





Ambr. Calepinus,

PENTAGLOTTOS,

Hoc eſt, quinque linguis, nempe Latina, Græca, Germanica, Flandrica, & Gallica conſtans; ſimul cum Proſodiæ notis, quibus cuiuſlibet ſyllabæ quantitas prima ſtatim fronte dinoſcitur. Hactenus tanta iſtac commoditate nunquam impreſſus.





LIBER AD EMPTORES:

Vno iampridem qui ſum tantùm ore loquutus,
Simplice contentus reddere verba ſono,
Nunc pentaglottos quinis en prodeo linguis
Illuſtris, mira commoditate nouus.
Gymnicus inſigni vos iſthoc munere donat
Heus iuuenes, grato me accipitote ſinu.

M.CCCCC.XLVI.

❧ AD LECTOREM.

Cùm non ſit aliud ſtudij genus & priuatis & publicis rationib. accommodatius, quàm quod in linguarum cognitione tractationeq; verſatur: magnam ſanè ſuo quaſi iure ſibi laudem vſurpare, optimeq; de mortalium genere, atque communibus artium omnium ſtudiis ii mihi mereri videntur, qui in linguarum ſtudiis tractandis, & operam & induſtriam cum fructu aliquo poſuerunt. Atque inter eos, qui hac ratione laudem aliquam apud literarum ſtudioſos ſunt conſecuti, neutiquàm honore ſuo Gymnicus noſter fraudandus videtur, qui iam multis annis omnes conatus, atque adeò facultates omnes eò conuertit, vt & communibus literarum ſtudiis, earumq; ſtudioſis, quibus poſſet rationibus, ſuccurreret. Quod quidem cùm iam multis annis, doctiſſimorum quorumque authorum editione eum præſtitiſſe boni omnes meritò fateantur, tum noua hac atque inaudita commoditate, qua Calepinum in lucem dedit, non tantùm veterem eius laudis gloriam ſibi retinuit, ſed & multum veræ laudis nomini ſuo adpoſuit. Siquidem vt omnia omnium vota induſtria atque diligentia ſua æquaret, non tantùm Latinum Latinè, ſed & eas linguas omnes, quibus bona Chriſtiani orbis pars vtitur, ſonantem Calepinum, cum incredibili ſtudioſorum fructu, in publicum iuſſit exire. Quod cùm ita ſit, tui muneris erit (candide lector) animo, tuæ vtilitatis commoditatiſq; ſtudioſiſſimo, gratitudine atque fauore reſpondere, vt & boni candidiq; hominis laudem tibi inuenias, & tantæ huius commoditatis autori animum addas, vt in eiuſdem generis argumentis pergat quo cœpit pede, induſtriam atque operam ſuam ponere. Vale.

Antuerp. Idib. Mart. à generis
humani inſtauratione
Anno. 1545.

ăgnātĭ
ăgnīnŭs
ăgnōmĕn
ăgnōsco
ăgnŭs
ăgnĕllŭs ăgo
ăgōlĭum
ăgōn ăgōnĭă
ăgōnĭă,nĭæ
ăgōnĭſmă
ăgōnĭſtă
ăgōnĭŭs
ăgōnĭſo
ăgōnŏthĕtă
ăgŏrănŏmŭs
ăgŏræŭs
ăgrăphŭs
ăgrārĭŭs,rĭi.
ăgrārĭŭs,a,um.
ăgrĕſtĕ
ăgrĭcŏlă
ăgrĭŏs
ăgrĭpĕtæ
ăgrĭppæ
ăgyĭă.
A ante H. I.
ăhēnŭm
ăhēnŭs
ăhōrtă ăio
ăizōōn
A ante L.
ălă
ălăbandĭcă
ălăbarchēs
ălăbăſtrŭm
ălăcĕr
ălăpă
ălāris
ălăternŭs
ălātŭs
ălăudă
ălbārĭŭm
ălbātŭs
ălbēdo
ălbĕgmĭnă
ălbēo
ălbĕŭs
ălbĭcĕră
ălbĭcĕrātæ fi-
ălbĭco (cus,
ălbĭdŭs
ălbo,as
ălbŏgălērŭs
ălbŏr
ălbĭcŭm
ălbūgo
ălbŭm,ſubſt.
ălbūmĕn
ălbŭrnŭm
ălbŭs,a,um.
ălcæă
ălcē
ălcēă
ălcēdĭnēs
ălcēdŏnĭă
ălcĭbĭădĭŏn
ălcă
ălĕātŏr
ălĕātŏrĭŭm
ălebrĭă
ălĕc
ălĕctŏrĭă
ălĕcŭlă
ălēs
ălēſco
ălĕx
ălĕxĭcăcŏn
ălĕxĭphārmăcă
ălĕxĭtĕrĭă
ălgă
ălgĕo
ălgĭdŭs
ălgĭfĭcŭs
ălgŏr
ălĭās,aduerb.
ălĭbi
ălĭcă
ălĭcārĭæ
ălĭcăſtrŭm
ălĭcŭbi
ălĭcŭndĕ
ălĭēnĭgĕnă
ălĭēnĭgĕnŭs
ălĭēno
ălĭēnŭs
ălĭgĕr
ălĭmentārĭŭs
ălĭmĕntŭm
ălĭmōnĭă
ălĭŏquĭn
ălĭorsŭm
ălĭpĕdēs
ălĭptēs
ălĭquă
ălĭquăndo
ălĭquantĭſpĕr
ălĭquantŭlŭs
ălĭquantŭm
ălĭquantŭs
ălĭquātĕnŭs
ălĭquĭd
ălĭquĭs
ălĭquō
ălĭquŏd
ălĭquōrsŭm
ălĭquŏt
ălĭquŏtĭēs
ălĭtĕr
ălĭtŭră
ălĭŭbĭ
ălĭŭndĕ
ălĭŭs
ălĭŭtă
ăllăbŏr
ăllātŭs
ăllēcto
ăllēgo,gis.
ăllēgo,gas.
ăllēgŏrĭă
ăllœŏthĕtă
ăllĕuo,as
ăllĕuātĭo
ăllĕuāmĕntŭm
ăllēx
ăllĭātŭm
ăllĭcĕfăcĭo
ăllĭcĭo
ăllīdo
ăllĭgo
ăllĭgūrĭo
ăllĭgūrĭs
ăllĭno
ăllĭŭm
ăllŏphўlŭs
ăllŏquŏr
ăllŭbēſco
ăllūcĭnātĭo
ăllūcĭnŏr
ăllūdo
ăllŭo
ălmĭtĭēs
ălmŭs
ălnŭs
ălo
ălŏē
ălŏgĭă
ălŏngē
ălōpĕcĭă
ălōpĕcŭs
ălōſæ
ălphă
ălphŏs
ălsĭōsĭ
ăltārĕ
ăltĕr,era.
ăltĕr,cris.
ăltĕrās
ăltĕrcŏr
ăltĕrcŭm
ăltĕrnātĭm
ăltĕrne
ăltĕrnŭs
ăltĕrnĭs
ăltĕrnārĕ
ăltĕro
ăltĕrplĕx
ăltĕrătĭm
ăltĕrŭtĕr
ăltĕrŭtrĭnquĕ
ălthæă
ăltĭlis
ăltĭmĕtĕr
ăltĭtŏnāns
ăltĭtūdo
ăltĭuŏlāns
ăltrinsĕcŭs
ăltŭs
ălŭĕārĭŭm
ălŭĕŏlŭs
ălŭĕŭs
ăluĭm
ălūmĕn
ălūmnārĭ
ălūmnātŭs
ălūmnŭs
ălūtă
ălūtāmĕn
ălūtārĭŭs
ălŭŭs
A ante M.
ămābĭlĕ
ămābĭlĭtās
ămābo
ămābūndŭs
ămāndo
ămāns
ămāntĕr
ămānŭĕnsēs
ămārăcŭs
ămārăcĭnŭm
ămārănthŭs
ămārĕ
ămārēſcĕrĕ
ămārĭco
ămārĭtūdo
ămārŭlēntŭs
ămārŭs
ămāsĭŭs
ămāſſo
ămātĭo
ămātŏr
ămātōrcŭlŭs
ămātōrĭē
ămātōrĭŭm
ămātōrĭŭs
ămaurōsēs
ămbāctŭs
ămbāgēs
ămbāgĭōsŭs
ămbărŭālĕ
ămbĕgnĭ
ămbēſt
ămbēſŭs
ămbĭdēntēs
ămbĭdextĕr
ămbĭgo
ămbĭgŭē
ămbĭgŭŭm
ămbĭgŭĭtās
ămbĭo ămbĭtĭo
ămbĭtĭōsŭs
ămbĭtŭs,ta,tŭ
ămbĭtŭs,tus
ămbo
ămbrĭcēs
ămbrŏsĭă
ămbrŏsĭŭs
ămbūbāiæ
ămbŭlăcrŭm
ămbŭlātĭo
ămbŭlātŏr
ămbŭlo
ămburo
ămĕcŭm
ămĕllă ămēns
ămēntŭm
ămĕrimnŏs
ămēs
ămĕthўſtŭs
ămĕtŏr
ămetrĭă
ămĭcă ămĭcē
ămĭcĭnŭm
ămĭcĭo
ămĭcĭtĭă
ămĭctōrĭŭm
ămĭctŭs
ămĭctŭs,ŭs.
ămĭcŭlŭm
ămĭcŭlŭs
ămĭcŭs
ămĭcŭs,a,um.
ămĭtă ămĭtĭnĭ
ămitto
ămmōnĭăcŭm
ămmōnĭtrŭm
ămmŏs
ămnēnsēs
ămnĕſtĭă
ămnĭcŭs
ămnĭs ămōdŏ
ămœbæŭs
ămœnŏ
ămœnŭm
ămōlĭŏr
ămōmŭm
ămŏr
ămorphŭs
ămŏuĕo
ămpĕlōmĕlænă
ămpĕlŏs
ămphĭbĭă
ămphĭbŏlĭă
ămphĭlŏgĭă
ămphĭbŏlŭm
ămphĭbrăchŭs
ămphĭcўrtŏs
ămphĭlŏgŏs
ămphĭmăcrŭs
ămphĭmăllă
ămphĭmāſchă-
lă
ămphēmĕrĭnŏn
ămphĭsbænă
ămphĭtāpæ
ămphĭthĕā-
trŭm
ămphŏră
ămphŏrārĭŭs
ămphŏtĕrōdĕ-
xĭŏs
ămplĕctŏr
ămplĭo
ămplĭtūdo
ămplĭŭăgŭs
ămplĭŭs
ămplŭm
ămplŭſtrĕ

āmprōn
āmpūllă
āmpūllŏr
āmpūllāccă
āmpŭto
āmſānctŭs
ămŭlă
āmŭlētŭm
ămūrcă
ămūſſis
ămūſŭs
ămȳgdălă
ămȳgdălŭs
ămȳgdălītēs
ămy̆llŭm
ămy̆ſtis

A ante N.

ăn
ănăbăſis
ănăbathră
ănăbŏlăgĭŭm
ănăcēphălæō-ſis
ănăchōrēſis
ănaclīntērĭŭm
ănăcŏlūthŏs
ănădiplōſis
ănaglȳphă
ănaglyptēs
ănaglypticē
ănagnōſtēs
ănăgōgē
ănălēctă
ănălŏgiă
ănălŏgŏs
ănăly̆tică
ănāmnēſis
ănāncæōn
ănăpæſtŭs
ănăphŏră
ănăpŏlŏgētŏs
ănās
ănāſtrŏphē
ănătŏcīſmŭs
ănātārĭŭs
ănăthēmă
ănăthĕmătīzo
ănătŏmĭă
āncæſă
ancēps
ānchŏră
ānchŏrārĭŭs
āncy̆lē
āncillæ
āncillŭlă
āncīllŏr
ānclābră
ānclārĕ
āncōnă
āncōnĭci
āncŭs
ānchūſă
āndrāchnē
āndrāgo
āndrŏdămās
āndrŏgy̆nŏs
āndrōn
ānēllŭs
ănĕmōnē
ănēthūm
ānfrāctŭs
āngĕlŭs
āngĕr
āngīnă
āngĭpōrtŭs
āngo āngŏr
ānguillæ
ānguĭmănūs
ānguĭnūs
ānguĭs
ānguĭcŭlŭs
āngŭlāris
āngŭlātĭm
āngŭlōſŭs
āngŭlŭs
āngūſtĭă
āngūſtŭs
ănhēlātŏr
ănhēlitŭs
ănhēlo
ănĭcētŭm
ănĭmă
ănĭmāduērto
ănĭmæquĭŏr
ănĭmăl
ănĭmālis
ănĭmāns
ănĭmātŭs
ănĭmĭtŭs
ănĭmo
ănĭmōſitās
ănĭmōſŭs
ănĭmŭlă
ănĭmŭlŭs
ănĭmŭs
anīſūm
ānnītŏr
ānnā
ānnālēs
ānnālis
ānnārĭŭs
ānnāſcŏr
ănĭcŭlāris
ānnĭcŭlŭs
ānnīlis
ānnĭuērſālis
ānĭuērſārĭŭs
ānno
ānnōnă
ānnōnārĭŭs
ānnōſŭs
ānnōto
ānnōtĭnŭs
ānnŭātĭm
ānnŭs
ānnŭŭs
ănōdy̆nă
ănōmălĭă
ănōmălĭŭm
ănōny̆mŭm
ănōphy̆tŭs
ānquīnă
ānquīrĕrĕ
ānchy̆rŏmă-chŭs
ānſă
ānſānctŭs
ānſŭlă
āntăchātēs
āntæ
āntănāclăſis
āntăpŏdŏſis
āntārĭŭm
āntĕ
āntĕā
āntĕāctŭs
āntĕāmbŭlo
āntĕcăpio
āntĕcēdo
āntĕcēllo
āntĕcēſſŭm
āntĕcœnĭŭm
āntĕcūrſŏr
āntĕēo
āntĕfēro
āntĕfīxă
āntĕgĕnĭtŭs
āntĕgĕnĭtālis
āntegrădĭŏr
āntĕhāc
āntĕlăpĭdēs
āntĕlŏquŏr
āntĕlūcānī uēti
āntĕlūcānŭs
āntĕlūco
āntĕmĕrĭdĭānŭs
antēnnă
āntĕpāgmēntă
āntĕpīlānŭs
āntĕpōno
āntĕrĭŏr
āntērmĭnŭm
āntĕrōtăs
āntēs
āntĕſignānŭs
āntēſto
āntēſtŏr
āntĕuĕnio
āntĕuērto
āntĕūrbānŭs
āntæŭs
āntĕxpēctātŭm
ānthēdōn
ānthĕrĭcēŭm
ānthĭnŭm
ānthĕmĭs
ānthrăcēs
ānthrăcītēs
ānthrăcĭnŭs
ānthrăcēus
ānthrăcĭă
ānthrōpŏs
ānthŭs
ānthy̆pătēă
ānthy̆pătŭs
āntĭæ
āntĭāxŏnă
āntĭbāchīŭs
āntĭcă
āntĭcătēgŏrĭă
āntĭcĭpo
āntĭcy̆rĭcŏn
āntĭdōră
āntĭdŏſis
āntĭdŏtārĭŭs
āntĭdŏtĭŭm
āntĭgērĭo
āntīgrăphēī
āntīgrăphūm
āntĭlēnă
āntĭlēpſis
āntĭlŏgĭă
āntĭmĕtăbŏlē
āntĭpĕrĭſtăſis
āntĭpăthĭă
āntĭpĕlărgēſis
āntĭphōnă
āntĭphrăſis
āntīphrătēs
ānthy̆pŏphŏră
āntĭptōſis
āntĭquārĭŭs
āntīquo
āntīquŭs
āntīrrhēſis
āntĭſtĕs
āntĭſtĭtĭŭm
āntīſtĭtŏr
āntīſtœchŏn
āntīſtrŏphē
āntĭthĕſis
āntĭthĕtŏn
āntĭty̆pŭm
āntlĭă
āntŏnŏmăſĭă
āntrŭm
ānŭlārĕ
ānŭlārĭŭs
ānŭlātŭs
ānŭlŭs
ănŭs,us.
ānŭs,ni.
ānxĭfĕr
ānxĭŭs
ăny̆pŏdētŏs.

A ante P

ăpăgĕ
ăpăgĕſis
ăpălæſtrī
ăpānthrōpĭă
ăpānthrōpŏs
ăpărīnē
ăpătē
ăpăthēs
ăpătŏr
ăpĕdēs
ăpēllă
āpēllo
ăpĕr
ăpĕrĭo
ăpēs
ăpēx
ăpēxăbo
ăphērēſis
ăphĕtērĭă
ăphĭlŏs
aphrāctă
aphrŏdiſĭă
aphrŏnitrŭm
aphrŏs
ăphy̆ă
ăpĭānŭs
ăpĭārĭŭm
ăpĭārĭŭs
ăpĭă
ăpĭāſtră
ăpĭātŭs
ăpĭcæ
ăpĭcŭlă
ăpĭcŭlŭs
ăpĭnă
ăpĭnæ
ăpīōnĭă mala
ăpīrĭă
ăpīſtŏs
ăpĭthănŏn
ăpĭŭm
aplănēs
aply̆ſĭæ
ăpŏcăly̆pſis
ăpŏcătăſtăſis
ăpŏclētī
ăpŏcŏpē
ăpŏcŏpī
ăpocriſis
ăpŏcrŏtŭs
ăpŏcry̆phŭs
ăpŏcy̆nŏn
ăpŏdēs
ăpŏdīxis
ăpōdŏs
ăpŏdy̆tērĭŭm
ăpŏgæī
ăpŏgæŭm
ăpogrăphŭm
ăpŏlāctizo
ăpŏlēctŭs
ăpŏlŏgĭă
ăpŏlŏgo
ŏpŏlŏgŭs
ăpŏphăſis
ăpŏphătĭcă
ăpŏphŏrētă
ăpōphthēgmă
ăpoplēctĭcī
ăpŏplēxĭă
ăpŏrŏn
ăpōrrhōcăs
ăpŏſtŏpēſis

ăpō-

CVM prosodiæ cognitio & in carmine scribendo, & in alieno iudicando, tum ad pronunciationem, concinnamq; soluti sermonis structuram, maximum obtineat usum: adscriptæ sunt ex postrema huius autoris editione, dictionum omnium cuilibet syllabæ, certæ quædam notæ, quibus primo statim aspectu, eius quantitas cognoscatur. Notarum autem hæ ˘ breuem syllabā hæ – longam significant. Syllabæ certa non signatæ nota, præter diphth. long. communes habeantur.

A ANTE B.

Abactores
abactus, a. u.
abactus, us, ui.
abacus
abalieno
abambulantes
abamita
abanec
abaphus
abauunculus
abauus
abba abbas
abbatia
abbatissa
abdico abdico
abditum
abdo
abdomen
abduco
abelline
abemo abeo
aberceo
aberro.
aberunco
abfore
abgrego
abhinc
abhorreo
abhorresco
abhortor
abiecto
abiegnus
abies
abietarius
abigeatus
abigeus
abigo abitio
abintegro
abintestato
abiudico
abiugo
abiungo
abiurasso
abiuro ablacto
ablaqueo
ablatiuus
ablegmina
ablego
ablepsia
abligurio
abloco
abludo abluo
abluuium
abmatertera
abmitto
abneco abnego
abnepos
abnodo
abnormis
abnuo aboleo
abolesco
abolla
abominor
aborior
abortio
abortium
abortiuus
aborto
abpatruus
abrado
abripi abrodo
abrogo
abrotonion
abrotonites
abrotonum
abrumpo abs
abscedo
abscido
abscindo
abscio
abscondo
absens
absentaneus
absentia
absentio
absento
absimilis
absis absisio
absoleo
absoluo
absolutorius
absolutus
absono
absonus
absorbeo
absque
abstemius
abstentus.
abstergeo
absterreo
abstinentia
abstineo absto
abstorqueo
abstractum
abstraho
abstrudo
abstrusus
abstulit absum
absumo
absurdus
abundantia
abundo abuolo
abusque abutor
abydena
abyssus

A ante C.

acanthion
acanthis
acanthus
acapna
acarpia
acarpos acarus
acatalectos
acatalepsia
acatium
acaustos
accedo
accelero
accendo
accensi
accentus
accepso
acceptilatio
acceptio
acceptor
acceptum
acceptus
accersio
accerso
accersere
accersitor
accidens
accidentia
accido
accido, dis.
accieo
accingo accio
accipio
accipiter
acclamo
accline
acclino
accliuis
accludo
accola accolo
accommodo
accommodatio
accommodus
accredo
accreduo
accresco
accubitus
accubitus, tus.
accubo
accumbo
accumulo
accuro
accurro
accusabilis
accusatiuus
accusatorius
accuso accedia
acentra aceo
acephalus
acer, aceris
acer, cra. crum.
acer, aceris
acerbitas
acerbo
acerbus acero
acerosus
acerra
acercecomes
aceruatim
aceruo
aceruus
acesco
acetabulum
acetaria
acetum
acheron
acharis
achates
achetæ
achilleos
achilleum
achilus
acieris aciale
acicula
acidula
acidus
acidylus acies
acinacis
acinus acinos
acinosus
acipenser
aclassis
acleros
acletos
aclides acmon
acolythus
acone
aconitum
acontiæ
acopa
acopis
acopus acor
acorna
acquiesco
acquiro
acratismus
acraton
acratophorum
acredo
acredula
acrimonia
acritas
acroamata
acroamaticus
acrochordones
acrocomus
acropolis
acta, subst. no.
acta, orum.
actæa
actio actito
actiuus acto
actor, oris.
actualia noia.
actualis scientia.
actuarius
actuariolus
actum
actuosus
actus, a. um.
actus, us.
actutum
acumen
acuminatus
acumino
acuncula acuo
acupedius
acupictores
acus, aci.
acus, aceris
acus, quar. decl.
acutus acustice
acylon

A ante D.

adæque
adæquare
adæro
adaggero
adagia, æ.
adagium
adalligo
adamanteus
adamantinus
adamantis
adamas
adamo adapto
adaquo
adarca
adareo
adaugeo
addax
addenseo
addenso
addico
addisco
additamentum
additus

ăddiuīno
āddo,is
āddo,as
āddŏcĕo
āddŏrmio
āddŭbito
āddūco
āddūplico
ādĕdo
ădĕlphē
ădĕo,aduerb.
ădĕo,adis.
ădĕps
ădēptŭs
ădēſdūm
ădēsŭs
ădhăbito
ădhæc,ſiue ăd-
ădhærĕo (hōc
ădhæsio
ădhălo
ădhămo
ădhibĕo
ădhinnio
ădhŏrăm
ădhūc
ădiăcĕo
ădiănŏĕtă
ădiăphŏră
ădiātrēpsiăm
ădiēctiuūm
ădiēctŭs
ădigo
ădiliciālēs
ādūcio
ădimo
ădimplĕo
ădindo
ădinĕo
ădinſtăr
ădinuēnio
ădipālē
ădipātŭs
ădipiſcŏr
ădipŏsŭs
ădiſpăcūm
ăditio ădito
ădităs
ădiŭdico
ădiŭgo
ădiūngo
ădiūro
ădiūto ădiŭuo

ădmăndo
ădmētiŏr
ădminicŭlŏr
ădminicŭlūm
ădminiſtĕr
ădminiſtro
ădmīrābĭlĭtās
ădmīrābilitĕr
ădmīrātio
ădmīrātio
ădmīrŏr
ădmiſsāriŭs e-
quus
ădmiſsiōnālēs
ădmiſsūră
ădmiſcĕo
ădmitto
ădmŏdūm
ădmŏliŏr
ădmŏnĕo
ădmŏrdĕo
ădmŏtŭs
ădmŏuĕo
ădnăto
ădnūtrio
ădŏbrŭo
ădŏlĕo
ădŏlēſco
ădŏlēſcēntiŏr
ădŏlēſcēntŭrio
ădōnis
ădōptātītiŭs
ădōptātiuŭs
ădōpto
ădŏr
ădŏrĕă
ădŏrdiŏr
ădŏriŏr
ădŏro
ădprimŭs
ădpūlsŭs
ădrēpo
ădrūmo
adſcire
adsignifico
ăduĕho
ăduēlitātio
ăduēnă
ăduĕnĕrări
ăduĕnio
ăduēntītiŭs
ăduēntito
ăduēnto,tas

ăduēntōrēs
ăduēntŭs
ăduērbiūm
ăduērsāriŭs,ŏrŭ
ăduērsāriŭs
ăduērsātŏr
ăduērsitās
ăduērsitōrēs
ăduērso
ăduērsŏr
ăduērsŭs
ăduērto
ăduēſpĕrāſcit
ăduigilo
ăduiuo
ădūlŏr
ădūltĕr
ădūltĕrātŭs
ădūltĕrinŭs
ădūltĕro
ădūltŭs
ădūmbro
ădūnco
ădūncŭs
ădūno
ăduŏcātī
ăduŏco
ăduŏlo
ăduŏluo
ăduŏrsŏr
ădūſque
ădytum.

Æ.

ædĕpŏl
ædēs
ædicŭlă
ædificiūm
ædifico
ædilātŭs
ædilēs
ædilitās
ædilitiŭs
æditimŭs
æditŭŭs index
æditŭŏr
ædituŭs
æditŭus
ædo ăēdōn
æger ægilops
ægypiŏs
ægis æglŏgă
ægŏcĕphălus
ægŏcĕros

ægŏlethrŏs
ægŏnŏmŭs
ægrē
ægrĕo
ægrimŏniă
ægrŏto
ægŭlă
ăēllă ælōn
ælūrŭs
æmŭlŏr
æmŭlŭs
ænĕātōrēs
ænĕŭs
ænigmă
ænigmătiſtēs
ænŭm
æōn
æpōlŭm
æpŏlŭs
æquābilis
æquæuŭs
æquālis
æquālitĕr
æquāmēntūm
æquănimis
æquănimitās
æquănimitĕr
æquātio
æquātŏr
æquē
æqui bonique
facio.
æquidiālē
æquilānĭnūm
æquilātātio
æquilibriūm
æquilibris
æquimānĭs
æquimēntūm
æquinōctiūm
æquipăro
æquipărābilis
æquipŏllĕo
æquipōndiūm
æquitās
æquiuălĕo
æquiuŏcūm
æquo
æquŏr
æquŭs
āēr ĕră
ærāmēntūm
ærāriūm

ærāriŭs
ærātŭs
ærĕŭs
ærificiūm
āĕripēs
āĕrizūſæ
āĕriŭs
ærŏ
āĕrŏmāntiă
ærōsŭs
ærūgo
ærūmnæ
ærūmnālis
ærūſcārē
æs,æris.
æs militare
æsălon
æſcŭlŭs
æſtās
æſtifĕr
æſtimābilē
æſtimātio
æſtimo
æſtiuă
æſtiuo
æſtŭs
æſtuāriă
æſtŭo
æſtŭōsŭs
æſtŭs
ætās
ætātēm,aduer.
ætātŭlă
ætērno
ætērnus
æthēr
æthĕră
æthră
ætiŏlŏgiă
ætiŏn
ætites
ætus
æuitās
æuūm

A ante F.

affābilis
affabrē
affabriūm
affāniæ
affātim
affēctātă.fœm.
affēcto
affēctātio

affēctŭs, a. um.
affēctŭs, us. ui.
affēro
afficio
affigo
affinēs
affinis
affinitās
affirmo
afflĕo
affligo
afflo
affluo
affŏr
afŏris, aduerb.
affŏrmido
afforē
affrico
affūndĕrē

A G.

ăgālmă
ăgāmŭs
ăgăpē
ăgărĭcōn
ăgāſo
ăgāthŏs
ăgē
ăgĕă
ăgēllŭs
ăgēmă
ăgēnĕălŏgētŏr
ăgēnētŏs
ăgĕr
ăgĕsis, aduerb.
āggĕr
āggĕro,as.
āggĕro,is.
āgglŏmĕro
agglūtino
āggrăuo
āggrĕdiŏr
āggrĕgo
āggrĕtŭs
ăgilis
ăginā
ăginātŏr
ăginŏr
ăgito
ăglăſpis
ăgliphŏs
āgmēn
āgnă
āgnāſcŏr

āgnā

āpŏstăsĭă
āpŏstătă
āpŏstăto
āpŏstĕmă
āpŏstŏlŭs
āpŏstrŏphē
āpŏstrŏphŭs
āpŏtĕlĕsmă
āpŏtŏmĭă
āpŏthēcă
āpŏthēŏsĭs
āpŏxўŏmĕnŏs
āpŏxĕmă
appārĕo
appārĭtĭo
appārĭtōrēs
appārĭtōrĭŭm
appārĭtūră
appāro
appărātĭo
appĕllātĭo
appĕllo,as.
appĕllo,is.
appēndĕo
appēndĭx
appēndo
appēto
appĭănă poma,
applāudo
applĭco
applōdo
applūdă
appōno
appōrto
appŏsĭtŭs
appōtŭs
apprīmē
apprŏbŭs
aprĭcārī
aprĭcŭs
aprīlĭs
aprīnŭs
aprōnĭārē
aprŏsŏpŏs
apsĕudēs
apsўchŏn
apsĭs
aptĭtūdo
apto
aptōtŭm
aptŭs
ăpŭă ăpŭd
ăpўrīnŭs
ăpўrŏtŭs.

A ante Q

ăquă
ăquæductŭs
ăquælĭcĭŭm
ăquăgĭum
ăquālĭcŭlŭs
ăquālĭcŭs
ăquālĭs
ăquārĭcŏlă
ăquārĭŏlī
ăquārĭŭs
ăquātĭcŭs
ăquātĭlĭs
ăquātŭs
ăquĕŭs
ăquĭfŏlĭă
ăquĭlă
ăquĭlēgĭŭm
ăquĭlĕx
ăquĭlĭfĕrī
ăquĭlĭŭs color
ăquĭmĭnārĭă
ăquo
ăquōsŭs
ăquŭlă

A ante R.

ără
ărăbārchēs
ărăbĭcē olere
ărānĕă
ărānĕŭs
ărānĕŏlŭs
ărānĕōsŭs
ărātĭo
ărātŏr
ărātro
ărātrŭm
ărbĭllă
ărbĭtĕr
ărbĭtrāmēntŭm
ărbĭtrārĭŭm
ărbĭtrĭŭm
ărbĭtrŏr
ărbŏr
ărbŏs
ărbŭscŭlă
ărbŏrātŏr
ărbŏrēscĕrē
ărbŏrĕtŭm
ărbŏrĕŭs
ărbŏsēs
ărbustă
ārbūstĭuŭm
ārbūsto
ārbūtŭm
ārbūtŭs
ārbūtĕŭs
ārcă
ārcānŭm
ārcātŭs
ārcēllă
ārcĕo
ārcērā
ārcēsso
ārchāīsmŭs
ārchārĭŭs
ārchĕtўpŭs
ārchĭātēr
ārchĭgrāmmă-
tĕī
ārchĭmăgīrŭs
ārchĭmāndrĭtæ
ārchĭtēctŏr
ārchĭtēctūră
ārchĭtēctŭs
ārchĭtrĭclīnŭs
ārchĭuŭm
ārchōn
ārchŏs
ārctĕnēns
ārcĭo
ārcto
ārctŏmўs
ārctŭs
ārcŭātŭs
ārcŭbāllĭstă
ārcŭlă
ārcŭlātă
ārcŭlŭs
ārcŭs
ārdĕă
ārdĕlĭo
ārdĕo
ārdēsco
ārdŭŭm
ārdŭŭs
ārdŭĭtās
ārĕă
ārĕātŏr
ārēfăcĭo
ărēnă
ărēnācĕŭs
ărēnārĭŭs
ărēnārĭæ
ărēnātŭs
ărēnōsŭs
ărēnŭlă
ārĕo
ārĕŏlă
ārēs
ărēsco
ărĕtālŏgŭs
ărĕtē
ārfĕrĭă
ārgēmă
ārgēntārĭŭs,rĭj
ārgēntārĭŭs,a,ū
ārgēntŭm
ārgēntĕŭs
ārgēntōsŭs
ārgēntĭfŏdĭnă
ārgētŏs
ārgĭllă
ārgĭllăcĕŭs
ārgĭllōsŭs
ārgŏs
ārgūmēntātĭo
ārgūmēntŏr
argumentōsŭs
argumentum
ārgūo
ārgūtĭă
ārgūtŏr
ārgūtŭlŭs
ārgūtŭs
ārgўrānchē
ārgўrāspĭdās
ārgўrĭōn
ārgўrĭtĭs
ārgўrŏdămas
ārgўrŏlŏgŭs
ārĭdĭtās
ārĭdŭs
ărĭēs
ărĭĕtārĭŭs
ărĭĕtīnŭs
ărĭĕto
ărĭstă
ărĭstŏcrătĭă
ărĭstŏlŏchĭă
ărĭstŏphŏrŭm
ărĭthmētĭcă
ărĭthmŭs
ārĭtūdo
ārmă
ārmāmēntă
ārmāmēntārĭă
ārmārĭŭm
ārmārĭŏlŭm
ārmātī
ārmātūră
ārmātŏr
ārmēnĭăcŭs
ărmēntārĭŭs
ārmēntālĭs
ārmēntōsŭs
ārmēntīnŭs
ārmēntĭtĭŭs
ārmēntŭm
ārmĭgĕr
ārmĭllæ
ārmĭllātŭs
ārmĭllē
ārmĭllŭm
ărmĭllūstrĭŭm
ărmĭpŏtēns
ārmĭsŏnŭs
ārmĭtĕnĕus
ārmŏ
ārmŏrăcĕă
ārmŭs
ārnŏglōssă
ăro,as.
ărōmă
ărōmătŏpōlă
ărōmătītēs
ărōn
ārquātŭs
ārquĭtēs
ārrēctārĭŭs
ārrēptĭtĭŭs
ārrhă
ārrĭgo
ārrĭpĭo
ārrŏgo
ārrhŏstĭă
ārrhŏstēmă
ārrūgĭă
ārs
ārsēnĭcŭm
ārsēnŏcœtās
ārsēnŏthēlĕās
ārsēnŏthēlўs
ārsēnŏgŏnŏn
ārsĭs
ārtēmĭsĭă
ārtēmōn
ārtĕrĭă
ārthrĭcŭs
ārtĭcŭlārĭs
ārtĭcŭlātĭm
ārtĭcŭlo
ārtĭcŭlŭs
ārtĭfĕx
ārtĭfĭcĭŭm
ārtĭfĭcĭōsē
ārtĭfĭcĭālĭs
ārtĭfĭcĭōsŭs
ārtītŭs
ārto
ārtŏcrĕă
ārtŏcŏpŭs
ārtŏlŏgănŭm
ārtŏptēsĭū
ārtŏptă
ārtŏptĭtĭŭs
ārtŏtўrītæ
ārtŭo
ārtŭs
ăruālēs
ăruĭcă
ăruīnă
ărūncŭs
ărūndĭnētŭm
ărūndo
ărūspēx
ăruŭm
ărx.

A ante S.

ās
ăsărŏn
ăsărōtŭm
ăsbēstĭnŭm
ăsbēstŭs
ăscălăbŏtēs
ăscălōnĭă
ăscēndo
ăscētērĭă
ăscĭă
ăscĭo
ăscīsco
ăscītēs
ăscŏpēră
ăscrĭbo
ăscrīptĭtĭŭs
ăscrīptŏr
ăsĕllă
ăsĕllŭs
ăsĭlŭs
ăsĭnārĭŭs
ăsĭnŭs
ăsōmătŏs
ăsōtĭă
ăsōtŭs

aſpălăthŭs
āſpărăgŭs
āſpēctābĭlĭs
āſpēcto
āſpēctŭs
āſpēllo
āſpĕr
āſpērgĭllŭm
āſpērgo
āſpērnābĭlĭs
āſpērnŏr
āſpĕro
āſphŏdēlŭs
aſpĭcio
āſpĭdiſcē
āſpīro
āſpĭs
āſplēnŭm
āſpōrtārē
āſprētŭm
āſsă
āſſæ
āſſāmēntă
āſſārĭŭs
āſsārĭŭs adiect.
āſſeclă
āſſēctŏr
āſſēnsŏr
āſſēntio
āſſēntŏr
āſſēquŏr
āſſērēs
āſſēro
āſſērtĭo
āſſēſſŏr
āſſēſtrix
āſſēruo
āſſēuēro
āſſicco
āſſiccēſco
āſſidēlæ
āſſīdo
āſſidŭŭs
āſſigno
āſſilio
āſſimĭlĭs
āſſimĭlo
āſſimŭlo
āſſipōndĭŭm
āſſis
āſſiſto
āſſo
āſſolĕt

āſſuēſco
āſſŏno
āſſuēfăcio
āſſuētūdo
āſſuētŭs
āſſŭlă
āſſŭlōſē
āſſūmo
āſſŭo
āſſūmēntŭm
āſſurgo
āſt
āſtăphis
āſtăpŭs
āſtēiſmŏs
āſtēr & āſtrūm
āſtĕrĭă
āſtĕrĭās
āſtĕrĭcium
āſtĕrĭſcŭs
āſthmătĭcŭs
āſtipŭlŏr
āſtitŭo
āſto
āſtrăgălīzo
āſtrăgălŭs
āſtrālĕ
āſtrĭngo.
āſtrĭŏs
āſtrŏītēs
āſtrŏlăbĭŭm
āſtrŏlŏgĭă
āſtrŭm
āſtrŭo
āſtū
āſtūrcōnēs
āſtūtŭs
āſuēſtĭnŭm
ăsȳlŭm
ăsȳmbŏlŭs
ăsȳmphōnĭă
ăsyndĕtŏn
ăsyſtătŏn

A ante T.

ăt
ătăt
ătăuŭs
ătēchnă
ātĕr
ătĕramnŭm
ăthăcŭs
āthănătŏs
ăthără
ăthērōmătă
ăthĕŏs
athlētă
athlētĭcă
athlŏthĕtēs
ătīmŭs
atlĭŭs nodus
ătŏcĭŏn
ătŏcĭŭs
ătŏmŭs
ātŏs
ātquĕ
ātquī
atrāctȳlis
ātrāmēntārĭŭm
ātrāmēntŭm
ātrātŭs
ātri dies
ātrĭcăpĭllă
ātrĭci
ātriēnsĭs
ātrĭfĕr
ātrĭŏlŭm
ātrĭplēx
ātrĭtās
ātrĭŭm
ātrŏphī
ātrŏphĭă
atrōx
ātrŭm
āttæ
āttāmĭno
āttĕgĭæ
āttēlānæ
āttēndo
āttēntē
āttēntĭo
āttēnto
āttĕnŭo
āttĭcīſmŏs
āttĭcĭſſŏ
āttĭgo
āttĭgŭŭs
āttĭlŭs
āttĭnērĕ
āttĭngo
āttōllo
āttŏnĭtŭs
āttrăho
āttrēcto
āttrĭbŭo
ătȳpŭs

A ante V.

āu
ăuārŭs
āucēps
āuctārĭŭm
āuctĭo
āuctĭōnārĭŭs
āuctĭōnŏr
āucto
āuctŏr
āuctŭārĭŭm
āuctŭm
āucŭpātōrĭŭs
āucŭpĭŭm
āucŭpŏr
āudācĭă
āudācitĕr
āudācŭlŭs
āudāx
āudĕo
āudio
āudītio
āudītōrĭŭm
āudītŭs
ăuē
āuĕho
ăuēllānă
āuēllo
ăuēnă
ăuēnārĭă
ăuĕo
āuērrūncārĕ
āuērsă uenus
āuērſŏr
āuērſŭs
āuērtæ
āuērto
auērtŏr
āufēro
āugē
āugĕo
āugēſco
āugmēnto
āugŭr
āugŭrācŭlŭm
āugŭrālis
āugŭro
āugŭrŏr
āugūſtālĕ
āugūſtēŭm
āugūſtŭs
ăuĭă
ăuĭārĭŭm
āuĭārĭŭs
ăuĭcŭlă
ăuĭdŭs
ăuĭllă
ăuis
ăuītŭs
āuĭŭs
āulă
āulæă
āulētēs
āulētrĭs
āulĭcŏcĭă
āulēdŭs
āuŏcāmēntă
āuŏco
āuŏlo
āură
āurāmēntŭm
āurārĭă
āurārĭŭs
āurārĭĭ
āurātă
āurātŭs
āurĕæ
āurēs
āurĕŭs
āurĭchālcŭm
āurĭcŏmŭs
āurĭcŭlă
āurĭcŭlārĭŭs
āurĭfĕrŭm
āurĭfēx
āurĭfŭr
āurĭgă
āurīgo
āurīgŏr
āurĭlĕgŭs
āurĭpĭgmēn-
tŭm
āurĭſcālpĭŭm
āurĭtŭs
āuro
āurōră
āurŭm
āurūncī
āuſcărĭpēdăm
āuſcūltārĕ
āuſcūlto
āusim
āusio
āuſpĭcēs
āuſpĭcĭŭm
āuſpĭcālĭs
āuſpĭcŏr
āuſpĭcŏ
āuſtērŭs
āuſtro
āuſtrŭm
āut
āutĕm
āuthēntĭcŭm
āuthŏr
āuthōrāmēn-
tŭm
āuthŏrārĕ
āuthōrātŭs
āuthŏrĭtās
āutōchthŏnēs
āutŏcĭnētŏn
āutŏdĭdāctŭs
āutŏgrăphŭm
āutŏlēcythŭs
āutŏmătă
āutŏmŏlæ
āutŏnŏmĭă
āutŏnŏmŭs
āutŏpȳrŏs
āutōſchĕdĭŏs
āutŭmo
āutūmnŭs
āutŭrgĭă
āutŭrgŭs
ăuŭncŭlŭs
āuŭs
āuxĭlĭārī
āuxĭlĭŭm
āuxĭllăm

A ante X.

āxāmēntă
ăxārĕ
āxĭēs
āxĭllă
āxĭnŏmāntĭă
āxĭōmă
āxĭs
āxŏnă
āxūngĭă.

A ante Z.

āzēlŏs
āzȳmŭs.

B A.

Băbæ
bāccă
bāccālĭă
bācchăr
bācchārī
bācchātĭm

bac-

bācchātim
bācchēūs
bācchicūs
bācchiūm
bācchiūs
bācchā
bācrionem
băcīdūs
bădiūs color
bădīzārē
bāiŭlo bāiŭlūs
bālænă
bălănitæ
bălanitēs
bălănūs bālārē
bălātrōnēs
bālaūstiūm
bālbūcinări
bālbūs
bālbūtio
bălĕāticæ coch
bălinĕūm (leæ
bălĭūs bāllistă
bāllistārium
bāllōtē
bāllūcă
bālnĕāriūs
bālnĕātŏr
bālneatōriūs
bālnĕŏlūm
bālnĕūm
bālsămiūm
bāltĕūs
bāmbăcīūm
bāmbiă
bāmbĭlĭūs
bănsūsūs
bānchūs
băphiă
bāptæ bāptēs
bāptĭsmūs
bāptĭstēriūm
bărathrūm
bārbă
bārbăcūlūs
bārbărălēxis
bārbări
bārbăriă
bārbăricā
bārbăricārĭi
bārbăricūm
bārbăricūs
bārbăriēs

bārbărĭsmūs
bārbātūs
bārbātūlūs
bārbărē
bārbitūm
bārbitŏs bārbo
bārdiăcūs
bārdŏcūcūllūs
bārdūs
bārnăcidă
bārrūs
bārrītūs
băsănitēs
bāscāndă
băsilcūs
băsilică
băsilicānūs
băsilicūs
băsiliscūs
băsis bāsiūm
bāstērnæ
băthynŏn
băthўŏchūs
bătis
batrăchītēs
batrăchiūm
batrăchŏmўŏ-
măchiă
batrăchūs
bătillūm
bātiŏlă
bāttŏlŏgiă
bătūo
baūbārē
bāxĕæ bāiæ
B ante E.
bdēllium
bĕāti
bĕātitās
bēbēlōsūs
bēchiŏn bēlbūs
bēllāriă
bēllāriūs
bēllātŏr
bēllātrīx
bēllātūlūs
bēllāx
bēllică
bēllicōsūs
bēllĭgĕr
bēllicrēpă
bēllicūs
bēllipŏtēns

bēllitūdo
bēllo
bēllŭlūs
bēllūm
bēllūs
bēlŏnē
bēlŏs bēlūa
bēlŭātă
bēlŭīnūs
bēlŭōsūs
bĕnĕ
bĕnĕdīco
bĕnĕdīctūs
bĕnĕfăcio
bĕnĕfăctūm
bĕnĕficiūm
bĕnĕficiāriūs
bĕnĕficūs
bĕnĕiūdico
bĕnignūs
bēnnă
bĕo
bērÿllūs
bēs bēstiă
bēstiārĭi
bētă
bēthўcātūs
bēthўcūs
bēto bēttŏnĭcă
bētūlă
B ante I.
biæŏn
bibăcūlūs
bibāx
bibliă
bibliăcūs
biblio
bibliŏn
bibliŏpōlă
bibliŏthēcă
biblŏs bibo
bibŭlūs
bicēps
biclīniūm
bicŏlŏr
bicŏrnis
bicŏrpŏris
bicŭbitālis
bidēntăl
bidēntēs
bidŭūm
biēnnūs
biēnniūm

bifāriăm
bifĕră arbor
bifidūs
bifŏris
bifrōns
bifūr
bifūrcātūs
bigæ
bigămūs
bigēmmis
bigĕnĕră
biiŭgi
bilānx
bilinguis
bilis atra
biliōsūs bilix
bilūtēs
bimăriūs
bimēmbris
bimēnsis
bimēstris
bimūs bimă
binăriūs
binōminūs
biochrēstă
biŏthănătŏs
bipālĭūm
bipărūs
bipătēns
bipēnnis
bipērtior
bipēs
birēmēs
birŏtūm bis
bisēllĭūm
bisēxtūs
bisōn
bisūlcūs
bithўmiūm mel.
bitūmĕn
bitūmino
biuītās
biuĭūm
B ante L.
blæsūs
blānchnŏn
blāndĭcūs
blāndidĭcūs
blāndĭfĭco
blāndiri
blānditicĭă
blāndūs
blāpsigŏniă

blāsphēmia
blāsphēmo
blătio blāttă
blāttāriă
blāttĕūs
blāx blēnnŏs
blĕphăro
blĕtră
blittūs
B ante O.
bŏă bŏāliă
bŏāriă
bōcās
bŏdēllĭūm
bōiæ bōlă
bōlēniă
bōlētūs
bŏlis bōlūs
bōmbitātio
bōmbūs
bōmbўcinūs
bōmbўx
bōmŏlŏchūs
bŏnă caduca
bŏnāriăm
bŏnāsūs
bŏnā uenia
bŏni consulat
bŏnitās
bŏnūm
bŏnūs bŏo
bŏrĕūs bŏriæ
bōrsўritēs
bōs bōstăr
bōstrўchītēs
bōstrix
botrўs
botrўtēs
bŏtŭlūs
bŏtўtūllūs
bŏuātim
bŏuicīdă
bŏuīliă
bŏuillūs
bŏuīnŏr
B ante R.
brăbēutæ
brāchæ
brāchārĭi
brăchātūs
brāchiālē
brāchiātūs
brăchiŏnistēr

brāchiūm
brăchўcătălē-
ctŏn
brăchўlŏgiă
brāctēă
brāctēāriūs
brāctēātŏr
brāctĕŏlă
brānchiæ
brānchŏs
brāssică
brăuiūm
brĕphotrŏphiă
brĕuis
brĕuiāriūm
briărŏs
britānnĭcūm
brŏmŏs
brōnchūs
brōnci
brūchūs
brūmă
brūmāliă
brūpĕo
brūscūm
brūtiānæ par-
brūtiūs (mæ
brўă, bryæ
brўŏn
brўsso
B ante V.
bū buă
būbălūs
būbētiæ
būbētĭi
būbino būbo
būbōnŏcēlē
būbsĕquă
būbūlcito
būbūlcūs
bŭbīlē bŭbūlūs
būcārdiă
būccă būccĕă
būccēllă
būccēllāriūs
būccēllātūm
būccină
būccino
būccinūm
būccōnēs
būccŭlă
būccŭlēntūs
būcĕă

būcēntaurŭs
būcēntēs
būcēntrŭm
būcĕrŭs
būcŏlĭcă
būcŏlĭcŏn
būcŭlă
būfo
būglōssă
būgŏnĕs
būlăpăthŭm
būlbito.
būlbŭs
būlcūtă
būlgæ
būlīmĭă
būllă
būllātŭs
būllio; būllo
būllŭlă
būmāstŏs
būmēlĭă
būnĭŏn
būpædās
būphŏnŭm
būphthālmŏn
būpīnă
būpleūrŏs
būpŏdēs
būprēstis.
būră būrdo
būrrhānicūm
būrrhānĭcă
būrrhŭm
būsȳcŏn
būstŭārĭī
būstŭm būtĕo
būthȳsĭăm
būttūbātă
būtȳrĭŭm
būxētă
būxĕŭs būxŭs

B Y.

Bȳrsă
bȳssŭs

C ante A.

Căbāllŭs
cācābo
cācăbŭs
căcātŭrĭo
căchēxĭă
căcēphătŏn
căchinnŏr.
căchīnnŭs
căcĭă căco
căcŏbăsilēă
căcŏchȳlă
căcŏēthēs
căcŏlŏgŭs
căcŏlŏgĭă
căcŏs
căcŏstŏmăchŏs
căcŏsȳnthĕtŏn
căcŏzēlŭs
căcŭlă
căcūmĕn
cădāuĕr
cădīscĭŭs
cădĭuŭs
cādmītēs
cādo cădūcŏr
cădūcŭs
cădŭlæ
cădūrcŭm
cădŭs
cæcigēnī
cæcĭlĭă
cæco cæcūlto
cæcŭm uallum
cæcŭs cæcūtio
cædēs cædo
cælēbs
cælēstĕ
cælĭcŏlă
cælĭcŭs
cælĭtēs
cælĭtŭs cælo
cælātūră
cēllo cælsŭs
cælŭm
cæmēntārĭī
cæmēntĭtĭŭs
cæmēntŭm
cænŏs cæpĕ
cæpŭlă
cæră cæro
cærĭfico
cærārĭŭs
cærātŭm
cærātŭră
cærēmŏnĭæ
cærĕŭs
cærĭcās
cærīnthē
cærĭŭm
cærŏfĕrārĭī
cærōmă
cærōsŭs
cærūlĕŭs
cærŭlŭs
cæsă
cæsărĕŭs
cæsărĭēs
cæsim
cæsĭtĭŭm
cæsōnēs
cæspĕs
cæspĭto
cæstrŭm
cæsūră
cæsūrātim
cæsūrātŭm uas
cæstŭs
cætĕrŭs
cætĕrō
cālă
călabră
călădrĭŭs
călămă
călămārĭŭm
călămĭnthă
călămīstrŭm
călămĭtæ
călămĭtās
călămĭtēs
călămochnūs
călămŭs
călānthĭcă
călăthŭs
călātōrēs
cālcānĕŭs
cālcăr
cālcārĭă for-
nax
cālcātă ædificia
cālcātōrĭŭm
cālcĭāmĕn
cālcĕārĭŭm
cālcĕātŭs
cālcĕŏlārĭŭs
cālcĕŏlŭs
cālcĕŭs
cālcio
cālcitro
cālcitrōsŭs
cālco cālcūlo
cālcŭlŭs
cāldārĭæ
cāldārĭŭm
călĕfăcio
călĕfio
călēndæ
călēndārĭs
călēndārĭŭs
călĕo
călēsco
călĭdŭs
călĭgă
călĭgārĭŭs
cālīgo cālīm
călix cāllĕo
cāllĭblĕphărŏn
cāllĭdŭs
cāllĭgŏnŏn
cāllĭmŭs
cāllĭōnȳmŭs
cāllĭs
cāllĭscĕrĕ
cāllĭstrūtĭæ
cāllĭtrīx
cāllŏs
cāllŭs
cāllōsŭs
cālŏn
cālōnēs
călŏphāntă
călŏpŏdĭŏn
călŏpŭs
călŏr
călŏrĭfĭcŭs
călŏtĕchnŭs
cālpăr
cālthă
cālthŭlă
cālŭă
cāluārĭă
cāluāstĕr
cāluātă uinea
cāluĕo
cāluēscĕrĕ
cāluĭtĭēs
călŭmnĭă
călŭmnĭātŏr
călŭmnĭŏr
călŭmnĭōsŭs
cāluo cāluŭs
cālx cālyptră
cālix
cămērīnă
cāmbio.
cămēlŭs
cămĕră
cămĕrārĕ
cămĕrārĭŭs
cămillŭs
cămīnātă loca
cămīnŭs
cāmpānă
cāmpārĭŭs
cāmpē
cāmpēstrĭă
cāmpsōrēs
cāmpŭs
cămūră
cămūrŭs
cāmŭs
cănālĭcŏlæ
cănālĭcŭlă
cănālĭcŭlātŭs
cănālĭcŭlŭs
cānālĭs
cănālĭtĭŭm
cănārĭŭs
cănātĭm
cănātĭŭs
cāncēllārĭī
cāncēllātim
cāncēllī
cāncēllo
cāncĕr
cāndefăcio
cāndēlă
cāndĕo
cāndĭco
cāndĭdo
cāndĭdŭs
cāndĭdŭlŭs
cāndĭfico
cāndŏr
cānĕo
cānēsco
cănēphŏră
cāngrænă
cănĭcă
cănĭcēps
cănĭcŭlă
cănĭcŭlŭs
cănīnŭs
cănis
cănīstrŭm
cănĭcĭēs
cānnă
cānnăbis
cānnētŭm
cānnĭtiæ
cānnĭtĭŭm
cāno
cănŏnĭzo
cănŏr
cănōrŭs
cănōrōsŭs
cāntă
cānthărĭās
cānthărĭs
cānthărŭs
cānthērĭŭm
cānthērĭŭs
cānthēs
cānthŭs
cāntĭlēnă
cāntĭo
cāntĭto
cānto
cāntŭs
cānŭs, a. um.
cānī, orum.
căpāx
căpācĭtās
căpēdo
căpĕr
căpĕro
căpēsso
căpīdŭlŭm
căpillāmēntă
căpillārĕ
căpīllātĭă uela
căpīllĭtĭŭm
căpīllōtĕnŭs
căpīllŭs
căpio căpis
căpīstērĭŭm
căpīstro
căpīstrŭm
căpĭtālĕ
căpĭtālis homo
căpĭtātŭs
căpĭtĕ censi
căpĭtēllŭm
căpĭtĭŭm
căpĭtis diminu.
căpĭtōnēs
căpĭtōsŭs
căpĭtŭlo
căpĭtŭlŭm
cāpnĭās
cāpnŏs
cāppă
cāppăris

caprā
căpellā
caprārĭūs
caprĕā
caprĕŏlūs
caprĕūs
caprĭfĭcātio
caprĭfĭcūs
caprĭgĕnūs
caprīlĕ
caprīlūs
caprĭmulgī
caprīnūs
caprŏnĕæ
caprūncŭlūm
capsā
capsăcēs
capsārĭūs
căpsis
căpsūs
căptio
căptĭōsūs
căptĭuūs
căpto
căptūrā
căptūs
căpŭlā
căpŭlāris
căpŭlātŏr
căpŭlo
căpŭlūm
căpūs
căpūt
cărăbūs
cărbăsūs
cărbătinæ
cărbo
cărbōnārĭūs
cărbūncŭlārĕ
cărbūncŭlūs
cărcĕr
cărcĕrārĭūs
cărchēdŏnĭūs
cărchēsĭūm
cărcĭnetrŏn
cărcĭnĭās
cărcĭnōdēs
cărcĭnōmā
cărcĭnūs
cărdămōmūm
cărdămōn
cărdĭā
cărdĭnālis
cărdĭnĕūs
cărdo
cărdŏpŏs
cărdŭēlis
cărdŭūs
cărē
cărēctūm
cărĕo
cărēx
cărĭcā
cărĭco
cărĭēs
cărīnā
cărĭnātūm
cărĭōtā
cărĭtās
cărmĕn
cărmĭnārē
cărmĭnārĭī
cărnārĭūm
cărnārĭūs
cărnĕūs
cărnĭfex
cărnĭfĭcīnā
cărnĭfĭcĭūm
cărnĭfĭcīnūs
cărnĭfĭcŏr
cărnĭuŏrā
cărnōsĭtās
cărnōsūs
cărŏ cărŏs
cărpătinæ
cărpēntārĭūs
cărpēntūm
cărphŏs
cărpĭnūs
cărpio
cărpo
cărpŏphŏrūs
cărptim
cărptūs
cărpŏphylon
cărrūcā
cărrūcārĭūs
cărrūs
cărthăllūm
cărtĭlāgo
cărtĭlāgĭnĕūs
cărūncŭlā
cărūs cărycā
căryŏn
căryŏpŏn
căryōtæ
căsā
căsābūndūs
căsārĭā
căsĕūs
căsĕūs
căsĕālĕ
căsĭā
căsnăr
căso
căsĭs
căsĭcŭlūs
căsĭdā
căsĭtā
căsĭtĕrŏs
căsso
căssūs
căstā mola
căstănĕā
căstănētūm
căstănĭnūm
căstĕllānī
căstĕllātĭm
căstĕllūm
căstĕrĭā
căstĭgo
căstĭtās
căstĭmōnĭā
căstŏr
căstŏrĕūs
căstrā
căstrāmētŏr
căstrāre
căstrēnsis
căstrūm
căstŭlā
căsūrā
căsūs
cătăbăsis
cătăbăthynŏn
cătachrēsis
cătaclīstā
cătaclysmūs
cătacrisis
cătadrŏmūs
cătagrăphā
cătălēctĭcūm metrum
cătălēpsis
cătălēxis
cătălŏgūs
cătălymā
cătălysis
cătămĭdĭārē
cătămītūs
cătaphrāctūs
cătaplāsmā
cătaplŏŏs
cătăpŏtēs
cătăpŏtĭā
cătăpūltā
cătărrhāctās
cătărrhūs
cătărrhŷtūs
cătăscŏpĭūm
cătăscŏpūs
cătăstā
cătăstrŏmā
cătăstrŏphē
cătăstypōsis
cătēchēsis
cătēchĭzo
cătēchūmĕnūs
cătēgŏrĭā
cătēllūs
cătēnā
cătēno
cătēnŭlā
cătĕruā
cătĕruārĭī
cătĕruātim
căthărctĭcā
căthărmătā
căthedrā
căthedrālitĭūs
căthŏlĭcūs
cătillo
cătillātĭo
cătillūs
cătīnūs
căto
cătŏblĕpās
cătŏchitēs
cătōgĕūm
cătōpyrītēs
cătŏrthōmā
cătŭlāstēs
cătŭlīnūs
cătŭlĭrē
cătŭlūs
cătūs
căuā
căuædĭūm
căucălis
căudā
căudăcūs
căudĕcæ
căudēx
căudĕūs
căudĭcālis
căudĭcārĭæ naues
căuĕā
căuĕo
căuĕrnā
căuĭārēs hostĭæ
căuĭllā
căuĭllo
căulā
căulēsco
căulĭās
căulĭcŭlūs
căulis
căumā
căuo căupo
căupōnā
căupōnārĭā
căupōnĭūs
căupōnŏr
căusĭā
căusŏn
căussā
căussārĭī milites
căussātio
căussătĭuūs
căussĭdĭcūs
căussĭfĭcŏr
căusso
căussŏr
căustŏn
căutērēs
căutērĭātūs
căutērĭūm
căutēs
căutio
căutĭōnālis
căutē
căutŏr
căutūm
căutūs căuūs

C ante E.

cē cēdo is
cedrĭūm
cedrĭā
cedridēs
cedrūs
cĕlebrēsco
cĕlebris
cĕlebritĕr
cĕlebro
cĕlĕr cĕlĕro
cĕlĕrĭtās
cĕlĕrĭtūdo
cĕlĕrĭpēs
cĕlĕrĭtĕr
cĕlētēs
cĕlcūsmā
cĕlĕūstēs
cĕllā
cĕllārĭā
cĕllārĭūm
cĕllŭlā
cĕllātim
cĕllo cĕlo
cĕlŏx
cĕlsūs
cĕltis
cĕlydrūs
cĕnchris
cĕnchrītēs
cĕnchrŏn
cĕnŏs
cĕnŏtăphĭūm
cĕnsĕo
cĕnsio
cĕnsŏr
cĕnsōrĭūs uir
cĕnsŭālēs
cĕnsūrā
cĕnsūs, us.
cĕnsūs, si.
cĕntăurĕā
cĕntēnārĭæ cœ.
cĕntēnārĭūs
cĕntīmănūs
cĕntēsĭmūs
cĕntēsĭmā
cĕntĭfŏlĭūm
cĕntĭgrānĭūm
cĕntĭpĕdā
cĕntĭpēs
cĕnto
cĕntrūm
cĕntūm
cĕntūmcăpĭtā
cĕntūmpŏndĭūm
cĕntūmuĭrālĭā
cĕntūncŭlūs
cĕntuplēx
cĕntuplĭcātō
cĕntŭrĭā
cĕntŭrĭātim

cĕntŭ-

cĕntŭrĭo
cĕntŭſsĭs
cĕphălē
cĕphălĭcŭs
cĕphălĕă
cĕphălocrūstēs
cĕphălŭs
cēphēnēs
cēpĭŏnĭdēs
cēpĭtēs
cēpōrŏs
cēpŏs
cēpūrĭcă
cĕrăchātēs
cĕrămītēs
cĕrāſphŏrŏs
cĕrăs cĕrāstēs
cĕrăsŭs
cĕrătĭnă
cĕrătĭă
cĕrătĭnæ
cĕrătĭŭm
cĕrāunĭŭm
cĕrāunŭs
cērcītēs
cērcŏpĭthēcŭs
cērcūrŭs
cērdīſtŏs
cērdŏsȳnē
cērdo cērdŏs
cĕrĕālĭs
cĕrĕbrŭm
cĕrĕbrōsŭs
cērĭă
cērīnthē
cērĭnŭs
cērĭŏn
cērītŭs
cērno
cērnŭlŭs
cērnŭŭs
cērōſtrōtŭm
cērrŭs
cērtāmĕn
cērtātim
cērtē
cērtĭſſo
cērtĭtūdo
cērto
cērtŭs
cēruīrĭŭs
cērūchŭs
cērui

cēruīnŭs
cēruīcālĕ
cērulsĭă
cēruīx
cērūſsă
cērūſsātŭs
cērȳx
cēſpēs
cēſsim ire
cēſſo
cēſtĭcŭlŭs
cēſtrŭm
cētārĭæ
cētārĭī
cētră
cētŭs
cēū, aduerbium
cēuă
cēuērĕ

C ante H.

chălăsis
chālāză
chălăziās
chālcānthĭŭm
chālcĕūtĭcē
chălcītēs
chālcĭdīx
chālcŭs
chālcŏphōnŏs
chālcŭſmărāg-
dŏs
chălĕpī
chālīx
chălȳbs
chămæcĕrăsī
chămæāctē
chămæcȳpărīſ
sŏs
chămæcīſsŏs
chămædāphnē
chămædrăcōn-
tēs
chămædrȳs
chămælĕă
chămælĕōn
chămælcūcē
chămæmēlŏn
chămæmȳrsīnē
chămæpĭtȳs
chămætēræ
chămæzēlŏs
chămēlŏpārdă
chămēlŭs (lŭs

chāŏnĭdēs
chăŏs
chărăcātŭs
chărăcĭās
chărāctēr
chărāctērīſ-
mŏs
chărădrĭŭs
chărĭēntĭſmŏs
chărĭs
chărīſtrŭm
chărīſtĭă
chārĭtās
chārmăsȳnŭm
chărŏpŭs
chārtă
chārtĭlāgo
chārtŏpȳlăcĭ-
chārtŭlă (ŭm
chārŭs
chāſmă chēlæ
chĕlĭdŏnĭă
chĕlōnē
chĕlōnĭă
chĕlōnĭtĭdēs
chĕlȳdrŏs
chĕlȳs
chēnălōpēcēs
chēnĭſcŭs
chēnŏbōſcĭŏn
chēnŏmȳchŏn
chēnŏpŭs
chēnotrŏphĭă
chēntūrĭōnēs
chērĭă
chērsīnă
chērſȳdrŏs
chīlĭărchŭs
chīlĭăs
chīlŏs
chīmæră
chīmērĭnŏs
chīrăgră
chīrīdōtă
chīrogrăphŭs
chīrŏmāntĭă
chīrōmĭŏn
chīrōnĭă
chīrŏnŏmĭă
chīrŏnŏmŭs
chīrŏthēcă
chīrŏthēsĭă
chīrūrgĭă

chīrūrgŭs
chlænă
chlămȳs
chlōrĭōn
chlōrĭs
chŏă
chœnīx
chŏlēră
chŏlĭāmbī
chōmă
chōndrŏs
chŏrāgĭŭm
chŏrāūlă
chŏrāūlēs
chōrdă
chōrdī
chŏrēă
chŏrĭāmbŭs
chŏrĭŭs
chŏrŏbătēs
chŏrŏcĭthărĭ-
chōrtŏs (stæ
chŏrŭs
chōrs
chrēsĭs
chrēſtŏn
chrĭsĭs
chrōmătĭcŭs
chrŏnĭcă
chrŏnŏs
chrȳsălĭs
chrȳsēī
chrȳsēlēctrŭs
chrȳsēndētŭm
chrȳsītēs
chrȳsītĭs
chrȳsŏăſpĭdē
chrȳsŏbērȳllē
chrȳsŏcōllă
chrȳsŏcŏmē
chrȳsŏcŏmŭs
chrȳsŏlāmpĭs
chrȳsŏlĭthŭs
chrȳsŏmāllŏn
chrȳsŏmēlă
chrȳsŏpāstŭs
chrȳsŏprāsŭs
chrȳsŏs
chūs
chytră

C ante I.

cĭbālĭs
cĭbārĭŭm

cĭbārĭŭs
cĭbātŭs
cĭbo
cĭbōrĭŭm
cĭbŭs
cĭcādă
cĭcātrīcōsŭs
cĭcātrīx
cīccŭm
cĭcĕr
cĭcērcŭlă
cĭchŏrēā
cĭcĭ
cĭcīndŭlă
cĭcōnĭă
cĭcŭr
cĭcūro
cĭcūtă
cĭdărĭs
cĭĕo
cīlĕo
cĭlĭcĭŭm
cĭlnĭum
cīllĭbæ
cīlōnēs
cīmă
cīmăcĭă
cīmēx
cĭmōlĭă
cĭnābŭlă
cĭnædĭæ
cĭnædĭcŭs
cĭnædŭs
cĭncīnnī
cīnctĭcŭlŭs
cīnctŭs
cĭnĕfăctŭm
cĭnĕr
cĭnĭflōnēs
cīngo
cīngrĭæ
cīngŭlă
cīnnăbărī
cīnnămōmŭm
cīnnămŭm
cīnnără
cīnnĭlĭgĭŭm
cīnnŭs
cīppŭs
cīrcā
cīrcānă
cīrcēllŭm
cīrcēnsēs

cīrcēnsē
cīrcērŭs
cīrcĭno
cīrcĭnŭs
cīrcĭtĕr
cīrcĭtēs
cīrcĭtōrēs
cīrcŭĕo
cīrcŭĭtōrēs
cīrcŭlārē
cīrcŭlātim
cīrcŭlātŏr
cīrcŭlātōrĭŭs
cīrcŭlātrix
cīrcŭlo
cīrcŭlŭs
cīrcŭm
cīrcŭmăgo
cīrcūmcīrcā
cīrcūmmītto
cīrcūmmūnio
cīrcūmnāſcŏr
cīrcūmplēctŏr
cīrcūmſcrībo
cīrcūmsēcŭs
cīrcūmsīſto
cīrcūmſpēctŭs
cīrcūmsŏnārē
cīrcūmſpĭcĭo
cīrcūmſpĭcŭŭs
cīrcūmſtō
cīrcūmuādo
cīrcūmuĕho
cīrcūmuĕnĭo
cīrcūmuŏlĭto
cīrcūncēllĭōnēs
cīrcūncīdo
cīrcūncŏlo
cīrcūncŏlūm-
nĭŭm
cīrcūndo
cīrcūnfĕro
cīrcūnflēxŭs
cīrcūnflŭo
cīrcūnflŭŭs
cīrcūnfŏrānĕă
domus
cīrcūnfŏrānī
cīrcūmĭăcĕo
cīrcūnĭĭcio
cīrcūnlĭno
cīrcūnsĭdĕo
cīrcŭs

cirnĕă
cĭrrī
cirsōs
cĭrtăcŭs
cĭs cĭsĭūm
cĭſsitēs
cĭſsȳbrĭūm
cĭſtă
cĭſtērnă
cĭſtŏphŏrŭs
citātŭs
citĕrĭă
cĭthără
cĭthăris
cĭthărĭſtrĭă
cĭthărizo
cĭthărœdŭs
citĭmŭs
cĭto citrā
cĭtrĕūm
cĭtrō
cĭtrŭs
cĭttă
cĭtŭs
cīuĭcŭs
cīuilis
cīuīlitās
cīuīlitĕr
cīuĭs
cīuitās

C ante L.

clābĭlă
clādēs
clăm
clāmārē
clāmŏr
clāmōsŭs
clānchlūm
clāndēſtīnō
clāndēſtīnŭs
clāngo
clāngŏr
clārĕo
clārifico
clārigātĭo
clārigo
clāritās
clāro
clārŭs
clāſsĭārĭŭs
clāſsicŭs
clāthro
clāthrŭs

clāuă
clāuārĭŭs
clāuātŭs
clāudĕo
clāudĭānă toni trua
clāudīco
clāudītās
clāudŏ
clāudŭs
clāuĭcŭlă
clāuĭcŭlārĭŭs
clāuĭcŭlŭs
clāuĭcŭlātŭs
clāuigĕr
clāuĭs
clāuſtrārĭŭs
clāuſtrīnŭs
clāuſtrĭūm
clāusŭlă
clāusūră
clāuŭs
clēmătis
clēmēns
clĕpo
clĕpſydră
clērōnŏmĭă
clērŏnŏmŏs
clērŏs
clībănārĭŭs
clībănŭs
clīdūchŭs
cliēns
cliēntēlă
clĭmă
clĭmāctērĭcŭs
clĭmāx
clīnē
clīngo
clīnĭcē
clīnĭcŭs
clīnĭdĭŏn
clīnŏpŏdĭŏn
clīno
clīnŏpălē
clĭsis
clitēllæ
clitēllārĭŭs
clīuŭs
clīuŭlŭs
clīuōsŭs
clŏācæ
clŏācālēm

clŏācārē
clŏſtēr
clŏſtrŭm
clūdo
clŭĕo clūmæ
clūnācŭlŭm
clūnēs
clūpĕă
clūsīnŭm
clȳpĕŭs
clyſmŭs
clyſtēr

C ante O.

cŏăcēſco
cŏætānĕŭs
cŏāgmēntă
cŏāgmēnto
cŏāgŭlo
cŏāgŭlŭm
cŏălēſco
cŏārctārē
cŏāſso
cōccētŭm
cōccēŭs
cōccĭnŭm
cōccĭnātī
cōccĭnŭs
cōccŭm
cochlĕă
cochlĕārē
cochlĕārĭŭm
cōchlīdĭŭm
cōclītēs
cōctĭlis
cōctĭbĭlis
cōctĭto
cōctĭuŭs
cōctōnă
cōctōnŭm
cōctūră
cōctŭs
cŏcŭlŭm
cŏcŭlŭs
cŏcŭs cōccȳx
cōdăm
cōdătrĕmŭlă
cōdĕx
cōdĭcĭllŭs
cōdĭcŭlŭs
cōdĭŏn
cœlĭăcī
cœmēntŭm
cœmītērĭŭm

cœnă
cœnācŭlārĭă
cœnācŭlŭm
cœnātĭcŭs
cœnātĭo
cœnātĭūncŭlă
cœnātōrĭŭs
cœnātōrĭŭm
cœnātŭrĭo
cœnĭpĕtă
cœno
cœnŏbĭŭm
cœnŭlă
cœnŭm cŏĕo
cœpī
cŏērcĕo
cœtōn
cœtŭs
cōgĭtātĭm
cōgĭto
cōgnātī
cōgnātĭo
cōgnĭtŏr
cōgnōbĭlis
cōgnōmēn
cōgnōmĭnŏ
cōgnōſco
cōgo
cŏhĭbĕo
cŏhōrs
cŏhōrtārī
cŏhŭm
cŏĭnquĭno
cōĭs cŏĭx
cŏlăphīzo
cŏlăphŭs
cŏlăsis
cŏlāx
cōlĕŭs
cōlĭcŭlŭs
cŏlĭnă
cōlĭphĭŭm
cōlĭs
cōlĭtĭæ
cōllă
cōllābefăcĕrē
cōllăbĕllo
cōllacrȳmo
cōllārē
cōllāctānĕŭs
cōllātīnŭm uen
cōllātĭo (trem
cōllātŭs

cōllātĭtĭŭs
cōllēctă
cōllēctānĕŭs
cōllēctĭtĭŭs
cōllēgæ
cōllĭcŭlŭs
cōllĭdo
cōllĭgās
cōllĭgo,is.
cōllĭgĕrē ratio nem
cōllĭgo,as
cōllĭmārē
cōllĭs
colōſsŭs
cōllūco
cōllŭm
cōllŭuĭārĭă
cōllŭuĭārĭs por cus
cōllŭuĭo
cōllūtŭlo
cōllȳbŭs
cōllȳbiſtēs
cōllȳră
cōllȳrĭŭm
cōlo,as.
cŏlo,is.
cŏlŏbĭŭm
cŏlŏcāsĭă
cŏlŏcȳnthă
cōlŏn cŏlōnĭă
cŏlōnĭcŭs
cŏlōnŭs cŏlŏr
cŏlōrĭæ uestes
cŏlōrĭfĭcŭs
cŏlōro
cŏlŏs
cŏlōſtrŭm
cŏlōtŏs
cōlpŭs
cŏlŭbĕr cōlŭm
cŏlŭmbăr
cŏlŭmbāris
cŏlŭmbārĭŭm
cŏlŭmbārĭŭs
cŏlŭmbātim
cŏlŭmbīnŭs
cŏlŭmbŭs
cŏlŭmēllă
cŏlŭmēllārēs dentes
cŏlŭmĕn

cŏlŭmĭs
cōlŭmnæ
cŏlŭmnātĭo
cŏlŭmnŭs
cŏlŭrnŭs
cŏlūrī
cŏlŭs cōllŭs
cŏlŭthĕă
cŏlȳmbădēs
cŏmă cŏmārē
cŏmărŭs
cŏmātŭs
cŏmātŭlŭs
cŏmōsŭs
cōmbăm
cōmbēnnōnēs
cōmbīno
cōmbūro
cŏmē
cŏmēdĭm
cŏmēdo
cŏmēs
cōmēſsātĭōnēs
cŏmētēs
cōmĭnŭs
cōnŭs
cŏmĭtātŭs
cŏmĭtĭālis
cŏmĭtĭātŭs
cŏmĭtĭŭm
cŏmĭtŏr
cōmmă
cōmmāndūcā-rē
cōmmĕātŭs
cōmmēmŏro
cōmmēmŏrātĭo
cōmmēmŏrābĭlis
cōmmēndātĭtĭs
cōmmēndo (ŭs
cōmmēndātŭs
cōmmēntācŭ-lŭm
cōmmēntārī
cōmmēntārĭ-ŭm
cōmmēntītĭŭs
cōmmēntŭm
cōmmĕo
cōmmērcĭŭm
cōmmĕrĕo
cōmmĕto

cōmmīgro
cōmmīlitōnēs
commīlitiūm
cōmmīnīſcōr
cōmmīnūs
cōmmīſsūræ
cōmmīſtōr
cōmmītigo
cōmmītto
cōmmŏdātōres
cōmmŏdātārī-
cōmmŏdo (ūs
cōmmŏdūm
cōmmŏdūs
cōmmærĕo
cōmmŏnĕfăcio
cōmmŏnĕo
cōmmōtriæ
cōmmŏnĕo
cōmmūnīco
cōmmūnis
cōmmūto
cŏmo
cōmœdiă
cōmœdicē
cōmœdiŏr
cōmœdūs
cōmpāctūm
cōmpāgīno
cōmpāgo
cōmpār
cōmpārātīuūs
cōmpāro
cōmpārātio
cōmpārātē
cōmpāſco
cōmpēdēs
cōmpēdio
cōmpēdītūs
cōmpēdo.
cōmpēllo.
cōmpēndīārīūs
cōmpēndīōsūs
cōmpēndīūm
cōmpēndīfăcio
cōmpēnſo
cōmpērēndīno
cōmpērio
cōmpērnēs
cōmpēſco
cōmpēto
cōmpīlo
cōmpīngo

cōmpītă
cōmpītālĭă
cōmplāno
cōmplēctŏr
cōmplĕo
cōmplēx
cōmplēxūs
cōmplīco
cōmplōdo
cōmplūră
cōmplūrīēs
cōmplūnīūm
cōmplūuīātūs
compōno
cōmpōs
cōmpōsitio
cōmprædēs
cōmprānsŏr
cōmprēhēndo
cōmprēhēnsūm
cōmprīmo
cōmptūm
cōmptūs
cōmpūlſo
cōmpūnctūs
cōmpūngo
cōmpūto
cōn, & cūm
cōnāmēntūm
cōncătēno
cōncăuūm
cōncēdo
cōncēſsūs
cōncēnto
cōncēntŏr
cōncēntūs
cōncēptācūlūm
cōncēptă uer-
cōncēptio (ba
cōncēptūs
cōncērno
cōnchă cōnchīs
cōnchōn
cōnchūs
cōnchȳlē
cōnchȳtă
cōncīdo
cōncīdo
cōncīlĭābūlūm
cōncīlĭābūndūs
cōncĭlĭātrix
cōncīlio
cōncīlĭūm

cōncīnnātītīūs
cōncinnēntiă
cōncīnnītūdo
cōncīnno
cōncīnnūs
cōncīno (nis
cōncĭo is & os
cōncĭōnālis
cōncĭōnātōrĭūs
cōncĭōnŏr
cōncĭpīlo
cōncĭpio
cōncĭto
cōnclāmātūm
cōnclāuātūs lo
cōnclāuē (cus,
cōnclūdo
cōncōrdārē
cōncōrdĭă
cōncōrpōro
cōncōrs
cōncrēdo
cōncrēpo
cōncrētūm
cōncūbītŏr
cōncūbĭūm
cōncūbo
cōncūlco
cōncūpīſco
cōncūtio
cōndālīūm
cōndēcēt
cōndēmno
cōndēcōro
cōndīco
cōndīctio
cōndīctūm
cōndīgnūm
cōndio
cōndītīuūm
cōndītio
cōndītītīūs
cōndītīuūs
cōndītŏr
cōndītōrĭūm
cōndītūră
cōndo
cōndōcēfăcio
cōndūcībĭlē
cōndūco
cōndūctītīūs
cōndūlūs
cōndȳlōmă

cōndȳlŏs
cōnfārrĕātio
cōnfĕrtio
cōnfĕro
cōnfĕruăm
cōnfĕſsŏr
cōnfĕſtim
cōnfĭcĭo
cōnfīdo
cōnfīnĭs
cōnfīnĭūm
cōnfīo
cōnfīrmo
cōnfīſcārē
cōnfĭtĕŏr
cōnflāgēs
cōnflārē
cōnflātĭlē
cōnflātūră
cōnflīcto
cōnflīgo
cōnflŭĕrē
cōnflŭēns
cōnflūgēs
cōnfœdūſtī
cōnfōrmē
cōnfōrto
cōnfūgio
cōnfūndo
cōnfūto
cōngĕnūlārē
cōngĕrro
cōngĕro
cōngĕrĭēs
cōngĭārĭūm
cōngĭūs
cōnglōbō
cōngrātŭlŏr
cōngrĕdĭŏr
cōngrǣcŏr
cōngrĕx
cōngrŭo
cōngrŭs
cōniēctārĭūm
cōniēcto
cōniēctŏr.
cōniēctūră
cōniēctūrālē
cōniēctūs
cōnĭīclō
cōnĭūgālĭs
cōnĭūgātă
cōnĭūgo

cōnĭūgĭūm
cōnĭūm
cōnĭūngo
cōnĭūnx
cōnĭūgūs
cōnĭūro
cōnnāto
cōnnēcto
cōnnĭuĕo
cōnno
cōnnūbĭūm
cōnŏĭdēs
cōnōpœūm
cōnōps cōnŏr
cōnquīnīſco
cōnrĕgĭōnē
cōnsălūtārē
cōnsānguĭnēī
cōnsānguĭnĭtās
cōnſcēndo
cōnſcĭēntĭă
cōnſcīſco
cōnſcĭūs
cōnſcrībĕllo
cōnſcrībo
cōnſēcrānēūm
cōnſēcro
cōnsēctānĕūs
cōnsēctārĭūm
cōnsēctŏr
cōnsēntĭo
cōnsēptūm
cōnsēquēntĭă
cōnsēquĭæ
cōnsēquŏr
cōnsēro
cōnsēſsūs
cōnsīdĕo
cōnsīlĭārĭūs
cōnsīlĭo
cōnsīſto
cōnsīſtōrĭūm
cōnſōbrīnī
cōnsōlābūndūs
cōnsōlĭdă
cōnsōlŏr
cōnsōno
cōnsōrs
cōnsōrtĭūm
cōnſpĭcĭo
cōnſpĭcĭlĭūm
cōnſpĭco
cōnſpĭcŭūs

cōnſpīro
cōnſpōndĕo
cōnſtērnĭūm
cōnſtērno
cōnſtĭtŭo
cōnſtĭtūtŭs
cōnſto
cōnſtrŭĕrē
cōnſuēſco
cōnſuēfăcio
cōnſuētūdo
cōnsŭl
cōnsŭlāris uir,
cōnsŭlātŭs
cōnsŭlo
cōnsŭlto
cōnsŭltō aduer.
cōnsŭltŏr
cōnsŭltŭs
cōnsūmmo
cōnsūmo
cōnsŭo
cōnsȳdĕrātē
cōnsȳdĕrātūs
cōnsȳdĕro
cōntāgĭūm
cōntāmĭno
cōntēmēro
cōntēmno
cōntēmplātĭo
cōntēmplŏr
cōntēmpŏrā-
nĕūs
cōntēmptĭbĭlĭs
cōntēmpto
cōntēndo
cōntēntŭs
cōntērrānĕūs
cōntēſtārĭlīt.
cōntĭcĕo
cōntĭcēſco
cōntĭcĭnĭūm no
cōntĭgno (ctis
cōntĭnēns
cōntĭnēntēr
cōntĭnēntĭă
cōntĭnĕo
cōntĭngo
cōntĭnŭo
cōntĭnŭūs
cōntŏr
cōntōrtūm
cōntrā

cōntrāctō
cōntrādīcō
cōntrăēo
cōntrăho
cōntrārĭŭs
cōntrārĭē
cōntrāstō
cōntrăuēnĭō
cōntrōuērsĭă
cōntrōuērsĭō-
sŭs
cōntrōuērsŏr
cōntrōuērsŭs
cōntŭbērnĭŭm
cōntŭmāx
cōntŭmēlĭă
cōntŭmēlĭōsŭs
cōntŭndō
cōntŭs
cōnuāllĭs
cōnuāsō
cōnuēnæ
cōnuēnĭēntĭă
cōnuēnīrē
cōnuēntæ
cōnuēntĭcŭlŭm
cōnuēntĭō
cōnuēntŭm
cōnuēntŭs
cōnuērsŏr
cōnuērtō
cōnuēxŭm
cōnuīcĭnĭŭm
cōnuītĭŏr
cōnuītĭŭm
cōnuīctŏr
cōnuīuālē
cōnuīuārī
cōnuīuāōnēs
cōnuīuĭŭm
cōnuīuō
cōnuŏluŏlūs
cōnŭs
cōpĕn
cōphĭnŭs
cōpĭă
cōpĭŏr
cōpĭō
cōpŭlă
cōpŭlā
cōpŭlō
cōpŭlātĭuŭs
cōquīnă

cōquīnārī
cōquīnārĭă
cōquīnārĭŭs
cōquīto
cōquo
cōquŭs cor.
cōrăcīnŭs
cōrāllĭŭm
cōrāllŏăchātēs
cōrăm
cōrāmblă
cōrāx
cōrbĭs
cōrbĭtæ
cōrbīto
cōrcāllĭs
cōrchōrŭs
cōrcŭlŭm
cōrdātŭs
cōrdĭăcŭs mors
cōrdŏlĭŭm(bus
cōrdŭs
cōrgo
cōrĭăcĕŭm
cōrĭāgo
cōrĭārĭŭs
cōrīnthĭārĭŭs
cōrīnthĭă uasa
cōrĭŭm
cōrnētŭm
cōrnĕŭs
cōrnĭcĕn
cōrnĭcŏr
cōrnĭcŭlārĭŭs
cōrnĭcŭlŭm
cōrnĭgĕrŭs
cōrnĭgĕr
cōrnĭpēs
cōrnīx
cōrnū
cōrnŭpĕtă
cōrnŭs
cōrnūtŭs
cŏrōlla
cŏrōllārĭŭm
cŏrōnă
cŏrōnāmēntŭm
cŏrōnārĭŭs
cŏrōnĭs
cŏrōno
cŏrōnŭlă
cŏrōnŏpŭs
cōrpŏrālē

cōrpŏrātĭo
cōrpŏrātūră
cōrpŏrĕŭs
cōrpŏro
cōrpŭlēntŭs
cōrpŭs
cōrrādo
cōrrīgĭă
cōrrīgo
cōrrĭpĭo
cōrrĭuārē
cōrrōbŏro
cōrrōdo
cōrrŏgo
cōrrŭdă
cōrrūgōs
cōrrŭmpo
cōrrūptēlă
cōrs cōrtēx
cōrtĭcōsŭs
cōrtīnă
cōrtīnālē
cŏrūscārē
cōrŭŭs
cōrycæi
cōrycĭŭm
cōrydălŭs
cōrylētŭm
cōrylŭs
cŏrymbī
cŏrymbĭfĕr
cŏrymbĭtēs
cōnynĕphŏrŏs
cŏryphæŭs
cōrytī
cōrysă
cōs cōsmētă
cōsmĭcŭs
cōsmĭto
cōsmŏgrăphĭă
cōsmŏgrăphŭs
cōsmŭs
cōsĭī cōstă
cōstŭs
cōtĭcŭlă
cōtīdĭē
cōtōnĕă
cōtōnēs
cōtōnĕŭm
cōthŭrnī
cōtŭrnīx
cōtylē
cōtylēdōn

cōuĭnŭm
cōŭs cōxă
C ante R.
crăbrōnēs
crămbē
crănŏs
crăpŭlă
crăpŭlŏr
crās crāsĭs
crāssāmĕn
crāssāmēntŭm
crāssēscĕrē
crāssĭuēnĭŭm
crāssŭs
crāstĭnō,aduer.
crāstĭno,as.
crāstĭnŭs
crātægŏnŏn
crātēră
crātērĭtēs
crātēs
crātĭcŭlă
crātĭō crātŏs
crĕārē
crēbĕr
crēbrēsco
crēbrĭsŭrŭs
crēdĭbĭlē
crēdĭtŏr
crēdĭtŭm
crēdo
crēdŭlŭs
crēmāstērēs
crēmēntŭm
crēmĭŭm
crēmo crēmŏr
crēnæ crēpæ
crēpĕrŭs
crēpī
crēpĭdă
crēpĭdo
crēpĭtācŭlŭm
crēpĭto
crēpĭtŭlŭm
crēpĭtŭs
crēpo
crēpūndĭă
crēpŭscŭlŭm
crēsco crētă
crētātŭs
crētērră
crētĭcŭs
crētōsŭs

crībro
crībrŭm
crīmĕn
crīmĭnālē
crīmĭnārī
crīmĭnōsŭs
crīnēs
crīnĭcŭlī
crīnīrē
crīnŏn
crīsĭs crīspŭs
crīspŭlŭs
crīssārē
crĭtæ
crĭtĭcŭs
crōbylōn
crŏcārē
crŏcĕātŭs
crŏcĭās
crŏcĭnŭm
crŏcīnŭs
crŏcŏdīlĭnŭm
crŏcŏdīlŭs
crŏcŏdīleă
crŏcŏdīlĭūm
crŏcŏmāgnă
crŏcŏpeplŏn
crŏcōtă
crŏcōtŭlă
crŏcōtŭlārĭŭs
crŏcōtĭllŭm
crŏcŏtyrĭŭm
crŏcŭs
crŏcūtă
crŏtălĭŭm
crŏtălŭs
crūdārĭă
crūdēlĭs
crūdēscĕrē
crūdŭs
crŭēnto
crŭēntŭs
crŭmēnă
crŭŏr crūs
crūsmă crūstă
crūstārē
crūstārĭŭs
crūstŭlātă
crūstŭm
crūstŭmĭnă
crūx cryptă
cryptĭcŭs
cryptŏpŏrtĭcŭs

crystāllŭs
C T.
Ctēnēs
ctēnātrī
ctēnŏs
C ante V.
Cŭbă
cŭbātŭs
cŭbĭcŭlārē
cŭbĭcŭlārĭŭs
cŭbĭcŭlŭm
cŭbĭlē
cŭbĭto
cŭbĭtŭs
cŭbo
cŭbŭs cŭcŭbo
cŭcŭlĭo
cŭcŭlŭs
cŭcŭmæ
cŭcŭmĕr & cŭcumĭs
cŭcŭmĕrārĭŭm
cŭcŭmĭōn
cŭcūrbĭtă
cŭcūrbĭtĭnă
cŭcūrbĭtārĭŭm
cŭcūrbĭtārĭŭs
cŭcūrbĭtŭlă
cŭcŭrĭo
cūdo cŭiās
cŭiŭs
cŭiŭsmŏdī
cŭlcĭtră
cŭlcĭtŭlă
cŭlĕŭs
cŭlēx cŭlĭgnă
cŭlīnă
cŭllĕŏlă
cŭlŭllŭs
cŭlmĕn
cŭ'mŭs
cŭlpă cŭlpo
cŭltĕr
cŭltĕllātŭs
cŭltrārĭŭs
cŭltŭs cŭm
cŭmāltĕr
cŭmātĭlĭs
cŭmbăm
cŭmĕră
cŭmĕrŭm
cŭmĭnŭm
cŭmŭlārē

cūmŭlŭs
cūnæ
cūnctātŏr
cūncti
cūnctŏr
cūnctātio
cūnctātim
cūnĕātŭs
cūnĕŭs
cūnĕŏlŭs
cūnĭcŭlŭs
cūnĭcŭlātim
cūnĭlă
cūnīrē
cūnĭlingī.
cūnnŭs
cūpæ
cūpēdinārii
cūpēncŭs
cūpēs
cŭpĭdŏ
cŭpĭdŭs
cŭpio
cuprēſcŭs
cūr cūră
cūrātio
cūrāntiă
cūrātŏr
cūrātōrĭŭs
cūrcŭlio
cūriă
cūriālēs
cūriātŭs
cūrio
cūriōnātŭs
cūriōnĭŭm
cūriōsŭs
cūris
cūrmūndŭlă
cūro
cūrrĭcŭlŏ, adu.
cūrro
cūrrūcă
cūrrŭs
cūrsim
cūrſo
cūrsŏr
cūrsōrĭŭs
cūrsūră
cūrsŭs
cūrtŭs
cūruāmĕn
cūruēſco

cūruīpēs
cūrūlē
cūruo
cūruŭs
cūſo
cūſpis
cūſtōdēlă
cūſtōdiă
cūſtōdĭārĭŭm
cūſtōdio
cūſtōdītio
cūſtōdītŭm
cūſtōs
cūtīōnēs
cūtis.

C ante Y.

cȳămeă
cȳămŭs
cȳănĕŭs
cȳăthĭſſo
cȳăthŭs
cȳbiſtētērēs
cȳbĭŭm
cȳclămīnŭm
cȳclăs
cȳcli
cȳdărŭm
cȳdōniă mala
cȳgnŭs
cȳlindrācĕŭs
cȳlindrŭs
cȳliſmă
cȳlix
cȳllo cȳmă
cȳmātĭlis
cȳmbă
cȳmbălīſtæ
cȳmbălŭm
cȳmbĭŭm
cȳmīnŭm
cȳnănchē
cȳnēgĕtĭcă
cȳnĭphēs
cȳnŏcĕphălĕă
cȳnŏcĕphăli
cȳnŏdŏntăs
cȳnŏglōſſă
cȳnŏmyĭă
cȳnŏrrhŏdŏs
cȳnŏsŏrchis
cȳnŏsbătŭm
cȳnŏzŏlŏn
cȳnŭm

cȳpărīſſŭs
cȳphi
cȳpērŏn
cȳprĭnŭs
cȳprŭs
cȳpſeli
cȳrcērŭm
cȳriŏs
cȳrnĕă
cȳſŭs
cȳtĭnŭs
cȳtĭſŭs

D ante A.

Dacnădēs
dacrȳmās
dăctȳliŏn
dăctȳlŭs
dæmŏn
dæmŏnĭcŭs
dæmŏnĭŭm
dæmŏnĭōsŭs
dagnădēs
dālmătĭcātŭs
dāmă
dāmnās
dāmnĭfico
dāmno
dāmnŭm
dāmnātio
dāmnōsŭs
dăniſmă
dăniſtă
dăniſtĭcŭs
dăpālis cœna
dăpătĭcē
dăpătĭcŭs
dăphniă
dăphnŏīdēs
dăphnōn
dăpĭfĕr
dăpino
dăps dăpsă
dăpsĭlē
dăpsĭlis
dărdănārii
dărdănĭŭm
dărīcŭs
dăſeiă
dăſȳpŭs
dătărĭŭs
dătātim
dăŭtiă
daūcŭs

D ante E

dē dēă
dĕăcĭnātŭs
dĕalbo (tŭm
dĕāmbŭlātōri-
dĕāmbŭlŏ
dĕāmo
dĕārtŭo
dĕāuro
dēbācchāri
dēbēllārē
dēbĕo dēbĭlis
dēbĭlito
dēbĭtŏr
dēbĭtŭm
dēbrĭŏr dĕcă
dĕcăchīnnāri
dĕcăchŏrdŭm
dĕcăcŭmino
dĕcădŏrŭs
dĕcălcātŭm
dĕcălŏgŭs
dĕcăluo
dĕcănto
dĕcăphŏrŭs
dĕcăpŭlo
dĕcărchŏn
dĕcăs
dĕcăulēſco
dĕcēdo
dĕcem
dĕcēmbĕr
dĕcēmiŭgis
dĕcēmpĕdă
dĕcēmſcālmŭs
dĕcēmuĭri
dĕcēmuĭrālis
dĕcēmuĭrātŭs
dĕcēndiŭm
dĕcēntĕr
dĕcērmĭnă
dĕcērno
dĕcērpo
dĕcērto
dĕcēt
dĕcĭdo
dĕcĭdo
dĕcĭmæ
dĕcĭmārē
dĕcĭmŏdiæ
dĕcĭmŭs
dĕcĭpio
dĕcīrcĭno

dĕclrēmis
dĕciſio dĕcĭtăt
dĕclāmārē
dĕclāmātōrĭē
dĕclārārē
dĕclino
dĕclĭuis
dĕcōllo
dĕcōlŏr
dĕcōlōro
dĕcŏquō
dĕcŏr, ōris.
dĕcōro
dĕcōrtĭco
dĕcōrŭs
dĕcōtēs
dĕcrĕpĭti
dĕcrēſcērē
dĕcrētōrĭŭs
dĕcrētŭm
dĕcŭbo
dĕcŭlto
dĕcŭmă
dĕcŭmānŭs
dĕcŭmbo
dĕcŭpă
dĕcŭplātŭs
dĕcŭrēs
dĕcŭriă
dĕcŭriārē
dĕcŭrio
dĕcŭrro
dĕcurtātŭs
dĕcŭs
dĕcŭſſārē
dĕcŭſſātim
dĕcŭſſis
dĕcŭtio
dĕdĕcŭs
dĕdĭco
dĕdignŏr
dĕdīſco
dĕdĭtĭtĭŭs
dĕdo
dĕdŏcērē
dĕdŏlĕo
dĕdŏlo
dĕdūco
dĕdūctio
dĕērrārē
dĕfălcārē
dĕfāmo
dĕfæco

dĕfătīgātio
dĕfătīgo
dĕfēctio
dĕfēctĭuŭs
dĕfēctŭs
dĕfēndo
dĕfēnſo
dĕfēnsito
dĕfĕro
dĕfĕruĕo
dĕfĕruēſcērē
dĕfĕtīſcŏr
dĕfĭcio
dĕfīgo
dĕfĭnio
dĕfĭt dĕflăcce
dĕflăgro
dĕflēcto
dĕflŏccāti
dĕflŏrērē
dĕflŭērē
dĕflŭxŭs
dĕfŏdio
dĕfœtŭs
dĕfŏmĭcātŭm
dĕfōrmē
dĕfōrmo
dĕfraūdārē
dĕfrĭco
dĕfrīgo
dĕfrīngo
dĕfrūgo
dĕfrŭtārē
dĕfrŭtŭm
dĕfŭgĕrē
dĕfūndo
dĕfūngŏr
dĕgĕnĕr
dĕgĕnĕrārē
dĕgĕro
dēglŭbo
dēglūtino
dēglūtĭtio
dēgo dēgrăuo
dēgrūmmāri
dēgŭlo dĕhinc
dĕhīſcērē
dĕhŏnēſtāmēn tŭm
dĕhŏnēſto
dĕĭcĕro
dĕĭcio dĕin
dĕincĭpĕm

dēincēps
dēindē
dēinsūpēr
dēintegrō
dēiūgo
dēiūrium
dēiūro
dēiūrus
dēlābōr
dēlăcērārē
dēlachrymārē
dēlănīco
dēlăpidātă
dēlăsso
dēlātōrēs
dēlcāni
dēlēbilē
dēlēctāmen-tum
dēlēctātio
dēlēcto
dēlēctus
dēlēgātio
dēlēgo
dēlēnificus
dēlēnio dēlēo
dēlētēriōn
dēlētilē
dēlībātōrium
dēlībērārē
dēlībērātiuum
dēlībo
dēlībūtus
dēlīcātus
dēlīcias facere
dēlīcium
dēlīco
dēlīctum
dēlīgo
dēlīmo
dēlīnīmēntum
dēlīnio dēlīno
dēlinquo
dēliquium
dēliquum
dēliquēo
dēliquō
dēlīro
dēlīrus
dēlitēo
dēlphīdēs
dēlphīn
dēlūbrum
dēlūctōr
dēlūdo
dēlumbis
dēlūo
dēlūto
dēmāgis
dēmāndo
dēmēăcŭlum
dēmēārē
dēmēns
dēmēnsum
dēmēntiă
dēmēntio
dēmēnto
dēmērēo
dēmērētōr
dēmētiōr
dēmēto
dēmīgro
dēmīrŭo
dēmītōr
dēmītto
dēmīssum
dēmiūrgus
dēmo
dēmocrătiă
dēmocrătĭcus
dēmōlēōr
dēmōnstrātī-uus
dēmōnstro
dēmōrĭōr
dēmōrōr
dēmūlcēo
dēmūm
dēnārĭus
dēnārro
dēnāscōr
dēnāso
dēnāto
dēndrăchātēs
dēndrītis
dēndrōcĭssōs
dēndrōīdēs
dēnēgo
dēnīgro
dēnīquē
dēnōmĭnātĭuă
dēnōmino
dēnōto dēns
dēnsīfico
dēnso
dēnsum
dēntālē
dēntātim
dēntātus
dēntex
dēntĭcŭlātum
dēntĭcŭlo
dēntĭcŭlus
dēntifrangibu-lum
dēntifrĭcium
dēntilōquus
dēntio
dēntiscalpium
dēntitio
dēnūbo
dēnūdo
dēnūncio
dēnŭō
dēnūs
dēōro
dēorsum
dēpālmārē
dēpango
dēpārcus
dēpāsco
dēpēcīscōr
dēpēcto
dēpēcūlōr
dēpello
dēpēndēo
dēpēndo
dēpērēo
dēpēsco
dēpēstă
dēpīlēs
dēpīlo
dēpingo
dēplāno
dēplānto
dēplēo
dēplōro
dēplūmis
dēpōnērē
dēpōnēns uer-bum
dēpōntānus
dēpōpŭlārī
dēpōrtārē
dēpōscērē
dēpōsĭtōrius
dēpōsĭtum
dēprædōr
dēprāuo
dēprēcōr
dēprēhēndo
dēprimo
dēprōmo
dēpso
dēpūbēr
dēpūdēt
dēpūdīco
dēpūgnārē
dēpūrgo
dēpūro
dēpūto
dēpuuio
dērēlinquērē
dērēpēntē
dērīdēo
dērīpio
dērīuo
dērōgo
dērūncīnārē
dērŭo
dēs dēsæuio
dēscēndo
dēscio
dēscisco
dēscōbīnātus
dēscrībērē
dēsēco
dēsēro
dēsērto
dēsērtum
dēsēruīrē
dēsēs dēsīdēo
dēsīdo
dēsīdērātīuă
dēsīdērium
dēsīdēro
dēsīdiă
dēsīgnārē
dēsīlio dēsīno
dēsīpio
dēsisto
dēsmōtēriōn
dēsōlātōrius
dēsōlo
dēsōlōr
dēspēctio
dēspēcto
dēspēctus
dēspērātio
dēspēro
dēspīcācilis
dēspīciēntiă
dēspīcio
dēspīcōr
dēspīcĭŭs
dēspōlĭārē
dēspōndēo
dēspōnso
dēspūmo
dēspŭo
dēsquāmo
dēstino
dēstĭtŭo
dēstringo
dēstrūctĭlē
dēstrŭo
dēsŭbĭtō adu.
dēsŭbūlo
dēsūdo
dēsuēsco
dēsuēfăcio
dēsuēfio
dēsuētūdo
dēsultōrēs
dēsum
dēsūpēr
dēsursum
dētēgo
dētēr
dētērgēo
dētērmino
dētēro
dētērrēo
dētēstābĭle
dētēstōr
dētēxo
dētĭnēo
dētūndēo
dētōno
dētōrno
dētōrquēo
dētrācto
dētrāctōrēs
dētrāho
dētrīmēntum
dētrūdo
dētrūllārē
dētrūnco
dētūrbo
dētūrgēo
dētūrpo
dēuāsto
dēuēho
dēuēnēo
dēuēnūsto
dēuērbēro
dēuērbium
dēuērro
dēuērsus
dēuēstio
dēuēxo
dēuēxus
dēuīncio
dēuinco
dēuio
dēuirgino
dēuīto
dēuīus
dēunx
dēuōco
dēuōlo
dēuōluo
dēuōro
dēuōtiōnēs
dēuōto
dēuōtōrius
dēuōtus
dēuŏuēo
dēus
dēustīcæ
dēutēriă
dēxtāns
dēxtēr
dēxtēră
dēxtră
dēxtērē, aduēr-bium.
dēxtēro
dēxtrālē
dēxtrārii
dēxtrōchērium
dēxtrōrsum
dēxtrōuērsum

D ante I.

dī & dis præp.
diă
diăbathră
diăbōlus
diachēron
diăcōdiōn
diăcōnus
diădēmă
diădōchus
diærēsis
diætă
diætārii
diagrāmmă
diălēctică

diălē-

dĭălēctŏs
dĭălēxĭs dĭālĭs
dĭāllăgē
dĭălŏgŭs
dĭălўtŏn
dĭămĕtĕr
dĭănœă
dĭăpāſmă
dĭăpāsōn
dĭăpēntĕ
dĭăphānŭm
dĭăphōnĭă
dĭăphŏră
dĭăphŏrētĭcă
dĭaphrāgmă
dĭăpŏnī
dĭăpŏrēsĭs
dĭāpsālmă
dĭārĭŭm
dĭārrhўtŏn
dĭārrhœă
dĭāsātўrĭōn
dĭāſtăsĭs
dĭāſtēmă
dĭāſtŏlē
dĭāſtrŏphŏs
dĭăsўrmŏs
dĭătēſsărōn
dĭăthēcă
dĭăthĕsĭs
dĭătrētŭm
dĭāŭlŏs
dĭbăphă
dĭcă
dĭcācĭtās
dĭcācŭlŭs
dĭcæŏdŏtēs
dĭcæŏlŏgĭă
dĭcæŏsўnē
dĭcāx
dĭchŏrēŭs
dĭchŏtŏmŏs
dĭco,as.
dĭco,is.
dĭcrŏtŭm
dĭctāmĕn
dĭctāmnŭs
dĭctātŏr
dĭctātūră
dĭctērĭă
dĭctĭo
dĭctĭto
dĭcto
dĭctŭm
dĭctŭrĭo
dĭctŏthĕtĭŭm
dĭdāſcălĭă
dĭdāſcălŭs
dĭdōrŏn
dĭdrāchmă
dĭdūco
dĭdўmŭs
dĭēcŭlă
dĭēquārtī
dĭērēctī
dĭēs
dĭēſcĭt
dĭētērĭs
dĭffāmo
dĭffārrĕātĭo
dĭffĕrĭtās
dĭffĕro
dĭffĭbŭlārĕ
dĭffĭcĭlĭs
dĭffĭcĭlĕ
dĭffīdo
dĭffindo
dĭffĭnĭo
dĭffĭtĕŏr
dĭfflŭo
dĭffŭgio
dĭffūndo
dĭgāmmă
dĭgămŭs
dĭgĕrĭēs
dĭgĕro
dĭgĭtālĕ
dĭgĭtŭs
dĭgĭtātŭs
dĭglădĭārī
dĭgnātĭo
dĭgnĭtās
dĭgnŏ
dĭgnōto
dĭgnōſco
dĭgnŭs
dĭgrĕdĭŏr
dĭĭāmbŭs
dĭiūdĭco
dīlābŏr
dīlăcĕro
dīlăpĭdo
dīlāto
dīlēmmă
dīlĭgēns
dīlĭgo
dīlŏgĭă
dīlōrīco
dīlūcĕo
dīlūcēſcĭt
dīlūcĭdŭs
dīlūcŭlāſcĭt
dīlūcŭlo
dīlūdĭă
dīlŭo
dīlūtŭs
dīlūvĭŭm
dīmāno
dīmēmbro
dīmētĭŏr
dīmĭco
dīmĭdĭŭs
dīmĭdĭātŭs
dīmĭdĭatim
dīmĭnŭo
dīmītto
dīmўxŏs
dīmŭlgo
dīnōsis
dĭŏbŏlārēs
dĭœcēsĭs
dĭŏnўsĭſcī
dĭœtēcēs
dĭŏptră
dĭŏrўgēs
dĭŏrўctŏs
dĭōtæ
dĭphrĭs
dĭphrўx
dĭpthĕră
dĭphthōngŭs
dĭplōmătă
dĭpōndĭŭm
dĭpsăcŏn
dĭpsăs
dĭptōtă
dĭptўchŭm
dīræ
dīrĭbĭtōrĭŭm
dīrĭgĕo
dīrĭgo
dīrĭmo
dīrĭpĭo
dīrĭtās dīrŭm
dīrūmpo
dīrūncĭno
dīrūncĭo
dīrŭo
dīs.præpoſitio,
dĭs
dĭſcăpēdĭno
dĭſcēdo
dĭſcēpto
dĭſcērnĭcŭlŭm
dĭſcērno
dĭſcērpo
dĭſcīnctŭs
dĭſcindo
dĭſcīplīnă
dĭſcīplīnōsŭs
dĭſcĭpŭlŭs
dĭſclūdo
dĭſco
dĭſcŏbŏlŭs
dĭſcōnvĕnĭo
dĭſcōrdĭa
dĭſcōrdo
dĭſcōrs
dĭſcrĕpo
dĭſcrētĭo
dĭſcrētŭs
dĭſcrīmĕn
dĭſcrīmĭnālĕ
dĭſcrīmĭnātim
dĭſcrīmĭno
dĭſcrūtĭŏr
dĭſcūmbo
dĭſcūnĕātŭs
dĭſcūrro
dĭſcūrsŭs
dĭſcŭs
dĭſcŭtĭo
dĭsērtŭs
dĭſĭcĭo
dĭſiūngo
dĭſpālēſcĕrĕ
dĭſpālo
dĭſpār
dĭſpărĭlĭs
dĭſpārtĭo
dĭſpēllo
dĭſpēndĭōsŭs
dĭſpēndĭŭm
dĭſpēndo
dĭſpēnno
dĭſpēnsātŏr
dĭſpēnſo
dĭſpĕrĕo
dĭſpērdo
dĭſpērgo
dĭſpērtĭo
dĭſpēſco
dĭſprēſsŭs
dĭſphēndŏmĕnă
dĭſpĭcĭo
dĭſplōdo
dĭſpōndēŭs
dĭſpōno
dĭſpŏsĭtĭo
dĭſpūngo
dĭſpŭto
dĭſquīro
dĭſrāro
dĭſsāvĭŏr
dĭſsĕcātŭs
dĭſsĕco
dĭſsēntānĕŭm
dĭſsēntĭo
dĭſsēpto
dĭſsĕro
dĭſsērto
dĭſsĭdĕo
dĭſsĭdĭŭm
dĭſsĭdēntĭă
dĭſsĭlĭo
dĭſsĭmŭlārēs
dĭſsĭmŭlo
dĭſsĭmŭlāntĭă
dĭſsĭpo
dĭſsĭtŭs
dĭſsŏtĭo
dĭſsōlvo
dĭſsŏlūtŭs
dĭſsŏnŭs
dĭſsuādĕo
dĭſsuāvĭŏr
dĭſsūlcŭs
dĭſsŭo
dĭſsūlto
dĭſtædĕt
dĭſtēndo
dĭſtēntĭo
dĭſtēntŭs
dĭſtērmĭno
dĭſtĕro
dĭſtĭchŏn
dĭſtĭllārĭŭs
dĭſtĭllo
dĭſtĭnctē
dĭſtĭnctĭo
dĭſtĭnĕo
dĭſtĭnguo
dĭſtĭto
dĭſto
dĭſtōrquĕo
dĭſtōrtus
dĭſtrăho
dĭſtrĭbŭo
dĭſtrĭngo
dĭſtōrquĕo
dĭſtūrbo
dĭsūlcŭs
dĭtĕo
dĭto
dĭū
dĭuăgŏr
dĭuārĭco
dĭuĕllo
dĭuēndo
dĭuērbĭa
dĭuērsĭto
dĭuērsŏr
dĭuērsōrĭŭm
dĭuērsŭs
dĭuērsĭtās
dĭuērsē
dĭuērtĭcŭlŭm
dĭuērto.
dĭuĕs
dĭuēxo
dĭuĭdĭă
dĭuĭdĭcŭlă
dĭuĭdĭŭm
dĭuĭdo
dĭuĭdŭŭm
dĭuīnĭpŏtēns
dĭuīnĭtŭs
dĭuīno
dĭuīnŭs
dĭuīsĭo
dĭuīsŏr
dĭuĭtĭæ
dĭuĭto dĭŭm
dĭūnt
dĭuōrtĭŭm
dĭūrno
dĭūrnŭs dĭŭs
dĭŭs pro die
dĭūtĭlē
dĭūtĭnŭs
dĭūtĭſsĭmē
dĭūtĭŭs
dĭūtūrnŭs
dĭuūlgo
dĭuŭs

D ante O

dō,dās

dŏcĕo
dŏcĭbĭlĭs
dŏcĭlĭs
dŏctrīnă
dŏcūmēntŭm
dŏctŭs
dŏctŏr
dŏchĭmŭs
dŏcŭs
dōdră
dōdrāns
dŏgmă
dŏgmătĭstēs
dŏlabră
dŏlăbēllă
dŏlăbēllĭānă
dŏlabro
dŏlēntĭă
dŏlĕo
dōlĭă
dŏlĭārĭs
dŏlĭārĭŭm
dŏlĭchodrŏmī
dŏlĭchĭŭs
dŏlĭŏlă
dŏlo
dŏlōnēs
dŏlŏr
dŏlōrĭfĭcŭs
dŏlōro dŏlŭs
dŏmă
dŏmēstĭcātim
dŏmēstĭcŭs
dŏmĭcĭlĭŭm
dŏmĭcœnĭŭm
dŏmĭnŏr
dŏmĭnŭs
dŏmĭpōrtă
dŏmĭs
dŏmĭtālĭs
dŏmĭtūră
dŏmo
dŏmŭĭtĭo
dŏmŭs
dōnă
dōnārĭă
dōnātīuŭm
dōnātĭuŭs
dōnātĭŭs
dŏnāx
dōnĕc dōno
dŏrcădĭăs
dŏrĭphăgī
dŏrcăs
dŏrmĭo
dŏrmĭto
dŏrmĭtōrĭŭs
dŏrŏdŏcĭă
dŏrŏn
dŏrŏphŏrŭs
dŏrsŭālĭă
dŏrsŭm
dŏrȳ
dŏrȳphŏrŭs
dōs dōtālĭs
dōto dōxă
D ante R.
drăbis herba
drāchmă
drăco
drăcōnītēs
drăcōntĭŭm
drăcūncŭlŭs
drāgmă
drāmă
drāucŭs
drĭmȳphăgĭæ
drŏmĕdārĭŭs
drŏmōnēs pi-
sces
drŏmŏs
drōpāx
drŭĭdē
drūpæ
drȳŏphĭtæ
drȳŏphŏnŏn
drȳŏptĕrĭs
drȳŏshȳphĕăr
drȳpĕtæ
D ante V.
dŭbĭo dŭbĭto
dŭbĭŭs dŭbĭē
dŭbĭōsŭs
dŭcātŭs
dŭcēnārĭŭs
dŭcēs
dūco,is.
dŭco,as.
dŭctārĭŭs
dŭctĭlĕ
dŭctĭm
dŭctĭto
dŭcto dŭctŏr
dŭctŭs
dūdŭm
dŭēllă
dŭēllŭm
dŭĭcēnsŭs
dŭĭdēns dŭĭs
dŭlcădĭŭm
dŭlcĭs
dŭlcēdo
dŭlcĕo dŭlcē
dŭlcĭārĭŭs
dŭlcĭcŭlŭs
dŭlcĭflŭŭs
dŭlcĭlŏquŭs
dŭlcĭsŏnŭs
dŭlco
dŭm aduerb.
dŭmētŭm
dŭmŭs
dŭntāxăt
dŭo dŭōnŭm
dŭo,is.
duplēx
duplĭcĭārĭŭs
duplĭco
duplĭōnĕm
dūrăcĭnă
dūrăcĭnæ uuæ
dūrāmĕn
dūrătĕŭs
dūrē dūrĕo
dūrētăm
dūrĭtĭă
dūrĭcŏrĭă
dūrĭcōrs
duro dūrŭs
dŭŭmuĭrī
dŭx
D ante Y.
dȳăs dȳnāstēs
dȳnāstĭă dȳs
dȳscŏlĭă
dȳscŏlŭs
dȳsēntĕrĭă
dȳsnŏmĭă
dȳspēpsĭă
dȳsphĭlŭs
dȳspnœă
dȳsūrĭă
E ante A. B.
Ĕăr
ĕātĕnŭs
ēbĕātī
ĕbĕnŭs
ēbĕo
ĕbŏrātŭs
ĕbŏrĕŭs
ēbrĭo ēbrĭŏlo
ēbrĭŭs
ēbūllo
ĕbŭlŭm ĕbŭr
ĕbūrnĕŭs
ĕbūrnŭs
E ante C.
ēcastŏr
ēcbăsĭs
ēccĕ ēccĕrĕ
ēcclēsĭă
ēcclēsĭastēs
ēccūbī ēccŭm
ēcdĭcŭs
ĕcĕchĭrĭăm
ĕchĕmȳthĭă
ĕchĕnēĭs
ĕchīdnă
ĕchĭnŏmētră
ĕchīnŭs
ĕchīnŏphŏră
ĕchĭtēs
ēchō ēchōs
ēclēgmă
ēclĭpsĭs
ēclŏgă
ēcnĕphĭās
ēcŏnās
ēcōntrārĭō
ēcphrăsĭs
ēcpĭĕsmŭs
ēcquāndo
ēcquĭs
ēcstăsĭs
ēcthlĭpsĭs
ēctrăpĕlī
ēctȳpă
ĕcŭlĕŭs
ĕcȳră
E ante D.
ĕdāx
ēdēntātŭs
ēdēntŭlŭs
ĕdĕră
ēdīco
ēdīctŭm
ĕdĭlĭă
ĕdīscĕro
ĕdo,es.
ēdo,is.
ĕdo,onis.
ēdŏlo ĕdŏr
ēdūco ĕdūco
ĕdūlĭs
ĕdūlĭŭm
ēdūrŭm
ēdūro
E Æ. F.
ĕæ
ēffarcĭo
ēffaxĭllo
ēffĕro,ēffĕro as
ēffĕruēsco
ēffĭcāx
ēffĭcĭo
ēffĭgĭēs
ēffĭgĭo
ēffĭlātŭm
ēffĭngo
ēfflāgĭto
ēfflāgĭtātŭs
ēfflāgĭtātĭo
ēfflīgo ēfflō
ēfflōrĕo
ēfflŭo
ēfflŭēntĭă
ēfflūxĭōnēs
ēffōdĭo
ēffœmĭno
ēffœta
ēffrēnŭs
ēffūgĭo
ēffundo
ēffūtĭo
E ante G.
ēgĕlĭdŏr
ĕgēnŭs
ĕgĕo ēgĕro
ĕgēstās
ĕgēstōsŭs
ēgrĕdĭŏr
ēgrĕgĭŭs
ēgūrgĭto
E ante H. I.
ēhō ēī
ēiā ēĭcĭo
ēiŭlārĕ
ēiūrārĕ
ēiŭsmŏdī
ēiuscĕmŏdī
E ante L.
ēlābŏr
ēlăbōro
ēlæmpŏrĭă
ēlæōn
ēlæŏthĕsĭŭm
ĕlăphĕbŏlĭōn
ĕlăphŏbōscŏn
ĕlăphŏs
ĕlăpē ĕlātē
ĕlătērĭŭm
ĕlătīnē
ĕlătītēs
ēlātŭs ēlēctĭo
ēlēcto
ēlēctrīdăs
ēlēctrŭm
ĕlĕēmŏsȳnă
ēlĕgāns
ēlĕgāntĭă
ĕlĕgĭă
ĕlĕmēntă
ĕlēnchŭs
ēlĕo ĕlĕphăs
ĕlĕphāntĕzō-
grăphī
ēlĕphāntĭă
ĕlĕphāntĭăcŭs
ĕlĕphāntĭnī li-
bri
ēlĕphāntĭnŭs
ēlĕuĭēs
ēlĕuo ēlĭcēs
ēlĭcĭo ēlĭcĭto
ēlĭco,as.
ēlĭco,onis.
ēlīdo ēlĭgo
ēlĭmĭno ēlĭmo
ēlĭnguĭs
ēlĭnguo
ēlĭquo ēlīxo
ēlīxŭm ēllŭm
ēllȳchnĭŭm
ēllŏbĭă
ēlŏgĭum
ēlŏcūtĭo
ēlōngo ĕlōps
ēlŏquēntĭă
ēlŏquĭŭm
ēlŏquŏr
ēlōtæ ēlūcĕo
ēlūcēscĕrĕ
ēlūcĭfĭco
ēlūcubror
ēlūcĭm ēlūdo
ēlŭmbŭs ēlŭo
ēlūscārĕ ēlūto
ēlutrĭo ēlŭuĭēs

E an-

E ante M.
ēmăcĭātŭs
ēmāncĭpo
ēmănĕo
ēmāno
ēmānsŏr
ēmārcĭm
ēmārgĭno
ēmāſcŭlo
ĕmāx
ēmbāmmă
ēmbătæ naues
ēmblēmătă
ēmbŏlĭŏn
ēmbŏlĭſmŭs
ēmbry̆ŏn
ēmĕdūllo
ēmēndīco
ēmēndo
ēmĕrgo
ēmĕrĕo
ēmĕrĕŏr
ēmētĭŏr
ēmĕto ēmĭco
ēmīgro
ēmĭnĕo
ēmĭnŏr
ēmĭnŭlŭs
ēmĭnŭs
ēmĭſsārĭŭm
ēmĭſsārĭŭs
ēmĭſsītĭŭs
ēmitto
ēmmĕlĭă ĕmo
ĕmōlŭmēntŭm
ēmōrtŭālis dies
ēmphăsis
ēmphy̆tĕōsis
ēmphōnŏs
ēmphrāctă
ēmpīrĭcŭs
ēmplāſtrātĭo
ēmpŏrētĭcă (charta
ēmpŏrĭŭm
ēmpŏrŏs
ēmpŏrēumă
ēmprōſthŏtŏ-(nŭs
ēmptītĭŭs
ēmptĭto
ēmptŭrīrĕ
ēmptĭōnālis
ēmpy̆ĭcŭs
ēmpy̆rĭŭm
ēmūnctōrĭŭm
ēmūngo
ēmūnio
ēmūſco
ēmūſsĭcātă
ēmūtio

E ante N.
Enānthrōpisis
ēnārgĭă
ēncænĭă
ēncānthis
ēncāuſtēs
ēncāuſtĭum
ēnchīrĭdĭŏn
ēnchōrĭī
ēnchrīſtă
ēnclĭsis
ēncōlpĭæ
ēncry̆phĭă
ēncyclĭŏs
ēncyclŏpæ-(dĭăm
ēncyclĭās
ēncy̆ŏn
ēndĕlĕchĭă
ēndēplōro
ēndĭădy̆s
ēndŏĭtĭŭm
ēndŏprŏcĭn-ctŭm
ēndrŏmis
ĕnērgĭă
ĕnērgĭſicŭs
ēnēruo
ēnērua
ēnhydrĭs
ēnhydrŏs
ĕnĭm ēnĭtĕo
ēnītŏr
ēnīxim
ēn năm
ēnnĕăphōnŏs
ēnnĕăphyllŏn
ēnnĕăs
ēnōde ēnōdo
ēnōrchĭs
ēnōrmĕ
ĕnōs ēnsĭs
ēntĕrĭōnē
ēntĕrŏcēlă
ēnthēcă
ēnthĕŏn
ēnthēsis
ēnthĕŭs
ēnthūsĭāſmŭs
ēnthy̆mēmă
ēntŏmă
ēnūclĕo.

E ante O.
ĕo, is, iui.
ĕo adu. ĕōŭs

E ante P.
ĕpāctă
ĕpăgōgē
ĕpăgōn
ĕpănădiplōsis
ĕpănŏdŏs
ĕpănălēpsis
ĕpănăphŏră
ĕpaphrŏdītŭs
ĕpăphrŭs
ĕpārchĭă
ĕpārchĭōtēs
ēpārchŭs
ēpāuxis
ĕpēctăsis
ĕpēnthĕsis
ĕphēbĭă
ĕphēbŭs
ĕphedrŏn
ĕphēgēsis
ĕphēlis
ĕphēmĕrinŏs
ĕphēmĕris
ĕphēmĕrŏn
ĕphēſtĭŭs
ĕphēſtris
ĕphĭāltēs
ĕphīppĭă
ĕphŏdĭŭs
ĕphŏrŭs
ĕpĭălŏs
ĕpĭbătæ
ĕpĭbatră
ĕpĭchērēmătă
ĕpĭchrīſtă
ĕpĭchy̆sis
ĕpĭcēdĭŭm
ĕpĭcænĭŭm
ĕpĭcnōmĭŭs
ĕpĭcrŏcĭŭm
ĕpĭdĭctĭcŏn
ēpĭdĭpnĭdæ
ĕpĭdrŏmēs
ĕpĭctĭă
ĕpĭgămĭă
ĕpĭglōſsis
ĕpĭgrāmmă
ĕpĭgrāmmătā-rĭŭs
ĕpĭgrăphē
ĕpĭlēpsĭă
ĕpĭlēptĭcŭs
ĕpĭlīgnă
ĕpĭlŏgĭſmŭs
ĕpĭlŏgŭs
ĕpĭmēlās
ĕpĭmēdĭŭm
ĕpĭmŏnē
ĕpĭmȳthĭŏn
ĕpĭnītĭă orum
ĕpĭnȳctĭdēs
ĕpĭōdĭŭm
ĕpĭpĕdŏn
ĕpĭphănēs
ĕpĭphănĭă
ĕpĭphōnēmă
ĕpĭphŏră
ĕpĭplēxĭă
ĕpĭplŏcēlē
ĕpĭrhēdĭŭm
ĕpĭrōtĭcă mala
ĕpĭſchĭdĭŏn
ĕpĭſcŏpātŭs
ĕpĭſcōpĭŭm
ĕpĭſcōpĭŭs
ĕpĭſcŏpŭs
ĕpĭſpăſtĭcă
ĕpĭſtătēs
ĕpĭſtŏlă
ĕpĭſtŏlĭŭm
ĕpĭſtŏmĭŭm
ĕpĭſtrŏphēă
ĕpĭſty̆lĭŭm
ĕpĭſy̆nălœphă
ĕpĭtăphĭŭm
ĕpĭthălămĭŭm
ĕpĭthēmă
ĕpĭthēsis
ĕpĭthĕtēs
ĕpĭthĕtŏn
ĕpĭthȳmĭă.
ĕpĭtŏgĭŭm
ĕpĭtŏmē
ĕpĭtrăgŭs
ĕpĭtrăpēsĭă
ĕpĭtrĭtŭs
ĕpĭtrŏchāſmŏs
ĕpĭtrŏpē
ĕpĭtrŏpŏs
ĕpĭtȳrŭm
ĕpĭzēuxis
ĕpŏlānēs
ĕpōps
ĕpōptĭă.
ĕpŏs ĕpōdŏs
ĕpŏrhēdĭcæ
ĕpŭlæ ĕpŭlāris
ĕpŭlārī
ĕpŭlātōrĭŭs
ĕpūlis
ĕpŭlōnēs

E ante Q.
ĕquăpĭŭm
ĕquārĭŭs
ĕquĕs
ĕquĕſtĕr
equeſtrĕ æs
equeſtrĭă
ĕquĭcĕruŭs
ĕquĭdĕm
ĕquĭfĕrŭs
ĕquŭlă
ĕquīlĕ
ĕquīmēntĭŭm
ĕquio
ĕquīrĭă
ĕquĭſeſsŏr
ĕquĭsētŭm
ĕquĭſo onis
ĕquĭtābilis lo-(cus
ĕquĭtātŭs
ĕquĭtĭŭm
ĕquĭto
ĕquŭlĕŭs
ĕquŭlŭs
ĕquŭs

E ante R.
ērcĭſcĕrĕ
ēctŭm
ĕrēmŏdĭcĭŭm
ĕrēmŭs
ērēptŏr
ĕrctrĭă
ĕrgā
ērgăsĭă
ērgāſtērĭum
ērgăſtēs
ērgāſtŭlārĭŭs
ērgāſtŭlŭs
ērgo ērgŏn
ērgŭmĭnŭs
ērīcă
ērĭgēnnētŏn
ērigo
ĕrīnāceŭs
ĕrīnĕŏn
ērīpio ĕris
ĕrĭthāllēs
ĕrōdĭŭs
ērŏgo ĕrōs
ĕrōtēma
ĕrōtēmătĭcŭs
ĕrōty̆lŏs
ērrābūndŭs
ērrātĭcŭs
ērrātŭs
ērrōnēs ērrŏr
ērŭbēſco
ērūcă ēructo
ĕrūdero
ērūdio ēruilă
ērūmnă
ĕrūmpo ērūnco
ērŭo ēruŭm
ērȳngĭŏn
ĕry̆thăcē
ĕry̆thăcŭs
ĕrythrānŭm
ĕry̆thrŏs
ĕrythrŏtăōnēs.

E ante S.
ēſcă ēſcārĭŭs
ēſchără
ēſcŭlēntŭs
ēſcŭlŭs ēſito
ēſſēdă ēſto
ēsŭrĭālēs feriæ
ēsŭrĭēs
ēsŭrio is
ēsŭrio

E ante T.
ĕt ĕtĕnim
ētēsiæ
ēthănĭŏn
ēthĭcŭs
ēthnĕārchēs
ēthnĭcŭs
ēthŏlŏgŏs
ēthŏpæi
ēthōs ĕtĭam
ĕtĭāmnŭm

ētsī
ētymŏlŏgĭă
ētymŏn
ētymŏlŏgŭs
E ante V.
ēuăchārĕ
ēuādo
ēuălĕo
ēuāluo
ēuān
ēuānĕo
ēuānĭdŭs
ēuāngĕlĭūm
ēuānno
ēuāſto
ēuāpĕlŏs
ēuāx
ēucærĭă
ēuchărīſtĭă
ēuchĭlă
ēudŏxĭă
ēuĕho ēuello
ēuĕnĭo
ēuēntŭs
ēuērrĭātŏr
ēuērrĭcŭlūm
ēuērro
ēuērto
ēuēſtĭgĭō
ēugĕ
ēugĕnĭæ
ēugĭūm
ēuĭdēns
ēuĭrātŭs
ēuĭſăcro
ēuĭto
ēulŏgĭūm
ēumĕcēs
ēumetrĭs
ēunŏmĭă
ēunūchĭzo
ēunūcho
ēunūchŭs
ēuŏcātī
ēuŏco
ēuŏlārĕ
ēuŏmo
ēupătōrĭă
ēupĕtălŏs
ēuphāntăsĭō/
ēuphēmĭă (tŏs
ēuphōnĭă
ēuphōnŭs
ēuphŏrbĭūm
ēuphrăsynĭūm
ēuplēctŏn
ēuprĕpĭă
ēusĕbēs
ēusĕbĭă
ēusymbŏlŏs
ēutāxĭă
ēuthălē
ēuthymĭă
ēuthyŏrĭa
ēutrăpĕlŏs
ēutrăpĕlĭă
ēutychĭŭs
ēuzōmūm
ēuzōnŏs.
E ante X
ēx
ēxāctŏr
ēxāctūm
ēxăcērbo
ēxăcērbēſco
ēxăcŭo
ēxædĭfĭco
ēxæſtŭo
ēxāggĕrātĭo
ēxāggĕro
ēxăgĭto
ēxăgōgă
ēxālbēſco
ēxālbĭdŭs
ēxālbŭrno
ēxālto
ēxălūmĭnātŭs
ēxāmēn
ēxāmĭno
ēxămūſsĭm
ēxānclo
ēxānguĕ
ēxănĭmālĭs
ēxănĭmō eſt
ēxănĭmo
ēxănĭmŭs
ēxānĭo
ēxānthēmătă
ēxārdĕo
ēxārdēſco
ēxārēfĭo
ēxārēſco
ēxārmo
ēxăro
ēxārtĭcŭlātĭo
ēxāſcĭārĕ
ēxāſpĕro
ēxătĭo
ēxătūro
ēxāuctŏro
ēxaūdĭo
ēxbāllĭſto
ēxcālfăcĭo
ēxcāndēſcēntĭa
ēxcānto
ēxcāndēſco
excārnĭă
excārnĭfĭcārĕ
ēxcēdo
ēxcēllo
ēxcēptĭo
ēxcēpto
ēxcĕrebro
ēxcērno
ēxcērpo
ēxcĭdĭūm
ēxcĭdo , ab ex
& cado.
ēxcīdo,ab ex et
ēxcĭēt (cædo.
ēxcīndo
ēxcĭo ēxcĭpĭo
ēxcĭpŭlă
ēxcĭpŭŭs
ēxcīſo
ēxcīſsātŭm
ēxcīto
ēxclāmārĕ
ēxclūdo
ēxcŏlo
ēxcōmmūnĭcās
ēxcŏrĭo (tlo
ēxcōrs ēxcrĕo
ēxcrēmēntĭum
ēxcrēſcĕrĕ
ēxcrētĭo
ēxcrētŭm
ēxcrūtĭo,ās.
ēxcŭbĭæ
ēxcŭbĭtŏr
ēxcŭbo
ēxcūdo
ēxcūlpo
ēxcūrĭo
ēxcūrro
ēxcūsābĭlĕ
ēxcūsātōrĭŭs
ēxcūso
ēxcūſsōrĭŭs
ēxcūtĭo
ēxdĕcĭmo
ēxdōrsŭo
ēxĕco
ēxecro
ēxĕdo
ēxedră
ēxēgēmătĭcŭs
ēxēgētĭcŏn
ēxēmplŭm
ēxēmptī
ēxēmptĭlĭs
ēxĕo
ēxēntĕro
ēxĕquĭæ
ēxĕquŏr
ēxērcĕo
ēxērcĭo
ēxērcĭtĭūm
ēxcĭto
ēxērcĭtōrĭŭs
ēxērcĭtŭs,a.um
ēxērcĭtŭs,tus.
ēxĕro
ēxērtī dentes
ēxērto
ēxĕtăſtĭcŏn
ēxfĭo
ēxfĭr
ēxgrūmārĕ
ēxhærēdārĕ
ēxhærĕsĭmŭs
ēxhālo (dies
ēxhaūrĭo
ēxhĕbēnŭm
ēxhērbāre
ēxhĭbĕo
ēxhĭlăro
ēxŏmŏlŏgēsĭs
ēxhōrrĕo
ēxhībĭlo
ēxīfĭlārĕ
ēxĭgo ēxĭgŭŭs
ēxĭlĭcŭs
ēxĭlĭūm
ēxĭlĭo
ēxĭlĭs
ēxĭmĭūm
ēxĭmo ēxĭn
ēxĭnānĭo
ēxīndĕ
ēxīnſpērātō
ēxīſtĭmo
ēxĭſto
ēxĭtĭābĭlĕ
ēxĭtĭālĕ
ēxĭtĭūm
ēxĭtŭs ēxĭūrĕ
ēxĭūro ēxlēx
ēxŏchē
ēxōcætŭs
ēxŏdĭūm
ēxŏlēſco
ēxōluo
ēxŏcŭlāſſo
ēxŏcŭlātŭs
ēxōmĭdăs
ēxōmphălŏn
ēxōmĭs
ēxŏnĕro
ēxŏpīnātō
ēxōpŏlĭs
ēxōrbĕo
ēxōrābŭlă
ēxōrbĭto
ēxōrcĭſmŭs
ēxōrcĭſtă
ēxōrcĭzārĕ
ēxōrdĭnĕ
ēxōrdĭŏr
ēxōrdĭūm
ēxŏrĭŏr
ēxōrtŭs
ēxōrtĭuŭs
ēxōrno
ēxōro
ēxōrābĭlĭs
ēxōrs ēxŏs
ēxōſſo
ēxōsŭs
ēxōtĭcŭs
ēxpāllēſco
ēxpāllĭo
ēxpālpo
ēxpāndo
ēxpăpīllo
ēxpăto
ēxpĕcto
ēxpēctŏro
ēxpĕcūlĭātī
ēxpĕdĭo
ēxpĕdĭtŭs
expĕdĭtĭo
ēxpēllo
ēxpēndo
ēxpēnſa
ēxpērgīſco
ēxpērgo
ēxpĕrĭēntĭă
ēxpĕrĭŏr
ēxpĕrĭēns uir
ēxpĕrĭmēntŭm
ēxpērs
ēxpĕto
ēxpĕtīſco
ēxpĕtēſſo
ēxpĭcĭo
ēxpīlo ēxpĭo
ēxpīro
ēxpīſcŏr
ēxpĭſſo
ēxplāno
ēxplĕo
ēxplĭco
ēxplōdo
ēxplōro
ēxplōrātŭs
ēxpŏlĭo
ēxpōno
ēxpōſco
ēxpōſtŭlo
ēxpræcēptō
ēxpræpărātō
ēxpræſcrīptō
ēxprĭmo
ēxprobro
ēxprōmīttĕrĕ
ēxprōmo
ēxpūgno
ēxpūlſo
ēxpūngo
ēxpŭo
ēxpŭto
ēxquīro
ēxrŏgārĕ
ēxtă
ēxtēmplō (cūm
ēxtēmpŏrānĕs
ēxtēmpŏrĕ
ēxtēndo
ēxtĕnŭo
ēxtĕr
ēxtĕrebro
ēxtērmĭno
ēxtērno
ēxtērnŭs
ēxtĕro
ēxtĕrŭs
ēxtērrānĕŭs

ēxtēr

ēxtērrĕo
ēxtīllo
ēxtīmēſco
ēxtĭmŭs
ēxtinguo
ēxtirpo
ēxtiſpicēs
ēxto ēxtōllo
ēxtōrquĕo
ēxtōrris
ēxtrā
ēxtrānĕŭs
ēxtrăōrdĭnarĭī
ēxtrārĭŭs
ēxtrēmŭs
ēxtrăho
ēxtrīco
ēxtrīnsĕcŭs
ēxtro
ēxtrōrsŭm
ēxtrūdo
ēxtrŭo
ēxtūbĕro
ēxtūndo
ēxtūrbo
ēxtūſsio
ēxūbĕro
ēxūccŭm
ēxūdo
ēxuērtæ
ēxūgo ēxŭl
ēxŭlābūndŭs
ēxŭlo
ēxūltābūndŭs
ēxūltārĕ
ēxŭm ēxūndo
ēxūngo
ēxūngŭlo
ēxŭo
ēxŭpĕro
ēxūrdo
ēxŭuiæ

F ante A.

Făbă
Făbācĭă
făbāgĭnŭs
făbālĭă
făbārĭŭs
făbēllă
făbĕr
făbitōrēm
fabrē aduerb.
fabrefăcio
fabrică
fabrico
fabrīlĕ
fābŭlă
fābŭlŏr
fābŭlōsŭs
făcēſſo
făcētĭæ
făcētŭs făciēs
făcĭlĕ făcĭlis
făcĭlĭtās
făcĭnŏrōsŭs
făcĭnŭs
făcio făctio
făctĭtĭŭs
făctito făctŏr
făctūră
făctŭrio
făctŭm
făctŭs făcŭlă
făcŭlārĭī
făcŭltās
făcūndŭs
fæcātŭm uinū.
fæcĭniæ
fæcŭlēntŭs
fæcŭtīnŭs
fæx făgŭs
fălæ fălcārĭī
fălcārĭŭs
fălcātus
fălcŭlă
fălcifĕr
fălcito fălco
fălĕrĕ
făliſcŭs
fallātiæ
fallācitĕr
fallăm fallāx
fallo
fālsārĭŭs
fālsĭdĭcŭs
fālsĭiūrĭŭs
fālsĭlŏquŭs
fālsĭfĭco
fālsĭtās
fālſo fālsŭs
fālx fāmă
fămēlĭă
fămēlĭcōsŭs
fămēlĭcŭs
fămēllă
fămĕn
fămĕo
fămēs
fămigĕr
fămigĕrābilis
fămigĕrātŏr
fămigĕro
fămigĕrŭlŭs
fămĭlĭă
fămĭlĭārĭă
fămĭlĭārĭs
fămĭlĭārĭtās
fămĭlĭārĭtĕr
fămĭnŏr
fămōsŭs
fămŭlāntĕr
fămŭlārĭs
fămŭlārĭŭs
fămŭlātio
fămŭlātŭs
fămŭlŭs
fănātĭcŭs
fănnĭānă
fănŭm
făr, farris
fărcĭmĕn
fărcio
fărfūgĭŭm
fărīnă
fărīnācĕŭs
fărīnārĭŭm
făris
fărrācă
fărrāgo
fărrĕātio
fărrĕŭm
fărsilis
fărtĭlĭă
fărtim
fărtōrēs
fărtŭm
fărtūră
făs făſcĭă
făſcĭārĭ
făſcĭcŭlŭs
făſcĭno
făſcĭnŭs
făſcĭŏlă
făſcis făsēlŭs
făſtīdio
făſtīdĭōsŭs
făſtīdĭtŭs
făſtīdĭŭm
făſtīgio
făſtīgĭŭm
fătālĕ fătĕŏr
fătiſcĕrĕ
fātĭdĭcŭs
fātĭfĕr
fātĭlŏquŭs
fătīgo
fătim fătŏr
fătŭĭtās
fătŭm
fătŭŭs făuĕo
făuīllă
făuiſſæ
făuōnĭānă
făuŏrābilis
făuſtŭs
făutŏr, ōris
făuŭlŭs
făuŭs faūx
făx făxo

F ante E.

febrīcito
febrīcŭlă
febrīcŭlōsŭs
febrīlĕ
febrio febris
febrŭo
fecĭālēs
fēl, fellis
fēlis fēlix
fellĭcōnēs
fello fēmĕn
fēmĭnālĭă
fĕmŭr
fĕnēſtră
fĕnēſtrātŭs
fĕnēſtellă
fĕnēſtrēnŭlă
fĕrăbītēs
fĕræ fērālis
fĕrālēs uittæ
fĕrāx fĕrbĕo
fercŭlum fĕrē
fĕrēntārĭī
fĕretrŭm
fĕriæ fĕrīnŭs
fĕrio, is
fĕrio & fĕrĭŏr
fĕrĭtās
fermē
fermēntēſcĕrĕ
fermēnto
fermēntŭm
fĕro fĕrōcio
fĕrōcĭtās
fĕrōcŭlŭs
fĕrrāmēntŭm
fĕrrārĭă
fĕrrārĭŭs
fĕrrĕŭs
fĕrro
fĕrrūgĭnĕŭs
fĕrrūgo
fĕrrŭm
fĕrrūmĕn
fĕrrūmino
fertilĕ fertŭm
fĕruĕo fĕruo
fĕruēfăcio
fĕruĭdŭs
fĕrŭlă
fĕruŏr fĕrŭs
feſcēnīni uerſ.
feſiīs feſsŭs
feſtīnāntĕr
feſtīnātō
feſtīno
feſtīnŭs
feſtīnāntĭă
feſtĭuĭtās
feſtīuo
feſtīuŭs
feſtră
feſtūca feſtŭs

F ante I.

fibĕr fibræ
fibŭlă
fibŭlārĕ
ficārĭă
ficārĭŭs
ficātŭm iecur
ficēdŭlă
ficētŭm
fictē aduerb.
ficitŏr ficŏlĕă
ficōsŭs
fictĭlĕ
fictĭtĭŭs
fictŏr fictŭs
ficūlnĕă
ficūlnĕŭs
ficūlnŭs
ficŭs
fidēicōmmiſ-
sārĭŭs
fidēicōmmitto
fidēiūſſŏr
fidēlĭă
fidēlis
fidēntĭă
fidēntĕr
fidēs
fidēs, fidis
fidicĕn
fidĭcĭnĭŭs
fidĭcŭlă
fido
fidūcĭă
fidŭs
figmēntŭm
figo figŭlīnă
figŭlŭs
figūră
filĭcŭlă
filĭifămiliās
filĭŭs
filĭŏlŭs
filix filŭm
fimbrĭă
fimētŭm
fimŭm
fimŭs
finālĕ
findo
fiſsilĕ
fingo finio
finis
finitimŭs
finitio
finītŏr fio
firmāmēntŭm
firmo
firmŭs
fiſcālĕ
fiſcālēs
fiſcellă
fiſcēllŭs
fiſcŭs
fiſcĭnă
fiſsibĭlĕ
fiſsĭlĕ
fiſtūcă
fiſtŭlă
fiſtŭlo
fiſtŭlōsŭs
fiſtūră
fitigēs
fixŭlăm
fixŭs

F ante L.
Flabēllŭm
Flābilĭs
Flābrŭm
Flāccĕo
Flāccĭdŭs
Flāccŭm
Flācēs
Flăgēllă
Flăgēllo
Flāgĭtĭōsŭs
Flāgĭtĭŭm
Flāgĭto
Flagrātōrēs
Flagrĭōnēs
Flagrāntiă
Flagrŭm
Flāmmātĭcă (arbor.
flāmmĕārĭŭs
flāmĕn
flāmĭnĭă
flāmĭnĭcă
flāmĭnĭŭm
flāmĭnĭŭs lictor
flāmmă
flāmmēscĕrĕ
flāmmĕŭm
flāmmĕŭs
flāmmĭgĕnă
flāmmĭuŏmŭs
flāmmo flātŏr
flātŭōsŭs morb.
flāuĕo
flāuēscĕrĕ
flāuissæ
flāuŭs
flēbĭlĕ
flēcto
flēgmă
flēmĭnă
flĕo, flēs
flēxĭlĕ
flēxĭbĭlĭs
flēxŭōsŭs
flēxĭlŏquŭs
flēxĭpēs
flēxo
flēxŭmĭnēs
flēxūră
flīgo
flō flōccī
flōccĭfăcĭo

flōrālĭă
flōrĕo
flōrēscĕrĕ
flōrĕŭs
flōrĭdārĕ
flōrĭdŭs
flōrĭfĕrtĭŭm
flōrĭgĕr
flōrŭlēntŭs
flōs
flōssālĭs
flūctĭo
flūctĭuăgŭs
flūctŭārĕ
flūctŭātĭm
flūctŭosus
flūctŭs
flŭēntŭm
flŭēscĕrĕ
flŭĭdŭs
flŭĭto
flūmĕn
flūmĭnĕŭs
flŭŏr
flūstrŭm
flūtæ
flŭuĭālĕ
flŭuĭātĭlĕ
flŭuĭŭs
flūis
flūxūra
flūxŭs

F ante O.
Fōcālĕ
Fōcānĕŭs
Fŏcārĭŭs
Fŏcĭllo
Fŏcĭllŭs
fŏcŭlă
fŏcŭlo
fŏcŭlŭs
fŏcŭs
fŏdĭco
fŏdīnă
fŏdĭo
fœcūndo
fœdārĕ
fœdĕro
fœdĭfrăgŭs
fœdŭs, da. dum.
fœdŭs, dĕris.
fœlīcĭtās
fœlĭcĭto

fœlĭcĭtĕr
fœlīx
fœmĭnă
fœnārĭŭs
fœnebrĕ
fœnĕrātĭtĭŭs
fœnĕrātō
fœnĕrālĭă
fœnĕrātĭo
fœnĕrātŏr
fœnĕrātŭs
fœnĕro
fœnĭcŭlŭm
fœnĭsĕcĭŭm
fœnĭsēx
fœnŭmgrēcŭm
fœnŭm
fœnŭs
fœnūscŭlŭm
fœtĕo
fœtĭdŭs
fœtŏr
fœtĭsco
fœto
fœtŭōsŭs
fœtūră
fœtŭs
fōlĭācĕŭs
fŏlĭātŭs
fŏlĭŭm
fōllĭco
fōllĭcŭlārĕ
fōllĭcŭlŭs
fōllĭs
fōmēntātĭo
fōmēntŭm
fōmĕs fons
fōntālĭs
fōntānŭs
fōntĭcŭlŭs
fōntĭnālĭă
fōrāgo
fōrāmĕn
fŏrās
fŏrātĭă
fŏrātŭs
fōrbĕă
fōrcĭpēs
fōrdă
fŏrĕm
fŏrēntĭă
fŏrēnsĭs
fŏrēs

fōrfĭcēs
fŏrī
fŏrĭă fŏrĭcă
fŏrĭcŭlæ
fŏrīnsĕcŭs
fŏrĭo
fŏrĭŏlŭs
fōrmă
fōrmālĭs
fōrmēllă
fōrmīcă
fōrmīcātĭo
fōrmīcāns
fōrmīcĭnŭs
fōrmīcōsŭs
fōrmīdābĭlĕ
fōrmīdo
fōrmīdŏlōsŭs
fōrmīx formo
fōrmōsŭs
fōrmŭlă
fōrmŭlārĭŭs
fornācālĭă
fornācārĭŭs
fornāx
fōrnĭcārĭŭs
fōrnĭco
fōrnĭcŏr
fōrnīx
fōrnŭcālĭs
fŏro fors
fōrtĕ
fōrtēsco
fōrtĭcŭlŭs
fōrtĭfĭco
fortis
fōrtĭtūdo
fōrtĭŭtŭs
fōrtūnă
fōrtūnātē
fortūnātim
fōrtūnātŭs
fōrtūno
fōrŭm
fŏră fŏssă
fŏssĭlĕ
fŏssĭo
fŏssĭtĭŭs
fŏssŏr fŏssŭlă
fŏssūră
fōtŭs
fŏuĕæ
fŏuĕo

F ante R.
Frăcērĕ
frăcĭdŭs
frăcēs
frāctūra
fræno
frænum
frætŭs frāgă
frăgĕo
frăgĭlĕ
frăgĭlĭtās
frăgĭlĭtĕr
frāgmĕn
frăgŏr
frāgŏr, garis
frăgōsŭs
fragrārĕ
frămĕă
frāngo
frānōsĭŭs
frātĕr
frātērcŭlŭs
frātērnē
frātērnŭs
frātrĭcīdă
frătīllī
frātrārĕ
frātrĭă
frātrŭēlēs
frāudo
frāudŭlēntĕr
frāudŭlēntŭs
frāus fraūsŭs
frāxĭnŭs
frāxo
frĕmĭtŭs
frĕmo
frēndĕo
frēno
frĕquēns
frĕquēntĭă
frĕquēntārĭŭs
frĕquēnto
frĕquēntāmēns
frĕtŭm (tŭm
frĕtŭs
friābĭlĕ
frībŏlŭs frĭco
frīgefăcĭo
frīgĕo
frīgĕro
frīgēsco
frīgĭdŭlŭs

frīgĭdŭs
frīgīllă
frīgo
frīgŏrĭfĭcĭŭs
frīgŭs
frīgūtĭo
frĭo frit
frītīllă
frĭtīllŭs
frīuŏlŭs
frīxōrĭŭm
frōndārĭŭs
frōndātĭo
frōndātŏr
frōndĕo
frōndĕŭs
frōndĭfĕr
frōndo
frōndōsŭs
frōns
frōntālĕ
frōntātĕ
frōnto
frōntōsŭs
frūctĭfĕr
frūctĭfĭcŭs
frūctŭārĭŭs
frūctŭōsŭs
frūctŭs
frūgālĭs
frūgēs
frūgī
frūgĭfĕr
frūĭscŏr
frūmĕn
frūmēntācĕŭs
frūmēntārĭŭs
frūmēntātĭo
frūmēntātŏr
frūmēntŏr
frūmēntŭm
frūnīscŏr
frŭŏr
frūstātĭm
frūstĭllātĭm
frūstră
frūstro
frūstŭm
frūstŭlŭm
frūstŭlēntŭs
frūsŭs
frūtētōsŭs
frūtētŭm

frūtex
frūticēſcĕrĕ
frūtico
frūticōsūs
frūtināl frūx
F ante V.
fŭăt,pro ſit
fucilis fūco
fucūs fūgă
fūgālĭă
fūgāx fūgio
fūgitiuæ aquæ
fūgitiuārĭūs
fūgitiuūs
fūgito fūgo
fulcio
fulcimēntūm
fulcrā fulgĕo
fulgētrūm
fulgidūs
fulgo fulgŏr
fulgŭr
fulgŭrātŏr
fulgŭrio
fulgŭritās
fulgŭro
fulgŭrālis
fūlică fūligo
fūlix
fullōnēs
fullōnĭūs
fulmĕn
fulmĭnārĕ
fultūrā fuluūs
fuluiānă
fūmārĭūm
fūmĭfico
fūmigo
fūmo fūmūs
fūmidūs
fūmĭfĕr
fūnālĭă
fūnāmbūlūm
fūnipēdēs
fūndă
fūndāmĕn
fūndibūlārĭī
fūndito
fūnditōrēs
fūnditūs
fundo,as & is
fundūm
fundūs

fūnebrĕ
fūnĕrālĕ
fūnĕrĕūs
fūnĕro fūnĕsto
fūnĕstūs
fūnētūm
fūngŏr
fūngūs
fūngiuūs
fūnicūlūs
fūnis fūnūs
fūo fūr
fūrāx fūrcă
fūrcifĕrī
fūrcilis
fūrcillă
fūrfūr
fūrfūrōsūs
fūrĭātūs
fūrĭbūndūs
fūrio fūrĭōsūs
fūrnācĕūs
fūrnārĭă
fūrnārĭæ
fūrnĭānūs
fūrnūm
fūrnūs fūro
fūrēntĕr
fūrŏr,æris
fūrŏr,furoris
fūrtĭfĭcūs
fūrtim
fūrtiuūs
fūrtūm
fūrūncūlūs
fūscină
fūscinūlă
fūscūs fūsĕ
fūsilĕ fūsim
fūsio fūsōrēs
fūsōrĭūs fūstis
fūsūră fūsūs
fūsūm
fūtilĕ fūtio
fūtis fūto
fūtūo fūtūrūs
G ante A.
G ăbălūs
gābătæ
gābīnūs
gāgātēs
gāgitēs
gālāctĭtēs

gālānthūs
gālāxĭās
gālbă
gālbānēūs
gālbānūs
gālbēūm
gālbūlĕ
gālbūlūs
gālĕ gālĕă
gālēnă
gālĕōlă
gālĕōtæ
gālĕrĭtă
gālĕrūs
gālēūs
gālgūlūs
gāllā
gāllipēs
gāllicæ
gāllicinĭūm
gāllicūm
gāllīnă
gāllīnācĕūs
gāllīnārĭūm
gāllo gāllūlo
gāmmărūs
gāmmŏīdēs
gāmŏs gānĕă
gānĕōnēs
gāngāmōnēm
gāngliŏn
gāngrænă
gānnio
gānzās
gārgărīſſo
gārĭophyllūm
gārrio
gārrītidŏ
gārrūlĕ
gārrūlitās
gārūm gāstĕr
gāstĕrŏchīrēs
gāstrĭmārgĭă
gāudĕo
gāudĭūm
gāulūs
gāusăpĕ
gāusăpīnă
gāză
gāzŏphylă-
(cĭūm
G ante E.
gĕlābilĕ

gĕlāſcĕrĕ
gĕlāsīnī
gĕlgēs
gĕlicidĭūm
gĕlidūs
gĕlo gĕlū
gĕmĕllăr
gĕmĕllūs
gĕmĕbūndūs
gĕmĭnūs
gĕmino
gĕmmă
gĕmmārĕ
gĕmmāſcĕrĕ
gĕmmātūs
gĕmmāns
gĕmmĕūs
gĕmmifĕr
gĕmmōsūs
gĕmo gĕmĭtūs
gĕmōnĭdēs
gĕmūrsă
gĕnă
gĕnāuīūs
gĕnĕālŏgĭă
gĕnĕārchă
gĕnĕr
gĕnĕrālĕ
gĕnĕrātim
gĕnĕro
gĕnĕrōsūs
gĕnĕsis
gĕnĕthlĭăcūs
gĕnĕthlĭūs
gĕnĭālis
gĕnicūlātim
gĕnicūlūm
gĕnīstă
gĕnĭtālis
gĕnimĕn
gĕnĭtŏr
gĕnĭtūră
gĕnĭtiuūs
gĕnĭtūs
gĕnĭūs gĕns
gĕntĭānă
gĕntīlēs
gĕntīlĭtās
gĕnū gĕnūīnī
gĕnūīnūs
gĕnūs
gĕŏdæsĭă
gĕŏdætēs

gĕŏgrăphĭă
gĕŏmāntĭă
gĕŏmĕtĕr
gĕŏmetrĭă
gĕŏmetricūs
gĕōrgĭă
gĕōrgĭcă
gērmānūs
gērmānĭtās
gērmānĕ
gērmĕn
gērmināſco
gērmino
gĕro
gĕrōntŏcŏ-
gērræ (mĭōn
gērrēs
gērrōnēs
gĕrūlūs
gĕrūndĭūm
gĕrūsĭă gĕsă
gĕſcŏrētă
gĕsŏs gĕſtă
gĕſtāmĕn
gĕſtātōrĭūm
gĕſtātĭ
gĕſtātūs
gĕſticŭlārĭūs
gĕſticŭlŏr
gĕſtio
gĕſtito gĕſto
gĕſtiōsūs
gĕſtūs, ſtus
gĕūmă gĕūsis
G ante I.
gĭbbūs
gĭgāntŏmăchĭă
gigno gĭluūs
gingĭrĭă
gingibĕr
gingidĭŏn
gingīnæ
gingiuĕrim
gingrio
gĭrgĭllūs gĭth
G ante L.
glābĕr
glabrēſco
glabrētă
glabrĕo
glabrĭōnēs
glăcĭālis
glăcĭārĭ

glăcĭēs
glăcĭārĕ
glădĭātōrēs
glădĭātōrĭūs
glădĭātūră
glădĭŏlūs
glădĭūs
glāndātio
glāndĭūm
glāndūlă
glāndūlōsūs
glāndĭfĕr
glandārĭūs
glāns
glăphўrūs
glārĕă
glārĕōsūs
glāſtūm
glāucĭŏlūs
glāucĭūm
glāucōmă
glāucūs
glāux glēbă
glēſūm
glēūcĭnūm
glīnŏn
glis,glīris.
glis,gliſſis
glis,glitis.
glīſco
glŏbo glŏbūs
glŏbūlūs
glŏcido glŏcio
glŏmĕro
glŏmūs glōrĭă
glōrĭābūndūs
glōrĭŏlă
glōrĭŏr
glōrĭōſūs
glōrĭōſĕ
glŏs glōſſă
glōſſēmătă
glōſſŏpetră
glōttis
glūbo
glūcidātūm
glūmă glūo
glūtĕn
glūtināmēntūm
glūtino
glūtinātŏr
glūtio glūto
glycĕă

glyceamerides
glycythymus
G ante N.
Gnaphalium
gnaphalon
gnapheus
gnaphos
gnarauit
gnare gnariter
gnarus
gnathos
gnatus
gnauus
gnesion
gneus (gnitur
gnitur, pro gi-
gnoma
gnomones.
gnoro
gnoſco
gnoſtici
G ante O.
Gobius
goetia
gonorrhoi
gorgonia
goſsypion.
G ante R.
Grabatus
gracile
gracilens
gracilentus
gracilitas
gracilitudo
gracileſco
gracus
graculus
gradarii
gradatim
gradatio
gradior
gradus
græca ſalix
græcari
græciſſo
græcula mala
grallæ gramen
gramiæ
gramineus
graminoſus
gramma
grammanæ
grammatei

grammatica
grammaticus
grammatocy-
phon
grammatophy-
lacium
gramme
granarium
granatus
grandæuus
grandebalæ
grandeſco
grandiloquus
grandinatus
grandinoſus.
grandio
grandis
granditas
granditer
grandiuſculus
grando.
granoſus
granumgraphe
graphiarium
graphice
graphicotera
graphicus
graphis
graphium
graſsator
graſſoniæ
graſsor grates
gratia
gratificor
gratioſus
grate grator
gratuitus
gratulari
gratulatio
gratulabundus
gratus
grauaſtellus
grauate
grauatim
graue
grauedinoſus
grauedo
graueolens
graueolentia.
graueſco
grauicors
grauidus
grauida mulier

grauiditas
grauido
grauiloquus
grauitas
grauiter
grauo grauor
gregalis
gregarius
gregatim
grego
gremium
greſsibile
greſsus
grex groſsi
groſsus grues
gruma
grumus
gruo
grundire
grunnio
grillus
gryphes
gryphus
grypus
G ante V.
Guberno
gula guliocæ
gummi
gurges
gurgito
gurgulio
gurguſtium
guſto guſtus
guſtatorium.
gutta
guttatim
guttatus
guttans
guttur
gutturnium
gutturſoi
guttus
G ante Y.
Gygarthus
gymnaſiarches
gymnaſium
gymnaſtes
gymnaſtica
gymnaſticus
gymnice
gymnos
gynæcium
gynæ gypſo

gypsus gyro
gyrus
H ante A.
Ha, interiect.
habena
habentia
habeo habile
habitior
habito
habitudo
habitus hao
hactenus
hadria
hadrobulum
hadros.
H ante AE
hæc hædilia
hædus
hæluolæ
hæmachates
hæmatites
hæmatopodes
hæmorrhois.
hærba
hærbaceus.
hærbeus
hærbifer
hærbigrada
hærbarius
hærbeſcere
hærbidus
hærbiliſander
hærbare
hærboſus
hærediolum
hæredipeta
hæreditarius
hæreditas
hæredium
hæreo
hæres
hæreſco
hæreſis hæſito
hæſitatio
hæſitantia
hæſitator
hagios
hagninus
hagnos hala
halciones
halec
haliæetus
haliaccabum.

halicallios
halicaſtrium
halieutica
haliphlœos
halipleumon
halito halitus
halius hallium
hallucinor
hallux halmas
halo, las. halo
halophanta
haloſis halter
halum hama
hamatilis
hamatus
hamiotæ
hammoniacum
hamo, as.
hamotrahones
hammites
hamus hanium
hanus barbatus
hapalon
haphe
hara harena
haringa
hariolus
hariolor
harmonia
harpa harpago
harpaction
harpax
harpyiæ
haruſpex
haruſpica
haruſpicina
haruſpicium
haſta
haſtarium
haſtati
haſtile
haud haurio
hauritorium
hauſto hauſtus
H ante E.
heautontimoru (menos
hebdomas
hebdomeconta
hebenus
hebeo hebes
hebeſco
hebeteſco

hebeto
hebetudo
hebiones
hecatombe
hecatompolis
hecatompus
hecatompylos
hecaton
hecatontarchus
hecatonchiros
hecta
hectapales
hectica hecyra
hedera
hederaceus
hedone hedra
hedyſmata
hehem hehéu
hei heiulo
helciarii
helcium helcyſ-
ma helenium
helicteres
heliochryſos
helioſcopium
helioſelinum
heliotropium
helix
hellanodices
helloborus
helleboroſus
heluatia
heluela heluo
heluari heluus
helxine hem
hemereſios
hemeridion
hemeris
hemerodromi
hemicadi
hemicranici
hemicyclium
hemicyclos
hemina
heminarius
hemiola
hemiolus
hemionium
hemis
hemiſphærium
hemiſtichion
hemitogium
hemitritæus
he-

hēmĕrŏbiŭs
hĕnŭlă
hĕo hēpăr
hēpătītēs
hēphæstĭdēs
hēphæstĭtēs
hēpĭŏlŭs
hēptă
hēptăpăebȳs
hēptăphōnŏn
hēptăpўlŏs
hēphthēmĭmē-
hēracleŏn (rĭs
hēraclĭŭs lapis
hērcisco
hērcŭlĕŭs
hērcŭlēē hĕrī
hĕrīcĭŭs hērmă
hērmēnĭă
hērmăphrŏdĭ-
hērmŭpŭă (tŭs
hērnĭă
hērnĭōsŭs
hĕrōdĭŭs
hĕrōĭdās
hērōs hĕrpēs
hērpĕtă hĕrŭs
hĕră hĕrīlis
hēspĕrŭs
hēspĕris
hēstērnŭs
hĕtĕroclĭtŏn
hĕtĕrocrānĕă
hĕtĕrŏgĕnŭs
hĕtĕrŏmăschă-
hĕtĕrōnȳmă (lă
heū.. hēuŏē
heūs
hēxăclīnŭm
hēxăgōnŭm
hēxāmĕrŏn
hēxămetrŭm
hēxăphŏrŭs
hēxaplŭm
hēxāstĭchŭm
hēxērēs

H ante I.

hĭăsco hĭāto
hĭātŭs hĭbīscus
hĭbrĭs
hĭĕrăcītēs
hĭĕrăspĭcră
hĭĕrărchĭă
hĭĕrărtĭcă
hĭĕrŏbŏtănē
hĭĕrŏcŏmĭŏn
hĭĕrŏdŭlī
hĭĕroglȳphicæ
hĭĕrŏnīcās
hĭĕrŏphăntă
hīgră hĭlă
hĭlărēsco
hĭlărĭă
hĭlărĭs hĭlărē
hĭlărĭtŭs
hĭlăro
hĭlărōdŭs
hīlŭm hīnc
hīnnĭo hīnnŭlī
hĭo hĭppăcēn
hĭppăco
hĭppăgĭŭm
hĭppāgo
hĭppăgōgēus
hĭppēăs hĭppēī
hȳpēnēmĭă
hĭppĭădēs
hĭppĭcē
hĭppŏbŏtŏs
hĭppŏcāmpæ
hĭppŏcŏmī
hĭppodrŏmŭs
hĭppŏlăpăthŭm
hĭppŏmăchĭă
hĭppŏmănēs
hĭppŏmără-
thrŭm
hĭppŏnŏmŏs
hĭppōphŏrbŏs
hĭppŏpŏtămŭs
hĭppŏs
hĭppŏthæmŏsis
hĭppŏthēlæ
hĭppŏtŏxŏtæ
hĭppūrĭs
hīr hīră
hīrcĭpĭlī
hīrcōsŭs
hīrquĭtāllī
hīrquŭs
hīrcŭlŭs
hīrcŭs hīrnĕă
hīrrīrē hīrsūtŭs
hīrtŭs hīrūdo
hīrūndo
hīscĭăcŭs
hĭsco
hĭspĭdŭs
hĭstŏrĭă
hĭstŏrĭcŭs
hĭstrĭōnēs
hĭstrĭōnĭă
hĭstrĭōnĭcŭs
hĭstrĭx
hĭūlco hĭūlcŭs

H ante O.

Hōc hŏdĭē
hŏdŏdŏcŭs
hŏdæpŏrĭcŭm
hŏdæpŏrŭs hoī
hŏlŏcaūstōsis
hōlcŭs
hōlmīscī
hŏlŏcaūstŭm
hŏlogrăphŭm
hŏlŏlāmpŭs
hŏlŏpāchĭŏn
hŏlŏr hŏlŏs
hŏlŏsăthrŏn
hŏlŏsērĭcă
hŏlŏstĕŏn
hŏlŏthūrĭī
hŏmĕrŏmăstīx
hŏmĭcīdă
hŏmĭcīdĭŭm
hŏmĭlĭă
homĭlĭătĭcŭs
hŏmo
hŏmŏcăpnī
hŏmœŏmĕrĭă
hŏmœoptōtŏn
hŏmœōsis
hŏmœŏtĕleūtŏn
hŏmŏgălāctŏs
hŏmŏgĕnēs
hŏmoglŏssŭs
hŏmogrăphĭă
hŏmŏlŏgĭă
hŏmōnȳmŏn
hŏmŏpăthēs
hŏmŏphōnŏs
hŏmŏphȳlŭs
hŏmŏpsȳchŭs
hŏmŏsĭpnī
hŏmŏtĕchnŏs
hŏmŏūsĭŭs
hŏnēstās
hŏnēstĭssĭmŭs
hŏnēsto
hŏnēstŭm
hŏnēstŭs
hŏnestē hŏnŏr
hŏnŏrābĭlē
hŏnōrārĭă
hŏnōrārĭŭs
hŏnōrārĭŭm
hŏnōrĭfĭco
hŏnōrĭfĭcŭs
hŏnōro
hŏnōrŭs
hŏnōrātē, adu.
hŏnōrĭfĭcē adu.
hŏpīsthŏcŏmæ
hŏpistocrepī-
dēs
hōpīsthogră-
phī
hŏpīsthŏphȳlă
hōră (cēs
hōræŭm
hōrārĭŭm
hōrcŭm hōrdă
hōrdĕăcĕă
hōrdĕārĭŭs
hōrdēĭă
hōrdĕŭm hŏrĭă
hŏrīzōn
hōrmēsĭŏn
hōrmĭnōdēs
hōrmĭnŭm
hōrno hōrnŭs
hōrŏlŏgĭŭm
hŏrŏs
hōrōscŏpŭs
hōrrĕārĭŭs
hōrrĕo hōrrēs-
hōrrĕŭm (co
hōrrĭbĭlĭs
hōrrĭdē, adu.
hōrrĭdĭtās
hōrrĭdŭlŭs
hōrrĭdŭs hōrrī
hōrrĭfĭco (fēr
hōrrĭfĭcŭs
hōrrĭpĭlo
hōrrĭsŏnŭs
hōrtŏr hōrsŭm
hōrtātŭs
hōrtāmĕn
hōrtŏr hōrtŭs
hōrŭlă hōspēs
hōspĭtĭŭm
hōspĭtă hōspĭtā
hōspĭtālĭs (lē
hōspĭtālĭtās
hōspĭtŏr
hōssĭmī hōstĭă
hōstĭcŭs hōstĭlē
hōstīmēntŭm
hōstĭo hōstĭs
hōstĭŭm
hōstŏrĭŭm

H ante V.

Hūbĕr hūbĕro
hūbērtĭŭs
hūc, aduerb.
hūdăm hūi, int.
hūic uel hŭĭc
hūiŭscĕ
hūiŭsmŏdī
hŭlŭlă hŭlŭlo
hūmānæ res
hūmānĭtās
hūmānĭtŭs, adu.
hūmānē, aduer.
hūmānĭtĕr. adu.
hūmānŭs
hŭmārĭŭm hū-
mēcto hūmĕo
hŭmĕrŭs hūmēs
hūmĭdŭs (co
hūmĭgātŭs
hŭmĭlē hŭmĭlĭo
hŭmĭlĭtās
hŭmĭlĭtĕr, adu.
hūmo hūmĭfĕr
hūmŏr hŭmŭs

H ante Y.

Hȳăcĭnthĭnă
hȳăcĭntĭzōntĕs
hȳăcĭnthŭs
hȳænă hȳălŭs
hȳbērno hȳbēr
hȳbrĭdæ (nŭs
hȳbrĭs hȳccă
hȳdătĭdēs
hȳdĕrŏs hȳdŏr
hydră
hydrăgōgŭs
hydrārgȳrĭŭm
hydraūlos
hydrēlæŏn
hydrĭă
hydrŏcēlē
hydrŏcĕphălæ
hydrŏlăpăthŏn
hydrŏmāntĭă
hydrŏmĕlī
hydrŏphŏbĭă
hydrŏphŏbŏs
hydrŏpŏtēs
hydrōps
hydrŏpīsis
hydrŭs hȳĕtŏs
hȳĕmo hȳĕmā-
hȳĕms (lĭs
hygrēmplāstră
hygrŏmȳră
hygrŏtēs
hȳlāctŏr
hȳmbĕr hymēn
hȳmnētēs
hȳmnŭs hȳŏscȳ-
ămŭs hȳŏsīrĭs
hȳpæthră
hȳpăgōgeŭs
hȳpăgŭm
hȳpāllăgē
hȳpătŭs hȳpē-
hȳpĕr (cŏŏn
hȳpĕrāspĭstēs
hȳpērbăsĭă
hȳpērbăsĭs
hȳpērbŏlē
hȳpĕrĭcŭm
hȳpērmĕtĕr
hȳphĕăr
hȳphĕn
hypnālēs
hȳpŏ
hȳpŏbŏlĭmæŭs
hȳpŏcaūstŭm
hȳpŏchālcŭs
hȳpŏchȳsis
hȳpocrĭsĭs
hȳpocrĭtă (cŭm
hȳpŏchōndrĭ-
hȳpŏcŏrĭstĭcŏs
hȳpŏdēsĭs
hȳpŏdĭăstŏlē
hȳpŏdĭdăscălŭs
hȳpŏdŏchē
hȳpŏdȳtēs
hȳpŏgæă
hȳpŏgēsŏn
hȳpomnēmă
hȳpŏpŏdĭŏn
hȳpŏprŏphētæ

hȳpŏ

5

hypopyrgium
hyposphagma
hypostasis
hypotheca
hypothesis
hypothyra
hypozeuxis
hypozygia
hysge
hysginum
hyssopus
hyssopites
hysteria
hysterologia
hysteron

I ante A.

Iaceo, ces.
Iacio, cis.
iactanter
iactantia
iactito iacto
iactuose
iactura
iaculatio
iaculo iaculor
iaculum iaculus
iam iambus
iambi iamdiu
iamdudum
iamiam
iamolim
iampridem
iamtum iancus
ianitor
ianthina ianua
ianitrix ianuali
ianuarius
iaspis
iasponyx
iatraleptes
iatraleptice
iatros.

I ante B.

iberica herba
iberis ibex
ibis.

I ante C.

ichneumon
ichneutas
ichnographia
ichthybolos
ichthyocolla
ichthyopola
ichthyopolion
ichthyotrophia
icon siue eicon
iconcula
iconicus
iconisma
iconismos icos
icteros ictis

I D. E.

id idcirco
iecusculum
ieiunium
ieiuno ieiunum
ieiunus ieiune
ieiunitas
ientaculum
iento

I ante G

igitur
ignarius lapis
ignarus
ignauia
ignaue
ignauit
ignefacio
igneo ignia
igniarium
igniculi igneo
ignipotens
ignis ignipes
ignispicium
ignitabulum
ignobilis
ignobilitas
ignomines
ignominia
ignominiosus
ignominiatus
ignorabilis
ignoro ignosco
ignoscens
ignoscentia
ignoscibilis
ignotus

I ante L.

ila ilamider
ile ileos
ilex ilia
ilicet iliceus
ilicetum
iligneus
illaetabile
illaqueo
illatebro
illaudatus
ille
illecebra
illecto
illepide
illepidus
illex illi
illibatus
illiberaliter
illic illicet
illicio
illicium
illico illido
illisus illimis
illinio illino
illiteratus
illo illotus
illuc illuceo
illudo
illumino
illuminus
illunis illusio
illustro
illutibilis
illuuies

I ante M.

imantopodes
imbecillis
imberbis
imbibo
imbrex
imbricium
imbrico
imbricatim
imbricorus
imbricus
imbrifer
imbubinare
imbuo
imitor
imitabilis
imitamentum
immanitas
immediate
immanis
immemor
immensitas
immensus
immissulus
immissum
immitto
immo
immolo
immortalitas
immortalis
immortaliter
immunis
immunitas
immunitus
immunificus
immustalus
impago
impanero
impartio
impeccabilis
impedimentum
impedio
impeditus
impedo
impello
impulsus
impulsio.
impulsor
impendo
impendio, adu.
impendium
impendo
impennatus
impensa
impense
impensibilis
impensus
imperator
imperatorius
imperiosus
imperitabun-
imperitia (dus
imperitus
imperite
imperita
imperium
impero
impersonale
impertio
impertior
impes impeti-
impeto (go
impetrabilis
impetrasso
impetritus
impetro impe-
impiatus (tus
impiger impi-
impigritas (gre
impingo
impinguo
impio impius
impietas
impie implano
impleo
implexus
implico implo-
impluo (ro
implatus
impluuia
impluuium
impolitia
impolitus
impomenta
impono impor-
importo (co
importunus
importuosus
impos imposto
impotens (res
impotentia
impraesentia
imprecor
impressio
imprimo
improbro
improbus
improbulus
improbe
imbrobitas
improbo
improbabilis
improlius
improperium
impropero
improperatus
improuidus
improuisus
improuise
imprudens
imprudentia
imprudenter
impubes
impudens
impudentia
impudenter
impudicus
impudicatus
impugno
impuno impu-
impunitas (ne
impurus
impuratus
impure
impuritas
imputatus
imputo imus

I ante N.

in inaccessus
inadulabilis
inaedifico
inaequalis
inaestimabilis
inamabilis
inambulo
inanesco
inaniloquus
inanimus
inanio inanis
inanitas
inaresco
inaudio
inauris
inauritus
inauro
inauspicato
incaeduus
incalesco
incallidus
incalo
incandesco
incanto
incanus
incapistrare
incassum
incautus
incedo incendo
incentio
incentiuus
incoepto
incernicula
incerno
incero incerto
incertus
incesso incesto
incestuosus
incestus
inchoatiua
inchoo
incido, dis, di.
incido, incasum
inciens inciles
incilo incino
incipio incisim
incisio incisum
incisura

incitābulūm
incitā
incitēgā incito
incitātē,aduer.
inciuiliā uerba
inclāmo
inclārēo
inclēmēns
inclēmēntēr
inclēmēntiā
inclino
inclinātio
inclināmēntūm
inclinātūs
inclūdo inclū-
inclytūs (sia
incōctilē
incœnātūs
incœnis
incōgitābilis
incōgitāns
incōgnitūs
incōlātūs
incōlo
incōlūmis
incōlūmitās
incōmitās
incōmitātūs
incōmmōdo
incōmmōdūm
incōmmōditās
incōmmōdē
incōmmōdātio
incōmpāctūm
incōmpārābilis
incōmpērtūs
incōmpōsitūs
incōmprēhēn-
sibilis
incōmprēhēn-
incōmptūs.(sūs
incōncēssūs
incōncilio
incōncinnūs
incōncūssūs
incōnditūs
incōnditē
incōnditūs
incōngēlābilē
incōngrūēns
incōnniuēns
incōnsēquēntiā
incōnstāns
incōnscius
incōnsūltūs
incōnsūtilis
incōnsūtūs
incōnsȳdērātūs
incōnsȳdērāns
incōnsȳdērān-
tiā
incōnsȳdērātē
incōntāminā-
tūs
incōntēntūs
incōntinēns
incōnuēniēns
incōquo
incōrpōrēūs
incōrdio
incōrrūptūs
incōxo
increātūs
incrēbrēscō
incrēdibilē
incrēmēntūm
increpito (sco
increpo incre-
incrēscēntiā
incrūēntūs
incrūsto
incūbūs incūbo
incūbito
incūbōnēs
incūdo inculco
incultūs incultē
incūmbo
incūnābūlā
incūriā incurro
incūruēsco
incūruo
incūruūs incūs
incūso incūtio
indāgo indē
indēcēns
indēcōr
indēcōrūm
indēfensūs
indēfinitūm
indēmnis
indēprēcābilis
indēsinēntēr
index indicātio
indicātiuūs
indicātūrā
indicātūs
indicinā
indicium
indico,cas.
indico,cis.
indictio
indictiuūs
indictūm
indicūlūm
indidēm indiēs
indiffērēns
indiffērēntiā
indiffērēntēr
indigēnā
indigēo
indigēstē,adu.
indigēstio
indigētēs
indigitāmēntā
indigito
indignōr
indignūs
indigūs
indirēctūs
indiscrīminā-
indisērtūs (tim
indissōlūbilis
indistinctūs
indiuīdūūm
indo,dis.
indōcilis
indōctūs indos
indōlēntiā (Ctē
indōlēs
indōmābilis
indōmitūs
indōrmio
indōtātūs
indūbitātūs
indūciæ
indūco
indūctio
indūlco indūlcō
indūlgēo (ro
indūlgitās
indūmēntūm
indūcūlā indūo
indūpērātōrēm
indūro indūrēo
indūsiārii
indūstrūm
indūstriā
indūstrīūs
indūuiæ
inēbriō
inēbræ anes
inēbriōr inēdiā
inēffābilis
inēfficāx
inēffigiātūs
inēlābōrātūs
inēlēgāns
inēluctābilis
inēmptūs
inēnārrābilis
inēnōdābilis
inēo initō
inēptio inēptūs
inērmis
inērrāntēs
inērs
inērticūlā
inēsco
inēuitābilis
inēxērcitātūs
inēxhāustūs
inēxōrābilis
inēxpērtūs
inēxpiābilis
inēxplānātūs
inēxplēbilis
inēxplicābilis
inēxplicitūs
inēxplōrātūs
inēxplōrātē
inēxpūgnābilis
inēxpūtābilē
intricābilis
infabrē
infacētūs
infacūndiā
infamiā infa-
infāmo (mis
infandūm
infans infantiā
infantāriā
infantilē
infarcio
infātigābilis
infātuo
infēctōrēs
infēctūs
infēlix
infēnsūs
infēriæ
infērnālis
infērnūs
infēro infērūs
infēstā signa
infēstiuūs
infēsto
infēstūmināre
infēstūs
infibūlo
inficiās
inficiālis
inficiōr
inficiātio
inficio inficior
infidūs
infidēlis infigo
infimātēs
infimo infimūs
infinitūs
infinitiuūs
infirmo
infirmūs
inflāmmo
inflēcto
infligo inflo
inflātūs
influo infōdio
infœlix
infœlicitās
infœlicitēr
infœlicito
infōrmis
infōrmārē
infōrmātio
infōro
infōrtūnātūs
infrā infrāctio
infrāctūs
infræno
infrēquēns
infrēquēntiā
infrico
infrēndēo
infrēndēs
infringo
infrio
infrūnitū s
infūlæ
infūmibūlūm
infūmo
infūndibūlūm
infūndo
infūrnibūlūm
infūsco
infūscūs
ingēmo
ingēnēro
ingēniculārē
ingēniculūs
ingēnitūs
ingēniūm
ingēns
ingēnuātūs (ro
ingēnūūs ingē
ingēstābilis
ingigno ingla
inglōriūs (tās
inglūuiēs
ingrandēsco
ingrātis
ingrātitūdo
ingrātūs.
ingrātūs
ingrāuo
ingrāuēsco
ingrēdiōr
ingrūo inguinā
inguināriā
ingūrgito
ingūstābilis
inhābilis
inhābito
inhābitābilis
inhærēo
inhærēsco
inhālo inhibēo
inhio
inhōnēstūs
inhōnōrātūs
inhōnōrūs
inhōrrēo
inhōspitūs
inhōspitālis
inhūmānūs
inhūmānē
inhūmānitēr
inhūmānitās
inhūmo inibi
inīcio
inimicitiā
inimico
inimicōr
inimicūs
inindē
iniquūs
iniquē
initio
initiūm

inito inuges
iniungo
iniuratus
iniuria
iniuriosus
iniurius
iniussus
iniustus
innauigabilis
innitor inno
innocens
innocuus
innotesco
innoxius
innumerabilis
innumerus
innumerosus
innutrio
innuo inocco
inoculo
inodorus
inoffensus
inofficiosus
inolesco
inopaco
inopinatus
inopiosus
inops inopia
inoportunus
inordinatus
inora
inoratus
inphronitus
inquantum
inquies
inquilino
inquilinus
inquino (tum
inquinamen-
inquio inquiro
insanio
insanitas
insanus
insanabilis
insatiabilis
insatiuus
insaturabilis
insciens
inscientia
inscitus
inscitia
inscius
inscribo
inscriptus
inscriptum
insculpo
insecta
insequor
insector
insero inserto
inseruio
insideo
insidiae
insidior
insidiosus
insido
insignia
insignio
insignis
insignite
insilio
insimul
insimulo
insinuatus
insinuo
insipidus
insipiens
insisto insitio
insitiuum
insitum
insitiuus
insolens
insolentia
insolenter
insolitus
insolo
insolum
insomnia
insomnium
insomnis
insons
insomniosus
insonus
inspectius
inspecto
inspicio
inspectio
inspico
inspiro
instans
instanter
instantia
instar instatio
instauro
instauratio
instauratitius
instauratiuus
insterno
instigo instillo
instinctus
instipulor
instita instito
institor
institorius
instituo
institutiones
institutum
insto
instratum
instrenuus
instructio
instructor
instructus
instruo
instrumentum
instupens
insuasum
insuauis
insubide adu.
insucco
insuesco
insuctus
insuefacio
insula
insularis
insularius
insulatus
insulsus
insulsitas
insulse aduerb.
insulto
insultura
insum
insumma
insummo
insumo insuo
insuper
insuperabilis
insurgo
insusurro
intaliari
intactus
integer
integrasco
integro
integritas
integre adu.
intego
integumentum
intellectus
intelligens
intelligibile
intelligo
intemerata
intemperiae
intemperies
intemperans
intemperantia
intemperanter
intemperatus
intempesta nox
intempestas
intempestiuus
intendo
intentus
intentatus
intentio
intento inter
interaneus
interarescere
interbibo
interbito
intercalaris
intercalo
intercalarius
intercapedo
intercedo
intercessio
intercido
intercise
intercido
intercino
intercipio
intercisi dies
intercludo
intercolumni-
intercurro (cum
intercus
intercutaneus
interdico
interdictum
interductus
interdiu
interdum
interea (tio
intereo interi-
interequito
interest
interfaris
interfamini-
interficio (um
interfluo
interfluus
interfundo
interhaec interim
interiaceo
interibi
interiicio
interiectus
interiectio
interiectum
interim interis
interior (mo
interiungo
interlino
interloquor
interluceo
interluco
interlunium
interluo
intermedius
intermeo
intermestris
intermico
interminor
interminus
interminatus
intermitto
intermissus
intermissio
intermorior
intermundium
interneco
internecinus
internodium
internosco
internuncius
internus
inter opus
intero
interordinium
interpellare
interpensiua
interpola
interpolare
interpolatorem
interpolatrix
interpolis
interpolus
interpono
interpositus
interpremo
interpres (tum
interpretamen
interpretor
interpunctus
interputo
interquiesco
interrado
interrasilis
interreges
interregnum
interrogo
interrumpo
interrupte
interscalmium
interscapilium
interscindo
intersepio
intersepta
intersero
intersono
interspiro
intersterno
interstinguo
interstitium
intersto
intersum
intertextum
intertraho
intertrigo
intertrimentum
interturbo
interusco
interuallum
interuello
interuenio
interuentor
interuentus
interuenium
interuerto
interuiso
interula
intestabilis
intestatus
intestato
intestinus
intimus intingo
intolerabilis
intolerandus
intolerans
intoleranter
intolerantia
intomata
intondeo
intonsus (queo
intono intor-
intra intrarius

intrāctūs
intrāctābilis
intrīco
intrīnsēcūs
īntrītūm
intrō aduerb.
īntro, as
īntrōclūdo
īntrōdūco
īntrŏēo
intrōgrĕdiŏr
intrōmitto
īntrōrsūs
intrōrūmpo
īntrōſpicio
intrōuŏco
īntŭēŏr
intŭmēo
īntūs īntūsiūm
īntūtūs
īntўbūs
īntўbācēūs
īnuādo
inuălēſco
inuălētūdo
inuălēntia
īnuălidūs
īnuēho
īnuĕhŏr
inuēctio
inuēctūs
inuēctītiūs
īnuēctiuūs
inuĕnio
īnuēntŏr
Inuēntrīx
inuĕrēcūndūs
īnuērsūm
inuērto
inuēſpĕrāſcĕrĕ
inuēſtēs
inuēſtīgo
inuēſtīrĕ
īnuĕtĕrātī
inuĕtĕro
īnuĕtĕrāſco
inuīcēm
īnuidē facere
īnuidēntiă
inuidēo
īnuidiă (re
inuidiōsē facĕ-
īnuidiōsūs
īnuidūs
inuigilo
īnuīnīūs
inuŏlātūs
inuīſo
īnuīsūs
inuītātūs
inuītābilis
inuīto
inuītūs
īnuīūs
inūltūs
inūmbrārĕ
īnūnco īnūndo
iuuŏco
inuŏlārĕ
īnuŏlucris
inuŏlūcrūm
inuŏluo
inurbānūs
inūro
inūsitātūs
īnuŏluŏlūs
inutilis
I ante O.
io iŏcūs
iŏcŏr Ĭon
Ĭonthŏs Ĭōta
iŏuīs gemma
iŏuīſtē
I ante P.
īps īpsĕ
ipsīppĕ
īpsūlcēs
I ante R.
ĭr īră
īrācūndūs
īrāſcŏr
īrātē
īrātūs īrcēūs
īrcīpēs
īrēnārchēs
īris īrīnūm
īrnēllă īrpīcēs
īrōniă īrrāsūs
īrrāucio
īrrēdiuīuūs
īrrēmēdiābilis
īrrēmūnĕrābilĕ
īrrĕpărābilĕ
īrrēpo
īrreprĕhēnsūs
īrrētio
īrrētītūs. īrrīgo
īrrīgŭūs
īrrīpio
īrrīto īrrīto
īrrītāmēntūm
īrrŏgo īrrūcto
īrrūgo īrrūmo
īrrumpo
īrrŭo īrtiŏlă.
I ante S.
īs īsăgōgē
īsăgōgicōn
īſchiă īſchiăs
iſchiăcūs
īſchnōs
iſchўrōs
īsŏcinnămŏn
īsŏcōlŏn
īsŏdŏmŏn
īsŏnŏmiă
īsŏpўrŏn
iſopleūrūs
īſtīc īſthmūs
īſthūc
I ante T.
ită, aduerb.
ĭtălicūm
ităquĕ ĭtĕm
ĭtĕr ĭtĕrātio
ĭtĕro ĭtĕrūm
ithўphăllūs
ĭtidem
ĭtinĕrārĭūm
ĭtinĕrŏr
ĭtio ĭto
ĭtūs & ĭtio.
I ante V.
Iŭbæ Iŭbātī
Iŭbăr Iŭbĕo
Iūbilo Iūbilūm
Iūcūndŏr
Iūcūndūs Iūdĕx
Iūdĭcātio
Iūdiciālis
Iūdiciārĭūs
Iūdiciūm
Iūdĭco
Iŭgālĕ uinculū
Iŭgālis
Iŭgārĭūs
Iŭgātōrĭūs
Iŭgāmēntūm
Iŭgātă uitis

Iŭgĕrātim
Iŭgĕrūm
Iūgēs Iūgis
Iūglāns
Iūgo Iūgōsūs
Iŭgŭlo
Iŭgŭlūm
Iŭgŭlūs
Iŭgūm Iūlūs
Iumēntūm
Iūnctim, adu.
Iūncŭlī Iūncūs
Iūncētūm
Iūncōsūs (tus
Iūncūs odora-
Iūngo Iūnīcēs
Iūnicŭlūs
iūnĭpĕrūs
iūnīs iūnīūs
mensis iūnix
Iūrāmēntūm
iūrāndūm
iūrĕiūrārĕ
iūrātūs
iūrgiōsūs
iurgĭūm
iūrgo iūridicūs
iūriſdictio
iuridiciālis
iūro
iūrŭlēntūs
iūs iūſcūm
iūſiūrāndūm
iūſsūm iūſsūs
iuſtă iuſticiă
iūſtitĭūm iūſtūs
iŭuāmĕn
iŭuĕnālīă
iūnĕnālis
iŭuĕncūs
iŭuĕnēſco
iŭnĕnīlĕ
iŭuĕnis
iŭuēntūs
iŭuo iūxtā
iūxtim.
I ante X.
Ixiă Ixīōn
Iynx.
L ante A.
Lăbāſco
Lăbefăcio
Lăbefăctio
Lăbēllūm
Lăbĕōnēs
Lābēs Lăbiă
Lābilĕ Lābină
Lăbiŏlūm
Lăbo, as
Lābŏr, eris
Lăbŏr
Lăbōriōsūs
lăbōro
lābrūſcă
lăcænă
lāc lăcĕr
lăcērnă lăcĕro
lăcērtă
lăcērtūs
lăceſſo
lăchănūm
lăchănŏpōlēs
lăchănŏpoliŏn
lachrўmă
lachrўmo
lăciniæ
lăciniōsūs
lăcio
lăcōnicūm
lăcōniſmūs
lāctārĭūs
lāctĕo lāctēs
lāctēſcĕrĕ
lāctĕūs
lāctīcĭnĭă
lāctīcŭlă
lāctidiācī
lūcto lūctŏris
lāctūcă lăcūnă
lăcūnăr lăcūs
lădănūm lædo
læmārgiă
læmārgūs
læmūſchătŏn
lænă
lætābilis
lætāmĕn
lætifico
lætiſco (do
lætitiă lætitū-
læto lætŏr
lætūs læuigo
Læuis
læuitās læuo
læuŏr lăgēos
lăgănūm
lăgărī
lăgœnă lăgōis
lăgōphthălmŏs
lăgōpūs
lăgotrŏphiă
lăgūncŭlă
lāicūs
lălisiōnēs
lăllārĕ lāmæ
lāmă lāmbo
lāmēllă
lāmēntābilĕ
lāmēntārĭūs
lāmēntŏr
lāmēntātio
lāmēntās
lāmēntūm
lămiæ lāmĭūm
lāmină lāmnă
lāmpăs
lāmpetră
lāmpўris lānă
lānāris
lānārĭūs
lānārĭă
lānātūs
lāncēă
lāncĕārĭūs
lāncĕātūs
lāncēs lāncino
lānĕrūm
lānĕūs lāngă
lānguĕo
lānguēſco
lānguĕfăcio
lānguĭdūs
lānguŏr
lāngūrĭūm
lānīēnă
lānīfĭcĭūm
lānificūs
lānifĕr
lānigĕr lānio
lāniōnĭūs
lāniſtæ lānĭūm
lānĭūs lāno
lānŏcŭlūs
lānōsūs. lānūgo
lānŭuīnī
lăpăthēs
lāppă. lāppāgo
lăpicīdă
lăpidārĭūs

lāpidēscĕrĕ
lăpidicīnă
lăpido. lăpillŭs
lăpio lăpĭs
lăpsănă lāptio
lāpso lāpsŭs
lăquĕārĕ
lăquĕātŭs
lăquĕŭs
lărārĭŭm
lārdŭm lārgiŏr
lārgitās
lārgŭs lāridŭm
lārix lăruæ
lăruālĕ lārŭs.
lăsănŭm
lāsciuĭo
lāsciuŭs
lāsciuĭă lāsēr
lāsērpitĭŭm
lāssēo lāsso
lāssŭs lāstaurŏs
lātebră lātebro
lātebrōsŭs
lătĕo
lātēntĕr lātĕr
lātĕrānĕ
lātĕrārĭŭs
lātērcŭlŭs
lātĕritĭŭs
lātērnă
lātērnārĭŭs
lātēsco lātēx
lăthȳrĭs
lātibŭlo
lātibŭlŭm
lātīclāuĭĭ
lātifōlĭŭm
lātifŭndĭŭm
lătīnē lātio
lātito lāto
lātŏmiæ
lātŏmŭs
lātŏr lātrēs
lātrīnă lātro
lărōcinĭŭm
lātrōcinŏr
lātrōnēs
lātrūncŭlātŏr
lātŭs. lātŭs, eris
lātŭsclāuŭs
lāuācrŭm
lāuātrīnæ

lāudābilĕ
lāudātio
lāudātīuŭs
lāudo lăuo
lāurĕă lāurĕo
lāurĕŏlă
lāurĕōtĭs
lāurĕŭs
lāurētŭm
lāurĭferī
lāurīnŭm
lāurŭs
lāus lāutĭă
lāutitĭă
lāutrīcēs
lāutĭlæ
lāutŭs lāxitās
lāxo lāxŭs

L ante E.

Lĕă, quæ & lĕæ
Lĕbēs (ænă
Lĕbēsĭŭm
Lĕcănŏmāntĭă
Lēctīcă
lēctīcārĭŭs
lēctīcārĭŏlă
lēctio lēctipēs
lēctistērnĕātŏr
lēctistērnĭŭm
lēctito lēctrŭm
lēctŭrio
lēctŭs lēcȳthŭs
lēgātārĭŭs
lēgātīuŭm
lēgātŏr
lēgātŭm
lēgātŭs
lēgātio lēgēm
lēgirŭpio
lĕgio
lēgĭōnārĭŭs
lēgirŭpă
lēgislātŏr
lēgitimŭm
lēgŭncŭlă
lēgo, as
lĕgo, is lĕgŭlæ
lĕgŭlēĭus
lĕgŭlŭs
lĕgūmēn
lēgūmēntŭm
lĕgŭs lēmă
lēmbŭs lēmmă

lēmnīscī
lēmōnĭŭm
lēnās
lēndīginōsŭs
lēnio lēnĭs
lēnitĕr lēno
lēnŏbătēs
lēnōcinĭŭm
lēnōcinŏr
lēnōnĭŭs lēns
lēntĕo
lēntīcŭlă
lēntīcŭlāris
lēntigo
lēntiscŭs
lēnto lēntŭs
lēntitĭă
lēntŏr
lĕo lĕōnīnă
lĕōnticē
lĕōntiŏs
lĕōntŏpĕtălŏn
lĕōntŏphōn
lĕōntŏpŏdiŏn
lĕŏpārdŭs
lĕpidĭŭm
lĕpidōtŏs
lĕpidŭs
lĕpīstă
lĕpŏr & lĕpōs
lĕpŏrārĭŭm
lĕpŏrīnŭs
lepră
lĕptŏphȳllŏn
lĕptŏrāx
lĕpŭs
lĕpūscŭlŭs
lĕssŭs lētālis.
lētănĭă
lēthārgŭs
lētĭficŭs
lēto lētŭm
lētifĕr lĕuă
lĕuāmĕn
lĕuātŭs
lĕūcăcānthă
lĕūcăchātēs
lĕūcānthĕmis
leucārgillŏn
lĕūcāsmŏs
lĕūcochrȳsŏs
lĕūcrŏcūtă
lĕūcŏgæă

lĕūcŏĭŏn
lĕūcōmă
lĕūcŏn
lĕūcŏnĭŭm
lĕūcŏptĕălŏs
lĕūcŏphæŭs
lĕūcōphlēgmă-
(tĭă
lēucŏphŏrŭm
lĕūcōphthāl-
(mŏs
lēucōstĭchŏs
lĕuĕ
lĕuĭcŭlŭs
lĕuidēnsĕ
lĕuĭfĭdŭs
lĕuĭr lĕuo
lĕuāmĕn
lĕuĭs lēx
lēxis.

L ante I.

Liæ
Libădiŏn
Libāmĕn
Libănōchnēs
Libănōtis
lībănŭs
lībātio
lībēllă
lībēllĭōnēs
lībēllŭlŭs
lībēllŭs
lībēns lībĕr
lībĕr, libri
lībĕrālis
lībĕrālitĕr
lībĕrī lībĕro
lībērtās
lībērtinŭs:
lībērtŭs.
lībĕt
lĭbīdinārĭŭs
lībīdĭnōsŭs:
lībīdo
lĭbitīnă
lībitīnārĭŭs
lībo lībră
lībrālis
lībrāmēntŭm
lībrārĭă
lībrārĭŭs
lībrātŏr
lībrīlĕ

lībrīllă
lībrĭpēns
lībro lībŭm
lībūrnŭm
lĭcĕo lĭcĕŏr
lĭcēntĕr
lĭcēntĭă
lĭcēntĭōsŭs
lĭcĕt lĭchās
lĭchēn
lĭchēnēs lĭcĭă
lĭcĭātŏrĭŭm
lĭcinĕă
lĭcitātŏr
lĭcitŏr lĭctŏr
lĭctōrĭŭs
lĭctŭs lĭdo
lĭdōrŏn lĭēn
lĭēntĕrĭă
lĭgāmĕn
lĭgēllŭm
lĭgnārī
lĭgnārĭŭs
lĭgnātōrēs
lĭgnĕŏlŭs
lĭgnĭlĕ
lĭgnōsŭs
lĭgnŭm
lĭgnĕŏlŭs
lĭgo
lĭgogrăphī
lĭgōnēs
lĭgŭlă lĭgŭrio
lĭgūstĭcŭm
lĭgūstrŭm
lĭlĭētŭm
lĭlĭnŭm
lĭlĭŭm
lĭmă
lĭmātŭlŭs
lĭmātūră
lĭmāx
lĭmbŏlārĭŭs
lĭmbŭs lĭmĕn
lĭmĕnārchæ
lĭmĕs (tēs
lĭmĭtānĕī mĭlĭ-
lĭmito lĭmĭnĭŭ
lĭmo lĭmōnĭŭm
lĭmōnĭă
lĭmōnĭātēs
lĭmpĭdŭs
lĭmpĭtūdo

lĭmŭs
lĭnāmēntŭm
lĭnārĭŭs
lĭnĕă lĭnĕo
lĭnĕāmēntŭm
lĭnĕāris
lĭngo lĭnguă
lĭnguāx lĭnio
lĭnōstrŏphŏn
lĭnōzōstĭs
lĭnquo
lĭntĕārĭŭs
lĭntĕŏlŭm
lĭntĕōnēs
lĭntĕŭm
lĭntĕŭs
lĭntrēs
lĭnŭm lĭnŭs
lĭpăris
lĭpōpsȳchĭă.
lĭpŏthȳmĭă
lĭppio lĭppŭs
lĭpsănă
lĭquātŭm
lĭquefăcio
lĭquĕo
lĭquēsco
lĭquĕt lĭquĭdō
lĭquĭdŭs
lĭquo, as & is
lĭră lĭrātŭm
lĭro lĭs
lĭtĕră
lĭtĕrārĭŭs
lĭtĕrātŏr
lĭtĕrātūră
lĭtĕrōsŭs
lĭthārgĭrĭŭm
lĭthārgĭrŭs
lĭthĭăsis
lĭthŏcōllă
lĭthoglȳphŭs
lĭthŏlŏgēmă
lĭthŏs
lĭthōspērmŭm
lĭthōstrōtŭs.
lĭthŏtŏmĭă
lĭthŏtŏmŭs.
lĭtĭcēn
lĭtĭgātŏr
lĭtĭgĭōsŭm
lĭtĭgĭōsŭs
lĭtĭgĭŭm

lītigo lito
litūs litūrā
lītūro lītūs
litūūs līuĕo
līuēſco līuīdūs
līuŏr līx
līxăbūndūs
līxæ līxăm
līxīuīūm līxo
L ante O
lŏbă lŏcārīūm
lŏcātio
lŏcātōrīūs
lŏcātōr
lŏcellūs
lŏcito lŏco
lŏcŭlāmēntă
lŏcŭlātūs
lŏcŭlūs
lŏcuplēs
lŏcuplēto
lŏcūs lŏcūſtæ
lŏcūtōr
lŏcūtūlēīī
lōdīx
lœdŏrīă
lŏgĭcă lŏgīŏn
lŏgīſtŏrīcūm
lŏgŏdædălŏs
lŏgŏs lŏlīgo
lŏlīūm lŏlīūs
lŏmbrīcūs
lŏmēntūm
lŏngæuūs
lŏngănĭmĭs
lŏngānŏn
lŏngē
lŏngīnquūs
lŏngīſco
lŏngĭtūdo
lŏngo
lŏngūrīo
lŏngūrīūs
lŏngūs
lŏpădēs
lŏquācito
lŏquāx
lŏquēlă
lŏquēntīă
lŏquērē
lŏquītŏr
lŏquŏr lŏră
lōrārīī lōrīcă

lōrīco
lōrīcŭlă
lōrīpĕdēs
lōrūm lōtīūm
lōtŭs.
L ante V.
Lūbēntīă
lŭbīdĭnēm
lūbrĭco
lūbrĭcūs
lūcæ boues
lūcānĭs
lūcānĭcă
lūcăr lūcārĭă
lūcellūm
lūcēm lūcēns
lūcĕo lūcērnă
lūcērnārīūs
lūcēſco
lūcĭbīlē
lūcido lūcĭdūs
lūcĭfĕr lūcĭfico
lūcĭfĭcūs
lūcĭgēnă
lūcīnŏs lūco
lūcrĭfŭgă
lūcrīōnēs
lūcrŏr
lūcrĭfăcĭo
lūcrūm lūctă
lūctĭfĕrūm
lūctĭfĭcūs
lūctĭtŏr
lūcto lūctŭōſūs
lūſtŭs lūcubro
lūcŭlēntūs
lūcŭlēntĭtās
lūcūs lūdīās
lūdĭbrĭūm
lūdĭbūndūs
lūdĭcrūm
lūdĭcrūs
lūdĭfico lūdĭūs
lūdo lūdūs
lūēs lūgĕo
lūgubrĭs lūnă
lūmbāgo
lūmbārē
lūmbrīcī
lūmbūs
lūmbūlūs
lūmbĭfrăgĭūm
lūmēn

lūmĭnārē
lūnă lūnārĭs
lūnātĭcūs
lūnātūs
lūnēnsĭs
lŭo lūpă
lūpānăr
lūpānārĭs
lūpānārĭūm
lūpārī
lūpārĭūs
lūpātūm
lūpīnūs
lūpūs lūră
lūrĭdūs lūrco
lūrcōnēs
lūſcĭnĭă
lūſcĭōſūs
lūſcĭtūs
lūſcūs lūſito
lūſōrĭūs
lūſtrālĭs
lūſtrĭcūs
lūſtro lūſtrātĭo
lūſtrŏr lūſtrūm
lūtĕŏlūs lūtĕr
lūtēſcĕrē lūtĕūs
lūto lūtræ
lūtūm
lūtāmēntūm
lūx lūxo
lūxūrĭo
lūxūrĭōſūs
lūxūs.
L ante Y.
Lȳchnītēs
lȳchnītĭs
lȳchnŏbĭī
lȳchnūchī
lȳchnūs
lȳcĭſcă lȳcĭūm
lȳcŏctŏnŏs
lȳcŏphthălmŏs
lȳcŏpsĭs
lȳcŏs
lȳntērĭă
lȳgæūs lȳmphă
lȳmphātĭcī
lȳntēr lȳnx
lȳpārĭs
lȳptōtē
lȳră lȳrĭcēn
lȳsĭs lȳttă.

M ante A.
Măcellārĭūs
măcēllūm
mācĕo mācēr
mācērēſco
mācērĭă
mācēro
māchærā
māchærŏphŏ-
rūs
māchærŏpæūs
māchĭnă
māchĭnālĭs
māchĭnŏr
māchĭnātūm
māchĭnātŏr
māchĭnātĭo
mācĭēs
mācĭlēntūs
mācĭdātūs
mācĭo măcrĕo
măcro (ctŏs
măcrŏcātālēs
măcrŏchēră
măcrŏchĭr
măcrŏchrŏnĭūs
măcrŏcŏlă
măcrŏcōſmūs
măcrŏlŏgĕo
măcrŏs
māctæ
māctĭcūs
māctŏ
māctră
māctūs
măcŭlă
măcŭlo
măcŭlōſūs
mădĕfăcĭo
mădĕfĭo
mădĕo
mădēſco
mădĭdo
mădĭdūs
mădĭfĭco
mădŏr
mădūlſă
mææ
mæmāctērĭōn
mænă mænās
mænŏmĕnŏn
mærĕo măgăr
măgăs

măgĭă măgĭcūs
măgĭcŭlo
măgĭdæ
măgĭnŏr
măgĭrūs
măgĭs
măgĭſtērĭūm
măgĭſtrātūs
măgĭſtrī
măgĭſtro
măgmătă
măgmēntūm
măgnālĭă
măgnănĭmūs
măgnănĭmĭtās
măgnārĭūs
măgnās
măgnēs
măgnētēs
măgnĭfĭco
măgnĭfĭcūs
măgno
măgnūs
măgnĭlŏquūs
măgnĭtās
măgnĭtūdo
măgnŏpĕrē
măgūdārĭs
măgūs
măiæ măĭālēs
măĭēſtās
măĭŏrēs
măĭŭs mălă
mălăchæ
mălăchĭtēs
mălăcĭă
mălăcĭſſo
mălăcŏſtrăcă
mălăcūs
mălăgmă
mălăſſo mălē
mălēfăcĭo
mălēfĭcēntĭă
mălēfĭcĭūm
mălĕuŏlēns
mălēfăctĭo
mălĭcŏrĭūm
mălĭgno
mălĭgnūs
mălĭtĭă
māllēātūs
māllĕo
māllĕŏlārĭs

māllĕŏlūs
māllĕūs
māllŭuĭūm
mālo
mālŏbăthrīnă
mālŏbăthrŏn
mălthă
mălŭă
mălūs
mămīllārē
mămmă
mămmārē
mămmĕātūs
mămmōnă
mămmōſūs
mămmŏthrĕptūs
mămŭllă
mămphūr
mănālĭs
mănārē
măncēps
măncĭs
măncĭŏlæ
māncĭpĭūm
māncĭpo
măncūs
măndātārĭūs
măndātūm
măndĭbūlă
mando
măndră
măndrăgŏræ
măndūcātūs
măndūco
măndūcūs
mănē mănĕo
mănēs
măngōnēs
măngōnĭcūs
măngōnĭūm
măngōnĭzo
mănĭæ mănĭcă
mănĭcŏn
mănĭcŭlă
mănĭfēſtārĭūs
mănĭfēſto
mănĭfēſtūm
mănĭpŭlātĭm
mănĭpŭlūs
mănĭpŭlārĭs
mănlĭănă
mănnă
mănnī

măn-

mănmŏr
mănŭlŭs
mănŏbărbŭlŭs
mănsĭstērnă
mānsuēfăcio
mānsuēfīō
mānsuēs
mānsuēsco
mānsuētārī
mānsuētūdo
mānsuētŭs
mānsŭm
mānsŭs
mānsūtĭŭs
māntælūm
māntārĕ
māntēĭum
māntīă
māntĭcă
mānticōră
mānticŭlārĭă
mānticŭlārĭŭs
mānticŭlātio
mānticŭlŏr
māntĭcē
māntĭŏlă
māntĭs
māntissă
mănŭārĭæ
mănŭārĭŭs
mănūbĭæ
mănŭbĭālĭs
mănŭbĭārĭŭs
mănubrĭŭm
mănŭlĕārĭŭs
mănŭlĕātŭs
mānŭm
mănūmītto
mānŭs
măpālĭă
māppă
mărathrŏn
mărathrĭtēs
mārēco
mārcĭdŭs
mārcĭpŏr
mārcŏr
mārcŭlŭs
mărĕ
mārgă
mārgărĭdæ
mārgărĭtă
mārgărĭtārŭ
mārgărĭtĭfēră
mārgo
mărĭnŭs
mărĭscæ
mărĭscŭs
mărĭtæ
mărĭtĭmŭs
mărĭtŭs
mărĭto
mārmărĭtis
mārmŏr
mārmŏrātio
mārmŏrātŭs
mārmŏrĕŭs
mārmŏrōsŭs
mārplăcĭdē
mārră
mārrŭbĭŭm
mārsūpĭŭm
mārtĭăcŭs
mārtĭālĭs
mārtĭŭs
mārtĭgĕnŭs
mārtȳr
mās
māscŭlēscĕrĕ
māscŭlo
māscŭlētŭm
māspētŭm
māssă
māstĭcĕōs
māstĭchē
māstĭgĭă
māstĭgŏphŏrŭs
māstĭx
māstĭgĕŭs
māstos
māstrūcæ
māstūprārī
mătæŏtechnĭă
mătēllă
mătēllĭo
mătĕŏlă
mātĕr
mātērfămĭlĭās
mātērmātrīmă
mātērcŭlă
mātĕrĭă
mātĕrĭālĕ
mātĕrĭārĭŭs
mātērĭs
mātērtĕră
măthēmătĭcŭs
măthēsĭs
mātrēscĕrĕ
mātrĭcīdă
mātrĭmōnĭŭm
mātrĭx
mātrōnă
mātrŭēlĭs
māttă mătĭcĭ
mātŭlă mātūrē
mātūrēsco
mātūrĭtās
mātūro
mātūrŭs
mātūtă
măxĭllă
măxĭmă
măxĭmātēs
măxĭmē
măxĭmĭtātĕm
măxĭmŭs
măză măzŏră
măzŏnŏmŭm
M ante E.
Mĕāptĕ mē
mĕātŭs
mēcāstŏr
mēchănĭcŭs
mēcœnātēs
mēcōnĭs
mēcŭm
mēdērgā
mĕdĕŏr mĕdĭă
mĕdĭānŭs
mĕdĭāstĭnŭs
mĕdĭbĭlĕ
mĕdĭcă
mĕdĭcābĭlĕ
mĕdĭcāmēntā-
rĭŭs
mĕdĭcāmēntō-
mĕdĭcīnă (sŭs
mĕdĭcīnæ
mĕdĭcīnālĕ
mĕdĭco
mĕdĭcātŭs
mĕdĭcŭs
mĕdĭdĭēs
mĕdĭĕtās
mĕdīmnŭs
mĕdĭōcrĭs
mĕdĭōxĭmŭs
mĕdĭpōntŭs
mĕdĭtābūndŭs
mĕdĭtātiŏ
mĕdĭtātōrĭŭs
mĕdĭtērrānĕŭs
mĕdĭtērrĕŭs
mĕdĭtŏr
mĕdĭtātĭuŭm
mĕdĭtūllĭŭm
mĕdĭŭs
mĕdĭĕtās
mĕdĭusfĭdĭŭs
mĕdūllă
mĕdūllĭtŭs
mĕgă
mĕgălĭŭm
mĕgălŏphrōn
mĕgălŏprĕpĕĭă
mĕgălŏprĕpēs
mĕgălŏpsȳchĭă
mĕgălŏspȳchŭs
mehercule
mĕĭo mĕl
mĕlāmphȳllŏn
mĕlāmpŏdĭŏn
mĕlăn
mĕlānchŏlĭă
mĕlānĕŏrȳphŭs
mĕlāndrĭŭm
mĕlānthĭŏn
mĕlănūrŭs
mēllĭcŭlŭm
mēllĭllŭs
mĕlĕāgrĭdēs
mĕlgēmēllă
mĕlĭ mĕlĭă
mĕlĭcērĭs
mĕlĭchrŏs
mĕlĭchrȳsĭs
mĕlĭcrātŏn
mĕlĭcŭs
mĕlĭlōtŏs
mĕlĭmēlă
mĕlĭmēlĭ
mĕlīnă
mĕlĭnŭs
mĕlĭōrēsco
mĕlĭpēctă
mĕlĭs
mĕlĭssŏphȳllŏn
mĕlĭtēs
mĕlĭtĭtēs
mĕlĭtūrgŭs
mĕlĭttōnēs
mĕlĭŭs
mĕlĭzōmŭm
mēllārĭŭs
mēllātio
mēllātĭŭm
mēllĕŭs
mĕlĭcă
mēllĭfĭco
mēllĭfĭcĭŭm
mēllĭflŭŭs
mēllĭgo
mēllĭlŏquŭs
mēllĭsōnēs
mēllĭtŭs
mĕlōdēs
mĕlōdĭă
mēlŏlōnthæ
mēlŏmēlĭ
mĕlŏn mēlōnēs
mēlŏnŏmŭs
mĕlŏs mēlōtă
mĕmbrānă
mēmbrānĕŭs
mĕmbrānācĕŭs
mēmbrānŭlŭm
mēmbrārī
membrātim
mēmbrātūră
mēmbrōsŭs
mēmbrŭm
mĕmĭnī
mĕmŏr
mĕmŏrābĭlĕ
mĕmŏrātŭs
mĕmŏrĭă
mĕmŏrĭālĕ
mĕmŏrĭtĕr
mĕmŏro
mēncēps
mēndă
mēndācĭlŏquŭs
mēndācĭŭm
mēndācŭlŭm
mēndāx
mēndēsĭŭm
mēndĭcābŭlŭm
mēndĭcĭtās
mēndĭco
mēndĭcŭlă
mēndĭcŭs
mēndīx
mēndōsŭs
mēnĭănă
mēnnŏnĭă
mēns mēnsă
mēnsārĭŭs
mēnsĭo mēnsĭs
mēnstrŭālĭs
mēnstrŭātŭs
mēnstrŭă
mēnstrŭŭs
mēnsūră
mēnsūrnŭs
mēntă
mēntāgră
mēntĕ cāptŭs
mēnthă
mēnthāstrŭm
mēntīgo
mēntĭŏr mēnto
mēntŭm mĕo
mĕphĭtĭcŭs
mĕrāx
mērcālĭs
mērcātŏr
mērcātūră
mērcātŭs
mērcēnārĭŭs
mērcēs
mērcĭmōnĭŭm
mērcŏr
mērcŭrĭālĭs
mērdă
mĕrēndă mĕrĕo
mĕrĕtrĭcĭŭm
mĕrĕtrīcĭŭs
mĕrĕtrīcŏr
mĕrĕtrīx
mērgæ mērgĕs
mērgī
mērgĭtēs
mērgo
mērgŭlŭs
mērgŭs
mĕrĭbŭlŭs
mĕrīdĭēs
mĕrīdĭo
mĕrīsmŏs
mĕrĭtō aduerb.
mĕrĭto,as.
mĕrĭtōrĭŭs
mĕrĭtŭm
mĕrĭtŭs mĕrōps
mĕrŏs mērso
mērto mērŭlă
mĕrŭm mĕrŭs
mērx mĕsă

mĕsāulī
mĕsē, meſes
mĕsŏchŏrŭs
mĕsŏlcūcŏs
mĕsŏmĕlās
mĕsŏnȳctĭŏn
mĕsŏn
mĕſpĭlŭs
mĕſsiŏ mĕſsĭs
mĕſsŏr
mĕſsōrĭŭs
mĕt mĕtă
mĕtăbăsis
mĕtăbŏlē
mĕtāllī
mĕtāllŭm
mĕtămōrphō-
mĕtăphŏră (sis
mĕtăphysĭcă
mĕtăplaſmŭs
mĕtăpsȳchŏn
mĕtăthĕsis
mĕtēmpsȳchō-
mĕtĕōrĭă (sis
mĕtĕōrŏlŏgŭs
mĕtĕōrŏs
mĕtĕōrōſcŏpŭs
mĕthŏdŭs
mĕthŏdĭcī
mĕtōnȳmĭă
mĕtĭcŭlōsŭs
mētĭŏr mĕto
mētŏr mētātŏr
mĕtătio
mĕtōpĭŏn
mĕtōpŏſcŏpŭs
mĕtrētă
mĕtrŏcōmĭă
mĕtrĭcŭs
mētrŏpŏlĭs
mētrŏpŏlĭtānī
mētrŏpŏlītēs
mĕtrĭum mĕtŭo
mĕtŭs mĕtys
mĕŭm mĕŭs

M ante I.

Mī mīcă
mīcŏ
mīcrŏcōſmŭs
mīcrŏlŏgĭă
mīcrŏlŏgŭs
mīcrŏpsȳchĭă
mīcrŏpsȳchŏs
mīctŭrĭŏ
mīctyrĭs
mīdă mīdĭŏn
mīgrātĭo
mĭhī mĭhīptĕ
mīlĕs mīlĭārĭă
mīlĭtārĭs
mīlĭtārĭtĕr
mīlĭtārĭŭs
mīlĭtĭă
mīlĭto, tonis.
mīlĭto, as.
mīlĭŭm mīllĕ
mīllĕfŏlĭŭm
mīllĕpĕdă
mīllĭārĭŭm
mīllĭārĕ
mīllĭārĭŭs
mīllĭēs mīllŭs
mīluīnŭs
mīlŭŭs
mīmēsis
mīmŭs mīnă
mīnābĭlĭtĕr.
mĭnæ. arum.
mĭnācĭæ
mĭnāx
mĭnēruăl
mĭnĭācĭŭs
mĭnĭmē gentiū
mĭnĭmŭm
mĭnĭo mĭnīſtĕr.
mĭnīſtĕrĭŭm
mĭnīſtrātōrĭŭs
mĭnīſtro
mĭnĭtŏr
mĭnĭŭm
mĭnŏ mĭnĭto
mĭnŏr, aris.
mīnthē
mīnthŏs mĭnŭo
mĭnĭrīzo
mĭnŭs
mĭnuſcŭlŭm
mĭnŭtăl
mĭnūtātĭm
mĭnūtĭă
mĭnūtĭm
mĭnūtŭs mīră
mīrābĭlĕ
mīrābĭlĭtĕr
mīrābŭndŭs
mīrācŭlŭm
mĭrĭfĭco
mĭrĭfĭcŭs
mīrmīllŏnēs
mīro, as.
mīrŏr, aris.
mīrŭm in modū
mĭsānthrōpŏs
mĭſcēllānĭă
mĭſcĕo
mĭsēllŭs mĭsĕr
mĭsĕrābĭlĭs
mĭsĕrābĭlĭtĕr
mĭsĕrāndŭs
mĭsĕrāntĕr
mĭsĕrātĭo
mĭsĕrātŏr
mĭsĕrē mĭsĕrĕo
mĭsĕrĕŏr
mĭsĕrēſco
mĭsĕrĕt
mĭsĕrētŭr
mĭsĕrĭă
mĭsĕrĭcōrdĭă
mĭsĕrĭcōrdĭtĕr
mĭsĕrĭtĕr
mĭsĕrĭtūdo
mĭsĕrŏr
mīsŏcălī
mīsŏgȳnēă
mīſsĭcŭlo
mĭſsĭlĭs
mĭſsĭlĕ mīſsĭo
mĭſsĭto mĭſsŭs
mĭtēllă mĭtēs
mĭtēſco
mĭthră
mĭthrāx
mĭtĭfĭco
mĭtĭgātōrĭŭs
mĭtĭgo mĭtră
mĭtĭs
mĭttī ſanguis
mĭtto
mĭxtārĭus

M N. O.

Mnā
mnēmŏsȳnē
mnēmŏnĭcă,
mnēſtērăs
mŏbĭlĭs
mŏbĭlĭtĕr
mŏbĭlĭto
mŏdĕrātŏr
mŏdĕrŏr
mŏdĕrātŭs
mŏdēſtĭă
mŏdēſtŭs
mŏdĭālĭs
mŏdĭcŭm
mŏdĭfĭcŏr
mŏdĭŏlŭs
mŏdĭpĕrātōrēs
mŏdĭŭs
mŏdŏ mŏdŭlŏr
mŏdŭlŭs
mŏdŭs
mœchīſſo
mœchŏr
mœchŭs
mœnĭă
mœnĭtŭs
mœrĕo mœrī
mœrō mœrŏr
mœſtĭtĕr
mœſtĭtĭă
mœſto mœſtŭs
mŏlă mŏlārĭs
mŏlārĭŭs
mŏlēndĭnārĭŭs
mŏlēs
mŏlēſtă tunica
mŏlēſtĭă
mŏlēſto
mŏlēſtŭs
mŏlĕtrīnă
mŏlĭlĕ
mŏlīmēn
mŏlĭŏr
mŏlĭtŏr
mŏlĭtūră
mŏllēſco
mŏllēſtră
mŏllĭcĭēs
mŏllĭcĭnă
mŏllĭcŭlŭs
mŏllĭfĭco
mŏllĭo
mŏllĭpēs
mŏllĭs mŏllĭtĕr
mŏllĭtūdo
mŏllŭſcă
mŏllŭſcŭm
mŏlo
mŏlŏchĭnŭs
mŏlōrthŭs
mŏlŭcrŭm
mŏlī
mŏlȳbdēnă
mŏlȳbdītis
mōmār
mōmĕn
mōmēntānĕŭs
mōmēntārĭŭs
mōmēntŭm
mŏnăchŭs
mŏnārchă
mŏnārchĭă
mŏnăs
mŏnāſtērĭŭm
mŏnaŭlŏs
mŏnēdŭlă
mŏnĕo
mŏnētă
mŏnētālĭs
mŏnētārĭŭs
mŏnīlĕ
mŏnĭmēntŭm
mŏnĭtĭo
mŏnĭtōrĭŭs
mŏnĭtŭm
mŏnĭtŭs
mŏnŏbēlĭ
mŏnŏcĕrōs
mŏnŏchōrdĭs
ŭm
mŏnochrōmă-
mŏnŏcŭlŭs (tŏs
mŏnōdĭă
mŏnŏgămŭs
mŏnogrāmmī
mŏnŏlŏgĭŏn
mŏnŏmăchĭă
mŏnŏmăchŭs
mŏnŏphăgĭă
mŏnŏpthālmŭs
mŏnŏpŏdĭŏn
mŏnŏpŏlĭŭm
mŏnŏptōtŏn
mŏnŏs
mŏnōſtȳlŏn
mŏnotrŏpŏs
mŏnōxȳlŏn
mōns
mōnſtrĭfĕr
mōnſtrĭfĭcŭs
mōnſtro
mōnſtrŭm
mōnſtrŭōsŭs
mōntānŭs
mōntĭcŭlŭs
mōntĭgĕnă
mōntĭuăgŭs
mōntōsŭs
mŏnŭmēntŭm
mŏră mōrālĭs
mŏrāmēntŭm
mŏrātŏr
mŏrātōrĭŭs
mŏrātŭs
mōrbĭdŭs
mōrbĭfĭcŭs
mōrbŭs
mōrdāx
mōrdĕo
mōrdĭcĭbŭs
mōrdĭcŭs
mŏrĭbŭndŭs
mōrĭgĕr
mōrĭgĕrŏr
mōrĭōnēs
mŏrĭŏr
mōrŏlŏgŭs
mŏrŏr mōrŏs
mōrōsŭs
mōrŏtĭs
mōrphnŭs
mōrs
mōrsĭcātĭm
mōrsĭuncŭlă
mōrsŭs
mōrtālĭs
mōrtālĭtās
mōrtārĭŭm
mōrtĭcĭnī
mōrtĭcĭnŭm
mōrtĭfer
mōrtŭālē
mōrtŭŭm mare
mŏrŭlă
mōrŭs arbor
mōs
mōſchātŭlă
mōſchŏlŭs
mōtābĭlĭs
mōtĭo mōtīuŭs
mōto mōtŏr
mōtŭs mŏuĕo
mōx.

M ante V.

Mūcĕo
mūcĭdŭs
mūcŏr mūcro-
nā-

mūcrōnātus
mūcus mugil
mūgiuŏr
mūgio mūlă
mūlcĕo
mūlcēdo
mūlctă
mūlctŏr
mūlctră
mūlctrālĕ
mūlctrŭm
mūlgĕo mūlgo
mūli mărĭānī
mŭlĭĕr
mŭlĭĕrcŭlă
mŭlĭebrĭă
mūlĭebrĭs
mūlĭebrĭtĕr
mūlĭĕrārĭus
mūlĭĕro
mūlĭĕrōsŭs
mūlĭo
mūlĭonĭus
mūlĕī
mūllŭs
mūlsŭm
mūlsĕŭs
mūltă
mūltātĭtĭus
mūltēsĭmă pars
mūltĭbārbus
mūltĭcŏlōrĭus
mūltĭfăcio
mūltĭfārĭŭs
mūltĭfārĭăm
mūltĭfĕr
mūltĭfĭdŭs
mūltĭfōrĭs
mūltĭfōrmĭs
mūltĭfōrmĭtĕr
mūltĭfōrātĭlĭs
mūltĭgĕnĕrĭs
mūltĭgĕnŭs
mūltĭiŭgŭs
mūltĭmŏdĭus
mūltĭnūmmŭs
mūltĭpārtĭtŭs
mūltĭlŏquŭs
mūltĭpēs
mūltĭplēx
mūltĭplĭco
mūltĭpŏtēns
mūltĭſcĭŭs

mūltĭſŏnŭs
mūltĭtūdo
mūltĭuăgŭs
mūltŏpĕrĕ
mūltĭtĭă
mūltĭuĭdŭs
mūltĭuŏlŭs
mūlto,tas.
mŭltō,aduerb.
mūltūs mūltŭm
mūlŭs
mūndānŭs
mūndĭcĭēs
mūndĭfĭco
mūndo mūndŭs
mūndŭlŭs
mūndĭtĕr
mūnĕrālĭs
mūnĕrārĭŭs
mūnĕrŏr
mūngo
mūnĭcĭpālĭs
mūnĭcĭpātĭm
mūnĭcĭpĭă
mūnĭfĭcī
mūnĭfĭcē
mūnĭfĭcēntĭă
mūnĭfĕx
mūnĭmĕn
mūnio mūnĭs
mūnĭs
mūrænŭlæ
mūrālĭs
mūrātŭs
mūrcĭdŏs
mūrcĭŏlŭm
mūrēx
mūrĭcātŭs
mūrgĕnŏr
mūrgiſo
mŭrĭă
mŭrĭēs
mūrĭātĭcŭs
mūrīnă
mūrīnŭs,a,um.
mūrīnŭs
mūrmĭlōnĭcă
mūrmŭr
mūrmŭrābūn-
dŭs
mūrmŭrillo
mūrmŭrillŭm
mūrmŭro

mūrrhă
mūrrhĕŭs
mūrrhĭnŭm
mūrĭnŭs
mūrŭs
mūs mūsă
mūsĕă mūſcă
mūſcārī
mūſcārĭŭm
mūſcārĭŭs
mūſcēntŏn
mūſcērdă
mūſchŭs
mūſcĭnŭs
mūſcĭo
mūſcĭpŭlă
muſcŭlŭs
mūſcŭs mūsĭcă
musĭcē
mūsĭmŏn
mūſmŏnēs
mūſſĭtābūndŭs
mūſſĭto
mūſſo mūſtāx
mūſtācĕŭs
mūſtārĭŭs
mūſtēlă
mūſtĕlĭnŭs
mūſtĕŭs
mūſtrĭcŏlă
mūſtŭm mūſtŭs
mūtābĭlĕ
mūtābĭlĭtās
mūtæ mūtĕo
mūtĭlī
mŭtĭlo
mūtĭnēnsĭs co-
mūtio (lor
mūtĭto mūto
mūtōnĭātŭs
mūtŭātĭtĭus
mūtŭlī mūtŭō
mūtŭārĕ
mūtŭŏr
mūtŭātio
mūtŭs mūtŭŭm

M ante Y.

Myăs
myagrŏs
mydrĭăsĭs
mygălē
mylacrĭs
mylŏs

mymphŭr
myoctŏnŏs
myŏpăro
myōpēs
myŏphŏnŏs
myōpĭă
myrĭădēs
myrĭārchēs
myrĭăs
myrĭcă
myrĭnŭm
myrĭŏphillŭm
myrĭſtĭcă nux
myrmēcĭæ
myrmēcītēs
myrmēcĭŭm
myrmēcŏlĕo
myrmēcĭă
myrŏbălănŭm
myrŏbāptārĭī
myrŏpōlă
myrŏpōlĭŭm
myrŏthēcĭŭm
myrrhă
myrrhăpĭă
myrrhĕŭs
myrrhĭnă
myrrhĭtēs
myrsĭnĭtēs
myrtētŭm
myrtĕŭs
myrtĭnŭs
myrtĭtēs
myrtŏpĕtălŭm
myrtŭs
myſtērĭă
myſtăgōgŭs
myſtĭcŭs
myſtrŭs
mythŏlŏgĭă
mythŏs myxă
myxŏn.

N ante A

Nāblĭŭm
nācæ næ
nææ
nænĭă
nævŭs nām
nāmquĕ
nāncīſcŏr
nānĭŭm
nānŭm nānŭs
nāphthă

nāpīnæ nāpŭs
nārcĭſſĭnŭm un-
guentum
nārſcĭſſītēs
nārcĭssŭs
nārcōtĭcă
nārdĭnă pyra
nārdĭnŭm
nārdŭs nārēs
nārrātĭūncŭlă
nārro
nārthēcĭŭm
nāſcŏr nāſſă
nāſtŭrtĭŭm
nāsŭs
nātābŭlă
nātālĭs
nātātĭlĭs
nātātĭtĭŭs
nātātōrĭŭm
nātātŭs
nātēs nātēx
nātĭnātōrēs
nātio
nātĭuĭtās
nātĭuŭs nāto
nātrīx nātūră
nātūrālĭă
nātūrālĭs
nātŭs,a,um.
nātŭs,ti.
nātŭs,us.
nāuālĕ,adiect.
nāuālĕ,lis.
nāuārchĭs
nāuārchŭs
nāūcī
nāūcĭfăcio
nāūclērĭăcŭs
nāūclērĭŭs
nāūclērŭs
nāūfrăgĭŭm
nāūfrăgŏr
nāūfrăgŭs
nāuĭă
nāuĭcŭlŏr
nāuĭgābĭlĭs
nāuĭgĕr
nāuĭgĭŭm
nāuĭgo
nāuĭgātio
nāuĭs
nāuĭcŭlă

nāuĭtās nāuĭtĕr
nāuĭthālmŭs
nāūlŭm
nāūmăchĭă
nāūmăchĭārĭī
nāuo nāūpēgŭs
nāūplĭŭm
nāūsĕă
nāūsĕo nāūſcio
nāūſtĭbŭlŭm
nāūtă nāūtĕă
nāūtĭcŭs
nāūtĭlĭă
nāūtĭlŭs
nāuŭs nāuĭtĕr

N ante E.

Nebrĭdēs
nĕbŭlă
nĕbŭlārĭŭm
nĕbŭlōnēs
nĕbŭlōsŭs
nĕc nĕcdŭm
nĕcēſſārĭī
nĕcēſſārĭŭs
nĕcēſſē
nĕcēſſĭtās
nĕco
nĕcrŏmāntĭs
nĕcrŏmāntĭă
nĕcrŏmāntĭcī
nĕctăr
nĕcto nĕcŭbi
nĕcūndĕ
nĕcyĭă
nĕcydălŭs
nĕdŭm
nĕfāndŭs
nĕfārĭī
nĕfās
nĕfāſtī dies
nefrēndēs
nĕgābūndŭs
nĕgātio
nĕgātĭuŭs
nĕglĭgo nĕgo
nĕgōcĭālĭs
nĕgōtĭŏr
nĕgōtĭōsŭs
nĕgōtĭŭm
nĕgōtĭŏlŭm
nĕm nēmo
nēmpĕ nĕmŭs
nĕmūt nĕo

nĕō-

nĕŏgămŭs
nĕŏmēniă
nĕŏphўtŭs
nĕōstrŏphŭs
nĕōtĕrĭcŭs
nĕpă
nēpēnthēs
nĕpĕtă
nēphălĭă
nephrītis
nĕpĭtă nĕpōs
nĕpōtŏr nĕptis
nĕpōtinŭs
nĕpŭs
nēquā aduerb.
nĕquālĭă
nēquăm
nĕquāndo
nĕquāquām
nĕquĕ nĕquĕo
nēquīcquăm
nĕquīno
nĕquinūnt
nēquĭs
nēquitĕr
nēquitĭă
nēquitĭŭs
nērĭtæ nērĭŭm
nĕruĭæ
nēruicĕŭs
nēruicŭs
nĕruōsŭs
nēruŭs nēscio
nēscĭŭs
nĕssotrŏphīŏn
neū nēuĕ
neūquăm
nĕuolo neūrĭs
nēurŏbătæ
nĕutĕr
neūtiquăm
neūtrālis
neūtrō
neūtrōbī
nēuŭs
nēx,nĕcis
nēxĭbĭlĭs
nēxo nēxŭs

N ante I.

nī nīcē
nīcērōtiānŭm
nīcētērĭă
nīcto nīctātio
nīdĕo nīdĭfico
nīdŏr nīdŭlŏr
nīdŭlŭs
nīdāmēntŭm
nīdŭs nigēllă
nigēllŭs nigĕr
nigrēdo
nigrefăcio
nigrĕo nigrĭco
nigrĭtūdo
nihildūm
nihilipēndo
nihilōminŭs
nihilŭm nīl
nīliōn nimbŭs
nimbātŭs
nimirŭm
nimĭs nimĭŭm
nimiē aduerb.
nimĭŭs
nimiĕtās
ningo
ninguĭdŭs
ningŭlŭm
niptră nisī
nisŭs
nitēdŭlă
nitēllă nitĕo
nitibūndŭs
nitido nitĭdŭs
nitŏr,eris
nitŏr,oris
nitrŭm
nitrōsŭs
nitrārĭă
nitrātŭs
niuālis
niuārĭŭs
niuātŭs niuĕo
niuĕŭs
niuōsŭs nix
nixūrio nixŭs

N ante O.

nō nōbilito
nŏcĕo nōctēs
nōctēscĕrĕ
nōctĭcŏrāx
nōctĭfŭgă
nōctĭlūcă
nōctĭpūgă
nōctĭuăgŭs
nōctū nōctŭă
nōctŭrnŭs
nŏcŭŭs nōdo
nōdŭs nŏēmă
nŏēlæ nōlo
nōmæ nōmĕn
nōmēnclātŏr
nōminātim
nōmino
nŏmismă
nŏmŏdidāctēs
nŏmŏphўlăcēs
nŏmŏs
nŏmŏthĕtæ
nōn
nōnnūllŭs
nōnnūnquăm
nōnæ nōngēnī
nōrmă
nōrmālis
nōrmātŭs
nōscito nōsco
nŏsŏcŏmiŏn
nŏtābilis nŏtă
nŏtārĭŭs nŏtĕo
nŏthrŏtēs
nŏthŭs
nōtĭfico
nōtio nōtitĭă
nŏtĭŭs nŏto
nōtŭs nŏuācŭlă
nŏuālis
nŏuēllētŭm
nŏuēllo
nŏuēllŭs
nŏuĕm
nŏuēndĭŭm
nŏuĕrcă
nŏuērcārī
nŏuissimŭs
nŏuitās
nŏuitĭŭs nŏuo
nŏuūncĭŭm
nŏuŭs nōx
nōxă nōxālis
nōxĭă nōxĭŭs

N ante V.

nūbēcŭlă
nūbēs
nūbĭfŭgŭs
nūbĭgĕnă
nūbilārĭŭm
nūbĭlis nūbĭlo
nūbĭlōsŭs
nūbĭlŭs nūbo
nūcāmēntă
nūcēs nŭcĕŭs
nuclĕŭs nŭcŭlă
nūdĭpĕdālĭă
nūdĭtās
nūdĭŭstērtĭŭs
nūdo nūdŭs
nūgæ nūgālis
nūgāmēntă
nūgātōrĭŭs
nūgāx
nūgĭgĕrŭlŭs
nūgĭgĕrŭs
nūgĭuēndŭs
nūgŏr
nūllātēnŭs
nūllĭbi nūllŭs
nūllŭsdūm
nŭm nūmēllæ
nūmĕn
nŭmĕrābĭlĕ
nŭmĕrālĕ
nŭmĕrātim
nŭmĕrātō
nŭmĕro
nŭmĕrōsŭs
nŭmĕrŭs
nūmmārĭŭs
nūmmātŭs
nūmmŭlārĭŭs
nūmmŭlŭs
nūmmŭs
nūnc nūncio
nūncĭŭs
nūncŭpo
nūndĭnæ
nūndĭnālis
nūndĭnārĭŭs
nūndĭnātŏr
nūndĭnŏr
nūndĭnātio
nūnquăm
nūnquāndo
nūnquid nŭo
nūpĕr
nūptĭālis
nūptĭæ
nūptŭrio
nūptŭs nŭrŭs
nūsquăm
nūsquāmnōn
nūto nūtrĭco
nūtrĭcātŭs
nūtrio
nūtrimēntŭm
nūtrītŭs
nūtrĭtĭŭs
nūtrīx nūtŭs

N ante Y.

nўctĕrĭs
nўctĭcŏrāx
nўctĭlōpēs
nўctĭmĕnē auis
nўmphæ apēs
nўmphēă
nўmphŭs
nўssă

O A. B.

Oătărĭchă
ŏbăccĕro
ōbbĭbo
ŏbăcērbo
ŏbærātŭs
ŏbāmbŭlo (ro
ŏbārēsco ŏbă-
ŏbātĕr ŏbaūdio
ōbbă ōbcæco
ōbdo
ōbdōrmio
ōbdūco
ōbdūlcēsco
ōbdūrĕo
ōbdūro
ōbdūrēsco
ōbdēdio ŏbēdo
ŏbēsitās
ŏbēlīscŏlўchnī
ŏbēlīscŭs (ŭm
ŏbēlŭs ŏbĕo
ŏbĕquito
ŏbērro ŏbēsco
ŏbēx ōbfirmo
ōbgānnio
ōbhērbēsco
ōbiăcĕo ōbiēs
ōbiēctŭm (cto
ōbiēctŭs
ōbiicio ŏbitĕr
ŏbitŭs ŏbinā-
ŏbirātŭs (nis
ōbiūrgo
ōbiūro
ōblātĭōnēs
ōblēcto
ōblīdo ōblīgo
ōblīgūrio
ōblīmo
ōblinio ōblino
ōblīquŭs
ōblītero
ōblitēsco
ōblitus,a.um.
ōblītŭs ab oblīs
ōbliuiōsŭs (no
ōbliuīscŏr
ōbliuĭŭm
ōblŏco
ōblōngŭs
ōblŏquŏr
ōblūctŏr
ōblūdo
ōbmănēns
ōbmōlĭŏr
ōbmŏnērĕ
ōbmūtēsco
ōbnăto
ōbnēcto
ōbnīgĕr ōbni-
ōbnōxĭŭs (tŏr
ōbnūbĭlārĕ
ōbnūbo
ōbnūncio
ŏbŏlŭs ŏbŏlĕo
ŏbŏrĭŏr
ōbnūncio
ōbrēpo ōbrēp-
ōbrigĕo (tio
ōbrўzŏn
ōbrōdo
ōbrŏgo
ōbrūmpo
ōbrŭo ōbrūtĕo
ōbsălūto
ōbsæuio
ōbsătūro
ōbscæno
ōbscænŭs
ōbscūrŭs
ōbsĕcro
ōbsĕcūndo
ōbsēpio
ōbsĕquēlă
ōbsĕquibilis
ōbsĕquiōsŭs
ōbsĕquĭŭm
ōbsĕquŏr
ōbsĕro
ōbsēruābilis
ōbsēruāntĭă

ōb-

ōbsēruātio
ōbsēruo
ōbsēs ōbsēſsī
ōbsīdīæ
ōbsīdīānŭs
ōbsīdīōnālis
ōbsīdĭŏr
ōbsīdĭŭm
ōbsīdo
ōbsīgno
ōbsīppo
ōbsīſto
ōbsītŭs
ōbsŏlēſco
ōbsōnĭŭm
ōbsōrbĕo
ōbsōrdĕo
ōbſtācŭlŭm
ōbſtētrīco
ōbſtetrīx
ōbſtīno
ōbſtīpārē
ōbſtīpī
ōbſtītŭm
ōbſto
ōbſtrāgŭlŭm
ōbſtrĕpo
ōbſtrīgillo
ōbſtrīngo
ōbſtrūdo
ōbſtrŭo
ōbſtŭpefăcio
ōbſtŭpēſco
ōbsŭm
ōbsūrdēſco
ōbtĕgo
ōbtēmpĕro
ōbtēndo
ōbtĕro
ōbtēſtŏr
ōbtēxo
ōbthūro
ōbtīcĕo
ōbtīnĕo
ōbtīngit
ōbtōrpēſco
ōbtōrquĕo
ōbtrēcto
ōbtrīgo
ōbtrūdo
ōbtrūnco
ōbtūndo
ōbtŭŏr

ōbtūrbo
ōbtūtŭs
ōbuāgio
ōbuāllo
ōbuārīcātōrēs
ōbuāro
ōbuĕnio
ōbuērſo
ōbuērto
ōbuĭām
ōbuĭo ōbuĭŭs
ŏbūmbro
ŏbūncŭs
ōbuōluo

O ante C.

ōccă ōccāllĕo
ōccāno ōccæco
ōccārē ōccāsio
ōccāsŭs
ōccātōrĭŭs
ōccēdo
ōccēnto
ōccēpſo ōcchī
ōccĭdēns
ōccīdio ōccīdo
ōccĭdo a cado
ōccĭdŭŭm
ōccīllārē
ōccĭno ōccĭpio
ōccĭpŭt
ōcclūdo
ōccūlco ōcco
ōccŭlo ōccūlto
ōccūltŭm
ōccūmbo
ōccŭpātītĭŭs
ōccŭpo
ōccūrro
ŏcēllātŭs
ōchră ōcĭbr
ōcĭōsŭs ōcĭŭm
ōcquĭnīſco
ōcrĕă ōcrĕātŭs
ōctāngŭlŭs
ōctāuŭm
ōctŏgēnŭs
ōctōbĕr
ōctōnus
ōctŏpēs
ōctŏphŏrŭm
ŏcŭlātŭs
ŏcŭlĕŭs
ŏcŭlis captus

ŏcŭlĭtŭs
ŏcŭlo ŏcŭlātio
ŏcŭlŭs
ŏcŭlŭm adijce.
ōcўmŭm ōcўŏr

O ante D.

ōdē ōdēŭm
ōdfăcio ōdī
ōdīnălўŏntēs
ŏdĭōsŭs ŏdĭŭm
ōdĭŭm locus
ŏdœpŏrĭcŏn
ŏdōntŏtrīmmă
ŏdŏr
ŏdōrāmēntŭm
ŏdōrārĭŭs
ŏdōrātŏr
ŏdōrātŭs
ŏdōrĭfĕr
ŏdōrŏr ŏdōro
ŏdōrŭs

O ante E.

œcŏnŏmĭă
œcŏnŏmĭcă
œcŏnŏmŭs
œcŏs
œcūmĕnĭcŭs
œnagră
œnānthē
œnānthĭnŭs
œnĭgĕnă
œnŏphŏrŭm
œnŏphŏrŭs
œnŏpōlă
œnŏpōlĭŭm
œſtrŭm
œsўpŭs

O ante F.

ōffă ōffārĭŭs
ōffātim
ōffēctōrēs
ōffēllă
ōffēndĭcŭlŭm
ōffēndĭmēntŭm
ōffēndix
ōffēndo
ōffēnsŭs
ōffēnsă
ōffēnsācŭlŭm
ōffēnsātio
ōffēnsātŏr
ōffēnsĭūncŭlă
ōffērcio

ōffĕro
ōffĕrŭmēntăs
ōffĕrŭmēntă
ōffĭcĭālis
ōffĭcīnă
ōffĭcio
ōffĭcĭōsŭs
ōffĭcĭŭm
ōffīgo
ōffīrmo
ōfflēcto
ōffōco
ōffrīngo
ōffūcĭæ
ōffŭlă
ōffūndo
ōffūſco

O ante G.

ōggānnĭŏ
ōggĕro
ōggrāſsārī

O ante H.

ohē obō
ōinŏmĕlĭ

O ante L.

ŏlĕă
ŏlĕācĕŭs
ŏlĕāgĭnŭs
ŏlĕāris
ŏlĕārĭŭs, a. ŭm.
ŏlĕārĭŭs, rij.
ŏlĕāſtĕr
ŏlĕāſtrĭnŭm
ŏlĕātŭs
ŏlĕntās
ŏlēntĭcă
ŏlĕo ŏlētŭm
ōlfăcio
ōlfācto
ōlfāctŭs
ōlfāctōrĭŭm
ŏlĭdŭs
ŏlĭgārchĭcă
ōlim
ōlĭmĭăm
ŏlĭtŏr
ŏlĭtōrĭŭs
ŏlĭuārĭŭs
ŏlĭuētă
ŏlĭuētŭm
ŏlĭuīnă
ŏlĭuĭtās
ŏlĭuo ōllă

ōllāris
ōllārĭă ōllī
ŏlŏlўgŏnēs
ŏlŏr
ŏlŭs, oleris.
ŏlŭsātrŭm.

O ante M.

omāsŭm
ōmĕn
ōmēntŭm
ōmĭnŏr
ŏmĭtto
ōmmănĕo
ōmnĭfārĭām
ōmnĭfārĭŭs
ōmnĭgĕnŭs
ōmnĭmŏdŭs
ōmnĭmōrbŭs
ōmnĭpărēns
ōmnĭpŏtēns
ōmnĭpŭdēns
ōmnino ōmnis
ōmnĭtŏnēns
ōmnĭuăgŭs
ōmnĭuălēns
ōmnĭuŏrŭs
ōmoplătæ
ōmŏphăgī
ōmphălŏn
ōmūtēſcŏ

O ante N.

ōnæ ōnăgĕr
ŏnĕrārĭŭs
ŏnĕro
ŏnĕrōsŭs
ŏnīſcŭs ŏnīxēs
ŏnŏcēntaurŭs
ŏnŏchēlŏs
ŏnocrŏtălŭs
ŏnŏmă
ŏnŏmătŏpœĭă
ŏnōnĭŭm
ŏnŭs
ŏnychĭpūnctă
ŏnўx

O ante P.

ŏpāco
ŏpācŭs
ŏpălī ŏpĕră
ŏpĕrārĭŭs
ŏpĕrcŭlo
ŏpĕræprĕtĭŭm
ŏpĕrīmēntŭm

ŏpĕrio ŏpĕrĭŏr
ŏpĕrŏr
ŏpĕrōsŭs
ŏpērtānĕă
ŏpērto
ŏpērtōrĭŭm
opĕrcŭlă
ŏphĭŏgĕnēs
ŏphĭŏmăchŭs
ŏphĭŏſtăphўlē
ŏphītēs
ōphthālmŏs
ŏpĭcŭs
ŏpĭfex
ŏpĭfĭcīnă
ŏpĭlio
ŏpīmă ſpolia
ŏpīmās
ŏpīmo ŏpīmŭs
ŏpīnābĭlē
ŏpīnio
ŏpīnĭōsīſsimŭs
ŏpīnŏr
ŏpĭpărē
ŏpĭpărŭs
ŏpīſthŏcŏmē
ŏpīſthogră-
phŭs
ŏpīſthŏtŏnĭcă
ŏpīſthŏtŏnŏs
ŏpīſthŏphўlă-
ces ŏpĭtĕr
ŏpĭtŭlŏr
ŏpĭŭm
ōplŏmăchŭs
ŏpŏbālsămŭm
ŏpŏcārpăthŏn
ŏpŏpănāx
ŏpōrĭcē (cŏn
ŏpōrŏphўlăci-
ŏpŏrŏthēcă
ŏpōrtĕt
ōppāngo
ōppēdo
ōppĕto ōppĭco
ōppĭdānŭs
ōppĭdātĭm
ōppĭdĭcŭs
ōppĭdō
ōppĭdŭlŭm
ōppĭdŭm
ōppĭgnŏro
ōppĭlo ōpplĕo

ōpplōrō
ōppōno
ōppōrtūnūs
ōpprīmo (tūm
ōpprobrāmēnā
ōpprobrīūm
ōppūgno
ōppūto
ōppūuīrē
ōpsīmăthēs
ōpsōnātōr
ōpsōnātūs
ōpsōnitō
ōpsōnīūm
ōpsōno
ōpsŏpœūs
ōptālēā ōptātē
ōptātō ōptīcūs
ōptīmĭtās
ōptīmūs
ōptio ōpto
ŏpŭlēnto
ŏpŭlēntūs
ŏpŭlēsco
ŏpŭlūs
ŏpūntĭæ ŏpūs
O ante Q. R.
ōquīnīsco
ōrā ōrācŭlūm
ōrātā ōrātio
ōrbefăciō
ōrbīcŭlātūs
ōrbīcūs
ōrbīs ōrbīlē
ōrbītā ōrbo
ōrbūs ōrcā
ōrchēstrā
ōrchīs
ōrchītēs
ōrchĭlāmāspōn
ōrcūlā (da
ōrdēūm
ōrdĭnārĭūs
ōrdĭno ōrdīōr
ōrēās ōrdo
ōrēā ōrēān
ōrēŏsēlĭnūm
ōre tēnūs
ŏrēxīs ōrgānā
ōrgănārĭē
ōrgīā
ōrgyīā ōrīā
ōrĭchālcūm

ōrĭcŭlārĭūs
ōrĭēns
ōrĭfĭcīūm
ŏrīgănūm
ŏrīgo ŏrīŏn
ŏrītēs
ŏrĭūndūs
ōrmīnīūm
ŏrȳsā
ōrnāmēntūm
ōrnātūs (ōn
ōrnīthŏbōscīŏn
ōrnīthōn (ūm
ōrnīthotrŏphīŭm
ōrnīs ōrno
ōrnīs ōro
ŏrŏbānchē
ŏrŏbīā
ŏrŏbītīs
ōrphănūs
ōrsūs ōrthæ
ōrthīā
ōrthŏdōxūs
ōrthŏgōnīūs
ōrthogrăphīā
ōrthŏmăstīcā
ōrthŏmīnūm
ōrthŏēpīā
ōrthŏs
ōrthŏstătā
ōrthrăgŏrīscūs
ōrtūs, a, um.
ōrtūs, us. ui.
ōrtūs, ti.
ōrtȳgŏmētrā
ōrtȳx ōrūm
ōrȳx
O ante S.
ōs, oris
ŏs, ossis
ōscēnā ōscēdo
ōschēōn
ōscīllo
ōscīllūm
ōscīnūm
ōscito ōscŭlūm
ŏsīrītēs
ōsprīōnæ
ōssēūs
ōssĭcŭlūm
ōssĭfrăgā
ōssĭlēgīūm
ōssĭlēgūs

ōssŭārīā
ōstēndo
ōstēntĭfĕrūm
ōstēnto
ōstēntūm
ōstēntŭōsŭs
ōstēntūs ōstīā
ōstīārĭūs
ōstĭātim
ōstĭŏlūm
ōstĭūm
ōstrăcī
ōstrăcīnā
ōstrăcīsmūs
ōstrăcīūm ōstrē
ōstrēārĭūs (ā
ōstrēātūs
ōstrĭfĕr
ōstrinæ uestes
ōstrīnūs
ōstrūm ōstrīā
ōstīūm ōsīūs
O ante T.
ōtīō ōtīūm
ōtīdēs ōtūs
O ante V.
ŏuālīs ŏuāns
ōuātio
ōuātūs
ŏuārīā
ŏuīārīcūs
ŏuīcŭlā
ŏuīfĕrā
ŏuīlē
ŏuīllūs
ŏuīnās ŏuīs
ŏuo ŏuūm
O ante X.
ŏxălīs
ōxŏs ŏxīs
ōxȳăcānthŏs
ōxȳgălā
ōxȳgărūm
ōxȳhălmæ
ōxȳlăpăthōn
ōxȳmēlī
ōxȳmōrŏn
ōxȳmȳrsīnē
ōxȳpōrā
ōxȳpŏrŏpōlæ
ŏxȳs
ōxȳsăcchărūm
ōxȳschœnōn

O ante Z.
ŏzænā
ōzænītīs
ōzīmŏn
ōzīmūm.
P ante A.
Pābŭlārīs
Pābŭlātio
Pābŭlātŏr
pābŭlŏr
pābŭlūm
pācātē
pācē tua dixe.
pācĭfĕr
pācĭfĭcātōrĭūs
pācĭfĭco
pācĭōnēm
pācīscŏr
pāco Pāctīlīs
pāctio Pāctūm
pæān
pæāntĭdæ
pægnīūm
pædăgīūm
pædăgōgīūm
pædăgōgūs
pædĕrāstēs
pædĕrāstīā
pædĕrōs
pædĕrōtēs
pædīā pædīco
pædŏmăthēs
pædŏr
pædotrībēs
pæōn pæōnīā
pætūs
pāgănālīā
pāgănīcūs
pāgānūs
pāgātīm
pāgēs pāgĭnā
pāgĭnŭlā pāgiō
păgūrūs
pāgrūs piscis
pāgūs pālā
pălæstrā
pălæstrĭcōn
pălæstrīcūs
pălæstrītā
pālām aduerb.
pălānĕæ
pălāngæ
pălāngo

pălăthā
pālātim
pălātīnā officia
pālātio
pālātĭūm
pālātŭăl
pālātŭālīs
pālātūs
pălēā
pālcārīā
pālēātūs
pālēn
pālīllŏgīā
pālīllŏgūs
pālūmbăcchīūs
pālīmpīssā
pālīmpsēstūs
pālīngĕnĕsīā
pālīnŏdīā
pālliārĭūs
pāllā
pāllăcæ
pāllĕō
pālliāstrūm
pālliātūs
pālliŏlātūs
pālliŏlūm
pāllĭūm pāllŏr
pālūstēr
pālmā
pālmārīs
pālmārĭūs
pālmētūm
pālmēs
pālmēūs
pālmĭpēdālīs
pālmĭpēs
pālmo pālmōs
pālmōsūs
pālmŭlā
pālmūs
pālo pālŏr
pālpebræ
pālpito
pālpo, as
pālpo, onis
pālpūm
pālūdāmēntā
pālūdāpīūm
pālūmbēs
pālūmbārīūs
pālūmbŭlā
pālūs

pāmbăsĭlīā
pāmpīllūm
pāmpĭnācēūs
pāmpĭnārĭūm
pāmpĭnārĭūs
pāmpĭnĭūs
pāmpĭno
pāmpĭnōsūs
pāmpĭnūs
pān pānācēs
pānăgĭŏs
pănagrŏn
pānārīūm
pānăthēnăĭcōn
pāncārpīæ
pānchrēstŏs
pānchrŏs
pāncrătīāstēs
pāncrătīūm
pāndēctā
pāndĭcŭlārīs
pāndĭcŭlātio
pāndĭcŭlŏr
pāndo
pāndŏchēūs
pāndŏchīūm
pāndocrātōr
pānūūs
pānēgȳrīs
pānērŏs
pāngo pānīcā
pānĭcŭlā
pānĭcūm pānĭfex pānĭfĭcĭūm
pānĭs pānnēūs
pānnĭcŭlārīā
pānnōsūs
pānnŭclĭūm
pānnūs pānsæ
pānsēbăstŏs
pānsēlēnūs
pānthēr
pānthērā
pānthērŏn
pāntĭcēs
pāntocrătŏr
pāntŏlăbūs
pāntŏmīmūs
pānūrgīā
pānūrgūs
pānūs pāpæ
pāpāuēr
pāpāuērūm

pāpē pāpilio
pāpillā
pāpillātūs
pāppā
pāppārē
pāppās
pāppūs
pāpūlā
pāpȳrūs
pār pārā
pārābāsis
pārābātēs
pārābīlis
pārābōlā
pārācentēsis
pāraclēsis
pāraclētūs
paraclȳtūs
pārādiāstōlē
pārādigmā
pārādisēā po.
pārādisūs
pārādoxā
pāradrōmis
pāraenēsis
pāraenēticūs
pārāgōgē
pārāgōgōn
pārāgōmēnā
pāragrāphē
pārālipōmē
pārāllēli (nōn
pārālīūs
pāralysis
pārānītēs
pārānymphūs
pārāpētāsmā
pārāphērnā
pārāphrāsis
pārāphrāstēs
pārārīūs
pārāsāngae
pārāstādēs
pārāsceuē
pārāsiōpēsis
pārāsitāstēr
pārāsitōr
pārāsitūs
pārāstāsis
pārāstātae
pārāsȳnthētōs
pārāthēsis
pāratrāgoedio

pāratrimmā
pārauxēsis
pārāzōnīūm
pārco pārcūs
pārdālīānchēs
pārdālij
pārdālīūm
pārdālis
pārdūs
pārēctātūs
pārēlcōn
pārēns
pārentālīā
pārenthēsis
parento pārēo
pārergōn
pārēsis
pāraetonīūm
pārēlīā pāriēs
pāriētārīā
pāriētinae
pārilis pārio
pāristhmā
pāritēr
pāritūdā
pāritūdo
pārmā
pārmūlā
pārmūlārīūs
pārnācīdās
pāro,as. pāro
pārōchūs
pārōdē
pārōdontidēs
pārōdōs
pāroedā
pāroemīā
pārōmoeōn
pārōmōlōgīā
pārōnōmāsīā
pārōnȳchīā
pārōnymōn
pārōpsis
pārōtīdēs
pārōxismūs
pārrā
pārricīdā pārs
pārsimōnīā
pārthēnīūm
pārtīārīūs
pārticipīūm
pārticipo
pārticula

pārticūlōnēs
pārtim pārtio
pārtiōr pārtūm
pārtūrio
pārtūs
pārūidūco
pārūipēndo
pārūlis pārūm
pārūmpēr
pārūūs pāsālli
pāschālis
pāsceōlūs
pāscito pāsco
pāscōr pāscūā
pāscūūm
pāscūūs pāsīllūs
pāssēr pāssim
pāssio pāssiuūs
pāssūm pāssūs
pāstillūm
pāstillūs
pāstināca
pāstinārē
pāstinātūm
pāstinātūs
pāstinūm
pāstio
pāstōphōrī
pāstōphōrīūm
pāstōr
pāstōrālis
pāstōrīcūs
pāstōrīūs
pāstūs
pātāgīūm
pātefācio
pātellā
pāteo pātēr
pātērfāmilīās
pātērā
pāternūs
pātēsco
pāthēticā orat.
pāthīcūs
pātibūlūm
pātiēns
pātientīā
pātinā pātiōr
pātōr
pātrēs cōscripti
pātriā
pātriārchā
pātricīdā

pātriciī
pātrimōnīūm
pātrīmūs
pātrītūs
pātrīūs
pātrizo
pātrōcinōr
pātrōnȳmicūm
pātrōnūs
pātruēlis
pātrūūs
pātūlico
pātūlūs
pāucūs pāuēns
pāuēndūs
pāuicūlā
pāuēo pāuēsco
pāuefio
pāuidūs
pāuīmēntitīūs
pāuīmēnto
pāuīmēntūm
pāuio pāuito
pāulātim
pāulispēr
pāulūm
pāulō aduerb.
pāulūs pāuo
pāuōr pāupēr
pāupēriēs
pāupēro
pāusārīūs
pāusīā pāuso
pāuxillūs
pāuxillātim
pāx pāxillūs

P ante E.

peāntis
pēccātūm
pēccātūs
pēcco
pēcōrārīūs
pēcōrinūs
pēctēn
pēctinātim
pēctino
pēctitūs pēcto
pēctōrālis
pēctōrōsūs
pēctūs
pēctūscūlūm
pēcūārīā
pēcūārīūs

pēcū pēcūātūs
pēcūlātōr
pēcūlīāris
pēcūlīātūs
pēcūlīāris sēru.
pēcīdio
pēcūlīūm
pēcūlōr
pēcūnīā
pēcūnīālis
pēcūnīārīūs
pēcūnīōsūs
pēcūs pēdā
pēdālis
pēdāmēn
pēdānēūm
pēdānēūs
pēdārīī
pēdātim
pēdātio
pēdātō
pēdātūs
pēdēprēssim
pēdēs pēdēstēr
pēdēstrīā
pēdētēntim
pēdibūs
pēdīcā
pēdīcinūs
pēdīcōsūs
pēdīcūlārīs
pēdīcūlūs
pēdio pēdiōlūs
pēdīssequūs
pēditātūs
pēdo,das
pēdo,dis
pēdōr pēdūm
pēgānōn
pēgmā pēiēro
pēiōr pēiūs
pēlāgīā
pēlāgūs
pēlāmis
pēlārgūs
pēlēcinūm
pēlicānūs
pēllāx
pēllēsuīnā
pēllēx
pēllicātōr
pēllicātūs
pēllicēo

pēllicēūs
pēllicēūm
pēllicūlā
pēllicūlo
pēlliōnēs
pēllēūs pēllis
pēllītūs
pēllo pēllōs
pēllūcēo pēllūc
pēllūuīūm
pēlōris
pēlōrīūs pēlūā
pēluis
pēminōsūs
pēnārīūs
pēnātēs
pēnātōrēs
pēndēo
pēndo
pēndūlūs
pēnē pēnēs
pēnētrābilē
pēnētrālē
pēnētro pēnīā
pēnicillā
pēnicūlāmēntā
pēnicūlūs
pēninsūlā
pēnis
pēnītūs,a,um
pēnitūs pēnnā
pēnnārīūm
pēnnātūs
pēnnicūlūm
pēnnigēr
pēnnūlā pēnsā
pēnsicūlātē
pēnsicūlātōrēs
pēnsicūlo
pēnsilis pēnsio
pēnsiōnārīūs
pēnsitātōr
pēnsitātūs
pēnso pēnsōr
pēnsūm
pēntēdāctylōs
pēntādōrsūn
pēntāglōttōs
pēntāphyllōn
pēntārchūs
pēntēstīcae
pēntathli pēntē
pēntēcōntār-
chūs

pentecoste
pentecostos
penthemimeris
penthos
pentiremis
pentorobon
penuarium
penula
penularium
penulatus
penuria
penus peplios
peplos peplus
pepones
pepsis per pera
peracticum
perago peras
peranno (gro
perbacchor
perbibo perca
percello
percnopterus
percipio
percitus
percnus
percoarcto
percolo
percontor
percudo
perculsus
percunctor
percuro
percurro
percutio
perdicium
perdite perdit
perditum (tor
perditus
perdiu
perdius perdix
perdo perduco
perduellio
perduellis
perduo peredo
peregre
peregrina facr.
peregrinor
peregrinus
peremptalia
fulgura
peremptorius
perendie (tio
comperendina
perendinus dies
perennia
perennis seruus
perennis
perennitas
perenno pereo
perfacul
perfero
perficio
perfida
perfidia
perfidus, a fido
perfluo
perfodio
perfrico
perfructus
perfuga
perfugio
perfugium
perfunctorie
perfunctorius
perfungor
pergo
pergraecor
pergraphicus
pergula
perhibeo peri
periboeton
peribolus
pericarpum
periclitor
pericope
periculor
periculosus
periculum
periergia
periegesis
periodus
perileucos
perimetros
perimo
perinde
perioche
periodicus
peripatetici
peripetasma
peripetias
periphanes
peripheria
periphoretos
periphrasis
periploma
periplum
peripneumonia
peripsema
periscelis
perisologia
perison
peristera
peristereon
peristerotro-
phium
peristroma
peristylium
peristylis
perito peritus
periuriosus
periurium
periuro
perizoma
perizonium
perlego
perlitus
perlucidum
perluo
permaneo
permano
permitto
perna
perniciabilis
pernicialis
pernicies
pernicitas
pernio pernix
pernocto
pernox pero
peronatus
peroratio
peroro perosus
perotta
perotti
perpendiculare
perpendiculum
perpendo
perpensa
perpense
perperam
perperi
perperitudo
perpero perpes
perpessus
perpetim
perpetior
perpeto
perpetro
perpetuitas
perpetuo
perpetuus
perpluere
perquam
perrepto
perrumpo
perscribo
perscrutor
persequor
persero
perseuerantia
perseuero
persica poma
persideo
persido
persisto
persolata
persoluo
persolus adiec.
personale
persona
personata
personatia
personatus
personati
persono
perspicacitas
perspicax
perspicio
perspicuitas
perspicuum
perspisso
perstino
persto
perstringo
persuadeo
persulto persuo
pertaedeo
pertaesus
pertendo
pertento
perterricrepus
pertexo
pertimesco
pertinacia
pertinax
pertineo
perturbo
peruago
peruello
peruenire
peruersi
peruerto
peruestigo
peruicax
peruicus
peruigilium
peruigilo
peruinca
peruius peruo
peruulgo (lo
pes, pedis
pessi
pessulus fores
pessulus
pessum adu.
pessundo
pestilentiosus
pestis petalia
petasites
petaso
petasus
petaurista
petaurum
petesso
petigo petillus
petilus
petimia
petiolus
petitio peto
petoritum
petra petrole-
petrones (um
petroselinum
petulans
petulcus
peucedanum
pexo pezitae
P ante H.
Phaecasius
phagedaena
phagones
phagus
phalacron
phalaecium
phalaenae
phalangae
phalangaria
phalangium
phalanx
phalarica
phalarae
phalaratus
phanio
phantasiae
phantasma
phantasticus
phanum
pharetra
pharias
pharicon
pharmaceutice
pharmaceutria
pharmacodes
pharmacopola
pharmacothe-
on. pharma-
cotropha
pharmacum
pharmacus
phaseli
phasellus
phaseolus
phasianarius
phasiani
phasis phasma
phasiae
phauliae
phellandryos
phenion
phengites
pheretrum
pherne phiala
phiditia
philadelphia
philalethes
philandros
philanthropia
philantropus
philarchus
philargyria
philautia
philema
philerēmus
philetaerus
philetaeria
philetes
philetus
philippei
philocalia
philocalus
philocharis
philocompus
philocrates
philochrema-
tos philodulus
philaenus
philograecus
philohistoricus

philēleūthĕrŏs
phĭlŏlŏgŭs
phĭlŏmăthēs
phĭlŏmăthĭă
phĭlŏmēlă
phĭlŏmūsŭs
phĭlŏnĭcŭs
phĭlŏpŏlĕmŭs
phĭlŏpŏlītēs
phĭlŏpŏnĭă
phĭlŏpŏnŭs
phĭlŏpsȳchĭă
phĭlŏpsȳchŭs
phĭlŏsărcă
phĭlŏsōmătŏs
phĭlŏsŏphăstēr
phĭlŏsŏphĭă
phĭlŏsŏphĭcŭs
phĭlŏsŏphŏr
phĭlŏsŏphŭs
phĭlŏstŏrgĭă
phĭlŏstŏrgĕs
phĭlŏthĕōrŭs
phĭlŏtĭmŭs
phĭlŏxĕnĭă
phĭlŏxĕnŭs
phĭlŏzōŭs
phĭltră phĭlȳră
phĭmōsĭs
phȳmă
phlĕbēs
phlĕbŏtŏmĭă
phlĕbŏtŏmŭm
phlēgmă
phlēgmŏnē
phlēgŏntĭs
phlœŏs phlŏx
phlȳctænă
phōcă phœbŭs
phœnīcĕŭs
phœnīcĕă
phœnīcĭs
phœnĭcŏptĕrȳgĭŭm
phœnīcŏptĕrŭs
phōnăscŭs
phrăsĭs phrĕnēs.
phrĕnĭtĭs
phrŏnĭmŏs
phrŏnēsĭs
phrȳgĭŏnēs
phrȳgĭŭs lapis
phrȳnŏs
phthĭrĭăsĭs
phthĭsĭs
phthōngŭs
phūcŭs phū
phȳ phȳcītēs
phȳcŏs phȳcŭs
phȳgethlŏn
phȳlăcă
phȳlăcĭstă
phȳlārchŭs
phȳlĭră
phillŏn phȳlŏn.
phȳlūra
phȳsĭtēr
phȳsĭcă
phȳsĭcŭs
phȳsĭŏlŏgŭs
phȳsĭognōmĭă
phȳsĭgonōmŭs
phȳsĭs phȳtŏn
P ante I.
pĭābĭlĕ
pĭāculārĕ
pĭācŭlārĭă
pĭācŭlŭm
pĭăm pĭāmĕn.
pĭārĕ pĭātrīx.
pīcă pĭcātŭs.
pĭcĕă
pĭcĕāstrŭm
pĭcĕŭs pĭcĭnŭm.
pīco pĭcră.
pĭcrĭs pĭctŏr
pĭctūrātŭs
pĭcŭs pĭĕns
pĭĕtās pĭgĕr.
pĭgrŏr
pĭgrēsco.
pĭgĕt
pĭgmēntă
pĭgmēntārĭŭs
pĭgmēntātŭs
pĭgnŏrātĭtĭŭs
pĭgnŏrŏ pĭgnŭs
pĭgrĕo
pĭgrĭdĭæ
pĭgrĭtĭă
pĭlă pĭlānī
pĭlārĭī pĭlātĭm
pĭlātŭs pĭlĕātŭs
pĭlĕntĭŭm
pĭlĕŏlŭs.
pĭlĕŭs.
pĭlo, à pĭlus
pīlo, complano
pĭlŭlă pĭlŭm
pĭlŭs, capillus
pĭlŭs telum
pĭnăcăs
pĭnăcĕs
pĭnăcŏthēcæ
pĭnāstĕr
pīndo pīnētŭm
pĭnĕŭs pīngo
pīnguētūdo
pīnguēfăcio.
pīnguēsco.
pīnguĭārĭŭs
pīnguĭs pīnnă.
pīnnācŭlŭm
pīnnātŭs
pīnnĭrăpŭs
pīnnŭlă
pīnsĭto
pīnso, sis, sas.
pīnĭs pīpārĕ
pĭpĕr
pĭpĕrītēs
pĭpĭlo pĭplo
pĭpĭōnēs
pĭpŭlŭm
pīrātă.
pīrātērĭŭm.
pĭscārī
pĭscārĭă
pĭscārĭŭs
pĭscātŏr
pĭscātōrĭŭs
pĭscātŭs pĭscīnă
pĭscīnālĭs
pĭscīnārĭŭs
pĭscĭs pĭscōsŭs
pĭscŭlēntŭs
pĭsŏr pĭssă
pĭssāsphāltŭs
pĭssĕlæŏn
pĭssŏcērŏn
pĭstăcĭŭm
pĭstĭllŭm
pĭstĭs pĭstŏr.
pĭstōrĭcŭs.
pĭstōrĭŭs.
pĭstrĭllă
pĭstrīnēnsĭs.
pĭstrīnŭm
pĭstrīx. pĭstūră.
pĭsĭŭm pĭthēcī
pĭthēcĭŭm
pĭthŏdĭcŭs
pĭtĭsso pĭtpĭt.
pĭttăcĭŭm
pĭtŭĭtă
pĭtŭĭtārĭă
pĭtȳŏcāmpæ
pĭtȳŏnīcēs.
pĭtȳrŏn
pĭtȳlĭsmă
pĭŭs pīx.
P ante L.
Plăcăs
Plăcēntă
Plăcĕo Plăcĭdo.
Plăcĭdus
Plăcĭtŭm
Plăcĭtŭs
Plāco Plācŏr
Plærūsque
Plāgă
Plăgĭārĭŭs
Plăgĭātŏr
plăgĭgĕr
plāgĭōsŭs
plāgōsŭs
plāncæ
plāncī
plānctŭs
plānē plānētæ
plāngo
plānĭdŭs.
plānĭpēs
plānĭcĭēs
plānĭtūdo
plāntă
plāntāgo
plāntārĭă
plāntārĭs
plāntārĭŭs
plāntĭgĕr
plānto plānŭla
plānŭs plāsĭs
plāsmă, mo.
plāstēs plāstĭcē
plătălĕă
plătănŭs
plătĕă
plătȳcĕrōtēs
plătȳŏphthăl-mŭs
plătȳphȳllŏn.
plaūdo. sibilĕ
plaūstrŭm. sŭs
plaūtī
plēbēcŭlă
plēbētæ
plēbēĭŭs
plēbĭcŏlă
plēbĭscītŭm
plēbs plēctĭlĭs.
plēcto plēctŏr.
plēctrŭm
plēgmă
plēnĭlūnĭŭm
plēnŭs
plēo plēŏn
plēŏnāsmŏs
plērīquĕ
plērūnquĕ
plēstērĭāstās
plēthrŏn
pleūrītĭs
plēxă.
plĭcātĭlĕ plĭco
plōdo plōro
plōstrŭm plūmă
plūmārĭŭs
plūmātĭlĕ
plūmbāgo
plūmbārĭŭs
plūmbātæ
plūmbātūră
plūmbĕŭs
plūmbo, bŭm
plūmēsco, mo
plūmŭlă plŭa
plūrĭfārĭŭs
plūrĭfārĭăm
plūrĭmŭs plūs
plūscŭlŭs
plūsquăm
plūtĕŭs plŭuĭă
plŭuĭālĭs
plŭuĭōsŭs
plŭuĭŭs.
P ante N.
Pneūmătōsĕĭs
Pneūmōn
Pneūmŏnĭă.
Pneūmŏnĭcī
P ante O.
Pōcillatōrēs
pōcillŭm
pōcænĭŭm
pōcŭlēntŭs
pōcŭlŭm
pŏdagrĭcŭs
pŏdagră
pŏdĕrĭs. pōdēx
pŏdĭă pŏdĭŭm
pŏēmă pœnă
pœnālĭs
pœnārĭŭs
pœnĭcă pauim.
pœnĭo
pœnĭtēntĭă
pœnĭtĕt pŏētă.
pŏētĭcē, ētĭcŭs.
pŏētĭfĭcăs
pŏētŏr pŏētrĭă
pōgōnĭă
pŏl pōlă
pŏlĕmōnĭă
pŏlēntă
pŏlēntārĭŭs
pŏlĭchnĭŏn
pŏlĭmēntă
pŏlĭŏ pŏlĭŏn
pŏlĭŭm pŏlĭs
pŏlĭtĭă pŏlĭtĭēs
pŏlĭtĭōnēs
pōllēntĭă
pōllĕo pōllēx
pōllĭcārĭs
pōllĭcĕŏr
pōllĭnārĭŭs
pōllĭncĕrĕ
pōllĭnctŏr
pōllĭntŏr
pōllĭntĭo pōllĭs.
pōllūbrŭm
pōllūcĕo
pōllūcĭbĭlĭs
pōllŭo
pōlŭlŭs pŏlŭs
pŏlȳăcānthŏs
pŏlȳănthĕmŭm
pŏlȳāndrĭŭm
pŏlȳāndrŏs
pŏlȳănthrōpŏn
pŏlȳārnă
pŏlȳcĕrōs
pŏlȳchrŏnĭŭs
pŏlȳcnēmŏn
pŏlȳchrēmătŏs
pŏlȳdōrĭă
pŏlȳgălŏn

pŏlygŏnātŏn
pŏlygōnīūs
pŏlygŏnŏīdēs
pŏlygŏnūm
pŏlygrāmmŏs
pŏlygȳnæcōn
pŏlyhistŏr
pŏlylŏgiă
pŏlylŏgŭs
pŏlymitŭs
pŏlymȳxŏs
pŏlymōrphŭs
pŏlyphăgŭs
pŏlyphārmăcŭs
pŏlyplăsiŏs
pŏlypŏdiūm
pŏlyptōtŏn
pŏlypus
pŏlypȳrŏn
pŏlysyndĕtŏn
pŏlysȳnthĕtŏn
pŏlytrichŏn
pŏlytrŏpŭs
pŏlyzōnŏs
pōmāriūm
pōmĕrīdiānŭs
pōmifĕr
pōmiliōnēs
pōmærīūm
pōmpă
pōmpēiānæ
pōmpilŭs
pōmpōniānă
pōmūm pōndē
pōndo (ro
pōndŭs pōnē
pōno pōnōn
pōns pōnticŭlus
pōntifex
pōntificālis
pōntificātŭs
pōntificiŭs
pōntōnēs
pōntŭs pŏpă
pŏpănūm
pŏpellŭs
pŏpīnă
pŏpīnālis
pŏpinātio
pŏpinōnēs
pŏptēs
pŏppȳsmătă
pŏpŭlābūndŭs
pŏpŭlāriă
pŏpŭlāris
pŏpŭlāritās
pŏpŭlāritēr
pŏpŭlātim
pŏpŭlātŭs
pōpŭlētūm
pōpŭlēŭs
pōpūlnŭs pŏpū
pŏpŭlōsŭs (lo
pŏpŭlŭs
pōpŭlŭs, arbor.
pōrcă
pōrcāriūm
pōrcārĭŭs (tră
pōrcĕo pōrce-
pōrcīnārĭŭs
pōrcinŭs
pōrcŭlātiōnēm
pōrcŭlātŏr
pōrcŭlēnă
pōrcŭlētūm
pōrcŭs pōri
pŏrŭs pōrŏcēlă
pōrphyrītēs
pōrphyră
pōrphyrio (cio
pōrphyris pōrri
pōrrigo, is, xi.
pōrrigo, gnis
pōrro aduerb.
pōrrŭm pōrtă
pōrtēndo
pōrtēntōsŭs
pōrtēntūm
pōrthmĕus
pōrthmis
pōrticŭlŭs
pōrticŭs pōrtio
pōrtiscŭlŭs
pōrtitōr pōrto
pōrtōrĭūm
pōrtŭlācă
pōrtŭs pōs
pōscă pōsco
pōscŭlēntūm
pōsitio
pŏsitīuŭs
pōsitūră, sitŭs
pōssēssio
pōssēssiuŭs
pōssēssŏr
pōssibilĕ
pōssĭdĕo
pōssūm pōst
pōstēă, stĕrgo
pōstĕriōră
pōstĕritās
pōstĕriŭs
pōstĕro
pōstĕrŭs
pōstfĕro pōst-
fūit pōsthăbĕo
pōsthāc
pōsthŭmŭs
pōstĭcŭlă
pōstĭcŭlūm
pōstīcūm
pōstĭdĕă
pōstĭlēnă pōstis
pōstlīminiūm
pōstmitto
pōstmŏdūm
pōstŏmis
pōstpōno
pōstprincĭpiūm
pōstquăm
pōstrēmissimŭs
pōstrēnuitās
pōstrēmō, mŭs.
pōstrīdiē
pōstŭlo
pŏtāmēntŭm
pŏtē pŏtēns
pŏtēntātŭs
pŏtĕrĭŭm
pŏtēssūm
pŏtēstăm
pŏtēstās
pōtio pōtiōno
pŏtiŏr pŏtiŭs
pŏtiŏr, pŏtiris
pŏtīridion
pŏtis pŏtissimū
pŏtiŭs pōtito
pōto pōtōriūm
pōtōriŭs
pōtŭs, a, um
pōtŭs, us

P ante R.

Prāctică
præ præācci-
pio præācŭo
præbĕo
præbēndă
præbiă
præbitŏr
præcālŭuŭs
præcārŭs
præcăuĕō
præcēdo
præcēllo
præcēntio
præcēntŏr
præcēps
præcēptio
præcēpto
præcēptŏr
præcēptūm
præciæ uuæ
præcīdānĕŭs
præcidios
præcido, præci
præcipio (no
præcipitiūm
præcipito
præcipŭŭs
præcisio
præcisūm
præcisē
præclāmo
præclārē
præclārŭs
præclāuiūm
præclūdo
præcōgnitŭs
præcōnēs
præcōniūm
præcŏniŭs
præcŏquo
præcōrdiă
præcōx prædă
prædābūndŭs
prædācĕŭs
prædātitiŭs
prædātŏr
prædēnsŭs
prædēnsātŭs
prædēstino
prædiātōrēs
prædiātōriŭs
prædiātŭs
prædicābilis
prædicātio
prædicātŏr
prædicātūm
prædico, cas
prædico, cis
prædictio
prædiŏlūm
prædisco
præditŭs
prædiūm
prædo prædŏr
prædūro
præĕo
præfăcio
præfāndă
præfāri
præfatio
præfēctōriŭs
præfēctŭs,
præfĕricŭlūm
præfĕro
præfērrātūm
præfēstino
præfică
præficio
præfigo
præfigūro
præfinio
præflōro
præfluo
præfōco
præfrāctūm
præfrīgidŭs
præfringo
præfulgĕo
præfurniūm
prægĕlidŭs
prægēstio
prægīgno
prægnāns
prægrāndis
prægrăuo
prægrĕdiŏr
prægūsto
præhēndo & so
præiăcĕo
præiăcio
præiūdiciūm
præiūdico
præiūro
prælĕgo
præliāris
prælicēntĕr
præligānĕūm
præliŏr, & ūm
prælŏquŏr
prælūcērē
prælūdiūm, do.
prælūm
prælūmbo
prælŭo
præmāndo
præmātūrŭs
præmĕditŏr
præmērcŏr
præmēssūm
præmiātŏr
præmitto præ-
miŏr præmiūm
præmŏdĕrĕt
præmŏdūm
præmŏlēstiă
præmŏnĕo
præmōnstro
præmōrdĕo
præmŏrĭŏr
præmūnio
prænārro
prænăto
prænāulgo
prænōmēn
prænōsco
prænōtio
prænŏto
prænūncio, ciŭs
præōccŭpātio
præōccŭpo
præōpto
præpăro
præpĕdimēntū
præpĕdio (to
præpĕs, præpĕs
præpīlātæ has.
præpīnguis
præpōndĕro
præpōno,
præpŏsitio
præpōstĕrŭs
præprŏpĕrŭs
præpūtiūm
prærīpio, rōdo.
prærōgātiuă
prærūmpo
prærūptŭs
præs præsāgio
præsāgiūm
præsāgŭs, āno
præscio, scrībo.
præsĕco
præsēgmină
præsēns
præsēntānĕŭs

præsĕntē
præsĕntiă
præsēntio
præsēnto
præsēpē
præsĕrtim
præsēs
præsidĕo
præsīdērātio
præsidiārius
præsidium
præsīgnis
præstābilē
præstābilis
præstāntiă
præstēgă præstēr præstēs
præstigiātŏr
præstīgiŭm
præstino
præstituo
præsto,stas.
præstō,adu.
præstŏlŏr
præstrīngo
præstruo
præsul
præsūlto
præsūltŏr
præsum
præsūmo
præsūmptio
prætēgo
prætēndo
prætēnto prætēr prætērbito
prætērēă
prætērĕo
prætērmītto
prætērmōnstro
prætērprōptēr
prætērquăm
prætēruĕho
prætēruērto
prætēruŏlo
prætēxo
prætēxtă toga
prætēxtātum sermonem
prætēxtum
prætŏr
prætōriānus
prætōrium
prætōrius
prætūră
præuălĕo
præuārĭcŏr
præuĕho
præuĕllo
præuēlo
præuĕnio
præuērto
præuidĕo præuius
prāgmă
prāgmătică
prāndĕo
prāndium
prānsito prānsŏr
prăscīdēs
prăsinus
prăsius
prātum prāuus
prāxis
prĕcārius
prĕciōsiŏr
prĕciumprĕcŏr
prĕmo prēndo
prēnsātio
prēnso prĕpōn
prēsbўtĕr
prēssōrius (ra
prēsso prēssus
prēssus,a.um.
prēssus.us.ui.
prēstĕr prĕtium
priāpismus
prīdem prīdiē
prim.æ,arum.
prīmānus
prīmārius
prīmātēs
prīmicērius
prīmigenī fœ.
prīmigĕnius
prīmipăræ
prīmipilus
prīmitĕr
prīmĭtiæ
prīmitium
prīmitiuus
prīmōdum
prīmōgĕnitus
prīmōrdiă
prīmōrēs prīmulus
prīmum
prīmō aduerb.
prīmus
prīncēps
prīncipālē,ātus
prīncipiă,pium
priŏr prīscus
prīstinus
prīstis prīuātī
prīuātio
prīuignus
prīuilēgium
prīuo prīuōs
prius
priusquăm,prō
prŏăgōgiă
prōauthŏr
prŏănus
prŏbābilē
prŏbātică
prŏbātio
prŏbātŏr
prŏbi,prŏbitās
problēma
prŏbo
prŏbōscis
probrōsus
probrum
prōcăpis
prŏcāx
prōcēdo
prŏcēlēusmăti
prŏcēllă (cus
prŏcēllo,cērēs
prōcēritās
prōcēritus
prōcērus
prōcēssus
prōcēstrium
prŏchўtē
prŏcī prōcido
prōcingo
prōcīnctă clas.
prōcīnctus
prōciĕoprōcīto
prōclāmātŏr
prōclāmo
prōclīuē prŏco
prōcōnsul
prōcrāstino
prōcrĕo
prōcūbitŏr
prōcūbo
prōcūdo
prŏcul
prōculco
prōcăliunt
prōcūmbo
prōcūrātōrius
procūro
prōcūrro
prōcūruus
prōdĕo
prōdictātŏr
prōdīgæ host.
prōdigiālis
prōdigiātŏr
prōdigiōsus
prōdigium
prōdigo
prōdigus
prōdigitās
prōdiniunt
prōdĭtus prōdo
prodrŏmus
prōdūco
prōdūctilē
prŏēgmĕnă
prŏfanŏ
prŏfānus
prŏfārī
prŏfēctō adu.
prōfĕro
prŏfēssio
prŏfēstus
prōfĭcio
prŏficīscŏr
prŏfitĕŏr
prōfligo,as,is.
prōflubĕo
prōflŭĕns
prōflŭĕntiă
prōfluo
prōfluuium
prōfluus
prŏfugio
prŏfugium
prŏfugus
profundo
prŏfundum
profusus
prōgĕnĕrum
prōgĕniēs
prōgnārē
prōgnāritĕr
prōgnātus
prōgnōsis
prōgnōsticōn
prōgrĕdiŏr
prŏgўmnāsmă
prŏhĭbĕo (tă
prōiēctus
prōiĭcio
prōiēctă
prōiēctia
prōiēctūră
prŏin prŏindē
prōlātio
prōlātus
prōlāto,licio
prōlēctibilē
prōlēpsis
prōlēs
prŏlētārii
prōlixē
prōlixitās
prōlixum
prŏlŏgium
prolŏgus
prōlŏquŏr
prōlŭbium
prōlūdo
prōlūgĕo
proluo
pōrluuiēs
prōluuium
prōmēllĕrē
prōmērcālĭă
prōmĕrĕŏr
prōminĕo
prōmīscĕo
prōmīssio
prōmitto,et mo
prōmōntōrium
prōmptārium
prōmptārius
prōmptitūdo
prōmptus
prōmŏnĕo
prōmūlco
prōmūlgo
prōmūlsis
prōmūrālē
prōmus
prōmūscis
prŏnĕpōs
prōnōmĕn
prōnubă
prōnūbo
prōnūntiātiŏ
prōnūrus,nus.
prōnūncio
prōnāpĕr
prŏœmium
prōgāgo ginis
propāgo,gas
prōpālăm
prōpatruus
prōpătulus
prŏpĕ
prŏpĕdiēm
propĕllo
prŏpĕmŏdum
prŏpēmpticŏn
prōpēndĕo
prōpēnsus
prŏpĕrātim
prŏpĕrāntĕr
prŏpĕrē
prŏpĕritĕr
prŏpĕro,pĕrus
prŏpetro
prŏphăsis
prŏphētă
prŏphētis
prŏphētiă
prŏphēto
prōpilārē
propīnă,pīno
prŏpīnquus
prŏpīnquo
prŏpiŏr
prŏpitiābilē
prŏpitiātōrium
prŏpitio
prŏpitius
proplăsticē
prŏpōlæ
prŏpōlis
prŏpōno
prōpōrtio
prōpŏsitum
prōprætŏr
proprium
prōptĕr
prōptĕrĕā
prōpudium
prōpūgnāculum
prōpūgno
propūlso
prŏpўlæum
prōquæstŏr
prōră
prōrēpo

prōreptă
prōripio
prōrito
prōrŏgo
prōrsŭs
prōrūmpo
prōrŭo prōsă
prōsăpiă
prōsăpŏdŏsis
prōsceniŭ
prōscindo
prōscribo
prōsectă
prōsedæ
prōsedănium
prōsĕlenŭs
prōsĕlytŭs
prōsemio
prōsĕquŏr
prōsĕrpĕrĕ
prŏseuchē
prōsĭlio
prōsitŭm
prōsithium
prōsŏcĕr
prŏsōdiă
prŏsŏnŏmăsiă
prŏsōpŏn
prŏsōpŏpœiă
prōspectē
prōspectŭs
prōspĕr
prōspĕrŏr
prōspicientiă
prōspicienter
prōspicio
prōspicuŭs
prōspiro
prōstăsis
prōsterno
prōsthesis
prōstibulum
prōstituo, prō-
prōsŭbigo (stō
prōsium
prōsumiă
prŏtăsis
prōtĕgo, prō-
prōtelŭm (tēlo
prōtendo
prōtenŭs
prōtermino
prōtero, terreo

prŏtĕruiă
prŏtĕruitās
prŏtĕruio
prŏtĕruŭs
prŏthesis
prŏthymiă
prŏthymŭs
prŏthyră, tinŭs
prōtŏcōllŭm
prōtŏcŏmŏs
prōtŏgenŭs
prōtŏgŏnŏs
prōtollo
prōtŏlŏgiă
prōtŏmartyr
prōtŏmedicŭs
prōtŏmystă
prōtŏnŏtārius
prōtŏpăgēs
prōtoplăstēs
prōtŏs prōtŏn
prōtŏtŏcŏs
prōtŏtŏmŭs
prōtŏtypŏn
prōtŏtypŭs
prōtrăho
protrepticŭs
prōtrimentă
prōtrŏpŭm
prŏtypŭm
prōueho, uenio
prōuerbium
prōuidē
prōuideo
prōuidus
prōuinciă
prōuinciālēs
prōuinciātim
prōuisio, uiso
prōuŏco, uolo
prōuoluo
prŏut
prōxenetă
prōximē, ximo.
prōximuriŭm
prōximŭs
prŭdcŭs
prŭină prūnă
prūncŏli fungi
prūnetŭm
prūnŭs prūrio
prūrigo
prūritŭs

prȳmnēsiŭs
prytănis
P ante S.
Psăllo
Psălmă
Psălmōdiă
Psălmŭs
Psăltēriŭm
Psăltēs
Psăltriă
Psēcăs
Psēgmă
Psēphismă
Psēphŏpēctæ
Psēphŏs,
Pseūdŏ
Pseūdădelphŭs
Pseūdangelŭs
Pseūdŏbūniŏn
pseūdŏdictămŭ
pseūdogrăphiæ
pseūdogrăphŭs
pseūdŏlŏgus
pseūdŏmartyr
pseūdŏmenŏn
pseūdōnymŭs
pseūdŏpōrticŭs
pseudoprŏphē-
tæ.
pseūdŏthyrŭm
psilŏn
psilōthrŭm
psimmythiŭm
psittă psittăcŭs
psōlē psōră
psychŏlutrēs
psychŏmantiŭ
psydrăsiŏn
psyllă psylliŏn
P ante T
Ptĕ Ptĕră
Ptĕrōmătă
Ptĕrygiăm
Ptĕris Ptĕrnă
Ptĕrōtŭs
Ptisănă
Ptisănāriŭm
Ptōchotrŏphiă
Ptōsis Ptyăs
Ptyngē Ptysis
P ante V.
Pūbeo Pūbĕr
Pūbĕrēsco

Pūbertās Pūbēs
Pūblică sacra
Pūblicānōs
Pūblicē Pūblico
Pūblicŭs, lipŏr.
Pŭdesio
Pŭdendă
Pŭdens Pŭdeo
Pŭdendŭs
Pŭdibundē
pŭdibundŭs
pŭdicitiă
pŭdicŭs
pŭdōrem
pŭellāris
pŭellāscĕrĕ
pŭellŭs pŭĕr
pŭĕrārius
pŭĕrāscĕrĕ
pŭĕrilis
pŭĕrilitās
pŭĕritiă
pŭerpĕră
pŭerpĕrium
pŭgil pŭgilicē
pūgillāris
pŭgillātŏrius
pŭgillŭs pūgio
pūgiuncŭlŭs
pūgnă pūgnāx
pūgnācŭlŭm
pūgno pūgnŭs
pūlchĕr, chrē
pūlchrēsco
pūlchritās
pūlchritūdo
pūlex pūlicōsŭs
pūllāri, lārius
pūllastĕr
pūllātio, lātŭs
pūlĕgium
pūllesco
pūllicēnŭs
pūlicies, ligo
pūllinŭs
pūllŭlāsco
pūllŭli pūllŭlo
pūllŭs
pūlmentārium
pūlmentŭm
pūlmo
pūlmōnārius
pūlmōneă

pūlpă
pūlpāmentum
pūlpitŭm pūls
pūlsātilēs
pūlso pūlsŭs
pūltārius
pūlticŭlă
pūltiphăgōni-
pūlto (dēs
pūluĕrēsco
pūluĕrŭlentŭs
pūluinăr
pūluinārium
pūluinātŭs
pūluinŭs pūluŭs
pūluiscŭlŭs
pūmex
pūmico
pūmicōsŭs
pūmicĕŭs
pumilis, milŭs
pūnctim, ctŭs.
pūngo
pūnicŭs color
pūnică mala
pūnicānŭs
pūnio pūpă
pūpillă
pūpillāris
pūppēs
pūpŭlă
pūpŭlŭs pūpŭs
pūrgāmen
pūrgo
pūrifico
pūrimē
pūritās pūro-
pūrpŭră
pūrpŭrārius
pūrpŭrāsco
pūrpŭrātŭs
pūrpŭrēŭs
pūrpŭrisso
pūrpŭro
pūrŭlentiă
pūrŭlentŭs
pūrŭs pūs
pūsă
pūsillănimis
pūsillŭs pūsio
pūstŭlă
pūstŭlātŭm ar-
gentum.

pūsillă
pūtāmen
pŭtātio
pŭteăl
pŭteālis
pŭteānŭs
pŭteārius
pūteo
pŭteŭs
pūtidă oratio
pūtidŭs
pŭtillātum an.
pūtisco
pŭtitius
pūto
pūtŏr
putrefăcio
putreo
putrēsco
putris
putŭs
P ante Y.
Pȳcnŏstylon
Pȳcnŏcomŏn
Pȳctās
Pȳctătium
Pygă
Pygārgŭs
pygistæ
pȳgmăchiă
pygmăchŭs
pylă pȳr
pyră
pyrăcanthă
pyrălis
pyrămă
pyrămis
pyrătium
pyraūstă
pyrēnes
pyrethră
pyrĕtŭs
pyrgŏbăris
pyrgŭs
pyriăsis
pyricantă
pyrītēs
pyrŏbŏlārii
pyrŏbŏli
pyrŏbŏlă
pyrrhichĭus
pyrrŏcŏrāx
pyrōdēs

pyrŏ-

pyrōmāntiă
pyrŏpœcilŭs
pyrrhichă
pyrrichārĭī
pyrŭs
pyxăcānthă
pyxĭs.

QVă
quădrāntē-
nŭs quadră
quadrāgēsĭmă
quadrāgēnā-
rĭŭs
quādrāgĭntā
quadrāngŭlŭs
quadrāns
quadrāntăl
quadrārĭŭs
quadrātă ſtat.
quadrātŭm
quadrātūră
quadrĭcōrnĭŭm
quadrĭdēns
quadrĭdŭŭm
quadrĭēnnĭŭm
quadrĭfārĭăm
quadrĭfĭdŭs
quadrĭfōrĭs
quadrĭfōrmĕ
quadrĭgă
quadrĭgārĭŭs
quadrĭiūgī
quadrĭiūgātŭs
quadrĭgēmĭnŭs
quadrĭlătērŭm
quadrĭlĭnguĭs
quadrĭmēmbrĭs
quadrīmŭs
quadrīmātŭs
quadrīngēntī
quadrīnōctĭŭm
quadrĭpērtĭŏr
quadrĭpērtītō
quadrĭsyllă-
bŭm
quadrĭuĭŭm
quadrĭŭm
quadrŭpĕdo
quadrŭpēs (rēs
quadrŭplātō-
quadrŭplēx
quadrŭplŏr
quadrŭplŭs

quădrŭs quæ
quæcūnquĕ
quærcēŭs
quærcĭcŭs
quærcŭs quæ-
rito quærnĕŭs
quærnŭs
quæro
quærquētŭm
quæsītŏr
quæſo
quæſſērĕ
quæſtĭcŭlŭs
quæſtio
quæſtĭōnārĭī
quæſtŏr
quæſtōrĭŭs
quæſtŭārĭŭs
quæſtŭōsŭs
quæſtūră
quæſtŭs quālĭs
quāl'tās
quālĭtātēs
quālĭŭs quăm
quāmlĭbĕt
quămōbrĕm
quāmprīdĕm
quāmprīmŭm
quāmuĭs quān-
dĭū quando
quāndōquĕ
quāndōquĭdĕm
quāndūdŭm
quāntīſpĕr
quāntŭlŭs
quāntŭs
quāntŭſcūnquĕ
quāntŭſlĭbĕt
quāntūſquān-
tŭs
quāprōptĕr
quāquāuērsŭs
quārtānŭs
quārtānārĭŭs
quārtārĭŭs
quārtō quăſi
quăsillŭs
quăſſo quāſsŭs
quātĕnŭs
quătērnĭo
quătērnŭs
quātĭnŭs quă-
tio quătefăcio

quātrīdŭŭm
quātŭŏr
quārtŭs quĕ
quĕmādmŏdŭm
quĕo quĕrēlă
quĕrĭbūndŭs
quĕrīmōnĭă
quĕrīmōnĭārĭŭs
quĕrŏr, ris.
quĕrŭlŭs
quērquēdŭlă
quēſtŭs
quī quĭă
quĭănăm
quĭănĕ
quĭd quīdăm
quĭdĕm quĭd-
năm quicquid
quĭēs quĭēſco
quīlĭbĕt quīn
quīncēntŭm
quīncūncēs
quīndēnŭs
quīnĕtĭăm
quīnĭmō
quīnquātrĭă
quīnqhe (lis
quīnquĕlībrā-
quīnquēnnĭs
quīnquēnnālĭs
quīnquēnnĭŭm
quīnquĕrēmĭs
quīnquērtĭŭm
quīnquĕuĭrātŭs
quīntĭlĭs
quīpŏtĕ quīp-
pĕ quĭrīnŭs
quĭrīto quĭs
quĭſnăm
quĭſpĭtās
quĭſquăm
quĭſqu'lĭæ
quĭſquĭlĭŭm
quĭſquĭs quō
quōaxo quōăd
quŏădēŭs
quŏădūſquĕ
quōcīrcā quŏd
quōmŏdŏ
quōndăm
quŏnĭăm
quōquăm
quŏquĕ

quōquō
quōquōmŏdō
quōquōuērsŭs
quōrsŭm quŏt
quŏtēnnĭs
quŏtānnĭs
quōtēnŭs
quŏtĭdĭānŭs
quŏtĭdĭæ
quŏtĭēs
quŏtĭēſcūnquĕ
quŏtquŏt
quŏtuplēx
quŏtuplŭs
quŏtŭs
quŏtŭſquĭſquĕ
quŏūſquĕ.

R ante A.

Răbĭdŭs
Răbĭēs
răbĭo
răbĭōsŭlŭs
rābo răbŭlă
răcēmārĭŭs
răcēmātĭo
răcēmātŭs
răcēmōsŭs
răcēmŭs
rādĭcĭtŭs (lă
rădĭco rādĭcŭ-
rādĭfĭco
rădĭārĕ
rădĭŭs rādĭx
rādo rădŭlă
răgădēs răiă
rāllă rāllŭm
rāmālĕ
rāmēntŭm
rāmĕŭs rāmēx
rāmŭs rāmnŭs
rānă rāncĕo
rāncŏr rāntŭm
rānūncŭlŭs
rāpă rāpācĭă
răpāx
răphănŭs
răphănītĭs
răpĭdŭs
răpīnă
răpīnātŏr
răpĭo răpo
rāptĭo rāptĭto
rāpto rāptŏr

rāptūră rāptŭm
rāpŭlŭm
rāpūncŭlŭs
rārefăcĭo
rārēfĭo rārēn-
tĕr rārēſco
rārĭpĭlŭs
rāro rārŭs
rāsāmēntŭm
rāsĭlĭs rāsĭto
rāsōrēs rāsō-
rĭŭs rāſtrŭm
rāsūra rāto
rătārĭæ
rătĭfĭco rătĭo
rătĭōnĕm cōſt.
rătĭōcĭnātĭo
rătĭōcĭnĭŭm
rătĭōcĭnātōrēs
rătĭōcĭnŏr
rătĭōnābĭlĕ
rătĭōnālĕ rătĭ-
ōnārĭŭs rătĭs
rătĭūncŭlă
rătŭs raucæ
rāucĭo
rāucŭs raūdŭm
rāuĭdŭs
rāuĭllæ rāuĭs
rāuĭſcēllŭs
rāuŭm

R ante E.

rĕ rēālĭs
rēāpsĕ rēātŭs
rĕbēllo rĕbĭto
rĕbŏo rĕcālē-
ſco rĕcāluăſtĕr
rĕcāluŭs
rĕcāndēns
rĕcānto rĕcēdo
rĕcēllĭclūmĭæ
rĕcēllo rĕcēns
rĕcēnsĕo
rĕcēntārī
rĕcēptĭtĭŭs
rĕcēpto rĕcē-
ptŏr rĕcēptŭs
rĕcēſsŭs
rĕcĭdĭpnŭm
rĕcĭdĭuŭs
rĕcĭdo rĕcīdo
rĕcĭnĭŭm
rĕcĭno

rĕcĭpĕrātĭo
rĕcĭpĭo
rĕcĭprŏco
rĕcĭprŏcŭs
rĕcĭprŏcĭm
rĕcĭsāmēntŭm
rĕcĭto rĕclāmo
rĕclīno rĕclĭuĭs
rĕclūdo rĕcōctă
rĕcōgĭto
rĕcōgnōſco
rĕcŏlo
rĕcōllĭgo
rĕcōncĭlĭārĕ
rĕcōncĭnnārĕ
rĕcōndo rĕcŏ-
quo rĕcōrdŏr
recrĕo recrēſco
recrūdēſco
rēctă
rēctāngŭlŭs
rēctē rēctĭo
rēctŏr rēctŭm
rēctŭs rĕcŭbo
rĕcŭlă
rĕcŭpĕrātōrēs
rĕcŭpĕro
rĕcūrro rĕcūſo
rĕcŭtītŭs
rĕdămo
rĕdāndrŭo
rĕdārguo
rĕdaūſpĭco
rēddĭtŭs rēddo
rĕdēmpto
rĕdĕo rĕdhĭbĕo
rĕdĭgo
rĕdĭmīcŭlă
rĕdĭmĭo rĕdĭmo
rĕdīntĕgro
rĕdĭunt
rĕdĭpīſcŏr
rĕdĭto rĕdĭtŭs
rĕdĭuĭă
rĕdĭuīnă
rĕdĭuĭŭs
rĕdŏlĕo
rĕdŏrĭrŏr
rĕdōſtīrĕ (co
rĕdūcēm rĕdū-
rĕdūlcĕrārī
rĕdūncŭs
rĕdūndo

rĕdŭuĭă rĕfello
rĕfercio rĕfĕro
rĕfertŭs rĕfer-
uĕo rĕfībŭlārĕ
rĕfĭcio rĕfĭgo
reflātŭs reflŭo
rĕfŏcillo
rĕfŏdiŏ
rĕfōrmo
refrāctārĭŭs
refrāgrāri
refrēno
refrīngo
refrīco
refrīgĕrātōri-
refrīgĕro (ŭs
refrīgēſco
refrīna
rĕfŭgă rĕfŭgio
rĕfŭgiŭm
rĕfundo
rĕfūtātio
rĕfūto rēgālĕ
rēgālĭŏlŭs
rĕgālis rĕgĕlo
rĕgĕro
rĕgēſtŭm rēgĭă
rēgiēſco
rēgifĭcŭs
rēgillă uestis
rēgillŭs
rēgīnă rĕgio
rĕgīōnātim
rēgiŭs rēgno
rēgnŭm rĕgo
regrădŏr
regrĕdiŏr
rēgŭlă
rēgŭlāris
rēgŭlo rēgŭlŭs
reiēctāneă
reiēctio reiĭcio
rĕlātĭuŭm
rĕlātŏr
rĕlāxātio
rĕlāxo rĕlēgo
rĕlĕgo rĕlĕuo
rĕlicinŭs
rĕlĭgio rĕlĭgo
rĕlino rĕliquā-
rī rĕlinquo
rĕliquiæ
rĕliquŭm fĕci

rĕliquŭs
rĕluctŏr rĕlŭo
rĕmāndĕrĕ
rĕmănĕo
rēmānsio
rēmēcŭlĭ
rĕmēdĭŭm
rĕmĕlīgĭnēs
rĕmēndo
rĕmĕo
rēmīgātio
rĕmigro
rēmīgĕro
rēmīgēs
rēmīgĭŭm rēmĭ
go rēmīllŭm
rĕmĭnĭſcŏr
rĕmīſsē
rĕmīſsio
rĕmitto rĕmŏ-
ră rĕmōrbēſco
rĕmōrdĕo
rĕmŏrēs
rĕmŏrŏr rĕmŏ
uĕo rĕmūlcŭs
rĕmūlcŭlo
rĕmūnĕro
rĕnārro rĕnāſ-
rĕnēs (cŏr
rĕnīdĕo rĕnō-
rĕnŏuo (nēs
rĕnūncio
rĕnūnciŭs
rĕnŭo rĕŏr
rĕpāgŭlŭm
rĕpāndŭs
rĕpărāmēn
rĕpăro rĕpā-
ſtino rĕpĕdo
rĕpĕllo rĕpēn-
do rĕpēnſo
rĕpēntĕ
rĕpēntīnŭs
rĕpērcŭtio
rĕpĕrio rĕpĕto
rĕpĕtūndārŭm
rĕpīgnŏro
rĕplaŭdo rĕpli-
co rĕplūmbāri
rēpo rĕpōuo
rĕpōrto
rĕpŏsĭtōrĭŭm
rĕpōtiă

reprĕhēndo
reprǽsēnto
reprēſsŏr
reprimo reprŏ
reprŏbŭs (bo
rēptĭlĕ rēpto
rĕpūbēſco
rĕpŭdio
rĕpŭdiŭm
rĕpŭĕrāſcŏ
rĕpūlsă
rĕpūgno
rĕpūllŭlo
rĕpūnico
rĕpūrgo rĕpŭto
rĕquiēs
rĕqŭiēſco
rĕquīro rēs
rēſpūblică
rēſcĭndo rēſcĭſ-
co rēſcrībo
rĕsĕco rĕsĕdă
rĕsēgmĕn
rĕsĕro,as.
rĕsĕro,is.
rĕsēruo rĕsĕs
rĕsēx rĕsidĕo
rĕsidŭŭs
rĕsigno
rĕsiliārĕ
rĕsĭlio rĕsīmŭs
rĕsīnă rĕsīnātŭs
rĕsīnōsŭs
rĕsīnāceŭs
rĕsĭpio
rĕsĭpiſco
rĕsĭſto rĕsōluo
rĕsŏnŏ rĕſpē-
ctus rēſpicio
rēſpīro
rēſpōndĕo
rēſpōnsitārĕ
rēſpōnsŭm
rēſpōnſus
rēſpŭo rēſtēg-
nārĕ rēſtāre
rēſtaūro
rēſtībilis
rēſtinguo
rēſtio
rēſtĭpŭlāri
rēſtīrĕ
rēſtis rēſĭſta

rēſtĭtŭo rēſtrīn-
go rĕsūlto
rĕsūmo rĕsŭpīs
rĕsūrgo (no
rĕtǽ rĕtārdo
rĕtĕ rĕtĕgo
rĕtēnto rĕtēxo
rētiācŭlŭm
rētĭārĭŭs
rĕticĕo rĕtĭcŭlă
rētĭcŭlātŭs
rētĭcŭlŭm
rĕtīnācŭlă
rĕtĭnĕo
rētĭŏlŭm
rĕtōrquĕo
rĕtōrrēſcĕrĕ
rĕtōrrĭdŭs
retrācto
retrăho
retrĭbŭo
retrīmēntŭm
rētro
retrōcēdo
retrōrsŭs
rĕtūndo
rĕuălēſco
rĕuēllo
rĕuēlo rĕuĕnio
rĕuĕrĕŏr
rĕuērtŏr
rĕuīnco rĕuīſo
rĕuĭrēſco
rĕuīuiſco
rĕūnctŏr
rĕuŏcŏ rĕuŏlo
rĕŭs rēx
R ante H.
Rhā rhăgădēs
rhāgīŏn
rhāgŏīdēs
rhāmnŭs
rhăphănŏsagri
rhăphiŭs (ă
rhēdă
rhēnōnēs
rhēŏn rhētŏr
rhētŏrică
rhētŏricŏr
rhētŏricŭs
rhētŏriſſo
rhēūmă
rhīnŏcĕrōn

rhĭziās
rhŏdĭnŭm olĕŭ
rhŏdītēs
rhŏdŏdāphnē
rhŏdŏdēndrŭs
rhŏdōnĭă
rhŏdōră
rhŏīcǽ rhŏītŏn
rhōmbŭs
rhōmphǽă
rhōnchus
rhŏdăpiŏn
rhŏpălŏn rhūs
rhўpărogră-
phŭs
rhўtiŏn
R ante I.
Rīcă
rĭcīnŭs
rīctŭs rīdĕo
rĭdīcǽ
rīdĭcŭlārĭŭs
rīdĭcŭlŭm
rīdĭcŭlŭs
rĭgĕo rĭgĭdŭs
rĭgo rĭgŏr
rĭgŭŭs
rīmă rīmŏr
rīmōsŭs
rīngo rīpă
rīpārĭă
riſcŭs rīsŭs
rītĕ rīto
rītŭālēs
rītŭs rīuālēs
rīuālĭtās
rīuīnŭs
rīuŭs rīxa
rīxŏr.
R ante O.
Rōbīgo
rōbŏrārĭă
rōbŏrĕŭs
rōbŏro
rōbŭr rŏbŭs
rōbŭſtŭs
rōbŭſtĕŭs
rōdo
rŏgāmēn
rŏgātārĭŭs
rŏgātŏrēs
rŏgĭto
rŏgo rŏgŭs

rōrārĭĭ milites
rōrātio
rōrēſco rōro
rōrŭlēntŭs
rōs rŏsă
rŏsācĕŭs
rŏsālĭă
rŏsārĭŭm
rŏsētŭm rŏsĕŭs
rōſcĭdŭs
rŏſmărīnŭm
rōſtēllŭm
rōſtrŭm
rōſtrŏ rŏtă
rŏtēllă
rŏto
rŏtūndŭm.
R ante V.
Rŭbēſco
rŭbellǽ
rŭbēllŭs
rŭbēllĭānŭs
rŭbēllio
rŭbĕo rŭbĕr
rŭbēſco rŭbētă
rŭbētŭm
rŭbĕŭs rŭbĭă
rŭbĭcūndŭs
rŭbĭdŭs
rŭbīgino
rŭbīgo rŭbŏr
rubrīcă
rubrīcātŭs
rubrīcētă
rubrīcōsŭs
rŭbŭs rūcto
ructŏr rūctŭs
rŭdātŭm
rŭdēns
rŭdĕrārĭŭm
rŭdĕro rŭdē-
tŭm rŭdiārĭĭ
rŭdĭcŭlă
rŭdīmēntŭm
rŭdio rŭdis
rŭdītās
rŭdŭs rūfĕo
rūfo rūfŭlli
rūfŭs rūgă
rūgio rūgo
rūgōsŭs
rŭīdŭs rŭīnă
rūllă rūmă

rūmen
rūmentum
rūmex
rūmifero
rūmigāre
rūmigerulus
rūmināles bo-
rūmino (stiæ
rūmis
rūmo rūmor
rūmpo rūmpi
rūmpōtinon
rūmuſculus
rūna rūncinæ
rūcina
rūnco rūo
rūpes
rūpicapra
rūptus
rūrālis
rūreſtris
rūricola
rūrigena
rūro rūrsus
rūs rūſcum
rūſpor
rūſsus rūſtice
rūſticānus
rūſticārius
rūſticātim
rūſticitās
rūſticor
rūſticus rūta
rūtābulum
rūtilo
rūtileſco
rūtilus
rūtilum rūto
rūtuba

S ante A

Sabbatārius
sābbatiſmus
sābbātizāre
sābbātum
sābina
sābucus
sābulētum
sābulum
sāburra
sāburrāre
sāccārea
sāccārius
sācchārum
sāccellāre
sāccipērium
sāccularij
sāccus
sācellum
sācer
sācerdos
sācerdōtiſsa
sācerdōtium
sācōma
ſacrāmentum
ſacrārium
ſacrātæ leges
ſacrificātio
ſacrifico
ſacrificulus
ſacrificus
ſacrificium
ſacrilegium
ſacrilegus
ſacrimium
ſacriſcrinius
sacrium
ſacrōſanctum
ſacrum
ſæculum
ſæculāris
ſæpe
ſæpicule
ſæuio
ſæuitia
ſæuus sāga
sāgāna
sāgāria
sāgārius
sāgātus
sāgax sāgda
sāgēna
sāgina
sāginārium
sāginārius
sāgino sāgio
sāgitta
sāgittārius
sāgitto
sāgma
sāgmina
sāgum
sāl
sālācon
sālāmandra
sālārium
sālārius
sālax
sālebræ
sālgāma
sāli sāliāris
sālicāſtrum
sālicētum
sālientes
sālignus
sālina
sālinātor
sālinum
sālio
sālitor
sālitūra
sāliuārius
sāliunca
sāliuo
sāliuum sālix
sāllo sālmo
sālnacidus
sālnitrum
sālpa
sālpyga
sālsāmentārius
sālsāmentum
sālse sālsēdo
sālsicortex
sālsitūdo
sālsūgo
sālsūra sālsus
sāltātio
sāltātōres
sāltātōrius
sāltātus
sāltem sāltim
sāltito sālto
sāltuāris
sāltuārius
sāltuōsus locus
sāltus
sālūber
sālue
sāluia
sāluiātum
sāluio sālum
sāluo sālus
sālūtāris
sālūtāriter
sālūtiger
sālūto sāluus
sāmbūca
sōmbūcina
sāmbūcus
sāmera sāmia
sāmniōnes
sāmpsūchus
sāmpsa sāncio
sānctifico
sānctimoniāles
sānctimōnium
sānctitās
sānctuārium
sānctus
sāndalium
sāndalides
sāndapila
sāndarāchinus
sāndarāchātus
sāndaſtros
sāndyx sāne
sāneſco
sānguiculus
sānguināre
sānguināria
sānguinārius
sānguineus
sānguinolentus
sānguis
sānguisuga
sānies sānitās
sānna
sānnio sāno
sānqualis
sānsæ.
sāntalum
sānterna
sānus sāpa
sāperda
sāpidus
sāpiens
sāpientia
sāpio sāpor
sāpphirātus
sāpphirus
sāppinus
sapros sāpsa
sārcaſmos
sārcimen
sārcina
sārcinātrix
sārcino
sārcinārius
sārcio sārcion
sārcophagus
sārculo
sārculum
sārda sārdo
sārdoa
sārdonychātus
sārdonyx
sārgus
sārmentum
sārpa
sārrācum
sārrio
sārritor
sārritūra
sārtāgo
sārtor
sārtura
sārtus
sās sāt
sātāgo
sātelles
sātellitium
sātanās
sātiābilis
sātietās
sātin
sātio sātis
sātiſdo
sātiſfacio
sātiſfit
sātiſpræſto
sātius
sātiuus
sātor
satrapa
sātullo
sātur
sāturio
sātureia
sāturitās
sāturo
sātus
sātio
sātyra
sātyriasis
sātyrice
sātyrion
saucio
saucius
sāuior
sāura
sāurites
sāxātilis
sāxētum
sāxōsus
sāxulum
sāxum
sāxifrāgum.

S ante C.

scābellum
scāber
ſcābies
ſcābile
ſcābo
ſcabrēdo
ſcabritia
ſcæna
ſcænicus
ſcænifactōrium
ſcænōma
ſcænopēgia
ſcænos
ſcæua
ſcāla
ſcālmus
ſcālpellus
ſcālpo
ſcālprum
ſcālptor
ſcālptūra
ſcālptūrātus
ſcālptūrio
ſcāmnum
ſcāmmōnea
ſcāndalides
ſcāndalum
ſcāndiānus
ſcāndix
ſcāndo
ſcāndulāca
ſcāndulæ
ſcānſile
ſcāntiāna
ſcāpha
ſcāphium
ſcāpilium
ſcāpulæ
ſcāpulāris
ſcāpus
ſcārābeus
ſcārifico
ſcārites
ſcārus
ſcātebræ
ſcātēre
ſcāturigo
ſcāturio
ſcauri
ſceāzōntes

ſcělērātūs
ſcělěro ſcelūs
ſcěpārnōn
ſcěpticūs
ſcēptrūm
ſchědā ſchědiā
ſchědūlā
ſchēmā ſchěsis
ſchiſmā
ſchiſtōn
ſchœnīſmōs
ſchœnōbătēs
ſchœnŏplŏcōs
ſchœnōs
ſchŏlā
ſchŏlāris
ſchŏlāſticūs
ſchŏliūm
ſciēns ſciēntiā
ſcilicět ſcillā
ſcīncūs ſcīndo
ſcimpŏdā
ſcintillā
ſcintillo ſcīo
ſciŏlūs
ſciŏmantiā
ſcirpiculæ
ſcirrōn ſciſco
ſciſsilē ſciſsio
ſcitāmēntā
ſcitē ſcitŏr
ſcirrōphŏriōn
ſcitūm ſcitūs
ſciūrūs ſclōpūs
ſcŏbinā
ſcōbs ſcōlētiā
ſcŏlŏpēndrā
ſcŏlymŏs
ſcōmbrūs
ſcōmmā
ſcōpæ
ſcōpārii
ſcōpēs
ſcŏpūs
ſcŏpŭlōsūs
ſcŏriā
ſcŏrŏdōn
ſcŏrpænā
ſcŏrpiōnārii
ſcŏrpītēs
ſcŏrpiūs
ſcŏrpiūrūs
ſcōrteā ſcōrtēs

ſcōrtŏr
ſcōrtūm
ſcŏtōmā
ſcŏtŏs
ſcrāntēūm
ſcrāptiā
ſcrěābilē
ſcrěātūs
ſcrěo ſcrībā
ſcrībēllo
ſcrīblītā
ſcrībo
ſcrīniārīūs
ſcrīnīūm
ſcriptio
ſcrīpta
ſcrīptōrīūs
ſcrīptūm
ſcrīptūrā
ſcrīptūrārīūs
ſcriptūrio
ſcrōbs ſcrōphā
ſcrōtūm
ſcrūpŭlātūm
ſcrūpŭlūs
ſcrūpŭlāris
ſcrūpŭlūs ſcrūtā
ſcrūtāriā
ſcrūtēllūs
ſcrūtīnīūm
ſcrūtŏr
ſcrūtūm
ſcūlnām
ſcūlpo
ſcūlpōnēæ
ſcūlptilē
ſcūrrā
ſcūrro ſcūtā
ſcūtārīūs
ſcūtātūs
ſcūtēllā ſcūticā
ſcūtigĕrŭlūs
ſcūtriſcūm
ſcūtŭlā
ſcūtŭlātā ueſtis
ſcūtŭlūm
ſcūtūm ſcȳlāx
ſcȳllētā
ſcȳmnūs
ſcȳnipēs
ſcȳphūs ſchȳtis
S ante E.
sēbăſtōn

ſēbūm ſæcālē
sěcāmēntūm
sěcārīūs
sěcēdo
sěcērno
sěcēſpitā
sěcēſsio
sěcēſsūs
sěcīūm sěcīūs
sěcŭdo
sěcūlā ſacrā
sěco
sěcōrs & ſocōrs
sēcrētio
sēcrētūs
sēctā
sēctācŭlā
sēctārīūs
sēctīlē sēctio
sēctŏr,aris.
sēctōrēs
sēctūrā
sēcūbo
sēcŭlā
sēcūndā claſſis
sēcūndæ arum
sēcūndārīūs
sēcūndō,aduer.
sēcūndo,as.
sēcūndūm
sēcūndūs
sēcūris
sēcūriclā
sēcūritās
sēcūrūs
sēcūs sēd
sēdēnim
sēdēntārīūs
sēdeo sēdēs
sēdicŭlā
sēdilē
sēdimēntūm
sēditio
sēditiōnārīūs
sēditiōsūs
sēdo sēdūco
sēdūctilē
sēdūcŭlūm
sēdŭlō,aduerb.
sēdŭlūs sēdūm
sēgēs sēgmēn
sēgmēntā
sēgmēntārīī

sēgnis
sēgrēgo
sēgūllūm
sējūngō sējūngo
sēlāgo
sēlēnitēs
sēligo sēlinōn
sēliquāſtrā
sēllā
sēllārīā
sēllŭlārīj
sēmbēllā
sēmēl
sēmēn
sēmēntīcūs
sēmēntīnæ fe-
riæ
sēmēntis
sēmēnto
sēmēſtrē aurum
sēmēſtris luna
sēmēſūm
sēmiānimis
sēmicircŭlūs
sēmicinctīūm
sēmidŭctūs
sēmifērūs
sēmimārēs
sēmimetrūm
sēminālis
sēminārīūm
sēminārīūs
sēminīūm
sēmino
sēminūdūs
sēmiŏbŏlūs
sēmipēs
sēmiplāgīūm
sēmiplēnūs
sēmiplōtiā
sēmiquinārīā
sēmirūſūs
sēmis
sēmiſēptēnārīā
sēmiſpăthīūm
sēmīſsis
sēmitā
sēmitŏgīūm
sēmiuir
sēmiuiuūs
sēmiūnciā
sēmiuŏcālēs
sēmiūſtūs

sēmŏdīūs
sēmŏuēo
sēmpēr
sēmpērlēnitās
sēmpēruiuūm
sēnārīūs
sēnātōrēs
sēnātōrīūs
sēnātūs
sēnātūſcōnſūlt
sēnēctō (tūm
sēnēctūs
sēnēo sēnēx
sēnīo sēnīūm
sēnſibilē
sēnſicŭlūs
sēnſificūs
sēnſilē
sēnſim ſēnſūs
sēntēntiā
sēnticētūm
sēntīnā
sēntino
sēntio
sēntis sēntūs
sēorſūm ſēpāro
sēpēdēs
sēpēlio
sēpēs sēpiā
sēpīmēntūm
sēpīo
sēpōno
sēps sēptā
sēptāngŭlūs
sēptēm
sēptēmbēr
sēptēnnis
sēptiānā mala
sēpticūs
sēptūnx
sēptūōsē
sēpūlchrālē
sēpūlchrūm
sēpūltūrā
sēpūltūs
sēpūm
sēquāx
sēquēlā
sēquēſtēr
sēquēſtro,as.
sēquēſtrō, adu.
sēquīūs
sēquŏr

sērā ſērāphīūs
sērīno
sērēnitās
sērēnūs
sērēſco
sērgiā sērīā
sērīā,æ.
sēricārīūs
sēricātūs
sēricūm
sēricūs sērīēs
sērillā
sērio aduerb.
sēriŏlā
sēriphūm
sēris sēritā
sērīūs sērmo
sērmōcinŏr
sēro,ras.
sēro,ris.ſeui
sēro,ris.rui.
sērō,aduerb.
sērōtinus
sērpēns
sērpērāſtrā
sērpillūs
sērpo
sērpūlā sērrā
sērrātūs
sērro sērrŭlā
sērrātē
sērrātŭlā
sērtā sērtŏr
sērtŭlā sēruā
sēruilē
sēruio
sēruitīūm
sēruitūs
sēruo
sērūm ſubſtant.
sērūm sērūs
sēruūs
sēruūs,ua.uum.
sēſāmā
sēſāmŏidēs
sēſcūnx
sēſcūplūm
sēſēlis sēſqui
sēſquialtērā
sēſquihōrā
sēſquilibrā
sēſquimēnſis
sēſquimŏdīūs

sēsquiŏpĕră
sēsquipēs
sēsquiplūm
sēssilis
sēsſibilūm
sēſsito sēſsio
sēſtērtĭūs
sēſtrānă mala
sētæ sētānūm
sētānĭūm
sētĭgēr
sētōsūs sētā
sētūōsūm
seū
sēuēriānă
sēuēritās
sēuērūs
sēuōco
sēuūm sēx
sēxcēntōplāgūs
sēxtāns
sēxtāriūs
sēxtilis mensis
sēxtūlă
sēxūs
S ante I.
sī sibilo
sibilūs sīc
sīcă sīcāriūs
sīcānēūs
sīccēſco
sīccinē
sīccitās
sīcco
sīccōcūlūs
sīccūs sīcēliōn
sīcēră sīcilēo
sīcīlicūs
sīcīliſſo
sīcīlicēs
sīcinniūm
sīcūs sīcūbi
sīcŭndē sīcūt
sīdērātī
sīdērēūs
sīdēriōn
sīdērītēs
sīdēritis
sīdo sīdūs
sīsīlātōrēs
sīgālă
sīgillāris
sīgillātim
sīgillo sīgillūm
sīgmă
sīgnāculūm
sīgnātōrēs
sīgnātōriūs
sīgnātūs
sīgnĭfēr
sīgnĭfēx
sīgnĭfico
sīgnĭficāns
sīgnĭficātūs
sīgnĭnūs
sīgnīnūm opus
sīgnio sīgno
sīguūm
sīl ſīlis
sīlācēūs color
sīlāūs
sīlē
sīlēntiārĭī
sīlēntiūm
sīlēo sīlēr
sīlēſco sīlēx
sīlicāſūs
sīlicērniūm
sīlicēūs
sīlicĭă sīligo
sīliquă
sīliquāſtrūm
sīliquōr
sīllī sīlo
sīlphiōn
sīlūrūs
sīlūs
sīmbēllă
sīmiæ sīmĭlă
sīmĭlāgo
sīmĭlis
sīmĭlitūdo
sīmĭlo sīmĭtū
sīmōnēs
sīmōniăm
sīmplāriūs
sīmplārēs
sīmplēx
sīmplicitēr
sīmpūlūm
sīmpūlāriūs
sīmūl
sīmūlāc &
sīmūlātquē
sīmūlācrūm
sīmūlo
sīmūltās
sīmūltēr
sīmūlto sīmūs
sīn sīnāpis
sīnāpīūm
sīncĭpĭt
sīndōn sīnē
sīngŭlātim
sīngŭlārē
sīngŭlāritēr
sīngŭlātim
sīngūltūs
sīngŭlūs
sīniſtimūm
sīniſtră
sīniſtrōrsūm
sīniſtēritās
sīno sīnōpis
sīnūo sīnūōsūs
sīnūs
sīnūs uas
sīpăriūm
sīphōnēs
sīphūncŭlūs
sīpo sīquāndo
sīquidēm
sīquis
sīrăsis
sīrī sīrpī
sīrpicūlæ
sīrpicūlūm
sīrpo sīsămă
sīs sīsărūm
sīsēr sīſto
sīſtrūm
sītănĭūs panis
sītārchiă
sītēllio sītī
sītibūndūs
sītīcĭnēs
sītīcūlōsūs
sītĭēntēr
sītio sītis
sīttўbūs
sītūlă
sītūs sīuē.
S ante M.
ſmărāgdītēs
ſmărāgdūs
ſmēgmă
ſmēgticūs
ſmēgmăticūs
ſmīlāx
S ante O.
Sobōlēs
Sobrīnī
Sōbrĭūs
Sōccŭlūs
Sōccūs Sōcēr
Sōciālis
Sōciābilis
Sōciēnūs
Sōciētās
Sōcio Sōcius
Sōcōrs Sōcrūs
Sōnālis
Sōdēs Sōl
ſōlāmēn
Sōlānūm
Sōlānūs
Sōlārio
ſōlāris
Sōlāriūm
Sōlātī
Sōlātiūm
Sōldūm
Sōlēă
Sōlēārĭī
Sōlēātūs
Sōlēnnis
Sōlēnnitās
Sōlēnnitēr
Sōlēnnitūs
Sōlēnniūm
Sōlēo Sōlērs
Sōlērtēr Sōlēt
Sōlicito
Sōlicitūdo
Sōlicitūs
Sōlidēſco
Sōlido
Sōlidūriūs
Sōlidūs
Sōlidipēs
Sōliferrēūm
Sōlifūgă
Sōlilōquĭūm
Sōlilōquūs
Sōlipūgnă
Sōlis gemma
Sōliſtĭnūm
Sōlitārĭūs
Sōlitāurĭliă
Sōlito
Sōlitās
Sōliuāgūs
Sōlĭūm Sōlo
Sōlœcismūs
Sōlœcōphănēs
Sōlōr Sōlōx
Sōlpūgă
Sōlſtitiālis her.
Sōlſtitiūm
Sōluēndo
Sōlūm Sōluo
Sōlūs
Sōlūm aduerb.
Sōlūtē aduerb.
Sōlūtilis
Sōlūtio
Sōlūtūs (cēs
Sōmătōphўlă-
Sōmătōpædiă
Sōmnĭcŭlōsūs
Sōmnĭfēr
Sōmnĭficūs
Sōmnio
Sōmniārī
Sōmniōsūs
Sōmnōlēntūs
Sōmnōrĭūm
Sōmnūs
Sōnchōs
Sōnipēs Sōnito
Sōnitūs
Sōno Sōnōr
Sōnōrūs
Sōns
Sōnticūs
Sōnūs Sōphiă
Sōphiſmă
Sōphiſtă
Sōphiſticā dis.
Sōphrōsўnē
Sōphūs
Sōpio Sōpōr
Sōpōrifēr
Sōpōro
Sōrbēo
Sōrbillo
Sōrbillūm
Sōrbilis
Sōrbitiēs
Sōrbitio
Sōrbitiūncŭlă
Sōrbūs
Sōrdēo
Sōrdēs
Sōrdēſco
Sōrdido
Sōrdidiūs
Sōrdidē
Sōrdidūlūs
Sōrditūdo
Sōrēx
Sōricīnūs
Sōricūlātă uesſ.
Sōrillă
Sōritēs Sōrōr
Sōrōriæ
Sōrōriūs
Sōrōricīdă
Sōrōs Sōrs
Sōrticŭlă
Sōrtilēgūs
Sōrtiōr
Sōrtitio
Sōrtitūs Sōrtī
Sōrrăcūs
Sōrtitō
Sōſpēs
Sōſpitālis
Sōſpito
Sōtădēūm car.
Sōtēr
Sōtēriă.
S ante P.
ſpădicūs
ſpădix ſpădo
ſpărgo
ſpārsim
ſpārsūs
ſpărtōpōliōs
ſpărtūm
ſpărtāriūm
ſpărtēūs
ſpărūs ſpăſmūs
ſpăſtici ſpăthă
ſpăthăliōn
ſpăthălă
ſpăthē ſpăticūs
ſpătiōr
ſpătiōsūs
ſpătiūm
ſpēciālis
ſpēciātim
ſpēciēs
ſpēcificūs
ſpēcillūm
ſpēcimĭn
ſpēcio
ſpēciōsūs

ſpē-

spĕcito
spĕcĭŭm
spĕctābĭlis
spĕctācŭlŭm
spĕctātōrēs
spĕctāmĕn
spĕctātē
spĕctātio
spĕctātĭuŭs
spĕctāndŭs
spĕctātŭs
spĕctātio
spĕcto spĕctā-
tūr spĕctrā
spĕcŭlā
spĕcŭlārē
spĕcŭlŏr
spĕcŭlātōrĭŭs
spĕcŭlŭm spē-
cŭs spēlæŭm
spēluncā
spērmā
spĕrno spēro
spērābĭlĭs spēs
speūtĭci panes
sphēcā sphærā
sphærĭcā
sphærĭstērĭŭm
sphærŏmăchĭā
sphēnnindā
sphŏndy̆lĭŭm
sphrāgĭdæ
sphy̆gmŏs
sphy̆rēnā
spīcā spīcĕŭs
spīcĭfĕrā
spīcĭlēgĭŭm
spīco spīclo
spīcŭlātōrēs
spīcŭlo
spīcŭlŭm
spīlūmĕnĕn
spīnā
spīnĕŏlĭ
spīnĕŏlŭs
spīnthēr
spīntrĭæ
spīntŭrnīx
spīnŭs
spīōnĭā uitis
spīōnĭcŭs
spīrābĭlē
spīrācŭlŭm
spīræ
spīrāmēntŭm
spīrābĭlĭs
spīrārchŭs
spīrĭllŭm
spīrĭtŭālĭs
spīrĭtŭs
spīrāns spīro
spissāmēntŭm
spissē
spissēsco
spissĭtās
spissĭgrādŭs
spisso
spissŭs
spīthāmā
splēn
splēndeo
splēndĭdŭs
splēndŏr
splēnētĭcŭs
splēnĭātŭs
splēnĭŭm
spŏdĭŭm
spŏlĭo spŏlĭŭm
spŏlĭŏr
spŏlĭārĭŭs
spŏlĭātio
spŏlĭātŏr
spōndā
spōndĕo
spōndēŭs
spōndy̆lē
spōndy̆lĭŭm
spōndy̆lŭs
spōngĭā
spōngĭŏlā
spōngĭōsŭs
spōngĭārē
spōngītēs
spōnsālĭā
spōnsālĭs
spōnsio spōnso
spōnsŭs
spōnsŭs,a,um.
spōntālĭs
spōntē spŏrŏs
spōrtā
spūdāclēn
spūmā
spūmātŭs
spūmo spŭo
spūrcĭfĭcŭs
spūrcĭtĭā
spūrco
spūrcŭs
spūrĭŭs
spūtātĭllĭcŭs
spūtātŏr
spūto spūtŭm

s ante Q.

squāldā uest.
squāllĕo
squāllĭdŭs
squāllŏr
squālŭs
squāmæ
squāmātĭm
squāmĕŭs
squāmĭfĭcŭs
squāmĭgĕr
squāmōsŭs
squārōsŭs
squātīnā
squīllæ

s ante T.

stābĭlĭs
stābĭlĭmĕn
stābĭlĭtās
stābŭlārĭæ mu.
stābŭlārĭŭs
stābŭlo
stābŭlŭm
stāchy̆s stāctē
stāctĕŭs
stādĭodrŏmī
stādĭŭm
stāgno
stāgnŭm
stālāgmĭŭm
stāmĕn
stāmĭnĕŭs
stānnŭm
stāpēdēs
stāphy̆lē
stāphĭs
stāphy̆lĭnŭs
stārē
stātā sacrificia
stātārĭŭs
stātēr
stātērā
stātĭcŭlŭm
stātĭm
stātio
stātĭōnālĭs
stătĭōnārĭī mil.
stătĭuncŭlā
stătĭuā
stătĭuŭs
stătŏr stătŭā
stătŭārĭā
stătŭārĭŭs
stătūmĕn
stătūmĭno
stătŭo
stătūrā
stătūr
stătūrŭs
stătŭs
stătūtŭs
stĕātītēs
stĕgā stēlæ
stēllā
stēllātŭs
stēllātūrā
stēllĭfĕr
stēllĭo stēllĭ-
ōnātŭs crimen
stĕllo stĕmmā
stĕphănōmā
stĕphănōplŏcŭs
stĕphănītæ uit.
stĕrcŏrārĭŭs
stĕrcŏrātŭs
stĕrcŏrātio
stĕrcŏro
stĕrcŏrōsŭs
stĕrcŭs stĕrēsis
stĕrĭlēscĕrē
stĕrĭlĭs
stĕrĭlĭtās
stĕrnāx equus
stĕrno
stĕrnŭo
stĕrnūto (tŭm
stĕrnūtāmĕn-
stĕrquĭlĭnĭŭm
stĕrrŏgŏnĭā
stĕrto
stĕsĭchŏrītēs
stĭbădĭŭm
stĭbĭŭm
stĭchŏs stĭgmā
stĭgmătĭcī
stĭgmōsŭs
stĭgo stĭllā
stĭllātĭcĭā resi-
stĭllĭcĭdĭŭm (na
stĭllo
stĭlpōnēs
stĭmmī
stĭmŭlo
stĭmŭlŭs
stĭngo
stĭpārĭŭs
stĭpātio
stĭpātōrēs
stĭpēndĭālĭs
stĭpēndĭārĭŭm
stĭpēndĭārĭŭs
stĭpēndĭātŭs
stĭpēndĭŭm
stĭpēs
stĭpo stĭps
stĭptĭcŭs
stĭpŭlā
stĭpŭlātŭs
stĭpŭlŏr
stĭpŭlātĭuncŭlā
stĭrĭā
stĭrpĭcēs
stĭrpĭtŭs
stĭrpo
stĭrps
stĭrpēsco
stĭuā stlātā
stlēmbŭs
stlŏpŭs
stœbē
stœchās stŏlā
stŏlātŭs
stŏlĭdŭs
stŏlōnēs
stŏmăcācē
stŏmăchĭcŭs
stŏmăchārī
stŏmăchōsŭs
stŏmăchŭs
stŏmătĭcŭs
stŏmōmā
stŏrĕā strābo
strāgēs
strāgŭlŭm
strāmĕn
strāmēntĭtĭŭs
strāmĭnĕŭs
strāngŭlo
strāngŭlātŭs
strāngŭrĭā
strătēgēmătā
strătēgĭā
strătēgŭs
strătĭā
strătĭōtēs
strătĭōtĭcŭs
strătŭs
strātŏr
strātŭm
strēnā
strēnŭŭs
strēpĭto
strēpĭtŭs
strēpo
strĭæ strĭātūræ
strĭo
strĭblĭgo
strĭctē
strĭctĭm
strĭctĭuæ oliuæ
strĭctūræ
strĭctŭs
strīdĕo strīgæ
strĭgĭlĭs
strĭgĭlēcŭlā
strĭgĭlo
strĭgĭŭm
strĭgmēntŭm
strĭgōnēs
strĭgōsŭs
strĭngo strīx
strŏbĭlŭs
strŏbŭs
strōmā
strōmbŭs
strŏphā
strŏphās
strŏphĭārĭŭs
strŏphĭŭm
strŏphŏs
strŏphŭs
strŭctĭlĭs
strŭctŏr
strŭctūrā
strŭēs
strŭĭcēs
strūmā
strūmĕā strŭo
strŭppī
strūthĕŭs
strūthĭā mala
strūthĭŭm
strūthĭŏcămē-
strūthĭŭs (lŭs
strūthŏpŭs
stry̆-

strychnus
studeo
studiosus
studium stultus
stulte
stultiloquium
stultitia
stupa
stuparius
stupeo
stupiditas
stupidus
stupor
stuprator
stuprum
sturnus
stylis stymma
stypticus
styrax

s ante V.

suadela
suadeo
suadibile
suamet
suapte
suarius
suasorius
suasum
suatim
suauior suauis
suauiloquens
suauium
sub
subabsurdus
subacidus
subaccusare
subactius
subaeratum au.
subaero
subagito
subagrestis
subalbico
subalbidus
subalaris
subalpini
subamarus
subaquaneus
subaquilus
subargutus
subaro
subarrogans
subausculto
subbasilicanus
subbibo
subblandior
subcaerulus
subcandidus
subcenturio
subcerniculum
subcinericius
subcingulum
subcontumeli- (osus
subcrispus
subcrudus
subcruentus
subcurator
subcutaneus
subcustos
subdebilitatus
subdialis
subditiuus
subditiuus
subditus
subdiu subdo
subdolus
subduco
subductarius
subductio
subdulcis
subeo
subire aleam
suber
subferuefactus
subfibulum
subfrigidus
subgrandis
subgrauis
subgrunda
subgrundia
subhastare
subhorridus
subiaceo
subiacto
subiecto
subicito
subiculum
subigo subiicio
subiectus
subiectio
subices
subimpudens
subinanis
subinde
subinsulsus
subinuisus
subinuito
subirascor
subiugalis
subiugis
subiugo
subiungo
subitaneus
subitarius
subitus
sublabor
sublabro
sublate
sublatio
sublego,as.
sublego,is.
sublesta
subleuo
sublicae
sublicium
subligar subli- (go
sublimis
sublimo subli-
sublucanus (no
subluceo
subluco subluo
subluridus
sublustria uerb.
subluuies
submergo
submerum
subminia
subministro
submitto
submisse
submissio
submolestus
submoneo
submorosus
subnascor
subnecto
subnego
subneruo
subuitor
subnoto
subnubilus
subo
suboffendo
suboleo
suborior
suborno
subrancidus
subrectius
subremigo
subrepo
subreptitia
subrideo
subrigo
subriguus
subripio subro
subrufus (go
subrumi
subrostrarius
subruo subsan-
subscribo (no
subscudes
subsecundarius
subsellia
subsequor
subsero subsessa
subsideo
subsidiarius
subsido
subsigno
subsidium
subsilio
subsimus
subsortitus
substantia
substantiuus
substerno
subterfugio
substillum
substituo
substo
substringo
substruo
subsum subtel
subtegmen
subtegulaneus
subtentare
subter
subterduco
subterlabor
subterraneus
subtilis
subtraho
subturpe subtus
subucula (nio
subuecho subue
subuerbusta
subuerto
subuexus
subula subulcus
subulo subuolo
suburbanum
suburbia
subuulturius
subus
succedaneus
succedo
succendo
succenseo
succenturio
succerda
successus
succida
succidan ea
succidia
succido a caedo
succido a cado
succiduus
succiduus,a,um
succingulum
succino
succinum
succisiuum
succlamo
succollo
succresco
succubo
succurro
succus
succusso
succutio
succula suctus
sudarium
sudes sudo
sudatorius
sudum
suefacio
sueo suesco
suffarcinatus
suffarraneus
suffero
sufferuo
sufferuefio
suffes
suffibulum
sufficio suffigo
suffimentum
suffimen
suffio suffitio
suffitores
suffitus,a,um.
suffitus,us.
suffiscus
sufflamen
sufflo
suffoco
suffossi equi
suffragium
suffrago
suffragor
suffrenatio
suffrico
suffringo
suffrio
suffultio
suffumigo
suffundo
suggero
suggestus
suggrunda
suggrundaria
suggillo
sugo sui
suinus
sulcatim
sulco sulcus
sullanus dies
sullaturire
sulphur
sulphuraria
sulphuratus
sultis sum
sumanalia
sumanus
sumen summa
summarius
summates
summatim
summe
summitas
summitudo
summissus
summitto
summo
summoenium
summopere
summuto
summus
sumo
sumptifacio
sumptito
sumptio
sumptuarius
sumptuosus
sumptus,a,um.
sumptus,us.
suo sutrina
sutrinus
sutura

sŭpēllēctĭcārĭi
sŭpēllēx
sŭpĕr
sŭpĕrāllĭgārĕ
sŭpērbĭbo
sŭpērbĭă
sŭpērbĭo
sŭpērbŭs
sŭpērbē
sŭpērbĭlŏquēntĭă
sŭpērcālco
sŭpērcĭdo
sŭpērcĭlĭōsŭs
sŭpērcĭlĭŭm
sŭpērclaūdo
sŭpērcŭbo
sŭpērdīco
sŭpērdo
sŭpērdūco
sŭpĕrēdo
sŭpĕrērŏgo
sŭpĕrēxto
sŭpērfēro
sŭpērfĭcĭārĭæ
sŭpērfĭcĭārĭŭs
sŭpērfĭcĭēs
sŭpērfĭt (ŭm
sŭpērfŏrānē
sŭpērflōrēſco
sŭpērflŭo
sŭpērfœto
sŭpērgĕro
sŭpērĭăcĭo
sŭpĕrīllĭgo
sŭpĕrīllĭno
sŭpĕrīncĭdo
sŭpĕrīndūco
sŭpĕrīngĕro
sŭpĕrīnĭicĭo
sŭpĕrīntĕgo
sŭpĕrīntŏno
sŭpĕrīnūngo
sŭpĕrĭōrēs
sŭpĕrlātĭo
sŭpērlīmĭnārē
sŭpērmāndo
sŭpērmĕo
sŭpērnās
sŭpērnātī
sŭpērnātŭs
sŭpērnāto
sŭpērnŭs

sŭpĕro
sŭpērpōndĭŭm
sŭpērsĕdĕo
sŭpērsĭlĭo
sŭpērſpārgo
sŭpērſtērno
sŭpērſtĕs
sŭpērſtĭtĭōsē
sŭpērſtĭto
sŭpērſto
sŭpērſtrŭo
sŭpērsŭm
sŭpēruăcānĕŭs
sŭpēruăcŭŭs
sŭpēruādo
sŭpēruăgānĕŭs
sŭpēruăgŏr
sŭpēruĕnĭo
sŭpēruēntŭs
sŭpēruēſtĭo
sŭpēruĭuĕrē
sŭpēruŏlo
sŭpēruŏluo
sŭpērūngo
sŭpĕrŭs
sŭpīnŏr
sŭpīnŭm
sŭpīnŭs
sūpplēmēntŭm
sūppār
sūppărăsītŏr
sūppărĭŭm
sŭppārŭs
sŭppĕdānĕŭm
sūppĕdĭto
sŭppēllo
sūppēndo
sūppĕtĭæ
sūppĕtĭŏr
sūppĕto
sūppīlo
sūpplānto
sūpplĕo
sūpplēx
sŭpplĭcātĭo
sūpplĭcāſsĭs
sūpplĭcĭŭm
sūpplĭco
sūpplōdo
sūppōno
sūpprĭmo
sūppŭdĕt
sūppūrātōrĭŭs

sūppūro
ſuprā
ſuprēmŭs
sūră
sūrcŭlācĕŭs
sūrcŭlārĭs
sūrcŭlŭs
sūrcŭlo
sūrdāſtĕr
sūrdĕo
sūrdĭtās
sūrdo
sūrdŭs
sūrgo
sūrpĭcŭlŭs
sūrrĕgo
sūrrēpĕrē
sūrrĭpĭo
sūrrēptĭtĭŭs
sūrsŭm
sŭs, præpoſ.
sūs, ſuis.
sūſcĭo
sūſcĭpĭo
sūſcĭtābŭlŭm
sūſcĭto
sūſcūdēs
sūſpēcto
sūſpēndĭōsŭs
sūsſpēndĭŭm
sūſpēndo
sūſpĭcĭo, cis.
sūſpĭcĭo, onis.
sūſpĭcĭōsŭs
sūſpĭcŏr
sūſpīrĭōsī
sūſpīrĭŭm
sūſpīro
sūſtēntācŭlŭm
sūſtēnto
sūſtĭnĕo
sūſtōllo
sūsūrrātĭo
sūsūrro
sūsūrrŭs
sūtātēs
sūtēlă
sūtērnă
sūtĭlĭs
sūtōrĭŭm
sūtōrĭŭs
sūtrīnă
sŭŭs

S ante Y.

Sўagrŏs
sўcŏmōrŭs
sўcŏphāntă
sўcŏphāntĭă
sўcŏphāntŏr
sўcŏs sўcōsĭs
sўllăbă
sўllăbātĭm
sўllātŭrĭo
sўllēpsĭs
sўllŏgiſmŭs
sўluă
sўluātĭcŭs
sўluēſcĕrē
sўluēſtĕr
sўluĭfrăgŭs
sўluĭgĕr
sўluōsŭs
sўluŭs
sўmbāllŏtă
sўmbŏlē
sўmbŏlŭm
sўmbŏlŭs
sўmbūlŭs
sўmmăchĭă
sўmmăchŭs
sўmmetrĭă
sўmmētrŏs
sўmpăthĭă
sўmphōnĕō
sўmphōnēsĭs
sўmphōnĭă
sўmphōnĭăcē
sўmphōnĭŭm
sўmphrāntĭdēs
sўmpĭnĭŭm
sўmplătŏr
sўmplēgă
sўmplēgăs
sўmplēgmă
sўmpŏsĭăſtēs
sўmpŏsĭŭm
sўmpŏtēn
sўmpotrĭă
sўmsālmă
sўmmўſtă sўnæresĭs
sўnærēsĭs
sўnăgōgă
sўlălœphē
sўnānchē
sўnăthrœſmŭs
sўncătăthēsĭs

sўncătēgŏrēmă
sўncătēgŏrēmătĭcă
sўncērăſtŭs
sўncērŭs
sўncērĭtās
sўnchrŏnŏs
sўnchўsĭs
sўncĭpŭt
sўncŏpă
sўndĭcŭs
sўndĭpnŭm
sўndŭlŏn
sўnēcdŏchē
sўĕchŏn
sўnedrŭs
sўnĕphēbī
sўnĕphītēs
sўngrăphă
sўnŏchĭtĭdēs
sўnōdĭă
sўnŏdĭcŭs
sўnŏdŏntĭdēs
sўnŏdŭs nodi
sўnŏdŭs duntis
sўnœcēsĭs
sўnœcĭs
sўnōnўmă
sўnſtrătĭōtās
sўntāgmă
sўntāxĭs sўntēxĭs
sўntērēsĭs
sўnthēmă
sўnthēsĭs
sўntŏmŏn
sўphărĭŭm
sўrĭăcŏn
sўrĭcŭm sўrĭcŭs
sўrĭngītēs
sўrĭnx sўrmă
sўrūpŭs sўrŭs
sўſsĭtĭă sўſtŏlē
sўzўgĭæ

T ante A.

Tăbănŭs
tābĕfăcĭo
tăbēllārĭŭs
tăbēllĭōnēs
tăbērnă
tăbērnăcŭlŭm
tăbērnārĭŭs
tābēs tābēſco
tābĭdŭs

tābĭfĭcŭs
tābĭtūdo
tāblīnŭm
tăbŭlă
tăbŭlārĭs
tăbŭlārĭă
tăbŭlārĭŭs
tăbŭlātă
tăbŭlo tăcĕo
tăcĭtŭm mel
tăcĭtūrnŭs
tăcĭtŭs tăctĭcē
tāctĭo
tāctŭs
tædĕo tædĭŭm
tædŭlŭs
tænĭæ
tāgāx tăgo
tālārĭă tālārĭs
tālārĭŭs
tālĕă
tālĕŏlă
tălēntŭm
tālĭă tālĭo
tālĭpĕdo
tālĭs
tălĭtrŭm
tālpă tālŭs
tăm tămă
tămărĭcæ
tămĕn
tămētsī
tāmĭno
tāndēm
tāndĭū tāngŏ
tānquăm
tāntī
tāntĭſpĕr
tāntŏpĕrē
tāntĭm
tāntūmnŭm
tāntūmmŏdŏ
tāntūndĕm
tāntŭs tăōs
tăpētŭm
tăphŏs
tăpīnōsĭs
tărătāntără
tārdĭgrădŭs
tārdĭlŏquŭs
tārdĭtās tārdo
tārdŭs tārmēs
tārtărĭnŭm

tăscāntūm
tătăm tătæ
taūră taūrĕă
taūrīnūs taūrūs
taūtŏlŏgiă
tāx tāxīllūs
tāxīm
tāxo tāxūs
T ante E.
Tĕ tēchnă
tēctŏr
tēctōrĭŏlūm
tēctōrĭūm
tēctōrĭūs
tēctūm tēcūm
tēdă tĕgēs
tĕgĕtīcūlă
tĕgīllūm
tĕgmĕn tĕgo
tĕgŭlă
tĕgŭlūm
tēlă
tĕlămōnēs
tēlīnă tēllūs
tĕlōnārĭī
tĕlōnĭūm
tĕlŏs tēlūm
tĕmĕrārĭūs
tĕmĕrē tĕmĕro
tĕmetūm
tēmno tēmo
tēmpĕrāmēntū
tēmpĕrāntĭă
tēmpĕrātūră
tēmpĕrātūs
tēmpĕrĭēs
tēmpĕrĭŏr
tēmpĕro
tēmpēstās
tēmpēstĭuūs
tēmpēstŭōsūm
tēmpēstūs
tēmplūm
tēmpŏrālē
tēmpŏrānĕūs
tēmpŏrārĭē
tēmpŏrārĭūs
tēmpŏrī
tēmpŏrĭūs
tēmpūs tĕnācĭă
tĕnāsmūs
tĕnāx tēndĭcūlă
tēndo tēndūtēs

tĕnebræ
tĕnebrēsco
tĕnebrīcŏr
tĕnebrīcōsūs
tĕnebrĭōnēs
tĕnebrōnēs
tĕnebrōsūs
tĕnēllūs
tĕnĕo tĕnĕr
tĕnĕrāsco
tĕnēsmūs
tĕnōntēs tĕnŏr
tēntāmēntūm
tēntĭpēllĭūm
tēnto tēntōrĭūm
tēntūm
tĕnŭĭcūlūs
tĕnŭĭs tĕnŭo
tĕnŭs tĕpĕfĭo
tĕpĕo tephrītēs
tĕpĭdārĭūm
tĕpĭdo
tĕpĭdūs tĕpŏr
tĕpōrātūs tĕr
tĕrēbīnthūs
tĕrĕbră
tĕrĕbro
tĕrēdo tĕrēs
tĕrĕtrūm
tērgĕmĭnī
tērgĕmĭnūs
tērgīnūs
tērgĭuērsŏr
tērgo tērgūm
tērgūs tērmă
tērmēntārĭūm
tērmēntūm
tērmēs
tērmĭnālĭă
tērmĭnālĭs
tērmĭno
tērmĭnūs
tērmōnēm
tĕro
tērpsĭcērōtēs
tērră
tērrācĕūs
tērræmōtūs
tērrānĕŏlă
tērrĕfăcĭo
tērrēnūm
tērrēnūs
tērrĕo

tērrēstrĭs
tērrĕūs
tērrĭbĭlĕ
tērrĭcŏlă
tērrĭcŭlāmēntă
tērrĭgĕnūs
tērrĭto
tērrĭtŏrĭūm
tērrĭcŭlūm
tērrŏr
tērtĭă galea
tērtĭānūs
tērtĭātă uerba
tērtio,tias.
tērtĭūm,adu.
tērtĭārĭūs
tĕrūncĭūs
tēsquă
tēssărădĕcăs
tēssēllă
tēssēllātūs
tēssēră
tēssērārĭūs
tēssērēscædĕ-
cātitæ
tēsso tēstă
tēstāmēntārĭūs
tēstāmēntūm
tēstātĭm
tēstātĭo
tēstātŏr
tēstātūs
tēstĭcŭlŏr
tēstĭfĭcŏr
tēstĭmōnĭūm
tēstĭs tēstŏr
tēstū
tēstŭācĕūm
tēstūdĭnātūs
tēstūdo
tēstūs
tĕtănĭcī
tĕtănōthră
tĕtārtæūs
tĕtārtēmŏrĭŏn
tĕtĕr tĕtră
tetrăchōrdĭūm
tetrăcōlŏn
tetrădōrŏn
tetrădrāchmă
tetragnăthĭūm
tetrăgōnĭsmūs
tetrăgōnūs

tetrăgrāmmă-
tŏn
tetrămetrŏn
tetrăphārmă-
cūm
tetrăplăsĭūs
tetraptōtă
tetrārchă
tetrāstĭchĭă
tetrăsyllăbūm
tetrĭcī
tetrīnnārĕ
tētro
tēttĭgŏmētră
teūchŏs
tēxĭtēchnŏs
tēxo tēxtĭlĭs
tēxtĭm tēxtor
tēxtrĭcūlă
tēxtrīnă
tēxtūs tēxtūm
tēxtūră.
T ante H.
Thălămūs
thălāssĭcūs
thălāssĭo
thălāssŏmĕlī
thălāssŏmetră
thălī thălĭe-
trūm thāmnēs
thănătŏs thau-
mă thĕātrālĭs
thĕātrĭcūs
thĕātrĭdĭŏn
thĕātrūm
thĕbăĭcæ thēcă
thēlўgŏnūm
thēlўphŏnŏn
thēlўptĕrĭs
thĕmă
thēnsæ
thĕŏlēptūs
thĕŏlŏgĭă
thĕŏlŏgūs
thĕŏmăchūs
thĕōmbrŏtĭŏn
thĕŏmēnĭă
thĕŏphĭlēs
thĕōrēmă
thĕōrēsĭs
thĕōrĭa thĕŏs
thĕŏsēbēs
thĕŏsēbĭă

thĕŏtŏcŏs thēr
thērĭăcē
thērĭotrŏphĭŏn
thērĭōmă
thērĭōnārcă
thērĭstrūm
thērmæ
thērmēfăcĭo
thērmŏpōlĭūm
thērmŏpōto
thēsaūrĭzo
thēsaūrūs
thĕsĭs thētă
thlăsĭās
thōēs thŏlŏs
thōrācātūs
thōrāx
thrēnōdĭă
thrēnŏs thrō-
nūs thrūllă
thrўallĭs
thrўps
thūnnūs
thrŭĭnūs
thūs thўăs
thўăsūs thўēllă
thўmāllūs
thўmbră
thўmĕlē
thўmĕlĭcī
thўmĭāmă
thўmŏs thў-
mūm thўrsūs
T ante I.
tĭāră tĭbĭă
tĭbĭālĭă tĭbĭālĭs
tĭbīcēn
tĭgīllūs
tĭgnārĭūs
tĭgnūs tĭlĭă
tĭmēns tĭmĕo
tĭmĭdĭtās
tĭmĭŏpōlæ
tĭmŏr tĭn
tīnă tīnctĭlĕ
tīnctūră tĭnĕă
tĭngo tĭnĭă
tĭnnĭo
tĭnnĭmēntūm
tĭnnītūs
tĭnnūncŭlūs
tĭnnŭlūs
tĭntĭnăcŭlī

tĭntĭnnābŭlūm
tĭntĭno
tĭpūlă tĭs
tĭthўmālūs
tĭtĭllo tĭtĭo
tĭtĭuĭlĭtĭūm
tĭtŭbo
tĭtŭlo,las.
tĭtŭlō tenus
tĭtŭlūs
T ante M.O.
Tmēsĭs
tŏcŏs tŏgă
tŏgātæ
tŏgātī
tŏlĕro tōllēs
tōllēnōn
tōllo tŏlūtārĭūs
tŏlūtĭlŏquēntĭă
tŏlūtĭm
tŏmācŭlă
tōmēntūm
tŏmĭcēs tŏmŏs
tŏndĕo
tŏnēscĭt
tŏnĭmūs
tŏnĭtrŭo
tŏnĭtrūs tŏno
tōnsæ tōnsĭlĭs
tōnsĭllă
tōnso tōnsŏr
tōnsōrĭūs
tōnstrīnă
tōnsūs,a.um.
tŏnūs
tŏpārchă
tŏpēĭă
tōphūs
tŏpĭārĭūm
tŏpŏgrăphĭă
tŏpŏs
tŏpŏthēsĭă
tŏrālē
tōrcŭlārĭūs
tōrcŭlūm
tōrcŭlūs
tŏrcūmă
tōrmēntūm
tōrmĭnă
tōrnātĭlĕ
tōrnĭāmēn
tōrno
tōrnūs

tŭrŏpetrŭa
tōrpēdo
tōrpĕo tōrpŏr
tōrpōro
tōrquĕo
tōrquēs
tōrrefácio
tōrrēns tōrrĕo
tōrrēſco
tōrridŭs
tūrris tōrtilĕ
tōrto tōrtŏr
tōrtŭm
tōrtŭōsŭs
tōrtŭs,a,um.
tōrtŭs,us.
tŏrŭlŭs tŏrŭs
tōruŭs tŏt
tŏtidĕm tōtŭm
tōxĭcŭm
T ante R.
Trăbālēs claui
trăbĕă.
trăbĭcă
trābs
trăchālī
trăchēă
trăchēlŭs
trāctĭm trāctŏ
trăctōrĭă
trāctŭs trādo
trādūco
trādūcēs
trăgēlăphŭs
trăgēmătă
trăgicē
trăgicŭs
trăgiŏn
trăgœdĭă
trăgœdŭs
trăgŏmāſchălī
trăgōpă
trăgŏpūgŏn
trăgŏrigănŏn
trăgŏs trăgŭlă
trăgŭm trăhă
trăhāx trăho
trāĭcio
trālūcidŭm
trāmă trāmēs
trāmitto
trānārĕ
trānquīllo

trānquillŭs
trānquillĭtās
trāns
trānſāctŭs
trānſālpīnŭm
trānſcendo
trānſcribo
trānſcurro
trānſdo
trānſdūco
trānsēnnă
trānsĕo
trānſĕuntĕr
trānsfĕro
trānsfigo
trānsfigūro
trānsfŏdĕo
trānfrĕto
trānsfŭgă
trānsfŭgio
trānsfundo
trānſgrĕdiŏr
trānſgrēſsio
trānsigo
trānſiēctŭs
trānsilio
trānsiūngo
trānsitōrĭŭs
trānſlātiuŭm
trānſlĕgo
trānſmārīnŭs
trānſmigro
trānſmitto
trānſmŏntānŭs
trānſnăto
trānſnōmino
trānſpădānŭs
trānſpicio
trānſpōrto
trānſrhēnānŭs
trānſquiētŭs
trānstră
trānstÿbĕrīnŭs
trānſuādŏr
trānſuĕho
trānſuērbĕro
trānſuēr sŭs
trānſuŏlo
trānſsūmo
trānsŭo trăpēs
trăpētŭm
trăpēză
trăpēzītæ

trăpēzŏphŏ-
trauli (rŏn
trĕchĕdipnŭm.
trĕmĕbūndŭs
trĕmĕfăcio
trĕmiſco
trĕmo trĕmŏr
trĕpido
trĕpidŭs
trēſsis
tresuiri
triiambī
triāngŭlŭs
triārchŭs
triārii tribăces
tribădēs
tribrăchŭs
tribŭlă
tribŭlārĭŭm
tribŭlis tribŭlo
tribūnăl
tribūnātŭs
tribūnī
tribūnitĭŭs
tribŭo tribŭs
tribūtārĭŭs
tribūtim
tribūtŭm tricæ
tricăptŭm
tricēphălŭs
tricēps
tricērbĕrŭs
trichĭă trichĭlă
trichŏmănēs
triclīnārĭŭm
triclīnārĭŭs
triclīnĭŭm
tricōlŏn
tricōnēs tricŏr
tricōrnĭŭm
tricŭs tridācnă
tridēns
tridŭŭm
triēnnis triēns
triēntăl
triēntālis herba
triērārchŭs
triēris
triētĕricŭs
triētĕris
trifārĭăm
trifaūx trifāx
trifĕr trifidŭs

triſinĭŭm
trifŏlĭŭm
trifūr trifūrcŭs
trigă trigămŭs
trigĕminŭs
trigēmmis
triglă trigo
trigŏn
trigŏnĭă
trigōnis trilix
trilinguis
trimēſtris
trimētrŭm
trimmă
trimŏdĭŭm
trīmŭs trimÿ-
xŏs trinēpōs
trinūndinŭm
triobŏlŭs
triŏdŏs triōnēs
triŏphthālmŭs
triŏrchŭs
tripārcŭs
tripērtiŏr
tripătinŭm
tripēs
triphÿllŏn
triplāris
triplēx triplŭm
triplŭs
tripŏlĭŭm
tripōndĭŭm
triptōtă tripŭdi
tripŭs (cŭm
triquetră
trirēmēs treis
trisŭlcŭs
triſtēgă triſtis
triſto tritauus
tritheles
tritĭcŭm trito
tritūro tritŭs
triuĕnēfică
triuiālis
triuirītim
triuĭŭm
triūmphālĕ
triūmphālis
triūmphātŏr
triūmphātŭs
triūmpho
triūmphŭs
triūmuir

triūncis
trŏchæŭs
trŏchilŏs
trŏchīſcŭs
trŏchŭs
trochlĕă
trŏpæi
trŏphæŭm
trŏphimŭs
trŏpici trŏpis
trŏpŏlŏgiă
trŏpŭs
trōximŏs
trŭă trŭcīdo
trŭcŭlēntŭs
trūdo trūlla
trūllĕŭm trūnco
trūncŭs
trŭo trŭsātilis
trŭtină
trŭtino trūx
trÿchnŏn
trÿginŏn
trÿxălis
T ante V.
Tŭātim tŭbă
tūbĕr tūbĕro
tŭbŭlăſtrŭm
tŭbūrcinŏr
tūbŭs tŭccētă
tŭdicŭlă
tŭdicŭlo
tŭditēs tūdito
tŭĕŏr
tŭgŭriŏlŭm
tŭgūrĭŭm
tŭitio
tŭlit tŭlliŏs
tŭm tūmbă
tŭmĕo
tŭmĕfăcio
tŭmŭlŭs tŭmŏr
tŭmŭlo
tŭmūltŭārĭŭs
tŭmūltŭo
tŭmūltŭōsŭs
tŭmūltŭs
tŭmŭlŭs tūnc
tūndo tŭnică
tŭnico tūrbă
tūrbēllă
tūrbidŭs
tūrbino

tūrbo,bas.
tūrbo,binis
tūrbŭlēnto
tūrbŭlēntŭs
tūrbÿſtŭm
tūrdārĭŭm
tūrdŭs tūrgĕo
tūrgidŭs
tūriōnēs tūrmă
tūrmālēs
tūrmātim
tūrnŭs tūrpis
tūrrĕŭs
tūribŭlŭm
tūrifico
tūrricŭlă
tūrrigĕr
tūrris tūrritŭs
tūrsio tūrtŭr.
tūrūndă
tūs,ūris.
tūſcŭlŭm
tūſsēdo
tūſsilāgo
tuſsio tūſsis
tutāmēntŭm
tūtē tūtēlă
tūtēlāris
tūtēlārĭŭs
tūtō,aduerb.
tūto,tas.
tūtŏr,aris
tūtŏr tūtōrĭŭs
tūtŭlŭs tūtŭs.
T ante Y.
Tÿlŭs tÿmbŭs
tÿmpănicŭs
tÿmpănīſtă
tÿmpăniſtriă
tÿmpănitēs
tÿmpănīzo
tÿmpănotrībă
tÿmpănŭm
tÿphŏn tÿpŭs
tÿrănicē
tÿrănnicŭs
tÿrănnis
tÿrānnŏctŏnŭs
tÿrānnicīdă
tÿrānnicīdĭŭm
tÿrānnŭs
tÿriānthină
tÿro

tyrōcnēſtis
tyrōniānus
tyrsis.

V ante A.

Vāccă
Vāccīnus
Vācērră
uācillārĕ
uācinium uāco
uăcuo uăcuus
uădimōnium
uădis uădium
uādo,dis.
uădo,das.
uădŏr,aris
uădōsus
uădum uæh
uæneo uăfer
uăfrāmentum
uăgābundus
uāginā uāgio
uăgŏr uăgus
uăh uahā
uāldē uălens
uălentiă uăleo
uălētudinārium
uălētudināris
uălētudo uālgi
uālgūſtus
uălidus
uălitūră
uāllāris uāllēs
uāllēſcit uāllo
uāllum uāllus
uălŏr uāluæ
uāluūli uānēſco
uānidicus
uānilŏquus
uānilŏquentiă
uānitās uānno
uānnus uāno
uānus uăpŏr
uăpōrŏ uāppă
uāppo
uāpŭlāris
uāpŭlo uāri
uăriæ uārīcēs
uārico
uărīcōsus
uāricus
uăriĕgātus
uărietās uărio
uăriātim

uārius uārix
uās,uădis
uās,uāsis
uāsārium
uāſcŭlārius
uāſternă
uāſto uāſtus
uāſtificus uātes
uātēſco
uāticinŏr
uāticinus
uāticinium
uātrāx

V ante B

ūbĕr ŭbī
ŭbīquĕ
ŭbĭubi

V ante D.E.

ūdo ūdus.
uē uēcors
uēctābulum
uēctīculāriă
uēctīgăl
uēctis uēcto
uēctŏr
uēctārius
uēctūră uĕgeo
uĕgĕto uĕgēs
uĕgĕtus
uēgrandis
uĕhăm
uĕhĕmens
uĕhēs uĕhiă
uĕhiārĕ
uĕhicŭlārĕ
uĕhicŭlārius
uĕhicŭlum
uĕho uĕl
uēlāmĕn
uēlāriă uēlātus
uēlēs uĕlifico
uēlificus
uēlis equisque
uĕlitāris
uēlitātim
uĕlito uēlitŏr
uēlinŏlum
uēllātūră
uēllico uēllo
uēllus
uēlo uēlōx
uēlum uēlūt
uēlūti uēnă

uēnābŭlum
uēnālis
uēnālitiārius
uēnālitium
uēnālitius
uēnāticus
uēnātŏr
uēnātōrius
uēnātus
uēndāx
uēndibilĕ
uēndico
uēnditārius
uēndito uēndo
uĕnĕficium
uĕnēficus
uĕnēnārius
uĕnēnātus
uĕnēnōsus
uĕnēnum uēnĕo
uĕnĕrābilis
uĕnĕrāndus
uĕnĕrānter
uĕnĕrātio
uĕnĕis gem.
uĕnĕrŏr
uĕnĕtus color
uēniă uĕnio
uĕnīrĕ uēnŏr
uēntĕr
uēntilābrum
uēntilātŏr
uēntilo uēnto
uēntōsus
uēntŭlus uēntus
uēntrālĕ
uēntriōsus
uēntrōsus
uēnum
uēnūndo
uĕnuſto ueprēs
ueprētum uēr
uērātrum
uērāx uērbālĕ
uērbāſcum
uērbēnă uērbĕr
uērbĕrālis
uērbĕrātus
uērbĕrĕus
uērbĕrito
uērbĕro
uērbigĕro
uērbōsus

uērbŭlum
uērbum
uĕrēcundiă
uĕrēcundē
uĕrēcundŏr
uĕrēcundus
uĕrēdārius
uĕrēndă uĕrĕŏr
uĕrētrum
uērgo
uērriculum
uērīdicus
uērificus
uērisimilĕ
uēritās
uēriuērbium
uērmicŭlŏr
uērmină
uērmino
uērminōsus
uērmis uērnă
uērnācŭlus
uērnālis
uērnātio
uērnilis
uērnilitĕr
uērnilitus
uērno uērnus
uērō uēro,ras.
uērpus uērrēs
uērrētrum
uērricŭlum
uērricŭlātus
uērrūcă
uērrūcāriă
uērrūcōsus
uērrūncŏ
uērsātiliă
uērsātilis
uērsicŭlŏr
uērsipellis
uērſo uērsōriă
uērsūră
uērsus,a.um.
uērsus,us.
uērsus,præpoſ.
uērsūtus
uērtāgī
uērtebră
uērtĕrĕ ſolum
uērtēx
uērticŭlum
uērtīgo,tigus

uērtīus uērto
uērtūnius uērū
uēr uāctum
uērūcŭlum
uēruēcĕus
uēruēx
uēruīnă uērus
uēsānus uēſcus
uēsică uēſpă
uēſpĕr
uēſpĕrārĕ
uēſpĕrāſcit
uēſpērnă
uēſpērtilio
uēſpērtīnus
uēſpīcēs
uēſpillo uēſsi-
uēſsīcāriă (că
uēſsīcŭlă
uēſtiārium
uēſtiārius
uēſtibŭlum
uēſticeps
uēſtigium
uēſtīgo uēſtio
uēſtīmēntum
uēſtīplică,ſlis.
uēſtīſpicus
uēſtītiſsīmus
uēſtītus uĕtĕr
uĕtĕrāmēntāri-
us uĕtĕrāncus
uĕtĕrānus
uĕtĕrātŏr
uĕtĕrātrix
uĕtĕrīnus
uĕtĕrinārius
uĕtērnus uĕtĕro
uĕto uĕtus
uĕtūſtēſco
uĕtūſtus
uēxīllārius
uēxīllum uēxo

V ante I.

Viă Viāticŏr
Viāticum,ātŏr.
Viātōrius
Vibēx Vibriſſæ
Vibrīſsārĕ
Vibro, bŭrnum
Vicōnī
Vicāriă mors
Vicārius

Vicātim Vicēm
Vicēnārius
Vicīnum Viciă
Viciārius
Viciniă,cinitās
Vicinium,cinus
Vicīſsātim
Viciſsim
Viciſsitūdo
Victimārius
Victito Victŏr
Victōriă
Victōriātus
Victōriōsus
Victricus,ctrix
Victūis,ctūrus.
Victus,ctus
Victus,a,um
Vicus,Vidēlicet
Vidĕo Viduă
Viduĕrtās
Vidulum Viduo
Viduus Vico
Victōrēs
Victus Vigĕo
Vigēsimă
Vigēsimus
Vigēſsis Vigil
Vigiliæ Vigilo
Vigilāx Vigŏr
Vigōrōsus
Vilis Vilĕo
Vilito Villă
Villānus,ſaris
Villāticus
Villico
Villicōnēs
Villicus Villum
uillus uimĕn
uiminālĕ
uinācĕă,nāgo
uināliă
uinārius,a.um.
uincă uinclo
uinco uincibilis
uinctus
uincŭlă uindē-
miă uindēmio
uindēx uindico
uindictă uineă
uineālis
uineārius
uineāticus

ui-

uīnctūm uīniō-
lūs uīnipōtōr
uīnitōr
uīnōlēntūs
uīnōsūs uīnūlūs
uīnūm uīo
uīōlă uīōlābilis
uīōlācēūs
uīōlāriă
uīōlāris
uīōlāriūs
uīōlēntūs
uīōlēns uīōlo
uīpēră
uīpīōnēs uīr
uīrāgo uīrēo
uīrēscouīrētūm
uīrgă uīrgātūs
uīrgātōr
uīrgēūs
uīrgētūm
uīrginālīă
uīrginālis
uīrgindēmiă
uīrginēūsuīrgo
uīrgūltūm
uīrgūncūlă
uīriātūs uīriă
uīricūlæ
uīricūlūm
uīridāriūm
uīridāriūs
uīridiă.
uīridicātūs
uīriditās
uīridis uīrido.
uīrilis uīriliă
uīrilitās
uīripōtēns
uīritāniūs ager
uīritīm uīro
uīrōr uīriditās
uīrōsă mu.
uīrōsūs uīrtūs
uīrūlēntūs
uīrūs uīs
uīscērārī
uīscērātīm
uīscērātio
uīscōsūs
uīscūs,scī.
uīscūs,scēris.
uīsibilē uīsito

uīsō opus est
uīso,sis.
uīsūs,sus. uītă
uītābūndūs
uītālis uītēllūs
uītēllīnūs
uītās uītīāriūm
uītīcūlă
uītīcūlūs uītī-
fēr uītigīnēūs
uītīliă uītīligo
uītīlitigātōrēs
uītīlitigo
uītio uītiōsūs
uītiōsitās
uītis uītīsco
uītrūm uīto
uītrēōlūm
uītrēūs
uītriāriūs
uītricūs
uītriōlūm
uītrōsūs uītrūm
uīttă uītūlă
uītūlārī uītūlūs
uītūpērīūm
uītūpērō
uītūpērōnēs
uīuāriūm
uīuāx uīuērră
uīuēsco uīuīdūs
uīuirādix uīuo
uīuūs uīx
uīx tāndēm

V ante L.

ūlcēro ūlcīscōr.
ūlcūs ūligo
ūllūs ūlnă
ūlpicūmūltimūs
ūltōr ūltrā
ūltrō ūltrōnēūs
ūlūlă ūlūlārē

V ante M.

ūmbēllă
ūmbilicātūs
ūmbilicūs
ūmbo ūmbră
ūmbrācūlūm
ūmbrātīcūs
ūmbrātīlē
ūmbrīfēr
ūmbro
ūmbrōsūs

V ante N.

ūnā ūnānimīs
ūnciă
ūnciāriūs
ūnciālis
ūnciātim
ūncinātūs
ūncinūs ūnciōlă
ūnctūm ūncūs
ūndă
ūndābūndūm
ūndātim ūndē
ūndēūndē
ūndēuīs
ūndēcūnque
ūndēuīginti
ūndiquē
ūndisōnūs
ūndiuōmūs
ūndo ūndōnēs
ūndōsūm mare
ūndūlātă uestis
ūnēdo
ūngēntūm
ūngo ūnguēn
ūnguēntāriūs
ūnguīcūlūs
ūnguīs ūngūlă
ūngūlānōs
ūngūlātă uestis
ūngūlūm
ūnicaūlis
ūnicōlōr
ūnicōrnūs
ūnicūbă ūnicūs
ūnigēnitūs
ūnimūgæ uīncæ
ūnimānūs
ūnio,nis,niui.
ūnio,onis.
ūniōcūlūs
ūnistīrpīs
ūniuērsālē
ūniuērsālitās
ūniuērsipōtēns
ūniuērsūs
ūniuīră
ūniuōcūm
ūnōsæ ūnquām
ūnūs
ūnūsquīsslibēt
ūnūsquīspiām
ūnūsquīsquē

V ante O.

Vōcābūlūm
uōcālis
uōcālitās
uōcātiuūs casus
uōcēs uōcīfē-
uōcīto (rōr
uōco uōcōniă
uōcūlă uōlă
uōlātīcūs
uōlātīlē
uōlātūră
uōlātūs uōlēmă
uōlēntiă uōlito
uōlo,as.& is.
uōlsēllă uōlūă
uōlūbilis
uōlūcēr uōlū-
uōlucrīs (cră
uōlūmēn
uōlūntās uōluo
uōluōla uōlūpē
uōlūptābilē
uōlūptās
uōlūptūāriūs
uōlūptūōsūs
uōlūtābrūm
uōlūtātim
uōlūto uōmēr
uōmīcă uōmo
uōpīscūs
uōrāgo uōro
uōrtēx uōtīuūs
uōtitūm uōto
uōtūm uōuēo
uōx

V ante P. R.

ūpilio ūpūpă
ūrānōs
ūrbānātim
ūrbānicāni mil.
ūrbānitās
ūrbānūs ūrbārē
ūrbicūlă ūrbī-
cūs ūrbicāriă
ūrbīnă ūrbs
ūrcēōlāris
ūrcēūs ūrēdo
ūrgēo ūrī
ūrīcă ūrigo
ūrīnă ūrino
ūrīnūm ūrnă
ūrnāriūm ūro

ūrōpygiūm
ūrpix ūrrūncūm
ūrsă ūrsūs
ūrtīcă ūruūm

V ante S.

ūsiă ūsitōr
ūspiām ūsquām
ūsquē
ūsquēāntēbāc
ūsquē ēō
ūsquēquāquē
ūsquēquō
ūstrigo ūstrīnă
ūstūlo ūsūcāpio
ūsūālis
ūsūāriūs ūsūră
ūsūrāriūs
ūsūrpārē ūsūs.

V ante T.

ūt ūtcūnquē
ūtēnsīlē
ūtēr,utris.
ūtēr,uteri.
ūtēr,a.um.
ūtērcūlūs.
ūtērcūnquē
ūtērīnūs
ūtērlibēt
ūtērquē utēruīs
ūtī ūtilis
ūtibilis ūtilitās
ūtinām ūtiquē
ūtōr ūtpōtē
ūtpūtā ūtquid.
utrāquē
ūtriculāriūs
ūtricūlōs
utrinquē adu.
utrō aduerb.
utrōbiquē adu.
utrōquē adu.
utrūm adu. ūtūt

V ante V.

ūuă ūuēūs
ūuidūs ūulgă
ūulgāris ūulgō
ūulgo,as.
ūulgūs
ūulnērāriūs
ūulnūs
ūulnīficūs
ūulpēs ūulpīnōr
ūulsēllă

ūulsūra ūultūr
ūultūōsūs
ūultūs ūuluă

V ante X.

ūxōr ūxōriūs

X A. E.

Xānthicūs.
xānthōs.
xēniă xēniūm
xēnōdōchiūm
xēnōs
xērāmpēlinæ
xēriă
xērōlōphūs
xērōmyrūm
xērōphāgiūm
xērophthālmiă

X ante I. Y.

xīphis xȳlinūm
xȳlōbālsāmūm.
xȳlōcāsiă
xȳlōn
xȳlōphāgūs
xȳstūs

Z ante E.

zēă zēdōrōs
zēlo zēlōtēs
zēlōtȳpiă
zēlōtȳpūs
zēlūs
zēphȳriūs
zētă zētēcūlă
zeūgitēs
zeūgmă

Z ante I.

zīgnis zīzāniă
zīnzibēr
zīziphūs

Z ante O.

zōdiācūs
zōgrāphōs
zōmōs zōnă
zōōphtālmōs
zōpissă

Z ante V. Y.

zūtă zūtbūm
zȳgænă
zȳgiă zȳgōs.
zȳmē zȳmēs
zȳthūs.

FINIS.

DE LITERA A.



A NOMEN est literæ primæ Hebræis Græcisq́, & Latinis. Hæc aspiratione̅ accipiens, interiectio fit, quæ pars humanorum affectuum expressiua est: qui ferè contentiore voce (quod suum aspirationis est) efferuntur. Aspiratur itaq; ah interiectio in fine præter vocalium morem: quod fit propter afflatum pronunciandi, & differentiam præpositionis, varieq; pro sensus & materiæ conditione accipitur. Modò enim admirãtis est, vt apud Plautum: ah quid ais? Modò dolentis, seu commiserantis. Verg. 1. Eclo. Spem gregis, ah silice in nuda conniza reliquit. Et alibi, Ah tibi ne teneras glácies secet aspera plantas. Modò dehortantis, ne quid fiat, vt est apud Hieremiã & Ezechiele̅ prophetas. Aliquando flentis, vt inquit Donatus. Terent. in Adel. Ah me miseram. Item indignantis sibiipsi, & seipsum arguentis. Terent. in Andr. Ah, vix tande̅ sensi stolidus. Et indignantis & stomachantis alteri cum reprehensione. Terent. in Andr. Nam quid ego dicam de patre? ah, Tantám ne rem tam negligenter agere? In Eunu. Sát ne hoc mandatum est tibi? P. Ah, rogitare? quasi difficile sit. Et iteru̅ in Andria, Ah quantò satius est te id dare operam Qui istum amore̅ ex animo amoueas tuo, q̃, &c. Vbi obiurgantis est. Aliquando quoq; reclamantis est, aut contradicentis. Terent. in Hecyra, Meu̅ receptas filium ad te Pamphilum. B. ah. L. Sine dicam. vxorem hanc prius quàm duxit, vestru̅ amorem pertuli. Vbi Donatus, Ah, quod falsum est, reclamauit meretrix statim, & voluit contradicere, si permitteret senex. Et in Andria, Ah ne me obsecra. Vbi est abnegantis. Aliquando desiderij. Plaut. in Asinaria, Ah, quanto amplius valerem, si hic maneres. Priscianus docet ah dici per apocopen ab aha. Geminatur quoque aliquando, & est suspirantis. Plautus in Mil. Habe bonum animum. P A. ah ah. Cum venit in mentem mores vt mihi mutandi sient.

Sed à sine aspiratione, cum grauatur & producitur, est præpositio ablatiuo casui deseruiens, von) van) de.) ab ἀπὸ Græca præpositione remota vltima syllaba πο: qua præpositione ab quoq; deduci videtur, abiecta vltima litera p, & mutato π tenui in suam mediam b. Eadem ratio est de abs: quaru̅ trium eadem est significatio, hoc solo differentibus, quòd à nunquam coniungitur cum dictionibus incipientibus à vocali: ab verò cum omnibus ijs, & præterea cum l & r duabus liquidis, & i consonantis locum tenente: vt, ab lege, ab rege, ab Ioue (licet apud Liuium cum alijs quoq; co̅sonantibus coniunctum legatur) & abs cum t, & q: vt abs Tullio, abs quolibet. Quæcunq; igitur de à, eadem & de ab & abs, quãtum ad significationem attinet, dici & posse & debere est putandum.

Significat autem à motum à loco: vt, Redeo à villa, ab agro: venio ab Vrbe, ab Italia. Neque solum motu̅ à loco, sed etiã à tempore significat, & tum maximè declaratur per cum: vt, à paruo te noui, id est, cum paruus adhuc esses. Sic, Ab infantia te dilexi, cum dico, significo statim cu̅ inciperet infantia, coeptã esse meã dilectione̅. Similiter cum verbis passiuis significat personam agentem: vt, Victus est à Scipione, id est vicit eum Scipio. Interdum ponitur pro post, (μετὰ cum accusatiuo, & ἀπὸ) nach) na) apres.) Cicero de Senectute, Cuius à morte hic tertius & tricesimus est annus. hoc est, post cuius mortem. Plinius, Et virus equi à coitu statim collectum: hoc est statim post coitum. Sic dicimus, à partu, à funere, à commeatu: quod est, post partum, post funus, post commeatum. Suetonius in Cæsare, Plebs statim à funere ad domu̅ Bruti & Cassij cum facibus tetendit. hoc est, post celebratas exequias. Idem in Tyberio, A commeatu castra repetentes. Et à tergo, id est post tergum, retrò, ponè, (ὀπισθὲν, κατόπιν) hinderwertz) achter) par derriere.) Liuius 3. ab Vrbe, Neque hostium à tergo incursum vidit. Sic à somno: id est post somnum. & à rege secundus: quod est, post regem primus, nest) naest) apres.) Liuius, Si dignum, qui secundus à Romulo numeretur, crearitis. Quandoque significat de, von dem) vanden) de.) Terentius. A villa mercenarium vidi. Suetonius in Vesp. Alterum ad Iuniam Caluinam à gente Augusti pertinere dicebat. pro, de gente. Martialis, Ipsa protinus à via salutes. Et Cicero à Pausania Lentuli liberto audiui. quod alibi per de, sed actiuè enunciauit: vt de Philadelpho audies: id est, Philadelphus tibi dicet. Quandoque habet vim defensionis, & significat pro, (ὑπὲρ cum genitiuo.) fur) voer) pour.) Cicero in Bruto, Nec verò M. Cęlium prætereundum arbitror, quæcunque eius in exitu vel fortuna, vel mens fuit: qui quandiu authoritati meæ paruit, talis Tribunus plebis fuit, vt nemo co̅trà ciuium perditorum popularem turbulentamq́; dementiam à senatu, & à bonorum causa steterit constantius. Vbi quod à senatu, ait: & à causa bonorum, perinde est ac si dixisset, Pro partibus senatus & bonorum: hoc est, senatui studuerit, & fauerit, eumq́; tutatus fuerit. Idem pro Cluentio, Non modò dicendi à reo, sed ne surgendi quidem potestas fuit. quod est, Pro reo: hoc est. in gratiam & fauore̅ rei. Sic dicimus, à quęstionibus, à testibus, à voluntate: quę locutio creberrima est apud idoneos authores: quasi defensor quæstionum, testium, & voluntatis alterius.

Item in officijs & dignitatibus significandis plurimus eius vsus est, certis scilicet nominibus iunctæ: vt, à studijs dicitur esse, qui pro eruditione & doctrina sua præest studijs alicuius, puta principis. Ab epistolis, (ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν) eyn schreiber) een secretaris) vng secretaire.) qui pręest epistolis, siue vt eas accipiat, siue vt ad illas respondeat. A rationibus, eyn rechen meister oder schafner) een reke̅ meester oft rentmeester) qui nu̅c vulgò clericus,

siue magister computorum dicitur. Suetonius in Claudio, Super hos Polybiũ à studiis, Narcissum ab epistolis, & Pallantem à rationibus, quos decreto quoq; senatus non præmiis modò ingentibus, sed & quæstoriis, prętoriisq; ornamentis ornari libenter passus est. A libellus, (γραμματεὺς προεστὼς τῶν ἱκετηρίων) qui libellis supplicibus pręest. Sic à batis, qui præest mensuris, quiq; annonam mensuris diuidit. A caliculis, (ὁ πρὸς ταῖς κύλιξι) qui præest caliculis, quę sunt vasa potoria. A commentariis, qui præest commẽtariis: hoc est, qui in commentarium custodias refert, & veluti diarium custodiarum conficit. Hunc Asconius Pædianus cõmentariensem vocat. Hieronymus lib. 2. Reg. Iosaphat erat à commentariis. A manibus, (ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν γινόμενος) siue à manu, dicuntur scribæ, quorũ manu ad literas scribendas principes vti solent. Sueton. in Cęsare, Nunq̃ nocere sustinuit Philomenem à manu seruum. Idem in Vesp. Post vxoris excessum Cænidem Antonię libertam adamauit: & à manu dilectam quondam sibi reuocauit in contuberniũ. Hi alio nomine ad manum dicuntur. Cicero lib. 2. de Orat. Licinium seruum sibi Gracchus habuit ad manũ. Similiter amanuenses eos Suetonius alibi vocat. A memoria, (ὁ ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ βασιλέως) cuius officium est suggerere principi res obeundas, & quæ sint agenda in memoriam illius reuocare ex præscripto. A pedibus, vel à pedib. seruus, qui pedibus iter facit, nõ equo vehitur. Cicero ad Att. Nec vllam ob aliam caussam Pollicem seruum à pedibus Romã misi. Martialis: Cur nõ mensa tibi ponitur à pedibus? Idem ad pedes eos appellat, cum inquit, Ille retroflexus ad pedum turbam. Alibi, Lagœnam ad pedes replet. Et sciendum, A pedibus per omneis casus eadem terminatione dici. Rectè enim interrogaueris, Quid agunt à pedibus? Intelligitur enim ibi, serui à pedibus. Misi à pedibus: Dedi à pedibus meis. Hi etiam circumpedes vocantur. Vnde ait Agretius, Circumpedes sunt obsequia seruorum: antepedes, amicorũ. Cicero, Circumpedes autem homines formosos, & literatos, suos esse dicebat. A pugione dicitur, qui Principis pugionem gestat, eiq; semper præstò est. Lampridius in Com. Inter quos Libertinus, qui à pugione appellatus est. A punctis, qui præest reditui aquariorum, vt est apud Frontinum lib. 2. de Aquæ duct. A secreto, siue à secretis, (ὁ ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων) secretarius dicitur, qui ab ore principis imperia recipit diplomatum subscribendorũ, dictorumq;, quę in consilio selecto decerni solent. A voluptatibus, qui studium habet comminiscendi voluptates ad principẽ oblectandum. Vnde olim Xerxes edixit se præmium daturum ei, qui nouum voluptatis genus reperisset. Suetonius in Tyberio, Deniq; officium instituit à voluptatibus præposito equite Romano, T. Cesonio Prisco. Aliquando pro contra ponuntur. Verg. in Melibœo, Dum teneras defendo à frigore myrtos. hoc est, contra frigus.

frigus. Cicero pro Fonteio, A quo periculo defendite iudices ciuem fortem. Plinius lib. 20. cap. 17. Vestes quoque à tineis defendit.

Quandoq; ponuntur pro per, durch) doer) par). Plaut. in Rud. Ab se cantat cuia'sit. id est, per se, ac suo vnius testimonio. Idem in Bacchid. Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit. id est, per transennam. Quandoq; pro præter, siue contra: weder) tegen) contre.) vnde ab re, significat præter siue contra vtilitatem, aut sine vtilitate: cui contrariũ est è re, id est ad vtilitatem: vt è republica, id est commodo reip. κοινῇ συμφέρον. Plautus in Capt. Quiduis, dum ab re ne quid ores, faciam. id est, ne quid ores alienum ab honestis moribus, quod bonis moribus non conueniat: quasi tu dicas, præter, vel contra honestatem. Idem in Trin. Ab re consulit. id est frustra, vergibs) te vergeefs) en vain). Vnde ab re tua, pro contra commodum tuum, ἀσύμφορον. Siue à negotiis tuis domesticis, ἀπὸ τῶν σῶν. Terent. Heaut. Tantum'ne est ab re tua otii tibi, Aliena vt cures. Sæpius autem vsurpatur cum particula negatiua. Plaut. in Asin. Haud ab re aucupis. Plin. lib. 33. cap. 8. Id quod notasse haud ab re est. hoc est, non inutile, non alienum à proposito, vel non absurdum. Sueton. in Augusto, Non abs re fuerit subtexere, quæ ei prius quàm nasceretur, in ipso natali die deinceps euenerint. Liuius, Haud ab re duxi. A vel Ab, pro ĩnκα, siue ꝓ quòd pertinet ad. so vil als belangt) so veel alst aengaet) quãt il apertiẽt.) Cic. pro Rabirio, Quorum impunitas fuit non modo à iudicio, sed etiam à sermone. Idem ad Atticum, Sumus enim flagiosè imparati cum à militibus, tum à pecunia. Idem de Oratore, Hæc cum Crassus dixisset, parumper & ipse conticuit, & à cæteris silentium fuit. Pro, quod ad iudicium, ad milites, ad pecuniam, ad cęteros pertinet. Plaut. in Epidico, A morbo valui, ab animo æger fui. id est, quod ad morbum, quod ad animum pertinet. Idem in Curcul. Tam à me pudica est, quasi soror mea sit: pudica, inquit, est quod ad me attinet. Huc pertinẽt & hęc, Ab animo perit, Ab re perit, Ab animo otiosus, Ab ingenio improbus. Doleo ab animo, Doleo ab oculis, & similia apud Plautum ac Terentium: Accipiuntur etiã A, vel Ab, pro eo quod vulgò dicimus, De parte. von dem teil) van dien deele) dicelle part.) Plin. li. 33. Quod à sole fuit, in iis melius, quàm quod à terra. pro, versus solem: &, versus terram. Idem lib. 2. cap. 47. Sunt ergo bini in quatuor cœli partibus: ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Dicitur tamen & à parte, pro eodem. Plinius, lib. 13. cap. 15. Laudatissima à parte Aquilonis, aut cum spongiis.

A vel Ab, præterea cum ablatiuo personę, eleganter domicilium significat. von den hause) vanden huyse) a maison) vt A iudice venio: hoc est, à domo iudicis. Terent. in Andr. Vnde est? dic clare. MY. à vobis. id est, à domo vestra. Ibidem, Sed

Mysis ab ea egreditur. Sic à me, à milte, à Glycerio, apud eundem.

Ab eo, pro eius, (sein.) (syne.) des fiens.) Teren. in Eunuch. Adibo, atque ab eo gratiam hanc, quam video velle, inibo. Vbi Donatus, Hæc est elocutio, Gratiam ab eo inibo, pro, Eius gratiam merebor. Nam ab eo amat Terẽtius pro eius ponere: vt in Andria, Hæc primum animaduertenda ab eo iniuria est. id est, eius iniuria.

Sunt & aliæ harum præpositionũ significationes, cuiusmodi sunt, quæ sequuntur. Cęsar, Opportuno atque occulto loco à millibus passuum circiter duobus, Romanorũ aduentum expectabant. Pro interuallo duũm milliũ passuum, zwei tausent paß sin dar von) twee duysent passus van daer) a mille pas pres) Idẽ, Positis castris à millibus passuũ quindecim, auxilia Germanorum expectare cõstituit. Ab aliquo legare. Nach etvvars todt vermachen) na yemãts doot yet tot een testamẽt maken.) Cicero pro Cluentio, Itaque ei testamento legat grandem pecuniam à filio: à secundo hærede nihil legat. Subintellige tradendam. id est, A. Cluentius ita legat Oppiniaco grandem pecuniam, vt is eam non nisi à filio, si quis natus esset, accipere posset: vt scilicet ipsi Oppiniaco curæ esset salus filij, cum in ea tantum suum emolumentum positum intelligeret. Nam legata non valebant, si is à quo nominatim testamento relicta essent, hæres esse non potuisset. A lenone manu asserere, apud Plautum in Persa.

Hæc de significatione & vsu harũ præpositionũ à & ab, cęteris dictionibus appositarum: composita verò scias separationem significare & priuationem, solumque cum m & u consonante connecti, vt amouco, amens, auello: Ab, cum a d e f i l n o r, & u: vt, abactor, abduco, aberro, abfore, abiuro, ablacto, abnuo, abortior, abrogo, abundo (notantur aufero, & aufugio: in quibus b, euphoniæ caussa mutatur in u) & significat ferè priuationem, vt ab similis, non similis. Nonnunquam separationem, vt in ablacto, aufugio. Ponitur interdum pro extra, vt abduco. Et pro contra, vt abusus, contra vsum. Aliquando superflua est, vt apud Liuium, Flauius supplementum ab Roma abduxerat. Abs verò componitur cũ c q & t, vt abscondo, absque, abstineo. Significat quoque retractionem in partem posteriorem, sicut in abstraho: & aliquando priuationem, vt in abstemius, quasi fine temeto.

Abactores, (ἀπελάται) qui sint, quære in dictione Abigeus.

Abactus. a. um. ab abigor, gestolen, hingetreben) wechgedreuẽ met getvelt) emmener par force, ou par larecin.) vt, abacti greges, qui aut furto, aut per vim abducti sunt. Cicero 4. Verr. Præterea greges nobilissimarũ equarum abactos. Liuius 4 ab Vrbe, Exercitus in agrum Vcientem ac Faliscum ducti, prædæ abactæ hominum, pecorumque. Additur quandoque & ablatiuus furto. Plinius li. 8. ca. 51 Compertum agnita voce suarij, furto abactos, mersο nauigio inclinatione lateris vnius, remeasse. Abacta nox, pro, exacta. Verg. 8. Aen. Medio iam noctis abactæ Curriculo. Dicebantur etiam abacti (ἀπόδιοι) irs ampts beraubte hern) afgesette heeren) priuez de leur office.) authore Festo, magistratus qui coacti deposuerant imperium.

Abactus. us. ui. verbale, pro violenta expulsione, eyn gewaltige vertreibinge.) een ghewældighe wechdryuinghe) dechassement violent.) Plin. in Panegyrico, Quàm dissimilis nuper alterius principis transitus (si tamen transitus ille, non populatio fuit) cum abactus hospitum exerceret, omnia, atque dextra, læuaque perusta.

Abacus. pen. cor. à genitiuo Grȩco ἄβαξ, ἄβακος, significat propriè quod basim nõ habet: impropriè verò pro quacunque tabula siue assere accipitur, vt est coquorum tabula, super quam receptacula edulior ũ exponi solent. vulgo eyn annichte) een richte banck) vng buffet a boute viande.) item mensę id genus ex opere intestino ad exponenda omnis generis vasa factũ, quod nos eyn buffet, vel credẽtz tisch, Galli vng dressoir vocãt. Iuuen. Lectus erat Codro, procula minor, vrceoli sex, Ornamẽtum abaci: nec nõ & paruulus infra Cantharus. Est itẽ tabula calculatoria, in qua logistę numeros subinde deletiles, & mathematici suas lineas & figuras ducunt, eyn rechentafel, (schreibtisch) een rekentafel) la tablette sur laquelle on metoit six coupes.) Persius, Nec qui abaci numeros, & secto in puluere metas Scit risisse vafer. Vtitur eo in hac significatione & Apul. in Mag. Veteres mensam Pythagoricam appellabant. Vnde & pro ipsa supputandi peritia, quę Platoni λογιστική dicitur, vulgo poni solet. Inde quoque abaculi (ἀβάκια) diminutiue, pro calculis (vt Plinius intellexisse videtur lib. 36. cap. 26) quibus veteres in dispunctione supputationeque numerorũ vtebantur: qui mos hodieque apud omnes ferè gentes seruatur. Aliquãdo planicies è marmore vel structura ad sessum habilis hoc nomine appellatur: id quod vulgo quoque eyn banck, vng banc, dici putatur, corrupto vocabulo. Sunt præterea abaci, columnarum ornamenta, & tabulæ quadræ, quæ epistylijs imponuntur. de quo Vitruuius lib. 13. cap. 1.

Abalieno. as. are. penul. prod. (ἀπαλλοτριόω) ich entfrembde, entwende zũ einem fremden) ick vervremde, brenge tot vremden) aliener.) quod nostrum erat alienum facere: & de rebus mancipi dicitur, id est, quæ à nostro ad alterius dominium transire possunt. Cic. de lege Agr. Huiusmodi res commissa nemini est, vt agros vectigales Populi Romani abalienaret. Hinc abalienatio, id est (vt Cicero in Top. scribit) eius rei quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in iure cessio, inter quos ea iure ciuili fieri possunt. Ponitur etiam aliter pro separare, disiungere. absonderen) afscheyden) separer.) Plautus Mil. Istuc crucior, à viro me tali abalienarier. Et pro auertere. Terẽt. Heaut. Ita nos abalienauit. Cicero Att. 14. Sed totum

tum se à te abalienauit Dolabella. Abalienatus (ἀπηλλοτριωμένος) participium, entfreindt) ontvreemt) estrange.) quem quis à se remouerit. Cic. Att. 1. Sed mirandum in modum est animo abalienato. Idem in Verr. 6. Abalienati scelere istius à nobis omnes reges amicissimi, nationesque.

Abambulantes, abscedentes, authore Festo.

Abamita. tæ. pen. cor. soror abaui. meins vaters vater schwester) mijns groot vaders suster) la seur du pere de nostre bisayeul du coste de pere.)

Abana, pen. cor. fluuius Damasci, in radicibus Libani exortus, in Syriacum effunditur mare.

Abanec, penul. cor. cingulum sacerdotale (sicut docet Hieronymus) polymita arte ex cocco, purpura, hyacinthoque contextum, ita vt flores atque gemmæ in eo viderentur esse distinctæ.

Abania, pater gratus domino, vel pater gratificans Deum.

Abantis, huius Abantis, insula, quæ postea Euboea dicta est.

Abaphus, penult. cor. (ἄβαφος) ongeferbt, onghetunct) ongheverft) non teinct.) non tinctus, ab a priuatiua particula, & βάπτω tingo.

Abarimon, Scythiæ regio, in qua syluestres homines degunt, auersis post crura plantis: qui maximam habent velocitatem, passimque cum feris vagantur. Plinius lib. 7. cap. 2.

Abas. antis. (ἄβας. αντος.) per vnum b, nomen est Argiuorum regis proprium. Hic Lyncei ex Hypermnestra coniuge filius, homo bellicosus, & acerrimi ingenij fuit, & regnauit annis 23, vt inquit Eusebius. Fuit item. Troianus quidam nobilis, comes Aeneæ. Vergilius.

Abaster, vnus fuit ex equis Plutonis, quo significatur niger. Nam tribus fertur equis, vt est in fabulis: quorum primus Metheus dicitur, qui interpretatur obscurus. secundus Abaster: tertius Nonius: quod sonat tepens.

Abatos, penul. cor. insula in extremis Aegypti, in palude Memphitica posita: quòd ad illam propter limi & papyrorũ copiam difficilimus fit aditus, vbi primum Nilus magno fragore descendit, dicente Lucano li. 10. Hinc Abaton, quam nostra colit venerãda vetustas, Terra potens. Hoc nomine etiã vocatus est locus vltra Aegyptum & Aethiopas, iuxta paludem quam Stygem vocant. Dicitur autem ab α priuatiua particula, & βαίνω, id est, vado. Latini huiusmodi loca, ad quæ difficiles dantur accessus, inuia vocant, siue auia.

Abauunculus, abauiæ frater.) meins groszmůtter brůder) mijns grootmoeders broeder) le frere de la mere grande.

Abauus (ἀπόπαππος een vrãne) ons grootvaders vaders vader) le pere du bisayeul. penultima correpta, proaui pater: quòd non longè absit ab auo. Sic abauia (ἀπομάμμη) mater proaui.

Abba, per geminum b, (ἀββᾶ) Hebræa vel potius Syra dictio est, composita ex aleph & beth, in qua singulare quiddam est quod & patres libenter audiunt, & pueri primum sonare discunt. Paulus Rom. 8. hanc vocem exponit, Per quem, inquit, clamamus, Abba pater.

Abbarim, pen. cor. mons excelsus, diuidens terram Amon & Euphratis à terra promissionis cõtra Hierico, Iordanẽ vsque fluuium protendens radicem. Insignis est Mosi inclyti Iudæorum Ducis morte.

Abbas. bat. s. ab abba, collegij societatisque magister ac moderator. κοινοβιάρχης. eyn Abt) vng abbe) Quo etiam nomine significatur ipsa abbatis dignitas. Sunt qui vnico b scribant.

Abbatia. tiæ. eyn Abdye) vne abbie.) à recentioribus capitur tam pro abbatis dignitate, quàm pro loco in quo habitat abbas. Sed quoniam nimis malè sonat, Græcos imitatus, per τὸ scribere semper, Abbateia penultima longa.

Abbatissa, fœmininũ ab abbate. ἀρχιμανδρῖτις) eyn abtisse) een abdisse) vne abbesse.) Hieron. de Modo viuendi: Cum à semitis iustitię deuiat, ipsamet etiam abbatissa cognoscat.

Abdera, (ἄβδηρα, τὰ) penultima producta, vrbs Thraciæ, Democriti philosophi & Protagoræ sophistæ patria: quam Diomedis soror condidit, & à se cognominauit. De hac Ouidius, Aut te deuoueat certis Abdera diebus. Quidam autem autumant dici ab Abderito, Herculis delitijs, à Diomedis equis dilacerato & humato, cum pugnaret Hercules cum Diomede: ibique Abderam conditam ab Hercule. Hęc postea collapsa, Clazomene à Clazomenijs ex Asia venientibus (qui eam in maiorem formam redegerunt) vocata est. iuxta quam Bistonium stagnum fuisse dicitur, in quo cuncta natantia demerguntur, vnde nomen habet, à βυθίζω, neco, demergo. Sciendum ab Ephoro dici Abdera, numero plurali tantum, secundum abderon singulare. Est etiam Abdera nomen ciuitatis in Hispania.

Abderitæ, (ἀβδηρῖται) populi Thracię sunt: qui cum à muribus ac ranis vexarentur, coacti sunt natale solũ relinquere, & alias quærere sedeis. hos Cassander, sedibus in vltimis Macedoniæ partibus concessis, suscepit, pactione simul inita cum eis de pace, cum suam timebat inuasuros patriam.

Abdico. as. (ἀποκηρύττω) pen. cor. quasi longè dico, amoueo, repudio, reijcio, expello. Ich stosse aus, verwürffe, beraube, künde ab) Ick verstoote, verworpe, berooue, segge op) ie dechasse, ie iette hors de la maison, ie priue de l'esperance de la succession pour aucun messfaict.) apud Terent. in Andrię Periocha: Recusat nuptias, generum abdicat. Et pater abdicat filium, id est bonis & omni iure filij priuat, & quasi extra familiam eijcit: qui cum ab hęreditate tantum eum submouet, exhęredare dicitur. Sic abdicare magistratu aliquem, est abrogare alicui magistratũ, & eo priuare. Cicero 2. de Nat. Augures rem ad senatum, senatus vt abdicarent consules, abdicaueruntque. Sed abdicare se magistratu, (ἀπεῖναι τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐξόμνυσθαι, καὶ παραιτεῖσθαι τὴν ἀρχήν) est deponere magistratum, siue re-

relinquere. Ad eundem modũ dicimus abdicare se tutela, dictatura, libertate, & id genus similibus. Plin. quoq; li. 20. ca. 3. elegãter hoc verbo vsus est, Democritus, inquit, in totum rapum abdicauit in cibis. hoc est tollendum censuit, ex omni prorsus ciborum vsu sustulit : ἐξέβαλε τῆς διαίτης. Et libro 13. ca. 22. de thapsia, Nec corticem abdicant. pro non tollunt ex vsu medicinæ. Sic lib. 15. ca. 30 Laurus quidem manifesto abdicat ignes crepitu. id est reijcit, auersatur. Et libro 33. cap. 1. vtinam posset è vita in totum abdicari aurum. pro ex hominum vsu tolli. Ab hoc verbo ducitur verbale abdicatio, quæ opponitur adoptioni. Ita abdicatio magistratus, dictaturæ, &c. cum scilicet ipse magistratus, aut dictatura deponitur.

Abdico, pen. prod. cis. xi. ctum. augurale est verbũ, & significat reijcere, repudiare. Cic. lib. 1. de Diuin. Cumq; in quatuor partes vineam diuisisset, trisq; partes aues abdixissent, quarta parte quæ erat reliqua, in regiones distributa, mirabili magnitudine vnam, vt scriptum videmus, inuenit.

Abditum. ti. substantiuum, pro loco occulto, eyn verborgen plats) een secrete plaetse) lieu destourne & secret.) Plin. lib. 8. cap. 5. Nunquam nisi in abdito coëunt.

Abdo. dis. abdidi, abditum, ex ab & do, significat abscondo, occulto, obtego, retrudo, (κρύπτω) ich verbirge) ick verberghe) cacher, absconser. construitur autem modò cum accusatiuo, idq; dupliciter, vel cum præpositione. Cicero ad Att. 9. In Aegyptum nos abdemus. Idem Tuscul. 2. Audis ne hæc Amphiaraë sub terram abdite? Liuius ab Vrbe 2. Abdito intra vestem ferro. Vel sine præpositione. Cicero in Pis. Domum se abdidit. Terent. Hecy. Rus abdidit sese. Modò cum ablatiuo; atque id duobus modis. Vno cum præpositione. Liuius ab Vrbe 1. Se in suis quisque tectis abdiderunt. Idem, Cultrum quem sub veste abditum habebat, eum in corde defigit. Altero sine præpositione. Verg. Georg. 3. Hunc quoque vbi aut morbo grauis, aut iam segnior annis Deficit, abde domo, nec turpi ignosce senectæ. Apud Plautum in Pseud. cum exponitur, Ex conspectu heri sui si se abdiderunt, luxuriantur. Hinc abdite aduerbium, pro occulte, secreto, vt abdite latere, Cicero.

Abdomen, (ἦτρον, ἐπιγάστριον.) nieren feyste, (schmår) nierẽ smeer oft vet) isse ou croist la poix) penult. prod. significat pinguedinem quæ spinæ adhæret, & in qua renes iacent. Dictum quòd abditum sit. Iuuenal. Montani quoque venter adest abdomine tardus. Cornelius Cel. lib. 4. cap. 1. Ipsa autem ilia inter coxas & pubem in imo ventre posita sunt, à quibus ab pube abdomen sursum versus ad præcordia peruenit: ab exteriori parte, euidenti cute; ab interiori, leui membrana inclusum, quæ omento iungitur: πρόστομαιον autem à Græcis nominatur. Plin. lib. 11. cap. 37. Porcæ sumen optimum, si modò fœtus non hauserit, eiectitiæ deterrimum, antiqui abdomen vocabant. Translate ponitur prò vitio ventris ac gutturis, quam gulositatem vocant. Cic. pro Sestio, Libelli etiam pro vino oppignerabantur: manebat insaturabile abdomen: copiæ deficiebant.

Abdon, (ἀβδών) indeclinabile, nomen est proprium vnius è iudicibus Israël.

Abduco. cis. pen. prod. (ἀπάγω) Ich für hinweg) ick leide wech) emmener auec soy aucun par amour, ou par force.) à loco duco, alium alicunde mecum duco: cui contrarium est adducere. Abducimus autem sine vi, aut per vim. Sine vi. Terent. in Eunuc. Tum me conuiuam solum abducebat sibi. Cic. 2. de Fin. Maiores nostri ab aratro abduxerunt Cincinnatum illum, vt dictator esset. Per vim. Lactant. lib. 4. Postremo capti, abductiq; Babylonem, pœnas impietatis suæ graui seruitio penderunt. Curtius, Armentum omne abductum. Cic. Verr. 5. Omne instrumentum diripuit, familiam abduxit.

Aliquando apponitur vis vocabulum. vt abducere vi, Cic. abducere per vim. Liuius. Translate ponitur pro auertere, auocare, abstrahere, remouere. abzihen, abwendẽ) aftrecken, afkeeren) destourner, rappeller, emmener per force, esloinguer) Cic. Fam. 5. Me interea nec domesticus dolor, nec cuiusquã iniuria à Rep. abducet. Et Tuscul. 1. Magni est ingenij reuocare mentem à sensibus, & cogitationem à consuetudine abducere. Idem pro Flac. fide abducere dixit sine præpositione, pro reuocare à fide præstanda.

Abecedarius, qui per alphabetum aliquid ordinat. Augustinus in Psalm. Quod multò diligentius factum est, quàm nostri vel Latinè, vel Punicè (quos abecedarios vocant Psalmos) facere consueuerunt. Cælius libr. 14. cap. 28. & Bub. Pand.

Abellinæ, pen. prod. haselnüsz) hasennoten) noysette, aueline.) dictæ sunt auellanæ, ab Abellino Campaniæ oppido, vbi abundant.

Abemo, compositum ab ab, & emo: significat quasi adimo: quod dictum videtur pro abimo. Plaut. Abemito vestem. Festus, Abemito significat demito, vel auferto, emere enim dicebant antiqui pro accipere.

Abeo. is. abiui, vel abij, abitum. discedo, (ἀπέρχομαι.) Ich gehe hinweg.) Ick gae wech.) s'en aller, S'enpartir.) Liuius libr. 1. Hæc locutus, sublimis abijt. Terent. in Eunuc. Heus Demea, rogat frater ne abeas longius. Abi quoque dicimus, quasi hærenti morantiq;. Idem Andr. Vos isthæc intrò auferte. abite. Aliquando abire dicitur, quod nos paulatim deserit, παρέρχεσθαι. Terent. Adel. Menses abierunt decem. id est effluxerunt. Aliquando pro euanescere, sedari, cessare, præterire. Idem in Andr. Mirabar hoc si sic abiret. Interdum pro dilabi. Cicero Att. 11. In quos enim sumptus abeunt fructus prædiorum? Denotat

etiam motum ad quem, quod est ire: quamuis & motum de quo inclusum abeat, vt Quò abijt? Habet alios quoque loquendi elegantes modos. Plin. lib. 3. cap. 34. Bello sociali oppidum deleuit, quod nunc in villas abijt. Liu. ab Vr. 2. Telo extracto præceps Fabius in vulnus abijt. id est pronus tendit in vulnus. Idem, Ne in ora hominum pro ludibrio abiret. id est ne ab omnibus rideretur, ne vulgi fabula fieret. Terent. Adel. Patrissas, abi, virum te iudico. Vbi (inquit Don) blandientis est verbum, quemadmodum ad eos dicere solemus, qui iam compotes suorum votorum sunt facti. Idem in Phorm. Præsens quod fuerat malum in diem abijt. id est in aliud tempus dilatum est. Abitur impersonaliter posuit. Plautus Mer. Hinc abitur, & abitio (ἀποχώρησις) pro discessu. Terent. Heaut. Propter eam hæc turba atque abitio venit.

Aberceo. ces. (ἀπείργω) ich treibe hinweg.) ick iaghe wech.) ie dechasse.) ex ab & arceo, significat pro hibeo. Plautus, Atque eam aberceat domo.

Aberro. ras. (ἀφαμαρτάνω) ich tritte weit ab, oder irre fast, fále) ick dole seere, faelgere seere) S'esgarer, se desuoyer.) valde erro, longè digredior. Lactant. libr. 4. A quo hi duo riui si aberrauerint, arescant necesse est. Cic. libr. 5. Tusc. Quæst. Sed redeat vnde aberrauit oratio. Plin. Iunior libr. 4. A qua rogo vt artificem quem elegeris, ne in melius quidem sinas aberrare. id est, ab illo exemplari discedere, etiamsi melius facturus sit. Inde aberratio, profugium. Cic. Cassio: Veruntamen aliam aberrationem à molestijs non habemus.

Aberunco. as. componitur ex duabus præpositionibus, scilicet è cum runco, & ab cum erunco. Runcare vero est vellere. Nam propriè de herbis dicitur, cum euelluntur. (ἐκβοτανίζειν.) aus zihen, aus rupffen.) wttrecken wtplucken.) sarcler la terre.) Col. libr. 2. Frequenter tamen exigunt sarritionem, & runcationem, vt herbis liberentur. Erunco, similiter. Idem de medic. Cum seueris eam, sæpius irrigato. paucos deinde post dies vbi cœperit fruticare, omneis alterius generis herbas eruncato. Aberunco autem per translationem Cic. de Finib. posuit pro auerto, depello, euerto: Dij malint meliora, atque vtinam amentiam aberuncassent meam.

Abfore, (ἀπέσεσθαι) pen. cor. significat abfuturum esse, von fein werden) absent oft niet tegenwoordich sijn.) estre absent.) Quæ duo per b scribuntur, nec si per geminū ff scriberentur, composita quis crederet ex ad, quæ oppositum significarent. Nam vt illa non futurum dicunt, cum ab tempus denegent: sic ista cum ad, venturum tempus designant. Ouid. Esse quoque in fatis reminiscitur affore tempus. Licet Statius lib. 1. Thebaidos accipere videatur in significatione præsentis: Sensit manifesto numine ductos Affore, quos nexis ambagibus augur Apollo. Sic abforem, pro abessem: afforem, pro adessem. Verg. Atque vtinam rex ipse Noto compulsus eodem Afforet Aeneas. De alijs à fore compositis, vide in dictione Forem.

Abgrego. gas. (ἀφορίζω) ich scheyde von dem hauffen.) ick deele oft scheyde vanden hoop.) separer du tropeau, emmener hors du tropeau.) penult. cor. ab grege duco, vel ex pluribus gregibus parteis subduco. Huic contrarium est adgrego, quod est addo, & quasi in gregem duco. Disgrego verò, & segrego, pro disiungo poni solent: quibus contrarium est congrego.

Abhinc. (ἤδη, vt τρίτον ἤδη ἔτος, abhinc triennium) vna pars, & cum accusatiuo significat antehac. Terent. in Andr. Interea mulier quædam abhinc triennium Ex Andro commigrauit huic viciniæ. Sic dicimus, Abhinc decem annos, pro ante decem annos. vor zehen iar.) voer tien iaren.) de puis dix ans en ça. Aliquando ponitur cum ablatiuo. Cicero Att. lib. 12. Quod pro Cornificio me abhinc annis amplius 25 spopondisse dicit Flauius.

Abhorreo. res. rui. (μυσάττομαι, ἀπαλλάττομαι) aspernor, fugio, dissentio, discrepo, remotus sum à re aliqua, ich scheuhe, förchte.) ick schouwe, vreese.) auoir cure, hayr.) & modo cum accusatiuo, modo cum ablatiuo iungitur. cum accusatiuo. Sueton. de Aug. Nam pumillos atque distortos, & omnes generis eiusdem, vt ludibria naturæ malique omnis abhorruit. Liuius 4. ab Vrbe, Eodem anno Posthumia virgo Vestalis, de incestu causam dixit, crimini obnoxia ob suspicionem propter cultum amœniorem, ingeniumque liberius, quàm virginem decet, parum abhorrens famam. Cum ablatiuo mediante præpositione à. Terent. Hecy. Nam omnino abhorrere animū huic video à nuptijs. Sic, abhorrere ab re vxoria, apud eundem in Andria. Et apud Cice. de Fato sine præpositione, Alij talibus vitijs abhorreant. Sciendum tamen, quòd cum accusatiuo iungitur, in simili ferè significatione sumitur, qua horreo: tunc enim quasi rem proximam audire vel aspicere pertimescimus execramurque. Cum verò ablatiuo, tunc procul nos esse ab eo quod non placet, vel quod refugimus, demonstramus: vt si dixero, Hanc rem abhorreo, significat execror & pati nequeo: Abhorreo ab hac re: id est, alienus factus sum, vel procul esse volo. A multis enim procul esse volumus, vt à rebus venereis, licet nostris sensibus plerunque odiosæ non sint: sed animi mode ratione ab illis abesse studemus, ne nobis officiat. L. Valla lib. 5. cap. 104. scribit hoc verbum semper construi cum ablatiuo: sed fortasse decepit eum ab præpositio, quæ ablatiuum exigere videtur. Sed si hoc in plerisque verbis fiat, non tamen omnibus: sicut in aboleo, abluo, & huiusce modi: quæ accusatiuum, non ablatiuum postulant. Ponitur interdum absolute. Ambrosius Offic. lib. 1. cap. 8. Legimus officium dici à nobis posse, nec ratio ipsa abhorret; quandoquidē ab efficiendo di-

dictū putamus, quasi efficium. Cic. pro Clu. Oēs aspernabantur, oēs abhorrebāt, omnes vt immanem ac perniciosam bestiam pestemq́; fugiebant.

Abhorresco, (ἐκπλήττομαι) auoir horreur ou crainte, valde timeo, seu in horrorem abeo, & quasi videre non patior. Lactantius de Ira, Quem terra contremiscit, cœlumq́; & mare, & latebræ Tartareæ, & dæmones abhorrescunt.

Abhortor, pro exhortor, siue potius dehortor. ich wederrate.) ick ontrade.) ie deshorte.)

Abiecto. tas. (ἀπορρίπτω) frequentatiuum, significat frequenter abijcio.

Abiegnus. a. um. (ἐλάτινοι) dänne.) dennen.) de sapin.) quod est materiatum ex abiete: vt Abiegnæ mensæ. Col. lib. 12. cap. 43. Quidam eadem ratione arida populnea, vel abiegna scobe virides vuas custodiunt.

Abies. etis. pen. cor. fœminini gen. arbor, Vulgò ein dann) een dennen boom) sapin.) dicta quòd præ cæteris arboribus longè eat. Est enim altissima re ctissimaq́;: cuius pars inferior enodis, sapinus vocatur, superior vero nodosa duriorq́;, susterna, vt Plinius scribit lib. 16. cap. 39. Præcipua dos est crispantibus, & intorto quodam discursu venarum pretiosis. Alij hanc Gallicam vocant, propter candorem. Huius diminutiuum est abiecula. Græcè dicitur ἐλάτη, forsan ab ἐλάω, impello, produco, prolongo.

Abietarius, faber lignarius: ab abietibus & alijs lignorum generibus, vt apud Exodum, Faciant opera abietarij. Hi etiā materiarij dicuntur à materia, (τέκτονες.) zimmerman.) timmerman.) charpentier.) cuius nomine ligna quę ad ædificandum fulciendumq́; necessaria sunt, intelligenda esse declarat Iureconsultus. Festus pro denominatiuo vsurpat, vt abietaria negotia, quam nunc materiam dicimus, videlicet ab abietibus coëmendis: & abietarius negotiator.

Abigeatus. tus. ipse abigendi actus, siue crimen abactionis. vich dieberei.) veedieuerie.) larrecin ordinaire de bestial.) Marcellus lib. 47. Digest. Abigeatus, crimen publici iudicij non est, quia furtum magis est.

Abigeus, pen. cor. (ἐλατὴρ βοῶν Homer.) eyn vich dieb.) een vee dief.) lairon ordinaire de bestial.) ab abigo dicitur (vt author est Vlpianus) qui pecora de pascuis, vel ex armentis subtrahit, & quodammodo deprędatur, & abigendi studium quasi artem exercet, equos de armētis, vel oueis de gregibus abducens. Cæterum si quis ouem oberrantem, vel equos in solitudine relictos abduxit, non est abigeus, sed fur potius. Scribit & Claudius, Quantitas discernit furem ab abigeo. qui enim vnam suem surripuerit, vt fur coërcebitur: qui gregem, vt abigeus. Quem Vlpian. abigeum appellat, Apuleius eum abactorem vocat.

Abigo. gis. (ἀπελαύνω) ich treib hinweg) ic stouwe oft dryue wech) ie chasse.) pen. cor. ex ab & ago: propriè est pecus aut greges abducere, siue vi id fiat, siue dolo. Liuius, Herculem in ea loca, Geryone interempto, boues mira specie abegisse ferunt. Aliquando ponitur simpliciter ꝑ agere, siue propellere, vt fit cum boues in pascua mittuntur. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 1. Itaq; greges ouium longius abiguntur ex Apulia in Samnium ęstiuatum. Dicitur & de hominibus. Plaut. Abigam ego iam illum aduenientem ab ædibus. Et de alijs, quæ vt odiosa & molesta domnosáq; fugamus, ἀπείργειν. Cic. Tuscul. 1. Proijci se iussit inhumatum. Tum amici: Volucribꝰ ne & feris? Minimè verò, inquit, sed bacillum prope me, quo abigam, ponitote. Idem de Orat. 1. Puer abige muscas. Martialis lib. 10. Abigatq; moto noxias aues panno. Secundum hanc rationem transfertur interdum ad res incorporeas: vt, abigere fastidium, lassitudinem, & id genus, ꝑ expellere. Leo papa: Abigatur propere terrenarum caligo rationum. Huic simile est amoueo, sed mitius. Plautus, Amoui à foribus maximam molestiam.

Abijcio. cis. pen. cor. & per geminum i, quia mutatur a in i, quæ tamen in præterito conuertitur in e. Est autem abijcere proijcere: hoc est à se longè iacere, (προΐεσθαι, προβάλλειν, ἀπορρίπτειν.) ich wirff hin, oder von mir, ich verachte.) ick worpe wech, oft van my, ick verachte.) iecter par desdaing, ou par despit, ou oultrement.) Valer. lib. 1. Cum prælium nauale committere vellet, auspiciáq; more maiorum petijsset, & pullarius non exire pullos cauea nuntiasset, abijci eos in mare iussit, dicens, Quia esse nolunt, bibant. Cic. Tusc. 1. E muro se in mare abiecisse. Idem de Orat. 1. Quod ille durissimis pedibus fecit, vt se abijceret in herbam. Plin. li. 21. ca. 13. Qui edère, abijciunt se humi, refrigerationem quærentes. Est etiam hoc verbum aliquando humilis & contempti supplicis'ue. Cic. Att. 8. Non sum veritus, ne viderer assentari, cui tali in re libenter me ad pedes abiecissem. Idem pro Mil. Ego me plurimis pro te supplicem abieci. Sic & abijcior, pro inter viles existimor, ἀπολείπομαι. Transfertur aliquando ad res animi, & ꝑ deponere ponitur, & expellere, amouere: vt abijcere curam, abijcere amorem: & abijcere spem verzweiflen, verzagen.) vertwyfelen.) perdre son esperance.) siue animum, quod est deijcere ac deprimere, & penè desperare. Hinc abiectus, a. um. id est iacens, summissus, cōtemptus, afflictus, ἀπερριμμένος, καταβεβλημένος. Et abiectio verbale: abiectè aduerbium pro contemptim.

Abintegro, (ἐκ δευτέρου) von neüwem, wederumb.) de nouueau, de rechef.) penult. naturaliter cor. significat denuo: quasi res perfecta rursus inchoētur. Verg. Eclo. 4. Magnus ab integro seclorum nascitur ordo. Cicero 3. Verr. Vtrum existimatis minus operis esse, vnam columnā efficere ab integro nouam, nullo lapide rediuiuo, an quatuor illas reponere?

Abintestato, (ἀδιαθέτως) on testament.) sonder testament.) intestat, sans testament.) aduerbium,

significat sine testamento: vt, hic abintestatò decessit,(μὴ διαθέμενος.)

Abiudico.as.penul.cor. significat rem de qua controuersia est, per iudicium aufero, alieno'ue, ἀποδικάζω. ich spriche ab, entfrembde mit recht, oder durchs gericht.) ick wijse af met recht.) oster a aucun quelque chose par sentence, l'en priuer par iustice.) vnde ager abiudicatus ab Liuio dictus, quem Romani per iniquũ iudiciũ interceperant eripuerántq;. Cice.in Verr.act.2. Nulla res, cuiquam tam patria atq; auita fuit, quę non imperio istius abiudicaretur. Ponitur aliquando extra forum, pro repudiare siue reijcere. Cicero de Orat.lib.2. Vbi plus mali quàm boni reperio, id totum abiudico, atque reijcio,

Abiugo.gas. pen cor. propriè à iugo remoueo: ich entioche, ich mache ledig des iochs) ic onlaste van den iock) desaccoupler.) vt, Abiugare bouem, hoc est, à pari disiungere. Sed per translationem significat separare, alienare, ἀποχωρίζειν. Pacuuius, Quę res te ab stabulis abiugat, certum est loqui, Huic contrarium est adiugo, de quo infrà.

Abiungo. gis.) ἀποζεύγνυμι) separo. ich sündere von eyn andere.) ick scheyde vanden anderen.) desioindre, separer,) Vergil. libr. 3. Geor. It tristis arator, Mœrentem abiungens fraterna cæde iuuencum. Cicero ad Att. Quòd se ab hoc refractoriolo iudiciali dicendi genere abiunxerit. hoc est, se disiunxerit. Huic contrarium est adiungo.

Abiurasso, antiquum verbum, pro abiuro. Plaut.in Persa, Nec metuo quibus credidi hodie, ne quis abiurasset mihi.

Abiuro.ras.pen.prod, significat rem mihi creditam periurio nego, ἀπομόω, ἀπόμνυμι, ἀπόμνυμαι. ich leügne mit eydschwůr) ick luechene met eenen eedt, ontsweere.) renier auec serment.) Plaut.in Curc. Qui abiurant, si quid creditum est. Cicero ad Att. lib.1. Tulliola nostra, delitiæ nostræ, tuum munusculum flagitat, & me sponsorem appellat: mihi autem abiurare certius est, quàm dependere. Est etiam abiurare, contra ius aliquid tenere. Verg. lib.8. Abstractæ'q; boues, abiuratæ'q; rapinæ Cœlo ostenduntur.

Ablacto.ctas.) ἀπογαλακτίζω) à lacte remoueo. ich entwene von der milch.) Vergilius dixit, à lacte depello: & Varro, à mamma disiungo.

Ablaqueo, queas. à laqueis expedio. ich lösz von stricken.) ick ontstricke, verlosse vanden strick.) deschausser vng arbre, ou vng sep de vigne.) Sed in frequentiori vsu significat, quod vulgò dicitur discalcio, ἐκζωσμῶ: quod fit cum circum arbores fodimus terram, & radices superiores recidimus, vt magis fructificent. Colum. lib. 3. Vinea vetus neq; ablaqueanda est, ne radices quas in summo habet inarescant: neq; aranda, ne radices abrumpantur. Palladius, Ianuario mēse locis temperatis ablaqueādæ sunt vites: quod Itali excodicare appellant. id est, circa vitis codicem dolabra terram diligenter aperire, vt Solis teporibus & imbribus prouocentur. Hinc ablaqueatio, ipse actus ablaqueandi. Plinius lib. 12. cap. 15. Myrrha gaudet rastris & ablaqueationibus.

Ablatiuus casus, Grammaticis dicitur, qui sextus est casus apud Latinos. Quandoque pro genitiuo ponitur. Vergilius, Illa ferax oleo est. Quandoque pro datiuo. Cicero, Honesta bonis viris non occulta cernuntur. id est, à bonis viris. Et pro accusatiuo: vt, Gratior est pulchro veniens in corpore virtus. Priscianus sub finem lib. 5. Val. lib. 2. cap.1.& 6.

Ablegmina, partes erant extorum quæ dijs immolabantur. Festus.

Ablego.gas.pen.prod.inde aliquò mitto. ἀποπέμπω ἀποσέλλω. ich schick hinwåg) ick seynde wech, ick verseynde.) se deffaire & despecher de quelqun, & l'enuoyer.) Liuius lib.1. Pueros venatum ablegauit. Dicitur & de animalibus. Col.lib.7. Itaq; cũ ablegabũtur, in ea loca perducenda erunt, quibus nullum impascitur pecus. Vnde ablegatio, verbale. Cic.1.de Leg. Ablegationem aliquam nimirum ista oratio postulat.

Ablepsia,(ἀβλεψία) Latinè cęcitas & inconsiderātia: ab ἀ priuatiua, & βλέπω video. Suet. in Claudio, Inter cętera in eo mirati sunt homines, & obliuionem, & inconsiderantiam, vel vt Græcè dicam, μετεωρίαν καὶ ἀβλεψίαν.

Abligurio.ris.penul.cor.liguriendo absumo, κατασλιχνεύω. ich verschlemme, verthů.) ick verslampampe, verdoe.) despendre par friandize. Terent. in Eunuch. Itidem patria qui abligurierat bona. id.est, suauibus escis consumpserat. Donatus.

Abloco.as.pen.cor.idem quod locare, verbum rarissimũ. ich lehe hinweg vmb zinsse) ick verhuere) bailer a louage.) Suet.in Vitel.cap.7. Satis constat exituro viaticum defuisse, tanta egestate rei familiaris, vt vxore & liberis, quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis, domum in reliquam partem anni ablocaret.

Abludo, cui opponitur alludo. ich bin vngleich, oder vnterscheyden) ick ben ongelijck) ie resemble mal. Horat.2.Ser. Hæc à te non multum abludit imago. id est, Hoc exemplum non multum dissimile est tuis moribus.

Abluo.luis. (ἀπονίπτω.) ich wåsche ab, ich reynige.) ick wassche af, ick reynige) lauer et nettoyer. vide in dictione Lauo. Abluere somnia quid sit, vide Cælium Lactant. libr.14. cap.49. Aristophanes, ὄνειρον ἀποκλύζειν dixit. Hinc ablutio, verbale. Macrobius Saturn. libr.3. cap.1. Constat dijs superis sacra facturum, corporis ablutione purgari.

Abluuium, (κατακλυσμός) vniuersalis inundatio. vide Gellium lib. 16. cap.7.

Abmatertera, pen. cor. soror abauiæ. die schwester vō der grosmutter.) des grootmoeders suster.) la seur de la mere grād de nostre pere ou mere grād

Abmitto, verbum rarissimum, idem quod mitto. Plautus in Trucul. Dic ob hæc dona quæ abmiserit, me illum amare plurimum omniū hominum.

Ab-

Abneco. as. are. idem quod suum simplex. dôden.) dooden.) tuer.) Plaut. in Trucul. Neque sibi persuaderes, vt abortioni operam daret, puerumq; rite abnecaret.

Abnego. gas. pen. cor. nego quod maxime profiteri debeo, ἀπαρνέομαι, ich verleygne, ick verluechene) ie refuse.) vt fidem, pietatem, & huiusmodi, quod vulgò denegare dicitur. Lactantius lib. 5. Nec enim poterant retinere pietatem, qui communem omnium patrem Deum, tanquam prodigi, atq; rebelles liberi abnegassent. Sic abnegare deposita, aut promissa. Item Denego, quod à me dono aut commodatò petitur, ich schlach ab, ich versag) ic ontsegge, weygere.) ie denie.

Abnepos, pen. cor. filius pronepotis, quasi seiunctus à nepote, ἀπέγγονος. der drit änckel) die derde neue) le tiers nepueu.) Est enim inter ipsum & nepotem pronepos. Sic abneptis, proneptis filia.

Abnodo, idem quod enodo: id est, arbores & vites nodis repurgo. ich entknupffe, losknuff) ick ontcnoope, ontbinde) esburger et oster les nouds des arbres.) Columella lib. 4. ca. 24. Hunc ergo tanquam æmulum diligenter iidem amputant & abnodant, priusquam corroboretur.

Abnormis. (ἄμετρος) sine norma. Horatius lib. 2. Serm. Rusticus abnormis sapiens.

Abnuo. nuis. nui. nutum. ex ab & nuo: & est signo capitis aliquid semel nego, ἀνανεύω. ich schlage ab, widdere, deütte mit dem haupt.) ick weyghere, schudde metten hoofde, in een teecken van weygeren.) hocher la teste et en ce faisant monstrer signe de non vouloir quelque chose.) quamuis & oculis, & manibus, vel etiam verbo id fieri possit, & simpliciter pro negare, siue recusare ponatur.

Nuere enim apud veteres pro velle ponebatur. Vnde nutus: & numen, quod est Dei nutus, hoc est imperium & potestas. Vergilius, Meo sine numine venti Audetis. Nutus vero significat quod fit oculis, vel capite, vel manib. Idem, Annuit, & totū nutu tremefecit Olympum. Ponitur & pro voluntate, quæ ex huiusmodi signo declaratur, siue affirmando, siue negando. Liuius, Sub vmbra Scipionis ciuitatē dominam orbis terrarum latere, nutus eius pro decretis patrū, pro populi iussis esse. Plin. li. 1. Epist. docet nutum dici, quādo annuimus: renutū quando recusamus. sic enim ait, nam ego quoque simili nutu ac renutu respondere voto tuo possum. Suetonius verò in Vespasiano nutum accipit pro renutu, cum ait. Adulescentulum fragrantem vnguento, cum pro impetrata præfectura gratias ageret, nutu aspernatus, voce etiā grauissima increpuit, Maluissem alium oboluisses, literasq; reuocauit. A nuo fit nuto. tas. (νευστάζω) frequentatiuum, qđ est sæpe capite huiuscemodi signū facio.

Translate aliquādo ponitur pro moueri, & quasi ruinam minari, dictum à motu capitis, quod inclinando affirmare, & concutiendo, negare solemus. Vnde nutare ædificia dicimus, cum male solidata ruinam minitantur. Transfertur etiam ad animū, & pro titubare: id est dubitare, in quam partem vertendum sit, accipitur. Inde abnuto, penultima producta, frequentatiuū, quod est sæpe signo capitis abnuentis quippiā nego. Plautus in Capt. Quid mihi abnutas? Cicero. 3. de Orat. Quidnam est obsecro? quid te adiri abnutas? Cōtraria huic verbo abnuo, sunt nuo, & annuo, pro assentior, & nutu assensum præsto, faueo. Innuo, signo aliquo voluntatem meā ostendo, siue affirmem, siue negem aliquid. Terēt. Nihil, nisi abiens mihi innuit. Renuo, refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare, hoc interesse scribit: quód nutare capitis sit, inclinando, aut in gyrum mouendo: nuere, narium, vel labiorum: nictare, oculorum: patefaciendo eos, aut claudendo, vel vtrunq;, vel alterum. Plaut. in Asin. Nec illa vlli homini nutet, nictet, annuat: hoc est, nec capite signum faciat, nec facienti assentiatur, nec oculis quicquam indicet.

Aboleo, penultima correpta, leui, vel lui. letum, vel litum. significat casso, tollo, deleo, oblitero, quasi vt ne odor quidem eius relinquatur ἀφανίζω. ich dilge ausz, mach zů neüte.) ick doe wt, ick doe te niet.) abolir, mettre a neant.) Plinius libr. 28. cap. 9. Crebrò postea coquitur, donec omnis aboleatur odor. Lactantius lib. 1. Decretum est, vt hi libri abolerentur. Sic abolere magistratum, leges, &c. pro abrogare. Et Verg. 4. Aeneid. Abolere nefandi Cuncta viri monumenta iubet. Vnde abolitio, verbale. Quintil. lib. 9. cap. 2. Aduersus tyrannum, qui sub pacto abolitionis damnationē deposuerat, agit competitor.

Abolesco, (ἀφανίζομαι) ad nihilum redigor. ich vergehe, wird zů neüte.) ick vergae, come te niet) de uenir a neant.) Col. lib. 4. Eademq; nec imbribus putrescit, nec siccitatibus abolescit.

Abolla, vestis senatoria, quasi abulla: quod vndiq; sit bullata. Alij accipiūt pro veste confecta duplici panno, qualis scholastica apud nos, & apud Græcos diplois. Quandoq; pro veste militari sumitur, vt est apud Iuuenalem, Noscit cui dederat Tyriam Crispinus abollam. Videtur etiam fuisse vestis philosophica. Martialis de quodam Cynico, Cum baculo peraq; senem, cui cana putrisq; Stat coma, & in pectus sordida barba cadit, Cætera quem nudi tegit vxor abolla grabate.

Abominor. aris. penult. cor. ex ab & ominor, est execrari, fastidire, & quasi pro malo omine habere, βδελύττομαι. ich hab eyn abscheüwē, ich verflůche mir, grewelt) ick ysschroome, vmaledye, my gruwelt) detester, auoir en horreur, auoir en abominatiō.) Pli. Abominamur recedēte aliquo ab epulis simul verri solū. Idē lib. 28. ca. 2. Incēdio inter epulas nominato, aquam sub mensa profundi abominamur. Vnde abominandus, detestatione dignus. Plinius lib. 22. cap. 4 Eadem vocatur obsidionalis, liberatis obsidione, abominandoq; exitio totis castris.

Aborigines, penult. corr. appellati sunt populi antiquissimi, qui primi tenuerunt agrum populi Romani: sic dicti, quòd primi visi sint tanquam edi-

editi sine patribus, quasi sine origine: aut quòd ex varia gentium colluuione mixti erant. Hi postea aduentu Aeneæ Phrygibus iuncti, Latini vno nomine appellati sunt. Liuius, Ibi egressi Troiani, vt quibus ab immenso propè errore nihil præter arma, & naues superesset, cum prædam ex agris agerent. Latinus rex Aboriginesque, qui cum ea loca tenebant, ad arcendam vim aduenarum, armati ex vrbe atque agris concurrunt. Possunt tamen & aliarum vrbium primi cultores aborigines dici, ac si sint terra geniti, homines à principio ibi commorantes. Græcè πρωτογονοι, id est, à quibus initium habet natio aliqua: ἐγχώριοι, id est indigenæ vocantur: quo vocabulo Ambrosius lib. Hexamer. quinto vtitur.

Aborior. reris, vel riris. abortiuum facio, ἐξαμβλόω, ἐκτιτρώσκω. ich gebiere eyn vnzettighe frucht, ich wird vnzeitig gheboren.) ick brenge een onghetydighe vrucht voort, ick worde onghetydelijck gheboren.) estre ne deuant terme, estre auorte.) Varro, Vinum quod ibi natum sit in quodam loco, si prægnans biberit, fieri vt aboriatur. Atque vel absolute accipitur: vel actiue vt de matre intelligatur: vel passiue, vt de fœtu, quemadmodum apud Gellium lib. 12. cap. 1. Quod quidem eadem vecordia, qua quibusdam commentitijs fraudibus nituntur, vt fœtus quoque ipsi in corpore suo concepti aboriantur. id est ante maturum partum eijciantur. Hinc abortus. ta. tum. & abortus. tus. dictus quòd non sit tempestiuè ortus. Plinius, Extat in monumentis medicorum, & quibus talia consectari curæ fuit, vno abortu XII edita puerperia. Aborior etiam (vt Nonius vult) aborsum facit (quod tamen ab abordior magis est) & hanc inter abortum & aborsum ponit differentiam, vt aborsus ille sit, qui est in primis mensibus, cum conceptui exordium factum est: abortus vero, prope tempus pariendi. tunc enim moritur, quod nascitur. Differt etiam abortus ab eiectione, quòd hæc grandioris fœtus sit: Abortus intra quadragesimum diem contingat.

Abortio. onis. (ἄμβλωσις, ἐκτρωσμός) idem quod abortiuum. eyn bieringhe eyns vnzeitlinghe missgeburts.) een voortbrenghinghe eender misdracht) auortement.) Gell. lib. 3. cum abortio quibusdam nō partus videretur intempestiuitas. Cicero pro Cluentio. Quæ pecunia mulieri legata erat à filio, si natus esset, eam præsentem Oppiniacus non debitam mulieri soluit: si hæc solutio legatorum, & non merces abortionis appellanda est.

Abortio. tis. tiui. immaturum fœtum edo. ich ghebier eyn vnzeitling, oder misgheburt) ick bare een misdracht) ie auorte.) Plin. lib. 8. cap. 51. Implentur vno coitu, qui & geminatur propter facilitatem abortiendi. Est & abortior verbum deponens.

Abortium, idem quod abortus. Hieronymus, Dum crebris abortijs, & experta fœcunditate conceptum, &c.

Abortiuus. ua. uum. penultima prod. quod abortum facere potest, ἐκτρωματικός. das eyn vnzeitling gebiert) dat een onghetydige vrucht voort brengt.) auorton.) Plinius, Oscitatio quidem in enixu letalis est, sicut sternuisse à coitu abortiuum. Idem lib. 14. cap. 18. Aegyptus & ecbolimam habet abortiuos facientem. Subaudi fœtus.

Aborto. tas. sicut abortio. tis. id est abortum facio. Firmicus lib. 6. Math. Abortauit filios geminos. Var. 2. de Re rust. cap. 4. Ne dum exilire velit, prægnans abortet.

Abpatruus, Propatruus, & Patruus maximus, idem sunt: id est, pater abaui & proaui. die brôder von ons grossuatters grossuater.) die broeder ons grootuaders, grootuader) le fere du pere grand de nostre pere grand.

Abra, abræ, vox Græca est, quæ ancillam adolescentiorem significat.

Abrado. dis. pen. prod. radendo tollo, derado. Ich schâre, oder schabe ab) ich schâre oft schaue af) racler, ratisser.) Plinius lib. 6. cap. 20. Barba abradi me præterquam in superiore labro. Cicero pro Rosc. Abrasa supercilia. Col. lib. 3. Arida & vetera quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito. Translate ponitur pro extorquere, exprimere, siue per vim quasi radendo auferre. Terent. Phorm. Alijs aliunde est periculum, vnde aliquid abradi potest. Cic. pro Cecin. Posteaquam videt nihil se ab A. Cecinna posse litium terrore abradere.

Abram, nomen primi Patriarchæ, & Latinè pater excelsus interpretatur: quem Deus ab ijs quæ videntur, ad inuisibilia prohibens, Non vocaberis, inquit, Abram, sed Abraham erit nomen tuum, quia multarum te gentium patrem posui. Secundum tamen declinationem Latinam Abraamus dicitur: vel cum aspiratione, Abrahamus.

Abripio. pis. pen. cor. ex ab & rapio: abstraho, vi eripio, aufero, protendo: & tum ad res, tum ad personas refertur. ich reysse hinweg, ich neme mit ghewalt ab) ick trecke af, ick neme met ghewelt af) ie raui.) Nam Cic. lib. 1. Offic. Qui abripiunt ab alijs vt alijs largiantur. Terent. in Eunuch. Ex Attica hanc abreptam. Cicero ad Quirites: Nec patiamini me à meis liberis abstractum, à coniuge abreptum, ab aris focisque innocentem proiectum vitam degere in exilio. Plautus in Mil. alio modo est vsus. Quis is est homo? Pe. Nescio, ita abripuit repente sese subito. Huic contrarium est arripio, quod ex ad & rapio componitur, quæ attractionem significant: & ponitur aliquādo pro accipio. Cicero in Catone, Non cani, non rugæ repentè authoritatē arripere possunt, sed honestè acta superior ætas fructus capit authoritatis extremos. Aliquando significat vehementer ad me rapio, vt fit, cum celeri quadā animi coporisque vehementia ad

ad nos trahimus. Liuius lib. 1. Tum Tarquinius necessitate iam etiam cogente vltima audere, ipse mulio & ętate, & viribus validior, mediũ Seruium arripit, elatumq́ę curia in inferiorem partem per gradus deijcit. Aliquando subitò eleuo, Plaut. in Curculione, Vix me foras arripui. Aliquando celeriter rapere, inuadere. Verg. Hanc arripere velis.

Abrodiætus, ἁβροδίαιτος) cognomen fuit Parrhasij pictoris nobilissimi: quod Latinè significat delicatum atq; elegantem. Talem añt se ipse putauit, Herculemq́; Lyndi fecit, asseuerans eum à se talem pictum, qualem sæpe in quiete vidisset.

Abrodo, rodendo abscindo. ich nage ab) ick knage af) ie couppe en rougeant.) Plin. lib. 10. cap. 62. Viperæ mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine.

Abrogo. gas pen. cor. infirmo, adimo, refigo, abdico, rescindo, dissoluo, irritum facio, antiquo, ne lex aliqua valeat legem fero, ἀκυρόω, ἀναιρέω. ich thũn hinweg, heb auf, mach vnkrefftig) ick doe wech, te niet, make oncrachtich) abolir, oster, mettre a neant.) Dicimus autem, Abrogatur legi, & abrogatur lex. Cic. ad Heren. Illa defensio tenuis est, cum ostenditur id factũ esse, quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum vel derogatum sit. Et Seruius scribit abrogari legi, cum prorsus tollitur: derogari, cum pars detrahitur. Septem modis ex iure concessis fieri constat abrogationem. Primo contraria consuetudine, quæ nota est principi. Secundo contraria constitutione. Tertio causæ cessatione. Quarto locorum varietate. Quinto nimio rigore. Sexto si precibus occasionẽ malignandi habeat. Septimo ꝓpter malum inde sequens. Interdum est simpliciter auferre. Cic. lib. 1. ad Heren. Nam & periculosum est, nequando plus minus'ue dicamus, & suspicionem affert auditori meditationis & artificij, quæ res fidem abrogat orationi. Derogare uerò est, quando aliquid partim tollitur, vel detrahitur, vt infrà. Abrogatio verbale. Cicero Att. lib. 3. Neq; enim vlla est lex, quæ non ipsa se sepiat difficultate abrogationis.

Abron. nis. (Ἅβρων) proprium nomen viri: qui ob nimiam vitę molliciem famosus euasit. ἁβρὸς enim mollis, delicatus.

Abrotonion, siue Abrotonium, (ἁβροτόνιον) nomen mulieris, ab ἁβρὸν ἢ εὐφρὸν, quod est glabrum, siue delicatum. Latinè amplexibus apta dicitur. In quo vocabulo id lubet annotare, quæ apud Græcos in on exeunt, apud nos in um exire: in um añt excuntia, omnia esse neutra: præter mulierum ꝓpria, quæ fœminina sunt, vt Glyceriũ, Plutonium, Eustochium, & similia. Licet ergo vtriq; sexui conueniant, vt scortum, & mancipium, & pluralia in a pro hominibus ponantur, vt seruitia, pro seruis: ministeria, pro ministris: & licet flumen notent, vt Rhenum, Crustumium: aut fructuum nomina ꝓ arborum nominibus ponantur, vt poma apud Tibullum: aut quamuis animalia (quę paucissima sint, & aut masculina, aut fœminina, aut communia esse debent) significent, vt ostrea: tamen quia in um exeunt, aut singulariter per um terminantur, supra dicta omnia censebuntur neutra.

Abrotonites, abrotonitæ, pen. long. masculini gen. sed figuratè neutro generi iungitur: & est vinum factitium ex abrotono. wein von stabwurtz gemacht) aueroonen wijn) vin d'auronne.) de quo meminit Col. lib. 12. cap. 35.

Abrotonum, (ἀβρότονον) pen. cor. herba calidę virtutis. stabwurtz, (schoszwurtz) aueroen.) auronne. Horat. Abrotonũ ægro Non audet, nisi qui didicit, dare. Aëtius li. 1. Simplicium, multa de abrotono: & Galenus de Simplici medicina, & Dioscorides. Plin. item. lib. 21. cap. 10. Est & oppidi nomen, de quo Strabo lib. 17.

Abrumpo, incido, interrumpto, disrijcio, auello, ἀποῤῥήγνυμι. ich brich ab) ick breke af) ie rompe.) Liuius 6. bell. Pun. Stragem tabernaculorum ingenti sonitu ac fuga abrumpentiũ vincula iumentorum facerent. Idem libro. 8. Cohortes à fronte vrgebant, vt abrumperent cornua à cætera acie. id est interrumperent. Transfertur etiam ad res incorporeas. Verg. 3. Georg. Nec somnos abrũpit cura salubres. Sic abrumpere sermonẽ, abrumpere vitam, apud eundem: & abrumpere otium apud Plinium. Et Cic. Phil. 14. Magna atq; incredibilia sunt in remp. huius merita legionis: hæc se prima latrocinio abrupit Antonij. id est subitò, & cum impetu sese ab eo liberauit. Hinc abruptus sermo, abrupta oratio. Abruptio verbale. Abrupte aduerbium. Quin & loca abrupta, ἀπόῤῥωγα, κρημνώδη) diuulsa atq; ob id inuia dicitur. Diuus Hieron. lib. 1. Regum, Perrexit Saul ad inuestigandum Dauid, etiam super abruptissimas petras, quę solis ibicibus peruiæ sunt. Huius quoq; significationis est prærumpo.

Abs, significat idem qđ à, de quo satis in supiorib.

Absarus, amnis Armenię in Pontũ defluens: qui cum Pariedris montibus Armeniam minorem claudit.

Abscedo. dis. penul. prod. ex abs & cedo, significat recedo. ἀφίσταμαι. ich weich hinweg) ick wijcke yeuwers af) se retirer, se partir) Hirtius. 5. bell. Afric. Vbi Cæsar conspexit Labienum ab suis copijs longius abscessisse. Et sine prępositione, apud Liuium 6. bell. Pun. Abscedere irrito incœpto, & mouere à Capua statuit castra. A quo abscessus, & abscessio, quæ ferè idem significant: cum tamen accessus & accessio sæpe differant. ein abweichung) een afwijckinge) depart.) Nam accessus est aggressus: accessio incrementum, & interdum aggressio. de quibus alibi latius dicemus. Aliquando tamẽ abscessus dicitur cõcursus mali humoris in aliquam partem corporis: ex quo suppuratio fit, quã Gręci vocant ἀπόστημα. Celsus libro 5. cap. 18. Prodest impositum minutis, maioribusq́; abscessibus.

Abscido. dis. pen. ꝓd. ex abs & cędo (sed æ diphthongus vertitur in i productum) significat inde seco, ἀποτέμνω, ἀποκόπτω. ich haw ab.) ic houwe af.) ie couppe, trenche.) vt est illud, Et abscidit auriculã eius

eius dextram. Quod tamen media correpta quidam pronunciant, tanquam ab abscindo fit prçteritū, cuius media semper corripitur, vt Aeneid 3. Hesperium Siculo latus abscidit, aruáq; & vrbeis, &c. Quinetiam frequentior est vsus verbi abscindo, quàm abscido: cum contrà, præscido frequentius, quàm præscindo reperiatur.

Abscindo. dis. idem quod abscido ich haw ab.) ick snijde, oft houwe af) ie trenche.) Iuuen. Quid tamen expectant Phrygio quos tēpus erat iam More superuacuam cultris abscindere carnem? Plaut. Ego tibi istam scelestam scelus linguam abscindā. Translate apud Liu. 9. ab Vrb. Nos omniū rerum respectum præter quam victoriæ, nobis abscindamus. Vnde abscisus a um. amputatum: Abscissus verò a. um. abruptum, præfractum. Inuenitur & comparatiuus, apud Valerium lib. 6. Sed aliquanto Charontæ Tyrij præfractior & abscissior iustitia ad vim & cruorem vsque.

Abscio, is. ire. est de memoria exire. vergissen.) vergeten.) oublier.) Descire autem (vt suo loco dicemus) est ab obedientia prioris ducis discedere.

Abscondo. dis di. ditum. vel absconsum, occulto. ἀποκρύπτω. ich verbirge.) ick verberge.) ie me musche, ou cache) Vnde absconsum, abditū, occultū. Colum. lib. de arboribus, cap. 7. Reliquas radices, quę in terrā absconduntur, fac abradas. Vnde abscondité aduerbium. Cic. 3. de Fin. Ea nec acutissimé, nec abscondité differuntur. Et absconsio, verbale. Plin. lib. 8. cap. 16. Velut deputans absconsione turpitudinem.

Absens, (ἀπών) abwäsend.) afwesende,) absent.) & absente nobis. vide Absum.

Absentaneus. nea. neum. quod in absentia fit.

Absentia, (ἀπουσία) ab absens fit. abwesung.) afwesinge.) absence.) Seneca ad Lucilium. Aequo animo ferre debemus absentiam.

Absentio. tis. si. sum. dissentio. διαφωνέω. ich bin eyns anderen finns, ich stun nit zů.) ic ben eens anderē sins, ick en come niet ouer een.) ie suis dautre opinion.) Nā qui minime conuenit, absentire videt.

Absento. tas. absentē facio, seu absens sum. Claud. Et dura de matre queri, quę tale recessu Maluerit damnare decus, vetitamq; Dearum Colloquio patris procul absentauerit astris.

Absimilis, multū dissimilis ἀνόμοιος vngleich.) vngelijck.) chose differente.) Colum. li. 4. Materiā fructumq;, nisi quòd duplicem, nō absimilem minor germanę gerit. Frequens autē est huius vocabuli cum negatione vsus: vt, Haud absimilis, &c. Quæ loquutio figurata est, & ferè per liptoten plus innuit, cum minus dicat: vt, Hic haud absimilem dixisse videtur, pro planè, & multū similem. Plin. lib. 8. cap. 33. Eminet rostrum vt in paruo, haud absimile suillo. Colum. lib. 6. cap. 17. Odoris grauis, neq; absimilis bitumini. Sueton. in Othone: Iamq; non absimilis Tyberio principi fuit, vt pleriq; procreatum ab eo crederent.

Absis. sidos. vide Apsis.

Absisto. stis. à loco. siue inde discedo. ἀφίσταμαι. Ich weich ab, stehe daruon) ic wijck af, stae af.) ie me tire arriere, ie me tiens loing.) Iungitur autē frequenter ablatiuo sine præpositione. Verg. 6. Aeneid. Procul, ô procul este prophani, Conclamat vates, totoq; absistite luco. Idē lib. 7. Centum ęrei claudūt vestes, æternaq; ferri Robora, nec custos absistit limine Ianus. Quādoq; supprimitur ablatiuus. Ver. Nec prius absistit, q̄ septem ingentia victor Corpora fundat humi. Subaudi illinc, vel eo loco. Quādoq; ponitur ꝓ desistere, (διαλείπειν) desinere, abstinere. Liuius li. 8. Legatos misēre ad Cōsulem Romanū, vt receptis equitibus q causa belli essent, absisteret obsidione. Claudianus: Absiste rogari. In quorū vltimo exemplo non videtur ita verbi ꝓprietas obseruata, vt in superiorib⁹. Nam sistere nō est absolutè stare, aut prçsentē esse, sed facere stare aut adesse. vnde est illud poëtæ: Annam chara mihi nutrix huc siste sororē. Quocirca absistere non tam est desinere, vt in Claudiani exemplo, pro quo sæpius desistere vsurpatur, quàm abscedere: vt in Liuiano dicto. Absistitur, impersonale. Liu. 3. Bell. Pun. Legati missi Carthaginem, si non absisteretur bello, ad ducem ipsum in pœnam fœderis rupti deposcendum.

Absoleo. es. pen. cor. absolere, est ab vsu recedere ἀπαρχαιῶ. ich weiche von de gewonte.) ic gae van de ghewoonheyt) ie desacoustume.) Vnde absoletus locus, (ἐπιρχαιωμένος) neglectus & sordidus dicitur.

Absoluo. uis. quod ligatū erat, nō ligatū facio, oīno libero: ich entledige, ich volende, volbringhe) ick ontslae, voleynde, volbrenge) ie le absould.) & maxime ad iudicia pertinet, cui contrariū est damnare, habetq; accusatiuū, & eum quidem aliquando cū genitiuo rei criminalis. Cicero ad Herenniū secundo: Cęcilius iudex absoluit iniuriarū illū. Aliquando vero cū ablatiuo: & id quidē vel sine præpositione. Liu. li. 2. Latæ deinde leges, quę consulē regni suspitione absoluerent. Vel cū præpositione de. Cic. ad Qu. Frat. Drusus erat de prçuaricatione à tribunis ærarijs absolutus. Vel cū prępositione à. Idem ꝓ Qu. Rosc. Vt ne Rosciū stipulatione alliget? neq; à Fannio iudicio se absoluat? Ita Ecclesia quoq; inquit, A vinculis peccatorū nostrorū absoluat nos omnipotens & misericors dn̄s. Cic. 4. Ver. accusatiuū cum datiuo posuit, Hunc hominē (inquit) Veneri absoluit .i. quod ad Venerē pertinet, absoluit eū. Et quoniā re semel inchoata, dum ea ad finē suū perducatur, quasi impedita esse videtur, fit vt absoluere pro rei finem imponere, siue perficere (ἀποτελεῖν) ponatur. Gel. lib. 2. Septima fere hebdomade, id est nono & quadragesimo die totus homo in vtero absoluitur. Cic. Offic. 3. Vt nemo pictor esset inuentus, qui Veneris eam partem, quam Apelles inchoatam reliquit, absolueret. Huc referri possunt & ista. Plaut. Amph. Curauit, vno vt fœtu fieret, vno vt labore absoluat ærumnas duas: quod est quasi euadat. Et in Epid.

Te absoluam breui. id est, expediam. Item pro persoluere, bezalen) betalē) satisfaire.) Terent. Adelph. Ego ad forum ibo, vt hunc absoluam. Id est (vt Donatus exponit) vt hunc reddito pretio dimittam. Nam (inquit) velut ligati sunt, quibus debetur aliquid. Et pro soluere, abschuffen) afvaren) desancrer et partir du port.) Plaut. in Mil. A matre illius venio, si est itura, eat. Omnes moratur, nauim cupimus absoluere. Hinc absolutio verbale pro liberatione à crimine. Cic. pro Font. Magna mehercule caussa iudices absolutionis cū cæteris caussis hæc est. Et pro perfectione. Idem: Virtus rationis absolutio definitur. Est quoque apud oratores (vt Cic. De Inuent. 1. scribit) per quam omnia, quæ incidunt in caussam, genera amplectimur partitione. Vnde &

Absolutorius. a. um. quod ad absolutionem pertinet, vt tabula absolutoria, eyn quitancie) lettre de absolution.) Sueton. Et absolutorium. rij. neut. gen. remedium absoluens, siue liberans. Plin. lib. 28. cap. 6. Clauum ferreum defigere in quo loco primum caput defixerit corruens morbo comitiali, absolutorium eius mali dicitur. Et

Absolutus, nomen ex participio, id est perfectus, volendet, ausgemacht, gelediget) volcyndt, volmaeckt, perfect) parfaict) Cic. Quò fit vt illam veram & absolutam eloquentiam nemo assequatur. Vnde absolutè, aduerb. Cic. 3. De Finib. Necessariò sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolutè, fortunatè, viuere.

Absono. nas. pen. cor. ich dône, loute, klinghe) ick luyde, clincke) ie desaccorde) dissono, male sono. ἀπᾴδω. Vide in dictione Sono.

Absonus. na. num. ἀπῳδὸς) pen. cor. quod est parui soni, aut fine sono, vel non rectè sonans. vbel lautend, vnbequem) qualick luydende) desacordant. Cic. 1. de Orat. Sed sunt quidā aut lingua ita hæsitantes, aut ita voce absoni. Apul. de Asin. lib. 1. Ad hæc nescio an casu nostro, an illius absono clamore experrectus Socrates exurgit prior. Id est dissono. Vnde translatè pro alienus, seu differens. Liu. 7. ab Vr. Nec absoni à voce motus erant. Idē lib. 1. Hæc fermè Romulo regnante domi militiæq; gesta, quorum nihil absonum fidei.

Absorbeo. bes. bui. bitum. & Absorbo. bis. absorpsi, absorptum. Ich verschlinde gantz) Ic verslinde geheelic) ie englouty) dicitur, quasi sorbendo absumere: & propriè de rebus liquidis. Plin. li. 11. ca. 35. Araneus omnem humorem absorbens, ariditatem ampliat. Idem lib. 22. cap. 24. Lens optima, quæ facillimè coquitur, eaq; quæ maximè aquam absorbet. hoc est, consumit. Transfertur autem & ad alia, vt si dicas, Aqua nauim absorbuit. Lucanus libro 4. Iam cumuli collesq; latent, iam flumina cuncta Condidit vna palus, vastaq; voragine mersit: Absorpsit penitus rupes, ac tecta ferarum Detulit. Ita & de rebus inanimatis. Cicero 2. de Legib. Sed antequam ad populares leges venias, vim istius cœlestis legis explana, si placet: ne æstus nos consuetudinis absorbeat, & ad sermonis morem vsitati trahat. Idem: Sed hunc quoque absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ.

Absque, (ἄνευ χωρὶς) præpositio separatiua est, idem quod sine significans: on) sonder) sans.) vt, Absq; pecunia difficilè vitam traducas.

Absque te esset, Absq; eo foret, locutio est Plautina & Terentiana. Plaut. in Bacch. Nam absque te esset, ego illum haberem ad ingenium bonum, nunc propter te tuamq; prauus factus fiduciam. id est, nisi tu obstares. Terentius Phorm. Nam absque eo esset. Rectè ego mihi vidissem, & senis essem vltus iracundiam. id est, si ad eum res non pertinerent. Sic in prima persona. Plautus in Menæch. Nam absque te fuissem hodie, nunquam ad solem occasum viuerem. Et in Persa: Nam hercle si absq; me fores. Alibi tamen Plautus si particulam addidit, Nam (inquit) exædificasset me ex ædibus, si absq; te foret. In hoc tamen Hecyræ Terentij, Quàm fortunatus sum cęteris rebus, absq; vna hęc foret: Absq; aduerbialiter vult poni Donatus, vt sit, Nisi vna hæc res esset. Et licet absque est separatiua præpositio, ab tamen & abs, passionem aut discessionem notant: vt, diligor abs te, discedo abs quolibet improbo. Cæterum ab, abs, & au nihil differre videntur, præterquam in consonantia. Nam vni verbo in diuersis temporibus, non mutata significatione, præposita per compositionem comperiuntur. Dicimus enim in præsenti, & eius temporibus, aufero, auferebā, auferam, aufer, auferrem, &c. In præterito autem, & inde deductis, abs, vt abstuli, abstuleram, abstulissem, abstulero, abstulisse. Porrò in supino, & ab eo natis, ab: vt ablatum, ablatu, ablatio, &c. Mirum autem est, quòd que particula, quæ cum alijs significationem auget, siue affirmatiuam, vt atque: siue negatiuam, vt neq;, cum abs posita mutet: nam absque ferè idem est quod sine, sed de his satis est.

Abstemius. a. um. ex abs & temetum, id est vinum: quasi sine vino, sobrius. ἄοινος. Siue (vt alij volunt) ex abstinco & temetum, id est, qui se vino abstinet. der nit wein trincket) die geenen wijn en drinckt) vng qui ne boit point de vin) Ouid. li. 15. Clitorio quicunq; sitim de fonte leuauit, Vina fugit, gaudetq; meris abstemius vndis. Gellius li. 10 ca. 23. Qui de victu atque cultu populi Romani scripserunt, mulieres Romę, atq; in Latio ætatem abstemias egisse. hoc est, vino semper, quod temetum prisca lingua appellabatur, abstinuisse dicit.

Abstentus à Cypriano ponitur pro excommunicato, excommunie.) cum ait: Qui non tantum ab his istic abstentus, sed abs te illic nuper de ecclesia pulsus est.

Abstergeo. es. ĕre. idem quod abstergo. Ich wisch ab, metaph. ich thun hinweg) ick wissche af, metaph. ick doe wech) ie nettoye.) Plaut. in Asin. Tu labellum absterges Potius quàm cuiquam illa suauium faciat palam.

Ab-

Absterreo.es.amoueo,repello,prohibeo,ich schrecke ab) ick veruære af) i'ay paour.) Cic.4.Verr.Vt iam videamur nō à pecuniis hominis absterrere.

Abstinētia,Enthaltung,abbruch) onthoudinge, afbrekinge)abstinence.)est virtus,qua ab alienis abstinemus,nihil cuiquam eripientes.ἐγκράτεια.Differt autem à continētia,quòd hæc sit in viro temperante,illa vero in innocente.Sal.Cum strenuo, virtute:cum modesto,pudore:cum innocēte,abstinentia certabat. Abstinenter, aduerb. Cic. in Sall.Modeste se gessit & abstinenter.

Abstineo.nes. pen. cor. ex abs, & teneo, significat tempero, contineo,cohibeo. ich enthalte) ic onthoude) ie me abtiens, ie me garde) ἀπέχομαι. Et iungitur cum accusatiuo,idq; vel sine præpositione. Teren.Nō manum abstines mastigia? Vel cum præpositione.Cic.Abstineant in hoc iudices manus animosq; ab hoc scelere nefario. Aliquando cum ablatiuo sine præpositione.Iustin.lib.1.Contentiq; victoria,imperio abstinebant.Horat.li.3. Carm. cum genitiuo iunxit, Mox vbi lusit satis, abstineto Dixit irarum.Plau. in Amph.pro arcere posuit, Nunc quando factis me impudicis abstines. Id est, Quoniam me arces & prohibes ab impudicitia. Vnde abstinens dicitur, qui est suo contentus, vel nulla libidine præceps, maxime auaritia & impotenti cupiditate. Cic. ad Quint. Frat.Esse abstinentem, continere omnes cupiditatis,prędarum est.Idem Off.1.Prætorē decet nō solum manus,sed etiam oculos abstinētes habere.

Absto. as. abstiti. abstitum & abstatum, significat longè sto. ἀφίσταμαι.

Abstorqueo.vide Torqueo.

Abstractum, ab abstraho, id dicitur quod ab alio trahitur. abgezogen,abgenomen) afgetrocken) abstract) τὸ ἀφαιρέσεως, τὸ κεχωρισμένον. Definitur vero à logicis hoc modo: Abstractū,est quod significat formam aliquam, cum exclusione subiecti,vt albedo. Concretum est, quod significat eandem formam,cum hęrentibus subiecti,vt album: à concresco, quod significat coniungor in aliqua re.Et hæc aliter dicuntur denominans & denominatiuum,vt est apud Arist.in Antepræd.

Abstraho,quasi per vim,aut arte aliqua aufero.ἀποχωρίζω.ich zeüch hinwäg)ick trecke af) ie emmaine, ie entraine, emmener,ou trainer quelcun par force.) Cic.li.1.Tusc.Certe si tunc occidissemus, mors nos à malis, non à bonis abstraxisset. Huic contrarium est attraho. Aliter vsus est Cæsar. 7. Bell.Gall.Bona ciuium Rom.diripiunt, cædes faciunt,in seruitutem abstrahunt.

Abstrudo. dis. pen.prod. ex abs & trudo,significat abscondo vel claudo.ich verberg, verhåle) ic verberge,verhele)ie cache,musse.)ἀποκρύπτω.Sed Seruio authore differūt,quòd abscondere sit de industria,abstrudere à natura.Verg.Vt venis silicis abstrusum excuderet ignem. Plaut.in prologo Aul. Atque auiæ timens domo sublatam variis abstrudit locis.

Abstrusus.a.um.verborgen)cache.)nomen ex particip. vt abstrusæ insidiæ .id est, penitus latentes. Cic.4.Acad.Sequitur disputatio copiosa illa quidem,sed pauló abstrusior.

Abstulit, ab aufero præteritum est, significatq; asportauit,ademit,eripuit.

Absum,(ἄπειμι) ich bin abwesen) ick ben van daer) estre absent, ou estre hors d'ung lieu.)ex ab præpositione (quæ mutat significationem in dictionibus,& facit per contrarium significare) & sum (id est praesens existo) significat non corām sum: & tam ad rerum carentiam,quàm ad loci & temporis interuallum referri potest: poniturq; aliquando absolute. Teren. Eunu. Domini vbi absunt. Aliquando cum præpositione à vel ab. Sall. Neque animus, neque corpus à vobis aberit. Sic abesse ab Vrbe, abesse ab domo, Cic. Aliquando sine præpositione. Cic.de Nat.2.Quòd Diana cum in partu Olympiadis adesse voluisset, abfuisset domo.id est ab æde sua. Liu.Romana castra viginti millium spatio aberrant. Vergil.11. Aen. Nec longis inter se passibus absunt. Aliquando cum datiuo.Cic.pro P. Syl.Vt mirari Torquatus desinat me, qui Antonio abfuerim. Syllam defendere.pro,non adfuerim Antonio, siue non defenderim.Aliquando cum accusatiuo. Teren. in Heaut. Clam me profectus, menses treis abest. Cic. ꝓ Plan. Qui cum abessent aliquot dierum viam. Aliquando cum genitiuo, vt abesse bidui, tridui. Cic.ad Att.10. Cum in castra proficiscerer,à quibus aberam bidui. Aliquando cum aduerbiis,longe,procul,multum, paulū,&c. Plaut. Truc. Oues illius haud longe absunt à lupis. Ab absum fit absens:sicut à præsum præsens. Vlpian. Absentem accipimus eum, qui non est in eo loco, in quo petitur. Nō enim trans mare absentem desideramus. Et si fortè extra continentiam vrbis sit, abest. Cæterum vsque ad continentiam non abesse videbitur, si loco latitet. Abesse autem non videbitur, qui ab hostibus captus est,sed qui à latronib. detinetur. Paulus: Abesse res videbitur,si vestimentum scissum reddatur, vel res corrupta reddita sit, veluti scyphi collisi, aut tabula, rasa pictura: quoniam earum rerum precium non in substantia,sed in arte sit positum. Item, si eam dominus rem,quæ sibi furto aberat,ignorans emerit, rectè dicitur res abesse, etiamsi id postea ita esse scierit: quia videtur res ei abesse,cui preciū abest. Abesse etiam scribit Caius, quæ in rebus humanis non sunt. Cum autem dicimus, Absente nobis, & pręsente nobis,pro absentib.& pręsentibus nobis, Atticorum fit more: sicut, Aperite aliquis actutum,apud Terent.in Adel.& Plaut.in Amph.Nec nobis pręsente quisquam aliquis ausi sunt.Ab absens fit absentior & tissimus.Aug.li.4.Conf.Mente atque sensu absentissimus.

Absumo.mis.psi.ptum. pen.prod. profundo, omnino consumo & aboleo,ἀποδαπανάω, διαφθείρω, δαπανάω.ich verthün,verzere) ick verdoe,vertere,

verfiyte) ie cõsume, metz a fin, vse.) Varius ac multiplex eius vsus est. Cic. pro Quint. Hortensius à me petit, ne dicẽdo tempus absumã. Liu. 10. Bel. Pun. Lacessendo leuibus prælijs diem absumpsit. Ascon. Pæd. Adeò, vt in eius impensas opes suas absumpserit. Plau. Most. TE. Filiũ corrupisse aio te meum. C. ausculta modo: Fateor peccauisse: amicam liberasse absente te. Fœnori argẽtum sum psisse: id esse absumptum prædico. Nunquid aliud fecit, nisi quod faciũt summi gnati? Teren. Heaut MEN. Estne ea intus? C. si fit rogas? Sensi. nam ei vnam cœnam, atque eius comitibus Dedi: quòd si iterum mihi sit danda, actum fiet. Nam vt alia omittam, pitissando modo mihi Quid vini absumpsit? Plin. Iunior in Epist. Vastissimum incendium multas priuatorum domos, & duo publica corpora, quanquam via interiacente, Gerusiam & Issum absumpsit. Et Auunculus Plin. li. 26. Corpora defunctorum condita in eo, absumi cõstat intra quadragesimum diem. Iustinus, Huius temporibus aquarum illuuies maiorem partem Græciæ absumpsit. Dicimus etiam absumi ferro, veneno, morte. Et Plaut. in Mostel. Absumpti sumus: pro perijmus, & actum est de nobis. Augustinus de Ciuit. 3 Lucretius antequam annus terminaretur absumptus est. id est vita excessit.

Absurdus. a. um. quod est dispar, diuersum, abhorrens, inconueniens, stultũ, deforme, odiosum, iniquum. ἄτοπος, ἄλογος. vngeschickt, vnbequem, ab tönig) ongeschicht, onbequaem) folle, sotte, & con traire a soymesme) Cic. in Lælio, Auaritia verò senilis, quid sibi velit, nõ intelligo. Potest enim quicquam esse absurdius, quàm quò minus viæ restat, eò plus viatici quærere? Vnde absurde aduerbium, vt dicere absurde, Cicero.

Absinthium, ἀψίνθιον vel ἀψίνθιον, wermût) alsem) aluyne.) herba amara, à qua populi quidã cognominati sunt, qui iuxta Pontum habitãt: vbi mons eiusdem nominis habetur. Ouid. li. 5. de Trist. Cana prius gelido desint absynthia Ponto.

Absyrtides, (ἀψυρτίδες) insulæ sunt in Adriatico mari: à fratre Medeæ ibi interfecto, nomine absyrto, sic appellatæ, vt Plinius scribit lib. 3. cap. 26.

Absyrtus, (ἄψυρτος) Colchorum regis filius, quem Medea soror lacerauit iuxta fluuiũ Absyrtum, in quem conuersum fuerunt poetę. Sed aliud scribit Orpheus in Arg. lib. 2. & aliud Apollonius Rhodius, & Luc. Theon, & Sophocleus, eius interpretes, lib. 4. Argonaut. Plurimi autem fuerunt, qui apud Græcos Argonautica scripserunt, & dicunt Iasona Medeam ad Phæacas adduxisse adhuc intactã, Absyrtumq; fratrẽ grandi multitudine armatorum sororem & Iasona subsecutum: adeò, vt Arete vxor Alcinoi regis Phæacum, & ipse rex determinauerint reddi, si intacta esset. Quo cognito eã ea dormiuit, & eo modo habuerunt recedendi facultatem. Fuit insuper Absyrtus scriptor Græcus mirificus, qui scripsit de medicãdis equis, & de cura animalium, & eorum medicina, cumq; pulcherrimum & emendatissimum habet Antonius Vicecomes, vir vt magnificus, ita bonarum literarum studiosus in Mediolano, & studiosorum fautor summus.

Abundantia, opulentia, societas, εὐθηνία, περιουσία, vberflüssigkeyt, grosse reychtumb) Oueruloedicheyt, grooten rijcdom) abondance, affluence, foison.) Plin. lib. 20. cap. 1. Ad coërcendam succi abundantiam. Abundanter ab abundans, aduerbium. Cic. de Orat. de qua copiose & abundanter loquuntur. Abunde ab abundo, (περισσῶς) significat copiose, satis, superq;. Suet. in Cæs. Dictatore, Se iam pridem potentiæ gloriæq; abunde adeptum. Abunde est, περισσῶς ἔχω) Verg. 7 Terrorum & fraudis abunde est.

Abundo. as. ex ab & vndo, vt quidã aiunt, ich flüsz über, ich hab die vile) ick vloeye ouer) ie abonde, iay a faison.) vnde fiunt exundo & inundo. est autem abundare affluere, & supra modum quippiam posüdere, (εὐθηνεῖν, ὑπερρεῖν) tractum ab amnibus, qui quò magis augentur imbribus, eò maioribus & crebrioribus vndis eriguntur. Terent. in Phor. Amore abundas Antipho. Dicimusq;, ego abundo pecunia, & pecunia abundat mihi. August. lib. Confess. Nam id furatus sum, quod mihi abundat. Statius in Achilleide cum accusatiuo iunxit. Modò sanguine Teucros Vndabit campos. Lucilius cum genitiuo, Quarum & abundemus rerum, & aquarũ indigeamus. Verg. lib. 4. Georg. absolute, Rursus abundat fluidus liquor. Hinc abundans, pro diuite, pecunioso, potente, profluente.

Abuolo, volando discedo, auolo; ἀφίπταμαι.

Abusq;, aduerbium: modò tempus, modò locum significans, & est poëtica vox, pro vsque ab. bisz) tot) iusques.) Plautus in Amphit. Hæc illic est pugnata pugna ab mane vsq; ad vesperum. Verg. Siculo prospexit abusque Pachyno.

Abutor, penultima prod. ich miszbrauch) ick misbruycke) abuser, vser mal, de quelque chose faire degast, mal gouuerner.) in vsum consumo, verbruchen. Plautus in Asinaria, Vbi illa, quæ dedi antè? C. abusa: nam si ea durarent mihi, Mulier mitteretur ad te. Sæpius tamen in malam partem. pro perperam, siue nimis licenter vtor accipitur: id est, καταχρῶμαι vt fit, cum vtimur aliqua re contra id, ad quod est instituta, vt si in templo negotia sęcularia tractemus, dicimur templo abuti. Cicero, Noli abuti nimis patientia nostra. Donatus, Vtimur cum honore, abutimur cum iniuria. Vtimur his rebus, quæ nobis vtentibus permanent. Abutimur his, quæ nobis vtentibus pereunt. Ex quo vsus & abusus, χρῆσις καὶ κατάχρησις) videntur contraria. nam vsui est ager domus: abusui, vinum, oleum, & huiusmodi. Cicero, Non debet, inquit, ea mulier, cui vir bonorum suorum vsum legauit, cellis vinarijs plenis relictis, putare id ad se pertinere: vsus enim, nõ abusus legatus est. Per translationem verò de tempore & labore dicitur abu

abuti, cum frustra tempus in aliqua re magno cũ sudore positum contriuimus. Terentius, Nam in scribũdis prologis operam abutitur. id est, tempore & labore. Vbi sciendum, quòd abuti & ablatiuum habeat & accusatiuũ, vt abuti aliqua re, vel abuti aliquam rem: quod tamen antiquum est. Plautus in Bacch. Nos aurum abusos. Abuti quoq; veteres passiuè dixerunt. Varro apud Priscianum lib. 8. Vtile vtamur potius, quàm ab rege abutamur. Inde abusus participium in eadem significatione. Ibidem Hortẽsius, Abusis iam omnibus locis. Et apud Plautum in exemplo citato, Vbi illa quę dedi ante? C. abusa. Id est vtendo vel in vsum consumpta. Hinc quoq; abusus. us. ui, & abusio, & abusiuè (καταχρηστικῶς) id est improriè, & contra naturam vsumq;.

Abydena, (ἀβυδηνά, ἐπιφορήματα) dicuntur futilia, ac nullo prorsum digna precio: quòd Abydeni velut molles & lasciui habebantur: & quibus olim is mos fuerat, si quem ciuem aut hospitẽ acciperent conuiuio, præterea in sacris ac solennibus epulis, vt post vnguentũ & coronas infantes à nutricib. inducerentur, circũferrentur suauiandi. Obstrepentibus igitur nutriculis & alijs, incõditis clamoribus minus suaue, ac gratũ reddebant conuiuiũ.

Abydeni populi, (ἀβυδηνοί) ab Abydo ciuitate Asiæ, qui cum nimium obsidione coangustarentur, adeò vt nulla liberandæ obsidionis spes superesset, mutua multitudinem tanta inuasit rabies, vt repente proditos rati, qui pugnantes occubuissent, periuriumq; alijs alij exprobrantes, & sacerdotibus maximè, qui quos ad mortem deuouissent, eorum deditionem viuorum hosti fecissent, repentè omneis ad cædes coniugum, liberorumq; discurrerent, seq; ipsi pariter omneis læti interficerent.

Abydos, penultima producta, (ἄβυδος) vrbs Asiæ à Milesijs condita, Gyge Lydorum rege permittente, qui totius Troadis imperium habuit: cui Sestos in Europa opponitur, intercedente angusto mari, à casu virginis Hellesponto nuncupato. Id cum Asiam ab Europa diuidat, Xerxes ponte coniunxit. Vnde & Musæus, σηστὸς ἔην, καὶ ἄβυδος, ἐναντίον ἐγγύθι πόντου γείτονες εἰσὶ πόληες. & subdidit, ἡ μὲν σηστὸν ἔναιεν, ὁ δὲ πτολίεθρον ἀβύδου, ἀμφοτέρων πολίων μεγακαλλέες ἀστέρες, ἄμφω εἴκελοι ἀλλήλοισι. Hinc Abydenus, abydena, abydenum, veluti Leander Abydenus.

Abyla, (ἀβύλη) penul. prod. potest tamẽ esse dichrona: mons est excelsus Mauritaniæ, Calpæ monti qui in Hispania est oppositus, quos ambos Herculis columnas dicunt. Stephanus Byzantius multa in libro de populis & vrbibus de ea. Et Dionysius Liby. ἀλλ' ἤτοι πυμάτη μὲν ἀγαυῶν ἐστὶν ἰβήρων γείτων ἀντιπέραιο πρὸς ἑσπέρον, ἐν δ' ἐνὶ ἄκρῃ στηλάων ἀβύλη ἀνῆκται ἰδέα, τῆς δ' ὑπένερθε τάρτησσος χαρίεσσα. Sed vltimus clarorũ Iberorũ terminus Oceano proximus est occiduo, cui pręcelsa ex vna columnis Abyla imminet, infra quam vrbs amœna Tartessos. Vbi multa Eustathius scribit. Et notandum est Alybam dici à Græcis, & non Abylam, idq; fortè per metathesin: sed sic vt omnino per ypsilon scribi oportere clarum sit.

Abyssus, (ἄβυσσος) eyn grosse tieffe des wassers, eyn abgrund) een groote diepte des waters, een afgront) abysme.) est immensa quędam profunditas, & impenetrabilis, & incomprehensibilis, & maximè in aquarum multitudine. Ibi enim altitudo (inquit Augustinus) ibi profunditas, quæ penetrare vsq; ad fundum non potest. Omnis aqua, omnis humida natura, atq; substãtia circunquaq; diffusa per maria, & flumina, & antra, & occulta, simul vno nomine abyssus vocatur. Ambrosius li. Hexa. abyssum & multitudinem, & profundum aquarum dici, lectio Euangelica docet, vbi rogabant Saluatorem dæmonia, ne iuberet illis vt in abyssum irent.

A ANTE C.

AC, coniunctio copulatiua est, pro &, siue atque. καί: vnd) ende) et.) vt doctus ac iustus es. Aliquando aduerbium est, & accipitur pro quàm. ἤ, weder) dan) que.) vt haud secus ac iussi faciunt. Aliquando (sicut docet Donatus) significat cõtra quàm. Terentius in Andr. Nescio quid tibi sum oblitus hodie, ac volui dicere. Ponitur etiã ac, & acsi, post perinde pro ita: vt, Superbis perinde ac si rex esses. Ac in compositione ponitur pro ad, mutatione c literę in d: vt, accedo, accipio, accolo.

Acabo, penultima correpta, animal multum valens vi medica in desertis Arabiæ.

Acacia, à Græcis dicitur succus è pomis expressus, arboris silicon, quam corrupte vulgò siliquam appellant: quoniam ἀκακία dicitur innocentia, Safft von öpffen eynes Egyptischen baums.) Sap wt appelen van eenen Egyptisschen boom) le ius de pomes dung arbre de Egypte. Plinius li. 24. cap. 12. scribit spinæ esse genus, cuius semen lenticulæ sit simile, minore tantum & grano, & folliculo.

Academia, (ἀκαδημία) locus nemorosus, ab Athenis mille passus distans: ab Academo heroë. vt Eupolidi placet, ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν ἀκαδήμου θεοῦ. hoc est, In ambulacris Academi vmbrosis dei. Ibi natus est Plato, vbi cum philosopharetur, studendi vsu & discipulorum frequentia, morumq; celebritate insignis fuit. Vnde Laërtius, τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς ἡδυεπὴς, τέττιξιν ἰσογράφος οἵθ' ἑκαδήμου δένδρεσ' ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι. id est, Hos inter dux ille Plato celsissimus ibat, Cuius ab ore melos manabat, quale Hecademi Arbustis lepida modulantur voce cicadæ. Antea per ι scribebatur, Ecademia. Eratq; Academia gymnasiũ inferius, cum superiori gymnasio nomen esset Lyceum (λύκειον) quæ & inferior ambulatio & superior dicebantur. Lycæum verò nomen scholæ Aristotelicæ. Academia nostro tempore vsurpatur pro vrbis parte, in qua celebrantur studiorum gymnasia: vt Academia Pa-

risiensis, quæ vulgò Vniuersitas dicitur. Academia dici quoque potest quælibet literarum schola insignior atque celebrior. Huius nominis Academia penultima producitur à Cicerone: Inq; Academia vmbrifera, nitidoq; Lycæo. Sic & in alio versu Laureæ Tullij: Atque Academiæ celebratam nomine villam. Verum. alij eam corripiunt, vt etiam communis vsus seruat. Claudian. In Latium spretis Academia migrat Athenis. Sidonius, Obruet & quanquàm totis Academia sectis. Ratio est, quoniã est vna de dichronis. Sic Verg. de Sycheo. Fuit etiam Academia villa memoratu digna, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu & nemore: quã Cicero Academiam vocabat ab exemplo Athenarum, ibi compositis voluminibus eisdem nominibus, in qua & monumentum sibi instaurauerat. Hæc Plinius libr. 31. cap 2. Hinc Academicus. ca. cum. ἀκαδημικοὶ. vt, sectæ Academicæ, hoc est, qui Academicos sectantur.

Acanantide, vel Acanantida, vetus nomen Cypri insulæ.

Acanthice, ces fœminini generis, lacryma helxines herbæ: de qua sic Plinius lib. 21. cap. 16. Helxine rara visus est, neque in omnibus terris est: radice foliosa, ex qua media veluti malum extuberat, contectum sua fronde. Huius vertex summus lacrymam continet iucundi saporis, acanthicen mastichen appellatam.

Acanthion, siue acanthium, thij. spinæ genus, cuius meminit Plin. lib. 10. cap. 12. his verbis, Spinæ albæ similis est spina illa, quam Græci acanthion vocant, minoribus multò folijs aculeatis per extremitates, & arenosa lanugine obductis: qua collecta etiam vestes quædam bombycinis similes fiunt in Oriente.

Acanthis. thidis. (ἀκανθὶς) auis stridula, quæ & carduelis. ea spinis & carduis pascitur. nam ἄκανθα, spina: ἀκανθών, spinetum. Vergil. lib. 3. Georg. Resonant & acanthida dumi. Qui locus Vergilij in antiquis codicibus (teste Pierio) legitur, Resonãt acalanthida dumi: à nominatiuo Acalanthis. thidis. Hæc & acanthydis vocatur, quæ lino intexit nidum. Alij argathylin vocant. De qua etiam Plinius lib. 10. cap. 74. Et acanthis in spinis viuit, idcirco & asinos ipsa odit flores spinæ deuorantes. Theodorus Gaza, pro acanthida, vertit spinum & ligurium, libro Aristotelis 8. de hist. anim. ca. 3. Acanthis est etiam genus herbæ, quæ Latinè senecio dicitur. Plinius libr. 25. cap. 13. Acanthis leuce, Latinè spina alba.

Acanthus (ἄκανθος) puer in florem sui nominis conuersus. Ver. Et circuntextum croceo velamen Acantho. Plin. lib. 22. docet Acanthum esse herbam topiariam, lato longoq; folio margineis crepidinum vestientem. Inde ponitur pro flexuoso ornatu. Quidam putant herbam esse similem spinæ albæ, & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Poll. dixit esse arborem semper florentem: quasi spinis plenam. Nam est spinosa, quæ in Cyrenaica insula abundat. Verg lib. 2. Georg. Et baccas semper frondentis acanthi. Hinc Acanthinus na. num. quod est acanthi, aut acantho simile. Plin. lib. 15. ca. 7. Spectatur folijs acanthinis. Est etiam hoc nomine oppidum in Macedonia, siue Aetolia, quæ est vrbs Atamanum, in qua mutas esse cicadas, Stephanus scripsit.

Acapis, pen. cor. fluuius Asiæ apud Lazos populos.

Acapna, (ἄκαπνα) dicuntur ligna quę ad ignem sicca habentur, quòd sint sine fumo: ab α, & καπνός. De lignis eiusmodi videtur intellexisse Cato de Re rust. cap. 130. his verbis, Codicillos oleaginos, & cætera digna amurca cruda perspergito, & in sole ponito: perbibant bene, ita neque fumosa erunt, & bene ardebunt. Hinc genus quoddam mellis quod ad argentarias gignitur, ac apnistum dicitur: id est, à fumo purgatum.

Acara, (ἀκάρα) pen. cor. oppidum est in medio Pannoniæ.

Acarnania, (ἀκαρνανία) Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia diuidit. In hac est oppidum Leucas. Est & regio quædam parua in Aegypto dicta Acarnania, sicut scribit Seruius in lib. 5. Aen. Et ciuitas non procul à Syracusis, vt inquit Cic. in Verrem) in qua Olympij Iouis antiquissimum fanum fuit.

Acarne. nes. marinus piscis. Plin. lib. 32. cap. 11. Peculiaris autem maris accipenser, aurata, asellus, acarne, aphya, &c.

Acaron, pen. cor. ciuitas Palestinæ, quæ Cæsarea vocatur: & arboris genus. Plinius lib. 15. cap. 7.

Acarpia, (ἀκαρπία) fructuum priuatio dicitur. ἀκαρπος enim fructus est.

Acarpos, (ἄκαρπος) Latinè infructuosus, onfruchtbar.) infructueux.)

Acarus. ri. tineæ genus in cera nascens, quod omnium animalium minimum esse existimatur. Ex Aristotele lib. 5. de Hist. animal. cap. 32. Dicitur ἀπὸ τοῦ ἀκαρὴς, quod est indiuisibile & insectile.

Acasta, (ἀκάστη) nympha, Oceani & Thetios filia.

Acastus, (ἄκαστος) Peliæ Thessalorum regis filius.

Acatalectos, (ἀκατάληκτος) versus cui nulla syllaba deficit. eyn versz dem kein silb mangelt.) een veers daer gheen sylbe en ghebreect.) vng vers la ou il ny a point deffaulte de syllabe.) &, Acatalecticus versus, cui opponitur catalecticus, cui vna deest syllaba.

Acatalepsia, (ἀκαταληψία) cum accentu in penultima, Latinè incomprehensibilitas dicitur.

Acatia, (ἀκατία) spina cuius semen lenticulę simile, minor est tamen & grano, & folliculo.

Acatium, (ἀκάτιον) genus nauigij actuarij. eyn schiff alleyn von rüderen getriben, eyn rüder schiff, on sägen) een schip dat alleen gheroeyt wort, een riem scip sonder zeyl.) vne sorte de legiere nauire.) Iulius Pollux scribit velum in naui maximum esse: sicut minimum, dolonem: tertium quod retrorsum panditur, epidromum. Hactenus Hermolaus. Plin. lib. 9. cap. 30. Concham esse acatij mo

modò carinatam, inflexa puppe, prora rostrata.

Acaustos, (ἄκαυστος) Latinè minimè vstus dicitur. nam καίομαι est ardeo, καῦμα calor intensus.

Acca Laurētia, Faustuli vxor, quę Romulum & Remum lactauit, & materna solertia gubernauit. Hæc vocata est Lupa, eò quòd nobile scortum fuerit. Et tales nuncupantur lupę ob auaritiā, causa cuius pudicitiā prostituêre: & cellæ earū lupanaria.

Accedo, is, pen. prod. aduenio, appropinquo, παραγίνομαι: ich gehe her zů.) ic gae by oft toe.) ie approche, ie tire pres.) & aliquando est propriè loci, poniturq; absolute. Cicero Fam. 4. Quanquam longius etiam cogitabam ex vrbe discedere, cuius iam etiam nomen inuitus audio, tamen propius accedam. Aliquando cum accusatiuo proprij nominis. Idem Phil. duodecima, Poteró ne Ariminum tuto accedere? Aliquando cum præpositione ad. Terent. in And. Ad flammam accessit imprudentius. Vel in, vt accedere in Apuliam, in Epeirum, in senatum, Cicero. Transfertur cum ponitur vel sine cremento est, vel cum cremento. atq; vtrunque varie. Sine cremento. Cicero de Fin. 4. Sed vt propius ad ea Cato accedam, quæ à te dicta sunt. Sub hac quoque ratione interdū pro assentiri, probare, recipere ponitur, vt accedere sententiæ, accedere ad conditiones alterius. Cic. & Teren. Prol. Phor. Voluntas vestra si ad poëtam accesserit: pro, si faueritis. Græcè συγκατατίθεσθαι dicitur. Interdum similitudinem quandam denotat vel æqualitatem: vt, Hoc ad illud accedit. id est simile est. Et cum datiuo. Cice. in Bru. Antonio Philippus proximus accedebat. Cum cremento verò aut absolutè & in tertia tantum persona ponitur. Cicero, Accedit, vt ne in ipsum quidem Clodium meum insigne odium fuerit. Aut cum datiuo: vt animus mihi accessit. Cice. Dolor accessit bonis viris. Aut cum ad vel in: vt, Ad calamitates nostras hoc malum quoque accedit. Cicero contra Rul. Accesserint in cumulum manubiæ vestrorum imperatorum. Aut cum aduerbijs huc, eò, vel eòdem. vt, Accedit huc, accedit eò, Cic. Ab accedo, pro aduenio, fit accessus. sus. sui. Ab accedit, pro adiungitur, (προσγίνεται) fit accessio, pro adiectione & incremento: quorum contraria sunt recessus, & decessio. Seneca, Magna rebus nostris facta erit accessio. Inuenitur etiam accessio pro aduentu, sicut decessio pro recessu. Cicero, Eorum neq; accessione vitam meliorem fieri, neq; decessione peiorem.

Accelero, ras, pen. cor. propero, festino, celeriter vado. ἐγκονέω. ich thů schnell, ich eile) ic doe snellick, ras oft haeste.) ie auance, ie haste.) Cice. in Catil. Aurelia via profectus est: si accelerare volent, ad vesperam consequentur. Hinc acceleratio verbale.

Accendo, dis, di, sum. (ἅπτω) ich zünd an, metaph. ich hetze, reytze) ic onsteke, metaph. ic hitze, verwecke.) ie allume, ie enflambe, ie incite.) ex ad & cando, a in e mutata, licet nō sit in vsu: non à candeo (vt quidam putauerunt) quòd habeat significationem neutralem, accēdo verò actiuam. Neq; à cendo, quod nusquam legitur, esse potest: quoniam cum accendo in eadem significatione sumatur cum candeo (quamuis illud in actiua, hoc in neut. a) ex hoc candeo formatum esse oportet à verbo, cui secundum analogiam assimiletur. Igitur cando esse conuenit, non cendo: quoniā si cendo esset, cendeo faceret, nō candeo. Idcirco cum candeo habeamus & accendo, sicut & incendo, & succendo, & simplex haberet necesse fit, necessariò cando (à quo candeo fit) ipsorumq; simplex est: quippe quando pleraq; huius naturę verba sunt, vt ab albo albeo, à duro dureo, à pendo pendeo, & multa alia: quæ neutra deriuatiua ab actiuis eorū certum est esse, vt apud Priscianū & Diomedem cernere licet. Est autē accendere, ignem excitare, inflammare. Verg. His accensa super. Per translationem significat animare, & instigare. Verg. Martemq; accendere cantu.

Accensi, (vt Marcellus scribit) genus militiæ erat administrantibus proximum. eyn herren knecht, statt knecht.) een heere knecht, oft stadt knecht) souldar, sergent.) Dicti quòd ad necessarias res sępius acciperentur, veluti accersiti. Festus verò scribit fuisse, qui in locum mortuorū militum subrogabantur, & ad censum adijciebantur. Idem lib. 1 Adscriptij veluti quidam scripti dicebantur, qui supplendis legionibus adscribebantur: hos & accensos dicebāt. Sed Varro rectius sentire videtur, qui docet accensos ministratores fuisse magistratuum: ab acciendo dictos, id est vocando. Nam accensus instar præconis acciebat iussu cōsulis Quirites ad concionem. Plin. li. 7. Post aliquot annos adiectus est & meridies, accenso consulū id pronunciante. Erāt singuli prędidibus prouinciarum accēsi. Quod munus nemini nisi liberis deferebat, sicut scripsit M. Cic. ad Qu. Fratrem: cuius verba sunt hæc, Accensus sit eo etiā numero, quo cū maiores nostri esse voluerūt, qui hoc nō in beneficij loco, sed in laboris ac muneris, nō temere nisi libertis deferebāt. Asconius aūt sic habet, Accensus est nomen ordinis & promotionis in militia: & nunc dicitur princeps, vel cōmentariensis, aut cornicularius.

Accentus, dicit quasi adcantus, hoc est iuxta cantū: die stimm, oder don der sylben.) die stemme, oft toon der syllabē) vne voix, ou ton de syllabe) quia ad cantilenā vocis nos cognoscere facit syllabas. Græci προσῳδίαν dicunt, quòd προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς. A Latinis etiā tonus, & tenor vocatur: quia ibi sonus crescit & definit. Definitur à quibusdā, quòd sit anima verborū: ab alijs, quòd sit vox syllabę. Hos veteres nunc moderamēta, nunc accentiunculas, nunc voculationes appellāt. Sunt aūt tres accētus: acutus, grauis, & circūflexus. Acutus dictus est, quòd acuat & erigat syllabam: Grauis, quòd deprimat & deponat, est enim cōtrarius acuto: Circūflexus, qui ex acuto & graui constat. incipiens enim ab acuto definit in grauem. De his apud Priscianum & Tortell. tractatum est.

Ac

Accepso, veteres pro acceperim dixere. Pacuuius, Haud finam quicquam profari, priusquam accepso, quod peto.

Acceptilatio, (ἀποχή.) beraedt.) deliberation.) est deliberatio (vt docet Modestinus) quæ fit per interrogationē & responsionē, qua vtrisq; cōtingit ab eo nexu absolutio. Dicēdo enim, Quicquid tibi per stipulationē promisi, vel ex stipulatu debui, habes ne acceptū? Et tu respondeas, Habeo, acceptumq; fero: quasi dicas, Perinde habeo, ac si accepissem abs te per verā solutionē: Apotheca verò non aliás ꝙ si pecunia soluta sit, inquit Vlpianus.

Acceptio, verbale ab accipio. ontfanginge) acceptation.) Cic. in Topicis, Nam neq; deditionē, neq; donationē sine acceptione intelligi posse.

Acceptor, accepteur, ou qui prent, ou recoit.) aliud verbale. Plaut. in Trinum. Qui illorum verbis falsis acceptor fui.

Acceptum fero, (προσδέχομαι, ἀνατίθημι, ἀφίημι) habeo ꝓ accepto, & fateor me accepisse quod nō accepi, cum nulla solutio interuenerit. Sermo est familiaris Iurisconsultorum. Vnde acceptilatio.

Acceptum refero, vide in dictione refero.

Acceptus, nomen ex participio, ab accipio, dicitur id quod placet, siue quod iucundum aut gratum est. aengenae) aggreable.) Cæsar. 1. bell. Gall. Maximè plebi acceptus erat. Acceptū accepti absolutè, dicitur quicquid ab aliis accipimus, seu dono, seu mutuo, seu alio quouis modo. Plaut. in Tru. Hic ratio accepti scribitur.

Accersio. sis. ire. quarta coniugatione, significat voco. μεταπέμπω. ich berüffe herzū, ich hale) ick beroepe ietwers toe, ick hale) ie appelle, ie huche.) Lsiuius lib. 2. Placeret itaque patrem accersire. Sallustius in Iugurtha, Postremò Syllam accersiri iubet. Ponitur etiam aliquando pro accusare. Cicero ꝓ M. Cælio, Nec si semel periculum ambitus subeundum putaret, ipse alterum iterum ambitus crimine accersiret. Eiusdē prorsus significationis sunt.

Accerso. sis. siui. situm. (μεταπέμπω) & Arcesso. sis. ambo coniugationis tertiæ: quæ similiter interdum ponuntur pro euocare, seu ad vocandum ire. ich berüfz herausz) ick roepe wt) ie vous appelle, huche.) Actum enim corporis denotant, sicut cętera in so, terminata: sed in præterito, non autē in præsenti; sunt quartæ. Quæ propterea desideratiua à Grammaticis dicuntur, quòd nunquā ferè eorum verborum actus fine desiderio fiant. Suetonius in Cæsare, A quo ad accersendam classem in Bithyniam missus, desedit apud Nicomedem. Terent. in Andria, Obstetricem accerso. Fit autem accerso ab accio: arcesso vero ab arcio, quod idem est: cum apud antiquos (vt Priscianus inquit) ar ꝓ ad poni consueuerit: aruenas, aruentores, aruolare: pro aduenas, aduentores, aduolare dicentes. Vnde ostenditur rectè arcesso dici ab arcio, quod nos ac cio dicimus. Claudianus li. 3. Iuppiter interea cinctā Thaumantida nimbis Ire iubet, totoq; Deos arcessere mundo. Apud Verg. tamen li. 4. Georg. pro attraho ponitur, eodē modo quo in psalmo, Os meum aperui & attraxi spiritum: Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarū, Quenq; sibi tenueis nascentem arcessere vitas. Ex accio ergo, siue arcio, fiunt deriuata, accerso, & arcesso. Interdum pro accuso, κρίνω. ich berüffe oder verklage) ic beroep oft verklage) ie accuse, ou appelle en iustice.) Sallustius in Iugur. Quò facilius indicio Scauri, & reliquorum quos pecuniç captæ arcessebant, delicta patefierent. Sic etiam dicimus,

Accersere aliquē crimine ambitus. Hinc accersitus. ta. tum. participium vocatus. Cicero 2. de Orat. Etenim cauendum est, ne accersitum dictum putetur: permulta tamen acute dicemus. Et accersitus. tus. Cic. 2. de Nat. deor. Nā cum feriis Latinis ad eum, ipsius rogatu accersitusq; venissem.

Accersitor. oris. vocator. Plin. Iunior Epist. 101. Altius ibi otium, & pinguius, eoq; securius: nulla necessitate togæ, nemo accersitor ex proximo.

Accidens, (τὸ συμβεβηκός) est quod adest & abest, præter subiecti corruptionem. Aliter, Accidens est terminus vniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale nō conuertibiliter. Quintil. lib. 5. cap. 10. Causa, tempus, locus, occasio, instrumentum, modus, & cæ. sunt rerum accidētia.

Accidentia. æ. accident.) verbale ab accidit. Plin. lib. 32. cap. 2. Esse vero illam naturę accidentiam, quod magis miremur, etiam in locis quibusdam apposito occurrit exemplo.

Accido. penul. prod. ex ad & cædo, significat extenuo, oblimo, circūcido, exhaurio. ἐκτρύχω. Liuius, Ita prælio vno accidit Vestinorum res, vt ne vallo quidem freti in oppida dilaberētur. Idem, Quanquam accisas res eorum fatis constabit, id est ἐκτετρυχωμένας, κατηναλωμένας. Verg. 7. Aen. Accisis roget dapibus consumere mensas.

Accido. dis. pen. cor. ex ad & cado, quasi ad, id est iuxta aliquid cadere. συμπίπτειν. ich fall zū) ick valle toe) ie tombe bas.) Sic & in Cęs. Lucullo tantum calumniarum metum iniecit, vt ad genua sibi accideret. Cicero Att. 1. Ad pedes omnium singulatim accidente Clodio. est (inquit Don.) gestu corporis humilitatem cadentis ostendere. Sallustius sine præpositione dixit, Quò accidam. Iureconsulti vsurpant pro mori, πάσχειν: vt, Si quid filio meo acciderit, N. seruus meus esto, id est, si filius meus mortuus fuerit. In tertia persona significat preter spem euenire: & hoc tam in bonum, quàm in malum. Terent. in And. Interea aliquid acciderit boni. Cicero, Nihil mali accidisse Scipioni putandum est. Ponitur etiam absolutè, sequente particula vt: Cic. 3. Verr. Accidit, cum iste à Cn. Dolabella efflagitasset, vt se ad regem Nicomedem, regemq; Sadalam mitteret. Hinc fit accidens participium, & accidens nomen.

Accieo, accies, acciui, itū, penult. bre. verbū rare, idē significat qd' accio. ich berüffe herzū) ick beroepe toe) ie appelle, ou enuoie querre.) Plau. in Mil. Vos mō curato, ego illū ꝓbe iā oneratū huc acciebo.

Accingo.gis.nxi.nctum,ich gurte, bereite.) ic gorde.) ie accoustre,metz a point.) ex ad & cingo,significat instruere,armare; atq; ferè cum ablatiuo iungitur : vt, accingere se armis, ferro, ense, &c. Ver.2.Aen. Atq; omnis facibus pubes accingitur atris. Interdum aggredi vel suscipere. Habet autem vel datiuum. Verg. Aen. 1. Illi se prædæ accingunt. Idem, Accingunt omnes operi. Vel accusatiuum. Idem Aen.4. Magicas inuitam accingier artes. pro ad illas discendas præparari. Vel accusatiuum cum ad & in. Liuius, Proinde in hoc discrimen, si iuuat, accingere, id est, ad hoc periculum subeundum te para. Idem, Quin igitur ad hoc accingeris? id est, Cur hanc rem non aggrederis? Vnde accinctos vocamus industrios, expeditosq;: contrà, discinctos, ignauos, incomptos, negligenteisq;. Dicimus etiam, præter communem regulam, Accinctus renibus, ἀνεζωσμένος.

Accio.cis.ciui.vel cij.tum.penult.prod.ex ad & cio significat aduoco. προσκαλέω, ich rüffe herzů.) ick roepe toe.) ie appelle a moy.) Inde accitus, aduocatus. Vergilius, Spem, si quam accitis, Aetolûm habuistis in armis. Et accitus, tus, tui. Verg. Regius accitu chari genitoris ad vrbem.

Accipio. pis. capio, (λαμβάνω) ich nimm an.) ic neme aen.) ie prent.) quanquam ab inuicem separantur, sicut in dictione capio dicitur. Multi & varij vsus est hoc verbum. Interdum enim est audire. Cic. in Catone, Accipite veterem orationem Architæ. Interdum sentire. Terentius in Heaut. Clinia aliter de amore tuo, atque est, accipis. Interdum cognoscere, intelligere: vt, Accepi te in patriam reuersurum. Interdum concipere. Vergil. lib.8. Aen. Alij ventosis follibus auras Accipiunt redduntq;. Interdum recipere. Lucilius, Sic inquam veteratorem illum veterem lupum Annibalem acceptum. Interdum tractare, tam in malum quàm in bonum. Terent. Ego abs te miseris sum acceptus modis. Cicero, Roga ipsum quemadmodum ego eum Arimini accepi. Accipere nomen, pro eo quod vulgus dicit, recipere ad monstram. Liuius 2.bel.Pun. Itaque si suum nomen dictator acciperet, se comitijs intercessuros dicunt. Dicimus etiam accipere conditionem, colorem, fœdera, fidem, libertatem, &c. Huius compositum est Præaccipio.

Accipiter, (ἱέραξ) een hauick) tout oyseau de proye comme faulcon, espreuier.) ab accipiendis malo modo alijs auibus, est enim auium rapax. Teren. in Phor. Non rete accipitri tenditur, neque miluio. Vide in dictione Falco.

Acclamo. as. are. est exclamare, vocem efferre. ich schreie zů, frolocke.) ick roepe aen oft toe, ic hantere vruecht.) ie escrie, ie rappelle.) Cic. pro Cecin. Populus cum risu acclamauit ita esse. Verbale est acclamatio. Idem Att. libro 1. Credo te ex acclamatione Clodij, &cæt. Acclamito, frequent. Plaut. in Amphit. Ea quæ sunt facta, infecta esse acclamitat.

Accline, adiectiuum, pen. prod. dicitur flexum, incuruatum, iacens, humile. ἐπικλινής. nedergaende nederhellende.) Et propriè in descensu dicitur. Hieronymus, Scabellum accline, & ex vna parte obliquum. Dicitur & acclinus.na.num. sicut & interclinus, quo vsus est Ambrosius in Aegesippo, Ciuitas, inquit, præerupta vndique propè erat, interclina rupibus.

Acclino.nas.pen.prod.ad aliquid flecto, inclino. ἐπικλίνω. ich helde her zů) ick helde toe) ie me encline, condescend, accorde.) Liuius.4. ab Vrbe, Haud grauatè acclinaturos se ad causam senatus. pro assensuros causæ.

Accliuis, siue Accliuus.ua.uum.per u, pen.prod. (προσάντης) ob sich geheldet, auffgerichtet.) opwaerts heldende, opgaende) lieu qui va en montant sans estre fortraide.) quod est leuiter erectum, & acuminatum : & propriè de ascensu dicitur, quasi in cliuum acuminatum, & pendulum sursum. Cice. Q. fratri, Ea viç pars valde accliuis est. Huius contrarium est decliue, siue decliuum, quod est inclinatum, atq; incuruum, pendulum, deorsum. Hinc accliuitas. Cæsar, Ab eo flumine pari accliuitate collis nascebatur.

Accludo.dis.pen.prod.vide in dictione cludo.

Accola, pen. cor. vicinus, aduentitius, πάροικος: quòd aduenïens terram colat : id est, habitet: vt, Accola montis, qui prope montem habitat. Accola Padi, Accola campi: qui iuxta padum, iuxta campum habet domum. Liuius lib.1. Pastor accola eius loci, nomine Cacus, ferox viribus.

Accolo.lis.pen cor.apud, siue iuxtà colo, παροικέω: ich wone bei eyn berg, oder flufz.) ick woone by een berch, oft riuiere.) ie demoure au pres dune montaine, ou riuiere.) & de aquis montibusq; dicitur. Liuius lib.4. Hi dimissis circa omneis populos legatis, qui Hetruscum mare, quiq; Tyberim accolunt, ad frumentum mercandum. Plin. lib.4. Persæ Rubrum mare semper accoluere. Et li.3.ca.1. Accolitur dextra læuaq; crebris oppidis.

Accommodo. das. pen. cor. abhibeo, adapto, aptè colloco, ἐφαρμόζω, συμβιβάζω. ich füg herzů.) ick voege toe.) ie approprie, ie applicque.) Cice. lib.2. de Orat. Aphricano illi superiori coronam sibi conuiuio ad caput accommodanti. Idem li.1. Offic. Qui se ad Rempublicam & ad magnas res gerendas accommodauere. Interdum significat procliue, propensum esse, (ἐναφίησι) Idem, Ad summum Græcorum potius, quàm ad illam vim aut tumultum accommodati. Hinc accommodatè. Cic.5.Verr. Primum oratoris officium esse, dicere ad persuadendum accommodatè.

Accommodatio.onis. ipse actus accommodandi. appropriation. Cicero.1.de Inuen. Elocutio est idoneorum verborum & sententiarum ad inuentionem accommodatio.

Accommodus.a,um, idem quod accõmodatus, aptus, idoneus. bequaem) approprié.) Verg.11.Aen. Est curuo anfractu valles, accommoda fraudi.

Accredo.dis.pen.prod. ich glaub.) ick gheloove.) ie croy.) ex ad & credo, videtur significare ad id quod creditur, accedo: quale assentio siue assentior, ad sententiã accedo. Col.lib.2. Idq; etiam nõ spernendus author rei rusticæ Saserna videtur accredidisse. Est & acredo,dinis.nomẽ per simplex c.

Accreduo.duis.obsoletũ verbũ,idẽ quod accredo.

Accresco.scis. (ἐπιγίνομαι) vide in dictione Cresco. Hinc accretio, onis. incrementum, ipse actus accrescendi. Cic.1.Tusc.Lunamq; accretione, & diminutione luminis, &c̃.

Accubitum (ἀνακλιντήριον.) eyn lodderbedde.) lectus in quo cubatur interdiu. Vnde apud Lampridium de Commodo scribitur, q̃ nõ accubuit, nisi in accubitis, quę pilũ leporinũ habuissent, aut plumas perdicũ subalareis. Hęc accubita alio nomine dicunt anadinteria, & apd' Florẽtinos Tuscanica.

Accubitus. tus. (ἀνάκλισις) ipse accubandi actus. Plin.lib.18.cap.2. Plenisq; hominum tricliniis, accubitu iere per lectos.

Accubo. pen. corr. iuxtà cubo. παρακατακλίνομαι ich lig bei, oder herzů, ick sitz zůtisch.) ick ligghe oft sitte by) Suet. in Cæs. Theatrum summæ magnitudinis Tarpeio monti accubans. Aliâs significat discumbo. Hinc accubitor, accubitrix, & accubito.tas. frequentatiuũ, vt est illud, Dignatus nostris accubitare toris. Et accubatio verbale.

Accumbo.bis. proprie adiaceo, iuxta cubo. ich lig nach bei.) ick ligge na by.) ie gesi au pres.) Plaut. in Mostel. Caue modò ne prius in via accumbas, quàm illic vbi Lectus est stratus, quò imus. Hiero. in Deuter. Quando sederis in domo tua, & ambulaueris, & accubueris, atque surrexeris, scribes ea super postes. Est etiam & accumbere, (κατακεῖσθαι) in conuiuio esse. cubabant enĩ antiqui vescentes. Cic. Pæto, Accubueram hora nona, quum id literarum exemplum in codicillis exaraui. Dicitur & accumbere ad mensam, pro simul vesci, & in eadem mensa discumbere. Cicero, Vatinium criminatur, quòd atratus ad mensam accumbebat.

Accumulo.las.pen.cor. amplifico, & quasi ad cumulũ addo (ἐπισωρεύω.) ick hauff zůsamẽ, ich mehre.) ick hoope te samen.) ie ẽlargy, ie agrandi.) Plin. lib.10.cap.19. Feruentibus enim locis accumulant æstate radices. Hinc accumulatio.

Accuro.ras.pen.prod. & per simplex r, significat studiose & diligenter curo. ἐπιμελοῦμαι. ich sorge.) ie cure) Plaut. in Epid. Remeabo intrò, vt accurẽtur aduenientes hospites. Idem in Bacch. Ego pensum meum lepide accurabo. hoc est, curabo vt efficiã, quod mihi mandatũ est. Cic. in Arte vet. Melius accurãtur, quæ sine cõsilio administrãtur. Hinc accuratus, πεφροντισμένος, vbi magna apponitur cura. Gellius, cultu corporis nitido venustoq;, nimisq; accurato fuisse. Et peraccuratus. Cicero Appio Pulchro, Peraccuratè querebaris, quòd eos tributa exigere vetarem. Accuratio. Ci. de Orat. At inueniendis cõponendisq; rebus mira accuratio.

Accurro, ris. (προστρέχω) p̃ duplex rr, vide in dictiõe Curro,

Accusabilis, & hoc le. quod accusatione aut reprehensione dignum est. Cic.4.Tusc. Quorum omnium accusabilis est turpitudo.

Accusatiuus.ua.uum. per quod quis accusatur, κατηγορικός. Vnde accusatiuus casus dictus est, quia per hunc vel accusamus, vel laudare videmur. Dicitur etiã incusatiuus vel causatiuus, & laudatiuus.

Accusatorius, quod ad accusationem pertinet, (κατηγορικὸς) das zů klagen gehöret.) dat totten claghen ghehoort.) accusateur, ou celuy qui se delecte a accuser.) vt liber accusatorius, in quo continentur accusationes. Cic. pro Cluent. Non accusatorio animo, non ostentatione aliqua, aut gloria adductum. Accusatoriè, aduerbium. anklägiger weisz) aenclaghelick) blasmer p̃ affection.)

Accusatorius vir, (κατήγορος) qui alios accusat.

Accuso. sas. pen. prod. ich verklage, oder schuldige, zeihe) ick verclaghe, oft besculdighe, aentye.) ie accuse.) frequentatiuum est ab accudo, sicut docet Priscianus. Cõponitur enim ex ad & cuso, quod à cudo deducitur. Ex quo cõposita incuso, excuso, & recuso. Quanquã non desint qui dicant accuso ex ad & causa seu causor componi. Sed magis audiendus est Priscianus: quia magis commoda fit cõpositio à cuso frequẽtatiuo verbi cudo, quod cusum supinum facit. Est autem accusare (κατηγορεῖν) quasi aliquem apud iudicẽ percutere: & hoc per translationem, quasi malleo ad incudem pertundere, vt in quam velit is, qui accusat, formam redigatur. Vnde proprie (vt ait Valla) est apud iudicem, vel alium, & aliquando apud illũ quem accuses, ostendere aliquem peccasse. Dicimus autem, accuso te illi, apud illum, vel coram illo magni sceleris, aut de magno scelere. Terent. in Prol. Qui cum hunc accusant, Næuium, Plautum, Enniũ Accusant. Id obseruatum ferè comperi, vt quod peccati nomen exprimit, genitiuo: quod minus, ablatiuo poneretur: vt, Te accusaui homicidij, & alio scelere. Incusare verò, (αἰτιᾶσθαι) est alterius mores reprehendere: & plerunq; cum querela, quòd ab illo iniuria sis affectus. Qui dixerunt incusare de maioribus dici: accusare de paribus, vel minoribus, cõuincuntur ab authoribus. Cęsar in.1.Com. Omnium ordinum adhibitis ad id consilium centurionibus, vehementer eos incusauit. Diome. Incusante Cicerone, Catilina conuictus est. Corn. Tacit. Intemperiem cœli incusantes. Hinc verbale accusator, qui accusat. Quintil. lib 4. cap.2. Quæ cum accusator suspiciosè narret, &c̃. Et accusatrix.

Acedia, (ἀκηδία) faulkeyt, verdruss oder sorglose.) luyheyt, verdriet, oft sorgheloosheyt.) paresse, nõchalance, ennuy, fascherie.) Latinè pigritia, tristitia, tædium, anxietas.

Acelum, oppidum creditur in Taurisci agro: vnde Acelinus, Romanus sæuitia famosus inter recentiores historias auditur. Hodie Asulũ dicitur: nũc reginæ Cypri Corneliæ pretorium. Sed fallũtur: quoniam est oppidum à Patauio ad decimum lapidem versus Ateste & Montaganam.

Acentra, (ἄκεντρα) dicuntur quæ sunt sine punctis centris'ue.

Aceo, aces, acui, accidus sum, acorē sapio, ὀξύζω. ich bin saur oder eszigischt) ick ben suer oft azijnach tich) ie aigry.) Vt Cato de Re rust. Vini quadragesnæ vrnę dabuntur, quod neq; aceat, neq; muceat. Vnde acidus. a. um. adiectiuum, & acetum. Item compositum coaceo.

Acephalus, (ἀκέφαλοι) der keyn haupt hat) die geen hooft en heeft) sans chief.) pen. cor. Latinè sine capite dicitur: ab α, & κεφαλὴ caput. Vnde acephali versus, sine capite dicuntur: quoniam à breui sylla ba incipiunt. Et Acephali hęretici quidā dicti sunt, quoniā nulli⁹ inuenitur author à quo exorti sunt. Hi duarum in Christo substantiarum ꝓprietatem negant, & vnā in eius persona prædicāt naturam.

Acer, aceris, & Aceris. ris. fœmi. generis, σφένδαμνος, ὀξύη.) eyn maß holderbaū, odder ahorn.) een boom daermen costelicke tafelen af maect, holderboom) vng nom de arbre de quoy on fait des tables fort belles, quon appelle erable) nomen est arboris: Vnde acernus. na. um. quod est materiatum ex ea arbore, ὀξύϊνος. Huius prima syllaba corripitur. Verg. Pręcipuè cum iam trabibus cōtextus acernis Staret equus. Dicta acer, quòd acria in ea artificum ingenia exerceātur. Est. n. (vt inquit Pli. li. 18. ca. 15.) amplissima arbor, & operū elegātia ac subtilitate primum post citrum locum obtinet.

Acer, acra, acrū, vel hic Acer, hæc acris, hoc acre, prima prod. (scharpff, hert, strack) scerp) aspre:) à quo acrior & acerrimus, propriè ad vinum, acetum, & huiusmodi pertinet. Nam saporis acetositatē significat, Græcè δριμὺς, ὀξὺς. Col. lib. 3. Radice tenus vitem præscindito: plagā acri aceto pariter ac lotio permixta terra linito, eodemq; radiceis irriga to. Et acres cibi dicūtur, qui acrimoniā & vehemē tiorē vim habēt, & quasi mordacia sunt, vt sinapi, allia, cæpe. Pli. lib. 11. ca. 53 Difficulter perficiuntur omnia in cibis acria. Trāsfertur ad alia, & modò pro forti ponitur. Verg. Aen. 9. Haud acrē dubites in prælia poscere Turnū. Modò ꝓ veloci. Idē. li. 4. At puer Ascanius medijs in vallibus acri Gaudet equo. Idem, Calidumq; animis & cursibus acrem. Modò pro acuto. Ci. Acri homo ingenio. Modò pro vehementi. Idē in Hortens. Aut Philippo breuius, aut Theopompo acrius. Sic acrem hostē dicimus vehementē, id est durū, sæuum. Modò pro diligente. Verg. Iam tum acer curas venientē extendit in annum. Cic. Offic. Sic nos si acres ac diligētes esse volumus animaduersores vitiorū, magna sæpe ex paruis intelligimus. Ab acer fit compositum peracer. Deriuata sunt acredo, acritudo, acritas: & acriter aduerbium.

Acer. ris. neutri generis, vel Acus, aceris, pen. cor. palea miliacea, ἄχυρον: (spreuer.) kaf.) paille.) à quo acerosus. sa. sum. vt frumentum acerosum, (ἀχυρῶδες) quod est immundum, & non sine paleis. A quo & panis qui ex eo fit, acerosus dicitur.

Aceræ, (ἄκερραι) pen. prod. vrbs Campanię non longè à Neapoli, quam Clanius amnis præterfluit. Vnde apud Vergilium legitur, Vacuus Clanius non æquus Aceris. Hinc Aceranus, qui est ex Aceris: sicut Cumanus à Cumis.

Acerbitas, (στρυφνότης) bitterkeyt, rouwe.) bitterheyt, rouwicheyt, stuericheyt.) amere, crue.) saporis amaritudo, cruditas. Vnde translatè ponitur pro asperitate, siue austeritate. Cic. Q. Fr. Iracundia exorabilis, vt in malis, acerbitati antepo nenda est. Idem, Nec acerbitatem sententiarum, nec differēdi spinas probauit. Aliquando pro molestia, siue tristitia potius ex miseria & calamitate contracta, vt Syllani temporis acerbitatem subterfugere, apud Cic. Idem in Catil. Mihi hæc conditio consulatus data est, vt omnes acerbitates, omnes dolores cruciatusq; perferrem.

Acerbo. bas. aspero, πικραίνω, ich verbitter.) ie aigre aggraue, faire le cas plus grand quil nest.) Item abominabile facio. Claudianus li. 2. Nec paruo cedunt, stimulat communis in arma Virginitas, crimenq; feri raptoris acerbat. Huius compositū est exacerbo, qđ est valde acerbo, vel aspere turbo.

Acerbus. ba. bum. (στρυφνὸς) bitter, vnzeitig) bitter, onrijp, ontijdich.) fruict qui nest point encore, meur, qui ace les dens.) quod non est satis co ctum & maturum: & propriè de fructibus. Columella, Vua primo est peracerba gustatu: deinde matura ta dulcescit. Translate ponitur pro vehementi, duro & aspero: & tam ad res, quàm ad personas refertur. Vnde acerbū vulnus, acerba mors. Verg. lib. 11. Pallas quem non virtutis agentem Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo. Tractum à pomis, quæ quemadmodum (inquit Cicero) cruda si sint, vi auelluntur: si matura & cocta, decidunt: sic vitā in adulescentibus vis aufert, senibus maturitas. Idem Fam. 1. Eo die acerbū habuimus Curionem. Hinc acerbè, acerbius, acerbissimè.

Acero. ras. pen. cor. ab acus ꝓ palea, significat paleis inficio. ἀχυρόω. ich vermische mit spreuer) ic menge met caf) ie mesle auec paille.) Vnde aceratum lutū, quod paleis immixtū est ad tuguria facienda. Huius compositū obacero, quod est, loquendo alteri⁹ sermonē molesto, impedio, ori obijcio. vnde

Acerosus. a. um. vol spreuer) vol cafs) plain de paille.) vt, Acerosus panis est farre minus purgato, ac sordibus à candido separato. Talis solet esse panis ordeaceus.

Acerra, arculā turaria, in quā tus reponi solet, quo Dijs sacrificatur. λιβανωτρίς. eyn rauchfaſz, oder opffer geschirr) een weroock vat) encensoir) Turibulum vulgò dicitur. Alij putant esse aram, quæ ante mortuum poni solebat, in qua odores incen debant. Cornutus scribit esse pateram in qua libatur. Verg. Et plena supplex veneratur acerra.

Acersecomes, (ἀκερσεκόμης) pen. cor. Latinè dicitur intonsus comā, & capillatus. Iuuenalis, Nemo vendit acersecomes, ab α, priuatiua particula, & κείρω κόμη, κόμην, tondeo. Hoc nomine dictus est Apollo, quòd nunquam radij possint à fronte lucis auelli.

Acers

Aceruatim, per aceruos συρηδὸν. mit hauffen.) met hoopen.) amonceler.) Columella, Quum enim eiusmodi pestis incessit, sub fauis aceruatim enectæ reperiuntur. Vnde aceruatim dicere, quasi promiscue & nullo seruato ordine, Cicero.

Aceruo.as.accumulo.σωρεύω.ich hauffe) ick hoope) ie amonce, metz en vng tas.) Vergilius trãflate po suit pro amplifico: Vel cum se pauidũ contra mea iurgia fingit Artificis scelus, & formidine crimen aceruat. Hinc coaceruo, quod est in totum vel simul aceruo coniungo. Lactant. libr.5. Errores suos insuper crudelibus factis coaceruauit. Aceruatio, verbale, id est, accumulatio. Plin. libr.11. cap.53. Aceruatio saporum gratissima.

Aceruus,(σωρὸς) eyn hauff kleyner dingen, als korn) een hoop van cleenẽ dingen, als koren.) vng petit mõceau, ou tas.) moles, aggregatio & cumulus: & (vt Valla vult) propriè minutarum rerum, vt frumẽti, leguminis. Plaut. in Pseudolo. Quibus cunctis montes maximi acerui frumenti sunt domi. Cicero in Tusc.5. libr. Vt aceruus ex sui generis granis, sic beata vita ex suis similibus partibus effici debeat. Aliquando tamen maiorum: vt Aceruus scutorum. Ita ferè Grammatici, quibus etiam strues est præcipue lignorum: strages, cadauerum interfectorum vno in loco iacentium siue humanorum, siue brutorum: sarcina vtensilium.

Acesco.scis.acidus fio.ὀξύζω. Hier. ad Furiã, Egessisti acescẽteis & morbidos cibos: releuasti æstuantem stomachũ. Hinc coacesco, qđ est, totus acidus fio.

Acesinus,(Ἀκεσίνης.)pen.prod. fluuius Persiæ, qui in Indum fluuium cadit, magnus & nauigabilis: circaquẽ ferunt arũdines tantę magnitudinis nasci, vt singula internodia incolis pręstẽt vicẽ nauigij.

Acesis,(ἄκεσις) herba lutea, non tincta: orobitis dicta à pictoribus. Plinius lib.33. cap.5.

Acestes.stis.vel Aceste,(Ἀκέστης)nomen viri Siculorũ regis: cuius Vergilius sæpe meminit.

Acestis.stis. fluuius Indiæ nauigabilis.

Acetabulum, ab accipiendo dicitur, vt testis est Hermolaus. etiãsi Græci oxybaphon appellant, quasi ab aceto: & est genus mẽsuræ, ὀξύβα, eyn geschurr, alßs ein mesz flüssiger dinge) een sausier oft mate die een sesquicyathũ houdt, oft dat gat daer dat huepbeen bouen die knye in loopt oft wendt.) vng petit vaisseau, sausiere, les boites des os.) Pli. lib.22. cap.34. cum acetabuli mensura dicitur, significat heminæ quartam partem. id est, drachmas 15. Acetabula quoque in corporibus dicuntur pro pyxidibus (vt anatomatici vocant) quibus coxendices infiguntur, circaque ea vertuntur ossa coxarum. Plini. lib.28. cap.11. Item ossa ex acetabulis pernarum, circa quæ coxendices vertuntur.

Sunt item acetabula veluti quidam caliculi in his piscibus qui molles appellantur, vt in polypo. Plinius lib.9. cap.30. Præterea negat esse vllum atrocius animal ad conficiendum hominem in aqua: luctatur enim complexu, & sorbet acetabulis, ac numeroso suctu detrahit eũ. Acetabula, sunt etiam præstigiatorum vascula siue caliculi, quibus astantium oculos fallendo præstringunt. Seneca lib.6. Epist. Ista sine noxa decipiunt, quomodo præstigiatorũ acetabula, & caliculi, in quibus me fallacia ipsa delectat. Acetabulum abusiue dici potest de rebus alijs, quæ similitudinẽ quandã referũt acetabuli, quod in corporibus esse, suprà dictum est. Quintilianus lib.8. cap.6.

Acetaria, (ὀξύβαφα) salaet.) salade.) à quibusdam dicuntur herbæ, seu cibaria, quæ ex aceto sumuntur ad excitãdum appetitum: quales sunt herbæ virentes, quas aceto oleoque guttatim instillato con cinnamus. Fiunt & ex herbarum radicibus acetaria. Plin. li.20. ca.20. Stomachũ in acetarijs sumpta corroborat. De portulaca loquit. Alij ab accipiendo hoc nomẽ deriuant, vt acetaria sint horti, hoc est hortensia: quoniam expedita res & parata semper sit. Græci oxybaphon appellant, quasi ab aceto tinctum: ab ὄξος & βάπτω ἢ λύω. Acetaria dici quoque possunt carnes frustillatim concisæ, quæ ex aceto sumuntur.

Acetum.(ὄξος) essig) azijn) vin aigre.) acre vinum: quia vel acutũ sit, vel quasi aquatũ. Vinũ.n. aqua mixtũ citò in hunc saporem vertitur. Vel dicitur ab aceo ces. Colu lib.3. Infructuosas vites fœcundas facito, q̃ exiguum dant fructũ. Acetum agrico cinere irrigato, ipsumque codicem linito cinere. Hinc acetosus.a.um.(ὀξώδης) acetositas, & acor.

Aceum, oppidum est Colchidis in ripa Phasidis.

Achęi,(Ἀχαιοὶ) Põti accolę, Orchomeniorũ colonia.

Achæmenes,(Ἀχαιμένης)cum diphthongo, pen.cor. nomen primi Persarũ regis (vt scribit Herodot.) à quo reges omnes vsque ad Darium descenderunt. Fuit alius, Xerxis frater, hoc nomine.

Acheron.rontis.(Ἀχέρων)vt quidam volunt fœminini generis, palus infernalis dicitur à poëtis, ab α fine, χαίρων gaudens: quòd sit sine gaudio. Sed cõstat locum esse prope Auernũ lacum. Strabo li.6. Acherontem fluuium esse tradit Brutiorũ, prope Pandosiam vrbem, vbi Alexander Epirensis à Lucanis trucidatus est, Dodonæo deceptus oraculo, quod iusserat, vt caueret Acherusiam aquam, Pandosiamque vrbem, quum in Epiro esset Pandosia, & Acherõ amnis, fugiens hæc loca, in Italiã venit, cumque vadum Acherontis Brutiorum egressum eminus veruto Lucanus miles exultans confodit. A quibusdam tamen sine diphthongo scribitur. Vergilius, Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo. Ab α, & καιρὸς, qđ est tempus. Nã acæron pro temporis labilitate ponitur: eò quòd tẽporis lapsu omnia pereũt, idcirco fingitur vnũ ex fluminibus inferni. Sed potius dici credo ἀπὸ τῶ ἄχεως χεῖν ἢ ῥέω quasi fluuius dolorum. Ab Acheron fiunt adiectiua Acherõtius, & Acherõtinus. Vnde Acherõtini, populi oppidani, qui iuxta Acheronte̋ habitãt. Et habent breuẽ penultimã genere masculino. Vnde etiam Acherons, adiectiuũ. Plaut. in Capt. Verum enimuerò nullus adæque est Acherõs. Et Acherõticus: vt Acherõtica regio. Plaut in Bacch.

Achaia, (ἀχαία) regio Græciæ vndiq; circunsepta mari, præterquam à Septentrione, cuius captus est Corinthus: dicta Achaia, ab Achęo Xuti filio, quę primo Danaa (vt Herod. placet) dicta fuit. Vnde Gręci Achęi, atq; Achiui, & Danai dicti sunt. Nam Achiui dicuntur, ę diphthongo in i productā conuersa, & u, digamma Aeolico interposita. Deinde Aegialea (αἰγιάλεια) à rege Aegialio dicitur. Plin. Achaiæ nomen prouinciæ ab Isthmo incipit: antè Aegialos vocabatur, propter vrbes in littore dispositas, Græci enim αἰγιαλὸν vocāt littus. Est etiā alia Achaia in Peloponneso. Habet ab ortu solis partem Aegęi maris, ab occasu Epirum, à Septentrione Macedoniā, à Meridie Creticum pelagus. In ea sunt Thebæ Bœotiæ, & Megarea, quæ Megaridi regioni nomē dedit. Declinaturq; Achaia. iæ, dictio tetrasyllabica. Achas. idis. & Achaida. dæ. sicut Persis, & Persida. Thebais, Thebaida. Ptolemais, Ptolemaida. Ouidius, Ah quoties dices, quàm pauper Achaia nostra est.

Achar, nomē ciuitatis, quæ nūc Nizibis appellatur.

Acharis, (ἄχαρις) vndanckbar, vngenām) ondanckbaer, onbekenlijck) ingrat.) pen. cor. Latinè dici potest sine gratia, ingratus· χάρις enim gratia dicitur: & Acharistia, ingratitudo.

Achateon, velū maximū in media naui constitutū.

Achates, pen. prod. ἀπὸ τ ἄχιος, id est à cura: quæ regum semper comes est. Quo nomine dictus est Aeneæ comes: & lapis quidam preciosus in Sicilia, apud Achaten fluuium primùm repertus, postea plurimis in terris. Plin. lib. 37. ca. 10. Achates in magna fuit authoritate, nunc in nulla, &c. Est autem niger, habens in medio circulos nigros & albos, iunctos & variatos, similis hæmatiti. Hic tempestates auertere, & flumina sistere dicitur. In hoc lapide habuit Pyrrhus Epirotarum rex Musas nouem naturaleis, & Appollinem cum lyra.

Achelous, (ἀχελῷος) Aetolię rex, à quo fluuius eiusdem nominis, à Pindo oriens, & Aetoliā ab Acarnania diuidens, in Maleacū sinum defluit. Thoas antè appellabatur. Hinc Acheloius. a. um. quod modò possessiuū est, modò pro aqueus ponitur. Verg. Georg. 1. Poculaq; inuētis Acheloia miscuit vuis. Veteres enim aquam omnem Achelon nuncupauere, quòd primus post diluuium erupisse terra fertur: siue quòd Achelous in Græcia (vbi tot ingenia floruerunt) omnium fluuiorum celeberrimus fuit. De hoc Macrobius lib. 5. cap. 18. Hinc Acheloides nymphæ dictæ sunt.

Achemenides, ἀχαιμενίδης) fuit vnus ex socijs Vlyssis, qui apud Vergilium narrat de Polyphemo.

Acherotia, ciuitas parua Apuliæ, in monte sita.

Acherusia, (ἀχερουσία λίμνη.) palus inter Capuam & Auersam, per aperta plana vsq; prope Comas diffusa. Dionysius in 2. Bibliothecæ historiæ, De sepulchris Aegyptiorum qui Heliopolim accolunt, tradit paludē esse Acherusiam, in quam imitantur cadauera in vlteriorem ripam deferenda: nauim verò ipsam qua traijcitur, barim, hoc est onerariā appellari. Inde natā de Charonte, qui animas trāsuehebat Stygem, fabellam. Item Acherusia specus est iuxta Euxinum.

Achetæ. (ἀχέται) cicadæ sunt argutæ & canoræ: cigales.) à verbo ἤχω, quod est, sono & crepito.

Achilleon, (ἀχίλλειον) oppidū iuxta tumulū Achillis à Mitylenēis conditum, vbi classis eius steterat.

Achilleos, (ἀχίλλειος) myriophyllum herba appellata, quòd eam Achilles inuenisse traditur in curando vulnere Telephi.

Achilles, siue Achilleus (ἀχιλλεὺς) nomen viri apud Homerum cantatissimi. Huius nominis genitiuus tam in i, q̃ in is, finit. Nomina enim in eus diphthongum finita, apud antiquos terminabantur in es, vt Theseus, Theses: Tydeus, Tydes. genitiuus erat in is, Thesis, Tydis: vbi in fine carminis abijcitur s, vt Thesi, Tydi. Remansit consuetudo in Achilleus & Vlysseus: Achilles, Vlysses (quorum genitiuus est Achilli, Vlyssi, in carmine Vergiliano: Troas relliquias Danaûm atque immitis Achilli. Dissoluto genitiuo vsus est Horatius, Vlyssei, à nominatiuo Vlysseus (nā & Græci ὀδυσσεὺς:) Nec cursus dupliceis per mare Vlyssei. Hic Pelei & Thetidis filius, Chironi nutriendus datus est, inter filias Lycomedis sub habitu muliebri absconditus ex Deidamia generat Pyrrhum. Indignatus contra Agamemnonem, post mortem Patrocli suscepit à Vulcano arma noua, Hectorem occidit. A Paride coniugium Polyxenæ sperans, tandem occiditur, & in Sige sepelitur.

Achilleum, genus spongiarum tenue densumq;, ex quo penicilli. Plinius lib. 9. cap. 45.

Achilus, (ἄχειλος) pen. prod. qui sine labris est. Ab α sine, χεῖλος labrum: etiam margo. Sed Achelus potius dici debet: quia ει in e longum vertitur, vt κυθέρεια, Cytherea: id est Venus.

Achimenes, (ἀχιμένης) filius Bacchemonis, filij Persæ qui Achimenis populis nomē dedit, in quib. imperauit, à quo Achimenia regio. Fuit & Achimenes Ariobatis regis Lycię filia, & vxor Bellerophōtis.

Acieris, securis ærea: qua in sacrificijs veteres sacerdotes vtebantur. Festus.

Aciale, vel Aciare, ferrum durum. Eius materiæ apud Brixianos maxima vis fit.

Acicula, (περόνη) eyn güfen) een spelle) aguille ou espingle.) formatione non significatione diminutiuum est ab acu, vt inquit Priscianus: qua vtuntur mulieres ad ornatum capitis. Est & acicula piscis tenuis ac longus, qui & acus dicitur.

Acidalius, pen. corr. fons in Orchomeno, oppido Bœotiæ, Veneri sacer. Vnde Venus Acidalia dicta.

Acidula, pyra, à succo subacido dicta.

Acidus. da. dum. (ὀξὺς, ὀξίνης) saur) suer) aigre.) pen. cor. quod acetum factum est: quamuis & asperum dicatur. Colum. lib. 6. Malum Punicum si acidum aut minus dulcem fructū feret, hoc modo emendabitur. Hieron. in Eccles. Non acidè feras, id est amarè, seu asperè. Huius diminutiuum est acidulus. Compositū subacidus, aliquantulum acidus.

Ca

Cato lib. de Re rust. Vinum ponito sub dio, postri die mane gustato: si id sapiet quod in dolio est, scito id duraturum: subacidulum non durabit.

Acidylus, nodus est cestus Veneris.

Aciem trahere dicitur aquæ, pro eo quod est acuere. Similiter aciem ferri exterimus, vt acuta sit.

Acies, (ἀκωκὴ, ἀκμὴ) eyn spitz, oder schneide an eynem eisen) een spits, oft scherpte aen een yser.) vng trenchant, ou taillant dung ferrement.) tria significat. Primo acuitatē falcis cultri, & similium quę secant. Col. lib. 5. Obtusa enim hebesq; & mollis falx putatorē moratur, eoq; minus laboris efficit, & plus laboris affert vinitori. Nam siue curuatur acies, qđ accidit molli: siue tardius penetrat, quod euenit in retuso & crasso ferramēto, maiore nixu est opus. Et ἀπὸ τοῦ ἀκονᾶν, id est ab acuendo dicitur: sicut acumen ab acuo. Secūdo exercitus instructionem, (παράταξις) eyn orden.) quum ad dimicandum paratus est: eò quòd acuto ferro armatus sit. Verg. Georg. 2. Et campo stetit agmen aperto, Directæq; acies. Et acies quidem instructa his vocabulis vocari solet: frons, subsidia, cuneus, orbis, globus, alæ, turres, cornu, & quædam alia. Tertio, oculi lumen: Lactantius lib. de Opif. Acies enim, id est, mēbrana illa perlucēs, quam siccari & obarescere nō oportet, nisi humore tersa purè niteat, obsolescit. Per translationem acies sumitur pro ingenij perspicuitate. Cic. in Catone: Non'ne vobis videtur is animus, qui plus cernit & lōgius, videt se ad meliora proficisci: ille autem cuius obtusior sit acies, non videre? Dicimus aūt tam acij, quàm aciei in genitiuo. Sallustius lib. 1. Historiarum, Dubitauit acij pars. pro aciei.

Acinacis, (ἀκινάκης) eyn schwert der Persier) eē flach sweert der Persier) vne sorte de glaiue de quoy vsoient les Perses.) penult. cor. gladius Persicus. Horatius li. 1. Carm. Vino & lucernis Medus acinacis Immane quantū discrepat. Valerius Flaccus. Insignis manicis, insignis acinace dextra.

Acinus. ni pen. cor. masculini generis, & acinū neutri: (ῥᾶγες) eyn bår) een besie.) in vua id dicitur qđ vulgus granum appellat. Neq; solum vuæ, sed hederæ, sambuci, tribuli, mali punici grana, acinorū vocabulo continentur. Atque in hoc à bacca differt (vt Vall. vult lib. 4. cap. 28.) quod acini inter fructus minutiores arborū fruticū'ue densius nascantur: baccę verò dispersius & rarius: vt fructus lauri, ol. uæ, corni, loti, lentisci, &c̄. Nonnunquam tamen indifferenter ponuntur. Verg. Sanguineis ebuli baccis minioq; rubentem. Ab acinus, Acinatitius. a. um. fit: vt vinū acinatitium. Vlpian. ff. de vino leg. Acinatitiū planè vinum cōtinebitur. Acinos, siue acinus, fœm. gen. herba. Plinius libr. 21. cap. 15. cap. 27.

Acinosus. a. um. ab acinus, dicitur quod multos habeat acinos, das vil beer oder kőrner hat) dat besyen, oft cornen heeft.) vt vua acinosa. Ponitur quoq; acinosum pro re succosa in modum acinorum. Plin. libr. 12. cap. 13. Asari semen acinosum, saporis calidi ac spinosi.

Acintani, Hispana gens, quæ Martis simulachrum colit. Sipont.

Acipenser seu Aquipenser, (ἔλλοψ) apud antiquos piscium nobilissimus est habitus, qui vnus omniū squamis ad os versis contra aquam nando meat, nullo nūc in honore: quod quidem (inquit Plin. lib. 9. cap. 17.) miror, cum sit rarus inuentu. Martialis, Ad Palatinas acipensera mitte mensas, Ambrosias ornat munera rara dapeis.

Aciritani, Hispana gens, simulachrum Martis radijs ornatum maxima religione colens, quem Necum, id est Martem vocant, vide Acintani.

Acis, (ἄκις) fluuius Sicilię, ex Aetna procedēs: ex cuius ripis fertur Polyphemus saxum in Vlyssem eiecisse.

Acicia, insula: quæ & Melos & Siphnus dicitur.

Aclanes, (ἀκλανής) Latinè minime plorans dicitur.

Aclassis, tunica ab humeris non consuta. Festus.

Acleros, (ἄκληρος) pen. prod. expers, sine parte.

Acletos, (ἄκλητος) nō vocatus, qui citra vocationē ad conuiuiū vadit, quod amici faciūt. Asymbolus verò (ἀσύμβολος) dicitur, qui nihil tradit ad cœnā.

Aclides. pen. cor. sunt tela quędam antiqua adeò vt nec vsquam memorētur in bello. Legitur tamen quod sint clauæ cubito semis factæ, eminentibus hinc & hinc acuminibus quibusdam, quę ita in hostem iaciuntur religatæ loro, vel lino, vt peractis vulneribus possint redire. Putatur esse genus teli, per quod flagellum immensum iaci potest. Verg. lib. 7. Teretes sunt aclides illis Tela, sed hæc lento mos est aptare flagello.

Acmon, (ἄκμων) eyn ambos) een aenbeelt) vne enclume.) Latinè incus, vnde Pyracmon vnus fuit ex Vulcani famulis, quòd à calenti incude nunquā discederet. Verg. Brontesq;, Steropesq;, & nudus membra Pyracmon Acoluthus, (ἀκόλουθος) pen. prod. Latinè cōsequens dicitur: ἀπὸ τοῦ ἀκολουθεῖν, id est, à sequendo.

Acone, (ἀκόνη) Latinè cos. Etiā Acone portus Bithynię esse fertur: q proventu malorū graminū vsq; adeò celebris est, vt noxias herbas Aconita nominem9.

Aconitum, (ἀκόνιτον) wolffs kraut) wolfs cruyt) regal.) pen. prod. herba quę ex Cerberi spuma cōspersa, venenū efficacissimū cōtraxit, quo tēpore eum Hercules ab inferis traxit. Dictum Aconitū ἀπὸ τῆς ἀκόνης, hoc est, à cote: iuxta Ouidiū dicentē. Quę quia nascūtur dura viuacia caute, Mortales aconita vocāt. Sunt qui ab Acone portu deriuēt Heraclee, Lyco flumini opposito. Alij q iuxtà nullus puluis interueniat. Nā κόνις Grecè, puluis: ἀκονιτὶ sine puluere dicitur. Nonnulli huius rationē attullere, quoniā eadem vis innata esset huic, q cotibus ad ferri aciem deterendā: statimq; admota, velocitas sentitur. Plin. lib. 27. scribit aconitū dictum, q in nudis cautibus (quas Aconas vocāt) nascatur. Vel quoniam ἀκύζομαι est accelero: quoniam mortem accelerat. Sunt qui putant eam herbam esse, quam napellum vocant vulgò, sed non est.

Acontię, (ἀκόντιαι) Comet sternen wie pfeil) comeet ster

ſterren ghelijck pijlen) vne comette ou eſtoille.) ſunt ſtellæ crinitæ, ſeu impreſſiones: dictæ ἀπὸ τ͂ ἀκοντίς, hoc eſt à iaculo: quia (vt Plin.ſcribit li.2. cap.25.) iaculi modo vibrãtur ocyſſimo volatu.

Acopa.orum. (ἄκοπα) pen.cor. medicamenta, laſſitudines & fatigationes leuãtia, impoſito ex re vocabulo. artzney wider müdigkeyt vnd tragheyt) remedie tegē moetheyt eñ traecheyt) medicamēts q deſlaſſent.) Plin.29.ca.3. Omniaq; acopis curantur, vnguentum pariter & medicamentũ eſt. Hinc

Acopis, ἀκοπίς) gẽma, nitro ſimilis, punicoſa, aureis guttis ſtellata, dicta eſt: cũ qua oleum ſubferuefactum perfectis laſſitudinẽ ſoluit. Plin. li.37.ca.10.

Acopus herba eſt, quæ & anagyros, (ἀνάγυροι) fruticoſa, colore holeris, grauis odore: cuius ſemen commanducatum vomitiones facit. Plin.lib.27. ca 4. Vnde & prouerbium, ἀνάγυρον κινεῖς: hoc eſt Anagyrum moues, quoties loquimur de re, vnde nobis ignominia excitari poſſit.

Acor, vini, aut mali punici, & ſimilium odoris, ſiue in guſtu ſaporis acuitas, ſiue aſperitas, ὀξύτης. Columella lib.3. Nos exiguũ admodum Cyrenaicum vino diluimus, & ita cacumina oblinimus: ea res ſeminio lauit acorem malorum. Idem lib. 5. Ea res emendabit acorem malorum.

Acorna.ę. genus cardui. Plin.li.21.ca.16. Acorna colore tantũ ruſo diſtinguitur, & pinguiore ſucco.

Acquieſco, accumbo. ich rüwe eyn wenig, oder ich ſaumm zũ, volge.) ick ruſte een weynich, oft ick laet my geſeggen, volge) ie me repoſe.) Senec. Nihilo miſerius ero, ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat. Aquieſcere enim ibi dicimur, vbi nobis requies eſt. Vnde, ꝑ, cũ quadã animi voluptate quieteq; in re aliqua cõſiſtere ponitur. Cic. Att. 4. Nulla eſt. Reſp. ꝙ delectet, aut in qua acquieſcã.

Acquiro, (προσποιέομαι, πορίζομαι) ich uber komme erlange) ick vercrighe) ie acquiers.) quæro, comparo, cõcilio, colligo, adipiſcor, cõſequor: ab ad & quæro. Cic. de Amic. Semper aliqui acquirẽdi ſunt, quos diligamus & à quibus diligamur. Plin. 15. cap.17. Quo genere & vino odorẽ acquiri putãt.

Acratiſmus, ἀκρατισμὸς, ſeu Acratiſma, Latinè ienta culũ dicit, ἀπὸ τ͂ ἀκράτου, ὅτι ἀπ᾽ ἀκράτου οἴνου, ἢ, κ ψωμὸν hoc eſt, à vino nõ lymphato. Nã in aurora meracius bibere, & ſalubre putatur, & vſu receptũ eſt.

Acraton, (ἄκρατον) vngemiſchet, vngemẽget) ongemẽgt) ſeul, pur.) intemperatũ, merũ, nõ mixtũ, mel purũ atq; integrũ, quod nullum cõtraxit vitium.

Acratophoꝛ.ri. vrceolus Latinè dicitur. eyn irdin krauſz) een aerden oft ſteenen potken) vng pot de terre ou de pierre.) Cic.3. de Fin. Et tamẽ puto concedi nobis oportere, vt Græco verbo vtamur, ſi quando minus occurret Latinum, ne hoc ephippijs & acratophoris potius, quàm &c.

Acredo.dinis. (πικρία) ſuerheyt, bitterheyt.) amaritudo illa ſeu aſperitas, quæ eſt in fructibus non maturis. vide in Acredo.

Acredula, (φιλομήλα) nachtgall) nachtegael) vng roſſignol.) pen. correp. putatur luſcinia auis: ſiue quem vulgò rauatinum dicimus. Cicero in Progne, Et matutinos exercet acredula cantus.

Acrimonia, (δριμύτης) aſperitas. ſcherpff, reüche, grobheyt, vnmiltigkeyt) rouheyt, grof heyt, onmildicheyt) fort aigre, aſpre.) Et proprie quidem vſus eſt Cato de Re ruſt. Et ſi vlcus acrimoniam eius ferre non poterit, farinam hordeaceã miſceto. Et Col. lib.10. Abſtineat omnibus redolentibus eſculentis, vt ſunt ſalſamẽta & eorum omnia liquamina: item fœtentibus acrimonijs, allij, vel cæparum. Translatè verò ponitur pro vehementia, (δεινότης.) Cic. lib.4. ad Heren. Hæc exornatio tum multum venuſtatis habet, tum grauitatis & acrimoniæ plurimum. Sic etiam ꝑ animi viuacitate, pro acumine ingenij, & mentis ſeueritate.

Acris, Italiæ fluuius eſt, in Tarentino ſinu.

Acriſius, (ἀκρίσιος) Abantis Argiuorum regis filius, & pater Danaës. Hic quum apud Argos annis triginta & vno regnaſſet, à Perſeo nepote ſuo, licet non ſponte occiſus eſt. A quo fit Acriſioneus, nea, neum. (ἀκρισιώνειος). Verg. Quam dicitur vrbem Acriſioneis Danẽ fundaſſe colonis. Patronymicum fœmininum Acriſione, pro Danaë.

Acritas.atis. denominatiuũ ad abiectiuo acer. Gell. lib.13. cap.2. Sicut autem nihil quicquam intereſt, ſuauitudo dicas an ſuauitas: acerbitudo, an acerbitas: acritudo an (quod Accius in Neoptolemo ſcripſit) acritas: ita, &c̃.

Acroamata, (ἀκροάματα) Greci voces & auſcultationes vocãt. Ariſtoteles Acroamata nominauit commentationes ſuas, quas diſcipulis tradebat, in quibus philoſophia remotior ſubtiliorq; agitabatur. Huic diſciplinæ, quæ acroamatice dicitur, tempus dabat in Lycio gymnaſio matutino. Alij appellãt acroamata feſtiuas recitationes, ludicraſq; narrationes. Quod ſignificat Cicero ꝑ Signis: Hic quia feſtiuum acroama, ne ſine corollario de conuiuio diſcederet, ibidẽ cõuiuis reſpectãtibus, emblemata euellenda curauit. Et Suetonius de Auguſto ſcribit, Acroamata, hoc eſt, narratiões recitationesq; ludicras & inimicas, ab Auguſto interponi ſolere cõuiuijs, ad cõuictores oblectandos. Lampridius accipere videtur ꝑ ipſis hominibus acroamaton recitantib. cũ ait in Alexandro: Alexandrũ nanos, & nanas, & moriones, & vocaleis exoletos, & oĩa acroamata, & pãtomimos populo donaſſe. Similiter Pli. in Epiſt. Interdũ, inquit, audiebamus acroamata, interdũ iucũdiſſimis ſermonibus nox duce.

Acroamaticus.ca.cũ, idẽ qđ auſcultatorius. (baſ.

Acroceraunia.niorum. ἀκροκεραύνια) mõtes excelſi inter Armeniam & Hiberiam. Sic dicti, quòd fulminibus ſæpe infeſtentur. Nam κεραυνὸς fulmen, ἄκρος altus: quaſi montes ignitas habentes à fulminibus ſummitates.

Acrochordones, (ἀκροχορδόνες) verucæ ſunt, noſtratis fabæ amplitudine, quæ pueros maximè infeſtant. Dictę, quoniam in imo anguſtę ita ſunt, vt pendere videantur. (bens.

Acrocomus, (ἀκρόκομος) pen. cor. longas comas ha-

Acro

Acrocorinthus,(ἀκροκόρινθος)mons Peloponnesi ex celsus,inter duo maria, Aegæum scilicet & Ionium, stadiorum trium & dimidiati: sub cuius radice in plano,instar mēsæ loco iacet oppidū Corinthus. Vertex ipse Acrocorinthi, Veneri sacram habet ædiculam; infra verticem,Pirenem fontem,haud affluentem,sed perspicuas aquas habentem.

Acropolis,(ἀκρόπολις)arx,eyn bergschloss) eē berch slot) vne fortresse ou deffence,chasteau.)

Acta,substantiuum nomen,& Græcum,vltima depresso accentu(ἀκτὴ)eyn gestad)een caye)riuaige de mer.)littus.Verg.lib.5.At procul in sola secretæ Troades actā Anchisen flebant.Seruius.

Acta.orū,(πράξεις) handlungen,geschichten) hanndelinge,wtrechtinge.)ab ago,agis,dicuntur de rebus priuatis,minoribus,familiaribusq́;,quæ in vrbe fiunt,& in scripta rediguntur:quemadmodum Valla docet lib.4.cap.9.atq; in hoc à gestis distinguit,quę pertinent ad magistratus administrationes,& ad res maiores,adq; Remp.spectātes:vt gesta Alexandri,gesta Cæsaris, &c. Iuuenalis, Fient ista palàm, cupient & in acta referri. In quo sensu etiā actus dicimus. Cicero, Quòd si de vita mea atq; actibus huic cōuitiatori respondeo. Acta verò diurna dicuntur, quæ per singulos dies fiunt & scribuntur:Græco vocabulo ἐφημερίς, Latino diariū.Suetonius in Cęsare,Inito honore primus oīm instituit,vt tam senatus,q̄ populi diurna acta conficerentur. Acta verò eius, qui togatus in republica versatus sit cū imperio ac potestate, sunt ꝓpriè leges.Cic.Quære acta Gracchi,leges Semproniæ ꝓferenſ.Acta,& Actitata, (inquit Corn.) ita distinguūtur, quòd acta sunt,quę extra iudiciū fiunt:actitata,ea quę in iudicio. hęc illic.Putem & acta,& actitata vtrobiq; fieri : sed actitata frequētiā denotare.Vnde acta circunducere.i.antiquare & delere.Paul⁹ sub titulo de Re iudicata,Acta apud se habita si ptes cōsentiāt,iudex potest ea die iubere circūduci:nisi vel negotiū,vel lis terminata (est.

Actæa,nympha,ab acte.i.littore maris dicta.

Actęa,Gręci ebulum dicunt:& proprie chamęacte, (χαμαιάκτη)nisi quis sambucum pro actęa capiat: quam vocamus Acten,& fructum eius Actæon.

Actæon,(ἀκταίων)cum diphth. Aristei filius,à Diana in ceruum conuersus,& à suis canibus dilaceratus.de quo vide Ouidium.

Actæus.a.um.ἀκταῖος dicitur pro Atheniensi. Nam Attica regio apud priscos dicta est non solum Attis.idos ab Attide Cranai regis filia(vt inquit Eustathius) sed etiam Actæ,vt Plin.lib.4.& Gell.testantur,Vel ab Actæone,vel ab Actæo rege indigena. Primus enim Atticam regionem Acten dictam,Lycophron Gręcus poëta innuit : apud quē Castor & Pollux ἀκταιονλίναι appellantur. Vel quia littoralis ferè tota sit,exili & angusto quodā velut margine,vt author est Strabo.Vnde Ouid. 5 Metam.Separat Aonios Actæis Phocis ab oris. Vult enim Parnassum mediū esse inter Bœotiam & Athenas.Attica enim regio quondam Ionia est vocata,ab Ionio Apollinis & Creusæ Erichtei filio.Vel,(vt inquit Strabo) ab Ione Xuthi filio.

Actia, actiorum, (ἄκτια Suidas) ludi quinquennales, Actiaci, Apollini Actio dicati : qui prius & à finitimis agebantur, sed ab Augusto honorificentius celebrati fuerunt.

Actio, ab ago verbale,eyn wurckinge, ûbinge) een werckinge, oeffeninge)action,ꝓnuntiation)significat quandoq; ꝓnuntiationē, (ὑπόκρισις.) Cic. in Orat.Est enim actio quasi corporis quædam eloquentia, quū constat è voce atq; motu. Quid aūt sit ꝓnuntiatio,idem lib.1.ad Heren.explicat: Pronuntiatio, est vocis,vultus, gestus,moderatio cū venustate. Quandoq; actio, (ἀγὼν) ponitur pro oratione scripta:quandoq; ꝓ historia.Vt Ciceronis Actiones in Verr.Quintil.lib.7. Cuius actionem equidem solam in hoc tempus emiseram. Et paulò pòst,Nam cæteræ quæ sub nomine meo feruntur,negligentia excipientiū in quęstū notariorum corruptæ,minimā partem mei habēt.Quandoq; dicitur defensio,(δικαιολογία) siue oratio ꝓ caussæ defensione, aut alicuius rei de qua agitur. Cic.Q.Valerio,Actionē meā C.Cęsar primo suo Consulatu lege in Agraria cōprobauit.Et Actio, (δίκη)ius qd' sibi debebatur in iudicio ꝓsequendi: vt Cic.li.1.ad Heren. Et à causa cadit is, qui agit, nisi habeat actionē.Sumitur quoq; interdū actio, ꝓ beneficij accepti verbo⁊ grata redditione.Cic. Planco,Quanq̄ gratia⁊ actionē à te non desiderabā.Interdū ꝓ administratiōe,(πρᾶξις)& actis.Cic. Quos ego habui oīm mearū actionū monitores. Et generaliter capi' ꝓ omni operatione atq; actu. Ci.li.1.Off. Virtutis.n.laus oīs in actione cōsistit.

Actiū,(ἄκτιον)Epiri ꝓmontoriū,vbi Augustus,deuictis nauali prælio Antonio & Cleopatra,vrbē condidit:& Nicopolim à victoria noīauit.Hinc Actius.a.um.&Actiacus.a.um.Verg.Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Sappho ad Phaon. Quur non Actiacas miseram me mittis ad oras?

Actius, fuit Tragœdiarū scriptor, natus libertinis parentibus , & inter colonos Pisaurum deductus est: à quo & fundus Actianus iuxta Pisauꝝ dictus: in scribēdis tragœdijs,sententia⁊ grauitate,verbo⁊ pondere, persona⁊ autoritate clarissimus.

Actito.tas.pen.cor.frequentatiuū,oriundū non orū ab ago. Formatur enim ab acto, sicut scriptito à scripto, lectito à lecto : & ꝓpriè actitare dici' in caussis,(ἀγωνίζεσθ.) Plin.Magis miraberis,si scieris illū aliquandiu causas actitasse. Cic. de Claris Orat.Etiam M.Potidius municeps noster multas priuatas causas actitauit.Vide & Gelliū li 9. ca 6.

Actiuus,ἐνεργητικὸς,qui agit. Denominatiuum est à nomine actus, fictum à Grammaticis : vt actiua significatio : & verbum actiuum,quod(teste Prisciano libro.8.) semper actum significat , & facit ex se passiuum.

Actor,qui aliquid agit:qui causam agit, vt orator: qui gestu vultus & corporis agit,vt mimus & histrio;& q comœdias & tragœdias agit,vt comœ

dus & tragœdus. ὑποκριτὴς, ἀγωνιστὴς, ὁ λέγων der eyn person ist in eyn spil) die een personagie is in een spel) vng psonaige en vng ieu ou comedie. Cic.de clar.Orat.Eodem anno etiã Miloni Rhodio Romę dedimus operam & actori summo caussarum, & magistro. Item dicitur villicus, qui res nostras curet, quem factorem solemus appellare, de quo Colu.lib.1.cap.7. Ita fit vt & actor, & familia peccent, & ager sæpius infametur.

Actor, oris.pen.cor. nomen viri proprium. Vergil. li.12. Actoris Arunci spoliũ, quassatq; trementem.

Actualia nomina. quæ ab actu descendunt, vt dux, rex, cursor, nutrix.

Actualis scientia, (πρακτική) quę propositas res operationibus suis explicat. cuius partes sunt tres, moralis, dispensatiua, & ciuilis.

Actuarius, ab actibus actoris: id est histrionis dicitur, & is significatur, qui acta significationesq; describit veloci stylo, eaq; descripta deinde recitat: notarius, γραφεύς. greffier. Suetonius in Cęſ. Quã non immeritò Augustus ęstimabat magis ab actuarijs exceptam, malè subsequentibus verba dicentis, quàm ab illo editam. Item qui aptus est ad vehendum. Vnde actuariæ naues, paruæ dictæ sunt & celeres, (ἐλάσιαι) quòd citò agi possunt. Sallustius, His actuariæ naues circiter triginta, decem onerariæ erãt. Sic actuarius, cuius actus est: vt fructuarius, cuius fructus. Actuarium etiam absolutum in neutro genere videtur Cic. accepisse, pro nauibus actuarijs: vt ad Att. lib. 10. Quid duro tempore anni actuaria forę censes? Hinc

Actuariolus, diminutiuum. Cic. Att. lib. 16. Hęc ego conscendens è Pompeiano tribui actuariolis decem scalmi, id est remigibus earum nauicularum, quæ vocantur actuaria, vel actuariola.

Actum est, es ist gethõ, es ist vberhin, es ist ausz) het is ghedaen, het is wt) cest faict, cest tout.) semper in malam partem accipitur: vt, Actum est de republica, id est extincta, desperata, perdita est. πέπρακται. Terentius in And. Quid ego audio? actum est, si quidem hæc vera prædicat.

Actuosus, ab actu etiam descendit: qui in actibus, præsertim in gestibus corporis abundat, & multum se exercet, ὑποκριτικός, πρακτικός: vt actuosi homines, qui motu corporis maximè exercentur, vt histriones & saltatores. Et actuosus ignis apud Senecam. Actuosa virtus, vita, quę in actione & labore versatur, nõ in studio & contemplatione, & hæc actiuè: passiuè aũt cũ accipitur, significat rem in qua multum fit laborandũ, vt actuosa comœdia. Donat. in Terent. Hęc scena actuosa est, magis in gestu q̃ in oratione constituta. Actuosè aduerbium, Cic. 3. de Orat. Quid petam præsidij quàm leniter? quàm remissè? quàm non actuosè?

Actus, a, um. completus. πεπραγμένος. Ver. lib. 6. His actis properè exequitur præcepta Sibyllę. Vnde actum agere prouerbium dicitur, pro nihil agere. Quod enim (inquit Donat.) in iure semel iudicatum fuerit, rescindi & iterum agi non potest. Ponitur etiam actus pro appulso, Idem lib. 2. Siue errore viæ, seu tempestatibus acti. Pro infixo. Idem li. 9. Sed viribus ensis adactus Transadigit costas. Pro admoto. Idem lib. 11. Accelerant acta pariter testudine Volsci. Pro coacto, territo: vt, Prodigijs acti cœlestibus ossa piabunt. Alia significata quære in dictione Ago.

Actus, us. (πρᾶξις) handlungen, aufzrichtung) handelinghe, wtrechtinghe) actes & faictz d'une personne) generali vocabulo dicitur omne quod agitur aut dicitur. Sallustius, Constituerat, vti cũ Catilina in agrum Fesulanum cum exercitu venisset, L. Bestia tribunus plebis concione habita, de actibus Ciceronis quereretur. id est, de ijs quę Cicero dixerat, aut fecerat, vt in plebis odium adduceretur. Interdũ actus dicitur historia. Hierony. lib. de Viris illustribus, Euangeliũ sicut audierat scripsit: actus verò Apostolorũ sicut viderat ipse, composuit. In eo enim opere actus ipsorũ virtutibus insignes explicantur, qui magis gestu corporis perficiuntur. Et partes comœdiæ ac tragœdiæ dicuntur actus, à gestib⁹ histrionũ: qui ex hoc ipso actuosi dicuntur. Item actus dicitur spatiũ in agro centum viginti pedum: quòd in eo boues agerentur, cũ araretur vno impetu iusto. Tres aũt reperiuntur actus: minimus, quadratus, & quadratus duplicatus. Minimus, quatuor pedes habet latitudinis, lõgitudinis pedes centũ viginti: quod spatium in agris erat inter vicinos. Quadratus vndiq; centum viginti pedibus præfinitur. Quadratus duplicatus iugerũ prętat. Rursus actus (vt Modestinus de Seruitute rusticorum scribit) est, vbi armenta trahere & vehiculum ducere licet (ἐλασία) iter quo quis pedes vel eques commeare potest. Vide institutiones Iustiniani lib. 2. titulo. 3.

Actutum, pen. prod. aduerbium temporis: bald, schnell, behend) terstont, vlucx, ras.) tost, vitemẽt, incontinent.) ab actu, id est celeritate deriuatum. Significat enim confestim, sine dilatione. αὐτίκα. Terent. in Phorm. Aggredere actutum.

Aculeus, (κέντρον) spitz, stachell) spits, prickel, angel.) aguillon, pointe, aguillõ de mouche a miel.) spiculum, vel res pungens, & propriè vespaꝝ est & apum, & similium. Colum. lib. 1. Nec paludem quidem vicinã esse oportet ædificijs, nec iunctam militarem viam: quòd illa caloribus noxium virus eructat, & infestis aculeis armata, culices, muscas, tabanos, quę in nos dẽsissimis agminibus inuolant. Vnde & pro quodam tormẽti genere ponitur, quo fortè velut acu sancti martyres pungebãtur. Ad eundẽ modũ canit ecclesia, Tu deuicto mortis aculeo, aperuisti credẽtibus regna cœlorũ. Et Cic. de Optimo dicẽdi genere trãstulit ad orationẽ: Hoꝝ oratio, inquit, neq; neruos, neq; aculeos oratorios ac forẽses habet. Hinc fit aculeatus, ta, tũ. (κεντρωτός) spitzig, dornechtig.) spitsch, dornachtih.) aguillous, piquãs.) qđ aculeũ, hoc est acũ aculei instar habet. Plin. lib. 11. Sine ore est, pro eo quiddã aculeatũ linguis simile, & hoc in pectore,

quoque

quoq; rorem lambunt. Inde literæ aculeatæ, Cic. ad At. 14. quasi pungentes ac mordentes animum. Ab aculeo, aculeolus diminutiuum, Martial li. 8.

Acumen, pen. prod. subtilitas alicuius rei, ὀξύτης. subteilheyt, spitzigkeyt.) subtijlheyt, spitsicheyt.) poincte, subtilite poingnant.) Vnde pro ingenij perspicacitate. Col. in præfatione, Facillimam esse nec vllius acuminis rusticationem, quòd quæ in acutũ terminent, interius magis penetrent: quomodo solent perspicacia ingenia penetrare.

Accuminatus, a. um. quod acumen habet. spitzig, gespitzet) spitsich, ghespitst, scerp) agu, pointu.) Plin. libr. 11. cap. 2. de culice: Ita reciproca generauit arte, vt fodiendo acuminatum, sorbendóq; fistulosum esset.

Acumino. nas. pen. cor. acutũ facio. ὀξύνω. ich mach spitzig, oder spitze) ick maecke spitsich oft scerp) ie aguyse, ie apointy.) Lact. de Opificio, In quadrupedibus autem contextum spinæ á summo capite deductum, longius extra corpus eduxit, & acuminauit in caudam.

Acuncula, diminutiuũ ab acu: qua vtũtur mulieres ad ornandũ. ἀκίσρα. eyn nädelin) een naeldeken.) vne petite aguille.) Huiusmodi est discerniculum, quod capillis discriminãdis est accommodatum.

Acuo, acuis, acui, acutũ, propriè accõmodatur falci, cultro, & huiusmodi, quæ acui possunt, ἀκονάω, θηγάνω, ich spitze, scherpffe, metaph. ich reytze, vermane, mach frölig) ick spitse, scherpe, metaph. ick verwecke, vermane, make lustich.) ie aguyse, ie affile. metaph. ie esmeutz.) Colum. lib. 3. Quoties falcem acueris, pelle aciem detergito, atq; ita putare incipito. Per translationẽ Terent. in Adel. opibus adhibuit, cum ait, Attentiores sumus ad rem omnes, q̃ sat est. Quod illos sat ætas acuet. id est docebit. Verg. 1. Georg. in simili significatione cordib. tribuit: Curis acuens mortalia corda. Cic. Treb. viris apposuit: In excitãdo aũt, & in accuendo plurimũ valet, si laudes illum quẽ cohorteris. Et lib. 3. Offic. Duę res quę languorem afferũt cęteris, illam acuebant otium, & solitudo. id est incendebãt. Huius verbi cõposita sunt, Exacuo: quod est valde seu perfectè acuo. Verg. lib. 1. Geor. Exacuunt alij vallos, furcasq; bicorneis. Et translatè idem li. 3. Georg. Dentesq; Sabellicus exacuit sus. Pręacuo, prius acuo. Cato, Vitẽ tenerã pręacuito.

Acupedius, dicitur, cui præcipuum est in currendo pedum acumen. ὀξύπους. Festus.

Acupictores, qui acu pingunt Alio nomine Phrygiones appellantur: ab Phrygia regione Troiæ, vbi primum inuenta hæc ars dicitur.

Acus, aci, generis masculini, qui & acicula dicitur, piscis genus. Martialis libr. 10. Et satius tenues ducere credis acos. Hic etiam belona (βελόνη) dicitur. Plinius libr. 9. cap. 51. Acus siue belone, vnus piscium dehiscente propter multitudinem vtero parit.

Acus, aceris, generis neutri, purgamentum frumenti, quod aliás acer dicitur. ἄχυρον. sprewr.) caf.) paille, ou balle.) Col. li. 8. Nam suburbanis lactens porcus acere nutricandus est.

Acus, (ἀκίσρα, βελόνη) quartæ declin. generis fœm. eyn nadel.) een naelde.) vne aguille a couldre.) instrumẽtum est quo vestes sartiuntur. Item quo sarcinatrix & ornatrix vtitur ad discernendos capillos: ab acuta cuspide. Iuuenalis, Ille supercilium madida fuligine tinctum, Obliqua producit acu. Martial. Figat acus tortas, sustineatq; comas. Paleæ etiam frumenti acus dicuntur: á similitudine acus qua suimus. Col. lib. 2. Nam semina excussa in area iacebunt, superq; ea paulatim eodem modo reliqui fasciculi excutientur, ac durissimæ acus resectæ separatæq; erunt á cudentibus. Similiter exercitus instructio acus dicitur, quod ea militum pars vehementissima sit ad hostem vulnerandum acumine telorum.

Acutus. ta. tum. scharpff, spitzig) scherp, spitsich) pointe ague, guise, afile.) ꝓpriè de ferro dicitur, quod aciem habet, & bene secat: cui opponitur hebes vel obtusum. Plautus in Mil. Vide vt tibi istic sit acutus Cario culter probe. Item quod in mucronem, siue acumen desinit, vt acutus palus, acutus angulus, acutum rostrum. Per metaphoram autem ponitur pro subtili vel acri, vt acutum ingenium, acutus sophista, acuta vox. Item acuti oculi: id est clare cernentes. Acutè aduerbium. Cic. in Lęlio. Vel responsa acutè ferebantur. Ab acuto, Acutulus diminut. Cic. 3. de Nat. deorum, Breues & acutulas conclusiones: id est, aliquantum argutas & subtiles.

Acustici, (ἀκουστικοί) sunt auditores: quales erant discipuli Pythagoræ.

Acylon, (ἄκυλος.) ilicis fructus ab Homero vocatur.

Acyphantem, vrbem Thessalię dici volunt, (ἀκύφαι) quæ & Pindus.

Acyrologia, (ἀκυρολογία) Latinè impropria locutio. Nam ἄκυρος impropria, & á verbo λέγω, λογία. locutio: vt, Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Quia sperare, pro timere dixit. Nam speramus bona, timemus aduersa. Ab alijs dicitur dictio minus conuenienter elata, vel non proprijs dictionibus obscurata sententia: vt, Accede ad ignem hunc, iam calesces plus satis. Ibi enim nullus significatur ignis, sed meretrix.

A ANTE D.

AD, πρός, παρὰ) zũ, oder bey.) tot, oft by.) præpositio est, accusatiuo casui seruiẽs: cuius proprius est vsus, cum motus aliquò significatur: & maximè proximitatem designat: vt iuit ad Rhenũ, non autem in Rhenum. Hoc enim differt ab in, quòd in significat ingressum termini ad vero ad terminũ modo accessum: vt, ad tribunal venit litigator: in tribunal prætor aut iudex. Vnde ad Basileã cum dico aliquem venisse, non in ipsam vrbem, sed tantũ ad vrbem accessisse significo. Sic ad domũ proficiscimur, non in ipsas ædes: id quod sine prępositione aduerbialiter enuntiari

so-

solet: vt domũ ꝓfectus est. Et ad vrbem esse dicebantur olim, qui triumphum sibi decerni vellent, vrbem non ingredientes, ne id ius amitterent. In hac significatione, sępe etiam sine motu ponitur. Liu. Habebat hortos ad Tyberim. id est ꝓpe, vel iuxta. bey oder nach) by oft nae) pres ou apres.) Ita aliquando cum accusatiuo personæ, quo locus citra motum denotatur. Cic. Fuit ad me sanè diu. Liu., Dum hæc ad Veios geruntur. id est apud. Aliquando cum motu. Terent. Eamus ad me. id est, Lassent vns zů mir in mein haus gân. vbi accusatiuus personę ꝓ loci accusatiuo est. Quin & multiplex præterea huius præpositionis est vsus: vt cum pro in ponitur. Cic. in Pison. Depræhensus deniq; cum ferro ad senatum est. Cæs. bell. Gall. 5. Totam hyemem ipse ad exercitum manere decreuit. Pro circa. bey oder vmb.) by oft ontrent.) pres, entour.) Cic. Att. Ad quæ tempora te expectem, facias me certiorẽ velim. Pro circiter. vmb oder bei.) ontrent oft by) pres, enuiron.) Terẽt. Heaut. Talenta ad quindecim coëgi. Pro versus: nach.) na.) apres.) vt, ad orientem, ad meridiem. Sic, ad sydera, ad cœlum tendere manus, siue oculos. Pro præ. Terent. in Eunuc. Est 'nc, vt fertur, forma? P. Sanè. C H. At nihil ad nostram hanc. Pro post. nach.) na.) apres.) Cicero Att. 12. Nescio, quid intersit, vtrum illuc nunc veniam, an ad decem annos. Pro propter. von wegen, om.) van wegen, om.) pres. Propertius, Panditur ad nullas ianua nigra preces. Liuius ab Vrb. 1. Inde cum altę boues quædam ad desiderium (vt fit) relictarum mugissent. id est propter desiderium, vel pre desiderio. Pro pro, für, vor) voer, om.) pour. Plaut. Aul. Venimus coctum ad nuptias. id est nuptiarũ causa. Terent. Heaut. Argentum dabitur ei ad nuptias. Cic. 5. Ver. Qui ad statuam pecuniam contulerunt. Pro ante: vor.) voer.) deuant.) vt, ad limina expectare. Verg. ad pedes stare, Sueton. ad iudicem, Cic. Pro præter, über.) bouen.) hors.) Terẽt. And. Ad hęc mala hoc mihi accidit etiam. Pro secundum, similitudinem scilicet significans: vt, ad arbitrium, ad vnum alterius. Cic. de Amic. Ad istam faciem virum quęro. Pro quantum ad. zo veel als.) Cic. 3. Verr. Vidi simul cum populo Romano forum, comitium'q; adornatũ ad speciẽ magnifico ornatu: ad sensum cogitationem'q; acerbo & lugubri. Id est, quantũ ad speciem, quantum ad sensum. Pro vsq; ad, vel vsq; in. bis.) tot.) Cic. ad multam noctem contenderunt. Cęsar, Ad horam nonam in anchoris expectauit. Liu. Ad lucem acerrime pugnatũ est. Aliquãdo significat rei vsum. Ci. 6. Ver. Quo solitus erat vti ad festos dies, & ad hospitũ aduentũ. Aliquando officiũ. Vnde ad manus seruus dicitur, qui & à manu, siue amanuensis, de quo antea. Sic ad cyathos stare dicũtur pincernę vini administratores. Et ad limina custos qui est æditimus. Iungitur & cum gerũdijs in dum: vt, iuit ad lauandũ. Terẽ. Nec satis ad obiurgandũ causę. Sunt alię quoq; huius pręposotionis locutiones: vt, Ad pedes desilire, Cęs. pro de equo descendere. Ad dextrã, ad sinistrã, scilicet manũ. Ter. Ad sinistrã hac recta platea. Ad extremũ, ad postremum, ad vltimum. zum lâsten) ten laetsten.) quæ aliquando ordinis sunt vel temporis, & ꝓ deniq;, vel postremo, vel tandem accipiuntur: aliquando nullius sunt ordinis. Ad summã, id est in summa, siue deniq;, postremo. Ci. Att. 10. Iurabat ad summam, ꝙ nullo negotio faceret. Ad summum verò ad numerũ refertur. ten hoochsten. ten lancsten.) Idẽ, Scies igitur fortasse cras, ad sũmmũ perendie. Ad verbum, idẽ est quod de verbo ad verbũ dicatur. vã woort te woorde Cic. Fabellis Latinas ad verbũ de Gręcis expressas Plin. Ad verbũ translata sententia. Ad vnum, idem qđ nullo excepto. al.) tout.) Liuius, Ad vnum oẽs occidit. Sic ad lyram canere, ad lucernam studere. Et Cic. Ad eum nuntium commoti sunt oẽs. id est audito eo nuntio. Ouid. Mortua, crede mihi, tamẽ ad tua verba reuixi. van uwen woorden.) Cæterũ notandum, ꝙ ad, in compositione cum iungitur dictionib. incipientibus a c f g l n p r s t, mutatur d in literas sequentes: vt accurro, affero, aggrego, alligo, annumero, appono, arrogo, assisto, attribuo. Excipiuntur agnosco, in quo d abijcitur, aut in g mutatur, sicut in agnatus, euphoniæ causa: adperio, similiter adsum, vbi d remanet, sicut suo dicetur loco. Sed si componatur cum a b d e h i o u, semper d integra manet: vt. Adamo, adbibo, adbreuio, abduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo, adnoco. Si verò cum q, d mutatur in c, vt acquiro. Anquiro autem ab an fit.

Adab, Assyriorũ lingua, solũ & sol: ꝙ tantũ luceat.

Adæque, (ἰσίως) significat peræque, pariter, æqualiter. Plaut. in Cass. Neq; est, neq; fuit me senex quisquam amator adæquè miser. Apul. lib. 4. Ecce plures numero iuuenes adueniunt, quos incontanter adæquè latrones arbitrere.

Adęquare, (ὁμαλίζειν) effenen.) idem propriè quod ęquare, hoc est cõplanare. Liuius. 1. ab Vrbe, Romanus passim publica, priuata'q; omnia tecta æquatsolo. Bud. in Epist. & Com.

Adæro as. are. pen. prod. ab ære deductum, significat ære æstimare, ἀπαργυρῶσαι. Bud. Annot. 2.

Addaggero. ras. (ἐπισωρεύειν) vide in dictione Aggero.

Adagia. æ. modo vetula recentis partus dicitur: modo ad agendum apta.

Adagiũ, & apud antiquos Adagio. onis. (παροιμία) eyn gemeyn sprüchwort.) een ghemeen spreeckwoort) prouerbe, vng mot quon a acoustume de dire souuent.) dictum est prouerbium, quod facetis hominibus adscribitur: quia circumagium, ꝙ per ora hominum circunferatur.

Adalligo. as. are. ad aliquid ligo. ie lie: Plin. lib. 20 ca. 21. Quin & semen tritum adalligant brachio.

Adam, (ἀδάμ) Hebraica lingua (sicut li. 1. Iosephus scribit) idẽ est qđ ruber: quoniã conspersa rubra terra fact⁹ est. Talis enim est virgo tellus & vera.

Adamantæus. a um. pen. prod. idem quod adamantinus

tinus. Ouid. 7. Metamorph. Ecce adamantæis Vulcanum naribus efflant.

Adamantinus.a.um. penult. correpta, quod est ex adamante. ἀδαμάντινος. Propertius, Colchis flagrantes adamantina sub iuga tauros.

Adamantis.tidis fœminini generis,herba quædam magica,de qua Plinius lib.24.cap.17.

Adamas.pen.cor. (ἀδάμας) eyn hert edel gesteyn, demant) eenen herten edelen steen,diamant) vne sorte noble pierre,diamant.) lapis,quem indomitum possumus appellare: ab α,priuatiua particula, & δαμάζω domo: eò quòd nulli cedat materię,nec ferro quidem.Nam & si ponatur super incudem, & graui ictu feriatur, ante incus & malleus vulnus accipiunt, quàm adamas conteratur. Cumq; ignis omnia domet,& omnia metalla cōsumat,reddit adamantē puriorem.Solo hircorum calido sanguine dissoluitur.Sunt autem adamantum genera quatuor: scilicet, Indicus, Arabicus, Macedonicus,& Cyprius.Qui in India nascitur, æquè magnus est ac nucleus auellanæ: cui similis est Arabicus,sed aliquantò minor.Qui in Macedonia in Philippico auro inuentus est olim,cucumeris semini par est magnitudine.Cyprius colorem æreum repræsentat,& in medicamine plurimum valet. Est etiam adamas cognomine sideritès,quòd ferrei sit splendoris,cęteris adamantum generibus ponderosior,sed dissimili natura,vtpote qui & frangatur ictibus,& adamante alio perforetur, nempe eo qui Cyprius est.Voluit quidam in adamante Indico (qui omnium preciosissimus est) tantam inesse vim, vt iuxta magnetē positus, ferrum ab eo abstrahi non patiatur,aut abstractū ad se rapiat. Venena præterea,lymphationes,metusq; vanos abigit ex hominum mentibus. Est & Adamas nomen fluuij Indici,in quo lapis adamas reperitur. vide Plinium lib. 37. cap.4.

Adamastor ἀδαμάστορ) nomen gigantis staturosi & membratura immani conspiciendi. Apud Claudianum Damastor dicitur in Gigantomachia: Saxusq; Damastor, Ad depellendos iaculum dum quæreret hosteis. De hoc & Sidonius ait,Porphyrion Pangea rapit Rhopenq; Damastor.

Adamiani hæretici,ab Adam nominati, cuius imitantur in paradiso nuditatem,quæ fuit ante peccatum.Credebant enim,quòd nuptię futuræ non fuissent,si nemo peccasset. Nudi itaq; mares fœminæq; conueniunt,nudi lectiones audiunt,nudi celebrant sacramenta.

Adamo. mas. pen. corr. amatoriè amo, ὑπερφιλέω ich hab fast lieb)ick hebbe seer lief) ie ayme fort.) Quintilianus,Me quidem marite si quis interroget,omnes matres liberos suos tanquam adamauerunt,amant. Interdum adamare est honeste ac valde amare,& de quacunq; re dicitur.Cic. lib. 3. de Orat. Deinde ab Antisthene, qui patientiam & duritiam in Socratico sermone adamarat. Inuenitur & adhamo. as. cum h. vide Hamus.

Adapto, (προσάπτω) vide Apto: quia simpliciū rem significat.

Adaquo. quas. pen. cor. ex ad & aquo: id est aqua reficio, ποτίζω: wateren) abbruuer les bestes, ou arrouser les arbres.) vt adaquare arbores.Plinius lib. 17.cap. 10.Adaquare equos,Cæs. Adaquare iumenta, Suetonius.

Adarca, (ἀδάρκης) spuma arundinis, & salsilago quædam palustris,medicinæ vtilis:nascens è cortice arundinis palustris,vt Plin.lib.17.Alij ostendunt herbam esse, quæ inter species sinapis numeratur,citantes Plin.20.cap.22. Sinapis naturam effectusq; eosdem habere traditur adarca.

Adarrco.res.rui.pen. prod.idem qd' arere siue exarere .seicher.) Vtitur eo Cato de Re rust.cap.98.

Adasus,species tunicæ: sic dictæ, quòd ab humeris non erat consuta.

Adaugeo,& Adaucto,(αὐξάνω) vide in Augeo.

Addax dicitur,qui Græcis στρέψιχως: ab contortis cornibus.

Addenseo.ses.sui.ex ad & denseo,teste Seruio,significat densum facere,stipare siue cōstipare. ich tring ge zůsamen, mach dick) ick dringhe te samen,ick make dick) ie espessy,ie engrossy.) Verg. 10. Aen. Extremi addensent acies. Verbum rarissimum.

Addenso.as are.idem quod addenseo. Plin.lib. 10. cap.21. Mirum aquam radice ea addita,addensari sub dio,atque elacrescere.

Addico.cis. pen.prod. significat auctionem facere, hoc est bona sua proscribere,& licitantibus obijcere. ich sprich zů, ich gib zů eygen, ich gib zů brauffen.) ick geue toe,ick veyle,geue tot eygen, ick geue te coope.) ie vous donne,ie vous donne le vostre,ie vous donne a vendre.) Addicit etiam ꝓprie alteri licitatorū rem ipsam venalē vēditor, cum illam adiudicat. Græcè ἀπεμπολεῖν dicitur. Plin. Tabulas inde omneis ex publico propter æs alienū ciuitatis addictas,Scauri ædilitas Romam trāstulit.addictas,hoc est,publicè vēditas.Quint. Omneis facultates in pretia collegi,rus,seruulos, & omnia vtiliora ꝓperanti festinatione parentis addixi.Suet.in Cęs. Amplissima prędia ex auctionibus hastæ minimo(seu vt quidam legunt, numo) addixit. Et addicere,) καταδικάζειν) prętor dicebatur, quando debitorem tradebat creditori, vt in eum & vitæ, & necis haberet potestatem,cum soluendo nō esset. Vnde addicti (vt est apud Vallam lib. 5.) καταδικασθέντες.Est enim vnū ex tribus vbis pretoris, quę sunt hæc,do,dico,addico. Ab hac forēsi significatiōe refertur etiā ad alia: vt in disciplina augurali aues dicūtur addicere,quando ratum faciūt auspiciū. Liuius,Fabio auspicanti aues semel atq; iterum nō addixere. Sic addicere opus aliquod, ꝓ locare faciendū. Cic. 3 Verr. Addicitur id opus H S. DLX. milibus. Et addicere sententiam. Cic. Phil. 2. Cum neq; principes ciuitatis rogādo,neq; maiores natu monēdo,neq; frequēs senatus agēdo,de vēdita atq; addicta sentētia mouere potuit. Id est,mācipata vēditaq; Cęs. Addicere supplicio,morti: ꝓ dānare,destinare,deuouere.

Addi

Addicere se cupiditatibus, petulantiæ, intemperantiæ, &c. Pro se dare vel dedere. Quemadmodum & apud Horatiũ in Epist. Nullius addictus iurare in verba magistri.

Addisco. scis. per duplex d, bene disco, (προσμανθάνω) ich lerne, erfare, erkenne.) ick leere, onderuinde, bekenne.) ie apprens,) vel ad ea quæ dediceram, addo.

Additamentum ti. accessio.

Additus. ta. tum. (προσκείμενος) pen. cor. adiẽctus. Et quandoq; inimicus dicitur, vt apud Vergiliũ, Nec Teucris addita Iuno Vsquam aberit.

Addiuino. as. are. idem quod diuino. ich sag war, ich weissage, ich rath, oder mútmasser.) ic segge waer, ic prophetere, ic rade oft slac daer na.) ie dis vray, ie prophetisse, ie addeuine.) Plin. lib. 31. cap. 10. Vt Appion grammaticus scriptum reliquerit, quendam ex facie hominum addiuinantem, &c.

Addo. dis. affero, accessionem adiungo, προστίθημι. ich thů zů) ic doe toe.) ie adiouste.) vt, Hoc meis malis, vel ad mea mala additur. Cic. Appio Pulchro, Illud velim sic habeas, quod intelliges hac re nouata, additum potius aliquid ad meum erga te studium (cui nihil videbatur addi posse) quàm quicquam esse detractũ. Addere animum, id est augere. Plaut. in Amph. Vbi nostris animus additus.

Addo. das. iuxtà do, προσδίδωμι. Plaut. in Trucul. Tuo arbitratu quod iubebis, addabitur.

Addoceo, etiam doceo, προσδιδάσκω. Horatius, Sollicitis animis onus eximit, addocet arteis.

Addormio, (κοιμάομαι) ich enschlaffe) ick onslape.) ie men dor.) vel addormisco, contrarium est eius quod est expergiscor. Suetonius, Et quoties post cibum addormisceret (quod ei ferè accidebat) olearum ac palmarum ossibus incessebatur.

Addubito. as. aliquãtulũ dubito. ich zweiffle, weysz nit wal.) ic twyfele, wete niet wel.) ie doubte aucunement, ou quelque peu.)

Adduco. cis. pen. prod. ad aliquem duco. προσάγω. ich für herzů.) ic leyde toe.) ie amene.) Terent. Audiui Archillis, iandudum Lesbiam adduci iubes, &c. Interdum inuitum duco, cogo, πείθω: vt Adducam te in meam sententiam. Terent. Si illũ potest qui alicuius rei est, etiam eum ad nequitiã adducere. Cic. Nullo imbri, nullo frigore adduci potest, vt capite aperto sit. Interdum est contrahere, ἐπαίρω. Verg. lib. 3. Georg. Vbi ignea venis Omnibus acta sitis miseros adduxerit artus. Vnde adductam frontem irati habere dicuntur, hoc est contractam & constrictam. Interdũ intorquere, rotare. Idem lib. 9. Ipse ter adductas circum caput egit habenas. Interdum produco, extendo. Vergilius, Ocyus adducto torquens hastile lacerto. Adducere etiam aliquando declaratur per verbũ redigere. Cicero in Læl. Contracta res est, & adducta in angustum.

Adduplico. as. are. idem quod duplico. ich zwifaltige) ick dubbele.) ie double.) Plaut. in Pœnulo, Adduplicabit omne furtum, leno addicetur tibi.

Adedo. dis. pen. cor. in totum edo, consumo, κατεσθίω, κατέδω. ick eet al op) ie menge tout.) Vnde adesum, consumptum. nam ibi ad, auget. Verg. 4. Georg. Nam sæpe fauos ignotus adedit Stellio.

Adelphi, fratres, gebrůder.) ghebroeders) freres.) quasi non soli. Delphon enim prisca lingua Græcorum vnum significat. Vnde Apollo: id est Sol (Macrobij sententia) Delphus dicitur, quasi vnus & solus. Vnde Terentius comœdiam inscripsit Adelphi, qui in ea tractat de duobus fratribus.

Adeò, (τοσοῦτον οὕτως) sogar.) soo gansch.) tant ou grand.) secunda syllaba breui, aduerbium est, & significat vsq; eò, vel in tantum: non secundũ rationem, quia ad accusatiuo accommodatur. componitur enim ex ad, & eo, is: vel ex ad, & eo relatiuo, siue aduerbio. Quintil. Nunquam adeò pro nobis sollicita est lex, vt quod præstet, extorqueat. Quandoq; ponitur pro valde, siue multũ. Terẽt. Iuuenem adeò nobilem. Verg. lib. 4. Nec me adeò fallit. Quandoq; pro vsque etiam, siue etiam vsq; insuper. Cic. in Catil. Borum autem castrorũ imperatorem, ducem'q; hostium intra mœnia, atque adeò in senatu videtis intestinam aliquam quotidie perniciem reipublicæ molientem. Verg. lib. 4. Georg. Adeò à teneris adsuescere multum est: id est vsque. Quandoq; pro certè, sine dubio. Idem Georg. 1. Multum adeò rastris glebas qui frangit inerteis, Vimineasq; trahit crateis. Quandoque pro modo. Tute iã adeò eius audies verba. Apud poëtas, præsertim Comicos, sæpe est particula ornatiua, seu mauis expletiua: quippe nihil ad sensum conferens, sed vel ad sermonis ornatũ, vel ad metrum explendũ adhibita. Terent. in And. Prorsus adeò puerum tollere hinc ab ianua.

Adeo vsque, siue vna est dictio, siue duæ, idem est quod vsq; adeò, Plaut. in Asin. Agè agè mansero Tuo arbitratu, vel adeo vsq; dum peris: pro vsq; dum, id est donec.

Adeo. adis, adiui, vel adij, aditum, pen. cor. id est accedo (προσέρχομαι) ich gon herzů, ich greiff an) ick gae toe, ick beghinne, ic grijpe aen.) ie voy, ie voy au deuant.) vt, Adeo prætorem. Aliquando aggredi, adoriri, ἐπιχειρεῖν: vt adire labores, adire pericula. Sic etiam componitur pro quasi ad prœliũ ire. Terẽ. in Phor. Nunc prior adito tu: ego in insidijs ero hic succenturiatus, si quid deficies. Verg. Nec quisquam ex agmine tãto Audet adire virũ.

Huius passiuum protulit Columella lib. 1. Sed granaria scalis adeantur, & modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Et Cic. 2. Tusc. Illa pericula adeuntur in prælijs.

Adeps. pis. (στέαρ) allerley fayste, schmals.) alderleye vet, smout.) gresse.) generale est ad omnem pinguedinem siue carnis, siue alterius rei. Vnde adipatum, pingue, & succulentum, tam de sermone, quàm de alijs rebus dicitur. Iuuenalis, Feruẽt adipata veneno. Pro eo Cicero in Orat. & adipale dixit, Adsciuere suis artibus optimum quoddam, & tanquam adipale dictionis genus, λιπαρὸν, πίονα.)

πιμελ.) Restringitur tamen quandoq;, & significat illud pingue ad similitudinē reticuli intestina continens. Gell.lib.4. Contegit verò omnia hæc omētum, exteriore parte leue & strictum, ex superiori mollius: cui adeps pars quoq; innascit. Et est generis tam masculini quàm fœminini. Pli.li.3 Prunus vel pusanæ, vel alicæ, vel orizæ cremor dandus est, cum quo recens adeps cocta fit. Idem de adipe lupino dicit: Sic Masurius palmā lupino adipi dedisse antiquos tradit: ideo nouas nuptas illo perungere postes solitas, ne quid mali medicamentis inferretur. Adipes in plurali posuit. Pli. lib.8.cap.36. Illi sunt adipes medicaminibus apti.

Adeptus, ta, tum, assecutus, acquisitus, inuentus. ἐπιτυχών. das erlangt ist) dat vercreghē is) qui a obtenu ce quil vouloit.) Plinius lib.7.cap.24. Tam multis gloriā eius adeptis. Cic. de Senect. passiuè protulit, Quam vt adipiscantur, omnes optant: eandem accusant adeptam. Hinc adeptio, verbale.

Ader, locus iuxta Bethleem, vbi vel angelorum grex in ortu Domini cecinit, vel Iacob pecora sua pauit, loco nomen imponens: vel (quod verius est) quodam vaticinio futurum iam tum mysterium monstrabat.

Adesdum, ex ades, quod imperatiuum est, & dum, παράλιον. Coemt ghy) viens.) Est enim dum productio, & adiectio syllabæ: vt, Ehodum ad me.

Adesus, a, um, ab adedor, id est cōsumptum. Cic. 2. Tusc. Cum verò adesum, inflatu renouatum est iecur. Vnde adesa pecunia per metaphoram pro assumpta, apud eundem.

Adhabito, tas, pen. cor. iuxtà habito, vel intrà me pono. παροικῶ. ich beiwone) ick woone by) ie demoure auec.) Plautus in Capt. Aedepol nanque si adhabites propius, os densabit tibi.

Adhæc, siue adhoc: id est præterea, quasi supra iam dicta. πρὸς τούτοις ἐπὶ τούτῳ. dar zū) daer toe) dauantage, oultre ce, auec ce.) Sallust. Adhæc scientia belli Gallos ante Romanos fuisse.

Adhæreo, (προσέχομαι κολλῶμαι) ich hang an) ick hange aen) ie adhere, ie accoste a lautre.) fortius fixus maneo, arctissimè insideo, adhærens sto, approximo. Hinc adhæresco, adhærens fio, vel idem est quod adhæreo. Cicero. Offic. 1. Omninoq; iustitiæ honestatiq; adhærescet.

Adhæsio verbale, ipse actus adhęrendi. Cicero 1. de Fin. Et copulationes, & adhæsiones inter se, &c.

Et adhęsum, si, absolutè ꝓ adhęsione. Lucret. li. 3. Nam neq; pulueris interdum sentimus adhæsum.

Adhalo, (ἐμπνέω) afflo, aspiro, ich blasz an, kuche an) ick blase aen, huyche aen) halener quelque chose.) Plinius, Nunc quidem si serpentis cauerna iuxtà fuerit, si patescentes primò adhalauerit, capaci venenorū cognatione ad virus accipiendum.

Adhamo, (ἀγκιστρεύω) idem est quod obligo, irretio. Cic. Qui enim seruis honores adhamauerit, vix admittuntur ad eos, nec satis commendati multitudini possunt esse. Deducitur ab hamus, quod catenā, & vncū quo pisces inescantur significat.

Adhibeo. pen. cor. appono, admouco, adiungo, adijcio. ich halt harzū, ich setz darbei) ick houde by, ick sette daer by) ie garde de pres, ie ioincts ensemble.) Et tam ad res quàm ad personas refertur: habetq; aliquando accusatiuum. Cic. Adhibui diligentiam, quotiescunque senatus fuit, vt adessem.

Aliquādo datiuū cum accusatiuo. Terent. Phor. Nunquam amittam ego à me, quin mihi testes adhibeam. Aliquando duplicem accusatiuū, secūdo tamen adiecta prępositione ad, vel in. Cic. Fam 5. Rationes confectæ me absente sunt tecū, ad quas ego nihil adhibui pręter lectionē. Idē Att Vt omnes adhibeam machinas ad tenendū adolescentē. Et Fam. 2. Tecum loquere, te adhibe in cōsilium.

Adhinnio. is. ire. idem quod hinnio, & de equis dicitur. ich schrei wie eyn ross pferd) ick brieske gelijck een p erdt) ie hany cōme vng cheual.) Dicitur tamen quisquā ad aliquid adhinnire, cum impotenti cupiditate gestit, vel illud immoderato gestu accersit. Cicero in Pisone, Sic ad illius hanc orationem adhinniuit.

Ad horam, (ἐν ὥρᾳ) significat ad tempus constitutū.

Adhuc, aduerbium compositum ex ad, id est vsque, & huc, noch) encore.) & significat etiānunc, iam tum vel tunc, hactenus, vel ad hoc tempus, μέχρι τούτου, ἔτι, πρόσθεν Vnde adhuc, vsque huc, siue vsque modo. Cic. lib.4 ad Heren. In his quatuor generibus exornationum, quæ adhuc præpositæ sunt, non inopia verborum fit, vt ad idem verbum reuertatur sæpius. Idem, Adhuc quę dicta sunt arbitror mihi cōstare cum cæteris artis scriptoribus. Quintil. Est adhuc alia in respondendo figura. Horat. Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Adhuc locorum eadem figura qua dicimus, Vbique locorum, &c. Plau. in Capt. Vt adhuc locorum feci, faciam sedulo.

Adiabene, (Ἀδιαβηνή) est vltra Armeniam regio, quę Assyria antè dicebatur.

Adiaceo. ces. pen. cor. iuxtà iaceo, adhæreo προσκεῖμαι ich lig nach bei) ick ligge by) ie gesy au pres, ie couche au pres.) Col. in Præf. An putem fortunatius catamitho repulsum ianitor, sæpe noctesera foribus ingratis adiacere?

Adianoēta, (ἀδιανόητα) id est nō intelligibilia. nam διανοῶ intelligo significat.

Adiaphora, pen. cor. (ἀδιάφορα) Latinè dicitur ꝓmiscua, siue indifferētia, quibus & bene possumus vti, & male: qualia sunt bona corporis ac fortunę.

Adiatrepsiam, (ἀδιατρεψίαν) Græci dicunt inuerecūdiam: ἀπὸ τοῦ ἀτρεπτικῶς, καὶ διατρέπω.

Adiectiuum, (ἐπίθετον) ab adijcio fit, quasi adiectiuū, quia substantiuis adiungatur. Postulat autem infinitiuum siue actiuum, siue passiuum: at substantiua magis gerundium: vt, Tu es dignus habere opes: &, Es dignus honorari: Tempus est eundi. Locus est expostulandi.

Adiectus, huius adiectus, verbale ab adijcio: idem quod adiectio, eyn zū werffung) een toewerpinge) vne adiection, adioustement.) Vitruuius lib.9. cap.9. Cunctorum adiectus aut exemptus in singulis diebus aut mensibus.

Adigo, gis, penultima corr. ex ad & ago, significat vi impellere, sicut feriendo adigimus cuneum. βιάζειν, ἰσωθεῖν. ich treib herzů) ick dryue aen, toe) ie poulse en auant, coigne, ie fais entrer par force.) Plinius libr. 16. cap. 10. In ipsam arborem clauus ferreus adigatur. Cæs. de bell. ciu 3. Tantum aberat à nostro castello, vt telum tormentum'ue missum adigi non possit. Per metaphoram ponitur pro concitare, impellere. Terent. Adel. Tu homo adiges me ad insaniam. Item pro aliquò ago. προσελαύνω. Idem Eun. Noctu te adigent horsum insomnia Plaut. Bac. Nam amabò quis has huc oues adegit? Cicero loco huius verbi, adigo verbo est vsus. inquit enim de Diuin. Visum est in somnijs pastorem ad me appellare duos consanguineos arictes. Item pro cogere: vt adigere in verba, est cogere quempiam vt in verba nostra iuret. Sic adigere iureiurando, sicut ad iusiurandum, dicitur, qui conceptis verbis, hoc est arbitrio suo dictatis alium iureiurando obstringit.

Adijciales cœnæ, adipalesq́; vocantur sacerdotum, vt patet ex Festo, Plinio, Seneca. In his enim multa extra ordinem iustaq́; fercula adijciebantur.

Adijcio, cis, (ἐμβάλλω) ich wirff zů, ich füg zů) ick worpe toe, ick voege toe) ie adiouste, ie iecte auec.) pen. corr. ex ad & iacio, cum cæteris à iacio compositis, per duplex ij, nisi in poëmate, vbi quandoq; primam syllabam contingit breuiari. Statius, Fontibus intentas abicit, monstratq́; cruorem. Idem, Pectoraq́; inuisis obicit fumantia muris. Vergilius, Tityre pascentes à flumine reice capellas. tunc enim altera abijcienda est, ne syllaba breuis, positione i, duplicis consonantis, contra rationem metri producatur. In præterito verò per solam i, scribenda sunt, vbi a in e, mutatur: vt abieci, adieci. Cõtingit nihilominus plerũq;, vt quędam producantur, quę à iacio componuntur, vbi alterum i abiectum est. Verg lib. 4. Tu lachrymis euicta meis, tu prima furentem, His germana malis oneras, atque obicis hosti. Seruius, Obicis, ob naturaliter breuis, sicut re, & ad · sed producunt plerunq; hac ratione obicio, abicio, reicio, quia habent i vocalem sequentem, quæ per declinationem potest in consonãtis formam transire, vt obiecit, reiecit. Ergo etiam antequam i fungatur officio consonantis, præcedentem, longam facit. Idem libr. 10. super verbo reicit, Re, inquit, naturaliter breuis est, & eam pro longa posuit; sicut alibi: Reice, ne maculis infuscet vellera pullis. Quod licet possit excusari, quia cum facit Reieci, inter duas vocaleis posita producit superiorem, vt dicamus longam esse sępe. quia per declinationem longa futura est, tamen quia in hoc argumentum magis est quàm ratio, dicamus ectasin factam, quæ poëtis plerunq; conceditur. Significat autem adijcere proprie ad aliquid iacere. Cæs. bell. Gall. 3. Vt neque ex inferiore loco satis commodè tela adijci possent. Coll. libr. 12. cap. 16. In lixiuiæ sextarios decẽ salis tres cyathos adijciat. Transfertur quoq;, Liu. ab Vr. 2. Adijciebat huic muneri agri aliquantum. id est addebat. Sic adijcere vires, adijcere authoritatem. Adijcere animum rei vel ad rem, est animum appellere, adiungere, applicare. προσέχειν. Adijcere oculos in aliquam rem, (ἐπέχειν ὀφθαλμοὺς) est cupiditate rei visæ teneri. Adijcere calculum, est approbare. Construitur autem vel cum datiuo, vel cum accusatiuo & præpositione ad vel in.

Adimantus, (Ἀδείμαντος) nomen viri Atheniensis.

Adimo, mis, pen. cor. aufero ἀφαιρέω. ich nimm hinwäg) ick neme wech) ie oste) Terẽt. in And. Hanc, nisi mors, adimet nemo. Inde ademptus, ablatus, ἀφῃρημένος. Adimere verò ius verborum in comitijs, est ius suffragandi tollere, & tanquam sexagenarios de ponte deijcere. Nam per pontem suffragia ferebantur. Componitur autem ex ad & emo, id est, accipio, vt Festus vult.

Adimpleo, ich füll) ie emply.) idẽ quod suum simplex, sed rarum.

Adindo, is, ire, verbum antiquum: compositum ex indo, quod & ipsum ex do est compositum, significat imponere, immittere. Cato de Re rust. ca. 18 Orbem oleariũ latum pedibus quatuor punicanis coagmentis facito crassum digitis sex, subscudes lineas adindito.

Adineo, nis, pen. cor. adiniui, adinitum, (ἐπεφίημι) id est intus vel iuxtà mitto. Coll. li. 3. cũ ferula fuerit enata, eam findito, & in medullam eius nucem Græcã, vel Auellanam abscõdito, & ita adinito.

Adinstar, idem quod instar. ghelijck) a la semblance.) ad enim (vt Valla scribit) redundat. Primus autem Serenus Lyricus hanc dictionem vsurpasse fertur. Vtitur eo & Politianus in Miscell.

Adinuenio, is, ire, idem quod suum simplex. Cic. 2. de Nat. Deor. Adinuenta animo.

Adipale, (πιάτιον) penultima product. adiectiuum ab adipe, pro pingui. Vnde Festus adipaleis cœnas sacerdotum vocat.

Adipatus, ta, tum, (στεατώδης) dicitur, quod addito pingui factum est succosum & pingue. Vnde adipatæ dapes dicuntur. De his duobus in Adeps.

Adipiscor, sceris. ex ad & apiscor, (προσκτάομαι) ich erlange, vberkõme) ick vercryge) ie acquiers. quod non est in vsu, à quo aptus, participium videtur fuisse: Vnde adeptus. Festus, Aptus cũ ꝓpria significatiõe intelligitur, poni tñ solet ꝓ adepto: sicut apisci ꝓ adipisci. Nonius de Priscis dictionibus, Apisci, adipisci. Lucil. lib. 26. Vt ego effugiam, quod ego te in primis cupere apisci intelligo. Dicitur autem apiscor, scaris. Lucil. Magnam inde adpiscatus infamiam. Inde etiã dipiscor, quod significat assequor. Plaut. tamen in Aularia indipisces dixit. Adipiscor igitur, quoniam plenius sonat ꝙ apiscor, in vsum venit, & significat quandoq; cõsequor, siue obtineo. Cic. li. 4. ad Heren. Hæc omnia adipiscemur, si rationes præceptionis diligentia consequemur & exercitatione. Plaut, in Trin. passiue dixit, Non ætate, verum ingenio adipiscitur sapientia. Aliquãdo significat cõuenio, peruenio, quan

quādo scilicet cū persona iungitur. Plaut. in Epid. Dij immortales infelicitent te, vt tu es grandibus gradibus. Nam vt ad portū te conspexi, curriculo occepi sequi, vix adipiscendi potestas modo fuit. Cic. Nam medio itinere eum adeptus, amplexus sum: hoc est, cū medio itinere ad eū peruenissem.

Adiposus, pen. prod. (λιπαρός) pro locuplete & opulento accipitur, quoniā & in sacris literis adipum vocabulo diuitiæ continentur.

Adispacum, seu Dispacon, siue Diacheron, vocant aspalatum, spinam albam in Oriente, magnitudine arboris modicę, flore rosę, cuius radix vnguentis expetitur. Sunt qui Erisi sceptrum vocent: nec desunt qui sceptrū Elisei. Sanat ozenas: id est, vitium in naribus, ex confluxu humoris acerrimi.

Aditio, onis, (πρόσοδος) est accessio. Plau. in Truc. Quid tibi hanc aditio est? Figuratè, pro, cur hanc adis? Vbi est dignum notatu, casum verbi additum esse nomini: vt apud Ciceronem, Domum reuersio: & alia quædam eiusmodi.

Adito, tas, pen. cor. frequentatiuum ab adeo, adis. Diomedes, Adeo, adis: hoc iteramus, adito, tas, dictitantes. Plautus in Cap. Si adites propius.

Aditus, tus, significat ingressum per quem ingredimur & admittimur. eyn inganck) allee.) Verg. Aditumq́ per auia quærit. Vnde quandoq; pro limine seu ianua ponitur. Transfertur aliquādo, vt aditus ad virtutem, &c̄. Huius diminutiuum est aditiculus, sed rarum.

Adiudico, cas, (ἐπιδικάζω, ψηφίζομαί τινι) per sententiam & iudicium tribuo assigno'ue, ich sprich mit recht zů) ick wijse met vōnisse toe) adiuger.) Cic. ad Att. lib. 4. Nemo enim dubitat, quin domus nobis esset adiudicata. Huius contrarium est abiudicare. Refertur quoq; aliquando ad alias res extra forum discernendas. Plaut. in Menæch. Adiudicato, cum vtro hāc noctem sies. Cic. Att. 1. Salutem mihi imperij atque orbis terrarum adiudicauit. id est, iudicauit me imperio Romano atq; orbis terrarum salutem attulisse.

Adiugo, gas, pen. cor. id est coniungo, ad aliquid iungo, iuxta iugo, ἐπιζεύγνυμι. zu samen iochen odder fugen) te samen coppelen) accoupler.) quod fit cum duo boues ad vnum iugum iunguntur. Plautus per translationem, Mater est terra, ea parit corpus, mater anima adiugat voluntatem.

Adiungo, gis, alligo, annecto, addo, coniungo, adhibeo, apto, accommodo. προστίθημι, συζεύγνυμι. ich fuge zů) ick sette by) adioindre.) Terent. Andr. Vt animum ad aliquod studium adiungant. Huius verbalia sunt, adiūctio, & adiunctor. Ci. Att. lib. 8 Ille Galliæ vlterioris adiunctor. Habetur etiam adiūctus nomen ex participio. Cic. pro Clu. Aceruatim iam reliqua iudices dicā, vt ad ea quę propiora huius caussæ, & adiunctiora sunt, perueniam.

Adiuro, ras, pen. prod. valde iuro. ἐπομόω. ich schwere fast, verhe. sse gröslich) ick swere seer) iurer, ou iurer fort & ferme.) Nam ad, auctiua est. Seruius, Tunc nos adiuramus, cū aliquid fecisse negamus. Teren. in Hecyra, Sācti adiurat nō posse apud vos Pamphilo se absente perdurare. Itē adiurare, est incantationibus dęmones eijcere. Gręci ὁρκίζειν dicitur. Lactant. lib. 4. Quanto terrori sit dæmonibus hoc signum, sciet qui viderit, quatenus adiurati per Christum de corporibus quæ obsederint, fugiant.

Adiuto, tas, pen. prod. frequentatiuum ab adiuuo: vt est, O Tite si quid ego adiuto.

Adiuuo. as. (βοηθέω) pen. cor. opem fero: ich hilffe) ick helpe) ayder Teren. Phorm. Qui me dudum, vt dixti, adiuuerit comiter. Hinc adiutor, (βοηθός) penult. prod. nomen verbale (quamuis iutor à iuuo raro legatur.) & ponitur pro auxiliatore, participe, socio. Et quidem adiutores (vt scribit Donatus) dicuntur in re bona: pulsores in mala. Teren. Adelph. Postremò hodie in psaltria isthac emenda adiutor fuit. Adiutorium, βοήθεια, dicitur illud, quod ab adiutore præstatur. Adiumentum, βοήθημα, similiter sumitur pro auxilio.

Ad limina: (θυρωροί) eyn hofwarter) een portier) vng concierge, ou portier.) dicebantur serui, qui ad atrium & aditum excubabant: sicut ad pedes, à memoria, à libellis, qui & liminarchæ dicuntur. Sylius, Sæpe etiam famuli turbato ad limina somno, Expauere trucem per vasta silentia vocem.

Ad liquidum, (σαφῶς, τρανῶς) duæ partes sunt, significatq; clarè aperteq;. Hieron. in prologo Esaiæ, Ita vniuersa Christi ecclesiæ mysteria ad liquidum prosecutus est.

Admando, (ἐπιτάττω) significat ad aliquem, vel aliquo aliquid cupiam committo. Plautus in Pœn. Reuertor rursus denuo Carthaginem, si quid admandare vultis, aut curarier: argentum mihi qui dederit, nugas egerit.

Ad manum, (πρόχειρον) duæ partes, in promptu, in proximo, & parabile. Seneca, Ad manum est, quod sat est.

Admetior, iris. Liuius 5. bell. Maced. Frumentum ab Aetolis quod militi admetiatur.

Admete, (ἀδμήτη) penultima producta, Oceani & Tethyos filia.

Admetus, (ἄδμητος) penultima producta nomen Thessaliæ regis: cuius armenta pauit Apollo, diuina potestate spoliatus. Tamen Callimachus contra hanc inueteratam lectionem, ita scribit in hymno Apollinis: φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν, ἐξέτι κεῖνου ἐξ ὅτ' ἐπ' ἀμφρυσῷ ζευγίτιδας ἔτρεφεν ἵππους ἠϊθέου ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο, id est, Phœbum & pastoricium vocamus, iam inde cum sub Amphryzo iugaleis pascebat equos, deo similis, amore accensus Admeti.

Adminiculor, laris, deponens & Adminiculo, las, actiuum, sustento, auxilior, administro. ich hilff, diene, fürdere, steiire) ick helpe, diene, vordere, stae by) ie ayde, sers, supporte.) Cato de Lib. educ. Quoad potui, adminiculaui tuam voluntatem in scribendo. Cic. 5. de Fin. Quæ sit scientia atq; ars agricolarum, quæ circuncidat, amputet, erigat, extollat, adminiculetur. Hinc adminiculatus, nomen ex participio. Gell. libro 20. cap. 13.

Sed eius seminis generisq; sint, ex quo facilè adolescant, aut ingenia hominū vegetiora, aut memoria adminiculatior, aut oratio solertior.

Adminiculum, (χάραξ) eyn hilff, oder steur) een hulpe) aide.) sustentaculum: vt, vitis adminiculo religata. Translate pro auxilio. Cicero. 3. Offic. Hanc igitur partem relictam explebimus nullius adminiculis.

Administer, idem quod minister.

Administro, as, are, præbere, suggerere, suppeditare. ick gebe, ich verwalte, versorge) ick geue, doe, besorge) ie baille, fourni de quelque chose.) Cæs. bell. Gall. 7. Reliqua quæ ad oppugnationem oppidi pertinebant, administrare instituit. Aliquando pro gubernare. Cæsar, Nihil iam Cæsaris imperium expectabant, sed per se quæ videbātur administrabant. Aliquando pro ministrare & porrigere: vt, administrare pocula Ioui. Apud Varronem administrare vindemias, aut sementem, pro facere. Hinc administrator, administratio, verbalia.

Admirabilitas, denominatiuum ab admirabilis, & idem significat quod admiratio. Cicero de Nat. Vides quanta sit admirabilitas cœlestium rerum.

Admirabiliter, aduerbium. wonterbarlich) wonderlijck) merueilleusement.) Cic. 4. Tuscul. Nimis admirabiliter nimisq; magnificè dicere videntur.

Admiratio, (Θαῦμα.) Cicero 4. de Finib. Quid autem habent admirationis, &c. Sic admirationem mouere, efficere: in admirationem traducere, admiratione affici.

Admiror, (Θαυμάζω) penultima producta, vide in dictione Miror.

Admissarius equus, (ἀναβάτης) eyn hengst) vng cheual de karas garde pour saillir les iumens.) qui ad sobolem procreandam equę adiungitur. & est denominatiuum ex admissus. Apud Ciceronem in Pison. ponitur pro homine libidinis peruagatę, & ad omnium fœminarum luxuriam exposito: Itaque admissarius iste, inquit, simul atque audiuit voluptatem, &c.

Admissionales, (εἰσαγωγεῖς) een Camerlinck) huysfier.) dicuntur ij, quorum officium est admittere aulicos intra cubiculum ad principē salutandum. Lampridius in Alex. Salutaretur quasi vnus de senatoribus, patēte velo, admissionalibus remotis.

Admissura, (ὀχεία) die reyttung des vichs) die beloopinge oft berydinge des vees) le tēps qu'on baille le masle aux femelles.) tempus & actio ipsa, qua mariti gregum admittuntur ad coitum, fœturæ caussa. Sylius, Expectatur equus, cuius de stemmate longo Felix emeritos habet admissura parenteis.

Admisceo, sces, scui, admistum, siue admixtum. est rem aliquam cum alia miscere. ich mische) ick mēge) ie mesle.) Colum. lib. 12. cap. 13. Admiscent terrefacta sesama cum aniso Aegyptio. Et de personis, Terentius Heaut. Ita tu isthæc tua misceto, ne me admisceas. Hinc admistio verbale.

Admitto, tis, (ἀφίημι) approbo, recipio, intromitto, & tam ad res quàm ad personas refertur. ich las zū, in lassen) ick geue toe, ick late in) ie done, ie entre.) Iuuen. Iam fas est, admitte viros, dormitat adulter. Cic. in Phil. Salutatum veniebant, admissus est nemo. Colum. libr. 8. cap. 2. Contumax ad concubitum dedignatur gallina admittere marem. Martial. Ante fores stantem dubites admittere famam. Huc pertinet quod Sallustius dixit, Non'ne emori per virtutem præstat, quàm hanc vitam miseram atque inhonestam, vbi alienæ superbiæ ludibrio fueritis, per dedecus admittere? id est acceptare, προσίεσθαι. Interdum ponitur pro facere, committere: thun) doen.) vt admittere scelus, admittere fraudem. Dicimus quoque admittere equum pro in equum admotum insidere, vel equum concitare. das pferdt lassen die stūd reitten) dat paerdt die sporen geuē) bailler la course a vng cheual.) Cæs. bel. Gal. 1. Considius equo admisso ad eum accurrit. Liuius bell. Pun. 5. Signum equitibus datum est, vt in hostem admitterent equos. Item pro admittere marem fœminæ, vel fœminam mari admouere. bereit ten) beloopen) bailler la masle.) Col. libro 7. Patruus meus arietes feros mercatus, quosdam in agros transtulit, & mansuefactos tectus, ouibus admisit.

Admodum (κομιδῆ) penultima corr. aduerbium, id est valde. fast) seer.) Ibi enim, ad, intensiua est: vt, Vir admodum fortis. Plinius libr. 20. Huius cucurbitæ commanducatæ succus stomacho admodum prodest. Quandoq; significat aliquantum, siue satis: quasi secundum rationem. Liuius, Iam mitigati admodum animi raptis erāt. Cum autem duę partes sunt, ponitur pro quasi, tanquam: vt, Scribit ad modum docti viri.

Admolior, liris, (ἐπιχειρῶ) vide in dictiōe Amolior.

Admoneo, nes, (παραινῶ) penultima corr. idem penè quod moneo, siue commonefacio. ermanen) vermanen) admonester.) Construitur autem vel cum accusatiuo. Cicero, Neque monere te audeo. Vel cum duplici accusatiuo. Idem ad Qu. Fr. Illud te admoneo. Vel cum præpositione de. Idem Fam. 4. Putaui ea de re te esse admonendum. Vel cum genitino. Liuius ab Vrbe 5. Aduersæ deinde res admonuerunt religionum. Vergil. libr. 10. posuit pro percutere: Leucagus vt pronus pendens in verbera telo Admonuit biiugos. Verbalia sunt, admonitio, & admonitus. Cic. 5. de Fin. Sed veteris prouerbij admonitu, viuorum memini.

Admordeo, vide in dictione Mordeo.

Admotus, verbale. Plin. lib. 11. cap. 37. Solones fugiunt ferramenta admota.

Admoueo, ues, penultima correpta admoui, admotum, iuxtà moueo, appono. προσίθημι. ich thū her zū) ick doe by oft toe) ie approche.) Vergilius, Needum illis labra admoui, sed condita seruo.

Adnato, tas, est natando aliquò peruenire. Vergil. 6. Aen. Paulatim adnabant terræ.

Adnutrio, is, ire, idem quod nutrio. Plinius. lib. 17. cap.

cap.23. Singulis denas sæpe adnutriunt vites.

Adobruo, idem quod obruo. Col. libr. 2. cap. 11. Minimis aratris proscindunt, atq; ita iaciunt semina, & farculis adobruunt.

Adoleo, les, pen. cor. adoleui, & adolui, adultum, (vt Nonius scribit) verbum propriè sacra reddentiũ, quod significat votis aut supplicationibus numen auctius facere, cremare, & quasi odorem dijs præbere, θυμιάω. Vergil. Verbenasq; adole pinguis, & mascula thura. Quoniam verò sacrificium igni fieri consueuit, adolere pro vrere, siue ligna imponere capitur, καίειν. Varro, Cum interstina adoleuissent, partim dijs obtulerunt, partim ipsi consumpsere.

Adolesco, is, adolui, & adoleui, adultum: ab adoleo, vel potius ἀλδαίνω: significat ætate augeri, id est ætate crescere. gros worden) groot wordẽ, out worden) croistre.) Cicero in Sall. Adolescentia demonstrata, facilè intelligitur quàm petulanti pueritia tam impudicus & procax adoleueris, id est, ad adolescentiã perueneris. Et non solum de hominibus, sed de brutis quoque & stirpibus dicitur. Vergilius pro in sacrificijs incendi posuit: Adolescunt ignibus aræ. Hinc adolescens homo dicitur, quandiu in longitudinem corporis crescit, & primam lanuginem producere incipit: id quod fit ab anno duodecimo vsq; ad annum vicesimum primũ. Is in ephebis esse dicitur: & cum percreuit, adultus siue ex ephebis excessisse, Terentius. Inde adolescentulus, & adolescentula, diminutiua. Item adolescentia, quæ est prima ætas post pueritiam. Alij ab adolescha ducũt, quæ nugatio dicitur: quòd quædam loquendi luxuries atq; impetus ea in ætate adolescat: vel quòd cum sanguine simul perturbationes animi effrenatius adolescant.

Adolescentior, tiaris. significat luxurio. νεανιεύομαι. Varro, Id quidem vt facias, censeo, quoniam tu quoque adolescentiaris.

Adolescenturio, adolescentium more facio, siue in adolescentiam redeo. μειρακιεύομαι. Laberius, Incipit adolescenturire, & nescio quid nugarũ facere.

Adonai, (ἀδωναί) nomen dei apud Hebræos, quod generaliter interpretatur dominus, quòd dominetur creaturæ cunctæ.

Adonia, Adoniorum, (ἀδώνια) festa Adoniæ dicata. Ammianus lib. 22. Hist. Euenerat ijsdem diebus annuo cursu completo Adonia celebrari, ritu veteri, amato Veneris (vt fabulę fingunt) apri dente ferali deleto. Adoniæ cum planctu celebrantur, ob planctum Veneris repræsentandum. Ouidius, Luctus monumenta manebant.

Adonis, nis. (ἄδωνις) pen. prod. & nidis, nomẽ proprium filij Cynaræ Cypriorum regis, & Myrrhę, quem Venus in delitijs habuit, formositate pręcellentem. Hic apri dente sub inguine percussus laceratusq; ꝓsternitur leto. Venus miserata in florem Adoniũ, qui est sanguineo colore, eum trãsformauit. Plin. li. 21. docet Adoniũ florem esse alsiosum. Hunc Ausonius cũ Plauto vocat Adoneũ: Fulgẽtius Adon. Adon Græcè suauitas dicitur. Et quia myrrha odore suauis est, Adonẽ dicitur genuisse. Ideo autẽ Venerẽ amasse dicunt, quòd hoc genus pigmenti sit valde feruidum. Legitur apud Lucianum Adonim fluuium ex Libano monte profluentem, singulis annis sanguinolentũ fieri per eos dies, quibus Adonis fuit interfectus. Hieronymus in Ezechiele sic habet, Quem nos Adonidẽ interpretati sumus, & Hebręus & Syrus sermo Thammuz vocat. Vnde quia iuxta gentilem fabulam in mense Iulio, amasius Veneris & pulcherrimus iuuenis occisus, & deinceps reuixisse narratur, eundem Iulium mensem eodem appellant nomine, & anniuersariam ei celebrant solennitatem, in qua plangitur quasi mortuus, & posteà reuiuiscens cantatur, atq; laudatur. Vnde apud Ezechielem prophetam legitur, Ecce ibi mulieres sedebant plangentes Adonidem. Vbi intelligi vult, fuisse idololatriam celebratam in honorem Adonidis. Macrobius verò accepit Adonidem pro sole. Moscopolus ἀδώνιδος nomen ab ᾄδω, quod est cano, deriuatum putat. De eodem festiuissimẽ Theocritus Ἰδυλ. κγ. & λ. Est autem apud Eobanum Hessum interpretem illius Idyllio 23. & 30. Item piscis etiam quidam hoc nomine appellatur: qui & ἐξώκοιτος, οὕνεκα κοίτας (vt inquit Oppianus,) ἐκτὸς ἁλὸς πήξηται, μόνος δ' ἐπὶ χέρσου ἀωτεῖ. hoc est, Quòd prosilit vndis, In littus sicca ponens tel lure cubile. Vide Plinium lib. 9. cap. 19. & Oppianum περὶ ἁλιευτικῶν lib. 1.

Adoptatitius, qui in adoptionen venit ποιητὸς, θετός. Plautus in Pœnu. Siquidem Antidamarchi quæris adoptitium.

Adoptatiuus, qui ex adoptato natus est, ὑιόθετος, ποιητός. Gell. li. 5. cap. 19. Id etiam eum culpauisse, quòd filius adoptiuus patri adoptatori, inter pręmia patrũ prodesset. Sed adoptiua, orũ, absolutè pro adoptionis iure. Cic. pro Domo sua, Tu neq; Fonteius es, q esse debebas, neq; patris hæres, neq; amissis sacris paternis, in hæc adoptiua venisti.

Adopto, ptas (ποιοῦμαι παῖδα) vide in dictione Opto.

Ador, indeclinabile: quamuis apud aliquos inueniatur declinatũ. Vganius lib. 2. Illam sponte satos adoris strauisse maniplos. Declinatur aũt hoc adoreum: vnde & adorea korn frucht) corẽ vrucht) pur fourment.) Est autẽ ador frumẽti genus, vel farris, edor quondam appellatũ, ab edẽdo: quòd epulis & immolationibus sacris putabatur pium. Vel quòd aduratur, vt fiat tostũ: vnde in sacrificio mola salsa fit. Vel dicitur ab adoro, per apocopen.

Adorea, & Adoreola, cum accẽtu in antepenultima laus bellica, quòd victores à victis adorentur, vel quòd adorandi sint, qui laudem ex bello reportant. Plin lib. 18. cap 3. Gloriam deniq; ipsam, de farris honore adoream appellant. Festus, Adorea laus, quia gloriosum putabãt esse, qui farris copia abundabat, aut qui farre è populo donatus esset.

Adorea liba, è farre facta, quib. in sacrificijs vtebant.

Adoreum, idem quod ador. Varro li. 1. de Re rust. In loco humido, sed far adoreum potius serunt.

Adoreum semen, vt Columella ait, est idem quod far, cuius quatuor sunt discrimina, clusiuum, vermiculum, candidum, trimestre.

Adordior, iris, adorsus, (ἄρχεσθαι) alloquor, incipio. Ambrosius lib. 1. Offic. Postea nunquam, nisi consulto domino, bellum adorsus est.

Adorior, adoriris, vel adoreris, adortus, (ἐπιτίθεσθαι) ich falle an, ich greif gehling an) ic valle aen ick oueruaille onuersienlijck) ie assaille, enuahy, par trahison, ou autrement.) est repentè & ex insidijs aliquem inuadere, aggredi: ab eo quòd corpora aggredientium exurgant subitò, atque increscant, atque hoc modo maximè ad rem bellicam pertinet. Liuius lib. 1. Timor deinde incessit, ne ciuitatem sine imperio vis aliqua externa adoriretur. Differunt tamen, vt inquit Donatus, adorior & aggredior, quia aggredimur de longinquo, adorimur de proximo. Dicimus autem, adorior hunc, non orior ad hunc. Interdum extra rem bellicam. Gellius lib. 19. cap. 9. Iulianum rhetorem lacessere, insectarique adorti sunt. Lactantius libro 4. Antequam præclarum hoc opus mundi adoriretur. id est inchoaret.

Adoro, ras, pen. prod. ex ad, & oro, significat oro, veneror, precor, supplico, religiones placo. προσκυνέω. ich bitte an) aenbidde, eere) ie adore, ie fais la reuerence.) Priscianus vt & Nonius ab ador, hoc est frumento sacrificijs destinato deriuat.

Quandoque significat alloqui. Apul. lib. 2. Infusa aqua populum sic adorat. Hinc adoratio. Plin. lib. 28. cap. 2. Cur & fascinationibus adoratione peculiari occurrimus?

Ad plenum, (τελέως) significat perfectè. volcomelyck.) Hieron. Cum necdum possint ad plenum verba formare.

Adprimus, (πρώτιστος) pen. prod. longè primus. Liuius Andr. in Odyss. 16. Denique vir summus, adprimus.

Adpulsus, (παλμοὶ) & Adpulsio, vibratio, ferruminatioque. Apuleius lib. 6. Et vnum blandientes adpulsum linguæ longè militum. Aliâs significat pecorum ad aquã accessum, vt apud Iureconsultos.

Ad quò, id est quantum. Afranius, Vt scire possis ad quò te expediat loqui, id est quousque.

Adramelech, idolum Assyriorum, quod etiam Samaritani coluerunt.

Adramis, & Adramin, pen. cor. nomen viri propriũ.

Adrastia, (ἀδράστεια) regiò non longè à Troade, quæ est Mysia, ab Adrasto rege dicta, quí primus Nemesi, id est, Fortunæ templum ædificauit, Adrastiamque vocauit. Ibi etiam eodem nomine ciuitas fuit, qua diruta, lapides transuecti sunt, & ibi ara ædificata Hermocreontis, opus magnitudine & pulchritudine memorabile. Est etiam quædam dea, quæ adiuuat hominibus memoriã & sensum. & Aristoteles de Cœlo scribit esse ἀναπόδραστον αἰτίαν οὖσαν κατὰ φύσιν, αἰεὶ δὲ οὖσαν: id est, ineuitabilem caussam existentem secundum naturam, parcam autem semper existentem. meminit & eius Musæus.

Adrastus, (ἄδραστος) nomen regis Argiuorum, qui fuit filius Thalaonis & Eurymonis. Habuit duas filias, Deiphilen & Argiam: & Deiphile quidem Tideo nuptui tradita est, Argia Polinici.

Adrepo, pis, (προσέρπω) pen. prod. ad aliquid repo. ich kreuche her zů) ick cruype aen oft toe) ie adrampe.) Plin. libr. 5. Ad matris morientis ex vulnere mammam adrepens infans. Per metaphoram. Cic. in Verr. Quibus rebus non sensim atque moderate ad istius amicitiam adrepserat.

Adrumo, as, penul. prod. rumorem facio, siue commurmuro: à rumine (vt quidam volunt) id est, parte gutturis putant deduci.

Adruo, is, ex ad & ruo, seruat ad in compositione, præter regulam aliorum, propter euphoniam: & significat arando subruo, ἀνατρέπω. Col. libro 2. Disiectum deinde protinus fimum inarari & adrui conuenit: id est subrui & subigi.

Adscire, significat adiungere. αἱρέομαι. Colum. in Præf. Cum & hanc adsciuimus quasi agriculturæ partem, cum separata sit ab agricolatione pastoralis scientia. Solet tamen scribi sine d, & per duplex s, de quo in Conscisco.

Adsestrix, tricis, quasi vocatrix. fœmininum est ab eo quod est assessor. Afranius Fratrib. Dimittit adsestricem, me ad sese vocat. Nonius.

Adsignifico, idem quod suum simplex. Varro. 2. de Re rust. Olim tonsores non fuisse adsignificant antiquorum statuæ.

Adsum, ades, adfui, (πάρειμι) significat præsens sum, vel propè sum. ich bin zůgegen) ick ben teghenwoordich) ie suy present.) Nam adesse etiam dicitur, quod paulò pòst futurum est, aut quod aduentat. vnde dicimus, Adest Scipio, cum iam venit: sed præsens est id, quod iam venit. Cicero, Inter hominem & belluam hoc maximè interest, quòd hæc tantum quantum sensu mouetur, ad id solum quod adest quodque præsens est, se accommodat: id est propè est. Construitur etiam cum datiuo, vel ablatiuo mediante in, Cicero in Philip. Omnibus his pugnis Dolabella adfuit: &, In Pauli pugna non adfuit. Quandoque adesse, est fauere, vel præsidio esse: cui contrarium est deesse. Liuius de sec. bel. Pun. Sed pueri fœminæque super animi corporisque vires adsunt, pugnãtibus tela ministrant. Sic adesse causæ dicuntur aduocati & amici.

Quandoque sumitur pro accedere. Vergilius, Huc ades ô Galatea. Idem, Huc ades ô Melibœe, caper tibi saluus, & hœdi. Sed hæc duo significata magis per reflexum dicuntur. Sciendum quòd in adsum seruatur d triplici ratione: scilicet differentiæ caussa ab Assus, sa, sum: Euphoniæ caussa, quòd plenius sonet adsum, quàm assum. Postremò quòd ipsa verbi declinatio d repetit, tanquã in suum naturale principium reuertens. Veteres tamen assum dicebant: vnde assas dicebant nutrices, quòd adsint his quos nutriunt, nec ab eis vel exiguo tempore diuellantur. Plautus, Nil Philon assum apud te eccum.

Ad summam, (ὅλως, ἐν κεφαλαίῳ) & in summa significat

ficat denique, siue ad postremum, & breuiter. Iuuen. Ad summam non Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax. Cice. in Offic. Ad summam ne agam de singulis. Quintilianus, In summa non recedo: fas est mihi inuitis etiam parentibus piè facere.

Idem in hunc sensum accipit Semel: vt ibi, Vt ses mel omnia complectar. Sic & Breuiter vsurpat: vt in Geminis languentibus, Breuiter tamen cru delitatis explicanda sæuitia est. Ad summum, τὸ μέγιστον refertur ad numerum. Cic. pro Mil. Vnus, aut ad summum duo inuenti sunt, qui Milonis caussam non probarent: id est, non plures quàm vnus, aut duo ex pluribus.

Ad tempus, (πρὸς καιρὸν, ἐπὶ χρόνον) eyn zeit lang) eenen tijt lanck.) id est per aliquod spatium temporis. Cic. lib. 1. Offic. Vtrum perturbatione aliqua animi, quæ plerunque breuis est & ad tempus, an consultò fiat iniuria. Et apud Suet. legitur Cæsarem extraxisse porticus ad tempus. Hoc idem significat temporarium, πρόσκαιρον.

Adualas, (ἀδούλας) mons ex quo in Septentrionem Rhenus excurrit, diuersa ex parte Aduas in lacum Larium iuxta Comumentrans.

Adubanus, (ἀδῶας) & Adubanum, penul. prod. fluuius, qui & Ister, & Danubius dicitur.

Aducho, (ἐπάγω) vnde Aduecto, & Aduectio. vide in dictione Veho.

Adueltatio, vide Velitor, & ibi Velitatio.

Aduena, (πάροικος) pen. cor. qui non est ciuis, aut inquilinus, sed externus. eyn außlendige) een vreemdelinck) vng estrangier.) Et propriè qui ex vno longinquo loco in aliquod oppidum veniunt, aduenæ dicuntur: conuenæ, qui ex pluribus locis. Terentius in Heaut. Est è Corintho hic aduena anus paupercula.

Aduenerari, valde & ex animo venerari. Var. lib. 1 de Re rust. Item aduenerot Mineruam & Venerem.

Aduenio, nis, pen. cor. idem quod venio, vel ad aliquid venio, vel ad aliquem locum venio. προσέρχομαι. zů odder an kommen) toe oft aen comen) venir & arriuer.) Teren. in Eun. Si fortè huc aduenerit. Cæcil. Aedepol senectus, si nihil aliud apportes tecum, cum aduenis.

Aduentitius, (ἔπηλυς) qui non est loci illius, quem habitat, & qui casu in aliquem locum venit, non morandi gratia, neque consultò. frembdt) vreemt) ce qui vient sans main mettre.) Vnde aduentitia bona (προχεῖρα) quæ non ex recta successione, puta patris aut aui, sed ex legatis, aut aliter casu aliquo nobis adueniunt: in quibus veniens habet vsumfructum, & liberam administrationem. Et aduentitius morbus, (ἐμπίπτων) qui forte, & nulla nostra culpa venit.

Aduentito. pen. cor. frequenter aduenio.

Aduento, tas, approximo. γειτνιάω, πλησιάζω. ich nähere) ick ghenake) ie approche.) Gell. Sed postea cum Brundusium aduentaremus, mollitiéque essent venti maris, percontatus ego sum, quænam ratio illa pauoris sui esset. Cicero Curioni, Nondum erat auditum te ad Italiam aduentare, hoc est, veniendo proximum esse.

Aduentores, (πλησιάζοντες) qui propè peculiariter frequentant officinam quampiam ac tabernam: quos materna lingua dicimus Auentori. calanten) vng suruenant.) Plaut. in Truc. Si æquum facias, aduentores meos non incuses. dicti aduentores, ab adueniendo.

Aduentus, tus, verbale ab aduenio, eyn zůkomst) een toecoemst) aduenement.) & propriè expectatore necessariorúmque dicitur. Teren. in Eu. Salutat, ad cœnam vocant, aduentum gratulantur.

Aduerbium, ἐπίρρημα) quasi iuxta verbum dicitur: quia in oratione prope verbum ponitur. Nec enim potest verbi vis significantius sonare, nisi iungatur aduerbium, vt in dico, & nauigo: hæc non plenæ significationis sunt, nisi adijciantur aduerbia: vt, bene, male dicit: feliciter nauigat. Vnde Donatus aduerbium scripsit esse partem orationis, quæ adiecta verbo, significationẽ eius explanet atque impleat. Fiunt aũt aduerbia quandoque à nomine: vt à bonus bene. A verbo, vt à trado tractim. A nomine & verbo, vt pedetentim; à pede & tento. A participio, vt à status statim. A pronomine, vt hic, illic, ab hic & ille. A præpositiõe, vt ab ex, extra, & à sub subter. Ab aduerbijs etiã, vt à propè, ꝓpius.

Aduersaria. orum, dicũtur tumultuariè quędã tabulæ, quę ante tabularũ confectionẽ perscribebãtur ne memoria rerũ excideret: vt ex ijs postea tabulæ iustæ & æternę fierent. Cic. ꝓ Rosc. Nimiũ citò ait me indagare. Vsque eò ne te diligis, & magnificè circunspicis, vt pecuniam non ex tuis tabulis, sed ex aduersarijs petas? Bud. in Pand.

Aduersarius, (ἀνταγωνιστής) eyn sächer, widderparthey) een teghenpartie, metaph. viant) aduersaire, ou aduerse partie.) ab aduersor, pro repugno: Nam aduersarij dicuntur, sibi inuicem repugnantes. Terent. in Phorm. Verum scientem, tacitum, causam tradere aduersarijs, Etiam'ne id lex cogit? Et extra personam, Cicero. Fam. 2. Est enim tibi grauis aduersaria constituta, & parata incredibilis quædam expectatio. Habet autem vel genitiuum, vt obtrectatorum aduersarius: vel datiuum, vt nostro honori aduersarius apud Cic. vel sine casu, vt aduersarius meus, tuus, noster.

Aduersator, qui aduersatur: vnde fit aduersatrix. Terentius in Heaut. Vllam'ne ego rem vnquam volui, quin tu in ea re mihi aduersatrix fueris Sostrata?

Aduersitas, denominatiuum ab aduersus, sa, sum, contrarietas & repugnantia. widerwertigkeyt) teghenspoet) aduersité, repugnance.) Plin lib. 11. cap. 25. Magnam aduersitatem cum stellionibus putant esse. de scorpionibus loquitur.

Aduersitores, ab aduersum, id est obuiam ire. sunt qui eunt aduersum domino, illúmque deducunt & reducunt. Terentius in Adelph. Neque seruulorum quisquam aduorsum ierat. Vbi ait Donatus propriè locutum Terentium esse, dicendo aduorsum; nam inde aduersitores dici.

Ad

Aduerso,as, antiquè dictum, pro aduersor. Plaut. in Rud. Animo aduersaui sedulo, ne herum vnquam præterirem.

Aduersor, contrarius sum. ἐναντιοῦμαι. ich widerstrebe) ick wederstae) ie suis contraire.) Et construitur cum datiuo. Terent. in Hecy. Neque tuæ libidini aduersabor.

Aduersus,sa,sum, contrarius. ἀντιπίπτων, ἐναντίος. widerig, oder entgegen gesetzt) dat tegen is, oft tegen geset) cōtraire, ou qui dit contre.) Terent. in Andr. Eorū obsequi studijs, aduersus nemini. Aduersum absolutè, pro re aduersa. Terentius in Heaut. Hic si quid fortè aduersi euenerit. Ponitur quoque aliquando pro quacunq; re quæ anterior opponitur, vel quæ anterior est: vt aduersa vulnera, quæ à fronte accepimus. Et Cic de Orat. 2. Tu & aduersus, & auersus impudicus es. Idem in Som Scip. Intueri solem nequitis aduersum.

Aduersus, vel aduersum, (κατὰ πρὸς) præpositio, significat inimicitias, dissidia, contrarietatemq;, sicut contra: wider) tegen) contre.) vt, Aduersus vel contra hosteis bellum geritur. Aliquando erga, apud. Terentius in Andr. Et id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam.

Aduerto, tis, ad aliquem locum verto. ἐπιστρέφω. ich wende hérzū) ick keere toe) ie tourne vers quelque chose.) Terent. in Eunu. Illa sese interea commodum huc aduerterat in hanc nostram plateam. Habet quoq; hæc dictio in se considerationem, vt aduertere animum, apud Terentium, vel aduertere animo, apud Plaut. Ponitur etiam impersonaliter. Cice. Lent. Nam aduertebatur Pompei familiares assentire Volcatio. Plinius quoque eleganter epist. 10. Multa in Euphrate sic eminent, & relucent, vt mediocriter quoque doctos aduertant & adficiant.

Aduesperascit, (ὑπεσπερίζει) es wirt abendt, odder nacht) den auont comt) il i vent sur le soir, sur le vespre, sur le tardt.) vespertinum tempus appetit, seu aduentat. Cic. 6. Verr. Cum jam aduesperasceret, discessimus.

Aduigilo, as, diligenter vigilo: & translatè pro alicui rei incumbo, operam do.

Aduiuo, (ἐπιζῶ) pen. prod. quasi adhuc viuo. Plin. lib. 15. cap. 18. Eadem autem fortuito satu aduiuit in medio foro.

Adulor, compositū, vt Festo placet, ex accedendo & alludendo, ich schmeichle) ick pluymstrike, vleye) ie flate.) Est autē propriè canū, cum corporis gesticulatione, & caudę motu nobis blandiūtur Sed (vt Nonius inquit) ad homines quoq; consuetudine tractū est. Valla lib. 5. cap. 69. Adulari, inquit, est inseruire, & captare, vt fauorem emereamur quoquomodo, vel voce, vel gestu: estq; tractum ἀπὸ τοῦ δούλου, quod est seruus. Et sanè adulari seruile est, nō liberale & ingenuū. Ouid. Agmē adulantū media procedit in aula. Cicero cum accusatiuo dixit. Neq; ita porrò aut adulatus, aut admiratus fortunā sum alterius, vt me meæ pœniteret. Idē passiuè videtur posuisse, Offic. 1. Cauēdum est ne assen-

assentatoribus patefaciamus aures, ne adulari nos sinamus. Dicitur etiam adulo actiue pro adulor: vt, Adulat sanguinem apud Cic. Tusc. 2. pro lambit, ebibit. Lucret. Longe alio pacto gannitu vocis adulant. Vnde adulator, & adulatrix verbalia, quæ ficto amore & obsequio gratiam captat. eyn schmeychler) een pluymstrijkere, vleyer) adulateur, ou flateur.) Miror autē cum à Græco veniat, quoniam δοῦλος dicitur seruus, inde dulor, laris, & cum ad, dicitur adulor, laris, duplo d, quo pacto primam corripuerint aliqui versificatores.

Adulter, μοιχός: eyn eebrecher) een ouerspeelder) vng adultere.) Adultera, μοιχαλὶς cō poni videtur ex ad & alter, seu altera: quòd ille ad alteram, & hæc ad alterum se conferat. Ouidius. 1. Epist. Obrutus insanis esset adulter aquis. Hinc adulterium, (μοιχεία) eebruch) ouerspel) adultere,) quod propriè cum nupta committitur, vt Valla scribit lib. 6 propter partum ex altero conceptū, composito nomine. Sed transfertur aliqū, vt adulteria naturæ, pro operibus non vere naturalibus: adulteria mercis, pro fraude: adulteria arborum, pro insitionibus, apud Plinium.

Adulteratus, a, um, quod alienæ rei commistionē corruptum est: vt adulteratum gummi, Plinius lib. 19. cap. 3. Huic opponitur syncerum.

Adulterinus, a, um, pe. prod. quasi ex adultero procreatum, κίβδηλον. falsch, erdicht, gefälscht) valsch ghedicht, ghevalscht) vne chose faulce, contrefaicte.) Plin. lib. 10, cap. 3 de aquilæ pullo: Si conniuentem flentemq; animaduertit, præcipitat è nido, velut adulterinum & degenerem. Vnde per metaphoram adulterina signa dicuntur, quę sunt alienis anulis facta: sic adulterinæ literæ, & adulterinæ claues, quæ pro veris substituuntur.

Adultero, ras, pen. cor. & Adulteror, aris, adulteriū cōmitto. ich thū eehbruch) ick doe ouerspel) ie adultere, ie abastardy) Gel. li. 10. ca. 23. In adulterio vxorem si deprehēdisses, sine iudicio impune necares: illa te, si adulterares, non auderet digito cōtingere. Est etiā arte aliqua quippiam pro vero assimulare, atq; ita rem synceram corripere. Plinius lib. 12. cap. 7. Piper longū facillimē adulteratur Alexandrino sinapi. Inde etiā adulterare iudicium, adulterare tabulas, &c apud Ciceronem.

Adultus, qui creuit. ἐνήβησας. volwachssen) volwassen) qui est parcreu, & est hors de croissance.) Vnde iuuenes dicuntur adulti, qui in flore ætatis & incremento sunt positi. Vergil. 4. Georg. Aliæ spem gentis adultos Educunt fœtus. Vbi Seruius, Educendo adultos faciunt. Adultus item participium pro crematus. Antias in 74. Eò omnes hostiæ, vituli 26 coniecti: & ita omnia adulta sunt. Ex Prisciano libro 9. Vide etiam in adoleo & adolesco.

Adumbro, as, vmbram adhibeo, siue vmbram tegendo facio. ich mache eyn schatte, odder bedecke) ick make een schaduwe, oft bedecke) ie couuri quelque chose pour luy faire vmbre.) Coll. libr. 12. Adumbrantur vel stramentis, vel aliis

alijs tegumentis vuæ, ne ventis aut caloribus exs arescant. Græcè σκιαγραφεῖν dicitur. Vnde pro exprimo, repræsento, siue imitor: vti pictores, qui imagines planas adumbrant, vt solidę videantur. Cic. 2. Tusc. Est enim gloria, solida quædam res, & expressa, non adumbrata. Ponitur etiam interdum adumbrare pro honorare (τιμᾶσθαι.) Adumbratio, verbale. Cic. de Perf. Orat. Nulla est enim vllo in genere laus oratoris, cuius in nostris orationibus non sit aliqua, si non perfectio, at conatus tamen, & adumbratio.

Adunco, cas, ab vncus, significat curuo, ἐπικάμπτω. ich crumme) ie crochi.)

Aduncus, (καμπύλος) vide in dictione Vncus. Vnde aduncitas, denominatiuum ab aduncus, ipsa (vt sic dicam) incuruitas: vt, aduncitas rostri. Plin. lib. 8. cap. 27.

Ad vnguem, (ἀπηκριβωμένως) significat ad perfectionem. volcomelich) vast) perfaictement.) Translatio sumpta à marmorarijs, qui iuncturas marmorum tunc absolutas existumant, cum vnguis superductus nihil offendit: vel cum iuncturæ ita exactæ sunt, vt seueros (sicut ait Persius) excludant vngues: siue ab his qui magna diligentia & consideratione aliquid faciunt, & in ipsa cogitanda vngueis mordent. Horatius lib. 1. Serm. Fortius ad vnguem Factus homo.

Aduno, penultima producta, congrego. ἑνόω. Plin. libr. 19. cap. 2. Vulsum fascibus in aceruo adunatum video. Hinc adunati, simul congregati.

Ad vnum, (μέχρι ἑνός) al) tout.) aduerbialiter sumptum, significat omneis, nullo excepto. Curtius, Omnes ad vnum periere.

Aduocati, (συνήγοροι) beystender, fur sprecher) hulspers, taelsprekers) aduocatz.) dicuntur qui alteri adsunt in causa. Plautus in Cass. Stultus contriui diem, dum adsto aduocat⁹ cuidam cognato meo quem hercle litem adeò perdidisse gaudeo, ne me nequicquam sibi hodie aduocauerit. Inter aduocatum & patronum hoc interesse Valla existumat, quòd aduocatus nomen sit generalius quàm patronus: vt non tantum significet eum qui alterius caussam agit (siquidem quicunque adest alteri in caussa officij gratia, aduocatus appelletur, etiam si nihil dicat, neque agat) sed qui tantum paratus sit defendere. Patronus propriè, qui agit causam, sed accusati, non accusantis.

Aduoco, cas, penultima correpta, ad me voco. προσκαλέομαι. ich rüffe herzů) ick roepe tot mi werts) appeler a soy.) Vnde pro consiliorum auxilij vel caussa amicos accersere ponitur. Terentius in Phorm. Amicos aduocabo, ad hanc rem qui adsient. Augustinus de Ciuit. 3. Vt eam honoribus talibus aduocarent cultores sui. Huic opponitur auoco. Hinc aduocatio verbale, quæ est amicorum coactorum ad opem fauoremque præstandum facta coitio: aut cœtus ipse patronorum & causidicorum, aut ipsa causæ defensio.

Aduolo, las, penultima corr. iuxtà, vel ad aliquem locum volare, προσπέτομαι: zů vligen) toe vliegen) voler a quelque chose.) & construitur cum accusatiuo, præpositis ad, vel in: & aliquando datiuo. Plinius, At in agrum Volaterranum palumbum vis è mari quotannis aduolat. Idem lib. 10. Platea nominatur aduolans ad eas, quæ se in mari mergunt. Idem, Caprarumque vberibus aduolant. Vnde aduolatus, tus, actus aduolandi. Cicero. 2. Tusc. Tristi aduolatu aduncis lacerans vnguibus.

Aduoluo, (προσκυλίω) vide in dictione Voluo. Vergil. 3. Geor. Congestaque robora totas Aduoluere focis vlmos, ignique dedere.

Aduorsor, (ἐναντιοῦμαι) pro aduersor: & Aduorsem, pro aduersarium veteres dixerunt. Sic aduorsum, & aduorto, pro aduersum, & aduerto.

Ad votum aliquid habere. (κατὰ γνώμην) est ex sententia: nach sein begirte.) na synen wensch.) licet hoc videatur rationis, illud cuiusdam affectus, in eandem tamen veniunt significationem. Quintilianus, Habes'ne vxorem ex animi tui sententia? Et alibi, Ad votum omne fluentem fortuna lasciuit otium.

Adusque, (μέχρι) bis) tot.) id est vsque ad. Apuleius, Iam adusque amnem peruenimus.

Adytum, (ἄδυτον) heymlich ort des tempels, die sacristy, oder chor) heymelicke plaetse des tempels, die sacristye, oft choor) vng lieu secret ou peu de gens entrent, le temple sacrifiste, ou chore.) cum y producta, licet poëtæ eam corripiant: locus est secretior templi, ad quem nulli est aditus, nisi sacerdoti. ab ἀ fine, δύω ingredior, quasi inaccessibile. Sic autem propriè templorum penetralia dicuntur adyta, vt ianuæ, valuæ. Vergilius, Isque adytis hæc tristia dicta reportat. Huius diminutiuum est adyticulum.

A ANTE E.

AEantion, (αἰάντιον) oppidum in Sygæo ab Aiace illic sepulto, qui Græcis Aeas dicitur.

Aeas, antis, fluuius Epyri, ex Macedonia prius defluens & in mare Ionium cadens, dicente Lucano libro 5. Purus in Occasum, parui sed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari.

Aeacides, id est Achilles, Aeaci nepos.

Aeacus, (αἰακός) penultima correpta, Iouis ex Europa siue ex Aegina filius, vt in Iliade inquit Homerus, Hic apud Cænopiam (sic quidem legitur, sed nisi apud Strabonem est mendum, Oenonam legendum est) regnasse dicitur: quam ex nomine matris Aeginam nominauit filius. Quem tantæ iustitiæ fuisse dicunt, vt apud inferos animarum creditus fuerit à Plutone delectus iudex cum Minoe & Rhadamantho, & peccantium peccata discutere, & pro meritis pœnas inferre.

Aedepol, penultima correpta, aduerbium iurandi: quod est quasi per ædem Pollucis. Item Pol, & Perpol, quę idem significant. Perpol, quàm pauci, per tmesin dictum puto. Gell. lib. 11. Cap. 6. Aedepol autem quod iusiurandum, per Pollucem est, & viro & fœminæ est.

Aedes,(ναὸς) tam in singulari, quàm in plurali numero, pro templo, eyn tempel) vng temple.) sed ferè semper cũ adiectione, vt ædes sacra, vel ædes sacræ, ædes Iouis, ædes Deorum, ędes Pacis, & huiusmodi. Cicero, Ex eo die quo in ædem Telluris conuocati sumus. Valerius Max. lib. 1. Ea pontificum admonitione effectum est, vt Marcellus separatis ędibus Honoris ac Virtutis simulachra statueret. Si verò absolutè dixerimus ædes, domum tantũ designamus. housz) huys) maison.) vt, Meas ædeis non proscribam. Eapropter apud Iureconsultos ꝓ omni specie ædificij dici inuenitur. Vnde & pro sepulchro Ouid. posuit, Est mihi marmorea sacratus in æde Sichæus. Pro cubiculo apud Curtium, Excubabant principum liberi seruatis noctium vicibus proximi foribus ędis, in qua rex acquiescebat. idem pro cœnaculo posuit, cum ait, Stabat ad fores ædis eius, in qua rex vescebatur. Dicitur autem ædes (vt scribit Seruius) ab edo: quód in ea sacrificantes edere consueuerint. Nam quędam sunt nomina quæ initio diphthõgantur, quamuis à verbo non diphthongato deriuentur, vt ædes, æsculus. Var. lib. 4. de Lingua Latina ab aditu fieri putat, quód scilicet plano pede adibãt. Vnde etiam primam diphthongatam vocalem accepit. Festus, Aedes quod in ædito poni soleret. Alij ædem dici existimant, quód in ea æuum degatur, quod Græcè αἰών vocatur.

Aedicula, parua domus (οἰκίδιον) eyn hauszlin) een huyskẽ) vne petite maison.) Aliquãdo pro cellula in ædibus. Plautus in Epid. In ædiculam seorsum isthæc eat, iube. Aliquando pro sacello, quod est ædis sacræ appendix, vulgo capell. Liuius, Iisdem diebus ædiculam Victoriæ virginis prope ædem Concordiæ M. Porcius dedicauit. Aliquãdo pro loculamento sepulchri. Plinius lib. 36. de Venere Gnidia: Aedicula eius tota aperitur, vt conspici possit vndiq; effigies deæ.

Aedificium, (οἰκοδομία) gebeuwe) timmeragie) edifice.) ędis constructio, & ponitur ꝓ omni structura. Nam ædificij appellatione nõ solum superficiẽ signari, sed solum quoq; ipsum, cui ædificium superpositum est, Vlpian. putat. Plinius lib. 16. cap. 6 Minus vtilis ædificij.

Aedifico, (οἰκοδομέω) propriè ædem facio. ich mach eyn hausz oder tẽpel) ick make een huys oft kercke) ie fais vne maisón ou tẽple, ie basty, ie edifie.) Quamuis ad omne constructionis genus, etiam ad naueis pertineat. Cicero, Qui cum maximas ędificasset instruxissetq; classeis. Vnde videtur magis sumi pro construo, præsertim cum ei domus additur: quia aliter frustra domum iungeremus. Idem, Qui cum ædificasset in palatio plenam dignitatis domũ. Cic. 1. de Nat. deor. Quibus enim oculis animi intueri potuit vester Plato fabricam illam tanti operis, qua cõstrui à deo, atq; ædificari mundum facit? Huius composita sunt, Coædifico, Exędifico. Inędifico, intus ędifico. Liuius lib. 1. Et vt libera cæteris religionibus ara esset tota, Iouis templiq; eius quod inędificaretur, exaugurare fana sacellaq; statuit. Proædifico, vnde proædificatũ, quod veteres dicebãt, quod ex priuato loco processerat in publicum solum. Reædifico, rursus ædifico. Superædifico. Hieronymus, Si quis autẽ superædificat super fundamentũ hoc, aurũ, argentum, &c. Verbalia sunt, ædificator, ędificatio, ædificatiuncula, quæ est parua ædificatio.

Aedilatus, (ἀγορανομία) idem quod Aedilitas.

Aediles, (ἀγορανόμοι) pen. prod. bauwmeister) werckmeester) qui ont la superintendence & charge de lestat des temples & aultres publiques edifices de la ville.) dicti sunt ab eo, quód ædeis sacras & priuatas procurarent: vel ab aditu, quód facilis ad eos aditus esset. Primò ex plebe duo creati sunt ædiles. deinde procedente tẽpore duo ex patricijs adiũcti sunt, qui à solio eburneo, quod eis datum est, curules dicti sunt. Officiũ ædilium erat, ludos publicos exhibere, & sacras priuatasq; ædeis procurare (author Varro 4. de Lingua Latina) totam vrbem tueri, vt cloacæ, & aquæ ductus, & quæque publica ædificia munda & integra essent: loca in theatro assignare. Si quispiam seruum, aut iumentum morbosum vitiosum'ue, pro integro sanoq; vendidisset, edicto ædilium emptori succurrebatur: idq; edictum ędilitium dicebatur, siue edictiones ædilitiæ. Erãt & alij ædiles, qui frumẽto præerant, & à Cæsare creati, & à Cerere Cereales nominati sunt, vt scribit Pomponius. His cura rerũ, ne qua fraus fieret, & mensurarũ commissa erat.

Aedilitas, & ædilitatus, (ἀγορανομία) baumeyster ampt) boumeesters officie) maistrisse des ouures.) psa dignitas. Sueton. in Cæsare, Siquidẽ ante paucos dies quàm ædilitatẽ iniret. Liu. lib. 7. ab Vrbe, Annus hic insignis nouis duobus magistratibus, prętura & curuli ædilitate: hos sibi patritij quęsiuere honores, ꝓ cõcesso plebi altero consulatu.

Aedilitius, tia, tium, (ἀγορανομικός) nomen possessiuum ab ædilis: vt, Comitia ædilitia, in quibus creabantur ædiles: & ædilitium munus: hoc est, officium ad ædiles pertinens, apud Ciceronem de Off. libro. 2.

Aedilitius, tij, qui ædilitate functus est.

Aeditimus. (νεωκόρος) pen. cor. qui ædibus pręest, quasi ædis intimus: kerchmeyster) segretair.) August. Conf. 5. Sinisti eum comprændi ab æditimis fori, tanquàm furem. Gell. libro 12. cap. 10. ait, æditimus dici ea forma, qua finitimus, legitimus. Verum pro eo nunc vtimur ædituus, vt Var. lib. 1 de Re rust. ait, Et sementinis ferijs in ædem Telluris venerat rogatus ab ęditimo, vt dicere didicimus à patribus nostris: vt corrigimur à recentibus vrbanis, ab æditituo.

Aedititius iudex, quẽ vna pars elegerit. eyn richter von eyner parthy alleyn benamset) een rechter van eender partye alleen toegemaeckt) vng iuge d'une partie seulle esleuz.) Cic. pro Planco, Neq; enim quicquam aliud in hac lege nisi ęditities iudices es secutus.

Aedituor, & Aeditimor (νεωκορέω) ædem tueor.

Aeditus, a, um, pen. cor. altus, (ὑψηλός) hoch) hoghe) haulte

haufte.) vt ædita loca dicantur alta ac fese æden/tia:id est ostendentia. Horat. in Ser. traslate posuit pro forti, Viribus æditior cedebat, vt in grege taurus. Scribiturq́ cum diphthongo, vt differat ab edo, pro comedo. Sic & Cornucop. Non videtur tamen efficax ratio, cum in coniugãdo multum differat ædo compositum, & edo simplex. Nec potest æditum ab edo deductum videri.

Aedituus, (ναωκόρος) idem quod æditimus, sacræ ædis tutor, id est curam gerens: ab ædibus sacris quas tuetur. eyn meßner, sigrist, sacrist) een kerck meester, oft coster (vng maistre de leglise, ou secretaire.) Lucretius pro æditituis vtitur æditue/tes, vt est apud Gellium: ab æditor.

Aedo, ἐκδίδωμι, ab è, qđ est extrà, quasi extrà do. ich gib herfur, ich lasz vszgon) ic brenge int openbaer ick laet wtgaen) ie produys, ie metz en lumiere.) Vnde ędere significat emittere, promere, in lucem dare, manifestare. Sic dicimus aliquem ædidisse librum. Vnde æditio, (ἔκδοσις) publicatio. Et quoniam quæ generantur, in lucem proponuntur, factum est, vt ędere sit generare. Horat. lib. 1. Carm. Mecœnas atauis ędite regibus. Et ædere exhibere (παρέχειν) quod est spectaculis commodatũ. Suet. in Cęs. Aedidit spectaculi varij generis munus gladiatorum. Vnde æditores ludorum, exhibitores dicti. Sunt tamen qui fine diphthongo scribant, cum antiquitus inueniatur per æ diphthongum scriptum. vide Edo.

Aedon, mons Thracię: inde Aedonus possessiuũ.

Aedon, Græcè ἀηδὼν, luscinia. Vergilius,

Quodq́ leues calami, quæ suauis cantat aëdon.

Aegæ, (αἰγαὶ) pluralis numeri, vel Aege. es. vrbs Ciliciæ. Quo etiam nomine dicta est insula in mari Aegæo. vne cite en Cicile.)

Aegæon, (αἰγαίων) nomẽ Gigantis, qui cœli terræq́ filius, Briareus dictus fuit. est etiam Neptuni antiquum cognomen.

Aegææ, (αἰγαῖαι) nomen duarum vrbium, vt scribit Ptol. quarum vna in Emathia, alia in Mauritania. Sunt & Aegææ Euboicæ, à quibus Aegæum mare secundum Strabonẽ dicitur. Sunt & Achaicæ Aegææ, penes quas Cratinus amnis labitur.

Aegiale. les. siue Aegialea. æ. (αἰγιάλεια) nomen proprium vxoris Diomedis.

Aegialeus, (αἰγιαλεὺς) Medeæ frater.

Aeger, ra, rum (νοσῶν) bekümmert, betrübt, kranck) becõmert, bedroeft, cräck) dolent, malade, triste.) ab ago, agis, per contrariũ, q́ actione vacet: siue q́ qui morbo correptus est, grauius agitetur. Et dicimus, hic est æger pedib. & hic est pedib. ęgris. Sall. Antonius pedibus ęger. Gell. li. 2. ca. 16. Cũ ad M. Frontõe consularẽ pedibus ægrũ viseret. Quintil. li. 6. ca. 4. Pedibus æger, cũ vellet, &c. Gell. lib. 19. ca. 10. cũ accusatiuo iũxit, Ad Frontonẽ pedes tũc grauiter ęgrũ ire visere. Et tã de corpore q̃ de animo dicitur. Cic. Att. 7. Tirenẽ patris ęgrũ reliqui. Idẽ p Cęl. Medea animo egra, amore sæuo saucia. Per metaph. Ci. Verr. 3. Mihi videor magnã & maximè ęgrã, & ppè depositã Reip. partẽ suscepisse.

Aegeria, (αἰγερία) nympha fuit quæ celebratur in Aricino lacu, cum qua Numa Pompilius & connubium, & colloquium se habere simulauit super cultu religionum, quo armorum & prædę studio flagrantem populum Romanum abstraheret. vn de Ouid. Aegeria est quæ prębet aquas Dea grata Camœnis, Illa Numę coniux consiliumq́ fuit.

Aegæum mare appellatũ idcirco quidam volunt, quòd Aegæus Thesei pater ex Athenarũ arce illuc se deiecerit. Alij, quòd Aegea Amazonum regina in eo perierit. Strabo ab Argeis oppido in Eubœa: Plinius ab αἴξ, γὸς, deriuat, qui lib. 4. sic scribit, Aegæo mari nomen dedit scopulus inter Tenedum & Chium verius quàm insula, Aix nomine, à specie capræ, quæ à Gręcis ita appellatur, repentè in medio mari exiliẽs. Solinus: Inter Tenedum & Chium est Claros insula, quà Aegæus sinus panditur: ab extra Antandrum saxum est, hoc enim verius, quàm insula cognominari meruit. Id quoniã visentibus procul capręsimile creditur, quã Græci αἶγα nuncupant, Aegęus, inquit, ab eo sinus est appellatus. Varro, Aegæum inquit, dictũ ab insula, quòd in eo mari scopuli in pelago vocanť à similitudine caprarũ αἶγες. Pacuuius, Aegges fermè aderãt æquore in alto ratibus repẽtib.

Aegeus, (αἰγεὺς) Thesei pater, Athenarum rex, à quo Aegæum mare, vt quidam putant.

Aegialia, vide Aegiale.

Aegialus, Latinè dicitur littus. gestad) oeuer) riuage de mer.) Vnde Achaia propter vrbes in littore dispositas, antè αἰγιαλὸς vocata est, teste Plin.

Aegides, (αἰγείδης) pen. prod. patronymicum est, ab Aegeo Thesei patre. Ouid. Perfidus Aegides ducentia fila secutus.

Aegilops, ægilopis, pen. prod. herba ordeũ enecãs. Pli. li. 18. ca. 17. Est herba quæ cicer enecat & eruũ circũligando se: vocatur orobanche, triticũ simili modo æra: ordeũ festuca, quę vocať ægilops. Hęc Plinius. Vergilius Latinè vertit auenã in hoc, vsus Infelix loliũ, & steriles dominanť auenæ. Geor. 1.

Aegina, (αἴγινα) pen. prod. fuit Aesopi Bœotię regis filia, à qua vrbs Peloponneso adiacens contra Atticam, Aegina vocatur. Et à qua Aeacus, eiusq́ posteri genus duxisse fertur. De hac Ouid lib. 6. Metamorph. Enopiam veteres appellauere, sed ipse Aeacus Aeginam generis nomine dixit. Hinc Aeginenses dicti sunt (αἰγινῆται.) Sunt qui dicant Aeginam Insulam Pyræo portui propinquam. distat enim ab eo XII milibus passuum: à qua Aeginitæ dicti sunt eius incolæ.

Aegineticus, a, um, (αἰγινητικὸς) possessiuum, ab Aegina. vt, Aegineticũ æs, quod olim fuit in pręcio, ex quo tantũ labrorũ superficiem elaborabãt.

Aegimuros, (αἰγίμουρος) id est Capraria: insula vltra Corsicam, insidiosa naufragiis.

Aegiochus, (αἰγίοχος) dictus est Iupiter, quòd corio capellæ Amaltheæ vsus fuerit pro scuto, quando contra Titanas dimicauit. Vel vt alij volunt, ab αἴξ, ὀς, id est capræ memoria, à qua puer fuit nutritus in Creta.

Aegipanes, (αἰγιπᾶνες) sunt nudi, leues, caprinos pedes habentes. Veteres huiusmodi monstra pro semideis, siue pro syluestribus dijs coluerunt, quemadmodum Faunos, Syluanosque: Faunos ac Satyros nemorum Deos esse dicentes, Panas agrorum, Syluanos syluarum.

Aegis, idis. (αἰγὶς) munimentum pectoris aeneum, habens in medio Gorgonis caput. Quod si in pectore numinis sit, aegis: si in corpore hominis, lorica dicitur. Et à capra nomen deductum est, quia de corio eius fiebat. Et ideo Mineruam habere Gorgona in capite dicitur, quia prudentia sua quasi alios saxeos reddit.

Aegium, (αἴγιον) oppidũ Peloponnesi. quo in loco Iouem à capra nutritum ferunt. vnde oppido nomen. αἶγα enim capram dicunt.

Aegle, (αἴγλη) nympha, Solis ex Neaera filia: Latinè splendor dicitur. Vergil. 6. Ecloga, Timidisque superuenit Aegle, Aegle Naiadum pulcherrima.

Aegloga, (αἰγλόγη) pen. cor. caprarum seu rerum pastoralium sermo dicitur, quasi αἰγῶν λόγος. At ecloga (ἐκλογὴ) sine diphthongo, electio vel explanatio, elegantia dicitur, vt inquit Plinius lib. 4 Epist. & Eusebius lib. 4. Ecclesiast. historiae, contra Tortellium.

Aegocephalus, (αἰγοκέφαλος) pen. cor. vt Aristot. lib. 2. de Animalib. inquit, auis est liene carens.

Aegoceros, rotis. vel Aegoceron, αἰγόκερος pen. corr. capricornus dicitur, κέρας & αἴξ. steinbock) steenbock) capricorne.) Lucanus, Aegoceron Cancrumque tenet.

Aegolethros, (αἰγόλεθρος) herba in Ponto alba, dicta à capris interimendis. αἴξ enim capra, & ὄλεθρον, perniciosum.

Aegonomus, (αἰγονόμος) pen. cor. caprarũ ductor: qui & aepolus, αἰπόλος dicitur, quasi αἶγας νέμων: id est, capras pascens.

Aegon, (αἴγων) nomen pastoris, & caprile significat. Quo etiã nomine promontoriũ Lemni dictũ est.

Aegonẽsis, porta Romae, & Quirinalis, eo quod mons ipse Quirinalis prius Aegonis cognominatus est.

Aegos, (αἰγὸς) Thraciae fluuius, ad cuius ostia classis Atheniensium, à Lysandro capta fuit. Plin. li. 2. Idque factũ interdiu in Thraciae parte ad Aegos flumen. cuius loci accolae Aegopotamitae, αἰγοποταμῖται nominantur.

Aegrè, significat molestè, dolenter, iniquo animo. schwerlich) swaerlick) fort pesant, fache, malade.) Terent. in And. Redeo inde iratus, atque aegrè ferens. Item Aegrè, χαλεπῶς, μόχθως, malè, difficulter. Verg. 3. Geor. Ergo aegrè rastris terras rimantur. Neque solum cum ferre, sed cum alijs etiam verbis iungitur: vt careo aegre, sustineo aegre. Et Cic. Att. Ab hasta ea aegre me tenui.

Aegreo, es, aeger sum. ἀσθενῶ. ich wird krencker) ick worde cranck) ie soloie estre malade.) A quo Aegresco, quod magis est in vsu, aeger fio. Plinius lib. 10. Corui ante solstitium generant. Item aegrescunt sexagenis diebus siti maximè, antè quàm fici coquantur autumno.

Aegrimonia, (λύπη) pen. cor. idem est quod aegritudo, denominatiuum sic ab aeger factum, vt ab acer acrimonia. bekümmernuss) becommernisse) doleur, enuy, facherie, grande tristesse.) Plaut. in Rud. Tantisper dum abscedat à me haec aegrimonia. Cic. ad Att. 12. Ferrem grauiter, si nouae aegrimoniae locus esset.

Aegroto, as, aegro corpore sum, morbo afficior. ich bin kranck, siech) ick ben cranck, sieck) ie suis malade.) Cic. pro Cluen. is ibi in morbũ incidit, ac satis vehemẽter diuque aegrotauit. Dicitur etiã de animo, Cic. Tusc. 4 Et Horatius, Quo me aegrotare putes animi vitio. Vnde aegrotatio, (νόσημα) kranckheyt des leibs) maladie du corps.) quae (vt Cic. scribit) propriè in corpore nominatur, sicut aegritudo est animi aduersante ratione cõtracta. Sed vt aegroto de animo, ita etiam aegrotatio de eodem dicitur. Cic. Tusc. 4. Quis enim dubitarit, quin aegrotationes animi, &c. Ab aegroto fit coaegroto. Hieron. Quòd si ipsa languerit, coaegrotandum est, & nunquã ab eius lectulo cedẽdum.

Aegula, species sulphuris, suffiendis lanis vtilis, quoniam candorem ac mollitiem praestat.

Aegy, nomen proprium apud Plautum: dictus ab αἰγίζω: id est, quatio, quod multis esset concussus aerumnis.

Aegyla, (αἰγίλη) insula, quam Plinius scribit distare à Cythera 15 milia passuum.

Aegylops (αἰγίλωψ) est abscessus inter naris & angulum maiorem oculorum, per quem pituita assidue distillat, & si negligatur, ad ossa vsque dehiscit in fistulam. Differt ab aegylope, id quod crithen, hoc est ordeũ, vulgò ordeolũ appellãt, & Galenus posthiam. Crithe, κριθὴ, abscessus est pusillus, oblõgusque sub ipsum palpebrae torulum: hoc est, vt ait Celsus, super pilorũ locum. Officit luminibus. Et quod vocatur ancylops, ἀγκύλωψ, siue ancyloblepharos, ἀγκυλοβλέφαρος, quo palpebrae coalescũt inter se, aperirique nõ potest oculus. Cui nõ admodum absimilis est morbus qui encanthis, ἐγκανθὶς vocatur, in ipso angulo tuberculum, quod palpebras parum diduci patitur. Sed & si membrorum articuli sic haerent velut comprehensi, ancyla & ancylosis vocatur.

Aegypios, & gypas, (αἰγυπιὸς καὶ γῦπας) Graeci vocant, quos Latini vultures.

Aegyptini, penultima producta, dicuntur Aethiopes, quia Aegyptijs sunt finitimi.

Aegyptus (αἴγυπτος) regio ab Aphrica (vt Plinius inquit) Canopico disterminatur ostio, ab Asia verò Pelusiaco. quamobrem quidam inter insulas Aegyptum cõputauere. Qui tamẽ Asiam dimensi sunt, inter Asiae regiones Aegyptũ quoque dinumerauerũt. Est Aphricae proxima: ab Aegypto Danaũ fratre sic appellata, prius Aëria dicta. Haec teste eodem Plinio lib. 5. ab Oriente Rubro mari Assyriaeque cõiungitur, ab occasu Cyrenem & Aphricae residuum habet, à Meridie vsque in Aethiopiam protenditur, à Septentrione habet mare Aegyptium. Eius insignes vrbes sunt Thebae, Abedos,

Alexādria,Babylon, & Memphis. In hac (vt Plato inquit) nunquam visum est pluere, sed Nili inundatione fœcundatur. Eius figura triquetra est, quam efficit Nilus, ita se diuidens. Ab Aegypto sunt adiectiua Aegyptius.a.um (αἰγύπτιος) & Aegyptiacus,a,um, vnde Aegyptia ficus, de qua Plin. lib. 13. cap. 7. Aegyptia mensa, &c.

Aegysthus, (αἴγισθος) Thyestus filius ex Pelopeia filia sua: qui à capris nutritus fuisse perhibetur.

Aeleon, mons oliuarum.

Aelia, (αἰλία) regio in Asia inter Mysiam & Ioniam. Est & vrbs quædā Calabriæ, à qua Aelianus.a.ū.

Aelius Stilo, nomē authoris, de quo Plinius & Suetonius: hic Præconius dictus à præcone.

Aelius, & Aelia nomina sunt propria Romanorum, carent aspiratione.

Aella, (ἄελλα) Græcè procella, turbo.

Aëllo, (ἀελλώ) trium syllabarū, vna est Harpyiarum. Aello nomen auis Actæonis. Ouid. 3. Metamorph.

Aelon, (αἰλον) Græcè, suauitas Latinè dicitur.

Aelurus, (αἴλουρος) pen. prod. Latinè catus, & felis dicitur. cyn katz) een katte) vng chat.) Aristot. de Ani. Aeluri & ichneumones tot numero pariunt, quot canes. Aelianus, Aelurorum mas quidem libidinosissimus est, fœmina autem amantissima prolis: fugit coitum cum maribus, quoniam semen emittunt calidissimum, & quasi ignem genitalia adurens. Hoc cernens mas, communem fœtum dilaniat: illa verò prolis desiderio, maris libidine ardenteis adit rursus. Gell. lib. 20. cap. 7. Aelurorum quoque oculi ad easdem viceis Lunæ, maiores fiunt aut minores.

Aemilia, regio Italiæ, quæ & Flaminia & Romandiola etiam dicitur. In qua sunt vrbes Ariminum, Cæsena, Saffina, Fauentia, Rauenna, Imola, Forumliuij, Bononia & Ferraria.

Aemiliam gentem, appellatam dicunt à Mamerco Pythagoræ Philosophi filio, cui propter vnicam humanitatem cognomen fuit Aemilius. Nam αἱμυλίαν Græci, sermonis lepiditatem vocant. Hæc familia Aemiliana Romæ honestissima fuit, à qua Aemilianus appellatus est Scipio Aphricanus minor, quasi Aemilij filius, qui per adoptionem insertus fuit familiæ Scipionum. Aemilia via, ab Aemilio consule dicta est, quæ à Placentia Ariminum vsque perducta est. Aemiliana ædificia erant extra Romam, de quibus C. Tacitus, Plus infamiæ id incendium habuit, quia à prædijs Tigilini Aemilianis proruperat.

Aemochares, (αἱμοχάρης) cognomē Martis fuit, qua si sanguine gaudens. αἷμα Latinè sanguis dicitur.

Aemonia, penultima correpta, regio quæ postea dicta est Thessalia, ab Aemone Deucalionis filio: prius Pyrrhea dicta à Pyrrha Deucalionis vxore. Quidam tamen cum aspiratione scribunt Haemonia, αἱμονία.

Aemulor, aris, penultima correpta ab æmulus cum accusatiuo in bonam partem accipitur, pro imitari & quasi assequi: cum datiuo verò in malam partem, pro inuidere. ich eyffere, vergonne, ich volge nach) vergonne, ick volghe na) ensuiure vng aultre, faire comme vng aultre.) In bonam partem, Terent. prol. Andr. Quorum æmulari exoptat neglegentiam Potius, quàm istorum obscuram diligentiam. Et Horat. Pindarum quisquis studet æmulari. In malam partem, Cic. Tusc. 1. Cumq; corporis facibus inflammari soleamus ad omnes ferè cupiditates, eoq; magis incendi, quòd hos æmulemur, qui ea habent, quæ nos habere cupiamus, &c. Sed frequentior eius vsus est sine datiuo. Plautus, Aemulari quia non licet, inuidet. Hinc æmulatio (ζῆλος) eyn nach folgung ausz neid oder liebe) nauolghinghe wt haet, oft liefde) ayans enuie sur aucun, suiure vng autre.) quæ (vt Cicero Tuscul. 4. scribit) dupliciter dicitur, vt in laude & in vitio nomen hoc sit, sicut æmulor. Nam, inquit, & imitatio virtutis, æmulatio dicitur: & est æmulatio ægritudo, si eo quod concupierit, alius potiatur, ipse careat.

Aemulus, inuidus, eyn eyfferer vnd nachuolgher) een yuerer ende nauolgher) vng qui ayme vne mesme femme, ou aultre chose, ensuiure vng aultre qui est enuieux.) vt æmula senectus, apud Vergilium Aen. 5. quæ quasi inuidere nobis videtur iucundiorem ętatis fœlicitatem. Item, eiusdem rei studiosus, vel sectator atq; imitator. Cice. Att. 6. Licebit eum solus ames, me æmulum nō habebis.

Aenaria, (ἐναρία) insula à statione nauium Aeneæ dicta, vt ait Plinius, Hæc Inarine dicitur, Pithecusaq; πιθηκοῦσα: nunc Ischia de nomine oppidi coæxendicis imaginem præferentis in monte.

Aenaticus, a, um, ab vrbe Aenea Thraciæ oppido: de qua Theophrastus, Circa Aeneam, inquit, ficus arbor scabiem non sentit. Huius incolę dicuntur Aeneades & Aeneatæ.

Aenea (αἰνεία) vrbs in regione Cressea. Liu. libr. 4. Proficiscuntur à Thessalonica Aeneam ad statutum sacrificium. Est etiam Aeneia ciuitas, quæ postea dicta fuit Ianiculum, condita à Romulo Aeneæ filio, vt inquit Dionysius. Ianiculum verò dictum Festus ait, quia per ipsum populus Romanus transire cœperat in agrum Hetruscum. Nam & Ianus ab eundo dictus est. vt Cicero libro de Natura Deorum ait.

Aeneas (αἰνείας) penu. prod. nomen viri Troiani à Vergilio celebrati. dictus Aeneas (vt quidam putant) ab αἰνέω quod est laudo. Nam αἶνος, laus Latinè dicitur. ab Aenea dicti sunt Aeneadæ, Troiani.

Aeneatores, dicti sunt tubicines, ab ænea tuba. eyn trummeter.) een trompetter.) joueurs de trompettes.) Ammian. li. 19. Cum superesset exiguum noctis, æneatorum clangore ductores vrbem, vt mox casuram, terribili corona cinxerunt. Et lib. 34. Aeneatorum accentu signo dato progredien di ad pugnam, ad arma concursum est.

Aeneus, a, um, pen. cor. idem est quod æreus, χάλκεος. erin, ertzin, et metapho. vest, stark) metalen. metaph. vast, sterck) qui est de tain, metaph. fort ferme.) Diæresim quandoque patitur. Horat. in

Epist. Si rectè facies hic murus aheneus esto. Sic ahenea turris, apud eundem.

Aeni, insula est iuxta Arabicum sinum. Ptolem.

Aenianicus, ca, cum, populus Perrhebiæ, quos Aenianis & Aeneadas & Aenienses vocabant. Porrò Aeniades per æ diphthongum ab Oeneadibus per œ, diuersi habentur: sicut Aeneades ab Aeniadibus.

Aenienses, (αἰνιᾶνες) populi, ab Aenia Perreborum oppido, quos in Epyro Græci modo αἰνιεῖς, modo αἰνιάδαι nominant.

Aenigma, atis, (αἴνιγμα) eyn verdunckelte frâg, oder red, eyn râterschie) een verdonckerde vraghe, oft raetsel) sentence obscure & couuerte, difficile a diuiner.) obscura allegoria, vel quæstio obscura, quæ difficilè intelligitur, nisi aperiatur: ab αἰνίττω, obscurè loquor, innuo. Innuitur enim quiddam quod pluribus explicandum est. Huiusmodi est illud libro Iudicum, De comedente exiuit cibus, & de forti egressa est dulcedo. Gellius lib. 12. capitt. 6. Quæ Græci dicunt ænigmata, hoc genus quidam ex nostris veteribus scrupos appellarunt.

Aenigmatistes, qui ænigmata facit, seu proponit. der râterschen fürhaltet) een die raetsels vraecht) vng qui demande conseil.) Hieronymus contra Iouin. Sed quid ad nostrum αἰνιγματιστὴν, cuius libros multò difficilius est nosse, quàm vincere? Huius significationis est ænigmaticus, αἰνιγματικός.

Aenna, ciuitas est in meditullio & vmbilico Siciliæ collocata: quæ cum ob præfecti sæuitiam à Romanis desciuisset, ipse ad concionem conuocatos Aennenses, vltima interne cione, clàm submissis militibus armatis deleuit.

Aenobarbus, der ein gâlen oder roten bar hatt) die eenen gheelen oft rooden baert heeft.) vng qui a iaune ou rouse, ou rouge barbe.) sic dictus est Domitius, quoniam Castor & Pollux cum de victoria nunciarent Domitio, ipseq; minime crederet narrantibus, malas, barbamq; manibus permulserunt, & eam ex fusca in flauam conuerterunt. Vnde à barba rutila æneiq; coloris Aenobarbi dicti, quod postea Domitiorum cognomen fuit.

Aenum, (χαλκεῖον) genus vasis, ab ære: quod & cacabus siue caldare dicitur. eyn kessel oder pfann) een ketel oft panne.) vng chauderon ou patelle.) Diuiditur quandoq; diphthongus per diæresim: & tunc (vt Seruius docet) aspiratio interponitur, vt apud Horatium, Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Vergil. Aut foliis vndam tepidi despumat aheni. Est etiam aliquàdo adiectiuum, & idem significat quod æreus. Verg. 2. Aeneid. Et luce coruscus ahena. Huius diminutiuum est ænulum, & ahenulum. Perotus dicit Verg. scripsisse aëna, in illo, Et luce coruscus aëna: sine h, quod facilè credo: nō enim necesse est, quoties diphthōgus diuiditur, h interponi: est tamen nota diuisionis.

Aeolia, (αἰολία) regio duplex est, vna in Asia, Græcorum colonia, media inter Mysiam & Ioniam: alia ab Aeolijs septem insulis inter Siciliam & Italiam, quorum nomina sunt hæc, Lipara, Hiera, Strongyle, Didyme, Eriphusa, siue Ericusa, Phænicusa, & Euonymos. Strabo lib. 6. Plin. lib. 3. Solinus. Mella de Aeolijs, quæ alijs nominibus à nostris Vulcaniæ, Hephæstiades à Græcis nuncupantur. Dictæ Aeoliæ ab Aeolo Iouis filio. Dicitur etiam Lipara, à Liparo Ausonis regis filio, qui eam ante Aeolum rexit.

Aeolis, idis, regio Hellesponto adiacens: Mysia quondam appellata. Plinius lib. 5. cap. 30.

Aeolius, a, um, (αἰόλειος) possessiuum, vt Aeolium mare, quod Asiatico littori adiacet: dictum ab Aeolijs pulsis olim colonis. Nam antea Mysium dicebatur.

Aeolus, (αἴολος) pen. cor. Iouis filius, qui in hospites benignus fuisse, ac Liparam & Aeolias ab eo nominatas insulas in ora Siciliæ tenuisse perhibetur, & in his Strongylen, ex cuius fumo quinam flatus futuri essent in triduum prædicebat. Vnde ventorum rex putatus est. Fuit & alius Aeolus, Tuscorum rex, à quo Aeolia. Latinè varius siue dolosus dicitur αἴολος.

Aeon, (αἰών) æuum Latinè dicitur.

Aepolium, (αἰπόλιον) caprarum grex.

Aepolus, (αἰπόλος) pen. cor. caprarius. geysshirt geytenherder) cheuerier.)

Aepy (αἰπύ) vrbs Nestoris, in montibus sita: ab αἰπύς, id est, altus.

Aequabilis, (ἴσος, ὁμαλός) idem quod æqualis. gleich) ghelijck) semblable.) Cic. Et vox reducitur in sonum quendam æquabilem atq; constantem. Idem Off. 1. Sed hoc colendum est æquabile & temperatum orationis genus: hoc est, quod vno tenore incedit, nec multis figuris & affectibus variatur, sicut solet orationum stylus. Hinc æquabilitas, gleiche, ebne) ghelijckheit, effenheyt) esgal.) certus quidam rerum modus, & constantia: vel sibi constans, & nulla parte in vitium inclinans ratio: vt æquabilitas vitæ, in qua nulla est perturbatio, nō varietas & discrepantia, & quasi æqualitas dicta. Cic. 1. Offic. In liberis verò populis, & in iuris æquabilitate exercenda etiam facilitas. Et aduerbium æquabiliter, idem quod æqualiter. Cicero 2. de Nat. deorum. Tactus autem toto corpore æquabiliter fusus est.

Aequæuus, coætaneus, ἥλιξ: gleichs alters) van ghelijcken ouderdom) qui est dung semblable temps) ab æqualitate æui dicitur. Vergilius 2. Aeneid. Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi Vitam exhalantem. Nomen est propriè poëticum: nam æqualis, oratorium est.

Aequalis, planus, ὁμαλής: gleich) ghelijck) semblable, pareil.) vt æqualis campus. Quandoq; pro simili ponitur, & ex æquo. Plin. Cum & ipse æqualem fortunam expertus fuissem. Quandoq; pro coætaneo, ἥλιξ. Cic. in Cat. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodum restant. Differunt tamen ab inuicem, quòd æquales sunt eorundem annorum. coætanei in eodem tempore, sed diuersis annis & disparibus: vt Cic. & Augustus fuerunt coæ-

coætanei, licet Cicero maior natu fuerit, sed non æquales. Sed tamen aliquando reperias æquales dici nō solum pares annis, vel ætate, sed qui eadem etiam, qua nos, ætate vixerunt. Hinc æqualitas similitudo, paritas, seu æquitas, de quo paulò antè. Plin. li. 30. cap. 13. Carnesq; quæ excrescunt, ad æqualitatem redigit: explet quoque, & ad cicatricem perducit.

Aequaliter, similiter, pariter, (ἴσως) zū gleich) te ghelijck) equalement.) Cic. 4. Acad. Aequaliter omnibus abrogatur fides, hoc est tam his abrogatur, quàm illis.

Acquamentum, (στάθμησις) æquatio est: quod & libramentum dicitur. Nam æquamentum aliud significat. Acquamentum capillorum, locus in vertice capitis, vbi capilli discernūtur. Vulgò vocant cristam. Inde etiam capillos cristatos dicunt, hoc est calamistratos.

Acquanimis. pen. cor. qui est æqui animi, ἰσογνώμων, beständigs gemüts.) gestadich van herten.) ayant bon vouloir.) qui nec prosperis extollitur, nec aduersis frangitur.

Acquanimitas, (εὐγνωμοσύνη) quæ est fauor, & propitius animus. Terent. in Adelph. Facite æquanimitas vestra, Poëtę ad scribendū augeat industriā.

Acquanimiter, (εὐγνωμόνως) moderatè, patienter, æquo animo. gedultiglich) lijdsamelick, gheduldelick) moderament.) equatio, verbale. propriè dicitur ipse actus æquandi. Ponitur pro æqualitate. Liuius 4. ab Vrbe, Nec excellere vnum aut alterum ordinem in ciuitate, sed per æquationem ad dignitates fore credidit, &c.

Acquator. toris. circulus in cœlo, ad cuius medium vbi sol peruenit, tunc ęquales fiunt noctibus dies. Hunc & æquinoctialem vocat Plinius.

Acquè, aduerbium. significat iustè (δικαίως) æqualiter, vel iuxtà, vel pari studio aut attētione. gleich) ghelijck) iustement.) Seneca, Iudex qui parte in audita altera aliquid statuit, etiam si ęquè statuerit haud æquus fuit. Cic. Fam. 13. Literæ vtrique nostrum propè æquè gratæ erant. Interdum significat tam, vel tantum, vel similiter, ὁμοίως: & admittit ac, vel atque, vel vt. Sueton. in Cæs. Nihil æquè ac iudicis acerbitas profuit. Terent. Andr. Miser æquè atque ego. Cicero Att. Simul quod ęque ea, quæ sunt, vt ea quæ certè futura sunt, videre non possum.

Acqui, boniq; facio, (ἀναγνωμονεῖν τινὶ) in bonam partem accipio. Apul. lib. 1. de Asin. Istud quidem quod polliceris, æqui boniq; facio. Potest etiam accipi pro non magnipendo, (ὀλιγωρεῖν περί τι.) Terent. Cæterum equidem isthuc Chreme, æqui boniq; facio. Liuius, Ne serpat latius contagio eius mali, nos æqui boniq; facimus. Cic. ad Att. sine copula dixit, Aequi boni facit. Locutio hæc ab æquo & bono deriuatur, quod non est ius illud lege comprehensum, sed legitimæ iuris emendatio. Hinc etiam dicimus ex æquo & bono statuere, arbitrari, censere, æstimare. Item æquum & bonū impetrare, id est ius suum obtinere, rem suam recipere, quod æquum erat auferre.

Acquidiale, (ἰσημερινόν) dictum ab antiquis, quod nunc dicimus æquinoctiale, quia nox diei potius, quàm dies nocti annumerari debet. Sic etiā æquidium, (ἰσημερία) quod nunc æquinoctium.

Aequilanium, ex toto dimidium significat: dictum à lotione lanæ, quæ dicitur ęquilaneo redire, cum dimidium decedit sordibus.

Aequilatatio, nomē duriusculè compositū ex ęquo & latum, quasi æqualium linearum secundum latitudinem productio. Vitruuius lib. 2. ca. 8. Tunc ab centro diducto circino ad lineam planitiæ æquilatatio signetur, vbi erit litera e sinisteriore parte. id est æqua fine æquabilis latitudo.

Aequilibrium, (ἰσορροπία) so die wag in stat, gleich ist) als die waghe staet, oft ghelijck is) quant la balāce ne pend dung coste ne dautre, et ne trebuche point.) æquatio libræ, quod & æquamentum & libramentum dicitur: trutina cum pro bilance seu stateræ lingua, (ζυγὸν) sumitur. Gellius, Nam cui membrum ab alio ruptum est, si ipse itidem rumpere per talionem velit, quæro an efficere possit rumpendi pariter membri æquilibrium.

Aequilibris, & hoc le. pen. cor. ex æquus & libra cōpositum, propriè significare videtur quod ad librā æquali constat pondere: von eynem gewicht) dung mesme poix.) vt si dicas, Hi nummi sunt æquilibres: id est æquali pondere. Transfertur tamen ad aliam qualitatem. Vitruuius lib. 5. cap. 12 Deinde ad ipsam aquam & latera puluino circiter sesquipedales margines struantur æquilibres ei planitię, quæ suprà scripta est hoc est omnino æquales, quasi ad libram æquati, vel quasi æqualiter librati.

Aequimanus, (ἀμφιδέξιος) penu. cor. qui vtraque manu vtitur: & ita læua operatur, sicut dextra. slincks ende rechts.

Aequimelium, locus Romæ, vbi domus Melij solo æquata fuit, S P. enim Melius ob frumenti largitionem in suspicionem affectatę dominationis venit, & cum ad populi fidem fugerat, ab Seruilio Hala magistro equitum deprehēsus & occisus est, domusq; eius diruta, & area æquimelium dicta, ex Tito Liuio.

Aequimentum, ti, Nonius, Aequimentum positum est, non æquamentū, quasi parem vicem: sed merces, pro eo quod dicitur admissum. Varro sexagesi. An si equam emisses quadrupedem, vt meo asino Reatino admitteres: quantum poposcissem, dedisses æquimenti.

Aequinoctium, (ἰσημερία) so tag vnd nacht gleich ist) als den nacht ende dach ghelijc sijn) quant les nuitz & iours son semblable, dune mesme duree.) ex æqualitate noctium dicitur, quòd tunc dies & nox horarū spatio æquales sint. Duo sunt autem ęquinoctia, vernale scilicet & autumnale Vernale fit quarto Idus Martias, vel circa octauū Calend. April. & in octaua parte Arietis conficitur. Autumnale decimooctauo Calend. Octob. ad Vergiliarum occasum, diebus quadraginta; quia annum olim

olim in duas tantum partes diuidebant, hoc est in æstiuum & hyemale solstitium. Ab æquinoctium fit adiectiuum, æquinoctialε: vt, tempus æquinoctiale. Pli. lib. 2. cap. 75. Sic fit vt vario lucis incremento in Meroë longissimus dies 12 horas æquinoctiales, & octo partes vnius horæ colligat.

Aequiparo, as, pen. cor. significat cōparo, siue æquo. ἰσόω. ich vergleiche) ick verghelijcke) ie equaly, je fais pareil.) Cice. 5. Tusc. Nemo est qui factis me æquiparare potest. Hinc

Aequiparabilis, & hoc le. quod æquari vel comparari cum aliquo dignum. Plaut. in Trin. Ita tu nunc dicis, non esse æquiparabiles vestras cum nostris Factiones atq; opes. Et æquiparatio. Gell. lib. 14. cap. 3. Aequiparatio ipsa plerunq; & parilitas virtutum inter sese consimilium.

Aequipolleo, les, per duplex ll. ἰσοδυναμέω. ich bin gleichs vermögen) ick ben van ghelijcken vermoghen) de pareille puissance.) parem potestatem habeo: vnde æquipollentia, æquiualentia.

Aequipondium, (ἰσάσωμα) von geleichen gewicht) equalite de poix.) ex adiect. æquum & pondus. id est ponderis æqualitas: vt si dicas, aurum dedi ad argenti æquipondium. Legitur apud Vitruuium, apud quem & sacôma pro eodem.

Aequitas, modo planitiem, ὁμαλότητα: ebne, flache, billicheyt) effenheyt, vlackheyt, gherechticheyt) equite, vnite, chose raisonnable, chose de droit.) modo æquum vel iustitiam significat, qua secundum deum bene viuimus. Etsi pars quædā est pietatis, (ἰσονομία) quam Cicero æqualitatē vocat: cum ommes coæquamur. Nam deus qui homines generat, & inspirat omneis æquos: id est pareis esse voluit, eandem conditionem viuendi omnibus posuit, omnibus immortalitatem spopondit, nemo apud deum seruus, nemo dominus. Vbi non sunt vniuersi pares, æquitas non est, & excludit inæqualitas ipsa iustitiam, cuius vis omnis in eo est, vt pareis faciat eos, qui ad huius vitæ conditionem pari sorte venerunt. Huiusmodi æquitate, (ἐπιεικείας) ad iudicandas res maxime opus est.

Speusippus ait, æquitas est iustorum condecens tiumq; remissio, moderatio in commercijs, ordo naturalis animæ quo ad honesta & turpia. Budæus, Aequitas animi, siue æquitas, absolutè, est constantia quædam ac moderatio, cùm æquo animo patienterq; omnia feruntur, & in bonam partem accipiuntur. Alij ita exponunt, vt duplicem vim æquitatis ponant, cuius altera directi, & veri, & iusti ratione cōstet: altera ad vicissitudinem referendæ gratiæ pertineat, quæ in beneficio gratia, in iniuria vltio nominatur. Cic. pro Planco, Fugisti sententiam legis, æquitatem omnem reiecisti. Idem de Finib. 1. Probabo, inquit, modò ista sis æquitate, quam ostendis. Aequitati opponitur iniquitas.

Aequiualeo, es, (ἰσοσθενέω) penultima correpta quasi æque possum.

Aquiuocum. (ὁμώνυμον) à Martiano vocatur pluriuocum, quando pluribus rebus eadem est appellatio: vt aries. Nam & machinamentum quo muri expugnantur, & sydus in cœlo, & animal in terris aries vocatur.

Aequo, as, explano. ὁμαλίζω. ich ebne, oder glette, ich theyl gleichling) ick effene, oft glatte, ick deele ghelijck) ie applany, ie rase, ie egualy.) Plinius, Aequato deinde pauimento infunditur oleum. Cic. Verr. 6. Quo in summo est æquata agri planities, & aquæ perennes. Et hæc propria est huius verbi significatio. Translate est cum æquitate diuidere. Ver. Operumq; laborem Partibus æquabat iustis. Aliquando continuare. Idem, Felix si protinus illum Aequasset nocti ludum. Alij sic exponunt, vt æquare sit par aliquid alicui rei facere, vel vt æquare aliquid dicatur, cum ad ipsum quod maius est peruenitur. Atque interdum construitur cum præpositione cum. Cicero de Leg. 3. Inuentum est temperamentum, quo tenuiores cū principibus se æquari putarint. Interdum cum datiuo. Idem Offi. 1. Vt non solum orationes meas, sed hos etiam de philosophia libros, qui se iam illis ferè æquarunt, studiosè legas. Interdum absolutè. Cæs. bel. Gall. 1. Vt æquato omnium periculo spem fugæ tolleret. Huius composita adæquo, coæquo, exæquo, & peræquo, quę secundum vim præpositionum significant.

Aequor, (πέλαγος) das meer, vnd fleche, oder ebne des velds) die zee, ende vlacheyt, oft effenheyt des velts) la mer, & superficie des champs.) mare dicitur, ab æquare pro planum facere, quòd æquam superficiem habeat, siue planum sit, nullis iam à tempestate fluctuantibus procellis. Vergil. Aen. 7. Heu quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora possunt Accipere. Neq; solum de mari dicitur, sed etiam in terra est. Verg. Georg. 3. At prius ignotū ferro quàm scindimus æquor. Cic. de Diu. 1. Sic enim Aegyptij, sic Babylonij in camporum patentium æquoribus habitātes, cum ex terra nihil emineret, quod contēplationi cœli nihil officere posset, omnem curam in sydenę cognitione posuerūt. Quandoq; pro aëre. Idem, Aspice bis senos volitantes æquore cygnos. Ab æquor fit æquoreus, a, um, quod ad æquor pertinet. Vergilius. 4. Aen. Et genus æquorum: Pro piscibus:

Aequus, a, um, (ὁμαλός) eben, gleichförmig, & metaph. iustus, gerecht, billich) effen, gelijckformich & metaph. gerecht, billicx) plain & vni, de semblable forme.) Cic. pro Cecin. Sed ne æquo quidem & plano loco. Per translationem ponitur pro integro, & iusticiæ dedito: quasi qui nullam in partem se inclinet, vt prætor æquus. Ponitur aliquando p fauente, vel suffragante: gütwillig) goetwillich) bien vueillant, fauorisant.) & hoc interdum cum datiuo, vt te mihi æquum præbere debebis. Cicero. Ad rem quoque aliquando refertur, vt æqua conditio, æqua lex, æqua postulatio. Terentius Eunuc. Quare æquum est nos cognoscere & ignoscere.

Aër, ἀήρ) lufft, die weite zwischē himmel vnnd erd, der vier elementen eins) locht, die wijde tusschen na-

den hemel en die aerde, een vanden vier elementen.) lair, lespace entre le ciel & la terre, vng des quatre elementz.) proprie dicitur medium spaciũ inter cœlum & terrã. Est enim inanitas, plus multò habens admixtum raritatis, quàm inferiora elementa. Vel aër est elementũ, cuius omnes loci mutationes secundum naturam fiunt. Verg. Nanque canebat, vti magnum per inane coacta Semina. Dictus aër (vt quidam autumant) ἀπὸ τοῦ αἴρειν, ab eo, quòd ferat terram, vel quòd feratur. Sed credo potius dici ἀὴρ, ab ἄημι, id est spiro. vnde producit vltimam. Lucan. lib. 1. Aër & longi voluent Titana labores. Qui corripiunt, ipsi viderint: nec Claudianus dixit, Lucidus vmbroso miscebitur aër Auerno. quia sensus esset contrarius, & syllaba falsa. sed dixit axis, vel orbis. Hic autem aër partim ad terrenam, partim ad cœlestem materiam pertinet. nam ille subtilis, vbi ventosi ac procellosi motus possunt existere, ad cœlestem pertinet partẽ: iste verò qui volucribus permeatur, & stadijs quadraginta (vt Posidonius ait) à terra distat, cum sit turbulentior & exhalationibus humidis corporescat, terræ deputatur, quiq; ex se multas species reddit. Nam commotus ventos facit: vehementius concitatus, ignem & tonitrua: contractus, nubila: conspissatus, pluuiam: congelatis nubibus, niuem: turbulentius congelantibus densioribusq;, grandinem: distentus, serenum efficit. Aliquando aër dicitur ventus, spiritus, vel flatus modicus. Verg. Aëra dimouit tenebrosum. & dispulit vmbras. Aliquando dicitur sonus Varro, Anima, vt cõclusa in vesica, quando est arctè ligata, si perculeris, aëra reddet.

Aera, ræ, numeri nota est: puta in moneta notabatur numerus quem valebat. Lucilius, Hæc est ratio peruersa, æra numeri subducta improbè. Astrologi quoque initium à quo supputationes incipiunt, æram vocant. Dicta æra ex eo quòd omnis orbis æs reddere professus est Reipu. Aera (αἶρα) etiam Greca dictio est, quę apud nos loliũ significat, vt inquit Dioscorides. Plin. li. 18. ca. 17. Est herba quæ cicer enecat, & eruũ circunligãdo se: vocatur orobanche: triticũ simili modo æra.

Hinc ærineus, a, um, quod ex æra factum est: Idem, Panis verò cum melle & ærinea farina, id est, loliacea.

Aeramentum, denominatiuum ab æs, æris. ein ertzin geschirr) een coperẽ vat) vng vaisseau de metal.) Sunt autem æramenta, opera ex ære facta, quemadmodum ferramenta ex ferro.

Aeranthemis, (αἰράνθεμις) herba florens vere, quæ chamæmelon dici debet, sed vulgus chamomillam vocat, ab Asclepiade anthomis dicta.

Aerarios, pręfectos hodie (vt arbitror) vocare possumus, quos generales finantiarum dicunt: qui etiam quæstores vocitari possunt: quod munus olim prætores prætorijq; obibant. financhiers.) Tribunos verò ærarios, (ἀποδέκτας) quos receptores generales appellant. Illis autem (vt Varro scribit) tributa erat pecunia quam militibus redderent: idq; quod attributũ erat, dicebatur æs militare. Aerarij milites, (μισθοφόροι) dicti sunt ab ære, quòd stipendiũ facerent. soudiers.) Aes enim stipem quoq; dicebant. vnde stipendium.

Aerarium, (ὀπισθόδομος, ταμεῖον) schatz kamer oder stock) schat camer, oft gelt stock) le lieu la est largent de la ville.) æris repositoriũ, hoc est nummorum, similiumq; rerum pretiosarũ atq; opum quæ vtilitatem Reipub. allaturæ erant. Sic dictũ quòd æra in illud principaliter inferebantur.

Aerarius, a, um, (χαλκεῖος) quod est æris, siue ex ære. Plin. lib. 33. Laudationem eandem in ærarijs metallis, & proximũ in argentarijs fieri compertum est. Aerarius substantiuũ, qui ærea opera fabricat. Plin. lib. 16. cap. 6. Aerariorum tantum officinis compendio. Aerarius fieri dicebatur, qui plebeius à censoribus in Ceritum tabulas referebatur, ac per hoc non esse in albo centuriæ suæ: scilicet ad hoc vt esset ciuis, sed tantummodo vt pro capite suo tributi nomine æra penderet. Hæc Budæus ferè ex Asconio. Vnde ærariũ facere, & inter ærarios, siue in ærarios referre, pro eodẽ legunt: hoc est, ea ignominia quempiã afficere. quod ius proprie ad censores pertinebat. Liu. lib. 4. secun. bel. Pun. His superioribusq; illis equi adempti, qui publicum equum habebant, tribuq; moti ærarij omnes facti.

Aeratus, adiectiuum, quod ære tectum est. Plinius lib. 34. ca. 3. Quòd ærata ostia haberet in domo, & triclinia ærata, abacosq; & monopodia. Aeratus homo, ære alieno obstrictus: qui vsitatius dicitur obæratus. Cice. Att. libr. 1. Tribuni non tam ærarij, quàm, vt appellantur, ærati. Plautus pro pecunioso posuit in Mostel. Ferocem facis, quia te æratus amat.

Aere diruti milites vocabantur, quibus propter ignominiam stipendium subtrahebatur.

Aereus, a, um, quod est ex ære factũ, sicut Aheneus.

Aerificium, (χάλκωμα) quod ex ęre factum est. Varro, Politæ enim quasi ærificio videbantur.

Aëripes, (ἀερόπους) penul. cor. celer, quasi aërios pedes habens. schnell) legier, abile.) Quidam tamen compositum nomen putant ab æs, æris. Vergilius synæresin facit: Finxerat æripedem ceruam.

Aërizusæ, (ἀερίζουσα) iaspides aëri similes.

Aërius, a, um, (ἀέριος) per i, vel Aëreus per e, modo significat altũ, hoch) hooch) hault, chose haulte.) vt aëria turris: modo quod constat ex aëre, vt corpus aërium, fulgor aërius, Vergil. 4. Georg. Protinus aërij mellis cœlestia dona.

Aero, as, (χαλκόω) significat æs misceo, ęre adultero siue ęre orno. ich mische oder fälsche, bedecke mit ertz) ick menge, oft valsche met coper, bedecke) ie mesle d'arain, ie couure d'arain) Vnde æratæ fores apud Verg. Priscianus, A metallorũ quoq; nominibus solent nasci verba: vt ab auro, auro, auras: ab ære, æro, æras. Vnde auratus, & æratus. Huius verbi composita sunt obæro, & subæro, (ὑποχαλκόω) Persius, Ne qua sub ærato mendosum tinniat auro.

Aëromantia,(ἀερομαντεία)diuinatio ex aëre.

Aerope,pen.cor.Atrei vxor,ex qua Thyestes duos filios suscepit. Et non est diphthongus: nam scribitur à Græcis ἀερόπη. Ouid. libro 2. de Trist. Si non Aeropen frater sceleratus amasset, Conuersos Solis non legeremus equos.

Aerosus,a,um.(χαλκώδης)ex quo ęs fit,vt lapis grossus,quem alio nomine Cadmiam,(καδμεία) nũcupant.Et Aerosa ab antiquis Cyprus insula dicebatur,quòd in ea plurimũ æris nascitur,vel quòd primò ibi inuentum sit æs.Plinius libro.33.cap.5. E diuerso ærosum cõtrahit se,hebetaturq; & difficulter ferruminatur.

Aerugo,pen.prod. æruginis,idem quod rubigo,& ꝓpriè in ære vel argẽto,cum viridescit (ἰὸς χαλκοῦ) rost am ertz,oder kupffer, ist grün, spongrün) roest int metal,oft coper,tis groen,spaens groen) la rouille du cuyure,ou d'arain.) rubigo verò in ferro,& segetibus, (ἰὸς σιδήρε.) de quo loco suo. Plin.lib.24.refert æra extersa celerius rubiginem trahere quàm neglecta, nisi oleo perungantur. Aeruginis in medicina magnus vsus, cuius vis est collyrijs oculorum aptissima. Transfertur ad segetum rubiginem,vt est apud Theophastrũ li.4. de Causis plantarũ. appellat enim Gręcè ἐρυσίβην. Est autẽ ærugo incidentis segetibus humoris putrefactio,quo vitio spicæ marcidæ fiunt,& in puluerem fœtidum confriatiles. Apud Horatium & Iuuenalem accipitur ærugo pro pecunia, quæ ex ære fit. Hinc æruginosus,a,um, (ἰώδης) quod est ærugine plenum.Seneca libro de Bre. vitæ, Maiorem dierum partem in æruginosis lamellis consumit.

Aerumna,(ὀιζύς, ἀπὸ τοῦ αἴρω.) leuo,tollo: nam propriè ærumnæ, & per diminutionẽ ærumnulæ dicuntur furcinulæ, quibus viatores sarcinas suas religatas tabella interposita ferre consueuerunt: quæ à Mario earum inuentore muli Mariani postea vocatę sunt,eyn wandelstäff)een wãdel stock) vng baton a pourmener.) de quo suo loco. Hinc factum est vt labores onerosi ærumnæ dicantur. Cic.lib.2.de Fin. Labores non fugiendos ærumnas nominarunt. Vnde labores Herculis ærumnæ sunt appellatæ.Plaut.in Persa,Superauit ærumnis suis ærumnas Herculis. Ausonius, Prima Cleonæi tolerata ærumna laboris.Cic.lib.4.Tusc. Aerumna est ægritudo laboriosa.Breuiter ærumna dicitur miseria,calamitas,infœlicitas.nuseligkeyt,arbeyt,seligkeyt) verdriet,armoet) ennuy, misere, pourete.) Vnde ærumnosum dicitur,quod est laboribus ac miserijs afflictum (ὀιζυρόν.) Cicero 3. Tusc. Nec tam ærumnoso nauigassem salo. Apud Plautum in Capt. etiam inuenitur ærumnatus, adiectiuum. Tum igitur ego ærumnatus, deartuatus sum miser.

Aerumnalis,adiectiuum,vt labor ærumnalis.Apul. libro 1.de Asin.Mox in vrbe Latia aduena studiorum Quiritum indigenam ærumnali labore aggressus excolui.

Aeruscare, veteres dixerunt pro pecunias vndique fallacijs colligere: gelt mit betrug,oder sunst gewinnen) gheit met bedroch, oft yewers anders mede winnen) pecune auec fausete.) à quo verbo fit æruscator.Gell.libro.14.cap.1. Sed id præstigiatorum atq; offuciatorum genus commentos esse homines æruscatores, & cibum quęstumq; ex mendacijs captantes.

Aes,æris,(χαλκός)ertz,kupffer,oder allerley metal) metael,copere,oft alderley metael) metal,copre, ou toute sorte de metal.) sumitur pro pecunia & omni metallo,sed præsertim pro eò quod est coloris rubri.Deductum nomen putant alij ab auri similitudine: alij à Græco deriuant αἶα,terra:Varro ab asse.Et quia primum maximo in pretio fuit adeò vt pecuniam quoq; iacente auro ex eo signi ficarent, factum quòd ꝓ ipsa pecunia accipiatur. Ouidius in Fastis,Aera dabant olim, melius nunc omẽn in auro est, Victaq; concessit prisca moneta nouæ.Cato,Fundum æribus suis emptum possidebãt.Seruius rex,primus post Vrbem conditam signare æs cœpit,cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, in altera rostrum nauis.Nam quia Saturnum classe deuectum hospitio Ianus acceperat, & ab illo peritiam ruris edoctus feram illam ac rudem ante frugeis cognitas vitam in melius redegerat,regni eum socium fecit.Et quoniam naui fuerat aduectus,in signãdo ære ex vna quidem parte sui capitis effigiem,ex altera nauis rostrum impressit,vt quantum in eo esset,Saturni memoriæ consuleret,ne accepti beneficij immemor esse videretur. Ponitur etiam quandoq; pro tubis, quoniam ex ære fiunt.Vergilius, Aere ciẽre viros. Vnde ęneatores tubicines dicuntur.Aes alienum, idem qđ debitum,gelt schuldt)debtes d'argent.) vt æs alienum meũ,æs alienum tuum,æs alienum filij,id est quod ego,quod tu,quod filius cõtraxit & debet. Hinc in ære esse dicimus, quo eleganter vsus est Cic. Fam. 13. Et me hercule semper sic in animo habui, te in meo ære esse, propter L.Lamiæ nostri coniunctionem. id est inter amicos meos esse. In ære enim meo est,idẽ est,quod meũ & in bonis meis est, atq; in censu meo. Sic in ære alieno nullo esse, idem quod nihil debere. Cic.6. Verr. At hominẽ video auctionem fecisse nullam, vendidisse præter fructus suos nihil vnquam, nõ modo in ęre alieno nullo,sed in suis nummis multis semper fuisse. Dicitur etiam æs nostrum (τὰ χρεωστούμενα) quod nobis alij debent. Aes suum, quod alij ei,de quo loquimur,debent.

Aes militare, (χρήματα στρατιωτικά) kriegsz sold) crijchsout) argẽt dequoy on paie les gensdarmes) dicebatur quod tribunis ęrarijs attributum erat, vt militibus redderetur. Plautus in Aul. Cedit miles, æs petit.

Aes ductile, (χαλκὸς ἐλατός) quod facilè ducitur,attenuaturq; in laminas.

Aes caldarium,(χαλκὸς χυτὸς)glockenspeisz)clockspyse) cuyure.) quod funditur tantum,& malleis fragile est.

Aesacus, fluuius Troianus ad montem Idam. Et

Aesa

Aesacus, filius Priami, à Tethide mutatus in mergum. Ouidius.

Aesalon, (αἰσάλων) penul. cor. genus accipitris, alius quàm buteo. Plin. Aesalon, parua auis, oua coruí frangens.

Aeschines, (αἰσχίνης) penult. corr. nomen proprium oratoris Graeci, Demosthenis aemuli. Fuere etiam alij septem hoc nomine vocati.

Aeschylus, (αἰσχύλος) pen. cor. nomen poëtae tragici. Horatius, Post hunc personae pallaeq; repertor honestae Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis. Hic cum esset caluus, & in aprico fortè quiesceret, testudo ab aquila in altum delata cum decidisset, caput eius confregit, interemitq;.

Aeschyron, (αἰσχίρων) nomen authoris, praeceptoris Galeni. Fuere & alij hoc nomine.

Aesculapius, (ἀσκληπιὸς) Graecè Asclepiades nomen est Apollinis filij, qui medicinam artem vel laude, vel opere ampliauit, ob eamq; rem in deorum numerum receptus fertur. Cuius duo filij, Podalyrius & Machaon, bello Troiano Agamemnonem sequuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere.

Aesculus, (βάλανος, πλατύφυλλος) pen. cor. arbor glandifera. Cuius fructu in primaeua aetate homines vescebantur. Ab edo, pro comedo deduci putatur: quamuis edo primam breuem habet. quidam tamen sine diphthongo scribunt, ab esca nomen trahentes. Hinc aesculeus, a, um, quod est materiatum ex aesculo. Pallad. Asseres quernae, cum aesculeis non misceantur. Esculum neutri generis, & sine diphthongo, ciuitas in agro Piceno.

Aesis, ciuitas Vmbriae, à qua Aesinates populi. Plinius lib 2. Caseum, inquit, Aesinatem ex Vmbria. Ptolemaeus quoq; hanc vrbem Aesiam, ab Aesi fluuio nominat.

Aeson, Cretei filius, frater Peliae regis Thessaliae, & pater Iasonis, qui ab eo vocatur Aesonides.

Aesopus, (αἴσωπος) pen. prod. nam Graeci scribunt per ω, nomen fabulatoris clarissimi, seruilis tamē conditionis. Conscripsit autem Graecas fabulas, quae omnibus sunt in manibus, Inde Aesopianus, (αἰσώπειος.) Hieron. Iuxta Aesopinam fabulam. Hic miser vita, miser morte, & miser forma. Huius vitam Maximus Planudes scribit.

Aestas, (θέρος) summer) somer) l'este.) significat tempus, quod incipit ab equinoctio vernali, & finitur aequinoctio autumnali, constatq; senis mensibus: & totus annus in estatem, hyememq; diuiditur, particularius tamen ponitur pro quarta anni parte, hoc est pro tribus mensibus, qui incipiunt Sole Cancrum ingrediente. nam Sole ingrediente Libram, autumnus est: ingrediente Capricornum, hyems: ingrediente Arietem, ver.

Aestifer, a, um, quòd aestum, id est calorem afferat. das hitz bringt) dat hitte inbrenct) qui apporte la chaleur.) Vergilius, Hoc vbi hiulca siti findit canis aestifer arua.

Aestimabile, (τιμητὸν) achtbarlich) estimable, chose quon peult estimer.) quod facilè aestimari potest. Cuius contrarium est inaestimabile, (ἀτίμητον) Cic. 3. de Finibus, Aestimabile esse dicitur.

Aestimatio, (τίμημα) schätzung, achtung) schattinghe, achtinghe) la taxe, estimation, prisee.) ab antiquis aestimia dicebatur. Cicero. 3. de Fin. Quod pondus habeat dignum aestimatione.

Aestimo, mas, pen. corr. significat considerare, sicut existimo iudicare, ich betrachte, über schlahe, achte, taxiere was eyn ding wert sei.) ick ouerlegghe, ouerslae, achte) ie estime, prise, ie considere.) vt Valla vult lib. 5. cap. 10. Hinc ponitur pro appretio, taxo. Compositum ab ęs, & τιμὴ, pretium: quasi aere taxo. Habet autem accusatiuum cum genitiuo horum nominum, tanti, quanti, quantiuis, tantidem, quanticunq;, magni, parui, pluris, maioris, maximi, plurimi, nihili, & si qua huiusmodi reperiantur: vt, Magni aestimabat pecuniam. Licet etiam ablatiui horum nominum sine substantiuis iuncti huic verbo inueniantur. Cicero, Tu ista permagno aestimas. Sic etiam cum alijs ablatiuis. Idem, Haec pecunia aestimari non queunt. Seneca, Data magno aestimas, accepta paruo. Liuius vtrunq; casum complexus est: Mancipia minora annis viginti, quę post proximum lustrum decem millibus aeris aut pluris venissent, ea quoq; decem tantò pluris quàm quanti essent aestimarentur. Persaepe tñ subintelligitur accusatiuus, & tamen exprimitur genitiuus vel ablatiuus. Interdum sine ablatiuo aut genitiuo, cum accusatiuo solum: quale est illud, Deinde crimen sine accusatore, sententia sine consilio, damnatio sine defensione. aestimate harum rerum oīm pretia. Similem significationē habent, pendo, facio, curo, est, interest, & refert, cum pretium iungitur, quia pro aestimo, siue aestimatur ponuntur, vt nihili pendo, & huiusmodi. Interdum habet accusatiuum cum ablatio & praepositione ex, & tunc significat perpendere, metiri. Cicero pro Rosc. Vulgus ex veritate, pauca: ex opinione, multa aestimat. Aestimare litem est, qd' vulgo dicitur taxare ad expensas. den vnkosten des rechtens vber schlagen, oder schätzen) den cnkost vanden rechte ouerlegghen, oft schatten) reduire par sentence l'interest d'une partie a vne somme de deniers.) Vnde lis aestimata vocabatur (vt Budaeus scribit) pecunia mulctatitia, & nummaria sententia: vt hodie cum iudices actorum dispendia & incommoda certa summa aestimantes, tantae pecuniae reos damnant. Et aestimata poena (τίμημα) quae certo aere censebatur, vt cuius decussis, id est decem assibus: bos centussis, id est centum assibus. Verbale, aestimator qui aestimat, & considerat. Cic. 3. de Finibus, Et quia te aptissimum habeo eorum studiorum, quae mihi communia tecum sunt, aestimatorem & iudicem.

Aestiua, uorum, pluraliter, dicuntur loca vmbrosa, nemorosa, in quibus per aestatem vitatur solis ardor. τὰ θερινὰ, summer läger, oder vich stelle, da das vich im summer wonet, oder die kriesleüt, oder eyn schattechtig ort.)

Somerleger oft daer dat vee inden somer woont oft die crachsluyden, oft een scaduachtighe plaet se) champestre lieu ou les brebis en este demeurent, ou la ou se retirēt les gendarmes, ou vne place vmbrageuse.) Statius, Et vmbrosi patuere æstiua Lycæi. Quandoque ponitur pro ipsis gregibus in æstiuo commorantibus: vel ē contra pro ipsis locis, in quibus æstate sunt armenta & greges, vel etiam milites: sicut hyberna, vbi habitant hyeme. Vergil. libr. 3. Georg. Nec singula morbi Corpora corripiunt, sed tota æstiua repentè.

Quandoque vocantur quæ æstate fiunt: vnde Plinius lib. 18. Aestiua æstate quæ ante Vergiliarum exortum seruntur, vt milium, panicum.

Aestiuo, uas, sicut hyberno, nas, & est æstiuare propter æstum euitandum alicubi morari. τὸ τίρ. διάγειν, den sommer verschlissen, oder das summer läger haben) den somer verslijten, oft den somer leegher hebben) se tenir en quelque lieu durant l'este, passer l'este.) Plinius libro 12. Intra septem eam æstiuant pastores opacam pariter & munitam vallo arboris.

Aestiuus, a, um, penult. producta, quod est æstatis. θερινός, summerisch) somers) este, ou chose appartenant a l'este.) licet ab æstus, non ab æstas formatum: vt, æstiui menses, æstiui dies, æstiuæ nis ues, Cicero.

Aestuaria, loca dicuntur per quę mare vicissim tum accedit, tum recedit: siue quæ marinis aquis referta sunt ex inundationibus pelagi. ἐκροαί. meer sumpff, oder meer graben.) zee cuylen oft grachten) le lieu par ou passe & rapasse la mer.) Plinius libro 3. Illyrici ora mille amplius insulis frequentatur, natura vadosi maris, æstuariis tenui alueo intercursantibus, clare ante ostia Timaui calidorum cum æstu maris crescentium iuxta Istrorum agrum.

Aestuo, as, ferueo, flagro, καυματίζομαι. & opponitur algendi significato. ich bin hitzig, brunstig, oder ich wurd beweget) ick ben hittich, ontsteken, oft ick worde beweecht.) ie suis eschauffe, ie art, ou brusle de chault.) Cicero. 2. Tuscul. Itemq; Lycurgi, laboribus erudiunt iuuentutem, venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando. Idem in Acad. Ille cum æstuaret, vmbram secutus est. Per metaphoram ponitur etiam pro angi, & dubitatione torqueri. Cicero. 4. Verr. Itaque æstuabat dubitatione, versabat se in vtranq; partem. Idem pro Flac. Hunc æstuantem & tergiuersantem iudicio ille prosequitur. Aliquando cum ægritudine animi sollicitum esse: à personatis forte, quorum cum facies præ incommodo & inhabili persona æstu laborat, exui persona ista cupit. Aliquando æstuare est fluctuare, agitari, (χειμάζεσθαι, ἰλιγγιᾶν.) Verg. 6. Aen. Turbidus hic cœno, vastaq; voragine gurges Aestuat: atque omnem Cocyto eructat arenam. Vnde æstuatio verbale. Plin. lib. 18. cap. 1. Quorum æstimatione & gaudio, nos quoq; relictis æstuationi suæ istis hominum turbis, pergamus excolere vitam: id est vehementibus desideriis & gaudiis. Huius compositū est exæstuo, (ὑπερζέω) ich lauffuber) ick loop ouer) ie escouffe de chault,) qđ est extra æstuo, exundo incremeto. Verg. Fundoq; exæstuat imo. Iustin. lib. 1. Quæ materia in his locis passim ē terra exæstuat. Suetonius, Fossas omnes, in quas Nilus exæstuat, oblimatas longa vetustate, militari opere detersit.

Aestuosus, a, um, quod est calore plenū. πνιγώδης. hitzig) hittich) qui est plain de chaleur.) Col. libro 4. Cœlum neq; nuale vinea, nec rursus æstuosum desiderat.

Aestus, us, calor nimius & feruor, flagrantia solis. καῦμα, πνῖγος, εἵλησις. hitte, wermte) chault, ou chaleur de soleil.) Verg. Georg. 3. Aestibus in mediis vmbrosam exquirere vallem. Aliquando pro motu & agitatione fluctuum. Cicero de Orat. 3. Vndiq; omnes venti erumpunt, sæui existunt turbines, feruet æstu pelagus. Græcè κλύδων, dicitur. Plaut. in Asin. Quò magis te in altum capessas, tam æstus te in portum referet. Ab vtroq; significato per metaphoram ponitur pro variis animi ægritudinum generibus: cupiditate, amore, libidine, &c. begirde) begeerte) desir.) Cic. de Orat. 3. Repente te quasi quidam æstus ingenii tui procul à terra abripuit. Idem in Bruto, Hunc quoq; absorbuit æstus quidam gloriæ. Sic apud Plinium Iun. pro scrupulo ponitur, & dubitatione non mediocri: Explica, inquit, æstum meum. audio me male legere, duntaxat versus, orationes enim commodius.

Aeta, (οἴτη) nomen est montis in Thessalia.

Aetalia, (αἰθαλία) insula in Lygustico mari. vide infrà in dictione Ethalia.

Aetas, ab αἰών Græco verbo deductū. ab hoc enim æuum, æuitas, & per syncopen ætas, (ἡλικία) eyn ietlichs alter) all'en ouderdom) aage, ou espace de temps) generaleq; nomen est ad infantiam, pueritiam, adolescentiam, iuuentutē & senectutem pertinens. Varro quinq; gradus facit. In primo vsq; ad annum 15, pueros dictos, quòd sint puri: id est impuberes: in secundo ad annum 30 adolescentes, ab adolescendo nominatos: in tertio vsq; ad annos 40 iuuenes appellatos, eo q Rempublicam in re militari iuuare possent: in quarto aūt gradu vsq; ad 60 annū seniores nuncupatos, q tūc corpus senescere incipiat: inde vsq; in finē vitę vniuscuiusq; quintū gradum factū, in quo qui essent, senes appellatos, q ætate corpus iam senio laboraret. Horū tamē singuli trifariā diuidūtur: vt prima pars viridis sit, deinde adulta, posteà præceps. vnde Verg. Viridisq; iuuēta. Alii aliter diuidūt ætates. Aetas pręterea mundi prima ab Adā vsq; ad Noē numerabatur: secunda à Noē vsque ad Abraham: tertia ab Abraham vsque ad Dauid: quarta à Dauid vsq; ad transmigrationem Iudææ in Babyloniam: quinta deinde vsq; ad aduentum saluatoris in carne: sexta quæ nunc agitur vsq; quo mundus iste finiatur. Interdum ætas accipitur pro anno. Vergil. Vbi quarta accesserit ætas. Varro,

ro, Aetatem vix decimam egressus. Interdum pro triginta annorum spatio, (γενεά) Cicero, Tertiam iam ætatem hominum viuebat. Sic Plutarchus ætatem ostendit esse spatium triginta annorum secundum Heracleum. Interdum pro centū annis. Ouid. Annos bis centum vixi, nunc tertia viuitur ætas. Ponitur & pro quouis tempore humanę vitę longissimo. Gręci ætates αἰῶνας dicunt. Aetas mala dicta est senectus. Plau. Confitus sum, senectute onustum gero corpus, vires reliquerūt: vt ætas mala est, mors mala est. Ergo ècontrariò bona ætas iuuentus appellatur (ἀγαθὴ ἡλικία.) Cic. Quòd si ipsis voluptatibus bona ætas fruitur libètius, primum paruulis fruitur rebus. Aetas media, vocatur illa quæ est inter iuuentam & senectam, quam Auicenna vocat ætatem pulchritudinis, (ἀκμὴ τῆς ἡλικίας) quæ ferè est à trigesimò vsq; ad quadragesimum annum. Eadem dicitur ætas consistendi. Hippocrates in Aphoris. Secundo consistentes facilè inediam ferre dicit.

Aetatem aduerbium, significat diu. Plautus, Vt tibi superstes vxor ætatem fit. Terentius, Iamdudum ætatem lites sunt inter eos. Idem, Iamdudum ætatem abijt. Idem in Hecy. Nam neque ille hoc animo erit ætatem. Plaut. Aetatem velim seruire, Litanum modò vt conueniam.

Aetatula, diminutiuum, ætas modica, & tenerior puerorum ætas. νηπίων ἡλικία. kleyne zeyt, oder die kindsheyt) eenen cleynen tijt, ofr die kindsheyt) vng petit de temps, petit ou bas aage.) Cic. de Finibus, Facile est hoc cernere in primis puerorum ætatulis.

Aeterno, as, perpetuum facio, ἀπαθανατίζω. Varro, Rerum humanarum lib. 2. Literisq; ac laudibus æterna. Verbum est antiquum. Sunt tamen qui æternus & æterno aspirent, quando ab æthere deducant.

Aeternus, (ἀθάνατος, αἰώνιος) eeuwich) eternel.) quasi æuiternus, perpetuus: à quo sempiternus, quasi semper æternus. Sall. in Car. Virtus clara, æternaq; habetur. Aeternitas, (αἰώνιον) ewigkeyt) eeuwicheyt) temps qui dure tousiours.) perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate mensurari, nullo tēporis spatio designari potest: cum omne contineat æuum, & contineatur à nullo. Plin. lib. 13. cap. 5. Materiæ verò ipsi æternitas. Idem lib. 2. cap. 7. Nec mortales æternitate donare. Differunt tamen æternum & sempiternum: quòd sempiternum dicunt Deum esse, qui semper fuit, eritq;: æternos homines qui principium quidem habuerunt, & tamen animo sunt immortales atque perpetui. Aeternum frequenter pro aduerbio tēporis. Verg. 6. Aen Sedet, æternumq; sedebit Infelix Theseus. loquitur de pœnis inferorum. Verg. Manet, æternumq; manebit. Sic æternò, idem. Plin. lib. 2. cap. 107. Viret æternò hunc fontem igneum contexens fraxinus.

Aether, (αἰθήρ) der hymel, oder das oberstē elemēt, das fuir) den hemel oft dat ouerste element, dat vier) le ciel, ou supremite des quatre elementz) ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Aristoteles verò de Mundo hoc nomine significari ait cœli siderumq; substantiam: hoc est totam syderean & cœli, & stellarum compaginem, non quod ignita flagret, (ἀπὸ τοῦ αἴθω) sed quòd semper motu suo circūductus currat, & cursibus rapidissimis rotetur, (ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν) cum sit, inquit, illud elementum à quatuor illis diuersum, tum diuinum, tum interitus expers. Alij accipiunt pro aëre. Apuleius: Aqua, tellus, æther, ignis. Vergil. Resonatq; fragoribus æther. Luc. lib. 1. æther posuit pro Ioue, Postremo pereunt imbres: vbi eos pater æther In gremium matris terræ præcipitauit. Ab Aether fit æthereus, a, um, (αἰθέριος) himelisch) hemelsch) celeste.) quod est ætheris. Vergilius, Aetherea quos lapsa plaga Iouis ales aperto Turbabat cœlo.

Aethera, ræ, generis fœminini, nominatiuus est Latinis deductus à Græco accusatiuo αἰθέρα, etsi in eodem fœminino genere apud Homerum & Pindarum etiam legatur. Significat autem idem quod æther.

Aethiopia, (αἰθιοπία) mooren landt) ethiope.) ab Aethiope Vulcani filio, cui præfuit, dicta, vt ait Plin. vel à Græco αἴθω cremo, & ὤψ, aspectus, facies, nam solis vicinitate torret. Est enim ibi iugis æstus. Quicquid eius est, sub meridiano cardine est. Circa verò Occiduum, montuosa est, arenosa in medio. Ad Orientalem plagam, deserta. Cuius situs ab Occiduo, Atlantes montes: ad Orientem, vsque in Aegypti fines porrigitur: à Meridie, Oceano: à Septentrione, Nilo flumine clauditur: plurimas habens genteis, diuerso vultu & monstruosa specie horribileis. Ferarum quoque & serpentium referta est multitudine. In ea enim rhinoceros, camæleon, pardus, basiliscus, dracones ingentes. Quidam bifariam diuidunt Aethiopiam. & vnam quidem Asiæ, alteram Aphricæ assignant. Altera ad Orientem vergit, altera est sub ipso Meridie. Ambrosius de Parad. tanquam vilem & abiectam interpretatur.

Aethiops, (αἰθίοψ) eyn moor) vng more.) Vulcani filius, qui à se Aethiopiam denominauit. Et Aethiops dicitur qui ex Aethiopia est: qui & Aethiopicus & Aethiopus dicitur, secundum Seruium. necnon & Aethiopissa (αἰθιοπίς) Sunt qui Aethiopes dictos putent à Cus, filio Cham. Cus enim Hebraica lingua Aethiops interpretatur. Hi quondam ab Indo flumene consurgentes, iuxta Aegyptum inter Nilum & Oceanū in meridie sub ipsa solis ciuitate insederunt: quarum tres sunt populi, Hesperi, Garamantes, & Indi. Hesperi sunt Occidentes, Garamantes Tripoli, Indi Orientes.

Aethon, (αἴθων) equus Phœbi dictus est, siue Hectoris. Fuere autem (vt in fabulis fertur) quatuor equi solis: Phlegon scilicet, Pyrois, Heous, & Aethon, quibus significantur quatuor diei horæ. Nam φλέγω inflammo significat, πυρὸς ardēs,

ἴξου splendens, & ἀίθων ardens, & splendidus.

Aethra, træ, (αἴθρα) splendor ætheris, & pro aëre ponitur. der schein des himels) de schijn des hemels) la splendeur du ciel.) Verg. lib. 3. Nam neq; erant astrorũ ignes, neq; lucidus æthra Syderea polus. Vbi Seruius, Aethra syderea per æthram sydereã: hoc est, per splendorem ætheris. Sane æther est ipsum elementum, æthra verò splendor ætheris. Potest & æther, & æthra vnũ esse. Hoc etiã nomine dicta est Thesei mater. Alia fuit mater Pithei, de qua Ouidius in epistola Ariad.

Aethrusci, (ἰτρῦσκοι) dicti sunt (vt quidam putant) ab Aethria ciuitate, quam Diomedes condidit, postea Atria dicta: siue ἀπὸ τῆς αἴθρας καὶ ἀσκεῖν, ppter augurionum peritiam, quasi de cœlo seruantes & exercentes æthera. Alij ἀπὸ τῆς αἴθρας, quæ serenitatem significat: maximè quod Aethruria ab omni aëris caligine nebulisq; remota videatur. Seruius verò Hetruriam dixit esse Italiæ prouinciã, quòd eius fines protensi sunt vsq; ad primã ripam Tyberis. ἕτερον enim alterum, ὅρος finis dicitur. Roma enim antea vnam tantum Tyberis ripam tenebat. vnde Iuuen. Imperij fines Tyberinũ virgo natauit. Liu. lib. 1. Pax inter Hetruscos & Latinos ita conuenerat, vt Hetruscis Latinisq; Albula, quẽ nunc Tyberim vocant, finis esset. Sunt tamen qui sine diphthongo & sine aspiratione scribant, quoniam prima eius dictionis corripitur. Martial. Quantum sollicito fortuna parentis Hetrusco. Hos autem qui corripiunt sequemur, & per h in principio scribemus.

Aetiologia, (αἰτιολογία) causæ redditio, composita dictio ἀπὸ τῆς αἰτίας καὶ λόγου. Quintil. libr. 1. cap. 15. Sententiæ quoq; & chriæ, & ætiologiæ, subiectis dictorum rationibus, apud Grammaticos scribantur, quia initium ex lectione ducunt. Quorum omnium similis est ratio, forma diuersa: quia sententia vniuersalis est vox, ætiologia personis continetur.

Aetion, (αἴτιον) caussa. vnde Aetia Callimachi, quæ penè eodem argumento quo nostri Fasti constabant.

Aetites, (ἀετίτης) gemma est quæ aquilæ colorem habet caudæ candicantis. Sunt qui Gagitem vocent; estq; ad multa vtilis. vnde eam Zoroastres magus omnibus prætulit.

Aëtius, (ἀέτιος) nomen authoris in medicina, cuius 16. libri extant, & quædam æpistolæ. Dictus Aëtius, id est aquilinus. nam ἀετὸς, aquila dicitur, ab ἀΐσσω, id est cum impetu irruo. fuit ex Antiochia Syriæ, discipulus Eunomij, tempore Constantini Imperatoris, Atheos cognominatus, quoniã diceret nullum esse Deum, vt alij quidam antiqui philosophi.

Aetna, (αἴτνη) mons Siciliæ perpetuo clarus incendio, à poëtis decantatus. In cuius ascensu est oppidum eiusdem nominis, quod montem ascensuros excipit atque transmittit. Multum distat ab Enna ciuitate, cum mõs littori adiaceat Catanẽsi: Enna verò in medio insulæ sit constituta. Pompon. Famam habet ob Cereris templũm Enna præcipuus montium. Hæc alio nomine Adramum dicitur, quam fluuius eiusdẽ nominis alluit, vt ait Stepha. Quare autem Aetna flammas euomat, Trogus libr. 4. explicat: Sicilia terra est cauernosa & fistulosa, quo fit vt ventorũ flatibus pateat, vnde ignis concipitur. intrinsecus sulphur habet & bitumen, vbi ventus per spiramenta cauernarum incubuit, diu luctatus concipit ignem. sic Aetnæ durat incendium. Motus ergo ventorũ causa incendij est. Ab Aetna fit Aetneus, a, um.

Aetolia, Græciæ regio in tertio sinu Europę, Epiro Acarnanię & Locris finitima. Græci αἰτωλίαν dicũt, vnde debet scribi sine h: dicta ab Aetolo Martis filio. Hinc Aetolus, a, um, pen. prod. Verg. lib. 2. Non erit auxilio nobis Aetolus & Arpi. Similiter Aetolicus, vt ager Aetolicus.

Aetus, ti. (ἀετός) aquilæ genus est.

Aeuitas, antiqui pro ætas, vel annositas dixerunt. Varro Tithono: Quam voluntatẽ æuitatis extrema attigit metam æuitas. Gell. libr. 20. cap. 11. Si in ius vocat, si morbus æuitasq; vitium esset, qui in ius vocabit, iumentũ dato. Hic pro annositate. Sunt autem verba ex lege XII. TAB.

Aeuum, (αἰών) eyn langt zeit) eenen langhen tijt) vng long temps.) propriè tempus & ætas longa siue perpetua, u interiecta, vt inquit Apul. Vergil. Tantum æui longinqua valet mutare vetustas. Pro ætate. Idẽ, Vos ô quibus integer æui Sanguis, ait. Inde æuitas & æuiternus secundum Priscianum, quod per syncopam ętas & ęternus dicitur, pro senectute, longæuitatéq;. Hinc deducunt coæuus, æquæuus, grandæuus, longæuus & primæuus.

A ANTE F.

Afer, aut potius Apher, (λίβυς) vide in Africa, quòd scribendum putem Aphrica per ph.

Affabilis penultima correpta, ex ab & fabilis, in sermone iucundus, & gratus: vel comis, leuis, facilis εὐπροσήγορος. gũtig, der sich gern ansprechẽ laszt) goederhande, die gesprᴂcsam is) affable, gratieux courtois.) Terent. in Adelph. Meditor esse affabilis. Hinc affabilitas, (εὐπροσηγορία.) gũtigkeyt, fruntlickeyt) vrindelickheyt) gratieusete, courtoisie.) Cicer. 2. Off. Quantopere conciliet animos comitas affabilitasq; sermonis. Dicimus & affabiliter, affabilius, affabilissime. Gellius lib. 16. cap. 3. Hæc tum Phauorinus, multaq; eiusmodi alia affabilissime dicebat.

Affabrè, (ἀδαιδάλως) penultima corr. aduerbium, significat artificiose, scite: sicut infabrè sine artificio. costlich, constlich) costelijck constelijck) artificialement.) Cic. 2. Verr. Deum deniq; nullum Siculis, qui ei paulò magis affabre, atq; antiquo artificio factus videretur, reliquit. Pacuuius, Barbariam pestem nostris nauibus obtulit noua figura factam, commissam infabrè. Gell. lib. 7. cap. 7.

Affabrĩ, πεποικιλμένον) pro fabrè factum dixère veteres. Sunt qui vtunt nomine affaber, pro artificioso.

Affaniæ, niarum, sunt nugæ, verba futilia, ac mera mendacia, ὑθλήματα: à fando inclinatum nomen. Apul. libro.4. Hæc & alias similes affanias frustra oblatrantes, eos retrorsum adducunt pagani. Nos nas quoque vsurpant Sidon. & Hier. non longè ab hac significatione affaniarum.

Affatim, aduerbium, prima non media acuta, vt Quintil. libro.4. docet, significat abundè, largè. ἅδην. reichlich, vberflüssig) rijckelijck, ouervloedich) largement, a foison.) Liuius, Affatim edi, bibi, lusi. Hieronym. Affatim diues est, qui in Christo pauper est. Et hæc ab affaris deducuntur: de quo in dictione Faris. Gel. lib.7. capit.7. & Valla libro.6. cap.30.

Affectata fœmina, (ἀξιωτὴ) vel in bonã partem dicitur, velut honorata: vel in malam, ad extremum periculum adducta.

Affecto, as, significat cũ affectu & anxiè quæro, pronum animum ad aliquid faciendum habeo, appeto, quasi arcesso, nimis exquiro, ἐπιβάλλομαι, μνάομαι, μνηστεύομαι, ἐπιβάλλω. ich begere ein fligklich, oder mit grosser anmütung stelle ich nach eym ding) ick begeere seer sorchuuldelijck, oft stae na eenich dinck) auoir grand desir.) Vergil. Viamq; affectat Olympo. Cicero ad Heren. Non tam affectanda quàm superiores, sed tamen adhibenda nonnunquam. Aliquando affectare est afficere. Plautus in Bacch. Tua flagitia aut damna quibus patrẽ, & me, teq;, amicosq; omnes affectas tuos. Est etiam (sed obsoletum. affector, ἐπιτίθεμαι) deponens. Varro, Affectatus est regnum. Ab affecto, affectatus nomen & participium, vt affectata castitas. Plinius, Et affectata oratio (φροντισματώδης λόγος) quæ nimis anxie & curiose quæsita est. Et affectate, id est curiose, vt affectate scribere. curioselijck.)

Affectatio, verbale, curiositas. curioesheyt) affection, ou vng desir sans mensure.) Plin. libro.11. cap.37. Tanta est decoris affectatio, vt tinguantur oculi quoq;.

Affectus, cta, ctum, participium, cum absolute ponitur, sumitur pro languente, τρυχόμενος, κακοπαθῶν. Propert. Iuppiter affectæ tandem miserere puellæ. Liuius libro.5. Vires corporis affectæ. Affecta ædificia, (κατειργασμένα) & cætera huiusmodi dicuntur, quę non ad finem sunt deducta. Cicero, Bellum affectum videmus, (ἐνεστηκότα) & vt vere dicam, penè confectum. Idem significat profligatum.

Affectus, us, siue affectio, est vt lætitia, cupiditas. πάθος. Affectiones à Cicerone affectus ab alijs appellantur. Et affectiones si rectæ sunt, virtutes vocantur: si à recta ratione auersæ sunt, vitia sunt & perturbationes. Cicero in Rhet. definit. Affectio est quædam ex tempore aut ex negotiorum euentu, aut administratione, aut hominum studio commutatio rerum. Augustinus libro.2. de Ciuit. Quæ sunt sententiæ philosophorum de his animi motibus, quos Græci πάθη, nostri autem quidam, sicut Cicero, affectiones vel affectus: quidam verò de Græco expressius passiones vocant. Poëtæ pro desiderio accipiunt. Propert. Et tibi ad affectum vires det Cæsar. & est honesta locutio. Res tibi dantur ad affectum: id est quemadmodũ cupis. Iuuenalis, Si res ampla domi similis affectibus esset.

Affero, compositũ ex ad & fero, significat apporto. ἐπιφέρω, εἰμι, προσφέρω. ich bringe herzu) ick brenghe, oft hale toe oft by.) ie apporte.) Terentius, Hic quoque bonam magnamq; partem ad te attulit. Idem, Et puerum vt afferret simul. Atque huius significationis infinitus ferè est vsus, exempla diligens lectio abunde suppeditabit. Inde cætera significat quoq; quod vulgò dici solet, allegare & adducere. Cicero, An ætatem adferet? id est in causam vel excusationem adducet. Item addere, augere. Cicero. Att. libro.16. Magnam attulit accessionem tua voluntas erga me. Aliquando nunciare. Cicero Att. libro.3. Caius Missius familiaris tuus, alijq; complures attulerunt, Cæsarem iter habere Capuam.

Afficio, is, penultima correpta ex ad & facio, significat affectionem quandam siue dispositionem induco. διατίθημι. Et ad animum, & ad corpus, siue in bonum, siue in malum pertinet. construiturq; cum accusatiuo & ablatiuo: vt, Hæc res afficit me gaudio: id est affert vel inducit in me gaudium. Hæc res afficit me dolore. Affeci te letali vulnere: id est intuli tibi, vel induxi in te letale vulnus. Inuenitur quandoq; absolutè positum: vt, Multa sunt que afficiunt hominem: id est, affectiones siue affectus inducunt. Celsus, Pulmo totus afficitur: id est maceratur, læditur, corrumpitur. Quandoq; cum præpositione ad. Cicero de Orat. Ducuntur etiam argumenta ex ijs rebus, quæ quodammodo affectæ sunt ad id, de quo quæritur, id est adiunctæ aut affines. Et afficior (διάκειμαι, διατίθεμαι, πάσχω) quasi animor: id est, ita sum animi sum. Cicero in Lælio, Vt eodem modo erga amicum affecti simus, quo erga nosipsos. Postea sequitur: Vt quemadmodum in se quisque, sic in amicum sit animatus.

Affigo, gis, ad aliquid figo. προσπήγνυμι, προσηλόω. ich hefften an) ick hechte oft make vevers vast aen) ie attache.) Liuius, Cruci affigi iussit. Per translationem, Plinius libr.30. cap.1. Hunc enim maxime affixisse animis eam dulcedinem constat. id est, tenaciter impressisse.

Affines, in agris vicini sunt, πρόσχωροι: nachbauren) na bueren) voysins.) in hominibus consanguinitate coniuncti, προσήκοντες κατ' ἐπιγαμίαν. eyn geslibter, eyn schwager) een maech, een swagher) affinis, & alliez par mariage.) Dicuntur autem ab eo quòd duæ cognationes quæ diuersæ inter se sunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit: ex ad & finis. Terent. in Adelph. Hegio his est cognatus proximus, Affinis nobis. Idem in Heaut. Imò gener, & affi

affines placent. vbi Donatus ait, Vxoris cognati sunt, affines mariti. vnde multi gradus sunt, & veluti rami propinquitatis in affinitate, & cognatione dispositi. Nomina eorum hæc sunt, socer, socrus, gener, nurus, vitricus, nouerca, priuignus, priuigna. Gradus affinitatis, & quidem viri pater vxorisq;, socer: mater eorum socrus appellatur. Filij vxor, nurus: filiæ vir, gener. Vxor, liberis ex alia vxore natis, nouerca dicitur. Matris vir, ex alio viro natis, vitricus appellatur. Eorum vterq; natos aliunde priuignos, priuignasq; vocăt. Viri frater, est leuir: viri soror, dicitur glos. Duorum fratrum vxores ianitrices dicuntur. Sed de singulis horum copiosius suis locis.

Affinis adiectiuum, quasi alicuius rei particeps esse, & coniunctus: & tum genitiuo, tum datiuo iungitur. Cic. pro Sylla, Vbi neq; homines fuisse putantur huius suspitionis affines. Idem, Circunspicite paulisper mentibus vestris homines qui huic affines sceleri fuerunt, id est proximi fuerunt, & in quos sceleris huius suspicio cadere potuit.

Affinitas, denominatiuum ab affinis, est hominum affinium inter ipsos coniunctio.

Affirmo, as, propriè iuxta firmo. διϊσχυρίζομαι, ἀπφαίνω. ich beuestige, oder bezeuge, red bestendiglich) ick buestige, betuyge, segghe vastelijck) ie afferme, acertene, asseure quelque chose.) Quanuis plerunq; pro affeuero, persisto ponatur. κατάφημι, διορίζομαι. Cice. 4. Acad. Quid dubitamus igitur affirmare, nihil inter hæc interesse? Hinc affirmatio, (κατάφασις) quæ est enuntiatio alicuius de aliquo. Cice. 3. Offic. Est enim iusiurandum affirmatio religiosa.

Affleo, es, eui, etum, fletum simulo. Plaut. in Persa, Sed longe ab Athenis esse se gnatam autumet: Et vt affleat causa ea, memoret.

Affligo, gis, pen. prod. ad terrã tota vi prosterno: κακόω, ταλαιπωρέω, de hoc in Fligo. Huius frequentatiuum est afflicto, quod est sæpe affligo, vnde & illud Architæ, O te infelicem quàm te afflictarem nisi iratus essem. Cic. lib. 4. Tusc. Afflictatio, (κάκωσις) ægritudo cum vexatione corporis. Afflictus, us, idem. Ci. Tusc. Effœminata virtus afflictu occidit. Afflictor, aliud verbale, qui affligit vel afflixit. Cic. in Piso. Agẽ senatus agit te, quod eum tu facere iure concedis afflictorẽ & proditorem non modò dignitas, &c.

Afflo, as, ad aliquid spiro. ἐπιπνέω. ich kauch an, hauch an, wehe an, blasze an) ic asemе aen, huyche waeye aen, blase aen) ie souffle contre quelque chose.) Liu. Afflabat vis frigoris acrior. vide latius in dictione Flo. Afflatus, us, verbale, actus afflandi. Plin. lib. 10. cap. 33. Perdices concipiunt super volantium afflatu.

Affluo, abũdo, βρύω, ἐπιπολάζω, πλεονάζω: ich fliesz her zů, ich bin überflüssig) ick vloeye ouer, ick ben ouerulоedich) ie coule vers quelque lieu, ie ha abundance de quelque chose.) vt, Affluo diuitijs. Dicimus etiam, diuitiæ affluunt mihi. Aliquando est vehementer decurrere, ἐπιῤῥέω. Col. lib. 1. Ne cum à vertice torrens imbribus conceptus affluxerit, fundamenta cõuellat. Verbale est affluentia. Dicimus & affluenter aduerbialiter. Ci. 5. Tusc. Quoq; affluẽtius voluptates hauriat.

Affor, aris, atus sum, ari, ex ad & fari cõpositũ, significat alloqui. ich spreche an) ic spreke aen) ie parle a quelqu'un.) Verg. Aen. 2. Tunc sic affari, & curas his demere dictis.

Aforis, aduerb. pen. cor. Plin. lib. 17. cap. 24. In vlcus penetrat omnis aforis iniuria. Sunt qui diuisim scribãt, à foris. Alij negant esse Latinã vocem.

Affornido, as, are, idem quod suum simplex. Plaut. Bacch. Magisq; affornido, ne is pereat.

Affore, (παρέσεσθαι) vide Fore.

Africa, (Λιβύη) pen. cor. regio sic dicta (vt Ioseph. lib. Antiquit. inquit) ab Afro vno ex posteris Abrahæ de Cetura, qui dicitur duxisse aduersus Libyam exercitum, & ibi deuictis hostibus consedisse. Incipit à finibus Aegypti, pergens iuxta Meridiem per Aethiopiam vsque ad Atlantem montem: à Septentrionali parte mediterraneo mari coniũcta clauditur, & in Gaditano freto finitur. Habet prouincias Libyam Cyrenensem, Pentapolim, Byzãtium, Carthaginem, Numidiam. Sunt qui Africam diuidunt in maiorem & minorem. Et minorem ab Occasu Numidiã habere, ab ortu Cyrenaicam, à Septentrione mediterraneo mari terminari. In ea olim fuisse Carthaginẽ, Vticam, Hipponem, Rhegium, & fluuium Bargadam. Maiorem verò esse quæ à Meridie incipit, & vsq; ad Occasum protenditur. Hinc Africus, a, um, (λιβυκὸς) vt Africus ventus, λὶψ, qui ab Occidente flat cõtra Vulturnum, dictus ab Africa, vbi primum incipit. Africanus, na, num, vt gens Africana, & Scipio Africanus. Videtur autem differre Afer ab Afaricano, quòd Afer gentile nomen propriè est, quanquam Maro dicit, Armentarius Afer: Africanus, denominatiuum, vt Scipionum à deuicta Africa. Beda. Afer, dicitur qui ex Africa ortus.

Africanæ, absolutè dicuntur pantheræ quæ & variæ, quoniam id genus in ea regione creberrimũ fuit. Plin. Senatusconsultum fuit, ne liceret Africanas in Italiam aduehere. Deducitur aũt hoc nomẽ ab α priuatiua, & φρίκη horror, vel φρίκη horrore concutior: quia maximus ibi solis calor est. Vnde rectius Aphrica per ph scribi debere videri posset.

Affrico, as, (προσρίβω) penult. corr. vide in dictione Frico, as.

Affundere, aspergere. Plin. lib. 16. cap. 44. Vinumq; illi affundere. Affundere fluuij aut maria dicũtur, quæ vrbem, aut quiduis aliud alluunt, aut prælabuntur. Plin. lib. 5. cap. 1. Affunditur huic autem æstuarium è mari flexuoso meatu.

A ANTE G.

Agalma, atis, (ἄγαλμα) eyn bilt) een beelt) vne ymage.) apud nos indicat simulachrum, & laruam, & statuam.

Agamemnõ, (ἀγαμέμνων) propriũ nomẽ Argiuorũ regis, quasi valde μένων, hoc est manens. perseueranter enim constanterq; in rebus permansit.

Agam-

Agamnestor,(ἀγαμνήστωρ)nomen est Atheniensium regis.

Agamus, (ἄγαμος) wer nit in den ehlichen stand sich hatt begeben) een die onghehout is) vng qui nest point marie.) pen.cor. Latinè dicitur sine viro, sine vxore. γάμος enim nuptiæ.

Agaue,(ἀγαύη) nomen proprium filiæ Cadmi, & Hermiones, & Echionis vxoris, quæ versa in Furiam Pentheum proprium filium laniauit.

Aganippe, pes,(ἀγανίππη) fons Bœotiæ à Cadmo monstratus, Musis sacer: quasi valde ab equo formatus. ἄγαν valde, ἵππος equus. qui fons potus, dictus est præstare facundiam. Hinc Aganippis, idis, denominatiuum, & Aganippæus, a, um. Ouidius li.6. Fast. Dicite quæ fontes Aganippidas Hippocrenes, Grata Medusæi signa tenetis equi. Propertius, Par Aganippæ ludere docta lyræ.

Agape, (ἀγάπη) habet duo nomina apud Latinos, charitatem scilicet & dilectionem. liebte) liefte) charite.) August. de verbis Domini loquens, de epulone diuite, contra raptores qui amore Dei agena distribuunt, dicit in persona talium: Ego similis illius diuitis, non sicut agapes facio.

Agapetus,(ἀγαπητός) pen.prod. nomen viri, & Latinè dicitur dilectus, ab ἀγαπάω, diligo.

Agar,(ἄγαρ) nomen ancillæ Abrahæ, & interpretatur aduena. à qua Agareni,(ἀγαρηνοί) populi, qui nunc Sarraceni, à Sara vxore Abrahæ.

Agaricon, (ἀγαρικόν) penultima correpta, fungus est in arboribus nascens, colore candido, medicinæ vim habens. Nascitur circa Bosphorum, quamuis & in Gallia etiam Cisalpina inueniatur.

Agarus,(ἄγαρος)vrbs & amnis in Sarmatia, à quo & nomen Agarito radici datum creditur.

Agaso, penultima producta, equorum vel asinorum ductor. ὀνηλάτης. eyn esel treiber, oder pferd treiber) een eseldryuer, oft peertdryuer) vng gardeur de asne ou de chenaulx, ou palefrenier.) Plinius libro. 35. Pinxit & in vna tabula, quaque maxime inclaruit, agasonem cum equo. Liuius, Acceptos ab agasonibus equos, cum rex ascensurus erat, admonebant. Est & Agaso nomen proprium serui. Horat. Si patinam pede lapsus frangat Agaso.

Agatho, nomen filij Priami.

Agathocles,(ἀγαθοκλῆς) Siculus tyrannus fuit, qui ex sordido genere natus, patre scilicet figulo, cum libidini, latrociniocp operam dedisset, gregariam militiam exercuit. In quo quòd manu strenuus esset, & in concionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militum euasit: & primo quidem bello contra hostes pugnans, magna suæ virtutis præbuit experimenta, adeò vt in demortui regis locum fuerit suffectus. Nec multò post interfectis Syracusanis nobilibus, cum Carthaginensibus bellum gessit. deinde spe amplandi regni in Italiam traiecit. vbi cum deceptus fuisset, ex indignatione morbum contraxit. ex quo etiam vita functus est.

Agathos, ἀγαθὸς) pen.corr. bonus Latinè dicitur, inde dicitur Agatha.

Agathusa, insula vnguento nobilis, A telos à Callimacho nuncupata.

Agathyrsi, (ἀγάθυρσοι) populi Scythis vicini, vt inquit Hieron. Qui multum habent auri, sine auaritia, sine inuidia. Hos Plinius scribit habere capillos cæruleos. Vnde & picti dicuntur, quoniam versicoloribus vestibus induuntur. Vergil. libr.4. Cretesque Dryopesque fremunt, pictique Agathyrsi. Dicti Agathyrsi ab Agathyrso Herculis filio.

Agathyrsum, siue Agathyrsa, ciuitas. de qua Silius: Defuerant Agathyrsa manus, geminoque Lacone Tyndaris.

Agè,(ἄγε, φέρε δή) wol an, hůi) wel aen, hui) or sus, ou auant, courage.) aduerbium adhortantis: & singularem numerum desiderat: Agitè pluralem: Agedum vtrunque. Quint. Agedum si videtur, extra portas prospicite. Propertius, Nos agedum. Dicimus & agitedum, sed in plurali semper. Liu. libro. 1. Agitedum ite mecum. Interdum est corripientis. Terent. in Adelph. Agè, scis quid loquar? Pecuniam in loco negligere maximum interdum est lucrum. Interdum pro dic. Terent. in Adelph. Agè noui tuum animum: quasi iam vsquam tibi sint viginti minæ. Vbi Donatus, Agè nunc verbum est, significans dici: quia iam propè est, vt consentiat persuadenti. Interdum consentientis. Terent. Adelph. Age age, traducatur Bacchis. Interdum excitandi: & plerunque post nunc apud poetas ponitur. Vergil. Georg. 4. Nunc age naturas apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediam.

Agea, pen. prod. via in naui, dicta quòd in ea maximæ quæque res agi soleant. Ennius, Multa foro ponens, ageaque longa repletur. Fori fororum idem.

Agelas,(ἀγέλας) pen.cor. nomen statuarij generosi & Polycleti magistri.

Agelastus,(ἀγέλαστος) ab α & γελάω Latinè mœstus, & sine risu. der nit lachet, ernsthafft) die niet en lacht, ernstachtich) qui iamais ne rit.) Quo nomine dictus est Crassus, auus Crassi in Parthis interempti, quem tradunt semel tantum in vita sua risisse, quod factum est, cum vidisset asinum carduos comedentem, dixisseque ob id, Similem habent labra lactucam. Factum hoc dictumque sesuuissimum risus subsecutus est.

Agellus, diminutiuum, significat paruum agrum. γήδιον. eyn äckerlin) een ackerken) petite terre, ou possession.) Terentius in Adelph. Agelli est hic sub vrbe paulum quod locitas foris, Huc demus, qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuum agellulus. Ambrosius, Qui fidei exercet militiam, ab omni vsu negotiationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus.

Agêma, atos, agmen. Arrianus scribit alam equitum fuisse, quæ dicebatur ἄγημα. eyn geordnet kriegsz hauff) een gheordineert crijghsoop) vne compaignie & bende de gensdarmes.) quanquam & de peditibus dici agêma idem testatur Arrianus. Liuius. 5. Decade, Delecta inde & viribus & robore ætatis ex omni cetratorum numero duo

 D.5. erant

erant agemata: hanc ipsi legionem vocabant.

Agenealogetos, (ἀγενεαλόγητος) Latinè sine nuptijs dicitur, imò vilis genere.

Agenetos, (ἀγένητος) penultima producta, significat increatum, ingenitum.

Agenor, ἀγήνωρ) penultima producta, nomen regis Phœnicum, & Beli filij. Hic genuit Taygetam & Europam filias: filios vero Cilicem, Cadmum & Phœnicem. Agenor etiam dictus fuit Antenoris filius.

Ager, ab ago is. quòd in eo aliquid agatur, vel (vt Donatus inquit) quód in eo multa sunt agenda. eyn esch, oder ban die gantz vmligende, velder, matten, wåld, vmb eyn statt, dorff, oder fleck) een bane, die gheheele om liggende velders, groesen, bosschē om de stat, dorpē, oft vleckē) vng champ ou terroir pour demourer, ou tenir champ, bois pour la ville, villaige, ou champ.) Quintilianus autem lib. 1. scribit Græcum esse. nam ἀγρὸς Latinè rus dici potest. Significatq; ager quandoque circumiectum territorium alicuius vrbis seu prouinciæ, (χώρα.) Sallustius, Reliquos Catilina per montes asperos in agrum Pistoriensem abducit. Vnde dicimus ager Campanus, ager Brixianus. Et includit in se nemora, saltus, pascua, lacus, flumina, & omnia quæ in territorio illo sunt, & singularem tantum numerum habet. Quandoque significat partem quandam ipsius territorij vrbis, eyn gůt ausserhalb der statt gelegen, eyn ackerlin) een goet buyten der stat ghelegen, een acker velt) vne heritaige dehors la ville contenu, vng champ de terre) quę priuatim ab aliquo possidetur (quam etiam possessionem dicere solemus, vt cum dicimus, Hic emit vnam pulchram possessionem) & esse videtur rus, in quo & domus, & omnia quę in agro sunt, generaliter continentur: id est quæ pro captu ipsius partis esse possunt. Vnde Terent. in Eunu. Ex meo ꝓpinquo rure hoc capio commodi. Et sequitur, Neque agri neque vrbis odium me vnquam percipit, Vbi satietas cœpit fieri, commuto locum. Idem in Heaut. Agrum in his regionibus meliorem, neque precij maioris nemo habet. Et pauló pòst, Talenta duodecim coēgi, agrum hunc mercatus sum, hic me exerceo. Ex his innuitur sub agri nomine & domum, & omnia alia quę in agro continentur comprehendi, idemq; esse agrum, rus, & possessionē. Notandum tamen, quòd nec rus, nec ager villa est, sed villa in rure siue agro dicitur esse. Quādoq; ager significat locum in rure quem colimus, siue arando, siue conserendo, & singularem pluralemq; numerum habet. Col. lib. 1 Nam vbi sedulò colitur ager, plerunq; compendium: nunquam, nisi si cœli maior vis aut prædonis incessit, detrimentum affert. Liuius lib. 4. Pestilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum, vt plerunq; fit, excepit. Ager colonus. Cic. Cognoscerent qui ager colonus esset, quò milites veterani deducti essent, qui &c. Videtur eam agri partem significare, quæ propriè ad arandum accommodata est, & alio nomine aruum dicitur.

Agesilaus, (ἀγησίλαος) alio nomine Dis, vel Pluton dictus Lacedæmonius, Archidami filius. hic post mortem Agigis fratris sui rex constitutus, Tissaphernem in Asia, qui principatum tenebat inter Persas vicit & Athenienscis & Bœotios apud Coroneam vrbē Peloponnesi. Breui statura corporis & altero pede claudus fuit, sed virtute præditus.

Agesis, nůn, wolan) welaen) or sus.) aduerb. excitandi: compositum ex particula sis, quę verbis imperatiui modi apud veteres addebatur. Lucretius lib. 1. Nunc agesis, quoniam docui nil posse creari De nihilo.

Agger. ris. (χῶμα) eyn schutte, oder bolwerck) vng amas ou tas.) ꝑ duplex g, masculini generis, significat propriè lapidum aut terræ coaceruationem, quæ facto vallo propius ponitur. Impropriè dicitur cuiuslibet rei coaceruatio, vnde fossæ, aut valles impleri possunt. Quin & muros & munimenta aggerem dici voluit Seruius. Vergilius, Quin intrant portas, atque ipsis prælia miscent Aggeribus. Dicitur etiam agger media viæ eminentia, ex aggeratis lapidibus strata. Idem, Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens.

Aggero, as, (περισωρεύω, χόω, σωρεύω) ich houffe) ick hoope) ie amoncele.) penultima correpta, significat accumulo. Vnde arbores aggerare, vel aggerare circa arbores terram, est cum post hyemem æstate iam instante terram circunfundimus, & veluti circummunimus, ne calore nimio radices exarescant. Dicitur arbores operire vel adobruere pro eodem. Columella, Omnes arbores fructiferæ circunfossæ aggerari debent. Hinc fiunt composita adaggero. ich hauffe her zů) ick hoope toe) ie vny, ie assemble.) Columel. lib. 6. Deinde terram circa arborem adaggerato vsque ad ipsum insitum. Exaggero vehementer aggero, ἀνολογεῖσθαι, ἀνατείνειν. ich erhebe, oder ich mach grosz, vnnd grausam) ick verheffe, oft ick make groot ende grouwelic) ie amoncele, ie assemble.) & per translationem augmento, extollo'ue significat, (αἴρω.) August. libr. 4. de Ciuit. Quid si commemorare voluissem, & exaggerare illa mala, non quæ sibi inuicem homines faciunt, sicut sunt vastationes, euersionesq; bellantium, sed quę ex ipsius mundi elemētis terrenis accidunt rebus?

Aggero, is, penultima correpta, si, stum, iuxtà gero. ἐπιφορέω. Plinius libro. 17. capit. 4. Nec fluminibus aggesta semper laudabilis. Pro gerere. Plaut. in Rud. Siquidem mihi vltro his aggerunda etiā est aqua.

Agglomero, implico, adiungo. (συναγείρω) ich winde zů, ich fůg zů) ick winde by, ick voeghe toe) mettre du fil en ploton, ou entasser.) à glomero quod à glomus seu glomer deducitur. Vergil. 2. Aeneid. Et lateri agglomerant nostro.

Agglutino, penult. corr. ad aliquid glutino, copulo. προσκολλάω. Plaut. in Aulularia, Ita mihi ad malum malæ res planè se agglutinant.

Aggrauo, as, penultima correpta, valde onero, Vel valde grauis sum. ἐπιβαρύνω; ich beschwer

fast, ãberlade) ick besurere oft ouerlade zeer) ie ag graue te.) à quo aggrauesco, quod est valde grauis fio. Liuius bel. Pun. 8. Nihil aliud ab suis, quàm inopia aggrauari socios. Terent. in Hecy. Male metuo ne Philumenę magis morbus aggrauescat.

Aggredior, (ἐπιχειρέω) ich falle an, greiff an, ich vn derstee.) ick valle aen, taste aen, ick onderstae.) ie alle en quelque heu, ou a quelqu'un pour parler a luy.) ad aliquem gradior: & hoc aliquando extra rem bellicam, idq; vel cum accusatiuo solum. Plaut. in Asin. Etiam tu here hunc amoue abs te, atque me aggredere. Cic. pro. Cecin. Quid agat, quomodo aggrediatur iudicem non habet. Verg. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. Vel cum accusatiuo & prępositione ad. Idem ad Qu. Frat. 2. Sed quod scribis, aggrediaris ne ad historiam, me enim authore potes. Vel cum infinitiuo. Offic. 2. De quibus dicere aggrediar. Aliquando ad rem bellicam pertinens, idem est quod adoriri, inuadere. Salust. Ex lateribus cæteros aggreditur. Iustinus: Quos ex improuiso aggressus facilè fudit. Est enim aggredi gradatim ire, & cum insidijs: proprium gladiatorum, qui gradatim eunt ad dimicandum. Sciendum est, quòd hęc verba aggredior, adorior, alloquor, & similia, ad præpositione eis adiuncta, cum accusatiuo solo elegantius ponuntur, quàm si simplicia eorum accusatiuo, ad præposita iungantur: vt, Aggredior hominem, non gradior ad hominem.

Aggrego, as, pen. cor. congregare, & quasi in vnum locum gregem contrahere. συναθροίζω. ich ver samle) ick vergadere) ie assemble.) Cic. in Catil. Quod si eòdem cęteros vndiq; collectos naufragos aggregauerit. Translate pro adiungere, apud Cęs. 6. bel. Gal. Qui se ad eorum amicitiam aggregauerant. Opponitur verbo abgrego.

Aggretus, apud Enn. pro aggressus legitur. Aggretus fari, &c.

Agilis, proprium viri, quem poëtæ cum Tyrinthia pube in bello Thebano fuisse commemorant.

Agilis, (ἐλαφρὸς) pen. cor. leuis, dexter, qui se facilè agit, hoc est, qui leui & expedito est corpore: vel pronus aut voluntarius ad agendum. gering, schnell) rasch vander handt, snel) allegre, habile du corps.) Horat. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi, Sedatum celeres, agilem gnauumq; remissi. Refertur interdum ad res. Colum. Symmachus, Malo (inquit) vnius agilem industriam, quàm decem hominũ negligentem & tardam operam. Hinc agilitas, dexteritas, corporis celeritas ἐλαφρότης, εὐκινησία. behendigkeyt) vluxheit, rascheyt) habilite, allegrette.) Columella libr. 1. Eiusdem agilitatis homo frugi, melius quàm nequam faciet. Agiliter, agilius, agilime, id est cum agilitate. Columella libr. 2. cap. 2. Deīq; requiem in summa, vt spę cessandi, totum spatium bos agilius enitatur.

Agina, pen. prod. est in qua inseritur scapus trutinę: id est, in quo trutina agitur & vertitur, ab agendo dicta. Vnde

Agina-

Aginator, qui paruo lucro mouetur. Festus.

Aginor, pen. prod. vilia negotior.

Agis, (Ἄγις) vel Agides, Lacedæmoniorum rex, qui cum Atheniensibus cruentissima bella gessit.

Agito, tas, penultima correpta, crebrò facio, factito, πράττω. ich thũ embsig, übe, ich stupffe, hetze, treibe) ick doe neerstelick, oeffene, ick steke met sporen, hitze, driue.) Sallust. Ita varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus atque gaudia agitabantur. Item ἐλαύνειν. stimulare, compellere: quo pacto agi solent equi, cum eos calcaribus vrgemus. Plautus. Nam iam agitabo quadrupedem calcari. Item obseruare. Vergil. libro. 2. Georg. Ipse dies agitat festos. Item perturbare, molestare. Sallust. Rempub. agitauere honestus cum nominibus alij, sic vti populi iura defenderent. Plautus in Cur. Tum te igitur morbus agitat hepatarius. Item sectari, seu sectando interdum pulsare. Verg. lib. 1. Georg. Sæpe oleo tardi costas agitator aselli Vilibus aut onerat pomis. Item insectari. Cic. lib. 3. Offi. Sunt'ne igitur insidiæ, tendere plagas etiam si exercitaturus non sis, nec agitaturus, ipsę enim feræ nullo insequente sæpe incidunt. Item exercitare. Lact. Nisi virtus agitetur, proficimus parum. Item continuò ducere seu facere. Sall. Iam tum vita hominum agitabatur sine cupiditate. Item cruciare, vt apud eundem, Agitabatur magis magisq; indies ferox animus inopia rei familiaris & conscientia scelerum. Item sæpe administrare. Idem, In pace verò beneficijs magis q̃ metu imperium agitabãt. Item sæpe considerare, cogitare, recogitare. Idem: Sed ea quæ mente agitari, oẽs iam antea audistis. Terent. in Phor. Ego quoq; id quidẽ agitans mecum, sedulò, inueni (vt opinor) remedium huic rei. Item sollicitare. Sall. Minari interdũ ferro, nisi obnoxia foret, postremò ferocius agitare q̃ solebat. Idem, Ciceronẽ ad cœlũ tollere veluti seruitute erepta, gaudiũ & lætitiam agitabat. huius compositũ est exagito. Agitatio, verbale: & agitator, qui est equorũ curruũ'ue rector. eyn voerman) Cic. Att. lib. 13. Nec est melius quicquã, quàm vt Lucullus sustineat currum, equosq;, vt bonus sæpe agitator.

Aglaia, (Ἀγλαΐα) vna est ex Gratijs seu Charitibus: quod nomen interpretatur lætitia.

Aglaphoris, admiratio hominum Latinè dicitur. φῶτας enim homines vocant poëtæ Græci.

Aglaspis, nomen legionis. Liu. 5. Decade, lib. 4 Interuallum, quod inter cetratos & phalanges erat, impleuit legio, atq; aciem hostium interrupit. A tergo cetratis erat, frontem aduersus clypeatos habebat: aglaspides appellabantur.

Aglauros, filia Erithrei regis Athenarum.

Aglyphos, (ἄγλυφος) pen. cor. Latinè non sculptus: nam α fine, γλύφω sculpo.

Agmẽ, significat multitudinẽ. πλῆθος. eyn schare die sich bewegt, eyn hauffe volcks das gath) eẽ schare die haer beweecht, een hoop volcks dat gaet) vne armee quãt elle marche) Verg. Vocat agmina sua sororũ. Interdũ ordinatã multitudinẽ, vt est exercitus in

incedentis: vt, Longū per valleis pascitur agmen. Interdum impetum, bewegung) een beweginge) vng assault, impetueusite ou turbation) vt apud eundem, Et leni fluit agmine Tybris.

Agna, gnæ, mensuræ genus in agrorum dimensione. Col. lib. 5. cap. 16. Actus quadratus vndiq; finitur pedibus 120 . hoc duplicatum facit iugerum, & ab eo quod erat iunctum nomen iugeri vsurpauit: sed hunc actum Prouinciæ Bœticæ rustici agnam vocant.

Agnascor, eris, sci, compositum ex ad & nascor. Cic. 1. de Orat. Nunquis eo testamento, quod paterfamiliâs antè fecit, q̃ ei filius natus est, hæreditatem petit? nemo, quia constat agnascēdo rumpi testamentum. Verbale est agnatio, id est, agnatorum consanguinitas. Cicero. 1. de Leg.

Agnati, (ἀγχιστεῖς, οἱ πρὸς ἀνδρῶν οἰκεῖοι) verwanter) vriende) parens du coste du pere.) pen. prod. dicuntur qui per virilis sexus personas cognatione coniuncti sunt, quasi à patre congeniti, inquit Caius Iureconsul. veluti frater eodem patre natus, filius fratris nepós ue ex eo. Inter agnatos & cognatos (συγγενεῖς) hoc interest, q; in agnatis continentur cognati: in cognatis non vtiq; agnati, vt puta frater patris, id est patruus, est agnatus & cognatus: matris verò frater, id est auunculus, cognatus est, sed non agnatus. Gentilitas verò & agnationem, & cognationem complectitur. Agnatum etiam dicimus quicquid vltra debitum natum est. Vnde agnascentia, agnata membra appellantur. (παραφυάδες.) Plin. Membra animalibus agnata inutilia sunt, sicut sextus homini semper digitus.

Agninus, quod ex agno est, aut ad agnum pertinet. lämmere) lammeren) dung aigneau.) Plin. lib. 29 capit. 4. Muris aranei morsus sanatur coagulo agnino in vino poto.

Agnomē, (ἐπωνυμία) eyn zůnam) eenen toe oft bynaem) surnom.) pen. prod. dicitur quod est extrinsecus aliqua ratione vel caussa quæsitum: vt est Africanus, & similia. Id aliquando cognomen & cognomentum dicitur. Sic Priscianus & cæteri ferè Grammatici.

Agnosco, (ἐπιγινώσκω) ich bekenne) ie recognoiscé) ex ad & nosco, sed euphoniæ caussa d mutatur in g, licet annomino per duplex n scribatur. Et agnoscere quidem dicitur de propinquis & sanguine coniunctis, deq; alijs rebus, quas prius nouerimus, (ἀναλαμβάνειν) vt Verg. Agnoscitq; suos, lætusq; ad mœnia ducit. De hoc etiam in dictione cognosco, ab γνόω nosco. Agnoscere augurium, προσδέχεσθαι, ἀποδέχεσθαι. Hinc agnitio, verbale. Plin. libro. 10. capit. 70. Pisces sui cadaueris agnitionem fugientes.

Agnus, (ἀγνὸς) eyn lamb) een lam) vng agneau) purus, castus, quód sit hostia pura & immolationi apta. Inde Christus seruator noster agnus Dei dicitur. Est etiam arbuscula, qua viæ omnes ornabantur Athenis in festo Palladis. Dicta autem ab α priuatiua, & γεννάω, genero, quoniam inducit castitatem. vide etiam in dictione Hagnus.

Agnel

Agnellus, diminutiuum. Plautus in Asin. Agnellum hœdillum me tuum dic esse.

Ago. gis. gi. actum, (ἄγω) multa significat. Nam agere est operari, (πράττειν, ἀγωνίζεσθαι.) ich thů, oder ich schaffe) ick doe, oft make) ie fais, ie besongne) Plautus in Amphit. Dum hæc aguntur. Vergilius libro. 3. Alpheum fama est huc Elidis amnem Occultas egisse vias. Propriè tamē ad animū refertur. Vnde de Republica dicimus agere, quia (vt inquit Varro) in huiusmodi est cura animi. Quandoq; agere est inducere seu impellere. Lactāt. li. 6. Tres sunt affectus qui homines in omnia facinora præcipites agant, ira, cupiditas, libido. Quandoq; audire. Terent. in An. Hoccine agis an nō? id est audis, vt exponit Donatus. Sic Plaut. Vos agite spectatores. Quādoq; ducere, viuere, (πράττειν & ἄγειν) Terent. in And. Primū hæc pudice vitā parce ac duriter Agebat, lana ac tela victum quæritans. Quādoq; dicere. Idem in Adelphis, Sed est'ne hic ipsus de quo agebam? Quandoq; pronuntiare, (ὑποκρίνεσθαι.) Cic. de Optimo genere dicēdi, Diserti deformitate agēdi multi infantes putati sunt, vt iam nō sine caussa Demosthenes tribuerit primas & secūdas, & tertias partes actiōi, (ὑποκρίσει.) Quādoq; cogitare, (πρός τινι εἶναι.) Verg. in Buc. Id quidē ago, & tacitus Lycida mecū ipse voluto. Quandoq; effingere: vt, ago stultū, id est fingo. siue repręsento me stultū. Vnde actores comœdiarū, (ὑποκριταὶ) dicūtur qui diuersorū hominū gestus agūt in scena, Quādoq; ire, (διάγειν) vt, nudus ago. Pompon. Mela, Exercent bellando animos, corpora ad cōsuetudinē laborū, maximè ad frigora, nudi agunt antè q̃ puberes sint. Valerius Max. Nō sic locutus est, sed in eo sensu, Experiri volui, an scires cōsul agere: id est fungi consulis officio. Idē, Publ. Rutil. non publicanus in Sicilia egit, sed operas Publicanis dedit. Cum accusatiuo verò frequētius: vnde dicimus, Agit publicanū, agit Senatorē, agit amicū, ꝓ eo quod est, facit officiū publicani, senatoris & amici. Horat. Lętū agit conuiuā. Et subauditur se. qđ Verg. posuit: Ecce gubernator sesé Palinurus agebat. Et quādoq; agere significat extendere, porrigere: vt, Vera gloria radices agit, atq; etiam porrigitur. Item sursum ducere ab imo pectore. vnde & pro mori vsurpatum est, addēdo animā. Seneca Epist. 26. Quid egeris, apparebit, cum animā ages. Item applicare. Verg. 2. Aneid. Obsessumq; acta testudine limē. Seruius, Sic agere vineas & turres. Cęsar bel. Gal. 3. Quibus fortiter resistentibus, vineas turresq; egit. Item agitare. Plautus, Aedepol eam agā verberibus. Verg. Prodigijs acti cœlestibus ossa piabunt. Item tractare. Martialis, Semper agis caussas. Aliqū construitur cum præpositione. Cic. in Lęl. Cū enim sæpe mecum ageres, vt de amicitia aliquid scriberē. Et, Nō agitur de pecunia, sed de capite. Agis mecū tabellis obsignatis dicitur: quando quispiam diuersa dicit ab ijs, quæ aliâs approbauit (tunc enim solemus tabellas illius manu scriptas obsignatasq; ꝓferre ad coarguendū, quibus cōtinetur, quid aliotem

tempore senserit) & sensus est, Conuincis me te- stimonio literarum mearum. Item agere & ferre, est diripere, & populari: tracta a Graecis locutio, qui ἄγειν καὶ φέρειν τὴν χώραν dicunt, eodē significato. Item succedere, siue in bona conditione esse, aut mala (ἄγειν εὖ, ἢ κακῶς.) Valerius Max. Bene egissent Athenienses cū Miltiade, si eum post tre- centa milia Persarū Marathone deuicta in exiliū protinus misissent. Frequentius per impersonale vtimur hoc modo, Bene, melius, optime tecū agi- tur. Male mecum actum est, & peius, pessimeq; cū illo. Cic. Cū illo verò quis nescit actū esse praecla- re, mecū incommodius? Sed cum dicimus, Actum est, res acta est, (πέπρακται) semper in malam partē sumitur: vt, Actū est de Rep. id est extincta est. Res mea, tua, illius, acta est: id est absumpta siue de- perdita, siue delapsa est. Terent. in Heaut. Vnam ei cœnā atq; eius comitibus dedi, quod si iterū mihi sit danda, actum fiet. Idē, Acta haec res est, perij. Actū agere, (τὸ πραχθὲν πράττειν) prouerbiū est, quod in summa rerū desperatiōe ponitur. i. nihil agere. Idē in Phor. Actū, aiunt, ne agas. Quod enim iure se- mel iudicatū fuerit, rescindi, & iterū agi nō potest. Ponitur interdum agere pro vertere. Verg. Ipse ter adducta circū caput egit habena. Pro vrgere, per- sequi. Idem, Pastor agens telis. Pro iurgari. Cic. Perinde ac si furti cū eo egisset. Pro regere. Verg. Tros Tyrius ue mihi nullo discrimine agetur. Pro antepellere: vt, Et totū pastas age Tityre. Pro vehere, producere. Varro, Non hos Pactolus au- reas vndas agens, eriperet vnquam è miserijs. Pro foras pellere, fugare: vt, Membris agit atra vene- na. Agere etiā ad lites & iudicia refertur: vt, Age re furti, id est actionē furti intendere. Et agere ex sponso. Cic. pro Quintio, Spōsionē facere maluit: fecit te iudicem C. Aquili, sumpsit: ex sponso egit. Tum etiā ex sponsu agere dicitur. vide Gell. Pro rependere, & hoc duntaxat verbis ostēdere id habu isse gratū. Nam gratias habere, (χάριν εἰδέναι) est in animo, cum memorem accepti beneficij mentem animumq; habeo, & inuicem gratificandi volun- tatem: Referre est verbis: Reddere verò gratias, (ἀνταμεῖψαι, χάριν) est facto, vt si à me subleuatus aliquo beneficio vicissimq; aliquo modo me sub- leuaueris, gratias retulisti, reddidistiq;. Et licet Se- neca nolit malas gratias referri posse, sed reddi, Cic. tamē in Sallustiū, ait: Quod ista inusitata ra- bie in vxorē & filiā meā inuasisti, q se facilius mu- lieres abstinuerūt à viris, q tu vir à viris, satis do- ctè ac peritè fecisti. Nō enim sperasti me mutuam tibi gratiā relaturū, vt vicissim tuos compellarē. Referre tamē hic verbo etiam dicitur, non solum facto. Referre igitur gratiā, tam in malum q in bonum dicitur, cum sit facto beneficium, aut iniu riam acceptam compēsare. Rectiusq; huic verbo gratiam quàm gratias iungimus, cum habere aut agere gratias, (χάριτας ἔχειν) non gratiā dicamus. Liuius, Satiatus tandem complexu filij, Renuntia te, inquit, gratias regi me agere: referre gratiam aliam nunc non posse q vt suadeam, non antè in aciem descendat, quàm in castra me redisse audie- rit. Cicero, Cui pro me senatus gratias agendas putauit, ego à me gratias referendam nō putem? Respōdere quoq; officijs est, satisfacere, gratiasq; referre. Plācus Ciceroni, Immortales tibi ago gra tias, agamq; dum viuam. nam relaturum me affir mare non possum, tantis enim tuis officijs non vi deor mihi respondere posse. Praeterea agere, (ἐνεργεῖν) pertinet ad omnes actus humanos. nam qui sedet, qui stat, qui cogitat, qui iacet, qui mori- tur, aliquid agere dicitur, ita vt nullus, qui modo viuat, esse vnquam possit sine actione. Quippe viuere, (διάγειν) agere est. Vnde & vitam agere, dicimus. Agitur mensis, aut annus. Terentius in Hecyra, Tum postquam ad te venit, mēsis iam hic agitur septimus. Componitur ago cum ad, vt adigo: cum ab, vt abigo: cum am, vt ambigo: con, vt cogo: circū, vt circumago, quod est circun duco: de, vt dego: ex, vt exigo: per, vt perago; pro, vt prodigo: re, vt redigo: sub, vt subigo, à quo fit prosubigo: trans, vt trāsigo. Sunt etiam qui pu tēt castigo, fustigo, mitigo, leuigo, litigo, & nego composita esse cum ago: vt sit Castigo, castè ago: Mitigo, mitem ago: Leuigo, leuem ago: id est pla num: Fustigo, fuste ago: Litigo, lite ago. Sed cum sint primae cōiugationis, habeantq; quædā i pro- ductam, non videntur ab ago cōposita. Ab ago sunt actor (ποιητής.) Actio, (πρᾶξις.) Actus, acta, actum. (πεπραγμένος.) & Actus, actus, (πρᾶξις.) Et agere reum, (αἰτίαν ἐπιφέρειν) est accusare. Per- agere reum, (αἱρεῖν τὴν δίκην) est condemnare. Agere forum, est iura reddere, & causas audire, (χρηματίζειν.) Agere cum populo, (ἐν τῷ δήμῳ χρηματίσαι) est populum rogare vt suffragijs suis quid iubeat aut vetet.

Agolum, penul. cor. pastoralis baculus quo pecudes aguntur. λαγόβολον.

Agon, (ἀγών) locus certaminis Romæ, qui Circus Flaminius dicebatur: & plerunq; ponitur pro ipso certamine. ein streit, ouch ein ort da man streitet) een strijt, oft een plaetse daermen strijt) iouștes, luyctes, ou vng lieu ou place la ou on combat.) Vt apud Aposto. Omnis qui in agone contendit, ab omnibus sese abstinet. Quandoq; etiā pro stu dio. Est & Agon' victimarij verbum, pro ago 'ne. Ouidius lib. 1. Fast. Qui calido strictos tincturus sanguine cultros, Semper agit ne rogat, nec nisi iussus agit. Et Seneca lib. 3. Controuer Carnifex manum tollat, deinde respiciat ad patrem & dicat agon' quod fieri solet victimis. Fuit quoque pro- prium viri nomen ex Teio, de quo Plutarchus, Agon, inquit, eius suffixas clauis argenteis crepis das ferebat.

Agonalia, Agonij Dei festa. vide in dictione A- gonia.

Agonensis porta, quæ & collina porta diceba- tur. Cc.

Agonia, (ἀγωνία) penult. corr. orum. & Agonalia, orum vel ium. ludi qui fiebant in honorē Agonij dei: ab α fine, & γωνία, angulis: quia locus in quo lu-

huiusmodi ludi fiebant, erant sine angulo. Ouid. li. 1. Fast. Et prius antiquus dicebat agonia sermo. Sunt qui agonia dicta velint sacrificia, quę fiebant in monte, quoniam agones montes vocitarent. Vnde mons Quirinalis Agonus, & Collina porta Agonensis est appellata.

Agonia, æ, pen. cor. hostia quæ immolabatur. Antiqui enim agonias ab agendo hostias vocabant, & sic habet accentum in antepenultima. Et ἀγονία, sterilitas quædam pariendi. Rursus agonia cum accentu in penultima (ἀγωνία) accipitur pro timore & sollicitudine, & concertatione quæ mentem vexat: vt in Euangelio, Et factus in agonia prolixius orabat. Vt Isocrates quoque in Euagora.

Agonisma, atis. (ἀγώνισμα) certamen: vt de diuo Anastasio legitur, Suum agonisma gratanter suscepit. Proprie tamen palma seu præmium agonisma dicitur.

Agonista, (ἀγωνιστὴς) qui in agone contendit, certator, pugil. eyn kempffer) een kamper) vng champion.)

Agonius, (ἀγώνιος) dicebatur Deus qui præsideret rebus gerendis. & Agonius dies erat, quo rex agoniam hostiam immolabat. & Agonius molestiam inferens dicitur.

Agonizo, penultima producta, neutrum: & Agonizor (ἀγωνίζομαι) deponens, significat dimico, contendo. ich streite, kempffe) ick stryde, kampe) Hieronymus in Ecclesiast. Agonizare pro anima tua, pro iustitia. Cyprianus ad Mosen, Omnis qui agonizatur, in omnibus continens est.

Agonotheta, (ἀγωνοθέτης) der obman der den streitenden die belonung gibet.) die opperste die den strijders den loon gheeft) la capitaine des ioustes qui donne les gaiges.) pen. cor. ab ἀγὼν & τίθημι, munerarius, quasi agonis dispositor seu præfectus qui præmium certantibus in quolibet ludorum genere proponit: qualis Aeneas apud Verg. Spartianus in Adriano: Pro agonotheta resedit.

Agoranomus, (ἀγορανόμος) pen. cor. prorsus eiusdem significationis est cuius & ædilis, de quo in superioribus satis. dictus Agoranomus à foro rerum venalium, cui regulam præscribit Plaut. in Capti. Mirumque adeò est, nisi hunc fecerunt sibi agoranomum Aetoli.

Agoræus, (ἀγοραῖος) nundinarius, vilia emens: ab ἀγοράζω, emo. cyner der schlecht ding kauffe) eenen die slechte dingē coopt) vng qui achapte chose de petit pris.) Horatius, Daunæ defende decus camœnæ Lenis agoræe. ἀγορὰ enim forum venalium dicitur: quod etiam pro concione, pro precio rei, pro re vendita, & pro foro iudiciali quandoque ponitur.

Agraphus, (ἄγραφος) penul. cor. Latinè non scriptus dicitur, vel non pictus.

Agrarius, rij, qui agros possidet. πολυκτήμων. Cicero in Phil. Num rursus reprobos decoriabit? num sollicitabit rursus agrarios? Agrarius à Liuio etiam dicitur suffragator legis agrariæ. Quomodo & Philip. capi videtur.

Agrarius, a, um, (ἀγρονικὸς) quod ad agros pertinet, vt lex agraria, (νόμος κληροχικός, γῆς ἀναδασμός.) Liuius libr. 2. Tum primum lex agraria promulgata est.

Agreste, (ἄγριον) beurisch, wild) boerachtich, wilt) rural, rusticque.) dicitur quod rusticum est, & ad agros pertinet, quodque in agris non in hortis nascitur. Vergil. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Idem, Dicendum & quę sint duris agrestibus arma. Item agrestis dicitur, qui syluestrem vitam agit & feram, sicut apud Græcos ἄγριος dicitur ferus. Vnde in compositione onager dictus est asinus ferus.

Agricola, pen. corr. Agricultor, & Agricolator, eadē significant, cultorem scilicet agrorum. γεωργός. eyn baursman) een ackerman) laboureur.)

Agrigentum, (ἀκράγας) vrbs Siciliæ, vnde Empedocles philosophus, & Phalaris tyrannorum sæuissimus originem duxerunt. Vnde Agrigentinus, a, um, (ἀκραγάντινος) possessiui. pen. prod. vt tyrannus Agrigentinus: & sal Agrigentinus, qui in igne fluit, & in aqua vel liquore alio crepitat velut torreatur, vt ait Solinus.

Agrion, nardum Creticum, quod quidā Phum vocant, estque folio holens atri. Cc.

Agrios, (ἄγριος) Latinè dicitur agrestis, ferox, immitis. beurisch, wild) boerachtich, wilt) bourre, rusticque, sauuaige.)

Agripetæ, pen. cor. qui petunt ex agrorum diuisione portionem quæ viritim dabatur.

Agrippa, (ἀγρίππας) Syluius Tyberini filius. is submerso patre successit in regno, & cum quadraginta annis regnasset, moriens Romulum filium regni reliquit hæredem.

Agrippæ, seu Aegrippæ, ab ægro partu (vt docet Gel.) dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi extiterūt, qui partus difficillimus & ægerrimus habetur: ab ægritudine & pedibus appellati. Confixos autem pueros esse in vtero Varro scribit, capite infimo nixos, sursum pedibus elatis, non vt hominis natura est, sed vt arboris. Nam pedes cruraque arboris appellant ramos, caput, stirpem atque radicem. Quando, inquit, contra naturam fortè cōuersi in pedes, brachijsque plerunque diductis retineri solent, ægrius tunc mulieres enituntur. Fuerunt autem multi sic appellati, quorum vnus fuit Menenius Romanus cognomento Lanatus, qui de Sabinis triumphauit, & populum qui à patribus secesserat, in gratiam reuocauit. Alter Syluius Agrippa duodecimus Latinorum rex, & regnauit annis quadraginta. Alius Agrippa fuit Aristoboli filius, & Iudæorum rex: regnauitque annis septem, anno primo C. Cæsaris. hic dictus est Herodes Agrippa, & res præclaras gessit, vt Iosephus retulit. Alius Herodes Agrippa secundus Iudæorum rex, Alius Agrippa cognomento Pistor.

Agrippina, (ἀγριππῖνα) nomen Neronis matris, & Caligulæ imperatoris coniunx. Alia fuit Agrippina Octauiani Augusti filia. Est & Agrippina

nomen ciuitatis apud Coloniam, quam edificauit Agrippina Neronis mater.

Agrippinensis colonia, die stadt Cuelen) la ville de Colongne.) dicta est ab Agrippina Neronis matre, quę vt vim suam externis quoque nationibus ostëderet, in oppidũ Vbiorum qui sunt in Germania inferiore, in quo genita erat, coloniã deduxit.

Agyia, (ἀγυιὰ) per y Græcum sequente i, Latinè dicitur via, vicus, vnde fit Agyieus. Quo nomine dictus est Apollo, quia in vijs publicis solebant sacrificare Apollini.

Agylla, (ἄγυλλα) vrbs Thusciæ, aliàs Cerete vocata, & Agyllina, à nomine conditoris. quam Verg. li. 8. ex Lydia venisse ostendit, cum ait, Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto vrbs Agyllinæ sedes, vbi Lydia quondam Gens bello pręclara iugis insedit Hetruscis.

Agyrini, siue Agyrinenses, (ἀγυρινᾶιοι) dicti sunt populi ab vrbe Agyrio, (ἀγύριον) siue Agurio.

A ANTE H. & I.

AH, aha. (ἆ ἆ) nunc doloris, interdum admirationis aut indignationis vox est. sed hoc in principio libri.

Ahahe, aliquando eadem vox & aduerbium est, & interiectio, & nomen. Cc.

Ahenum, (χαλκῶον) eyn kessel) een ketel) vng chauldiere, ou chauderon.) vas est in quo aqua ad lauandum calefit. Cc.

Ahenus, na, num, (χάλκεΘ) idem quod æreus. Vergilius, Et luce coruscus ahena.

Ahorta, (ἀορτὴ) vena est, nam duæ desunt venæ, primæ quæ ex corde sanguinem recipiunt, maior scilicet & ahorta, reliquæ earum soboles sunt.

Aiaces duo, (Αἴαντες) hic Telamonius, ille Oileus, fuit & Aiax nomen vnius ex elephantis Antiochi. Cc.

Aio, ais, ait, aiebam, aiebas, aiebat, ai, aisti, ait, aimus (φημὶ.) ich sag oder red) ick segghe oft ick spreke) ie dis, ou ie parle.) Augustinus, Vos adijcientes in malo, aistis. Plaut. in Asinaria, Me vnicè vnũ ex omnibus, atq; illam amare aiebat. Neuius, Annata est sponsa prægnans: vel ai, vel nega. Cicero de Finibus bonorum, Quasi ego id curem, quod ille aiat aut neget. Gell. libr. 16. Siue aias siue neges, hærebis in captione. Priscianus aiamus dixit libro primo de constructione.

Aius, Deus à Romanis dict⁹ est, ab eo quod aiebat. Nam olim Romæ audita vox est silentio noctis, clarior humana voce, quæ iuberet magistratibus nuntiari Gallos aduentare, & vt prouiderent ne Roma à Gallis caperetur: ex eo dictus est Deus Aius: id est loquens, sicut docet Cicero lib. 2. de Diuin.

Aizoon, (ἀείζωον) herba est quæ semper viuit, quasi semper viuum. ἀεὶ enim semper, ζάω viuo dicitur à natura humida, & semper viridis durare potest, folio carnoso, leui atque oblongo. Duo eius genera sunt, maius in fictilibus vasculis seritur, quod aliqui buphthalmon, id est bouis oculum à similitudine vocant: alij zoophthalmon: id est animalis oculum, ambitu enim effigiem oculi imitatur: alij quod amatorijs conueniat, erogenneton. γεννάω enim gigno, ἔρως amor: alij hypogeson, queniam ferè in subgrundijs nascitur. Græci enim parteis tecti prominentis γεῖσ vocãt. hæc à Latinis etiam sedum aut digitellum.

A ANTE L.

ALa, (πτέρυξ) eyn flügel, eyn schar reüter nâg bey dem fûsz zeug) een vloeghel, een schaer ruyter by dat voetvolk) aele doysseau.) qua aues volant. A cuius similitudine ala etiam dicitur locus ille cõcauus subter brachium in homine, quia in eo pili quasi pennæ nascuntur. Plinius libro. 11. Elephas tantum sub armis duas scilicet mammas, nec in pectore, sed citra in alis occultas. Hinc hircinus odor ille concipitur. Propriè tamen vocatur axilla, à qua fit ala contra Priscianum qui vult axillam per diminutionẽ fieri ab ala, & maxillam à mala. Ciceronis hæc sunt verba, Quinetiam verba sępe contrahuntur, non vsus causa sed aurium. Quomodo autem vester axilla ala factus est, nisi fuga literæ vastioris, quam literam etiam è maxillis & axillis, & vexillo & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit. Sed hoc nomen quidam aspirant. Dicitur & asella, vt in sacris literis, abscondit piger manum sub asella. Prępterea ala dicta est equitum turma, quòd pedites tegãt alarum vice. Nam in equitum ordinibus circum legiones dextra sinistraq; tanquam alæ in auium corporibus locantur. Vergilius 4. Dum trepidant alæ saltusq; indagine cingunt. Inde dicti sunt equites alares vel alarij.

Alæ etiam nauium dicuntur: vt, Velorum pandimus alas.

Alabandæ, (ἀλάβανδα) Ioniæ ciuitas Apollonio rhetore nobilitata. Hinc Alabandes, & Alabandicus: quæ sic ab inuicem differunt, quòd Alabandicus siue Alabandiacus nomen possessiuum. vnde Alabandicos libellos pro barbaris & ineptis Græci capiunt: Alabandes ciues oppidi dicuntur. Vnde carbunculos perfectos Alabandes, quasi municipes appellant: impolites atque rudes Alabandicos.

Alabandica, rosa dicitur, quę est albicantibus folijs.

Alabarches, Latinè salis præfectus, vt est apud Iosephum in vltimo Antiquit. lib. Et fuit apud Aegyptios honoris appellatio.

Alabastrum, (ἀλάβαστρΘ, ὁ, ἀλάβαστρον) glatt marmelsteyn, hell, vnd manigfarb) glat marmelsteen, heel ende menichuerwich) pierre de alebastre de diuerse couleurs.) genus marmoris pellucidi & coloribus distincti, ex quo fiebant vasa vnguentaria. Martialis, Quot Aosmi redolent alabastra, focisq; Deorum. Dicitur Alabastrus (quem Plinius scribit seruandis vnguentis maximè idoneũ) nasci circa Thebas Aegyptias, & Damascum Syriæ, quæ prisci Romani, sicut aliqui magnates nũc Romæ, præstando per fenestras lumine vtebantur. Similiter Alabaster dicitur. Cicero libro. 2.

Acad.

Acad. Quibus etiam alabaster plenus vnguenti putescere videt. Et lapis Alabastrites, (ἀλαβαστρίτης) penult. producta, Plinius libr. 36. Hunc alii qui lapidem alabastritem vocant, quem cauant ad vasa vnguentaria. Eum etiam vocant onychisten. Sunt etiam myrothecia & narthecia vnguentorum loculamenta: sed, vt puto, tales dictiones impropriè capiuntur à Latinis, Græca enim lingua manifesta est, ὅτι ἄστρα καὶ λαμβάνω. In numero plurali, τὰ ἀλάβαστρα propriè pyxides vnguentorum & vnctionum sine ansulis. Callimachus tamen in Hymno Palladis, in genere masculino posuit. Itaque ab odoribus potius, quàm odores à lapide dicuntur.

Alabia, Græcè ἀβλάβεια, Latinè innocentia dicitur. Sed est dictio in Græco & Latino corrupta: Græcè enim scribi decet ἀβλάβεια, ὅτι βλάβη κακουργία ἐστὶ ἀπὸ τοῦ βλάπτειν: quoniam βλάβη maleficium est, à nocendo. & ideo Latinè debet dici ablabea penult. prod. quoniam ει diphthongus mutatur in e longum, vt κυθέρεια, Cytherea, πηνελόπεια, Penelopea.

Alacer, alacris, & hoc alacre: vel hic & hæc alacris, & hoc alacre, mütig, fromütig, auffgericht, frisch vnnd frolich) moedich, vrimoedich, opghericht) fris ende vrolick) delibere, gay, vraiement ioyeux tout contraire a vng qui est triste.) penult. correpta, (vt Asconius scribit) qui viget sensibus vniuersis, quod est indicium erecti animi atque sublimis. Nam econtrariò lacer dicitur amputatis corpore sensuum membris, hoc est auribus, oculis'ue. Quæ ad animum sæpe transferuntur, vt plerunque afflicto animo sensibus non vtamur erectis. Sic alacer dicitur is, cui omnis sensus in loco suo quisque degit: lacer verò qui sic affectus est, vt vultu indicet adesse animum non syncerum sensibus suis. Qua re cognita illud quoque intelligitur, aliud esse alacrem, aliud lætum. Sunt qui alacrem festinantem & properum dici putant, quasi alis acrem. Hæc Ascon. Pæd. Donatus in illud Terentii, Quid tu es tristis? quid'ue alacris? scribit alacrem pro ἄλαιπον, id est non tristem, litera l pro d posita, dici. Hinc alacritas, (φαιδρότης) fromütigkeyt) vrymoedicheyt) gaeyte, lyesse de cueur bien delibere.) vigor, & animi erectio, necnon & lætitia gestiens: quæ secundum Donatum propriè est mutatio quædam vultus gestientis in spem aliquam. Et media est inter lętitiam atq; tristitiam. Interdum dicitur voluntaria celeritas seu promptitudo ardor'ue, (προθυμία.) Liuius libr. 3. Postquam ingēti alacritate clamor est sublatus (quod bene vertat) gesturum se illis morem, posteroq; die in aciem educturum affirmat. Cicero libro 1. Tusc. quæst. pro lætitia gestiente. quæ in malis habenda sit accepit: Vir igitur temperatus, constans, sine metu, sine ęgritudine, sine alacritate, nulla libidine vexatus. Inde Alacriter.

Alania, regio est Scythiæ Europæ, quæ ad Mæotidas paludes pertingit.

Alanus, penultima producta, Scythiæ fluuius, à quo Alani populi dicti sunt, iuxta quos sunt Troxolani. Ammianus scribit Alanos dici quos prisci Massagetas dixerunt. Hi carnibus vescuntur, & panem non manducant. Martialis, Nec te Sarmaticο transit Alanus equo. Iulius Capit. Alanos in parte Daciæ collocat.

Alapa, pæ, idem quod colaphus, (κόλαφος) sed alapa Latinum est, colaphus Græcum. author Valla in Raudensem.

Alaricus, nomen Gothorum regis, qui Romam obsedit, destruxitq;. Fuit & alter Alaricus, Gothorum rex quartus, creatus anno octingentesimo quarto, qui etiam Romam vrbem cepit: sed postmodum per fraudem in die paschæ occisi sunt Gothi.

Alaris, alare, denominatiuum ab ala: & Alarius adiectiuum, pro eodem: vt equites alarij, & cohortes alariæ. Liuius lib. 10. ab Vrb. Cum cohortibus alaribus. Idem, Qui præerat alarijs equitibus. Cæsar. 2. Bell. ciuil. Cohortes circiter triginta alarios addidit.

Alaternus, ni, arbor siue frutex, nullum semen aut fructum ferens, cui folia sunt inter ilicem & oliuam. Plin. lib. 16. cap. 26. & Colum. lib. 7. cap. 6.

Alatus, a, um, (πτερωτός) ghefluglet) gheuloeghelt) qui ha des ailes.) ab ala auium, quod habet alas.

Alauda, (κορυδαλός) eyn lerch.) een leewerck.) vne alouette.) auis quæ olim galerita vocabatur, quia apicem habet: hoc est, plumam elatam in capite ad similitudinem galeri, siue galeæ. Varro appellat galericum. Scribit Plinius lib. 11. alaudam auiculam appellatam quondã galeritam Gallico vocabulo etiam legioni nomen dedisse. Ideoq; Cæsar cum ex Gallis legionem conscriberet, alaudam appellauit. De qua legione Cicero ad Atticum sic scribit: Antonius cum legione alaudarum ad vrbem pergeret pecunias municipijs imperare. Militaria enim vocabula traducta sunt ab ipsis rebus, quæ ita nominantur propriè, quarum rerum in acie struenda, sui cuique vocabuli imagines ostenduntur.

Alauorsi, populi ad Septentrionem vltimi.

Alba, (ἄλβα) nomen est duarum vrbium, quarum vna est in Latio, à qua Albani populi, & Albanus mons, sub quo Ascanius ciuitatem hanc Albam condidit, quæ (vt Liuius scribit) à situ porrectæ in dorso vrbis, Alba longa vulgata est. Vulgatior fama est ab omine porcæ ibidem inuentæ, dum à Troia cum patre profugo venisset. Altera est ad lacum Fucinum, à qua Albenses (ἀλβεῖς) dicuntur: quamuis etiam Albani quandoque vocentur. Hoc addere placuit, alteram Albam post Albam longam olim Taurinum & Belgradum, vel etiã Nonderalbam appellatam esse: nunc Albam Græcam, vulgò Griechenweissenburg. Est & Alba regalis, vulgò Stuolweissenburg: vbi scilicet reges Vngariæ coronari solent & inungi.

Alba Dea est, vne deesse.) quæ & Albuna. (λευκοθέα) dicitur. Ce.

Albana, vrbs felicis Arabiæ est: sicut docet Ptole.

Albania, regio in Oriente à colore populi vocata, eò quòd albo crine nascantur. Hæc ab Oriente sub mare Caspium surgens, per oram Oceani septentrionalis vsque ad Mæotidas paludes per deserta extenditur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius. Apud hanc habentur canes ferocissimi, qui tauros & leones occidunt. Hæc Nomadico generi proxima est inter Hiberiam & mare Caspium, ab ortu solis mari coniuncta, ab occasu Hiberiæ finitima. Boreale latus munitur Caucaseis montibus, Australe Armeniam contingit. Strabo sex & viginti linguas Albanorum fuisse tradit, & totidem aliquando reges. Fuere & sub imperio Persarum, postea Macedonum, deinde Romanorum. Sed Traianus imperator his regem dedit. Nunc sub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti sunt, quorum pars hodie in Peloponneso, pars in Macedonia sedet, iuxta Dirrhachium, quorum dux fuit Georgius Scanderbech, qui multa pro Christi nomine aduersus Turcas prælia gessit.

Albanus, (ἀλβανὸν ὄρος) nomen est montis, & lacus nō procul ab vrbe: vnde vaticinium fuit nunquā Romanos Veium capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Item Albanus, nomen est duarum vrbium, quarum vna est in Macedonia mediterranea, altera in maiori Armenia, vbi diuus Barptolemæus fuit decoriatus. Hoc etiā nomine dictus est fluuius Albaniæ.

Albanus, a, um, (ἀλβανὸς) quod est ab Alba Latij vrbe: vnde Albani patres.

Albarium, (κονίαμα) weisse die man an die mauren streicht, gipsz) witsel datmē aen die mueren bestrijckt, calck) blan.hissage de quoy on blanchit les murs, faicte de caulx, ou crepissure de massonnerie.) dicitur quod illinitur tectorio, cum paries pingēdus non est, quod fit ex calce. Pli. lib. 35. cap. 16. Eademq́ue lacte diluta, & tectorium albaria interpolantur, Albariū opus. Plin. lib. 36. cap. 23. Contrà in albario opere, vt macerata calx ceu glutinum hæreat.

Albatus, a, um, ab albus: vt, Albatus homo: id est vestibus albis ornatus: cui contrariū est, atratus. Antiqui autē festos dies albati ferè agebant. Cic. in Vatiniū, Cum ipse epuli dominus albatus esset: tu in templum Castoris te cum C. Fidulo atrato, cæterisq́ue tuis furijs funestum intulisti.

Albedo, Albitudo, (λευκότης) weisse farb) witte verwe) blanchure.) pro candore accipiūtur. Plautus in Trin. Et item alterum ad isthanc capitis albitudinem Callidem aiebat vocari.

Albegmina, partes extorum, quæ dijs immolabantur: à colore eorum dicta.

Albeo, es, (λευκὸς εἶμι, λευκαίνομαι) albus sum. ich bin weisz) ick ben wit) ie suis blanc.) Vergilius. 12. Aeneid. Campiq́ue ingentes ossibus albent. Hinc albesco, albus fio. Vergilius lib. 1. Georg. Sæpe etiam stellas vento impendente videbis Præcipites cœlo labi, noctisq́ue per vmbras Flammarum longos à tergo albescere tractus. Huius compositum est exalbesco.

Albesia, scuta dicebantur, quibus Albenses, qui sunt Marsi generis, vsi sunt. Hæc eadem Decumana vocabantur, quòd essent amplissima, vt decumani fluctus.

Albeus, per diminutiuum Albeolus, cum accentu in antepenultima, tabula lusoria, ἄβαξ. Cicero de Fin. Aut Albeolum poscere, aut quærere quempiam ludum. Plinius, M. Messala consul pridie Calendas Octobris, diem natalis sui egit. Transtulit albeum cum tesseris lusorium è gemmis duabus, latum pedes tres.

Albi calculi, (λευκαὶ ψῆφοι) dicebantur quibus Cretenses dies lætos quos in vita agerent, numerare solebant. Nam candidos lapillos ad hoc officium adhibebant: quemadmodum econtrario, infelices atq́ infaustos dies nigris lapillis signabant, & ex candidorū numero vitę tempus metiebātur. Malos enim dies in annorū numeros nō redigebant.

Albicera, oliuæ genus.

Albiceratæ ficus, pediculo minimo latissimæ. Androtion λευκέρινον appellat.

Albico, as, penult. correpta, albesco, aliquantulum albus sum. ὑπόλευκος ἦμι, ich bin weiszlecht) ic ben witachtich) ie suis blanchit.) Plinius lib. 22. Solidum semē conijcitur in oculum, nec turbat, sed in se caliginem contrahit: mutat colorem, sed ex nigra albicare incipit, & tumescit. Horatius, Nec prata canis albicant pruinis. Similiter accipiuntur vellico, fodico, candico, nigrico, nutrico, quæ formantur ab eorum verbis in sco definentibus, diminutis literis e & s, & mutatur e in i, vt albesco albico, candesco cādico. Descenduntq́ ab actiuis & neutris, vt nutrio, nutrico: vello, vellico: fodio fodico, quæ sine dubio diminutiua sunt: nam fodico minus est quàm fodio, quod non somniculosè legentibus patebit. Sunt qui ea apparatiua nominent, quoniam apparentiam significent.

Albidus, a, um, pen. cor. quod est aliquātulum albū. ὑπόλευκος: weiszlechtig) witachtich) blanchastre.) vt granum extrinsecus albidum, intus candenti simile conspicitur. Augustinus lib. 21. de Ciuit. pro albo posuit, Lapides igne candente percocti, & ipsi fiunt candidi. Et quamuis ille magis rubeat, illi albido colore nitescant: congruunt tamen illi luci, quod album est, sicut nigrum tenebris. Hinc subalbidus parum siue aliquantulum albus. Pli. Ramos habet cādidos, folia subalbida.

Albinga, oppidum, Ligurum colonia ad mare deducta. cuius incolæ Ligures Ingauni vocantur. Ex hoc loco ad Monœci portum stadia sunt septuaginta. Dicitur & Albigamnum, (ἀλβίγαυνον.)

Albingaunum, (ἀλβιγγαύνιον) & Albium Intemelium (ἄλβιον ἰντεμέλιον) Liguriæ oppida quædam, cum Ligures partim Ingauni (ἴγγαυνοι) partim Intemelij dicerentur. Eorum coloniæ ad mare deductæ altera Albium, quasi alpium Intemelium, altera Albingaunium vocitatæ sunt.

Albinus, (ἀλβῖνος) nomen Imperatoris Romani, dictus quòd exceptus sit vtero candidissimus, cō-

tra consuetudinem puerorum, qui nascendo solent rubere, cum inuoluti secundis rubentes, erumpente menstruo perliti profluuio sanguinis pariter egredientis. Hinc illud Satyrici poetæ: Modo primos incipientem Edere vagitus, & adhuc à matre rubentem.

Albion, insula Britanniæ, dicta ab albis rupibus, quas mare abluit: postea Anglia dicta, vide in Anglia. Fuit etiam Albion nomen filij Neptuni, qui inuasit Herculem.

Albis (die Elb, die Elue) fluuius ex Bohemię montibus, cuius ostia hodie Thiethmarsi & Vuilstermasi tenent. Suscipit autē Multam flumen, Pragensem prçterlabens ciuitatem, deinde Egram, posteā Saslam atq; Ortellam, demū ciuitatē Hamburgū prçterfluēs in Oceanum Germanicū vasto euoluitur ore. De hoc Luca. lib. 2. Fundat ab extremo flauos aquilone Sueuos Albis, & indomitū Rheni caput.

Albo, as, (λευκόω) ich mach weisz) ick make wit) ie fais blanc.) album facio: cuius passiuum est Albor, aris, albus fio. Vnde & dealbo & dealbor, quod est multū, siue à summo vsq; deorsum album facio. Curius Ciceroni, Nec solere duos parietes de eadem fidelia dealbare. Et illud, Lauabis me & super niuem dealbabor.

Albogalerus, pileum capitis, quo flamines diales vtebantur. Fiebat enim ex hostia alba, Ioui cæsa.

Albor, oris, masculini generis, albedo, τὸ λευκόν. weisse) witheyt) blancheur.) Verbale est ab albeo: sicut candor à candeo. Varro, Qui vident alborē eius, admirantur. Alborem etiam Apitius vocat, quod est album in ouo, quod Plinius albuginem appellat, medici albumen.

Albosia scuta dicebantur, quæ & decumana, quòd essent amplissima.

Albugo, penult. produ. macula in oculo, τὸ λευκὸν τ͂ ὀφθαλμοῦ, λεύκωμα, λεύκωσις. das weisz im aug) dat wit inde ooghe) la blancheur de l'oeil.) Plin. lib. 21. Qua alligata oculo albugines tolli dicuntur. Idem albuginem vocat album in ouo.

Albula, (ἄλβουλα)pen. cor. fluuius, ab albo colore aquę qui postea Tyberis à Tyberino Syluio Albanorū rege ibi extincto dictus est. Liuius, Pax ita conuenerat, vt Hetruscis Latinisq; fluuius Albula, quem nunc Tyberim vocant, finis esset. Item Albula dicta est aqua quædam in agro Tyburtino, quæ (vt Strabo testatur) vulneribus medetur. Mart. Canaq; sulphureis Albula fumat aquis. Dicitur & Albulę pluraliter. Idem, Quod siccę redolet palus lacunæ Crudarum nebulæ, quod Albularum.

Album substantiuum, dicitur quod Græci vocant λεύκωμα, tabula gypsata, (λευκαρχικὸν καὶ γραμματεῖον) in qua iudices notari, prętorumq; iura scribi solebant. Si quis verò album corrupisset, puniebatur, quia prętoris maiestas contempta videbatur. Paul. Si familia alicuius album corruperit, non similiter hic edicitur vt in furto. Iudex (inquit Sen. lib. 3. de Benef.) ex turba electorum, quem census in album & equestris hereditas misit. Hoc & Pyctaciū quoq; dicitur, vt in Alexādro Cæsare Lampridius: vulgò matrix appellata. Similiter & tabula dicitur album, in qua singulorū annorum acta literis mandabātur à Pontifice maximo, proponebaturq; domi eius, vt potestas esset populo cognoscendi. Hiq; nunc annales maximi nominātur, vt author est Cic. lib. 2. de Orat. Est & albū decurionū & citharœdorum. Nam in Digestis titulus est, de Albo scribendo, vbi docet Vlpi. quo ordine decuriones in albo scriptos esse oporteat. Vide Pyctaciū. Ponitur etiā album absolute pro albore. Verg. in Buc. Sparsis etiam nunc pellibus albo. Idem. 3. Georg. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo.

Album prætoris & Album iudicū dicebatur, quod qui vel fœdasset, vel vitiasset, vel quocunq; scripturę genere turbauisset, capitaliter, nō expectata ordinis sententia, puniebatur.

Albumen, pen. prod. quod est in ouo albū, λεύκωμα. eyer klar) dat claer vandē eye) le blāc de vng oeuf ou glaire doeuf.) Vitellus verò quod croceum.

Albuna, (λευκοθέα) vide in dictione Alba Dea.

Albunea, fons & nemus iuxta Anienem, siue à calore aquæ sulphureæ, siue quòd Albunea Latinè sit, quæ Græcè λευκοθέα dicitur. Verg. lib. 6. Leucosiaq; sub alta Consulit Albunea, nemorū quæ maxima sacro Fonte sonat.

Alburnum, (τὸ ἀπὸ ἀιγείρου) adeps arboris. das weisz am baum zū nechst bei der rinde, der spin) dat wit vanden boom, naest de schorse) la blancheur de larbre pres de lescorche, ou la gresse de larbre.) Pli. lib. 16. ca. 18. Humor & cortici arborum est, qui sanguis eorū intelligi debet. Est enim in toto corpore arborū & reliquorū animaliū cutis, sanguis, caro, neruı, venæ, ossa, medullæ. Pro cute cortex, humor sanguis, proximi plerisq; adipes. Hi vocantur à colore Alburnū. Hinc exalburno, as, quod est alburnū detraho. Idem, E reliquis arboribus siccissima lotos, deinde robur exalburnatū cui nigricans color. Exalburnatū, μελάνδρυον Theophr.

Alburnus, Lucaniæ mōs, à candore verticis dictus, & portus eiusdem nominis apud Lucaniam.

Albus, a, um, nomen coloris notissimi, quod à candido ita differt, vt album pallori coniunctum sit, quale est luteum: candidum verò splendori, qualis est in niue. Albo opponitur atrum, candido nigrum. Festus vult albū à Græco, quod est ἄλφον, esse appellatū. Sabini alpum dicūt. Vnde credi potest Alpiū nomē à candore niuiū esse deriuatū. Ab albo fit exalbesco, id est pallidus fio. Interdū per metaphorā albus ponitur pro bono gōt, einfaltig, frum) goet, eenuoudich, vroem) bon, vng qui est leal.) sicut econtrario niger pro malo. Pers. Per me equidem sint omnia protinus alba. Horatius, Hic niger est, hunc tu Romane caueto. Iuuenalis, Maneant qui nigrum in candida vertunt.

Alcæa, leo dicitur: ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, quod caudæ incitamēto ad fortitudinē exsuscitetur. Cęl. lib. 7. ca. 29.

Alcæus, (ἀλκαῖος) cum diphthongo, nomen poetę Lyrici Mityleni. Hic magnificus, breuis, diligēs, & plurimum Homero similis. Fuit etiam auus Herculis, qui inde Alcides.

Alcæ, feræ nomen: de qua Plinius libr. 8. cap. 15. & Cæl. lib. 7. cap. 39.

Alcea, genus herbæ. Plin. libr. 27. cap. 4. Alcea folia habet similia verbenacæ, quæ & peristereon cognominatur.

Alcedines (ἀλκυόνες) sunt quędā aues dictę quasi algedines, q̄ frigidis temporib. in mari pariāt. Plaut. Nam Hercule tu perisse, nisi illā tam tranquillā facis, q̄ mare est olim, cū Alcedo pullos educit suos. Dicta est à Gręcis ἀλκυόνη, ης. vel ἀλκυὼν, όν⊕. Ambrosius lib. Hexa. Aclyone est auis maritima, quæ in littoribus fœtus suos edere solet, ita vt in arenis oua deponat medio ferè hyemis. Nā id tēporis fouēdis habet deputatū partubus, quādo maximè insurgit mare, littoribusq; vehementior fluctus illiditur, quò magis repētinę placiditatis solēnitate auis huius eluceret gratia. Nanque vbi vndosum fuerit mare, positis ouis subitò mitescit: & omnes cadūt ventorū procellæ, flatusq; aurarū quiescūt, ac placidū vētis stat mare, donec oua fouet aclyone sua. Septē dies fœtus sunt, quib. decursis educit pullos. ilico alios septē adiūgit dies, quib. enutriat partus suos, donec incipiāt adolescere. Tantā aūt gratiā minuscula auis diuinitus indultā habet, vt hos quatuordecim dies nautici prę sumptæ sereni tatis obseruēt, quos & Alcyonidas vocāt, quibus nullos motus procellosæ tēpestatis horrescāt. Ferūt hāc auē paulò maiorē passere, pēnis purpureis cādidis admixtis, collo gracili & procero, rostro subuiridi, longo & tenui, raro visam. Arist. lib. 9. de Anim. Alyconū duplex genus esse scribit: alterū vocale, arūdinibus insidēs, alterū mutū amplio ri corpore. Ab alcyone fit Alcyonius, a, um, vt Alcyonij dies, (ἀλκυονίδες ἡμέραι) fitq; à Gręco ἅλς, quod mare significat, licet aspiretur.

Alcedonia dicuntur ab alcedine: sicut ab Aclyone Alcyonides, Plautus, Tranquillum est, alcedonia sunt circa forum.

Alces, is, seu Alces, æ, Græcorum more, animal est è Gallia transalpina, figura, calore & quantitate mulæ similitudinem prætendens, sed labium superius adeò protensum habet, quòd nisi retrogradè incedens herbas in terra carpere nō possit. Est inuentu rarum, olfactu è longinquo venat rem sentiens, statimq; in specu & latibula se condens, media inter camelum & ceruum similitudine. Sed mares ex his in superciliis habent cornua. De his animalibus Cæsar libr. 6. & Iulius Capitol. mentionē faciunt. Plin. Septentrio fert & equorū greges ferorum, sicut & asinorum Asia & Aphrica: præterea alcem, ni proceritas aurium & ceruicis distinguat, iumento similem.

Alceste, es, siue Alcestis, idis, (ἄλκηστις) fuit Peliæ filia, Admeti Phereorum regis coniux, quæ maritū tanto amore dilexit, vt pro eo perire nō recusaue rit. Cum enim maritus ægrotaret, oraculo nunciatū est ei, posse eum adhuc viuere si foret aliquis ex affinitate vel amicitia, qui ꝓ eo spōte mortem subiret. cæteris id abnuentibus, sola vxor promisit. Iuuen. Spectant subeuntē fata mariti Alcesten. Plura apud Euripidem in Alceste.

Alchech Arabicè, est animal quod multi Arabici Lyneam vocant. Nascitur ex leone & pardo, & nimium ferox est.

Alcibiades, (ἀλκιβιάδης) pen. cor. nomē Atheniensis imperatoris summi, q genere & forma pręcipuus, omnibus rebus aptus fuit: diues præterea, affabilis, patiēs, & omni denicq; virtute prędītus, & quod mirum est, vitiis etiam plenissimus fuit. Eius vitā Plutarchus luculenter scripsit. Proditū est, quod in illum vniuersa ciuitas Atheniensium oculos, in illum suspensa ora conuerterant, & quasi de cœlo missum contuētes admirabātur. Fuit hic ex prima tibus, qui cum esset procliuis ad luxū & ad cęteras voluptates, ad bonā disciplinā traductus est à Socrate. nā discēdi studio, & sapiētię amore pellectus exemplo cūctis amatorib. adulatoribusq; repulsis ad Socraticā disciplinam animū vertit, nunquam recedens à latere philosophi sapientissimi.

Alcibiadiō, herba sic dicta, quòd vti ea ad formam conciliandam solitus sit Alcibiades, magnis foliis & asperis, radice russa, oblonga, nascens præcipuè in aridis & arenosis locis.

Alcides, (ἀλκίδης) penultima producta, Hercules Græca significatione à virtute appellatur: nam ἀλκὴ, virtus, robur, fortitudo dicitur. Vel dicitur. Alcides (vt Herodotus ait) ab Alceo, auo paterno Andromedes, & Persei & Amphitryonis patre.

Alcinous, (ἀλκίνο⊕) penultima correpta nomen lustissimi Phęacū regis à poëtis laudati, cuius ędes fuerunt magnificentissimè extructæ, & viridaria bifera erant. vnde Papin. Quid bifera Alcinoo referam pomaria, vosq; Qui nunquā vacui prodistis in æthera rami: Dicitur etiā Alcinus. de quo in Odys. multa Homer. &c.

Alcman, (ἀλκμάν) è Lydia, Sardiensis poëta Lyricus filius Dalmantis, claruit vigesima octaua Olympiade, cū apud Lydos regnaret Ardis, pater Aliatæ. Et cum nimio amore puellam quandā deperiret, amatorios cantus primus inuenit. Fertur phthiriasi morbo interiisse.

Alcmena, (ἀλκμήνη) pen. prod. nomen propriū fuit matris Herculis Electrionis filia, Amphitryonis Thebani vxor, quæ Ioui Herculem peperit. Dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id est, à robore, quoniam mulier multum præ se tulerit animi constantiæ, ad viros proximè accedens. Aliquando post c ponitur u Alcumena, prout versus exigit. De ea qui velit multa intelligere, legat Hesiodi Aspida.

Alcmenes, pen. corr. nomen sculptoris, qui Phidiæ discipulus fuit, vt Plinius libr. 4. scribit.

Alcon, (ἄλκων) nomen proprium Cretensis sagittarii, cuius filium cum draco inuasisset, tanta arte direxit sagittam, vt ea currens in serpentis defices ret vulnere, non transiret in filium. Fuit hic Alcon Erictæi Atheniensis regis filius, qui ex Attica in Eubœam fugit.

Alcyone, (ἀλκυόνη) penul. cor. duæ fuisse legūtur. Altera Ceycis vxor, quæ viso cadauere mariti

in littus eiecto, se deiecit in mare, iussuq; Amphitrytes in aucis cõuersi fuerũt ambo. Altera fuit Eueni fluminis filia: quę postea Marpesia dicta est.

Alea, (πεττεία, κύβος) bretspil, oder eyn yetlich spil darin man glücks waget) teerlincspel, oft alle spel daer een ieghelick sijn geluck verwacht ende wacht) ieu de dez, ou tout ieu ou vng chascun attend fortune au hazart.) ludus tabulæ, ab Alea quadã milite in Ocio Troiano. Horatius in Epist. Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat. Et cum alea dicatur omnis ludus in varietate fortunæ consistens, (Vnde Martialis de nuc. Alea parua nuces & non damnosa videtur, Sæpe tamen pueris abstulit illa nateis.) factum est, vt non solum pro fortuna, sed etiam pro periculo, periculiq; dubitatione sumatur: & ille dicatur aleam iacere, (ῥίπτειν κύβον) qui se periculo, fortuneq; committit. Liuius. In dubiam imperij serS utriq; aleam imus. Est & Alea nomen vrbis, ab Aleo conditore. Papinianus in Syluis, Aut Aleæ lucis vidit Tegeæa sacerdos.

Aleator, (κυβευτής) eyn spilbůb, spyler) een tuyscher, speelder) vng ioueur ordinaire, q fait mestier de iouer.) qui sæpe alea ludit. Cic. in Catil. In his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri, impudiciq; versantur. Idem. 2. Philip. Domus erat aleatoribus referta, plena ebriorum.

Aleo, aleonis, idem, teste Festo. Neuius, Pessimorum pessime, audax ganeo, lurco, aleo.

Aleatorium, (κυβευτήριον) apud Sidoniũ, pro ludo aleæ. ait enim, Atq; illic aleatoriũ lassis cõsumpto sphæristerio satiat. Sueto. vocat Aleatoriũ forum.

Alebria, veteres vsurpãt, pro eo quod est, bene alẽtia.

Alec, (μαινίς.) vide infra in dictione Halec.

Alecto, (ἀλληκτώ) vna ex furijs infernalibus, & Latinè incessans interpretatur, ab α priuatiua, & λήγω desino: quia cupiditas nunquam satiatur.

Alectoria, gemma quæ in ventriculo galli inuenitur: gallus enim Græcè ἀλέκτωρ dicitur. de qua Plinius lib. 37. ca. 10. Alectorias, inquit, vocãt in ventriculis gallinaceorũ inuẽtas, cristallina specie, magnitudine fabæ, quibus Milonẽ Crotoniẽsem vsum in certaminibus inuictũ fuisse videri volũt.

Alecula, diminutiuum ab alec. Columella lib. 9. Datur cammarus & riualis alecula, vel si qua sunt incrementi parui fluuiorum animalia.

Alemanni, die teütschen) die duytschen) alemans, ou Geneuois.) quamobrem hoc ipsi Germani nomine appellati sint, omniũ nemo credo Beato Rhenano nostro rectius explicauit. Cum enim Germani illi Septentrionales, præsertim Transalbiani, mutare sedes cogitarẽt, imitati priores Germanos, qui transito Rheno quo se totos viros fore ostenderent, sibi hoc nominis (quasi gar ein man) imposuissent: & ipsi se, quòd fortissimi bellatores & viri omnes esse & vellent & deberent, Alemannos (quasi als manner) appellauere. Extat hodie Alemannorum agri vetus nomen supra Brigantium & lacum Acronium, Vulgò das Algov, quasi Almangov.

Alemanus, fluuius apud Rysios originem à Rubro castro (Rotenburg) trahens, hic ad Kelheim oppidum iungitur Danubio. Vulgò Altmola vel Altmyl appellatur.

Aleopetra, insula in Mæotide.

Ales, huius alitis, quælibet auis. οἰωνὸς, ὄρνις. eyn vogel) vng oyseau, ou toutes sortes doyseaulx aiant aeles.) ab alis gerẽdis: sicut volucris omne valatile, & tam masculini, quàm fœminini generis profertur. Vergilius, Namq; volans fuluus Iouis ales in æthera. In genitiuo plurali alitum, & alituum, secundum Priscianum. Vergilius lib. 11. Alituum pecudumq; genus sopor altus habebat. Auis. (ὄρνις) est quæ parit oua, & pennis prædita, præter vespertilionem.

Ales, adiectiuum omnis generis, ponitur à poëtis pro veloci. Silius, Alite vectus equo. Verg. 8. Aen. Ignis & alitis austri. Ponitur & pro alato, hoc est, alas habente. Cic. 1. de Inuent. Angues ingentes, alites, iuncti iugo.

Alesco, scis, antiquũ verbum ab alo, alis: idem quod crescere. Inde coalescere, verbum, pro cõcrescere. Varro de Re rust. libr. 1. cap. 44. Quæ nata sunt, in fundo alescunt, adulta cõ cipiunt. Ibidem cap. 3. Quemadmodum quicquam seri, aut alescere, aut meti possit.

Alex, alecis, fœminini generis, genus est liquaminis, quod Plinius muriæ vitium appellat, lib. 31. cap. 8. sic scribens, Laudatur & Clazomenægaro, Pompeijq; & Leptis: sicut muria Antipolis ac Thuria: iam verò in Dalmatia. Vitium huius est alex, imperfecta, nec colata fex.

Alexander, & Alexandrus, (ἀλέξανδρος) nomen proprium regis Macedonici, cuius clarissima gesta & ab historicis & in sacris literis traduntur. hic longè omnium excellentissimus fuit, cui ex rebus actis & auctis, Magnum inditum est nomen, ne vir vnicam gloriam adeptus, sine laude vnquam nominaretur. Nam solus, condito æuo, quantum hominum memoria est, inexuperabili imperio orbis auctus, fortuna sua maior fuit, successusq; eius amplissimos & prouocauit vt strenuus, & æquiparauit vt meritus, & superauit vt melior: solusq; sine æmulo clarus, adeò vt nemo audeat virtutẽ eius superare, vel optare fortunam. Fuere & alij Alexandri: quorum vnus Aphrodiseus, interpres Aristotelis, sed tali ingenio vt Aristotelẽ carpat. De hoc Suidas & Steph. meminerunt. Alius fuit Alexander grammaticus, ex oppido quod Goticon dicitur, qui de varia historia siue materia 24 volumina scripsit, peritissimus ætatis suæ vir. Alius Alexander Asiæ rex, & Syriæ, dictus Balam. Alius Iudæorum rex, qui Aneus dictus fuit, & regnauit annis vigintiseptem.

Alexandria, (ἀλεξάνδρεια) vrbs Aegypti, nõ longè à Nili ostio: ab Alexãdro Macedone condita vrbs fertilissima: quã Dinocrates Architectus metatus est mirabili ingenio, qui ndecim milliũ passuũ laxitate ad effigiẽ Macedonicæ chlamydis orbe gyratο laciniosam, angulosο dextra leuaq; procursu.

Mareotis lacus ad meridianam vrbis partem Euripo Canopico ostio immittit. Habuit olim scholas omnium disciplinarum liberalium: fuitq; ob commoditatem maximũ totius orbis emporium. Constructum autem fuit ante Saluatoris aduentum anno vigesimo supra trecentesimum, intra spatium septendecim dierũ (vt testatur Iustinus lib. 11.) cum sex milibus murorum passibus.

Alexicacon, (ἀλεξίκακον) remedium quod fit ad depellenda mala. Sic Hercules dictus fuit Alexicacos, ab eo quòd defensor esset hominum. Hoc & amuletum dicitur.

Alexipharmaca, (ἀλεξιφάρμακα) sunt (vt Suidas ait) medicamenta auxiliatoria. Plin. lib. 21. cap. 20. Nec magis alia herba conuenit medicamento, quod alexipharma conuocant.

Alexiteria, (ἀλεξιτήρια) idem quod alexipharmaca.

Alga, (βρύον) herba quæ nascitur in aquis marinis: dicta à mari ab algore aquæ, siue quòd pedes alliget: quia crassa est folijs ex parte supernatantibus. Verg. lib. 7. Laterisq; illisa refunditur alga. Algenses, Pelagiæ, ab alga dictæ.

Algeo, es, alsi, vel alxi, alsum, à Græco ἀλγέω: doleo, patior frigus, frigidus sum. ψύχομαι. mich freuret, ich bin kalt) my vrieft, ick ben cout) auoir froit, ie ay froit) Opponitur huic verbo æstuo verbum. Cic. Tusc. 2. Itemq; Lycurgi laboribus erudiunt iuuentutem venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando.

Algidus, pen. cor. mons ab Vrbe duodecim passuum milib. distans, ab assiduo frigore sic dictus. Horatius, Quæq; Auentinum tenet Algidumq;. Et ab hoc quoq; sylua Algida dicta est, huic monti subiacens, in cuius ingressu Regillus lacus est.

Algificus, participium sine verbo. Gell. lib. 19. ca. 4. Quòd timor sit omnibus algificus: id est, frigus inducit.

Algor, oris, & Algus, gus, & Algus, gi, id est dolor, tristitia, kelte, frost, trourigkeyt) coude, vorst, droeuicheit) froit, froiduere, tristesse) Per translationem ponitur pro frigore. ῥῖγος. Plaut. in Aul. Inopiam, luctum, mœrorem, paupertatẽ, algum, famem. Lucan. lib. 3. Sollicite euolitant morbis algorq; fameq;. Plaut. in Rud. Vel suda, vel peri algu, vel etiam ægrota.

Alguasen, herba similis lilio, & dicitur lilialis. Confert morsuræ canis rabidi, propter quòd Græcè Alguasen dicitur.

Aliàs, (ἄλλοτε) ander mal, etwan zũ zeiten, zũ anderer zeit) eẽ andermael, op eẽ ander tijt) vne aultre fois, en aultre temps.) aduerbium significat alio in loco, vel aliter, vel alio tempore, vel aliquando, interdum. Gellius, Neq; id tamen semper esse, fieri dixisset: sed aliàs ocyus fieri, aliàs serius.

Alias res agis, (παρέργ ἀπολλύμαι.) id est, non intendis ad id quod dicitur: vt nulla sit in eis intentio: aut, nugatorias res agis.

Alibi, (ἀλλαχοῦ) alio loco, anderschwo, an eym andren ort) icwers anders, op een ander plaetse) ailleurs, aultre part, en aultre lieu) Verg. Geor. 1. Hic segetes, illic veniũt felicius vuę: Arborei fœtus alibi.

Alica, (χόνδρος) penultima corr. potio, dicta quod corpus alat. Hæc fit ex zea, quæ à nostris spelta dicitur. Tunditur granum eius in pila lignea, nam lapidis duritia cõteritur, excussis inde tunicis conditur medulla. Hinc alicarij, qui eam conficiunt venduntq́ue. Et alicula diminutiuum. Mart. Mittebat Vmber aliculam mihi pauper.

Alicariæ, meretrices in Campania appellatæ, quòd solitæ essent circa pistrina alicariorum versari.

Alicastrum, etiam videtur ea forma ab alica deriuari, qua siliquastrum à siliqua.

Alicubi, (ἐνιαχοῦ) etwa) iewers) en quelque lieu.) in aliquo loco, vspiam, vsquam. Cic. Att. lib. 9. Ita vt si saluus sit Pompeius, & constiterit alicubi.

Alicunde, (ποθὲν) ex aliquo loco. Terent. in And. Venit meditatus alicũde. vide in dictione Aliquo.

Alienigena, (ἀλλόφυλος) eyns frembden geschlechtes, ausslendig) van een vreemdẽ geslecht, vreemt lantlandich) estrangier, ou estrangiere.) communis generis: vel (secundum Probum) omnis gen. sumitur in eodem significato cum alienigenus. Gel. lib. 1. cap. 23. Neq; vino alienigena, sed patrio vsuros. Sic & cõposita à gigno: vt agmen Troiugena.

Alienigenus, na, num, pen. cor. nomen compositum à genere: & significat quod est externum, vel alieni generis, vel inter alienos genitum. Valer. libr. 1 Adijci nostris duo eiusdem generis alienigena exempla non absurde possunt.

Alieno, nas, (ἀλλοτριόω, διίστημι) ich entfrembde, ich mach vngunstig, ich wende ab) ick vervreme, ick make ongonstich, ic keere af) ie aliene, ie repulse, ie tire arriere.) alienum vel aduersarium facio, seu à ꝓposito remoueo repulsando. Plau. Me alienabis nunquam quin vester sum: id est, à ꝓposito remouebis. Sall. Neq; falsa suspicione alienatũ esse sentiebam: id est repulsum. Teren. Ita nos alienauit: id est, aduersarios fecit. Significat etiã aliquando id, quod vulgo dici solet, extra nostrã possessionem vel dominiũ mittere. Cic. Nam turpitudinẽ summã esse arbitrantur, referri in literas publicas pretio paruo ea, q̃ accepissent à maioribus, vendidisse atq; alienasse. Paulus iureconsult. Alienationis verbo vsucapionẽ cõtineri putat. Vix est enim vt non videat alienare, qd' patit vsucapi. Eum quoq; alienare dicimus, q non vtendo ain sit seruitutes.

Alienus, na, num, (ἀπότριος, ἀλλότριος) frembd, vngleich) vremt, ongelijck) qui est a autruy.) qñq; alienatus dicitur. Sal. Postquam alienum se videt. Quandoq; diuersus, dissimilis, dispar, dissonus. Idem, Neq; solum illis aliena mens erat. Quãdoq; nõ conscius: vt apud eundem, Ille eos in domum Decij Bruti perducit, quòd foro propinqua erat: neq; aliena consilij propter Semproniam. Quandoq; pro eo, qui nulla nobiscum coniunctus est amicitia, aut consuetudine. Idem: Tantũ enitor, vt neq; amicis, neq; alienioribus opera, consilio, labore desim.

Aliger, alatus, (πτερωτός.) vnde Cupidinem alatum & aligerum poëtæ vocant.

Alimentarius,ria,rium,quod ad alimentum pertinet, σιτικός: vt lex alimentaria,quæ prouidebat vt filij alerent parentes.

Alimentum, quod datur ad vitæ sustentationem. (τροφή.narung,speise) voetsel,spijse) nourriture, sustentation.) Scribunt Iureconsulti, Alimentis legatis,cibaria,&vestitus,& habitatio debebitur: quia sine his ali corpus non potest.Plinius lib.11. cap.13.Hoc quidam attingi vetant, vt largo alimento valida exeat soboles.

Alimonia,pen.cor.idem quod alimentum , nutrimentum.

Alimonium.nij.idem.Var.lib.3.cap.16.Hęc omnia vocant à mellis alimonio,aluos.

Alioquin,& alioqui,vtroq; modo dicitur,& habet penultimam productam,significatq; aliter, seu alio modo , vel quòd si non, vel præter hoc,vel etiam,ἄλλως,ἐπεὶ μή. sunst,anderst) anders) aultrement.)Plinius,Hos tibi dedicaui libellos,nam nec ingenij sunt capaces , quod alioquin nobis perquàm mediocre erat.

Aliorsum , (ἄλλοσε) an eyn ander ort , anderst wo ausz) tot een ander plaetse,iewers anders henen) autre lieu, coste,part,ou place.)versus alium locum,vt aliorsum ire.Plaut.Item pro in aliam partem.Terent.in Eun.Miseram me,vereor ne illud grauius Phædria Tulerit, ne'ue aliorsum atque ego feci, acceperit.

Alipedes,(πτερόποδες)pen.cor.equi veloces,quasi alas in pedibus habentes.

Aliptes,(ἀλείπτης) vnctor. Et is erat,cuius curæ tradebantur hi qui in sacris certaminibus pugnarent. Dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν,id est, ab vngendo.Martialis, Nec capit immeritas sordibus vnctor opes. Dicitur etiam aliptes,qui vulnera curat. at medicus,qui male valentibus & in lecto iacentibus medetur,Clinicus appellatur.Item Aliptes fuit fons apud Ephesum.

Aliqua,(πῃ) per aliquem locum.

Aliquādo,(ποτὲ)zů zeiten)somtijts)quelque foys.) secundum Priscianum, cum accentu in antepenultima, sed temporibus nostris non seruatur,etiam à doctissimis viris, neq; in Vergil. vel Ouidio,aut Lucano,vel alijs poëtis antiquis inuenitur in vsu illam corripi positura.Habet autem tria tempora pręsens,pręteritum & futurum:& significat idem quod aliâs,nonnunquam,interdum, quodam vel aliquo tempore,vel tandem.Cic.Valerio,Aliquando nos recusas.

Aliquantisper,(ἐπὶ χρόνον) etwan lang) wat lanck) pour quelque peu de temps.) aduerbium,ad temporis breuitatem refertur,vt ait Valla.Terent. in Heaut.At certè concedas aliquò ab eorum ore aliquantisper.

Aliquantulus,(ὀλίγος) diminutiuum ab aliquātus, quantitatem significat. Aug.lib.1.de Ciuit. Illi autem infirmiores, qui terrenis his bonis , quamuis ea præponerent Christo,aliquantula tamen cupiditate cohærebant.

Aliquantum,(ἐπὶ πολὺ,ὀλίγον)eyn wenig)een wenich) aucunement.) modò nomen est,vt Cic.pro Cluentio: Aliquātum agri in medio relictum est. Modò aduerbium,& significat paulum,nonnihil, leuiter,paulisper,nescio quid,aliqua ex parte. Pli. lib.3.cap.2.Aliquantum vetus forma mutata est. Inde aliquantulum diminut.

Aliquantus,adiectiuum,ex alius & quātus: idem pene quod mediocris significat. Salluft.in Iugur. Timor aliquātus,sed spes amplior, quippe victorib.

Aliquatenus , (μέχρι τινὸς, ἐπὶ ποσόν) etwafert) iewers doer) iusques a certaine mesure,partie,quantite,ou raison.)pen.cor.significat vsq; ad aliquam partem , siue ex aliqua parte , aut aliqua ratione. Quintil.Verum hoc aliquatenus temporum mutatum est conditione.Plinius libro.27.capite.12. Caulibus pluribus ab vna radice aliquatenus rubentibus.

Aliquid (τι) etwas)iet)quelq̃ chose.) substantiuum est:vt,Aliquid vtile. Cicero Att. Ego tibi aliquid de meis scriptis mittam.

Aliquis,(τὶς.ὅστις)etwar) iemant)quelqu'un.) quasi alius quis, & habet vim pluralem, quamuis singulariter dicatur. nō enim est aliquis, nisi de multis. Vnde & apud veteres vario genere numeróq; proferebatur. Terent. Aperite aliquis actutū ostium. Idem est dicendum de quisquam, quispiam, & vllus. Aliquis etiam vt Gręcis τὶς,magnus,nō obscurus.Cic.Att.Itaq; fac vt me velis esse aliquē:quoniam qui fui,& qui esse potui,iam esse nō possum. id est velis esse me nō prorsus obscurū & abiectum.

Aliquò,(ποι ἐστὶν ὁποῖον) etwa hin)iewers henē)dung lieu en lautre,en quelque lieu.)ad aliquem locum.

Aliquod,(τι ἐστὶν ὅ) adiectiuū,vt aliquod templum.

Aliquorsum,(εἰς τινα τόπον) versus aliquem locum. etwa hinausz)iewers waer henē)enuers aucū lieu.)

Aliquot,(τινὲς,ἔνιοι)tantum pluraliter declinatur,& secundum Donatū significat idem quod nec multi nec pauci. Terent.in And. Aliquot me adiere.

Aliquotiens,seu aliquoties,sine n,(ἐνίοτε, ἐστὶν ὁσάκις) etwa manigmal)sommichmael)ie ne scay quantes ou combien de fois.) significat aliquot vicibus,siue aliquando. Cic.4.Verr.Aliquoties ad socios literas de istius iniurijs miserat.

Aliter, (ἄλλως) anderst, auff eyn andere weisz) anders,op een ander maniere) autrement, en autre maniere.) aduerbiū,fit ab alis, huius alis: pro alius, sicut declinabant antiqui , & significat contrario modo.Verg.Dijs aliter visum.Cice.7.Verr.Aliter decernere in eadem causa non potuisti.

Alitura,pro nutricatione,Gell.libr.12.cap.1.

Aliubi, (ἄλλῃ πῃ)pro alicubi. Nam dicimus solem totum aliubi,aliubi dimidium hominibus adimi. Plinius,Nec vsquam aliubi candidæ nascuntur.

Aliunde,(ἀλλαχόθεν)von eyn ander ort)van een ander plaetse) d'ailleurs.) ex alio loco. Plin. lib.15. cap.19. Inde repertum vt allatæ aliunde, & inter se colligatæ inijcerentur fico.

Alius,alia,aliud, (ἄλλος) eyn andere) vng autre.) genitiuo alius, penultima producta, vel alij,aliæ, alij;datiuo alio,aliæ,alio.Cic. Si res totæ,aliæ rei

necesse est similiter fit. & idem est quod diuerso: vt, Alia est facies tua à facie mea. Accedit quandoque ad vim comparationis. Quintilianus, At quanto alius fuit ille infelicissimus iuuenis affectus? Quomodo autem differat ab alter, illic videas.

Aliuta, veteres pro aliter scripsisse manifestum est, ex Græco ἄλλα vel ἄλλως transferentes. Hinc est illud in legibus Numæ Pompilij, Si quis aliuta faxit, ipsus Ioui sacer esto.

Allabor, penultima producta, iuxta fluo, siue iuxta nauigo, προσρέω. ich fall herzů, ich fleuss herbey) ie coule aupres ou cheoi & tombe.) Claudian. Si culus allabitur oris. Cic. 2. de Diuinat. Et humor allapsus extrinsecus, vt in tectorijs videm?. Verg. Ergo alis allapsa sagitta.

Allatus, προσενεχθεὶς) per duplex ll apportatus: participium ab afferor. Plaut. Allata peregrè epistola.

Allecto, ctas, frequentatiuũ ab allicio, significat per blanditias attraho. ἐπάγω. Col. lib. 2. Ad aquã duci oportet, sibiloq; allectari, quo libentius bibant. Hinc allectus, (ἐπαγόμενος) idem quod attractus.

Allego, gis, penultima correpta, adscribo, annoto, quasi iuxta lego. ἐπιλέγομαι. ich nim herzů) ic neme oft rekene noch toe) ie adiouste quelqu'un de nouueau a vne compagnie.) Vnde apud Iulium Capitolinum scribitur, M. Antonium philosophum multos ex amicis in senatu allegisse cum ædilitijs ac prætorijs dignitatibus. Liuius lib. 10. Cæterum quia de plebe allegebantur, eandem ægrè passi patres. Hinc allecti dicebantur, qui propter inopiam ex equestri ordine in senatorum numerum assumpti fuerant, προσγραφέντες, προσκαταλεγέντες.) Nam patres dicebantur, qui erant patritij generis: Conscripti, qui senatui sunt scriptis annotati.

Allego, gas, penultima producta, ad hoc mitto, vel ad aliquem locum mitto, seu simpliciter mitto. πέμπω. ich schicke herzů, verordne) ick seynde ies wers, ordinere.) Plaut. in Casin. Quin ea ipsa me allegauit, qui istam accerserem. Hinc pro deputare, cõstituere, committere, (καταστῆναι.) Plaut. in Casin. Filius autẽ armigerum allegauit suum, qui sibi eam vxorem poscat. Vsurpatur etiam, pro citare, siue adducere, ἐπάγειν, προσφέρειν, παρέχειν. Plin. Tum multa allegauit, quæ ad rem proposi-tam pertinere minime videbantur.

Allegoria, (ἀλληγορία) cum accentu in pen. dicitur alieniloquium: vel potius inuersio, vt aliud verbis, aliud sensu ostendat. Vergil. Claudite iam riuos pueri, sat prata biberunt. id est, Definite iam plura canere, quia satis audiuimus.

Alleluia, duæ dictiones sunt, quibus significatur, laudate dominum. Allelu enim (vt August. ait) imperatiui modi est, & significat laudate: ia verò vniuersalem, vel vniuersaliter, scilicet Deum. Hieronymus, Ia apud Hebræos vnum est de decem nominibus. Et in illo Psalmo vbi legimus, Laudate dominum, quoniã bonus est psalmus, in Hebræo est Alleluia. sunt autem duæ partes Hebraicæ.

Alloeotheta, (ἀλλοιόθετα) Latinè dici potest aliter posita, ἄλλος enim aliter, θετὰ posita: à Priscia no dicitur variatio. Confundit autem numerum: vt Vergilius. Pars in frusta secant. Casus, Tu mihi quodcunq; hoc regni. pro hoc regnum. Genus. Verg. Dulce satis humor depulsis arbutis hœdis, Lenta salix fœto pecori, mihi solus Amyntas. Ad dulce enim quod est neutrum, tam masculina quàm fœminina reddidit.

Alleuo, as, penult. correpta, in altum tollo, vel de imo, & vbi quid iacet vel pictum est, sursum leuo, ἐπαίρω, ἐπικουφίζω. ich erhebe, oder erledige) ick verheffe, heffe op, ick verlichte) ie leue.) Quintilianus, Vidi multos quorum supercilia ad singulos vocis conatus alleuarentur. Inde per translationem ad qualitatem fortunæ. vt idem, Non petit vt afflictum alleuetis, nisi & probaueritis se infeliciorem. Eiusdem significationis est sub leuo. Suetonius, Dumq; surgit, inter manus subleuantium extinctus est. Vnde.

Alleuatio, verbale, quæ est doloris mitigatio, siue diminutio. eyn verlichtinge) allegeance.) Cicero Fam 4. Etsi tot tantisq; rebus vrgemur, vt nullam alleuationem quisquam non stultissimus sperare debeat. Et

Alleuamentum, idem. Cicero pro Sylla, Et in aduersis sine vllo remedio atque alleuamento permanere.

Allex, & Allux, dicitur pollex scandens proximum digitum, quòd velut insilijsse in alium videtur.

Allia, (ἀλλία) generis fœminini, nomen fluuij, qui à Crustuminijs montibus prælalto defluẽs alueo, Tyberino amni miscetur, quadragesimo ab vrbe lapide, vbi magna strage Romani à Gallis, profligati sunt. Hinc Alliensis dies dictus est, tanquam infaustus. Huius nominis prima semper producitur. Silius, Maior & horrificis sese extulit Allia ripis. Hęc erat in fastis cui dat grauis Allia nomẽ. Verg. lib. 7. Quosq; secans infaustum interluit Allia nomen. vbi Seruius dicit, aliud l esse interpositũ. Nam quod Lucanus lib. 7. dicit, Non istas habuit pugnæ Pharsalia parteis Quas aliæ clades: non de flumine Allia intelligendum est, cum ibi ostendat omnes clades, quas Romani superioribus temporib. passi sunt. nõ esse cum Pharsalica clade comparandas, quæ alias superauit. Aliæ igitur cũ ibi prima correpta sit, est ab alius, alia, aliud.

Alliatum, ab allio, pulmentarij & intinctus genus est. σκοροδαλμυρόν. Plaut. Sine alliato fungi fortunas meas. Sine, id est, permitte: Alliato, id est allio nutrito aut illito, &c.

Allicefacio, cis, idem est quod allecto, ἐπάγω, à quo allicefio. Suetonius in Vitel. Pronus verò ad cuiusq; & quacunq; de caussa necem atq; supplicium, nobiles viros condiscipulos & æquales suos, omnibus blanditijs tantũ non ad societatem imperij allicefactos, vario genere fraudis occidit.

Allicio, cis, pen. corr. allexi, allectum, ex ad & lacio: significat blanditijs attraho, siue potius induco, atque inuito. δημαγωγῶ, ἐπάγομαι, ἐφέλκομαι,

ἐπισείρομαι. ich reytſe an) ick locke oft hale aen) ie alliche.) Plautus in Trinum. Te & amicitiam & gratiam in noſtram domum video allicere. Inuenitur & alliceo, ces, cui, in eadem ſignificatione. Piſo lib. hiſt. 1. Aulus vnius præmio multorum allicuit animos, ſæpius tamen in tertia coniugatione, quàm in ſecunda vtimur.

Allido, dis, penult. prod. impingo, quod eſt interficiendi cauſſa contra aliquid iacio ἐπιρίπτω, προσκρούω, καταφέρω. ich ſtoſʒ an, ſlae an) ick ſtoote ieuwers aen, ick ſlae aen) ie heurte contre quelque choſe et froiſſe.) Lactant. lib. 4. Et in conſpectu ſuo vexari acerbiſſimè coniuges ſuas cernerent, violari ac proſtitui virgines, diripi pueros, allidi paruulos.

Alligo, pen. corr. propriè ad aliquid ligo. ἀπαρτῶ, ἐξαρτῶ, περιάπτω. ich binde odder hefte an) ick binde oft make ieuwers vaſt aen) ie lie a quelque choſe.) vt alligare vitē palis, vel ad palos. Vnde & iocus ille Ciceronis apud Macrob. Quis alligauit generum meum gladio? Col. libr. 2. Arbuſtiuam vitem antequam putes, alligare diligenter oportet. Inde alligator, qui alligat. Colu. lib. 4. cap. 13. Deinde ſequitur alligator, cuius officium eſt, vt rectam vitem producat in iugum. Et alligatura, vt ſcriptura. ἐπίδεσις, περίαμμα. Idem de arboribus cap. 8. Infra inſitionem & alligaturam falce acuta leuiter vitem vulnerato. Et alligatio, ipſe actus alligandi. Per tranſlationem dicitur alligari, obſtringi, obnoxium fieri. Terent. in Eunu. Hic furti ſe alligat, (ἐνέχεται κλοπῇ.) Similiter quis dicitur alligari ad aliquid, ſine quo eſſe nō poſſit. Vnde dicimus, adoleſcentem alligari ad amicam, qui vix ab ea diſcedit.

Alligurio, idem quod ligurio.

Alliguris, adiectiuum, eiuſdem ſignificationis cum ſuo ſimplici.

Allino, is, ex ad, & lino, idem quod ſimplex linire. Plin. Sunt qui leporino coagulo mel addant, & hoc ſæpe alliniant dentem.

Allium, genus oleris quod comeditur. knobloch) loock) aul, ou aulx.) Quod nomen quidam ab olendo, quidā ab halando deriuant, de hoc infrà. Similiter & alliatum Græcè dicitur, σκόροδον & σκορόδιον, purgamenta allij. Eſt & hoc nomine vrbs inter Pyrgum & Oſtiam.

Allobroges, ἀλλόβρογες) die Sophoyer) die van Saeuoyen) Sauoiſiens.) penultima correpta, populi Galliæ Tranſalpinæ, qui Narbonenſibus aſcribuntur, quorum metropolis eſt Vienna.

Allophylus, la, lum, pen. cor. dici poteſt alienigena, alterius tribus. frembdling) vremdelinck) eſtrangier.) Nam ἄλλο ſignificat aliud: & φῦλον genus, gentem, nationem. Ambroſius lib. Offic. Aduerſarios ſuos Hebræi Allophylos: id eſt, alienigenas Latino appellabant vocabulo. Hoc nomine dicti ſunt Palæſtini, qui & Philiſtæi, φ in π mutato, vt teſtatur D. Hieronymus.

Alloquor, (ἐγκαθομιλίζω.) Alloquium, Alloquutio. vide in dictione loquor,

Allubeſco, ſcis, ſiue adlubeſco, lubēs facio, obedio, faueo, cōſentio. Plau. Hercule verò iam mihi adlubeſcit primulū. Vnde adlubeſcentia, obedientia.

Allucinatio, lucis alienatio, vel aberratio, ἀμβλυωπία, quod & ad oculos mentis transfertur, cum minus rectè intelligitur, obducta quadā caligine in animo. Fit autem à Græcis ἀλύειν, quod tarditatem ſignificat, & animi ſtuporem.

Allucinor, pen. cor. vana ſomnio, aberro, non conſiſto, diſſoluor, obſtupeſio, tardor. παραβλέπω. ich überſehe, ich fåle, irre) ick en ſie niet wel, ick faelgere, dole) S'abuſer, & ſe tromper.) Cicero Att. Sed quemadmodum corām cum ſumus, ſermo nobis deeſſe non ſolet: ſic epiſtolæ noſtrę debent interdū allucinari. Hoc verbum Gell. lib. 16. cap. 12. à Græco ἀλύειν deductum ſcribit.

Alludo, (προσπαίζω) pen prod. blandior, congratulor: quaſi ad aliquem ludere, vt paruuli parentibus, aut nutricibus. ich ſchmeyhle, frolocke mit eym, ich ſtimme zů, oder deütte auf etwas, ſpil mit den worten auf eyn andere rede) ick troetele ſpele iemanden aen, comme ouer een, ben gelijck, ſpele metten woerden na eens anders meyninge) ſe iouer a quelqu'un.) Lactant. lib. 3. Aut homini alludunt animalia. Valla libro. 4. ſcribit alludere eſſe, cum aliud dicimus, & ad aliud ſententiam latenter referimus. Verg. Nec plura alludēs ea vox audita laborum Prima tulit finem. Alludere verò ad hiſtoriam dicitur, hoc eſt ad rei fidem verba componere. Eſt & alludor deponens.

Alluo, luis, iuxta fluo, ſeu deorſum aliquid lauo. ἐπικλύζω. ich fleuſʒ an) ick vloeye hert aen) couler au pres, & les batre & quaſi lauer de leurs bors.) Curtius, Montem leniter alluit præteriēs amnis. Hinc fit alluuio, onis, Alluuies, & Alluuium (προσκλύσις) pro immoderata aquarum violentia, vel pluuialium, vel fluuialium, ſimiliumq́; , quæ non tantum agros confundit ſed quandoq; eripit, & nonnunquam funditus deſtruit. Sed cum pars alicuius agri impetu fluminis aggregatur in aliū agrum, tunc cedit in poſſeſſionem eius cuius eſt ager. Vnde Lucan. Illos terra fugit dominos, his rura colonis Accedunt donante Pado. Circumluuio autem eſt, (περίκλυσις) cum partem alicuius agri rapidus amnis in alueum ſuum impulerit, & in modum inſulę circumuoluitur, iure vicinioris erit. Valla, Alluuies, ſordida aqua quæ abluit, vbi lutum cum aqua non multa. Liuius lib. 1. In proxima alluuie, vbi nunc ficus ruminalis eſt, quam Romularem vocatam ferunt, pueros exponunt.

Proluuies, propriè ſordis profuſio. Verg. lib. 3. Fœdiſſima vētris Proluuies. Illuuies, (ἀλουσία) eſt etiā immūditia in homine, aut veſte, aut re quauis alia inſita, ſeu iniecta. Teren in Heau. Pannis obſita, neglecta immūda illuuie. Verg. lib. 1. Dira illuuies, immiſſaq́; barba. Eluuies, propriè dicitur quod expurgatur, præſertim aquarū fluxu, quamuis & alterius humoris dici poſſit. Plinius, Quod in tutis notatur oppidis, quæ minus quatiuntur crebria ad eluuiem cuniculis cauata, Lact. lib. 7. eluuiem

uiem posuit pro aquarum inundatione, cum ait: Eluuie aquarum euertentur ciuitates. Eluuies per translationē à Cicerone ponitur in oratione pro Domo sua, Idcirco, inquit, tu ad labem atq; eluuiem ciuitatis fine summa vi peruenire potuisti.

Colluuies, (συγκλὺς) sordes cœni, aut cuiusuis rei coactæ. Colum. lib. 1. Tum etiam nantium serpentium'q; pestes hyberna destitutas vligine, cœno & fermentata colluuie venenatas emittit. Colluuio, idem est quod colluuies. Cic. de Senect. O præclarum illum diem, cum in illud diuinum animorum concilium cœtum'q; proficiscar, cum'q; ex hac turba & colluuione discedam. Hieron. ad Heliod. Neget & sacrilegum esse, qui in libidinem se dedit, qui membra Christi & hostiam viuam placentem Deo, cum publicarum libidinum victimus nefaria colluuione violauit. Diluuium, (κατακλυσμὸς) quod varie diluit. Et hæc nomina à luo descendunt: & iuxta præpositiones eorum sumuntur cum fluxu aquæ, vel humoris alterius, aut commixto cœno, aut alijs sordibus.

Alma, apud Hebræos nomen ambiguum est. significat enim (vt inquit Hieron.) & adulescentiam, & absconditam. Ergo Alma virgo abscondita & secreta dicitur, quæ nunquam virorum patuerit aspectibus, sed magna parentum diligentia custodia'q; sit ligata.

Almities, almarum rerum habitus.

Almopia, (ἀλμωπία) Macedoniæ pars.

Almus, a, um, ((εἴδ?ρος) das da neert) dat gheneert, oft voortbrengt) tout ce qui nous nourrit.) dicitur omne quod nos alit: ab alendo, ait Festus: vt alma tellus, ab eo quòd nos alat. Plaut. in Curc. Inuoco almam meam nutricem. Col lib. 3. cap. 22 Quibus alma tellus annua vice, velut æterno quodā puerperio læta, mortalibus distenta musto demittit vbera. Abusiuè etiam alijs numinibus datur epitheton. Vnde & Ceres alma à Verg. dicitur, cuius frugibus homines aluntur. Almus dies pro tranquillo dicitur. Verg Præterea si noua diē mortalibus almum Aurora extulerit. Lux alma, à Donato illustris & clara dicitur.

Alnus, (eyn erlebaum) een elsboom) vng aune.) genus arboris fluuialis, ex qua primum factæ sunt lyntres: dicta quòd amne alatur. Nascitur enim iuxta fluuios, quæ apta est nauigijs, quòd aquis obruta (vt inquit Vitru.) diu nō corrumpitur. Græcè ἄιγειρος: vulgò Erlebaum Lucan. Et fluctibus aptior alnus. Vnde & pro naui quando'q; poni solet. Verg. Tunc alnos primum fluuij sensere cauatas. Claud. Qui dubijs ausus committere fluctibus alnum Scribit Aristot. in sola Creta steriles non esse. In alnos sorores Phaëthontis mutas ait Vergilius.

Alo, alis, alui, alitū: ich erneere, erzuhe) ick genere, voede op) ie nourry, sustente, entretiens.) vnde Alitus, vel Altus: significat nutrio, alimentis sustento. τρέφω. Salluſt. in Iug. Et omnem ætatem Arpini altus. In rebus tamen incorporeis alere frequentius pro crescere ponitur, ich mach wachsen, oder zū nāmem) ick mak wassen, oft toenemen) ie fais croire.) Quint. Sed alere facundias, vires augere eloquentiæ. Verg. Hos successus alit. id est, augere facit. Et licet altum vel alitum supinum faciat, tamen (vt docet Diomedes) melius dicitur alitus quàm altus, vitandæ ambiguitatis gratia.

Aloë, aloës, (ἀλόη) Græcum est nomen, herba amarissimi succi. Iuuenal. Plus aloës quàm mellis habet. Herba resistēs vermibus & putredini, ac visui vtilis. Gignitur in India & in Arabia, arbore odoris suauissimi.

Aloeus, (ἀλωεὺς) nomē Gigantis, cuius filij dicūtur Martem vulnerasse, à quo patronymicum Aloides (ἀλωείδης)

Alogia, (ἀλογία) dicitur cum ita epulis indulgetur vt à rationis tramite deuietur. Sicut enim animalia ratione carentia ἄλογα dicuntur, quibus similes sunt ventri dediti: ita immoderatum conuiuium, quo mens (in qua ratio dominatur) ingurgitatione vescendi ac bibendi quodammodo obruitur, alogia nuncupatur. August. ad Casulanū, Attendite quemadmodū dominici diei non paruo prandio reficiatur, sed alogia delectatur.

Alogiani, (ἀλογιανοί) hæretici fuerunt sic vocati tanquam sine verbo. Logos enim Græcè verbū dicitur. Quia domini verbum recipere noluerūt, Ioannis Euangelium respuentes.

Aloia, iuxta Plinū dicitur esse animal mulæ propemodum simile, carens flexura poplitum in interioribus cruribus, Ideo inter dormiendum non cubat, sed innititur arbori.

Alonge, (πόῤῥωτιν) aduerbium, significat procul.

Alopecia, (ἀλωπεκία) morbus in capite humano & barba, ex vitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum. Dicta à vulpe, quam Græci vocant ἀλώπηκα: quòd ea crebro id genus morbi patiatur. Plin. Lingua herba est, quæ circa fontes nascitur, cuius radix cōbusta & trita, alopecias emēdet.

Alopecus, qui alopecia laborat.

Alosæ, (τρίσσαι) pisces sunt sic dicti à Gallis & Campanis: quos Hispani saualos: Hetrusci autem & Veneti, vetere seruato nomine clupeas appellant. Apud Aristotelem verò, Strabonem, Aelianum, Oppianum, & Athenæū thrissas legere est, quam vocē alosam interpretatur Gaza. Ausonius Stridentes'q; focis obsonia plebis alosas.

Alpes, (ἄλπεις τὰ ἄλπεια ὄρη) à candore niuium dictæ sunt, quia perpetuis ferè niuibus albescunt. Sabini enim alpum dixēre, quod posteri Latini album: vnde Alpium nomen. Silius: Clausas niuibus rupes suppositā'q; cœlo Saxa vocat. Sunt autem montes altissimi, qui Galliam transalpinam à cisalpina diuidebāt, nūc vero promotis finibus termini sunt Italię. In longitudine centū milia passuū patent, à supero mari ad inferū, vt Cels. tradit, Liuius vero tria milia stadiorū. Ab Alpes fit Alpinus, a, um (ἀλπεινός) penul. prod. Plini. Gentes Alpinæ, & venti Alpini, quia ab Alpibus flant, vnde & Cisalpinus, na, num, composita.

Alpha, nomen primæ Græcorum literæ. Vnde apud Martial. libro 2. Non ipſe Codrus alpha penulatorum. Et lib. 5. Quod alpha dixi Codre penulatorum. Vbi videtur ſignificare Codrum fuiſſe primum penulatorum: hoc eſt, inter plebeios & pauperes primum tenuiſſe locum.

Alpheſibœus, (ἀλφεσίβοιος) nomen paſtoris, apud Verg. Eclog 5. ab ἀλφω inuenio, quaſi inueniens boues.

Alpheus, (ἀλφειός) nomen viri, & nomen fluminis Helidis Arcadiæ, ſub mare in Arethuſam Siciliæ deſinentis. Strabo libro. 6. ait, Alpheum ſumere originem in Peloponneſo, & per mare ſubter terram in Arethuſam fontem terminari. Finxerunt poëtæ Arethuſam fuiſſe venatricem, & amatam ab Alpheo, & fugiſſe volunt ſtuprum per ſubterraneos cuniculos in Ortygiam, & Alpheum fuiſſe inſequutum. Hæc & Pauſ. ferè lib. 5. Alpheus flu. ab alphis: id eſt, vitiliginibus maculis dictus eſt, quia eius aqua maculas tollit.

Alphos, (ἄλφος) Latinè impetigo, ſiue vitiligo dicitur, quæ ſuperficiem corporis immutat, & modo nigra, modo candida eſt. Eſt autem maxime vbi color albus eſt ferè ſubaſper, & non continuus, vt quædam quaſi maculæ diſperſæ eſſe videantur.

Alpina, arbor eſt laburnum, nec vulgò nota, candida materie, cuius florem cubitalem apes non attingunt.

Alſioſi, (κρυόεντες) dicuntur qui ſunt naturæ frigentis, quiq; à frigore læduntur. froſtlecht, das gern frürt) coutachtich dat geerne vrieſt) frilleux, ſubiect a froid.) Plinius. Abrotanum & Adonium Alſioſa eſſe memorãtur. Varro: Stabulatur pecus melius ad hybernos exortus, ſi ſpectat quod eſt alſioſum. Idem: Quod eſt alſioſum, id vt pleriq; lapide aut teſta ſubſterni oportet caprile, quo minus ſit vliginoſum.

Altanus, penul. prod. genus venti, ſiue flatus, è terra conſurgens. Plin. lib. 2. cap. 43.

Altare, (βωμοὶ) evn altar) een outaer) vng autel.) ab altitudine dictum eſt. Nam antiqui in ædificijs à terra eleuatis ſacra faciebãt dijs ſuperis: in terra dijs terreſtribus: in effoſſa dijs infernalibus. Plin. lib. 15. cap. 30. Vt ne propitiandis quidem numinibus accendi ex his altaria aræq; debeant. Altare ſuperis tantum conſecratum erat, Ara tam ſuperis quàm inferis.

Altellus, Romulus dictus eſt, quaſi in terra altus à lupa ſiue quòd telis aleretur: ſiue quòd rebus geſtis excelſus ac glorioſus eſſet: ſeu quòd à Tatio Sabinorum rege in colloquium poſtulatus, alternis vicibus audierit ac loquutus fuerit. Nam ſicut à macro macellus, à vafro vafellus: ita ab alterno Altellus fit, ſecundum aliquorum opinionem.

Alter, Altera, Alterum. genitiuus alterius, penult. corr. Græcè ἕτερος dicitur, & ἄλλοι. der ander von zweyen) die ander van tween) lung des deux) Terent. in Heaut. Hoc ipſum alteræ dum narrat, fortè audiui. Et ad vnũ de duobus dicitur: vt, Annibal in tranſitu Alpium amiſit alterum oculum. Siue ad vnam duarum partium. Cic. Duplices ſimilitudines eſſe debent, vnæ rerum, alteræ verborum. Verg. Aurea mala decẽ miſi, cras altera mittam. Alius verò, (ἄλλος) de pluribus dicitur: vt, Alij virtutem præponunt, alij voluptatem, alij indolentiã. Interdũ tamen alius de duobus dicitur: vbi diuerſa concedũtur: vt, Alia eſt facies mea, alia tua. Item alter ponitur ꝓ ſecundo de duobus pluribus'ue: vt, Altero menſe repudiauit vxorẽ: &, Hic eſt alter annus belli Punici: id eſt ſecundus à belli Punici origine. Aliquãdo ꝓ ipſis duobus, vt vnus aut alter. id eſt vnus aut duo. Eſt etiam alter non ſecundus, ſed tertius, ſicut docet Donatus. Teren. in And. Sed poſtquam amans acceſſit, pretiũ pollicens, Vnus & item alter. tres enim amatores erãt. Et Verg. Alter ab vndecimo. Aliquando ponitur ꝓ alio. Plin. Tabulas plureis pinxit, è quibus vnã in foro, alteram in comitijs, duas in Pompeij porticibus videmus. Aliquando pro aduerſo, & non bono, vt in augurijs altera cum appellatur auis, quæ vtiq; proſpera non eſt.

Alter. teris. ſiue Alteres. teris. penul. prod. & genere maſculino, ſignificat maſſam plumbeam, qua ad exercenda corpora in gymnaſijs vtebãtur. ἁλτήρ. Martialis, Quid pereũt ſtulto fortes altere lacerti, Exercet melius vinea foſſa viros. Dictus alter eſt ab ἅλλομαι, quod eſt ſalio. Nam circunducebant alteres, dum ſaltando ſe exercerent. Solent tamen aſpirari.

Alteras, veteres dicebant pro alias.

Altercor, caris, ſignificat mutuò iurgia iactare, criminari, & clamoſe inficiari, & quaſi aduerſam partem tueri. διαδικάζομαι. ich zanck) ick kyue) ie tenſe, ie debatz.) Cæſar bell. ciu. 3. Qua ex frequentia T. Labienus prodijt ſummiſſa oratione loqui de pace, atq; altercari cum Vatinio incipit. Dicitur & alterco. Terentius, Scio cum patre tuo altercaſti dudum. Hinc altercatio, quæ (vt docet Quintil.) conſtat aut intentione aut depulſione. Liuius, Altercatio inde, non ſermo fuit.

Altercum, ſiue Altercagenum, apud Arabes herba eſt, quæ à Græcis, ὁδοκύαμος. id eſt, faba porcina (vt vult Apollinaris) appellatur.

Alternatim, aduerbiũ, ſignificat per vices ἀμοιβαδόν. eyns vmbz ander) deen voer dander na) l'un apres l'autre,) Quadrig. annal. lib. 3. Item gaudium, atq; ægritudinẽ alternatim ſequi. Nonius.

Alternè, aduerbiũ à nomine alterius: id eſt alternatim, ſeu alternis vicibus. Plin. libr. 11. cap. 37. Supercilia homini & pariter & alternè mobilia.

Alternus, adiectiuum, à nomine alter: quod fit alternatim, ſeu alternis vicibus. Cicero pro Arch. Quòd epigramma in eum feciſſet, tantummodo alternis verſibus longiuſculis. Verg. Alternis igitur contendere verſibus ambo Cœpere.

Alternis, aduerbiũ ſignificat viciſſim nunc vnũ, nũc aliud. παραλλὰξ, ἐν μέρει. eins vmb ander) een om dander) lung apres lautre) Verg. Alternis dicetis, amant

amant alterna Camœnæ. Alternis diebus, ἡμέραν παρ' ἡμέραν.

Alternare, vicissim alterū duorum ponere. ἀμείβειν, ἐναλλάττειν, παραλλάττειν, ἐπαμείβειν. ich mach eyns vmbs ander) ick make deen om dander) ie fais l'ung pour l'autre.) Col. lib. 6. Dabimus operā in ordinibus disponendis, pari vernaculas & acinas alternemus. Hinc alternatio, per vicem successio, Et compositum, subalterno.

Altero, ras, pen. corr. vario & quasi alterum facio. ἑτεροιῶ. ich endere) ick verandere) ie varie, ie change. Ouid. in Fast. Ille suam faciem transformat, & alterat alter. Est ferè idem quod alterno.

Alterplex, à veteribus ꝓ duplici positū inuenitur.

Alteratam, pro alterutra veteres posuerunt.

Alteruter, quiuis è duobus, siue alter ex duobus. ἑκάτερος, ὁπότερος τοῖν. wederer du wilt von zweyen) welckē ghy wilt van tween) quelle q̄ vous voules de deux.) Cicero in Verr. Video necesse esse alterutrum Cælius Cic, Pompeius dicitur valde pro Appio laborare, vt etiam putent alterutrum de filijs ad te missurum.

Alterutrinq;, aduerb. videtur significare ab alterutra parte. Plin. libr. 10. cap. 7. Eadem in causa alterutrinq; modus est.

Althæa, alterum è maluarum genere est, syluestre scilicet: cui grande folium, & radices candidæ. Vulgo ybisch. Dicitur autem ἀλθαία ab ἀλθαίνειν, id est, mederi: quasi medicā dixeris. Est & Althæa ꝓprium Meleagri matris nomen. Sunt q fine h, & fine diphthongo scribant Altea, eaq; causa sic appellari dicant, quòd in altum crescat.

Altilis, & in plurali Altilia. (σιτιστά) penultima corr. das gemeschtet wirdt) dat ghemest wort) cela q on engresse.) quicquid domi, vel in villis, vel in viuarijs saginatur, siue sit auis, siue quadrupes, siue piscis: ab alendo quasi alitilis, vt altilis gallina, quæ alita est. Macrobius altilem sanguinem dixit, non qui alitur sed qui alit, (τρόφιμον) quasi alentem. Plaut. in Cist. dotem altilem, opulentam dixit.

Altimeter, penultima correpta, instrumentum quo metiuntur alta.

Altinum, (ἄλτινον) penultima producta vrbs olim in littore Venetiæ florentissima fuit, à qua Altinates populi dicti sunt.

Altitonans, (ὑψιβρεμέτης) penult. corr. qui ex alto tonat. Cicero de Diuin. Nam pater altitonans stellanti nixus Olympo.

Altitudo, denominatiuum ab altus: hōhe) hoochte haulteur.) propriè est rei alicuius sublimitas: vt altitudo turris. Dicitur etiam altitudo fluminis, vel maris, quæ est profunditas. Plinius libro. 10. cap. 33. Merops nidificat in specu, sex pedum des fossa altitudine.

Altiuolans, penultima correpta, qui altum volat. (ὑψιπέτης) Cicero. 2. de Diuinat. At Romulus pulcher in alto Quærit Auentino, seruat genus altiuolantum.

Altrinsecus, (ἑτέρωθεν) von aussen) van buyten) de coste, ou de hors.) penultima correpta, aduerbium ab alter formatū significat aliunde. Lactan. libr. de Opificio: Aureis duas, quarum duplicitas incredibile est quantam pulchritudinē præ se ferāt, quòd tum pars vtraq; similitudine ornata est, tum vt venientes altrinsecus voces facilius colligantur. Item significat iuxta alteram partem. Plautus in Pseud. Assiste altrinsecus, atq; onera hunc maledictis. Idem in Rud. In ensiculo mei nomen patris, pòst altrinsecus est securicula item aus rea literata. Hieron. ad Pammach. Vbi proprietas singulorū est, ibi altrinsecus diuersitas. Quādoq; in altiore parte. Apul lib. 5. Tectū scandulare consedit, quod altrinsecus ædiū patore perflabili nu datū ad omneis orietaleis cęterosq; aspectus peruium. Et lib. 5. Altrinsecus ædium horrea sublimi fabrica perfecte magnis congesta gazis conspicit.

Altus, ta, tum, cum est nomen significat partem superiorem (ὑψηλόν) & quandoq; inferiorem. hoch oder tieff) hooch oft diep) hault, ou profond.) Altitudo enim nomen est mensuræ. Vnde dicimus altum cœlum, & altum mare. Quinetiam altum ponitur pro ipso cœlo. Verg. Hæc ait, & Maia genitum demittit ab alto. Et pro ipso mari profundiore, & à terris remoto. Idem, Vix è conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Sallust. Et piscatoria scapha in altum nauigat. Per translationem quoq; ponitur pro excellenti, glorioso. Verg. Te fine nil altum mens inchoat. Et pro veteri. Idem, Altius omne Expediam prima repetēs ab origine factum. Et pro magno: vt, Sic pater ille deū faciat, sic altus Apollo. Et pro obscuro ac recondito: vt, Quid me alta silentia cogis Rumpere? Et illud, Manet alta mente repostum Iudicium Paridis.

Alucarium, quod & alueare, & per apocopen Aluear, locus vel copia ipsa alueorum: σμῆνος, κυψέλη. eyn immen banck.) een plaetse daer die byen staen, oft den swerm) vne ruche ou les mousches font leur miel, ou le lieu ou font les ruches.) Varro lib. 3. de re Rust. Quæ maceriæ ad villam venationis causa clauduntur, & propter aluearia.

Alueolus, & alueolum, cum accentu in antepenultima, diminutiuū est, ꝓ vase concauo. Liuius, Secures, falces, alueolos, molas, quantum in 40 longas naues opus esset. Itē accipitur ꝓ loco in quo pulslos pariūt columbi. Col. lib. 9. Oua in alueolū ligneum conferat. Itē pro tabula lusoria, quæ alio nomine dicitur latruncularia, & aleatoria, (κύβοι) ab aleis & latrunculis: id est calculis, & triuialiter scachis, quibus hinc bisseno puncto, illinc quadris discoloribus vtimur ad ludum. Cic. 5. de Fin. Aut alueolum poscere, aut quærere quempiā ludum.

Alueus, siue Aluus, κυψέλη) ein byn korb, immē bāc) een byen korf) item eyn ietzlich gehōlte ding, eyn kar oder napff, eyn brente, eyn weydling, eyn mūlten, die schach vnd brettspil taffel, die grūb dar in der flūsz rinnet) item alle dinck dat gheholt is, schotel oft nap, een vat, eenen back daer men te scepe in vaert, eē moelie, een scaeck oft verkeerbert spel, die groenē daer in die vloet loopt) vne

vne nasselle, & toutes choses cauees faicte de bois côme escuelle, bac, vaisseau, ruche a miel.) est (vt Varro testatur) cauata cortex, vel vimineum vasculum manufactum, in quo quid propter concauitatem reponitur. Hieron. ad Demetriâ, Habeto lanam semper in manib. vel staminis pollice fila deducito, vel ad torquêda subtegmina in alueolis fusi vertant. Sed & locus vbi apes mellificât, alueus siue aluus dicit, à mellis alimonia, vt Varro existimat. Plin. lib. 11. Alueos ex cornu spectatos esse. id est, apum aluearia. Dicitur & alueus venter cuiuslibet rei inanimatę Vnde & pro fluminis fossa, per quam labitur flumen, qñq; sumitur. canal de riuiere.) Verg. Assuetæ ripis volucres & fluminis alueo. Aliquando pro naui, siue pro ipsius nauigij receptaculo, nasselle.) vt apud Propert. Aut quid nam facta gaudes Neptune carina? Portabat sanctos alueus ille viros. Liuius libro. 21. Alueos informeis raptim faciebant. id est nauiculas. Declinatur & hoc alueum. Festus, Naufibulum alueum est, ad nauis similitudinem factum.

Aluini, (κοιλιακοί) dicti sunt lienterici, siue cœliaci, (κοιλιακοί) à Græcis dicti, qui aluo languescunt. Plin. libro. 21. Vinea Punica aluinis imposita multum prodesse dicitur.

Alumen, pen. prod. salsugo terrę. στυπτηρία. alun, alat) aluyn) alun.) Efficitur hyeme ex aqua & limo, & æstiuis solibus maturatur. Dictum à lumine, quòd lumen coloribus tingendis præstet. Plinius, Sale, aceto, alumine exharenatur.

Alumnari, alere & enutrire significat. Apul. libr. 8. de Asino, Quos ad tutelæ præsidia curiose fuerant alumnati.

Alumnatus, educatus.

Alumnus, (τρόφιμος) der von eyn erzogen ist, oder eyn erzeücht) die van eenen opgeuoet is, oft een opuoer) vng qui est nourri dauleray cōme de son pere.) dicitur filius vel discipulus, qui ab aliquo velut à patre alitur, siue victu, siue moribus, siue doctrina. Cice. Dolabellæ, Mihi verò gloriosum, te iuuenê consulem florere laudibus, quasi alumnû disciplinæ meę. Seruius pro educato & educatore ponit, ab alendo deductû nomê. Plin. lib. 3. in actiua significatione dixit de Italia, terra omniû terrarû alumna, (τροφός) eadem & parens numine deûm electa. Curtius lib. 7. Oro quæsoq; ne humanarû rerû terminos adeuntem alumnum cômilitonem vestrum, ne dicam regem deseratis. Fallitur ergo super hac alumni significatione Valla.

Aluta. pe. prod. pellis mollior, & ad calceos & ad cętera opera faciêda concinnata. κάσσυμα. weich fell, lâder) weeck vel, leder) cordouan ou cuir doulx a couldre.) Cæsar bel. Gallico. 3. Pelles pro velis, alutæq; tenuiter confectæ. Sumitur etiam quandoq; pro sacco, seu marsupio. Iuuenalis, Appositam nigræ Lunam subtexit alutæ.

Alutamen, & Alutamentum, à veteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

Alutarius, coriarius, hoc est pellium & coriorum concinnator. weisz gerber) leertouwer) couroieur de cuir.) Plaut. Hic alutarius cerdo. Propriè tamê alutarij tenuiorû pellium dicuntur: coriarij crassiorum. Et alutarius piscis vocatur à Plinio, ob similitudinem alutæ pellis.

Aluus, ab alluêdo, propriè dicitur qua sordes effluût siue eluuntur. κοιλία. der affter darm, oder arsz darm) den achter darm, oft aers darm) matiere fecale, ou les boiaux.) Plin. lib. 20. Pepones qui vocantur, refrigerant maximè in cibo, & emolliunt aluum. Quandoq; capitur pro vêtre qui apparet. Col. lib. 8. Nisi obesam ingluuie atq; distentam in pabulis aluû demerierit, & refrigerauerit. Ponunt alij hanc differentiâ, vt aluus sic vêter fœminę, ab alendo dicta: venter verò qui videtur. Item aluus, vbi apes mellificât, sicut alueus. Varro, Si ex aluo minus frequentes exeunt. Sallust. Insimulant sibi aluum purgari. Interdum vas cauatum, vbi quid reponitur. Et est tam masculini quàm fœminini generis, cuius diminutiuum est alulus.

Alyba, (Ἀλύβη) regio non longè à Mysia, vbi argenti fodinæ esse ab Homero traduntur.

Alysius, (ἀλύσιος) Bacchus dicitur, ἀπὸ τοῦ λύω, id est soluo.

A ANTE M.

AM, præpositio Græca, q̃ plerunq; composita inuenitur, significatq; circû. Cato separauit quum dixit, Am terminû. Verû quãdo componitur cum dictione incipiête ab a, e, i, u, interponitur b, euphoniç caussa, vt ambages, ambio, ambesus, ambigo, amburbiû, ambaruahs, ambustus. Si verò cum c, h, f, q, mutatur m in n, ut ancisus, anhelo, anfractus, anquiro. Cum p, remanet integra, vt amputo,

Amabile, (ἐράσμιον) quod est dignû amari. lieblich) liefick) amiable, qui est digne desire ayme.) Plaut. Compara labella labellis: bella es atq; amabilis. Cuius contrarium est inamabile. Martialis, Inamabilis sciurus, & frequens phœnix. Hinc

Amabilitas, denominatiuû. Plau. in Sticho, Si amabilitas tibi nostra placet, si tibi ambo accepti sumus. Idê in Pœn. Qui amabilitati aîm addiceret.

Amabo, (πρὸς θεῶν) lieber) lieue) mon amy.) cum accentu in penultima interiectio amantis sicut sonat verbum, lieber min. Comicis valde familiaris. Plaut. Noli amabo verberare lapidem, ne des manum. Quidam exponunt, gratum erit. Gell. lib. 12 Amabo mi fili quiescas.

Amabundus, qui abunde amat. Copiam enim in bundus terminata denotant.

Amalthea, (Ἀμάλθεια) pen. prod. nomen fuit nutricis Iouis. Nam ipsa cum sorore sua Melissa Iouem puerum caprino lacte ac melle pauisse feruntur. Fuit & nomen Sibyllæ.

Amâdo. das. alid mâdo siue alio deputo, ablego, aliquò mitto, vt à nobis amoueamus. ἀποπέμπομαι, ἀποστέλλω, ἀποδιώκω, πέμπομαι. ich schicke anderswo hin) ick seynde ieuwers henê, ic verseynde) ie enuoye hors.) Cicero pro Roscio. Amandauerat hunc sic, vt esset in agro, ac tantûmodo aleretur ad

ad villam, vt commodis omnibus careret.

Amans, participium ab amo, significat eum vel eam qui vel quæ amat, pudice vel impudice. ἐραστής. Cic. Nihil difficile amanti puto. Amo autem & semper amaui nimium studia & mores tuos. Cum genitiuo constructum transit in nomen, vt amans quietis, (φιλήσυχος.)

Amanter, aduerbium, significat beneuole, vel cum amore. φιλικῶς. lieblich) liefiick) en amy.) Plin. in Epist. Vt nos amicos paternos & amãter, & modeste complectebatur.

Amãthes, populi sunt in Aphrica, Troglodytis proximi, apud quos tum salis tum carbunculorũ gemmarumq; copia est, adeò vt ex sale domos sibi extruere dicantur. author Solinus.

Amanuenses, eyn abschreiber, oder substitut) een afscryuer, oft substituyt) escripuain.) à manu vocabulum formatum, quo dicti sunt serui, qui à manu dicuntur, quorum opera & manu in scribendo perinde ac scribarum vtimur. ὑπογραφεὺς. Vide in litera A.

Amanus, (ἀμανὸς) penultima producta, mons Ciliciæ, siue, vt quidam putant, Cappadocum, qui & Taurus dicitur.

Amaracus, pen. cor. Cynaræ regis Cypri puer, qui casu lapsus dum ferret vnguenta, fregit alabastrũ. Deinde cum nimio dolore contabuisset, versus est in sansucum, quæ ex eius nomine Amaracus cœpta est appellari. ἀμάρακος, σάμψυχον. müterkraut) mayeraen) mariolaine.) Vergil. Vbi mollis amaracus illum Floribus & dulci aspirans complectitur vmbra. Plin. lib. 21. cap. 11. Sansucum, siue amaracum in Cypro laudatissimum, & odoratissimum. scorpionibus aduersatur ex aceto & sale illitum. Hinc fit

Amaracinum, (ἀμαράκινον) pen. cor. siue sansucinũ, (σαμψύχινον) oleum & vnguentũ, quod fit ex amaraco, ad excalefaciendos emolliẽdosq; neruos, vt Plin. scribit libr. 21. Lucretius, Postesq; superbos Vngit amaracino, & foribus miser oscula figit. Et iterum, Sicut amaracini blandũ stactæq; liquorem.

Amaramis, (vt refert Iosephus) fuit nomen patris Mosis.

Amaranthus, (ἀμάρανθος) flos est, ab immortalitate nomen trahens (vnde immortales Amaranthi) nunquam enim marcessit. Fitq; ab α priuatiua particula, & μαραίνομαι, siccor, tabesco. Plin. lib. 21. cap. 8. A maranthο non dubiè vincimur.

Amare, (φιλεῖν) maioris vis est quàm diligere. Cic. Dolabellæ, Quis erat qui putaret ad eum amorẽ, quem erga te habebã, posse aliquid accedere? tantum tamen accessit, vt mihi deniq; nunc amare videar, antè dilexisse. In eodem sensu idem Cicero ad filium, Sed tamen vt scires eum non à me diligi solum, verumetiã amari. Terentius tamen contrariũ posuisse videtur: cum inquit, Non pol, quoplus quenquam amem, aut plus diligam eò feci. Propriè tamen parentum est diligere: vt, Pater diligit filium. Quòd si amo absolutè ponatur, capitur pro amore captus sum: hoc est, esse in amore. Plautus, Amat filius, certum est. Composita huius verbi sunt adamo, deamo, redamo, pen. corr. Sic & peramo, quod est valde vel vsq; ad finem amo. Cic. lib. 1. de Legibus, Vbi illa sancta amicitia, si non ipse amicus peramatur toto pectore.

Amarescere, id est amarũ fieri. πικραίνεσθαι. ich wird bitter) ick worde bitter) ie deuiens amer.) Palladius, Amygdalus si rodatur, amarescit.

Amarico, cas, pen. cor. amarum, id est asperum facio, & quasi exacerbo. πικραίνω. ich mach bitter) ick make bitter) ie fais amer.) Augustin. Ipsi amaricauerunt deum, qui peccando in eam ægritudinem deuenerunt.

Amaritudo, & amaror, ꝓ eodem accipiuntur, nam significat insuauitatem & asperitatem. πικρία. bitterkeyt) bitterheyt) aigre, amertume.) Plin. lib. 11 cap. 37. Ideo tantam habent amaritudinem, vt à canibus non attingantur. Et per translationẽ animi solicitudinem. Vergil. in Georg. Tristia tentatum sensu torquebit amaror.

Amarulentus, valde amarus, πικρὸς. bitterlecht) bitterachtich) fort amer.) vt succus amarulentus. Per metaphoram ponitur ꝓ animi dolore in inuidiam aut maleuolentiam exacerbato. Gellius, Amarulentus librum maledicentissimum conscripsit.

Amaryllis, lidis, (ἀμαρυλλίς.) nomen fuit rusticæ proprium, de qua Vergilius. Latinè autem dicitur amor.

Amarus, a, um, contrarium dulci. bitter) amer.) Vergilius. Et salices carpetis amaras. Plinius, Esse debet gustu amarum. Translatè pro aspero. Vergil. 11. Aen. Hostis amare quid increpitas? Cicero Att. Amariorem me fecit senectus.

Amasenus, pen. prod. fluuius Volscorum. Est & alius in Sicilia eodem nomine, de quo Ouid. lib. 15. Metamorphoseon, Necnon Sicanias voluens Amasenus arenas.

Amasias, (ἀμασίας) nomen proprium Iudæorum regis, quo significatur populum tollens.

Amasis, (ἄμασις) penultima producta, nomen proprium regis Aegypti, cuius tumulus fuit vna pyramidum, dicente Lucano lib. 9. Non mihi pyramidum tumulis euulsus Amasis. Hic legem condidit, vt quisq; quotannis apud præsidem rationem vitæ redderet, demõstraretq; vnde viueret, aut quo quæstu sustentaretur, qui hoc non faceret, morte afficeretur. Hanc legem Solon ab Aegyptijs transtulit ad Athenienses.

Amasius, (ἐρώμενος:) vel amasia, (ἐρωμένη) qui vel quæ amat vel amator: sicut amans cum est substantiuum.

Amasso, pro amauero, scripsit Laberius, & Plautus in Mil.

Amastrum, siue Amastris, (ἄμαστρις) vrbs metropolis Paphlagoniæ. de qua Valerius Flaccus libro. 6. Argonauticorum, Peditem pedes haurit Amastrim.

Amat, nomen filij Chanaam, qui (autore Iosepho) Amathones instituit, qui & Amathi dicuntur.

A-

Amathus,pen.cor.thuntis.Cypri ciuitas est (vt sen thit Plin.) Veneri sacra.Verg.lib.10.Est Amathus, est celsa mihi Paphos,atq; Cythera.Ouid.Pisco/ sam'q; Gnidon, grauidam'q; Amathunta metallis. Inde fit Amathunteus,tea,teum,pen. prod. Idem lib.10.Luctanteis vitulos Amathuntcas'q; bidens teis.Similiter Amathuntius.tia.tium.Verg. in Cy ri. Nam te iactari non est Amathuntia nostri.

Amathusa,(ἀμαθοῦσα)Cyprus ipsa dicta est.

Amatio,amor Venereus. Plautus in Pœnu. Acerba amatio est. Idem in Merc. Cum tua hac amica, cum'q; amationibus.

Amator,(ἐραστὴς) eyn liebhaber, büler) een liefheb/ ber,beminder,een vryer)vng amoureux.)& in bo nam & in malam partem accipitur.In bonam, Ci cero ad Att.Bibliothecam tuam caue cuiquam de spondeas,quamuis acrem amatorem inueneris.In malam,vt amator mulierū.Terent.in Eun.Ama/ tores audieram esse mulierū eos maximos. Ama/ tor, qui procliuis est ad amandum naturaliter. Amans ex causa amat: amator fingere potest.

Amatorculus, (ἐρωτύλος) diminutiuum. Plautus, Nam quæ sedulò munditer nos habemus, vix æ grè amatorculos inuenimus.

Amatoriè,(φιλικῶς)aduerbium,quod est ad simili/ tudinem amantis.Cic.2.Phil.Erat enim amatoriè scripta epistola. Etiam Amatorie dicta fuit vna ex Musis, quæ Erato Græce dicitur. Ouid. Vilis Amatorie,vilis mihi candida Clio.

Amatorium,(φίλτρον) substantiuum,genus quod/ dam veneni,amorem vel insaniam ingerentis.

Amatorius, ria, rium. (φίλικος) quod ad amorem pertinet.Vnde carmina amatoria.

Amauroses,(ἀμαυρώσεις)Latinè dicuntur oculorum obscuritates, cum sine vllo euidenti vitio lumen eripitur, sicut hebetudo.

Amazones,(ἀμάζονες) pen.corr.Scythicæ fœminæ iuxta Tanaim primum inhabitantes,deinde ad lo ca iuxta Thermodoonta fluuiū deuenerunt, quæ magnam Asię partem occupauere.Dictę Amazo/ nes,eò quòd mammis careant. Ab α fine,& μαζὸς mamma.Mos enim fuit Amazonibus,interfectis maribus quos genuissent, seruare fœminas, ca/ rum'q; infantium mammas dextras inurere,ne im pedimento sint ad pugnam conferendam,& ne sa gittarum iactus impediatur. Vel Amazones ab α & μάζα,id est pulte seu pane, quasi sine pane, eò quod non pane vescerentur,sed carnibus. Alij ab ἅμα & ζῆν,cum aspiratione in principio,tanquam in commune viuentes, dictas putant. Stephanus dictas putat à nympha Amazonide, filia Samor/ næ.Fuere & in Lybia Amazones,vnde Silius Itas lic.lib.2. Hasspiten Hiarbæ filiam Amazonica pel ta insignem facit.Alij ab Amazone puella,Dianæ sacerdote,& regina Ephesi.

Amazonia, (ἀμαζονία) illarum regio dicitur.

Ambactus, circumactus, circumductus, & lingua Gallica seruus appellatur.Cæsar lib.6. Eorum vt quisq; est genere copijs'q; amplissimus, ita pluri/ mos circum se ambactos,clienteis'q; habet.

Ambages,pen.prod.significat verborum circuitus. περιαγωγή. vmbweg,metaphor. eyn weitlauffige red)omweghen,metaph.een verloopighe reden) obscurite de parolles, propos ambigue.) Vergil. lib.2.Georg.Non hic te carmine ficto, atque per ambages & longa exorsa tenebo.

Ambagiosus,sa,sum,quod abundat ambagibus.περίπλοκος. Gellius,Neque præcepta dicunt,sed lu brica atque ambagiosa coniectatione nitentes in ter falsa & vera.

Ambaruale,sacrificium,quòd arua ambiat victima, quod fiebat de porca grauida. Componitur au/ tem ex ambio & arualis,quod & abaruis est.Verg. Ter'q; nouas circum felix eat hostia fruges. Fe/ stus tamen ab ambo videtur compositionem de/ ducere,dicens:Ambaruales hostię appellabantur, quę pro aruis à duobus fratribus sacrificabantur.

Ambegni,à veteribus bos & veruex appellabantur cum ad eorum vtraque latera agni in sacrificium ducebantur.

Ambesus, (περιτρογής) pen. prod. vide in dictio/ ne Edo.

Ambest, ab est, tertia persona, quod significat cir/ cum est (περιτρώγει) nullam aliam habet declina/ tionem.

Ambiani,siue Ambianenses, (ἀμβιανοὶ) populi sunt Galliæ Comatæ,quos Plin.lib.4. Bellouacis con iungit.

Ambidentes, oues dictæ à veteribus inueniuntur, quæ & bidentes.

Ambidexter.dicitur qui ita læua manu vtitur vt de xtra.ἀμφιδέξιος,ἀμφοτεροδέξιος.der die linck handt wie die recht kan brauchen,links vnd rechtts ist) die de flincke hant gelijck die rechte can gebruyc ken,die flincks en rechts is) vng qui se ayde aussy bien de la gauche main comme de la droicte.)Hic etiam Scæua dicitur à Latinis. Scribit Albertus lib.2. de Animal. caussam,propter quam quis agi liore sit sinistra quàm dextra,quia videlicet hepar & cor virtutes suas mittunt in sinistrum latus,& à dextro remouentur.

Ambigo,gis,pen.cor.ex am & ago,propriè signifi/ cat circumago,circundo,περιάγω,ἀμφιβάλλω.ich treib vm) ick dryue om) ie tourne autour.) Aug. Quibus muris ambigere? Vnde ambactus & am/ bages.Item dubitare.zweiflen) twifelē) doubter) Vnde ambiguum. Item discordem esse, litigare. ἀμφισβητεῖν. Teren.in Heaut.Simo & Crito vici ni nostri hic ambigunt de finibus, me accepere ar bitrum. Hinc

Ambiguè, aduerbium, dubiè. ἀμφιβόλως. zweifel/ haffig) twyfelachtelyck) a deux ententes.) Cic.4 Academ. Quid ambiguè dictum sit.

Ambiguum,dubium,quod in ambas agi partes ani mo potest.ἀμφίβολον. zweifelhafftig) twifelach/ tich.) vne chose doubteuse.) Licet & de pluribus intelligi quandoq; possit.Cic.libr.1.ad Heren.Ex ambiguo controuersia nascitur,cum scriptū duas sententias aut plureis significat, hoc modo: Tull. meus hæres Terentiæ vxori 40 pondo vasorum

Am argen

argenteorum dato, quæ volet, post mortem eius pretiosa vasa, & cælata magnificè petit mulier. Filius se quæ ipse vellet in triginta pondo ei debere dicit. Constitutio est legitima ex ambiguo.

Ambiguitas dicitur, cum de re aliqua ambigitur. zweifelachtickeit) twyfelachticheyt) ambiguite, ou doubte.) Cicero de Inuent. 1. Sed nobis ambiguitate nominis videntur errare.

Ambio, bis, biui vel bij, bitum, ex am & eo, is, per mutationem e in i, & b interposita, significat propriè vndiq; cingo, circuo, concludo. κυκλόω, περιβάλλω. ich gehe vmb, ich vmbgehe) ick gae ront om, ic omuange) ie enuironne, je entoure.) Verg. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis. Iulius Firmicus, Pompeij post tot triumphos ad Nili fluminis ripam ceruices inuictas & regias, & quas toties purpura triumphalis ambierat. Quoniam verò Romani, dum honores & magistratus quærerent, circuire singulos solebant, prensare dextras, rogareq; vt se suffragijs adiuuarent, factum est vt ambire capiatur pro honores quærere, τὰς ἀρχὰς, φιλοτιμεῖσθαι, παραγγέλλειν, μετιέναι. nach er trachten, schmeychlē) na eer staē, pluymstrijckē vleyē) pourchasser de auoir hōneur, ou de gloire) Cic. 1. Phil. Quòd si comitia placet in senatu habere, petamus, ambiamus, tabula modo noua detur nobis, sicut populo data est. Interdum etiam significat simpliciter desyderare, μνηστεύειν. begeeren) pourchasser de auoir quelq̄ chose et briguer) Hierony. ad Damasum, Campenses cum Tharsensibus hæreticis copulantur. nihil enim aliud ambiunt, quàm vt authoritate communionis nostræ fulti, treis hypostaseis cum antiquo sensu prædicent. Aug. lib. 8. Confess. Quæso te, omnibus istis laboribus nostris quò ambimus peruenire? quid quærimus? Ponitur quoque interdum pro blandiris circumuenire. Vergil. Aen. 4. Quo nunc reginam ambire furentem Audeat affatu.

Ambitio, circuitio, περίοδος. Ambros. Sinus in quo Christus requiescit non corporis gremio præparatur, nec vestimentorum ambitione componitur, sed virtutum operatione colligitur. Sumitur & pro rerum magnarum, honorum & imperiorum scilicet cupiditate: in quam leges olim latæ. Cic. 2. Tusc. Quid de nostris ambitionibus, quid de cupiditate honorum loquar? φιλοτιμίαν Græci appellant.

Ambitiosus, (φιλότιμος) ehrgeitzich) eergierich) ambitieux, qui brigue & pourchasse honneurs.) qui immoderatè appetit honores, & misericordiā fauoremq; impartit. Quin. lib. 1. Non sum ambitiosus in malis, nec lachrymarum caussas augere volo, vtinam esset ratio minuendi. Ouid. libr. 3. de Ponto, Sed tamen hoc factis adiungo, prioribus vnum, Pro nostris vt sis ambitiosa malis.

Ambituo, ta, tum, pen. prod. participium, circundatus. κυκλωθεὶς. Ouidius, Iussit & ambitæ circundare littora terræ.

Ambitus, tus, pen. cor. nomen, propriè circuitus. περίβολος. eyn vmbgang) eeen ommeganc) le circuit.) Luca Luc. lib. 1. Letalisq; ambitus vrbi. Dicitur & ambitus, locus inter vicinorū ædificia duorum pedum & semis, ad circumeundi facultatem relictus: ex quo honoris ambitus dici cœptus est. Sall. Legibus ambitus interrogati pœnas dederāt. Est enim ambitus, crimen affectati honoris, (δεκασμὸς ἀρχαιρεσίας παραγγελία.) Nam qui vera virtutis via ad honorem aspirare non potest, is ambitione contendit, quæ (vt inquit Sall.) multos falsos fieri coëgit. Hinc latæ leges ad ambitum puniendum, qualis lex Calphurnia. Capitur interdum pro specie quadā fauoris, & captatione misericordiæ. Quintil. Si iuuenis innocentissimus, iudices, vti vellet ambitu tristissimæ calamitatis, poterat allegare vobis amissam in oculis omnium cogitationum temeritatem: id est misericordiā captare ex commemoratione malorū. Et ambitus dicitur, quod Græci periodon vocant, cum sententia certa quadā descriptione definitur. Sed hęc constat ex membris, quæ cola dicuntur: & cæsis, quæ commata.

Ambo, ex Græco ἄμφω alle beyd) alle beyde) tout deux ensemble.) videtur deductum, & non dicitur nisi quando præcesserint duæ dictiones: vt, Plato & Aristoteles ambo philosophi. Terent. in prol. And. Qui vtramuis rectè norit, ambas nouerit. Vel cum hæc dictio duo: vt, Vidi duos homines, ambos mihi amicos. Vel cum de his loquimur quæ tantummodo sunt duo: vt, Perdidi ambos oculos, & ambas manus.

Ambracia, (ἀμβρακία) vrbs in Epiro, Pyrrhi regia, ab Ambrace rege. Hanc Augustus Nicopolim à victoria nominauit. fuit hæc ciuitas ornatior reliquis ciuitatibus. Hinc Ambraciensis, & Ambraciotes, siue Ambraciota, ἀμβρακιώτης. Vnde Theombrotus Ambraciota dictus est, qui cum Platonis librum de æternitate animarum perlegisset, præcipitem se dedit in mare.

Ambrices, pen. cor. sunt tegulę, quæ transuersę asseribus & tegulis interponuntur, vt inquit Festus, Vbi per asseres canterios etiam intelligimus. Imbrices verò tegulæ, quib⁹ incuruis dom⁹ tegitur.

Ambrones, (ἄμβρωνες) gentes quædam Gallicæ quæ subita inundatione maris, cū sedes suas amisissent rapinis se alere cœperunt. Hos cum Cimbris Teutonicisq; Marius deleuit. Hinc tractum est, vt turpis vitæ homines Ambrones dicantur.

Ambrosia, (ἀμβροσία) onsterblichkeyt) onsterfelicheyt) immortalite.) Latinè immortalitas dicitur, ab α priuatiua, & βροτὸς mortalis: vel quia mortales eam non comedunt, vel quia qui comederent efficerentur immortales. Sed μ interponitur ad euphoniam. Fabulę ferunt esse deorum cibum, nectarq; potionem. Ex quo illud Martialis, Iuppiter ambrosia satur est, & nectare viuit. Cicero libr. 1. Tusc. quæst. Non enim ambrosia deos, aut nectare, aut iuuentute pocula ministrante lætari arbitror. Dioscorides ambrosiam scribit Romanis vocari caprum syluaticum, alijs botryn, alijs apium rusticum. Vnde & Plinius scribit herbam esse vagi nominis, & circa varias herbas fluctuantem.

Amb-

Ambrosius,(ἀμβρόσιος)proprium nomen,diuinus seu immortalis dicitur. Est & adiectiuum Ambrosius, sia,sium,pro immortali. Vergilius, Ambrosiæq; comæ.

Ambrysus,(Ἄμβρυσος) pen.cor.nomen est duarum vrbium, quarum vnam Strabo locat in Phocide, alteram in Bœotia. Quidam etiam Amphrysum recte dici affirmant. Pausanias Ambroson quandoq; vocauit,ab heroë sumpto nomine.

Ambubaiæ sunt (Porphyrione authore) mulieres vagæ ac viles,quibus nomen ab ebrietate balbutientium verborum videtur esse inditum. Nonnulli ambubaias, tibicinas Syriaca lingua putant dici. Horatius, Ambubaiarum collegit pharmacopolæ.

Ambulacrum, penultima producta est locus ad ambulandum,vbi cōmodè ambulari potest,ad satietatem propulsandā. περίπατος. eyn schopff oder ort dart in man spaciere mag) een wandelplaetse, gaelderne)vne galerie,ou autre lieu a se pourmener,pour menoir.) Fest. Ambulacra, ambulationes.Plin. Tam fora atq; gymnasia, & pro suis extenta porticibus ambulacra meremur.

Ambulatio,ipse actus est ambulādi.eyn spacierung, een wandelinghe)pourmenement.) Cicero.5.de Finib.Constituimus inter nos, vt ambulationem pomeridianā conficeremus in Academia.Est & locus ad ambulandum,& idem quod ambulacrum. Vitruuius libro.5.cap.9.Circa theatra sunt porticus & ambulationes. Ambulatiuncula diminutiuum. Cicero ad Cælium, Cum vna mehercule ambulatiūcula, atq; vno sermone nostro omneis fructus prouintiæ non confero.

Ambulator,qui huc & illuc ambulat,περιπατητικός. Colum. Villicus (vt ait Cato) ambulator esse non debet.

Ambulo,las,significat ire,gradi,incedere:ich gang hin vnd wider,ich spacier) ick wandele) ie pourmene.) vt, Qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat. Plinius libro.10. cap.65. Mures Aegyptij bipedes ambulant seu alpini.Aliquādo ambulare, est animi caussa se exercere. περιπατεῖν. Plautus, Abijt ambulatum:id est abijt vt se exerceat animi caussa.Plaut.in Menæch.Conuiuæ ambulant, ambulant ante ostium. Dicitur & de alijs rebus: vt ambulare maria, Cic.2.de Fin. Ambulant naues; Cato de re rust.Ambulant aues.Plinius libro.10. cap.38. Hinc composita sunt, Anteambulo,ante alios ambulo: à quo anteambulones,(προπομπεύοντες) dicti sunt stipatores & satellites, qui honoris gratia aliquem comitando principem solent præcedere.Suet. in Vespasiano, Dum eum identidem per contumeliam anteambulonem fratris appellat.Martial.Sum comes ipse tuus,tumidiq; anteambulo regis. Deambulo, vide alibi. Inambulo, spatior. Et propriè inambulare est Peripateticorum,qui deambulantes disputare consueuerunt.

Obambulo,aduersus alios ambulo, & quasi ambulanti me oppono, ascendo. Perambulo,per aliquid,siue ad finem vsq; ambulo.

Amburo,penultima produ. circumuro. περιφλέγω. ick verbrande rontom) ie brusle.)Plautus in Epi. Apage illum à me. nam ille quodē Volcani est irati filius: Quaqua tangit, omne amburit, si propius adstes,æstu calefacit. Declarāt huius ambusti Tribuni pleb. intermortuæ conciones. ibi ponitur, pro mortui Tri.pl. Cic. pro Milo.

Amecum,& ameca,pro amico & amica antiqui dicebant.Laberius,in lacu Auerno mulierem fuisse amecabundam scripsit,hoc est amantem.

Amella, herba quæ nascitur iuxta Mellam Galliæ fluuium, à quo nomen accepit.Amellus flos eius.

Amen,(ἀμήν) dictio Hebræa,quam nos fideliter, secundum Aquilæ interpretationē dicere possumus. Ductum aduerbium ex nomine fidei. Secundum verò Septuaginta interpretes idem est ac si Fiat diceremus.Vnde in fine librorum (in quinq; siquidem psalterium apud Hebræos diuisum est) fiat fiat transtulerunt,quod in Hebræo legitur Amen Amen,quo ea vere quæ suprà dicta sunt memorentur.Vnde Apostolus asserit,non posse aliquem respondere Amen ad ea quæ dicta sunt,nisi intellexerit prædicationem.

Amens,(ἄνους)onsinnig)onsinnich)forcene,hors du sens & de raison.) qui à mente sua discessit : hoc est,qui sine cōsilio animoq; est,quo sapimus. Ci.2. de Fin.An me tam amentē putas,vt apud imperitos isto modo loquar? Hinc amentia, ἄνοια. Terentius in Andria, Cur meā senectutem sollicito huius amentia? Quidam dementem ab amente ita distinguunt,q demens est,qui nō cogitat quid agat,aut loquatur: amens,qui prorsus insanit.

Amentū,(λῶρον,ὄχανον,ἅμμα) omne ligamē,veluti lorum quo media hasta religatur, vt iaci longius possit. eyn riem,oder band) een riem oft bandt) vng lien,la courroy d'ung soulier,ou lien a dard) Silius lib.14.Hasta iuuatur amento.Hinc amentas soleas,& amentata iacula dicuntur. Et amentare apud Lucanum pro iacere, aut circundare, aut amento munire: Iaculum amentauit habena.

Ameria,(Ἀμερία) ciuitas in Vmbria, ante Persicum bellum annis nongentis septuaginta quatuor condita:vnde salix Amerina apud Plin.libro.24. ca.9.Et Amerina retinacula,p viminibus,Verg.1. Georg.Atq; Amerina parāt lentę retinacula viti. Vbi Seruius,Amerina retinacula,virgas de quibus vites religantur: quæ virgæ abundant circa Ameriam oppidum Italiæ,cuius crebrām in Rosciana fecit Cicero mentionem.

Amerimnos, (ἀμέριμνος)quasi sine cura & sollicitudine. ἀμεριμνία enim ἄνεσις: id est requies dicitur,tranquillitas, indolentia.

Ames,amitis, masc. generis, pertica aucupalis, eyn vogelklob) een vogel garē,oft recke)vne perche a oyseleur.) Hor. in Epodo: Aut amite leui Parua tendit retia.Palladius, Nunc in amitibus apparet aucupium noctuæ.

Amethystus, (ἀμέθυστος) gemma purpurea est,à colore violæ dicta, quasi minime ebria ab α priuatiua particula,& μέθυ: id est ebrietate,tanquā

Am ame-

amethystinus color sit sobrius. Ratio nominis est, quòd cum vsque ad vini colorem accedat, prius tamé quàm id degustet in violam definit. Fulgor in ea purpuræ est, non ex toto igneus, sed in vini colorem definens, & violæ similis. Hinc Amethystinus, a, um, penul. correpta, vt Amethystina vestis. Plinius, Amethystinum colorem dicimus, qui in viola, & ipse in purpureum micat, quemque Ianthinum appellauimus, Amethystos etiam genus vuæ, quoniam (vt ait Plinius) sobria sit, & temulentiam sola non facit.

Ametor, (ἀμήτωρ) penultima producta, Latinè dicitur qui caret matre.

Ametria, (ἀμετρία) immodestia, ab α priuatiua, & μετρίασμα. vnde τὸ μέτρον.

Amica, cæ, quam quis amat inhonestè. ἑταίρα. (eyn bûl, metz) een boel, een vrinster) vne amie, ou amoureuse.) Horat. in Epist. 1. Vt nox longa, quibus mentitur amica. Terent. in Andr. Siue ista vxor, siue amica est, grauida è Pamphilo est.

Amicè, aduerbium: id est, cum amore & beneuolentia, φιλοφρόνως, προσφιλῶς, (früntlich) vriendelijck) amyablement.) Cic. in Lælio, Qui mihi tantum tribui dicis, quantum ego nec agnosco, nec postulo: facis amicè. Idem de Finib. 1. Quos tu paulò antè, cum memoriter, tum etiam erga nos amicè & beneuolè collegisti.

Amicinum, penultima producta, vtris pediculus, ex quo vinum diffunditur.

Amicio, cis, pen. corr. ciui, citum, vel amixi, amictū: vnde amictus. Est autem amicire, vestire, ἀμπέχω, ἐπιβάλλω. ich bekleid) ick becleede) couurir, affoubler.) Horatius, Et piper & quicquid chartis amicitur ineptis. Huius cōposita sunt, examicio, & circumamicio. Veteres amicibor dicebant. Plaut. Subnixus alis me inferā, atque amicibor gloriosè.

Amicitia, (φιλία) früntschafft) vrintscap) amitie.) ab amicus fit, quæ est studiorum omnium voluntatumque cōsensus. Cuius contrariū est inimicitia. Ennius, Amicitiam atque inimicitiam in fronte promptam gero. Sed in frequentiore vsu inimicitiæ dicuntur.

Amictorium, (ἀμπεχόνιον) vestimentum puellare candidum & subtilissimum ex lino. De quo Martialis, Mammosam metuo, teneræ me trade puellæ, Vt possint niueo pectore lina frui. Gc.

Amictus, cta, ctum, participium, idem quod vestitus, ἀμφιεσμένος. Cic. lib. 2. Phil. Sedebat in rostris collega tuus amictus toga purpurea, in sella aurea coronatus.

Amictus, us, vestis quæ superponitur alijs vestibus, quasi pallium. ἐφεστρίς, ἀναβολή, ἐπίβλημα, ἀμπεχόνη. Tibullus, Frustra iam vestes, frustra mutantur amictus. Sunt qui amictum accipiant pro veste magis interiore.

Amiculum, genus vestimēti, à circuniectu dictum, vt Festus scribit. Cic. 2. de Diuin. Visus est in somnis amicæ esse amictus amiculo. Val. Max. Detracto etiam Ioui Olympio magni ponderis aureo amiculo, iniectoque ei laneo pallio. Inde amiculatus, amiculo indutus.

Amiculus, masculini generis, diminutiuum fœminini generis ab amicus, ca. Horat. in Epist. Disce docendus adhuc, quæ censet amiculus. Hæc diminutiua plena blanditiarum & amoribus accommodata sunt.

Amicus, (φίλος, φιλέταιρος) eyn gûtter gönner, freund) een goet gonner, vrient) vng bon ami.) ab amando dicitur, & honesta in re est. Est enim qui amat, & indissolubili familiaritatis iure cōiunctus. Paulus Iureconsultus, Amicos appellare debemus, non leui notitia coniunctos, sed quibus fuerint iura cum patrefamiliâs, honestis familiaritatis quæsita rationibus. Huius contrarium est inimicus. Amica, quando ad virum refertur, in inhonesta re est, quasi concubina: tu verò non amicus es, sed amator eius: quoniam amator est, qui ad tempus & venereè amat: & amor huiuscemodi amatio dicitur. Plautus, Nimis penè inepta atque odiosa eius amatio est. Cic. 5. Verr. Poterit ne te Albatius antiquissimus non solum amicus, verumetiam amator absoluere. Terent. Here putaui hunc Pamphilum amicum amatorem virum. Donat. Amicus animi est, amator corporis: amator ad tempus, amicus in perpetuum.

Amicus, ca, cum, si iungitur cum re inanimata, significat vtile siue gratum, angenâm, lieb) angenaem lief, weert) ayant aliance par amitie, amy.) vt. Amicus patris humor. Amica frugibus æstas Amicæ plantis fidus. Cæsar. 2. Bel. ciuil. Quas Cæsar esse amicas ciuitates arbitrabatur. Terent. in Hecyra, Si vnquam erga te animo esse amico sensisti eam. Hinc fit comparatiuum amicior, (προσφιλέστερος) non amicitior: superlatiuum amicissimus, (φίλτατος.) Item amicè, amicius, amicissimè. Sic inimicus, inimicior, inimicissimus.

Aminæum, genus vitis. vnde Aminæa vua, & Aminææ vites. Vergilius: Sunt & Aminææ vites firmissima vina. A regione aūt ita vocabantur: & Aminæi fuerūt, vbi nunc Falernum est, vt Macrobius testatur. Quod facit vt mirer Seruium tantum Grammaticum scripsisse Aminæum dictum, quasi sine minio, hoc est sine rubore, quoniam natura album est.

Amison, (ἀμισός) penultima producta, ciuitas Ponti nobilissima.

Amita, penultima correpta, patris mei soror πατραδέλφη: des vatters schwester) des vaders suster) tante du coste du pere.) quia similiter à me tertia sit, atque amia videri possit. Vel quia à patre meo amata est. Nam plus sorores à fratribus quàm fratres diligi solent, propter dissimilitudinem personarum, quæ ideo minus dissensionis habent, quò minus æmulationis. Maior amita dicebatur, aui & auiæ amita: sicut & maior auunculus, aui & auiæ auunculus. Liuius: Adolescēs inde ad Ebutiam se amitam contulit.

Amiternum, (ἀμίτερνον) vrbs Campaniæ. ex qua Crispus Sallustius natus perhibetur.

Amitini, pen. prod. dicuntur qui ex sorore & fratre

propagantur. geschwistrige kind von eym brůe der vnd schwester) ghesuster kinderen van eene broeder ende suster) les filz du frere & la soeur.) (ἄντι ποι aliquando)

Amitto, dimitto, seu abire permitto. ἀποπέμπω. ich las gehen, ich verlasse) ich laet gaen, verlate) ie enuoye d'auec soy, laisse en aller.) Plaut. in Capt. Filius meus illic apud vos seruit captus Aulide, eum si reddis, mihi praeterea vnũ nummum ne duis, Et te & hunc amittam hinc, alio pacto abire non potes. Terent. in Heaut. Et prius pecuniam omnem, quàm abs te amittas filium: hui Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Ouid. de Ponto, Nec nocet amisso subdere calcar equo: id est, laxis habenis abire permisso. Item amittere significat perdere. ἀποβάλλω, verlieren) verliessen) perdre.) Sallust. Iampridem equidem nos vera rerum vocabula amisimus, quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia fortitudo vocatur. Item adimere. Plaut. in Asin. Cur ergo minitaris te tibi vitam esse amissurum.

Amathea, Nympha est, quasi per arenam currens, ἄμμος, harena: θέω, curro.

Ammoniacum, arbor, de qua vide Plinium lib. 12. cap. 23.

Ammoniacus, a, um, ab Ammonia ciuitate, quae & Paretonium dicitur Strabonis lib. 17. vt ammoniacus sal.

Ammonitrum, massa vitri albi, Plin. lib. 36. cap. 26.

Ammos, (ἄμμος) Graecis arena vocat. sandt) arene) Vnde & frequens illud apud eos prouerbium, de iis qui frustra laborât in re difficili, ἄμμον μετρεῖν: id est arenam mensurare. In templo Iouis Ammonis arae erant, vbi sub arietis forma Iuppiter colebatur, quod hoc modo tradunt institutum. Cum Liber pater per desertum Libyae exercitum duceret, vniuersa iam Asia deuicta, & siti admodum laboraret, implorasse à patre auxilium dicitur. Quo facto apparuisse ei extemplò arietem: quẽ dum fugientem persequitur, peruenisse illo duce ad fontem amoenissimũ. Quapropter desyderio potitum, existimasse arietem illum fuisse Iouem, eiq; templum mirae magnitudinis in arena constituisse, & deum vocasse Ammonem: hoc est Iouem arenarium. Sunt qui dicant lingua Aegyptia Ammon Iouem dici, hinc corrupto nomine Ammonem vocitatum. Alij tradunt Ammonem dictum ab Ammone quodã pastore, qui primus illic templum aedificauit. Huius meminere Suidas & Aristophanes ἐν ὄρνισιν.

Amnenses, παραποτάμιοι) vrbes prope amneis sitae: vt à mari, maritimae.

Amnestia, (ἀμνηστία) cum accentu in penultima. Latinè praeteritorum obliuio dicitur in perpetuum, quasi lex obliuionis, ab ἀμνηστέω: id est, immemor fio, obliuiscor.

Amnicus, a, um significat fluuiale, ποτάμιος: vt stipes amnica apud Apuleium. Plinius lib. 3. capit. 25. Insula in Sao Matubarris, amnicarum maxima.

Amnis, fluuius, (ποταμός.) eyn flusz) een vloet, riuier) vng fleuue.) ab am, circum, & natare, fluere: quoniam flexuoso meatu labitur. vel ab ambio. Omnia enim flumina circumeunt, ideóq; cornuta pinguntur. Tamen ego credo quod potius à Graeco deducatur, cum & Callimach. dicat in hymno Dianę, δός δέ μοι ἀμφιπόλους ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας: id est, Da mihi famulas, amnisidas viginti Nymphas. Quamuis interpres Callimachi scribit, ἀμνισὸς ποταμὸς κρήτης, ἀφ' οὗ κρητικός. id est, Amnesus fluuius Cretae, à quo Creticus

Amodo, cum accentu in antepen. significat posthac ἀπὸ τούτου. von itzund an) van nv aen.) Apuleius: Nemo me amodo tam mane egredientem solum videbit. Siue ab hoc tempore, vt in Euangelio: Si me cognouissetis, & patrem meum cognouissetis, & amodo cognoscetis eum.

Amoebaeus, (ἀμοιβαῖος) in penultima cum ae, & in antepenul. cum oe, diphthongo, genus carminis, in quo qui canunt, vtũtur aequali numero versuũ, & ita se habet ipsa respõsio, vt aut maius aut contrarium aliquid dicat, vt est apud Vergiliũ in Bu. Vis ergo inter nos quid possit vterq; vicissim Experiamur: Quoniam ἀμείβομαι est ad inuicem respõdeo, retribuo, & migro, & plura significat, inde ἀμοιβαῖος mutuus, vicissitudinarius.

Amoeno, as, delectatione afficio. εὐφραίνω. Cyprian. ad Dona. Et dum in arbores & viteis quas vidづemus oblectante prospectu oculos amoenamus, animam simul & auditus instruit, & pascitur obtutus.

Amoenum, cum oe diphthongo, locus voluptatis. καλόν. lustig, hupsch, lieblich) lustich, schoon, lieflick) plaisant, beau, recreatif.) Componitur ab α, id est sine, & munus: quòd fit res grata, sed sine fructu. Vel (vt inquit Seruius) à moenio, munio, vel fructum capio. Vnde qui nihil praestant, immunes vocantur. Festus ab amo deriuat, cum ait, Amoena loca dicuntur, quę ad se amanda alliciũt, Verg. 6. Aeneid. Et amoena vireta Fortunatorum nemorum. Plinius: Amoenus circa ripas gramine. Hinc amoenitas, & amoenitudo. lustbarheyt) lusticheyt) plaisance.)

Amolior. liris. ex a, & molior quod est à mole, significat amoueo, ἀπωθέω, ἀποσκευάζω, ἀποτρίβομαι: & propriè de his dicitur quae cum magna difficultate submouentur. Terent. per translationem in Andr. pro recedo posuit. Proinde hinc vos amolimini. nam mihi impedimento estis. Admolior cum d, significat suprà pono.

Amomum, (ἄμωμον) penult. product. arbor est (vt Plinius libro. 12. scribit) forma è vite labrusca, frutice venoso, palmi altitudine, herbae foliis, similis bryoniae. & triplex est, Armenicum, Medicum, & Ponticum. Aetius scribit Amomum viribus esse acoro simile, sed siccius (ξηρότερον) acorum, digestiuum verò magis (πεπτικώτερον) amomum.

Amor, est quod Graecè ἔρως dicitur: liebe.) liefde.) amour.) & plus est, quàm beneuolentia, licet

plerunque pro eodem accipiuntur. Ex amore enim nascitur beneuolentia, sicut ostēdit Cicero. Amor enim (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad beneuolentiam coniungēdam. Differt autem amor à charitate, quòd amor sit genus, charitas species. Ille ad omneis pertinet, hæc ad homines tantū. Est autem amor (vt inquit August. lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desyderio quærit & appetit ad fruendum, per quem & fruitur eo, & cum quadam suauitate interiori amplectitur, & conseruat adeptum, vt amor quietis, φιλησυχία. Amor (inquit Plautus) melle & felle fœcundissimus est, gustu dulce dat, amarum ad satietatem vsq; aggerit. Amor formę (ait Seneca) rationis obliuio est, & insaniæ proximus, fœdum minime conueniens animæ sospiti vitium, turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit, à magnis cogitationibus ad humillimas pertrahit. Amor singulari numero plerunq; honestus est, vt amor fraternus, amor patris in filium. Cic. In census sum amore incredibilium virtutum tuarum. Potest tamen & in veneream partē accipi, & tunc (secundum Augustinū) cupiditas aut libido vocatur. Vergil. Omne adeò genus in terris hominumq; ferarumq;, Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; Volucres In furias ignemq; ruunt, amor omnibus idē. Amores verò plerunq; lasciui sunt, τὰ παιδικά: licet quandoq; etiam de honesta voluptate dicantur. Cic. lib. 4. Off. Formam quidē ipsam Marce fili, & tanquam faciē honesti vides, quæ si oculis cerneretur, admirabileis amores sui excitaret. De lasciuo, Hieronymus de Salomone loquens, Amoribus, inquit, fœminarū infatuatur. Amor itē pro Cupidine (quem veteres Deū amoris esse putauerunt) accipi solet. Propertius, Quicūq; ille fuit puerū qui pinxit Amorem.

Amorrhæi, (ἀμοῤῥαῖοι) populi dicti sunt ab Amor patre Sichem, vel ab Amorrhæo filio Canaam.

Amorphus, Latinè dicitur informis, sine forma, ἄμορφος.

Amoueo, ues, pen. cor. id est, de alio moueo, siue remoueo. ἀπομινῶ. (Ich treib hinweg) ick doe, oft iaege wech) ie remue de quelque lieu & oste.) Plaut. in Amphitryone per translationem dixit, Amoui à foribus maximā molestiā: id est abegi, siue abire compuli, quia prius dixerat, Abigam ego iam hūc venientem ab ædibus. Quo item modo Terent. in Adelph. vsus, est, Ego hunc amouebo.

Ampelomelæna, (ἀμπελομέλαινα) vitis nigra, quam alij Bryoniam, alij Chirrhanam, alij Cynechātem aut Aproniam vocant.

Ampelos, ἄμπελος) eyn wein reb) een wijn ranck) vne sep de vigne.) Græcis significat vitem vel vi-neam, cum accentu in penultima. Sed

Ampelos, penult. prod. insula seu promontorium est (sicut dicit Strabo) in Samo, ex aduerso Drepani montis Icarij. Sed & iuga omnia quæ totam Samum faciunt montosam, eodem nomine vocant (vt in Samo) ampelos.

Amphibia, animalia in terris, vel in aquis viuentia. Amphibion Græci dicunt, quod est duplicis vitę. Coll. lib. 9. Venio nunc ad aueis, quas Græci vocant ἀμφίβια, quia non tantū terrestria, sed aquatilia quoq; desyderāt. Ab ἀμφὶ, ὁ, βίος vita, quod in ambobus elementis degant. Varro. 4. de Ling. Lat. Græci ea, quæ in aqua, & in terra possunt viuere, vocant amphibia. Hæc Cicero ancipites bestias vocat de Nat. Deor. I. Bestiarum autem terrenæ sunt aliæ partim aquatiles, aliæ quasi ancipites in vtraq; sede viuentes.

Amphibolia, (ἀμφιβολία) ambiguitas.

Amphilogia, (ἀμφιλογία) dubium dictum, sermo dubiam sententiam indicans, figura quæ fit vitio compositionis, cum in ambiguo posita est sententia. Et modo fit per accusatiuū: vt, Aio te Aeacida Romanos vincere posse. Modo per verbum commune, vt cum dicimus, Cato iniustè criminatur. incertum est enim, an ipse ab alio criminetur, an ipse alium. Modo per participium: vt, Vidi statuam auream hastam tenentē. Modo per homonyma, vt si quis dicat aciem, nec exprimat oculi, vel gladij, vel exercitus. Potest etiam fieri alijs modis.

Amphibolum, (ἀμφίβολον) ambiguū dicitur, quasi vtrunq; percutiens, ita βέλεμνα, Theodorus Gaza in quibusdam locis Homeri.

Amphibrachus, (ἀμφίβραχυς) pen. cor. pes est ex prima & vltima breuibus, media producta: sic dictus quòd in vtraq; parte breuē habebat. βραχὺς enim breuis dicitur, vt Cupido.

Amphicyrtos, (ἀμφίκυρτος) dicitur Luna, vtrinq; gibbis prominentibus: hoc est, cum Solis triquetro circulo semiambitur.

Amphilochus, (ἀμφίλοχος) philosophus Atheniensis, qui de agricultura scripsit.

Amphilogos, (ἀμφίλογος) similiter sermo dubius dicitur.

Amphimachus, pen. cor. viri nomen proprium.

Amphimacrus, & Amphimacer, (ἀμφίμακρος) pen. corr. pes ex tribus syllabis constans, prima & vltima longis, media correpta, vt pallidi. Sic dictus, quòd vtraque parte longam habeat syllabam, μακρὸς enim longus. Est enim contrarius amphibracho.

Amphimalla, (ἀμφίμαλλα) quòd vtraq; parte sui villosa. Sicut amphitapetes, (ἀμφιτάπητες) erant tunicæ gausapinæ, ex vtraq; parte pilos habentes, quę & Gausapia dicebātur. Plin. lib. 8. ca. 48. Patris mei memoria cœpere amphimalla nostra, sicut villosa, & etiam neutralia.

Amphimaschala, (ἀμφιμάσχαλα) ab axillis dicta sunt, & ingenuis dicata: sicut heteromaschala seruitijs, author Iulius Pollux. Nam ex altera tantum parte villosum, Heteromallon vocabant, & Malloten.

Amphemerinon, (ἀμφημερινὸν) penult. corr. febris est quotidiana, & ex humoribus corruptis præsertim pituita coalescit.

Amphinome, (ἀμφινόμη) Nympha, à circumpascendo, quod fieri in aqua videmus.

Amphion (ἀμφίων) penultima producta, Iouis & Antiopes, vel secundum aliquos, Mercurij filius, à quo susceptâ lyra adeò dulciter canebat, vt saxa ad struendos muros Thebanos traxisse dicatur. Horat. Dictus & Amphion Thebanę conditor vrbis, Saxa mouere sono testudinis. Quod ideo factum, quia eloquij suauitate homines rudes & incultis moribus, ad obsequij ciuilis pellexit disciplinam. Quod idem Horatius exposuit. Nam cum dixisset, sono testudinis, addidit, Et prece blanda. Ferũt hunc inuenisse Musicã. De Amphione lib. 1. Apollonius Rhodius in Argonauticis.

Amphipolis, (ἀμφίπολις) ciuitas quę Thraciam Macedonia contingit: dicta quòd eam Strymon amnis circumfluat.

Amphiroë, Nympha, (ἀμφιρόη) ab vndecunque fluendo.

Amphissa, (ἄμφισσα) nomen vrbis in Locris, ab Amphissa Macarei & Apollinis filia.

Amphitanæ gemmæ sunt marginibus auro rutilantibus. Vide Plinium lib. 17. cap. 10.

Amphitapæ, (ἀμφιτάπητες) vestes vtrinque villos habentes. Varro, Alterum bene acceptum dormire sub amphitapa bene molli.

Amphithoë, (ἀμφιθόη) Nympha est circunquaque currens, θέω curro.

Amphitheatrum, (ἀμφιθέατρον) pen prod. dici potest vndique spectaculum, quod ex duobus theatris sit factũ, nam duo theatra sunt. Theatrũ enim hemicycli formam habet. Ponitur autem pro loco spectaculi vbi pugnabant gladiatores.

Amphitrite, tes, (ἀμφιτρίτη) pen. prod. Oceani & Doridos filia, quæ fingitur à poëtis esse vxor Neptuni, & significat mare, à τρεῖν terrere. Mare enim circum se nauigãteis pereundi terrore insequitur. Hesiodus & Theogonia.

Amphitus. (ἄμφιτος) vnus ex Castoris & Pollucis aurigis.

Amphitryo, (ἀμφιτρύων) Alcmenæ Herculis matris coniunx. à τρύζω gemo, vel τρύχω vexo: quoniam hæc incurrit. Plaut. tamẽ Amphitruo scribit, quia vetustissimi Romani peregrinas literas nõ admittebant, vt Phruges, pro Phryges. Vnde & patronymicum Amphitryonides à poëtis dicitur.

Amphora, (ἀμφορεύς) pen. cor. genus vasis vinarij duas ansas habẽtis: sic dicta quòd ex vtroque latere capta feratur. Græcè ἀμφορεύς. Dicuntur etiã amphoræ, ceramina, & metreta, & quadrantalia, quarum aliæ sunt minoris mẽsuræ, vt Italicæ: aliç minoris duplo, vt Antiochię. Cados autem à Gręcis quoque pro amphoris quãdoque acceptos fuisse scribitur. Nam & cadus Antiochicus amphorã capiebat Italicam. Apud Festum continebat congios octo: id est sextarios quadragintaocto: Sextarius vncias viginti. Verũ aliter ab alijs traditur. Quidam enim aiunt amphorã capere quantũ tessera quoquò versus in area pedũ quatuor. Pes sedecim constat digitis. Duplex amphora Modius est: qui Græcè Medimnus dicitur. Eademque triplex Sextarium efficit, Sextarij dimidiũ Cotula vocatur, & Hemina. Quatuor verò sextarij Chœnica complent: ita sex congij, qui Latinè Chus dicitur. Inde forsitan sextarij nomen, quòd eum sexies congius capit. Scribit tamen Pollux, Cotulam chœnicis esse tertiam partem, chœnicas quadragintaocto medimno contineri. Sed & Hemina sex impletur cyathis: Cyathi verò pondus ferè drachmæ decem: sicut Chybaphi quindecim, cyathi pars quarta, Mistros huius tertia. Cyame quę duo Cochlearia capit. Sunt & Artabæ, quę ternæ denos capiũt modios. Et omnium maximus Culleus, quem viginti amphoræ complent.

Amphorarius, (ἀμφορεαφόρος) qui mercedis gratia amphoram portat.

Amphoterodexios, (ἀμφοτεροδέξιος) id est, ambidexter.

Amphrysus, (ἄμφρυσος) pen. prod. fluuius Thessaliæ, iuxta quem armenta regis Admeti Apollo pauisse traditur. Lucanus lib. 6. Qui flumine puro Irrigat Amphrysus famulãtis pascua Phœbi. Hinc Amphrysiacus, ca, cum. Papin. Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. Est & nomen duarum vrbium. vide in dictione Ambrysus.

Amphictyones, (ἀμφικτύονες) publicũ Græcię concilium. Vnde decreta Amphictyonũ citat Demosthenes in oratione pro Ctesiphonte. Constabat aũt Amphictyonum conuentus ex septem Græcię ciuitatibus, vt docet Strabo lib. 9. Vnde autem Amphyctionum nomen deducatur, docet Dionysius lib. 14. Amphyctionem Heleni filium commentũ esse Emphictyonicum concilium, cui ab ipsius nomine nomen indiderunt. Hinc Amphictyonicus, ca, cum, vt leges Amphictyonicæ, quibus ad concordiam colendam inuitabantur.

Amplector, cteris, amplexus. à quo amplexor, aris, frequentatiuum, quod à Prisciano inter communia numeratur. Est autem amplecti circũnectere. περιπλέκομαι, περιβάλλω. ich vmbhelse oder vmbgriffe) ick omuanghe, ick omgrijpe) ie embrasse, euuironne.) Plaut. Rud. Amplectimur tibi genua egẽtes opũ. Ponitur & pro valde amare. eos enim amplecti solemus, quos singulariter amamus. Cic. Fam. 5. libenter amplector talem animũ. Lucilius, Quin amplexetur, qui velit: ego nõ finam me amplecter. Cic. pro Cluen. Authoritatem censorum amplexator. Hinc amplexus, us, ui, nomen.

Amplio, plias, & amplifico, cas, amplum facio, dilato, protraho, multiplico, augeo. πλατύνω, ἰσχυραγωγῶ. ich mach weit oder grosz) ick make wijt breet of groot) ie eslargy, accroy, multiplie, agrossy.) vt Ampliare ætatis spacium, ampliare vires. Cic. pro Domo sua, A populo semper sum defensus, amplificatus & ornatus. Pertinet etiam hæc vox ad iudicia. Cic. ad Heren. 4. Nam quid fuit iudices, quare in sententijs ferendis dubitaueritis? Aut istum hominem nefarium ampliaueritis? Liuius lib. 4. ab Vrbe cond. scribit Posthumiam virginem Vestalem ampliatam, deinde absolutã pro collegij pontificũ fuisse sentẽtia. hoc est per ampliationem in secundã actionẽ interposita dilatione pro-

protractam, vt scilicet bis caussam dicere possit. Romani enim iudicia hoc modo peragebāt. Nam aut statim sentētia dicebatur à iudicibus, si absoluendus esset reus: aut amplius pronuntiabatur, si videretur esse soluēdus. Et tunc iudices dicebāt Nō liquet. hoc est obscura caussa est. Hinc ampliatio noscebatur, quę appellata ab eo videtur, quasi amplius dicendi pronunciatio. Quia qui ampliabatur interposita dilatione, rursus ad agendam caussam redibat. De hac ampliatione intelligit Cicero tertia in Verrē Actione, cum ait, Etsi lex amppliandi faciat potestatem, tamen isti sibi turpe existiment non primò iudicare. Idem pro Cecinna, Cum ampliandi potestas esset, dixisse sibi liquere.

Amplitudo, groszmechtigkeit, grosz herrligkeyt) grootmachtichz) grootheerlicheÿ) grādeur & largeur) vt Cic. li. 2. Artis veteris scribit, est potentię aut maiestatis, aut aliquarū copiarū, magna abundantia: τὸ πληρωματικόν. Idem ad Lentu. Tuę sapientiæ magnitudinisq; animi est, omnem amplitudinem, & dignitatem tuam in virtute, atque in rebus gestis tuis, atq; in tua grauitate positam existimare.

Ampliuagus, ga, gum, pen. corr. quod in amplum vagatur. Cic. lib. 4. ad Heren. Ampliuagas imagines reddunt.

Amplius, aduerbium, significat plus. πλέον, πρός. weiter oder mehr) verder oft meer) plus ou dauãtaige.) Et qñq; iungitur ablatiuo. Cæsar Com. 7 Ita vt nō amplius quatuor digitis ex terra eminerent. Quandoq; accusatiuo. Ver. Noctem nō amplius vnam Falle dolo. Quandoq; nominatiuo. Cæsar Com. 5. Amplius octingentæ quæ vno erant tempore, à littore discesserant.

Amplum, weit, breyt, grosz) wijt, breet, groot) large, gros.) dicitur magnum, spaciosum, quod late patet, & per multa diffunditur, quasi omni ex parte plus magnum dicitur, quod in cumulum sui & magnitudinem crescit. πλατύ, τέλειον. Cæs. 4. bell. Gall. Quorum fuit ciuitas ampla atq; florens.

Amplustre, & amplustra, vel amplustria, nauium ornamenta: schiffgeziert) schipgheréetschap) aornement de nauire.) sed contra communē corruptē iam sine m scribendū opinor, attētus deriuationi ab α priuatiua, & πλέω nauigo, quoniam sine gubernaculo illo puppis non fit per mare nauigandum. Præterea esset prima longa propter duplicē consonantem. & ideo Cicero corripit in Arato: Nauibus absumptis fluitantia quærere aplustre. Itaq; ad indigentiam nauigationis naui adhibentur. Festus, Nauium ornamenta, quę quia amplius quàm necessaria essent, etiam amplustria dicebantur. Iuuen. Saty. 10. Victæq; triremis Amplustræ, & summo tristis captiuus in arcu. Sic aplustra, vel aplustria sine m, & prima ad placitum. Cicero in Arato, Fulgent argoæ stellis aplustria puppis. Silius lib. 10. Et transtra & mali, laceroq; aplustria bello.

Ampron, (ἄμπρων) Latinè funiculus, qui per iuga iumentorum tenditur, aut quo trahi ferri ue solent à iumentis onera. Verbum autem (ἀμπρεύειν) propriè significat iter curru facere. Per abusionem verò translatum est ad veterina iumentaq;.

Ampulla, per duplex ll, vas vitreū, aut ex alia materia, ventre amplo, & quasi inflato: cuius olim fuit vsus tum in balneis ad oleū, tum in mēsa ad aquā vel potionem: item ad res alias. λήκυθος, πομφόλυξ. In balneis, Cic. lib. 4. de Finibus, Si ad illam vitam quæ cum virtute degatur, ampulla aut strigilis accedat, sumpturum sapientem eam vitam potius cui hæc adiecta. Ad mensam, Sueton. Domit. Vt modicam in ampulla potiunculam sumeret. Per translationem dixit Horatius: Proijcit ampullas & sesquipedalia verba. pro eo quod est verba turgentia & inflata abijcit. Sunt enim ampullæ ventrosæ & turgidæ.

Ampullor, laris, ab ampulla, pro superbio. Sueton. in Domit. Et ampullatur in arte.

Ampullacea, pyri genus.

Amputo, tas, penult. corr. circumputo, seu aufero. ἀποκόπτω, περικόπτω ἀφαιρέω. ich hauwe ab, odder vmbschneide) ick snyde oft houwe af, ick omsnijde) ie rongne, coupe tout a tour.) Cicero. 5. de Fin. Quæ sit scientia atque ars agricolarum, quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat, adminiculetur. Hinc fit aliud compositum, quod est peramputo, & significat perfectè seu totum incido. Colum. libro. 8. Ferro quàm cautissimè circumsecari oportet, ne dum amputatur etiā quod infrà est animal vulneremus. id enim cum sauciatur, venenatam saniem mittit, quæ repressum vulnus ita insanabile facit, vt totum peramputandum sit.

Amsanctus, Seruius omni ex parte sanctus interpretatur, apud Vergil. 7. Aeneid. Amsancti valles, densis hunc frondibus atrum.

Amula, penult. corr. genus vasculi ad aquam gestandam, quod religionis & expiandorum malorum gratia gestatur: dictum quasi amola, ab amoliendis periculis. φιάλη, ἀπαρχή. Huius diminutiuum amulula.

Amuletum, penult. product. omne genus remedij aduersus cuncta mala medicamenta, & pręsertim contra veneficia putatur valentissimū: à moliendo, non ab amula vase dictum, ἀλεξιφάρμακον περίαμμα. Plin. Infantibus alligatur succinū amuleti ratione formam vasculi habens. Græci etiam ἀποτρόπαια hæc vocant, ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν. quod est amoliri, summouere, depellere: dictio frequēs apud Plinium.

Amulius, (ἀμούλιος) Porcæ filius, & Numitoris frater. Regnum fratri abstulit, atque omnem fratris stirpem virilem necauit. Fratris quoq; filiæ Rheæ Syluiæ per speciem honoris, cum Vestalem eam legisset, perpetua virginitate spem partus ademit. Liuius.

Amurca, (ἀμόργη) öltrůsen, oder ölheffen) die droesen oft heffen van de olie) la lie de lhuyle.) sordes olei quæ pcedunt. nam q̄ sequunt, feces vocant. Verg.

Verg.Georg.1.Et nigra præfundere amurca.Hoc nomen per c scribitur, sed profertur per g, vt fit in Caius & Cneus. Hinc examurcatus, quod est sordibus purgatus. Amurca contra culiceis & limaceis vim habet maximam.

Amussis,per duplex ss, fabrorum & lapicidarum regula,qua ad dirigenda ligna saxaq; vtūtur. σάθμη, eyn lijnal,oder bleiwag,senckelschnür) eē lijnael oft lootwage,richtsnoer) vne lingne ou cordeau a charpentier.) Sed late ꝓ omni ordine ponitur. Vnde amussim aduerbiū: & ab eo composita adamussim,vt iudicium admussim factum,apud Gellium: & examussim : id est recte,castigate, regulariter. vollkümmenlich,oder werckleich) volcomelick of t werckelick) a la lingne, droict, correct.) Plautus in Amphitryone , Si vera hæc loquitur examussim,est optima. Hinc emussicata dicuntur quæ ad amussim facta sunt.

Amusium,ventis excogitatum organum,vt ait Cælius. Vitruuius lib.1,cap.6. Collocetur ad libellam marmoreā amusium mediis mœnibus : aut locus ita expoliatur ad regulam & libellam,vt amusium non desideretur.

Amusus, pen. prod. (ἄμουσος) ongeleert) indoct.) inelegans,& indoctus: hoc est à musis alienus. Antiquitus enim nihil eruditum habebatur sine musica : vnde apud Comicos qui literas se didicisse negant, aiunt se non didicisse musicam,Vitruuius libro.1.capit.1.Nec musicus,vt Aristoxenus : sed non amusos.

Amyclæ, (ἀμύκλαι) pluraliter,nomen est vrbis Laconiæ, Tyndari regia , in qua nati sunt Castor & Pollux. Alia est in Italia inter Tarracinam & Fundos in paludibus,à Laconibus condita,iuxta Seruium.Hinc Amyclæus,clæa,clæum. Amyclæi ciues cum Pythagoricam sectam sequerentur,vt abstinerent cæde animalium,nec vicinę paludis serpentis interimerent , ab illis deleti sunt . Sed cum falso nuntiatus esset aduentus hostium,postea cautum est,ne quis amplius nunciaret.Inde ex improuiso captę sunt Amyclæ. Hinc prouerbiū,Loqui volo, nam scio Amyclas tacendo periisse.

Amycus,(ἄμυκος) pen.corr. nomen fuit Bebrycum regis,cuius meminit Plinius lib.6.

Amydon,(ἀμύδων) penult.corr. ciuitas Pæoniæ,de qua auxilia missa fuerunt Troianis.Iuuen. Et hic Amydone relicta.

Amygdala. læ. (ἀμυγδαλῆ) Eyn mandelkern) een amandel) vne amande.) pen.cor .nux Græca,quæ & Tasia dicitur. Amygdalum (ἀμύγδαλον) etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius,Græci asserunt nasci amygdala scripta , si aperta testa nucleum sanum tollat , & in eo quodlibet scribas, & iterum luto, & porcino stercore inuolutum reponas.

Amygdalus , (ἀμυγδαλῆ) eyn mandelbaum) een amandel boom)vng amandier) pro arbore. Col. libro.5.Amygdalus si parum ferax erit,per arborem foratam lapidem adigito . Hinc amygdalinus,na,num,penult.corr. Serenus, Fertur amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

Amygdalytes,(ἀμυγδαλύτης) herba ex genere tithymalli,à similitudine amygdali , nec vllius latiora sunt folia. Plin.libr.26.cap.8.

Amylum,(ἄμυλον) amel mäl) amel meel) fluer de farine .) penultima correpta, Latinè sine mola factum,vulgò amydum dicitur, Nam α priuatiua particula est,μύλος mola, quasi sine mola . Fit ex triticeo lacte expresso , cum triticum per aliquot dies in aqua purgatum est. Vide Catonem de re Rust.cap.86.

Amymone,(ἀμυμώνη) Danai regis filia fuit,quę dum se in syluis iaculando exerceret,Satyrum percussit imprudens,qui impetu in eam factovim ei voluit inferre: quapropter implorato Neptuni auxilio, id ab eo passa est,quod à Satyro formidarat. itaq; prægnans facta Nauplium peperit. Hanc in smaragdo Alexander sculpi voluit.

Amyris, genus arboris est, vt inquit Hieronymus, quod Latini putantes myrrham dictum,vnguenta interpretati sunt. De cuius arboris notitia hoc solum ad nos peruenire potuit, quòd odorem solum habeat suauem , nullum tamen afferat fructum.

Amyrum,(ἄμυρον) Thessaliæ oppidum.

Amystis, (ἄμυστις) vt aiunt, potio quædam est apud Thracas. Alij volunt esse speciem poculi,eò quòd necesse sit vno ductu potionem haurire. Horatius li.1.Carm. Bassum Threicia vincat amystide. Hinc ἀμυσίζειν, quod significat ingurgitare,bibere affatim,& sine respiratione . Alij Amysthin gemmam volunt esse,quæ præsenti vsu Amethystus dicitur.

Amythaon,(ἀμυθάων) Melampodis pater fuit, qui inter medicos præclarus habitus est.Similiter & Chiron.

A ANTE N.

AN, (ἆ μὴ) aduerbium interrogandi , & pro nunquid ponitur. Cicero,An verò Romulus ille aut pastores aut conuenas congregasse videtur ? Sed aliquando transit in vim coniunctionis ii, cū sermo dubitatiuus est, & tūc ferè subiunctiuo iungitur:vt,nescio an pater viuat.

Ana,animal est Orientis,fortissimus dentibus,acutis & longis vnguibus , diligens multum ea quæ sunt sui generis,& gregatim vadens,quæ sunt alterius sibi non permittens coniungi.

Anabasis,herba quæ equisetū Latinè dicitur, à Græcis hippuris. Plinius.lib.26.cap.13.

Anabasius,(ἀναβάσιος) ascensorius. Hierony.contra Ruf. Idcirco ne Cereales & anabasij tui per diuersas prouincias cucurrerunt,vt laudes meas legerent.

Anabathra,(ἀνάβαθρα)eyn steg,oder hoher banck, darrauff man steigen műsz)een leere oft hooghe banck daermen op climmen mach) vne eschelle ou hault banc,ou on peult monter) scalę, pulpita gradus superiores scansiles , aut instrumenta scabellorum,aut subsellia: ab ἀναβαίνω id est sursum ascendo. Iuuen. Et quę conducto pendent anabathra tigillo.

Anabolagium, (ἀναβολάγιον) vel anaboladium, (ἀναβολάδιον) Græco vocabulo dicitur, eò quòd de inferioribus ad superiora eleuetur, pectoriq; iungatur. Vnde & pro amictorio ponitur, quo humeri operiuntur, quod sindonem vocant. ab ἀναβάλλομαι, veste amicior.

Anabula, animal, vt scribit Plinius, Aethiopicum, capite cameli, collo equi, cruribus bouis pretendens similitudinem, per totum corpus nitentem habēs rubedinem, albis maculis immixtam. Est & miri decoris, longo collo, & altis anterioribus & posterioribus cruribus.

Anacephalæosis, (ἀνακεφαλαίωσις) een kurtze widder aferung, erhalung, oder begreiffung aller vorgesagten ding) een cort verhael oft begrypinghe van al dat voerseit is) vne briefue recapitulation ou repetition de cé qui est dict par deuant) penult. prod. breuis recapitulatio in qua repetitio rerum summatim fit. Quintil. lib. 6. cap. 1. Rerum repetitio & congregatio, quæ Græcè dicitur ἀνακεφαλαίωσις, à quibusdam Latinorum enumeratio, & memoriam iudicis reficit, & totā simul causam ponit ante oculos iudicis. Græcè κεφάλαιον caput dicitur in ea significatione, qua nonnulli capitulo vtuntur nomine in vsum recepto.

Anacharsis, (ἀνάχαρσις) philosophus, ex Scytharum genere, sapientiæ admirandæ, vt scribit Cic. lib. 5. Tusc. apud sordidissimos Scythas sapiens. Floruit Solonis temporibus. Cuius imaginibus inscriptū est, Lingua, ventre, pudendis, abstinendum esse. Plinius tradit Anacharsim inuenisse rotam figuli. Cuius circuitu vasa formantur. Sed si (vt inquit Seneca) apud Homerum longè antiquior inuenitur figuli rota, non video quomodo Anacharsis esse author huius rei potuit. Ibat nudis pedibus, dormiebat in terra, & famem pro pulmento habebat. Hic leges aranearum telis quàm similimas esse dicebat. Interrogatus autem quo pacto abstemius fieret, respōdit, si ebriosorum motus sibi ante oculos ponat.

Anachoresis, eremus, secessus, ἀναχώρησις. Vnde monachi anachoritæ, ab eo quod procul ab hominibus secesserint, secessores. Cassian. in Col. Cuius sectatores anachoritæ: id est, secessores merito nuncupantur, eò quòd nequaquam contenti hac victoria, qua inter homines occultas insidias diaboli calcauerunt, aperto certamine ac manifesto conflictu dæmonibus congredi cupientes, vastos eremi recessus penetrasse non timeant.

Anaclinterium, (ἀνακλιντήριον) eyn lotterbeth, guts sche) een lodderbedde, oft matrasche) vng lict de matras.) lectulus, vulgò mataracius, super quo quiescimus interdiu, qualia celebrantur Florentiæ Tuscanica; & apud Lampridium in Heliogabalo, accubita; ab alijs sybadia dicuntur. Spartia. in Ceionio, Nam lectum eminentibus quatuor anaclinterijs fecerat, minuto reticulo vndiq; inclusum.

Anacoluthos, (ἀνακόλουθος) Latinè inconsequens: figura est cum nō redditur quod superioribus respondeat. Verg. 2. Aeneid. Millia quot magnis nunquam venere Mycenis. vbi Seruius, Anacoluthon est: nam dicit quot, cum non præmiserit tot.

Anacreon, (ἀνακρέων) nomen viri proprium poëtæ lyrici, à quo metra Anacreontica dicta sunt. Teus patria fuit, à Teo Ioniæ ciuitate, ex qua etiam Hecateus historicus. Amauit puerum nomine Batyllum visenda pulchritudine spectabilem. Horat. Non aliter Samio dicūt arsisse Batyllo Anacreonta Teium: Perijt acino vuæ passæ strangulatus.

Anadiplosis, (ἀναδίπλωσις) pen. prod. dici potest reduplicatio. eyn zwifaltigung) een dobbelinghe) vne reduplicatiō.) Est enim congeminatio dictionis in vltima parte præcedentis versus, & prima sequētis. Verg. Certent & cygnis vlulę, sit Tityrus Orpheus: Orpheus in syluis, inter Delph. Arion.

Anæa, (ἀναία) vrbs Cariæ contra Samum, à qua fiunt adiectiua Anæticus, siue Aneiticus, & Anæus. vnde Menelaus Anæus Peripateticæ familiæ, historiarum quoque scriptor egregius, Et lacus Aneiticus & Anæus, & Anaitæ populi habitantes in Anæa ciuitate.

Anaëtis, tidis, nomen deæ cuiusdam, quæ à Lydis colebatur, quę à Strabone Anaitis dicitur. Erat & Anaitis quædam Armeniæ regio. Plin. lib. 5. Fluit Euphrates Dersenen primum, mox Anaitiam regiones Armeniæ, à Cappadocia discludens.

Anaglypha, (ἀνάγλυφα) pen. cor. nomen habent ab asperitate, vt triglypha, celaturis inęqualibus eminentibusq́: ob id quia non sunt leuia, sed aspera, & plebeia voce releuia dicuntur. ἀνὰ enim super, γλύφω sculpo. Plin. lib. 33. cap. 11. Nunc anaglypha in asperitatemq; incisa circa linearum picturas quærimus.

Anaglyptes, (ἀναγλύπτης) sculptor, eyn bildgraber) een beeltsnyder) vng graueur, tailleur.) Mart. Et mensis anaglypta de paternis. Hinc anaglypticus. Sidonius, Anaglyptico metallo dixit.

Anaglyptice, (ἀναγλυπτική.) ars sculpendi.

Anagnostes, (ἀναγνώστης) eyn läser) een leser) vng lecteur.) latinè lector dicit. Nam ἀναγινώσκω lego, ἀνάγνωσις recognitio, lectio. Cice. Att. Nam puer festiuus anagnostes noster Sositheus decesserat.

Anagoge, ges, (ἀναγωγή.) Latinè recessus dicitur subtilis, siue excelsa, aut superior intelligentia: ab ἀνὰ καὶ ἄγω.

Analecta, (ἀνάλεκτα) purgamenta cœnarū, & quisquiliæ ciborum, quas sub mensa cadētes, vt asportare possint scoparij, verrentes pauimentum colligunt. Mart. In precio scopas testatur palma fuisse, Ocia sed scopis nunc analecta dabunt.

Analesia, dicta est eò quòd sanas parteis capitis sensu priuet. Fit vel nascitur ex negligentia stomachi, aut ex nimio cibo, aut ex luxuria, aut potu frigido, vel nimium cogitando, bibendo, vel ex indigestione ciborum.

Analogia, (ἀναλογία) accētu in pen. proprietas, proportio, siue conuenientia, similitudo. anlicheyt, gleichförmigkeyt) eyghenheyt, gelijcformicheyt) pportion, propriete, ou continence, similitudine) Ci

Cicero, Quod analogiam Stoici, nos appellamus conuenientiam, si placet. Quintil. libr. 1. Analogia præcipuè quàm proximè ex Græco transferentes in Latinum, proportionem vocauerunt. Hæc est eius vis, vt id quod dubium est, ad aliquid simile de quo non quæritur referat, vt incerta certis pbet: vt si quæratur, funis masculini an fœminini generis sit, ex eius diminutiuo cognoscitur, quia funiculus generis masculini est.

Analogos, (ἀνάλογος) Latinè pportionalis, similis.

Analytica, eorum (ἀναλυτικά) resolutoria. Vnde Aristoteles librum priorum, & librum posteriorũ, in quibus resoluuntur argumẽta, Analytica vocauit.

Anamnesis, (ἀνάμνησις) Latinè cõmemoratio dicit.

Anancæon, (ἀναγκαῖον) necessarium Latinè dicitur: figura cum volumus ostendere necessitudinem, aut naturæ, aut temporis, aut alicuius personæ, quale est illud Democharis, Nihil valebat assidua pro fratre ac misericors deprecatio, cum iudicaret tyrannus, cuius crudelitas omnem naturæ necessitudinem extinguebat.

Anapestus, (ἀνάπαιστος) pes ex duabus syllabis breuibus, & ex tertia longa. Componitur ex ἀνὰ re, & παίω ferio, eò quòd repercutiat dactylum sono reciproco, à Græcis ἀντίδακτυλος, quasi dactylo contrarius. Cic. lib. 2. Tusc. Non adhibetur Spartis vlla sine anapæstis pedibus exhortatio.

Anaphe, (ἀνάφη) pen. cor. insula sponte in mari enata, vt scribit Plin. lib. 2. Ammianus quoq;, Emerserunt, inquit, Delos, & Hiera, & Anaphe, & Rhodus. Dicta Anaphe ab Argonautis, quia tempestate laborantibus & intermestri Luna ex insperato comparuisset.

Anaphora, (ἀναφορά) seu Epanophora, (ἐπαναφορά) pen. cor. figura quam nos relationem seu repetitionem dicere possumus, quæ fit quoties per singula membra eadem pars orationis repetitur hoc modo. Verres calumniatores apponebat, Verres de causa cognoscebat, Verres pronũciabat. Verg. Nate meæ vires, mea magna potentia solus, Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis. Anaphoræ etiam scansiones seu ascensiones signorum vocantur, ab Oriente circumactu mundi quotidiano factæ: quia nõ æquales vbiq; ascensiones sunt, ex inclinatione cœli varia, nunc maiores, nunc minores. Firmicus, Sed istis tandiu vitijs laborabit, quo ad signi eius fuerit anaphora completa.

Anapis, (ἄναπις) pen. prod. Siciliæ fluuius leniter decurrens, decem stadijs procul à Syracusis labitur, vt ait Plutarchus.

Anapologetos, (ἀναπολόγητος) Latinè inexcusabilis

Anarchus, (ἄναρχος) sine principe, vel principio. on eyn oberen, oder on eyn haupt) sonder ouerste oft hooft man) sans cõmencement ou sans prince) Ambr. lib. Hexam. Dedit ergo principium mundo, dedit etiam creaturæ infirmitatem, ne anarchon id est principio carentem crederemus.

Anas, anatis, fœm. gen. auis à natando dicta. Græcè νῆττα, eyn ente) een ende) cane ou canart.) Mart. Tota tibi ponatur anas, sed pectore tantũ, Et ceruice sapit, cętera redde coquo. Ex anatum genere quædam Germaniæ dicuntur, quòd plus cæteris nutriant. Huius diminutiuum est anaticula, anasticulus. entelin) endeken) petite cane ou canart.) Hinc anatinus, na, num, penult. prod. Plautus in Rudente, Vtinam fortuna anatina nunc vterer: vt cum exissent ex aqua, arerem tamẽ. Est & anas nomen fluuij in Hispania. Et anatem morbum dixerunt, quo vetulæ laborant.

Anastrophe, (ἀναστροφή) inuersio vel reuersio dicitur. Est enim (vt docet Diomedes) duorum verborum ordo præposterus, vt Italiam contra, pro contra Italiam.

Anatocismus, (ἀνατοκισμὸς) est vsuræ anniuersaria reuolutio, & quas vsuras vsurarum vocant. Cice. ad Att. Interim cum in edicto translatio centesimas me obseruaturum haberem cum anatocismo anniuersario.

Anatoris, (νηττοφύλαξ) q anates custodit, pascit'ue.

Anatarius, quod ex anate est, vt anatariæ plumæ. Siue Anatarium, quod ad anates pertinet, vt Anataria aquila, quæ anates venatur.

Anathema, atis, (ἀνάθημα) seiunctio quædam dicitur, & alienatio. vt est apud Apostolum ad Romanos, Optabam ego ipse anathema esse à Cristo pro fratribus meis. Hierony. scribit vocem esse Hebræam, qua extremam detestationem significare soleãt. Rursus anathemata ea dicunt dona, quę dicata dijs suspenduñt in parietib⁹ & columnis templi: ab ἀνατιθέναι, hoc est à seponẽdo, siue suspẽdẽdo.

Anathematizo, zas, deuoueo, detestor.

Anatomia, (ἀνατομία) vel anatome, (ἀνατομή) dissectio vel cõsectio. Inde anatomia fieri dicitur, cum humanum corpus dissecatur, vt venæ, nerui, & cætera à medicis conspici possint.

Anauros, (ἄναυρος) fluuius Thessaliæ, quasi absque aura dictus. Lucan. li. 6. Quiq; nec humenteis nebulas, nec rore madentem Aëra, nec tenuem ventos aspirat Anauros. De hoc fluuio vel potius torrente Apollonius poëta in Argon. lib. 6. plura scribit: etiã in nono versu à principio. Ex Pelio monte Thessaliæ fluit. Sunt qui dicant Nilum hoc nomine vocari, quòd sit sine aura.

Anaxagoras, (ἀναξαγόρας) pen. cor. Clazomenius philosophus fuit, in physicis præcellens. Hic non modo generis gloria & diuitijs, verũ animi quoque magnitudine clarissimus fuit, quippe qui totum patrimonium suis sponte reliquit. & cum ab eis negligentię insimularetur, Quid ergo, inquit, non ne vos ista curatis? Mox abscedens, ad specu landũ rerum naturã se cõtulit, studio doctrinarũ flagrans, rei & priuatæ, & publicæ omnino negligens, & incuriosus adeò, vt quidã ipsum ita compellanti, Nullá ne tibi patrię cura est? dixerit, Mihi verò patrię cura & quidẽ summa est, digitũ in cœlum intendẽs. Hic cũ post diutinã peregrinationẽ in patriã reuenisset, possessionesq; desertas vidisset: Nõ essem, inquit, ego saluus, nisi istę perissent. Qui pluris faciens culturã ingenij q̃ prædiorũ, famigerat⁹ fuit inter philosophos. Lampsaci perijt.

Anaxarchus, (ἀνάξαρχος) nomen propriũ philosophi Abderitæ, sectatorisq; Democriti. Hic habuit inimicũ Nicocreontẽ Cypri tyrannũ, à quo comprehensus, coniectusq; in pilum ptisanę, siue mortarium saxeum, quod Græci ὅλμον vocant, ibiq; ferreis malleis contusus, adeò toleranter pertulit asperrimos illos cruciatus, vt verbũ illud memorabile conduplicauerit, Tunde tunde Anaxarchi follem, Anaxarchum enim nõ tundis. Ad vltimũ amputationem linguę minitante tyranno, protinus dentibus abscissam & commanducatam linguam in os eius ira patulum conspuisse dicitur.

Anaxylides, (ἀναξυλίδης) nomen philosophi, de quo Hieronymus contra Iouin. scribit, quod in libro secundo philosophiæ ferat, Potonam matrẽ Platonis phantasmate Apollinis oppressam, & sapientiæ principem non aliter arbitretur, nisi de partu virginis editum.

Anaximander, (ἀναξίμανδρος) Milesius philosophus, Thaletis sodalis, primus terræ marisq; circuitus descripsit, & sphæram insuper construxit, vt inquit Laërtius. Hic dixit infinitam rerum omniũ generationis atq; corruptionis causam esse. Præterea cylindri formæ esse terram asserit, tantę profunditatis, vt ad altitudinem profunditas tertia inueniatur.

Anaximenes, (ἀναξιμένης) philosophus fuit, Emistrati filius. Anaximandri discipulus successorq;, qui eo die obijt, quo Sardis capta fuit. Hic principiũ rerum aëra opinatus est, quem genere infinitum, qualitatibus finitum ait, cuius condensatione ac rarefactione cuncta gigni putauit. Motum verò ab æterno esse dixit: terram ex aëre constipato, primum omnium factam latam, magnam, idcirco non absq; ratione super aërem contineri: Solem, Lunã, cæterasq; stellas à terra ortum habere.

Anaxius fluuius qui fluit per Feltrensem agrum.

Ancæsa, dicta sunt ab antiquis vasa quæ cælata vocamus, quòd circumcædendo talia fiant: ipsumq; cælare verbum ab eadem caussa dictum est, d cum l permutata.

Anceps, à caput compositum, genitiuum ancipitis facit, sicut biceps, pitis. Est autem anceps, quasi dubij capitis. ἀμφίστομος. Lucilius. Nemo hos ancipites ferro efferri cardines. Interdum anceps dicitur, quod ex vtraque parte acutum est. δίστομον. Idem: Vecte atq; ancipiti ferro effringam cardines. Et anceps animus, ταλαντευομένη γνώμη. Interdum ponitur pro ambiguo, ἀμφίβολος, ἐπαμφοτερίζων. Vergil. Anceps pugna diu. Et, Res ancipites (ἐνδεχόμεναι) sunt, quas neoterici contingentes vocant.

Anchiale. (ἀγχιάλη) ciuitas Ciliciæ. de qua Strabo, Post Zephyrium, inquit, Anchiale supra mare, Sardanapali opus. Ex hac vrbe fuit Athenodorus, qui non à Sardanapalo, sed ab Anchiale Iapeti filia conditam vult Cydmi matre, à quo nomen vicino flumini.

Anchises, (ἀγχίσης) nomen proprium patris Aeneę, & Capis filij.

Anchites, lapis est sic dictus, quòd vanos metus à mente depellit.

Anchora, (ἄγκυρα) pen. cor. eyn ancker) vng ancre.) ἀπὸ τοῦ ἀγκύλου: quod est curuum, & ῥέω fluo: dens ferreus, quasi anca, curua manus dicta. quòd per hominis manus, scopulos comprehendat. Cic. 7. Verr. Vela fieri, præcidi anchoras imperauit. Anchoram primi Tyrrheni inuenisse feruntur. Scribitur autem cum ch, quoniam κ tenuis vertitur in χ suam aspiratam.

Anchorarius, qui curam anchorę habet, vt eam vel demittat vel eleuet.

Anchorarius, a, um, quod ad anchoram pertinet, vt funes anchorarij. Hircius: Storias autem ex funibus anchorarijs tres fecerunt.

Ancyle, (ἀγκύλη) per simplex l, pen. prod. scutũ breue, non rotundũ, sed ita ex vtroq; latere erat recisum, vt nullus angulus videri posset, & summum infimumq; eius latus medio pateret. Dictũ ab am & cæsum, quasi ancisum: vel ab ἀγκῶν, quod est cubitus: vel ab ἄκη remedium, quoniã pestilentiæ remedium fuit. Fertur Numę Pompilij tempestate de cœlo descendisse, vnáq; editam vocem, omniũ potentissimã fore ciuitatẽ, quãdiu in ea mansisset. Itaq; facta sunt eiusdem generis plura, quibus id misceretur, ne internosci cœleste posset. De hoc Ouid. li. 4. Fastorũ: Ecce leui scutũ versatũ leniter aura Decidit, à populo clamor ad astra venit. Et lib. 5. Atq; ancyle vocãt, qđ ab omni parte recisum est, Quaq; oculis spectes angulus omnis abest. Liuius lib. 1. Alios item duodecim Marti gradiuo legit, tunicæ pictæ insigne dedit, & super tunicam æneumq; rectori tegmẽ cœlestiaq; arma, quæ ancylia appellantur, ferre ac per vrbem ire canentes carmina cum tripudijs solenniq; saltatu iussit. Horatius. lib. 3. Car. hoc Ancylium, declinauit, Ancyliorum nominis & togæ. Iuuenalis vero adiectiuum posuit cum dixit, Clypeis ancylibus.

Ancillę (δμωαί) dienstmegt) ioncwijfs) chamberier) dictę sunt ab Anco Martio, quòd is bello magnũ fœminarum numerum ceperit. Siue quòd antiqui anculare dicebant ministrare. Ex quo dij quoq; ac deæ feruntur coli, quibus nomina sunt Anculi & Anculæ. Plin. lib. 2. cap. 63. Terra mortalium semper ancilla.

Ancillula, (θεραπαινίδιον) diminutiuum ab ancilla.

Ancillor, laris, (δουλεύω) ich diene) ie fais l'office de chamberiere) ministro, vel dedico me ad ministrãdũ ac seruiendũ more ancillarũ, quę suis ministrãt ac seruiunt heris. Cic. in Sal. Non enim vni priuatim ancillatus sum, sed quantũ quisq; Reipublicæ studuit, tantũ mihi fuit aut amic⁹ aut aduersarius.

Anclabra, vasa sunt quibus sacerdotes vtebantur. Festus inquit, Anclabris est mẽsa ministerijs apta diuinis: vasa quoq; in ea, quibus sacerdotes vtuntur, anclabria appellantur.

Anclare, seu Antlare (ἀντλεῖν) seu Exantlare, significat exhaurire. Liu. Florem antlabant Liberi ex carchesiis: cum vinum significare vellet ex poculis hauriri.

Ancona, seu Ancon, (ἀγκὼν) more Græco, cubitus vel curuus dicitur. Quo nomine dicta est vrbs Piceni, super Adriatico mari posita, habet portum, quem Traianus insigni opere extruxit. Plin. lib. 4. à Siculis Ancon colonia promontorio Chimeris eo apposita est in ipso flectentis se oræ cubito. Et Ancones non solùm in hominibus, sed in parietibus & pinontorijs conflexa in cubitos, aut confracta in humeros dicitur, vt author est Vitruui9. Nā de humeris Papinianus, Cōsedit viridesq; humeros. Sunt & in montibus articuli. Plin. in calce operis.

Anconici, sunt qui vulgò ἀγκῶνες appellantur, sicut sunt in columnis cellarum vinariarum, quibus incumbunt ligna quę cupas ferunt. Ducta est autem similitudo verbi à cubitis vbi flectuntur manus, quibus incumbunt recumbentes, qui Grece ἀγκῶνες vocantur.

Anculi & Anculæ, dij deæq; ancillarum putabātur.

Ancus, (ἄγκος) qui aduncum brachium habet, & exporrigi non potest, ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος: id est à cubito incuruo. Vnde quartus Romanorum rex Numæ ex filia nepos, sic cognominatus est à cubito quem incuruum habebat.

Anchusa, (ἄγχουσα) herba, cuius radix in vsu est, digitali crassitudine, scinditur papyri modo, manusq; inficit sanguineo colore, præparat lanas preciosis coloribus, varijs ægritudinibus prodest, in primisq; lepræ & lentigini, si leniatur.

Ancyra, (ἄγκυρα) nomen duarum vrbium, quarum altera est Phrygiæ, altera Galatiæ. Hinc synodus Ancyritana in Iure pontificio sępe nominatur. Dicta ancyra ab anchoris nauium captarū à Mithridate, quas Ptolemæus Aegypti rex suppetias Gallogræcis miserat.

Andabatæ, (ἀνδαβάται) gladiatores erant, qui oculis clausis digladiabantur. Cic. Trebatio, Quē antea ne Andabatam quidē defraudare poteramus.

Andegauia, regio Galliæ Turonibus ac Biturigenfibus finitima, Oceanoq; proxima.

Andes, vicus non procul à Mantua Vergilij patria.

Andrachne, (ἀνδράχνη) herba est, quæ Portulaca dicitur.

Andrago, (ἀνδραγώ) pen. prod. mulier animum virilem habens, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἄγειν.

Andricus, (ἀνδρικός) pen. cor. Ciliciæ mons, vt inquit Strabo. Quo etiam nomine dictū est flumen apud Plin. lib. 5.

Androdamas, (ἀνδροδάμας) lapis est, qui & Argyrodamas & Pyrites dicitur, argenti nitorem habens vt adamas: ita vocatus quòd impetus hominum & iracundiam domet, ἀπὸ τοῦ ἄνδρας δαμά-ζειν: id est à domandis viris. Plin. lib. 36. cap. 20.

Androdus, nomen proprium filij Codri Atheniensium regis, qui Ephesum condidit, & Ionū regiam ibi constituit.

Androgeus, (ἀνδρόγεως) præclaræ indolis adolescens, Minois Cretensium regis filius fuit, qui ab Atheniensibus & Megarensibus per inuidiam occisus est, q palæstra cæteros superaret. Qua ppter suscepto à Minoē aduersus hos populos bello, primò Megarenseis subegit, deinde Athenienseis sibi tributarios fecit, & in Androgei memoriam pueros Athenienseis Minotauro cœpit obijcere.

Androgyne, (ἀνδρογύναι) sunt populi in Aphryca, vt lib. 7. cap. 3. Plin. scribit, vtriusq; naturæ, inter se vicibus coëuntes: dextra mamma his virilis, læua muliebris.

Androgynos, (ἀνδρόγυνος) der eyn man vnnd weib ist) die een man ende een wijf beyde is) qui est masle & femelle.) pen. cor. qui vir est & fœmina, Hermaphroditus, ab ἀνὴρ & γυνὴ dicitur. Cic. 1. de Diuin. Quid ortus Androgyni? non ne fatale quoddam monstrum fuit?

Andromache, (ἀνδρομάχη) pen. cor. Hectoris Troiani vxor, quæ à virili pugna nomē sortita est. Fuit enim virili animo septa, & quędam veluti virago.

Andromede, (ἀνδρομέδη) pen. cor. Cephei & Cassiopes filia, à Perseo amata, & in vxorē ducta, quę Mineruæ beneficio inter astra collocata dicitur, propter Persei virtutem, quòd eam ceto propositam à periculo liberarat. Oritur in parte piscium duodecima.

Andromon, nomen est eius qui Colophonem ædificauit.

Andron, (ἀνδρὼν) spatium inter duos parietes, in quod pluuia descendit. Plin. in. Epist. Tam alti abditiq; secreti illa ratio est, quòd interiacēs andron parietem cubiculi hortiq; distinguit. Quidam accipiunt pro loco in domo angustiori, in quo viri plurimū versantur, vt γυναικῶν, in quo mulieres. Solebant enim viri publico facto in conuiuijs maxime à mulieribus seiungi, ne illorum moribus accumberent. Dicebatur huiusmodi locus & Andria quoq; & Andronitis: quòd in eo viri fine interpellationibus mulierum versarētur. Vitruuius lib. 6. Est etiam Andron (sicut scribit Ptolemæus) oppidum inferioris regionis Nili.

Andros, (ἄνδρος) insula vicina Samo, cum oppido eiusdem nominis, quæ Asiæ adiacet ex opposito ad Ephesum, de qua Ouid. lib. 12. Metamorph. Et totidem natis Andros fraterna petita est. Hæc primo dicta fuit Cauros, postea Antandros. Hinc Andrius, dria, drium.

Anellus, diminutiuum ab anulo. μικρὸς δακτύλιος. Horat. in Serm. Sępe notatus Cum tribus anellis, modo læua priscus inani. Cice. Cuius imaginem non modo in tabulis nostri familiares, sed etiam in poculis & anellis habebant.

Anemone, flos est, qui nunquam se aperit, nisi vento spirante, vnde & nomen accepit. Plini. libr. 21. cap. 11. 23. Herm. corol.

Anethum, (ἄνηθον) genus herbæ boni odoris. anijs) aneth.) Hæc ructus mouet, tormina sedat, & singultus cohibet. Plin. lib. 20. cap. 18.

Aneticus, Asiæ lacus est arundinibus abundans.

Anfractus, ctus, masculini generis, nomen deductū ab ambitu & frangendo. Sunt enim anfractus, obscuri cauernarū recessus & curui flexus in se recurrentes: cuiusmodi sunt qui subterraneo meatu in opertos specus deducūt, & flexus viarū. testæ i tem

cochlearum,& cornua arietum. Plin.li.11.cap.37. Conuoluta in anfractum arietum generi. Cæsar, Oppidi murus ab planicie, atque initio ascensus, recta regione, si nullus anfractus intercederet, M C C. passibus aberat.

Angaria, (ἀγγαρεία) pen.prod. dictio Persica, vt inquit Suidas, proprie seruitus coacta. Vnde si quis cogitur plus soluere publicanis quàm liceat, angaria est. Inde ἀγγαρεύω, cogo. Budæus sic habet: Apud Persas erat ἀγγαρήϊον δρόμημα, cursus pernicissimus equitū, vt scribit Herodotus.8. Vnde nomen angariæ,& parangariæ in libris Iuris lectitatū manauit,est enim nomē Persicū. Nostrates postas,quasi positos collocatosq; certis in locis,&semper in procinctu excubātes appellant.

Angelus,(ἄγγελος)(eyn bode.) Latinè nuntius,nam officij nomen est,non naturæ. Semper enim spiritus sunt: sed cum mittūtur, vocātur angeli. Angelicū metrū Diomedi, celeritate nuntiis aptum.

Anger, genus serpentis qui cruciator & expatharius dicitur. Est & nomen fluuij in Illyrico.

Angerona, (ἀγγερώνα) vocitata est voluptatis dea, quæ & Volupia dicebatur, cui sacra à Romanis instituta sunt, cum Angina ciuitas vexaretur: ab angore tollendo sic dicta. Eius festa Angeronalia sunt vocitata. Putabant enim ab hac dea populum eo morbo, præmisso voto fuisse liberatum. Huic pontifices in facello Volupię sacrū faciebāt.

Angilæ, (ἀγγίλαι) populi in Aphrica ad Garamantas. Fertur eorum fœminas nocte qua nubunt omnium stupro patere, in reliquum pudicas esse.

Angina, pen. prod. genus morbi accutissimi, quo fauces anguntur ac strangulantur: qui & tonsilla dicitur. Imperitum vulgus medicorum Squinantiam vocat, cum Hippocrates & Galenus συνάγχην appellitarint. Plinius tonsillas seiūgit ab angina. Dicta angina quòd angat. Plautus, Vellē me in anginam verti,vt huic aniculæ fauceis prę occuparem. Festus, Anginam vinariam habere dicuntur, qui vino suffocantur.

Angiportus,(eyn kleyns, oder ångs gåßlin) eē cleyn eng straetken) vne petite rue ou ruelle, ou il n'y a point de chemin passant.) quarti ordinis: & Angiportum.ti. via est exitum non habens: vel vicus angustus &flexuosus in modum anguis,quasi angustus ad portum aditus. στενωπός. Ab angendo & portu. alij à Græco ἄγχι, qđ significat prope, quia non longus extenditur. Vlpian. Angiportū à portu dictum est,portus verò conclusus & munitus locus est, quemadmodum & statio : ab importandis exportādisq; mercibus nomē habens. Teren.in Adel. Id quidē angiportū nō est puium.

Anglia, (βρεττανία) quæ Britannia ab eruditis dicitur, insula insignis in Oceano, quæ vndique à circunfuso mari complexa est, nusquam iuncta continenti, sed ab omni orbe nostro diuisa: quæ quondam ab albis rupibus quas mare vndiq; abluit, Albion dicebatur. Hanc primum Troes incoluerunt, qui Troia disiecta fugerunt excisam patriam, Palladisq; oraculo classe in hanc insulā migrauerunt,atq; gigantes tunc insulam tenentes multis victos prælijs expugnauerunt. Hanc postmodum longo temporū tractu, Saxones qui sunt illustres Alemaniæ populi oppressere, agrosq; & opeis inter legatos Saxonum regina Angela diuisit. Atq; vt linguæ pariter & gentis memoria in deuicta insula sempiterna foret, ab Angela, cuius ductu victa est, Angliam tellurem illam vocauit. Quanquam plerīq; Angliam veluti nostri orbis angulum prædicent dictam. Situs ipsius est,vt cōtra aspectum Galliæ & Hispaniæ sita sit. Eius ambitus quadragesies octies & septuagintaquinque millibus passuum constat. De hac insula vide in Britonum historia,& in dictione Britannia.

Ango,gis, (ἄγχω) ich ängste, würge, ich bekümmere,trucke) ick benauwe,worge,becōmere,bedrucke) ie estrangle.) anxi,anctum facere debuit, sicut plango,sed Diomedes anxus præteritum ab angor dixit, non anxius quod nomen est. Ideo anxum ab ango supinum esse conuenit, quod tamen minime legi. Est autem angere cruciare, suffocare, premere, vexare. & ad animum & ad corpus, & ad vtrunq; promiscuè pertinet. Ad animū Gellius: Cuio pro stabilis homo sapientiæ, quonam vsque debuerit contra legem contráq; ius pro amico progredi, eáq; res in fine quoque vitæ ipso animum anxit. Ad corpus Colum.lib.8. Cauendum est,vt tenerior separetur à validioribus, quia robustus angit imbecillū. Ad vtrunq; promiscuum. Gellius. Dum Pyrrhus rex intra Italiā esset,& vnam atque alteram pugnā prospere pugnauisset, satisq; angerentur Romani, & pleraq; Italia ad regem desciuisset. Plautus pro absumo posuit in Aulula. Tum anxisse aquā si quis petet. Deducitur à τῷ ἄγχω, quod est suffoco, strāgulo: à quo synanche morb. faucium acutus, vt dictū est in Angina. Dicimus aūt, ango me animi vel aio.

Angor, (ἀδημονία) angst, bekümmernis, pein) angst, bekommernisse, pijne) angoisse.) corporis vel animi cruciatus. Cic.4. Tusc. Angor, est ægritudo premens. Idem. 1. de Finib. Sic robustus animus & excelsus, omni est libera cura & angore, cùm & mortem contemnit. Sic anxietas,& anxietudo. Cic.lib 2.de Repub. Quartaq; anxietudo prona ad luctū & mœrēs semper se ipsa solicitās.

Anguifer, pen cor.& Anguitenens à Gręcis dicitur ὀφιοῦχος. Colu. Anguifer mane occidit, tempestatem significat. Cic. de Natu. Deor. Atq; hæc quidem à tergo : propter caput autē anguitenens.

Anguillæ, (ἐγχέλεις) aal) palinck) anguille.) piscium solæ exanimes non fluitant: non ouo, non coitu eas procreari scribit Aristoteles. Dictæ anguillæ, quòd specie anguē repræsentēt. Varr: Ex parte à similibus aliqua rebus sunt trāslata,vt anguilla & lingula. Plaut. in Pseud.anguilla est, elab tur.

Anguimanus, vocati sunt elephanti. quia proboscis, quam manum diximus vocari, ad omnem partem vertitur. Lucan. lib.5. Anguimanus' belli docuerunt vulnera Poeni sufferre,& magnas Martis turbare cetervas.

An

Anguinus, cucumis dictus eſt oblõgus, & ad anguis ſimilitudinem contortus: qui & erraticus dicitur.

Anguis, (ὄφις) eyn ſchlang, oder aſſern waterd) een waterſlange) vne couleuure.) tam fœminini quàm maſculini generis, pro ſerpente in aquis degente. Verg. Frigidus, ô pueri fugite hinc, latet anguis in herba. Valerius lib. 1. Sylla conſul ſociali bello cum in agro Nolano ante prætoriũ immolaret, ſubitò ab vna parte aræ prolapſam anguem proſpexit. Frequentius tamen maſculino genere profertur. Vnde &

Anguiculus diminutiuũ, vt apud Ciceronem. 5. de Finib. Serpere anguiculos, nare anaticulas.

Angularis, & hoc re, quod eſt quadrum. γωνιαῖος. Cato de re Ruſt. Pilas ex lapide angulari.

Angulatim, aduerbium, ſignificat per angulos. κατὰ γωνίας.

Anguloſus, plenus angulis, γωνιώδης.

Angulus, penult. corr. locus eſt quem duo parietes iungũt. γωνία. eyn winckel) een hoeck) vng anglet ou coing de toutes choſes.) Dictus ꝙ ibi anguſtus ſit locus. In geometria vero angulus eſt ad punctũ vnum ab alterutra ſuperficie, aut linea abſoluta contractio. Idioma autem ſcripturarum eſt, vt angulum pro regno ponant, eo quòd populus continens quaſi in tota domo fortiſſimum ſit: vnde & Chriſtus duorum populorum parietes continens, lapis dicitur angularis.

Anguſtia, ſtrictitudo, ſiue locus adeò anguſtus, vt difficile ſit eum tranſire. στενοχωρία. enge, bekümmernuſz, angſt) engicheyt, bekommerniſſe, angſt) vng deſtroict, quant on eſt en grand deſtreſſe. Pluraliter tamen ſæpius dicit. Cæſ. 5. bell. Gal. Tamen anguſtijs viarum ꝙ maxime poteſt, cõtrahit. Idẽ: Qui prior has anguſtias occupauerit, ab hoc hoſtẽ prohiberi nihil eſſe negotij. Transfertur & ad alias res: vt anguſtia orationis, anguſtię ærarij, anguſtiæ temporũ, Cic. Et apud eundẽ, Neminem qui ei in tot rerũ anguſtijs ſubueniret, habebat.

Anguſtus, a, um, adiectiuum ab angulus: hoc eſt arctus, στενός: eng) eſtroict.) quòd anguli ſemper coarctentur: ſiue quod impropriè dicitur ſtrictus: vt Anguſta domus. Cic. 1. de Fin. Anguſtiſſimæ fauces, Cæſar. 1. Bel. ciuil. Anguſtioribus folijs, Plin. lib. 13. cap. 21. Hinc anguſto, as, quod eſt ſtringo, στενοχωρέω. vnde & coanguſto.

Anhelator, qui eſt ſuſpirioſus & pneumaticus, quod vitiũ conſiſtit in ſpirãdi difficultate. Græcè ἀσθματικός. eyn keycher) een hijger) pouſſif.) Plin. lib. 22. Anhelatoribus & in tuſſi vetuſta cum porro ex aceto datur.

Anhelitus, tus, penultima, corr. ipſe ſpiritus anxiè actus. Plautus in Epid. Animo male eſt, accipiam anhelitum.

Anhelo, as, pen. prod. ex am & halo, m in n mutata, ſignificat anxiè halo. ἀσθμαίνω: ich keuche) ick hijghe) ie halete.) cum videlicet ex curſu, aut alio quouis labore vehemẽti, crebris quaſi ſingultibus ſpiratur, ac reſpiratur. Colu. libr. 1. cap. 3. Sed antè ad præſepia boues religari non expedit, quàm ſudare, atq; anhelare deſierint. Vnde & pro ardenter cupio per translationem poni conſueuit. ich begär hefftigklich, ängſtlich) ick begeere ſeer) ie deſyre.) Auguſt. Ibat ſpirans & anhelans cædes.

Anhelus, a, um, penultima producta, quicquid anhelat. ἀσθμαίνων. Vergil. Et ſenibus medicantur anhelis.

Ania, Romana mulier, quam cum propinquus moneret, vt alteri viro nuberet, eſſe enim ei & ætatẽ integram, & faciem bonam: Nequaquam hoc faciam, inquit: ſi enim virum bonum inuenero vt antè habui, nolo timere ne perdam: ſi malũ, quid neceſſe eſt poſt bonum peſſimum ſuſtinere?

Anicetum, ab aliquibus anethũ dicitur, vulgo anis, aneth. Plin. lib. 20 cap. 17.

Aniciana, inter pyrorum genera reponuntur.

Anima. quære Animus.

Animaduerto, (βάλλομαι ἐς νοῦν, προσέχω τὸν νοῦν, αἰσθάνομαι.) ich merck fleiſſig vff, oder nimm war) ic hoore neerſtelick toe, oft neme waer) ie aduiſe, apperceuoi quelque choſe) id eſt, animũ illuc verto: hoc eſt, ſenſus in illud quod fit intendo, cogito, intueor, conſidero. Plautus: Animaduerte hominẽ ſubalbidum. Cicero primo de Diuin. Exporrecta nutrix animaduertit dormientem circumplicatum ſerpentis amplexu. Aliquando animaduertere ſignificat punire, (κολάζειν) ſtraffen) punir.) oppugnare, verberare, irã exercere: ſed cum accuſatiuo mediante in: vt, Animaduerſum eſt in quoſdam, inquit Suetonius. Paulus, Corpora animaduerſorum quibuſlibet pereuntibus ad ſepulturam danda. Plautus: Is eum in herum animaduertiſſet grauius, id eſt iram conuertiſſet. Terent. in Andria aliter poſuit, Ea primum ab illo eſt animaduertenda iniuria. id eſt caſtigãda & vindicanda. Hinc animaduerſio, qđ modo conſiderationẽ ſignificat. Cic. 1. de Finib. Intereſſe enim inter argumentum, concluſionemq́; rationis, & inter mediocrem animaduerſionem. Modo punitionem, κόλασιν. Idem. 1. Off. Omnis autem & animaduerſio & caſtigatio contumelia vocari debet. Et animaduerſor, (κολαστὴς) punitor. Cic. 1. Off. Si acres ac diligentes eſſe volumus animaduerſores vitiorum, magna ſępe intelligimus ex paruis. Apuleius: Exponam breuiter quod animaduerſor meus fecit. Et animaduerſus, id eſt perſpectus, cognitus. Cæſar: Hac re animaduerſa, Cæſar iubet ſigna conuerti. Item ſupplicio affectus. Paul. Iurecõſul. Corpora animaduerſorum quibuſlibet pereuntibus, ad ſepulturam danda.

Animæquior, qui eſt animi æquioris. id eſt pacatioris. εὐγνωμονέστερος. Fit ab animæquus, a, um, quod eſt patiens, & omnia aduerſa æquo ferens animo.

Animal, (ζῶον, ἔμψυχον) eyn thier) een dier) toute choſe viuãte, qui ha corps ſenſible.) ab anima eſt, & eſt ſubſtantia animata ſenſibilis. Plinius lib. 10. cap. 63. Bipedum ſolus homo animal gignit.

Animalis, & hoc le. (ψυχικός. κή. κόν.) das eyn ſeel hat lebẽdig) dat een ſiel heeft, leuẽdich (q ha vne ame)

quod

quod est ex animali, siue quod habet in se animã, Vnde veteres animales deos dixerunt, qui de animalibus essent facti, vt penates. Et animalis dicitur spiritualis. Cicero lib. Tusc. Siue illi animi sint animales. Huius contrarium est exanimalis, qui non est animal, vel qui sine anima est. Plautus in Bacch. Nam neque Bellona mihi vnquam, neque Mars creduit, ni illum exanimalem faxo si conuenero, ni ue exhæredem fecero vitæ suæ. Hinc animalitas, (τὸ ψυχικόν) pro ipsa animalis essentia.

Animalis hostia. (θυσία ψυχική) dicebatur vbi anima sacrificabatur.

Animans, interdum participium est ab animare. Iuuen. Animante tuba. id est sonitu excitante. Interdum nomen, & ferè absolute ponitur pro animali, siue pro eo quod habet animam: sed nunc in fœminino genere, nunc neutro: rarius & in masculino. Cic. de Nat. Deor. Animantium aliæ corijs tectæ, aliæ villis vestitæ. Idem lib. 4. ad Heren. Sed inuentio similiũ facilis erit, si quis res sibi omneis animanteis & inanimanteis, mutas & eloquẽteis, feras & mansuetas, &c. frequenter ante oculos poterit ponere. Differunt autem inter se animantia & animalia. nam animantia superiorem tenent locum, & animalia sub se habẽt atq; complectuntur tanquam genus speciem. Sunt enim quædam quæ animam habent, nec sunt animalia, sed animantia sicut satis & arbustis animam alentem inesse tradunt, quam philosophi recentiores vegetatiuam appellant. Itaque viuere & mori illa dicimus, nec animalia tamen, sed animantia nuncupantur, vt docet Seneca lib. 8. Epist. mor.

Animatus. ab animo fit: sicut à tunica tunicatus, à galea galeatus: & significat aliqua voluntate, aut animo affectus, διανοούμενος: ghesinnet) qui ha le vouloir, la fantasie, & le courage.) & ferè in bonã partem accipitur. Cicero D. Bruto, Ita paratus seu animatus esse debes, vt nihil facias nisi iussus. id est eam voluntatem habere debes. Et animatus, (ἔμψυχος) qui habet animã, sicut pauló antè dictum est: cuius contrarium est inanimatus, qui non habet animam. Aliquando animatus dicitur iratus. Idem, Ego verò nihil ita animato homine miserius dicerem.

Animitus, (ψυχόθεν) quemadmodum oculitus & medullitus.

Animo, as, fortem reddo, & quasi animum induco, siue animum incito. ἐγκαρδιόω. ich mach lãbhafftig, ich stercke, ich mach gehertzet) ick make leuendich, ick stercke, geue eenen moet, oft hert) ie donne courage) & sic ab animus descẽdit. Claudianus lib. 3. Qualis pestiferas animare ad prælia taxos Torua Megæra ruit. Macrob. Animati sunt ergo veteres ad faciendã discretionem. Aliquando animare, est animã inducere & viuificare, (ψυχῶ) tunc'q; ab anima siue ab animo cum pro anima capitur, fit. Col. lib. 9. Diebus quibus animantur oua, & in speciem volucrum conformantur. Inde fit animatus & inanimatus. Cic. lib. 2. Off. Partim, inquit, sunt inanimata, vt aurũ & argentum. Huius verbi compositum & contrarium est Exanimo, quod est anima priuo.

Animositas, est vt inquit Speusippus, impetus violentus. id est irrationalis animæ absq; ratione & ordine mentis. θύμωσις. hertz hafft, mannlicheyt) vrymoedicheyt, mannachticheyt) courageuse.)

Animosus, habens in se vehementiam animi, siue qui est elati spiritus, θυμώδης, θυμοειδής. gehertzet, manlich) gemoet, gehert, manlijck) courageux.) Ouidius, Pyrrhus Achilleides animosus imagine patris. Cic. in Cat. Ex quo fit, vt animosior etiam senectus sit, quàm adulescentia. Et animosus dicitur iracundus. zornich) gram) ireux.) Verg. Quos animosi Euri assiduè franguntq; feruntq;. Et ea pars animæ in qua iræ sedes est, vocatur animosa, (θυμικά.) Et animosus pro nodoso. Vergilius, Luxuriatq; toris animosum pectus.

Animula, diminutiuum ab anima, ψυχάριον. Seruius Sulpit. In vnius mulierculæ animula iactura facta est.

Animulus, diminutiuum ab animo. Plautus, Mi animule, mi Olympio, mea vita.

Animus, & Anima, (ψυχή) in hoc differsit, quòd anima sit vitæ, animus consilij: licet hæc à poëtis plerunq; abusiue vsurpentur. Nam anima in homine est, qua viuimus & sentimus & mouemur, ita vt contineat vim vegetandi, mouendi & sentiendi: quæ omnia cõmunia sunt nobis cum cæteris animantibus. nam ipsa aluntur, crescunt & gignunt, mouentur prçterea & sentiunt. vulgo die seel, das lãben) die siele, dat leuen) l'ame.) Animus (διάνοια) das gemût, der verstandt, oder wil) den moet, dat verstant, oft den wil) le cueur & courage.) verò est, quo homines sumus, quo sapimus & intelligimus. quæ vis non est educta de potentia materię, sed à deo immortalis de nihilo creatur eodẽ tempore, quo & infunditur in corpus nostrum. Cicero libro. 1. Tusc. sic differit, Animum autem alij, animam etiam ferè nostri declarant nominari. Nam & agere animam, & efflare animã dicimus, & animosos, & bene animatos, & ex animi sententia. ipse autem animus ab anima est dictus. Sciendum tamẽ est, quòd animus ꝓ anima plerunq; sumitur, vt apud eundem in Catone, Qui si in hoc erro. quòd animos immortales credam, libenter erro. Et iterũ, Sic mihi persuasi, sic sentio cum tanta celeritate animorum, &c. Eius contrarium est inanimis, qui anima caret. tod) doot) mort.) Similiter exanimus, siue exanimis. Semianimus, (ἡμιθνής) qui semiuiuus est. halb tod) half doot) qui n'a que demie vie.) Aliquando accipitur pro voluntate siue affectu & delectatione, (ψυχαγωγία.) Plautus in Epid. Quia forma lepida & liberali captiuam adulescentulam de præda mercatus est. Quid ego ex te audio? T. hoc quod fabulor. E. cur eam emit? T. animi causa. E. Quot illic homo animos habet? Hinc fit vnanimis, (ὁμόψυχος) qui vnius est animi: id est voluntatis. eynhellig.) eendrachtich.) d'vng mesme courage & vouloir.) Quandoque pro spiritu siue fla-

tu

tu ac vento, vnde anima vel animus nomen accepit. der alhem) den adem) haleine & le vent.) Cicero libro. 1. Tuscul. Si anima animus est, fortasse dissipabitur: id est, ventus. Et iterum, Siue illi animi sint animales: id est spirituales. Terentius in Adelph. Animum recipe: id est spiritum siue flatum recupera, seu quiesce. Nonnunquam pro ira, (θυμός.) zorn) grammscheyt) courroux, ire.) Vnde illud, Pone animos & pulsus abi. Sed rectius de anima dicitur. Plinius Ergo & hæc animi asperitas, siue potius animæ dulciore succo mitigatur. Interdum pro memoria. Vergil. Omnia fert ætas, animum quoque. Sæpe etiam pro fortitudine. Vnde animosus, (μεγαλόψυχος) magnanimus: & pusillanimus, (μικρόψυχος.) De anima verò, & à qua animatur corpus, & à qua animus esse dicitur. Sallustius, At nobis est domi inopia, foris æs alienum, mala res, spes multo asperior: denique quid reliqui habemus præter miseram animam? Iuuenalis, I nunc & ventis animam committe, dolato Confisus ligno, digitis à morte remotis Quatuor, aut septem, si sit latissima tæda. Similiter anima ponitur ꝑ mente: id est pro animo. Macrobius, Tunc enim anima libera est, & nulla corporis cogitatione impedita. Aliquando ponitur pro vento, siue spiritu aut flatu, & oris odore. Vergil. Quantum ignes, animæq; valent. Plautus in Asin. Dic amabo, an fœtet anima vxoris tuæ. Vergil. Animas & olentia Medi Ora fouent illo. Græci animam ψυχὴν vocant: quasi ἀναψυχὴν, quòd respirando refrigeret. caussa enim corporis viuendi est respirandi & refrigerandi vim exhibens, vel quasi φυσικὴν: quod scilicet φύσιν, id est naturam facit, author Plato in Cratylo. Terentius, Hoc vbi audiui, ad fores suspenso gradu, placidè ire perrexi, accessi, astiti, animam compressi, aurem admoui. Plautus, Ne quid emittat animę dormiens. Et anima capitur pro ira. Idem, Animam comprime.

Hinc animosus, & animatus pro iracundo. Sumitur & pro aqua. Idem, Ni ego illi puteo, si occepso, animam omnem intertraxero. Varro posuit animam ꝑ sono: Et Phrygias audire animas. Vergilius ꝑ ipso homine. Ite ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo. In homine autem quatuor animas esse constat: Vitalem scilicet, quæ & in vermibus est, qui tantũ mouentur: Sensualem, vt in brutis animalibus, in quibus est sensus & timoris & gaudij: Intellectualem, quę est in hominibus tantum, qui & cogitare & iudicare possunt: Et quæ infra omneis est, physicam: hoc est naturalem, vt ea quæ est in arboribus & herbis, quæ & si non mouentur, vitam tamen habent cum nascantur, crescant, & pereant.

Anio, anienis, (ἀνίων) penultima producta, nomen fluuij in agro Tyburtino, qui è sublimi in vallem subiectã præceps fertur. Horat. Et præceps Anio, & Tyburti lucus. Hinc Anienus, na, num, Proper. Siue Aniena tuos tinxerit vnda pedes. Anieni nomen indidit Anius rex Hetruscorũ, qui insequens Cethegum filiæ raptorem, cum eum assequi non posset, in fluuium insiliit, ibiq; extinctus, vt Anio vocaretur, effecit.

Anisum, (ἄνισον) idem quod anicetum. Diosc. lib. 3. cap. 58. Et Plin. lib. 20. cap. 17. Anisum, inquit, aduersus scorpiones ex vino bibitur. Vnde aridum'ue omnibus quæ condiuntur, quæq; intingũtur desideratũ. quin ipsum oris halitũ iucũdiorem facit, fœtoremq; tollit mãducatũ matutinis cum smyrneo & melle exiguo, mox vino collutũ.

Annitor, anniteris, vel annisus sum, pen. prod. ad aliquid nitor, valde siue intentius nitor & conor, incumbo ad aliquid agendum φιλοτιμοῦμαι. ich vnterstande, wende fleisz an) ick onderstae, doe neersticheyt) S'efforcer a faire quelque chose.) Sallust. Postea Piso in citeriorem Hispaniam quęstor proprætor missus est, annitente Crasso, qui eum infestum inimicum Cn. Pompeio nouerat. Cic. in Lęl. Sic natura solitarium nihil amat, semperq; ad aliud tanquam adminiculum annititur, quod in amicissimo quoq; dulcissimum est. Alij scribunt adnitor cum d.

Anna, (ἄννα) per duplex nn, interiectio est deprecantis: & nomen mulieris proprium, quod interpretatur, gratia eius. Anna etiã dea ab annis quibus præsidebat, vocata est, & illi mense Martio priuatim & publicè fabricabant, quo eis annare & perennare liceret. fuit enim Beli filia soror Didonis, quæ postquam mortuam sororem vidit, & Carthaginem ab Hiarba Getulorum rege occupatam, relicta sede patria ad Battum regem qui Melitæ insulæ imperabat, cursum arripuit. à quo iure veteris hospitij benignè suscepta, duos & vltrà annos ibi mansit. Sed cum Pygmalionem fratrem iam cum armis aduentare didicisset, Battus veritus potentiam illius, Annam vt inde abiret hortatus est. Mox igitur mare ingressa, dum Cameram nauigare cõtenderet, vi tempestatis acta in Laurentem oram peruenit, vbi iam Aeneas pacatis rebus, & ducta vxore Lauinia, imperabat. Hic tum fortè solo Achate comitatus, in littore nudis pedibus ambulabat. qui cum errantem Annam aspexisset, & vix sibi persuadere posset eam esse, tandem agnitam compellat. Timuit illa principio, sororis casum ante oculos ponens, postea vero ab illo benignè inuitata, in regiam cum eo profecta est. Cui mox Lauinia amorem coniugis suspectum habẽs, tendere insidias cœpit. Sed Anna in somnis à Didone monita, vt infaustam domũ relinqueret, statim per fenestrã exiliit. cumq; citato cursu ad Numicium amnem peruenisset, in eum se præcipitem dedit. Orta deinde luce, magno clamore eam quæritantes per Laurentem agrum proficiscuntur. Apparent vestigia pedum vsque ad Numicium amnem, vltrà nihil videtur. Quod dum admirandis secum animis voluunt, ipsa loqui visa est: Placidi sum Nympha Numici, Amne perẽne latens Anna per anna vocor. Qua ꝑpter læti cõuiuia celebrarũt, eam ꝑ dea venerãtes, quẽ ritũ postea longissimo tempore seruarũt.

Annales, dicuntur res gestæ, quę de anno in annum in historias rediguntur, ὑπομνήματα, nostriq; temporis esse possunt. vnde Vergilius: Et vacet annales nostrorum audire laborum. Historia res gestas narrat, & ab ætatis nostræ memoria remotas. Cicero lib. 2. de Orato. Erat enim historia nil aliud nisi annalium confectio. Gellius sic habet, Recte annaleis historias appellaueris: sed non continuò quicquid historia fuerit, annaleis appellare possis. Sunt enim vtræq; rerum gestarum narratio. Earum propriè rerum sit historia, quibus gerendis interfuit is qui narret: Annales verò, cum res gestæ plurium annorum, seruato cuiusq; anni ordine, memoriæ traduntur. Cum autem non per annos, sed per dies singulos res gestę scribuntur, diarium, (ἐφημερίς) vocatur. Præterea historia non solum res gestas longo ordine explicat, sed & consilia quibus gestę sunt ponit, & conciones facit, & acies instruit, & situs locorum describit: annales singulorum annorũ gesta breuissime notant. Vnde annales Pisonis, & Sallustij historias dicimus.

Annalis, & hoc le. quod ad annos pertinet. ἐνιαύσιος. Vnde legem annalem dixerunt, quæ præscribebat legitimam ad petendum magistratũ ætatem. Cic. lib. de Legib. Ciuitatem annali lege seruanto. Dicitur & tempus annale, quod est anni. Varro: Et quoniam tempora duorum generum sunt, vnum annale, quod sol circuitu suo finit: alterum menstruum, quod luna circumiens comprehendit.

Annarius, a, um, idem quod annalis, vt lex annaria ab antiquis dicebatur, qua finiuntur anni magistratus capiendi, vt inquit Festus.

Annascor, iuxta nascor. (προσφύομαι.) ich wird herzd geboren, angeborn) ick worde hier toe geboren, noch angeboren) naistre d'auantage, surnaistre.) Gellius: Denteis quoq; & in septem primis mensibus, & septenos ex vtraq; parte gigni, & cadere annis septimis, & geminos annasci annis ferè bis septenis. Hinc agnatus, & agnatio, in quibus subtrahitur n, quæ pro d poneretur, & ponitur g.

Annibal, (ἀννίβας) nomen viri Carthaginensis in re militari præstantissimi. quid cum minor viginti quinq; annis esset, Imperator elect⁹, Hispaniam bello subegit, alpeis transiuit, quæ inuiæ videbantur. Romanorum duces tribus prælijs vicit, Romanosq; maxima clade apud Cannas affecit.

Anicularis, & hoc re. idem est quod anilis. ἀρχαῖος. Augustinus: Delirare tibi videor aiare cum hæc loquor, anicularia tibi videntur hæc verba.

Anniculus, quod est vnius anni, ἔνος, ἐνιαύσιος, vt anniculus puer, annicula puella, anniculum iumentum. Nec de animalibus tantum, sed etiam de inanimatis, vt anniculum vinum. Plin. libr. 13. Ergo plantaria instituunt, anniculasq; transferunt, & iterum binas. De pueris tamen magis dicitur per diminutiuum, vt bimulus puer, quia intra hos an nos adhuc paruus est.

Annilis, & hoc le, penultima producta, dicitur quasi senilis & ætate grandi. πολυετής. Columel. lib. 1. Parentem omnium terram, sicut muliebrem sexum ætate annili iam confectam, progenerandis esse fœtibus inhabilem. Anilis verò, p simplex n, ab anu vetula fit. γραώδης.

Anniuersalis, & hoc le. anni circulus. ἐπετήσιος.

Anniuersarius, a, um, quod singulis annis statuto tempore reuertitur, ἐτήσιος. iärlichs) iaerlijcsche) qui se fait chascun an.) sicuti sacra anniuersaria, anniuersaria febris, quæ singulis annis stato tempore recurrit: quemadmodum de Antipatre Sidonio poëta V. Maximus scribit, qui omnibus annis vno die natali tantum corripiebatur febre.

Anno, nas, annum ago, à quo fit compositum perenno, quod significat annum perficio.

Annona, æ, penultima prod. ab anno inclinari videtur, & est prouentus frugum vnius anni: quasi anni alimonia, nõ frumenti solum, sed etiam aliarum rerũ βίος. iärliche frucht) iaerlijcsche vrucht) les viures d'vne annee.) Colum. libr. 9. Vel lactis annona permuttit. Cice. libr. 2. de Diuin. Putaram annonam in macello cariorem fore. Iuuenal. His opibus nunquam cara est annona veneni. Annonam etiam veteres menstruam vel annuam mercedem ac stipendiũ nominarunt. Veget. de Re mil. Torques aureus solidæ virtutis præmium fuit, quem qui meruisset, præter laudem duplas consequebatur annonas. Hinc

Annonarius, a, um, quod ad annonam pertinet, σιτηρέσιος, vt lex annonaria, quam Clodius tulit, & summè popularis fuit. Græci τροφικοὺς νόμους appellant. Vegetius annonarias expensas vocat, eas frugum pabuliq; species quas prouinciales militibus expendunt.

Annosus, a, um, quod est vetustũ, quasi multorum annorum, πολυετής. alt) out) vieil. (vt Annosa mater, Colum. lib. 6. ca. 28. Annosum Falernũ, Mart. lib. 6. Annosa ornus, Verg. 2. Aeneid. Annoso degit æuo, Plin. lib. 4. cap. 12.

Annoto, as, penultima correpta, notam aliquam adijcio, intitulo, signo. ἐπισημειοῦμαι, ἀποσημαίνω. ich zeichne herzũ) ick teeckene noch by, ich schriue oft teeckene op) ie note, margue.) Lactant. libr. 5. Et ausus est libros suos nefarios ac dei hosteis annotare. Annotare etiam dicitur qui memoriæ causa aliquid refert in commentarium suum. Colum. libro 12. capitt. 3. Sciret vnde daret, & meminisset, atque annotaret quid, & quando, & cui dedisset.

Annotinus, na, num, penultima producta, quod ad annonam pertinet, σιτηρέσιος. vt naues annotinæ, quibus annona comportatur, apud Cæsa. in Cõment. Et annotinus ab annuus, quod est vnius anni. Colum. lib. 4. cap. 24. Vngues custodum annotinos resecato.

Annuatim, aduerbium ab anno, id est per singulos annos. κατ' ἔτος. alle iaer) d'an en an) Plin. lib. 12. cap. 18. Hieronymo teste, qui tradit singula milia talentum annuatim turis pensitasse Arabes regibus Persarum. Ita citatur à Valla libro. 6. sed nsic aliter legitur Annulus, per duplex nn, parum an

annus dicitur: per simplex aliud, significat, scilicet parua nates, vt sit diminutiuum ab anus ani.

Annus, (ἐνιαυτὸς, ἔτος) eyn iaer) vng an.) à circuitu temporis, cum veteres am pro circum ponant, & nare fluere. Seruius ab anulo dici existimat, quòd in se redeat quasi anulus. Verg. Atque in se sua per vestigia voluitur annus. Sed tunc Verg. περιφραστικῶς expressit ἐνιαυτόν. Nam mensibus in se currentibus voluitur. Sol enim per duodecim zodiaci signa excurrens annum conficit. Vnde apud Aegyptios ante inuentas literas dracone picto suam mordente caudam, qui in se recurreret, indicabatur. Alij ab annouatione deriuant: ab ἀνὰ, & νέω, renouo, quia semper renouatur. Alij à Græco ἐνιαυτὸν, vnde apud nos dicimus triennium, illi τριέννιον.

Est autem triplex annus: Lunaris, triginta dies habens: Solstitialis, qui duodecim continet menses, qui dicitur Solis anfractus, cum peractis trecentis sexagintaquinque diebus & quadrante, ad eadem syderum loca redit, qui etiam annus vertens dicitur: & Magnus annus, quem esse voluerunt omnibus planetis in eundem locum recurrentibus. Et hoc fit secundum Ciceronis Hortensium, post annos duodecim milia, noningentos, quinquaginta quatuor solstitiales. Anni verò quatuor sunt tempora diuisa in ternos menses, & ipsorum temporum faciunt talem discretionem, vt primo mense, ver nouum dicatur, secundo adultum, tertio præceps vel extremum. vnde est, Extremæ sub casum hyemis. Annum primò Eudoxus, pòst Hipparchus, deinde Ptolemæus, ad vltimum Cæsar deprehendit.

Annus Saturni, (χρόνος ἐνιαυτοῦ) à quibusdam dicitur qui est quadraginta annorum. Annus Arcadum trimestris fuit: Aegyptij Lunæ senio annum terminabāt, apud quos etiam singula milia annorum quidam vixisse produntur.

Annuus, a, um, quod vnius anni spatio continetur, ἐπέτειος, ἐνιαύσιος, iärlich, oder eyn iar lang, järig) iaerlijcx, een iaer lanck, iarich) durant vng an.) sicut diurnus, quod diei. Cice. Cassio, li. 15. Ad hanc prouinciam, quam & senatus, & populus annuam esse volunt. Annuum quoque dicimus, quod fit singulis annis. Verg. Atque annua magnæ Sacra refer Cereri. Annua absolutè dicuntur alimenta in singulos annos. Iuuen. Sunt quæ tortoribus annua præstent. Vlpian. Si cui annuum fuerit legatum relictum, sine adiectione summæ, id videri relictum. Sueton. de Tybe. Peculio concesso à patre præbitisque annuis, fraudauit per speciem publici iuris.

Anodina, vocantur quæ leuationem doloris moliunt. ἀνώδυνα ἢ ἀνόδυνα. ab α priuatiua & ὠδὶν, dolor pariendi: sed interponitur ν, ne collidantur vocales, vt reso, redeo.

Anomalia, (ἀνωμαλία) inæqualitas: & est analogiæ contraria. Gell. libr. 2. cap. 25. In Latino sermone sicuti in Græco, alij analogiam sequendam putauerunt, alij anomaliam. ἀναλογία, est similium similis declinatio, quam quidam Latinè proportionem vocant. ἀνωμαλία, est inæqualitas declinationum, consuetudinem sequens.

Anomalum, (ἀνώμαλον) onglelch, ongelijck.) pen. cor. dicitur inæquale, quia dissimile est ab α fine, & ὁμαλὸς, æqualis. Anomalum etiam dicitur asperum, varium.

Anonymum, (ἀνώνυμον) pen. cor. sine nomine & obscurum. Legimus autem populos esse in Aphrica Atlantes dictos, qui sunt anonymi: hoc est sine proprijs nominibus, qui in vniuersum Atlantes tantum vocantur.

Anophytus, (ἀνόφυτος) pen. cor. Latinè dicitur de super natus, ab ἄνω καὶ φύω. ὅθεν τὸ φυτόν.

Anquina, pen. prod. funis nauis, quo ad malum antenna constringitur. De qua Cinna, Atque anquina regat stabilem fortissima cursum.

Anquirere, antiquum est verbum. ἀμφιζητεῖν. Liu. 2. bel. Pun. Seu legibus, seu moribus mallet, anquireret. id est vulgò loquimur, faceret inquisitionem, siue informationem. quod Cicero tum quærere, tum inquirere ad aliquem dicit. Budæus.

Ancyromachus, (ἀγκυρόμαχος) penult. correpta, genus nauigij, dictus quòd celeritate sui anchoris, & instrumentis reliquis nauigium vehendi sit aptus.

Ansa, (λαβὴ) vasis auris, vtrinque prominens, quæ scilicet manibus teneri solet. een ôre an eyn geschirr oder eyn handthabe) een oore aen een cruycke, oft canne oft ymers aen, oft een handthaue.) vne anse.) Vergil. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. Ansa quoque manubrium, vel quicquid omnino à toto corpore exit. Vnde ponitur quandoque pro fibula, seu fixula quæ calceis insuitur, (πόρπη.) Tibullus, Ansaque compressos alligat arcta pedes.

Ansanctus. quære Amsanctus.

Anser, ab anatando, auis est quæ nocturnas excubias celebrat. Vigilias enim suas cantus assiduitate testatur. ὁ χὴν. eyn ganss) vng oye, vng iars.) Anserum autem alij domestici, alij agrestes. de quibus Plinius lib. 10. cap. 22. Hinc anserinus, a, um, quod est anseris. χήνειος. Plinius, Tubera & quæcunque emolliri opus sit, efficacissimè anserino adipe curantur.

Ansula, (βρόχος) diminutiuum ab ansa, quo vsus est Augustinus, lib. 8. Confession. pro anulo quo fiunt catenæ, licet per translationē. Ex voluntate inquit, peruersa facta est libido, & dum seruitur libidini, facta est consuetudo: & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas, quibus quasi ansulis quibusdā sibimet innexis, vnde catenam appellant, tenebat me obstrictum dura seruitute.

Antachates, (ἀνταχάτης) gemma quæ pro achate est, myrrham redolens, & ob id mulieribus grata. Plin. lib. 37. cap. 10.

Anticites, (ἀντικίτης) pen. cor. amnis Asiæ, à quo pisces Anticæi, salsamentum nobile. Importantur Anticæi & ex Borysthene, vt inquit Hieronymus. Et in hodiernum diem à Mæoti lacu præstantissimi quotannis inuehuntur.

Antæ.tarum.tantum pluraliter, ostiorum latera dicuntur, παραστάδες, à quibus antepagmenta.

Antæus,(ἀνταῖος) cum diphthongo, & fine h, fuit Gigantis nomẽ, Neptuni ex Terra filij, magno ac procero corpore. quippe qui cubitis quadraginta adoleuerit in Libya, apud Lixum oppidum, à flumine Mauritaniæ eiusdem nominis ita vocatum, qui locus Antæi regia dicitur, robore ac fortitudine nemini cedẽtis. Quoties membra labore defecta essent, tactu terræ recreabantur, quem Hercules palæstra pectori astrictum expirare coëgit. Scribit Plutarchus Sertorium Romanorum ducem, apud Tygænam oppidum Libyæ effosso sepulchro Antæi, cadauer inuenisse. Eusebius lib. de Tempo. scribit, Antæum palestricę artis fuisse doctissimum, & quorumcunque certaminum, & ob id ostendit se arbitrari fictum, quòd fuerit filius Terræ, & quòd viribus restauraretur ab ea.

Antanaclasis,(ἀντανάκλασις) ad verbum transferri potest ex aduerso refractio: figura cum id quod ab altero dictum est, nõ ea mente, qua dictum est, intelligitur: sed in aliam, aut contrariam accipitur. vide Quintilianum lib. 9. cap. 3.

Antandros,(ἄντανδρος) Phrygiæ vrbs, ad Meridiem posita, quam habitauere Leleges, finitimi Cilicibus. Vergilius, Classemq; sub ipsa Antãdro. Antandrum verò saxum magis quàm insula inter Tenedum & Chium, qua Aegæus sinus panditur à dextra nauigantibus.

Antapodosis, pen. cor. Latinè dicitur retributio. Figura, quæ fit, quoties commemorantur ea, quæ non sunt antè prædicta. Vergil. Et primis vna tot cæde peremptis: Serranoq; Numaq;.

Antarcticus,(ἀνταρκτικός) pen. cor. est polus australis, arctico videlicet oppositus, qui terræ obiectu à nobis cerni non potest. A nostris dicitur polus meridionalis.

Antarium bellum, quod ante vrbem geritur.

Ante, (πρόσθεν) vor) voer) deuant.) modo aduerbium, modo præpositio est. Aduerbium quando nulli deseruit casui, & significat antea. Verg. Antè leues ergo pascentur in ęthere cerui. Hoc enim accidit multis præpositionibus. Nec mirum, quando aduerbijs etiam quibusdam liceat vim præpositionis assumere, vt pridie Calendas, pridie Nonas. Itaq; apud, circum, ante, post, & reliquæ: tunc præpositiones iure appellantur, quando casibus adiunctæ transitionem facere ostenduntur, quod est proprium ipsarum: quando verò sine casibus, sunt aduerbia. Sciendum quòd ante & post, cùm casibus præponuntur, accusatiuum exigunt, vt ante multum, post multum: cùm vero casibus subiunguntur, ablatiuum. Plautus in Asin. Vix anno post exegi. Ante vero cum est præpositio, separari & componi solet. Separata, quandoque personam, quandoque locum, quandoque tempus denotat, vt ante ora parentum, ante templum, ante duos annos. Composita plerunque significat sicut sonat, & componitur cum dictione incipiente ab a, vt anteambulo. à c, vt antecapio. e, vt antecelo. f, vt antefero. g, vt antegradior. l, vt antelucanus. p, vt antepono. ſ, vt antesto. Ab ante fiunt deriuatiua, antica, anticus, antes, antenna, & huiusmodi.

Antea, (πρότερον zů vor.) te voren.) par auant.) aduerbium eiusdem significationis cum antè, componitur ex ante, & ea, vt ostẽdit Priscianus, quamuis tantum tempus denotet.

Ante alios, super alios, plus alijs, prius alijs, vel præter alios. πρὸ τῶν ἄλλων.

Anteactus, participium ex ante, & actus: præteritum significat: vt, anteacta vita. vorleden leben) la facon de viure qu' on ha tenue par cy deuant.) Cice. pro. M. Marcello: Ille quidem fructum omnis anteactæ vitæ hodierno die maximũ capit. Idem. 5. Verr. Nihil putas valere in iudicijs coniecturam, nihil suspitionem, nihil anteactæ vitæ existimationem.

Anteambulo, as, vide in dictione ambulo.

Antecapio, is, præuenio, anticipo. προλαμβάνω. ich vorkomme.) te preueni, anticipe.) Sallustius. Consul optimum factu ratus noctem quæ instabat, antecapere, ne quid spatio nouaretur.

Antecedo, penultima producta, præcedo, anteuado, προηγοῦμαι, ich gehe vor.) ick gae voer.) ie alle deuant.) & construitur tam cum accusatiuo, quàm cum datiuo. Decius Brutus Ciceroni, Biduo me Antonius antecessit itinere multo, maiora fugiens, quàm ego sequens. Cicero pro Archia, Celeriter antecedere omnibus ingenijs contigit.

Antecello, idem est quod præcello, ὑπερέχω: ich übertriff, vberwinde) ick gae te bouen) ie suys plus excellent.) & construitur vel cum datiuo. Cicero. Dicendi consuetudo longe & multum isti vestræ exercitationi antecellit. Vel cum ablatiuo. Idem pro Cornelio: Qui eloquentia cæteris antecellis. Idem Offic. 1. Omnes participes sumus rationis, præstantiæq; eius qua antecellimus bestijs.

Antecessum siue antecessium, dicitur id quod prius datur, vt post aliquid recipiatur. πρόδομα. Senec. libro. 4. de Benefi. Vnde vos apud me istæ expensorum acceptorumq; rationes distinguuntur. Ego quòd cui debeam scio, alijs post longam diem repono, alijs in antecessum est. Alibi, Sed non ero difficilis, bene credi tibi scio: itaque in antecessum dabo.

Antecœnium, cibus qui ante cœnã sumitur, τὸ μετ᾽ ἄριστον, vulgò merenda. Apuleius libr. 2. Prorsus gladiatoriæ Veneris antecœnia.

Antecursor, ab ante, & cursor. eyn vorlauffer) een voerlooper.) auant coureur.) Cæsar. Bell. Ciuil. Ibi cum antecursoribus Cæsaris prælio commisso. Idem lib. 5. Bell. Gall. Hora circiter tertia ab antecursoribus de Crassi aduentu certior factus.

Anteeo, is, tam datiuo quàm accusatiuo iungitur, & significat antè vado, præcello. προέιμι. ich gehe vor) ick gae voer) ie alle deuant.) Plaut. in Amph. Virtus omnibus rebus anteit. Sallustius in Iugur.

Et cum omneis gloria anteiret, omnibus tamen charus erat.

Antefero, pen. cor. antepono. προτιμάω. Cicero Caninę, Cum vel iniquissimam pacem iustissimo bello anteferrem.

Antefixa dicuntur quæ ex opere figulino sub tectis affiguntur sub stillicidio. Festus.

Antegenitus, primogenitus, προπρογονός.

Ante genitalis, adiectiuum, quasi ab antegenitus factum. Plin. lib. 7. cap. 55. At quanto facilius certiusq; sibi quenque credere, ac specimen securitatis antegenitali sumere experimento?

Antegradior, antè vado. προηγητεύω, προηγέρχω. Cicero, Quicquid est quod deceat, id tum apparet, cum antegressa est honestas.

Antehac, πρότερον) vor der zeit) voer trijts) par cy deuant iusque a cy.) non modò significat, ante hoc tempus, vt Terent. in Andria: Nam quod antehac fecit, nihil ad me attinet. id est ante hoc tempus, siue hactenus, vel vsque modò. Sed etiam, ante illud tempus: sicut posthac, non tantum post hac, verumetiam post illud tempus. Sallu. Sic erat accensa libidine, vt sæpius peteret viros, quàm peteretur, sed ea sæpe antehac fidem perdiderat. id est, ante illud tempus.

Antelapides, sunt qui vtrunq; latus ostij muniunt, παρασάται.

Anteloquor, prius loquor, προφθέγγομαι, à quo anteloquium, primus in dicendo locus, siue prior locutio. προπολογία. Macrobius: Hic assensi omnes, Prætextato anteloquium detulerunt.

Antelucani venti, qui aut ex fluminibus, aut ex aliquo sinu feruntur. ἀμφιλυκοὶ ἄνεμοι.

Antelucanus, a. um. quod est ante lucem. ἀμφιλυκός, λυκαυγής. Cicero M. Catoni, Ex antelucano tempore vsque ad horam diei decimam magna multitudine hostium occisa. Sic & antelucanæ cœnæ.

Anteluco, as. siue antelucor, penult. prod. significat ante lucem vigilio. ὀρθρίζομαι.

Antelucò, & Anteluculò aduerbium, quasi ante lucem. λυκαυγῶς. Apul. lib. 1. Optimum itaq; factu visum est anteluculò furtim euadere.

Ante malorum, hyphen est: id est subunio, quia sub vno accentu duę dictiones proferuntur. Est enim vnitas quasi compositio: nam significat præteritorum maiorum. Sic apud Terentium, semper lenitas. pro perpetua lenitas. Vergilius. 1. Aeneidos, Neque enim ignari sumus ante malorum.

Antemeridianus, ab ante, & meridies: quod est, vel fit ante meridiem. Plinius libro. 36. capit. 15. Antemeridiano ludorum spectaculo edito. Cice. Att. libr. 3. Antemeridianis tuis literis heri statim rescripsi.

Antemnæ, (ἄντεμναι) cum m ante n, vrbs ante amnem: dicta quòd eam amnis præterfluat, quasi ante amnem posita, de qua Vergil. libr. 7. Antemnæ Tegminæ tuta cauant capitum.

Antenna, per duplex nn, lignum per transuersum in malo positum, in quo velum alligatur, à circuntenendo dicta. κεραία. die sägel stang) den seyl boom.) Plini. lib. 1. Non antennas solum, verum ipsa nauigia contorta frangens.

Antenor, (ἀντήνωρ) Troianus fuit, patriam prodidisse existimatus, quia & legatos qui propter Helenam venerant suscepit hospitio, & Vlyssem habitu falso cognitum nō indicauit. Hinc Venetiā venit, vrbemq; in ea condidit Antenoream primò dictam, à qua Antenoridæ vocitati, postea Patauium, deinde Paduam.

Ante oculos, (πρὸ ὀφθαλμῶν) minus est quàm corām. Nam & corām proximitatem significat, ante oculos potest etiam longè intelligi. Terentius in Eun. Quæ mihi ante oculos amatorem corām adduxti tuum.

Antepagmenta, sunt valuarum ornamenta, quòd ante valuas appingantur: id est affigantur: vel φ appingantur antis seu valuis. προπήγματα.

Antepilanus. ni. Liuius libro. 8. ab Vrbe, Hæc prima frons, in acie florem iuuenum pubescentium ad militiam habebat, robustior inde ætas totidem manipulorum, quibus principibus est nomen. Hoc sequebantur scutati omnes insignibus maxime armis: hoc triginta manipulorum agmen, antepilanos appellabant, quia sub signis iam alij quindecim ordines locabantur, ex quibus ordo vnusquisque tres partes habebat, earum vnamquamq; primam, pilam vocabant, tribus ex vexillis constabat, vexillum C LXXXVI. homines erant.

Antepono. nis. ante aliquem apponere. προτίθημι. ich setze vor.) ick sette voer.) ie mette deuant.) Plaut. Curc. Quid antepones Veneri à ientaculo? Per metaphoram ponitur pro præferre, præponere. Cicero in Læl. Vt amicitiam omnibus rebus anteponatis.

Anterior, & anterius, comparatiuum est ab ante, sine superlatiuo, & significat quod antè est, siue quod præcedit. ἐμπρόσθιος. Sicā pōst, posterius, & à sub, subterius, quo vsus est Boëtius. Sido. ad Domitium, Quænam potissimum anterius caulibus nostris culina fumaret.

Anterminum. id est circunterminum.

Anterotas, (ἀντέρωτας) nonnulli dicunt quasi mutuos amores.

Antes, (παραστάται) nomen ab ante deductum, quo significantur eminentes lapides, siue vltimæ columnæ quadratæ, quibus sustinet fabrica. Hinc dicti videntur Antiani magistratus in vrbibus, qui semestrem magistratum exercent, qui velut antes columnæ, totius vrbis onere incumbente, eam sustinent. Ad quam etymologiam etiam extremos ordines vinearum possumus trahere qui antè stant. Vergilius libro. 2. Georgic. Iam canit extremos effœtus vinitor antes. Alij macerias accipiunt quibus vineta clauduntur, quæ fiunt de siccis lapidibus. Sic dictæ à lapidibus eminentioribus, qui interponuntur ad maceriam sustentandam.

Antesignanus, signorum, hoc est vexillorum propus

pugnator, siue defensor, πρόμαχος. eyn vorstreyter, furnämer) een voervechter, beschermer, ouerste) celuy qui precede le port'enseigne & le guidon.) Nam signum pro vexillo ponitur. Liuius libro. 4. Signa nunc resistentia deferuntur ab antesignanis, nunc inter suos manipulos recipiuntur. Signifer, est qui vexillum defert. Ideo Liuius ibi non solum de antesignanis, sed signifero ita loquitur, Ita primo statim prælio, cum dictator equitatu immisso antesignanos hostium turbasset, legionum inde signa inferre propere iussit, signiferumque ex suis vnum cunctantem occidit. Apud Vegetium antesignani dicuntur campigeni, quoniam eorum opera atque virtute exercitij genus crescit in campo.

Antesto, stas, cum datiuo construitur, & significat antecello. προίσταμαι, Gell. lib. 9. Qui & viribus & magnitudine, & adolescentia, simulque virtute cæteris antestabat: id est antecellebat. Sed ho: per translationem, nam propriè significat sicut sonat. Vnde antistes, & antistor. προστάτης.

Antestor, aris, ante iudicem statuo. κλητεύω.

Anteuenio, præuenio. προφθάνω. ich vorkomme) ie preueni.) Sallust. in Iug. Ac per tramites occultos exercitum Metelli anteuenit. Plaut. in Trin. datiuo iunxit, pro coràm venio. Tempori huic hodie anteueni.

Anteuerto, præcedo, præuenio, anticipo. φθάνω. Cicero in Lelio, Idipsum cum tecum agere conarer, Fannius anteuertit. id est præfatus est.

Anteuorta, dea est Romanorum, quòd præterita nosset.

Anteurbanus, a, um. quod est vrbi propinquum. προάστειος. Vnde anteurbana prædia dicuntur vrbi propinqua.

Antæus, (ἀνταῖος) apud nos idē est quod contrarius.

Antexpectatum, tota vna dictio, aduerbium, & significat antequam expectaretur eius aduentus. ἐκ προσδοκίας. onerwart.) onuerhuetz.) qu'on ne l'attendoit point.) Verg. lib. 4. Georg. Antexpectatum positis stat in agmine castris.

Anthedon, (ἀνθηδών) mespili arboris genus. huic pomum minus cæteris, sed odore præstantius, & quod diutius seruetur. flos amygdalæ, folium magna ex parte fissum, quod antequam decidat, rubescit vehementer. Non fuit in Italia hæc arbor Catonis tempore.

Anthericeum, (ἀνθέρικον) balsami genus tenui & capillacea coma. Antherices enim aristæ dicuntur.

Antheus, (ἀνθεύς) cum h, Antenoris filius fuit, quem Paris amauit, & imprudens interfecit. Quo nomine dictus est vnus ex Aeneę ducibus. de quo Vergilius, Anthea Sergestumque vocat.

Antinum mel, (ἄνθινον μέλι) vocatur quod vere factum est, quoniam ex floribus fauí construatur, quos Gręci τὰ ἄνθη appellant. Mel verò æstiuum vocatur ὡραῖον, quod Græci omneis fructus æstiuos nominant τοὺς ὡραίους, quoniam id tempus per excellentiam horam vocant.

Anthemis, (ἀνθεμὶς) herba est, quam nonnulli leucanthemida, alij leucanthemum, alij acranthemida, nonnulli melanthion vocant. Hanc medici recentiores barbarè chamomillam vocant: vulgò Chamillen.

Anthos, (ἄνθος) vnus ex filijs Nestoris est, & anthos Latinè flos. Hinc carduelis anthus dicitur, quòd flore pascatur.

Anthraces, (ἄνθρακες) pen. prod. Latinè carbones. Anthrax etiam (sicut scribit Hiero. ad Damasum) genus est lapidis fulgidi atque lucentis, quem nos Carbunculum interpretamur, & quem in duodecim lapidibus inuenimus.

Anthracites, (ἀνθρακίτης) gemma est, in qua veluti scintillæ discurrere videntur.

Anthracinus, (ἀνθράκινος) color niger, à carbone, quòd carboni similis sit, siue quòd huiusmodi color fit ex tritis in mortario carbonibus. Varro de vit. past. Propinquæ adolescentulæ, & iam anthracinis, proximo amiculo nigello, capillo demisso sequuntur luctum.

Anthraceus, (ἀνθρακεὺς) carbonarius.

Anthracia, (ἀνθρακιὰ) pruna.

Anthropographus dictus est Dionysius, quòd nihil aliud quàm homines pinxit. Plin. libr. 35. cap. 10.

Anthropophagi, (ἀνθρωποφάγοι) populi Scythiæ, qui humana carne vescuntur. Hi populi sunt ad orientem ac septentrionē Massagetis, & circa hos tristissima solitudo, & mare quod Thabin vocāt. Vide Plinium & Gellium.

Anthropomorphitæ, (ἀνθρωπομορφῖται) dicti sunt qui simplicitate rustica deum habere membra arbitrantur. Vnde & Anthropomorphitica hæresis.

Anthropos, (ἄνθρωπος) pen. prod. quoniam sursum vertatur, Latinè homo dicitur.

Anthus, auis est, quæ equorum hinnitus herbæ pabulo, aduentu eorum pulsa imitatur, ad hunc modum se vlciscens, Plinius lib. 10. cap. 42.

Anthypatea, (ἀνθυπατεία) discordia, sicut Synypatea, (συνυπατεία) concordia nobilium, vt docet Plinius lib. 30. ὕπατος, consul.

Anthypatus, (ἀνθύπατος) Latinè proconsul.

Antia, (ἄντια) vxor fuit Prœti Argiuorum regis, Abantis filij.

Antia lex, dicebatur quam Antius Restio tulit, quę licet optima esset, luxuriæ tamen obstinatione nullo abrogante obliterata est. Propter quod Restionem ipsum tradunt, quandiu postea vixit, foris non cœnasse, ne legem à se latam contemni videret.

Antiæ, sunt muliebres capilli, in fronte demissi, qui ante faciem siti sint. προκόμιον.

Antiaxona, pen. cor. quasi contra axem posita, ἀντὶ contrà ἄξων axis. Græci ἀντιάξονα.

Antibacchius, (ἀντιβάκχειος) pes Bacchio contrarius. Constat ex duabus longis & vltima breui, vt natura.

Antica, vide in dictione Postica.

Anticanis, sydus quòd ante maiorem canem oriatur, προκύων. Hic in lacteo circulo defixis pedibus

æquinoctialem circulum tangit,spectat occasum, vt inter Geminos & Cancrum constitutus,occidit exortu Capricorni,exoritur cum Leone,constat tribus in totum stellis. Cice. Anticanem Procyon Graio qui nomine fertur.

Anticategoria,Latinè dici potest recriminatio,siue mutua accusatio: & est genus controuersiæ iudicialis. Quint.libro.3.cap. 12.Adiecerunt quidam numero mutuam accusationem,quæ ἀντικατηγορία vocatur.

Anticatones,(ἀντικάτωνες)dicti sunt duo libri,quos Cæsar contra Catonem scripsit.Suetonius,Reliquit & de Analogia duos libros, & Anticatones totidem. Nomen est compositum ex Græco & Latino.Nam(vt Quintilianus inquit)ex peregrino &nostro componuntur dictiones, vt epitogium & anticato.

Antichthones, (ἀντίχθονες) populi qui habitant in zona hyemali.Hos Martianus seiungit ab Antœcis & Antipodibus,qui infernatè nobis obuersum habitāt. Pomponius tamē videtur Antichthones pro Antipodibus accipere.

Anticipo,as, (προκαταλαμβάνω, προλαμβάνω) ich vorkomme) ie anticipe.) antè capio, præuenio, vt est illud Vergilij in Cul. Strictior eoos præcesserat aura iugales,'Aestiuum suadens 'anticipare diem. Cicero ad Att. Quid igitur proficis, qui anticipes eius rei molestiam, quam triduo sciturus sis.

Anticyra, (ἀντίκυρα) penult. corr. insula ad sinum adiacens Maleacum & Oetam montem, cuius meminit Strabo libro.9.vbi authore Plinio,elleborum tutissimè sumitur. Ouid.lib.4. de Ponto: I bibe,dixissem,purgantes pectora succos,Quicquid & in tota nascitur Anticyra. Vnde quoties insanum hominem significare voluerūt,Anticyra egere scribunt. Horat. Si tribus Anticyris caput insanabile nunquàm Tonsori Licino commiserit. Est & Anticyra ciuitas iuxta Cyrram in Phocide regione, in Corinthium conuersa sinum,ab Anticyreo quodam Herculis ætate,Caparissus ab Homero dicta.

Anticyricon,genus est herbę similis Erigeronti,quę in Anticyra insula crescit.

Antidora,(ἀντίδωρα) pen.prod. sunt remunerationes.Vlpian. Tit.de pen.hęre. Planè si antidora acceperunt,dicendum est eatenus locupletiores factos,quatenus acceperunt,velut genus quoddam hoc esset permutationis.

Antidosis (ἀντίδοσις) penul.corr.Latinè retributio, significat enim quicquid ex aduerso datur.

Antidotarius liber, in quo de antidotis tractatur.

Antidotum,(ἀντίδοτον)pen.cor.ex contrario datū remedium,siue medicamentū quod contra venena datur. Nam & ipsa antidota ferè venena sunt, vt sit antidotum quasi venenum cōtra venenum: ἀπὸ ἀντὶ καὶ δίδωμι. id est,contra & do.Nam contraria contrariis curantur.Quint.lib.7.Tyrānus suspicatus à medico suo datum sibi venenū,torsit eum. Et cum id dedisse se negaret, accersit alterū medicū,Ille datum ei venenum dixit,sed se antidotum daturum.Dicitur & antidotus, genere fœm. Gell.lib.14.Huius regis antidotus celebratissima, quæ Mithridates vocatur.

Antigenes (ἀντιγένης)pen.cor.nomen pueri rustici, & interpretatur ex se genitus.

Antigerio,veteres pro valde,& pro statim vtebantur,quasi antequam res gereretur.

Antigonia (ἀντιγονία) Troas ipsa dicta est, postea Alexandria,colonia Romana.

Antigonus,ἀντίγονος) pen.corr.nomen proprium regis Macedonum,& Alexādri Magni frater,qui primus post Alexandrum in Asia regnare cœpit, & duodeuiginti annis regnauit. Hic multa bella gessit,in quibus tandem occubuit. Fuit alius Antigonus rex Asiæ: alius Antigonus tertius eiusdem nominis, Macedonum rex: alius fuit Iudæorum rex.

Antigraphei,dicebātur à Græcis obseruatores illi, quos vulgo contrarotulatores dicunt,actaq; eorum ἀντίγραφα, quasi contrascripta: nos antigraphos appellare possumus. HosCicero custodes appellat, in oratione Pro lege agraria, Contra Rullum,& De reditu suo.Et Vlpianus,libro.3.De administ. tutorum.

Antigraphū,(ἀντίγραφον)Latinè exemplar dicitur.

Antilena,(προστηθίδιον)qua pectus iumēti cingitur: sicut postilena,quæ sub cauda ponitur.

Antilepsis,(ἀντίληψις) Græcè dicitur,quam Latini intercessionem, vel interiectionem nominant.

Antilochus,(ἀντίλοχος)pen.cor.Nestoris filius maior natu quē in bello Troiano Memnon Auroræ filius (aliàs Hector) interemit. Vnde patris prece motus Achilles Memnona occidit.

Antilogia,(ἀντιλογία) dici potest contradictio, refragatio,vel quasi contraria oratio.

Antimachus,(ἀντίμαχος) penult.correpta,nomen viri,Latinè contra pugnans. μάχη enim pugnam significat.

Antimetabole, ἀντιμεταβολὴ) Latinè dici potest ex aduerso mutatio: Figura qua verba declinata repetuntur: vt, Non vt edam viuo, sed vt viuam, edo.

Antinous,(ἀντίνοος) Aegypti ciuitas, ab Hadriani Amasio sic dicta.vt scribit Hieronymus libro contra Iouinianum.

Antiochia,(ἀντιόχεια) vrbs in Saria, quæ prius Metropolis Epiphane & Reblata ab aliis Theopolis:hoc est,dei ciuitas est appellata.Hanc Seleucus Nicanor in suorum memoriam condidit,Olympiade. 119. quam Orontes fluuius interfluit. ab Occidentali regione lauat mœnia eius Farfar fluuius. Strabo: In Seleucidia Syriæ quatuor insignia sunt oppida, ob id & Tetrapolis dicta regio Antiochia, Epidachne cognominata. Item Seleucia, Pieria, item Apamea Laodiceaq;. Alia est Antiochia ad Persicum littus, ab Antiocho, cui Soter cognomen fuit, condita. Ab Antiochia fiunt adiectiua, Anthiochenus, & Antiochensis.

Anthiochus,(ἀντίοχος) nomen secũdi regis Syriæ, Seleuci filij, sed huius nominis primi. Quo nomine dicti sunt alij Syriæ reges. Hic dictus est Antiochus Soter,& regnauit annis 20. Secũdus Antiochus huius filius dictus Achios, & regnauit annis 20. veneno ab vxore Laodicea extinctus. Tertius Antiochus Galericus. Antiochus quartus rex cognomēto Magnus regnauit annis 36. Dictus est etiã Hierax φ accipitris more in rapiendis alienis vitam duceret. Hic Ptolemaeũ Philometorem prę lio superauit. Quintus Antiochus Syrię rex nobilis fuit illustris, qui regnauit annis 11. Hic Hierosolymam destruxit,& multa mala intulit Iudęis. Sextus Antiochus Syrię & Asiæ rex, dictus est Eupator. Fuit & alius Antiochus Ascalonita philosophus, Ciceronis Brutiq; præceptor.

Antiopa, (ἀντιόπη) Nictæi filia, & Lyci Thebanorum regis vxor, à quo repudiata in maximis calamitatibus fuit.

Antiperistasis, (ἀντιπερίστασις) penultima correpta, à Græcis dicitur per quam vbi calidum est, inde frigus expellitur: vbi frigidum est, inde calor expellitur. Hinc putei per hybernum tempus calent, quia illũ se calor contulit, cedens frigori superiora possidenti.

Antipater, (ἀντίπατρος) pen.cor. nomen propriũ poëtæ Sidonij, seu ex Tyro Phœniciæ, Stoicæ sectæ, qui post Panætium De officijs scripsit. Hic quo die natus fuit, eodem semper febre laborauit omnibus annis. Et cum diu vixisset, postquam ætatis suæ tempus destinatum appropinquasset, eo die & eodem morbi genere consumptus est. Hic Antipater nobili epigrammate in Sappho, decimam inter musas eam coaptat. Fuere & alij huius nominis, inter quos fuit Cassandri Macedonum regis filius.

Antipathia,(ἀντιπάθεια) naturalis rerum differētia, repugnantia: ad verbum sonat contra passionem, cui opponitur Sympathia, (συμπάθεια) quæ mutuam quandam rerum inter se cognationem significat. Pli.lib.32.ca.1. Quod ad repugnantiam rerum attinet, quã Gręci antipathiã vocant, nihil est venenatius vsquam, q̃ in mari pastinaca. Idem libro.14.cap.15. A rubigine vindicatur cerusa & gypso, & aliquida pice. Hæc est temperatura, à Gręcis antipathia dicta.

Antipelargesis, (ἀντιπελάργησις) Latinè beneficiorum retributio dicitur. nam πελάργος, dicta est ciconia quæ retribuat parentibus gratiam. Aliàs, Antipelargia, giæ.

Antiphates,(ἀντιφάτης) pen.cor. nomen proprium regis Læstrygonum. de quo Vergilius, libro.7. Et primum Antiphaten, is enim se primus agebat. Dicitur & Antiphateus.

Antiphium,(ἀντίφιον) nomẽ loci dictum, quia Phio aduersum sit.

Antiphona, (ἀντίφωνον) penultima product. vox reciproca, duobus choris alternatim psallentibus. Antiphonas Gręci primi composuerunt, & apud Latinos sanctus Amb. instituit. Ex hinc in cunctis regionibus occiduis vsus increbuit.

Antiphrasis,(ἀντίφρασις)pen.cor. sermo per contrarium intelligendus. vt Parcæ, quia nemini parcant. Sic Manes, quòd non sint boni: Manum enim antiqui bonum dicebant.

Antiphrates, gemmæ species, quæ in lacte decocta, id myrrhæ simile facit.

Antiphus,(ἄντιφος) viri proprium, filij Thessali.

Antipodes, (ἀντίποδες) pen.cor. dicuntur qui cõtra nos positi sunt contrarijs vestigijs. Cic.4. Acad. Non'ne etiã dicitis esse è regione nobis, è cõtraria parte terrę, qui aduersis vestigijs stent contra nostra vestigia, quos antipodas vocatis? Declinatur, Antipus, Antipodis, vel Antipodos. De his copiose Ioachimus Vadianus in Melam.

Antapodosis, (ἀνταπόδοσις) retributio. Figura est cum media primis & vltimis conueniunt: vt, Vestrum hoc factum reprehendo P.C. non meum, ac pulcherrimum quidem factum, verum, vt dixi, non meum, sed vestrum.

Anthypophora,(ἀνθυποφορά.)penultima correpta, figura, quæ fit cum tacitæ obiectioni respondetur. Nam ὑποφέρω, subijcio, vel offero, quasi contraria subiectio.

Antiptosis,(ἀντίπτωσις)pen.prod. Latinè dici potest pro casu, figura quãdo casus pro casu ponitur: vt, Vrbem quam statuo, vestra est. Componitur enim ex ἀντὶ pro, καὶ πτῶσις casus, à πίπτω: id est cado.

Antiquarius, qui verba ab vsu remota, & commentarios pontificum, & vetustissima fœdera & exoletos scrutatur authores, vt ex his contrahat, quæ non intelligantur, vtq; quędam solus scire videatur. φιλάρχαιος. Iuuen. Ignotosq; mihi tenet antiquaria versus. Et antiquarius, idem quod antiquus, & qui literas antiquas scribit.

Antiquo, as. euacuo, aboleo, & ad statum pristinum reuoco. ἐπαρχαιόω, καταργέω. ich mache alt, ich dilge ausz, ich hebe ausz dem brauch) ick make te niet, ick brenge wt de ghewoonte) ie aboli.) Liu. Omnium rerum caussa vobis antiquandas censeo istas rogationes. Cic.3. de Leg. Vos item, vt video legem antiquastis sine tabella.

Antiquus, propriè vetus, ἀρχαῖος, πρέσβυς. alt)out) vieux, ou vieil.) Vergil. Antiquasq; domus auium. De ductum (vt Varro docet) ab ante & æuum. Sed differunt inuicem. Nam antiquum dicitur quod est prioribus seculis factum: vetus, quia obscurum. Plaut. in Mustel. Antiquum & vetus. Quoniam verò quæ antiquiora sunt, ferè meliora esse consueuerunt, vt mores, vinum, & similia, ideo factum est, vt Antiquius quandoq; pro melius (προτιμότερον, προσφιλέστερον) vsurpemus. besser) beter) meilleux.) Cicero in Læl. Hoc quidem proprium amicitiæ, sed antiquior & magis à natura profecta. Et antiquus nobilis ac venerabilis, (πρέσβυς) edel, kostlich, für nãm) edel, kostelijck, voernemes lijck) noble.) Verg. Terra antiqua, potens armis. Et exprimitur semper cum quadam dignitate, vel cum quadam contumelia. Ab antiquus, fit antiquitas, (ἀρχαιότης) pro vetustate. Cic.1. de Finib.

Quod quàm magnum sit, fictæ veterum fabulæ declarant: in quibus tam multis, tamq; varijs ab vltima antiquitate repetitis, tria vix amicorum paria reperiuntur. Antiquè, Antiquitus, (ἀρχαίως, τὸ παλαιόν) aduerbia. Cæsar libro.6. bell. Gall. Quòd summa authoritas antiquitus erat in Heduis.

Antirrhesis, (ἀντίῤῥησις) pen.prod. Latinè contradictio dicitur.

Antismos, figura est, de qua sic Seruius, Antismos est vrbanitas sine iracundia: vt, Atq; idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.

Antistes, antistitis, eyn fürstender) een ouerste) vng euesque, ou prelat.) penultima correpta, ab antiquo verbo antisto, quod est antesto: quòd cæteris antestet, id est antecellat. Erant enim antistites, primarij singulorum templorum sacerdotes, qui sacris præerant, & de futuris atq; agendis responsa dabant consulentibus. Et tam in fœminino, quàm in masculino genere vsurpatur. De fœmininis Val. Max. libro. 1. Ne deæ vetustis ritibus perita deesset antistes. De masculino, Liuius, Potitij ab Euandro edocti, antistites sacri eius, permultas ætates fuerunt. Sic Græcè ὁ καὶ ἡ προστάτης dicitur, καὶ ὑποφήτης. Appellantur etiam & protomystæ, & archimandritæ, & archiflamines. Plautus in fœm. gen. dixit antista. Per translationem antistes etiam dicitur quicunq; in re aliqua excellit, & principatum tenet: vt antistes iuris, Quintil. antistes sapientiæ, Plinius, antistes artis, Cicero.

Antisthenes, (Ἀντισθένης) pen.cor. nomē philosophi, & contraualentiam significat. Hic cum gloriose docuisset rhetoricam audissetq; Socratem, dixisse fertur ad discipulos, Abite & magistrum quærite, ego enim iam reperi: statimq; venditis quæ habebat, & publicè distributis, nihil sibi præter palliolum reseruauit.

Antistitium, excellentia & apex, & quasi dignitatis fastigium. προστασία. Martianus Capella, Antistitio præminebat Athanasia.

Antistitor. pen. cor. quasi antestator, ἐπιστάτης. Col. lib.4. Neq; enim singulis totidem antistitores possit dare, qui obseruent, quiq; præcipiant, vt acerbę vuæ demetantur.

Antistœchon, (ἀντίστοιχον) litera dicitur pro litera. Nam στοῖχος litera: vt sella pro sedda, & magalia pro magaria, l pro r, nam magal pro magar dicitur, quod Pœnorum lingua villam designat. Quidam scribunt Antistichon.

Antistrophe, (ἀντιστροφή) dicitur cum inter coniicta duo, quæ inter se pendeant, fit alterna conuersio, vt seruus domini, & dominus serui.

Antithesis. (ἀντίθεσις) penult. corr. figura cum vna litera ponitur pro alia, vt olli pro illi: quasi pro altero positio.

Antitheton, (ἀντίθετον) penultima corr. obiectum vel contra positum. Figura, cum contrarijs opponuntur contraria, vt apud Ouid. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis, Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus. Persius, Carmina rasis Librat in antithetis doctas posuisse figuras.

Antitypum, (ἀντίτυπον) pen. corr. Latinè exemplar, similis formæ, vel contrarium.

Antium, (Ἄντιον) vrbs Latij, Volscorum caput, Romanorum colonia: dictum quòd ante alias vrbeis in ipso littore sita sit, ad ocium rerumq; vrbanarum variationem accommodata. Inde Antiates dicti.

Antlia, æ. (ἀντλία) machinula ad hauriendū aquam excogitata. nam ἀντλεῖν, Latinè haurire dicitur. Martialis, Cura laboratas antlia tollit aquas. Et Festus, Antlare, haurire: à Græco ἀντλέω: id est, haurio. Liuius, Florem antlabant liberi ex carchesijs.

Antœci, (ἄντοικοι) populi qui habitant contrariam zonam Antichthonibus.

Antonius, (Ἀντώνιος) nomen viri proprium. Antoniorum familia Romę nobilissima, vetustissimaq; fuit, vtpote quę ab Antone Herculis filio & nomi nata & oriunda proditur.

Antonomasia, (ἀντονομασία) dici potest pro nomine id est vice nominis positio. Diomed. Antonomasia est vocabulum quod sine nomine positum, loco eius fungitur: vt est, Arma virumq; cano. vbi intelligitur Aeneas. Fit autem tribus modis: Ab animo, vt magnanimus Anchisiades, id est Aeneas: A corpore, vt ipse arduus, id est Polyphemus: Extrinsecus, vt, Infelix puer atq; impar congressus Achilli, hoc est, Troilus. Inde Antonomasticōs, denominatiuè.

Antrum, (ἄντρον) crypta. eyn hüle oder hol) een spelunck, oft hel) cauerne, fosse soubz terre.) Latinè specus vel cauerna. Verg.6. Aen. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrū. Martial. lib. 13. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris. Est etiam nomen fluminis in Britannia.

Anubis, (Ἄνουβις) genitiuum facit anubis, vel bidis, & lingua Aegyptiaca dicitur canis, in cuius forma colebatur Mercurius, vt inquit Seruius. Verg. Omnigenumq; deūm mōstra & latrator Anubis. Ouidius sine titulo, Per tua sacra precor, per Anubidis ora verendi. Diodorus scribit Anubim filium fuisse Osiridis, qui canem gestabat tanquam armorum insignia. Ex quo Aegyptij canem venerantur, & Anubim deū canino capite effingunt.

Anulare, (δακτυλικόν) quod anuli est, vt digitus anularis.

Anularius, (δακτυλιοποιός) artifex, qui anulos facit. Cic. 4. Acad. An tibi erit quærendus anularius aliquis, quoniam gallinarium inuenisti Deliacum illum qui oua cognosceret?

Anulatus, (δακτυλιωτός) anulis ornatus. Plautus, Quid iam? quia incedunt cum anulatis auribus.

Anulus, eyn rinck, vng anneau.) pro digitorum ornamento à circuitu vocatus est, siue à rotunditate quasi annus. Græci à digitis δακτύλιον appellauerunt, à nostris etiā digitus. Plaut. in Pœnu. Atq; vt opinor, digitos in manibus non habent, quid iam? quia incedunt cum anulatis auribus. Apud nos

nos prisci vngulum & vnguinum vocabant, postea & nostri & Græci, symbolon dixere. Nam symbolus nota est & signum, & anuli equestris ordinis notæ erant. Condulum quoq; & condalium veteres anulum nuncupauere. Plautus in Trin. In thermodolio condalium es oblitus. Mos fuit veterum gerere anulum in digito sinistræ manus qui est minimo proximus. Caussa est, quod (vt scribit Macrobius) in sectis humanis corporibus repertum est neruum quendam tenuissimum ab eo digito ad cor hominis peruenire. Et ideo visum veteribus, vt ille digitus anulo tanquam circundaretur.

Anus, us. gen. fœm. & prima correpta, vetula dicitur, γραῦς. eyn alt weib) een out wijf) vne vieille femme.) ab annorum multitudine vocata, cum antiqui consonantem non geminarent. Vel ab α, & νοῦς, sensus, intellectus: quòd iam sit sine sensu. Cic. 1. Tusc. Quæ est anus tam delira, quæ timeat ista, quæ vos videlicet, si physica non didicissetis, timeretis? Hinc fit anilis, & hoc le. quod est anus, vel quod ad anum pertinet. γραϊκός. Et anicula diminutiuum, pro vetula, γραΐδιον. Dicitur & amicilla, vt docet Varro.

Anus, ni. generis masculini, & prima prod. pars posterior verēda. πρωκτός. der hinder oder arsz) den ärs) le trou par ou se purge le ventre.) Cic. Pæto, Anum appellas alieno nomine: cur nō suo potius? si turpe est, ne alieno quidē: si non est, suo potius. Dicitur & alio nomine podex. Quo nomine dictus est & fluuius quidam.

Anxifer, penult. corr. quasi angorem anxitatemq; ferens. ἀλγιμός. Cic. lib. 2. Tusc. Nunc nunc dolorum anxiferi torquēt vertices, Nunc serpit ardor. Idem. 1. de Diuin. Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas.

Anxius, solicitus, mœstus, ab ἄγχω πικραλγής. angsthafft, bekümmeret, sorgfeltig) beanxt, beureest, becommert, sorchfuldich) qui est chagrin & de grand soing.) Propriè tamē quid sit, Cic. 4. Tusc. ostendit his verbis: Itaque dicitur grauedinosos quosdā, quosdā torminosos, nō quia semper sint, sed quia sæpe sint: alij ad metū, alij ad aliā perturbationē procliues. Ex quo in alijs anxietas, vnde anxij: in alijs iracundia dicitur, quæ ab ira differt. Estq; aliud iracundum esse, aliud iratum: vt differt anxitas ab angore. Neq; enim omnes anxij, qui angūtur aliquando, neq; anxij semper anguntur. Vnde anxietas, & anxietudo, ἀδημονία. Cic. Quartaq; anxietudo prona ad luctum & mœrens semper.

Anxur, tā masculini quàm neutri generis, vrbs est quam olim Trachinam, nūc Tarracinam dicunt. Martialis, Siue salutiferis candidus Anxur aquis. Horat. Milia tum pransi tria repsimus atq; subimus Impositum saxis latè candentibus anxur. Dicitur autem anxur (vt Seruius docet) quia illic colebatur Iupiter anxurus, (ἄναξυρος) quasi ἄνευ sine, & ξυρὸς nouacula, quia barbam nunquam rasisset. Nam imberbis à Campanis colebatur Iupiter.

Anyger, & Anygrus, (ἄνυγρος) fluuius Thessaliæ, de quo Ouidius, Fundit anygrus aquas.

Anypodetos, (ἀνυπόδετος) Græci vocant qui pedibus sunt nudis.

A ANTE O.

AOnia, (ἀονία) regio Thraciæ, ab Aone rege Neptuni filio dicta, quem factione ex Apulia pulsum in Bœotiam tradunt venisse, ac suo nomine montanam regionem Bœotiæ vocitasse Aoniam: Hinc Aones, (ἄονες) montes dicti, & Aonius, nia. nium. (ἀόνιος.) Ouidius, Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis. Similiter Aonides. patronymicum pro possessiuo. Iuuenalis, Aptusq; bibendis Fontibus Aonidum.

Aornos, (ἄορνος πέτρα) fuit petra apud Indos præceps & inuia, monumentis historicorum celebrata, quasi auibus inaccessa. Scribit Plutarchus Alexandrum cum intellexisset hanc petram teneri ab homine meticuloso, dixisse: Nunc locus iste facilimus est captu.

Aorsi, (ἄορσοι) populi nomen non procul ab Laxarte fluuio, qui in Hircanum mare influit, vt inquit Ptolemæus. Alios Plinius in Europa collocat Aorsos. Scribit Strabo Aorsos Tanaim accoluisse.

A ANTE P.

APage, (ἄπαγε) hinweg, mit.) wech, met.) auant.) & apagete dictio comica aduerbialiter sumpta, ducta à verbo Græco ἀπάγω, quod significat abduco, abigo, remoueo. Et ponitur aliquando absolute. Plautus Amph. Apage, non placet me hoc noctis esse, cœnaui modo. Aliquando cum accusatiuo. Idem in Curc. Apage hanc caniculam. Apuleius, Apagete fœtorem extremæ latrinæ. Vatin. ad Ciceronem, Apage te cum nostro Sext. Seruilio: nam mehercule ego illum quoq; amo. Hinc apagesis, penult. cor. eodem modo dicitur, sicut videsis, cauesis: est autem familiariter corripientis, & significat, adhuc si vis, & remoue. Apuleius, Apagesis iam cruentos deos. Plautus in Pœnulo, Apagesis, negotij in muliere quantum vna est.

Apalæstri, (ἀπάλαιστροι) Græci vocant ignaros palæstræ.

Apamia, (ἀπάμεια) ad austrum in mediterranea sita à Seleuco condita, Cœles regionis vrbs est, X. M. P. ab Aulocrene monte distans, Rhagis & Heracleæ vicina, quæq; Seleuciæ & Laodiceæ propter concordiam soror dicebatur: cui hoc nomine Antiochus à matre sua Apama Artabazi filia & Seleuco Nicanori nupta imposuit. Illic & restagnatio Euphratis cum Tigri confluit. Est etiam Myrlea à Myrlo colophoniorum duce appellatata.

Apanthropia, (ἀπανθρωπία) inhumanitas.

Apanthropos, (ἀπάνθρωπος) Latinè inhumanus dicitur.

Aparctias,)ἀπαρκτίας) ventus ab Arcto flans.

Aparine, (ἀπαρίνη) kleberaut.) een cliffe.) lappæ genus. alio nomine philanthropos appellatur, quód vestibus hominum adhærentes eos amare videatur.

Apate,(ἀπάτη)genus intubi ex Theophrasto,quam Theodórus in fraudem conuertit, quia gustantes amaritudine decipiat.

Apathes,(ἀπαθὴς)Latinè dicitur sine passionibus,siue nulla animi perturbatione,seu impassibilis.Plin. lib.7.cap.20.scribit quosdam sapientię sectatores esse toruitate quadam naturæ dura & inflexibili præditos, humanis affectibus caruisse, qui & ipsi Apathes nominantur.vnde Apathia,(ἀπάθεια)animi tranquillitas.

Apator,(ἀπάτωρ) dicitur sine patre. Quo nomine dictus est deus pater, quód ex nullo sit procreatus.

Apauortene,regio est Scythiæ, in qua est Hyrcania prouincia.

Apedes,(ἄποδες)aues dictæ à paruitate pedū,quod genus auicularum pennis plurimum valet.

Apella,dici potest sine pelle.λεπτόδερμος.Quo nomine vocati sunt Iudęi circuncisi.Hora.lib.Serm. Credat Iudæus apella.

Apelles, Apellis, vel Apellitis, (ἀπελλῆς) secundum Priscianum,nomē pictoris eximij, patria Coi,qui omneis prius genitos futurosq; posteà superauit, & picturæ plura solus propè contulit quàm cæteri.Fertur Alexandrum Macedonem à nullo pingi voluisse,quàm ab Apelle.De hoc Ouidius,Si nunquam Venerem Cous pinxisset Apelles,Mersa sub æquoreis illa lateret aquis.

Apello.lis.apuli,apulsum,ex à & pello, significat amoueo,ἀπωθεῖν.vt appulsus ab vrbe,id est amotus. Sunt tamen qui putent aspello non appello scribi debere,& componi ex abs,seu ab,b in s mutata:ne ex ad composita videatur.Nam ita in Captiuis Plauti legitur, Hic est ille dies,cum nulla vitæ salus sperabilis est mecum,Neq; exilium exitio est,neque adeò spes,quæ mihi hunc aspellat Et in Amphitr.Inde optimè aspellā virum.Cic.2.Tusc. Sed longè à læto numine aspellor Iouis.

Apenninus, (ἀπεννῖνον ὄρος) per duplex nn,à penna quę est summitas:vel Apœninus cum œ diphthongo (vt scribit Seruius) quasi alpes Pœni,quem Annibal primus superauit. Hic Italiam diuidit, incipitq; à Genua, & supra Carnos incumbit. Liuius lib.21.Pœninum dicit disputans.

Aper,porcus syluester,à Græco remota prima litera.illi enim κάπρον dicūt.eyn wildt schwein,oder saw) een wilt vercken) fanglier,port fanglier.) Iuuenalis, Quanta est gula,quæ sibi totos Ponit apros animal propter conuiuia natum.Varr.4. De lingua Latina, Apri ab eo quòd in locis asperis: nisi à Græcis, quod hi κάπροι.

Aperio,ex ad & pario(vt inquit Priscianus)abiecta d,quia d sequente p,nonnunquam abijcitur:significat patefacio. ἀνοίγω. ich thůn auff) ick doe op) ie ouuri.) Terentius,Fores aperi.Habetq; a correptam.Iuuenalis,Protulit,vt mos est,& aperta palluit agna.Quandoq; detego,nudo. ich entdecke, mach offen,erklåre) ick ontdecke,make openbare,verdare)ie declare, explique.) Hinc Macrob. ait,iuniores solitos esse nō tam honoris quàm valetudinis caussa maioribus caput aperire.Statius, Sic fatus aperto Ense vocat socios. Cicero,Verentur enim,ne si quo casu acciderit, vt partes corporis quędam aperiantur,aspiciantur q; non decorè. Per translationem ponitur pro exponere. Plaut. Age iam,& hoc ænigma aperi nobis. Item p vulnerare.Iuuenal.Fuste aperire caput,candelam apponere Valuis.Vnde apertum os.Plin. apertum pectus.Cicero aperta pericula,apertū cœlum,apertus æther,apertū serenum.Verg.apertus campus, apertum mare.Liuius,apertus ingressus.id est insidijs vacans.Item aperti homines, id est simplices, qui nihil habent simulatum.Cice. Hinc apertio, apertura,verbale,& aperte aduerbiū. Huius verbi composita sunt, Adaperio, quod est valde aperio:à quo adapertile:(ἀνοικτὸν) pen.cor.quod aperitur vel aperiri potest,vt versatilis axis,qui versatur,vel versari potest.Ouid.de Trist. Aspicis à dextra latus hoc adapertile tauri. Exaperio, foras, vel valde aperio.

Apes,huius apis:vel potius Apis,huius apis,fœminini generis, animal volucre de insectorum genere, cuius est mellificare proprium: vnde Græcis μέλισσα appellatur.eyn ymme, oder bin) een bie) mousche a miel.) Col.libr. 10. Nam quanto grandior apis atq; rotundior,tanto peior.Ouid.lib.13.Metamor.Non apis inde tulit collectos sedula flores. Compositum nomen existimant plerīq; ab a fine, & pes, quód sine pedibus nasci videatur id genus volucris,dicente Vergilio,Trunca pedum primò. Sed cum non seruat analogiam,sicut cætera composita,bipes bipedis,tripes tripedis, compes compedis,magis simplex iudicandum est.Creantur apes ex bobus,sicut crabrones ex equis,fuci ex mulis,vespæ ex asinis.Inde apecula,siue apicula, (μελίσσιον) diminutiuum.

Apesus.suntis.(ἀπεσὸς) penultima correpta,montis nomen est,qui Nemeæ superiacet,vbi Theseus Ioui primum operatus creditur. Dictus ab heroē, cui Aphesas nomen erat.Papinius,Mons erat audaci seductus in æthera dorso, Nomine Lernæi dicunt Apesunta coloni, Gentibus Argolicis olim sacer. Ab hoc monte Apesuntius Iupiter dictus est.

Apex,propriè virga in summo flaminis pileo,in cuius extremo modica lana est, quod primum constat ad Albam Ascanium instituisse. κορυφὴ,ἀκρότης.Hodie pontificum infula hoc nomine appellari potest. eyn mijter.) Plerunq; tamen sumitur p summa verticis parte, quód longè fit à pedibus. die scheytel) die scheede) Accipitur & pro cuiuscunq; rei summitate acuminata. Col.lib.5.Eiusq; velut apex pronus imminens vocatur. Cice.verò transtulit ad authoritatem magnā, Apex,inquit, senectutis est authoritas,quanta fuit in M.Cælio Metello.Græcè κολοφών.

Aper

Apexabo, eyn blůtwurst, roszwurst) een bloeye/ linck, een bloetwoi st.) intestinum sanguine ple/ num, admisto pingui: sic dictum, quòd in summi/ tate quiddam, quasi in capite apicem habet: Var/ ro.4. De lingua Latina.

Aphæresis, (ἀφαίρεσις) pen. cor. dici potest abscissio, Figura quæ à principio dictionis literam vel sylla bam aufert: vt, pone metum, pro depone, ex ἀπὸ καὶ αἱρῶμαι.

Aphedantes, (ἀφίδαντες) populi in Molossis, in/ quit Stephanus, ab rege cui Aphedas nomē fuerit

Aphedas, nomen regis Atheniensium.

Apheteria, (ἀφετήρια) Greci dicunt carceres vnde equi emittuntur ad cursum. Sunt & Apheteria, vt inquit Suidas, organa ad expugnandas vrbeis ac/ commodata.

Aphidas, (ἀφίδας) vnus ex Centauris.

Aphilos, (ἄφιλος) pen. cor. dicitur qui nullum ha/ bet amicum.

Aphracta, (ἄφρακτα) sunt aperta intactaq́ue nauigia Cicero ad Att. Hos Rhodiorum aphractus tran/ quillitatis aucupaturi eramus. Idem, Nosti aphra/ cta Rhodiorum, nihil est quod minus fluctum fer re possit. Legitur & Aphractus masculino gene/ re. Cicero ad Att. lib.6. Nos Etesiæ vehementissi/ mè tardarunt: detraxit viginti ipsos dies etiam a/ phractus Rhodiorum.

Aphrica. vide Africa.

Aphrodisia, (ἀφροδίσια) dicuntur venereæ volu/ ptates.

Aphronitrum, (ἀφρόνιτρον) spuma nitri: de qua Pli. lib.31. cap.10. & Martial. lib.14. Rusticus es, nescis quid Græco nomine dicas: Spuma vocor nitri, di cor & aphronitrum.

Aphros, (ἀφρός) spuma. Inde Aphroditen Venerem dicimus, quia de maris spuma concepta fertur.

Aphya, piscis genus, candidum, molle ac tenerum, quod admotum igni protinus decoquitur. Vnde prouerbium, Aphya ad ignem: in ea quæ celeriter intereunt, aut consumuntur. Cicero Attico lib.4. aphyam populi vocat sentinam, & sordes populi: Quare, inquit, vt homini curioso ita perscribe ad me quid primus dies, quid secundus, quid censo/ res, quid Appius, quid illa populi aphya, denique etiam quid de te fiat, ad me velim scribas.

Aphydna, siue aphydne, (ἀφίδνη) vna ex vrbibus Atheniensibus.

Aphyracora, electri species, & prædulcem suauita/ tem dicit.

Aphytia, vrbs Pallenes.

Apianus, na. num. quod apes auidæ sumunt. μελιτώ/ νειος. Vnde apianę vuę dictę sunt, quas (vt inquit Colum.) muscę infestantur: nunc vulgò à muscis, muscatella dicuntur. muscatel treibel) muscadel/ len druyuen) vin muscat.) Græci sticam vocant etiam à quodam sapore quasi castoreo. Plin. li. 14 ca.2. Apianæ apes dedere cognomen præcipuè ea rum auidæ. Col. lib.12. ca.34. Passum si ex vua api ana facere volueris, vuam apianā integrā legito.

Apiariū, locus vbi apes consident: hoc est vbi aluei apium tenentur, quod mellarium siue aluearium nominatur. μελισσών. eyn ymmenbanck) een iemen banck) le lieu des mousches a miel.) Col. lib. 10. Non est dubitandum, quin in ædificio iunctum as piarium maceria circundemus, sed in ea parte, quę tetris latrinæ, sterquiliniįsq́ue, & balnei odoribus li/ bera est. Et lib.8. cap.14. Nos similiter appellamus apium cubilia, apiaria.

Apiarius, qui curat, siue qui possidet apeis. μελιττουρ/ γός. eyn ymmen pfleger) een biemeester) vng gou uerneur de mousches a miel.) Plin. lib.31. Prouen tum enim sperāt apiariį large florescente thymo.

Apia, (ἄπια) arbor pyrus dicitur.

Apiastra, illa auis dicitur, quæ apeis comedit. μελισ/ σοφάγος.

Apiastrum herba est, quæ μελισσόφυλλον appellatur: hoc est, apium folium. waffer epff) de la melisse.) Et à melle dicitur melitena. Nullo magis flore gaudent apes.

Apiatus, ab api: vt, apiata mensa, vide Plin. libr. 11. cap.15. vbi de mensis cedrinis loquitur.

Apicæ oues, dictæ sunt quę nō amplo corpore sunt, nec multam lanam habent circa corpus totum. ἀψιλόκαι πρόβατα. Plin. lib.8. cap.48. In ipsa oue satis generositatis ostenditur breuitate crurum, ventris vestitu: quibus nudus esset, apicas voca/ bant, damnabantq́ue.

Apicula, diminutiuum, parua apis. μελίττιον. Plinius lib.7. Quadrigam ex eadem materia quam musca integeret alis fabricatam, & nauem quam apicula pennis absconderet. Dicitur & apecula, ab apes no/ minatiuo, quæ merops etiam vocatur. Verg. Me/ ropes, aliæq́ue volucres.

Apiculus, diminutiuum, paruus apex: quod & apicu lum dicitur. κῶνα. Festus, Apiculū filum, quo flami nes velatum apicem gerunt.

Apidanus, (ἀπιδανός) pen. cor. fluuius Thessaliæ. Lu can. lib.1. It gurgite vasto Apidanus, nunquamq́ue celer nisi mistus Enipeus.

Apina, (ἀπίνη) arbor, quasi minime pinus: quæ pi/ nus picta dicitur quod piceæ potius quām pino si milis sit. Apina etiam Tricaq́ue duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes euertit, tanta ignominia, vt in prouerbiū ludibrium transierint. Quoties enim rem nullius pretiį ostendere volumus, Api/ nas & Tricas nominamus. Martialis, Sunt Apinæ Tricæq́ue, & si quid vilius istis.

Apinæ, pen. cor. nuces vocantur, quæ cutem verius quām putamē adeò mollem habent, vt simul man dantur.

Apionia mala, maiora apiįs, aliter Melappia: dicta à figura orbis in rotunditatem circumacti.

Apiria, (ἀπειρία) infinitio. Cic. Quarum incursio/ nem nō solum videamus, sed etiam cogitemus in finitionem ipsam quam apiriam vocant.

Apis oraculum in Aegypto omnium sermone cele bratur. Erat enim bos, qui & Serapis dictus, cor/ pore niger, candida fronte, in tergore alba nota insignis, duplicibus pilis in cauda, & lingua can/ tharo notatus, quem certos vitæ annos excedere

non licebat. Hunc in lacum demersum Aegyptij, indicto iustitio, veste abscissa, & laceratis crinibus defunctum plangebant, inuento verò mirificè lætabantur. Responsa autem dare non vt reliqua oracula solitus, sed si manu oblatum pabulum sumpsisset à consulentibus, secundos euentus, atque omnia prospera decernebat: si verò abnueret, indubio malo & memorandis cladibus casura diuinabat. Ideo cum à Germanico Cæsare pabulum oblatum renuisset, funestum omen & indubiam necem, quæ paulo pòst secuta est, prænuntiauit. Hæc Alexander ab Alexandro lib. 6. cap. 2. & eadem ferè Marcellus lib. 22.

Apistos, gemma quæ igne excalefacta, septenis diebus calorē tenet, distinguentibus eam quibusdam rubentibus venis.

Apithanon, (ἀπίθανον) Latinè impersuasibile.

Apium, herba, folia habens petroselino similia, sed maiora, ex qua fiebant apud antiquos coronæ victoribus sacri certaminis Nemeæ. Vulgo eppich, asche.) Iuuen. Gaudentes fœdo peregrina ad pulpita saltu, Prostitui Graiæq; apium meruisse coronæ. Ab apij etiamnum corona, quam L. Apius in Achaia meruit, Apiorum gentem Romæ esse cognominatam legimus. Quidam hoc nomen ab aspice deducūt: quia antiqui apicem capitis apio coronabant, vnde est illud dictum, Quòd apex hoc ferre solebat Victoris, veterū fieret dum more triumphus, Ipse sibi talē prior imposuisse coronam Dicitur Alcides. Alij dicunt Apium, quòd apes vehementer illius flores decerpant. Hanc herbā Græci σέλινον dicunt, inde gallicè percil. cuius multa sunt genera. Quod enim sponte in humidis nascitur, ἐλεοσέλινον dicitur, vno folio est, nec hirsutū. Quod in siccis, ἱπποσέλινον, quo equi libenter vescuntur, pluribus folijs, est simile heleoselino. id & Petroselnium, & Olusatrum, siue Olisatrum nuncupatur. Tertium Oreoselinum, quasi mōtanum apium, cicutæ folijs, radice tenui.

Aplanes, (ἀπλανής) penultima producta dicitur non vagus, inerrabilis. Macrobius libro. 1. de Som. Hic enim cœlum quod aplanes sphæra vocitetur, partem vnam, septem verò sphæras quæ nominantur.

Aplysię, (ἀπλυσίαι, illotarias vertit Theodorus) spongiæ vocantur, quia elui non possunt. Nam cum viuæ atq; illotæ sunt, nigricans color est illis.

Apocalypsis, (ἀποκάλυψις) Latinè reuelatio, ex ἀπὸ, quæ re in cōpositione significat, & καλύπτω, velo.

Apocatastasis, (ἀποκατάστασις) instauratio.

Apocleti, (ἀπόκλητοι) pen. prod. senatores, sanctiusq; concilium, quod ex delectis constat viris, qui & decuriones dicūtur. De apocletis frequens mentio fit apud Liuium.

Apocope, (ἀποκοπή) amputatio ex ἀπὸ, quæ re vel ab, & κόπτω, scindo, amputo. Figura quando vltima litera, vel syllaba tollitur, vt peculi pro peculij.

Apocopi, (ἀπόκοποι) dicti sunt à Iulio Materno castrati, quasi abscissi, amputati virilitate.

Apocrisis, (ἀπόκρισις) responsum.

Apocrotus, (ἀπόκροτος) Firmicus lib. 7. Nascentur serui miseri, apocroti, oligochronij, & infelices.

Apocryphus, a, um. (ἀπόκρυφος) pen. cor. Latinè absconditus, secretus, ex ἀπὸ, quæ exaggerat rem, & κρύπτω, abscondo. Illa verò scriptura dicitur apocrypha, cuius occulta origo est, & in qua licet inueniatur aliqua veritas, tamen propter multa falsa, nulla est in eis canonica veritas. Qui vero sint apocryphi libri, quære in Decretalibus distinct. 15. cap. Sancta Romana ecclesia.

Apocynon, (ἀπόκυνον) ossiculum in ranæ sinistro latere, quod si in aqua deiectum fuerit, statim feruere ferunt, amorem eo & iurgia si in potionem addatur concitari. Sic dictum, quoniam canum impetus eo cohibentur. vide Plinium libro. 32. capitt. 5.

Apodes, (ἄποδες. ἄπους. ἄποδος.) penult. corr. spiren, rein schwalben) rijn swaluwen.) aues quædam, quòd careant vsu pedum. Alio nomine cypselli dicuntur, ex hirundinum genere. volant plurimum, nidificant in scopulis atq; in editioribus domibus. Quies eis nisi in nido nulla, aut pendēt aut iacent Plin. lib. 10. Plurimum volant quæ apodes vocantur, quia carent vsu pedum.

Apodixis, (ἀπόδειξις) euidens probatio, demonstratio, siue experimentum. Vnde apodixes grammicę vulgò dicuntur geometricæ probationes.

Apodos, pen. prod. scribitur enim per ω, ἀπῳδός, & est vox galli intempestiua siue immatura, & vox quæ neq; choro neq; fidibus concordat. Est etiam commune.

Apodyteriū, (ἀποδυτήριον) spoliatoriū, locus in quo loturi aut sudaturi vestes deponebant, quas capsarij seruabant. Nam ἀποδύειν, exuere dicitur. Plin. ad Apollinarem, Inde apodyterium balnei laxum & hilare excipit cella frigidaria, in qua baptisterium amplum atque opacum.

Apogæi, (ἀπόγαιοι) venti sunt à terra flantes. Plin. lib. 2. cap. 43.

Apogæum, (ἀπόγαιον) ædificium constructum sub terris: id est antrum.

Apographum, exemplum & descripto libri, & imago tabulæ, eyn abgeschrifft) een affchrift) vne copie, ou double.) Latinè descriptum, & exscriptum dicitur. Vnde Cic. libros suos philosophicos Apographa vocat: quasi scriptorum Græcorum imagines, & exempla. Plin. lib. 35. cap. 11. Huius tabulæ exemplar, quod apographon vocant. L. Lucullus duobus talentis emit.

Apolactizo, as, calcibus inuado. ἀπολακτίζω. Per translationem paruifacio, contēno. Plaut. in Epid. Auxilia mihi & suppetię domi sunt, apolactizo inimicos omneis.

Apolectus, delectus, siue selectus, à verbo Græco ἀπολέγω, quod deligo significat. Apolecti igitur delecti, eximij, selecti. Liuius. 6. Maced. Vbi cum in concilio delectorum, quos apolectos vocant, Phaneas & quæ imperarentur, & quæ ipsis propè accidissent, exposuissent. Ibidem libro. 6. Concilium quidem vniuersæ gentis Aetoli post dimissos

Apo

sos Romanos non habuerunt. Per apolectos autem (ita vocant sanctius concilium, quod ex delectis constat viris) id agitabant, quomodo res in Græcia nouarentur. Est & genus piscis, ex pelamidum genere. Plinius libro.9.capit.15. Pelamides in apolectos, particulatimque consectæ, in genera cybiorũ dispartiuntur. Idem lib.32.ca.11. Pelamis, earum generis maxima apolectus vocatur, durior tritone.

Apollinares ludi, (ἀπολλώνια) qui in honorem Apollinis fiebant. & Apollinaris, nomẽ proprium viri.

Apollo, inis. (ἀπόλλων) creditus fuit deus quem Græci etiam φοῖβον: hoc est, solẽ appellant. cui (vt Macrobius inquit) variæ fuerunt potestates. nam fuit author carminis, preses vaticinij, sagittandi peritiam habuit, artem medicinæ percalluit, & choræ vocalis. Idẽ dicitur Liber, quòd liberè vagetur per aërem. Apollo Nomius: id est pastor dictus est quo tempore Admeti regis pauit armenta. Apollinis tripodem vas aureum fuisse cõstat trium pedum à Vulcano fabrefactum, ac pro munere Pelopi datum, dum vxorẽ duceret. Porphyrius ait eundem esse Solem apud superos, Liberum patrem in terris, Apollinem apud inferos. Vnde etiam tria in signia circa eius simulachrũ videmus: Lyram, quæ nobis cœlestis harmoniæ imaginẽ monstrat: Gryphæum quod terrenum numen ostendit: Sagittas, quibus infernus deus iudicatur, & noxius. Vnde & Apollo dictus est ἀπὸ τοῦ ἀπόλλειν. Eusebius de Euang. præp. Apollo vocatur, quòd ἀπαλλάττει: id est, ægrotationibus homines saluat atque liberat, quamobrem ardentissimum etiam Solem Apollinis nomine appellant.

Apollodôrus, (ἀπολλόδωρος) nomen pictoris excellentis, & nomen oratoris Pergameni. Apollodôri sex memorantur. Primus Atheniensis comicus. Secundus Celeus, cuius comœdiæ fuerunt Philadelphi & Sisyphus. Tertius Tarsensis tragicus. Quartus item Atheniensis grammaticus, Aristarchi discipulus. Quintus Pergamenus rhetor, præceptor Callidij, qui docuit Augustum. Sextus Alexandrinus comicus, Menandri æmulus.

Apollonia (ἀπολλωνία) ciuitas Epiri, Corinthiorum colonia, optimis olim instituta legibus, vulgò his temporibus Valonia nominatur. De hac Strabo: Condidêre Apolloniam Corinthij Corcieique ab Aeante fluuio stadijs decem, à mari sexaginta. Est & Apollonia inter insulas Thraciæ, cis Istrum amnem locata. Est & Apollonia ciuitas in Creta, & alia in Syria.

Apolloniatæ, (ἀπολλωνιᾶται) populi Apolloniæ. Val. Max. lib.1. Apolloniatæ quidam pœnitentiam egerunt.

Apollonius, (ἀπολλώνιος) nomen philisophi Alabandensis, siue Tyanei, qui Rhodi vixit, vnde & Rhodius appellatus est. Hic dictus est à Suetonio clarissimus dicẽdi magister, sub quo, vt Plutarchus scribit, Cicero & Cæsar condiscipuli fuere. Hic Pythagoricus philosophus dum Ephesi vitam ageret, & fortè in multitudine disputaret, per eam horã qua Domitianus interficiebatur, defixus & elinguis stetit. Tum autem exclamauit, Euge Stephane pulchre, Stephane percute peccatorem, pulsasti, vulnerasti, & interfecisti.

Apologia, (ἀπολογία) eyn antwirt, entschuldigung, beschirmung) een verantwoerdinge, ontschuldinge, bescherminge) vng defension.) responsio vel satisfactio, defensio seu excusatio: quæ & apologeticon, & apologema. atis. (ἀπολόγημα) dicitur. Vnde apologeticus liber, id est satisfactionalis.

Apologo. as. postulo, ἀπολογοῦμαι. Seneca Epist.47. Et sæpe illum inuicem apologauit.

Apologus, (ἀπόλογος) pen. cor. fabula in qua bruta animalia loqui introducuntur. nam est quædã ex humilib9 rebus composita forma ac species ad videndum, quæ & Apologia dicitur. Cic.2. de Orat. Et ad hoc genus ascribamus etiam narrationes apologorum.

Aponus, (ἄπονος) pen. cor. fluuius seu fons calidis aquis haud longe à Patauio, vel vicus vbi balneæ sunt. Lucan. lib.6. Colle sedens Aponus terris vbi fumifer exit, Atque Antenorei dispergitur vnda Timaui. Apona autem, (ἄπονα) non tam quia contra morbos sint, dicuntur, quàm quia citra dolorem vllum afferunt remedium. Vnde Patauini quoque fontes appellati sunt Aponi, vt Cassiodôro placet.

Apophasis, (ἀπόφασις) pen. cor. negatio, abnuentia, depulsio. ab ἀπόφημι. Vide de hac figura Quintil. lib.9. cap.2.

Apophatica, (ἀποφατικά) negantia, vt cum quis accusatus quòd homines occiderit, respondit, Non occidi.

Apophoreta, (ἀποφόρητα) pen. prod. eyn gut iar) een nieuwe iaer) estraines.) munera quę dari solebant Saturnalibus (quem morem hodie quoque asseruamus mense Decembri, in natali saluatoris die) & vasa quoque quæ conuiuijs apponebantur, vt secum ea ferrent, donoque haberent. Suetonius in Domit. Dabat sicut Saturnalibus viris apophoreta, ita per Calendas Martias fœminis. Dicta apophoreta, quod ab ijs quos salutabant referrentur. ἀποφορεῖν enim modo auferre, modo referre significat.

Apohpthegma. atis. (ἀπόφθεγμα) breuis & acuta sententia, siue acutum dictum, siue responsio, non cuiuslibet sed illustrium tantum virorum. Vnde Plutarchi apophthegmata. Cicero.1. Off. Multaque multorum facetè dicta, vt ea, quæ à sene Catone collecta sunt, quæ vocant ἀποφθέγματα.

Apoplectici, (ἀποπληκτικοὶ) sunt quos dicimus attonitos, quorum videlicet & corpus & mens stupet ictu fulminis, aut morbo. Hieronymus in Chronicis Valentinianum subiti sanguinis corruptione mortuum scribit, quæ Græcè ἀπόπληξις vocatur.

Apoplexia, (ἀποπληξία) siue Apoplexis, der schlag) die hãt gods, die geraectheyt) estõnemẽt du corps) subita percussio, quã sequitur mors: ab ἀποπλήττω, ictu consterno. Celsus lib.6. ca.26. Attonitos quoque raro videmus, quorũ & corp9 & mens stupet.

Fit

Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo, ἀποπληξίαν hunc Græci appellant. Idem cap. proximè seq. At resolutio neruorum frequens vbique morbus est: sed interdum tota corpora, interdū partes infestat. Veteres autores illud apoplexian, hoc paralysin nominauerunt. Nunc vtrunque paralysin appellari video.

Aporon, (ἄπορον) controuersiæ genus. Gell. libro. 9. cap. 15.

Aporrhocas, (ἀποῤῥῶγας) Græci vocant defluxus quosdam aërios, qui ad terram labenteis stellarum casus imitantur.

Aposiopesis, (ἀποσιώπησις) pen. prod. à Cicerone dicitur reticentia, à Celso obticētia, alij interruptionem appellant. Nam est quasi interceptum silentium. Figura indignantibus familiaris, in qua verbum extrinsecus subintelligitur. Vergilius, Quos ego. deest enim puniam, vel quid simile. Quintil. lib. 9. Omne in quo aliquid deest, Aposiopesis poterit appellari.

Apostasia, (ἀποστασία) elongatio, defectio, rebellio.

Apostata, (ἀποστάτης) siue Apostaticus, rebellis.

Apostato, as. (ἀποστατέω) pen. cor. rebello. Cyprian. ad Corn. Interesse debet inter eos qui velut apostatauerunt, & ad seculum cui renunciauerāt, reuersi gentiliter viuunt, vel ad hæreticos transfugæ facti, contra ecclesiam pernicialia arma suscipiunt.

Apostema, atis. (ἀπόστημα) pen. prod. eyn geschwär) een apostumie) apostume.) vomica est, quæ & suppuratio à Latinis, cum concursus mali humoris in aliqua parte corporis factus est. Sed propriè ἀπόστημα, spatium, distantia, ab ἀφίστημι: id est abscedo. Plin. libro. 20. cap. 22. Caro eius interior sine semine, clauis pedum, & suppurationibus, quę Gręci vocant apostemata.

Apostolus, (ἀπόστολος) Latinè missus, siue nuncius dicitur. ἀποστέλλω, mitto. Apostolorū autem quatuor sunt genera: à deo non per hominē, vt Moses: à deo sed per hominem, vt Iesus naue: per hominem tantum, sicut nostris temporibus multi fauore vulgi in sacerdotium subrogati sunt: ex se autem, sicut sunt ipsi pseudoprophetæ.

Apostrophe, (ἀποστροφή) dici potest conuersio, figura cum ad aliquem per secundam personam fit conuersio: vt, Te nunc alloquor Africane, cuius mortui nomen splendori ac decori est ciuitati. ἀποστρέφω enim auerto.

Apostrophus, (ἀπόστροφος) accentus collisiuus, in fine alicuius dictionis, denotans vocalem præcedentis dictionis elisam, propter hiatum: vt, ἀφ' οὗ, pro ἀπὸ οὗ.

Apotelesma, (ἀποτέλεσμα) est quicquid cœlum ex astrorum compositione & aspectum mutuo affectum, in natali hora cuiusque efficit.

Apotomia, (ἀποτομία) maior pars semitoni, quæ à Latinis discissio dici potest, ab ἀπὸ καὶ τέμνω. i. seco.

Apotheca, (ἀποθήκη) eyn weinkeller) een wijnkelder) vng garde vin.) cella vinaria, vbi vinū & conseruatur & venditur. Pli. Tantum pecuniarū detinent vini apothecæ, nec alia res maius incrementum sentit. Idem, Vina in apothecis Canis ortu mutantur. Dicitur etiam apotheca statio, in qua res venales apponuntur. Apud Iureconsultos accipitur pro quodam obligationis genere.

Apotheosis, (ἀποθέωσις) consecratio, seu deificatio. Vnde Seruius in Daphni apotheosin dixit relationem in deos, cum scilicet hominem inter deos nominamus.

Apoxyomenos, (ἀποξυόμενος) Gręci vocāt eos, qui è corporibus sordes detergūt, quasi distringētes.

Apozema, (ἀπόζημα) aqua cocta cum varijs condimentis.

Appareo, es. pen. prod. significat videri, φαίνομαι. ich erscheine, wird gesehen) ick schyne, duncke, worde ghesien) ie este veu, ie apparoiste.) Vergil. Apparet liquido sublimis in aëre Nisus. Est etiam de improuiso se ostēdere. Cicer. Cum equites Antonij apparuissent. Aliquando pro comparere. Terent. in Eunu. Ille autem bonus vir nusquam apparet. Plinius in Epist. Interceptus'ne fit à suis, an cum suis, dubiū: Certè non ipse, non quisquam ex seruis eius apparuit. In summa significat adesse elucere, eminere, in cōspectu esse, vel relinqui: speciem offerre, vel præ se ferre, vel habere. Interdū verò est minoris ad maiorem, scilicet prȩsto esse, & iussa nutusque iudicis expectare. παρίσταμαι. Vergilius Aen. 12. Hæ Iouis ad solium, sæuique ad limina regis Apparent. Gell. Lictor ille qui consuli apparebat.

Apparitio, ostensio. ἐπιφάνεια. eyn erscheinung) een verschyninge) apparition.) Ponitur aliquando pro prȩstatione officij, seu prȩsentia ad obsequendum cuiusmodi solet esse apparitorum erga magistratus. Cice. ad Termum, Ego cum antè studiosè cōmendabam Marcilium, tum multò nunc studiosius, quòd in longa apparatione singularē, & propè incredibilem patris Marcilij fidem, abstinentiā modestiamque cognoui. Sic

Apparitores, eyn ratknecht, oder oberkeyt diener, stadtknechtē, stadt dienaers) vng sergeāt, huyssier & autres officiers seruants a vng iuge.) dicti sunt quòd appareant, & præstò sint ad obsequium, qui & statores dicuntur, vt sunt ij, qui magistratibus circumstat parati ab obsequendum, κλητῆρες, δορυφόροι, οἱ ταξιῶται. Quandoque apparitores tabellariorum officio fungebantur. dabatur enim comes magistratibus, qui & salarium à Republica licet paruum accipiebat. Cicero in Verr. Act. 5. Tuus apparitor parua mercede populi conductus.

Apparitorium, dicitur omne id quod paratur, vel adiutorium.

Apparitura. (παράστασις) ipsum ministerium. Scribit Sueton. libro. De Grammaticis, Orbilium apparituram fecisse, (παρεστάναι) magistratibus: significans eum fuisse apparitorem ministrumque magistratuum.

Appparo, ras. pen. cor. significat ad dignitatē quandam ac pompam apto, cum magna attentione & dili

diligitia paro, siue cõparo, παρασκευάζω, ἑτοιμάζω. ich rüst oder bereite zů mit kosten) ick bereyde costelyck toe) ie appreste, ie apparaille.) Cic. lib. 3. de Oratore, Illa quę in apparatu fori appellantur insignia. Præparo verò, antè paro quæ vtilia mihi fore credo. Idem libr. 1. Off. Facilè totius vitæ cursum videt, ad eamq́ue degendam præparat res necessarias. Et quanquam apparatus, (παρασκευὴ, διασκευὴ) videatur vtrunque significare (vt apparatus belli, quasi præparatio) id tamen potius est ex quadam consequentia quàm proprietate. Nam vt dicimus naues nõ modò instructas, sed etiam ornatas, quia vt instructiores ad bellum eò pulchriores sunt: ita apparatum belli vocamus, quę ad bellum quodam decore & ornatu aptantur.

Apparatio, idem quod apparatus. eyn bereytung) een bereydinge) apprest, appareil.) Cic. 2. Off. Est enim multus in laudanda magnificentia, & apparatione popularium munerum. Idem. 1. de Inuent. Propterea quòd ex his suspicio quædam apparationis, atque artificiosæ diligentiæ noscitur.

Appellatio, (πρόσρημα, προσφώνησις) aduocatio, siue prouocatio, & appellatio (vt docet Seru.) est vt propria nomina, vt hic Cato, ille Brutus: vocabulum, est quo res inanimales enunciantur: nomen est, vt Deus, vel homo.

Appello, as, nomino. ὀνομάζω, προσαγορεύω. ich nenne) ick noeme, heete) ie nome.) Cicero, Pub. Scipionem qui primus Africanus appellatus sit. Item vocare. Plautus Trin. Si appellasses, respondisset nomine. Item alloqui, & verba cum aliquo facere, ἐντυγχάνειν, κοινολογεῖσθαι. ich sprich an) ick spreke aen.) Plautus, Acedam, atque hanc appellabo. Cice. Appellat hæredem L. Annium. Idem pro Cluen. Appellat hilari vultu hominẽ Bulbus, vt blandissimè potest. Sic Plaut. Blandè hæc mihi (mala res) Appellanda est: vxor mea, mea amœnitas, quid tu agis? Item attentare, lacessere, prouocare. πειρᾶν, λόγους προσφέρειν περὶ ὁμιλίας. berüffen) beroepẽ) appeller.) Liuius, Blactius de proditione Dasium appellabat. Vnde Vlpianus, Appellare, est blanda oratione alterius pudicitiã attentare. Item auxilij gratia quempiam implorare. Cicero, Vos vos appello fortissimi viri. Sic appellare deum: quod tamen aliquando & pro testari Deum ponitur. Item nomen alicuius effero, & prodo. Cicero, De quo iudicio si velim dicere, omnia, multi appellandi lędendiq́ue sunt. Interdũ pro aduocare, ἐπικαλοῦμαι id est in iudicium vocare, iudiciũ dictare: vel citra iudicium interpellare. Quintilianus, Appellabatur à creditoribus scilicet, vt solueret debitum. Vnde & illud Columellæ, Optima nomina non appellando fieri mala. Interdum est post sententiam tanquam male latam contra aliquem agere, ἐκκαλεῖσθαι τὴν δίκην, ἐφεῖναι, ἐπικαλεῖσθαι. appelleren) appeler.) vnde Vlpianus, Qui appellat, maiorem iudicem debet appellare. Dicimusq́ue, Appello principem, & ad principem.

Appellare ex aduerso. (καλεῖν κατ' ἀντιστροφὴν) est nomina per antistrophen imponere, vt qui herbam illam omni duritia carentem ὁλόστεον vocauit, quo significatur tota ossea.

Appello, lis, appuli, appulsum, significat conduco vel adduco, προσορμίζω: ich lende, für herzů) ick lande, voere toe) ie abordey, ie mene a port.) vt cum è pelago quid ad littus accesserit: vt ille appulit ad portum, vel in portum, vel portui. Verg. Hinc me digressum vestris deus appulit oris. Hinc appulsus, us, (καταγωγὴ, προσβολὴ) pro accessu pecoris ad aquam. Iureconsultus, Totũ corrumpat pecoris ad aquam appulsum. Quandoque appellere significat ponere, dirigere, & animum ad aliquid agendum intendere, προσέχειν, ὁρμᾶν. richten, neyghen) mettre, appliquer.) Terentius, Poëta cum primum animum ad scribendum appulit. id est posuit. Plautus in Asinaria, Argenti viginti minæ me ad mortem appulerunt. id est, adduxerunt.

Appendeo, es. iuxta seu ad aliquid pendeo. προσεκρτῶμαι.

Appendix, dicitur quod alij adiunctum est, quasi ex alio pendeat. ἀποφυὰς, προσθήκη. eyn anhang) eenẽ aenhanck) vng appẽteis contre vne maison.) Cic. in Horten. Vidit quod videndum fuit, appẽdicem animi esse corpus. Huius diminutiuum est appendicula. Est & appendix genus spinæ.

Appendo, is, di, sum. suspendo, quasi ad aliquid pendo, vt appendi vuam ad tigna. ταλαντεύω, ἵστημι, προσαρτάω. ich hange an) ick hange aen.) ie pende a quelque autre chose.) Plinius, Atque vuas iam maturas ad solem appendere. Item est ad stateram lancemq́ue ponderare. σταθμίζειν. weghen) pezer.) Cicero in Anton. Vt iam appendatur pecunia, nõ numeretur. Item iuxtà dare, προσκαταβάλλεσθαι. Lactant, lib. 4. Scilicet & aurum appẽdere debuit, tanquam pro mortuo Hectore. Et appendere, adiungere, vnde appendix.

Appeto, is, penultima correpta, auenter cupio, ὀρίγομαι, ὀργῶ, ἐφίεμαι, ἐρῶ. ich beger hefftigklich) ick begheere seer) ie couuoyte.) Et tam in bonum, quàm in malum, sicut expeto capitur, nisi quòd in expeto maior vis est, propter ex, quæ maximam in se vim continet. Curtius, Hærebat inter cupiditatem pudoremq́ue, & quò modestius quod expectabat appeteret, peruicacius oblaturos esse credebat. Falluntur itaque qui differentiam assignant inter appetere & expetere, dicentes, expetere cum ratione esse, appetere qualitercunque: expetere bona, saneq́ue honesta: appetere verò inhonesta & mala. ex quo appetitus, quæ est immoderata cupiditas. Quod autem constat falsum esse. Nam appeto ad bona atque honesta authores vsi sunt, & expeto ad inhonesta atque mala. Cicero Cas. De his quæ proposueram confirmatio nostræ amicitiæ, de qua pluribus verbis nihil opus est, tu puer me appetisti, ego autem semper ornamento te mihi fore duxi. Idem libro. 4. Tuscul. Quoniam vt bona, natura appetimus, sic & à malis natura declinamus. Quod autem expeto etiam ad voluptates, & quandoque ad maxi-

maximum malum pertineat, Cic. ostendit libr. 1. Off. Expetuntur diuitiæ, cum ad vsus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates, Ad maximum malum. Cic. in Pisone, A me quidem etiam pœnas expetisti, quibus coniuratorum menteis mortuorum expiaretis. id est requisistis, siue flagitastis. Nam expeto quò est maioris vis si in malam sumatur partem, eò magis ratione deficit, & capitur pro sumo, siue requiro. Idem cum ablatiuo construitur, sicut apud Quint. libro. 9. Ex cognitione rerum, exemplorumque quibus imprimis instructus debet esse orator, ne omnia testimonia expectat à litigatore. Aliquando tamen pro requiro siue desidero solo accusatiuo contentū est. Plautus in Cass. prologo, Nos postquam populi rumore intelleximus studiosè expetere vos Plautinas fabulas. Appeto verò, præter eam quam prędiximus significationem, ponitur pro adeo, quia sicut dicimus, adeo prætorem, ita, appeto prætorem. Interdum appetere significat instare, appropinquare. ἐγγίζω, ἐνίσταμαι. nåheren) genaken) approcher.) vnde appetit dies dicimus, nox, vespera, &c. Interdum vulnerare. βάλλειν. Cæsar lib. 7. Leuans se alis, os oculosque hostis rostro & vnguibus appetit. Hierony. ad Vital. pro amare posuit, cum inquit, Impendio precor, vt in amore quo nos appetere cœpisti, ad finem vsque perdures. Ab appeto fiunt appetitor, ἐπιθυμητής: Appetitus, & appetentia, & appetitio, (ὄρεξις) pro desyderio. Plin. lib. 19. A stomacho fastidium auferunt, cibique appetentiam faciunt lactucæ.

Appia via, (ὁδὸς ἀππία) Romæ, ab Appio Claudio sic vocata.

Appion, (ἀππίων) nomen fuit grammatici celebris, Plisthonici filius, cui nomen Mochrus, genere Aegyptius. Qui (vt Seruius scribit) sub C. Cæsare tota circumlatus est Græcia. Hunc Tyberius Cęsar per contemptum Cymbalum mundi appellabat, quoniam publicæ famæ tympanum potius videri posset. Immortalitate à se donari scripsit, ad quos aliqua componebat. De hoc etiam Iosephus scribit, quòd esset malus & indoctus, totiusque vitæ temporibus importunus calumniator omnium, cor asini habens. Tu vide Iosephum. Floruit temporibus Dionysij Halicarnassei & Iosephi.

Appiana poma, (ἀππιανὰ μῆλα) ab Appio ex Claudia gente cognominata, odor his maximus est, ferè cotoneorum, magnitudo non multo inferior. Plin. libro. 15. cap. 14.

Applaudo, significat allido. ἐπικροτέω. ich stosz an) ick stoote aen) ie heurte contre quelque chose.) Apul. lib. 6. Incussis in eam posteriorum pedum calcibus protinus applaudo terrę. Aliquando applaudere, est alicui plaudere membro aliquo, ἐπισημαίνεσθαι) vel in laudem, vel vituperium. ich frolocke, zeyg frõudt an gegen etwar) ick slae die handt te samen van blyschappen) ie frappe les mains l'une contre l'autre en signe que quelque chose nous plaist.

Applico, as. penultima corr. aui. atum. & applicui, applicitū, significat appello, (κατάγω, προσορμίζω ἐνορμίζω) adiungo, annecto, (ἐπέχω, προσμίζω, προσάπτω, παραβάλλω) ich knüpff an, ich fügher zu) ick knoope aen, ick voege by oft aen) ie applicque, ie adioinde.) & construitur cum datiuo, vel accusatiuo mediante ad. Vergilius, Quæ vis immanibus applicat oris. Cicero Appio Pul. Omnes vires ciuitatis se ad Pompei ductum applicauerunt, id est, adiunxerunt. Idem libro. 2. ad Heren. Qui inter se familiariter applicuerint. id est, se sociauerint. Terentius in Andr. Tum ille egens fortè applicat primum ad Chrysidis patrem se. id est reducit vel recipit. Hinc applicatio, verbale, actus ipse applicandi. Cicero. 1. de Oratore, Cui Romæ exulare ius esset, si se ad aliquem quasi patronum applicuisset, intestatoque esset mortuus: non'ne in ea causa ius applicationis obscurum sanè & ignotum, patefactum in iudicio atque illustratum est patrono?

Applodo, is. (ἐπικροτέω) pen. prod. vide in dictione Plodo. Applodo fulgetris, apud Plinium est fauere, testarique honorem illo motu.

Appluda, (ἀχύριον) penult. product. à quibusdam interpretatur furfur, à quibusdam sorbitionis genus liquidissimum. Plinius libro. 18. cap. 10. docet appludam vocari purgamenta milij & panici & zizaniæ, cum in frumento palea dicatur. Dicta appluda ab applodendo, quòd propter tenuitatem, quia minutissima est, spiritu deijciatur. Næuius, Ne hercle appluda est hodie quàm tu leuior.

Appono. vide Pono.

Apporto, (προσφέρω) vide Porto.

Appositus, a. um. quod est iuxta vel ad aliquid positum. προσκείμενος. Cicero in Arte veteri, Gladium propè appositum è vagina eduxit, & illum alterum occidit. Aliquando sumitur pro eo quod est conueniens ad propositum. ἐπιτήδειος. Idem in eodem, Eam ipsam scripturam in qua inerit illud ambiguum de quo quæritur, totam omnibus partibus pertentare, si quid aut ad id appositum sit, quod nos interpretemur, aut ei quod aduersarius intelligat, aduersetur. Et libro. 1. Off. Officium eius facultatis videtur dicere appositè ad persuasionem. Alias significationes quære in dictione Pono.

Appotus, valdè potus, qui multum potauit. Plautus in Curc. Postquam cœnati, atque appoti, talos poscit in manum.

Apprimè, pen. prod. aduerbiū, ab Apprimus, qd est longè primus, vt scribit Gell. vnde Apprimè significat inprimis, egregie, valde. ἐς τὰ πρῶτα. fast) seer) fort, ou grandement.) Terentius in Andr. Nam id arbitror apprimè in vita esse vtile.

Approbus, pen. cor. valde probus. προσδόκιμος, Gel. Et in versu est Cæcilij poëtæ comici, Hierocles hospes est mihi adolescens approbus.

Apricari. (εἱληθερεῖν, ἡλιάζεσθαι) ich werme mich an der sonnen) ick werme my inder sonnen) estre à

fabry,se tenir au soleil.) est in aprico loco esse, vel aeris amoenitate vti, vel calescere. Varro, In ministeriis, Licet videret multos quotidie in hyeme in sole apricari. Plinius. lib. 36. de colum. Apricantur aliae scalpentes sese. Cic. in Cat. Vbi enim potest illa aetas aut calescere, vel apricatione melius, vel igni aut vicissim vmbris aquis'ue refrigerari salubrius?

Apricus, pen. prod. locus Soli expositus, quasi sine frigore: nam φρίκη horrorē significat. προσήλιος, εὐήλιος, πρόσηλος. sonnechtich, eyn ort da vil sonnen ist, oder das sich der sonnen frōwt) sonachtich, een plaetse daer die sonne veel schijnt, oft dat gheerne die sonne heeft) Vng abry ou le soleil frappe tous iours, qui demāde a estre a l'abry, & se tenir au soleil.) Hinc etiam putatur Aphrica dici. Varr. Aprica sit terra, vbi feras violam, & hortos facias, quòd ea Sole nutricantur. φ enim aspirata cōuertitur in π suam tenuem. Apricus homo & aprica auis, quę sole gaudet. Verg. Et apricis statio gratissima margis.

Aprilis, (ἀπρίλιος, ἀπρίλις, ξανθικὸς) der April) den april) apuril.) mensis dictus est, quasi aperilis, quòd terram aperiat, quia verna temperie plantarum germina aperiantur. Vel dicitur Aprilis, quasi Aphrilis, ab ἀφρὸς, spuma, cum ex maris spuma nata sit Venus.

Aprinus, (κάπρειος) ab apro deducitur, vt aprina caro: sic scribi quidem debet secundum analogiam. Antiqui scribebant aprugnus. Plin. libr. 8. cap. 51. Catonis Censoris orationes aprugnum exprobrant callum. In tres tamen partes diuiso apro, media ponebant lumbos aprugnos appellata.

Apronare in genua, dictum est pro eo quod est ingeniculari, vt antiqui dicebant ἀπογονατίζειν. Apul. libro. 1. Plautorem ripae marginem implicitus in genua apronat se, auidius affectans potionem.

Apronia, genus vitis nigrae, quam ampelomelaenam, alij bryoniam, alij chironiam, alij gynaecanthem vocant.

Aprosopos, (ἀπρόσωπος) penult. prod. Latinè impersonalis dicitur, τὸ πρόσωπον persona Graecè appellatur.

Aprutium, Italiae regio inter Apuliam & Picenum. Haec etiam Samnium dicebatur, vbi multi populi erant. In ea ciuitates, Aquila, Adria, Salmo, Ortona, Arpinum, Aquinum, & multae aliae.

Apseudes, homo est minime fallens.

Apsychon, (ἄψυχον) inanimatum, quod est sine anima, & spirare non potest.

Apsis, idis, pen. cor. f. g. ἁψίς, ἀψῖδος. est curuatura rotae, id est lignum sub rotas, tenens scalas, vel in quo figuntur radij, ligneus rotae circulus: in qua significatione alij primā aspirant, hapsis, ab ἅπτειν, id est à tangēdo, q videlicet rotae cum voluuntur terrā contingāt. Homerus Iliad. 4. p foramine restis, seu plaga vsurpat. Significatur etiā hoc nomine fornicis curuatura. Cęcil. in Epist. Cubiculū in apsida curuatū. Plin. lib. 2. cap. 15. circulo in stellis apsidas vocat. Dicitur & apsida. dae. Augustin. ad Max. In futuro Christi iudicio nec absidae gradatae, nec cathedrae velatae adhibebuntur.

Apsorus, (ἄψορος) insula in mari Adriatico adiacens Liburniae, in qua ciuitas eodem nomine, vt Ptol libro. 1. scribit.

Aptera, (ἄπτερα) neutri generis, vrbs in Lycia, & oppidum in Creta à Sirenibus vocatum, quod victę ibi cantu à Musis prae moerore exutae pennis in mare desiluissent.

Aptitudo, est conuenientia, pulchritudo, elegantia. εὐμορφότης. vnde fit aptè aduerbium, &

Apto, as. conuenienter aliquid rei alicui iungo, seu accommodo, προσαρμόζω: ich füge, schicke an eynander) ick voege, schicke tsamen) ie appropie, ie accoustre, ie fais bien conuenir.) & construitur cum datiuo vel accusatiuo mediante ad. Cic. in Phil. Cuius denique fortunae studia tantae laudi & gratulationi tuae se non aptarint? Huius composita sunt, adapto, & coapto.

Aptotum, (ἄπτωτον) dicitur sine casu, ab α fine, καὶ πτῶσις, casus. Sunt enim aptota nomina, quae neque per casus, neque per numeros declinantur.

Aptus, ta, tum. dicitur quod ad aliquid accōmodatū est ἐπιτήδειος, ἁρμόδιος, προσήκων. geschickt, bequem) bequaem) conuenable, & propre a quelque chose bien fortable, approprie) Pers. Non ego cū scribo si fortè quid aptius exit. Interdū aptū dicitur necessariū. Cic. li. 3. de Fin. Ita p natura sumus apti ad totius cōsilia ciuitatis. Interdū elegans, vt apud eundē, li. 2. de Orat. Ita porrò ybis est aptus & pressus, vt nescias vtrū oratione, an yba sententijs illustrētur. Et de Off. Vt enim pulchritudo corporis apta cōpositione membrorū mouet oculos. Interdum connexū. Verg. lib. 2. Georg. Ipsos è torquibus aptos, Iunge pares. Interdū adeptū. Varro. Ea omnibus ostendat, quae bello aptus est. Huius compositum, & contrarium est Ineptus.

Apua, piscis è pluuia natus. Plin. lib. 31. cap. 8.

Apud, (παρὰ, πρὸς) bei) by) aupres.) praepositio est quae nunquam composita reperitur, apposita verò casualibus quandoque locum denotat: vt, apud Mantuam haec scripsi. Quandoque personam: vt, apud regem. Quandoque loci & personae coniunctionem: vt, coenaui apud Pompeium. Sed cum ad personam refertur, plerunque familiaritatem significat, non dominium: vt, Fui apud te: id est tecum, vel domi tuae. Melius tamen locis seruit. Ponitur interdū pro in. Terent. in And. Apud forū modò de Dauo audiui. Penes verò & potestatē, & personam, & dominium, (ἐπὶ cum datiuo,) Ouid. lib. 1. Fast, Me penes est vnum vasti custodia mundi. Quandoque etiam fine dominio, vt, fides penes authores est: id est apud. Relatum ad personam etiam interdum denotat vituperationem. Quintilianus, Culpa videatur penes patrem. Interdum laudem. Cic. Penes quos laus adhuc fuit. Interdū commodū & incommodū. Liu. Penes eosdē pericula belli, penes quos premia essent. Seruit etiā loco. Cic. ad Heren. Ita petulans est atque acer, vt ne ad solarium quidē, vt mihi videtur, sed penes scenā &

& in eiusmodi exercitatus sit locis. id est apud se nam. Dicimus etiam penes te est laus mea, quasi in manu tua: arbitrium vitę meę penes te est. Apud se aliquando dicitur esse, dum omissis negotiis se in recessum recipit. Cice. lib. 1. de Orat. Marcus verò Scaurus, quem non longè ruri apud se esse audio.

Apulia, (Ἰαπυγία, Ἀπουλία) Italiæ regio, mari Hadriatico contermina, inter Dauniam & Calabriam, quæ & Iapygia ab Iapyge Dædali filio, qui eam regionem tenuit vsque ad Dauniam dicta est. Huius nominis prima corripitur, licet Appulus illam producat, & ob id per duplex pp scribitur, Apulia per simplex. Et cum secunda in Appulus sit correpta, in Apulia producta. Iuuenal. Vendit agros sed maiores Apulia vendit, vbi & prima producitur. Lucan. lib. 5. Appulus Adriacas exit Garganus in vndas.

Apyrinus, a. um. adiectiuum est, vt apyrinus fructus. Col. lib. de arb. cap. 23. Ea res & fertilem arborem reddet, & primitiuis annis fructum vinosum: posteà verò etiam dulcem & apyrinum faciet. Loquitur de malo punico inserendo. Apyrina mala. Martial. libro. 13. Non tibi de Lybicis tuberes, & apyrina ramis, De Nomentanis sed damus arboribus. Genus est dulce mali punici, cui lignosus non est nucleus. De quo Plinius libr. 13. cap. 19.

Apyrotus, (ἀπύρωτος) gemma cui ignis non nocet. Dicitur & apyrasta carbunculus, quòd ignem non sentiat.

A ANTE Q.

Aqua, (ὕδωρ) wasser) water) eaue.) componi videtur ex à & qua: quasi à qua viuamus. Vnde aqua & ignis interdici solebat damnatis. Aquam & ignem sumebant nuptæ, & qui funus prosecuti fuerant: redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi. quod purgationis genus vocabant suffitionem. Hoc elementum cęteris omnibus videtur imperare. Terras enim deuorant aquæ, flammas necant, scandunt in sublime, & ipsum quoque sibi vendicant cœlum. Quid esse mirabilius potest, quàm stare in cœlo aquas? At illæ non modo in tantam altitudinem, sed secum quoque piscium examina, & lapides rapiunt. Eædem cadentes omnium terra nascentium causa fiunt: fruges, arbores, frutices iuuant: migrãt in cœlum, vt vitalem animam deferant herbis. Præterea alibi calidæ sunt, alibi frigidæ, alibi tepidæ, & pene omnibus morborum generibus auxiliantur. Aliæ sulphuris, aliæ ferri, aliæ aluminis, aliæ salis, aliæ nitri, aliæ bituminis, aliæ æris, aliæ acidæ sunt, aliæ salsę, & cunctę hominum tantum causa videntur erupisse. Generatim neruis prosunt omnes: aliæ pedibus, aliæ coxendicibus, aliæ luxatis, aliæ fractis, aliæ exinaniunt aluos, alię sanant vulnera, aliæ capiti auribusq́ue, & oculis priuatim medentur: aliæ sterilitatem mulierum, & virorum insaniam abolere produntur, nonnullæ iuuant calculosos, aliquæ prohibent abortum, sunt quæ tollunt vitiligines, aliæ podagricis prosunt, aliæ tertianas febres discutiunt, aliæ denteis sistunt, aliæ vngulas etiam iumentorum indurant, aliæ subtiliores faciunt sensus, aliæ memoriam auferunt, aliæ obliuionem inducunt, aliæ canoras voceis faciunt. Refertq́ue Sypontinus se deduxisse aquas in agro Viterbiensi, quæ lethargicos, & hydropicos, & colicos curant, luxatos statim sanant, collectos sistunt, scabiem, lichneas, vitiligines mira celeritate tollunt, famem omnino sublato fastidio inducunt, fœcunditatem mulieribus afferũt, venerem debilitatam excitant, calculorum vitia discutiunt. Hæc ille. Estq́ue elementum quod ab æqualitate dicunt. nihil est enim illa dum quiescit æquabilius. Ascensius: Putem aquam ab æquo dici ablato e, sicut harenam ab hærêdo. nam si ab à & qua componatur, prior esset longa.

Aquæ. arum. vrbs Galliæ Narbonensis, iuxta quam sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solent. Eam Plin. Aquas Sextias vocat lib. 3. cap. 4.

Aquæductus, us. ui. wasserdolen, wasser gräben) waterleyingen, waterloopen, oft goten) conduict a mener l'eaue en quelque lieu.) ab aqua ducenda: est enim aquarum deductio: hoc est cum alicunde aqua deriuatur, vt per cuniculos impositis canalibus aliò inducatur, siue ad bibendum, siue ad irrigandum. Vnde Iulius Front. librum scripsit De aquęductibus Romanorum. Vlpian. De seruit. rust. præd. Seruitutes rusticorum prædiorum sunt hę, iter, actus, via, aquæductus.

Aquælicium dicitur, cum aqua pluuialis remediis quibusdam elicitur.

Aquæ niuales, (ὕδατα νιφόεντα) mensæ adhibebantur antiquitus, quæ decoquebantur vt essent salubriores. Postea colo niuario & sacco attenuabantur, deinde refrigerabantur.

Aquagium, quasi aquæ agium. ὑδραγωγία. Est enim aquæductus, ὑδρεχόν, ἀγωγός.

Aqua intercus, hydropum morbus, quasi aqua inter cutem. ὕδρωψ, ὕδρος. das wasser das zweischen haut vnd fleisch ist) dat gheladen water) eaue entre cuyr & chair.) Sunt autem duæ dictiones, quarum intercus adiectiuum est. vnde morbum inter cutem dicimus. Cic. lib. 3. Off. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutē. Plinio hic morbus aqua subter cutem fusa nominatur.

Aqualiculus, (γαστήρ) eyn sew trog) eenen verckens back.) vng auge.) diminutiuum est ab aqualicus, & vas vocatur in quo porci sorbēt. Per translationem pro ventre siue aluo sumitur, tam occulta q apparente, in quam sordes fluunt. De homine dicitur. Persius: Nugaris cum tibi calue Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.

Aqualicus, pen. cor. aluus vbi sordes defluunt. Apicius: Reples aqualicum sicut laxamentum habet, ne difiliat in coctura.

Aqualis, (ὑδρία) eyn wassergeschir) een handtvat, fonteyne) esguiere, pot a eaue.) gen. masculini, genus vasis ad aquam tenendam, quo aqua manibus datur: quod & matula dicitur. Plaut. in Curc. Da-

lunt te

te isti sellam vt sedeat, & aqualim cum aqua.

Aquaricola, eyn wassersteyn) een watersteen.) dicitur lotrinæ, in quas lotura proijcitur, nec in culina tantum, sed in triclinijs, & cubiculis, & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt.

Aquarioli, dicūtur mulierū impudicarū sordidissimi assedæ.

Aquariolū siue aquariū, eyn wassersteyn oder ort da man spületen ausschüt) eenē watersteen, oft mosse) vng esuier.) locus in quem sordida aqua demittitur, qui & lauatrina à lauando appellatur.

Aquarius, rij. vndecimum signum zodiaci est post Capricornum, ὑδροχόος. Hic fertur Ganymedes qui pocula dijs ministrat, per quem Ianuariū intelligimus. Decimoquinto Calendarum Februarij incipit exoriri. Hunc Iupiter eius pulchritudine captus, ab aquila in cœlum raptum ministrū suum fecisse existimatur.

Aquarius. ria. rium. quod ad aquā pertinet, ὑδατικός vt cos aquaria, res aquaria. Gell. Re aquaria defectos. Plin. lib. 34. Quippe cum in exacuendo oleares cotes & aquariæ differant, oleo delicatior ei fiat acies.

Aquarius sulcus, q aquā educit. ἄβλαξ ὑδατικός. eyn furch, eyn wasserfurch) eē vore, eē waterfore) vng rayon pour escouler l'eaue.) Col. lib. 2. Crebrosq; sulcos aquarios, quos & nōnulli elices vocant.

Aquaticus, ca. cū. quod in aqua degit, ἔνυδρος: sicut terrestris quod in terra viuit. Plin. Terrestres & aquatici pisces.

Aquatilis, pen. cor. idem quod aquaticus. ὑδατικός. Plin. lib. 9. cap. 12. Aquatiliū tegmenta plura sunt. Cic. 1. de Nat. Deor. Bestiarū autem terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, aliæ quasi ancipites, in vtraq; sede viuentes.

Aquatus, ta tum, aqua infusum. ὑδρομιγής. vt aquatum vinum. Plin. libro. 28. capit. 9. Omne autem vernum aquatius esto.

Aqueus, a. um. quod ex aqua est, ὑδάτινος: vt color aqueus.

Aquifolia, arbor ex genere ilicis, quam Græci smilacem vocant. ἀγρία. Vide Plin. libro. 24. cap. 13. & lib. 16. cap. 15. & 25.

Aquila, auis ab aquæ colore, siue ab acutè videndo dicta. ἀετός. eyn adler) een arent) vng aigle.) Ferunt cū senuerit aquila, grauātur pennæ, & ipsius oculi. quærit fontem & erigit pennas, colligit in se calorem, & sic oculi eius sanantur, & in fontem se ter mergit, & ita ad iuuentutem redit. Aquila quoq; dicitur astrū, quę ala dextra circulum ęquinoctialem parum prodit, sinistra autem nō longè à capite Ophiuchi videtur figurata. Rostrū eius à reliquo corpore diuidit circulus à Cancro ad Capricornum perueniēs. Exorto Leone occidit, exoritur autem cum Capricorno, habēs in capite stellam vnam, in vtraq; penna vnā, in cauda vnā. Aquila etiā dicitur Iouis ales, q sola cōtra orientis Solis radios, immotā aciem oculorū tenere possit. Vel q solam hanc auem nunquam fulmine fuisse tactam produnt. Vide Plin. lib. 10. cap. 3.

Aqui-

Aquilegium, (ὑδρεῖον) aquæ collectio & aqueductus. Plaut. Si pluet, aquilegio iuuabo.

Aquileia, (ἀκυληία) vrbs Carnorū metropolis, iuxta quā defluit Timauus, à legēdis aquis dicta. Martialis, Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo. Plin. Aquileiam collocat in decima regione Italię. Fuit autem Romanorū colonia duodecies mille passibus à mari sita. Ad eam flumine aduerso onerarijs nauigatur nauibus per Natisonem fluuiū. Ex hac orti sunt Chromatius, ad quē Hieronymus sæpe scripsit: & Rufinus Græcè Latinæq; eruditus, qui Iosephum conuertit in Latinum, cuius originalis est Mediolani in sancti Ambrosij fano, Longobardis characteribus cariosissimis.

Aquilex, pen. cor. qui aquā colligit, vestigat & ducit ὑδρολόγος. Varro, At hoc pacto vtilior te Tuscus aquilex. Plinius, Subesse aquis credunt, & hoc habent signum aquilegis.

Aquiliferi, dicti sunt signiferi in Romana militia, ἀετοφόροι. eyn fendrich) een vaēdrager) port'enseigne ou estoit l'aigle.) ab aquila quam Romanis legionibus Marius in secūdo cōsulatu suo ꝓpriè dicauit, fuitq; tanquam princeps totius legionis signū. Cæsar. 3. bel. Ciu. In eo prælio cū graui vulnere esset affectus aquilifer. Habuerūt & Romani alia quatuor signa, videlicet lupos, minotauros, equos, apros, quę singulos ordines antеibāt. Item & dracones: vnde Draconarij.

Aqlius, (ἀκύλιος) cognomē factū à colore subnigro.

Aquilo, pen. corr. ventus dictus à vehementissimo volatu instar aquilæ: Græcè βορέας, eyn nortwind beyswindt) dē noerdē wint) le vent de bise.) siccus & frigidus. de quo Ouid. lib. 6. Metam. Apta mihi vis est qua tristia nubila pello, Et freta concutio, nodosaq; robora verto, Induroq; niues, & terras grandine pulso. Idem ego cum fratres cœlo sum nactus aperto (Nā mihi campus is est) tāto molimine luctor, Vt medius nostris cōcursibus insanet æther, Exilientq; cauis elisi nubibus ignes. Idē ego cum subij connexa foramina terræ, Supposuiq; ferox imis mea terga cauernis, Sollicito manes totumq; tremoribus orbē. Flat hic ventus ab æstiua & solstitiali plaga Orientis. Aquilones etiā dicūtur venti, qui octo fermè diebus exortū Caniculæ antecedūt, & perflant diebus quadraginta, quos vocant Etesias & Prodromos, quasi præcursores.

Aquilus color, fuscus & subniger ab aqua. ὑδατώδης χρῶμα. Nam cū antiqui duos omnino naturales colores noscerent, albū scz & nigrū, interuenit is quoq;, qui ita neutri similis est, vt tamē ab vtroq; proprietatem trahat, potissimū ab aqua eum nominauerunt, cuius incertus est color. Plaut. in Pœnulo, Statura haud magna, corpore aquilo. Suetonius in Aug. Nasum à summo eminentiorē & ab imo deductiorē, colorē inter aquilū candidumq;.

Aquiminaria, (ὑδρεῖα) dicuntur omnia vasa defe-rundis aquis deputata. Pomponius lib. 34. Digest. De aquiminario Cassius ait consultum se respondisse, cum alteri argentum potorium, alteri escarium legatum esset, escario debere.

Aqui-

Aquitania,(ἀκυιτανία) regio & tertia Galliæ pars, ab obliquis aquis Ligeris. Hæc à Circio oceanum habet, qui Aquitanicus sinus dicitur: ab occasu Hispaniam: à septentrione Lugdunensem prouinciam: à meridie Narbonensem. In ea Tholosa, & Burdigalia ciuitates. Hinc Aquitanus, na, num. vnde Aquitani populi,(ἀκυιτανοί.)

Aquo,as.& Aquor,aris. aquam haurio, siue aquam fero, eo per aquam. ὑδρεύω, ὑδροφορέω. Curtius: Cum miles aquatum profectus esset. Vergilius: Sub mœnibus vrbis aquantur. Vide in dictione Adaquo.

Aquosus,sa,sum, quod copiã aquæ habet. ἔνυδρος: wasserechtig) waterachtich) plein d'eaue.)vt hyems aquosa. Colum.libr.4. De ficis: Locis, inquit frigidis,& autumni temporibus aquosis, præcoques serito. Huius compositum & contrarium est inaquosus,(ἄνυδρος.)

Aquula, diminutiuum ab aqua. ὑδάτιον. Cic. libr. de Orat. Quæ mihi videtur nõ tam ipsa aquula quę describitur, quàm Platonis oratione creuisse. Et lib.2. Vbi nõ seclusa aquula teneatur, sed vnde vniuersum flumen erumpat.

A ANTE R.

ARa,(βωμός) quasi ansa, vt Varroni placet, dicta est à tripodibus, quòd sacrificantes ansas tenebant: vel potius quia precantes manibus aras apprehenderent. Hinc Vergilius, Talibus orantem dictis arasq; tenentem. Primo ergo ansæ dictæ, deinde commutatione literarum, aræ. Sunt qui aras ab arando deriuent, quod in his victimæ adolerentur. Alij ab ἀράομαι, quod est oro, (vnde & ἀρὰ oratio dicitur) quòd in sacrificando oretur. & habet primam prod. Est etiam ara ciuitas Arabiæ regia, necnon & insula Arabię adiacens, vt scribit Ptolemæus. Hara verò cum h, habet primã cor. & significat porcorum, seu auium stabulum. συφεῖον. Ouid. Tertius immundæ cura fidelis haræ. Quidam enim aiunt haram significare autem quandam auguralem: vnde deducuntur hariolus, hariolor, haruspex, haruspicium, haruspicina,& haringa.

Arabarches,(ἀραβάρχης) Arabum princeps, vel ex primis Arabię: sicut Libyarches, Libyæ princeps. Iuuen. Atq; triumphales inter quas ausus habere, Nescio quis titulos Aegyptius atque Arabarches. Nam in Arabia plures erant præfecturę, quę suos archontas: id est præfectos habebant.

Arabia,(ἀραβία) regio inter Iudæam & Aegyptum ab Arabo Apollinis & Babylonæ filio. Solinus Arabiam interpretatur sacram. Est autem triplex Arabia, secundum Plin.lib.2. Vna felix,(ἀρωματοφόρος, ὡδαίμων, λιβανοφόρος.) altera petrea, (πετρώδης.) tertia deserta,(ἔρημος.) Arabia deserta Arabarum & Estonitarum & Scenitarum sterilis vocatur, præterquam vbi Syriæ confinia contingit, à Pelusio vsque Arsinoën rubri maris oppidum desertam scribit Agrippa. Quidam Arabiam Panchaiam & Sabęorũ gentem eandem esse existimant, in qua thus nascitur. Vergil. Solis est thurea virga Sabæis. Idem, Totaq; thuriferis Panchaia pinguis arenis. In ea mons Syna, qui & Oreb, in quo Moses legem accepit. In ea Phœnix auis nascitur, & Sardonix gẽma. Ab Arabia fiunt adiectiua Arabs,(ἄραψ) Arabius, Arabicus, pro eo quod est ex Arabia. Vergil.libro.7. Hircanis'ue Arabis'ue parant. Propert. Nec si qua Arabio lucet bombyce puella. Et alibi, Et domus in terris te tremit Arabię, vbi videtur quòd debeat scribi per geminum r.

Arabicè olere,(ἀραβικῶς ὄζειν) significat bene olere, & odoribus Arabicis.

Arabis, siue Arbis, fluuius esse videtur, q apud Plin. lib.2. Sarbis scribitur, qui ab Arianis mõtibus per Drangas & Gedrosios in Oceanum defluit.

Arachne,(ἀράχνη) nomẽ mulieris Lydæ, quę de lanificio ausa est cũ Pallade certare. Sed victrix dea Arachnen percussam radio in arenam commutauit. Hoc à poëtis fictum est. Constat enim authore Plinio, Arachnen linum & retia inuenisse, cuius filius Closter fusos in lanificio inuenit. Hoc etiam nomine, vt scribit Liuius, dicta est ciuitas Thessaliæ. cur autem dicatur,& quid sit, magnis rationibus ruxisq; rerum proprietatibus, accommodaue- runt denominationes, non asit ad placitũ. Suidas scribit, ἀράχνιον filum esse & licium tenuissimũ: & ἀράχνην, fœminini generis, telam seu texturam: masculino genere, ἀράχνην, pusillum animal, dictũ quòd rara molliaq; habeat vestigia.

Arachosia,(ἀραχωτὸς) regio maioris Asiæ, in qua Alexandria & Arachotos ciuitates sunt.

Araciæ ficus, dicuntur albæ, pediculo minimo latissimæ.

Aracynthus,(ἀράκυνθος) mons Aetoliæ, Mineruæ sacer, vt testis est Plinius, vel (vt Martianus) Acarnaniæ.

Aragus,(ἄραγος) fluuius Molossorum, cuius meminit Strabo.

Aranea, fœminino genere retia quæ araneus facit. ἀράχνη. eyn spinweb) een spinnecop geweb) la toile de l'araignee.) Catul. Furius cuiq; nec seruus est, neq; arca, nec cimex, neq; araneus, neq; ignis. Ouid. libro.4. Metam. Stamina non summo quæ pendet aranea tigno. Reperitur quandoq; tamen aranea pro animali. Verg. libr.4. Georg. Laxos in foribus suspẽdet aranea casseis. Ouid.6. Metam. Stamen & antiquas exercet aranea telas. Hinc & Aragne vel Arachne dicitur, ab ἀράω, quod est compono, apto, congruo.

Araneus, masculino genere, animal retia muscis tendens. (ὁ ἀράχνης.) eyn spinn) een spinnecop) vng araigne.) Multa sunt autem araneorum genera, omnesq; Gręco vocabulo, sed apud Latinos vsur pato φαλάγγια dicitur. Vnum est genus formicæ simile, sed multo maius, russo capite, reliqua corporis parte nigra, albis guttis respersum. viuit maximè circa furnos & molas. Secundum phalangij genus lupum vocant. Tertium lanuginosum, capite magno, quo dissecto inueniuntur duo vermiculi, qui conceptum impedire dicũtur alligati mu-

mulieribus in pelle ceruina ante solis ortū: ppter ea Græci ἀτόκιον appellāt, παρὰ τὸ τίκτω .i. pario, quo nomine omne quoq; medicamentū qd sterilitatē inducit, significāt. Quartū genus araneorum rhaginū dicitur, ore nigro, minimo, subalbo, pedibus breuissimis tanq̃ imperfectis, dolorem morsu qualē scorpio facit. Quintū genus asiortiō, distinctum virgulis albis, cuius ictus genua labefactat. Sextū cæruleū est, lanugine nigra caligine cōcitās, & vomitus araneosos, hoc est in quibus telæ araneę conspiciunt. Septimū à crabrone tantū penna differēs, qd ad maciē perducit. Myrmeciū octauū formicę simile caput, aluo nigro, guttis albis distinguentibus. Prter hæc tetragnatij duo genera habent. Prior in quo mediū caput distinguit linea alba: alter cinericius est, posteriori parte candicās: vltimus ac minime noxius, qui eodē colore telas in parietib. latè texit, veluti retia muscis capiēdis.

Araneolus, cum accentu in antepenultima diminutiuum est ab araneus, ἀραχνίδιον. Verg. de Culice, Atq; vt araneoli tenuem formauimus orsum.

Araneosus, aranearum faciem habēs: vt, araneosus caulis. Plin. libro. 21. cap. 15. & araneosa lanugo, lib. 24. cap. 12. & araneosi vomitus, lib. 29. cap. 4.

Araris, pen. cor. & per apocopen Arar (ἄραρ) fluuius Galliæ Narbonensis, à mōte Vogeso per fineis Heduorū & Sequanorū in Rhodanū fluens. Lucan: lib. 6. Rhodanumq; fluentem Præcipitauit Arar. Alius est ab eo, qui per Heluetios lapsus, hodie Arola, vulgo die Ar dicitur.

Ararus, (ἄραρος) pen. corr. Scytharum fluuius. Hic in Eniochis montibus eo modo quo Euphrates oritur, sex milliū passuum interuallo, quoad campos Armeniç secat. Labitur placidus & silens, neq; in vtram partem currat manifestum. cum in asperiora deuenit hinc atq; illinc rupibus pressus, & quanto angustior, tanto magis pernix. Frangit se subinde ad opposita tantū, atq; ob id cum ingenti murmure sonansq; deuoluitur, adeò citus vt qui ex præcipiti in subiecta casurus est, non decli net statim vndā, sed vitrā q̃ canalē habet euehat, plus iugeri spatio sublimis, & aquis pendentibus se fine alueo ferēs. deinde vbi incuruus arcuatoq; amne descendit, sic tranquillus: terumq; composi tus & vix fluens in littus elabitur.

Arath, (ἄραθ) regio Armeniæ campestris, per quam Araxes fluit, incredibilis vbertatis, ad radiceis Tauri montis, qui vsq; illuc extenditur.

Aratio, verbale ab aro, aras. die zackerfig) die eerringe, ploeginge) terre labourable, ou labour & labourage.) Valla: Nomina q̃ positionē habent in io, latius significare solent: nec actionē modò, sed rem etiam ac corpus significant. Cic. in Phil. Hæ quondam arationes Campani & Leontini in Pop. Romani patrimonio glandiferæ, & fructuosæ ferebantur. Cic. 5. Ver. Cum dederint Apronio quod poposcerit, relinquent arationes, relinquēt larem familiarem suum. Plin. libr. 27. cap. 8. Nascitur in arationibus. Inde aratiuncula diminutiuū. Plaut. in Truc. Male vortit res pecuaria mihi apud vos: nunc vicissim volo habere aratiunculam pro copia apud vos. A. Non aruus hic, qui arari soleat, sed pascuus est ager.

Arator, sumitur tam pro boue, q̃ pro homine bouem ducente. ἀροτήρ. Plin. libr. 18. cap. 19. Arator nisi incuruus præuaricatur.

Aratro, tras. pen. prod. quasi arando itero, quod est segetes iam natas rursus arando proscindo, quod impinguādi causa fit. ἀροτριάω. Plin. lib. 18. cap. 20 At illæ messes duplicatę docuerunt, quod nūc vocant artrare. id est aratrare, vt credo tūc dictum. Hoc fit vel incipiēte calamo, cum iam is bina, terna'ue emiserit folia.

Aratrum, pen. prod. (ἄροτρον) pen. cor. eyn pflüg) eenē ploech) vne charrue.) dictum ab eo q eruat terram. Vel ab aro verbo, sicut à lauo lauacrum, & à simulo simulacrum. Vergil. 7. Aen. Et terram centum vertebat aratris.

Aratus, poëta Cilix, q de astronomia versibus scripsit. Fuit & alter Aratus vir optimus, qui patriam suam à tyrannide liberauit: de quo Cic. 3. Off.

Araxis, (ἀράξης) Armeniæ fluuius. Lucan. lib. 7. Armeniumq; bibit Romanus Araxem. Ibi arcā Noē post diluuiū resedisse ferunt. Hic ab eodem mōte quo Euphrates descendit, qui planè mons à Strabone Abon siue Abam, à Plinio Agam vocatur, Armeniam & Atropatiam disterminat.

Araxum, (ἄραξος) vt inquit Plinius, promontoriū est Peloponnesi.

Arbea, ciuitas Iudææ, sic dicta quia ibi tres patriarchæ sepulti fuere, & quartus Adam.

Arbilla, aruina, id est pinguedo corporis. Festus.

Arbiter, pen. cor. iudex nō à lege, sed ab ijs qui litigant electus, qui totius rei habet potestatē: dictus ab arbitrando: id est existimando. διαιτητής. eyn scheidsman) arbitre.) Eius officium est existimare non prout iuris sit, sed prout ipse æquum esse existimet. Iudex verò ex officio dictus est. Teren. Heaut. Simo & Crito vicini hic ambigūt de finibus, Me cepere arbitrum. Cæs. 3. bel. Ciu. De his rebus cum ageretur apud Cæsarem, isq; maximè vellet pro communi amico atque arbitro controuersias regū componere. Aliquādo arbiter dicitur speculator, (ἐπόπτης.) Dicitur & arbitra. Ambros. lib. 1. Off. Conscientia vera atq; incorrupta pœnarum præmiorumq; arbitra.

Arbitramentum, (δίαιτα) idem quod arbitrium, hoc est arbitri sententia.

Arbitrarium, (τὸ ἐφ' ἡμῖν) dicitur cum adhuc res apud arbitrum agitur, vel cum in potestate arbitri, seu iudicis est, pro arbitrio, id est pro opinione sua iudicare. Vnde arbitraria pœna dicitur, quę non lege statuta est, sed iudicis arbitrio relicta. Martianus, Quam celebrē cuperēt, fictor arbitrarius variabat. Plaut. in Amph. Hoc quidem profecto certum est, non arbitrarium.

Arbitrium, sententia est quæ ab arbitro statuitur, δίαιτα. eyn will, meynung) eenē wil, oft meyninge) la sentēce de l'arbitre.) Interdū dicit potestas arbitro data. Vnde arbitriū suscepisse dicitur qui vim

iudicis suscepit. Cic. in procemio Off. Iudicio arbitrioq́ȝ nostro quantū quoquo modo videbis, hauriemus. Interdū opinio, (γνώμη, τὸ αὐτεξούσιον.) vt, Omnia ꝓ meo arbitrio facio: .i. vt mihi videt, & vt opinor faciendū. Interdū dicitur speculatus. Apuleius libr. 2. Nam & pueris extra limen credo, vt arbitrio nocturni gannitus ablegarentur. Idē, Sub arbitrio luminis recognoscat omnia.

Arbitror, traris. (ἡγοῦμαι) pen. cor. existimo, vt est in frequentiori vsu. ich meyne, schätze, vrtheyle) ick meyne, schatte, ordeele) ie arbitre) Quādoq́ȝ inspicio & speculo, βραβεύω. Inde arbiter, quia scilicet arbitratur: .i. explorat diligēter controuersiā litigatorū. Plaut. in Aul. Hinc ego huc & illuc potero qd agant arbitrarier. Aliquādo ausculto. Apud Iurisconsl. arbitrari, ꝓ iudicare ac sententiā dicere (διαιτᾶν) ponitur. Vlpianus De receptis arb. Si quis litigatorum defuerit, quia per eum factū est, quo minus arbitretur, pœna committetur.

Arbor & Arbos, (δένδρον ἡ, δένδρος ὁ) eyn baum) eenen boom) arbre.) in nominatiuo à robore, vt quidā putant. cuius appellatione continētur vites arūdines & huiusmodi. Sed cū planta adeò tenera est, vt herba potius videatur, arboris loco haberi nō debet. Arborē fici, sicut arborē ficum dici posse ostendit Col. lib. 6. cum ait, In scrobem fici arbusculam deponito. Et paulò pòst, Tum arborē fici detrunca. Cic. pro Flacco, Homini enim Phrygi, qui arborem fici nunq̃ vidisset, fiscinam ficorum obiecistis. Quod est contra Laurent. Vallam.

Arbuscula, diminutiuum ab arbor. θάμνος.

Arborator, nomen verbale ab arboro, ras. & significat eum qui arbores putat, qui & Frondator dicitur. δενδροτόμος. Plin. libr. 18. Frondem medio die arborator ne cædito.

Arborescere, arborē fieri, vel in arborem crescere. δενδροῦσθαι. Plin. lib. 19. Tradunt authores in Arabia, maluas septimo mense arborescere.

Arboretum, (δενδρών.) vide paulò pòst in dictione Arbusta.

Arboreus, erea. reum. quod est arboris. δένδρεος. Verg. lib. 1. Georg. Arborei fœtus alibi.

Arboses, antiqui pro arbores dixere, ab arbos, non ab arbor.

Arbusta, sunt loca vitiferis cōsita arboribus, in quibus extenduntur vites, vel arbores vitibus maritatæ, atq́ȝ vitiferæ, quę in ordinē dirigūtur. Gręcè θάμνοι. gesteüdt) een lṇe oft plaetse daer boomen staē) vng parc d'arbres fruictiers, ou vignes liees a arbres) Col. Qui vineam vel arbustum constituere volet, seminaria prius facere debebit. Docet etiam Plinius, quomodo arbustum sit faciendum. Rursus arbustum, locus est in quo arbores sunt ad fructum consitæ, sicut salictum, vel salicetum, in quo sunt salices. Hoc & arboretum aliqui vocant. Gell. lib. 17. cap. 2. Conualles inquit, & arboreta magna erāt. Arboreta ignobilius verbum est, arbusta celebratius.

Arbustiuū, genus vitiū quod arboribus applicatur, & in sublime ꝓcedit. ἀναδενδράδος, δενδρίτις. Palla d. Locū quē arbustiuis vitibus distinabis implere. Col. De arborib. ca. 16. Arbustiuam vitem, quàm putare, tam alligare diligenter oportet.

Arbusto, stas. agrū arboribus consero ad maritandas vites. δενδροφορία. Plin. Transpadana Italia preter supradicta corno, populo, tilia, acere, orno caprino, arbustat agros.

Arbutum, pomum rubrum syluarū, quod Plinius orodon vocat, quòd asperitate sua plura edi non possint. Vergilius lib. 2. Geor. Dant arbuta syluæ. Alio nomine dicitur vnedo, & à Græcis κόμαρος tam pro arbore quàm pro fructu. Vide Plinium libr. 15. cap. 24.

Arbutus, pen. corr. arbor folio citro similis, sed raris frondibus. Verg. Et quæ vos rara viridis tegit arbutus vmbra.

Arbuteus, a. um, ex arbuto factum. vt arbutæ crates, & arbuteæ virgæ, Vergilius.

Arca dicta, (vt inquit Varro libro. 4. De ling. Lat.) quòd ab ea clausa arceantur fures. Græcè κιβωτός. eyn kist oder trog) een kiste, oft schrijne) coffre.) Cicero in Para. Animus hominis diues, non arca appellari solet. Hinc arcula diminutiuum, parua arca.

Arcadia, (ἀρκαδία) Peloponnesi regio & Achaiæ pars à mari vndiq́ȝ remota: ab Arcade Iouis filio ex Calistone Lycaonis Arcadiæ regis filia, sic appellata. Hæc, vt Eustathius docet, aliquando dicta est Pelasgia, à Pelasgo rege magno, sapiente viro, qui vitę cultioris author eis fuit, & victum ex stirpibus herbarum, arborumq́ȝ frondibus transtulit ad glandem maximeq́ȝ ad phagineam. Aliquando etiam Lycaonia, aliquādo Gigantida, & aliquādo Parrhasia. Arcus autem cum Pelasgos in deditionem redegisset, eorum regionem Arcadiam nominauit. Scribit Plinius hanc totam montosam, in qua sunt asini cæteris maiores ac præstantiores. In ea Erymanthus fluuius, Lernæa palus, & lapis Asbestos, hoc est inextinguibilis.

Arcadicus, ca. cum. (ἀρκαδικός.) quod est ex Arcadia, vt Arcadici mores.

Arcanum, dicitur secretum, absconsum, ἀπόῤῥητον: heymlich, verborgē) heymelijck, secreet) secrette) ab arca in qua quæ clausa sunt, tuta manent. Potest & ab arce dici, quæ tutissima pars vrbis est. Verg. 1. Aen. Longius & voluens fatorum arcana mouebo. Lactā. li. 4. Cum omnia sic futura, vt facta sunt, arcanæ illorum literæ continent.

Arcas. cadis. (Ἀρκάς) nomen Iouis filij. Est & adiectiuum ab Arcadia, vt populi Arcades.

Arcatus, (τοξοειδής) ab arcus arci, quasi in modū arci factus. Ouid. lib. 1. Metamorph. Iris & arcato cœlum curuamine signans.

Arcella, videri potest diminutiuū ab arcera, de qua infrà. Vnde arcella vitis, quæ in formam arceræ disposita. Col. lib. 3. cap. 22. & arcellata vitis ibidem cap. 2.

Arceo, ces. cui. arcitum secundum analogiam compositorū facere debuit: quoniam coërceo coërcitum, exerceo exercitum, sed arcitum in vsu nō est

sicut

arcitus nec arciturus. Et nihilominus ꝓ membro artus, & arctus adiectiuum ꝓ strictus, à quo formatum esse conuenit arcto. ctas. aut certe arcto tanquam frequẽtatiuum ab arctum, quasi supino verbi arceo, vt arctum vel arcitum fecerit, licet neutrum eorum reperiatur. Nam arceo pro stringo est in vsu, vt apud Verg. Teneras arcebant vincula palmas. ich tringe zů samen) ick dwinge tsamen oft te gader) ie estreinde.) Ita vt non mirũ sit, si arctum eius supinũ fuerit. Arcitũ verò facere debere eius composita declarãt. Interdum etiam arcere, (εἴργω) cõtinere est. vnde coërcere cõtinere dicimus. & arcus in ædificijs, ꝙ se ipse contineat. Interdum fugare, procul siue de longè vetare, ne accedant qui veniunt, ἀπείργειν: ich treibe hinweg) ick iaghe wech) ie garde de approcher. vt arcere muscas, arcere hostes. Vnde arx dicta est, ꝙ procul à se hostes remoueat. Verg. Arcebat longè Latio. Transfertur etiam ad incorporea. Cic. in Parad. Quæ vis est, quę magis arceat homines ab improbitate, ꝗ̃ si senserint nullũ in delictis esse discrimẽ. Differunt aũt inter se arcere, prohibere, inhibere, abigere, & vetare. Nam arcere, procul pulsare est, vel obsistere ne aduersarius nocere propè queat. Liu. lib. 1. Ad arcendam vim aduenarũ armati ex vrbe atq; agris concurrũt. Prohibere est de loco, vel de re aliqua detrudere, vel amouere, dicto siue facto, ne quis obtineat quod vult. Inhibere est aliqd cõcessum vel permissum reuocare, vel incœptũ vetare ne progrediatur. Abigere, de loco fugare, vel pecora & huiusmodi abducere. Vetare, pręcipere, vel minari, vel facto ꝓhibere, ne quid secus dicatur, aut fiat, ꝗ̃ ipse vult: & generale est significatione verborum prædictorum. Sciendum est ꝙ arceo vltra accusatiuum non solum ablatiuũ cum præpositione, sed etiam sine præpositione requirit metri vel ornatus causa. Liuius libro. 1. Cæteros metus non curia modò, sed etiam foro arcebat. Et in eodem, Inde ad læuam versi, quia dextra Tyberis arcebat, cum magna trepidatione agrestium populabantur.

Arcera, ab arca deducitur, & significat plaustrũ tectum vndiq; ex tabulis, quasi arca quædam magna, vestimentis instrata, vt inquit Asconius. Quo vehiculi genere & senes & ægroti cubantes vectabantur. Gellius lib. 20. cap. 1.

Arcesilas, & Arcesilaus, (ἀρκεσίλαος) nomen philosophi proprium, qui ex Pythana Aeolica ciuitate ortus, relicto genitali solo Sardeis perrexit, mox Athenas profectus in Academiam se ad Crantorem contulit, quẽ Platonicã philosophiã omnino commutasse, nouamq; quandã cõstituisse ferunt. Cauillator vocabatur, qui cũ nihil se scire diceret nec alios scire quicquã patiebatur, omnes turbans sophismatibus, obijt cum merum immodicè hausisset. De hoc Persius, Non ego curo Esse quod Arcesilas, ærumnosiq; Solones.

Arcesostis, genus vitis albæ, quæ varijs appellatur nominibus. Græcè ἄμπελος λευκή. Huius sarmenta longis & exilibus internodijs geniculata, scandũt folia pampinosa ad similitudinem hederæ, radix alba raphano similis. Ex ea caules asparagi similitudine exeunt, qui decocti in cibo aluum & vrinam cient.

Arcesso, sis, ab arceo nascitur, & significat accuso, siue ad accusandum eo. κρίνω, ἐλαύνω. ich berůffe oder verklage) ick beroepe oft beclage) Etenim accusare alium est à maleficijs eum arcere, & hoc modo construitur cum genitiuo, & aliquando cũ ablatiuo. Cic. libr. 1. ad Heren. Arcessitur Cæpio maiestatis. Idem lib. 2. Off. Atq; etiã hoc pręceptũ officij diligenter retinendum est, ne quem vnquã innocentem iudicio capitis arcessas. Est & arcesso pro aduoco, siue ad vocandum eo, μεταπέμπω: ab adceo, d in r mutata. Antiqui enim (teste Prisciano) d literã mutabãt in r, nos in c. Plaut. in Amphit. Blepharonẽ arcessat, qui nobiscũ prandeat. Cic. pro Rosc. Amer. Cum ab aratro arcessebãtur qui consules fierẽt. Interdum arcessere est pręoccupare, vel ante tempus distrahere. Cic. Quando arcessentur? quo genere vecturæ?

Archaismus, (ἀρχαϊσμός) Latinè antiquitas dicitur. Figura est, vetustè aliquid dictum significans. Terent. in And. Quod pleriq; omnes faciunt adolescentuli. Vbi Donatus, Pleriq; omnes, ꝓ vna parte orationis dixere veteres. Ibidem, Ille instat factũ. Vbi Donatus, Instat factum, ἀρχαϊσμός, vetustè: id est instat dicere factum esse.

Archander, Danai socer, nomen proprium.

Archarius, (οἰκονόμος) præfectus & moderator dicitur. Paulus ad Rom. Salutat vos Erastus archarius ciuitatis. ἀρχὴ à nostris principiũ, à quo ἄρχω impero, præsum.

Archelaus, (ἀρχέλαος) philosophus Atheniẽsis seu Milesius, qui patrem habuit Apollodorũ, & fuit auditor successorq; Anaxagoræ, à quo Socrates philosophiam audiuit. Hic physicam philosophiã ex Ionia Athenas inuexit; estq; physicus appellatus, quòd in eo defecerit philosophia naturalis, Socrate Ethicen introducẽte. Quanq̃ ne hic quidem ethicæ rudis fuit, qui de legibus, de honesto, & de ęquo philosophatus est. Fuit & alter Archelaus Antenoris Troiani filius, quẽ Homerus scribit rei militaris peritissimũ fuisse. Alius fuit geographus, qui terram omnem ab Alexandro peragratam descripsit. Alius de rerũ naturis carmine scripsit. Alius Oratoriam docuit.

Archemolus, (ἀρχέμολος) penult. cor. Rhœti regis Marubiorũ in Italia filius. de quo Verg. Et Rhœti de gente vetusta, Archemolum thalamum ausum incestare nouercæ.

Archemorus, (ἀρχέμορος) Lycurgi Thracum regis filius, qui à serpente occisus fuit, vt apud Statium libro Thebaidos: sic dictus quòd futurum apud Thebas regibus ostenderit exitiũ. Hic Hypsiphilen nutricem habuit, quę cum sitientibus qui ad Thebaidem expeditionem proficiscebantur Langiam fontem ostenderet, Archemorum puerum super viridi herba deposuit, qui à serpente vulneratus perijt. Vnde fons ille Archemorus vocita-

citatus est, & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari cœptus.

Archeptolemus, (ἀρχιπτόλεμος) filius Iphiti, auriga Hectoris, Enipeo interfecto à Diomede interfectus.

Archetypus, (ἀρχέτυπος) pen.cor.adiectiuum, est quodcunque ita primum fabricatum est, vt exemplar reliquis sit. Plinius ad Antonium, Vt pictores pulchram, absolutamque faciem raro nisi in peius effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor, & decido. Sunt qui exponunt archetypos pro antiquis ab eo quòd ἀρχαῖος antiquus dicitur. Martialis, Si tanquam tabulas scyphosque Paule Omneis archetypos habet amicos. Nec refert quòd secunda syllaba archæus producat, & eandem archetypus corripiat, cum in plerisque alijs idem soleat inueniri, vt in Geometria & Acheronte.

Archias, (ἀρχίας) nomen poëtę, quo Latinè significatur principatus, de quo extat Ciceronis oratio. Alius fuit Tarentinus, philosophus Pythagoricus, qui floruit Platonis tempore: sed hic à multis Architas non Archias dicitur: alius Mitylenæus, musicus: alius de agricultura, scripsit: alius epigrammatum scriptor.

Archiater (ἀρχίατρος) medicorum princeps (ἰατρὸς medicus, ἀρχὸς princeps) q & protomedicus dicitur. Archiater dictus est Aesculapius, tanquã præses deusque medicorũ esset. Hieronymo dictus est archiater, saluator noster, qui languentium animarum præsentissimus est opitulator. In Codice Imperatorio legimus priuilegijs imperatorijs archiatros decorari. Cassianus ait, Archiatros esse salutis magistros.

Archidamus, (ἀρχίδαμος) penult cor. nomen viri Spartiani. Hic rogantibus socijs quantũ pecuniarum foret satis ad bellum Peloponnesiacum, scienter respondit, Bellum ordinata non quærit.

Archigenes, (ἀρχιγένης) pen. cor. princeps generationis dicitur. Est & nomen celeberrimi medici. Sed pro Græculis vel similibus poni consueuit, qui se præ omnibus sui generis sciolos ostendunt.

Archigrammatei, (ἀρχιγραμματεῖς) dicti sunt scribarũ principes. Vnde scribit Plutar. Eumenẽ Cardianum fuisse archigrammatea Alexandri Magni. Vulgò Cancellarij vocantur.

Archilochus, (ἀρχίλοχος) pen. cor. nomen poëtæ Lacedæmonij. Floruit Romæ regnãte Tullo Hostilio, in quo, vt Quintil. inquit, summa vis elocutionis fuit. de quo Horat. Archilochum proprio rabies armauit iambo. Alius fuit Archilochus Nestoris filius, qui patrem in expeditione Troiana secutus, à Memnone interfectus est. Alius fuit Siculus, qui Ariciam vrbem condidit.

Archimagirus, (ἀρχιμάγειρος) der ober koch) die ouercock) le meistre queux.) pen.prod. princeps & magister coquorũ, qui coquinę preest. μάγειρος enim Latinè coquus. Iuuenal. Pariter librarius archimagiri.

Archimandritæ, (ἀρχιμανδρῖται) pen.prod. dicuntur præpositi consectaneæ turbę, haud longe dissimiles cum episcopali dignitate, q principes mandræ & agminis sint. Mandra enim veterinorũ & animantum brutorum agmen dicitur. Martialis: Nec detur obstantes multorũ scandere mandras. Alciatus scribit Archimandritam id significare, quod dicimus Abbatem. Prisci enim illi monachi eremos colentes ἐν ταῖς μάνδραις, id est in speluncis, & cauis montium habitabant.

Archimedes, (ἀρχιμήδης) nomen proprium viri Syracusij qui Geometricæ ac machinalis sideralisque scientiæ consultissimus fuit, & celeberrimus testimonio Liuij, Plinij & Plutarchi. Hic velut deus terrenus mechanico artificio sphæram vitream fecit, in qua mira conuersatione dissimili motus circulorum visebantur. De qua sic scribit Claudian. Iura poli rerumque Deorum Ecce Syracusius transtulit arte senex. Percurrit proprium mentitus signifer annum, Et simulata nouo Cynthia mense redit. Marcellus in expugnatione Syracusarũ interdixit, ne Archimedes vnus violaretur. verum cum Syracusæ caperentur, & ipse animo ac oculis in terra defixis formas geometricas describeret, ab ignaro milite quis esset, interfectus est.

Archippus, (ἄρχιππος) nomẽ philosophi, qui Thebis scholas habuit, vt scribit Hieronymus, & Pythagoræ auditor fuit.

Archytas, (ἀρχύτας) Mnesagoræ, siue (vt alij volunt) Aesthei filius, patria Tarentinus, eximius Pythagoricus philosophus. Floruit quo tẽpore Plato ad Dionysium in Siciliam venerat, Platonemque per literas monuit vt inde abiret: siquidem Dionysius de eo necando cogitabat. Fuerunt & alij, scilicet Archytes Mytilenæus musica clarus. Item alius qui agriculturam scripsit. Et quintus architectus, qui librum de mechanica scripsit.

Architector, ctaris, ἀρχιτεκτονεῖν) cõstruere, fabricare. zimmeren) timmeren) edifier.) Vitruuius lib. 9. cap. 4. Nanque in his locis naturalis potestas ita architectata est, collocauitque cardines, tanq̃ centra. Translatè ponitur à Cicerone. 2. de Fin. Cur tandem sapiẽtia tantopere laudatur? an q ita callida est, vt optimè possit architectari voluptates? id est formam & rationem fruendarũ voluptatũ comminisci & præscribere, quemadmodum architecti opera maioris sumptus & magnifica, ingenti ratiocinatione architectari solent. Budæus.

Architectura, ædificandi scientia, Græcè ἀρχιτεκτονική architectonice dicitur. Vnde Vitruuius librum de architectura condidit: id est de ædificijs construẽdis. Et quicqd ita excellit, hoc nomine nuncupatur, vt Aristoles Architectonicam in Ethicis vocat cæteris eminentem.

Architectus & Architector, (ἀρχιτέκτωρ) eyn werckmeyster) een werckmeester) maistre masson, ou charpentier.) nomina cõposita ex ἀρχὸς princeps, & τέκτωρ faber: principalis faber fabricãdi artem habens, vel qui structuris ædificiorũ preest, & qui fabricãda præscribit. Architectus (vt inquit Plato lib. de Regno) magno ministerio non vtitur, sed vtentibus presidet. Fabri aũt qui aliquid manu faciūt

ciunt in ædificijs, alteri iunguntur ingenio, alteri opera valent. Cicero Varr. Si quis adhibere volet non modò vt architectos, verum etiam vt fabros ad ædificandam Rempublicam, poterimus & nos libenter accurrere.

Architriclinus, (ἀρχιτρίκλινος) pen. prod. qui principalis est in aula discumbentiū. Compositū nomē ex ἀρχὴ & τρεῖς & κλίνη, quę lectum significat. Nam in aula tres thoros in tribus aulæ dimensionibus collocabant, vbi conuiuantes discumbere consueuerūt. Iuuenalis, Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto. Architriclini erat curare, vt eduliorū variorum fercula feriatim & in tempore conuiuis exhiberentur, vtq; rectè omnia disposita essent.

Archiuum, (ἀρχεῖον) pen. prod. armariū librorū seu locus publicus in quo acta vrbis & ciuium recōdi consueuerunt. Romani tabularium dicunt.

Archon. (ἄρχων) summus principatus Athenis, sicut Suffes apud Carthaginēseis, Romæ dictator. Suidas nouem archōtes fuisse scribit, & inter eos numerat thesmothetas. Et Demosthenis interpres archontas etiam thesmothetas appellat. Sed vnus erat princeps collegij & præfectus, qui hegemon & prytanis vocabatur. Prytanes aūt erant numero quinquaginta, decimā partē consilij & curiæ quinquagenariæ efficientes, in orbem πρυτανεύοντες in singulos menses vices mutantes. Verum is archon qui inter archōtes peculiarē appellationē retinuit etiam prytanis dictus est. Quemadmodū aūt Romæ prætor iudicibus præerat, atq; ideo quæstionis iudex dictus est, & quæsitor: ita hic archō Athenis iudicibus præsidebat. Cic. de Fato, Morietur Epicurus, cum duos & septuaginta annos vixerit, archonte Pytharato. Bud. in Pand.

Archontici, (ἀρχοντικοί) heretici quidam à principe appellati, qui vniuersitatem, quam deus condidit, opera esse principum dicebant, & negabant resurrectionem carnis.

Archos. (ἀρχὸς) Latinè princeps dicitur. Hinc monarcha, patriarcha, princeps patrum, &c.

Arcama, (ἄμαξα.) genus modici plaustri, quo homo gestari solet.

Arcitenens, adiect. pro Apolline, ab arce Acropoli, in qua colebatur. Verg. 3. Aen. Quam pius arcitenens oras, & littora circū Errantē Mycone celsa Gyaroq; reuinxit. Vel etiā ab arcu tenendo, quod semper cum arcu & pharetra pingeretur Apollo.

Arcio, arcis, arciui, arcitū, arcire, pro indere, & adigere accepisse videtur Cato de re Rust. cap. 40. Surculum aridum, præacutū, inter librum & surpem arcito primores digitos duos. Et paulopost: Surculum aridum, quem arcīueras, eximito: eoq; arcito surculū, quem inserere voles: librū ad librū vorsum facito, arcito vsqueadeo, quò præacueris. Antiquum est vocabulum.

Arconicum, idem est quod arsenicum & auripigmentum (ἀρσενικὸν) cuius vis reprimi ac tolli excrescentia dubium non est.

Arcto, ctas. frequentatiuū est ab arctū, inusitato supino verbi arceo; significat constringere, ζωνεν.

ch

ich truck zū samē) ie dwe tsamē) ie ferre, estre inde, estreci.) Col. lib. 12. cap. 43. Nonnulli adiecto defruto, contēti sunt transuersas perticas arctare. Plin. lib. 17. cap. 23. Quādo cōtineri debet vimine nō arctari. Et arctare, angustius facere. Plin lib. 3. cap. 6. Etiamnum angustias eas arctantibus insulis paruis, quæ cunicularie appellantur. Sic arctata parua nauis, Cic. pro Rab. Et Martial. Atrijq; immodicis arctata imaginibus.

Arctomys, (ἀρκτόμυς) animal habens similitudinem muris & vrsi.

Arcton, (ἄρκτων) mons qui imminet Cyzico, à Iouis nutricibus, quas illic in ἄρκτους: id est, in vrsas migrasse tradunt.

Arctophylax, (ἀρκτοφύλαξ) pen. cor. vrsi custos. Cic. Arctophylax vulgò, qui dicitur esse Bootes, Nam adhibitus, vt quidam putant, custos vrsę videtur. Bootes ideo appellatur, quòd in modum bubulci plaustrum sequatur, quem rustici septentrionē vocāt. Magnus sideris ambitus, alijs ad Icarum, alijs ad Arcadem Iouis filium referentibus.

Arctos, (ἄρκτος) Latinè Vrsa, quæ quia in modum plaustri vertitur, nostri eam septentrionem dixerunt. In hoc sidus Calisto Lycaonis filia migrauit ex vrsa, in quam Iunonis indignatione, cuius erat pellex, mutata dicitur. Eius filius Arctophylax, de quo modò. Is fuit Arcas Iouis filius. Effigiatur autem quatuordecim stellis. Hinc

Arctous, (ἀρκτῷος) .i. septentrionalis. & Arcticus, (ἀρκτικός.) vt Arcticus polus. Cic. libr. 2. de Nat. Deor. Hunc circū Arcti duæ feruntur nunq̄ occidentes. Ex his altera quidē apud Graios Cynosura vocatur, altera Helice. Maior est vrsa, quæ & Calisto vocata fuit, Cynosura vero minor arctos. Vnde Ouid. li. 4. Fast. Esse duas Arctos, quaruq; Cynosura petat Sidonijs, Helicē Graia carina notet.

Arcturus, (ἀρκτοῦρος) stella in signo Bootæ post caudam maioris vrsæ, cuius ortus & occasus tempestates facit, & dicitur vrsę cauda. Oritur à Canicula ferè post diem quinquagesimū. Dicta arcturus, quasi ἄρκτου οὐρὰ: id est, vrsæ cauda. Vergil. 1. Georg. At si non fuerit tellus fœcunda sub ipsum Arcturum, tenui sat erit suspendere sulco.

Arctus, cta. ctum. strictus, στενός. eng) estreinct & serre.) Cic. 3. Ver. Mihi credite arctioribus apud Populum Romanum laqueis tenebitur. ab arceo fit. Inde arctè aduerbiū. Col. lib. 3. In tribulum fictile vel cornu arctè inserito.

Arcuatus, ta. tum. in modū arcus curuatus, καμαρωτός, gewelbet, gekrümmet, gebogē) ghewelft, gecromt, gebogē, voulte) ab arcuo, as. Plin. li. 29. Illā aūt q̄ arcuatur Greci sæpā vocāt. Liu. lib. 1. Ad id sacrariū flamines bigis curru arcuato vehi iussit. Hinc arcuatim, τοξοειδῶς) aduerbiū, more arcus.

Arcubalista, (σκορπίων) à nonnullis Scorpio vocat.

Arcula. quære Arca.

Arculata, circuli q̄ e farina in sacrificijs fiebant. Fest.

Arculus, diminutiuum ab arcus, τοξάριον: à quo fit aliud diminutiuum arcellus. Et Arculus dictus est Deus, qui tutelam gereret arcarum. Item arculus

 di-

dicebatur circulus qui capiti imponebatur ad sustinenda commodius vasa, quæ ad sacra publica capite portabantur apud Athenienses. Fest.

Arcus. huius arcus, ab arceo pro contineo: fornix ædificij est, quòd se ipse contineat. καμάρα. eyn schwybbogen, oder crom gebeu) een sweeboge welfboge) vne voulte.) Quàuis ab opere erigendo in altitudinē quidā dici velint. Cic. Iam enim atriolum & arcus duos absoluerat. Et arcus, iris cœlestis: etiam secundæ declinationis. den regenboge) l'arc au ciel.) Cic. de Nat. Deor. Cur aūt arci species nō in deorum numero reponatur. Ennius genere fœminino protulit. Formatur autem arcus cœlestis hoc modo. Dum enim sol in nubibus rarescentibus ex aduerso refulserit, radiosq; suos directa linea humori nubilo transfundens impresserit, fit repercussio splendoris eius in nubibus, ex quibus fulgor emicans arcus speciem format. Sicut enim impressa cera anulo imaginem exprimit sic nubes econtrario ex rotunditate solis figuram sumentes orbem efficiunt, & arcus effigiem fingunt. Apparet autem hoc non semper, sed cum rarescunt nubila cœli. Nam rursus cum coëunt in se nubes atque densantur, confestim arcus forma resoluitur. In nubium enim densitate, arcus imperfecto gyro complectitur. Deniq; sine sole & nubibus nunquā apparet arcus. Quadricolor aūt est, quia ex omnibus elementis in se rapit species. De cœlo enim trahit igneū colorem, de aquis purpureum, de aëre album, de terris colligit nigrum. Arcus vero, quo sagittæ iaciuntur, (τόξον) eyn boge) arc a flesches.) quartæ declinationis est, ab arceo, cum significat à longe veto: quòd missis sagittis non sinat hostem accedere. Hoc nomē etiam per q apud antiquos scribebatur arquus. Vnde arquites, (τοξόται) arcu præliantes, qui & sagittarij dicuntur: & arquatus. hoc est, cui color & oculi virent: quasi in arqui similitudinem. Nonio vero authore arcus omnis suspensus fornix appellatur, sed arquus nō nisi qui in cœlo apparet.

Ardea, auis quędam, quasi ardua, quoniam volando alta petit. ἐρωδιός. Verg. Atq; altam supra volat ardea nubem. Huius diminutiuū est ardeola. Ardearum tria genera posuit Aristoteles: Leucum, ab albedine dictum: Asterias, à fulgore astrorū, & Pellos, ab aduerbio πέλας, quòd propè significat, quoniam hoc tertium non ita alte volat. Est & Ardea, (ἀρδέα) nomen vrbis in Latio, à feruore regionis sic dicta, quę decē & octo miliaria ab vrbe est posita. Mart. Ardea solstitio Fæstanaq; iura petantur, Quiq; Cleonæo sidere feruet ager. Dicta quoque Ardea à Danaē Persei matre: vel à Dauno Pilumni filio, qui eam condidit, vt quidam existimant.

Ardeates, (ἀρδεάται) populi sunt Ardeæ incolę. habet penultimam productam.

Ardelio, homo inquietus, & huc atque illuc semper volitans, saliens, & omnibus negotijs sese immiscens. πολυπράγμων. hans in allen gassen. beschickal) faict tout.) Martia. Vis dicam quid sis: magnus es ardelio.

Ardeo, ardes, arsi, arsum. quod & Ardo. dis. dicitur, significat concremor, flagro, deflagro. καίομαι, πίμπραμαι. ich brum) ick brande) ie arde, brusle.) Vergilius, Nanq; volans liquidis in nubibus arsit arundo. Per translationem ardere ponitur pro ardenter seu impatienter amare, siue alicuius rei cupiditate vel studio teneri: inbrünstig oder vnsinniglich liebe) vierichlick oft geckelijck lief hebben) brusler d' vn grand embrasement.) & sic modo cum accusatiuo, modo cum ablatiuo construitur. Verg. Corydon ardebat Alexim. Horat. Non aliter Samio dicunt arsisse Batillo Anacreonta Teium. Cice. Quoniam nimio videndi te desiderio ardebam. Et cum infinitiuo, Vergil. Patriæq; mori pro mœnibus ardent. Plin. Ardeo te videre. Interdum pro festinare (ἵεμαι.) eilen) hasten) se haster.) vnde ardens, (πυρώδης.) pro festinante, ingenioso, acutoq; ponitur, quòd instar ignis omnia penetret. sicut econtrario segnis dicitur tardus, quasi sine igne. Verg. Instant ardentes Tyrij. Interdum pro fulgorem emittere. ἔκλω. glitzen) blincken) resplendir, reluyre.) Idē: Tyrioq; ardebat murice læna. vnde & ardens, (ἔκλων) pro candido, à candore flammæ. Idem: Ardentesq; auertit equos. Interdū furere, vel irasci, vt apud eundē, lib. 10. Proxima quæq; metit gladio, latumq; per agmen Ardens limitem agit ferro te Turne superbum Cæde noua quærens. Huc pertinet cum dicimus, ardere bello, auaritia, cupiditate, cura, dolore, flagitio, iracundia, inuidia, &c. Huius composita sunt exardeo, (ἐκφλέγομαι) inardeo & perardeo, in quibus præpositio auget vim significationis.

Ardesco, cis. (φλέγομαι, ἐκφλέγομαι) ardens fio: iterum atq; iterum ardeo. Verg. Expleri mentem nequit, ardescitq; tuendo.

Ardum, veteres pro aridum dicebant.

Arduus, a. um. altus & difficilis. (ἀνάντης, δυσχερής.) hoch, schwār) hooch swaer, lastich) hault & mal aise d' attaindre.) Ouid. Ardua prima via est. Sall. in Catil. At mihi quidem, tametsi haudquaquam par gloria sequatur scriptorem, & authorem rerum: tamen in primis arduum videtur res gestas scribere. Quod verbū exponens Gel. lib. 4. ca. 15. inquit: Sed arduum Sall. non pro difficili tantum, sed pro eo quoq; ponit, quod Græci δύσκολον, aut χαλεπόν appellant, quod est cum difficile, tum molestum quoque, & incommodum, & intractabile. Plin. lib. 2. cap. 46. Tam ardua inuentu perquirere, inter bella prædonum, & infida hospitia.

Arduitas, atis. altitudo, vt montium arduitas atque asperitas, Var. 1. de re Rust. cap. 10.

Area, (ἅλως καὶ ἀλών.) eyn plan, oder plats) een pleyn, oft plaetse oft dorschvloer) vne grande place sans maisons.) propriè dicitur locus purus in vrbe sine ædificio, quem Græci πλατεῖαν dicunt. Dicta area, quòd ardore solis sit facta arida, & nō possit quicquam generare. Quidam ab ara deducunt, quòd sicut hæc ara pura est, ita areæ in vrbe siue domo loca pura sunt: id est sine ædificio. Vel quòd sicut aræ flammis, ita areæ solis ardore torrentur

rentur. Val. Campus, est planities ampla & grandis, ideoq; spatiosae plateae areae ve campi nomen accipiunt. vnde Romae campus Martius: nam locus huiusmodi vocatur area. Suetonius tamen in Caesare posuit aream pro loco puro accommodato foro extruendo, cum inquit, Forum de manubijs inchoauit, cuius area super sestertium millies constitit. Item area dicitur solidum, terrenum, planities glabra: id est, locus purgatus, coaequatusq; & cylindro consolidatus, plateis amplitudine similis, vbi frumenta arescunt & teruntur: de qua Vergil. lib. 1. Georg. Area tum primum ingenti est aequanda cylindro. Col. lib. 3. Area quoq; si terrena erit, vt sit ad trituram satis habilis, primum radi- tur. Item area, & per diminutionē areola, subacta est terra probè atq; sata seu serēda, quales sunt in hortis, in quibus quadrata quaedā & bene subacta & coaequata spatia, in quae mox semina iaciantur. eyn garten bett, oder krautstuck) een bedde inden kruyt hof) quarreaulx de iardins.) Coll. Areae sic informandae sunt vt facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis perueniant. Ex huiusmodi areis locatis magni prouentus capiebantur. Cic. in Para. Etenim si isti callidi rerum aestimatores, prata & areas quasdam magni ęstimant, quòd eius generi quasi nocere nihil potest &c. Apud Geometras area sumitur pro illo spatio vacuo in aliqua figura, vt in triangulo vel quadrangulo. Item area, (ἀρεία) vocatur morbus in capite, cum capillorum profluuio. Eius duae sunt species. Prior alopecia, quae fit in capillo & barba: altera à serpentis similitudine appellatur ophiasis. Incipit ab occipitio, duorum digitorum latitudinem non excedens. de qua vide Celsum libro. 6. cap. 4. Item Area, (ἀρεία) siue Aria, media producta, insula est in ponto versus Colchos. Marti sacrata.

Areator, (ἀλωνιστής) qui aream purgat, & in ea frumentū triturat. eyn troscher) een dorscher.) Col. lib. 2. Atq; hoc supremū areatoris emolumentum percipiendorum seminum, quae terrae crediderat.

Arefacio, aridum facio. ξηραίνω, αὐαίνω, ἀπαλαίνω. ich dörre, mach trucken, dürr.) ick make dorre, ick drooge) ie seiche quelque chose.) Cato de Re Rust. cap. 69. Postea amurcam eximito, & arefacito. Plin. lib. 13. cap. 22. Quidam caulem incidunt per messes, & in ipsa excauant radice, quò succus confluat, arefactumq; tollunt. Cuius passiuum est arefio, pro exiccor.

Ardate, (ἀρελάτη) ciuitas est in Mediterraneo Narbonensis Galliae: à Plinio dicta Colonia Sextanorum, quoniā ex sexta legione coloni deducti sunt.

Aremorica quondam, quae nunc Aquitania dicitur. Plin. lib. 4. cap. 17.

Arena, tenuissimus puluis aridus. (ἄμμος, ψάμμος) sandt) arene.) ideoq; ab ariditate deductum nomen quidam existimant. Caret enim omni humore & succo, vnde & plurimū aquae ebibit: & ita sine aspiratione scribi debet. Nec quenquam mouere debet, quòd arena habeat primā breuē, areo vero productam, cum deriuatiua non semper primitiuorum naturam seruent. Alij ab haerendo, quòd sibi inuicem propter tenuitatem cohaereat: vel quòd cum calce parietibus inhaereat, sicut in fabricis videmus: & sic cum h scribitur. Eius verò tres sunt species: scilicet fossitia, fluuiatica, & marina, inter quas grossior sabulum (ψάμμος) nuncupatur. Quandoque tamen arena ponitur pro loco, in quo pugnabant gladiatores. Suet. in Aug. Quodam autem muneris die Parthorum obsides tunc primum missos per arenā mediam ad spectaculū induxit. Hinc arenarij dicti sunt gladiatores, qui in arena depugnabant. Quandoq; forum arena dicitur, quia illic sic depugnant actores causarum, vt in arena gladiatores digladiabātur. Senec. Hoc ita habitum est, scholam quasi ludum esse, forum arenam. Hinc Plinius arenā suam appellat centūuiros, quoniā in iudicio centumuirali certabat frequenter telis oratorijs. Hoc nomen licet pluralem numerum non habeat, Verg. tamen dixit. Quàm multae zephyro turbantur arenae.

Arenaceus. cea. ceum. quod ex arena est. ἀμμαθώδης. Plin. lib. 17. cap. 7. Est enim alba, rufa, columbina, argillacea, tophacea, arenacea.

Arenarius. ria. rium. quod ad arenam pertinet, ἀμμώνιος: vt Iuppiter arenarius.

Arenariae. arum. fodinae in quibus foditur arena.

Arenatus. ta. tum. (ψαφαρός) quod arena mistum est: vt, calx arenatus. Cato de re Rust. cap. 18. Postea sementis minutis, & calce arenato, semipedem vnumquodq; corium struito. Vsurpatur & arenatum substātiue, pro eo quod ex arena factum est: mortel, oder pflaster) mesle auec du sablon.) sicut marmoratum, quod ex marmore. Vitruuius, Quę autem tectoria fundata arenati & marmorati solidata sunt. Varro de re Rust. Vbi libraueris de glarea & calce, arenatum primo corio facito. Arenatum hodie mortarium vocamus. Plin. In Graecia tectorijs etiam arenatum quod ducturi sunt, prius in mortario ligneis vectibus subigunt. Budaeus in Pand.

Arenosus. sa. sum. quod arena abundat. ψαφαρός, ψαμμαθώδης. Plin. Littus nō arenosum, sed alga & fluuiorum sordibus plenum. Verg. 4. Aen. Littus arenosum Libyae.

Arenula, diminutiuum ab arena, quę est tenuissima. ψαμμάθιον. Plin. lib. 30. cap. 3. Arenulae quae inueniuntur in cornibus cochlearum, cauis dentium inditae statim liberant dolore.

Areo. res. rui. aridus sum. αὐαίνω. ich bin dürr) ic ben dor, oft drooge) ie este fort sec.) Plaut. in Rud. Vtinam fortuna nunc anatina vterer, vt cum exissem ex aqua, arerem tamen. Plin. libr. 13. cap. 4. In totum arentes Thebaides. Quidam hoc verbum ab ara deducunt, in qua quae dijs immolabantur torreri solebant. Alij verò ab ara. sed per contrarium sensum, ἀπὸ τοῦ ἄρδειν, quod significat irrigare, quod aridum minime sit irrigatum. Huius composita sunt, adareo, exareo, inareo, obareo, perareo, & subareo.

Areola, diminutiuum ab area. αὐλάριον. Columel. lib. 6

 Cum

Cum terram bene ſubegeris, areolas facito. Aliter accipitur à Geometris.

Areopagitæ, (ἀρεοπαγῖται) pen. prod. illi dicebantur, qui in templo Martis iudicabant. quod iudicium exquiſitiſſimum habebatur. Nam cum Mars qui Græcè dicitur ἄρης, homicidij crimine reus fieret, iudicantibus duodecim dijs in eo pago ſex ſententijs abſolutus eſt, vt Stephanus Bizantius docet, & multi alij Græci. De his vide copioſius apud Alexandrũ ab Alexandro lib. 3. ca. 5. & lib. 4. ca. 11. & lib. 6. cap. 11. Apud Cæliũ Rhodig. Antiq. lect. lib. 7. cap. 19. Budæum in Pandectis, & Eraſmum in Chiliadibus.

Areopagus, pen. prod. Martis vicus. ἄρειος πάγος. Vicus enim erat Athenis à templo Martis ſic cognominatus, vbi primum iudicium capitis actum fuiſſe dixit Plin. lib. 7. Inde dicti ſunt Areopagitæ. Pagus primam producit. Ouid. in Faſt. Pagus agat feſtum, pagum luſtrate coloni, Et date paganis annua liba focis.

Areopolitæ. (ἀρεοπολῖται) pen. prod. qui habitant Areopolim.

Arepolis, ciuitas Arabiæ, quæ alio nomine dicitur Moab. De qua in dictione Moab.

Ares, Græcè ἄρης, quatuor ſignificat, ferrum, interdum bellum, aliquando vulnus, ſæpius vero Martem: quo nomine & nos, ferrum, & bellum, & vulnus ſignificamus. Ab ἄρης Aries, quaſi Martialis, ſicut à Marte Martius. Nam etiam Matematici dicunt Martis eſſe domum Arietem, Scorpionem: vt etiam ob conuenientiam influxus dicatur Aries à Marte, à Græcis tamen deducendo.

Areſco, aridus fio. ξηραίνομαι, μαραίνομαι, αὐαίνομαι, ἰσχναίνομαι, κατασκελλόμαι. Cic. lib. 2. ad Heren. Nihil lachryma citius areſcit. Huius compoſita ſunt adareſco, propè areſco. Cato de re Ruſt. Veſtimenta ne tinea tangat, amurcam decoquito ad dimidium, & vngito fundum arcæ, & extrinſecus, & pedes, & angulos, vbi ea adaruerit, veſtimenta condito. Inareſco, intus ſiue penitus areſco. Colum. libro. 1. Deinde quum prædictum tectorium inaruerit. id eſt, aridum intus penitus'ue factum eſt. Obareſco, circum vel omnino areſco. Perareſco, valde areſco. Exareſco, ſiue exareo, aridus ſum vel fio.

Areta, (ἀρέτη) fuit Ariſtippi philoſophi filia, quæ ei ſucceſſit in ſchola, ſummum bonum in voluptate, quæ maxime ſenſum moueret, poſuit.

Aretalogus, (ἀρεταλόγος) penult. cor. Porphyrione teſte, garrulus & loquax dicitur in oſtentatione virtutis: vnde nomen deducitur: ἀρετὴ enim virtus, & λόγος ſermo. Sueton. in Aug. Frequentius aretalogos & feſtos & ſolenneis, nonnunquã tantum iocularitatem celebrabat. Iuuen. Vt mendax Aretalogus. Aretalogus etiam dicitur, qui fingendis mendacijs auditores mouet arte verborum. Sed tunc contra Porphyrionem ab ἀρέσκω placeo fieret, quaſi Aretalogus vir placidi ſermonis: blandus, mundus, multa delectatione affabilis, mitis, dulcis.

Arete, (ἀρετὴ) Latinè virtus. Vnde Philaretus proprium nomen, & ſignificat amatorem virtutis. Eſt etiam Arete, nomen mulieris vxoris Alcinoi regis Phæacum.

Arethiſſa, lacus maioris Armeniæ. de quo Plin. lib. 6 Tigris influit in lacum Arethiſſam, omnia illata pondera ſuſtinentem. Solinus vocat eum Arethuſam: Strabo ἀρσηνήν. Vnum ei piſcium genus eſt, & hoc tranſcurrẽtis fluuij alueo non miſcetur, ſicut nec è Tigri piſces tranſnatant.

Arethous, (ἀρίθοος) rex fuit in Arna Bœotiæ.

Arethuſa, (ἀρέθουσα) virgo venatrix, Dianæ comes, ab Alpheo amata, quæ in fontem Siciliæ apud Syracuſas conuerſa eſt. Vergilius, Et tandem poſitis velox Arethuſa ſagittis. Vnde & Syracuſæ Arethuſides dictæ ſunt, ab Arethuſa fonte, forma patronymica fœminina. Ouidius lib. 4. Faſt. Vtq; Syracuſas Arethuſides abſtulit armis. Claudius. Fuit & Arethuſius fons Smyrnæ: tertius in Chalcidia: quartus in Ithaca. Redditur & in Eubœa & Bœotia prope Thebas. Didymus octo memorat, vt epitheton eſſe putetur cuiuſcunq; fontis, ab irrigando. Eſt & Arethuſa locus Syriæ munitus iuxta Emeſam ſexdecim millibus paſſuum, à qua Arethuſij, vt inquit Strabo.

Aretium, (ἀρήτιον) ciuitas Thuſciæ, à Græcis condita eo tempore quo populus Iſrael ſub iudicibus regebatur.

Arferia. æ: aqua quæ inferis libabatur, ſeu vas vini quod adhibebatur ſacris: & à fero deducitur.

Argathon, (ἀργάθων) mons in Myſia, vbi raptus Hylas. Dictus ab Argathona Rheſi coniuge, cui & Argathon, vt monti quoque, nomen fuit.

Argema. matis. (ἄργημα) morbus oculorum, cum vlcus circulum oculi infeſtat, quæm Græci irim dicunt: Latine albugo vocatur, & λεύκωμα etiã Græcè à candore.

Argemiſſa vel Argemuiſſa, inſula ad continentem Troadis, prope Argemicum promontorium locata. Iuxta quem locum Alcibiades extinctus eſt.

Argentarius. rij. ſubſtãtiuè, vulgò campſor, ſiue menſarius: à Græcis κολλυβιστὴς, ἀργυροκόπος, & numularius & trapezita dicitur. eyn wechſzler) een wiſſelaer) argentier.) Vnde Plautus in Curc. trapezitam & argentarium pro eodem accipit. Sed Iureconſult. ff. de Edendo, oſtendit argentarios maiores menſarios, qui multorum pecunias acceptas cuſtodiunt, cum opus fuerit redditurí, & quorum officium atq; miniſterium publicã habet cauſam: hiq; rationes conficiunt. Author eſt Seneca, argentarios præeſſe publicis actionibus. Et argentariam facere dicitur, qui argentarius eſt. Græcè ἀργυροπρατικὴν, ſiue χρυσοχοϊκὴν ἐργάζεσθαι.

Argentarius. ria. rium. adiectiuum, quod eſt argenti, aut ad argentum pertinet: vt, argentaria metalla, Plin. lib. 33. cap. 5. & ratio argentaria. Cato de re Ruſt. cap. 2. & auxilium argentarium, Plaut. in Pſeud. quaſi ex pecunia argentea.

Argentum, (ἀργύριον & ἄργυρος) ſilber) ſiluer) argent.) poſt aurum precioſiſſimum eſt. gignitur ex

Are ar-

argento viuo & sulphure albo. Balsamum & Iaspidis vim vehementer conseruat. Eius spuma vulnera sanat, neque sinit superfluas carneis excrescere, & sordeis cordis mundificat. Argentum primò signatum est, anno Vrbis. 585. Quinto Fabio consule, quinque annis ante bellum Punicum primum. Nota argenti bigæ & quadrigæ: inde bigati & quadrigati numi appellati sunt. Aureus verò numus. 62. anno post argenteum percussus est, in quo primò consulum, deinde imperatorum capita imprimi cœperunt, & ab iis sæpe nomina accepere. In puteis reperitur, quod excoqui nõ potest nisi cum plumbo nigro, aut cum vena plumbi. Quæ iuxta argenti venas plerunque reperitur, Galenã vocant. Aliquando argentum ponitur pro supellectili argentea, (ἀργυρώματα) puta scyphus, cochlearibus aliisque quæ ad mensam ornandã exhibentur. Plautus, Tu esto lectisternator, tu argentũ eluito. Cicero, Cum essent triclinia strata, argentumque expositum in ædibus. Argentum, pro numo argenteo. Plautus in Milite, Tum argenti montes, non massas habet. Terent. in Phor. Emunxi argento senes. Idem in Heaut. Argentum cudo. Argentum pastillatum, in pastillos formatum: cuiusmodi hodie argentum Germani promercale afferũt, quas condreas appellant, ac nihilo secus tamen pustulatum legendum contenderim ex Tranquillo in Nerone his verbis, Exegitque argenti fastidio & acerbitate numum asperum, argẽtum pustulatum, aurum obrizum, vt plerique omnem occasionem palàm recusarent. Vbi pustulatum argentum, pro purgatissimo, & excoctissimo posuit Budæus.

Argenteus. a. um. (ἀργύρεος) silberen.) silueren.) d'argent.) quod est ex argento: vt, argenteus denarius, & argenteæ sphæræ. Plin. Argenteum fo-lium argenti splendorem referens. apud eundem libro. 16. cap. 18. Et argentea amica, quæ argento vendita est. Plaut. in Pseud. Quid ego ex te audio amicam tuam esse factam argenteam.

Argentosus, cui immistum est argentum, vt aurum argentosum, Plin. lib. 33. cap. 5.

Argentifodina. næ. vbi foditur argentum: quam argenti minã vocamus. eyn silber grůb) siluer groeue) mine d'argent.)

Argestis, (ἀργέστης) ventus occidentalis frigidus. de quo Plin. lib. 2. Ab occasu æquinoctiali Fauonius, ab occasu solstitiali Corus: Zephyron & Argesten vocant.

Argetos, (ἀργητός) significat velocem & candidum, splendidum & strenuum.

Argeus. gea. geum. (ἀργεῖος) idem quod Argiuus. Horat. libr. 4. Carmin. Tybur Argeo positum colono. ab Argos vrbe. Item Argeus mons est ab vna parte Cappadociam cingens. Argei quoque (teste Varrone) dicebantur scirpeæ effigies, quæ per virgines Vestales iacebantur singulis annis in Tyberim per pontem sublicium. Item Argei, loca sacra Romæ Argeorum. Varro, Reliqua vrbis loca olim discreta, vt Argeorum sacraria, Argeos dictos à principibus, qui cum Hercule Argiuo Romam venerunt.

Argia, (ἀργεία) pen. prod. nomen Adrasti regis Argiuorum filiæ. quæ conuersa fuit in fontem sui nominis.

Argiæ, pluralis numeri tantum, oppidum est Laconiæ.

Argiletum, ab Argo dictum est quòd is eò venerit, ibique sepultus sit. Nam Argolus siue Argus dux Argeorum apud Euandrũ hospitatus est, cum in suspicionem regni veniret, clam noctu ab Arcadibus est interfectus, vt volunt, inscio Euandro. cui Euander tumulum fecit, & hoc nomen loco imposuit, à leto: id est morte Argoli siue Argi, Argiletum. Varro scribit Argiletum etiam dici ab argilla: id est creta: cuius copia illic erat. Erat autem argiletum locus in vrbe prope palatium, vbi tabernæ bibliopolarum erant, quæ Argiletanæ dicebantur. Martialis, Argiletanas mauis habitare tabernas.

Argilla, (ἄργιλλα) weycher lett, oder leym) potãrde) de l'argille.) terra cretosa & candida, qua figuli vtuntur ad vasa facienda. Iuuena. Argillam atque rotam citius properate. Cice. in Pison. Quid cessat hic homulus ex argilla & luto fictus Epicureus?

Argillaceus, glutinosus.

Argillosus, qui abundat argilla. vt loca argillosa, Plin. lib. 21. cap. 4. & colles argillosi, Colum.

Arginusæ, sunt tres insulæ paruæ ante Asiam prope Mytilenem & Lesbum, continenti proximæ, vt inquit Strabo lib. 13.

Argis, (ἐν ἄργει) aduerbialiter in loco. Plin. libr. 19. Argis etiam olea durare dicitur.

Argo, (ἀργώ) generis fœminini, nauis quam Iason duxit ab Argo architecto. de quo Flaccus, Ad charum Tritonia deuolat Argum, Moliri hunc puppim iubet & demittere ferro Robora. Seu ab ἀργὸν, quod est velox, vt inquit Diodorus. Alii ab Argiuis, hoc est Græcis esse volunt. Quod sentire videtur Cicero libro. 1. Tuscul. quæst. quum ait, Et eas angustias per quas penetrauit ea quæ est nominata Argo, quia Argiui in ea delecti viri vecti, petebant pellem inauratam arietis. Est & signum cœleste Argo nauis. Oritur pridie Idus Martias.

Argolicus. ca. cum. (ἀργολικός) idem quod Argiuus, vt regio Argolica.

Argonautæ, (ἀργοναῦται) dicti sunt heroës illi, qui cum Iasone in Colchos profecti sunt. ex quibus præcipui fuere Castor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer. Sic cognominati à naui quam innauigauerunt, qui fuerũt supra quinquaginta, vt Orpheus libr. 1. & Apollon. in Catal. heroum.

Argopelasgos Homerus vocat Thessalos.

Argos, (ἄργος) in singulari numero est generis neutri, in plurali verò masculini, vt hi Argi. Horat. Aptum dicit equis Argos diteisque Mycenas. Vergilius libro 10. Herculis authorem comitem qui missus ab Argis. Est autem Peloponnesi ciuitas

tas nobilissima non longè ab Athenis, quod à siti Dipsion dictum est, apud quos erat magna societas inter eos qui vno puteo vtebantur. Vnde & Fratrias dixerunt ἀπὸ τοῦ φρέατος, quas tribus vocamus. Huius rex primus Phoroneus fuit. Dicta Argos ab Argo rege, vt scribit August. lib. 18. de Ciu. Hinc Argiui Græci dicti sunt, & Argolicus sinus, & Argolici duces, & Argolica regio.

Alia est ciuitas Argos Thessaliæ, quod Pelasgicon dicunt à Pelasgis. Lucan. Vbi nobile quondã Nunc super Argos erat. Alia in Achaia non longè à Mycenis, quæ & Hippion vocatur. Alia in Acarnania Amphilochicum, quod Alcmæon eiusque liberis condidere, vt inquit Strabo. Sunt & aliæ ciuitates hoc nomine, quas exponit Stephanus. Est & Argos, quædam regio pars Græciæ. Nec non & omneis ora littoralis dicebatur Argos, ab Argia matre Pelasgi, qui ei imperauit. Est & Argos in Italia, quam Diomedes ædificauit, quæ primò Argi, pòst Argyripa, (ἀργυρίππα) pòst Arpi (ἄρπαι) dicta fuit. Aliquando Argos canis nomen apud Homerum, qui fuit Vlyssis. Item Argos Agenoris equus, à quo Argos Iasonis ciuitas dicta fuit, vt inquit Hellanicus. Præterea Argos, (ἀργὸς) dicitur tardus, segnis. Vnde & Cynosarges intemperans: à quo & locus dictus, in quo ociosi & intemperantes homines solebãt cõuenire. vnde & prouerbium, I ad Cynosarges, (κυνόσαργες.) Inde, vt Cic. lib. de Fato inquit, ἀργὸς λόγος: id est, ignaua ratio. Hinc locus in hendecasyllabo Martialis, Non nautas putos vos, sed argonautas. vbi allusio est ad famigeratos nautas, & intelligi tamen vult pigros & lentos nautas.

Argumẽtatio, est explicatio & enarratio argumẽti. συλλογισμός. Cic. 2. de Orat. Altera est quæ tota in disputatione, & argumentatione oratoris collocata est. Accipitur & pro eo quod mente componitur. Ambrosius, Cognito quòd Heliseus esset, qui consiliis & argumentationibus eius obuiaret.

Argumentor, rationibus nitor ad aliquid probandum. συλλογίζομαι. ich bewere, befestige) ie amene raisons & coniectures pour prouuer quelque chose.) Cic. de Fin. 1. Sed & argumentandum & accuratè disserendum, & rationibus conquisitis de voluptate & dolore disputandum putant.

Argumentosus, sa, sum (ἐλεγχώδης) quod est factũ magno argumento. Quint. libro. 5. cap. 20. Vulgo paulo numerosius opus dicitur argumentosum, id est nimia argumentorum mole refertum. In picturis quoque argumentosa opera vocamus, id est ingeniosa.

Argumentum, Quintiliano est ratio probationem præstans, qua colligitur aliud per aliud, & quæ quod est dubium, per id, quod dubium non est, confirmat. ἐπιχείρημα, πίστις. eyn bewerung, befestigung) een bewijseringhe, beuestinge) vng argument.) Sumitur interdum etiam pro materia. ὑπόθεσις. Cic. Quoniam nullum scribendi argumentum mihi relictum est. Interdum pro coniectura. Interdum pro verisimili probatione, vt sunt argumenta Comœdiarũ. Interdum pro summa versibus exposita. Item pro sententia: ab arguo, pro demonstro. Cic. libr. Off. Tabulæ verò nouæ quid habent argumenti, nisi vt emas mea pecunia fundum? Ouid. Quid latus argueret, corneus arcus erat: id est demonstraret. Similiter argumentum dicitur artificium, δόγμα. Vnde rotarum argumenta.

Arguo, arguis, argui, argutum, impuro siue accuso, reprehẽdo, ἐλέγχω, ich straffe oder schille) ick straffe oft schelde) ie reprende, accuse.) & gtõ sæpius quàm abltõ construitur. Curtius, Orsinem modò auaritiæ, interdum & defectionis arguebat. Plautus in Amp. Et eccum video, qui me miseram arguit stupri dedecoris. Si verò id quo quis arguitur nõ exprimitur, accusatiuum tantum habet. Lactantius lib. 3. Tui ergo te liberi arguunt. Propriè tamen arguere est ostendere. Verg. Degeneres animos timor arguit. Aliquãdo in discrimen vocare. Fest. Argutũ iri: id est, in discrimen vocari. Huius composita sunt, coarguo, & redarguo, ἐλέγχω. Sal. Lentulum dissimulantem coarguãt sermonibus, quos ille habere solitus erat. Sciendum est quod, licet arguo argutum supinum faciat, ex quo argutus participium, tamen futuri temporis est arguiturus. Sal. lib. 2. hist. Quos aduersum multi ex Bithinnia volentes occurrere, falsum filiũ arguituri. Nam vt docet Prisc. quędam sunt verba in utum supinum formantia, quorum participia futuri terminant in iturus, & verbalia in itio, vt Argutum, arguiturus: tutum, tuiturus: sputum, spuiturus: plutum, pluiturus, pluitio.

Argus, (ἄργος) nomen proprium regis Argiuorũ. Hic filius Apis fuit. Ex cuius nomine Argi Argiui appellati sunt, quo regnãte cœpit vti frugib. Græcia, & habere segetes in agricultura, delatis aliunde seminibus. Et post obitum deus haberi cœpit, templo & sacrificiis honoratus. Argus quoque Phryxi filius fuit. Fuit & alius Argus, qui à poëtis oculis plenus fingitur custodisse Iunonis imperio Inachi filiam, eius Deæ pellicem, in bouis speciem conuersam. de quo Ouid. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat, Qui postea à Mercurio interfectus fuit: vnde & ἀργειφόντης cognominatus est, quòd Argum peremerit. Mysticè autem Argus est cœlum stellatum, luce distinctum, quibus inesse quædam species cœlestium videtur oculorum. Et Argus vocatus fuit nauis architectus. Item Argus, albus dicitur, & celer. ἀργός. Vnde Argiphontes Mercurius dictus est, quòd candida & aperta omnia faciat oratio: & quòd sit celer deorum nuntius à poëtis confingitur potius quàm vt Argi dicatur interfector. Est & Argus adiectiuum, pro Argiuus: vt est apud Plautum, Nauis Amphitryo Argis ex Argo patre.

Argutia, tiæ, dicitur acute & maliciose dictum vel factum σόφισμα. klugheyt, spitz findigkeyt, rãnck) cloecheyt, spits, vinnicheyt, scherpsinnicheyt) petite subtilite.) Plaut in Mostel. Exi à culina. sis foris mastigia, qui mihi inter patinas exhibes argutias.

tias. Cic. Sed nihil est, quod illi non assequantur suis argutijs.

Argutor, taris. penult. prod. depon. ab argutus fit, & significat procaciter loquor. σοφίζομαι, ἀντιλογῶ. ich brauch spitz findigkeyt, oder ränckischer rede) ick spreke spitzvinnichlijc subtijlijc) ie quaquete.) Næuius: Quandoque ad ludos venit, alij cum tacerent, totum diem argutatur quasi cicada. Est & argutari, subsilire. Titinn. Terra hæc est noua, quasi vbi tu solitus argutari, pedibus cretam dum compescis vestimentaq; lauas. Reperitur & arguto, as. Proper. Illa mihi totis argutat noctibus ignes. id est argutè obijcit. Hinc argutatio, λεσχήνευμα, λεσχήνευμα, ἀντιλογία.

Argutulus, (στωμύλος, ἐγχειρηματικός) diminutiuum contemptui deriuatum, & non blandiendi caussa, vt homunculus, & homulus.

Argutus. ta. tum. participium accusatus, ἐλεγχθείς: ab arguo. Plautus in Pseud. Argutus malorum facinorum. Quandoque vero est nomen. Interdum pro malitioso & falso, qui cum lepòre quodam quæ cupit, dicit, facit'ue, quasi arguens acute & inuestigans. ὀξὺς, ἀγχινοητικός. listig, renckig) listich subtijl, schalck) subtil, ingenieux.) Plin. in Epist. Vitassem iamdudū ne viderer argutio, nisi proposuissem omnes angulos tecum epistola circuire. Interdum pro canoro resonantiq;, κατηχής: häll) hellicheyt) resonant.) vt arguta hirundo, & arguti homines, qui multum & celeriter loquuntur: ab Argo naue, quæ à celeritate dicta est. Vergil. Argutos inter strepere anser olores. Interdum pro exili, breui, & quasi acuto. spitz) maigre & descharne.) Idem libro. 3. Georg. Argutumq; caput, breuis aluus, obesaq; terga. Vnde dicta sunt argumenta, (ἔλεγχοι.) Arguere enim est acutè ostendere.

Argyra, (ἄργυρα) ciuitas Siciliæ. vnde se Diodorus Siculus oriundum facit, à qua Argyrini.

Argyranche, (ἀργυράγχη) argenti morbus.

Argyraspidas, (ἀργυράσπιδαι) dicimus eos qui argentea scuta ferunt. Sic chrysaspidæ, ab aureis clypeis nominati. Lampr.

Argyrion, (ἀργύριον) Latinè argentum, à quo Argyrocopus, (ἀργυροκόπος) argentarius. nam ἄργυρος, est argentum, & κόπτω tundo, pulso, percutio.

Argyrippa, (ἀργυρίππα) ciuitas in Apulia, olim Argyrohippus, (ἀργυροΐππιον) dicta, quam Diomedes ædificauit, à qua Argyrippini dicuntur.

Argyritis, (ἀργυρῖτις) spuma argenti dicitur.

Argyrodamas, (ἀργυροδάμας) lapillus quem Androdomāta vocant, quoniam impetus hominum & iracundias domat.

Argyrologus, (ἀργυρολόγος) quæstor quærens argentum.

Argyrondas, (ἀργυρώνδαι) Aetoliç fluuius, propter argenteum aquæ candorem.

Argyrotoxos, (ἀργυρότοξοι) argenteum arcum gerens. Quo nomine dictus est Apollo.

Ariadne, (ἀριάδνη) proprium nomen eius, quā desertam à Theseo Bacchus rapuisse dictus est à poëtis.

Aricandos, amnis in Lycia, à quo & vrbs ibi Aricanda nomine.

Aricia, (ἀρικία) vrbs in Italia, quā ædificauit Hippolytus Thesei filius, & à nomine coniugis Ariciam appellauit. Abest ab vrbe ad decimum lapidem.

Aricinum nemus, (ἀρίκινον νέμος) erat iuxta Ariciam vrbem, in quo Aegeria Nympha erat, cum qua losqui solitum ferunt Numam Romanorum regem.

Aricinus lacus, erat iuxta Ariciam vrbem, quod speculum Dianæ vocabatur, in quo nunc quoq; insulæ cum proceris arboribus nobiles cōspiciuntur.

Ariditas, quæ & Aritudo dicitur. pro siccitate. ξηρασία, ξηρότης. türre, truckne) dorheyt, drooch) seichéresse.) Varro, Frigus calore atq; humore aritudinem miscet.

Aridus. da. dum. pen. cor. siccum, quod naturalem humorem amisit. αὖος, ξηρὸς, ὀπιλιτὸς, ἀπεσκληκώς. durr, digen) dor, drooge) qui est ary, & a perdu son humeur naturel.) Interdum ponitur ꝓ puro & lucido. Plaut. in Rud. Argento arido. Interdum pro horrifico, acuto, cum de sono loquimur quia ea quæ arida sunt, cum frangi cœperint, nimium atq; horrificum sonum edunt. Vergil. lib. 1. Georgi. Et aridus altis Montibus audiri fragor. Huius diminutiuum est Aridulus.

Aries. tis. pen. cor. qui inter oueis integer est, & tenetur ad generandam sobolem. κριός. eyn widder, eyn hamel) een hamel) vng belier.) Veruex verò, cui inuersi vel adempti sunt testiculi. Ab ara dictꝰ est aries, ꝙ aris imponi ad sacrificia soleret. Verg. Ipse aries etiam nunc vellera siccat. A cuius similitudine bellica machina aries appellatur. Vegetiꝰ lib. 4. cap. 14. Materia ac tabularis testudo contexitur, quæ ne flammis exuri possit corio siue cilicio vestitur. Intrinsecus recipit trabē, quæ si adunco præfigitur ferro, falx vocatur, ab eo quòd incuruata est, vt ex muris lapides extrahat. Si verò caput ipsius ferro tegitur, aries appellatur, ꝙ instar arietini capitis fieri soleret: vel ꝙ habet durissimā frontē, quia subruat muros: vel ꝙ more arietum retrocedit, vt vehementius feriat. Cęs. 7. bel. Gal. Quod ab incendio lapis, & ab ariete materia defendit. Cic. 1. Off. Quamuis murum aries percusserit. Liu. 1. ab Vrbe, Cum effractis portis, stratis'ue ariete muris. Plin. lib. 7. cap. 56. Equum qui nunc aries appellatur, in muralibus machinis, Epeum ad Troiam ferunt inuenisse. Testudo autem à similitudine naturæ testudinis vocabulum sumpsit, quia sicut illa modo reducit caput, modo profert, ita huiusmodi machina interdum reducit caput, interdum effert, vt vehementius feriat. Est & aries cœleste signum, primum in Zodiaco. Aries etiam marinus piscis, siue marina belua est, candore tantum cornibus assimulatis.

Arietarius. ria. rium. quod ad arietem pertinet, seu quod est arietis. κριώδης. Vitruuius, Consuetuebatur autem in ea arietaria machina.

Arietinus. na. num. pen. prod. quod est ex ariete. à ꝭ κριοῦ. widderen, hamelen) qui est d' vn belier.) Pli. Arietinum iecur ad id vtile est.

Arieto.tas.penu.corr.percutio,deiicio. κερύπτω. ich stoſz oder wurff zů boder) ick ſtoote oft werpe daer neder)ie heurte des cornes,cotti.) Tractũ ab arietum ſimilitudine, cuius firmiſſimum caput & ſolidiſſima cornua facit,vt magno impetu quicquid obieceris percutiant & deiiciant. Plautus in Truc. Quis proterue noſtras ædeis arietat? Curtius, Macedo gladium cœperat ſtringere,quẽ occupatum complexu, pedibus repentè ſubductis Dioxippus arietauit in terram.

Ariel, (ἀριὴλ) quidam putant eſſe Areopolim, ab idolo Martis,quod illic ſitum eſt. Iterpretatur autem leo Dei, Hieruſalem figuraliter ſignificans.

Arij,(ἄριοι) populi ſunt vltra Indiam.

Arimanius,(ἀριμάνιος) Plutonis cognomen apud Perſas.

Arimaſpi,(ἀριμασποὶ) populi Scythiæ Europæ,verſus Aquilonis exortum, vt lib.7. Plin. refert, qui vnicum in media fronte habent oculum, & cum gryphis continue præliantur.

Ariminum,(ἀρίμινον) ciuitas Italiæ, à flumine propinquo eiuſdem nominis ſic dicta. Hæc quondam Vmbrorum colonia fuit,ſicut & Rauenna,verum vtraque accepit Romanos inquilinos. Habet autem hęc ciuitas portum,ędificata anno ante Christi exortum ducẽteſimo,ſeptuageſimo,Ptolemæo Lagi filio Aegyptijs imperante, P. Sempronio & Appio Claudio conſulibus. Ad quam viſendam, compoſitis Siciliæ rebus, Sempronius nauigauit. Eam Octauius ampliauit, & à Liburnis dirutam Diocletianus repoſuit,fuſiſq; Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit.

Arimphæi,(ἀριμφαῖοι) ſunt populi Aſiæ ſeptentrionalis prope Riphæos montes. Habent pro domibus nemora,pro alimentis baccas,& tam fœminę quàm mares comam tondent. De his Ammianus ſic habet,Vbi montes Riphæi deficiunt, Arimphęi inhabitant, iuſti homines & morum placiditate cogniti.

Arion, (ἀρίων) citharœdus optimus,ex Lesbo inſula: de quo Herodotus ſcribit,quòd cum à nautis coactus eſſet ſe è naui in pelagus demergere, vt eius opes quas cithara aſſequutus fuerat, potirentur, ipſe poſtquam ab eis paulum temporis impetraſſet,citharaq; optime ceciniſſet, ſe in mare præcipitẽ dedit,ſed à delphino dorſo exceptus in Laconiam deuectus fuit,antequam nautæ illuc appliuiſſent.Sed hæc fabuloſa creduntur. Lege Herodotum,Gellium,& Plinium.

Ariſta, (ἀθήρ, ἀθερίνη, ἀνθέριξ) das ſpitzlin an dem åher) die angel) la barbe de l'eſpy de ble.) ab ariditate dicitur,quòd ſit omnino arida. Eſt enim prima pars quæ primo areſcit:vel quia ſeges cum areſcit, ſecatur. Et proprie ariſtæ quaſi tela ſpicæ frumenti ſunt,ſiue ſpinæ,ſiue aculei,quibus à morſu auium minorum illa tueantur. Cic. in Catone, Fundit frugem ſpicæ ordine ſtructam, & contra auium minorum morſus munitur vallo ariſtarũ. Ponitur tamen ariſta quandoq; pro frumẽto.eyn åher) een are) eſpi de ble.) Verg. Chaoniam pingui glandem mutauit ariſta.

Ariſtarchus,(ἀρίσαρχος)nomen grammatici. Alius fuit Tragicus,cuius meminit Horat. Fiet Ariſtarchus. Fuit item alius Mathematicus.

Ariſteus,(ἀρισεὺς)Penei regis Arcadiæ,ſiue vt poetæ dicunt,fluminis & Cyrenis filius fuit.

Ariſtides,(ἀρισείδης)penultima producta,princeps Athenienſis, cui cognomen fuit iuſto. Alter fuit pictor inſignis.

Ariſtippus, (ἀρίσιππος) nomen philoſophi Cyrenaici. hic dicere ſolebat,quòd lautior victus nulli erat impedimento ad bene viuendum. Socraticus etiam auditor fuit. primus Socraticorum mercede philoſophatus eſt. Habuit ingenium ad omnia pro tempore,loco & perſona ſimulanda omnino promptũ & ob hoc Dionyſio præter omnes erat charus. Et vt præſentibus voluptatibus libenter fruebatur,ita & abſentes facile contemnebat. Hic cum è patria in Græciã philoſophandi cauſſa proficiſceretur,iuſſit ſeruos aurum proijcere, vt expeditiores ad iter capeſſendum eſſent. Voluptatem bonorum,dolorem malorum finem conſtituit. cęteras ſcientias excluſit,illud ſolum vtile putans,vt quæras, ſi quid domi mali aut boni tibi contigit. Summum bonum poſuit in leui motu ad ſenſum emananti:id eſt,in voluptate corporis ſenſus titillante. Qui ab eo fluxerũt & in dogmate permanſerunt,ab hominis patria Cyrenaici ſunt appellati. Tradunt Platonẽ dixiſſe,Soli Ariſtippo & chlamydem & pannum ferre datum eſt. Horat. Omnis Ariſtippum decuit ſtatus & color & res. Fuit & alter Ariſtippus huius nepos ex filia,Metrodidactus dictus,quaſi à matre doctus. Hic in nauigio à tempeſtate deprehenſus timuit & expalluit. Et interrogatus quare philoſophus timeret,cum ipſe contrà nihil timeret, feſtiuiter reſpondit, Non eandem ſibi & illi cauſſam eſſe, quoniam is non eſſet magnopere ſollicitus pro anima nequiſſimi nebulonis,ipſum autem pro Ariſtippi anima timere.

Ariſto,(ἀρίσων) philoſophus,cognomento Scepticus,quod Latinè quæſtor & conſiderator dicitur. Semper enim in quærendo conſiderandoq; fuit. Hic natione Cous, Zenonis fuit auditor. Apud hunc omnia indifferentia erant, vt inter optimè valere & grauiſſimè ægrotare nihil intereſſe diceret: qui reiectus fuit,naturã omnino relinquens.

Ariſtobulus,(ἀρισόβουλος) nomen proprium Iudęorum regis.

Ariſtocles, (ἀρισοκλῆς) nomen fuit aui paterni Platonis,qui & ipſe Ariſtocles vocabatur.

Ariſtoclides, (ἀρισοκλείδης) Orchomeni tyrannus, qui Stymphalidem virginem adamauit. Vide in dictione Stymphalus.

Ariſtocratia,(ἀρισοκρατία)optimatum principatus, vbi optimates Rempublicam tractant. ἄρισον καὶ κράτος ἀπὸ κρατεῖν:id eſt optimum & imperium, à vincendo.

Ariſtolochia,(ἀρισολοχία) herba,cuius duæ ſunt ſpecies,alia longa,alia rotunda. Auriũ ſordes emundat,& cum melle miſta ſi in aures inſtillata fuerit, au-

auditum iuuat.

Aristomache, (ἀριστομάχη) nomen vxoris Dionysij tyranni & vxoris Dionis.

Aristomenes, (ἀριστομένης) penultima correpta, nomen Messenij viri, qui iustissimus, vt scribit Hiero. victus Lacedæmonijs, & quodam tempore nocturna sacra celebrantibus, quæ vocabantur Lacynthina, rapuit de choris ludentium virgines duodecim, & tota nocte gradu concito fugiens excessit de finibus Spartanorum. cumq; eas comites eius vellent violare, monuit quantum potuit, ne hoc facerent, & ad extremum quosdam non parcentes interfecit, cæteris metu coërcitis. Redemptæ postea à cognatis puellæ, cum Aristomenem viderent cædis reum fieri, tandiu ad patriam non sunt reuersæ, quandiu iudicum aduolutæ genibus defensorem pudicitiæ suæ cernerent absolutum. Hic dux tanta calliditate fuisse fertur, vt sæpe Lacedæmonios deciperet. quorum sæpe vrbem ingressus est, & aliquando captus, atque in vincula coniectus calliditate sua aufugit. quod cum semel atque iterum & tertio fecisset, tandem occisus est à Lacedæmonijs, & execto corpore inuentum est cor eius pilosum esse.

Aristophanes, (ἀριστοφάνης) penu. corr. nomen proprium philosophi, & comici valde maledici, cuius nouem comœdiæ sunt impressæ. Alius fuit Aristophanes Grammaticus: de quo Quintilianus lib. 1 mentionem facit.

Aristophontes, (ἀριστοφόντης) quasi optimatum occisor.

Aristophorum, (ἀριστόφορον) pen. cor. vas quo prandiũ defertur: Latinè discus, ἄριστον enim prandium dicitur, φορεῖν, porto.

Aristoteles, (ἀριστοτέλης) penultima correpta, nomen philosophi Peripateticorum principis. Hic habuit patrem Nicomachum medicum, matrem verò Phæstiadem. Fuit paruus, gibbosus, & male formatus balbutiensq;, sed diues, vt qui socius, & præceptor & secretarius Alexandri esset. De hoc Quintil. Quid Aristotelem? quem dubito scientia rerum an scriptorum copia, an eloquendi suauitate, an inuentionum acumine, an varietate operum clariorem putem. Hinc fiunt adiectiua Aristoteleus, & Aristotelicus.

Aristoxenus, (ἀριστόξενος) nomen proprium musici.

Arithmetica, (ἀριθμητική) numeralis scientia, quæ tractat de numeris & supputandi ratione. Hæc inter disciplinas Mathematicas prima esse dicitur, quoniam ipsa vt sit, nulla alia indiget disciplina: Musica autem, & Geometria, & Astronomia istius auxilio egent. Plin. lib. 35. cap. 10. Sed primus in pictura omnibus literis eruditus, præcipuè arithmetice & geometrice.

Arithmus, (ἀριθμός) Latinè numerus. Inde Arithmetica.

Aritudo, (ἀβροχία) pro ariditate. Varro, Frigus calore atque humore altitudinem miscet: ab areo deductum. Capitur pro parsimonia Plautus in Ruden. Laudo fortunas tuas, Qui semper seruas gloriam aritudinis.

Arius, (ἄρειος) fluuius qui Parthiam irrigat, à quo Ariani populi.

Arma (ὅπλα) waffen) wapen) armures) ab armis dicuntur, id est humeris dependentia, vt inquit Festus, vt scutum, gladius, tela, & ea quibus præliamur. Seruius docet arma esse, quæ armos tegunt. Varro ab arcendo arma dicta existimat, quòd his arceamus hosteis, vt fustes, lapides, & huiusmodi. Quidam à verbo Græco deriuant ἁρμόζειν: id est conuenire. Inutilia enim sunt arma, nisi ita quadrent corpori, vt neque ampliora sint neque angustiora, vt neque corpus lædatur angustia, neque amplitudine impediatur. Sed reuera non solum hoc nomine bellica, sed etiam omniũ ferè artium instrumenta intelliguntur. Sic etiam Pollux ὅπλα ruralia prosequitur, quamuis Vergil. largius pollicitus, tamen defecisse videatur. Sunt enim Martis arma instrumenta omnia, quibus in bello vtimur. Vnde fraudes & consilia arma dicuntur. Vergil. Et quærere conscius arma. Arma rusticorum, rastra, ligones, & huiusmodi. Idem, Dicendum & quæ sint duris agrestibus arma. Arma coquinaria, lebes, patella, tripos, olla. Plaut. Quàm eleganter instructum coquinarijs armis. Arma studiosorũ, stylus, pugillares, libri. Plinius, Cuius arma erant non venabulum & lancea, sed stylus & pugillares. Nautarum quoq; & pistorum instrumenta arma dicuntur. Vergil. lib. 5. Colligere arma iubet, validisq; incumbere remis. Et lib. 1. Cerealiaq; arma Expediunt. Quandoque arma capiuntur pro bello, sicut toga pro pace: vt, Cedant arma togæ. Quandoq; dicuntur insignia, (παράσημα, κόσμια) quæ nonnulli intelligunt illud Vergilij, Armaq; fixit Troia. Consueuerunt enim antiqui suspendere arma in postibus templorum. Est autem hoc nomen arma pluraliter tantum declinatum, quoniam vniuocũ fit, & plures res significet, quarum singula habent sua nomina, vt gladius, scutum, & huiusmodi: vel ne ab armo artu corporis obliqui eius proferri censeantur.

Armamenta, armorum congregatio, ἐργαλεῖα, σκεύη. rüstzeug, aller ley werckzeug oder geschirr) ruſtinge, allerley instrumenten) instruments.) Vnde nauium instrumenta vel munimenta, sicut funes & vela: quamuis & murorum esse possint, & medicorum & aliorum instrumenta, armamenta dicuntur. Colum. lib. 4. Nonnulli strenuè fabricant nauigia, nec consummata perinde instruunt armamentis ministrisq;. Et Plinius de vinearum armamentis loquitur.

Armamentaria, (ὁπλοθήκη, σκευοθήκη) eyn zeughaus) een tuychuys) le lieu ou on serre toutes sortes de vtensilles & telles garnitures.) repositoria armorum sunt, & ferè naualium, quale fuit illud quod Athenis Philon fabricauit mille, teste Plinio, capax nauium. Liuius de bello Macedon. Conflagrarunt & horrea regia, armamentarium cum ingenti apparatu machinarũ & tormentorũ. Deduciturq; hoc nomen ab armamentum.

Armarium, ab armis, locus vbi cibaria, libri, & similia reconduntur. ἀβαξ. eyn kensterlin, oder armergen) eenē amaris) armaire.) Plautus in Capt. Cellas refregit omneis intus reclusitq́; armarium Huius diminutiuum est armariolum, ἀβάκιον.

Armariolum, diminutiuum, paruum armarium. Plautus in Trucul. Aut lectus dapsilis, aut armariola Græca.

Armati, (ἔνοπλοι) dicuntur non solum, qui scutis telisq́; parati sunt, sed etiam qui glebis, aut saxis, aut fustibus instructi.

Armatura, rem ipsam significat. ὁπλισμὸς, πανοπλία, ἐνοπλία. wapnung) wapeninge) armure.) Cice. Habet autem cohortes quadringentarios, nostra armatura X X X. id est similibus, quibus nos armati armis. Vegetius lib. 3. cap. 14. Tertius ordo disponitur de armaturis velocissimis, de sagittarijs iuuenibus.

Armator, (ὁπλιστὴς) & Armatrix, verbalia sunt ab armo. mas.

Armenia, (ἀρμενία) regio Asiæ inter Taurū & Caucasum montes sita, & à Cappadocia ad Caspium mare vsq; protensa: ab Armenio Thessalo Iasonis comite (inquit Strabo) dicta. Et vt Pli. li. 6. author est, duplex est, maior scilicet & minor. Maior post Mediam ad occidentem occurrit. Ea (vt ait Ptolemæus) à septentrione Colchidem habet, Iberiam & Albaniam: ab occasu magnum Euphratis cursum, qui Cappadociam minorem, Armeniam & Syriam Camagenem relinquit à dextris: ab oriente partem Hyrcani maris ac Mediam, qua montes Caspij assurgunt: à meridie Mesopotamiam atque Assyriam. Montes in Armenia sunt Moschici, qui supra partem Ponti ad Cappadociam se efferunt: Pariedrus in quo fontes habent Euphrates & Araxes fluuij: Antitaurus, qui ab Euphrate scissus & Mediam percurrens, postremo Albus appellatur: Cordica ex quo Tigris oritur, Taurus, ac Niphates, qui Mesopotamiam atque Assyriam ab Armenijs disterminant: Caspij qui vergunt ad Medos: & Caucasi qui septentrionalia Iberiā versus Albaniamq́; concludūt. Flumina quatuor: Cyrus qui monte ortus Caucaso, à sinistris Iberiam Albaniamq́; dimittens, Armeniā à dextris, in Hyrcanum defertur pelagus: Araxes, Phasis, & Lycus, Tigris, Euphratesq́;. In Armenia preciosum inter reliqua aromata nascitur amomum. Armeniam Hebræi Arab vocant. In ea ciuitas Artaxata insignis.

Armeniacus, (ἀρμενιακὸν) adiectiuum, vt Armeniaca mala, Colum. id est ex Armenia aduecta. Hoc autem genus pomi quod Armeniacū dicitur, præcox Persicum etiam appellatur, & vt inquit Hippocrates, calidum & stipticum, stomacho vtilis in cibo sumptus.

Armentarius. ria. rium. quod ad armentum pertinet. ἀγελαῖος.

Armentarius. tarij. armenti custos. ἀγελάρχης. eyn vichirt) een veeherder) gardeur de gros bestail.) Vergil. libr. 3. Georg. Omnia secum Armentarius Apher agit, tectumq́; laremq́;. Item Armentarius, equitum magister, equitarius, & equiso dicitur.

Armentalis. le. quod est ex armento. Verg. 11. Aeneidos, Hic natum in dumis interq́; horrentia lustra Armentalis equæ mammis, & lacte ferino Nutribat teneris immulgens vbera labris.

Armentosus, armentis abundans, apud Plin. Gell. libro. 11. capit. 1. Quòd Italia tunc esset armentosissima.

Armentinus. na. num. quod est ex armento. Plinius lib. 28. ca. 17. Fimi ceruini maximè fabulosis, sed & bubuli: de armentinis loquor.

Armentitius. a. um. idem significat. Var. libr. 2. de re Rust. cap. 10. In alimonijs armentitium pecus sic continendum.

Armentum, grosz vich) groot vee) haras, troupeau de gros bestail.) (ἀγέλη) inquit Festus, id genus pecoris dicitur, quod est idoneum ad opus armorum, vt sunt equi & boues. nam equis in bellum curritur, clypei verò boum corijs armantur. Varro aliter, Armenta, quòd boues ideo præparabantur, vt inde eligerentur ad arandum: inde armenta dicta quasi aramenta, postea tertia litera extracta. Vnde Colu. li. 7. Iumenta & armenta nomen à re traxere, quòd nostrum laborem vel onera subuectando vel arando iuuarent. Præcipuè enim ab equis, bobus, & alijs eiusmodi, cerui & alia animalia grandia, armenta possunt dici: quamuis elephanti, & equi, & huiusmodi animalia, ab armis armatisq́; militibus ferendis, armenta appellari queant. Nam cerui qui ad hoc non sunt idonei, neque etiam ad arandum, inter armenta computantur à Vergilio, qui ait, Hos tota armenta sequuntur. De hoc etiam in dictione Grex dicitur.

Armiger, armigeri, pen. cor qui lanceam, scutum, galeamq́; ferens armatum equitem in prælio sequitur. ὁπλοφόρος, ὑπασπιστής: eyn waffendrager) een wapendrager) coustillier ou escuyer.) Et planè apud antiquos armigeri fuerūt summi viri, vt Patroclus fuit armiger Achillis. Plin. libr. 35. Clytum equo ad bellum festinantem, & ei galeam poscenti armigerum porrigentem. Perperàm vulgò armigerum, auratum equitem vocant.

Armillę, sunt ornamenta in circulorum modū, quę viri militares ab imperatorib⁹ donata in sinistris brachijs gerere consueuerunt. Hęc Priscianus brachialia vocat: quemadmodum Græci βραχιονιστῆρας. Dicuntur autem armillæ ab armis, quòd antiqui humeros cum brachijs armos vocabant. Vnde arma ab his dependētia sunt vocata. Liu lib. 1. Additur fabulæ, quòd vulgò Sabini aureas armillas magni ponderis brachio læuo, gemmatosq́; magna specie anulos habuerunt. Blasonum (scribit Bud.) armillam vulgò vocant. Inde armillati cursores, quos potstas dicimus: videlicet quia id insigne gerunt, quod potest armilla aut spinter dici. Nam

Armillatus, dicitur qui armillas habet. ψελλιωτός. Propert. Atq; armillatos colla molossa canes. Et Armillatus nomē viri sub Nerone & Domitiano.

Armillæ, neutri generis, instrumentum & apparatus versutiarũ: ab armis, pro dolis & fraudibus. Apuleius lib. 6. Ad armillæ redit.

Armillum, vas vinariũ in sacris, dictum quòd ab armo: id est humero, deportaretur. Varro de vita Pop. Rom. lib. 1. Etiam nunc pocula quę vocãt capulas & capides, quod est poculi genus: item armillum, quod est vrceoli genus vinarij.

Armilustrum, festũ apud Romanos quo res diuinas armati faciebant, & sacrificantes canebant tubis. Item locus in quo huiusmodi ludi fiebant. Varro hoc nomen ab ambitu lustri dictum existimat, quòd ibi circunfertur pompa & equi currunt.

Armipotens, armis valens. κρατερὸς, αἰχμητής. Vnde & Pallas siue Bellona, armipotens dicitur. Cicero Antequam iret in exilium: Nam ego te Iupiter opt. max. cuius nutu ac ditione sola terrarum gubernantur, teque particeps connubij, socia regni, regia Iuno, teque Tritonia armipotens, Gorgona Pallas, Minerua. Verg. 2. Aen. Penelei dextra diuæ armipotentis ad aram Procumbit.

Armisonus, notæ significationis, vt Pallas armisona, Vergilius. Armitenens, qui arma tenet. ὅπλα ἴσχων.

Armo, mas. armis induo seu munio. ὁπλίζω. ich wapne) ick wapene) ie me arme.) Verg. Tunc quoque fas nobis Graios armare fuisset. Plancus ad Cice. Qui quidem cum in fraudem se deductum videret, manus quas iustius in Lepidi perniciẽ armasset, sibi afferre conatus est. Liu. lib. 2. de bello Pun. Itaque & muri reficiebantur & propugnaculis armabãtur. Cõposita sunt, dearmo, quod est armis exuo. ἐξοπλίζω. Idem libr. 4. Consul triumphans in vrbem redijt, Ciuilio duce Volscorũ ante currum acto, prælatisque spolijs quibus dearmatũ exercitum hostium sub iugo misit. Exarmo idem significat. Suetonius in Domit. Negantemque vltra se tueri eum posse, quòd armata esset à Ioue. Exarmatas autem feras dicimus mansuefactas. Lampridius de Heliogabalo, Habuit leones & leopardos exarmatos, quos edoctos per mansuetarios subitò ad secundã & tertiã mẽsam iubebat accumbere. Obarmo, circunarmo. Hora. lib. Carm. Mos vnde deductus per omne tempus Amazonia securi dextras obarmet. Perarmo, perfectè vel pulchrè armo. Curt. Hoc modo instructo exercitu ac perarmato Babylone copias mouit.

Armoracea, ceæ. herbę genus, Colum. lib. 6. cap. 17. Et armoracium apud Plinium legitur pro raphani syluestri genere. ita enim scribit libro. 19. capit. 5. Etiamnum vnum syuestre, Græci aprion vocant, Pontici armon, alij lucẽ, nostri armoracion, fronde copiosius, quàm corpore. Est & hoc nomine fluuius, qui de mõtibus Arabię descendens in stagnum Asphaltitẽ erumpit, diuidens Moabitidem & Amonitidem, Ioseph. lib. 4.

Armus, humerus, ὦμος. schulter oder achsel) een schouder) espaule.) Vergilius, libro. 3. Georgic. Densa iuba & dextro iactata recumbit in armo. Differt tamen armus ab humero, Nam humeri propriè eorum sunt qui recti in cœlum spectant (vnde soli homini humeros esse dicimus. Vergilius, Os humerosque deo similis) Armi verò sunt brutorum, quamuis de hominibus quandoque dicantur.

Arnoglossa (ἀρνόγλωσσον) Latinè lingua agni, vulgò plantago dicitur, & wegerich. ἀρνὸν Græci agnum dicunt, γλῶσσα lingua. Hæc alio nomine dicitur heptapleuros: id est habẽs septem costas: nam in folio eius sunt septem costæ, ἑπτὰ septem, πλευρὸν costa. Sunt enim septem nerui instar costarum animalium.

Aro, ras, (ἀρόω) ich ere; zackere) ich āre, ackere) ie laboure la terre.) propriè significat terram iam proscissam rursus vomere euerto. Plin. In arando magnopere seruandũ est Catonis oraculũ, Quid est primum? agrum bene colere, Quid secũdum? bene arare. Quid tertium? stercorare. Per translationem arare ponitur pro coire. Plaut. Fundum alienum arat incultum, familiarem deserit: id est alienas mulieres subagitat, vxorem suam deserit. Composita huius verbi sunt dearo, exaro, peraro inaro, & subaro. Plin. Sunt qui iam natas inarant segetes.

Aroma, (ἄρωμα) gewürtz) specerye) odeurs, senteurs.) odoramentum dicitur. Colum. libro. 12. cap. 20. Deinde cum videbitur mediocriter calere defrutũ, reliqua aromata contusa & cribrata paulatim insperges.

Aromatopola, (ἀρωματοπώλης) qui aromata vendit quem nos aromatarium dicimus.

Aromatites, (ἀρωματίτης) gemma quæ in Arabia gignitur: ita dicta quòd myrrhę odorem habeat. Plin. libr. 37. cap. 10. Aromatites & ipsa in Arabia traditur gigni: sed & in Aegypto circa Pisas, vbique lapidosa, & myrrhæ coloris, & odoris, ob hoc reginis frequentata.

Aron, vel Aros, (ἄρον) herba est è bulborum genere scyllę proximum, amplitudine folijs lapathi, caule recto duorum cubitorum, baculi crassitudine, radice mollioris naturæ, quæ & cruda editur. Folia quoque eius in aceto decocta manduntur. Plinius lib. 19. cap. 5. Quidam hanc dracontium, (δρακόντιον) esse dixerunt.

Arpinum, (ἄρπινον) pen. prod. ciuitas inter Foram & Aquinum porrectum in monte. Dicitur & Arpi à qua Arpinates dicti sunt eius incolæ, quales fuere M. Cicero, Plautus Comicus, & C. Marius, qui septies consul fuit.

Arquatus, (ἰκτερικός) ab arcus, is dicitur cui color & oculi virent: à colore scilicet arqui cœlestis, quem morbum quidam appellant dæmoniacũ, quidam aquarium, quidam auriginem, quidam regium, quidam ictericum.

Arquites, (τοξόται) dicebãt antiqui arcu præliantes, quos nunc sagittarios vocant. Vide in Arcus.

Arrectarius, adiectiuũ, à participio arrectus: quod est arrectũ, vt asser arrectarius in cratitio pariete, qui arrectus est: sicut transuersarius, qui in transuersum ponitur.

Arreptitius, qui à dæmone rapitur, qui etiã abreptitius dicitur. ἀναρπαστοί. Veteres arreptitiũ dicebãt laruatum, quasi à laruis arreptum.

Arretina, vasa nobilissima, ἀῤῥήτινα σκεύη: ab Arretio, (ἀῤῥήτιον) Italiæ ciuitate, vbi fingebantur. Martialis, Arretina nimis ne spernas vasa monemus, Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

Arrha, rhæ. & Arrhabo, onis. penul. cor. (ἀῤῥαβών.) eyn hefft gelt, ding pfennig. gotz pfennig) eenen gods penninck) arres, denier a dieu.) vtrunq; sumitur pro parte solutionis quæ prius datur vt reliqua reddatur. Plin. lib. 33. cap. 1. At sponsiones etiamnũ anulo exiliente, ab eo tempore quo nondum erat arrha velocior. Terent. Ea relicta arrhaboni est. Hinc arrho, rhas. à quo subarrho, quod est arrhã facio. Ambrosius, Anulo suo subarrhauit me dominus meus.

Arrigo, gis. (ἵστημι, τείνομαι) vide in dictione rego.

Arripio, pis. (προσαρπάζω) vide in dict. Abripio.

Arrogo, (ἀποιοῦμαι) pen. cor. significat assumo, vendico, tribuo: & opponitur verbo derogandi. ich nemm mich an, ich zeüch zů) ich neme aen my, ick schrijue my selue toe) ie presume de moy, ie attribue, ie arroge.) Hieronymus in Prologo Esdræ, Interrogent Hebræos, & ipsis authoribus translationi meæ vel arrogent vel derogẽt fidem. Plerũq; arrogare, est nimium sibi tribuere, (ἀλαζονεύομαι) seu arroganter præsumere. Cic. 7. Philip. Ego itaq; pacis, vt ita dicã, alumnus, qui quantuscunq; sum (nihil enim mihi arrogo) sine pace ciuili certe nõ fuissem. Vnde arrogans, (ἀλαζών) qui sibi temere atq; insolenter tribuit, quæ in eo non sunt. Arist. in Ethicis, Arrogans præclara & ea quæ nõ insunt, & maiora quàm insint sibi fingit. Dissimulator verò, aut inesse sibi negat aut imminuit. Arrogantia (ἀλαζονία) per quam temeritas atq; imprudentia vanam sibi comparat authoritatem. Item arrogare, (ἐισποιοῦμαι) est in filium ac familiarem asciscere: à quo fit arrogatio, quæ est cum is qui asciscit aliquem in filium interrogatur, an velit illum iustum sibi filium esse, & is qui asciscitur rogat, an id fieri patiatur. Vel ideo arrogatio dicitur, quòd per populi rogationem fiat. Vide Aulum Gellium libro. 5. cap. 19.

Arrhostia, (ἀῤῥωστία) ægrotatio.

Arrhostema, matis. Græcè ἀῤῥώστημα, Latiuè ægrotatio, ἀῤῥωστέω ægroto. Arrhostos, (ἄῤῥωστοι) ægrotus. Cic. 4. Tusc. Deinde ægrotationes, quæ appellantur à Stoicis ἀῤῥωστήματα, hisq; item oppositæ contrariæ offensiones.

Arrugia, cuniculus subterraneus, quo extrahitur aurum. Vide Plin. lib. 33. cap. 4.

Ars, (τέχνη) eyn conste) art.) multipliciter dicitur. Nam quædam est ars quæ in speculatione tantum consistit, vt Astrologia, & theorice: id est, speculatiua, nullum exigens actum, sed ipso rei cuius studium habet intellectu contenta. Quædã in agendo, quæ actu perficitur, & practice: id est, actiua dicitur, vt saltatio. Terent. in And. Quid est Quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Quædã in affectu, quæ operis quod oculis subijcitur, & consummationem non finem accipit, qualis est pictura, & sic definitur: Ars, est recta ratio rerum faciendarum. Dicta ars ἀπὸ τῆς ἀρετῆς: id est, à virtute, quam Græci vniuscuiusq; scientiam vocant. Est etiam ars, quæ constat ex præceptorum collectione, ab arcto, ctas. quòd arctis præceptis: id est, angustis & breuibus concludat, vt est ars Seruij, ars Donati, ars Prisciani. Ars etiam astutia, siue sit in virtute siue in vitio, dicitur, qua quis non facile falli, sed magis alios fallere potest, quæ Græcè dicitur τέχνη: listigkeyt) doecheyt, behendicheyt) finesse, tromperie.) vt, Instructus arte Pelasga. Ab ars fiunt composita, iners, solers, artifex. Huius nominis diminutiuum est articula, τεχνίον, τεχνίδιον.

Arsaces, (ἀρσάκης) pen. corr. nomen proprium Parthorum regis, cuius memoriæ hunc honorẽ Parthi tribuerunt propter quæsitum constitutumq; regnum, vt omneis deinde regeis suos Arsaces appellauerint, sicut dicti sunt Aegypti Ptolemæi.

Arsanias, (ἀρσανίας) fluuius qui cum Tigri fluuio circiter quatuor passuum milia fluit, mox diuisus in Euphratem mergitur.

Arsenicũ, genus est coloris lutei. Plin. lib. 34. cap. 18. Latinè dicitur, auripigmentum.

Arsenocœtas Græci vocant pueros concubinos, catamitos.

Arsenotheleas, (ἀρσενοθήλεας) deos antiqui esse dixerunt vtriusq; sexus participatione, quasi masculos fœminos. Quo nomine quædam quoq; animalia ab Aristotele nominantur semel ineuntia.

Arsenothelys, (ἀρσενοθήλυς.) vide in dictione Androgynus.

Arsenogonon, (ἀρσενόγονον) herba est sub satyrij nomine comprehensa, vuas habens floribus oleæ similes, sed aliquanto pallidiores, semen verò ad similitudinem papaueris album.

Arsinoë, (ἀρσινόη) fuit filia Ptolemæi Lagi filij, qui Aegyptum post Alexandrum tenuit, & fuit vxor Lysimachi regis Macedoniæ, forma præstãtissima: à cuius nomine Ptolemæus Philadelphus eius frater vrbem condidit in Cyrenaica regione.

Arsis, (ἄρσις) Latinè vocis eleuatio, sicut & θέσις positio vocis. vt, arma: ar, eleuatio est: ma, positio est. In his duobus per diuisionem pedes legitimi colliguntur.

Artaba, (ἀρτάβη) mensura apud Aegyptios sextariorum septuagintaduo: composita ex numero, propter septuaginta duas gentes, quæ orbem impleuerunt. Alij continere tres vrnas, alij dicunt ternas capere denos modios.

Artaxata, (ἀρτάξατα) Armeniæ ciuitas.

Artaxerxes, (ἀρταξέρξης) nomẽ propriũ Xerxis filij, qui Longimanus dictus fuit, quoniam manũ alteram haberet longiorem. Hic aiebat, Beneficiũ addere lõgè magis regale quàm auferre. Fuit & alius Artaxerxes Cyri iunioris frater, congnomento Memor. Huic cum pauper quidam malũ ingentis magnitudinis obtulisset, iucundè suscepit, Per Solem

lem inquiēs,hic is mihi videtur,quē vrbem quoq; ex parua magnam reddere posse existimem.

Artemis, (ἄρτεμις) Diana dicitur siue Luna, quasi ἀεροτόμις.

Artemisia, (ἀρτεμισία) Mausoli Cariæ regis vxor, quæ insignis pudicitię fuisse perhibetur,& virum vltra humanæ affectionis fidem amasse creditur. Nam cum nobilium poëtarū atq; historicorū laudibus prædicetur, in hoc vel maximè,ꝙ defunctū maritū sic semper amauit vt viuū,& miræ magnitudinis extruxit sepulchrū,in tantū vt vsq; hodie omnia sepulchra preciosa ex nomine eius Mausolea nuncupentur. Est & artemisia herba,ab Artemisia Mausoli vxore,vel ab Artemide dea cognominata. Vulgò beifu(z)byuoet)armoise.) Eius duo sunt genera,altera latioribus folijs,altera tenuioribus,& nō nisi in maritimis nascēs. Sunt qui in mediterraneis eodē nomine appellant,simplici caule,minutis folijs,quam quidam bothryon,alij ambrosiam vocant, quam Plinius ambrosiam putat: quæ in Artemisio monte dicitur abundare, à qua etiam nomen sortita est. Alij Artemisiam dici putant à Diana, quæ Græcè ἄρτεμις dicitur, quæ eam inuenit.

Artemisium,(ἀρτεμίσιον) vt Demosthenes ꝓ Ctesiphōte docet,promontoriū Eubœę est. Et Artemisium lucus est prope Aricià Dianę sacer,quasi Dianum dictum: Latini Nemorense dixerūt.'vnde & Nemorēsis,rex dictus est sacerdos illius regionis.

Artemisius,(ἀρτεμίσιος) apud Macedonas mensis Maius dicitur. Quo nomine etiā vocatur mons Arcadiæ,sicut scribit Plin.libr.4.in quo Artemisia herba nascitur.

Artemite, (ἀρτεμίτη) insula est Ortygiæ proxima, quam alij Celadusam vocant.

Artemon,monis.(ἀρτέμων) siue Artemum, quod quidam malum, quidam velum intelligunt nauis amplissimū,quod extēditur, quasi arrectus temo. Vitruuius lib.10.docet artemonem esse,quam nostri trochleam, Græci ἐπάγωντα vocant. Hac aūt in nauibus funes ductarij trahuntur,& armamenta explicantur, vt merito additamentum magis quàm pars nauis esse videatur. Ait idem scriptor machinas id genus tractorias ad onerandas naues esse accommodatas, fieriq; his trochleis nauium subductiones, Artemon etiam nomen authoris.

Artemona,(ἀρτεμώνα)apud Plautum dicta est mulier quædam: ab ἀρτίζω, perficio,quòd perficeret quæ vellet,quoniam dotata mulier.

Arteria, (ἀρτηρία) eyn athem ader,eyn pulsz ader) die ader des leuens,die puls ader) artere.) Latinè significat venam vitalem,seu semitā in qua est vitalis spiritus. Plin.lib.11.cap.37. Et Gel.li.5.cap.10 & lib.17.cap.11.& lib.18.cap.10. Arteria est,inquit,conceptaculum spiritus naturalis misti confusiq; cum sanguine,in quo plus spiritus est & minus sanguinis,quæ motu atque pulsu habitum & motum febrium demonstrat. Antiqui arterias vocant pulsus. Super arterias locantur venę,pręterq; in dorsos,in quo magna arteria,quæ trachea dicitur,est posita super venam. Arteria quæ tendit ad pulmonē,est illa qua vox halitusq; transmittitur vt accipiēdi reddendiq; tantummodo spiritus officio fungatur,sicut venę sanguinis riui. Vnde Cicero lib.3.ad Heren. Lædūtur arterię,si antequam vox bene permulsa est,acri clamore complcātur, & interuallis longioribus vti conuenit.recreatur enim spiritu vox & arteriæ reticendo acquiescūt. Itaq; arteriæ sunt semitæ spiritus, venæ autem sanguinis riui. Licet quandoque vena pro arteria dicatur. Persius, Tange miser venas, & pone in pectore dextram, Nil calet hic. Celsus libro.3. Si protinus venæ conciderint, & sæpius eodem die: si inter plures accessiones ius perinde corporis deest. Dicta est autem arteria, ꝟ ἀέρ@ τηρεῖν.

Artabanus,(ἀρτάβανος) nomen Parthorum regis ex Arsacidarum genere,qui mimicus Tyberij Cęsaris Armeniam inuasit.

Arthanes,fluuius Scythię Thracię in Istrū defluens.

Arthricus,qui laborat morbo articulari. Cicero ad Petum, Non enim arbitror cocum etiā te arthricum habere. Quem articulorum dolorem appellat Cicero Attico.

Articularis, & hoc re. quod ad articulos pertinet, ἀρθριτικός:vt articularis morbus,(ἀρθρῖτις νόσος)das zipperli, oder gesücht) die siecte inden geleden) goutes nouees, ou crapes.) qui & articularis dicitur, qui per omnes artus vagatur, quo Ennius laborasse fertur. Serenus, Si verò articulos tabes inimica per omnes Hæserit,ex ficu betas cū melle iugabis: Vel pelagi latices,simul & Baccheia dona Sumere curabis, nimio sed parcito vino. Ennius ipse pater dum pocula siccat iniqua, Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

Articulatim,(ἐνάρθρως)significat per articulos, Plautus in Epid. Hem isthic homo te articulatim concidit senex. Articulatè idem.

Articulo,las. significat iungo,& quasi articulum,id est nodum nodo appono. ἀπαρθρόω. August.li.14. de Ciuit. Neq; ea sola membra mouemus ad nutum,quæ compactis articulata sunt ossibus, sicut pedes & manus ac digitos.

Articulus,(ἄρθρον)kleyn gleych,oder gelenck)cleengelidtmaten)petite ioincture.) diminutiuū ab artus,& ponitur pro iunctura siue nodo vel parte membri. Plin. Articulis membra distinxit. vnde articularis morbus. Sed & in vite dicuntur articuli de nodo ad nodum. Cicero in Catone, Itaq; ineunte vere in ijs quæ relicta sunt, existit tanquam ad articulos sarmētorum,ea quæ gemma dicitur. Articuli etiam in montibus dicuntur, vt apud Plinium in calce operis. Sic articulos fidei tanquam membra religionis nostræ dixerunt. Interdum ponitur ꝓ digito,vt apud Ouid. libr. 2. de Ponto At reditus iam quisque suos amat, & sibi quid sit Vtile sollicitis supputat articulis. an de fingeren rechnen oder zellen) aende vingerē tellen) compter en doigts.) Interdum pro momento,(καιρός) &

& tempestiua rerum faciendarũ hora sine puncto (ἀκμή) seu alicuius rei aut temporis particula. Terent. in Adelph. Vide vt in ipso articulo (ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ) oppressit eam. Item articulus color est, de quo Cic. lib. 4. ad Heren. Articulus habetur, cũ singula verba interuallis distinguuntur cæsa oratione. Similiter articulus dicitur quo genus discernitur. Quo in genere Græci dicunt ὁ, ἡ, τό, & Germani der, die, das. die, sy, dat.

Artifex, qui artem aliquã facit, δημιουργός, τεχνίτης: eyn künstler, oder handtwerksman) een constenaer, oft handtwerksman) vng qui ouure par ars ou vng ouurier.) dictus quòd scientiã suam per artus exerceat, siue quòd apte operam inter se arctent artifices. Cic. 4. Acad. Quam si subtraxeris, qui distingues artificem ab inscio?

Artificiũ, ars & scientia. τέχνη. kunst, handthierung) conste) handtteringe) artifice, ou mestier.) Cęsar 7. bell. Gall. Neque acie vicisse Romanos, sed artificio quodam, & sciẽtia oppugnationis. Cicero pro Cluen. Nisi fortè hæc caussa est, quòd medici nihil præter artificium, oratores etiam authoritatem præstare debent. Artificium pro fraude, dolo. listickeyt, gescheidigkeyt) practijcke) practic.) Cic. Att. Quorũ artificijs effectum est, vt Respublica in hunc statũ perueniret. Idem. 4. Verr. Audit hæc etiam Verres, & primo illo suo leuiore artificio Heraclitum aggredi conatur.

Artificiosè, konstiglich) constelyck) artificialemẽt) aduerbium. Cic. 1. de Orat. Nulli fuerunt, qui illa artificiosè digesta generatim componerent.

Artificialis, le. kunstreich, oder mit kunst gemacht) constelick, oft met conste gemaeckt) faict de art.) quod arte factum est. Et, Artificialiter aduerbiũ. Quint lib. 2. cap. 18. Sed nec illa omittenda sunt, qua in re alius se inartificialiter, alius artificialiter gerat.

Artificiosus, a, um. (ἔντεχνος) kunstreich) cõstelick) ingenieux, qui vse d'art) plenum artificio. Cic. 2. de Finib. Epicurus autem, vt opinor, nec nõ vult, si possit planè & apertè loqui, nec de re obscura, vt physici: aut artificiosa, vt mathematici, &c. Sic artificiosa eloquẽtia, apud eundẽ, de Inuentione. Dicitur & artificiosus, qui aliquid arte facit. Cic. 2 de Nat. Deor. Zeno igitur naturam ita definit, vt eam dicat esse ignem artificiosum ad gignendum, progredientem via.

Artitus, penult. prod. dicitur bonis artibus instructus. Fest.

Arto, tas. sæpe vrgeo. στενόω. Vide suprà, Arcto. Hinc componitur coarto, simul continenter arto, stringo. Liu. li. 2. de bel. Pun. Angustæ fauces coartant iter. Inde percoarto, quod est maximè vel perfectè constringo. Colum. lib. 2. Tunc demum conuertemus & vtrunque siccatum percoartabimus in. stringam, atque ita manipulos vinciemus. Videtur scribendum per ct.

Artocrea, creæ. & Artocreas, creæ. (ἀρτόκρεας) krepslin) pasteye) paste) masc. generis, epulum ex pane & carne. Persius, Artocreasque popello.

Artocopus, (ἀρτοκόπος.) eyn brotbeck) een broots backer) vng boulengier) pen. corr. pistor seu factor panis. Sed pro dispensatore siue cõseruatore accipi solet, quasi qui in pane laborat. Nam ἄρτος panis, κόπος labor.

Artolaganum, (ἀρτολάγανον) pen. corr. genus panis siue placentæ ex simila in oleo coctæ in patella. In eo ponitur parum vini cum pipere & adipe vel modico oleo. Est enim panis qui habebatur in delitijs: à laganis nomen habens propter candorem. Cic. Pæto: Dediscendæ tibi sunt sportellæ, & artolagani tui.

Artoptetis, (ἀρτοπτίτιοι) panes dicti ab artoptesio instrumẽto panibus coquendis in clibano accommodato. cuius meminit Plaut. in Aulul.

Artopta, (ἀρτόπτη) à quibusdam dicitur mulier, quę coquit panẽ in clibano vel in furno, ὀπτάω coquo. Plaut. in Aulul. Ego hic artoptã ex proximo vtendum peto. At Pollux dicit esse instrumentum artocopi in quo panes torrebantur. Alij accipiunt pro vase in quo farina subigitur. Plin. lib. 18. capit. 11.

Artoptitius, panis qui ex fermento duriore conficitur, torreturque in artopta. Plinius libro. 8. Siligineæ farinæ modius Gallicè viginti duas libras panis reddit, Italicè duabus tribus'ue amplius in artoptitio pane. Nam furnaceis binas adijciunt libras.

Artotyritæ, (ἀρτοτυρῖται) populi quibus oblatio eorum hoc nomẽ dedit. Offerebant enim panem & caseum, dicentes à primis hominibus oblationem de fructibus terræ & ouium fuisse celebratas.

Artuo. tuas. (διαρθρόω) ab artus fit: à quo deartuo, quod est per artus diuido. Maternus libr. 5. Vt sic artuatis viscerum partibus membra omnia crudelis artificij præsidio proferantur.

Artus, (μέλος) glidmasz, oder gelenck) gelidtmatẽ) parties du corps entre les ioinctures, les os, nerfs) quia alligant membra membris: ab arctãdo. Sunt enim nodi, membra verò trũci. Verg. lib. 5. Et magni membrorũ artus. Et dicitur tantũ de animãtibus. Partes sunt corporis inter iuncturas: dicti quòd inter se arctentur, vnde articuli. Et distinguuntur artus à membris: quia artus dicũtur ossa cum neruis & venis, membra autem propriè vocamus carnem artus tegẽtem. vnde membrana superior membri pars: hoc est pellis Sed sæpenumero confunduntur. Apud Plautum in Menæch. tamen artua dicũtur: Ita mihi imperas, vt ego huius membra atque ossa atque artua Comminuam illo scipione quem ipse habet.

Aruales, fratres dicti sacerdotes, quos Romulus primus instituit, seque inter illos duodecim fratres appellauit, vt arua fruges ferrẽt. Eique sacerdotio Acca Laurentia quę postea Populum Romanũ hæredem instituit Romuli nutrix, tribuit infulas albas, & spiceam coronã pro religiosissimo insigni, quæ prima apud Romanos corona fuit. Et hic honos nõ nisi vita finitur, exulesque & captos comitatur. Dicti ab Aruo.

Aruica, pen. cor. genus frumenti.
Aruina, penul. prod. durum pingue inter cutem, vt author est Seruius. λίπος, ὁ. schmår) smeer) sain doulx) Verg. lib. 7. Pars leueis clypeos & lucida spicula tergent, Aruina pingui.
Arusium, (ἀρούσιον) Chij insulæ promontorium. Inde Arusia vina.
Arunca, vrbs est Italiæ ab Ausone constructa. Inde Aruncus, ca, cum.
Aruncus, (ἤρυγγος) villus est, caprarum mento dependens. Plin. lib. 8. cap. 50. Dependet omnium mento villus, quem aruncum vocant.
Arundinetum, locus vbi arundines consitæ sunt, καλαμών: sicut salicetum, oliuetum, & huiusmodi. Plin. lib. 10. cap. 32. Minores halcyones in arundinetis canunt.
Arundo, aquaticus frutex. κάλαμος. eyn riet ror) een rietpijpe) vng roseau.) Liui. 7. Bel. Pun. Erant autem pleraque ex cratibus aut tabulis facta, alia arundine texta, stramento intecta. Et quoniam ex arundinibus fiebant sagittæ, quandoque arundo ponitur pro sagitta. eyn boltz, oder pfeil.) een bout oft pijl.) vne sayette.) Vergilius, Perque ilia venit arundo. Hinc arundineus, nea, neum. quod est ex arundine. καλάμινος. Plin. lib. 10. cap. 29. Addita in transuersas labias, fronde arundinea.
Aruspex, (οἰωνοσκόπος.) vide infra in dictione Haruspex.
Aruum, (ἄρουρον) eyn gebawen oder zackeret veld) een bouwe oft acker velt, oft erue) terre labouree preste a semer.) ab arando dictũ, ager aratus, necdũ satus, qui tamen semen ti datur. Sall. Quia Numidę pabulo pecoris magis quàm aruo studēt.
Arx, (ἀκρόπολις, ἄκρα) eyn schlos) een slot, oft casteel) fortresse.) ab arceo, quia arcet: id est prohibet hostes accedere. Est enim locus vrbis vel in monte situs natura munitus. Inde etiam summitates montium & cuiuscunque altitudinis, ex quibus facilè possunt depelli hostes, arceis dicuntur. Vel (vt Solinus inquit) ab Arcadibus dicta est arx, qui munitissimos quosque colles sub Euandro tenuerunt. Huius diminutiuũ arcicula, id est parua arx.

A ANTE S.

As, assis, (ἀσσάριον) libra, à Gręcis Mna: Mina à nostris, interpositione i literæ, quæ ex nonaginta sex drachmis cōficitur, siue duodecim vncijs. Vncia (οὐγγία) verò ab vno dicitur, Sextans, (ἑξαγγιαῖον) vnciç duç, quasi sexta pars assis. Quadrãs, (τεταρτημόριον) vnciç tres, quarta pars, qui & triunciũ dicit. Triens, (τριτημόριον) quatuor vnciæ, tertia pars. Quincunx, vnciç quinque. Semis (ἡμιλίτριον) vnciç sex, dimidium assis, siue selibra: id est media pars libræ quasi semias. Septunx, vnciæ septem, à septem & vncia. Bes, (διμοιρία) vnciæ octo dempto triente, quasi des. Dodrans, (τρίτον μοιρία) vnciæ nouem, dempto quadrante, quem & nonuncium dicimus. Dextans, vnciç decem, dictus quasi assi deest sextãs. Deunx, vnciç vndecim, quasi vnica dempta ex asse vncia. Aeris autem minima pars sextula dicitur, quòd sit sexta pars vnciæ. Semunncia, quod sit dimidia pars vnciæ. Sicilicum dictum est, quòd semunciam secet. Et sciendũ quòd Veteres volentes aliquid diuidere in partes æquales, vt hæreditatem & quiduis simile, id assem appellauerunt, & parteis vncias. Vnde illud Plinij de luna, Haud dubium est lucere dodrantis semuncias horarum ab secunda abijcientem vsque ad plenum orbem. Vnde etiam habemus, Ex asse hæredem fecit, (ἐξ ὅλου κλήρου) id est totius hęreditatis. Suetonius in Cæsare, Nouissimo testamento tres instituit hæredes sororum nepotes, Octauium ex dodrante, Pinarium & Pedium ex quadrante. Interdum dicitur numus æreus libralis, quòd esset vnius libræ: & valebat (inquit Bud.) quaternos denariolos nostros, pauló pluris. Inde dipondius, ex duabus libris. Et sestertius, duarũ librarum & semis, ex ære deductũ nomen. Horat. Quę si diminuas vilē redigatur ad assem. Similiter triens, quadrans. Interdum hæ partes assis apud poëtas accipiuntur pro calcibus, à mensura. Proper. Cum fu erit multis exacta trientibus ora. Martial. Te con uiua leget mixto quincunce. Componitur autem As cum eo quod est tres, vt Tressis. Persius, Hic dama est non tressis, Agazo. Octo & As, Octussis. Horat. Quanti empta? Parui. Quanti ergo? octussibus. Et sic per omnes numeros vsque ad centum, vt centussis. Persius, Et centum Grçcos curto centusse licetur.
Asachę, populi sunt in montibus Aethiopię, qui abesse à mari dicuntur dierum quinque itinere, viuentes elephantorum venatu. De his Plin. lib. 8. Asachæ vocantur Aethiopes, apud quos maxime nascuntur dracones.
Asaris, fluuius est Heracleam Oetan alluens.
Asaron, (ἄσαρον) syluestre nardum appellauere nonnulli. Est autem hederæ folijs rotundioribus tantum, mollioribusque, flore purpureo, radice Gallici nardi simile, acinosum, saporis calidi ac vinosi, montibus in vmbrosis locis, bis in anno florens. Plin. lib. 12. cap. 13.
Asarotum, (ἀσάρωτον) pauimentum picturæ arte elaboratum, à Græcis inuentum: sic dictum quòd verri non debeat. Nam deducitur ab α priuatiua particula, & σαίρω, verro, scopo. Scopa quoque à Græcis σάρος dicitur. Solebant quippe purgamenta cœnarum, quæ ἀνάλεκτα vocantur, in pauimento quoque euerri, dum subtegulanea pauimenta in vsu erant. Postea asarotis inuentis cessauit vsus scoparum, manibus colligi purgamenta cœperunt, pauimenta verò spongijs mundari. Xenodorus primus claruit in faciendis asarotis, quę miro artificio paruulis testulis in varios colores tinctis, & imagines pictis strauit. Nam Pergami in asaroto columbã effecit bibentem, quæ aquam capitis vmbra offuscabat alia sibi escam arripiente. Papinius libro Syluarum, Varias vbi picta per arteis Gaudet humus, superantque nouis asarota figuris.
Asbestinum, genus est lini, quod ignibus non absumitur. Viuum id vocant, ardentesque in focis conuiua

uiuiorum ex eo vidimus mappas, sordibus excustis splendentes igni magis, quam possent aquis. vocatur autem à Græcis asbestinum ex argumento naturæ. Hæc Plin. lib. 19. cap. 1.

Asbestus, (ἄσβεστος) Latinè inextinguibilis: & nomen lapidis est, qui cum ignē non habeat propriū alieno tamen sic ardet, vt non possit extingui.

Asbitæ, (ἀσβῖται) populi Libiæ, apud quos vulgatissimum Ammonis templum inter medias arenas conditum est.

Asca, (ἀσκὰ) fons in quem demergitur Erasinus.

Ascalabotes, (ἀσκαλαβώτης) Latinè stellio, siue tarantula dicitur, ἀπὸ τῆς ἀσκάλωρ: id est circulis quibus depictus est, & velut lucentibus guttulis in modum stellarum.

Ascalon, (ἀσκάλων) penultima correpta, ciuitas Palestinæ. à qua Ascalonitæ, (ἀσκαλωνῖται) homines in ea nati.

Ascalonia, (ἀσκαλώνια, κρόμμυα.) & ascaloniū, cepæ genus, quòd in Ascalone plurimum nascatur.

Ascania, (ἀσκανία) ciuitas quam condidit Ascanius Aeneæ filius. Est & lacus Ascanius. vnde ipsa regio Ascania, vt scribit Strabo lib. 12. quæ gemina est, altera Phrygiæ, altera Mysiæ.

Ascanius, (ἀσκάνιος) nomen Aeneæ filij. quo etiam nomine dictus est lacus in Phrygia & fluuius ex eo oriens.

Ascanticus, mons Asiæ.

Ascendo, dis. ex ad & scando, sed d. abijcitur, significat sursum siue ad aliquid scando. ἀναβαίνω. ich steig hinauff) ick climme op) ie monte.) Terent. in Adelph. Nauem ascendit. Ascendere in concionē, pro orationem habere ad populum. Cicero Att. Tum subitò ille in concionem ascēdit, quam Appius ei dedit. Hinc ascensio, & ascensus, (ἀνάβασις) pro ascendendi actu. Cicero pro Domo sua, Homines audaces ab eius templi aditu, atque ascensu prohibuisti.

Asceteria, vocantur monasteria in codice Iustiniani, à verbo ἀσκῶ, quod est mentem exerceo in contemplatione rerum diuinarum.

Ascia, cum c post s ab ascindēdo, carpentariorū instrumentū est, quo fabricæ materiæ dolant. ἀξίνη. eyn beihel, beiel, oder dächsel) een bijl oft deesel) coignee ou hache.) Plin. lib 16. cap. 40. Mollissima tilia, eadem videntur & calidissima: argumentum afferunt, quòd citissimè ascias retundat. quod Hieronymus dolatoria vocat, à dolando leuigādoque. Huius diminutiuum est asciola.

Ascio, as. ascia cædo. λαξεύω. Sic exascio, as. vnde exasciatum opus dicitur à Plauto, pro polito perfectoque. (λαξευτός.)

Ascisco, scis. asciui. itum: ich füg zū, nimm herbei) ick voege toe, neme toe) ie applicque a moy ou ie prent.) vel etiam (vt quibusdam placet) ascio, is. significat remotum aliquid quasi scitè vocatū capio, aliunde sumo, accerso, assumo, expeto, approbo, ascribo, adiungo. ἐπάγομαι, προσάγομαι, ἰδιάζομαι, προσκαλοῦμαι. Accusatiuū post datiuū semper fermè postulat. Quintil. libro. 8. Quo in genere idem præcipuè custodiendum, ne id quod similitudinis gratia asciuimus, aut obscurū sit aut ignotum. Lactan. lib. 4. Et illos qui temere sapientium sibi nomen asciuerunt, erroris stultitiæque damnarunt. Et Cic. pro Arch. Quod si mihi à vobis tribui concedique sentiam, perficiam profectò, vt Aulum Licinium non modo nō segregandum, cum sit ciuis, à numero ciuium, verumetiā si non esset, putetis asciscendum fuisse. id est donandum ciuitate. Huic contrariū est descisco; (ἀφίσταμαι) quod cum ablatiuo semper construitur cum à, vel ab: & vltra ablatiuum aliquando habet accusatiuū mediante ad: & vt Valla scribit lib. 5. cap 89 significat se ab imperio ductuque alterius subtrahere, vt milites à duce, populi à domino, discipuli à magistro: ad alterius scilicet vel imperiū, vel sententiam se iam conferentes. Liu. lib. 2. Præneste à Latinis ad Romanos desciuit. Gellius, Posuit eam rem Cæcilium non inconsiderate dixisse, neque temere à Menandro atque à multorum opinionibus desciuisse. Lactant. libro. 4. Desciuerunt à te & abiecerunt legem tuam.

Ascitæ, (ἀσκῖται) Arabes dicti sunt ab vtribus, quos Græci ἀσκοὺς vocant: quoniam bubulos, vt Plin. inquit, vtres binos sternētes, piraticam exercent.

Ascites, (ἀσκίτης) hydropisis species est.

Asclepiades, (ἀσκληπιάδης) nomen historici Cyprij, qui fuit tempore quo Pygmalion regnabat in oriente, quo etiam tempore scribit esum carnium nō fuisse. Alius fuit philosophus cæcus, quem ferunt (vt Cic. lib. 5. Tusc. quæst. ait) cum quidam quæreret quid ei cæcitas attulisset, respondisse, vt puero vno esset comitatior. Fuit & alius Asclepiades Prusiensis medicus qui lapsu scalarū interijt. Fuit & alius Asclepiades poëta, à quo carmen Asclepiadeum dictum est.

Asclepion, (ἀσκλήπιον) herbæ genus, opoponacis species.

Ascletarion, (ἀσκλεταρίων) mathematicus fuit temporibus Domitiani, qui aliquando dixerat se discerptum iri à canibus, ea propter à Domitiano iussus est interfici, & accuratissimè sepeliri, vt vanitas eius artis redargueret. Sed repentina tempestate disiecto funere semiustum canes discerpsere.

Ascopera. (ἀσκοπήρα) eyn liderin sack) een leederen sack) vng sac de cuir.) sacculus pelliceus, marsupiū dictum ab ἀσκὸς & πήρα. Suet. in Nerone, Alterius collo ascopera deligata. Ex quo datur intelligi cullei symbolum fuisse deligatum Neronianæ statuæ, quoniam matricida fuit.

Ascra, (ἄσκρα) vicus Bœotiæ in aspero & sterili loco, in dextra parte Heliconis, Hesiodi patria. De quo Gel. lib. 2: Ascram rus miseram penes hic Heliconia colebat, Hyberno dirum, triste, æstu optabile nunquam. De Hesiodo interfecto Plutarchus in Symposijs libr. 5.

Ascribo, psi. ptum. (προσγράφω, προσάπτω) ex ad & scribo, significat subscribo, hoc est ad scriptū aliquod, nomē vel sententiā meā subiūgo. ich schreib zū) ick schrijue toe oft aen) ie escript dauātaige.) Cic.

Cic. de Leg. 1. Abſcribito me fratris ſententiæ. & de Opt. or. Qui Thucydidem laudauit, aſcribet ſuę noſtrã ſententiã. Idem Attico, Nam quod me non eſſe aſcriptum vides. id eſt nomen meum. Sic ad Qu. fratrem. In qua primum erat, ꝙ antiquior in tuis fuiſſet aſcripta literis, ꝗ in Cæſaris & Attico. Igitur tu quoque ſalutem vtriq; aſcribito. vbi Cicero ſuo nomine id fieri vult ab Attico. Significat quoque aſciſco. Cicero pro Archia, Venit Heracliam, quæ cum eſſet ciuitas antiquiſſimo iure ac fœdere, aſcribi ſe in eam ciuitatẽ voluit. id eſt ciuis fieri voluit, & alijs natis ciuibus adiungi. Dicimus aũt aſcribere ciuitati, in ciuitatẽ, vel in ciuitate. Item aſcribere eſt attribuere, adiungere, vel aſſignare. Cic. Quòd vulgò hominũ opinio ſociũ me aſcribat tuis laudibus. Vbi cum datiuo poni vides: cũ prępoſitione verò in vel ad, idem de Off. lib. 3. Admiratus eorũ fidem tyrannus, petiuit, vt ſe in amicitiam tertium aſcriberẽt. & ad Qu. frat. Hunc ad tuum numerum libenter aſcribito. Et in malam partẽ, προσθεῖναι, ἀναπτῦναι. Cic. Neq; mihi negligentiam velim aſcribas. Ab aſcribo aſcripti dicebantur, qui in colonias nomina dediſſent, vt cæteris colonijs adderentur. Item aſcripti milites, qui ſupplendis legionibus aſcribebantur: quos etiam accenſos, dicebant (licet accenſi aliud ſignificet) quòd ad legionum cenſum eſſent aſcripti. Et velatos, quia veſtiti inermes ſequebantur exercitum. Et ferentarios, quia de fundis lapidibus prælíaturi, ea modo ferrẽt quę in hoſtes iacerent. Et rorarios, quòd id hominum genus antequam acies coirent, in modum rorantis tempeſtatis dimicarent.

Aſcriptitius. (παρέγγραπτος, προσγεγραμμένοι) adlectus, qui ad aliquam rem aſcriptus eſt, vt qui vulgò in collegijs magiſtratuum extraordinarij vocantur, & dij aſcriptitij, qui dijs maiorum gentiũ opponũtur, de quo Bud. in Pand. Item ciues aſcriptitij, quòd natis ciuibus adiuncti, ſe iam in alterius imperium dediderunt. Aſcriptitiuus idem eſt apud Plautum, quod aſcriptitius.

Aſcriptor, (προσγραφεύς) qui in exemplum ducit ſcripta. Cic. pro Domo ſua, Deniq; ille nouitius Ligur venalis aſcriptor & ſubſcriptor tuus, cum M. Papirij ſui fratris eſſet teſtamento & iudicio improbatus, mortem eius ſe velle perſequi dixit. Hic ſecundum quoſdam aſcriptor idem eſt quod ſubſcriptor, qui cauſidicus eſt cauſſam adiuuans. Idem ad Quir. poſt red. Itaq; is fuit nõ modo ſalutis defenſor, verumetiã aſcriptor dignitatis meæ.

Aſella, (ὀνίσκη) poteſt eſſe diminutiuũ ab aſina: ſicut aſellus, (ὀνάριον) ab aſinus Sed & locus ſub brachijs concauus aſella vocatur, ſiue axilla, (μάλη.) Vnde eſt & illud in ſacris, Abſcondit piger manum ſub aſella.

Aſellus, diminutiuum ab aſinus. Martialis libro. 6 Hunc verò acuto capite, & auribus longis, Quæ ſic mouentur, vt ſolent aſellorum. Aſellus etiã eſt nomen piſcis, ſic dicti, quòd ſit colore cinericio, ſicut aſinus: quem vulgò Merluſium vocamus. de quo vide Plinium lib. 9. cap. 17. Eſt & nomẽ ſtellarum. Plin. lib. 18. cap. 35. Sunt in ſigno cancri duæ ſtellæ paruæ, aſelli appellatæ.

Aſembobiti, populi dicti quaſi poſt Sembobotim inſulam. de qua Plinius.

Aſia, (ἀσία) ſine e, nomen tertiæ partis orbis quoad numerum, nam quoad magnitudinẽ, dimidia reperitur. Eſt aũt duplex Aſia, maior ſcilicet & minor, quæ Phrygia & Lycia concluditur. Alij diuidunt eam, vt vnam cõcludat ab Oriente Phrygia & Lycaonia, altera ab Oriente determinetur Armenia minore. Sunt qui primam & ſecundã Aſiæ partem dicant incipere in occidentali littore, quę vſque ad paludem Męotidem & amnem Tanaim extenditur, inter mare Ponticum iacens, & Oceanum Septentrionalẽ. Dicta eſt autem Aſia ab Aſia nympha, Oceani & Tethyos filia, Iapeti coniuge, ex qua Prometheum ortum ferunt: ſiue vt quidã volũt, ab Aſio, Manei Lydi filio. Ab Aſia fit Aſius, ſia, ſium (ἄσιος) vt inquit Priſcia. in multis prouinciarum nominibus ſimilia ſunt deriuatiua primitiuis, & appellatiua proprijs, vt Italus proprium eſt & gentile: ſimiliter Danaus, Latinus, Hiſpanus Siculus & Sicanus. Item Aſianus, (ἀσιανός) Aſiaticus, quę inuicẽ ꝓ poſſeſſiuis proferri poſſunt. Propriè aũt Aſius & Aſiaticus poſſeſſiua ſunt, quamuis & propria inueniantur, vt Scipio Aſiaticus, qui vicit Aſiam: Aſianus verò gentile. Eſt & Aſia, (ἀσία) nomẽ paludis in Myſia ꝓpe Cayſtrũ fluuiũ, cuius prima producitur. Verg. Iam varias pelagi volucres & quæ Aſia circũ. Aliter corripitur: vt, Europa atq; Aſia pulſus.

Aſilus, (οἶστρος) eyn roſsmuck, oder ſbrãm) eẽ peerdẽ vliege) tahon) pe. prod. Gręcè à ſono vocis. Verg.
Eſt lucus Silari circa ilicibus'q; virentem
Plurimus Alburnum volitans, cui nomen Aſilo.
Romanum eſt, œſtrum Graij vertere vocantes,
Aſper, acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis
Diffugiunt armenta. Naſcitur è latiuſculis quibuſdam beſtiolis, quę in fluuijs ſupernatant. Vnde circa aquas magna aſilorum copia, vbi id genus beſtiolarum eſt.

Aſinarius, adiectiuum, quod ad aſinos pertinet, vt mola aſinaria. ὀνικός.

Aſinarius, rij. qui aſinos paſcit vel cuſtodit. ὀνηλάτης eyn eſel hird, eſel treiber) een eſel herder oft eſeldrijuer) aſnier.) Cato de re Ruſt. cap. 10. Operarios quinq;, bubulcos tres, ſubulcum vnũ, aſinariũ vnum. Suet. Apud Actium deſcendenti in aciem, aſellus cum aſinario occurit.

Aſine, es. (ἀσίνη) penult. cor. oppidum Achaiæ. Lucanus libro. 8. Quas Aſine cautes, & quas Chios aſperat vndas.

Aſinius, (ἀσίνιος) viri nomen. ab aſino dictus.

Aſinus, (ὄνος) eyn eſel) een eſel) vng aſne.) animal notum, cuius fœmininum eſt aſina, (ὄνος, ἡ) quod datiuum & ablatiuum pluraleis in is & in abus terminat. Varro de re Ruſt. libr. 2. cap. 8. Ex equa enim & aſino fit mulus: contrà ex equo & aſina hinnus. Hinc aſininus, (ὄνειος) quod eſt aſini, vt

vt caro asinina. Asini in Arcadia optimi sunt, in Italia Reatini.

Asion, noctuarum genus maximum est, quibus plu ma aurium modo eminet.

Asiortum, aranei genus. vide in Araneus.

Asomatos, (ἀσώματος) id est sine corpore & impal pabilis. Cic. 1. de Nat. De. Quòd verò sine corpo re vllo deum vult esse, vt Græci dicunt, ἀσώματον, id quale esse possit, intelligi non potest. Sic Ori genes σωματικὸν appellat id quod solidum & pal pabile est.

Asopia, (ἀσωπία) regio Asopo fluuio finitima.

Asopus (ἄσωπος) vel Asopis, pe. prod. fluuius Achaię, ab Asopo Aeginæ patre sic dictus.

Assos, (ἄσσος) per duplex ss ciuitas Cretę, vbi vetu stissimum Iouis templum fuit.

Asotia, (ἀσωτία) popinatio, incontinẽtia, luxus. Gel. Cedere equidem vobis debui, vt in tali assotia. id est luxu, prodigalitate, atq; nequitia artiũ nos vin ceretis. ex α χȣ̀ σώζω soluo.

Asotus, (ἄσωτος) pen. product. lasciuus, prodigus, popino, helluo. Martial. Viuis asotũs, id est lasciuè, incontinenter.

Aspalathus, (ἀσπάλαθος) est spina alba in Oriente, magnitudine arboris modicæ, flore rosæ, cuius radix vnguentis expetitur.

Asparagus, (ἀσπάραγος) spargel) spergel) asperges.) pen. cor. quòd ex asperis virgultis legatur. Mart. Mollis in æquorea quę creuit spina Rauenna, Nõ erat incultis gratior asparagis. Sunt qui non ab asperitate, sed à lingua Chaldæa deducant, qua asparagos appellant herbam, quæ crescit in vir gulta & in caulem. Vulgò spargen vocant. Huius duo sunt genera, hortense & syluestre. Sed incul tum gratius est.

Aspectabilis, le. dignũ quod aspiciatur. Cic. de Vni uersit. Deus animal vnũ aspectabile, in quo omnia animalia continerentur, effecit.

Aspecto, as. sæpe aut fixè aliquem intueor. ἀφοράω. Plaut. in Amph. Cœlũ aspectat, obseruabo quam rem agat. Vergil. 1. Aeneid. Auersáq; aspectat des super arces.

Aspectus, us. sumitur pro visu & intuitu cuiuscunq; animalis, ὄψις, ἐπίφασις: eyn angesicht, oder an schauwung) een aenghesicht, oft aensienunge) veue, regard.) vt horridus aspectu: id est, visu horribi lis, & qui effigiem habet horridam. Vergil. Teq; aspectu ne subtrahe nostro. Transfertur etiam ad inanimata. Plinius, Prærupta rupes & aspectu horrida.

Aspelia, vnum ex Cypri insulæ nominibus.

Aspello, lis. vide Appello.

Asper, ra. rum. quod visu vel gustu vel tactu alio'ue sensu insuaue est. τραχὺς. rauch, vnmilt, hert) scerp, rou, onmilt, hert) aspre & rude, soit a veoir a ouyr, a gouster, ou a toucher.) August. quid sit asperum his verbis declarat, Asperum, discrepans tia coniunctarũ partiũ facit. Asperitatẽ nanq; nõ gignit nisi inæqualitas partiũ, vt sit longior vna, altera inferior. Leue illud ꝓpriè videtur ostẽdere in quo positio partium ita aperte, pariliter'q; dige sta est, vt nulla earum mensura alterius emineat. Trãsfertur & ad alia quę dura sunt, (σκληρὸς.) Te rent. Asperũ pater hoc est, aliud fodes para. Vnde & ꝓ nocente quãdoq; capitur. Verg. Asper acerba sonans. Et pro iniquo. Idem: Quin aspera Iuno. Cic. in Læl. Monere & moneri proprium est verę amicitiæ, & alterũ liberè facere, non asperè, alterũ libenter accipere non repugnãter. Asperũ vinum, quod opponitur leui. Aspera sylua, densa. Aspera signis pocula, apud Vergilium pro sculptis, anagly phis. Huius diminutiuum est asperulus.

Asper, numus videtur dici ab eo, ꝙ in asperitatem cusus signatusq; est. Persius: Quid asper vt le nus mus habet. Suetonius in Nerone: Exigitq; ingenti fastidio & acerbitate numum asperum.

Aspergillũ, instrumentũ quo nos aquis sacris asper gere solemus. περιῤῥαντήριον. eyn sprentz wadel) een quispel) aspergetz, ou guepilon.)

Aspergo, gis. si. sum. ex ad & spargo, quasi ad aliquid spargo, vel aliquantũ madefacio. ἐπιπάσσω, ῥαίνω, ῥέχω, ἐπιῤῥαίνω. ich sprentzean, besprenge) ick bes spreye, besprenghe) ie asperge, ie arrouse.) Regit autem vel accusatiuum solum. Plautus, Aspersisti aquam, iam redijt animus. Vel accusatiuum cum datiuo. Plin. lib. 8. cap. 38. Ergo corpus eius adu stum aspergunt alijs carnibus polentę modo. Vel accusatiuum cum ablatiuo. Plautus in Epid. Ah guttula pectus mihi ardens aspersisti. Verg. libr. 3. Georg. Aut tecto assuetus coluber succedere & vmbrę Pestis acerba boum, pecoriq; aspergere vi rus. Vel accus. cum præpositione ex. Cice. Fam. 6. Quę est igitur (inquies) spes ab irato? eodẽ fonte se hausturũ intelligit laudes suas, è quo sit leuiter aspersus. Inde aspergimen (ῥαντισμός.) Et aspersio. Cic. 2. de Legib. Nam illud vel aspersione aquę, vel dierum numero tollitur. Item aspersus, huius as persus nomen. Plin. libr. 11. cap. 53. Quæ insecta appellauimus, omnia olei aspersu necantur.

Aspergo, inis. gutta terrę cruore permista. κατάχυσμα. Statius libr. 7. Diraq; aspergine latos Mutat agros. Propriè significat actum ipsum aspergẽdi. Plin. libro. 36. cap. 22. Aspergine & gelu pruinisq; rumpuntur in testas.

Aspernabilis, qui est dignus vt aspernetur. ἐξουθενητέος. Gellius: Nonnunq apud me ipsum soleo res eiusmodi paruas quidem minutasq; & homini bus non bene eruditis aspernabiles.

Aspernor, aris. ab aspero fit, significatq; recuso, auerto, non ignosco, fastidio. καταφρονέω. ich vers smade) ie refuse, reiette.) Est aũt dictum à sperno. Terent. in Phor. Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter. Inde aspernatio, contemptus. Cic. 4. Tusc. Quorum omnes morbi & perturbationes ex aspernatione rationis eueniunt.

Aspero, as. asperum facio. ἀγριόω, λεαίνω. ich mach rauch) ick make rou) ie le faict aspre.) Col. lib. 9. Iunctis parieti modicis asserculis, qui paulum for matis gradibus aspernantur, ne sint volantibus lubrici. Vergilius pro coagulo, siue durum facio pos

poſuit, libro. 3. Et glacialis hyems Aquilonibus aſperat vndas.

Aſphaltum,(ἄσφαλτος) Latinè dici poteſt tutamē, à verbo(ἀσφαλίζω,quod eſt tueor. Quo nomine dictus eſt lacus Syriæ in prouincia, quæ hactenus Pentapolis dicta fuit: ſic dictus, quia nihil viuum in eo ſubmergitur, vnde mortuum mare ab hiſtoricis nominatur. Aſphaltum, etiā bitumen dicitur Hinc Aſphaltitis,(ἀσφαλτίτης)lacus Iudææ dictus qui nihil gignit. Ex aſphalto & ſulphure fit venenum, quo vt ait Galenus, Medea vſa eſt ad vlciſcendam pellicem.

Aſphodelus,li. pen.cor.herba,de qua Plin.libr.21. cap.17.noſtri pharmacopolę corrupto vocabulo vocant aphrodilorum. Germani glodwurtzel.

Aſpicio, is. ex ad & ſpecio, antiquo verbo(teſte Varrone) e in i mutata: quamuis Priſcian.à ſpicio compoſitum dicat: quod tamen miror,pręſertim cum in denominatiuis dixerit, A ſimplici quod in vſu non eſt ſpecio, is. ſpeculum ꝑ ſpeciculum per ſyncopam ci, euphoniæ cauſa. Et pauló infrà, A ſpecio,is. vel à ſpecie ſpecimen. Eſt autem aſpicere,ad aliquid oculos intendere,ἀφορᾶν εἴς τι, ἐμβλέπειν. ich ſiche an) ick aenſie,aenmercke) ie regarde,auiſe,apperceuoi.) Plaut.in Aſin.Si quem aliū aſpexerit,cæca continuo fiet. Terent.in And. Interea inter mulieres,Quæ ibi aderāt,fortè vnam aſpicio adoleſcentulam.

Aſpidiſci, breuia ſunt ſcuta, & in ſcuti modū orbicularia ornamenta.Cæl.lib.13.cap.61.

Aſpilates,gemma eſt argentei coloris. Plin.libr.37. cap.10.

Aſpiro,ras.pen.prod.ex ad,& ſpiro,ſed d abijcitur. Et proprie aſpirare ſignificat afflare. ἐπιπνέω. ich hauch an,hauch an,blaſz zu) ick huyche iemandē aen,ick aſeme,blaſe aen)ie ſouffle,vente.) Vergil. Aſpirant auræ in noctem. Habet autem vel datiuum, vel præpoſitionem ad.& per metaphoram ponitur interdum pro auxilium præbere,fauere. Verg. Aſpirat primo fortuna labori,(ἐπισπεύδω vel ἐπισπεύδω.) ick bin günſtig) ick gonne) ie fauoriſe, & ayde.)Tractum à nauigantibus quibus ſpirantes auræ fauēt. Interdum pro incumbere,& quaſi toto ſpiritu intentum eſſe,ἐφίεσθαι : vt, Scipio aſpirat ad conſulatū.Interdū ꝑ iungere iuxtà accedere,ſeu propè tangere. ἐφικέσθαι.zu kommē) yewers toecomen) peruenir a quelque choſe.)Gell.lib.1. Ad horum autem ſynceritatem veritatemq́; verborū an aſpirauerit Cæcilius, conſyderemus.Cic. Trebatio: Vltro etiā accerſitum,ab eo,ad quem cæteri non propter eius ſuperbiam, ſed propter occupationem aſpirare non poſſunt.

Aſpis, idis. (ἀσπὶς)ſerpens paruus qui veneno ſuo quæq; viuentia concitè occidit,oua gignit ex quibus filij procreantur. Sunt autem plures aſpidum ſpecies, diſpareſq; effectus ad nocendum,vt ſcribit Solinus. Vnde ſomniculoſa aſpis ꝙ ſomnum letiferum percuſſis immittat. Eſt & nomen inſulæ prope Cyclades. Sunt & aliæ hoc nomine in Lycia & Caria. Eſt & nomen vrbis, quæ à Latinis Clypea dicitur. Silius: In clypei ſpeciem curuatis turribus Aſpis. Strabo: Coſura inſula eſt ante Aſpidem ſita Carthaginenſem vrbem quam Clypeam vocant.

Aſplenum,ni.pen.prod.(ἄσπληνον)quòd lienem imminuat. herba,de qua Plin.lib.27.cap.5.Hanc alij ſcolopendrion,vel ſcolopendram vocant.Arabes ceterach,quod nomen vulgus pharmacopolarum adhuc retinet.Quam autem pharmacopolę falsò ſolopendram vocant, eſt ea quam Dioſcorides phyllitim appellat.

Aſportare,(ἐκφέρειν)quaſi hinc aliò portare,ich trag hinweg) ick drage oft leyde wech) ie tranſporte d'vn lieu en autre)Teren.in Phor.Quoquò hinc aſportabitur terrarū,certū eſt perſequi.Cuius cōtrarium eſt importare, (εἰσφέρειν) quod eſt aliunde huc portare. Cæſar, Ac plerunq; vtuntur frumento importato.

Aſpretum,ti.penult.prod.locus aſper & abruptus. Liu.9.ab Vrb.Ad hæc ſaxa erant,& temerè iacentia,vt fit in aſpretis.

Aſſa vox (vt Nonius ſcribit) ore tantū prolata,nullis tibiarum aut alijs vocibus admiſtis.Cato De liberis educandis: Melos alterum in cantibus eſt bipartitum:vnum,quod eſt in aſſa voce:alterum, quod vocant organicum.Bud.in Pan.

Aſſæ,dicuntur ſicci lapides.

Aſſamēta,orū.bretter,oder dilen)berders)aiſſelles) neutrum plurale: tabulæ ſunt ſectiles, quæ axes, ſiue aſſes alijs dicuntur; non abſimiles ſcandulis, quibus tecta tegularū vice aliquando tegi ſolent. Plin.lib.16.cap.4.Ob id cardinibus,aſſamentiſq; portarum vtiliſſima.

Aſſaracus,(ἀσσάρακος) Trois filius fuit, auus Anchiſæ & pater Capys.Verg.Aſſaraci proles.

Aſſaradon, vltimus Aſſyriorum rex & Senacherib filius.

Aſſarius,(ἀσσάριον)numus,ſiue genus ponderis.Ioſephus: Quatuor drachmis venderetur aſſarius. Aſſarius adiectiuum,quod aſſatum eſt.Cato de re Ruſt.Veſtæ,ſi voles dato,daps Ioui aſſaria pecuina, vrna vini Ioui caſte.

Aſſatura,(ὄπτημα) fruſtum carnis aſſæ. Flauius Vopiſcus ſcribit Aurelianum Imperatorem conuiuijs de aſſaturis maxime dediſſe.

Aſſecla,page.) ab aſſequēdo nomē deductū,& ſignificat eum qui dominum ſequitur,& qui omnibus imperijs dominorū adeſt: hoc eſt præſtò eſt,vel q iuxta voluntatē alterius quid ſequitur. ἀκόλουθος. Liu.libr.5.Et eò deuolui rem,vt aut patritij, aut patriciorum aſſeclæ habendi tribuni plebis ſint.

Aſſector,comitatum præſto. παρακολουθεῖν. vide in dictione Deduco.

Aſſenſor,qui alicui aſſentit σύμψηφος,Cic. Thoranio, Quotidie commemorabam te in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorem.

Aſſentio, tis. ſi. ſum.conſentio: cuius ſignificationis eſt & aſſentior. ἐνδοκῶ, συνευδοκῶ, συγκατατίθεμαι, συναινέω, ἀρέσκομαι, ich ſtim zū,halts mit) ick ſtae toe, ick houde oft meyne oock zoo) ie con/

senti.) Lactant. Cui opinioni poëta noster assentit. Cicero libro de Repub. In quibus assentior so licitam & periculosam iustitiam non esse sapientis. Hinc assensus pro consensu. συγκατάθεσις. Cic. 4 Academic. Quare qui aut visum, aut assensum tollit, is omnem actionem tollit è vita.

Assentor. aris. significat (vt scribit Valla lib. 5. ca. 68) insidiose & conciliandæ alicuius vtilitatis gratia effusius & plerunque falsò quempiam laudo. κολακεύω. ich schmeychle, liebkose) ick vleye) ie flate.) Et propriè assentamur voce, adulamur gestu, blandimur tactu. Ponitur autem aliquando absolute. Cicero, Ne assentari viderere. Aliquãdo cum datiuo. Idem in Bruto, Cur ita sentiam, nõ dicam, ne me tibi assentari putes. Aliquando cum accusatiuo. Terent. in Eun. Postremo imperaui egomet mihi Omnia assentari. Hinc assentatio, assentatiuncula, assentatoriè aduerbium, & assentator.

Assequor, penultima producta, propriè significat iuxta sequor, peruenio ad eum quem sequor. ἐπικαταλαμβάνω, παρακολουθέω. ich erfolg) ick achteruolge) consuyure.) Liuius libro. 37. Tantum moratus, dum Eumenes cum classe assequeretur, Samum petere intendit. Vide in dictione Reuolo authoritatem Ciceronis. Quandoque ponitur pro acquiro, (ἐπιτυγχάνω) ich erlange) ick vererge) obtenir.) obtineo, rei cupitæ compos fio: vt, Assecutus est maximas dignitates. Cicero Nullam partem videar tuorum meritorum assecutus. id est æquauisse.

Asseres, tabulæ sectiles dicti sunt ab assidẽdo, quòd admoueantur hæreantq; parietibus trabibusq; , σανίδες. bretter, dilen) berdt, oft plancken) aissel les.) Huius nominatiuus singularis est assis asseris, sicut puluis. Plinius, Vernisq; asseribus contabulare pauimenta oportet. Hinc Asso. as. de quo infrà. Palladius asseres querneas dixit. Asserum structuram, coassationem vocamus, & à tabulis tabulationem. Interdum asseres accipiuntur pro lignis quibus vtebantur lecticarij. Sueton. in Cali. Ad primum tumultum lecticarij cum asseribus accurrerunt. Dicitur & assis. is. pro eodem. vnde & diminutiuum assiculus. Colu. lib. 6. Assibus roboreis compingitur solũ, nec extra alia parte prohibentibus aduersis assiculis. Hinc fit assula diminutiuum. Asserculus autem (σανίδιον) diminutiuum est ab asser. ris.

Assero. ris. pen. cor. asseui, assitum, iuxta semino, vel iuxta planto. προσφυτεύω. Cato de re Rust. Arbores facito, vti bene maturæ sint, vitesq; vti satis multæ asserantur.

Assero. ris. asserui, assertum, significat affirmo, approbo, διαβεβαιοῦμαι. ich bestättige, befestige) ick segge zeer vastelick, ick beuestige) ie afferme, asseure.) Cic. Off. 3. Quòd si qui proscribunt villam bonam (vt ipsi asserunt) benecp ædificatam. Interdum significat approprio, attraho, vendico. ποιοῦμαι, ἀντιποιοῦμαι, ὑποβάλλομαι. ich rette, erlöse, eygne zů, zühe zů) ick verlosse, make tot eygen) maintenir. & traire quelqu'un en seruage) Liuij. lib. 3. M. Claudio clienti negotium dedit, vt virginem in seruitutem assereret. Hinc assertor. Idem ibi: Cum repelleretur assertor virginis à globo multorum. Vbi assertor significat illum clientem decemuiri, qui virginem asserere volebat in seruitutem. Asserere manum veteres dicebãt com prehendere, cum eam prendebant in libertatem. Hinc asserere etiam pro tueri, ac liberare seu in libertatem restituere accipitur. λυτρόω. beschirmen) beschermen) defender) Plinius: Marco suo commendabat memoriã suam, orabatq; vt se ab iniuria obliuionis assereret. Et assertor, defensor, & qui in libertatem vendicat, seu restituit. λυτρωτής. Mart. Assertor venias satisq; præstes. Quem admodum desertor qui patriam indefensam reliquit, & quasi proditor est. Idem: Qui loquitur Curios assertoresq; Camillos.

Assertio. onis. affirmatio. διαβεβαίωσις.

Assessor, (πάρεδρος) eyn beisitzer, rathgeber) een by sitter, raetgeuer) assesseur, ou conseillier.) nomen verbale ab assideo, cuius officium est assidere præsidi atque consulere in caussis, cognitionibus, postulationibus, libellis, edictis, decretis, epistolis. Cicro. 1. de Diu. Lacedæmonij regibus suis augurem assessorem dederunt.

Assestrix, fœmin. verbale, quę iuxta sedet. πάρεδρος, ἡ. Afranius: Dimittit iam assestricem, me ad sese vocat. Nam verbalia fœminina si formentur à supinis in sum desinentibus assumunt t, cum alia sine t formentur, vt lectum lectrix, amatum amatrix: cursum vero cursrix, esum esrix nemo dicit, sed iungitur t, vt expultrix, tonstrix, assestrix.

Asseruo, (φυλάττω.) vide in dictione Seruo.

Asseuero. as. à seuerus deducitur: & est asseuerare proprie inter ipsa argumenta probationesq; vim animi motumq; quasi quãdam seueritatẽ admiscere. ἰσχυρίζομαι, διαβεβαιοῦμαι. ich bestätige mit ernst) ic beuestige, oft segge iet met ernst) ie afferme, asseure.) Quint. Altera ex asseueratione probatio est, Ego hoc feci, tu mihi hoc dixisti. Aliquando ponitur pro simpliciter affirmare. Cice. Asseuerat se eius rei in primis actionem esse daturũ. Vnde asseueranter, & asseuerate aduerbia, cum asseueratione. Itẽ asseueratio verbale, affirmatio.

Assicco. is. diligenter siccare. Colum. lib. 12. cap. 15. Tum rursum in sole assiccauit.

Assiccesco. is. siccum fieri. Colu. lib. 12. cap. 9. Expressos in cratibus pandere, dum assiccescant.

Assidelæ, mensæ ad quas sedentes flamines sacra faciebant.

Assido, & Assideo. es. ich sitz bey, zů) ick sitte by) ie e'ste assis ioignant quelqu'un.) ambo habent pen. cor. amboq; actiua, & assedi, assessum faciunt: quorum etiam reliqua tempora sic similia sunt vt nõ facile dignoscãtur, sicut in imperatiuo, cũ vtrunq; asside faciat. Differunt tamen inter se, q assido sit quasi assisto, παρακαθίζω: assideo vero quasi asto, παρακάθημαι, παρακαθίζομαι. Assido semper cum motu est, & de loco ad locũ tenditur vt in quiete sit, vt si quis eat vt sedeat, moretur, hæreat, quiescat

scat, siue stet. Aliquando etiam cum paruo motu: vt cum quis in pedes erectus est, si se sessum apud aliquem ponat, hunc assidere tertiæ coniugationis dicimus. De loco ad locum. Terent. in Heaut. Domum reuertor mœstus, atq; animo ferè Perturbato, atq; incerto præ ægritudine, Assido, accurrunt serui, soccos detrahunt. De stantibus verò in pedes, καθίζομαι. Sallu. de Cic. Sed vbi illi assedit, Catilina, vt erat paratus ad dissimulanda omnia, demisso vultu, voce supplici postulare à patribus, ne quid de se temere crederent. Cic. in fragmento Academicorum. Et simul assidamus (inquam) si videtur. Sanè istud quidem (inquit) sum enim admodum infirmus. Assideo autē quasi iuxta sedeo sine motu, & in loco semper est, aut hærens, aut sedens apud aliquid. Cic. pro Plan. Huic assident, pro hoc laborant. Plaut. in Rudente: Vt fortunati sunt fabri ferrarij, qui apud carbones assidēt. De his duobus asside in imperatiuo faciētibus hoc erit exemplum. Duo hic sumus, ego sedeo & dico Platoni non sedēti Asside, tum ab assido est: at si ambo sedemus & Plato assurgere cuipiam velit, nolimq; ego vt assurgat, dicamq; ei Asside, tunc ab assideo fit. Et licet sedeo neutrū sit, assideo tamē actiuum est secundum Priscianum, nam assideor facit passiuum. Sall. lib. 4. Amissumq; assideri sine prælio audiebat. Cic. datiuo iunxit. Similiter Pli. lib. 33. Nos vidimus Agrippinam Claudij principis edente eo naualis prœlij spectaculum, assidentem ei indutam paludamento auro textili sine alia materia. Assido verò tertiæ coniugationis. Sall. in Iugurtha cū accusatiuo iunxit, Sed Hiempsal qui minimus ex illis erat, natura ferox, etiam antea ignobilitatem Iugurthæ despiciens, Adherbalem dextra assedit, ne medius ex tribus, quod apud Numidas honori ducitur, Iugurtha foret. Videtur quòd assedit significet iuxta se sedere fecit. Sed alio modo actiuè capitur, sicuti si dicamus, Hiempsal Adherbalem dextra adijt, ita Hiempsal Adherbalem dextra assedit, dictum est quod ita soluendo clarescit. Hiempsal ad Adherbalem: id est iuxta Adherbalem dextra sedit. Sic etiam fit in illo Sallustij exemplo, Assideri sine prælio audiebat. id est iuxta oppidū amissum sederi audiebat. Hoc etiam ostenditur in obsideo & circunsideo, (περικαθίζομαι) si soluātur, vt obsideo pontem, significat sedeo siue sto circum pontem. In obsido quoq; & circunsido fit secundum vim præpositionum, vt suprà dictum est in Sallustio, Oppidum circunsedit, id est sedit circum oppidum. Sed quia sido actiuū, sedeo verò neutrum, ideo inter ea quæ à sido, & ea quæ à sedeo componuntur, hoc interest, quod in his quæ à sido componuntur, si præpositionis eorū solutio fiat, oīno constructio remanebit actiua, quia tunc sido accusatiuum in se inclusum gerit subaudiendū per translationē reciprocam: quod non fit in compositis à sedeo, etiam si actiua erant, vt est assideo, obsideo. Quòd si præpositionē soluamus, Amissum oppidū assideri audiebat, erit sederi iuxta amissum oppidum. Hic nullus accusatiuus inclusus subaudiendus exigitur, quia sedeo neutrum est, & iuxta vim præpositionis adiungitur & quiescit. In assido si soluatur præpositio, alius accusatiuus exposcitur, quoniam à sido actiue cōponitur: vt, Hiempsal dextra Adherbalem assedit. i. iuxta Adherbalē dextra se sessum locauit, vel dextra iuxta Adherbalem se statuit.

Assiduus, ab assideo, iugis, continuus: quod in ea re quā quis frequenter agit, consedisse videatur. προσλιπαρῶν, ἐνδελεχής. ernstig, fleissig) neerstich, duerende naden anderen) assidu, continuel.) Liu. 3. bel. Maced. Accedebat, quod alter decimum iam propè annū assiduus in oculis hominum fuerat. Vnde assiduitas, (ἡ ἐνδελέχεια) diligentia. Cic. 1. Acad. Quam partim exercitationis assiduitate, partim ratione formabant. Et è contrario, resides dicūtur segnes & otiosi. Aliquando assiduus dicitur frequens, & assiduè, frequenter. Verg. Assiduè veniebat. Assidui etiam dicebantur, qui locupletes erant, & facilè, cū id tempus postulabat, munera populo præstabāt. Cice. in Topic. Lex Elia iubet vindicem assiduum esse. Vide Gell. lib. 16. cap. 10. Et assiduus qui asse suo: id est sua pecunia & sine stipendio militabat. Et tunc ab asse: id est ære dando deducitur.

Assigno, (σφραγίζω, περιτίθημι, ἀσφαγίζω, μαρίζω.) vide in dictione Signo.

Assilio. lis. pen. cor. assilui & assiliui, assultum: ex ad & salio, significat inuado, aggredior. ἐπιπηδάω ich falle an) ick bespringe) ie assailli.) Ouid. lib. 11. Meta. Cum sæpe assiluit defensæ mœnibus vrbis. Etiam assilire dicitur de animalibus maribus, cum fœminas ineunt. bespringhen) couurir vne femelle) Colum. lib. 7. Nam nisi prius ea marem conciuit assilientem, admissarium calcibus proturbat.

Assimilis. le. ex ad, & similis: prorsus similis. gleich) gelijc) semblable.) Cice. 2. de Nat. Deor. In pulmonibus autem inest raritas quædā, & assimilis spongijs mollitudo ad hauriendū spiritum aptissima.

Assimilo. las. comparare. ich vergleiche) ick gelijc) comparage, paragonne.) Ouid. 1. de Trist. Assimilemq; sui longa assuetudine fecit, Grandia si paruis assimilare velit.

Assimulo. las. dicitur de ijs, quæ nō sunt: sicut simulo. ic mache nach, neme mich an) ic cōterfeyte, veyse) contrefaire, faindre ce qui n'est point) Cic. 4. Ver. Literę, liturę q; omnes assimulatę, expressę de tabulis in libros transferuntur. Terent. in And. Nunc tuum est officium, has bene vt assimules nuptias.

Assipondium, vnū pondo. Varr. de ling. Lat. Quod vnum pondus, assipondium dicebatur: id ideo, quòd as erat libræ pondus.

Assis. is. (σανίς) tabula sectilis. Plin. Vernisq; assibus contabulare pauimenta oportet. vide suprà in dictione Asseres.

Assisia, apud Milesios Pallas vocabatur.

Assisto. is significat præsentem me exhibeo. παρίστημι, παρίσταμαι. Terent. in Adel. Hic propter hunc assiste. Aliquando significat patrocinari, quod prisci adesse & superesse dicebant. Sic enim eleganter dicimus, Tibi adsum: &, tibi supersum: pro eo quod est, aduocatus sum, caussamq; tuam defendo

do. Reliqua vide in dictione Sisto.

Assius.a.um.(ἄσσιος)possessiuum,vt lapis assius,qui perperam thasius apud Plinium legitur.

Asso.as.tabulo σανιδόω:à quo coasso,pro contabulo. folderen.) Vitru. Cum assatum fuerit super alteta coassatio struatur,clauisq; fixa duplicem præbeat contignationi loricationem.Item assare bra ten) braden) rostir.) vnde inassare. Plin. lib. 30. cap. 10. Alij in cibo,in ligneis verubus inassatum.

Assolet,ferè impersonale legitur, idq; etiam in hac tantum persona:pro, fieri solet:compositū ex ad, & solet.Liu.1.ab Vrbe,Vbi illuxit, paratis omnibus,vt assolet,vocari ad concionem vtrunq; exercitum iubet.

Assuesco.is.ex ad,& suesco,compositum:eniti,longa consuetudine aliquid facere. ich gewohn etwar zū) ick gewenne yewers aen) ie accoustume) Cicero 5.de Finib. Quo in loco ad fluctum aiunt declamare solitum Demosthenem, vt fremitum assuesceret voce vincere.

Assono.nas.pen.cor.simul sono. ἐπηχῶ.Persius, Reparabilis assonat Echo.

Assos,(ἄσσος) ciuitas Troadis,arte & natura munita. De qua est illud Stratonici dictū, Qui celeri passu Assum it, mortis periculum adit. In ea erat lapis qui scindebatur. Plin. In Asso Troadis sarcophagus lapis fissili vena scinditur. Ex Asso fuit Cleantes philosophus Stoicus, qui Zenoni successit. Altera fuit Assos Mysiæ, vt inquit Stephan. Alia in Lycia, in sublimi loco. Alia in Epiro ignobilis.

Assuefacio, ex ad præpositione, & duobus verbis, nempe sueo,sues,& facio compositum:est vsu docere. ἐθίζω. Cice.de Prouin.Conf. Imperio populi Ro.parere assuefecit. Liu.2.bel.Pu.Ea secretis viri alieni assuefacta sermonibus.

Assuerus,sicut testatur Iosephus,fuit Cyrus Xerxis filius, qui post Darium patruum Persidis rexit imperiū. Hunc Cyrum dixit Artaxerxem apud Græcos vocari, qui Longimanus cognominatus, regnauit quadraginta annis.

Assuetudo,consuetudo. συνήθεια. Ouid. 2.De arte, Nihil assuetudine maius.

Assuetus,vsitatus, σύντροφος,συνήθης,ἐθάς,gewent) accoustume.) ab assuesco.scis. Plinius. Assuetis eò dona mittere iam & regibus Romanis.

Assula,diminut.ab assis,tabella σανιδάλμος.Plautus in Merc. At etiam cesso foribus facere his assulas. A quo fit aduerbium assulatim,quod est minutatim. κατὰ σανιδάλμόν. Plautus in Menæ. Faciam quod iubes,securim capiam ancipitem, atq; hunc senē exossem reddā,dedolabo assulatim viscera.

Assulosè,aduerbium, idem quod assulatim. Plin.

Assumo.mis.penult.prod. modò significat accipio. προσλαμβάνω. aennemen) prendre a soy.) Cicero, Neque id onus inuitus assumpsit. Modò nimium tribuo. περιποιοῦμαι, σφετερίζομαι.Idem, Si id mihi assumo, videor id meo iure quodammodo vendicare.

Assuo,(ἐπιῤῥάπτω) vide Suo. Hinc

Assumentum,ἐπίῤῥαμμα,ἐπιβολή.

Assur, Iudææ ciuitas quā ædificauit Solomon.Quæ nomine dictus est filius Sem.

Assurgo.is.rexi. aliquando sumitur simpliciter pro erigere siue crescere. aufgehen) opgaen) se leuer.) Col.li.2. Collem molliter assurgentem, montem sublimem & asperum, sed nemorosum & herbidum maxime probauerunt. Vergil. libr. 3. Georg. Sed iacet aggeribus niueis informis & alto Terra gelu latè septemq; assurgit in vlnas. Sic etiam pro surgere, auffstehen) opstaen) se leuer.) apud Cic. pro Cluen. Quę dum laudatio recitatur,vos quæso qui eam detulistis,assurgere. Valla lib. 5.cap.12. sic scribit, Assurgunt sani vt stent, aut vt obuiam eant:assurgunt ægroti vt sedeant, aut cubito innitantur. vtroq; modo in alterius honorem,aut officij aut beneuolentiæ caussa hoc agentes. ideoq; ferè adiungitur datiuus. Vergil. Vtq; viro Phœbi chorus assurrexerat omnis. Auson. Assurgit Musę nostra Camœnæ tuæ.

Assus.a.um. ab assare, quod est torrefactum, quod igni assudescit. ὀπτός. gebraten) gebraden) rosty) sudando enim assum distillat calorem. Vel dicitur assum quasi solum: quemadmodū merum, solum dicimus, quoniam in obsonijs sine pigmento sapo ris alieni assæ carnes inferebantur.

Assyria,(ἀσσυρία) regio Asiæ maioris, quæ nunc Syria dicitur, habens ab ortu Indiam, ab occasu Tygrim fluuium, à meridie Mediam, à septentrione Caucasum. vnde Assyrij. qui postea Syrij & Syri. Hanc Porphyrio & Acron volūt prius dictam Syriam, postea vna addita syllaba Assyriam vocitatam. Alij quadripartitam faciunt diuisionē, in Syrios, Assyrios, Leucosyrios, & Cœlesyrios. Plinius duplicem Syriam assignat: vnam Palæstinam, alterā Antiochiam. Dicta est autem Assyria (teste August. lib. 15. de Ciui.) ab Assur filio Sem.

Ast, coniunctio ponitur modò pro sed, modò pro atq;, modò pro ergo, modò pro tam, modò pro tum, modò pro cum.

Asta,(ἄστα)ciuitas æstuaria, inter sacrum promontorium & Herculeas columnas. Et Asta in Liguria vrbs non longè à Nouaria distans. De hac Claudianus, Nec plus Pollentia rebus Contulit Ausonijs aut mœnia vindicis Astæ. Meminit & Plinius lib. 35. cap. 12.

Astabores,(ἀσταβόραι) vnum ex Nili alueorū cognominibus, ljui alueí scilicet: hoc est ramus aquę venientis è tenebris.

Astages, nomē proprium fluuij, in mare Ponticum defluentis.

Astaothia, vxor fuit Tlepolemi, quam ex Ephyra Peloponnesi vrbe rapuerat.

Astaphus, (ἄσταφις) siue staphis, vua passa dicitur, & vitis cauliculis nigris, rectis folijs labruscæ. fert folliculos verius quàm acinos, virides, similes ciceri, in his nucleum triangulum, maturescit cum vindemia.

Astapus, significat aquam è tenebris profluentem.

Astaroth, antiqua ciuitas Og, regis Basan, in qua habitauerūt gigantes, & postea cecidit in sortem

tribus Manasses, regionis Bethaniæ. Sunt autem duo castella in Bethania hoc vocabulo nouē inter se milibus separata, inter Aderam & Abellā vrbeis.

Astarte, Syriorum numen erat, sed non aliud quàm Veneris fortasse, aut Iunonis, quam sacræ literæ A starchen Sydoniorum deam vocant. Cui Salomon rex vni pallacarum suarum obsequi volens, altaria condidit.

Asteismos, (ἀστεϊσμὸς) Latinè vrbanitas: hoflicheyt) hoflickheyt) ciuilite.) & est tropus multiplex numerosæq; virtutis. Nam asteismos putatur, quicquid rustica simplicitate caret, & faceta satis vrbanitate exponitur: vt apud Verg. Qui Bauium non odit, amet tua carmina Mæui. id est pro pœna ei contingat, vt diligat Mæuium peiorem poëtam: Atq; idem iungat vulpes, & mulgeat hircos. id est faciat ea quæ contra naturam sunt. Nam ἀστεῖος, vrbanus, ἀστεΐζομαι, vrbanus sum.

Aster & Astrum hoc modo inter se differunt, quòd hoc congregationem significat stellarum, vel signum stellis coactum, vt est Leo, Libra, &c. Illud verò vnam tantum stellam. Græcè ἀστὴρ & ἄστρον dicitur. Est & Aster (ἀστὴρ) vrbis nomen.

Asteria, æ. vel Asterie. es. (ἀστερία) nomen Latonę sororis proprium. Est & Asteria Deli & Rhodi insularum nomen; significat & gemmam, inclusam quandam lucem pupillæ modo continentem. & opposita soli, radios regerit candicanteis, Plinius lib. 37. cap. 9.

Asterias, (ἀστερίας) auis ex genere ardeolarum, à fulgore astrorum. Plin. lib. 10. cap. 60.

Astericum, (ἀστέρικον) herba quæ & Siderites dicitur, nascens in tegulis, parietibusq;, folio similis ozymo. Plin. lib. 21. cap. 17.

Asteriscus, (ἀστερίσκος) eyn kleyns sterlin) een clyn sterken) petite estoille.) diminutiuum ab aster, signum est ad paruæ stellæ similitudinem, quo vtimur cum aliquid in scribendo omissum est. Hieronym. Qui editioni antiquæ Theodotionis miscuit asterisco & obelo.

Asterion, fluuius Achaiæ. Statius libro. 4. Theb. Cum dixit & æquus fluctibus Asterion. fuit & nomen vrbis.

Asthmaticus, (ἀσθματικὸς) cum h, anhelus & suspiriosus dicitur. ἆσθμα anhelitus, anxietas, respirandi difficultas, cum spirare sine sono & difficultate quispiam non potest.

Astigi, ciuitas Bethicæ, à qua Astigitanus ager.

Astipulor, (προσθήκη καὶ ἐπιψηφίζω, συγκατανεύω,) pen. cor. vide in dictione Stipulor.

Astituo, is. astitui, astitutum; compositum ex ad, & statuo: significat in loco collocare. Plautus in Capt. Iubē n' an non iubes astitui aulas, patinas elui?

Asto. as. astiti, astitum, & astatum: significat præsens aut firmus, seu erectus sto. παρίσταμαι. ich stehe bey) ick stae by) estre pres.) Ponitur interdum absolute. Plaut. in Capt. Ego miser vix asto præ formidine. Idem in Cist. Adolescens asta atque audi. id est sta fortiter, atq; expecta. Interdum cum datiuo. Idem in Cas. Stultus contriui diem, dum asto aduocatus cuidam cognato meo. Interdū cum præpositione in. Idem, Continuo in genua astanti. Et cum ad. Cice. pro Arch. Cum in Sigeo ad Achillis tumulum astitisset. Aliquando significat simpliciter sto. ich stehe) ick stae) je stoye.) Verg. Arrectisq; auribus astant. Interdū sum, cū de rebus loquimur quæ cadere nō possunt, vt cū dicimus terrā astare.

Astomi, (ἄστομοι) Indiæ populi sine ore, anhelitu tantum viuentes, & odore. Plin. lib. 7. cap. 2.

Astræa, (ἀστραία) cum diphth. Astrę ex aurora filia, secundum aliquos Icari, secundum aliquos Iouis & Themidos: & ponitur pro iustitia. Ouidius: Vltima cœlestum terras Astræa reliquit. Quod ideo fictum est, quòd illis temporibus Astræus (ἀστραῖος) princeps esset, & propter eius æquitatem eius filia iustitia dicta sit, vt scribit Aratus: Nam cum adhuc terras habitaret, Nondum vesanos rabies nudauerat enses, Nec consanguineis fuerat discordia nota. Sed postea crescentibus vitijs euolauit in cœlum.

Astragalizo. as. (ἀστραγαλίζω) talis ludo: & astragalizontes à Plinio dicuntur talis ludentes.

Astragalus, (ἀστράγαλος) pen. cor. Latinè talus, ludus, & pedis, siue iuguli confictura, vt est apud Homerum lib. 10. Odys. qui scribit Elpenora lapsu scalarum exanimatum esse cum fregisset astragalon, id est iuguli coniuncturam. Tamen Apollonius in argonau. ponit pro ludo qui vulgariter dicitur zoni, scilicet in lib. 3. Suidas ait esse σπόνδυλον τοῦ τραχήλου. Quinetiam in ædificijs columnarum ponitur à Vitruuio cū ait: Astraguli faciendi sunt octauæ partis. Inter herbas à Plin. libr. 26. cap. 8. Sunt & astragali tali qui taxillorū gerunt effigiem, qui homini negantur esse.

Astrale, quod ad astra pertinet. ἀστῷον. Vnde astralia fata dicta sunt ab Augustino, libro. 5. de Ciuitate Dei.

Astrapæus, (ἀστραπαῖος) dictus est Iupiter ab astrape, quæ est coruscatio.

Astræus, (ἀστραῖος) cum diphthongo fuit vnus ex Titanibus qui contra deos arma sumpsit. Ouid. lib. 5 Metam. Occidit & Celadon, Mendesius, occidit Astreus. Ferunt hunc cum aurora concubuisse, ac ex ea ventos generasse.

Astringo, propriè iuxta stringo, vnio, coniungo. προσδέω. ich stricke zū, verbinde, füge her zū) ick stricke, binde toe, voege by den anderen) je serre, estrainde.) Col. libr. 3. Cum omnes surculos quos arbor patietur dimiseris, libro vlmi vel vimine arborem astringito. Ver. lib. 1. Georg. Seu durat magis, & venas astringit hiantes. Per translationem astringere ponitur pro obligare, ἐνέχειν: verbinden) obliger.) & sic genitiuo iungitur, sicut Gellius notauit Sabinum scripsisse, Qui alienum tacens lucrifaciēdi causa sustulit, furti astringitur, siue scit, cuius sit, siue non scit. Quandoq; pro promittere, quia vincula fidei dicuntur. Terent. in Eun. Meam astringo fidem. Hinc astrictorius. a. um. qđ astringit. στυπτικὸς. Plin. Folia astrictoriam vim habent.

Astrios, gemma crystallo propinqua, quæ si astris opponitur, fulgorem eorum rapit & regerit.

Astroites, gemma quę oculis piscium similis esse perhibetur.

Astrolabiū, (ἀστρολάβιον) instrumentū ex quo astrorum motus colliguntur.

Astrologia, (ἀστρολογία) astrorum sermo vel ratio. Astrologia de cursu astrorum loquitur, astronomia, (ἀστρονομία) de iudicijs ad vitam fortunamq́ pertinentibus. Hinc astrologi & astronomi, qui astrorum scientiam profitentur.

Astrophe, (ἀστρόφη) vna ex Pleiadibus.

Astrum, (ἄστρον.) vide in dictione Aster.

Astruo.is.iuxta struo, & ædificium ædificio iungo, fortifico. κατασκευάζω.by den anderen bouwen) bastir & edifier ioignant autruy.)Columel.lib.1. Nam cum veteri astruitur recens ædificium, quasi surgenti reluctans onera cedit. Hinc per translationem pro affirmare sumitur. besteghen) vast segghen) affermer.) Plin.lib.12.cap.18. Periti rerum astruxerunt, non ferre tantum annuo fœtu quantum &c.

Astu, generis neutri, vt cornu, pro ciuitate Atheniensi, quam ἄστυ vocabant: sed à Latinis mutatur y in u, & fit Astu, vt inquit Priscianus. Terent.in Eunu An in astu venit? Probus Aemilius in Alcibiade, Postquam astu venit, concione aduocata verba sic fecit. Hinc astutiæ, (πανουργία) gescheidigheyt) loosheyt) ruse, afetterie, finesse.) astus, astuti: quoniam qui in vrbib⁹ degunt callidiores sunt in agro degentibus. Interdum astu aduerbialiter pro astutè ponitur, φρονίμως. Terentius in Eunu. Quod si astu rem tractauit, dij vostram fidem Quantam & quàm veram laudem capiet Parmeno Apuleius nomen posuit cum ait, Vlyssi astu desecta sunt.

Astur, quod ab Asturia est. Martialis de Asturconibus, Hic breuis ad numerum rapidos qui colligit vngueis, Venit ab armiferis gentibus Astur equus.

Astura, (ἄστυρα) flumen, & oppidum maritimum in Latio. Plin.lib.3. Antium colonia, flumen Astura & insula. Et lib.33. Tenuit & nostra memoria nauem Cai principis ab Astura Antium nauigantis. Ab aliquib⁹ etiam Stura dicitur. Vnde Festus, Stura, flumen in agro Laurenti est, quod quidā Asturam vocant.

Asturcones, equi ab Asturia oppido Hispaniæ ita appellati, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio est. Plinius libro 8.cap.42. In Hispania Asturiam gignere Thieldones vocatos equini generis, qui quoties minori forma sunt, asturcones dicuntur. Silius, His paruus sonipes neque matri notus ad idem, Aut inconcussū glomerat vestigia dorso, Aut molli pacata celer trahit esseda collo. Talem gressum Græci ἱππάγρομον vocant à bonitate cursus. Latini dicunt tollutarios equos, à tollendis pedibus, & glomerandis. vulgo zelter) tellenaers, hackeney) guilhedin, haquenée ou traquenart.)

Asturia, (ἄστυρον) ciuitas in Hispania, in qua asturcones equi gignuntur.

Astutus, siue Astus, cautus, malitiosus, φρόνιμος: gescheidig, listig) loos) fin, cault.) ab Astu vrbe, in qua qui assiduè versati sunt, cauti fiunt. Vel astutus, quasi arte tutus, vt inquit Festus. Hinc Astutia, calliditas, malitia. & aduerbium Astute.

Astyages, (ἀστυάγης) nomen proprium regis Troianorum, & Assyriorum.

Astyanax, (ἀστυάναξ) nomen filij Hectoris ex Andromacha, quasi tutator vrbis. ἄστυ enim vrbs, ἄναξ tutator siue rex.

Astyllus, (ἄστυλλος) nomen proprium cursoris Crotoniatæ: qui ter Olympia vicit. Meminit eius Plato in legibus, qui eum non tam cursu quàm perpetua virginitate clarum prædicat.

Astypalęa, (ἀστυπάλαια) insula in mari Aegęo. Ouid. lib.2.de Arte, Cunctaq́ piscosis Astypalæa vadis.

Asula per simplex ſ, oppidum in agro Brixiano.

Asuestinum, (ἄσβεστον) lini genus est, quod ignibus non absumitur. Vide suprà Asbestinum.

Asylum, (ἄσυλον) intemeratum templum est consecrationis lege concessum, ab α priuatiua particula & συλάω, rapio, spolio, aufero, violo'ue. At sicut exponit Seruius, dicitur asylū quasi Asyron, quòd inde extrahi nullus possit: nam in id fugientes tuti erant, nec inde per vim extrahi poterant. quod prius Athenienses, pòst Romulus construxit inter Capitolium & Palatium in sacro luco, quod Quercetum dicitur. vnde Pædianus, Totus Populus Romanus à principio tres fuerunt tribus; Tatienses vnà cum Tatio rege: Ramnes altera à Romulo: Luceres tertia à Lucomone siue à luco, quem lucum asylum vocauerat Romulus. De hoc Verg.lib.8. Hinc lucum quem Romulus acer Asylum Rettulit. Scribit Liu.lib.38. templum Apollinis Delij fuisse Asylum, atq; sacra templa à Græcis vocari Asyla.

Asymbolus, (ἀσύμβολος) qui symbolum nō dedit, & sine collatione accessit ad comessationem. Terent.in Phor. Te'ne asymbolum venire vnctum, atq; lautum è balneis, &c.

Asymphonia, (ἀσυμφωνία) Latinè inconsonantia. ἀσύμφωνος, discors.

Asyndeton, (ἀσύνδετον) siue Asyntheton, (ἀσύνθετον) dici potest incompositum. Est & figura cum aliqua sine coniunctionibus proferuntur: vt, Veni, vidi, vici. Asyntheta, (ἀσύνθετα.) Plin. appellat crystalla, quæ pura sunt & sine vitio.

Asystaton, (ἀσύστατον) genus quoddam philosophię quod Latinè instabile, vel incōstans possumus dicere. Hoc Archesilas introduxit ignorantiæ magister: vt, Si nihil scire potest, necesse est id ipsum sciri quòd nihil sciatur. Si autē scitur posse nihil sciri, falsum est quod dicitur, Nihil sciri posse. Sic inducitur dogma sibipsi repugnās seq; dissoluens,

A ANTE T.

AT, (ἀλλὰ) principium increpationi aptum & hoc cum aut indignationem aut dolorem exprimere volumus, vt iræ æstum aut que-

querelas significantius ostendere valeamus. Verg. At tibi pro scelere. Terent. At tibi dij dignum factis exitium duint. Quandoq; superiorum dictorum discretiuum est, vt apud eundē, At mihi seruulus vnus restat. Quandoq; rerum differentiam denotat: vt, Scipio est bellator, at Cato orator. Quandoq; ponitur pro saltem, (γε) Ouid. Crudeles somni quid me tenuistis inertē? At semel æterna nocte premenda fui. Quandoq; copulatiuum est, vt in atq;. Quandoq; aduersatiuum. Verg. At regina graui iamdudū saucia cura. Nam cum Aeneas quiesceret, regina turbabatur, quod est contrarium. componitur cum enim, vt atenim, ἀλλὰ γὰρ, καὶ δὴ ἀλλά.

At contrà, significat vicissim, quod vulgo dicitur econuerso.

Atabiria, (ἀταβύριον) vnum ex Rhodi nominibus ab Atabirio rege sic dicta.

Atabulus, (ἀτάβυλος) ventus in Apulia. Horatius, Incipit, ex illo monteis Apulia notos Ostentare mihi quos torret Atabulus. Ideo Atabulus Appulus dicitur tanquam peculiaris. Scribit Porphyrio Atabulum ventum esse in Apulia feruentissimum, Græca appellatione dictum quasi ἀπὸ τοῦ ἄτην βάλλειν: hoc est nocumentum pestilentiamq; inferentem. nam Atabuli flatus nimio calore Apuliæ pestifer est & grauis. Est enim frigidissimus, & si flauerit circa brumam, exurit frigore arefaciens, vt nullis postea possit solibus recreari.

Atalanta, (ἀταλάντη) siue Atalantis Iasij Argiuorum regis filia, virago & forma & viribus corporis præstans, quę prima aprum Calydonium sagitta vulnerauit, de qua Hieronymus contra Iouin. Referunt fabulæ Atalantam Calydoniam virginem semper in venatibus, semper in syluis, non tumentes vteros fœminarum fastidiaq; conceptuū, sed expeditam & castam amasse virtutem. Est & Atalanta fons in portu Cyphantarū: dictus quòd ibi venatrix fœmina situ & æstu languida consederit, & petra venabulo eius percussa laticem præbuerit, sicut scribit Pausanias.

Atat, (ἆ ἆ, ἀτ ἀτ) interiectio est paulatim percepti atq; intellecti mali. Terent. in Eun. Atat, data hercule verba mihi sunt. Seruius in Arte, Atat, est aliquid de improuiso deprehendētis. Quandoq; est interiectio timoris. Terent. in Eun. Atat mihi homo formidolosus est.

Atauus, (τρίπαππος) pe. cor. dictus quòd ata sit aui, id est pater, vel pueri dicere solēt. vide etiā Auus.

Atax, (ἄταξ) fluuius ortum habens ex Pyrenęo monte, & infunditur in mare Tyrrhenum.

Atechna, (ἄτεχνα) id est inartificiosa, quæ non ab arte sunt.

Atelos, insula est vnguento nobilis, à Callimacho Agathusa nominata.

Ater. a. um. obscurum, nigrum. ἀμαυρός, μέλας. (schwertz) swert) noir.) Vergilius, Quinquaginta atris immanis hiatibus Hydra. Plaut. Ita replebo atritate, vt atrior sit quàm Aegypti. Interdum atrum capitur pro funesto. Dictum atrum ab atterrendo, quoniam quæ atteruntur liuorem contrahunt. Atri dies. vnglücksalige dagen) ongeluckige daghen.) Gel. lib. 5. cap. 17. Atra bilis, melancholie.) idem lib. 18. cap. 7.

Ateramnum, (ἀτέραμνον) & Teramnum. Theophrastus pro coctu difficili & incoctili faba accipit.

Atergatis, (ἀτέργατις) pen. cor. nomen fuit deę. Strabo: Trans Euphratem est Bambyce quā Edessam & Hierapolim vocant, in quo Atergatim Syriam deam colunt. De hac & Macrob. Cornutus, Atergatim à Græcis Rheam existimari putat, colitq; eam abstinentia piscium. vnde nomen, vt Athenæus author est, quasi ἄτερ γατίδος, hoc est Syriorum lingua, sine piscibus.

Athacus, penult. cor. genus volucris gradiens super quatuor pedes longioraq; retro crura habens, de quo fit mentio apud Leuit.

Athanatos, (ἀθάνατος) penultima correpta dicitur immortalis.

Athara, medicamētum infantibus vtilissimum: sed & adultos illinunt eo. Vide Plin. lib. 22. cap. 25.

Athenæ, arum. (ἀθῆναι) ciuitas Græciæ inter Achaiam & Macedoniam, quæ regio dicitur ab Atthide Cranei filia Athenarum regis. qui Cecropi in regno successit. Hic Cecrops primus Athenas condidit, vnde & Cecropia dicta est: postea à Mopso Mopsopia, & ab Ioni, Xuthi filia Ionia, & à Minerua Athenæ. Græci enim Mineruam ἀθήνην dicunt. Tres autem (vt quidā astruunt) fuere Athenæ, ab vnis Athenæi: ab alteris Athenienses, ab alijs Athenopolitæ dicti sunt.

Athenæum, (ἀθήναιον) locus erat Mineruæ dicatus, vbi professores sua studia profitebantur. Iulius Capit. Postea vero adoleuit, in Athenæo controuersijs declamauit, audientibus etiam imperatoribus suis. Lamprid. ad Athenęum audiendorum & Græcorum & Latinorū rhetorum vel poëtarum caussa frequenter processit.

Athenæus, (ἀθήναιος) nomen authoris cosmographi Græci.

Athenodorus, (ἀθηνόδωρος) philosophus fuit qui Augusto documentum dedit, inquiens, Cum ira Cæsar te ceperit, nihil prius neq; dixeris, neq; feceris, quàm ipsa quatuor & viginti elementa literarum Græcarum tecum ipse percurreris, & memoria recensueris, vt ita concitatio illa quæ momentosa est, mente aliò traducta parui temporis interiectu langueſceret.

Atheromata, (ἀθηρώματα) tubercula sunt quæ & in ceruice, & in alis, & in lateribus oriri solent.

Atheos, (ἄθεος) qui negat deum esse.

Atesinus, (ἀτησινός) pen prod. fluuius effluens è lacu qui in Apennino est, supra Carnos incumbente, & labitur in Istrum.

Athesis, pen. cor. fluuius qui ex Tridentinis alpibus Tridentum alluit, & Veronam diuidit: deinde per latus Padi paludes gradiens non longè à Brundusio in Adriaticum mare influit.

Athleta, (ἀθλητής) pen. prod. pugil & luctator dicitur. ἆθλον enim certā significat: vel quia athlos tam

tam certamen quàm certaminis præmium significat. Cic. 2. Tus. Faciunt idem, cum exercentur athletæ. Scribit Iureconsultus athletas cum virtutis gratia athleticã exerceant, nõ esse ignominiosos. Tria autem fuerunt apud antiquos athletica certamina, videlicet, cursorum, pugilum, & luctatorum. Iulius Pollux lib. 5.

Athletica, (ἀθλητική) absolutè dicitur pro arte certandi, de qua dictum est à Iureconſ. Nam athleticus, a, um, adiectiuum est: vt athletica certamina. Valere athleticè, id est optimè, & firmissimè. Plaut. in Bacch. Bené ne vsq; valuit? C. pancraticè, atque athleticè.

Athlothetes, (ἀθλοθέτης) certaminũ iudex: quo verbo vtitur Suet. Athlotetę in gymnicis ludis erant, hoc est, curatores, constitutoresq; certaminum, ijdem qui βραβευταὶ, & Agonothetæ. Horũ erant lictores mastigophori: id est flagriferi, ad summouendã turbam, & cohibendas seditiones. Budęus.

Athos, (ἄθως) & Athon, mons inter Macedoniam & Thraciam altitudinis mirandæ, vt vsq; ad insulam Lemnon vmbram porrigere dicatur. Fuit & nomen Gigantis, à quo mons nomen habet; habens in cacumine oppidũ Acrocon. Verg. Quantus Athos, aut quantus Eryx.

Athrax, (ἄθραξ) fluuius Aetoliæ, à quo Athraces populi. Est & hoc nomine, vt testis est Strabo, vrbs in Thessalia. Et Athrax pater Hippodamię, qui primus artem magicam apud Thessaliam constituit. Hinc ars Athracia pro magia dicitur à Papinio; qui ait, Athracia rubet arte labor.

Athrys, huius athrys, fluuius est Thraciæ in Istrum fluens.

Atimus, (ἄτιμος) ignobilis, & sine honore.

Atina, (ἀτίνα) pen. prod. ciuitas iuxta Pontinas paludes: dicta à morbis, qui Gręce ἆται dicuntur, quos paludis vicinitas creat.

Atinia. æ. genus vlmi. Colum. lib. 5. cap. 6.

Atiscoti, populi Britannici.

Atizoë, gemmę species argenteo nitore fulgens, magnitudine trium digitorum, ad lenticulę figuram, odoris iucundi. Vide Plinium lib. 37. cap. 10.

Athlanticæ insulæ, (ἀτλαντίδες νῆσοι) quas beatas vocant, duæ quidem hæ sunt paruo inter se diuisę mari, decem milibus stadiorum à Libya distanti. Imbres illic rari mediocresq;, venti autem plurimum suaues ac roriferi. Solum vero pingue, nec arari vllo modo plantari ue, sed etiam ex se absq; vllo humano studio fructum producit, dulcem quidem & ociosam multitudinem nutrire sufficientẽ, Aër syncerus ac temperatus & mediocri mutatione per tempora contentus. Nam qui à terra perflant venti, Boreasq; & Aquilo, propter longinquitatem vasta & inania incidentes spatia fatigantur, & deficiunt priusquam ad eas insulas peruenerint. Qui verò à mari perflant, argetæ & zephyri refrigerantes, raros quidem & temperatos imbres ex pelago efferunt. Plurima verò per humiditatem aëris cum summa facilitate nutriunt; vt etiam apud Barbaros increbuerit fides ibi Elysios campos esse, & beatorum domicilia ab Homero decantata.

Atlantides, (ἀτλαντίδες) Vergiliæ dictę sunt, Atlas enim ex Pleione Oceani filia. vt ait Higynus: vt alij, Deucalionis, habuit quindecim filias, quę vno vocabulo Atlantides dicuntur. Verum quinq; ex ijs Hyades nominatæ, à fratre qui fuit Hyas & à sororibus plurimum dilectus: reliquæ Pleiades à matre dictæ. Vergiliæ dicũtur, quia cum vere exoriuntur. Alexander ait Hyadas dictas, quia fuerũt filiæ Hyses ex Bœotia. Et sunt septem. vna verò quia Sisypho nupsit, non videtur. Cicero ait Hyadas à pluendo dictas. Nostri suculas à suibus, quoniam sues luto gaudent. indicant enim pluuias.

Atlas. antis. (ἄτλας) Mauritaniæ rex fuit, qui humeris cœlum sustinuisse dicitur, q; primus cursum Solis & Lunæ, syderumq; omnium versationum rationes, vigore animi solertiaq; curasset tradenda omnibus. Verg. Persona aurata docuit quæ maximus Atlas. Hic fuit Promethei frater, qui cũ monitus esset oraculo, vt caueret à Iouis filio, nullum hospitio suscipiebat. quod Perseus Iouis filius indigne ferens ostendit ei caput Gorgonis, & statim Atlas in montẽ conuersus est. qui mons Mauritaniæ teres, & excelsus est, ita vt eius cacumẽ cerni nequeat. Ferè è medio monte nubes incipiunt, hyeme & æstate niuem habent. Columnam cœli indigenæ appellant. Ab eo populi incolentes Atlantes dicunt, qui soli sunt anonymi: hoc est sine nominibus. nam in vniuersum Atlantes nominantur, singulis nullum proprium nomen imponitur Solem orientem occidentemq; dira imprecatione contuentur, vt exitialem ipsis agrisq;. Neq; insomnia visunt, qualia reliqui mortales. Plinius, Solinus, Herodotus authores. Ex Atlante ingentia flumina oriuntur, inter quæ Nilus. Augu. lib. 18. de Ciuit. Frater Promethei Atlas magnus fuisse astrologus dicitur, vnde occasionem fabula inuenit, vt eum cœlum portare confingeretur: quamuis mons eius nomine nuncupetur, cuius altitudine potius cœli portatio in opinionẽ vulgi venisse videatur. Eusebius in Præparatione dicit, Enoch & Atlantem esse eundem: de quo Diod. lib. 4. Ferunt Atlantem astrologiæ fuisse peritissimũ, deq; sphæra primum inter homines disputasse. qua ex re visus est cœlum suis humeris sustinere, locũ prębente fabulis sphæræ inuentione. Scribunt tamẽ quidam duos esse montes in Mauritania Atlantes dictos: alterum columnis Herculis viciniorem alterum interiorem Libyæ. Remotior ab Atlante rege in eum conuerso dictus est, quem cœli columnam nominant. Tres autem Atlantes fuisse memorantur: Vnus rex Italiæ, & pater Electræ vxoris Corti. Alter rex Arcadiæ, & pater Maiæ. ex qua natus est Mercurius. Tertius Maurus, qui dictus est maximus. Hic primus nauim construxit nauigauitq;. Sumitur nonnunquam à poëtis Atlas pro hominis simulachro sustinente columnas ædium, aut ipsum ædificium, ad similitudinem Atlantis cœlum humero torquentis, qui etiam Lates

no vocabulo Telamones. Et hi Atlantes plerunque gibbosi dicuntur, & (vt inquit Seruius) fiunt vt gibbosos imitentur dum onera sustinent, qui interdum compares sunt, interdum auersi, interdũ se inuicem spectent. Martialis, Non aliter ridetur Atlas cum compare gibbo. Sunt qui dicãt hoc nomine vocari fluuium ab Atlante rege Arcadiæ dictum, ex Aemo monte in Istrum defluentem. Ab Atlas fit Atlanticus, ca. cum. (ἀτλαντικός) & Atlantides, (ἀτλαντίδαι) patronymicum, & licentia poëtica Atlantiades.

Atlas nodus: à Plinio dicitur spinæ articulus, libro. 28. cap. 8.

Atocion, (ἀτόκιον) dicitur omnis medicina quę conceptum adimit, hoc est spem partus intercipit. Plin. lib. 29. cap. 4.

Atocius, (ἀτόκιος) genus aranei lanuginosi, de quo in dictione Araneus.

Atomus, (ἄτομος) penult. corr. gen. fœm. corpusculum minutissimum, quæ τομὴν, id est sectionẽ non recipit. Nam atomos insecabilis dici potest, ab α, & τέμνω, diuido, seco. Vnde & Atomi dictæ sunt, quas Lucretius minutiores dixit esse illis corpusculis quę infusis per fenestrã radijs solis videmus. Vnde Epicurus suis atomis mundum struit, & vniuersa conformat. Cic. I. Acad. Quid est enim magnum, cum causas rerum efficientiũ sustuleris, de corpusculorum (ita enim appellat atomos) concursione fortuita loqui? Sunt etiam atomi in corpore, vt lapis cum diuiditur vsque ad minutiam quæ diuidi & secari non possit. Similiter in numeris.

Atos, (ἄτος) insatiabilis dicitur.

Atque, (καὶ) vnd) eñ) et.) coniunctio connexiua est: vt, Genus vnde Latinũ Albanique patres atque altæ mœnia Romæ. Quandoque aduerbiũ, & ꝓ ꝗ poni solet, (ἢ καὶ) Vt Persius, Qui tu impunitior exis atque hic? Suet. in Cæs. Velut grauius atque ipse sensisset. Quandoque pro celeriter & statim (καὶ δὴ.) Vergil. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Quandoque pro festinè & intrepidè. Ennius, Atque atque ascendit muros Troiana iuuentus. Quandoque pro pręterquam. anders dan) autremẽt que.) Plautus in Amph. Neque se luna mutat quoquam, atque exorta est semel.

Atque, & Atque si: id est quasi vel ita, (ὥσπερ.)

Atqui, tota vna dictio significat certè. ἀμέλει, ἀλλὰ μὴν, καὶ μὴν, δαὶ, γοῦν, ἀλλὰ, posteriore loco. Terent. in Addphis, Atqui ex me hic non natus est, sed ex fratre.

Atracius, nomen viri qui primus dicitur artem magicam in Thracia inuenisse.

Atractylis, (ἀτρακτυλίς) herba est, ex qua mulieres colos faciebant, quòd ex ea fusus liquetur. ἄτρακτον fusum Græci dicunt, λύζειν, liquari. Plinius, lib. 21. cap. 15.

Atramentarium, vasculum quo atramentum continetur. μελανοδοχεῖον.

Atramentũ, ab atro colore dicitur: cuius duo sunt genera, scilicet scriptoriũ, (μέλαν γραφικόν, Herm.) dinten) int) encre.) quod & librarium dicitur: & tectoriũ, à tectorijs, quo in scribẽdo & pingendo vtimur. Cice. ad Qu. frat. Calamo, & atramento temperato, charta etiam dentata res agitur. Est & sutoriũ atramentũ, (χάλκανθον) schwertze) swert sel) du teinct.) quod in inficiẽdis pellibus sutores coriarij vsurpant. Vulgò hoc à vitri similitudine vitriolũm nominant. Plin. lib. 34. cap. 12. Græci cognationem æris fecerunt nomine & atramẽto sutorio: appellant enim chalcanthum. Atramentũ pro sanguine est sepijs. Plin. lib. 9. cap. 29. Vbi sensere se apprehendi, effuso atramento, quod pro sanguine his est, infuscata aqua absconduntur.

Atratus, a, um. (μελανείμων) schwertz) swert) noircy.) adiectiuum ab ater: vt, Atratus fluuius, atro colore tinctus. Cic. 4. de Diuin. Quid, ꝙ fluuius atratus sanguine fluxit? Atratus item veste lugubri indutum significat. eyner der leyd tragt) een die rout draecht) portant le dueil.) Cic. in Vatin. Cedò, quis vnquã cœnauit atratus? ita enim illud epulum est funebre, vt munus sit funeris, epulæ quidem ipsæ dignitatis.

Atri dies, quos nunc nefastos, vel posteros vocant. Nonius.

Atria, (ἀδρία) vrbs, à qua Adriaticum mare. Stephanus, Atria Hetruscorum à Diomede condita est, Hetruria primo nominata. Hinc & Hetruscos dictos nõnulli existimãt: siue ἀπὸ τοῦ τὸν αἰθέρα ἀσκεῖν propter auguriorum peritiam, quasi de cœlo seruantes & exercentes æthera Eustathius Adriaticũ & ab oppidò, & ab amne appellatum scribit.

Atricapilla, auis est ex ficedularum genere. μελαγκόρυφος.

Atrici, à Iureconsultis dicuntur, qui excubant ad atrium, θυρωροὶ: & Ad limina etiam vocantur, & liminarchæ.

Atriensis, is erat cui credebatur cura atrij: est autem seruus præcipuus in familia. αὐλειός. Cic. in Pis. Serui sordidati ministrant, nonnulli etiam senes: idem coquus, idem atriensis.

Atrifer, dicitur quoniam semen nigrum ferat, iuncti species est μελαγκρανίς.

Atriolum, paruũ atriũ. αὐλίδιον. Cic. ad Qu. fratr. Quo in loco te in porticu scribere aiis, vt atriolum fiat: mihi, vt est, magis placebat. neque enim satis loci esse videbatur atriolo.

Atriplex, herba est syluestris & hortensis frigidæ & humidæ substantiæ. ἀτράφαξις. Aluum mollit & ictericis prodest: ab atro colore, vt quidam aiunt ꝙ homines pallidos faciat. Macer, Atriplicẽ tritã cum nitro, melle & aceto. Dicit appositã calidam sedare prodagrã. Accusatur hæc herba à Pythagora, ꝙ hydropicos homines faciat, & regium morbum inducat. Atreplexũ hanc herbam veteres dixere. Vulgò milten, vel grienkraut) milde) bonne femme, arroches, bonnes dammes.)

Atritas, atis. nigredo. μελανότης. Plaut. in Pœn. Ita replebo atritate, vt atrior multò fiet Quàm Aegyptij. Aliquando ꝓ immanitate capitur. Gellius. atrorem dicere maluit.

Atrium.rij.(αὐλὴ) (yn vorhoff) een voerhof, oft sale, oft vloer) entree de maison, ou portal.) prima pars domus, quæ continet mediā aream in quam collecta ex omni tecto pluuia descendit, & in qua prisci (vt ait Cato) aperto ostio epulabantur, vbi etiam pecunias & cætera pretiosiora seruabāt: seruos'q; quibus tanquam honoratioribus earum rerum custodiam committebant, atrienses appellabant. Vitruuius li.6. In vrbe atria proxima ianuis esse debent. Gell.lib.16.cap.5. Animaduerti enim quosdam haudquaquā indoctos viros opinari vestibulum esse partem domus primorem, quā vulgus atrium vocat. Dictū atrium ab Atrialibus Hetruriæ populis, vt inquit Varro lib.1.de lingua Latina, quia id genus ædificij Atriæ primum in Hetruria sit institutum: vel quòd à terra oriatur quasi aterrium: vel quod atrum ex fumo esset propter culinam, quia ex fumo culinę nigrescerct. In atrio enim tria erant habitacula: vestibulum, locus sportularum, qui & ipse sportula dicebatur, vbi prępo nebantur eo die quæ dono danda erant: & culina, quanquam vestibulum locus sit ante ædes.

Atrophi, (ἄτροφοι) vocantur qui ab imbecillitate vires vix colligunt: vel qui cibum nō sentiunt. Plin. lib.22.cap.25.

Atrophia, (ἀτροφία) species tabi qua corpus non alitur, sed summa macies oritur, & nisi occurratur interimit.

Atropos, (ἄτροπος) penultima correpta, immutabilis. quo nomine dicta est vna ex tribus Parcis, quasi ad nullius preces conuertatur. Copiosius in dictione Parcæ.

Atrox, asper, crudelis, ἀπηνής: grimm, grausam) wreet, grouwelyck) cruel, outrageux, felon.) quòd qui atro vultu sunt, asperitatem & sæuitiam præ se ferunt, vt atrox res, Terentius. atrox inimicus. Vergil. Sunt qui à Græco id nomen deriuent. quòd illi ἄτρώνια appellant, quæ cruda sunt: siue ab eo quòd atroces nihil de se timeant. τρεῖν enim significat timere. Vnde & pro constanti quandoq; ponitur. Horat. Præter atrocem animum Catonis. Hinc atrocia & atrocitas, ὠμότης: & atrociter pro asperè.

Atrum olus, quod Græci ἱπποσέλινον & ἀγριοσέλινον: id est equi apium, siue agreste apium; altitudine enim reliquum apium superat.

Attæ, sunt qui per vitium crurum aut pedum plantis insistunt, & atterunt magis terrā, quàm ambulent. quod cognomen fuit Quintio poëtæ. Cice. pro Sest. Nihil sanè attæ iuuabant.

Attagen, (ἀτταγὴν) pen.cor. generis masc. & Attagena.æ. & Attages.is. auis Asiatica inter nobilissimas habita, maximè verò quæ in Ionia nascitur, & inter esculentiores aues præcipuo sapore censebatur. Plin.lib.10. Attagen maximè Ionius celebratur, vocalis aliàs, captus verò obmutescens, quondam existimatus inter raras aues. Mar. Inter sapores fertur alitū prim⁹ Ionicarū gustu attagenarū.

Attalus, (ἄτταλος) pen.cor. nomen Pergami regis, pecunia ditissimi, & splendida, abundantiq; supellectile: à quo omnia magnifica, Attalica dicta sunt vt inquit Plinius lib.8. Propert. Nec sit in Attalico mors mea nixa toro. Fuit & Attalus nomen philosophi.

Attamino, (σπιλόω) vide in dictione Contamino.

Attegiæ.arum. (συννεπηγία, ἀτηγίαι.) id est, mapalia & tuguria. Iuuen. Dirue maurorum attegias.

Attelanæ fabulæ, (ἀτηλανὰ δράματα) Latinę sunt, quæ ab Attela Oscorum ciuitate sumptę fuerunt, in quibus ridiculæ personę inducebantur, & argumentis dictis'q; iocularibus respondebant satyricis fabulis Gręcis. Proprie autem Attelanicum dicebatur exordium. Liu.lib.7. Iuuentus histrionibus fabellarum actu relicto, ipsa inter se more antiquo ridicula intexta versib. factitare cœpit, quę exordia postea appellata, consertaq; fabellis potissimum Attelanis sunt, quod genus ludorum ab Oscis acceptum tenuit iuuentus.

Attelani, siue Attelæ, (ἀτηλλα) oppidū Campanię, quam nunc Auersam vrbem dicimus prope Neapolim. Cic. Cluuio: Locutus sum de agro vectigali municipij Attelani, quæ esset in Gallia. Hinc Attelani, qui apud Campanos inhonestissimi erant, quorum luxuria in ludis nimia erat.

Attendo.is. aduerto, cogito, considero, & quasi animum intendo. προσέχω. ich mercke auff) ick merc ke, slae gade) estre attentif.) Aliquando animum addunt in accusatiuo casu. Cic.lib.3.Off. Et cum animum attenderis, turpitudinē videas adiunctā. hoc est animum intenderis. Aliquando accusatiuū mutant in ablatiuum. Terent. Nunc quid petam mea causa, æquo animo attendite. Regit & alios præter animum accusatiuos. Cic.pro Arch. Quoniam me in hoc nouo genere dicendi tam diligenter attenditis. Sallu. Sed Marius impigre prudenter'q; suorum & hostiū res pariter attendere. Sueton. iunxit datiuo: Inter liberales disciplinas attendit & iuri. id est operam dedit. Ponitur quoq; cum præpositione ad. Terent. in. Adelph. Nimium ad rem in senecta attenti sumus. Hinc attentos φιλινόους dicimus auditores, qui ad ea quæ dicūtur intendunt animum. vleissige) neerstige) attentifz.) Et attentum patremfamilias, id est consideratum, prudentē. Et attentā vitam, pro diligēte & curiosā.

Attentè, aduerb. id est, animo intento. φιλινόως.

Attentio, vt Speusippus inquit, est intentio animi ad discendum. προσοχή. vleissigkeyt) neerstichcyt) soing.) Cic.2.de Orat. Reliqua quæ sunt in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantia &c.

Attento as. frequentatiuū, idem quod tento. πειράω. Petronius, Dulcibus ac blandis verbis eius animū attentans.

Attenuo.as. significat subtilem facio, minuo. λεπτύνω. Cice.lib.4. ad Heren. Defensoris narratio simplicem expositionem debet habere cum attenuatione defensionis. Et cum ad animum refertur, defectum significat, κατατρύχω.

Atthis. idis. (ἀτθὶς) Cranai filia, à qua regio Attica (vt quidam existimant) dicta est cum prius Actica ab Actæone diceretur; siue ab Actæo rege, vt Fa-

Fauorino & Lycophroni placet: siue ab ἀκτὴ, quod littus significat, cum ea regio, sicut scribit Strabo magna ex parte littoralis sit. qua voce etiam vtuntur Latini. Verg. At procul in sola secretæ Troadis acta. In hac sunt Athenæ, & Marathon campus cum oppido eiusdem nominis. Atthis quoque à poëtis quandoque luscinia vocatur, quasi attica. Martialis: Sic vbi multisona feruet sacer Atthide lucus. In Attica regione fuerunt Athenæ, ciuitas philosophorum alumna. in qua primus omnium Cecrops regnauit.

Atticismos, (ἀττικισμὸς) est quædam peculiaris Attici sermonis elegantia.

Atticisso. as. (ἀττικίζω) Attice loquor. Plautus: Non Atticissat, sed Sicilissat.

Atticus. ca. cum. (ἀττικὸς) quod ex Athenis est, vel quod ad Athenas pertinet, vt regio Attica, ἀττική.

Attigo fine n, idem quod attingo: nam sicut tango, ita & tago dicimus. Plau. in Mustel. Abscedite te lis ne attigant. Hinc

Attiguus, proximus, προσεχής: ab attingendo, sicut contiguus à contingendo. Apuleius lib. 4. Contra procliue montis attigui fuga me liberaui.

Attilus, pen. prod. piscis satis grandis, qui in Pado inertia pinguescens ad mille aliquando libras captus est catenato hamo, nec nisi boum iugis extractus. Plin. lib. 9. cap. 15.

Attinere, pertinere, decere, conuenire. προσήκειν, ἀνήκειν. zůgehören) toebehooren) attenir.) Terent. in Adelph. Iam ne me vis dicere quod ad te attinet? Aliquando significat iuxta, siue in manibus tenere. Plau. in Capt. Nã senex est in tonstrina, nunc iam cultros attinet.

Attingo. gis. attigi, attactum, leuiter tango. ἅπτομαι ἐπιψαύω. anrüren) aenrueren) attaindre.) minus est enim quàm tango, vt inquit Donatus. Terent. in Adelph. Tetigi n' tui aliquid? Si attigisses, ferres infortunium. Hinc attactus verbale. Verg. Ille inter vestes, & leuia pectora lapsus Voluitur attactu nullo.

Attollo. is. eleuo, erigo. ἐπαίρω. ich erhebe) ick verheffe, heffe op) ie leue hault.) Liu. Cumque se quisque attollere, ac leuare vellet. Aliquando ponitur pro aufero. Pacuuius, Custodite istũ vos, ne eum quis attollat, ne'ue quis attingat. Aliquãdo pro affero. Plaut. in Cassinaria, Quid si propius attollamus signa, eamusque obuiam? Hoc verbum facit præteritum attuli. Diomedes, Affero, attuli, quoniã & à fero tuli dicimus, quãquam & id perfectum quod est attuli, ex alio verbo proficisci reperimus apud veteres, ex eo quod attollo.

Attonitus, stupefactus, & propriè, vt Corn. Celsus ait, cuius & corpus & mens stupet. ἀπόπληκτος, ἐμβρόντητος. erschrecket, erstunig gemacht) verslagen, verschrocken) estonne, esbahy.) Seruius, Attonitus dicitur, cui casus vicini fulminis & sonitus tonitruum dant stuporem. Vergil. 3. Aen. Talibus attonitus visis, ac voce deorum.

Attraho. is. xi. ctum. vide Traho.

Attrecto, significat manibus tracto, palpo, μεταχειρίζομαι, ψηλαφάω. Plaut. in Persa, Ne me attrecta subigatrix.

Attribuo. is. impono, committo, assigno, ascribo, destino, tribuo. προσάπτω, ἀνατίθημαι, προσνέμω. ich gebe vber, ich schreibe zů, gebe zů) ick legge op, eygene toe) ie attribue, assigne, baille.) Liu. Cæterorum curam tuendorum C. Flaminio quæstori attribuit. Cæs. lib. vltimo, Nostri sicut superioribus diebus vt cuique erat locus attributus, ad munitionem accedunt. Vnde attributæ pecuniæ, quas nunc assignationes dicimus. Varro de ling. Latina, Tributum, inquit, dictum à tribubus, quòd ea pecunia, quæ à populo imperata erat, tributum à singulis pro portione census exigebatur. tribuyt) Ab hoc ea quę assignata erat, attributum dictum. Ab eo quoque quibus attributa erat pecunia vt militi reddant, tribuni ærarij dicti. Id quod attributum erat, æs militare dictum.

Attropacia, regio & pars Mediæ ab Attropato duce nominata, qui obstitit ne ea à Macedonibus subigeretur. Is postea rex declaratus regionem hanc à Media sequestrauit, cuius successores regnũ continuantes cum Armeniorum regibus affinitatem contraxere.

Attyla, (ἀττίλας) pen. cor. ex Scytharum genere fuit qui subacta Pannonia Italiam ingressus Aquileiam subuertit, & in Germaniã transiens plurimas vastitates edidit. qui domum reuersus dum nouis nuptijs operam dat, vino plenus, effuso è naribus multo sanguine suffocatus est.

Atys. (ἄτυς) nomen cuiusdam Phrygij, & filij Crœsi Lydorum regis. & nomen fluuij. Claudianus, Lucus erat propè flumen Atym. Hunc tamen Acim appellat. Eustathius à celeritate, quasi sagittam.

Atypus. pi. dicitur, qui nõ satis expedito plectro linguæ vtitur: quasi aërem non feriens, vel quasi non satis verba exprimens, conformans'ue. Gel. lib. 4. cap. 2. Balbus autem, inquit, & atypos vitiosi magis, quàm morbosi sunt.

A ANTE V.

AV, interiectio est conturbatæ mentis. Terentius in Andria, Dictura ne quod rogo? M. Au. D. Concede ad dextram.

Auantici, populi Heluetiorũ, ab oppido Auantico.

Auarus, quasi auidus æris, vt Gel. scribit lib. 10. ca. 5. φιλάργυρος: geitzig) gierich) auaricieux, conuoiteux.) & semper in reprehensione est. Auidus verò ab auendo, etiam in laude ponitur. Sall. Laudis auidi, pecuniæ liberales erant. Ab auarus fit auaritia, cupiditas. φιλαργυρία. geitzigkeyt) giericheyt) auarice, conuoitise.) Auarè & auariter, aduerbium tenaciter. πλεονεκτικῶς. Auara terra dicitur, quum id quod in se recipit ampliore fœnore non reddit.

Auceps, aucupis. qui vel quæ aues capit. ὀρνιθοθήρας. eyn vogeler) voghelaer) oyseleur.)

Auctarium. vide Auctuarium.

Auctio, nomen ab augeo, significat augmentum, αὔξησις. eyn meringe) vermeerderinge) multiplication) Vnde etiam ponitur pro venditione quæ fit per augmentum pretij, (πρᾶσις) eyn gant, steygerung)

een hooginge) soubhastation.) cum sit publica re rum priuatarum venditio, quod ementem augeat & vendentē, cum res traditur plus offerenti, Vulgò ein gandt. Iuuenalis, Si coniugis auctio fiat. Plautus in Stich. de auctione parasitica loquens, Nunc auctionem, inquit, facere decretum est mihi, (ἰπάρτιον προγράφειν.) Auctio verò hastæ, est venditio publica bonorum eorum qui damnati proscripti ue fuerunt. Nam hastæ subijciebant ea quæ publice venundabant, sicut in bello capta: quia, vt scribit Festus, signum præcipuū est hasta. Inde hastam Cæsaris refrixisse scribit Cic. qui alibi ait, Bis iam vidimus hastam in foro ponere, & bona ciuium voci subiacere præconis.

Auctionarius, adiectiuum: vt auctionaria atria, in quibus auctio fiebat. Cic. de Leg. Agr. Vt in atrijs auctionarijs potius, quàm in triuijs aut in compitis auctionentur.

Auctionor, per auctionem vendo. ἰπάρτιον προγράφειν, ἀποκηρύττειν, τὰ πατρῷα ἀποσιφαίνων πωλεῖν, λαφυροπωλεῖν. verganten, vffitigen, ausbieten) tot roepen, verhoogen) soubhaster, vendre au plus offrant.) Cicero pro Quintio, Nævius hominem multis verbis deterret ne auctionetur.

Aucto. as. frequentatiuum est verbi augeo. αὐξάνω. Plautus in Amp. Et vt res rationesq; Vostrorum omnium Bene expedire voltis, peregriq; & domi Bono atq; amplo auctore perpetuo lucro. Huius compositū est adaucto. Accius, Quibus rem suam & patriam nostram quondam adauctauit pater.

Auctolicus, nomē viri ꝑprium, qui ex Mercurio & Lychione nat⁹ fertur. Hic genuit Bimonē furem.

Aucton⁹, fili⁹ fuit Apollinis & Cyrenes Penei filiæ.

Auctor, nomen verbale ab augeo, pro eo qui auget cuius fœmininum est auctrix. eyn merer) een vermeerder) ampliateur, augmentateur.) Author verò quem Græci αὐθέντην dicunt, sine c scribendum est. Ouid. libr. 4. Fast. Optima tu proprij nominis author eris. Figuratèq; per obliquos sicut alia verbalia in or desinentia, neutris adiungitur. Vergil. lib. 3. Italiam petijt fatis authoribus esto. Est autē author quasi operis factor. vnde poëtæ cæteriq; operum conditores dicūtur authores. autheurs) Valla lib. 4. cap. 32. & lib. 5. ca. 30. Neq; solum qui opus aliquod facit, sed qui princeps est & primus iubet vt aliquid fiat, aut inductor persuasor ue author vocatur: vt si quis populum ad bella concitauit, vel qui concordiam persuasit, belli vel concordiæ author fuit. Cic. lib. 3. Off. Atq; huius deditionis ipse Posthum⁹ qui dedebatur, suasor & author fuit: quasi dixisset suasor & persuasor. Ita cū significat promissorem, vt apud Liuiū lib. 2. Authores sumus tutam ibi maiestatem Romani nominis fore. Item primum propugnatorē siue defensorem aut vindicem. Idem, Sed vt inuentor legis Volero sic Lectorius collega eius author cum recentior tum acrior erat. Item eum cui quis fidem habet. Idē, Agitatus deinde consilijs ex omni parte assentiendo multis authoribus trepidauerat. Itē primū denunciatorem. Idē, Iisdē authoribus cognitū est Equos Volscosq; summa vi bellū apparare. Similiter approbatorem. Idem lib. 3. Multiq; erant qui mollius consultum dicerēt, q legum ab eis latarū patres authores fuissent. Is etiā in quo est ius, potestas, dignitas, nec ab alio pendet, potest dici author: à q authoritas est appellata. Vnde illud apud Liuiū, Decreuerunt vt cū populus regem iussisset, id sic ratū esset, si patres authores fierent. hoc est si authoritatē suam interponerent & ratū haberēt. Et authores sententię sunt, quorū sententiā sequimur. Et authores populi sunt, in quorum administratione res eius sunt. Paulus Iureconsultus, Etiā si non interrogatus tutor siue author fuit, valet autoritas eius, cum se probare dicit, quod agitur, id est authorē fieri. Pomp. Et si pluribus datis tutoribus vnius authoritas sufficiat, tametsi tutor authoretur. Author est autem communis generis & fœmininū habet quoq; authrix, sicut hospes cōmuni genere inflectitur, cū tamē hospitā dicamus.

Auctuariū, siue auctarium, (ἐπίμετρον, προσθήκη, ἐπίβλημα, πρόσθημα) cyn zūmass, eyn zūgab) een toemaet) le pdessus qu'on donne aultre le poix nōbre ou mesure.) quod supra mensurā adijcitur ad pondus iustū, vt cumulus adiectus in modio. Plau. Auctuarium adijcito vel mille numûm plus q poscet.

Auctum, vocabatur spatium circi, quod super definitum modum victoriæ adiungebatur.

Aucupatorius. a. um. quod ad aucupiū pertinet, ἰξευτικός. vnde aucupatorij, calami viscati, quibus vtimur ad capiendas aues.

Aucupiū, & Aucupatio, auiū captio. ὀρνιθοθηρία. Plaut. in Asin. Hic noster quæstus aucupij simillimus est. Cic. de Orat. Sic minime animaduerteretur delectationis aucupium.

Aucupor, pen. cor. depon. aues capio. ἰξεύω. Apud veteres etiam aucupo reperitur. Per translationem verò significat artificio quodā & solertia quæro, θηρῶμαι: vt, aucupor laudem.

Audacia, (θράσος) freuelkeyt) stoutheyt, coenheyt) audace, presomption, outrecuidance) inquit Speusippus, est securitas qua quis malum neq; futurum expectat, neq; præsens horrescit. Cic. Nec vires eis, nec audacia, nec tela defuere. Sallust. Audacia pro muro habetur.

Audaciter, & Audacter per syncopen, θρασέως. coenlijck) hardement.) Cic. pro Rosc. Multa sceleratè, multa audaciter, multa improbè fecisti.

Audaculus, diminutiuum. Gell. Aderat reprehensor audaculus verborum.

Audax, modò fidens dicitur. τολμηρός. freuel, keckkūn) stout, coen) hardy ou temeraire) Verg. Quiq; pedum cursu valet, & qui viribus audax. Modò temerarius. Plaut. Pergin' audax hoc facinus ꝑsequi?

Audeo. des. ausi, vel ausus sum, significat fidentem esse, τολμᾶν. ctin sein) coen sijn, dorue) oser.) Plaut. Vix domo egredi audet. Iungitur aliquando cū accusatiuo. Ouid. lib. 6. Metam. Et nihil est quod nō effreno captus amore Ausit, nec capiunt inclusas pectora flammas. Aliquando temere præsumere. Verg. Hęc præmia, qui me ferro ausi tentare ferēt.

Audio, dis, audiui, auditum, propriè significat auribus accipio, ἀπὸ τ̃ αὐδῆς: hôren) hooren) ouyr.) id est à voce cuius proprium est vt audiatur. Vergilius audiendi vocabulum etiam ad ea transtulit, q̃ auribus & sensu carent, cũ ait, Et frustra retinacula tendens, Fertur equis auriga, neq; audit currus habenas. Aliquãdo audire est intelligere, audert tere. Verg. Progeniem sed enim Troiano à sanguine duci Audierat. Interdũ est audita petenti concedere. Verg. Audijt, & genitor cœli de parte sinistra Intonuit læuum. Interdum credere, accedere. Cic. in Tusc. Nec Homerum audio qui Ganymedem à dijs raptum ait. Interdum præcipienti parere, ὑπακούειν, ἀκούειν: & hoc tam cum accusatiuo quàm cum datiuo. Cicero, Audies te. id est auscultabis tibi. Nam audire præcepta alicuius dicimus, cum eis paremus. Cum datiuo. Idem, Et audiens esset huic ordini. id est obediens. Inuenitur & audio cum aduerbio bene, quod significat benedicor, laudor, καλῶς ἀκούω, Aristoph. Terent. Benedictis si certasset, audisset bene. Huius verbi composita sunt, exaudio, inaudio, bene vel perfecte audio. Plautus, Inaudisse inquit, id est valde. Cicero Pansæ, pro simplici posuit, Quorum erupit illa vox, de qua ego ex te primum inaudieram. Inauditus tamen pro non auditus dicitur. ἀνήκουστος, ἄπιστος: vt, res inaudita. Cic. Rem certe nouam & ante hunc diem inauditam. Et inauditum quandoq; dicitur, quod non audit, ἀνήκοος. Varro, Animalium aliud alio sensu caret: quædam enim à natura gignuntur aut inodorata, aut inaudita.

Obedio, veteres obaudio dixerunt, Subaudio, quod modò parum audio significat, modò intelligo.

Auditio, ipse audiendi actus. ἀκρόασις. Dicitur & audientia. Plaut. Exurge præco, fac populo audientiam. hoc est, fac vt populus audiat. Hinc auditiuncula, diminutiuum.

Auditoriũ, locus vbi auditur præceptor, aut orans vel ipsa auditorum turba. ἀκροατήριον. Plin. in Epistolis, Nam proximè frequenti auditorio inter se coràm multi ordinis nostri clarè iocabantur.

Auditus, us. (ἀκοή) das gehôr) dat ghehoor.) modò sensum audiendi significat: vt quinq; sunt sensus, visus, auditus, gustus, odoratus & tactus. Modò id quod auditum est: vt, Ego ex auditu loquebar.

Aue, verbum defectiuũ: in secũda persona singulari aue, & plurali auete: in infinitiuo auere, teste Diomede libr. 1. Martialis libro. 5. Exprimere Ruffe, fidiculæ licet cogant, Aue Latinum, χαῖρε non potest Græcum.

Aueho, is. abduco, siue inde aliò veho, ἀπάγω. ich für hinweg) ick vuere weech) je charie, ou porte d'ung lieu en autre.) Suet. in Cæs. Stipendiarium quoq; pnunciatũ, & abstrahentibus statim eripuit occultauitq; apud se diu, & mox ex præfectura proficiscens in Hispaniã, inter officia prosequentium fasces'q; lictorum lectica sua auexit. Terent. in Adelph. Is venit, vt secum auehat.

Auellana, (λεπτοκάρυον) haselnusz) hasennote) noysette, aueline.) ab Auella oppido Campaniæ, vbi abundat: & alio nomine corylus, seu nux Pontica quòd in Asiam, Græciamq; primò è Ponto venit: eadem & prænestina dicitur, quòd Præneste his abundent. Plin. lib. 15. cap. 21. Cæteris quicquid est, solidum est: vt in auellanis & ipso nucum genere, quas antea abellinas vocabant.

Auello, lis, auelli, & auulsi, sum, à loco, & p vim vellere, abstrahere, auferre, abrupffen) afstrecke, afsplucken) arracher) Cic. de Sen. Et quasi poma ex arboribus si cruda sunt, vi auelluntur. Verg. 2. Aen. Fatale aggressi sacrato auellere tẽplo. Terent. Andr. Ita magnæ, vt sperẽ posse auelli, id est à Glycerio abduci, disiungi. Hinc auulsor, & auulsio ytalia.

Auena, (αἰγίλωψ) habern) hauer) auoyne.) dicta est, q̃ ad fructũ nõ veniat: est enim frumenti vitiũ, q̃ sole maximè, cœlig; humore accidit: aliquãdo etiã seminis imbecillitate, cũ diutius terra retentũ est priusq̃ erumpat, vel si cariosum fuit cũ sereretur. Vide Pliniũ lib. 18. cap. 17. Vel dicitur auena à crescendi auiditate. Ponitur interdũ auena, p stipula seu calamo, aut pro stylo charactere'q; poëtico, Verg. Syluestrẽ tenui musam meditaris auena. Ab auena fit auenaceus, a, um. Plin. lib. 30. Vel cum farina hordeacea, vel auenacea.

Auenaria, cicadę species est, quam nonnulli frumentariam vocant, quoniã simul cum frumentis arescentibus apparet.

Auentinus, (αὐεντῖνος) pen. prod. mons Romæ: vel ab auibus, quòd se eò à Tyberi ferrent aues: vel ab Auentino rege, qui ibi extinctus ac sepultus fuit: vel ab aduẽtu hominum, q̃ commune Latinorũ ibi Dianę templũ esset constitutũ, eòq; olim paludibus ex vrbe ratibus aduehebantur: vel ab Auente Sabinorum fluuio, vt Varro existimat.

Aueo, es. verbum defectiuũ, significat concupisco. γλίχομαι. ich begäre) ie souhaite, desyre, cõuoyte) Cic. libr. 1. Off. Itaq; cum sumus negotijs curisq; vacui, tum auemus aliquid audire & discere. Auere etiam à nimia cupiditate pro gaudere ponitur. vnde salutantes quoq; Aue, (χαῖρε) dicimus, id est gaude & lætare.

Auerni, (ἀούερνοι) populi fuerunt Galliæ Aquitaniæ, qui frequenter contra Romanos bella gesserunt. Nam ducentis milibus bellatorum primo, deinde duplicatis aduersus Cæsarem cum Vergentorige prælium commiserunt.

Auernus, (ἄορνος) generis masculini in plurali Auerna, orum. lacus Campaniæ prope Baias, quem locum Plutoni dicatum opinabantur. Hinc ad inferos introitus patere credebatur. Dictus ab α & ὄρνεον: quasi auibus inaccessus. Lucretius libro. 6. Principio q̃ Auerna vocant, non nomen id ab re Impositum est, quia sunt auibus contraria cũctis. Strabo libro. 6. Contiguus Barjs Lucrinus adest sinus, intra quem Auernus est.

Auerruncare, quasi runca vitium sarmenta amputare. Translatè significat auertere & depellere, ἀποτρέπειν. Liu. 8, ab Vrbe, Placuit ad verruncandam

deûm iram victimas cædi. Inde auerruncasso, pro eodem. Lucil. lib. 16. Dij mahuerint meliora, atq; amentiam auerruncassint tuam.

Auerruncus, deus dictus, quòd mala auerruncaret, id est auerteret, ἀποτρόπαιος.

Auersa venus, (κατὰ πυγοσύνη) dicitur præposterus coitus, qui infandus est & execrandus. Iul. Cap. de Clodio Albino, Mulierarius fuit inter primos amatores, auersæ veneris semper ignarus, & talium persecutor.

Auersor, aris, detestor, abominor, ab re aliqua re, quã odio habeo, vultum auerto, vt illud repellere videri possim. ἀποστρέφομαι, ἀποτροπιάζομαι, ἐκτρέπομαι. ich hab ein abscheuhen, ich veracht) ick ver sake, verworpe, hebbe een affien.) Dicimus autem aduersor tibi, & auersor te. Ouid. in Fast. Officio*q́*; leuem non auersatus honorem. Columella, Nam nec rubos auersatur capra. Valla libro. 5. capit. 83.

Auersus, terga ostendit, ἀπεστραμμένος: Aduersus, oppositus est (ἐναντίος) veluti opposito pectore atq; obiecto. Cic. Aduersus & auersus impudicus es, quod est, ex anteriore & posteriore parte muliebria pateris. vor vnd hinden) voer eñ achter) deuant & derir.) Rursus quæ non visuntur & quæ latent, auersa dicimus: quæ verò patet & conspici tota possunt, aduersa. Nec aliter ferè Plinius appellat, quę Gręci per diametron, hoc est per dimetientem lineam obiecta dicũt. Per translationem auersus dicitur iratus. Verg. lib. 4. Talia dicentem iamdudũ auersa tuetur. Nam si intueretur, quomodo auersa nisi intelligas iratam?

Auertæ, sunt loca (vt Bud. scribit in Ann. Post.) latiora, quę per terga equi iugalis excurrunt, sub alis eius succincta. Accursius, Auertam equorũ pectorale vult esse ab eo, *q* antè collocetur. Sicut postis lena Plauto incuruũ illud corium dicitur, quod à sella in caudã definit: ab eo, *q* post sellam fit. Aliquo placet hoc vocabulo ornamentũ capitis intelligi, quo habenę figũtur: & id quoq; ab auertẽdo, *q* equi per eam vertantur, prout sessori visum est.

Auerto, tis. aliò verto, amoueo. ἀποτρέπω. ich wẽde von) ick keere af) ie destourne.) Verg. Nec posse Italia Teucrorũ auertere regem? Et cum dicimus, Auerto oculos aut mentem, significat aliunde remoueo: Aduerto verò oculos, id est aliquò conuerto, ἐπέχω. Sunt enim cõtraria auerto & aduerto. Inde auersus & aduersus. Hinc auerso, as. frequentatiuum.

Auertor, eris. ἀποτρέπομαι deponens, significat dedignor, quòd fit, cũ ex aliqua re, quã detestamur vultum auertimus. Boëtius, Heu heu quàm surda miseros auertitur aure. id est spernit, dedignatur. Ponitur & quandoq; pro auerto. Colum. lib. 12. Quinetiã fit à venereis amoribus auersus, quibus si se dederit, non aliud quicquam possit cogitare quàm illud quod diligit.

Aufidus, Αὔφιδος) pen. corr. fluuius Apuliæ, qui in Adriaticũ mare infunditur: ab aliquibus Canna vocatus: quo nomine vicus ei supereminens nomina mittatur, celebris Romanorum clade.

Aufero, aufers, abstuli, ablatũ: ex ab, & fero compositũ, teste Cicerone in Oratore, significat tollere. wegnemẽ) wechnemẽ) oster, emporter.) Terent. in Andr. Vos isthæc intrò auferte.

Aufugio, is. pen. cor. aliò fugio. ἀποφεύγω. ich fliche hinweg) ic vlie wech) S'enfuyr, eschappe.) Teren. in Hecy. Deniq; hercle aufugerim Potius, quàm redeam, si eò mihi redeundum sit. Et cum præpositione ex, Liu. Iam aliquantum spatij ex eo loco vbi pugnatum est, aufugerat. Gel. lib. 15. cap. 3.

Auge, (αὐγή) à Latinis dicitur aurora siue splendor.

Augeas, (Αὐγέας) Græcorũ rex, inquit Strabo, quem Hercules sustulerit.

Augeo, es xi. ctum. maius facio, amplifico, addo, accessionem facio, cumulo, multiplico. αὔξω, ἐπαύξω. ich mere, mache wachssen) ick vermeerdere, ie maske wassende) ie accrois, ie augmente, ie multiplie) Et tum ad res, tum ad personas refertur. Ad personas. Cic. Att. Auctus Antonij beneficio sum. Ad res, Idem in Ver. Nam locupletissimi cuiusq; census extenuarãt, tenuissimi auxerant. Et ad Qu. fr. Cęsaris in nos amorẽ, quibuscunq; poterimus rebus, augebimus. Lactant. lib. 6. Et dum voluerunt sanare vitia, auxerũt. Hinc componitur adaugeo & exaugeo, quę vehementiam significant. Teren. in Heaut. Hoc timet, ne tua duritia antiqua illa etiã adaucta fiet. Idem, Ibi concurrunt multæ opiniones, quę mihi animũ exaugeãt. Ab augeo fiunt aucto, as. um. (αὐξητής) auctus, us, auctor & augesco, scis. Augifico, nõnulli ex antiquis dixerunt. Ennius, Et tabes numeros augificabit suos.

Augesco, auctus, magnus vel grossus fio, αὐξάνομαι, ich nimme zũ, wird gemeret) ic neme toe, ie wor de vermeerdert) ie accroy.) sumitur enim passiue, & semper intransitiue ponitur. Plin. lib. 11. Augescunt corpora dulcibus atque pinguibus & potu: minuuntur siccis & aridis & siti. Cic. in Cat. Quę & succo terræ & calore solis augescens primò est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Inter augescere & augere hoc interest, quòd augescere intrinsecus augmentum suum operatur, augere verò extrinsecus.

Augiæ, vel Augeæ, (Αὐγίαι) pluralis numeri: verum tamen apud Stephanũ id nomen singulari numero scriptum reperitur. Duo autem sunt huiusce nominis oppida, alterum in Laconia, alterum in Locride, vti Homero placuit.

Augmento, as. idem quod augeo. ἐπαυξάνω. Cic. in Læl. Sed viuendi est finis optimus, cum integra mente cæteris*q́*; sensibus opus ipsa suũ *q̃* augmentauit natura dissoluit. Hinc coaugmẽtor. Lactãt. De ira dei: Sensus, cogitatio, memoria, ingenium quibus seminibus coaugmentari possunt.

Augur, generis communis (quod & Auger, eris. secundum Priscianũ dicitur) ab auibus, gerendo*q́*; quia p eum auiũ gestus edicitur: vel ab auium garritu: is enim est, qui aures suas auiũ vocibus accõmodans futura pronũtiat. οἰωνιστής, ὁ ἐκ τῶν οἰωνῶν μαντευόμενος, ὁ τὰ τῶν μαντειῶν ἐπὶ τοῖς ὄρνισι πιστεύων.

Cic.

Cice. in Cat. Augurq; cum esset, dicere ausus est, optimus auspicijs ea geri, quę p Reip. salute gererentur. Hinc auguriũ, (οἰωνοσκοπία) quod & augur & augurũ dicitur, p ipsa diuinatione, quasi auges riũ dictũ vel auigariũ. Erant aũt tria diuinationis genera in auibus. nam aliæ volatu, aliæ cantu futura prædicebãt: & illæ quidẽ præpetes, istæ oscines dicebant. Erat & tertiũ genus ex illarũ gustatu, cum pullis gallinaceis è cauea depromptis esca porrigebat, vt tripudiũ solistimũ inde esset, perniciesq; portendebatur, si escam nõ caperent. Quas propter infelicem conflictum à Numantinis in Mancinum illatum prædixerunt pulli, qui escam non ceperunt, sed ex cauea euolarunt. De auguribus, augurijsq; vide Alexandrum ab Alexandro, & Budæum in Pandectis.

Auguracũlum, veteres dicebant, quam nos arcem vocamus, quòd ibi aues publicè auspicarentur.

Auguralis virga, lituus appellatus est breuis, in late re qua robustior est incuruus. οἰωνοσκοπικὴ ῥάβδος.

Auguro, as. idem qđ auguror. οἰωνίζομαι. Verg. lib. 9 Et si quid veri mens augurat, opto.

Auguror, pen. cor. deponens, auguriũ facio, diuino. μαντεύομαι, οἰωνοσκοπῶ. ich weissage, oder losse, verkünde) ick prophetere, rade, verkõdige) ie prophetise, deuine.) Ouidius lib. 3. Metam. Iamq; dies aderit, quam non procul auguror esse. Regit aũt vel accusatiuũ Cic. de Diuin. 1. Calchas & passerũ numero belli Troiani annos auguratus est. Vel ablatiuũ. Idem Att. Etenim quantũ cõiectura auguramur. Item cũ præpositione de. Idem in Brut. Sed quid de illo augurer lubet dicere. Et cum ex. Idem Cecinnę, Non igitur ex altis volatu, nec ex cantu sinistro oscinis, nec è tripudijs solistimis, aut somnijs tibi auguror. Composita sunt inauguror & exauguror, q̃ sunt cõtraria. Est enim inaugurari non solum in augurũ numerũ ascribi & cooptari sed etiã in aliud sacerdotiũ consecrari. Cic. de Antonio Cęsaris flamine, Quid igitur cesses? cur nõ inaugurares? sume diem, vide qui te inauguret.

Augusta Cæsarea, (αὐγούστα) vrbs supra Iberum sita. Distat à Numantia ad octoginta stadia.

Augusta emerita, (αὐγούστα ἠμερίτα) ciuitas Lusitanię, quę ab Emeritis conditoribus & Augusto nomen sortita est. Nam vt Diomedes refert, quo tempore Cæsar Augustus Cantabris & Asturibus deuictis in Italiam rediret, reliquit milites qui supra ætatẽ forent, atq; concessit ipsis vt in Lusitania Augustam emeritam conderent.

Augustale, domus in qua habitat magistratus: quæ & prætoriũ dicitur. πραιτώριον. Vegetius Rei mil. lib. 2. testatur augustales eos nuncupatos, qui primos ordines in bella ducebant, quòd ab Augusto ad id munus essent adiuncti.

Augusteum marmor, vndatim crispũ in vertices.

Augustus, a. um. dicit dignũ quod est religiosa quadam veneratione obseruationeq;, & qđ vt sanctũ colimus, σεβάσμιος, σεμνός, ἱερός, σεπτός, ἐντιμότατος, σεβαστός. Vnde augusta tẽpla, simulachra, augusta forma & augusta dignitas, &c. Sed & Octauius Cæsar primũ, indeq; reliqui ab illo Cæsares Augusti (σεβαστοί) cognominati sunt, cum ob singularẽ eorũ virtutẽ, meritaq; in Remp. maxima, tum vt cęteri tam augusto splendidoq; nomine sibi adepto ad easdem egregias virtutes inuitarentur. Item quia mense Sextili Octauius Cæsar primum consulatũ iniit, triumphos in vrbẽ intulit: Aegyptus quoq; hoc mense in potestatẽ Pop. Rom. redacta, & finis ciuilibus bellis impositus est: placuit senatui, vt qui antè Sextilis, deinde Augustus appellaretur, vt qui imperio felicissimus fuerit.

Auia, patris vel matris mater. μάμμη. groszmutter) grootmoeder) la mere grand.) Cic. de arusp. respon. Te te Cn. Lentule, cuius ab auia manibus esset accepta, spectatorẽ esse voluit. A qua proauia, abauia, & atauia. Item herbæ nomen. Colum. lib. 6. cap. 14.

Auiarium, locus syluester sine via. ἀνοδία. Seruius, Auiaria secreta nemora, q̃ aues frequentãt. Verg. 2 Georg. Sanguineis inculta rubent auiaria baccis. Itẽ auiaria (ὀρνιθῶνες) eyn vogelkrãtze, oder kotze eyn ort da mã vogel ziehet oder neeret) eẽ vogel huys, ost giole, een plaetse daermẽ vogelen hout) voliere ou geole, vne place ou on garde les oyseaus.) dicunt loca vbi pennata nutriuntur vel clauduntur, vel custodiuntur, vel quò se aues recipiũt & columbi & passeres: sicut apiarium quò apes. Columella libr. 9. Quæ nos similiter appellamus apum cubilia, apiaria: vel, nantium volucrũ, quæ stagnis piscinisq; lætantur, auiaria: vel etiam pecudum syluestrium, quæ nemoribus clausis custodiuntur, viuaria. Hoc modo auiarium & auiarius ab auibus sunt.

Auiarius, qui curam auium gerit: ὀρνιθοκόμος. Columel. lib. 9. de Gallinis, Sic tamen vt illustria sint loca, quæ commodius habitet auiarius. Dicitur & auicularius.

Auicula, diminutiuum, parua auis: ὀρνιθάριον. Gell. lib. 2. Auicula est parua, nomen est cassita, nidulaturq; in segetibus. Item auicula, diminutiuum est ab auia. Cic. pro L. Flac. Nunc deniq; materculæ suę festiuus filius auiculę minimę suspitiosę purgat se per epistolam.

Auidus, cupidus. πλεονέκτης. begirig) begeerich) conuoiteux.) à nõ videndo (vt quidam putant) quòd propter nimiam cupiditatem nõ videat quid agat. Terentius, in Heaut. Sed habet patrem quendam auidum, miserum, atque aridum. Hinc auiditas. Auidè aduerbium. De hoc etiam in dictione Auarus.

Auilla, quasi ouilla, agnus recentis partus.

Auis, videtur composita dictio, quasi sine via, quia volatus sciri nõ potest. ὄρνεον. eyn vogel) oyseau.) Nam aues vias certas nõ habẽt, sed per auia queq; discurrũt: vel dicit auis ab aduẽtu eius, quia inde veniat, vnde qs nõ suspicetur: vel q̃ singulis annis adueniat. Et propriè auis est, quę oua parit, pennis prædita, prçter vnum vespertilionẽ qui vtroq; caret. quatuor enim pedes habet, & seminus est. Volucris est quæcunq; volant, (πτηνόν) vt vespa.

Auitus.a.um.pen.prod.ab auo siue auia fit,& significat quod ad auum,siue ad maiores pertinet. πατρῷος, προγονικός. Cic.in Verr. Act. 2. Nulla res cuiusquam tam patria atq; auita fuit, quę non ab eo imperio istius abiudicaretur.

Auius.a.um.(ἄβατος)quod est sine via. Verg.lib.2. Georg. Auia tum resonant auibus virgulta canoris.longè à via. Salustius in Iugurtha: Ipse noctur nis & auijs itineribus ignoratus repentè Romanos palantes aggreditur. Lucanus: Auia Pieridum peragro loca nullius antè Trita solo. Idem: Auius à vera longè ratione vagaris.

Aula,principū domus,vulgo regia. αὐλή. eyn künigs hof,fürsten hof, sale) een conincx hof, princhen hof,sale)vne sale,la court du prince, mayson royale.) Seneca: Notissima vox est eius qui in cultu regum consenuerat,cum quidā illum interrogaret, quomodo rarissimam rem in aula consecutꝰ esset senectutem: Iniurias(inquit)accipiendo,& gratias sæpe agendo. Antiqui aulas ollas dicebant: id est, vasa figulina, quibus cibaria coquuntur. Plaut.in Amp. Optimo iure infringatur aula cineris in caput. Huius diminutiuum est aulula,à quo Plautina fabula Aulularia vocitata est.hoc est parua olla in qua repositus erat thesaurus. Fit etiam illud diminutiuum quod est auxilla. Vnde & aulicus. a. um. denominatiuum,vt aulicus apparatus. Et aulicus substantiuè,qui aulæ sectator est assiduus.

Aulæa.æ.(αὐλαία) & Aulæum. heydnisch tüch) tapisserye) tapis,tapisseries.) sunt autem aulæa,vela picturata & versicolori textura spectabilia,quæ à Græcis πετασματα,& περιστρώματα nominantur, quibus parietes obtenduntur, quæ in aliquo apparatu solet adhiberi. Dicta aulæa ab aula Attali Asiæ regis,in qua primū inuenta sunt. Vnde etiā Attalica aulæa vocantur. Proper. Nobilis aulæis porticus Attalicis. Refert Plin. Attalum primum inuenisse aurum vestibus intexere. Beluata tapetia dixit Plaut.à textura beluarum,quæ in aulæis intexuntur,ζωωτά. Sunt etiam aulæa vestimenta, & quasi militaria paludamēta. Verg. purpurea intexti tollant aulæa Britanni. Dicta aulæa est fœminino genere à Curtio.ait enim, Nequicquam eorum quæ inuicem iactata erāt rex ignorabat,cum post aulæam quā lectos obduxerat, staret.

Auletes,(αὐλητής) Latinè dicitur tibicen.

Auletris, (αὐλητρίς) mulier tibicina.nam αὐλός, tibia est.

Aulicocia, exta quæ in aulis, id est, ollis coquebantur : hoc est elixa.

Aulœdus,Latinè dicitur cantor.

Aulis,huius Aulis,vel Aulidis,(αὐλίς) regiuncula est vt ait Strabo, Bœotiæ,petrosa : ex re sortita nomen,nam significat tentorium vel locū, quo quis castra metatus est. Est & ciuitas eiusdem nominis, cum portu capace paucarum nauium, vbi conuenere Grœci, & coniurarunt sub Agamemnone excidium Troianum. De hac Ouid. libr. 12. Metam. Bœotia tellus Aulide piscosa puppes tenuisset ituras. Est etiam aulis cubile,κοίτη ait Suidas. De Aulide fabulosa si cupis cognoscere,legas Homerum Iliad.lib.2.

Aulon,(αὐλών)mons Calabriæ contra Tarentinam regionem,ferax boni vini. Mart. Nobilis & lanis & Baccho fertilis Aulon. In eo est & oppidū eiusdem nominis. Est & nomen duarum vrbium,quarum vna est in Macedonia, alia in Cilicia. Præterea aulon (vt scribit Hieronymus) cannulæ aut chordulæ sunt, quæ in organo resonant. Aulæ tibia: & calamus tibialis,auleticus dicitur,vtpote tibijs vtilior. ille vero qui fistulis est accommodatus, syrinx appellatur, sicut scribit Plin.lib.16. Dicitur & hic aulos auli, pro tibia. Inde choraules,tibicen.

Auocamenta,sunt negotia iucundiora,siue solatia, animum à mœrore auocantia: id est,reuocantia. Plin.in Epist. Ero ergo suspensus pro homine amicissimo,dum amittere auocamenta, & cicatricem pati possit. Bud.

Auoco.as.pen.cor.aliò voco,ἀπάγω, ἀπoσπάω: ich rüffe ab, oder anders wohin) ick roepe ierers af oft wederom)ie appele,retire.)per translationem verò pro abstraho, siue disiungo sumitur. Lact. lib.1. Et ad studia pacis à rebus bellicis auocauit. Cic.pro Rosc.Amer. Non necesse est omnes commemorare Curios, Marios, deniq; Mamercos, quos iam ætas à prælijs auocabat.

Auolo.as.pen.corr.aliò volo,siue aliò subitò discedo. ἀφίπταμαι. Cic. ad Att. Experiar certè,vt hinc auolem.

Aura,(αὔρα) der lufft luftt) den soeten locht) pe tit vent doulx.) ventorum vis,licet à vento distinguatur(vt in Natur.quæst.Seneca docet) quòd aura sit leuior, ventus vehementior. Verg.lib.4. Aeneid. At illi Dulcis compositis spirabat crinibꝰ aura. Interdum aura ponitur ꝓ splendore. Idem in 6 Discolor vnde auri per ramos aura refulsit. Interdum pro afflatu & fauore, quia cum flat in æstate,videtur æstuantibus fauere. Idem ibidem: Iam quoq; nunc nimium gaudens popularibus auris. Interdum pro facilitate, qua in amorem trahuntur aliqui. Horatius, Tua ne tardet aura maritos. Fit autem (vt quidam volunt)aura ab aëre,quòd motus aër & splendorem faciat & ventum: at Grę cum est. Suidas, αὔρα,ἔτι πνοή. & in dictione χαγέ νος,quia iste dabat iuramenta ferenda ventis.

Auramentum, cum auro dicitur, siue (vt alij exponunt) videtur instrumentum esse effodiendo aut purgādo auro accommodatum. χρύσωμα. Plinius lib.33.cap.3. Hispania strigiles vocat auri paruulas massas,quod super omnia solum in massa auramento capitur, cū cætera in metallis reperta igni perficiantur.

Auraria,fodina,vbi foditur aurum: quę & aurifodina dicitur. eyn goldgrüb) een goutgroeue.) miniere d'or.)

Aurarius.a.um.adiectiuū, vt auraria metalla. Plin.

Aurarij, (χρυσοχοοι) qui aurum imponunt & inaurant: & aurarij fautores,qui fauoribus splēdidos, id est claros faciunt: ab aura.

Auras, fluuius ab Hæmo in Istrum defluens.

Aurata piscis, (χρυσόφρυς) ab auri colore nomen accepit: cuius amator Sergius, Orata cognominatus est, vt refert Macrobius. Nam Orata prius dictus, quasi aurata: ab oro quod vulgo pro auro dicunt. Martialis: Non omnis precium laudemq́ꝫ aurata meretur.

Auratus. a. um. quod in superficie habet aurum. διάχρυσος. verguldt) doré.) Nam multi fiunt anuli aurati, qui tamen aurei non sunt. Abusiue tamen dicitur domus aurea, & porta aurea, cum aurata dici debeat; vt eques auratus, & auratus ꝓ aureo. Suet. in Nerone, Piscatus est rete aurato, purpura coccoq́ꝫ funibus nexis.

Aureæ, sunt freni qui circa aures equorum religantur, imò pars habenæ, quæ circa aures ponitur. παρώτια.

Aurelia, (αὐρηλία) familia apud Ro. ex Sabinis orionda, à sole dici creditur, cui peculiariter Romæ sacra faciebant. Antiqui dicti Auselij, vt Vaselij, Papysijꝫ pro Aurelij, Valerij, Papyrij. Fuit & nomen proprium matris Cæsaris.

Aures, (ὦτα) ooren) oreilles.) ab hauriendis vocabulis dictæ sunt, detracta aspiratione. Vergil. Vocemq́ꝫ his auribus hausi. Aut quia Græci vocem ipsam αὐδὴν vocant ab auditu, per mutationē literæ, aures velut audes. Et tam cartilagines, quàm foramina aurium dicuntur aures. Luc. lib. 6. Triste supercilium furiosus vultus & acer, Sollicitæ porroq́ꝫ plenæq́ꝫ sonoribus aures. Et tam de animabus quàm de eis quæ carent anima recte dicuntur. Verg. in Georg. Binæ aures duplici aptantur dentalia dorso. Hinc Inauris, (ἐλλόβιον) & Auritus, ὠτώεις. Auribus prouehi, (ἀκοῇ προάγεσθαι) dicimur quando audientes aliquid delectabile laborem pedum non sentimus, tanquam aures nos vehant. Apuleius, Ne vsq́ꝫ ad istam ciuitatis portam meis auribus prouecto.

Aureus, substantiuum, accipitur pro ipsa pecunia. χρυσοῦν. Plin. Immane tabulæ precium accepit aureos mensura non numero.

Aureus. a. um. quod totum ex auro est, χρυσοῦς, χρύσεος: gulden) gouwen) d'or.) vt aureæ literæ, Plin. Aurea bulla, Plautus.

Aurichalcum, (ὀρείχαλκος) ex auro & ære dictum sit, χαλκὸς enim æs dicitur, quasi sit æs aureum. habet enim colorem auri: siue propter cognationē quæ est inter au & o. Dicitur orichalcum, quasi æs montanum, quia in locis montosis inuenitur. ὄρος enim Latinè mons dicitur. Plautus in Milite: Ego istos mores orichalco comparē. Stat. li. 10. Theb. Emicat effigies, & sparsa orichalca renident. Vulgus Othonem vocat.

Auricomus. pen. cor. qui aureos crines, seu auream comam habet. Vnde Phœbus vocatus est Auricomus, χρυσόκομος.

Auricula, non est parua auris, licet recte formetur, sed est exterior pars auris, vel pars infima ꝗ mollis est. λοβὸς, ὠτίον. eyn orläplin) een oorlapken) le tendron de l'oreille.) Martial. lib. 5. Auriculam Mario grauiter miraris olere: Tu facis hoc. garris Nestor in auriculam.

Auricularius, secretarius, consiliarius, ὠτακουστής: & auricularius digitus dicitur, ὠτίτης.

Auricularius. a. um. quod ad aures pertinet. ὠτικός. vnde auricularium specillū dicimus. Similiter auricularis, & hoc re. vt vermiculatio auricularis, cū putridæ aures vermibus scatent. Et auricularis digitus, paruus, quo aures mundantur.

Auriferum (χρυσοφόρος) quod fert aurum. vnde aurifera flumina dicuntur, Tagus in Hispania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Asia, Ganges in India. Aurifera arbor, Cic. 2. Tus. Auriferum nemus, Plin. libr. 5. cap. 1. Aurifera terra, Mart. lib. 10.

Aurifex, faber aurarius, qui auri laborandi artifex est. χρυσοχόος. eyn goldschmidt) een goutsmidt) orfeure.) Plin. Velut aurificum arte alternis inter folia candidantibus margaritis. Hinc aurificina, pro aurificis taberna.

Aurifur, qui furatur aurum. χρυσοκλέπτης. Plaut. Et mihi hic aurifur est.

Auriga, pen. prod. & generis communis secundum Priscianum, qui vel quę currum regit, ἡνίοχος: eyn fůrman) een voerman, wagenman) chartier.) sic dictus quòd splendorem sibi agat auris, quasi fauoribus populi: id est clamoribus, Verg. 12. Aen. Circumstant properi aurigæ. Quandoq́ꝫ generis fœminini ponitur pro ipso curru. Hinc aurigo. as. verbum, currum regere. Suet. in Calig. Nec vllis, nisi ex senatorio ordine aurigantibus.

Aurigo. ginis, pen. prod. morbus qui & regius, ἴκτερος. die gälsucht) iaulnisse.) à colore auri, quem bilis per totū corpus diffusa repræsentat. Hinc auriginosus, dicitur qui eo morbo laborat. ἰκτερικός.

Aurigor. aris moderor, rego. ἡνιοχέω. Varro Modio Ad se vnum esse pulmentarium secundas, quo natura aurigatur, non necessitudo.

Aurilegus, pen. corr. qui aurum legit: id est furatur. χρυσολόγος.

Auripigmentum, (ἀρσενικὸν) arsenick) orpin.) in Syria foditur ad pictorū vsum in summa tellure auri colore, sed fragili lapidum specularium modo. Plin. lib. 33. cap. 4.

Auriscalpium, instrumentum quo aures purgantur. ὠτογλυφίς. eyn orengrübel, orleffel) een oorlepel) vng cureoreille

Auritaurus mons Tauro oppositus, Caucasus, Sed Antitaurus legendum est.

Auritus. a. um. pe. prod. quod magnas habet aureis. ὠτώεις. Verg. Auritosq́ꝫ sequi lepores. Et auritus dicitur qui bene audit. Horat. lib. Carm. Doctus auritas fidibus canoris Ducere quercus. Auritus populus, Apud Plaut. in Asin. id est, populus auribus intentus.

Auro. as. aurum superpono. χρυσόω. à quo deauro & inauro: vnde auratum, deauratū, & inauratum.

Aurora, proprium nomen est: potest tamen & pro die accipi. ἠώς. & tunc appellatiuum est ab auro deriuatū; vel ab aura; nam surgente sole pusilla quædam

dam discutit aura. Proprie .n. aurora est ipse solis ascensus, id est prima pars diei, in qua solet pulsu solis aër commotus auram facere. die morgen rö te) den dageraet) laube du iour. Alij (vt Varr. de ling. Lat. lib. 6) auroram splendorem solis existimant, seu matutinum splendorē, eò quòd ab igne solis, vt auro, aër aurescit. Auroram etiam diluculum nuncupauere, quòd tum dies lucescere incipe ret. Speusippus, Aurora est diei principiū, primum à sole lumen. Plaut. in Pœnu. Postquam illuxit aurora, nunquam cessauimus.

Aurum, (χρυσὸς) goldt) gout) or.) dictum est quod præcipuè custodiatur. Græcè enim ὠρεῖν, custodire dicitur: vnde thesaurus. Hippocrates ab inuentoris nomine dictum putat, quem vocitatum ait Aurop. Quidā à similitudine auroræ coloris nomen traxisse existimant. Nonnulli ab auertendo, quia hominum mentes auertat. Verg. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Alij à Sabinis translatum dicunt, quòd illi ausum dicebant, s in r postea mutata: vel potius ab ἄυροι dicitur, diues & abundans. Sumitur aūt nunc pro ipsa materia, nunc pro pecunia, scilicet pro aureis numis, & quandoq; p ornamēto muliebri. Terent. in Eun. Interea aurū sibi clàm mulier demit, dat mihi vt auferam. Aurū factum dicitur, (χρυσὸς ἐιργασμένος) similiter argentū, quod neq; in massa, neq; in lamina, neq; in signato, neq; in supellectili, neq; in mūdo, neq; in ornamentis fit. Vlpianus, Si factū aurū est, omne ad eum pertinet cui legatū est, ex q̄ auri aliquid est effectū. Verg. Sunt auri pondera facti, Infectiq; mihi. Seruius, Ita existimat aurum vel argentū factū id videri, q̄ commodè vti possimus.

Aurum coronarium, dicebantur triumphales coronæ aureæ, quæ Imperatoribus ob honorem triumphi mittebantur.

Aurunca, vrbs quam condidit Auson, Vlyssis & Calypsoos filius, siue Circæ.

Aurunci, barbæ caprarum, vnde & pro barbatis hominibus poni solet.

Auscaripedam, pro vermiculo piloso, qui solet in fronde cum multis pedibus, teste Varrone, lib. 6. de ling. Latina.

Ausculare, veteres pro osculari dicebant. Et ab osculo, hoc est ore deducitur, quod ausculum dicebāt.

Ausculto. as. cum accusatiuo significat audio, q̄ diligēter attēdo, ἀκροάομαι. ich mercke oder lôse auf, ich hôre zū) ic luystere, oft hoore neerstelijck toe) ie escoute.) hinc illud Catonianum, Auditis enim, nō auscultatis, tanquā pharmacopolā. Aliquando obedio (πείθομαι, προσέχω) sed cū datiuo Teren in And. Pamphilum ne adiutē, an auscultē seni. Idem aspicio, cerno. Afran. Ludos hinc auscultaui ꝓcul.

Ausim, ausis, ausit, (τολμῶ) ponitur pro audeam, audeas, audeat. Liuius libr. 1. Nec si sciam, dicere ausim. Verg. 1. Georg. Ausim vel tenui vitem committere sulco.

Ausio, ausus, & Ausum, (ἀποτετολμημένον, τόλμημα) pro temere præsumpto accipiuntur. Maro, Hoc tibi pro meritis & talibus imprecor ausis.

Ausitis, idis. Αὐσῖτις) regio quę Hebraice dicitur Hus, in qua natus est Iob.

Ausonium mare, (αὐσόνιος πόντος, ἢ αὐσόνιον πέλαγος) pars Ionij est, Brutiam alluit, à Tarento incipit. dictum ab Ausone Vlyssis & Calypsus filio, qui illic regnauit. aliàs Siculum nominatum, etsi Ausonij ne semel quidem illud incoluerint.

Ausonia, (Αὐσονία) olim pars Italię dicebatur, in qua sunt Beneuentum, Tarracina, ab eodem Ausone dicta: nunc autē pro tota Italia sumitur, quę Apennino finitur. Inde Ausonius. a. um. (αὐσόνιος) & Auson, (Αὔσων) pro eo qui est ex Ausonia.

Auspices, qui auspicio præsunt, οἰωνοπόλοι: quos idē esse quod augures Cic. his verbis declarat, Quid de augurijs loquar? tuæ partes sunt, tuum, inquit, auspiciorum patrocinium debet. Quamobrem hi augures auspicesq; dicebantur. Item auspices qui præpositi sunt celebrādis connubijs ex parte viri. νυμφαγωγοί, νυμφοστόλοι. nam ex parte vxoris pronuba dicitur: quia auspicium pro nuptijs capere solebant. Aliquando Auspex capitur pro eo qui dux militiæ est. Horat. Nil desperandum Teucro duce & auspice Teucro.

Auspicium, quasi auis speciū, (οἰωνισμὸς, οἰωνοσκοπία) ab auium spectatione dicitur: sicut auguriū, quasi auium garrium, ab auium garritu & voce & garriendo. Auspicium ab auium volatu fit, cuius duo sunt genera, vnum ad oculos, alterū ad aures pertinens: ad oculos volatus, ad aures vox auium. Tiresias Thebanus primus auspicia auium inuenit. Vide in dictione Augur. Vergil. pro potestate posuit, Communem hunc ergo populum paribusq; regamus Auspicijs. Ab eo φ præcedit ad id quod sequitur, quod ijsdem auspicijs creati consules parem habent potestatem. Auspicium antiqui curiosissimè obseruabant, adeò vt nihil publice sine auspicijs nec domi nec militiæ gereretur. Vnde auspicium capitur quandoq; pro ductu & dispositione & fortuna, quia dux belli antequam iret in expeditionem, auspicia capere solebat: quandoq; capitur pro præsagio.

Auspicalis. le. quod ad auspicium pertinet: vt, Auspicalis pisciculus, qui aliquid portendit, aut significat futurum. Plin. lib. 32. cap. 1.

Auspicor, auspicium capio vel incipio, οἰωνοσκοπῶ, ἐνίσταμαι, κατάρχομαι: tam in bonum: quàm in malum, propterea quòd nihil veteres rei magnæ ordiebantur nisi auspicatò. Suetonius in August. Militiam auspicantibus non tribunatum modo legionum, sed etiam præfecturas alarum dedit. id est militiam incipientibus & felici auspicio inchoantibus. Columel. libr. 2. Possit ab Idibus Ianuarijs auspicari culturarum officia. Inauspicatus, non auspicatus. Ἀδιος, ἀπαίσιος, ἀνοίωνιστος. Auspicatam rem dicimus, quæ auspicijs ꝓbata est. Quint. Itaq; apud illos Homerus, sic apud nos Vergilius auspicatissimum dederit exordium, id est felicissimum. Auspicatò aduerbium. ἐποιωνίως, αἰσίως. Terent. Haud auspicatò huc me appuli, id est non feliciter.

Auſpico.as. dixit Plaut. in Perſa, Ego auſpicaui in hunc diem. Idē in Rud. Nō hodie iſti auſpicaui rei.

Auſter, ventus meridionalis: ab hauriendis aquis di ctus, licet non aſpiretur in principio. Nam nebulo ſus atq; humectus eſt, qui etiam Græcè eadem ra tione νότος appellatur, quoniā νοτὶς. den ſudwind) den ſuyden windt) le vent d'auton ou de midy) La tinè humor dicitur. Vergil. 4. Georg. Frigidus vt quondam ſyluis immurmurat auſter. Ab auſter fi unt duo adiectiua, auſtrale & auſtrinum. νότιος.

Auſterus, a. um. pen. prod. (αὐστηρὸς) ſaur, rauch) ſtuer wreet) aſpre, rude.) acre, aſperum, immite, ſeuerus, barbarus. Horat. in Ser. Molliter auſterum ſtudio fallente laborem.

Auſtraria, (ἄλμα) inſula eſt in Oceano ſeptentriona li, aliás Gleſſaria dicta.

Auſtro. as. humecto. νοτίζω. Plau. Auſtrati ad ignem ſedent.

Auſtrum, radius rotæ. τροχὸς. Luc. libr. 5. Vt fluuius verſare rotas atq; auſtra.

Auſugani, populi ſunt inter Feltriam & Tridentū, ab Auſugo oppido dicti: nunc vallis Sugana vul gò appellari ſolet, vbi lanæ copia fit.

Aut, (ἢ) odder) oft) ou.) coniunctio ſeparatiua. Verg. Aut onera accipiunt venientium, aut agmi ne facto. Aliquando dubitatiua: vt, Aut librū vo lo aut precium. Si ſemel ſubijciatur, diminutiua eſt: vt aut age diuerſas. Quod enim grauiſſimum erat, Iuno optauit. Aliquādo coniunctiua: vt, Aut Dauni tu magne pater diuūm miſerere. Quan doq; ſignificat p tempore: vt, Aut ante ora deūm pingues ſpatiatur ad auras, Inſtaurat donis epu las. id eſt, nunc ante ora deūm.

Autem, (δὲ) aber) maer) mais.) pro ſed, ſiue verum.

Authenticum, (αὐθεντικὸν) dicimus Græcos ſecuti, quod Latinè Autoratum diceremus. Hinc lex Au thentica, & decretum authenticum, quod multo rum authoritate comprobatum eſt.

Author. lege in nomine Autor.

Authoramentum, (ὀψώνιον) ſold, belonung) ſoudt, loon) guerdon.) ſumitur pro obligatione nexuq; ac veluti ſtipendio precioq; eius qui fit authora tus: id eſt obligatus. Cic. lib. 1. Off. Mercedem ait eſſe authoramentum ſeruitutis. Vbi authoramens tum capitur pro illa obligatione, qua mercenarius accepta mercede cogitur ſeruire. Seneca, Ad finē operis magno autoramento labor peruenit.

Authorare, (πιστοῦσθαι, οἰκειοῦν) eſt aliquem aut ſacramento aut præmio obligare. & habet o pros ductum.

Authoratus, (ὁμιλόμενος) verpflicht, verbonden) verplicht, verſoudt.) authoramento obligatus, mercede conductus. quod nomen ad gladiatores refertur, qui ſe vendunt ludo quaſi addicti. Et pro prie authorati ad periculum conducūtur: contrà, Exauthorati dicuntur milites, quaſi exobligati ſo lutiq; à militari conſecratione & obligatione, qđ interdum per ignominiam, interdum citra igno miniam fit. Plinius libro. 14. Vindemiatorem au thoratum dixit, mercede conductum, & ſublimi tate viris periclitantem. Idem libro. 36. Popu lum Rom. authoratum, appellat in ſpectaculis pe riclitantem inſtar gladiatorum. A Liuio authora tus proditor dictus, quaſi obligatus. Manlius li bro. 5. Aſtronomicōn, miniſtros perpetuo quaſi epitheto autoratos vocat, tanquā perpetuos mer cenarios obligatosq; dominis, à quibus mercede comparātur. Sic enim ait, Atq; authoratos in ter tia iura miniſtros. Sic Seruius dixit ſolos parentes habere poteſtatem authorandi. Quintilianus in milite Mariano, Exauthoratas armis inanis agre ſti labore ſubegit.

Authoritas, (τὸ κῦρος, ἡ πίστις, τὸ ἀξίωμα τικὸν, αὐθεντία) wolachtung, herligkeyt) een aenſien, treflicheyt) pouoir & autorite.) in veneratione vel imitatio ne, vt cui pro dignitate cedamus, conſiſtit. Liuius libro. 2. Nec antè mouerunt de ſententia conſu lem quàm Tribuni ſe in authoritate patrum fu turos eſſe polliciti ſunt. Cicero Phil. 1. A vobis peto, vt ſi ſequi minus audebitis orationem atque authoritatem meam, benigne me tamen, vt feci ſtis adhuc, audiatis.

Autochthones, (αὐτόχθονες) epitheton eſt Atheni enſium, & aliorum nonnullorum populorum: quaſi indigenæ & in eodem nati ſolo quod incos lant, eiuſq; terræ primi cultores, vt quæ illis ſe des, eadem ſic & origo. Cic. Attico, Curius autem ipſe ſenſit quantum vellet à me diligi, & eo ſum admodum delectatus, & me hercule eſt, quem fa cile diligas (αὐτόχθων) in homine vrbanitas, id eſt ingenita, natiua.

Autocineton, (αὐτοκίνητον) ſeipſum mouens, & non ab alio mouetur.

Autodidactus, (αὐτοδίδακτος) qui ſeipſum magi ſtrum habet, qualis fuit diuus Auguſt. eccleſiæ do ctor eximius.

Autographum, (αὐτόγραφον) eygne hand geſchrifft) eſcript de la main, de celuy qui l'enuoye.) dicimus propria ipſius manu ſcriptum. Vnde autographa epiſtola, (αὐτόγραφος ἐπιστολὴ) apud Suetonium in Auguſto, ipſius manu ſcripta ſignificatur. Antis grapha verò, reſcripta.

Autolecythus, (αὐτολήκυθος) pe. cor. mendicus, ſcur ra. ſed λήκυθος eſt, vt vrceolus olei, αὐτὸς ipſe, quo niam nec aliud poſſidet, ait Suidas.

Autolicus, (αὐτόλυκος) fur maximus perhibetur, auus Sinonis, qui equum in Troiam introduci fecit. Alter fuit Parnaſi incola, de quo Strabo libro nono ſcribit, quòd furto vicinorum bona ſurripuerit.

Automata, (αὐτόματα) ſunt inſtrumenta arte me chanica ita ſubtiliter fabricata, vt ſua ſponte, mul laq; apparente cauſſa, moueantur: qualia ſunt ho rologia machinæq; verſatiles. αὐτόματον enim in terpretatur vltroneum & ſuæ ſpontis. Scribit Vitruuius hydraulicas machinas & aquarū ex preſſiones automatas à Cteſibio primò repertas fuiſſe. Mors naturalis & fatalis dicitur à Demo ſthene αὐτόματος: quaſi ſuæ ſpontis, & nulla ex trinſecus vi coacta.

Automedon, (αὐτομέδων) pen. cor. nomen aurigæ Achillis.
Automolæ, (αὐτόμολοι) à Græcis dicuntur profugæ. Pomponius scribit Aethiopum alios vocari à vitæ spatio macrobios, alios quia ex Aegypto aduenere automolas. ita enim Græci profugos appellant.
Autonomia, (αὐτονομία) libertas viuendi suis legib.
Autonomus, (αὐτόνομος) penult. corr. qui viuit suis legibus.
Autopyros, (αὐτόπυρος) penult. corr. epitheton panis, qui & zymitis: ab eo quòd non ex tritici parte fit, sed ex ipso planè toto nõ imminuto: pyrinos & anerectos Hippocrati vocatus. Ciceroni vero cibarius.
Autoschedios, (αὐτοσχέδιος) forma rudis.
Autumo, as. penult. corr. existimo, censeo, affirmo. ὑπολαμβάνω. ich schetze, achte, meyne, rede fast) ick fegghe vastelijck) ie estime, iuge, pense.) Plaut. Nisi hoc ita factum est perinde vt factum esse autumo, non causam dico, eum quin simules probri. Vide Gell. lib. 15. cap. 3.
Autumnus, ab augendo: quòd tunc maxime augeantur opes, coactis agrorum fructibus. ὀπώρα, φθινόπωρον. den herbst) den herft) Automne.) Verg. 1. Georg. Quid tempestates autumni, & sydera dicam? Hinc autumnitas, autumni tempestiuitas: sicut oliuitas, quando olea legitur. Cato de re Rustica cap. 5. Circum oleas autumnitate ablaqueato. Idem cap. 155. Prima autumnitate, cum pluuia est, tum maxime ab aqua periculum est. Et autumnale adiectiuum, ὀπωρινόν: vt tempus autumnale.
Auturgia, (αὐτουργία) manualis operatio.
Auturgus, (αὐτουργός) artifex per seipsum faciens.
Auunculus, (θεῖος πρὸς μητρὸς, μητράδελφος) der mûter brûder) een oom) mon oncle.) nõ est diminutiuum, quia non rectè formatur, sed est matris meç frater: sic dictus quod æquè tertius à me vt auus est, sed non eiusdem iuris, ideoq; vocabuli facta diminutio est perinde ac minor auus. Vel dicitur auunculus, quod aui locum teneat, & proximitate tueatur sororis filios: quemadmodũ frater patris à patre patruus (πατράδελφος, θεῖος πρὸς πατρὸς) appellatur. quod fit quasi alter pater. Vnde & ipsi fratrũ ac sororũ filij, nepotes ex fratre, & nepotes ex sorore dicunt. Auunculus maior, (θεῖος Aristoph.) est auię maternę frater. Persius, Maior auũculus exit.
Auus, (πάππος) eyn groszuatter) een groot vader) ayeul, pere grand.) ab auo nominatus est, quia patre antiquior fit: vel à Græco αὖος resonans, quòd αὔω fficco, clamo, obstrepo. est enim querula illa ætas. ab α priuatiua, & ὕω, pluo, vel dicitur auus, quod ad patrem fit aditus. Est autem patris vel matris pater, à quo proauus aui paterni vel materni pater: quod fit prope auum. inde abauus proaui paterni vel materni pater, quod fit iam procul ab auo: deniq; attauus & tritauus quasi tetrauus, quia quartus fit ab auo, vel quasi tertius pater. Est etiam atauus siue tritauus, abaui vel abauiæ pater: post tritauũ maiores (πρόγονοι, προγεννήτορες) dicuntur.
Auxiliari, significat adiuuare, auxilio esse, βοηθεῖν. & tam accusatiuo quàm datiuo construitur. helffen) helpen) ayder, secourir a aucun.) Terentius in Adelph. Vt si omnes cuperent, nihil tibi possent auxiliari.
Auxiliaris, & auxiliarius, q in auxiliũ alicuius venit. συμμαχικός, παραστάτης. Plin. lib. 23. cap. 1. Vinumq; & acetum ex his factum auxiliarem cõtra eadem vim habent. Asinius Pol. Militem non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem illum quoq; misi.
Auxilium, (βοήθεια, συμμαχία) hilff) hulp) secours, ayde.) ab augeo, quoniam augebant numerum hi qui accedebant alienigenæ. Propriè enim dicitur sociorũ, cum legiones ex Romanis constent. Inde Veget. lib. 2. Auxiliares ex diuersis locis veniunt. Et legionibus semper auxilia tanq leuis armatura in legione iungebantur, vt in his prçliandi magis adminiculum esset, q principale. Inde apud historicos legionarij & auxiliarij discretim ponuntur.
Auxillam, ollam paruulam dicebãt. vt inquit Fest.
Auximum, (αὔξιμον) pen. prod. Piceni vrbs: à qua Auximates populi dicti sunt, vt inquit Strabo. vulgo Osinum dicitur.

A ANTE X.

Axamenta, carmina quæ à Saliis in vniuersos homines componebantur. Fest.
Axantos, insula est in Oceano septentrionali.
Axare, antiqui pro nominare posuerunt. Fest.
Axies, mulieres dicebantur, siue dij vnà aliquid agentes.
Axilla, (μασχάλη) die üchsen) die ocseln) lesselle, le lieu creu dessoubz le bras ou croit le poil.) locus concauus subter brachiũ, vbi nascuntur pili. Diminutiuum aũt est ab ala, sicut maxilla à mala, paxillus à palus, vt scribit Cicero in Orat.
Axinomantia, (ἀξινομαντία) genus magicæ diuinationis, per dolabellas securesq;, quas Grçci axinas vocant. Vide Plinius libro 30. scribit peluibus securibusq; ac multis alijs modis diuina Magos promittere.
Axioma, (ἀξίωμα) pen. prod. à Varrone profatũ, & proloquiũ dicitur: à Cicerone lib. 1. Tuscul. pronunciatum, siue proloquiũ: & est sententia in qua nihil desideratur: vt Annibal Pœnus fuit, Scipio Numantiam deleuit. Et omnino oratio plena est, quæ aut vera aut falsa est. Alibi Cic. dixit fundamentũ dialecticæ esse axioma, quod ait esse quasi effatum. Est prçterea axioma, quod alij adiunctũ, alij connexũ dixere. id tale est, Si Plato ambulat, Plato mouetur: Si dies est, Sol est super terram. ἀξιόω, probo, dignum facio, peto, dignor, rogo, volo, censeo.
Axis in cœlo, (ἄξων) propriè significat diametron mũdi. Est enim linea imaginata, quæ ab vno mundi cardine in alterum tendit. Duo sunt aũt mundi axes (qui & cardines dicuntur, quod circa eos rotari orbis videatur: & πόλοι à Grçcis vocatur. nã (vt quidam putant) axis ab agendo; id est, mo-

uendo deducitur:& axit,pro egerit veteres vsurpauere. Vnus australis siue antarcticus,(ἀνταρκτικὸς) arctico oppositus, qui terræ obiectu à nobis cerni non potest: alter septentrionalis, siue arcticus, siue arctous, aut boreus, (ἀρκτικὸς, βόρειος) qui nunquam occidens, semper conspicitur. Verg. Hic vertex nobis semper sublimis, at illum sub pedibus Styx atra videt, manesq; profundi. Hinc ꝑ septentrionali parte ponitur, quòd hic polus duntaxat nobis notus sit, circa quem orbis vertatur. Item axis dicitur stipes seu lignũ teres, circa quem rota currus vertitur. eyn achß(?)eẽ asse)vng essieu) Verg. 3. Georg. Post valido nitens sub pondere faginus axis. Hunc Græci ἄξονα dicunt, & ἄντυγα. Ilicet quandoq; pro toto curru capiatur, vt apud Iuuenalẽ: Dignus Aricinos qui mendicaret ad axeis. Item axis dicitur totum cœlum: vt, Axem humero torquet. id est, cœlum sustinet. Dicitur & axis, circa quem aliquid agitur hoc est, mouetur. Vnde axitiosi, factiosi: quòd vnà quid agerẽt facerentq;. Item axes, tabulę sectiles sunt, inquit Festus (vnde coactio, id est, contabulatio) aut stipites teretes. Et axis quoq; fera est in India, humili pelle, pluribus candidioribusq; maculis.

Axium, (ἄξιον) vrbs in Media inferiore.

Axius, (ἄξιος) fluuius Paphlagonum per Mygdoniam fluens. Plin. libr. 4. Mox Antigone Europus Axium amnem eodẽ nomine alius per quod Rhedias fluit.

Axon, (ἄξων) Ionum fluuius in minore Asia.

Axona, flumen in extremis Rhenorum. Axona Gręci vocant secundam ceruicis vertebram: quòd sit immobilis quasi axis.

Axos, vrbs Cherronesi Thraciæ. Axos etiam Græci crepidines vocant.

Axungia, (στέαρ ὕειον Dioscor. ὀξύγγιον) wagensalb) wagensmãr) oingt.) Aegin. Interior porci pinguedo inueterata: ab axe plaustrorum vngendo dicta, vt facilius circa eum rota vertatur. Hæc quanto vetustior tanto vtilior est, & multas vireis habere creditur, quoniam id animal herbarum radicibus vescitur.

Axus, Macedonum fluuius.

A ANTE Z.

Azana Aetiopiæ regio, quæ finum rubri maris Barbaricum appellatum obtinet: à qua Azanum mare dictum est à Plinio lib. 6.

Azanium, (ἀζάνιον) fons quidã, vt inquit Eudoxus, cuius aquam gustantibus vini tædium veniat in tantum, vt ne odor quidẽ eius feratur. Vitruuius & Plinius asserunt talem fontem siue lacum fuisse in agro Clitorio.

Azelos, (ἄζηλος) pen. prod. Latinè dici potest sine amore, infelix, sine inuidia.

Azotus, (ἄζωτος) pen. prod. vrbs Syriæ, à qua Azotius. a. um. vt viri Azotij, (ἀζώτιοι) qui Azotum habitant.

Azymus, (ἄζυμος) pen. cor. apud nos dicitur esse sine fermento. ζύμη enim fermentum dicitur.

B ANTE A.



B Litera muta est, quę non in sonum suum, sed in sonum e literę finitur. Hanc Græci βῆτα nominant. Gerit virtutem & potestatẽ mediã inter p, & ph. Quare nos ob literarũ affinitatẽ dictiones Gręcas traducentes, nonnunquam p & ph in illam conuertimus, vt cum apud Græcos πύξος scribatur, apud nos buxus: & qđ illi ἄμφω, nos ambo transcribimus. At è contrario, quod illi cum b scribunt, nos cum ph traducimus, vt θρίαμβος triumphus. Conuertitur quandoque b in u, euphoniæ vel differentiæ caussa, vt aufero, pro abfero: aufugio, ꝓ abfugio. Transit etiã in f, vt sufficio: in c, vt occurro: in g, vt suggero: in m, vt summitto: in p, vt nubo, psi.

Baal, (βαάλ) ait August. est nomen apud Assyrios qđ datur Ioui. Nam baal Punici videntur dicere dominum, vnde Baalsamen, quasi dominum cœli dicunt: Samen qppe apud eos cœlum appellat.

Babactes, (βαβάκτης) vnum ex nominibus Bacchi, ἀπὸ τοῦ βάζω: id est, clamo. Vide Bactes.

Babæ, (βαβαί) aduerbium Græcum, quo nos pro interiectione negligentis vtimur. Babæ, cantio est inuicem sibi respondentium.

Babylon. (βαβυλών) pen. cor. nomen principalis vrbis in Chaldæa, & apud nos confusio vel translatio dicitur, propter linguarum confusionem eorũ qui ædificabant turrim, cuius altitudo quinq; millium centũ septuaginta quatuor passuum fuit. Hebræi nanq; Babel confusionẽ appellant. Hæc vrbs adeò nobilis fuit, vt Chaldæa tota, & Mesopotamia à se Babylonia dicta fuerit. Et prius quidẽ dicebatur ciuitas regni Nembroth, in qua eorũ qui ędificauerunt turrim longẽ diuisę sunt linguę, quorum principẽ fuisse Nembroth gigantẽ Iosephus affirmat: postea à Nino vel Semiramide instaurata, mœnibus ac hortis pensilibus, temploq; ac arce maxime fuit admirabilis. Hæc campi planicie vndiq; conspicua, natura loci lætissima, castrorũ facie mœnibus paribus per quadrũ disposita, murorũ eius vix credibilis relatu firmitas, & magnitudo: .i. latitudine cubitorũ. 50. altitudine quater tantũ. Ambitus quadringentis octoginta stadijs circumuenitur. Murus coctili latere atq; interfuso bitumine compactus. Quẽ tam latum fuisse quidã scribunt, vt quadrigę sibi inuicẽ occurrẽtes, facilè per transire possent. Vnde & inter septem spectacula orbis numeratur. Fossa extrinsecus late patens, vice amnis circunfluit. A fronte murorum centum portæ æreæ, & Euphrates in ea fluit. Hæc vrbs cũ aliquando defecisset, & Semiramis circa cultũ corporis occupata esset, soluta adhuc altera crinium parte, ad eam recuperandã cucurrit, nec prius decorem capillorum redegit in ordinem, quàm vrbem in suam potestatem restitutam vidit. In Babylonis regione est Seleucia, & Beryllus in ea reperitur. A Babylon fiunt Babylonius a. um. & Babylonicus. ca. cum. vnde Babylonios dicimus, qui ex Babylone sunt.

Babylon'ca, substantiuè, sunt vela varijs coloribus intexta, quoniam Babylon ea intexuit primum.

Bacca, (τὰ ἀκρόδρυα) eyn beer) een besie.) per duplex cc, continet intra sui nominis ambitum fructus diuersorum generũ, lauri, oliuæ, corni, myrti, & aliorum huiusmodi. Vide Plin. lib. 15. cap. 14. & Vall. lib. 6. cap. 14. Est & bacca, lapis preciosus siue vnio. Verg. in Culice: Conchea bacca maris pretio est à pectore puro. Vnde baccatus, a. um. quasi baccis, hoc est, lapillis precisis & magaritis ornatus. λιθόλιθος. Verg. Colloq; monile Baccatũ. Hinc baccifer, ferens baccas.

Baccalia, arbor est, quam & Augustam appellant. De qua vide Plinium libr. 15. cap. 30.

Baccha, (βάκχη, μαινάς) Bacchi sacrificula: quæ & Bacchis, dicitur. Et Baccha villa quædam circa Mæotidem.

Bacchanal, vel Bacchanale, locus in quo Bacchi festa celebrantur. Διονύσιον. Plau. in Aul. Ad bacchas veni in bacchanal coquinatum.

Bacchanalia, quæ & Dionysia, (Διονύσια) Bacchi festa, in quibus viri per noctem fœminis & teneræ ætati turpiter miscebãtur per dolũ. Vnde est illud Qui Curios simulant & Bacchanalia viuunt. Hęc à multis Gręciæ vrbibus triennio quoq; celebrantur. Sciendum quod nomina dierũ festorũ tantũ pluraliter declinãtur, & genitiuum plutalem tam in orum, quàm in ium terminant: vt Bacchanaliorum & Bacchanalium.

Bacchar, aris. (βακχάρις) pen. cor. generis fœminini herba est radicis odoratæ ad cinnamomi similitudinem, hederę penè folijs rotundioribus, molliotibusq;. quidam nardum rusticum vocant. Ex hac radice fieri solebat vnguẽtum, quod Baccharium dicebatur. Valet herba contra fascinationes. Vide Plin. libr. 21. cap. 6. Vnde Verg. Bacchare frontem Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro. Item bacchar, genus est vasis vinarij: quod & bacchiarium dici potest.

Bacchari, propriè significat bacchanalia celebrare: per translationẽ verò ponitur ꝓ furere, vagari, discurrere, βακχεύειν. wüten, hin vnd wider lauffen) rasen) viure dissolument, & yurongner.) Veteres enim quicquid vehementius agitaretur, bacchari dicebant à bacchantibus. Vergilius. Totamq; incensa per vrbem Bacchatur. Quinetiam loca ipsa in quibus esset bacchatum, bacchata vocabant. Vergilius, Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Aliquando etiam Bacchatum dicitur Baccho dedicatum. Huius verbi compositum est Debacchor.

Bacchatim, (βακχικῶς) aduerbium significat more bacchantium. Apul. Quin igitur soror hunc primum bacchatim discerpimus.

Baccheius, a. um. possessiuum. βακχεῖος. Verg. Baccheia dona tulerunt.

Bacchiadæ, (βακχιάδαι) dicti fuerunt qui è Corintho exules in Siciliam deuenerunt, & vrbem inter Pachinum & Pelorum ædificantes Siculi facti sunt.

Bacchicus, a. um. (βακχικός) idem quod Bacchius possessiuum.

Bacchides, (βακχίδης) pen. corr. nomen proprium viri, quod apud nos luctus fortis, Vel vetustas in vomitu dici potest.

Bacchulio, fluuius qui de Vicentinis montibus defluit.

Bacchium, (βακχεῖον) genus vasis vinarij, quo in sacrificijs Bacchi vtebantur.

Bacchius, a. um. (βακχεῖος) possessiuũ est à Baccho, siue Baccheus. Colu. Pierij nemoris Bacchea voce frementem. Bacchius, substantiuum, genus pedis est ex tribus syllabis constans, quarũ prima breuis est, reliquæ longæ, vt honestas. Hoc pedis genere vtebantur in carminibus sacrorũ Bacchi, cui contrarius est Antibacchius.

Bacchus, (βάκχος) Iouis ex Semele filius, putatus est deus vini, & pro ipso vino poni consueuit. Hic multinominis fuit. nam primũ Dionysius, deinde Liber pater, postmodum cum bellasset in India, & multas secum habuisset fœminas, quæ Bacchę dicebantur, Bacchus. Idem Osiris, quãdoq; Priapus quãdoq; Bromius, quãdoq; Brotinus dictus fuit & Lenæus. Hic orbem ferè terrarum peragrauit, multas nationes domuit, Indos debellauit, & primus omniũ triumphauit, vectus Indico elephãto vt scribit Diod. Primus emere ac vẽdere instituit, & diadema regum ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus, ἀπὸ τοῦ βάκχειν id est, ebrius sum & clamo, quòd in Bacchanalibus clamores fierent: vel (vt scribit Diodorus) à mulieribus quæ illum bacchantes, id est furentes sequebantur: vel ab incondito vlulatu, quem lymphatę mulieres in eius orgijs edebant, adiecta c litera, quo vastior ille Mænadum sonus in ipso dei nomine redderetur, inquit Eustathius.

Baccula, diminutiuum, parua bacca. Plin. libro. 15. Omnes colore buxeo, caulibus paruis, flore purpureo, ferunt bacculas paruas, vt cappari.

Bacrionem, dicebant genus vasis longioris manubrij, hoc alij trullam appellant. Festus, Vas quo manus perluuntur. Vide Bayfium De vasculis, in vocabulo Trulla.

Bactes, (βάκτης) Bacchi nomen, quemadmodum & babactes ἀπὸ τοῦ βάζω: .i. clamo, vocifero: ob bacchantium tumultuariũ clamorem, & quia madidi vino huiusmodi voces emittere consueuerunt.

Bactra. orum. (βάκτρα) Scythię prouincia vltra Assyriam à flumine Bactro cognominata. Verg. lib. 2 Geor. Neq; Bactra, neq; Indi Laudibus Italię certent. Est & Bactra oppidum regionis ipsius caput, sub monte Paropanniso, quod antea Zariastes dicebatur. Eius prouiciæ populi Bactriani (βακτριανοί) vocati sunt, quorum rex fuit Zoroastes magicæ artis inuentor. Bactrianum regnum olim mille vrbibus fuisse inclytum ferunt. Huius gentis primus institutor fuit, vt Iosephus scribit, Geter, filius Aram. Similiter Bactri ijdem dicuntur. Hierony. Bactri canibus ad hoc ipsum nutritis obijciunt senes.

Bac Ba

Bactrianus,a,um.(βακτριανός) qd' est ex Bactris, vt Bactrianus populus. Bactrianę mulieres præstanti ornatu, atq; vnguentis vtuntur, ab ancillis & seruis multò magis quàm earum mariti cultæ: singulari quadam pompa equitantes exeunt, auro atq; lapidibus ornatæ: nec castè viuunt, sed tam seruis, quàm conuenis permiscentur: nec à viris accusantur, cum eorum dominari videantur.

Baculus, & baculum, (βακτηρία, βακτηρία) eyn stock) baton.) Ouid. libro.15. Metam. Esse solet, baculumq; tenens agreste sinistra. Cuius etiam diminutiuum protulit Cice. libro.2. De fin. bo. Bacillum aliud inflexum & incuruatum, aliud ita natum. A baculus fit bacillus: à quo imbecillus, a. um. & imbecillis, imbecille. Vnde imbecillitas pro infirmitate.

Badius color, phœniceus est, siue spadiceus. kesten brun. Quidam balium vocant. βαλιός.

Badizare, (βαδίζειν) significat ire. Plaut. in Asin. Demam hercle iam de hordeo, tollutim ni badizas.

Bagous, (βαγώας) lingua Persica spado dicitur. Ouid. Quem penes est dominam seruandi cura Bagoæ. Suidas scribit nomen proprium fuisse Eunuchi.

Bagrada, (βαγράδας) penult. cor. fluuius qui iuxta Vticam labitur, apud quem ab Attilio Regulo & à toto exercitu cum ballistis & catapultis, serpens centum & viginti pedes longus occisus est.

Bahal, (βαάλ) numero singulari inquit Hieronymus, Bahalim pluraliter, eadem idola nominantur, generis masculini. Vbicunq; enim in fine Hebraici sermonis in syllabam legimus numero plurali, est generis masculini. Vbi autem oth, numero plurali generis fœminini. Erat autem Bahal Tyrorum deus.

Baiæ, arum. (βαῖαι) ciuitas Campaniæ secus Campanum mare sita, à Baio Vlyssis socio illic sepulto. In huius agro aquæ calidæ sunt, & ad voluptatem & ad varios morbos commodę. Silius, Primores adsunt Capuæ, docet ille tepentes Vnde ferant nomen Baiæ, comitemq; dedisse Dulichię puppis stagno sua nomina monstrat. Horat. Nullus in vrbe locus Baijs prælucet amœnis. Hinc fit Baianus, a. um. vt sinus Baianus, qui hinc Misseno monte, illinc Puteolis clauditur.

Baiulo, as. porto. (βαστάζω, ich trage) ick drage) ie porte.) Plaut. in Asin. Ego baiulo, vt decet, domum ante me ito inanis.

Baiulus, pen. cor. operarius, & proprie qui vecturas onerum corpore suo victus quærendi gratia portat. φορτοβαστάκτης, βαστάζων. eyn arbeyder) crocheteur, gaigne denir.)

Balæna, (φάλαινα) belua marina quam alij pistricem, alij cetum appellant, quasi conspicua belua, conuersa φ in b. Iuuenalis, Quantum delphinis balæna Britannica maior. Vide Plinium libro.9. capit.6.

Balanitæ, (βαλανῖται) vuæ à magnitudine.

Balanites, huius balanitæ, (βαλανίτης) gemma subuiridis & Corinthio similis æri, secante mediam flammea vena. Plin. lib.37. cap.10. Balanitis, huius balanitis, fœminini generis, castaneæ genus. Plin. libro.15. cap.23.

Balanus, (βάλανος) pen. cor. genus glandis. Acron dicit esse herbam vnguentariã, & ab Horatio pro vnguento myrobalano positam, Mart. Hoc ex vnguento constat & ex balano. Hinc fit balanatus, a. um. Persius, Tum cum maxillis balanatũ gausape pectis. Balanus etiam à glandis specie dicitur id genus alui subducendæ, quod clysteris loco subditur: constat, vt Iul. Pollux inquit, ex adipe ac nitro parte plurima. Balanium vnguentum, qd' fit ex glande myrobalani. Item Balanus nomen est vrbis in Epiro.

Balare, proprium est vocis ouis, aut hœdi. βληχᾶσθαι. blätzen, oder blåten) blåten) beeller.) Hinc frequentatiuum balito, as. Plaut. in Bacch. Pastor harum dormit, cum eæ eunt Sic à pecu balitantes. Balatus, us. nomen. Plin. Gustatum à pecore, caprisq; balatum concitat.

Balatrones, & blateas, bullas luti ex itineribus, aut quod de calceamentorum soleis raditur, appellabant. Festus, Balatrones pro nihili hominibus, & nullius pretij videtur accepisse. Varro de re Rust. lib.2. cap.5. cũ inquit: Videbo iam vos balatrones, & huc afferam meum corium, & flagra.

Balaustium, (βαλαύστιον) flos mali punici, vtilis non modo medicinis, sed etiam tingendis vestibus, quæ sibi concolores fiunt. Et color ipse dicitur balaustinus.

Balausus; (βάλαυσος) herba non multum dissimilis narcisso.

Balbucinari, significat lingua balba loqui, sicut senes.

Balbus, qui vitio linguæ nõ bene potest exprimere verba, & obscurè loquitur. ψελλός. eyn stamelär) begue.) Persius, Rancidulum quiddam balba de nare locutus. Cic.1. de Orat. Cumq; ita balbus esset, vt eius ipsius artis, cui studeret, primã literam non posset dicere, &c̃.

Balbutio, tis. penult. prod. quadam linguæ hæsitatione & confusione trepido. ψελλίζω, ψελλίζομαι. ich stamele) ie beguoye.) Horatius in Ser. Balbutit Scaurum prauis fultũ male talis. Cic.5. Tusc. Me quidem authore etiam Peripatetici, veteresq; Academici balbutire desinant aliquando.

Baleares, (βαλιαρίδες) duæ insulæ in Hispania, funda bellicosæ: à telis fundæq; iactu (quod Gręci βάλλειν dicimus) appellatæ. Primas enim fundarum authores fuisse scribit Vegetius. Vel à Baleo Herculis comite ibi relicto. Græci γυμνησίας dixerunt. Has vulgus Maioricam & Minoricam appellat, apud quas primũ inuenta est funda, vt inquit Vegetius vnde Verg. lib.1. Georg. Stupea torquentẽ balearis verbera fundæ. Inde Balearicus, ca. cum. (βαλιαρικός) vt vinum balearicum.

Baleaticæ cochleæ, quas cauaticas appellant, quia in spelunca nascantur.

Balineum, (βαλανεῖον) & balineæ, arum. idem quod balneum & balneæ, arum.

Balius, (βαλίας) color à quibuſdam accipitur pro vario, à quibuſdam pro ſpadice: hoc eſt palmeo, qualis eſt equorum. Nam & baius vulgò dicitur is: quoniam ſpadices, hoc eſt, palmarum cum fructu ſuo ternites Græci vocant βάϊα.

Balliſta, à βάλλω, iacio: eyn geſchutz) een geſchut.) machina eſt, quæ ſiue ſaxa iacit, ſiue ſagittas. De ſaxa iaciente (quæ & maior balliſta appellari poteſt.) Val. Maximus lib. 1. Cum telorum iactu perforari nequiret. (intelligit ſerpentē ab Attilio Regulo interemptam, ad vltimum balliſtarum tormentis vndiq; petitā, ſilicū crebris & ponderoſis verberibus procubuiſſe, &c. Et ſiue trabes, quæ verſilis appellatur, fuerit, ſiue alterius generis, modo ſaxa maiora & grauiora iaciat, hoc nomine intelligitur. De ſagittas iaciente (quæ & minor.) Lucan. lib. 2. Tortaq; per tenebras validis balliſta lacertis Multifidas iaculata faces. & D. Hierony. contra Iouin. Balliſta quanto plus retrahitur, tanto fortius emittitur. Hanc Græci βαλλίστραν dicunt, quam & Syrophœnicas inueniſſe Plinius tradit libro 6. alij Saturnum à Ioue pulſum & in Græciam profugum balliſtarum vſum docuiſſe ſcribentibus.

Balliſtarium, locus vbi ſita eſt balliſta. Plaut. Intenta eſt balliſta probè, quam ego haud multum pòſt emittam è balliſtario. Vbi etiam balliſtam accipere videtur pro telo.

Ballote, (βαλλωτή) Latinè marrubiū. Dioſc. & Plin. libro. 27. cap. 8.

Balluca, cæ. vas in quo infundebatur aurum.

Balnearius, a. um. idem quod balnearis, re. vnde ſcribit Vlpian. fures balnearios extra ordinē eſſe puniendos. id eſt qui in balneis aliquid furantur. Dicuntur quoq; Balnearia (τὰ πρὸς τὸ βαλανεῖον) generaliter omnia ad vſum balneorum pertinentia, vt ſtrigiles, ampulla olearia, lintea. Apul. libro. 3. Milo iuſſit balnearibus aſſequi. Balnearia ſubſtantiuum ſumitur pro balneis: vt habes infrà in dictione Balneum.

Balneator. (βαλανεὺς) eyn bader) maiſtre des bains ou eſtuues.) generis communis, quamuis & balneatrix, (βαλανεύτρια) inueniatur: qui curam habet balnearū. Cic. pro Cæl. Familiaris facta erat balneatori. Dicitur & mediaſtinus.

Balneatorius, a. um. quod ad balneandum pertinet. Martianus Iureconſul. Inſtrumento balneatorio legato balneatores continentur, quoniam ſine his balneæ vſum ſuum præbere non poſſunt.

Balneolum, diminutiuum eſt. Iuuenalis, Cum iam noti celebresq; poëtæ Balneolum Gabijs Romæ conducere furnos Tentarent.

Balneum & Balnea, (βαλανεῖον) eyn eygen bad) vng bain ou eſtuues.) dicuntur in priuatis. Cicero Terentiæ, Labrum ſi in balneis non eſt, fac vt ſit. In publicis verò fœminini gen. & numero plurali tantum. Cic. pro Cæl. Conſtitutū eſſe cum ſeruis vt venirent ad balneas xenias. Licet & balnea legatur, & balnearia. Cic. Eo latere quod proximū eſt balnearijs, columnas poſuerat. Sūt enim aquæ

cas

calidæ, quæ cum aliæ ad alium morbū idoneæ eſſent quibus vtebantur multitudinis potius q̃ ſingulari vocabulo appellarunt. Differuntq; balneæ à thermis: quòd thermę dicātur quę naturæ ſunt calidæ, balneæ quę à nobis calefiunt igni, & in eas deſcendimus vt lauemur. nam thermę dicuntur à Græco θερμὸν, quod calidum ſignificat. Ea quippe quæ aut calentibus aquis aut fornace igni calefacto, lauādi ſudandi'ue vſibus ſunt deputata, thermas vocauere. Thermę balneæq; apud Romanos voluptatis & mundiciarū cauſſa conſtitutæ erant tam publicæ quàm priuatæ. Balneis autē nomen inditum eſt, quia Græci βαλανεῖον dixerunt, quòd anxietatē pellat ex animo, vt interpretatur Aug. lib. 9. Confeſ. Dicitur & balnearium.

Balſamum, (βάλσαμον) eyn balſam baum) een balſem boom) vng bauſme.) neutri generis arbuſcula ſola vni terrarum Iudæę quōdam conceſſa, viti ſimilior, quàm myrto. Vergil. Balſamaq;, & baccas ſemper frondētis acanthi. Seritur malleolis vt vitis, & colles implet vinearum modo, ſuſtinens ſeſe ſine adminiculis. Intra tertium annum eſt fructifera, proceritas intra bina cubita ſubſiſtit. Opobalſamum, ſuccus collectus ex arbore. nam ὀπὸς, dicitur ſuccus. pfertur omnibus odoribus. Xylobalſamum, lignum balſami. ξύλον enim lignum inciditur vitro, lapide, oſſeis'ue cultellis, & ſuccū emittit eximiæ ſuauitatis, quem Opobalſamum dicūt. Summa Opobalſami probatio eſt, vt lac coagulet & in veſte maculas non faciat. Hieron. tamen pro arboris ſucco balſamum dixit, Et quaſi balſamum non mixtum odor meus. Carpobalſamum, fructus balſami. κάρπος enim Latinè fructus. Vide Plin. lib. 12. cap. 25.

Balteus & Balteū eyn waffen riem) een wapē riem) vng bandrier.) in ſingulari, in plurali neutrū tantum: militare cingulum, vel zona bullis ornata, ζωστήρ. Varro ait, Qui gladiatores balteum cingulum è corio habebant. Liu. lib. 9. Auratæ vaginæ, aurata baltea illis erant.

Bambacium, ſeu Bambicium, (βαμβάκιον, βάμβαξ, βαμβακὶς. Suid.) cotonum illud ampliſſimū, quod nent mulierculæ ad telas texendas. Hoc fiunt veſtes quæ vulgò bombycinæ appellantur, quamuis xylinæ ſiue groſſipinæ vel groſſampinæ dici debeant: à frutice qui id fert, qui xylon groſſipion, ſeu groſſipinus vocatur.

Bambia, ſpecies oliuæ.

Bambilius, animal volatile, quod vulgò Barbellus dicitur, de quo Ambr. lib. Hex. Fertur hic corniger vermis cōuerti primū in ſpeciē caulis, atq; in eam mutari naturā, inde proceſſu quodam fieri bambilius, nec eam tamē formam figuramq; cuſtodit, ſed laxis & latioribus folijs pinnas videtur aſſumere. Ex his folijs mollia illa Seres depectūt vellera, quæ ad vſus ſibi proprios diuites vendicarūt.

Banauſus, (βάναυσοι) dicitur artifex, qui apud ignē operatur. καῦνος enim caminus eſt. Viles homines Græci βαναύσοι, noſtri mechanicos vocāt, & opifices omnes, qui in politica ſunt contemptibiles.

Ariſt.

Aristot. lib. 3. Pol. Optima ciuitas non fert banausum, id est, vilem artificem ciuem. Banausus etiam seruus dicitur, sed inter seruũ & banausum, idem lib. 1. Pol. hoc interesse ait, quód seruus sit, qui natura seruit, banausus qui mercede.

Banchus, (βάγχος) piscis aselli genus alterum, in cuius cerebro lapillos molari forma contineri Plinius scribit. & banchus inter mugiles minimus, quem Aristoteles Chelonem vocat.

Baphia, (βαφεῖα) dicuntur loca tincturæ, in quibus tinguntur panni: nos tinctoria dicimus. Lampridius in Alex. scribit Probum fuisse baphiis præpositum. Bapha dicitur tincta. vnde dibapha, bis tincta.

Baptæ, (βάπται) dicebantur viri tincti fucatiq́; qui sacris intererant instar mulierum. βάπτειν enim inficere, tingere, fucare. Præterea Baptę fuit nomē comœdiæ veteris ab Eupolide editæ.

Baptes, (βάπτης) lapilli species viridis, ranæ colorem habens atq; speciem, sed batrachite mollior. Plin. lib. 37. cap. 10.

Baptismus, & baptismũ, βάπτισμὸς) & baptisma. atis. βάπτισμα) Latinè immersio vel intinctio dicitur, à βάπτω, immergo. eyn tauff, intunckung) een doopinge, induyckinge) baptesme, arrousement.) Greg. βάπτισμα Græco eloquio dicitur, quod Latinè tinctio, quia ibi homo spiritu gratiæ in melius immutatur, & longè aliud quàm erat efficitur. Primum enim fœdi eramus deformitate peccatorum, in ipsa tinctione reddimur pulchri dealbatione virtutum.

Baptisterium, (βαπτιστήριον) eyn taufftseyn, badstande, oder badbätte) een fonte, een baedtcuype) vne cuue.) in quo quis lauatur, quasi lauacrum & tinctorium & piscina ipsa. Nam baptisteria in domibus sunt veluti lacus quidam ex ligno aut lapide ædificati, in quibus lauandi gratia mergi solet. Hæc in cellis: id est, in locis secretioribus solent constitui, quarum aliæ caldariæ sunt, in quibus calida lauamur: aliæ frigidariæ, in quibus lauamur frigida. Plinius ad Apollinarẽ, Cella frigidaria in qua baptisteriũ amplum atq; opacum. Hæc eadem piscinæ dicuntur Latinè, & natatoria, & natationes. Sido. Piscina, seu si Græcari volumus, βαπτιστήριον.

Barrabbas, (βαῤῥαβᾶς) per duplex bb, est Syra dictio, sicut & sequentes duæ, quæ apud nos significatur filius patris. Componitur enim ex bar, quod apud illos filius dicitur, & abba pater. Sedu. Tunc coluere Bahal, tunc elegere Barabbã.

Barach, nomen viri proprium, & apud nos significat fulmen.

Barachias, (βαραχίας) nomen viri, & benedictus seu fulgur domini interpretatur.

Barathrum, (βάραθρον) ponitur pro loco immensæ profunditatis apud inferos: & pro loco præcipiti, vnde quis emergi non possit. Diomedes docet esse propriè locum Athenis, in quo damnati præcipitabantur. Sunt qui dicant barathrum profunditatem esse, à similitudine loci qui est in Aegypto profundissimi, cui nomen est βάραθρον. Transfertur quoque ad alia. Martialis, Barathrum fœmineum, pro locis muliebribus dixit. Idem stomachi imum luatum appellauit, cum ait, Extremo ructus si venit à barathro. Horatius in Sermon. Vsurpat pro ingluuie & voragine. Apud Demosthenem ponitur pro pernicie.

Barathro, luxuriosus dicitur, vel gulosus, qui in barathrum gulæ insumit totum patrimonium. eyn frass, verschlemmer) een fract, flampamper, verflocker) vng goulu.)

Barba, (πώγων) eyn bart) een baert) vne barbe.) vtroq; numero nō solum hominum, sed brutorũ quadrupedũ est. Horat. lib. 1. Ser. Vt q; lupi barbam variæ cum dente colubræ. Plin. lib. 30. Cum geminos transit sol, crutis & auribus & vnguibus gallinaceorum, si luna rasis barbis eorum. Idem li. 28. Afferunt & magi sua commenta, primum omnium rabiem hircorum, si mulceatur barba, mitigari. Silius numero plurali etiam de homine dici posse ostendit, lib. 13. Indociles nunc propexis in pectora barbis. Verrere humum. Huius nominis composita possunt declinari secundum tertiam & secundam declinationem, vt imberbis & hoc imberbe: & imberbus. ba. bum. quod est sine barba.

Barbaculus, penultima correpta, diminutiuum à Barbarus.

Barbapetræ, herba est vulgò sic appellata, à quibusdam Barbula hircina. τραγοπώγων. In acetariis laudatur.

Barbaralexis, (βαρβαράλεξις) dictio peregrina est, vt gaza & Magalia.

Barbari, (βάρβαροι) factitio nomine inquit Strabo lib. 14. dicti sunt ab initio qui difficulter, asperè, atq; duriter loquebantur, quasi duriloqui, & crassilingues: quemadmodum blæsi atq; balbi dicuntur, qui lingua impediti sunt. Oẽs igitur qui crassè loquuntur, Barbari dicuntur, quales sunt omnes gentes præter Græcos. vnde Plautus, Næuium poëtam Latinum, barbarum dixit. Nunc etiam ad eos translatum est hoc nomẽ qui non sunt Latini q̃ hi mitiorem linguam habeant ac magis cultam. Quinetiam inter hos, si quis nō rectè proferat, barbarè loqui dicitur. In summa barbari dicuntur illiterati, malis moribus, feri, crudeles. ongeleert, grob, ongeschickt) grof) rude.) Dicti à βάρβαρος quoniã in Græciam aduentantes eam vocem facerent, cum pronunciare Græcè non possent.

Barbaria, (βαρβαρία) pen. cor. Barbarorum regio, & gens fera. Cic. 3. in Catil. Quæ bellum nulla vnquàm Barbaria cum sua gẽte gessit. Hoc etiam nomine dicta est insula gangetis Indiæ fluuij, vt ait Ptolemæus.

Barbarica, pauimenta sunt (quæ & subtegulanea vocantur) ex testis tusis, rudere & calce: in Italia verò fustucæ subijciebantur, propter quod carnea vocitata.

Barbaricarij, textores, artificesq́; linteæ vestis, quæ ex auro & coloratis filis effigies hominum & ani-

animalium exprimuntur. bildweber, wircker, sticker, seidenstucker) beeltwerker, borduerwercker, sijdesteker) ouuriers de tissieres, tapissiers, telliers.)

Barbaricum, neutri generis, clamor exercitus dicitur, quòd eo vociferandi genere barbari vtantur.

Barbaricus, a, um, (βάρβαρος) penul. corr. eiusdem significationis est cum barbarus: hoc est ferus, & malis moribus. Apul. Feris ac barbaricis moribus.

Barbaries, ad imitationem pertinet, & significat inciuilitatẽ, feritatemq́. βαρβαρότης. gröbicheyt, ongeschichtheyt) grofheyt) mausadete, inciuilite.) Cic. de clar. Orat. Sed omnes tum ferè, qui nec extra vrbem hanc vixerant, nec eos aliqua barbaries domestica infuscauerat, rectè loquebantur.

Barbarismus, (βαρβαρισμὸς) est contra Romani sermonis legem, aut scripta, aut pronuntiata vitiosa dictio. Fitq́; duobus modis, scripto & pronuntiatione, & hoc quadrifariã, adiectione, detractione, mutatione, trasmutatione, literæ, syllabæ, temporis. Adiectione literæ, vt relliquias Danaûm, pro reliquias: syllabę, vt Mauors pro Mars: temporis: vt, Italiam fato profugus. vbi prima syllaba cum corripi debeat, producitur. Detractione literæ, vt infatibus, pro infantibus: syllabæ, vt falmentum, pro salsamentum: temporis: vt, Feruere Leucaten auroq́; effulgere fluctus. Mutatione literæ fit barbarismus, vt Olli pro illi: syllabæ, vt Pernucies, pro pernicies: tempore: vt, Vnius ob noxam. Transmutatione literæ, vt Tymbre, pro tymber: temporis, vt dominus, pen. prod.

Barbatus, (πώγων) ghebartet) ghebaert) barbu.) dicitur qui barbam habet. Vnde illud, Si promissa facit prudentem barba, quid obstat Barbatus possit quum caper esse Plato? Cic. 1. de Nat. Deor. Isto enim modo dicere licebit Iouem semper barbatum.

Barbatulus, diminutiuum: vt, Barbatuli iuuenes. Cic. ad Att. libr. 1. Barbatulos nullos exceptare de piscinis.

Barbare, penul. prod. est barbam emittere. πωγωνοφυεῖν.

Barbitium, ponitur pro barba. Apul. Hircino barbitio philosophum mentiebatur.

Barbitos, (βάρβιτος) eyn grosse leure, oder laute) een groote vele, oft luyte) vne grosse harpe, ou lucq.) penult. corr. gen. masc. instrumẽtum musicũ quod pulsatur plectro vel calamo. Horat. Age dic Latinum barbite carmen, Lesbio primum modulate ciui. Fœminino autem genere, Sappho ad Phaonem, Nec facit ad lachrymas barbitos vlla meas. Neutro, Ausonius: Hoc genere & chordas & plectra & barbita conde.

Barbo, genus piscis, quòd geminam barbam habeat in inferiore labro. τρίγλα. eyn barb) een bârs, vne rousette, ou iau.) Alio nomine mullus dicitur. Cice. in Parad. Barbatulos mullos nuncupauit. In viuarijs non crescit.

Barce, (βάρκη) vrbs in Arida Libya, quam Libes metropolim habuerunt; sic dicta à regina eorum Barce, à qua Barcæi dicti sunt eius incolæ. Hieron. ad Dar. Lateq́; vagantes Barcæi, à Barca oppido, quod in solitudine situm est, quos nunc corrupto sermone Aphri Barcianos vocant. Hi sunt qui locorum qualitatibus diuersis nominibus appellantur, & à Mauritania per Aphricam & Aegyptum, Palæstinamq́; & Phœniciã, Cœlosyriam & Osroënem, Mesopotamiam atque Persidem tendunt ad Indiam. Barce etiam ciuitas Pentapoleos, quæ hodie Ptolemais dicitur.

Bardesanes. (Βαρδησάνης) nomẽ proprium historici Babylonij, qui in duo dogmata apud Indos gymnosophistas diuidit, quorũ alterũ appellat Bragmanas, alterum Samaneos: qui tantæ continẽtiæ sunt, vt vel pomis arborum iuxta Gangem fluuiũ vel publico orizæ & farinæ alantur cibo: & cum rex ad eos venerit, adorare illos solitus sit. Hic doctrina cœlestium, omnium Chaldæorum excellentissimus fuit. Cuius mentionem facit Eusebius libro. 6. Præparat. Euang.

Bardiacus, vestis est. Mart. Lassi bardiacus quod euocati.

Bardocucullus, genus vestis omni tempore commoda, cum qua etiam cubare soliti erant imbrium tempore in castris milites, & in agris rustici. Mart. Gallia Santonico vestit te bardocucullo, Cercopithecorum penula nuper erat. Sunt qui dicant bardocucullum esse tegmen capitis villosum, cuius vsus translatus sit à populis Galliæ, qui dicuntur Bardi.

Bardus, (βλὰξ) eyn narr, vnuerstendiger) een zot, onuerstandige) morne, lourdault, estourdy.) stultus, à tarditate ingenij. Cic. pro Cecin. Nimis audacẽ, nimisq́; bardum. Idem de Fato, Stupidum esse Socratem dixit, & bardum, quod iugula concaua non haberet. Gallicè verò dicitur cantor, qui virorum fortium laudes canit: à gente Bardorum, de quibus Lucanus, Plurima securi fudistis carmina Bardi.

Bargylia, (βαργυλία) vrbs in Caria à Bellerophontis comite Bargylo, quem Pegasus occiderit. vnde Bargylitici campi.

Bardis, idis. (βάρις) lingua Aegyptia, significat cymbam quæ vectat cadauera Aegyptia ad sepulchra. Propert. Baridos & contis rostra Liburna sequi. Alio nomine dicitur epibathra. Baris etiam dicta est ciuitas Phrygiæ. Ptolemæus ait esse oppidũ in Pisidica Pamphiliæ præfectura. Significatq́; id nomen apud Græcos habitationũ frequentiã, vsurpantq́; id sacræ interdum literę pro ædibus eburneis. Nam & poëtæ elephantos barbaros vocant. Præterea quadã Indiæ fluuius Baris dicitur.

Bariciani. Vide in dictione Barce.

Bariona, pen. prod. dictio Syriaca, qua significatur filius columbæ.

Barnacida, æ. vestis genus, nunc Guarnaciam dicimus, forsan quoniam βάρνα, υἱὸς ἀλόμενος. inde puer verna.

Barones, viri fortes dicuntur.

Barrus, elephas, eyn helffand) een elephant) vng elephant

phant.) à cuius ossis similitudine dentes barri dicuntur. Horat. Quid vis mulier nigris dignissima barris. Hinc Barrire dicuntur barri: id est, elephantes, cum vocem edunt.

Barritus, us. pen. prod. vox elephantis. Barritus etiã dicitur Romanorũ clamor militum. fit cum vterq; acies se iunxerint, author Vegetius.

Barthgadorth, (βαρθγαδώθ) filius tristitiæ, vt timor Martis.

Basan, (βασάν) regio trans Iordanem est, quam duæ & dimidiæ tribus possederunt, quæ interpretatur vberrima & pinguis.

Basanites, tis. lapis ex quo fiunt cotes. Plin. libro. 36 capit. 20.

Bascanda, vas Britannicum. Mart. Barbara depictis venit bascanda Britannis: Sed me iam mauult dis cere Roma suam.

Basileus, (βασιλεύς) eyn koning) eē coninck) vng roy) rex, tanq̃ populum sustentans. βάσις, sedes, & λαός populus. Quanto enim quis magis præponitur, tanto amplius pondere laborum grauatur.

Basilia, insula in Oceano septentrionali immensæ magnitudinis, quæ distat à Scytharum littore tridui nauigatione, vt ait Plin. lib. 4.

Basilica, (βασιλική) propriè locus in quo negotiationes, consilia & iudicia exercebantur, quasi regia. Græci enim βασιλικήν regiam vocant. nam (vt Vitru. libro. 5. scribit) debent basilicæ adiunctæ esse foro. Sene. Fremitu iudiciorũ basilicę resonabant. Plin. in Epist. Descenderam in basilicam Iuliam auditurus quibus proxima comperendinatione respondere debebam. Iureconsult. De verborum significatione basilicam publicis vsibus commodatam esse demonstrant. Quidam basilicam accipiunt pro loco domus ampliore, in quo dominũ expectant salutatores, dientes patronos, seruι dominos, in quo etiam choreæ & conuiuia maiora fieri solent. Apud Ecclesiasticos basilicæ dicuntur, sacella numinibus dicata, quia ibi regi omniũ deo cultus & sacrificia offeruntur. Et basilicon Plaut. in Epid. vocat vestimenti genus regium, cum ait, Supparũ sublimium, ricam basilicum aut exoticũ. Plinius genus nucum quod optimum est, & quasi regium, vocari ait basilicam. Est enim basilica nux quam alio nomine iuglandem appellamus. Vide in dictione iuglans. Celsus emplastrum ob excellentiam basilicon dictum scribit.

Basilicanus, dicitur custos basilicæ.

Basilicus, a. um. (βασιλικός) regius siue ragalis dicitur. vnde Plaut. in Cap. Basilicas edictiones atque imperiosas habet. Et in Pseu. Basilicus status, & basilicus victus. i. regalis & excellens. & Basilica facinora, pro regia. Idem: Basilicè ornatus incedit, & fabrè ad fallaciam. id est, regiè & excellenter.

Basilides, (βασιλίδης) nomen proprium cuiusdam hæretici, qui trecentos sexaginta quinq; cælos esse credebat, quo dierum numero annus includitur: cuius sectatores dicti sunt Basilidiani.

Basilidæ, sunt populi Scythiæ Europæ, vt Pomponius refert, qui ab Hercule descenderunt.

Basiliscus, (βασιλίσκος) genus serpentis, quod teste Plin. lib. 8. cap. 21.) in solitudinibus Aphricæ habitat, cum candida in capite macula, velut quodã diademate adornatus. Acutissimum habet caput, rubeos oculos, & colorem ad nigredinem vergentem. Alij regulum vocant.

Basis, (βάσις) à nostris dici potest sustentamentum. eynen füsz) eenen voet van eenich dinck) vng soubasement de colomne, & autres choses.) Sunt enim bases, sessiones columnarum, statuarum, seu fabricarum, quæ à fundamēto consurgunt, & superpositæ fabricæ sustinent pondus. à cuius similitudine orbiculi illi, quibus vasa in mensis collocantur, ne toralia polluãtur, vocari solent bases. Treba. Iureconsul. de Legat. lib. 5. Cũ Corinthia vasa legata essent, & bases huic quoq; horum vasorum collocandorum caussa paratas deberi respondit. Est & basis figura in narrationibus, cum omnia pedetentim insinuandi gratia proferuntur, vt apud Terentium in Eun. Matri mercator dono dedit, mater vbi accepit &c.

Basium. sñ. φίλημα. eyn kuss) een kus) vng baiser.) Donatus: Tria sunt osculandi genera, osculum scilicet, basium, & suauium. Oscula officiorum sunt: basia pudicorum affectuum: suauia libidinum vel amorum. Hinc Basiare verbum est, basiator vero & basiatio verbalia.

Bassaris, is. vel idis. (βασσαρίς) Bacchi sacrificula, à Bassareo Baccho: qui Bassareus dictus est à veste genere qua induebatur, quę Bassaris dicebatur, vt inquit Porphyrio, quæ planè vestis vsq; ad pedes fluebat. Sta. Si decet aurata Bacchum vestigia palla Vertere. Et à Bassareo Lydiæ loco cognominata est. Horat. lib. Carm. Non ego te candide Bassareũ Inuitum quatiam. Rursus bassaris, vacca mulsaria dicitur. Pers. Et raptum vitulo caput ablaturas superbo Bassaris.

Basternæ, genus vehiculi Seruio in Verg. 8. Aeneid.

Batauia, Germaniæ prouincia, quæ nunc Bauaria, aut certè Hollandia dicitur: & Batauium oppidũ, à βαθύς, quod altum significat. Hinc Batauus, a. um. pen. indifferente. Luc. lib. 1. Vangiones Batauiq; truces, quos ære recuruo Stridentes acuere tubæ. C. Tacit. De situ Germaniæ, Omnium harũ gentium virtute præcipui Batauι, non multum à ripa insulam Rheni colunt. Hos Auricomos Silius appellat. dic betouwe.

Bathyllus fuit nomen adulescentis, de quo Horat. in Epist. Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta Teium.

Bathynon, (βαθυνόν, τό. pen. cor. profundum.

Bathyochus, profundus: nam βαθύ profundũ significat, & ἔχω habeo.

Batis, genus herbæ est aculeatæ sponte nascentis, quæ est marina & hortensis. Diosc. κρίθμον, vel κρήταμον. Et batis inter aues numeratur. Plinius lib. 21. capit. 15.

Batoptenus, lapis est, in quo nigredo sanguinis, & albis nodis alligata est.

Batrachites (βατραχίτης) lapis ranæ viridi similis colo

Ba L.2.

colore atq; effigie. Plin. lib. 37. cap. 10.

Batrachium (βατράχιον) coloris species, quo ante inuentas personas faciem obungebãt. Vnde apud Athenienses Pausania authore, forum Batrachium erat, à coloribus denominatum. Est & genus herbæ, de qua Plin. lib. 25. cap. 13.

Batrachomyomachia, (βατραχομυομαχία) ranarum & murium pugna, de qua elegantẽ Homerus conscripsit libellum.

Batrachus, (βάτραχος) pen. cor. rana. & nomẽ proprii sculptoris, & quidam Cyrenaicus portus.

Batris, (βάτιον) genus vasis lõgioris manubrij, quod alij trullam appellant.

Batalus, (βάταλος) pen. cor. fuit cognomen Demosthenis, quod significat mollem, & odiosum, & turpem: à Batallo quodam Libyco.

Batillum, scribit Sipontinus ferreum instrumẽtum esse, quo pruna colligitur ad similitudinẽ palę. Vulgò bernacius appellatur, eyn feürer schaufel, oder glût schaufel) eẽ vierscuppe, oft schaeffel) vne paiel le de fer) à ferri bractea & lamina, cuius similitudinem fert, sic appellatum. nam batillus eiusmodi bracteam significat. Apitius de Petasone, Et armillam (inquit) illius candenti batillo vris, & melle contegis. Batillum etiam rustici vocant ferreum instrumentũ, quo ad sulcos, elices, fossasq; in agris faciendas vtuntur. Varro 3. de re Rust. cap. 6. Itaq; pastorem earum cum batillo circumire oportet, ac stercus tollere, ac conseruare: quod & ad agriculturam idoneũ est. Idem lib. 1. de re Rust. cap. 50 Altero, inquit, modo metunt, vt in Piceno: vbi lignem habent incuruũ batillum, in quo sit extremo serrula ferrea: hæc cum comprehendit fascem spicarũ desecat, & stramenta stantia in segete relinquit, vt postea subsecentur. Vulgò vng fleau.

Battiola, genus vasis, quo vinum cado haustum ad mensam fertur. Plaut. Battiolam aureã octo pondo habeat. Vide Chil. Eras.

Battologia, (βαττολογία) à nostris multiloquium dici potest.

Batuo, is, virgis verbero. ἐλαύω. ich schlage mit rûten) ick slae met roedẽ) ie batz auec verges) Plau. in Cas. Qui quæso potius quàm sculponeas quibus batuatur tibi os, senex nequissime. Sueton. de Cali. Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem, & spontè prostratum confodit ferrea sica. Cice. Pæto, transtulit ad rem obscœnam, cum inquit, Equidẽ iam etiam non obscœna verba, pro obscœnis sunt. Batuit enim impudenter, expressit multo impudentius, atqui neutrum est obscœnum.

Battus, (βάττος) per duplex tt, nomen est pastoris.

Batus, (βάτος) vt scribit Hieron. genus mensuræ est, quæ apud Hebræos dicitur Bath, decima pars chori est, & de speciebus tantum liquidis dicitur, vini, olei & huiusmodi. Seru. de pondere, Continet amphoram vnam. Et Batus nomẽ viri proprium eius qui Cyrenem condidit, quod lingua Libyca regem significat. Item batus apud Pliniũ nomen piscis; etiam inter aues numeratur.

Baubare, (βαΰζω) factitium verbum à voce canum cum latrant, bau bau faciẽtes. bautzen, bellen wie eyn hund) bassen gelijck een hondt) abayer cõme vng chien.) Lucil. lib. 5. Et cum deserti baubant in ædibus omnes.

Bauli, villæ nomen est, quæ inter promontoriũ Misenum Baiarumq; lacũ flexo mari alluitur. Seruius caussam nominis inde factã memorat, quòd olim Hercules iuxta Baias fecit caulam bobus, & eam sepsit, qui locus primo baulia dictus, mox dici cœpit bauli.

Baxeæ, sunt crepidæ & calciamenta: & propriè calcei philosophorum, vt ostendit Apul. in lib. de Asino aur. qui ait, Nec quid pallio baculoq; & baxeis & hircino barbitio philosophũ fingeret. Plaut. in Menæ. Quis is est periculus, qui extergentur baxeæ?

Baiæ, (βάϊαι) palmarum folia dicuntur. Hieron. Cubile eis de folijs palmarum, quas baias vocant, contextum erat.

B ANTE E.

BDellium, (βδέλλιον) arbor nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, naturaq; gummi. Nascitur in Bactrianis, vt Plinius, libro. 12. cap. 6. scribit, cuius etiam succus bdellium dicitur.

Beati, à bene habendo dicti sunt. μακάριοι. sälig) salich) eureux.) Qui sint dicendi beati Sen. libro. 6. Epist. declarat his verbis, Hoc nos docet beatum non eum esse, quem vulgus appellat, ad quem pecunia magna confluxit, sed illum cui bonum omne in animo est: erectum, & mirabilia calcantem: qui neminem videt cum quo se commutatum velit: qui hominem ea sola parte existimat qua homo est: qui natura magistra vtitur, ad illius leges componitur, sic viuit quomodo illa præscripsit, cui bona illa nulla vis excutit: qui mala in bonum conuertit: certus iudicij, inconcussus, intrepidus: quem si aliqua vis mouet, nulla perturbat: quem fortuna cum in eum quod habuit telum nocentissimum vi maxima intorsit, pungit, non vulnerat. Cum talem hactenus videre haud licuit, verissime scripsit Ouidius: Silicet vltima semper

Expectanda dies homini est, dicitq; beatus
Ante obitum nemo, supremaq; funera debet.

Cic. 5. Tusc. Hos existimo beatos, qui sint in bonis nullo adiuncto malo. Apul. lib. de philosophia, Illum omnibus beatum videri, cui & bona suppetunt, & quemadmodum carere vitijs debeat, callet. Felices dicuntur bonorum omnium compotes. Aliæ quoq; res beatæ felicesq; dici possunt. & vox beata: id est, plena ac perfecta. Et vocis felicitas apud Quintil. Interdum ponitur beatus pro nobili. Horat. libr. Carm. Nescias an te generum beatæ Phillidis flauæ. Huius diminutiuum est beatulus. Persius, Tandemq; beatulus alto compositus lecto.

Beatitas, & beatitudo, Cicero dura esse iudicauit, tamẽ ea putauit vsu fieri posse molliora, & beatitas

magis Latinum esse sensit, quàm beatitudo: tamẽ beatitas repudiata est, beatitudo recepta in vsum. (saligkeyt) (salicheyt) eureusete.) Beatitudo (vt inquit Speusippus) est bonum, & bonis omnibus ac cumulatum, potestas ad bene viuendum, seipsa sufficiens, perfectio secundum virtutem, sufficiens vitæ commoditas.

Bebelosis, (βεβήλωσις) dicitur prophanatio.

Bebrycia, (βεβρυκία) regio, vt Sallustius docet, maior Phrygia dicta est, à qua Bebrycius.a.um. & Bebryx.ycis. penultima indifferenter. Valerius Flaccus lib. 2. Bebrycis & Scythici procul inclementia saxi. Luc. lib. 6. Pinguis Bebrycio discessit vomere sulcus. Silius lib. 3. Possessus Baccho sæua Bebrycis in aula.

Bebrycum siue Bibryacum, vicus est inter Cremonam & Veronam, qui vulgò dicitur Labina, clarus duabus cladibus Romanorum. In eo Vitellius cum Othone conflixit. Corn. Tac. Eò die quo Bebryaci certabatur, auem inusitata facie apud Regium Lepidi celebri luco cõsedisse in colle memorant, nec deinde cœtu hominum aut volantium alitum territam pulsam've, donec Otho se ipse interficeret. Hinc Bebryacenses dicti sunt.

Becher. eris. penultima producta, & prima breui, natio Scythica, quæ cum ad Italiam venisset cum Attila, vinumq; gustasset, omnium bibacissima facta est.

Bechion, (βήχιον) herba est, Latinè tussilago dicta, quia tussim sedat. Sic appellata ἀπὸ τοῦ βηχὸς ὀφελεῖν, hoc est à tussi sananda. Plin. lib. 26. cap. 6.

Beelphegor, (βεελφεγώρ) interpretatur vir habens hiatum, vel deus hians, vel simulacrum ignominiæ. Idolum fuit Moab vocabulo Baal, siue Beel, super montem Phlegor, quem Latini Priapum ferunt.

Beelsephon, vir habens arcana, vel domus aquilonis, seu vetustus, deus habens speculam.

Beelzebub, (βεελζεβούβ) idolum fuit Accaron, quod in Regum volumine vocatur idolum muscæ. Beel ipse est Bel siue Baal, zebub musca, & interpretatur vir muscarum.

Beemoth, ex Hebræa voce Latinè animal significat Ideo autem diabolus Beemoth, id est animal dicitur, quòd de excelsis ad terrena decidit, & pro merito suo, vt animal brutum effectus sit, ipse est & Leuiathan.

Beergios, vnus ex Neptuni filiis, quẽ Hercules vicit.

Belbus animal, alio nomine dicitur Hyena, ὕαινα.

Belgæ, (βέλγαι) nederlant.) Galliæ populi per quindecim gentes diuisi, intra Rhenum ac Migerim, vergentes in Oceanum: à quibus regio Belgica dicta est, quasi bellorum gens, vbi vehicula quædam primum inuenta fuere, quę esseda dicuntur. Verg. Belgica vel molli melius feret esseda collo.

Belial, (βελίαλ) apud nos dicitur absque iugo, vel absq; domino: vnde diabolus vocatur Belial, quasi apostata & absq; iugo.

Bella. æ. oppidum Campaniæ. Vergil. libro. 7. Mœnia Bellæ.

Bellaria, cibi secundæ mensæ: à bonitate (vt Donatus ait) ad irritandum gulam. προγάλια, ἐπιδόρπιδιος, πέμματα, τραγήματα. Macrob. in Satur. Adhuc dicente Furio, secundæ mensæ illata bellaria nouo sermoni principium dedere. Vina quoq; dulciora est inuenire in comœdiis antiquioribus hoc vocabulo appellata, dictaq; esse ea Liberi bellaria. Gell. lib. 13. cap. 11.

Bellarius. a. um. quod bello aptum est, vt arma, sagittæ, & huiusmodi, quæq; instrumenta bellica.

Bellator, (πολεμιστής) eyn kriger.) een crijger.) vng guerroieur.) non modò qui bellum gerit, sed etiam per quem bellum geritur. Vergi. 12. Aen. Interea extremo bellator in æquore Turnus. Cicero. 4. Tuscul. An accusatori maiores nostri maiora præmia, quàm bellatori esse voluerunt? Bellator equus, per quem bellum geritur. Vergilius libro. 10. Et inter Bellatoris equi caua tempora conijcit hastam.

Bellatrix, quę bellum gerit seu bellicosa est. πολεμίστρια. Verg. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ Bellatrix.

Bellatulus. a. um. vocabulum blandientis, eiusdem significantiæ cum bellulus. Plaut. Cum imus ergo cubitum bella bellatula.

Bellax, adiectiuum, idem quod bellicosus. μαχητικός.

Bellerophontes, (βελλεροφόντης) seu Bellerophon. tis. fuit Glauci regis Ephyræ filius, inclyto decore conspicuus, & virtutis maximæ. hic cum à Stenobœa vxore Prœti de coitu interpellatus esset, veritus hospitalis Iouis iram, lasciuam fœminam repulit. Vnde exardens repulsa mulier, viro innocentem hospitem accusauit, qui hospitij iure motus, illum domi non interficere sustinuit, sed datis codicillis ad Iobatem socerum in Lyciam illum misit. Lectis ergo codicillis Iobates in vltionem criminis ad Chimæram & Solymos domandos Bellerophontem misit, vt sub prætextu memorabilis pugnę interiret. Sed Chimęra & Solymis deuictis laudem retulit maximã. Hic primo Hipponus, pòst ab interfecto Corinthio Bellero Bellerophontes dictus est, primę declinationis sicut Anchises. Hinc Bellerophonteus. a. um. βελλεροφόντειος. Propertius, Bellerophontei qua fluit humor equi.

Bellica. æ. dicebatur columnella illa ante templum Bellonæ, super quam iaciebãt hastam cum bellum indicerent.

Bellicosus, ferox, πολεμικός. Sallust. in Iugurt. Lybes quàm Getuli minus bellicosi erant.

Belliger, adiectiuum à bello gerendo dicitur. Mart. lib. 15. Hermes belligera superbus hasta. Hinc belligerare, bellare. Ennius apud Ciceronem libro. 1. Off. Nec cauponantes bellum, sed belligerantes.

Bellicrepa, genus veteris saltationis à Romulo institutæ, in qua cum armis saltabant.

Bellicus. a. um. adiectiuum: vt bellica disciplina. Cic. Bellica virtus, bellica corona, quæ bellatoribus victoribus dabatur. Bellicum verò substantiuum, soni nomen, vt ait Seruius. vnde, Bellicum canere, prouerbialis metaphora, pro eo quod est anima-

re, siue excitare dissidium.

Bellipotens, breui pen. qui bello pollet. ἰσχυρὸς, δαΐφρων. Statius in Theb. 2. Bellipotens cui torua ge nas horrore decore. Cassis, & asperso crudescit sanguine Gorgon.

Bellitudo, ornatus, pulchritudo.

Bello. as. oppugno, bellum gero, confligo. πολεμῶ. ich orloge, kreige) ie guerroye.) Plin. Romana ar ma primum Claudio principe in Mauritania bel lauere in Ptolemæum regem, à C. Cæsare interemptum. Est & bellor. aris. deponens. Verg. Et pi ctis bellantur Amazones armis. Composita sunt debello & rebello: primum significat expugno, vn de debellatos hostes dicimus victos: alterum re pugno, vnde rebelles.

Bellona, (ἐνυώ) pen. prod. bellorum dea, Martis so ror: quamuis quidã Palladem dicant, cui proprio sanguine sacerdotes sacrificabant, ante cuius tem plum columnella erat, quæ bellica dicebatur. Alexander ab Alex. lib. 3. cap. 12.

Bellouaci, (βελλόακοι) populi Galliæ, qui belli glo ria Belgas omnes superarunt, quos Cæsar duce eo rum interfecto, in potestatem redegit.

Bellulus. a. um. diminutiuum formatum à diminu tiuo, id est pulcherrulus: à quo aduerbium bellulè. Plautus, Nam nurus bellulè se habet.

Bellum, (πόλεμος) orlog, kreig) orloge, krijg) la guerre.) propriè dissensio hostilis per quam arma mouẽtur, & significat totum tempus quo sunt in militia homines: prælium, certamen ipsum: pu gna etiam citra arma fit nudis verbis. Vergilius exemplum de bello & prælio ponit, Infantem fu giens media inter prelia belli. Et Liuius refert Po. Ro. nullo bello, multis vero prælijs victum esse. Aliquando tamen bellum capitur pro prælio. Sal lust. In eo bello trecẽti milites desiderati. Dictum bellum (vt Priscianus sentit) ab eo quod est bo num, per antiphrasim, diminutiuum, quòd mini me bonum fit. Alij non per contrarium à bono deducunt, sed quod boni gratia bella olim suscipe rentur, nec ad inferendam, sed ad propulsandam iniuriam pacemq; parãdam. Quapropter hostes etiam ab æquando dicti sunt. Alij à duello deriuant, adiecta d, & digamma in b conuerso. Festus à belluis, quia beluarum perniciosa sit dissensio.

Bellus. a. um. per duplex ll, diminutiuum est à bonus, κομψός. goet) bon.) Varro, Ita cum eis bellum geras, vt bella omnia domum auferas. id est bona omnia. Idem, Venio nunc ad vltimum testamentũ quod dicitur physicon, in quo Græci belliores, quàm Romani nostri. Et quoniam bonum quandoq; pulchrum significat, (vt apud Terentium, Forma bona fortasse) bellum quoq; pro pulchro accipitur, vt bellus puer, bella puella, bellũ corpus schoon) beau.) Martialis, Bella es nouimus, & pu ella verum est. Hinc belli homines aliquando bo ni & prudentes: aliquando formosi atq; elegantes dicũtur: & bellissimus, optimus, vel pulcherrimus. Terent. Adel. Ego jam prospiciã mihi, atq; vnum quodq; quod erit bellissimum carpam.

Be-

Belon, (βελών) per simplex l, vrbs, & nomen fluuij in Hispania.

Belone, (βελόνη) per simplex l, piscis est, qui alio nõ mine dicitur acus, siue acicula ab acu. Plinius, Acus siue belone, vnus piscium dehiscente propter mul titudinem vtero parit, à partu coalescit vulnus, quod & in cæcis serpentibus tradunt. Vulgò angu figula dicitur.

Belos, (βέλος) sagitta, ἀπὸ τοῦ βάλλειν, quod signifi cat iacere. Caius De verb. sig. Quod nos telum ap pellamus, illi βέλος appellant, eoq; nomine vulgò quidem id significatur quod ab arcu mittitur.

Belpina, (βέλβινα) pen. prod. insula Æginæ proxima. Fuit & in continenti Laconiæ agro Belbina, vt inquit Strabo.

Belua, immanis fera, θηρίον: eyn wild thier) een wil de felle beest) grande & terrible beste.) à vastitate, seu à valentia, vel à balatu: à quocunq; sit, pri mam vocalem trahit à principali. Quidam à bel lum deriuant, quasi bellum gerens. Terent. in Eu nu. Eõ ne es ferox, quia habes imperiũ in beluas? Belua etiam per conuitium dicitur in hominem. Terent. in Phorm. Sed quid pertimui autem bes lua? Idem in Eunu. Age nunc belua, credis huic quid dicat?

Beluata, (ζωωτά) dicta sunt tapetia à Plauto, beluarum figuris picta intextaq;.

Beluinus. a. um. quod est beluæ, vt beluina rabies. θηριώδης. Ambr. Tum ipsa habitudo corporis suauis & grata, vt neque beluina vastitas horrori fit, nec gracilitas infirmitati.

Beluosus. a. um. quod abundat beluis. κητώδης. Vnde Oceanus dictus est beluosus, à beluarum multitudine & magnitudine, quæ ibi sunt. nam inter beluas varias numerantur balenæ, pistris, physeter, & orcæ.

Belus, (βῆλος) per simplex l, nomen proprium regis Assyriorum, & pater Nini, qui primus regnauit, & postea dictus est Bel, vnde Beelzebub. Nam eorum lingua Sol, Bel dicitur, vnde & Belios. Ergo addita digamma, facta deriuatione à Sol, regi nomen impositum. Hoc etiam nomine dictus fluuius Syriæ, vbi primo compertum fuisse vitrum. Plin. scribit lib. 6. Ioseph. lib. 2. belli Iudaici, Stadijs, ait, duobus à Ptolemaide Belum amnem distare, iuxta quem sepulchrum Memnonis fit, & vitrea in rotunda valle arena, quam venti ex circundatis iugis conuehant, inexhausta seculis vi, sed ante omnia mirabili natura mutandi alia quoque in vitrum quæ attigerit metalla.

Bombina, Nemeę vicus: vnde Nemæus leo à poëtis Bembinatis est dictus. Plaut. in Mil. Bembinatidis beluæ instar. hoc est Nemæi leonis instar.

Benacus, (βήνακος) pen. prod. lacus cisalpinæ Galliæ, cuius littori Salmidum Brixianum oppidum adiacet. Hunc aiunt aureas arenas euoluere, & ex eis nutrire pisces, quos indigenæ Carpiones vocant, nusquam alibi repertos. Ex hoc Mintius fluuius excurrit in Padum. De hoc lacu Verg. li. 2. Geor. Fluctibus & fremitu assurgens Benace marino.

Ben-

Bendidia, (βενδίδεια) sacra fuisse Thracis narrat Strabo, ex quibus Orphica originem sumpsere.

Bene, (εὖ, wol, recht) wel, bien.) aduerbium, à bonus formatum: vt Deus bene omnia fecit. Terent. in And. O factum bene. Aliquãdo ponitur pro commode, geschicktlich) geschictelick.)vt bene habito. Interdum pro prudenter, pulchre, probe, ornate, honeste, prospere, pro loco. Nonnunquam pro valde, fast wol) zeer wel) bien.) vt bene numatus, id est pecuniosus. Cic. Habetis orationem bene longam. Similiter male pro valde. Cic. in Brut. Credebat scriptores illos male mulctatos. Bene cogito, (εὖ φρονῶ) vel male cogito, (κακὰ φρονῶ) referuntur ad alterum, significantq; beneficium aut perniciem. Plin. Hoc tuo studio bene de re cogitantem liberaliorem reddes. Cice. Carthaginem diu male cogitantem non prius timere desinam, q̃ excisam cognouero. Bene de te mereor, (εὖ ποιῶ σε) id est bona in te confero, vt bene tracto. Bene vertere, (καλῶς φέρειν) est in vtilitatem vertere, sicut male vtere, est in perniciem. Bene viuere, (inquit Aug. lib. De morib. ecclesię) est ad beatitudinem viuendi tedere. Bene volo tibi, (εὐνοϊκῶς ἔχω, εὐνοῶ) amo. Hinc beneuolus (εὔνους.) & beneuolentia, quæ est inclinatio animi cum desyderio benefaciendi.

Benedico, laudo, bene loquor. εὐλογέω. ich rede gůts ich lobe) ick sprekewel, gebenedye, loue, prijse) dire bien, louer.) Terent. in Phor. Benedictis si certasset, audisset bene. Et construitur cum datiuo. Cic. pro Sest. Cui bene dixit vnquam bono? bene dixit? imò quem, &c. Val. lib. 1. cap. 12.

Benedicus, pen. cor. qui benedicit, & laudat. χρηστολόγος. à quo aduerbium benedicè. Plautus, Cum illiciebas me ad te blandè & benedicè.

Benefacio, non iudicantis, sed gratias agentis est. καλῶς πράττω. ich thů wol) ic doe goet) ie fais bien Terent. in Eun. Benefacis, meritò te amo.

Benefactum, substãtiuum, pro beneficio. Liu. 5. bel. Pun. Respondit non plura per annos quinquaginta benefacta Hieronis, quàm paucis his annis maleficia eorum, &c.

Beneficium, meritũ, eyn wolthat) een weldaet) vng bien faict.) Terent. in Eun. Vt solidum parerẽ hoc mihi beneficium Chærea. Ibidem, Cupio aliquos parare amicos beneficio meo.

Beneficiarius, qui beneficium accepit. εὐπαθής. Vnde & à veteribus beneficiarij dicti sunt illi, quos imperator suo beneficio promouisset in militia. Cæsar. lib. 1. Petreus verò non deserit sese, armat familiam, cum hac & prætoria cohorte certamen init, barbarisq; equitibus paucis beneficiarijs suis.

Beneficus, liberalis, qui beneficium prestat. εὐεργέτης. wolthãtig, freigäbig) liberael) qui faict voluntiers plaisir & seruice.) Cic. 1. de Nat. Deor. Vt enim omittam vim & naturam deorum, ne homines quidem censetis, nisi imbecilli essent, futuros beneficos, & benignos fuisse. Et comparatiuum habet & superlatiuum, aliquando etiam suum: vt beneficentior, beneficentissimus, & beneficissimus, vt Mart. Cato de Ptolemæo rege optimo & beneficissimo. Hinc beneficentia, liberalitas.

Beneiudico, Cẽseo, Opinor, Existimo, ad meipsum referuntur, rectumq; consiliũ ostendunt: & econtrario Maleiudico.

Beneuentum, (βενεβεντον, Suidas βενβεντός) Campaniæ vrbs, cum eo colonia deduceretur, boni ominis gratia vocari cœptum. Nam antea Maleuentum vocabatur. Hæc vrbs à Diomede condita fertur, apud quam 30 millia Samnitum cæsa fuerũt, Sulpitio & Petilio consulibus.

Benignus à bonus deducitur, & proprie qui bonis & dignis largitur: φιλόδωρος, ἐπιεικής, προσηνής: gütig, reichlich, gůtthãtig) goedertieren, goet, liberael) liberal.) ex bono & gignendo composita dictio. Vnde benignã terram dicimus fructus abunde reddentẽ. Plin. de Aegypto, Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior. Terent. in Hecy. Nihil apud me tibi defieri patiar, quin quod opus sit benignè præbeatur: hoc enim est gratius, non solum præbere, sed etiam largè. Donat. Benignitas est in quãtitate rerum, aut in felicitate præstantis. nam plerunq; ingrata dona sunt, in quibus benignitas non apparet.

Benna, æ, lingua Gallica genus vehiculi, Vnde combennones, in eadem benna sedentes. Cato de re Rust. ca. 23. Bennę emantur, oleę caducę saliantur.

Beo, as, cõsolor, & beatũ gloriosum facio. μακαρίζω ich mache sälig, erfreuwe) ick make salich, troofte helpe) Plaut. in Truc. Hoc me beat saltẽ, quoniam perduellis vicit, & domum compos laudis reuenit. Terent. in And. O factum bene, Beasti, metui à Chryside. Hinc beatus, beatior, beatissimus.

Berecyntus, (βερέκυντος) nomen montis est Phrygię, & nomen oppidi, in quo Cybele mater deûm priscorum ritu colebatur, vnde Berecyntia dicta est. Addimus autem aspirationem, quoties montem Deli Cynthum dicimus.

Berenices crines, septem sunt stellæ ad leonis caudam, veluti in triangulo collocatæ. causam lege apud Perottum.

Beronice, (βερονίκη) vel Berenice. es. pen prod. regina Aegypti, soror Ptolemæi, & Cleopatræ, à qua Beronice vrbs in maiori Syrte creditur appellata. Fuit & alia Beronice, Herodis Agrippę Iudęorum regis filia, de qua Iuuenalis, Deinde Adamas notissimus, & Beronices In digito factus preciosior, hunc dedit olim Barbarus incestæ, dedit hunc Agrippa sorori.

Berosus, historicus fuit, qui historias literis Chaldæis conscripsit.

Bersabe, vrbs in terra Iuda, quæ etiam puteus iuramenti vocata est, quia cum ibi habitaret Abrahã cum Abimelech, datis septem ouibus in fœdus, mutuo iurauerunt. Hæc terminus fuit terræ promissionis, possessa à populo Iudæorum, postquam reuersus est ex Aegypto, & tenditur vsq; ad Dan, spatio in longũ 160 milium, sicut scribit Hieron. ad Dardanum.

Beryllus, (βήρυλλος) generis masculini & fœm. lapis pallidus transparens, ex quo pocula fiebant. Prisca in

in Perihegesi, Berylli gemmas glauci, nitidumque adamãta. Gignitur in India similis smaragdo, sed cum pallore, semperque berylli sexangula figura artificum ingeniis poliuntur, quoniam hebescunt, nisi color repercussu angulorũ excitetur. Orpheus in libro De gemmis de beryllo nil meminit, sed Eusta. multa in enarratione Dionysii Libyci, qui ait, μὴν καὶ χρυσεῖο φέριστον χαριέστερον ἄλλο ὑγροῦ βηρύλλου γλαυκὸν λίθον: Ipsum & auro ferre gratius alium humente beryllo cæsium lapidem.

Berytos, (βηρυτὸς) pen. prod. vrbs est Syriæ Phœnices: à qua Berycia vua, qualis hodie quoque nominatissima est.

Bes, bessis, (διμοιρία.) vide in dictione As, assis.

Bessi, (βέσσοι) populi Thracum, de quibus Ouid. libro. 6. Trist. Viuere quàm miserum est inter Bessosque Getasque.

Bessyga, pen. corr. emporium in India, vbi & amnis Bessygas. vnde Bessygitæ populi, qui humana carne vescuntur.

Bestia. (θηρίον) eyn wildt grousam thier) een beeste) vne beste.) crudelitatem videtur exprimere, belua magnitudinem & quasi monstrositatem: fera opponitur cicuri. Vlpia. Bestias accipere debemus magis ex feritate, quàm ex animalis genere, quæ proprio morsu vel vnguibus sæuiunt, vt pardi, leones, tigrides: à vastando. Hinc bestialis, & hoc bestiale.

Bestiarii, dicebãtur qui cum bestiis depugnare damnati erant. θηριομάχοντες. hinc à Seneca ludus bestiariorum nuncupatur, quo bestiarii depugnabant. Tertul. Iupiter est Romæ, quem ludis suis sanguine proluunt bestiariorum.

Beta, impudicus, obscœnus, officiosus, sed in malam partem. Est etiam herbæ genus: Græcè τεῦτλον, & Germanicè mangolt, beete) de la porree, ou de la iotte.) de qua Plin. libr. 19. cap. 8. Mart. Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ, O quàm sæpe petet vina piperque coquus.

Betarmones, (βητάρμονες) ab Homero Corybantes vocantur, Odyss. 8.

Bethacarma, vicus inter Hierosolymã & Thecuam in monte situs: compositum nomen ex lingua Syra & Hebræa.

Bethania, (βηθανία) villa secundo miliario ab Hierusalem in latere montis Oliueti.

Bethel, vrbs Samariæ, quam Iebusæi condiderunt, quæ prius vocabatur Luza.

Bethleem, (βηθλεὲμ) nomen ciuitatis Dauid, quæ alio vocabulo dicitur Euphrata, nunc viculus esse dicitur, qui ab Ioppe quadraginta milibus distat. In hac ciuitate ortus atque consumptus est Dauid, Ibi etiam dominus noster ex spiritu sancto genitus, natus est. Ibi Rachel occubuit, vbi & sepulchrum Iesse patris Dauid ostẽditur. Est autem hic locus in tribu Iuda, sexto ab Hierusalem miliario positus contra meridiem, in itinere quo pergitur Hebron. Quando autem Iacob ibi pecora sua pauit, loco Bethleem nomen imposuit, quod domus panis interpretatur: propter eum panem, qui ibi de cœlo descendit. Hinc Bethleemitæ, pen. prod. dicti sunt eius incolæ.

Betphage, (βηθφαγὴ) pen. prod. Syrum nomẽ, quod interpretatur domus oris, vel maxilla.

Bethsaida, (βηθσαϊδὰ) piscina in Hierusalem, quę vocabatur probatica: & à nobis dici potest domus pecudum, siue pecualis, quia hostias in ea quondam sacerdotes lauabant. Est & nomen ciuitatis Galileæ, à qua Petrus & Philippus ortum habuere.

Bethsamus, nomẽ vrbis Galileę, vbi dominus perhibetur multa signa fecisse, à qua Bethsamitę populi.

Bethsura, & Bethsuræ tantũ plural. pen. prod. lib. 2. Machab. Et Bethsuræ, quod erat Iudæorum munitum præsidiũ, castra admouebat. Interpretatur domus muri, vel domus acerba.

Bethycatus, id est pullatus. Martialis, Et Bethycatus simulat quoque Leucopeatus. Cuius vocabuli ratio est, quód natiuus color in Hispania subnigrior est ideoque minus vilis.

Bethycus, a. um. vt bethycus color, subniger.

Bethys, fluuius Hispaniæ vlterioris, à quo Bethyca, (βαιτικὴ) Hispaniæ regio dicta est, quæ ab accolis Tudertana vocatur, incolę Tudertani & Turduli dicuntur. Ea nunc Granata dicitur, à grano quod Græci coccum vocant: nam in Bethyca ferè tota copiosum coccum gignitur. Accipitur etiam pro Hispania, quod Bethys eam diuidat. Hic fluuius occidit in Oceano occidentali, dictus Bethys παρὰ τὸ βάθος, quod est profundum, a in e. In eo lanas pulchro colore tingi ostendit Martialis, cum ait, Bethys oliuifera crinem redimite corona, Aurea qui nitidis vellera tingis aquis. Scribitur à Stephano Bætis, cum æ diphthongo in prima.

Beto, is. vado, quasi bene ito. Varro, Mulierẽ quæ parère ea non poterat, foras betere iussit.

Betonica, herba Gallis dicitur, quæ ab Italis serratula, teste Plin. lib. 25. cap. 8.

Betulla, arbor Galliæ mirabili candore. vulgò ein bircken baum. de qua Plin. lib. 16. cap. 18.

B ANTE I.

Biæon, (βίαιον) dictum est à cura, quia multum in eo cõdendo laboris adhibeatur: siue quia violentum sit & efficax contra morbos: siue à festinatione atque impetu. Plin. Triticum non potest videri, quod biæon appellauimus.

Bianor, (βιάνωρ) nomen viri qui & Ocnus dictus est filius Mantus fatidicę, & Tusci fluminis, qui Mantuam à nomine matris dixit. Fuit & alius Troianus princeps.

Bias, Biantis, (βίας) nomẽ philosophi Prienensis, qui fuit vnus ex septem Græcię sapiẽtibus. Hic (Laërtio teste) vir fuit totus regius, & ciuiũ suorũ princeps, quos diu aduersus pericula tutatus est. Sed tandẽ capta patria, cũ fugientibus cunctis onustis sarcinulis pretiosarum rerum suarũ, & ipse interrogaretur, cur ex bonis suis solus nihil secum ferret, respondit, Omnia bona mea mecum porto.

Bibaculus, per diminutionem is, qui frequentius bibit, φιλοπότης. Item nomen fuit poëtæ, quem Hie-

Hierony. in Chronicis Cremonæ natum scribit, paulò minorem Cicerone.
Bibax,& Bibosus,qui est bibendi auidus,vel nimius potator. πότης,ποτικός. trunckichtig) drinckachtich,een dronckaert)vng bon biberō.) Laberius, Non mammosa,nō annosa,non bibosa,non procax.Vide Gell.lib.3.cap.12.
Biberius, Tyberij agnomen per derisum, propter nimiam vini auiditatem.
Bibisia,ipsa bibitio dicitur.
Biblia,vxor Duilij Romani,qui primus Romæ nauali certamine triumphauit:quæ tantæ pudicitiæ fuit, vt illo seculo pro exemplo fuerit,quo impudicitia monstrum erat, non vitium.
Bibliacus,librosus.
Biblio,is.factū est à similitudine soni,qui fit in vase. Næuius,Biblit amphora.
Bibliographus,(βιβλιογράφος) librarius,à βιβλίον καὶ γράφω.
Bibliolathas, dictus est Didymus, quoniam mille quingentos libros conscripsit.
Biblion,(βιβλίον) libellus.
Bibliopola,(βιβλιοπώλης)pen prod.qui libros vendit.Mart.Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon. Componitur autem ex βιβλίον,quod est liber,& πωλῶ vendo,per ω in prima.
Bibliotheca,(βιβλιοθήκη) pen.prod.eyn bůcher gemach,oder bůchkammer) een librije)vng librairie, vng estude.)tam librorum per se magnus numerus,q̃ locus vbi libri sunt,appellatur,vt lib.32. Digestorum scribit Vlpianus.Cic.ad Sulp.Dionysius seruus meus,qui meam bibliothecam multorum nummorum tractauit,cum multos libros surripuisset &c.Latinis libraria dicitur.Gell.Fortè in libraria ego & L. Paulus poëta vir memoria nostra doctissimus,consederamus.Est & Bibliotheca titulus,siue inscriptio, qua Diodorus historiā suā nominauit. Plinius, Apud Græcos desijt nugari Diodorus, & Bibliotheces historiam suam inscripsit. Bibliothecę,vt scribit Vitruuius,ad Orientem spectare debent. Vsus enim librorum matutinum expostulat lumen.
Bibliothecalis,le. quod est bibliothecæ: vt apud Martianum,Bibliothecalis copia.
Biblos,(βίβλος)Latinè papyrus.Diosc.lib.1.cap.117.
Bibo,bibis,bibi,bibitū.(πίνω)ich trincke)ick drincke)ie boy.)potū haurio,& ea omnia dicitur bibere,quę haustus habēt. Plaut.in Stic.Vide quot cyathos hos bibimus.Verg.lib.11.etiā his iunxit quæ non habēt haustū: Hasta sub exertā donec perlata papillā Hæsit,virgineumq́; alte bibit acta cruorē. Bibere etiā accipitur ꝓ auscultare, seu studiose audire.Horat.lib.Car.2.Pugnas, & exactos tyrãnos Densum humeris bibit aure vulgus. Huius composita sunt adbibo,quod significat iuxtà seu etiā bibo. προσπίνω. zutrincken)toedrincken.)Teren.in Heaut. Is pater mihi vbi adbibit plus paulò, sua q̃ narrat facinora? Combibo,similiter bibo. Plau. in Cur. Vide n'vt anus medicinā facit? Ea merum cum dicit bibere,foribus dat aquam,combibant. Vnde & combibones dicuntur. Cic. Pæto,In his cōtrouersijs,quas habeo cum tuis combibonibus Epicureis,optima opera vti eius soleo.Ebibo,extra bibo,exhaurio.ἐκπίνω.auſztrinckē)wtdrinckē boyre ou aualler iusques au fond, tout a faict.) Plaut.in Amph. Factum illud est,vt ego illic vini cirneam ebiberim meri. Ouid. Ebibe, seu salibus piper adde tenue cuminū.Per translationē ebibere ponitur ꝓ consumere.Idem,Nō ego cum vino simul ebibi imperium tuum. Præbibo,antè bibo. προπίνω. ich bringe) ie boyt auous.) Hieron. Nec venena iam metuam,cum antidotum præbibero. Imbibo,insumo,intus concipio.ich nimme in)ick drincke in)ie boyt & aualle.)Cic.in Ver. An nunq̃ iste bonā de se spē habuisset, nisi de nobis opinionem imbibisset? Perbibo, multū bibo. ἐκπίνω.ich trincke vil)ick drincke veel) ie boyt tout a faict.) Lactant.lib.2.Infecti sunt enim persuasione,ac penitus eorum mentes succum stultitiæ perbiberūt. Subbibo,parum bibo. ὑποπίνω. versüchen) prueuen,een weynich drincken)boyre quelque peu.) Suetonius in Ner. Si paulum subbibisset aliquid, se sufferre tinniturum Græco sermone promisit. Et hæc omnia habent penul.cor. Inuenitur etiam passiuum huius verbi bibo in tertia persona. Iuuenalis.Sed nulla aconita bibuntur Fictilibus.
Bibulus, a.um. quod facile sorbet. πότης. dorstich) qui boyt voluntier.) Verg. ad Messalem, Inuerso bibulum restinguēs lumen oliuo. Quia lumē bibit oleum: id est, ardendo consumit. Vnde & Bibulorum cognomen dictum est. & bibula papyrus,quę sorbet atramentum. Lucan. Conficitur bibula Memphitis charta papyro. Hinc fit meri bibulus, de quo alibi. Horat. passiue dixit, Potoris bibuli media de nocte Falerni Oderunt porrecta negantem pocula.
Biceps,qui habet duo capita. δικέφαλος. zweihauptig.zweyspitzig)tweespitzich,tweehoofdich) qui ha deux testes.) Plinius,lib.10.cap.62.Serpentes coëunt complexu, adeò circumuolutæ sibi,vt vna existimari biceps possit.
Biclinium, (δικλίνιον) locus vbi duo lecti sunt, sicut triclinij vbi tres. Sunt aūt hę dictiones ex Latino & Græco compositæ. nam bis Latinū est, & κλίνη Græcum, quod lectum significat. Plaut. in Bac. In Biclinio cum amica sua vterq; cubitum eatis.
Bicolor, adiectiuū, duorū colorum. zweyferbig) vā tweederley verwen) de deux couleurs.) Plinius, libro. 10. capit. 52. Intus omne ouum volucrum bicolor.
Bicornis,ne.quod habet duo cornua, δίκερως: zweihörnig) dat twee hoornen heeft) qui ha deux cornes.)vt bicorne ferramentum, Colum. bicornes furcæ Verg.
Bicorporis,re duorum corporū. Cic. 2.Tusc. Hæc bicorporem affixit manum.
Bicubitalis,le.quod duorum est cubitorum: vt, bicubitalis caulis. Plin.lib.20.cap.23.
Bidental,locus,quō cum aliquod ædificium è cœlo fulminabatur, sacerdos aduocatur, qui eo in loco ouem

ouem immolatā comburebat, ibiq́ eius reliquias sepeliebat: ab oue bidente ibi immolata. Horat. An triste bidental Mouerit incestus: certè furit, ac velut vrsus. Nonius Marcel. Bidental dici vult, q̀ bimæ pecudes mactarentur.

Bidentes, quidam intelligunt oues aut bestias, quæ per ætatem duos dentes altiores habent. μῆλα. Nā Higinius dicit, Quę bidens hostia, oportet dentes habeat octo, sed ex his duos cæteris altiores, per quos appareat ex minore ætate in maiorē transcendisse. Alij hostias binas: id est duos annos habentes, q̀ in commentarijs ad ius pontificū pertinentibus legatur bientes primò dictas, d litera ex superfluo interiecta (sicut in redeo) ad hiatū duarum vocaliū præcauendū. Ergo bidentes primò dictæ sunt quasi biennes, & longo vsu loquēdi correpta est vox, ex biennis bidentibus dicta. Verg. 6. Aen. Totidē lectas de more bidentes Gel. lib. 16. cap. 4 Item bidens (δικελλα) instrumentū rusticū fossoriū, q̀ duos dentes habeat. Iuuen. Viue bidentis amans & culti villicus horti.

Biduum, (δύο ἡμέραι) zwey tagen) tweedagē) deux iours entiers.) spatium duorū dierum: à quo biduanus, a. um. vt biduanæ inducię. Terent: In Eunuch. Ego impetrare nequeo hoc abs te, biduum Saltem vt concedas solum. Biduo continēti, significatur duobus diebus continentibus. Suet. in Calig. Per hunc pontem vltro citro commeauit biduo continenti.

Biennis, qui est duorum annorū, διετὴς, zweyiärig) van twee iaren) qui ha deux ans.) sicut triennis, qui trium.

Biennium, spatium duorum annorum. διετία. zwey iar) twee iaren) deux ans.) Cic. de Amic. Primò Gabinia lege: biennio autem pòst Cassia.

Bifariam, (διχῶς) auff zweyerley weise) op twee derley maniere) en deux parties, ou manieres) Trifariam, aduerbia sunt, quibus significatur q̀ binis vel tribus modis, vel quod in duas vel tres partes fari potest. Cic. 3. Tusc. Bifariam quatuor perturbationes æqualiter distributæ sunt. nam duæ, &c. Sic multifariam, omnifariam, plurifariam significat multorum generū, omnis generis: siue in multas, in omnes, & in plures partes: siue quod multis, omnibus, & pluribus modis fari potest. in allerley masz oder gestalt) in alderley manierē) en toutes manieres.) Dicimus etiam bifariè, trifariè, multifariè &c. Et bifarius, a. um. Suet. Gladiatoria munera plurifaria ac multiplicia exhibuit. Apuleius, Omnifario sermone depinxit.

Bifera arbor, quę bis fert fructus. δίφορος, δικαρπῦς. Biferæ ficus. Colum. lib. 5. cap. 10.

Bifidus, a. um. pen. corr. quod in duas partes fissum est. δίχηλος. zweispältig) geclouen) fendu en deux.) Plinius, libro. 11. cap. 37. Lacertis bifida & pilosa lingua.

Biforis, re. quod habet duas ianuas. δικλίδης. Biforis cantus. Vergilius 9. Aen. Vbi assuetis biforem dat tibia cantum. Vbi Seruius, Biforem, bisonum imparem.

Bifrons, qui duas frontes habet dicitur. διμέτωπος. Ianum dicimus bifrontem quòd pręterita sciuerit & futura prȩuiderit, vel quia superûm & inferûm ianitor est. Verg. 12. Aen. Latonęq́ genus duplex, Ianumq́ bifrontem.

Bifur, plus quàm fur, siue qui bis in furto est deprehensus.

Bifurcatus, qui & Bifurcus, geminas furcas habens. ἀμφίσκοῦρ.

Bigæ, per syncopam dictæ sunt quasi biiugæ, currus duobus equis vecti: quod duorum equorum iugo agant. συνωρὶς, ζεῦγος. eyn karr, oder wagē) een karre oft wagē) vng chariot.) Equi verò biiugi biiuges ue dicūtur. Sic Quadrigæ, à quatuor, quod à quatuor equorum iugo: & equi quadriiugi. Vergil. 5. Aen. Et nox atra polum bigis subuecta tenebat. Apud veteres tamen bigam, & trigam, & quadrigam inuenimus. Suet. in Tib. Vix vnius bigę adiectione honorari passus est. Papin. in Theb. Roriferum gelida tenuauerat aëra biga. Plin. In summo Mausoleo est quadriga marmorea, quam fecit Pythis. Bigas primum iunxerunt Phrygij, quadrigas Erichthonius.

Bigamus, (δίγαμος) qui duas vxores duxit: à quo bigamia. γάμος enim nuptiæ dicuntur.

Bigati numi, bigas impressas habentes.

Bigemmis, vitis quę habet duas gemmas. Col. lib. 6. Pro materijs longiorib. pollices quaternum, aut quinum gemmarū relinquūtur, ꝓ custodibus autē bigemmes reseces efficiunt in ea.

Bigenera, (διγενῆ) animalia ex diuerso genere nata, vt leopardus ex leone & panthera: cicur sus ex apro & scrofa domestica: mulus ex equa & asino: ex equo & asina hinnus.

Biiugi, (δίζυγοι) equi dicuntur, cum bini ad vnum iugum nexi sunt. Verg. 10. Aen. Interea biiugis infert se Leucagus albis.

Bilanx, cis. (ζυγὸς) quod duas habet lances.

Bilbilis, (βίλβιλις) oppidum Hispaniæ, à quo Martialis poëta originem duxit, sic dictum à Bilbilio propinquo fluuio.

Bilibris, duarum librarum. Martial. lib. 11. Nunc vt emam grandem'ue lupum, nullum'ue bilibrem.

Bilinguis, (δίγλωττος) zweitongig) sprekende met twee tongē) trōpeur, q dit tantost d'ung, tantost d'autre.) qui duas habet linguas, hoc est qui modo vnum, modo aliud loquitur: vel qui aliud dicit, & aliud reticet. Et quādoq́ accipitur pro fallaci, hoc vitium ad mentem referendo, & qui diffuse varia verba loquitur. Verg. 1. Aen. Quippe domū timet ambiguam, Tyriosq́ bilingues.

Bilis atra, dicitur humor scilicet, q in folliculo fellis est, & ꝓ sui cōditione hominē trāsmutat, & insaniā facit μελαγχολία. hertzwasser, oder gall) melancolie.) Plaut. in Amph. Delirat vxor, atra bili percita est. Hæc sanatur atro veratro, qd dicit ellebōrus. Est & bilis, quā Grȩci cholerā dicūt, cōmune intestinorū vitiū. Vt scribit Celsus, bilis suprà infraq́ rumpit, interdum alba, nonnunq̄ nigra vel varia, quādoq́ citrina, & vitellina, & rubra, & adusta.

Bi- Biliosus

Biliosus, qui bile laborat. χολώδης. Corn. Aut liuidum, aut biliosum. Idem, Sputum & biliosum, aut purulentum.

Bilix, adiectiuum à licium: vt, bilix lorica à Vergilio dicta, quæ duo licia & fila in summitate haberet ad ornatum, lib. 12. Aen. Rumpitque infixa bilicem Loricam.

Bilutes, bestiis similes: quasi beluti. Festus.

Bimater, (διμήτωρ) agnomen Bacchi, quòd duas matres habuerit, Semelen & Iouem matris fungentem officio.

Bimarius, qui duas vxores habuit. δίγαμος.

Bimembris, duarum partium quasi membrorum. διμελής. zweiteilig) van twee deelen) de deux parties.) Vergilius. 8. Aen. Tu nubigenas inuicte bimembres.

Bimensis, huius bimensis. Liu. Dec. 5. libro. 5. Et ad opera quæ locassent probanda, anni & bimensis tempus prorogaretur.

Bimestris, duos menses habens, aut duos annos à luna computatos. δίμηνος. zweimändig) vā twee maendē) de deux mois.) Horat. lib. Carm. Et porco bimestri Cum famulis operum solutis. Sic trimestris, quadrimestris, quinquemestris. Plinius, Castrari agnos nisi quinquemestres præmaturum existimant.

Bimulus, (διετής) pen. cor. qui in bimatu est: hoc est qui duos annos ætatis habet.

Bimus, (διετής) zweiiärig) tweeiarich) de deux aus.) trimus, quadrimus, quimus, (vnde bimatus, trimatus, quadrimatus, quimatus.) pro spatio duorum, trium, quatuor, aut quinque annorum. Cato de re Rust. cap. 17. Varro 2. de re Rust. cap. 5. Vinum anniculum, alterum bimum. Bima sententia. Cicero ad App. De hac quoque sententia bima decedat. id est qua censuit vt per duos annos remaneret in prouincia. Plin. Vita fœminis quindecim annis longissima, maribus viginti robur in quimatu. Suet. in August. Quadrimus patrem amisit. Val. libro. 1. capit. 5.

Bina, (δισσά) zwey) twee) deux.) quamuis Seruius doceat de iis tantum dici, quæ sunt pluralis numeri, duo quæ sunt singularis, vt dicamus, binas literas, duas epistolas: inuenitur tamen bina iungi, cum iis quæ singulariter declinantur. Cicero Mario, Reliquæ sunt venationes binæ, per dies quinque magnificæ. Idem binos tabellarios inquit. Plin. libro. 12. Ergo in vtraque gente bina laudaui genera, terrenum & factitium. Est autem binus, a. um. idem quod duo. Sisen. Ad binum milium numerum, sauciis vtrinque factis. Bini idem quod barbari dicunt duo & duo. σύνδυο. Inde fit combino, as penult. prod.

Binarius numerus, (δυαδικός) numerum aliarum rerum denotat, quæ non nominantur.

Binominus, & binominis, (διώνυμος) zwei namig) van twee namen) qui ha deux noms.) dicitur qui geminum habet nomen, vt Iulius Cæsar, Numa Pompilius.

Biochresta, (βιόχρηστα) id est vitæ vtilia.

Bion, (βίων) Borysthenites philosophus fuit, & sophista callidus, qui philosophiam vario orationis flore vestiuit. Fuere & alii Biones nouem, vt testatur Laërtius. Fertur hic dixisse ad eum qui fundos suos ingluuie vorauerat, Terra Amphiaraum absorbuit, sed terram tu.

Biothanatos, (βιοθάνατοι) ex βία violentia, & θάνατος mors: .i. violenter mortuus: vt est q ferro, vel alia vi interficitur & non sua: .i. naturali morte moritur, q̃ naturaliter contingit. & mors ipsa biothanata dicitur, quę per vim infertur. De qua intellexit Verg. cum dixit, Nam quia nec fato, merita nec morte peribat, Sed misera ante diem. Scribit Lampridius prædictum fuisse Heliogabalo ipsum biothanatū futurū. Idem: Si luna inquit, applicuerit se Saturno, deficiens lumine, faciat matres biothanatas interire. Seruius ait Biothanatarum animas non recipi in originem suam.

Bipalium, instrumentū ad fodiendū. Varro: Si locus humectus sit, ibi cacumina populorum serunda, & arundinetum: id prius bipalio vortito, &c.

Biparus, a. um. qui vel quæ bis peperit. δίτοκος.

Bipatens, penul. cor. quod ex vtraque parte aperitur. δίθυρος.

Bipennis, à penna deriuatur (seruauit enim antiquitatem. nam veteres pennas dicebant. non pinnas, ideo fœm. gen. Verg. vero loco adiectiui vsus est lib. 11. Ferro sonat alta bipenni Fraxinus) proprie significat quod est duarum pennarum. Plin. lib. 11. Nullis eorum pennis reuiuiscunt aculeæ, nullum cui aculeus in aluo bipenne est. Per translationem significat quicquid vtranque partem acutam habet, vnde pro securi sæpenumero ponitur. πέλεκυς. eyn ax, hellenbart) een pijle, hellebarde) besague.)

Bipertio, is in duas partes diuido. διχάζω. ich teile in zwey teil) ick deele in tween) ie parte en deux.) Col. libro. 11. capit. 2. Vndecimo Calendas Maias ver bipertitur, pluuia, & nonnunquam grando. Cicero, in Catil. Atque ibi in proximis villis ita bipertiti fuerunt, vt Tyberis inter eos & pons interesset. Hinc aduerbium bipartitò. Cic. 2. De Inuent. Nam id fit bipartitò. nam tum causa, tum res ipsa renouetur.

Bipes, bipedis, adiectiu. quod habet duos pedes. δίπους. zweyfüssig) met twee voeten) qui ha deux piedz. Iuuen. Atque alium bipedem sibi quærat asellum. A quo bipedalis, le. quod habet longitudinē duorum pedum, vt bipedales trabes, Cæs. Et bipedaneus, a. um. Colu. libr. 2. cap. 2. Frumentis autem sat erit, si æque bona suberit bipedana humus: arboribus altitudo quatuor pedum abunde est. Est & bipedaneus, a. um. Colu. libr. 4. cap. 1. Quippe seminibus vineaticis nimium me profundos censuisse fieri scrobes, adiecto dodrante super altitudinem bipedaneam.

Bipinella, herba hortensis: dicta, quòd in duas pinnas folia per totum cauliculum diducta habeat. hanc corrupto vocabulo quidam pimpinellam vocant. vulgo pimpenelle.

Biremes,(Δίκροτοι) naues quæ habent duorum remorum ordines,quas constat Erythræos primos fuisse:triremes Amocles Corinthius , quadriremes Carthaginenses,onerariã Hippus Tyrius inuenit.

Birotum,(Δίτροχον) genus vehiculi duas rotas habentis. een carre.

Bis aduerbium,significat id quod Grecis Δίς. zwey mal) tweemael) deux fois.)Cic.De Amic.Bis vnà consules.Plin.Vt aliquæ bis die pariant.Multa habet composita,de quibus suprà.

Bisaltæ,populi Scithicæ de quibus Vergil.lib.3.Georg.Bisaltę quo more solêt acerq; Gelonus,Cum fugit in Rhodopem,aut in deserta Getarum.Plinius: Libera gens Bisaltæ à fluuio Bisalte, siue à Bisalto Solis & Terrę filio. vbi lepores duplici iecore sunt.

Bisellium,siue Bisellum,duos tantum capiens in sella. Δίσελλον.

Bisextus,quasi bis sextus,quia duobus diebus continuis sexto dicimus Calendas Martias,duos vides licet dies pro vno computantes.vnde qui est natus bisexto Calendas, nihil refert (vt inquit Celsus)vtrum priore an posteriore die natus sit,cum illud biduum pro vno tantum die habeatur. Est autem bisextus,per quatuor annos vnus dies adiectus.ἐμβόλιμος. Crescit enim per singulos annos quarta pars assis, at vbi quarto anno assem compleuerit,bisextum vnũ facit.Nam Caius Cæsar ne quadrans deesset, statuit vt quarto quoque anno sacerdotes diem vnum intercalarent,eumq; bisextum vocauerunt.Vide Alciatum.

Bison.tis. animal deforme prolixitate iubarum, & reliquo corpore,sed ferũ,cerui figura,media fronte inter aures vnum cornu habens.Mart.Illi cessit atrox bubalus atq; bison.

Bistonis,(Βιστονίς) pen.cor.ciuitas & stagnũ in Thracia,Abderæ vrbi propinquum. à quo Thracia Bistonia dicta est.vnde Bistonius. a. um.& Bistonicus.a. um. quod Thracem significat : sicut ab Ionia Ionius,& Ionicus. Ouid.Fessaq; Bistonia membra lauabis aqua . Similiter Biston . vnde Thraces, teste Solino, Bistones dicuntur. Idem : Tuta tamen bello Bistonis ora fuit . Sunt qui velint & stagnum & prouinciam à Bistone rege nomen accepisse.

Bisulcus,qui vngulas non solidas habet, sed scissas. Δίχηλος. gespalten zweyfüßig) gecloeuen) fourche.) Item quicquid in duas acies scissum est,bisulcum dicitur.Plin.lib.10.Solidi pedes,& bisulci sues,omni cibatu & radicib.aluntur.Et bisulcus porcus,cũ in ceruice setas diuidit.Bisulca cauda, scissa in duas partes,Plin.lib.9.cap.29.Bisulci surculi arborum,Colum.De arb.cap.26.

Bithia,Pharaonis filia,quæ Mosem adoptauit.

Bithyas , gentem in Thracia esse commemorant , quarum author Bithyas fuit,Martis & Setæ sororis Rhœsi filius.

Bithymum mel.quære in dictione Thymum.

Bithynia,(Βιθυνία)regio minoris Asię,aduersa Thraciæ,& proxima Troadi,quæ,vt Solinus scribit & Seru.primum Bebrycia,postea Migdonia,deinde à Bithyno Bithynia dicta fuit. Hæc etiam,authore Eusebio, Pontus est dicta. In Bithynia Libyssa est,vbi Annibal sepultus est.Sunt qui scribãt Thynos populos transisse ex Europa,à quibus Bithyni dicuntur & Bithynia . Claudi. Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur. Hinc Bithynus.a.um. penultima prod. & Bithynicus. a. um. Iuuenal.Quanquam & Cappadoces faciant,equitesq; Bithyni. Martial. Iam te rem factam Bithynice credis habere. Ex bithynia fuerunt viri in disciplinis memorabiles , Xenocrates philosophus, & Dionysius dialecticus, & Hipparchus, & Theodosius, & filij eius mathematici, & Cleophanes orator ex Myrlea , & Asclepiades medicus Prusiensis.

Bithynium, ciuitas in Bithynia, à quo Bithyniatæ & Bithynienses populi dicti sunt.

Bitias, fuit vnus ex Carthaginensium principibus.

Bitumen, penultima producta, genus cretæ, quod si quando accenditur , extingui non potest, & de natura sulphuris est . ἄσφαλτος. Dicitur fieri ex fulmine,vnde iuxta Babyloniam, quia frequentia cadunt fulmina,hac re lacus abundat,adeò vt inde fabricasse muros Semiramis dicatur . Hoc & asphaltus dicitur. Verum (vt quidam tradunt) aliud est aridum,aliud liquidum. Aridum gignitur in Iudæa,Phœnice & Sidonia:liquidum in Babylonia,Apollonia & Sicilia. Lacus est apud Iudæã, qui bitumen egerit, & idcirco etiam Asphaltites, (ἀσφαλτίτης) nominatur . Liquor est acer natura sua, & sparso aceto concrescit, filo mulieris menstruo infecto resoluitur. Vide Plinium.libro.3.5.cap.15.

Bitumino. as. bitumine linio . ἀσφαλτόω Vnde aqua bituminata, cui admistum est bitumen , vel quæ per venas terræ bituminosas transit. Plinius lib.31.cap.6.

Biuitas, pen. prod. vidua, quòd duas habuit vitas, alteram coniugalem, cœlibem alteram.Varro: Ad biuitatem (aliàs biuium) venio.

Biuium,(ἄμφοδος) zweywegig) van twee wegen) lieu qui meine en deux chemins, ou il y a deux voyes,voye fourchee.) quod duas vias habet, sicut triuium, quadriuium, Verg.9.Aeneid.Locum insidijs conspeximus ipsi Qui patet in biuio portæ, quæ proxima ponto.

Bizen,ciuitas Thraciæ. Stephanus, βίζυη,πόλις θρᾴκης,τὸ τῶν ἄσαι βασίλειον. Plin.lib.4. Bizian vocauit Bizia, inquit,arx regum Thraciæ,à Terei nefasto crimine,inuisa hirundinibus.

B ANTE L.

Blæsus, qui in sermone tardus est (à blatero fit) vel qui in pronunciatione aliquam excludit literam titubans,quo vitio maxime laborant paralytici,Græce τραυλοί,βλαισοί. evn lispler) een stamelâr, taterâr)begue.) Iuuen.Et blæsis atq; mero titubantibus.Mart.libr.5.Et nomen blæso garriat ore meum.

Blanchnon, (βλάχνον) filicis genus.

Blandicus, pen. cor. qui blanditur. ἐπαγωγὸς, κόλαξ. à quo blandiculus & blandicellus diminutiuum. vnde blandicella verba legimus.

Blandidicus, qui blãde loquitur. χρυσολόγος. Plaut. Nunc mihi blandidicus es, heri in tergo meo treis facilè corios contriuisti bubulos.

Blandifico, blandum facio.

Blandiri, est blanditias dicere, adulari, assentari, θωπεύω, ἀρεσκεύομαι, κολακεύομαι: liebkosen, schmeychlē) vleyen) galonner, flater, amignoter, amadouer.) & pertinet ad omnes sensus, & nonnunquam ad animum. Val. lib. 5. cap. 69. Quint. Blandiar pauli sper calamitatibus meis. Huius compositum est eblandior. Col. lib. 9. Sed nec hæc tamē aliena est, agricolæ captantis vndiq; voluptates acquirere, quibus solicitudines ruris eblandiantur.

Blanditia. æ. & blanditiæ. tiarum, adulatio, popularitas. θωπεία. liebkosung) vleyinghe) flatterie.) Plautus in Bacch. Viscus merus vestra est blanditia.

Blandus, adiectiu. placidus & comis in sermone, & hilaris. schmeychlig, lieblich) suetlieflyck van spraeke) courtois, doulx en parler.) Terent. in Hecy. At tu castor morem antiquum obtines, vt vnus hominum homo te viuat nunquam quisquã blandior.

Blandusia, Sabinensis agri regio, in qua fuit ager Horatij poëtæ.

Blapsigonia. pen. cor. quasi prolis detrimentum (γόνος enim fœtus) cum apes morbo, ignauia, aut infœcunditate naturali fœtũ non peragunt. Idem clerus dicitur. Plin. lib. 11. cap. 19.

Blascorum (βλάσκων νῆσος) insula in Rhodani hostio, Metina etiam dicta.

Blasphemia, (βλασφημία) maledicentia.

Blasphemo. as. (βλασφημῶ) pen prod. significat execror, maledico, & verbis calumniam infero, ac dignitati honoriq; alterius derogo.

Blatio. tis. & Blatero. as. (στωμύλλω, φλυαρέω ψιθυρίζω) ich blappere, blodere.) ick snatere) ie babille.) veteres dicebant ꝓ inconditè & inaniter loqui, vt sunt qui extra ꝓpositum loquuntur, vel verba immoderata emittunt, & quorũ lingua (vt ait Gel. lib. 1. cap. 15. tam prodiga infrenisq; sit, vt fluat semper & æstuet colluuione verbor; teterrima. Hoc hominũ genus locutuleios, & blaterones, & linguaces Latini dixerunt. Plaut. in Amph. Qui malum intelliget quisquã potis est, ita nugas blatis. Idē: Vbi tu es, quæ blateraui iam vicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem? Sunt autem facticia verba, à camelorum voce tracta, qui cum vocē edunt, blaterare dicuntur. Quidã tamen à Græco deducunt, apud quos βλὰξ dicitur, qui se inaniter iactat: & blatio, iactatio. quapropter c literã addentes, blacteronē & blacterare existimãt scribendum. Ouid. De phil. produxit, Blacterat hinc aries & pia balat ouis. Horat. in Ser. sine c, & prima correpta, Audit cũ magno blateras clamore furisq;.

Blatta, vermis qui aluearia lædit. σίλφη. à σίλφη nocco. Col. lib. 10. appellat lucifugas blattas. Mart. tamen posuit pro verme libros & vestes rodente, vt in hendecasyllabo. Constrictos nisi das mihi libellos, Admittam tineas, trucesq; blattas. Horat. in Ser. Vnde Octoginta annos natus, cui stragula vestis Blattarum ac tinearum epulæ, putrescit in arca. Blatta etiam ponitur pro purpura. Sidonius in Panegy. Pontus castor ea blattã Tyrus, æra Corinthus. Blattam recentiores scriptores vermiculum bombycem intellexerunt, cuius textu vestes sericæ conficerentur. eyn sydenworm.) vnde blattea vestis, & blatteum paludamentum apud Lampridiũ, Capitolinumq;, pro serica & pretiosa: vel (vt Paulus Aegi.) pro purpura, quoniam Indicum conchylitũ vulgò blatta dicitur. Sic Cassiod. in epistolis pro purpureo cepit, Chamæleon (inquiens) modo prasina, modo cyanea, modo blattea, varietate se commutat. Eutropius scribit Neronem solitum piscari rete blatteis funib. annexo: cum ab Orosio dicatur purpureis. à quo colore blatta etiam frumentum dicitur, quod rubidũ sit, semen ti accommodatius, in purpuram declinans.

Blattaria, herba est, quã & verbascon vocant, folijs minus cãdidis, cauliculis pluribus, flore luteo. hęc abiecta blattas in se contrahit. Plin. lib. 25. cap. 9.

Blatteus. a. um. accipitur pro purpureo, vt à Cassiodoro paulò antè. Eutro. Nero inusitata luxuria fuit, vt qui exemplo Caligulę, frigidis & calidis lauaretur vnguentis, hamis aureis argenteisq; piscaretur, quæ blatteis funibus extrahebãtur. quos Suetonius & Orosius interpretantur purpureos: Ille piscatus est rete aurato, purpura, coccoq; funibus nexis. Orosius, Luxurię, inquit, tam effrenatę fuit Nero, vt retibus aureis piscaretur, quæ purpureis funibus extrahebantur.

Blax, (βλὰξ) stolidus, mollis, delicatus, lasciuus, qui nescit res discernere, & qui se inaniter iactat.

Blennos, stultos esse Plautus in Bacch. indicat, qui ait, Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, burcones. Festus.

Blepharo, (βλεφαρώδης) dicitur superciliosus homo, qui habet supercilia magna. Plaut. in Amph. Raptant pro mœchis, Blepharo captus arbiter.

Bleptæ, (βλέπται) populi Africani, sine capitibus, habentes in pectore vultum, vt libro. 1. author est Pomponius.

Bletes, species calciamenti: dicta ꝙ pedes offendat.

Bletra, (βλῆτρα) appellare solent Græci offendentia, præsertim pedes.

Blitera, oppidum, de quo Pompo. Septumanorum Blitera. Stephanus tamen Beterra.

Blittus, (βλίτος καὶ βλίτον) duplicato tt scribitur. Herba fatiua beta iners, ac sine sapore. Plin. lib. 20 cap. 22. Blitteus. a. um. quod est inutile ac nullius pretij. Plautus, Blittea meretrix. à βλὰξ: id est stupidus.

B ANTE O.

Boa, & Boua vtroq; modo dicitur, serpentis genus: vel ꝙ primo bubuli lactis succo alatur, vel ꝙ instar bouis turgeat, seu à voce bouis. Vastat aũt omnes regiones in quibus habitat in

in cuius vtero tempore Claudij imperatoris integer infans inuentus est, cum esset occisa. Est etiam boua morbi genus, cum corpora papularum multitudine rubent, ad similitudinem eorum qui boa serpente icti turgescunt. Vel à fimo bubulo, cuius litu maximè tollitur. Plin. lib. 26. cap 11. Ebuli folia contrita, & è veteri vino imposita, boam sanant. id est rubentes papulas.

Boalia, (βουφόνια apud antiquos Atticos) quæ & bupetiæ dicuntur, ludi boum gratia instituti.

Boaria, lappa, herba nota, cuius radix è vino potata articulis mirificè prodest.

Boarium, forum Romæ dicebatur, quod ibi boues venderentur. βοῶν ἀγορά. die ossen merct) marche aux beufz.) Huius meminit Plinius libr. 28. cap. 2. & libro 34. cap. 2.

Bocas, (βόακη βόακες nonnulli, Aristot. βοάκαι, vide Dioscoridem) inquit Festus, genus piscis, à boando: id est vocem emittendo dictus.

Bocchyris. (βόκχυρις) penult. prod. nomen viri qui in Aegypto iuste synceriterq; iudicasse fertur, vt eius nomen in prouerbium venerit iustissimè iudicantium.

Bodellium, genus gummi odoratum, quod arbor in Bactriana regione producit.

Bœbis. idis. siue Bœbias, (βοιβὶς, βοιβηὶς λίμνη) lacus in Thessalia. Lucan. lib. 7. Ire per Ossæam rapidus Bœbeida. Valer. Flac. Perderet & pingui miseros in Bœbide crineis.

Boëmia, regio Mysiæ Europæ vltra Danubium sita, cuius metropolis est Praga insignis ciuitas. Dicta Boëmia à Boëmo principe. opulentissima est, artiboribus fœcunda, fluminibus irrigua. Hanc nonnulli Germaniæ partem esse dixerunt.

Bœotia, non Boëtia, vt Hermolaus vnà cum Politiano sentit, qui se vidisse Antonini itineris vetustum codicē asserit, in quo ita scriptum erat, Bœotia Aulis in qua Græci aduersus Troianos conspirauerunt, sed & ratio exigit Græca, apud quos βοιωτία, nec aliter. Est autē regio Europæ, à boue, quem Cadmus Agenoris filius Thebarum conditor immolauit, antequam vrbem conderet. Ouid. Mœnia fac condas Bœotiaq; illa vocato. Diodorus tamē appellatam à Boëto, quem Neptunus genuit ex Arne filia Aeoli. In ea Thebę ciuitas quam Amphion muris ornauit, & mons Cithæron.

Boëtus, vt inquit Strabo, Hispaniæ fluuius ex eisdē nascens locis, ex quibus Anas & Tagus.

Bogud, oppidum in Africa, & regis nomen in genere masculino.

Boiæ, genus vinculorum tam ligneorum quàm ferreorum, seu torquis damnatorum, quòd quasi iugum in boue fit. Græcè κλοιαὶ. boeyen.) Plautus in Asin. Carceres, numellas, pedicas, boias, tortoresq; acerrimos.

Boij, (βοῖοι) populi fuerunt Galliæ inter Padum & Trebiam siti.

Bola, gemma quæ inuenitur glebæ similitudine.

Bolenia, gemma quæ Nimbo inuenitur glebæ similitudine. Plin. lib. 37. cap. 10.

Boletus, (βωλίτης, Aegineta) genus fungi, inter omnes optimi: de quo abunde Plin. lib. 22. cap. 22. Iuuenal. Vilibus ancipites fungi ponentur amicis: Boletus domino, sed qualem Claudius edit.

Bolis. idis. (βολὶς, & καταπειρατηρία) dici potest iaculum, παρὰ τὸ βάλλω. ad cuius similitudinem faces quędam igneę bolides vocantur. Plin. lib. 2. ca. 26. Duo genera earum lampades vocant, planè faces, alteram bolidas, quale Mutinensibus malis visum est. Distant quòd faces vestigia longa faciunt, priore ardente parte: bolis verò perpetua ardens longiorem trahit limitem.

Bolus, βῶλος) eyn stuck, oder brock) bouchee.) penul. pro. cuiusq; rei frustum. vnde bolum terrę glebam dicimus: bolum argenti, massam argenteam. Terent. Heaut. Crucior bolum tantum mihi ereptum tam subitò è faucibus. Quod dici solet, inquit Eras. in Chiliad. quoties cōmoditas, quæ iam propemodum tenebatur, inopinato præripitur. Translatione (vt ait Donatus) ab animalib. sumpta, quibus aufertur præda. Bolus autem penultima breui, iactum significat. Plaut. in Rud. O Neptune lepide salue. Nec te aleator vllus est sapientior: profecto Nimis lepidè iecisti bolum periurum, perdidisti. Verba sunt Thrachalionis serui ad Neptunum existumantis lenonem naufragio periisse. Perdere autem perimere & euertere interdum significat, vnde iocus resultat. Et aleatores autem & piscatores bolum iaciunt. Perdidisti igitur Neptune hominem perditissimum: id est lenonem maximè perdendum, propterea Neptune alleam pulchrè iecisti, pulcherrimum iactum fecisti. Hæc ex Budæo in Pand.

Bombitatio, sonus apum.

Bombus, (βόμβος) sonus tubarum raucus, nec valde acutus: tractus ab ipso sonitu, sicut mugitus boum. Persius, Torua Mimalloneis implerūt cornua bombis. Est etiam huiusmodi sonus apum.

Bombycinus, (βομβύκινος) & Bombycinū pen. corr. pro veste ex serico confecta: seu pro panniculo rubedine infecto, & mulierum genas tingente. Iuue. Delicias & panniculus bombycinus vrit. Martial. Fœmineum lucet sic per bombycina corpus, Calculus in nitida sic numeratur aqua. Etiā bombyx dicitur. Propert. Nec sic qua Arabio lucet bombyce puella.

Bombyx, (βόμβυξ, βομβύλιος Aristot.) per y, vermis in primo verruca est, & apud Indiā, Aethiopiam, & Seres in aranearum morem tenuissima fila ducit ad vestem faciendam. Primum Bombylius, deinde Necydalus, demum Bombyx appellatus. De hoc Aristot. & Plin. ferè idem tradunt. In sex mensibus bombyces telas araneorum mundè texunt, ad vestem luxumq; fœminarum, quæ bombycina appellantur. Primo eas in filum torquere, rursus texere inuenit mulier Pamphile Platis filia. Fertur hic corniger vermis conuerti. vide suprà Bambylius. Rursus bombyx, frutex bombacij est.

Bomolochus, (βωμολόχος) pen. cor. dictus est apud Græcos, qui facilis atq; idem humilis omnia lucri gra

gratia perfert iocando,cauillandóq;, & apud nos ſcurra appellatur, qui vt ſumptuoſioribus cœnis interſit,à nullo ſcurrilitatis genere ſe continet. Sed propriè puer qui altari inſidiatur, vt furetur candelas. nam βωμὸς ara, & λοχάω inſidior, deliteſco.

Bona caduca, facultates quæ hæredem non habent, vel quæ non habent firmitatem. & bona caduca, dicuntur res damnatorum.

Bona dea, (μεγάλη θεός) quam veteres Faunam, ſiue Fatuam, ſiue Sentam dixere, hanc Varro ſcripſit tantæ pudicitiæ fuiſſe, vt nemo illam dum vixit præter virum, mas viderit, nec nomen eius audierit, propter quod illi in operto mulieres ſacrificabant, & Bonam deam appellabant. Vide Alexandrum ab Alexand. lib. 6. cap. 8.

Bonæ fidei poſſeſſor, (κεκτημέν⊙ ἐπιεικῶς) eſſe videtur, qui rem poſſidet nō ſuam, quā tamen ſuam eſſe putat: & eum qui vendidit, ius vendendi habuiſſe, puta procuratorē ac tutorem fuiſſe. Contrà vero malæ fidei poſſeſſorem dicimus, qui nec rem ſuam poſſidet, & eam ſcit ſuā non eſſe. Bona fides, ἐπιείκεια χρηστότης: & bona fide, ἀπλάσμ⊙.

Bonæ frugi hominem dicimus (χρηστόν) vtilem & bonum cum laude. Apul. libro. 4. Statui iam dolis abiectis aſinum me bonę frugi dominis exhibere. Redire ad bonam frugem: id eſt ad bonos mores probitatemq́;.

Bona hæreditaria, (κλῆρ⊙) ex patrimonio prouenientia.

Bona natio, dicitur prouentus, præſertim in pecoribus. Bonariam, (Cæſar μαλακίαν, Malacion) maris tranquillitatem vulgus mali omnis vitandi gratia nominat, cum fluctus omnes quieſcunt.

Bonaſus, (βόνασ⊙) pen. prod. fera eſt, quæ vt ſcribit Ariſtot. in monte Meſapo, qui Pæoniæ ac Mediæ limes eſt, inuenitur: & à Pæonibus, Monapon vocatur. at Solinus circa Lydiam, Phrygiamq́; haberi hoc animal tradit. Habet caput taurinum, corpus verò & iubas ſicut equus, latiore tamen corpore eſt quàm bos, ſed pilo molliore quàm iuba equina, & compoſitiore. color pili totius corporis flauus, iuba prolixa & ad oculos vſq; demiſſa: cornua adunca multo flexu in ſe recuruata, & pugnæ inutilia gerit, magnitudine palmari, vocem ſimilem boui emittit, caret ſuperiore dentium ordine, crura hirſuta & biſulca.

Bona venia, (ἐπιεικῶς) dicimus quod eſt ſine ira, ſine diſcordia. Teren. in Phor. Adoleſcens, primum abs te bona venia peto.

Boni conſulat, (ἐγγυωμονείτω) hoc eſt bene ſtatuat, in bonam partem, vt aiunt, accipiat. voer goet nemen.)

Bonitas, (ἀγαθότης) capitur pro virtute & honeſtate atque iuſtitia. goetheyt) bonite.) Cice. lib. Off. Cum enim fidem aliqui bonitatemq́; laudāt. Huic contraria eſt malitia. Frequentius tamen bonitas pro benignitate, & quadam ingenij ſimplicitate ponitur. Plin. Bonitas & ſimplicitas vxoris. Malitia econtrario pro verſutia. vnde malitioſum callidum ac verſutum dicimus. Cic. Virtutis contraria eſt vitioſitas. ſic enim malo quàm malitiam appellare, quam Græci κακίαν appellant. nam malitia certi cuiuſdā vitij nomen eſt, vitioſitas omniū. Eſt & alia bonitas, non ex induſtria, ſed ex natura proueniens. Cic. Quæ & bonitate naturæ multi aſſequuntur. id eſt excellentia & dote naturæ. Huic ſimiliter contraria malitia eſt. Plini. Quod modò cœli, modò terræ malitia facit.

Bonum, (ἀγαθόν) goet) bon.) dicitur quod opponitur malo. vnde eſt illud, Vidit deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. &, Bonum eſt, quicquid eſt. Quamobrem & apud dialecticos bonum cum ente conuerti dicitur. Quod enim eſt, id quoque bonum ſit neceſſe eſt. Bonum dicitur id quod omnia appetunt. Ariſtot. 1. & 10. Ethic. Vnde Speuſippus, Bonum eſt ſui ipſius gratia expetendum. Bonum dupliciter dicitur. nam & id quod eſt vere bonum, & id quod ſolum bonum apparet, illud ſimpliciter dicitur bonum, quod ſtudioſo videtur bonum. Ariſtot. 1. & 3. Ethic. Bonum etiam dicitur, quod honeſta pariter & vtilia complectitur, vt bonum animi, bonū corporis, bonum fortunæ. vnde bona dicuntur rerum ſubiecta, quòd ſint vtilia. Paulus Iurecon. bona (ὄντα, χρήματα) vocari affirmat, quæ deducto ære alieno ſuperſunt. De his Vlpian. ſic ſcribit, Bonorum poſſeſſionem ita recte definiemus, Ius perſequendi retinendiq́; patrimonij, ſiue rei, quæ cuiuſq; cum moritur, fuit. Bona autem (vt plerunq; ſolemus dicere) ita accipienda ſunt vniuerſitatis cuiuſque ſucceſſionem, qua ſucceditur in ius mortui, ſuſcipiturq́; eius rei commodum & incommodum. Nam ſiue ſoluendo ſunt bona, ſiue non: ſiue damnum habet, ſiue lucrum: ſiue in corporibus ſunt, ſiue in actionibus, in hoc loco propriè bona appellabuntur. Et bonum dicitur, quod exequitur officium ſuum Hinc ſi virum bonum dicimus, intelligimus probum: ſi bonum militem, fortem: ſi bonum imperatorem, prudentem: ſi bonum grammaticum, literatum: ſi bonum oratorem, facundum: ſi bonum iudicem, iuſtum. Sic econtrario Malum generale nomen, & turpia ſimul, & detrimentoſa complectens. Vnde malum virum dicimus flagitioſum: malum militem, imbellem. & ſic de reliquis. Aliquando bonum ſumitur ꝓ bonitate. Nam cum dicimus de ęquo & bono, non de ſummo iure, ſed de bona æquitate loquimur. Aliquando pro magno. Salluſt. Bona pars militum inde diſceſſerat.

Aliquando pro non vili, quia (vt Donatus ait) boni non ſunt viles. vnde & ſuperlatiuus gradus, optimates facit. nam bonus, melior, optimus Terent. in Phorm. Illam ciuem eſſe Atticam bonam, bonis prognatam. Aliquādo pro vtili, vt bonum eſt pecuniæ parcere. Item pro otio & quiete: ſicut malum, pro labore. Seneca, Delicatꝰ, & bono ſemper aſſuetus. Item pro miti, & fauente. Statius, Tu corda parumper Huc aduerte libens, atque has bonus accipe voces. Item ꝓ pulchro. ſchoon) de beau viſage.) Terent. Et forma fortaſſe bona.

Aug.

Augu.lib.15.de Ciuit. Consuetudo scripturæ est etiam speciosos corpore, bonos vocare. vnde in Genesi, Videntes angeli dei filias hominum, quia bonæ sunt, sumpserunt sibi vxores. Item pro apto & idoneo. bequaem) apt.) Vergil. Et bona bello Cornus. Item pro docto. Horat. Quandoq; bonus dormitat Homerus.

Bonum serum, salutantes dicere possumus. Si quis autem bonum serò dicat, vt vulgus ignarum solet, execratio non salutatio est: id est, tarde eueniat bonum.

Bonus, (ἐπιεικὴς) dicitur humanus, beneuolus, tranquillus, liberalis, simplex, apertus, comis, facilis, suauis, tractabilis, indulgens, & huiusmodi, Vergil. Adsit lætitiæ Bacchus dator, & bona Iuno. id est liberalis.

Boo.as. & Boo.is. mugio, clamo: à βοάω, vel à boum mugitibus. Plaut. in Amph. Tela frangunt, boat cœlum fremitu virum. Hinc reboo.as.

Bootes.tis. vel Bootes.tæ. vel Bootus.ti. (βοώτης) à boue deductum nomen, Latinè bubulcus, cœleste sydus quod Arctophylax vocatur, & more bubulci plaustrum sequi videtur. Cic. 2. de Nat. Deo. Septentriones autem sequitur Arctophylax, vulgò qui dicitur esse Bootes, Quòd quasi temone adiunctam præ se quatit arctum. Ouidius, Arctophylax formam terga sequentis habet. Iuuen. Frigida circumagunt pigri sarraca Bootę. Habet quatuor stellas in dextra manu, quæ non occidunt. Gelli. lib. 2. cap. 21.

Boreas, (βορέας) noerden windt) vent de bize.) ventus aquilo, qui ab Hyperboreis montibus flat. vnde & frigidus. de hoc in dictione Aquilo. Dictus Boreas ἀπὸ τῆς βοῆς καὶ ῥύσεως, quoniã vt violenti flatus est, ita etiam sonori. Verg. 1. Geor. Aut Boreæ penetrabile frigus adurat. Fuit & Strymonis filius Orithyiæ raptor.

Boreus, (βορεῖος) vnus ex piscibus cœlestib. inter æquinoctialem & æstiuum circulum: sub Andromedes brachio collocatus, & arcticũ polum spectans constituitur. Boreus polus, arcticus.

Boriæ, iaspides, eò quòd cœlo autumnali matutino similes sint. Plin. lib. 37. cap. 11.

Borsyrites, oliuæ species omnino ramosa, candidis aut sanguineis frondibus: est & gemmæ species.

Borysthenes, (βορυσθένης) pen. cor. fluuius Scythiæ secundum Istrum omnium maximus, cuius aquę ad potãdum sunt suauissimæ, & magnos pisces alunt nulla habentes ossa. Inde populi Scythici Borysthenidæ dicuntur. Propertius, Gloria ad Hybernos lata Borysthenidas. Stephanus, Est etiam Borysthenes oppidum. Martianus, Nec procul fluuius, lacus, oppidum, sub vno cunctis nomine. Borysthenes quoque insula eiusdem nominis esse fertur in Ponto.

Borith, herba fullonum, quæ iuxta ritum prouinciæ Palæstinæ in virentibus & humectis nascitur locis, & ad lauandas sordes eandem vim habet quam nitrum.

Bos generis communis, datiui & ablat. plur. bobus per syncopam facit, & more veterum bubus. eyn ochs) een osse) vng beuf.) Colu. lib. 2. Nihil dubium quin equis melius quàm bubus res conficiatur. Hinc fiunt adiectiua, bouinus.a.um. Cuius diminutiuum est bouillus. Bucerus.ra.rum. & Boarius.a.um. vnde forum boarium, vbi vendebantur boues. βοῦς ἀπὸ τοῦ βόσκω, quod est pasco, quòd homines pascat laboribus suis. Inde Latini iuuencos dixere, non quòd pascerent, sed homines iuuarent.

Bosphorus, (βόσπορος Græci sine aspiratione, & ita ratio vera postulat) pen. corr. à bouis meabili transitu dictus est. propter angustias freti, vt Plinius, Solinusq; docent, quasi bouis transitus. Duo sunt autem bosphori. alter iuxta Bizantium, qui Thracius dicitur, ostium ponti per quod in Propontidem influit pontus. Hunc bosphorum Valer. Flaccus scribit dictum à traiectu Ionis in vaccam deformatæ. Sic enim lib. 4. Argonaut. Iamq; dies auræq; vocant rursusq; capessunt Aequora, qua rigidos eructat Bosphorus amnes. Alter in introitu Mæotidos paludis, & per quem palus Mæotica in pontum defluit. de quo Ouid. Bosphorus & Tanais superat Scythiæq; paludes. Hic etiam Cimerius bosphorus dicitur, à Cimerijs populis, qui partem eius frigidissimam incolunt. Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant, Cimerij appellantur. De hoc tractatur in dictione Propontis. Inter Bosphorum Thracium, & Cimerium (vt Martianus scribit) interiacent milia quingenta. Bosphorus Thracius teste Pomponio, stadijs quinq; Europam ab Asia disterminat. In Bosphoro Cimerio erat Bosphorus ciuitas, Bosphoropolis dicta: à βοῦς καὶ πορεύομαι, ἢ ἔρχομαι, à boue & eo, vado.

Bosra, non est altera ciuitas, vt multi putant, sed Idumæa, iuxta illud, Quis est iste qui venit de Edom tinctus vestibus de Bosra.

Bostar, locus vbi boues stare consueuerunt.

Bostrychites, (βοστρυχίτης) gemma crinibus mulierũ similis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Bostryx. & Bostrychus, (βόστρυχος) dicitur capillus & cæsaries. Firmicus lib. 3. Venus crispos crinium facit bostrychis comatos. id est capillis muliebribus cæsariatos.

Botrodus, vicus non longè à Segobria. quondam oppidum fuit, sed à Tyberio Graccho dirutum, vt refert Polybius.

Botrypes, gemma in qua nigredo sanguineis & albis nodis alligata est. Plin. lib. 37. cap. 10.

Botrys, (βότρυς & βοτρύων, ἀπὸ τοῦ βοῦ τοῦ πελῶ. Moschop.) dici potest racemus integer vuæ.

Botrytes, (βοτρύτης) gemma nigræ vuæ similis.

Botulus, siue botellus farciminis genus, ex carne fit illa: à botis, id est, frustulis carnis, vt quidam putant, appellatus.

Botytillus, diminutiuum, paruus botrus.

Bouatim, ad similitudinem bouis.

Bouicida, (βουφόνος) qui bouem cædit, à quo Bouicidium.

Bouilia, dicuntur loca in quibus boues morantur, sicut ouilia in quibus oues. Col.lib.2. Domitis ars mentis duplicia bouilia sunt hyberna atque æstiua. Eadem etiam bubilia dicuntur.

Bouillæ, arum, oppidum fuit in Latio haud procul ab vrbe Roma, via quæ Ariciam ducebat, vt inquit Ascon. Nam ad Bouillas interfectus est Clodius Aricia rediens. Dictum Bouillæ, quasi bouis hillæ, quod eò vulnerata bos sua trahens intestina deuenerit. Vnde populus Bouillanus dictus est.

Bouillus, a, um, idem est quod bouinus, licet sit diminutiuum. Plin. Bouillæ carnis iure facile curatur.

Bouinor, aris, penultima producta, conuitior, & quasi in aliquem mugio. Vnde bouinatores dicti sunt, quos derisores dicimus: & bouinatio, conuitium. Lucan. Hic strigosus bouinatorque ore improbus duro.

B ANTE R.

BRabeutæ, (βραβευταὶ) & à Græcis dicuntur iudices spectaculorum, qui victoribus in certamine exhibent præmium & coronas. Qui verò præfectus est certaminis, ἀγωνοθέτης dicitur. Græci (authore Philostrato) ludis Olympicis decem iudices præficere solebant. Suet. de Ner. Nec aliter certamina gymnica Græcia tota spectauerat, quàm Brabeutarum more in stadio humi assidens. Suid. βραβευτὴς, διαιτητὴς, κριτὴς, δοτήρ. καὶ βραβεῖον ἐπινίκιον, ἆθλον.

Brachæ, (περισκελὴς, ἀναξυρίδες) à quibusdam accipiuntur vestes fluxæ, intonsæque ac varij coloris, quibus vtebantur frigidioris plagæ gentes, vt inquit Diod. libro.6. & à quibus Brachata Gallia vocata est, quoniam Galli vestes ferunt intonsas, & varij coloris. Brachis vsos fuisse Scythas docet Ouid. scribens, Pellibus & laxis arcent mala frigora brachis. Alexand. ab Alexand. libro.5. cap.18. & Gell. libro.10. cap.21. Et Pomp. Mela. Brachati sunt, inquit, totum corpus Sarmatæ, & nisi quà vident etiam ora vestiti. Sueton. in Cæs. Idem in curia Galli brachas deposuerunt, latum clauum sumpserunt. Corn. Tac. lib.8. sic ait, Ornatum Cecinnæ municipia & coloniæ in superbiam trahebant, quod versicolori sagulo brachas barbarum tegmen indutus togatos alloqueretur. Hieron. tamen ad Fabiolam pro feminalibus accipit, quibus pudibunda velantur, sicut vulgariter appellari solent; conscribensque ipsarum bracharum formam, quos vsus in tegendo corpori præstent, docet. Vocatur lingua Hebræa hoc genus vestimenti machinasse: Græcè περισκελὴ: à nostris feminalia vel femoralia, brachæ vsque ad genua pertingentes: à Chaldæis sarabalia. Item subligaria, seu subligacula campestria, succinctoria, & περίζωμα. eyn broech) een broeck) brayes.)

Bracharij, bracharum vestium confectores scribit Lampridius: ob quod Alexander imperator vectigal instituit brachariorum, linteonum & pellionum.

Brachatus, brachis indutus. Cic. pro Font. Sic existimatis eos hic sagatos, brachatosque versari animo demisso atque humili, vt solent ij qui affecti iniurijs ad opem iudicum supplices inferioresque confugiunt.

Brachiale, (καρπὸς, Theod.) dicitur nodus quo manus cum brachio iungitur, coarctaturque. Vel sic, Brachialia, (περιβραχιόνια) armschenen, oder armel) mouwen) bracelets, mancherõs.) brachiorum ornamenta & tegumẽta, sicut ventralia ventris, frontalia frontis, tibialia tibiarum. Plin. libro.18. Lais & Salpe canum rabiosorum morsus & tertias quartanasque febres aiunt leniri, menstruo in lana arietis nigri & argento brachiali incluso.

Brachiatus, ta, tum. quod est ad brachiorum modũ factum, & ad vites præcipuè pertinet. Columella libro.6. Alij capitatas vineas, alij brachiatas magis probant, quibus cordi est in brachia vitem componere.

Brachionister, eris. (βραχιονιστήρ) dici potest armilla.

Brachium, (βραχίων, ονος) eyn arm) le bras.) aliquãdo totum membrũ cum manu comprehendit. Verg. lib.5. Et cuinctis attollit brachia palmis. Aliquãdo vocatur ab humero ad cubitum. id est, pars superior quæ armus dicitur. Nam armos, humeros esse brachijs, sed non econtrariò dicimus. à cubito verò vsque ad vertebram manus lacertus nuncupatur. Ouid. lib.1. Meta. Laudat digitosque manusque, Brachiaque & nudos media plus parte lacertos. Dicitur quandoque tamẽ brachiũ de mari, de montibus, & de arboribus. Potentiam quoque significat: id quod frequens est sacris literis.

Brachycatalecton, (βραχυκατάληκτον) breuis terminatio versus, cui desunt in fine syllabæ. Nam in eo vt perfectus sit, deest integer pes. Et dicitur metrum brachycatalecticum.

Brachylogia, (βραχυλογία) breuiloquiũ. Vide Quintilianum lib.9. cap.3.

Bracmanæ, (βραχμάνοι) gymnosophistæ & philosophi apud Indos fuerunt, vt Hieronymus libro.2. contra Iouin. Quorum princeps Iarcas nominabatur, eo tempore quo Apollonius Thianeus discendi visendique studio ad illos se contulerat. Hi simulachra contemnebant, omni prorsus carnis genere & vini abstinentes.

Bractea & Lamina, (vt scribit Valla lib.4. cap.57.) sic differũt, quod lamina crassior est, ex qua armatura conficitur, & qua incensa olim homines torquebantur. potest esse ferrea, ærea, & argẽtea, electrea, aurichalcea, plumbea, aurea, lignea, cornea, siue ex alia materia: bractea tenuis magis est, & sua spõte plicabilis, quæ crepitat. Verg. lib.6. Ilice sic leni crepitabat bractea vento. Bracteis inaurari simulachra solebant, sed vnguibus plerunque auferebant. Martialis, An magis astuti derasa est vngue ministri Bractea. Et seruus qui bracteã deraserat, apud Suetoniũ damnatus est. Hieron. tamen ad Fabiolam ostendit bracteam & laminam idem esse: cum inquit, Auri laminæ: id est bracteæ mira tenuitate tunduntur. ἀπὸ τῦ βραχεῖν. id est, à resonando.

Bractearius, qui bracteas facit: eyn goldslager) goutslager) or bateur.) cuius ars, bractearia: & bracteatũ, (ὀλάτηρ) quod bracteis tegitur. Bud. in Pand.

Bracteator, idē quod bractearius. Firmi. Quicunq; habuerit horoſcopum in 17 parte Scorpij, erit aurifex, inaurator, & bracteator.

Bracteola, diminut. foliculum auri, alij'ue metallis. ψῆγμα.

Bragada, (βραγάδας) penultima correpta fluuius qui iuxta Vticam labitur, apud quem ab Attilio Regulo, & à toto exercitu cum balliſtis & catapultis ſerpens centum & viginti pedes longus occiſus eſt.

Branchiæ, (βράγχιαι) dicuntur in piſcibus ſecundū ceruicem follium more hiantes partes, quibus anhelitum reddere ac per vices recipere exiſtimantur. Plin. lib. 9. cap. 18. Branchiæ non ſunt balænis, nec delphinis. Hæc duo genera fiſtulis ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent, balænis à fronte, delphinis à dorſo.

Branchos, (βρόγχος) morbi genus, cum catarrho guttur & arteria corripitur: ob id & artericum quoq; id vitium appellant.

Braſſica, (κράμβη) pen. cor. vulgò caulis dicitur: eyn koole) des chouls) quaſi præſeca inquit Varro, à præſecando, quia ex eius ſcapo minuatim præſecatur. Varro, Ex ſemine braſſicæ vetere ſato naſci aiunt rapam, & contra ex raparum braſſicam. Cato de re Ruſt. cap. 156. & 157. braſſicarū tria facit genera: Vnum extenſis folijs, caule magno: alterum criſpo folio, quam Apianam vocant & Selinada: tertium minutis caulibus.

Brauium, pen. longa, (βραβεῖον) præmium.

Brennus, (βρέννος) dux Gallorum, qui Brenonam Venetiæ vrbem ædificauit, quæ poſtea literarum mutatione Verona dicta eſt.

Brephotrophia, (βρεφοτροφία) Latinè paruulorū hoſpitalia, quibus infantes expoſititij aluntur. βρέφος enim infans nominatur, τροφὴ educatio. De quibus in Decretis 23. q. 8.

Breuis, hic & hæc & hoc breue, (βραχὺς) cort) court) dicitur quod opponitur longo: à quo breui aduerbium, & ſignificat paucis verbis, ſiue breuiter. Cic. Curioni, Breui tamen ſic habeto, in eum ſtatum temporum tuum reditum incidere. Poteſt eſſe & ablatiuus, vt ſubintelligatur tempore. Cic. in Verr. Breui poſtea mortuus eſt. Idem ad Terentiam ſuam ſcribens cum tempore coniunxit. Etiā illud verendum eſt, ne breui tempore fames in vrbe ſit. Et ad Octauiū poſuit cum præpoſitione in, O miſeram & in breui tam celerē, & tam vanam reipub. commutationē. Sed Gell. li. 13. cap. 17. alio modo quoq; locutus eſt, Fuit autē, inquit, Aeſchylus non breui antiquior Euripide. hoc eſt haud ita longo tempore ante Euripidem. Hinc etiam deducuntur breuio, as, are, (βραχύνω.) & breuiloquēs (βραχυλόγος) qui aliquid paucis ſcribit, aut dicit. Et breuiloquentia ſiue breuiloquium, (βραχυλογία.) Item breuitas, atis, vt breuitas arboris, breuitas diei. Et Cicero Off. libr. 2. Breuitatis cauſa vno exemplo contenti erimus. Sciendum eſt quoq; breuem & breue, maſcul. & neut. gen. Latinè dici in eo ſignificato, quo vulgus vſurpat Breue Apoſtolicum nominando, (ἐπιδμά.) Lamprid. Milites ſuos ſic vbiq; ſciuit, vt in cubiculo haberet breues, & numerum & tempora militantium. Flauius Vopiſc. in Aurel. Breue nominum cōſcripſit.

Breuia, orum, vadoſa, per quæ poſſumus vadere. adreſſes.) Verg. Aen. 1. In breuia & Syrtes vrget. Et lib. 10. Et breuibus ſe cæteris ſaltu.

Breuiarium, (βραχύτης) compendium, ſummarium. eyn ſummari) vng abrege, ſommaire, regiſtre.) Plinius libro. 18. Verum vt pariter omnis culturæ breuiarium peragatur, ἐπιτομὴ, διάγραμμα. Sueton. in Aug. Fecit & breuiarium totius imperij, quantum militum ſub ſignis vbique eſſet, quantum pecuniæ in ærario, & fiſcis, & vectigaliorum reſiduis.

Briareus, (βριάρεως) cœli & terræ filius.

Briaros, (βριαρός) Latinè fortis dicitur.

Britannia, (βρεττανική, Strabo) per duplex nn, inſula in oceano ſeptentrionali, quæ nunc Anglia dicitur: Engelandt.) & à Britone rege Britannia dicta, cum prius Albion diceretur, ab albis mōtibus qui ad eam nauigantibus primo apparent. Hęc ab ortu Germanico Oceano, ab occaſu Hybernico alluitur, ab omni continente diuiſa, vt Ptolemęus lib. 2. refert. Porrigitur in longū octingentis milibus paſſuum. In ea Gargates lapis, qui ardet in aqua, & oleo reſtinguitur. Ibi Londinū oppidum, nunc Londra, copia negotiatorum celebre. Inter ſeptentrionem & occidentem, vt celebres geographi tradunt, duę ſitæ ſunt inſulæ, Britannia, & Hybernia pauló minor Britannia, vltra quas ſunt quadraginta inſulæ Orcades appellatæ, modicis ſpatijs inter ſe diſtinctæ. Apud Britannos longiſſimus dies 17 horarum deprehenditur, & æſtate lucidæ ſunt noctes, authore Plinio. Et à poëtis dicitur alter orbis.

Britannus, Britannicus & Brito, (βρεττανοί) eiuſdem ſignificationis ſunt. Verg. Et penitus toto diuiſos orbe Britannos. Iuuen. Quantū delphinis balęna Britannica maior. Idem, Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones vnquam.

Britanneum, deambulatorium marmoratum.

Britomartes, nomen eius quam Diana fertur vnicè dilexiſſe, cuius patria fuit Gortina Cretæ vrbs.

Brocon, arbor eſt nigra magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. Hanc malachram nonnulli vocant.

Bromius, (βρόμιος) Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ βρέμειν: id eſt à fremendo: vel dicitur à βροντῆ tonitru, eò q natus ſit cum tonitru, eius genitrice perempta.

Bromos, ſemen eſt herbæ ferentis ſpicam, naſcitur inter vitia ſegetis auenæ græcæ: haber) hauer) auoine.) genere, & folio, & ſtipula triticum imitatur. in cacuminibus dependentes paruulas velut locuſtas habet. Plin. lib. 22. cap. 25. in fine.

Bronchus, (βρόγχος) interior pars gutturis.

Bronci, (vt Nonius ſcribit) dicuntur qui producto ore, & dentibus prominentibus ſunt. Plin. lib. 11. cap. 37. Labra, à quibus bronci labeones dicti, & os probum durius'ue animal generātib. Lucil. in

saty. Broncus nouit Lanius dente eminulo. Hic est rhinoceros. Varro de re Rust.lib.1.nō broncos sed brochos canes vocat: Et ex eo, inquit, enatis duobus dentibus dextra & sinistra pauló eminulis superioribus, directis potius q̃ brochis, & acutis. Hinc brochitas. Plin. libr. 11. Senectus in equis & cæteris veterinis, intelligitur dentium brochitate, superciliorum canicie.

Bronchocela, (βρογχοκήλη) tumor magnus & rotundus in ceruice inter cutem & asperam arteriam, qua modo caro hebes, modo humor aliquis induditur, interdum etiam minutis ossibus pili immixti.

Bröteus, dictus est Iupiter à βροντή, qđ est tonitru.

Bruchus (βροῦχος) à βρύκω, comedo, rodo, vel ἀττέλαβος, cyn krautwurm oder käfer) cenē cruytwoorm) chenille.) genus vermis volucris, à locustaū genere non dissimile, herbas erodens, sine alis tamen.

Bruma, (χειμερινὴ τροπή) dicitur quādiu diminuitur dies, quæ finitur 18 Calend. Ian. quo fit in Capricorno hyemale solstitium: & ponitur quandoq; pro mense Decembri, quandoq; pro hyeme. der winter) l'hyuer.) Verg. 2. Geor. Frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat. Inde brumalis & brumale tempus. Dicta bruma quasi βραχύμαρ: id est breuis dies.

Brumalia, festa à Baccho Brumo cognominata sunt.

Brundusium, (βρεντέσιον) ciuitas quæ à Plinio ponitur in tertia Italię regione, à Gręcis condita, portu nobilis, ex quo transitus est in Græciam: sic dicta quod Mesapiorum lingua Brundusium cerui caput dicatur. Sic enim est ciuitas cum portu capiti ceruino persimilis, cum cornua, & caput, & linguam habere videatur. Ex hac Pacuuius poëta ortum habuit.

Brupeo, (κατακεπλήγμαι) veteres dixere pro stupeo, à qua Obrupeo, pro obstupeo.

Bruscum, est arborum intortura, siue tuber: & est præcipuum ex buxo, item ex acere. maser.) Vide Plin. lib. 16. cap. 16.

Brutianæ parmæ, dicta sunt scuta quibus Brutij vtebantur.

Brutij, (βρέττιοι) Italię populi vltimi Siciliam versus, Lucanis vicini: dicti quasi bruti & obscœni fuēr. Fuerunt autem Brutij serui & pastores Lucanorū qui inde aufugêre & furtim in regione consederunt, vbi Consentia est, quę fuit eorū metropolis. quam regionem prius Ausones habitauerunt. Hi multo pòst tempore & ab Annibale & à Romanis ꝓpter eorū perfidiā penè deleti fuere, sine dignitate, sine honore, ad seruilia opera semp coacti. Hęc regio, vt author est Strabo lib. 6. Oenotria quondā dicta fuit. Supra Consentiam est Pandosia, vbi Molossorum rex Alexander trucidatus est. Est & Rhegium ciuitas olim potentissima. Brutiani à Brutijs dicti, qui officia seruilia magistratibus præstabant, eò quòd hi primum se Annibali tradiderunt, & cum eo perseuerauerunt quousq; ex Italia discederet.

Brutus, dicitur stupidus, grauis, tardus, hebes, insensatus, ἀναίσθητος, cui sapiens opponitur. onuerstädig, stumpff, langsam) onuerstädich, beestachtich, bot) irraisonnable.) Cyprianus ad Demetrianū, Nullus effectus offert lumen cæco, sermonem surdo, sapientiam bruto, cum nec sentire brutus possit, nec cæcus lumen admittere, nec surdus audire. Horat. lib Carm. dixit bruta tellus, pro graui & tarda, quod terræ perpetuum est. Inde bruta animalia pro tardis & irrationalibus. Plinius, Bruta existimātur animalia quibus cor durum riget: vbi bruta accipit pro hebetioris tardiorisq; intellectus. Inde Bruti cognomē qui se stolidū simulauit.

Brya, bryæ, fruticis species, gallæ similem fructum ferens. Plinius lib. 13. cap. 21.

Bryon, berba marina, lactucæ folijs similis, rugosa veluti contracta, sine caule, ab ima radice exeuntibus folijs. nascitur in scopulis maximè, testisq; terra comprehensis. Plin. lib. 27. cap. 8. & lib. 24 cap. 6. & lib. 13. cap. 1. A Romanis muscum vocari refert Diomedes lib. 1. cap. 20. Est & bryon thalassion, hoc est muscus marinus, qui in lapidibus, & piscium testis mari vicinis nascitur.

Bryonia, (βρυωνία) vitis genus, quam nonnulli ampelomelænam dicūt. Vulgò hunds kürbs. Vide Plin. 23. cap. 1. & Dioscoridem lib. 4. cap. 176.

Brysea, vrbs Aoniæ, à qua Bacchus Bryseus cognominatus est, quòd ibi coleretur. Quidam tamen Bacchum Bryseum dici putant ab antiquo verbo βρύω, quod est scaturio: quoniā ex aluearibus mella, vel ex vitis musta exprimere primus docuit. Alij Byrseū potius quàm Bryseum volunt cognominatum: à byrsa pelle quàm in bello induebat. Nam apud Diodorū lib. 5. Bacchū in prælijs pardalorum pellibus vsum constat. Byrsa autem corium ac tergus significat.

Bryseus, (βρυσεὺς) vnum ex agnominibus Bacchi, ἀπὸ τοῦ βρύειν, qđ significat inundare & madefacere.

Brysso, as, foras exprimo. Vnde Bryse⁹ dict⁹ est Bacchus. Et. Bryssam vuam, (βρύσσα, τὰ) tunc dicimus, cum pedibus ad exprimendum vinum calcatur.

B ANTE V.

BV, (βοῦ) particulam solebant magnis & amplis rebus præponere, à magnitudine scilicet bouis. Hinc bupædas, magnos pueros: bupodas, magnos pedes: bulimiam, magnam famem, dixere.

Bua, (βρῦν, Aristoph.) puerorum infantium potio est. Varro, Cum cibum ac potionē papas & buas vocent, & matrem mammam, & patrem tatam. Lucil. libro. 8. Cum vinulentas disceret vini, buas designauit.

Bubalus, (βούβαλος) pen. corr. generis communis, sicut camelus, (vnde fœta camelus, & fœta bubalus dicitur.) animal est simile boui: vel syluestris bos, colore niger, fortissimis cruribus, & breuibus respectu sui corporis, cornua habet longa & vallicosa nigraq;, parui pili & paruę caudæ, prætetea est magnæ velocitatis, ex Hircinia sylua mittitur, vt inquit Plinius lib. 13. Hinc bubalinus, a, um.

Bubastus, ciuitas Aegypti, vbi conuentus quotannis ageba-

agebatur in honorē Dianæ. Hinc Bubastites, pen. prod. præfectura. Aegyptus enim diuidebatur in præfecturas oppidorum quas nomos vocant. Bubastis etiam dea quæ colitur in Aegypto, quæ (vt ait Herodot.) apud Græcos Diana est, ἄρτεμις.

Bubetiæ, (βουφόνια, τὰ) siue buberij ludi quos veteres à bobus pecoreq; appellarunt, boum gratia instituti. Appellantur & boalia. in eo enim festo solennis boum & taurorum venatio fieri solebat, quemadmodum nunc quoq; Venetijs, & ferè per totam Italiam fieri solet eo die qui quadragesimę proximus est.

Bubetij, qui ludos celebrant.

Bubino, as, pen. prod. menstruo mulierum sanguine inquinor. cuius compositum est imbubino. Lucil. Imbubinat, at cōtrà te imbulbitat. Nam imbulbitare, (βολβιτίζειν) est pueri stercore fœdare. Tractum à fimo, quod βόλβιτον vocant.

Bubo, onis. generis masc. & fœm. secundū Priscian. à bouis quoq; mugitu dicta est, auis feralis, debilis ad volandū, in cauernis commorans. βύας. eyn huw, nachteul) eenen schufuyt, nachthuyl) chat huant, ou hybou.) Ouid. libr. 8. Metamorph, Ignauus bubo dirum mortalibus omen. Verg. libro. 4. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Bubones, (βουβὼν) etiā abscessus sunt circa inguen maximè, à quo & nomē vitio. nam & inguina ipsa Græci bubones vocant. Vulgò quoq; nostri collectiones & inflammationes eius partis inguinarias appellāt. Est & bubo ciuitas Lyciæ. Plinius, Nascitur & in Lycia creta circa Bubonem.

Bubonocele, (βουβωνοκήλη) morbus dicitur, quando intestinum vsq; ad inguen duntaxat eruperit, aut decubuerit.

Bubsequa, pen. cor. bubulcus q boues sequitur. βουκόλος. Sidon. ad Eutropiū, Si relinquare inter bubsequas rusticanos subulcosq; runcantes, tunc est tibi summa votorum beatitudo.

Bubulcito, as. pen. cor. bubulci officiū facio. βουκολῶ. Plautus, Decet me amare, & te bubulcitarier.

Bubulcus, qui bobus arat, siue qui boues fundi aratorios pascit. βουκόλος. eyn kühirt) een ossendryuer) bouuier.) Cic. 1. de Nat. Deor. Hoc vero eum somnio commotū, mane bubulco præstò ad portam fuisse, quæsisse ex eo, quid esset in plaustro.

Bubile, pen. prod. locus vbi boues moranť. βουστάσιον. eyn küstall) een koestal) estable a beufz.) Plaut. in Persa, Metuo vt possim in bubile reijcere, ne vagentur. Col. libr. 2. Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel minime nouem. Hoc idem dicitur bouile.

Bubulus, a, um. penult. cor. à boue fit, idem est quod bouinus, βόειος. vnde lac bubulum, koyen milch) koeyen melck.) ex quo nomen est butyro. Plin. Stomachū exulceratū lactis asinini ac bubuli potus refecit. Colu. lib. 7 Defricari bubula vrina cōuenit. Idem significat bouillus.

Bubula, rindfleisch) rundtvleesch) chair de beuf.)

Bucardia, (βουκαρδία) lapillus bubulo cordi similis, in Babylone tantum nascens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Bucca, est os, id est ipsa cōcauitas interior intra malas faciei à mento ad oculos, q spiritu à pulmone reuocato & oppressis labijs retento inflatur, non ora labiorum. κόρρη, γνάθος. bauche) Horat. lib. 1. Ser. Quid caussæ merito quin illis Iupiter ambas Iratus buccas inflet? Plaut. in Truc. pro maxillis exterioribus posuit, Quæ istas buccas tam bellè purpurissatas habes. id est, vtrunq; latus oris. Et sonus ille qui ex inflatione buccarum erumpitur, fictitio nomine sclopus dicitur. Persius, Nec sclopo tumidas intendis rumpere buccas. Buccas inflare est τὰς γνάθους φυσᾶν. & apud Lucian. καταφυσᾶν. & cum aliquem, Quicquid in buccam venerit, scribere aut loqui dicimus: pro eo quod est, Quicquid in mentem venerit fortè fortuna, &c. Cic. ad Att. Si rem nullam habebis, qđ in buccam venerit scribito. Itē bucca tuba dicif. Iuuenal. Et Phrygia vestitur bucca tiara. Hinc buccina.

Buccea, à bucca fit pro ore, & significat frustulum alicuius rei esui aptæ. quantum scilicet bucca commode capit: Vulgò bolus dicitur. ἔνθεσις, ψωμός, βλωμοί. eyn mundvol, eyn stuck) een mondvol) bouchee.) Aug. Cæsar ad Tyberium, Ne Iudæus quidem, mi Tyberi, tam diligenter sabbatis id ieiunium seruat, q̄ ego hodie seruaui, qui in balneo demum post horam primam noctis, duas bucceas manducaui priusquam vngi inciperem. Mart. buccas dixit pro bucceas vel buccellas.

Buccella, (ψώμιον) diminutiuum à buccea.

Buccellarius, Suidas Buccellarios Gallogræcos fuisse scribit: & Buccellariorum regionem, Gallogræciam. Copiosius Alciatus lib. Dispunct.

Buccellatum, (ὀψωμισμάτιον) panis castrensis & frumentacei genus, de quo Spart. scripsit. Poscenium Imperatorem prohibuisse pistores exercitū sequi, ac iussisse milites omnes buccellato in locis pacatis accepto esse contentos. Ammianus verò sic scribit, Viginti dierum frumentum, ex eo quod erat in sedibus consumendum, ad vsus diuturnitatem excoctum: buccellatum, vt vulgò appellant, humeris imposuit libentium militum. Vbi buccellatum accipere videtur pro eo quod bis coctum dicimus, quod tessellatim formatur. Dictum est ex eo quod in buccellas & quasi tessellata frusta confectum sit. De quo XII Codicis volumine legimus, milites expeditionis tempore buccellatum primis diebus, mox lardum, carnem veruecinam accipere debere.

Buccina, pen. cor. diminut. à bucca, pro tuba siue p cornu, σάλπιγξ. eyn horen, zinck, oder schalmey) vng cornet.) Ouid. Caua buccina sumitur illi Tortilis in latum. Cicero pro Murena, Te Gallorum illum buccinarum cantus exuscitat: tu actionem instituis, ille aciem instruit. Hieron. ad Dar. Bucca vocatur tuba apud Hebræos, deinde per diminutionem buccina dicitur. Est quoque buccina pastoralis, qua oues & porci appellantur, & cornu recuruo efficitur. Colum. libro. 7. Ad quem saturæ pabulo libenter recurrunt, cum pastorali signo, quasi receptui canitur, nam id quoque semper

per crepusculo fieri debet ad sonum buccinæ, pecus si quod in syluis substiterit, septa repetere consuescat. Apud Varronem videtur esse instrumentum quod inflari possit, cum inquit, Orphea vocari iussit, qui cum eò venisset, stola & cithara cantare esset iussus, buccinam inflauit. Tuba ex ære vel argēto, quæ in bellis & solennitatibus concrepat. Tubam & buccinam diuersa esse ostendit Apul. lib. 3. Flor. cum ait, Siquidem vox hominis & tuba rudiore toruior, & lyræ concentu variatior, & tibia quæstu delectabilior, & fistula susurro iucundior, & buccina significatu longinquior. Buccina etiam nomen oppidi in Sicilia, vt meminit Dionysius, quo nomine etiam dicta est insula, Pontiani pontificis exilio & morte clara.

Buccino, (βυκανίζω) penultima correpta, buccina cano. ich blase mit dem horen) ic corne.) Varro. 2. de re Rust. Primò cum incluserunt, cum buccinatum est, aperiunt, vt exire possint, &c. Vnde buccinator à vocis similitudine & cantu. Cæsar. 2. bell. Ciu. Qua re animaduersa, Varrus & terrore exercitus cognito, buccinatore in castris, & paucis ad speciem tabernaculis relictis, de tertia vigilia silentio exercitum in oppidum reducit. Et pro laudatore transferri solet. Cice. Tiro. Quòd polliceris te buccinatorem fore existimationis meæ, firmo id constantiaq́ animo facias.

Buccinum, (κήρυγμα) sonus buccinę: quod & hic buccinus dicitur. Plin. lib. 9. Non tamen vsq; pelagi libras quinquagenos numos excedere, & buccini centenos sciant, qui ista mereantur in solo. Buccinum etiam genus conchæ, sicut & purpura. Plin. lib. 9. cap. 36. Buccinum est minor concha, ad similitudinem eius buccini quo sonus edatur.

Buccones, qui tumidioribus sunt buccis, & pro stultis accipiuntur. Plau. in Bacch. Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones, solus ego omnes anteeo stultitia. Hi à physiognomis habentur leues & futiles,

Buccula, per duplex cc, diminutiuū à bucca oris parte, id est pusilla bucca. Apul. lib. 6. de Asino, Tunc Iupiter perpressa Cupidinis buccula, manuq́ ad os suum relata combasiauit. Vnde & quandoq; ponitur pro parte cassidis, per quam mittitur spiritus, quæ buccam tegit (nam cassis caput, buccula verò barbatas partes armat) vel in qua desiguntur cristæ in summo galeæ cono, quòd buccæ paruæ habeat similitudinem. Iuuen. Lorica & fracta de casside buccula pendens. Inde etiam apud Cæsarem legimus Buccarum tegmen.

Bucculentus, qui magnam habet buccam. Plaut. in Mercat. Ego dicam tibi canū, varum, ventrosum, bucculentum.

Bucea per simplex c, folliculus grani fabæ interior, qui albus est.

Bucentaurus, (Βουκένταυρος) composita dictio à Bū, quod magnum quiddam signat, & centaurus: id est magna nauis centauro insignita. Veteres enim solebant magnis rebus Bū syllabam præponere, à magnitudine scilicet bouis.

Bucentes, (Βουκέντης) tabanus, à pungēdis bobus. κεντεῖν pungere significat.

Bucentrum, (Βούκεντρον) stimulus.

Bucephalus, (Βουκέφαλος) pen. corr. quasi bouis caput, quo nomine dictus est equus Alexandri, ab aspectu toruo, seu ab insigni taurini capitis armo impressi. Ex cuius nomine vrbem Bucephalon Indiæ sepulchro circundedit. Est & portus qui ab aslijs Bucephalas, ab alijs Bucephalon dicitur.

Bucerus, a, um, (Βούκερως) pen. cor. à boue. Vnde bucerum pecus, quod de bobus dicitur: & buceriæ, boum armenta, παρὰ τὸ βοῦς, καὶ κέρας, quasi armenta, vel boues cornuti. Ouid. in Meta. Armentaq́ bucera pauit. Buceras quoq; Theophrasto fœnum Græcum dicitur.

Bucolica, orum. (βουκολικά) à custodia boum dicta sunt, ἀπὸ τῶν βουκόλων, qui dicuntur armētarij, quòd præcipua sint animalia apud rusticos boues.

Bucolicon, (βουκολικόν) est etiam genus Panacis, quę herba est ferulæ similis, & in ipso fine Arcadiæ, & circa Erymanthi fontes, & in Africa, & in Macedonia nascitur, quinq; cubitorū folijs, primo quaternis, mox senis in terram iacentibus, ampla magnitudine rotundis, in cacumine verò oleaginis semine in muscarijs dependente.

Bucula, per simplex c, diminutiuum est à boue, bos iuuenculus. δαμάλιον. eyn zeitkůly, eyn ionge kil oder kalb) een veersken) genisse.) Plin. Eidem morbo buculę iecur contritum prodest. Verg. lib. 1. Georg. Aut bucula cœlum Suspiciens patulis captauit naribus auras. Item buculus. Colu. lib. 7. cum deinde buculos comprehenderis, perducito ad stabulum, & ad stipites religato.

Bufo, rana terrestris nimiæ magnitudinis φρῦνος. eyn garten krott) een padde) crapault.) Vergilius, Inuentusq́ cauis bufo.

Buglossa, vel Buglossus, (βούγλωσσον) satiua & syluestris herba. Satiuam boraginem vocant: ab asperitate linguæ bouis, quòd folia aspera ad modum linguę bouis habeat, optimę virtutis. Ferunt hanc herbam in vinum deiectam, animi voluptates augere: & ob id euphrosinum vocari, quasi herba lætificans, vulgò ochsenzung) burres.) Plin. lib. 25. cap. 8. Est & hoc nomine piscis, qui alio nomine putatur Solea dici.

Bugones, (βουγενεῖς) à Græcis dictæ sunt apes, quoniam ex boue putrefacto nasci perhibeantur. Varro de re Rust. lib. 2. cap. 5.

Bulapathum, (βουλάπαθον) hoc est lapathum bouinum, herba est.

Bulbito. as. pen. cor. puerili stercore fœdo. βολβιτίζω. Vide in dictione Bubino.

Bulbus, (βολβός) Latinè, allium agreste, siue allium marinum, caulem & folia habet lilio similia. Genus cæpe non absimile Ascalonię, venerem impendiò excitat. Vulgò esthleuchel. Mart. Cum sit anus coniunx, cum sint tibi mortua membra, Nil aliud bulbis quàm satur esse potes. Colu. lib. 6. Quæq; viros acuunt, armantq́ puellas, Iā Megaris veniant genitalia semina bulbi. Generaliter verò apud

idoneos authores bulbi sunt radices rotundæ, tunicatæ, quales sunt croci, narcissi, colocasiæ, squillæ & arundinum. Pallad. Nunc & liliorum bulbos ponemus, vel lilia antè habita faciemus summa diligentia, ne oculos circa radices nascentes & minores bulbos sauciemus, qui à matre subtracti atque in alios digesti ordines noua lilieta formabant. Idem. Violarum plantæ & croci bulbi serendi sunt. Varro & Apicius ita scribunt, Aqua decoquant bulbos, qui Veneris vsum quærunt. Bulbi aût Megarici, quos Cato celebrat, dicti sunt quod Megaris ciuitate Græciæ venirent. Sed bulborum nobilissima est Scilla. Colu. lib. 5. Bulbus tripedaneis intercauantibus spatiis obrutus anno, celerius maturam perticam præbet. Lege Othonem Brunfels in suo Onomastico. A bulbus deducitur bulbosus, vt radix bulbosa, in qua bulbi conspiciuntur, quales in radicibus arundinum.

Buleuta. tæ. Latinè dicitur consiliarius, senator, decurio. à βουλὴ, senatus, consilium. Plinius in Epist. Claudiopolitani quoque in depresso loco imminente etiam mõte ingens balineum defodiunt magis, quàm ædificant, & quidem ex ea pecunia, quam buleutæ addunt beneficio tuo.

Buleuterion, Cyzici ædificium amplum vocât, sine ferreo clauo ita disposita contignatione, vt eximantur trabes sine fulturis, ac reponantur: quod item Romæ in ponte sublicio religiosum est, postea quàm Coclite Horatio defendente ægrè reuulsus est. Plin. lib. 36. cap. 15.

Bulgæ, ab equis quibus portantur (quo nomine & Seneca vsus est) authore Pompeio, sacculi scortei sunt ad ferenda numismata, siue cætera ad iter necessaria. ἱππόπηραι. Lucil. Saty. libr. 6.

Cui neque iumentũ est, nec seruus, nec comes vllus,
Bulgam, & quicqd habet numos, secũ habet ipse.
Cum bulga cœnat, dormit, lauit: omnis in vna
Spes hominis bulga, hac deuincta est cætera vita.

Bulimia, (βουλιμία) siue Boulimos, dici potest quasi magna fames. nam componuntur ex βȣ͂, quæ (teste Varrone) cum admiratione apud antiquos nostros magnum quid indicabat (vt suprà diximus.) & λιμὸς fames.

Bulis, nomen ciuitatis à Bulone conditore sic dicta à qua Buli & Bulienses. Cic. in Pisonem: Parthenij & Bulienses illusi.

Bulla, (βȣ͂λλα) insigne erat triumphantium, quam in triumpho pręse gerebant, inclusis intra eam remediis, quæ crederent aduersus inuidiam valentissima. Hinc deductus mos, vt prætexta, (περιπόρφυρον) quę magistratuum erat, & bulla in vsu puerorum nobilium vsurparetur ad omen & vota conciliandæ virtutis, ei similis cui primis in annis munera ista cesserunt. Erat hæc bulla rotunda (vt Macrob. scribit) in cordis figuram formata, cum ante pectus annectebant in collo, vt bulbam inspicientes ita demum se homines esse cogitarent, si corde præstarent. Romani deposita adolescentia eam exuebant. Libertinorum vero filij, lorum in collo pro bullæ decore gestabant. eyn bisem knopff.) een herteken) agnus dei, collier.) Ascon. Bulla suspendi in collo infantibus ingenuis solet aurea, libertinis scortea, quasi communiens pectus puerile. A cuius rei specie, Plutarcho authore in Problem. dicta bulla tumor quidam excrescens, tam cum bullit, quàm in vrina cum spumam facit, & repentè euanescit, (πομφόλυξ.) eyn bobbele) bouteille.) Ex quo etiam prouerbialiter apud Varronem dicitur, Homo bulla. quia scilicet similis bullæ vita hominis sit fluxa, & momento caduca. Plautus in Asina. accepit bullam pro capite clauorum: Iussisti in splendorem dari bullas has foribus nostris. Nam clauorum capita more bullæ quasi turgentia formata sunt, & splendent ad fores decorandas. Sic Cicero tradit Verrẽ bullas aureas ex valuis templi magnificentissimis abstulisse. Bullæ etiam dicuntur ornamenta, quibus cingula decorantur. Calphur. in Buc. Alternat vitreas lateralis cingula bullas. Apud Apul. lib. 6. accipitur pro ornamentis illis orbiculatis extuberantibusque, quibus tanquam oculis ephippia equorum & pectoralia & habenæ exornari solent. ait enim, Bullis multis aureis inoculatum veluti stellis relucentem.

Bullatus. a. um. bulla insignit⁹: vestis bullata, in qua erat bulla: & bullatus, tumidus, excrescẽs. ioly, bragart.) Persius: Non equidem hoc studeo bullatis vt mihi nugis Pagina turgescat.

Bullio. is. iui. itum. significat feruescere, & bullam, hoc est tumorem illum in aqua excrescentem facere. ἀναβράζω, ὑπερζέω: ich siide) ick siede, bordele op) boullir.) cuius compositũ est ebullire. (ἐκφυσάομαι) quod est valde seu extra bullire, extra fundere: sicut aqua in aheno calefacta ebulliens non se ipsam capit, sed intumescit & funditur. Cic. lib. 3. Tusc. Qui se virtutes ebullire volent & sapiẽtias, nihil aliud dicent. Vnde etiam accusatiuum habet. In Exodo: Ebulliet fluuius ranas.

Bullo. as. (ἐκφυσάομαι) idem quod bullio. Cato de re Rust. Vinum Græcum sic facito: Mustique viginti in ahenum aut plumbum infundito, ignem subdito, vbi bullabit vinum, ignem subducito. Plin. Magna signa sunt vrinæ bullantis & crassæ. Sic ebullo: id est erumpo, crepo. Persius: O si ebullet patrui præclarum funus.

Bullula, diminutiuum parua bulla. φλυκτάνιον. Cels. lib. 2. De vrina, Aut si quasdam (inquit) maculas repræsentat, vt si bullulas excitat.

Bumastos, (βούμαστος) magna mamma. Hoc ipso nomine dictum est genus quoddam vuæ grossioris, quod tumeat ad similitudinem mammarũ bouis. βȣ͂ς bos, μαστὸς mamma. quæ etiam Bumamma dicitur. Plin. lib. 14. cap. 1. Tument verò mammarũ modo bumasti.

Bumelia, (βουμελία) fraxini species in Macedonia amplissima & lentissima. Contra serpentes succo expresso ad potum, & imposita hulceribus maximè iuuat. Plin. lib. 16. cap. 13.

Bunion. nij. napi genus. Plin. lib. 20. cap. 4.

Bupædas, (βούπαιδας) magnos pueros dicunt Græci.

ti, qui fecerunt finem excrescendi. Latini vocant exoletos.

Buphonum,(βούφονον) genus herbæ, quæ à bobus deuorata anginam procreat, eosq; necat. Græcè quippe dicitur φόνος mors. Hanc herbam quidam chamæleontē vocant: alij cynozon, quòd fœtore eius ricini è canum auribus decidant. κύων enim canis, ὄζειν fœtere. la mort au beufz.

Buphthalmon, (βούφθαλμον) herba est, quam bouis oculum vocant. Plin. lib. 25. cap. 8. pisse en lict.

Bupina, (βουπίνη) magna sitis.

Bupleuros, fœminini gen. herba. Plin. lib. 22. cap. 22

Bupodes, (βούποδες) pen. cor. magni pedes.

Buprestis, (βούπρηστις) vt scribit Plin. libr. 30. cap. 4. animal est scarabeo longipedi simile, venenatum, rarum in Italia, fallit inter herbas bouem maxime vnde & nomen inuenit. Apud Iureconsultū Titulo ad legem Corneliam scribitur. Si cui temere pigmentarij dederint pytiocampas aut buprestes, quæ ambo venenata sunt, teneri pœna legis Corneliæ de sicarijs & veneficis. Est & buprestis herbę genus, quam in laudibus ciborum habuere.

Bura, siue Buris, pars aratri posterior decuruata, quæ fit in similitudinem caudæ bouis (quasi βοὸς οὐρά) quę manu bubulci tenetur. ἐχέτλη. die pflůch stertz den ploech stert.) Var. lib. 1. de re Rust. Et sępe fracta bura relinquunt vomeres in aruo. Verg. lib. 1. Geor. Continuo in syluis magna vi flexa domatur In burim. Est quoq; Buris, (βοῦρα) vrbs mediterraneæ Achaiæ, de qua Ouid. libr. 15. Meta. Si quæras Elicen & Burin Achaidas vrbeis.

Burcana, insula, vt lib. 3. docet Plin. in Oceano Germanico, quæ nunc Fabarias, à frugis similitudine sponte prouenientis sic appellata est.

Burdo, dicitur q ex equo & asino natus est. ἡμίονος

Burgundia, Galliæ prouincia Celticæ, ducatus titulo insignis, cum antea sub regibus fuerit: à qua Burgundi & Burgundiones.

Burranicum, genus vestis.

Burrhanica, genus potionis, lac sapa mistum, à rufo colore nomen ductum.

Burrhum, quod nunc dicim⁹ rufum, pari modo rubens cibo ac potatione, burrhus dicitur, quod à Græcis πυῤῥὸς scribitur. Hinc burrhæ, dicuntur vestes rufæ. Sunt tamen qui byrrhum scribant.

Busycon, (βούσυκον) ficum marsicam dicunt, quæ magna erat.

Busiris, (βούσιρις) pen. prod. Neptuni & Libyes fili⁹, & Deus Iini appellatus. Ouid. lib. Hero. Si te vidisset cultu Busiris in isto. Statius tamen corripuit lib. 12. Theb. Non trucibus monstris Busirim infandumq; dedisti. Huius genitiuus est Busiris, vel Busiridis. Verg. Aut illaudati nescit Busiridis aras. Hic rex fuit Aegypti, qui cum susceptos hospites immolaret, ab Hercule interemptus est, cū & eum occidere voluisset. Est & Busiris nomen vrbis in Aegypto à Busiride condita, in qua fuit templum magnum Isidis, quę quidem vrbs ab Aegyptijs Sosis vrbs, à Græcis verò Thebæ dicitur, hunc Busirica præfectura.

Bustuarij, (ἐπιτύμβιοι) gladiatores dicti sunt, qui ante sepulchra in honorem defuncti digladiabantur. Cice. in Pisonem, Si mihi cum illo bustuario gladiatore, & tecum, & cum collega tuo decertandum fuisset.

Bustum, (τύμβοι) propriè dicitur locus in quo mortuus est, combustus, & sepultus: diciturq; bustum, quasi bene vstum. hæc Festus. Seruius verò in XII Aeneid. Pyra, inquit, est lignorum congeries: rogus, cum ardere cœperit, dicitur: bustū verò iam exustum vocatur. Quem ordinem seruat poëta, dicens, Constituère pyras. Item, Subiectóq; ignib⁹ atris, Ter circum accensos decurrere rogos. Item postea, Semustáq; seruant Busta. Liuius quoq; lib. 5. scribit locum fuisse iuxta Aequimelium nomine Busta Gallica, quoniam illic aceruatos cumulos suorum defunctorum ex pestilentia vssérant Galli. Cic. verò lib. 3. De legibus, putat bustum appellari tumbam aut monumentum. Pœnáq; fuit Solonis lege constituta, si quis bustū aut violasset aut deiecisset. Sueton. in Cæs. Iudæi qui etiam noctibus continuis bustū frequentarunt. Cic. ad Att. Vnas video à te non esse redditas, quas L. Quintius familiaris meus cum ferret, ad bustum Basilij vulneratus, & despoliatus est.

Buteo, ex accipitrum genere auis est, quam Græci à numero testium τριόρχην vocant, ὄρχεις enim testiculus dicitur. Fertur Phemonoën Apollinis filiā huic aui nomen dedisse. Tradunt & historici Buteonem sedisse in naui Fabij ducis auspicio prospero. Vnde Fabia gens Buteonū cognomen adepta, vt ait Plin. lib. 10. cap. 8.

Buthysiam, (βουθυσίαν) magnum sacrificium appellauere, qualis est hecatombe, & immolatio magnarum hostiarum. Sueto. in Nero. Cymnica inter Buthysiæ apparatum barbam primam posuit. Dedu citur à βοῦ καὶ θυσία. Plaut. Buthytas appellat sacerdotes.

Buttubata, veteres vsurpauerunt pro eo quod nugatorium est, & nullius valoris. Vnde & Germanis suum, Es ist nit einer butten wert.

Butyrum, (βούτυρον) butter) boter) beurre.) pen. cor. bouis caseus. βοῦς enim bos, τυρὸς caseus, quia vt plurimum (sicut scribit Plin. libr. 28. cap. 9.) fit ex bubulo lacte. quanquam autem sit lactis natura, tamē iam pinguior & crassior & solidior materia est, quod aut frequenti agitatione aut concussione assidua cohibet in se atq; solidatur.

Buxentum, (πυξοῦς) oppidum quod Græci Pyxunta vocant, in sinu Possidoniæ, à buxo arbore quę copiosa illic prouenit.

Buxeta, loca buxis consita, (πυξιών.) Mart. Nō otiosis ordinata myrtetis, Viduaq; platano, tonsilíq; buxeto Ingrata lati spatia detinet campi.

Buxeus. a. um qd ex buxo est. (πύξινος) Mart. Et tres sūt tibi Maximina dētes. Sed planè picei, q; buxeíq;.

Buxus vel Bussus, (πύξος) eyn buchs baum.) arbor exigua, semper virens & tonsilis, producit ex se viscum & semen seu granum, quod cartegon dicit.

Buxum vel Bussum materia ipsa: id est lignum.

Nam in plerisq; nominibus arbores sunt fœmi- nini generis, fructus verò & ligna neutri. Verg. Dant arbuta syluæ, Cruentaq; myrta, & cærea pruna, volubile buxum. Quandoq; tamen buxus dicitur pro ligno. Vergilius libro. 9. Buxosq; vocat Berecyntia mater. Ex buxo fiunt tibiæ multiforatiles & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad vsus plurimos. Vnde buxolum, Græce pyxis.

B ANTE Y.

Byrsa (βύρσα) coriũ ac tergus. leder, eyn haut oder fell) leer, huyt oft vel) le cuyr, peau.) Verg. Mercatiq; solum facti de nomine byrsam, Taurino quantum posset circundare tergo. Quo nomine etiã dicta est arx in media Carthagine. A Byrsa corio fit byrseus, pro coriario.

Byssus, (βύσσος) genus lini subtilissimi. Item lana conchæ adhærẽs, colore luteo ac perlucido. Plin. li. 9. capit. 1. Ex hoc fiunt preciosissimæ vestes, byssinæ appellatæ. Et byssinum eiusmodi color appellatur qui aliquando dicitur byssus, hoc fit si cocco tinctũ Tyrio tingatur. Multa sunt genera byssi. Vide Philostratũ, qui ait, Et byssum ex quadam arbore nasci, quæ altitudine populos æquat, foliis autem salicibus æquiparatur. Quam cum vidisset Apollonius gauisus est, q fusco amictui, quem gestabat non dissimilis admodum esset. Byssum autem dicunt in Aegyptũ ex India deferri, quòd illa in plerisq; sacris vtantur Aegyptii.

Byzantium, (βυζάντιον) vrbs Thraciæ, quondam à Pausania Spartanorũ rege condita: postea à Constãtino in maius aucta, gloriosissimi imperii sedes est totius caput orientis. Est alia ciuitas in Aphrica, quam quidam Byzantiũ appellant, & populos Byzantas. Martian. Qui Byzantium incolunt in Aphrica, messes centesimo incremento fœnerantur. Strabo Byzancium per c. vnde Byzancenus ager apud Solinum, Ptolemæus quoq; regione in Byzacitin. Stephanus Byssacitas & Byssacenos. Temporibus quoq; Seueri & Antonii filii sui Antonia vocabatur.

Byzari & Budici, vulgò putantur imaginosi, & qui à consuetudine cæterorũ viuendi recesserunt. Hi apud Grçcos Byzeres & Buzeres dicuntur. Valer. Flac. Buzeresq; vagi. Plinius Buzeros appellat. Ab his portus quidam in Ponto appellabatur Byzaricus.

C ANTE A.


Litera muta est, quę ante n, sequẽte vocali in eadem syllaba ponitur, sed pfertur sub voce g, ob cognationẽ literarũ, vt Cnidius, Cneus. Transit etiam per compositiones & deriuationes in g, vt quadringenti pro quadrincenti. In s, vt parco, parsi. In x, duco duxi, noceo noxa.

Caballi, populi sunt Asiatici.

Caballus. equus. ἵππος. eyn rosz, pferd, hengst) een peerdt oft hengst) cheual.) Luc. lib. 2. Succussator tetri, tardiq; caballi. Var. in Parm. Alius caballum arboris ramo in humili alligatum reliquit. Seneca Epist. 87. O quantum erat seculi decus imperatorium, triumphalem censoriumq; super omnia. hoc est, Catonem vno caballo esse contentum. Hinc caballinus, a. um. Pers. Nec fonte labra prolui caballino.

Cabyle, (καβύλη) vrbs in Thracia, vt inquit Polybius.

Cabyria, (καβυρία) ciuitas est inferioris Asiæ, quam quam Cabyrii populi sunt in India.

Cacabo, as, penu. corr. proprie est vocis perdicum. (κακκαβίζειν, τιτιβίζειν.) Ouid. Cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anser.

Cacabus (λέβης, κάκκαβος) eyn pfaun) een panne, pot) chauderon, ou marmite.) penult. corr. nomẽ à sono tractum, quem supra ignem positus facit: à nostris dicitur olla, in qua pulmentarium coquimus. Plin. lib. 23. cap. 6. Succus in cacabo nouo coquitur mellis crassitudine. Paulus Iurecõsul. Inter ahenũ quod supra focum pendet & cacabum non multum interest. Nam hoc pulmentarium coquitur, in illo aqua ad potandum calefcit. Apit. Capita porrorum simul elixabis in cacabo nouo, vt aqua ad tertiam deferueat. Antiqui enim calidam & frigidam in cœnis adhibuere.

Cacaturio, cacare desidero. χεζιάω κὶ χεζητιῶ. Martialis, Cœnaturit, non cacaturit.

Caccaria, insula in Ponto, quam Pom. lib. 2. Colliſariam vocat.

Cachexia, (καχεξία) species est phthisis, quasi malus corporis habitus, quo alimenta corrumpuntur: quod fit cum longo morbo vitiata corpora, etiã si illo vacant, refectionem tamen non accipiunt. Tamen apud Aristot. aliud significat.

Cacephaton, (κακέμφατον) vel Cacophaton (κακόφατον) dici potest mala locutio, vel mala consonãtia. Fit autem, cum particulã m sequitur n: vt, Numerum cum nauibus æquat. Item cum sequẽs dictio duas habet syllabas pcedentibus similes: vt O fortunatam natam me consule Romam. Huic contraria est euphonia, (εὐφωνία.)

Cachinno, aris, depon. & Cachinno, as, neut. pro immoderate rideo. καγχάζω. ich lache das ich hotzel, oder vnzüchtich, laut) ick lache dat ic scâtere) ie rise fort & oultre mesure. Cice. 5. Verr. Ridere conuiuæ, cachinnari ipse Apronius: nisi fortè existimatis eum in vino ac luxu non risisse, qui nunc in periculo ac exitio suo risum tenere non posit. Lucre. lib. 4. Quàm famulæ multæ fugitant, furtimq; cachinnant. Dicitur & de sono vehementiore. Accius: Sæua sonando crepitu clangentes cachinnant.

Cachinnus, solutus risus, καγχασμός: eyn vnzuchtig oder laut gelechter) een onmanierlijck gelach) riz desmesure.) à sono risus fictum vocabulum. Iuuen. Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni. Pers. Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos. Hinc Seneca præcipit, vt risus sit fine cachinno, vox fine clamore. Apud antiquos non de risu tantum dicitur, sed & de sono vehementiore

tiore. Catul. Procedunt, leuiter(que) sonant clangore cachinni.

Cacia, (κακία) Cicero vitiositatem interpretari mauult quàm malitiam, cum vitiositas nomen sit generalius ad omnia vitia pertinens, malitia specialius. Apud veteres malitia inter adiaphora connumerabatur, quasi sit & bona & mala, vt dolus bonus & malus. Vnde apud Plautum dicitur cum laude, Te ciuem summa omni malitia.

Caco, as, ventris onus depono, excerno, χέζω. ich thu meim notturfft)ick doe mijn geuoech)ie alle a la selle.) Martial. Ventris onus misero nec te pudet, excipis auro, Basse bibis vitro, carius ergo cacas. Concaco, cacando fœdo, κατακλάω.

Cacobasilea, (κακοβασιλεία) malum regnum.

Cacoblepa, inquit Albertus Magnus, est animal modicum in ripis Nili, iuxta fontem qui dicitur Niger, habitans: adeò subtilis spiritus, ac venenosi in oculis, vt qui in oculos eius offenderit, statim moriatur.

Cacochyla, (κακόχυλα καὶ κακόχυμα) dicuntur illa quæ malum succum habent: quibus contraria sunt euchyla, εὔχυλα.

Cacoëtes, (κακόηθες) generis neutri, malus mos, dictio tetrasyllaba. κακὸν, malum. ethos, mos. Iuuen. pro ambitione sumpsisse videtur per translationē, quæ cum semel animo insederit, non facile amoueri potest. Tenet (inquit) insanabile multos Scribēdi cacoëtes. Hermol. in Cast. Bud. in Pand. Polit. Misc. cap. 49. Est quoque cacoëthe vitium curatu difficilimū, cum hulcus quidē pressum est, sed quæ circa sunt intenduntur & intumescunt, vt inquit Celsus. Plin. Sesama trita in vino vlceribus, quæ cacoëthe vocant, resistit.

Cacologus, (κακολόγος) penult. corr. maledicus.

Cacologia, (κακολογία) maledictio.

Cacos, (κακὸς) modò malus, modò deformis, modò timidus dicitur. Et barbara est dictio, vt ait Teod. Gaza lib. 5. Iliad.

Cacostomachos, qui malum ac debilitatum stomachum habet: hoc est ventriculum. os enim ventriculi (qui stomachus dicitur) pro ipso ventriculo sumi solet. Cic. ad Tiro. De medico & tu bene existimari scribis, & ego sic audio: sed planè curationes eius non probo, ius enim dandum tibi nō fuit, cum κακοστόμαχος esses.

Cacosyntheton, (κακοσύνθετον) mala seu deformis compositio, vt apud Verg. Versaq(ue) iuuencum Terga fatigamus hasta.

Cacozelus, (κακόζηλος) ineptus imitator, penultima producta.

Cacula, (ἀπὸ ξύλου) eyn troffer, eyn bůbe) een kake, eenen iongen) vng gouiat.) pen. cor. militis seruus, fustibus clauis(que) ligneis armatus ad tutelam dominorum. Plaut. Video caculam militarem. Dicitur ἀπὸ τῶν κάλων. id est, à lignis.

Cacumen, penult. prod. vertex, summitas cuiusque rei. κορυφὴ: eyn gipffel eyn dings) eē opperste sop) le sommet de quelq̄ chose.) vt cacumina montiū, cacumina arborū. Cacuminare, acutum reddere. Ouid. 3. Meta. Dat spatium collo, summas(que) cacuminat aures. De Actæone loquitur in ceruum mutato. Hinc cacuminatus, a, um, adiectiuum. Plin. libr. 10. cap. 52. Auium oua ex calore fragilia, serpentium ex frigore lenta, piscium ex liquore mollia, aquatilium rotunda, reliqua ferè fastigia cacuminata.

Cacus, (κάκος) vt fabulæ ferunt, Vulcani filius fuit, ore ignem euomens, & in vasta spelunca habitās, vastus corpore, prædæ ac latrociniis semper intentus, cuius soror Caca vocabatur, quem Hercules claua interfecit.

Cadauer, pen. prod. à cadēdo. nā (vt inquit Hieron.) ab eo quòd post mortem ceciderit, cadauer dicitur. Et propriè de corporibus mortuis. τὸ πτῶμα, ὁ νεκρός. eyn schelm, todter corper) eē doot lichaē, eē prije) vng corps mort, vne charōgne.) Cæsar 7. Bel. Gal. Quid hominum millibus octoginta vno loco interfectis, ppinquis, consanguineis(que) nostris animi fore existimatis, si penè in ipsis cadaueribus prælio decertare cogentur? Quamuis & de oppidis ad solū deductis quādoq(ue) dicatur. Ser. Sulp. Ciceroni: Tot oppidorū cadauera piecta iacent. Seruius etiā à carēdo deducit. Hinc cadauerinus, a, um, penult prod. vt cadauerini nidores, Augst.

Cadiscus, vasculum quo suffragia colliguntur. Græce καδίσκος, diminutiuum à cadus.

Caduus, pen. prod. quod p se cecidit αὐτοπετής: vnde caduia poma dicuntur, quæ non manu collecta, sed sua sponte in terram cecidere: & caduia folia, quæ per se ex arboribus cadunt. Plin. Colligi mala post æquinoctium autumnale, caduia seperari stramentis, storijs, pales'ue sterni.

Cadmites, (καδμίτης) gemma quam cæruleæ interdum bullæ cingunt.

Cadmus, (κάδμος) nomen proprium Phœnicum regis, Agenoris filii, qui fuit Tyrius: à quo Cadmeus, a, um, Mart. Te Cadmea Tyrus. Et Thebę Cadmeæ dicuntur à Cadmo conditore. Propert. Cum tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ. Ferunt Cadmum decem & sex literas è Phœnicia in Græciam detulisse, α β γ δ ε ι κ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His Palamedem Troiano bello quatuor adiecisse, ξ θ φ χ. Aiunt quoque Cadmum historiam inuenisse, & primū prosaicam orationē instituisse paulò iunior Orpheo. Hęc Suidas. Apuleius vero hoc asscripsit Pherecydi. Fertur item inuenisse auri metalla, atq(ue) conflaturam. Est & Cadmus mons, qui Laodicæ imminet, ex quo Lycus fluuius fluit.

Cado, is, (πίπτω) cecidi, casum, propriè significat corruere, vel præcipitari, vel labi. falle) vallen) cheoir) August. super Io. Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliūde, væ misero mihi quia casurus sum. Ponitur autem cum datiuo. Plautus, Menæ. Quid clamas? quin taces? Quot eras annos gnatus, quom te pater à patria auehit? Men. Septuennis: nam tum dentes mihi cadebant primulum. Neque patrem vnquam post illa vidi. Plin. lib. 16. cap. 22. Cadunt plurimis autūno. de foliis, quæ maxime illo tempore arbores amit-

amittit. Cum præpositione ab. Plin. lib. 10. cap. 38. de auibus, Impingi putes aliquas, aut rursus ab alto cadere has, illas salire. Cicero per aduerbium dixit, Magnum tamen periculum non adibit, alte enim cadere non potest. Cum præpositione de. Cic. De Fato, Si Daphitæ fatum fuit de equo cadere atque ita perire, ex hoc ne equo, qui cum equus non esset, nomen habebat alienum? Cum præpositione ex. Plin. lib. 17. cap. 20. Perfringi solum debet supra ex Nouemb. mense in Februarium: quo solutæ, sponte cadunt ex arbore, atque subnascuntur. Habet hoc verbũ multas egregias & venustas trãslationes locutionesque. Terentius Adel. Laudarier te audit libenter. facio te apud illum deum. Virtutes narro. Ctes. meas? Sy. tuas. homini ilico lacrumæ cadunt, Quasi puero gaudio. Verg. Eclo. 1. Et iam summa procul villarum culmina fumant: Maioresque cadunt altis de montibus vmbræ. Idẽ: Cadit & Ripheus iustissimus vnus. pro occidit, moritur. Item cadere commode, opportune, optate: pro euenire, contingere. Cadere in suspicionẽ, in cogitationẽ, in deliberationẽ, in offensionẽ: pro incidere, venire. Cadere caussa, vel à caussa: pro amittere litẽ. Cadere formula. pro rem ipsam per formulas non recte explicare. Cadere animo, cadere oculos, vultus, verba &c. pro frangi, debilitari, opprimi, perire. Et Cic. in Orat. Quòd verba melius in syllabas longiores cadũt. pro terminãt, desinũt. Idẽ ad Atticũ, Accedit illud, si maneo, & illum comitatum optimorũ & clarissimorum ciuium desero, cadendũ in vnius potestatem. pro venire, redigi, poni. Idem: Sed certe à te mihi omnia semper honesta & iucunda ceciderũt. pro euenerũt. Huius composita sunt, accido, decido, excidio, incido, intercido, occido, concido, procido, recido, & succido, quę habent penult. corr. Deriuatiua sunt, casa, caso, as, & casito, de quibus infra.

Caduceus & Caduceum, virga Mercurij erat, qua pax significabatur. κηρύκιον. eyn heraut stock) verge des embassadeurs.) Nam quia Mercurius orationis Deus est, & Deorum nuntius (vt gentilium more loquamur) merito à dijs mittebatur, vt diffidentium animos oratione sedaret. De caduceo, & cur exteræ gentes caduceum in pace tradenda circundata anguiũ effigie fecerint, vide Plin. li. 29. cap. 3. Liuius Ab Vrbe 8. Ipsum sed in deditionem consulis caduceum præferentis permisisse. Hinc caduceatores. (κήρυκες) eyn herold, fridbot) een heraut) embassadeur de paix.) dicuntur legati pacẽ petentes: à caduceo quem manu gestabant. Cato: Caduceatori nemo homo nocet. Et caduceum ipsum Appollo inuenit, eoque Mercurium donauit, à quo ipse lyra donatus erat.

Caducor, eris, præcipitor. Varr. Et frigido nymbo aqua iacta caducimur.

Caducus, a, um, penult. prod. non solum momentaneũ significat, quod facile cadat, sed quod cadere faciat πτώσιμος: hinfellich, vnbestendig) ongestadich, verganckelijck) caduque, ruyneulx, & tombant en decadence.) vnde caducus morbus, quòd facile cadat. Firmicus libr. 7. Si luna in horoscopo fuerit inuenta, stultos, lentos, fatuos & caduceos efficiet. Plin. lib. 17. In drupis quoque quæ maturescentes tunc sunt præcipuè caducæ, id rigu.is magis euenit, etiam si non ceciderint, fastudiendis. Quandoque caducus mortuus dicitur. Verg lib. 6. Hinc multum fleti ad superos, belloque caduci Dardanidæ. Caduca hæreditas dicitur, cum hæredes ceciderunt: & caducarij, qui huiusmodi hæreditatẽ accipiunt. Caducũ, quod sub aliqua conditione legatũ est. Iuuenal. Legatum omne capis, nec non & dulce caducũ. Caduca auspicia veteres dicebãt, cum aliquid in templo excidit, veluti de manu virgæ. Caducæ literę apud Plin. sunt quasi γράμματα ἐξίτηλα. Scabritia (inquit lib. 13. cap. 12.) leuigatur dente, concha ue, sed literæ caducę fiunt. id est fugaces & fugientes, vt Cicero loquitur. ἀπεξίτηλα. Bud. in Epist.

Cadulæ, guttæ, quæ de carne pingui cadunt dum assatur.

Cadurcum, tentorium siue culcitra qua merces teguntur. eyn krämer decke) een decsel der cramẽ) vng logette a mercier.) à Cadurcis (καδοῦρκοι) Galliæ populis, vt inquit Plin. apud quos lini præstantia palmam obtinet in culcitris. Iuuen. Institor hybernæ tegetis niueique cadurci. Sunt qui putent esse institam, quæ supra lectum obtenditur, quæ tegit vndique: & cum corpus Christi, aut sancti alicuius viri ossa per vrbem comportantur, cadurco, id est, superne, quod plureis sustinent, operiunt. Iuuen. Violata pœna cadurco.

Cadus, (κάδος) eyn wein fass) een wijn vat) vng muy.) vas vinarium quo vinum conditur, vt vult Acron: cuius prima corripitur. Martial. Inque Vaticanis condita musta cadis. Continet vrnas duas, vel vt aliqui volunt, tres cum dimidia. Primi in alpibus rustici cados ligneos circulis cinctos excogitarunt.

Cæa, (κέως) nomen insulæ maris Aegæi, à Cæo Titani filio sic dicta, de qua Plin. lib. 4. Insulæ Cææ quatuor ferè partibus quę ad Bœotiam vergebãt eodem mari deuoratis. Hanc Ptolemæus, & vulgus nauticum Ciam nominãt. Hinc Cæus, a, um, vnde Erasistratus è Cæa insula Cæus dictus est. Et vestis Cæa, quæ ab aliquibus Coa dicitur, bombycina tenuissima derasis velleribus à paruis animantibus confecta, ibi primum inuenta. Hanc prima texisse dicitur Pamphila: siue (vt Aristot. inquit) Pasiphile Platis filia. De hoc etiam in dictione Coos.

Cæcias. (καικίας) ventus qui ita flare dicitur ab Aristot. non vt nubes propellat, sed vt ad se vocet. Flat inter aquilonem & exortum æquinoctialem. Plin. lib. 2. cap. 47. Narrant & in Ponto Cæciam in se trahere nubes.

Cæcigeni, apud Lucretium, qui cęci geniti sunt. τυφλογενεῖς.

Cæcilia, genus serpẽtis cæci. ἡ τυφλίνη ὄφις. Col. libr. 7. Est & magnorum animalium noxium virus, Nam & vipera, & cæcilia sæpe cum in pascuo bos

bos improuidè supercubuerit, lacessita onere mor sum imprimit.

Cæcilius, poëta dictus (vt inquit Festus) à Cæculo Prænestinæ vrbis conditore: vel, vt quidā aiunt, à cæcutientibus oculis.

Cæcinos, (καίνος, Suid.) amnis vocatur, qui Rhegisnũ agrum à Locrensi diuidit. Et est oppidum Italiæ, haud procul à Sicilia. Cæcinum dictum.

Cæco, as. cæcum facio, τυφλῶ: cuius composita sunt excæco, quod est valde seu perfecte cæco. ich mache blindt) ick verblinde) ie aueugle.) Plin. Vt cum lauatur, si oculos attingat excæcet. Obcæco, de quo infrà.

Cæcubum, (καίκουβον ἰσσονετέτην ἄμπελον τρέφει. Strabo lib.5.) vinum sic dictum à Cæcubis Campaniæ populis, apud quos nascitur. Plin. lib.4. Setini & Cæcubi obtenduntur agri. His iunguntur Falerni, Calæni. Matial. Cæcuba Fundanis generosa coquuntur amicis.

Cæculus, diminutiuum à cæco. Est & nomen proprium eius qui Præneste condidit, deductum à minutis oculis, à quo Cæcilios ortos putāt, quorum familia Romæ nobilissima fuit.

Cæculto, as. obtusam faciem habeo, & quasi cæco similis sum. ἀμβλυώττω. Festus, Cæcultare est cæcos imitari. Plaut. Num etiam mihi oculi cæcultant, est ne hic noster Hermio?

Cæcum vallum, in quo præacuti pali affixi herbis vel frondibus occuluntur. Item cæcum intestinũ, quod à dextra parte incipiens in sinisteriorē peruium & longum est. Ideoq; dicitur cęcum, quia id quod peruium est lateq; fusum ac seminatum, ab vtraq; parte huc atq; illuc est volutum.

Cæcus, quasi oculis captus, vel quasi oculis concisus vel oculis carens. τυφλὸς. Blindt) aueugle.) Et cæcus dicitur insidiosus, occultè malus, latēs, tacitus, qui videri non potest. ἐνδόμυχον. Colum. lib.1. Ex quibus sæpe contrahuntur cæci morbi, quorum caussa ne medici quidam perspicere queunt. Sic dicimus cæcam noctem, in qua non videmus. Verg. Cæca regens filo vestigia. Et locus cęcus dicitur, in quo non videmus. Cæcæ fossæ, cæci aditus, qui sunt obsepti. Transfertur & ad animũ. vnde cæci dicuntur improuidi. Hinc cæcitas, tam animi quàm corporis orbitas.

Cæcutio, is, parū video, τυφλώττω: ich sie nit wol) ick en sie niet wel.) & cæcutiens, quasi semicæcus. Varr. Vtrum oculi mihi cæcutiunt, an ego vidi ser uos in armis contra dominos? Hieron. ad Paulin. Vt rarus sit, qui non earum cæcutiat lectione.

Cædes, mors ferro aut alia vi illata, præsertim ab eo qui occidere aut ferire volebat. φόνος. eyn todeschlag) ceně dootslach) meurtre.) Plin. lib. 14. cap. 13. Inuenimus inter exempla, Mecenij vxorem, quòd vinum bibisset è dolio, interfectam fuste à marito, eumq; cædis à Romulo absolutum. Inde dicimus aliquem commisisse cædem. Huius diminutiuum est cædicula.

Cædo, is, cæcidi, cæsum, (κόπτω) penultima produ. verbum actiuum, cuius passiuum est cædor, & est flagellare, percutere, ferire, verberare. slaen, houwen, tödten.) slaen, geesselen, dooden) frapper.) Terent. Verberibus te cæsum in pistrinum Daue dedam. Item excidere. Cicero, Aut eius partes quasi membra quædam cædenda. Item occidere. Vergilius, Cæduntur vigiles. Per translationem verò ponitur quandoque pro immolare, vt apud eundem, Cædunt binas de more bidentes. Item pro frangere. Cicero, Cædere ianuam saxis, instare ferro, aufbrechen) opbreken) Et apud eundem ad Qu. Frat. cædi testibus, est testium multitudine vrgeri, premi, conuinci. Huius composita sunt abscido, concido, circuncido, (περιαιροῦμαι) decido, excido, incido, intercido, occido, præcido, recido, & succido, quorum pen. producitur. At Cedo sine diphthongo, (χωρέω) ich weiche, gib statt.) ick wijcke, geue plaetse, ruyme) ie retire & donne lieu.) cessi præteritum, & supinum cessum facit, multaq; significat. Nam quandoque cedere significat abire, & locum victori dare. εἴκω. Cicero, Cui quidem exercitus nostri imperatoresq; cesserunt. Quandoq; discedere, euitare atque subtrahere. Plautus Cædamus imbri. Hinc cedere iræ, (εἶξαι τῇ ὀργῇ) dicimus dare locum iræ, & quasi ab ira discedere. Cedere bonis, discedere à bonis, & quicquid nostrum erat tradere creditori. ἐκστῆναι τῶν ὄντων. Cedere iuri, discedere à iure, ius quod habemus alteri tradere, quod & de iure cedere dicimus. Et cedere, est in ius alicuius venire, vt cedunt mihi ea bona: id est, in ius meum veniunt. Et cum accusatiuo mediante in. Hieronym. super Matthæum, Ita fiebat vt oblatio liberorum sub occasione templi & dei, in sacerdotum lucra cederet. Rursus cedere ponitur pro dare. Ennius, Salucte optima corpora, cedite manus vestras, measq; accipite. Pro concedere, obsequi, non repugnare, παραχωρεῖν. Vergilius, Cedo equidem, nec nate tibi comes ire recuso. Pro succedere, seu in sortem contingere. Idem, Cesserit Ausonio si fors victoria Turno. Pro incidere. Plautus, in Aul. In hostem absolutus cedas. Inuenitur & Cedo imperatiuum, dic, φέρε δὴ, εἰπέ: nec habet aliam personam, nisi tantum Cedite pluraliter, habetq; primam correptam. Teren. in And. Cedò cuium puerum. Lactan. lib. 3. Cedò igitur quid didiceris. Cic. in Cato. Cedò qui vestram rempub. tantam amisistis. id est, dic. Teren. in Phorm. posuit p da: Quin tu mihi argentũ cedò. Phor. Imò vxori tu cedò. Cedere diem, (χωρεῖν τὴν ἡμέραν) inquit Vlpianus significat incipere deberi pecuniā: sicut vere diē, significat eum diem venisse, quo pecunia peti possit. Huius verbi composita sunt, abscedo, accedo, concedo, decedo, discedo, excedo, incedo, intercedo, præcedo, procedo, recedo, (ἀφίσταμαι) retrocedo, secedo & succedo: quæ habent penultimam productam.

Cædua sylua, (κοπεύσιμος ὕλη) quæ relinquitur vt ex ea ligna cædantur. Plin. lib. 13. cap. 4. Cæduæ palmarum syluæ.

Cælebs, (ἄγαμος, ἤθεος) vnechlich.) ongehoudt.) qui n'est point marie.) generis cõmunis, qui nunquam duxit vxorem, seu qui eam amisit: dictus cælebs (vt inquit Hieron.) quòd cælo dignam vitam agat, qui coitu careat. August. Cælebs qui non habet vxorem, vel quæ non habet maritum, qualia sunt numina in cælo, quæ absque coniuge sunt, si agapetas non attendamus. Hic accipiunt cælibes non tam pro vxore carentibus, quàm pro castis & omni Venere abstinentibus. Sed proprie dicitur cælebs, qui vxorem non habet, etiam si concubinas habeat: Nã cælebs & maritus relatiua sunt. Quint. Nam clarus an obscurus, magistratus an priuatus, ciuis an peregrinus, liber an seruus, maritus an cælebs, parens liberorum an orbus sit. Cic. De legib. Cęlibes esse prohibento. Dicimus tamen thorum cælibem, & vitam cælibem actam in cælibatu. Ouid. Quæ si non fuerat, cælebs te vita deceret. Hinc cælibatus. us. (ἀγαμία) pro vita quæ agitur sine vxore. Martial. Constituit Mercurius pellere cælibatum. Sueton. Verum amissa vxore Lepida duobusq́ ex ea liberis, mansit in cælibatu.

Cæleste, (οὐράνιον) hemelsch.) quod è cælo est, vnde cælestia numina, & cælestia auguria, quæ è cælo fiunt, cum vel fulminat, vel tonat deus: vt, Cælestis arcus, Plin. 12. cap. 24.

Cælibaris hasta dicebatur, qua caput nubentis comebatur, quæ in corpore gladiatoris occisi stetisset, vt sicut illa coniuncta fuerat cum corpore gladiatoris, sic cum viro noua nupta sit copulata. Festus.

Cælicola, (οὐρανίων) qui vel quæ cælum habitat. Vergil. 2. Aeneid. Me si cælicolæ voluissent ducere vitam.

Cælicus. ca. cum. idem est quod cæleste, vt cælica regna.

Cælites, (οὐράνιοι) hemelsche) diuines.) dij cælestes, qui in æthere sphæræq́ superioris ambitu vsq́ ad solarem circulum demeant: qui & apathes dicuntur, quoniam nõ eos vt nos mortalium curarum vota solicitant. Cic. 2. de Diuin. Ego deûm genus esse semper dixi, & dicam cælitum. Idem in Som. Scip. Et grates, inquit, tibi ago summe sol, vobisq́ reliqui cælites.

Cælitus, (οὐρανόθεν) vanden hemel.) pen. cor. aduerbium, significat è cælo: sicut diuinitus à deo. Hieron. Tandem cælitus inspiratus præcisam morsu linguam in osculantis se faciem expuit.

Cælius, mons vrbis Romæ ex septem: à Cælio Vibeno nobilissimo duce Thusco dictus, quòd Romulo aduersus Latinum regem cum auxiliaribus venerit inclytus, à quo Cælimontia, aut Cęlimontana porta. Hunc montem Tul. Hostil. vrbi addidit, ibiq́ ipse habitauit, quò frequentius habitaretur, vt inquit Liu. In eo habitauit Ennius poëta. Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

Cælo. as. sculpo. ich grabe, stich vsz, ich bilde) ick beelsteke) ie graue ou estoffe.) γλύφω, τορεύω τορεύματα. Cic. 1. Diuin. Hanc speciem Praxiteles cælauit argento, & noster expressit Archias versibus. Verg. Cælataq́ in auro Fortia facta virûm. A quo cælata vasa dicuntur, gedreuen werck.) quæ veteres ancæsa vocabant, quòd circuncædendo fiant, & cælum ipsum quo cęlantur, Plin lib. 33. construxit hoc verbũ instar eorum quæ precium signant. L. Crassus (inquit) orator duos scyphos Mentoris artificis manu cælatos sestertijs centum, confessus est tamen nunquam se his vti propter verecundiam ausum.

Cælatura, est quæ auro, argento, ære, ferro opera efficit. Plin. lib. 19. cap. 4. Superq́ pistrinarum opribus & cælaturis viuere. Idem lib. 35. cap. 12. Qui plasticen matrem statuariæ, sculpturæq́ & cælaturæ esse dixit.

Cællo. is. per duplex ll, frango, siue cędo, quo verbo non vtimur nisi in compositione. Eius composita sunt, excello, pro extollor & supero. Antecællo, percutio, euerto. Procællo eiusdem significati, à quo procella. Recællo, reclinor, humilis fio. Interdum actiuè ponitur pro reclino. Var. Alius teneram abietem solus recællit.

Cęlsus, à cęllo: id est, altus & sublimis, ὑψηλός: hooch) hault.) à quo fiunt excelsus & præcelsus, in quibus præpositiones habent vim augendi. Excælsitas. Cic. Etenim magis est secundum naturam excęlsitas animi & magnitudo. Quidam tamen hoc nomen sine diphthongo scribunt.

Cælum, (τόρνος, γλυφεῖον) eyn meysel, stecheysen.) een steeckijser, oft graefijser, oft graefbeytel.) vng burin, & aultres instrumens appertenans au faict de graueurs.) instrumentum quo vtuntur argentarij dum vasa sculpunt: vt est illud, Cælo fabricata Myronis. Et cælum vocatur quod alio modo dicitur mundus (κόσμος, οὐρανός) den hemel) le ciel) cuius circumflexu cuncta teguntur, & stellis splendet: à cælo sculpo, eò quòd sit cælatum: hoc est, sideribus sculptum siue signatum. Vnde quos summis laudibus celebrari intelligimus, in cælum ferri, & in cælo esse dicimus, (ἐπὶ ψευδῶν) & de cælo detrahi: id est, de summo honoris gradu deturbari. Et sic cum æ diph. scribitur. Amb. lib. Hexa. Cælum dicitur quasi impressa stellarum lumina, velut signa habeat, tanquam cælatum appellatur: sicut argentum quod signis eminentibus refulget cælatum dicimus. Varro à cauo deriuat. κοῖλον enim concauum dicunt, quia scilicet id necessariò in sculptura exigitur. Et sic cum œ diphthongo scribi debet. Quidam sine diphthongo scribunt à celando contrario nomine quòd apertum sit. Sciendum est autem, quòd philosophi omnes, nouem cælos esse dixerunt, quorum septem à planetis appellauere: octauum, siderium, seu stellatũ: nonum verò, cum nescirent cuius conditionis esset, vocauerunt primum mobile: cum secundum sanctorum sententias dicatur cælum aqueum crystallinum'ue, non à frigiditate, sed transparentia. Decimumq́ affirmãt esse cælum illud, quod empyreum appellant, quasi igneum, non à calore, sed à splendore, in quo angeli & beatorum constitutæ contemplationi inhærent animæ. idq́ immobile esse

esse dicunt idem doctores sancti. Sunt igitur decem cæli, scilicet cælum empyreum, cælum crystallinum, primum mobile, cælum stellatum, cælum Saturni, cælum Iouis, cælum Martis, cælum Solis, cælum Veneris, cælum Mercurij, & cælum Lunæ. Si quis hanc materiam videre cupit diffusius, Aegidium Romanum comment. secundi libri sententiarum, dist. 2. perlegat. Interdum cælum sumitur pro aëre. Verg. Maria ac terras cælumq; profundum. Idem Georg. 1. Et varium cæli prædicere morem. Vbi Seruius, Cæli, id est, aëris. Lucret. In hoc cælo, qui dicitur aër. Plin. lib. 2. Et hoc cælum appellauere maiores quod alio nomine aëra. Hinc grandines sunt, & pruinæ, hymbres, procellæ, turbines ventorum, hoc regnum supra lunam, pura omnia, ac diuturnæ lucis plena. August. Huic autem cælo, in quo sunt luminaria, ita vicinus est aër vt & ipse cæli nomen acceperit, non solum sermone communi, secundum quem dicimus, serenũ vel nubilum cælum, sed etiam nostrarum ipsarum consuetudine scripturarum, cum dicuntur volatilia cæli, cum aues in hoc aëre volare manifestum sit. Aristoteles accipit cælum pro octaua sphæra, quandoq; pro corpore quinto, quandoq; pro toto vniuerso. Dicitur præterea cælum palatum oris. οὐρανίσκος. dat gehemelt vanden mont) Plin. Cerebrum viscerum excellentissimum est, proximumq; cælo capitis, sine cruore, sine sordibus.

Cælus, (οὐρανός) cognomen indigenæ fuit, qui ex Terra sorore in matrimonium ducta Saturnum, Bætillum, Dogana, & Atlanta genuit. A cuius nomine mira varietate, formosissimum supremum corpus cælum dicunt fuisse appellatum.

Cæmentarij, dicuntur cæmentorum, hoc est, ædificiorum, quæ ex lapidibus fiunt, structores, quos fabros murarios appellant. λιθοτόμοι. eyn maurer) een metser) vng masson.)

Cæmentitius. a. um. quod ex cæmento est, vt parietes cæmentitij. mueren.) Vitru. lib. 2. cap. 8. Itaq; pilis lapideis, structuris testaceis, parietibus cęmentitijs altitudines extructæ.

Cæmentum, (κονία, γύψος quoq; non alienum videtur) maursteyn) metssteen) moilon.) à cædo, vt quidam putant. Sunt enim cæmẽta, omnis rudior materia qua ædificia consurgunt: proprie cæsi lapides apti ad ædificandũ, exciso monte aliquo vel effosso. Fodinas quoq; rustici Campaniæ cæmentarias appellant. Liuius. Nec erat difficile murum subruere, quòd cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto, structuræ antiquæ genere. Col. lib. 9. Sub porticibus quadratę harę cæmentis vel etiam laterculis extruuntur. Aliquando ponitur pro ipso opere: id est, ædificio, quod structo lapide erigitur. Plini. Pallidus lapis in cæmento raro vtilis, licet enim contra iniurias fortis, ad structuram tamen infidelis est, nisi multa suffrenatione deuinctus. Interpres vtitur in Biblijs pro calce aqua, fabulóq; fermentata: Habuerunt lateros pro saxis, & bitumen pro cæmento.

Cæne, vrbs circa sinum Laconię, Tęnaron antè vocata: hinc cænites portus apud Plin. lib. 4. & Cæneus Iupiter dictus est. Ouid. Victor ab Oechalia Cæneo sacra parabat Vota Ioui.

Cænos, (καινός) nouus. inde Cænodoxia, (καινοδοξία) noua gloria.

Cæpe, generis neutri, & indeclinabile, à capitis magnitudine dicitur, vnde & primam diph. vocalem accepit. eyn zwibel bölle) ayuyn.) Plin. lib. 19. ca. 6. Ergo omnibus annis separatim semẽ cæpe caussa seritur, separatim cæpe seminis. Dicitur & cæpa, cæpæ. Ouidius: Cædenda est hortis eruta cæpa meis. Inuenitur etiam secundum Priscia. cæpitius & cæpitium. Cæparum plura sunt genera, nobilissima Ascalonia, ab oppido Iudææ. Nam (vt refert Strabo lib. 16.) Ascalonensium regio præcipue fert cæpas. Colu. Pompeiam vel Ascaloniam cæpam eligito, & componito in fidelia. Cæpa oculos mordet. vnde à Græcis nomen impositum κρόμμυον, quasi pupillam oculi comprimi cogeret, sicut scribit Aristot. in Problem. Vnde lacrymosa dicitur à Columella.

Cæpula, diminutiuum à cæpa. Pal. Hoc mense cæpulas feris.

Cæra, (κηρός) licet à Græco nomen habeat, (κηρίον enim Græci fauum dicunt, quod absq; diphth. scribitur) tamen Apuleio teste, consuetudo conuertit η in æ diph. Quidam etiam à careo deducunt, eo quòd mellis perfusione careat. vnde etiam primam diph. vocalem assumpsisse dicitur. Est autem cæra quę fit ex pressis fauis. wachs) was) cire.) Plin. lib. 21. cap. 14. Cæra fit expressis fauis, sed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris siccatis, quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cæra aliquando pingere solebant, quapropter & tabellæ ita pictæ cerę vocabantur. Ouid. Perlege dispositas generosa per atria ceras. A cæra etiam fiebant pugillares, in quibus scribere mos erat: vnde & pro epistolis, & pro pugillaribus ponitur quandoque. Iuuen. Nonne libet medio cæras implere capaces Quadriuio. Quandoq; pro cærata tabula. κήρωμα. Vnde dicitur in prima cæra, & in secũda cæra, ima cæra, & extrema cæra. Nam Romani testamenta scribebant in tabulis cæratis. Suet. in Cæs. Quin. Pedium ex quadrante heredem instituit, reliquos in ima cæra. id est, vltima parte tabulæ testamentariæ. Hinc syncærum & procærũ. Cæra optima est, quæ punica vocatur omnium candidissima, proximaq; maxime fulua.

Cæro. as. cæra tego, cæram impono. Colum. lib. 12 cap. 50. Sexta quaq; oliuitate dolia cærari oportere antiqui dixere. Plau. in Asin. Nec cærata adeo tabula. Huius compositum incæro. Iuuen. Genua incærare deorum.

Cærifico. as. cæram facere, & de apibus dicitur. Plinius lib. 9. ca. 38. Cum cærificauere, fluxos habent succos. Quædam tamen exemplaria legunt, fœtificauere.

Cærarius, qui cæras tractat, & ex cæra aliquid conficit. eyn wachsmacher) een wasmaker) qui besongne de cire.) Cice. 5. Ver. Ex omni pecunia, quam

aratoribus soluere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant: primum pro spectatione & collybo, deinde pro nescio quo cærario.

Cæratum, videtur esse, sicut vulgò appellatur, quod vulneribus superponi solet. cerot.) Constat ex rebus siccioribus, & igni appositū mollescit, sed appositum corpori durescit, & pertinacius hæret. Dictum á cæra, quæ ferè omnibus ceratis adhiberi solet. Plin. lib. 13. cap. 22. Faciem'q; inuadunt ignes sacri, ob id cærato prius illinunt. Mart. lib. 11. Labra pingui delibuta cerato. Quidam cærotum appellant, á Græco κήρωτον.

Cæratura. æ. (κήρωσις) ipsa ceratio. Colum. lib. 12. cap. 50. Vetera non crediderim, propter olei succum cæraturam pati.

Cæremoniæ, (θρησκεία, τελετή) pen. cor. vel ab oppido Cærete, vel á carendo dicti sunt. Nam vrbe á Gallis capta, cum vestales virgines simulachra deorum ex hostib9 erepta traducerent, in oppidum Cærete potissimum conuenere, vbi benigne fuerunt hospitio susceptæ, donec á Gallis ciuitas per Camillum liberata fuit. In cuius beneficij memoriam Romani præstiterunt, vt omnis diuinus cultus Cæremoniç, á Cęrete diceretur. Liu. lib. 5. scribit L. Albinum de plebe vnum, virgines, sacerdotes, sacra'q; plaustro Cære inuexisse: vnde cæremoniis sit enatum nomen. Dicitur & cæremonia. æ. singulariter. Cæs. 7. belli Gal. Quòd more eorum grauissima cæremonia continetur.

Cærete, generis neutri, ciuitas Thusciæ, quæ Strabone teste, Agylla dicebatur. Declinatur & Cęres, tis, pen. cor. Vergil. Est ingens gelidum lucus prope Cæritis amnem. Festus Cære neutro genere declinat: sic inquiens, Cæremoniarum caussam alij ab oppido Cęre dictam existimant. Nomē ab hoc patrium est, hic & hæc Cæres, ceretis, pen. prod. Verg. lib. 9. Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in aruis. Potest etiam declinari secundum Priscianum, hic & hæc Cæritis, pen. cor. vel hic & hęc Cæretis, pen. prod.

Cęreus. a. um. quod ex cęra est, κήρινος: wachsen) wasſen) faict de cire.) vt imago cærea. Sumitur quandoq; pro molli ac facili. Horat. Cæreus in vitium flecti, monitoribus asper. Idem, Cærea Telephi laudat brachia. Quandoque pro pingui. Acci. Pinguem turturem cæream'q; ficedulam: á cæræ videlicet colore. Quandoq; pro vncto. Mart. Cærea si pendet lumbis & trita lacerna.

Cæreus, funale. κηρός. Mart. Hic tibi nocturnos pręstabit cæreus igneis. Huius diminutiuum est cæreolus. Hieron. Magnum honorem præbens huiusmodi homines beatissimis martyribus, quos putant de vilissimis cæreolis illustrandos.

Cæricas, καιρικά, vsitatius tamen χρονικά) Græci dicut horas temporales, quæ & vulgares. nam apud veteres solaria in horas tam noctis q̃ diei temporales, non æquinoctiales diuisa præponebantur. Ita singuli dies, noctes'q; horis continebantur duodecim. Et quod sequens est, meridiem hora diei sexta designabat.

Cærinthe. es. genus herbę, mellis cum cæra mistî saporem habens. Vergil. lib. 4. Georg. Et Cærinthæ ignobile gramen. Habet folium candidum, incuruum: cubitalis, capite concauo, cuius florum auidæ sunt apes. á cærea deriuatur. Dicitur & cerinthus, κήρινθος. & á Dioscoride cęranthem. Ab Aristotele, erithace seu rithace. Vulgò eam vocare solent carbinam, in Hetruria & Liguria credo, quia flatu Africi nascatur, quem (vt inquit Vitrũ.) Carbam, nautæ Carbinum cognominant. Fit quidem nigrior á ventis. vulgo paquette.

Cærium, (κηρίον) vel Cæris, genus vlceris quòd fa ui similitudinem habeat. Plin. libr. 20. cap. 2. Radix sanat vlcera concreta in modum faui, quem cæreon vocāt. Idem lib. 23. ca. 7. Cum melle item & folijs cæria sanant, & canis morsus.

Cæroferarij, (ἀκόλυθοι & κηροφόροι) dicti sunt á deportandis cæreis in sacris.

Cæroferarium, instrumētum quo cæreus fixus continetur. In Decretis Can. dist. 23. Acoluthus accipiat cæroferarium cum cæreo, vt sciat se ad accendenda lumina mancipari.

Cæroma, & Cæromatū, (πάλθ. Cæl. lib. 4. ca. 26.) á cęra fit, significatq; oleum, cœnum'q; quibus permixtis vngebantur athletæ cum essent certaturi: cui si sudor accedebat, κονίσαλος vocabatur ab ijs qui nimis Attici videri volunt, vt inquit Galenus. inde Iuuen. Cæromatico collo dixit, nō quòd cæroto simile sit, sed Græcum est κήρωμα. τος. significatq; apud Gręcos tabulam cæratam, in qua scribi esset solitum. Hęc inspersio ἁφή dicebatur. Martialis, Et flauescit haphe. Nam ea inspersione perfusa obluctantium corpora quodammodo flauescebant, lepras patientibus similia. fiebat'q; ex oleo terra'q; nec ex omni terra, sed ex quibusdam eius generib. quibus robustiora fieri corpora, & ad tolerandos æstus, atq; algores firmiora arbitrabantur: vt erat Albida quædam terra pertenuis ex Albano agro, & rubrica, & Baianus puluis. Adhibebatur quippe oleum tum ad agilitatem præstandam, vt corpora lubrica fierent, tum quòd natura olei est, tepefacere membra, & contra algores munire. Terra verò ad indurandos magnos artus & aduersus æstum firmandos adiungebatur. Stat. de Palæstritis, Postquam oleo gaudsa cutis petit æquor vterq; Procursu medium, atq; hausta vestitur arena, Tum madidos artus alterno puluere siccant, Colla'q; demersere humeris, & brachia latè Vasta tenent. Ponitur & pro loco, in quo palæstritæ vngebantur. (κονιστήριον, Vitruuius.) Plinius, Idem palæstras athletarum imaginibus & cæromata sua exornant.

Cærosus. a. um. quod habet admixtā cæram. κηρώδης. vnde mel cærosum dicitur nondum depuratum. Plin. Liquore veluti mellis cærosi.

Cæruleus, idem quod cæreus. Propert. Cæruleus cucumis tumido'q; cucurbita ventre. Cæruleus color, viridis cum nigro & subniger, sicut mare: qui Græco verbo á Latinis dicitur glaucus: & Gellius sentit eundem esse cæsium. Hunc Venetum quoq;

colorem, & Thalassicum, & ferrugineum, & cyanum appellari ab eruditis inuenimus. Dictus cæruleus quasi cælulcus à cæli colore. Dicitur & cumatilis color, quod Græcè κύματα fluctus vocāt. Alij deducunt à cæra, de quo in dictione Cæreus. Cæruleum arena est, cuius tria sunt genera, Aegyptium, Scythicum, & Cyprium. Postea probatum est Atticum marmorosum & scyricum siue pressum. vide Plin. lib. 33.

Cærulus. a. um. pen. corr. Catul. Cærula vertentes abiegnis æquora palmis. Et apud Verg. Cærula freta. lib. 10. Aeneid.

Cæsa, Gallicum telum. Varro, Qui gladijs cincti sine scutis cum binis cæsis essent. Hæc & gæsa dicuntur Gallica lingua: vnde & viros fortes Galli gæsos vocant. Verg. lib. 7. Alpina coruscant gæsa manu. Et cæsa, particulę orationis, quę Græci κόμματα vocant, differuntq; à membris, quæ Græci dicunt κῶλα. Membrum enim est pars orationis ex pluribus verbis absolutè aliquid significans, hoc modo: Et si vereor iudices ne turpe sit pro fortissimo viro dicere incipientem timere. Cæsum autem pars orationis est, nondū ex duobus aut pluribus verbis quicquā absolutè significans, hoc modo: Etsi vereor Iudices ne turpe sit. Aliquando tamen cæsa oratio dicitur, cum nō efficiuntur membra ex connexione verborum, sed singula verba aliquid significantia proferuntur, hoc modo: Quis est ille Gellius? armiger Catilinæ, stipator tui corporis, concitator tabernariorum, latrator fori. Eadem incisa dicuntur. De hoc etiam in Comma.

Cæsar, (καίσαρ) cognomen Iuliorum est. Ille enim qui primus Cæsaris nomen adeptus est, ab eo dictus fertur quòd cæso matris vtero sit natus: vel ab elephanto in pugna occiso, qui lingua Maurorum Cæsar appellatur: vel quòd oculis cæsijs, hoc est glaucis fuerit: vel à cæsarie, cum qua natus proditur. At Plini. libr. 7. scribit Scipionem Aphricanum primum fuisse dictum Cæsareum, à cæso matris vtero, qua de causa & Cæsones appellati. Iulius autem Cæsar, à quo familia Cæsarum postea prorogata est, non est natus cæso vtero materno, qui matrem Aureliam habuit, quam amisit cum in Gallia bellum gereret, cuius etiam pater Cęsar est nuncupatus, qui prætura functus Pisis obijt. Hic Iulius Cęsar omnem Galliam quę à saltu Pyreneo alpibusq; & monte Gebenna fluminibusq; Rhodano & Rheno continentur, nouem annis in prouinciæ formam redegit. Hic Germanos qui trans Rhenum incolunt, primus Romanorum ponte fabricato aggressus maximis affecit cladibus. Aggressus est & Britannos, ignotos antea, superatisq; pecunias & obsides imperauit. In Italia, Picenum, Vmbriam, Hetruriam occupauit. Appellatis de Repub. patribus, validissimas Pompei copias, quę sub tribus legatis, M. Petreio & L. Afranio, & M. Varrone in Hispania erant, inuasit. In Macedonia deuicit Pompeiū cū Ptolemæo rege. In Ponto deuicit Mithridatem. In Aphrica deuicit Scipionem & Iubam. In Hispania liberos Pompei. Triumphauit quinquies, primum de Gallia, postea de Alexandria, deinde de Ponto, de Aphrica, & de Hispania. liberalissimus fuit omnium, & maximè post hos triumphos, de quibus Suetonius.

Cæsarea, (καισάρεια) pen. prod. vrbs Palestinæ in littore maris magni, quæ turris Stratonis vocabatur: sed postea ab Herode in honorem Cęsaris nobilius ædificata, Cęsarea est appellata. In qua idem Herodes in honorem Cæsaris magnificam domū albo marmore construxit, vbi nepos eius Herodes ab angelo percussus, eò quòd non dedisset honorē deo, consumptus à vermibus expirauit. In hac Cornelius Centurio à Petro baptizatus est. Altera Philippi, à Philippo Herodis filio, in honorem Cæsaris ad radices montis Libani ædificata, vbi duo fontes Ior scilicet & Dan oriuntur. Tertia Cappadociæ. Iosephus, Moga primum dicebatur quæ postea Cappadocia, nunc autem Cæsarea à Cæsare. Quarta Mauritaniæ.

Cæsaraugusta, (καισαραυγοῦστα) vrbs Hispaniæ Tarraconensis. Strabo Augustam Cæsareā nominat.

Cæsareus. a. um. & Cæsarinus. a. um. vt milites Cæsariani.

Cæsaries, coma. (κόμη, κουρά) à crebra cæsione, ideóq; propriè virorum est. Vnde Cæsariati, comati dicuntur. Plautus, Cæsariatus miles.

Cæsenna, vrbs Flaminiæ prouinciæ, à cædendo, pro exiguo amne cæsa: id est diuisa sit: vel quòd ager eius duobus fluminibus, Sapi & Rubicone sit diuisus. Hinc Cæsennates dicti sunt Cæsennam habitantes. & Cæsennetia vina, quæ inter generosa numerabantur.

Cæsim, aduerbium, significat cædendo, siue per incisionem gladij: ἐκ καταφορᾶς, κοπτικῶς, τμητικῶς: al houwende, al stekende, al slaende) de taille.) sicut punctim (ἐκ διαλήψεως) pungendo. Liu. 2. bel. Pun. Hispano punctim magis quàm cæsim assueto petere hostem. Col. lib. 5. Maior autem pars operis in vineam ductim potius, quàm cæsim facienda est. id est, vno ictu. Hinc ductim significat cum mora. Cesim sine diphthongo aliud significat.

Cæsitium, linteolus erat purus & candidus: dictus quòd cędendo ad candorem perueniret: vel quòd oras circuncisas haberet. Plaut. in Epid. Linteolum cæsitium.

Cæsius color, (γλαυκός) grauw, blauw, katzen äugig) hemelsblau, lesuer) coleur de ciel.) qui speciem cæli habet. vnde oculus cęsius dictus quasi cęlius: hoc est cyanei coloris, Græcè γλαυκώπις ab oculis noctuarum. γλαὺξ enim noctua dicitur. Vnde à nostris glaucus dicitur. Hinc glauci equi, qui felineis oculis sunt: vulgò glaucioli vocantur. Alij cæsium intelligunt lentiginosum, alij cęruleum. Teren. in Eun. Rufam ne illam virginem cæsiam? Et in Hæcyra, Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cæsius. vbi Don. Cæsijs, glaucis oculis, quasi felis oculos habens.

Cæsones, pe. prod. qui cæso matris vtero nati sunt. Plin. lib. 7. cap. 9. Primusq; Cæsarum, à cæso matris vtero dictus: qua de causa & Cæsones dicti.

Cæspes,gen.masc.à cædo fit,& significat terrã cum herba auulsam,seu in modum lateris cæsam: vel dicitur frutex recisus ac truncatus,quòd pedem cæs dat.βῶλ☉.cyn wasen bosch)een rosch torf)mot te ou glazon.) Ex cæspite agger castrensis fit.Lucan. Stetit aggere fulti Cæspitis intrepidus. Circunciditur autem ferramentis, continetur'q; herbarum radicibus terrarum.Docet Veget.lib.3.qua altitudine ac latitudine cæspes circuncidi debeat. Hinc cæspitius.a. um. quod fit ex cæspitibus.Vnde tribunal cæspitium,vocatur,suggestum ex cæspitibus factum. Flauius Vopiscus,Deinde concursus ad Cæspititium tribunal.Et aræ cæspititiæ dictæ sunt. Iul. Capi.Centum aræ vno in loco cespititiæ extruuntur.

Cæspito.as.(παράφορον βαδίζω) pen.cor.pede aliquid percutio,quo quasi ruere cogar: vt sit cæspitare quasi cæspitem offendere,vel in cæspitem ferri.παράφορον βαδίζω.Vnde cæspitatores equi,qui sæpe in cæspitem, vel lapidem, aut aliquid huiusmodi impingunt.

Cæstrum,instrumentum quo ebur cauatur.Plinius libr.35. cap.11. In encaustice pingendi duo fuisse antiquitus genera constat,cera,& in ebore cestro. id est viriculo,donec classes pingi cœpere.

Cæsura, propriè incisura. Διαίρεσις.Plin.lib.17.Ante calendas Martias crescit ad brumam vsq;,desinit'q; cum durescere incipit hoc signũ, quod tempestiuam habet cæsuram. Et cæsura à cadenda voce,quæ definitur,quòd sit decora terminatio vocum in medio versuum notata.Hęc quadrifariam diuiditur,alia penthemimeris dicitur,siue semiquinaria:alia hephthemimeris siue semiseptinaria:tertia trochaica:quarta bucolica.Penthemimeris est cum post duos primos pedes superans syllaba inuenitur quę dictionẽ terminet: vt, Arma virumq; cano:&,Italiam fato. habet enim ex quinq; dimidium.Hephthemimeris est,cum post tres pedes similiter syllaba inuenitur:vt, Arma virumq; cano Troiæ.continet enim septenarij medietatẽ. Trochaica est, cum post duos pedes trochæus partem orationis perficit:vt,Nil nostri miserere. Bucolica,cum post quatuor pedes syllaba superat in partem orationis desinens,vt inuenitur trochęus partem orationis terminans:vt,Omnia vincit amor & nos cedamus amori.

Cæsuratim, βοττόμ☉.significat succinctè,breuiter, per cæsuræ commata.Sido.Claudiano,tota de illo dicto sic cæsuratim succincta, quàm profluens.

Cæsatum vas,appellatur cæsim orificatum.

Cæstus.us.(πυγμή) genus clauæ pilas plumbeas loris bubulis appensas habens,quo Darethen & Entellum pugnasse legimus.Verg.lib.5.Sin crudo fidit pugnam committere cæstu. Et à cædendo fit cæstus.Cestus verò cesti, sine diphthõgo sumitur pro cingulo,quo vxor à marito cingebatur in fide maritali,& est fœm.gen.quamuis & masc.reperiatur:à variis punctis sic dictus κεντῶν enim pungere est & picturare. Vnde cingulum illud Veneris quo ipsa Martem,& Iuno Iouem conciliabant, à poëtis cestus,(κεσός) dicitur.Mart.Vt Martis reuocetur amor summiq; tonantis, A te Iuno peto ceston,& ipsa Venus. Sed & lorũ,aut opus interpunctum , acu'ue pictum.& Veneris item ornamentũ & in commune fœminarũ, ceston Græci vocant. Proinde Celsus Aphricanus,contra quem scripsit Origen.24.libros ædidit,quos à rerum varietate Cestus appellauit.Hinc incestus: & cestillus diminutiuum.Homerus multa in lib.3. Iliados,& Eustathius.

Cæterus,ra,rum, ex Græco καὶ ἕτερ☉,cyn anderer) een ander) vng aulter.) id est,& alius. Cato de re Rust.cap.22.Cæteris ornatus domi, Pompeijs emptus est.Terent.in Hecy. Quàm fortunatus cæteris sum rebus.Cic.4.Acad. Cætera series deinde sequetur. Idem 6.Verri. Argentum illi cæterum purum apposuerat.Cætera doctus,figurata locutio, deriuata à Græcis. Cice. 1. de Natura Deor.Non solum enim poëta suauis,verumetiam cætera doctus, sapiens'q; traditur. Mart. Visceribus bonus , cætera vile sapit , id est, quantum ad cætera. Hinc

Cæterò,aduerbium. Plin.lib. 10.cap.58: Palumbes fœmina incubat post meridiana in matutinum, cæterò mas.hoc est, quod reliquum est temporis.

Cæteroquin,pro alioquin. Cic.in Orat. Adhibet quidem hic subtilis:quem nisi quod solum, cæteroquin rectè quidem vocant Atticum. Cæterum (λοιπὸν) coniunctio siue aduerbium , pro sed, siue id quod dicere solemus, quod reliquum est. Cætera etiam quandoque aduerbialiter (τ' ἄλλα) capitur pro deinceps : vt, Cæterà parce puer bello.

Caycus,(καϊκ☉) nomen est fluuij in Phrygia,& labitur per Mysiam & Pergamum.per campum qui Caycus appellatur.

Caius,(γαϊ☉).cognomen à parentum gaudio sumptum.Et est dictio trisyllaba.Martial.Non maius, quàm ter Caius esse tuus.Profertur per g,& notatur per c,quæ inuersa Ɔ mulierem declarat.Apud priscos autem ,p domino ponebatur,sicut & Caia,(γαῖα.) vide Plutarchum pro domina.

Cala.æ.Seruius, Calas dicebant maiores nostri fustes, quos portabant serui sequentes dominos ad prælium.vnde etiam calones dicebantur. Nã consuetudo erat militis Romani,vt ipse sibi arma portaret,& vallum:vallum autem dicebant calas. Lucil.Scinde calam, vt caleas.id est,scinde lignum & focum accende,vt te calefacias.

Calabra, pe.cor. dicebatur curia vbi tantum ratio sacrorũ gerebatur.Macrob.Et ipsi curię ad quam vocabantur,calabræ nomen datum est.

Calabria,(καλαβρία) pen.cor.insula est,quam veteres Messapiam à duce Messapo, Peucetiam à Peucetio Oenotri fratre dixere.Est'q; ora Italiæ proxima Siciliæ, à quo Pharo breui maris tractu disiungitur.Inde fit Calaber.bra.brum. Ouid.lib.3. de Arte,Ennius emeruit Calabris in montib. hortos.Similiter declinatur hic Calaber, hæc bris.& hoc bre.Dicitur ἀπὸ τῶ καλῶς & βρύω:quoniam sit

sc-

regio onerosa & plena omni genere bonorum. In ea sunt Brundusiũ, Hydrus mõs, & Salentini campi.

Caladrius & Caladrion, (ὁ χαλάδρις Arist.) auis est albi coloris.

Calæ, arum. (κάλαι) ciuitas in India.

Calagurium, (καλάγυρ. ρος.) ciuitas Hispaniæ in Vasconibus collocata. Hinc Calaguritani qui in ea habitant.

Calais, Boreæ ex Orithya coniuge filius alatus, qui vnà cum Zeto fratre similiter alato, quia sagittan di arte præstarẽt, missus est ad Harpyias persequen das, quas fugauerunt in insulas vsq; Plotas. In cœs lo positi Caniculæ exortum dies ferè octo præces dunt, quos πρόδρομοι, id est, præcurrentes appel lant. Est etiam Calais gemmæ genus, à colore cali no qui turbidus est: vnde vestes Calinæ, à Vene to colore. Plin. Calais sapphirum imitatur, candi dior, & litteroso mari similior. Hæc multis nõ alia quàm augites videtur esse.

Calama, æ. pen. cor. generis fœminini est hasta, siue spica ipsius frumẽti. Dicta ἀπὸ τοῦ κάλου, quod est lignũ ἀπὸ τοῦ καίειν, sic appellatum. Suidas.

Calamarium, theca, id est, repositorium calamorũ, καλαμοθήκη.

Calamintha, æ. (καλαμίνθη) seu Calamenthe, es. her ba nota, quam Arist. scribit in mentã commeare. hanc Latinè nepetam quidam dici putant. vulgò. krus muntz. Diosc. lib. 3. cap. 41.

Calamis, idis. seu Calais, nomen statuarij, qui equos absolutos & perfectos effinxit. Ouidius, Vendicat vt Calais laudem quos fecit equorum.

Calamistrũ, (καλαμίς, ίδος. generale est κάλαμοθρον) acus maior, qua calefacta & adhibita, crispantur capilli. Cicero post Redi. Non te illius vnguento rum odor, non vini anhelitus, nõ frons calamistri notata vestigijs, in eam cognitionem adducebat. Vnde calamistratus puer (καλαμιδωτοὶ) gekrauſt) gecrolt) testonn.é) pro crispulo cirratoq;, qui an nulatos capillos habet. Cicero ibidem, Cur in hes luationibus huius calamistrati salutatoris tam exi mia virtus tandiu cessauit? Plaut, in Asin. Quisnã isthuc tibi accredat cinæde calamistrate? Varro re fert calamistrum parari ob ornatum, quòd calefa ctum in cinere capillos ornet. Qui autem cala mistrum administrat, à cinere cinerarius, & cini flo vocatur.

Calamitæ, (καλαμῖται) ranæ minimæ sunt & viri dissimæ, & à quibusdam Dryopetæ vocantur: sic dictæ quòd inter calamos versentur.

Calamitas, tis. grãdo, quòd cõminuat calamos, hoc est culmos, & segetes. Terent. in Eun. Ipsa egredi tur nostri fundi calamitas. Sed translatio in hoc exemplo est, quemadmodũ & cum pro miseria accis pitur, siue erumna. συμφορά. elendicheyt) calamite & misere.) vnde calamitosum dicimus malis ac ca lamitatibus prægrauatũ (δίζυρὸς.) Cic. Et honoris amplissimi puto esse & accusare improbos, & mi seros calamitososq; defendere.

Calamites, gemma: à calamo. Plin. lib. 37. cap. 10.

Calamochnus, genus arundinis in Italia nascẽs, La tinè adarca appellatum: nascitur circa arundi nes tenues, vbi spuma aquæ dulcis ac marinæ se miscent.

Calamus, (ὁ κάλαμος.) eyn rôr) een riet) roseau ou canne.) penult. corr. arundo magis minuta, ha bẽs internodia longa & recta, ex qua sagittæ apud diuersas gentes fiebant. Verg. Quum Daphnidis arcum Fregisti, & calamos. Plin. libro. 16. Calamis populi orientis bella conficiũt. Est & calamus quo scribi solet. eyn feder) een schacht.) vng plume.) Martialis, Dat chartis calamos habiles Memphiti ca tellus, Taxantur reliqua tecta palude tibi. Item calamus dicitur concauus fistulis accommodatus, quem syringa vocant. eyn pfeif) een pijpe) chalu meau faict d'un tuyau de froument.) Est & cala mus auleticus, qui tibijs vtilis est. Vergilius, Nec calamis solum æquiparas, sed voce magistrum. Et calamus virga, cui hamus filo longo ligatur ad capiendos pisces: similiter virga ad capiendas aues visco illinita. eyn visch roede.) een hengel roede.) Martialis, Galbula decipitur calamis & retibus ales. Aliquando accipitur pro stipula & pro quacunq; re tereti ac fistulosa ad similitudi nem arundinis. Vnde arborum quoque ac vitium calamos dicimus: id est, teretes particulas & vir gas ad ferendum in terra aptas. Plinius, Qui si longius efferãtur pomorum calami, rapis infixos optime custodire succum arbitrantur. Item ac cipitur pro arbore aromatica, à similitudine ca lami visualis, simulans gustu casiam. κάλαμος ἀρωματικὸς, vel μυρεψικός. Gignitur in India mul tis modis geniculatus, fuluus, flagrans spiritus suauitatem, qui quum frangitur, in multas fit parteis scissibilis. Est etiam calamus mensura sex cubitorum & palmi.

Calantica, (ταινία) eenẽ cappruyn) vng chapperon.) tegmen muliebre quod capiti innectitur. Cic. in Clod. Tu'ne, cum vincirentur pedes fascijs, cum calanticam capiti accommodares?

Calanus, (κάλανος) pen. prod. vnus fuit philoso phus ex Gymnosophistis Indis, qui secutus Alexan drum Magnum extra Indiæ fines, cum apud Pa sagardas ægrotare cœpisset, facta pyra & aurea le ctica superimposita, in ea cubans, combustus est, stramentis opertus. Fertur, cũ Alexander Magnus rogaret eum, si quid vellet, dixisse, Propediem te video. Quod iam contigit. Nam in Babylone pau cis post diebus Alexander mortuus est. Lege Ar rianum de gestis Alexandri. Inde autem quenq; sa pientem Calanon vocant, vt scribit Suid. Cala mus à Sabellico dicitur.

Calaris, ciuitas in Sardinia. vide in dictione Sar dinia.

Calasastri, pueri dicebantur canoram vocem ha bentes, inquit Vitruuius, qui à regibus ad hoc mu nus quæri solebant.

Calata comitia, in dictione Comitium.

Calathræ, quam alij Calathusas vocant nomẽ vrbis ad Herculis columnas sitæ.

Calathis, is. (κάλαθις) penult. cor. nomen ciuitatis, sicuti

ficuti Ptolemæus & Strabo fcribunt, à calatho ibi inuento. Inde fuit Hifter poëta, qui de tragœdia infignem librum condidit.

Calathus, pen. cor. (κάλαθος & τάλαρος) ab aliquibus qualus & quafillus: ab aliquibus fifcella, vas vimineum, fecundum Porphyrionem, in quo mulieres penfa vel tramã reuoluunt. Iuxta quas fignificationes ait Verg. in Alexi, Tibi lilia plenis Ecce ferunt Nymphæ calathis. Item ciftella. Ouid. lib. 4 Faft. Hæc implet calathos lento de vimine nexos, Hæc gremium, laxos degrauat illa finus. Accipitur interdum pro calice ad facrificiũ apto. Verg. Vina nouum fundam calathis aruifia nectar. Seruius ait effe vas æneum, in quo lac, vel recens cafeus diftrahitur.

Calatores, (κλήτορες) dicebantur ferui, à καλῶ, quod eft vocare: qui femper vocabantur ob neceffitatem feruitutis.

Calcaneus, & Calcaneum, vtroq; modo dicitur, pro parte pofteriore pedis imi. πτέρνα: die verfen aen den voet) le talon.) Verg. Cõtinuis rimis calcanea fciffa rigebant.

Calcar, ferreus ftimulus ad vrgendos equos. πλῆκτρον, κέντρον. fporen) efperon.) fic dictum, quòd ad calcem alligetur. Ouid. Nõ opus eft celeri fubdere calcar equo.

Calcaria fornax, in qua calx coquitur, κάμινος ἀσβέστου: eyn calckouen) fournaife a chaulx.) ficut fulphuraria, in qua fulphur. Plin. lib. 17. cap. 9. Nuper repertum oleas gaudere maximè cinere è calcariis fornacibus. Eft autem adiectiuum calcarius, a, um. Calcarius verò fubftantiuè, qui præeft fornaci calcariç. Cato de re Ruft. Calcarius ligna conficit ad fornacem.

Calcata ædificia, dicuntur calce contecta: quę & loricationē & tectoriũ appellant, & præcipuè fi leue politum'ue fuerit, vt fuperinduci poffit peniculis vel albariũ, vel pictura, vel ad venuftandam ftructuram. Græci κονίαμα appellant.

Calcatorium, locus vbi calx coquitur. Pall. Quòd fi cupis locum fuum deputabimus: is locus ad calcatorii fimilitudinem, podiis breuibus, & teftaceo pauimento folidetur.

Calciamen & Calciamentũ, pro ipfo calceo ὑπόδημα. eyn fchoen) vng foulier.) Plin. lib. 19. Hinc calceamina & paftorum veftis. Cic. 5. Tufc. Mihi amictui eft Scythicum tegmen, calceamentum folorum callum, cubile terra.

Calcearium, idem quod calceus. ἐμβάς. Vlpian. titulo de alimẽtis legatis, Diariis vel cibariis relictis, neq; habitationem, neq; veftiarium, neq; calceariũ deberi palàm eft.

Calceatus, us. idem quod calceamen. Plin. Itaq; longo itinere fine calciatu atteruntur pedes.

Calceolarius, qui calceos conficit. ὑποδηματοποιός. eyn fchôfter) een fchoẽmaker) cordonnier.) Plaut. in Aul. Propolæ, linteones, calceolarii.

Calceolus, dimin. à calceus. Cic. 1. de nat. Deor. Cum pelle caprina, cum hafta, cum fcutulo, cum calceolis rapandis.

Calcearium, ii. pro calceo, aut alio quouis, quo pes tegitur. Vlpian. de ali. leg. Diariis, vel cibariis relictis, neq; habitationem, neq; veftiarium, neq; calcearium deberi palàm eft.

Calceus, à calce: pedis indumentũ, quod fit ex pellibus animalium: καλόπουν appellat. eyn fchôch) een fchoẽ) vng foulier.) Cic. lib. 1. ar. veteris: Si multus erit in calceis puluis ex itinere. Plaut. in Truc. Iam quos capiam calceos.

Calchas, antis. (κάλχας) proprium nomen Græci auguris.

Calcio, & Calceo, as. (ὑποδέω) fchoenen aendoen, fchoeyẽ) chaulfer.) raró vfos autores inueni, femel cum accufatiuo eius rei, qua quis calciatur apud Plinium libr. 36. reperi, fed pro impono dictũ eft: Arcefilaum quoq; magnificat Varro, cuius fe marmoream habuiffe leænam tradit aligerosq; ludentes cum ea Cupidines, quorum alii religatam tenerent, alii è cornu cogerent bibere, alii calciarent foccos, omnes ex vno lapide. Ablatiuo ait libr. 7. Nos quoq; vidimus Athanatũ nomine prodigiofæ oftentationis, quinquagenario thorace plumbo indutum, cothurnisq; quingentorum pondo calciatum per fcenam ingredi. Gellius, Die feriato tunicis & lacernis indutos & gallicis calciatos. Huius compofitum eft, Excalcio. Suetonius in Vitel. Pro maximo munere à Meffalina petiit, vt pedes præberet fibi excalciandos.

Calcitro, as. pen. cor. pede percutio λακτίζω. ich flaemit den fûffen) ick flae achter wt met den voetẽ) ie rue des pieds, regimbe.) Plin. lib. 30. cap. 16. Mulos non calcitrare cum vinum biberint. Hinc calcitrones dicti funt equi, qui calcibus infeftãt. Gel. Equus mordax & calcitro. Huius compofitum eft recalcitro.

Calcitrofus, qui fæpe calcibus ferit. λακτιστής. Colu. libro. 2. Iuuencumq; refte tractum, calcitrofumq; eum reddit.

Calco, as. propriè fignificat pede cõprimere. πατέω. ich tritte) ick trede, vertrede) ie foulle aux pieds.) Plin. lib. 13. cap. 4. Tertium ex his genus pateton, calcatis fimile. Idem, Ita ferratis vectibus calcari folent, parietesq; fimiliter. Quod ad animũ transfertur: vt calcaut paffiones. Compofita funt, conculco, inculco & proculco.

Calculo, as. rationem facio. ψηφίζομαι. ich rechne) ick rekene) ie compte.) vnde calculator, à calculis, id eft lapidibus minutis, quos antiqui in manu tenentes, numeros componebant.

Calculus, lapis breuis terræ admiftus: fic dictus, quòd fine moleftia fui breuitate calcetur. Græcè ψῆφος. eyn kifelfteyn, oder kleynfteynlin) een kefelfteen, oft keyken) grauois, grauelle) Verg. Tenuis vbi argilla, & dumofis calculus aruis. Ouid. Per quas numerabilis altè Calculus omnis erat. Et calculus lapillus in corpore, ex quo afperrimus cruciatus gignitur, λιθιάσις: den fteyn) den fteen, graueel) la pierre, ou grauelle.) qui eo morbo laborãt, calculofi dicunt, à Græcis (λιθιαντικοί, λιθιῶντες) Plin. lib. 28 Vtuntur ad alopecias, lithanicos, opifthotonicos.

Cal-

Item

Item calculus (ψῆφος) dicitur, quem latronem seu latrunculũ antiqui appellauerũt, iuniores scacum vocant. Mart. Hic mihi bisseno numeratur tessara puncto, Calculus hic gemino discolor hoste perit. Quoniam autẽ calculis facere rationẽ solemus, calculus pro ratione ponitur. Cicero, Itaq; tibi cócedo, vt si te alicuius dati pœnitet, ad calculum reducas. Rursus calculus minima pars ponderis dicitur: & culter lapideus, quo Esaiæ prophetæ labia mundata fuere.

Caldariæ, cellæ sunt in quibus calida lauamur.

Caldarium, ahenum quo aqua calida hauritur: vel in quo aqua igni admouetur. λέβης, ἰπνολέβης.

Caldius pro Claudius irrisoriè dictum: sicut Mero pro Nero.

Calefacio & Calfacio, calidum reddo. θερμαίνω. ich werme) ie eschauffe.) Plin. lib. 21. Chrysocomæ radix calfacit & stringit. Hinc excalfacio: à quo excalfactorius, a. um. θερμαντικός. Idem, Excalfactorias habet vires. Cócalfacio, incẽdo. ἀνακαθερμαίνω. Cicero, Et ait idem quum brachium concalfecerit, tum solere pugnare.

Calefio, (θάλπομαι) habet significationem passiuam illatam: vt, Hic calefit igni: à quo concalfio, & excalfio.

Calendæ, (καλάνδαι, Plutarch.) primus dies mẽsis: à καλῶ voco. tunc enim pontifex calato, id est vocato populo, quot dies à Calẽdis ad Conas super essent, pronũciabat. Confluere autem Conarum die in vrbem populares oportebat, vt addiscerent quid eo mense in diuinis humanisq; rebus facto opus esset. Hinc Nonas quidã dictas putãt, quasi nouæ initium obseruationis. vel quòd ab eo die ad Idus nouem putẽtur dies, sicut apud Thuscos Nonæ plures habebãtur, quòd in nono quoq; die regem suum salutarent, & de suis consulerent negotijs. Sciendum cum dico tertio Calendas, certũ semper diem me significare. Ad tertium verò Calendas, etiam incertum: vt, qui est circiter tertium Calendas.

Calendaris, re, quod ad Calendas pertinet: vt, Iuno Calendaris.

Calendarius, a. um. idem est: vt, Calendarius liber, ἀπογραφὴ, ἐφημερίς. eyn calender) een calendier.

Caleo, les, lui. per simplex l, ferueo, calidus sum. θέρομαι. ich bin werm) estre chault.) Plaut. in Rud. Os tibi calet. Lactant. lib. de Opifi. Qui autem ignem putauerunt, hoc vsi sunt argumento, φ præsente anima corpus caleat, recedente frigescat. In quo ostenditur primitiui & deriuatiui diuersa significatio, vt caleat intelligatur calidum fit: frigescat, frigidum fiat. Composita sunt, concaleo & incaleo. Caletur, impersonale à caleo.

Calepiũ (καλήπιον) oppidũ in Cenomanis, id ad 14. lapidem à Bergomo Brixiam versus, ad colles in sinistra parte positum: à bonitate vini denominatum. καλὸς bonus, καὶ πίνω bibo. At Chalepi, aliud significat. vide infrà.

Cales. (κάλητοι) oppidum in Gallia, aliud in Campania, à quo Cales populi iuxta Falernos & Massicos, de quibus Verg. Aequora quiq; Cales linquũt. Hinc Calenum vinum.

Calesco, calidus fio. θερμαίνομαι: à quo concalesco & incalesco.

Calianassa, & Calianera, nymphę, quarũ altera à bene regendo, altera à viris honestandis dicta.

Calidus, a. um. à calore fit, & modo feruentem significat, θερμόν. werm) chault.) Vergilius, Voluitur ille vomens calidum de pectore flumen. Modò ferocem, inconsultum. Pacuuius, Caue sis, ne nimis calidè loquaris, & turbam concites. Modo velocem. Varro: Quum hæc dixisset, ecce calidis pedibus quidam nauicularis irrumpit in curiam. Dicitur & caldus per syncopam. Martialis, Frigida non deerit, non deerit calda petenti. Sunt tamen qui differentiam faciant inter Calidum & Caldum: vt sit calidum sponte nullo extrinsecus calorem suggerente, vt, Ignis est spiritus noster qui corpus animat: caldum verò aliunde, quomodo locutus est Pædian. Corpus nudum caldatum, sicut in lecto erat positum, vt vulnera videri possent, in forum detulit. Sed confunditur apud authores.

Caliga, (καλίγα) eyn hóse) een couse) chausure.) penultima corr. tegumentum tibiarum: cuius diminutiuum est caligula. Plinius, libro. 7. capit. 42. Quanquam Masurius author est, bis in triumpho ductum. Cicero, Mulionem castrensem suffarraneum fuisse: plurimi iuuentam inopem in caliga militari tolerasse. A caliga fit caligatus, vt miles caligatus. Iuuenalis, Veniam caligatus in agros.

Caligarius, a. um. vt caligarius clauus. Plin. lib. 10. cap. 18. in quibus pisces omnibus annis Vergiliarũ ortu existũt squamis cóspicui crebris atq; præacutis, clauorum caligariorum effigie. Idem lib. 34. cap. 14. Aliud breuitate sola placet, clauisq; caligarijs. Dicitur & caligaris & hoc caligare. Plinius, lib. 22. cap. 22. Si enim caligaris clauus, si ferri vel chalybis aliqua rubigo, &c.

Caligij, populi sunt in Arabia.

Caligo, penult producta, vmbra est de spissitudine aëris effecta, (ζόφος: finster) duysterheyt) obscurite.) quoniam aëris calore gignatur. Vergil. 4. Aen. Quis globus ô ciues caligine voluitur atra? Hinc caliginosus, sa. sum. pro obscuro dicitur. γνοφώδης.

Caligo, as. cæcutio. ἀμβλυώττω. ich sehe niet wol.) ick en sie niet wel) estre esblouy.) Plin. libro. 20. cap. 22. Inungunt quoq; scabras genas, aut caligantes oculos cum melle.

Caligula (καλιγόλας) dictus fuit Caius Imperator: à caligis quas margaritis refertas primus portauit. Ausonius, Gaius cognomen caligæ cui castra dederunt. in exercitu enim natus erat.

Calim veteres pro clàm vsurparunt.

Caliugij, populi in India, authore Plinio.

Callipolis, (καλλίπολις) vrbs Thraciæ in extremo Hellesponti, à Caligula ædificata, à quo nomen sumpsit; hoc est Caligulæ polis.

N. 2. Ca

Calisto, (καλλιστὼ) vna ex nymphis & pulcherrima dicitur. fuit Lycaonis Arcadiæ regis filia, ex qua ortus est Arcas, à quo Arcadia: quæ postea versa est in vrsam, quæ dicitur arctos: & est iuxta borealem polum sita.

Calix,(κύλιξ)eyn trinckgeschirr)een drinckuat)vng pot a boire.) genus poculi quo bibimus,quod eo calidam bibebant.nam & calidam & frigidam conuiuijs veteres adhibebant.Plaut.in Cap.Aulas,calicesq; oẽs confregit,nisi quæ modiales erãt.Quandoq; ponitur ꝓ maiori vase.Cic.li.1.Tusc.Quid? huic calix mulsi impingendus est, vt plorare desinat. Quandoq; pro vase in quo legumina & holera coquuntur.Ouid.lib.5.Fast.Stant calices,minor inde holus alter habebat.Varro, Calix,à caldo, quod in ea calida plus apponebatur. Græci quoq; accipiũt calicem pro Galero & vmbraculo fœminarum,vt inquit Iulius Pollux.

Calleo.les.lui.propriè callosus sum, siue callum facio. τυλõμαι. ich mache hert) ick verherde) auoir des calles,indurer.) Plaut.in Pseu.Neq; ego homines magis asinos vnquã vidi, ita plagis costæ callent: quos dum ferias,tibi plus noceas. Transfertur & ad animũ.Idem, Occaluit animus.Cic.Sulpitio,Atqui non in illis rebus exercitatus animus callere iam debet. Interdum callere est perfectè scire,ἐπίστασθαι) wol weissen) wel weten) scauoir bien.) quòd sicut pes vel manus ex longo labore callum facit, ita mens longa experientia facit habitum quendam rerum, in quibus versatur. Et sic neutrum transitiuum est: vt Persius, Dicenda tacendaq; calles. Et illud Horatij, Legitimumq; sonum digitis callemus & aure. Huius compositum est, occalleo: à quo occallesco. Plautus in Asin. Qui latera conteram tua quæ occalluere plagis.

Calliblepharon, (καλλιβλέφαρον) medicamen accommodatum vitijs oculorum, præsertim cum palpebræ cohæresćunt, & vlcera oculorum male curata sunt.Plin.lib.23.cap.4.

Callidôrus, (καλλίδωρος) quasi munus pulchritudinis.

Callidromus.(καλλίδρομος)fluuius est iuxta Thermopylas.

Callidus,(πανοῦργος)listich) loos,doeck,leep)ruse.) per duplex ll,astutus: differtq; à versuto,quod callidus sit ille (vt scribit Cic.) cuius animus vsu, vt manus opera,concalluit: versutus,cuius mens celeriter versetur. Cic.4.Acad. Ego enim vt agitator callidus prius quàm ad finem veniam, equos sustinebo.Hinc calliditas,astutia.Cic.1. Off.Scientia quæ est remota ab iustitia, calliditas potius, quàm sapientia est appellanda.

Calligonon, (καλλίγονον) herba est quam nonnulli sanguinariã dicunt: à multitudine feminis & densitate fruticis sic dicta.Plin.lib.17.cap.32.

Callimachus,(καλλίμαχος)pen.cor.nomen poëtæ Cyrenensis,qui princeps inter Elegiacos habetur. Fuit & alius historicus Aegyptius, filius Batti & Mesatmæ, discipulus Hermocratis.

Callimus,lapis,de quo Plin.lib.36.cap.12.

Callionymus,genus piscis,cuius fel cicatrices sanat. Plin.lib.32.cap.7.

Calliope,(καλλιόπη)pen.cor.vna Musarum & quidem præstantissima,quę etiã Calliopeia,καλλιόπεια dicitur:sicut Penelope Penelopea:à pulchra voce dicta.Præest heroicis versibus.

Callippide(καλλιππίδαι)populi Scythici,Hispanim fluuium incolentes,vt author est Herodotus.

Callippo, (κάλλιππος) philosophus qui honestati voluptatem adiunxit,sicut & Dmomachus.

Callirhoë, (καλλιῤῥόη) fons apud Athenas.Papyrius lib.12.Theb.Et quos Callirhoë nouies errãtibus vndis implicat. Hic postea à tyrannis reparatus, ἐννεάκρουνος dictus est: id est, salientes nouem. Martianus de hoc fonte,fontes multi Atticæ,inter quas Callirhoë prædicatur.

Callis,via callo perdurata.τρίβος. eyn herten wol gebaenden wech)chemin frayé.) Verg.lib.8.Raro per occultas ducebat semita calles. Idem 4. Aen. Prædamq; per herbas Conuectant calle angusto.

Calliscere,est callum fieri.ἀποτυλοῦσθαι. Cato, Aures nobis calliscunt ad iniurias, id est, occaluerunt. Nonius.

Callisthenes, (καλλισθένης) pen.cor.nomen philosophi, & apud nos pulchritudinis potentia dicitur. Hic fuit Olynthius Alexandro Magno familiaris ex condiscipulatu apud Aristotelem,accitusq; ab ipso rege,ad ꝑdenda memorię gesta eius Asiatica. Huic nocuit immodica libertas, grauitasq; inuisa regi,quum haudquaquam male assentantiũ accommodatus ingenio esset.Nam cum Alexander Magnus ex Persico bello superbię regię more adorari vellet,acerrimꝰ inter recusantes Callisthenes fuit, palàm dictitans,Alexandrum non adorandũ esse, quæ res & illi & multis principibus Macedonum exitio fuit. Siquidem Alexander Callisthenem propter adorationis Persicæ interpellatum morem, coniurationis conscium esse criminatus est, cumq; truncatis membris abscissisq; auribus ac naso labrisq; deformatum, cum cane in cauea clausum circunferri iussit, diuq; tortum tandem necauit.

Callistratus,(καλλίστρατος) penultima cor.nomen viri proprium.

Callistrutiæ,(καλλιστρουθία) ficorum omnium frigidissimæ.Plin.lib.15.cap.18.

Callithricam,herbam dicunt,quod pulchros facit crines: nam in vino cocta cum semine apij, adiecto oleo copiose,& fluere capillum prohibet,& crispũ densumq; facit.Plin.lib.25.cap.11.

Callitrix,herba quæ decocta in aqua,humidis vlceribus prodest.Plin.lib.25.cap.14.

Callos, (κάλλος) pulchritudo,honestas.

Callus in masc. genere, & Callum,li. vtroq; modo dicitur:eyn weer int lichaem)vne peau endurcie) & est cutis labore viæ pedibus, aut alio opere in manibus, parte'ue alia corporis densior facta, cuiusmodi est in suis rostro, ceruice bouis, animalium plantis pedum, duritia illa, quæ in

manibus, ex labore nascitur. Plautus in Persa, Plus calleo, quàm aprugnum callum callet. Est autē callum aprugnum caro apri callosior, ob id saporis iucundioris. Et in Capt. Quanta sumini absumendo, quanta callo calamitas. Vnde callum obducere per metaphoram. Et

Callosus. a. um. adiectiuum. Colu. lib. 3. cap. 1. Humido loco sciet non rectè mandari fructus, teneri, & amplioris acini, sed callosi & angusti.

Calenum, (καληνοὶ) vrbs Campaniȩ 14. passuum milibus à Capua distans. In cuius agro vinum optimum & dulce nascitur. Strabo, Calenum vrbs in Campania in primis eximia adiūcta Casclino. Vnde Horat. Prælo domitam Caleno Tu bibes vuā. Alij à καλὸς, quod est bonum, & οἶνος vinum. Iuuenalis, Occurrit matrona potens, quæ more Caleno. Et sic scribi potest cum œ diphthongo.

Calon, (καλὸν) bonū, siue pulchrum, siue honestum: & Calon nomen statuarij κάλων: ac lignum dicitur κᾶλον.

Calones, calcei ex ligno: quo etiā nomine serui militum castra sequentes dicuntur, qui clauas ligneas & fustes gerebant, vel qui militibus ligna subministrabant. ὑποφόροι. Hora. Hunc perminxerunt calones atq; caballi. Quidam tamen calones à calando deriuant, quòd ad ministerium aduocarentur, alij à calendis, quòd calendarum die cibaria caperent pro toto mense.

Calophanta, (καλοφάντης) derisor. Plau. in Cur. Calophantam ac sycophantam.

Calopodion, (καλοπόδιον) holblocken, plattijnen) des sabotz.) calciamenti lignei genus est, quod alio nomine dicitur soccum, & per diminutionem socculum.

Calopus, (καλόπους) animal Syriæ, iuxta Euphratem habitans, austerum ac velox, cornib. longis, quibus arbores deijcere fertur.

Calor & Caliditas, idem significant: à calendo. θέρμη, ἀλέα. wermte) chaleur.) Plaut. in Mil. Nam mihi nimius calor Comburebat gutturem. Dicitur & Caldor. Varro, Olea lecta si nimium diu fuerit in aceruis, caldore fracescit, & oleum fœtidum fit.

Calorices, gemma est herbacei coloris.

Calorificus. a. um. quod calorem facit, θερμοποιός: sicut à frigore, frigorificus.

Calotechnus, (καλότεχνος) bon⁹ artifex, cuius contrariū est cacotechnus, (κακότεχνος) malus artifex.

Calpe, (κάλπη) Hispaniȩ mons, circuitu nō magnus, altitudine ingens, oppositus Abylæ monti Aphricæ, vna ex columnis Herculis, in cuius radicibus vrbs est nomine Calpe, vt inquit Strabo. Quo etiā nomine dicta est insula in occasu post Cades, angusto discreta freto. Calpis vrna aquaria est.

Calpar, (κάλπαρ) doliū. Var. lib. 1. De vita Populi Romani, Quia antequam nomen dolij prolatum esset, id genus vasorum calpar diceretur. Festus docet esse genus vasis fictilis, seu vinū nouum quod ex dolio demittitur sacrificij caussa ante quàm degustetur.

Caltha, (κάλθη) herba nascens in segetibus flore purpureo, vel potius viola coloris albi. een corenbloem) soulsie.) Plin. lib. 21. cap. 6.

Calthula. læ. vestis, à caltha viola coloris albi. Plautus, Indusiatam, patagiatam, calthulam ac crocotulam.

Calua. æ. (κρανίον) thooftscheel, die panne) le tez de la teste.) dicitur os capitis, vbi capilli esse consueuere. Martialis, Psilotro faciemq; lauas, & dropace caluam.

Caluaria, (τὸ βρέγμα) totum caput & carne nudum: & tam de brutis, quàm de hominibus dicitur. Palladius, Equæ caluaria, sed non virginis, intra ortum ponenda est, vel potius asinæ. Et caluariæ, loca sepulturȩ publica, (πολυάνδρια) seu loca vbi decollabantur homines damnati. Caper tamen caluam appellat.

Caluaster, à calueo, siue à caluus. ἀναφαλαντίας.

Caluata vinea, (φαλάκρα) apud Catonem & Plin. significatur, in qua vites quidem sint, verum paucæ raræq;, vt in caluitio capilli. Plin. lib. 17. ca. 22. Cato de re Rust. cap. 33.

Calueo. es. caluus sum. φαλακρόω. ich bin cael) estre chaulue.) Plin. lib. 11. cap. 37. Et quædam animalium naturaliter caluent, sicut struthio, cameli, & corui aquatici. Hinc componitur recalueo, (ἀναφαλακροῦμαι) quod est rursus in caluitiem reuertor.

Caluescere, est caluū fieri. φαλακροῦμαι. cael werden) deuenir chaulue.) Plin. lib. 11. Proprium hic caluescere omnib. annis cum seritur rapa. Dicitur & de agris. Colu. lib. 5. Propter mures atq; talpas sæpe nouella castanea caluescunt. id est, rarescunt.

Caluinarius porcus, qui cibo permixto ex colluuie hyeme nutritur.

Caluities, & caluitium, defluuium capillorum à capite, seu locus quo capillorū defluuium est. φαλάκρα, φαλακρότης. caelheyt) chauluete) Suet. Caluitij verò deformitatē iniquissimè ferebat, sæpe obtrectatorum iocis obnoxiam expertus. ideo deficientē capillum reuocare à vertice consueuerat.

Calumnia, vexatio alicuius in litibus per fraudem, & frustrationem. eyn lasteringe, smahe, oder falsche erdiche lōgenen) smaet, valsche versierde luegenen) calumnie.) Alij ponunt malitiosam interpretationem: Nonius malitiosam & mendacē infamationem: Græci διαβολὴν vocant. Cic. Existunt sæpe iniuriæ, calumnia quadam, & nimis callida, atq; malitiosa iuris interpretatione. Hieronymus, Calumnia est, cum iustis hominibus crimen impietatis obijcitur.

Calumniator, qui calumniam facit, συκοφάντης: eyn falsch lasterer) een valsch lasteraer) calumniateur). id est, qui falsum crimen obijcit. Vnde in lege 12 tabularum, Calumniator idem patiatur quod reus, si conuictus fuerit.

Calumnior, significat per fraudem & subdolam rationem causa vincendi in litibus, mendacijs alios vexo: vel falsa crimina intēdo. διαβάλλω, συκοφαντέω. ich lastere) ie calumnie.)

Calumniosus, qui calumniam inferre solet, συκοφαντικός. Augustinus, Nemo illi calumniosus tendicu-

la verborum requirit.

Caluo.as.caluum facio, φαλακρόω: à quo decaluo & recaluo. Primum significat valde caluo: secundum, ab anteriore capitis parte caluo.

Caluo.uis.decipio, frustror, κατασοφίζομαι: cuius passiuum est caluor: tractum à caluis militibus, qui omnibus solet esse frustratui. Inuenitur etiam cal uor deponens. Plaut. in Cas. Nam vbi domi sola sum, sopor manus caluitur. id est, decipit.

Caluus, dicitur à cuius capite capilli defluxerunt, siue qui sine capillis natus est. φαλακρός. cael) chauue.) Vnde Plin. lib. 11. docet esse gentes naturaliter caluas, quales Myconij, qui capillo carentes gignuntur.

Calx, pro calcaneo extrema pedis parte ponitur, qui & pes imus appellatur. πτέρνα ἀφυρόν. eyn versch) een versen) le dessoubz du talon) Verg. Calcemque terit iam calce Diores. Vnde & pro fine metaphoricè ponitur: vt, A vertice ad calcem. Cice. Quoniam sumus ab ipsa calce eius interpellatione reuocati. Aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum, (λάκτισμα) plagaque. Terent. in Phor. Nam quæ inscitia est, Aduorsum stimulos calces? Iuuen. Aut dic, aut accipe calcem. Et tam pro calcaneo, quàm percussione, modo masculino, modo fœmi nino genere vsurpari solet. Silius, Iam compos voti ferrata calce cruentat Cornipedem. Verg. Cornipedemque citum ferrato calce fatigat. à calcãdo, id est, nitendo dictus calx.

Calx, (ἄσβεστος, ἡ) kalck) regimbement.) fœm. gen. seu calces, lapis coctus: sic dictus quòd in ædificijs calcetur. nam ita lapides simul astringit, vt calcari videantur. Pallad. Calx quæ erit ex spisso & duro saxo, structuris conuenit: ex fistuloso vero aut molliore lapide, tectorijs adhibetur vtilius. Fit autem de albo, spisso & duriore saxo: coquitur fornace calcaria. Plin. lib. 36. cap. 23.

Calydna, (Κάλυδνα) insula, quam quidam vnam esse cum Calymna putant. Alij Calydnas duas Leron & Calymnem, quæ sunt circa Rhodũ. Strabo alias ab his Calydnas prope Tenedum constituit.

Calydon, (Καλυδών) pen. cor. seu Calydonia Aetolorum ciuitas regia Onei patris Meleagri, & regio vicina. Distat à mari septem milium quingentorũ passuum spatio, per quod Euenus fluit. Lucan. Et Meleagræam maculatus sanguine Nessi Euenos Calydona secat. Hinc Calydonius. a. um. & Calydonis. dis. Ouidius, Plangunt se matres Calydonides.

Calydonia, (Καλυδωνία) sylua Britanniæ, vnde sæui leones mittebantur, à qua Britanni quandoque Calydonij vocantur secunda syllaba longa, & tertia breui. Mart. Nuda Calydonio sic viscera præbuit Vrso. Idem, Quinte Caledonios Ouidi visure Britannos. Cum autem de Aetolico agro intelligimus, secunda breuis, tertia longa, vt suprà apud Lucanum & Ouidium, Tradidit Aonio pauidam Calydonida Nesso.

Calypso, (Καλυψώ) est nympha Oceani & Tethyos filia: vel (vt aliquibus placet) Atlantis. regnauit in Ogygia insula, & Vlyssem naufragum hospitaliter suscepit. Ouid. Ah quoties illum doluit properare Calypso. Hæc de sui nomine insulam in Ionico mari cognominatam tenuit, propinquam promontorio Lacinio, vt sentire videtur Plin. lib. 3. vel vt alijs placet, in mari Aphrico.

Calyptra. æ. (καλύπτρα) genus vestimenti, quo mulieres capita tegebant: à καλύπτω tego.

Calyx, (κάλυξ) significat folliculum quo fructus arborum cooperitur. à καλύπτω, cooperio. Ponitur & pro operimento & tectorio linteo. Plin. lib. 12. cap. 6. Sed vnde vestes lineas faciunt, folijs moro similis, calyce pomi cynorhodo.

Camerina, (καμαρίνη) herba pessimi odoris, quę concussa nauseam facit. vnde Prouerbium, Caue moueas camerinam.

Cambades, vnum ex cognominibus Tauri montis.

Cambio. is. psi. commuto. wichsselen) wisselen) changer.) apud antiquos verò cambire accipitur pro pugnare, iter inchoare, flectere: à quo campso. as. quod est iter flecto.

Cambyses, (Καμβύσης) pen. prod. nomen proprium regis Persæ, cui Astyages filiam dedit coniugem, ex qua natus est Cyrus, qui postea regnauit. Est etiam hoc nomine fluuius Hyrcaniæ, ortũ habens in montibus Caucasi.

Camelus. li. notum est animal: eyn cameel) vng dromeau.) de quo multa apud Pliniũ & Liuiũ. 7. bel. Mace. Vide infrà Camelus. Hinc camelinus. a. um. vt, Lac camelinum. Plin. lib. 28. ca. 9. Dulcissimum ab hominis camelinum, efficacissimum ex asinis.

Camera, (καμάρα) eyn gewelfsel) vng voulte.) pen. correp. à nostris testudo seu fornix dicitur. & ipsa pars superior, scilicet tectum deuexum & incuruum solarium: à forma testudinis, quasi camuræ: id est curuæ, vt inquit Seruius. Camurus enim latinè curuus dicitur. Papin. in Syl. Effulgent cameræ, vario fastigia vitro In species, animosque nitēt. Verg. lib. 3. Geor. Camuris hirtæ sub cornibus aures. Cameræ igitur tecta incuruata, fornicata. Cicero ad Qu. frat. Cameras quasdam non probaui, mutarique iussi. Et camuri, boues à curuatione. Plin. lib. 19. Velocitas pernix leui vmbra cameras & pergulas operientes.

Camerare, cameram facere, καμαρόω: weluen) voulter.) id est, fornicem & testudinem: à quo concamero. Plinius libro. 24. Dinocrates architectus Alexandri Arsinoës templum concamerare inchoauerat. Inde concamerata loca, dicimus testudinea, hoc est quæ fornicibus constant. Camerata vehicula, quæ Græci καμαρωτὰ vocant, quasi sunt pensilia quibus matronæ gestantur: qualia etiam hodie fiunt corio contecta. hanghen de waghens, rosbaer) chariots branlants, ou lictieres.) Bud.

Camerarius, adiect. Plin. loquens de cucurbitis li. 19 cap. 5. Inde hęc duo prima genera, camerarium & plebeium, quod humi repit Camerarium, genus cucurbitæ vocat, quod in pergulas arrepit in hortis, non quod humi serpit.

Camerinum,(καμαρινόν) pen.prod. Piceni vrbs præclara, à curuitate situs ita appellata. Ab ea Camertes dicti sunt, quos Liuius scribit P. Scipioni in armanda classe, quam in Aphricam duxit, cohortem vnam sexcentorum militum armatorum præbuisse. Est etiam Camerinum ciuitas in Sicilia: quę & Camerina, & Cameria.

Camesene, (καμασηνή Suidas, καμησηνή Strabo) regio in qua regnauit Camesis.

Camesis, Iani consors, Italiæ indigena, quæ cum Iano participata potentia regnauit.

Camilla,(καμίλλα) nomen Volscorum reginæ, quæ Turno contra Aeneam auxilio venit.

Camillus, (κάμιλλος) proprie puer ingenuus, qui flamini diali ad sacrificia ministrabat. Antiquì enim camillos & camillas vocabant ministros & ministras impuberes in sacris. Vnde Mercurius Hetrusca lingua Camillus dicitur, quasi deorum minister. Fuit & Camillus proprium nomen Romani viri, qui Gallos expulit ab Vrbe. Item genus quoddam vasis camillum dicebant, quod opertū in nuptijs ferebant: alio nomine cumera vocatur. Camillus item paruum caminum significat.

Caminata loca, sunt quæ & concaminata diximus.

Caminus,(κάμινος) pen.prod. Latinè fornax dicitur, eyn ofen) vng fournaise. Vergil. lib. 5. Ruptis flammam expirare caminis. eyn kamet, camin) een schoersteen, een schouwe) cheminee.) Est etiā structura quæ fumum excipit. Cic. ad Att. Luculento camino vtendum censeo.

Camœnæ, cum œ diph. quasi canētes amœnè. Amœnum verò ab amādo iucundum dicimus. Canunt enim antiquorum laudes. Var. Camœnæ ab antiquis Carmœnæ, vel Casmœnæ dictæ sunt, nunc abiecta r, vel s, Camœnę vocantur. Alij Camœnas dicunt, quòd sunt castæ mentis præsides. Sunt autem Camœnæ idem, quod Musę. Musa verò significat cantum. Verg. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ.

Campana, instrumentum notum ad pulsandum idoneum, κώδων: eyn glocke) een clocke) à quo campanula. Hieron. ad Eusto. Quousq; campanula in claustro pulsabitur. Malleus campanæ dicitur ropalum, (ῥόπαλον) & etiam instrumentum quo pulsatur ostium.

Campania,(καμπανία) regio Italiæ: sic dicta quòd campestris sit: à qua Campani qui in ea habitant. Et nunc dicitur terra laboris fertilissima, vbi Capua, & Neapolis, & Cumæ.

Camparius, custos camporum ἀγροφύλαξ.

Campe, (καμπή) vermis genus hortensis herbis & arboribus frondes infestans, à verbo Græco κάμπτειν, quod est flectere. chemille.) Colu. lib. 10. Nec solum teneras audens erodere frondes Implicitus conchæ limax, hirsutaq; campe. Hinc Hippocampæ, pisces qui & equi appellantur, à flexu caudarū quæ piscosæ sunt.

Campestria, loca plana, πεδινὰ χωρία: à campo deducitur nomen. matten, veltachtich velt) cham pestre.) Sic campestres operarij dicebantur ij, qui in campo Martio seruilem operam candidato impertiebantur. Et campestria dicuntur genitalium succinctoria, eò quòd ludentes in campo vestibus omnibus exuebantur, & nudi ludebant solis campestribus tecti virilia, περίζωμα. Horat. Penula solstitio campestre niualibus auris. Vnde qui ita succincti sunt, campestratos vulgus appellat. vide in Bracca.

Campi Diomedis in Apulia sunt, & est regio quę Diomedi cessit in Apuliæ diuisione.

Campsores, dicuntur vulgò collibistę ac trapezitæ.

Campus, est grande atq; amplum spatium terrę planæ, vt plateæ areæq; πεδίον. eyn feldt.) een velt) vng champ.) Cæs. 3. bel. Ciu. Sed cum esset inter bina castra campus, circiter millium passuum sex Domitius castris Scipionis aciem suam subiecit. Dictus campus à capiendo, quòd animalium seu rerum multitudinem facilè capiat: seu quòd veteres ex agro tantum plano capiebant fructus. Solet tamē accipi ꝓ qualibet re, in qua quis studium habeat. Cic. 4. Acad. Cum sit enim campus, in quo possit exultare oratio, cur eam in tantas angustias, & in Stoicorum dumeta cogimus? Et latissimū dicendi campum alio loco dixit Cic. pro vbertate materiæ quam vocant. Campus lapideus, (λιθινὸν πεδίον.) erat campus in quo congressus est Hercules cum Albione & Bergio Neptuni filijs, qui cum deficientibus telis in discrimen venisset, orasse dicitur patrē, vt sibi tela ministraret, & statim imbre lapideo adiutus est. hinc campo nomē inditū est.

Camura. ræ. pen. prod. vasis genus quod opertum in nuptijs ferebant, in quo erant nubentis vtensilia. Festus.

Camurus. a. um. curuus. vide in Camera.

Camus, genus vinculi. κημός, φιμός. Plautus in Cass. posuit pro fune, quo damnati alligantur furcæ, cum ait, Camum & furcam feras. Item equorum retinaculum, frenum, eyn breydel.) bride.) & muliebre ornamentum. Significat etiam contextum figuræ coni, quod instar calculi iudices iaciebant in cadum. Est & genus tibiæ, pabuli, & lilij, & quędam herba. Item mechanicum instrumentum igniferum. Chamos aspiratum, idolum est, quod alio nomine dicitur Beelphegor, vt inquit Hieronymus.

Canaam (χαναάν) nomē filij Cam filij Noah: à quo Cananæus. a. um. vt mulier Cananæa.

Canalicolæ, pen. corr. forenses homines pauperes: dicti quòd circa canales fori consisterent.

Canalicula, diminutiuū: parua canalis. (σωληνάριον.)

Canaliculatus. a. um. quod est in canalis modum factum. σωληνοειδής. Plin. lib. 19. Quibusdam angusta & canaliculata, vt cumino paucis foliacea & lata, vt atriplici.

Canaliculus, diminutiuum à canalis in masc. genere: Colu. lib. 9. Largiore cibo celerius pinguescit, semper tamen etiam canaliculi milio repleti apponuntur.

Canalis, (σωλήν) à canna fit, vna litera detracta tam masculini quàm fœm. ge. est. Est aūt canalis lignū ad

ad cannæ similitudinem cauatum, à quo aqua deducitur. eyn rinne, gosse) een gote) canal, esuir.) Festus, Canales per quos aqua confluit in vijs lapide stratis. Verg. Currentem ilignis potare canalibus vndam. Dicitur & hoc canale. Stat. lib. 1. Syl. Flumina demerso trahit intemerata canali.

Canalitium, aurum dicitur in puteis effossum, quod venarum canales per saxa vagatur huc atque illuc, & per latera puteorum. Plin. lib. 33. cap. 4. Quod puteis foditur, canalitium vocant: alij canaliense, marmoris glareæ inhærens.

Canan, dicta est Arabia à Cam, qui in ea consedit: à qua Cananęi. Hęc fuit prima gens quę deum ignorauit, quin princeps eius & conditor cultum à patre non accepit, maledictus ab eo. itaque ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.

Cananæa, (κανανῶα) Syriæ regio à Cananæo filio Cam, qui eam regionem, quæ nunc Iudæa nuncupatur, inhabitans, à se Cananæam nuncupauit.

Cananitis, idis. (κανανῖτις) pen. cor. adiectiuum est à Canaam, vt regio Cananitis.

Canaria, insula est in mari Atlantico Fortunatis propinqua: sic dicta à magnorum canum multitudine ingenti.

Canarij populi circa Atlantem Aphricæ montē habitantes, quòd victus canis his promiscuus sit.

Canarius, a, um. quod ad canem pertinet, κυνικός: vt lappa canaria, quæ canibus adhæret. Plin. libr. 18. Augurium canarium legitur, & apud Ateium Capitonem canario sacrificio pro frugibus deprecandæ sæuitiæ causa sideris caniculæ.

Canastreum, promontorium est proximū Pallenæ.

Canatim, aduerb. significat ad similitudinem canis. κυνηδόν.

Canatius, ab Apuleio dicitur in Flor. pro clara seu præconis voce. Canatius, inquit, lunam dabo, vt per omnes prouincias eat. Sed hoc à canando: id est, calando videtur dictum. Nam Varro scribit consuetudinis fuisse, vt classicus in arce circumque muros canatum iret.

Cancellarij, dicunt scribæ, ἀρχιγραμματεῖς. een canscelier.) qua dictione vsus est Flauius Vopiscus, scribens à Carino imperatore factum esse pręfectum vrbis vnum ex cancellarijs suis.

Cancellatim, ad similitudinem cancelli. δίκην κιγκλίδων.

Cancelli, ligna inter se modicis interuallis in transuersum instar retis inuicem annexa, quibus scenæ & tribunalia atque fenestræ muniri solent, quos præterire non licet. Græcè κιγκλίδες, δρύφακτοι. genster, getter) tralien) treillis, cleres voyes.) Et apud priscos ferè semper fuerunt ærei, quorum multi extant per basilicas distributi ad lignorum similitudinem fabrefacti, quorum lineolæ altrinsecus in quincuncem superpositæ foramina linquunt, quibus cum aër aspectusque admittatur, prohibetur accessus, seruatque vsus eiusmodi claustra vineis pro valuis foribusque apponi. Cice. in Quint. Ab his cancellis quibus me circūscripsi declinaues pro. Sunt & cācelli loca cancellatim, hoc est tessellatim facta transuersarijs lignis, accommoda sessul. Ouid. Cancellis primos imposuisse pedes. In sacris literis cancelli vocantur specilla foraminibus plena, & transuersim plagulis fenestrata, quas vulgus zelotypias vocitat. Vnde in Prouerbijs, De fenestra domus meæ per cancellos perspexi iuuenem. Hos cancellos delitiosos Cicero libro de perfecto genere dicendi appellat transennas, ab oculorum videlicet & foraminū transitu: ait enim, Quasi per transennā prætereūtes strictim aspicimus. Dicitur etiam cutis cancellis distincta, qualis est elephantorum, quasi tessellatim conquadrata, & in modum capsularū facta. Inde cancellata cutis, (κιγκλωτὸν χρῶμα) dicta est à Plinio lib. 8. cap. 9. ausleschen, austhûn) wtuagen, wtwissen) effacer.) Præterea cancellus potest esse diminut. à cancer, καρκίνιον.

Cancello, as. cōcido, dilanio, dispūgo, erado, deleo. κιγκλόω. Nam sicut ex transuerso dicuntur ligna in cancellis, ita delendis scripturis transuerso calamo notæ lineæque atramentariæ. Iureconsult. tit. de his quæ in testamento delentur, Cancellabat quis testamentum vel induxerat.

Cancer, cri. dicitur & de pisce, & de signo cœli qui etiam Carcinus, (καρκίνος) appellatur. eyn krebs) een kreeft) vne escreuisse.) Luc. lib. 9. Par geminis Chiron, & idem quod Carcinus ardens. Ideo aūt cancri in sideribus à gentibus dicti sunt, eo quòd in illud signum mense Iunio sol dum venerit, retrograditur in modum cancri, longioresque dies faciat. Et in vtroque significatu est generis masc. Ferunt hunc cancrum à Iunone missum, fuisse Lernæum, qui ex Lerna palude exijt, & dum Herculis pedem momordit pugnantis contra Hydram, ab eodem occisus, in sidus translatum ferunt. Cancer verò canceris, (καρκίνωμα, κάρκινος) der krebs) den kancker) chancre.) neut. gen. morbus est. Ouid. Vtque malum late solet immedicabile cancer Serpere, & illæsas vitiatis addere parteis. Nascitur hic morbus ferè in omnibus corporis partibus, sed maximè in mamillis mulierum, quæ non purgantur menstruo naturali. Legitur & cancer, cri. gen. masc. pro morbo, vt apud Cat. de re Rust. Eadem brassica vulnera putrida, cancrosque purgabit, sanosque faciet. Dictus cancer à cancri rubore seu similitudine. nam sicut illi pedes, ita huic venæ protensæ, ex vtraque parte cernuntur. Est etiam poëtę Tragici nomē. Suid. Item cancri cancelli dicuntur, (κίγκλοι.) Vnde Apul. vocat cancros orci, pro faucibus & tenacibus stationibus.

Cancris, dicebatur pilula in medicina verendi vim habens.

Candax, cis. (κανδάκη) penultima correpta, nomen reginæ Aethiopum. Iuuen. Candacis Aethiopum dicant arcana. Sic alia terminata in acis corripiunt penult. vt Salmacis pro fonte, Ouidius libro. 15. Cui non audita est obscœna Salmacis vnda. Idem libro. 1. De arte, Atracis ambiguos traxit in arma viros. hoc est, Hippodamia ab Atracia.

Candebœa palus fuit, de qua Plin. libr. 36. Pars est, inquit, Syrię quæ Phœnice dicitur finitima Iudæę, intra montis Carmeli radices paludem habens, quæ Candebœa nominatur. Ex ea creditur nasci Belus amnis.

Candefacio, candidū facio. λευκαίνω. Plaut. in Must. Vna opera ebur atramento candefacere postules. Hinc excandefacio, incēdo, inflammo. Varro lib. 3. de re Rust. Cœnæ collegiorum excandefaciunt annonam Marcelli. Aliquando etiam candefacere est candentem, hoc est ignitum reddere, ἐμπυρίζω. Et excandefacere, ira valde inflammare, (θυμόω) & excandefactus, præter modum iratus.

Candela, (λύχνος, κηρίον) licht, eyn kertse) een keerse) chandelle.) à candore luminis dicitur: hinc candelabrum, (λυχνοῦχος, λυχνία, λυχνίον) in quo candelæ figuntur. Sunt autem candelæ quacunq; constent materia, scirpis, tæda, sæuo, cera. Varro, Candelabra à candela, in his enim funiculi ardentes figebantur. Mart. de candelabro Corinthio, Nomina candelæ nobis antiqua dederunt, Non norat pars cos vncta lucerna patres.

Candeo, es. ui. ignitus sum. αἴθω, ἐκπυροῦμαι. ich ben heis, feurig) ick brande, gloeye) sembler blanc de force d'estre embrasé & allumé.) Cic. Off. libro 2. Candente carbone sibi adurebat capillum. Et candere significat candidum esse, (λευκὸν εἶναι.) glitzen, scheinē) blinckē, wit zijn) estre blanc.) Verg. libro 4. Candentis vaccæ media inter cornua fundit. A candeo fit candesco, quod est ignitus fio. πυροῦμαι. Composita, excandeo & incandeo: à quibus excandesco, & incandesco proprie vehementer incēdor, inflammorq;. Transferunt etiam ad iram, (θυμοῦμαι) quod ea est velut ignis animam incendens, & vultum hominis quodam candore perfundens: vel, quia vt sol quanto candidior, tanto ardentior, ita animus dum ira concitatus est, inflammatus, incensus, & excandescens dicitur vt tanta mentis commotio significetur. Cælius Ciceroni, Id postquam rescijt, excanduit, & me causam inimicitiarum quærere clamitauit. id est ira vehemēter incensus est. Cato de re Rust. Nam si sub tecto coquas, cum bitumen & sulphur additum est, excandescet. id est, incendetur & inflammabitur. Hinc excandescentia, quæ est, (vt Cice. lib. Tusc. inquit) ira nascens, & sine modo existens θύμωσις. Ex quo constat flammam ignis candidam esse. De incandesco Ouid. Metam. libr. 7. Non secus exarsit quàm cum Balearica plumbum Funda iacit, volat, incandescit eundo, Et quos non habuit, sub nubibus inuenit ignes. Est & recandeo: à quo recandesco, quod est rursus candesco. Ouid. libro. 1. Metamorph. Ergo vbi diluuio tellus lutulenta recenti, Solibus æthereis, altoq; recanduit æstu.

Candico, pen. cor. candorē habeo, siue dealbo, albū facio (λευκαίνω.) weisz sein, glitzen, weisz machē) blinckē, wit zijn, oft wit maken) estre blanc, ou faire blanc.) Plin. lib. 8. Insigne ei in dextro latere candicans macula. Idem, Cuius radice vtuntur ad candicandos capillos. Hinc candicantia, æ. pro albedine. λευκασμός. Plin. lib. 37. Fictitiæ sacrificationis candicantiā fugiunt. Candidatus, qui luce quadam nitente fusus est. λευχείμων. Vnde Lactāt. immortalitate nos veluti candidatos esse, eleganter dixit. Candidati etiam dicebantur, qui alicuius magistratus aut dignitatis petitione versabantur, οἱ παραγγέλλοντες τὰς ἀρχὰς, οἱ λευκειμονοῦντες à tunica candida, quam per id tempus induebant, siue ad denotandum integritatem, quòd solus hic color syncerus ac purus & minime inquinatus est: siue vt perspici ab omnibus posset eos pecuniam non habere, qua ciues corrumperent. Ire autem candidati per comitia solebant, suadendo, rogando, submittendo se omnibus, & nudato etiam corpore cicatrices ostendendo. Inde per translationem aliarum quoq; rerum petitores candidati dicuntur: sicut à Quintiliano candidatus eloquentiæ: & à Plinio in Paneg. candidatus gloriæ & immortalitatis: à Hieron. candidatus fidei. Ex quibus ostenditur candidatus construi cum genitiuo: vt fit candidatus consulatus, præturæ, quæsturæ, qui petit consulatum, præturam, quæsturam.

Candido, as. candidū facio. πλύνω. Pomp. Vestem lixiuio candidans.

Candidus, a. um. quod ex luce ita nitet, eumq; colorem habet, qualis est flamma ignis, (λευκὸς, αἴθων.) weisz) wit, blanck, schynende) reluyssant, resplendissant.) licet aduerbium candidè pro benignè, & durè sumatur, ἀφελῶς, ἀνυπόπτως. Cælius Ciceroni: Cauendum tibi erit, ne parum simpliciter & candidè posuisse inimicitias videaris. Horat. Albi nostrorum sermonum candide lector. Interdum candidus ponitur pro felici: tractum à Thracibus, qui diem fortunatum, albo: aduersum, nigro lapillo designarunt. Catul. Fulsere verè candidi tibi. Horat. libr. Serm. Hunccine solem Tam nigrum esse mihi? id est, tristem & exitiosum. Differt tamen candidus ab albo: quòd candidus est, qui quadam intensa luce perfusus est: albus, qui pallori vicinus est.

Candidulus, a. um. diminutiuum. Cic. 5. Tusc. Canduli dentes, venusti oculi, color suauis.

Candifico, as. candidum facio. λευκόω. Næuius: Poliens sese, & succis herbarum candificans cutem.

Candor, oris. ipse splēdor, vt cādor est lucis æternę. λευκότης, λάμπρωμα. schein) claerhz) lueur.) Plaut. in Men. O, solem vides, statim vt occæcatus est, pre huius corporis candoribus. Plin. libro. 12. cap. 14. Thus probatur candore. Dicitur & per metaphoram candor animi à Cicerone multis in locis, pro synceritate, & puritate animi.

Canentas, capitis ornamenta veteres dixere.

Caneo, es. ui. canū fieri & albū, πολιοῦσθαι. wies worte, greis worten) wit oft grijs worden) grifer & deuenir chenu & blanc.) vt, canēt herbæ, hoc est, albescūt matutino rore asperse. Verg. 1. Georg. Luciferi primo cū sydere frigida rura Carpamus dum mane nouū, dum gramina canent. Idem 2. Georg. Et glauca canentia fronde salicta. A quo

Canesco, is. canum fieri, ac senescere, ac deflorescere idem quod caneo. Cic. 1. De legib. Quercus huic loco non deerit quę Mariana dicatur: eaq; (vt ait Scęuola) de fratris mei Mario, canescet seculis innumerabilib. Idem De clar. orat. Cumq; ipsa oratio iam nostra canesceret, haberetq; suam quandā maturitatem, & quasi senectutem.

Canephora, (κανηφόρος) penult. cor. virgo dicitur quæ more Attico sacra in cistulis reposita capite sustinebat. κάνεα enim Græci dicūt, q nos canistra, & per diminutionē canistella. Cic. in 6. Verrinaq; Habe canephoras, deorum simulachra restitue.

Cangræna, (γάγγραινα) pen. prod. ob diphthongū, species morbi, alia à cancro, quæ (vt ait Plin.) sanari potest. In hoc cancer & cangręna conueniūt, q vtrunq; carnē exedit. Nascitur cangręna non in omnibus partibus corporis sicut cancer, sed in prominentibus membris: id est, inter vngues, & alas, & inguina. Sunt etiam qui dicāt cangrænam esse, quando vnum membrum aptum est vt putrefiat. Astachylus, quando est putrefactum, sed non habet oēs partes putrefactionis. Esthiomenus, quando habet omnes gradus putrefactionis.

Canica, furfur. πίτυρα. kleyen) le son & bran du froumēt.) Vnde canicaceū, furfureum dicimus: Pacuu. Qui apud te quasi seruus est canicaceum panem.

Caniceps, genus animalis faciem caninam habens. κυνοκέφαλος.

Canicula, (κυνίσκος) dimin. à cane, cū est fœm. gen. eyn hundlin) een hondekē) petite chienne.) Accipitur & pro signo cœlesti. Colu. lib. 10. Cumq; per acto solstitio vsq; ad ortū caniculæ, qui ferè dies triginta sunt. Hinc caniculares dies, αἱ ἀμφὶ τὸν κύνα ἡμέραι. Est præterea canicula ludi genus, qd & canis dicitur, in quem cōuerso talo deponebatur ab eo q iactauerat numus vnus, aut quantū inter se pacti fuerāt, sine aliquo lucro: idcirco damnosa canicula vocabat. Persius: Damnosa canicula quantū Raderet, angustæ collo non fallier orcę. Canicula item genus piscis marini. Plin. lib. 32. cap. 11.

Caniculus, Catulus, à quo catellus, diminutiua sunt à canis gen masc. κυνάριον, κυνίδιον.

Caninus, a. um. quod est ex cane. κυνικός. Plin. Sanguine canino nihil contra toxica præstantius est. Vnde canini dentes, post primores. de quo in dictione Dentes. Et caninum prandium, abstemiū, in quo nihil vini potatur, quoniam canis vinum non bibit Canina cœna, idem. Plaut in Cas. Hic ibō, caninam cœnam spero meliorem fore.

Canis, (κύων) eyn hundt) een hont) vng chien.) generis communis, animal latrabile: piscis marinus: & ludi talaris signum, quod cum vnum duntaxat punctum continebat, ideo damnosus erat. Propertius: Semper damnosi subsiluere canes. Canis animal à canendo dicitur, quòd nocte in custodia, & in venādo signum voce det. Terent. in Phorm. Introijt in ædes ater alienus canis. De hoc Colu. libro. 7. cap. 12. Quis hominum clarius, aut tanta vociferatione bestiam vel furem prædicat, quàm ille latratu? quis famulus amantior domini? quis fidelior comes? quis custos incorruptior? quis excubitor inueniri potest vigilantior? quis denique vltor aut vindex constantior? De genere autem & natura canum vide Plin. lib. 10. ca. 63. Canis sidus leporem fugientem sequitur. habet in lingua stellam vnā, quæ pprie appellatur canis, magna quidem & splendida: in capite alterā, quam nonnulli sirion dicunt. Sunt ergo duo canes in cœlo, maior scilicet & minor: sed canem dicēdo, maiorem intelligimus. Minor enim canis canicula dicitur, quę quia integrum diem in ortu atq; occasu canem præcedit, à Græcis προκύων vocatur. Hæc etiam anticanis, & sirius dicitur. Cicero: Anticanē procyon Graio q nomine fertur. Oritur septimo Calen. Aug. Occidit, sed non tota, post dies quadraginta. Hæc stella canis æstiuis mensibus in medio centro cœli est. & dum sol ad eam ascenderit, coniuncta cum sole duplicat calorem, & dissoluuntur corpora, & vaporantur. Latinè canicula dicitur. Vnde ex ipsa stella dies caniculares dicunt, quādo molestæ sunt purgationes. Dicta canis, q corpora morbo afficiat: vel propter flammæ candorem, q eiusmodi sit, vt præ cæteris lucere videatur.

Canistrum, & Canister, fiscella, cista viminea. Verg. Cererem q; canistris Expediūt. Pall. Salignis canistros fieri debere virgultis, quia genus hoc oleum dicitur adiuuare. Græcè κάναστρον, a in i mutata: cuius diminutiuum est canistellum, & canistellus, κανάστιον, κανίσκιον.

Canicies, & Canitudo, pro ipsa albedine. πολιότης. grawe oder weisse) grijsheyt.) vieillesse.) Plinius, Et ipsa iam canicie venerabilis.

Canius, poeta fuit temporibus Martialis, eiq; familiaris, q natura ita hilaris erat, vt semper rideret.

Canna (κάννα, δόναξ) eyn ror) een riet) vne canne, ou roseau.) arundo, licet minor sit & maior calamo. Col. lib. 5. De arundineto: Ea est asi senectus, cum vel exaruit situ, & inertia plurium annorum, vel ita densatū est vt gracilis & cannę similis arundo prodeat. Et canna, vas in quo ferebatur oleū. Columm. Vrcei, quibus oleū progeritur, cannę, tegetes quibus oliua excipit. Strabo scribit in Africa ad cubitos quinos lōgas, crassitudine verò digiti minoris cannas nasci. Quare mirū non videtur, si in eis Romā comportatū oleum sit. Præterea Cana vicus Galileæ est, & vrbs Lycaoniæ, κανᾶ.

Cannabis, (κάνναβις) henpff) kemp) du chanure.) penul. cor. herba est, ex qua fiunt chordæ. Persius: Tun' mare transilias? tibi torta cannabe fulto Cœna sit in trāstro? Dicitur & cannabū. Palladius: Hoc tempore cannabum seris. Hinc cannabaceus, a. um. & Cannabinus, a. um. (κανάβινος) quod est ex cannabe. Col. lib. 7. Cannabinisq; funibus cornua iuuencorum ligato.

Cannæ, arum. (κάνναι) tantū pluraliter vicus in Apulia Romanorum clade clarus. Plin. lib. 15. cap. 18.

Cannetum, vbi cannarum copia est. καννών. Pallad. Lilieta, canneta ponenda sunt.

Cannitię, dicunt camerę in agrestib. ædificijs ex cannis cōstructę, (καλάμιναι, καμάραι) vt est apud Pall.

Cannitiū, cāna, arundo. Aug. sup Psal. Nostis quēad modū sibi faciūt de cannitijs sagittas infantes.

Cano, is, cecini, cantum, & canitum (ᾄδω.) ich singe. je chante.) sed eius composita faciunt præteritum in ui, diuisas syllabas, significatq; proprie canere, voce modulari. Plin. libr. 10. cap. 29 Merula canit æstate, hyeme balbutit. Cic. 4. Acad. Cū cornix cecinerit. Hinc canere poëtæ dicuntur, quoniā versus rhythmica ratione compositos cantando pronunciare consueuerunt. Verg. Arma virumq; cano. Canere etiam is dicitur, qui non tantū ore, sed qui fides organaue pulsat, aut qui tibias inflat. Canere receptui, significat post conflictum milites à pugna esse reuocandos, recipiendosq; in tutum, quod fit cantu tubarum & clangore: sicut canit bellicum, cum initur conflictus, & milites in pugnam prodeunt. Sed quia veteres laudare & vaticinari versibus solebant, factum est, vt canere pro laudare capiatur. Verg. Regemq; canebant. Et pro vaticinari. Idem: Ipsa canas oro. Et, p prędicare, & cum quodam, vt exaudiri possit, canore proferre. Martialis. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Huius verbi composita sunt, accino, quod est ad aliquid vel iuxtà cano. προσάδω, προσαυλῶ, ἐπαυλῶ. Concino, simul cano. Intercino, inter agendū cano. Occino, siue occano, (κατάδω) conuitium facio. Percino, canendo perseuero. Procino, canendo profero. Præcino, prædico, prædiuino, & antè cano. Recino, rursus cano. Horat. li. Carm. Quem deum cuius recinit iocosa Nomen imago. Interdum significat in contrariū cano. Idem lib. 1. Carm. Nunc ego mitibus Mutare quæro tristia, dum mihi Fias recantatis amica Opprobrijs. Est & succino, quod est summissa voce cano. Et omnia habent pen. cor.

Canon, (κανὼν) Latinè regula. à quo canonicus, a. um, quod est regulare. Aug. lib. 3. de Ciuit. Quam solis obscurationem nō ex canonico siderū cursu accidisse satis ostendunt. Et canon, interior scuti locus quo brachia immittunt.

Canonizo, as, regulo, ad regulam examino.

Canopus, (Κάνωπος Suid.) pen. prod. ciuitas Aegypti distans ab Alexandria 120. stad. ex qua ortum ferunt Claudianū poëtam, dicta quasi Canobus, à Canobo Antycleo Menelai nauis gubernatore ibi sepulto. Nam deuicta Troia, in Aegyptum vi ventorum delatus cum Helena, gubernatorē ictu serpentis, quem Hæmorrhoida vocant, amisit, in eiusq; memoriam vrbem condidit, relictis ibi ijs, qui ad nauigandum inutiles erant. Hæc salubris aëris benignitate homines allicit. Est ibi Nili ostiū quod Canopicum (κανωβικὸν σόμα) vocant. Hinc Canopitæ, pen. prod. qui Canopum habitant. Canopitus, a. um. possessiuum à Canopo. Varro: Nobis Sarpedæ videmur, cum simus Canopici.

Canor, (μέλος) gesang) fanck) son accordāt.) cātus, & elegātia quędā, ac cōsonātia. Ouid. li. 5. Metam. Nec tamē ille canor mulcendas natus ad aureis.

Canorus, a. um. adiect. quasi sonorus. Plau. in Pœn. Canora hic voce tinnire tēperent. Cic. De Senect. Omnino canorū illud in voce splendescit. Verg. Aen. Threicia fretus cithara, fidibusq; canoris. g

Canorosus, a. um. idem. λιγυρός. Gell. Collectam coactamq; vocem & magis claros canorosq; sonitus facit.

Canta, pro cantata veteres vsi sunt.

Cantabri, (Κάνταβροι) pen. cor. Hispaniæ populi sunt, in extremis Lusitanis, finitimi ijs qui tractū trans Durium seruant. Hi efferi sunt, & nullam vitā sine armis esse existimāt. De quibus Sil. Cantaber ante omneis hyemisq; æstusq; famisq; Inuict⁹. Et mox, Nec vitam sine Marte pati, quippe omnis in armis Lucis causa sita est damnatum viuere paci. Cantabrorum regio Cantabria (Κανταβρία) dicitur. Hinc Cantabrius, a. um. vt Cantabria gens. Cantabricus, a. um. vt Cantabricum bellum, & Cantabricæ herba: de qua Plin. lib. 25. cap. 8. Memoriæ proditum est Cantabros solitos canere pæana lætitiæ suffixos cruci ab hostibus.

Cantharias gemmæ species, quæ scarabeorum effigiem habet, quippe Græci κανθαρίδας vocant scarabeos. Plin. lib. 37. cap. 11.

Cantharis, idis. (κανθαρίς.) vel cantharida. ę. vermis terrenus, viridis, auri colore superlucens: & nascitur in summitate ramorum fraxini & oliuæ: cuius succus in venas ingressus vt venenum interimit, & humano corpori applicitus vesicas plenas humore facit. Ouidius, Cantharidum succos dante parente bibat.

Cantharus, (κάνθαρος) pen. cor. poculum quod Baccho tribuitur, sicut scyphus Herculi: à cantharo, quod erat nauigij genus. Plin. lib. 33. cap. 11. C. Marius post victoriam Cimbricam cantharis potasse Liberi patris exemplo traditur. Verg. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. Vlp. scribit cantharos esse per quos aquæ saliunt. Et cantharus animal est, cuius fœmina non inuenitur. Plin. lib. 32. cap. 11. Col lib. 8. Nam & alecula modo capta, & cantharus, exiguusq; gobio. Et cantharus Latinè scarabeus dicitur paruus, frumenta erodens. Plin. libro. 18. cap. 17 vnde Cantharolethros, locus est paruus in Thracia, in quo vnum hoc animal necatur. ὄλεθρος enim pernicies. Item cantharus signū in cœlo tribus stellis constans in aquario. Scribit Laërtius deorum colloquia fieri per cantharum & accipitrem.

Cantherium, (κανθήλιον) vehiculi genus, de quo Seneca Epist. 87. M. Cato Censorinus cantherio vehebatur Aethiopico.

Cantherius, genus iugi in vinea. vulgò ghelt) vng eschallas a soubtenir les vignes) de quo Colum. libro. 4. capit. 12. Hinc cantheriatus, ata. atum. Colum. libro quinto. Quæ pedaminibus adnixæ singulis iugis imponuntur, eas rustici cantheriatas appellant.

Cantherius, equus cui testes amputati sunt, q ideo fit mansuetior. κανθήλιος. eyn münch) een ruyn) vng cheual chastre) Varro, Et ideo quòd semine carent ij, cantherij appellantur. distat ab equo sicut capus à gallo. Et cantherij sunt, qui à rusticis fer

ferè nominantur caballi, quia ipsos equos cantherios vocamus, qui subijci solent à fabris materiarijs, dum moles arborum secant. Hinc cantherinus.a.um.adiectiuum. Plaut. in Menæch. Certè hęc mulier cantherino ritu astans somniat. Solent em̄ equi stantes somniare, authore Plin. lib. 10. ca. vlt. Cantherinum hordeum. Col. lib. 2. cap. 9. Proximus est his frumenti vsus hordei, quod rustici hexasticum, quidam etiam cantherinum appellant. Cantherinum lapathum Latini rumicem appellant. Plin. lib. 20. cap. 21. Item cantherij tigna dicuntur. Vitruuius lib. 5. Et cantherij prominentes ad extremam suggrundinationem, supra cantherios templa. Item Cantherius, vt author est Varro, mons est in Sabinis.

Canthes, organorum fistulæ.

Canthus, (κανθὸς) een radtschene, dat ijser rontom tradt) le fer du tour d'vne roue.) ferrum quo rotæ extremitates vinciuntur Persius, Vertentem sese frustra sectabere canthum. Canthos etiam Gręci angulos oculorum vocant, seu palpebrarum pilum. Canticum, propriè est elegans & lasciuus cantus. ᾠδή. Quintil. Sit poëtæ lectio cum suauitate quadam grauis, & non quidem prosæ similis, quia carmen est, & se poëtæ canere testantur, nō tamen in canticum dissoluta.

Cantilena, cantici compositio. μελῳδία. eyn gesang, eyn liedlin) sanck, een liedeken.) Cice. 1. de Orat. Neq; ex scholis cantilenam requirunt.

Cantio, idē quod cantus. ᾆσμα. eyn gesang) sanck) vne chanson.) Plaut. in Sticho, Lepidam & suauem aliquam cantionem occipito. Hinc cantiuncula, diminutiuum. ᾀσμάτιον. Cice. 5. de Fin. Vidit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur.

Cantito.as.pen.cor. frequentatiuum à frequentatiuo formatum. Augustinus, Quales poëtarum nostrorum carminibus cantitantur.

Canto.as. frequentatiuum à cano. ᾄδω, ich singe.) ie chante.) Plin. lib. 11. cap. 26. Mares cantant in vtroque genere. Terent. in Eunu. Cantatum prouocemus. Plaut. in Epi. Conducta veni, vt cantarem fidibus seni. Item cantare, pro incantare. Vergil. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Vbi Seruius, Cantando, dum ei incantatur. Nam gerundiuus modus ab omni verbo similiter procreatur: vnde modò cantando à passiuo ait, cum suprà ab actiuo dixerit, Cantando tu illum. Cantare item pro celebrare, tollere laudibus. Cice. ad Att. Nam vt scis, iam pridem istum canto Cæsarē. Ab hoc verbo fiunt cantatio, ἀοιδή: cantatus: cantator, ἀοιδὸς, μουσουργὸς: & cantatrix, ψάλτρια. Composita mutant a in e, vt accento. as. vnde accentus, concento. à quo concentus, occento, & succento. Excanto vero, & incanto, & recanto seruant a.

Cantus. us. à cano, est inflexio vocis, & pro cantione cuiuscunq; rei dicitur. μέλος. Vergil. Cantusq; dedere.

Canus.a.um. cui candent, siue albent capilli præ senectute. πολιός. graw oder weiß von alter) grijs) chenu.) Plautus in Asin. Cano capite te cuculum vxor ex lustris rapit. Idem in Bacch. Cano capite, atque alba barba. Refertur & ad alia, vt cani montes: albi ex niue. Cana fides. Verg. 1. Aen. Cana fides & Vesta. vbi Nonius canam fidem veterem, & antiquam interpretatur. Cana veritas. Varro. in Eudæ. Et ecce de improuiso ad nos accedit cana veritas Atticæ philosophiæ alumna. Cani.orum, substantiuè, pluraliter tantum: capilli albi in capitibus senum. Cice. De Senect. Non cani, non rugæ repentè authoritatem afferre possunt.

Canusium, (Κανύσιον) Apuliæ oppidum, vbi lana laudatissima fit, quæ Canusina dicitur, cuius color rutilus. Vnde canusinatus dicitur, qui est indutus canusina veste. Martia. Vt canusinatus nostro Syrus assere sudet.

Capax. acis. omnis gen. quod capit, seu continet, aut continere potest. δεκτικὸς, δεκτός. fehig, begreibfig, fehig) begrijpende, aennemende, vattende) capable.) Plin. lib. 10. cap. 33. Hirundines vtero capaci. Idem lib. 12. cap. 1. Capax quindecim conuiuarum triclinium. Cicero in Orat. Tamen non semper implet aures meas: ita sunt auidæ, & capaces, & semper aliquid immensum, infinitumq; desiderant.

Capacitas. tatis. locus qui capere & continere potest. Cic. 1. Tuscul. Vtrum capacitatem aliquam in animo putamus esse, quo tanquam in aliquo vase, ea quæ meminimus, infundantur?

Capedo. inis. spatiosum aliquid, & rei alicui⁹ capax. εὐρυχωρία. weite) plaetse, wijdde) Cic. in Para. Minus ne gratas dijs immortalib. capedines ac fictiles vrnulas fuisse, quàm delicatas aliorum pateras arbitramur? Capeduncula, diminutiuum. Cic. 3. de Nat. Deo. Docebo meliora me didicisse de colendis dijs immortalibus iure pontificio, & more maiorū, capedunculis, quas Numa nobis reliquit. vbi videtur posuisse pro vase vel armario traditionum Numæ.

Capena, pen. prod. oppidum vicinum Romæ, iuxta fontem Aegeriæ. Hinc Capenas. atis. est. Capena porta Romę, à Capena vrbe, quam Italus rex ædificauit, vt inquit Solinus. Hæc etiam porta Appia dicta est, per quā Capuam itur, vt Frontinus lib. De aquædu.

Caper, mas inter capras castratus. τράγος. eyn besnetne geiß) eenen bock) vng bouc chastre.) Martial. Dum iugulas hircum factus es ipse caper. nam Verg. impropriè caprum pro hirco posuit, cum dixit, Vir gregis ipse caper. Sicut etiam impropriè brutum animal virum appellauit. Ponitur tamen quandoq; pro masculo caprarū, & aries pro masculo ouium dum sunt adulti, nec tamē coierunt. Nam qui minores sunt inter capras, hœdi, inter oues agni dicuntur. Et qui post Calendas Augusti concepti sunt, vocantur socordes. Dicitur caper siue capra à carpēdis virgultis. Rodit enim omne virgultum, & in primis vites, propter quod Baccho immolari caper solebat. Est & Caper nomen

pro

proprium grammatici.

Capero.as:pe.cor.frontem rugis contraho, & aspe ritatem vultus ostendo, σκυθρωπάζω: saur se/hen) sucr sien) faire mauuaise chere.) quod à crispis caprorum frontibus, vel à cornuum caprinorum similitudine tractum est. Vnde & caperatum (συνεσταλμένον) rugosum dicitur. Plaut. Quid illud est, quod illi caperat frons seueritudine?

Capesso.is.ssi.ssum.secundum Drome. vel iui.itum. secundum Priscian. verbū actiuum. nam dicimus capesso.or.& significat capio, siue ad capiendū eo. ἐφάπτομαι, ἐπιχειρέω, ἐπιβάλλω, ἀντιλαμβάνομαι. ich neme, ontfange) prendre.) Sal.lib.2.hist. Diuersa, vti solet rebus perditis capessiuit. Liu.li.1. Ergo vt segregaret pugnam, capessit fugam. die vlucht ne men, vlien.) Similiter Apul. Dum simul illi & gratias agerem, & dona capesserem. Vergil. pro exequendū suscipio, Mihi iussa capessere fas est. Plau. in Asin. pro immitto, Quò magis te in altum capessis, tam æstus te in portum referet. Idem in Amphit. p recipio dixit, Nunc pergam hera imperium exequi, & me domum capessam.

Capetus, Albæ rex fuit, Capys filius, & Tyberini pater.

Caphareus, (καφαρεὺς) Euboiæ mons altissimus versus Hellespontum, apud quem plurima Græcorū classis afflicta est propter Palamedis necem. Vnde & Caphareum mare dictum est.

Capharnaū, (καπερναοὺμ) ciuitas nobilis, totius Galileæ metropolis, quam dominus noster propter ciuium multitudinem frequentauit.

Capidulum, idem quod capitium.

Capillamēta, quandoq; capilli dicuntur. τριχώματα haer) cheueul.) Apul.lib.2.de Asin. Tanta est capillamenti dignitas, vt quamuis auro, veste, gemmis, omniq; cætero mundo exornata mulier incedat, tamen nisi capillum distinxerit, ornata non possit videri. Plinius, lib.21. Herba croci est folio angusto penè in capillamenti modum. Transfertur quoq; ad herbas & arbores. Col.li.5. Qui nō solum in eo errabant quòd primi anni capillamenta feminum intacta patiebantur, &c.

Capillare, est capillos facere. τριχῶ. Plin. Polythrix in viride capillatur, sed defluuia comarum facere dicitur. Vnde capillatus.a.um. quod crines longiores habet. τριχωτός. Cicero. Capillatior solito.

Capillatia vela, dicuntur vela cilicina.

Capillitium, idem quod capillamentum. κόμη. sic enim à capillo capillitium dicitur, vt à famulo famulitium, à satellite satellitium. Capillitium flauum, Apul.

Capillotenus, pen.cor. significat vsq; ad capillos. μέχρι τῶν τριχῶν.

Capillus, quasi capitis pilus: quamuis & pro omni pilo sumatur. (θρίξ. haer) cheueul.) Oui. Quot sunt mentula, quos habet capillos. Gel. capillum p hordino pilo posuit, cum ait, Nam si ouium lactè hœdi aut capraru agni aleruntur, constat fermè in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorē.

Capillus Veneris, (ἀδίαντον) herba sic dicta, quòd delapsos post alopeciā capillos recreat, siue quòd capillorum fluores coërcet. Vulgo vocant murru ten, vel roter steinbrech.

Capio.is. (λαμβάνω) ich nime) ick neme) prendre.) cepi, captum, significat accipio. Vergilius libro.4. Georg. Cape saxa manu, cape robora pastor. Sed differunt, quia capere est cum affectu: accipere cum quis non sic accipit vt habeat. Ideo vt Vlpian. scribit, non videtur quis capere quod est resti tuturus. Et capere est sponte vel non sponte, accipere tantum sponte. Vnde dicimus cepi labores, cepi molestiam, cepi vel suscepi inimicitias: accepi calamitatem, cladem, contumeliam, vulnus. Val. Max. Vt non coactus ensem accipere, sed sua sponte sumere videretur. Habet interdum reciprocum vsum, vt idem sit, cepi voluptatē, &, cepit me voluptas: cepisti dolorem, cepit te dolor, ἀλγῶ & ἄλγος ἔχει με. Quandoq; significat facere. Terent. Non si capiundos mihi sciam inimicos homines omnes. Quandoque delectare (τέρπειν) inescare, irretire, ex translatione ferarum venatusq;. Horat. in Serm. Te coniunx aliena capit meretricula Daui. Quandoq; propitiari. Lucret. lib.2. Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. Quandoq; decipere, πλανάω. Vergil. Captiq; dolis, lachrymisq; coacti. Quandoque eligere, αἱρέω. Terentius in Hecy. Cum illum gnatum cepimus. Quandoque perpeti, vt apud eundem in Heaut. Dum abs te absum, omnes mihi labores quos cepi, fuere leues. Quandoque tenere, χωρεῖν: vt in Eunu. Dij boni quid turbæ? ædes nostræ vix capient. Quandoque detinere, occupare, (χειρόομαι.) Cic. Nauem quandam piratarum præda onustum cepere. Varro: Quid hic venator non capit? Hinc vincti, captiui dicuntur, quòd nō sui iuris sint, sed in potestatem aliorum redacti. αἰχμαλωτοί. gefang ne) geuangenen) captife) Quoniam autem qui ita capti sunt, non sunt amplius sui iuris, sed libertate priuati, ideo captos quandoq; pro priuatis siue impeditis accipimus. Mente capti, amentes, hoc est, qui mentis compotes non sunt. Capti oculis, qui officio oculorum priuati sunt. Aliquando capere est amore accendere: vnde capti, amantes dicuntur. Lucil. Ne aspectu & forma capiare aliena. In summa hoc verbum sua habet significata pro diuersitate rerum, cum quibus iungitur: vt, Capere manu, est comprehēdere: capere oculis, videre: capere auribus, audire: capere mente, intelligere: capere consilio, eligere: capere astu vel dolis, decipere: capere cātu aut voluptate, delectare. Verg. Carmine quo captæ. Capere consilium, est deliberare. (συμβουλὴν λαμβάνειν.) Cic. Cum autem consilium hoc princeps cepisset. Capere rationē, est modum inuenire. μέθοδον εὑρεῖν. Plau. Rationem cepi, vt & amanti obsequerer, & patrem non offenderem. Huius verbi composita sunt, accipio, à quo præcipio, concipio, decipio, excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, suscipio & vsucapio, quæ ci syllabam correptam habent. Deriuata sunt quæ sequuntur, auceps, forceps, princeps.

Ca

Capis.idis.poculi genus à capiendo:cuius diminutiuum est capidula.

Capisterium,genus vasis rustici,quod tamen(vt Georgius Merula inquit) scaphisterium,(σκαφὶς)melius dicitur.Col.lib.2.cap.9.Quicquid exteretur, capisterio expurgandum erit:& semper quod propter magnitudinem ac pondus in imo subsederit, ad semen reseruandum.

Capistro.as.capistrum impono.κημόω. Plin.lib.18. capit.19. Si inter arbores vitesq; aretur, fiscellis capistrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant.

Capistrum,capitis vinculum,quod equis, & huiusmodi animalibus adhiberi solet ne fugiant.κημός. Mart. Paret purpureis aper capistris. Colu.lib.5. Vitibus attribuit:cum inquit,Quare cum ad summum palum recta vitis extenta est, capistro constringitur, ne fœtu grauata subsidat, curueturq;. Et capistrum dicitur,quod circa os brutorum inuoluitur,ne cibos decerpant.

Capitale, & per apocopen Capital, dicitur facinus quod capitis pœna luitur.ἀνήκεστον κακόν. Plaut.in Men.Tametsi capital fecerit,facilè asseruabis. Nonius docet capital esse capitis periculum:Varro verò fasciolam, qua capillos nectimus.

Capitalis homo non solum pro scelesto, qui est dignus puniri capite, ὁ ἐσχάτης τιμωρίας ἄξιος: sed etiã qui est ꝓmptus ad cædẽ,φονικός.eyn böswicht) een quaet roeckeloos mensch) meschant & digne de punition.) Cicero Trebatio, Tres viros vites censeo,audio capitales esse. Capitalis oratio ὀλέθριος λόγος. Cicero lib.1. Off. Capitalis oratio est ad æquationem bonorum pertinens. Capitalis ira ab Horatio dicitur pro mortifera.Capitale odium,(ἔσχατον μῖσος) capitalis morbus,quòd caput & vitam hominis petant.Capitalis locus dicebatur,vbi si quid violatum erat, capite violatoris expiabatur. Capitale pactum,capitale vitium: id est, ꝑpter quod debeat quis ad pœnã capitis peti.

Capitatus.a.um.quod in caput latius crescit. κεφαλωτός.Vnde capitatum porrum. Col.lib.12.Cultus autem porri capitati assidua sarritio & stercoratio est.Item capitata vinea ab eodem dicitur,sicut & brachiata.

Capite censi, dicebantur eiusmodi qui in plebe Romana perquam pauco aut nullo ære censebantur, τὸ θητικὸν τέλος: à censione capitum,quòd solis capitibus censerentur,qbus proletarij nomen impositum,à munere officióq; prolis edendæ, quòd cum re familiari parua, minus possent Remp.iuuare,sobolis tamen gignendæ copia ciuitatem frequentarent.

Capitellum,(κεφαλὶς,κεφαλίον) diminutiuum est à capitulum , quod modo significat paruum caput, id est crassiorem summitatem cuiuscunq; rei,κεφάλαιον. Plin. Inde ramuli assurgunt sua capitella gerentes.Item capitellum dicitur epistylium : id est, caput columnarum.nam (βάσις) inferior pars est. hoc & capitulum vocatur.

Capitium,capitis tegmen, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς : à capite,vel a capio,quòd capiat:id est,comprehendat pectus.Var.de vita Po.Ro.Tunicas nec capitia,nec strophia.

Capitis diminutio, (κατασάσεως ἐναλλαγή) est prioris status permutatio : cuius tria sunt genera (vt scribit Paul.) maxima,minima,media. Tria enim sunt quæ habemus, libertatem, ciuitatem, familiam.Igitur cum hęc omnia amittimus,maximam esse capitis diminutionem,vt est deportatio:cum verò amittimus ciuitatem , & libertatem retinemus,mediam esse capitis diminutionem, vt est in colonias Latinas transportatio : cum libertas & ciuitas retinetur, familia tantum mutatur, minimam esse capitis diminutationem constat , velut est adoptatio.

Capitolinus , fuit cognomen eius qui caput inuenit,cum Capitolium extruendum esset. Item alterius,qui de Cæsaribus scripsit.

Capitolium,(καπιτώλιον,alij καπετωλιον) locus Romanus sic dict9,à capite hominis ibi reperto,dum foderent fundamenta. Antè enim Tarpeius mons dicebatur, à virgine Vestali Tarpeia,quæ ibi à Sabinis necata atq; sepulta fuit.

Capitones.(ἀτέραμνοι)dicuntur duri,qui nunquam de sua sententia immutantur,vt apud Plau.in Per. sa.Dicitur & capito,qui magnum habet caput.Cic.1.de Nat.Deor.Redeo ad deos, ecquos insigni nota strabones , aut petulos esse arbitramur , ecquos næuum habere,ecquos silos, flaccos, frontones,capitones.quæ sunt in nobis ? Est item capito piscis apud Catonem de re Rust.cap.158.

Capitosus.a.um.quod magnum caput habet.Interdum dicitur quod est duri capitis, qui & ceruicosus appellatur.

Capitulo.as.capitulum appono.vnde capitulum dicitur,quod veluti capitulum quoddam in summo habet. Plin.Folia bouis linguę similia,minora,subcandida,& in cacumine capitulata. Est etiam capitulare,(κεφαλαιῶν) per capita distinguere.Et capitulata dicuntur scripta , quæ per capita distincta sunt.Vnde & recapitulare,(ἀνακεφαλαιῶσαι)est breuiter quæ dicta sunt per capita recensere.

Capitulum,diminutiuum significat paruum caput. Plaut.Meum capitulum,meus ocellus. Terent.O lepidum capitulum. Aliquãdo dicitur initium sententię,quòd principia sententiarum per metaphoram etiam capita vocantur. Item capitulum dicitur caput columnarum, κεφάλαιον. Plin.lib.36. Proximum columnis spiræ subditæ,& capitulata addita.

Capnias,(καπνίας) gemma est stellata,veluti fumo infecta,& veluti croco refulgens.Plin.li.37.ca.9.

Capnos,(καπνός) fumus. Hinc ἄκαπνα,dicta sunt ligna sicca,quæ sine fumo ardẽt.Et vinum capnias, (οἶνος καπνίας) hoc est fumosum.Capnos etiam, siue capnion herba est, quæ & fumus terræ vocatur.nascitur in segete hordeacea , quæ lachrymas vt fumus prouocat.Plin. lib.16. cap.7. & lib.25. cap.13.

Cappa,(κάππα) nomen literæ Græcę,pro qua Latina

tini vtuntur c. Quo nomine Græci (vt Suidas docet) cum malum hominem volunt prouerbio signare, vnum cappa: cum peiorem, duo: cum pessimum, tria habere cappa dixerunt, volentes eum intelligi esse Cretensem, Cilica, Cappadoca, qui singularis fuisse improbitatis existimantur.

Cappadocia, (καππαδοκία) Pontica regio est, vt scribit Solinus, quæ læuo latere vtrasque Armenias Comagenemque tangens, dextro multis Asiæ populis circunfusa, ad Tauri iuga & solis ortus attollitur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appian. minoris Armeniæ partem. Ptolemęus verò minorem Armeniam esse scribit. Dicta Cappadocia, à Cappadoce amne, antè Leucosyria vocata. vnde Cappadoces Leucosyrii. Hinc Cappadox. cis. (καππάδοξ. κος. pen. cor. pro eo qui est ex Cappadocia. Lucan. lib. 2. Cappadoces mea signa timent. Cappadocus. a. um. possessiuum. Persius. Nec sit præstantior alter, Cappadocas rigida pingues clausisse catasta. Cappadocius. cia. cium. apud Apuleium.

Capparis, (κάππαρις) cappaerts) des cappres.) pen. cor. in Solomone, fruticis genus est in oriente, simile lentisco, calidæ & siccę virtutis. Nascitur præcipuè in parietinis, hoc est muris veteribus, & splenetics prodest: seritur quoque in locis siccis, area circum effossa, structis vndique aut ex natura ripis, aut ex artificio lapidum, vt luxuriari permittatur. Colum. Capparis & tristes inulæ, ferulæque minaces. Dicitur & Cappar. Pall. Hoc mense menta, & pastinaca, thymum, & origanum, & cappar.

Capra, (αἴξ) eyn geyß) een geite) vng cheure.) quasi carpa quòd virgulta carpat: vel quòd captet aspera: vel à crurum crepitu. Vnde & crepas eas antiqui vocabant. Varr. de ling. Lat. Capra, carpa: à quo scriptum, omnicarpæ capręIdem de re Rust. lib. 2. ca. 3. Studiosè enim de agrestibus fruticibus pascuntur, atque in locis cultis virgulta carpunt: itaque à carpendo capræ nominatæ. Est etiam capra signum cœleste. Col. lib. 11. ca. 2. Decimo Calend. Ianuar. Capra occidit mane, tempestatem significat.

Capella. æ. diminutiuum à capra. χίμαιρα. Colum. libro. 7. cap. 6. Anniculæ, vel bimæ capellæ (nam vtraque ætas parum edit) submitti hœdum non oportet. Vergilius, Tityre pascentes à flumine reiice capellas.

Caprarius, custos, exercitorque caprarum. αἰπόλος. eyn geishirt) een geytenherder) qui garde les cheures.) Varro. 2. de re Rust. cap. 3. Is enim cum in suburbano haberet agrum iugerum mille, & à caprario quodam, qui adduxit capellas ad vrbem, denarios sibi in dies singulos dare audisset, &c. Col. lib. 3. cap. 10.

Capraria, insula in mari Thusco seu Ligustico capris abundans, quam Græci ægilon dicunt.

Caprea, (δορκὰς ἀπὸ τοῦ δέρκεσθαι: id est, à videndo.) eyn rech) een ree) cheureul) pen. corr. animal syluestre, nō solum videns seu perspiciens acerrimè, sed & aliis visum præbens. Asserunt enim medici huic animali intra viscera humorem quendam inesse, qui caliginem depellat oculorum, & obtusiores quosque visus exacuat. Martialis, Pendentem summa capream de rupe videbis: Casuram speres, decipit illa canes. Caprearū genera vide apud Plin. Est & caprea vitis, dicta (vt inquit Varro) quòd pariat capreolum. Et capreæ insula vltra Surentum Campanię vrbem, circiter octo millia passuū, nobilis coturnicum multitudine, quę ex Italia volantes, illic principio autumni capiuntur.

Capreolus, animal syluestre, diminutiuū à capreus. eyn rechbock) een reebock.) Verg. Præterea duo nec mihi tuta valle reperti Capreoli. Est & capreolus colliculus intortus in vitibus vt cincinnus. is enim vites capit. vnde à capiendo capreolus est dictus. Græci hunc ἕλικα, nostri etiam pampinum & clauiculā appellant. vulgo rebenzinck krampff, oder gäblin.) Et capreolus (vt lib. 12. Colum. author est, genus est bicornis ferramēti. Col. lib. 11. cap. 3. Vere deinde prius quàm cœperit germinare, capreolis (quod genus bicornis ferramenti est) terra commoueatur.

Capreus. a. um. quod ex capro siue capra est, vt pellis caprea. αἴγειος.

Capricornus, (αἰγόκερως) cœleste signum, quod Pana fuisse existimant, quod posteriorem partem in effigiem piscis, priorem verò in formā hirci commutauit cuius ingenium admiratum Iouem ferūt hanc figuram in cœlum transtulisse. Stellam habet in naso, in pectore duas, in pede duas, inter scapulas septem, in ventre sex, in cauda duas. Cicero. 2. de Nat Deor. Tum gelidum valido de pectore frigus anhelans Corpore se misero magno capricornus in orbe.

Caprificatio, (ἐρινασμὸς, συκασμὸς) à Plinio vocatur in arboribus, quoties illarum cortex per ver cultello finditur, vt commodius prorumpant arbores atque crescant, similitudine caprifici, quæ ruptis muris intumescens exit. Sunt tamen qui eam sacrificationem magis appellandam censeant. Plinius lib. 15. cap. 19.

Caprificus, pen. prod. à carpendo, quòd parietes ac muros carpat. ἐρινεός. eyn wilder feigenbaum) een wilden vijchboom) figuier sauuage.) Mart, Marmora Messalæ scindit caprificus. est enim è syluestris ficus genere nullo vnquam tempore maturescens: quæ ferè ruptis saxis solet erumpere. Terentius in Adelph. Illic etiam vbi caprificus magna est. Caprifici etiam, seu Caprificiales, appellati sunt caniculares dies, quod eo ferè tempore liberi simul atque ancillæ sub arbore caprifico sacra faciebant.

Caprigenus, a. um. pen. corr. quod est ex caprarum genere. αἰγογενής. Plau. in Epid. Caprigenum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus.

Caprile, (αἰγών) pen. prod. locus vbi capræ seruantur: eyn geiß stal) een geiten stal) le lieu ou les cheures logent.) sicut ouile vbi oues.

Caprillus. a. um. idem quod caprinus, αἴγειος, sicut ab oue ouillus: vt stercus caprillum & ouillum.

Caprimulgi, aues sunt merulæ aspectu, aliquanto grandiores, fures nocturni, interdiu non vidētur, nec ipsi vident: intrant pastorum stabula, caprarumq; vberibus propter succum lactis aduolant, qua iniuria emoriuntur vbera. Hos Aristot. à caprarum mammis αἰγοθῆλαι vocat. Plinius lib. 10. cap. 40.

Caprinus. a. um. idem quod capreus, αἴγειος: vt caprinum seuum.

Capronæ, iubæ, seu comæ in fronte deuexæ, quasi à capite pronæ. προκόμιον. Lucil. libro. 7. Saty. Aptari caput, atque comas fluitare capronas Altas, frontibus immissas, vt mos fuit illis. Hæ alio nomine dicuntur antiæ, & anteuentuli, & propenduli.

Caprotinam Iunonem: & nonas Iulias Caprotinas veteres dixerunt.

Caprunculum vas fictile, sic dictum quòd capax sit.

Capsa, cista & repositorium, eyn kist, trog) een kist, lade) vng coffre, ou vne casse.) à capio, quòd res in se reconditas capiat: vel à κάμπτω, quod est curuo. Cuius diminutiuum est capsula: à quo capsella. Plin. lib. 30. cap. 11. Stellionem inclusum capsulis subijciunt capiti. Si te semel ad meas capsas admisero. Cice. in diuina. contra Verrem.

Capsaces. pen. corr. lecythus oleiq; vas. Cyprianus lib. 2. Epist. Fidelia fratris num deficiet, & capsaces olei non minuetur.

Capsarius, qui mercedis gratia seruanda in balneis vestimenta suscipit, custos capsarum. Item capsarius, qui portat libros. Suetonius in Nero. Constat quosdā cum pædagogis & capsarijs vno prandio pariter necatos.

Capsis, antiqui dicebant pro eo, quod est cape si vis: sicut Sodes, pro si audes.

Capsus, carruca vndique tecta.

Captio, ipse actus capiendi, seu decipiēdi, seu id per quod quis capitur. (ἀπαγωγή.) Huius diminutiuū est captiuncula. Gell. Quid autem legis istius pro pugnatores in illa captiuncula facient, in qua hęc esse necessum est?

Captiosus. a. um. quod capit, seu decipit, & dolis plenum est. ἀγρευτικός. Gel. Non esse captiosis quæstionibus respondendum. Captiose, aduerbium. Cice. 4. Acad. Sic me, inquit, antè sustinebo, nec diutius captiose interroganti respondebo.

Captiuus, dicitur quasi capite diminutus, qui ingenuitatis fortuna excidit, cum non sui iuris sit, sed in aliorum potestatem redactus. αἰχμαλωτός. Cice. 3. Tusc. Nec si aliquot annis pòst idem ille liber captiuus missus esset, vulneribus solū mederetur. Hinc captiuo. as. quod est captiuum facio. ἐξανδραποδίζω, αἰχμαλωτίζω. Captiuitas, ipsa detentio. αἰχμαλωσία. Græcè autem αἰχμαλωτὸς ἀπὸ αἰχμῆς, quasi cuspide, aut ferro captus.

Capto. as. (θηρεύω) ich iag nach, ich stelle nach eym ding mit list, oder mit schmeichlerey) ick stae na eenich dinck) guetter & tascher à prendre, cercher le moyen d'auoyr quelque chose.) frequentatiuum: à quo captito, aliud frequentatiuum, licet non significent capere, sed blanditijs, illecebris, & huiusmodi aliquid venari: vt, Hic obsequendo captat auram popularem. Martia. Capto tuam, pudet heu, sed capto maximè cœnam: Tu captas alias, iam sumus ergo pares. Hinc captator, venator. θηρευτής. & captatio, venatio. θήρα. Cicer. Captator ille popularis auræ. Aliquando captare est capere, decipere, θηρᾶν ἀγρεῖν. Martia. Si captare feras aucupis arte placet. Cic. Captatio, calliditas, insidiæ, fraus.

Captura, idem quod captio. ἄγρα, λῆψις. eyn fang, oder gewinn) eenen vanck) prinse.) Plin lib. 19. cap. 1. Ad piscium & alitum capturā Idem lib. 10. ca. 40. Platea capita caprarum morsu corripiens, donec capturam extorqueat. Accipitur & pro quæstu. Suet. in Calig. Ex gerulorum diurnis quæstibus pars octaua ex capturis prostitutarum, quantum quæq; vno concubitu mœreret.

Captus. a. um. (ἁλούς) vide in Capio.

Captus. us. fors intelligitur. Terent. in Adelph. Præterea, vt captus est seruorum non malus. hoc est, vt se habet seruorum conditio, sicut exponit Donat. Aliquando captus, deceptio, (ἀπαγωγή) cuius diminut. est captiuncula, q̄ & captio dicitur. Item perceptio (κατάληψις) quod homo capere potest. Seneca: Quod captu quidem difficile est, sed facile memoria retinetur. Vnde & pro capaci ponitur quandoq;. Cic. lib. 2. Tuscul. Græci homines non satis animosi sed prudentes, vt est captus hominum. quasi diceret, tam prudētes quàm capax prudentiæ est hominum natura. Apul. dixit, supra captum cogitationis: pro eo quod est, suprà quàm quispiam cogitatione capere & complecti possit. Item delectatio. Cice. Non possum abduci, & suscipere è pecunia captum.

Capua, (καπύη) à camporum latitudine in quibus sita est, dicitur, vt inquit Cicero. Liuius à Capy Samnitium duce, qui lingua illa Falco, à pede introrsus curuato vocatam ait, sub cuius augurio creditur condita. Vergil. à Capy Aeneæ commilitone, qui eam condidit. Strabo, quòd esset 12. vrbium caput: hoc est, ipsa duodecima reliquis vndecim præesset, dictam existimat. Quidam à capacitate, quòd omnem vitæ fructum capiat. Eustathius etiam ab vrbe, cui nomen campus esset; vel à camporum planitie & abundantia, vt Diodorus, qui M. Genutio & Agryppa Curtio Chilone C O S S. exædificatam eam tradit. Ab hac ea regio Campania dicta est, à qua Campani.

Capula, vas vinarium, quo veteres vtebātur, quòd facile capi posset. Varro: Capis, & minores capulæ à capiendo nominantur, quòd ansatæ sint. Vel à Græco, quòd calpim & calpium, digitatos, ansatosq; crateras, erythris fingi solitos Philemon, & Pamphilus scripsere.

Capularis senex, id est, capulo intimꝰ vel morti contiguus, & mox capulo efferēdus. τυμβογέρων. Rest item capularem dicebant, q̄ capulo dignus esset.

Capulator, qui capulis oleum deplet. Colu. lib. 12. cap. 50.

Capulo, capulas, capulare. Cato de re Rustica, capite.67. Ligna in torculario ne cædat, oleum frequenter capulet.

Capulum, nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiuntur.

Capulus, & Capulum, dicitur quicquid rem aliquam intra se capit. λαβή. eyn hefft, eyn handt hab.) eenen hecht, een hanthaue.) vng manche.) Columel. libro quinto. Neque enim canterius editior esse debet pedali altitudine, vt si qui teneri adhuc pampini, capulis suis proximus illigent. Vnde & id quo mortui efferuntur capulus dicitur, & sarcophagum, quòd corpora capiat. περίφορον. eyn todten bar, todten baum.) een dooden baer.) vng sercueil, & vne biere, ou on met vng corps mort.) Et capulus, manubrium gladij, quòd manu capiatur. κώπη. Vergilius, Capulo tenus abdidit ensem. Suetonius in Calig. Veniam (inquit) veniam, & hic mecum, capulum gladij crebro verberans quo cinctus erat.

Capus, & Capo. eyn capun, oder kapp.) eenen cappuyn.) chappon.) Varro: 3. de re Rust. Villaticæ gallinæ, mares galli, capi semimares, quòd sunt castrati. Idem, Ex gallo gallinaceo castrato fit capus.

Caput, dicitur totum illud quod collo sustentatur: inde dictum, quòd ab eo initium capiunt sensus & nerui. In summo enim à natura collocatum est, vt in quo futurum erat, vt tota vis animantis resideret. eyn haupt.) een hooft.) la teste.) Alij ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, quod est caput, vel ἀπὸ τῆς κάρας, eiusdem significationis. Terentius in Adelphis: Colaphis tuber est totum caput. Partes capitis distinguuntur. nam eminentior pars vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in frontem anteriorem, & occiput posteriorem partem. media vero sunt tempora, quibus aures inhærent. Aliquando caput dicitur origo & principium. Vergilius: O Latij caput horum & caussa malorum. Aliquando pro vita ponitur. Nam maxime vita indicatur, vnde sensus omnes: vt, capitis res est: id est, de vita periculum est. Plautus in Trinum. Ei nimirum crederem, cui si capitis res fiet, numum nunquam credam plumbeum. Aliquando pro summa prima in pecunia, à qua fœnus aut alius quæstus fit, vel luti rei principium. Sed etiam fortem, (ἀρχαῖον) dicunt. Et caput, initia parua in libris, quod capitulum apud vulgares dicitur. Gellius: Quod in capite superiore à Critolio scriptum esse diximus. Caput facere dicitur de suppurationibus, cum apostemata franguntur. Plinius de furunculis: Remedio sunt quæ diximus folia trita cum polenta, si non caput fecerint.

Capys, (κάπυς) nomen est eius qui Capuam ædificauit. Vergilius libro.10. Et Capys, hinc nomen Capuanæ dicitur vrbi. De quo Dictys Cretensis, & Dares Phrygius. Item interpres Quinti Calabri poëtæ, libro duodecimo, qui cum maiestate Homeri videtur quasi contendere.

Carabus, (κάραβος) siue Caramus, penultima correpta, genus piscis, cancri scilicet. Plinius, libro.9.cap.31.

Carambis, (κάραμβις) promontorium magnum ad Septentrionem porrectum, arietinæ frontis habens formam, quod longo spatio pelago incumbens, Scythicæ obiectum peninsulæ, Euxinum pontum bimarem videtur efficere.

Caraxus frater fuit Sapphus, & amasius Pyramidis meretricis, quam Sappho Doricam nominat.

Carba, (λίψ) ventus Africus dicitur à Vitruuio. Nautæ Carbinum nominant, quem Libycum hodie vel rura vocant.

Carbasus, (κάρβασος) penultima correpta, (generis fœminini secundum Priscianum: generis masculini secundum Phocam: Probus & Caper dicunt esse masculini & fœminini singulari, neutri vero in plurali) genus lini est miræ tenuitatis in Hispania primum repertum, vt scribit Plinius libro.19. capite.1. Ex carbaso fiebant vela nauium, quæ & ipsa carbasa, (ἀρμένα) dicuntur. eyn segel.) een seyl.) vng voile.) Cicero de suppli. Taberna Carbaseis intenta velis. Vergilius, Et auræ Vela vocant, tumidoq; inflatur carbasus Austro. Carbasinis vestibus Indi & Arabes corpora velant, quæ sunt auro purpuraq; distinctæ, ait Curtius. Nonius docet carbasum esse pallium, quo fœminæ amiciuntur opulentiæ causa, vt serico, aut tenui lino. Verg. 8. Aen. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus.

Carbatinæ, (καρβάτιναι) seu Carbasinæ, & Carpatinæ, crepidæ. Vide infrà in dictione Carpatinæ. Aristoteles libro. 2. de animalibus scribit camelos calciari carbatinis, ne scilicet in exercitu longiore itinere fatiscant.

Carbo, (ἄνθραξ) eyn gelöschter kol.) een gheblusste koel.) vng charbon esteinct, ou, allume.) dicitur cum extincta fuerit pruna. Persi Illa prius creta, mox hæc carbone notasti. id est, nigro & extincto. Aliquando dicitur carbo, cum est ignitus. Plinius libro.18. Et cum cinis in foco concrescit, & cum carbo vehementer perlucet. Est & carbo, (κάρβων) viri cognomen.

Carbonarius, qui carbones conficit. Plautus in Cass. Sine modò rus eueniat, remittam ad te virum Cum furca in vrbem tanquam carbonarium. Est & adiectiuum carbonarius, carbonaria, arium: vt fornax carbonaria. Carbonarium negotium exercere, Plinius De viris illustrib.

Carbunculare, est carbunculum pati. Plinius libro.23. Succus eorum carbunculantibus circa oculos, hulceribus excrescentibus & pustulis efficax. Et carbunculare, (ἀνθρακοῦσθαι) est more carbonum fieri. Idem libro.12: Verum & his sua iniuria est, atque cœli intemperie carbunculantur, fiuntque semina cassa & nania.

Carbunculus, diminutiuum paruus carbo. ἄνθραξ. Plautus in Mostel. Amburetur misero ei corculum, vt carbunculus. Est etiam carbunculus tuber seu vitium, ex inflammatione proueniens: à candenti carbone dictus propter inflammatinem. die brennet raach, der karfunckel) den karbunckel.) Eius hæ notæ sunt, rubor est, superque cum non minimum pustulæ eminent, maximæ nigræ, interdum subliuidæ, aut pallidæ. In his sanies esse videtur, infrà color est niger, ipsum corpus aridum & durius quàm naturaliter oportet. Præterea carbunculus vitium est in vitibus atque arboribus, cum quodam quasi vredinis carbone vuæ & fructus vruntur. σφακελισμός. die rôre.) Terra enim sole perferuet, ita vt radices satorum comburat. Solet id accidere vuis tertio & sexto Idibus Augusti, sub decretorio illo sidere, quod Caniculam appellant. Plinius, Sic affligit & vitem carbunculus, quæ terra ita vocatur. Est & carbunculus gemma propter colorem, quòd sit ignitus vt carbo, cuius fulgor nec nocte vincitur, adeò vt flammas ad oculos vibret. eyn karbunckel steyn.) Gignitur in Libya apud Troglodytas. Plinius libro.37. capit.7. Principatum habent carbunculi, à similitudine ignium appellati, cum ipsi non sentiant ignes. Vnde & à quibusdam carbunculi dicuntur apyræ. Sumitur quandoque carbunculus pro terra, vbi tessellæ lapideæ & nigræ reperiuntur. Palladius, In Ianuario mense carbunculus, nisi stercoretur, macras vineas reddit. Plinius libro.16. Maximeque sabulum humidum, aut carbunculum, aut trophaceam formam.

Carcer, (δεσμωτήριον, φυλακή) eyn kercker, gefengknüsz.) een gheuanckenisse.) vne prison.) locus in quo seruantur noxij, vel vndecunque quis exire prohibetur, quasi coarcer; à coërcendo, vt docet Varro: quòd vincti in eo custoditi prohibentur exire. Liuius libro.1. Carcer ad terrorem increscentis audaciæ, media vrbe, imminens foro ædificatur. Cicero.7. Varr. Cur carcer ædificatus? cur tot supplicia in improbos more maiorum constituta? Vnde & in circo, vnde emittebantur equi, carceres (βαλβῖδες, ἀφετηρία) sunt appellati, quòd coërceantur equi, ne inde exeant, antequam magistratus signum miserit. Et licet quidam dicant in singulari tantum significare custodiam publicam, in pluralì currentium equorum repagula, vel funes qui equis ad metam currere volentibus, opponuntur, Cicero tamen vtrunque indifferenter posuit. Nam in Catone sic inquit, Nec verò velim quasi decurso spatio, ad carceres à calce reuocari. Et libro quarto ad Herenn. Quasi si quis ad Olympiacum cursum venerit, & steterit vt emittatur, impudentesque illos dicat esse, qui currere cœperint, ipse intra carcerem stet. Carceres tamen interdum pro furibus seu captiuis (δεσμῶται) poni solent.

Carcerarius. a. um. quod ad carcerem pertinet. εἱρκτικός. Plautus in Capt. Aegrè mihi est hunc quæstum facere carcerarium.

Carchedon, (Καρχηδών) penultima producta, Græcè Carthago dicitur. inde Carthaginensis, Καρχηδόνιος. vnde à Plauto dictum est, Carchedonia vocatur hæc Comœdia, Latinè Pœnulus. Et carbunculos, authore Plinio, carchedonios vocauere, propter opulentiam Carthaginis magnæ. Dicta Carchedon à Carchedone conditore, cuius meminit Appianus. Sed vulgatior fama est conditam fuisse à Didone. Eustathius multa in Dionysio.

Carchedonius, carbunculi genus inter metalla æris repertum, vilissimum, minimumque: idem fragile, & colore incertum: ac virentium in caudis pauonum, columbarumque collo plumis simile. Vide Plinium.37. cap.7.& cap.5.

Carchesium, (καρχήσιον) poculi genus, Vergilius, Hic duo rite mero libans carchesia Baccho. Tradunt Iouem, quoniam cum Alcmena concubuit, in pretium ei concubitus carchesium aureum dedisse. est enim id vasis genus procerum, ac circa mediam partem compressum, ansatum mediocriter, ansis à summo ad infimum pertingentibus.

Carchoquios, genus ranunculi cœrulentum in dorso, habens in ventre croceas maculas.

Carcina, (Καρκίνη) ciuitas est, à qua sinus Carcinites, vbi & Carcinitus amnis, vt author est Ptolemæus.

Carcinetron, genus herbæ. Græci polygonon vocant: cuius succus naribus infusus supprimit sanguinem: & cum vino potus cuiuslibet partis profluuium, excreationesque cruentas inhibet. Geniculatam Latini vocant. Plin. lib.27. cap.12.

Carcinias, (καρκινίας) gemma est marini cancri colore. Plin. lib.37. cap.11.

Carcinodes, (καρκινῶδες) dicitur quando vitium seu morbus cancri naturam imitatur, & serpit quasi cancer. Plinius libro.20. capitulo.17. Narium quoque carcinodes consumit illitum ex aqua.

Carcinoma. matis. (καρκίνωμα) der krebs.) den kancker.) le chancre.) penultima producta,

can

cancer morbus, de quo Plinius libro. 20. capit.9. Cato de re Rust. Et si quid in mammis hulceris natum, & carcinoma, brassicam tritam opponito, sanum faciet. Celsus tria facit eius genera: primum cacoëthes, cum hulcus quidem pressum est, sed quæ circa sunt intumescunt: secundum sine hulcere: tertium quod thymium vocat.

Carcinus, (καρκῖνος) penultima correpta, cancer animal, & signum cœleste, vide in dictione Cancer. Lucan.9. Par Geminis Chiron & idem quod Carcinus ardens Humidus Aegoceros.

Cardamomum, (καρδάμωμον) simile amomo toto frutice prædicant, semine oblongo. Vide Plinium lib. 12. cap. 13.

Cardamon, siue Cardamina, herba quæ syluestre nasturtium dicitur Dioscoridi & Galeno. vnde Prouerbium Græcum, ἔσθιε κάρδαμον, Ede nasturtium. Vide Chiliades Erasmi.

Cardia, (καρδία) Latinè cor. eyn hertz.) een hert.) le cueur.) Inde cardiacus (καρδιακός) penultima correpta, siue cordiacus, morbus ex nimia imbecillitate corporis & languente stomacho sudore nimio nascitur. Iuuenal. Cardiaco cyathum non porrecturus amico. Non quòd passionem illam cor sustineat, sed stomachus, & periculum sit ne cor attingat. Est & Cardia nomen vrbis in Thracia, à cordis similitudine vocata. Solinus, Cardia, quòd in cordis facie sita sit, dicitur.

Cardinalis, & hoc le. (γιγγλυμιαῖος) idem quod Cardineus.

Cardineus, Cardinea, Cardineum, possessiuum: & ordo Cardineus, aliquando pro præcipuo poni solet.

Cardinum, pen. corr. herba suauis odoris, à quibusdam nasturtium dicitur.

Cardisce, gemma est, quæ fit è draconis cerebro. Vide Plinium. lib. 37. cap. 10.

Cardo. inis. (γίγγλυμος, στρόφιγξ, στροφεύς.) eyn thür angel.) een her vander dueren.) le gont d'vne porte.) dicitur quasi cor ianuæ, quo scilicet illa mouetur. Nam vt animantia motum à corde suscipiunt, ita fores à cardine. Vergilius, Foribus cardo stridebat ahenis. Plautus in Amphitr. Penè effregisti fatue foribus cardines. Hinc apud Romam dea Cardea siue Cardinea, quæ cardinibus præerat, quasi Cardina. Cardines etiam dicuntur altissimæ cœli partes, quas Græci πόλους, & Latini Vertices etiam dicunt, à similitudine eorum circa quos valuæ voluuntur. Cardo in agrorum limitatione appellatur limes, qui per agrum currit à meridie ad septentrionem: sicut decumanus vocatur limes ille, qui secat agrum ab exortu ad occasum, vt inquit Plinius & Columella. Ponitur interdum cardo pro opportunitate. ἀκμή. Vergilius, Haud tanto cessabit cardine rerum. Quod Seruius inde tractum existimat, quòd in prouerbio dicitur, Res in cardine est. Et circa id verti cardinem dicimus, in quo summa rei est. κῦρος τό.

Cardopos, (κάρδοπος) significat arcam pannariam.

Carduelis, (ἀκανθίς) eyn distelvogel.) een distelvinck) chardonneret.) auis parua, capite rubro, alis luteis, albo nigroque distinctis: dicta quòd carduorum semine pascatur. Plinius libro. 10. cap. 42. Minimæ auium carduelis imperata faciunt: nec voce tantum, sed pedibus & ore pro manibus.

Carduus, herba vulgò nota, à qua carduelis auis appellata. σκόλυμος. Verg. 1. Geor. Segnisque horreret in aruis Carduus.

Carè, aduerbium à carus: vt, carè æstimare, carè venire. theur) dier) cher.)

Carectum, locus caricibus plenus. δονακών. Vergilius, Tu post carecta latebas. Columel. libr. 6. capit. 22. Melius nemoribus herbidis, & frutetis, & carectis, quàm lapidosis locis durantur vngulæ.

Careo. es. carui, & cassus sum, & caritum, & cassum, secundum Priscianum. Et est propriè carere, rem desideratam non habere. ich mangle.) ick behoeue, derue.) auoir faulte de ce qu'on vouldroyt.) Cicero Tuscul. libro primo, Triste est nomen ipsum carendi, quia subijcitur hæc vis, habuit quis, non habet, desiderat, requirit, indiget. Et mox, Carere igitur hoc significat, egere eo quod habere velis. inest enim velle in carendo, nisi cum tanquam in febri dicitur, alia quadam notione verbi: Dicitur enim alio modo etiam carere, cum aliquid non habeas, & non habere te sentias: etiamsi id facilè patiare. Ex quo patet carere non modo de ijs rebus dici, quæ ad nostrum vsum naturamque accommodatæ sint, sed etiam de alijs, vt carere febri, carere dolore, carere modestia, & his similia. Construitur autem hoc verbum aliquando cum genitiuo. Terentius in Heautont. Nam dum abs te absum, omnes mihi labores fuere quos cepi leues, Præterquam tui carendum quod erat. Aliquando cum accusatiuo. Plautus in Curc. Sed quid est, quòd lubet perditum dicere te? PH. Quia id quod amo, careo. Sæpius verò cum ablatiuo, vt carere domo, patria. Et Cicero pro Milone, Comprehensus est in templo Castoris seruus P. Clodij, quem ille ad Cn. Pompeium interficiendum collocarat, extorta est confitenti sica de manibus. caruit foro postea Pompeius, caruit senatu, caruit publico. id est, in forum non venit, in senatu non fuit, in publico non versatus est. Idem de Finibus, libro. 1. Itaque non placuit Epicuro medium esse quiddam inter dolorem & voluptatem. Illud enim ipsum, quod quibusdam medium videtur, cum

omni dolore caret, non modo voluptatem esse, verum etiam summam voluptatem. Et Famil. libro.16. Aegypta ad me venit pridie Idus April. is & si mihi nuntiauit te plané febri carere, & belle habere, tamen quod negauit te potuisse ad me scribere, curam mihi attulit. Quod Plautus in Curc. sic dixit, Caruit ne febris te heri, vel nudius tertius? Idem Cicero ad Attic. libro nono. Ego meo Ciceroni, quoniam Roma caremus, Arpini potissimum togam puram dedi: Vbi ponitur pro abesse. Sic alibi ad Atticum: Fiat, fiat Tr. Pl. si mihi aliud, vt eo citius tu ex Epeiro reuertare. nam vt illo tu careas, non video posse fieri.

Cares, (κάρης) dictus est statuarius, Lysippi discipulus. Cares (κᾶρες) vero numero plurali, populi, à Caria. Cares sub Minoë fuerunt, & tunc Leleges dicebantur, & insulas habitabant, postea facti sunt continentis habitatores, multumq; maritimæ oræ & mediterraneæ occupauerunt.

Carex, fœminini generis, herba & acuta & durissima, similis asparago. λύγξ. Vergilius: Et carice pastus acuta. Columella, libro.11. capite.2. Filix quoque, aut carex, vbicunque nascitur, Augusto mense rectè extirpatur: melius tamen circa Idus Iulias ante Caniculæ exortum.

Caria, (καρία) regio minoris Asiæ inter Lyciam & Ioniam. Strabo, Cariam à Borea Meandri flumine clausit, ab occidente Icario, & Myrthoo pelago, à meridie Rhodiensi, ab ortu Lycijs, & alijs gentibus, magnamq; Tauri montis partem in Caria conclusit, omnem oram Rhodiam ei attribuens, quæ meridionalis est. Dicta Caria à Cara rege, qui primus auguria auium dicitur inuenisse, cuius populi Cares, (κᾶρες) dicti, qui peculiariter sunt Barbari nominati.

Carica, caricæ, genus fici, à loco sic dictum. Plinius libro.13. capit.5. Syria præter hanc peculiares habet arbores in ficorum genere, caricas: & minores eius generis, quæ cottona vocant.

Carico. cas. penultima correpta, quid significet, Hierony. expressit, sic scribens, Origenes maiora cogitans, propriumq; ingenium ferre non sufficiens, oneribus maioribus caricabat se. Et cum sic incedere non posset, ruina magna deuolutus est.

Caricus. ca. cum. (καρικός) penultima correpta, quod est ex Caria.

Caries, vetustas vel putrilago. σαθρός. veraltung, wurmstiche, eyn feule.) verwoordinghe, verwylinghe, veroudinghe.) pourriture de bois & vermoulssure.) Lucilius libro.4. Ne auriculam obsidat caries, ne vermiculiq;. Ausonius, Tineas cariemq; pati te charta necesse est. Sunt qui cariem interpretentur vermiculum illum qui ligna rodit, & vulgò carolus dicitur. κίς. Columella, libro.12. Omnis materia in ædificia succidi debet luna decrescente, ab vigesima vsque in trigesimam, quia sic cæsa iudicatur carie non infestari. Plinius, Cedri oleo peruncta materies, nec tineam, nec cariem sentit. Idem pro carolamento, libro. 12. accepisse videtur: cum inquit, Celeriter ea cariem sentit. Hinc cariosus, cariosa, cariosum, quod est carie plenum, σαθρός. vnde cariosa terra, ein fulen, weychen, funkechtigen boden) een veruuylde stinkende aerde) terre pourrie.

Carina, penultima producta, pars nauis, & ipsa nauis concauitas, licet quandoque pro tota naui (τρόπις) ponatur. Etiam est infima trabs, vbi nauis fundatur. Ouidius libro quarto de Pont. Dum mea puppis erat valida fundata carina.

Carinæ, carinarum, nomen vici Romani, in quo fuit domus Pompeij. Vergilius: Lautis mugire carinis. Varro, Carinas dici putat ab eo quòd hinc oritur caput sacræ viæ. κάρα Latinè caput dicitur.

Carinare, est in modum carinæ formare. τρόπιδ͡ Λίαν Διαπλάττιν. Plinius libro nono: Saliunt pectines, & extrà volitant, seq; & ipsi carinant. id est, sua sibi concha instrumentum porrigunt ad nauigandum, & eis carinam quandam ex testa effigiunt. Et carinatum, concauum. κοιλωμένον. Plinius libro 11. capit.37. Pectus homini latum tantum, reliquis carinatum. Idem libro.9. capit.30. Concham esse acatij modo carinatam. Aliquando carinare est probra obijcere, quòd carinantes, id est, probra obijcientes, sunt infimæ sortis homines, sicut & carina.

Carinatim significat ad similitudinem carinæ.

Cariota, tæ. vide Caryotæ.

Caritas, sine h, à careo, significat inopiam. theurung,) dierte.) disette ou cherte.) Liuius libro 11. Caritas primum erat annonæ. Differunt tamen caritas & inopia, quòd caritas sit rerum penuria, quæ adhuc extant: inopia earum, quæ non extant. Cicero Pro domo sua: Qua ex re primum caritas nata est, deinde inopia. Caritas annonæ est: inopia, seu penuria aliarum rerum.

Carius, nomen filij Iouis, & Danaës, qui diuinos honores in Lydia assecutus est, qui etiam monti nomen dedit.

Carmania, (καρμανία) regio minoris Asiæ, cuius metropolis est Carmania, & populi Carmanij, qui teste Pompo. sine veste ac fruge, sine pecore ac sedibus, corijs piscium vestiuntur.

Carmelus, (κάρμηλος) pe. prod. & cum vnico l, Latinè & Græcè dicitur: Hebraicè vero Chermel. Et sunt duo montes, authore Hierony. qui hoc nomine vocantur. Alter Galileæ prouinciæ ad australem plagam, in quo fuit Nabal Carmelus mas

maritus Abigail: alter iuxta Ptolemaidem mari imminens, in quo Helias propheta flexis genibus pluuiam impetrauit.

Carmen, (ῖπ۞) eyn gedicht) een liedeken) vng chanson.) quasi canimen, à canendo dici potest, quicquid est metricè scriptum. vnde Vergil. Versum vnum carmen dixit, Et rem carmine signo. Et duos similiter, cum ait, Tumulo superaddite carmen. Tota insuper Aeneis, heroicum carmen dicitur, & carmen bucolicum, vt Tale tuum carmen. &c. Quandoq; carmen dicitur incantatio, ἐπῳδή: vt, Carmina de cœlo possunt deducere lunam. Carmē, quo Romani vtebantur in vrbium expugnatione, erat huiusmodi: Si deus, si dea est, cui populus ciuitasq; Carthaginensis est tutela: teq; maxime ille, qui huius vrbis tutelam recepisti, precor venerorq;, veniamq; à vobis peto, vt vos populum ciuitatemq; Carthaginensem deseratis: loca sacra, templa, vrbemq; eorum relinquatis: absq; ĳs abeatis, eisq; populoq; & ciuitati metum inijciatis, proditiq; Romā ad me meosq; veniatis: nostraq; vobis loca, templa, sacra vrbs acceptior probatiorq; sit, mihi populoq; Romano, militibusq; meis præpositi sitis, vt sciamus intelligamusq;. Si ita feceritis, voueo vobis templa ludosq; facturum.

Carmenta, (καρμέντα) & Carmētis, Euandri mater: à Carminibus quibus dabat responsa, cum ꝓpriè Nicostrata vocaretur. Erat hęc rerum futurarum admonitrix, qu; Phœbo dedicata carminibus oracula significabat. Hinc Carmentalis porta. Vergil. Et Carmentalem Romano nomine portā. Postea vero Scelerata dicta est, quòd per eam sex & trecenti Fabĳ cum clientum quinq; milibus egressi, aduersus Hetruscos ad amnem Cremeram omnes interfecti sunt. Ouidius, Carmentis portæ dextro est via proxima Iano, Ire per hanc noli quisquis es, omen habet. Illam fama refert Fabios exisse trecentos, Porta vacat culpa, sed tamen omen habet.

Carminare, est quasi pectinare. ξαίνειν. Plin. lib. 9. Iustum est è quinquagenis fasciū libris quinas denas carminari. Et lib. 11. Hanc ab his quoq; gigni subigiq; vnguium carminatione, mox tralu inter ramos, tenuari ceu pectine.

Carminarĳ, vocantur lanarum purgatores, qui à spurcitĳs purgant.

Carmō, (κάρμων) est locus in Messenia, & templum Apollinis in Laconia, & in Achaia flumen, & mons in Peloponneso.

Carna, (κάρνα) siue Cardinea, dea quæ vitalibus humanis seu cardinibus præesse existimabatur. vnde Ouidius libr. 6. Fast. Prima dies tibi Carna datur, dea cardinis hæc est. Hæc striges nocturnas puerorum, vt dicebant, cunas infestantes, à limine summouebat.

Carnariū, propriè locus vbi caro salsa suspenditur, seu reponitur. Plin. Quippe è macello aut carnario viuendum est. Plaut. in Capt. Aduenies modò deturbauit totū cum carne carnariū. Quandoq; etiam dicitur locus, vbi carnes tantummodo venduntur, κρεοπωλεῖον. Plaut. Cœnā è carnario emit, iam factus satur. Varro tabernā carnariam vocat. Interdum carnariū accipitur pro ipsa carne, sicut cibarium pro cibo. Plaut. Qui mihi carnariū parauit, ridiculus, ad ientandum. Et carnarium instrumentum dicitur, cum pluribus vncis, quibus succidiæ appenduntur.

Carnarius, (κρεοπώλης) qui carnes vēdit, qui in eadem carne delectatur. Martial. Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Carnarius, a. um. (σαρκικός) quod ad carnem pertinet. vt carnaria taberna, vbi carnes venduntur.

Carneus, a. um. quod ex carne est, σαρκώδης, vt frustrum carneum.

Carni, (κάρνοι) populi sunt supra quos Appenninus mons incumbit, lacum habens in amnem Isaram confluentem, qui rapto secum Attage fluuio altero, effertur in Adriaticum sinum.

Carnifex, (δήμιος) qui carnes ex hominibus facit. der hencker) den buel.) vng bourreau.) Hinc excarnifico, as. pro excrucio. Terentius in Heaut. Huiusmodi semper comminiscere vbi me excarnifices.

Carnificina, ę. pen. prod. locus publicus in quo iussu magistratus homines sontes à carnificibus occiduntur. κολαστήριον eyn wallstat, oder richtstatt) een richtplaetse) le lieu ou les malfaicteurs sont executez par iustice.) Plautus, Quid si desperatis rebus carnificinam petat? Suetonius, de Tyberio: Carnificinæ eius ostenditur locus Capreis vnde damnatos post longa & exquisita tormenta præcipitari coram se in mare iubebat. Et carnificina dicitur carnificis officiū, seu excarnificatio & cruciatus. Plautus in Capt. Vel carnificinā hanc facile possum perpeti. Cato carnificinas dixit plurali numero, pro tormentis, & crudelitatibus. Cicero. Vbi societas (inquit) vbi fides maiorū, insignitas iniurias, plagas, verbera, vibices, eos dolores atq; carnificinas per dedecus atq; ignominiā te facere ausum esse? Plautus, in Cis. singulari vsus est, Credo ego amorem primū apud homines carnificinā commentū. Cic. lib. 1. Tusc. per translationē dixit. Nam cum omnis perturbatio miseria est, tum carnificina est ægritudo, qa instar carnificis cruciat, laniat præcordia, lacerat animū, excarnificatumq; conficit. Posset tamen hic carnificina accipi, veluti pro fœmina excarnificante, sicut à Plauto dicitur fœmina opificina.

Carnificium ipse actus carnificis, quod & carnificina dicitur.

Carnificinus, a. um. ponit̄ ꝓ crudeli & carnifice digno. δήμιος. Cic. Carnificina est ista crudelitas.

Carnificor, aris. significat carnificis officiū ago. δήμιος εἰμί. richten) iustitie doen) endurer le coup d'un bourreau.) Liu. 4. Bell. Pun. Quod vbi tribuni militum Graccho nuntiauerūt, neminem stantem iam vulnerari hostem, carnificari iacentes, & in dextris militum ꝓ gladĳs humana capita esse, signum dari properè iussit.

Carniuora, pen. corr. dicuntur animalia quę carnes vorant. σαρκοφάγα ζῶα. vnde dicimus aquilam carniuoram. Plin. lib. 10. Serratorum dentium carniuora sunt omnia.

Carnositas, pinguedo. πολυσαρκία.

Carnosus, a, um, quod est pingue, πολύσαρκος. Vt, carnosus venter, carnosum palatum, Plin.

Carnotum, regio est totius Galliæ media, (καρνότον) Druidum sedes. de quibus in dictione Druides.

Carnuntij, populi à Carnunto dicti, de quibus Plinius lib. 4. Superiora inter Danubium & Hercinium saltum vsque ad Pannonica hyberna Carnuntij tenent, Germanorumque ibi confinium est.

Carnutum oppidum quod Germaniæ finis est. Pli. lib. vltimo. Abest centum M. passuum à Carnunto littus Pannoniæ, quò à Germania succinum importatur.

Caro, (κρέας, σάρξ) fleysch) vleesch) chair.) propriè mortuorum dicta est, quòd careat anima, inquit Donatus. At Hieron. inter carnem & pulpam sic distinguit, vt caro sit, quę sanguine, venis, ossibus, neruisque constringitur: pulpa quæ manducatur, eò quòd pulsetur, & concidatur. Et non solum de animalibus, sed etiam de piscibus pomisque caro dicitur. Plin. lib. 9. cap. 17. de mullis piscibus: Et aliorum piscium carne. Idem libr. 16. cap. 38. Atque in toto corpore arborum vt reliquorum animalium cutis, sanguis, caro, nerui, venæ, ossa, medullæ. Quidam hoc nomen à Græco deriuant κρέας, à quo fit creo verbum.

Caros, (κάρος) crapularis redundantia: à καρόω perturbo, vexo, agito: seu à καρέομαι, quod est capite aggrauor, oblidor, velut ab oppressura capitis & ingenij offensione.

Carpathos, (κάρπαθος) pen. corr. insula contra Aegyptum media inter Rhodum & Cretam, ducentorum stadiorum circuitum habens, quatuor insignis vrbibus, à qua vicinum mare ad Aegyptum vergens Carpathium, (καρπάθιον πέλαγος) dictum est.

Carpatinæ, (καρβατίναι) pen. prod. calciamentum rusticum à carnibus appellatum, & fiebant ex recentioribus corijs bubalis.

Carpentarius, faber qui carpenta facit. ἁμαξουργός. faber lignarius. eyn zimmerman) een timmermā) vng charpentier.) Hieron. Carpentarius artifex fecit scamnum. Carpentarius equus, qui carpentū ducit. Carpentarium opus, quod ad fabrum lignarium pertinet.

Carpentum, vehiculi genus. eyn karch) eē kerre oft wagen) vng chariot branslant.) dictum quasi carmentum, à Carmenta Euandri matre. Ouid. lib. 1. Fast. Nam prius Ausonias matres carpenta vehebant, Hæc quoque ab Euandri dicta parente reor.

Carphos, herbæ genus, quæ alio nomine buceras, à similitudine cornuum bouis: nonnulli ægoceras, quod semen eius caprarum cornibus simile sit. Græci τῆλιν nominant. Plin. lib. 24. cap. 19. Nec fœno græco minor authoritas, quod telin vocāt, alij carphos.

Carpinus, (ζυγία) pen. corr. genus arboris notæ de acerum genere. Colum. libr. 6. Quinetiam cornus & carpinus, & ornus, nonnunquam & salix à plerisque in hoc ipsum disponitur. Palladius: Carpinus vltima arbor. Carpineus, a, um, ex carpino factum. Plin lib. 16. cap. 43. Hyginus manubria rusticis carpinea fieri iubet.

Carpio, piscis notus qui capitur in Benaco lacu. vulgus Italorum adhuc carpiones vocat. eyn karpff) een kerper.) Caue autem accipias pro illo pisce quē carpā vulgò dicimus: nā longe ab eo diuersus est. Vocatur autē carpa à quibusdā piscis Cyprinus.

Carpis, (κάρπις) Scithiæ fluuius est.

Carpo, pis, carpsi, ptum, decerpo. δρέπομαι. ich briche ab.) ick plucke af) ie cueille.) Verg. Insere Daphni piros, carpent tua poma nepotes. Item eligere. verkiesen) eslire.) Terent. in Adelph. Vnū quodque quod erit bellissimum carpam. Item reprehendere, διασύρειν. straffen, schillen) berispen) reprendre.) Martial. Carpere vel noli nostra, vel ede tua. Item frui ἀπολαύειν. Verg. Carpamus dū mane nouum, dum flumina crescunt. Item lædere: vt, Carpit enim vires paulatim, vritque videndo Fœmina. Carpere viam, est ambulare. wandelen, gohn) gaen) cheminer.) Carpere vitales auras, est haurire spiritum. leben) leuen) viure.) Carpere lanam, est attenuare. ξαίνειν ἔριον. spinnen) filler.) Vergilius lib. 1. Georg. Nec nocturna quidem carpentes pensa puellæ, Nesciuere hyemem. Carpere linum, est euellere. Carpere cibum, est pasci, essen) eten) manger.) Composita sunt decerpo, excerpo, & discerpo, de quibus locis suis.

Carpocrates, (καρποκράτης) nomen cuiusdam hæretici, qui negabat mundum à deo factum.

Carpophorus, (καρποφόρος) pen. corr. nomen viri proprium, & Latinè fructifer. Hiero. ad Eust. de morte Paulæ. Salue Effrata regio vberrima, atque καρποφόρα, cuius sterilitas deus est.

Carptim, aduerbium: significat hinc atque illinc carpendo, non ipsam seriē sequendo. ἀκροθιγῶς. Sall. in Catil. Statui res gestas populi Ro. carptim, vt quæque memoria digna videbantur, perscribere.

Carptus, huius carptus, & captura, idem significat. Plin. lib. 24. cap. 10. Flos cuiusque generis trium digitorum carptu, dysenterios & aluum citam emendat, in vino austero bis die potus. hoc est, quantum tres digiti decerpere possunt.

Carpophylon, li, genus lauri: de quo Plin. lib. 15. cap. 30.

Carra, ræ, ciuitas Arabiæ ad rubrum mare, à qua Carræi dicti sunt populi. Plin. Carræis latissimos & fertilissimos agros, ab oppido Arabiæ, quod Carra dicitur. Sed Carræ, arum, ciuitas Mesopotamiæ trans Essedam, Crassi & Romani exercitus cruore nobilis. vnde Lucanus: Assyrias Latio maculauit sanguine Carras.

Carruca, pen. corr. genus vehiculi: id est, currus. μονότροχος. eyn karch.) eē carre) char, ou chariot.) Hinc carrucarius, qui carrucas agit. Martial. lib. 5. Nec feriatus ibat ante carrucam. Plinius libr. 33.

cap.11. At nos carrucas ex argento cælare inuenimus.

Carrucarius, a, um, quod ad carrucam pertinet. Pompo. Pleras mulasq; carrucarias tales esse, vt transiungi non possint.

Carrus, & Carrum, (ἅρμα) eyn karch) een carre) char ou chariot.) vtroq; modo dicitur, à cardine quatuor rotarum, vel quòd currendo sonet. Cæsar, Inter carros impedimentaq; prælium commiserunt. Hircius, Pompeius eo die per viarum angustias carra complura multosq; lanistas retraxit.

Carta, sine h, nomen fuit vnius ex Darij principibus.

Carteia, oppidum est Hispaniæ, Cartesios à Græcis dicitur. Vnde Cartesius, a, um. vt, Littus Cartesium, in quo freti angustiæ sunt.

Carthaginiensis, (καρχηδόνιος) dictio sex syllabarum est. nam authore Priscia. inter n & e interponitur i. ait enim libr.4. Si tertiæ sint declinationis, abijciunt extremam genitiui, & assumunt ensis, vt pistor, pistoris, pistoriensis: Carthago, Carthaginis, Carthaginēsis. Ennius, Hostem qui feriet, mihi erit Carthaginiensis. Sed hunc catalogum syllabarū doctiores deriderent & Græci.

Carthago, (καρχηδὼν) vrbs Aphricæ celebris, quæ post Troianum bellum (vt docet Eusebius) à Didone condita fuit, & apud nos nouam ciuitatem significat. Est & alia Carthago in Hispania, quam Hasdrubal condidit, quæ noua perpetuo epitheto dicitur, ad differentiam Charthaginis Libycæ. Hoc nomen quidam à Charta oppido haud procul à Tyro dici putant. Cicero verò lib.2. de nat. Deor. scribit dictam à Carthagine Herculis filia, cum Byrsa prius diceretur.

Carthallum, canistrum, κάναστρον.

Cartilago, inis, krospel) wceck been, fas) cartilage) pars similaris corporis ex spermate genita, quæ tamen neq; os est, neq; caro, sed quoddam intermedium, qualis est tota auris, & extremæ partes ossium motoriorū. Plin.lib.11.cap.4. Insecta non videntur habere cartilaginem. Idem lib.9.cap.24. Planorum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilaginem habet.

Cartilagineus, a, um. Plinius lib.11. cap. 37. Sed auriculæ omnibus exceptis, quæ cartilaginea appellauimus. Et cartilaginosus, a, um, Plinius lib.12. cap.25. Quod maximè laudant, cartilaginosum, purum ad similitudinem ammoniaci, minimeq; lignosum.

Caruncula, (σαρκίον, κρεάδιον) à caro diminutiuum est. Carnicula verò à carnis nominatiuo secundū antiquos. Cice.2. de Diu. An tu, inquit, carunculæ vitulinæ mauis, quàm imperatori veteri cedere?

Carus, a, um, (πολλοῦ τιμώμενος) theur) dier, weert) cher.) in ea significatione est, qua opponitur vili. Cicero 2. de Diuin. Putarem annonam in macello cariorem fore.

Caruiij, populi sunt Troglodytis finitimi pariter & Aethiopib. in finibus Aphricæ, & ad latus meridiem spectans inhabitant.

Carya, ciuitas Peloponnensis, quæ cum Persis hostibus contra Græciam consensit, quæ postea à Græcis deleta fuit. Vitru. libr.1.

Caryatides, statuę muliebres in ædificijs, vt ait Vitr. sicut viriles, quæ mutulos aut coronas sustient, telamones à nostris, ἄτλαντες à Græcis appellatæ. Nam destructa Carya, & interfectis viris, matronæ in seruitutem adductæ fuerunt, nec sunt passæ stellas deponere, vt æterno seruitutis exēplo graui contumelia pressæ, pœnas pendere viderentur pro ciuitate. Ideo qui tunc architecti fuerunt, earum imagines ædificijs publicis designauerunt oneri ferendo, vt etiam posteris pœna Caryatidum memoriæ traderetur.

Caryca, (καρύκη) penultima correpta, est genus ficuum à loco sic dictarum, vt docet Iul. Pol. Apud multos tamen pro ficu sicca accipitur. Ouidius libro.1. Fast. Quid vult palma sibi, rugosáq; caryca? dixi. Vide suprà in Carica. Secundum Suidam verò est edulium ex multis constans, & Lydius cibus ex sanguine & alijs ferculis. à quo turbare quid καρυκεύειν dicunt. Vulgò dicitur baldoni, farcimen ex sanguine & alijs esculentis, quod Lydij primi inuenerunt.

Caryon, ij. (κάρυον) eyn baumnusz) een boomnote) noix.) neutri generis nucis iuglandis genus: de qua sic Plin.lib.15.cap.22. Caryon à capitis grauedine, propter odoris grauitatem conuenit dictū. Hinc Caryinus, a, um, adiectiuum: vt, Caryinum oleum. Plin.lib.23.cap.4.

Caryopon, pi. (καρύοπος) genus cinnami, quod in Syria gignitur. Plin.lib.12.cap.28. In Syria gignitur & cinnamon, quod caryopon appellant. Hic est succus nuci expressus, multum à surculo veri cinnami differens, vicina tamen gratia

Caryotæ siue Cariotides (φοίνικες) è palmis nascuntur, quas alij dactylos, alij palmulas, alij margaridas appellant. Plin.lib.13. cap.4. Caryotas inter palmas celebratas, cibo quidem & succo vberrimæ. Varro lib.2. Non scitis palmulas caryotas Syriam parere, inuectas in Italiam non posse? Papi. in Syluis, Prægrandes vina capita inimica caryotides cadebant.

Caryste, es, & Carystos, sti. insula vna ex Cycladib. sita in Euboico mari, varij marmoris ferax. Excidebantur enim ibi columnæ marmoreæ, quæ à loco etiam Carystea appellabantur. Lucius lib.5. Qui maris angustas fauces saxosa Carystos. Seneca, Ferax varij lapidis Carystos. Hinc Carystæus, a. um. Ouidius lib.3. Fast. Quaq; Carystæis frangitur vnda vadis. Est etiam ciuitas eiusdem nominis in Eubœa, vt lib.5. Ptolom. scribit.

Caryum, (καρύα) Laconiæ oppidum, à quo Diana Caryatis, (καρυάτις) quòd illic coleretur. Vitruuius Caryam vocat. vnde sunt Caryatides columnæ in antiquis substructionibus celebratæ.

Casa, (γύπαριον) eyn bauren heußlin) eē huttekē) maisonnette, ou logette.) domus à curuatione dicta.

Nam antiqui cauatas rupeis inhabitabant. Alij à facilè cadendo dictam volunt, quòd à cado fit cas so, casas, frequentatiuum. Hirtius lib. 6. Et harpagones ad casas, quæ stramentis ab nostris hybernorum causa ædificatæ erant, diruendas. Varro. 2. de re Rust. cap. 10. Qui autem sunt in saltibus, & syluestribus locis pascunt, & non in villa, sed casis repentinos imbres vitant. Diminutiuum est casula.

Casabundus, (πτώσιμος) crebro cadens.

Casaria, dicitur mulier quæ casam custodit. Festus.

Cascus. a. um. (ἀρχαῖος) alt) out) vieil, ancien) significat vetus: cuius verbi origo Sabina est. Ennius, Quamprimum Casci populi genuere Latini. Manilius ait, Cascum duxisse cascam nō mirabile est. id est, vetulam nupsisse seni.

Caseus, (τυρὸς) käß) kaes.) fourmage.) à coëundo, vel (vt inquit Varro) à lacte coacto dicitur. nam fit lacte coagulato, hœdino in primis, vitulorū've coagulo. Caseus musteus: id est, recens & mollis, qui magis alibilis, quàm vetus & aridus. Caseus oxygalacticus commendatur à Galeno, diciturq́; quasi acetosum lac. nam Græci τὸ ὄξος acetum vocant, & γάλα lac.

Casale. lis. neutri generis, stabulum equorum, & similium animalium. Colum. lib. 2. cap. 15. Hæc vbi viduus pecudibus ager. nam vbi greges quadrupedum versantur, quædam quotidie, vt culina, & casale: quædam pluuijs diebus, vt bubilia & ouilia debent emundari.

Casia, (κασία) frutex est amplitudine cubitorū triū, suauissimi odoris, & virtute cynamomi. qui iuxta Cynamomi campos in Aethopia, sed in montib⁹, crassior sarmento, tenui cute verius quàm cortice nascitur. Sunt tamen qui dicunt Casiam esse nomen herbæ, atq; arboris, sicut balsamus herba & arbor balsami. Verg. Tum casia atq; alijs intexens suauibus herbis. Vide Plin. lib. 12. cap. 19. Col. lib. 3 cap. 8. Hæc alio nomine dicitur fistula. Sunt quibus videtur cassiam esse id, quod vulgo lafander vel lauandula appellatur.

Casius mons (κάσιον ὄρος) in finibus Aegypti, Arabiæ conterminus. Magni Pompeij tumulo clarus. à quo etiam fit Casius. a. um. Luc. lib. 10. Lucifer à Casia prospexit rupe, diemq́;. Est & in Syria Antiochena Casius mons super Seleuciam, cognomine Pieriam, vt autor est Plin. Sed hoc Casium, castri, mons apud Euphratem, vbi Traianus dicauit crateras argenteos in templo Iouis Casij, cū epigrammate. Suid.

Casnar, senex dicitur Oscorum lingua.

Caso. as. frequenter cado: à quo fit aliud frequentatiuum casito. as. Paul. Iureconsult. Si antea ex tegulà casitauerit stillicidium, postea vel ex tabulato, vel ex aliqua materia casitare non potest.

Casos, insula iuxta mare Carpathum ambitu 80. stadiorum, in qua est oppidum eiusdem nominis, à Caso Cleomachi patre dicta, colonis eò deductis. Huius nominis prima breuis est. ab hac & Casius mons in Syria. Sunt autem multæ Casorum insulæ per ambitum, à quibus vestimenti nomen Casiaca, quod & nunc quoq; durat, vulgare Græcis militib. Eusta. Casianā appellat à mōte Casio.

Caspiæ portæ, (κάσπιαι πύλαι) variè dicuntur. Quidam Amazones, portis Caspijs egressas, ad Alexandrum venisse in Hyrcaniam ꝓdidere, sed illæ Caucasiæ fuerunt, per quas transitus est ex Hiberia in Scythiam. Neronis quoq; principis comminatio ad Caspias portas (vt inquit Plin.) ad eum transitum respiciebat. Verum mons Taurus tribus in locis interruptus quasi portis quibusdā pertransitur in Armeniam, in Ciliciam, & in Mediam. Sed illæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quę apud Medos existunt, sicut ex Ptolemęo, Plinio, & Strabone licet intelligere. Per has transitus est ex Babylone, & Perside ad mare Caspium. Et hinc fortasse Caspiæ dictæ sunt, quòd aliquæ gentes vicinis insident montibus, appellatæ Caspiæ. Iuga vero Caspia procul hinc absunt, & ad Armenios, vlteriores q́; populos pertinent. Portæ autem Caspiæ (vt Solinus inquit) panduntur itinere manufacto milibus octo passuum longo. Nam latitudo vix est plaustro permeabilis.

Caspium mare, (ὑρκανία θάλασσα) dicitur quod inter Caspios & Hyrcanos monteis est, à quibus nomen accepit, & immensum occupat spacium.

Cassis, huius cassis, m. g. rete, quòd vacuas habeat maculas: vnde & à raritate rete dictum. Ouid. Inscidit in casses præda petita meos. eyn jeger garn) een net) vne retz.

Cassis, huius Cassidis, fœ. g galea, q vacua fit ad caput recipiendum. Plaut. Trin. Mihi & pharetram & sagittas sumpsero, cassidem in caput. Iuue. Lorica & fracta de casside buccula pendens. eyn helm) vne heaulme.)

Cassiculus, (ἄρκυον) diminutiuum à cassis, pro rete. Hieron. Nequaquam araneaꝝ mihi opponas cassiculos. Dicitur & cassiculum neutri generis.

Cassida. æ. idem quod galea. Propertius: Aurea cui postquam nudauit cassida frontem.

Cassinum oppidū dictum est, quòd sit vetus, & Cassinum forum vetus appellant.

Cassiope, (κασσιόπη) siue Cassiopea, Cephei regis Aethiopum vxor, & Andromedes mater. quę cum Nereidibus de pulchritudine certauit. pro quo facto inter sydera constituta fertur. Est autem sydus ita figuratum, vt in sella sedeat. Constat stellis tredecim, occidens cum scorpione, capite cum sedili resupina ferri prospicitur, exoriri autē cum sagittario.

Cassita, penultima producta, auis quam alij alaudā, alij galeritā dicunt. κορυδαλὸς. Plin. lib. 10. ca. 37. Vide apud Gellium Apologum de cassita, libro. 2. cap. 29.

Cassiteros, (κασσίτερος) pen. cor. Latinè stannum, vel plumbum dicitur. vnde Cassiterides, (κασσιτερίδες) insulę decem in Indico Oceano, vnde plumbum candidum effoditur. Plin. lib. 4. ca. 16. Ex aduerso Celtiberiæ complures sunt insulæ, Cassiterides dictæ Græcis, à fertilitate plumbi.

Cassitias, visci species, in abiete & larice nascens.

Cassius, (κάσσιος) proprium nomen viri, à quo via strata Cassia dicitur.

Casso. as. significat deleo, καταργέω, contundo. Vergil. Cassataéq; rates.

Cassus, a. um. (φροῦδος) lär, öd) ijdel) de nulle valeur) quod est inane & vacuum, fragile, atq; omni re carens, vt Cassa nux à Plauto & Horatio dicta. Lucan. Cassa fraude parat. Plau. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atq; illocabilē. Vergil. lumine cassum: & æthere cassos dixit, pro vita priuatos & vacuos, vnde & cassis, & per diminutionem cassiculus. Hinc incassum, (εἰς κενόν) aduerbium.

Castalius, (κασταλία) fons Caballin⁹ & Libethris dicitur. Est in radicibus Parnasi Musis sacer, à virgine Castalia, quæ Apollinem fugitans præcipitata & in fontem versa est, cuius aquam dicuntur bibere poëtæ. Hunc fontē dicit Acron fuisse in Lycia, vbi armenta Apollo fertur pauisse.

Casta mola, (ἁγνὸν ἄλφιτον) dicebatur sacrificij genus, quod Vestales virgines faciebant.

Castanea. (διὸς βάλανος) nō à casto deducitur, sed Græcum est, quippe κάστανον vocant, è nucum genere. kesten, oder kesten baum) kastanien, oft eenē castanien boom) chastaigne, ou vng chastaignier) Et tam fructum quàm ipsam arborem significat. Verg. Castaneæ molles & pressi copia lactis. Plin. libro. 17. cap. 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur facilitate tractatus, perdurandi peruicacia.

Castanetum, locus castaneis consitus. Colum. lib. 4. cap. 33. Propter quæ sæpe nouella castaneta caluescunt.

Castaninum oleum, ex castaneis factum.

Castellani, dicti qui castellum habitant: κωμῖται. Liui 4. Bell. Maced. Decem milia popularium cum castellanis agrestibus in armis habuit, Ea forma, quemadmodum ab oppido oppidani, & à vico vicini.

Castellatim, aduerbium, quasi turmatim, per castella disiecti. κατὰ φρούρια. Liu. lib. 7. Vt hosteis, & nocturno pauore attonitos, & circa collem castellatim dissipatos aggrederentur.

Castellum, diminutiuum à castro, paruus vicus muris circundatus. ἐπιτείχισμα, φρούριον, προβολή. eyn gemaurter fleck) een casteel) petit chasteau.) Cic. pro Cecin. Ecce ipse Ebutius in castellū venit. Cæsar: Cunctis oppidis, castellisq; desertis. Dicitur etiam receptaculum illud, quod aquam publicam suscipit, ex quo fluit aqua fistulis. Frontinus: Omne plumbum, & omnes impensæ ad aquæductus, & castella, & lacus pertinentes inde erogantur.

Casteria, (κοιτὶ) significat locum vbi cum nauigatio conquiescit, remi, & gubernacula reponūtur. Plautus, Quin si pol reposui remum sola ego in casteria, Vbi quiesco. Lactantio dicitur pertica quam in naui hortator remigum tenet, qua si incesserit, remiges non desinunt: si deposuerit, conquiescunt à labore.

Castigo. as. pen. prod. propriè verbis reprehendo, quasi castum: id est honestum ago. παιδεύω, σωφρονίζω. ich straffe mit worten, ich bessere) ick straffe, verbetere) chastier par parolles.) Verg. Hic grauis Entellum dictis castigat Acestes. Quandoq; castigare est vindicare, punire. κολάζειν. straffen) castijen) chastier.) Idem libro. 6. Castigatq; dolos, subigitq; fateri. Hinc castigatum dicimus correctum, emendatumq;. κεκολασμένος. Inde castigatio, κόλασις: eyn besserung, eyn straff.) een castijnge, verbeteringe) castigation, correction.) & castigatiuncula diminutiuum.

Castitas & pudicitia, paria putantur, cum sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: castitas & ab his continens est & remota, præterea & religiosa mundicia & puritas. keüscheyt.) kuysheyt.) chastete.) Cic. 2. de legib. Ei colendæ virgines præsint, vt aduigiletur facilius ad custodiam ignis, & sentiant mulieres in natura fœminarum omnem castitatem pati.

Castimonia, Castitudo, & Castus, hui⁹ castus. idem significant quod castitas.

Castro, (κάστωρ) eyn biber) een beuer) vng bieure) animal, Latinè fiber Ponticus, cuius testiculi medici castoreum vocant: Grecè κάστορος ὄρχεις, καστόριον, Hic comprehensa hominis parte, non antè, quàm fracta concrepuerint ossa, morsu resoluit. Habet caudam piscium, cætera species lutræ, pilus mollior pluma, ex genere amphibio est, cui in aqua & terra victus est. Et licet sint qui dicant castora castrare se, ne à venatoribus capiatur, cum sciat se expeti propter testiculos, qui medicinis adhibentur: Sextus tamen diligentissimus medicinæ conditor, negat testes amputari ab ipso castore, cum capitur, quin imò paruos esse ait, substrictosq; & adhærentes spinæ, nec adimi sine animalis vita posse, verum folliculos geniros ex vno nexu dependenteis qui amputentur, quorum vis medica fit.

Castoreus. a. um. adiectiuum. vt castori⁹ odor. Plin. pro fœtido, & putri, vel acuto. Castorea. orum. authore Plin. lib. 32. cap. 3. vocantur testes castoris. Idem lib. 26. cap. 11. Clauos pedum extrahit ladanum cum castoreo, verbenaca ex vino. Pharmacopolæ illud quoque vocant castoreum, quod vnguentum compositum est ex castoris testibus auulsis.

Castor & Pollux, fratres, quos Tindaridas appellant, sicut & Helena eorum soror Tindaris nuncupata. Græcè Διόσκουροι appellantur. Hi post mortem inter notissima sydera cōstituti fuere. Quod planè signum gemini dicitur, & à gētibus pro dijs habiti sunt. Vnde Romæ in foro erat ædes Castoris & Pollucis, quoniam, sicut Dionysius lib. 6. antiquitatum scribit, in pugna ad lacum Regillum apparuerunt forma augustiore, ducentes equitatum Romanum aduersus Latinos, quæ hastis feriebant, propellebantq; aduersarios, socios verò cohortabantur. Quæ potissimum caussa fuit, vt Latini fugarētur, & castra caperentur. Iidem

mox visi sunt sudorem equorum abluere iuxta fontem Iuturnæ, deinde è conspectu mortalium se subduxerunt. Castor quoque & Mecastor & Percastor, aduerbia iurandi, quasi per ædem Castoris.

Castra, plurali numero appellantur exercitus, cum in procinctu pergunt, aut in certo quolibet loci itinere demorantur. παρεμβολή. eyn kriegß läger, hårläger.) eenen heyrleger, eenen leger.) le camp.) Cicero. 7. Varr. Iste nouo quodam ex genere imperator, pulcherrimo Syracusarum loco statiua sibi castra faciebat. Similiter locus in quo milites tentoria fixerunt, vel ipsa tentoria in quibus milites diuersantur. στρατόπεδον. Vnde & de nauibus Vergilius dixit, Nos castra mouemus, quoniam in illis milites essent. Cæsar. 5. belli Gall. Atque is imperat, vt coactus omnibus copijs, castra naualia de improuiso adoriantur atque expugnent. Dicta à castri similitudine, quòd fossa, valloque quasi muro circundari solent.

Castrametor, pen. prod. castra loco, siue pono. στρατοπεδεύω. ich schlag eyn läger) ick slae eenen leger) asseoir le camp.) Liu. 9. ab Vrbe, Eò C O S S. cum valido exercitu venerunt: & primò circa saltus, cum vtrinque ad hostem iniqua via esset, cunctati, castrametatique sunt.

Castrare, propriè est virilia amputare. ἐκτέμνειν, ἐκτομίζειν ὀρχοτομεῖν. ich münche) ick lubbe) chastrer.) Iuuenalis, Nullus ephebum Deformem sæua castrauit in arce tyrannus. Licet & de quacunque truncatione, siue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius, Vt esset aliquis qui linguam eius castraret. Quidam castratos, spadones, & eunuchos ita distinguunt, vt castrati sint, quibus testes naturaliter desint: spadones, quibus violenter detracta est virilitas: eunuchi, à dominis castrantur, vt diutius eis abutantur. inde nomen ab εὐνὴ καὶ ἔχω. sed σπάω, euello. inde spadones. Vlpianus tamen spadonum nomine omne genus euiratorum comprehendi scribit. Hinc castratio verbale, virilium amputatio & castratura, ræ. idem.

Castrensis, & hoc castrēse, (στρατικός) quod ad castra pertinet. Vnde castrenses vigiliæ, & castrense peculium, est quod à parentibus vel cognatis in militia agenti donatum est: vel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod nisi militaret, non acquisiturus fuisset. Et castrensia bona dicuntur, quæ licet in militia filio familias non acquirantur, ita tamen sunt ipsius, ac si acquisita in militia fuissent, vt sunt ea quæ ex officijs acquiruntur.

Castrum, (ἔρυμα) een casteel) chasteau.) numero singulari locus est muris munitus: dictū à casa, quòd sit coniunctio quædam casarum. Cicero ad Cat. Vallo & fossa circundedi: sex castellis, castrisque maximis sepsi.

Castula, palliolum quo puellæ nudæ infra papillas præcingebantur. Varro, Castulam mulier sumpserat pro succula. Hæc & περιζώνη, & procinctorium appellatur.

Castus. a. um, quasi vacuus, significat honestum, continentē. siue (vt Nonius ait) qui est sine libidinis & turpitudinis nota. ἁγνός, σώφρων. keüsch, seuber) kuysch, suyuer) chaste.) Plau. in Pen. Vt deceat nos esse à culpa castas. Vnde dicimus vxorē castam, & castum cantum, in quo nihil est lasciuiæ: & castam manum, quæ se ab alienis continet. Item pro pio & religioso. Verg. Quique sacerdotes casti dum vita maneret. Castitudinem pro castitate veteres vsurparunt. ἁγνότης. A casto fiunt aduerbia, castè: id est, pudicè, (ἁγνῶς) castius, castissimè.

Casura. æ. casus, seu cadendi actus. πτῶμα. Hieron. Totum amisit in casura, quod erat ædificatum in sabulo.

Casus, (σύμπτωμα, τύχη) eyn fall.) een gheual.) cas, auenture.) modo fortuna est, vt Boëtius lib. 5. de consol. modò inopinatus euentus. Seneca, Multa enim casu potius quàm ratione eueniunt. Modò ruina, πτῶσις. Curtius, Inopinato rhedæ casu oppressus. Modò calamitas, & infortunium, σύμβαμα. Verg. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, Et breuiter Troiæ supremum audire laborem. Casus temerarius à Græcis αὐτόματον dicitur, à Cicerone temeritas. Item casus dicuntur vocabulorum formæ, quia in aliam atque aliam cadūt effigiem. Casum veteres antiquum vocabant, quasi iam cadentem.

Catabasis, (κατάβασις) inferior Solis meatus, descensus.

Catabathmus, (καταβαθμός) oppidum in Aphrica, & vallis repentè conuexa, vt scribit Plinius. Pomponius, Catabathmos vallis deuexa in Aegyptum, finit Aphricam. ἀπὸ τοῦ καταβαίνειν. Et significat catabathmus locum decliuem atque deuexum.

Catabathynon, (καταβάθυνον) dici potest demersum, cauum & profundum.

Catechesis, (κατήχησις) instructio.

Catechizo. as. (κατηχίζω) instruo, doceo, erudio.

Catachresis, (κατάχρησις) penultima producta, tropus, quam nos abusionem, vel vsurpationem dicimus, cum alienis abutimur perinde ac proprijs cum propria deficiunt: vt, Facies simillima lauro. Nam facies hominis est. ex κατὰ contra, χρῆσις dicitur vsus. Catachresticus, (καταχρηστικός) abusiuus.

Cataclista, (κατακλειστὸς) vestis vndique clausa: dicta à verbo κατακλείω: id est, vndique claudo.

Cataclysmus, (κατακλυσμός) diluuium & inundatio dicitur. Varro. 3. de re Rust. cap. 1. Thebæ, quæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur.

Catacrisis, (κατάκρισις) condemnatio, vel diiudicatio. κρίσις enim iudicium.

Catadromum, (κατάδρομος) pen. cor. Latinè decursorium. καταδρομέω enim decurro. Suet. in Nerone, Notissimus eques Romanus elephanto supersedens, per catadromū decurrit. id est, per stadium in quo equites decurrere solebant imaginario prælio, vt fit sæpe in Gallia, principe spectante: licias vocant. Budæus.

Catagrapha, (καταγραφή) descriptio, designatio.

Pictores modo exculta appellant, à breuitate imaginum, quas ita repræsentari (cum sint obliquæ) postulat ratio. Hæc & cataglypha dicuntur.

Catalecticum metrum, (καταληκτικὸν) dicitur, cui vna tantum deest syllaba, vt apud Horat. Mea renidet in domo lacunar. Est enim senarium Iambi cum perfectum vna syllaba minus. Acatalecticū, (ἀκατάληκτικὸν) dicitur quod legitimo fine claudi tur: vt, Nec fonte labra, plui caballino. Est enim Iambicum senarium perfectum.

Catalepsis, (κατάληψις) occupatio, deprehensio.

Catalexis, (κατάληξις) terminatio.

Catalogus, (κατάλογος) pen. corr. sermo vel scriptura, quę numerum vel ordinem designat. Plau. in Milite, Si minus cum cura aut catalogo loquen di lectura fiet.

Catalyma. atis. (κατάλυμα) refectio, diuersorium.

Catalysis, (κατάλυσις) dissolutio.

Catamidiare, Spartianus de constitutionib. Hadriani loquens: Decoctores bonorum suorum, si suæ autoritatis essent, catamidiari in amphitheatro, & dimitti iussit. id est, deridēdos omnibus per the atrum præberi. A Græco catamidio, quod deridere, & ludibrio habere significat: vt id ppemodum ludibrij genus esse suspicer, quo polygami afficiuntur: id est, qui multis vxoribus abutuntur, cum mithellati in scalario suggestu lasciuientis plebeculæ scurrilitates obaudire perfricta fronte ad aliquot horas coguntur: mithrare id appellant. Cui non dissimile est illud quod traducere Latinè dicitur. Budæus.

Catamitus, (πόρνος) cum i Latino producto, puer meritorius, quo quis abutitur. μισθὸν Græci mercedem dicunt. quasi κατὰ μισθὸν: id est, pro pretio. Cic. 2. Philipp. O hominem nequam. quid enim aliud dicam? magis pprie nihil possum dicere. Ergo vt te catamitum nec inopinatò cum ostendisses, præter spem mulier aspiceret, idcirco, &c.

Cataphractus, (κατάφρακτος) vndique munitus, allenthalben bewart.) rontom bewaert oft gheharnascht.) dos & muny de toutes pars.) ex κατὰ vndiq;, & φρακτὸς munitus. Seruius in 11. Aeneid. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent. Sallustius, Et sequebantur equites cataphracti. Est etiam cataphracta, (καταφράκτη) eyn gantz bantzer oder harnisch.) een hed pansier oft harnasch.) vng pansier, arme.) lorica, siue thorax militaris. Vnde Vegetius scribit exercitum Romanum pedestrem cataphractis & galeis fuisse munitum. Et Liu. lib. 37. pedites loricatos, cataphractos vocat. Cataphractarij, qui cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro, Cataphractarios, quos illi clibanarios vocant, decem milia in bello interemimus. Cataphractæ autem naues, pro tectis nauibus accipiuntur.

Cataphrygæ, hæretici qui in Phrygia fuerunt, vt Montanus, Prisilla, & Maximilla. Hi aduentum spiritus sancti non in apostolis, sed in se traditum asserunt.

Cataplasma. atis. (κατάπλασμα) eyn pflaster oder züglin) een plae ster) emplastre.) emplastrum siue malagma, quod constat ex floribus eorumq; surculis & axungia. Plin. lib. 20. cap. 16. Dalion herbarius parturientibus ex eo cataplasma impositū cum opio.

Cataploos, (κατάπλους) nauigatio.

Catapotes, (καταπότης) dicitur guttur.

Catapotia, (καταπότια) pillulen.) pillen.) pillules.) pillulæ dicuntur, ἀπὸ τοῦ καταπίνειν, quod est deuorare, vel bibere proprie, quoniam neq; estur, neq; lingitur id genus, sed deuoratur. Plin. lib. 26. ca. 8 Est & semen in vsu cum melle decoctum ad catapotia, soluendæ alui gratia.

Catapulta, (καταπέλτης) iaculum celere, vel sagitta. Plaut. Curc. Atq; ita te neruo torquebo, vt catapultæ solent.

Catarrhactas, (καταῤῥάκτας) quidam cœli fenestras, quidam nubes, quidam subterraneas specus interpretantur. Alij à descendendo, pro pendulis portis sumunt ex ligno, ferro'ue, quæ demitti ac tolli possunt. eyn schutzgatter) een valpoorte oft valduere, oft staket, oft sluyse) la herse de la porte.) Liuius, Pendulas & recidenteis portas catarrhactas. Idem, Porta catarrhacta deiecta clausa erat. eam partim funibus subducunt in tantum altitudinis, vt subire rectè possent. Dictæ catarrhactæ, quòd ex alto defluere videntur. Græci enim καταῤῥάσσειν cum impetu defluere dicunt. Vnde catarrhactæ etiam dicuntur, è terra exeuntes aquæ, & ita ex alto defluentes, vt ruere potius quàm defluere videantur, quales esse in Aegypto Nili catarrhactas legimus. Ita loca ipsa è quibus exeunt, catarrhactæ dicuntur, vnde in maximis imbribus apertas esse cœli catarrhactas dicere solemus. Dicitur & hic catarrhactes, (καταῤῥάκτης) quo nomine etiam dictus est fluuius quidam. Strabo, Post Olbiam Pamphiliæ Catarrhactes est fluuius, magno strepitu ex alta rupe deiectus, vnde & nomen.

Catarrhus, (κατάῤῥους) Latinè fluxio, siue distillatio. der pfnüsel, der schnupffen.) den snof, een caterre.) catarre.) Differt à coryza, & brancho. κόρυζα dicitur, cum pituita nares tantum obsidet, grauedo Latinè dicta: catarrhus verò, cum fauceis, palatumq;. at βράγχος cum & guttur, & arteria corripiatur: ob id & arctericum quandoque id vitium appellant. omnia hæc tamen Hippocrates coryzas vocat, nostri distillationes, quia Græcè καταῤῥοὶ nominantur in communi ne. Dictus est autem catarrhus à καταῤῥέω fluo, distillo.

Catarrhytus, (κατάῤῥυτος) pen. corr. Latinè irriguus, ex κατὰ secundum, & ῥύαξ riuulus, quasi iuxta riuos. Plinius lib. 5. Hipponem oppidum Aphricæ Catarrhytum à Græcis dictum, propter aquarum irrigua.

Catascopium, genus nauigij exploratorij, quod circumquaq; speculetur. eyn spächschipflin) een spieschip, een scyn schipken) vng brigantin.) Cice. ad Att.

Aphracta Rhodiorũ & Dicrotum, & Mytilæneorum habebam,& aliud cataſcopium.

Cataſcopus, (κατάσκοπος) Latinè ſpeculator. eſt enim σκοπεῖν ſpeculari.

Cataſta,(τὰ βάθρα. Lucian.) locus erat vbi venales ſerui exponebãtur, à καθιστάω verbo Græco, quod ſignificat expono. Tibullus, Nota loquor, regnũ ipſe tenet, quem ſæpe coëgit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt & cataſta machina lignea, qua ſerui vincti tenebantur. Plin. Tandem in cataſta videre Chryſogonum Syllæ. Hanc & longam & magnam compedem vocant.

Cataſtroma,(κατάστρωμα) pen. prod. nauis patrem, ſeu pauimentum ſignificat.

Cataſtrophe, (καταστροφή) Latinè ſubuerſio, volumen.

Catatypoſis,(κατατύπωσις) dicitur ſecundum figuram, quod fit cum aliquid iuxta alterius formam deſcribitur, vt apud Verg. lib. 4. Omnia Mercurio ſimilis, vocemq́ coloremq́.

Catechumenus,(κατηχούμενος) inſtructus, ſeu audiens dicitur.

Categoria,(κατηγορία, ας.) accuſatio. item κατηγορέω accuſo. κατήγορος, accuſator. Item categoriæ, ſiue categoremata Ariſt. id eſt prædicamenta. Quin & poſitiones quædam à Dialecticis categoriæ nominantur, quas prædicatorias Latinè dicere poſſumus: à κατηγορεῖν, prædicare. Sunt aũt decem prędicamẽta, circa quę verſari videtur omnis quæſtio οὐσία, id eſt, eſſentia, qualitas, quantitas, ad aliquid, agere, pati, vbi, quando, ſitus, habere. Appellatas verò categorias conſtat, vt inquit Auguſtinus in Dial. propterea quòd non poſſunt, niſi à ſubiectis agnoſci. Quis enim quid ſit homo poſſit agnoſcere, niſi ſibi hominem ponat ante oculos, quaſi ſubiectum hominis?

Catellus & Catella diminutiua à Catulus. σκυλάκιον Plaut. in Stic. Tantillum loci, vbi catellus cubet, id mihi ſat eſt loci. Martial. lib. 1. Os & labra tibi lingit Manuella catellus.

Catena, (σειρὰ) eyn ketten) vne chaine.) vinculum eſt ferreum, quo vel ſeruos, vel captiuos, vel animalia irretimus ne effugiant. dicta eſt, quòd ſe capiendo teneat, quia in ea annulus annulum capit. Liu. 1. ab Vrbe, Iniecti Turno catenę. Quidam hoc nomen à cane deduci putant, & propriè dici, quia venatici canes vincti tenẽtur, ſed largius ſumitur. Seneca ad Luci. Vna eſt catena quæ nos alligatos tenet, amor vitæ.

Cateno, as. ligo, πεδάω: à quo concateno compoſitum. Cælius ad Ciceronẽ, Vellem quidem verna propugnaturus tantum animi habuiſſet in veſtro Domitio, quantum ipſe catenatus in hoc habuit.

Catenula,(ἁλυσίδιον) diminutiuum à catena.

Caterua,(στῖφος)eyn ſchar, eyn menge) eyn ſchare, een menichte) multitude.) propriè Gallorum legio, ſicut phalanx Macedonum, quæ certo numero conſtat. Nam authore Vegetio libr. 2. cap. 2. in caterua erant ſena militum milia. Plerunque tamen pro multitudine ſumitur. Cicero, 1. Tuſc. Cateruæ contradicentium. Et. 7. Verr. Cateruæ teſtium.

Cateruarij, certatim conglobati. οἱ συστροφοί. Suet in Auguſto. Sed & cateruarios oppidanos inter anguſtias vicorum pugnantes temere.

Cateruatim, aduerbium, per varias cateruas. ἰλαδόν. Plin. libr. 10. cap. 24. Sturnorum generi proprium cateruatim volare. Liuius belli Pun. 3. Iam primi conſeruerant manus, cum alij cateruatim currerent. Gallice, par bandes. Colu. lib. 3. cap. 19. Sed illud etiam dicendum eſt, an plurium generũ vites habendæ ſint, eæ'que ſeparatæ & diſtinctæ ſpecialiter, an confuſæ & miſtæ cateruatim. Id eſt vermiſcet, vndereinandern.

Catharctica, (καθαρτικά) purgatoria: à καθαίρω purgo.

Catharmata; erant homines qui pro peſte, alio'ue morbo expiando immolabãtur dijs: qui ritus expiationis à Romanis vſurpatur. Budæus.

Cathedra,(καθέδρα) dicitur ſubſellium: ἀπὸ τῆς κατὰ καὶ ἕδρα ſedes, ſeu ſella. Martialis lib. 11. De cathedra quoties ſurgis.

Cathedralitius, a. um. vt, cathredalitius ſeruus, qui cathedra herum defert. Martial. Cum cathedralitios portet. tibi rheda miniſtros, Et Libys in longo puluere ſedet eques.

Cathmea, terra quæ in æs conuertitur, vt fiat aurichalcum.

Catholicus,(καθολικὸς) dici poteſt vniuerſalis, quaſi circa omnia verſetur. fit enim ex κατὰ id eſt circa & ὅλον, quod totum dicunt.

Catifons, dicebatur ex quo aqua Petronia in Tyberim fluebat, quia in agro erat cuiuſdam Cati.

Catillo, as. are. catinos lingere. Plaut. in Caſ. Operã vxoris polliceor foras, Quaſi catillatum.

Catillatio, (λιγνεία) graue opprobriũ obijciebatur hominibus generoſis, ſi qui prouincias amicas populi Ro. expoliaſſent, quòd eorum bona liguriſſe viderentur. Feſtus.

Catillones,(λίχνοι) qui catillos lingunt, & pro guloſis accipi ſolent.

Catillus, pars ſuperior molæ, ſicut meta pars inferior. Et catillus diminutiuum eſt à catinus.

Catina,(κατάνη) pen. cor. vrbs Siciliæ. Silius lib. 14. Tum Catinæ nimium ardenti vicina Typhoëo. Strabo tamen, Diodorus & Ptol. non Catinã, ſed Catanam ſcribunt, vnde Catanæus Charundas, qui leges Athenienſibus dedit, ἀπὸ τοῦ κάτω καὶ ἄνω dicitur, quia quum ignes ex Aetna erumpant, ſuperiora ima fiunt.

Catinus,(τρύβλιον) eyn tieffe ſchüſſel) een diepe ſchotel) vng plat, ou eſcuelle.) quod & Catinum dicit, penul. product. vas immenſum eſcarium, vbi pultem aut iurulenti quid ponebant, à capiendo appellarunt. A catinus fit diminutiuum catillus: à catinum catillum, vel catinolum, παροψίδιον. Vide Bayf. de Vaſc.

Cato,(κάτων) quaſi ſapiens & cautus. Catum enim Sabini acutum dicunt. Et cata dicta, accipienda ſunt acute dicta, vt author eſt Varro. Porphyrio

tamen catum exponit pro experto & docto, cum ait Horatius, Post hæc ille catus quantumuis, rusticus ibit. Et Plin. Catos à sapientia dictos intelligi vult, sicut corculos. Horatius, Catus decore more palæstræ. Sed homo cautus nunquam terminat, nec magnitudinis, nec diuturnitatis modum. Est item & proprium nomen. Duo autem fuere Catones celebratissimi: senior videlicet, qui & Portius & Censorius dictus est: alter Vticensis, qui seipsum Vticæ interfecit, ne in Cæsaris manus vis uus veniret. Hic viua virtutum imago vocatur à Seneca, & exemplar viri sapientis, de quo Quintilianus. Hic, inquit, nisi creditur fuisse sapiens, vix scio cui reliquerit huius nominis locum. De Censorio Seneca ad Lucil. M. Cato Censorius, quem tam necessarium Reipub. fuit nasci, quàm Scipionem. Alter enim cum hostibus nostris bellũ, alter cũ moribus gessit. Hic fuit optimus orator, optimus senator, optimus Imperator, qui librũ de re Rust. origines, & orationes scripsit. Fertur à Plutarcho, quòd M. Cato vxorẽ & filium perdiderit, inducta noua victus & medicinæ formula.

Catoblepas, aliàs Basiliscus dicitur, qui vel solo visu hominem interficere dicitur. vide Perottum & Plin. lib. 8. cap. 21.

Catochites, (κατοχίτης) gemma impositam manum velut gummi retinens. Plinius libro. 37. cap. 30.

Catogeum, (κατόγειον) domicilium subterraneum.

Catopyrites, (κατοπυρίτης) gemma quæ ex Cappadocia venit, Plin. lib. 37. cap. 10.

Catorthoma, (κατόρθωμα) pen. prod. opus virtutis rectum, Cic. li. 1. Off. rectè factum interpretatur. Catorthosis, (κατόρθωσις) recta effectio. κατορθόω, egregie cum virtute aliquid facio. Cic. 3. de fin. Quæ nos aut recta, aut rectè facta dicamus si placet: illi autem appellant κατορθώματα, omnes numeros virtutis continent.

Catularia, porta Romæ dicta est, quia nõ longè ab ea ad placandum Caniculæ sidus, frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, vt fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur.

Catulaster, Catuli imitator: sicut ab Antonio, Antoniaster. Catulaster etiam significat ipsum catulum: hoc est, paruum canem, siue filium.

Catulinus, a, um. quod ex catulo, σκυλάκινος: vnde Plautus catulinam carnem esitauisse Romanos ostendit.

Catulire, est gestire, & coitum maris appetere. σκυζᾶν. Varro, Fœturæ principium admittendi faciunt veris principio. tum enim dicuntur catulire: id est, ostendere se velle maritari. Plautus, Quin meam vxorem vidi catulientem. Hinc catulitio, (σκυζησις) quæ dicitur cum canes maritari quærunt, quo etiam tempore terra aperitur. Plinius, Catulitionem rustici vocant, gestiente natura femina accipere, eáq; animam inferente omnibus satis.

Catullus, per duplex ll, nomẽ est Veronensis poëtæ.

Catulus, (σκυμνός) eyn hundlin) een ionck hondekẽ) vng petit chien.) pen. cor. propriè significat canis filiolum: dictus propter sagacitatem. Varro, Catulus à sagaci sensu & acuto. Sed ponitur large pro omni ferarũ filio, siue immanium, siue mitium: vnde de colubro. Verg. Catulos tectis atque oua relinquens. Et de leonibus. Plin. Raptor appropinquante tigridis fremitu, abijcit vnum ex catulis. Idem, Simiæ gestant catulos, quos mansuefactæ intra domos pepererc. Idem, Murium quoq; catuli ostentum faciunt. Idem delphinũm catulos nominat. Lacertarum quoque & cæterorum serpentiũ filij catuli dicũtur. Hinc fit aliud diminutiuum catellus. Accipitur quãdoq; catulus pro ipso cane. Apuleius, Catulos secum ducens venaticos atq; sagaceis. Interdum pro quodam vinculi genere, quod etiã canis dicitur. Plaut. Faciam te deli catum, catulo vt accubes ferreo. Et Catulus, (κάτυλος) nomen fuit viri Romani, de quo Lucan. lib. 2. Vt Catulo iacuit Lepidus.

Cattus, (γαλῆ) eyn katz) een katte) vng chatte.) animal muriceps. fœminini generis secundum Seruium libro de Græcis Latinisq; nominib. Cati verò pluralis numeri populi sunt Germaniæ Sicambris, vt inquit Strabo, finitimi.

Caua, uæ. foramen in quo aues nidificant. τρωγλή. Plin. Multo tamen efficacissime ripariarum pulli, ita vocant in riparum cauis nidificantes.

Cauædium (vt Plin. Iunior in Epist. dictione mutilata: siue caui ædium, vt Varro dictione integra) locus est sub dio vacuus, cinctus vndiq; porticibus, ad communẽ omnium vsum. Huius tria sunt genera, Tuscanium, Corinthium, Tetrastylon, displuuiatum, & testudinatum.

Caucalis, lis. genus herbæ, fœniculo similis, breui caule, flore candido, Plin. lib. 22. cap. 22.

Caucasus, (καύκασος) penul. prod. mons Indiæ editissimus ad septentrionẽ versus Scythas, Indiam à Scythia dirimens, asper & inhospitalis. Verg. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Hic fertur syderibus proximus, vnde astra maiora visuntur, & eorum ortus occasusq; diligenter perspiciuntur. A Caucaso fit Caucaseus, a, um. (καυκάσειος) Verg. Caucaseasq; refert volucres.

Cauchæ, campi sunt, quos Tigris fluuius septentrionem versus flexus secat.

Cauda, (οὐρὰ) eyn schwãtz) eẽ steert) la queue) quã veteres etiã codã dicebant. vnde caudati, & codati. (κερκῶδεις) dicũtur q caudas habẽt. Interdũ ponit cauda pro virili mẽbro. Horat. in Ser. Quæcunq; excepit patienter verbera caudæ. Idem. lib. 1. Accidit vt quidam testes caudamq; salacẽ Demeteret

Caudacus. significat suauẽ, & mansuetum. (ferro.

Caudeæ, cistellæ appellatæ sunt ex iunco, ad similitudinem caudæ equæ factæ. Festus.

Caudex vel Codex, (κορμὸς) den stamm an eyn baum) den stronck oft block vanden boom) le tronc d'vng arbre.) pro cautex, d pro t posito, dicit in fruticibus & arborib. id, qd à radice supra terrã simplex assurgit: siue in qd fruticis vel arboris à radice deferẽ alimoniũ. differtq; in hoc à caule, vt caulis ad herbas, caudex vero ad frutices & ar-

arbores pertineat. Quod autem ex caule aut codice deferatur, id non caudex aut caulis, sed pars caulis aut caudicis appellabitur. Lactant. Caudice defecto lachrymat sua gaudia palmes. Verg. Quin & caudicibus sectis mirabile dictu. Antiqui etiam tabulas ligneas, in quibus inclusa cera erat ad aliquid stylo describendum: vel etiam omnino caudiceas, & ex caudicum partibus leuigatis & tenuioribus factis compositas, codices siue codicillos appellauerunt: quòd ex arborum codicibus, vel codicum partibus tenuioribus, membranulis scilicet, ac tuniculis fieri solerent. Est praeterea caudex plurium tabularum contextus. vnde tabulae codices dicuntur: & naues quibus commeatus subuehuntur, caudicariae, siue codicariae, appellantur. Sic etiam Appius Claudius Caudex cognominatus est. quoniam primus Romanis persuasit nauem conscendere. Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quae plerunque ex truncis fieri solet. Iuuenalis; Horrida quale facit residens in codice pellex.

Caudeus, a, um. quod est ex caudice. Plautus in Rud. Cistellam istic inesse oportet caudeam in isto vidulo.

Caudicalis, ad caudices scindendos idoneus. Plaut. in Pseu. Te cum securi caudicali praeficio prouinciae. id est, praepono te oneri scindendorum lignorum, quae caudicis nomine appellantur.

Caudicariae naues, quae commeatus per Tyberim subuehunt, quòd ex lignis crassioribus cauatis fierent. Fitque à caudice, dum pro trunco seu tabula ponitur, quae & codicariae dicuntur.

Caudis, oppidum Samnij. vnde Caudinae furcae, & Caudinae fauces, nobilitatae insigni clade & ignominia, quam Romani exercitus sub Sp. Posthumio à Samnitibus acceperunt.

Cauea, (ἄντρον) eyn grůb) een hol) vne caue.) à cauo fit, significatque locum sub terra vacuum atque obscurum. Quoniam vero in huiusmodi locis esse consueuerũt ferarum cubilia, caueas pro ipsis ferarum receptaculis vsurpamus. Apul. Bestiã immittimus caueae. Suetonius: Bestiarum more quadrupedes cauea coërcuit. Et ab harum similitudine pro septis ex ligno, siue ex ebore, aliáue materia factis, in quibus auiculas tenemus, οἰκημάτια, κινίδια, eyn kefig) een vogelhuys, giool) vne cage) Plaut. in Curc. Quia enim cauea si forent conclusi itidem vt pulli gallinacei. Item cauea, est area in medio theatri, (ἡμικύκλιον) in qua equitum subsellia constituta esse consueuerunt, quòd velis tecta caueae similitudinem haberent. Plaut. in Amph. Vt conquisitores singuli in subsellia eant per totam caueam spectatoribus. Quandoque ponitur pro populi consessu. Verg. 5. Aeneid. Hic totum caueae consessum ingentis. &c.

Caueo, es, cautum, (εὐλαβοῦμαι) ich vermeide, hůt mich) ick wachte, oft myde my.) significat cautionem, hoc est, diligentiam adhibere, prouidere, consulere, prospicere ne aliquid praeter spem accidat. Varia huius constructio est. Plaut. Caue nemo id intelligat. Et cum datiuo. Cicero Famil. libro septimo: Tu qui caeteris cauere didicisti, in Britannia ab essedarijs ne deciparis, caueto. Plautus in Bacch. Lyd. Tu amicam habebis? Pistoc. Cum videbis, tum senties. L. Imò neque habebis, nec sinam: iturus sum domum. P. Omitte Lyde, ac caue malo. L. Quid caue malo? P. Iam excessit mihi aetas ex magisterio tuo. Terent. Eunu. act. 4. sce. 7. Istuc est sapere, vt hosce instruxit, ipse sibi cauit loco. Cum datiuo & accusatiuo. Plau Bacch. Haec ita me orat, sibi qui caueat, aliquem vt reperiam hominem, Istoc milite vt vbi emeritum sibi sit, se reuehat domum: Id amabo te huic caueas. P. Quid isti caueã? &c̃. Et Cato de re Rust. cap. 5. Scabiem pecori & iumentis caueto. id est, videto ne scabie afficiãtur. Cum datiuo & praepositione ab. Plaut. Pseud. Hercle, quin vt praedicas, Cauendum est mihi abs te irato. Cum accusatiuo. Terentius Eunuch. Quod cauere possis, stultum est admittere. Cicero Attic. Bibulus Pompeium fecerat certiorem, vt caueret insidias. Sunt aliae quoque in hoc genere loquendi formae: vt, caue facias, pro caue ne facias. caue faxis, pro caue ne feceris. Caue responderis. pro caue ne respondeas. Quae omnia cum vt, aut ne Latine dixeris. Cum ne, Teren. And. Tum id cauit, ne vnquam infamię ea res sibi esset. Cum vt, Plaut. Bacch. Quid isti caueam? B. Vt reuehat domum. Quin & in iure vsus est huius verbi, cum scilicet (vt tradit Alciatus) significat securum facere. Is autem securus est, cui vel pignore, vel fideiussione consultum est. Ad hanc significationem huiusmodi locutionis genera referuntur: vt Cauere capite, pro capitis periculo se obligare, & alium sibi eodem vinculo obstringere. Cauere testamento. Cicero de Finib. libr. 2. Sed vt sit, etiam ne post mortem coletur, idque testamento cauebit is, qui nobis quasi oraculum ediderit, nihil ad nos post mortem pertinere? Idem in Bruto: At vero (inquam) tibi ego Brute non soluam, nisi prius à te cauero, amplius eo nomine neminem, cuius petitio sit, petiturum: id est, nisi à te spondente satis accepero. Sic, cauere obsidibus de pecunia, est dare obsides, quoad pecunia dissoluatur. Cauere sibi obsidibus ab aliquo, pro obsides exigere. Et, cauere alicui obsidibus, pro obsides dare. Inuenitur & cauo, is, in eadem significatione. Horatius in Serm. Vade, vale, caue, ne titubes, mandatáque frangas. Vbi ue syllaba existente breui, imperatiui modi caue coniugationis tertiae esse conuenit. Nam caue à caueo producit ue. Hinc componitur praecaueo, quod est diligenter caueo. Terentius, Hoc tempus praecauere mihi me monet.

Cauerna, (ἄντρον) eyn grůb, loch) een hol) vne caue.) concauitas quaedam terrae vacua atque obscura. Vnde cauernosus, a, um. (ἀντρώδης) pro loco passim vacuo, & veluti cauernis pleno.

Cauiares hostiae, quae & Cauae. erant enim partes hostiae caudatenus, quae in sacrificio pro collegio pontificum quotannis ponebantur.

Ca

Cauilla, æ, Cauillũ, li. (σκῶμμα) ein spotred, schnutz wort.) een boerdinghe schimp.) irrisio quædam iocosa. Plautus in Aulularia, Pone hoc sit, aufer cauillam: non ego nunc nugas ago. Idē in Truc. Quid id est, amabo: isthæc ridicularia, cauillationes vis, Opinor, dicere, ita vt pauxillum differat à cauillis.

Cauillo, as, & Cauillor, aris, (σοφίζομαι) ich verspotte, schimpfe) ick spotte, gecke, schimpe) se moquer & brocarder aucun.) deponens. à caluo, is, l litera abiecta, significatq́ue fallacia & dolo vtor. vnde Boëtius super Topic. scribit, cauillationem partem quandam logices esse, quum inquit: Colligendi facultas triplici diuersitate tractatur. Aut enim veris & necessarijs argumētationibus disputatio decurrit, & disciplina vel demonstratio dicitur. Aut tantū probabilibus, & dialectica dicitur. Aut apertissimè falsis, & sophistica, & cauillatoria perhibetur. Sic Seneca & Cicero cauillationes dixerunt, quę Gręcè σοφίσματα nuncupãtur. Vlpian. Cauillationis natura, quam Græcè σοφιστικὴν appellauerunt, hæc est, vt ab euidenter veris, per breuissimas mutationes disputatio perducatur. Caius Iureconsultus definit, quòd sit subdola ratio, quā conscij nobis mendacij, vincendi tamen causa proferimus. Cicero libro 2. de Orat. Cum duo sint facetiarum genera, alterum æqualiter in omni sermone fusum, alterum peracutū & breue, superior cauillatio, altera dicacitas nominata est. Idem libro 4. de Natura Deo. cauillari pro cauillum dicere accipit, λοιδορεῖσθαι: Atque etiam in eo cauillatus est, æstate graue esse aureum amiculum, hyeme frigidum. Suetonius in Vespa. Et maxime tamen dicacitatem in deformibus lucris affectabat, vt inuidiam aliqua cauillatione dilueret transferretq́ue ad sales. Cauillator, φιλοσκώμμων, φιλόσκωπτος.

Caula, (ἔπαυλις. ὀρμάνη) cyn schaffstall, pferrich) een scaeps coye) bergerie.) Latinè stabulum dicitur, in quo oues reconduntur, addita c ad αὐλὴ, quòd nō solum atrium vel aulam, sed etiam stabulū & omnia septa designat. Festus à cauo caulam deriuat, quòd antiqui ante vsum tectorum, oueis in antra ducebant. Sed verius ἀπὸ τῶν καυλῶν nā etiā nunc fiūt ex viminibus. Verg. 9. Aeneid. Ac veluti pleno lupus insidiatus ouili Cum fremit ad caulas.

Caulesco, is (καυλίζομαι) à caulis esse conuenit. Est autem caulescere virgam fieri: licet quandoq́ue ponatur pro folia producere. vnde & decaulescere cōtrariū, quod significat sine folijs fieri, ἀποκαυλίζεσθαι. Plin. lib. 19. Raphanus vti iucundior detractis folijs antequam decaulescat.

Caulias, (καυλίας) ex caule succus, qui in vase coniectus, admisto furfure, subinde concutiendo, ad maturitatem perducebatur.

Cauliculus, (τὸ καυλίον) diminutiuū à Caulis. Plin. Hic est quidam ipsorum caulium delicatior, teneriorq́ue cauliculus.

Caulinum vinum, ad quartum lapidem à Neapoli distans, ab agro ita nominatum.

Caulis, huius caulis, m. g. (καυλὸς) cyn krautstengel, kôlkraut) eenen cruytstangel, een coole) la tige de quelque herbe des chouls.) in herbis dicitur ipsum robur, siue stipes: id est, ea herbę pars, vnde se producūt folia aut ramusculi. Pli. lib. 18. Nanq́ue siliquæ caulesq́ue gratissimi sunt pabulo pecori. Et accipit siliquas pro corticibus, caules pro stipitibus. Item de gentiana, Folio fraxini, sed magnitudine lactucæ, caule tenero. Sed quoniam nulla penè herba maiorem caulem habet quàm brassica, ideo pro brassica ponitur. Similiter in arboribus & in vite. Caulis dicitur robur ad quem alimentum defertur, & intelligitur quod supra terram exurgit. Planta est radix, vnde alimentum attrahitur à terrà. Ramus, quod à caudice exit. Surculus, qui è ramis oritur. Varro, Ex sarmento caules qui nati sunt, de his plurimum valēt. Verg. lib. 12. Puberibus caulem folijs. Ponitur & pro quibuscunq́ue holeribus. Iuuenal. Spes homini, caulis miseris, atque ignis emendus. Quandoq́ue pro cauda. Plin. lib. 11. Boum caudis longissimus caulis, atq́ue in ima parte hirtus. Quandoq́ue, sicut docet Seruius, sumitur pro virili mēbro, quandoque pro ferro, & pro quolibet hastili. A caulis fiunt composita, vnicaulis, & multicaulis. Idem libr. 12. Est & illa differentia, quòd quædam in his multicaulia, ramosaq́ue sunt, vt carduus.

Caulon, oppidum quod à Plinio collocatur in prima regione Italiæ. Et Strabo in 6. Cauloniam (καυλωνίαν) appellat à Locris conditam, vbi vinū optimum nascitur.

Cauma, atis, (καῦμα) Latinè calor, ἀπὸ τοῦ καίομαι λέγεται. καίομαι enim vror dicitur.

Caunus, (καῦνος) insula in mari Oceano, & æstate & autumno pestilens, propter æstus ac pomorum copiam. vnde Caunij colore admodum viridi pallentesq́ue existunt, in quos olim Stratonicus citharœdus versu Homerico ita iocatus est, Tale quidē genus est hominum, quale est foliorum. Ab hac ciuitate vehebantur fici Cauneæ dictæ. Cicero lib. 2. de Diuinat. Cum M. Crassus exercitum Brundusij imponeret, quidam in portu caricas, Cauno aduectas vendens, Cauneas clamitabat.

Cauo, as, fodio, euacuo. κοιλόω, κοιλαίνω. ich hâle, oder grab ausz) ick hole oft graue wt.) Plin. li. 36. In Syphno lapis est qui cauatur, tornaturq́ue in vasa coquēdis cibis vtilia. Huius composita sunt, concauo, excauo, & recauo. pen. corr. Ouidius lib. 2. Metamorph. Est locus in geminos vbi brachia concauat arcus.

Caupo, onis, gen. communis, tabernarius: hoc est, esculentorum poculentorumq́ue venditor. κάπηλος, οἰνοπώλης. cyn wiert) een weert) tauernier.) Vlpia. Caupones & stabularios æquè nos accipiemus, qui cauponam vel stabulum exercent, institoresue eorum.

Caupona (καπηλὶς) cyn wirtzhausz) een tauerne) tauerne.) vocatur tam mulier, quæ vinum vendit, quàm ipsa taberna vinaria. Cicero in Pisonem: Non'ne tibi nox erat pro die? non solitudo pro

frequentia? caupona pro oppido? Inde cauponula diminutiuum. Cicero.2. Philipp. Delituit in quadam cauponula, atque ibi se occultans, perpotauit ad vesperum.

Cauponaria, æ, ars cauponandi. καπηλική.

Cauponius, a, um. quod ad cauponem pertinet, καπηλικός: vt ars cauponia. Iustinus lib. 1. Iussitque cauponias, & ludricas arteis, & lenocinia exercere.

Cauponor, penult. producta, significat lucri causa quasi ad cauponem vendito. καπηλεύω. Ennius: Nec cauponantes bellum, sed belligerantes, Ferro non auro vitam cernamus vtrique.

Cauros, (καῦρος) insula erat, quæ postea dicta est Andros, deinde Antandros.

Caurus, (ἀργέστης) ventus ab occasu flans, qui & Corus dicitur.

Causia, (καυσία) aliâs Causea, tegmẽ capitis aptum calori. Valer. Max. lib. 5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit causia, qua velatum caput more Macedonum habebat.

Causon, (καύσων) æstus, seu ardor. Inde ab Hippocrate & Auicẽna causon febris æstuãs appellatur.

Caussa, (αἰτία) eyn vrsach) een oorsake) la cause.) proprie dicitur id ex quo, vel propter quod, vel per quod, vel à quo aliquid fit: vnde illud frequẽs bonis authoribus, Quid causę est? (πῶς δή) id est, negare ne quisquam potest, vel causam alienam afferre? &, causam haud dicam: id est, per me licet, non recusabo. Quatuor autem causarum genera scripsit Aristoteles. Materialem, ex qua aliquid fit. Formalem, per quam aliquid tale fit. Efficientem, à qua aliquid fit. Finalem, cuius gratia aliquid fit. Hinc rerum omnium opificem Deum, causam causarum esse affirmat. Per translationem tamen caussa dicitur omnis actio, quam in senatu vel in foro habemus. Δίκη. Vnde tria esse causarũ genera scribit Cicero: demonstratiuum τὸ ἐπιδεικτικὸν εἶδος: deliberatiuum. τὸ συμβουλευτικόν: & iudiciale, τὸ δικανικόν. Ex his tamẽ magis propriè caussa dicitur quæ iudicialis est. vnde & caussam pro lite ac cõtrouersia ponimus: vt Cicero diligenter egit caussam Milonis. Hinc causidici (ῥήτορες) dicuntur patroni, qui in causis iudiciisque versantur. Interdum caussa dicitur occasio, ἀφορμή. Terent. in Eunuc. Iam diu aliquam causam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret. Interdum dicitur excusatio, ἀπολογία: vt Honesta est caussa mei discessus. Interdum ratio, λόγος, dicitur. Ouid. libr. 1. Fast. Tempora cum causis Latium digesta per annum. Interdum dicitur origo, ἀρχή. vnde & quidã caussam à casu dictam existimant, quòd initia & origines rerum, quæ caussæ sunt, casu eueniant. Nonnulli à chaos, detracta aspiratione, quòd confusa illa materia prima omniũ caussa fuerit. Alii à Græco καῦσις, quod ardorem seu incendium significat, quòd caussa sit, quæ nos accendit ad aliquid agendum. Alii à cauendo, quòd ea sit, quę cauet vt aliquid agatur, aut nõ agatur. Et caussa pars appellatur. Lucan. libro 1. Victrix caussa deis placuit, sed victa Catoni. Diminutiuum à caussa est caussula.

Caussarii milites, ἀπόμαχοι, οἱ διὰ αἰτίας τινὸς ἀπολυόμενοι τῆς στρατείας) dicuntur à Liuio lib. 7. qui propter honestam caussam, puta valetudinem à militia soluuntur, quasi valetudinarii siue sontici, aut qui omnino caussam & admonitionem habebant ex morbo, senectute'ue. Tertius, inquit, exercitus ex caussariis, senatoribusque à T. Quinto conscribatur, qui vrbi mœnibusque præsidio sit. Sic caussaria missio dicitur per quam milites soluuntur à sacramẽto militari. Vlpian. Caussaria, inquit, missio est, quę propter valetudinem laboribus militię soluit.

Caussatio, (πρόφασις) quandoque ponitur pro vitio interiore, & ægritudine. Pallad. libr. 1. Si saluo capite in pulmonibus ac thorace, aut hilla est, aut rara caussatio.

Caussatiuus, a, um. quod est caussa vt aliquid fiat, αἴτιος: vt, Nimia repletio est caussatiua infirmitatis. quamuis etiã aliquando caussatiuum vocatur, quod antecedentem caussam significat: sicut & caussale, (αἰτιολογικόν) vt coniunctiones caussales, seu caussatiuæ.

Caussidicus, penul. cor. dicitur patronus qui in caussis iudiciisque versatur. Δικαιολόγος. fürsprech) eẽ voorspreker, taelman) vng aduocat.) Cic. 1. de Orat. Non enim caussidicum nescio quem, nec proclamatorem, &c.

Caussificor, caussam dico. αἰτιολογοῦμαι, ἀπολογοῦμαι. Plautus in Aul. Non caussificor quin ego illam habeam potissimum.

Causso, as. iudico, efficio. γεννάω.

Cassor, aris. deponens, significat rei gestæ caussam affero seu reperio, & excusationem adduco. προφασίζομαι. Sueton. in Nerone, Caussatus nondum esse fatalem horam. Idem: Syllanum, item socerũ ad necem, secundasque nouacula fauceis compulit, caussatus quòd se ingressum turbatius mare non esset secutus. Gellius, Negotiũ sibi esse caussatur. Verg. Caussando nostros in longum ducis amores. Caussari etiam culpare est. αἰτιᾶσθαι.

Caustica medicamenta, (καυστικὰ φάρμακα) sunt quę habent vim causticam: id est, vstiuam. Plin. libr. 2. cap. 9. Stirpium brassicæ aridorum cinis, inter caustica intelligitur. Martialis, Caustica Teutonicos accendit spuma capillos.

Causton, (καυστόν) Latinè dicitur vstile. Plin. Quartum caustum ad ellychnia.

Cauteres, (καυτῆρες) idem quod cauteria, quos Palladius habẽdos esse in instrumẽto rustico pręcipit.

Cauteriatus, a, um. quod est cauterio notatum. κεκαυτηριασμένος. vnde ab Apostolo cauteriata conscientia dicta est.

Cauterium, (καυτήριον) eyn brenneisen, zeych eisen) een teeken yser) vng cautere.) instrumentum est, quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui insanabiles inuri solent. Præterea cauterium in pictorũ instrumentis continetur, quo bituminationes, & fortiores quæque conglutinationes concoquuntur: maxime in ea pictura, quæ ἐγκαυστική appellatur, quę fit carbonibus inustis, resolutis igne ceris. Martianus Titulo de fundo instructo sic refert:

Pictoris instrumēto legato, ceræ, colores, similiaq; horum legato cedunt. item penicili, & cæteria, & Cautes (ξωχία) vide in dictione Cos. (conchæ.

Cautio, onis. prouidentia quædam, qua auertimus & vitamus aliquid, ne nobis accidat. fürsehung) een voerhoedinge) pourvoyance.) Cic. 4. Tusc. Quoniam'q; vt bona natura appetimus, sic à malis natura declinamus: quæ declinatio cū ratione fiet, cautio appellatur: eaq; intelligitur in solo esse sapiente. Cautio est: id est, cautione est opus. Terentius in Andr. Puerum autem ne resciscat mihi esse ab illa, cautio est.

Cautionalis, le. adiectiuum, vt cautionales stipulationes prætoriæ, apud Vlpian. de præt. stipul. libro. 46. digestorum.

Cautè, aduerbium: prudēter, callidè. fürsichtiglich) wijsselijck) sagement, cautement.) Plaut. in Curc. Cautè vt incedas via. Cautim idem significat. Terentius in Heaut. Sed hæc ita vt sunt, cautim & paulatim dabis.

Cautor, q cauet & pvidet. Plaut. in Epid. Iā cautor ipse captus est. Cicer. p Sest. At ille sceleratissimus, ex omniū scelerū colluuione natus, parū se fœdus violaturum arbitratus, nisi ipsum cautorem alieni periculi suis proprijs periculis terruisset. &c.

Cautum est, significat prouisum est. ἀσφύρηται, λάφηται.

Cautus, & per syncopen Catus, sumitur pro homine prudenti, qui sibi scit cauere. εὐλαβὴς, φρόνιμΘ, πεφυλαγμένΘ. fürsichtig) wijs, loos) fin & cault.) Terent. in Phor. Vt cautus est, vbi nihil opus est. Nonnunquam pro re cui cauetur. Cic. pro Cec. Quo res mulieri esset cautior. Vnde incautus, (ἀπροφύλακτΘ) qui nescit sibi cauere. Liu. lib. 3. In incautum hostem decumana porta erupit.

Cauus, a. um. (κοῖλος) hol, oder ôd) hol) caue ou vuyde.) propriè concauum, vacuū: à chaos, quod quasi vorago quędam erat inanis. Verg. Tum dea nube caua tenuem sine viribus vmbram.

Cauus, (κοίλωμα) locus cauatus, seu elbuso, vulgò dicitur cōcauus. Varro. Facere his cauos oportet laxiores, vbi pullos parere possint. Colum. lib. 12. Deinde cauum quem feceris, surculo obturato. Idem scribit cauum esse locū, qui inter ædium parietes relinquebatur, patulus vt esset.

Cayster, (κάϋςρΘ) fluuius Lydię, Sardibus pximus, ἀπὸ τῶ κάεσθαι hoc est, amburi, quoniam propinquus sit Catacecaumenæ, quæ pars est Ephesiæ prætorridæ & deustæ, fertilis nulla præter vitem arbore, sed vino præstantissimo, quod Vitruuius & Plin. Catacecaumenitē ex hac origine denominant. Hinc Caystranus campus. Strabo, Post egressum Caystri amnis lacus est Selenusius cognomine, in alterum statim lacum interfluens.

Caystrus, fœminini generis, vrbs est Ciliciæ mediterranea.

C ANTE E.

CE, syllabica adiectio. quære in dictione Met.

Cecrops, (κέκροψ) primus Atheniensium rex, qui annis quinquaginta regnauit. Hic Athenas instaurauit.

Cecropius, a. um. (κεκρόπιΘ) possessiuū. Verg. lib. 4. Geor. Cecropias innatus apes amor vrget habēdi.

Cecropis, idis. (κεκροπὶς) patronymicū fœmininū.

Cecropidæ, (κεκροπίδαι) Athenienses dicti sunt.

Cecryphalea, (κεκρυφάλεια) promontorium, seu insula Peloponnesi, vbi Athenienses ab Aeginetis prælio superati fuerunt.

Cedar, (κηδάρ) regio Arabiæ. vt apud Esaiam, Auferetur omnis gloria Cedar. Nam (vt inqt Hieron.) ex Hismaële Cedar, & Aggarenos, qui peruerso nomine Sarraceni vocant, esse generatos dicimus.

Cediciæ tabernæ, (κηδίκιαι ταβέρναι) non à cædendo dictæ, sed à domini nomine, qui Ceditius vocabatur.

Cedo, is. si. sum (παραχωρῶ) vide in dictione Cędo.

Cedras, oppidū Cariæ, à quo Cedriatæ, Cedreiq;.

Cedrelate, tes. fœm. generis, genus cedri. Plinius, libro. 24. capit. 5.

Cedrium, genus piscis. Plin. lib. 16. cap. 11.

Cedria, (κεδρία) pix est quæ ex cedrelate defluit. Plin. libro. 29. cap. 3. Scabiem corporum ac pruritum oleo & cedria mistis tol'unt.

Cedrides, (κεδρίδες) pen. cor. fructus cedri. Plinius lib. 24. ca. 5. Cedrides, hoc est fructus cedri, tussim sanant, vrinam ciunt.

Cedropolis, (κεδρόπολις) oppidum in Caria, à quo Cedropolitæ.

Cedros, insula est in Germaniæ littoribus, cedri genere syluosa, inde electrū in petras defluere dicit.

Cedrosis, (κέδρωσις) vinea alba, quam nonnulli ampeloleucen vocant. Plin. libr. 23. cap. 1. Vitis alba, quam Græci ampeloleucen, alij ophiostaphylon, alij melothron, alij psilothrō, alij archezostin, alij cedrostin, alij madon appellant, Hæc & Brionia à Dioscoride appellatur.

Cedrus, (κέδρΘ) arbor maxima, quæ in ædificijs vtilitatem præstabat, eò φ huiusmodi materies & procera fit, nec onerosa parietibus. Eius folia ad cupressi similitudinem respondent, lignū iucundi odoris est, & diu durans, nec à tinea vnq̄ exterminatur. Verg. Dant alios aliç fœtus, dant vtile lignū Nauigijs pinos, domibusq; cedrū atq; cypressos. Vide Plinium lib. 13. cap. 5. Ex hac arbore nascitur oleum, qd κέδρέλαιον dicitur, vt Vitru. lib. 2. inquit. Quo reliquæ res cum sunt vnctæ, vti etiā libri, à tineis & carie non læduntur. Iuxta quem sensum Persius dixisse videt, Et cedro digna locutus. Scribit Theophrast. lib. 3. Cedrum esse iunipero non absimilem, sed folijs maximè distare. Hinc fit nomen possessiuum cedrinus. a. um. κέδρινος.

Celadusa, (κελάδουσα) insula proxima Ortygiæ, quàm alij Artemitem vocant.

Celæno, (κελαινώ) cum diphthongo, fuit vna ex Harpyis, & atrum seu tenebrosum significat. Græcè κελαινὸς niger.

Celebresco, celebris fio. εὐδοκιμῶ. Accius, Et qualiscunq; fama celebrescat tua.

Celebris, & hoc. bre. (διάσημος, περιβόητος, εὐδοκιμώτατος) berümpt, rüchtig) vermaert) fort loue & prise.)

penul.cor.distinguitur à frequenti,ꝓ frequens dicatur creber, siue de loco, siue de re animata, vt frequens miles,frequens senatus:id est,creber,copiosus,multus: frequentes domus; id est,crebræ, multæ. Aliquando dicitur quod ab aliis frequentatur,vt frequens templum,in quod multi conueniunt.vnde & infrequens, parum frequentatū,vt infrequens forum, in quod pauci vel rari conueniunt: phœnix infreques auis:id est,quæ rara reperitur.Cicero,Rei militaris te infrequentem tradidisti. id est,fugientem à signis,& raro in pugna interessentem. Celebris verò propriè dicit velox. Accius,Celebri gradu celerasse decet. Quoniam verò accelerare gradum,frequentare est,factū est vt celebre ꝓ frequēti accipiatur,& qđ in omnium ore versatur.Et hoc passiue tam ad rem,quàm ad personam relatum.Cicero lib.2. ad Heren.Locus quæritur celebris'ne fit,an desertus.id est,qui celebratur. Hinc celebritas, (πολυπλήθεια) frequentia. Quint.Ante omnia futurus orator,cui in magna celebritate,& in media Rep.viuendum est, assuescat à puero non reformidare homines. Cicero, Itaq; nos,qui in maxima celebritate, atq; in oculis quondam ciuium viximus,nunc fugientes conspectum sceleratorum hominum,&c.

Celebriter,aduerb.significat cum cultu & honore. ἐπιφανῶς.

Celebro,as.frequēto. φοιτάω,ich gohn emsig,oder gebrauch stetigs) ick gae oft bē dick in een plaetse) ie hante.) Var.Cui non tam cura erat vt tēpla deorum,q̄ vt popinas celebraret.Per translationē tamen,quoniā quæ frequētamus, etiam colimus, celebrare pro colere, & venerari ponitur, τιλῶν ἑορτάζειν: & celebritas, pro cultura atq; honore. Hinc celebrare laudibus, ἐπιφημίζειν, δοξάζειν: & virtutum celebritatē(ἑορτὴν,εὐφημίαν,ἐπιφάνειαν) dicimus. Item celebriorem,& celeberrimum,pro honoratiorem,& honoratissimum.

Celæna,næ.pen.prod.locus Cāpaniæ Iunoni sacer. Verg.libr.7. Atq; arua Celænæ. Celænę verò (κελαιναὶ) pluralis tantū numeri, fuit vrbs Phrygiæ. Lucan. Lugent damnatę Phœbo victore Celænę. Potest tamē declinari singulari numero Celæna.

Celer,idem est quod velox.ταχύς.schneell)snel,ras) viste,soudain,legier.) Verg.Celeremq; fuga præuertitur Hebrū, A quo celerrimus, & celerissimus fiunt superlatiua,secundum Priscianum.

Celero, as. penultima corr. celeriter aliquid facio. ταχύνω. ich thū schnel,ich eile) ick haeste, ick doe ras) ie haste,auance.) Verg.9. Aeneidos, Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet. A quo accelero compositum.

Celeritas,atis.velocitas.schnelheyt) rasheyt) legiereté.) Cice.7.Verr. Hæc Centuripina nauis erat incredibili celeritate velis.Idem. 1. Acad.In pedibus celeritatem,in manibus vim ponebant.

Celeritudo idem significat. Varro.3.de re Rust. Lucius Aelius putabat ab eo dictum leporem,à celeritudine,quòd leuipes esset.

Celeripes,qui leuis est pedibus.

Celeriter,Celeranter, & Celeratim, aduerbia: id est,velociter.

Celetes,(κέλητες,ἀπὸ τοῦ κελεύω) pen.prod. vocātur equi,qui ad cursum soli adhibentur, siue bigis vel quadrigis: etiam nauigia, vt his temporibus fieri solet. Nam qui bigis, quadrigis'ue adhibebantur ad cursum,desultorii dicebantur.Plinius, Antiqui celetas tantum dicebant in sacris. Postea verò & qui bigis vel quadrigis vicissent, Latinè dicuntur desultorii, quòd ex his facilè desiliatur. Celetes etiam testudines dicuntur.

Celeusma,(κέλευσμα) clamor nautarum & aliorum, cum vno aliquid iubente omnes vniformiter respondent,quasi sibiinuicem iubentes.

Celeustes,celeustæ,masculini gen.qui remiges hortatur,quasi nauigationis moderator:qui à Plauto Latinè hortator appellatur,quòd ea hortamenta faciat, quæ verbo Græco celeusmata dicuntur etiam à Latinis. Budæus.

Cella dicta est,quòd in ea celentur, quæ esse volumus occulta. eyn gehaltnusz oder kamer)een kasmer) vng celier,vng gardemangier.) Græci ἀποθήκην dicunt,in qua res esculentæ,& poculentæ reponuntur. quamuis proprie ἀποθήκη cella vinaria sit.Capit autem cella significationem,vt illi adiectiua iunguntur,vt cella vinaria,οἰνών: cella oleatria,ἐλαιών: cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria,cella libraria, cella casearia. Et omnis locus in quo quid reponitur,cella dicitur.vnde Vergilius fauorum cauernas (κηρίαθρα) cellas vocauit,cum ait:Distendunt nectare cellas. Item loca, in quibus lauamur, aut vngimur in domo, cellæ dicuntur. Et cella,pars templi erat sacratior, in quam ingredi fas non erat. ἄδυτον. Vnde apud Gell. legitur Scipionem in Capitolium venisse, iussisseq; cellam Iouis aperiri,ibiq; solum demoratum fuisse. Liuius libro.3. In cella Iouis Optimi Maximi habitaret exul.

Cellaria, locus vbi conditur vinū. οἰνών.eyn weinkeller) eenen wijnkelder) vng celier de vin.)Plau. in Mil.Ego eiiciar cellaria. Et cellaria ταμία,Homer.)quæ præest in cella.Idem in Mil. Iampridem quia nihil abstulerit, succenset cellaria.

Cellarium,rii.(ταμιεῖον) videtur ea figura dici, qua granarium,penarium, vt pro cella ac repositorio accipiatur. sed est paucorum dierum, penu longi temporis.Hanc cellulam promptuariā,seu promptuarium appellant,in quo conduntur, & ex quo promuntur ad victum necessaria. Plin. libro.36. cap.15.Quorum agri quoque minorem modum obtinuere,quàm istorum cellaria.A penore etiam is locus penarium, & penaria, seu penuaria cella nuncupatur. Cic.in Verr.M.Cato sapiens cellam penuariam Reipub.nostræ, nutricem plebis Romanæ Siciliam nominauit. Huius diminutiuum est cellariolum.

Cellarius,(ταμίας)eyn speysmeester)een kueckēmeester) maistre d'hostel.) qui in cella præpositus est, vt rationes saluæ sint,aut penoribus recondēdis. Colum.Vt cibus & potus sine fraude à cellaribus

præbeatur. Plaut. in Capt. Prome quid vis, te facio cellarium. Idem cellarios promos, & condos vocat, quod & de intus promant, & intus condant. Ait enim in Pseu. Promus & condus sum procurator peni. Auson. Promusq; quàm condus magis.

Cellula, æ. dimin. à cella. Teren. in Eun. Cũ in cellulam ad te patris penũ omne congerebã clanculũ.

Celatim, aduerb. absconditè. κρυφηδὸν. Gel. Qu im maximè celatim poterat, in insidijs duo disponit.

Cello, is. quo veteres vtebantur, pro cedo: nunc compositis tantum vtimur, excello, & procello, quod est excedo, & antecedo.

Celo, as. abscondo, siue sciri nolo. ἀποκρύπτομαι, ἀποκρύπτω. ich verbirge) ick verberge, verhele, (bergge) ie cele, cache.) Construitur modò cum vno duntaxat accusatiuo. Cic. 1. De Nat. Deor. Nec tu me celas, vt Pythagoras solebat alienos. Lactan. lib. 5 Verum'ne profitebitur fugitiuum se, vel pestilentem domum vendere, an celabit emptorem? Modò cum duobus. Plaut. in Bac. Aedepol fecisti furtum ætati malum, cum isthæc flagitia me celauisti & patrem. Eodem modo Græci, ἀποκρύπτομαί σε τὸ ἀπόῤῥητον. Modò cũ ablatiuo mediante præpositione. Cic. Treba. Sed Bassus noster de hoc me libro celauit. At cum passiuè ponit, res siue persona per quam qs aliquẽ celauit, ponitur in nominatiuo. Terent. in Eun. Vbi vbi est, diu celari nõ potest.

Celox, genus nauiculæ breuis: à celeritate. eyn iagschiff) een seynschip) vne facon de petite barque.) Plaut. in Asin. Quò hanc celocem conferã. Apul. lib. de Rep. Qui celocem tegere nequit, onerariã petit. Hanc & celotim vocãt, & oxiam ὀξεῖαν ναῦν, κέλητα. Eam Rhodij inuenerunt.

Celsus, altus, sublimis, (ὑψηλὸς) excellens. Plinius lib. 11. cap. 24. Firmiores, celsioresq; infantes fore. Cic. 2. De Nat. Deor. Quę primum eos humo excitatos, celsos & rectos cõstituit. Deduci quidam volunt hoc nomẽ à cello antiquo verbo: Festus à κέλης, qui sublimis equo vehitur: à quo celsitudo, pro excellentia, ὑπεροχή.

Celtæ, (κελτοὶ) populi Galliæ, qui cum venissent ad Iberum Hispaniæ fluuium, ibiq; consedissent, retenta primi nominis parte, & assumpta parte fluminis iuxta quod consederant, Celtiberi, (κελτίβηρες) dicti sunt: & regio eorũ Celtiberia, vnde Lucan. libro. 4. Profugiq; à gente vetusta Gallorum Celtæ miscentes nomen Iberi. Inde Celtibericus. ca. cum. (κελτιβηρικὸς) nomen possessiuum, vt bellum Celtibericum.

Celticum, promontorium Hispaniæ, in Oceanum procurrens. Est etiam Celticus adiectiu. vt viriæ Celticæ, Plinius.

Celtis, (λωτὸς) est arbor insignis, magnitudine pyri, de genere lotorum, in Aphrica crescit, incisuræ in folijs crebriores faciunt ne ilicis videantur: fructui magnitudo fabæ, color croci. Tam dulcis ibi cibus est, vt nomen genti dederit. Siquidem Lotophagi nominantur.

Celydrus, ornatus muliebris. Iuuen. Donant arcana celydros, Vbi alij cylindros legunt.

Cemellio, oppidum Ligurię in alpibus situm, quod à Prole. Cemelion dicitur, quasi à Cemeno monte videri posset appellatum.

Cemenos (κέμμενον ὄρος) Græci eos monteis vocãt, quos nostri Gebẽna, longe ab alpibus summotos: à Cemeno alpium monte Varus amnis in Narbonensem versus delabitur.

Cenchris, huius cenchridis, (κεγχρὶς) auis genus, Latinè tinnunculus dicitur, à tinnitu vocis: ex accipitrum genere, quem Aristot. libro. 6. de animalibus solũ ex adunco genere quaterna, & eo plura oua parere dicit. Dicta est cenchris, quasi miliaria. Pli. Fimum cenchridis albugines extenuat. Est & cenchris (κεγχρεαὶ) vt inquit Hieronym. locus Corintho vicinus, imò portus ipsius Corinthi. Plinius, lib. 4. Lecheæ hinc, Cenchreæ illinc, angustiarum termini. Et cenchris, huius cenchris, serpens maculis plena, Thebano marmori similis. Lucan. Et semper recto lapsurus limite cenchris, Pluribus ille notis variatum tingitur aluum.

Cenchrites, (κεγχρίτης) gemmæ species, quæ veluti sparsa milij grana habere videt. Plin. lib. 37. ca. 11.

Cenchron, adamantis genus est, quod sit milij magnitudine. κέγχρος enim milium dicitur. Plinius, libro. 27. cap. 4.

Ceneia, (κηνηὶς) dicta est Atlanta Cenei filia.

Cenina, (κενίνα) ciuitas Italiæ, à qua Cennienses populi, κενινῆται.

Ceno mani, (κενομάνοι) fuerunt populi Galliæ cisalpinæ, quorum caput vrbs Brixia fuit.

Cenos, (κενὸς) Latinè vacuus. vnde cenodoxia, inanis gloria.

Cenotaphium, (κενοτάφιον) vacuum sepulchrum. κενὸς enim vacuus dicitur, & τάφος pulchrum, à θάπτειν sepelire. Est enim vt capsa, quæ ponitur in templo ad officia mortuorũ. Verg. 3. Aene. describit Cenotaphium sic: Solennes tum fortè dapes, & tristia dona Libabat cineri Andromache, manesq; vocabat Hectoreũ ad tumulum: viridi quem cespite inanem Et geminas caussam lachrymis sacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulum inanẽ cenotaphium esse dicit. Suetonius honorarium tumulum appellat in Claudiano: Cæterum (inquit) exercitus honorarium ei tumulum excitauit: circaquem deinceps stato die quotannis miles decurreret, Galliarumq; ciuitates publicè supplicarent. Quibus verbis significat cenotaphium Druso in Germania extructum, cum corpus eius Romam deuectum esset. Sic vocari possunt hodie, quas repræsentationes in anniuersarijs exequijs vocamus. Budæus.

Censeo, es. sui. censum. (ἀξιόω, τιμάω) pen. corr. significat existimo, puto, arbitor. ich schatze, achte.) ick schatte, meyne) ie pense, estime en moymesme. Liu. lib. 6. De bel. Pun. Censent eò venturum obuiam Pœnum. Item constituere, deliberare. Nam senator censet, cum sententiam dicit) ἀποφαίνεται) zein meinung sagen) sijn meyninghe seghen) dire son opinion.) de eo, quod sibi videtur: assentitur, cum alienam approbat. vnde

de dicimus, Senatus aliquid censuit, à quo etiam censoris nomen tractum videtur. Item censere, succensere significat. Var. Ne vobis censcã, si ad me referretis. Item esse in æstimatione, (τιμᾶν.) Boët. in Top. Quoniam faciẽdi liberi tres sunt partes. Vna quidem, vt censu liber fiat. Censebãtur enim antiquitus soli ciues Romani. Inuenitur etiã censio, sis, siui, situm. pen. prod. Ouid. Prisca recensitis euoluere secula fastis. Aliquãdo censeri, est in precio haberi, ἀποδοκιμάζεσθαι, ἐνδοκιμεῖν. Composita à censeo sunt, accenseo, percẽseo, (διεξέρχομαι) quod est perfecte censeo, numero. Colu. Rusticationis magna & diffusa materia est, partesq́; si velimus eius percensere, vix numero comprehendemus. Recenseo, & succenseo.

Censio, (τίμησις) eyn straff) een pene) punition et condemnation.) castigatio. vnde censionẽ facere dicebantur censores, cum multam equiti irrogabant. Plaut. in Rud. Assume quidem, ne cẽsionem semper facias.

Censio hastaria, vocabaẽ cum militi multæ nomine ob delictũ militare indicebatur, vt hastas daret.

Censor, (τιμητής) eyn zũchtmeister) een tuchtheer) vng reformateur de meurs & de la police.) qui censuram gerit. Censores magistri morum erant, à censendo: id est, arbitrãdo dicti, quòd illis summum arbitrium erat aliorum morum. Var. Censor ad cuius censionem. id est, arbitrium censeretur populus. Festus: Censóres dicti, quòd quisque tanti sua æstimaret, quãtum illi censuissent, quod non absurdum videtur, quia & rerum & morum censores erant. Vnde Plutarchus in Aemilio: Censura maximæ omnium magistratuum reuerentię, plurimæ potestatis, tum in alijs rebus, tum maxime ad morum emendationem. Nam senatores è senatu remouere potest, equitib. equos adimere, ex plebeijs ærarios facere, notare infamia, censum agere, lustrum condere. Erant autem duo censores, qui quinto quoq; anno creabantur.

Censoriæ vestes, (ἱμάτια τιμητικά.) dicebantur quibus censores merito vti possent.

Censorius vir, (τιμητικός) qui censor fuit, vel qui dignus est, vt censor sit, propter morum grauitatẽ, qui alios iudicet. Frequenter tamen iungitur rebus, vt censorium dictum, quod est censoris, seu quod ad censorem pertinet.

Censuales, qui censorib. assistũt, famulãtur. Sidon. ad Namatium, Mistus turmæ censualium æmulatorum consulis proximè proximus eram.

Censui agri, dicebantur qui emi & venire, iure ciuili poterant.

Censum, Eubœę promontorium in septentrionem directum.

Censura, (τιμητεία, τιμητικὴ ἀρχή) censoris dignitas, sicut à prætore prætura: sicut cum dicimus, Censor, qui gerit censuram. Plin. lib. 14. cap 4. Catonum ille primus, triumpho & censura super cætera insignis. Accipitur interdũ pro seueritate, correctione, decreto, & lege. Plin. in Paneg. Nam vita principis, censura est, eaq́; perpetua: ad hanc dirigimur, ad hanc conuertimur. Apud Græcos censuræ genus, δοκιμασία.

Census, us. annuus redditus, & quicquid fortunarũ quis habet. οὐσία, τίμημα. iärlich einkummen) iaerlicksce rente.) Quintil. Abiere vires, census, mens. Iuuen. Protinus ad censum, de moribus vltima fiet Quæstio. Cic. 2. De legib. A quo iterum funerum sumptus pręfinitur ex cẽsibus, à minis quinq; vsque ad minam. Vnde qui centum milia æris in ꝓfessionem detulissent, censi dicebantur. Census equestris constabat ex sestertijs quadringentis. Item census, dicebatur æstimatio rerum, ac bonorum facta, (κῆνσος) eyn schatzung) eẽ schattinge) vng estimation.) secundum quam tributa pendebantur. vnde censum agere, (διατιμᾶν ποιεῖν) est recensere hominum facultates. schãtzen) schatten) estimer.) Et census dicebatur, quod principi aut ærario soluebatur viritim.

Census, si. (τιμηθείς) significat eũ cuius bonis factus est census. vnde capite census, & capite censi.

Centaurea, siue Centaureon, (κενταύρειον) genus herbę. Huius duę sunt species, scilicet maior & minor. Nascitur in fine veris, ambæ calidæ & siccæ complexionis in secundo gradu Centaurij minoris radix excalefacit. Plin. lib. 25. cap. 6.

Centauri, (κένταυροι) Thessaliæ populi, secus Peliũ montem habitantes, qui à poëtis finguntur esse media parte viri & media equi, originẽ ab Ixione trahentes, agrestes admodum: qui primi pugnare ex equis cœperũt, & à stimulãdo calcaribus equos, Centauri dicti sunt (ἀπὸ τοῦ κεντεῖν, quod est pungere, & stimulare.) & quia furentem taurorum gregem telis confecerunt, ἱπποκένταυροι: id est, equorũ stimulatores sunt appellati. His proximi erant Lapithæ, iuxta Othryn montem eiusdẽ ꝓuinciæ, cum quibus bella gesserunt. Centauros ab Hercule victos, interfectosq́; ostendit Diodòrus. Dicti sunt nubigenæ, quasi filij nubis, quoniam in castello habitauerunt nomine Nephele, (νεφέλη, nubes.) Centauri à Latinis breuitatis caussa dicti. nã hippocẽtauri dici debuerũt, quia ἵππος equus, κεντεῖν pũgere, sup̃è rota calcaris, qa cũ superius essent homines, inferius erãt equi. Centaurꝰ etiã genus nauis est, vt apud Verg. li. 5. Centauro inuehitur magna. Centaurorũ nomina quære in cõmentarijs Cornucopiæ Perotti, similiter & fabulam.

Centaurus, (Κένταυρος) fluuius est, qui prius Euenus dicebatur, post Nessi Centauri mortem ab Hercule interfecti à poëtis Centaurus vocitatus est.

Centenarius, & similia in arius. denotant non multiplicationem sui, sed numeꝝ aliarum rerum, quæ non nominantur: vt lapis centenarius, non quòd centuplus sit, sed centum librarum. Homo centenarius, non quòd sit centumgeminus, sed quòd habeat centum annos. Cc.

Centesimꝰ, a, um. Cẽtesimũ fructũ ager attulit: hoc est, cẽties tantum, quantũ sementis acceperat.

Centesima, æ, genus vsuræ. Vide Budæũ De asse.

Centifolium, rosa. de quo Plin. lib. 21. cap. 4.

Centigranum, genus tritici: dictum quòd ferat cen

tum grana. Plin.lib. 18.cap.10.

Centenariæ cœnæ,dicebantur in quibus lege Licinia non plus centussibus: hoc est, centum assibus impendebatur, qui erant numi breues ex ære.

Centimanus,(ἑκατόγχειρ)qui centum habet manus: qualem fuisse Briareum gigantem Verg. 6. Aen. refert. Horat.2.Carm. Testis mearum centimanus Gyges sententiarum.

Centipeda,(σκολοπένδρα) vermis est à Græcis ita dicta,pilosus,multis pedibus arcuatim repens, ab aliquibus multipeda,ab alijs millepeda dicitur, & scolopendra. Plin.lib.29. cap.6.

Centipes,(ἑκατόμπους) qui centum pedes habet.

Cento,onis.(κέντρων,ἐπίβλημα,ῥάμμα) velum laneum,quod lana aut tomento confertum,vt ictus nullos patiatur.Cesar: Centonesq; iniecerunt,ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent,aut saxa ex catapultis lateritium discuterent. Sisen. libr.3.Histo. Aceto madefactis centonibus integuntur, quos supra perpetua classi suspensa cilicia obteguntur. Quidam centonem capiunt pro stragulæ genere, super quo cubare solent. Cato libr.1.De re Rust. centonem posuit pro vestimento rustico. hoc est, pro interiore vestimento,quod super subucula superindui solet, bombyce inserta: Treis (inquit) centones quæris,sex cul citras,nouem instragula. Similiter & Macrobius dum scropham sub centonibus iacere scribit,rusticam vestem esse declarat. Fieri autem centones constat ex pannis diuersorum colorum, vel lanis in vnum condensatis atq; consutis.Vnde Homerocentones,ὁμηρόκεντρωνες: & Vergiliocentones, quales fecit Proba Falconia. Definit Ausonius poëta quid sit cento, Varijs de locis,sensibusq; diuersis quædam carminis structura, in vnum solidatur versum, vt coëant,aut cæsi duo,aut vnus, & sequens cum medio. nam duos iunctim locare ineptum est.

Centrum,(κέντρον) punctum sphæræ, aut orbis medium,certissima obseruatione distinguitur.Nã in omni orbe vel sphæra medietas centrũ vocatur. Apuleius in cosmographia,Cardinẽ,inquit, mundi,sic enim dixerim centrum,habet tellus. Cic.1. Tuscul. Persuadent enim mathematici terram in medio mundo sitam ad vniuersi cœli complexũ, quasi puncti instar obtinere, quod centrum illi vocant.Centra in marmore quæ dicantur,declarat Plin.libr.16. cap 39.Hinc fit centralis adiectiuum,κεντρικός. Pli.lib.2.Quindecies & pluribus superit,q̃ terra centralis interueniat. Aliãs centrõ vitium in crystallo,quod & sal appellat.

Centum, (ἑκατόν hondert) cent.) nomen numerale & indeclinabile,vltra centum variatur, vt du centi,trecenti, quadringenti, quingenti,sexcenti, septingenti,octingenti,noningẽti.Hinc centenus, a,um.(ἑκατοστός) vt centena milia.Sic ducentenus, trecentenus,quadringentenus,quingentenus,sexcentenus, septingentenus,octingentenus,noningentenus.. Centuplus, ducentuplus, trecentuplus,& reliqua.Centesimus, & deinceps.Centies quoque aduerbium,(ἑκατοντάκις) ducenties, trecenties, quadringenties, quingenties, sexcenties, septingenties,octingenties,noningenties.Centenarius, ducentenarius. &c.

Centumcapita,(ἑκατοντακέφαλος) herba est ex aculeatarum genere: & aliorum nomine Erynge alba, siue Eryngium dicitur, (ἠρύγγιον) caule & radice in cibos à Græcis recepta. Plin.lib. 22.cap.8.

Centumperanea,insula est in agro Sentinatum,Nicolai Perotti patria.

Centumpondium, pro immani pondere legitur, etiam si centum pondo excedat. Plautus in Asin. & Cato de re Rust. cap.13.

Centumuiralia, iudicia dicta sunt à centum viris. Nam cum essent Romę triginta quinq; tribus,quę & Curię sunt dictę,terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, & Centumuiri appellati. Licet quinq; supra centum fuerint,tamen quò facilius numerarentur,Centumuiri dicti sunt.

Centunculus,(γναφάλιον) diminutiuum pro vili ac sordida veste.Seneca lib.11.Epist.Diurnum accipit,in centũculo dormit.Liuius & Front.accipere videntur pro dorsualibus,& instratis iumentorũ: à similitudine vestis centunculi.Item herba,quam Plinius penulam vocat lib.24. cap.25.his verbis, Itali centunculum vocant,rostratis folijs ad similitudinẽ capitis penularũ iacentem in aruis.

Centuplex.icis. Plaut.in Persa. Hæc nisi vnde abe runt,centuplex murus rebus seruandis paruus est.

Centuplicatò,aduerbium. Plin.lib.6.cap.23. Quæ apud nos centuplicatò veneunt.

Centuria,(ἑκατοντάς,τάξις,ἑκατοστύς) in re militari centũ continet homines, qui sub vno centurione sunt,quorũ centenarius iustus est numerus.Cic.2. de Diuin. Primum vide ne in eum dixerint, qui rogator centuriæ fuisset. Centurię in agris,signãt ducenta iugera. Centuria,à centũ iugeribus vocabatur,sed mox duplicata nomen retinuit, inquit Colum.lib.6.Sicut tribus dictæ,primum à partibus populi tripartito diuisi,quæ tamen nunc multiplicatæ,pristinum nomen possident.

Centuriatim,(κατὰ τάξεις) significat per centurias, siue abundanter copioseq;: à centurijs, quæ in comitijs ferebant suffragia. Cic.pro Flacco, Distributis partibus tributim & centuriatim descriptis ordinibus, classibus, ætatibus.

Centurio,& Centurionus,(ἑκατόνταρχος,ταξίαρχος) dicitur, quia centum peditibus præest. In exercitu autẽ miles centurioni,centurio tribuno, tribunus legato,legatus consuli obediebat. sed fes orsum magister equitum solum Dictatori obtemperabat. Centurio autẽ dicebatur primipil⁹, teste Plinio. Veteres cum viderent cõmisso prelio,acies facilè turbari,vt hoc incõmodum euitarẽt,cohortis in centurias diuisere,& singulis cẽturijs singulos centuriones præfecerũt,qui primo centurioni vocabanť, quemadmodũ à decuriones decurioni. Cohortes in exercitu decẽ erant in singulis legionibus,sed prima,quę reliquas & numero militũ & dignitate præcedebat,aquilã habebat,quod præci

piuum erat ſignum Romanorũ. Centuriones huius cohortis cæteris centurionibus digniores habebantur. Prima centuria primipilum vocabatur quòd circa ſigna grauis armatura cõſtituta erat. Centurio ipſe primipili centurio dicebatur, & primipilus. Hic nõ modò aquilę præerat, ſed quatuor centurias, hoc eſt, quadringentos milites in prima acie gubernabat, & tanquã princeps totius legionis merita conſequebatur & commoda. Martial. Grata pudens meriti tulerit cum præmia pili.

Centurio, as. in centurias ordino κατατάττω, καταγράφω, κατανέμω. Ager centuriatus, qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus enim centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites centuriati, qui in centurias ordinabãtur. τεταγμένοι. Liuius lib. 29, Scipio poſtquàm in Siciliam traiecit, voluntarios milites ordinauit centuriauitq́.

Centuriata comitia, vt Aſconius ſcribit, dicũtur cum ex ſexu & ætate fertur ſuffragium, quod per centenas turmas diuiſus erat populus Romanus.

Hinc ſuccenturio, à quo ſuccenturiati dicuntur milites, non primæ, ſed ſecundæ centuriæ, vbi ad inſidiandum maximè collocabãtur. Ex quo in ſuccenturijs, quaſi in inſidijs quempiam poſitum appellamus. Terentius in Phorm. Nunc prior adito tu, ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus, ſi quid deficies. Propriè autẽ ſuccenturiare ſignificat explendæ centuriæ gratia numerum ſupplere.

Centuripe, (Κεντόριπα) ager Siciliæ, à quo Centuripinum crocum.

Centuſſis, (ἑκατὸν μναῖ) à decem decuſſibus dicitur, quæ ſunt libræ centum, vel à centum aſſibus, qui erãt numi breues ex ære: vt, centuſſe licetur. id eſt centum libris venditur per auctionem. Perſius, Et centum Græcos curto centuſſe licetur.

Cephale, ſiue cephalis, (κεφαλὴ) pen. cor. ſignificat caput.

Cephalicus, (κεφαλικὸς) capitalis.

Cephalea, (κεφαλαία) morbus quo totũ caput infeſtatur. nam hemicranici ab hemicrania ſunt dicti, qui dimidia parte capitis laborant. Plinius lib. 20, cap. 13. Lenit autẽ capitis dolores pota cum vino, aut cum aceto & roſaceo illita. Si verò ſint cephalea, cum farina ordeacea, vel aceto. Sed & Celſus cephaleam acutum quoddam peſtilensq́ malum appellat.

Cephallene, (Κεφαλλήνη) Cephalenia, (Κεφαλληνία) cum e poſt l, inſula Ionij maris à Cephalo Amphitryonis ſocio: vel à Cephalo Deionei filio dicta. De hac Strabo lib. 10. Non dubitauere plerique Cephaleniam eandem & Dulychium appellare & Taphium. Alij Taphios & Cephalenios eoſdem dixere Teleboas, & aduerſus illos Amphitryonem exercitum ductaſſe, aſſumpto ſocio Deionei filio, Cephalo ex Athenis profugo. Inſula deinde Amphitryonem potitum, eam Cephalo tradidiſſe, ab eoq́ nomen habuiſſe inſulã. Hinc populi Cephalenes, (Κεφαλλῆνες) vt apud Homerũ in catalogo.

Cephalocruſtes, (κεφαλοκρούστης) vermis, qui in folijs perſici inuoluitur.

Cephalus, (κέφαλος) nomen viri: & nomen piſcis apud Græcos, quem Latini mugilem vocant: eò quòd caput in metu occultet, exiſtimans totum ſe abſconditum. A quo cephaleus, a, um. vt, caro cephalea. Lucil. lib. 1. Saty. Abdomina, thymnia venientibus priua Dabo, cephaleamq́ carnem. Vide Gellium libr. 10. cap. 20.

Cephenes, (κηφῆνες) imperfectæ apes ſunt, & inutiles operi, niſi quòd multitudine, quę calorem confert, fœtum adiuuant.

Cepheus, (Κηφεὺς) teſte Ouidio, Aethiopum rex fuit Andromedæ pater, quam ceto propoſitam fabulæ dixerunt. Hanc autem Perſeum à periculo liberatam, vxorem duxiſſe. Itaq; vt totum hoc genus perpetuò maneret, ipſum Cephea inter ſidera collocatum eſſe prodiderũt, vnà cum vxore Caſſiopeia, & Andromeda filia, & genero Perſeo. Oritur Cepheus in 15 parte Capricorni, hoc ſidere nati, erunt ſeueri, ſicut Catones.

Cephiſia, (Κηφισία) Attica regio. nã Cecrops Athenarum conditor omnem eius regionis multitudinẽ in XII vrbeis digeſſit. Sed Theſeus poſtea has omneis in vnam Athenienſium ciuitatẽ congregauit. Dicta Cephiſia à Cephiſo amne. Eſt & Cephiſia fons Atticæ, ſicut Latinè Callirrhoẽ.

Cephiſis, (Κηφισὶς) lacus eſt iuxta Atlanticum mare, quem Mauri Electrum vocant, quòd ſole ferue factum, electrum è limo dare videtur.

Cephiſſodorus, (Κηφισόδωρος) fuit Praxitelis filius, qui & ipſe pictor, cuius meminit Plinius.

Cephiſſus, (Κηφισσὸς) pen. prod. fluuius Bœotiæ, qui magna ex parte torrentis inſtar labitur in Phalerium pelagus. Ouid. lib. 3. Metam. In vada Cephiſi Panopesq́ euaſerat arua.

Cepina, herba hortenſis. Colum. lib. 11. cap. 3.

Cepio, nomen Romani ciuis, qui cum Druſo inimicitias habuit. vnde origo ſocialis belli & exitia rerum, vt Aſcon. & Val. Max. teſtantur. Fuere & alij Cepiones. nam & Catonis Vticenſis frater Cepio dictus eſt. Et Cepio Seruilius, is cuius culpa Ro. exercitus in Cimbris deletus eſt, & exilio perijt. Fuit & Qu. Cepio Seruilius, qui de Cilicibus triumphauit, ſed poſtea reus damnatusq́, in Gemonijs ſcalis manu carnificis laceratus traditur à Valerio Maximo.

Cepionides, æ. gemmæ cryſtallini nitoris, quæ imagines reddunt vt ſpeculum. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cepites, ſiue Cepocapites, gemma quæ candida eſt venarum nodis coẽuntibus, candore imaginem referens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Ceporos, (κηπουρὸς) hortulanus.

Cepos, (κῆπος) Latinè hortus. & vrbs Boſphori. Itẽ tondendi genus ad frõtis ornamentũ. Suidas.

Cepurica, (κηπουρικὰ) Græci appellant quæ noſtri hortenſia holera, ſcilicet quæ in horto ſeruntur. Vnde Sabinus Tyro librum Cepuricõn ſcripſit, hoc eſt hortenſium, quem Mecœnati dicauit.

Cerachates, gemma quæ ceræ colorem præ ſe fert. Plin. lib. 37. capite 10.

Ceramicus, (Κεραμεικὸς) locus Athenis, in quo ſepelie-

sebantur qui in bello perierant. Erat & alter, in quo diuersabantur meretrices, Latinè tegularius aut figularius dicitur, de quo latè Suidas. eius meminit etiam Plinius, cuius ex trigesimosexto verba hæc sunt, Opera Praxitelis sunt Athenis in Ceramico. Potest autem videre ex eo deriuatum, quod κέραμος tegulam significat.

Ceramides, significat colorem figulini, qualem in plumis quorundam anserum aspicimus: vnde nomen quoque gemmarum vni Ceramites.

Cerasphoros, (κερασφόρος) penult. corr. à nostris corniger dicitur.

Ceras amaltheas, (κέρας ἀμαλθείας) dicitur Cornu copiæ, à cornu Amaltheæ capræ, quam fabulãtur Iouem nutriuisse.

Cerastes, (κεράστης) Latinè cornutus: genus est serpentis, quod, teste Plinio li. 8. quadrigemina cornua præfert, simillima arietum. nam κέρας, ατος, simili modo ceruus dicitur: In gemitiuo Cerastis & Cerastæ. Lu:a. Spinaque vagi torquẽte cerastę.

Cerastis, dicta est Cypr⁹, quoniã homines cerastas, cornibus insignes olim tenuisse quidam scribunt: Alij, quòd procurrentibus promontorijs velut infestis cornibus assurgant.

Cerasus, si. (κέρασος) cyn kirsbaum) eenẽ kersboõ) vng cerefier.) pen. corr. arbor nota, à Cerasunte Ponti ciuitate sic dicta, quam cum Lucullus deleuisset, inde illam transtulit, & à ciuitate cerasum appellauit. Sanè arbor cerasus, fructus verò Cerasum. cyn kirse) een kerze) vne cerise.) Ouid. de nuce, Audiat hæc cerasus, stipes inanis erit. Dicitur & cerasum pro arbore. Colum. Cerasa & tuberes, & armeniacæ amygdalæ, quę primæ florẽt, possunt inseri commodè. In plurali cerasea cerasorum, (κεράσια.) Plinius libr. 14. Cerasorum Aproniana maximè rubent. Inter cerasa principatum obtinent duracina: Actia nigerrima sunt, & Iuliana tenerrima.

Cerasus, suntis. (κερασοῦς) & Cerasunta, seu Cerasuntia, pro vrbe in Ponto. Hiero. ad Marcel. Accepimus & canistrũ cerasis refertum talibus, & tam virginali verecundia rubentibus, vt ea nunc à Lucullo delata existimarem, siquidem hoc genus pomi, Ponto & Armenia subiugatis, de Cerasunte primus Romam pertulit. vnde de patria arbor nomen accipit. Pomp. Raræ vrbes Cerasunta & Trapezus maxime illustres.

Cerates, genus ponderis, quod est medius obolus.

Ceratina, æ. herba de qua Plin. lib. 26 cap. 8.

Ceratia, vno folio, radice nodosa & magna in cibo cœliacis & dysentericis medetur.

Ceratiæ stellæ dicuntur, ἀπὸ τοῦ κέρατος, hoc est, à cornu, cuius speciẽ habent. Talis stella visa fuit, cum Græcia apud Salamina depugnauit.

Ceratinæ, (κερατίναι) apud Quintilianum species est ratiocinationis inexplicabilis: dictæ à cornibus, hoc est, à materia ipsa, qua vterentur, verborum: cuiusmodi est, Quod nõ perdidisti habes, cornua non perdidisti, cornua ergo habes.

Ceraminum, tuberis genus.

Ceraunus, (κεραυνός) cognomen cuiusdam Ptolemæi. quo nomine etiam significatur fulmen, Græcis dictum κεραυνός. Vnde Ceraunij montes sunt Epiri, à crebris fulminibus. Plinius, p illis accipit, q Caspius, & Niphates à Ptolemæo nominantur, quibus videlicet ab ortu solis finitur Armenia. Huius rei caussa est, quòd Taurus mons simulatque frangi cœpit, & innumeras obire genteis, Ceraunus in vniuersum vocatur, etiam si nominibus populorum per quos meant laciniæ distinguitur. Alio nomine dicuntur Acroceraunia. Horat. Infames populos Acroceraunia. Sic Iupiter dictus est κεραύνιος, quòd fulgur emittat.

Cerberus, (κέρβερος) pen. cor. interpretatur terra, quæ omnia consumit, inferni custos: quasi κρεοβόρος: id est, vorans carnem. κρέας enim Græci carnem dicũt, βορὸν edacẽ. Canis triceps. Cerberũ ab infero traxisse Herculẽ in fabulis est. Fertur q hic fuerit serpens in Tænario Laconiæ promõtorio, cuius veneno mortales extinguebãtur. Et quoniã in Tænaro ad inferos dicitur esse aditus, Ditis canem dixerunt, quẽ cum Hercules trucidasset, nata est fabula, Canem tricipitem interemisse: aut quia omnes cupiditates, & cuncta vitia terrena cõtempsit ac domuit. Cerberus etiam dictus est canis Alexandri Epiroticus, leonibus congrediens.

Cerceis, (κερκίς) nomen nymphæ à texendo. κερκὶς enim radium textorium significat.

Cercitam, (κερκίτην) Pausanias Grammaticus ait vocari temonis genus à populis inuentoribus, qui Cercitæ appellabantur, in terra India.

Cercius, ventus, vt vult Cato. vide in Circius.

Cercopithecus, (κερκοπίθηκος) pen. prod. nomen compositum ex κέρκος, quæ dicitur cauda, & πίθηκος, simia, quasi simia caudata; quã marmonẽ vulgò dicimus, Plin. lib. 8. Cercopithecos nigris capitibus, pilo asinino, & dissimiles cæteris voce sunt. Mart. Callidus enixas eludere simius hastas, Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cercos, (κέρκος) auis de genere accipitrũ, claudus altero pede. hunc Romani buteonẽ nominant.

Cercurus, siue Cercuron, nauis Asiana prægrandis, authore Nonio, à Cyprijs inuenta, teste Plin. lib. 7. cap. 56. Plaut. in Sticho, Cercurum quo ego me maiorem non vidisse censeo.

Cercyon, (κερκύων) latro insignis, qui Atticam regionem latrociniis infestabat.

Cerdistos, (κέρδιστος) Latinè significat accutissimũ, perindeque prudentissimum.

Cerdosyne, (κερδοσύνη) astutia maxime quę fallit.

Cerdos, (κέρδος) Latinè dicitur lucrum. vnde cerdones (βαναύσοι) dicti sunt lucriones. Sunt autẽ artifices sordidi, & qui arteis illiberaleis quæstus gratia exercent, quales sunt sutores veterũ calceorum, qui à Suetonio veteramentarij appellantur; Mart. li. 3. Ebrius es, nec enim faceres hoc sobrius vnquam, Vt velles corio ludere cerdo tuo. Cicerõ de Nat. Deor Orpheũ poẽtam docet Aristoteles nunquã fuisse, & hoc Orphicum carmẽ Pythagorei ferunt cuiusdam fuisse cerdonis. Cerdo etiam

nomen fuit hæretici : à quo Cerdoniani, qui Christum nec natum à fœmina, neq; habuisse carnem, nec verè mortuum, vel quicquam passum, sed simulasse passionem dicebant.

Cere, (καιρία) oppidum fuit Thusciæ non longè à Tarquinijs. vide in dictione Cærete.

Cerealis. le. (Δημητριακός) quod ad Cererem pertinet. vnde Cereales, ædiles duo qui rei frumentariæ apud Romanos præerant: quorum creandorum author fuit C. Iulius Cæsar. Cereale papauer. Vergil. 1. Georg. Nec non & lignu segetem & cereale papauer. Vbi Seruius, Cereale papauer, vel quod est esui, sicut frumentum, vel quo Ceres vsa est ad obliuionem doloris.

Cerealia. orum. (Δημήτρια, τὰ) dicunt sacra Cereris à Triptolemo instituta, quæ Plin. etiã lib. 24. Thesmophoria vocat, à Cerere Thesmophora, hoc est legum latrice. Plutarchus quoq; Adonia vocat.

Cerebrum, (ἐγκέφαλος) hirn) hersenen) ceruelle ou cerueau.) inquit Plinius, est viscerum excellentissimũ proximumq; cœlo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. Hic habet sensus arcem, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. A cerebro proficiscitur somnus. Quæ cerebrum nõ habent, non dormiunt. Diminutiuum à cerebrum fit cerebellum. παρεγκεφαλίς.

Cerebrosus, (ἀνόητος, παράλογος) hirnwütig, eygensinnig) herseloos, eygencoppich) testu, escervelé.) dicitur homo ad insaniam facilis, cui cerebrum moueatur: vel à peruerso cerebro, qui totus suo consilio hęret, & obstinatꝰ à nemine persuadetur, & iracundiæ obtemperans sine ratione fertur. Horat. lib. 1. Serm. Donec cerebrosus prosilit vnus. Dicitur & de brutis. Col. lib. 2. Quod eo tempore satum pecori sit noxium, & præcipue bobus, quos pabulo suo cerebrosos reddit.

Ceres, (Δημήτηρ) dea frugum putabatur, à creando dicta. Saturni & Opis filia, vnde alma Ceres, quia nos alit: vel (vt Cic. lib. de Nat. Deo. scribit) dicta est, tanquam geres, à gerendis frugibus, casu prima litera immutata. à Græcis Δημήτηρ quasi γημήτηρ, hoc est, terræ mater. quòd cunctarum frugum creatrix sit, & alimenta largiatur. Proserpinã vero appellant quasi segetem : id est, terram radicibus proserpentem. quæ & Hecate dicitur, (ἑκατὸν enim centum.) quia centuplicatũ Ceres proferat frumentum. Hæc quandoq; Luna dicitur, sicut Liber pro Sole. Vergil. lib. 1. Georg. Vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, sicut Liber pro vino. Terent. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

Ceretani, (κερρετανοί) populi Hispani, vt author est Plinius & Strabo, apud quos generosa vina nascebantur, quæ Ceretana dicebantur. Martialis: Ceretana nepos ponat, setina putabis. Sunt & Ceretani populi ex Cereto Vmbriæ oppido, qui totum orbem vino quodam, ac turpi superstitionis genere ludificant.

Ceretũ, oppidũ Vmbriæ inter Spoletũ & Nursiam: à quo Ceretanus. a. um. Nã illa videntur prodigia liter in nostris Ceretanis accidisse, vt aliqua vitis apud te excederet vuarũ numerũ duorũ millium.

Ceria. æ. potionis genus, quo vtuntur Hispani. Plinius lib. 12. cap. 25.

Cerinthe. es. (κηρίνθη) genus herbæ, mellis cum cera misti saporem habens. Verg. 4. Geor. Et cerinthe ignobile gramen. Habet folium candidum, incuruum: cubitalis, capite concauo, cuius florum auidissimæ sunt apes. à cera deriuatur. Plin. lib. 21. cap. 12. Cerinthus autem alia est herba, lilio similis, quæ ab Aristotele erithace, à Dioscoride ceranthemos, vulgò autem sandaraca dicitur.

Cerinthus. (κήρινθος) oppidum in Eubœa insula. Plinius. lib. 4. cap. 12.

Cerinus. a. ũ. quod ceræ simile est: vt, cerinus color. Plin. Sunt & nigra ac laudatiora, cerina, atq; purpurea. Plaut. in Epid. Cumatile, aut plumatile, aut cerinum. subintellige vestimentum: quod & melinum ab eodem dicitur, à mellis colore.

Cerion, (κηρίον) Græci dicunt fauum, vnde & pro suaui & iucundo poni solet. Plin. lib. 20. cap. 3.

Ceritus, (νυμφόληπτος) pen. prod. quasi cereritus: hoc est, Cereris ira & indignatione vexatus. Nam in Cereris sacris furore corripiebantur. Et sicut à Baccho bacchantem dicimus, sic à Cerere, ceritũ. Horat. in Serm. Ceritus fuit aut commotæ crimine mentis. id est, insanus & furiosus. Plautus in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem: Iube hanc pro cerita circunferri.

Cerno. is. creui, & secundum aliquos, cerni cretum. Liu. libr. 7. Et quod haud minus timendum erat, stolide ferocem viribus suis cernerat. & significat video. βλέπω. ich sihe) ick sie) veoir.) Verg. Cernimus astantes nequicquã lumine toruo. Quandoque cernere est considerare, ἀθρεῖν: vt, Cerno quòd populus iste duræ ceruicis sit. Quandoque iudicare, statuere, deliberare. τάσσω. Cice. lib. 4. de Leg. Quotcunque senatus creuerit, populus ue iusserit, tot sunto: ijs imperio duo sunto. Lucilius: Postquam præsidium castris educere creuit. Pacuuius: Et æquũ & rectum est, quod postulas iurati cernant. Quandoq; diuidere, secernere, cribrare quod & incernere dicitur. vnde & incernicula cribros vocamus. Plin. lib. 18. ca. 11. Rursus quæ transit, arctiore cernitur. Vnde & crines dicti sunt, quòd sint discreti. Quãdoq; dimicare. Plau. Pro patria Amphitryo dũ cernit. Quãdoq; adire, (ἐμβατεύειν εἰς τὸν κλῆρον ...) Vnde cernere hęreditatem filij paretib. dicti sunt, hoc est, cedere. Actius: Regnũ tibi permitti malunt, cernã, tradã exercitus. Composita huius verbi sunt concerno, decerno, discerno, excerno, incerno, secerno, succerno, qđ est subdiuido. Pli. Aerinario cribro succernũt.

Cernulus, à cerno formari videtur, quasi diminutiuum à cernus, quod nusquam legi. Hieronymus contra Ruf. Quãquam tu occupatus in sensibus, & ad instruendã mihi calumniam cernulus, grammaticorũ & oratorũ pręcepta contempseris.

Cernuus, (ἐπὶ πρόσωπον) neder gheboghen.) encline vers

vers terre.) proprie inclinatus, quaſi qui terram cernat. Vergil.lib.10. Erectoq́; incumbit cernuus armo. Vbi Seruius: Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quaſi in eam partem, quã cernimus. Vnde & pueri quos in ludis videmus, ea parte qua cernunt ſtantes, cernui vocantur: vt etiam Varro in ludis theatralibus docet.

Ceroſtrotum, (κερόστρωτον) pen.prod. compoſitum à κέρας cornu, & στρωτὸς ſtratus: & eſt picturę genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur varijs coloribus, deinde vermiculatim ligno inſeritur. Principio hoc ex ligni bracteis fieri cœptũ, poſtea cœpere tingi animalium cornua, dentes elephantorũ ſecari, lignumq́; ebore diſtingui, mox totum operiri. Plinius lib.11. Nunc tincta, nunc ſublita, nunc quæ ceroſtrota, picturę genere dicuntur. Proprie tamen dicuntur ceroſtrota, cornibus ſtrata: ſicut lithoſtrota, lapidibus ſtrata.

Certamen, (ἀγὼν, ἆθλον) eyn ſtreyt, ſchlacht) eenen ſtrijdt, ſlach) debat ou combat) conflictus qui fit inter duos aut plures, ſiue (vt alij exponunt) res ipſa de qua certaſ, ſcilicet vter columbã ſagitta feriat, vter prior decurrat ad metas: certatio vero eſt ipſe actus, contẽtioq́; certantiũ. Gręca certamina celebratiſſima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Iſthmia, & Nemeæa, in quibus Græci magnos honores conſtituerũt victoribus athletis. Nã Olympica, quę in Olympo Arcadię monte iuxta Piſam & Elidem, quinto quoq; anno in honorẽ Olympij Iouis celebrabantur, & qui viciſſet, corona oleagina donabatur. inſtitutaq́; ſunt anno mundi quadringenteſimo ſupra quatuor millia, in eoq́; certamine Hercules primus coronatus eſt. Pythia, Apollini ſacra erant, quorum victor poma referebat. Iſthmia, ab Iſthmio parte Arcadiæ, vbi celebrabantur in honorem Palæmonis, quem Latini Portunum dicunt. & qui viciſſet, coronam ex appio reportabat. Nemeæa, à Nemeæa ſylua in memoriam Archemori Lycurgi filij fiebant, quorum victores pinu coronati abibant. Hæc certamina etiam ludi plurali numero dicuntur, & ſpectacula. Certamen ſignificat etiam priuatã contentionem. Sall. Diu magnum inter mortales certamen fuit, vi ne corporis, an virtute animi res militaris magis procederet.

Certatim, aduerb. ſignificat ſingulariter vnum cum altero, quiſq; pro viribus ſtudioſe inter ſe contendentes. φιλοτίμως. Verg.lib.8. Tunc lecti iuuenes certatim araq́; ſacerdos. Suet. in Aug. Senatus & in funere ornando, & in memoria honoranda eo ſtudio certatim progreſſus eſt.

Certè, & Certò, aduerbia affirmãtis. ſicherlich) voorwaer, ſekerlijc) certainemẽt.) Cic. de Finib. 3. Satis ne hoc concluſum videtur? certè. Teren. Hoc certò ſcio, Rhamnuſiũ ſe aiebat eſſe. Vide in Certus.

Certiſſo. as. certus fio. Pacu. vocant cocos, vnde certiſſent.

Certitudo, à certus, vnde incertitudo, notæ ſignificationis. Græce ἀσφάλεια, πληροφορία.

Certo. as. (ἀγωνίζομαι) ich ſtreite, ſaucke, wette mit eym) ick ſtrijde met iemande, ick wedde) debatre auec aucun, eſtriuer.) aliquando rei bellicæ conuenit, aliquando extra hanc ſignificationẽ eſt omni re contẽdo. & tam in bonam partem q̃ in malam accipitur. Cum datiuo. Verg. Montibus in noſtris ſolus tibi certet Amyntas. Cum ablatiuo. Teren. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Cũ ablatiuo & præpoſitione de. Liu. Aricini atq; Ardeates de ambiguo agro cũ ſæpe bello certaſſent. Cũ præpoſitione cum. Sall. Sed (vti mos eſt illius gentis) equitare, iaculari, curſu cum æqualibus certare. Cum præpoſitione inter. Cic. Reliquũ eſt, vt officijs certemus inter nos. Et cum aduerbijs mecũ, tecum, ſecum. Plin. Iun. Nam mihi ſatis eſt certare mecum. Inde certamẽ, & certatio, (ἀμφισβήτησις.) Hinc componuntur decerto, & concerto.

Certus. a. um. ponitur ꝓ claro, & indubitato, ἀτρεκὴς, δῆλος. gewiſz, klar) ſeker, opẽbaer) certain & aſſeure) à cerno pro video, quia ea quę cernimus, clara & indubitata ſunt. Vnde, Facio te certiorem dicimus: hoc eſt, declaro & affirmo tibi ita eſſe, δηλόω, παραγγέλλω. Gel. Certi ſumus non ignorare te, quid vena appellatur. Hinc fit incertus, dubius. Incerto. as. Certitudo. Interdum certus dicitur conſtitutus, hoc eſt, tantus & talis, quantũ ac quale volumus. Vnde certũ vulnus feciſſe aliquẽ dicimus, cum nec plus nec minus fecit, quàm voluit. Martia. O quàm certa fuit librato dextera ferro. Interdum diſcretus, ἀφωρισμένος. Hinc certos ferè plurali numero dicimus pro eo quod eſt, quoſdam quaſi à cæteris diſcretos. Cic. Is enim cũ certis alijs ad Cæſarẽ miſſus, paulò antè diſceſſerat. Sall. Apud latera certos locauit. Item certus, firmus, non vacillans, βέβαιος. Ouid. Da mihi quod petitur certo contingere telo. Et certum dicimus deliberatum, in quo plerunq; adiungitur datiuus cum infinitiuo: vt, Certum eſt mihi (δέδοκταί μοι) in Aſiam nauigare. Verg. Certum eſt in ſyluis inter ſpelæa ferarum Malle pati. Hinc fit aduerbiũ certè, ἀμέλει, πάντως quod cum affirmatiuũ ſit, aliquando etiam pro ſaltẽ ponitur, (γοῦν, ἀλλά γε, ἀλλ᾽ οὖν γε.) Cic. Marc. Victi ſumus igitur, aut ſi vinci dignitas non poteſt, certè fracti & abiecti. iungitur quandoq; cum &, ſemperq́; affirmat. Cic. Et certè contra Cæſarẽ & ingreſſus armatus. Si autẽ iungatur cum verbo ſcio, vel ſimilibus, e in o mutari ſolet. Cicero: Et ſi certo (ἀσφαλῶς) ſcio.

Ceruarius, (λῦς) à ceruo: vnde lupum ceruarium à ſimilitudine dicim⁹ animal ex cerua vel lupo: aut lupa & ceruo genitum, ac miſtum: & ouem ceruariam, quæ pro ceruo immolari ſolebat. Ceruariũ venenum. Plin. lib.27. cap.11.

Ceruchus, (κεροῦχος) pen.prod. Latinè dicitur cornutus, poniturq́; pro cornibus naualibus: id eſt, extremis antennis, quæ in vtrunq; veli latus diffunduntur. de quibus Verg. Cornua velatarũ obuertimus antennarum. Quidã ceruchos accipiũt pro cauea illa, quæ in faſtigio nauigij ſuſtollitur, effigie corniculata. Valer. Flac. 1. Argon. Temperet vt tremulos Zetes faterq́; ceruchos.

Cerui, (ἔλαφοι) hertzen) herten) cerfe.) animalia. quòd magna cornua gerãt, quasi gerui, g in c mutata. Vel ἀπὸ τῶν κεράτων: hoc est, à cornibus, quæ primum bimis oriuntur, simplicia quidem & recta ad subularum similitudinem: quamobrem subulones per id tempus appellantur. Et cerui dicuntur furcæ, quæ ad casæ sustentationẽ figuntur, ad similitudinem cornuum cerui. Verg. Atq; humiles habitare casas & figere ceruos.

Ceruinus, a, um. quod ad ceruum pertinet: vt, ceruinum cornu, Var. ceruinus sanguis, Plin. ceruinus color qualis est pellis cerui, vel castaneæ, Pallad. ceruinus halitus, Martial.

Ceruicale, & per apocopen Ceruical, pen. prod. denominatiuum à ceruicibus. significat ceruicis sustẽtamentũ, & munimentũ. προσκεφάλαιον. eyn halpt küssen) een oorcussen) cheuet, ou trauersin.) Hoc enim instrumento delicatorum ceruices confouẽtur. Iuuenalis: Conducit comites, sellam, ceruical, amicas. Martial. Tinge caput nardi folio, ceruical olebit.

Ceruisia, decoctio ex fermentis & sorbis confecta. ζυτὸς, οἶνος ἀπὸ κριθῆς. bier) de la ceruoise.) Bacchus illius author fertur. Vergil. Et pocula læti Fermenta atque acidis imitatur vitea sorbis.

Ceruix, (ἐπωμίς) das genick) den neck, den achterhals) le chaignon du col.) posterior colli pars, quę ab occipitio incipit, & tendit ad spinam. Nam quę anterior est, gula dicitur. Ceruicis hæc commoditas est, vt ad dextrã sinistram'ue, priorsum retrorsum'q; vertatur. constat enim ex ossibus orbiculatim vertebratis, ex quibus fit ad circumspectum facilis. Hinc est, quòd qui nec flecti, nec cogi possunt, ceruicis duræ perhibeãtur. Vnde dicimus hominẽ durę ceruicis, quasi indomabilẽ siue inexorabilem, atq; cõtumacem: qui & ceruicosus dicitur, αὐθάδης. hei meckich.) Antiqui verò (vt Quintilianus ait) ceruices dicebant, primus'q; Hortensius ceruicem dixit. Cic. in Vatin. Inflato collo tumidis ceruicibus intulisti. Cato: Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito. Hinc ceruicula diminutiuum.

Cerus, genus arboris glandiferæ. à quo fit possessiuum Cereus.

Cerussa, (ψιμμύθιον) pen prod. ex plumbo in acuto aceto soluto comparatur. blywitz) lootverwe) de la ceruse.) Vitruu. docet quomodo fiat, dicens: Rhodij dolijs sarmenta collocantes, aceto suffuso supra sarmenta collocant plumbeas massas, deinde ea operculis obturant, ne spiramentum obturata emittant. post certum tempus aperientes, inueniunt è massis plumbeis cerussam. Eadem ratione lamellas æreas collocãtes efficiunt æruginem, quæ æruca appellatur. Cerussa verò cum in fornace coquitur, mutato colore, ad ignis incendiũ efficitur sandaracha. id autem incendio factum ex casu didicerũt homines, ex eo multum meliorem vsum pręstari, quàm quæ de metallis per se nata foditur. Vtcunq; igitur ita cerussa comparetur, neq; acutum, neq; lancinans quicquam habet, neq; di-

ſtra

strahẽs, sed emplasticũ ac refrigerans. Vsta autẽ, inquit Aëtius, pura cerussa mutat in id quod Syricũ nũcupatur, quẽ medici Sandica vocãt. Hinc

Cerussatus, a, um. vt, Cerussatæ mulieres, quæ candoris comparandi gratia cerussa vtuntur. Mart. lib 2. Cerussata timet Sabella solem.

Ceryx, (κῆρυξ) Latinè præco & caduceator. vnde Eusebius scribit à Nerone cerycas fuisse certamine superatos. Seneca ad Serenũ, Non vis nisi consul aut prytanis, aut ceryx, aut suffes administrare Remp. hoc est, caduceator & magnistratus ad Rempubl. gerendam.

Cespes, (βῶλος) est herba cum terra euulsa. eyn wasem bosch) eenen torf, een roose) motte ou glazon.) Inde cespitare, (παραφέρεσθαι) verbum.

Cessim ire, (ἀναχωρεῖν) significat regredi, retrocedere. Iustin. lib. 2. Commisso prælio ite cessim, inhibete remos, & à bello discedite. Et apud legis consultos tit. ad legem Aquiliã, Interim superius plaustrum cessim ire cœpit. Fit autẽ à cedo: sed cæsim, simplici s, à cædendo: id est, feriendo, contrarium aduerbio punctim. de hoc antea.

Cesso, as. (παύομαι) abstineo, ab opere vaco. ich steh ab, hör auff, ruwe) ick late af, ick houde op, ruste) ie cesse.) Verg. Et si quid cessare potes requiesce sub vmbra. id est (inquit Seruius) si potes breue otium tibi persuadere. Dicimus autẽ cessare in, & cessare à. Cic. Neque vnquàm in suo studio atq; opere cessauit. Liu. Nec ex quo castris castra collata sunt, cessatũ à leuibus prælijs est. Item cessare (ὀκνεῖν, βραδυεργεῖν) tardare, remorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Idem, Cessas in vota, preces'q; id est, tardus es in vota facienda. Terent. in Eun. Paululum si cessassem Pythia, Domi nõ offendissem, ita iam adornabat fugam. Idem Adelph. Aeschynus odiose cessat, prandium corrumpitur. Et cessare dicimus eos, quorum officium desyderamus. Gellius, Amici istu magnam in partem cessatores sunt, (ὀκνηροί.) Breuiter sic accipe, quod cessare interdum significat nihil agere, vacare: Interdum conquiescere vel respirare, & his duobus modis absolute ponitur, vt apud Ciceronẽ de Nat. Cur tam multos deos nihil agere & cessare patitur: & apud Terentium in Eunucho & Adelph. vt dictum est. Cum verò pro intermittere, desistere, desinere, vel finem facere ponitur, habet alium secum infinitiuum. Cic ad Qu. fr. Si te quoq; inimici vexare cœperint, ne cessaris me certiorem facere, vt accurram. Terent. And. Cessas alloqui. & in Phorm. Absenti tibi te indignas seq; dignas contumelias nunquam cessauit hodie dicere. id est, toto die nihil aliud quàm locutus est. Huius compositum est concesso. Plaut. Postquam aurora est, nunquam concessauimus lauari, aut fricari, aut ornari.

Cesticulus, (κεστὸς μικρός) paruum cingulum.

Cestrum, (κέστρον) instumentum quo cauatur ebur. Alij putant esse genus teli Persico bello inuenti. Iul. Pollux pro stimulo, siue stylo accipit. Preterea sphyrænam piscem Attici cestrũ vocant: Lamnẽ

ſudinẽ

fudim appellatam, quia rostratus fit, & similis balænæ. Habetur & herba κέστρον pro betonica, seu à varietate remediorum & efficacia nomine imposito, Plin. lib. 25. cap. 8. Sed & mugil piscis ideo κεστρεὺς videtur à Græcis appellatus, quia teli modo publica Atheniensium pœna intret adulteros. Vtcunque hoc genus missilis, quod Græci κέστρον vocant, nostri viriculum, illam & terebram vulgò ita dicimus.

Cestus Veneris, in dictione Cæstus, & Politian. Misc. cap. 11.

Cetariæ, loca iuxta mare stagnāte lacu, in quib. thynni & alij huiusmodi pisces capiuntur, & saliuntur. Plin. Carteiæ in cetarijs assuet⁹ polypus exire, &c.

Cetarij, (κητοπῶλαι, ἰχθυοπῶλαι) dicuntur maiores pisces capientes, seu vendentes: dicti ab eo, quòd cete in mare maiora sunt piscium genera. Colu. lib. 9. Salsamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis euerruntur præberi conuenit. Varro. Aduertis cetarios, cum videre volunt in mari turmas, ascendere in malum alti, vt penitus per aquam perspiciant.

Cetarius, a, um, vt cetarij fines, vbi capiuntur cete. Plin. lib. 31. cap. 8. Nunc è scombro pisce laudatissimum in finibus Carthaginis Spartiatæ, & cetarijs, sociorum appellatur.

Cetra, scutum breue loreum, & quo vtūtur Aphri, & Hispani. Verg. Læuas cetra tegit. Hinc cetrati dicti sunt, milites cetris muniti, quos peltistas vocāt: de quibus fit mentio apud Cæsarē & Liuiū.

Cetus, ti. (κῆτος) eyn walfisch.) sine diphth. piscis marinus maximus in Atlantico mari. Dicitur & cete neutro genere, & numero plurali. Sunt autē cete maiores pisces, nō ouū sed animal gignentes, tantæ magnitudinis, quæ si quando supernatant fluctibus, annare insulas putes, montes altissimos summis ad cœlū verticibus eminere. Hi etiā testudines marinæ dicūtur à diuo Hierony. in Epist. ad Præsidium diaconum, sicut in dictione testudo videre potes. Item Cetus mons inter Noricum & Pannoniam.

Ceu, aduerbium similitudinis: id est velut, quasi magis est poëtarum, quàm oratorum: sed quo multi, & præsertim Plinius, vtuntur. Verg. 2. Aeneid. Aduersi rupto ceu quondā turbine vēti Confligunt.

Ceua, æ. genus vaccæ. Colum. lib. 16. cap. 24. Milius etiam in hos vsus altinæ vaccæ probantur, quas eius regionis incolæ ceuas appellant, &c.

Ceuere, (σαυλοπρωκτιᾶν, σαλακωνίζειν, σφονδυλίζειν Aristoph. in Aub. σαίνειν) pen. prod. est clunes mouere, quod fit aut adulando, aut in re venerea turpia operando. & proprie de maribus dicitur, crissare vero de mulieribus. Persius. An Romule ceues?

C A N T E H.

CHabrias. (Χαβρίας) Athenieñsis philosophus, & imperator inclytus. Hic dicere solebat terribiliorem esse exercitum ceruorum duce leone, quàm leonum duce ceruo.

Chalame, ciuitas Persidis, q̄ nūc appellat Actisiphō.

Chalasis, pen. corr. tunicæ genus, quod χαλασμὸν vocant à laxitate, vel (vt quidam dicunt) nodus tunicę muliebris, quo connexa circa ceruicem tunica sumitur.

Chalastra, (χαλάστρα) vrbs ad Thermeum sinum, inquit Stra. à Chalastra proximo portu dicta, hinc Chalastricus. a. um. adiect. vt, chalastricū nitrum. Plin. lib. 31. cap. 10.

Chalaza, (χάλαζα) collectio sub cute, buboni & Aegyptiæ fabæ similis, dolorem si tangatur afferens, à Latinis grando dicitur.

Chalazias, (χαλαζίας) gemma quæ grandinium colorem & figuram habet, adamantinæ duritiæ, Plinius lib. 37. cap. 11.

Chalcanthum, (χάλκανθον) atramenti genus, à quadam æris similitudine. Vulgò hoc à vitri similitudine vitriolum nomināt. couperose ou vitriol) Fit multis in locis, præcipueq; in Hispania à puteis stagnisq; æs habentibus. Vide Plin. lib. 34. cap. 12.

Chalcedonia, siue Chalcedon, (Χαλκηδών) vrbs fuit in Asia iuxta Bosphorum Thracium, ex opposito ad Byzantium. Hanc Megarenses condidere, Cæci appellati, qui non potius oppositum littus elegere, in quo iacet Constātinopolis optimo loco. Hic olim magna synodus celebrata est, quę inter octo numeratur, quibus Romana ecclesia præcipuum impertitur honorem.

Chalcidix, chalcidicis: vel, Chalcides. dæ. lacertę genus, quam alij sepam vocant. Plin. lib. 29. cap. 5.

Chalcitis. tis. fœm. gen. lapis ex quo ipsum æs coquitur. Plin. lib. 34. cap. 12.

Chalcus, genus numismatis, quod denariolum valebat. Plin. lib. 12. cap. 34. Eadem sex obolos pondere efficit: obolus decem chalcos.

Chalceutice, (χαλκευτική) ærraria fabrica. vnde χαλκεύς, faber ærarius, excusor, q; Latinè appellatur.

Chalcidius. a. um (χαλκίδιος) nomen gentile, etiā nomen philosophi.

Chalcis. idis. (χαλκίς) vrbs Metropolitana in Eubœa regione, insula iuxta Euripum. vnde Chalcidicus. a. um. χαλκιδικός. Verg. 6. Aen. Chalcidicaq; leuis tandem superastitit arce. Alia est in Chalcidica regione Syriæ. Adhuc alia est in Aetolia. Est & Chalcis auis.

Chalcites, (χαλκίτης) lapis ærei coloris, sed nigrioris. Plin. lib. 37. cap. 11.

Chalcophonos, (χαλκόφωνος) gemma quæ illisa, æris tinnitum reddit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Chalcosmaragdos, (χαλκοσμάραγδος) gemma æneis Venis turbida. Plin. lib. 37. cap. 5.

Chaldæa, cum æ diphth. (χαλδαίων χώρα) Asiæ maioris regio, Arabiæ contermina, plana, fontium indiga, in qua Babylon ciuitas magna. Chaldæos Arphaxat instituit, & à se Arphaxateos nominauit, vt inquit Iosephus. Chaldæi Assyriorum magi ex gentis vocabulo dicuntur, qui diuturna obseruatione syderum, scientiam putantur effecisse, vt prędici posset quid cui euentura, & ex q̄ quisq; fato natus esset. Chaldæorū astronomicorū multa sunt genera. Nam quidā Orcheni dicūtur, qui-

dam Borsipeni, & alij complures, qui per sectas di stincti sunt. Hi Genethliaci quoque appellantur, & Mathematici.

Chalepi, (χαλεποὶ) dicuntur duri, asperi, ac prolatu difficiles, qualis est versus Vergilianus: Quadrupedante putrem sonitu quatit vngula campum.

Chalestra, (χαλέστρα) vrbs Thessaliæ littoralis, iuxta quam Axius fluuius in mare Aegæum descendit.

Chalix, (μικρὸν λιθίδιον) lapidis genus, ex quo deducitur igrus.

Chalybes, (χάλυβες) cũ y cor. populi in Ponto iuxta Thermodoontem fluuium, sicut Strabo & Plin. testantur. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Vergilio: India mittit ebur, molles sua thura Sabæi. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quandoq; chalybs, (χάλυψ) stahel) stael) acier.) pro ipsa ferri materia. Ouid. lib. 4. Fast. Ars erat in pretio, chalybis iam massa placebat. Quandoq; pro instrumẽto ex chalybe facto. Verg. Vulnificusq; chalybs. Lucanus: Chalybem frenosq; momordit. Est & Chalybs fluuius in Hispania.

Chamæcerasi, (χαμαικέρασοι) breues cerasi. Sunt autem eius duo genera (vt ait Plinius libr. 16. scilicet syluestris frutex, & Alexandrina. Vt intelligas duo esse genera: alterum est chamædaphne, quam Latini lauredlam appellant: alterum laurus Alexandrina.

Chamæacte, ẽtes, genus sambuci. Plin. li. 24. cap. 8.

Chamæcyparissos, herba quæ ex riuo pota, contra venena serpentium omnium, scorpionumq; pollet. Plin. lib. 24. cap. 15.

Chamæcissos, (χαμαίκισσος) gundelråben) hyerre terrestre.) genus hederæ quæ nunquàm se ab humo attollit. composita dictio ex χαμαὶ, quod est infimum, & κισσὸς hedera. Sic chamæplatani, vocantur humiles platani, & coactæ breuitatis.

Chamædaphne, (χαμαιδάφνη) herba vulgò nota, aliter peruinca, quæ in longũ crescit, obuia quæq; vinciens ac peruinciens, folia habet lauro similia. ideo chamædaphne, hoc est, parua laurus appellatur. florem facit violæ similem. de hac Plinius libr. 21. cap. 11.

Chamędracõtes, χαμαιδράκοντες) genera serpentiũ.

Chamædrys, herba quę Latinè trissago dicitur, vulgò gamander. petit chesne.) aliqui eam chamyropen, alij teucrion appellauere. Plin. lib. 24. cap. 15. Dicitur autem chamædrys quasi humilis & terrestris quercus. Dioscorides lib. 3. cap. 111.

Chamælea, herba quę similitudinem foliorum oleę habet. Plinius libr. 24. cap. 15. Vulgus vocat coccum cnidium.

Chamæleon, onis. masc. gen. cardui species. Plinius lib. 22. cap. 18. Carlinam vulgus vocat.

Chamæleon, tis. (χαμαιλέων) quasi paruus leo, animal est diuersa varietate conspersum, vt pardus, & ad colores quos videt, conuersione facilima variatur. Nascitur in India, figura & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta & excelsiora. Latera ventri iungũtur vt piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrũ simile suillo, cauda prælõga in tenuitatem desinens, & implicans se viperinis orbibus, vngues adunci, motus tardior vt testudini, asperũ corpus vt crocodilo, habet oculos corpori concolores, nunquàm eos operit. Solus animalium nec cibo, nec potu alitur, nec alio quàm aëris alimẽto: latet hyeme vt lacerta. Ab Auicẽna dicitur stellio, sed diuersum esse Hieron. in Leuit. ostendit, cum inquit, Megale, chamæleon, & stellio, & lacerta, & talpa, omnia hæc immunda sunt. Est & genus herbæ à foliorum varietate, mutat enim cum terra colores ad similitudinẽ chamæleontis animalis. Hanc quidam buphonem vocant.

Chamæleuce, (χαμαιλεύκη) herba quæ tussilago dicitur: nascitur circa fluuios, folio populi, sed ampliore. Plinius lib. 24. cap. 15. Vulgus vocat vngulam caballinam. Barbarus populaginem, & bechion. pas d'asne, ou pied poulain.

Chamæmelon, (χαμαίμηλον) herba est vulgò nota ab odore mali sic dicta, quam medici recentiores chamomillã barbare vocant. camille) camomille. Est etiam chamæmalum, Hermol.

Chamæmirsyne, (χαμαιμυρσίνη) heyde) bruse.) frutex ex quo scopę fiunt, aliàs ruscus. nonnulli syluestrem myrtum vocant, ex quo fit oleum chamæmirsynum. Vide Plinium lib. 23. cap. 9.

Chamæpitys, tyos. herba quæ Latinè aiuga dicitur. Vide Plinium lib. 24. cap. 6. Pharmacopolæ Iuam vocant: alij cypressen.

Chamærepes, (χαμαιρῶπες) arbor est ex specie dactylorum, quæ & in Creta & in Sicilia nascitur, folio latiore ac molli, & ad viritia vtilissima.

Chamæteræ, quæ & chamæteridæ, (χαμαιτερίδες) à Græcis dicuntur, humiles & depressæ imagines: id est, seruæ & pedissequæ. χαμαὶ enim Græcorũ aduerbium Latinè significat humi. Scribit Plinius lib. 30. Scopam fecisse Apollinem Palatinum, Vestam sedentem laudatam in Seruilianis hortis, duasq; chamæteras circa eam.

Chamæzelos, (χαμαίζηλος) herba est ab alijs tomentum dicta, cuius folia ita alba & mollia sunt, vt planè videantur tomentum, & pro tomento vsurpentur.

Chamælopardalis, (καμηλοπάρδαλις) pen. cor. animal, cuius est ad magnitudinem chameli proceritas, color, pellisq; pantheræ, maculis veluti florentibus variegata, postremæ infra aluum partes humi subsident, sicuti in leonibus videmus. Humeri, pedesq; priores, atq; item pectus præter cæterorum membrorum rationẽ procera, tenuis ceruix, chamelo caput simile, pedibus & cruribus boui.

Chamelus, (κάμηλος) eyn kamelthier) eenen kemel) chameau) per simplex l, generis communis animal quadrupes, quod crura prolixa, collũ longum habet. Sitim sustinet per triduum: sed cum inuenit aquam tantum bibit, vt præteritæ & futuræ siti sufficiat. Bactri camelos mittunt, & Arabia, vt scribit Diod. Sed in hoc differunt, quòd Arabici bina in dorso habent tubercula. hos Dromedarios vocant: singula Bactriani. Camelus, (κάμιλος) vero pro fune nautico, quo nautæ ma

rinis ancho ras ligant, gen. masc. est. vt apud Euangelium, Facilius est camelum per foramen acus intrare, quàm diuitem, &c.

Chamos, deus erat Tyriorũ & Amonitum, quemadmodũ Astarte dea Sidoniorũ, quã coluit Salomõ.

Chanona, id est placenta.

Chaonia, (χαονία) pars alpestris Epiri, licet quãdoq; sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, (χάονες) populi à Troiano Heleni fratre Chaone nominati. Hi Molossi etiam, vt scribit Strabo, appellati sunt, à Molosso Pyrrhi filio. Vergil. Chaoniamq; omnem Troiano à Chaone dixit.

Chaonides, (χαονίδαι) dicti sunt lupi ceruarij.

Chaos, (χάος) Hesiodus in Theog. omnium rerũ initium vocat, quòd ante omneis deos deasq; natum sit, de quo & Orpheus initio Argonaut. Alij appellant materiam cœli & terræ confusam atq; informẽ, quæ primum ex nihilo facta est, de qua postmodũ omnia sigillatim per species varias formasq; proprias ꝓdierunt. de qua scriptura loquit, Qui fecisti mundũ de materea informi. Lactant. verò sic habet, Nemo quęrat ex quib. ista materijs tam magna, tã mirifica opera Deus fecerit. omnia enim fecit ex nihilo. Nec audiendi sunt poëtæ, qui aiũt chaos in principio fuisse: id est, cõfusionẽ rerũ atq; elementorũ: postea verò Deũ diremisse omnẽ illam congeriẽ, singulisq; rebus ex cõfuso aceruo separatis, in ordinemq; descriptis, instruxisse mũdum pariter & ornasse. Est autẽ hoc nomen Gręcum, quod declinatur prima declinatione contractorum, hoc modo, τὸ χάος, τοῦ χάους, τῷ χάει: & apud Latinos, Chaus, chai, chao, sicut Priscia. declinauit. Verg. lib. 4. Geor. Atq; chaos densos diuũ narrabat amores. Ouid. lib. 14. Metam. Et noctẽ noctisq; deos herebiq; chaoq;. Dictũ chaos à χέω fundo, quòd fuerit fusio: id est, confusio elementorum omnium.

Characatus, adiectiuum à Gręco χάραξ. κος. vallũ, & χαράττω sculpo, fingo. vt vineę characatæ, id est pedatæ, vallatæ. Colum. lib. 6. Quæ defixis arundinibus circumiunctæ per statumina calamorum, materijs ligatis in orbiculos, gyrosq; flectuntur, eas nonnulli characatas vocant.

Characias, (χαρακίας) genus tithymalli, herba ramis digitali crassitudine, cuius semen cum melle decoctum in vsu est ad catapotia, hoc est pillulas faciendas, soluendi alui gratia. Plin. lib. 26. cap. 8. Hãc medici corrupto vocabulo, cataputiã vocãt. Alia ꝗq; charatias est (vulgò charantia) quæ septi modo in hortis fenestrisq; ꝑ cãcellos topiario opere dirigit. Sed de hac veteres nihil Herm. corol.

Character, (χαρακτὴρ) eyn zeychẽ oder form) vne marque & forme.) Latinè dicitur signum, insigne, siue figura & forma. Colum. lib. 11. ca. 2. Nec minus maiora quadrupedia charactere signari debet. Item character, genus & figura dicendi. Gel. lib. 7. cap. 14. Et in carmine, & in soluta oratione genera dicendi probabilia sunt tria, quę Gręci χαρακτῆρας vocant. Cic. in Orat. Sed iam ipsa forma restat, & character ille qui dicitur.

Characterismos, (χαρακτηρισμὸς) Latinè designatio: figura, qua orator vitas eorum de quibus loquitur, deformat. vt est apud Iuuen. Et caluo seruiret Roma Neroni. id est, Domitiano.

Charadrius, (χαραδριὸς) auis maritima magna & ingluuiosa, quam accipiẽtes icterici liberantur, si Suidę creditur, cũ Pli. de icterio aue hoc affirmet.

Charaxes, (χάραξος) frater Sapphũs poëtriæ, qui captus fuit Rhodopes meretricis amore.

Charientismos, (χαριεντισμὸς) dici potest gratificatio. nam χαρίεν est gratum vel gratiosum. Figura est, cum dura dictu mitius & gratius proferunt.

Charis, (χάρις) Latinè gratia, festiuitas, beneficium, munus. A quo charisma, (χάρισμα) in eadem significatione.

Charisius, (χαρίσιος) nomẽ cuiusdam grammatici, quem Priscianus allegat. Est & panis, seu (vt Suidas ait) placentulæ species.

Charistrum, gen. neutri marmoris viride. à χάρις gratia, quòd eius color gratus sit aspicientibus.

Charistia, (χαριστία) neutri gen. & numeri plur. festa vocabantur, quibus cognati conueniebant, & munera mutuò mittebant. Ouid. lib. Fast. Proxima cognati dixere charistia. à χάρις gratia. Et χαριστία, Latinè etiam dicitur gratificatio. Valer. lib. 2. Conuiuium solemne maiores nostri instituerũt, idq; eucharistiam, (εὐχαριστίαν) appellauerũt.

Charitas, (ἀγάπη) liebe) liefde) ameur, charite.) Latinè amor dicitur, à χάρις. Cic. de Amic. Primum ex ea charitate quæ est inter natos & parẽtes, quę dirimi, nisi detestabili scelere non potest. Est quidẽ charitas amoris species, quæ ad homines tantum spectat ꝓ dignitate & qualitate personarũ: amor ad omnia. Nam maxima charitas debet parentib. proxima filijs, & deinceps reliquis. Vel charitas, (vt Speusip. ait) est integra animi declaratio, ciuilis scientia honestorum atq; vtilium.

Charites, (χάριτες) Gratiæ tres fuerunt, Aglæa, Thalia, & Euphrosyne, Iouis filiæ.

Charmasynum, genus serici, ex eo quod aspicienteis delectet.

Charon. tis, (χάρων) à poëtis dicitur, qui transuehit tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, qui & defunctorum animas ad aliam ripam transuehit.

Charopus, (χάροπος) penult. corr. Latinè amabilis, blandus, gratiosus dicitur, à χάρις, & ὤψ, ὠπὸς aspectus.

Charta, (χάρτης, ὁ) papier.) cum ch aspirato. Est dictio Gręca, & propriè fit ex papyro: apud Gręcos ꝓ eo poni cõsueuit quod nos librũ dicim. Ouid. lib. 4. de Trist. Nullus in hac charta versus amare docet. Ponitur quandoq; pro folijs seu pyluris, in quibus scribimus, seu sint papyraceę, siue membranæ, aut pergameno, aut ex alia materea. Quintil. Cum aperto codice chartas explicaret. Vnde Suetonius in Nerone, Plumbeam chartam supino pectore sustinuit. Pli. lib. 13. ca. 11. Chartã Alexandri Magni victoria repertam, author est M. Varro, condita in Aegypto Alexandria, antè non fuisse

chartarum vsum, palmarũ folijs primò scriptitatum, deinde quarundam arborũ libris, postea publica monumenta plumbeis volum nibus, mox & priuata linteis confici cœpta, aut ceris. A charta fiunt charteus, chartulanus, & chartaceus.a.um. (ὁ ἰνχάρτῳ) quod est ex charta. Vlpianus de Leg. lib.3. Quòd si in codicibus sint membraneis, vel chartaceis, vel etiam eboreis, vel alterius materiæ. Item chartarius.a.um.à charta:vt chartariæ officinæ. Plin.lib.18.cap.10. Hoc ærariæ officinæ, chartariæq; vtuntur. Charta virgo, quæ nunquam peperit, hoc est, quæ nondum transcripta est, dicitur à Martial. Custodit ipse virginis pater chartæ. Parere enim dicuntur chartæ, cum ex ijs exempla sumuntur. Item charta vrbs Tyri dicta est, ex qua & Dido ducta fertur, & ab se conditam vrbem, Carthaginem appellasse.

Chartilago, (χόνδρος) pen.cor. concauitas illa quę est inter aures. Vide supra Cartilago.

Chartophylacium, (χαρτοφυλάκιον) Latinè scriniũ dicitur. nam φυλακὴ custodia, φυλάττω custodio.

Chartula, (χαρτίον) diminutiuum. Hieron. Volo in chartulis meis ineptias scribere.

Charundas, (χαρώνδας) nomen viri, qui Atheniensibus leges dedit: qui à Catana ciuitate, vnde originem habuit, Cataneus est appellatus.

Charus, significat gratum & amore deuinctum, iucundum, suauẽ προσφιλής. lieb, wert.) lief, weert.) cher & bien aime) Verg. Chara deûm soboles. Cicero ad Quir. post Redit. Mihi verò & propter indulgentiam meam, & propter excellens eorum ingenium vita sunt mea chariores.

Charybdis, (χάρυβδις) & Scylla, duo monstra sunt in freto Siculo: de quibus Vergil. Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis Obsidet. Est autem locus, sicuti scribit Sall. iuxta Taurominitanum littus: extatq; fabula, Charybdim mulierem fuisse rapacissimam, quę cum Herculis vaccas rapuisset, à Ioue fulminata est, & in hoc mõstrum conuersa. Est igitur Charybdis mare periculosum nautis, quòd contrarijs fluctuum cursibus collisionem facit, & rapta quæque absorbet & reijcit. Ouid. Et vomit epotas sæua charybdis aquas. Seneca ad Lucillum, Scyllam saxum esse & quidem terribile nauigantibus optimè scio. Charybdis an respondeat fabulis, perscribi mihi desydero. Fac nos certiores, vtrum vno tantum vento agatur in vertices, an omnis tempestas ac mare illud contorqueat, & an verum sit, quicquid illo freti turbine arreptum est, per multa millia trahi. Thucyd. libr.4. scribit esse fretum inter Rhegium mare & Messenem, à quo breui spatio Sicilia à continente distet, & Charybdim appellatum.

Chasma.tis. (χάσμα) Latine hiatus, fissura, rictus, quoniam χαίνω significat hio: vnde χάσμα. Fit autem chasma non solum in cœlo, sed etiam in terra. vnde ait Iureconsult. de censibus, Si agri portio chasmate perierit, debebit per censitorem releuari. Ammianus eleganti vocabulo chasmaticum appellat terræ motum, quæ patefactis subito voratrinis terrarũ partes per hiatũ absorbentur.

Chelæ, (χηλαὶ) scorpionum & cancrorum brachia, tamen Græcè χηλὴ dicitur vngula, sed scissa, vt Theod. Gaza lib.2. pædiæ Cyri. Vergil.1.Georg. Quà locus Erigonen inter chelasq; sequentes. Ambrosius de cancro loquẽs, Et periculosum est, inquit, si chelam eius includat. Item signum cœleste, & dicitur prima pars scorpij.

Chelone, (χελώνη) à Latinis dicitur testudo.

Chelonia, gemma testudineo oculo similis.

Chelonitides, (χελωνίτιδες) gemma similis testudini aureis quibusdam guttis insignis.

Chelonophagi, (χελωνοφάγοι) pen.cor. testudinum comestores. nam χελώνη testudo dicitur, φάγοι comestores. Sunt aũt populi Carmanię, vt inquit Solin. qui non alia, quàm testudinum carne viuunt. Et earum superficie casas tegunt, tãtæ apud illos reperiuntur magnitudinis testudines.

Chelidonia, (χελιδόνιον) schöll kraut, schwalben kraut, schóllwurtz) chelidonie, ou esclere.) herba, ab hirundinibus appellata, quæ Græcè χελιδόνες dicuntur. Eo enim auium genere adueniente, nascitur, & discedente extinguitur. Fertur etiam q hirundines restituant oculos pullis suis excæcatis ea herba. Plin.lib.8.cap.27. & lib.25.cap.8. Item Chelidonia vocatur Fauonius ventus, ab octauo Idus Martias flans, ab hirundinis visu. Chelidonia etiam est oculus Indicę testudinis, qui est lapillus. Item genus serpentis seu aspidis, vt Galenus author est.

Chelydros, (χέλυδρος) testudo marina, quasi chersydros, quia in aquis & terris degit. Nam chersum terram, hydros aquam dicimus. Est etiam ornatus quidam, quo donabantur mulieres. Iuuenalis, Donant arcana chelydros. Ita enim exponitur ab eruditis, quamuis nonnulli legant cylindros, cum cylindros aliud significet.

Chelys, (χέλυς) animal, testudo est, pprię: eyn schnecke) een gewelffel) vne tortue.) sed capitur pro cithara, ex qua Mercurius eam fecit: ἀπὸ τῆς χελώνης. Nam ex testudine prima facta est cithara à Mercurio, cõsumpta iam carne, sed superstitibus neruis. eyn herpffe.) een herpe.) vne herpe.) Propriè ergo chelys testudo, chelyon operimentũ testudinis.

Chemites, sepulchri species ebori similis, in quo Darium conditum ferunt.

Chenalopeces, (χηναλώπεκες) ex anserum sunt genere, quibus pro cibis lautiorib. vtuntur Britanni.

Cheniscus, (χηνίσκος) pars proręà qua dependent anchoræ, quæ carinæ sit principium. Alij puppis fastigium appellant. Dictus cheniscus, quoniam anseris caput nauiũ fabricatores ipsi fastigio posuerunt. Vel boni augurij gratia nauem anseri assimulantes, cheniscum appellarunt, quòd vndis more anseris nõ madefacta supernatet. Apul. Et puppis intorta chenisco.

Chennis, insula est, vt Pomponius scribit, in quodam lacu Aegypti.

Chenoboscion, (χηνοβοσκεῖον) locus vbi anseres aluntur. nam χὴν χηνὸς, anser dicitur. Col.lib.8.cap.14.

Qui verò greges nantium possidere student, chenoboscia constituant.
Chenomychon, herba, ad cuius aspectum expauescunt anseres. Plin. lib. 21. cap. 11.
Chenopus (χηνόπους) Latinè anseris pes dicitur: quo nomine dicta est & herba, quæ habet effigiem an serini pedis.
Chenotrophia, (χηνοτροφία) nantiū volucrū auiaria.
Chenturiones, cum aspiratione scripserūt antiqui.
Cheospes, Aegypti rex, q celeberrimā illam pyramidem struxit, habuitq; in ea tam multa hoium millia, opus illic tot annis facientiū, vt p apio, cæpa, allio, expensa fuerint mille, & sexaginta talenta.
Cheramides, genus lapilli pretiosi, qui (vt Strabo refert) in Mauritaniæ campestribus nascitur. Plin. libro. 37. cap. 10. Cheramides eadem esset, quam ostraciten vocant: nisi quòd hanc ceruleæ interdum bullæ cingunt.
Cheria, raphani genus syluestre, κέρα.
Cherronesus, (χερρόνησος ἀπὸ τῆς χέρσου terra, & νῆσος insula) peninsula est vndiq; ferè mari cincta, & ob excellentiam ponitur pro Peloponneso. Dicitur & Chæronea, (χαιρώνεια) quæ fuit Plutarchi patria, ciuitas totius Græciæ clarissima. Verum totius Cherronesi triplex partitio videtur. Prior & nobilior pars est Asia, quæ ab Hellesponto vsque ad Halyn & Cappadociam porrigitur, & à monte Tauro in septentrionem versa Ponto procumbit Euxino. Altera est Cappadocia, quæ incipiēs, vbi Asia desinit, orientem versus, ad Euphratem vsq; procurrit, & ab Euxino vsq; ad Taurum & Amanum montem in meridiem extenditur. Tertia est omnis plaga, quę à summis Tauri iugis, vsque ad mare in austrum vergit.
Chersina, testudinis genus terrestris.
Chersonesus, (χερσόνησος) idem quod Cherronesus. Nam χέρσος, terra manufacta.
Chersydros, (χέρσυδρος) serpens qui tam in aquis, quàm in terris moratur. nam cōponitur ex χέρσος, terra, ὕδωρ aqua, quasi viuēs in terra, & in aqua.
Cherubin, (χερουβὶμ) generis neutri, & pluralis numeri, pro illo angelorū choro. Cherub verò, seu Cherubim p m, tam mascul. q̄ neutri generis est.
Cherusci, (χηροῦσκοι) populi Germaniæ.
Chibis, herba est, quam alij scortanam vocant.
Chidnei, populi iuxta Pontum.
Chilorus, Macedoniæ fluuius.
Chiliarchus, (χιλίαρχος) qui præest mille hominibus. Sed in Romanis historijs pro tribuno militum ita semper accipitur, vt Demarchus, (δήμαρχος) pro tribuno plebis. nam authore Iosepho, ordo in Romanorum militia hic erat: vt milites ad centuriones, illi ad tribunos, quos Græci chiliarchos vocant, mane conuenirent salutatum, Hecatontarchas, supra centum. Pentecosiarchos, supra quinquagenos. Decarchus, supra denos.
Chilias. dis. (χιλιὰς) numerus qui mille continet. Chilia enim mille. hinc chiliarchus, millenarius.
Chilon, (χίλων) vnus ex septem sapientib. Græciæ.
Chilos, (χεῖλος) labrum, vnde chilones, qui labra improbiora habent.
Chimæra, prima cor. (χίμαιρα) capella. Item mons in Lycia, leonibus & serpentibus inhabitabilis, qui etiam flammam ad modum Aetnę in Sicilia emittit è summo vertice: Quod vtique dedit causam fabulæ, vt chimæra monstrum dicatur tria capita habens, vnum leonis, aliud chimæræ, aliud draconis, cuius capita ignem efflant. Lucretius, Prima leo, postrema draco, media ipsa chimæra. Ouid. lib. 6. Metam. Quoq; chimæra iugo medijs in partibus hircum, Pectus & ora leæ, caudam serpentis habebat.
Chimerinos, (χειμερινός) pen. cor. vnus ex cœli circulis, qui capricornum contingit, in quo cum sol est dies breuissimi sunt, & hyemalis interpretatur. Mart. Si daret autumnus mihi nomen Oporinos essem, Horrida si brumæ sidera Chimerinos. Duæ etiam sunt plagæ orbis habitabiles. Quę à nobis habitatur, θερινὴ à scriptoribus nominatur. Altera quam incolunt antichthones, chimerinæ: à nobis hyemalis. quę ad austrum deflexa, Australis quoq; nūcupatur, cū nostra septentrionib. supposita sit.
Chymum, (χυμὸν) appellant decoctum, quod per venas discurrens in id membrum conuertitur cui adhæret, & restaurat quod inde ex calore perierat. Nam alimentum quod sumimus, quartò intra nos decoquitur. primò in stomacho, secundò in epate, tertiò in cordis epatisq; opera, ac postremò perficitur in venis.
Chione, (χιόνη) nobile scortum fuit, nomen habens à candore niuis. χιὼν enim Græcè niuē significat.
Chios, (χῖος) insula in Aegæo, seu Pamphylio nongentorum stadiorum ambitu, in qua nascitur mastyx. Hęc olim dicta est Aetolia. Cleobulus Chiam appellauit, à Chione nympha. In hac templum Apollinis, vnde Chius Apollo, & Chij ea habitantes. Et promontorium Aruisium, à quo Aruisia vina. Et pen. corr. habet. Lucanus libr. 8. Quas Asinæ cautes, & quas Chios asperat vndas. Sunt qui quadrigeminam Chium esse putant: vt prima sit Chios insula: secunda Cariæ vrbs, sub monte Pelleno: tertia in Eubœa: quarta in Cherroneso Rhodiorū iuxta Triopiam. A Chios fit Chius, a. um. pen. prod. Tibul. lib. 2. Nec mihi fumosos veteris proferre Phalernos Consulis, & Chio soluite vincla cado. Hæc insula protulit memorabileis viros, Ionem tragicum, Theopompum historicum, & Theocritum sophistam.
Chiragra, (χειράγρα) pen. cor. manuum dolor. χεὶρ manus, ἄγρα irretitio. Mart. Sed nil patrono porrigit, hæc chiragra est. Hinc chirager, & chiragricus, (χειραγρικὸς) qui chiragram habet.
Chirocrates, (χειροκράτης) pen. cor. nomen architecti celebris, qui ab aliquibus Dinocrates dici solet. Plin. lib. 14.
Chiridota, (χειριδωτὰ) tunica prolixa vltra brachia manus operiens. Alio nomine macrochera dicitur. vnde Scipio Gallo homini delicato obiectat, quòd cum chiridota tunica: id est, manicata accubuerit. Has vestes Plaut. vocat manuleatas. Dicta est

est autem chiridota ἀπὸ τῶν χειρῶν: hoc est, à manibus, quas promissiores habent. Hoc vestis genere vtebantur Dalmatæ, quod hodie Dalmascum vocant. Inde Dalmaticus appellatur. Lampridius in Commodo, Dalmaticus in publicum processit.

Chirographus, & Chirographum, (χειρόγραφον) eyn handghescrift.) vng sing manuel.) est quod nos perscripsimus in fidem alicuius. Ascon. scribit chirographa dici, in quibus tantū quæ gesta sunt, scribi solent. In syngraphis etiam contra fidem veritatis pacto venit, & non numerata quoque pecunia, aut nō integrè numerata pro temporaria voluntate hominum scribi solet. Iuuen. Vana superuacui dicunt chirographa ligni. Cicer. 3. De Nat. Deo. Id quoque L. Labienus fecit, cum chirographum sex primorum imitatus est. Hinc chirographarius à Iureconsult. ponitur pro eo, qui suo chirographo scripsit se debitorem in codice.

Chirogylius, echinus terrestris, vt est apud Leuiticum cap. 11.

Chiromantia, (χειρομαντία) in manibus diuinatio, quæ ex linearum, quæ in manibus sunt, inspectione fieri solet. à μαντεία καὶ χείρ.

Chiromon, panacis gen⁹ ab inuētore Chirone centaurofoliū lappato simile, flos aureus, radix parua.

Chiron, (χείρων) nomen medici præstantis: à cuius nomine herba quoque dicta est centaurea, & chironium hulcus, (χειρώνιον) quod maxime fit in pedibus & cruribus, habens duas oras calentes tumentesque dolore modico, dictum ceu Chironis operam desyderet. Fuit hic Chiron Cētaurus & Achillis magister Saturni & Phillyræ filius, Oceani filiæ, dimidius homo, reliqua parte equus, qui à matre Phillyrides est dictus. Hic vniuersos suæ ætatis homines bonitate & iustitia superauit. Nauigauit cum Argonautis, quorum medicus fuit. Medicinam & herbarum vireis inuenit. Medicinam Aesculapius, citharam Achilles, astrologiam Hercules, ab eo didicerunt. Tandem deorum miseratione, cum ex vulnere obiisset, relatus est ad astra, & sagittarium constituit.

Chironia, vitis, quam alij Bryoniam dicunt.

Chironomia, (χειρονομία.) Quint. legem gestus interpretatur, à χείρ manus, & νόμος lex. Sunt enim motus quidam præscripti, quibus saltantes manibus vtuntur. quod positū in Græcorum vsu fuit. Apud Ro. aūt integris adhuc vrbis moribus in solo theatro exercebat, & maxime pyrrichia saltatio.

Chironomus, (χειρονόμος) & Chironomon, tis. qui manibus gesticulatur & ludit. vnde & pro structore ponitur à Iuuen. qui lege quadam manuū diuidit aues, & cætera esculenta, cum inquit, Spectas Chironomanta volanti.

Chirotheca, (χειροθήκη) manuū vagina, quæ etiam manica dici solet. Cicero in Phil. Solet enim cito ipse accipere manicas, nec diutius obsidionis metum sustinere.

Chirothesia. (χειροθεσία) manuum impositio.

Chirurgia, (χειρουργία) manuum operatio, quasi manuum opus, eo quòd manibus hæc ars exerceatur. Cic. ad Attic. Sed ego diæta curari incipio, chirurgiæ tædet. Græcè chirurgice, ces. dicitur.

Chirurgus, & chirurgicus, (χειρουργὸς. γικός) een chirurgijn.) vng chirurgian.) medicus vulnerarius. Mart. Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.

Chius, lapis colore nigro. igneus, & inter carbunculos propter id à Theophrasto numeratur.

Chlæna, (χλαῖνα) sagum, quod super alia portabatur. postea Læna dicta.

Chlamys. ydis. (χλαμύς) propriè vestis militaris, pallio penè aduersa, cum breuior multo ac strictior sit. Plaut. Puer cape chlamydē, & da pallium. Idem ad ornatū militis ait opus esse chlamyde, machæra, & petaso. Similiter Iul. Pollux inter apparatus militares numerat chlamyda. Iurecōsulti vero inter vestimēta puerilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem repertam, Suidas author est. Quidam deducunt à χλιαίνειν, tepefacere. A chlamyde fit chlamydatus, (χλαμυδωτός) qui est chlamyde indutus. Plau. in Pseud: Quis hic homo chlamydatus est? aut vnde est? aut quem quæritat? Chlamydula diminut. Idem, Tu sume chlamydulam.

Chloris, vxor Nelei, & mater Nestoris. Fuit etiam Nympha, quæ Zephyro nupta, quasi dotis loco id accepit muneris à marito, vt haberet omniū florum potestatem.

Choa, (χοὰ) nomen est mensuræ, vel vas vbi reponuntur libamina.

Chobar, proprium nomen fluminis, & quia graue fuit vel præualuit, interpretatur Tigrim & Euphratem. & omnia magna & grauissima flumina, quæ in terra Chaldæorum esse perhibentur, significat. Vnde Chober punctis, non literis mutatis, grauis, validus, diues.

Chœnix. icis. (χοῖνιξ.) & Chœnica. æ. nomen mensuræ quoties sextarius quater assumitur. Quidam dicunt esse mensuram diurnæ escæ, vnde Pythagoreum ænigma est, Super chœnice nō sedendū: hoc est, non curandum de crastino esse.

Chola, smaragdi genus in Arabia, & in ædificiis includitur. Plin. lib. 37. cap. 5.

Cholera, (χολέρα) plurali numero, & choleræ, morbi genus est præcipitis, in quo & vomitus, & deiectio simul fiunt. Vnde cholerici. (χολερικοί) apud Celsum. Accipitur & pro bile, χολή. Lamprid. Alexander, inquit, Cæsar iudices, qui furtorum fama laborassent, si casu aliquo videret, commotione animi & stomacho choleram euomebat.

Choliambi, (χωλίαμβοι) versus sunt, qui & scazontes dicuntur: dicti quasi claudi iambi. Græci enim χωλὸν claudum dicunt.

Choma. atis. neut. gen. Budæus: Chomata sunt aggeres qui terra aggesta facti sunt, quibusque Nili aqua coërcetur. Vlpian. De extraord. crimin. lege. sacculariis, In Aegypto qui chomata rumpit.

Chondros, (χόνδρος) Latinè granū thuris dicitur.

Choragiū, (χορηγία) generali vocabulo dicitur instrumentum, & cuiuslibet rei apparatus. Cic. lib. 4. ad Heren. Aut aliquod fragile falsæ choragiū glo-

riæ comparetur. Apul. lib. 5. De asino au. Iam ferà lium nuptiaq; miserrimæ virgini choragium strui tur. Fest. Choragiū est scenicum instrumentū, quo scilicet scena instruitur, & apparatur. cuius præfe-ctus dicitur choragus (χορηγός.) Plau. in Persa: Sed ταῦτ ornamenta? To. Abs chorago sumito, darè debet, Præbenda ædiles locauere. Et in Trin Ipsa ornamenta à chorago hæc sumpsit suo periculo. Vitru. lib. 5. Post scenā porticus sunt constituēdę; vti cum imbres repentini ludos interpellauerint, habeat populus quò se recipiat ex theatro, choragia'q; laxamentā habeāt ad comparandū, vti sunt porticus Pompeianę. Dictum choragium à verbo Græco χορηγῶ, quod est suppedito expensas.

Chorannei, (χοραννεῖ) genus quoddam hominum syluestre in Persia, tātæ velocitatis, vt ceruos com prendant cursu.

Choraula, (χοραύλης) appellatur ars tibicinū. Vnde Stra. culpat Ptolemæum Aegypti regem, quòd pręter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

Choraules, (χοραύλης) à choro & tibijs dicti sunt, quòd modulantur ad choros, vel qui in choro fistulas inflant. χορὸς nanq; chorū & tripudium significat, αὐλὸς verò fistulam seu tibiam, quòd tibijs ad cho reas canunt. Apuleius: Erat quidē iuuenis satis cor pulētus, choraula doctissimus. Vnde apud nos vsi tatū nomen auloedus. Cic. Qui citharœdi esse nō possunt, auloedi fiunt. Et quia gratissimi principi-bus choraules, quorū deliciæ ambrosiæ, Choraules ambrosius dicit Iuuena. id est tibicen gratissi-mus. Choraules monumētarij, (ἐπιτάφιοι αὐληταὶ) sunt tibicines, qui ad sepulchra defunctorum cane bant: quales prisci Siticinas vocāt. qui apud situs, id est, defunctos canunt.

Chorda, Latinè funis. eyn (syte) een snare) vng chor de) nā Græcū est, χορδή. Dicit etiā alio vocabulo fi des, huius fidis. Cic. 3. De Orat. Nā voces vt chor dæ sunt intentæ, quæ ad quemq; tactum responde ant, acuta, grauis, cita, tarda, magna, parua.

Chordi agni, qui dicantur, declarat Varro lib. 2. De re Rust. ca. 1. his verbis: Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, & remanserunt in voluis intimis: χόριον vocant, à quo chordi appellati.

Chorea, (χορεία) eyn dantz) danse.) pen. indifferen ter, à χορεύω salto. Vergil. Pars pedibus plaudunt, choreas & carmina dicunt. Idem, Immemores no stri festas duxere choreas.

Choriambus, (χορίαμβος) pes ex prima & vltima productus, duabus medijs breuibus, vt filiolis. Dictus choriambus, quòd iambicam desinentiā habeat, & in choris apud Veteres celebratissim⁹ extiterit.

Chorius, (χόρειος) pes, qui alio nomine dicitur tro chæus, constat enim ex duabus syllabis, prima lon ga, & secunda breui, vt musa.

Chorobates, (χοροβάτης) pen cor. est regula longa circiter pedes XX. quæ habet transuersaria. Vide Vitru. lib. 8. cap. 6.

Chorocitharistæ, (χοροκιθαρισταί) qui in choro citha rizāt: sicut psallocitharistę, qui psallūt: id est, canūt ad citharā. Sueton. in Domit. Certabatur etiā & prosa oratione, Græcè, Latineq;: ac præter citharœdos chorocitharistæ quoq; & psallocitharistæ.

Chorœbus, Atheniensis quidam, qui primus figli-nam inuenit. Est & Chorœbus iuuenis quidam apud Vergilium.

Chortos, χόρτος, gramē in commune significat, sed præcipue fœnum.

Chorus, χορός, conuentum & multitudinem signifi-cat, & veluti coronam eorum, qui ad ludos conue niunt, siue saltantium siue canentium. Nam multo rum vocibus & concentu cōstat, vt Seneca & Ma crobius tradūt. Et apud priscos ex seruis sympho niacis comparabatur. Vnde apud Iureconsl. li. 3. De legatis, Si chorus legetur, perinde est, ac quasi sin-guli homines legati sint. Et à χαρὰ (secundū Pla-to. li. 2. De leg.) quòd est lætitia, deducitur. Festus à co rona deriuat, habetq; primā cor. Verg. li. 6. Vescen tes lætumq; choro Pæana canentes. Idem: Omnis quā chorus & socij comitentur ouātes. Hinc Cho rea, & choraules. Hieron. ad Dardanū scribit cho rum esse musicum instrumētum ex simplici pelle, cum duabus cicutis æris, quod per primā inspira tur, & per secundam vox emittitur.

Chors, chortis. vide in dictione Cohors.

Chresis, (χρῆσις) Latinè vsus dicitur. Vnde catachre sis, (κατάχρησις) abusio.

Chreston, herba est, aliàs Cicorium appellata.

Chrestus, (χρηστὸς) nomē Atheniensis authoris pro-batissimi, cuius meminit Columella.

Chria, est cōmemoratio alicuius dicti, vel facti, vel vtriusq; simul, celebrem habens demonstrationē. vt Isocrates dicebat, Virtutū radices amaras, fru-ctus verò dulces. Est enim vna ex quatuor exercis tationibus, quas Fabius Grammatico tractandas permittit. Dicta chria, quòd maximè sit vtilis & neces-saria. χρεία enim, & vsum & necessitatē significat.

Chrisis, (χρῖσις) Latinè vnctio dicitur. Vnde chrisma vnguentum: & Christus vnctus. ideo aūt nos vnxit, quia luctatores contra diabolum fecit.

Chromaticus, (χρωματικὸς) coloratus, qui nulla ve recundia colorem mutat.

Chronia. orum. Saturni festa.

Chronica. orum. (τὰ χρονικὰ) geschicht büch) cro-nijcke) chroniques) generis neu. (nō chronica æ. vt indocti vsurpāt) temporalia dicūtur, propriè an nales: à χρόνος tēpus. Vnde chronismos: id est, tēpo ralitas. Synchronus, contēporaneus. Inuenitur & chronicus. a. um. Gell. lib. 17. cap. 21. Excerpeba-mus ex libris, qui chronici appellātur, quibus tem poribus floruissent Græci simul atq; Romani viri. Chronici, qui de temporibus scribunt. Plin. lib. 35. Quod & ipsius Timagoræ carmine vetusto appa ret, chronicorum errore non dubio.

Chronos, (χρόνος) Latinè tempus dicitur. den zeit) den tijt) le temps.) Cicero. 2. De Natu. Deor. Saturnum autem eum esse voluerunt, qui cursum & conuersionem spaciorum ac temporum contines ret: qui deus Græcè idipsum nomen habet, κρόνος enim dicitur, qui est idem χρόνος: id est, spa cium temporis.

Chrysa, (χρύσα) ciuitas Phrygiæ. Chrysa, insula Indiæ, quam aureum solum habere proditum est. Et Chrysa, fluuius agri Syracusani.
Chrysalis, (χρυσαλίς) vermis genus: qui ab Aristotele Xylotrophos vocatur.
Chrysei, stellæ radios aureos emittere apparentes.
Chryselectrus, (χρυσήλεκτρος) in colorem lutei electri declinans.
Chrysendetum, (χρυσένδετον) penult. corr. dici potest auro ligatum. Martial. Si videre potes miseri chrysendeta Cinnæ.
Chryses, (χρύσης) nomen proprium vatis Iunonis. Chrysæ verò vrbes multæ vocantur. χρυσηΐς, fuit Chrysæ sacerdotis filia, quæ à Græcis rapta, in prædæ distributione Agamemnoni contigit. Homerus author in principio lib. 1. Iliad.
Chrysippus, (χρύσιππος) philosophus Asianus, Stoicorum cum Zenone princeps. Hic Zenonis discipulus fuit, acutus sane, vt qui multis præceptoribus repugnauerit. statuam habuit Athenis in Ceramico positam. In dialectica clarissimus fuit: ita vt nõ illepidè dicerent quidam, Si apud deos dialectica haberetur, nõ temerè alia esset, quàm quæ à Chrysippo inuenta fuit. Scripsit librorum volumina supra quinque & septuaginta. Ferunt Carneadem philosophum Cyreneum, perlectis Chrysippi libris, ita dixisse, Nisi Chrysippus esset, ego non essem. Apollonidæ filium fuisse, Solensem vel Tarsensem philosophum, discipulum Cleanthis, Stoicæ scholæ principem post Cleanthem.
Chrysites, (χρυσίτης) gemma est, quæ alio nomine philogynos dicitur, ostreæ similis Atticæ. Plinius libr. 37. cap. 10.
Chrysitis, (χρυσῖτις) auri spuma. Plin. lib. 33. cap. 6.
Chrysoaspidæ, (χρυσοασπίδαι) appellati sunt milites à clypeis auro cælatis.
Chrysoberylli, (χρυσοβήρυλλοι) berylli quidem palliдiores, sed colorem aureum fulgore præ se ferentes. Est enim byrillus gẽma proxima smaragdis. Plinius lib. 37. cap. 5.
Chrysoceras, (χρυσόκερας) Latinè Auricornu, oppidum est apud Byzantium Europæ, latere Chalcedoniæ, vt inquit Strabo.
Chrysocolla, (χρυσοκόλλα) humor qui in auri fodinis per venas auri defluit, & crassescente humore, rigoribus hybernis, vsque in duritiam pumicis induratur, quę subtilissimè contusa, auri picturam præbet. Plin. scribit hæc lib. 33. cap. 5. Et infra, Chrysocollam artifices sibi vendicãt, ad glutinandũ aurũ. Vnde & ipsa appellata est: i. auricula & glutẽ. Chrysocollã terræ genus esse quidã dicunt, quã è Macedonia apportari, & illic fodi, author est Vitru.
Chrysocome, (χρυσοκόμη) herba, de qua Plinius libr. 21. cap. 8.
Chrysocomus, (χρυσοκόμας) pen. corr. comas aureas habens, quo nomine dictus Apollo, à fulgore radiorum quæ comæ sunt solis aureæ.
Chrysogonus, (χρυσόγονος) nomen viri proprium, compositũ ex χρυσὸς aurum, & γονὴ fœtum, quod aurum vndecunque pariat. Iuuen. Sunt quæ Chrysogonum cantare vetant.
Chrysolampis, (χρυσολαμπὶς) lapillus noctu ignei coloris, licet die pallescat. Plin. lib. 37. cap. 10.
Chrysolithus, (χρυσόλιθος) pen. corr. lapis preciosus, aureo nitore translucens. χρυσὸς aurum, λίθος lapis, quasi aureus lapis. Ouid. Per iuga chrysolithi positæque ex ordine gemmæ.
Chrysomallon, (χρυσόμαλλον) Græci appellãt arietẽ illũ, qui vt est in fabulis, lanam auream habuit.
Chrysomela, (χρυσόμηλα) sunt poma aurea, quæ alio nomine dicuntur Armeniaca, quòd colorem aureum habeant. Colum. lib. 5. cap. 10.
Chrysopastus, (χρυσόπαστος) lapis auro aspersus. πάσσω enim spargo significat. Plin. lib. 37. cap. 10.
Chrysoprasus, (χρυσόπρασος) penult. corr. lapis auro admistus & porri viriditatem habens. nam πράσος significat porrum. Vnde & Prasinus, pro viridi.
Chrysothemis, (χρυσόθεμις) filia Agamemnonis & Clytæmnestræ.
Chrysorrhoæ, (χρυσοῤῥόαι) populi dicti, quòd in his locis, vt inquit Strabo, auriferi torrẽtes sunt. Vnde de fabulis occasio de vellere apud Colchos aureo.
Chrysos cum y, (χρυσὸς) dicitur aurum, à quo multa deducuntur.
Chrysostomus, (χρυσόστομος) aureum os, στόμα enim os dicitur.
Chrysothoas (χρυσοθόας) dictus est Pactolus amnis, quod auri ramenta ferat.
Chus, (χοῦς) idẽ quod cõgius, q sexies capit sextariũ. Budæus verò sic, Chus, siue Choa, genus mensuræ humidorũ apud Atticos, Romanũ congiũ capiẽs, nempe sex sextarios, siue cotylas Atticas. xij.
Chytra, (χύτρα) & Chytron, Latinè olla. inde chytrapus, odis. olla quæ pedes habet, quæ & Chytrapoda, æ, dicitur, (χυτρόπους) vel instrumentum ferreum, super quod olla apud ignẽ collocatur, vt in ea cibi coquãtur. Cato: Vbi in chutra ferueferis id lotium, sub sellam supponito pertusam.
Chytus, Cizyci portus.

C ANTE I.

Cibalis, & hoc le, quod ad cibum pertinet, siue idem quod cibatus, (ἐδώδιμον.) Var. Est enim lac omnium rerum quas cibali causa capimus, liquentium maximè alibile. & id ouillum, inde caprinum.
Cibarium, (σίτευμα) non significat locum vbi reponuntur cibi, sed ipsum cibum, & alimẽtum: (spesis) voetsel) nourriture, viures.) vt, Cibaria misit eis.
Cibarius, a, um, (τρόφιμος, σιτικὸς) quod ad cibum pertinet, & non solum de pane sordido, (ἄρτος αὐτόπυρος ἢ πιτυρίας) sed etiam de alio indigno dicitur. Cicero libro. 1. Tuscul. Cui cum peregrinanti in Aegyptum, comitibus non secutis, cibarius in capsa panis datus esset, nihil visum illo pane iucundius. Cibarium vinum, pro ignobili. Varr. Potus meus vinum cibarium. Sic cibarius homo, ab eodem dicitur p sordido, & plebeio. Ait enim tuus frater cibarius fuit Aristoxenus.
Cibatus, huius cibatus. idem ferè quod cibus. Plin. Truncos quidẽ gratissimo in cibatu habẽt. Plaut. Mil

Mil. Interclude inimicis commeatum, tibi muni viam, Qua cibatus commeatusq; ad te & legiones tuas Tutò possit peruenire.

Cibo.as.cibū infero,alo,nutrio.(σιτίζω) ich speise) ic voede)ie nourri.) Colum.lib.9. Atq; ea genera q intra septa villæ cibant,ferè persecuti sumus.

Ciborium,(κιβώριον)genus pomorum Alexandrinorum. Horat. Obliuioso leuia Massico ciborio exple. Acron: Ciboria Alexandrina poma,quę habent similia colocasij folia,in quorum similitudinem facta pocula,eodem nomine appellātur: aut certè pro cibis posuit,tanquā cibum poculis compensaret. Ciboriū quoq; nunc dicit structura quędā altare cooperiens,qualia multa Romæ à summis pontificibus extructa fuere. Vnde scribitur diuū Georgiū fecisse ad beatū Petrū super altare ciborium,cū columnis quatuor ex argento puro.

Cibus, & Victus, (σιτίον, καὶ βίος) speisz, narung) spijse, cost) toute sorte de viandes.) differunt secundum Don. q cibus etiā delicatis præbetur: victus in paruis,aridisq; alimonijs constitutus. Teren. in And. Lana ac tela victum quæritans. Idem in Eun. Viden'otium & cibus quid faciat alienus? Ibidem: Cibum nonnunquam capiet cum ea.

Cicada, (τέττιξ) eyn hewschrecke) een kreeckel) cigalle.) dicta est quasi citò cadens. Viuit enim rore & citò decidit. Cicada ex omnibus quæ viuunt, sine ore est, pro eo aculeatum quiddam in pectore habet linguæ simile, quo rorem lambit, & pectus ipsum fistulosum quo vocem emittit. Cicadarum autem duo genera. Minores, quæ primæ proueniunt, & nouissimę pereunt: & maiores, quę canunt, vocantur achetæ. Vide Plin. lib. 11. cap. 26.

Cicatricosus, cicatricibus plenus, οὐλώδης. Col. De arb. ca. 11. Tum etiam vitis minus cicatricosa fit.

Cicatrix,(οὐλὴ) eyn wundmal) een litteecken) cicatrice) propriè est signum vulneris obducti: quasi circa cutem, vel quasi occæcatrix. Est enim callosa caro pro cute inducta, vbi hiat⁹ vulneris quod iam coiuit, fuerat. Terent. in Eunu. Neq; pugnas narrat, neq; cicatrices suas Ostentat. Cic. 7. Phil. Luculētam ipse plagam accepi, vt docet cicatrix. Vnde cicatrico. as. pen. corr. quod est cicatricem induco: sic cicatrizo, οὐλόω.

Ciccum, dicebant antiqui membranā tenuem, quæ est vt in malo Punico discrimen. A quo etiā Plautus dicit, quòd volet [illegible]sum ciccum, non inter duo. Apud Næuium, Ciccum venire video fermè iniuria. Hæc Varr. De ling. Lat. Festus: Ciccū membrana tenuis malorum Punicorum.

Cicer.ris. (ἐρέβινθος) Vulgò erwys, kichers.) cicers.) pois cices.) genus leguminis. Plin. lib. 18. cap. 12. De leguminibus: Ciceris natura est gigni cum salsilagine: ideo solum vrit, nec nisi madefactum pridie seri debet. Vide ibidem plura ciceris genera.

Cicercula.æ. (λάθυρον) diminutiuū, quasi minutum cicer, klein zyser, erwys. Plin. lib. 18. cap. 12. Est & cicercula minuti ciceris inæquales angulos habēs, veluti pisum. Colum. lib. 2. cap. 10. Cicercula, quæ piso est similis, mense Ianuario, aut Februario seri debet, læto loco, cælo humido.

Cicerculum, neutro genere, genus sinopidis. Plin. lib. 35. cap. 6.

Cicero,(κικέρων) eloquētiæ parēs, apud oēs celebratissimus, à cicere nomē deductum. Ciceronianus, quod est Ciceronis, vel accedit ad Ciceronē: vt Ciceroniana simplicitas. Plin. in Præfatione libri. 9.

Cichorea, & Cichoreum, (κιχώριον) herba est, quam alio nomine intubū erraticū vocant. Vulgò gens distel, sudistel, vel dudistel. de la cichoree.) Horat. li. 1. Carm. Me cichoreæ leuesq; maluæ. Plin. li. 20. cap. 8. Cichoreum refrigerat in cibo sumptum.

Cici,(κίκι) herba est, quā alio nomine ricinum vocamus.

Cicina, (νυκτικόραξ) auis nocturna.

Cicindula, seu cicindella, (πυγολαμπὶς Aristot.) eyn lichtmuck) een lichtvliege.) genus muscarū, quod noctu lucet ignium modo, laterum & clunium colore, à Græcis λαμπυρὶς dicta. Quidam noctilucam, alij nitedulam vocant. non ante matura pabula, aut post defecta conspicitur: nunc pēnarum hiatu refulgens, nunc compressu obumbrata. Ab hac lychnus pensilis, quem vulgò lampadem vocant, cicindella appellatur, quæ nocte tota seruatur accensa, & lampyridis instar lucet.

Cicinia, parua & gracilis serpens in Italia ferè veneno carens.

Cicones, (κίκονες) pen. cor. populi Thracię iuxta Hebrum fluuium inhabitantes. Tibul. Nam Ciconū ille manus aduersis reppulit vndis.

Ciconia, auis quæ serpentibus pullos nutrit, πελαργός. eyn storck) een ooyeuaer) cicogne) Vide Plin. lib. 10. ca. 23. Iuuen. Saty. 14. Serpente ciconia pullos Nutrit, & inuēta per deuia rura lacerta. Quo etiam nomine vocatur lignum rostratum, quo è puteis hauriri aqua solet apud Hispanos: quod & ciconiū (κικώνιον) à nōnullis dicitur. Hispani telonē dicūt. Itē ciconia mēsuræ genus est. Col. lib. 4. Sed huic operi erigendo, quasi quandā machinam commēti maiores nostri regulā fabricauerunt, in cuius latere virga ꝓminens, ad eā altitudinē qua deprimi sulcū oportet, cōtingit summā ripæ partem. id genus mensuræ ciconiā vocant rustici.

Ciconius, (κικώνιος) nomē eius qui Brixiā cōdidit.

Cicur, (τιθασσὸν) zamm) tam) appriuoisé) pe. prod. animal quod ex fera factum est mansuetum: vt aper, ceruus, leo, & quicquid cicurari: id est, mansuefieri potest. Quod enim à fero discretū est, id cicur dicitur. Aliæ sunt feræ, aliæ cicures, aliæ natantes, aliæ volucres. Cic. 5. Tusc. Earum ipsarum partim soliuagas, partim congregatas, immanes alias, quasdam autem cicures, nonnullas abditas, terraq; tectas. Cicur ingeniū dicit mite, ac mansuetū. Et à cico mēbrana tenui deriuari videt. hinc Veturij quoq; nobiles, nominati sunt Cicures.

Cicuro.as. (τιθασσεύω) ich mache zam) ick temme) ie appriuoise.) mansuefacio, verbū vetus, quod alio verbo dicitur exarmo.

Cicuta, (κώνειον) baugen kraut, oder winterich) fegue.) pen. prod. herba venenosa, caule viridi & geniculato, altior sæpe binis cubitis, in cacuminibusq;

busti ramosa, folijs coriandri tenuioribus, graui odoratu, semine aniso crassiori, radice cócaua, nullus vsus. nã semini tantũ & folijs refrigeratoria vis est. Vulgò schirling. Plin. li. 25. ca. 13. Seruius docet cicutã esse, qđ est inter cannarũ nodos. Verg. Est mihi dispar.bus septẽ cõpacta cicutis Fistula.

Cidaris, (κίδαρις) tegumentũ capitis, pen. cor. Quidam pileum regum Persarũ esse dicũt, alij tiaram seu mitram, alij coronam, alij strophium sacerdotale, vnde in Leuitico, Cidari quoque texit caput. Origenes super Leuit. Propterea accipit primo cidarim, quod est vel operimentũ quoddã capitis, vel ornamentum, & post hoc superimponitur ei mitra ante faciem: id est, à fronte pontificis.

Cieo, es. Cio. is. ambo ciui, citum, faciũt. sed à cieo, es. fit citũ pen. cor. à cio vero, pducit. ich bewege) ick beroere) prouoquer, & esmouuoyr, appeler.) Ouid. li. 1. Metam. Nec fruitur somno vigilantib. excita curis. Idem lib. 1. De trist. Accitus toties in genus omne ioci. Et cieo quidẽ significat excitare, cõmouere. Ὁρμάω, κινέω. Verg. Cœlũ terrãq; cieo. Cio vero, voco propriè. Propriè aũt dixi, quoniã vocare aliquo modo mouere est: sicut & mouere vocare, adeò vt alterũ p altero quãdoq; sumi posse videatur. vt illud Vergil. Missenũ Aeolidem quo nõ præstãtior alter Aere ciere viros, Martẽq; accẽdere cantu. Colu. lib. 7. cio. eis. posuit p cõmoueo. λύω. Nullo (inquit) tẽpore & minime æstate vtilius est, boues in cursum cõcitari: nam ea res citat aluum. Liu. lib. 1. Principes vtrinq; pugnã ciebãt. à cieo igitur promoueo, fit citus: .i. velox (ταχὺς) & cõcitus, cõmotus: & percitus, in furorẽ, iracundiam'ue motus. Cito, as. frequentatiuũ, à quo cõcito, excito, incito, recito, suscito, resuscito, exuscito, oscito, procito. Sic concieo, & excieo, & si qua sunt alia cõposita. Primũ significat cõmoueo. Liu. Galli, quos prædæ populationũq; cõciuerat spes. Secundũ, foras moueo & excutio. A cio fit excio. Statius lib. 4. Theb. Suus excit in arma Antiquam Tirynthã deus. Accio, siue arcio. Procio, prouoco siue à longẽ voco. Percio, pulso, tango, percutio, & valde cõmoueo. Concio, simul voco, vel simul cõmoueo, congrego. Hinc concio, onis. Ex quibus etiam fiunt, concito, excito, procito, frequẽtatiua. Porrò q præterita & supina eadem amborũ simpliciũ sunt, itemq; compositorũ, orta est nõ parua interpretãdi ea verba difficultas. Nam cito, as. frequẽtatiuũ est ambor primitiuor, cio & cieo: ideo aliquãdo vocito, aliquãdo frequẽter moueo significat. Pro vocito, ἐπάγομαι. Cic. in Ver. Act. 4. Citatur reus, causa agitur. Pro crebro moueo. Colu. li. 8. Ne immaturis herbis citetur aluus, eoq; vitio pecus emacietur. Igitur nõ somniculosè spectãda sunt frequẽtatiua, cõposita, præterita, participiaq; compositor, vt quæ vocationis magis pprietatẽ habẽt, à cieo: quæ vero motionis, à cio sumantur.

Cileo, es. lui. significat moueo. vnde & furcillæ, q his frumenta cileantur: id est, moueantur.

Cilicia, (Κιλικία) regio est in minori Asia, Syriæ proxima, plurima iacens campo, Tauro monti subiecta: quæ à Cilice nomen sortita est, quem pristina ætas penè vltra æuum memoriæ abscondit, Phœnice ortum, qui apud gentiles antiquior Ioue de primis terræ alumnis habebatur. Hæc regio ab oriente Amano clauditur, à septentrione Tauri iugis, ab occidente Pamphilia. Huius metropolis est Tharsos, quam intersecat Cydnus amnis, à Cilicia, Ciliciæ portæ.

Ciliciũ, (κιλίκιον, διφθέρα) à Cilicibus populis dictũ est, apud quos (vt inquit Varro 2. de re Rust. ca. 11) Cilicia primũ cõfecta sunt. Cic. 3. Verr. Cũ iste ciuitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. Fiunt aũt ex villis hircorũ atq; caprarũ, q adhibent (vt Veget. inquit, ad excipiendum impetũ sagittarũ. Ascon. scribit cilicia tecta esse de pilis in castrorum vsum atq; nautarũ. Inde cilicina vestis.

Cilium, (βλεφαρίς) eyn augbraw) een oogbrouwe) la paupiere des yeulx.) folliculus superior quo oculus integitur, quòd cilere mouere sit: vel quasi celium à celando, quòd oculum celet. Inde fit supercilium, quod pilis obtegitur, cuius prima corripitur: vnde est illud in Priapeia, Conueniens Latio pone supercilium. Nam teste Plinio libr. 11. extremum ambitum genæ superioris antiqui cilium vocauere. ober augbraw) een wijnbrauwe) le sourciel.)

Cilix, (Κίλιξ) nomen proprium Phœnicis filij: à quo Cilicia. & Cilix adiectiuũ, dicitur homo qui è Cilicia ortus est. Cilices piratæ fuerunt, quos Cn. Pompeius funditus deleuit.

Cilliba, (κιλλίβαντες) pen. cor. mẽsæ rotundæ. Var. scribit cillibam mensam quadratã escariam, quæ nũc in castris à cibo cilliba dicta, posteà rotunda facta. Hæc & cilibantum, à calice poculo Græco: id est, calice dicitur.

Cilones, (φοξοί) dicti sunt quorum capita oblõga & compressa sunt: vel quibus frons eminentior est, ita vt à dextra sinistraq; recisa videatur.

Cima tam primæ quàm tertiæ declinationis, herbarum summitas est. Plin. Et homini non minor rapaciorum gratia quàm cimarum. Columel. Frigoribus caules & veri cimata mittit.

Cimacia, sunt quæ in quadratura extant per quatuor pedes: sicut mensæ quadræ fieri solent.

Cimas, insula inter Istri ostia, quæ vt Pomponius scribit, vrbem habet, quam quia Bithyni colunt, Bithynidam appellant.

Cimbri, (Κίμβροι) sunt Dani aut Holsatij, horũ regio à septentrione ad mare aquilonare spectans includebat Dacos & Selandos communi nomine Cimbros vocatos. eorum arma (vt Tacitus De morib. Germa. refert) anno ab vrbe sexcentesimo & quadragesimo primũ audita sunt infesta, & nõ sine iactura Romanis. Ferẽ à Val. Max. Cimbros, & Celtiberos in acie gaudio exultare cõsueuisse, tanq̃ gloriose & feliciter vita essent excessuri: lamentari verò in morbo, quasi turpiter perituri.

Cimmerij, (Κιμμέριοι) populi Scythici, à quibus Bosphorus Cimmerius vocatus est, in cuius ostio fuit oppidum Cimmerion. Horum clima obscurũ est, de

de quibus Homerus, Illis sol nunquam Phaëthon sua lumina spargit, Perniciosa super nox semper tenditur istis. Hinc deductum est prouerbiũ, vt dicantur tenebræ Cimmeriæ. Vnde Lact. li. 4. O cęcũ pectus, ô mentẽ Cimmerijs, vt aiũt, vmbris atriorem. Ephorus scribit Cimmerios in Italia quoq; fuisse iuxta lacum Auernum, eosq; in subterraneis habitasse domicilijs, quorum morem patriũ esse, vt nemo solem aspiciat: noctu vero egrediantur. De Cimmerijs ita scribit Fest. Cimmerij dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt, quales fuerũt inter Baias & Cumas, in ea regione in qua conuallis satis eminenti iugo circũdata est, quæ neq; matutino, neq; vespertino tempore sole cõtegitur. Cimmericus Bosphorus, (κιμμέριος βόσπορος) inde nominatur, cuius longitudo est ducentorum & viginti stadiorum.

Cimex, (κόρις) eyn wentel) een wechluys) punaise.) Vermiculus est odore fœtus, ex ligno nascẽs chartisq; & paleis. Martial. lib. 11. Nec toga, nec focus est, nec tutus cimice lectus. Plin. libr. 27. cap. 9. Folia cimicem necant.

Cimolia creta, (κιμωλία) ab insula Cimolo, qua vtũtur fullones in vestibus abluendis. Plin. libr. 34. cap. 17. Hanc nunc vulgus terram Saponariã vocat. Hæc & medicamentis apta dicitur.

Cinabula, cunabula: Cynæ, cunæ. κύειν enim Græcè parere dicitur, & eniti.

Cinædiæ, lapilli qui inueniuntur in cerebro piscis eiusdem nominis. Plin. libr. 37. cap. 10.

Cinædicus, a, um. (κιναιδικός) pen. cor. adiectiu. à cinædus. Plautus in Stich. Lepidam & suauem cantationem aliquam occipito cinædicam.

Cinædus, (κίναιδος, κατάπυγων, παιδέραστος,) cum æ diph. puer ad patiendum aptus. à κινέω moueo, vel experior. αἰδοῖα, verenda. Gel. Nihil interest quibus membris cinædi sitis, posterioribus an prioribus. Alij cinædos quasi pudore vacuos appellant. κενὸς enim vacuus, αἰδὼς pudor. Alij interpretant saltatores, vel pãtomimos, ἀπὸ τοῦ κινεῖν, quòd libidine omnib. anteirẽt, qui choros ducebãt, & nimia agilitate se exercerẽt. Hos alio vocabulo pes taurissas vocãt, eò quòd saltib. leuioribus mouerẽtur, vt nulla duricies in corpore videref. Plaut. in Aul. Ita fustibus sum mollior magis, q̃ vllus cinædus. Cinædus etiã genus piscis, de quo Plin. li. 29.

Cincia, locus Romę, vbi Cinciorũ monumẽtũ fuit.

Cincinni, (κίκιννοι) per duplex nn, à κίκι, specie olei, vt quibusdam videtur, eosq; duntaxat capillos significant, qui ita intorti sunt, vt oleo perfusi madescãt. gekrauft haar) gecrolt haer) cheueul entortille et frise.) Inde cincinnati dicunt, q ita capillos habẽt. Iuue. Al tior hic quare cincinnus? Hos capillos Mart. anulos vocat, ait eñ, Vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus. Varro cincinnum significat esse intortum capillum: sic scribens, Is est colliculus viteus intortus, vt cincinnus.

Ciciorum cognomen Romæ deductũ à Cingo.

Cincticulus, (διαζωμάτιον) diminutiuum à cinctus amiculi genus qđ ferè sub vmbilico præcingitur, & ad dimidiũ crus porrigit. Plaut. in Bac. Cincticulo præcinctus in sella apud magistrũ assideres.

Cinctus, us. (διάζωμα) eyn gürtel) eenen riem oft gordel) ceinct, ceincture.) à cingo, sicut cingulũ. Varo de lingua Latina, Cinctus, & cingulum à cingendo: alterum viris, alterum mulieribus attributum. Quamuis & pro vestitu sumatur. Vergil. Cinctuq; Gabino. Porphyrio docet cinctum tunicæ genus esse infra pectus aptatæ, à quo cinctos Cethegos Horat. nominauit. Cinctum Gabinum esse dicunt, togã sic in tergum reiectã, vt vna eius lacinia reuocata hominẽ cingat, hoc genere vestimenti Consul Ro. vtebatur bellum indicturus.

Cinefactũ, in cinerem dissolutũ, τεφρωθέν. à cinefacio, quod est in cinerẽ reduco, σποδόω, τεφρόω. Figuratio est, vt tepefactũ, & labefactũ. Lucil. lib. 3. Ad vos horrifico cinefactum te prope cubet.

Ciner, & cinis, tam masc. quàm fœm. generis, puluis in quẽ materia vsta redigitur. τέφρα. esschẽ) asschẽ) cendre.) Cinis asinina cum oleo valet super scrophulas. Inde fit cinereus, a, um. vt color cinereus, τεφρώδης. Colu. lib. 2. cap. 2. Qui modò pigrũ cõstineat humorẽ: modò eundẽ vel nigri, vel cinerei coloris. Similiter cineraceus, a, um. quod est ex colore cineris. Plin. libr. 33. Terra est alia rufa, alia cineracea. Cinericius, a, um. vt panis subcinericius, qui coctus est sub cinere, ἐγκρυφίας ἄρτος.

Ciniflones, à cinere dicti sunt, & cinelones, & cinerarij, p parasitis: ab officio, calamistrorũ in cinere calefaciendorũ, quib. matronæ capillos crispabãt. Horat. Custodes lecticæ, ciniflones, parasiti.

Cingo, is, xi, ctum. (ζώννυμι) ich gürte, vmbgebe) ick omgorde, omringe, omuange) entourne, enuironne.) nouæ significationis est, & ablatiuum habet. Gell. Scuto pedestri & gladio Hispanico cinctus, contra Gallum constitit. Per translationem cingere ponitur pro circuire, & circumsepire, περιφράττειν, δορυφορεῖν. Liuius lib. 1. Nam & muro lapideo, cuius exordium operis Sabino bello turbatum erat, vrbem quam nõdum munierat, cingere parat. Aliquando tamen accusatiuo solo contentum est. Plinius, Cum eum saltum venatores cinxissent. Dictum cingo, quasi circumago. Huius cõposita sunt, accingo, circũcingo, discingo, de quo in Accingo. Incinctus, (ἔζωσμένος) Liu. lib. 10. Incinctũ Gabino cinctu super telũ stantẽ. Intercingo. Pli. Thebaicus intercinctus aureis guttis inuenitur in Aphricæ parte. Præcingo, idem quod cingo. διαζώννυμι. Plaut. in Bacch. Inde de hippodromo, & palæstra vbi reuenissesdomum, Cincticulo pcinctus, in sella apud magistrũ assideres. Interdũ pcingere est pparare, παρασκευάζω, vnde pcinctos, (εὐζώνους) strenuos & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: à quo procinctus, apparatus bellicus, & expeditus. Ouidius, Hæc in procinctu carmina facta puta. Plinius, Vinum curas, vigoremq; animi impedit ad procinctum tendentib. Et procincta classis vocabatur, cum exercitus cinctus erat confestim pugnaturus. Recingo, retrocingo, vel pro simplici ponitur. Ouidius libr. Meta.

Velantq; caput, tunicasq; recingūt. Succingo, subtus cingo, & ad cingulū alligo, παραζώννυμι, ὑποζώννυμι. Cic. lib. 12. Phil. Ser. Galbam eodē pugione succinctum in castra videtis. Et succingere, est cinctu vesteis ita colligere, vt breuiores videantur, fiatq; homo ad agendū promptior. Vnde & succinctā rationē breuē dicimus: & succinctè, breuiter, συντόμως. Hinc succingulū, balteum dicimus, ζωστήρ. & succinctorium, vestis genus breuissimę, quo venter & verenda teguntur, quod & semicinctum vocatur, ꝙ medium hominem cingat. id est, vestiat.

Cingrię, tibię dicebantur, quę licet breuiores essent, subtilioribus tamen modis insonabant.

Cingula. æ. qua cinguntur iumenta. (ζώνη. eyn cingel) sangle de cheual.) Oui. De remed. Et noua velocem cingula lædat equum.

Cingulum, ((ζώνη) eyn gürtel) eenē gordel, oft riem) ceincture.) hominis cinctorium dicitur. Cicero in Somnio Scip. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam & circundatam cingulis. quandoq; ꝓ anulo ponitur, quod digitum circuit.

Cinna, ciuitas Thessaliæ à Cinno gigante, & Cori fratre dicta est. Et nomen Romani viri crudelitate insignis, qui flagitiosissimus summa crudelitate Remp. vastauit primo consulatu, seruis ad pileum vocatis, aduersarios vicit, Octauium interfecit, Ianiculum occupauit. Iterum & tertio se consulē fecit. Quarto consulatu, cum bellum contra Syllam pararet, Anconæ ob nimiam crudelitatem, lapidibus ab exercitu occisus est.

Cinnabari, (κιννάβαρι) cinnober) cinnabre) per duplex nn. Latinè cinnabaris, & cinnaber: vt piperi, nos piper. Plin. lib. 29. Et colore dilutum cinnabari clariorem fieri. Diosc. cinnabarin, inquit, aliqui sanguinem draconum esse dicunt. Venditur hodie in magno precio in officinis sanguis draconis, cū syncerus est. Quem plerique cinnabarim existimāt, sanguis est draconis elephantorū morientiū pondere elisi, dum simul pugnant, vtriusque animalis cruore permisto: nec est alius color, qui magis ꝓprie sanguinem reddat humanum. Antidotis prę terea medicamentisq; miscetur.

Cinnamomum, (κιννάμωμον) zinnmetrind) caneele) la vraye canelte.) frutetum in Aethiopia, quod situ breui nascitur, fistulæ duplo duorū cubitorum altitudine. Nascitur & in Sabæis, & India, quæ Australis est. Vide Plinium lib. 8. cap. 27.

Cinnamum, (κίνναμον) similis est arbuscula cum cinnamomo: vel eadem est, quæ & cinnamomum. de qua Ouid. lib. 3. Fast. Cinnama tum primum captiuaq; thura dedisti.

Cinnara. æ. fœm. generis nomen herbę, qua resistit venenatis pabulis ceruus. Plin. lib. 8. cap. 27. Quidā dicunt eā esse maioris cardui speciē, quā Dioscorides chamæleona appellat: vulgus articocalon.

Cinniligium, quo noua nupta præcingebatur.

Cinnus, per duplex nn, capillus dicitur. κρώβυλος. eyn haarlock) Plaut. in Truc. Iam ego istos fictos, compositos, crispos, cinnos tuos vnguētatos vsq; ex cerebro expellam. Propriè tamen cinnus est plurimorū commistio: nam ab aliquibus potionis genus ex multis liquoribus confectum putatur. (κυκεών.) Cic. lib. de Orat. Cinnus vtriusq; particeps, vel vtriusq;, si verum quærimus, expers. Et eleganter Picus Mirand. ad Ang. Polit. Tu ita vtrunq; imples, vt vtrum magis haud satis constet, qui & Græcam & nostram Mineruam ita pulchrè amplectaris, quasi cinnus vtriusq; linguæ, vt quę iussitia sit, quæ genuina, non facilè discerni possit. Vnde concinnus, a. um. & cōcinno. as. fiunt, de quibus alibi.

Cinxia. (γαμήλιος) quòd nuptijs præesset Iuno dicebatur, quòd inito coniugio solutio cinguli erat, quo noua nupta erat cincta.

Ciperum, (κύπειρος) est radix plantæ, similis porro, quod mistum cum croco abradit pilos, extrahit lapidem, & frangit, & consolidat ea, quæ sunt difficilis consolidationis.

Cippus, instrumentum ad colligandos pedes. Terra quoq; in tumulum congregata dicitur cippus, (στήλη) quandoq; etiam sepulchrū. Horat. in Serm. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum Hic dabat. Præterea cippus columnam significat. Est etiam nomen viri proprium. Val. Max. lib. 6. Genutio Cippo prætori paludato portam egredienti subitò velut cornua emerserunt.

Circa, (περὶ) bei oder vmb) ontrent) aupres, entour) præpositio est, quæ quandoq; componitur, & postposita inuenitur cum ablatiuo, loco coniunctionis causalis. Vergil. Quocirca capere antè dolis. Interdum postponitur circum, vt circum circa, κύκλῳ. Sed cum prępponitur significat iuxta, & tam locum quàm numerum designat: vt, Circa forum visus est. &, Circa treis annos tecum mansi. Plin. libro. 9. cap. 18. Nec amplius quàm circa eum mensem visuntur. Ponitur aliquando aduerbialiter. Plin. Quanta arte aranei cælant pedicas scutulato rete ad capiendas muscas circà grassantes.

Circana, auis dicitur quæ volando circuitum facit.

Circe, (κίρκη) Solis & Perses Nymphæ filia, & Oetæ soror fuit, quæ habitauit non longe à Caieta vrbe Campaniæ, in monte quodam, olim insula. Ab ea Circæus (κιρκαῖος.) siue Circei, & Circeum, (κιρκαῖον) oppidum. hinc Circeienses populi. Liu. lib. 6. Ad hoc Latini Hernicique accesserunt, & Circeiensium quidam. Cic. lib. 3. de Nat. Deor. Circem quoque coloni nostri Circeienses religione colunt. Circei vero, vt Plinius author est lib. 3. quondam insula immenso quidem mari circundata, si Homero creditur, vbi Latium antiquum terminabatur. Strabo lib. 5. Post Antium Circeium est stadiorum ducentorum & nonaginta, mons mari & paludibus instar insulæ. Habet etiam castellum, & Circes sacellum, & Mineruę aram. Verg. lib. 4. Proxima Circeæ raduntur littora terrę, Diues inaccessos vbi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. Homerus lib. κ. Odyss. copiosius.

Circeium, herba quæ & mandragora dicitur. Vide Plinium lib. 25. cap. 13.

Circenses ludi, (κιρκενσιοι ἀγῶνες) dicti sunt, quòd in circo fierēt, siue quasi circū enses. Nā ante facta specta

cula,

cula, vt quidã astruunt, inter enseis & flumina locis virentibus agebãt, & medio in loco munera ponebant. Equi verò iunctis curribus à circi carceribus discedentes, ex vno latere recurrẽtes, ad primã metam reducebantur. Nam circus oblongus in hemicycli speciẽ desinebat, vbi reuoluebantur equi. Liu. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus, equitibusque vrbis, vt spectacula sibi quisque faceret.

Circense tomentum dicitur, quod fit ex summitatibus arundinum mollibus lanæ similibus. Mart. Tomentũ concisa palus circense vocatur. Hæc pro leuconio stramina pauper emit.

Circerus. pen. prod. nauis Asiana prægrandis, vt inquit Noni. Plaut. in Sti. Cum percũctor portitores, ecquæ nauis venerit ex Asia, negant venisse. Conspicatus sum interim circerum, quo ego meliorem nõ vidisse censeo.

Circino. as. pen. cor. rotundum facio περιάγω. ich mache rund) ick make ront) ie mesure au compas, compasse) Oui. Inclinat cursus & easdem circinat auras.

Circinus. pen. cor. instrumentum quo circuli vertendo designantur, διαβήτης, vulgò sextus dicitur. Plinius, Omnia autem hęc constãt ratione circini semper indubitata.

Circiter, (περὶ, ὡς) bei oder vmb) ontrent) aupres entour.) à circa fit, idemque significat: & refertur modò ad tempus. Plaut. in Mostel. Redito huc circiter meridiem. Cæsar. 1. Bel. Gal. Ita dies circiter 15 iter fecerunt. Cic. ad Att. Nos circiter Calendas aut in Formiano erimus, aut in Pompeiano. Modò ad numerum. Plautus in Mil. Illic noster est fortasse circiter triennium. Liuius 8. Bell. Pun. Eisdem authoribus compertum est cum decem circiter milia ab hoste abessent. Sal. in Catil. Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modò ad locum. Plaut. in Cistel. Loca hæc circiter excidit mihi. Circiter aduerbium. Cic. ad Att. Verum hæc in Arpinati ad sextum circiter Idus Maias non defleamus. Cassius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce iunctum.

Circites, pen. corr. circuli ex ære facti. Festus. Est & genus olei apud Columellam lib. 5. cap. 8.

Circitores, (περίπολοι) publici vrbis custodes.

Circius, (ἰάπυξ) ventus nulli violentia inferior, sic dictus, quòd omnia turbet ac circumuertat. Hic peculiaris est Galliæ Narbonensis, de quo Gellius, Galli ventum ex sua terra flantem quem sæuissimũ patiuntur, Circium appellant, à turbine, opinor, eius ac vertigine. Lucan. Solus littora turbat Circius, & tuta prohibet statione Monœci. Ventus circius cum loquare buccam implet, armatum hominem, & plaustrum oneratum percellit. Cato Cercium, non Circium appellat.

Circueo, ablato m, pro circumeo, circiui: à circum & eo is ire. περιέρχομαι, vmbgehen) omgaen, rontomgaen) aller à lentour, tournoyer. Cæsar, Equitum se partem sequi, partem circuirier. Plaut. Illac per hortum circuiuit clam. Vnde circuitio vel circuitio verbalia: & circuitus, tus. περίοδος. eyn vmbganck) eenen omganck) le tours, le tour.)

Circuitores, vigiliarumque recognitores. ἔφοδοι, ἐφοδεύοντες, περίπολοι. Item vt docet Vlpian. vulgò appellantur, quibus vestiarij, vel lintearij dant vestem circunferendam vel distrahendam.

Circulare, adiect. quod ad circulũ ptinet. κυκλικόν.

Circulatim, significat p circulos, κατὰ κύκλους. Suet. In summo publico luctu, externarumque gentiũ multitudo circulatim suo quæque more lamẽtata est.

Circulator, (ἀγύρτης, ἀπατεών, φιλοσκῶπτης, ὀχλαγωγός.) eyn gauckler) een guychelaer) basteleur,) cyclicus, circumforaneus, qui sua carmina coronæ recitat. Apuleius præstigiatorẽ stipatum mortalibus suas fallacias admirãtibus vocat circulatorẽ. sic enim inquit libr. 1. Circulatorem aspexi equestrem, spatam præacutam mucrone infesto deuorasse. Paul. Iureconsult. ff. de extraordinarijs criminibus, in circulatores qui serpenteis circunferunt, & proponunt: Si cui ob quorum metum damnum datum est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus circulator à circulo.

Circulatorius, a, um. quod ad circulatorem spectat ἀγυρτικός. Vnde Quintil. Ꝑcipit nobis parandam vim orandi, non circulatoriam voluptatem spectantibus, hoc est, ijs qui garrula quadam circulatorum festiuitate gaudent.

Circulatrix, (φιλοσκῶπτις) ea dicitur quæ lucri caussa vrbẽ circuit, & saltando, alio'ue ludi genere, mercedulam aucupatur. Martialis libr. 10. Et fœdæ linguæ probra circulatricis.

Circulo, as. circundo. κυκλόω. vmbgeben) bmitrangen, omgaen) enuironner.) Colum. libr. 12. Isque debebit antè circulari fossula quæ repleatur lapidibus & calce. Seneca, Apion totam circulatus est Gręciam: id est, obiuit omneis oras Græciæ. Cic. De claris orat. Videt oscitantẽ iudicẽ, colloquentẽ cum altero, nonnunquã etiã circulantẽ; mittentẽ ad horas quęsitorẽ vt dimittat rogantẽ: intelligit oratorẽ in ea causa nõ adesse. Circulantẽ p translationẽ dixit, ꝑ in circulo caput circũferentẽ, quod indicium est auditoris oratori non auscultantis, nec animum orationi aduertentis. Budæus.

Circulus (κύκλος) eyn ring, oder runnder kreyss) eenen rinck, oft ront perck.) & per syncopen circlus, paruus circus. Cic. 2. de Nat. Cumque duę formæ pręstãtes sint, ex solidis globus, (sic enim sphęram interpretari placet) ex planis autẽ circulus, aut orbis. Vnde circulus terræ, qui secundum Eratosthenẽ ducentis quinquaginta mille stadijs constat. Et per translationẽ, Cic. 5. de Finib. Itaque inertissimos homines videmus, cum non habeãt ingenuas ex doctrina oblectationes, circulos aliquos, aut semicirculos cõsectari. Circulos vocat, cœtus hominũ in orbẽ collectorum, & inter se fabulantiũ, semicirculos sessiones colloquẽtiũ, capitaque conferentium. Hęc Budæus. Quintil. lib. 2. cap. 13. Mirè ad circulum pullatum facit, id est, coronam & multitudinem pullatorum circunfusam.

Circũ, (περὶ) rings vmb) rontõ) entour) præpositio

acuto accẽtu designatur in vltima, ne accusatiuus nominis circus, vel aduerbium esse putetur. Hæc autem & componi solet & separari. Separata locũ tantũ significat, sicut & cõposita, vt circũ theatrũ. Quandoq; loco aduerbij ponitur. Verg. An'ne vides toto properari littore circum? Componitur verò cum dictionibus ab a incipientibus, vt circumago. c, vt circuncido: d, vt circunduco: e, vt circumeo: f, vt circunfluo: i, vt circuniacio, à quo circumiectus. l, vt circumlinio: m, vt circummunio: n, vt circumnascor: p, vt circumpono: q, vt circunquaq;: s, vt circunscribo: t, vt circuntuli: u, vt circumuenio. Verum iuncta vocalibus integra scribi, sed non proferri debet, vt circumago, circumeo scribãtur, sed pferantur circuago, circueo. Vnde Priscian. ait, Circumeo, & circumago, & similia nõ paterẽtur elisionem in pnunciatione, si transiret in sequentem syllabam m. Si verò iungatur cum c d f q t, mutat m in n, vt circuncido, circundo, circunfero, circunquaq;, circũtuli. Cũ aliis remanet m integra, vt circumscribo, circumuolo.

Circũago, significat circũduco. περιάγω, περιάγομαι. ich fũre vmb) ick leide om) mene a l'entour.) Apuleius, Nudumq; hominẽ circumagẽs omnib. ostendebat. Interdum insequor. ἐλαύνω. Curt. Nec vulneratũ & ferè semineçẽ circumagere destituerũt. Interdũ retrouerto, cõuerto. Plin. In põte ptenui duabus capellis obuiis ediuerso, cũ circumactam angustię nõ caperẽt, nec reciprocationẽ lõgitudo.

Circumcirca, compositũ ex duabus præpositionib. significat, ἀμφὶ, περὶ, ringz vmb) rontom, oueral) tout a l'enuiron, de toutes pars,) siue ab omni parte: vt circumcirca prospicere. Plaut. in Aulul. Occœpit ibi scalpurire vngulis Circumcirca.

Circummitto. περιπέμπω. ringz vmb sendẽ) rontom syndẽ) enuoyer par tout.) Liu. 4. ab Vrbe, Veiens multitudine abundans, q inter dimicationẽ castra Romana aggrederẽtur, post montes circummisit.

Circummunio, circũsepio, circũroboro. περιφράττω. ringz vmb zuinen, ringz vmb beweren) rontom tuynen, rontõ stercken) fortifier de toutes pars.) Colum. lib. 3. Priusquam pomariũ cõstituas, q̃ mas gnũ habere voles circũmunito macerie aut fossa, ita vt nõ solum pecori, sed nec homini trãsitus sit.

Circumnascor, (περιφύομαι.) Plin. lib. I. Lacus Sannacus in Asia circumnascente absinthio inficitur.

Circũplector, amplector. περιπλέκομαι. vmbfangẽ) omringt) embrasser tout entour.) Sallust. Cum montem vndiq; circumplexus obsideret.

Circumscribo, significat prout sonat, id est περιγράφω, colligo, comprehendo, intra finem quendam cõplector, definio. ich vmb schreibe) ick omschrijue) escrire a l'entour.) Lactãt. Cuius scientię summam breuiter circũscribo, vt neq; religio vlla sine sapiẽtia sit, nec vlla sine religione pbanda sapiẽtia. Colum. Diophanes Bithynus Vticensem totum, Dionysij Pœni Magonis interpretẽ, p multa diffusum volumina, sex epitomis circũscripsit. Cic. Parad. Exiliũ terribile est illis, quib⁹ circũscriptus est habitãdi locus. Per translationẽ, est dolo in re contrahenda atq; commerciis aliquem bonis priuare: vt apud Senecã de eo qui fratrẽ circumscripsit in diuisione hæreditatis, vt cũ ex altera parte matrẽ fratris, ex altera omnia bona posuisset. Itẽ decipere significat, bedriegẽ) deceuoir. Pli. li. 7. Vana mortalitas, & ad circũscribendã seipsam ingeniosa.

Circumsecus, pen. cor. significat in circuitu à lateribus. Apul. libr. 5. Quiq; circumsecus venantur.

Circumsisto, is. (περιΐσταμαι) ich stahe ringz vmb) ick stae rontom) entourer aucun.) pro circundo ponitur: siue ad obtinendum, defendendum, seu offendendũ circum me pono. Liu. lib. I. Cẽturiones ad Metiũ circumsistũt. Cęsar, Si qs grauiori vulnere accepto deciderat, circũsistebãt. i. firmabãt se circũfauẽtes ei, & tela ab eo arcẽtes. Verg. At fessi tandẽ ciues infanda furentẽ Armati circumsistũt.

Circũspectus, q in omnẽ partẽ circũspectat: hoc est, prudens & sagax. περιφυλακτικός, περισκεπτικός, fũrsichtich) voersichtich) prudent.) Colum. lib. I. Nam illa solennia sunt omnibus circunspectis, vt ergastuli mancipia recognoscant.

Circumsonare. Cic. 3. Off. Conducere arbitror talibus aures tuas vocibus circumsonare. id est, inde sinenter audire.

Circũspicio, omnia oculis collustro. περισκοπῶ. ich schauw allenthalben) ick ouersie rontom, ick besie om) ie regarde de toutes pars.) Iustin. lib. I. Primo latebras circumspicit. Hinc circũspecto, as. frequentatiuũ. διαπαπταίνω, καταδιασκέπτομαι. Teren. in Eun. Et properãs venit, nescio quid circumspectat. Significat quoq; admirari. Cicero, Vsq; eo ne te diligis, & magnifice circumspicis? Item accuratè considerare. Idẽ Fam. I. Hic ego quantũ humano consilio efficere potui, circumspectis rebus omnibus, rationibusq; subductis, summã feci cogitationũ mearum omniũ. Et in Parad. Nunquam'ne homo amantissime te circumspicies? nunquam'ne quid facias consyderabis, nec quid loquare?

Circumspicuus, componitur ex circũ, & spicuus, & eum significat qui circũ aspicitur. περίβλεπτος.

Circumsto, circundo. κυκλόω. ich vmbstehe) ick stae rontom) ie enuironne.) Verg. Circumstãt animæ dextra læuaq; frequentes. Hinc circumstantiæ, (περιστάσεις) vmbstenden) omstanden) circunstance.) quę in vnaquaq; controuersia queri solẽt, & quasi quæstionem circunstant. Vide in dictione Locus.

Circumuado, penul. prod. περιπολεύω. ich vmbgehe) ick omgae) surprendre de tous costez. Liu. De 2. bel. Maced. Repentẽ anceps terror hinc muros ascendentibus Romanis, illinc arce capta, Barbaros circumuasit.

Circumueho, is. περιελαύνω. à quo frequentatiuum circumuecto, as. quod est sæpe circunfero. ich fũre vmb) ick voere om) ie porte tout en tour.) Vergilius libro, 3. Georg. Singula dum carptim circumuectamur amore.

Circumuenio, idem quod circũdo. κυκλόω. ich vmbgibe) ick omuange, omringe) ie enuironne.) Liu. lib. I. Vt & hostibus circumueniri se à tergo ratis, terror ac fuga iniiceretur. Aliquando est circumuen-

munire. Salluſt. Petere conſulatum C. Antonium, quem ſibi collegam fore ſperabat, hominem nobilem, familiarem, & omnibus neceſſitudinibus circumuentum. Aliquando decipere ſeu inſidiis inuoluere, πλεονεκτεῖν, παρακρούομαι. ich hindergehe, betriege) ick achtergae, bedrige) ſurprēdre, & enuironne de toutes pars.) tractū à venatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canibus circumuenire ſolent. Cic. lib. 2. Off. Suum quiſq; teneat, & neq; teneuiores propter humilitatem circumueniantur, nec locupletibus ad ſua vel tenenda vel recuperanda obſit inuidia. Aliquādo opprimere. Salluſt. Cuiq; optimo literas mittit, ſe à falſis criminibus circumuentum. Sic Liu. lib. 1. fœnore circumuentam plebem dixit.

Circumuolito, περιπέτομαι. ich fliege rings vmb) ick omuliege, vlie.) Huius ꝓprius vſus eſt apud Verg. lib. 1. Geor. Aut arguta lacus circumuolitauit hirundo. Colum. per tranſlationē pro crebro viſo, ſeu ꝓ celeriter circūdo vſus eſt, An honeſtius dixerim mercenarii ſalutatoris mendaciſſimū aucupiū circumuolitantis limina potentiorum.

Circumcelliones, dicti ſunt qui circum cellas vagantur. ἀλῆται. Solent enim ire hac atque illac nuſquam habentes ſedes.

Circumcido, penult. product. circumſeco. περιτέμνω. ich beſchneide) ick beſnijde) ie coupe a l'entour.) Columella lib. 3. Eiuſdem ſpatii corticem circumcidito, & materiem delibrato.

Circumcolo, pen. cor. circumhabito. περιοικέω. vmbwonen) ommwoonen) demeurer es enuirons de quelque lieu.) Liu. lib. 5. Excepto Venetorum angulo, qui ſinum circumcolunt maris.

Circumcolumnium, locus eſt circunquaq; porticus habens, vel ſaltem à tribus lateribus, qualia fieri ruſticis domibus ſolent. περίστυλον.

Circūdo (περιβάλλω) ich vmbgibe, vmbſchlieſſe) ick omringe) ie enuironne, & Circumeo, (περίειμι) ich vmbgahe) ick omgae) ie tournoy.) Inter ſe differūt, quoniam dicimus, Hercules circuiuit terram non circundedit: & anulus circundat digitū, non circumit. Circuitus tamen vtrunq; complectitur. Cicero Catoni, Vallo & foſſa circūdedi. Plau. in Aſin. Circundato me brachiis, meumq; collum circumplecte.

Circunfero, pen. cor. circumporto, circūduco. περιφέρω. ich trage vmb) ick drage om) ie porte de ça & de la par tout.) Sall. Fuere item ea tempeſtate, qui dicerent Catilinam, oratione habita, cum ad iuſiurandū populares conſcios ſceleris ſui adiiceret humani corporis ſanguine vinum permiſtū, pateris circuntuliſſe. Per tranſlationem ponitur ꝓ purgare. Verg. libr. 6. Idem ter ſocios pura circuntulit vnda Spargens rore leui. Nam luſtratio à circulatione dicta eſt, vel cæde, vel victima.

Circunflexus, vndiq; flexus περισπώμενος. vmbgebogen) omgecrompt (entourement.) inde accentus circunflexus, ex acuto & graui factus.

Circūfluo, abūdo, ἐκβλύζω. vmbflieſſen, vberflieſſen) vontomuloeyen, ouerulocyen) couler en tour, abundar.) Cicero in Læl. Et circunfluere omnib. bonis copiis, atq; in omni rerum abundantia viuere. Proprie tamen circunfluere, eſt circum aliquid fluere, decurrere. περιῤῥέω. Plin. Id oppidum circunfluit amnis. Interdū concurrere, ἀθροίζειν. Idem. Poſtquam variæ vndiq; gentes circunfluxere.

Circunfluus, a. um. qd circunfluit. περίῤῥοος. Claud. libro. 2. Et aurato trahitur circunflua Ponto. Plinius libro. 2. capit. 66. Tellus medio ambitu præcincta circunfluo mari.

Circunforanea domus, (περιφόρητος οἶκος.) apud Apuleium pro ea quę mobilis & ambulatoria eſt, facilisq; ad circunferendum.

Circunforaneæ hoſtiæ, dicunt nō tam quæ circum fora q̄ quæ circum agros & vrbeis in ambaruali ſacrificio circunferuntur: à circunferendo dictæ.

Circunforani, ſeu Circōforanei, (ἀγύρται) leichtfertige: vmbſchweyfig leut) omlooperkēs, landtloopers) auenturiers) qui circa fora crebro verſari ſolent, quales nugatores, impoſtoresq;, qui fucis & ſtrophis captant quæſtum. Cic. pro Cluent. Tum repentè Aconitanum quendam L. Clodium pharmacopolam circunforaneum, qui caſu tum veniſſet, aggreditur. Hierony. Garrulum neſcio quem remigerulum, circunforaneum. Et qui circa forum vendıtant aut emunt, ſciſcitantur'ue, circunforanei dicuntur.

Circumiaceo, ces. cui. vmbliggen) omliggen) eſtre ſitue & aſſis entour.) Liu. Nam & Lycaonia, & Phrygia vtraq;, & Piſidia omnis, & Cherſoneſus, quæq; circūiacēt Europę, in veſtra ſunt poteſtate.

Circuniicio, cis. ieci. iectum. à iacio compoſitū. περιβάλλω. rings om wirffen) rontō worpen) iecter tout entour.) Liu. 3. bell. Maced. Poſtquam læuo latere nudato circuniicere haſtas in venientē ex tranſuerſo hoſtem conati ſunt. Circuniicere vallum, apud eundem, ꝓ circunædificare. Et circuniicere ambitu extrema cœli, Cicero, pro circundare, amplecti. Vnde circuniectus. a. um. pro circumpoſitus: vt, Circuniecta vrbi loca, Liu. Et circuniectus, us. Cic. de Nat. Qui terram tenero circuniectu amplectitur.

Circunlino, in præterito, circunliui, vel circunleui, & circunlini, ex circuncirca leuiter induco. vmbſmirē) omſmeren) enduyre & frotte tout en tour.) Plin. Circunlini aluearia fimo bibulo vtiliſſimum. Vnde circūlitio. onis. actus ipſe circūliniendi. Alii circunlitiones vocant κονιάματα, ſiue politiones, cū operibus perfectis manus vltima admouetur. Pli. li. 35. ca. 11. Hic eſt Nicias de quo dicebat Praxiteles interrogatus, quæ maximè opera ꝓbaret ſua in marmoribus, Quibus Nicias manum admouiſſet, tantum circunlitioni eius tribuebat.

Circunſideo. des. circunſedi, circunſeſſum, ſignificat contraſedere, circundare, obſidere. vmbſitzen, belägeren) omringen, beleggen) tenir le ſiege deuāt vne ville.) Liuius, In nos viri armati eſtis, agite, dum vbi hic curiam circunſederitis. Salluſt. Igitur Iugurtha oppidum circunſedit.

Circus, (κύκλοι) eyn kreyſz) eē rōt perck, een circkel) en-

entour, entournure.)omnis in gyrum ambitus: à circuo secũdum Seruium. Mathematici definiunt eum figuram planã, vna tantum linea cõtentam, in cuius medio punctus sit, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductę, inter se sint æquales. Et differt circus à globo, φ circus est planities rotunda, vt circuitus: globus soliditas vndiq; rotunda, vt est sphęra, & staminũ glomera. Circus (κίρκος, Athenæus, lib. 13) etiam dicitur locus muris septus. Verg. libro. 5. Mediaq; in valle theatri Circus erat. Vnde Circenses ludi, quòd in circo fierent. Fueruntq; tres Circi Romæ: Circus maximus inter Palatiũ & Auentinum: Circus Flaminius, qui & Apollinaris: & Circus Neronis in Vaticano. Dicitur autem circus vel à circuitu: vel à Circe Solis filia.

Circius, insula fuit in Mysia, quingentorũ ferè stadiorum ambitu, admodum ferax, & duobus pontibus iuncta continenti. Quæ iuxta pontem eiusdem nominis vrbem habuit, & portus duos clausos, & naualia.

Cirnea, vas vinarium. nam κιρνῶ misceo significat. Plautus in Amph. Inde impleui cirneam.

Cirri, (βόστρυχοι, πλοκάμοι) à quibusdam appellant capilli cõtorti, ac pinde crispati, quales picus Martius, & alauda, & grues in capitibus gerunt, Ouid. Cirris & à tonso nomen sortita capillo. Ostreorum etiã capillamenta dicuntur cirri. Mart. lib. 7. Et ostreorũ rapere liuidos cirros. Sed idem etiam, Teq; iuuant cirres, & pelle malandria cana. Inde cirratus, id est, capillatus. Persius, Te n'cirratorum centum dictata fuisse Pro nihilo pendas? Aliq cirros capillos capitis attonsos putant, à κείρω attondeo, incido. Cato de liberis educandis: Itaq; Ambraciæ primum puerilem dentem, item cirros ad Apollinem ponere solent. Inde Persius cirratos vocat pueros, qui cum comam nutrirent, eam Veneri consecrant detonsam.

Cirsas, vocat Hippoc. varices. Aristot. verò κιρσούς.

Cirtacus, balsami genus, scabro aspectu, incuruum, fructuosum, odoratum.

Cis, (κὶς) genus vermiculi, qualis hordearius, triticariusq;: à quo vermiculus pumex à Græcis (κισσηρὶς) dicitur, quòd nihil aliud ferè quàm pertusum ero sumq; significat. Et Cis, (κὶς) nomen patris Saul, vt habetur in lib. 1. Regum.

Cis, & Citra, (ἐντὸς ἐπὶ τάδε, ἐπὶ τάδε γε μὲν hie difet) hier op dese side) de ca.) differunt, quòd cis magis proprijs nominibus fluminum vel montium præponi solet: reliquis magis citra, vt cis Rhenum, cis Padum, cis alpes, ἐπὶ τάδε τῶν Ἄλπεων. Citra crus orem, citra forum, citra templum. Et habet quidem cis, sicut & citra, contrariam significationem de vltra. Nam hæ particulæ citra, intra, vltra, vt docet Gellius, apud veteres singularibus syllabis appellantur cis & uls. Dicebaturq; cis Tyberim, & vls Tyberim: mox dici cœptum est, citra Tyberim, & vltra Tyberim: & intra Calendas, citra Calendas. Componiq; potest & separari, vt Cisalpina Gallia, & cis Padum. Sciendum, quòd quamuis cis habeat vim localem, per translationem tamen, & in tempore, & in alijs rebus vti possumus: vt, Cis definitũ tempus venisti: sicut, Vltra tempus à nobis datum venisti. Cis naturæ leges: hoc est, minus quàm patiantur naturæ leges. Aliquando pro vltra. Salustius, Cis Rhenum, atq; intra mare nostrum & Oceanũ, nisi qua in paludibus via fuit perdomita. Citra etiã quandoq; pro fine (χωρὶς) on)sonder) sans.) ponitur. Colum. In agricultura voluntas facultasq; citra scientiam sæpe magnam dominis afferunt iacturam. Suetonius in Cæs. Aliq citra senatus, populiq; authoritatem id est, sine authoritate. Quint. lib. 1. Tum neq; citra musicẽ grãmatice potest esse perfecta. Plin. lib. 7. Citra fastidium nominent. Quandoq; ponitur pro ante, vt citra Calendas: id est, ante Calendas. Suet. in Aug. Solebat etiam citra spectaculorum dies, si quando quid inusitatum, dignumq; cognitu, &c. Fit autem citra à cis: à citra citer, citerior, citimus.

Cisalpina Gallia, quæ & citerior Gallia, & Gallia togata dicit, à fluuio Rubicône finitur, cuius basim alpes efficiunt. Cic. pro lege Manil. Inde cum se in Italiam recepisset, duabus Hispanijs, & Gallia Cisalpina præsidijs ac manibus confirmata &c.

Cisium (ἀστράβη) genus vehiculi birotí: à quo cisiarij q cisium regũt. Cic. Delituit in quadã cauponula, atq; se ibi occultãs perpotauit ad vesperum, Inde cisio celeriter ad vrbẽ vectus, demũ venit capite inuoluto. Iurecon. lib. 20. Digest. Si cisiarius, dum cæteros transire contendit, cisium euertit, & seruum quassauit vel occidit, puta ex locato esse in eum actionẽ. Cissium Perottus duplici ss scribit.

Cispius, mons in vrbe Roma, Exquilina in regione, de nomine Cispi hominis dictus, vt inquit Fest. Var. lib. 1. De lingua Latina: Exquilinus est Cispius mons sexticeps apud ædem Iunonis Lucinæ.

Cisseus, (κισσεὺς) rex Thraciæ, pater Hecubæ vxoris Priami, à quo Cisseis patronymicum: vt Hecuba Cisseis, apud Euripidem.

Cissibiũ, ligneũ poculũ ex hedera, qđ Græci κισσύβιον vocãt. Meminerũt Theocritus & Homerus.

Cissytes, (κισσίτης) gemma est ad similitudinem foliũ hederæ candicans. Plin. lib. 37. cap. 10 & 11.

Cista, (κίστη) genus vasis viminei. Colum. lib. 12. ca. 52. Fit etiã cista ex asseribus, in qua cõdunt & pecuniã & alia vsui nostro necessaria. Vulgò eyn kist, vne coffre, bahu.) Cicer. 5. Verr. Quaternos H S. quos mihi Senatus decreuit, & ex ærario dedit, ego habebo, & in cistam transferã ex fisco. Iuuen, Nanq; vetus Græcos seruabat cista libellos. Huius diminutiuum est cistula. Hinc aliud diminutiuũ cistella: à quo cistellula. Cic. ad Heren. lib. 1. Cistellam ꝓ vase posuit, quo suffragia populi in creandis magistratibus legibusq; ferẽdis colligebant, cum ait: Saturninus legem ferre cœpit, collegæ intercedere, ille nihilominus cistellam detulit. Cistifer. a. um. q fert cistam. Martialis: Nupsisti Gellia cistifero.

Cisterna, (λάκκος) eyn regenbach) een regenback) vne cisterne.) locus in quo colligitur aqua pluuia per euripos & caniculos sub stillicidio positos, ad

imbres suscipiendos. Vlpian. Cisterna aquam viuã nõ habet. Et quidem cisternę imbribus concipitur, sed per glaream immissam in spongias purificatis. Dicta cisterna, quòd sit cis: id est, infra terram. Hinc cisterninus, a, um. Colum. lib. 12. ca. 43. Tota deinde vasa in aqua fontana vel cisternina ponderibus impositis mergi.

Cistophorus, numi species à Canephoris Palladis Atticæ virginibus ministris dicti. Cic. Att. lib. 11. Ego in cistophoro in Asia habeo ad sestertia bis & vicies. Huius pecuniæ permutatione fidem nostram facile tuebere.

Citanos, insula olim Cycladum clarissima.

Citatus, vocatus, προσκληθείς: celer, ὀξύς. Apul. Citato, non testudineo gressu.

Citeria, appellabatur effigies quædam arguta & loquax ridiculi gratia, quę in pompa vehi Romę solebat. Cato in M. Cælium: Quid ego cum illo disertem amplius, quem ego denique credo in pompa vectitatum iri ludis pro citeria, atque cum spectatoribus sermocinaturum?

Cithara, æ. (κιθάρα) eyn harpff) ce herpe) vne harpe) pen. prod. instrumentũ musicũ, alio nomine lyra appellatur, quã Hieron. scribit effici in modũ Δ literę, cũ chordis vigintiquatuor, & per digitos variis vocibus tinnulisque ictibus in diuersis modis cõcitari, de qua in dictione Psalteriũ aliqua dicuntur.

Citharis, (κίθαρις) penultima corr. pileus, vel mitra pontificalis.

Citharista, promontorium. author Ptolemæus, & Antonius, qui ab eo Massiliam vsque nauigio triginta millia passuum facit. Est etiã citharista, qui citharã tantũ pulsat, nõ etiam accinit. Cic. 3. Verr. At etiã illum Aspendiũ citharistã, de quo sæpe audistis id, quod est Gręcis hominibus in prouerbio quem omnia intus canere dicebant, sustulit.

Citharistria, (κιθαρίστρια) quæ cithara canit, sicut à tympano tympanistria.

Citharizo, as. (κιθαρίζω) cithara cano.

Citharœdus, (κιθαρῳδός) eyn harpffen schlaher) een herpenaer) qui ioue de la harpe.) qui cithara canit. Iuuenal. Accipis vxorẽ de qua citharœdus Echiõ. Hinc Citharœdicus, a, um. κιθαρῳδικός, vt citharœdica ars. Sueton. in Ner. Item statuas suas citharœdico habitu.

Citimus, pen. cor. superlatiuum à cis, idem est quod vltimus, extremus, ἀκρότατος. Et citima vocantur, quæ cœlo proxima sunt, ἐγγύτατα. Cicero: Quibus erat ea minima, quæ vltima cœlo, citima terris luce lucebat aliena.

Cito, as. (προσκαλοῦμαι, προσφέρω) berüffen) heroes pen) appeler.) frequentatiuum à cieo, quod est voco, & modo est iudiciale verbum, pro in ius vocare, iubere adesse, & diem alicui dicere: modo vero extra forũ, pro fidem authoritatemque alicuius obtestari, & (vt nonnulli) allegare, siue (quod Latinis magis probatur) laudare ponitur. De primo significationis genere. Cic. pro Clu. Cognoscite nunc, ita reum citatũ esse illum, vt re semel atque iterum præiudicata, cõdemnatus in iudiciũ venerit. Et in Verr. 4. Citat reum, non respondet: citat accusatorem, citatus accusator M. Pacilius nescio quo casu non respõdit, non adfuit. De altera significatione, idem de Fin. libr. 2. Sed dies me deficiet: & vt Aulus Varius, qui est habitus iudex durior, dicere consessori solebat, cum datis testibus, alij tamẽ citarent, Aut hoc testium satis est, aut nescio quid satis sit: sic à me satis testium est dictum. Et Off. 1. Quamuis enim Themistocles iure laudetur, & sit eius nomen quàm Solonis illustrius, citeturque Salamis clarissimæ testis victoriæ, quæ anteponatur consilio Solonis ei, quo primum constituit Areopagitas: non minus præclarum hoc, quàm illud iudicandum est. Et de Natur. libr. 1. Tu ipse paulo antè cum tanquam senatum philosophorum citares, summos viros desipere dicebas. Huius composita sunt, concito penult. cor. quod significat ad iram prouoco, hinc cõcitatus, iratus. Gel. Erat enim aliquanto concitatior. Incito, excito, suscito, &c. quæ sunt in dictione Cieo.

Citorus, (κύτωρος) pen. prod. mõs qui abũdat buxis. inde pecten Citoriacus, (κυτώριος) quasi buxeus dicitur: à Citorio monte. Ouid. lib. 4. Metamorp. Sæpe Citoriaco deducit pectine crines.

Citra, (ἐντός) præpositio. vide in dictione Cis.

Citreum, vt Cloatius scribit, est Persicum malum, μηδικόν, περσικόν καὶ ἀρόμαλον: de quo Verg. Felicis mali, quo non præstantius vllum. Oppius lib. De Syluest. arb. Citra idem malus & Persica, altera generatur in Italia, & in Media altera. Et paulò pòst de Citreo: Est autem odoratissimũ, ex quo interiectum vesti tineas necat. Fertur etiã venenis contrarium, quod tritum cum vino purgatiore, bibentes seruat viribus suis. Generãtur aũt in Perside mala Citrea, quæ vulgò natantia dicuntur.

Citro, cum vltro. ἄνω κάτω.

Citrus, (κίτρον) arbor nobilissima, quæ sola apud Atlantem montem in Mauritania nascitur, Romanis quondam gratissima. nam afferebantur ad ornamẽta mensarum & lectulorum. Nõ multũ crescit, & folia maiora habet quàm laurus. Hinc Citreus, a, um. vt Citreæ mensæ. Apud Dionẽ Cedron, & poma Cedria, pro Citro & Citris appellata inueniuntur. Alterius tamen generis sunt Citri Atlanticæ, ex quibus mensæ fierent, quàm nostrates Citri, vnde mala medica nascuntur. Hæ folio spectantur arbuti ferè, aut lauri: Atlanticæ, cupresso fœminæ syluestri, folio, odore, caudice. Dicitur & Citrum, neutro genere pro ligno.

Citta. (κίττα) auis pica, quoniam (ut Galenus ait) terram auis illa mandit: aut quia colores habet, vt pica, dispares, ita grauidæ varios appetunt.

Citium, (κίτιον) oppidum Cypri. vnde Cittieus Zeno, (κιτιεύς.)

Citus, celer, ὀξύς: schnell) ras) soudain, legier.) quasi citatus. Liu. 6. bell. Pun. Eques citus ab Roma venit. Sallu. Modò citus, modò tardus incessus eius. Hinc citior, citissimus. Plautus, Nullam ego rem citiorem apud homines esse, quàm famam reor, citissimus omnium redijt. Citò,

(ὀξέως, ταχέως) aduerbium, citius, citissime. Plaut. in Mil. Ite citò, iam ego vos assequor. Interdum citus dicitur separatus. Vergil. libr. 8. Haud procul inde citæ Metum in diuersa quadrigæ. Quando habet pen prod. significat diuisum, vt ait Seru. in 8. Aeneid. Vt est, inquit, in iure erecto, non cito. id est, in patrimonio vel hæreditate non diuisa. Priscianus verò, à Cire quartæ coniugationis, excitum, concitum penult. prod. Ciere autem secundæ, penult. corr.

Ciuicus. a. um. (πολιτικός) pen. cor. idem quod ciuilis: vt ciuica corona, quam ciuis ciui, à quo seruatus fuisset in prælio, testem vitæ dare solebat, ex fronde querna, quoniã cibus antiquissimus è quercu capi consueuerat.

Ciuilis, & hoc ciuile, borgerlich) borgerlijck) ciuil) quod est ciuis, seu quod ad ciuem pertinet, πολιτικός: vt ciuilis mos, ciuile ius, ciuile odium, ciuile bellum, ciuilis homo, qui est peritus eorum quę ad administrandam Remp. pertinent.

Ciuilitas, (τὸ πολιτικόν) höflicheyt vnd zucht) hueslicheyt) ciuilite.) quasi ciuilis mos, & accipitur pro moderatione quadam atque modestia, magis ciui homini politico, quàm imperatori conuenien te, quam in Augusto fuisse scribit Sueto. Clementiæ ciuilitatisque, inquit, eius multa & magna documenta sunt. Iul. Capitolinus laudat Antoninum Pium, quòd imperatorum fastigiũ ad summã ciuilitatem deduxerit. Hinc

Ciuiliter, aduerbium. zuchtiglich) hueslijck) ciuilement.) Cic. 1. Off. Vt enim cum ciuiliter contendimus, aliter si est inimicus, aliter si competitor. Iuuen. Saty. 5. Poscimus vt cœnes ciuiliter. id est, vt tibi sit panis idẽ qui alijs cõuiuis, ijsdemque fercu lis vtaris: nõ vt tyrannico more, aut regio cœnes.

Ciuis, vrbis colonus, πολίτης, ἀστός: eyn borgher) citoyen ou citoyenne.) à coëundo (vt Ciceroni probatur) quòd vinculo quodam societatis in vnum coëat cœtum, & sub legibus viuat. Sciendum Latinè dici, Hic est ciuis meus, iste est ciuis tuus, &c. pro eo quod vulgò dicunt, Hic est conciuis, vel compatriota meus, quam locutionem ineruditis relinquamus.

Ciuitas, (πόλις) eyn stadt) la bourgeoysie.) proprie est collecta ciuium multitudo, ad iure viuendum. Aliquando ciuitas dicitur ius ciuium. vnde ciuitate donare, πολιτείαν διδόναι. Vsurpatiuè tamen dicitur vrbs, hoc est, ipsa mœnia, & ædificia.

Cius, (κίος) fluuius Thraciæ ex Pæonibus & Rhodope monte profluens.

Cyzicus, (κύζικος) ciuitas in Asia minore.

C ANTE L.

Clabula, vel vt quædam habent exemplaria, clauola, scissio lignorum, vel præsegmina, authore Nonio. Varr. 1. de re Rust. cap. 40. Demum in oleagineis seminibus arbores videndum, vt fit de tenero ramo ex vtraque parte æquabiliter præcisum, quas alij clauolas, alij taleas appellant, ac faciunt circiter pedales.

Clades, à calamis, quasi calamides, hoc est calamitas: vel quasi cades, à cadendo, κλάω: vel à κλάω, quod est amputo, frango. Inde κλάσμα, fragmentum, & confractio. eyn schade, vnfal, verderbung) een ongeual, nederlage) desconfiture de guerre.)

Clam, (λάθρα, κρύφα) heymlich, vnwissend) heymelijck, sonder iemands weten) secretement, a l'emblee, en cachette.) præpositio separatiua est, & casualibus tantum præponitur, vt clam patre egisti. Quandoque reperitur loco aduerbij posita. Verg. Clam ferro incautum superat securus amorum. Sed oratores præpositionem potius accipiunt, sique iungatur ablatiuo, vt Priscian. sentit, siue accusatiuo, vt Donat. opinatur, vt clam me profectus est: id est, me insciẽte. λάθρα ἐμοῦ. Hinc compositum perclam, quod est valde occultè.

Clamare, est vociferari, κλάζειν: vnde exclamatio. schreyen, roepen, crijsschen) crier, huyer, brayre.) Plautus in Merc. Nec tolerant, vt æquum est patres: sed clamant, indecenter obstrepunt. Quandoque vocare, φωνεῖν. Plaut. Plaudunt, partim clamitant me, vt reuertar. Huius composita sunt, acclamo, conclamo: vt vasa conclamo, ἀνασκευάζω. Item declamo, exclamo, inclamo, proclamo, reclamo, & succlamo, quæ habent penultimam productam.

Clamor, vox quæ clamando fit, κραυγή, βοή: eyn geschrey) een gecrijsch) cry.) & propriè calamorum sonus, quasi calamor. cum enim arundines vento agitantur, magnã vocem emittunt. Plin. in Epist. Turbidoque clamore postulauerat simul & opprefferat. Dicitur & clamos, sicut arbos.

Clamosus a. ũ. (κραυγαστικός) à nominatiuo clamos, quod clamore obstrepit, vociferaturque. Iuuen. Securus iubeant clamoso insistere circo. Quint. Non turbidus, non clamosus sit altercator.

Clanculum, diminutiuum est à clam, λαθραίως, κρύβδην. heymlich) secretelijck) secretement.) Teren. in Eunu. In cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum.

Clandestinò, aduerbium, κρύφα. Lucilius: At enim dicit clandestinò tibi quod cõmissum fuerat. Plautus in Mil. Nam hoc negotij clandestinò vt agerem, mandatur mihi.

Clandestinus, a, um. pen. prod. occultus. κρυφαῖος: heymliche.) secret, cache.) quasi clàm de astu: hoc est, vrbe. Manil. lib. 1. Et clandestinus furgentia fraudibus arma. Silius lib. 7. Ceu clandestino traheretur fœdere bellum.

Clango. is. xi. vel gui. (κλάγγω) trummete) trõpette) sonner de la trompette.) tuba cano, vel increpo.

Clangor, (κλαγγή) vox tubarũ est. Vergi. Clamorque virũm, clangorque tubarum. Licet etiam dicatur de sono anserum, & aliarum rerum constrepentium. Cic. lib. 2. Tusc. de Prometheo: Iouis satelles (intelligit aquilam) pastu dilaniat fero, tum iecore optimo farta & satiata affatim, clangorem fundit vastum. Colum. De anseribus lib. 9. Eiusque generis anser præcipuè rusticis gratus est, quòd nec maximã curã poscit, & solerti orẽ custodiã præbet. quàm canis, nam clangore prodit insidiantem.

Clanius,(κλάνιι) fluuius Campaniæ iuxta Acerras vrbē, à κλάνιον quod est viola, qua illius ripæ abundare dicuntur: vel, vt Macrob. existimat, à Clanio gigante. Stephan. Clanius q & Clanis, fluuius est Cumæ, à quo piscis Clanius, q & Silurus vocat.

Clareo,es.iii.(εὐδοκιμέω, φαίνομαι) heyter zeyn, bekant sein, oder verrūmpt sein) bekent syn, vnaemt syn, claer syn) estre cler, auoyr bruyt & renōmee.) clarus sum, vel manifestus, seu notus sum: vt, claret q mihi sis inimicus. Turpil. in prima significatione, Cuius aduētu hodie claret Cypros. Hinc fit compositū inclareo, qđ est valde clareo: à quo fit inclaresco, qđ est valde clarus fio, περιφαίνομαι.

Clarifico,as. clarū facio, illustro. δοξάζω. Plin. lib. 20. cap. 13. Alterum est nigrius, quod capitis vitia purgat, visum clarificat.

Clarigatio, belli denunciatio. Accipitur & pro exactione nummaria, maximè quæ principis vel Reipub. edicto conceditur. Liu. lib. 8. In Veliternos veteres ciues Romanos, q toties rebellassent, grauiter sæuitum, & muri deiecti, & senatus inde abductus, iussiq; trans Tyberim habitare, vt eius, qui cis Tyberim deprehensus esset, vsq; ad mille pass. pondo clarigatio esset: nec prius q̄ ære absoluto, is qui cœpisset, extra vincula captum haberet.

Clarigo,as. pen. cor. clare repeto, bellū indico: à vocis claritate dictū: aut ἀπὸ τοῦ κλήρου, hoc est à sorte. nam bellica sorte inuadebāt agros hostiles. vnde κληρονόμοι dicunt, q iure sortiūtur bona defuncti. Plin. lib. 22. Hac semper & legati cū ad hostes, clarigatūq; mitterent vsi. i. res raptas clare repetitū. Erat aūt Romanis in more, cum bellum indicere alicui volebāt, vt Pater patratus ꝓficisceret ad hostiū exercitū, & pręfatus quędā solennia ṽba, clara voce diceret se bellum indicere, ob certas caussas.

Claritas, luciditas. λαμπρότης: helle) claerheyt) clarte) vt claritas solis. Plin. Claritatis tātæ est vesper. Aliquando excellentia & splendor, ἐπιλάμψις: vt claritas generis, claritas rerum gestarū. Cic. ad Sulp. Quę quanq̄ ex multis ꝓ tua claritate audiam, tamen libentissimè ex tuis literis cognoscā. Interdū facilitas: vt, claritas orationis. Dicitur & Claritudo. Salust. Cum præsertim tam multæ variæq; sint artes animi, quibus summa claritudo paratur.

Claro,as. clarum facio. Ausonius: Pollet Aristides veteres qui clarat Athenas. Hinc Declaro,as.

Claros, (κλάρος) Ioniæ ciuitas, Apollinis oraculo nobilis, iuxta Colophonem, eam Manto Tiresiæ filia condidit, fugiens Thebanorum victores Epigonos. quæ cum patriæ cladem lugeret & suam, manantibus vbertim lachrymis fontē fecit: vnde Claros, ἀπὸ τοῦ κλαυθμοῦ locus appellatus. Nearchus dicit id nomen datum, q Apollini per sortē Claros obtigit, quam κλῆρον Græci nominant. Hinc κλάριος dictus est, & illic fanum habuit, quo responsa, epota aqua, edebantur. Item Claros, fluuius à cacuminibus alpium per plures valles excurrens, in Istrum intrat.

Clarus,a,um. proprie dicitur quod est lucidum, nō obscurum: vt clara dies, ἄδηλος, λαμπρός, heyter schein barlich, hel) claer) cler) Figurate tamen pro insigni atq; excellenti accipitur, & eo qui veluti fulgore quodam famæ resplendet: qui & inclytus dicitur: quamuis plus sit inclytus q̄ clarus, propter in, quę ibi auget. Cic. 1. de Finib. Claris & fortibus viris commemorabilis. Plaut. in Trin. In occulto iacebis cum te maximè clarum voles. Item quoniam quæ clara sunt, ab omnibus cernuntur, clarum etiam pro aperto & manifesto (σαφὴς) sumitur: vt clarus sermo, clara oratio. Interdum ponitur pro audibili, ἐπήκοος. Terent. Dic clarè. A clarus fit compositum præclarus, quod est valde clarus. Cic. O præclarum custodem ouium, vt aiunt, lupum. Aliquādo sumitur pro bono, seu pro optimo. Idem in Lælio: Actum est præclarè.

Classiarius, idem est quod assiduus & diligens, quia omnium classium ciues semper parati erant ad omnem Reipub. necessitatem, propter quod ab assidendo assidui dicebant. Apul. Et laudum eius classiarius, atq; assiduus præco. At qui priuatim quoscunq; in iudicium vocabant iussu magistratuū, dicebātur Liburni, q ferè è Liburnia essent. Dicitur & classiarius custos, exercitatorq; classis, vel is qui in classe pugnat. Cęsar. 3. bell. Ciuil. Itemq; per equites dispositos aqua prohibere classiarios instituit. Sueton. in Galba: Nam cum classiarios, quos Nero ex remigibus iustos milites fecerat, redire ad pristinum statum cogeret.

Classicus,a,um. quod est classis, vel quod ad classem pertinet. ναυτικοί: vt classicū bellum, bellū nauale. Propert. li. 2. Et canerē Siculæ classica bella fugæ. Et classici, (οἱ ὑποτελεῖς, οἱ τελοῦντες, οἱ ἐν τέλει) primę tantum classis homines, de quibus mox. Etiā dicebantur præcones (κήρυκες) qui tuba vel cornu iussu magistratuū ex arce, vel circum muros populum ad comitium vocabāt, dicti à calando: id est, vocando, siue à clangore. Vnde classica ꝓ ipsis tubis, σάλπιγξ, σημεῖον, σημαντής. Verg. libr. 7. Classica nanq; sonant. Liuius lib. 5. Vocatis classico ad concilium militibus. Item classicum canere, (σημαίνειν τὴν ἔφοδον, σημαίνειν τῇ σάλπιγγι) signum dare, quo milietes pugnam inibant: canere autem receptui, (ἀνακαλεῖν) cum reuocabantur. Dicitur à classis, quod æquiuocū est, significat eñ nauiū multitudinē, στόλος: ἀπὸ τῶν κάλων, hoc est à lignis. quamuis abusiue ꝓ vna tantū naui ponitur. Verg. li. 6. Lycię ductorē classis Orontem. Sgnificat & hominum collegia, τιμήματα. nā Liu. de Se. Tul. rebus gestis scribit vrbem in quinq; classes diuisam, censumq; ab eo institutum fuisse: rem saluberrimam tanto futuram imperio, quo pacis belliq; munia, nō viritim vt antea, sed pro habitu pecuniarum fierent. Tum classes centuriasq; ad hunc ordinē ex censu descripsit. Qui centum milia æris, aut maiorem censum haberent, inter primarios numerabantur, & sub primæ classis titulo. Ex his octoginta fecit centurias, quadraginta senū, quadraginta iuuenū. Seniores ad vrbis custodiam, iuniores vt foris bellum gererent. Arma his, galea, clypeus, ocreæ, lorica. omnia ex ære hæc, vt tegumēta corporis es-

sen

sent. Præterea tela in hostem, hastæ, & gladius. Additæ sunt fabrorum duæ centuriæ, quæ sine armis stipendia facerēt, datum munus, vt machinas in bello ferrent. Hinc classici, huius primę tantum classis homines dicebanf, qui (vt docet Gell. lib. 7 cap. 13.) centum & viginti quinq; millia æris amplius'ue censi erant. Hinc etiam classici testes, qui & assidui, & locupletes, qui (vt inquit Fest.) signandis testamentis adhibebantur, hoc est primæ classis homines, quasi primæ authoritatis, & idonei veritatis sponsores. Et metaphoricè classicos authores vocat Gell. quasi primę notę scriptores, Latinæq; elegātię testes idoneos, cuiusmodi sunt Cicero, Cæsar, Sallustius, Vergilius, Ouidius, Horat. T. Liuius. Intra centū & vigintiquinq; milia census, secunda classis: ex quibus viginti centuriæ seniorum, viginti & iuniorum. Arma vt in superiore, præter loricam. Tertia classis à septuagintaquinque ad quinquaginta milia census. Arma, vt in superiore, præter ocreas. In quarta classe à quinquaginta ad trigintaquinq; milia census cēturiæ, viginti seniorū, viginti iuniorum. Arma mutata nihil, præter hastam, & verutum datum. Quinta classis centurias triginta habuit, fundas lapidesq; missiles gerentes. & homines quintæ classis, ꝓ tenuibus & minimę authoritatis dicuntur, οἱ ἐκ τῆς ... τελεύτης. In his accensi cornicines, tibicines in tres centurias. Ex vndecim postea milib. vna centuria, & fuit hæc immunis militia. Et sciendum, quod infra classem esse appellabātur, secūdæ classis, cæterarumq; omniū classium, qui minore summa æris, q̄ classici illi, censebanf. Significat & classis, equitum ordines. Verg. Scio me Danais è classibus vnum. Vnde & classis ꝓcincta, (παρεσκευασμένη στόλος) dicitur exercitus instructus. Apud antiquos classes clypeatę dicebantur, quos nūc exercitus vocamus. Classes quoq; in scholis sunt ordines discipulorum. Quintilianus author est, à pręceptorib. suis pueros in classes distributos, ordinemq; dicendi secundum vires ingenij datum.

Clathro, as. significat clathris claudere: vulgò vergetteren) tralien) fermer de barreaux ou treillis.) Vnde fenestra clathrata, apud Plautū. Colu. lib. 9. Satis est aūt vacerras inter pedes octonos defigere, ferisq; transuersis ita clathrare, ne spacioq; laxitas q̄ foraminib. interuenit, pecudi ꝓbeat fugam.

Clathrus & Clathrum, vtroq; modo dicitur. Sunt autem clathra, ligna quib. transuersis aliquid munimus, sepimus'ue, vt fenestras, quę vulgo ferratæ dicunt. Græcè κλεῖθρον, à κλείω claudo. Horat. Obiectos caueæ valuit si frangere clathros. Colu. posuit pro lignis cancellatim compactis, quib. glebæ contunduntur: Hirpicem Varro appellat.

Claua, fustis teres ad claui similitudinem capitatus. κόλον, κορύνη, ῥόπαλον. eyn kolb) een kolf) vne massue.) Plin. De lino: Iterum deinde in filo politur, illisum crebro in silice ex aqua, tectumq; rursus tunditur clauis, semper iniuria melius. Hinc claua Herculis, qua ille vtebatur.

Clauarius, appellatus est Suetonij pater, ab eo quòd præfectus fuerit donatiuo imperatorio inter milites dispertiēdo. Vnde Corn. Tacit. scribit, clauarium donatiui nomē esse, qui aut, Seditiosæ militū voces terrebant clauarium, donatiui nomen est.

Clauator, (κορυνήτης) q huiusmodi claua vtebatur.

Clauatus, a. um. (ἡλωτός) quod est clauorum aculeis modo prominentibus circundatum. Nam & clauatæ vestes (πλατύσημα ἱμάτια) hinc vocātur, quas vulgus à verrucis clauo similibus verrucatas appellat. Dicuntur etiam clauatæ vestes quamuis nō ex auro, sed aut ex cocco, aut alijs coloribus verrucas habeant. Lamprid. in Alex. Conuiuium neq; opimum, neq; nimis parcū, sed nitoris summi fuit: ita tamen vt pura mantilia mitterenf sæpius cocco clauata, aurata vero nunquam.

Claudeo, es. idem quod Claudico.

Claudia, (Κλαυδία) nomē virginis Vestalis, quæ cum in suspicionem stupri venisset, & simulachrū matris Ideę in vado Tyberis hæreret, ad comprobandam pudicitiā suam, fertur cingulo duxisse nauē, quam multa hominū milia trahere nequiuerant.

Claudiana tonitrua, dicebantur quę Claudius Pulcher instituit, vt in ludis post scenam factis, coniectus lapidum ita fieret, vt veri tonitrui speciem repræsentaret.

Claudianus, (Κλαυδιανός) poëta Aegyptius, vt Græci & Latini eius patriam affirmant, & ipse de se testatur. Floruit sub Theodosio, & Honorio Augustis. In lucubrationib. suis iam olim cusis egregiā operam nauauit Ponticus Virunius, homo multarum rerū scientia clarus, id quod & in illo explicando (vt audio) satis declarauit.

Claudico, as. are. altero tantum pede incedere, (χωλεύω) hincken) hoiter.) vel alterū pedem infirmū, & instabilem, aut curtum habere, ac vacillare. Translate dicitur de omni eo, quod suis partibus rectum non est. Cic. 1. de Finibus: Qui verentur, ne si amicitiam propter nostram voluptatem expetendam putemus, tota amicitia quasi claudicare videatur. Liuius. 2. bell. Pun. Si altera parte claudicet Respub. malis consilijs, idem ac boni iuris & potestatis erit. Hinc claudicatio, verbale. Colu. libro. 6. cap. 12. Sanguis demissus in pedes claudicationem affert. Et

Clauditas (χωλεία) hinckung) hinckinge) boitemēt.) idem: hoc est ipsa claudicandi actio. Plin. Repulsu durioris materiæ clauditatem ilico affert.

Claudius, (Κλαύδιος) nomen Romani imperatoris, & Caligulę patrui. Hic Britanniam insulam in ditionem accepit, & Orchades insulas Romano adiecit imperio. Postmodum ab Agrippina vxore veneno sublatus est, vt Nero filius imperio potiri posset. Fuit & alius Claudius Romanorū item imperator, qui Gotthos Illyricū vastātes bello adortus incredibili clade superauit. Vnde in curia clypeum aureum, & in capitolio auream sellam habere promeruit. Sed cum duobus ferè annis imperasset, apud Smirnium morbo interijt.

Claudo, is. si. sum. includo, κλείω. schleussen) sluyten) fermer.) Verg. lib. 3. Georg. Aut intus clausos secū ad

ad præsepia seruant. Interdũ ponitur pro circuire, περιλαμβάνειν. Idem: Claudite Nymphæ Dictææ Nymphę nemorum iam claudite saltus. Interdum pro obsistere, arcere, vt apud eundem lib. 10. Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Vlpianus clausos pro vinctis accipit, εἵρχθεντας) si modo ita vincti sint, vt omni modo erumpere non possint. Interdum pro claudicare. Sallustius, Nihil socordia claudebat. Item in Histor. Equi præ labore claudunt.

Claudus, (χωλός) hinckechtig) manck, hinckende) boiteux.) quasi pedibus clausus: .i. impeditus, qui ex pedibus, aut cruribus femoribus'ue vitiatis nõ possunt passus facere, nam eos claudunt. Plaut. in Aul. Quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

Clauicula, (κλαδίον) diminutiuũ à claui, vel à claua virga. Dicitur quoq; claucula, capreolus, siue pampinus in vite. eyn reben zinck.) Cic. de Senect. Vitis quidem, quæ natura caduca est, & nisi fulta sit fertur ad terrã: eadem vt se erigat clauiculis suis, quasi manibus quicquid est, nacta complectitur.

Clauicularius, qui clauiculam: id est, virgam vel clauem gerit. κλειδοῦχος.

Clauiculus, (γομφίον) diminutiuũ à clauo. Significatur etiam hoc nomine capreolus in vite. ἑλιξ Græcè, & pampinus à nostris dicitur.

Clauiculatus, ἑλιγματώδης, ἑλικοειδής.

Clauiger, vel clauigerus, κλειδοφόρος. Ouid. Clauiger inuidit Vulcani occumbere prolem.

Clauis, (κλεὶς) eyn schlüssel) eenẽ sluetel) clef.) est qua ostia, arculæ, & id genus multa & clauduntur, & aperiũtur, à clam, φ quæ celare volumus, hac claudere solemus. Cato de re Rust. cap. 13. Seriam vinariam vnam, clauem torculario vnam. Habet & Clauim in accusatiuo. Plaut. in Most. Clauim mihi harunce ædium nunc iam Iube efferri. Vnde conclauia, loca quę sub vna eademq; claue clausa sunt: & conclauatus, locus vna claue clausus. Clauem Theodorus Samius primò mõstrauit. à qua faber clauicularius, κλειδοποιός.

Claustrarius, qui claues, & cætera ad claudendum opera facit. κλειθροποιός. eyn schlosser) een sloetmaker.)

Claustrinus. pen prod. qui claustri ianuæ præest. Et claustrinus, a. um. quod est claustri.

Claustrum, (κλεῖθρον) eyn schlos) een slot.) clausura, siue quo aliquid clauditur. Plautus in Curc. Nam sonitum, & crepitũ claustrorũ audio. Verg. Portarũ ingentia claustra. In plurali tã masc. φ neutri gen. est. Apud antiquos clostra ꝑ claustra dicebant.

Clausula, dicitur id quod claudit. Plin. lib. 11. ca. 45. Vngues qui clausulæ neruorum summę existimantur, omnibus his quibus & digiti. Item pro exitu. Cic. pro Cælio: Mimi ergo est iam exitus, nõ fabulæ: in quo cum clausula non inuenitur, fugit aliquis è manibus: deinde scabella concrepãt, aulæũ tollitur. Sic cum pro sententia ponitur. Hanc Grę ci περίοδον dicunt, à breuitate & conclusione. Cic. Fam. 2. Quoniã mihi nullum scribendi argumentum relictum est, vtar ea clausula, qua soleo.

Clausura (κλείσωσις) à claustro, siue à claudẽdo dicit.

Clauus, (ἧλος) eyn nagel) vng clou.) dictus est φ claudat, figat, atq; cõtineat: à claudẽdo nam ideo clauum figimus, vt claudat seu contineat aliquid. Cæsar. 3. bel. Gall. Transtra ex pedalibus in altitudinem trabibus confixa clauis ferreis, digiti pollicis crassitudine. Et clauus, nauis gubernaculum siue temo, φ eam dirigat, rectãq; teneat. πηδάλιον. das steūrrůder) dat roer.) le gouuernal de vne nauire.) Cic. in Cat. Ille aũt clauũ tenens quietus sedet in puppi. Item clauus genus tuberculi, quod vulgò callus dicitur, rotunda specie, coloris albi, fit in plantis digitisq; pedum maxime: sic appellatus, quia ita pungit, vt quasi caluus ferreus infixus videatur. Nam caro durescit in callum semper ferè pungentem. eyn ågersten aug) een aecksterooge) vng clou, vng froncle.) Eo morbo Silius Italicus interiisse fertur. Fiunt & callosa quędã in candido oculi tubercula, quę claui nominantur oculorum. Arbores quoq; clauum huiusmodi patiuntur, qui & fungus, & patella dicitur, vt inquit Plin. lib. 17. cap. 24. Idem scribit clauos inasci natibus, & purgari succo pyxacanthi. Sunt & claui caligares, à caligis militaribus, quibus suffigebantur. Idem lib. 9. cap. 8. In quibus pisces omnibus annis Vergiliarum exortu existunt, squamis conspicui crebris atq; præacutis, clauorum caligarium effigie. Præterea clauus est vestimenti genus, veluti quibusdam clauis aureis distinctum: quòd & à palmarum similitudine palmatum vocabatur, & à verrucis clauo similibus verrucata vestis: quòd si latior ipsa vestis erat, latusclauus (πλατύσημον) dicebaꝰ. Hac soli senatores & patritiĳ induebanꝰ. Horat. lib. 1. Serm. Et latum demisit pectore clauum. Vnde laticlauos appellari senatores legimus. Sueton. De Nero. A laticlauo, cuis vxorem attrectauerat, cæsus. Ab Ouidio clauus simpliciter dicitur ꝑ senatoria dignitate, illo versu: Curia restabat, clauí mensura coacta est. Suet. De Aug. Clauo nec lato, nec angusto. Hinc etiã clauata dicuntur, vel vestimenta clauis intexta, vel calceamenta clauis cõfixa. Et clauati socci, quòd sola habeant clauis intertexta. Clauata verò sunt vestimẽta, etiam si nõ ex auro, sed aut ex cocco, aut aliĳs colorib. clauos & verrucas habeãt. Lamp. in Alex. Conuiuiũ, necq; opimũ, neq; nimis parcũ, sed nitoris summi fuit, ita tamẽ, vt pura mãtilia mitterenť sæpius cocco clauata, aurata vero nunquã. Quæ autẽ cũ auro, auroclauata dicuntur, & auroclauatæ vestes à textura aureorum clauorum. Clauus annalis, qui figebatur in parietibus sacrarum ædium, per annos singulos, vt per eos numerus colligeretur annorũ. Apud Liuiũ scribitur dictatorẽ creatũ fuisse caussa tantũ figendi claui ad pestilentiam sedandam. Præclauum, vestis ante clauum texta. Afranius, Totum diem præclauum vnum texere.

Clazomenæ, (κλαζομέναι) penult. prod. vrbs Ioniæ Asiaticæ, quam condidit Paralus. Hæc prius Grynia nominabaꝰ vicina Colophoni, vnde & Apollo Grynæus dictus est apud Vergil. quoniam ibi esset

fet eius oraculum.

Clazomenia, insula quæ Marathusa (μαράθουσα) dicitur. à qua Clazomenij, (κλαζομένιοι) quos in Mæonia sitos esse constat.

Cleantes, (κλεάνθης) nomen philosophi, qui Zenonis Citiensis scholam successor excepit. Hic Phanij filius, egregius pugil, cum Athenas venisset, & Zenoni adhærens, generose philosophatus est, & in eisdem permansit dogmatibus. Hic cum valde pauper esset, mercenariam vitam agebat. Noctu quidem in hortis aquam hauriebat: per diem vero in sermonibus exercitabatur. vnde Phreantes appellatus est, quasi puteos hauriens. Tradit illum quæ à Zenone audierat, ossibus boum & testis fictilibus perscribere solitum, cum pecunia non suppeteret ad chartas emendas.

Clearchus, (κλέαρχος) philosophus fuit, cuius meminit Hieron. contra Iouin. Fuit & alius hoc nomine Macedoniorum dux, hic dicebat exercitui: Imperatorem plus quàm hostem metui debere.

Clematis, huius clematidis, herba, quę centunculus ab Italis dicitur. Plin. lib. 24. cap. 10.

Clemens, lenis, mitis, mansuetus, humanus, qui remittit de eo, quod posset, psequi: quasi colat mentē. milt, gütig) sachtmoedich, goedertierē) doulx, bon.) Cic. 2. de Finib. Et si satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. Differt à placido, quòd clemens sit circa recte agentes, placidus circa delinquentes: & clemētis est nullos lædere, placidi arridere omnibus: clemēs animo, placidus vultu. Terent. in Adelph. Ille suam semper egit vitam in ocio, in conuiuijs, clemens, placidus nulli lædere os, arridere omnib. Hinc clementia, & aduerbium clementer: quibus contraria sunt, inclementia, & inclementer.

Cleobulos, us. (κλεόβουλος) Lyndius Euagoræ filius, vnus ex septem sapientibus.

Cleodamas, (κλεοδάμας) Thasius philosophus, Platonis tempore in geometria floruit.

Cleombrotus, (κλεόμβροτος) Pausaniæ filius, Lacedæmoniorum dux. Qui timens ne videretur cum Epaminunda hoste sentire, temere cum eo pugnauit: seq; & patriam in præceps dedit. nam vulneratus occubuit, & exercitus deletus.

Cleone, (κλεωνή) mediocre oppidum, distat ab Argo stadijs centum viginti, à Corintho nonaginta. Vnde Cleonæus. a. um. (κλεωναῖος) vt leo Cleonæus qui & Nemeæus. Lucan. Ille Cleonæi proiecit terga leonis.

Cleopatra, (κλεοπάτρα) Aegypti regina.

Clepo. is. si. tum. furor, furto surripio: stelē) destrober.) tractū à verbo Greco κλέπτω. vnde cleptum, furto subtractum. Liu. Si quis clepsit, ne populo scelus esto, néue cui cleptum erit. Plaut. Rape, clepe, harpaga. Cic. de Rep. Non modò vt Spartæ rapere, vbi & pueri clepere discunt.

Clepsydra, (κλεψύδρα) een stondglasz.) een huerglas) vng chantepleure.) pen. cor. duo significat, fontem scilicet, & horologium aquarium, horas aqua dimetiens. Est enim fons Athenis in arce illa Mineruæ quondam, nunc beatæ Mariæ virgini consecrata, is per alueum subterraneum, latenterq; fluens stadia viginti surgit tandem in riuos ad vicum Phalereum. Erat præterea vas quoddā vitreum graciliter fistulatum, quod æqualibus dimensionibus signatas horas ostenderet. Ad cuius etiam fundum erat foramen quod aquam guttatim emitteret. & ita horæ per aquæ diminutionē, quot essent, videri poterant. Itaque non absurde, siue de fonte, siue de horologio accipias, clepsydra nominatur: ab aquę furto quòd aquam aut celet, aut furetur. Consimilia sunt hoc tempore clepsydris vascula illa apud nos vsitatissima, quæ in medio instar duorum turbinum coarctantur: ex quibus puluisculus per foramen minutum sensim delabitur, ex parte superiore in inferiorem, atq; ita legitimum tempus horæ metitur. Vulgò dicitur horologium puluisculi. Apud veteres oratoribus acturis caussas forenses, præscribebatur tempus dicendi datis clepsydris, quibus exhaustis, amplius dicere vetabātur. Plinius in Epist. Dixeram horis pene quinq;: nam tribus clepsydris, quas spatiosissime acceperam, sunt additæ quatuor.

Cleronomia, (κληρονομία) hæreditas.

Cleronomos, (κληρονόμος) hæres.

Cleros, (κλῆρος) eyn geluckfal) gheluck) sort, hasart.) Latinè sors, siue sorte electus: inde clerici sortiti, quia de sorte sunt domini, vel quia dominus ipse sors: id est, pars clericorum est. Clerus etiam vermiculus (πορφύρα) qui in pauimento nascitur: ex quo crescente velut aranea obducitur alueo, & faui carie pereunt, ipsis scilicet cum fœtu putrefactis. Plin. lib. 11. ca. 19. Sunt & operis morbi cum fauos non implent, cleron vocant.

Clibanarius, qui bene ferro & armis munitus certamen init. Nazarius in Panegyrico ad Constāt. Operimento ferri equi, atq; homines obsepti, clibanarijs in exercitu nomen est. Dicti clibanarij, quoniam more testudinis arcuatis armis, quæ clibani forma est, vtebantur.

Clibanus, (κλίβανος) eyn ofen) een ouen) vng four) furnus: vel pectoris concauitas, per quam spiritus vltro citroq; commeat: à similitudine furni. vel instrumentū, quo aliquid coquitur sub testa, quod ex ære, seu ferro fieri solet, sæpe etiam opere figulino. Plin. lib. 19. Cortices quoq; decussi, clibanis & furnis præbent vsum. Vnde panis testaceus is dicitur apud nos, quem illi κλιβανίτην. Scribitur à nonnullis cum υ, κλύβανος: de hoc & in dictione Furnus. Colum. libr. 3. scribit scrobem clibano similem esse, vt imus quàm summus patentior sit, vt latius radices vagentur. Et puto quòd clibanus secundum sui formam profundiora, & ea quę sint inenarrabilia significet in scripturis diuinis. Ferè tamen, præsertim apud prophetas, accipitur pro furno.

Cliduchus, (κλειδοῦχος) significat clauigerum.

Cliens, (πελάτης, ἐπιμηνιός) eyn onderthan) een onderdaen) vng client) qui sub tutela alterius est, quasi colens, qua dominum honorare debet, & est

est correlatiuum patroni.nam patronus defensor caussæ est dictus,quasi pater: cliens autem defensione indigens: id est litigator, qui patronũ colit & sequitur,vt ab eo defendatur.Vulgò potest dici eyn lunderses.Sed vt rectius vim vocabuli intelligas,scito quemadmodũ Budæus in Pand.scribit moris fuisse apud antiquos,vt prouinciales & socij Populi Romani in clientelam sese darent proceribus Romanis, quos patronos sibi adoptabant, non modò publicè,sed etiã priuatim : iiq; vt clientes eorum dicerentur,inter se verò hospites.Ferebat aũt id huiusmodi necessitudo,vt clientes perpetuo patronorum suorum patrocinio caput ac fortunas suas tuerentur : vicissimq; ipsi patronos suos omni obseruantia atq; obsequio colerent,& venerarentur. Quinetiam (vt idem scribit) quos vasallos vocare solẽt,clientes appellare possumus: & clientelã obseruantiã ipsam,& obsequiũ, quod homagiũ dicũt,clientelaris officij sponsionẽ,agnitionemq;. Huius diminutiuũ est clietulus. Clientã veteres pro clientem dixere. Et fœminini generis Clienta,æ.Plaut.in Mil.Habeo eccillam clientam meam,meretricẽ adolescẽtulam. Idem in Rudent. Iam clientas repperi.

Clientela,(πελατεία)clientum,siue eorum multitudo,qui potentẽ aliquem ciuẽ,principem'ue fauore prosequuntur, & cuius dignitatẽ factionemq; tutantur,ducti aliqua mercede vel beneficio.Cic. ad Att.lib.14.Scis q̃ diligã Siculos,& q̃ illam clientelam honestam iudicem. Item clientela dicitur clientum officium erga patronos. Item clientum siue clientarum genus.

Clima,atis.(κλίμα)Græca dictio,quæ spaciũ amplũ vel cœli,vel terræ significat:quod etiã tractus dicitur.Vitr.lib.1.cap.1.Disciplinam verò medicinę nouisse oportet,propter inclinationes cœli, quæ Græci κλίματα dicunt.

Climactericus,a.um.(κλιμακτηρικός)scalarius.Plin. in Epist. ad Caluisiũ, Habes climactericũ tempus, sed euades.Plin.alter lib.12.Nat.historiæ.Climacteras nuncupauit legẽ scansilem: Scansili,inquit, annorũ lege occidua, quam climacteras appellãt. Climactericũ tempus, dubiosum dicitur : quoniã Chaldæi climacteras appellãt pericula vitæ,fortunarumq; hominũ,quæ fieri grauissima in septenarijs dicuntur.Nam septimum quemq; annũ periculosum esse Censorinus autumat. Alij climactera periculosum esse dicũt annũ sexagesimũ tertium. vnde August.ad Caium Nepotem:Nam,vt vides, climactera communem seniorum omniũ tertium & sexagesimum annum euasimus.

Climax,(κλίμαξ)Latinè scala:& figura quæ dicitur Gradatio,vt apud Ouidiũ: Viderat hanc,visamq; cupit,potiturq; cupita.

Cline,(κλίνη)Latinè lectus,lectica,mensa.vnde ἑξάκλινον,thorus discubitorius q sex capiebat.Martialis,Et testudineum mensus quater hexaclinon.

Clingo,veteres p cingo vsurparũt:à Græco κλίω.

Clinice,ces,medicina quæ victu & pharmacis corporibus medetur. Aliqui clinicen in duas partes diuidunt: vnam diæticen, quæ victu medetur:alteram pharmaceuticen,quæ medicamentis curat. Plin.lib.29.cap.1.

Clinicus,(κλινικός)pen.cor.medicus qui curat medicamẽtis: dictus à lectis ægrotantiũ,quos frequentare solet,quasi lecticularius. Martial.Sote filia clinici.id est medici.Dicitur & clinici qui ita morbo affecti sunt,vt surgere è lecto non possint,nullaq; amplius de eorum salute spes est. Plin.libro.25. cap.5.Medetur ita morbis comitialibus, vt diximus,vertigini,melancholicis, stomachicis,spasticis,clinicis,&c.

Clinidion, (κλινίδιον) lectulus.

Clinipodion,(κλινοπόδιον)herba quædã,q speciẽ lectipedum præbet,vt inquit Plin.lib.24.cap.15.

Clino,as.(κλίνω) Græcum est,& significat inclino. & licet non sit in vsu,eius tamen composita vsurpantur,quæ sunt,acclino,declino,inclino,& reclino,pen.prod. Verg.lib.12. Defigunt telluri hastas, & scuta reclinant.

Clinopale,(κλινοπάλη) palæstra lecti dicitur. κλίνη Grecè lectus,πάλη palæstra,siue lucta.Suet.in Domi. Assiduitatem concubitus velut exercitationis genus clinopalen vocabat.Sic Verg.nocturna bella nominat colluctationes Venereas,& ab Apuleio militia amatoria dicitur.

Clio.(κλειώ)vna Musarum ex nouem apud Hesiod. in Theog. ἀπὸ τοῦ κλέους: id est, à gloria, q poetis gloria à compositis nascatur libris.

Clysis,(κλίσις) declinatio.

Clitellæ,arum,dicunt̃ quibus sarcinæ colligatæ mulis,& id genus veterinis portantur, q vulgò basti vocant̃.ἀνάφορα,ἐπισάγματα,ἀστράβαι,σαλμάρια.Horat.in Saty.Hinc muli clitellas tẽpore ponũt.Cic. ad Att.lib.5.Clitellæ boui sunt impositæ.Item locus Romæ ꝓpter similitudinẽ, & in via Flaminia loca quædã deuexa subinde, & accliua,quo etiam nomine appellatur quoddam tormenti genus.

Clitellarius,qui clitellis vtitur.ἐπισαγματοφόρος,ὀνος φόρος.Vnde clitellarij muli dicunt̃, qui neq; ephippiati sunt,neq; desultorij: nec bigas, aut quadrigas,aut currus ducunt,sed clitellas ferunt onera. Plaut.in Must. Muliones mulos clitellarios Habẽt,ego habeo homines clitellarios: magni sunt, oneris quicquid imponas vehunt.

Clitomachus,(κλειτόμαχος)pen.corr.philosophus Carthaginẽsis,q Athenas venit,annos natus quadraginta,audiuitq; Carneadem: cuius & successor fuit,tres sectas sectatus: Academicorum,Peripateticorum,& Stoicorum.Supra quadraginta volumina conscripsit,de quo Cic.lib.3.Tusc.mentionem facit.Interpretatur egregie pugnans.

Clitorius,(κλειτορία)fons Arcadię,qui semel potus, vini odium facit.Ouid.libr.15.Metam.Clitorio quicunq; sitim de fonte leuauit, Vina fugit.

Clitumnus,Vmbriæ fluuius,de quo Plin.lib.12.scribit, q animalia quæ eum potauerint albos fœtus creẽt:dictus à κλειτὸς celebris,quasi celebris amnis. Silius,Et lauat ingentẽ profundens flumine sacro Clitumnus taurum.

Cliuia auspicia,(ἀνάντη)quæ aliquid (inquit Festus) fieri prohibebant,nam & omnia difficilia &ardua nominabantur cliuia. Vnde

Cliuus,(γεώλοφος)qui est locus molliter arduus,& pro colle ponitur.Cic.ad Att.lib.2.Quem ego in cliuo capitolino te signifero à principe collocaram. Huius composita possunt esse tam secundæ quàm tertiæ declinationis: vt accliuus, a, um. & accliuis,& hoc accliue: decliuus & decliuis: procliuis, quæ habent pen.prod. Dictus cliuus à clino pro inclino. Val.lib.4.cap.43.

Cliuulus,li, diminutiuum à cliuus.

Cliuosus,a,um adiect.vt cliuosa loca,Col.De arboribus cap.4.

Cloacæ,(ἀφεδρῶνες)dolen,oder kanel)de vuylis goten)l'esgoust de vne ville.)penul.prod.à cloacare, siue à colluendo quasi collucæ.Fistulæ quoque fossæ, vbi & viæ illæ subterraneæ parietibus in modum aquæductuum munitæ,per quas aquæ pluuiæ extra vrbem vel fluuium dilabuntur, cloacæ dicuntur,(ὀχετοί) quòd vrbem immundicijs purgent. A Clodio Albanorum duce dictæ. Plautus verò in Curc.per stomachum, immundæ vetulæ aluum cloacam nominauit: Age effunde hoc cito in barathrum, properè prolue cloacam. Cic. pro Cecin.Qui de fossis,de cloacis,de minimis aquarum,itinerumq́ controuersijs interdicit.

Cloacalem, Cato dixit flumen, pro cloacarum omnium coluuie.

Cloacare,(μολύνω) inquinare. vnde cloaca.

Clorion,(χλωρίων,ὁ, χλωρεύς) Latinè vireo dicitur, auis genus apud Plin.lib.18.

Cloris,(χλωρίς) Nympha,quę Zephyro nupta, quasi dotis loco id accepit muneris à marito, vt haberet omnium florum potestatem. Est & cloris auicula, quam Theod.luteum & luteolam vertit.

Closter,(κλωστήρ) Latinè filum, vel nexus.

Clostrum,idem quod claustrum. Cato de re Rust. cap.13.Trullas ligneas duas, claues cum clostris.

Clotho, (κλωθώ) vna ex furijs infernalibus. Gręcè κλώθω circumuolo,neo,destruo. Orpheus in hymnis aliqua dicit,sed in magica sua,multa & obscura,vt mihi vir diuinus videatur. Hesiodus autem in Theog.dicit Themidos filias,& Iouis:Clotho, Lachesin, & Atropon , & θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Cludo,is.(κλείω)idē quod claudo,quo veteres vtebantur.Cic.2.de Nat. Ipsum autem mare sic terram appetēs littorib. cludit.Mart.li.11. Sed mors vocis iter pperauit cludere blande. In veteribus numismatibus legimus,Ianum clusit.Huius composita magis sunt in vsu, accludo,concludo, circūcludo,excludo,includo,intercludo,introcludo, occludo.(Plaut.Occlusit ostium ancillæ) præcludo,antecludo. Col.lib.7.Hirundo adhęrens faucibus sanguinē ducit,& incremento suo transitū cibis pręcludit.Recludo,aperio.Verg. Veteres tellure recludit Thesauros.Secludo, seorsum claudo. Subtercludo, quæ habent pen.prod.

Clueo,es,ere.perhiberi,putari,nominari. Plaut.in Trin.Ita sis vt nomē cluet.Idem in Epid.Senatui, qui columen cluent: .i.habentur,& reputātur columnæ senatus.Idem in Pœn.Vt volupe est homini mea soror,si quod agit,cluet victoria,id est,victorię tribuatur.Cic.De claris ora.Tum duo Scipiones multū cluentes cōsilio,& lingua,plus autoritate tamen & gratia subleuabant.Cluere,pugnare.Plin.lib.15.cap.29.Depositis armis in eo loco, qui nunc signa Veneris Cluacinæ habet . Cluere enim antiqui pugnare dicebant.

Clumæ,(ἄλυτρα,ἄχυρα) sunt folliculi hordei.Fest.

Clunaculum , culter sanguinarius : quod ad clunes dependeat,vel quia clunes bestiarum diuidat. Vulgo eyn weydner.

Clunes,(πυγαί) eyn arsz backe)eyn eersbille) les fesses.) nates siue natium tumor : tam masculi quàm fœminini generis.Iuue. Tremulo descendunt clunes puellæ. Plaut.Quasi lupus ab armis valeo,clunes infractos gero.Horat.Quod pulchrę clunes, breue quod caput,ardua ceruix. ab hoc simias dunas appellatas volunt,q̀ clunes tritas gerāt.Huius diminutiuū est clunicula . Gell. Cæterarū auium atq; altilium,nisi tantum apponatur,vt à clunicu lis inferiore parte saturi fiant.

Clupea,ciuitas Aphricæ , vicina Carthagini. Est & pisciculi nomen,de quo Plin.lib.9.cap.15.

Clusinus,dictus est Ianus,quia pace templi eius portæ clauduntur. Ver. Claudentur belli portę,furor impius intus Sæua sedens super arma , & centum vinctus ahenis.

Clusinum,far candoris nitidi. Colu.lib.2.cap.6.

Clusios Galli nominant dæmones quosdam, quos nonnulli existimant spiritus esse elemento aëreo compositos.

Clymene(κλυμένη)pen.cor.Promethei mater,Oceani filia,& Iapeti vxor.

Clypeus,& Clypeū,siue Clupeus,y in u cōuersa,dicitur.eyn schilt)bouclier.) Sunt aūt propriè clypei scuta maiora: & tantū peditum,sicuti scuta equitum,Seruio authore.Liuius,li.6.Clypeis antè Romani vsi sunt : deinde postq̄ stipēdiarij facti sunt, scuta pro clypeis fecere. Dicti clypei,q̀ celent totū corpus: vel à clepere, qd' est furari ab ictibus. Varro à clauus deriuat. Plin.lib.35.ἀπὸ τῆ γλύφειν:hoc est, sculpendo, cælandoq́; deduxit, ita vt dicatur clypeus quasi γλυπτός:id est sculptus,g in c mutata. Scutis enim qualibus pugnatū est apud Troiam, continebantur imagines. Vnde & nomē haberūt clypeorū.Hinc Clypeatus, clypeo munitus. Plau.in Curc. Clypeatus elephantū vbi machæra diligit. Sic apud Ver.7.Aenei.clypeata agmina.Clypeum quoq; (vt Fest. scribit) antiqui ob rotunditatē etiā corium bouis appellarūt, in quo fœdus Gabiorū cū Romanis fuerat descriptum.

Clysmus,(κλυσμός)Latinè purgatio siue lotio dicit.

Clytæmnestra,(κλυταιμνήστρα)nomen propriū mulieris,quæ ob amorem adulteri virum occidit, de qua Euripides in Oreste, & Homerus in Odyssea.

Clyster,eris.(κλυστήρ)pen.prod.quod & clysteriū dicitur,ἀπὸ τῆ κλύζειν,quod est abluere. nam clystere aluum

aluum ægrotantium lauare seu purgare solemus. Plin. Cucurbita infusa clysteribus intestinorum omnium vitijs medetur. Macer tamen huius nominis penul. corripit, Appositis digitis aut intus clystere fusis.

Clytia(κλυτία)vna ex nimphis Oceani: à gloria dicta. κλέος enim gloriam significat.

C ANTE N, ET O.

CNeus, (κνῆος) per c scribitur, sed profertur per g, appellatus est autem ob insigne neui.

Cnidos, (κνίδος) est vna ex Cycladibus insula. Est & herbæ nomen, de qua Plin. lib. 21. cap. 16. Vnde cnidium oleum, quod fit è grano cnidi.

Co, (κῶς) insula Icarij maris. vide in dictione Coos.

Coacesco, ex con & acesco, sed n abijcit, significat simul seu totum acidum fieri, συνοξύζω. Cic. in Cato. Vt enim non omne vinum, sic non omnis ætas naturæ vetustate coacescit.

Coætaneus, eiusdē ætatis. quod dicit & coæuus: ab ætate illud, hoc ab æuo. Græcè ἡλικιώτης. gleichs alters) gelijck van ouderdom.)

Coagmenta, coniunctiones arctæ & compares: à cogendo: id est, stringendo. Græcè συναφαὶ, συνάψεις, ἐγκρίματα, ἁρμώματα.

Coagmento, as. coniungo, & compares coniūctiones cogo ac stringo. συνάπτω, συναρμόζω, καταρμόζω. zusammen fügen) te samen voegen) conioindre, coller ensemble.) Cice. in Catilinam: Viuendi finis est optimus, cum integra mēte, certisq́ sensibus, opus ipsa suum, eadem quæ coagmentauit, natura dissoluit. Et trāslate, apud eundē de Orat. Verba enim verbis quasi coagmentare negligat: id est, ne nimium diligens sit in verbis coniungēdis. Plinius, passiuum protulit: Mox pluribus coagmentatur nucleis, & his separatim vestitis.

Coagulo, as. cogo, constringo. πήγνυω. zůsammen tringen, dick machen, lippen) rinnen) faire prendre ensemble.) Gell. Semen in vtero mulieris primis septem diebus conglobatur, coagulatur. Plinius libro 12. cap. 25. Summa probatio est, vt lac coagulet.

Coagulum, à cogendo: id est, colligendo, siue stringēdo, dicitur ea pars viscerum, qua ad densandum lac vtimur. πυτία. rēnen, lüppe) rinninge) presure) Tibul. Et miscere nouo docuisse coagula lacte. Per metaphoram, quicquid densat ac coniungit, coagulum dicitur. Gel. Vinculum illud coagulum animi atq; amoris. Item coagulum, herba seu potius spongia aquarum dulcium, quā alij strunium, alij strygnon, alij conseruam vocant.

Coalesco, is, coalui. concresco, συνίσταμαι, συμφύομαι. zůsammen vffwachschen) te samen op wassen.) Colum. De arboribus: Sic interposito triennio coalescet ficus oliuæ. Liu. lib. 1. Vocata ad consilium multitudine, quæ coalescere in populi vnius corpus nulla re, præterquam legibus potuit, iura dedit. Salust. Hi postquam conuenerunt in vna mœnia, dispari genere, dissimili lingua, alij alio more viuentes, incredibile memoratu est, quàm facile coaluerint. Eius simplex protulit Varro lib. 1. de re Rustica: Quemadmodum quicquam seri, aut alescere, aut meti possit.

Coarctare, comprimere, intro cohibere. zůsammē tringē) te samē dringē, estrecir.) Cic. 1. de Orat. Sed tu hoc nobis da Scęuola & perfice, vt Crassus hæc quæ coarctauit & perāgustè refersit in oratione sua, dilatet nobis atque explicet. Græcè dicitur coarctare, ἀποπεριστέναι. Hinc ἀποπερίστασις: id est, coarctatio, cohibitio, & compressio vndiq; circunfusa. dictio frequens apud Physicos.

Coaspis, (χόασπις) fluuius Medorū, qui apud Persas in Tigrim decurrit: cuius aqua tā dulcis, vt Persici reges, quàm diu intra ripas Persidis fluit, solis sibi ex ea aqua pocula vendicauerint.

Coasso, as. per duplex ss, quod & coaxo dicitur pro cōtabulo. σανιδόω. zusammē tāfelen) tsamē solderē de berders tsamē voegē) ioindre des ais ensemble) vnde coaxatio, (σανίδωσις) cōtabulatio: ab axibus. nam asseres tabulæ non sunt, (Vitru.) sed crassior & angusta in modū paruæ trabis materia: ab assidendo parietibus atque tignis appellati, vt inquit Festus. Est & coaxare, proprium vocis ranarum, κοάζειν, Aristophanes ἐν βατράχοις τοῦ Διονύσου, βρεκεκεκὲξ, κοὰξ κοάξ.

Cocalus (κώκαλος) Siciliæ rex, ad quem Dædalus ex Creta aufugit, quem illuc vsq; persecutus est Minos Cretensium rex: sed à Cocali filiabus (vt Aristoteles refert) interfectus est.

Cocanicus, Siciliæ lacus, ex quo salem cocanicum nominamus.

Coccetum, genus edulij ex melle & papauere factū: sic dictum, quòd ad ignem coquatur.

Cocceus, siue coccineus, a, um. idem significant: id est, κοκκοβαφὴς, κόκκινος: vt coccinei acini, Plin. & coccea indumenta apud Lamprid.

Coccinum, substantiuū, pen. cor. vestis coccinea. κόκκινος χιτών. eyn scharlachē kleydt) een scharlaken kleedt) robbe de escarlatte.) Martia. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Idem: Si fuerit sæuus, coccina quid faciunt?

Coccinati, dicūtur qui coccineis vestib. sunt induti. κόκκινοι. Martial. li. 5. Clamat coccinatus Euclides.

Coccinus, (κόκκινον) scharlach farbe) scharlakē verwe) escarlatte.) pen. cor. color est purpureus, quo panni inficiebantur. Hic color exuberantiam quandā ac splendorem ruboris ostēdit: qui & spadicus & phœniceus, & roseus vocatur.

Coccum, ci, est veluti granum quod ex arbusto ilici simili, vel ex rubenti gramine nascitur: vulgo granum dicitur. Plin. lib. 21. cap. 8. In quibus vnguento vicisse naturam gaudens luxuria, vestib. quoq; prouocauit eos flores, qui colore commendātur. Hos animaduerto tres esse principales, vnū in cocco, q in rosis micat. gratius nihil traditur aspectu, vt in purpuras Tyrias, dibaphasq́, ac Laconicas. Coccū à Dioscoride κόκκος βαφική dicitur: hoc est, granum tinctoriū. Frutex est fullonius cui adhęrēt grana, quib. fit color ille lanarum pręcipuus, cuius copia summa in ea parte Hispaniæ, quę Tudertana appellatur; vt est author Strabo in 10.

Quidam id esse putant, quod nos cramesinum dicimus. vide Bayf. Unde coccus pro purpura.

Cochlea, (κόχλος ἢ κοχλίας) eyn schneckenheuſle, eyn schnecke) een sleckenhuysken, een slecke) vng limacon, ou ſa coquille) propriè testa limacis: licet quandoq; pro ea limace, quæ testam habet, ſumatur. Limax enim propriè, quæ est ſine testa. Plaut. in Pœn. Vicisti cochleā tarditudine. Idem in Cap. Quaſi cum caletur, cochleæ in occulto latēt. Plin. lib. 18. Naſcuntur in vitia, & aliquando è terra cochleæ minutæ, erodentes eam. Cochleæ tā terrestres quàm aquatiles, exerētes ſe domicilio, binaq; veluti cornua prætendentes retrahētesq;, ideo eorniculis prætentare iter putant, quia oculis carēt. Cochleæ etiā lapides ſunt ex flumine, rotundi ad cochlearū ſimilitudinē, quę & cochlacę (κόχλακες) dicuntur. Similiter cochlea ſiue cochlis, is. turris dicitur, ſiue ſcala rotunda, qua turrim per circuitum à cochlearum ſimilitudine conſcendimus: quemadmodum torcularia ad inſtar cochlearum facta, cochleæ nominantur. Huius diminutiuum eſt cochleola.

Cochleare, (λίσιον) eyn löfel) een lepel) vng cuylier.) & per apocopen cochlear, inſtrumentum quo cochleæ, & alia huiuſmodi veſcēdo ſumunt. Martia. Sum cochleis habilis, ſed non minus vtilis ouis. Nunquid ſcis potius cur cochleare vocer?

Cochleariū, rij. menſura quædam, qua medici in potionibus ægrorū vtuntur. Erat autem cochleariū maius, & cochlearium minus. Plin. lib. 21. cap. 27. Arida tuſa hydropicis datur in aqua, cochlearij menſura, celerrimeq; reddunt aquam.

Cochlidium, (κοχλίδιον) ſcala rotunda. Strabo lib. vltimo: Hæc eſt etiam altitudo quædam manufacta, turbinea, petroſæ ripæ perſimilis, in quam per cochlidium aſcenditur.

Coclites, pen. cor. luſcos dixerūt antiqui: hoc eſt, q vnū tantū habēt oculum, quaſi oclites, μονόφθαλμοι. Nam & Cyclopas coclites legimus, vnum oculum habētes. Et Horatius Cocles dictus eſt, qui in prælio oculum amiſit, quaſi ocles: ab oculo. Plau. in Cure. Vnocule ſalue. Ex Coclitū proſapia te eſſe arbitror: nam hi ſunt vnoculi.

Coctiæ, (κόττιαι ἄλπεις) dictę ſunt alpes à Coctio rege Gallorum domitore, qui in amicitiam Octauij receptus eſt. Incipiunt à Seguſia oppido, & à Tacito Coctianæ appellantur. In eo tractu ſunt, quos vulgò Montenoue, & Montanys vocamus.

Coctilis, & hoc le. (ὀπτὸς) pen. cor. accipitur pro re quę cocta eſt, & nō cruda: ſicut fictile, quod factū eſt à figulo. Plin. lib. 7. Epigenes apud Babylonios ſeptingentorū viginti annorū obſeruatione ſiderum coctilibus laterculis inſcriptas docet.

Coctibilis, le. quod facile coquitur: vt coctibilis caro. Plin. lib. 16. cap. 6.

Coctito, (ἑψῶ) frequentatiuum, quo Plautus ſæpe vtitur.

Coctiuus, a. um. pen. prod. quod facile coquitur, vel maturatur, ἑψητικὸς: vt coctiua poma, coctiuum legumen, coctiuæ caſtaneæ, id eſt nigræ, quæ magis in vſu ſunt. Plin. lib. 15. cap. 23.

Coctona, (κυδώνια μῆλα.) vide in dictione Cotones.

Coctonū, nōnulli bambatiū, vulgares indocti bombycen, literati xylon ſiue goſſypion (γοσσύπιον) appellant: genus illud lini candidiſſimū ex Aegypto.

Coctura, æ. idem qd' coctio. eyn kochung) een koeckinge) cocture, cuiſſon.) Colu. lib. 12. ca. 18. Si quinta pars picis Brutiæ in vniuerſam cocturam adijciatur, vtiliſſimū fit omni vindemiæ. Coctura dicitur etiam cœli temperies, à perfecta fructuū coctione. Plin. lib. 14. ca. 4. Cum C. Gracchus Trib. Pleb. ſeditionib. agitatis interemptus, ea cœli temperies fulſit, quam cocturā vocant ſolis opere.

Coctus, a. um. (ἑψητὸς) gekocht) gekoeckt) meury.) à coquēdo, quia coquendo coërcetur, vt ad vtilitatem veſcentium perducatur. Et coctum dicitur, quod eſt multi temporis. Vnde & recocti homines, ipſo vſu & frequētia & longitudine temporis cautiores exercitatioresq; facti dicūtur. Horat. in Serm. Plerunq; recoctus Scriba, ex quinqueuiro coruum deludet hiantem.

Coculum, vas æneum coctionibus aptum. χαλκίον. Plau. Aeneis coculis exocta eſt mihi omnis materia. Alij cocula accipiūt pro lignis minutis, quibus facile decoquuntur obſonia. Idem eſt coculare, & per Apocopen cocula.

Coculus, pen. cor. diminu. paruus cocus. μαγειρίσκος.

Cocus p ſimplex c. nam primā corripit: ſiue coquus per q. nam & coquo, is. dicimus. eyn koch) eē cock cuyſinier) Martial. Qui ꝓpter cœnā ruſticæ cædo coquum. Eſt aūt cocus, qui cibos coquit ac vēdit. μάγειρος. Idē: Non ſatis eſt ars ſola coco ſeruire palato: Nanq; coquus domini debet habere gulam.

Cocynthum, (κόκυνθον) Italiæ promontoriū quod meridianam plagam ſpectans, Ionium, & Siculum mare diſcriminat. Polyb. lib. 2.

Cocytia, (κωκύτια) ſacra erant, quæ flebant in honorem Proſerpinæ, quam Pluto rapuit.

Cocytus, (κωκυτὸς) pen. prod. Latine dicitur luctus, quo nomine dictus eſt inferorum fluuius à Styge profluens. κωκύειν enim gemere ac lamentari ſignificat. Verg. Nec procul hinc partem fuſi monſtrantur in omnē Lugentes cāpi, ſic illos nomine dicūt. Hinc Pluto quoq; Cocytus eſt. Quidā à coccyge aue, quoniā in Cocyti ripis luctiferę auis vlulatus audire fingatur. Claud. Cocytus tacitis Acheron obmutuit vndis.

Coccyx, gis. (κόκκυξ) eyn guckgauch, oder gucker) een koeckock) vng coucou.) auis temporaria, quę in triū auiū nidis oua generat: palumbaꝛ, alaudę, & chloridos. Hæc vulgo cuculus (κόκκυξ) dicitur, ſiue cucu: cuius vox cocytus, (κοκκυσμὸς) quoq; dicit. Eſt autē ex accipitrū genere, licet vngues aduncos nō habeat. Procedit vere, occultatur caniculę ortu. Plin. lib. 10. cap. 9. Eſt & piſcis quidam nobis ignotus eiuſdem nominis apud Græcos.

Codam, veteres dicebant quam caudam dicimus.

Codatremula, auis quæ ſemper mouet caudā, alias mota-

motacilla dicta, κολοκυνίς, eyn wasserteltz) een quicsteert.)
Codex, arboris robur. vide in dictione Caudex.
Codicariæ naues, dictæ sunt à codice pro trunco arboris seu tabula, quę & caudicarię dicũtur, quòd è caudicibus, hoc est, lignis crassioribus factæ sint. Var. Quod antiqui plures tabulas coniunctas cos dices dicebant, à quo in Tyberi naues codicarias appellamus. Vide caudex.
Codicillus, diminutiuum à diminutiuo codiculus. Sunt autẽ codicilli literæ breues. hoc est, epistolæ. brieuen)lettres royaux.) Sulp. Ciceroni: Puer Acy dim mihi obuiam venit cum codicillis. Budæus in secun. æd. Annot. scribit codicillos esse diplomata: id est, chartulas conplicatas, & lino traiectas, obsi gnatas quo. Vnde Codicillaris potestas Lampri dio: id est, quæ à principe confertur.
Codiculus, (βιβλίον) diminutiuum à codex, dum pro libro ponitur.
Codion(κωδία) genus lactucæ, à corij similitudine in petris nascens, comosissimum inter omnes.
Codonia, insula quam Teutonici tenent, in qua Codonius sinus.
Codrus, (κόδρος) nomen proprium regis Atheniensis, qui propter patriam seruãdam se morti obiectauit. Responsum enim acceperant Peloponnẽses, tunc demum se superaturos, si eorum regem non occidissent. Fefellit ergo eos habitu pauperis apparendo, & in suam necem per iurgia prouocãdo: & à nullo cognitus fecit locũ oraculo. vnde Vergil. Et iurgia Codri. Fuere & alij Codri: hinc apud Athenienses in prouerbium venit Codridarum genus, vt quum nobilissimum vellent quempiam dicere, Codro nobiliorẽ esse prædicarent.
Cœliaci (κοιλιακοί) dicuntur, qui ex vitio stomachi: id est ventris, profluuium patiũtur: à κοιλία, id est ventriculo stomachi, quòd is morbus in ipsius vẽtriculi porta (vt ait Celsus) consistat, quæ phyllus ros à Græcis nominatur. Vnde medicaměta quædam huic vitio contraria cœliacæ dicuntur. Var. Qui ex floribus nucis Græcæ & cornu fiunt, cœliacas fieri atq; vrina pota refici.
Cœlosyria, (κοιλοσυρία) caua Syria, ex κοῖλη caua, & Syria.
Cœlostomia, (κοιλοστομία) cum vox quasi in recessu oris auditur.
Cœmentum, cum œ diphth. à κοινὸν, quasi cœnimentum. vide Cæmentum.
Cœmiterium, (κοιμητήριον) eyn kirch hof, een kerck hof)cemetiere.) à κοιμάω sopio, qa ibi mortui dormire dicuntur, quasi mortuorum dormitorium. à quibusdam dicitur sepulchretum.
Cœna, næ. & in plurali Cœnę, arum. apud antiquos dicebatur (authore Festo) quod nunc est prandium. Vespertina, quam nunc cœnam dicimus: à κοινὸς, quod est communis, quia multi in cõmune cœnare consueuerunt. Græce δεῖπνον. eyn nachtmal) een auontmael)vng soupper.) Plin. in Epist Apponitur cœna non minus nitida, quàm frugi, in argento puro & antiquo. Quæ sit cœna recta, vide in dictione Recta. A cœna fit domicœniũ, (οἰκοσιτία) quo vsus est Martialis. Plautus Incœnem dixit sine cœna.
Cœnacularia, æ. à cœnaculum. Vnde cœnaculariam facere, siue exercere dicebantur, qui domus totas conductas per singula cœnacula inquilinis locabant, vt inde quæstum facerent, pluris in summã locando. Vlpianus, Si quis cœnaculariam exercẽs, modicum hospitium sibi retinuerit, residuum locauerit pluribus, omnes tenebuntur, quasi in vno cœnaculo habitantes, vnde eiectũ effusum've est. Sic cœnacularius homo (ὁ ἐπὶ μισθῷ οἰκῶν) qui cœnaculum conduxit. Idem de pignoratitia actione: Videtur autem tacitè, & cum domino ædium hoc conuenisse, vt non pactio cœnacularij proficiat domino, sed sua propria.
Cœnaculum, (ὑπερῷον, ἀνώγεον, δειπνεῖον) à cœnando nomen assumpsit, locus ad cœnandum idoneus. Varro: Sicut penarium, vbi penus: vbi cubabant, cubiculum: ita vbi cœnabant, cœnaculum. Sed postquam in superiore parte cœnitare cœperunt, superior domus vniuersa cœnaculum dicta est, ad quod scalis siue cochleis ascenditur, vt scribit Festus. Hæc autem incolebant tenuiores & inquilini. vt Iuuen. Saty. 10. docuit, Lateranorum obsidet ædes Tota cohors, rarus venit in cœnacula miles. id est, ad inquilinos & pauperes, qui in conducto habitant. Solet tamen cœnatio, & cœnaculum, & dięta accipi pro loco in quo æstate cœnatur.
Cœnaticus, a, um. (δειπνητικός) quod ad cœnã pertinet: vt apparatus cœnaticus, sermo cœnaticus, Varro. Cœna cœnatica, & spes cœnatica: id est, spes cœnandi. Plaut.
Cœnatio, (δειπνητήριον) locus ad cœnandum aptus, qui in imo domus, & potentiorũ erat: vnde Iuuenalis, Et algentem rapiet cœnatio solem. Suet. in Ner. Præcipua cœnationum rotunda, quæ perpetuò diebus ac noctib. vice mundi circũageretur.
Cœnatiuncula, diminutiuũ. Plinius in Epist. Fons oritur in monte, per saxa decurrit, excipitur cœnatiuncula manu facta: ibi paulum retentus, in Larium lacum decidit.
Cœnatorius, a, um. (δειπνητικός) quod ad vsum cœnæ pertinet. Et
Cœnatorium, substantiuum, pro veste cœnatoria, cum qua discumbere in conuiuijs solebant, quæ & alio nomine triclinaris toga dicebatur. Martialis li. 10. Ebrię; noctis Cœnatoria mittit aduocato.
Cœnaturio, (δειπνητιάω) laboro vt cœnem: quam significationem habent ferè in rio desinentia: vt mulier parturit, id est, laborat vt pariat. Martial. In omnibus Vacerra, quod cõclauibus Consumit horas, & tota die sedet. Cœnaturit Vacerra, non cacaturit. id est, laborat vt cœnet.
Cœnipeta, (ἐπιδειπνίδιος) penul. corr. qui libẽter petit alienas cœnas, & parasiti sæpe psonã induit.
Cœno, as, aui, & cœnatus sum, δειπνέω. auontmal eten) auentmael eten) soupper.) Plautus in Mostel. Hic apud nos hodie cœnes. Hinc Cœnito frequentatiuum, frequenter cœno. Cicc. libr. 9. Epist.

 Ita

Itaque non desino apud istos,qui nunc dominantur,cœnitare.

Cœnobium,(κοινόβιον) eyn gemeyn leben) een gemeyn leuen) vne communaute de vie.) locus vbi communis vita ducitur, κοινὸς enim communis, βίος vita. Hinc cœnobitæ pen.prod.qui in commune viuunt.

Cœnula,diminutiuum.δειπνίδιον. Hieron. Communem cœnulam breuem'q́, ad refocillationem potius,quàm ad delectationem.

Cœnum,lutum dicitur.βόρβορος. kaat, dreck)slijck) fange,bourbier,ou bourbe.) Plin.lib.14.cap.12. Ad hæc pertinent peregrinæ exercitationes, & volutatio in cœno. Cicero.4.Tuscul. Sic se dicere omnes stultos insanire,vt male olere omne cœnum. Per metaphoram ponitur ꝓ crimine. Hinc cœnosus.a.um plenum cœno. Colum.libr.7.cap.10.Nec vlla re magis gaudet,quàm riuis,atq; cœnoso lacu volutari.

Coëo,cois,coiui,coitum,ex con & eo,sed n abijcitur. & est tam actiuum quàm neutrũ, significat'q; conuenio,coniungo, aduno, contraho,socio,colligo,congrego.συνάγω,συνίημι,συγκόπτω,συνίσταμαι. züsammen gehen, heymlich rath schlagen, überkummen) te samen gaen,heymelijck raetslaen,ouercomen) S'assembler ensemble.) Verg. lib.11. Coëant in fœdera dextræ Quà datur. Lactan. De ira: Denique si atomorum & coitio & conglobatio efficeret omnia.Cicero accusatiuo vsus est, 2. Phil. Vtinam Cn. Pompei cum C. Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam diremisses. Gell. Protulit passiuum, Coibatur societas inseparabilis.Nam proprie coiri societas dicitur.Sic ab Vlpiano societas coita,pro contracta & collecta accipitur.Coire etiam aliquando concumbere dicitur. ὀχεύειν. beschlaffen.) beslapen.) coucher auec la femme.) Lactantius lib.3. Quid ego de Cynicis loquar, quibus in propatulo coire cum coniugibus mos fuit? Hinc Coitus, pro concubitu, ὀχεία. Aliquando congredi, συμπλέκω. Terentius in Phorm. Vide quid agas. Prima coitio est acerrima,si eam sustinueris,post illam iam, vt lubet, ludas licet. Vbi bona translatio à prælio. nam & congredi milites, & coire dicuntur. Propriè autem coire est simul ire. Cicero libr.3. Offic.Solus neglexit fidem,furere insimulauit,ne coiret institiut.

Cœpi, (ἐπιβάλλομαι, ἐπιχειρέω, ἠρξάμην) ich hab angefangen, oder ich heb an) ick beghinne, oft ick heb gegost.)verbum defectiuum,à cœpio pro incipio, quod apud antiquos in vsu erat. Cato: Cœpio seditiosa verba loqui. Nunc tantum præterito eius pro præsenti vtimur cum suis deriuatis,cœperam,cœpissem,cœpero,cœpisse, cœptum ire. Hinc cœptum.ti. pro principio. eyn anfang) een beghinsel) commencement, vne entreprinse.) Ouid. Dij cœptis (nam vos mutastis & illas) Aspirate meis. Cœptus,huius cœptus,idem.Gell.libro.2. cap. vlt. Nos verò, vt cœptus noster est. Cœpto.as.are.idem quod incipere.Plaut.in Mer. Cur isthoc cœptas consilium? Terent. in Eunu. Quid cœptas Thraso?

Coërceo.es. (κατείργω) enthalten, verheben.) vast houwen, toedouwen.) restraindre.) ex con & arceo, sed a abijcitur, & a in e mutatur, significat'q; restringere. Cice.in Læl. Quem serpentem multiplici lapsu, & erratico ferro amputans, coërcet ars agricolarum. Item refrenare, continere. bezwinghen) bedwinghen) refraindre, reprimer.) Lactantius lib.3. Illud satis est ad coërcendum furiosi hominis errorem. Item colligere, siue simul stringere. Ouidius lib.1. Metamorph. Vitta coërcebat positos sine lege capillos. Item compellere. Cice.lib.3.ad Heren. Prudentiæ partibus vtemur in dicendo,si commoda cum incommodis conferemus,cum alterum sequi,alterum vitare coërcemur. Alij ita significationem huius verbi distinguunt,vt aliquando vim in se contineat,atq; castigationem,aut certe reprehensionem atq; animaduersionem, & pro repellere siue punire ponatur: aliquando simpliciter sine vi,pro continere, comsplecti,comprehendere: propriè tamen de ijs,quæ aut diffluunt, aut præter modum erumpunt.

Cœton,(κοιτών) Græci dicunt thalamum. Vnde ꝓ cœtion dicunt antithalamum.

Cœtus,cum œ diphthon. conuentus,congregatio. συνοδία,σύνημα. eyn grosse vile,oder versamlung, eyn menge volcs) een vergaderinge,oft meenichte van volck)assemblee de gens) à coëundo;id est, conueniendo in vnum. Seneca libr.3.De cla. cœtum esse ait nomen magnæ multitudinis coëuntis ex consensu quodam.

Cœus,(κοῖος)per œ dipht. fuit cœli ac terræ filius. Hinc Cœa insula in Aegeo.

Cogitatim,aduerbiũ ꝓ cogitatè ponit.ἐσκεμμένως.

Cogito.as.(ἐννοέω,διανοέομαι) betrachten) bedencken.) penser.) frequentatiuum à cogo. is. quòd mens plura in vnũ cogit, vnde elicere possit. Nã cogo & cogito,sic est vt ago & agito, facio & factito. Veruntamen sic non animus hoc verbũ sibi vindicauit,vt quod alibi. sed quod in animo colligitur,cogitare propriè iam dicatur. Cogitare itaq; est cogere ad aliquid inueniendum: siue mente agitare, & veluti in mora esse cõcilij explicãdi. ἐννοεῖν,διανοεῖσθαι. Vnde cogitatio,(διαλογισμὸς,διάνοια) q; est velut coagitatio:id est,longa in eadem mora consilij explicandi agitatio. Item cogitatò, cogitatè,& cogitatim aduerbia,pro cõsultò, accurate. A cogito fiunt cõposita,excogito,(ἐκφροντίζω,κατανοέω) quod ꝓpriè est perfectè cogito, licet pro inuenio sumatur. Sed idcirco fit, ꝙ cum quis perfectè cogitat,aliquid ex eo quod cogitat,elicit & inuenit. Cic.lib.1.Tusc.Quid illa vis,quæ tandem est,quæ inuestigat occulta, quę inuentio atq; excogitatio dicitur?Præcogito,(προνοοῦμαι)prius cogito. Quintil.lib.12.Licet tamen præcogitare plura,& animum ad caussas componere.Recogito,iterum atq; iterum cogito.

Cognati,(συγγενεῖς) verwanter) maghen) parens.) ab eo dicti putantur, quasi vnà, communiter ue

nati, vel ab eodem orti, pgenitore. Plau. in Pœn. Vos meæ estis filiæ ambæ, Et hic cognatus vester huiusce fratris filius. Cic. Pro reditu Pompilij nulli cognati & affines deprecati sunt. Translatè posuit Plin. Eadem (inquit) caussa est, vt pleræq; alituum oculos hominum potissimum appetant, quod effigiem suam in ijs cernentes, velut ad cognata sua desideria tendant. id est, sibi proxima, & suæ naturæ quodam modo similia.

Cognatio. onis. modo naturæ est, & sanguinis. verwandtschafft) maeschap) parente.) Cice. 7. Verr. Nulla tibi Quinte cum isto cognatio est. Idem 4. Verr. Quo quisque te maximè cognatione, affinitate, necessitudine aliqua attingebat, ita maximè manus tua putabatur. Modo aliarum rerum, vt Cognatio studiorum, Cic.

Cognitor. oris. qui cognoscit. ὁ γνώστωρ. & dictio forensis est, qua olim appellabantur, qui hodie procuratores iudiciales dicuntur: quãuis propriè cognitor is dicatur, qui litem alterius coram eo, cui datus est, tractat: pcurator aũt (ἐπίτροπος) absentis nomine actor est. Ascon. & Bud. in Annot. sec.

Cognobilis, (ἔγνωστος) qui cognoscitur. Gell. His solis cognobiles fuerunt.

Cognomen, (ἐπίκλησις) eyn zűnam) eenē toenaem) surnom.) quod ab euentu imponitur alicui. Dicitur & cognomentum, ἐπωνυμία. Vnde Cognomines, qui eiusdem nominis sunt. ὁμώνυμοι. Sic à Plauto duæ sorores Bacchides nominatę vocantur cognomines. Declinaturq; hic & hæc cognominis: & in genitiuo huius cognominis. Nam apud Plautum legitur, Illa mea cognominis fuit.

Cognomino. as. cognomen impono. ἐπικαλέω. zűnamen) toenamen) surnommer) Fit autem ex con & nomino, n in g mutata. Plin. lib. 21. ca. 3. Suario cognominabatur, propter similitudinē Suarij cuiusdam negotiatoris.

Cognosco, cognoscis. (γινώσκω) kennen) cognoistre.) ex con & nosco, mutata n in g, vt fiat consonantior vox. Est autem cognoscere, noscere eos qui prius incogniti erant: cum agnoscere, (ἐπιγινώσκειν) sit olim notos. Vergilius: Incipe parue puer risu cognoscere matrem. Varro: Vereor, ne me quoque dum reuertero, præter canem agnoscat nemo. Confunduntur tamen hæc sæpenumero. Donatus: Cognoscere, est diligenter attentèq; considerare. Terent. in Hecy. Postq̃ ipse se se, & illã, & hanc quæ domi erat, cognouit satis. Interdum cognoscere ex literis, nuncijs, & id genus pro intelligere, siue certiorem fieri. Interdum simpliciter pro intelligere. Cice. in Horten. Vnde aũt facilius, q̃ ex annalium monumentis, aut bellicæ res aut omnis Reipub. disciplina cognoscitur? Terent. Eo pacto & gnati vitam & consilium meum cognosces. Interdum concumbere: verecundiæ caussa: vt in Euang. Et nõ cognouit eam. Aliquando ad forum pertinet: vt cognoscere de hæreditate, auoir la cognoissance. cognoscere de actis Cæsaris, senquester daucun. cognoscere caussas, vrteylen) oordeelen) iuger des causes.) Cicero. 2. lib. Offic. Adhibuit sibi in consilium quindecim principes, cum quibus caussas cognouit. Vnde Cognitio, iudicium, iudicatio. γνῶσις. erkantnus) vonnisse) iugement.) Huius verbi composita sunt, Præcognosco, (προγινώσκω) ante scio. Plan. Ciceroni: Quod si latro præcognito nostro aduētu, rursus in Italiam se recipere cœperit. Percognosco, διαγινώσκω. Plaut. in Trucul. Vtrosq; percognoui probè. Recognosco, de quo alibi.

Cogo, is, coēgi, coactum: ex con & ago, in quo a & n abijciunt, nisi in supino. Est autē cogere, in vnũ colligere. συνάγειν. ich treib zű samen, oder ich nötige, zwinge) ick drijue te samen, oft ick dwinge) ie assemble, ie amasse.) Cic. lib. 1. Tuscul. Cœlum hoc in quo nubes, imbres, vētiq; cogũtur. Teren. in Heaut. Quasi talēta ad quindecim coēgi. Quãdoq; vrgere, ἀναγκάζειν, βιάζεσθαι. Idem li. 3. Offic. Diogenes contrà, Num te emere coēgit? Quandoq; mulgere, πιέζειν. Vergil. Cogite oues pueri, si lac præceperit æstus. Quandoq; stringere, densare siue durescere facere, (πήγνυμι.) Idem libro. 4. Georg. Nam frigore mella Cogit hyems, eademq; calor liquefacta remittit. Quandoq; imprimere, seu intus ponere. καταφέρειν. Idem, Quadrifidam quercũ cuneis & forte coactis Scindebant. Quandoq; in ordinem ponere, διατάττειν: vt omnes arbores in sulcum cogendæ sunt. Verbalia: vt, Coactio argentaria, munus ipsum cogendi pecunias. Sueton. in Vesp. Vbi deinde venia, & missione impetrata, coactiones argentarias factitauit. Et coactor: quo nomine dicebantur, qui nunc receptores particulares. Cic. pro Cluētio: Ne multa, perquiritur à coactoribus, inuenitur ea ferrula ad Stratonem peruenisse. Et coactus, huius coactus, idem quod coactio. Cicero 4. Verr. eum quoque ostendam si quando sit datus, coactu istius, quod non senserit radicasse. Idem ad Brutum: Coactu tuo scribam quod sentio.

Cohibeo, es. ἐπέχω, κατέχω. zű sammen halten, verheben) tsamen doutven, bedwingen) ex con & habeo, quasi mecum habeo, & retineo apud me, cõstringo, freno. Plin. Et impetum furentis blanda oratione cohibuit. Plaut in Mil. Cohibete intra limen etiam vos parumper.

Cohors, (σπεῖρα, τάγμα) eyn schar) een schare) vne bande de gensdarmes.) à cohortando dicta est, quod tribunus eã vt sequatur, hortari soleat: seu quod ipsa se mutuo frequēter ad pugnam hortetur. Est & cohors, quę & chors, (ἔπαυλις) eyn vogel hutte) een hoender huys oft renne) le court.) locus cinctus parietibus, quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in villa solemus. Varr. de ling. Lat. Cohors, quòd vt in villa ex pluribus tectis coniungitur, ac quiddam fit vnum: sic ex manipulis pluribus copulatur cohors. In villa vero cohors dicitur, quòd circa eum locum pecus coerceretur. Hinc cohortales gallinæ (αὐλαῖαι ὄρνιθες) vocantur apud rei Rusticę scriptores, quę in cohorte domi aluntur. Possunt etiã dici cohortales ab horto, nam cum veteres hortos, vicos dicerent, quòd

qui arma ferre possent ibi nascerentur, inde cohortem dixerũt manũ hominum ex eodem vico ad pugnam exeuntium, quòd illi essent ex eodem horto: id est, vico geniti. nam & Galli, vt est apud Cæsarem, hoc modo pugnabant. quisq; enim pagus per se pugnam capiebat. Ouidius, Abstulerat multas illa cohortis aues. Dicitur & chors in hac significatione. Varro, In vrbana quoque domo, chortem facere poterimus: in qua pascere ciconias, grues, pauones, gallinas, anseres, & similia dabitur ad vsus quotidianos. Martialis: Raucæ chortis aues.

Cohortari, (παρεγγυᾶν) ermanen) vermanen) enhorter.) id est, simul aut vehementer hortari. Cicero ad Terent. libro. 14. Eum vt potui, per literas cohortatus sum.

Cohum, lorum quo temo buris cum iugo colligatur: à cauo dictum, inquit Varro, quasi chaum. Choum etiam poëtæ cœlum dixerunt, à chaos, ex quo putabant formatum.

Coinquino, as. penult. corr. κοινῶ. verunsauberen) besmetten) souiller.) Horat. Merdisq; coinquiner albis. Cicero de Nat. Deorum: Periculum matres coinquinare regias. Ouid. libr. 4. Fast. Quid tamen hoc refert? vitio tibi gratior ipsa est. Quid facis? amplexus inquinat illa tuos. vide in dictione Inquino.

Cois, (βομβύκινον ἱμάτιον) vestis subtilissimæ genus: à Co, (quam alij Coam dici volunt) insula dicta, vbi Pamphila Platis filia prima eius telæ fila retorquere, ac inde texere cœpit. Horat. Altera nil obstat Cois tibi penè videre est. vbi Cois septimi videtur casus.

Coix, cis (κόϊξ) genus stirpis, cuius folia ad textum sunt vtilia, similia iunceis atq; palmeis. Strabo.

Colaphizo, as. (κολαφίζω) cum pugno clauso verbero. mit fausten schlan) met vuysten slaen) bailler vne iouee.)

Colaphus. (κόλαφος) & Colaphum. penult. cor. est alapa. Terẽt. in Adelph. Colaphis tuber est totum caput. Sic colaphos infringere alicui, pro illidere, infligere, apud eundẽ: & colaphos incutere, apud Iuuen. πάιειν ἐπὶ κόῤῥης. eyn backenstrich) eenen kinnenbackslach) vng souflet.)

Colasis, (κόλασις) genus pœnæ est, quod adhibetur castigandi vel emendandi gratia.

Colax, κόλαξ Latinè assentator dicitur: à κολακεύω, adulor.

Colchi, (κόλχοι) siue Colchis, idis. (κολχὶς) regio iuxta Pontum, regnum Oëtæ regis. habet in se iuga Caucasi, atq; hinc Caspiũ, & Hyrcanum habet mare, hinc Mæotim. Ferũt Iasonem Thessalum cum Argonautis nauigasse, vt vellus aureum raperet. In ea Sibaris Colchorum regia est. Hæc (vt Ptol. ait) monte Corace à septentrione clausa est, qui est Caucasi pars, & Nomades excludit: ab oriẽte, Hyberia: à meridie Phaside, & Armeniæ montibus: ab occidente, Euxino ponto. A Colchis fit Colchicus, ca. um. κολχικός. Horat. lib. 2. Carm. Ille venena Colchica. Et Colchiacus. Propert. Colchis Colchiacis vrat ahena focis.

Coleus, testis, siue testiculus per diminutionem, πίσινος: à colo, is. quòd colat mulieris pubẽ. vnde illud in Priap. Stamus sub Ioue coleis apertis. Dicitur etiam culeus. Martial. Cum depilatos Chreste culeos portas.

Coliculus, (καυλίον) per simplex l, est exiguus ac tener brassicæ vel vitis caulis. Varro: Capreolus est coliculus viteus, intortus, vel cincinnus.

Colidos, pen. cor. insula in Oceano Indico, Veneri sacra, quę tantę altitudinis esse perhibetur, vt illuc aues non aduolent.

Colina, per simplex l, à colo, is. quam postea culinã, deinde à coquendo coquinam vocauere: quòd ibi colebant ignem locupletiorem. eyn küchen) een kuecken) cuysine.)

Coliphium, κωλίφιον) panis genus, ἀπὸ τῶ κῶλȣ χρή ἶφι: vel ἀπὸ τῶ κόλικος. Est enim colix subcinericeus panis. Plaut. Coliphia mihi ne incocta detis.

Colis, (κλῆμα) per simplex l, significat pampinum. Varro: Pampinare est sarmẽto coles qui nati sunt, de his qui plurimũ valent ad secundum, nonnunquam etiam tertium relinquere, reliquos decerpere: ne, relictis colibus, sarmentũ nequeat ministrare succum. Item colis dicitur quasi caulis, (καυλός, πέος, Aristot.) pro hasta & fuste membri virilis. Celsus lib. 4. Tum masculis iter vrinæ spaciosius & compressius à ceruice huius descẽdit ad colem. Hinc colei: quamuis & à colendo quidam deducant. Huius suprema pars glans appellatur, (βάλανος.) & pellicula quæ glandem tegit, præputium, (πόσθη) dicitur. Item colis pro caulis. Horatius libro. 2. Serm. Cole suburbano nihil est elutius horto. sicut plostrum pro plaustrum, Clodius pro Claudius.

Colitiæ, vocantur maiores sulci, in quibus aqua, si redundat, excoletur. Dicuntur & elices, fossæ quædam in eundem ferè vsum. wasserfürch) waternoren.) Colu. Vocat colliquias libr. 2. cum ait: Cauebitur vt patẽtes liras, crebrosq; sulcos aquarios (quos nonnulli elices vocant) faciamus, & omnem humorem in colliquias, atq; inde extra segetes deriuemus.

Colla, (κόλλα) à Græcis dicitur, quam nos glutinũ dicimus, quo ligna feruminantur. Vtimur autem tantum eius compositis: vt, Sarcocolla, Ichthyocolla, Chrysocolla.

Collabefacere, rumpere, destruere: & collabefieri apud Cæs. 2. bel. Ciuil. Illæ adeo grauiter incitatæ conflixerunt, vt vehemẽtissime vtræq; ex cõcursu laborarẽt: altera verò perfracto rostro tota collabefieret. Vnde collabefactari testula, (ὀστρακίζεσθαι) significat eijci ex vrbe per signa testarum.

Collabello, labra adiũgo, Laberius: Perge iam, collabella osculum. hoc est, iunctis labris osculare.

Collacrymo, & Collacrymor, (προσδακρύειν) dicitur. vide Lacrymo.

Collare, (περιτραχήλιον, περιδέραιον) halsbandẽ) colher.) vinculi genus quo canũ colla astringuntur, & mellium vocaut antiquitas. Fit ex corio firmo

cum

rum clauis capitatis. Varro 2. de re Rust. Ne vulnerentur à bestijs, imponuntur his collaria. Plaut. collaria, riæ. fœm gen. pro ferro rotundo, quo cõstringuntur colla malefactorum. Plaut. in Capt. Collus collaria caret.

Collactaneus, (ὁμογάλακτος) qui eisdem mammis est nutritus: sicut collacteus, (σύγγαλακτος) qui vno & eodem lacte. Iuuen. Quid dicat notæ colla ctea Mauræ. Mart. Sed quod sororis eius amica, & indiscreto fœdere collactea videretur.

Collatina porta Romæ, à Collatia oppido dicta prope Romam. Festus. Inde etiam

Collatina dea, quæ collibus præsidebat.

Collatinum sacrificium, ἡ ἐξ ἱεράνου θυσία, καὶ συναγώγιμος) quod ex collatione offertur.

Collatinum ventrem, magnũ & turgidum, Plautus dixit, quia in eum omnia edulia conferũtur.

Collatio, dicitur quod in vnum confertur, ἔρανος, εἰσφορά. Est etiã collatio idẽ quod cõparatio. Plau: in Mil. Vbi facta erit collatio nostrarũ malitiarũ, Haud vereor ne nos subdola pfidia peruincamur. Budæus, Collationẽ antiqui vocabant, quæ indictio alias Latinè dicitur: vulgus taleam vocat.

Collatis signis pugnare, (συμβαλεῖν) significat vnum in locum ad pugnã perlatis. aen de anderẽ comẽ.

Collatitius, a, um. (ἐκ τῶν συγκειμένων, συναγώγιμος) quod collatũ est. Apul. libr. 4. Choraula doctissimus col latitia stipe de mensa paratus. Pecunia enim quæ confertur à populo, collatitium dicitur.

Collecta, æ. quę ex pluribus locis in vnum lecta est. symbolum alias dicitur: & vulgò scotum, lescot. Cic. Quoniã collectã à conuiua Crasse exigis.

Collectaneus, a, um quod mixtum est, & ex diuerso vsu conflatum. vt æs collectaneum. Vnde collectanea, orum. dicuntur scripta, quæ ex pluribus excerpta locis, in vnum lecta sunt.

Collectitius, a, um, idem quod collectus vel compa ratus, siue ad exercitum, copias, manum, vim, gratiam, beneuolentiam, famam, rumorẽ, inuidiam, aut aliud quodlibet referatur. Cic. Mario: Signa & tyrone, & collectitio exercitu cum legionibus robustissimis contulit.

Collegæ, (συνάρχοντες) amptsgenossen) een medeges el in eẽ officie) compaignons en mesme office) pen. prod. dicuntur duo eiusdem potestatis simul missi. Vnde & collegium, (συνδέσμος συναρχόντων) quod est propriè collegarum societas. eyn versam lung) een collegie) collegie.) Tres numero collegium facere existimauit Horatius Priscus: quod magis sequẽdum affirmat Marcellus, quàm quod pleriq; scripserunt, maiorem ad id numerum necessarium esse. Plaut. in Menæchmo: Captum sit collegiũ augurũ. Cic 6. Verr. Tum ex amplissimo collegio decẽuirali, &c̃. Collegiũ itẽ congregationem & societatẽ quorũcunq; hominum significat. Plin in Epist. Tu domine dispice, an instuendum putes collegium fabrorum duntaxat hominum. C L. ego attendã ne quis nisi faber recipiatur.

Colliculus, per duplex ll, significat paruum collem. Apul. lib. 1. Flor. Colliculus sepimine cõsecratus.

Collido, is. pen. prod. simul percutio. συμβάλλω, συντρίβω, θραύω. zũsammẽ schlan) te samen slaen) escacher, froisser ensemble.) Columel. libro. 12. capit. 16. Ne inter se pondere suo pressæ collidantur. Lactantius De ira: Durissimi rigoris materiæ si ictu vehementiore collidantur, ignis excutitur. Hinc collisio, quæ est duorum aut plurium corporum mutua confricatio. πρόσκρουσις, σύγκρουσις, σύντριψις. Collisus, huius collisus, idem. Plin. libro. 9. capit. 35. Ceu sono quoque & collisu ipso margaritarum.

Colligas, docet Plin. 31. vocari quasdam speluncas, in quibus aphronitrum inuenitur.

Colligo. is. pen. corr. in vnum redigo. συγκομίζομαι, συμφορίζω, συλλέγω. versamlen) vergaderen) cueillier.) Vergilius: Colligere arma iubet, validisq; incumbere remis. Inde collectio. συλλογή, συγκομιδή. eyn versamlung.) een vergaderinge.) collection, amas.) Quandoque aufero. Lucilius: Ruis huc, & colligis omnia furtim. Quandoque lego. Vergil. Collige virgo rosas. Cum verò dicimus: Colligo me, colligis te, tunc pro reficere, & quasi dilapsum spiritum in vnum redigere ponitur. ἀναλαμβάνειν, ἀναζωπυρεῖν. Cic. Sed manifesto furto perturbatus, vbi se colligit. Idem lib. 4. Tusc. Quid est autem seipsum colligere, nisi dissipatas animi partes rursum in suum locum congererer? Quod si alium casum addamus: vt, collegit se in arma: idem est, qđ parauit muniuitq;. ἀνίλαβε. er waffent sich) hy wapent hem) il se arme.) Col ligit se in iram: id est excitauit. Verg. Substitit Aeneas, & se collegit in arma.

Colligere rationem, (λογίζεσθαι) rechnen) rekenen) compter.) dicitur rectè computare, ita vt quę colligenda sunt, colligantur: & quæ subducenda, hoc est, detrahenda, detrahantur.

Colligo. as. (συνδεσμεύω) binden) lier ensemble) pen. cor. simul ligo. Plaut. Amph. Neque eum colligare quiuit quisquam in cunabulis.

Collimare, ferire signum destinatũ oculis collimatis, τοξεύειν, εὐστοχεῖν βάλλειν. treffen) rakẽ) frapper dedens le blanck.) Cicero lib. 2. de Diuin. Neque est enim qui totum diem iaculatus, non aliquando collimet. Apud Plautum significat obliquis oculis aspicere. Collimatis, inquit, oculis ad vmbram meam.

Collina porta Romæ à colle Quirinali sic appellata. Ouid. Templa frequentari Collinæ proxima portæ Nunc decet, à Siculo nomina rege tenet. Eadem nunc Salaria vocatur, quod nomẽ quoq; viæ est, in quam exit. Corn. Tacitus: Tertium agmen per Salariam Collinæ portæ appropinquabat, per eam salem Sabini deferebant, ideo Salaria vocitata.

Collinio. as ad lineam rectum facio. κατευθύνω, ὀρθογραμμῶ. Augu. Cor tuum quandiu prauum est & distortum, non potest colliniari rectitudine dei.

Collis, per duplex ll, minor mons, & quasi monticulus, βουνός, λόφος. eyn bühel oder niderberg) een hueuel oft cleynen berch.) Cicero. 5. Verr.

Col- R.5. Quos

Quos ego campos anteà, collesq́ nitidissimos, viridissimosq́ vidissem. Vnde Roma Septicollis dicta est, quòd septem habeat colles, Palatinũ, Quirinalem, Auentinũ, Cœlium, Viminalem, Exquilinum, & Ianicularem. & à colendo dicitur. Varro: Quòd primum ex agro fructus capiebat, campus dictus est. posteaquam superiora loca colere cœperunt, à colendo coles appellauerunt: sed metri gratia à poëtis l interpositum est. Colles etiam dicuntur dorsa, nam spina humilis vallecula, eminentes pulpæ ab vtroque latere speciem habent collium.

Colossus, per duplex ss, (κολοσσός) statuę moles, turri par: à colon membrum, seu ἀπὸ τοῦ κολάζειν, quod est cruciare, & modum excedere in aliqua re. Nam propter magnitudinem inamabilis erat ob sumptuum magnitudinem. Statuam solis, seu (vt quidam aiunt) Iouis apud Rhodum centum & quinq; pedes altam, ex ære Cares Lysippi discipulus fecisse traditur. Plura Plinius libro. 34. capit. 7. Ab hoc colosso Rhodij Colossenses appellati sunt, quibus scribit Apostolus. Dicitur etiam Colosseus. Plinius libro. 35. Nero princeps iusserat colosseum se pingi, centum & viginti pedes in linteo, incognitum ad hoc tempus. Lamp. in Alexand. Statuas colosseas in vrbe multas collocauit. Vitruuius Colossicas vsurpauit. Alioquin Romæ amphitheatrum ipsum hodie Colosseum vulgò dicitur à colosso. Martialis: Hic vbi siderius propius videt astra colossus. Lege Suid. & Aristid. in Or. ad Coloss.

Colluco, as. pen. prod. apud Catonẽ significat profanæ syluæ ramos decido officientes lumini. Colum. lib. 2. cap. 22. Neq; arborem collucare.

Collum per duplex ll, pars corporis à colo, is. quia hæc præcipue pars torquibus ac monilibus ornari consueuit. Græcè τράχηλος, Αὐχήν. den hals) le col.) Hinc decollo, & subcollo, de quibus suis locis. Legitur & collus apud Plautum. Collum obstrictum (τράχηλος περιεσφιγμένος) seu collum obtortum, verbum est iuris. nam in collo constricto rei trahebant. Plaut. in Curc. Collum obstringe, adduce istum in malam crucem. Hieron. Obtorto collo me in ius trahit.

Colluuiaria, dicta sunt in ductibus aquarum, per quæ colluuies, & immunditia eiectantur. ὀχετοί. kånel) vuylis goten.) Vitruuius libro. 8. Etiam in ventre colluuiaria sunt facienda, per quæ vis spiritus relaxetur.

Colluuiaris porcus, dicitur qui in colluuie nutritur cibo permixto.

Colluuio, onis. & Colluuies, ei. (σύγκλυς.) vide in dictione Alluuies.

Collutulo, pen. cor. fœdo, dedecoro, πηλόω. Plau. in Trin. Hęc famigeratio te honestet, & me collutulet, si sine dote duxerit.

Collybus, bi. (κόλλυβος) id detrimentum pecuniæ est, quod in ratiocinijs emptionem auri appellant & vulgò cambiũ dicitur, cum pecunia ad exteras nationes exportanda est, & apud numularios alijs speciebus commutanda. Vt si argentea moneta, aurea mutetur: aut genera quædã pecuniæ abrogata & antiquata, aut quouis modo repudiabilia in vna prouincia, alio quo genere permutanda sint, rato, receptoq́, & promulgato in ea prouincia. id enim, quod ex summa apud numulariũ decidit, & veluti deperit, collybus verbo Græco appellatur. Cic. 5. Ver. Ex omni pecunia quam aratorib. soluere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant. primũ, pro spectatione & collybo: deinde pro, nescio quo cerario. Hæc omnia iudicas nõ rerum certarũ, sed furtorũ improbissimorũ sunt vocabula. Nam collybus esse qui potest, cum vtantur omnes vno genere numorum? Collybum appellat pecuniæ permutationẽ, & numorum quasi intertrimentum. Bud. in Pand.

Collybistes (κολλυβιστής) numularius. Cic. in Verr. act. 5. Collybistes esse qui potest, cũ vtantur oẽs vno genere numorum. Hieron. Collybistas à collybijs vocatos tradit. Collybiæ verò, (vt ipse ait) sunt quæ tragemata bellariaq́ dicunt, ciceris frixi, vuarumq́ passarum vilia munuscula. Vnde collybistę, pro numularijs formis minutatim exercentibus dicuntur. Suidas κολλυβον dixit. Theoph. libro De gemmis colymbon vocari tradidit genus ponderis, hoc modo: Minimũ pondus est hordeum, sequens colymbus. Bud. Pand. Herm. Corol.

Collyra, (κολλύρα) pen. cor. panis triangulus & modicus, q alibi dicitur tortus panis. Plaut. in Persa: Collyræ, facite vt madeant. Cæl. lib. 2. cap. 30.

Collyrium, (κολλύριον) medicamentum oculorum. Horat. Oculis collyria lippis. Et non solum oculis adhibetur, sed aluo quoq; subijcitur in cura equorum & boum, vt autor est Colu. qui lib. 7. scripsit, Salis sextans, cum decẽ cæpis conteritur, & admisto melle decocto, collyria immittuntur aluo, atq; ita citatus bos agetur. Idem: Melle decocto & sale collyriũ tenue inditur foramini, quò meat vrina: collyrium inseritur naturalibus.

Colo, as. (ἠθέω) seihen) sijgen) couler.) pen. prod. Manilius: Et colare vagos inductis retibus amnes. Est aũt colare pauxillatim liquorẽ aliquem stillatimq́ emittere. Apule. lib. Flo. de gymnosophistis: Non illi norunt aruum colere, vel aurum colare, vel equum domare. Vnde & cola, (ἠθμοὶ) dicta per quæ liquor emittitur. Inde composita percolo, (διηθέω.) excolo, (ἀπηθέω.) Colu. lib. 8. Nam maximè refert primo quoq; tempore ferrũ percolari.

Colo, is, colui, cultum, adoro, veneror. σέβομαι, λατρεύω, θεραπεύω. eeren) auoir en reuerẽce.) Verg. lib. 9. Summe deûm sancti custos Soractis Apollo, Quẽ colimus. Plaut. Ego te semper vt parentẽ colui. Colimus pares amore & officio, minores humanitate & beneficijs: hoc est, amamus. Hinc cultus & cultura, quam Gręci λατρείαν vocant. Item colere, exercere ἀσκεῖν, ἐκπονεῖν. tibe) oeffenen) exercer.) Liui. lib. 1. Abi nuncia Romanis, cœlestes ita velle, vt mea Roma caput orbis terrarum sit, proinde rem militarem colant. Item habitare, ναιετάειν, οἰκεῖν, wonen) demourer) Plaut. in Aulu. Hanc dos

domum iam multos annos ego possideo & colo. Vnde & cœlicolas dicimus, quod cœlum colant inhabitando, tanquam quosdam cœli colonos. Item diligere. lieben) liefhebben) aymer.) Teren. in Heau. Quippe forma impulsi nostra nos amatores colunt. Item ducere, ἄγειν. Verg. lib. 3, Georg. Hanc olim veteres vitam coluere Sabini. Item arare, seu quoquo modo terras aptare. (γεωργεῖν.) bauwen) dlandt bouwen) labourer.) Colu. lib. 1. Nam vbi sedulò colitur ager. Hinc agricultor, agricultura, agricolatio, & colonus. Item ornare. καλλωπίζειν. zieren.) verchieren.) orner.) Plaut. Quin tu te colis, antequam exeas domum. Cicero, Erat enim non tam grauis, quam elegans & faceta & culta oratio. Hinc cultus corporis, (καλλωπισμὸς) dicitur ornatus. A colo fiunt composita, accolo, circũcolo, incolo, excolo, percolo, intercolo, & recolo, penultima correpta.

Colobium, (κολόβιον) genus tunicę, quo antiqui Romanorum vtebãtur: sic dictum quod sine manicis esset ac mutilatum. Nam κολοβὸν breue, mutilatum, truncũ significat. Hæc & cataclista vestis dicitur.

Colocasia, (κολοκασία) faba Aegyptia. de qua Palladius, Hoc mense colocasię bulbos ponemus. Amãt humidũ locum, pinguẽ, maximè irriguũ. Frõdere propè semper possunt, si tanquam citreta tegumentis defendantur à frigore. Colocasium neutro genere dixit Vergil. in Pollione: Mistaque ridenti colocasia fundit acantho.

Colocyntha, (κολόκυνθα) quæ à nostris coloquinta, agrestis cucurbita secundum Diosc. Hæc & colocynthis, idis, vel idos. κολοκυνθίς. Hanc Plin. minorem esse ait, quàm satiuam.

Colon, (κόλον) est crassius intestinum, tabulatum, ex quo excrementa eam accipiunt formam, qua egeruntur, plurimas cellulas atque cauernas habens, ad renemque sinistrum religatur. Vnde verbum κολάζειν, pro eo quod est torqueri cruciarique: & colicus dolor. Serenus, Cum colon inuisum morbi genus intima carpit, Mande galeritam volucrem quam nomine dicũt, Aut pauidi leporis madefacta coagula pota. Hic morbus & chordios, & cordapsos dici solet. Dicitur etiam colon, (κῶλον) membrum orationis. Præterea quæ nos crura & lacertos dicimus, Græci eodem verbo κῶλα nuncupãt. vnde monocolon metrum dicitur vnimembre, dicolon bimembre, tricolũ trimembre. Et in primo significatu habet pen. correptã, in aliis productam.

Colonia, (ἀποικία) gens ad habitandum aliquã terram missa: ab incolentibus inhabitantibusque terrã dicta. August. lib. 10. De Ciuit. Ciuitates à maioribus ciuitatibus velut populorum examinibus cõditæ, coloniæ appellantur. Coloniarum aliæ Latinæ, aliæ ciuium Romanorum dictæ sunt, aliæ ex vtrisque: nonnulla ex peditibus vel equitibus, cũ in agrum bello captũ stirpis augendæ caussa mitterentur. Bononia Latina colonia, Mutina & Parma Rom. ciuium. Erat & aliud genus coloniarum, quales olim Pompeius Strabo Trãspadanas colonias traduxerat. Non enim nouis colonis eas constituit, sed veteribus incolis manẽtibus ius dedit Latii, vt possent habere ius quod cæteræ Latinæ coloniæ: id est, vt ius petendi magistratus in ciuitate Romana adipiscerentur. Erant præterea coloniæ, quibus ius Italiæ dabatur. Coloniarũ autem huiusmodi ratio erat. Cum in vrbe Roma multos ex veteribus, nouisque incolis, paupertate premi intellectũ erat, adeò vt censui soluendo nõ sufficerent, Triumuiri à senatu creabantur, qui locis primum consideratis, in quibus reipublicæ expediret propugnaculũ constitui, noua edicta proponebant, danda esse nomina ab illis, qui in nouam coloniã deduci vellent: sicque vrbs pauperibus exonerabatur, & rei familiaris põdere grauati, ad nouas quibus indigerent, diuitias gratis datas cum familia accedebant. Accipiebant enim duo, quatuor, sex, aut septem agri iugera, & quãdoque plus. Colonia etiã dicitur agricolationis locus, & aratoris officina. Paul. Seruus qui colonię ascriptus est, ad periculum coloni pertinebit. à cultoribus terrę sic dicta. Græcè ἐργαστήριον γῆς. Plaut. in Pseud. Det nomen ad molariam coloniam.

Colonicus, a, um. quod est coloni, seu quod ad colonum pertinet. γεωργικός. Varr. Atque etiam leges colonicas tollis. Colonicũ verò pecus, dicitur hirsutum, cum molle dicatur tectũ, vt est apud Colu.

Colonus, (ἄποικος) à colendo: id est, habitãdo, terras'ue aptando. Nam coloni erant ciues Rom. ad aliquam vrbẽ habitandam missi, qui nõ propriis, sed populi Romani legibus viuebant. Vnde & colonia dicta est. Vergil. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni. Ab incolendo enim, non ab agricultura colonos vocauit. Quandoque tamen coloni agrorum cultores, (γεωργοὶ) dicitur. Idem: Vt quamuis auido parerent arua colono.

Colonus, (κολωνὸς) à Græcis editus locus, apud Athenienses dicebatur, vbi Neptunus colebatur.

Colophon, κολοφὼν pen. cor. Latinè altũ significat, quo nomine dicta est insula, de qua Horat. lib. Epi. Quid tibi visa Chios Bullati notaque Lesbos? Smyrna quid & Colophon? Est & vrbs Ionica, nobilis oraculo Apollinis. Colophonii nauales opes satis amplas habuere, & in equestribus certaminibus tantũ excelluere, vt victoriã inde futurã sperarẽt, vnde Colophonius pugnaret equitatus: & in prouerbiis diceret, Colophonẽ addidit, cum summa operi manus imponebatur. Ex Colophone fuit Mimnerus tibicẽ & poëta, Xenophones physicus, qui poëmata de Psillis edidit, Polymastus musicus. Sunt etiam qui Homerũ Colophoniũ faciunt.

Color (χρῶμα) eyn farb) een verwe) coleur.) dicitur id quo aliquid coloratur, & duo sunt principales colores, albus scilicet & niger: alii non dicuntur colores, nisi per participationem. Colores etiam apud rhetores dicuntur ornamenta orationis: id est, figuræ, quæ à Græcis σχήματα dicunt. Nam vt scripsit Cicero, sunt actori vt pictori colores ad narrandum. Iuuen. Dic Quintiliane colorem. Ab hoc nomine fiunt composita, concolor, (ὁμόχροι) eiusdem coloris, discolor, versicolor

lor, (ποικιλόχρους) diuersi coloris. decolor, (κακόχρους) quod est colore vitiato, & habent pen. cor. Dicitur & colos.

Colora, Latinè camarus. Apitius li. 2. Vel camarum defrutū mittas, quod Romani coloram vocant.

Colorbasus, nomē hæretici, qui vitam omnium hominū in septem syderibus consistere affirmabat.

Coloriæ vestes, sunt quæ ex lana nō tincta: hoc est, natiuo colore factæ sunt.

Colorificus. a. ū. (χρωματοποιὸς) quod colorē facit.

Coloro. ras. pen. prod. colorē induco. σχηματοποιῶ, ἐπιχρωματίζω, χρώννυμι: farben) verwen) couleurer.) cuius contrarium est decoloro. Cicero. I. De Nat. Deorum: Formare, fucare, colorare, animare non possent. Seneca: Flumen aut colorat, aut decolorat. Decoloratur (κακοχρωῶ) id, cuius color vitiatur, nō mutatur: coloratur id, cuius alia fuit quàm sit facies. inde decoloratæ manus, dicuntur maculosæ. Frontin. lib. I. Stratag. Quòd ab itinere frigosiores notabat equos, & coloratiora hominum vt ex via corpora: id est, fusca. Claud. ad Stiliconem: Quomodo montibus Idæ Nigra coloratus produceret agmina Memnon.

Colos, (κῶλον) podex. à quo colici dicuntur.

Colostrum, & Colostra. ę. spongiosa lactis densitas à partu prima. τροφαλὶς. biestmelck.) Mart. Surripuit pastor quæ nondum stantibus hœdis, De prima matrum lacte colostra damus. Palladius: Colostram vocant pastores illud exiguum lactis, in quo est spissior natura. Est & colostratio, morbus quo lactentes tentantur, si biduo à partu maternum lac gustauerint: qui colostrati dicuntur, densato in casei speciem lacte. Ideò infantibus nutricis, non matris lac exhibere conuenit, quia matris exitiosum est.

Colotes, nomen viri Tei, qui pictor fuit, cuius meminit Quintil. lib. 2.

Colotos, (κωλώτης) pen. prod. Arist. lacertæ genus facit: alij colotem, (καλωτὴν) alioquin quę nos crura & lacertos dicimus, Græci κῶλα dicunt.

Colpus, (κόλπος) & Colphus sinus appellatur.

Coluber, (ὄφις) eyn slange.) vng couleuure.) pen. cor. serpens qui vmbras nemorum incolit: anguis & hydrus, qui in aqua: serpens, qui in terra serpit. draco, templi. sed sæpe confunduntur. Hieron. ad Præsid. Coluber ad bibendum veniens in aqua venenum deponit, ne eum venenum aqua concretum occidat. Nudum hominem timet, vestitum persequitur, caput tamen suum celat, vbi scit esse mortem suam. Serpens quidē si semel calamo per cutiatur, moritur: sin verò iterum percutiatur, confirmatur. Brumali tempore infirmior efficitur, & à soricibus vincitur. Igitur ante hyemem circa se colligit segetes, vt illæ sibi escam præbeant. Colubram fœminino genere probat Nonius ex Lucilio libr. 20. Saty. vt, Marsus colubras Disrumpit cantu.

Colum, pen. prod. vas linteum, siue viminibus contextum ad colandum aptum, à colando, Græcè ἠθμὸς. Verg. Colaq; prælorū fumosis diripe tectis. Vnde colum vinarium, vas ex lapide spongioso factum, ad colandas niues. Colum, etiam est genus morbi, quem primus in Italia sensisse Tiberius princeps dicitur, cum prius ignotus esset. Plinius. lib. 26. cap. I.

Columbar, genus vinculi. Plaut. in Ru. Illic in columbum credo leno vortitur. Nam in columbari collus haud multo post erit.

Columbaria, insula est in mari Thusco.

Columbaris. re. adiectiuū, vt columbare stercus, & columbaris cella. περιστερεὼν. Col. lib. 9. Cæterum cibos iuxta parietem conuenit spargi: quoniā ferè partes hæ columbari carent stercore.

Columbarium, siue Columbaria. æ. locus vbi habitant columbæ. περιστερεών. eyn dauben hausz) een duyfhuys) vng coulombier.) Palla. Columbariū potest accipere sublimis vna turricula in prætorio constituta, leuigatis & dealbatis parietibus. Colum. lib. 9. Qualia columbaria tectis superponuntur. Græcè περιστεροτρόφεια columbaria dicuntur. Propriè tamen columbarium, loculamentum in peristerotrophio, singulis columbarū paribus præparatum. Varr. lib. 3. Singulis paribus columbaria fiunt rotunda, in ordine crebra. Columbaria singula esse oportet, vt os habeant quo introire & exire possint.

Columbarius, qui columbas curat. περιστεροτρόφος. eyn deubler) een duyuē melcker) Varro, Ipsæ propter pullos quos habent vtiq; redeunt, nisi à coruo occisę, aut ab accipitre interceptę, quos columbarij solent interficere.

Columbatim, aduerbium, significat ad similitudinē columbæ. περιστερηδόν.

Columbinus. a. um. quod est ex columbis. περιστερῶος. Plin. Columbinus fimus in aqua decoctus.

Columbus, & Columba. (περιστερὰ) eyn daub) een duyue) vng coulon.) in singulari: in plurali magis fœminino genere vtuntur authores. Verg. Præcipites atra ceu tempestate columbę. Mart. Nec violes teneras præduro dente columbas. Quidā hoc nomen à colendo deducunt, quod lumbos colat. Et de domesticis quidem & agrestibus columbis: palumbes dicuntur tantum de syluestribus. Varro: Duo genera earum in peristerotrophio esse solent: vnum agreste, quod habetur in turribus ac culminibus villæ, à quo appellatæ columbæ, quæ propter timorem naturalē summa loca in tectis captant: alterum columbaṝ genus est clementius, qd cibo domestico intra limina pascit. Columbæ agrestes à colore liuiæ dicuntur, quasi liuidæ: domesticæ verò, cellares. Ex columbo agresti, & columba domestica, vel econtrario, nascitur genus tertium columbaṝ: à nostris miscellæ dicuntur, ob duorum generum commixtionem. Columbos esse in tutela Veneris ideo fictum putant, quia fœtui semper indulgent.

Columella, pen. prod. diminutiuum est à columna. Significat etiam maiorē seruum in familia. Mart. Lucili columella hic situs Metrophanes. Est & proprium nomen authoris, qui de agricultura tam ver

versu quàm prosa eloquentissimè scripsit.

Columellares dentes, caninis proximi. Var. lib. 2. De re Rust. Incipientes quartũ agere annũ, itidem eijciunt & tondẽ eijciunt proximos eorũ quos amiserũt, & incipiunt nasci, quos vocãt columellares.

Columen, (στῦλος, ἔρεισμα) eyn seul) een pilarne) vne colomne.) pen. cor. à columnus: id est, culmus: significat culmen, vel columnam. Varro. 3. De re Rust. Quod habetur in turribus ac columinibus villæ. Et Terent. in Phorm. Bone custos salue, columen verò nostræ familiæ, Cui commendaui filiũ hinc abiens meum. Vbi Donat. Columen familiæ, sustentatio, decus: vnde columnæ dictæ. Plautus in Cas. Sed eccum egreditur senati columen, præsidium populi.

Columis, & Incolumis, penultima correpta, vtrunque sumitur pro sano. ὑγιὴς. ghesund) ghesont.) sain.) Cicero libro. 1. ad Heren. Casu & fortuitu nauis in portum incolumis delata est. Hinc columitas & incolumitas, pro salute. σωτηρία. Idem Treb. Itaq; si quis erit mihi aditus de tuis fortunis, id est, de tua incolumitate, in qua sunt omnia agenda. Et lib. 3. ad Heren. Dicebat nullam vtiliorem esse incolumitate.

Columna, regia ciuitas in Brutio, vt est apud Pomponium. Hunc locum Græci στυλίδα vocant: id est columnellam. Ea turriculæ modo erecta, ex aduerso turrem in Peloro sitam respicit, hodie à multis appellatur Stylarion.

Columnæ, dictæ sunt, quòd culmina sustineant. Pilaria à nostris vocantur. Est autem inter columnas, (κίονας) & pilas (στήλας) eyn saul.) een pilaer.) vng pilier.) hæc differentia, quòd columnæ vno scapo constant: id est, lapide oblongo perpetuo. pilæ autem structura constant aut lapidea, aut cæmentitia, aut lateritia. A columna fit Intercolumnium, quod est spacium inter columnas. Cic. li. 4. ad Heren. Aedes intercolumnium, (μεσοστύλιον) angulum, fornicem. Columnarum tria sunt genera: teretes, quadrangulæ, striatæ. Quæ superponuntur columnis, epistylia, hoc est capitella: quæ supponuntur, bases siue spiræ dicuntur. Authore Quintil. antiqui columam dicebant, detracta n litera, pro columna. Vnde per diminutionem columella dicitur, pro columnella.

Columnæ Herculis, (ἡρακλέους στῆλαι) duæ esse perhibentur in occidẽte: quia ex oceano mare nostrum intrantibus duo montes occurrunt, quorũ alterũ in Africa Abylam vocant: alterum in Europa Calpen. Hos quondam iunctos perpetuo iugo fuisse finxerunt, sed Herculẽ diremisse colles. Aliqui tamen hos montes procul spectantibus geminas columnas videri dicunt. Alij dicũt columnas Herculis in Gaditana insula fuisse ex ære octo cubitorũ, ad quas proficisci solebant qui nauigationem absoluissent, tanquam Herculi sacra facientes.

Columnatio (στύλωσις) à columno. vide in dictione Marmoratio.

Columnus, à veteribus dicebatur, qui nunc culmus

Colurnus, a, um. dicitur quod est ex materia coryli. hasse) hasselen.) Verg. Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis.

Coluri, duo sunt circuli in sphæra, propter imperfectam conuersionem sic dicti: quippe Græci κόλουρον imperfectum vocant. nunquã enim integri apparent, nam pars in antarcticum vergens aut non est, aut si est, nostris se tamen non ingerit obtutibus. Boët. de Arith. lib. 2. & Macrob. in Somnium Scipion. Colura quoq; animalia sunt caudam nõ habentia, vel mutilã caudam habentia, quæ in sacrificijs non offerebantur.

Colus, masculini generis tormenti genus, quod fit ex corio, sicut scribit Festus.

Colus, (ἠλακάτη, ἀτρακταλὶς) eyn kunckel) eenen spinrock) vne quenouille.) fœm. generis tam quartæ quàm secundæ declinationis, instrumentum quòd pensa continet, à quo fuso fila ducuntur, habetq; pen. corr. Ouid. lib. 4. Metamorph. Et colus & fusus digitis cecidere remissis. Cice. 2. de Orat. Quid tu Egilia mea, quãdo ad me venis cum tua colu & lana?

Collus, per duplex ll, apud Plautũ pro colo legitur.

Coluthea, arbor syluestris apud Theophr. in. 3. De plantis, fructũ ferẽs in siliqua, magnitudine lentis. Vnde colutheum, fructus colutheæ. Plaut. in Persa: Cõmisce mulsum, struthea, colutheaq; appara.

Colymbades, (κολυμβάδες) vocabantur oliuæ, ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν, quod innatare est. nam propter suam leuitatem vrinabant. Plin. lib. 23. cap. 3.

Coma. æ. (κόμη) zierdt haar) verchiert haer) la perruque, ou cheueleure.) breuis capillorum ornatus: ἀπὸ τοῦ κόπτειν, quod est incidere, sicut apud Latinos à cædendo cæsaries. Cic. 3. Tusc. Scindens dolore identidem intonsam comam. Est & genus morbi, simile veterno. Inde comaticus.

Comagena, (κομμαγηνὴ) pen. prod. regio Syriȩ, quæ propius adiacet Amano monti: vnde Comagenũ medicamentũ dictum quod fit ex adipe anserum, aut cinnamo, casia, pipere albo. & herba quæ comagene vocatur, vtilissimũ ad multos morbos.

Comare, (κομᾶν) est longiorẽ comam habere. lang haarig sein) lancharich sijn.) Gel. Equum fuisse dicunt magnitudine inusitata, ceruice ardua, colore phœniceo, flaua & comanti iuba. Hinc comatus, (κομήτης) sicut à capillo capillatus. Per translationem etiam de arboribus herbisq; dicitur. Vergil. lib. 4. Georg. Nec serò comantẽ Narcissum. id est, florem habentem.

Comarus, (κόμαρος) pe. cor. arbutus, & genus mori.

Comata, (κομάτας) pastoris nomẽ apud Theocritũ.

Comatus, a, um. participum sine verbo, qui longiorem habet comam. Vnde

Comata Gallia, omnis transalpina Gallia vno nomine dicta, quæ in tria populorum genera diuisa est: Belgica, Celtica & Aquitania: dicta comata, à coma, quia natio illa erat intonsa. Plin. lib. 9. In capite cunctorũ animalium homini plurimus pilus, iam quidem promiscuè maribus, ac fœminis apud intonsas vtiq; gentes: atq; etiam nomina ex eo capillatis alpium incolis, Galliæ comatæ.

Co

Comatulus,pen.cor.diminutiuum à comatus.Vnde Hieron.Comatulos pueros dixit.

Comosus.a.um.adiectiuum,à coma.Plinius lib.16. cap.6.Hemeris vocatur, breuior,& in orbem comosa.Idem lib.26.cap.26.Comosissimū ex omnibus maxime cauliculis.

Combam,Sabini vocant,quam militares lecticam.

Combennones.vide in Benna.

Combino.as.pen.prod.significat,quod lingua vernacula dicimus acobiare.συνδυάζω.Hinc combinatio, quam Græci ἐπίζευξιν vocant, cum in oratione eadem dictio.sine medio duplicatur.Vergil. Me me adsum qui feci.

Comburo.is.pen.prod.ex con & vro,b interposita simul cum aliis vro:vel,vt suum simplex,vro,cremo, exuro. ἐμπρήθω, πυρπολέω. verbrennen) verbranden) bruler.) Cicero pro Clu.Puer ante noctem mortuus,& postridie antequā luceret combustus est. Idem de Nat.Deo.Libri Protagoræ in concione combusti.Et ad Quin.Frat.lib.1.Fumo vt combureretur,tota plaudente prouincia.

Come,(κόμη)herba est,quam barbam hircinam vocant: à comæ similitudine, quòd folia in circuitu spargat. Plin.lib.21.cap.15.Et lib.17.cap.13.

Comedim,pro comedam scripserunt Veteres.

Comedo.is.dit.& Comedo,comes,comest. in infinitiuo comedere,vel comesse, idē significat quod suum simplex edo.φάγω,ἐσθίω. essen) eten) manger.)Plautus in Trin.Quod ebibit,quod comest, quod facit sumpti.Cic.Sed ad extremum pollicetur prolaturum se quæ comest. Supinum comesum & comestum. Sallust. Comesa matrimonia, comesa patina,Vbi translate ponitur pro consumere,dissipare.

Comedo.onis.& Comedus di. pe.cor.qui bona sua consumit.Var.Putat fore hoc quod hinc comedonibus conuenit.

Comes, dicitur qui sequendo aliquem se maiorem comitatur. ἀκόλουθος, συνοδοιπόρος, ἑταῖρος: eyn gesert,eyn weggesell) een wechgesel) vng qui accompaigne.) socius verò par est.Cicero,Non comitem,sed ducem præbuit.ponitur tamen quandoque comes pro socio.Idem ad Heren.Qui cum ante lucem surrexisset, comitem suum inclamauit. & antea dixit, Et secum aliquantum numorum ferentem est comitatus. Comes quoque qui vtcunque alterius sequitur ductum socius plerunque in negociis seriisque rebus,& fortunæ arbitrio subiectis:sodalis,(ἑταῖρος) in leuioribus,ac sæpe voluptuosis. Cice. Epulabar modicè cum sodalibus. Et sodales sunt eiusdem collegii.vnde Cice.Norbanum quæstorem suum appellat sodalē. Comes verò pro dignitate,generis com. est,quamuis apud vulgus comitissa dicatur. Vnde ab Ammiano largitionum comes dictus est,qui præerat largitionibus imperatoriis.Alii pro dignitate comarchum, (κώμαρχον) vsurpant.

Comessationes,(δόρποι,κῶμοι) eyn schlaff trunck) banckettérien)bancqueterie.) conuiuia sunt nocturna post cœnam,& alia intempestiua: sicut merenda,cibus qui ante cœnā sumitur, & ientaculum ante prandiū.Comessari (κωμάζειν) enim est post cœnam epulari : schlaff trunck zeren.) banckete-ren)bancqueter.) à Como.vide Comus.Sueto.in Vitel.Epulas trifariam semper,interdum quadrifariam dispertiebat, in ientacula,prandia,cœnas, & comessatiónes. Liu.li.40.refert Demetriū post cœnam,qua sodales acceperat, dixisse, Quin comessatum ad fratrem imus. Vnde comessabundi, & comessatores,brassers) bancqueteurs.) qui comessatum aut perpotatum eunt madidi,vinolenti.Sic Comessabundus (ἐπίκωμος, κωμαστής) Alexādri Magni exercitus dicitur à Curtio,quasi indulgens pter modum prodigis epulis. Apud Arist. accipiuntur tanquā sint conuiuia, ex collectione symbolisque confecta,quæ Lacedæmonii Phiditia, Cretes Andria nuncupauerunt.Vnde ait li.2.Polit.Comessationes phiditia nominant Lacedæmonii, apud quos vnusquisque conferre habet, & si sunt pauperrimi.Qui verò comessationū esse participes nequeunt,hi ad reipub.gubernationē non admittuntur. Ideo autem phiditia dicuntur, quia scilicet φιλίαι:id est, amicitiæ & humanitatis causa sint,δ pro λ accipiendo:siue quòd ita consuescerent ad parsimoniam,quæ Græcè dicitur φειδώ. Andria verò Cretenses dixerunt, quasi virilia,eo quòd viri adultæ ætatis ad ea vocabantur. Habet hoc nomen primam productam. Mart.Non Albana mihi sit comessatio tanti. Dicta comessatio à vicis,quos Græci κώμας vocant. Veteres enim in vicis habitantes,antequam oppida conderentur, alii alios causa victus inuitabant.

Cometes, (κομήτης) pen. prod. generis masculini. crinitus dicitur. Est enim stella crinita. Lucanus libro.1.Ignota obscuræ viderunt sidera noctes, Ardentemque polum flammis cœloque volantes Obliquas per inane faces, crinemque timendi Sideris,& terris minitantem regna cometen.

Cominus, aduerbium (ἐκ χειρὸς ὁμιλητῶ) von nahem.) van by.) depres.) non est idem quod propè: sed (vt sic dicam) à propè:vt cominus te incessebant lapidibus:hoc est,è propinquo loco. Cic.2.de Diuinat. Nunc cominus agamus,experiamurque,&c. Idem pro Cecinna: Neque conflictus corporum, neque ictu cominus,neque coniectione telorum. Significat etiam, statim sine intermissione. Verg. lib.1.Georg.Quid dicam? iacto qui semine cominus arua Insequitur.

Cominia,genus oleæ.

Comis,benignus,facilis,& suauis, qui non grauate aliis inseruit.(εὐπροσήγορος.) gutig) goedertieré) gratieux.) Cice.2.De Finib.Quasi quis illum neget & bonum virum,& comem,& humanum fuisse.Hinc comitas,humanitas,& morum suauitas. φιλοφροσύνη.Cic.de Amicitia:Sed amicitia remissior esse debet,& liberalior,& dulcior,& ad omnē comitatem facilitatemque procliuior. Comiter,suauiter,mansuetè,φιλοφρόνως.

Comitatus, participium à comitor, (παραπεμφθεὶς, καὶ παραπέμψας)actiuè & passiuè accipitur. Actiuè.

uè. Plin. Quicunq; cum comitati fuerant. Passiuè. Cic. lib. 2. in Catilinam: Illud etiam molestè, quòd ex vrbe parum comitatus exierit. Vergil. Ipse vno graditur comitatus Achate. Idem in significatione passiua incomitatus posuit, cum ait, Sæpius Andromache ferre incomitata solebat.

Comitatus. us. clientela sequens dominum. eyn beleytung) een ghelcydinge) le train, compaigne d'aucun prince.) Cice. ad Lepidum: Eius Falernum mihi semper idoneum visum est diuersorio: si modo tecti satis est ad comitatum nostrum recipiendum. Item pro comite. Salustius, L. Valerio Flac. Cn. Pompeio prætoribus imperat, vt in ponte Muluio per insidias Allobrogũ comitatus deprahendant. Et ꝑ conuentu. Auspicia, vt multos inutiles comitatus probabiles impedirẽt morę. quasi sæpe comitia populi temere coacta obnuntiatione augurum disturbata fuerint.

Comitialis, e. (ἀρχαιρεσιακὸς) quod ad comitiũ pertinet: vt dies comitialis, q comitijs gerendis aptus siue dicatus est, quo cum populo agi licebat, vt inquit Macrobius, & quò populus Romanus conuenire solebat ad suffragium ferendum. Cic. ad Qu. Frat. Consecuti sunt dies comitiales, per quos senatus haberi nõ poterat. Ioue aũt tonante aut fulgurante, comitia populi habere nefas erat. Comitialis homo (ἐπίληπτος) qui comitiali morbo laborat. Plin. Vel testudinum naribus illitum comitiales erigit attollitq;. Dictus comitialis, ꝙ comitia vitiare diceretur. Interrumpebantur enim comitia, quo die aliquis cõcidisset. Cato: Quod comitia prohibere solet, nec id quidem mihi vitium fuit. Serenus: Est subiti species morbi, cui nomen ab illo, Quod fieri nobis suffragia iusta recusat. Sæpe etenim membris acri languore caducis Concilium populi labes horrenda diremit. Ipse deus memorat dubiæ per tempora lunæ Conceptum, talis quem sæpe ruina profudit. Hic morbus alio nomine dicitur sacer, & morbus maior, propter grauitatem, quoniã homo subitò concidit, & spumæ ore mouentur. die fallend siecht.) die vallende siecte.) la maladie S. Iohan.) Docet etiam Aristot. hunc morbum à priscis Herculeum fuisse nominatum, quia Hercules eo laborasse fertur, idq; ex atra bile plerisque consistere tradit. Plato & Apul. diuinum nuncuparunt, quòd animi partem rationalem, quæ longe sanctissima esse videtur, obsideat. Græci σπασμὸν vocant, hoc est, contractionem. contrahuntur enim hoc modo nerui. Plinius Folia heliotropij contractionibus medentur etiam si id comicialiter accidat. id est, etiam si contractiones fiant ex morbo comitiali. Vulgo caducus dicitur, quòd cadere faciat. Plautus tamen comitiales homines in Pœnulo appellat litigiosos, qui in comitio propter lites quasi habitare dicuntur inquietantes tribunal prætoris, qui si nihil est licitum litem serunt. Hic etiam à nonnullis lunaticus dicitur, cum tamen ab inuicem separentur, quòd cum qui interlunio natus est, hunc morbũ ferè pati compertum est.

Comitiatus. us. dicitur ipsa comitialis cõgregatio.

Comitium, (ἀρχαιρεσίαι, καὶ τὰ ἀρχαιρέσια) eenen rechtdach, een dachuaert.) conuentus populi, qui fiebat quando magistratus creabãtur, à simul itando sic appellatum. Differtq; à concilio, quod comitium sit, quum vniuersus populus conuenit: concilium, (σύνοδος) quum populi pars. Fuerũt autem comitia consularia, prætoria, quæstoria, tribunitia, ædilitia, & omnium deniq; magistratuum qui suffragijs consularibus crearentur. Illæ enim coitiones populi ad creãdos magistratus, & ad leges ferendas dicebantur comitia. quorum alia calata, alia centuriata, alia curiata. Calata comitia vocabantur, quæ pro collegio pontificum haberi solebant, aut regis aut flaminum inaugurandorũ causa. Curiata (simile est apud Græcos κατὰ φυλὰς) quæ ex curijs: id est tribub. quæ trigintaquinque erant, & ex censu & ætate per lictorem curiatum procalari: id est, conuocari solebant. Centuriata, quæ habebantur in creandis consulibus, cum centuriatim, id est per singulas cẽturias calculus vnus pro suffragio ferebatur. Et hæc per cornicinem ex regionibus & locis constabant. Dionysius libr. 7. Hist. scribit in comitijs curiatis omnem potestatẽ creandi magistratus fuisse penes populum, in censuriatis penes diuites. Comitij nomine (vt inquit Gellius) intelligitur locus coëundi, qui pro Asconij sententia in foro prope senatũ erat, quo equitibus Romanis populoq; Romano licebat coire, ibiq; stãs populus suffragia ferebat. Cice. ꝑ Sexto: Cum forum comitium, curiam multa de nocte armatis hominibus ac seruis plerosq; occupauissent, impetum faciunt in Fabricium. Tempus comitiorũ habendorũ: id erat, quod augures designabãt. Comitia pro hominibus Cicero ibi posuit, Venio ad comitia siue magistratuum, siue legum.

Comitor, (συμπαραμαρτέω) pen. corr. depon. à comes fit. geleyden) suyure, accompaigner.) Et est propriè minorum erga maiores Plin. Quicunque eum comitati fuerant. Idem: Funerantium more comitantur exequias. quod & comito, as. actiuum dicitur. Ouid. lib. 2. De Pont. Quem pia nobiscũ proles comitauit euntem. Et lib. 4. Met. Nostraq; adulantes comitant vestigia donec. Est & comitor passiuum. παραπέμπομαι.

Comma, atis, per duplex mm, (κόμμα) incisio: à κόπτω incido. genus autem est distinctionis, quando post duos vel tres pedes superest syllaba quæ partem terminet orationis: vt Arma virumq; cano Troiæ. Quandoque vero post duos pedes nihil remanet, & colon dicitur. vt apud Horatiũ, Terruit vrbem. Quæ tamen nomina apd oratores indifferenter ponuntur, qui integram sententiam periodon appellãt. vt Nihil tibi profuit nocturnũ præsidium palatij, nihil vrbis vigiliæ, nihil timor populi, nihil concursus omniũ bonorũ. Partes autẽ, cola & cõmota vocãt. Commata etiã sunt aquarum emissoria, & incisa: ad hoc inuẽta structaq;, vt pro arbitratu Aegyptiorum Nilus vicissim admittatur in campos aruales, aut intra alueũ contineatur.

tur. Vlpian. de extraordin. crimin. lege saccularij. Commota etiam, & diacopi, qui in aggeribus fiunt. Budæus.

Commanducare, masticare. (kauwen) macher entre ses dents.) Vnde commanducatus cibus, (μαμασημένον βρῶμα) dicitur à Plinio lib. 20. cap. 3. multa iteratione molitus, ac propè liquefactus, quẽ man sum Quinti. vocant. Commãducatur, deponens, apud Lucil. libr. 4. legitur pro comedit, vel deuorat: Assequitur (inquit) nec opinantem, in caput insilit, ipsum commãducatur totum complexum. Commãducatus. us. Plin. lib. 24. ca. 4. Vlcera commanducatu impositu&q; efficacissimè sanari.

Commeatus. us. (ἄδεια) geleyde, paspoort) faucon duict.) licẽtia, siue quod dicitur saluus conductus, quẽ dat imperator militi, pᵱpositus inferiori, eundi quò velit ad pᵱscriptum diem reuersuro. Cic. ad Heren. Ille qui ad diem cõmeatus nõ venit, ꝙ eum aquæ intercluisissent. Liu. lib. 23. Magna pars fine commeatibus dilabebatur. Aliquãdo accipitur ꝓ cibarijs ad alimoniam exercitus & Reip. aut multitudinis alicuius, vel etiã priuatim. τροφή. Salust. Si vincimus, omnia nobis tuta erunt, commeatus abunde. Cic. pro leg. Manil. Iam commeatu & priuato & publico ꝓhibemur. Aliquando ꝓ transitu multitudinis. Apul. li. 6. Sed cuneatim stipato commeatu difficultates transabiremus.

Commemoro, pen. cor. commonefacio, in memoriam reduco. ἀπομνημονεύω, διηγέομαι, λέγω. verhalen, gedencken) racompter, faire mention de quelque chose.) Cic. in Catil. Pythagoreorum&q; more exercendæ memoriæ caussa, quid quoq; die dixerim, audiuerim, egerim, commemoro vesperi. Cic. Quænam sit istius veteris quam commemoras, Academicorum, & de finibus bonorum Peripateticorum sententia? Terent. in Phorm. Quid ego nunc ea commemorem Dempho singulatim qualis ego in hunc fuerim.

Commemoratio, ŷbale. verhalinge) racõptation.) Terentius in Andr. Nam isthæc commemoratio Quasi exprobratio est immemoris beneficij.

Comemorabilis, le, dignus qui cõmemoretur. Cic. 2. De nat. Deor. Multa&q; alia in alijs locis commemorabilia proferre possum.

Commẽdatitius, a, um, quod commẽdari solet, vel in quo quis, vel quid commendari solet. συστατικός. Cicero: Et si statueram nullas ad te literas mittere, nisi commendatitias.

Commendo, as. befelhen, loben, rûmen) beuelen, prysen) recommander.) ex con & mando, tribus construi solet modis. Nam quãdoq; accusatiuum tantum habet. Val. Max. lib. 10. Qui propter non ludicram artem commendauit. Quandoq; vltra accusatiuum construitur cum aliquo accusatiuo mediante apud, & huiusmodi: vt, commendaui te apud prætorem. Et sic sumitur pro laudo, ἐπαινῶ. Quandoq; post accusatiuum iungitur datiuus, & significat quasi charum quid cõmitto, (ἐπιτρέπω) sed nõ recedit à significatione laudo. Semp enim fit cum charitate & laude eius qui commẽdatur. Plaut. Quali'ne amico mea commendaui bona? probo & fideli & fido. Cic. Petis à me vt te quàm diligentissimè Bibulo commendem. Hinc

Commendatus, a, um. participium. Cic. pro Rosc. Amer. Cui fama mortui, fortunę viui cõmendatę sunt. Commẽdatus, huius commendatus, nomen. Commẽdatio, cõmendator, cõmendatrix, verbalia. Commendabilis, le, dignum quod laudetur.

Commentaculum, (vt inquit Festus) virga qua in sacris vtebantur ad sacrificia pergentes, vt à se obuios homines amouerent.

Commentari frequentatiuum est à cominiscor, & significat cogitare, agitare, tractare, mentionem facere, disputare. διαλαμβάνειν, πραγματεύεσθαι. erakleré init reden, betrachten) verclarẽ met woordẽ, bedencken) controuuer quelq̃ bourde, ou finesse) Cic. ad Att. lib. 4. Veruntamen id ipsum mecum in his locis commentor, vt ista improbem. Idem in Læl. Cum in hortos D. Bruti commẽtandi caussa (vt assolet) venissemus, hoc est tractandi vel disputandi. Idem: Quæ potest esse in vitio commentatio, id est, cogitatio, σκέψις. Interdum significat fingere. erdichten) versieren) finger.) Plaut. in Cassin. Vt citò commentatus est: ecquid te pudet? πλάττειν. Interdum commentarium scribere, ὑπομνηματίζειν, scribendo aliquid componere. Plinius, libr. 18. cap. 25.

Commentarium, Commentarius, & Commẽtarij, plurali numero, (ἀπομνημονεύματα, ὑπομνήματα, ὑπομνηματισμοί) pro vna eademq; significatione sumuntur, scilicet pro libris, in quibus nõ late diffusè&q; res, sed quo breuius poterant explicantur, cum in his simpliciter & quasi per capita describuntur. Cic. in Bruto: Non est oratio, sed quasi capita rerum, & orationis commentarium paulò plenius. Sic Cæsaris Commẽtarij dicuntur, quos Plut. ἐφημερίδας appellat, inquiens, καίσαρ ἐν ταῖς ἐφημερίσι γέγραφεν: in quibus ad exequendã historiã alijs videtur materiam subiecisse. Vnde Seneca lib. 3. Decla. Sine cõmentario nunq̃ dixit Seuerus. Cassius, nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. Gellius: Est adeò Probi Grammatici commentarius satis curiosè factus. Et iterũ: Nõnulli grammatici qui commẽtaria in Vergilium composuerunt. Idem: Noster Taurus in primo commentariorum quos in Gorgiam Platonis composuit, scriptum reliquit. Quidam etiam huiusmodi commentum vocauerunt. Præterea commentarius quandoq; dicitur commentator, (ὑπομνηματιστής:) hoc est, qui commentariũ siue commẽtum composuit. Seruius super primo Georg. Superfluam mouet quæstionem commentarij. Et à commentarium fit diminutiuum commentariolum. ὑπομνημάτιον.

Commentitius, a, um. significat partim fictum, & ad tempus commentum, & excogitatum, partim nouum. πλασματώδης, πλασματίας. Cicero, 1. De Orat. Vt si in illa commentitia Platonis ciuitate res ageretur. Idem 4. Academ. Ne'ue fueris commentitijs rebus assensus.

Com

Commentum, expositio. ὑπόμνημα. à con & mente quidam compositum & deductum volunt, cum sit commonitio mentis. Aliquando accipitur pro fictione, πλάσμα) & tunc à cōminiscor fit. Teren. Atqui ipsis commentū placet. cōmenta ꝓ scriptis. Cic. Vt sua & commenta & scripta meminisset.

Commeo, as. ex con & meo, quanq̃ alij à con & eo. is. componi velint, vnde remeare (ἀναστρέφειν) pro redire. Est autem commeare, animo redeundi abire, vltro citroq́ ire, φοιτᾶν. gaen) aller.) Inde commeatus dari dicitur: id est, tempus quo ire & redire cōmodè possit. Et commeare, ire seu conferre. Lactant. lib. 3. Quid ergo interfuit quo animo philosophus ad meretricem famosissimam commearet. Teren. in Hecy. Nam senex rus abdidit se, huc raro in vrbē commeat. Donatus: Commeat, est abesse inde, vbi te esse oporteat. Ergo hoc dicto ostendit, quàm raro ad vrbem veniat senex. quippe commeatus, est ex aliqua commoratione temporalis abscessus.

Commerciū, est libera commeandi contrahendiq́ facultas, ab iis qui merces vltro citroq́ conuehūt. mitwerbung) mede coopmenschappinge, medehandelinge) marchandise.) Aliter commercium est vicissitudo dandi & accipiendi. à con & merces: mercium commutatio, quæ victus caussa inuenta fuit. συνάλλαγμα, ἀλλαγὴ, ἐπιμιξία. Plin. in Pane. Diuersasq́ gentes ita commercio miscuit, vt quod genitum esset vsquam, id apud omnes gentes natum esse videretur. Accipitur & pro vsu & consuetudine, κοινωνία: & tunc præpositioni cum iungitur. Cic. De Senect. Nec habet vllum cum virtute commercium. Plautus in Bacchid. Quid tibi commercij est cum dijs damnosissimis? Idem in Aulular. Quid tibi mecum est commercij senex?

Commereo. committo, male ago, delinquo, pecco. ἁμαρτάνω. verschulden, sundigen) verdienen, sondigen.) Terent. in And. Quid feci? quid commerui, aut peccaui pater. Vbi Donat. Commerui minoris culpæ est: peccaui, multo minoris, vel leuioris. Idem in Phorm. Nam si te senserit timidum patere esse, arbitrabitur Commeruisse culpam. id est (inquit Donat.) commisisse. Idem Hecy. Quibus iris impulsus nunc in illam iniquus sim? Quę nunquam quidq̃ erga me commerita est pater Quod nollem, & sæpe quod vellem meritā scio. Vbi Donatus, Aduerte, (inquit) proprietatem expressit commerendi & merendi. Mereri bona dicimus, commereri mala. id est delinquere, peccare. Ergo hic meritam pro præstitisse dixit. Cic. De Orat. Interrogabatur reus, quam quasi æstimationem commeruisse se maximè diceret.

Commeto, as. pen. corr. commeo: hoc est, me confero. Næuius: Cum ad lupam nostram tam multi commeant lupi.

Commigro, as. est alium locum habitatum ire. μετοικεῖν. verhausen) verhuysen) aller loger en vng aultre lieu.) Val. libr. 5. cap. 58.

Commilitones, dicuntur qui simul sunt in militia. συστρατιῶται. rotgesellē, mitgesellen) compaignon de guerre.) Sueton. in Cæsa. Nec milites suos pro concione, sed blandiore nomine commilitones appellabat, tanquam & ipse vnus esset ex numero militum.

Commilitium, (συμμαχία, συστρατεία) ipsa belli societas. Iustin. lib. 5. Deinde cogitatione legum sacrarum, tum vetusti per tot bella commilitij, orat misereatur ciuium exulum. Apul. etiam Commilitia, æ. vsurpat.

Comminiscor, (συμπλάττω, πορίζομαι) erdichten) vindē, versierē) songer, & trouuer.) à con & mēte dictum est, cum finguntur in mente quę non sunt: seu magis à con & miniscor. vnde & reminiscor, quod est, cum quæ tenuit mens à memoria, cogitandoq́ repetūtur. Terent. in Hecy. Aliquid tulisse comminiscentur mali. Plaut. Fac sis commentus: id est, memineris. Cicero 4. De Finib. Ille enim occurrentia nescio quæ comminiscebatur.

Comminus. vide Cominus.

Commissuræ, iuncturę, quales sunt tabularū & aliarum rerū. ἐφαρμογαί, ἁλληλουχίαι. Cic. de Vniuers. Deinde in orbē torsit, vt & ipse secū, & inter se ex commissura quæ è regione esset, iungerentur.

Commistor, (συμμικτὴς) à cōmisceo. vide Misceo.

Commitigo, as. pen. cor. significat mitigare. καταμαλάσσω, κατιπιάω. Terent. in Eunu. Tibi vti commitigari videā sandalio caput. Vbi Donat. Commitigari, est tundendo deprimi, atq; deponi.

Committo, aliorum fidei trado. ἐπιτρέπω, πιστεύω. zūbetrauwen) toebetrouwē) cōmander.) Teren. Ouē lupo cōmisisti. Quandoq; cōmittere est iniungere aliquid faciendū, & quasi cōmendare. ἐντέλλειν: befelhen) beuelen) cōmander.) vt Rex mihi hoc negociū commisit. Quandoq; peccare, πλημμελεῖν: sundigen) pecher.) inde commissa dicuntur peccata. πλημμελήματα, παίσματα. Ascon. Cōmissa dicuntur facta contra voluntatem conditoris. Quandoq; sociari, cōiungere, συνάπτειν. züsamen fügē) te samē voegē) assembler.) Verg. Delphinum caudas vtero commissa luporū. Quandoq; facere, ἐπιχειρεῖσθαι. thūn) doē) faire.) Sallust. Sempronia, q̃ multa sæpe virilis audacię cōmiserat. Quandoq; incipere. συνάπτεσθαι, καθίστασθαι. anheben) beghinnē) cōmencher.) Verg. lib. 5. Et tuba cōmissos medio canit aggere ludos. Sallu. Quibus dictis mox prælium cōmisere. πόλεμον ἐγείρειν. Quandoq; potestatem dare, seu pmittere, & caussam prębere in malā partē: sed hoc ꝓcedente negatione, & sequēte vt, vel quamobrē. gestattē) verhengen) croire) Teren. in Hecy. Nunq̃ tam dices commodè, vt tergum meum tuam in fidem committam. Cic. Nihil tibi esse committēdum consyderare debes, quamobrē eorū quos laudas te nō simillimū præbeas. Aliquando etiā sine negatione. Idem libr. 2. Off. Periculosum ipsi est, tum etiā sordidū ad famam, cōmittere vt accusator nomineř. (πρέσθαι) Quandoq; cōparare, & in contentionē deducere, cōfligere. συμβάλλειν, συγκρούειν, συνάγειν. streiten) strijdē) cōbatre.) Suet. in Caligula, Nec cessauit ex-

eo criminari alterum alteri, atq; inter se oēs committere.id est,in certamen mittere.Propriè tamē ratione præpositionis con,significat simul mittere,siue simul iungere. συμβάλλειν. zusamen senden) te samen seynden) mettre ensemble) Gellius:Gordium nomen est vrbis,quam Sangarius amnis interfluit, magna ex parte cingitur fluctibus,speciem insulæ præbet,ac nisi tenue discrimen obijceret,maria quæ nunc diuidit,cōmitteret.Val.lib.2. cap.38.& lib.3.cap.62.

Commodata res(χρῆμα κιχρημένον),propriè intelligitur,si nulla mercede accepta vel cōstituta, vtenda res data est. Nam cōmodatū debet esse gratuitū.

Commodatarius,siue commodo,onis.qui commodatum accipit.

Commoditas,aptitudinem quandam conuenientiamq; significat,& vtilitatem. ἐπιτηδειότης.nutzlicheyt) profijtelicheyt, gelegenheyt) commodite.) Cic.4.De Finib.Sed non sunt in eo genere tantæ commoditates corporis,tamq; productæ temporibus,tamq; multæ.

Commodo,as.pen.cor. vtile & commodum facio, seu commoditatē præsto.συνωφελέω. nutzen,fürderen) vorderen) ayder.) Cic.Ad filium:Cui ego quibuscunq; rebus potero,libentissimè commodabo.Cic.Cęsari:Quicqd ei cōmodaueris,erit mihi gratum.Sicut è contrario incommodo, molestus sum,& noceo significat.βλάπτω.Terent.in Andr. Magis adeò vt mihi incommodet,quàm vt obsequatur gnato. Et cōmodare est mutuò dare,hoc est alicuius rei vsum ad tempus concedere.χρῆσαι, κιχράναι. leihen) leenen) prester.) Cic.Dando & accipiendo,mutuandisq; facultatibus,ac commodandis nulla re egemus. Nec rei tantum mobilis cōmodatio dicitur,vt Vlpian.existimauit,sed etiā soli. Plaut.Cū ædes pauperi cōmodasset.Cic.li.4 ad Heren. Ait cuidā ædes maximas ad nuptias cōmodasse. Et licet (vt multi asserunt) cōmodentur quæ redduntur in eodem numero & specie,vt vestis,equus, liber : mutuentur quæ non redduntur eodem numero,sed specie,vt vinum,frumentum, numi: Cicero tamen in Verr.Act.6.vsus est etiam ad ea quæ redduntur similia. ait enim,At publice commodasti, non sine magno quidem prouinciæ Siciliæq; detrimento , tritici modios sexaginta. Sumitur nonnunquā simpliciter pro impendere, παρέχειν. Hinc fit accommodo.

Commodū,pen.corr.fit à modo,& significat vtile, emolumentum.ὠφέλεια,εὐχρήσημα.nutz) profijt) prouffit & emolument.) Cuius contrariū est incōmodū,p damno.δυσχρήσημα.Cic.lib.2.ad Heren. Caussa est qua induxit eum commodorū spe, aut incommodorū vitatione. Et infrà,Hic accusator in spe commodi cupiditatem ostendet aduersarij, & in vitatiōe incōmodi formidinē augebit. Quādoq; commodum dicitur bonum,aptum,conueniensq;, quasi cum modo & ratione, (ἐπιτήδειον:) gelegen) bequaem)apt,cōuenient.) incommodū, malum,ineptum,atq; inconueniens. Sic commoditas & incommoditas. Terent.in And.Nempe incōmoditas deniq; huc omnis redit, si euenerit (quod dij prohibeant) discessio: At si corrigatur, quot cōmmoditates vide. Aliquādo vtrouis modo accipi possunt, vt apud eundē in Hecy.Multa ex quo fuerint cōmoda, eius incōmoda æquū est ferre. Inuenitur etiā commodū, (κατὰ τανῦν) da zůmal) ter selfter tijt) au mesme tamps.) aduerbium,& significat iam seu tūc,id temporis,eo momento.Apul.Commodum limen euaserant,& fores ad pristinum statum integræ resurgunt.Idem: Commodum cœnare incipientem inuenio. Idem lib.1.Igitur in efficaci celeritate fatigatus, commodum vespera oriente ad balnea processeram. Gellius libro 2.Taurus sectatoribus commodū dimissis,sedebat pro cubiculi foribus.Cicero Attico: Commodū discesseras heri,cum Trebatius venit.Commodū sequēte cum,significat vix,vel tantum.Cic.Attico:Commodum discesseras heri, cū Trebatius venit.Item pro opportune. zůrechter zeit) ter rechter tijt) bien apoint.Plau.Merc.Cōmodū obuiā venies patri.Idē in Mil.Hem teipsum quæro,commodū vir lepidissime.Idē significat cōmodè,vt commodè agere,audire,dicere,&c.id est bene,vel optime,apte.Et Cic.Fam.lib.1.Sed ex illo senatusconsulto, quod te referēte factū est, tibi decernit vt regem reducas : quod cōmode facere possis.i.commodo tuo,facile,sine molestia . Quo loquendi modo, quasi p parenthesim interposito vti solemus. Inde formauit Plautus diminutiuū in Sticho:Hoc conuiuiū est Pro opib.nostris,satis cōmodulè nucib.fabulis,faculis, Olea interrupto lupillo,cōminuto crustulo sat est seruo homini.

Commodus,a,um.(πρόσφορος,ἐπιτήδειος,λυσιτελής.) nützlich,füglig,wolgelägen) bequaem, profijtelijck,welgelegen)accoustre,aiance)quod est vtile, siue aptū. à quo cōmodus & incōmodus.Terent. Ego commodiorē hominē,aduentū, tempus non vidi.Vbi Dauus admiratur, quod in ipso articulo periculi superuenerit Crito. Et in Epi.Plin.Hinc illa ita funus parauit,ita duxit exequias,vt ignoraret maritus,quinimo & quoties cubiculū eius intraret,viuere filiū atq; etiā cōmodiorem esse simulabat.id est paulò iam à morbo confirmatum,conualuisseq;.Cornelius Cel Sed inter omnia maximè commodum est modice exercere.

Cōmœreo,(συναλγῶ)tot?,vel in totū tristor.Plau. in Epid.Nescio ædepol quid tu timidus es,trepidas Epidice,ita voltū videor videre cōmœruisse.

Commonefacio, cōmoneo, adduco, ὑπομιμνήσκω. vermanen) aduertir,admonester.) Sallust.in Cic. Videlicet vt nos cōmonefacias, quàm cōuersa sit Resp.cū in ea domo habitares,&c. Huius passiuū cōmonefio. Cic.7.Verr.Quin tui sceleris & crudelitatis ex illa oratione commonefiat.

Commoneo,es.pen cor.idem quod admoneo, ὑπομιμνήσκω: vermanen) aduertir,) & construitur.cū genitiuo Quintil.Grammaticos sui officij commonemus.Terentius in Andr.Aliorum exempla commonent.

Commotriç,(κομμώτριαι) subministrę & ornatrices.

Roc

Romæ quidem(vt Festus ait) sex Vestę sacerdotes constitutæ sunt, vt populus pro sua quaq; parte haberet ministram sacrorum, quia ciuitas Romana in sex esset distributa partes. Hinc & instrumentũ muliebre, κομμώτριον, apud Iulium Pollucem.

Commoueo, es. pen. corr. perturbo. συνταράττω. be/wegen) remuer, mouuoir.) Terentius, Commoui hominem. Interdum significat à proposito deflecto, & quod volo persuadeo. Cicero, Visi sumus senatum commemoratione tuæ voluntatis erga illum ordinem commouere. Interdum lædere. Colum. lib. 2. Ne in radicem maiore nixu vomis impactus colla commoueat. Interdum recedere, ἀποχωρεῖν. Cic. Tyro: Tu & cura vt valeas, & te istinc ne temere commoueas.

Communico, as. (κοινωνέω, κοινόω) mit theilen, theylhafftig sein) mede deelen, deelachtich zijn) communiquer.) pen. cor. ex con & munico composi/tum est. munico autem à munis fit. & est cõmunicare, participari, conferre, impartiri. quãdo quod est, aut esse potest priuatim, fit vniuersorũ. Varia huius verbi constructio est. Cum accusatiuo. Cicero de Amicitia: Nam & secundas res splendidiores facit amicitia, & aduersas partiens communicansq; leuiores. Cum accusatiuo & ablatiuo habente præpositionem cum. Cicero pro C. Balbo: Est enim in populum Roman. graue, nõ posse vti socijs excellẽti virtute præditis, qui velint cum periculis nostris sua cõmunicare. Idẽ Fam. 15. Nam, vt illa omittam, quæ ciuitate teste fecisti, cum meas inimicitias communicasti. id est, quando ostẽdisti te etiã esse inimicum aduersariorum meorum, &c. Et Attic. Nihil mihi scito nunc tam deesse, quàm hominem eum, qui cum omnia, qui me cura aliqua afficiunt, vnà communicem. id est, cum quo ea loquar, quæ vehementer me iam solicitant. Cum accusatiuo & præpositione inter. Cicero: Sed hæc (vt spero) breui inter nos communicabimus. Item cum inter & prępositione de. Cicero Fam. 15. Tum vt quib. de rebus vellemus, tu tuis, ego meis inter nos cõmunicaremus. Et Lentulo Fam. 1. Etenim Pompeium, qui mecum sæpissime non solum à me prouocatus, sed etiam sua sponte de te communicare solet, scis temporibus illis non sæpe in senatu fuisse.

Communis, (κοινός) gemeyn) commun.) ex con & munis, quod est quasi cum munere: sicut immunis (ἀτελής) sine munere. Ille autẽ cõmunis dicitur, q omniũ est, quasi omnibus consentiens. à quo communitas, (κοινότης) & aduerbiũ communiter, (κοινῶς) pro quibus veteres munitas & muniter vsurparunt. Siquidem apud veteres munes & munifici non à largitione, quę ignota erat, dicebantur, sed ita appellabantur consentientes ad ea, quæ amici vellent. Pacuuius: Nam quia tam largitio multis ignota erat, munificus nemo putabat nisi pariter volens. Lucil. Munifici comesq; amicis nostris videamur viri. Vsus ci9 multiplex est. Absolute. Cic. Offic. 1. Magnũ est enim eadem habere monimenta maiorũ, eisdem vti sacris, sepulchra habere communia. Cum datiuo. Plaut. in Rud. In foro palàm omnes vendo ꝓ meis venalibus. Mare quidẽ commune certò est omnib. esse. T. Assentio. Qui hunc communẽ quęso, mihi esse oportet nidulum? Cum datiuo & ꝑpositione cũ. Cic. Fam. 13. Cũ Patrono Epicureo mihi omnia cõmunia sunt, nisi quòd in philosophia vehemẽter ab eo dissentio. Et aliqñ sine datiuo. Cic. De Sen. Quid illud est crimẽ senectutis, cũ illud videatis cũ adolescẽtia esse cõmune? Cum genitiuo. Terent. in Adel. Cõmune omniũ vitiũ, quod nimiũ ad rem attẽti sunt senes. Cic. in Verr. Communis omniũ inimicus. Cum præpositione inter. Teren. Adel. Nam vetus verbum hoc quidẽ est, Cõmunia esse amicoꝝ inter se omnia.

Communes dies, (κοιναὶ ἡμέραι) ad emendationem infausti nominis dicti sunt, qui velut infelices ad omnia cauendi sunt, prius atri dicti.

Cõmuto, as. (ἀλλάττομαι, καταλλάττομαι) ic wechßle) wisselen) changer) penultima producta, simul, vel cõtrà, vel totũ simul muto: quod fit, cum vna res ꝓ alia datur: & ille commutat, qui alteri quod habet, cõcedit, vt aliud quippiã assequatur. Cic. 5. Verr. Vt non modò eorum agris vectigal nouum nullum imponerẽt, sed ne legẽ quidẽ venditionis decumarum, ne've vendundis aut tempus, aut locum cõmutarent. Plin. in Epist. Librũ tuũ legi, & quàm diligentissimè potui, annotaui quæ commutanda, quę eximenda arbitrarer. Commutare verba, (μεταβάλλειν τοὺς λόγους) est ꝓ bonis dictis mala ingerere: id est iracũdia in maledicta cõpelli, altercari, & iurgia habere. φιλονεικεῖν. Terent. in And. Nunquã hodie tecũ commutaturũ patrẽ vnũ esse verbum. Inde commutabilis, le. μεταβλητός.

Como, is, psi, ptum. (κομῶ) ich ziere) ic chiere) accoustrer, ou orner.) significat cõpono, orno. Terent. Dum moliũtur, dũ comuntur, annus est. Hinc comptus. a. um. ornatus, politus. κεκαλλωπισμένος. Plau. in Mil. Capite compto, crines vittasq; habeat. Vnde diminutiuũ Comptulus, κομψός.

Comœdia, κωμῳδία, ἀπὸ τῆς κώμης: .i. à vico & ᾠδὴ cantilena. genus poëmatis, qd' in initio in vicis iuuenes quæstus gratia cantare soliti essent, crebro conuenientes. Comœdia eo confecta creditur, vt affectus nostros moderemur in alienis personis, expressamq; imaginem nostram vitæ quotidianæ videremus. Est autem poëma, in quo humiles ferè personæ inducũtur, & amores virginumq; raptus describuntur. Huius nominis pen. cor. apud Latinos, acuitur Græcis.

Comœdicè, aduerbiũ, significat mansuetè, suauiter. κωμῳδικῶς, κατὰ κωμῳδίαν: sicut tragœdicè, crudeliter. Plaut. Euge astitisti & dulce, & comœdicè.

Comœdior, aris. (κωμῳδέω) significat ridiculè ac loquaciter loquor.

Comœdus, (κωμῳδός) qui repræsentat comœdias, sicut Calliopius: Comicus, (κωμῳδοποιός, κωμικός) qui cõponit, vt Terentius. Plin. lib. 13. cap. 1. Hoc erat celeberrimũ Menandri poëtę comici ætate.

Compactum, (σύνθεσις) dicitur quod inter aliquos conuenit. Plaut. Rem de compacto geris. id est, ex eo

eo quod inter se conuenerant.

Compagino,as.(συναρμολογέω)pen.cor. coniungo, copulo, quo paginæ simul iunguntur. August. Vt autē simus membra eius, vnitas nos compaginauit.

Compago,ginis. & Compages, cōpagis.pen.prod. pro coniunctione & compositione. zā tamen fugung)te samen voeginge) ioincture.) Ouid. Atque ita disparibus calamis compagine ceræ Inter se iunctis nomē tenuisse puellę. Cic. De Senect. Nam dum sumus in his inclusi compagibus corporis munere quodam necessitatis, & graui opere perfungimur. Pacuuius, Salucte gemini mei compages sanguinis.

Compar,idem quod par. ἴσος. Liuius, Comparē cladem ad Aegetis insulas Carthaginensium prælio nauali acceptā, qua fractū Sicilia ac Sardinia cesseret. Idē lib. 1. ab Vrbe, Id enim demū cōpar connubium fore. Inuenitur & compar, pro socio, seu coniuge. Plaut. in Cas. Meus socer, compar, commaritus, villicus. id est socius, vel æqualis. Plin. lib. 18. cap. 23. Coniuga fermè vagantur, nec nisi cū compare vita est. Rhetores compar id esse dicunt, quod duabus aut pluribus sententijs breuibus, & inter se paribus exigitur. (πάρισον).

Comparatiuus,a.um.(συγκριτικός)vergleichig) een ghelijckenisse) qui est a accōparer)quod adæquat. vnde dicimus comparatiuū gradū, cuius propriū est superare positiuū in ea qualitate quā obtinet, licet quādoque pro positiuo ponitur. Est autē comparatio, vt docet Priscian. ad vnū vel ad plures, tam sui generis quam alieni: quamuis Græci honoris causa suæ gentis magis, quam ratione veritatis dicant, non posse ad multos sui generis fieri comparationem. Statius lib. 8. Thebaidos: Sed pectora flectas, Et melior sis quæso deis. Valerius Max. lib. 4. Idem sentit Fabritius Licinius, honoribus & authoritate omni ciue temporibus suis maior. Et lib. 7. Tertium te importuniorem superioribus habere cœpimus rectorē. Cōparatiua & superlatiua quæ a præpositionibus veniunt, præter suam constructionē ablatiui & genitiui, aliquando accusatiuo iunguntur. Cic. ad Octauium: Propius vrbē. Sall. proximè Hispaniam Mauri sunt.

Comparo,comparas,pen.cor. verbū est semper aliquid efficiēs, parans, vnde multiplex eius vsus est. Significat enim aliquando comparationē facere, siue adæquare, συμβάλλειν. geleichen)gelijcken)cōparer.)Et tunc habet vel datiuū. Cic. Ami. Memineram Paulū, videram Caium, sed hi nec comparantur Catoni maximo, & spectato viro. Vel præpositionem cum. Idem de Sen. Quæ sunt igitur voluptates corporis cum authoritatis præmijs cōparandæ? Vel inter. Idem Off. 3. Etenim nō modo pluris putare quod vtile videatur, quam quod honestum: sed hęc etiam inter se comparare, & in his dubitare turpissimum est. Vel ad. Terent. Eunu. Act. 4. Sce. 4. Hau, ne comparandus hic quidem ad illum est. Vel accusatiuum solum sine præpositione. Cic. in Bruto, Vt crebro conferāt pugnantia, comparent contraria. Item cōstituo, adapto, παρασκευάζω. beryten.)bereydē) appareiller.) Cic. de Nat. Deor. Ego me ita cōparaui, (οὕτω διήγησις) Et natura ita comparatum est, id est constitutum, (οὕτω πέφυκε.) Item præparo, paro, quæ videtur ppria esse significatio huius verbi, σκευάζω. Cic. in Verr. Act. 2. Vt erat inter suos copiosus, conuiuium comparabat. Sic cōparare copias, exercitū: & per translationem, comparare risum, dolū, insidias, malum alicui. Item do. Idem ibidē: Et omni gemitu ac dolore certa merces comparabatur. Item socio, cōiungo. προσάγω. Plaut. in Asin. Prehende auriculas, compara labella labellis. Item compono, machinor, σκευάζομαι. Sisen. li. 4. Hist. Eos qui hoc malum publicum clādestinis consilijs comparauerint. Et comparare, emere. πορίζομαι, ἀντικαταλλάσσομαι. kauffen) coopen) acheter.) Cato De re Rust. Prædiū cum cōparare cogitabis, sic in animo habeto. Liui. lib. 2. Annonæ imprimis habita cura, & ad frumentū comparandū missi, alij in Volscos, alij Cumas. Item habita ratione rerū & hominum, aliquid statuo: & cōparatio, eiusmodi constitutū. Liuius, His Volsci sine sorte, sine cōparatione prouincia data: id est, sine consulto, & certo cōstituto, ἀπεριόπτως. Accipitur etiā pro quęrere, siue acquirere. Cic. Offic. 2. Prima est adolescenti commendatio ad gloriam, si qua ex bellicis rebus comparari potest. Idem de Orat. Equidem mihi hoc subsidium iam inde ab adolescentia cōparaui. Et pro Quintio: Nam quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparaui. Hinc

Comparatio, verbale, idem quod apparatus: vt, cōparatio belli. Item acquisitio: vt, comparatio voluptatis. Item constitutio. Liuius, His Volscis siue sorte, siue comparatione prouincia data est. Est etiā id quod analogia Græcè dicitur, Cic. de Vniuers. Quid autem Grammaticis sit comparatio, vide in dictione Comparatiuus.

Comparatè, aduerbium. Cic. in Top. Cum autem quæritur quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparatè.

Compasco.is. simul pasco, συννέμομαι. Var. Colonus in agro surculario ne capras compascat. Inde cōpascuus ager, (σύννομος ἀγρός) qui relictus est ad pascendū cōmuniter vicinis. Val. lib. 6. cap. 7.

Compedes, (πέδαι, ποδοκάκη) füsz band) boeyē)vng cep.)pen. cor. à singulari cōpes, quod nō est in vsu, vinculi genus, cuius arctura rei custodiuntur: à cōpedio, is. (πεδάω) quod ex con, & pedio componitur, & est tam masculini quam fœm. generis. Genera compedum sunt numellæ, boiæ, pedicæ, neruus.

Compedio, cōpedis. pen. cor. cōpediui, ditum. significat pedes ligare, & vincire. Varro, Domū intro, & pedes corrigis compedio. Hinc

Compeditus, participium, (πεπεδημένος) compedibus ligatus. Plaut. in Capt. In lapidicinas compeditum condidi.

Cōpedo, as. occido. August. sup Leui. Solet & vulgò apud nos dici, Cōpedauit illū: quod est, occidit illū.

Compello, is. cōpuli. compulsum. propriè significat

παρασ

sim

(inquit Seruius)diuersa vel diuersorum generum animalia eodem cogere,(συλλαμβάνειν,συνωθεῖν.)zamen gen) dwinghen) casser et amasser en vng troupeau.) Vergil.lib.7.Forte sub arguta consederat ilice Daphnis, Compulerantq́ greges Corydon & Thyrsis in vnũ. Et Plaut.Poen.Hunc nunc Lyce ad te diripiendũ adducimus Cum pda. hic hodie incedit venator domũ. Canes cõpellunt in plagas lepide Lycum. Quin etiã de hominib.dici sol let.Cic.de Inuen.Qui dispersos homines in agris & in tectis syluestribus abditos, ratione quadam cõpulit in vnũ locũ,&congregauit.Liu.ab Vrb.3. Compulsis deinde in oppida Aequis, ea multitudo dilapsa cũ Antiũ rediisset,&c̃.Plin.lib.36.ca.5. Quod Hipponax indignatus amaritudinẽ carminum distrinxit in tantũ,vt credatur aliquib.ad laqueũ eos cõpulisse.Et p translationẽ. Plaut.Asin. Quę volet faciemus,q hosce amores Nostros dispulsos compulit.Cic.Acad.4.Cum sit enim cãpus in quo possit exultare oratio, cur eam in tãtas angustias,& in Stoicorum dumeta compellimus?

Compello, as.ad aliquẽ loquor,alloquor. κοινολογοῦμαι,ἐντυγχάνω.ansprechẽ)aẽspreke̋)parler à aucũ) Verg.lib.2.Vltro flẽs ipse videbar Cõpellare virũ. Cic.post Reditũ in Sen. Neq; solum id dixit, sed quos ei commodũ fuit,cõpellauit. Aliqñ infamo, accuso.προσκαλοῦμαι.anclagẽ)accuser)Suet.in Cęs. Eodẽ modo Noniũ quęstorẽ,quòd compellari ad se maiorẽ potestatẽ passus est.Cic.ad Att.li.2.Nis gidiũ minari in concione,se iudicẽ qui non adfuerit, compellaturum.id est incusaturum.

Compendiarius,a,um.breue & summum,siue optimum.σύντομος.Cic.lib.2.Offic.Pręclarẽ Socrates hanc viam ad gloriam proximam, & quasi compendiariam dicebat esse,si quis ita ageret,vt quas lis haberi vellet,talis esset.

Compendiosus,a,um. quod est valde vtile. λυσιτελής.vast nütz)zeer profijtelijck)tresprouffictable. Col.lib.1.Quod & per partes nonnunquã damnosum est,in summa tamen fit cõpendiosum. Interdum dicitur valde breue, συντομικός: ꝙ ea quæ simul penduntur, celerius expediantur.

Compendiũ, (ἐπικέρδεια,σύντομον) gewyn) gaingnaige) à compẽdo,quod in vsu non est,cum tamẽ cõpenso eius frequentatiuũ inueniatur,ꝙ ima cõpenderet. Et est id quod parsimonia quadam seruamus: sicut econtrariò dispendium, (βλάβη) quod vel in curia, vel immoderatione dispendimus. Plinius, Bubulas carnes,caules caprifici,magno lignorum compendio percoquunt. Idem,Magno id lignorum dispẽdio fit addito sale: nam pcoqui integro die vix possunt. Compendiũ dicitur etiã vtilitas, lucrũ,ὠφέλημα: sicut dispendiũ,damnũ. Tibullus, Nec vagus ignotus repetens compendia terris, Presserat externa nauita merce ratem. Cic.lib 4. ad Heren. Duæ res sunt, quæ possunt homines ad turpe compendium commouere,inopia atque auaritia. Item compendium breuitas, verkurtzung) vercortinge) abbreuiation) in qua tamen vtilitas est,quales sunt libri in quibus breuiter materia colligitur.vnde Plaut.in Mil. Quàm potes, tam verba confer ad compendium.

Compendifacio,duco ad compendium: id est,breui vtor oratione: συντέμνω, μειόω. Plautus in Mostel.Orationis operã compendifacito.

Compenso,as,quasi simul pondero,retribuo. ἀντισηκόομαι,ἀνταλλάσσομαι.vergeltẽ)betalẽ)cõpenser) Valer.Maxim. Tardiratemq́ supplicij grauitate compensat,Modest. Compensatio,est debiti &crediti inter se contributio, ἀμοιβή.

Comperendino, as,pen.corr.significat in longũ de diem in diem differo.ἀναβάλλομαι.ὑπερημερέω.aufsetzen)van dage te dage wtsettẽ)differer,delayer) Vnde Comperẽdinatio,(ἀναβολή)quę est (sicut docet Asconius) ab vtrisq; litigatorib.inuicẽ sibi des nunciatio in perendinũ diẽ. Nam cum rem aliquã agerent litigatores,& pœna se sacramẽti peterẽt, poscebant iudicem, qui dabatur post trigesimum diem,illo dato,inter se comperendinũ,vt ad iudicẽ venirent, denũciabant. Quò cum esset ventũ, antequam caussa ageretur, quasi per iudicem rem exponebant. Quod ipsum dicebatur caussæ coniectio, quasi caussæ suæ breuis coactio. Cicero in Verr. Act.3. Vt his ludorum diebus interpositis,ne mo istum comperendinatũ iudicaret. Dies comperendinaria,dicebatur iudicium in tertium diem constitutũ. Dies cõperendini, (κύριαι ἡμέραι) quibus vadimonium iuberi licet, vt inquit Macrob. Val.lib.2.cap.33.Bud.in Annot.

Comperio,& cõperior deponẽs differunt,authore Diomede,ꝙ comperiri est ex opinione colligere, & p explorato compertũ habere. καταλαμβάνω. vast beuinden) trouuer.) Salustius in Iugurt.Sed ego comperior Bocchũ magis Punica fide,q̃ ob ea quę prędicabat,simul &Romanos,& Numidã spe pacis detinuisse. Comperire vero ab alio cognoscere,εὑρίσκω. Terent. Item alio die Quærebã:cõs periebam nihil ad Pamphilũ Quicquã attinere. Compertum est mihi, & exploratũ est mihi: hoc est, per inuestigationem. πιστόν, βέβαιον, συνῶπται, Aristot.& πληροφοροῦμαι.

Compernes, dicuntur homines genibus plus iusto coniũcti,vel qui longos habẽt pedes. Lucil.lib.17. Saty. Compernem, aut varam fuisse Amphitryonis coniugem Alcmenam.

Compesco,is.compescui,est vnã pascere, & in vno loco, ac velut in eodem pascuo continere, inquit Fest. Sed transfertur, & p cohibere siue coërcere ponitur.συνέχειν,συνείργειν.bezwingen) bedwingẽ) retirer & refrener. Plin.lib.20.ca.7.Semine trito ex vino poto & libidinum imagines in somno cõ pesci.Plin in Epist. Nullum denique instrumentũ ad incendia compescenda. Iuuenal. Digito compesce labellum.

Competo,is.pen corr.significat honorem, vel coniugium,vel quicquid aliud aduersus alium, & pro quasi simul peto.συμματέω. etwas begheren mit etwan) begheeren iet met iemanden) demander quelque chose auecq quelcun.) Vnde competitores,(συμματίται) dicuntur,qui in magistratibus,

 of

officijs,& honoribus petendis concurrunt. Et sic est actiuum. Aliquando competere est parem esse, contingere, conuenire. συνάπτειν, ἀντιπίπτειν. vnde in æstimatione rerum dicimus, Hoc illi competit. Senec. Nihil ei magis competebat. Colu. lib. 2. Nec omnino cunctabimur, quò minus sub tectũ congeratur. Vel si non competet, vt aut in villam fœnum portetur, aut in manipulum colligatur, certe in metas extrui conueniet. Hic competet, capitur pro sufficiet. Hinc competentia, (ἀναλογία) pro conuenientia. Gell. lib. 1. Comprehensa autem mensura Herculani pedis, secundum debitam membrorum omnium competẽtiam modificatus est. Item quandoq; constanter valere. Sall. lib. 1. Hist. Si vero quasi formidine attonitus, neq; animo, neq; auribus, aut lingua competeret. & sic est neutrum.

Compilo. as. pe. prod. vndiq; surripio. ἐκκενόω, περιαιρέω. stelẽ) desrobber, & piller) Dictum à πίλῶ, quod est complano, non à pilis vellẽdis, cuius prima corripitur: vel ab eo quod pilotas fures Græci appellant. Vnde compilare, & expilare hæreditatem dicimus: id est, fraudare & diripere. & compilati, (περισυληθέντες) furtum passi, qui è domo supellectilem detrahunt, æquare & complanare omnia videantur. Cic. 1. De Nat. Deor. Tot millia latrocinantur morte proposita: alij omnia, quę possunt fana compilant. Plau. in Menæch. Vir vbi compilet clanculum quicquid domi est. Horat. Ne me Compilasse putes Crispini scrinia lippi. Interdum cogo, (ξυλλέγω) & in vnum condo. vnde compilatores, (ξυλλέκται) qui multa in vnum cogunt.

Compingo. is. compegi, compactũ. contrudo, compello, detrudo. συμπήσσω. zũsamen binden) te samen binden) lier.) Plaut. in Amph. Quid faciam nunc, si tres viri me in carcerem compegerint? Interdum compono, coniungo. συμπήγνυμι. Verg. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. Vnde incompactum, disiunctũ, male compositum ἀσύμπηκτον: & sic componitur ex con, & pango. Potest etiam esse compositum à pingo. Lactant. lib. 7. Vt summam illam quæ continet vniuersa, & compingerent, & adimplerent.

Compita, (ἄμφοδα) pen. cor. dicuntur loca, quæ petunt homines per diuersas vias. Sunt enim quadriuia, quòd quasi in vnum petunt locum: vel à coëundo, quod multę viæ in vnum coëant: vel à compotando, quod ibi rustici sacrificare solerent. Ouid. Seruat vt in ternas compita secta vias. Verg. 2. Geor. Præmiaq; ingentes pagos, & compita circũ. Compitus masc. genere apud Var. De scenicis originib. lib. 3. Vbi compitus erat aliquis.

Compitalia, (ἀμφόδια) festa quę in compitis peragebantur. & compitalitius dies, in qua compitalia celebrabantur, & deus qui compitis pręest, ἀγυιεύς. Hinc compitalitius. a. um. vt dies compitalitius: compitalitiæ ambulationes, Cic. Gel. li. 10. ca. 24.

Complano. as. (χθαμαλόω, ὁμαλόω) eben machẽ) effen maken) applanir.) pen. prod. plano, planũ reddo. Cato cap. 151. Dimidiatum digitum terrã altam succernito. id bene tabula, aut manib⁹, aut pedibus complanato. Et Cic. pro Domo. S P. Melij regnum appetentis domus est complanata. id est destructa, solo æquata. Cæsar: Sed propè iam constituta opera cũ complanarent. id est, perficerent, extremam manum imponerent.

Complector, cõplexus sum, simul, vel in totũ amplector, cõtineo, brachijs vel alia quauis re includo, περιλαμβάνομαι, περιέχω. omgreiffen, omfassen) omhelsen, omgrypen) embrasser, ou enclorre) Teren. in And. Accurrit, mediam mulierẽ complectitur. Cic. pro Roscio, Quo vno maleficio secula omnia complexa esse videantur. Complector te amore, (περιβάλλομαι) significat amo te, & sine ablatiuo. Cicero Curioni: De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi erga te, si complecti hominem volueris, habiturum esse neminem: id est, amare, defendere. Complector cogitatione, cogito. Complector animo, consydero. Cice. in Cat. Etenim cum complector animo, quatuor reperio caussas, cur senectus misera esse videatur. Theod. Gaza, τῷ περιβάλλειν. begreiffen) begrypen). comprendre.)

Compleo, ex con, & pleo, significat ad summũ, seu vndiq; impleo. ἀναπληρόω, συμπληρόω. erfullen) veruullen) emplir.) Gell. Ventus à latere sæuiens nauem vndis compleuerat. Reperitur etiam sine ablatiuo. Cic. lib. 6. De Repub. Quis est qui complet aures meas, tantus & tam dulcis sonus? Per translationem pro finire, πληρόω. Idem in Catil. Leontinus Gorgias centum & septem compleuit annos. Interdum pro supplere, perficere, integrare. Sall. Duas legiones instituit, cohortes pro numero militum complet.

Complex, (συνεργός, συνεργέτης) particeps sceleris, & qui in eodem crimine veluti complexus est, à complectendo.

Complexus. us. nomen à complector. omhelsinge.) Plaut. in Amph. Meus Amphitruo vno cubiculo Alcmenã complexu tenet. Cice. pro Font. Num etiã de matris hunc complexu lectissimę, miserrimęq; fœminæ vobis inspectantibus auellet, atq; abstrahet? Complexus pro amore. Cice. 5. de Fin. Serpit sensim foras cogitationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitijs, post vicinitatibus cum ciuibus, & ijs qui publicè socij, atq; amici sunt, deinde totius complexu gentis humanæ.

Complexio, verbale, idem quod Complexus. Cic. in Orat. Nec aceruatim multa frequentans, vna complexione deuinciet. Complexiones, copulationes, & adhæsiones. Cic. 1. de Finib. Complexionẽ orationem Cic. sic definit lib. 1. De Inuent. Complexio est, in qua vtrum concesseris, repræhenditur, ad hunc modum: Si improbus est, cur vteris? sin probus, cur accusas?

Complexus, vel copulatio, (συμπλοκή) dicitur apud Iureconsultos plurium in idem in vnitate sermonis coniunctio, & fit ab homine, vel à lege.

Complico, (συμπλέκω) à quo complicatio. quære Plico.

Complodo. is. (συγκροτέω) pen. prod. vide in dictione Explodo.

Complura, (ὀλίγα, συμπλείονα.) vide in dictione Plus
Compluries, (πλειστάκις) offt) dicmaels) plusieurs fois.) aduerbium, factum ab eo quod est compluria, & significat sæpe. Cato, Contumelias mihi dixisti compluries. Gell. lib. 5. cap. 21.
Compluuium, à pluuia dicitur, quod de diuersis tectis aqua pluuialis in eundem defluit locum. Col. lib. 4 cap. 24. At si longius quàm ritus agricolarum permittit, & à capite vitis emicuerit, & brachijs in aliorum compluuia perrepserit, &c.
Compluuiatus, adiectiuum: vt, compluuiata vinea. Plin. lib. 17. cap. 21. Compluuiata copiosior vino est, dicta à cauis ædium compluuijs. Varr. 1. De re Rust. cap. 8. Iugationis species duæ: vna directa, vt in agro Canusino: altera compluuiata in longitudinem, & latitudinem iugata, vt in Italia pleræque.
Compono. is. pen. prod. continet in se multarum rerum conuenientiam, atque aptam compositionem. significat enim simul pono, coniungo. συντίθημι, συνάπτω. zůsamen setzen) te samen setten, oft vuegen) assembler, entasser.) Verg. Componens manibusque manus, atque oribus ora. Item disponere, constituere. συντάττειν, κατασκευάζειν. Componere & ædificare reciproce dicuntur. componuntur siquidem orationes, ædes ædificantur: & tamen dicuntur ædificari orationes, ædes componi. Verg. lib. 3 Quàm tuta possis vrbem componere terra. Item comparare (συμβάλλω) quoniam quæ comparantur, iuxta se ponuntur. Sallust. Vbi Metelli dicta cum factis componit. Vergilius in Bucol. Sic paruis componere magna solebam. Quandoque ornare, κοσμεῖν. Idem libr. 4. Georg. Dulcis compositis spirauit crinibus aura. Nam compositio ornatum facit. Quandoque colligere, συλλέγειν. Cice. in verr. Si ab isto libro, quem tibi magister ludi, nescio quis, ex alijs orationibus compositum dedit. Quandoque reficere, recreare. Verg. Vix defessa senem passus componere membra. Quandoque lenire, παύειν. Ambrosius lib. 1. Offic. Cauere debemus, ne in perturbationem prius incidamus, quàm animos nostros ratio componat. Quandoque finire, claudere. Vergil. Antè diem clauso componet vesper olympo. Quandoque concordare, συναλλάττειν, καταρτίζειν. vereenigen) accorder.) Plaut. in Curc. Si possum hęc inter vos componere. Quandoque composito redimere. Sall. lib. Histor. 1. Cum lenones, & vinarij, lanij, quorum preterea vulgus indies vsum habet, precio compositi. hoc est, facta precij redempti compositione. Quandoque conuenire, pacisci, συντίθεσθαι. Plin. Nihil non composito fecimus, pactum seruauimus. Quandoque fingere, simulare, πλάττειν. erdichten) versieren) finger.) Sall. Non sunt composita mea verba, parui id facio, ipsa virtus satis ostendit. Plaut. Quas iste fabellas composuit. Hinc fit compositor, compositio, compositura, verbalia. Item compositò, aduerbium, (ἐκ συνθήκης) quod significat ex pacto, & ponitur sine præpositione. Non enim dicimus, ex composito. Teren. in Phorm. Compositò factum est, quomodo hanc amans habere possit sine dote. Et compositè similiter aduerbium. Cice. 1. de Orat. Sin oratoris nihil vis esse, nisi compositè, ornatè, copiosè eloqui. id est, eleganter.
Compos dicitur, qui habet vel assecutus est aliquid ἐγκρατής, ἐπίβολος, ἐπιτυχής. machtich) Valer. Max. lib. 1. Imperatores compotes victoriarū. Plaut. in Capt. Atque ita me rex deorum atque hominū faxit patriæ compotem. id est, obtentorē. Impos, (ἀκρατής) qui non potest aliquid. Compos animi, (νοῦν ἔχων, ἐμφρων:) id est, cōpotentis animi, vel qui habet sanū animū. Impos animi, quod animi sui potens nō est. onmachtich) Sal. Neque animo aut lingua satis compos, cum de amente Septimio loqueretur. Teren. in Adelph. Vix sum compos animi, ita ardeo iracundia. Plau. in Capt. Eripite isti gladium, quæ sui est impos animi. Sic compos voti, & impos voti. Cic. Nā quomodo victores dicimus vos ti compotes, qui quicquid volūt faciunt: sic victos è contrario voti impotes, qui non possunt facere quod volunt. Quidam intelligunt compotē, compositum animū, & tam in bonam quàm in malam partem. Plau. in Epist. Cedò manū mihi, accipe ærumnarum, & miseriarum compotem. id est, qui simul tecum miserias habet. Sunt aūt compos & impos generis communis, composita à pos potis. vnde & possum & possideo. Pos aūt idem est, quod potēs, & potis gtīs, quo nunc loco nominatiui vtimur. Persius, Nec potis es nigrum vitio præfigere theta. Verg. Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo. Teren. in Phor. Adulescens primū abs te hoc bona venia peto, si tibi placere potis est, vt respōdeas mihi. Potis est, pro potest, siue possibile est capitur, cui subintelligitur istud pro nominatiuo, vt respōdeat. Quod aūt Persius dicit, Qui pote, vis dicāt nugaris: Pote pro potis accipitur metri causa. Similiter Propert. Qui pote quisque in ea conterat arte diem. Iungitur quandoque compos cum ablatiuo, vt apud Liu. lib. 3. Prædaque ingenti compotem exercitum suis etiā rebus recuperatis, quæ populatione agrorum amissę erant, reducit. Quo in loco compotem, quasi affluentem & lætum significare puto. Sæpius tamen genitiuo iungitur.
Compositio, modò structurā, modò ornatū, modò pactū significat. σύνθεσις, συνθήκη. Vide Compono.
Compraedes, (συνέγγυοι) adpellantur eiusdem rei sponsores.
Compransor. oris. qui simul prandet. Cic. 2. Philip. Hunc tu agrum compransoribus tuis, & collusoribus diuidebas.
Comprehendo. is. comprehēdi. hensum. proprie est manu capio. ergreiffen) grypen) empriguer) Plau. in Aul. Dicant, coqui abstulerunt, comprehendite, Vincite, verberate, in puteum condite. Cice. de Nat. 1. Quid opus manibus, si nihil comprehendatur? Sic comprehendere hostem, & comprehendere aliquem in fuga apud Cæsar. & comprehendere arma, apud eundem, pro capere. Sed in translatione ponitur aliquando pro percipere, vel intelligere. begreiffen.) verstaen.) entendre.) Cice. Fam. libr. 6. Quæ didicisti, quæque ab adole-

 scens-

scientia pulcherrimè à sapientissimis viris tradita, memoria & scientia comprehendisti, iis hoc tempore vtare. C. Longolius Epist. libro. 1. Simul ac me in cubiculum abdidi, reputo statim mecum, quid eo die memoria, quid scientia comprehenderim. In qua significatione dicimus quoque, comprehendere animo, mente, ratione, sensibus, intelligentia, &c. Aliquando ponitur pro perstringere, concludere, vel continere. Cic. Att. Cato verbis luculentioribus & pluribus rem eandem compræhenderat. Idem De Orat. Ac ne plura quæ sunt pene innumerabilia, consecter, compræhendã breui. Aliquando pro prosequi. Cic. Fam. 13. Sed vt redeam ad id vnde cœpi, vehementer mihi gratum feceris, si hunc adolescentem humanitate tua, quę est singularis, comprehenderis. id est, complexus fueris: quemadmodũ ad Curionẽ scribens, inquit: De ipso T. Annio tantum tibi polliceor: te maioris animi, grauitatis, constãtię, beneuolentię erga te, si complecti hominem volueris, habiturum esse neminem. Vnde

Comprehensum, substantiuè. Cicero. 4. Acad. Cum quamobrem ita oporteret, nihil haberet comprehensi, percepti, cogniti, constituti. Comprehense, aduerbium: vt comprehense loqui. Cic. Comprehensibilis, le. Cic. 1. Acad. Id aũt visum cum ipsum per se cerneretur, comprehensibile feretis. Comprehensio, pro accusatione, & reprehẽsione. Cic. 2 Philip. Nam cum compræhẽsio sontium, mea animaduersio, senatus fuerit.

Comprimo, is. pen. corr. premo, ἀναπιέζω: trucken) douwen) ferrer.) vt, vuæ comprimuntur, quò vinum effluat. Item cohibeo, contineo. συνέχω. bezwingen) bedwingen) engarder.) Terent. Heaut. At tu tibi istas posthac comprimito manus. Plaut. in Amph. Ego tibi istam hodie scelestè comprimã linguam. Item vitio, βιάζομαι. nötigen) verchrachten) enforcher.) Martial. Villica vel duri compressa est nupta coloni, Incaluit quoties saucia vena mero. Vnde Compressus, us. & Compressio, pro coitu, φθορά. Plaut. Nunc ad amicã decimo die Athenas viso, quam grauidam hic reliqui compressu meo. Idem: Dulces amantium compressiunculæ.

Comptum, genus libaminis, quod farina conspersa faciebant.

Comptus, us. pro ornatu. κατάστημα. smuck) ciraet) ornement.) Donatus in Eun. Terẽtij: Vt eo magis hæc amanda sit, quæ naturæ beneficio non factis comptibus aut industria facta est pulchra. Vnde comptulus, diminutiuum à comptus.

Compulso, as. sæpe collido. συναράττω. Coll. libr. 1. Eadem quæ semper mare conspicit, compulsatur ac fluctu conspergitur.

Compunctus, signatus. ἐστιγμένος. Cic. libro. 2. Off. Compunctum notis Threicijs, districto gladio iubebat anteire.

Compungo, compunxi, ctum. idem quod pungere. κατανύσσω, κατασίζω. stichen) stekẽ) poindre.) Hinc compunctio verbale, κατάνυξις. Plin. lib. 21. ca. 19. Hæc quoque potio mulieres ex abortu purgat: laterum compunctiones tollit, & vesicæ calculos. Aliquando significat animi habitum pertinacem, & ad malum immutabilem, vt apud Apost.

Computo, as. penult. corre. simul puto, ἀπαριθμέω: schatzen) ouerlegghen.) iuger, estimer.) quod & ad arbores & ad mentem referri potest. Cum ad mentem refertur, pro existimo siue indico (λογίζομαι) accipi potest. Plin. libro. 9. cap. 35. Computet nunc aliquis ex altera parte, quantum Curius aut Fabricius in triumphum tulerint, & imaginetur eorum fercula. Item connumero, siue, quod vulgò dicitur, computum facio. rechnen) rekenen) compter.) Plin. in Epist. Si computes annos, exiguum tempus. Plin. libro. 18. cap. 6. Si computetur impendium operæ. Plaut. in Mil. Dextera digitis rationẽ computat feriens femur. Lactan. libro. 3. Eamque hominum sapientiam pro summa stultitia computat: id est, ponit. Itẽ decerno, ψηφίζω. Interdum imputo. Plaut. in Merc. Computat vxor: id est, imputat. Hinc computatio, verbale. Plin. lib. 17. cap. 22. Operarum ista computatio est. Idem lib. 12. ca. 18. Minima computatione miles centena millia, &c. Et computabilis, le. quod computari potest, & numerari.

Comum, ciuitas Gallię cisalpinę iuxta Larium lacũ: hæc mediocris erat colonia trãs Padum, sed Pompeius post Scipionem, & postmodum diuus Cęsar eam auxerũt. hinc Comẽses dicti sunt eius incolę.

Comus, deus apud veteres habitus comessationũ, nocturnarumque saltationum præses: in cuius militia authorabant iuuenes, qui coronati noctu cũ facibus, musicisque instrumẽtis ad amicarum fores saltandi canendique gratia concurrebant, procacitérque lasciuiebant, vt fores nonnunquã effringerẽt: qđ optimè describit Philostratus Imagine tertia. Hinc comessari verbũ, & Comessatio, vt inquit M. Varro. Vnde etiam Crepalocomus, vinolentorum hymnus apud Aristophanẽ in Ranis.

Con, & Cum (σὺν) idem significant: sed cum ferè separata, con verò semper composita reperitur: & significat simul, vt coniungo. Interdum contrà, vt contendo. Interdum valde, vt concrepo. Et est sciendũ, quòd quãdo componitur cũ dictione à vocali, vel ab h incipiente, semp n abijcit, vt coapto, coapostolus, coërceo, cohortor, cohibeo: in comedo n mutatur in m: in cogo, n & a tolluntur. Quando componitur cũ b, m & p, transit n in m. vt combibo, commoueo, compareo: cum c verò, d, f, g, n, q, f, t, i, & u consonantibus, manet integra. vt concurro, condo, confugio, congero, coniecto, connecto, conquiro, consequor, contineo, conuenio. In reliquis n mutatur in sequentem literam, vt colligo, colluuies, corrigo.

Conamentum, ti. Plin. libr. 19. cap. 2. de sparto loquens, Ad reliquos vsus laboriosè euellitur, creatis cruribus, manibusque tectis manicis, conuolutũ osseis, ligneis'ue conamentis. hoc est adiumentis, & fulcimentis ligneis.

Concateno, συναρμόζω: à verbo cateno, quod significat ligo, inuoluo.

Con

Concauum, sinuosum, vacuum, κοῖλον: hol) creux, caue) à cauo, vnde concauitas. Cicero. 2. De Nat. Deor. Speluncarum concauas altitudines, saxorum asperitates.

Concedo, is. penultima produ. pro do, permitto. παραχωρέω. ἐφίημαι zůlassen) toelaten.) Terent. in Adelph. Hui metuisti nunc, si de tuo iure concessisses paululum. Cic. in Verr. 2. Da mihi hoc, concede quod facile est. Item recedere, ἀναχωρέω. wech gaen) enaller.) Terent. in Hecy. Hic video me esse inuisam immeritò, tempus est concedere. Liu. 2. de Bello Pun. Annibal Sagunto capto, Carthaginem nouam in hyberna concesserat. Idem, Quæ cum agerentur, hostes in loca altiora concessere. Aliquãdo credere, consentire. συγχωρέω. Teren. in Phorm. Nunq̃ ne hic hodie concedes mihi, neque intelliges? Cicero in Læl. Quod si rectum statuerimus, vel concedere amicis quicquid velint, vel impetrare ab his quicquid velimus, perfecta quidem sapientia sumus.

Concessus, us. pro permissu. Cic. pro Cælio: Datur enim concessu omnium huic aliquis ludus ætati.

Concento, as. ἐπιπάδω. frequentatiuũ à concino, is.

Concentor, (συνῳδός) in Decretis canonicis dicitur is, qui consonat & concinit canẽti: sicut succentor qui voce subsequens canendo respondet. Præcentor, qui vocem præmittit in cantu.

Concentus, us. simul cantus, cantus mixtus: id est, symphonia, & diuersarum modulatio vocum, vt cum è multis diuersis vocibus vnus efficitur sonus. Verg. libro. 1. Georg. Hinc ille auium concentus in agris.

Conceptaculum, aut Conceptabulũ, quod aliquid continet, ὑποδοχὴ, ἐκδοχεῖον: vt vena est conceptaculum sanguinis: id est, in qua sanguis cõtinetur. Plin. Superbia alicubi conceptaculũ, sed in superciliis sedem habet.

Cõcepta verba, (διειλημμένα ῥήματα, ἢ, ἐπακτὰ) sunt quæ prout enunciant, ita perscribi solent, nec aliquid præposterè dici fas est. Sæpe iusiurandũ offerri solet conceptis verbis. Plaut. in Asin. Vbi verbis conceptis, quod aliud sciens periuratis.

Conceptiuæ feriæ, (τεταγμέναι ἑορταί) quæ certis diebus quotannis obseruabantur, vt Sementinæ & Compitalitiæ.

Conceptio (σύλληψις) apud Grammaticos schema est, cum vnũ genus concipit, hoc est, simul appręhendit aliud genus, vel vna persona aliam.

Conceptus, a. um. (συνειλημμένος) participium, quod appræhensum siue destinatum ac congregatum est. Conceptus, us. nomen, quod & Conceptum, dicitur de eis quæ in ventre fœminæ, & in animo fiunt.

Concerno, is. vide in dictione Cerno.

Concha, (κόγχη) genus piscis ex cancrorum genere. Conchę & ostrea dicunt firmioris testę pisces. Conchæ quæ testam leuem ac politam habẽt, siue vniformiter rugatam: & testæ ipsæ duriores propriè conchæ dicuntur, quales sunt cochlearum atque concharũ. Ouid. Ostrea quę in conchis tuta fuere suis. Colu. Implicitus conchæ limax. Concharum genera enumerat Plin. lib. 9. cap. 33. & earum naturam explicat cap. 35. In conchis nascuntur margaritæ, vt ibidem docet Plinius. Vnde vasis quoque genus concauũ ac superius patulum, concham vocamus. Plin. Rursus tunditur, deinde lauatur in conchis, siccaturq;. Alio nomine Alueos & alueolos dicimus, & præsertim in longũ porrectos, ligno excauato, vt monoxyla. Item genus vasis vinarii, in quod è dolio hauritur vinũ. Iuuenal. cum bibitur concha. Dicitur & conchus. Aliquãdo ponitur ꝓ tuba. Verg. li. 7. Aenei. Sed dum fortè cauadum personat æquora cõcha. Ouid. lib. 1. Metam. Cæruleum Tritona vocat, conchaq; sonaci Inspirare iubet. His buccinis vtebant Tritones, q erant tubicines Neptuni. Seruius hoc nomen à Græco κόγχη trahit. Alii Latinum putant, à concauitate deductum, atq; sine aspiratione scribũt. Concham vero linguam habere, & Veneri quoq; consecratã, author est Aelian. lib. 3. Conchæ Cytheriacæ dicebantur, quæ margaritas producebant, mulierũ ornatui præcipuè conuenientes: & ob id Cytheriacæ dicebantur, quia Veneri gratæ. Martial. Leuior ô conchis Galle Cytheriacis. Vocantur alio nomine conchæ margaritiferæ.

Conchis, (κογχὶς) fabæ genus, siue edulium ex faba. Iuuen. Cuius conchæ tumes. Sunt qui dicant esse fabam cum cortice suo elixam, ad differentiã fabę frixæ, q̃ sine cortice coquitur: à similitudine concharum, ꝙ fracto cortice velut implicita conchis suis caruncula videatur. Martial. Si spumet rubra conchis tibi pallida testa, Lautorũ cœnis sępe negare potes. Huius diminutiuum est conchicula.

Conchon, (κόγχον) Græci appellant vas, seu cauum oculorum. author Iulius Pollux.

Conchus, lapis quidã in concha pisce, qui à nonnullis vnio, ab aliis margarita, siue perla dicitur.

Conchyle, (κογχύλη) pen. prod. & Conchyliũ, genus piscis est ex concharum genere, vt ait Plin. lib. 9. cap. 25. In mari Assyrico & Medico, quẽ muricem, & sarram, & ostrũ appellant. Ex cuius incisa cõcha colligitur succus tingendis vestibus expetitus. Ex eo enim inficitur purpura, qui color austerus in glauco est, & irascenti similis mari. Vnde conchyliata vestis, (κογχυλιωτὴ ἐσθὴς, πορφυρῆ) dicitur purpura. Cic. in Philip. conchyliata peristromata appellat, quæ infecta erant succo conchyliorũ. Ponitur quandoq; conchylium pro ipso colore, sicut purpura, murexq;. Plin. Concharum ad purpuras & conchylia eadem est materia. Cruor conchylii siue muricis, ostrum dicitur ab ostris: quapropter conchylium, muricem, ostrum, in eadem significatione accipimus. Verg. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem: Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Iuue. Horũ ego non fugiam conchylia hoc est, luxuriosas vestes & murice infectas.

Conchyta, tæ. masc. gen. qui conchylia quærit in mari. Plautus in Rude. Saluete fures maritimi, conchytæ, atque hamiotæ.

Conchyliarii etiam dicuntur.

Concido,is. penult. prod. concidi,concisum,simul vel minutatim cædo, συγκόπτω, κατακόπτω. zű stucken schneidē)in stuckē snyden) couper en petites pieces.) Plin. Caro eius cōcisa ac decocta adhiberi da est. Item frāgere, κατακλᾶν. Idem: Et nucleus dentibus cōcisus super vulnus imponitur. Ab hoc concisa oratio, (περικεκομμένος λόγος) quæ non continua, sed veluti membratim cæsa est. Et concisus sonus, fractus.

Concido,is. pen cor. concidi, cōcasum. significat in totū cadere. καταπίπτω. vmbfallē)omuallē)tomber cheoir.) Lactan. lib. 7. Et muri omnium ciuitatum concident. Plaut. in Amph. Vt quisquis institerat, concidit crepitu. Colu. lib. 8. Atq; alia genera pecorum cum pestilentia vexantur, prius morbo & languoribus macescūt: solæ capellæ, quamuis opimæ atq; hilares, subitó concidunt.

Conciliabulum, locus in quem concilium conuenit σύλλογος, συνέδριον. Plaut. in Bac. Quid si apud te veniat de subito prandium aut potatio forte, aut cœna, vt solet fieri in istis conciliabulis?

Conciliabundus, qui conciliat, προσαγωγὸς, συνακτικός: à concilio verbo.

Conciliatrix, dicitur mulier, quæ viros mulieribus, & vxores viris conciliat. προμνήστρια.

Concilio,as. (προσάγομαι, ἐπισπῶμαι, συνάγω) gunst oder hasz machē)gonst oft haet ȳcrijgē)acquerir hayne ou faueur.) beneuolū facio, aut amore coniungo. Liu. lib. 1. Aeneas aduersum tanti belli terrorem, vt animos Aboriginum sibi cōciliaret, &c. Reconciliare veró quis dicitur, cū post inimicitias rursus aliquem in gratiam recipit, καταλλάττειν. Item cōtrahere, seu comparare, & hoc tam in malum q̄ in bonum. προξενεῖν, ἐπάγεσθαι. Plaut. in Trin. Meus gnatus me ad te misit, inter se atq; tuos affinitatem vt conciliarem & gratiam. Terent. in Heauton. Exeo ergo vt pacē conciliem. Sic dicimus, Concilio mihi odium, inimicitias, quod est quasi comparo, acquiro. Sic & reconcilio. Quinti. Nam & plus authoritatis afferunt ea quæ non præsentis gratia litis sunt comparata, & laudem sæpe maiorem, quàm si nostra sint, reconciliant. Hinc conciliatus, pro empto. Terent. Prodi male conciliate: id est, magno precio empte. Et conciliatio, (σύνθεσις) pro conuentione. Plaut. Extat conciliatio seruanda promissa.

Conciliū, à concalando: .i. vocando: vel (vt Varro ait) à coactione: seu secundū Festum, à populi consensu: & proprie virorum est. συνέδριον, σύλλογος. ȳsamlung des volcz)ȳgaderinge des volcx)assemblee de peuple.) Verg. Conciliumq; vocat diuûm pater atq; hominum rex. Cæsar. 2. Bel. ci. Quibus de causis concilio conuocato de summa rerum deliberare, &c.

Concinnatitius, a. um. quod breuiter collectum & aptè situm est, ἐνάρμοσος. Apul. libr. 2. Nam milonis boni concinnatitiā mensulā rogatus accubuerā.

Concinnētia, cōtinētia, cōuenientia. Sidonius ad Cōsentiū: Quod domiciliū parietib. attolliť ad concinnentiā scilicet architectonicā fabrefactis.

Concinnitudo, conuenientia. ἐμμέλεια, ἁρμονία. Cic. lib. 2. Artis veteris: Splēdoris & festiuitatis, & concinnitudinis minimum.

Concinno,as. per duplex nn, consentio, aptè compono, & quasi cōuenire facio. quod vernacula lingua dicimus accoutrer, vt pellis concinnata est ad calceos. Grecè συντίθημι, συναρμόζω, συσκευάζω. Plau: Auceps quando concinnauit aream, escas effudit. Et concinnatores causarū vel redemptores, δικορράφοι, συγκολληταί, ἐργολάβοι.

Concinnus, a. um. (ἐμμελὴς, κομψὸς, εὐάρμοστος, εὔθετος) idem est quod compositus & ornatus, ex con & cinnus. vt oratio cōcinna, ἐγκατάσκευος λόγος: geschmuckt)geciert,)id est, compta, & aptè composita. Plaut. in Persa: Sat Pol cōcinna facie. Concinnè, (κομψῶς) compositè, conuenienter: vt concinnè distribuere rem aliquam, Cice. 2. De Orat. In quo etiam sensu accipi potest, cōcinè, pen. corr. quod fit à concino.

Concino,is. concinui, concentū, simul cano. συμφωνέω. singē)chanter.) Cic. lib. 1. Acad. Qui cum similitudine concinere maxime sibi videnť. Per translationē ponitur, p cōuenire, ἐμμελεῖν. vberein komē) accorderen) accorder)Concinit enim qui consonat. & sic cum datiuo construitur.

Concio,is. cōciui, cōuoco, συγκαλέω. zū samē ruffen) te samē roepen)appeler a soy.) vt cōcire multitudinem, Liu. Item commouere. Terent. in Hecy. Fortasse vnum aliquod verbum inter eas iram hanc conciuerit.

Cōcio, onis. (ἐκκλησία)die versamling des volcs)die ȳgaderinge des volcx) assēble de peuple.) à cōcio, is. tria significat: scilicet suggestū vnde ȳba fiunt. Liu. lib. 1. Vocato ad concilium populo, summissis fascibus in concionem ascendit. Multitudinē populi assistentis conuocatā vel ex magistratus iussu vel publici sacerdotis, vel sua authoritate: & proprie ad audiendum oratorem concionantē in bonum publicum. Cic. in Læl Concio quæ ex imperitissimis constat, tamen iudicare solet. Sallu. Itaq; concione aduocata, (πρόσοδον ποιήσας) huiusmodi orationē habuit. Et orationē ipsam, (δημηγορίαν) die predick) een sermoon) vng sermon.) quæ ad populum habetur. Cic. Dolabellæ: Legi concionē tuam, nihil illa sapientius.

Concionalis, qui idoneus est ad concionandū: aut qui concionari consueuit. qualis hodie vulgò prædicator appellatur. Curius Cic. Quod quidem si inter vos senes concionales venale præscripserit, egerit non multum.

Concionatorius, a. um. (δημηγορικός) quod ad concionē pertinet. Gell. Ecce aűt, p tibicina Laconica, tibia quoq; illa concionatoria in mentem venit.

Concionor, aris. orationē habeo. δημηγορέω, ἐκκλησιάζω. predigen) preken) precher.) In Epist. Fam. Cice. Quod cum Lepidus concionaretur, atq; omnibus scriberet se consentire cum Antonio. Hinc concionator, (δημηγόροι) est qui orationem habet. Hiero. in Prolo. Salom. ecclesiastem Græco nomine appellat.

Con. Con.

Concipilo, as. apud Næuium ponitur pro corripio, & inuoluo.

Concipio, is. pen. cor. simul capio, apprehendo. συλλαμβάνω. ich begreiffe) ick begrijpe) Vnde concipere mulieres dicuntur, (ἐγκυίσκειν, κυεῖν) ontfangē) conceuoir.) cum genitale semen apprehēditur ad fœtum faciendum. Lactan. lib. 3. Quid, quod vxor potest esse communis, filius non potest, quoniā concipi non nisi ex vno necesse est. Inde Conceptus, & conceptio. eyn empfenckenusz) een ontfanckenisse) conceptiō) Transfertur ad animū, pro iis νῷ λαβεῖν, ἐμβάλλειν, νοεῖν. Quint. Nec tantū cōcipere animo scelus potui. Hinc cōceptus mētis (ἔννοια) dicuntur, quæ comprehendimus & imaginamur. Et apud Geometras, communes animi cōceptiones vocātur, quæ omnes tanquam manifesta & indubitata profitentur: vt, Omne totum est maius sua parte: &, Si ab æqualibus æqualia demas, quæ remanēt inter se, æqualia sunt. Interdum cōcipere est deliberare ac destinare, βουλεύειν. Sen. Iandudum animo conceperat quid esset acturus. Verg. Aut tu bella acie, conceptumque excute fœdus. Interdū congregare, in vnū reducere, συναθροίζειν. Colu. li. 1. Ne cū à vertice torrēs imbribus conceptus affluxerit, fundamēta conuellat. Idem: Sed ampla stabula sic ordinent, vt ne quis humor influere possit, & vt quisque ibi conceptus fuerit, quàm celerrimè dilabatur.

Concito, as. pen. cor. παροξύνω, παρορμάω. valde commouere. bewegē, erwecke) beruerē, opwecke) fort esmouuoir.) Cic. 4. Acad. Quò enim spectat, cum artificia tolli quereris à nobis, nisi vt opifices concitentur? Sic concitare discordiam, apud eundem. Et Concitare equum contra aliquem, Liu. 1. ab Vrbe. Hinc concitatus, iratus. Gellius: Erat enim aliquando concitatior.

Conclamatum est, (πέπρακται) quod transactum & finitum est. vt conclamata corpora, quæ nihil reliqui iam habent ad vitæ officia. vt conclamatū est: i. satis deploratum, satisque vociferatum est. Luca. Corpora nondum Conclamata iacent. Hinc tractum dicitur, quod cū vitalis spiritus inclusus homines fallere soleat, aqua frigida ablui consueuerunt, & per interualla conclamari. In quo cum liberari nequirent, post vltimam conclamationem quasi rebus desperatis comburebantur.

Conclauatus locus, (γομφωτὸς) dicitur vna claue clausus: à conclauo, as. (γομφόω.) cuius passiuum est conclauor.

Cōclaue (μυχὸς) eyn kamer) vng chābre) pen. prod. neut. gen. & conclauis, fœm. gen. locus secretior in interioribus tectis, vbi colloquia fieri solent. Habetque vnam clauem communē domesticis, quod intra eum multa loca clausa sint adhærentia triclinio. Cic. Conclaue triclinii interpretatus est. Teren. in Eunucho, Dum apparat, virgo in cōclaui sedet. Cic. 1. De Diuin. Conclaue illud vbi erat mansurus, si ire perrexisset, proxima nocte corruit. Horat. in Ser. Currere per totū pauidē conclaue magisque. Conclauiū, idem significat. Plaut. in Aulul. Et conclauium mihi peruium facitis.

Concludo, is. pen. prod. simul claudo. συγκλείω, κατακλείω, συγκατακλείω. beschleussen) besluytē) enclorre.) à quo conclusus anulus dicitur. Terent. in Adel. Nam me in cellam aliquam cum illa concludam, id tutissimum est. Item perorare: id est, orationem terminare, συμπεραίνειν, ἐπιλέγειν. Cic. 6. Verr. Vt aliquando totam huius generis orationem concludam ac definiam. Vnde conclusio dicitur, quam Græci ἐπίλογον, eyn beschleusz) een besluyt.) conclusion.) nostri modò perorationem, modò cumulum vocant. nam cumulus propriè aceruus est, & in conclusione omnia quasi in vnum aceruum colliguntur.

Concordare, est cōcordē esse. ὁμογνωμονεῖν. vberein komē) verecenigen) accorder.) Terent. in Phorm. Si concordabis cum illa, habebis quæ tuam senectutem oblectet.

Concordia, (ὁμόνοια) eynhelligkeyt) eendrachtich) cōcorde.) discordiæ cōtraria est. Sall. Concordia, paruæ res crescūt, discordia maximæ dilabuntur. Item dea cuius templū nō longe à lacu Curtio in Palatino monte, & ciuitas, Plin. & P. Mela.

Concorporo, simul corporo, συσσωματόω. quod fit quum duæ plures'ue res mixtæ vnū quid efficiūt. Plin. Semper mulsum ex vetere vino, facillimeque cum melle concorporatur.

Concors, à coniunctione cordis dicitur, qui vnius cordis, siue vnius animi est. ὁμογνώμων, ξυνώδιλος. eynhellig) eendrachtich) accort.) Cic. 1. Tusc. Aliis cor ipsum animus videtur: ex quo excordes, vecordes, concordesque dicuntur. Plin. lib. 7. cap. 12. Diuersarum quidem gentiū natales tam concordi figura reperiri, super omnem esse taxationem. Inde Concordia. Item Concorditas, pro concordia apud Pacuuium, aliosque veteres: Concorditatem (inquit) hospitio adiunctam perpetem probitatem conseructis. Concorditer aduerbium. Cic. pro Rabir. Et tibi acerbior patrui mors est, quem nunquam vidisti, quàm illi eius fratris, qui cum concordissimè vixerat. Et concordo verbū. Quibus contraria sunt discors, discordia, discorditer, discordo.

Concredo, is. vide in dictione Credo.

Concrepo, as. penult. produ. persono. διαλαλέω. Et plus est quàm sono. Nam con ibi actiuum est. Teren. Sed ostium concrepuit.

Concretum, conglutinatum & coniunctū dicimus. συμπεπηγός. Verg. Multa diu concreta modis inolescere miris. Inde mare concretū, quod distat ab insula Thule vnius diei nauigatione.

Concubitor, qui coit συγκοιμητής.

Concubium, (μεσονύκτιον, τὸ μέσον νυκτῶν) noctis primus somnus: seu intempesta nox, quia tunc tempus agendi est nullum, quòd ferè omnes cubent. Alii ab eo quòd siletur, silentium noctis, quod Plautus conticinium vocat. Sisen. lib. 4. Histor. Ipsi legati concubia nocte oppido digressi, iam supra hostium munitionem succedunt.

Concubo, as. pen cor. & Concūbo, is. (συγκαθεύδω) beischlaffen) by slapen) coucher auecq quelcung.) simul dormio, simul quiesco. Per translationē de

re venerea dicitur. Teren. in Hecy. Nam aiunt tecum pòst duobus concubuisse eam mensibus. Vnde & Concubinus, (σύνευνος) & Concubina, (ὁμευνέτις) quòd simul cubent. Hinc & Concubitus, us. (συνουσία, μίξις) coitus.

Conculco, (καταπατέω, ἰνάλλομαι.) vide Calco.

Concupisco, is. (ἐπιθυμέω.) vide in dictione Cupio. Hinc concupiscentia, (ἐπιθυμία) quæ est bonarum æquè ac malarum rerum appetitus.

Concutio, is, concussi, concussum, (διασείω.) vide in dict. Quatio.

Condalium anuli genus, teste Festo: dictum ab eo, quòd digitum concludat. Plaut. in Trinu. Sat in thermopolio condalium. Vide Condulus.

Condecet, (πρέπει) vide Decet. Vnde Condecens, πρέπον. Condecenter, πρεπόντως. Gell. libr. 6. cap. 12. Commodè hæc quidem omnia, & condecenter. Condecentia, εὐσχημοσύνη. Cic. 3. de Orat. Sic verbis quidem ad aptam compositionē & condecentiam, sententijs vero ad grauitatem orationis vtatur.

Condemno, as. ex con & damno, significat iudico. καταγινώσκω, κατακρίνω. verdammen) verdoemē) condamner.) Et construitur cum ablatiuo, vel genitiuo. Cic. Tyroni: Etiam sceleris condemnat generum suum. Idem Curioni: Quare si iniquus es in me iudex, condemnabo eodem ego te crimine.

Condecoro, pen. cor. honesto. κοσμέω, τιμάω. Penultima vero prod. orno, politum reddo. Teren. in Prol. Hecy. Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos.

Condico, is, pe. prod. simul dico, simul determino, constituo. διαγορεύω, συγκροτέω, καταγγέλλω. bescheyden) Iustin. libr. 3. Nam inducias, quas proprio nomine condixerant, & sociorum persona rumpebant. Vnde Condictus, simul dictus, & promissus. συγκεκροτημένος. Item repetere. Iulius: Si alienam rem mortis causa donauero, eaq; vsura parta sit, verus dominus eam condicere non potest. Item contradicere. Plaut. Hic scit posse sibi condici, si conualuerit donator. Item secundum Iureconsultos pro dicendo denunciare, (προκαλεῖσθαι) sed proprie quādo actio datur in personam. Suet. in Tyber. Cœnam à lege condixit, ne quid ex consuetudine immutaret.

Condictio, & pronunciationē quandā & actionem significat. Est & Condictio (vt docet Festus) in diem certum eius rei, quæ agitur, denunciatio. Condicere enim prisca lingua, est dicendo denunciare.

Condictū, quod in commune est dictum: id est, promissio, seu pactum inuicem factum. ὡμολογημένον.

Condignum, (ἄξιον) pro digno ab aliquibus vsurpatur. Plaut. in Amphit. Aecastor condignum donum, qualis est, qui donum dedit.

Condio, is, condiui, vel condij, conditum, pen. pro. sapidum facio, quod fit cum epulæ sale, aut pinguedine, seu aromatibus condiuntur. ἡδύνω, ταριχεύω, ἀρτύω, ἁλίζω Iuuenal. Et quadringentis nummis condire gulosum Fictile. Hinc condimenta (ἀρτύματα, ἡδύσματα) dicuntur, quæ ad condienda obsonia fiunt. Cice. lib. 3. Off. Nam vt tribuamus aliquid voluptati condimenti. Hæc si per se sint, Græco vocabulo ὄψον dicuntur.

Conditaneū, (ἀρτυτικόν) modò à condendo, modò à condiendo fit: significat quod condi vel condiri potest. Vnde apud Varronē: Conditaneam oleam in agro crasso & calido maximo ferre conuenit.

Conditio, (κατάστασις) sine c, à condo. is. fit, & pro fortuna, ac sorte fortunarum, temporum, & rerum poni solet. Cic. O miseram conditionem administrandi consulatus. Conditio pacis, ὁμολογία. Homo bonæ cōditionis, qui in bona fortuna est: hoc est, qui diues est. Aliquando electionem & conuentionem denotat. Teren. Amatores Chrysidis tulerunt conditionem, (πρόκλησιν) si vellet eis morem gerere, se daturos illi preciū: ipsa vero accepit conditionē. id est, pactioni, promissioniq; consensit.

Condititius, a, um. quod conditum est & seruatum. ἀπόθετος. Col. lib. 9. De columbis: Duobus aut tribus modis mensibus acceptant condititia cibaria cæteris se ipsas pascunt seminibus agrestibus.

Conditiuus, a, um. quod aptè condi & seruari potest. ἀποκεῖσθαι δυνάμενος, ἀποκείμενος. Varr. lib. 1. De re Rust. Cōditiua mala, struthea, cotonia, scantiana, mustea, in loco arido & frigido superposita palea, seruari recte putant. Colu. lib. 8. Itaq; mane priusquā procedant in pascua, conditiuis cibis sustinendæ sunt, ne immaturis herbis citetur aluus.

Conditor, pen. cor. qui aliquid facit, vel rei alicuius author. ἄρξας, δημιουργός, κτίστης, ἀρχηγός: eyn macher) een maker) autheur, fundateur, inuenteur.) vt, Conditor legum, Plaut. Epid. Conditor disciplinæ militaris, Plin. in Epist. Conditor vero pen. prod. à condo. is. qui fercula condit. ὀψαρτυτής.

Conditorium, à condendo, sepulchrū dicitur. θήκη. een sepulture.) Plin. Tam rara in amicis fides, tam parata obliuio mortuorum, vt ipsi nobis debeamus conditoria construere, omniaq; hæredum officia præsumere. Suetonius scribit cōditorium Alexandri Magni aureum fuisse. Ammianus vocat conditorium muralium tormentorum, repositorium machinarum. Petronius Arbiter accipit pro sepulchri repositorio, cum ait: In conditorium etiam prosecuta est defunctum, positumq; in hypogæo, Græco more corpus custodire cœpit. Hypogæa enim Græci dicunt subterranea.

Conditura, æ. idem quod condimētum. ἀρτυσία, ἄρτυμα. Col. lib. 12. cap. 4. Vasa autem fictilia vel vitrea plura potius, quàm ampla: & eorum alia picata, nonnulla tamen pura prout conditio conditur exegerit.

Condo, dis, didi, (συγκαλύπτω, ἀποθέω, ἀποκρύπτομαι, ταμιεύω) bewaren, verbergen) cacher.) pen. corr. significat in vnum interiorem locum ad custodiam do, vt fit, cum quempiam compeditū in carcerem condimus & abscondimus. Verg. Et nota conduntur in aluo. Pli. Si libeat credere, vt sub vna ficu turmæ condantur equitum. Quandoq; constituo, ædifico, (κτίζω) machen) maken) edifier, bastir.) quasi simul do: vt, Troiani Romam

condiderũt. Et, Cic. multos libros condidit: id est, composuit, συντέτακται. Hinc inconditus, pro inornato, incomposito. ἀσύντακτος. Quandoq; res pono, ἀποτίθημι. Plinius. Formicę condunt æstate fructus, quibus hyeme fruũtur. Quãdoq; potior. Verg. li. 7. Optato conduntẽ Tybridis alueo. Huius verbi cõposita sunt, abscondo, & recondo.

Condocefacio, instruo, συμβιβάζω, συμπαιδεύω. Cic. li. 5. Tusc. Nemo est enim qui eorũ bonorũ animũ putet esse iudicẽ, eumq; cõdocefaciat, vt ea quę bona maláue audiantur, possit contemnere.

Condris, herba est, quam nonnulli pseudodyctamũ vocant: & ferè vbiq; crescit, dyctamo folio simili, ramulis minoribus.

Cõducibile, quod vtile est. λυσιτελὴς, ὀνήσιμον. Plaut. in Bac. Non ego istuc facinus mihi cõducibile esse arbitror. Item quòd conduci potest.

Conduco, is. penul. prod. simul duco: vel pro simplici ponitur. leyden) mener.) Plaut. in Epi. Mane me iussit senex conducere aliquam fidicinam sibi huc domũ. Interdũ colligo, cõgrego. συνάγω. versamlen) vergaderẽ) assembler.) Var. Mane suscitat rostra, populũ in fora conducit. Interdũ conuerto. Lucil. Et virtute tua & claris cõducere chartis. Interdũ emo, precio accipio. kauffen) coopẽ, huerẽ) acheter, louer.) Plaut. Cędendũ conduxi ego illũ. Idẽ in Pseud. Quantulo argenti te conduxit Pseudolus? Sic cõducere domũ, cõducere fundũ. Conducere etiã is dicitur, q preciũ accipit ꝓ re aliqua facienda: quod & redimere dicitur. yet aennemẽ te makẽ) entreprendre quelq̃ chose a faire.) Vlpi. Si quis seruũ docendũ conduxerit. Cic. de Diui. 2. Qui columnã illã de Cotta & de Torquato conduxerat faciendã. In tertia autẽ persona vel infinito, significat vtile esse. συμφέρειν, συμβάλλεσθαι. nutzlich zein) profijtelijck zijn) vtile & profitable.) Et si de homine loquamur, cum datiuo tantũ construitur. Col. li. 1. Nam id minime conducit agricolę. Si autẽ re alia, tũc quoq; datiuũ exigit. Plaut. in Capt. Vt potissimũ quod in rem recte cõducat tuã, id petam, id prosequar corde, animo, atq; viribus. Et iterum ibidẽ: Nam si ea memorem, quæ ad ventris victum conducunt, mora est. Cicero Lent. Et Reipub. rationibus putem conducere. A conduco, fit participium conductus, a, um. (μεμισθωμένος.) & conductus, us. nomen.

Conductitius, a, um. (μισθωτὸς) quod cõduci solet, vel conducit, siue ex eorũ numero est quæ conducuntur. Plautus in Epi. Sed vna res me turbat, ratioq; apodici, quo modo ostendam fiduciam aliquam conductitiã. Conductitia domus, (ἐπίμισθος οἶκος) tamen dicitur quæ conducta est. Sic conductitia opera, dicitur mercenaria quæ conducta est. Varr. Omnes hi agri coluntur hominibus seruis, aut liberis, aut vtrisq;. liberis autẽ, cum ipsi colũt, vt pleriq; pauperculi cum sua progenie, aut mercenariis & conductitiis operis liberorum.

Condulus, (κόνδυλος.) fingerring) eẽ vingerlink) & Condalius, anulus. Plin. Id Græci à digitis condulum quoq; & condaliũ anulum dixerunt, quòd in illo digitus recõdatur, forte instrumentũ quo sutores vtunẽ, ne digitos offendãt. Plau. in Trin. Inter eos ne homines condaliũ redipisci postulas? Hunc etiã symbolũ & vngulũ prisci dixerunt.

Condyloma, atis. (κονδύλωμα) pen. prod. morbus, (vt Iulius Pollux inquit) qui nascitur circa coronam ani, siue podicis, tuberculũ insanabile, & circa sedẽ fiunt condylomata magna, sed nõ laboriosa. Nascuntur ex inflammatione, nec sunt hæmorrhoides, sed eminẽtes tumores, nunc molles, nunc duri figura rotunda, & nihil eminẽtes. Cel. li. 6.

Condylos, (κόνδυλος) eyn knöchel) een knueckel) condyle.) pen. cor. iunctura & nodus articulorum in digitis, & eminens stricta in pugnũ palma. Nam quatuor digiti, vt scribit Aristoteles, ternos habent condylos, pollex vero duos. Græci etiam κόνδυλον pugnum vocant, qui fit complicatis digitis in condylos & tuberculũ. Vnde Plutarchus scribit eum quẽ Castor cõdylo percussisset statim mortuum. In cacozeliam incidit Martianus in 1. Caput illi virga comminuens, eisdem quibus fuerat eblandita ictibus crebris, complicatisq; in cõdylos digitis vulnerabat.

Confarreatio, quære in dictione Diffarreatio. à cõ farreo. Apuleius formauit participium cofarreaturus: Talis (inquit) mulieris publicitus matrimonium confarreaturis.

Confercio, is. ex con & farcio componitur, significat compleo. ἐμφορέω, ἀναπίμπλαμαι. zůfullen) toe vullen) entasser.) Cic. in Catil. Vino languidi, conferti cibo, sertis redimiti, vnguentis obliti. Inde confertus, a, um. ἀθρόος, συνεσπειραμένος. à quo confertissimus. pro frequentissimus, siue creberrimus. Liu. lib. 2. In confertissima turba prope regium tribunal constitit.

Confero, pen. cor. simul pono. zů samen tragen) te samen dragen) porter ensemble.) Cic. lib. 3. Offic. Omnes curas cogitationesq; meas conferebam. Ponitur aliquando ꝓ consero. vnde cõferre pedẽ. ὁμόσε χωρεῖν τινί. Verg. lib. 9. Et si conferre manum furor iraq; monstrat. Quãdoq; pro contollo. συμβάλλω. Verg. Et conferre gradũ & procedere longius audet. Quandoq; pro disputo, seu in comparationem deduco. συμβάλλω. Et dicimus, Cõfero te illi, & cum illo. Ouid. Confer Amiclæis medicatum vellus ahenis, Murice cum Tyrio, turpius illud erit. Quandoq; pro paro, dispono. Plaut. in Cur. Ita tuum conferto amare semper, si sapis, ne id qd ames, populus si sciat tibi sit probro. Quandoq; pro impono, iniicio. ἐπάγω. Idem in Amph. Ne posterius in me culpam conferas. Quandoq; pro facio. Terentius in Heauton. Syrus cum illo nostro consusurrat, conferuntq; consilia adulescentes. id est, simul faciunt, κοινωνοῦσι. Quandoque pro coniungo. συνάπτω. Cicero ad Octa. Nam vt ordiar à principio, & perducam ad extremum, & nouissima conferam primis. Sic conferre verba in pauca, (διαβραχέων εἰπεῖν) pro concludere, reducere. Plautus: Nunc verba in pauca conferam. Et Colu. libr. 1. Sitq; vtrique

pro-

proximum horreum,quo conferatur rusticum instrumentum.id est,in vnum reducatur,(συμφορεῖσθαι.) Quandoq; pro transfero,traduco,μεταφέρω. Terent.in Eun.Metuet semper quē ipsa nunc capit fructum , ne quando iratus tu aliò conferas. Idem ibid.Vsqueadeò ego illius ferre possum ineptias, & magnifica verba,verba dum sint. Verum enim si ad rem conferentur,vapulabit. id est, deducentur. Quandoq; pro contrafero.Liu.lib. 1. Aliquoties Latinus exercitus cominus cum Romanis signa contulerat.Quandoq; pro valeo,seu prosum.συμφέρω,συντελέω.Colu.libr. 1.Cæterum ad æstiuos temperādos calores,plurimum conferunt salientes riui.Quandoq; pro dono,(κατατίθημι) vt,multa contuli in Catonem: id est, multa donaui Catoni. Similiter ire : vt,contuli me domum,& contuli me ad Catonem.

Conferuam,herbam vocant,à conferminādo,quæ in aquis dulcibus nascitur, spongia verius aquarū quàm muscus aut herba,villosæ densitatis ac fistulosæ.Plin.lib.27.cap.8.

Confessor,qui confitetur rogatus. ὁμολογητὴς.Cic. ad Atticum lib. 2.Præclarū spectaculum mihi propono,modò te confessore spectare liceat.

Confestim,id est,euestigio.παραχρῆμα,παραυτίκα. bald dar nach.) ter stont daer na.) incontinent.) Cæs.5.Bell.Gall.Cæsar præmisso equitatu,confestim legiones subsequi iussit.

Conficio.is.confeci,confectum.compositum est ex con & facio,& eiusdē ferè significationis sunt,nisi hoc magis, quòd ipsum conficere semper eius rei quæ fit,finem, siue perfectionem absolutionemq; desiderare videtur.volenden)volmaken) acheuer & perfaire.) Cic.Fam. 5.de Dionysio,si me amas, confice,quancunq; ei fidē dederis pręstabo.Idem, Confeci quæ iussisti omnia. Huc pertinent variæ loquendi formę. Cic.Phil.9.At ille properās,festinansq;,mandata nostra conficere cupiens. Et conficere officium legationis apud Cęs.Bel.ciu.3.Teren.And.Nam satis credo si aduigilaueris,Ex vnis geminas mihi conficies nuptias. Plaut.Cistel.Nemo exibit, omnes intus conficient negotium.Vbi id erit factum,ornamenta ponunt . Sic conficere pacem.Cic.pro Fla.Pacem maritimam summa virtute, atque incredibili celeritate confecit. Teren. Heaut.In mentem venit.namq; adolescens q̄ maxime in spe erit,tam facillimè Boni patris pacem in leges conficiet suas.Conficere iter.Cic.Att.Nunc iter conficiebam æstuosa & puluerulenta via . Sic conficere annos, vitæ cursum, curriculum : & de sole Cic.Sol cursus annuos conficit, cuius lustrationem mēstruo spatio luna complet. Conficere annales,librum:pro scribere,componere.Conficere pecuniā,pro curare,comparare.Cic.pro Syl.Duæ rationes conficiendæ pecuniæ,aut versura,aut tributo.Conficere exercitum,Cic.Conficere bibliothecam. Cic.Att.1.Velim cogites id,qd' mihi pollicitus es,quemadmodū bibliothecam nobis conficere possis.Id quod alio modo sic dixit : Libros tuos conserua , & noli desperare eos meos facere

po-

posse.Conficere bellū.Cic.Fam. 5.Nā si hoc expectandū sit,dum totum bellū conficiam . Admittit quoq; in hoc genere præpositionem.Cic.ad Qu. frat.Spero nos ante hyemem contubernales fore. de nostra Tullia tui mehercule amantissima,spera cum Crassipede nos confecisse. id est,transegisse. Idem Att.12.Sed hæc coràm videbimus,ita tamē, vt hac ætate fanum absolutum sit. Tu tamē cum Apella Chio confice de columnis. Econtrario & in malam partē accipitur:cuiusmodi est apud Ciceronem de Nat.Eorum aduersi acuti morsu diuidunt escas,infimi aūt conficiunt.id est,conterunt. Plin.lib.26.cap.8.Aliâs enim cibos non transmittit,aliâs non continet,aliâs nō capit, aliâs nō conficit.Et Teren.Phor. Ego me ire senibus Sunium Dicam ad mercatum,ancillulam emptum quā dudum dixit Geta.Nam cū hic non videant me,conficere credant argentum suum.nunc ponitur pro malè absumere . Sic patrimonium conficere,Cic. Et Plaut.Capt.Quia me,meamq; rem,quod in te vno fuit , Tuis scelestis falsidicis fallacijs delacerauisti,deartuauistiq; opes:Confecisti oēs res,atque rationes meas.id est occidisti, perdidisti,quicquid ad hanc rem conficiendā excogitauerā.Cic.Nihil est enim opere aut manu factum,quod aliqn̄ non conficiat,aut consumat vetustas, Et conficere hominem,est sauciādo vulnerare:& proprie hoc verbum (vt inquit Don.)conuenit gladiatoribus ijs, qui grauissimis vulneribus occubuerunt. Cicero: Plagis confectū ante oculos tuos cecidisse.Liuius ab Vrbe.1.Prius itaque q̄ alter,qui nec procul aberat,consequi posset,& alterum Curiatium confecit.Quin & Lactantius vsus est hoc verbo,translatione hinc sumpta, libr. 2.vbi inquit: Ignis quidem permisceri cum aqua non potest , quia sunt vtraque inimica:& si cominus venerint,alterutrū quod superauerit, conficiat alterum,necesse est. Transfertur quoque ad molestiarum dolorumq; magnitudinem. Et interdum actiue.Cic.Att.11. Me conficit solicitudo,ex qua etiam summa infirmitas corporis : qua leuata , ero vnà cum eo qui negotiū gerit.Interdum passiue,& cum ablatiuo. Cic.Off.3.Quid si Phalarim crudelem tyrannum & immanem,vir bonus,ne ipse frigore cōficiatur, vestitu spoliare possit,non 'ne faciat? Idem Fam.4. Quanquam enim nulla meipsum priuatim perculit insignis iniuria· nec mihi quicquam tali tempore in mentem venit optare, quod non vltro mihi Cæsar detulerit:tamen nihilo minus eis conficior curis,vt hoc ipsum q manceam in vita,peccare me existimem . Interdum absolute.Idem : Conficior venisse tempus,cum iam nec fortiter, nec prudenter quicquam facere possim. Ab hoc verbo deducuntur confectio,confector,confectura, &c̄.

Confido,is. (πέποιθα,θαῤῥῶ) ich betrouwe) se tenir asseure, & esperer.) penultima producta, credo, & certus sum.Et tum de præterito, tum de præsenti , tum de futuro tempore dicitur.Val.lib.5. cap.50.De præterito,Cic.Quoniā probatā rationē officij mei vobis esse cōfido. De præsenti,idē:

Quan

Quanquam à Crathippo nostro principe huius memoriæ philosophorum, hæc tibi assidue audire cōfido. De futuro, vt apud eundē: Ita fore confidimus. Et dicimus, Confido tibi, & in te. Cic. Ne dubites mittere, & arcæ nostræ confidito. id est, dissoluam pro eis. Verg. Et afflictis melius confidere rebus. Aliquando confidere significat audere, niti. ἰσχυρίζεσθαι, ἐγχειρεῖσθαι: quod & in bonam & in malam partem accipitur. In bonam. Cic. lib. 3. De legibus: Vir excellens & fortis confidere sibi debet, & suæ vitæ, & actæ, & consequenti. In malam etiam accipitur. vnde confidentem (τολμητίαν, θρασὺν, παράβολον) dicimus, qui leges iuraq; contemnit, & nihil timet. Quamobrem & pro temerario, imprudenti, & improbo poni cōsueuit. Teren. in Phor. Homo confidens quem illum Dij omnes perdant. Verg. Nam quis te iuuenū confidentissime nostras Iussit adire domos? Hinc confidentia, (θράσος) quæ est audacia cum improbitate. Teren. in And. O ingentem confidentiam. Aliquando tamen confidens ponitur pro constanti & graui. θαρσαλέος. Idem ibidē: Nescio quis senex venit modo ellum cōfidens. Donatus: Confidentem pro constanti non in mala significatione posuit. Et confidentia, (θάρσος) constantia, duritia, patientia. Plaut. in Aul. Scapularū confidentia virtute vlmorum freti. De hoc verbo Cic. Tusc. 3. ita ait: Qui fortis est, idem est fidens, quoniā confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur. Ductum verbum à confidendo, quod laudis est. vt ex Ciceronis verbis laudis sit confidere, confidens vero & confidentia ab ipso verbo facta in vitio ponantur. Et confidenter, πεθαῤῥηκότως, constanter. Plautus: Quæ non deliquit, decet audacem esse confidenter. Quandoq; etiam temerarie, θρασέως: Accius: Qui in puellæ domum tam confidenter irrupit.

Confinis, pen. prod. qui simul finit. ὅμορος. angelegene) by gelegene) tenant ou aboutissant a vng autre.) vnde confines agros dicimus, qui eodem loco finiunt. Liui. 4. ab Vrbe: Excursiones inde in confinē agrorū Labicanū factæ fuerunt. Confinis meus. Martial. lib. 2. Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum. Confine per trāslationem, idem ferè quod simile. Quint. lib. 6. ca. 4. Ei confine est, quod dicitur per suspicionem.

Confinium, idem quod confinis. μεθόριον. Colum. libro. 4. Mediocritas in electione loci maxime probatur, quoniam in confinio boni maliq; posita est. Lactan. Ex quorum confinio nasus exoriens, æquali porrectus iugo, vtranq; aciem simul & discernit & munit.

Confio, is. (συμπράττομαι.) vide in dictione Fio.

Confirmo, as. are. firmū facere. besestigē) beuestigē) confermer, fortifier.) Cic. pro lege Manil. Mithridates autem & suam manum iam cōfirmarat, &c. Aliquando asseuerare, Cice. de Amic. Nemo vnquam erit, & (vt confirmare possum) nemo certe fuit. Vnde confirmator, confirmatio, verbalia. & confirmitas. tatis. apud Plaut.

Confiscare, est in publici ærarij ius redigere. vide Fiscus.

Confiteor, eris. sus. (ὁμολογῶ) belijden.) confesser.) verbū commune, idem quod fateri, nisi quod confiteri sit sponte quodammodo fateri, vel alio suadente, aut cum alio fateri, in significatione actiua. Lactan. lib. 5. Vt doceret quibus pœnis affici oporteret, qui se cultores Dei confiterentur. Solet assignari differentia inter confiteri & profiteri, quòd illud necessitatis, hoc voluntatis sit. Cicero pro Manilio: Hoc ego non solum confiteor, verum etiam profiteor.

Conflages (σύμπνοι) pen. prod. dicūtur loca, in quę diuersi conflant venti à conflo, as. Festus.

Conflare, simul flare, συμπνεῖν: zū samen blasen) te samen wayen) souffler ensemble) quòd proprie dicuntur venti facere, cum sunt diuersi. Interdum est sufflare, φυσᾶν. Plinius: Philiscus officinam pinxit pictoris, ignem conflante puero. Interdum signare, χωνεύειν: quia hoc non nisi conflato igne fieri potest. Vnde conflatā pecuniā dicimus: hoc est, signatam. Interdum ex composito & consensu multorum adorno. Cic. in Ver. Act. 3. Vnde hoc totum ductum & conflatum mendacium est, (συντεθειμένον, ἐσκευωρημένον, συγκεκροτημένον.) Interdum concitare, contrahere, & vt plurimū de malis dicitur. συνιστάναι, ἐπισπᾶσθαι. Dicimus enim, Tu tibi hodie conflasti inuidiā, inimicitias, odiū. Sallu. Magnam illi inuidiam conflauerant. Item, Mihi conflaui æs alienum. quod est, feci me debitorem alienæ pecuniæ. Idem: Alienum æs grande conflauerat, quo flagitium aut facinus redimeret. Quibus correspondet, Dissoluo æs alienū, quod est, æs alienū quod conflauerā restituo. Cic. Patri persuasi, vt æs alienum filij dissolueret. Interdum congregare. Lact. lib. 2. Ita conflauit ex his omnibus populum. Interdum conficere, creare. Idem lib. 7. Et quicquid est in hoc opere mundi conflauit, ac perfecit ex nihilo. Vergil. libro. 1. Georg. Et curuæ rigidum falces conflantur in ensem. hoc est, cuduntur, fabricantur.

Conflatile, (χωνευτὸν) penult. corr. quod conflando factum est.

Conflatura, ræ. Plin. lib. 7. cap. 56. Argentum inuenit Erichthonius Atheniensis: vt alij, Ceacus. auri metalla, & conflaturam Cadmus Phœnix ad Pangeum montem.

Conflicto, as. (διαμάχομαι) quod est frequenter pugno, percutio, simul affligo. streitē mit eenas) met iet vechten) combatre.) Cic. lib. 2. ad Heren. Malo magno est hominibus auaritia, idcirco quòd homines magnis & multis incommodis conflictantur. hoc est, concutiuntur, concertant, vexantur. Dicitur & conflictor, aris. deponentaliter. id est, ἀράσσομαι, δυσχεραίνομαι, θλίβομαι. Terent. in And. Nam qui cū ingenijs conflictatur eiusmodi id est, atteritur. Vnde conflictatio, verbale, quæ est (vt ait Donatus) tactus corporum inuicem & collisio. Et conflictus, us. idem: vt, conflictus corporū, conflictus nubium. Cic.

Confligo, is. pen. prod. ango. pugno, cum dimicādo se homines inuicem sternunt. συμβάλλω, συναράσσω

μαι, συμπίπλω, συῤῥάσσω. streiten) vechtẽ) combatre) Sallust. Optimum factu ratus, in tali re fortunam belli tentare, statuit cum Antonio quamprimum confligere. Hinc conflictio, verbale. Cice. 1 de Inuent. Constitutio est prima conflictio causarum, ex depulsione intentionis profecta, hoc modo: fecisti, non feci, aut iure feci.

Confluere, simul fluere. συῤῥεῖν, συμβάλλειν. zů samen lauffen) te samen vloeyen) couler ensemble) Plin. libr. 13. cap. 22. Et in ipsa excauant radice, quo succus confluat. Et per translationem pro cõuenire. Cice. 2. Tuscul. Quod accidet etiam nostris, si ad hæc studia plures confluxerint. Plautus in Epid. Id ego experior cui multa in vnum cõfluunt, quæ meum pectus pulsant. Hinc confluxus, & confluuium, (σύῤῥοι) quò multi riui simul fluunt. Confluus, a, um. quod simul fluit.

Confluens, masculini generis, est alueus in quem duo flumina conueniunt.

Confluges, (σύῤῥοι) pen. prod. loca sunt, in quæ riui diuersi defluunt.

Cõfœdusti, apud Veteres dicebant fœdere cõiuncti.

Confœta sus, dicebatur quæ cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium.

Conforme, quod est eiusdem formæ. σύμμορφον. geleich) gelijck) samblable.) Per translationẽ sumitur pro conuenienti & congruo, ἐμφερής. Vnde Conformo, as, proprie significat in formã fieri, & cõfigurari. geleich machẽ) gelijck makẽ) cõformer) Col. li. 9. Diebus quibus animantur oua in speciem volucrum conformantur. Vnde & pro cõuenire, adaptare, assimilare ponitur. Cic. Lent. Veruntamen ipse me conformo ad eius voluntatem.

Conforto, as. (κρατεῖνω,) & confortor passiuum. Hieron. li. 2. Reg. Cõforta bellatores tuos aduersus vrbẽ, vt destruas eã: quod est, anima & accẽde.

Confugio, (καταφεύγω,) Confugium, Confugela, (καταφυγή.) vide Fugio.

Confundo, perturbo, & omnia in vnũ misceo. συγχέω, συνταράττω. vnter den anderen misschen) vnder den anderẽ mengẽ) mesler ensemble.) Itẽ terreo. Liu. li. 6. Confusam eam ex recẽti morsu animi cũ pater forte vidisset, vide in dictione Fũdo.

Confuto, as. pen. prod. ex con, & futo, sicut & refuto, pen. prod. significat redarguo, opprimo, cõuinco, cõficio. ἀνασκευάζω. schilte, verwurffe) scheldẽ, verworpẽ) cõfuter.) Teren. in Phorm. Confutauit verbis admodũ iratũ patrẽ. Inde confutatio, contrariorũ locorũ dissolutio. ἀνασκευή. Itẽ συγκινεῖν, commouere. Titin. Coquus magnum ahenum quando feruit paula confutat trua.

Congedus, amnis est erumpens in Bilbilim, qui per agri planiciem fluẽs, exiguum lacum efficit, tepentibus aquis.

Congenulare, est genu replicato cadere, vel genibus flecti. γονάτιαζ. knielen) S'agenouiller.) Cæcilius: Ipse regis ferit pectus, aduersum congenulat, percussu deijcit dominum.

Congerro, onis, cum quo familiariter versamur, & facetẽ confabulamur, schwetz gesellen) coutgesellen) compaignon a quaqueter.) Plaut. in Truc. Nequam veniunt ad scorta congerrones. hoc est, quasi simul cum scortis garrientes. Vide in dictione Gerro.

Congero, is, pen. cor. congrego, & coaceruo. συμφορέω. zů samen tragen, hauffen) te samen dragen, hoopen) amasser, assembler.) Tibul. Diuitias alius fuluo sibi congerat auro. Hinc Congestitius, a, um. quod congestum est. συγκομιστός. Colum. li. 2. Non deterius tamen etiam pinguibus harenis, vel congestitia humo prouenient.

Congeries, riei. coaduniatio, agger. Pli. li. 10. ca. 43. Qui congesserat lapides in situlã, vt biberet commodius: ita descendere pauentem expressisse tali congerie, quæ poturo sufficeret.

Congiarium, (λαμπρὰ ἐπίδοσις) munus imperatorium, siue donatio imperatoria, vt scribit Seneca lib. 4. De benefic. Hoc donabat populus, sicut donatiuo milites donabantur. Sic Plin. in Panegyr. laudat Traianũ, quod congiarium populo dedisset, quo locupletati sunt tribus, cum donatiuũ milites accepissent. Huius congiarij diuersæ fuerũt summæ. Tyberius enĩ congiariũ populo trecẽtos nummos viritim dedit. Caligula congiariũ populo bis dedit tricenis sestertijs. Nero quadragenos nummos populo diuisit. Est & congiariũ mensuræ genus, vt apud Pau. Iurecon. Quintil. lib. 6. Congiarium commune est liberalitatis atque mensuræ.

Congius, (χοῦς, χοεύς) pars amphoræ. Congius enim cum deest, efficit quidẽ vt ne fit iustæ mẽsuræ amphora, sed cum accedit, & additur, non ille vnus facit amphorã, sed supplet. Veteres sextario & dimidio constare voluerunt. Secundum Diosc. decẽ libras continet: &, vt sentit Prisc. sextaria.

Cõglobo, as. pe. cor. à globus fit, significat coaduno. ἀθροίζω. zů samẽ hauffen) te samen rollẽ) entasser en vng rond.) Liu. 2. Ab vrb. Qui Latinorum pugnę superfuerant, multisque itineribus dissipati, cum se in vnum cõglobassent, Vestia vrbs receptaculũ fuit. Hinc conglobatim, aduerbiũ, quod significat per globos. ἀθρόως, σφαιρηδόν.

Congratulor, (συνήδομαι, συγχαίρω.) Vnde congratulator. vide Gratulor.

Congredior, versor, simul gradior. συναναστρέφω, συνέρχομαι. met gehn) mede gaẽ) aller auecq.) Var. Omnesque in vnã domũ cõgressi simul discubuere. Itẽ ad obsistendũ, vel pugnandũ, vel disputandũ ire. συμφέρομαι, συμπλέκομαι, προσίεμαι. streitẽ) vechten) combatre.) Gell. Qui ter cum hoste congressus, victor rediit. Vnde & cõgressus, (συμβολή) pugna. Sall. Multi in eo congressu perierunt.

Congræcor, aris. depon. & Congræco. as. actiuum: compotationibus indulgere, genialẽ vitã agere. Plaut. in Bacch. Quodque in lustris comedã & congræcẽ pater. Tractũ est ex more Græcorũ, qui cõpotationibus ac delicijs plus æquo indulgent.

Congrex, dicitur grex copulatus, commixtusque. συναγελος. Apul. lib. 7. Namque me congregẽ pastor egregius aliquando permisit. Sic segrex, (ἀτιμαγελος) à grege segregatus ob excellentiam. Seneca in

in Hippol. Segregem sparsi per agros.

Congruo,is.grui.conuenio,συμπίπτω,ἐπιβάλλω,ἁρμόζω:einhellig (sein)eendrachtich zijn)accorder) tractum à gruibus,quę non se segregant,siue cum volant,siue cum pascunt. Plaut.in Curg.Sanè illi inter se congruūt concorditer. Vnde congruum,(κατὰ ἄλληλον) & incongruum,(ἀκατάλληλον)congruens,& incongruens.Lactan.lib.2.Est aūt peruersum & incongruens,vt simulachrum hominis in simulachro Dei colatur. Congruenter aduerbium.Cic.3.de Orat.Vt ad id quodcunq; agetur, aptè congruenterq; dicamus.

Congrus,& Conger,(γόγγρος)vtroq; modo dicitur pro quodam piscis genere. Teren.Et congrū istum maximum in aqua finito ludere paulisper.

Coniectarium, (ἐπενεχὸν) efficax, atq; perfectū.Cic. Illud vero mihimet coniectarium . Nonius.

Coniecto,as.frequentatiuū,existimo, iudico.τεκμαίρομαι.meynen)deuiner.) Terent.in Eun.Neq; scio quid dicam,aut quid coniectem.

Coniector,interpres somniorū,& omnium.ὀνειροκρίτης.eyn rader) deuinateur.) à coniectura, hoc est,directione quadam rationis ad veritatē.Cicero: Defert ad coniectorem quidam somniasse se, ouum pendere ex fascia lecti cubicularis.

Coniectura,(τεκμαρμός)eyn mūtmassung)een radinge) coniecture,deuinemēt.) vt ait Speusip.,est rei latentis indicium,& est id quod quis per rationes, & signa,& tempora,& huiusmodi conijcit:id est, cogitat & colligit.Cic.Corn.Quantū copiarum haberes, tum ipsa coniectura consequi poteram, tum ex literis tuis cognoui. Quint.lib.3.Coniectura dicta est à coniectu: id est,directione quadā rationis ad veritatem.vnde etiam somniorū,atq; omnium interpretes,coniectores vocamus.

Coniecturale,(στοχαστικὸν)adiectiuum,quod per coniecturam colligitur, & proponitur.Cic.libr.1.ad Heren.Coniecturalis est,cum de facto cōtrouersia est.Hoc modo,Aiax in sylua postq; resciuit quæ fecisset per insaniam, gladio incubuit.Vlysses interuenit,occisum conspicatur,corpore telū cruentum educit.Teucer interuenit, vbi fratrem occisum,& inimicum fratris cum gladio cruentato videt,capitis accersit.Hic quoniam coniectura verū quæritur,de facto erit controuersia, & ex eo constitutio causæ coniecturalis nominatur.

Coniectus,us. (στόχασις) Plin.lib.26.ca.4.Aethiopis de herba amnes ac stagna siccari coniectu , tactu clausa omnia aperiri. Sic coniectus radiorū,apud eundem: & coniectus oculorum.Cic.

Conifera arbor, (κωνοφόρον δένδρον) dicitur quæ conos fert. hoc est nuces pineis similes.Ouidius: Et coniferæ cyparissi.Coniferos(κωνοφόροι)vocabant Greci,qui in Bacchi exercitu dum in Indiam proficisceretur,thyrsos ferebāt,quòd thyrsi pineę nucis speciem habeant.

Conijcio,is. (ἐμβάλλω) zū samen würffen) te samen worpen) iecter ensamble.) penult.corr. à con, & iacio , multis accommodatur significationibus. Cic.M.Cælio:Sin se in intimum cōijcere vellent, non satis commode calceati & vestiti id facere possent.Item ibidem:Atq; illo repentino hominū impetu se in fugam coniecisse. Sallust.Ex eo numero complures Qu.Metellus Celer prætor ex senatusconsulto causa cognita in vincula coniecerat.id est,ἔδησεν.Plautus in Epi.Orna te Epidice, & palliolum tuum in collum conijce .i. ἐπίβαλλε. Teren.in Heaut.Hęc vbi aperuit ostium,cōtinuo hic se coniecit intro.Et ibidē: Syre mi obsecro,ne me in lætitiam frustra conijcias.Et in Phor.Hinc me conijcerē protinus in pedes.In quibus significatio est,quod vernacula lingua dicimus butare. Interdum in hoc verbo con auget,vt sit simul vel omnes iacere.Liu.lib.2.Clamore subito vndiq; in vnum hostē tela conijciūt.Cæsar lib.1.Pro vallo carras obiecerāt,& è loco superiore,in nostros venientes tela conijciebant.Per translationem vero significat interpretari,cogitare,colligere,diuinare. συμβάλλειν,στοχάζεσθαι. Iccirco tum nō exigit accusatiuū cum prępositione,sed naturali contentū est,neq; tamen à prima significatione alienū.Nam cum aliquis conijcit: id est,simul iacit,cōfert quæ agēda sunt, & sic cogitat,& colligit,& interpretatur diuinatq; qd agere debeat. Teren.in Phorm. Tu cōijcito cętera.Et in Eun.Quid illud mali est nequeo satis mirari,neq; conijcere.Plaut.in Cur. Mane sis dum huic conijcio somniū.Pro diuinare Cicero posuit lib.de Diuinat.Num igitur aut aruspex, aut augur, aut vates quis, aut somnians melius coniecerit,aut ex morbo euasurum ægrotum,aut ex periculo nauem,aut ex insidijs exercitum,q; medicus,q; gubernator,q; imperator?

Coniugalis torus,dicitur in quo nuptæ sunt. κλίνη γαμήλιος. Coniugalis myrtus , apud Catonem. Plin.lib.15.cap.29.Cato tria genera myrti prodidit: candidam,nigrā,coniugalem: fortassis à coniugijs ex illo cluacinæ genere.

Coniugata, (σύζυγα, συνεζευγμένα, συζυγοῦντα) apud Rhetores sunt quę ab vno genere veluti iugo flectuntur: vt à iustitia,iustus,iustè,iustum. Hinc locum à coniugatis dicimus,cum ita argumētamur, Si risus gaudium est,ergo & ridere gaudere.

Coniugo,as.pen.cor.simul iugo,quasi in vnum iugum iungo. συζεύγνυμι.zū samē binde)te samē coppelen)lier ensemble.)Vnde coniugatio,(συζυγία)in verbis dicta est apud Grammat.quòd sibi ad vnū sonum multa coniugat, & quasi vno iugo astringat.Cic.in Catone propriè dixit , Adminiculorū ordines,capitum cōiugatio,& religatio,& propagatio vitiū sarmentorū.Cic.1.Off.Estq; ea iucundissima amicitia, quā similitudo morū cōiugauit.

Coniugium,matrimonium, die che) dat houlick) mariage.) Vergil.Coniugio iungam stabili,propriamq; dicabo.Cic.4.de Finib.Vt cōiugia virorū & vxorū à natura coniuncta esse dicerent.

Conium,(κώνειον)genus herbæ noxium, quæ cum tritico nascitur.

Coniugo,is.xi.ctū.copulo.συνάπτω. zū samē fügē) te samē voegē)cōioindre.)tractū à iugo: vt,coniungere boues ferijs,apud Cato.de re Rust.ca.138.

Cassius ad Cice.lib.12.Castra oppido coniunxit. Cic.ad Marcel.lib.15.Cui me cum studia communia, beneficia paterna, tuaq; iam antè coniunxerant. Vnde Coniunctura,συναφή. coniunctio,σύνδεσμος. coniunctiuus,a.um.συναπτικός. & coniunctim aduerbium,συνημμένως.

Coniunx,secundum Priscianum. & coniux, sine n, secundum Phocam,à coniugo,as. abiecta go syllaba,& addita x. Coniuges(inquit) Fest.eiusdem iugi pares.σύζυγοι. gemahel.)

Coniugus,a.um.(συζευκτικός)quod coniungit,& qd' coniugatū est. Plin.lib.8.ca.23.de aspidibus.Coniuga fermè vagantur, nec nisi cum compare vita. id est coniugata & iuncta quasi matrimonio.

Coniuro,as.pen.prod.quasi contra iuro,frequēter in malum dicitur,sicut & cōspiro. συνόμνυμι,συνόμνυμι. zū samen schweren)met anderē sweeren)iurer ensamble.) Sallust. Sed antè coniurauere pauci, in quibus Catilina fuerat. In bonum, cum honesta causa sit.vnde Mutius Scæuola, Trecenti (inquit) coniurauimus principes iuuentutis Romanæ, vt in te hac via grassaremur. Horat. Coniurat amicè. Est etiā coniurare simpliciter iurare. Gell. Age malitiam saltem defende,tu verbis conceptis coniurasti sciens,scienti animo tuo. Vnde cōiuratio,verbale. Teren.in Hecy. Prò deūm atq; hominū fidē, quod hoc genus est? quæ hæc coniuratio? Vt oēs mulieres eadem æque studeant,nolintq; omnia.

Connato,simul nato.συννήχομαι. Connatat nobiscum,dixit Plautus,p translationē, pro riualis est.

Connecto,(συμπλέκω, συνάπτω.) vide Necto. Inde connexio,συμπλοκή.

Conniueo,& conniuo,is.iui.vel xi.tum.oculos genis intego.καταμύω,ἐπιμύω. blintzē)plincooghē) cligner les yeulx.)Plin.li.11.Grauiores alitum inferiore gena conniuent.Idem:Columbæ & similia vtraq; gena conniuent. Transfertur etiā ad alia. Gell.lib.15.dixit conniuere caua ventris & stomachi: p stipari,claudi,& contrahi. Hinc conniuere, (ἐπιγελαζειν τι)durch die finger sehen) doer die vinger sien)endurer.)quasi p transire,& nō videre ponitur quādoq;. Cic.in Phil. Quibusdā in rebus etiam conniueo. Idem p Cælio: Proh dīj immortales,cur interdum conniuetis in hominū sceleribus maximis? Suet.in Cæs. Delicta neq; obseruabat omnia,neq; p modo exequebatur, sed desertorum,ac seditiosorū inquisitor ac punitor acerrimus,cōniuebat in cæteris.id est,reliqua vita oculis veluti clausis præteribat, tanquā dissimulanter illa contueretur. Econtrario incōniuēs,(ἀσκαρδάμυκτος)dicitur,qui oculis est vigilātibus sine nictatione. Gell.de Socr. Inconniuēs, immobilis in iisdem vestigijs perstabat. Vnde incōniuia vigilia dicitur,quādo nusq̄ oculi conniuēt,sed apertè peruigilant. Habet hoc verbū ni syllabā pductā. Silius: Conniuent,solemq; pauent depræhendere visu.

Conno,as.are simul nare.vide Nato.

Connubium,(ἐπιγαμία) ius legitimi matrimonij: à nubo,cuius prima producitur, cum in connubio quādoq; propter metri necessitatem corripiatur. Verg. Connubio iungam stabili. est enim systole.

Conoides,(κωνοειδής) cupressus fœmina dicitur, quæ in fastigium conuoluitur.

Conon,(Κόνων) nomen proprium Atheniensis ducis,qui Lacedæmonios profligauit, & Athenas in pristinam libertatē restituit. Fuit & alius Conon Samius astrologus, de quo Propertius: Me creat Archirtn soboles Babylonius Orops Oron, & à proauo ducta Conone domus. Hic septem libros de astrologia edidit.

Conope (Κωνώπη)vrbis nomen. Suid.

Conopæum,(κωνωπεῖον)cum æ diphth.tentorium seu velū,& papilio ille lineus,vel laneus,seu bombycinus,qui toro circundatur ad arcendū culices: quo maxime vtuntur Alexandrini,q ex Nilo culices confluāt,quos Græci κώνωπας dicūt. Propert. lib.3. Fœdaq; Tarpeio conopæo tendere saxo.

Conops,(κώνωψ) apud Aristophanem in Pluto species muscæ.

Conor,aris.niti,& dare operam,vt aliquid fiat. πειρῶμαι. vnderstehen)onderstaen)efforcher a faire quelq̄ chose) Teren.in Andr. Tum aūt hoc timet, Ne deseras se. P. Hem ego 'ne istuc conari queam? Idem: Ego Pamphile hoc tibi pro seruitio debeo, Conari manibus, pedibus, noctesq; & dies Capitis periculum adire, dum prosim tibi.

Conquinisco,is.conquexi,caput inclino. ἐγκύπτω. Plaut. Faciendum est puerile officium, conquiniscam ad cistulam.

Conregione, Veteres pro eregione dixerunt.

Consalutare,est vltro citroq; salutationē dare. ἀσπάζεσθαι. Cic.libr.2.de Orat. Qui cum inter se,vt ipsorum vsus ferebat,amicissimè consalutassent.

Consanguinei,(συγγενεῖς,ὁμαίμονες,ἀγχίσποροι)blūtfrunden) bloetvrienden.) dicuntur qui sanguine inter se connexi sunt. Plaut.in Pœn. Meis consanguineis nolo te iniustè loqui. Cic.ad Att.lib.2. Sed βοῶπις noster consanguineus, non mediocres terrores iacit atq; denunciat. Et consanguinei dicuntur fratres. Verg. Et consanguineus leti sopor. Nam Somni soror Mors est.

Consanguinitas, (συγγένεια πρὸς αἷματος) ipsa coniunctio. Liu.7. Ab vrb. Ceritem populum misericordia consanguinitatis Tarquiniensibus adiunctum fama ferebat.

Conscendo,(ἐπιβαίνω.) à quo Conscensus,(ἀνάβασις.) vide Scando.

Conscientia,sui scientia,siue certissima scientia, & veluti certitudo eius rei quæ animo nostro inest, siue bona sit,siue mala. συνείδησις,συνειδότης.eyn gewissen) cōscientie.) Cic. Nulla re tam lætari soleo, q̄ officiorum meorū conscientia. Idem de Senect. Conscientia bene actæ vitæ, multorumq; benefactorum recordatio iucundissima est.

Conscisco,is.consciui.itum.consentio,statuo apud me,decerno. ἐμοὶ ψηφίζω. etwas mit wissen thūn) iet met weten doen.) Liu.lib.1. Censuit,consensit, consciuit,vt bellū cum priscis Latinis fieret. Valla lib.5.cap.89.scribit hoc verbum ad mortem ferè pertinere,vt consciscere sibi mortem.παραλύειν τὸ ζῆν

ζειν ἑαυτὸν, προΐεσθαι τὸν βίον. sich selbs mit wissen tödten) hem seluen wetende dooden.) Per translationem ponitur pro contrahere. ἐπισπᾶσθαι. Colu. libr. 8. Diligensque pastor stabulum quotidie conuerrit, nec patitur stercus humorem consciscere. Sciendũ est, quòd conscisco, ascisco, descisco, praescisco, & rescisco, faciunt praeterita in iui, sicut eorum primitiua: & conscio quidẽ, descio, & rescio, rara sunt in vsu, sed magis conscisco, descisco, & rescisco. Ascio & prescio inueniuntur, quamuis ascio non ita frequẽter, sicut praescio, ascisco, & prescisco: licet magis ascisco, quàm praescisco, eo quod ascio minus in vsu sit, praescio verò magis. Cum ergo conscisco, descisco, & recisco vsurpentur, non mirum est, si conscio, descio, & rescio obsoluerunt: quoniam ferè superfluum esset in eadem significatione vtraque haberi. E diuerso autem scio saepissimè reperitur, & non sciseo. Apud Plautum tamen legitur sciscam in Amphitryone: Ocyus accurro vt sciscam quid velit. Praescio in vsu est, praescisco minus. Vergil. libro. 4. Georg. Continuoque animos vulgi trepidãtia bello Corda licet longè praesciscere. Ascio, apud Colum. in praefatione: Et pecoribus parandis conseruãdisque quandoque & hanc ascimus, quasi agriculturae partem.

Conscius, propriè qui rem scit. συνειδώς. Cic. M. Rutilio: Cum & mihi conscius essem quanti te facerem. Nonius tamen De verborum differentijs ait, Scius secum, conscius cum alio scius est. Licet conscium indifferenter legamus. Sall. Populares conscios sceleris sui. Vergil. 1. Aeneid. Et mens sibi conscia recti. Cic. 3. Off. Sibi autem nullius essent conscij culpae.

Conscribello, pro cõscribo veteres dixerũt. ἐπιγράφω, ἐπιγράφω. Var. Columna: Itaque eas in ceram conscribellauit Herculis ad litem. Nonius.

Conscribo, simul scribo, aut simpliciter scribo. vt conscribere questionem, conscribere leges. schreiben) schrijuẽ) escripre.) Cic. Conscribere milites, est cogere, & in certum numerum ac scriptũ redigere. Conscripti, (προσεγγεγραμμένοι) qui in senatu scriptis annotati erant, qui per inopiam senatorũ ex equestri ordine in senatorũ numerum recipiebantur. Liu. lib. 2. Deinde quo plus viriũ in senatu frequentia etiam ordinis faceret, caedibus regis diminutũ patrũ numerũ, primoribus equestris gradus electis, ad trecentorum summam expleuit. Traditum inde fertur, vt in senatum vocarentur, qui patres quique conscripti essent. conscriptos videlicet in nouum senatum appellabant lectos.

Consecraneum, quod est consecratũ. ἀφιερωμένον. Vocabulum ferè in castris repertum, qualia sunt. conterraneum, commilitaneum, militaneũ, suffraneũ, limitaneum. Iulius Cap. in concione quadã Maximini Caesaris, Cõmilitones (inquit) sacrati, imò verè consecranei. Alio loco, nullam ciuitatẽ aequè militaneam esse dixit. Tertullianus consecraneos vocat, qui quasi vni sectae mancipati sunt.

Consecro, as, pen. corr. idem quod sacro, id est deo dico, & sacrum facio. καθιερῶ, ἱεράζω. heylighen, wijhen) cõsacrer a dieu.) Cic. libr. 2. Tusc. Quasi addicti & consecrati.

Consectaneus, accipitur pro eo qui in eadem haeresi est. ὁμογνώμων.

Consectarium, rij. Cice. 4. De finibus: Nunc venio ad illa tua breuia, quae consectaria esse dicebas: & primum illud quo nihil potest esse breuius.

Consector, in totũ, vel saepe sequor. προσδιατρίβω, συνομιλῶ, διώκω, θηρῶμαι. erfolgen) vuolgẽ) poursuyure en diligence.) Lactan. lib. 3. Quaeras ab his quid sibi velint, cum foeminas tam rabidè consectantur, vt vix diuelli queant. Caesar. 6. Bell. Gall. Redeuntes equites, quod possunt, consectantur, atque occidunt.

Consensio, vt Speusippus ait, communio rerum omnium, cogitationum, suspicationumque concordia. Cic. ad Cass. Populi verò Romani, totiusque Italiae mira consensio.

Consentia sacra, quae ex cõsensu multorum sunt statuta.

Consentio, is. (ὁμολογέω, ὁμοδοξέω, προσίεμαι, συμφωνέω, συντίθεμαι.) bewilligen, eyns sins sein) consenteren) estre d'vne opinion.) & consentaneus, a, um. (σύμφωνος, ὁμολογούμενος) quaere in dict. Sentio.

Conseptum, & Conseptio, dicitur quod vndique clausum munitumque est, περίφραγμα. Liu. libr. 10. Ibi medijs ferè castris, locus est conseptus cratibus, pluteisque ex lignis contectis.

Consequentia, est quae ex praecedentibus infertur. ἀκολουθία.

Consequiae, sequelae, à consequendo: sicut ab exequendo, exequiae. Apul. lib. 10. Nouissimis trahebantur consequijs.

Consequor, pen. cor. immediatè sequor, ἀκολουθέω, folgen) volgen) suyure.) Verg. lib. 5. Quem deinde Cloanthus Cõsequitur. Gell. li. 2. Vter dies natalis habere appellarique debeat, is in quem nox ex ea consecuta est? an qui dies noctem consecutus est? Item obtineo, adipiscor. τυγχάνειν Cicero in Verr. Act. 1. Quod ego meo labore & vigilijs consecutus sum. Item exprimere, ἐξισοῦν. Idem Caesari Iuniori: Extrema verò quanta & qualia sint, verbis consequi non possunt.

Consero, pen. cor. conserui, consertũ, simul misceo. συμβάλλω, ἀμφιμάχω. an den anderen komẽ) venir a la mesle, & se combatre.) Vergil 2. Aeneid. Multaque per caecam congressi praelia noctem Conserimus. Liu. 5. Ab vrb. Accensis vtrinque animis ad arma discurritur, & praelium conseritur. Sic conserere manum cum hostibus, quasi manui manũ admouere. Cic. ad Att. At illum ruere nunciant, & iamiamque adesse, non vt manum conferat (quicum enim?) sed ut fugam intercludat. Lactantius li. 5. Tum inter se manus cõserere coeperũt & insidiari, & gloriã sibi ex humano sanguine comparare. Vnde milites cõserti dicuntur, dum pugnant.

Consero, pen. cor. consеui, consitũ, simul sero, dum pro planto seu semino ponitur, φυτεύω plantzen, besäyen) plantẽ besaeyen) planter ou semer. Verg. En quis cõseuimus agros? Lactan. lib. 2. Quem in partibus orientis omni genere ligni arborumque

consuit. Colu.li.2. Celerius etiam si eodem tempore stercores, & lupino vel faba conseras. Inde consitio, φυτεία, φυτεργία. Cice. in Catone: Nec cōsitiones modo delectant, sed etiam insitiones.

Consessus, (συνέδριον) non est consessio, sed homines in vno loco sedētes: sicut conuētus nō est conuentio, sed homines qui in vnū locū conueniunt.

Consideo. es. pen. cor. vel Cōsido. is. pen. prod. consedi, cōsessum, significat simul assido. neder sitzen mit andere) met den anderen neder sitten.) Cice. in Bru. In pratulo propter Platonis statuam consedimus. Et Col. lib. 8. Neq; aut recubet, aut considat. id est, ponat se ad sedendum. Aliquando significat manere. Cic. in mente consedit iustitia. Aliquādo rei humilitatē habet, & quasi denegatam altius euolandi facultatē. Cic. Consedit vtriusq; nomen in quæstura. Aliquando ponitur pro conquiescere: vt considere in ocio. Aliquando pro sedari. Liu. Vbi ira consedit. Aliquando pro cōmorari, vel consistere. Cic. Phil. 13. Martiam legionem Albæ consedisse sciebat. Apud Liuium pro desidere legitur de bel. Maced. In Veliterno agro terra ingentibus cauernis consedit.

Consiliarius, qui consilium præbet. βουλευτής, σύμβουλος. eyn raht geber) een raetgeuer) conseilleur) Et consiliarius. a. um. adiectiuum: vt, consiliarius amicus Plaut. in Epid. Iam senatum conuocabo in corde consiliarium.

Consilio. is. lui. vel liui. cōsultum, simul salio. συνάλλομαι. Vnde Consulto. as. frequentatiuum.

Consilior. aris consilium capio. βουλεύομαι.

Consilium, est vt scribit Cic. lib. 2. Artis veteris, aliquid faciendi non faciēdi'ue ratio excogitata. βούλευμα, βουλὴ. raht) raet) conseil.) Quandoq; sumitur pro iudicibus deputatis. Cic. pro Roscio: Qui ex ciuitate in senatū ꝓpter dignitatē, ex senatu in hoc consiliū delecti estis, ꝓpter seueritatē. Et infrà: Dii ꝓhibeant iudices, vt hoc qđ maiores consiliū publicū vocari voluerūt, ꝑsidium sectorꝫ existimetur. Dictum à con & sileo, q̀ vno consulente cæteri consileant: vel à cōsilio, vt sit consiliū quasi conciliū. Sed magis à cōsilio fieri existimo, quod ex con & salio componitur, eo q̀ in vnā sententiā plurium mentes consiliant & conueniant. vt enim exilium ab exilio. is. ita cōsilium à consilio descendit. Consiliū dare, est suadere, συμβουλεύειν. Quintil. Cū Ciceroni dabim⁹ consiliū, vt Antoniū roget.

Consisto. is. constiti, propriè est iter inceptum mora interrumpere: & intrāsitiuè ponitur. stil staen) S'arrester hardiment.) Terent. Ociose nunc iam illico hic consiste. Vbi Don. Consistere est audacter & constanter stare. Sic consistere in anchoris vel ad anchoram, Cæs. Sed transfertur: vt consistere in sentētia. Cic. ad Qu. Fr. 2. Tantus clamor à nostris (placuerat enim referre gratiam) vt neq; mente, neq; lingua, neq; oratione consisteret. Cato cap. 125. Et si aluus non consistet. Var. Vt si pluerit, aqua non consistat. Sic, consistit salus, fides, spes, &c. Consistimus quoq;, cum recuperatis viribus firmiores incipimus esse, & validiores, ita vt sine vlla corporis imbecillitate possumus ingredi. Cic. Fam. 7. In eas herbas cum incidissem in cœna augurali apud Lentulum, tanta me διάῤῥοια arripuit, vt hodie primum videar cōsistere. Verg. pro erigor posuit: Constitit in digitos.

Consistorium, locus in quo consultandi gratia homines consistunt: vel (vt Suid. ait) consistentium multitudo. Item consistoria dicitur archiua Cæsarea, & imperatoris Palatinæ domus, quæ etiam vocantur Augustalia. vnde consistoriani ab Ambrosio dicuntur, qui senatorii ordinis, vel amplissimi ad principale consilium eligebantur.

Consobrini, (ἀνεψιοὶ) neuen) cousins germains) qui ex duabus sororibus sunt editi, quasi consororini. Amitini, qui quæ'ue ex sorore & fratre propagantur. Sed ferè vulgus oēs istos cōmuni appellatione cōsobrinos vocat. Itē qui ex fratribus, patruelibus, aut consobrinis propagātur, vel amitinis, consobrini vocantur. Patrueles, (ἐξάδελφοι, ἀνεψιοὶ aliquando) qui ex fratribus nati sunt.

Consolabundus, (παρηγορικός) à consolor: sicut & consolamen & consolatio (παραμυθία.)

Consolida, herba est quæ & conserua, & coagulum dicitur. Græcè σύμφυτον. Vulgò sanickel vocant, vel walwurtz.

Consolor, pen. prod. solatiū præsto. παραμυθέομαι, παρηγορέω. troosten) consoler.) & propriè verbis fit consolatio. Cice. Sulpit. Dices quid me ista res consolatur in tantis tenebris, & quasi perpetuis Reipublicę. Inuenitur & in significatione passiua. Asinius, Sed cum ob ea quę speraueram dolebam, consolabor ob ea quę timui. Hinc consolatorius, a. um. quod consolatur, vt epistola consolatoria. παραμυθικός. Cice. ad Att. libr. 13. A Cæsare literas accepi consolatorias. Consolabilis, le. Cic. ad Sul. Est omnino vix consolabilis dolor: tanta est omnium rerum amissio. Consolatio verbale. Reperitur & consolo actiuum apud Varr. in Oedipo Thyestæ: Per idem tempus Oedipus Athenas exul venire dicebatur, qui consolaret.

Consono, penult. corr. simul sono. συμφωνέω. mitstimmen, eyn hellig sein) accorderen, ouer een comen) retentir, resonner.) Varro de apibus: Cum iam euolaturæ sunt, aut etiam inceperunt, consonant vehementer, perinde vt milites faciunt, cum castra mouent. Inde consonātes dictæ sunt, (σύμφωνα) quòd cum vocalibus sonent, non per se. Per translationem significat concordare. Hinc consonantia, vocum concordantia, quæ Græcè ἰσοφωνία dicitur.

Consors, (κοινωνὸς, ὁμότιμος) mitgenōszig) deelachtich) consort.) eiusdem sortis: id est, cōditionis & fortunæ, & qualitatis in omni re & negotio. Sappho ad Phaonem: Non tantum Alcæus consors patriæq; lyræq; Laudis habet. Consortē Propertius posuit pro simili, cum inquit, Tu qui consortem properas euadere casum.

Consortium, ipsa societas, κοινωνία, ἑταιρία. geselschafft) gemeynschap) compaignie, societe) Dicit & consortio, nis. Liu. libr. 6. Quænā ista societas, quæ

quænam consortio est? Cic.3.Offic.Dissoluatur necesse est omnis humana consortio.

Conspicio,is.pen.corr.video,cerno.ἀφορῶ (schen) fien) veoir.) Plaut.in Amph.Qui ipsus equidem nunc primum isthanc tecum conspicio simul.

Vnde conspectus pro aspectu.ὄψις, πρόσοψις. Vergil.Vix è conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Dicitur & de mente. Cic.pro C.Bal.Vt conspiciatis cum mentibus,quem oculis non potestis.

Conspicilium (δίοπτρα) dicitur,vnde clanculũ conspicere possis.Plautus:In conspicilio asseruabam. Item quod oculis adhibemus, vt melius intueamur, vulgò ocularia dicuntur. Idem:Cedò vitrum, necesse est conspicilio vti.

Conspico,as.penul prod.& conspicor,deponens,à con & spico,vel spicor cõponitur. Spicor autem à spica vel à spiculis. vnde despico,corr. inspico, corr.perspico,suspico,corr.Est autem conspicari, (ἰδεῖν, ὁρᾶν) fien) veoir.) conspicere, seu in conspectu habere. Terent.Eun.Cur te ego in his con spicor regionibus? Sallust.in Iug.Cum interea Metellus monte digrediens conspicatur. Inspico protulit Vergilius lib.2. Georg.Peruigilat, ferro'q; faces inspicat acuto. Priscianus à spicio sentit deduci, sed rectius à spico vel spicor.

Conspicuus,a,um.(περίβλεπτος) à conspicor,sicut perspicuus à perspicor, modò significat sagacem, perspicacem, acutum. ἔμφρων. Quintil. Conspicuus,sagax, callidus. Modò clarum, & qui ab omnibus conspicitur.Vnde Martial.Conspicuum amphitheatrum appellat.

Conspiro,(συμπνέω,συμπράττω) pen. prod.simul spiro,συμπνέω.zũ samen blasen) te samẽ blasen)souffler ensemble,venter.) sicut conflo.Colum.lib.4. Cœlestes admittat imbres,eosq; alẽdis seminibus dispenset,ac suis omnibus partibus ad educãdam prolem nouam conspiret. Per translationem sumitur pro coniurare, & consentire.συνίσταμαι. zũ mal (schweren) te samẽ sweeren) vnir & allier ensemble.) Vnde cõspiratio,(σύστασις) quæ in bonum & in malum capitur. In bonum, Cicero pro Ligario fratrum conspirationem dixit,quasi vnanimitatem. Idem libr.2.Offic.Magnas vtilitates adipiscimur conspiratione hominũ,atq; cõsensu. Et Pro domo sua:Hanc nostram conspirationem in Repub.bene gerenda certi homines fictis sermonibus diremerunt.Plin.in Epist.Proinde conspirate, consentite, maioremq; animum ex meo sumite.Colu.libr.12.Nihil quod aut maritus,aut fœmina proprium esse iuris sui diceret,sed in com mune conspirabatur.Ab vtroq; in malum. Dicitur & conspiratus,us.quo Gell.vtitur lib.1.ca.11. Conspirare quoq; ponitur ꝓ cõuoluere.ἀνειλεῖν: dictum à spiris, quæ sunt reuolutiones, siue circuli,qui in seipsos recurrunt.Vnde non ineleganter conspirare serpentes dicimus, cum se in circum conuoluunt.

Conspondeo,es.quære in dictione Spondeo.

Constantinopolis,(κωνσταντινούπολις) vrbs à Constantino ædificata, in finibus Thraciæ, de qua in dictione Byzantium.

Consternium,Græcè ἀποδυτήριον dicebatur, locus propè thermas,vbi vestes deponebantur.

Consterno,as,aui,atum. significat deiicio. συλλῶ. nederwurffen) neder worpen,verslagen.) espouenter.) Sallustius:Qua victoria elati hostes, nostri territi, atq; animis cõsternati discessere. Idem: Et qui sine rectoribus exterriti aut saucii consternantur.id est ἐκπλήττονται, πτύρονται. Inde consternatio,(ἀγωνία,ἔκπληξις) quæ est cõcitatio quædam subita,ex aliquo metu: & à sternutamento deduci videtur,quòd eo toto concutimur corpore.

Consterno verò,is.constraui & consternui,(καταστορέω,καταβάλλω) diuersum est,& significat idem quod sterno. Verg.It stridor & altè Consternunt terram concusso stipite frondes.die aerde bedecken) couurir la terre.) Sic consternere aream silicibus & lapide: id est, plaueyen.) pauer. Colum. lib.1.Area si competit,ita constituenda est,vt vel à domino, vel certe à procuratore despici possit eaq; optima est silice constrata.

Constituo,(βουλεύομαι) ordnen,bestimmen) ordineren, voernemen) proposer & deliberer.) statuo, propono, decerno. Vergil.Qui teneant (nam inculta videt) homines'ne feræ'ne, Quærere constituit. Item locum,siue tempus determino.ὁρίζω,τάττομαι,ὁμολογοῦμαι.Cic.Mario:Quare si quid constitutum cum podagra habes, fac vt in aliam differas diem.Quandoq; significat conuenire, & pactum facere.κατατάττειν ἀργύριον. Et constituere pecuniam: id est,constitutum facere de danda cuiquam pecunia,dicunt Iurisperiti,κατατάξασθαι τὸ ὄφλημα. Terent.in Hecy.Nam constitui cum quodam hospite me esse illum conuenturum,Quandoq; formo,& quasi bonam dispositionem infundo διατίθημι. Vnde Cicero libr.2. Tusc.Metrodorus eum perfectè putat beatum, cui corpus bene constitutum sit, & exploratum id ita semper fore.Quod medici recentiores barbarè dicunt bene complexionatum. Et constitutio corporis,(ἕξις) dicitur ipsa complexio. Constitutio etiam quandoq; dicitur status,quę in causis potentissima est,cum sit prima causarum conflictio.στάσις.vide in dictione Status. Aliquando constituere, est gubernare.καθιστᾶν,ὑπάγειν. Cice. Ineuntis enim æstatis inscitia, senum constituẽda & regenda est prudentia. Interdum decernere, διατάττειν: à quo constitutiones, decreta, διατάξεις,παραδόσεις. Nonnunquã parare, συσκευάζειν. Cic.Tametsi erat ignarus quantum sibi ac liberis suis iam tum mali constitueretur.

Constitutus,a,um.participiũ.διατεταγμένος. Constitutus,us.nomen,quo hominum consistentium multitudo significatur.

Consto,as,constiti,constitum, & constatũ.Lucan. lib.7.Constatura fides superũm.Martial.Constatura fuit Megalensis purpura centum. Est autem constare,constanter permanere, perseuerare, ratum habere.διαμένειν, bestehen,beharre) bestandich.

dich blyuen) perseuerer) Cic. Qua in sententia si constare voluissent, suam authoritatem cum salute recuperassent. Idem li. 1. Tusc. Et si tibi quidem constare vis, (κατάλληλον εἶναι) omnes quicunque nati sunt eruntve nō solum miseri, sed etiam semper miseri: hoc est, si hanc sententiam, quòd mors malum sit, firmam ratamque habere vis. Dicimus etiam, Constat pedibus, Constat animo, (ἵσταται) pro firmat. Vergil. Et paribus Cyllenius alis Constitit. Interdum est valere, (τιμᾶσθαι) & passiuè sumitur pro empto, aut vendito. Plin. libr. 33. Et omnibus penè annis mutari, prout nauigationes constiterint, aut vt quisque mercatus sit, aut aliquis præualens manceps annonam flagellet. Cic. Quod mihi constat carius, quàm si in foro emissem. Interdū compositū esse, συνίσταμαι. Cic. Vt hæc elementa ex quibus omnia constant. Interdū simul stare. Sisen. lib. 4. historiarū: Multitudinē procul hostiū constare viderunt. Interdū suppeditare, παρεῖναι. Iuuen. Quis feret vxorem cui constent omnia? In tertia persona sumitur pro manifestum est, φανερόν ἐστι, συνδοκεῖ. Cic. li. 2. ad Cæ. iuniorē: Cum constet lupercis id vectigal dedisse, qui antè poterat id constare? Rursus pro conuenit, (ὁμολογεῖται) vt dicitur esse concors: vt, Hoc mihi tecū constat: id est, conuenio tecū in hoc, & assentior tibi. Cic. li. 1. ad Heren. Adhuc quę dicta sunt, arbitror mihi constare (ὁμογνωμονεῖν) cum cęteris scriptoribus. Rationem constare, significat æquā legitimamque rationē esse, aut ostendi, aut apparare ostendi posse. Vlpian. Planè si defendendi gratia aliquid fecerit, rationē ei constare oportet. id est, rationē eum iustam aut ostendere, aut facile posse ostendere. A consto, quantum ad primā significationē, fit constans, pro eo, qui firmus est, & tenax propositi. (ἐμβαθής. bestendig) volhardich) constant.) Cicero ad Lentul. Hoc tantā vim habet, vt magis iratorum hominum studium, quàm constantis senatus consiliū esse videatur. A quo constantia, animi firmitudo, (ἐμβάθεια. bestēdigkeyt) stantachticheyt) constance). Cic. 2. Verr. Si soceri Scauri constantiā, vt ne quid te de vera & certa possit sentētia dimouere. Plin. in Epist. Nam cum omnibus virtutibus abundet, tum hac præcipuè, quòd habet maximam in animo constantiā. Et constanter aduerb. βεβαίως. Cic. de Amicit. Multaque eius & in senatu, & in foro vel, prouisa prudenter, vel acta constanter, vel respōsa acutè ferebantur. Quibus contraria sunt inconstans, (ἀβέβαιος) inconstantia, & inconstanter. Vnde Cic. lib. 3. ad Heren. Inconstanti gestu, testimonio rum inconstantiā, & inconstāter locutū esse dixit.

Construere, simul struere, ordinare, fabricare, συντάττειν. machen, zimmeren) maken, timmeren) faire & edifier.) Cicero in Catone: Vt nauem, aut ædificium idem destruit facilimè qui construxit: sic hominem eadem optimè, quæ conglutinauit, natura dissoluit.

Consuesco is. eui. & consuetus sum. etum. (ἐθίζομαι, συνδιατρίβω) gewohnen) ghewennen) S'accoustumer) in bono & in malo dicitur. In bono, cum familiaritatem & conuersationē quempiam cum aliquo habere significat: vt sit consuescere, simul suescere: id est, simul conuersari. Plaut. in Asin. Bene salutando consuescunt, compellando blanditer. Teren. in Adelph. Quid illi tandem credis fore animi misero, qui cum illa consueuit. id est, conuersatus est. In malo, cum de re venerea dicitur, (συγγίνομαι.) Idem in Phor. Cum eius consueuit olim matre in Lemno clanculum. id est, coiuit. Similiter consuetudo de familiaritate, & de re venerea, (συνουσία) dicitur, vt apud eundem in Phor. Dum expecto, quàm mox veniat, qui hanc mihi adimat consuetudinem. Est etiam consuescere, accipere in consuetudinem. Col. li. 2. Iumentis præbeas Medicam, sed inter initia parcius dum consuescant, ne nouitas pabuli noceat. Item viuere. Col. li. 9. Nec magis humo, quàm stagno consueuerit.

Consuefacio. is. vsu doceo, ἐθίζω: cuius contrarium est dissuefacio. Terent. in Adelph. Nihil prætermitto, consuefacio. Ibidem: Ea ne me celet consuefeci filium.

Consuetudo. inis. συνήθεια. ghewoonheyt) coustume.) Plaut. in Mil. Hoc adeò fieri credo consuetudine. Cato ad Cic. Contra consuetudinem meam hæc ad te pluribus scripsi. Et pro conuersatione, ac familiaritate. Terent. in Andr. Vt neque me consuetudo, neque amor, neque pudor, &c. Cicero ad Curio. Ego te abfuisse tandiu à nobis & doleo, quod carui fructu iucundissimæ consuetudinis, &c.

Consul. is. (ὕπατος, πρέσβυς, Plutar.) borgemeyster.) magistratus nomen, quòd (vt Varro scribit) consuleret populū & senatum: nā & hoc consulere veteres vocauerunt. vnde adhuc remanet illud Rogat bonum consultis: id est, iudicatis. Non derivatur aūt consul à consulendo, sed consulo verbum à consul. Nec obstat, quod consul à consulendo dicatur, quoniam ita consul creabatur, vt consuleret: vtpote qui consiliū haberet in se præcipuū. Prius enim homo is exigitur qui cōsultat, quàm actus consulendi fiat. Non ergo à consulendo nominatus est consul, quia à consulo deriuetur: sed quod ab ipso consule verbum consulo exercetur. Et ideo ab ipso qui consulit deriuari consul æquissimum est. Cice. in Pison. Animo consulem esse oportet, consilio, fide, grauitate, vigilantia, cura, toto denique munere consulatus, omni officio. Proconsul (ἀνθύπατος) qui cum potestate extraordinaria, ad aliquam prouinciā administrandam mittitur.

Consularis vir, qui consulatum gessit, vel qui consulari dignitate dignus est. ὑπατικός. Cic. Lentulo: Qu. Max. qui filium consularem amisit.

Consulatus. us. (ὑπατεία) officium, vel dignitas, siue tempus quo consul in officio est. Plini. libr. 14. cap. 15. Epulo verò in tertio consulatu suo Falernum, Chium, &c.

Consulo. is. consului, consultū, pen. cor. cum accusatiuo, significat consilium peto, προσανατίθεμαι: vt, consului doctos: id est, à doctis consiliū petij. zu raht gehn, raths fragen) te rade gaen, raet vraghē) prēdre

prêdre côseil) Quintil. Ego aures côsulens meas. Potest etiam in hac significatione habere duos ac cusat. Consulo te bonum consilium. Et aliquãdo genitiuum cum accusat. Macrob. Consulo te boni. Aliquando genitiuum sine accusat. Plin. lib. 33. Quærebat argentũ auaricia, boni consuluit(ἐπιγνωμόνευσε) interim inuenisse miniũ, rubentisq; terræ excogitauit vsum. Cum datiuo neutrum est, & significat consilium do, Συμβουλεύω. vt, medicus consuluit mihi. Raten, rath geben) raden, raetgeuen) conseillier) Interdum prouideo, prospicio, & præsidium fero, προνοοῦμαι. sed hoc sępius in rebus inanimatis fit: vt, Cõsule honori tuo, consule rebus tuis, consule saluti tuæ: id est, prouide. Cic. Consuli quidem te à Cęsare scribis, sed ego tibi ab illo consuli mallem. hoc est, mallem quod Cęsar prouideret tibi, ꝗ̃ te interrogaret. Aliquando post datiuum iungimus accusatiuum, vt cõsulo tibi commodum tuum: hoc est, do tibi consilium, quod sit futurum commodũ, (συμβουλεύω.) Quandoq; accusatiuum cum in, pro contra, βουλεύομαι. Teren. Pessimè isthuc in te atq; illum consulit. Interdum est deliberare, sed in plurali tantũ, & absolutè: vt, consulunt senatores, id est, deliberant, βουλεύονται. Cæs. 7. Bell. Gall. Bis magno cum detrimento repulsi Galli quid agant consulunt. Et grauiter de se consulere, est aliquid perniciosum sibi cõstituere & exequi, ac mortem sibi consciscere. κακῶς τὶ περὶ αὑτοῦ βουλεύεσθαι, λαβεῖν τὶ ἐπὶ ἑαυτὸν ὄλεθρον.

Consulto, as, consilium frequenter capio, vel consilium frequenter do, siue frequẽter delibero. βουλεύομαι, χρηματίζω. Sal. Delecti quib⁹ corpus annis firmum, ingenium sapientia validum erat, Reip. consultabant. Liu. lib. 1. Ad hæc consultanda.

Consultò, aduerb. deliberatè. ἐκ βουλευμάτων, ἐκ προνοίας.

Consultor, oris, qui alium consulit: id est, qui consilium ab aliis inquirit. ὁ συμβουλευόμενος. eyn rathz frager) een raet vrager) qui demande conseil) Cic. pro C. Balbo: Etenim si Qu. Scæuola ille augur, cum de iure prædiorum consuleretur iureconsultissimus, consultores suos nonnunquã ad Furium & Camillum reiiciebat. Idem ꝓ Muræna: Vigilas tu de nocte, vt consultoribus tuis respondeas. Accipitur quandoq; pro eo, qui alii consulit. σύμβουλος, βουλευτής. eyn rathz geber) een raetgheuer) qui donne conseil) vt apud Salustium in Iugurt. Simul ab eo petit, vt fautor consultorq; sibi adsit. Et in illo versu prouerbiali, Cõsilium malum consultori pessimum est.

Consultoria hostia, (συμβουλευτική) erat qua diuina volũtas per exta disquirebatur, De hac Verg. Mactat lectas de more bidentes.

Consultus, (συνετὸς ἀνήρ) quãdo participium est, significat eum, qui consulitur: hoc est, à quo consilium petitur: vt, medicus consultus dixit te febribus laborare. Quandoq; nomen est, & ponitur ꝓ prudenti & sapienti. ἀγχινοῦς. Ouid. lib. 1. De arte amãdi: Sit tibi credibilis sermo, consultaq; verba. id est, prudentiæ ac sapiẽtiæ plena. Est aũt nomen duobus modis: scilicet cum per se ponitur. Hora. Eris tu qui modó miles Mercator, tu consultus modó rusticus. Vel quando habet genitiuum. Liu. 10. Callidos solertesq; iuris atq; eloquentiæ consultos. Hinc dicimus consultus iuris, (ἐξηγητὴς τῶν νόμων) & iuris consultior, & consultissimus. Idem lib. 1. Consultissimus iuris, vt illa quisquam ætate esse poterat. Sic inconsultus potest esse participium & nomen.

Consultus, tus. & Consultum, pro re quæ consulitur. Horat. in Epist: Qui consulta patrum, qui leges iuraq; seruat. Et consultum, (συμβούλευμα) eyn gebot) vng mandemẽt) decretũ, statutũ, quod aliquãdo resoluitur in infinitũ. vt illud Sal. Nã & priusquã incipias, consulto, & postꝗ̃ consulueris, maturè facto opus est. id est, cõsulere, siue vt cõsulas.

Consummo, as. per duplex mm, summam simul capio. ἐπιτελέω volenden.) consommer, parfaire.) Lactan. lib. 7. Quoniam nec rationem totius mysterii magni consummauerat, in vnum'q; collegerat, nec summum bonum comprehenderat. Col. lib. 2. Hac consummatione operũ colligitur, posse agrum ducentorũ iugerum subigi duobus iugis boum, totidẽ bubulcis. Item perficere, (ἐπιτελεῖν) quód quæ perfecta sunt, omnia sibi sumpsisse videantur. Lactan. libr. 2. Mundum Deus, & hoc rerum naturæ admirabile opus, sex dierum spacio consummauit. Vnde & consummatus homo, (τέλειος) perfectus dicitur. Marti. Quod magni Thraseæ consummatiq; Catonis. Col. Nullus est consummatæ sapientiæ.

Consumo, is. pen. prod. in nihilum redigo. δαπανῶ verthũn) verdoen) consumer.) Solin. Sunt etiam in Lycia saxa, quæ viuentium quoq; corpora adalligata consumunt. Cic. 1. De Legib. Sed cum eatempestas, vetustas'ue consumpserit. Sallust. Ego non rem familiarem modò, verumetiam ædem consumpsi.

Consuo, is. simul suo, συρράπτω, compono, cõiungo. zũ sammen nayen) te samen nayen) couldre l'vng a l'autre.) Plaut. in Amph. Aduenisti audaciæ columen, consutis dolis. Imò equidem tunicis consutis huc aduenio, non dolis.

Consus, (ποσειδῶν ἵππιος) consiliorũ deus putabatur, qui ideo templũ sub tecto circo habebat, vt ostenderetur tectum esse debere consilium. Hinc Consualia festa, (κωνσάλια) quæ fiebant in honorem Consi. Liu. lib. 1. Ludos ex industria parat Neptuno equestri solennes, Consualia vocant.

Consyderatè, cum consyderatione. περισκεμμένως. fursichtiglich) voersichtich) sagement.) Cic. pro Quintio: Prætores, vt consyderatè fieret, consyderauerit. Cic. ad Cassium: Hircius nihil nisi consyderatè, vt mihi crebris literis significat, acturus videbatur.

Consyderatus, (περισκεμμένος) dicitur qui agenda consyderat: nõ qui cõsyderatur, scribit Valla lib. 1. cap. 22. Cic. pro Cecin. Verum & illud consyderati hominis esse putauit.

Consydero, as. (σκέπτομαι) betrachten) ouerleggen) penser.

penser.) à syderum contemplatione dici videtur, vt scribit Festus. Cicero Terentiæ: Reliquum est, quod ipsę optimè consyderabitis, vestri similes fœminæ sint ne Romę. Vnde consyderatio verbale. Cic. 4. Academ. Consyderatio, contéplatio' natu rę. Et cõsiderantia. Cic. ad Qu. frat. Cuius in hoc vno consyderantiam & ego sustinebo vt potero.

Contagium, & Contagio, & Contages, pen. prod. morbus qui ex contactu contrahitur: ex con & tago, is. quod est tango. een besmettelicke siecte) attouchement.) Verg. Dira per incautum serpant contagia vulgus. Iuuen. Cretice polluces, dedit hanc contagio labem. Lucret. lib. 4. Quæ contage sua palloribus omnia pingunt.

Contamino, as pen. corr. ex con & tamino, & est fœdo, maculo, manibus lutulentis quicquam attingo. besüdlen, vnreyn machen.) besmetten) con taminer.) Vnde cum res rei ita immiscetur, vt neu tra incorrupta maneat, cõtaminari dicit. Terent. in prologo And. Contaminari non decere fabulas. & Liu. lib. 4. Contaminari sanguinem suum patres, confundi'q iura gentium rebantur: quod plebs ægerrime ferens, nobilitatem arguebat. eodem loco dicens: An esse vlla maior, aut insignior contumelia potest, quàm partem ciuitatis, velut contaminatã, indignam connubio haberi? A con taminatus fit compositum incontaminatus, de quo ibidem: Quas quantas'q res C. Camuleium aggressum colluuioné gentium perturbationem auspiciorum publicorum priuatorum'q afferre, ne quid incontaminati sit. Sunt & attamino, intamino, quæ sunt contraria. Horatius. Virtus repulsæ nescia sordidæ, Intaminatis fulget honoribus, id est, incorruptis & indiminutis.

Contemero, as, are. contaminare, fœdare, polluere. Martial. libr. 1. Læserat ingrato leo perfidus ore magistrũ, Ausus tam notas cõtemerare manus.

Contemno, is, psi, tum. sperno, vilipendo. ἐν μηδενὶ λόγῳ ἔχω, ὀλιγωρέω. verachten) despriser.) Plaut. in Asin. Tu verbero imperium meum contempsisti. Et est minus quàm despicio. Cic. in Verr. 3. Quem'q contempserit, despexerit, liberum esse dixerit nunquam. Idem de Senect. Contemni se putant, despici, illudi. Componitur enim ex con, pro valde, & temno reiicio. Hinc contemptus, us. despectio, ὀλιγωρία, vt tu es omnibus contemptui: id est, despiceris ab omnibus. Contemptim, aduerbium. Plautus in Pœn. Ne nos tam contéptim cõteras.

Contemplatio, (ἀναγωγὴ, θεωρία ἐπίστη) & Contemplatiuus, (θεωρητικός) à contemplor. Vnde contemplatiua vita, quæ contemplationi dedita est.

Contemplor, aris. à templo dicitur: id est, à loco qui ab omni parte aspici potest: vel ex quo omnis pars potest videri, quem antiqui templum nominabant: significat'q diligenter intueor, & consydero. κατανοέω, ἀποθεωρέω beschauwen.) besien) contempler.) Cic. pro Deiot. Et id animo contemplare, quod oculis non potes. Lactant. lib. 6. Vel si cœlestelumen, quod dicimus solem, contempla-

plari velint. Inuenitur & contemplo. Plaut. in Asinar. Hem meum caput contempla, siquidem ex re consultas tua. Annius: Cõtempla, & templum Cereris ad læuam aspice.

Contemporaneus, eiusdem temporis. σύγχρονος.

Contemptibilis, à contemno: id est, cõtemnendus. εὐκαταφρόνητος. Vnde contemptibilitas. item contemptè, contemptim, (ὀλιγωρητικῶς) & contemptibiliter, aduerbia.

Contempto, as. frequẽtatiuum à contemno. Plaut. Mirari noli, neq me contemptarier.

Contendo, contrà tendo, quod est contrà proficiscor σπεύδομαι. Cæsar lib. 1. Ipse de quarta vigilia, eodem itinere quo hostes ierant, ad eos contendit. Item ἀμφισβητεῖν, certare. hargegen eilen) hastelijck tegemoet trecken) rencontrer.) Verg. lib. 4. Quis talia demens Abnuat, aut tecum malit contendere bello? Itẽ contendendo, siue cum conatu ac nixu petere, seu aliquid agere, σπουδὴν ποιεῖν, διατείνεσθαι, φιλοτιμεῖσθαι. Vnde contenta corpora dicimus, (σύντονα σώματα) quæ omni nixu intenduntur aduersus labores, vt in arcu neruus. Cic. lib. 1. Tusc. Sunt quędam animi similitudines cum corpore, vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimũt. Cic. li. 1. Offic. Miserrima omnino ambitio honorum'q contentio. Est præterea contentio (ἀγών) oratio acris, ad confirmandum & confutandũ accommodata. Vnde à Plinio dicta est in Epist. Oratio pugnax & cõtentiosa, (ἐγκληματικὸς, φιλόνεικος.) Constat autem contrarijs verbis, quæ ἀντίθετον: id est, contrapositum dicitur. vt illud pro Cluent. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. Itẽ continuare, vt lib. 3. De Orat. Nihil perniciosius quàm sine intermissione contentio. συνωρία. Item festinare, προθυμεῖσθαι, κατατείνειν, ἐπείγεσθαι. Verg. Quæ littora proxima cursu Contendunt petere. Item astringere, intorquere, συντείνειν: vt lib. 4. Georg. Tanto nate magis contende tenacia vincla. Item comparare, ἀντιθεῖναι, παραθεῖναι, συμβιβάζειν, ἀντιπαραβάλλειν, & ad verbũ ἀντιπαρατείνειν, συμπαρατείνειν: à quo contentio, ἡ τῶν παρ' ἀλλήλοις τιθεμένων ἐξέτασις, καὶ θεωρία. Cic. lib. 1. Ad Heren. Si nostrã caussam laudando extollemus, & aduersariorum per contentionem deprimemus. Item extorquere, βιάζεσθαι. Cic. Extremum autem præceptũ in beneficijs operaq danda, ne quid contra æquitatem contendas. Item iacere, dirigere. βάλλειν, κατατείνειν. Vergil. Qui tamen aërias telum contẽdit in auras. Item intendere. ἐπιτείνειν. Cic. Magna est animi contentio adhibenda. Idem'q ferè est contentio, (διάτασις) & intentio, cum vehementiam quandam significant in voce. Tracta similitudine ab arcu, seu cithara, cuius nerui quanto vehemẽtius intenduntur, tanto vehementiorem sonum efficiunt.

Contentus, a, um. (ἀρκούμενος, ἀγαπῶν) vergnügig) te vreden, vernuecht) content.) cum est participium à contineor, passiuæ significationis est, non actiuæ, sicut putauit Valla; quoniam ablatiuum ha-

habet, vt is accipiatur qui continetur ab eo, quod animo suo satisfacit, siue etiam à seipso contineatur. Non enim sicut compos qui possessor siue obtentor alicuius rei est, ita contentus accipitur: quoniam qui contentus est, ab eo possessus est, à quo, vel quo contentus est, quia necesse est, vt aliquid sit, à quo quis contineatur, vt contentus dicatur. vt apud Terent. in Eunuch. Neq; tu vno contenta eras, neq; solus dedit. Quis huc exponat, Neq; tu vnum continebas, qui animo satisfaceret tuo? Continere enim est cohibere, (ἐπέχειν) siue te, siue alium, ne quid fiat reprehensione dignum, & ad virtutem fermè semper pertinet. Hoc autem loco culpatur meretrix, non quòd se à libidine non contineret, sed quòd vno non contenta erat: id est, vno non continebatur, vt alijs abstineret. Id etiã ostenditur per affirmationem. Plaut. in Mer. Nam vxor contenta est, (quæ bona est) vno viro. Nec hic vxor bona cõtinet vnũ virum, sed se continet, siue continetur vno viro, aut ab vno viro. Similiter Lactan. de Prophetis loquens: Contenti temporali cibo quẽ deus subministrasset. id est, satisfacti, vt nihil amplius expeterent, ἀρκοῦντες τοῖς παροῦσι. Plaut. in Merc. Imò dicamus senib. leges. Censeo, prius habeamus quas leges teneant, contentiq; sint. id est, cõtineantur, vel pacati vel læti sint. Quę tamen omnia passiue sumuntur. Est etiam contentus participium, (ἐκτεταμένος) à contendo.

Conterraneus (ὁμόχωρος) eyn landsman) dicitur, qui ex eadem terra est, quæ propter Catullũ conterraneum suum Plin. in Prefatione prima vocat, qui non Veronæ, sed in Benaci insula natus erat.

Contestari litem (διαμαρτυρεῖν, προκατάρχεσθαι δίκης) dicuntur duo aut plures aduersarij, quòd ordinato iudicio vtraq; pars dicere solet: Testes estote. vide in dictione Testor.

Conticeo, es, penult. corr. simul cum cæteris taceo. κατασιγᾶν. Verg. Conticuere omnes, intẽtiq; ora tenebant. Cic. in Catil. Recitatis literis debilitatus atq; abiectus, conscientia conuictus, repentè conticuit. Hinc

Conticesco, is. quod est cum alijs tacitus fio. κατασιγῶ. Plin. libr. 11. cap. 10. Tunc repentè omnes conticescunt.

Conticinium noctis, (πρώτη νύξ, νυκτὸς ἀρχή Poll.) primum tempus, quo omnia quiescẽdi gratia conticescunt. Plaut. in Asin. Redito huc conticinio.

Contigno, as. (συνδέω, συναπτω.) vide in dictione Tignus. Hinc cõtignatio, (σύνδεσμος) solder) planchier.) quæ est solarium domus, siue stratum sit cæmento, lateribus'ue, siue non stratum: qualia ferè sunt solaria domorum in Apulia. Eoq; pro miraculo apud Liuiũ infertur, bouem in tertiam contignationem conscendisse. Plin. Sesquipedalis paries non plus, quàm vnam contignationem tolerat. Est enim superior & inferior contignatio.

Continens, participium, (ὁ περιέχων) ea potest significare quæ continent. Continens verò fœm. gen. (ἤπειρος) sumitur pro terra, quæ non est insula, quam vulgò terram firmam appellant, qualis est Italia. vt, ex Sicilia ad continentẽ parũ intercapedinis est. Nam insula est, quæ mari circundatur, vt Sicilia, Sardinia. Isthmos ita vndiq; mari cingitur, tamen in aliqua parte continenti iungatur. Scribit Vlpian. continentes prouincias accipi debere eas quæ Italiæ coniunctæ sunt, vtputa Galliam. Continens neut. generis à Rhetoribus accipitur pro firmamento orationis. τὸ συνέχον. Cic. in Top. Quibus autem hoc qua de re agitur, continetur, hęc continẽtia vocentur, quasi firmamẽta defensionis: quibus sublatis defensio nulla sit.

Continenter, aduerbium, modò significat parcè. ἐγκρατῶς, συνεσταλμένως. mässigklich) matelijck) escharment.) Plaut. Quanquam illum pater arctè & continenter habet. Modò coniunctè, iugiterq;. συνεχῶς. Idem: Trium dierum continenter tulit. drey tagen nach den anderen.) Cæsar: Belgæ cum Germanis bellum continenter gerunt.

Continentia, (ἐγκράτεια) enthaltung) onthoudinghe) continence.) fit à continens, de qua Cicero libro. 2. Off. Sed valetudo sustentatur notitia sui corporis, & obseruatione earum rerum, quæ aut prodesse soleant, aut obesse: & continentia in omni victu omniq; cultu corporis tuendi causa, & in prætermittendis voluptatibus. Eius contraria est incontinentia. ἀκράτεια.

Contineo, es, pen. corr. continui, contentum. propriè continemus fluuium suo alueo, aut ripis: vel beluas septis. Item continemus nos domi, cum in publicum non prodimus. inholten, begreiffen.) inhouden, begrijpen) comprehendre.) Ponitur aliquãdo pro moderari, temporare, vel coërcere. κατασχεῖν. onthalten) onthouden) retiner) Vnde continens, (ἐγκρατὴς) pro abstinente & integro, cuius contrariũ est incontinens, ἀκρατὴς. Lactan. lib. 3. Da libidinosum, adulterũ, ganeonem: iam sobrium, castum, continentem videbis. Aliquãdo est intra se tenere, περιέχειν: sic dicimus vrbẽ continere homines, & locũ continere locatũ. Item continuare, (συνέχειν) vnde & Continẽs, (τὸ συνεχὴς) dicitur continuatum. Liuius: Continens imperiũ vsq; ad nos habebitis. Suet. in Calig. Per hũc pontem vltro citro commeauit, biduo continenti. i. continuo. Curtius: Omnia velut cõtinenti incendio ardere visa. Cic. lib. 1. Tusc. Sed nihil te interpellabo, continentem orationem audire malo. Idem lib. 2. Offic. pro simul tenere posuit, (συνέχειν) & quasi inuitum tenere, cum inquit: Nec vlla res tam vehementer rempub. continet, quàm fides.

Contingo, gis, contigi, contactum. idem quod tango. anrüren) aenrueren) attoucher.) Colum. lib. 1. Plurimis & his angustis illustratum fenestris, atq; à terra sic editis, ne manu contingi possint. Verg. Funemq; manu contingere gaudent. Ponitur & pro accidere, siue euenire. συμβαίνειν, ἐνδέχεσθαι Cic. lib. 5. Tusc. Quod nõ modo singulis hominibus, sed potissimis philosophis contingit. Impersonale verò cum infinitiuo: vt, Contigit mihi esse felici, vel felicem. es widerfert, begibt sich) het

ghesciet, gebuert) a iuient.) Quandoq; absolutè, vt apud Teren. Hanc mihi experiui, contigit, conuenium mores. Ex quo datur intelligi nō semper seruari, quod aiunt, contingere esse de malis quæ sumus veriti, obtingere de optatis, accidere de inopinatis, tam bonis quàm malis. Hinc cōtactus participiū: vt, contactus religione dies, Liu. Et Contactus, huius contactus, nomē. Colu. lib. 13. cap. 3. Contactu eius languescūt incrementa virentium. Contiguus, a, um, quod cōtingit. Plin. lib. 2. ca. 9. Sed aliàs admota cœlo, aliàs contigua mōtibus.

Continuo, as, perseuero, perago. διατελέω. volstren, volharten) voldoen, ten eynde toe volueren) continuer.) Apul. Scaphas ascendere, mari iter continuare. Sic cōtinuare sermonem, συνείρειν τοὺς λόγους. Et continuare perpotationē, Plin. Vide continuatio, verb. & continuitas.

Continuus, a, um, quod est sine interuallo. διηνεκής, aneynander) nadē anderē / volgens) sentresuiuāt) & opponitur intermisso. Plaut. in Mil. Quin vbi triduum continuum fuerit, iam odiosus fiet. Plin. in Epist. Littus ornant varietate grauissima, nūc continua, nunc intermissa tecta villarum. Vnde continuò aduerbiū, pro confestim, statim. Teren. Egomet continuò mecum, certe captus est, &c. Et continuè, (διηνεκῶς) pro perseueranter, assiduè.

Contor, aris. vide in dictione Cunctor.

Contortum dicitur id, quod cum sequitur, nō conuenit cum superiore. ἀπεστραμμένον. Et contortæ res, (συμπεπλεγμένα) dicuntur perplexæ, & perturbatæ, & sibiipsis minime cohærentes. Cic. libr. 1. de Orat. Contortas res, & sæpe difficiles necessario perdiscimus.

Contra, (ἀντὶ, κατὰ cum genitiuo) weder) teghen) contre.) præpositio est, quæ & separatur & componitur, significatq; aduersum, locum vel personā designans. Separata est apud Vergilium, Contra Neptunum & Venerē contraq; Mineruam. Componitur autē cum dictionibus incipientibus à d, vt contradico: e, vt contraeo: u, vt contrauenio. Inuenitur etiā contrà aduerbij loco positū, significatq; è regione, siue ex opposito ἐναντίον. Iuuen. Stat cōtrà stariq; iubet. Vergil. Contrà elata mari respondet Gnossia tellus. Plaut. in Amph. Hostes crebri cadunt, nostri contrà ingruunt. Aliquādo ponitur pro vicissim. αὖ, πάλιν. Teren. in Adelph. In eo me oblecto solum, (id est charum mihi) ille vt item contrà me habeat, facio sedulò.

Contracto, as simul tracto, frequentatiuum à contraho. aen tasten, handelen) attoucher.) Lactan. de Opi. posuit pro comprehendo: Quæ à nobis longe remotæ, neq; oculis contractari, neq; tangi manu, neque percipi sensibus possunt. Dicitur & contrecto. ψηλαφάω. Plin. lib. 18. cap. 1. Tabesq; animi contrectata adurit culpantium omnia.

Contradico, ἀντιλέγω. wedersprechen) teghenseghen) contredire.) Cic. 1. Tusc. Vt cum is, qui audire vellet, dixisset quid sibi videretur, tum ego contradicerem.

Contraeo, is. vado contrà, ἀντιπορεύομαι.

Contraho, is. contraxi, contractum. colligo, & omnes in vnum congrego. zū samen ziehen) te samen trecken) amasser, assembler.) Lactant. libr. 3. Præterea vt ad se multitudinem contrahat. Verg. Contrahimusq; viros. Quandoq; cōpono, consto. ἐπισπάομαι. vt, æs alienum contraxi. Quandoq; committo. Cic. ad Qu. Fratr. Ea molestissimè homines ferre debent, quæ ipsorū culpa contracta sunt. Quandoq; paciscor, (συναλλάττω) & conuentionē facio, vt fit in emēdis vendendisq; mercibus. Idem lib. 3. Off. Tollendum est igitur ex rebus contrahēdis omne mendaciū. Et libr. 1. Nulla vitæ pars neq; publicis, neq; priuatis, neq; forensibus, neq; domesticis in rebus, neq; si tecum agas quid, neq; si cum altero contrahas, vacare officio potest. id est, conferas, vel inuicem agas. Inde contractus, ἀλλαγὴ, συμβόλαιον. Quādoq; constringo, retraho, συστέλλω: puta cum nerui contrahuntur rigore aut metu, ita vt extendi nequeant. vnde Contractio, συστολή. Idem lib. 1. Tusc. Sed eo quòd in hoc est omnis animi contractio ex metu mortis. Et lib. 4. Animosq; demittunt & contrahunt, scilicet timore. Quandoq; conquiro, ἀνπτορίζομαι. Liu. lib. 4. Bonaq; contracta precij regni mercante di publicârentur. Cic. libro. 1. ad Heren. A nostra persona beneuolentiam contrahemus, si nostrum officium sine arrogātia laudabimus. Contrahere frontem, (ἀνασπᾶν τὸ μέτωπον) est fronti rugas inducere, quod vernacula lingua dicimus arufare. Plaut. in Amph. Quid contraxistis frontem, quia tragœdiam dixi hanc?

Contrarius, à contra fit, significatq; oppositus & repugnās. ἐναντίος. weder) tegen) cōtraire) Ex quo contrarior (ἐναντιοῦμαι) verbū, repugno, aduersor: qd' apud idoneos nō reperi, licet Perottus ponat.

Contrariè, aduerbiū. Cic. 1. de Orat. In quo aut ambiguè quid sit scriptum, aut contrarie.

Contrasto, as. (ἀνθίσταμαι.) vide in dictione Sto.

Contrauenio, (ἀντιπαρειμι.) Cic. libr. 1. Tusc. Ego vero facilè sum passus, ne in mentem mihi aliquid contraueniret, ita isti faueo sententiæ.

Controuersia, est certarum personarum de re propria contentio. ἀμφισβήτημα, ἐπίδικος. eyn zauck) twist) debat.) Cicer. Aelio proconsuli: Nullam omnino arbitramur de ea hæreditate controuersiam eum hodie habiturum. Sine controuersia, significat sine dubio. ὁμολογουμένως. Idem lib. 3. Off. Panætius qui sine controuersia de officijs accuratissime disputauit.

Controuersiosus, litigiosus. ἐπίδικος, ἀμφισβητήσιμος. Liu. lib. 3. Quem enim sine hoc priuatæ rei iudicē fecisset, vt cōtrouersiosam adiudicaret rem.

Controuersor, aris. ex contra & versor, per mutationem a in o, significat contendo, ἀμφισβητῶ. zaucken) worden hebben, twisten) auoir debat.) Verbum deponens ab actiuo verbo factum. Cic. in Protagora: Nunc à vobis Protagora & Socrates postulo, vt de isto cōcedatis alter alteri, & inter vos de huiusmodi non controuersemini.

Controuersus, a, um, quasi aduersus, ἀμφισβητούμενος.

Gellius: Argumenta autem censebat aut probabilia esse debere, aut perspicua, & minime controversa. Et controuersa res dicitur illa, de qua est controuersia.

Contubernium, (ὁμωροφία) eyn rot) vne chambree de gens de guerre.) verbum castrense, sicut scribit lib. 2. De re milit. Vegetius, vocabatur manipulus, ab eo quod coniunctis manibus pariter dimicabant. Et proprie decē milites sub vno papilione degentes dicebantur contuberniū, quibus præerat decanus, qui caput erat contubernij. Cæsar. 3. bell. Ciu. Depositis in contubernio armis, vallum relinquebant. Vnde accipitur pro conuictu, & sodalitate. Cic. 7. Ver. Vbi illud contuberniū muliebris militiæ, in illo delicatissimo littore. Plin. in Epist. Adhuc filium pueritiæ ratio intra contubernium tuum tenuit. id est consuetudinem, familiaritatē, domi tuæ. Inde contubernales, (σύσκηνοι, σύσκηνοι, σύσσιτοι) vulgò sodales dicuntur, quòd ijsdem tabernis vtantur. Colu. lib. 1. Sed qualicunque villico contubernalis mulier assignata est, quæ cōtineat eum. Et contubernalitatē Cyprianus appellat sodalitatem. Dictum contubernium à tabernis.

Contumax, penul. cor. qui per tumorem, id est, superbiam inobediēs est: & proprie qui tribus propositis edictis, vel vno pro tribus, quod vulgò peremptorium appellatur, literis euocatus, præsentiam sui facere contemnit. ἀπειθής, ἀντίθετος. Vngehorsam, widerspannich) inobedient, rebel.) Contumax, inquit Donatus, dicitur contemptor potiorum. Mart. libr. 2. Me ne dixeris esse contumacem. Dicitur quādoque etiam in bonā partem. Corn. Tacitus: Contumax etiam aduersus tormenta seruorum fides, supremæ clarorum virorū necessitates. Hinc cōtumacia, inobediētia. ἀπείθεια, ἀντίθεσις ongehoorsamheit) wederspannicheit) opiniatrise, fierte.) Cicero pro Rosc. Est tuæ contumaciæ, arrogantiæ, vitæque vniuersæ vox. Accipitur aliquando in bonum, quemadmodum & contumax. Cic. 1. Tusc. Adhibuitque liberam contumaciam, à magnitudine animi inductā, nō à superbia. Contumaciter, aduerbiū. Plin. lib. 37. ca. 7. Omnia autem hæc genera scalpturæ contumaciter resistunt, partemque ceræ in signo tenent.

Contumelia, (ὕβρις) eyn schmach, lesterung) smaet lasteringe) oultrage.) conuitium: à contendo, seu (vt Vlpianus & Seneca aiunt) à contemptu.

Contumeliosus, qui contumeliā inferre solet. ὑβριστής. Quint. lib. 10. cap. 7. Tam contumeliosos in se ridet inuicem eloquentia. Contumeliose, aduerbium. Cic. 1. de Oratore: Dimitto autem eos nō tam contumeliose, quàm philosophum illum.

Contundo, is. contudi, pen. indifferēte, contusum, significat simul siue totum tundo, frango, comminuo, percutio. συντρίβω, φλάω, κατακόπτω. knütschē zerstossen) onstucken stampen) piller, ou broyer.) Horat. lib. 1. Epist. Speratū meritis, duram qui contudit hydram. Inde contusum, (συντετριμμένον) confractum. Colum libro. 7. Plus etiam eiusdem radix contusa prodest.

Contuosi oculi, sunt in angustū coacti, continētib. palpebris: à cōtuendo .i. simul aspiciēdo dicti.

Contus, (κόντος) sudes, siue hasta longior, duriorque ad percutiēdum apta. Verg. Assueti longo muros defendere conto. Vnde contatos milites Veget. appellat. Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente, qua nautæ vtuntur ad loca nauibus opportuna exploranda. à quo percontor Donatus deducit. Verg. Ipse ratem conto subigit. Et Græcū esse nomen ostendit Suidas.

Conuallis, (συνάγκεια) eyn rundtsal) een rontdal.) planicies ex omni parte compræhensa montibus collibusque, dicta (vt inquit Var.) quasi cauata vallis. Vallis verò ex duobus mōtibus inclusa planicies. Vel dicitur arcta vallis, quasi cōiuncta, quales sunt quas metaphoricè fauces appellamus. vnde conuallis appellatur scissio terræ manufacta, ad deducendam aquam. Plin. Flumina ad lauandam hanc ruinā iugis montiū ducere, Corrugos vocāt à corriuatione. præcepisse libramēto oportet, vt fruatris quādo influat. itaque altissimis partibus ducitur cōuallis & interualla substructis canalib. iungunt.

Conuaso, as pen. prod. significat furto omnia colligo. συσκευάζομαι. Terent. in Phorm. Aliquid conuasassem, atque hinc me protinus conijcerē in pedes.

Conuenæ, pen. cor. dicitur qui ex diuersis populis gentibusque in vna mœnia conuenerunt, simulque coalescunt. συνήλυδες. Cic. 1. de Orat. An vero tibi Romulus ille, an pastores, & conuenas, aut Sabinorum &c. Plin. lib. 5. cap. 17. In dies ex æquo conuenarum turba renascitur.

Conuenientia, æ. non solum pro congruētia ponitur sed etiam pro conuentu ὁμολογία, συμφωνία. zū samen komūg, vbereinkomung) accort, accordāce) Plaut. in Mil. Facerent conuenientias. Cicer. 2. de Nat. Deor. Hanc igitur in stellis constantiā, hanc tantam tam varijs cursibus in omni æternitate conuenientiam temporum nō possum intelligere sine mente, ratione, consilio.

Conuenire, simul venire, congregari, coire. συνιέναι. zū samen kummen, vbereyn kommē) te samen comen, ouereen komen) s'assembler, s'amasser.) Liu. Postera die arma capiunt, quò missi erant conueniunt. Sallust. Postquam vnum in locum omnes conuenère. Hinc conuentus, πανήγυρις, πρόσοδος. Per translationem quandoque concordare. ὁμολογεῖν. Ouid. Non bene conueniunt, nec in vna sede morantur Maiestas & amor. Quandoque interpellare, sed in iudicium vocare. δίκην γράφειν. Cic. in Ver. 2. Non dubitat quin si ipse Verrem cōueniat, æquitate causæ, authoritate sua commouere hominem possit. Quandoque statuere. συντίθεσθαι. Apuleius: Conuenimus ad portum quàmprimum ire. Quandoque alloqui. ἐντυγχάνειν. hinc conuentio. ἔντευξις. Terent. in Eunu. Conueni hodie aduenïens quendam mei loci hinc atque ordinis hominem. Sic conuenire domi aliquem dicimus: id est, ἐπιέναι εἴς τινα. Quandoque aptum, conueniens, & decens esse. πρέπειν. Cic in Hor. Nam quid vereris, ne nō conueniat nostris ætatibus ista oratio,

quæ spectat ad hortandum? Quandoq; placere, pactum facere, & controuersia carere, (ὁμολογεῖν, μὴ ᾐν τίνας, συμφωνεῖν) sed in tertia persona frequẽtius. Cice. lib. 5. de Fin. Hoc mihi cum tuo fratre conuenit. id est, sine controuersia est, & cõcordes sumus. Dicimus etiam, conuenit hoc inter nos, (συνδοκεῖ,) cõuenit mihi tecũ, conuenit tibi mecũ quod dixisti: id est, hoc quod dixisti, inter me & te sine cõtrouersia est. Conuenit nobis inter nos: id est, concordes inuicẽ sumus. Iuuen. Sæuis inter se conuenit vrsis. Item Terent. in Adel. Hæc fratri mecum non conueniunt, neq; placent. id est, dissentimus ab inuicem in his, & dissimiles sumus. Nonnunquam sine supposito, sed subintellecto. Plaut. in Capt. Nunc ita conuenit inter me atque hunc Tyndare. Et iterum: Dicito patri quo pacto mihi conuenit de huius filio. Sic dicimus, De precio conuenit: id est, concordes fuimus. Conuenire in manu, vel in manum venire, est vxorem fieri. Duobus autem modis fit, scilicet vsu & coemptione. Quæ in manum per coẽmptionem conuenerat, ea materfamilias vocabatur: quæ autẽ vsu, nequaquam. Coẽmptio autem certis solennitatibus fiebat, & sese coẽmendo inuicem interrogabant. Vir ita, an mulier sibi materfamilias esse vellet. Illa respondebat, velle. Item mulier interrogabat virum, vtrum sibi paterfamilias esse vellet. Ille respondebat, velle. Itaque mulier conueniebat in manũ, & vocabantur hæ nuptiæ per coẽmptionem. Et erat mulier materfamilias. Gellius lib. 18. Matremfamilias (inquit) appellatam eam esse solam, quæ in mariti manu esset à matris nomine nuncupata.

Conuentæ, conditio dicebatur, cum primus sermo de nuptiis & earum conditione habebatur.

Conuenticulum, (συνοδία) plerunque in malam partem accipitur: hoc est, pro conuentu seditiosorum aut sceleratorum. Cicero pro Sest. Conuenticula hominum, quæ ciuitates nominantur.

Conuentio, (τὸ συμφωνεῖν, ὁμολογία) vbereinkomsmung) verdrach, ouereencomminge) accort, paction.) nomẽ generale est ad omnia pertinens, vt scribit Vlpian. de quibus negotiis contrahendi transigendiq; caussa consentiũt, qui inter se agũt. Nam sicut conuenire dicuntur, qui ex diuersis locis in vnum locum conueniunt, ita qui ex diuersis animi motibus consentiunt, & in vnam sententiam concurrunt. Adeoq; conuentionis nomen generale est, vt nullum esse conuentum, nullam esse obligationem dicat, quę non habeat in se conuentionem, siue verbis, siue re fiat.

Conuentum, neutri generis, conuentionem significat, συνθήκη. In Pand. Græcis conuenta, τὰ συνάλλαγματα dicuntur.

Conuentus, (σύνοδος) eyn versamlung, zamen komung) een vergaderinge) assemblee.) dicitur cum homines simul venerint. Fit autem quatuor modis. Vno, cum quemlibet hominem ab aliquo conuentũ esse dicimus. Altero, cum significatur multitudo ex pluribus hominum generibus contracta in vnum locum. Tertio, cum à magistratibus iudicii caussa populus congregatur. Erant enim in prouinciis statuti conuentus per rectores eaque ad iudicia facienda. vnde Plin. de Hispania, Nunc vniuersa prouincia diuiditur in septem conuentus. Idem lib. 3. scribit in Bethica fuisse iuridicos conuentus quatuor, videlicet Gaditanum, Cordubensem, Astygitanum, Hispalensem. Quarto, cum aliquem in locum frequentia hominum, supplicationis, aut gratulationis gratia colligitur. Ponitur interdũ pro cõiugio. Iuue. Conuentũ tamen & pactũ est, sponsalia nostra Tempestate paras.

Conuersor, vtor, & consuetudinẽ habeo, (διατρίβω) omgaen, conuerseren) hanter aulcun.) à quo conuersatio, διατριβή. Plinius libr. 10. cap. 33. Ne cui frequentior conuersatio suspecta fit.

Conuerto, & Conuertor, (τρέφω) ommoenden) omkeeren) tourner.) pro eodem accipiuntur. Plaut. in Amph. Sed tamẽ fuga in se nemo conuertitur. Conuertere se domum, pro reuerti. Terent. in Adel. Ego iam transacta re conuertã me domum cum obsonio. Et Plin. De viris illustr. Veientes ad dolos conuersi, pecora ex aduerso in conspectu illorum posuerunt.

Conuexum, curuum, ex omni parte declinatum, qualis est natura cœli, quod ex omni parte ad terram versus declinatum est. Verg. Aspice conuexo nutantem pondere cœlum. Hinc conuexitas, ipsa porrectio aduersus nos, tractum à concauitate nauium, quæ extrinsecus huiusmodi formam habent, nomine Carinata dicta.

Cõuiciniũ, γειτονία, vbi plures inter se vicini sunt.

Conuitior, aris, contumeliã dico. λοιδορέομαι. lesteren, schilten) lasteren, bespotten) iniurier.) Vnde conuitiator, qui conuitium dicit, vel facit. Cic. in Sall. Si de mea vita atque artibus huic conuitiatori respondero.

Conuitium, (λοιδορία) eyn scheltwort, schmachred) bespottinge) parolle iniurieuse.) contumelia, inquit Labeo Iureconsult. quasi conuocium, murata litera: à concitatione, vel conuentu: id est, collatione vocum. Cum enim in vnum complures voces conferunt, conuitium dicitur: cum autem nec in cœtu, nec vociferatione dicitur, non propriè conuitium nominatur. Festus tamen à vicis, in quibus primo habitatum est, deriuat. Alii dicunt conuitium esse maledictum cum contumelia, & à vitio deriuari. Cic. pro Cælio: Maledictũ autem nihil habet propositi præter contumeliam, quæ si petulantius iactatur, conuitium: sin facetius, vrbanitas nominatur. Idem. 4. Acad. Vrgebor iam omnium vestrum conuitio. De hoc nonnunc vide Val. libr. 6. cap. 52.

Conuictor, dicitur quotidianus conuiua, & qui nobiscum viuit familiariter. ἑταῖρος, ὁμοδίαιτος. eyn tischgänger.) Horatius: Nunc quia sum tibi Mecœnas conuictor. Sueton. in Tybe. Nihilo lenior in conuictores Græculos.

Conuiuale, qđ ad conuiuiũ pertinet. συμποσιακός. Liu. Multaq; cõuiualia ex auro & argẽto vasa.

Com

Conuiuari, conuiuium facere, aut simul cibum sumere. ἐυωχεῖσθαι, ἑστιᾶν. gastung halten) maeltijt houden) faire bancquetz.) Terent. in Heaut. Scortari volunt, crebrò conuiuarier. Vnde conuiuator, (δαιτρόμων, ἑστιάτωρ) dicitur, qui parat conuiuiū. Liu. 5. Bell. Maced. Est autem res simillima cœnæ Chalcidensis hospitis mei, hominis & boni, & scite conuiuatoris, apud quem hospitali tempore comiter accepti. Conuiuæ vero, & conuictores, dicuntur inuitati ad conuiuium. συμβιωταί. Terent. in Heaut. Egomet conuiuas moror. Plau. in Asin. Vocet conuiuam neminem, illam tu voces.

Conuiuiones, (συμπόται) à conuiuendo, compotores dicuntur.

Conuiuium à viuo fit, de quo Cic. de Sen. Bene maiores nostri accubationem epularum, quia vitæ coniunctionem haberet, conuiuium nominauerunt, Græcè συμπόσιον. eyn malzeit.) een maeltijt.) banquet.)

Conuiuo. is. ere. viuere, vel simul viuere, & comessari. Plaut. in Amph. Misisti ad nauim Sosiam, vt hodie tecum conuiueret. Quint. lib. 1. cap. 12. Lauamur, & tondemur, & conuiuimus ex consuetudine. mitleben) mede leuen) viure auec aulcun.)

Conuoluulus, (ἴιψ) pen. cor. vermiculi genus minoris erucæ, multipedis, erodentis pubescentes vuas, quam alij volucem appellant: à conuoluendo, quia se inuoluit in pampino. à Plauto inuolulus, à Colu. inuoluola, à Suida ἴψ appellatur. Plin. lib. 17. cap. 28. Simili modo ne conuoluolus fiat in vinea, amurcæ congios duos, &c. Conuoluolus, (σμιλακὸς λεία) etiam est herba per fruteta nascens, nullo odore, nec crocos intus habens, sed florem tantum ac candorem lilij referens, veluti rudimentum naturæ lilia facere condiscentis. dictum, quòd sese rei cui adhæret, inuoluat.

Conuoti, dicebantur ijsdem votis obligati.

Conus, (κῶνος) eyn daunusz, daunkern) eenen pijn appel) vne pomme de pin) propriè nux picea. Colum. lib. 7. Remedio sunt cupressini quindecim coni, totidemq; gallæ. Propter quod geometræ eiusmodi figuram conum appellant. Hinc conus dicitur curuatura, quæ in summitate galeæ prominet, (λόφος) super quam cristæ ponuntur: licet quandoq; pro crista ponatur, quē lingua vernacula pinarium vocamus. Verg. 3. Aeneid. Et cornum insignis galeæ, cristasq; comantes. Et coniferæ arbores, quæ conos, hoc est, nuces pineis similes ferunt. Ouid. Et coniferæ cyparissi. Quicquid pterea tali forma est, κωνοειδὲς dicitur. Quidam etiam accipiunt pro capitio acuminato. Est & Conus musicus. Boëtius in Musica: Si Conum quem turbonem vocant, quis diligenter exornet. Coniscare apud Quintil. significat arietare, & frōte frontem percutere: Et satiati agni ludunt, blandeq; coniscant. Hinc etiam conoides, (κωνοειδὴς) arbor ferens cupressos fœminas. nam à rotunditate in acumen leuatur.

Coos, siue Cos, siue Coum, siue Co, (κῶς) insula in mari Aegeo, seu (vt quidam aiunt) in Icario, Rhodo proxima, & Cariæ opposita, quæ olim magna fuit & optime habitata, & aspectu iucundissima his qui eo nauigabant. Ambitus eius quingentis & quinquaginta stadijs clauditur, tota fertilis, & optimo vino abundans. Est & vrbs eo nomine, antiquitus Astypalæa vocata. dicta à Coo Meropis filia, quæ ibi regnauit. Strabo scribit nouē gentes & quinq; milia oppidorum esse, quorum nullum fit minus Coo Meropide. Hinc Cous. a. um. (κῷος) pen. prod. vnde Hippocrates medicus diuinus, & Apelles pictor egregius Coi dicti sunt, cum in ea nati perhibeantur. Ouidi. Si Venerem Coos nunquam pinxisset Apelles. In primitiuo prima corripitur. In suburbano Coi, Aesculapij templum fuit valde insigne, & multis donis opulentum, inter quæ nuda Venus erat, quæ postea Iulio Cæsari Romæ dicata est. Sunt qui dicant apud hanc insulam fieri vestes tenuissimas ad fœminarum ornamentum. vnde Ouidius de Arte: Siue erit in Tyrijs, Tyrios laudabis amictus: Siue erit in Cois, Coa decere puta.

Copen, Veteres pro copioso posuerunt. Plaut. Atq; ego nunc vt gloriosum faciam, & copi pectore. Hinc copona primum, deinde caupona, taberna vinaria, propter copiam rerum quæ ibi venduntur.

Cophinus, (κόφινος) ein korb) eē korf) vng cophin.) penult. corr. Latinè corba. Iuuen. Cum dedit ille locum cophino fœnoq; relicto.

Copia, (ἐυπορία) vberflüszigkeyt) ouervloeyicheyt) abundance.) à con & ope, vel à capio, vt sit copia, quasi capia, quòd multa capiat. In singulari quidem abundantiam, eloquentiam, facultatem, (ἐξουσία) potestatemq; significat, vt faciam tibi copiam spectandi ludos. Ouid. Ante ait, emoriar, quàm sit tibi copia nostri. Neque apud oratores cum alio verbo iungitur. Poëtæ cū do iungunt. Vergil. Postquam introgressi, & coram data copia fandi. Cum alijs verbis abundantiam significat, vt magna copia frumenti auecta est. Cice. de Amic. Quid autem dulcius, quàm vt plurimū copijs, facultatibus, opibus possint cætera parare, quæ parantur, &c. Copia pecuniarum, & copia orationis. In plurali pro eodem significato quandoq; sumitur, vt nouo copias tuas: &, omnium rerum copias habeo, (κατασκευή) peculiariter tamē significat exercitus multitudinem, δυνάμεις: vt copiæ Pompeij, copiæ Cæsaris. Teren. in Eunucho: Militem secum ad te quantas copias adducere. Cic. 1. Tusc. Copias maximas duxit ad Troiam. Aliquando etiam in singulari ponitur pro multitudine, (πλῆθος) Pompeius ad Domit. Nec solus cum ista copia tantam multitudinē sustinere poteris. Idem: Etiā hortor vt cum omni copia quamprimum ad me venias. Cic. ad Att. lib. 8. Vt Brundusium ducerem hanc copiam. A copia copiosus. a. um. ἔυπορος, abundans. Cic. 3. Ver. Magnificè, & ornatè, vt erat in primis inter suos copiosus, conuiuium comparat. Copiose, abundanter. Cic. de Sen. Quàm copiose ab eo agricultura laudatur in eo libro qui est de tuenda re familiari.

Co

Copior, aris. Castrense verbum est, pro copias cogere. Gellius lib. 17. cap. 2. Et Romani multis armis & magno commeatu prædaq; ingenti copiantur. quod verbum haud facile reperias apud ciuilium caussarum oratores: estq; eadem figura est, qua lignantur, & pabulantur, & aquantur.

Copio. as. quod est copias augeo, siue cogo: sicut lignor, aquor, quæ sunt verba Castrensia.

Copiola, diminutiuum, significat paruam copiam.

Copæ, (κῶπαι) locus in Græcia apud Orchomenō Bœotiæ, iuxta Cephisum amnem, qui facit lacum Copaidem (κωπαΐδα) nominatum.

Copula, (σύνδεσις, σύνδεσμος) quæ copulat: id est, coniungit, quales sunt apud grāmaticos, &, q;, & huiusmodi. Accipitur & pro nexu & vinculo, (ἅμμα) eyn band) vng lien.) à cōpulando: id est, nectendo, Apul. lib. 9. Copulæ sparteæ tritura continua exulcerati. Nam iumenta ceruicibus exulcerata & colla detrita ob iugum videmus. Ouid. Copula detrahitur canibus. id est, vinculum colli. Plautus in Epid. posuit copulas pro loris ad colligandum accommodatis, cum ait: Quæritant me, in manibus gestant copulas. Dicitur & copula, (συνδυασμός) cuiuslibet rei duplex numerus: vnde copula matrimonij.

Copulo. as. are. colligare, vincire, coniungere, zůsamen knupfen) te samen coppelen) lier ensemble, ioindre.) Plin. lib. 17. cap. 19. Insociabilesq; arborum naturæ copulentur. Plautus in Pœn. Quid ais tu, quando mecum caput & corpus copulas? Copulor. aris, deponens, idem significat. Plaut. in Epid. Caue sis cum filia mea Hanc copulari, neq; conspicere,

Copulatiuus, a. um. quod copulat, vel copulare potest, συναπτικός. vnde coniunctio copulatiua: à copulo, coniungo.

Coquina, (μαγειρεῖον, ὀπτανεῖον) penultima producta vide Colina.

Coquinari, (μαγειρεύειν) est coquinariam artē exercere. Plaut. Neq; ego vnquam nisi hodie ad Bacchas veni, in Bacchanal coquinatum.

Coquinaria. æ. (μαγειρική) ars coquendi quæ ad victum spectat.

Coquinarius. a. um. quod ad coquinam pertinet, μαγειρικός. vnde vasa coquinaria dicta.

Coquito. as. pen. cor. frequentatiuum est à Coquo.

Coquo. is. xi, ctum. à cogendo, quoniam coctum cogendo coërcetur, vt ad vtilitatem vescendi perducatur. Et duo significat: scilicet per ignem, vt carnes coctæ, ὀπτὰ κρέα: kochen) koken) cuyre.) & maturare, id est, maturum facere, πεπαίνειν, πέπτειν. zeitig machen) rijpmaken) meurir.) Plinius: Acescunt sexagenis diebus siti maxime, antequam fici coquantur autumno. Huius composita sunt concoquo, (συμπέπτω, ἐκπέπτω) simul coquo, seu digero. vnde concoquitur cibus calore stomachi. Plin. lib. 27. Theophrastus celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius in supinis. Et per translationem concoquere iram, πέψαι τὴν ὀργήν. Decoquo, in totum coquo. Excoquo, perfecte coquo, digero, πεπαίνω. Colum. proprie, cum ait: Vis frigoris excoquit terram. Incoquo, coquendo applico. ἐνέψω. Nam cum metallum aliquod deplumbamus, vel deargentamus, vel deauramus, incoquere dicimus. vnde vasa ænea, stanno ad ignem illita, incoctilia dicuntur. Plinius: Deinde & argentum incoquere simili modo cœpere. Proprie tamen est intus coquere. Verg. lib. 4. Georg. Huius odorato radices incoque Baccho. Percoquo, valde seu perfecte coquo. διέψω. Plin. lib. 23. Bubulas carnes, additi caules magno ligni compendio percoquunt. Discoquo. Idem lib. 29. Denas virides lacertas, in decem sextarijs olei veteris discoquunt. Præcoquo, ante coquo, vel ante maturo. à quo præcox fructus, & præcoqua vua: id est præmatura. Recoquo, rursus coquo. Plin. An satis recoctum sit. Et omnia habent penultimā correptam. A coquo ducitur verbale coctio. onis. ipse coquendi actus. vnde coctionem facere, pro concoquere, & conficere cibum in ventriculo, qd' vulgus digerere vocat. Plin. lib. 20. cap. 9. Coquitur & in melle cibi gratia, maxime vt coctionem facias. Et coctura. ræ. idem quod coctio. Colum. lib. 12. cap. 18. Si quinta pars picis Brutiæ in vniuersam cocturam adijciatur, vtilissimum fit omni vindemiæ.

Coquus, vel Cocus, qui cibos coquit aut vendit: qui & coquinarius dicitur. μάγειρος. eyn koch) een kock) cuysnier.)

Cor, cordis, (καρδία) das hertz) dat hert) le cuer) vnum est ex visceribus, nam omnia interiora viscera dicuntur: in quo (vt inquit Plin.) habitat mens, & fons est venarū, arteriarum & sensuum. Et sicut ait Auicen. est principium virtutis: vitalis fons vitæ, & radix dicitur ab interprete Galeni. Aliquando tamen accipitur pro mente, (φρήν.) Cic. lib. 1. Tusc. Cor ipsum animus videtur. Vnde concors, (ὁμόφρων) discors, excors, socors, vecors, (ὑπονενοημένος) grauicors, & cordatus. Cordi est, id est, delectat, & placet. κατὰ θυμόν ἐστι, πρὸς θυμοῦ. Cic. Ideoq; eò mihi magis est cordi. Teren. Si hæ nuptiæ sunt tibi cordi. id est, iucundæ.

Cora, ciuitas quam Dardanus ædificauit, à qua Corani eius incolæ dicti sunt.

Coracesius, (κορακήσιον) pars Tauri montis.

Coracinus, (κορακῖνος) penultima producta, coruinus. Plinius etiam piscem quendam coracinum appellauit.

Corallium, (κοράλλιον) lapis rubei coloris. Plin. Corallium religiosum in primis gestamen esse existimant amoliendis periculis. Planta est (vt inquit Diosc.) marina. Nascitur enim in mari rubro, & in Persico, & circa Orchadas insulas, & in Siculo circulo circa Drepanū. Forma ei est fruticis, color viridis, baccæ candidæ, sub aqua molles, exemptę confestim lapidescunt, & rubescūt quasi corna, vt scribit Theophrastus de gemmis. Huius nominis quidam primam producunt. Ouid. libr. 4. Metamorph. Nunc quoque coralijs eadem natura remansit. Alij breuiant. Claud. Mergit se subito,

vel

vellitq; corallia Clotho.

Corallobachates, lapis est guttis aureis, coralliŋ modo distinctus.

Coram, præpositio est, quæ contrariã habet significationem à clàm: vt, Coram senatu orationem habui. vor)voer, tegenwordich)deuant, en la presence du senat.)Differt tamen à palam, quòd corã magis ad personas certas, palam ad omnes refertur. Coram indiget adiectione, palam nõ indiget. Et differt ab ante, quòd ante oculos, longe intelligi potest: coram proximitatem significat. Teren. in Eun. Quæ mihi ante oculos coràm amatorem adduxti tuum.

Corambla, (κορέμβλη)herba quæ oculos retundit, & hebetes facit. Ideoq; dicta corambla: nam κόρα pupillam significat. ἀμβλὺς dicit retusus & hebes.

Corax, cis. (κόραξ) à Latinis dicitur coruus. Cice. lib. de Orat. Quare coracem vestrũ istum patiamur? Hinc componitur, nocticorax, seu nycticorax: corax nyctornos, coruus nocturnus. Est & oppidum in Volscis, & viri proprium, qui Archilochum interfecit.

Coracicus, (κορακικὸς) Tauri mõtis pars, à gentibus sortitus nomen.

Coraxis, (κόραξις) mons qui à septentrione Colchidem claudit. Est & fluuius eiusdem nominis, qui ex monte sui nominis oritur.

Corbis, (κόφινος)korb)korf)vng cophin.) vas ex viminibus factum. Cic. pro Sest. Messoria se corbe contexit. Dicta secundum Varr. ab eo, quòd spicas aliud'ue quid eo corruebant. Hinc minores dictæ corbulæ, γεργάθια. Cato villicum dixit habere oportere corbulas amerinas quatuor. Colu. vero ait, Corbulæ decemmodiæ, trimodiæ. Dicimus autem hic vel hæc corbis.

Corbitæ, pen. prod. naues onerariæ: dictæ quòd in earum malo summo ꝓ signo corbes solerent suspendi. Plaut. Tardiores quàm corbitę sunt etiam in tranquillo mari.

Corbito, as, are. in corbitam immittere. Plautus in Casin. Ego noui ambas estrices, corbitant, Vbi comesse possunt. Per translationem dixit, ꝓ ventrem implent, quasi nauigium onerent.

Corbonam, (κορβονᾶν) pen. cor. Iudæi sacrum thesaurum dicunt, Iosepho & Eusebio authoribus.

Corcallis, gemma est, quæ modo nigro, modo cæruleo colore est.

Corchorus, vile olus apud Plinium. Vnde prouerbium contra eos qui magnis honoribus inhiant, cum ipsi sint nihil, Corchorus inter olera.

Corculum, diminutiuum à cor. Plaut. Meum corculum, meus molliculus caseus. Et corculus acutus, quasi cor sapiens. Fest. Corculum dicebant antiqui solertem, & acutum. Cic. lib. 1. Tusc. Et Nasica ille prudens, bis consul, corculum appellatus. Plin. libr. 7. catos corculos apud Rom. cognominatos esse refert, qui sapientia præstiterunt.

Corcyra, (κόρκυρα) pen. prod. insula in Ionio mari, Alcinoi & Phæacum memoria, item Vlyssis naufragio, & Alcinoi hortis clara: olim Phæacia à Phæaco dicta, qui genitus fuit è Nympha, Asopi filia, rapta à Neptuno & ad insulam delata, cui nomen fecit. Vbi grauida Neptuno peperit Phæacũ, qui fuit pater Alcinoi. Lucan. libr. 2. Hinc late patet omne fretũ, seu vela ferantur In portus Corcyra tuos, seu læua petatur Illyris. Huius meminit & Homerus Odyss. ν.

Cordapsus (χορδαψὸς) morbus tenuioris intestini, quem iuniores iliacum nominant.

Cordatus homo, (ἔμφρων, νουνέχων, νουνεχής:) verstandich) home sage) id est, insignis corde, & præstans memoria, qui solertia multa pollet & ingenio, quemadmodum & corculum. Lactan. libr. 3. Non inficior fuisse illum paulo cordatiorẽ, quàm cæteros qui naturam rerum putauerunt ingenio posse comprehendi. Cice. 1. Tusc. Egregie cordatus homo Catus Aelius Sextus.

Cordiacus morbus, (καρδιακὸς) aliàs cardiacus, ἀπὸ τῆς καρδίας.

Cordire, Veteres dixerunt pro eo quod est, animo cedere.

Cordolium, (καρδιαλγία) commiseratio, & quasi dolor cordis. quod vocabulum in quotidiano sermone est vsitatissimum, quo & vetustissimi authores vtuntur. Plautus Mihi cordolium est. Idem in Pœn. Ibi tibi erit cordolium, si quam ornatã melius forte aspexeris. Idem scribit mulieri non esse cordolium, nam mulier nulla cordicitus dolet & animo.

Corduba, (κόρδυβα) ciuitas Hispaniæ, Senecæ & Lucani patria.

Cordus. a. um. (ὄψιμος) spaed) arriere.) quod serotina fœtura natum est: vt cordum fœnum autumnale: id est, quod autumno secatur. Columel. lib. 7. cap. 3. Sic corda frumenta dicta sunt, quæ sero maturescunt. Et cordi agni, serotini, qui post tempus debitum nascuntur, quos vulgus vocabulo inde deducto cordiscos nominat. Plin. libr. 8. capit. 47. Est ergo cordus cognomen eorum qui tarde nascuntur. vnde apud Sueton. Cordus Cremetius legitur, quo nomine etiã dictus alius scriptor historiarum, quem sequi se ait Iul. Capitol. in vita Cordianorum. vnde Quintil. lib. 1. præcipit scrutandas esse à subtili præceptore origines nominum, vnde Agrippa, & Opiter, & Cordus, & Posthumus dicantur. Varro de re Rust. libr. 2. cap. 1 per aspirationem scribit chordum, & à χορίς deriuat, quod significat voluam intimam, siue inuolucrum, quo fœtus in vtero matris deuoluitur.

Corgo, aduerbium, apud Veteres ꝓ profectò, quasi ex corde ago: id est, loquor.

Coriaceum, quod ex corio est. σκύτινον.

Coriago, infesta (vt Colum. inquit lib. 7) pestis bubulo pecori, scilicet cum pellis ita tergori adhæret vt appræhensa manibus deduci à costis nõ possit. Ea res non aliter accidit, quàm si bos, aut ex languore aliquo ad maciem perductus est, aut sudans in opere faciendo refrixit, aut si sub onere pluuia madefactus est. Vide Colu. lib. 7. cap. 13.

Coriarius, qui coria concinnat, præsertim crassiora. (Σκυτοδέψης. eyn låder gerber) een leer bereyder) vng conroyeur) Coriarius præterea est frutex rhuis herbæ. Plin. lib. 24. cap. 11.

Corinthiacus. a. um. (κορινθιακός) quod ex Corintho est. Ouid. lib. 3. de Trist. Illa Corinthiacis primum mihi cognita terris.

Corinthiarius, à Suetonio positum est pro amatore nimio Corinthiorum vasorum.

Corinthia vasa, (κορίνθια σκεύη) dicuntur ex ære Corinthio fabrefacta, quòd auro, argentoque cum ipso ære confusis fiebant. Nam æs Corinthium maxime laudabatur. vnde factum est, vt omnia vasa ex ære elegantia Corinthia sint appellata. Propter quæ apud Veteres tanto in precio fuerunt æris metalla, vt argenti quoque atque auri precium transcēderint. Tria autem sunt genera Corinthij æris, vt docet Plin. Candidum, quod nitore accedit quàm proxime argento. Alterum in quo auri fuluus color inspicitur. Tertium in quo æqualis temperies omnium fuit.

Corinthus, (κόρινθος) vrbs Achaiæ, ferè in medio Isthmi Peloponnesiaci sita. Isthmos Græci vocant angustias peninsularum, inter quas nobilitate Peloponnesiacæ præfertur. Corinthus primo à Sisypho latrone, Aeoli filio fertur condita fuisse, & Corcyra nominata, authore Strab. postea Ephyre. deinde euersa, & instaurata à Corintho Oreste seu Iouis filio, Corinthus est appellata, olim celeberrima & ditissima. Hæc habet arcem, quæ Acrocorinthus dicitur. Apollodorus author est alias hoc nomine dictas ciuitates, quarum vna fuit in Thessalia, altera in Epiro, tertia in Elide. A Corinthus fiunt Corinthius, & Corinthiensis adiectiua, quæ sic ab inuicem distinguuntur: Corinthij, (κορίνθιοι) sunt qui Corinthum habitant, seu qui ex Corintho nati sunt: Corinthienses qui alibi nati sunt, sed negociantur Corinthi. Suidas à Corintho Marathonis filio vel Pelopis appellatam censet.

Coriolana pira, dicuntur à forma.

Corium, (δέρμα, σκῦτος) låder) leder) le cuyr) animalium est, præsertim eorum quæ crassiorem pellem habent ac duriorem: quamuis quandoque pro quacunque pelle (δέρμα) dicatur, etiam rerum inanimatarum. Cæs. 2. Bell. Ciu. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. Cice. 1. de Nat. Deor. Quarum aliæ corijs tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. Apud Plin corium terræ est, non tam cutis eius facies que summa, quàm tectorij, & statumen quoddam crassius, cui & aliud quoque subesse potest corium. Nam in parietibus struendis, ordines ipsi laterū coria à Vitruuio dicuntur, hoc est, quæ vulgò turba opificum appellat cursus, Bud. Annot. in Pand. Dicitur & corius masculino genere. Plaut. in Pœnu. Heri in tergo meo tres facile corios contriuisti bubulos. A corium fit excorio, as, (ἀποδέρω) quod est corium detraho.

Corna. æ. nomen est duarum vrbium.

Cornelia, (κορνηλία) Romana, Gracchorum mater, & maioris Africani filia, quæ à Valer. Max. laudatur, quòd matronæ Campanæ ornamēta sua pulcherrima ostentanti, non aurum, non gēmas, non denique vestes opposuerit, sed liberos, qui maxima sunt matronarum ornamenta.

Cornetum, (κρανεών) locus vbi sunt frequentes corni, sicut à pino pinetum.

Corneus. a. um. quod ex corno est. κράνινος. hornen) qui est de corne.) Plaut. Duram ac corneam virgam. Potest etiam esse à cornu deductum nomen. vnde hybernæ coronæ corneæ dictæ sunt, quoniam negante tum flores terra, laminis è cornu tinctis fieri solebant. Vnde corneum rostrum, Cic. & corneus color, qui cornu, vel corni similitudinem refert, Plin. Corneolus, diminutiuum. Cic. de Natur. Deor. 2. Sed duros & quasi corneolos habent introitus, multisque cum flexibus: quod his naturis relatus amplificatur sonus.

Cornicen, pen. cor. qui cornu canit. κεραύλης, ὁ σημαίνων κέρατι. Iuuen. Quadraginta dedit Gracchus sestertia dotem Cornicini, siue hic recto cantauerit ære. Dictū ita, quia quod nunc ex ære est, tunc fiebat bubulo cornu.

Cornicor. pen. prod. deponens, significat more cornicum garrio. κρώζω. Persius: Nescio quid tecum graue cornicaris inepte.

Cornicularius, nomen est ordinis in militia, sicut commentariensis, & accensus. Docet Ascon. perinde ac cornicularius à corniculo sic inclinetur, vt à cornu cornicen. Nam qui corniculo militabat, is & Cornicularius dicebatur. Maternus videtur ostendere cornicularium officium fuisse super sententijs damnatorum, cum ait li. 2. Quòd si in his locis Mars se aliqua societate coniunxerit, vel si cum his fuerit inuentus, erunt homicidijs publici præpositi, & exceptores earum sententiarum quæ de hominum capitibus proferuntur, aut cornicularij, aut commentarienses, sed quibus iura committantur.

Corniculum, diminutiuum à cornu. κεράτιον: quo etiam nomine vocatum est oppidum iuxta Tarquinios, (κόρνικλος) à quo oppidani Corniculani (κορνικλανοί) appellati sunt. Et corniculum, ornamenti genus, quo donabantur milites ab imperatoribus pro re bene gesta. Liuius libr. 10. scribit Papyrium Consulem equites omnes ob insignem in bellis operam donasse corniculis, armillisque argenteis.

Cornigenus. a. um. quod est ex genere cornua habentium. κερατοφυής: sicut caprigenum, quod ex genere caprarum.

Corniger, pen. cor. gerens cornua. κερατοφόρος, κεραοφόρος. vnde Bacchus corniger dictus est, quia simulachro Liberi patris cornua adijciebantur, quòd vini inuentor fuerit. Homines enim nimio vini potu truces redduntur.

Cornipes, (κερατόπους) pen. corr. animal pedes habens, sicut equus & capra, & huiusmodi vnguium aut pedum animalia. Ouid, libr. 2. Fast. Cornipedi

Fauno cæsa de more capella. Nam Faunus capri-nos pedes habere fertur.

Corniscarum, diuarum locus trans Tyberim erat, cornicibus dicatus, quòd in Iunonis tutela esse pu tabantur.

Cornix, (κορώνη) auis quæ dux auium esse dicitur. vulgo ein krey) een kraey) vne corneille.) cornices etiam accipi solent pro iis, qui se sapientiores ac duces aliorum videri volunt. vnde Cornicum oculos configere, prouerbio dicimus. Huius dimi nutiuum est cornicula. Hieronymus ad Paulinū: Malo alieni operis interpres existere, quàm (vt quidam faciunt informes corniculæ) alienis me coloribus adornare. Eras. Chil.

Cornu, Cornum, & hic Cornus secundū Priscian. à curuore (vt scribit Varro) nominat. horn) corne) Plin. lib. 28. cap. 11. Dentes mobiles confirmat cer uini cornus cinis. Idē lib. 11. ca. 37. Omnibus autē caua & in mucrone demū concreta sunt cornua: ceruis tantū solida & singulis annis decidua. Hinc fiunt vnicorniū, μονόκερως. bicorniū, δίκερως. tricorniū, quadricorniū. Per translationē cornua flu minum dicuntur flexus, curuitates alueorū, quod mul tis in locis ad cornuum similitudinem flectantur. Item cornua antennarum significant vtranque partem antennæ. Vergil. Cornua velatarum ob-uertimus antennarum. Similiter in prælio cornua dicuntur vtraque pars exercitus. In exercitu enim est dextrum & sinistrum cornu, & quod in-ter vtrunque est, dicitur medium. Terentius in Eunucho: In medium huc agmen cum vecti Donax: Tu Simalio in sinistrum cornu, tu Syrisce in dextrū. Cæsar. 1. Bell. Gall. Ipse à dextro cornu præ-lium commisit. Item cornu, genus est tubæ obtortæ, à quo cornicines dicti sunt.

Cornucopiæ, (κέρας ἀμαλθείας) quod Hercules cum Acheloo in speciē tauri mutato congressus ei detraxit. hoc Naiades acceptum, & omnium fructuū primitiis refertū, Copiæ consecrarūt: vnde apud Ouid. Archelous rigidā fera dextera cornu, Dum tenet infregit, truncaque à fronte reuellit. Naiades hoc pomis & odoro flore repletum Sacrarunt, diues quæ mea bona copia cornu est.

Cornupeta, (κερατιστής) penult. cor. animal quod cornibus petit: id est, ferit.

Cornus, (κρανία) fœm. gene. tam quartæ quàm secundæ declinationis, secūdum Priscianum: arbor ramos habens duritie & rigiditate cornibus simi les, fructum circa solstitia facit, primo candidum, postea sanguineum. Verg. lib. 9. Coniecto sternit iaculo, volat Itala cornus: id est, telum ex corno factum. Cornū, (κράνιον) gen. neu. fructus. Idem: Baccæ lapidosaque corna.

Cornutus, a, um. quod habet cornua. κεραστής, κεράτινος. Varr. 2. de re Rust. cap. 7. Aetas cognosci tur equorum & fere omnium qui vngulas indiui sas habent, & etiam cornutarum, quod, &c. Potest etiam dici cornutum, quod procedit ex cornu. Martial. Occubuit tandem cornuto ardore potitus. Cornuti quadrupedes, à Veteribus dicebātur elephanti, nam quod in his dentes multi dicunt, cornua sunt. Sed mirum est, quod scribit Suidas de Cornuto, & dicit duos mirabiles viros fuisse, vnum Liuium & Cornutum (κορνοῦτον.)

Corolla, diminutiuū parua corona. (στεφάνιον) Pro pert. Me iuuat externis positā languere corollis.

Corollarium, (ἐπιφορά, προσκατάβλημα, ἐπίδοσις.) authore Varr. lib. 1. significat id quod additum est supra mensuram, preterquam quod debitum, tanquam auctarium quoddā: à corollis nomē deductum, quod hæ cum placuerant actores, in scena dari solitę sint. vnde & corollaria dicūtur ipsę coronę. Sueto. in August. Itaque corollaria & pręmia alienis quoque muneribus ac ludis, & crebra grādia de suo offerebat. Plin. 21. Paulatim & Romæ subrepsit appellatio corollis, inter initia propter gracilitatem nominatis, mox & corollariis, postquā è laminia ærea tenui inaurata aut inargētata dabātur. Ci. in Frumētaria: Noli hoc colligere quod numulis corrogatis de nepotū bonis, ac de scenicorum corollariis decimam emerunt, (ἐπίμετρον.) Hæc autem, cum precii parui forent, factum est, vt corollarium, pro re leuiori accipiatur. Plin. lib. 9. At illa corollarium id esse, sumpturamque ea in cœna taxationem confirmans. Apul. symbolicōs corollarium vocauit posticum concubitum, cum ait, Mihi iam fatigato de propria liberalitate, Photis puerile obtulit corollarium.

Corona, est quam Greci στέφανον eyn krantz, odder kron) eē kroon) couronne) vocāt, à nostris olim strophia, à στρέφειν quod est vertere. Postea per diminutionem strophiola est appellata, deinde à serēdo, serta. Et cum videatur corona à choro dici, caret tamē aspiratione. Fuerunt autē apud Romanos diuersorum generum coronæ in magno precio habitę: scilicet, Triumphalis, quæ fiebat ex lauro, & triumphanti dabatur: quoniā ea arbor pręcipuæ est letitiæ victoriæque nuncia. Obsidionalis, quam liberati ab obsidione dabant ei, qui ipsos liberauerat, ex gramine decerpto inde, vnde obsessos ille seruasset. Nam (vt ait Pli.) summum apud antiquos signū victoriæ erat, victos porrigere herbā è terra. Ciuica, quā ciuis ciui, à quo seruatus est in prælio, testē vitæ salutisque perceptæ dat: & hæc huiusmodi erat, primo iliginea, postea magis placuit ex quercu, quia antē causa vitæ in hac arbore hominib. fuit, qui glandibus vescebantur: etiā ex ilice. Muralis erat, qua donabat ab Imperatore, qui prim⁹ murū subiit, in'que oppidū hostiū per vim ascēdit, & aurea erat. Vallaris, quæ & Castrensis dicit, similiter aurea, habēs insigne valli. Hac donabat qui primus hostiū castra pugna introiuit. Naualis quoque aurea, quasi rostris nauium insignita, qua donari consueuerat, qui primus maritimo prælio in nauē hostiū vi trāsiliebat. Oualis myrtea erat, qua vtebant Imperatores qui ouātes introibāt ciuitatē, quā bellū leuiter, & sine cruore perfecissent. Corona etiā dicit ornamentū muliebre. Hor. li. 1. Carm. Et scindit hęrentē coronā crinibus. Item ponitur pro conuentu hominū circūstante. Item pro-

pro circulo circa lunam,(ἅλως.)Item ꝓ signo cœlesti, Ariadne Minois filia,quę conuersa est à Baccho. Verg.lib.1.Georg,Gnossiaq́ ardentis decedat stella Coronę. Ferũt Ariadnam coronã dono accepisse à Theseo, inde nupsisse Libero patri, & post eius mortem Liber pater coronam in cœlo collocauit. Alij dicunt hanc coronam dedisse Bacchum Ariadnæ, cum ad Minoen in Creta venit. Alij dicunt coronã fuisse datam à Venere Baccho, in nuptijs deorum.Hęc cancro & leone exoriente occidit, exoritur cum Scorpio Nonis Octobris, habet stellas nouem in rotundo dispositas.

Coronamentum, coronarũ multitudo. στεφάνωμα, τὰ στεφανωτικά. Plin. Atria quippe coronamentis referta. Aliquando accipitur pro floribus frondibusq́, & alijs ex quibus coronæ fiunt. Idem: In hortis seri & coronamenta iussit Cato,inenarrabili florum maxime subtilitate.

Coronarius,rij.qui coronas cõficit.στεφανοπλόκος. eyn krantz macher)een krans maker)Plin. Factũ, id est ex ingenio Glyceræ coronariæ dilectæ illi. Et coronarius,a.um.adiectiuũ, quod ad coronas pertinet.στεφανωτικός. vnde aurum coronarium,ex quo coronæ conficiebantur.Cic.pro lege Agrar. Quod ad quenq́ peruenerit ex præda,ex manubijs,ex auro coronario. Coronariũ opus,in modũ coronę factũ.Plin.lib.15.cap.30.Ramos spargit à radice dodrantales, copiarij ac coronarij operis.

Corone,(κορώνη) vrbs in Peloponneso Messeniorũ, à qua Coronæus sinus dictus est.

Coronea,(κορώνεια) vrbs est Bœotiæ. Papin. Messe Coroneam Baccho gliscentia colentes.

Coronis,pen.prod.coronidis,fœm generis.(κορωνίς) summitas,seu apex alicuius rei, velut montis, aut structurę alicuius. Significat & puppim nauis, quòd sit in eius apice curuatum rostrum. Vsq; ad coronidem dicimus,cum extremũ finem rei cuiuspiam significamus. Coronis etiam interdum dicit quod accedit absoluto operi: vt Mart lib.10. Sed nimius videor,ferâq́ coronide longus Esse liber: legito pauca libellus oro. Idem: Et mage principio grata coronis erit. Postremo grãmatici quoties persona actoris eodẽ metri genere finit, quo cœperat,coronidem vocant: eamq́ notant veluti rostri figuram exprimentibus lineis.

Corono,as,coronã capiti impono.στεφανόω. kroonen) couronner.) Verg.1.Aen.Crateras magnos statuunt,& vina coronãt.Plin.lib.15.cap.4. Athenæ quoq; victores olea coronant.

Coronula.diminutiuum,parua corona.στεμμάτιον.

Coronopus,oblonga herba est cum fissuris. seritur interim,quoniam radix cœliacis præclare facit in cinere tosta.Plin.lib.22.cap.19.Et lib.21 ca.16.

Corophium, piscis de genere cancrorum. Plinius lib.32.cap.11.

Corporale, (σωματικόν) quod est,vel habet corpus. Incorporale,(ἀσώματον)

Corporatio, idem quod corporatura σωμάτωσις. Colu.lib.7. Custodiendũ est,ne in corporatione, vel statura,vel viribus impar cũ violẽtiore iungatur: nã vtraq; res inferiori celeriter affert exitiũ.

Corporatura,corporis quantitas: hoc est, habitus & status ipsius corporis. Veget.lib.1.scribit corpo raturam boni tyronis implere sex pedum longitudinem.Colu.lib.7. Humilis enim & modica corporatura pecoris operarij debet esse. Vitru.lib.6. Sed ex cœlo rosidus aër in corpora fundens humorem,efficit ampliores corporaturas.

Corporeus,a.um.(σωματικός, σωματώδης) quod est ex substantia corporis, vt lapis: è diuerso incorporeus,vt virtus. Cic.2.de Nat.Deor.Contrà ille corporeus, vitalis & salutaris, omnia conseruat, alit,auget,sustinet,sensuq́ afficit.

Corporo,as.interficio,& corpus sine anima relinquo.Ennius: Corpus contemplatur,vnde corporet vulnere. Hinc fiunt composita, concorporo, (συσσωματόω) & incorporo.

Corpulentus, dicitur homo obesi corporis. μεγαλόσωμος. Plaut.in Epid. Euge corpulentior videre, q̃ agilior. Sic corpulentum pecus apud Colu. lib.6.cap.3.Hinc corpulentia, carnositas.πάχος. Plin.lib.11.cap.53.Somno concoquere, corpulentiæ,quàm firmitati vtilius.

Corpus,poris.(σῶμα)eyn lichaē)vng corps.) massa ista cõpacta ex artubus & membris.Seneca: Corpore truncato caput abest. Aliquãdo ꝓ sola carne ponitur.Cicero Gallo: Ego hic cogito cõmorari quo ad me reficiam,nam & vires & corpus amisi. Martial.vtranq; significationẽ posuit, Viuebant laceri membris stillantibus artus,Inq; omni nusq̃ corpore corpus erat. Hinc corpulentos dicimus obesi corporis homines. Corporum tria genera Pomponius esse affirmat. Vnum,quod vna specie continetur,vt homo, lapis,lignum. Alterũ,quod ex contingentibus:hoc est,pluribus inter se cohærentibus constat,vt ædificium, nauis, armarium. Tertiũ,quod ex distantibus compactũ,est,vtputa ex pluribus corporibus, vni nomini subiectis, vt populus,legio,grex. Vel aliter distinguit, quia aliqua sunt inanimata, vt lapis. Quædam animata anima vegetatiua, vel sensibili, vt planta,leo. Quædam anima rationali animata,vt homo.

Corrado,is.(συνάγω) pen.prod.simul, siue totum rado,aufero,vẽdo,alieno. Terent.in Heaut. Nihil relinquo in ædibus,nec vas,nec vestimentũ, corrasi omnia. id est,vendidi vel alienaui. Lact.lib.5. Non propter humanitatem,quę nulla in his erat, sed vt omnia cupiditatis & auaritiæ instrumenta corraderent.

Corrigia,giæ.à corrigo deductum esse nomẽ videtur: & est lorum,quo verberãtur serui,vt corrigerentur, & emendarentur. Cic.2.de Diuina. Quæ si suscipiamus, pedis offensio nobis, & abruptio corrigiæ,& sternutamenta erunt obseruanda.

Corrigo,is.pen.corr.correxi,correctum,ex con & rego,significat emendo,διορθόω,ἐπανόω. ✝besseren) ✝beteren)corrigier.)Lact.libr.4. Antequã mores aliorum corrigas, tuos corrige. Terent.in And, Corrigere mihi gnatũ porrò enitere. Cic.ad Qu. Frat.lib.1.Sic ego,qui in isto homine colẽdo tam in-

indormiui diu, te me hercule sępe excitante: cursu corrigam tarditatem tum equis, tum velis. Inde corrector, emendator. ἐπανορθωτής.

Corripio, is. pen. cor. repræhendo. ἐπιπλήσσω, ἐπιλαμβάνομαι. straffen) reprendre.) multi enim corripiuntur, qui tamen nō corriguntur. Plin. in Epist. Repeto me correptum ab eo cur ambularem. Corripimus verò magis verbis, quàm verberibus. Proprie autem est aliquid celeriter rapere, λαμβάνομαι, ἀντιλαμβάνομαι. Vergilius: Hic arcum'q; manu celeres'q; sagittas Corripuit. Adaptatur hoc verbum ad omnes actus humanos: vt, corripitur somno, corripitur febribus, & multa alia huiusmodi.

Corriuare, est riuum ducere, seu facere. Plin. libr. 6. cap. 14. Angustias impedit corriuatus satis à cautibus liquor, hoc est, permultis veluti riuis fluens ex solis colliquatione. Idem libr. 3. cap. 5. Albula è media ferè longitudine Apennini finibus Aretis norū profluit, tenuis primo, nec nisi piscinis corriuatus. hoc est, auctus, & primos ex piscinarū beneficio riuos faciens. Sic corriuari amnes & torrentes dicuntur, cum sese veluti in multos riuos dispergūt. Idem lib. 31. cap. 3. Plerunq; verò damnosi torrētes corriuantur detracta collibus sylua. Corriuare etiam dicitur de brutis, cum potandi gratia ad eundem riuum conueniunt. Aliquando transitiuè. συνοχετεύειν. Vnde corriuales, q duo aut plures eandem amicam habēt, vel φ eundem riuū accedere videātur, vel φ inuicē contēdant, vt ferę quæ ex eodem riuo haustum petunt, (ἀντερασταί.)

Corroboro, as. pen. cor. vide Roboro.

Corrodo, is. pen. prod. vide Rodo.

Corrogo, as. antepen. prod. rogo multis precibus, vide Rogo.

Corruda. pen. prod. syluestris asparagus. Cato: In harundineto corrudā serito, vnde asparagi fiant.

Corrugos vocant à corriuatione, & sunt aquæ ex montium iugis ductæ ad lauandum aurū, authore Plin. lib. 33. cap. 4.

Corrumpo, pis. (διαφθείρω) verderben) verderuen) corrompre) contamino, vitio, destruo, tam ad animam quàm ad corpus refertur. Vnde corruptor, (φθορεύς)& corruptela. Plin. lib. 3. ca. 22. Quæ nec aqua, nec igni posset corrumpi. Teren. in Adelph. Pisces ex sentētia nactus sum, hi mihi ne corrumpantur cautio est. La ct. lib. 3. Cœlestes literas corruperunt, vt nouam sibi doctrinā sine vlla radice ac stabilitate componerēt. Aliquādo est subornare, inuitare, & illicere muneribus, καταδωροδοκεῖν. Plin. lib. 7. Aduersis studijs copia odorum corruptum criminantibus.

Corruptela, quod corrumpit, & contaminat. διαφθορά. eyn verterbinge) een verderuinghe) corrumpure & perte.) Terent. in Adelph. Communis corruptela nostrûm liberûm. Cic. 2. Officiorum: Melius etiam, quòd largitionem corruptelam dixit esse.

Cors, cortis, (ἔπαυλις) vide in dictione Cohors.

Corsica, pen. cor. insula, quę distat à Sardinia stadijs sexaginta. Hęc malignè colitur, φ aspera sit & multis in locis inaccessibilis. In ea sunt castella Blesini, Carax, Emicone, Vapanes. Huius insulæ longitudinem asserunt miliaria centum sexaginta, latitudinem septuaginta. A Cyrno Herculis filio dicta est κύρνος, vt placet Fabio Pictori: à Corsica verò muliere, cuius taurus cum ex continēti in insulam tranasset, nomē qd' habebat retulit. Scribit Strabo captos à Romanis insulæ huius alpestres in admiratione fuisse, quòd diri, hispidi, inhumani, fermo aspectu viderentur. Hanc Romanis Mauri abstulere, quam postea Ademarcus in classe Genuensi imperator recepit.

Corsoides, (κορσοειδής) lapis caniciei hominis similis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cortex, (φλοιός, κέλυφος, λέπισμα, λέπος) eyn rind) een schorse oft schelle) escorce.) tam masc. φ fœm. gen. est veluti coriū cuiusq; rei, vt arboribus liber & in cęteris rebus crusta quædā ad tegendū data. Nam corium ꝓprię animaliū est. Ouid. lib. 1. Met. Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus. Verg. Raptus de subere cortex. Idem: Musto circundat amarę Corticis. Huius diminutiuū est cor ticula, φλοιδιον. Colu. Corticulis resolutis. Hinc decortico, as. & excortico, ἀπολέπω. Vnde etiā

Corticosus, a, um. Plin. lib. 12. cap. 14. Quod in arbore hæsit, ferro depectitur, ideo corticosum. Corticatus, a, um. quod corticem habet. Colum. lib. 12. cap. 23. Pix corticata appellatur, qua vtuntur ad condituras Allobroges.

Cortina, pen. prod. multa significat. Nam cortinæ sunt vasa in quibus pigmenta colores'q; coquunt, quibus lanæ intinguntur, & vela pinguntur immersa. eyn ferbkessel) een verw ketel) chauldiere d'vng teincturier.) Plin. lib. 19. Decimo fermè die liquatis cortina velis elutriatū mergitur in experimentū. Et lib. 35. Hoc cum fecere, nō apparet in velis: sed in cortina pingui, mirum'q; cum sit vnus in cortina colos, ex illo alius atq; alius fit, in veste accipiētis medicaminis. Seruius accipit cortinā ꝓ tripode Apollinis, vnde oraculum: vel φ Apollinis tripos corio Pithonis serpentis tectus sit: vel certa illic respōsa fundantur, quasi certina. Verg. Neque te Phœbi cortina fefellit. Vel quia illic cor vatis tenetur. Illuc enim raptæ Phœbades vaticinabātur. Cum aūt hę cortinę Apollini Delphico antiquitus dicarētur, alio nomine Delphicæ sunt nuncupatæ. Plin. lib. 34. Ex ære factitauere & cortinas tripodum, nomine Delphicas, quoniā donis maximè Apollinis Delphici donabantur. Varro lib. 3. Cortina dicta est, φ inter terram & cœlum, à similitudine cortinæ Apollinis. Et à corde, φ inde sortes primum extimatę. Cato cortinā plumbeam accipit pro vase quo oleum fluit, vbi oleum in torculario factores premunt. ait enim: Cortinam plumbeam in lacū ponito, quò oleum fluat. Item cortinæ, (περιπέτασμα, παραπετάσματα) dicūtur aulæa, & vela ad locū contegēdum. eyn fürhang) een gordijne) vnde Hieronymus lib. Exodi: Decem cortinas facito de bysso retorta. Hæ etiam

velaria, ſeu velares à velis dictæ ſunt. Nam velum, plagæ & ſtragula, inter ſe germana ſunt. Item locus velatus in theatro, ex quo egrediuntur recitatores & mimi. Vergil. Magnu cortina theatri.

Cortinale, à cortina, ſumitur pro loco in quo ſunt cortinæ, hoc eſt, vaſa quibus ſapa decoquitur. Colum. lib. 1. Cortinale vel defrutum fiat, nec anguſtum, nec obſcurum ſit, vt ſine incommodo miniſter, qui ſapam decoquit, verſari poſſit.

Cortinon, gramen eſt, ſiue (vt alij volunt) raphani ſemen.

Cortona, ciuitas Tuſciæ, à qua Cortonienſes, Dionyſius vocat eam Cortoniam, quia inde Cortonienſes formauit. Hæc antè Corton dicebatur. Liu. libr. 9. Itaq; à Peruſa & Cortone & Aretio, quæ fermè capita Hetruriæ populorum erant.

Cortyna, ſiue Gortyna, (γόρτυς, Steph. γόρτυνα, Strab.) inſignis vrbs Cretæ fuit, quam præterlabitur Lenæus amnis.

Corus, ſine h, ventus occidentalis. Græcè, ἀργέστης dicitur, qui contra aquilonem flat. Et producit primam. Iuuen. Atq; habites coro ſemper tollendus & auſtro. Quādoq; mutamus o in au, & caurus dicimus. Ver. Semper hyems ſemper ſpirantes frigore cauri. Eſt item menſuræ genus, quadraginta quinq; modios continentis. Modius verò capit viginti duo ſeſtertia.

Corruſcare, non ſolum ſplendere, ſed etiam vibrare ſignificat. ἀστράπτειν, σπλέζειν. Cic. 3. De Orat. Flamma inter nubes coruſcat, cœlum tonitru contremuit. Verg. Talia vociferans ſequitur, ſtrictumq; coruſcat Mucronem. Et criſpare. Idem Tum ſyluis ſcena coruſcis.

Coruus, nota auis, omnium nigerrima: ideo niger epithetō eſt corui, Græcis κόραξ dicitur, eyn rapp) een raue) corbeau.) quo verbo aliquando Latini vtuntur. Cic. Quare coracem iſtum veſtrum patiamur nos, quòd pullos excludat ſuos. Inde coruinus (κοράκινος) vt coruinum roſtrum, coruinus adeps. Refert Perottus, cum apud Alphonſum Siciliæ regem Neapoli ſub Caliſto pontifice eſſet, ſe vidiſſe coruum à rege Britanniæ miſſum, miro candore conſpicuum.

Corybantes. (κορύβαντες) Cybeles ſacerdotes, qui ſacro correpti furore cymbala pulſabāt, capitaq; ſaltando iactantes alios in ſimilē rabiem agebāt. Homerus βητάρμονας vocat. Hinc (inquit Strab. lib. 10) qui capita ſaltando iactāt, & numinis aſpiratione furijſq; agitātur, corybātas dicimus. Sunt qui Curetas & Corybantas, & Caberos & Idæos dactylos eoſdem eſſe putent. Dictos volunt à κορύπτειν, quod eſt caput ſaltando iactare: vel (vt Herm. in Caſt. ſentit) à pupillis oculorū & genis, quas Græci κόρας vocāt, quippe qui cū Iouis cuſtodes eſſent, non modò excubare, ſed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Inde κορυβαντιᾶν eſt inſanire, κακοδαιμονᾶν, & malo quodā genio agi. Diodorus Corybantē ſcribit Iaſonis & Cybeles filium fuiſſe, ac ſimul cum Dardano ſacra matris deûm in Phrygiam detuliſſe, eoſq; qui in ſacrificijs eius deæ incumbere voluerunt, de ſuo nomine appellaſſe. Alij à galea dictos volunt, quæ Græcè κόρυς dicitur, quod galero quodam capita tecti inſaniendo luderent.

Corycæi, (κωρυκαῖοι) eyn auffloſer, eyn auſzſpâher) een luyſterar, een verſpier) vng leſpieur, ou accouteur.) dicuntur curioſi. Cic. ad Atti. Omnes enim corycæi ſubauſcultare vidētur quod loquor. nam tota Corycæi montis Aſiatici, ſeu (vt quidam dicunt) promontorij in Creta præternauigatio latronibus plena fuit, q diſperſi per portus ad mercatores furtim accedebāt, & ſubauſcultabāt quid rerum ferrent, & quò nauigarēt. Poſtea illis diſcedentibus adoriebantur eos, ac diripiebant. Ex quo factum eſt, vt omnes curioſi ſecreta auſcultantes, coricæi dicerentur: & in prouerbio, Hunc Corycæus auſcultauit, cuius conſilia ſecreta patefacta ſunt.

Coryciū, le bolze da caualcare, (κωρύκιον, κώρυκοι) perula, pera, panarium, (θυλάκιον) quod apud nos bulgidion, vel rete, (πλέγμα) capiēs panē. Suid.

Corycū, (κώρυκος) pen. cor. nomē eſt vrbis, & mōtis excelſi in Sicilia, optimū crocum ferētis: à quo Corycius a. um. (κωρύκιος) vt crocū corycium. Mart. Quod de corycio quæ venit aura croco.

Corydalus, (κορύδαλος) pen. cor. auis eſt galea dicta. κόρυς enim Latinè galeam, noſtri galeritam, à galero, & alaudam vocant.

Coryletum, locus conſitus corylis.

Corylus, penult. cor. arbor & fructus, à noſtris dicitur auellana. eyn haſelſtand) eē haſennotē boom) vng couldre, ou les noyſettes, & auellaines.) Verg. lib. 2. Georg. Plantis eduræ Coryli naſcuntur. A corylus etiam colurna opera dicta ſunt, ex corylo arbore facta.

Corymbi, (κόρυμβοι) âbhôw korn oder beer) les raiſins de liarre & ſemblables.) vuæ hederarum, quibus coronabaē Bacchus. Tibul. Sed varij flores, & frōs redimita corymbis. Plin. li. 16. cap. 34. de hedera loquens: Racemis in orbem circūactis, qui vocantur corymbi Eſt etiā corymbus fructus chryſocomæ, ſiue chryſitis herbę. Plin. lib. 2. cap. 8. Cryſocome, ſiue Chryſitis non habet Latinam appellationem: palmi altitudine eſt comantibus fulgore auri corymbis, radice nigra.

Corymbifer, (κορυμβοφόρος) qui fert corymbos, ſiue hederam Ouid. Feſta corymbiferi celebrabat Græcia Bacchi.

Corymbites, herba tithymalli ſpecies, πλατύφυλλος vocata, nec vllius lautiora ſunt folia. Piſces necat, aluum ſoluit radice, vel folijs, vel ſucco. Plinius lib. 26. cap. 8.

Corynephoros. (κορυνηφόρος) Latinè dicitur, clauam ferens.

Coryphæus, (κορυφαῖος) die oberſte) eē ouerſte) le princhе) eſt cuiuſcūq; ordinis caput & pręcipuus. Cic. 1. De Natu. Deorū: Xenonē, quē Philo noſter Coryphæū appellare Epicureorum ſolebat, cum Athenis eſſem, audiebam frequenter.

Co

Coryti, (γωρυτοὶ) penultima producta, sunt thecæ arcuum, siue sagittarum. quamuis sagittarum proprié dicuntur pharetræ. Nonius Coryci legit. Statius libr. 9. Thebaidos: Cœlestibus implet Corytos telis. Vergilius libr. 10. Corytiq; leues humeris, & lætifer arcus, Paruulus ex humero corytus, & aureus arcus, Pendentesq; sonant aurata lynce pharetræ.

Corythus, (κόρυθος) pen. cor. oppidum Tusciæ, prope Aretium in paruo colle eiusdem nominis situ, à Corytho rege positum. Verg. lib. 9. Nec satis extremas Corythi penetrauit ad vrbes. Quidā hoc nomen cum Corythi plur. numero scribunt cum h in principio Chorytus.

Coriza, (κόρυζα) morbus cū humore obturatur nasus, Latine grauedinem vocant.

Cos, cotis, fœminini geñ. lapis, quo cultri acuuntur. eyn wetzsteyn.) een wetsteen.) Liuius. 1. Ab vrb. Atqui hoc animo agitaui, inquit, te nouaculla cotem discissurum. Proprié tamen cos, siue cotes, cautes'ue dicitur saxum asperum atque abruptum. Vergilius: Quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Sed quod nos cotem vel cautem dicimus, Græci ἀκόνην appellant in vtroque significatu. Hinc cotes, siue aconas olearias & aquaticas dicimus, quòd illas ad ferrum oleo, has aqua madefacimus. Est & Cos, (κῶς) nomen ciuitatis, seu insulæ, de qua suprà in dictione Coos. Huius diminutiuum est coticula, de quo infrà. Et compositum decotes.

Cosmeta, (κοσμητὴς) penultima producta, ornator, siue ancilla seruiens dominæ ad ornatum. Iuuenalis: Ponunt cosmetæ tunicas. Et Cosmeta, impe ator dicitur.

Cosmicus, (κοσμικὸς) adiectiuum, idem quod mundanus. Mart. libr. 7. Cosmicos esse tibi Semproni Tucca videris: Cosmica Semproni tam mala, quàm bona sunt.

Cosmitto, pro committo, m literam in s vertentes veteres dixere.

Cosmographia, (κοσμογραφία) mundi descriptio.

Cosmographus, (κοσμογράφος) pen. cor. descriptor mundi.

Cosmus, (κόσμος) nomē Græcum, & Latinè dicitur ornatus, & mundus: id est, orbis, à κοσμέω, orno & decoro. Ponitur interdum ꝓ ipso vnguento, quo quis ornatur. Mar. Qui cosmi redolent alabastra focíq; deorum. Fuit & Cosmus nobilis vnguentarius, à quo vnguenta Cosmana dicta sunt. Petronius: Affer nobis (inquit) alabastrum Cosmiani.

Cossi, (σκώληκες ἐν τῷ δένδρῳ) vermes in ligno editi, qui apud Phryges & in Ponto pro delicatissimis cibis sumuntur. Plin. libr. 17. Luxuria cossos roborum delicatiores adhibuere in cibo. Idem libro. 11. cap. 33. Nec enim cossi tantum in eo, sed etiam tabani ex eo nascuntur. A similitudine horũ cossorum homines rugosi corporis, ab antiquis cossi dicti sunt: vnde & Cossutiorū familia apud Romanos dicta est, ex qua Cossutia vxor Cæsaris, cuius meminit Suetonius in vita Cæsaris. Sic Co

Cossuuij, & Cossuuiani.

Costa, (πλευρά) eyn rip.) een ribbbe.) vne coste.) Verg. lib. 3. Georg. Et pedibus subigit terram, fricat arbore costas.

Costus, (κόστος) & diminutiuè κοστάριον, Strabo & Hermo. fœminini generis, & costum neutrum, radix magni odoris, seu arbuscula aromatica. Plin. lib. 12. cap. 12. Nonnulli volunt id esse quod vulgò pestilentz wurtzel appellatur.

Cosyros, (κόσυρος) pen. cor. nomen insulæ in Lybico. vnde Cosyrij, (κοσύριοι) dicuntur. Cosyra, (κόσυρα) vnde Cosyræi, (κοσυραῖοι) Aphricana insula est. Sunt tamen qui vnam insulam esse velint.

Cotiæ, alpes (κότιαι ἄλπεις) dictæ sunt à Cotio rege, qui perdomitis Gallis, eas extruxit molib. magnis compendiarias, & viantibus opportunas.

Coticula, (βάσανος) diminutiuum est à cote, licet non seruet significatum primitiui. Non enim est parua cos, sed lapis quo fit auri vel argenti experimentū. Modicus quidem est, & raro quaternas vncias longitudinis, binasq; latitudinis excedens.

Cotidie, (ὁσημέραι, καθεκάστην) dagelicx) tous iours) quamuis à quoto & die componatur, per c, & nō per q scribendū esse quidā (vt Victorin. De orthographia) existimant, quia tanta est affinitas inter c & q, vt q in c mutari facilè patiatur: vt sequor secutus, loquor locutus, quis cuius. Vnde Quintil. lib. 1. Instit. Frigidiora his alia, vt quicquid c quartā haberet, ne interrogare bis videremur, & quotidie non cotidie, vt sit, quot diebus. Verum hæc iam inter ipsas ineptias euanuerunt.

Cotonea, herba à Venetis vocatur, quam Galli Haslum nominant, similem cunilæ bubulę, cacuminibus thymo, dulcem & sitim sedantem.

Cotones (χειροποίητοι λιμένες) pen. cor. à coton, portus in mari arte & manu facti, qui etiam Cotonia secundum Seruium dicuntur. Coton etiam nomē vrbis est in Syria, à qua hæc cotona vel coctona plurali tantum numero dicta sunt, pro quodam ficus paruæ genere. Marti. Paruaq; cum canis venerunt cotona, prunis. Plin. libr. 13. Syria in ficorum genere habet caricas, & minores eius generis, quæ cotona vocant.

Cotoneum, (κυδώνιον) & per excellentiam μῆλον dicitur, est pomi genus. Plin. lib. 15. cap. 11.

Cothurni, (κόθορνοι) tragica calciamenta, quibus calciantur tragœdi, qui in theatro dicturi sunt alta voce, humile calciamentorum genus, in modum crepidarum, & ἀμφοτεροδέξιον. vt dextro & læuo pedi conueniat. Aliquando capitur pro calciamento sublevato subere, quo mulieres grandiores appareant. Iuuenalis: Si breue parui Sortita est lateris spacium, breuiorq; videtur Virgine pygmæa nullis adiuta cothurnis. Aliquando pro alto dicendi genere. Vergilius, Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno. A cothurno, fit cothurnatus. a. um. Mart. Grande cothurnati pone Maronis opus.

Coturnix, auis aduena, terrestris magis q̃ sublimis. nostri qualeam dicunt; vulgò eyn wachtlen. vne caille)

caſſe.) Græce ὄρτυξ. vnde ortygometra,(ὀρτυγομήτρα) dicta coturnix (authore Feſto) à ſono vocis.

Cotyle,(κοτύλη) omne concauum poculi,& menſuræ genus, ſextarius, iunctura coxę cum natibus,& pondus nouem vnciarum. Huiuſmodi vaſis genere Diogenes Cynicus vſus eſt antequam vidiſſet puerum manu concaua bibentem.

Cotyledon, herba. de qua vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Cotylum,(κότυλον) ſcribit Strabo vocari locum in Ida monte. vnde Scamandri & Granaici & Aeſopi fluminũ origo, decem & quinq; milia paſſuum à Sceps, & inde nomen Cotylo, quaſi conceptaculum & acceptaculum ſignificet.

Couinum, rheda. vnde couinarius eques à Tacito nuncupatur qui ex equo couino depugnabat. Sũt qui equos couinarios, cataphractos intelligunt. Idem in vita Agricolæ: Media campi couinarius eques ſtrepitu ac diſcurſu complebat.

Cous,(κῷος) denominatiuum eſt à Co inſula, Hippocratis patria. Eſt etiam in talo, id eſt, taxillo numerus cani contrarius, qui & Venus dicitur. & is qui talorum iactu hunc numerum reddidiſſet, ſex lucrifaciebat: & qui canem, vnum tantum.

Coxa, & coxendix, pro eodem accipiuntur. eſtq; (vt docet Val. lib. 4. ca. 58.) pars ſupra femora, vertebrumq; ipſum quoties vitiatum eſt, aut os illud quod in vertebro voluitur fractum, coxa vitiata fracta'ue dicitur. Græcè ἰσχίον. vnde iſchiadici dicuntur coxendicibus laborantes. eyn hufft.) een huepe.) la cuiſſe.) Plinius lib. 25. Coxendicibus & articulis omnibus cum axungia vtiliſſima. Cato incantamentum docet ad ſanandas coxendices luxas. hoc eſt, loco ſuo motas. Sueto. de Auguſto: Coxendice, & femore, & crure ſiniſtro, non perinde valebat, vt ſæpe etiam inde claudicaret. Plin. in Epiſt. Hunc dum ſequitur colligitq; per lene & lubricum pauimentum, fallente veſtigio cecidit, coxamq; fregit, quæ parum aptè collocata, reluctante ætate malè coijt. Celſus, libr. 4. Coxis proxima ſunt genua. de oſſe dixit.

C ANTE R.

Crabrones, (ἀνθρῆναι, σφηκίαι) veſpis ſimiles ſunt, degunt in ſilueſtrium arborum cauernis, vita bimatum non tranſit, creantur ex equis. Vulgò hurnuſſen.) horſelen.) frolen.) Vide Plin. lib. 11. cap. 22. & lib. 20. cap. 13. & lib. 26. cap. 4.

Crambe. es. fœ. ge. braſſicę ſpecies eſt, das gros zam kolkraut. de qua vide Plin. lib. 20. cap. 9.

Cranaus,(κραναὸς) Athenarum rex fuit, qui Cecropi in regno ſucceſſit, à quo regionis inquilini Cranai dicti ſunt.

Craneum,(κράνειον) gymnaſium erat apud Corinthum. Cicero.

Cranos,(κράνος) ſiue cranium,(κρανίον) apud Græcos ſignificat capitis caluariam.

Crantor,(κράντωρ) Solenſis, Academicus philoſophus fuit, Xenocratis Platonis diſcipuli condiſcipulus, & Palæmonis, qui nouis opinionibus Academiam Platonicam repleuerunt. Hic ſcripſit librum De Conſolatione, quem Cicero æmulatus eſt. Perijt aquæ intercutis morbo. Taxauit Stoicorum indolentiam, quæ eſſe nullo modo poteſt, niſi planè hominem ſaxeum eſſe velimus, & omni ſenſu carentem.

Crapula,(κραιπάλη) hooftwee van braſſen) yuron gnerie.) id eſt, lucta capitis, & omnis noxa à vino facta. Plin. lib. 23. cap. 1. Nouitium reſinatum nulli conducit. capitis dolorem & vertigines facit: ab hoc dicta crapula eſt. Siue ἀπὸ τοῦ πάλλειν, qua voce (vt Phocion ait) poëtæ vinum ſignificant. quia πάλλειν, id eſt, vibrare faciat. Ariſtot. in Problematibus. Crapula eſt feruor quidam & inflammatio, quæ plus conflictat quàm temulẽtia, quòd illa mentem quatit & alienat. crapula verò mente conſtante dolorem admouet, ἀπὸ τῆς κάρας, id eſt, à capitis dolore. Crapulam ſedat braſſica. vide Acrepula.

Crapulor, aris. deponens, pro vino ſe ingurgitare. braſſen.)

Cras,(αὔριον) non ſolum ſecundum conſuetudinem accipitur pro die proximè futuro, ſicut heri pro die proximè elapſo, ſed etiam pro futuro tempore. Plaut. in Aul. Quæ cras veniet, perendie foras feratur ſoror. Cic. ad Att. lib. 12. Scies igitur fortaſſe cras, ad ſummũ perendie. Horat. Quid ſit futurum cras, fuge quærere. Martial. Cras te victurum, cras dicis Poſthume ſemper. Neſcio cras illud Poſthume quando venit.

Craſis,(κρᾶσις) Latinè dicitur temperamentũ, complexio, mixtio.

Craſſamen. inis. à craſſus. Colu. lib. 12. cap. 25. Semper requieta aqua craſſamen aliquod in imo reperitur. Sic etiam

Craſſamentum,(πάχος) craſſities. dicke) dicte) eſpeſſeur.) Gell. Surculi duo erant teretes, oblonguli, pari craſſamento, eiuſdem longitudinis, deraſi atq; ornati ſimiles. Sic Colum. craſſamentum vini feculenti dixit. & lib. 12. cap. 25. craſſamen.

Craſſeſcere, eſt pinguem fieri. παχύνεσθαι. dick oder feyſzt werden) dick oft vet worden) deuenir gros engroſſir. Columel. lib. 9. de turturibus. Nec quia tritico vel alijs frumentis minus craſſeſcant, verum quod ſemine eius maximè delectantur. Interdum eſt craſſum ſiue denſum fieri. Plin. lib. 1. Qui neque in nebulam denſetur, nec craſſeſcat. id eſt, craſſus fiat.

Craſſiuenium, aceris arboris genus, à venarum craſſitudine dictum.

Craſſus, (παχυλὸς, παχύς) feyſzt, dick) vet) groſz, eſpez.) pinguis ac ponderoſus. Terent. in Hecy. Magnus, rubicundus, criſpus, craſſus, cæſius. Significat & denſum, ſpiſſum. Cice. 1. Tuſc. Craſſus & concretus aër. Plin. lib. 11. cap. 38. Animalium fortiora quibus ſanguis craſſior. Plautus in Pſeud. Suram vbi aſpicias, ſcias eum poſſe gerere craſſas compedes. Hinc craſſities & craſſitudo, pro pinguedine. εὐσαρκία, πάχυτης. Plin. lib. 11. cap. 39. Hippopotami corij craſſitudo talis, vt inde tormenta haſtæ. Caſ. 2. Bell. Ciu. Craſſitudo parietum

tum quinq; pedum. Et crassare, (παχύνειν) pinguẽ facere. vt, Incrassatus, (παχυνθεὶς) impinguatus recalcitrauit.

Crastinò, aduerbium, idem quod cras. morgen) demain.) Gell. Si dominus messium ad amicos reiecit, crastinò seges non metetur.

Crastino, as, significat diem de die traho, & differo. ἀναβάλλομαι. Hinc procrastino, & recrastino, eiusdem significationis.

Crastinus, na, num. (ὁ ἐπιὼν) pen. cor. à cras fit: sicut ab heri, hesternus, vt dies crastina. Et non solum pro die sequenti hodiernũ, sed pro quolibet alio. Vergilius, Si verò solem ad rapidum, lunasq; sequentes Ordine respicies, nunquàm te crastina fallet Hora.

Cratægonon, (κραταίγονον) genus satyrij herbæ, semine lini maiore, duræ radicis, cortice rubro, sapore subdulci, quod in montosis traditur inueniri. Vide Plin. lib. 27. cap. 8.

Cratera, ræ. pen. prod. siue Crater, (κρατὴρ) eynen grossen becher) eenen grooten beker) vne coupe ou tasse.) crateris, cuppa grandis ac patens: ἀπὸ τοῦ κρατεῖν, quod est tenere, capere, vel potius quod est misceo. Quidam aiunt tres vrnas continere. vrnã verò quartarium dici certum est, quòd quatuor sextarios contineat. Horat. in Serm. Siue grauis veteri crateræ limus adhæsit. Stat. libr. 10. Thebaidos: Et Bacchus in altos Crateras paterasq; redit. Verg. Craterasq; duos statuam tibi pinguis oliui. Idem: Crateras magnos statuũt, & vina coronãt. Ab huius vasis similitudine, crater in monte Aetna appellatus est foramẽ illud per quod ignis euomitur. Ouid. Et pronos currus medio cratere recepit. Et crater in fontibus dicitur receptaculũ, quod & labrum dicitur, ex quo fistulis aqua decurrit, sicut & castellum. Item signum cœleste, quod oritur decimosexto calendas Martij, vespere. Item sinus nomen. Strabo lib. 5.

Craterites, gemma est, inter chrysolithi & electri colorem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Craterus, pen. cor. nomen viri propriũ. de quo Persius in tertia Satyra: Et quid opus Cratero magnos promittere montes?

Crates is, tabula viminib. contexta. ταῤῥὸς. eyn floſz oder hurde) een horde) vne claye.) Plautus: Sub cratim vt iubeas sese supponi. Liu. 10. Ab vrb. Ibi medijs ferè castris locus est conseptus cratibus, pluteisq; & linteis contextus. Cæs. 7. Bell. Gall. Proximam fossam cratibus contegunt. Vnde Craticius. a, um. quod est factum ex cratibus. Crates, (κράτης) etiam nomen est philosophi Thebani, qui vt philosophiæ vacare posset, proiecto in mare non paruo auri pondere, Abite (inquit) pessum malæ cupiditates: Ego vos mergam, ne ipse mergar à vobis. neq; putauit se posse & virtutes, & diuitias simul possidere.

Crathis cum th aspirato, (κρᾶθις) nomen est duorum fluuiorum, quorum vnus est apud Achiuos, alter apud Calabros. Ouid. libr. 15. Metamorph. Crathis & hinc Sybaris nostris conterminus oris, Electro similes faciunt auroq; capillos. Et lib. Fast. 3. Est propè piscosos lapidosi Crathidis amnes Paruus ager.

Craticula, à crates diminutiuũ, in qua cibi torrent.

Cratinas, Aphricæ fluuius, è lacu Sycione in oceanum fluens.

Cratinus, κρατῖνος) fuit poëta comicus, clarus apud Athenienses, qui primus dum Dionysia essent Athenis, satyricam fabulam induxit. Horat. Eupolis atque Cartinus Aristophanesq; poëtæ.

Cratio. is. cratibus operio. ταῤῥόω. Plin. li. 18. ca. 28 Vtilissimum simul & herbæ arare, deinde cratire, serere florem ex fœnilibus, atque ex præsepibus fœno delapsum spargere, priusquã cratiantur.

Cratippus, κράτιππος) fuit (teste Plutarcho) philosophus Peripateticus, de quo Cic. lib. 3. Officiorũ.

Cratos, (κράτος) Latinè potentia, imperium.

Cratylus, cum y, (κρατύλος) nomen philosophi, cui Plato librum De significatione nominum inscripsit.

Creare, à carne deriuatur, & significat producere, κτίζειν, δημιουργεῖν. schaffen) scheppen) creer) Cic. 5 De Finib. Etenim omnium rerum, quas & creat natura & tuetur, quæ aut, &c. Idem, 1. Tusc. Nam principium extinctum, nec ipsum ab alio renascetur, nec à se aliud creabit. Alij cernendi verbum à creando deducunt, & creandi verbum ab eo (vt author est Festus) quòd cum aliquid creatum est, tunc demũ videatur. Dicimus quoq; creare fraudem alicui, commoditatem, cædes, lites. &c. Et De magistratu, Cæsar. 7. Bell. Gall. Cum singuli magistratus antiquitus creari, atque regiam potestatem annum obtinere consuessent. Hinc creator, δημιουργός. creatio, creatrix, creatura, (κτίσις. Composita, procreo, quod pro simplici ponitur. Recreo, (ἀναλαμβάνω) pro instauro, & quasi nouam carnem facio. Plin. sic enim defecta longis ægritudinibus corpora recreantur.

Crebenia, regio est in Troade.

Creber, crebra, crebrum, frequens, quasi crescens numero, densus. πυκνὸς, θαμινός. emſſig) veel, dick) dru, plusieurs, espez.) Plautus in Amphit. Crebri hostes cadunt. Idem in Aulul. Crebro salicto oppletus locus. Cice. ad Atticum libr. 14. Et in scripto multo essem crebrior. Hinc aduerbium crebrò, (πυκνῶς) frequenter. Plautus in Trucu. In vrbem crebrò conuenio. Cicero de Sen. Delectabatur crebrò funali & tibicine. Crebritas, & Crebritudo, (πυκνότης) frequentia, & spissitudo. Cice. ad Atticum libr. 13. Colloqui videbamur, in Tusculano cum essem, tanta erat crebritas literarum.

Crebresco, is. brui. celeber fiò, & diuulgor, maius fio, διαθρυλλοῦμαι. A quo percrebresco. Nonnulli scribunt crebesco.

Crebrisurus, significat vallum crebris suris, hoc est, palis munitum. Festus.

Credibile, quod ita verisimile est, vt facilè credi possit. πιστὸν, πιθανόν. glaublich) geloofliick) croyable.) Plaut. in Pœnu. Credibile æcastor dicit: crede huic

mi pater. Cic.4.Verr. Multa enim quæ scio abs te esse commissa, ꝙ aut nimium turpia, aut parum credibilia sunt, prætermittam. Credibiliter aduerbium. Cic. pro Deiot. At quam nō modò non credibiliter, sed ne suspiciose quidem.

Creditor, dicitur cui debetur ex quacunq; actione, vel persecutione, vel iure. χρήστης, δανειστής. eyn außzleiher) een wtleender, borger.) Vng creancier.) Caius De verb. sig. Creditorum appellatione, nō hi tantum accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, sed omnes quibus ex qualibet causa debetur si cui ex empto, vel ex locato, vel ex alio vllo contractu debetur.

Creditum, δάνεισμα, appellatur id quod nobis debetur. schuld) creance.)

Credo, is. credidi, creditum. πιστεύω. glauben, vertrauwen) geloouen, toebetrouwen) croire.) ex cre & do, secundum Priscianum, quasi à cretum & do, significat dictis vel factis fidem habeo, adhibeo, autoritatem attribuo vel adiūgo. Et ponitur vel absolutè. Cicero in Bruto: Audiui equidem ista de maioribus natu, sed nunq̃ sum adductus vt crederem. Vel cū accusatiuo. Cic. Att.7. Omnia facilius credere possum, quàm quod scribitis. Vel cum accusatiuo, & datiuo. Idem Fam.13. Hoc mihi, vt testi, velim credas. Vel cū datiuo. Idem Fam.5. Non satis credidit homini prudenti. Vergilius: Nimiū ne crede colori. Vel cum præpositione de. Idem Fam.3. Bis ad te scripsi me purgans diligenter, te leuiter accusans in eo, quòd de me citò credidisses. Aliquando fidei committere, seu seruandum tradere, (παρακατατίθημι.) Plaut. in Aulularia: Vbi is obijt mortem, qui mihi id aurum credidit. Cic. lib.4. ad Heren. Nam cum canes fungūtur officijs luporum, cuinam præsidio pecuaria credemus? Et non solum tradere, sed etiam reuelare ac manifestare significat. Lactant. lib.4. Iudæi quoq; quibus solis arcanum dei creditum fuerat. Interdum mandare. Colu. lib.2. Vt iam percenseamus, quot operis in aream perducantur ea quæ terræ credidimus. Quandoq; mutuare, (δανείζειν.) Mart. Dimidium donare Lino, quàm credere totum Qui mauult, mauult perdere dimidium. Hinc creditor & creditum. Et si cōstruatur cum accusatiuo mediante in significat immittere, inijcere. Verg. lib.2 Georg. Inq; nouos soles audent se gramina tuto Credere. Interdum ponitur etiam credo, ꝓ puto: & hoc vel absolutè. Cic. Fam.9. Tu enim ipse, qui & me & alios prudentia vincis, omnia credo vidisti, nihil omnino te fefellit. Vel sequente quòd, vel quoniam, vel quia. Idem Fam.13. Quod ad te de decem legatis scripsi, parū intellexisti, credo, quia διὰ συμβόλων scripseram. Inter credere deo, credere deum, & credere in deū, ecclesiastici hoc interesse putant, quòd credere deum, est credere deum esse: credere deo, est fidem habere deo, siue verbis eius: credere in deum, est fide bona se conijcere in deū. Huius verbi composita sunt, accredo, concredo, quod est omnino credo, siue committo. Columella in Præf. Iamq; qui ædificari velint, fabros & architectos aduocent, qui nauigia mari concredere, gubernandi peritos. Veteres creduas pro credas dicebant. Plaut. Ipsus nec amat, nec tu creduas.

Credulus, (εὔπιστος) lichtglaubig) lichtgeloouich) qui croit de legier.) qui omnia facilè vel temerè credit. Cic. de Amic. Hæc etiam in fabulis stultissima persona est, improuidorū & credulorum senum. Vnde credulitas, (τάχυπιστεία) credendi facilitas. Plancus Ciceroni: Credulitas enim error magis quàm culpa est: & tamen in optimi cuiusq; mentē facilè irrepit. Incredulus, qui non facilè credit. οὐ πολλοῖς, ἄπιστος.

Cremasteres, (κρεμαστῆρες) nerui à quibus testes dependent. Col. li.7. Priusq̃ ferrum admoueas, duabus angustis ligneis regulis, veluti forcipibus apprehendere testium neruos, quos Græci κρεμαστῆρας ab eo appellant, quòd ex illis genitales partes dependent.

Crementum, (αὔξησις) à cresco: id est, augmentum.

Cremera, (κρεμέρα) penult. corr. fluuius apud quem Fabij à Veientibus occisi fuere. Iuuen. Quid Cremeræ regio?

Cremium, (φρύγανον) caro frixa in frixorio, quæ quò magis torretur, eò magis virtus & humor euacuatur. Psalmographus: Et ossa mea sicut cremium aruerunt. Quidam frixorium volunt esse: alij durum illud quod in frixorio remanet.

Cremo, as, comburo. καίω. verbranden) bruler.) Plin. lib.37. cap.1. Ad Neronis principis incendia, quibus cremauit vrbem. Plin. de viris illust. Qui libri, quia leues quasdam sacrorum causas continebant, ex autoritate patrum cremati sunt. Huius compositū est concremo, κατακαίω. Liu. Inclusi cum coniugibus ac liberis, domos super sesposs concremarunt.

Cremor, is. (Hermolaus κρίμνον dici putat) apud Catonem accipitur pro lacte expresso ex grano aqua macerato. Celsus: Morbus ipse non patitur, in vicem eius cremor ptisanæ sumendus est.

Crenæ, (γλυφίδες) crenne & coche.) sunt incisuræ, à quibus creneta herbarum folia vocantur: hoc est, serrata, sectaq; per ambitū. Hodie quoq; multis locis signa, quibus agrestes numerum aliquem in ferulis descriptum habent, crenæ appellantur. In sagitta quoq; partis extremæ sectio, in quam neruus inseritur arcum tendere volentibus, crena dicitur. Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent, in quibus collocatur sedetq; neruus.

Creontes, (κρέοντες) nomen Corinthiorum regis, qui Creusam filiam Iasoni desponsauit, de quo Seneca in Medea. Alter fuit Thebanus, Iocastæ Oedipi regis Thebanorum vxoris pater. Fuerunt & alij hoc nomine.

Creophilus, (κρεόφυλος) penul. cor. nomen poetæ, qui Homeri hospes & æmulator fuisse fertur. Vide Apuleium in Floridis. (crepēt.

Crepæ, à principio capræ sunt appellatæ, ꝙ cruribus

Creperus, a, um. pen. cor. idem quod dubius: vnde creperum bellum, anceps & dubium. Et senes decrepiti, in dubio vitæ constituti.

Crepi luperci dicti sunt, à crepitu pellicularum, quę.n faciunt verberantes.

Crepida,æ.penult.cor. & Crepis.idis.teste Seruio, Thuscum calciamentū,quod corrigijs ligabatur. eyn pantoffel)patins.)Miror quòd quidam poëta primã corripuerit, sed fuit quia ε in ι mutauit,secundum dialectos linguarum. Persius verò often dit fuisse Græcum,cum ait, Non hic qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Huius diminutiuū est crepidula. κρηπίδιον. Gell.lib.13.ca.12. Omnia fers mè id genus, quibus plantarū calces tantū in fine teguntur,cætera propè nuda, & teretibus habenis iuncta sunt,soleas dixerūt,nonnunꝗ voce Grę ca crepidulas.Hora.in Serm. Chrysippus dicat sapiens crepidas sibi nunꝗ, Aut soleas fecit. Quidā hoc nomē à crepitu:hoc est,à sono quē ambulādo reddunt, dicunt appellatū. Hinc crepidarius,rij. (κρηπιδοποιός) qui crepidas conficit. Et crepidarius,a.um.quod ad crepidas pertinet, vt crepidarius cultellus.

Crepido,dinis. (κρηπίς) pen.prod.significat orā terrę quā aqua alluit:ex hoc appellata,ꝙ ibi aqua alluēs crepitat cū currit,aut vndas appellit.Colu. lib.9. Præiaciuntur in gyrum moles, Sic enim maris atrocitas obiectu crepidinis frangit, & in tranquillo consistēs piscis,sedibus suis nō exturbatur. Per translationē verò & putei extremā oram,quę ad ipsum puteū respicit,quę vulgò dicitur os putei: & editioris cuiusꝗ loci extremitatē solemus crepidinē appellare,vt apud Hieron. In crepidine viæ. Seneca: Quis crederet iacentem super crepidinem Mariū,aut fuisse,aut futurū consulē? Vnde etiā ꝓ abrupti saxi altitudine ponit. Verg.lib.10. Forte ratis celsi coniuncta crepidine saxi Expositis stabat scalis, & ponte parato.

Crepitaculum, (σεῖστρον, κρόταλον)sistrum,instrumentum quod manibus percussum reddit sonum. Val. lib.4.cap.29.

Crepito,tas. (ψοφῶ)pen.cor.de cymbalis & huiusmodi dicitur,quamuis & de alijs rebus dici possit pro crepitum facere. Plinius, Myrtata deprehendunter,crepitantꝙ in igne.

Crepitulum, ornamentum capitis,quod in capitis motu crepitum facit.

Crepitus,tus. (ψόφος, κορυσμός, βρόμος)eyn knall, don,furtz)eenen krack,terringe)son.) sonitus est concussio, qui ex impulsu resultat, vt pendentis, quos Stoici liberos esse aiunt. Plaut.in Curc. Vbi quid surripuēre,operto capitulo calidum bibunt. Tristes atꝙ ebriosi incedūt. Eos ego si offendero ex vnoquoꝙ eorum exciam crepitū polentariū. Et crepitus plagarum dixit Cic.in Verr.7. Crepitus dentium. Cic.4.Tusc. Crepitus armorū, Plin. lib.2.cap.57. Crepitus forium, Plaut.in Curcul. Crepitus frenorum, Varro libr.2.cap.7. Crepitus gladiorum, Hirtius lib.6. Crepitus imbrium, Plin. lib.12.ca.1. Crepitus pedum, Cic.in Topicis.

Crepo,as pui.pitum.vnde crepitus & crepitare.significat aūt sonare. λακεῖν. dōnē, knallen)bersten, rammelen,craken)crier & craqueter,faire bruyt.) Plaut.in Men. Dic mihi, nunquam tibi intestina crepant? Cui ille respondit: Vbi satur sum, nulla crepant: quando esurio,crepitant.id est, murmurant & sonant,id quod intestinis inanibus accidere solet. Et intransitiuè ponitur. Plau. Amph. Orationem comprimā,crepuit foris. Terent.in Adel. Sed quis: nam crepuit foris. Per translationē ponitur pro dolere, queri, accusare. Hora.libro.1. Carm. Quis post vina,grauem militiam,aut pauperiem crepat? Hinc componuntur,concrepo: id est, persono, διαλακεῖν ferio, κρουῶ. Cic.Off.3. Itaꝗ si vir bonus habeat hanc vim, vt si digitis concrepuerit, possit in locupletum testamēta nomē eius irrepere. Increpo, quod etiam est crepitum vel sonum emittere. Item reprehendere, sed veluti cum crepitu: id est, verborum pedumue strepitu. tenser, reprendre aulcun asprement. Cicero.4. Acad. Sed tamen illis versibus increpant eorū arrogantiam quasi irati. Percrepo, valde crepo. Cicer. in Ver. Locum istum lictoris percrepare totum mulierum vocibus, cantuꝗ symphoniæ. Et habent penult.correp.

Crepundia, dicuntur prima munuscula quę dantur pueris, vt sunt fasciolæ, linteoli, vestes, bullæ, corallia, ensiculi, crepitacula, & puerilia ornamenta huiusmodi, quibus pueri nutricantur: à crepādo, id est, tinniendo dicta, quoniam infantes huiusmodi crepitaculis maximè gaudēt. Plaut.in Rud. Sunt crepundia. D. Ecca, video, qua facie sunt. Ensiculus est aureolus primum literatus. Pōst altrinsecus est securicula ancipes, item aurea literata est. Pōst sicula argenteola, & duæ connexę maniculę. Et sucula, & bulla aurea est,,pater quam dedit mihi natali die. Plin. libro.11. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundijs, quo prodigio totū id concidit regnum.

Crepusculum. (λύκη) lux dubia, quæ fit ante solis ortū, & ante occasum, ἀμφιλύκη: die morgē: oode die morgen stondt.) à crepero, quia tunc multis dubium est, dies fit iam an nox. Plin. Oriente sole aut occidente matutini vespertini'ue cognominari, prout alterutris eorū mane vel crepusculo contingit. Col.lib.7. Iuxta conseptum saxis & canalibus sal superiectus ad quem saturæ pabulo libenter recurrunt, cum pastorali signo quasi receptui canitur. nam id quoꝗ semper crepusculo fieri debet. Lucan. Longa repercusso nituere crepuscula Phœbo. Hinc crepusci apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati. & Sidonius horā vespertinam crepusculascentem dixit.

Cresco,is ,creui ficut cerno. Crescere augeri est. φύομαι, αὐξάνω, προάγομαι. wachsch? wassen) croistre) Iuuen. Crescit amor numi quantum ipsa pecunia crescit. Hinc crementū pro augmento. Huius composita sunt accresco, adaugeor, ἐπιφύομαι. Cōcresco, simul cresco & coniungor. συμπήγνυμαι. vnde concretum, (συμπαγές) conglutinatum. Vergil. Multa diu cōcreta modis inolescere miris. Idem: Concrescunt subitę currenti in flumine crustæ: id est, congelascunt. Decresco, diminuor. Excresco, &

& incresco, valde cresco. vnde incrementum. Recresco, rursus cresco, ἀναφύομαι. Plin. lib. 9. Circa toronem vesci illis, auulsas etiam aiunt & ex relictis radicibus recrescere. Succresco, inferius vel paulatim cresco. Supercresco.

Creseis, (κρηνεῖς) Nymphæ marinæ nomen, à fontibus dictæ. κρήνη enim fons dicitur.

Creta, tæ. & Crete tes. (κρήτη) insula in medio ponto, centum vrbiũ fama clara, quæ (vt scribit Strabo) à septentrione Aegæo alluitur simul & Cretico pelago: ab austro Aphro: ad occidentẽ Aegilam & Cytheram spectat: ad orientẽ Carpathon. Habet in longitudine ducenta septuaginta millia passuũ, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus eius quingentorũ octoginta nouẽ millia passuũ cõplectitur. Insignes in ea vrbes sunt Cortina, Cydonia, Gnossus Minois regia, & Strabonis cosmographi patria. Nullum in Creta animal noxiũ est, optimiq; vini fertilissima est. de qua Verg. Creta Iouis magni medio iacet insula ponto, Mons Idęus vbi, & gentis cunabula nostrę Centũ vrbes habitant magnas, vberrima regna. Dicta est Cureta, ab habitantib. Curetib. & per syncopã Creta. Alij dicũt Cretã dictã, à Crete quodã Iouis filio Curetũ rege. Alij à Crete nympha Hesperidis filia. Arrianus nõ à Crete, sed à Cres, Cretis genitiuũ faciente nominatã dicit, ab eo q Iouẽ abscondit in mõte Lycęo. Vnde Cressa, (κρῆσσα) tantũ fœminini generis, i. Cretensis. Similiter Cresseus, & Cressius. κρήσιος. Sunt autẽ hæc nomina quæ ex masculino fœmininũ ad similẽ formã mittũt: scilicet Cres Cressa, Libyx Libyssa, Phœnix Phœnissa, Magnes Magnessa, Thraix Thraissa. Tibul. Etiã Phœbo gratissima dona Cres tulit. Ausonius: Prępetibus pennis super aëra vectus homo Cres. A Crete verò fiunt Creticus, (κρητικός) & Cretẽsis. Est & Creta oppidum Scythiæ. Val. Flaccus lib. 1. Quoties paucos ad littoris ictus Deficiã Scythicum metuens Pontumq; Cretamq;.

Creta etiam dicitur terra tenax, (κρήτη, κιμωλία γῆ) krijdt) de la croye.) à Creta insula, in qua melior est. Vel à crescendo, quoniam proprietas eius est, vt in macerãdo crescat, quod in primis cretę Vmbricæ accidit, quam vocant saxũ, quæ non nisi poliendis vestibus adhibebatur, duntaxat candidis. Erãt & Cimolię cretę duo genera, candidũ vnum, & alterum ad purpurissum inclinans, vtrunq; vestibus aptũ. Hac medici aduersum morbos vtuntur. Laudatur & creta Thessalica Item quę argentaria appellatur, nitorem argenteum reddens. Vilissima creta, qua pedes venalium trans mare aduectorum notare mos erat. Iuue. Nuper in hanc vrbem pedibus qui venerat albis.

Cretatus, ta, tum. quod est creta inspersum. Plinius: Tantumq; non cũ laureatis fascibus remitto illo, vnde creatis pedibus aduenissent.

Cretæus, a, um. quod ex Creta terra est. Oui. Stratãq; Cretæam bellua strauit humum.

Creterra, (ὑδρία) situla ad hauriendum aquam. Ennius: Vidimus prope amnem creterris sumere aquam ex ponte.

Creticus, a, um. (κρητικός) quod ex Creta insula est, sicut & Cretensis, (κρής) Vnde dicimus Creticũ pelagus, siue Cretense. Quorum vanitatem vnico eleganter versiculo taxat Epimenides, quem & Paulus in Epistola ad Titum allegat. κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργοί: hoc est, Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri.

Creticus, substantiuum, (κρητικός) genus pedis est, qui constat prima & tertia longis. Alio nomine amphimacrus.

Cretosus, a, um. quod est creta plenum, κρητώδης.

Cribro, as. purgo. σήθω. reüttere, seinbere) siste, wanne, sasser) cribler.) Cribramus enim triticũ, & huiusmodi, vt à puluere & rebus immundis secernatur. Cribrarius. ria, rium. (κοσκινικός) quod ad cribros pertinet. Plin. lib. 18. Item cribraria quæ simili modo in tertio remansit cribro.

Cribrum, instrumentum ex pellibus suillis vt plurimum crebris pertusum foraminibus, ad frumenta purganda. κόσκινον, ἠθμός, λίκμος. eyn sib, reütere) een seue) vng crible.) Apuleius: Aspernati latrones clamorem absonum meũ, cædentes hinc inde miserę coriũ, nec cribris iã idoneũ relinquũt. Sunt & cribra, quæ è setis equorũ, farinę à furfuribus separãdę gratia facta sunt: farinaria, setacea, & subcernicula dicũtur. Sunt excussoria è lino, & pollinaria à polline, quę à nõnullis ab incernẽdo, internicula dicta sunt, quib. frumẽta emũdamus.

Crimen, (αἰτία) eyn laster, sünd) een lasteringe, misdaet, sonde) cas qu'on a commis.) propriè dicitur delictum. Seneca: Vitam agens simplicem, rectam, sine crimine. Cic. ad Mariũ: Sunt enim qui, cum meus interitus nihil fuerit Reipub. profuturus, criminis loco putant esse quòd viuam. Idem: Eodem ego te condemnabo crimine. Item appellatur id quod per contentionem alicui obijcitur. (ἔγκλημα) & obtrectatio. Cic. in Phil. Hæreditatẽ mihi negasti obuenisse: vtinã hoc tuũ verũ crimẽ esset. Et sic dicitur à cerno, sicut à discerno discrimen. Verg. Dirice compositam pacẽ, sere crimina belli, id est, contentiones, iurgia, ex quibus bellum oriatur. Aliquando ponitur pro falsa suspitione. Idẽ: Formidine crimẽ acerbat. Aliquãdo ꝓ causa, vt apud eundẽ: Et crimine ab vno Disce omnes.

Criminale, (ἐγκληματικόν) quod est criminis, vt criminalis causa.

Criminari, (κατηγορεῖν, διαβάλλειν) lesteren, schillen) beschuldigen, scheldẽ) blasmer & reprocher) est culpare, accusare, contumiliosè reprehendere. & dicimus, Criminor te furti illi, vel apud illum. Terent. Hoc metui ne criminaretur tibi. Vnde criminatio verbale.

Criminosus, a, um. contentiosum, contumeliosum, & crimen inferens. δυσφημιστικός. Colum lib. 1. Criminosus tamen senatori fuit supra quinquaginta iugera possedisse. Vnde criminose, aduerbiũ. Cic. pro Rosc. Amer. Cum enim aliquid habeat quod possit criminose ac suspitiose dicere, apertè ludificari & calumniari sciens non videatur.

Crimissus, (κρίμισσος) Siciliæ fluuius.

Crines, capilli, τρίχες: à κρίνειν, haer) cheueulx.) hoc est discernendo, dicti.

Criniculi, vt docet Augustinus super Psalmos, sunt qui fiunt in torquendo. πλόκαμοι.

Crinire, (τριχοφυεῖν) haer vberkomem) haer crijgē.) est crines emittere. Vnde crinitus, a, um. quod multos siue longos crines habet. Vergil. Crinitus Iopas. Transfertur etiam ad arbores. vnde à Papinio dictum est, Crinitur arbos: pro eo quòd est frondescit. Et crinita stella, quam Græci cometā (κομήτην) dicunt, eyn comet stern) een sterre met eenen steert) vng comet.)

Crinon, (κρίνον) dicitur lilij genus, aliâs cynnorrhodon, & est rubri coloris. Plin. lib. 21. cap. 5.

Crios, (κριὸς) Latinè aries dicitur, quo nomine dictus est Egineta quidam luctator cantatissimus apud Græcos.

Crisa, (κρίσα) nomen oppidi, quod Crisus Phoci filius condidit. Hinc Crisæus sinus. Sunt & aliæ vrbes hoc nomine appellatæ.

Crisis, Latinè dici potest iudiciū. Vnde dies critici dicti, hoc est iudiciales, & decretorij: de quib. infrà.

Crispus, a, um. adiect. est: vt, crispus capillus, i. intortus. krausz haar) gecrolt haer) crespu.) Plaut. in Tru. Cōpositos, crispos, cinnos tuos vnguētatos.

Crispulus diminut. Mart. lib. 5. Crispulus iste quis est? vxori semper adhæret. Qui Marianę tuę, crispulus iste quis est? Crispo, as. are. Plin. lib. 28. ca. 8. Fimi cinere crispari capillum. Crispisulcans adiectiuum: vt crispisulcans fulmen. Cic. in Top. At cum in Aiacis nauim crispisulcans igneum fulmē iniectum est, inflammatur nauis necessariò.

Crissare, (πληγνίζειν) pædicare & ceuere, non nisi magno cum pudore exponi possunt. Est enim primum mulierum aptè se motantium dum in re Venerea sunt. Iuuen. Frictū crissantis adorat. Alterū masculorū dum pædicātur. Mart. Sed pædicaris, sed pulchrè Neuole ceues. Ceuere etiā adulantiū gestus significat. Persius: An Romule ceues?

Critias, (κριτίας) philosophus fuit, qui dixit animā esse sanguinem, sicut & multi alij. vnde Verg. purpuream animam nominauit.

Critæ, Latinè dicuntur iudices, qui musicis agonibus: id est, scenicis præerant.

Criticus, (κριτικὸς) pen. cor. iudicās, siue arguēs, ἀπὸ τοῦ κρίνειν, delibero, iudico. Vnde poëtarū interpretes, quos posteà grāmaticos dixerūt, critici dicebātur, quasi iudicātes de poëmatibus & arguētes. Vnde Seru. super. 11. Aeneidos dicit, Critici culpant hoc loco. Et critici dies vocantur à medicis iudiciarij, in quibus de ægritudinibus ratione ferri iudiciū potest: quos nostri decretorios vocare possunt, scilicet septimum, decimumquartū, vigesimum, vigesimumseptimum: quòd illis ferè diebus morborum initia lunæ sidus à signis quatuor atq; sex, coitu excepto, videat.

Crito, (κρίτων) nomen philosophi Atheniensis, qui ita Socratē amauit, vt nunquā aliquid ex ijs quæ sunt ad vitam necessaria ipsi deesse passus fuerit.

Critobolus, (κριτόβουλος) fuit medicus. Plin. libr. 7. Magna & Critobolo fama est, extracta Philippi regis oculo sagitta, & deformitate oris curata orbitate luminis.

Crobylon, (κρώβυλον) Græci appellant retiolum seu reticulum, quod comam continet.

Crocare, & Crocire, (κρώζειν) verba factitia à voce corui. A quibus crocatio, & crocitus, tus. pe. prod. ipsa vocis corui prolatio. κρωγμός. Et crocito, tas. frequentatiuum. Plaut. Simul radebat pellibus terram, & voce crocitabat sua.

Croceatus, ta, tū, (κροκώδης) quod crocei coloris est vnde dicimus pannum croceatū, vestē croceatā.

Crocias, (κροκίας) gemmæ species, à croci similitudine sic dicta.

Crocinum. pen. cor. vnguentū, quod κροκόμαγμα dicitur. Fiebat ex croco trito, & vino pręcipuè dulci. Hoc Romani nō solū corpora, sed & pulpita spargebāt. Propert. Pulpita solēnes nō oluēre crocos. Idē: Et crocino nares murrheus vngat onyx.

Crocinus, na. num. idem quod croceus. quod est lutei coloris. κροκοειδὴς, κροκωτός. Plin. lib. 21. cap. 19 Semen his optimum crocinum, nec anniculo vetustius, & in vmbra siccatur.

Crocodilinū, κροκοδείλινον) qđ ad crocodilū ptinet.

Crocodilo, (κροκοδείλων) oppidum Arsinoë postea dictum: similiter & flumen.

Crocodilus, (κροκόδειλος) pen. prod. animal quadrupes. Hic prę omnibus ex minimo fit maximus. Ex ouo enim ad duo & viginti cubitos excrescit. Quatuor mēses hyemales nō comedit, & sola bestiarum nō habet linguā. Horat. Stercore fucatus crocodili. Ex eo dictū autumāt, φ κρόκον δειλεῖ: id est crocū fugit, ac eius odorē reformidat, qđ mella conficiētes in Aegypto sternūt, ne mel absumāt crocodili, quoniā mirū in modū eo delectant. Ex genere amphibio est: viuit. n. in terra & in aqua.

Crocodilea, animal simile crocodilo. Pli. li. 28. ca. 8.

Crocodilium, herbæ species. Plin. lib. 27. cap. 8.

Crocomagma, κροκόμαγμα, ἴκμαγμα Gal.) fex & recrementū croci, cuius vsus est in medicina efficax.

Crocopeplon, κροκόπεπλον) poëtæ Græci auroram vocant: à veste coloris croci.

Crocota, vestis muliebris est crocei coloris. Cic. de Arusp. Respon. P. Clodius à crocota, à mitra, à muliebribus soleis, purpureisq; fasciolis est factus repentè popularis. Crocotula, diminutiuū. Plaut. in Epid. Indusiatam, patagiatam, caltulam, aut crocotulam. Crocotularius, crocotarum vestium infector. Idem in Aul. Cum incedunt infectores crocotularij.

Crocotillum Veteres valde exile dicebant. Plautus, Extortis cum crocotillis crusculis. Festus.

Crocotirium, genus operis pistorij.

Crocum, venatorem ac sagittarium fuisse dicunt, precibusq; Musarum in astra relatum, Sagittarij nomen accepisse. Sidonius, Falcifer it crocon nescius per summa polorum.

Crocus, (κρόκος) vel Crocum, saffran) soffraen) safran.) flos qui safranū dicitur. Hinc croceus, a. um.

Cris

κρό

(κρόκινος, κρόκιος) pro colore, qui vulgò dicitur gialdus, de couleur iaulne: vt veſtis crocea. Plinius lib.22.cap.18. Mutat enim cum terra colores, hic niger, illic viridis, aliubi cyaneus, aliubi croceus. Idem color etiam flammeus dicitur. Plinius, Lutei video honorem antiquiſſimum in nuptialibus flammeis totum fœminis conceſſum. Et crocatius, & crocinus ſimiliter adiectiua, vt crocinum ſemen.

Crocuta, eſt fera naſcens in Aethiopia, dentibus omnia frangens, protinusq́ deuorata ventrali calore conficiens. Ex cane & lupo concipi tradunt. Spartianus: Aedita munera, in quibus elephantos & crocutas exhibuit.

Cronciades, vnus ex præſtãtioribus Herculis filijs, ex Megara Creantis Thebanorum regis filia.

Cronia, niorum. (κρόνια) Saturni feſta erant: à Cronos, Saturnus. Horum Macrobius latè meminit, citata etiam antiqui poëtæ authoritate, apud quẽ legerat: Maxima pars Graiûm Sarurno & maxima Athenæ Conficiunt ſaxa, quæ Cronia eſſe iterantur ab illis.

Cronium, à nonnullis mare concretum appellatur.

Cronius, (κρόνιος) nomen vnius ex Centauris.

Crotalum, penultima correpta, crepitaculum, inſtrumentum muſicum, quo Aegyptij in deorum ceremonijs vtebantur. Pulſantur autem laminis quibuſdam crotala ex ære rotundis, ſeu orbiculis ſonum ex colliſione reddentibus: à pulſatione dicta. κροτεῖν enim pulſare atque percutere eſt. Sunt qui dicunt crotalum eſſe annulum æreum, qui ferreo baculo percutiebatur ad ſonum fiſtulę reddendum. Verg. de Coppa: Coppa Syriſſa caput Graia redimita mitella Criſpum ſub crotalo docta mouere latus. Plin. lib.9. docet crotalia appellari margaritas quaſdam reſonantes, ceu ſono quoque gaudeant. apud Græcos κρόταλον ſignificat calamum diuiſum, præparatumq́ ad muſicum modulatum.

Crotalus, (κρόταλος) maſc. genere dicitur qui lingua eſt expeditiore, & voce ſonanti, ac propè tinnula, & loquaci.

Crucinum vinum, inſuaue, quòd bibendo cruciet.

Crudaria, argenti vena, quæ in ſummo reperta eſt, Plin. lib.33. cap.6.

Crudelis, à cruore, qui eſt immitis & aſper. ὠμός. Cicero pro Deio. Crudelis Caſtor, ne dicam ſceleratum & impium, qui nepos auum in diſcrimen capitis adduxerit. Verg.6. Aen. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas. Vnde crudelitas, tatis. & crudeliter aduerbium.

Crudeſcere, eſt crudum fieri, ὠμοῦσθαι: à crudeo. es. Inde incrudeſco & recrudeſco quaſi renouari, & ad priſtinam acerbitatem redire.

Crudus. a. um. recens atq; acerbum. vt crudum vulnus, id eſt, recens, & quaſi adhuc cruentum. rho) rowo) cru.) Val. lib.4. ca,118. Et crudum in paſſiua ſignificatione, quod non eſt coctum, ἀτέραμνον: à ſimilitudine crudæ carnis, quæ adhuc cruenta eſt, Similiter cruda poma dicuntur, quæ acerba & immatura ſunt. ὠμά, στρυφνά. Cic. De Sen. Poma quæ cruda ſunt, vi auelluntur: quæ autem cocta & matura, decidunt. Item crudi cibi, qui indigeſti & nondum concocti ſunt in ſtomacho. Iuuen. Et crudum pauonem in balnea portas. In actiua vero ſignificatione, vt crudus homo, cuius ſtomachus non facile concoquit, δύσπεπτος. Quintil. crudo oratori declamandum non putat. Cicero, Quod in cœnam non veniret, quo eſſet crudior. Hinc cruditas, ἀπεψία. Colum. lib.7. Cruditatis ſigna ſunt, crebri ructus, ac ventris ſonitus, faſtidia cibi.

Cruento. as, cruore inficio. αἱματόω, αἱμάσσω. blůttigen) bebloeyen) enſanglanter.) Cice. De Aruſp. Reſpon. Secures ſuas cruentari ſcelere noluit.

Cruentus. a. um. (αἱματηρός, αἱματωτός) blůtig) bloedich) enſanglante) quod cum cruore eſt: vt, cruenta victoria. Salluſt. Cauete ne inulti animam amittatis, neu capti potius ſicut pecora trucidemini, quàm virorum more pugnantes, cruentam atque luctuoſam victoriam hoſtibus relinquatis. Aliquando ponitur pro crudeli: vt, cruenta vox, & cruenta oratio. Huius contrarium eſt incruentus. a. um. (ἀναίμακτος) quod eſt ſine ſanguine. Idem, Neq; tamen exercitus Po. Romani lętã aut incruentam victoriam retulit.

Crumena, (βαλλάντιον) eyn ſeckel, beültel, dãſch) een borſe, teſſche) vng bourſe.) pen. prod. loculus, à κρεμάω ſuſpendo, quòd plerunq; ſuſpenſa geſtetur. Quidã cum h ſcribunt, ἀπὸ τοῦ χρήματος, quæ eſt pecunia. Iuuenal. Quis enim te deficiente Crumena. id eſt, pecunia. continens pro contento. Crumenula diminutiuum eſt.

Cruor. oris. ſanguis, qui ex aliquo vulnere ſpargitur. αἷμα, ἰχώρ. bloet) ſang.) Vergil.8. Aen. Tepiduſq; cruor fumabat ad aras.

Crus, cruris, (σκέλος) der ſchenckel, ſchienbeyn) dat been, ſchene) la iambe.) tibia, quòd illo curramus. Sunt autem crura à genibus vſq; ad inferiorem pedem, non æquali modo ducta, ſed teretib9 ſuris extantibus ſenſimq́ tenuatis firmata. Tibia eſt os, ſura caro poſterior. Crus ex ſura & tibia conſtat, cuius diminutiuum eſt cruſculum. σκελίδιον. Mart. Pectus cicadæ, cruſculumq́ formicæ.

Cruſma. atis. propriè dicitur ſiſtrum, & velut cymbalum quoddam tintinabulis refertum, quo geſtientes mulieres oblectabantur: dictum ἀπὸ τοῦ κρούειν, hoc eſt, à crepando, quem ſonum emittere videatur dum pulſaretur. Mart. li.6. Edere laſciuos & Bethica cruſmata geſtus, Et Gaditanis ludere dicta modis. Bethica autẽ cruſmata vocat, quòd ijs mulieres Hiſpanę vti ſolerent: quemadmodum & hodie Venetæ puellæ: vocant autem ſua lingua vn cymbano.

Cruſta. æ. (πλάξ, ὄστρακον) eyn rinde) die corſte oft ſchale) crouſte.) ſignificat id excrementum, quod vel ob putredinem, vel concretionem ſuper alicuius rei ſuperficie naſcitur. Verg. li.4. Georg. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Item cruſta, qua quid integitur, vt Cruſta locuſtę, Plin.

crustæ & emblemata argenti cælati, Cicero. Idem Plin. Crustas parietum excisas tabulis marginatis inclusas esse. Huius diminutiuum est crustula. Iuuenal. Nos colaphū incutimus lambenti crustula seruo. Crusta etiam dicitur, quam vulnus seu hulcus ducit quando solidatur, qua detracta ferè remanet cicatrix.

Crustare, (κονιᾶν) crustam inducere, & veluti emblemata quædam alicui operi applicare. vulgò tunchen, glasieren) marmeren) Plin. li. 15. ca. 17. Mala vero generosissima eadem ratione crustant gypso vel cera. Vnde crustati parietes, (κεκονιαμένοι τοῖχοι:) id est, crusta marmoris intecti. Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Primus apud Ro. Mamura eques, domus suæ parietes crusta marmoris legitur è Formijs in Cælio monte operuisse. Hinc vasa q̃ vitreis crustis tecta sunt, crustata dicunt. Et crustata animalia, crustis intecta. Crustosus. a. um. quod crustam habet.

Crustarius, (κονιάτης) qui incrustat. Plin. Habuit & Teucer crustarius famam.

Crustarius, a. um. quod ad crustas ptinet. Vnde crustariæ tabernæ, in quibus crustata opera vendunt.

Crustulata. æ. (τὰ μαλακόστρακα) idem quod crustulum. Spartianus: Pentapharmacum edulij genus est, ex quinq; confectū, quod reperisse dicitur Helius Verus Romanorum imperator: hoc est, sumē, phasianus, pauo, crustulata, & aprugna.

Crustum, (ψώμιον) eyn stuck) piece) est eorum quæ comeduntur, siue sit pars panis, vel placentæ, vel alterius edulij. Verg. Patulis nec parcere quadris Fatalis crusti. Vnde per diminutionē crustulū. Hora. Vt crustula blandi Doctores, elementa velint vt discere prima. Quod genus dulciarij esse putat Porphyrio. Varro de Lingua Lat. Crustulū à crusta pultis, eo quòd vt coriū exuritur, crusta dicta.

Crustumina, pira sunt quæ ex parte rubentia putantur, glaciola nunc dicta: à Crustumino oppido sic appellata. De his Plin. lib. 15. cap. 15. & lib. 23. cap. 7. Item Col. lib. 5. cap. 10. & lib. 12. cap. 10.

Crustuminum, (κρουστομερία) oppidum iuxta Veios: à quo Crustumini dicti, & Crustumina tribus, & crustumina pira, quæ & crustumia dicuntur. Vergilius. 2. Georg. Crustumijs Syrijsq; piris, grauibusq; volemis.

Crux, (σταυρὸς) eyn creütz) cē cruys) vng croix) furca, siue patibulum, in quo damnati figuntur, dicta à κρούειν, quod est ferire, pulsare. Plau. in Curc. Collum obstringe, abduce istum in malā crucē. Cic. 7. Verr. Statim deinde iussu Prætoris in crucem esse sublatum. Crux etiam dicitur, quicquid nos cruciat, torquet, & affligit. Terent. in Eun. Et illis crucibus, quæ nos nostramq; adolescentiam habent despicatam. Hanc Veteres gabalum vocauere. Varro, Nos barbari, quòd innocentes in gabalum suffigimus homines: vos non barbari, quòd noxios absoluitis. Hinc crucio. as torqueo, affligo. ἀνιάω. Plaut. in Bac. Vt ipsus se cruciat ægritudine. Terent. in Eun. Quæ nos semper omnibus cruciant modis. A quo cruciatus. tus. (λύπη) tormentum, afflictio. Cruciamentum: vt cruciamenta morborum, Cic. Cruciabilitas. tatis. Plaut. Et Cruciabiliter aduerb. vt cruciabiliter interfecti, Hirt. Hinc etiam Crucifigo. gis. (ἀνασταυρόω, σταυρόω.) in crucem tollere. Quintil. lib. 7. cap. 2. Inuenerunt dueem crucifixum.

Crypta, (κρύπτη) subterranea cauerna, vel testudo: à κρύπτω, occulto. Iuuen. Et solitus mediæ cryptam penetrare suburræ.

Crypticus. a. um. (κρυπτικὸς) significat occultum & subterraneum. Sidonius, Potens antiquus crypticis arcubus fornicauit. Iul. Firmicus crypticos homines appellat secreta fideli taciturnitate custodientes.

Cryptoporticus, nomen compositū ex Græco Latinoq;, & significat subterraneus porticus, cū amplis fenestris, quibus refrigerādi gratia per æstatē vtimur. Potest etiā dici porticus vndiq; septa, & quasi sepimento parietū abscondita, tanquā subterranea. Plin. in Epist. Subest cryptoporticus subterraneę similis, æstate incluso frigore riget, cōtenta q; aëre suo, nec desyderat auras, nec admittit.

Crystallus fœm. gen. & Crystallū dicitur ex κρύος, quod est gelu, & στέλλω contraho. Nam (vt scribit Plin.) ex gelu vehementiore concreto nascitur. Non alibi certè reperitur, quàm vbi hybernæ niues rigent, glaciemq; esse certum est. Vnde Crystallinus. a. um. (κρυστάλλινος) pen. cor. quod est ex crystallo. Mart. Frangere dum metuis crystallina frangere peccas. Iuuen. Grandia tolluntur crystallina maxima rursus Murrhina, deinde adamas notissimus & beronices.

C ANTE T.

Ctenes, è dentium genere, sicut & gelasini, & dichasteres. vide in Dens.

Ctesiatri, (κτηνίατροι) sunt medici iumentorum & pecorū, quasi mulomedicos dixeris. Firmicus, Centauro oriente qui natus fuerit, aut aurigа erit, aut equorum nutritor, aut mulomedicus, aut equitarius. Hunc Columella & Varro veterinarium vocant: vulgò marescallum.

Ctenos, (κτῆνος) Latine iumentum dicitur. vnde Cteniatrus.

Ctesiphon, (κτησιφῶν) pen. cor. nomen architecti, qui templum Dianæ Ephesiæ traditur extruxisse, opus mirabile, & toto orbe celebratum. quod postea ab Herostrato incensum fuit, hac tantum de causa, vt ob aliquod facinus nominaretur. Fuit & Ctesiphon locus Parthorum. Strabo lib. 15. Prope Seleuciā vicus maximus est nomine & re Ctesiphon, in quo Parthorum reges hyemabant. Hinc vicus ciuitatis potentiam & magnitudinem habebat adeò, vt Parthorum multitudinem & apparatum omnem recipiat, ac venalia necessariaq; artificia illis suppeditet. Quin & Ctesiphonem Babylonici regni caput fuisse Plin. lib. 6. scribit.

C ANTE V.

Cuba Sabinis vocatur, quam militares lecticam, vnde videtur deriuatum esse cubiculum. Festus.

Cubatus,us,(κοῖτη)ipsa cubandi actio.Plin.Si in cubatu tonuerit,oua pereunt.

Cubiculare,(θαλαμικόν) quod ad cubiculū pertinet: vt vestis cubicularis, qua in cubiculis vtimur: &, cubicularis lectus, apud Cic.lib.5.Tusc.quæst.

Cubicularius,qui in cubiculo ministrat,κατακοιμιστής,eyn kåmerlinck) varlet de chambre.) Cice.5. Verr. Hunc vestri ianitores, hunc cubicularij diligunt.

Cubiculū,locus in q̃ cubile sternit, vt ibi supercubetur,οἴκημα,κοιτών.Sen.ad Luc.Quid prosunt multa cubicula?in vno iacetis.Val.li.1.ca.5.eyn schlaff kamer) een slaepkamer)vne chambre a dormir.)

Cubile, (κοίτη,εὐνή) eyn beth) een bedde)vng lict.) pe.prod.lectus,q̃ in eo cubetur:& cubilia loca,in quibus feræ cubant. Dicitur & de structura.Plin. lib.36.Ea,inquit,maxima moles fuit, nec sedit in cubili.Vtitur hac voce Vitruuius lib.2.Cubile salutatorium,dicitur in quo simulachra deorum imponi solēt:quod & lararium alio nomine dicitur. Cic.2.Tusc.Abducet Patrocles credo,vt collocet in cubili, vt vulnus obliget.

Cubito,as.frequentatiuū.κοιτάω.rusten,liggen,slapen)coucher.)Cic.pro Cælio,Et propter nocturnos quosdam inanes metus tecum semper pusio cum maiore sorore cubitauit.

Cubitus, & Cubitum, vtroque modo dicitur,curuatura brachij vbi lacerto iungitur.πῆχυς,ἀγκών. eyn elnboge) le coulde.Plaut.in Cas.Pectus mihi agit nūc cubito.Idem in Stic. Cubitis depulsa de via. Accipitur etiam pro mensura cubiti. Plinius lib.7.Inuenimus in monumentis Salaminæ Cautimenos filium in tria cubita triennio accreuisse. Constat autē cubitū ex sex palmis digitisq́ quatuordecim,vt author est Vitru.li.3.Sesquipes,hoc est pes vnus cū dimidio facit cubitū. Pes est sexta pars altitudinis in corpore nostro,cubitus quarta.Est ꝓterea cubitus regius,qui maior est cōmuni cubito tribus digitis,sicut refert Herod.lib.1. Est & cubitus geometricus,qui tantū valet, quantū sex nostra cubita, vt Origenes, Augustinusq́ tradiderūt. A cubitus,ꝓ mensura fit adiectiuū cubitale, πηχυαῖος: vt herba cubitalis. Plin.Cauea cubitalis, Liu.id est vno cubitu alta. Inuenitur etiam substantiuè, pro ornamento cubiti.Horat. in Serm.Ponas insignia morbi, Fasciolas, cubitale, focalia.

Cubo, as, bui, bitum.quamuis cubatio non cubitio:sicut & eius composita,quę tam primæ quàm tertiæ coniugationis inueniuntur.vt accubo,as. & accumbo,is. Decubo,as.& decūbo,is. Incubo, as.& incumbo,is.Recubo,as.& recumbo,is. Occubo,as.& occumbo,is.Vergil.Nec adhuc crudelibus occubat vmbris.id est,iacet mortuus.Idem, Seu versare dolos,seu certę occumbere morti.Secubo,as.& secūbo,is,quod est seorsum &separatus cubo.Propert.Miles depositis annosus secubat armis.Liui.libr.39.Per iocum adolescens vetat eam mirari,si per aliquot noctes secubuisset religionis causa, vt voto ꝓ valetudine sua facto liberetur. Habet tamen cumbo aliqua composita, quæ non habet cubo. vt discumbo , quod est cibi capiendi gratia iaceo,non discubo, procumbo,non procubo. Similiter cubo habet aliqua composita, quæ non habet cumbo.vt excubo,non excumbo : supercubo,non supercumbo. Est autem cubare,iacere. κατακεῖσθαι, κοιμᾶσθαι, liggen, rusten, slapen) estre couche) vt Cubare in lecto, Plaut.cubare in specu. Plin. cubare in faciem,cubare supinus,apud Iuuenal.Et absolute apud Cic.Cum iste etiam cubaret,in cubiculum introductus. Sic ire cubitum,& surgere cubitu,Cat. Dicitur & de ægrotis.Horat. Cubat hic in valle Quirini. id est, ægrotat, sicut interpretes exponunt.Cic.li.2.Tusc.Itaq; narrabat eum grauiter & copiosè de ipso nihil esse bonum, nisi quod honestum esset, cubantem disputasse.Colu.lib.7.Cubitorem bouem appellat,qui sæpe decumbit ex pertinaci contumacia . Quod quidem vitium fame & siti tollendum esse censet, non igni aliis'ue tormentis.

Cubus, (κύβος) wirffel) terlinghen) dez) est figura ex omni latere quadrata : quales sunt tesseræ, quibus in alueolo luditur,ex quo ipsæ appellatæ. In numeris etiam cubus dicitur , cum omne latus eiusdem numeri æqualiter in se solutus : sicut fit, quando ter terna dicuntur, atq; idem ipse numerus triplicatur.

Cucubo.as.pen.cor.propriū est vocis noctuæ. Sic & Ouid. Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

Cuculio,est (vt Capitolin. docet) genus pilei viatorium,quo capite obtecto vagari nocte solent. Cato de re Rust.cap.2.Quæ opera per imbrem fieri potuerint, nouos fieri centones, cuculiones'ue familiam oportuisse farcire.Videtur autem cuculio nem hic pro cuculo accepisse.

Cuculus,pen.cor.& Cucullus per duplex ll,auis nota. der guckgauch) eenen kockock) couquou.) Martialis, Quamuis per plures cuculus cantauerit annos.Horat.in Serm.Cui sæpe viator Cessisset magna compellans voce cucullum. Cucullus etiam genus vestis est. Iuuen.Sumere nocturnos meretrix augusta cucullos. Vnde constat monachos nostros male vti hoc vocabulo cuculla fœminini generis. Sunt qui accipiant ꝓ nautico aut rustico tegmine, ad arcendas pluuias. Colu. Cultam vestitamq́ familiam magis vtiliter, quàm delicatē habeat, munitam diligenter à vento pluuiaq;, quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, vel sagis cucullis. Iuuenal. Contentusq; illic vento duroq; cucullo . Græci κόκκυξ, vel κοκκυγ-. Itaque cum cuccus Græcum nomen, cucculus est dactylus , per duplex cc, in prima.

Cucumæ, pen.cor. vasa ænea sunt ad calefaciēdum aquam. eyn kessel) een ketel) vng cauldron.) Petronius Arbiter in Saty. Frāgitur ceruix cucumæ, ignemq; valescentem restinguit. Budæus scribit cucumam esse genus baculi ferrati. Iurisc. ad legem Iuliam de sicariis:Sed & si claui percusserit, aut cucuma in rixa:quāuis ferro percusserit,tamen non oc

Has

occidendi animo, leniendam eius pœnam. Hinc cucumella, diminutiuum.

Cucumer & Cucumis, huius cucumeris (σίκυος) eyn kürbs) een concommer) vng concombre.) pen. cor. à curuore dicitur. Verg. Cresceret in ventrem cucumis, nec sera comantem. Plin. lib. 20. cap. 22. Cucumeres quasi curui merees. Est & cucumis pi scis, apud Plin. lib. 32. cap. vlt.

Cucumerarium, (σικυών) locus, in quo sunt cucumeres. Pro tugurio custodiarum Cyprianus posuit. Solet enim fieri tuguriaculum, in quo custos vigil obseruat, ne cucumeres auferantur ex cucumerario.

Cucumion, diminutiuum Græca forma, Latinè ve rò cucumula. σίκυον.

Cucurbita, (κολόκυνθα) eyn kürps) een couworde) vne courge.) ꝓprie anguria est. Plin. lib. 19. cap. 5. Cucurbita omni modo fastigiatur vaginis maximè vitilibus coniecta in eas postquam defloruit. Crescit qua cogitur forma: plerunq; & draconis intorta figura. Libertate verò pēsili concessa, iam visa est nouem pedum longitudinis, &c. Sed apud Celsum lib. 2. cap. 11. cucurbitam, & per diminutionem cucurbitulam eam appellari legimus, quę nunc vulgò vētosa dicitur, siue eyn schrepfkopf) een laetbusse) ventose.) Hac vtuntur medici ad sanguinem leui scarificatione educendum, ait enim, Vsus cucurbitulæ præcipuus est, vbi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est.

Cucurbitina, (κολοκυνθίνα) pira dicimus, & cucurbitinas ficus, ob cucurbitæ similitudinem, Cato de re Rust. cap. 7.

Cucurbitarium. (κολοκυνθών) locus in quo seruntur cucurbitæ.

Cucurbitarius, (φιλοκολόκυνθος) amator cucurbitarum.

Cucurbitula. vide Cucurbitam.

Cucurio. is. (κοκκύζω) penultima producta, gallorum proprium est. Ouid. Cucurrire solet gallus, gallina gracillat.

Cudo. is. cusi & cudi, à cædendo, vt quibusdam videtur. schlahen, schmiden) slaen, smeden) forger.) Vergi. Ac primum silicis scintillam excudit Achates. Seru. id est, feriendo elicit. nam cudere ferire est, κόπτω, τυπτω, κολάπτω. vnde & incus dicitur, quòd illic aliquid cudamus: id est, feriamus. Cuditur pecunia dum imprimitur. Terent. in Heaut. Argentum cudo, quod tibi dem Passiuum protus lit idem Terent. in Eun. At enim in me isthæc cudetur faba. quod est, in me hoc malum recidet, in me hæc vindicabitur culpa. Vt laborat id solum in quo cuditur: id est, batuitur faba cum filiquis exuitur, Vel quòd quidam male coctam fabam, & quę non maduerit, sed dura permanserit, supra caput coqui, veluti ipsi irati granum saxo comminu unt, tum vniuersum malum ad cocum peruenit. Huius composita sunt, accudo, excudo, incudo, procudo, percudo & recudo, quod est iterum cudo. Varro, Vt hi solent qui vetera metalla recudūt & habent pen. prod.

Cuias, cuiatis, (ποδαπὸς) significat vnde, & non tantum patriam, genrem, nationemq; innuit, (vt apud Cic. lib. 5. Tusc. quæst. Socrates quidem cum rogaretur, cuiatem se esse diceret, Mundanum inquit. Totius enim mundi se incolam & ciuem arbitrabatur) sed etiam partes & sectam: vt, Cuiates philosophi vos estis? Stoici'ne, an Epicurei? Sic nostras & vestras. Cic. Non solum etiam ista vestra oratoria, sed & hæc etiam leuia nostratia. Dicitur & cuiatis communi gen. vnde apud Plautū frequenter legitur, Cuiatis es? id est, cuius patriæ & gentis. Actius, Qui neque cuiatis esset vnquam potuimus multa rogantes scire.

Cuius, cuia, cuium, antiqui dicebant, vt meus, mea, meum: & per q, quius scribere solebant. refertur autem ad personam hominis. Verg. Dic mihi Dameta, cuium pecus? an Melibœi? Terent. in And. Cuium puerum hic apposuisti, dic mihi. Idem in Eun. Quid virgo, cuia est? Plaut. in Curc. Cuiam vocem audio? Nunc potius interrogamus per cuius genitiuum à qui, quæ, quod, ad quem non respōdetur semper in eodem casu in possessiuis tam pronominibus quàm nominibus. Plaut. in Amp. Cuius es? Amphitryonis inquam Sofia.

Cuiusmodi, vox est indeclinabilis, composita ex genitiuo cuius, à quis, & modus. admiratiuum est, & interrogatiuum. wielich) hoedanige) Plautus in Men. Cuiusmodi homines erunt? E. Ego, & Menæchmus, & parasitus eius. Et aliter apud Cic. 2. de Inuen. Quòd si hęc cum summè inutilia, tum multò turpissima sint, legem cuiusmodi sit, in præsentia conseruari à iudicibus. id est, en la sorte quelle est. Cuiusmodicunque. Cice. pro Cluent. Nam illud me non prærerit, cuiusmodicunque mater sit tamen in iudicio filij de turpitudine parentis dici vix oportere. id est, quellequelle soit. Id Sallust. diuisim enunciauit, Neque solum ciues, sed cuiuscunque modi genus hominum, quod modò bello vsui foret, &c.

Culcitra, (ἐφάπλωμα) polster) kulct) vng coutil.) à calcando, ad quietem paratur: dicta quòd in ea tomentum, vel fagum, aliud'ue quid inculcetur. Non est ergo quæ super nos habetur, cum dormimus, sed super quam quiescimus. Cic. lib. 4. Tusc. quæst. Eripiamus huic ægritudinem, quo modo collocemus in culcitra plumea, psaltriam abducamus. Vnde culcitrula, diminutiuum.

Culcitula, fasciculus quidam ligneus in sacris dicebatur.

Culeus, (κωλεὸς) eyn sack) vter, siue saccus lino vel canabi, vel corio factus, ab occulendo: id est, claudendo. Eo vtimur ad portanda frumenta. Plinius lib. 7. Iunius Valens meruit in prætorio diui Augusti centurio: vehicula cum culeis donec exinanirentur, sustinere solitus. Factus est etiam culeus pœna parricidarum. Nam parricidæ sanguineis virgis verberati, in culeo cum cane, simia, & gallo, & serpente inclusi mari inijciebantur. Vnde Iuuen. Quis tam perditus, vt dubitet Senecam præferre Neroni? Cuius supplicio non debuit vna pa

rari Simia, nec serpens vnus, nec culeus vnus. Est & culeus nomen mensuræ viginti amphorarũ capacis, vel triginta modiorum. Nam duo culei (vt Bassus ait) modij quadraginta sunt. Priscianus, Culeus, hac nulla est maior mensura liquoris. Vel quadraginta vrnas, vt est apud Plinium & Colu. Hinc sesquiculeare dolium apud Columellam, est triginta amphorarũ, quasi vnum & dimidiatum.

Culex, generaliter est vermiculus paruus, alatus, (κώνωψ.) Vide Plin. lib. 11. cap. 2. Plaut. in Curc. Vt muscæ, culices, pedesq́ue, pulicesq́ue, cimices.

Culigna, (κυλίχνη) potatoriũ vas. Cato, Culignam in fœno Græco ponito, vt bene oleat.

Culina, (μαγειρεῖον) eyn kuchen) een kuecken) cuysine.) pen. prod. vt Varro de vita Po. Ro. scribit, dicta est ab eo, quòd ibi colebant ignem locupletiorem domus. Iuuenalis continens pro contento posuit, scilicet pro cibis coctis, cum inquit, Sequitur sua quenq́ue culina. Inde culinarius, (μαγειρικὸς) & culinor. aris. (μαγειρεύομαι) quod est culinã exerceo. Vide etiam in Colina.

Culleola, sunt cortices nucum viridium, similitudine culeorum, quibus oleum aut vinũ continetur, cuius diminut. videtur

Culullus, calix fictilis, quo in sacris vtebantur pontifices, & Vestales virgines. Accipitur & pro vrceolo. Horat. Reges dicuntur multis vrgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborant.

Culmen, (στέγος ·) eyn ströwen tach) een stroyen dack) quod culmis tegitur. Ab antiquis culmina dicta sunt tecta, quia ædificia de culmo, id est, paleis è messibus contegebant. Verg. 1. Ecloga, Pauperis & tuguri congestum cespite culmen.

Culmus, (κάλαμος, καλάμη, ἀνθέριξ) eyn kornstengel, stupffel halm) een stroe) le tuyau & chalumeau, ou de lestrain) frumenti calamus, à radice vsq́ue ad spicam: dictus, quòd colatur, qui & columus dicebatur. vnde & columẽ primo, postea culmen. Verg. 1. Geor. Ne grauidis procumbat culmus aristis. Ibidem, Culmumq́ue leuem stipulasq́ue volantes. Vbi Seruius, Culmus dicitur ipse calamus: stipulæ verò, folia quæ ambiunt culmum. Dicuntur etiam culmi (vt docet Varro) qui in summo campo nascuntur, quòd summum culmen teneant.

Culpa, (αἰτία) schult) faulte.) vt scribit Donatus, est eius qui nesciẽs aliquem læsit. Plautus in Epid. Mihi vt ignoscas si quid imprudens culpa peccaui mea. Idem in Merc. Dij sciunt, culpam meam isthanc non esse vllam.

Culpo, as. are. contrariũ est verbo laudare. beschuldigen, schelden) blasmer.) Plaut. in Bacch. Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. Vnde culpito, as. are. frequentatiuum. Plaut. in Cistel. Verum haud metuo ne iurandum nostrum quisquam culpitet.

Culter, & Cultrum, (μάχαιρα) eyn messer) een mes) vng cousteau) Propert. Et canis in nostros nimis exporrecta dolores, Cum fallenda meo pollice cultra forent. Festus, Clunaculum, est cultrum sanguinarium. Hinc cultellum & cultellus, (μαχαιρὶς, μαχαιρίδιον, μαχαίριον) diminutiua. Est autem culter, quo vtimur in mensa. Iuuen. Spectat & chironomonta volanti Cultello, donec peragat dictata magistri Omnia, nec sanè minimo discrimine refert Quo gestu lepores, & quo gallina secetur.

Cultellatus, qui formam cultelli habet. vt dorsum cultellatum Plin. lib. 32. cap. 2. Cultratus, a. um. vt cultratus mucro, qui scindit velut culter. Plin. lib. 13. cap. 4. Folia cultrato mucrone.

Cultrarius, minister qui victimam cultro immolat: qui alio nomine dicitur victimarius. Sueton. in Calig. Admota altaribus victima succinctus poparũ habitu, elato alte malleo cultrariũ mactauit.

Cultus. us. à colo. is. dicitur, & modò ad rem rusticam pertinet. Cic. de Leg. 1. Nullius autem agricolæ cultu stirps tam diuturna. Modo extra rem rusticam: vt cultus animi, cultus & curatio corporis, cultus deorum. Græcè θρησκεία, ἐσθὴς, ὄψις, κόσμος, λατρεία.

Cum, (σὺν, μετὰ cum genitiuo) mit) met) auec, ensemble.) præpositio copulatiua, quæ ablatiuo solet coniungi notanti societatẽ & coniunctionem animi: vt Summa cum beneuolentia, summa cum hilaritate illum excepi. Item si comite aliqua persona quis fecerit quippiam: vt, Cum Socrate profectus sum: &, Mihi cum illo negociũ est: &, cum hoste pugno, (πρὸς.) In compositione vero postposita inuenitur, vt mecum, tecũ, secum, quicum, quibuscum. Interdum ornatus vel metri causa. Aliquando aduerbium est, & accipitur pro quando. ὅτε, ἡνίκα. Verg. Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito. Cic. Nonnihil me consolatur, cũ recordor quanta me complecteris beneuolentia. Iungitur modo indicatiuo: vt, cum dico, cum dicebam, cum dixi, cum dicam. Modò subiunctiuo: vt, cum dicerem. Interdũ pro dum. ἕως ἄν. Cic. Cum me in Aphricã contulissem. Interdũ pro quãuis, & exigit tamen, iungiturq́ue subiunctiuo. Cic. pro Deiot. Cum in omnibus causis grauiorib. initio dicendi commoueri soleam, tamen in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniam, siue pro causa, & similiter subiũctiuo iungitur: vt, Cum inueniam Latinos proprio sermone hæc parum attigisse, conatus sum pro viribus. Iungũtur quãdoq́ue cum, & tum. ἡ, ἦ. quæ licet idem ferè significent, diuerso tamen modo ordinantur. Nam in cum est quiddam minus, in tum quiddam maius, & hoc duobus modis fit: vt aut generale præcedat, & sequatur speciale: aut ambo sint specialia. Primo modo sic. Quint. Quod cum omnibus confitendũ est, tum nobis præcipue, qui rationem dicendi à bono viro non separamus. id est, omnibus multum, mihi autem maxime. Altero modo. Idem, Quod opus Marcelle Victori tibi dicamus quem cum amicissimum nobis, tum eximio literarum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ in nos charitatis pignore iudicamus. id est, multum propter amorem tuum in nos, plus tamen propter amorem literarum. Aliquando etiã cum & tum coniunctiuo iunguntur. Cic. Graui teste

priua

priuatus sum amoris erga te mei, patre tuo clarissimo viro, qui cum suis virtutibus, tum vero te filio superasset omnium fortunas, si te ante vidisset quàm vita discederet. Quando autem fit sub duobus verbis, fieri debet sub eodem modo & tempore, vt Cic. in principio lib. De Nat. Deo. Cum multæ res in philosophia nequaquàm satis adhuc explicatæ, tum difficilis Brute (quod tu minime ignoras) quæstio est de natura deorum. Ponitur quandoque tum sine cum, geminatum vel triplicatum in reb⁹ paribus. Quint. Nec indignetur Herodotus æquari sibi Titum Liuium, tum in narrando miræ iucunditatis, clarissimique candoris, tum in concionibus, suprà quàm enarrari potest, eloquentem, ita dicuntur oĩa tum rebus, tum personis accommodata. Ponitur nonnunquam tum, pro aliquando, ποτὲ μὲν, ποτὲ δέ. Cic. Tum hoc, tũ illud argue. id est, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc. τότε. Verg. Tum primum nostri Cacum videre trementem. Quandoque est aduerbium ordinis pro deinde. ἔπειτα. Idem, Aeneas matri Eumenidũ, magnæque sorori, Ense ferit sterilemque tibi Proserpina vaccã, Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoque pro præterea. Idem lib. 3. Tum vox tetrum inter odorem. Sunt qui distinguant, vt quando præpositio est, cum c scribi debeat. quãdo aduerbium seu coniunctio, cum q. Sed cum ratio nõ sit satis ponderosa, iam doctorum vsus obtinuit, vt cum c semper scribatur. quare vnusquisque, prout voluerit scribet. Veteres cùm aduerbiũ erat, quom dicebant.

Cumalter, vna particula, antiqui pro cum altero vsurpabant breuitatis gratia.

Cum dicto (ἅμα λέγων, σὺν τῷ λόγῳ) significat statim post verba, & vix dum finito sermone. Apul. Et cũ dicto sutuli centuculo, faciem suam iandudum punicantem præ pudore obtexit.

Cum imperio est, (ἀρχή) dicebatur de eo, cui nominatim demandabatur à populo imperium.

Cummaxime, (ὅτι μάλιστα) vna pars est, & significat nimis. Terent. in Hecy. Hanc Bacchidem amabat, vt cum maxime tum Pamphylus, eum pater vxorem vt ducat, orare cœpit.

Cum partim, veteres dixere pro partim. Cato, Ibi pro scorto fuit in cubiculum, surrectitauit è conuiuio cum partim illorum iam sæpe ad eundẽ modũ erat.

Cum potestate est, (αὐτοκράτωρ) dicebatur de eo, qui à populo alicui præficiebatur negocio: seu qui magistratum gerebat. Cice. libr. 2. Artis veteris, Felix an infelix, priuatus an cum potestate sit.

Cũ primis, (ἐν τοῖς πρώτοις) significat in primis. Apul. Hic cum primis nobilis ac facundus. Sic dicitur Cum prime.

Cum stomacho aliquid facere. (κακοστομάχως) dicimus, hoc est, cum indignatione siue fastidio.

Cum tempore, (χρόνῳ) hoc est, cum mora & spacio temporis.

Cum venia tua, (ἐπὶ τῇ ἐφέσει σου, σὺν χάριτι σου) dicimus, hoc est pace tua, & te permittente.

Cuma, (κύμη) vrbs in Locrensi agro, qui est Ioniæ, Asiæ minoris. Fuit autem hæc Aeolicarum vrbiũ maxima & optima, & ferè metropolis, & Lesbus cæterarum ciuitatum, quæ numero erant circiter XXX. Ab eo nominata est Cumæa (κυμαία) Sibylla, quam aliqui à vicinitate loci Erythream appellarunt, quæ profecta in Italiam, multa de Romanis vaticinata est. Item patria fuit Ephori, viri doctrina clari, & Isocrati oratori familiaris. Sed & ante ipsum Hesiodus quoque poëta Cumæus, qui patrẽ suum relicta Aeolica, Cumam in Bœotiam migrasse dicit. Plutarch. de eo in Symposijs multa & Suidas.

Cumæ. arum. (κύμη) ciuitas Campaniæ, condita ab his qui ex Chalcide vrbe Eubœa venerunt. Hæc ab vndis nomen traxit. Nam τὸ κῦμα vndam significat, υ autem Latini in u conuertunt, vt Byrrhia Burrhia. Inde Cumani & Cumæi, κυμαῖοι: quamuis κυμαῖοι etiam dicantur à Cuma ciuitate Aeolicorum.

Cumatilis, color, (κυματίας) qui & cæsius, & cæruleus alio nomine dicitur. Nã Græci κύματα fluctus vocant. Plaut. Cumatilem togam aut plumatilẽ.

Cumbam, Sabini vocant lecticam.

Cumera, pen. corr. vas ingens vimineum, vel etiam fictile, quo frumenta conduntur, vt inquit Acron. Modò dicitur vas quod capit quinque vel sex modios, quod lingua Sabinorum trimodium vocatur. Horat. lib. Serm. Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris?

Cumerum, vas nuptiale, à similitudine cumerarum dictum.

Cuminum. vide in dictione Cyminum.

Cumulare, implere, coaceruare, & quasi ad cumulum addere. σωρεύειν, ἐπισωρεύειν. hauffen) hoopen) amasser en vng monceau, amonceler) Tractum à mensuris, quibus nihil potest addi: & dicimus, Cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus. Cic. ad Att. lib. 14. Non possum non confiteri, cumulari me maximo gaudio, quòd vulgò hominum opinio socium me adscribat tuis laudibus. Hinc cumulatim, aduerb. pro aceruatim. Varr. de re Rust. lib. 3. cap. 15. Quibus in tenebris cum cumulatim positum est, in dolijs fiunt pingues. Siue cumulatè, abundanter. Cic. 2. de Diuin. Quæ vt bene, cumulateque perfecta, de diuinatione ingressi sumus his libris scribere.

Cumulus, pen. cor. proprie dicitur maiorum rerum veluti aceruus quidam. σωρός. eyn hauff) een hoop) monceau.) Liu. 10. ab Vrbe, Corpus eo die quia obrutum superstratis Gallorum cumulis erat, inueniri non potuit. Vergilius cumulum pro altitudine & quasi acumine aquæ posuit 1. Aeneid. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Et cumulus est, qui additur mensuræ plenæ, (πρόσθεμα) vt inquit Festus.

Cunæ, & Cunabula, (κοιτίδες) wieghe, oder wieglen.) le berceau.) pro eodem accipiuntur, dicta quasi cynæ, & cynabula. Nam κύειν Græci enixi dicunt, & parere, & υ in u Latinè conuertitur. Sunt autem lectuli, in quibus infantes solent iacere, vel loca in quibus nascuntur. Cic. 1. Tusc.

Iidem si puer paruus occidit, æquo animo ferendum putant: si verò in cunis, ne querendum quidem. Dicuntur & incunabula. nam in præpositio hoc loco nihil significat, sicut & in aliquib. dictionibus, vt columis & incolumis. Sunt qui cunabula & incunabula à cunis deducant, & ea pprie dici existiment, quæ ad cunas muniendas & ornandas pertinent, in quibus iacet & conditur infans. Plautus in Amph. Sed puer ille quem ego laui, vt magnus est, & multum valet, nec eum quispiam colligare quiuit im cunabulis. Et in Tru. Fascijs opus est, puluinis, cunis, incunabulis. Per translationem idem in Pseudolo, Sed istuc seruus Caristo huc qui aduenit, quid sapit vsq; à cunabulis. id est, vsq; ab infantia, vel vsq; à puero: hoc est, ab ea ætate quæ in cunabulis agitur. Colu. Cum à primis cunabulis, si modo liberis parētibus est oriundus, audisse potuerit. Liu. li. 4. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Verg. lib. 3. cunabula pro initijs posuit: Mons Idæus vbi, & gentis cunabula nostræ. Centum vrbes habitant. Similiter Cic. li. De opt. or. Non fuit de oratoris quasi incunabulis dicere. Cic. in Sall. An vlla alia putas rudimenta & incunabula virtutis? rudimenta pro initijs, & incunabula pro nutrimentis dixit. Quandoq; incunabula vocamus nutritionē puerilem, à cunabulis. Suetonius de Vespas. Quare princeps quoq; & locum incunabulorum assidue frequentauit.

Cunctator, procrastinator. μελλητὴς, σχολαῖος. Liu. 6. ab Vrb. Cunctatorē ex acerrimo bellatore factū.

Cuncti (σύμπαντες) al) tout) significat quidē omnes, sed qui sunt coniuncti: omnes vero, etiam si sunt disiuncti, & diuersis locis. Verg. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Idē 1. Aeneid. Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis.

Cunctor. aris. atus. cum c ante t, à cunctus fit: contor. aris. cum o fine c, à contus, quæ est pertica: & ambo significant immorari, differre, μέλλειν: verziehen) vertrecken) tardiner.) ab eo quòd cuncti simul sine difficultate moueri non possint: vel ab eo, quòd qui contis vada rimantur, paulatim procedunt. Liu. li. 1. Alij dum cunctantur in ripis inter pugnę fugæq; consilium oppressi. Col. Nam dispēdiosa est contatio, (ἀνάπαυσις) primum quod auibus prędam, cæterisq; animalibus prębet. Cunctanter, cū mora. σχολαίως. Incunctanter, sine mora. ἀπνδῆ. Liu. libr. 1. Tum illum haud cunctanter discidisse cotem ferunt. Ponitur quandoq; cunctari, pro dubitare. ὀκνεῖν. Suet. de Aug. Cunctari se ne si superesset, eriperet legibus reum. Quādoq; pro manere, Verg. Reginam thalamo cunctantem. A cunctor fiunt cōposita, percunctor, & recunctor, quod est iterum moror.

Cunctatio, (μέλλησις, ὄκνος) mora seu dubitatio.

Cuneatim, significat per cuneos. κατὰ σφῆνα. Ammian. Imperator cuneatim stipatus. Cæsar 7. belli Gal. Hostes re noua perterriti, muro, turribusq; deiecti, in foro, ac locis patentioribus cuneatim constiterunt.

Cuneatus. a. um. quod est in formam cunei factum, ἰσφηνωμένος. Vnde à Liuio forma scuti cuneatior appellatur, cuius summum latius, imum strictius erat: & cuneatus ager, apud Colum. in cunei formam factus, vtputa cum est longus pedes centū, latus ex vtraq; parte pedes viginti, & altera pedes decem. Plin. lib. 3. Hispania cuneatur angustijs. id est, in cunei formam efficitur. Hinc Excuneatus, de quo in dictione Cuneus, & discuneatus, vide loco suo.

Cuneus, quo scindimus ligna. σφήν. eyn biss oder wicken) een beytel) vng coing a fendre bois) Huius prima pars acutior est, vt quāuis rimulam facile intret, sequens autem latior & amplior. Verg. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. Per translationem sumitur pro peditum multitudine, in cunei formam redacta, quæ cuncta in acie prima angustior, deinde latior procedit, (σφῆνα) vt Veget. lib. 2. scribit. Ab huius etiam cunei similitudine dicta sunt loca in theatro: id est, graduum ordines, in quibus vulgò spectatores stabant inter sedentium subsellia. Iuuenalis, Digna tuo, cuneis an habent spectacula totis, Quod securus ames. Vitru. libr. 7. Cunei spectaculorum in theatro ita diuidantur, vt anguli trigonorum, qui currūt circa curuaturā circinationis, dirigant ascensus, scalasq; inter cuneos ad primā præcinationem. Inde theatrum eleganti epitheto cuneatū dicitur. Vergil. Cuneati hic læta theatri. Excuneati, Ab Apul. dicti sunt, quibus sedendi locus non fuit in cuneis confertis. Sed & constipatam turbam, cuneos dicimus. Cyprian. Stipatus clientū cuneis. Verg. lib. 4. Georg. Per cuneos, geminatus enim populiq; patrumq;. Et Cuneus dictus est ager in Hispania, contiguus sacro promontorio.

Cuneolus. li. diminutiuum à cuneus: quo vtitur Cicero de Vniuer.

Cuniculus, (λαγίδιον) eyn künlin, küniglin) een conijnkē) vng connin) animal lepori simile, qui sub terra effossa latere solitus est. Mart. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris. Ideo autem hoc nomine appellantur, vt Varro de re Rust. cap. 12. scribit, quod sub terra cuniculos ipsi facere soleant, vbi lateant in agris. Est & cuniculus foramen sub terra occultū, ὑπόνομος: aut ab animali, quod simile est lepori, cui subter fossa terra latere est solitum: aut à cuneorum similitudine, qui omnem materiam intrant findentes. Festus cuniculū neutro genere enunciauit. Plin. Tentata per cuniculū fuga. Cæs. 7. Bell. Gall. Et aggerem cuniculis subtrahēbant. Vnde cuniculis oppugnare, per translationem: hoc est, dolo & fraude aliquid moliri, & negociū alicui facessere. Et agere cuniculos, quod vulgus minare dicit, vel minas facere. Cæs. 8. Bell. Gall. Eodem tempore tectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cice. 3. Off. Quid si pater fana expilet, cuniculos agat ad ærarium: indicet ne id magistratibus filius? Cuniculus insuper pro canali accipitur, Plin. lib. 9. cap. 38. Item cuniculus est, diminutiuum à cuneo, à quo cuniculus animal appellatus est, vt inquit Varro. Vnde

Cuniculatim, aduerbium. Plin. lib. 9. cap. 33. Iam distinctione virgulata, crinita, crispa, cuniculatim, pectinatim, imbricatim vndata.

Cunila, (quæ & cunilago quandoque à Plinio dicitur, ab Aristotele θύμβρα) herba est, quam Theodorus Gaza pulicarem vertit, quia pulices necat. Col. lib. 10. Cunilæ nostratis, quam satureiam rustici vocant. Huius vero herbæ multa sunt genera. Nam quædam bubula appellatur, & semen pulegij habet, quod contra serpentes in vino bibitur. Quædam satureia, à Græcis origanum Heracleoticum. Tertia à Græcis mascula à nostris cunilago, odoris fœdi, radicis lignosæ, folijs asperis, cuius manipulũ si quis in domo posuerit, omnes è tota domo blattas ad eam tradunt cõuenire. Prodest aduersus omnia venenata. Vide Pli. li. 19. ca. 8

Cunina, dea quam prisci coluerunt, quæ cunis infantium præsidere putabant.

Cunire, est stercus facere. Dictum à cunis infantiũ, quæ sæpe stercore fœdantur.

Cunilingi, dicebantur homines fordidissimi, à cunnis lingendis.

Cunnus, per duplex nn, pars mulieris pudenda. ὑσ-
ρα, Lucian. τὸ μόριον τὸ γυναικεῖον.

Cupæ, vasa vinaria maiora, quæ vulgò vegetes appellantur. eyn cuype) vng coupe.) Lucan. Namq; ratem vacuæ sustentant vndique cupæ. Cupis enim naues in mari sustinentur, cum ipsarum latera camæq; resartiuntur. à priscis caupę dictæ, à cauo, Vnde caupones à caupis.

Cupedinarij, (ὀψοπῶλαι) qui esculenta & poculenta vendunt. pasteybackers, camerethouders) viuandiers, rotisseurs.) Terent. in Eunucho, Ad macellum vbi venimus, Concurrunt læti mihi obuiam cupedinarij omnes, Cetarij, lanij coqui, fartores, aucupes.

Cupedinarium forum, & Cupedinis forum, à cupiditate: vel quòd ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis. Varro lib. rerum human. Numerius Equitius Cupes, & Macellus Romanus singulari latrocinio multa loca habuerunt infesta. His in exilium actis, publicata sunt eorum bona, & ædes vbi habitabant dirutæ. itaq; ædificatus est locus, in quo vendebantur ea, quæ vescendi causa in vrbem erant allata. Itaq; ab altero macellum, ab altero forum Cupedinis appellatum est.

Cupencus, lingua Sabinorum, sacerdos appellatur.

Cupes, & Cupedia. orum. ab antiquis dicebantur lautiores cibi, siue cupiditas lautiorum ciborum, quòd rebus cupidinis alimenta præbet. flecspeise) lecspijse) viandes friandes.) Plaut. in Sticho, Melius dicis, nihil moror cupedia. Cupedia, cupediæ, idem. Cicero 4. Tusc. Aegrotationi autem talia quædam subiecta sunt, auaritia, ambitio, mulierositas, peruicacia, liguritio, temulentia, cupedia, & si qua sunt similia. Cupedula, æ. diminutiuum. Gellius, Coniectabamus ad cœnulam non cupedulas ciborum, sed argutias quæstionum. Est etiam Cupes, qui lautiores cibos frequẽtat. Plaut. in Trin. Blandiloquentulus, harpago, mendax, cupes, auarus.

Cupido. dinis, masc. gen. (ἔρως) accipitur p deo, qui filius Veneris fuisse fingitur à poëtis: A quo cupidineus. a. um, ἐρωτικός. Cupido vero fœm. gen. p cupiditate, quamuis cupiditas leuior sit quàm cupido. Lucil. libr. 19. Cupiditas ex homine, cupido ex stulto nunquã tollitur, quòd cupiditas pars sit temperatior defluens à cupidine.

Cupidus, auidus. πλεονεκτικός. begirig) begeerich) conuoiteux) Genitiuo iungitur, & nonnunquam ablatiuo. Terent. in Hecy. Eius videndi cupidus. Plautus in Pseud. Vino modò cupidæ estis. Cupidè, aduerbium. Cic. pro Rosc. Ego vero cupidè & libenter mentiar tua causa. Terent. in Adel. Egomet conueniã ipsum, vt cupidè accipiat. Acupidus fiunt comparatiua & superlatiua, cupidior, cupidissimus & cupiditas, (ἐπιθυμία.) item cupienter.

Cupio. is piui, itum, significat optare, desyderare. begeren) cõuoiter) Ci. 4. Ver. Quẽ igitur ab ijs equitibus Rom. qui istius causa cupiunt omnia, qui ab eo benignissimè tractati sunt, condemnari necesse esset, &c. Cupire in quarta coniug. apud antiquos legitur. Lucret. lib. 1. Perfringere vt arcta Naturæ primus portarum claustra cupiret. Cupiens nomen. Plautus in Mil. Huius cupiens corporis est. Cupienter aduerbium. Plautus in Pseud. Stulte haud scimus, frustra vt simus, cum quid cupienter dari Petimus nobis, quasi quid in rem sit possimus noscere.

Cupressus, (κυπάρισσος) vide in dictione Cyparissus.

Cuprum, (κύπρος χαλκός) genus quoddam æris. Vnde apud Palladium cuprini claui dicuntur. Legimus quoq; Cyprium.

Cur, interrogandi aduerbium significat quare, τί-
νος ἕνεκα, διὰ τί. waerom) pourquoy) licet quidã quur per q scribendum putent, & à quare per syncopen atq; apocopen deductũ, a & e literis detractis. Terent. in And. Cur me excrucio? cur me macero? cur meam senectutem huius solicito amentia? Et sine interrogatione. Cice. pro Rosc. Com. Nam fuit caussa, cur tantum laborem caperes.

Cura, (φροντίς) sorge) soing) est flagrans in corde stimulus, vnde dicta est solicitudo, anxietas, quasi cor eda, quod cor edat, & excruciat. Verg. Quando hæc te cura remordet. Quandoq; ponitur p studio & diligentia, vt Salus tua est mihi curæ: id est, ad salutem tuam studiũ adhibeo. Quandoq; p opere quod adhibita cura fit. Martial. Teq; piget curæ præmia ferre tuæ. id est, præmia operis abs te facti. Quandoq; p amore. Verg. At regina graui iandudum saucia cura. Idem etiã apud inferos, inter monstra habitantia in faucibus inferorum ponit Curas, quasi deas aliquas: Et vltrices posuere cubilia Curæ.

Curatio, vt docet Donatus, medicorum est. cura mentis, curatura diligentiæ. Cicero ad Tyron. De medico & tu bene existimari scribis, & ego sic audio: sed planè curationes eius non probo. Inuenitur etiam curatio pro iniunctione muneris. ἐπιμέλεια. eyn Versorgung) een sorghinghe) cure,

ou guarison.) Plautus: Quæ mea curatio est. Liuius libro.2. Quod facile appareat non tam ad honorem eius curatio altior fastigio suo data esset factum.

Curantia,æ. idem quod curatio. Cic. ad Quin. frat. libr.2. Quòd me admones de non curantia, suas desq; vt meminerim Iouis orationem.

Curator, generali nomine dicitur præpositus alicui negotio. ἐπίτροπος, κύριος, κηδεμών, ἐπιμελητής, ἐπιστάτης. ἔφορος. eyn schaffner) een voersorgher) qui a la charge de quelque chose) Festus scribit curatorem esse, qui pupillis loco tutoris datur, quasi qui pupillarium bonorum curam gerat. Sic curator qui rei frumentariæ & agris diuidundis præpositus est, & à Gellio Catulus dicitur curator restituendi capitolij. Sueto. in Calig. Curatorem munerum ac venationum, per continuos dies in conspectu suo catenis verberatum, non prius occidit, quàm offensus putrefacti cerebri odore. Salust. Cæterum de Repub. nostra, cuius huc curator missus es, paucis accipe.

Curatorius,a,um. (ἐπιμελητικὸς) quod ad curatorem pertinet: vt curatoria actio.

Curcura, insula in mari Adriatico non longe à Melitine, aliàs dicitur Mælena.

Curculio, pen. corr. huius curculionis. m. g. (nō per g, vt patet ex Plauto, q Comœdiā inscripsit Curculionē, prologū per primas literas versuū Curculio scripsit) animal paruum frumentū corrodens: quasi gurgulio, eo q nihil in eo pene aliud quàm guttur videtur. Græcè τρώξ. eyn korn milbe) een coren meluwe) vng charepeleuse.) Est etiam curculio, (γαργαρεών) via patens, seu fistula in gutture, per quam spiritus attrahitur atq; emittitur. Is constat ex ossibus flexuosis & mollibus, quasi ex anulis in catenæ modum compactis & imperfectis. Dicitur etiam spiritalis fistula, quæ semper patet, vt spiritus liberum habeat exitum, qui ad pulmonē corq; defertur. Trachiam arteriam medici appellant: Plinius Arteriam asperam.

Cures. (κύρεις) pluralis tantum numeri, Sabinorū oppidum, cui imperabat T. Tatius, cuius ciues Quirites, (κυρῖται) dicebātur. Conuenerunt'q; Romulus & Tatius in hanc sententiam, vt è duobus populis vnus efficeretur, & Sabini Romā migrarent, Romaq; nomē retineret: sed Romani & Sabini Quirites appellarentur. Ouidius lib.2. Fast. Te Tatius paruiq; Cures Ceninaq; sensit. Hinc etiam populi Cures. Vergil. libr.9. Tatioq; seni, Curibusq; seueris.

Curetes, (κούρητες) pen. prod. quidam Cretæ populi de quibus Ouid. lib.4. Metam. Largoq; satos Curetas ab imbri. Alij fuerunt sacerdotes Cybeles, vide in Corybantes. Alij item populi in Dalmatia. Lucanus: Illuc bellaci confisus gente Curetū. Item alij Aetolis vicini.

Curia, (βουλευτήριον, ἀρχεῖον) das rathhausz) dat raet huys.) à cura dicta, duplex est, sacrorum scilicet & senatus. In curijs enim vel sacerdotes, res diuinas: vel magistratus, humanas curabant. Et non solū pro loco, sed etiam pro hominibus sumitur. βουλή. Lucanus, Victo iure minax iactatis curia Gracchus. Curiæ etiam nominantur, in quibus vniuscuiusq; partis Pop. Ro. quid geritur, quales sunt hæ in quas Romulus populum distribuit numero triginta, quas quoniam tunc Reipub. curā per earum partium sententiam expediebat, curias appellauit. His postea additæ aliæ quinq; fuere, ita vt in sua quisque curia sacra publica faceret, ferias q; obseruaret. Curia in qua habebatur senatus, templum erat. habebatur autem modò in æde Apollinis, modò in delubro Concordiæ: modò in hoc, modò in illo templo. Curia Calabria, nuncupata est à vocandis calendis, nonis, & idibus. Curia Hostilia, quam primū ædificauit Hostilius rex Romanorum. Curia Romana, dicitur Pontificis Maximi patrumq; & minorum pontificum conuentus. quòd in ea totius orbis terrarum, & Christianæ Reipub. negotia curentur, nec minus profana quàm sacra.

Curiales dicuntur, qui sunt eiusdem curiæ. φυλέται, φράτορες: zunfft bruder) childbroeders) qui est dune mesme curie.) sicut tribules, eiusdem tribus. Curiales flamines, curiarum sacerdotes. Curiales mensæ, in quibus immolabatur Iunoni, quę Curis est appellata. Plaut. in Aul. Nā neq; quisquā curialium Venit, neq; magister, quem diuidere argentum oportuit. Cic.2. Off. Theophrastus quidē Cimonem Athenis etiam in suos curiales Latiadas hospitalem fuisse.

Curiatus,a,um. adiectiuum, vt curiata lex, à curiatis comitijs dicta: id est, tributim coacta. Et curiata comitia, conuentus qui litium causa in curijs fiebant. de quo & in dictione Comitium.

Curifugia, nomen villæ Nicolai Perotti nuper inditum, quam in agro Sentinati habebat, inter duo fluenta, Sentinum & Neuolam, vbi est saluberrima cœli temperies.

Curio,nis. sacerdos curiæ. in curijs enim sacerdotes ita res diuinas curabant, sicut senatus res humanas in curia Hostilia curare solebat, vt scribit Varro. Vulgo vicarium appellant. Et Curio maximus, cuius authoritate curia, omnesq; curiones regebantur. Curiones quoque dicti sunt præcones. Iul. Capitolinus: Ille qui curionem dici iussit, imposturam fecit, & passus est. Euseb. lib.4. Eccle. histo. Misso curione ad populum, iubet voce maxima protestari Polycarpum, tertiò confessum se esse Christianum. Plaut. verò in Aul. agnum curionem appellat macilentum, tanquam ob curam sit emaciatus, confectusq;. vnde à contrario Apul. in Flor. agnum opimum & pinguem dicere volens, appellauit incuriosum. Item Curiones dicti sunt quidam Romani ciues.

Curionatus,us, ipse magistratus.

Curionia sacra, quæ à Curionibus in curijs fiebāt.

Curionium, dicebatur æs quod dabatur Curioni ob sacerdotium curionatus.

Curiosus, (περίεργος, πολυπράγμων) zuvil sorgig) te veel sorgēde) curieux.) à multa cura dicit, siue in bo

bonum, siue in malum. In malum, quoties plus diligentiæ quàm oporteat, rebus vel nostris vel alienis adhibetur. In bonum, cum cura supra modũ vtimur ad res bene gerendas. Est igitur curiosus, qui multum siue diligenter aliquid curat. Cic. Appio Pulc. Ita est homo non modò prudens, verũ etiam æquus vir & curiosus. Et pro Sest. Etenim animus eius vultu, flagitia parietibus tegebãtur. Sed hæc obstructio, nec diuturna est, neq; obducta, ita vt curiosis oculis perspici non posiit. In bonũ quoq;. Col. lib. 3. vsus est aduerbio: Sin autẽ ipsam vitẽ sternere voles, iuxta radicẽ ita, ne ipsam lædas, curiose (μετ' ἐπιμελείας) fodito. Similiter incuriose. ἀμελῶς, ἀπερίεργως. Gell. Si quis non incuriose legat. Non est ergo curiosus, à parua cura, vti Valla putauit, sed à diligenti & optima. De denuatione quoq; cum dicat, Curiosus non tam à cura, q̃ à curia videtᶜ descendere, cuius compositũ magis est in vsu, incuria, ἀμέλεια. id est neglegẽtia: & si curia à cura dicatur, non ei assentio, neq; de compositione vt à curia componatur incuria: sed dico ita venire curiosus à cura, per adiectionẽ literæ i, quemadmodũ & curia, nisi à curio sumere velimus. Similiter incuria per adiectionem i, liquet non à curia, sed à cura componi, quod significatio eorũ apertè declarat. Nam cura & incuria, diuersa sunt & opposita, ex aduersâq; eorum significatione facile monstratur incuria à cura componi, quoniam in negatiuẽ stat: & alterius significatio ex contrario alterius edocetur, eo quòd sicut cura diligentia est, ita incuria negligentia, vt Cicero in Lælio ostendit, Vituperanda est rei maximẽ necessariæ tanta incuria. Quod non significaret, si à curia componeretur, nam esset locus à curia diuersus: quoniam curia locus erat, vbi curas publicas gerebãt, & vbi cura sacrorũ publica. Nec adiectionem literæ i, incuriosus & incuria, nisi euphoniæ caussa factã puto, quod nõ rectè sonet curosus & incura. Curia verò accepisse i arbitror, vt aliã à cura significationẽ caperet, & nihilominus primitiui naturã semper oleret. A curiosus fit curiositas, πολυπραγμοσύνη, pro affectione & diligentia: ab incuria incuriosus. Plin. Rebellat sæpe humor incuriosè datus. Aliquando incuriosus capitur pro pingui, vt apud Apuleium.

Curis, (κύρις) lingua Sabinorũ hasta dicitur: vnde Romulus Quirinus, q eã ferebat, est dictus: & Romani à Quirino Quirites dicuntur. Et Iuno Curitis, quia eandẽ hastam ferre putabant.

Curius, (κούριος) nomen Romani ciuis exactissimæ frugalitatis, & perspectæ fortitudinis. Hic cum in scamno sederet, & Samnitum legati magnum auri pondus publicè missum attulissent, inuitarẽtq;, vt eo vti vellet, Respondit M. Curium malle imperare locupletib. quàm locupletẽ fieri, & qui acie vinci non potuit, eum pecunia corrũpi nõ posse.

Curmundula, pira erant gratissimi saporis, corticis tenerrimi: quapropter à multis nequaquã corio detracto edebantur.

Curo, as, are, aui, atũ, ἐπιμελῶ) ich sorge) soingner.) significat operam dare, in re aliqua elaborare, rei alicui studere, incumbere, diligentiã curamq; adhibere. In qua significatione ponitur interdũ absolutè. Terent. And. Perterrefacias Dauum, obserues filium, Quid agat, quid cum illo cõsilij captet. Sos. Sat est, curabo. Idem, Hanc fidem sibi, me obsecrauit, qui se sciret non deserturum, vt darem. Dau. Curabitur. Et hoc aliquando cum vt. Cice. Fam. 16. Cura igitur nil aliud, nisi vt tu valeas. Aliquando cum ne. Idem Fam. 2. Vnum illud te præcipuè rogo, vt cures ne quid mihi ad hoc negocij aut oneris accedat, aut temporis. Interdum cum accusatiuo. Cic. Atti. 8. Tu fasciculum, qui est M. Decurioni descriptus, velim cures ad eum perferendum. Et Fam. 7. Mandatum tuum curabo diligenter, sed homo acutus ei mandasti potissimum, cui expediret illud venire quàmplurimi. Idẽ Attic. 1. Signa quæ curasti, ea sunt ad Caietam exposita. Sic curare pecuniam (πορίζω) significat pecuniam ad dissoluẽdum conficere, & comparare. Idem: L. Cincio H S D. C C C. pro signis Megaricis, vt tu ad me scripseras, curaui. Et curare se (φιλοσωματεῖν.) Plautus Pseud. Qui se, suamq; ætatem bene curant, edunt, bibunt, Scortantur, illi sunt alio ingenio atq; tu, qui neq; Tibi bene esse patere, & illis quibus est, inuides. Cicero Fam. 16. Cura igitur te, & confirma. Vergilius: Corpora curamus, fessos sopor irrigat artus. Significat quoque hoc verbum mederi, curationẽ adhibere, (ἰᾶσθαι, θεραπεύειν.) Cice. De Senect. Adolescentes grauius ægrotant, & tristius curantur. Idem in Pison. Et cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses, excusatione te vti valetudinis, quòd diceres vinolentis te quibusdam medicaminibus solere curari. In passiua significatione sic vsus est Cicero Tuscul. lib. 3. An quod corpora curari possint, animorũ nulla medicina sit? Et cũ ablatiuo addita præpositione ab. Idem pro Cluc. Mulier exclamat se ab eo nullo modo curari velle, quo curante omnes suos perdidisset. Sic Acad. li. 2. Quis enim potest, cum existimet à deo se curari, non & dies & noctes diuinum nomẽ horrere? Huius composita sunt, accuro. vnde accuratus. Concuro. Plaut. Bacch. Magis vnum in mente est mihi, Nunc satis vt commode pro dignitate obsonij hæc concuret coquus. Procuro, de quo alibi. Percuro, perfectè curo. Colum. li. 7. Hic idem sanguis nisi missus fuerit, saniem creabit. quod si suppurauerit, tarde percurabitur.

Curriculo, aduerbium, significat cursim, statim, celeriter. δρομαίως. schnill.) snel.) hastiuement.) Plautus in Epid. Nam vt apud portum te conspexi, curriculò occœpi sequi. Terent. in Heaut. Curriculò percurrere.

Curro, is, cucurri, cursum. lauffen) loopen) courir.) cuius composita quandoq; geminant syllabam, quandoq; non. Verg. lib. 4. Decurrẽre iugis, alij de parte patentes Transmittunt cursu campos. Liuius libr. 21. Quà cuique proximum fuit decurrerunt. Cato contra Pisonem: Video hac tem-

pestate concurrisse omnes aduersarios. Terent. in Hecy. Vna illarum interea properè præcurrit. Est autem currere, celeriter ire, gradum præcipitare, intenta celeritate viam quasi vorare. Cic. Att. 10. Præterijt villam meam Curio, iussitq; mihi nunciari, mox se venturum. cucurrit Puteolos, vt ibi concionaretur. Sic currere cursum, currere spacium dicimus. Plinius lib. 11. cap. 51. Mira præterea sunt de voce digna dictu. In theatrorum orchestris scobe aut harena superiecta deuoratur, & in rudi parietum circumiectu, dolijs etiam inanibus currit eadem concauo vel recto parietum spacio. Et Cicero currere orationem dixit, de Finib. Ab hoc verbo participium est currens. Vnde currentem incitare dicimus, pro incitatum iam & in rem aliquam incumbẽtem instantius hortari vel impellere. Cice. Attic. Quod me hortaris, vt eos dies consumam in philosophia explicanda, currentem tu quidem. Legitur quoque curritur impersonaliter. Terent. in prol. Heaut. Si qua laboriosa est, ad me curritur. Cic. in Ver. Curritur ad prætorium. Composita huius verbi sunt accurro, (προστρέχω) quod est ad aliquem locum, vel hominem auxiliandi complacendi'ue causa curro. Terent. in And. Ibi tum exanimatus Pamphilus Bene dissimulatum amorem, & celatum indicat. Accurrit, mediam mulierem complectitur. Concurro simul curro ὁμοδρομῶ, συνθέω. Lact. lib. 2. Tum verò alacres ad deorum templa concurrunt. Aliquando significat contra, siue aduersus currere. Nam cum duo exercitus collatis signis prælium ineunt, concurrere dicuntur. Vergil. Audetq; viris concurrere Virgo. Sallust. Maximo clamore cum infestis signis concurrunt. id est, simul omnes aduersus currunt. Circuncurro, à quo circuncurso, περιθέω. Decurro. Discurro. (διατρέχω) per diuersa loca curro, aut huc & illuc curro. Excurro, (ἐκτρέχω) extra curro: quod verbũ in maxima celeritate positum est, & tam reditum, quàm abitum habet. Cic. Appio Pul. Mandaui vtriq; eorum, vt antè ad me excurrerent, vt tibi obuiam prodire possem. Aliquãdo de malo intelligitur, (ἐπιβαίνειν) cum fiunt excursiones à militibus, quæ idem sunt quod incursiones. Nam excursiones (ἐκδρομαί) vocantur respectu illorum, à quibus recedunt. Incursiones, (εἰσβολαί) respectu eorum in quos incurritur. Liu. lib. 1. In fines Romanos incurrerunt populabundi magis quàm iusti more belli. Incurro, (εἰσβάλλω) introcurro. Intercurro, (διαθέω) inter medium curro. Occurro. Pręcurro, id est, antecurro, προτρέχω. siue cito anteeo. Terentius in Eunu. Abi, præcurre, vt sint domi parata omnia. Procurro. Percurro, (διατρέχω) perfectè, siue ad finẽ vsq; curro. Recurro, (παλινδρομέω) retro curro, aut cisto sequor. Cic. Terent. Etsi Desippo quoq; ita imperaui, statim vt recurreret. id est, subitò reuerteretur. Hinc recurso. as. (ἀνατρέχω) quod est sæpe currendo & recurrendo, aut voluẽdo & reuoluendo eo. Verg. Vrit atrox Iuno, & sub noctẽ cura recursat. Succurro, transcurro, (παρατρέχω) vltro, vel de loco ad locum subitò vado. Teren. in Eun. Tu abi atq; obsera ostium intus, dum ego transcurro ad forum.

Curruca, parua auis quæ alienos pullos, ꝓprios putans, nutrit. ὑπολαΐς, ὑπολαῒς alibi. Iuuẽ. Tu tibi nũc curruca places, fletumq; labellis Exsorbes.

Currus. us. vehiculi genus, ἁμάξη, ἅμαξα, eyn wagẽ) vng chariot) dictum, quod eo veteres veherentur ad cursum. Verg. Quadriiugo inuehiẽ curru. Hoc nomine bigæ etiam & quadrigæ, vnde triumphales currus, continẽtur. Per translationem ponitur pro triumpho. Huius diminutiuũ est Curriculus, vel curriculum, breuissimum vehiculi genus, quòd eo veteres ad cursum in ludis vterentur. Cur. lib. 8. Aliorum turbati equi in amnem præcipitauere curricula. Est etiam curriculum cursus. δρόμος, δολιχός. Iuuenal. Et totas effudit habenas Curriculo, quem si reuoces subsistere nescit. Cice. pro Rabir. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circumscripsit, immensum gloriæ. Plaut. in Epid. Nam vt apud portum te conspexi, curriculo occœpi sequi, vix modo adipiscendi potestas data est. Item curriculum significat tempus. Vergil. libro. 8. Curriculo expulerat somnum cum formina primum. id est, medio tempore. Et curriculum, locum siue interuallum vbi curritur denotat, à carceribus ad calcem, qui καλλίδρομος dicitur Græcè. Apul. Quos sæpe in curriculo vectores fuisse constat.

Cursim, aduerbium, significat currendo, δρομαίως. schnel) snel) rade) & incursim, celeriter. Cæl. Nullus sim, nisi meam rem propero incursim perdere. Plaut. Cursim curram. quod est, currẽdo curram.

Curso. as. sæpe curro, vel continuo, sępe vado. προστρέχω, ἀνατρέχω. lauffen) loopen seer) Cic. in Cato. Alij scandant malos, alij per foros cursent. Terent. in Hecy. Trepidari sentio, & cursari horsum sursum. Hinc aliud frequentatiuum cursito, ἐμφο δρομέω. Diom. Sunt quædam iteratiuorum, & iteratiua sæpe in tres gradus deducunt verba. quale est video, deinde viso, & quod plus est, visito. Item curro, deinde curso, & cursito. Terent. in Hecy. Hodie mihi haud potestas data est, ita cursitando atq; ambulando totum hunc contriui diem.

Cursor, qui currit, δρομεύς. eyn lauffer) een looper) vng courreur) & cursor tabellarius dicitur, à celeritate eundi. Martialis: Cursorem sexta tibi Rufe remisimus hora.

Cursorius. a. um. (δρομικός) quod ad cursum pertinet, vt nauis cursoria. Sidonius: Tiphim cursoriam ascendi.

Cursura. æ. idem quod cursus. δρόμημα. Varr. Equi alij sunt idonei ad rem militarem, alij ad vecturã, alij ad admissuram, alij ad cursuram. Plautus in Bacch. Vbi pro disco damnum capiam, pro cursura dedecus.

Cursus, us. & Cursio, (δρόμος) eyn lauff) eenẽ loop) vng cours.) currendi actum significant, quod & de nauigante & equitante potest intelligi. Plinius lib. 12. cap. 19. Hi recto cursu per sinus impellunt.

Cu

Cicero ad Caff. Sin oppreffus ibi erit, omnis hominum curfus eft ad vos.

Curtus, a, um. incultus, quafi mutilus. κολοβός. ghekurtzt) gecort) court.) Horatius, Nunc mihi curto Ire licet mulo, vel fi libet vfque Tarentum. mal en point, fans accouftremẽt. A Martiale dictus eft curtus calix: id eft, fractus. Et à Perfio curta fupplex, & à Cicerone curta fententia. Hinc curto, as. à quo decurto, (κολοβόω.) de quibus in dictione Decurtatus.

Curuamẽ, ipfa curuatio. ἐπικαμπή, κλίμα. krumme) cromte.) Ouidius libr. 2. Metamorph. Sectus in obliquum eft lato curuamine limes. Gel. Sub alio atq; alio cœli curuamine.

Curuefco, curuus fio. κυρτοῦμαι. ich wird krum) ick word crom) Huius compofitum eft incuruefco: quod protulit Cicero in Tufc. Ramos baccarum vbertate incuruefcere.

Curupes, dicitur qui curuos habet pedes. ἀγκυλόπους. krum fuffig) cromvoetich.

Curule neutri gen. per fimplex r & curulis fœmin. gen. fedes ex ebore, qua maiores magiftratus vtebantur in curru. Horatius lib. 1. Epift. Cuilibet hic faces dabit eripietq; curule, Cui volet, importunus ebur. Nam fenatores qui curulem magiftratum: hoc eft, maiorem honorem geffiffent, honoris gratia in curiam vehi foliti erant curru, in quo fella effet, fupra quam confiderẽt. Curules etiam dicebantur equi quadrigales, Vel magiftratus qui curulibus vehebantur. Lucan. lib. 3. Prætor adeft, vacuæq; loco ceffere curules.

Curuo, as. flecto deorfum, afpicio capite deflexo. καμπυλόω, κάμπτω, κλίνω krumẽ) cronnẽ) courber.) Vergil. 2. Georg. Ithurios taxi curuantur in arcus. Plin. lib. 16. cap. 42. Et palma arborum validia, in diuerfum enim curuatur. Lactan. libro. 2. Quia curuant cœlefte animal ad veneranda terrena. Idem in eodẽ: Ille vobis fublimem vultum dedit, vos in terram curuamini. Huius compofita funt, accuruo, quod eft iuxta curuo. Colum. lib. 4. Nam fragilis eft ea parte materia, qua torta & accuruata, cum deponeretur, cœperat vitium. Recuruo, (ἐπικάμπτω) rurfus curuo. Idem libro 3. Omnis nux vnam radicem mittit, & fimplici ftylo prorepit, cum ad fcrobẽ folidum radix peruenit, duritia humi coërcita recuruatur. Incuruo eft eiufdem cum fimplici fignificationis.

Curuus, a, um. quod eft inflexum ac contortum. ἐπικαμπής, καμπύλος. krum) crom) courbe.) Verg. 2. Georg. Et curuæ rigidũ falces conflãtur in enfem. Tibul. Et properat celeri curua fenecta pede. Vergil. 3. Aen. Et littore curuo. A quo incuruum, vel decuruum. Terent. in Eun. Incuruus, tremulus, labijs demiffis. Donat. Incuruus, (κυρτὸς) valde curuus: ficut infractus, valde fractus. Procuruus. Vergil. Neque illa procuruam Expectant falcem. Recuruus. Curuum etiam dicitur bura, quæ quafi temo eft inter boues.

Cufo, as. frequentatiuum à cudo, à quo accufo, excufo, incufo, & recufo.

Cufpis, fœm. gen. acuta illa pars gladij, haftæ, claui, & huiufmodi. ἐπιδορατὶς, αἰχμή. Mart. Aetola cufpide fixit Aprum. Cufpis longa pro veru. Mart. lib. 14. Spumeus in longa cufpide fumet aper. Cufpides, pro tubulis fictilibus. Varr. 1. de re Ruft. cap. 8 Inde enim aliquot colligatæ libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertufo, quos cufpides appellant, qua humor aduentitius tranfire poffit. Hinc componitur tricufpis, τριγλώχις, & deriuatiuum cufpido. as. ἐπιδορατίζω: quo vfus eft Plinius lib. 11. Vrorum cornibus barbari feptentrionales potant, vrnasq; binas, capitis vnius cornua implent, alij præfixa his pila cufpidant.

Cuftodela, à veteribus cuftodia dicebatur.

Cuftodia, obferuatio, eyn huot, wacht) de waeck) le guet) item carcer. Columella libr. 1. Nam illa folennia funt omnibus circunfpectis, vt ergaftuli mancipia recognofcant, vt explorent an diligenter vincta fint, an ipfa fedes cuftodiæ fatis tutæ munitæq; fint. Quandoq; etiam ponitur pro eo, qui cuftodit. Tibul. Sed precium fi grande feras, cuftodia victa eft. Quandoque pro eo qui cuftoditur, (ὁ ἐν τῇ φυλακῇ φυλαττόμενος.) Suet. in Domit. Nec nifi fecreto atque folus, plerafque cuftodias, receptis quidem in manu catenis audiebat. Et. ff. de reorum cuftodia fcribitur, Ne quis receptam cuftodiam fine cauffa dimittat. Et alibi: Etfi cuftodia fe interfecerit, vel præcipitauerit, militis culpæ afcribitur.

Cuftodiarium, locus in quo quis aliquid cuftodit. Cypria. Derelinquetur filia Sion, ficut cafa in vinea, & ficut cuftodiarium in cucumerario.

Cuftodio, is, iui, itum. obferuo. φυλάττω, σώζω. behalten) bewaren) garder.) Gellius libro. 1. Parfimoniam apud veteres Romanos, & victus, atque cœnarum tenuitas, non domeftica folum obferuatione ac difciplina, fed publica quoq; animaduerfione, legumq; complurium fanctionibus cuftodita eft. Cic. Dolabellæ: Fac vt diligentiffimẽ teipfum mi Dolabella cuftodias.

Cuftoditio, (φύλαξις) eft opera ad aliquid cuftodiendum fumpta.

Cuftoditum, (πεφυλαγμένον) quod cum cuftodia eft Incuftoditũ, (ἀφύλακτον) quod fine cuftodia eft. Mart. Incuftoditis & apertis Lesbia femper Liminibus peccas.

Cuftos. odis. (φύλαξ) eyn hüter) een verwaerder) qui prend garde de quelque chofe) qui rem aliquã tuetur & curat. Vnde cuftodem oftij, (θυρωρὸν) dicimus, qui curat ne quis iniuffus ingrediatur, Cuftodem horti, (κηπωρὸν) qui prohibet aliquem in eum ingredi, vel damnum facere. Cuftodẽ facrorũ, (νεωρὸν) qui facra miniftrat atq; obferuat. Verg. At domus Herculei cuftos Pinaria facri. Cic. li. 2. Off. Malus enim cuftos eft diuturnitatis, metus.

Cutiones, dicti videntur à contractione, quòd in emendis vendendisq; mercibus tardi perueniant ad iufti precij finem.

Cutis, pellis fiue corium. χρὼς, δέρμα. die haut) die huyt, tfel.) peau.) Plinius Ergo cutis ipfa fen-

ſis caret maximè in capite, vbicunq; per ſe ac ſine carne eſt, vulnerata non coit, vt in bucca cilioq;. Huius diminutiuũ eſt Cuticula, δερμάτιον. Compoſita ſunt, intercus, morbus: intercutaneũ, quod intra cutem eſt: ſubcutaneum, quod eſt ſub cute: ſubtercutaneum, quod ſubter cutem eſt. Recutiti etiam à cute dicuntur Iudæi: id eſt, circuncisi, & cute, hoc eſt, præputio priuati.

C ANTE Y.

Cyamea, gemma quæ fracta fabæ ſimilitudinẽ præfert. Plin. lib. 37. ca. 11. Cyamea nigra eſt, ſed fracta ex ſe fabæ ſimilitudinẽ parit.

Cyamus, (κύαμος) faba, genus leguminis, & magicalis eſt.

Cyane. es. pen. indifferente, Nympha Sicula fuit quę in fontẽ ſui nominis conuerſa fertur. Ouid. lib. 9. Metamor. Cognita Cyane pſtanti corpore Nympha. Et lib. de Ponto: Quiq; ſuis Cyanem miſcet Anapus aquis.

Cyaneæ, (κυάνεαι) ſiue Cyanitæ, inſulæ, ſeu magis ſcopuli ſub Thracio Boſphoro, qui ſpeciẽ habent inter ſe concurſitantium, quæ naues fluctibus immergant, ob aduerſos in ſe ventos confligentes: quæ & à complodendo ſunt etiam Symplegades appellatæ.

Cyaneus, (κυάνεος) himmel blow) hemels blaw) color cæruleus. Var. Cyanea penula amictus graſſatur. Dicitur & Cyanus. Plin. In nomine eſt & Cyani colos. Hinc Cyanos gemma appellatur, ex iaſpidum genere colore cæruleo.

Cyathiſſo, (κυαθίζω) verbum: id eſt, potum pedetentim capio. Plaut. Non ſcis quis ego ſim, qui tibi ſæpiſſimè Cyathiſſo, apud nos quando potas?

Cyathus, (κύαθος) eyn becher) een beker) vng petit vaſſeau a boire.) calicis genus, à χέειν, quod eſt fundere dictus, mutatione literæ aſpiratæ in tenuem. Succeſſit autem in ſimpuli locum in conuiuiis, vt docet Varro. Inde tranſlatus eſt ad menſuram, quorum duodecim ſextarium complent. Ad cyathum ſtare, vel à cyathis eſſe (κυαθίζειν) dicebatur οἰνοχόος, qui potus menſuram cyathis (id quod antiqui ſolebant) metiebatur. Apuleius pocillatorem dixit, alij pincernam. Plin. lib. 22. ſcribit, cyathum per ſe pendere drachmas decem.

Cybele. es. (κυβέλη) & Cybeles. is. vel æ. penult. cor. (nam, vt docet Srruius, anapæſtus eſt in hac dictione Cybele) fuit vxor Saturni, à Cybelo Phrygiæ monte ſeu oppido, vbi eius ſacra primo ſunt inſtituta. Scribit Feſt. Cybelen à nonnullis ideo appellatam, quia ageret homines in furorem, quippe Græci κυβιστᾷν, in caput ſaltare dicũt, vt Hom. 16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat caput rotare. Suidas ſcribit Rheam quoque vocari, & montanam eſſe deam, ideo vehi leonum iugo. Cinædi ei ſacri ſunt. Hæc primum Ops, & Terra dicta fuit, quòd ſit dea telluris, quæ & Veſta dicitur: propter quod curru vehi à poëtis fingitur, quia terra pendet in aëre: & rotis ſuſtineri, quia rotatur ſemper & voluitur mundus. Mater deûm quia omnia gignit. Et mater alma, ab alendo. Et mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem pluratiuo numero Dyndima vocant. In eo ſacra ſibi p Corybantes inſtituit: à q̃ Dyndime, & Dyndimene à nõnullis vocatur. Et Berecynthia, à monte Phrygię, qui βερέκυνθος appellatur. Et Pales, quod ſit pabulorum dea. Rhea, ἀπὸ τοῦ ῥέειν, fluo, quod terra affluens ſit omnium rerum, dicta eſt. Idæa, & Phrygia, & Peſſinuntia, de qua Claud. Turrigenamq; petit Cybelem ſinuoſa draconem. Mart. Et Cybeles picto ſtat corybante tholus. Ex Apuleij ſentẽtia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Iſis. Quandoque tamen metri gratia ſcribitur per duplex ll, & fit Cybelle Bacchius pes, ex prima breui, & duabus longis. Propert. Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle. Lucan. libr. 1. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen.

Cybiſteteres. (κυβιστητῆρες) vrinatores dici poſſunt: à quibus eodem nomine & ſaltatores quidam appellati ſunt, qui in caput conuolui, manibus, pedibusq; adductis didicerant: à cubo, id eſt, teſſera, verbo deducto, qui cum in alueolum iacitur, hoc modo conuoluitur. Vnde cybiſtema, neutri generis, illud genus ſaltationis & exercitij dicitur à Luciano in capite de gymnaſijs. Bud. in Annot.

Cybium, (κύβιον) piſcis genus, quod ita ſciſſum eſt, vt medium æque pateat in omnes partes ad ſimilitudinem teſſerarum. Plin. lib. 32. Cybium eſt concisa pelamis. Cybium ſcribit Budæus, appellatum illud vas à Græcis, quod Latini quadrantal appellabant. Dictum ea ratione quæ ſuperius poſita eſt in cybio piſce.

Cyclades, (κυκλάδες) pen. cor. inſulæ in Ionio mari, quibus ab ortu ſolis Aegæum mare eſt, ab occaſu Myrtoum, occupant ad ſeptuaginta millia. Dictæ Cyclades, quòd in cycli formã diſponantur. Nam à promontorio Ceraſto, circa Delum in orbem ſitæ ſunt. Alij dicunt vocari Cyclades, non quia in rotunditatem ſitę ſint, ſed quòd longo ordine eas circuire neceſſe ſit propter promontoria. vnde & Vergil. Sparſasq; per æquor, dixit Cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

Cyclaminum, herba. de qua vide Plin. lib. 15. cap. 9.

Cyclas. adis. (κυκλάς) veſtis fœminea rotunda. Nam Græci κύκλον circulum, & κυκλόω circundo dicũt. Iuuen. Hæ ſunt quæ tenui ſudant ex cyclade. Propert. Et longa cyclade verrit humum. Videtur autem eſſe veſtis tenuiſſima, explicatilis & ſpacioſa, qualem ſolent hodie Romanæ & Florentinæ ac Senenſes mulieres in Italia geſtare.

Cycli, (κύκλοι) quaſi circuli, loca erant Athenis, vbi aliqui venebant. Id autem nomen eſt tractum à circulari circumſiſtentia vendendorum. Cyclus enim rotundum ſignificat. Quare Menander ait, Itaq; ego mihi videor per deos immortales videre, meipſum indutum currere circum ac venire.

Cyclopes, (κύκλωπες) pen. prod. gigantes, ſeu reges antiquiſſimi in Sicilia, iuxta Aetnam vno oculo in fronte: Cyclops, quaſi circularis oculus. κύκλος enim rotundum, & circulum dicit, ὢψ oculus.

Cydarum, pen. cor. genus nauiculæ.

Cydnus, (κύδνος) fluuius Ciliciæ, qui Tarsum apostoli Pauli vrbem diuidit. cuius aqua contra podagras, teste Plinio, valet. A Tauro ortum habet (vt inquit Strabo) ab vndarum colore sic dictus. Nam quicquid candidum est, Syrij cydnum vocant.

Cydon, (κυδωνία) insigne Cretæ oppidum, à quo malum Cydonium, pomum quod dicitur Cotoneum. Plini. His proxima amplitudine mala, quæ vocamus Cotonea, & Græci Cydonia ex Creta insula aduecta. Seren. Aut quæ poma Cydon Creteis misit ab oris. Inde Cydonitem appellat Palladius cibum ex Cydonijs decoctis, & melle confectum. Cotonatum vulgo dicitur. Est & Cydon, (κύδων) nomen viri proprium. Et Cydones populi.

Cydonia mala. vide in dictione Cotoneum.

Cygnologo. is. apud Martianum ponitur pro dulciter canens in similitudinem cygni, qui moriturus amœnè canit.

Cygnus, (κύκνος) eyn schwan) een swaen) vng chingne) Latinè olor, auis candida, ansere maior, argutam vocem habens, & cum ad mortem peruenit, maximo dolore angitur, adeò vt flere videatur. Ouidius: Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator cygnus funeris ipse sui. Fuit autem Cygnus Phaëthontis amator, post illius interitū diutino fletu in hanc alitem mutatus esse dicitur in fabulis. Cygneus. a. um. (κύκνειος) vt vox cygnea, quæ est cygni. Quandoque cygneus dicitur candidus. Fuit insuper Cygnus filius Martis, Vnde Hesiodus in Aspide, ἔνθ' ἤτοι κύκνον μὲν ὑπερμενέος Διὸς υἱὸν κτενέειν μεμαῶς ἐν ἀσπίδι χάλκεον ἔγχος. id est, vbi certe cygnus quidem præpotentis Iouis filiū occidere promptus, scuto inie cit æream hastam.

Cylicrani, natio est quædam hominum in Hispania prope Heracleam habitantium.

Cylindraceus. a. um. quod est factum ad similitudinem cylindri: hoc est, teres & oblongum κυλινδροειδής. Plin. scribit siliquas piso, quod genus leguminis est, cylindraceas esse. Et Anaximander dixit terram esse formæ cylindraceæ.

Cylindrus, (κύλινδρος) eyn walsten) een calander steen) columnula lapidea rotatilis, qua rei rusticæ scriptores aream æquari iubent. Vergil. 2. Georg. Areatum primum ingenti est æquanda cylindro. Cato cap. 129. Aream vbi frumentum teratur sic facies: cōfodiatur minuta terra, amurca bene conspergatur, vt combibat plurimum, vbi bene com minuta terra fuerit, cylindro, aut panicula coæquato. Tractum nomen ἀπὸ τοῦ κυλίειν: id est, à voluendo. Præterea cylindrus dicitur omne quod rotatu facile est. Cic. De Fato: Sed reuertatur ad cylindrum, & turbinem suum, quæ moueri incipere, nisi pulsa non possunt. Id autem cum accidit suapte natura, quod superest, & cylindrum volui & versari turbinem putat. Sunt & cylindri lapilli teretes: hoc est, oblongi atque volubiles, quibus mulieres & donabantur, & ornabantur. Plin. lib. vltimo de beryllis, qui mira longitudine placebant, ait: Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quàm gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex quibus verbis colligitur cylindros oblongos esse, gemmas verò quadratas aut rotundas. Solinus similiter scribit: Indici reges hoc genere gemmarum in longissimos cylindros amant fingere. In qua significatione quidam chelidros scribi debere putant, quasi genus illud ornatus simile esset spiris serpentium, quos chelydras appellant.

Cylisma. atis. (κύλισμα) eyn waltzung) een wentelinghe) rondulaige.) volutabrum, volutatio.

Cylix, (κύλιξ) poculum, & Calix Latinè dicitur.

Cyllarus, (κύλλαρος) nomen vnius ex centauris, qui amantem habuit Hillemonem centauram, ambo forma præstantes. Est & equi Pollucis, secundum Vergilium. 3. Georg. vel Castoris, secundum alios proprium.

Cylleborus, Stheleni filius, qui vigente bello Troiano cum Aegiale Diomedis vxore consuetudinem habuit.

Cyllene, (κυλλήνη) mons Arcadię, vbi enutritus Mercurius fertur.

Cyllenius, (κυλλήνιος) pen. prod. & per duplex ll, cum y. Mercurius dicitur, quod omnem rem sermone, sine manibus conficiat. quibus partibus corporis qui carent, κυλλοὶ vocantur. Luca. Motuque celer Cyllenius hæret. Ideo quadratum eum fingunt. Alij volunt quòd in Cyllenia via sit enutritus: alij quòd in monte Arcadiæ Cylleniæ: alij quod à Cyllene sit Nympha educatus.

Cylydros genus serpentis, ex κυλίω voluo, ὕδρος serpens, quasi volubilis serpens, quòd eundo sæpe se inuoluat.

Cyllo. cyllonis, videtur idem significare quod mutilus, debilis, & cui crassa sunt genitalia. Cic. in Sallust. Quicquid impudicorum cyllonum, parricidarum, sacrilegorum debitorum fuit in vrbe, municipijs, colonijs, Italia tota, sicut in fretis subsederant nominis perditi, ac notissimi, nulla in parte castris apti.

Cyma, fœtus, partusque brassicæ, quasi κῦμα, quod fœtum significat. Celsus: Mali est succi brassica, magisque etiam cyma eius. Plin. lib. 9. Ex omnibus brassicæ generibus suauissima est cyma siue quyma, etsi inutilis habetur. Colum. Maior pars eius brassicæ in cymam prosilit. Cymata etiam dicuntur hæc à Columella quæ vere proximo post primam sectionem à caulibus colliguntur: vel (vt alij dicunt) tenuiores cauliculi. Plin. lib. 19 cap. 8.

Cyma, (κύμη) etiam oppidum est Aeolicum.

Cymatilis, (κυματίας) vestis illa dicitur, quæ instar vndarum fluctuat: ab vndis & fluctibus, quæ cymata nominantur. Nam cymatilis ex eo nomen accepit, quod fluctuum similis, & textura ipsa fluctus imitetur, qualia hodie vestimenta symbalota nominant, quæ magis cymbalota dici debent.

Cymba, (πορθμεῖον, κύμβη) eyn schifflin) een scheepken) vng batteau) genus nauis piscatoriæ. Iuuen. Atque vna transire vadum tot millia cymba. Cym

bula,æ.dimin.Plin.in Epist.Sæpe maiores minori bus,velut cymbulæ onerarij adhærescunt.

Cymbalistæ,(κυμβαλισταί) qui pulsant cymbala:sicut tympanistæ, q tympana pulsant. Apuleius De deo Socratis: Barbara autem strepitu cymbalistarum & tympanistarum & choraularum.

Cymbalum,(κύμβαλον) eyn cymbel oder schäle) eē cymbel oft schelle) vng cymbale.) instrumentum musicum quod in sacris matris deûm cum tympanis habebatur. Vnde cymbalissare, cymbala quatere. Cassius Hemina li.4. Mulier cantabat tibijs Phrygijs,& altera cymbalissabat.

Cymbium,genus poculi vinarij procerum,ac cymbæ simile, quæ Græcè κύμβιον dicitur. Ver.libr.3. Inferimus tepido spumantia cymbia lacte. Videt diminutiuum à cymba. Alij cymbium quasi cissymbium per syncopē dici volunt, à cyssos hedera, φ ex ligno hederæ fieret. Sed & ab Apuleio cymbiū dicitur,quod Latinè Seruius situlam vocat.

Cyminū,(κύμινον)kumich)comijn)du comyn)pen. prod.quod nos y in u vertentes,cuminū dicimus. Est autem cyminum & satiuum, & syluestre, quæ ternis aut quinis folijs,veluti serratis.multis ægritudinibus magno vsui, sed pallorem bibentibus gignit.Persius: Et pallentes grana cymini.

Cyminus,κύμινος)pen.cor.Hetruriæ lacus est monti suppositus,Vergil.libr.7.Et cymini cum monte lacum.

Cymodoce,(κυμοδόκη) pen.corr.dicta quòd vndas maris quiescere faciat.

Cymothoë,(κυμοθόη)Nympha,nomen sortita à velocitate cursus.κῦμα fluctus, θοὸς velox.

Cynacanthe,(κυνάκανθα) arbuscula quæ acinos veluti vuæ producit.Latini caninam sentem,& vulgo vuam spineam nominant.

Cynæthium,(κύναιθα) vt scribit Dionysius libr.1. Antiquitatū,est ciuitas in Arcadia, ab Aeneæ socio ibi vita functo sepultoq;. Hinc Cynæthenses populi,quos tamen alij à CynethoLycaonis filio putant appellatos.

Cynanche,κυνάγχη) à canibus dicta est,quos infestat: præfocatio est nocturna maximè,pituita crassa & lenta in fauces ceruicesq; delata: ἀπὸ τοῦ κυνὸς καὶ ἄγχω: id est,à cane & suffoco,qd' est angere.

Cynegetica,κυνηγετικά.) dicuntur volumina de venatione conscripta. κυνηγὸς καὶ κυνηγέτης venator. Flauius Vopiscus refert Olympium Nemesianum scripsisse Cynegetica.

Cynici,(κυνικοί) pen.corr. cuiusdam sectæ philosophi, eius princeps Antisthenes. Hercules & Diogenes fuere sic dicti, vel à Cynosarge gymnasio, vbi versabatur Antisthenes, vel à κύνας canes,qua si canini, quia essent in cauillis castigationibusq; more canum mordaces contra vitia. Vel quia obscœnitate licentiaq; sermonis rabiem quandā caninam repræsentarent. Vel quòd nequaquam vt canes adularentur,sed oratione ac gestu in delinquentes inueherentur.

Cyniphes.is.(κίνιφες) eyn wasser mug) een water vlieghe,) penult.corr.musca minutissima longis cruribus, in capite habens rostrum, quo perforat pellem hominis. Nascitur ex humore,& iuxta aquas abundat.

Cyniphis,siue Cyniphos.(κίνυφος)fluuius Africæ, à quo & regio eo nomine dicta est,in qua maximi sunt hirci. Hinc grex Cyniphius: id est,grex hircorum:& Cyniphia pellis,hircina.Mart.De Vdonibus: Non hos lana dedit,sed olentis barba mariti,Cyniphio poterit planta latère sinu.

Cynocephalea,(κυνοκεφαλεία) herba canino capiti similis κεφαλὴ caput dicitur.Plin.lib.30.ca.2.scribit osiriten vocari.

Cynocephali,(κυνοκέφαλοι) pen.cor.bestiæ similes hominibus præter capita canina, in Aethiopia, violenti ad saltum,feri morsu. August.libr.16.De ciuit.Dei: Quid dicam de cynocephalis, quorum canina capita atque ipse latratus magis bestias, quàm homines confitetur. Plin.lib.7.Gens quam Cynocephalos vocamus, lacte viuunt. Vide Gell. lib.9.cap.5.

Cynodontas,(κυνόδοντας)dentes caninos dicunt, qui in vltimo senio oriuntur.

Cynoglossa,(κυνόγλωσσον)herba quę dicitur lingua canis.γλῶσσα enim lingua dicitur.Dicitur & cynoglossus.Plinius lib.25.cap.8.

Cynomyia,κυνόμυια) eyn hunds mug)eē honts vlieghe)musca canina.κύων κυνὸς canis,μυῖα musca,quę sanguinē ab animalibus exugit.Hæc præcipuè canum auribus insidet,& vulnerat eas. Est & genus herbæ,de qua Plin.lib.25.cap.25.

Cynopolis,(κυνόπολις)canum ciuitas,in qua Anubis colitur,& honor,& sacer quidam cibus est canibus cōstitutus.Ab hac Cynopolitana præfectura appellata est:qui in ea habitāt,Canarij dicunt.

Cynorrhodos,(κυνόῤῥοδον)pen.cor.rosa syluestris: id est,canis rosa,sic dicta qa eius radix ad morsum canis rabidi vnicum remedium oraculo quodam compertum fuit. Quidam dicunt esse lilij genus rubens.Plin.lib.25.cap.2.

Cynos,(κῦνος)Latinè canis,quo nomine etiam dicta est ciuitas in Locride. Liu.8.tertiæ Decadis: Cynum Locridos emporium.Ptol.in Locride cynos & calliaros.κύων κυνός.

Cynosorchis,(κυνὸς ὄρχις) quasi caninus testis,herba quæ & orchis, & Cynosarconia dicitur, folijs oleę mollibus ternis,paruisq;,semipedis longitudinis,in terra stratis,radice bulbosa,oblōga,duplici ordine, superiore,quæ durior est,& inferiore quę mollior. Eduntur vt bulbi cocti in vineis forte inuenti.Plin.lib.27.cap.8.

Cynosbatum,(κυνόσβατος.) alij cynospaston, genus rubi. folium habet vestigio hominis simile, fert & vuam nigram, in cuius acino neruum habet.Plin.lib.24.cap.14.

Cynossema,(κυνόσσημα, κυνὸς σῆμα)Greco sermone dicitur canis sepulchrū,quo nomine dictus est tumulus Hecubæ vxoris Priami,quæ ex dolore impatibili, post cladem exitiumq; patriæ ac suorum in canem conuersa fertur,Plin. Cynossema ita vocatur Hecubæ tumulus.

Cyno-

Cynosura, (κυνόσουρα) pen. prod. canis vra: id est cauda, & minor vrsa dicitur. Lucret. lib. 9. Te sequus Cynosura subit, tu sicca profundo, Mergi plaustra putas. Vide in Arctus.

Cynozoon, herba sic dicta, quòd foetore eius ricini canum auribus decidant. Alij cynozon dicunt. vis de Plin. lib. 22. cap. 18.

Cynthia, (κυνθία) Diana dicta, à Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phoebo est. vnde & Apollo Cynthius, & à quo ipsa insula Delos Cynthia. Qui mons tantæ celsitudinis fertur, vt vmbra sua totius insulæ ambitũ tegat. Cynthia etiã locus Romæ, vbi Cynthorum monumentum fuit. Et à Diana Propertius amicam suam Cynthiam ob pulchritudinem vocauit, quæ prius Hostilia vocabatur.

Cynum, metallum.

Cyparissus, (κυπάρισσος) fuit nomen pueri Telephi filij, quem Apollo amauit, postea in sui nominis arborem cõuersũ. Cyparissus & per synær. Cypressus, deinde conuersione y in u Cupressus dicitur. Verg. Aëriæ quercus, aut coniferę cyparissi. Idem, Et teneram ab radice ferens Syluane cupressum. Dicta cyparissus, quòd corpus eius à rotunditate in aërem erigitur. Vnde & conos dicitur alta rotunditas, quo nomine & fructus eius appellatur. Hęc arbor natu morosa est, & Plutoni sacra, quoniam succisa non regerminat. Ideo funebri signo ad domos defunctorũ illam posuere maiores. Petro. in Saty. Gaudent ferali circũ tumulata cupresso. A cyparissus fit cyparissinus, (κυπαρίσσινος) & à cupressus cupressinus deducitur.

Cyphi (κῦφι) thymiamatis cõpositio est, dicata dijs, qua abunde Aegyptij sacerdotes vtuntur. Cõstat (vt Plutarchus ait) ex melle, vino, vua passa, cypero, resina, seselli, aspalatho, myrrha, bitumine, iunco, bryo, calamo, vtroq; iunipero, cardamomo, lapatho.

Cyperon, (κύπειρον) genus est herbæ palustris, seu iunci angularis, quæ & Cyperus. Vide Plin. lib. 21. capit. 15.

Cypirus verò, (κύπειρος) alia herba est, quæ gladiolus dicitur, radice bulbosa, & odore vicino nardo. Est & per se Indica herba quę cyperis vocatur, gingiberis effigie, commanducata croci vim reddens.

Cyprinus, (κυπρῖνος) genus piscis, de quo Plin. li. 32. cap. 11. & Aristoteles.

Cyprium, Sabini bonum appellant: vnde Cyprius vicus Romæ appellatus est, quo Sabini ciues additi consederant, sic enim à bono omine vocitandum censuere.

Cyprium æs. (κύπριος χαλκός) dicitur quod vulgari vsu nominatur cuprium. vnde cuprini claui. Plin. Teritur cyprio ære in cyprio mortario. Cyprium absolutè, pro ære cyprio, hoc est, quod ex Cypro insula aduehitur. Plin. lib. 36. cap. 26.

Cyprogenia, (κυπρογένεια) dicuntur quæ sunt in Cypro genita. etiam Venus, vt Homerus in Hymnis.

Cyprus, (κύπρος) insula in Carpathio mari, inter Ciliciam & Syriam, diues, luxui dedita. vnde & Veneri sacra. Horat. Sic te diua potẽs Cypri. ea quondam nouem erat regnorũ sedes. Vrbes illius præclaræ, Cythera, à qua Venus Cytherea est, Paphos Palæpaphos, & Salamina. Hæc inter maiores nostri maris insulas locũ sibi vendicat, cuius septentrionales partes Thraciæ, Ciliciæ oppositę sunt, ibiq; continẽti proxima est: oriẽtales Issico sinui: occidentales Pamphylicum alluunt pelagus: australes Aegyptum. Ambitus insulæ trium milliũ, quadringentorum ac viginti stadiorum. Hinc Cyprius, a. um. vnde tres paruæ insulæ huic propinquæ Cypriæ nominantur, & Venus Cypria, quòd ei primũ in Cypro templum sit constitutum: vel quia parientibus pręsideat. nam Gręcè κύειν parere est. Similiter Cypricus, a. um. possessiuum. Et Cyprianus nomen viri proprium. Cyprus etiam dicitur vua florens, & species quædam extrinsecus virgulti in Aegypto, ferens etiam floridum quendam in modum florentis vuæ prolatum. Sed videtur magis (vt inquit Hieronymus) ad fructum vitis respicere, cum dicitur in Canticis: Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis in Gaddi. Plin. lib. 12. cap. 24. dicit arborẽ odoratam in Aegypto filijs & semine coriãdro similem, coquitur in oleo & exprimitur. Inde vnguentum regale, quod Cyprus siue Cyprinum dicitur. vnde in Canticis scribitur, Cypri cum nardo, nardus & crocus, fistula & cinamomum, cum vniuersis lignis Libani. Nascitur in multis locis, sed in Cypro insula odoris suauitate præstat, ideo Cyprus est appellata.

Cypselli, (κύψελλοι) aues quę & hirundines: dicta ex eo quòd nidum specie cypseli (id est cistellæ) ex luto fingunt. Plin. lib. 10. cap. 29. Fuit & Cypselus tyrannus apud Corinthum, etiam à cistula nomen acceptum, quam Græci Cypselon vocant, in qua delituit occultatus à matre, cum ad perniciem vestigaretur.

Cyrcerum, nauis Asiana pręgrandis. Plautus: Cum percõtor portitores, ecquæ nauis venerit ex Asia, negant venisse. Conspicatus sum interim cyrcerum, quo maiorem non censeo.

Cyrene, es. (κυρήνη) & Cyrenæ tantum plurali numero, pen. prod. oppidũ Lybiæ inclytũ potensq;, conditum a Batto Laconico, quem Callimachus progenitorem suum fuisse tradit. Ab hac Cyrene tota Libya Cyrenea dicta est à Cyrene, quę & Cyrenia, virgine Penai regis Arcadiæ filia, quam rapuit Apollo è mõte Pelio, & in Africam, quæ vergit in Aegyptum transtulit: ex qua filios suscepit quatuor, Aristeum, Nomium, Anteum, & Argum. Hinc Cyrenaicus, a. um. vt regio Cyrenaica, & philosophia Cyrenaica, quam Aristippus Socraticus Cyrenensis instituit. Hinc Hegesias philosophus, de quo Cic. lib. 1. Tusc. originem duxit. Hanc regionem Plinius appellat Pentapolitanam, à numero quinq; vrbiũ, quibus maxime inclyta est, quarũ hæc sunt nomina, Beronice, Arsinoë, Ptolemais, Apollonia, ipsaq; Cyrene. Scribit Sall. Cyrenẽses magnũ ac diuturnũ bellũ gessisse cum Carthaginensib. de finib. agrorũ. Est & Cyrene nomẽ vrbis in

in Cypro insula, quam Cyrus condidit, ex qua na tum putant Simonem patrem Alexandri & Rufi, vt est apud Euang. Augustinus lib. De pastoribus scribit Simonem Cyreneum qui angariatus est, vt Christi crucē tolleret, fuisse Aphrum, & hanc Cyrenem Africæ contiguam esse.

Cyrenæus. a. um. (κυρηναῖος) quod ex Cyrene est, vt homo Cyrenæus, qui natus est ex Cyrene. Cyrenensis similiter, vt homo Cyrenensis.

Cyrios, (κύριος) Latinè proprius, autenticus, dominus. vnde Cyriacus, (κυριακός) dominicus, proprium nomen.

Cyrnij, (κυρναῖοι, κύρνιοι) sunt populi qui longissimo æuo vtuntur, à Cyrno insula.

Cyrnus, (κύρνος) insula est in mari Ligustico, quam Latini Corsicam dicunt. Dicta Cyrnus à Cyrno Corsicæ rege, prius Theranne nominata: quia ibi Therannei populi Thessaliæ habitauerunt, longa passuum centum quinquaginta milia, lata maiore ex parte quinquaginta, circuitu trecētorum viginti duorum milium, distans à vadis Volaterranis sexaginta duobus milibus passuū. Hinc Cyrnęus. a. um. κυρναῖος. Verg. Sic tua Cyrnęas fugiant examina taxos.

Cyrnea, vasis vinarij genus. Plaut. Cadus erat vini, inde impleui cyrneam.

Cyrphis, rupes quædam Parnassi montis.

Cyrrestica regio, à Cyrro dicta est, vbi Cyrrestis dea colebatur, quam Mineruam interpretantur.

Cyrrha, iugū Parnassi mōtis Bœotiæ. Mart. Quid tibi cum Cyrrha, quid cum Permessidos vndæ

Cyrrhea, vrbs in Helicone, iuxta Nysam. Lucanus: Sed mihi iam numen, nec si te pectore vates Accipiam, Cyrrhea velim secreta mouentē Sollicitare deum, Bacchumq; auertere Nysa.

Cyrrus nomen duorum fluuiorum, quorum vnus Armeniæ & Hiberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaso, Alius est in Media.

Cyrus, (κῦρος) primus ex regibus Persarum fuit, vt Iustinus lib. 1. scribit, qui deuicto Astyage vltimo Medorum rege, Medorum imperium transtulit in Persas, & subacta Asia totum Orientem in potestatem redegit. Postremo cum bellum Scythis intulisset, eosq; clade magna affecisset, Thamyris eo tempore Scytharum regina, cōpositis insidijs, ducēta milia Persarum cum ipso rege trucidauit, ita vt neq; nuncius tantæ cladis superfuerit. Caput Cyri amputatum, in vtrem humano sanguine repletum coniectū fuit, cum hac exprobratione: Satia te sanguine, quem sitisti.

Cyssus, (κίσσος) genus hederæ, quo sola fine adminiculo stat, à Græcis orthocyssos dicitur, de hac Plin lib. 24. ca. 10. Quo etiam nomine dictus fluuius quidam.

Cysthus, à quibusdam inter genera hederarū nuncupatur. hæc arbuscula est in insula Cypro, in cuius folijs pingue inest, quod rore mixtum mane liquescit. Plin. lib. 24. cap. 10. Quidam hanc arbusculam cystharum vocant.

Cythera, cum y, & e ante r, (κύθηρα, τὰ) pluralis tantum numeri, neutri gen. insula est contra Cretā, (vt scribit Strabo) in quam ferunt Venerem primum vectam concha marina. vnde & Cytherea, (κυθέρεια) dicta est. Vergil. lib. 10. Est Paphos Idaliumq; mihi, sunt alta Cythera. Idem: Parce metu Cytherea, manent. Hanc Solinus Cytheream, à Cythero Phœnicis filio vocauit. Porphyrussam Arist. à præstantia purpurarum, sed Porphyrida Plinius. Est & Cytherea vna ex Cycladibus insulis, & vt Laërt. scribit, Laconiæ insula.

Cythereis, nomen fuit libertæ Volumnij, quam Gallus poëta amasse dicitur. Vergilius eam Lycorim nominat.

Cytheriacus, a, um. (κυθηριακός) nomen possessiuum, vt nectar Cytheriacum, quod pro suauitate Venerea ponitur.

Cythæriades, (κυθαιρωνιάδες) Musę dicuntur, à saltu cui Cythæron nomen est.

Cythæron, (κυθαιρών) mons Bœotiæ non longe à Thebis. Ouid. lib. 3. Metam. Vadit vbi festus facienda ad sacra Cythæron Cantibus & clara Bacchantum voce sonabat. De hoc tamē in dictione Parnassus, & in Helicone.

Cythnos, (κύθνος) insula vna ex Cycladibus, à Cythno primo habitatore sic appellata. Alio nomine Ophiusa, ac Dryopis. Hinc Cythnius, a. um. (κύθνιος) possessiuum, vt Timantes pictor Cythnius dictus est.

Cythoris, (κυθωρίς) nomen meretricis nobilis, quo tempore Origo & Arbuscula meretrices fuerūt.

Cytinus, (κύτινος) flos satiuæ punicæ, vt balaustiū syluestris, vt est apud Diosc. Plinius vero cythinū interpretatur pomum ipsum immaturum, & primum partum eius florere incipientis. Flores vero ipsos in ipso cytino erumpentes balaustia, natura astringentis. Solet tamen appellatio hæc & ad alia quoq; genera congruere, Dioscorides. Apollinaris herbæ flores cytinos appellant.

Cytisus, (κύτισος) penultima correpta, genus fruticis inter campos & syluas, ouium pabulum, quod lac auget, vt Plinius libro de Animal. 13. Inuentus primo in Cytiso insula, vt ait idem, inde translatus in omnes Cycladas & vrbes Græcas. Colum. lib. 13. cap. 28. Cytisum (quem Grçci autzeas, aut carnicin, aut tripharin vocāt) quàmplurimum habere expedit, quòd gallinis, apibus, ouibus, capris, & omni generi pecudum vtilissimus est. Idem lib. 10. Vtraque Cytisus. Est enim satiua, & altera suæ spontis.

Cytorus (κύτωρος) pen. prod. mons in Asiatica regione, quæ Paphlagonia nuncupatur. In eo buxus plurima nascebatur. vnde & buxifer à Catullo dicitur. Verg. Et iuuat vndantem buxo spectare Cytorum. Fuit & Cytorus, siue Cytorum ciuitas, Synopēsium emporium: à Cytoro Phryxi filio condita & appellata, vt testatur Strabo.

Cyzicenus, (κυζικηνός) Atheniensis philosophus, in Mathematica, & in cæteris scientijs excellentissimus, præcipue in Geometria.

Cy

Cyzicus,(κύζικος) siue Cyzicum, insula in Propontide, duobus pontibus iuncta continenti, habens vrbem eiusdem nominis, mœnibus, arce & turribus marmoreis, cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Iason per imprudentiam interemit. de hac Ouid. libr. 1. Fasto. Hinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris, Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Fuit hæc ciuitas magnitudine & pulchritudine cum primis Asiæ vrbibus comparanda, paci & bello apta, tribus armamentarijs inclyta, quorum aliud armorum, aliud instrumentorum, aliud frumenti erat receptaculum. Huius habitatores Cyziceni, (κυζικηνοί) appellantur. Verum Pius papa in Asia hanc Cyricum appellat, non Cyzicum. Et de Cyzico sic scribit: Nunquid Cyzicus nobis non satis constat? adeo claritatem rebus adimũt tempora, & nos homunciones diuturnam quærimus in hoc seculo gloriã, quam potentissimæ ciuitates retinere non potuerunt.

D ANTE A.



D LITERA quandoque pro th aspirato ponitur, vt theos deus. Quandoque cõuertitur in b, vt quod olim duellum, nos iam bellum dicimus, & duellona bellona. Quandoque in l, vt à sedeo olim sedda dicebatur, quæ nunc sella. Quandoque in r, vt meridies, ab eo quod est, medius dies. Interponitur nonnunquam in compositis hiatus prohibẽdi causa, vt in prodest, redarguo. Subtrahitur quãdo sequens syllaba ab s cum alia consonante incipit, vt ascendo, aspicio. Quando autem conuertatur in alias literas, dictum est in Ad.

Dacia per c, (Δακία) regio in Scythia, quam quidam Thraciæ partẽ, quidam conterminam dicunt. Alij prouinciam citra & vltra Istrum esse autumant. Hæc (vt Ptolemæus scribit) à septentrione parte Sarmatiæ, à meridie Danubio terminatur, quam nonnulli Dalachiam magnã esse voluerũt. Cuius populi Daci, (Δάκοι) & Dacæ dicuntur, qui olim, Strabone teste Daui (Δάοι) appellati sunt. Ex quo apud Athenienses Dauorum nomina seruilia plurimum abundabant. Hinc factum est, vt in comœdijs serui introducantur Daui nominati, qui alio nomine Getæ dicti sunt. Dacia hodie diuisa est in Transyluaniam, Zypserland, Rasciam, Seruiam, Septem castra, & Bulgariam.

Dacicus, (Δακικός) dictus est qui Daciã vicit, sicut à Germania Germanicus. Iuuenalis: Cũ lance beata Dacicus & scripto radiat Germanicus auro.

Dactylion, (Δακτύλιον) Græci anulum dicunt, à δάκτυλος. vnde & dactyliotheca, pro anulorum repositorio.

Dactylus, (Δάκτυλος) pen. cor. à Latinis dicitur digitus. Ad cuius similitudinẽ metri pes vocat. Item dactyli caricæ, .i. fructus palmæ. Apitius: Et croci drachmæ singulæ dactylorum ossibus torridis quinque his denique dactylis nunc mollitus est. Est & dactylus vuæ genus, in longũ porrectæ, vnde à Colu. dactylides dicuntur vuæ à digitali gracilitate.

Dacus, a, um. (Δακός) quod est à Dacia. Spartianus: Ad bellum Dacum Troianum familiarius prosecutus est.

Dædala, (Δαίδαλα τὰ) neutri gene. vrbs Lyciæ, à monte Lyciæ, seu à Dædalo ibi sepulto, cum eum coluber aquaticus ex amne Nilo in paludẽ in quã Dædalus commeabat egressus, momordisset.

Dædalus, (Δαίδαλος) pen. cor. dici potest ingeniosus, quo nomine dictus est Atheniensis faber egregius, Icari pater, qui serram, asciam, perpendiculũ, terebram, glutinũ, lithocollam inuenit, malumque & antennam naui imposuit. Hic accusatus quòd Perdicam sororis filium interemisset, iudicij metu in Cretam fugit, vbi Labyrinthũ fabricauit: vbi Minotaurus includeretur, opus portentosissimũ humani ingenij. Dictus Dædalus (vt quidam existimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν, quod est variare. Alij hoc verbum à Dædalo deriuatũ putant, ob multiplex variumque ingenium hominis, propter quod Græci δαίδαλον varium dicũt. Et Lucretius terram ob rerum artificiorumque varietatẽ Dædalam nominat. Ennius simili modo Mineruam. Vergil. Circen. Plautus Logodædalos vocauit, qui dolũ colunt sermonis ornatu.

Dæmogorgon, (Δαιμογοργών) Latinè dicitur deus terræ, (nam dæmon deus, vt ait Lactantius, Gorgon terra) seu potius sapientia terræ: cum sæpe dæmon sciens, vel sapientia exponatur.

Dæmon, (Δαίμων) Latinè sciens dicitur, ἀπὸ τοῦ δαίω scio. Augustinus libr. 9. de Ciuit Dei: Dæmones dicuntur, quoniam Græcum vocabulum est, ob scientiam nominati. Nostræ religionis homines appellant spiritus in cœlo à deo creatos, qui de cœlo deiecti, partim in terræ infimo, partim in hoc aëre damnati sunt. Hinc eudæmon & cacodæmon, pro bono & malo dæmone. Dæmon etiam animus humanus in corpore situs vocatur.

Dæmonicus, a, um. quod est dæmonis, δαιμονικός. Lact. libr. 4. in fine: Sed illi dæmonicis fraudibus irretiti, diuinum nomẽ cultumque perdiderunt.

Dæmonium, (Δαιμόνιον) idem quod dæmon, numen, deitas.

Dæmoniosus, & dæmoniacus, (Δαιμονιῶν) qui à dæmone possidetur.

Dagnades, auiculæ quas potantes Aegyptij ad coronas deuinciebant, dum potum exercebant, quæ cantitando & morsitando non paterentur dormire potantes.

Dalmatia, (Δαλματία) regio Illyrica, contermina Liburniæ versus occasum. à qua Dalmatæ, (Δαλμάται) dicti sunt populi, qui (vt Apian. scribit) domiti ab Augusto fuere. In ea Iadera ciuitas insignis rerum abundantia, & Ragusium olim Epidaurus dicta. Hinc Dalmaticus, a, um. Suetonius: Externa bella duo per se gessit, Dalmaticum adolescens adhuc, & Cantabricum.

Dalmaticatus, Dalmatarũ vestibus indutus. Lamp. in Commodo: Dalmaticatus in publicũ processit.

Dama, (πρόξ) genus capræ syluestris, tam mascul. quàm fœm. generis. Vergilius: Cum canibus timidi

timidi venient ad pocula damæ. Martial. Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum. Imbelles damæ quid nisi præda sumus; Huius diminutiuum est damula.

Damascus (Δάμασκος) vrbs nobilissima, caput Syriæ: vnde Damascena, (δαμασκηνὰ) pruna, authore Plin. lib. 15. dicta creduntur.

Damia, cognomē Cybeles, & Damatris eius sacerdos.

Damium, sacrificium quod minime erat publicum, Damiæ deæ.

Damnas, (ἀλοὺς, ὀφλών) pro damnatus apud Iureconsultos. Marcellus: Quisquis mihi hæres erit, dare damnas esto.

Damnifico, damnum facio. (ζημιόω. beschadighen) faire dommaige.) Damnificus, qui facit damnum. Plaut. in Cistel. Imitatur nequam bestiam, & damnificam. Damnigerulus. Idem in Trucul. Ite hac simul mulieri damnigeruli foras gerrones.

Damno, as. damno afficio. βλάπτω Vnde Indemnis, (ἀζήμιος) qui nullo afficitur damno. Sed cum de peccato, vel de peccati pœna agit, (κατακρίνω straffen, verdammen) verdoemen) condamner.) quandoq; ablatiuo, quandoq; genitiuo iungitur. Cic. libr. 4 ad Heren. Maiores nostri si quā vnius peccati mulierē damnabant, simplici iudicio maleficiorum multorū conuictam oportebat. Quo pacto? Quoniam, quam impudicam iudicauerāt, eam venefici quoq; damnatam existimabant. Et lib. 1. Tusc. Sed plurimi cōtrà nituntur, animosq; quasi capite damnatos morte mulctant. Quādo vero non apponitur precium vel peccatum pœnæq; peccati, accusatiuo tantum iungitur, & significat culpo. Cic. lib. 4. Tuscul. Rerum naturam q̃ errorem damnare volumus. Interdum accipitur pro exhæredare, ἀποκληρῶσαι. vnde è duobus filiis, alterum hæredem institutum, alterum damnatū legimus. Interdum pro compellere, obligare, & necessitate obstringere. Terentius: Tuus est damnatus gnatus, nō tu. Damnare voti & votorum, pro liberari, & consequi quod petimus. Liu. 7. ab Vrbe: Inter ipsam dimicationē ædem Iunoni Monetæ vouit, cuius damnatus voti, cum victor Romam reuertisset, dictatura se abdicauit. A participio damnatus fit compositū indemnatus, (ἄκριτος) qui indicta causa: id est, non defensa, aut incognita damnatus est. Sallust. Hi primo cœpere quenq; pessimum, & omnibus inuisum, indemnatum necare. Aliquando dicitur non damnatus. Liu. libr. 2. Eum indemnatum indicta causa non debere violari. Composita à damno sunt, condemno, & prædamno, (προκαταγνῶναι) quod est antè damno. Liu. lib. 4. Totam culpam eius temporis in prædamnatum collegam transferentem, omnes tribus absoluerunt.

Damnum & Damnatio, (βλάβη, ζημία) schade) dommage.) ab ademptione, quasi diminutione, cum minus de re factum est, quàm quanti constat. Teren. in Adelph. Nisi eò ad mercatum veniam, damnum maximū est. Cicero: Quòd declamationibus nostris cares, damni nihil facis. Damnum infectum, est damnum nondum factum, quod futurum veremur, apud Caium Iurisconsultum.

Damnosus, a. um. quod est cum damno. (ζημιώδης, βλαβερός. schadlich) schadelijck) dommagiable.) Colu. lib. 1. Quod etsi per partes nonnunq; damnosum est, in summa tamen compendiosum. Aliquando sumitur actiuè, vt res damnosa, quæ damnum infert. Plaut. in Bac. Quid tibi commerci est cum dis damnosissimis. Aliquādo passiuè, vt apud Plaut. in Epid. Damnoso senc, pro eo qui damnum subeat. Damnosus, profusus. Suet. in Nero. Non in alia re damnosior, quàm in ædificando.

Damocles. (Δαμοκλῆς) nomen proprium vnius ex assentatoribus Dionysij.

Damœtas, cum diphth. œ, (Δαμοίτας) nomen pastoris, de quo Verg. in Buc. Dic mihi Damœta, &c.

Damon, (Δάμων) nomen philosophi Pythagorici, qui cum Pythia arctissimo amicitiæ vinculo constrictus fuit.

Dan, (Δάν) vicus est in quarto à Paneade milliario euntibus Tyrum, qui vsque hodie sic vocatur, terminus Iudææ prouinciæ contra septentrionem: de quo & Iordanis flumen erumpens, à loco sortitus est nomen. Ior quippe pispon: id est, fluuium, siue riuum Hebræi vocant.

Danaë, cum aë non diphthongo (Δανάη) nomen Acrisij filiæ. Frequenter imò ferè semper aë, diuiditur, vt apud Ouid. lib. 2. de Trist. Quid Danaēn Danaēsq; nurus, matremq; Lyæi.

Danaus, (Δαναὸς) Aegypti frater, Argiuorum rex, qui anno egressionis populi Israël trigesimo secundo, Sthenelo rege expulso, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit. Genuit quinquaginta filias, quæ Belides dictæ sunt. Hæ vna nocte viros suos, Aegypti filios, præter vnam interfecerunt. A Danao fit patronymicum fœmininum, Danaides, Δαναΐδες. Seneca in Hercule: Vt neque frustra Danaides plenas ferunt.

Dani, populi Germaniæ, Daci dicti, Cimbri aut Holsacij.

Danisma, (Δάνεισμα) mutuum, vsura.

Danista, (Δανειστὴς) fœnerator, creditor. Plaut. Morigerus est mihi danista, qui de me argentum nō petit. ἀπὸ τοῦ δανείζειν, quod est mutuare.

Danisticus, (Δανειστικὸς) fœneratorius.

Danubius, fluuius Germaniæ percelebris, cuius fons est in cacumine montis Abnouæ, in villa quæ Donesching en vocatur, fluitq; solus amnium versus orientem, in Parthicum seu Euxinum mare sexaginta amnibus acceptis, sex meatibus erumpens, septimum enim os paludibus (vt ait Tacit.) hauritur. Germani Daunau, quasi die Abnouw dicunt. Per innumeras gentes dicitur Danubius: vbi Illyricum attingit, Ister.

Danunt, quandoq; à Veteribus dicebatur pro dant: & Duis pro dederis. Plaut. Cui seruitutem Dij danunt lenoniam.

Dapalis cœna, (λαμπρὸν, δαψιλὲς) quæ diuersis & amplis dapibus constat. Plin. lib. 10. capit. 20. Pauonem cibi gratia Romæ primus occidit arator Hortensius

sius, dapali cœna sacerdotij.

Dapatice, aduerbium: id est, lautè. λαπαρῶς.

Dapaticus, a um. (μεγαλοπρεπὴς) quod est amplum, magnificum: vt, negocium dapaticum.

Daphne, (Δάφνη) propriũ nomen puellæ Nymphæ, & (vt docet Strabo) nemus apud Antiochenses. vide in dictione Epidaphne.

Daphnia, gemma comitialibus morbis vtilis existimata. Plin. lib. 37. cap. 10.

Daphnis, (Δάφνις) Latinè laurus, fuit (teste Seruio) Mercurij filius formosissimus. Fuit & Daphnis, (Δάφνη) Antiochiæ suburbanum, quod octoginta stadiorum ambitu claudebatur, vt ait Strabo. Lyciæ præterea solum fuit, & in ipsis Ponti faucibus ad dexterã nauiganti portus, authore Steph. Daphnis ad ostium Nili Pelusiacũ reddit Herod.

Daphnites, (Δαφνίτης) penult. prod. dicitur Apollo Ammonius.

Daphnoides, (Δαφνοειδὴς) lauri genus, frutex est ramosus, crassiore ac molliore folio, quàm laurus Plin. lib. 24. cap. 15.

Daphnon. (Δαφνὼν) lauretũ dicimus. Mart. lib. 10. Disposuit daphnona suo Torquatus in agro.

Dapifer, (δαπφόρος) dapes ferens.

Dapino, as. pen. prod. significat exhibeo à dapibus. Plaut. in Capt. Aeternũ tibi dapinato victum.

Daps, dapis, inquit Festus, apud antiquos dicebatur res diuina, quæ fiebat aut hyberna semente, aut verna: quod vocabulum ex Græco deducitur, apud quos id genus epularum δαὶς dicitur. Quomodo verò dapes construantur, vide Catonẽ de re Rust. cap. 132. Cæterum dapes non solum deorum: vel nostræ in sacrificijs: sed etiam magnifici & opipari apparatus sunt. ἐδέσματα. Martial. Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis. Verg. 4. Aen. Diripiuntque dapes, cõtactuque omnia fœdant. Præterea & cibos vitabiles & infandos dapes vocari, Nonius ex his Vergilij locis affirmat Aen. 3. de Cyclope: Nam simul expletus dapibus, vinoque sepultus. Et in Buc. Quas illi Philomena dapes, quæ dona pararit.

Dapsa, apud Veteres genus sacrificij, qđ fiebat aut hyeme fæuienti, aut vere: à Græcis δαψ vocat.

Dapsilè, (δαψιλῶς) aduerbium, abundanter. Sueto. in Vesp. Sed & conuiuabatur assiduè, ac sæpius rectè ac dapsilè.

Dapsilis, (δαψιλὴς) penult. cor. abundans, liberalis, largus. Colum. libr. 4. At spionia dapsilis musto: δαψίλειαν largitatem, abundantiam rerum libera litatemque. vnde nostri quoque dapsiles aliquando lautos, & liberales appellant. Plaut. in Aul. Istas magnas factiones, dotes dapsiles nihil moror: id est, affluentes & largas.

Dardanarij (προπῶλαι) furkauffers) voercoopers, woeckeraers) vsuriers) qui omnia præemunt, vt demum carius vendant: dicti à Dardano quodam contaminatissimo & profligatissimo mago. à quo etiam Dardaniæ artes, à Columella vocãtur magicæ. eius sunt verba, At si nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniunt artes.

Dardanum, (Δαρδάνιον) genus ornamenti quod lacertis adhibebatur. Plin. lib. 33. cap. 3. Cuius sceleris nos coarguimus illum primum, qui auro dignitatem per anulos fecit, vt habeant in lacertis iam quiddam & viri quod e Dardanis venit, & Dardanum vocabatur.

Dardanus, (Δάρδανος) nomẽ Electræ, Iouisque filij, qui cum Iasium fratrem interemisset, inde fugiẽs Samothraciam deuenit. vnde Vergil. His ortus in agris Dardanus Idæas Phrygiæ penetrauit ad vrbes, Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur. Et ab ipso Dordano, Dardania regio in Phrygia vocata est, (Δαρδανία) quę postea Samothracia dicta. Sallust. tamen à rege Dardanorum Myda, qui Phrygiam tenuit, dictam ait. Et Dardanidæ, (Δαρδανίδαι) populi. Hic Erichthoniũ genuit, qui filium habuit Troẽm, qui Troiam (quæ prius Dardania appellabatur) à suo nomine vocauit. Filios habuit Assaracum & Ilum, qui vrbem regiam à se Ilion nominauit. Huius filius fuit Laomedon, Priami pater.

Darius, (Δαρεῖος) nomen regis Persarum, qui triginta sex annos regnauit, cui Xerxis filius ex Atossa Cyri filia successit in regno. Hoc nomen habet penultimã prod. quoniam apud Gręcos scribitur per ei diphth.

Daricus, (Δαρεικὸς) pen. cor. numisma priscum, Darij imagine percussum.

Darideus, (Δαριδαῖος) nomen regis Persarum, temporе Tyberij, Caij, & Claudij imperatorum.

Darmentius, fluuius Meduallorum, sese per confragosa loca in Rhodanum præcipitans.

Dasia, (Δασεῖα) densitas spiritus, & signũ est vocalis aspiratæ, quod hac nota formatur ‘.

Dasypus, huius dasypodis, (Δασύπους) animal ex leporum genere, Plin. libr. 10. cap. 63. Dasypodes omni mense pariũt, & superfœtant, sicut lepores: A partu statim implentur: concipiunt quamuis vbera siccante fœtu: pariunt non cæcos.

Datarius, qui in postulationib. ac literis manu Pontificis Max. subscriptis, diem & locũ notat, quib. datæ sunt literæ. Datarius, a, um. quod est dandũ, lingua vernacula dadare. Plaut. Eho, an nõ prius salus? nulla est mihi salus dataria.

Datatim, aduerbiũ, significat in vicem dando. ἀνταλλάξ. Plautus: Tum isti qui pila ludunt serui scurrarũ datatim in via Pomp. In lecto datatim lusi tecum. id est, coëundo. Nam datatim ludere, est mutuo coitu vti.

Daunia, (Δαυνία) Apulia, à Dauno Illyricæ gentis claro viro, qui eam condidit.

Dautia, quæ lautitia dicimus, & dantur legatis hospitij gratia. Festus.

Daucus, herba, de qua vide Plin. lib. 29. cap. 9.

D ANTE E.

DE, (παρά) von) van) de) præpositio est, quę separata significat ἀπό: hoc est, à vel ab vel ex, vt audiui de patre meo. Item περὶ, vt cum dicimus De partibus orationis, περὶ μερῶν τῶ λόγου, Item propter. Teren. in Eunucho: Quantum

tum me amas de fidicina hac. Item deorsum: sicut sus sursum. vnde susque deque fero, Veteres dicebant: hoc est, sursum an deorsum res feratur, parui facio. Item memoratiuâ vim habet, vt Cicero scripsit de Officiis. Composita vero aliquando detractionem notat, vt decortico, delibro, deuestio, deplumo, depilo, decaluo, dearmo. In aliquibus deorsum (κατὰ) vt descendo, defluo. Interdũ nõ, vt delumbe, quod est, nõ habens lumbos. Interdũ auctiua est, siue intensiua, vt deamo, deprauo. Interdum diminutiua, vt decresco, deferuesco. Interdum priuatiua, siue negatiua, vt desperatus, demẽs, dedecet. Interdum localem vim obtinet, vt deambulo. Interdum deficientem vim sui simplicis indicat, vt disco, dedisco: tego, detego: doceo, dedoceo. Interdum est honoris exhibitiua, vt defero, deduco. Significat etiam quandoque in totum vel omnino, vt demãdo. Quãdoque apertè, seu palàm, vt demonstro. Componitur autem cũ dictione incipiente ab a, vt deamo: b, vt debacchor: c, vt decerno: d, vt deduco: e, vt deerro: f, vt defero: g, vt deglutio: h, vt dehisco: i, vt dejicio: l, vt delabor: m, vt demiror: n, vt denudo: o, vt deosculor: p, vt depello: q, vt dequutio: r, vt deriuo: s, vt desudo: t, vt detraho: u, vt deuenio. Patitur tamen nonnunquã elisionem metri gratia: sicut in deinde, & dehinc. Verg. Oscula libauit natæ, dehinc talia fatur: vbi eliditur e.

Deacinatus, adiectiuum: vt deacinata dolia. Cato de re Rust. cap. 26. Vbi erit lectum post dies triginta, si bene deacinata erunt dolia, oblinito.

Deambulatorium, (περίπατος) locus in quo deambulamus.

Deambulo (περιπατέω) spacirẽ) wandelen) se pourmener.) de loco ad locum ambulo: vel hinc inde ambulo, vt fit salutis vel relaxationis caussa. Teren. in Adel. Deambulare huc libitum est. Cic. 1. de Legib. Quin igitur pergimus ad illa spacia nostra, sedesque, vbi cum satis erit deambulatum, requiescimus.

Deamo, valde amo, quod vulgo dicitur cordialiter amo. στέργω. hertzlich lieben) hertelick liefhebbẽ.) Teren. in Heaut. Næ ego sum fortunatus, deamo te Syre.

Deartuo, as. (ἀπαρθρόω) quasi per artus incido. Plau. in Capt. Tum igitur ego ærumnatus, deartuatus sum miser scelesti huius technis.

Deauro, as. à summo vel ad imum auro, χρυσόω, verguldẽ) dorer.) Vnde Deauratus, διάχρυσος.

Debacchari, (παροινέω) propriè est præ ebrietate valde furere. rasen.) Teren. in Adelph. Si satis debacchatus iam es leno, audi si vis nunc. San. Ego, debacchatus sum in te, an tu in me? Per translationem verò dicitur, cum quis ira percitus furit.

Debellare, bello vincere, vel capere. καταπολεμῶ, καταγωνίζομαι. vberwinnen) ouerwinnen) surmonter.) Et propriè debellamus homines: expugnamus castra, vrbes, naues, & huiusmodi. Plin. lib. 6. Darium Alexander debellauit. Liu. libro. 8. Debellatũ est cum Græcis, id est, finitum est bellũ. Verg. Parcere subiectis, & debellare superbos.

Debeo, es, debui, debitum. (ὀφείλω) schuldich sijn) debuoir.) pertinet ad omnia, quibus deuincti sumus: quod vulgo teneor, seu debitor, siue obligatus sum, dicitur. Cicero Planco: Perfice vt ne minus Respub. tibi, quàm tu Reipub. debeas. Idem Seruio: Homo & maximis meis beneficiis deuinctus, (ὑπόχρεως) & propè omnium qui mihi debere aliquid videntur, gratissimus. Aliquando est dare debere. Plaut. in Curc. Beatus mihi videor, subduxi ratiunculam quantũ æris mihi sit, quantumque alieni siet: dives sum si non reddo eis quibus debeo. Sal. Res autem opportuna videbatur, quòd eis priuatim egregia liberalitate, publicè maximis muneribus grandem pecuniã debebat. Sed cum accipitur pro eo quod vernacula lingua dicimus, mussen) moeten) douere.) verbum familiare est: vt tu debes virtutibus dare operam.

Debilis, (ἀσθενής) swach) swack, cranck) debile & foible) ex de & habilis, quasi parũ habilis: hoc est, malæ habitudinis: id est, infirmus. Terẽ. in Adelp. Mẽbra metu debilia sunt. Hinc debilitas, ἀσθένεια. & debilito, as. ἀσθενίζω, ἀπαγορεύω. Plin. Quibusdam debilitas sterilitatem non necem affert.

Debitor, ὀφειλέτης, χρεώστης, ὀφλήτης) eyn schuldner) een schuldenaer) vng debteur.) propriè dicitur is, à quo inuito exigi pecunia potest, docet Modestinus: vt Debitori creditam pecuniam condonare, Cic. Plin. in Paneg. Nam liberalitatem iucundiorem debitor gratus, clariorem ingratus facit.

Debitio, ipse actus. ὀφείλησις. Cic. Per quàm dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ. nam qui pecuniã dissoluit, statim non habet id quod reddidit: qui autem debet, æs retinet alienum. Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ipso quod habet, refert.

Debitum, & participiũ & nomen esse potest. Quando nomen est, significat id quod debetur, χρέος, ὀφείλημα: schuldt) debte.) vt Omne debitum dimisi tibi. Quando participium, dicitur obligatũ, χρεωστούμενον. Liuius lib. 22. Cum Romanus plures, quàm Pœnus recepisset, argentumque pro eis debitum sæpe iactatum in senatu re, quàm tunc consuluissent patres, tardius erogaretur.

Debrior, aris, idem est quod ebrior. Nunquid vnus quia debriatur & turpis videtur?

Deca. (δέκα) decem, à quo componitur vndecim, duodecim. Deriuata sunt decimus: à quo vndecimus, duodecimus, cum reliquis. Denus: à quo vnus den⁹, duoden⁹. Denarius: à quo vndenari⁹, duodenarius, decenarius, & quæ sequuntur. Decies, (δεκάκις) aduerbium. Plaut. in Stich. Quin & ipsa decies in die mutat locum. à quo vndecies, duodecies, &c. Decenus: à quo vndecenus, &c. Colu. lib. 4. Vt ego existimo tricenas & decenas certe amphoras percipiet.

Decachinnari, (ἀποκαγχάζειν) est deridere: vt est apud Tertullianum.

Decachordum, (δεκάχορδον) instrumentum musicum decem chordas habens.

Decacumino, as. (ἀκρωτηριάζω, βλαστολογίω. vnde βλαστολογίαν, Theodorus decacuminationē) pen. cor. cacumen præcido, siue cacumine priuo. Colu. lib. 6. Potest etiam vlmus sic disponi, vt adhuc tenera decacuminetur, ne altitudinem decem & quinque pedum excedat.

Decadorus, (δεκάδωρος) pen. prod. longus decem palmis.

Decalcatum, (ἀσβεστωθὲν) calce litum.

Decalogos, (δεκάλογος) pen. corr. sacrum volumen, quod decem legis præcepta continet. die zehen geboten) de tien geboden) les dix cōmandemens.

Decaluo, as. (ἀποφαλακρόω.) vide in dictione Caluo.

Decanto, as. are. idē quod cātare, & celebrare. rhumen) louen) louer.) Cic. 3. Tusc. Hæc omnia vidi, sed & iam decantauerant fortasse. Idē. 2. de Orat. Nec mihi opus est Græco aliquo doctore, qui mihi peruulgata præcepta decantet.

Decaphorus, (δεκάφορον) pen. cor. lectica quæ fertur à decem hominibus: sicut hexaphorus, q à sex.

Decapolis, (δεκάπολις) pen. corr. Iudææ regio est decem vrbium trans Iordanem. Hanc multi Cæsaream esse dixerunt.

Decapulo, as. penult. corr. depleo, euacuo: à capulis deductum, quæ sunt vasa ansata. Plin. lib. 15. ca. 6. Quare sæpius die decapulandum. Vnde & capulator, de quo supra.

Decarchon, δέκαρχον) Græci eum appellāt, qui decē præest equitibus. Inuenitur etiam decadarchus.

Decedo, is. significat discedo, ἀποχωρέω, wechgaen) enaller.) propriè verò à mandato custodiæ loco recedo: vt consules de prouincia dicuntur decedere, & præsides de vrbibus. Cic. ad Att. Non putet nos senatus antè oportere decedere, quàm nobis successum sit. Itē decedere, est deorsum ire, siue minui. ἐλαττοῦσθαι, ὑφίστασθαι. Lactant. lib. 1. Id autem solidum existimandum est, cui nihil decedere: id perfectum, cui nihil possit accedere. Decedere via, (ἐξίστασθαι τῆς ὁδοῦ) est per errorem, siue honoris gratia digredi. Sueton. in Cæs. Et cum luminibus extinctis decessisset via diu errabundus, tandem ad lucē duce reperto, per angustissimos tramites pedibus euasit. Plautus in Trin. Decedā ego de via, de semita, de honore populi. Decedere de suo iure, est non summo iure agere, sed aliquid sui condonare comiter. τῶν δικαίων ἑαυτοῦ ὑφίεσθαι. Cicero. 2. Offic. Est enim liberale, paulum nonnunquam de suo iure decedere, & interdum fructuosum. Rursus decedere ponitur pro mori, (ἀπαλλάττομαι) & per se plenum est, vt subintelligatur vita tanquam de custodia & gubernatione corporis proficisci: vt eo modo dicatur, decessit, quo defunctus est. Cice. ad Attic. lib. 1. Pater nobis decessit ad. V I I I. Calend. Decembr. Cicero tamen in Catone dixit. Vetat Pythagoras sine iussu imperatoris de præsidio, & statione vitæ decedere: pro discedere. Et sciendū, id qđ ex dictis exemplis colligi potest, quod hoc verbum ablatiuū habet aliquando cum præpositione de, aliquādo vero sine ea, vt decedere via, vel de via; decedere iure suo, vel de iure suo: decedere officio, vel de officio, quod est contra officiū aliquid facere. Sic decedere instituto suo, vel de instituto aut more suo. id est, secus quàm quis solitus sit agere, mores mutare. Et simpliciter. Cic. Att. Sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit. Teren. Decedet iam ira hæc, etsi merito iratus est. Quemadmodum & cum pro mori (vt dictum est) ponitur. Cicero Attic. Pater mature decessit. Idem: Pater nobis decessit. Ascon. Apud quem illa ex partu decessit. Decedere de summa, est aliquid de summa detrahere, Terentius Adelph. Mea quæ præter spem euenere, vtantur fine, De summa nihil decet.

Decelea, (δεκέλεια) vna ex duodecim vrbibus quas Cecrops digessit.

Decem, numerale, indeclinabile, à Græco δέκα. zehen) tien) dix.) Terentius in Heauton. Decem dierum vix mihi est familia. Vide suprà in dictione Deca.

December, (ποσειδεὼν) nomen mensis, quòd decimum locum teneat.

Decemiugis, (δεκάζυγος) currus quem decem equi iuncti trahunt.

Decempeda, (δεκάπους) penult. cor. een roeye.) pertica qua mensuratur terra, à numero pedum dicta: sicut quincupeda, à quinque pedibus. Cic. 17. Philip. Vrbem iam peritus metatur, & callidus decempeda sua Saxa diuiserat. Saxa hoc loco est proprium nomen amici Antonij. Hinc decempedator. Idem. 13. Philip. Cauebat etiam L. Antonius, qui fuerat æquissimus agri priuati, & publici decempedator.

Decemscalmus, actuariolum, quod decem scalmis agebatur. Scalmus autem lignū illud erat, in quo remus aptabatur ad facilius nauigandum. Cic. ad Attic. libr. 16. Hæc ego conscendens è Pompeiano tribus actuariolis decemscalmi.

Decemuiri dicebantur, qui ad Rempub. gubernandam successerunt consulibus. Liu. 3. ab Vrb. Anno trecentesimo altero quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma ciuitatis ab consulibus ad decemuiros, quemadmodum à Regibus antè ad consules venerat. Translatio imperij minus insignis, quia non diuturna mutatio fuit. Læta enim principia magistratus eius nimis luxuriauere, eo citius lapsa res est: repetitumq; duobus vti mandaretur consulum nomen imperiumq;. Bud. in Annot. Vnde

Decemuiralis, le. vt Decemuirales leges, quæ sunt leges. X I I. tabularum, quibus perferendis decemuiri consulari potestate creati sunt. Liu. lib. 3. Prius quàm vrbem egrederetur, leges decemuirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas publicè proposuerunt.

Decemuiratus, tus. dignitas & officium decemuirorum. Cic. de lege Agr. Vt ij decemuiratū habeant, quos plebs designauerit.

Decendium, spacium decem dierum. nam decenniū (δεκαετία) siue decennis, decem annorū dicitur

Decennale,(δεκαετὴς) quod est decem annorum: vt bellum decennale.

Decermina, (τὰ μετὰ) dicuntur quæ purgandi causa decerpuntur.

Decerno,is. decreui,decretum,(ψηφίζομαι)beschliessen,fursatzen) besluyten,voornemen,ghebieden) iuger.) proprie constituo, definio,siue de magnis rebus certam sententiã profero,vt senatus decretum. Cic.lib.1.Offic. Quare expetanda quidem magis est decernendi ratio,quàm decertandi fortitudo. Terent. Quicquid peperissent decreuerũt tollere.id est,deliberauerunt. Interdum est ex potestate constituere.vnde decreta fatorũ,& syderũ. Scribit Firmic.sydera decernere felicitates infelicitatesq; mortalibus. Per translationem vero pertinet ad ea quę sunt dimicationis. κρίνω. Liu.lib.1. Obuiam egressi vt potius acie decernerent,quàm inclusi de tectis dimicarent. Vergilius.11.Aeneid. Ipsum armis,ipsumq; iubet decernere ferro.

Decerpo,is,decerpsi,decerptũ.ex de,& carpo, significat detraho, siue inde carpo. ἀπολέγω, ἀποδρέπομαι.ich brich ab) ick breke af) cueillir.)vt decerpere vuas,Plin.in Epist.Sic decerpere fœtus arborum,Plin.libr.4.cap.12. decerpere folia,Colum, lib.5.cap.10.Vnde decermina.

Decerto,as. frequentatiuũ. ἁμιλλᾶσθαι.zancken) kyuen)plaider.) Cic.pro Planco:Sed erat non iure, nõ legibus,non disceptãdo decertatũ.Cæs.2.Bel. Ciui.Hoc animo decertabãt,vt nullũ aliud tẽp⁹ ad conandũ habituri viderẽtur.Idem 3.Bell.Ciui, Ne ciues cum ciuibus armis decertarent.

Decet,(πρέπει)es gesimpt) het betaempt) il est bien conuenant.) conuenit,honestum est,aptũ est,consentaneũ est tempori ac personæ, vt Cic.de Opt. scribit.Quod tum in factis sæpissime, tũ in dictis valet.Cõtra itemq; dedecere. Et modò personale est.Ouid.de Remed. Lude,decent animos mollia regna tuos.Modò impersonale est,quod nonnũquam cum datiuo construitur. Terent.Facite ita vt vobis decet. Plautus:Nobis decet esse bonis.

Huic contrariũ est dedecet,(ἀπρεπὲς, ἀπρεπὲς ἐστι) quod est inconueniens,ineptum,turpe, siue inhonestum. Ouid.li.6.Metamorph.Admouitq; preces quarũ me dedecet vsus. A decet fit decens, (πρέπων, καθήκων) conueniens. Decentia, (εὐκοσμία,) conuenientia quædam, & pulchritudo.Cicero 2. de Nat.Deor.In corporum etiam motione atque gestu multa cernunt subtilius, colorum etiam & figurarum tum venustatem atque ordinem, & vt ita dicam, decentiam oculi iudicant, atque etiam alia maiora. Decenter, (καθηκόντως,) aduerbium, pulchrè, aptè, conuenienter.Cicero pro Cecin.Siquæ decentissimè descripta maioribus iura finium , possessionum , aquarum , itinerumq; sunt, hæc perturbari aliqua ratione , commutariq; possunt, decus, decor, decorus, decorum, & decoro. Composita sunt, condecet, indecet,& dedecet penulti. correp. A quibus condecens ,indecens. condecentia , indecentia, condecoro, & indecoro.

Decianus,(δεκιανὸς) viri proprium,qui fuit ex Emerita Hispaniæ oppido.

Decido,is.(ἀποκόπτω)abhawen)afhouwen)couper. pen.prod. deorsum seco, vt fit cum ex lardo frustum incidimus. Plaut.in Merc. Decide mihi collum,si falsum ad te loquar. Per translationẽ vero significat determinare, διαλύω. Horatius:Et post decisa negotia campo.Cic.7.Verr.Quibus rebus omnibus actis atq; decisis,producuntur è carcere. Huc pertinet cum etiam pro litem consensu mutuo dirimere ponitur,quod transigere plerunque iureconsulti vocant : translatione sumpta ab iis, qui rem controuersam scindunt, vt quisque partẽ æquam auferat,& à cõtrouersia discedatur.Cic.4 Verr.Res ad istum defertur,& istius more decidis tur.Idem: Qui cum reo transigat,post cum accusatore decidat.Vide Bud.in Annot. Ita decidere dubia dicimus, quasi amputando superflua, quod integrum est ostendere.Decisio,determinatio,vel diremptio litiũ mutuo consensu.Cic.pro Cæcin. Quid nostra decisio de æquitate , quid ratio interdicti de iure admoneant ? &c. Idem ꝓ Flacco: Decisionis arbiter C.Cæcilius fuit.

Decido,is.pen.cor.deorsum cado.καταπίπτω.herab vallen) af vallẽ)tomber.) Cic.2.Off.Ficta omnia celeriter tanq̃ flosculi decidunt. Decidere equo, vel ex quo.Cæs.1.Bell.Gall.& Plin lib.28.cap.8. Sic per metaphoram,Decidere spe,vel à spe, Cic. & Liu. Ab hoc verbo fit deciduus,a.um. καταπίπτων.vt folia decidua.Plin.lib.11.cap.37.de cornibus animalium,Omnibus autem caua,& in mucronem demum concreta sunt,ceruus tantũ solida, & omnibus annis decidua.

Decimæ,arum.siue Decumæ,significat decimã partem quarumcũq; rerum,quæ soluitur principibus & sacerdotib. δεκάτη. der zehendth theyl) tienden , het thiende deel.) decimes.) Plaut.Vt decimas solueret Herculi. Et Cicero.3.de Nat.Neque Herculi quisquam decumam vouit vnquam, si sapiens factus esset.

Decimanus,siue Decuman⁹,(δεκατᾶιοι)gros)groot grand.)magnus. Vnde decumana porta castrorũ, quę in his maxima est,eratq; in postica castrorum parte,vt ex Cæsare libr.3.Bell.Gall.intelligitur. Decumana oua, & decumani fluctus dicuntur, q sunt magni . Nam & ouum decimũ maius nascit, & fluctus decimus fieri maximus dicitur, vt scribit Festus Pomp. Decumanus accipenser , apud Ciceronem 2.de Finibus ex Lucilio, Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. Et decumanus limes in limitatione agrorum , à magnitudine & longitudine dictus putatur,qui agrum ab exortu æquinoctiali ad occasum æquinoctialẽ secat. Nam alter ex transuerso occurrens, cardo appellatur. Plin.li.18.Linea hæc erit ab exortu æquinoctiali ad occasum æquinoctialem: & limes q ita secabit agrũ,decumanus vocabitur.Hic limitem nõ ꝓ termino,sed ꝓ forma agri intelligere oportet. Decumani etiam (vt Asco.Pædia.docet) vocantur publicanorum principes, à quibus decumæ siue decimæ

timæ exigebantur. Cic. 4. Verr. Decumani, hoc est principes, & quasi senatores publicanorum, remouendas de medio literas censuerunt.

Decimare, est decimam partem detrahere. ἀποδεκατοῦν, δεκατεύειν. eyn zehenden deyl daruon thůn) Vertiendē) leuer la decime.) Et decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab imperatore, (in δεκάδος ἄγειν ἐπὶ θανάτῳ, Polyb.) Liu li. 2. Cætera multitudo sorte decimus quisque ad supplicium lecti. Sic vigesimare, & centesimare dicit. Huius verbi cōposita sunt, addecimo, & exdecimo, eligo. Vnde exdecimatū, electū.

Decimus, (δέκατος) de zehend, die tienste) dixiesme.) non solum numerum, sed quandoque etiam magnitudinem significat. vt decimū quodque ouum, decimus quisque fluctus: hoc est præcipuus magnitudine. Antiqui decumus scribebant. Plaut. in Amph. Alter decumo pōst mense nascetur puer.

Decipio, is. penul. cor. defraudo, deludo, ἐξαπατάω. betrügen) bedriegē) deceuoir.) à capio compositū. Plaut. in Rud. At ego etiam qui sperauerint, spem decepisse multos. Teren in And. Deceptus sum, at nō defatigatus. Cic. 1. Off. Iam illis promissis non standū esse, quis nō videt, quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit? Vnde Decipula, læ. (παγίς) quoddam laquei genus ad decipiendas capiendasque aues. Et Decipulū idem quod decipula. Apul. lib. 8. Opportunum decipulum nactus.

Decircino, as. (ἀποκυκλόω) penult. cor. contrariū est suo simplici circino, quod significat aliquid rotundum facio. Manil. libr. 3. Quam tereti natura soli decircinat orbem.

Deciremis, fœminini generis, nauigij genus decem habens remos. Plin. lib. 7. cap. 56.

Decitat. pen. corr. frequentatiuum est à decet. Apul. lib. 2. Plantis rosidis decitātes: hoc est, decorātes.

Decius, (Δέκιος) à decē, viri propriū: quemadmodū à quinque Quintius. Decij tres, pater, filius, & nepos dicti fuere, qui pro patria se deuouerunt: pater bello Gallico: filius bello Hetrusco: nepos bello Pyrrhi, quod gessit pro Tarentinis. vnde Cice. lib. 1. Tusc. in hanc sententiā, Si mors timeretur, non cum Latinis decertans pater Decius, cum Hetruscis etiam filius, cum Pyrrho nepos, se hostium telis obiecissent.

Declamare, (μελετᾶν) est in ficto themate se exercere. Caluus scribit declamationē, (μελέτην) esse domesticam exercitationē, quæ res plurimū confert eloquentiæ. Solebāt enim Romani adolescētes eloquentiæ studiosi, exercendi ingenij gratia, inuehi orationibus in eos, quos scirēt aliquo crimine posse notari. vnde Senecę, & Quintiliani declamationes, quæ sunt præludia quædam orandi. Hieronymus ad Damasc. Nec aures Quintiliani flosculis, & scholari declamatione mulcendæ. Seneca: Declamationis nomē apud nullum authorē antiquū ante ipsum Ciceronē inueniri potest. Idem lib. 1. Declamat. Declamabat Cicero, nō quales nūc controuersias dicimus. Hinc Declamito, as. are. frequentatiuū. Et declamator, qui aut in scholis, aut secum fictam causam agit, vt possit veram rectius agere. Et declamatio, verbale. Cic. 1. Tus. Vt enim antea declamitabā causas, quod nemo me diutius fecit: sic hæc mihi nunc similis est declamatio.

Declamatorie, aduerbiū, significat declamando. μελετητικῶς. Hieronymus: More eorum, qui declamatorie loqui solent ad populum.

Declamatorius, a. um. qđ ad declamandū pertinet. μελετητικός, γυμναστικός. vt declamatorius liber, qui declamanda continet. Cic. ad Qu. fratr. lib. 3. Et ipse puer magis illo declamatorio genere duci, & delectari videtur.

Declarare, est apertè monstrare. ἐμφανίζειν, δηλοῦν. erklären) verclarē) declarer.) plus enim est q̃ significare, & tam ad facta q̃ ad dicta pertinet. Cice. Lucceio: Itaque hoc sæpius dicendum, vbique non significandum, sed etiam declarandum arbitror. Idem: Declarauit id modo temeritas C. Cæsaris, qui omnia iura diuina & humana peruertit.

Declino, as. (ἀποκλίνειν, ἐκκλίνειν, ὑποχωρεῖν) pen. prod. biegen) buygen) flechir.) significat deorsum aliquid flectere. sed quoniam (inquit Riccius) sæpius caput, aut etiam totū corpus declinando, periculum deuitatur, consuetudo inualuit, vt pro vitare poneretur: & neque tantum deorsum, sed quoquouersus se quis flecteret, idem significaret: quemadmodum in gladiatoribus videmus, qui vt petitiones aduersariorum facilius declinare possint, modò se huc, modo illuc, vel toto corpore, vel parte aliqua flectunt. Sed varie construit. Ponitur enim vel absolute. Cicero pro Sest. Magna rerum permutatione impendente, declinasse me paululū, & spe reliquæ tranquillitatis, præsentes fluctus tempestatemque fugisse. Vel cum accusatiuo. Cice. Off. 1. Declinetque ea, quæ ei nocitura videantur. Vel cum ablatiuo & præpositione. Idem Tusc. 4. Quomodoque bona natura appetimus, sic à malis natura declinamus. Est & alia huius verbi significatio, cum scilicet ponitur pro deflectere, vel diuertere: & hoc quoque aliquando cum accusatiuo. Cic. pro Plan. Brundusium veni, vel potius ad mœnia accessi, vrbem vnam mihi amicissimam declinaui. Aliquando cum præpositione à. Cic. Atti. De Buthrotio negocio, vtinam quidem Antonium conueniam, multum profectò proficiam: sed non arbitratur eum à Capua declinaturum. Vel de. Idem de Fin. 5. Modò etiam paululū ad dextram de via declinaui, vt ad Periclis sepulchrum accederem. Et translatē, idem de Amic. Vt etiam si qua fortuna acciderit, vt minus iustē amicorum voluntates adiuuandæ sint, in quibus eorum aut de capite agatur aut fama, declinandū est de via, modò ne summa turpitudo sequatur. i. de summo iure decedendū est, & aliquid amicitiæ condonandū, modò ne turpidinem aliquā grauiorem subeamus. Plau. Au. Nam ego modò declinaui paululum me extra viam. Interdū pro deduco, hoc est pro vno loco ad alium duco. Liuius 1. Nec ea culpa quam arguo, omniū Albanorum ducē secuti sunt, vt & vos si quò ego inde agmen declinare volu

voluissem, fecissetis. Interdum pro alieno, eximo. Terent. in Hecy. Neque declinatam quicquam ab aliarum ingenio vllam reperias. Interdum pro depono, ἀποκατακλίνω.

Decliuis, ue. inclinatus, atque incuruus. niderfich geheldet) nerwaerts ghehelt) qui va en baissant.) Caes. 2. Bel. Gall. Collis à summo aequaliter decliuis. Idem. 1. Bell Ciu. Ab oppido aut decliui fastigio vergebat in longitudinẽ passuum circiter quadringentorũ. Plin. in Epist. Nam mulier natalibus clara, moribus proba, aetate decliuis, diuidua, mater olim, &c. Decliuitas, atis. ipsa inclinatio. Caes. 7 Bell. Gall. Exiguum loci ad decliuitatẽ fastigium magnum habet momentum.

Decollo, as. are. de collo depono. ἀποδιαφορεσμάω, ἐκτραχηλίζω. den halsz abhawen) den hals afhouwen) oster de dessus le col.) Caecilius: Notonicas sioni habes vide, tibi tradidi, in tuo collo est, decolles caue. Significat etiã caput alicui auferre. Fenestella lib. 2. Quemadmodũ Caesar à piratis captus sit, vtque eos postea ceperit & decollauerit. Veteres aũt securi caesos dicebant. Suet. in Calig. Miles decollandi artifex quibuscũque è custodia capita amputabat. Per metaphorã pro destituere & frustrari, siue decipere. Plau. in Capt. Nũc ibo ad portum hunc: est illic mihi vna spes cornatica, Si ea decollabit, redibo huc ad senem ad cornã asperã. i. si fallet ea spes, vel potius peribit: quasi collũ fregerit. Et hoc intransitiuè. sed (vt Riccius docet) comica admodũ est dicendi figura, vt etiã deartuare opes. Lucilius lib. 11. Quibus fructibus me decollaui: Quin etiam, quod Varro decollare dixit, Columella eandẽ rem tractans, decesse scripsit. Varronis verba haec sunt li. 1. de re Rust. ca. 2. Duo in primis spectasse videnť homines Italici in colẽdo, possent ne fructus ꝓ impẽsa ac labore reddere: & vtrum saluber locus esset, an non: quorũ si alterũ decollat, & nihilo minus vult colere, mente est captus, atque ad agnatos & gentiles est deducendus. Columellae aũt haec, lib. 1. ca. 3. Porcius quidã Cato censebat in emendo, inspiciendoque agro, praecipuè duo esse consideranda: salubritatem coeli, & vbertatem loci: quorum si alterutrum deesset, ac nihilominus quis vellet incolere, mente esse captũ atque eum ad agnatos & gentiles deducendum.

Decolor, (κακόχροος, ἀειδής) penult. corr. adiectiuum, significat quod colore vitiato est, vel sine colore. Tibul. Quae feret à celeri decolor Indus aqua. Plin. lib. 16. cap. 12. Frigida hyeme deterior, ac minus copiosa, & decolor.

Decoloro, as. pen. prod. colore pristino priuo, aut colorẽ vitio. τὸ χρῶμα διαφθείρω, ἀμαυρόω. de farb zerstören) de verwe wtdoen) decoulourer.) Cic. li. 2. ad Heren. Mortuum deformatum, tumore praeditum, decoloratum corpore constat esse. Colu. lib. 12. cap. 16. Deinde vuas pro magnitudine binas, vel ternas inter se colligatas, in ahenũ feruẽs demitti, & exiguum pati, dum decolerentur.

Decoquo, is. pen. cor. paulatim diminuere significat & coquendo absumere, ἀφεψῶ. verkochen) vercoken,

ken, verdouwen, vertären) digerer.) Plin. lib. 31. cap. 3. Neronis principis inuentum est decoquere aquam. Ita decoquere mustum, vel aliud, ad tertias, & quartas, Colu. & Plinio saepe. Vnde decocta aqua, & decoctum. ἀφέψημα. Plin libr. 22. Decoquere pro conuertere accipere videtur. Si enim clarigaris clauus, si ferri vel chalybis aliqua rubigo, aut panni marcor adfuerit, omnẽ ilico succum alienum saporemque in venenum decoquit. Quandoque sumitur pro perfectè digerere. Item pro substantiam consumere, seu solutione creditoribus impedita fidem concidere. χρεωκοπῶ: quod saepe euenit iis, qui gulae omnia dedunt, aut qui scorta sectãtur: translatione sumpta ab iis rebus, quae ad ignem diutius commoratae, ad nihilum redigi solent. Et ferè intransitiuè ponitur. Cice. 2. Philip. Tenẽs ne memoria, praetextatum te decoxisse? Scribit Spartianus Hadrianum senatoribus, qui non vitio suo decoxerant patrimonium, ꝓ modo senatoriae professionis expleuisse. Colu. libr. 12. Nam quamuis interdum emendatum sit perperam factum vel imprudentia aut negligentia, res tamen ipsa iam domino decoxit. id est, detrimentum dedit. Tale quid in se habet defrigo: vt, hic defrixit: id est, bona consumpsit. Hinc decoctor, oris. dicitur qui patrimonio absumpto ad inopiam redactus est. ἄσωτος. Cicero in Catil. Ex iis copiis quae à nobis quotidie comparantur, magnopere contemno, collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis, & decoctoribus. ex iis qui vadimonia deserere, quàm illum exercitum maluerint. Item decoctum, decocti, substantiuum, quod decoctum est. Plin. li. 24. cap. 9. Decoctum eorum in vino potum, vel impositum cum rosaceo & cera sedat. Vulgus pharmocopolarum, decoctionem vocat. Decoctus, us, quartae coniugationis. Plin. libro. 37. cap. 12. Et aliàs omnes gemmae mellis decoctu nitescunt. hoc est, cum melle decoctae. Et decoctura, rae. Plinius libro. 23. cap. 1. Decoctura eorum veteres dysentericos, & coeliacos iuuat.

Decor, oris. penult. prod. masculini generis, est (vt Val. lib. 4. ca. 15. docet) quasi pulchritudo quaedã ex decentia rerum personarumque, in locis, temporibus, siue in agendo, siue in loquendo. κάλλος. zierde) schieringe) Verg. lib. 5. Et Dorycli coniux diuini signa decoris. Hinc decorũ, (πρέπον, εὐπρεπές) pen. prod. quod nõ tam ipsum honestũ significat, quàm quod hominibus, & cõmuni opinioni honestum videtur & pulchrum, & probabile. Cic. 1. Offic. Quae autem pars subiecta est eius generi, eam sic definiunt, vt id decorum velint esse, quod ita naturae consentaneum sit, vt in eo moderatio & temperantia appareat cum specie quadam liberali. Ibidem: Hoc loco continetur id, quod dici Latinè decorum potest. Graecè enim πρέπον dicitur. Verg. 2. Aeneid. Clypeique insigne decorum Induitur. Et decorè, pulchrè. πρεπόντως, εὐπρεπῶς, εὐσχημόνως. Cic. 1. Off. Verẽtur enim ne si quo casu euenerit vt corporis partes quaedam aperiantur, aspi

aspiciantur nō decorē. Decor verò, decoris, pen. corr. est adiectiuum, à decus: pro decorus.a.um. κόσμιος. Sallust. Equis & armis decoribus vultus. Inde fiunt composita, indecor, & dedecor. ἄκοσμος. Vergil. libr. 10. Nec tamen indecorem tua te regina reliquit. Statius lib. 3. The. Legimus indecores. Inuenitur tamen hic & hæc indecoris. Acti. Cuius sit vita indecoris mortem fugere, haud cōuenit. Vergil. lib. 12. Nec genus indecoris, fine me hæc haud mollia fatu. Vbi patet indecoris substantiuū esse. nam si adiectiuū esset, indecore dixisset, iungitur enim neutrū cōmuni, vt pauperi regno. Sall. Dedecores inultiq; terga ab hostibus cædebantur. Ascen. Nonius quidē indecoris, sed plures legunt indecores genus per synecdochen dictum.

Decoro.as.penult.corr. quod est pulchrum visu aut auditu facio, siue orno, honesto, honorifico. ἐπιπρέπω, τιμάω. zieren) verchieren) reparer.) Horatius: At bene numatū decorat Suadela, Venusq;. Cicer. 1. Tuscul. ex Ennij Epitaphio: Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit, cur? volito docta per ora virūm. Vide etiam in decus.

Decortico.as.pen.cor. corticem detraho. ἀπολέπω, περιφλοίω. schelen) escorser.) Plin. libr. 6. cap. 39. Cædi intempestiuum quæ decorticentur. Scribonius Largus excastrare vocat. Decorticatio verbale. Plin. lib. 17. ca. 24. Quòd si angusta decorticatio fuerit, nihil nocet supradictis.

Decorus.a.um.penul.prod. idem est quod pulchrū, siue decor adiectiue. εὐσχήμων, πρεπώδης, ὡραῖος. hupsch) schoon) beau.) Plin. libr. 12. cap. 5. Sepes munita vallo arboris decora specie subter intuenti. Columel. libro. 6. cap. 1. Apenninus durissimos, omnemq; difficultatem tolerantes, nec ab aspectu decoros. Opponitur huic indecorus.a.um. Et indecore, παρὰ τὸ καλῶς.

Decotes, dictæ sunt togæ attritæ, quasi cotibus detritæ, atq; consumptæ sint, habetq; pen. prod.

Decrepiti (ἐσχατόγηροι, παρήλικες) (seer alt) seer out) vng vieillart.) dicuntur senes quasi clamosi: à crepitu. nam crepare sonare est. clamosos aūt & querulos esse senes, notum est. Alij decrepitos dici volunt, quasi in dubio vitæ constitutos: à crepero quod anceps & dubium significat. Plaut. in Asin. Atque vnam amicam ducet decrepitus senex. Terent. in Eunu. Cum meo decrepito hoc eunucho. Cice. 1. Tusc. Ex his igitur, hora octaua quæ mortua est, prouecta ætate mortua est: quæ verò occidente sole, decrepita.

Decrescere, est diminui. μειοῦσθαι. ab nimen) minderen, afnemen) descroistre.)

Decretorius a.um. ponitur pro iudiciario, in quo scilicet iudicium ferre potest: vt dies decretorius, (κρίσιμος ἡμέρα) qui & criticus. Et decretorium sydus vel tempus dicitur id ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro sumitur iudicium. Plin. lib. 18. Res summa vitium agitur, decretorio vnius sydere illo, quod caniculam appellauimus. Vnde & carbunculatæ dicuntur, vt quodam vredinis carbone exustæ. Idem: Aquila exoritur vesperi decretorio die, florentibus oleis. Aliquando dicitur qđ est decretum, firmatum, extansq; ad aliquid arguendum iudicandumue. Quintil. At quidem litigationibus suis illum modo ambitiosum declamanti sudorem præstitisse contenti, cum turba laudantium destituit subsellia, pugnamq; illam decretoriam imperitis ac sæpe pullatæ turbæ relinquunt.

Decretum, nomē, significat id qđ definitur, δόγμα, ψήφισμα. eyn fursatz) een voernemē, een ghebot) proposer, mandament.) Plin in Epist. Quod affirmare tibi possum, vt decreta quibus damnati erant, proferebantur. Cic. 4. Acad. Sapientiæ verò quid futurum est, quæ neque de seipsa dubitare debet, neque de suis decretis (quæ philosophi vocāt dogmata) quorum nullum sine scelere prodi poterit. Vnde decreta pontificum constitutiones dicuntur. Decretum, (ἐγνωσμένον) participium, vt cū dicimus, decretum est: id est, statutum & definitū. Decreta senatus, (τὰ βεβουλευμένα, τὰ δεδογμένα) à consultis sic distinguuntur ab aliquibus, vt decretum dicant particulam quandam esse Senatusconsulti, vt cum prouincia alicui decernitur, tanquā decreta sint specialia, consulta generalia.

Decubo.as.penul.corr. iaceo, quasi deorsum cubo. κατακοιμᾶσθαι. Apul. Decubantē excitaui feram.

Deculto.as. ex de & occulto, in quo abijcitur o, & significat valde occulto. κατακρύπτω. Festus.

Decumbo, is. (κατάκειμαι) zū beth liggen (te bedde liggen, slapen) coucher.) idem quod decubo. Hieron. Quintum iam diem decumbens lectulo, nimia festinatione dictaui. Colum. libr. 7. cap. 9. Si quem mater decumbens oppresserit, cubanti substrahat. Significat etiam ad mensam sedere, Plaut. in Merc. Ad cœnam vocat, venio, decumbo. Terent. in Phorm. Prior bibas, prior decumbas. Aliquando mori. Cic. lib. 2. Tusc. Mittunt etiam vulneribus confecti ad dominos, qui quærunt quid velint, si satis factum iis sit, se velle decumbere.

Decupa.æ, quid sit, à viris etiam doctis dubitatur. legitur tamen apud Ciceronem in Pisonē: Pistor domi nullus, nulla cella, panis & vinum à propola atque decupa. Quo loco legendum putat Budæus de cuppa. vt sit sensus, Pisonem non viuere frugaliter, & vt solent quibus est cura domestica: sed vinū à propolis emere, atq; id ē cuppa, hoc est non diffusum aut asseruatū. sed quemadmodum ē cuppa affertur, hoc est penè musteum. non enim futuris annis prouidebat.

Decuplatus.a.um. (δεκαπλάσιος.) vt numerus decuplatus, qui decies resumitur. Decuplus, adiectiuum: id est, decies tantum. Liu. 9. Bell. Maced. Vti ea quoque decuplo tanto pluris qui quanti essent æstimarentur.

Decures, antiqui pro decurionibus vsurparunt.

Decuriare, est decurionis officiū exercere, & in decurias distinguere. δεκαδίζειν, καταλοχίζειν, διαλοχίζειν, συστῆσαι συμφορίας. Vnde decuriata (καταλοχισμένα) comitia: sicut à centurione centurio, as. à quo centuriatus ager, & centuriata comitia. Cicero pro domo sua: Cum desperatis ducibus de-

decuriatos ac descriptos haberes exercitus perditorum. Inde decuriatio, verbale. Cice. pro Plancio: Decuriatio tribulium, descriptio populi suffragia largitione deuincta, &c.

Decurio. onis. (λοχάρχης, δεκαρχ@-) dictus est (authore Vlpiano) quòd initio cum deducerentur coloniæ consilij publici gratia, decima pars deductorum conscribi solita sit. vnde Cice. in Orationib. citat decreta decurionum. Erant tamen alij vrbani, alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quę duobus & triginta equitibus constabat. Varro autem tradit in singulis turmis equitum decuriones esse ternos. Itaq; cum turma in tres decurias diuidatur, singularū decuriarum præfecti decuriones dicti sunt, ex eo quòd denis equitibus præsint. Est autem decurionis militaris officium, conto scienter vti, turmales sub sua cura positos erudire, ad omnia quę equestris pugna deposcit Neq; verò belli solum, sed domi quoq; pro eo qui præest cubicularijs. Sueton. in Domitia. Saturius decurio cubiculariorum. Decurio quoque palatij dictus est ab Ammiano, qui præpositus erat palatio, qui est ordo dignitatis. In municipijs decurio idem creditur, qui est senator Romæ. Cicero, Recita quæso Sexti, quid decreuerint Capuę decuriones. Hoc etiam patet ex epistola Plin. qui ait: Esse autem tibi centum millium numûm, satis indicat, quòd apud nos decurio es. Igitur vt te nō decurione solum, verū etiam equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates trecenta millia numûm. Similiter decuria. (δεκαι) ordo dicitur. Vnde Latinè dici potest, decuria cubiculariorum, sicut decuria iudicum & scribarum, cuius princeps decurio nominatur, atque dignitas decurionatus (δεκαρχία) dicitur, sicut à centurio centurionatus. Colum. Classes etiam non maiores, quàm denûm hominū faciundæ, quas decurias appellauerunt antiqui.

Decurro. is. decurri, decucurri, decursum, (κατατρέχω) ablauffen) afloopen) decourir.) deorsum curro. Vergilius: Summa decurrit ab arce. Item decurrere, idem quod currendo accelerare, & festinare. Plin. Iun. Ad tacita suffragia, quasi ad remedium decurrerunt. Liuius: Qui positus forte in statione pontis, cum captum repētino impetu Ianiculum, atque inde citatos decurrere hostes vidisset. Cice. pro Quintio: Ad hæc extrema & inimicissima iura tam cupidè decurrebas, vt nihil in posterū, &c. id est, confugiebas. Decurrere etiam milites dicuntur, cum proposito certamine exercent sese. Liu. Mos erat lustrationis, sacro peracto, decurrere exercitum, & diuisas bifariam acies concurrere ad simulachrum pugnæ. Verg. 11. de Palantis funere, Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrêre rogos, ter mœstum funeris ignem Lustrauere in equis. Sueton. in Nero. Nobilissimus eques Rom. elephanto supersedens, per catadromum decucurrit. Per translationē est à principio ad finem vsque currere. Lactan. lib. 4. Quæ oratio tantæ affluentiæ vbertate decurrēs. Item pterire. παρατρέχειν. Idē lib. 7. Decurso temporum spacio. ἐπιδιαδραμούσης. Vnde decursus. us. nomen. Liu. 1. ab Vrb. Itaque ne subitò ex collibus decursu Albanorum intercluderētur ab oppido, terga vertunt. Decursus pro simulachro præliorum. Gell. lib. 7. Vt in decursibus ludicris, aut simulachris pliorum fieri videmus. Decursorium, locus in quo decurritur: nostrates Torneamentum dicunt.

Decurtatus, participium à decurto, idem est quod mutilatus, breuiatus, κολοβὸς, κεκολοβωμένος. Cic. Mutila sentit quædam & quasi decurtata. Plinius lib. 25. cap. 5. Leguntur autem tenuissimæ radices breuesq;, ac veluti decurtatæ, etiam hæ.

Decus, oris. pen. cor. & generis neutri, honestum significat, & honorificentiam ex rebus gestis. τιμὴ, ἀξιοπρέπεια. eer, prijs) honneur.) Verg. lib. 5. Oblitus decorisq; sui, sociûmq; salutis. Vnde decora militiæ, laudes, honores, honestamenta militi in bello comparata. Stat. lib. Theb. Terrarum decora alta viri decoriq; iugales. Huius contrarium dedecus, (αἰσχύνη) quod pro ignominia siue infami turpitudinis genere sumitur. Hinc decoro. as. (κοσμέω) pen. corr. est honesto, seu honorifico. Horat. At bene numatum decorat suadela Venusq;. Gell. Leonides laudatur, qui simile apud Thermopylas fecit, propter eius virtutes omnis Græcia gloriam atq; gratiam pcipuam claritudinis inclytissimę decorauere monumētis, signis, statuis, elogijs, historijs, alijsq; rebus gratissimum id factum habuere. A decoro fit cōdecoro, pro honesto. Dedecoro, (καταισχύνω) p vitupero, siue turpifico. Teren. in Hecy. An quicquam pro istis factis dignum te dici potest, quæ me & te & familiam dedecoras. Ex his omnibus patet, quòd plus est decus, quàm decor: & plus est dedecus, quàm indecorus: & decoro, pen. corr. quàm decoro, pen. prod. quoniam decoro, pe. cor. significat honorifico: decoro, pen. prod. pulchrum visu aut auditu reddo. vnde decorum & indecorum minus est, quàm decus & dedecus. Cic. lib. 1. Off. Sin aliquando necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenij non erunt, omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, vt ea si nō decorè, at q̄ minimè indecore facere possimus.

Decussare, (χιάζειν) est in decusses formare, atq; diuidere, & per integram longitudinē dissecando trahere: siue (vt alij exponunt) in longitudinem aliquid, vt vimen, æquis partibus discindere. Colu. libro. 4. Nam duas regulas eius latitudinis, quo pastinator sulcum facturus est, in speciem Græcæ literæ χ decussabimus.

Decussatim, significat p decusses. κατὰ χιασμόν. Col. lib. vlt. Rapam in alueo aut seria composito, deinde sicut consueuerunt Salgamarij decussatim ferramento lunato incidito.

Decussis, dicitur à decem assibus, numerus denarius perfectus, & absolutus est.

Decutio. is. pen. cor. ssi, ssum. ex de & quatio, significat deijcio, deorsum quatio, demeto, decido. ἀποσείομαι. abschlahen.) afslaen.) abbatre, ruer ius.) Liu. libr. 1. Rex velut deliberabundus in hortum

παρα e-

ædiū transit, sequente nuncio filij, ibi inambulans tacitus summa capita papauerum dicitur baculo decussisse. Colum. lib. 11. cap. 2. dum prorepentes oculi digito decuti possint.

Dedecus, (αἰσχύνη, ἀκοσμία) schand) deshonneur, infamie) pen. cor. & Dedecoro, as, καταισχύνω) vide in dictione Decor.

Dedico, as. pen. cor. per verba consecro, siue honoris gratia deputo, aut dicēdo defero. ἀναθεῖναι, ἀφιερόω. vbergiben) verbinden) dedier.) Cæl. lib. 1. Annali. Legati qui missi sunt veniunt, dedicant mandata. Liu. 1. ab Vrbe: Multa alia sacrificia, locaq; sacris facientis, quę Argeos pontifices vocāt, dedicauit. Dedicatio. Cic. pro Domo sua: Nisi quē forte illius castissimi sacerdotis, superstitiosa dedicatio deterret.

Dedignor, aris. (ἀπαξιόω) vide in dictione Dignor.

Dedisco, is, dedidici, qđ didici, id obliuiscor. Vall. lib. 5. cap. 1. μεταμανθάνω, ἀπομανθάνω. entlernen) verleeren) desapprendre.) vide in dictione Disco.

Dedititius, a. um. ā deditus fit, & is est, qui se in alterius imperium dedidit. ἔκδοτος, ὑπόχειος. Curtius: Multitudo dedititiorum incolis nouarum vrbium cum pecunia capta dono data est.

Dedo, is, dedidi, deditum. (ἐκδίδωμι) ergiben) begeuen.) significat in perpetuū do, vel totum subdo: siue in manus potestatem'ue & arbitriū do. Vnde dedere se hostibus dicitur, qui se in hostium potestatem tradit. Et traditio ipsa deditio dicitur. Et qui ita se dedunt, dedititij vocant. Plau. in Amph. Conuenit, vtri victi sint eo prœlio, vrbem, agros, aras, focos, seq; vti dederent. Liu. lib. 1. Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. Cæsar libr. 1. Heluetij omnium rerū inopia adducti, legatos de deditione ad eū miserūt. Forma deditionis describitur apud Liuiū in deditione Collatiæ. Ita enim rex interrogauit, Estis'ne vos legati oratoresq; missi ā populo Collatino, vt vos populumq; Collatinum dederetis? Sumus. Est'ne populus Collatinus in sua potestate? Est. Deditis'ne vos populumq; Collatinum, vrbē, agros, terminos, aquā, delubra, vtensilia, diuina humanaq; omnia, in meam populiq; Romani deditionem? Dedimus. Et ego recipio. Aliquando dedere est simpliciter dare. Terent. Verberibus te cæsum in pistrinum Dabo dedam.

Dedocere, est secus ab eo qđ quis doctus est docere vel falsum esse ostēdere. μεταδιδάσκειν. entlernen) ontleeren) desapprēdre aultruy. Quītil. li. 2. Quāta in eluendis, quæ semel insederūt vitijs, difficultas consequatur, cum geminatum onus succedentes premat. Et quidem dedocēdi onus plus quām docēdi est. Propter quod Timotheum clarum in arte tibiarum ferunt duplices ab his, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quām si rudes traderentur. Cic. 1. de Finib. Si ā Polyæno familiari suo geometriam discere maluisset, quām illam etiam ipsum dedocere.

Dedoleo, les. pen. cor. non doleo, vel dolore me priuo. ἀπαλγέω. Ouidius lib. 3. Fast. Quid me in desertis morituram liber harenis Seruabas? potui dedoluisse semel.

Dedolo. as. penultima producta, significat dolabra vel eiusmodi ferramēto deorsum, vel pulchre dolo, cædo. ἀποξέω. wol behoblen) wel schauen) Colum. libr. 5. Hæc eorumq; similia pedamenta post putationem retractanda sunt, partesq; eorum putres dedolandæ.

Deduco. cis. pen. prod. deduxi, deductum. ab zühen, oder füren) aftrecken, afleyden) tirer du hault en bas.) Multiplex eius vsus est, siue constructionem spectes, siue significationem. Nam cum præpositionem habet aut ā, aut de & ex, significat aliquando ex alto siue deorsum ducere. Vergil. Carmina vel cœlo possunt deducere lunam. Cæs. Bel. ciu. 3. Deducere de rostris conantem concionari. Cato de re Rust. cap. 157. de brassicæ vtilitatibus: De capite, & de oculis omnia deducet, & sanum faciet. Aliquando de loco ad locū, siue de re ad rem ducere. Cic. Atti. 7. Probata conditio est, sed ita, vt ille de his oppidis, quæ extra suam prouinciam occupauisset, præsidia deduceret. Sic dicimus quoq; deducere ex præsidijs, & alijs locis cohortes, vt est apud Cæsarem. Et Cice. deducere ex hortulis in Academiam. Hirtius De bel. Alexan. lib. 4. deducere ex regno, pro priuare & auferre regnū posuit. Quemadmodum Cic. pro Cecin. Placuit Cecinnæ de amicorum sententia constituere, quo die in rem pšentem veniretur, & de fundo Cecinna moribus deduceretur. Idē de Fato: Nec, cum hæc ita sint est causa cur Epicurus fatum extimescat: & ab atomis petat præsidium, easq; de via deducat. Atq; hæc quidem magis propriè dici videntur, q̄ quę sequuntur, quæ translata potius sunt. Cice. Fami. 1. Quod dat accipimus, quod instituit referre de religione, & sæpe iam retulit, ab eo deduci non potest: id est, retrahi, abduci, remoueri, reuocari. Idē de Pet. Cōs. Qui sine causa non amans, eos aut beneficio, aut spe, aut significando tua erga illos studia futura delinies, dans operam vt de illa animi prauitate deducas. Lactan lib. 4. Diximus nomen religionis ā vinculo pietatis esse deductum, quod hominem sibi deus religauerit. Et cum præpositione in. Cæs. De bel. ciu. lib. 3. Spe enim conficiendi negocij propè in noctem rem deduxerant. Plau. Nunc ne quis erret vestrū, paucis in viam Deducam, si quidem operam pmittitis dare. Liu. Petebant enim ne se temere in causam deduceret. Ad eundē modum rem aliquā dicimus deduci in controuersiam, in iudicium, in ius. Item deducere in fraudem, in discrimen, in periculū. Item cum ppositione ad. Cæs. libr. 8. Si qua hominum æquitate res ad ocium deduci posset. id est, traduci. Cic. pro Flacco: Sed sunt in illo numero multi boni, docti, prudentes, qui ad hoc iudicium deducti non sunt. id est, adducti. Idem ad Atti. 9. De gratia & de ope, quid significares, mecum ipse quærebam, spe tamē deducebar ad eam cogitationem, vt te pro tua admirabili ac singulari sapientia, de ocio, de pace, de concordia ciuium agi velle arbitrarer. Lactan. lib.

lib. 2. Homines autem ipsos ad tantam cæcitatem esse deductos, vt viuo ac vero deo mortuos præferant. Sunt & alij huius verbi loquëdi modi, sine aliqua præpositione, vt cum ponitur cum ablatiuo, sequente quo minus. Cic. Fam. 14. Deq; legis improbissimę pœna deductus est, quo minus hospitij, & amicitię ius officiumq; præstaret. id est, tertius est, ἀπὸ τοῦ φρονήματος καθίσατο. Et cum accusatiuo. Teren. Eun. Haud similis virgo est virginum nostrarum, quas matres student Demissis humeris esse, vincto pectore, vt graciles fient. Si qua est habitior paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum; Tametsi bona est natura, reddunt curatura iunceas. Vbi propriè (inquit Donatus) deducunt, pro subtrahunt, vel subducunt, quemadmodum hi faciunt, qui fame accurare solent, quo sint graciliores, formosioresq;. Cicero Acad. libro. 1. Vt contra omnium sententias dies plerosque deduceret. id est, prolongaret: translatione sumpta ab araneis fila deducentibus. Pomponius: Vocem deducas oportet, vt mulieris videantur verba. Vbi deducere significat quasi in tenuitatē ducere. ἰσχαίνειν. Vnde & pro subtiliter, & nihil subrusticum proferre (κατιλληπτὸν) ponitur. Horatius: Cum lamentamur nō apparare labores Nostros, & tenui deducta poëmata filo. Metaphora sumpta à lana, quæ purgata in fila trahitur. Vergil. Riuos deducere, nulla relligio vetuit. id est, diuertere. Significat & deducere de summa aliquid demere. Cic. Off. lib. 1. Hæc igitur & talia circumspicienda sunt in omni officio, & consuetudo exercitatioq; capienda, vt boni ratiocinatores officiorum esse possimus: & addendo deducendoq; videre, quæ reliqui summa fiat, ex quo quantum cuiq; debeatur, intelligas. Deducere etiam is dicitur, qui alicui officij gratia vel honoris præstat comitatum. Liuius: Frequentesq; eum domum deduxerunt. Cic. Fam. 10. Cumq; magna multitudo optimorum virorum, & ciuium me de domo deduceret, feci continuò omnes participes meæ voluptatis. Deducimus quoq; sponsam marito vel ad maritum, vel amicam ad amantem. Cic. in Verr. 4. Hic est Docimus, ad quem iste deduxerat Tertiā Isidori Mumi filiam. Tibullus. Vt iuueni primum virgo est deducta marito. Huius contrarium est deducere. ἀνάγειν. Cic. in Cat. Hæc enim ipsa honorabilia, quæ videntur leuia atq; communia salutaria, appeti, decedi, assurgi, deduci, reduci, consuli. Eiusdem generis sunt: Comitari, (ἀκολουθεῖν) quod est minorum, tam paucorum quàm multorum. Vergil. Ipse vno graditur fido comitatus Achate. &, Magna comitante caterua. Affectari, (παραπέμπειν) comitatum præsto, non tantum in itinere, aut nauigatione, aut militia, sed ferè per vrbem, vt fit cum quis amicitia vel propinquitate, vel discendi studio, vel alicuius commodi consequendi gratia, quempiam affectatur, quasi illum præeuntem sectatur: vti puer herum, filius patrem, discipuli pręceptorem, clientes patronum. Cicero lib. de Orat. Cumq; maior natu, & cōsularis Sergius Galba affectaretur. Et prosequor, quod est quasi deduco: sed in itinere, cum quempiam aliquantū longe comitamur. Liu. lib. 1. Decedentem domū cum fauore & laudibus prosequuti sunt.

Deductio, onis. verbale est à deduco. Cicero ꝓ lege Agr. Tum quæ erit in istos agros deductio? Idem de Diuin. 1. Ex quo illa admirabilis à maioribus Albanæ aquæ facta deductio est.

Deerrare, (ἀφαμαρτάνειν, ἀποπλανᾶσθαι) ab weichē) af wricken) se fouruoyer.) est de via siue ratione declinare. Cic. Si transitionibus nullis vtemur, & si non deerrabimus à proposito.

Defalcare, (ἀποκόπτειν) ab schneiden.) af snyden.) coupper ius.) significat tollere & amputare.

Defamo, as. (βλασφημεῖν) verluembden) diffamerē) diffamer.) penultima producta, fama priuo, sicut diffamo. Gell. Vt vocabula eorum quoq; defamata atque deformia cum ipsis viderentur. Sed ex Græco omnino veniunt, φημὶ & φήμη: id est, dico, & fama.

Defæco, cum diphthon. (ἀποτρυγόω, διϋλίζω) significat à fæce purgo, quasi fæcem detraho. Plin. libr. 18. Per brumam vitem ne colito. vina tamen defæcari, etiam diffundi Hyginius suadet. Vnde omnia pura, inturbata, & sine sordibus, ac vinum sine fæcibus, defæcata (ἀμίαντα, ἀποτρυγηθέντα) dicuntur. Plaut. in Aulular. Nunc defæcato demū animo egredior domo. id est, ab angore purgato. Propriè Colum. lib. vii. Et defæcatum vinum in amphoras bonas adijcito.

Defectio. (ἀπόστασις, ἀποστασία) eyn absal) eenē afval.) recessio seu rebellio, vel militum ab imperatore, vel ciuitatis à domino: qui dicuntur deficere, cum ab eorū gubernatione discedunt. Val. libr. 4. ca. 6. Liu. lib. 1. Ob residuas bellorum iras maximè sollicitati, ad defectionem voluntarios traxere. Cic. lib. 4. Tusc. Omnium autem perturbationū fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est à tota mente, à recta ratione defectio. Aliquādo dicitur diminutio & decretio, (ἔκλειψις.) Idem in Catone: Quoniam delectabantur ad defectiones solis & lunæ, multo nobis antè prædicere. Sunt & defectiones in corpore humano, (λειποθυμία) quales mulieribus à conceptu accidere solent. Plinius in Prooemio lib. 23. Pampini sanguinem excreantibus, & mulierū à cōceptu defectioni diluti potu ꝓsunt. Quod genus etiam malaciam, (μαλακίαν) in prægnantibus vocare Plinius solet. Est enim malacia in stomacho debilitas. Et in mari malacia pro tranquillitate capitur.

Defectiuus, a. um. quod est mancum. ἐλλιπής.

Defectus, a. um. participium à deficio, vel deficior, habet significationē actiuam in voce passiua, vt defectus robore animi. λειποψυχος. Colu. Diligentis patris familiās est, primam quanq; arborem senio defectā tollere. id est, quę deficit. Quint. lib. 3. Vt si obsessi & impares, & aqua ciboq; defecti, de facienda ad hostem deditione deliberent. id est, qui defecerūt. Hinc fit comparatiuum defectior, & superlatiuum defectissimus, Colum. in præfat.

Sed siue fundum locuples mercatus est è turba pedissequorum lecticariorumq; defectissimũ quemq; annis & viribus in agrum relegat, &c. Defectus passiuè. Cic. in oratione Antequã iret in exilium: Nunc vel solus defectus ad calamitatem, vel primus vocatus ad tale periculum, omnium animos iure debeo commouere.

Defectus, us. nomen, (ἔλλειμμα) significat penuriã, non vitium aut culpam, aut morbum: vt, Defectu ciborum dedimus nos hostibus. Liu. libr. 4. Defectus alibi aquarum circa torridos fontes riuosq; stragem siti pecorum morientium dedit. Interdũ dicitur diminutio, vt defectio. Gell. libr. 2. Sed de lunæ motibus solisq; defectibus. Defectus animi, siue defectus animæ (vt Celso moris est loqui.) λειποθυμία, λειποψυχία Grȩcè dicitur. A nostris etiã animi deliquium, & verba linqui animo, & intermori, & deficere, & extinctæ animæ speciem præbere: quos Plin. & defectos animo quõq; appellat. Defecta verò corpora, & defecti sunt, quos Grȩci παρετοὺς quasi resolutos dicunt: & resolutionem ipsam πάρεσιν dicunt, qui & syntectici vocantur, & syntexes defectiones. Plin. Genus vnũ quod Bion vocamus, prodest stomacho dissoluto, & prȩgnãtibus & defectis. Mart. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator cygnus funeris ipse sui.

Defendo, is, defendi, defensum, ex de & fendo (q̃uis fendo non reperiatur) significat tueor, auerto, depello, prohibeo. ἐπαμύνω, ἀμύνω, προβάλλομαι. beschirmen) beschermen) deffendre.) Lactantius: Qui sæpe etiam malas copiose defendisti causas. Duobus autẽ modis ab aliquo defendi dicimur: vel cum ipsi defendimus nos: vel cum alius defendit nos ab illo, tanq̃ iniuriam inferẽte. Vt si nobis aduersarentur iudices, & Cicero tueatur, rectè dicemus, defendi nos à iudicibus: non q; illi nos defendant, sed q; præsidio Ciceronis ab illorum iniuria defendamur. Gell. Qu. Claudius hostes defendebat à pinnis facilimè. Cic. lib. 1. Off. Qui autem non defendit, nec obsistit, si potest, iniuriȩ. Differt tamẽ defendere à propugnare, quia defensio est quocunq; modo fiat, propugnatio aũt nõ nisi per contentionem. Dicimus aũt, Defendo frigus tibi: &, defendo te à frigore. Verg. Solstitium pecori defendite, iam venit æstas. Et alibi: Hic ego dum teneras defendo à frigore myrtos. Hinc

Defenso, as. are. frequentatiuũ. Plaut. Bacch. Noster esto, dum te poteris defensare iniuria. Inde

Defensito, tas. aliud frequentatiuum est. προΐσταμαι. Cic. libro. 1. Off. Si igitur non poterit siue causas defensitare, siue populũ concionibus tenere, siue bella gerere: illa tamẽ præstare debebit, quæ erũt in illius potestate.

Defero, pen. cor. detuli, delatum, est leui quodam ac celeri cursu aut via ferre. bringẽ) dragen) porter.) Plaut. in Amph. Quid si è portu nauis huc nos dormientes detulit? Regitq; semper accusatiuum casum, & hoc aliquando cum datiuo. Plaut. Trin. Dimittã vt te velle video, sed mõstra hosce homines mihi: Hos ego quæro, quibus me oportet has deferre epistolas. Aliqñ cũ præpositione ad. Idem Asin. Egó n, vt non domo vxori meæ Surripiam in delicijs pallam, quam habet, atq; ad te deferamẽ Aliquando cum p̃positione in. Plin. lib. 12. cap. 19 Hi recto cursu per sinus impellunt, atq; à promontorij ambitu argestȩ deferunt in portum Gebanitarum. Et Plinius Iun. Defertur Meganus in Rhenum. Sic deferri in errorem, deferri in præceps. Significat quoq; nunciare, certiorem facere. Cice. Fam. 15. Quæ ad me delata essent, scribenda ad vos putaui. Idem Fam. 5. Quod scribis de beneficijs, scito à me & Trib. milit. & præfectos, & contubernales duntaxat meos delatos esse, in quo quidem ratio me fefellit. liberum enim mihi tempus ad eos deferendos existimabam dari. Postea certior sum factus, triginta diebus deferri necesse esse, quibus rationes retulissem. Vbi deferre communiter pro denunciare (παραγγέλλειν) exponunt. Solebant autem prouincijs præfecti decedentes, cum iam rationes suas deponerent, etiam eorum nomina, qui se cum illis præclare gessissent, deferre, quo & ipsi aliquando pro meritis suis aliquid beneficiorum à senatu consequerentur. Interdum habet hoc verbum accusationem. εἰσαγγέλλω, ἀποφέρω δίκην καὶ γραφὴν, ἀπογράφω. Plautus Aulul. Ad tres viros iam ego deferam tuum nomen. Cice. in Ver. Serui cuiusdam nomen defertur. is accusatur, ficti testes in eum dantur. Vbi sciendum, deferre nomen alicuius, nõ est propriè accusare, sed ante accusationem apud iudicem vel magistrum aliquem de aliquo crimine denunciare. Vnde delator, verbale, occultus accusator & calumniator. Sueton. De Domit. Deferebaturq; vox eius, Princeps qui delatores non castigat, iritat. Deferre quoq; causam dicitur cliens ad patronũ, cum eum consulit, & illi controuersiæ ordinem argumentumq; exponit. Cice. in Verr. Itaque ad me præter cæteros, hanc querimoniam Sicilia detulit lachrymis. Pertinet etiam ad dignitatem & honorem & venerationem, & officium, (προτίμησιν, ἀποτίμησιν. κατατίθημι τιμὴν) varijsq; modis ponitur ac construitur. Liuius lib. 1. Omnes Numæ Pompilio regnum deferendum decernunt. id est, offerendum atque tradendum. Cicero Octauio: Quæ tibi non ante quàm postulares, maiora quàm velles, plura quàm saperes, detulit senatus. Idem Trebatio: Vniuersum studium & beneuolentiam ad te defero, id est, tibi attribuo. Et passiuè. Nauis in portum delata est, (κατηνέχθη) id est, deuecta. Hic delatus est lectica. id est, deportatus. Ille detulit argentum, (ἀπήνεγκεν) id est, de loco tulit.

Deferueo, mitesco, placidus fio. πραΰνομαι, καταψύχομαι. wider kalt werden) wederom cout werden) refroidir.) Plin. in Epist. Cum iam satis ille primus impetus deferuisset, & languidior indies ira ad iustitiam redisset.

Deferuescere, significat ardorem animi in vita ratione excitatum deponere. ἀποθυμῶμαι. Cic. lib. 4. Tusc. Aut rogandi orandiq; sunt, vt si quam habent vlciscendi vim, differant in tempus dum defer-

feruefcat ira. Sed hoc per tranflationem, quasi ira fit ignis quidam animum incendes. Colum. propriè pro refrigerari(ἀπο(ζῆν)pofuit, lib.2. de fœno loquens: Prudentes agricolæ, quamuis tam illatum tecto non antè componunt, quàm per paucos dies temere congeftum in fe concoqui & deferuefcere patiantur.

Defetifcor, eris. defeffus fum, inquit Prifcianus, fignificat labore deficio (κάμνω, κοπιῶ) mue worde) eftre feffe.) Compofitum autem eft à fatifcor feffus, quod quidā à fateor deriuari volunt. Sed Diomedi affentiēdum puto, qui ait, Feffus appellatio eft: poftea fequitur, Differt autē fatigatus à feffo, quòd fatigatus dicitur, cum quis per alium labore compellitur, vt laffatus: (κεκμηκὼς, κεκαματωμένος) Feffus verò cum quis loborare deficit, vt laffus. Feffus igitur nomē eft non participiū, quia ficut laffus non eft participiū, ita nec feffus: quòd eorum fignificatio quafi eadem planè oftendit vefrius, quàm docuit. Ex qua oftenditur non effe idē feffus & fatigatus. Igitur nec à fatifcor feffus, neque à defetifcor defeffus, (κεκοπιακὼς, κατάκοπος, πεπονημένος, κατάπονος) quia feffus nomen, & eius cōpofitum eft defeffus. Ipfa verba fupinis atque præteritis carere exiftimo, quemadmodū & fatifcor. Et quoniam fatifco in vfu eft, nimirum fatifcor obfoleuit: compofitum tamen defetifco remanfit, & eadem penè fignificatione fumitur qua fatifco, quod deficio, (ἐλλείπω) fignificat: defetifcor verò ceffo fiue deficio. Et fic duo verba nobis relicta funt: alterum neutrum fimplex, & alterū deponens compofitum, defatifco, (ἀποκαίομαι.) Colum. lib.2. Sed omni folo quod prędictorum legu minum fegetibus fatifcit, (ἐκκαρπίζεται) vna præfens medicina eft, vt ftercore adiuues, & abfumptas vires hoc velut pabulo refoueas. Verg lib.1. Georg. Neu puluere victa fatifcat. De defetifcor Teren. in Phorm. Ifthęc res mihi follicitudini eft, Neque defetifcar vnquā ego experirier, Donec tibi id quod pollicitus fum effecero. De defeffus idem in Adelph. Defeffus fum ambulando. Eius contrarium indefeffus, (ἀκάματος.) Claud. libr.3. Accingar luftrare diem per deuia rerum Indefeffa ferar, nulla ceffabitur hora, Non requies, non fomnus erit dum pignus ademptum Inueniam.

Deficio, deficis. (ἐπιλείπω, ἐκκάμνω) gebreften) ghebreken) defaillir.) ex de & facio, conftruitur cum datiuo, & fignificat deeffe, vel non fufficere. Cicero in Verrem 3. Vererer ne mihi crimina non fuppeterent, ne oratio deeffet, ne vox viresque deficerent. Idem Serui. Sulp. Sed opprimor interdum, & vix refifto dolori, quòd ea mihi folatia deficiunt, quæ cæteris, quorum mihi exempla propono, fimili in fortuna non defuerunt. Et more fuo hic fecit Cicero, vt per defum, deficio expofuerit. Hinc defectus pro priuatione deducitur. Legimus etiam deficere abfolutè pofitum pro deeffe. λείπει, ὑστερεῖν. Hirtius: Quare neque tanti fum animi, vt fine fpe caftra oppugnanda cenfeam: neque tanti timoris, vt ipfe deficiam. Aliter alibi dixit, Martius Ruffus quæftor in caftris relictus à Curione, cohortatus fuos ne animo deficiant. id eft, terreantur, & animus defit, (λειποψυχῶν.) Inuenitur etiam cum accufatiuo, pro deres linquere pofitum: quanquam in fenfu idem fit cum deeffe, (καταλείπειν.) Cicero: Prudentia nunquam deficit oratorem. Cæfar: Fruftra meæ vitæ fubuenire conamini, quem iam fanguis viresque deficiunt: id eft, ἐξέλιπον. Salluftius In Iugurt. de fero vfus eft in fimilibus, Sed de ftudijs partium, deque omnibus ciuitatis moribus, fi figillatim atque pro magnitudine parem differere, tempus quàm res maturius me deferet. Accommodatur huiufmodi nominatiuus rebus inanimatis, vt dies me deficiet, vox te deficit, (ἐπιλείπει) & oratio illum deficit. Lactan. li.2. Non enim verendum eft, ne te in tam bona caufa deficiat oratio, qui fæpe etiam malos copiofe ac fortiter defendifti. Cæfar lib.2. Ipfos res frumentaria deficere cœpit. Si quis tamen in his datiuo pro accufatiuo vtatur, non culpandus erit: frequentius tamen cum accufatiuo vfurpatur. Et notanter dixi rebus inanimatis accommodari in hac fignificatione: quia non rectè dixeris, Vxor vel res me deficit: fed, à me deficit. Item deficere cum accufatiuo fignificat non fuggerere. Verg. Cum iam glandes atque arbuta facræ deficerent fylux. id eft, non fuggererent glandes atque arbuta. Interdum abfolutè ponitur pro finire, definere, καταλήγειν. vt, Hic præ mœrore defecit. Martianus: Tum demum id agere confilium erat, cum vita defecit. Conftruitur quandoque cum ablatiuo fine præpofitione, & fic fumitur pro carere, fiue priuari. ἐπιδεῖσθαι. Columella libr.3. de vite loquens: Cumque tranftuleris (inquit) de humido in aridum locum, vide ne priftino alimento deficiat. Idem: Commodè fluunt, nec deficiunt facro folo. Et libro 3. paffiuo vfus eft, Iugatum quadam parte deficitur, quadam fuperat. Et libro octauo: Qui fi memoria deficitur, quo minus agnofcat cuiufque progeniem, pice liquida eandem notam fcrofæ & porcis innotat. Capitur & pro diffentire, recedere, feu rebellare, defcifcere, deferere, ἀφίστημι. & tunc ablatiuo iungitur cum præpofitione. Salluftius in Iugurtha: Quod oppidum primum omnium poft malā pugnam ab rege defecerat. Deficere enim dicuntur, qui ab his quorum fub imperio funt defcifcunt, & in hoftium numerum fe conferunt. Cicero in Lælio: Difficile eft amicitiam manere, fi à virtute defeceris. Liuius libro fecundo: Eodē anno duæ coloniæ, Pometia & Cora ad Aruncos deficiunt. fubintelligitur enim, à Romanis deficiunt tranfeuntes ab Aruncos. Inde defectores (ἀποστάται.) inftoffen) infteken) qui tranfeunt de vno exercitu ad alium.

Defigo. is. penult. producta, defixi, deorfum figo, implanto, immitto. Columella lib.2. Tum in terram bene paftinatam & ftercoratam rectum farmentum defigito. Vergil. libr.2. Georgic. Altius & penitus terræ defigitur arbos, Efculus in primis

mis. Cæsar. Bel. Ciu. 2. Res tanti erant antiquitus in oppida omnium rerum ad bellum apparatus, tantaq; multitudo tormentorũ, vt eorũ vim nullæ cõtextæ viminibus vineæ sustinere possent. asseres enim pedum duodecim cuspidibus præfixi, atq; hi maximis balistis missi per quatuor ordines cratiũ in terra defigebantur. Plautus Persa: Di deæq; te omnes perdant, Nisi hodie, si præhendero, defigam in terram colaphis. D. Amicus sum, eueniant volo tibi quæ optas, at id fiat, tunc me Defigas, te cruci ipsum propediem affigent alij. Defigere ficam in corpore, apud Ciceronem. Defigere cultrum in corde, & defigere gladium iugulo, apud Liuium. Ex hac verbi significatione, elegantes simul ac variæ translationes existunt: vt cum aliquem dicimus pauore defixum esse, aut stupore mœstitia'ue, Habetq; singularem cum animus & oculus nominibus elegantiã. Cic. Acad. 4. Aduersantur enim primum, quòd parum defigũt animos. Idem Pro domo sua: Ad quam sententiã dixi? primum eam, quam populi sermo in animis vestris iam antè defixerat. Lact. libr. 2. Oculos suos ab alto deijciũt, soloq; defigunt. Et illud Abominatio est domino, defigens oculum. Cice. Philip. 11. Quid cum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius sanguinem nõ bibere censetis? in cuius possessiones atq; fortunas nõ impudẽtissimos oculos spe & mente defigeret? Plin. lib. 8. ca. 16. Cum pro catulis fœta dimicat, oculorum aciem traditur defigere in terram, ne venabula expauescat. Cicero in Verr. Act. 2. Vt nõ modò in auribus vestris, sed in oculis omniũ sua furta atque flagitia defixurus sim. hoc est, ita depromturus & relaturus, vt nõ modò audiri, sed etiam fieri videantur. vel sic, vt nõ modò auditui & intellectui perspicua sint, sed etiam sub oculis poni videantur. Aliquando pro ferio, vel transfodio. (καταπείρω.) Persius: Ore teris medico pallentes radere mores Doctus, & ingenio culpam defigere ludo. Aliquando defigi pro defatigari ponitur, ac viribus attonitorũ modo linqui, vt apud Plin. lib. 7. Defigatur, postremò expiret.

Definio, is. (ὁρίζω. ὁμαι.) penult. prod. entscheiden) scheyden) definir.) termino, decerno, & quasi finiendo certos rei, de qua agitur, terminos præscribo. Cic. de Amicitia: Altera sententia est, quæ definit amicitiam paribus officijs ac voluntatibus. Sic definire imperium, prædia, hortos: ꝓ dimensa inter se diuidere. Definitum est, apud Plaut. Cistel. Perge dicere. A. An ne vt etiam quid consultura est sciam? M. Perge eloqui, non remittam, definitum est. Vnde definitio, & finitio, (ὅρος, ὁρισμὸς) est oratio explicans quid sit id de quo disputatur. Est enim coactæ in se atq; complicatæ rei explicatio, velut cũ dicimus, Homo est animal rationale & mortale. Quint. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida & breuiter comprehensa verbis enunciatio. aliàs descriptio dicitur, fit multis modis.

Defioculus, (ἑτερόφθαλμος) dicitur qui est captus vno oculo, quem luscum alio nomine vocitamus. Martialis: Hinc defioculus, & hinc lippus.

Desit, (λείπει) es mangelt) het gebreect) il y a faulte) decst, cũ datiuo construitur. Teren. in Hecy. Nihil apud me tibi defieri patiar, quin quod opus sit benigne præbeatur. Verg. Lac mihi non æstate nouum, nec frigore desit. Vbi Priscian. deficio, loco passiui defio facit, & deinde defectus.

Deflacco, as. attero. ἐκτρίβω. verschleiszen) flijten) Tractum à vestibus, siue à flacco, vt ait Nonius.

Deflagro, as. pen. prod. vehemẽter comburor. κατακαίομαι, ἐμπρήθομαι: verbrennẽ) verbrandẽ) brusler) & cum ablatiuo construitur. Cic. libr. 3. Off. Ictu fulminis deflagrauit. Idem. 2. De Nat. Dianæ Ephesiæ templum deflagrauisse. Significat & per translationem, languescere, deferuescere. Luc. Sic deflagrare minaces Incassum, & vetito passus languescere bello. Liu. 10. Bel. Mace. Sed interdum spes animum subibat deflagrare iras vestras, purgari suspiciones posse.

Deflecto, is. torquere, & curuare. κατακάμπτω, ἐπικλίνω. biegen) af keeren) flechir.) Colum. libr. 5. Cum iam satis amplum incrementum susceperit, ramum oliuæ deflecte, & ad crus arboris ficulneæ religa. Cic. libr. 3. Off. pro declino per translationem posuit: Hoc autem de quo nunc agimus, id ipsum est quod vtile, in quo verbo lapsa consuetudo de via deflexit. Deflexus, us. nomen. Colu. Ne deflexu frangatur.

Deflocati senes apud Plautum qui florem virium deposuere. Plaut. in Epid. Nam per vrbem adeò defloccati senes Quæritant me.

Deflorere, est sine floribus esse: quod fit cum flores decidunt. Vnde deflorescere, quod est sine floribus fieri. ἀπανθεῖν, ἀπανθίζεσθαι. verblũen) verbloeien) Plin. lib. 17. Pessimum inter omnia, cum deflorescentem vitem & oleam percutit imber: quoniam simul defluit fructus. Cic. ad Heren. per translationem, Formæ dignitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. Sic deflorata gloria, Liu. Eiusdem significantiæ est effloreo. Aliquando etiam deflorere, est flores emittere. ἀνθοβολεῖν. Colu. libr. 2. Et cum totam spicam edidit, octo diebus deflorescit, ac deinde grãdescit diebus quadraginta, quibus post florem ad maturitatem deuenit. Sic effloresce re, est valde floridum fieri. ἐξανθεῖν. Cic. in Lælio: Quæ tamen effloresciit amicitia, etiam si tu minus eam secutus sis.

Defluere, deorsum fluere, καταῤῥεῖν: ab fliessen) af vloeyen) defluer.) & ꝓpriè de fluminibus dicitur. Plin. lib. 6. cap. 7. Defluit in Rhenũ Moganus. Per translationẽ significat decurrere, delabi. Ci. in Lælio: Ad leues amicitias defluxit oratio. Sal. in Iugurt. Vbi per socordiã vires, tẽpus, ingeniũ defluxere: quod est quasi cecidere & periere. Lact. lib. 3. pro in nihilum redigere posuit, Nauis sine gubernatore abit pessum, & corpus relictum ab anima defluit. Quãdoq; ꝓ subtus fluere. Ver. li. 3. Geor. Vdis aries in gurgite villis Mersatur, missusq; secundo defluit amni. Defluere etiã dicit, qđ ætate mor

morbó ue soluitur. ἀποῤῥεῖν, ῥεῖν. Vnde defluere capillus (τρίχας ῥέουσαι) dicitur. & quia defluit, dicitur defluus, & defluuium (ἀλωπεκία) capillorum fluxus, ἀπόῤῥοια. Plin. Sed defluuia comarum facere dicitur. Idem Hippocrates capillorum mulierum defluos fricari raphanis iubet.

Defluxus, (κατάῤῥοι) idem est quod defluuium.

Defodio.is.pen.corr. sepelio, obruo. κατορύττω. begraben.) begrauen, grauen.) enterrer.) Liu. Fuerantque defossi annis quindecim supra quingentos & durauerant, scilicet libri. Plaut. in Prol. Aulul. Domi suæ defossam multis cū opibus aulam inuenit. Colu. lib. 8. pro fodiendo posuit, quum dixit, Confestim scrobem defodiamus in limine stabuli, & viuam pecudem, quæ sit pustulosa, resupinam obruamus. Et defodere est infrà siue deorsum fodere, κατασκάπτειν. Idem libr. 2. Pastinatur terreni iugerum, ita vt solum in altitudinē trium pedum defodiatur.

Defœtus.a.um. per œ diphthon. idem quod destitutus: sicut effœtus, fœtu destitutus. παρηκμακὼς, ἄγονος. Ouid. in Ibin, Sit quoque quod rarum est so lito defœta fauore Fortunæ facies inuidiosa tuæ. Hinc defœtissimus. Colum. Sed siue fundum locu ples mercatus est è turba pedissequorum lecticariorumque, defœtissimumque annis & viribus in agrum relegat.

Deforme, turpe, quasi deorsum à forma. ἄμορφον. heßlich) leelijck) laid) Plinius in Epi. Placuit locus in quo fuit aliquando domus (vt audio) pulchra, nūc deformis ruinis. A quo deformitas. ἀμορφία, αἶσχος. Cic. 5. De Finibus, Integritatem vnguiculorum, deformitatem, morbum, debilitatem, &c. Cice. 1. De Legib. Deformitas animi, & corporis prauitas.

Deformo.as. destruo, & quasi de forma deiicio, pristinam bonam formam aufero, ab integra forma ad curruptam traduco. ἀπομορφόω, ἀμαυρόω. ongestalt machen) leelijck maken) diffigurer) Apul. lib. de Afin. Alius furore ac misera macie deformatus. Lanctantius De Opific. Dei. Quàm mirabili, quàm diuina ratione molitus est, vt tamen hiatus ipse nasi, oris speciem non deformaret. Cicero, Qui sunt qui Italiam deformauerunt? Carthaginenses. Item deformare est figurare, deliniare, & noua forma insignire. διατυπῶ. Vitru. lib. 5. Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus. Idem, Architectus graphidis peritus, vt deformare possit lineis imitationem quam velit ædificiorum. Hinc deformatio. onis. verbale. Liu. 9. ab Vrb. Vt suæ quisque conditionis oblitus, ab illa deformatione tantæ maiestatis. velut à nefando spectaculo auerteret oculos. Deformiter aduerbium. Quintil. lib. 8. cap. 3. Iunctura deformiter sonat.

Defraudare, (παρακρούομαι, ἀποσφίζω) betrügen, berauben) bedriegen, beroouen) endommager.) vel per syncopen defraudare, est per fraudem aliquid decerpere, & exquirere, vel fructum diminuere, aut priuare: vt est illud, Qui sophistice loquitur odibilis est, in omni re defraudabitur. Plautus Afin. Nunc verba in pauca conferam, quid te velim, Viginti iam vsus est filio argenti minis, Face id vt paratū iam sit. L. Vnde gentium? D. Me defraudato. L. Maximas nugas agis: Nudo detrahere vestimēta me iubes. Defrudem te ego? age sis, tu sine pennis vola. Te ne ego defrudem, cui ipsi nihil est in manu? Nisi quid tu porro vxorem defraudaueris. Cic. in Orat. Constat enim ille ambitus, & plena comprehensio, è quatuor ferè partibus, quæ membra dicimus, vt & aures impleat, & ne breuior sit quàm satis sit, neque longior. Quanquam vtrunque nonnunquam, vel potius sæpe accidit, vt aut citius insistendum sit, aut longius procedendum: ne breuitas defraudasse aures videatur, ne'ue longitudo obtudisse. Defraudare genium, est interrumpere voluptatem, & naturę quod appetit negare. Terent. Phorm. Quod ille vnciatim vix de dēmēso suo, Suum defraudans genium comparsit miser.

Defrico.as. penultima producta, valde frico. κατατρίψω Columel. libr. 2. Totumque eorum palatum sale defricato.

Defrigo. gis. xi. (καταφρύγω) vide in dictione Decoquo.

Defringo. deorsum vel valde frango, siue decerpo, decido. ἀποῤῥήγνυμι. abbrichen) afbreken) rompre.) Colu. lib. 6. Plerunque fit, vt aut crure aut cornibus boum ramuli vitium defringantur. Vergil. Aut summas defringe ex arbore plantas.

Defrugo.as. pen. prod omnem fructum exhaurio. καρπίζομαι, ἐκκαρπίζομαι. Defrugare segetem videtur, qui vel nimia fœtura exinanit agros, vel per inscitiam aut negligentiam perdit lacessit'ue fruges: omnino cum vel festinata sementis est, vel serotina, præpropere que aut præpostere quid agitur, defrugare segetem contingit. Plin. lib. 18. Oraculum illud magnopere custodiendum, Segetem ne defruges. Colum. Constat segetem nimia defrugatione exinaniri.

Defrutare, mustum decoquere, vt inde defrutum fiat. ἑψῶ. Colum. lib. 2. Sed defrutum quoque & defrutare vinum licet. Hinc defrutarius.a.um. ἑψητικός: vt vasa defrutaria apud Colu. lib. 12. cap. 19. dicuntur, quæ ad defrutum idonea sunt. Sic cella defrutaria apud eundem lib. 1. cap. 6. Pars autem fructuria, diuiditur in cellam oleariam, torculariam, cellam vinariam, defrutariam.

Defrutum, à deferuendo (vt inquit Pallad.) vinum decoctum, Plinio authore, vsque ad mediam partē. ἕψημα, ἑψητόν, gesoten wein) ghesoden wijn) vin cuyt.) Hipp. παράχυμα. Sapa vero à sapiditate, mustum est ad tertiam partem decoctum. At Colu. aliter, Mustum, inquit, quàm dulcissimum decoquitur ad tertias, & decoctum, sicut suprà dixi, Defrutum vocatur. Sic Nonius, Sapa, quod nunc mellaciam, mustum ad mediam partē decoctum: defrutū, si ex duabus partib. ad tertiā redigatur.

Defugere, recusare, in totum fugere. ἀναδύομαι. fliehen) schouwen, myden) fuyer, euiter) Cæs. 8. bel. Gal.

Gall. Aditum eorũ fermonemq; defugisset, ne quid ex contagione incõmodi acciperet. Cic. pro Sylla, Itaq; attende iam Torquate, quàm ego defugiam authoritatem consulatus mei. Lactant. lib. 5. Non defugi hunc laborem, vt implerem materiã, quam Cyprianus non est executus.

Defundo, deorsum fundo. καταχέω. ingiesse) inghie ten) verser.) Cato De re Rust. Aquam defundito non omnẽ, eo addito oleum. Colum. Postea cum refrixerit, in vasa defundas, & operias.

Defungor, eris(ἀφοσιοῦμαι) vide in dictione Fungor.

Degener, pen. corr. qui maiorum suorum moribus non respõdet. ἀνάξιος τῶν προγόνων, ἀγεννής. vnedel, schlecht,) boerachtich, onaerdich) forlis gnant.) Vergil. 2. Aeneid. Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Ponitur quandoq; pro ignobili & vili. Verg. Degeneres animos timor arguit. Est autẽ generis omnis in ablatiuo degenere vel degeneri. Lucan. Si me degeneri strauissent fata sub hoste.

Degenerare, idem est qđ à genere desciscere. ἐκπίπτειν τοῦ γένους, ἐκφύλειν, ἐκφύλεω, aufz den art schlan) ontaerden) forligner.) Verg. lib. 2. Geor. Pomaq; degenerant succos oblita priores. id est deteriorantur in sapore. Propert. Dij mihi sunt testes non degenerasse propinquis. Dicimus autem degenerare tam à malo quàm à bono. Liuius libr. 9. Ne degeneraueris à familia imperiosissima, & superbissima.

Degero, is. ere. idem quod gerere. Plaut. in Menæch. At ille mihi suppilat aurum, & pallas ex arcis, Modò me spoliat, mea ornamenta ad meretrices degerit. id est, defert. Quidam legunt Apud meretrices, & degerit pro absumit exponunt. Idem, Atque illud tuæ generis amicæ.

Deglabrare, (ἀποψιλοῦν) depilare, & glabrũ facere.

Deglubo, is. ere. deglubi, deglubitum, corticem eximere, siliquam aut folliculũ excutere, & granum sua nudare tunica. entschelen, entbesten) schellen, ontbooften) escorcher.) Varr. 1. de re Rust. ca. 48. Quod eo folliculo deglubitur granum. Vnde per metaphorã prouerbio dici solet Deglubere. schins den) villen) escorcher.) Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere: quasi pellem detrahere.

Dego, is. ex de & ago, sed abijcitur a: præteritum facit degi, supinum nusquam legi. Neutrum est, sed in tertia persona passiuè eo vti possumus: & quandoq; absolutè, quandoq; cum accusatiuo, significatq; deduco, siue ad finem vsq; duco, & ago. volsfüren, läben) volvoeren, leuen) passer & mener iusques a la fin) Terent. Nam hunc diem Miserè nimis cupio vt cœpi, perpetuũ in lætitia degere. Lactant. lib. 5. Quo rectius vita degatur, non est necesse omnia circuire. Itẽ viuere. Idẽ in eodẽ, Id circo eum voluit sub aliena ditione atq; imperio degere, vt ne terrũ prosperitate corruptus, in luxuriã laberetur. Ita degere ætatem, degere vitam. Item expellere, detrahere. Plautus in Aulul. Nunc ego istũ soror laborẽ degã & diminuam. id est demam. Idem in Epid. Degitur corium de tergo meo.

Degrauo, as. are. grauem, & ponderosum reddere, premere, molestare. fast beschweren) ouerladen) appesantir.) Liu. 4. ab Vrbe, Alios in aquam compulsos gurgites ferunt: etiam peritos nandi lassitudo, & vulnera, & pauor degrauant. Labore operis degrauari, apud Colum. lib. 6. cap. 2. Paulatim degrauatũ pondere suo præceps attrahetur, apud eundem lib. 1. cap. 5.

Degrummari, significat à grumma mensura dirigere. ἀπολεμβῶν. Lucilius, Viamq; degrummari vis, vt castris mensor fecit olim. Nonius.

Degulo, pen. cor. gulę trado. καταλαιμόω. Plau. Post quàm degulato patrimonio pauper est factus.

Dehinc, id est, posthac. τοῦ λοιποῦ, ἐντεῦθεν. hie nach) hierna) cy apres) Terent. in And. Dehinc vt quiescant porro moneo. Item significat deinde(ἔπειτα) vt sit aduerbium ordinis. Sall. In primis arduum videtur res gestas scribere. primum quòd facta dictis exæquanda sunt: dehinc quia plerią; delicta quæ tu repræhenderis, maleuolentia atq; inuidia putant esse dicta.

Dehiscere, valde hiscere, siue deorsum pessum ue aperiri. hic enim de auget. Plin. lib. 9. Acus siue belone, vnus piscium dehiscẽte propter multitudinem vtero, parit. hoc est, se aperiente.

Dehonestamentum, dicitur id, quod gratiam & honestatẽ alicui rei adimit. αἰσχύνη. Vnde vultus dehonestamentum dicitur cicatrix, vultum hominis dedecorans, aut oculi effossio. Gell. lib. 2. Quo dehonestamento corporis maxime lætabatur.

Dehonesto. as. (ἀτιμάζω) onteerẽ) deshõnorer) contrariũ verbi honesto, qđ significat honore afficio.

Dehonestus. a. um. quod est valde honestũ. περίσεμνος. Gell. Dehonestum deculpatumq; verbum.

Deianira, (Δηιάνειρα) filia fuit Oenei Aetoliæ regis, cuius regia Calydon erat. Hęc adeò formosa erat, vt multos procos haberet: tandẽ Acheloo desponsata est primo, deinde Herculi. Itaq; nuptiarũ gratia ortum est inter eos certamen, sed Acheloo victo, Herculi cessit.

Deidamia, (Δηιδάμεια) siue (vt alij volunt) Deiamia, filia fuit Lycomedis Cyri regis, cum qua Achilles consuetudinem habuit: & inde natus est Pyrrhus.

Deiero, pen. cor. valde vel sanctè seu liberè iuro. ἐπομνύναι, διομνύναι, ἀπομνύναι. hoch schweeren) seer sweeren, eenen dieren eedt doen) faire grand serment) Gell. lib. 1. Nam cum amicus eum rogaret, vt pro re causaq; eius falsum deieraret, his ad eum verbis vsus est. Terent. in. Eun. Illum liquet mihi deierare his mensibus Sex vel septem prorsum nõ vidisse proximis. Idem in Hecy. Phidippe Bacchis deierat persanctè, &c.

Deijcio. is pen. cor. deorsum iacio, vel deorsum mitto. καταβάλλω. nider wurffen.) neder worpen.) mettre par terre.) Plautus in Asin Iussin' columnis deijci operas aranearum? Verg. Toto genitrix quæ plurima cœlo Deijcit in terras. Liuius lib. 1. pro iaciendo defigo posuit. καταφέρω. Dum intentus in eum rex totus aduerteret, alter elatam securim in caput deiecit. Per translationem ponitur pro auerto, ἀποτρέπω. Cicero in Philipp. Nec vero vsquam

quã,nec à Republica oculos deijciebam.Item pro depellere. παρωθεῖσθαι, ἀπώλλειν. vt apud eundem, Si me ædilitate deiecisset. Ab hoc verbo fit deiectus,us. pro deiectione. καταβολή. Liui.9.ab Vrb. Cum ad alias angustias protinus pergerēt, septas deiectu arborum saxorum ingentium obiacente mole inuenere.

Dein,(ἐντεῦθεν)darnach) daer na)puis apres.) ex de & in,sumitur pro deinde: exin,pro exinde:proin, proinde,ἐκ τούτου: subin,subinde.Et hęc habent accentum in prima,significatq; deinde,postea. & est vna pars orationis,vt docet Seruius,& in tertia à fine accentum habet,licet penultima producta sit: quod ideo factū est, vt ostenderetur vna pars esse orationis, ne præpositio iungeretur aduerbio, quod vitiosum esse videtur.

Deincipem, veteres proximum quenque captum dicebant: quemadmodum principem primum captum.

Deinceps,(ἐφεξῆς) dar nach) voortaen) cy apres.) proprie significat gradatim,per ordinem,siue per vices,siue quod dicere solemus,vnum post alium. Liuius lib.1.Ita duo deinceps reges alius alia via, ille bello,hic pace ciuitatem auxerunt. Cic.Ther. Sed tamen tres fratres summo loco natos,promptos,non indisertos,quos video deinceps Tribunos plebis per triennium fore, te nolo habere iratos. Columella libr.6.Quod quomodo & qualis generis faciendum sit,non pigebit deinceps præcipere.id est,per ordinem. Interdum sumitur pro deinde,siue postea:interdum pro pręterea. Liuius, Extemplo aduocato concilio,scelera in se fratris, originem nepotum, vt geniti, vt educati, vt cogniti essent,cædem deinceps tyranni,seq; eius autorem ostendit.

Deinsuper,pen.cor. significat desuper. ἄνωθεν. Sallu. lib.1.Histor. Ad medium deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

Deintegrò,pen.cor. significat totum denuo,siue à principio ad finem. ἐξ ὑπαρχῆς. von neuwen an) van nieuwen aen) derechef.) Terent.in Andria, Posthac quas faciet deintegrò comœdias.

Deiopea,(Δηϊόπεια) siue Deiopeia, nympha ἴσως ὅτι δηϊάζειν ἔδει ἐφίμερον τὴν ἴσμεν ἐφίεμαι, ἢ ὅπα φωνήν. Ita vt ab hac proprietate nominarit, ventorum flatibus conueniente.

Deiphile,(Δηϊφίλη)nomen Adrasti regis filiæ,& Tydei vxoris, matris Diomedis.

Deiphobe,(Δηϊφόβη) Nympha fuit Glauci filia. Vergil. Deiphobe Glauci fatur quæ talia regi.

Deiphobus,(Δηΐφοβος) penultima correpta,nomē filij Priami ex Hecuba.

Deipylus,(Δηΐπυλος)pen.cor.fuit Stenelei filius,Capanei in bello amicissimus.

Deiugo.gas.pen.cor.disiungo, ἀποζυγόω: cui contrarium est Coniugo. Pacuuius,Perq; nostrā egregiam vnanimitatem,quam memoria deiugat.

Deiuriū,sanctū iusiurandū.ὁρκισμός,εὐορκος. Gell. Octo ad hostes redire voluerunt, quod deiurio vincti forent:duo reliqui Romæ manserunt.

Deiuro.as.are.pro Deiero. Plaut.in Casin. Per deos omnes, & deas deiurauit. Idem in Rud. Deiura te mihi argentum daturum.

Deiurus,pen.prod. qui sancte & valde iurat.

Delabor,eris.bi.delapsus sum,significat deorsum labi, decidere (καταπίπτω, κατολισθαίνω.) abfallen) afvallen) cheoir.) Vergil.Buc.Serta procul capiti tantum delapsa iacebant. Liui.Cœlo repente delapsus.Et cum præpositione.Cic.Off.1.Ita consilijs diligentiaq; nostra celeriter de manibus audacissimorum ciuium delapsa arma ipsa ceciderunt. Idem ad Quintum Frat. Nam Grçci quidem sic te ita viuentem intuebuntur, vt quendam ex annalium memoria, aut etiam è cœlo diuinum hominem esse in prouinciam delapsum putēt. Idem de Orat.lib.3. Capitolij fastigiū illud,& cæterarum ædium,non venustas sed necessitas ipsa fabricata est. Nam cum esset habita ratio, quemadmodum ex vtraq; parte tecti aqua delaberetur,vtilitatem templi fastigij dignitas consecuta est. Idem de Diuinat. libr. 1. Sæpe tibi meum narraui, sæpe ex te somnium audiui tuum: me, cum Asiæ prouinciæ præessem, vidisse in quiete, cum tu equo aduectus ad quandam magni fluminis ripam,profectus subito atq; delapsus in flumen nusquam apparuisses me contremuisse timore perterritum: tum te repente lętū extitisse,eodemq; equo aduersam ascendisse ripam, nosq; inter nos esse complexos. Et translatè Cic.de Orat. Insperanti mihi cecidit, vt in istum sermonem delaberer. Idem in Lęlio, Iam enim à sapientū familiaritatibus,ad vulgares amicitias oratio nostra delabitur. Idem Atti.7. In valetudine tua moueor,& Piliam in idē genus morbi delapsam, curam tibi afferre maiorē sentio. Et de Oratore lib.2. Sed nōnunquam in hoc vitium scurrile delabitur. Familiarium lib.6.Nam & ipse, qui plurimum potest, quotidie mihi delabi ad æquitatem videtur,id est, æque agere. Officiorum lib.2.Habēda autem est ratio rei familiaris,quam quidem delabi finere flagitiosum est.id est,consumi,ad nihilum redigi. ὀχλεῖσθαι.

Delachrymare, est lachrymas, vel aquam more lachrymantis demittere.ἀποδακρύειν. Colum.lib.5. de vite loquens ait: Vt interdum potius deuexa q̃ in germine delachrymet.

Delanico.cas. penultima correpta,discindo.& quasi lanam traho, διασπάω. vnde Lanius, qui pecus discindit.

Delapidata,(λιθόστρωτα) dicuntur lapide strata:quales sunt viæ apud Bergamum.

Delasso.as.valde lasso. καματόω. Plaut.in Asin. Eum etiam hominem in senatu dare operam, aut clientibus, ibi labore delassatum totam noctē stertere.

Delatores,occulti accusatores. συκοφάνται,ἐνδείκται,φιλεγκλήμονες. verrhäter) verraders, aenbrenghers) delateurs.) Et delatio (ἔνδειξις,φάσις)talis accusatio.vide in Defero.

Delebile,quod deleri potest. ἐξαλειπτόν. Mart.lib.7. Casibus hic nullis,nullis delebilis annis Viuet. Cuius contrarium est indelebile. ἀνεξάλειπτον.

Delectamentum, ti. recreatio. Cic. de Senectute, Possem persequi permulta delectamenta rerum rusticarum: sed ea ipsa, quæ dixi, sentio esse longiora.

Delectatio, (τέρψις) belustigung) vermakinge) delectation, plaisir.) inquit Cic. lib. 4. Tusc. est voluptas suauitate auditus animum deleniens. & qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, & tactuum, & odorationum, & saporum: quæ sunt omnes vnius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates. Secundum hanc definitionem delectatio à delecto est: item oblectatio ab oblecto, cum actiuæ significationis sunt. cum vero delectatio, aut oblectatio sumitur pro voluptate eius, qui eiusmodi quæ dicta sunt à Cicerone aut alijs, delectatur, siue oblectatur, tunc à delector oblector'ue erit. Quamuis à delecto vel oblecto in passiua significatione etiam sumi possint.

Delecto & oblecto, frequentatiua sunt, & composita à Lacio. is. Delecto enim à Delicio, & oblecto ab oblicio, quod ex de & lacio componitur, vnde fit lacto, as. Delecto sæpius in tertia persona vtuntur authores. belustigen, erfrewen) vermaken, verblyen) attraire & allicher.) Cic. Rufo, Itaque me & superiores literę tuæ admodum delectauerunt, quibus expectatum meum aduentum abs te amanter videbam. Et habet nihilominus in se significationem actiuam, quandoque etiam passiuam, eodemque modo construitur quemadmodum oblecto. Idem Paeto, Plures etiam pauones confeci, quàm tu pullos columbinos. tu te isthic Atheniano iure delectato, ego me hic Hirciano. Oblecto vero, (εὐφραίνω) plerunque in se significationem passiuam habet, quamuis & actiuam. Et quanquam passiuam habeat, tamen regit accusatiuum non alterius personæ aut rei, quàm eius qui se oblectat. Et vltra accusatiuum, ablatiuum postulat, ex quo passiua eius significatio monstratur. Terent. in Eun. Me speres, me te oblectes. Quo item modo delecto sumitur ex superiore Ciceronis authoritate. Idem in actiua significatione sumpsit, cum in Catone ait, Quas si exequi nescirem, tamen me lectulus meus oblectaret: quod est, quasi delectaret. Et pro Archia, Adolescentiam agunt, senectutem oblectant: scilicet literæ. Quandoque cum ablatiuo mediante in: & hoc vt ostendatur maior vis delectationis. Terentius in Adelph. In eo me oblecto solum, id est, charum mihi: vt sit, quasi in eo consisto, tanquam in delectatione mea præcipua, (ἐναβρύνομαι.) Si enim dixisset, Eo me oblecto: hoc ad partem quandam pertineret oblectationis, quā de illo, nō in illo sumit. Sic Lactant. libr. 2. inquit, illos non disputare vt doceant, sed vt se oblectent in ocio. Et fit oblecto ab oblicio, sicut à delicio delecto. & sicut à delecto fit delectatio, delectamē, & delectamentum: sic ab oblecto, oblectatio, oblectamen, & oblectamentum. διαγωγή, παιδιά, ἐπαγωγεύς. Delectare vero, (ἐφέλκω) propriè significat attrahere, ducere. Ennius, Et me Apollo ipse delectat ac ducit Delphicus. Quadrigarius, Fabius de nocte cœpit hostium castra oppugnare, hostem delectare. Et quoniam quæ grata ac iucunda sunt, nos attrahere solent, factum est vt delectare sit gratum esse, ac iucunditate afficere. Legimus etiam delector, (χαίρω, εὐφραίνομαι, φιληδέω) quod quidam deponens esse putauerunt, sed magis passiuum est, licet non habeat ablatiuum cum præpositione. Colu. lib. 1. Iucūdius vtique viro, si etiam matrona comitatur: cuius vt sexus, ita animus est delicatior, amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum viro. Quod in alijs etiam verbis fieri solet: vt, Desideriū tenet me, ego teneor desiderio. Sic oblector, & huiusmodi, quæ significationem passiuam innatam habent. Lactant. lib. 2. Auro, & gemmis, & ebore delectantur. Idem, Oblectatur friuolis, & specie simulachrorum capitur. Cicero Cælio, In communibus miserijs hac tamen oblectabar specula. Differunt tamen delector & oblector à delecto & oblecto, quamuis eandem significationem passiuam innatam habeant: quòd hæc accusatiuum eiusdem personæ extrinsecus volunt cum ablatiuo sine præpositione: vt, Delecto, siue oblecto me hac re. Illa vero sine accusatiuo ipsius personæ cum ablatiuo tantum eius quo delectamur: vt, Delector, siue oblector tua consuetudine.

Delectus, κρίσις, ἐκλογὴ, erwelung) verkiesinge) eslire) à deligo, quod significat eligo, & differentiam facio. Vnde delectum rerum habere, (κρίνειν) est inter res ipsas, circa quas humana vita versatur.

Delego. as. (ἐπιτρέπω) befelen, aufflegqen) beuelen) commettre.) pen. prod. deputo, præficio. vt cum quempiam mei loco, officio, negocio'ue exequendo præficio. Colu. lib. 4. Imò quis non imprudentissimum quenque, etiam eum qui nihil aliud operis facere valeat, huic negocio delegat. Cic. Post delegatam mihi hanc prouinciam. id est, post onus mihi impositum. Hinc subdelegare dicimus, delegatas nobis à principe causas, alteri cognoscēdas iniungere. Delegare etiam significat legatos mittere. ἀποστέλλειν. Liu. Decernunt, vt duodecim delegarentur ad regem. Veteres pro discedere & dispertire posuerunt. Plaut. in Amph. Si cui fautores delegatos viderit. Et delegata, dixerūt dijs consecrata, quæ nunc dedicata. (ἀφιερωμένα) dicimus.

Delenio. is. ire. quod & delinire dicitur, & idē significant. Columel. lib. 10. Sed tamen iracundia notæ melioris facilè delenitur, assiduo interuētu eorum qui curant aluearia. Delenificus, blandiloquus. Plaut. in Milite, Domi dolos, delenifica verba, domi fallacias.

Deleo. les. deleui, deletum, ex de & leo (vt inquit Priscianus.) significat destruo. ἐξαλείφω, περιγράφω: ausz dilgen, ausz lesschen) wtdoen, wtwissen) effacer) & refertur ad lineam & ad notā. tractum à tabella geometrica. nam ibi scribunt seu lineas faciunt, quas postea delent, vt aliæ superfiant. Cicero pro Cluent. Eadem hac Dinea testamentum faciente, cum tabulas prendisset Oppianicus, qui gener eius fuisset, digito legata deleuit: & cum id multis locis fecisset, post mortem eius, ne lituris coargui posset, testamentum in alias tabulas tran-

scri-

scriptum, signis adulterinis obsignauit. Per metaphoram quoq; hoc verbo vtuntur. Cæsar. 2. Bell. Ciu. Quin spe prædæ in vrbem irrumperent, vrbemq; delerent. Cice. pro lege Manil. Delenda est vobis illa macula Mithridatico bello superiore suscepta. Aliquando est in totum leuare & remouere. Terent. Deleo omnes dehinc ex animo mulieres. Diomedes vero, deleor, delitus, & deletus. Varro, Delitæ literæ, quod tamen à delino esse potest.

Deleterion, (Δηλητήριον) Latinè dicitur venenum.

Deletile. pen. corr. quod delet. Varr. Si displicet tibi tam magnum, sumam spongiam deletilem. Interdum deletile, seu deletitium est deletum, παλίμψηστον: vt charta deletilis, seu deletitia, quæ abrasis prioribus literis rescribitur.

Deliacus. a. um. (Δηλιακός) qui est ex Delo. Vnde Deliaca vasa dicta sunt ex ære precioso, ab insula Delo, vbi fuit prima nobilitas æris. Plin. lib. 34. Antiquissima æris gloria Deliaci fuit mercatus in Delo, concelebrata toto orbe. Cic. Pro Roscio, Domus Chrysogoni referta vasis Corinthijs & Deliacis. Ex ære Deliaco fiebant pedes tricliniorum fulcraq;.

Delibatoriũ, locus dilibationi accommodatus. Plinius lib. 16. Fuit & memoria nostra in porticibus septorum à M. Agrippa relicta, æque miraculi causa, q̃ delibatorio superfuerat viginti pedibus breuior sesquipedali crassitudine.

Deliberare, dictum est à libella, qua quid perpenditur, & significat definire. Διαγινώσκειν rathschlahen) beraden) delibercr) Cic. in Ver. Deliberatum est, id est, fixum, & decretum est. Δέδοκται. Aliquando dubitare. βουλεύομαι. Cic. lib. 3. Offic. Est enim totum sceleratum & impium, qui deliberant, vtrum id sequantur quod honestum esse videant.

Deliberatiuũ, (συμβουλευτικόν) genus est quod in consultatione positum, habet in se suasionem & dissuasionem.

Delibo. as. (ἀπολείβω) aufzknauben) wtlesen) cueillir) pen. prod. significat decerpo, quasi libando minuo. Cic. pro Sest. Non sum tam ignarus Iud. causarum, non tam insolens in dicendo, vt omni ex genere orationem aucuper, & omnes vndiq; flosculos carpam, atq; delibem. Item more religioso libo & osculor, degusto, primis labris attingo. Cice. de Inuent. Nonne de sua gloria, cum pari præmio tales homines affici videant, delibari putent? Idem Fam. 10. Putabamus posse me nec de laude ieiuni hominis delibare quicquam. C. Longolius Epist. 1. Verum quod ad rem pertinet, tantum abest, vt ille de laude tua quicquam delibarit, vt eo quidem facto, & stultitiam ipse suam prodiderit, & virtutẽ tuam, claram illam omnino & sua sponte nobilem, sed illustriorem tamen reddiderit. Liuius, Nec satis constat, cur primus ac potissimus ad nouum delibandum honorem sit habitus. Interdum violo, destruo, vitio. Colum. lib. 2. cap. 2. Ne'ue aut cornu bos ad stipitem vehementius offendat, aut extremo iugo truncum delibet, ramumq; deplantet. Gell. lib. 1. Rependitur quippe & compensatur leue damnum delibatę honestatis id est, vitiatæ. Sed cum Græcum sit, vide quid significet λείβω.

Delibro. as. pen. cor. decortico librum, id est, corticem arbori detraho. ἀπολέπω. schelen) peler) Columella lib. 3. In ea nitidissimum ramum eligito, & eiusmodi spacij corticem circumcidito, & materiam delibrato. Idem lib. 5. Cortex quoq; aridus fissusq;, per summa trunci dependens delibrandus est. Est autem delibro à libra deductum, & compositum à libro. as. cuius pen. prod. de quo in dictione Libro.

Delibutus, (ἀλληλιμμένος) gesalbet) gesalft) qui est oingt.) vnctus, quasi oleo aut alio liquore imbutus. Colum. lib. 7. cap. 4. Vbi per triduum delibuto tergore medicamina perbiberit. Cic. de Clar. Orat. Qui deuinctus erat fascijs, & multis medicamentis, propter dolorem artuum delibutus. Idem lib. 3, ad Heren. Aut si quam rem deformabimus turpem, vt si cruentam, aut cœno oblitam, aut rubrico delibutam inducamus. id est, consperſam. Transfertur & ad animum. Terent. in Phor. Satin' est, si te delibutum gaudio reddo? Sallu. Vxor sacrilega, ac periurijs delibuta. Est autem participium sine verbo, nec scio an compositum sit.

Delicatus, à delicium fit, & idem est quod plenus delicijs, seu qui in delicijs viuere assuetus est. τρυφερός, ἁβρὸς, ἁπαλός. weych) lacker) delicat.) Cic. 6. in Verr. Nostrum enim vnusquisq;, qui tam beati, quàm iste est, non sumus, tam delicati esse nõ possumus. Et per metaphorã mollis ac tener dicitur. Colum. Cultam vestitamq; familiam, vtiliter magis habeat, quàm delicatè.

Delicias facere, (θρύπτεσθαι, κατατρυφᾶν, κατειρωνεύεσθαι) sæpe legitur pro eo, quod est fermè lasciuire ac lusitare, & quodammodo fastidire, ac se superiorem esse verbis, aut gestu ostendere: quod aliter dicitur deliciari, (ἐντρυφᾶν) Plaut. Eia delicias facis mi Menæhme, quin amabo is intro.

Delicium, in singulari, & Deliciæ in plurali, (τὰ παιδικά) wolluſt) welluſt) recreation.) oblectamentum, oblectamentáue, quæ nobis voluptati sunt: à delicio, quod ex de & lacio componitur. Mart. Stellæ delicium mei columba, Verona licet audiente dicam, Vicit maxime passerem Catulli. Suet. Titus amor ac deliciæ generis humani. Dicitur etiam delicia fœmin. Plautus, Mea voluptas, mea delicia. Licet delicia dicatur etiã genus tigni, quod à culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigiatum collocatur. vnde tectum ipsum deliciatum, & tegulę deliciares dicuntur, siue colliciares. Cato, Deliciares tegulæ quæ erunt, pro binis integris computabuntur.

Delico. as. pen. cor. indico, explano. Titin. Quid istis huc est, aut iste vult sermo: mater delica. id est, explana. Veteres etiam delicare, pro dedicare quandoq; dicebant. Vnde delicata, orum. dicebãtur dijs consecrata, quæ nunc dicata appellantur.

Delictum, (πλημμέλημα) sunde) faulte) peccatum, à delinquo. is. quod qui peccat, delinquat officium suum.

tum. Nam proprie delictum est, quū non fiunt quæ fieri debent: peccatū, cum fiunt quæ fieri non debent. Plaut. in Bacch. Sine hoc exorare me obsecro abs te, vt istud delictū Desistas tantopere ire oppugnatum. Plin. lib. 14. cap. 1. Atq; etiam in delictis pœnam ipsam ignorat.

Deligo, gis, (ἐπιλέγομαι) erkiesen, verkiesen) eslire.) vide in verbo Lego.

Delimo, as. pe. prod. deorsum, seu de aliqua materia limo. ῥινίζω. lyme) limer de quelque chose) Plin. Alij delimatam æris scrobem aceto spargunt. Apuleius delimatum posuit pro delinito: Anus, inquit, muneribus delimata consensit. Eiusdem significationis est elimo. Plin. lib. 34. Alij elimatam scrobem in fictili cado coquunt in caminis, donec persequatur figulinum.

Delinimentum, oblectamentum, θέλγητρον. Lactan. lib. 6. Vitia vero quibusdā delinimētis naturalibus illicere animos hominum, & inanium iucunditatum specie captos, ad acerbas amaritudines miseriasq; perducere. Liu. 4. ab Vrb. Aptissimum tempus erat vindicatis seditionibus delinimentum animis Volani agri diuisionem obijci.

Delinio, is. pe. pro. valde linio, vngo, seu frico. καλύω, θέλγω. bestreichē) bestrijckē) frotter d'oincture.) p translationem ponitur pro permulcere, irretire. Cic. Iam est biennium, cum virtuti nuncium remisisti, delinitus illecebris voluptatibus. Plautus in Amph. Delinitus sum profecto ita vt qui sim nesciam. id est, animo alienatus. Colum. lib. 10. Sed tamen, inquit, iracundia notæ melioris facile delinitur assiduo interuentu eorum, qui curant aluearia. Plautus in Stic. Senex castigat filias, quod hæ viros Tam perseuerent peregrinantes pauperes Ita sustinere fratres, neq; relinquere, Contraq; verbis delinitur commodis.

Delinio, as. ex de & linio, quod à linio fieri certum est, significat designo, vt fit cum articulatim homines aut res à pictoribus initiantur. γράφω, διαγράφω, καταγράφω. Plin. de Apelle, Arrepto carbone extincto è foculo, imaginem in pariete deliniauit. Vnde liniamenta (γραμμαί) dicta sunt. Idem paulò pòst, Nec qui succederet operi ad præscripta liniamenta inuentus est.

Delino, is. (καταχρίω) pen. cor. delini, deleui, & deliui, delitum, pen. cor. fœdare, corrumpere. beflecken) beulecken) effacer.) Vnde delitus, pro fœdatus. Cicero Caluo, Tuli moleste, quòd literæ delitæ mihi à te redditæ sunt.

Delinquo, is, deliqui, delictum. fallo, seu à bono deficio, non prætereunda prætermitto. πλημμελέω. fundighen.) faillir.) Plautus in Amphit. Ex me quæris quid deliqueris. Quoniam vero prætermittere ea quæ præteriri non debent, peccare est, delinquere pro peccare ponitur. Cicero De Nat. Deor. Feret'ne ciuitas vlla latorem istiusmodi legis, vt condemnaretur filius, aut nepos, si pater aut auus deliquisset? Plautus in Menæch. Ne tu delinquas: ne'ue ego irascar tibi. Sed proprie (vt August. in Psalm. interpretatione docet) est tanquam de liquido quodam defluere, à stabilitate firmamenti virtutis atq; iustitiæ.

Deliquium, defectus, ἔκλειψις. gebrech) gebreck) defaillance.) Plaut. in Capt. Hoc si secus reperies, nullam caussam dico, quin mihi Et parentum, & libertatis apud te deliquio sit. Et deliquium solis, cum sol in cursu suo deficit. Deliquium animi (λειποθυμία) cum animus linquitur, & quis animo deficit. quidam syncopem vocant.

Deliquum, deliqui; id est, minus. Plaut. in Cas. Siue amet, sine quod lubet id faciat, quando tibi nil domi Deliquum est.

Deliqueo, es, ere. vide Liqueo.

Deliquo, as. vide Liquo.

Deliro, as, pen, prod. à recto decedo. παραπαίω, παραληρέω, παρανοῶ, παρακινῶ τῇ διανοίᾳ. aufz den weg gehen) wt den wege gaen, dolen, suffen) faillir, resuer, radoter,) Translatio ab aratore, nam lira est recta fossa, quæ contra agros tuendos ducitur, & in quam vligo terræ decurrit. Et quia rectus est sulcus, delirare dicuntur, qui vltra sulcum, id est, à recta via declinant. Plaut in Epid. Profecto deliramus interdum senes. Ci. 1. Tusc. Adeóne me delirare censes, vt ista esse credā? Horat. Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui. Est autem compositum ex de, & liro, quasi deorsum liro. Lirare vero, est agros in sulcos dirigere.

Delirus, pen. prod. qui insanit, & qui à ratione discedit, παράπληξ, παράφρων. onsinnich) resueur.) Ratio enim est via recta, per quam omnes ducuntur. Lucretius: Quod facit hic idem delirus esse videtur; Nam contra sensus à sensibus ipse repugnat. Vide in dictione Lira.

Deliteo, tes. pen. cor. ex de & lateo, significat deorsum latens sto. ἐλλοχῶ, φωλεύω, ἐγκρύπτομαι. verborgen zijn) estre musse.) Sed non inueni nisi in præterito, quod est delitui. vergil. Limosoq; lacu per noctem obscurus in vlua Delitui. Hinc delitesco, quod est eo vt lateam. Var. 3. De re Rust. cap. 12. Vbi interdiu lepores delitescunt in virgultis atque herbis. Refertur etiam ad res. Cicero pro A. Cecin. Iuris iudicium cum erit & æquitatis, caue in ista tam frigida, tam ieiuna calumnia delitescas.

Delius, (Δήλιος) qui est ex Delo insula, vt Apollo Delius. Vnde etiā Delia luna appellata est Diana.

Delli, lacus erant breuiores, non longe à Catana, miræ profunditatis, quos incolæ Crateras vocāt.

Delos, insula, vide Ortygia.

Delphi, (Δελφοί) tam pro oppido quàm pro oppidanis, plurali tantum numero: sicut Gabij, Leontini, Puteoli. Est autē ciuitas in Bœotia iuxta Parnasum, dicta à Delpho Neptuni filio, ex Melantho Deucalionis filia suscepto.

Delphicus, ca, cum. (Δελφικός) vnde delphica laurus, quòd victores Delphis ea coronarentur. & est viridior laurus.

Delphides, (Δελφίδες) fructus de genere cariotarum.

Delphin, (Δελφίν, Δελφίς) & Delphinus, genus piscis, vel potius maris bellua, Parit catulos decimo men-

mense, interdũ binos nutrit vberibus sicut balæna, & decem annis ad summam magnitudinem peruenit. Hi etiam simones dicuntur, ad quod nomẽ vocati accurrere feruntur. Ferunt delphinũ non modò omnium marinorum, sed etiam terrestrium animalium, velocissimum penè volucrem æquantem, & ad puerorum amorem deduci solere. Lingua est his, contra naturam aquatilium, mobilis, suillæ similis, ꝓ voce gemitus humano similis, dorsum repandum. Mulcetur musica arte præsertim symphoniæ. Est etiam syderis nomen. Varr. 2. de re Rust. cap. 5. Maxime idoneum tempus ad concipiendum à delphini exortu, vsque ad dies quadraginta, & paulò plus.

Delphis, (ἐν Δελφοῖς) oraculum fuit Apollinis in Phocide, vnde & Delphicus Apollo, quãquam Macrobius à delphos: id est, solus deduci putet, quoniam inter cętera sydera ita eminet, vt propemodum solus habere potestatem videatur. Eadem ratione & à Latinis sol dictus.

Delubrum, (τέμενος τὸ) locus in quo dei simulachrum dedicatum est. Alij accipiunt pro loco ante aras, vbi aqua currit: à diluendo. Religio enim sacrificij apud antiquos exigebat, vt ante sacrum sacrificulus manus ablueret. Alij delubrum dei simulachrum accipiunt, (ξόανον) à delibrato ligno ita dictum. Seruius ait esse, quod vno tecto plurima complectitur numina. Plautus in Pœn. Oculis epulas dare, delubrum qui hodie ornatum eò vise re venit. Plin. Præcipuam eam esse arborem circa Ammonis delubrum.

Deluctor. aris. vide Luctor.

Deludo. is. (παραπαίζω) pen. prod. vide Ludo.

Delumbis. be. adiect. & Delumbo. as. are. vide Lumb.

Deluo, deluis, delui, delutum. depurgo, diligenter lauo. ἀπολούομαι. abwesschẽ) afwassen) repamer.) Cato, Laserpitium aceto deluito. Et deluere est made faciendo aliquid delere. Varro, Obortæq; inter legendum lachrymæ literas deluebant.

Deluto. tas. vide Luto. Vnde delutamentum.

Dema, herba est, quam alij calligonon, nonnulli πολύγονον dicunt.

Demagis, valde magis, ex de & magis. Lucil. libr. 16. Rex Corus ille duos hos ventos austrũ atq; aquilonẽ nouissime alebat: solos demagis istos ex nimbo austellos, nec nos seneces putare. Item demagis antiqui pro minus dicebant, ait Festus.

Demando. as. in totũ committo. ἐπιτρέπω. befelhen) beuelen) committre) Liu. 8. ab Vrbe, Curã eorum nominatim legatis tribunisq; & præfectis demandabãt. Idem. 5. ab Vrbe, Simulq; plures pueri vnius curæ demandabantur.

Demarathus, (Δημάρατος) nomen Spartanorũ regis, qui ob indignationẽ ad regem Persarum diffugit. Alius fuit (vt scribit T. Liuius) Corinthius negociator diues, qui ob seditiones domo profugus, tyrannidem Cypselli fugiens, in Hetruriam commigrauit, comportatis opibus luculentis, qui à Tarquiniensib. Hetruriæ populis exceptus, Tarquinium Priscum regem populi Romani ex illustris Hetrusca vxore genuit. Hũc comitati sunt duo ex Corintho fictores, Eucirapus & Eugrammus, à quibus Italiæ traditã plasticen: hoc est, figulinam artem ferunt.

Demarchus, (Δήμαρχος) princeps populi, aut Tribunus plebis dicitur. Spartianus in vita Adriani: Fuit Demarchus in patria sua, Athenis archon.

Demeaculũ, (κατακομιδή) descensio ad loca subterranea. Sic remeacula, à remeando. Apuleius lib. 6. Et illuminarum Proserpinę nuptiarum demeacula.

Demeare, (καταπορεύεσθαι) est deorsum penetrare, discedere. Apul. Quæ suis pedibus ad tartarũ demeare cogitur.

Demænetus, (Δημαίνετος) nomen viri proprium apud Plautum in Asin. & significat popularem & idiotam.

Demens, (παράφρων, παράνους. onsinnich) sot.) qui est mente diminuta. Terent. in And. Quid hoc? adeò ne est demens ex peregrina. Vnde dementia, παράνοια. Cic. 3. Tusc. Nec minus illud acuti, quod animi affectionem lumine mentis carẽtem, nominauerunt amentiam, eandemq; dementiam.

Demensum, quasi mensuratum vel æquatum: vt argentum demensum, apud Plaut. Est etiam id quod seruis dabatur singulis mensibus, vnde viuerent. σιτομέτριον. Terent. in Phorm. Quod ille vnciatim vix demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser. Serui enim quaternos modios accipiebant frumenti in mensem. Quod vtrum à mense, an à metiendo deducatur, incertum est.

Dementio, tis. de mente exeo, deliro, insanio. παραφρονῶ. Lactan. lib. 4. Ecce aliquis instinctu dæmonis percitus, dementit, effertur, insanit. Lucretius, Dementit enim deliraq; fatur.

Demento. as. desipio, insanio, dementio, dementẽ facio. Ἐξισῶ, μωραίνω. onsinnich sijn) estre sot) Apul. in Magia, Confessa est sese mea Magia in amorem deductam dementare. Dementare in actiua significatione legitur pro impellere ad insaniam: sed in sacris tantũ literis, vt in Actis apostolicis, de Simone quodã Mago, qui Samaritanos dementauerat.

Demereo. res. rui. ritum. quasi lucror, περιποιοῦμαι. winnen, verdienen) gaigner.) Gellius, Thais Corinthia ob elegantiam venustatemq; grandem pecuniam demerebat. Et Suet. de Augusto, Profecto mox auunculum in Hispanias, aduersus Cn. Pompeij liberos, vix tum firmus à graui multitudine, per infestas hostium vias, paucissimis comitibus, naufragio etiam facto, subsecutus magnopere demeruit. Plau. in Pseud. Quid mercedis petasus hodie domino demeret?

Demereor, (ἀναιροῦμαι, ἀναλαμβάνω) gũts beschulden) goet oft gunst verdienẽ) meriter enuers aulcun.) de aliquo bene mereor, concilio, deuincio, placo, beneuolum facio, beneficium præsto. & exigit accusatiuum. Ouid. Dic mihi quid feci, si nõ te semper amaui, Crimine te potui demeruisse meo. Quintilia. Simul vt pleniori obsequio demererer amantissimos mei. Lactan. De Ira, Votis dona offerunt, iustis ac bonis operibus demereri cum labo

borantes. Est & demereri, valde mereri. Lactant. lib.4. Si vna hostia placabilis, placabiliores vtique hostiæ plures, quia multiplicata demerentur potius quàm offendant.

Demeter,(Δημήτηρ) pen.prod. dicta est Ceres, quasi gemeter: id est, terræ mater. Hinc apud Galenum li.2. De alimentis, legimus Demetria semina. id est, cerealia & frumentaria.

Demetior,(διαμετρέω) diligenter & quadam ratione metior. Cic. Quæ non insidijs, sed aperte & palàm laborat, vt verba verbis quasi demensa & paria respondeant.

Demeto.tis.(καταμάω) pen.cor. vide Meto.

Demetrias,(Δημητριάς) Thessaliæ oppidũ est, quod prius Pegasa dicebatur.

Demetrius,(Δημήτριος) nomen Seleuci filij. Fuit & alius Demetrius Phalereus Theophrasti discipulus, qui ob eximias virtutes Atheniensibus præfuit annis decem, trecẽtisq; sexaginta statuis æreis honoratus est. Hic (vt Plutarchus inquit) monebat Ptolomæum regem, vt de regno, imperioq; libros sibi compararet atq; perlegeret. Quæ enim amici nõ audent monere reges, hæc in libris scripta sunt. Fuere & alij Demetrij vocati.

Deminuo.is.ere. idẽ quod diminuere. Plau. in Truc. Iã de hoc obsonio de mina deminui modo quinq; numos. Idem in Amph. Tuum deminuam caput.

Demipho,(Δημιφῶν) vir popularis. Demos populus, phos vir dicitur.

Demiror, penul. prod. valde miror. ὑπεράγαμαι. fast verwunderẽ) zeer verwonderẽ) esmerueillir fort) Terent. in Hecy. Sed demiror quid sit, quãobrem tantopere hoc oẽs nos celare volueris. Aliquando demirari, est nescire. quoniam (vt Donatus inquit) admiratio ignorantiam facit. Terent. Quid mihi dicent, & quam caussam reperient, demiror.

Demitto, deorsum mitto. καθίημι. niderlassen) nederlaten) auualler ou hault en bas) Vergilius: Cœlo demittitur alto. Sal. Cum machinis strepitu demissum victoriæ simulachrum coronam capiti imponebant. Inde demissitiæ tunicæ,(ποδήρεις) dictæ à Plauto, longæ & demissæ ad talos, & nulla zona succinctæ. ait enim, Sanè genus hoc mulierosum est, tunicis demissitijs. Item demittere, est humiliare. καταβάλλειν, ταπεινοῦν. Ita dicimus esse demisso animo, qui est deiectis spiritibus, κατηφὴς, ἀπεσαλμένος. Cicero, Timido animo, humili, demisso. Idem 3.Verr. Quid C. Neronis viri optimi atque innocentissimi nonnullis in rebus animum nimis timidũ atq; demissum? Et Cæsar, 1.Bel.Gal. Sed tristes capite demisso terram intueri. Et Verg. lib.1.Georg. Demissæ aures incertus ibidẽ Sudor. Idem Aeneid. 1. Vultum demissa profatur. Item demittere significat defodere. κατορύττω. vt Georg.2. Altèq; iubebis In solido puteum demitti, omnemq; repones Rursus humum.

Demium, gemma est à pinguedine dicta. Græci enim δημὸν pinguem dicunt. & hoc Homerus frequenter vtitur. Nec fuit in vsu antiquorum gemma vilis frequẽtior, vt Menandri fabulæ testantur, Plin. lib. 37. cap. 7.

Demo, is, ex de, & emo, abiecta e: significat detraho. ἀφαιροῦμαι. abziehen) af nemen) oster.) Terent. in Eunu. Inde aurum mulier sibi clàm demit. Cice.3. De Nat. Idemq; Aesculapij Epidauri barbam auream demi iussit.

Democedes,(Δημοκήδης) pen.cor. fuit Crotoniata, medicus illustris, qui cũ inter Darij captiuos esset, & Darius ipse ob inuersum pedem grauiter ægrotaret, ita vt iam septẽ dies insomnis egisset, nec à medicis vllis iuuaretur, ductus in mediũ Democedes vinctus compedib. Darium penitus liberauit. dehinc summo in honore apud regẽ habitus est.

Democratia,(Δημοκρατία) principatus populi.

Democraticus,(Δημοκρατικός) qui fouet principatum populi, παρὰ τὸ δῆμος καὶ κράτος.

Democritus,(Δημόκριτος) pen.cor. nomen philosophi Abderitæ, qui diuisa substantia duobus fratribus, peregrinatus est in varias orbis terrarum partes, quo scientiã perciperet: postea in patriam reuersus, cum summa inopia, in hortulis iuxta suæ vrbis muros, se ad solas rerũ naturas contemplandas contraxit. Fertur quòd quocunq; fortunæ casu, & mutabilium rerum auditu, in risum soluebatur, sicut Heraclitus in fletum: vnde Gelasinus nominatus est. Tandem teste Cice. lib.5. Tusc. se occæcauit, vt naturæ secreta subtilius rimaretur. Agebat centũ & nouem annos cum mortuus est. Hic dixit omnia ex atomis fieri, ac plures esse mũdos, & corruptibiles. Fertur theologiam ac astrologiã didicisse à Magis & Chaldæis, cum gymnosophistis quoq; cõgressus est. In philosophia adeò profecit, vt pentathlos, siue quinquertio: id est quinque certaminum dici posset. Nanq; naturalia, moralia, mathematica, liberales disciplinas, artiumq; omnium peritiã callebat. Hunc Plinius virum sagacem, & vitæ vtilissimum fuisse refert, sed nimio iuuandi mortales studio prolapsum. Constat hunc diuitijs opulentum fuisse, intantum, vt pater eius Xerxis exercitui epulum hospitaliter dederit.

Demodocus,(Δημόδοκος) nomen citharœdi apud Homerũ. Componitur ex δῆμος populus, & δόκησις æstimatio, quasi populi æstimatio.

Demogorgon,(Δημογοργών) magus fuit tam excellens, vt præesse laruis dicatur, & illas pro nutu cogere, & si errent acerrime plectere.

Demolior, ris. à mole deductum est, & significat diruo, deijcio. καταστρέφομαι, ἀφανίζω. abbrichen) nederworpen) abbatre.) Plaut. in Amphit. Hasce illico toto demolior cardine. Cicero Offic. Demoliti ea quorum altitudo officeret auspicijs. Plau. in Bacch. De me culpam hanc demolibor iam, & feniciã palàm. Inuenitur & demolio. Lactant. lib.4. actiue vsus est: Dereliquerunt te filij Israël, & altaria tua demolierunt.

Demonstratiuus, a, um.(ἀποδεικτικός) quod demonstrat, vel demõstratur, vel aptum est demonstrari. vt genus demonstratiuum caussæ ab oratore accipitur, in quo orator demonstrat, quod fit in alicuius personæ laudem, vel vituperium.

Demonſtro.as.apertè,vel palam monſtro.ἀποδείκνυμι.bewyſen) demonſtrer) Plaut.in Aſin.Et ædes demonſtraui noſtras.Vnde demonſtratio,quã dialectici definiunt eſſe, cum certis ac neceſſariis rationibus aliquid probatur.

Demophon, (Δημοφῶν) nomen Theſei ex Phædra filij,regis Athenarum.

Demorior,in totum morior.ἀποθνήσκω.verſterben) verſteruen) mourir)Colum.lib.5.Siue enim caput demortuum eſt, duo induantur ſtatim vimina.

Demoror,pen.cor.multum moror ſeu detineo:διαμέλλω,κατέχω. Lact.lib.4.Cum Moyſes dux eorũ aſcẽdiſſet in montẽ,atq; ibidẽ quadraginta diebus demoraretur. Col.lib.4.Prudentis magiſtri eſt,eiuſdẽ nomẽclationis aucupio,q̃ potiri nequeat,ſtudioſos nõ demorari. Demorari,ꝓ expectare.Ver.10.Aen.Et tua ꝓgenies mortalia demoror arma.

Demoſthenes,(Δημοσθένης) pen.cor.nomen oratoris clariſſimi,& Græcorum omnium oratorũ principis,& Latinè robur populi dicitur.Δῆμος enim populus,σθένος robur.Hic natus patre,qui cultellarius cognominatus eſt, quod ſcilicet domi haberet officinam & operarios cultellorum . Relictus puer in hæreditate locupleti , tutorum fraude & negligentia direptis bonis,vix habuit vnde præceptoribus mercedẽ ſolueret.Verum cum multo ſtudio,& laborioſo peruigilio in clariſſimum oratorem euaſiſſet , libertatis Græciæ defenſor publicè grauibus concionibus Philippum inſectatus eſt,vt pote publicę libertatis inſidiatorẽ.Poſt cuius mortem patria pulſus, tandem reuocatus eſt . Sed iam mortuo Alexandro , & Antipatro rebus Græcis præpoſito , cum apertam cædem videret, relictis Athenis , in Calabriam inſulam (vt ſcribit Suid.) vbi aſylum erat Neptuno ſacrum, conceſſit, hauſtoq; veneno ſe necauit.Sunt tamen qui hoc modo vitam finiſſe dicunt. Cum poſt mortẽ Alexandri nunciatum eſſet,Antipatrum Athenas aduentare,Demoſthenes ex vrbe profugit.Miſſi ſunt ab Antipatro ſatellites,quorum Archias tragœdiarũ actor princeps erat, qui cum templũ ingreſſus fuiſſet,quò confugerat Demoſthenes,primo ei ſuadere cœpit , vt vnà ſecum ad Antipatrum ſe conferret,nihil moleſtię ab eo perpeſſurus,Cui reſpõdit Demoſthenes, Nihil eſt Archia quod coneris. Neq; in ſcena mihi vnquam placuiſti mimus, neq; nunc perſuadebis legatus. Cum autem Archias ſe per vim detrahere minaretur,tandẽ (inquit) Macedonica oracula aperuiſti:nam prius quidem tanquam hiſtrio ſimulabas.Verum age,parumper expecta,dum pauca domeſticis ſcribo.Hæc locutus, ſumpto libro , tanquam ſcribere vellet, calamum ori admouit, deinde caput veſte tegens,ſe inclinauit,cumq; ab ara retraheretur,cecidit,ſuſpiransq; animam emiſit. Hic eloquentiæ ſtudio flagrans iugiter lucubrabat, adeo vt duos vel tres mẽſes continuos domi incluſus,ſine intermiſſione ſtuderet, abraſa parte capitis,vt exeundi facultatẽ ſibi præriperet . De hoc Hieronymus , Demoſthenes plus olei quàm vini expendiſſe dicitur, & omnes opifices nocturnis ſemper vigiliis præueniſſe.

Demulceo,(καταψηλαφάω,ψηλάω) ſtreichlen) ſtreelen) frotter) valde ſeu leniter mulceo: ſicut fit catulis, cum manus ſuper eos tractamus. Terẽt.in Heaut. Non poſſum pati,quin tibi caput demulceam.

Demum,(τὸ τέλος, τὸ τελευταῖον δὴ) zũ letſt) ten laetſten) finablement.) ſignificat ad poſtremum. Terent. in Adel. Ego nouus maritus,anno demum quinto & ſexageſimo fiam. Ponitur etiã pro duntaxat , vel omnino , præſertim quando iungitur cum is,ea,id, vel cum ita. Cicero in Saluſt.Ea demum magna voluptas, æqualem ac parem verbis vitam agere. Plinius: Ea demum ſola auium, non niſi volatu depaſcitur. Quintilianus : Ita demum mihi ſatisfacies,ſi apud patrem fuiſti.

Demuſſata contumelia:id eſt,diſſimulata,& cum ſilentio indignationeq; tranſmiſſa , vt Apul.libr.3. Muſſitare enim propriè eſt diſſimulandi cauſſa tacere:dictum vel à muto,vel ab m,quæ litera eſt minimũ preſſę vocis,ac penè nullius. Terẽt.in Adelph. Accipienda & muſſitanda iniuria adoleſcentiũ eſt. Vbi Donatus exponit,patienda,cum ſilentio perferenda.

Denarius.ria.rium.(Δεναρῖος) adiectiuè, idẽ quod decenarius.Vnde denariæ ceremoniæ dicebantur, ſicut tricenariæ,quibus ſacra adituris decem continuis diebus,vel triginta,certis quibuſdam rebus carendum erat. Hinc vndenarius,duodenarius,& huiuſmodi. Denarius,verò ſubſtãtiuum eſt genus monetæ argẽteæ, quod denas libras æris valeret, vt tradit Var.Dicitur & denarium,(Δηνάριον) neutro genere.Plaut.in Rud.Quis me eſt mortalium miſerior,qui viuat alter hodie, quem ad recuperatores modò damnauit centum denaria philippea. Verum Annibale Romano ſurgente,placuit denarium aſſibus permutari,quinarium octonis: in militari tamen ſtipẽdio,ſemper denarius pro decem aſſibus datus.Nota denarij argẽtei fuere bigę atq; quadrigæ, vnde bigati quadrigatiq; dicti. Fuit & victoriatus numus argenteus,victoriæ nota inſignitus. vnde & nomen. Budæus ſcribit denarium valuiſſe quaternos ſeſtertios numos,hoc eſt(inqt) quaternos caroleos noſtros , & binos denariolos turonicos.Idẽ:Denariũ nunc appellare poſſumus, caroleum numum argenteum,qui antiquorum ſeſtertium valet. Ioach.Camerarius docet,denariũ idem quod drachmam Atticã eſſe, & valere rapos viginti:ſicut quinarium,triobolum,rapos decem.

Denarro,per ordinẽ narro. καταλέγω. Gel.li.2.Hęc nobis Fauorinꝰ ſumma cum elegãtia verborũ, totiuſq; ſermonis comitate atq; gratia denarrauit.

Denaſcor,eris.pro mori. Caſſius Hem . Quæ nata ſunt,ea omnia denaſci aiunt.

Denaſo,as,pen.prod.naſum aufero.ἀποῤῥινόω. Plautus in Capt . Namque ædepol ſi habites propius, os denaſabit tibi mordicus . id eſt,deſtruet.

Denato,as.(κατανήχομαι) pen.cor.frequentatiuum eſt verbi deno.as.quod eſt deorſum nato.

Dendrachates, gemma eſt velut arbuſcula inſignis. Δένδρον enim arborem dicunt.Plin.lib.37.ca.10.

Dendritis, gemma quæ sub arbore defossa, non permittit securim hebetari. Plin. lib. 37. ca. 11.

Dendrocissos, (Δενδρόκισσος) hedera est quæ sine adminiculo stat, sic ea propter dicta ἀπὸ τῆς δένδρου καὶ κισσοῦ: id est, ex arbore & hedera.

Dendroides. (Δενδροειδής) tithymalli species, & ramosum interpretatur.

Denego, as. pen. cor. dare nego, seu non do. ἀπαρνοῦμαι. abschlan) weygeren) denier.) Lactan. libr. 2. Si alimēta frugibus longa siccitas denegauit. Teren. in Andria: Denegarat se commissurum mihi gnatam suam. Cice. 7. Verr. Vt omnia semper quæ iuranda videntur esse, nō modò his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ & necessitati denegaret.

Denigro, as. pen. cor. nigrum facio. μελαίνω. Plinius, Capillum denigrat suffitu.

Denique, (τέλος) zū letst) ten laetsten) a la parfin.) significat ad extremum, vt cum plura sunt enumerata, subiungitur denique, signando vltimū omniū. Cicero: Cum ibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, nō pecuniam sibi præsto viderent, nō denique vllam rem quæ pertineat ad bellum administrandum. Fitque à denus, siue (vt quidā volunt) à denuo. Ponitur interdum pro omnino. πάντως. Ouidius: Si qua metu dempto casta est, ea denique casta est.

Denominatiua, (παρώνυμα) dicuntur quæcunque ab aliquo solo casu sunt differētia, & secundum illud nomē habens appellationē, vt à grammatica grammaticus. Nomen enim denominatiuū habet communicare cum nomine vniuoco in principio, sed differre in fine, vt à grammatica grammaticus. In denominatione aūt tria requirūtur: scilicet denominans, denominatum, & denominatiuū. Denominans est forma accidentalis, quæ importatur per nomen abstractum: & dicitur denominans, quasi de se aliud nominās, quia de se dat concreto quod prædicetur, & denominet subiectum. Sed denominatiuum est accidens quod prædicatur denominatiuè de suo subiecto, vt album vel nigrum.

Denomino, as. (ἐπονομάζω) nennen) noemē) nōmer.) ex de & nomino. Hic enim de significat diuersitatem, vt sit quasi de alio nomine, vt homo albus. Quint. libr. 1. cap. 10. Propria sunt verba, cum id significant in quod primo denominata sunt.

Denoto, as. pen cor. idem quod noto, tas. σημειοῦμαι. bedeuten) bedieden.) marquer.) Liuius. 4. ab Vr. Haud dubiè Icilios denotante senatu, quos mercedem seditiosi Tribunatus petere consulatum insimulabant. Cic. pro lege Manil. Quòd is, qui vno die tota Asia, tot in ciuitatibus, vno nuncio, atque vna literarum significatione ciues Romanos necandos trucidandosque denotauit.

Dens, ab edendo: sicut Græci ὀδοὺς ab ἔδω. eyn zan) een tant) vne dent.) Sed omne quo aliquid teneri vel excæcari potest, solet dens appellari. Ver. lib. 6. Tum dente tenaci Ancora fundabat naues. Hinc bidens, tridens, & huiusmodi. Sed dentes diuersa sortiuntur nomina. cum enim primum apparent, apertis labiis, primores vocantur, lati & acuti, quibus fit morsus. τομεῖς, διχασῆρες, γελασῖνοι. Ipsi enim nec cibo tantum & alimentis necessarii, vocis sermonisque regimen tenent, concentu quodam excipientes ictum linguæ. Qui vero sequuntur quasi rotunda specie acuti in modum serræ, serrati dicuntur. ab antiquis canini appellātur in quocunque animali. κυνόδοντες, καρχαρόδοντες, κτένες. Plin. lib. 11. Lupi dextre caninus in magnis habetur operibus. Sequuntur maxillares, qui duplices sunt, cibumque conficiunt, ob id molares dicti. γόμφιοι. Iuuenal. Interque molares Difficili crescente cibo. Genuini, nouissimi nascuntur homini, (σωφρονισῆρες) vt ait Plinius. Quidam continui, vt homini & equo. Quidam exerti, hoc est extra os producti, vt apro & elephanto. χαυλιόδοντες.

Densifico, (πυκνόω) à densum & facio.

Denso, as. cogo, spisso. πυκνόω, δασμαντοιῶ. dick machen, kächmachen) dick makē) espessir.) Luc. lib. 4 Densaturque globus quantum pede prima relato. Verg. 1. Georg. Et Iupiter humidus austris Densat, erant quæ rara modò, & quæ densa relaxat. Hinc condenso. Colu. lib. 8. Torrido sale contingitur, rursusque ponderibus cōdensatur. Legitur etiā denseo, ses. Verg. 7. Aen. Agmina densentur cāpis. Plin. lib. 20. cap. 14. Ideo in mammarū mistura familiares ipsæ accessere, vt coire densereque lac non patiantur. πυκνοῦμαι. Et densesco, is. densus fio.

Densum, coarctatio nimia coniunctarum partium. δασύ. dick) espez.) Plin. libr. 10. cap. 69. Liquidius audiunt talpæ obrutæ terra, tam denso atque surdo naturæ elemento. Rarū contrà, in quo interuallis frequentibus laxior partium videtur esse coniunctio, μανόν. Hinc densitas. Plin. lib. 11. cap. 3. Quāuis arcente spiritum densitate & altitudine humoris. Et densitudo, δασύτης, πυκνότης. Compositum, condensum.

Dentale, (γύης) lignum quo vomer arandi caussa inducitur, sed pro vomere poni solet. Colu. libr. 7. Et dentalibus terrā subigere, quo minoris bubus id administrari possit. Dicitur etiā dens, (vt Var. scribit) quod eo quasi dente moleretur terra.

Dentatim & Denticulatim aduerbia, significant ad similitudinem dentium. (ὀδοντωδῶς, ὀδόντων δίκην.)

Dentatus, qui magnos habet dentes: qui & dentosus dicitur, ὀδοντώδης. wolgezeent) wel getant) qui ha des dens.) Plinius tamen dentatum dictum fuisse M. Curium lib. 7. scribit, quoniam cum dentibus natus fuerit. Hinc edentatus, qui est sine dentibus. Macrobius: Edentatæ belluæ morsus. Similiter edentulus. νωδός.

Dentex. (ὁ συνόδων, καὶ ἡ συναγρίς) genus est piscis.

Denticulatum, quod est ad similitudinem denticuli factum, ὀδοντώδης. Plinius: Præterea bina brachia denticulatis forcipibus.

Denticulo, dentes imprimo, ὀδοντόω.

Denticulus, paruus dens. ὀδόντιον.

Dentifrangibulum, ὀδοντοκλάστης. Plautus in Bacch. Næ tibi Hercle haud longe est os ab infortunio,

ita dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt.

Dentifricium, medicamētum quo dentes fricantur, vt fiant candidi. ὀδοντότριμμα. Plinius docet ex punicibus fieri dentifricia. Aupul. in Magia: Primo igitur legere è ludicris meis epistolium de dentifricio versibus scriptum.

Dentiloquus, (ὀδοντόφωνος) qui loquitur dentibus. Liuius lib. 9. Bell. Macedon. Itaque vnum tantum moratus diem, quietis eorum caussa, quos habuerat secū in itinere, inde simili fuga in dentiloquos transcurrit: socij erant, sed propter inopiam haud secus q̃ hostium fines Macedones populati sunt. Vbi dentiloquos Macedones vocat. Plautus verò aliter in Cap. Dentiloquos omneis mortales faciā, quenq; offendero. hoc est, dentes loquentes. id est, ex ore emittētes verborū loco, faciā: quia illis adeò dentes concutiam, vt suis sedibus eiectos expuāt. Sunt tamē, qui legant apud Plautum, dentilegos.

Dentio, dentes emitto. ὀδοντιάω, ὀδοντοφυῶ. zehnē) tanden) denter.) Plin. lib. 30. cap. 3. Cinis eorum pueros tarde dentientes adiuuat cum melle. Plautus in Mil. Venter creat omnes has ærumnas, auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant.

Dentiscalpium, instrumentum quo scalpuntur dentes, ὀδοντογλυφίς. eyn zeen stören) een tantstoker) vng curedent.)

Dentitio, dentium emissio. ὀδοντίασις. Plinius lib. 28 Infantibus nihil butyro vtilius per se, & cum melle priuatim, & in dentitione, & ad gingiuas, & ad oris vlcera. Dens lupi adalligatus infantibus, prohibet pauores, dentientiūq; morbos.

Denubo. is. cōiungi matrimonio. Apuleius in Or. 2. Apol. At tu dum eam putas etiam nunc claro fratri tuo denuptum, falsa spe inductus, filióq; eius Pontano author assentiēdi fuisti. Col. li. 10. ca. 16. Semina depositis cupiant denubere plantis.

Denudo. pen. prod. spolio, nudum reddo. ἀπογυμνόω entblössen) naeckt maken) desnuer.) Plin. lib. 11 cap. 22. Vt denudet fœminam vestis bombycina. Cice. 7. Verr. Ne excitetur Verres, ne denudetur à pectore, ne cicatrices Pop Rom. aspiciat.

Denuntio, as. futurum aliquid nuncio. ἐπαγγέλλω, παραγγέλλω. verkünden) vercondigen) annōcer.) Cic. De Senect. Aut senatui quæ sunt gerenda præscribo, & quomodo Carthagini mala diu cogitāti bellum inferatur multo antè denuntio. Colu. Sin autē cœli status frigidus & pruinosus hyemis violentiam denuntiat, in Idus Februarias hanc curam differemus. Ponitur etiam pro eo quod vulgus facere scire, dicit: id quod aliàs significare dicitur. Cicero 1. Tuscul. Nos verò si quid tale acciderit, vt à deo denuntiatum videatur vt exeamus è vita læti, & gratias agentes pareamus. vide etiam in dictione Indico.

Denuo, aduerbium, significat rursus, quasi de nouo, de integro. ἐξ ὑπαρχῆς. wederom) noch een mael) derechef.) Plaut. in Amphit Si denuo pultaueris. Liui. 10. Bell. Pun. Fabius in Hetruria rebellante denuò, quatuor millia & quingentos Perusinorum occidit.

Deoro, (ἐπιλέγω) pro peroro nonnulli vsurparūt: & deoratum pro perorato scripserunt, vt Pomponius testatur.

Deorsum, (κάτω) nederwaerts) tirant en bas.) cuius contrariū est sursum, notam habet significationē, capiuntur tamen ambo ꝓ vltro citróq;. Teren. in Eun. Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam, ne sursum deorsum (ἄνω κάτω, & ἄνω καὶ κάτω) cursites. Tractum ab Athenis, cuius portus in imo, vrbs verò in editiore loco sita est.

Depalmare, est palma percutere. κολαφίζειν. Gell. Quencunq; depalmauerat, numerari statim secundum duodecim tabulas viginti & quinque asses iubebat.

Depango, is. planto, seu defigo, in terram pono. καταπήγνυμι. Colum. lib. 4. Deinceps pastinatur malleolus vitibus inserendus, cumq; sat erit medio spacio quod vacat inter vites, per vnam lineā depangere. Inde depactus.

Deparcus. vide in dictione Parcus.

Depeciscor, depectus, (συντίθεμαι) eyn vertrag machē) ouercomen met iemanden) cōuenancer.) ex de & paciscor, significat sicut simplex, & tam in bonam q̃ in malam partē accipitur. Terent. in Phorm. Ita me dij bene ament, vt mihi liceat tam diu qđ amo frui. Iam depecisci mortē cupio. Cice. Quidam cū circunsederet, neq; effugere vllo modo posset, depectus est cū hostibus, vt arma & impedimēta relinqueret, milites educeret. Alij legunt depaciscor.

Depecto, ctis, xui. vel xi. xum. diligēter pecto. κτενίζω. kemlen) kemmē) peigner.) Ouid. lib. 3. Fast. Interea liber depexos crinibus Indos Vicit, & Eoo diues ab orbe redit. Plin. lib. 19. Ars depectendi digerendiq; iustum est è quinquagenis fascium libris quinas denas carminare. Per translationē & in malam partē. Terent. in Heaut. Egó ne? si viuo, adeò exornatum dabo, Adeò depexū, vt dum viuet, meminerit semper mei. id est, ornatum, cultum. Dictum à contrario sensu. Quòd si depessum legamus à patior siue à pando, significat laceratum. A depecto fit depexo. as.

Depeculor, (κλέπτω) stelen) piller.) pen. prod. ex de, & peculor: quod à peculium deducitur. Peculium verò significat lucrum, vel quicquid sua industria quis acquisiuit. Qui autem peculium, siue quid peculij surripuerit, depeculator (κλέπτης) dicitur. Quanquàm sint qui dicant, depeculari ꝓpriè esse furari ea quæ ad Rempub. siue principem, siue ad sacra pertinent. Sed Cicero lib. 1. Ad Heren. docet aliud esse furtum, aliud peculatum, Si quis (inquit) peculatus accusatur, quòd vasa argentea publica de loco priuato dicatur sustulisse, possit dicere cum definitione sit vsus, quid sit furtum, quid sit peculatus, secum furti agi & non peculatus oportere. Et in Verrem act. 1. Quibus in prouincijs multas domos, plurimas vrbes, omnia fana depeculatus.

Depello, is. depuli, depulsum, deorsum pello ἀπελαύνω. vertreiben) verdryuen) poulser hors.) Cic. 2. De Legib. Quid iam de Saturnini supplicio relis

quis'q; dicam? quos ne depellere quidem à se sine ferro potuit Respub. Lact.lib.2. Inueteratos depulimus errores. Quandoq; abducere, remouere, (ἀπογγίσθαι, ἀπάγεσθαι.) Depulsor, depultrix, (ἀπαγωγός.) Verg. Dulce satis humor depulsis arbutus hoedis. Nam depulsis propriè posuit, quod agnos quadam vi ab vberibus matrum depelli constat, dum repugnant ne inde amoueantur. Inde depulsus, dicitur cõtra voluntatem amotus. Amouetur enim à re grata & iucunda. Depelli portẽta dicuntur, cum mala quæ ex iis fiant, precibus, supplicijs, religione, & deorum ceremonijs fugantur.

Dependeo, des. deorsum pẽdeo. ἀποκρέμαμαι. Colu. lib.4. Sed si per vnumquemq; pampinum maior numerus vuarum dependeat. Aliquando est sustentari. ἐπαρτῶμαι. Cicero: Omnis illorum salus à nostra salute dependebat.

Dependo, dis. (ἐκτίνω, καταβάλλω) fere pro simplici pendo est, quod variè sumitur: vt, pecuniã vel tributũ pendere, est dare, vel soluere, seu pati pœnã. Apuleius libr. 8. Precio dependo: id est, soluto. Sed de hoc in dictione Pendo.

Deperdo, (ἀποβάλλω.) vide in dictione Perdo.

Depereo, ris. ex de & pereo, accipitur pro morior. παραπόλλυμαι. vergaen) perir.) Colum. lib.4. Nos tamen plus quatuor millibus conserimus, quia negligentia cultorũ magna pars deperit. Quandoq; est impatiẽter amare. ἐπιμαίνεσθαί τινι. Plau. in Capt. Hic ipsus Casinam deperit.

Depesco, is, scui. (ἀποβόσκω) significat pecus deduco: vt compesco, (συνέχω) vnà duco & pasco, & in vno loco contineo.

Depesta, poculi genus, quo vetustissimi vtebantur.

Depiles, pen. cor. qui sunt sine pilis. ἄτριχες, ψιλοί. caslunw) sonder haer) sans poil.) Varr. lib. 1. De Vi. pa. Quòd ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem.

Depilo, las. pen. cor. pilos detraho. ψιλόω. Martialis: Cum depilatos chreste coleos portes. Item rarefacio. Lucilius: Depilati omnes sumus.

Deplano, as. penultima producta, in planum deduco. ἰσοπεδόω. Lactan. lib.4. Ego antè ibo, & montes deplanabo.

Deplanto, tas. (καταφυτεύω) vide in dictione Plãto.

Depleo, ples. (καταπλέω) vullen) desemplir.) Colu. lib.12. ca.50. Cõchæ ferreæ quibus depletur oleũ. Papinius: Da mihi si veteres digno depleuimus haustu: Da fontes mihi Phœbe nouos. Cato de re Rust. ca.64. Oleum, si poteris, bis in die depleto.

Deploro, ras. (ἀποδύρομαι, κλαίω.) beclagẽ, beweynẽ, beschreyen.) plourer, plaindre.) pen. prod. propter actum plorationis, qui in re miserabili exigitur, si lacrymæ manant, tunc propriè: si non manant, significat quasi plorãdo lamentor. Cic. in Cato. Nõ libet deplorare mihi vitam, quod multi & indocti fecerunt. Et libro. 2. Officior. Admonebat me res vt hanc quoq; intermissionem eloquentiæ deplorarem, nisi vererer ne de meipso aliqua viderer queri. Aliquando est plorandi finem facere. Vnde deplorata cadauera dicebantur, quibus vltimus luctus profolutus erat. Liu.4. ab Vr. Ante omnia deplorati erant equites, nõ priuato magis, quàm publico luctu. Et rempublicam deploratam, iam euersam. Et deploratum, de quo conclamatum est, neq; ei aliquo remedio succurri potest, vt deplorata resp. Et Plin. lib.24. cap.8. Prodest, vt demonstrabimus suo loco, deploratis in phthisi. Idem libr.26. cap.6. Constat deplorata aurium vitia eo remedio sanari. ab hoc tractum est, Conclamatum est, quando affines eiulantes conclamabãt. Diciturq; in omni re iam deperdita, (ἀπεγνωσμένον.) quia post lacrymas affinium mortuum planè cadauer erat. Inde & indeploratum (ἄκλαυτον) dicitur. Ouidius in Ibin. Indeploratum proijcere caput.

Deponere, (κατατιθέναι) ableggen) afleggen, nederleggen) mettre bas.) est deorsum ponere, vt deponere sarcinam. Plautus Curc. Propino magnũ poculum, ille ebibit: Caput deponit, cum dormiscit, ei subduco anulum. Idem Mostel. Ecce autem hic deposuit caput, & dormit. suscita. Cic. per translationem dixit pro dimittere, Exoptimaui honestissimè molestias posse deponi, si me ad philosophiam retulissem. Sic deponere inuidiam, dolorem, curas, simultatem, inimicitias. Item deponere memoriam, vel ex memoria, vel memoria, pro obliuisci. Et Cicero Fam. 13. Nunc verò si audierit te ædificationem deposuisse. id est, ædificationem abiecisse ab eaq; cessasse. Et deponere prouinciã. Idem Attic.2. Sexta, cum prouinciam deposui in concione. Et Famil. lib.5. Illud dico, me, vt primum in concione prouinciam deposuerim, statim, quemadmo dum eam tibi traderem, cogitare cœpisse. Est autem (vt tradit Riccius) deponere prouinciã, cum quis sponte sua ante legitimum tempus eam recusat, vel coactè magistratum abdicat. non abit, cum exacto prouinciali tempore ex prouincia magistratu decedit. agit enim Cicero vtroq; in loco de Hispaniensi prouincia, quam Romæ deposuerat. Hæc ille. Item pro priuare, (καταλύειν) Plautus: Vt me deponat vino, eam affectat viam. Suetonius: Ne imperio turpiter depositus, priuatus viueret. Aliquando derelinquere, & quasi desperare. Vnde depositi, desperati dicuntur. Vergilius: Ille vt depositi proferret fata parentis. Cicero in Verrem act.1. Itaque mihi videor iudices, magnam & maxime ægram, & propè depositam Reipub. partem suscepisse. Aliquando est apud aliquem quicquam ponere seruandum, seu pro pignore. παρακατατίθεμαι. Habet enim de præpositio hoc loco vim augendi, vt ostendatur, totum fidei eius commissum, quod ad custodiam rei pertinet. Vergilius: Ego hanc vitulam, ne forte recuses, Depono. Ad seruandum verò, vt gladium, pecuniam. Cicero lib.3. Offic. Si gladium quis apud se sana mente deposuerit, repetat insaniens, reddere peccatum sit, officium non reddere.

Deponens verbum, (ἀποθετικόν) ideo dicitur, quia deponit aliquid de quantitate communis verbi: scilicet futurum participium in dus, à significatione passiua. Nam cum participia quatuor habet verbũ com-

commune, vt criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus. hoc non habet deponens, scilicet futurū à passiua significatione, vt minor, minans, minaturus, & minatus: nō autem minandus.

Depontanus, penultima producta, vide infrà in dictione Pons.

Depopulari, est destruere siue deprędari, passimq; & publicè populatim diripere. κατασυλᾶν, διαπορθεῖν. verhergen) dlandt afloopē) depeupler, destruire.) Plin. lib. 18. cap. 20. Salassi cum subiectos Alpibus depopularentur agros. Cice. 5. Ver. Qui cum agros maximos, ac feracissimos per seipsum. hoc est per Aproniū Verrem alterū depopularetur. Legitur etiam depopulo actiuè apud Hircium lib. 6. De bello Hispaniensi: Agros (inquit) vestramq; prouinciam vestro impulsu depopulauit.

Deportare, est de aliquo aliquid portare. ἀνακομίζειν, κατακομίζειν. bringen) emporter, ou apporter) Cicero Attic. Quæ arma superabant, ea si Brundusium iumentis deportaueritis, vehementer Reipublicæ profueritis. Columel. lib. 5. Nec procul à mari, vel nauigabili flumine, quò deportari fructus, & per quod merces vehi possint. Vnde deportati dicūtur, quibus aqua & igni interdictum est, vel quibus princeps prouinciam annotauit. Vlpian. Hæc est differentia inter deportatos & relegatos, quod in insulam relegari ad tempus, & in perpetuum quis potest: Deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotauit, vel de quibus deportandis scripsit. Transfertur etiam ad ea quæ delectationem, laudem, & vituperationem habent, quę nostra opera sumus assecuti: vt cum inde reuertimur, quò profecti fueramus: aut cum vbi sumus, inde quicquam deportatur. Cic. Trebatio: Mihi crede, nihil ex ista prouincia potes quod iucundius sit, deportare. Idē in Catone. Teq; non cognomen solum Athenis deportasse. Vituperationem: vt, deportauit Verres amicum. Pro deporto vulgò reporto dicitur: cum reporto, (ἀνακομίζω, ἀναφέρω) retro porto, seu reueho, reduco'ue quod portatum siue delatum & deductum fuerat, significet. Lactan. lib. 4. Repentè viribus roborati, ipsi lectulos suos reportarent, quibus fuerant paulò antè delati. Cice. Pro se; Itaq; Pub. Lentuli beneficio excellenti atq; diuino, non solum reducti sumus, sed equis insignibus & curru aurato deportati. Transfertur etiā ad verba, cum quis pro verbis verba reportat. Vergil. Isq; adytis hæc tristia dicta reportat.

Deposcere, depoposci, est multū desyderare, siue ratione quadam exigere. ἐξαιτεῖν. fast begåren) seer begåren) requirer.) Cic. 6. Ver. Vt illa flamma diuinitus extitisse videatur, non quæ deleret Iouis Opt. Max. templum, sed quæ præclarius magnificentiusq; deposceret. Cæs. 8. Bell. Gall. Principem sceleris ipsius, & concitatorem belli Cutruatū ad supplicium deposcit. Colu. lib. 1. Canabis solum pingue stercoratumq; & riguum, vel planū atq; humidum, & alte subactum deposcit.

Depositorius, qui aliquid deponit. κατάθετης. Depositarius, qui depositū accipit. καταθηκοφύλαξ. Vide lib. 16. Digest. titulo Depositi, & contrà.

Depositum, (παρακαταθήκη) quod deponitur: hoc est quod alicui sub fide traditur, vel quod pignoris loco dimittitur, vel quod sequestro, (μεσεγγύημα) à pluribus in solidum certa conditione custodiendum reddendumq; cum fuerit, de iure discussum traditur: & sic est nomen. Cice. Quid? si quis apud te pecuniam deposuerit, bellum patriæ inferat, reddes'ne depositum? Nō reddere depositum, maxima iniustitia est.

Deprędor, populor. κατασυλεύω, λαφυραγωγῶ. à quo deprædator & deprædatrix, verbalia nomina.

Deprauo, pen. prod. prauū facio, vitio, vt cum quid est scriptorum aut maledicorū vitio corruptum: λωβῶ, διαστρέφω, παραφθείρω, στρεβλόω. verderben.) verderuen.) corrumpre.) Terent. in Phorm. Nihil est tam bene dictū, quin male narrando possit deprauarier. Cic. 1. De Fin. Sed ita vt ea quæ corrigere vult, mihi quidem deprauare videatur. Deprauatè aduerbium. Cic. 1. De Fin. De quibus neq; deprauatè iudicant, neq; corruptè.

Deprecor, pen. cor. quandoq; ponitur pro simplici. vnde Hier. Noluit (inquit) veniā deprecari. Quandoque vehementiam supplicationis denotat, vt sit vehementer siue suppliciter precari. ἐξαιτέομαι. fast bitten) ootmoedelijck bidden) fort prier.) Suet. in Cęs. Satis constat Syllā cum deprecantibus amicis & ornatissimis viris aliquādiu denegasset, atq; illi pertinaciter contenderent, expugnatum tandem proclamasse. Cic. in Lælio: At C. Blosius Cumanus hospes familiæ nostræ Scęuola, cum ad me qui aderam, cum Lenate & Rutilio consulibus in consilio deprecatum venisset. Et libro. 1. Ad Heren. Deprecatio cum & peccasse & consultò fecisse reus confitetur, & tamen postulat vt sui misereatur. Habet quandoque contrariam suo simplici significationem, & precis negationem seu detractionem importat (sicut in dedecet, despero, & huiusmodi) & sic significat recusare, παραιτοῦμαι, ἀπεύχομαι Asinius Ciceroni: Nec periculum est vllum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. Vergilius: Equidem merui, nec deprecor inquit. Ouid. lib. 1. De Ponto: Sæpe precor mortem, mortem quoque deprecor idem, Ne mea Sarmaticum contegat ossa solum. hoc est, non precor, nollem, recuso: & qđ vernacula lingua dici solet, Non te prego de quæsto, ma io te ne desprego. Liu. De Bello Maced. vtranq; significationem complexus est: Ego si quid sceleratè in fratrem admisi, nullam deprecor pœnam: si innocens sum, ne inuidia conflagrem, cum crimine non possim, deprecor. Horū prius pro ominor, detestor, siue recuso sumitur, posterius pro vehementer precor. Quandoq; est depellere, abigere, propulsare, siue redarguere prece adhibita, vel quouis alio modo. inde dicimus, Ignominiā & inuidiam & pœnam deprecatus est. Sueton. in August. Cum Lectorius adolescens patritij generis in deprecāda grauiore adulterij pœna allegaret se esse professorem, Cic. lib. 4. Ad Heren.

ren. Audes verbũ facere? audes quicquam petere? Audes supplicium deprecari? Vbi non significat recusare, neque precari, ne de se supplicium sumatur, sed depellere, siue redarguere. Quintilianus lib. 3. scribit deprecationem depulsionem esse. Item Cicero in Catil. libro. 1. Nunc vt à me P. C. quandam propè iustam querimoniam detester atque deprecer, percipite quæso, diligẽter quæ dicam. Idem pro Bal. Quiddam de communi additione omnium nostrũm, deprecandę maleuolentię caussa, breuiter commemorandum videtur. Qua de re si Gellius scripsit, deprecari significare execrari, detestari, depellere, vel abominari, non fuit culpandus à Laurentio Valla, cum depello hisce Ciceronis exemplis probè conueniat, & deprecor maxime congruat, propter præpositionem de, quæ ambobus præposita est. Execro verò, detestor, abominor, cum penè idem significent quod recuso, etiam ipsi verbo deprecor conueniunt in ea significatione, in qua suprà illud Ouidij, Mortem quoque deprecor idem, diximus accipiendum: vt & illud Ciceronis lib. 2. De Repub. Etiam in Claudij inuidiam Gracchi charitas deprecabatur, id est, ꝓpulsabat & defendebat. Sallust. in Iugurtha: Sed quoniam eò natus sum, vt Iugurthę scelerum ostentui essem, non iam mortem & ærumnas, tantummodo imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor. Quandoque deprecari, est precibus eximere. ἐξαιτεῖσθαι. In quo significato dicitur deprecatio, ἐξαίτησις.

Deprehendo, is. significat cautè vel incautum quempiã capio. φωράω, καταλαμβάνω: heymlich ergreiffen) heymelyck beuinden) surprendre.) vt, Deprehensus sum in adulterio, in scelere, in sermone, (ἑαλώς.) Deprehensus ab hostibus, à tempestate. Verg. Deprensis olim stadio tutissima nautis. Horat. in Ser. Deprensi non bella est fama Treboni. Vnde & deprehensa genus animaduersionis militaris, qui certo in errore deprehẽsi fuissent, castigatione maior, ignominia minor. Interdum deprehendere, est animaduertere, cognoscere. αἰσθάνομαι. Lactant. lib. 1. de Ioue loquens: Non'ne à sua prima pueritia impius & penè parricida deprehẽditur? Deprehensor, oris. ὁ ἁλώσας.

Deprimo, is. depressi. pen. cor. deiicio, humilio, in inferiorem partem demitto, defigo. ταπεινόω, πιέζω. neder trucken) onderdrucken) abaisser.) Varro. Ab eo depressus, à quo erigi extollique sperabam. Lactan. lib. 3. Ita dum hominem quærit extollere, rem ipsam depressit, id est, in imo defixit, humiliauit. Idem lib. 6. Altera quę ad inferos deprimat, id est, deorsum premat vel mittat. Cic. li. 3. Ad Heren. Quàm maxime sedata & depressa voce principia dicemus, id est, demissa. Plinius lib. 2. cap. 38. Terrena in cœlum tendentia deprimit syderum vis. Cic. Antequã: Nam quem virtutis gloria cum summa laude ad cœlum extulit, eundem inimicorũ inuidia indignissime oppressum deprimit ad supplicium. Depressus, depressior. nomen ex participio: vt depressior locus. Colum. lib. 1. cap. 2. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamẽta. Idem lib. 2. cap. 9. Modò in elatiora, modò in depressiora, cliui obliquum agi sulcum oportebit.

Depromo, mis. (προφέρω) penult. prod. vide in dictione promo.

Depso, is. (δέψω) significat subigendo manibus aliquid molle & tenerum reddo. Cato De re Rust. cap. 76. Deinde manibus bene depsito. Huius compositum est condepso: & deriuatiuum depsticius, a. um δεψητικός. Cato cap. 74. Panem depsticium sic facito, &c.

Depuber, pen. prod. dicitur is qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. ἄνηβος. onmanbaer) ionck) Hinc depuberem porcum dicimus, quem lactentem occidimus.

Depudet, pen. corr. pudorem abiicit. ἀπερυθριᾷ: niet schamen) estre dehont.) Ouid. Depuditus profugusque pudor sua signa reliquit. Hieron. Ad Eusto. Vsus est depudesco: Non depudesco (inquit) infelicitatis meę, qui potius plãgo nõ esse quod fuerim.

Depudico, as. penul. prod. significat violo, stupro, & pudicitiam aufero. διαφθείρω. Vsus est Laberius in Mimis, teste Gellio lib. 16. cap. 7. in principio.

Depugnare, probè pugnare. διαμάχομαι. streyten) vechten) cõbatre.) Lactan lib. 5. Retinuit id quod erat ei contrariũ, cum quo depugnare posset. Cic. De Senect. Depugnauit apud Thermopylas.

Depurgo, as. probe vel deorsum purgo. ἐκκαθαίρω. reyn machẽ) reynigen) purger.) Cato De re Rust. Terrã cum stercore bene permisceto, depurgato ab herba graminibusque. Liu. 9. Bel. Maced. Filium mittere Romam simul ad depurganda crimina, simul ad deprecandum iram senatus statuit.

Depuro ex de & puro, extraho, exicco. ἀποχωρίζω, ἀποπτίζω. Vñ depuratũ dicimus, siccatũ & mundatũ.

Deputo, as. pen. cor. propriè deorsus puto. κατατέμνω. abhouwen) affnoeyen) couper.) Colu. lib. 3. In agro macro & sicco vineam imbecillã in brumam amputato, quam partem non deputaueris, circa calendas Februarij repetito, & deputato. Item deputare est existimare, censere, iudicare. ἀπολογίζομαι: quod vulgo dicitur reputare, non, vt multi putãt, delegare. Terent. in Hecy. Aedepol næ meam esse herus operam deputat parui preciũ, Qui ob rem nullã me misit frustra, vbi totũ desedi diem. Plaut. in Amph. Inde cras è promptuaria cella depromar ad flagrum? Nec caussam liceat dicere mihi, neque in hero quicquam auxilij fiet? Nec quicquam sit, quin me omnes esse dignum deputent.

Depuuio, is. ex de & pauio: hoc est, cædo. Lucil. Palmisque misellam Depuuit me. id est, verberauit.

Derbenses, (Δερβεῖοι) populi, ex quorũ numero fuit Timotheus Apostoli discipulus.

Derbies, seu Derbiæ, & Derbij, (Δέρβιοι) sunt populi Hyrcanis propinqui, de quibus Hieron. Massagetæ & Derbies miserrimos putãt, qui ægrotatione moriantur, & parentes, cognatos, propinquos, cum ad senectutem venerunt, iugulatos deuorant, rectius esse dicentes, vt à se potius quàm à vermibus comedantur.

Derce,(Δίρκη) fons est frigidissimus æstate, inter Bilbilim & Segobrigam, in ripa ferè Salonis amnis.

Dercetum, pen.cor. nomen cuiusdã deæ, de qua Diodor.lib.3. Iuxta Ascalonem lacus est, vbi templũ insignis deę, quam Syri vocant Δερκετὼ muliebri facie, reliquum verò corpus figura piscis, cuius filia Semiramis à columbis educata sit. Ob id sacras genti aues eas esse, ostendit Tibullus, Alba Palæstino sancta columba Syro.

Derelinquere, significat prorsus seu in totum relinquere, deserere. καταλιμπάνειν. verlassen) verlaten) delaisser) Cicero pro Cecin. Derelinquo iam communem caussam populi Rom. ius in vestra fide ac religione depono. Vnde derelictio.onis. verbale. Cic.3.Off. Sed communis vtilitatis derelictio contra naturam est.

Derepente, (ἐξαίφνης) gãchlingẽ) subytelyck) soubdainement.) totum vna dictio, quia (vt docet Donatus) aduerbijs præpositionem separatim non addimus. Si enim separaueris, non est Latinum de repente. Terent. in Hecy. Ita corripuit derepente tacitus sese obuiam.

Derideo.des, pen.prod. significat cum alterius contemptu rideo. καταγελῶ, καταμωκάομαι. verlachen) bespotten) mocquer) Plautus in Aulul. Neq; ædepol ego te derisum venio, neq; derideo. Vnde derisor, καταγελαστής. Deridiculum, irrisio. Plautus in Pseud. Quàm illum mihi verba per deridiculum dare. Deridiculus.a.um. derisione dignus. καταγέλαστος, καταγέλαστος. Varr.1. De re Rust. Sequetur vt duos villicos, & duas villicas habere debeat, quod est deridiculum.

Deripio.pis. (καθαρπάζω) abziehen) aftrecken) prendre.) penultima correpta, tam in bonum, quàm in malum sumi potest. In bonum. Verg.lib.2.Georg. Collaq; prælorũ fumosis deripe tectis. id est, confestim defer. In malum. Plaut. in Menæh. Sed quis hic est, qui capillo me huc de curru deripit. Lactã. libr.5. Quomodo se rapinis & fraudibus abstinebunt, qui Mercurij furta nouerunt, docentis, non fraudis esse deripere, sed astutiæ. id est, surripere. Diripere verò, (λῄζομαι) berauben.) pilgeren.) piller.) in malum est, cum significat diuersa diuersè rapere, vt fit in vrbium expugnatione. Gellius, Nam cum oppidum Tolosanum in terra Gallia Qu. Cepio consul diripuisset, multumq; auri in eius oppidi templis fuisset, quisquis ex ea direptione, aurum attigit, misero cruciabiliq; exitu perijt.

Deriuo.as. (παροχετεύω) pen.prod. à riuus descẽdit, cum aqua deflectitur aliquò. vnde & deduco riui more, siue deflecto significat. Per translationem plerig; vsi sunt. Terent. in Phor. Quid vis, nisi vt maneat Phaniũ, atq; ex crimine hoc Antiphonem eripiam, atq; omnem in me deriuem iram senis? id est deflectam. Donatus: Deriuatio, (μετάστασις) dicitur inflexio criminis ab eo ad quem pertineat, ad eum ad quem non pertinet. Cic. in Verrem Act.4. Quid est quamobrem putes te tuam culpam non modò deriuare in aliquem, sed communicare cum aliquo posse? Colu.lib.1. propriè dixit; Crebrosq; sulcos aquarios (quos nonnulli elices vocant) faciamus, & omnem humorem in cloacas, atq; inde extra segetes deriuemus. Cice. pro Mil. posuit pro deuitare: Fecerunt id serui Milonis (dicam enim non deriuandi criminis caussa, sed vt factum est) neq; imperante, neq; pręsente domino, quod suos quisq; facere seruos voluisset. Hinc fit deriuatiuus.a.um. quod ab alio deducitur. παράγωγος.

Derogo.as. (ἀφαιρέω) eyn theyl abbrichen) een deel aftrecken) abolir vne partie) pen.cor. cum quid ex lege veteri, quo minus fiat, sancitur lege noua, inquit Festus, quod patet ex eius contrario Arrogo. Inde etiam Derogare fidem alicui, vel de magnificentia alicuius, apud Cic. pro detrahere. Hiero. in prologo Esdrę: Interrogẽt Hebræos, & ipsis authoribus translationi meę vel arrogent vel derogent. Cic.lib.2. Ad Heren. Cum duę leges inter se discrepant, videndum est primum, num quæ abrogatio aut derogatio sit. Quid est ergo derogatio, nisi detractio aliqua legis? Abrogatio, (ἀφαίρεσις) ipsius legis ablatio? Illa partis legis, hæc totius sublatio est. Derogo igitur, detraho, quod similiter fit, cum dignitati honoriq; alterius detrahitur.

Dersæi, cum æ diphthongo, (Δερσαῖοι) populi sunt Græcorum in littoribus Thraciæ, sicut Herodotus ostendit.

Deruncinare, dissecare, & dissipare, ἐκβεντανίζω: tractum à runcinis, quæ maiores serræ dicuntur, quibus fabri lignarij maiora ligna secant. Plautus in Mil. Vt lapide deruncinauit militem.

Deruo.is. deorsum ruo, cado. καταβάλλω. Apuleius: Prolapsus deruissem. Cic. ad Atti.lib.16. Et de laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

Des olim pro bes, dicebatur as, dempto triente. Est enim des, octo vnciarum pondus.

Desæuio.is. valde sæuio. ἐγχαλεπαίνομαι. Hiero. in Prol. lib. Reg. Latrantes canes, qui aduersus me rabido ore desæuiunt. Item sæuire desino. ἀφυβρίζω. Lucanus: Nec dum desæuiat ira, Expectat.

Descendo.is. ex de & scãdo, propriè significat, de loco excelso ad imum deuenio. καταβαίνω, κατέρχομαι: hinab steigen) afclimmen) descendre.) cuius contrarium est ascendo. Liuius libro.1. Tenuere tamen arcem Sabini, atque inde postero die, cum Romanus exercitus instructus, quód palatinũ capitolinumq; collem Campani complessent, non prius descenderunt in æquum, quàm ira & cupiditate recuperandæ arcis stimulante animos, Romani aduersum subiere. Idem libro.2. Ab Vrb. Tum ad equites dictator aduolat obtestans, vt fesso iam pedite descendant ex equis. Per translationem verò dicimus, Descendo in prælium, descendo in campum, descendo in forum, & huiusmodi alia: quia de quiete ad laborem, de loco tuto ad periculum, de vita ad mortem est iste descensus, siue ad animam, siue ad corpus, siue ad vtrunque spectet. Persius pro humiliare posuit: Vt nemo in sese tentat descendere nemo, Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Descio.is. nõ scio. Plau. in. Merc. Athenæ desciuerit.

Descisco,(ἀφίσημι.) vide in dictione Asciſco.

Descobinatus,ſaucius,abraſus,ſectus. ἀπεξεσμένος Varr. in Melea, Sin autem delectationis cauſſa venamini, quanto ſatius eſt, ſaluis cruribus, in circo expectare, quàm his descobinatis in ſylua curare? Nonius.

Deſcribere, (ἀπογράφειν) abſchreyben) wtſchryuen) trãſcripre, copier.) propriè ſignificat de exemplari ſcribere, in qua ſignificatione etiam ſunt exſcribere, & transſcribere. Cicero Corni. Dicam tuis, vt eum, ſi velint (librum ſcilicet De optimo gen. dicen.) deſcribãt, ad te'q; mittant. Per tranſlationem verò ponitur ꝓ diſponere, ſeu deſignare διατάττειν διαγράφειν, διατυποῦν. Idem in Lælio: Mei ſunt ordines, mea eſt deſcriptio. Item pro pingere. Plaut. in Aſin. Non potuit pictor rectius deſcribere eius formã. Item pro denunciare. Lactan. lib. 5. Quod prophetę multo antè deſcripſerãt. Licet & pro accurate ſcripſerãt intelligi poſſit. Nam hoc verbum etiam ſcriptoribus: id eſt, condentibus aliquid conuenire poteſt, cum eius deſcriptio, pro diſpoſitione & accurata ſcriptiõe operis ponitur. Terent. in Phorm. Ego deſcripſi porrò illis quibus debui. Vergil. Imò hæc in viridi nuper quæ cortice fagi Carmina deſcripſi, & modulans alterna notaui, Experiar. Lact. libr. 5. Quid eſt enim cur illam vel in carminibus, vel in omni ſermone deſcribant, conquerentes eius abſentiam, cum ſit facillimũ bonos eſſe, ſi velint? Et hoc ex vi præpoſitionis de, quæ diligentiam ſcriptoris pręſe fert. De excribo, Gellius: Haud quicquam dubitauimus, quin ea Plauti foret, & omniũ maxime germana, ex qua duos hos verſus excripſimus. De transſcribo, Hierony. in præfat. Pſal. Vnde conſueta præfatione commoneo, tam vos quibus fortè labor iſte deſudat, ꝙ eos qui exemplaria iſta habere voluerint, vt quæ diligenter emendaui, cum cura & diligentia transſcribantur. Scribere proprium eorum eſt, qui aliquid condunt. συγγράφειν.

Deſeco, as. pen. cor. ferro incido. ἀποτέμνω. abſchneiden) affnyden) couper.) Colum. lib. 3. Et ſi fieri poteſt, iuxta aliquem nodum ferrula deſecato. Idem libro. 12. Bonus operarius prati iugerum deſecat.

Deſero, is. penul. cor. rui. tum. derelinquo, deficio. ἀπολείπω. verlaſſen) verlaten) delaiſſer.) Terent. in Heautont. Mulier telam deſerit continuo. Idem in Andr. Per omnes tibi adiuro deos, nunquam eam me deſerturum. Hinc milites, patriæ deſertores dicuntur, qui patriã deſerũt, quam defendere deberent. λειποτάκται. Suet. in Cæſ. Deſertorũ ac ſeditioſorum inquiſitor, ac punitor acerrimus, conniuebat in cæteris. Cæſar. 6. Bell. Gal. Qui ex iis ſecuti non ſunt, in deſertorum ac proditorum numero ducuntur. Hinc deſertum locum appellamus inhabitatum, quaſi ab hominibus derelictũ, quem Græci ἔρημον nominant. Vergilius. 1. Aeneid. Ipſe ignotus, egens, Libyæ deſerta peragro. Quomodo autem differat deſertor ab emanſore, vide in dictione Emanſor.

Deſerto, as. frequentatiuũ eſt. ἐρημόω. Accius: Cum me ſolum vterq; parens deſertaſſent.

Deſertum, & participiũ & nomen eſſe poteſt. Participium, idem eſt quod derelictum, ἀπολελειμμένος: & quandoq; aſperum atq; incultum, ἔρημον. Verg. Rupe ſub aduerſa deſerti ad Strymonis vndam. Nomen ſumitur pro loco inhabitabili, vt ſuprà in verbo Deſero.

Deſeruire, eſt obtemperare, ſeu diligenter humiliter'ue ſeruire, θεραπεύειν, ὑπουργεῖν, δουλεύειν. dienen) onderdanich zijn) ſeruir.) Cicero Tyr. Indulge valetudini tuæ, cui quidem tu ad huc, dum mihi deſeruis, ſeruiſti non ſatis. Idem 1. Offic. Item'q; alij, qui quiduis perpetiantur, cuiuis deſeruiant, dum quod velint conſequantur. Eſt etiam male ſeruire, quod vernacula lingua dicitur, deſeruir, ou meſſerer.

Deſes, deſidis, à deſideo, qui nihil agit, & ocioſus ſedet: vel qui ſtat ſępius ad ſedendum, ſuper his quę tranſigenda properè forent. ῥᾴθυμος, ῥᾴθυμος. faul müſſig) luy, ledich) pareſſeux.) Liu. lib. 1. Deſidem Romanum regem inter ſacella & aras acturũ eſſe regnum rati. Et lib. 3. Sedemus deſides domi mulierum ritu inter nos altercantes. Vnde deſidioſus, qui totus deſidet, & nihil agit. Ouid. Quæritur, Aegyſthus quare ſit factus adulter. In promptu cauſſa eſt, deſidioſus erat. Martial. lib. 8. Dic mihi, quid melius deſidioſus ages?

Deſideo, des. deſedi, deſidere, ocioſum ſedere. müſſig ſitzen) ledich ſitten) eſtre oyſif.) Plaut. in Bacch. Nam meus formidat animus, noſtrum tandiu ibi deſidere, neq; redire filiũ. Terent. in Hecy. Qui ob rem nullam miſit, fruſtra vbi totum deſedi diem.

Deſido, dis, deſedi (nam præteritum à ſedeo mutuatur, teſte Valla lib. 5.) idẽ quod ſedere, ſed cum motu. Cic. 1. De Diuin. Eo tempore ipſo cum hoc calamitoſum prælium fieret, tantos terræmotus in Liguribus, Gallia, compluribusq; inſulis, totaq; in Italia factos eſſe, vt multa oppida corruerint, multis locis labes factæ ſint, terræq; deſederint, fluminaq; in contrarias partes fluxerint.

Deſideratiua verba, (ἐφετικὰ ῥήματα) ſunt quæ à Priſciano meditatiua vocantur. Ea terminantur in rio, vt eſurio, parturio. Nam deſiderium magis quàm meditationem denotant. Cic. 2. Phil. Vtinã aliquando dolor populi Roma. pariat, quod iandiu parturit. Plinius libr. 36. Aetitæ omnes adalligati mulieribus, vel quadrupedibus in pelliculis, ſacrificati vteri animalium continent partus, non niſi parturiant remouendi, alioquin vuluæ excidium fit. ſed niſi parturientibus auferant, omnino non pariunt. Sic parturio propriè, pro cupio parere ſumitur, quanquam interdum pro pario ſumptum inueniatur. Scaturio pro primitiuo capitur ſcateo, non enim deſideratiuum eſt ſignificatione, ſed voce tantum. Amaturio autem, lecturio, dicturio, quando illis docti vſi non ſunt, omittenda hic'cenſeo.

Deſiderium (ἐπιθυμία, πόθος) eyn groſſe begirde) een groot verlangen) deſyr) pro vehementi amore atq;

Deſer af-

affectione, vt apud Iuuen, Cur desiderio bibulæ Sertorius ardet. Et propriè de rebus gratis, optatis, aut amissis dicitur. Hinc dicimus post pugnā desiderari milites qui perierūt. Cic. in Lælio: Ego si Scipionis desiderio me moueri negem, quàm id rectè faciam, viderint sapientes.

Desidero, as. (ἐπιποθέω, ἐπιθυμέω) beghâren) desyrer.) ex de & sidero. Sidero verò à sidus deducitur. Dictum desiderare pro cupere, q veluti lucem sideris quod amamus, optemus. Cic. de Senect. Non caret is, qui non desiderat. Et Plaut. in Sticho: Nunc me gratiam abs te inire verbis, nihil desidero. id est, non curo, non multum laboro. Per translationem ponitur pro deficere, (ὑστερεῖν) seu mori. Curtius: In eo prælio trecenti capti, quinquaginta millia desiderata sunt. Sunt qui sydus à εἶδω & εἴδω deducunt, & per y scribunt desydero. Alij à sido, sidis, & per i Latinum scribendum censent. Desidero aūt, (vt Festus ait) à sideribus dici certum est.

Desidia, (ἀργία) faulheyt) traechz) paresse.) est vitium ignauiæ. Sallust. Non fuit consilium, socordia atq; desidia bonum ocium conterere.

Designare, significare, quasi per signa demonstrare. ἐπισημαίνειν, σημειοῦν. anzeygen) bedieden, te kennen geuen) marquer.) Cic. 1. in Catil. Notat & designat oculis ad cædem vnumquenq; nostrū. Cæsar lib. 1 Cæsar hac oratione Lisci Dumnorigen Diuitiaci fratrem designari sentiebat. Aliquando significat deputo, decerno, seu deligo, (ἀποδείκνυμι, ἀποφαίνω, προχειρίζομαι, vt designatur senator, λαχάνει βουλευτής.) Sallust. Catilina nihilominus in proximū annum consulatum petebat, sperans, si designatus foret, (εἰ ἀποδειχθείη) facilè se ex voluntate Antonio vsurum. Colu. lib. 3. Ipsum autem agrū, quem seminario designaueris planum & succosum. Aliquando significat rem nouam facere, καινουργεῖν, καινοποιεῖν: in vtranq; partem, bonam & malam. Terent. in Adel. Nam illa quæ facta sunt Omitto, modò quid designauit. M. Quidnam id est? D. Fores effregit, atq; in ædeis irruit alienas. Ab hoc verbo deducitur verbale Designatio, quæ est contractio conductio'q; populi in vnū. hoc enim ei contingit, q aliquo flagitio populi in se oculos & ora conuertit, & spectaculo est vulgo. Sic etiā designator. Hi autem designatores esse dicebātur, qui constituendæ funebri pompæ, aut etiā cuicunq; præerant, vnicuiq; incedendi locū, ordinem'q; præscribentes: simili ferè munere eorum qui Romæ magistri cæremoniarum vocantur. Cic. ad Att. lib. 4. Desertus à suis vix iam decimum designatorē vel Gellium retinet. Bud. in Annot.

Desilio, is. (καταπηδάω, ἀφάλλομαι) ab springen) afspringen) saillir du hault en bas.) pen. cor. desilui, desultum. vide in Salio.

Desino, is. pen. corr. ex de & sino, significat omitto, finio, cesso. παύομαι, καταλήγω: auffhören) aflaten, ophouwen) cesser.) vt, Define plura loqui. Teren. in Phorm. Imò haud desinā, Donec perfecero hoc. Idem in prologo And. Dehinc, vt quiescant, Porrò moneo, & desinant maledicere. Cic. Mario; Libenter me Herde artem desinerē, tecumq; & cum similibus nostri viuerem. Est enim desinere artem, renunciare arti, atq; relinquere, καταλύειν τὴν τέχνην ἢ παραλύειν. Gell. lib. 15. Omnium tum Atheniensium consensu disciplina tibijs canendi desita est. Apul. lib. 4. Desine scelus. Aliquādo pro terminare accipitur. Plin. in Paneg. Incipimus inde, desinimus ibi, à quo incipi, in quo desini sub alio principe non posset. Idem in Epist. Desinit ibi tricliniū. Hinc desinentia, finis, terminus, κατάληξις.

Desipio, is. (παραφρονέω, ἀφραίνω) pen. cor. vnwitzlich handelen) sottelijck doen) defaillir de sens & radoter.) despui, desipiui, & desipij, ex de & sapio, significat insipienter ago, siue de sapientia decido, vel aliquid à communi sensu sapientiaq; minus habeo, & construitur cum ablatiuo. Cic. M. Cælio: In quo cum obiurgaret quòd nimio gaudio penè desiperem. Plaut. in Epid. genitiuo iunxit, Desipiebā mentis, cum illa scripta mitterem. August. lib. 1. de Ciuit. Dei, docet minus esse desipere, quàm insanire. Porrò, inquit, si quis hoc aggrediendum & suadendum putat, non dico desipit, sed insanit. Lact. lib. 2. Deniq; poëta maximus, homo in cæteris prudens, in hoc solo nō poëtice, sed aniliter desipuit. id est, more anili insipienter egit. Huius contrariū est resipisco. Nàm resipio in vsu raro est, resipisco frequēter: desipio in vsu est, desipisco non. Et hæc omnia ad mentem propriè pertinēt. Est enim resipiscere, ad mentem redire, (ἀνανήφειν.) Lactan. de Ira Dei, Idcirco non ad præsens noxium quenque punit, vt habeat homo resipiscēdi sui facultatem. Et lib. 6. Diuin. instit. Resipiscit enim, ac mentem suam quasi ab insania recipit.

Desisto, is. cesso, ἀφίσταμαι, ἀπολήγω. vonstehen) afstaen, ophouden) cesser, tarrester.) Verg. Mē ne incœpto desistere victam? Plaut. in Rud. Desiste dictis nunc iam Miseram me consolari. Cic. 7. Verr. Rogat, vt id facere desistant. Idem pro Quint. Actionem velle facere desistit. Et Plaut. in Menæch. Quid tu es tristis? quid ille abs te iratus Destitit? nescio quid vos velitati estis inter vos duos. id est recessit. Desistere etiam stare in loco significat. Plaut. in Most. Quid illic destitisti obsecro, tādiu? Desistere, inquit Vlpian. est à negotio abstinere, quod calumniandi animo instituerat. Inde destitisse is videtur, non qui distulit, sed qui liti renunciauit in totum.

Desmoterion, (Δεσμωτήριον) Græci vocāt carcerem.

Desolatorius, a. um. (ἐρημικός) quod desolatur: id est, destruitur.

Desolo, pen. lon. quasi solum & desertū facio ἐρημόω verterbē) vnielen) destruer. à solus, a. um. Verg. 1 I Aeneid. Sat funera fusi Vidimus ingentes & desolauimus agros. Ibidem: Difiectiq; duces, desolatiq; manipli.

Desolor, (ἀπερημοῦμαι) nit trösten) verlaten, ongetrooft) desoler.) pen. prod. deponens, à solor compositum est, & contrariam suo simplici habet significantiam. Sed per translationem in significatione differt, cum enim quis aliquem solatur, quasi de so-

ter lo-

lo lapſum in ſolum, ſiue ſoliditatẽ alleuat. Paſſiuè tamen deſolatus accipitur apud Hieron. ad Tyra. Sola ſeparatione dormientis æſtuans, deſolatus ſolatio pij pignoris iactor.

Deſpectio, idem qđ deſpectus καταφρόνησις. verachtinge) verſmadinghe) deſpriſemẽt.) Cic. in Hort. Conſolabitur eam magnitudo animi, & humanarum opinionum alta quædam deſpectio.

Deſpecto, as. ſæpe deorſum aſpicio. κατανεύω, καθορῶ. Clau. lib. 3. Deſpectant vertice lucum. Vergil. Nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas iam deſpectare videntur.

Deſpectus, a. um. participiũ, quod eſt contemptum. περιορατός. Deſpectus, us. nomẽ. περίοψις. ein auſzkuckung) een vetſieninge) regard, veue.) Cæſ. 7. Bell. Gal. Erat ex oppido Alexia deſpectus in campum. Ibidem lib. 3. Omnes colles, & loca ſuperiora, vnde erat propinquus deſpectus in mare, ab exercitu tenebantur.

Deſperatio, vt inquit Cice. lib. 4. Tuſc. eſt ægritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum. ἀπόγνωσις. Salluſt. Ne fortè deſperatione adductus, vitæ mortem præferret.

Deſpero, as. pen. prod. non ſpero, extra omnẽ ſpem ſum. ἀπογινώσκω, ἀπελπίζω. verzweiffien) deſpereren) n'auoir plus d'eſpoir.) Hic enim denegat. Ci. in Læl. Cuius aures clauſæ ſunt veritati, vt ab amico verum audire nequeat, huius ſalus deſperanda eſt. Dicimus autem deſperare ſaluti, vel ſalutem, vel de ſalute. Deſperatus in morbo dicitur, de quo nulla ſalutis ſpes habetur. Item deſperatus, qui nullam habet ſpem. Vnde vetus prouerbium, Non eſſe cum deſperatis certandum.

Deſpicabilis, (ὁ καταφρονητός, φαῦλος, περιφρόνητος) contemptibilis. à quo deſpicabilior. liſſimus.

Deſpicientia. (ὑπεροψία) deſpectus, ſiue deſpectio, & in ſe plus continet, quàm contemptio, vt apud Ciceronem lib. 1. Tuſcul. Totam vim bene viuendi in animi robore ac magnitudine, & in omni rerum humanarum contemptione, ac deſpicientia ponamus. Et illuſio plus eſt quàm contemptio deſpicientiaq́ꝫ, vt in Cato. idem Cicero: Contemni ſe putant, deſpici, illudi.

Deſpicio, is. (καθορῶ) nederſien) regarder du hault en bas) pen. cor. deorſum aſpicio. Colu. lib. 1. Area ſi competit, ita conſtituenda eſt, vt vel à domino, vel certè à procuratore deſpici poſſit. Per tranſlationem ponitur pro contemno, ſiue paruifacio. περιορῶ, ὑπερορῶ, ὑπερόπτομαι. vachten) deſpriſer) Nam cum quis alium contemnit, deſpicere videtur, quaſi infra ſe aſpicere. Cicero lib. 2. Offic. Deſpiciunt autem eas, & contemnunt, in quibus nihil virtutis neruorum putant.

Deſpicor, aris. atus. penul. corr. deſpicio. περιόπτομαι. Terentius in Eun. Quæ nos noſtramq́ꝫ adoleſcentiam habent deſpicatam. Donat. Deſpicatam, contemptam, atq; deſpectam: à deſpicor.

Deſpicuus, à diſpiciendo, intentus, vigil. cuius exempla apud Apuleium frequentiſſima ſunt.

Deſpoliare, eſt exuere. ἀποσυλάω, ἀποδύω. berauben) berooüen) deſpouiller.) Plau. in Caſ. Vir te veſtiat, tu virum deſpolies. Cic. ad Att. lib. 7. Cum ferret literas ad buſtum Baſilij, vulneratus & deſpoliatus eſt. Idem. 5. Verr. Qui in ſua patria dux iſti quondam & magiſter ad deſpoliandum Dianæ templum fuit.

Deſpondeo, es. ex de & ſpondeo. Spondeo autem à ſponte fit, quod Veteres ꝓ dico vſurpabant, quia qui ſpondet, ſponte: id eſt, voluntarie dicit. Vnde reſpõdeo factũ eſt, quod eſt poſteriore loco dico. Poſtea verò ſpõdere, vſurpari cœptũ eſt, ꝓ ſponte promittere, ἐγγυᾶν, ὁμολογεῖν, καθομολογεῖν. verheyſſen) ghelouen) promettre.) Vnde qui puellam ſpondet, ſponſor: quę ſpõdetur puella, ſponſa: cui ſpondetur, ſponſus: qua rogatur pecunia dotis à ſponſo, ſponſio: hoc eſt, promiſſio appellatur: & dies qua puella promittitur, ſponſalis: & ſpõſalia, mentio & promiſſio futurarũ nuptiarum. Eſt aũt deſpondere, promittere, quod ad nuptias propriè pertinet, & ad eum præcipue, cuius intereſt locare mulierem viro, ſiue virũ mulieri. Sulpitius in And. Terentij: Nam aliam pater ei deſponderat Gnatã Chremetis. Deſpondere animum ille dicitur, (ἀπολέγειν, ἀπεγνωκέναι ἔχειν, θανατᾶν, ἀθυμεῖν, ἀπειρηκὼς πρὸς τὸ ζῆν ἔχειν) qui ſuæ ſpontis ſtatuit finẽ, & quaſi ex deſperatiõe mori decreuit, & lucis tædio affectus eſt. Liu. lib. 3. Nec ipſi ſolum deſponderant animos, ſed contemni cœpti erant à finitimis populis. Plau. in Mili. Ne lamẽtetur, ne'ue animũ deſpondeat. Varr. li. 3. de re Ruſt. Hoc aũt ideo in ſecluſo fiat, ne reliqui, ſi videant, deſpondeant animum, atq; alieno tempore venditori moriantur. Apud Senecam & Columellam abſolutè legitur deſpondere. nam de turdis ſic ait, Difficulter in aliam regionẽ transferuntur, quia caueis clauſi, plurimi deſpondent. id eſt, ἀθυμοῦσι. Similiter dicimus deſpondere ſapientiam, illum qui deſperat ſe poſſe ad ſapiẽtiæ faſtigium peruenire, & ob hoc deſiſtit ab incœpto. Colu. lib. 12. Quàm probabilis ratio eſt obmuteſcẽdi, quia nequeas orator eſſe perfectus, aut in ſocordiam compelli, quia deſponderis ſapientiã. Magnæ rei quantulumcunq; poſſederis fuiſſe participem, non minima eſt gloria.

Deſponſo, à deſpondeo fit. μνηστεύω.

Deſpumo, as. pen. prod. ſpuma priuo ἀπαφρίζω. verſchaumẽ) ſchuymen) eſcumer.) Verg. lib. 1. Georg. Et folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Plin. li. 9. ca. 38. Ita deſpumatis ſubinde carnibus, quas hæſiſſe venis neceſſe eſt, &c. Per tranſlationẽ ponitur ꝓ decoquere. Hiero. ad Ocean. Venter mero æſtuãs cito deſpumat in libidines. Perſ. Stertimus indomitum quod deſpumare Falernum Sufficiat.

Deſpuo, deorſum ſpuo, ſeu ſpuendo execrationem demonſtro. καταπτύω. Perſius: Eſt prope te ignotus, cubito qui tangat, & acres Deſpuat in mores.

Deſquamo, ſquamis exuo. ἀπολεπίζω. entſchüpen) die ſchubben afdoẽ) eſcailler poiſons.) Plau. in Aulul. Dromo deſquama piſces: tu Macherio Congrum, murenam exdorſua, quantum potes. Deſquamare etiam de arboribus, & alijs rebus dicitur. Plin.

Plin.lib.17.cap.24. Vel etiam subarator imprudens lixauit radices,corpusq; desquamauit.Idē lib.23. cap.7.Summo cortice desquamato, altiore plaga siccantur. Plin. libr.35.cap.17.Primum abluitur vestis sarda, dein sulphure suffitur, mox desquamatur cimolia,quæ est coloris veri.

Destino,as.pen.cor.ex de & stino. vnde & perstino. Est autem destinare,deliberare,assignare,deputare,parare,eligere. προορίζειν, τάττειν, προστάττειν, ἀποτάττειν, ὑπογράφειν. zůeygnen) toeschicken) destiner.) Colum.libr.2.Itaq; considerandum erit, vt solum quod excolere destinamus, pingue sit. Cice. lib.1.Tusc.Ad horam mortis destinatam.Sueton. de Cæsare: De ampliando imperio plura ac maiora indies destinabat. id est, parabat, constituebat, deliberabat.Plin.in Paneg.Destinatio consulatus. id est,electio.Quandoq; ponitur ꝑ alligare.Apul. lib.4.de Asino, Arreptum me loro quàm valido, ad ansulam quandam destinatum.Quandoq; mittere (ἀναπέμπειν) significat.Iuue.Destinat hoc mōstrū cymbæ linicq; magister Pontifici summo. Aliquando emere. Lucilius: Facio ab lenone, tribus vt libertatem millibus destinet. Quandoq; taxare, siue pro precio deputare,(τιμᾶν) Plautus in Rud. Minis triginta sibi puellam destinat, datq; arrabonem & iureiurando allegat. Hoc idem significat perstino. Apul. Et percontato pretio, quod cens tum nummis indicaret, aspernatus, viginti denariis, inquit, perstinaui. Est & præstino, de quo alibi. A destino fit compositum prædestino, (προορίζω) quod est præordino, præmitto. August. Prædestinatio à præmittendo & præueniendo vel præordinando futurum aliquid dicitur.

Destituo,is.ex de & statuo,significat derelinquo,de mitto μεθίημι, καταλείπω, προΐεμαι. vlassen) vlatē) delaisser,abandonner.)Verg.Et freta destituēt nudos in littore pisces. Cic.ad Att.lib.13.Ait illum me animi conscientia, quòd Phameā destituissem, suspicari.id est deseruissem. Interdum est priuare, & sic construitur cum ablatiuo.Colum.lib.4.Rursus nimiam siccitatem destituere plantas naturali alimento. Interdum dissoluere. Næuius: Multo nauem iubet destitui anchoris. Interdum statuere. Cæcilius: Destituit omnes seruos ad mensam ante se. Plautus in Rud. Ita duo destituit signa hic cum clauis senex.

Destringo,gis.(κατασφίγγω)abstreiffen)afstroopē) racler.) deorsum siue de aliis stringo, colligo, aut excido. Colu.libr.12. Tum & olea destringēda est, ex qua velis viride oleum efficere. Martial. Pergamus has misit curuo destringere ferro, Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. Item destringere, pro strigilibus radere. Plinius libr.3.Epist. Dum destringitur, tergiturq;, audiebat aliquid. Alii tamen legunt, distringitur. Est autem (inquit Marcellus interpres Discoridis) distringere,lacinia,strigilive aut manu ipsa, quæ corpori hærent, abradere, & extergere. Per metaphoram apud Cic. pro Rabi. Nec amicum prudentem corruere patitur, nec illius animi aciem destringit splendor sui nominis nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunæ & gloriæ. id est, non aufert. nam tametsi magni sit nominis, non tamen erubescit succurrere inopi amico.

Destructile,pen.cor.quod destrui potest, & destruetur in fine. ἀφανιστὸν, φθαρτόν. Lact.lib. De Ira Dei: Destructilia sunt omnia quæ manu fiunt.

Destruo,is.xi.ctum. ἀποσκευάζομαι, ἀνασκευάζω, ἀπόλλω, λυμαίνομαι. zerbrichen.) breken.) destruyre.) significat quod structū erat corrumpere: cuius crebriora sunt apud authores exempla, quàm fuerit opus hic congerere. Quint.lib.5.cap.7. Interim & singulos vt exornare, ita destruere cōtingit, id est, ostēdere iis moribus eos esse, vt in testimonio reddendo non sint recipiendi.

Desubito, aduerbium, idem quod subitò, & celeriter. Plaut. in Most. Quamuis desubito facile est facere nequiter.

Desubulo,as. à subula, significat perfodere. Varro: Alterum Carneadem desubulasse bona corporis.

Desudo,as.(καθιδρόω) fastschwitzen) zeer sweeten) suer de trauail.) pen.prod. valde sudo. per translationem ponitur pro laborare. Vnde desudasco, καθιδρόω. & desudascitur impersonale. Plaut. Homo adulescens penetrem huiusmodi palæstram, vbi damnis desudascitur.

Desuesco,is.desueui, & Desueo. es, eui, ontwohnē) ontwennen) desaccoustumer.) Primum neutrum, secundum actiuum. vnde Nonius in priscis dictionibus, Desueui illum, ꝑ desuefeci illum. id est, consuetudinem illi abstuli. Titi. Parasitos amoui, lenonem ædibus absterrui, desueui, ne quò ad cœnam iret extra consilium meum. Hic desueui à desueo in actiua significatiōe capitur. Nam quamuis Prisc. Consuesco, consueui, consuetus sum dicat, addit tamen, Charisius consueo ponit. Idcirco prisco more iuxta Charisium, iuxtaq; significationē actiuam, quę in præterito desueui à Nonio prolata est, necesse est, vt sueo simplex sit, vnde formatur suesco: ex quo componuntur consuesco, desuesco, assuesco, insuesco, quæ significationem passiuam innatam habent, vti calesco, erubesco: & augmentatiuam, vt olesco, adolesco: cum tamen oleo & adoleo actiuam siue neutralem habeant. Ita sueo, consueo, desueo, actiuam siue neutralem habere conuenit, ea enim quanti intelligo, iam aboluēre, propterea in eorum locum successisse, consuefacio, assuefacio, & huiusmodi puto. Simplicis autem suesco præterita sunt, quæ dicam. Claudian. lib.3. de Rap. Post hæc cunabula dulci Ferre sinu, summoq; Ioui deducere paruam Sueuerat, & genibus ludentem aptare paternis. Cice. Metello: A te id quod suesti peto, me absentem diligas, atq; defendas. Quandoq; desuescere, non per negationem, sed per affirmationem ex vi præpositionis de, ponitur quasi deorsum suescere, siue descendere suescere. Plautus in Asin. Auceps quando concinnauit aream effundit cibum, aues Desuescunt: necesse est facere sumptum, qui quærit lucrum. Quandoque desuetus, dicitur valde suetus.

nec De-

Desuefacio,is.ere.desuefeci,desuefactum,consuetudinẽ prætermittere,vel relinquere.Cic. ꝑ Cluent. Qui ꝙ rostra iamdiu vacua, locumꝗ illum post aduentum L. Syllæ,à tribunitia voce desertũ op/presserat, multitudinemꝗ iam desuefactam à concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem reuocauerat,idcirco cuidam hominũ generi paulisper iucundior fuit. Sic

Desuesio,desuesis,desuefieri.Varr.2.de re Rust.ca.9 Duobus mensibus primis à partu nõ disiungűtur à matre,sed minutatim desuefiunt.

Desuetudo,(ἀήθεια,ἡ ἀηθής)entwonh ȝ) ongewoonsheyt) desaccoustumance.)à desuesco: sicut consuetudo, à consuesco, quæ contraria sunt.Liu.lib.1. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

Desultores,(κελητισαί) qui equos eligunt, alunt,ac docent,quorum ars est binos trahere equos,& alternatim ex vno in alterum mira celeritate transfultare.Liu.lib.23.Nec omnes Numidæ in dextro locati cornu,sed quibus desultorum in modum binos trahentibus equos inter accerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transfultare mos erat,tanta velocitas ipsis,tamꝗ docile equorum genus est.Varro lib.2.de re Rust.Peritus belli aliter equos eligit, alit, ac docet: aliter quadrigarius,ac desultor.Desultorij verò ipsi equi duo sine ephippijs, (κέλητες) dicti, ꝙ ex his facilè desiliant desultores, qui singulis equitibus præstò erãt,exercitatis ita militibus,vt altero de via fesso desilire possent in recentem.Suet.de Cæsare:Quadrigas bigasꝗ & equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes.Cassiodorus verò in Epist.diuersum ab hoc genus ita nominat in ludis Circensibus, Equi (inquit) desultorij sunt,per quos Circensium ministri missos denuntiant exituros, vt luciferi quadã in astris similitudine præcursorias velocitates imitari videantur. Per translationem Apul.in primo de Asin. Iam hæc quidem ipsa vocis immutatio desultoriæ scientiæ stylo,quem accessimus,respondet. Martian.de nuptijs Philologiæ: Leuitate pernix desultoria gestiebat.

Desum,dees,significat deficere,ἀπορέω,λείπω,mangelen) gebreken)faillir.) Seneca: Felix est,cui nihil deest ad bene beateꝗ viuendum.

Desuper,hoc est,supernè.ἄνωθεν. von oben)van bouen.) dessus.) Cæsar.1. Bell. Gall. Reperti sunt complures nostri milites, qui in phalangas insilirent,& scuta manibus reuellerent, & desuper vulnerarent.

Desursum,(ἄνωθεν) idem quod desuper.

Detego,is.pen.cor.aperio,nudo.ἐκκαλύπτομαι,ἀποκαλύπτω,ἀπογυμνόω.entdecken)ontdeckẽ)descouurir.) Plaut.in Rud.Detexit ventus illam.Idem in Mostel. Texit,detexitꝗ me illico. Per translationem. Liu.10.ab Vr. Ite igitur,dicite,inquit,detegant nequicꝗ conditas insidias.

Deter,siue Deterus.a.um.penul.cor. dicitur cui aliquid deest,& quasi detritũ ne bonum sit,κακός: (noode)mauuais & meschant) à quo deterior,deterrimus.Plaut.in Bacch.Vide ego hominẽ nequã, verùm te neminem deteriorem.

Detergeo,es.si,sum,& detergo,is.depurgo.ἀποψάω ἀναπομόργνυμαι. abwüschen) afwissen) torcher & nettoyer.) Colu.libr.3.Quoties falcem acueris,ea pelle aciem detergito.Idem libr.8.Aut cornu,aut vngula tundunt,aut arbori affricãt,parietibus ue detergent.Plaut.in Menæch.Mensam quãdo ego detergeo. Ponitur aliquando translatè: vt Detergere fastidia,pro auferre.Colu.lib.8.cap.10.& detergere spurcitias,idem lib.1.cap.5.

Determino,terminos impono: vel terminis,& velut limitibus quibusdam designo. aufszielen) een maetsetten) limiter ou borner.) Liu.1.ab Vr.Inde vbi prospectu in vrbem agrumꝗ capto,deos precatur.regiones ab oriente ad occasum determinauit.Plaut.in Pœn.Eius nunc regiones,limites,confinia Determinabo: ei rei finitor factus sum ego. Per translationem,Cic.de Orat.Et id quod dicit, spiritu,non arte determinat.Lactan.lib.4.Determinanda est nobis veritas breuiter,& in suo proprio domicilio collocanda.

Detero,is.pen.cor.detriui,detritum: ex de & tero, significat propriè terendo deijcio, trituro. κατατρίβω,ἀλοάω.verschleissen)verslyten) briser.Nam spicis percussis,frumẽta in illis deposita deterunẽ, cum grana in terrã minuta dissiliunt,Colu.lib.1. Area optima est silice constrata, quòd & celeriter frumenta deterantur.Item ponitur etiam pro eo, quod est damnũ infero, & vulgò frustro dicitur. Lact.libr.6.Quos autem primi aditus difficultas detriuerit, eos in illam vitiorum viam labi atque deflectere, quæ primo ingressu fit quasi amœna multoꝗ tritior.Detriuerit,ꝑ defregerit,siue deijciendo fregerit: id est, remouerit. tritior verò ꝑ vsitatior.vnde tritum verbum, pro vsitatum. Sic etiam pro destruo,corrumpo. Plinius: Nimia cura deterit magis quàm emendat.

Deterreo, deterrui, valde terreo, & quasi terrore quodã prohibeo,remoueóue.ἀπείργω,ἀποπλήττω, ἀποτρέπομαι.verschreckẽ) veruaert makẽ) destorner aulcun par espouantement) Cic.libr.1.Tusc. Itaꝗ non deterret sapientem mors, quæ propter incertos casus,quotidie imminet, & propter breuitatem vitæ nunquàm longè potest abesse.Idem de Opt.di.gen.Nec verò Aristotelem in philosophia deterruit à scribendo amplitudo Platonis.

Detestabile,abominabile.ἐπάγισον,μυσαρτόν.Cice.2. Philip. Non te execrandum populo Rom.non detestabilem,non omnes tibi deos futuros scias?

Detestor,meo testimonio rem abominor,improbo execro.μυσάττομαι,ἀποδιοπομπέομαι.verfluchen)veruloecken) auoir en horreur.)deponens,quamuis & cõmune verbum inueniatur. Horat.lib.1.Carm. Bellaꝗ matribus detestata.Lactant.lib.6.Hinc est illa Plauti detestanda sententia, Male meret,qui mendico dat quod edat. nam & illud quod dat,perit, & illi producit vitam ad miseriam. Apud Iureconsultos detestari ponitur pro absenti denunciare. Inde detestatio,denunciatio facta cum testatione,

vt docet Vlpian. Aliquando genitalium abscissio. Apul.libr.7. Ob id truces, vesanosq; adhibita tali detestatione mansuetos exinde factos. Detestari præterea significat vehementer testari. Plaut.in Menæch. Summum Iouē deosq; detestor, me neq; isti malefecisse mulieri, &c.

Detexo,is. (ὑφαίνω) valde texo, perficio. Verg. Viminibus mollíq; paras detexere iunco. nam de, augentis est.

Detineo,es.pen.cor.remoror, occupo. ἐπιλαμβάνομαι, κατέχω, παρατείνω. auffhalten, halten) houdē, behinderen) detenir.) & proprie ad eos pertinet, qui prius non tenebantur, & quouis modo detinentur, siue capiuntur, ne abeant iniussu eius qui detinet. Lactan.libr.7. Omnes in vna communíq; custodia detinētur. Teren.in Eun. Detineo te fors tasse, tu profecturus aliò fueras. Retineo autem pertinet ad eos, qui prius tenebātur, & ne abeant retinentur. Et hæc tam in bonam quàm in malam partem sumi possunt. Per translationem vero Terent.in Phorm. Pol me detinuit morbus. Sall. Me ambitio mala detinuerat. De retineo, idem: Nam imperiū facilē his artibus retinetur, quibus in initio partum est. Teren.in Adel. Pudore ac liberalitate liberos retineri satius esse credo, quàm metu. Hinc detento, as. frequentatiuum.

Detondeo,es. detondi, quod tamē antiqui sicut suū simplex geminabāt: à summo vsq; deorsum tōdeo. ἀποκορέω, ἀποκείρω. abschāren) afschāren) tondre.) Colum.libr.8. Et est modus optimus considerare tempestates, quibus ouis, neq; frigus, si lanam detraxeris, neq; æstum, si nondum detonderis, sentiat. verum cum quæq; detonsa fuerit, vngi debet tali medicamine.

Detono,as. penultima cor. valde tono. ἀποβροντάω. Hier. Et cum persecutionis detonaret procella, in villam remotiorem secessit.

Detorno,as.are. vide Torno.

Detorqueo,es.si.tu m. significat deflecto. καταγνάμπτω, παραφέρω. neder biegen) destordre.) Colum. lib.4. Sed quod in salicto conserēdo vitauerimus, id sequamur in eiusmodi malleolo, quem est necesse longiorē facere, si volumus detortum pangere. Cicero per translationem lib.2.Off. Nam & voluptates blandissimæ dominæ maiores partes animi à virtute detorquent.

Detracto,as. frequentatiuum, significat defugio, deuito, recuso, nego. διαδύομαι, ἀπολέγομαι. wideten) weygeren, schouwen) reculer ou refuser.) Vergil. lib.3.Georg. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo, Aut iuga detractans, interdumq; aspera cornu. Iustinianus: Nec ipse detractauit certamē. Aliquando detractare, est male tractare, seu maledicere. καταλαλεῖν, ψιθυρίζειν.

Detractatores dicuntur, qui famæ alicuius derogant. ψίθυροι.

Detraho,is xi. ctum. abziehen) aftreckē) oster.) cum accusatiuo, propriē significat exuo, id quod indui, siue quicquid manu contingi & detrahi potest: vt detrahere vestimenta, soccos, palmites, & huiusmodi. Terent.in Heaut. Occurrunt serui, soccos detrahunt. Plaut.in Asin. Nudo detrahere me vestimenta iubes? Interdum remouere, auferre. ἀφαιρεῖν. Cic.3.Offic. Nunquàm committit, vt alienum appetat: & id quod alteri detraxerit, sibi assumat. August.in Ioan. Detrahe verbum, & quid est aqua nisi aqua? Accedit verbum ad elementū, & fit sacramentum. Ita etiam detrahi fama, gloria, honor, opinio dicitur. Διασύρειν. & tunc cum datiuo construitur. Ouid.de Trist. Detrahat auctori multum fortuna licebit. Hinc detractor, & detracto, as.

Detrimentum, (βλάβη, βλάμμα) schade) perte & dommage.) damnum: dictum secundum Varronē à detritu, quòd ea quæ trita sunt, minoris pretij sunt. Sic intrimentum ab eo, φ duo inter se sint diminuta. Differuntq; ab inuicem, φ detrimentum (vt Pædian. docet) vel vnius partis dici potest: intrimentum verò ad vtriusq; partis spectat, dantis, accipientisq; incommodum.

Detrudo,is. penult. prod. deorsum trudo, siue trudendo deijcio. κατωθέω. abstossen) afstooten) bouter iuz.) Liu.lib.2. Iam impetu conabantur detrudere virum. Per translationem Cic.libr.1.Off. Sin aliquando necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenij non erunt.

Detrullare, est de trulla in trullam deplere, quo vsus est Apitius, quod ipsum & diffundere (διαχέειν) secundum Pliniū vocatur: sicut in oleo decapulare.

Detrunco,as. truncando deijcio, siue intrunco, aut detrunco, seco. ἀποκόπτω, κολοβόω. abhauwen) afhouwen) coupper) vt, Hic detruncatus est, Arborē detruncato, Partem voluminis detruncauit. Liu.8 Bell. Mace. Posteaquā gladio Hispaniensi detruncata corpora, brachijs abscissis, aut tota ceruice. Distrunco autem in diuersas partes trunco. Plaut. in Truc. Iam ego te hic agnum faciam & medium distruncabo.

Deturbo,as. ferè sicut detrudo sumitur, nisi quòd in deturbo maior fit violentia quàm in detrudo. Est enim deturbare, deorsum cum violentia deijcere. ἀπαράσσω, καταστρέφω, παρωθέομαι. vngestūmlich herab stossen) vā bouē neder af stooten) ruer ius) Vergil. Puppi deturbat ab alta. Colu. verò libr.5. ad pampinationem transtulit: Vinitor (inquit) qui antè ferro, nunc manu deputet, vmbrasq; compescat, ac superuacuos pampinos deturbet. Cic. Cn. Pompeio aliter, Sed hoc scito, tuos veteres hostes, nouos amicos vehementer literis tuis perculsos, atq; ex spe deturbatos iacere.

Deturgeo,es. detursi, (ἀποιδαίνομαι) vide in Turgeo.

Deturpo, ex de & turpo, μολύνω, αἰσχύνω. Suet.in Calig. Pulchros & comatos, quoties sibi occurrerēt, occipitio raso deturpabat. Cice. simplici vsus est, Iouis aram sanguine turpari.

Deuasto,as.are. deprædari, spoliare, profligare.

Deucalion, (Δευκαλίων) nomen proprium filij Promethei, quem ferunt in fabulis iactu saxorū genus humanum cum vxore Pyrrha recuperasse.

Deueho, deorsum veho, defero, καταφέρω. herab füren)

ren) afvoerē) porter) Pli. in Epi. Medios ille agros secat, nauium patiens, omnesq; fruges deuehit in vrbē, hyeme duntaxat, & vere. Cic. lib. 1. ad Heren. Qui parentem necasse iudicatus erit, is obuolutus & ligatus corio, deuehatur in profluentem.

Deuenio, is. penult. cor. de loco editiore descendo. καθήκω. komē) venir.) Verg. lib. 4. Speluncā Dido, dux & Troianus eandem Deueniunt. Et aliquando pro suo simplici, venio. Plaut. in Mil. Quibus cum comitata rectè deuenlat domū. Cice. in Piso, Deuenit, aut potius incidit in istum eodem. Per translationē verò cum de diuitijs in paupertatem, de gloria ad ignominiā, de iustitia ad iniquitatē, de prosperis in aduersa cadimus, (περιπίπτειν.) Cic. lib. 4. ad Heren. Videtur esse arrogantia illa relinquere, & ad sua deuenire. Plaut. in Asin. Quid si fortè in insidias deuenero?

Deuenusto, as. deturpo. λυμαίνομαι. Gell. Tanquam pulchritudinis sibi insignia deuenustet.

Deuerbero, as. valde verbero. ἀπολέω. schlagē) slaen) batre.) Terent. in Phorm. Quot me censes homines iam deuerberasse vsq; ad necem, Hospites, tum etiam ciues?

Deuerbium, (ἀπόφθεγμα) à verbo, quod significat extremitatem & desinentiam verbi, & in quod verbum desinit: quasi deorsum tendens verbum.

Deuerra, dea ab antiquis putata est, quam venerabantur, vt scopis domum verrere possent.

Deuerro, is. probè verro, siue de loco verro. κατασαίρω. Colum. libro. 8. Stabula verò frequenter deuerrenda & purganda, humorq; omnis vrinæ deuerrendus est.

Deuersus, Veteres dicebant quasi deorsum versus.

Deuestio, veste exuo. ἐκδύω. aufsziehen) ontdeeden) debiller) Apul. lib. 3. Iamprimum omnibus lacinijs se deuestit.

Deuexo, as. valde vexo. καταδαπανάω. Lact. libr. 4. Et eū corpora hominū occupant, animosq; deuexāt, adiurantur ab his, & nomine Dei veri fugantur.

Deuexus, a, um. à vexus esse conuenit compositum, à quo vexo, as. esse videtur. vnde & cōuexus. Ponitur autē deuexus ꝓ decliui ac deflexo. κατάντης. in sich geheldt) hellende) Colu. lib. 1. Parte campestri, parte alia collibus vel ad orientē, vel ad meridiem molliter deuexis. Plin. in Epist. Cūcta perennibus riuis nutriūtur, vbi aquæ plurimū, palus nulla: quia deuexa terra, quicquid liquoris accepit, nec absorbuit, effundit in Tyberim. Hinc Deuexitas, atis. decliuitas. Plinius in Epist. Laro gremio patefacit purus fons & vitreus, vt numerare iactas stipes, & relucentes calculos possis. Inde non loci deuexitate, sed ipsa sui copia, & quasi pondere impellitur.

Deuincio, is. perfectè vincio, vehemēter ligo. ἀναρτᾶμαι, ἀρτῶ, καθάπτω. bindē) ferrer & lier) Plau. in Capt. Istas maiores catenas, quibus sunt deuincti, demitto. Per translationē Teren. in Heaut. Verum vbi semel animus cupiditate deuinxit mala, Necesse est consilia consequi consimilia. Plaut. in Asin. Hem isthoc me facto tibi deuinxisti.

Deuinco, is. idem quod vinco, supero. καταγωνίζω. vberwinnen) ouerwinnē) surmonter.) Cic. de Senect. Qui Pœnos classe primus deuicerat. Deuictus animus. Terent. in Andr. Hic animus partim virginis misericordia Deuictus, partim victus huiusce iniurijs.

Deuio, as. ex de & vio. as. à recta via recedo. ἀφαμαρτάνειν τῆς ὁδοῦ. Abusiuè pro deflecto sumitur.

Deuirgino, as. virginitate priuo. διακορέω. Aliàs deuirginati dicebant pueri, cū ex ephebis decesserāt

Deuito, as. pen. prod. declino. ὑποστέλλομαι, ἐκφεύγω. vermeiden) schouwen, ontvlien) euiter.) Terent. in And. Posthac incolumem satis scio fore me, hoc nunc si deuito malum.

Deuius, a, um. quod est à recta via remotū. abwegig) afwegich) vnde Cic. Anagninos vocat deuios, ꝙ essent extra viam militarē collocati. Et Horatius scortum deuium dixit, quasi à via remotum. Propert. Lætor quòd sine me deuia rura colis. Cic. in Læl. per translationem: Quid potest esse tam flexibile, tam deuium, quàm animus eius qui ad alterius non modò sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atq; nutum conuertitur.

Deunx, quasi de vna: hoc est, as dempta vncia.

Deuoco, as. penult. corr. vocando deduco, siue inde aut deorsum voco. μετακαλέω. abrūffen) afroepē) appeller.) Liuius libr. 4. Cum à faucibus hostibus sciscitando comperisset, castra Volscorum deserta esse, lætus à tumulo suos deuocat. Cic. lib. Tuscul. per translationem locutus est, Socrates primus philosophiam deuocauit è cœlo. quod est, quasi deduxit.

Deuolo, as. pen. cor. de alto volo. καθίπταμαι. absliegen) afvliegen) voler en bas.) Plautus in Amph. Postquàm in cunis conditus, Deuolant angues iubati deorsum in impluuium duo Maximi. Per translationem autem ponitur pro decurro. Liu. lib. 3. Alij inter tumultum præcipites, pauore in forum deuolant. Idem libr. 2. pro desilio posuit: Deuolant de tribunali, vt lictori auxilio essent. Aliquando est aliò volare: hoc est, discedere. ἀφίπταμαι. Cic. ad Her. Ita falsi amici sereno vitæ in tempore præsto sunt, simulatq; homini fortunæ inuiderint, deuolant omnes.

Deuoluo, is. (κατακυλίω) herabweltzen) afwentelē) rouller.) omnibus aptatur, quę à summo deorsum decidunt, seu delabuntur, vt saxa, vt aqua, siue cū homines inde præcipitantur. Colu. li. 1. Huic proxima fluens aqua è montibus orlunda, quæ per saxa præceps deuoluitur. Liu. li. 2. de Bell. Pun. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per translationem verò dicimus, Deuoluta est res, deuoluta est hereditas, quod vulgo dicitur, de manu in manū. Idem lib. 5. Et eò deuolui rem, vt aut patricij, aut patriciorum asseclæ habendi Trib. plebis sint.

Deuoro, as. pen. cor. vorando deijcio. κατάπίνω, καταφάγω, περιτρώγω, ἀνακάπτω. verslinden.) deuorer.) præ edendi auiditate non mansum cibum deglutio. Cato de re Rust. Bos si ægrotare cœperit, dato continuò ieiuno ouum gallinaceū crudum,

& integrum facito deuoret. Refertur etiã ad alios sensus. Martial. Oculis deuorãtibus draucos. Plau. Auscultate atq; operã date, & mea dicta deuorate. Illud enim oculorũ, hoc aurium auiditatem significat. Itẽ pro concoquere: id est, perferre, ἐμφορῶ: vt, Hoc tædium mihi deuorandum est.

Deuotiones (κατάραι, προσφοραί.) vide in Deuoueo.

Deuoto, as. pen. prod. frequentatiuũ ex deuoueo, ἐκδίδωμι. Cic. Quæ vis patrem Deciũ, quæ filiũ deuotauit, ac immisit in armatas hostium copias?

Deuotorius, a, um. adiectiuum, vt carmina deuotoria apud Liuium, & Macrobium, quibus homines vrbesq; deuouentur, vt de Decio legimus.

Deuotus, destinatus. προσδεδομένος, κατηργιασμένος, ἀποπταγμένος. zugeeygnet) toebegeuen) consacrer.) Var. Tum deuoto tibi animo vtere. Verg. Præcipuè infelix pesti deuota futuræ. Accipitur & in malum, pro diro & execrando. ἐναγὴς, κατάρατος, τῇ ἀρᾷ ἔνοχος. Ouid. Viuite deuoto fœmina virq; thoro.

Deuoueo, es. pen. cor. significat solenniter voueo. καθιερόω (u. ergiben, zũeygnen) opofferẽ, toeeygenẽ) Vouer & promettre solennelement) Vouere autem est aliquid sanctè promittere. Verg. libr. 12. Quorum se deuouet aris. Cic. lib. 3. Offic. Quid? Agamemnon cum deuouisset Dianæ, quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno, immolauit Iphigeniam. Vnde & pro morti se dedere ponitur. Liu. lib. 9. Equidem mortem pro patria præclarã esse fateor, & me deuouere pro populo Romano legionibusq;, vel in medios me mittere hostes paratus sum. Itẽ est diris imprecationibus malum alicui optare. καταρᾶσθ. Ouid. in Ibin: Illũ ego deuoueo, quẽ mens intelligit Ibin. Hinc deuotio, (κατάρα), p execratione. Suet. in Calig. Lenis adeò & innoxius, vt Pisoni decreta sua rescindenti, non prius succensere in animum induxerit, quàm veneficijs quoq; & deuotionibus impugnari se compe risset. Hæ deuotiones tales erant, quales diræ fuerunt apud priscos, quæ talem habere potestatẽ credebantur, vt nemini fas esset qui in eas incidisset, euadere. Inter carmina magica duo erãt apud maiores maximę religionis, quorũ altero dij tutelares vrbium euocabantur ab hoste victore, ne deos captiuos ducere viderent: altero deuouebant, id est, morti dedebãt vrbis exercitus, hominũ capita, qui se traderent iræ numinũ, p salute aliena: quale fuit carmen duorũ Decioru, qui se pro patrię salute deuouerunt. Liu. lib. 9. Equidẽ mortẽ pro patria &c.

Deus, Got) Godt) Dieu.) vnde deducatur, variè exponi solet. Nam alij à θεὸς deriuant, quod deum significat. Alij ἀπὸ τοῦ δέος, quod timor dicitur: quoniam ipso nihil maius. vnde Satius, Primus in orbe deos fecit timor. Alij vero à dando, quia hominibus det quicquid est commodum. Sunt qui deum dici putent, quòd nihil ei desit. Hinc deitas, (θεότης, θειότης) quæ & diuinitas dicitur. Aug. lib. 7 de Ciuit. Hanc diuinitatem, vel vt sic dicam, deitatem. nam & hoc verbo vti iam nostros non piget, vt expressius è Græco transferant, quod illi theoteta appellant. Deum & Diuum quidam indifferenter accipiunt. Alij deos volunt perpetuos esse, diuos verò ex hominibus factos. τοὺς ἀποθεωθέντας, ἀποθεωθέντας. Et licet deus definiri nequeat, tamẽ ita describi potest: Deus est mẽs vniuersi: vel, deus est animus per immensas mũdi partes, omnemq; naturam commeans atque diffusus, ex quo omnia quæ nascuntur animalia vitam capiũt: vel, Deus est infinita mens, quæ per seipsam mouetur. Speusippus philosophus sic ait, Deus viuens immortale per seipsum ad bonum sufficiens, essentia sempiterna, ipsius boni causa. Deus penetralis (ἑρκεῖος) dicebatur, qui intra conseptum domus cuiusq; colebatur: à nonnullis Iupiter Ercius dictus.

Deuteria (Δευτερεῖα) à Græcis dicuntur vina aqua mixta: hoc est, secundaria. nam Δεύτερον secũdum dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis post mustum acinis expressum.

Dexamene, (Δεξαμένη) vna ex nymphis marinis, à recipiendo dicta. Δέχομαι enim recipio dicitur.

Dextans, dextantis, dicitur, quia assi deest sextans, quemadmodum duodeuiginti, & deunx. Festus.

Dexter, dextri, vel dexteri, qui dextræ partis est, (δεξιός. gerecht) oprecht) bon.) Vergil. Quò tandem mihi dexter abis. Interdum dicitur aptus, conueniens, agilis: ab aptitudine dextræ manus. Stat. libr. 3. Syl: Signa frenatæ moderatus alæ Castore dextro. Hinc dexterior fit & dexterrimus, pro aptior & aptissimus. Dexteritas, aptitudo. δεξιότης. Antiqui dextimum & sinistimum, pro dextro & sinistro dicebant. Varro. περὶ δεξιῶν, Primo compito dextimam viam munit Epicurus. Sallust. in Iugur. Scylla cum equitatu apud dextimos, in sinistra parte Aulus Manlius cum funditoribus & sagittarijs. Aliquando etiam dexter dicitur prosper, propitius. Vergil libro. 8. Et nos & tua dexter adi pede sacra secundo. Dexter, pro aduerbio dexterè: id est prosperè, posuit Liuius. 9. ab Vrb. Rem per se popularem ita dexter egit, vt rodendis corporibus, animi multo plus militum Imperatori reconciliarentur.

Dextera vel dextra, manus, δεξιά: die rechter hant) la main dextre) quæ quoniam validior est sinistra, dare dextrã dicimus, non modò manũ porrigere, sed etiam auxilium præstare. Vergil. Da dextram misero. Dextram Numa Pompilius (vt ait Liuius) Fidei consecrauit. Dextra se antiqui venerabantur, per dextram iurabant, tanquam fidei sedem & virtutis ministram.

Dexterè, aduerbiũ, feliciter. glucsalichlig) ghelucke lijck) heureux.) Liu. 1. ab Vrb. Notitiaq; eum breui apud regem, liberaliter dextereq; obeundo officia, in familiaris amicitiæ adduxerat iure.

Dextero, ras. (ζεύγνυμι) significat equos bigarios iungo. Solin. Tarpeium Iouem terna dextratione lustrauit.

Dextrale, τὸ δεξιόν. ornamentum dextræ, commune viris & mulieribus.

Dextrarij, (ζύγιοι) dicuntur equi maximè bigarij.

Dextrocherium, muliebre brachiorũ ornamentum, quod

quod ex auro in anuli lati formã, gemmis preciosissimis integebatur. Iulius Capitol. scribit Maximinum pollice fuisse tam vasto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro anulo.

Dextrorsum, & Dextrorsus, aduerbium significat versus dextram partem, siue à dextra parte. (εἰς τὰ δεξιά. zũ der rechter seiten hinausz) ter rechter syden waert) a coste dextre.) Cic. 1. de Diuin. Dextrorsum orbem flammeum. Plin. libro. 24. cap. 19. Efficacissimũ remediũ esse aiunt, si tres quoque triũ nationum homines perungant dextrorsus.

Dextrouersum, aduerbium, à dextra parte. Plaut. in Curcul. Si deos salutas, dextrouersum censeo. Idem in Rud. Sed dextrouersum aduorsa it in malam crucem.

D ANTE I.

DI & dis præpositiones eiusdem significationis sunt, quia ambæ separatiuæ, & in compositione solum reperiuntur. Componuntur aũt di cũ dictionibus incipiẽtibus à d, vt diduco: g, vt digero: l, vt diluo: m, vt dimitto: n, vt dinumero: i, vt diiudico: u, vt diuerto. & vbique producitur, nisi in dirimo, & disertus. Dis verò modò negationẽ denotat, vt difficilis, diffido. modò diuersitatẽ, vt dissideo. modò diuisionẽ, vt dissocio, disiungo. Modò significat valde, vt discrutior, discurro, discupio, modò variè, siue in diuersas partes, vt dispono, dissemino. Quandoque male, vt disperco, male pereo. Cõponitur cũ c, vt discumbo: f, vt diffundo, vbi s mutatur in f, euphoniæ causa: p, vt disputo: q, vt disquiro: r, vt disrumpo: s, vt dissimulo: t, vt disturbo: i consonante, disiungo. Aliquando dis Græca dictio est, & significat bis, vel duo. vt digamus, didrachma.

Dia, (διὰ) præpositio Græca, apud nos per, & propter significat. Est & dia, (Δία) nomen duarum insularum, quarum vna Cretę adiacet, alia in mari Tyrrheno, quæ aliis nominibus Naxos & Strongylos vocatur. De qua Ouidius: Qua breuis æquoreis Dia feritur aquis. Δία etiam dicta est Hebe dea quædam: & Δία, accusatiuus Græcus, quo Iouem significamus. Hinc flamen Dialis dictus à Ioue, cui sacra facit.

Diabathra, æ. genus solearum Græcarum, inquit Festus. Diabathrarius, qui soleas huiusmodi conficiebat. Plau. in. Aul. Propolæ, linteones, calceolarii, Sedentarii, sutores, diabathrarii, solearii, &c.

Diabolus, (Διάβολος) Latinè calumniator dicitur. Διαβολὴ calumnia, διαβάλλω criminor.

Diacheron, spina alba est, magnitudine arboris modicę, flore rosæ, cuius radix vnguẽtis expetit. aliàs aspaltus, siue dipsacos dicitur. Plin. lib. 24. ca. 13.

Diacodion, (Διακώδιον) medicamentũ, quod ex capitibus papaueris fit. Plin. lib. 20. cap. 18.

Diaconus, est minister, à διακονέω ministro. Diaconia, ministerium. Nos diaconium dicimus, & diaconatum pro ordine diaconi.

Diactor, (Διάκτωρ, διάκτορος) quasi internuntius, quod nomen datum est Mercurio.

Diadema, (Διάδημα) pen. prod. quod quidam cum diphth. scribunt, gestamẽ regis, à διαδέω, circumligo. nam habet duo appendicula quibus caput ligatur. Cice. 2. Philipp. Diadema ostendis, gemitus toto foro. vnde diadema? Plin. lib. 11. cap. 16. Regibus apum in fronte macula quodam diademate candicans. Hinc Diadematus, diademate ornatus, vt diadematus Apollo, Plin. lib. 34. cap. 8.

Diadochos, (Διάδοχος) gemma berillo similis. Plin. libro. 37. cap. 10.

Diadumenus, (Διαδούμενος) quasi inuitatus diademate tusque, ꝙ nomine dictus est iuuenis quidã speciosus.

Diæresis, (Διαίρεσις) dici potest diuisio: figura cum vna syllaba in duas diuiditur. vt apud Hor. Nunc mare, nunc syluæ. trisyl. est.

Diæta, (Δίαιτα, ἀγωγὴ) cœnaculũ in quo æstate cœnatur ad vmbram, hyeme ad solem: quod & cœnatio dicitur, siue cœnatiuncula. Plin. in Epist. Ex triclinio in diætam siue cœnatiunculam trãsitus. Idem: Hic turris erigitur, sub qua diætæ duæ, totidemque in ipsa: præterea cœnatio, quæ latissimũ mare, longissimũ littus, amœnissimas villas prospicit. Hic locus etiã zeta, & zetula vocaẽ. Quod nomen quidam à Gręco deriuãt, διαιτάομαι viuo, & cõuersor. in his enim cœnaculis viuimus, & versamur. Vnde etiam diæta nominatur victus: & medicinæ pars, diætica nuncupatur, quæ victu medetur. Cic. ad Att. Diæta curari incipio, chirurgiæ tædet. Varro verò ꝙ in ea per diẽ edatur, dici existimat. In hortis verò ædificari solebat, licebatque testatori diætam in hortis vxoris ædificatam, diruendã legare, si id fieri sine fundi detrimẽto possit. Apud Græcos sumitur ꝓ iudiciorũ loco, & ꝓ loco quo arbitri conueniunt. à διαιτάω, iudico vt arbiter. Diæta præterea viuẽdi modus, ac lex. Cic. ad Att. li. 4. Diæta curari incipio, chirurgię tædet. Diætetica medicina dicitur, quæ victu medetur, teste Celso libr. 1. nempe quæ ex moderata victus ratione sanitatem tuetur, vulgus regimen vocat.

Diætarii, (διαιτάριοι) vocãtur ministri diætæ seruientes, quorum meminit Vlpianus De fundo instructo. Dicuntur & qui in aliena cœnacula furandi gratia se dirigebant, quos Vlpianus scribit plus ꝙ fures esse puniendos. Itaque aut ad tempus relegandos, aut in opus publicũ dandos, aut fustibus cædendos. tit. de iniur. & famo. libel. l. fuccularii.

Diætetæ, (διαιτηταὶ) Latinè appellantur arbitri.

Diaglaucion, genus collyrii. Plin. lib. 27. ca. 10.

Diagoras, (Διαγόρας) nomen philosophi, qui ἄθεος cognominatus est: id est, negans deos.

Diagramma, atis. (διάγραμμα) geometria designata, siue quadrãgulus, siue triangulus, vel inscriptio libri. Vitruuius lib. 6. cap. 1. Vti in diagrammate musico, medianæ vocis habent sonitum.

Dialectica, (διαλεκτικὴ) Latinè disputatoria dicitur, à διαλέγομαι disputo. à διὰ enim per, λέγομαι sermocinor: quia per sermocinationem disputatio prosequitur. Hinc dialecticus, a, um. Hieron. contra Ruffinum: Septem modos conclusionum dialectica me elementa docuerunt.

Dialectos, διαλέκτους Græci vocãt loquendi genera, sicut

ficut docet Quintil. libr. 1. quæ apud illos quinq; funt. fcilicet, Ionica, Dorica, Attica, Æolica, & communis lingua.

Dialexis. (Διάλεξις) Latinè difputatio.

Dialis (Διάλιος, ὁ τ Διὸς) adiectiuum à Διὸς, quod Iouem fignificat, vt flamen Dialis: id eft, Iouialis: Et dialis, (αἰθέριος) pro aëre. Vnde fubdialis, (ὕπαιθριος) fub aere. Plin. lib. 34. Illa fuper terrā ex fubdialibus petris cæditur, hæc ex obrutis. Idem: Subdialia pauimēta Græci inuenere. id eft, quæ permanent fub dio. Dialis quoq; à die dici poteft, (ἐφημέριος) vt conful dialis, qui vno tantū die conful fuit. Hinc fcomma illud Ciceronis in confulem, qui vno tantū die conful fuit: Solent (inquit) effe flamines diales, modò confules diales habemus. Et Horat. Nouendiales diffipati funt cineres.

Diallage, (Διαλλαγὴ) à noftris transfertur conciliatio. Figura eft, cum plura argumēta ad vnum effectum deducuntur. Quintil. lib. 9.

Dialogus, (Διάλογος) difputatio. oratio, vbi difputantes introducuntur, quotquot authori libuerit. Διὰ per, λέγομαι fermocinor vel difputo. Cic. ad Att. 13. libr. 13. Feliciter velim, inquam, teq; laudo. fed quādo? Nihil ad me, inquit, de tempore: quoniam rem probat. Ego, inquam, fentio priufquam proficifcaris, ita patri quoq; morem gefferis. Faciam, inquit, vt cenfes. Hic dialogus fic conclufus eft. Sed heus tu, &c.

Dialutenfes, Pelagiæ genera purpuræ, quæ vario foli genere pafcuntur.

Dialyton, (Διάλυτον) pen. corr. dici poteft diffolutū. Διαλύω diffoluo. figura cum fine coniunctionibus dictiones proferūtur punctatim: vt, Ite, ferte citi ferrum, date tela, impellite remos.

Diameter, (Διάμετρος) pen. cor. eft recta linea, figuram qua longiffimè patet ex æquo fecans. veluti diametros orbis eft, quę fic à fummo ad fummum tenditur circulum, vt per centrum eat, definitore Macrobio in Somnio Scipionis lib. 2. Nec ab hoc diffentit Euclidis definitio. Latini figuram hanc dimetientem vocant. nam Græcis διάμετρος παρὰ τὸ διαμετρεῖν: id eft, à dimetiendo, dicitur. Colu. libro. 6. Eft area rotunda, cuius diametros habeat pedes feptuaginta.

Diana, (Ἄρτεμις) à Διὸς, quafi Iouiana, Iouis filia ex Latona, quæ & Luna: fic dicta, quòd quafi diem noctu efficiat. Vel ꝙ noctu fola luceat, quafi lucēs vna. Quapropter & noctiluca in palatio vocabatur, quòd ibi noctu templū eius luceret. Vel quafi Deuiana, quia venantes per fyluas deuiare folent. Ab ea Dianus dicebatur locus ei confecratus. Eandem effe Lucinam dicunt & Iunonem: Iunonem à iuuando, Lucinam quòd partū in lucem prodat, quam in pariendo inuocant. εἰλείθυια. Verg. Cafta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo. fiue (vt Plin. fentit) quòd oculis præfit & luci. fiue à luco quem Romæ in Exquiliis habebat. Dicta eft & Proferpina, (Περσεφόνη) vt infrà dicetur. Et Dictynna, de quo fuo loco. Præterea Hecate dicta fuit, vel ꝙ centum victimis placaretur, vel quòd centum annos errare faceret infepultos. Dicta eft & Pergæa, (Περγαία) à Perga Pamphyliæ oppido, in quo templum habuit infigne. Plures tamen Dianas fuiffe Cicero libr. De Nat. fcribit, fed illa nominatiffima eft, quæ eodem partu cum Apolline ex Ioue & Latona nata eft. Hęc ob virginitatis amorem, fertur hominum confortia aufugiffe, & vt à fe libidinis pruritum amoueret, venando fyluas incolebat, paucarum virginum comitatu contenta. Arcum ferebat & pharetram, fuccincta femper incedens, & cothurno induta, ob hanc caufam fyluarum & nemorum dea putabatur. Dicta eft Fafcelis, à fafce lignorum vbi eius fimulachrum additum erat, quod occifo Thoante Tauricæ regionis rege, ab Iphigenia Agamemnonis filia in Italiam delatum eft.

Dianœa, (Διάνοια) à noftris dicitur mens, fiue intellectus. vnde ab oratoribus ponitur pro quadam figura, quæ fenfum magis quàm verba defignat. Quint. lib. 1. Figuras quæq; lexeos, quæq; dianœas vocantur.

Diapafma. atis. (Διάπασμα) infpergimen, quo ad fudores coërcendos vtimur, cuiufmodi funt quæ ficcis odoribus conftant, vt fcribit Plinius lib. 13. cap. 2. Dicitur autem ἀπὸ τοῦ διαπάσσω infpergo. Martia. Quid quòd olet grauius mixtum diapafmate virus.

Diapafon, (Διὰ πασῶν) pen. corr. muficæ artis fymphonia, conftans ex quinq; tonis, & duobus femitonis. id eft, de diapente & diateffeton.

Diapente, (Διὰ πέντε) id eft, quafi de quinq;, quia totidem voces refert.

Diaphanum, (Διαφανὲς) penul. prod. Latinè dicitur tranfparens, ficut & cryftallum.

Diaphonia, (Διαφωνία) diffentio, difcordia, Διαφωνέω difcordo, diffono.

Diaphora, (Διαφορὰ) penul. cor. Latinè differentia. diaphorus, diuerfus.

Diaphoretica, (Διαφορητικὴ) vis difcufforia: hoc eft, diffolutoria. difcutiuntur incipientia tubercula, emittuntur concocta & fuppurantia.

Diaphragma, atis. (Διάφραγμα) dicitur omne medium, & narium diuifio. Vnde & pro pariete accipitur, feu membrana quadam tenui, in retis fimilitudinem facta in corpore, quæ veluti paries quidam cor pulmonemq; fepiat, & à iecore lienéq; feparet: nam φράττω fepio, & obftruo dicitur. Hanc membranam Latini tranfuerfum feptū appellant. Cor. lib. 4. At fub corde atq; pulmone trāfuerfum ex valida membrana feptum eft.

Diaporefis, (Διαπόρησις) pen. prod. Latinè dubitatio. Figura oratoria, quę fit, quoties omnia & magna videntur & paria, ita vt orator nefciat, à quibus potiffimum dicere incipiat. Terent. in Eun. Quid commemorem primum, aut laudem maxume? illum qui dedit mihi confilium, vt facerem, an me, qui aufus fim incipere? an fortunam collaudem, quæ gubernatrix fuit?

Diapfalma, atis. (Διάψαλμα) quid fignificet, docet Hiero, ad Marcellā fcribēs, cuius funt hæc verba,

Qui-

Quidam diapsalma commutationem metri dixerunt esse, alij pausationem spiritus sancti, nonnulli alterius sensus exordium. sunt, qui rhythmi distinctionem. Et quia psalmi tunc temporis iuncta voce ad organum canebantur, cuius causa musicæ varietatis existiment silentium, nobis nihil horum videtur, quum Aquila, qui verborum Hebræorū diligentissimus explicator est, Sela. hoc est diapsalma, semper transtulerit: & inueniamus in psalmorum quoque fine diapsalma positum, vt est in tertio Dentes peccatorum contriuisti, domini est salus, & super populum tuum benedictio tua. Sela: id est semper: &, Quis est iste rex gloriæ? dominus virtutum ipse est rex gloriæ, semper. Hoc verbum superiora pariter & inferiora connectit, aut certè docet sempiterna esse, quæ dicta sunt. vt est illud, Multi dicunt animæ meæ, nō est salus in deo suo, semper. Et rursum, Voce mea ad dominum clamaui, & exaudiuit me de monte sancto suo, semper.

Diarium, à die fit, & significat victum quotidianum id est, quod in vnius diei cibum datur. Martialis, Sed lupus vsuram, puerique diaria poscunt. Sumitur & pro libro seu historia, quæ per singulos dies scribitur, quæ Græcis ephemeris dicitur: vulgo registrum vocant: quod regestum dici potest à regero, quo verbo Quintilianus est vsus. Hinc etiam febris ephemera Galeno, quam Latini diariam febrem vocant: nempe quę quolibet die semel aut bis apprehendit.

Diarrhyton, (Διάῤῥυτον) Latinè aquis circundatum & madentem palustri solo, quo nomine dictus est Hippon.

Diasatyrion, (Διασατύριον) compositio quædam medicorum ad excitandam Venerem.

Diastasis, (Διάστασις) pen. corr. Latinè distantia: ex Διὰ, quæ aliquando ob & longè significat, & στάσις distantia.

Diastema. atis. Latinè spacium. habet penult. prod. nam Græcè Διάστημα. vnde errauit Sidon. qui eam corripuit, Sic placidam Paphien seruare diastema quintum.

Diastole, (Διαστολὴ) pen. corr. distinctio, vel dilatio. Figura cum vna dictio vel sententia ab alia distinguitur, vel cum breuis syllaba producitur.

Diastrophos, (Διάστροφος) pen. cor. Latinè peruersus dicitur ex Διαστρέφω: id est, peruerto.

Diasyrmos, (Διασυρμός) dici potest distractio, à Διασύρω distraho. Figura cum vna dictio ad duo diuersa significata distrahitur. Vergil. Interstrepere anser olores. id est, malus poëta inter bonos. Fit etiam quando quis magna verbis comminuit, & minima extollit.

Diatessaron, (Διὰ τεσσάρων) Latinè de octo, quia octo voces habet.

Diatheca. cæ. & Diatheca. orum, pro testamento ponitur, & pro hæreditate, quæ testamento obuenit. Cum autem testamentum significat, pluraliter plerunque effertur. Martial. lib. 11. O quantum diatheca valent, & quinque comati, Tunc cū pauper erat, non sitiebat aper.

Diathesis, (Διάθεσις) pen. cor. affectus, & vnum ex accidentibus verbi, quod Latini genus vocant.

Diaula, vna ex quatuor porticibus Romæ, quæ ad meridianas regiones spectabat.

Diaulos, (Δίαυλος) Latinè certamen, vel cursus vocatur, & spacium quod pedes habet mille ductos. Nam stadium à diaulo differt, diaulos à dolicho, dolichus à milio. Stadium (vt Hieronymo placet) pedes in longitudinem sexcentos habet: diaulos mille ducentos: milium, stadia octo: dolichus (Δόλιχος) stadia duodecim. Item Diaulus vir erat ex medico factus cadauerum funerator. Martia. Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.

Dibapha, (Δίβαφα) pen. corr. purpura bis tincta, vnde preciosior, quali vtebatur magistratus in prætexta, nam Δὶς bis, βαφὴ autem tincturam significat. Cicero Cęlio: Curtius noster dibaphum cogitat, sed eum infector moratur: cum significare vellet, Curtium hominem minimi precij aspirare ad magistratum. Scribit Seruius: Dibapha loca Tyri, vbi repetita infectura lanæ tingebant.

Dica, (Δίκη) causa. Terent. in Phor. En vnquam iniuriarum audisti mihi scriptam dicam? Cice. Scribitur Heracleo dica. Interdum dicitur iudicatio, & accusatio, crimen. nam Δίκη iudicium, & accusatio. Plaut. in Aulul. Scribam dicam. id est, Δίκην γράψω, ἐπιγράψομαι.

Dicacitas (φιλολοιδορία) (speying) beschimpinghe) mocquerie.) est sermo cum risu alios incessens.

Dicaculus, (σκωπτικὸς) Aristoph & εὐτράπελος) & dicacula, diminutiua sunt. Plaut. in Amph. Satis dicacula es amatrix.

Dicæa, (Δίκαια) vrbs in Tyrrhenico sinu, à Dicæo Neptuni filio.

Dicæarchia. (Δικαιάρχεια) q̄ nunc Puteoli, (ποτίολοι) quòd ea ciuitas quondam iustissimè regebat. Nam Græci Δίκην iustitiam vocant, ἀρχὴν principatū.

Quidam scribunt Dicarchæa. Sidon. Apollinaris: Nanque Dicarchææ translatus puluis arenæ.

Dicæarchus, (Δικαίαρχος) iustus princeps, ex Δίκαιος iustus, ἀρχὸς princeps) est nomen philosophi Messenij, de quo Cic. lib. Tusc. Hic opinatus est hominū exordium nullum extitisse, tanquam semper fuerit humanū genus. Composuit tres libros, in quibus scribit animā nihil aliud esse, quàm vim quandam atque potentiā æquabiliter fusam, tam in corporibus brutorum quàm hominum, quæ à corpore foret inseparabilis, vt à morte nullus sensus superesset, sed totum cum anima commoreretur.

Dicæologia, (Δικαιολογία) iustificatio dicitur. Figura est, cū æquitatē causæ q̄ breuissimè complectimur.

Dicæosyne, (Δικαιοσύνη) iustitia, siue iusti intelligentia. Menander poëta comicus, Δίκαιον γῆν: id est, iustam terram nominat, quæ tantundem reddit, quantum accepit.

Dicax, (φιλοσκώμμων) schimpffredich) schimpachtich) vng iaseur.) qui malignis salibus maledicit. Ideo Demosthenem vrbanum fuisse dicunt, dicacem negant. Cic. 2. de Orat. Quod est hominibus facetis & dicacibus facilimum.

Dichotomos,(διχότομος) apud nos idem est quod dimidiata,siue diuidua:qualis septimo quoque die post plenum orbem luna visitatur.

Dico.as.prima cor.ad obsequium do, consecro,offero. ἀνατίθημι. vnde in vsu est, Sacerdos dicatus est numini. Cic.Cæl.lib.1.Balbum quanti faciam, quanq; me ei totum dicauerim,ex ipso scies.Huius verbi cōposita sunt,abdico,dedico,indico,prædico,vendico,& vindico,quę habent pen.correptā.

Dico.is. pen. prod. dixi, dictum, propriè significat loquor. sagen) seggen) dire.)vt si quis me roget, Quid dicis? ego ita respondeo, Nihil dico. Apud oratores verò loqui est, qualiacunq; verba proferre:dicere verò elegāter & facunde.Quintil.li.10. Nam mihi ne dicere quidē videtur, nisi qui dispositè,ornatè,copiosè dicit. Hinc dictio. (λόγος,φράσις) vocatur oratoria & facunda oratio. Nam ab illo generali huius verbi significato fit dictio,(λέξις)pro vocabulo,seu verbo.Dicere etiam vocare, nominare est.Verg.Est locus,Hesperiam Graij cognomine dicunt. Quandoq; ponitur pro constituere. τάττειν. Terent. And. Hic nuptijs dictus est dies.Quandoq; ꝓ indicare.Ver.Dic mihi Damœta cuium pecus,an Melibœi?Quādoq; pro denunciare.παραγγέλλειν.Teren.in And.Sed dico,ne temerè facias.Quandoq; ꝓ promittere.ἐπαγγέλλομαι.Pomponius in Pictoribus: Numos certos dico quinquaginta millia.Sall.lib.2.Hist.Eodem anno in Macedonia C.Curio in principio veris cū exercitu profectus in Dardaniam , quibus potuit pecunias dictas coëgit.Quandoq; pro affirmare. Martialis, Quum verus patriæ diceris esse pater. Quandoq; pro dare. Sic etiam dare pro dicere sumitur,Verg.Sed tamen iste deus qui sit,da Tytire nobis.Quandoq; dicare.Idem:Iunoni infernæ dictus sacer.Quandoq; pro velle signare.Terent.in Eun.At nesciebam id dicere illam. Et alibi:Quasi tu dicas factum id meo consilio . Quandoq; pro assignare,vt ille dixit diem mihi ad populū: id est, assignauit diem ad respondendum. Quandoq; ꝓ defendere,vt Cice.dixit causam Milonis. Quandoq; pro cantare.Verg.Alternis dicetis,amant alterna Camœnæ.Quandoq; pro intelligere,ab eo quod præcedit,ad id qđ sequitur.Terent.Duo cū idem faciunt, sæpe vt possis dicere,hoc licet impunè facere huic,illi non licet. Quandoq; ꝓ pronunciare.Hinc dicere sententiam,(ἀποφαίνεσθαι) cū tanquam consiliarij, quid nobis videtur, pronunciamus.Quint.Apud iudices quidē secundum legem dicturos sententiam de confessis præcipuè ridiculum est.Dicere leges.(ἐπιτάττειν νόμους) quod aliud est quàm ferre leges. feruntur enim leges ad suos, dicuntur ferè ad victos,vt dicere leges sit imperare.Liu.Quando perinde ac victo iam sibi leges dicerentur. Dicere diem est accusare. ἐπάγειν δίκην. Nam qui accusat,diem reo denunciat,quo ad causam dicendam præstò sit . Huius verbi composita sunt, addico,condico, contradico, edico, indico, interdico,prædico, prodico, benedico, maledico & redico,quæ habent penultimam productam.

Dictamen.à dicto.as.significat id quod dictatur.φωνή. idem & dictatio denotat , à quo dictatiuncula diminutiuum.Hieronymus: Authores sunt huius dictatiunculæ meæ sancti presbyteri, Riparius & Desyderius.

Dictamus,(δίκταμνος) & dictamū pen.prod.herba medicinalis,qua lacertæ se refouent quotiescunq; cum serpentibus pugnam habuerint.Vulgo dictā, vel wilder poley. Vergil.libr. 12.Dictamum genitrix Cretæa carpit ab Ida . quo in loco docti oēs legendum putāt,dictamnum,interposita n litera: alioqui versus non staret. Cic.2. De Nat.Deor.Capras auditum est in Creta feras,cum essent confixæ venenatis sagittis, herbam quærere,quæ dictamus vocaretur , quam cum gustauissent , sagittas excidere dicunt è corpore. Dicta est hæc herba etiam artemidum,vel artemidesion : à Diana,quam Græci Artemida vocant.Diosc.lib.3.cap.33.

Dictator,(δικτάτωρ,αὐτοκράτωρ,εἰσηγητὴς τῶν λόγων) qui dictat,& q dictaturā gerit:quod à consule diceretur , cuius dicto audientes omnes essent. Creabatur enim viua voce,nō per suffragia,& durabat per sex menses.Et quia summa potestas erat dictatoris in populū,is quoq; magister populi appellatus est,vt scribit Varro. Erat autem extraordinarius magistratus, cuius summa erat potestas, habens ius animaduertēdi in cuiuscunq; ciuis Romani caput,nec ab eo prouocādi ius erat.nec alio pacto creari solebat , quàm cum vis aliqua maior repentè oborta ingentem vrbi cladem minitari videretur. Dictatori cæteros magistratus eligere licebat,à quibus dictandis quidam dictatorem appellatum voluerunt . Dictatorius. a. um,quod ad dictatorem pertinet, seu quod est dictatoris. Liu. Postremò dictatorium fulmen in se intentatum.

Dictatura, δικτατωρεία ἀρχή.Plutarch.σχῆμα τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς) ipsa dictatoris dignitas. Liu.Dictaturæ semper altius fastigium fuit.Nam à dictatoribus non erāt ius prouocandi, quibus etiā animaduersio capitis data est.

Dicte , (δίκτη) vna ex quatuor præcipuis vrbibus Cretæ , vnde Dictæus , (δικταῖος) cum æ diphthongo,Cretensis. Verg.Dictæo Cœli regem pauere sub antro.

Dicteria,sunt breuiter & acutè dicta,vel quasi dicta non seria. alio nomine, σκώμματα & ἀποφθέγματα à Græcis dicuntur.Martia.Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes.

Dictio,eyn wort) een woert)vne parolle)(vt grammaticis placet) est vox cum aliqua significatione, ex qua instruitur oratio,& in quam resoluitur.Aliquando ponitur pro enunciatione . Terētius in Phorm.Causam orare non sinunt, neq; testimonij dictio est. Accipitur etiam ꝓ vocabulo,seu verbo,prout dico significat generaliter loqui. Item pro facunda & oratoria oratione , (φράσις) Cice. lib.2.Tusc.Itaq; cum ante meridiem dictioni operam dedissemus.

Dictito.as.pen.corr.à dicto,aliud frequentatiuum, & significat frequentibus temporibus, ac frequenti-

Di-

tibus locis dicere. λογοπωῶ. Cic. 3. Ver. Vt hoc iam palàm dictitent. Idē ad Lentul. Quem post reditū dictitant fracto animo & demisso fuisse.

Dicto, as. (ἀποσοματίζω, ὑπαγορεύω) angibē, oder vor redē) voorlesen dat iemant opschrijft) dicter.) frequentatiuum est à dico. cis. est enim dictare, dicere & enunciare, quod alius excipiens notet: vel est authoris alicuius verba sensumq́ excutere. Vnde dictata dicuntur veluti themata atq; præscripta, quæ magister ludi pueris præbere consueuit. Cic. ad Att. 13. Non modo Tyroni dictare, sed ne ipse quidem auderem scribere. Horat. Sic iterat voces & verba cadētia tollit, Vt puerū sæuo credas dicta ta magistro. Nec in literis tantū, sed in alijs quoq; artibus dictata dicūtur, vt illud Iuuen. Peragit dictata magistri Omnia. Suet. in Cæs. Vt disciplinam singulorum susciperent, ipsiq; dictata susciperent. Ibi loquitur de gladiatoribus. Persius: Ten' cirratorum centum dictata fuisse Pro nihilo pendas? Hic gladiatoria themata documentaq; significantur. Ideo aūt frequentatiuum dixi, quoniā quæ docemus, sæpe inculcamus, vt penitus excipiantur & ediscantur. Dicitur etiam, Ratio dictat. ὑφηγῆται, ὑπαγορεύει. quale est illud Plinianū in Epist. O sylua ô littus, quàm multa componitis, quàm multa dictatis. Suggerunt sanè Camœnę, littus ac solitudo tacitè nobis quod scribamus, quemadmodum ratio, & nonnunquam indignatio dictat.

Dictum, (ῥῆμα, ἀπόφασις) eyn wort oder spruch) een woort oft sprueck) vne parolle ou vng mot.) & nomē, & participiū esse potest. Terentius vtrunq; complex⁹ est, cum dixit: Nullū est iam dictū, quod non dictum sit prius. nam primū est nomen, secundū participium. ῥηθέν. Et sciendū qd' licet dicta, (ἀποφθέγματα) de omni sermone dicantur, apud veteres tamen pro facetijs & iocis, (σκώμματα) poni solent. Cic. libr. 2. ad Cor. Nepotem: Itaque nostri cum omnia dixissemus dicta, essentq; facetè & breuiter & accuratè iocati, eo proprio nomine appellari dicta voluerunt.

Dicturio, is. (λεξείω) pen. cor. dicere cupio, siue dicere molior. Macro. Sed perge Auiene, ne vltrà te dicturientem retardem.

Dictothetum vocāt reticulatam structuram, quam frequentissime Romę struunt, riuis opportunam. Hæc Plinius libro 36. cap. 22.

Dictynna, (Δίκτυννα) pen. prod. cognomē est Dianæ. Scribit Diodorus lib. 6. Dictynnam ex Ioue genitam, in Creta consuetudine Dianæ familiarissimè vsam esse, quæ res causam præbuit, vt quidam Dictynnam Dianamq; eandem esse existimarent. Callimachus ait, Dictynnam à retibus piscatorijs (quæ δίκτυα dicunt) denominatam, intra quæ fugiens euaserit violentiam Minois regis ex libidinis causa insequentis.

Dictynneum, (Δικτύννειον) promōtorium in Creta, similiter & delubrum, vt inquit Strabo.

Dictynnus, mons in quo Dianæ templū situm erat.

Dictys, (Δίκτυς) vnus ex Centauris fuit, & historicus Cretensis, qui cum Idomeneo rege Cretæ ad expeditionem Troianam concessit. Historiam Ephemerida conscripsit.

Didascalia, (διδασκαλία) Latinè doctrina. διδάσκω enim doceo.

Didascalus, (διδάσκαλος) præceptor.

Didia lex, post Fanniam legem duodeuiginti annos secuta est, cuius ferendæ duplex ratio fuit. Prima, vt non solum vrbs Romana, sed vniuersa Italia lege sumptuaria teneretur. Secunda, vt nō modò qui conuiuia maiore sumptu fecissent, sed etiam qui ad ea vocati essent, atq; omnino interfuissent, pœna legis tenerentur.

Dido, (Διδώ) quæ Elisa proprio nomine dicebatur, sed cognomento Dido, quia fortiter fecerit, seipsam potius interimens quàm libidini indulgens. Hæc Beli fuit filia, & soror Pigmaleonis, quæ multo auri & argenti pondere congregato, Aphricam adnauigauit, ibiq; vrbem Carthaginem condidit. Et cum ab Hyarba Libyæ rege in coniugium peteretur, paulisper distulit nuptias, donec conderet ciuitatem. nec multò post, extructa in memoriam mariti quondam Sichei pyra, maluit ardere, quàm nubere. Interpretatur autem Dido virago.

Didoron, (δίδωρον) duorum palmorū. vide Doron.

Didrachma, (δίδραχμον) bis drachma, ex δὶς καὶ δραχμή. numus est duas drachmas continens.

Diduco. is. pen. prod. variè duco. διαιρέω, διαλαμβάνω. zerziehen) verscheyden leyden) Colum. lib. 6. Validam vitem in ramos diducere censeo. Persius: Cumq; iter ambiguum est, & vitæ nescius error, Diducit trepidas ramosa in cōpita mentes. Quandoq; est detrahere, diuidere. διείργειν. Vergil. lib. 1. Geor. Quiq; paludis Collectum humorem bibula diducit arena. Propert. Non ego complexus potui diducere vestros.

Didymæ, arum. insulæ Aphricæ, quæ Aegypto adiacent.

Didyme, es. penult. corr. insula in mari Siculo, vna ex Aeolijs.

Didymeus, (Διδυμαῖος) Apollo dictus est, quòd geminam speciem sui nominis præferat, illuminando, formandoq; lunam. Ex vno enim fonte lucis, gemino sidere spacia diei & noctis illustrat. Vnde & Romani (vt inquit Macrob.) solem Didymei Apollinis appellatione venerantur. Dictum est & Didymeum templum Apollini dicatum apud Miletum, quod prius oraculum Brancidarum (vt autor est Plinius) appellatum est. De quo templo sic scribit Strabo libro. 4. Post Possidium Milesium est oraculum Apollini Didymeo sacrum apud Brancidas, ad decem & octo stadia ascendenti. id à Xerxe incensum est, quemadmodum cętera templa omnia, Ephesio excepto: Postea Milesij templum construxerunt omnium maximum, quod propter magnitudinem remansit sine tecto, varijs antiquarum artium donis sumptuosissimè honoratum.

Didymi, (Δίδυμοι) sunt montes felicis Arabiæ.

Didymus Latinè geminus dicitur. Græci enim δίδυμον

μον geminum vocant. Quo nomine vir Alexandrinus dictus est, qui licet à parua ætate oculis captus foret, diuinas tamen literas optimè callebat, & inter ecclesiasticos scriptores illustris fuit. de quo Hieronymus, Quod cum propter cæcitatem etiam elementorum ignarus esset, tantum miraculum sui omnibus præbuit, vt geometriam, quę vel maximè visu indiget, vsq; ad perfectum didicerit. Fuit & alter Didymus Alexandrinus Salsamentarij filius, quo nemo (vt Quint. inquit) plura scripsit. Grammaticus fuit, & ad Augusti tempora peruenit, qui ob assiduam circa libros morã, χαλκέντερος fuit appellatus. nam ad tria millia librorum & quingentos scripsisse dicitur. Fuit & alius grammaticus Alexandrinus, qui Romæ docuit. Alius poëta, qui Georgica scripsit. Alius philosophus Academicus.

Diecula, (ἡμερίδιον) diminut. à die gen. fœmin. significat tempusculum. Et accipitur pro mora, (χρόνος, Demosth.) qđ est hæc dies parua. Teren. in Andr. Non satis habes, quòd dieculam addo? id est, aliquam temporis dilationem.

Diequarti & diequartæ, pro die quarto. Diequinti & diequintæ, pro die quinto. Diepristini vel pristinæ, pro die pristino, quod nos conuerso compositionis ordine dicimus pridie. Die crastini pro die crastino, & alia multa. Videntur autem veteres differentiam fecisse inter die quarto, & die quartę. vt illud pro præterito sit, quod nos nudiusquartus dicimus: hoc de futuro. Sunt aũt hæc omnia composita, & pro aduerbijs accipiuntur.

Directi, à die vocati sunt crucifixi, quasi ad diem erecti, à dierego, is. Festus scribit dierectũ per antiphrasim dici apud veteres, volentes significare malũ diem. vnde directa aduerbialiter dicimus. Plau. Quin tui dierectà cum succula & cum porculis. Dierectà (inquit) quasi in malam diem.

Dies, (ἡμέρα) eyn tag.) een dach.) vng iour.) tam masc. quàm fœmin. generis est numero singulari, plurali verò tantum masculini: dictus quòd diuini sit operis. siue à Διὸς: id est, Ioue qui eius putabatur rector. Sciendum est secundum Pædianum, quòd dies fœminini generis significat tempus interminatum, & ideo diminutiuum eius est diecula, quod significat breue tempus & moram. Dies verò duodecim horarum, gen. masculini est, qđ est tempus terminatũ. vnde hodie dicitur, quasi hoc die, & hesterno die ad te veni. Sic dicimus, ad diem non venit, significatq; præstituto tempore nõ venit. Iuuen. Longa dies quid contulit. id est, longum tempus. Verg. Multa dies, variusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Et Iureconsulti, bima, trima, quadrima die, pro tempore vsurpant biennij, triennij, quadriennij. Sed cõfunditur quandoq; hæc differẽtia. Verg. Iamq; dies infanda aderat. Cic. ad Qu. Frat. In qua primum erat, quod antiquior dies intus fuisset ascripta literis, quàm in Cæsaris. Plin. lib. 13. ca. 24. Mirum quod eadem die germinat, qua iniectum est. Dies qui ciuilis dici solet, à media scilicet nocte in sequentẽ (vt Macrob. lib. 1 cap. 3. tradit) ita diuiditur. Primũ dici tempus dicitur mediæ noctis inclinatio. Deinde gallicinium, siue gallicantus, (ἀλεκτροφωνία) quòd tum galli cantent. Inde conticinium, (ἀμφιλύκη νύξ) quum & galli conticescunt, & homines etiã tunc quiescũt. Deinde diluculum (ὄρθρος) cum incipit dignosci dies. Inde mane, (πρωί) cũ dies est clarus. Inde meridies, (ἡ μεσημβρία, μέση ἡμέρα) diei medium. Inde iam suprà vocatur occiduũ tempus, (δείλη) quod & serũ diei, (ὀψέ) vocatur, & mox suprema tempestas: hoc est, diei nouissimum tempus: sicut est expressum in duodecim tabulis, Solis occasus suprema tẽpestas esto. Deinde vespera, seu vesper, (ἑσπέρα) à stella quam Græci hesperã. Plau. vesperuginem, Ennius vesperũ, Martia. phosphorum. Vergil. hesperon appellant. Inde crepusculum vespertinum, (δείλη ὀψία) à crepero, quod dubiũ significat, tanquàm lux dubia, vt incertũ sit, id tempus noctis an diei existat. Ab hoc tempore prima fax noctis, quod tum primum faces: hoc est, lumina inferri incipiant, (νυκτὸς ἀρχή:) deinde nox concubia, à cubando: deinde intempesta, quę non habet idoneum tempus rebus agendis. In has partes distribuebant diem, qui constat ex viginti quatuor horis, & lucẽ tenebrasq; cõtinet. Dies secundũ Aegyptios inchoatur ab occasu solis, secundum Persas ab ortu solis, secundũ Hetruscos & Athenienses à sexta hora diei, vt Cic. in Augur. & Gell. plenè exequitur. Interdum diem dicimus, vt solam lucẽ intelligamus, tenebras verò sub noctis nomine. Vergil. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Est & dies naturalis ab ortu ad occasum solis. Item qui ab occasu incipiat, & in sequẽtem occasum finiat. Dies totius anni ex institutione Numæ, aut festi erant, aut profesti, aut intercisi, aut comitiales, aut comperendini, aut stati, aut præliares. erãt & atri dies, de quibus locis suis. Huius nominis genitiuus est diei, dij, dies, & die. Cice. pro Sex. Equites nõ daturos illius dies pœnas. Verg. Libra die somniq; pares vbi fecerit horas. Idem: Munera lætitiamq; dij. Sal. in Iug. Vix decima parte die, pro diei. Ablatiuus die, vel diu. Idem: Die noctuq; labora. Deriuatiua à die sunt, quotidie, pridie, meridies, nudiustertius, nudiusquartus, diarium, dietũ, æquidiale, æquidium, diluculum, & perdius. Dies qui hebdomadem constituunt, à septem planetis cognominati sunt. Primus septimanę dies à sole, dies Solis, siue Phœbi dicitur, ἡλίου ἡμέρα, πρώτη, κυριακή. Secundus à Luna, Lunæ. σελήνης. Tertius à Marte, Martis, ἄρεως. Quartus à Mercurio, Mercurij, ἑρμοῦ. Quintus à Ioue, Iouis. Διός. Sextus à Venere, Veneris, ἀφροδίτης. Septimus à Saturno, Saturni, κρόνου. Dies critici (κρίσιμοι ἡμέραι) à medicis dicuntur iudiciarij, in quibus scilicet de ægritudine ferri iudicium potest.

Diescit, (ἡμέρα γίνεται) es taget) het daecht) il deuient iour.) dies fit: sicut noctescit, nox fit, quæ carent supposito & apposito.

Diespiter, diespitris, & diespiteris, (ζεύς, ζήν) diei pater; id est, Iupiter; sicut Dijouis, quasi diem iuuans, quod

quòd homines die & luce quasi vita ipsa iuuaret. Horatius libro Carminum: Nanq; diespiter Igni corusco nubila diuidens. Macrobius: Ipsi quoque Romani Diespitrem Iouem appellant.

Dieteris, (διετία) pen. cor. tempus duorũ annorum: sicut trieteris, trium annorum: penteteris, quinq;. ἔτος annus, τρεῖς tres.

Diffamo, (διαφημίζω) pen. prod. per diuersas partes famam diuulgo. Augu. lib. 5. De Ciuit. Romanũ imperium tam longè lateq; non posset augeri, & tam grandi gloria diffamari.

Diffarreatio, sacrificij genus inter virum & vxorẽ, quasi dissolutio. Confarreatio, quia fiebat farreo libo adhibito.

Differitas, pro differentia, quo antiqui vtebantur.

Differo, spaciũ temporis extendo. ἀναβάλλομαι. ver ziehẽ) vtreckẽ) delayer) Ver. li. 6. Distulit in seram commissa piacula mortem. Vnde dilatio, ἀναβολή, temporis prorogatio siue extensio dicitur. Interdum est in diuersa loca ferre. διαφέρειν. Plaut. in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrouersum differt ab illis. Idem in Cur. Iam ego te faciam vt hinc formicæ te frustulatim differant. Interdum diffamare, diuulgare. Luc. Gaudes, cum de me ista foris sermonibus differs. Plaut. in Tri. Nolo ego mihi te Iam prospicere, qui meam egestatẽ leues: sed vt inops Infamisq; sim, ne mihi hanc famam differant. Interdum diuidere, scindere, dissipare. ἀναστρέφειν. Terent. in Adel. Me miseram, differor doloribus. simile Græcis διαφέρεσθαι. Interdum in ordinem ponere. διατάττειν. Verg. lib. 4. Geor. Ille etiam feras in versum distulit vlmos. Interdum distare. διαλλάττειν, διαφέρειν. onterscheiden sein) verscheyden zijn) estre different.) Cice. in Ver. At vide quid differat inter meam opinionem & tuã. Hinc differentia, διαφορά. indifferens, ἀδιάφορος.

Diffibulare, est exsinuare, aperire, discingere. ἀποπορπᾶν. Papin. Emicat, & toruè chlamydem diffibulat aura.

Difficilis, (χαλεπός) swaer) difficile.) non facilis. vide Facilis.

Difficul, Veteres pro difficulter dicebant.

Diffido, is. penult. prod. non fido, credulitatem depono. ἀπιστεῖν. misstrawen) wantrouwen) deffier.) Seneca: Nec secundis rebus nimis fidendum, nec aduersis diffidendum est. Dicimus autem diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sul. Ciceroni: Plura me ad te de hac re scribere pudet, ne videar prudentiæ tuæ diffidere. Cice. ad Heren. Et de nobis non diffidimus.

Diffindo, in diuersas partes findo. (σχίζω, διασχίζω) von den anderẽ spalten) van den anderẽ clieuen) fendre) Verg. Et media liquefacto tẽpora plumbo Diffidit, ac multa porrectum extendit arena.

Diffinio, pen. prod. ex dis & finio est, quasi dispertiendo distinguo. ὁρίζω. entscheyden) vclarẽ) Vnde diffinitio (ὅρος, ὁρισμός) quæ & definitio & finitio appellatur, constans ex genere & differentijs, vt homo est animal rationale, mortale. Quint. Finitio est rei propositæ propria & dilucida, & breuiter comprehensa verbis enunciatio. Dicta autem est diffinitio huiusmodi breuis oratio, sumpta translatione ab his, qui fundos prædiaq; diuidunt alia ab alijs. Nam illi agrum ab agro diffiniunt, atq; habitam de finibus controuersiã distinguũt.

Diffiteor, ex dis & fateor significat nego. ἀπαρνοῦμαι leugnen) loochenen) nier.) Cic. Itaque nunquam diffitebor, multa me, vt ad effectum horum consiliorum peruenirem, & simulasse inuitum, & dissimulasse cum dolore. Colum. libro. 4. cap. 10. Nam quòd in profundo semina frigore laborare dicuntur, nos quoque non diffitemur.

Diffluo, διαῤῥέω. vide in dictione Fluo.

Diffugio, is. pen. cor. in diuersas partes fugio. διαφεύγω. vandẽ anderẽ vlien) fuyer ca & la.) Ver. li. 3. Georg. Quo tota exterrita syluis Diffugiunt armenta. Cæs. 8. Bell. Gall. Hi repentino malo perterriti, diffugiunt ad sua præsidia. Ponitur etiam translatẽ pro vitare. Cic. 5. Ver. Diffugerunt enim permulti, id quod ostendam. Et pro refugere, renuere. Var. 2. de re Rust. Nec tamen diffugio, quin dicam quæ scio de suillo pecore.

Diffundo, variẽ fundo: hoc est, hinc inde spargo & hilaro. διαχέω. von den anderen besspreyden) espandre.) Col. lib. 2. Nam vel respuit duritiam soli dens aratri, vel si qua parte penetrauit, non minus tẽ diffundit humum.

Digamma, (δίγαμμα) bis aut duplex gãma, quæ est tertia alphabeti Græci litera: vnde F nostrum digamma dicitur, quia figuram duplicis gamma retinet. Digãma vocat Cic. suum Formianũ agrum, qui incipit ab F litera, quę Aeolicum digamma vocatur. Is ad Atticum ita scribit li. 9. Sciebam enim decoquere quoto anno, & quantum in solo solerem quærere non solum Romæ, sed etiam deliciis cium digamma viderem.

Digamus, pen. corr. idem qui & bigamus, qui duas duxit vxores. δίγαμος. Hieron. contra Iouin. Non damno digamos. Sic digama mulier dicitur, quæ duos habuit maritos.

Digeries, dispositio, distributio. διακόσμησις, διάταξις. Macrob. Nec mirum, si digeries morsu reprehensionis euasit.

Digero, is. pen. cor. digessi, digestũ, ordino, dispono. διατάττω, διατίθημι, διακοσμῶ. in eyn ordnug setzen) ordineren) mettre par ordre.) Verg. Digeret in numerum. Ita dicimus aliquid digestum: id est, compositum. & χώρα πολεμ. Quandoq; dilucido, interpretor. ἐξηγοῦμαι. Idem li. 2. Ita digerit omnia Calchas. Quandoq; diuido, distinguo. Plin. lib. 18 Poma serantur, inserantur q;, vineæ pastinentur, semina digerant. Quandoq; cõcoquo. καταπέπτω. dãwẽ) vdouwẽ) digerer.) Vnde & digestio. πέψις. vt, Digere paulisper vinũ, quo mades. Cic. ad Att. lib 4. Locus ille animi nostri, stomachus vbi hebes tabat olim, concaluit, vt digerat multa cruda facilius. Macr. Igitur in ventre fit prima digestio. Sed ad primum significatum reduci potest, cum digestio sit distributio cibi ordinata. Nam frigida lienem petunt, tanquam frigoris domicilium: sicut iecur

iecur caloris, quò calida confluunt.

Digitale, quod est digitorum. δακτυλιαῖος. Plinius libro. 22. Et ancusæ radix in vsu est digitali crassitudine. Digitalia, (δακτυλῆθραι) substantiuum, digitorum tegmenta dicuntur. Varro libro. 1. de re Rust. Olea manu stricta melior ea quæ digitis nudis legitur: laudabilior, quàm illa quæ cum digitalibus.

Digitus, δάκτυλος) eyn finger, oder zehen) eenen vinger, oft teen) vng doigt & ortou.) à digerẽdo quidam deriuari putant, quòd natura miro decentique ordine digitos digesserit: id est, disposuerit. Plau. in Persa: Ne si me vno digito attigeris, te ad terram affligam scelus. Digitorum nomina sunt hęc: Pollex, ἀντίχειρ, ὁ μέγας: Index, λιχανὸς, δεικτικός: Infamis, siue famosus, μέσος, σφάκελος: Medicus παράμεσος, δακτυλιώτης, ἰατρός. id est, medicinalis, seu anularis: Minimus, μικρὸς, ὠτίτης. Indicem qui pollici proximus est, alio nomine salutarem veteres vocauerunt. Martian. libr. De nupt. Phil. Quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silentium commonebat. Medius digitus alia habet nomina. Nam dictus est verpus, à verrendo podice. Ob quam etiam causam impudicus & infamis vocatus est. Et quando porrigebatur, signũ derisionis & cõtumeliæ erat. Martial. Ostende digitum, sed impudicum Alconti, Dasioque, Symmachoque. Iuuen. Ipse minaci Præberet laqueũ mediumque ostenderet vnguem. Persius, Frontem atque vda labella Infami digito & lustralib. antè saliuis Expiat. Huius diminutiua sunt digitulus, & digitellus. δακτυλίδιος. Teren. in Eunu. Sine biduum hoc prętereat, Qui mihi nunc vno digitulo fores aperis fortunatus. Est & digitellus herba, de qua Plin. libr. 18. cap. 17. Digitum tollere, χειροτονεῖν, significat fauere, suffragari, sicut digitum deprimere, suffragiũ derogare. Horat. Vulgus vtroque suum laudabat pollice ludum. Digitatus, qui digitos habet. Plin. libro. 11. cap. 47. Auium aliæ digitatæ, aliæ palmipedes.

Digladiari, est variè gladiis certare. διαξιφίζομαι, διαμάχομαι. fechten) schermẽ) debatre.) Cic. per translationem pro dissentire, contendere & veluti gladiis dilaniari: Quid Antipater digladiatur cũ Carneade tot voluminibus?

Diglito, appellatur Tigris fluuius, vbi tardior fluit: hoc est, vsque ad Medorum fines.

Dignatio, (ἀξίωσις) wirdigung.) eerweerdicheyt.) apud Ecclesiast. pro mansuetudine, lenitate, facilitate capitur. Apud Liuium pro familiaritate siue gratia, cum libr. 2. inquit, Apius interpres lectus, haud ita multo post in principum dignationem peruenit. Propriè tamẽ dignatio est id, quod Græci ἀξίωμα dicunt: id est, dignitas, & amplitudo, propter honores gestos, aut magistratum: vel propter oris, morumque maiestatẽ. Sueto. in Vesp. Exinde sortitus Africam, integerrimè, nec sine dignatione administrauit. Indignatio, (ἀγανάκτησις) ira. Iuuenalis, Si natura negat, facit indignatio versum.

Dignitas, à dignus fit, & significat quod dignum est, seu honorem alicui propter merita vel impensum vel debitum. ἀξία, ἀξιοπρέπεια. wirdigkeyt) weersdicheyt) dignite.) Gell. Cuius dignitas nec augeri laudibus, nec minui detractionibus potest. Accipitur tamen quandoque pro magistratuum administratione & honore. ἀξίωμα. Cice. Thermo, Vt omnibus in rebus ei te commodes, quoad fides dignitasque tua patietur. Interdum sumitur pro virili pulchritudine. τὸ ἀξιωματικὸν, σεμνοπρέπεια. Idem libro. 1. Offic. Pulchritudinis duo sunt genera, vnum muliebre, quam venustatem appellamus: alterum virile, quam dignitatem dicimus. Est etiam dignitas in sermone, (σεμνοπρέπεια) cum scilicet oratio est grauis & voce remissa, de qua Cicero ad Heren. Huius contrarium est indignitas, pro dedecore, siue ignominia, & quod indignum est, siue quod est contra dignitatem. Cicero lib. 4. ad Heren. Nequeo verbis consequi indignitatem rei. Idem Qu. Ligario, Cum ad secundum Calendas intercalares priores rogatu fratrũ tuorum venissem manè ad Cæsarem, atque omnem adeundi atque conueniendi illius indignitatem & molestiam pertulissem. Idem libro. 3. ad Heren. Acuta exclamatio fauces & vocẽ vulnerat, eadem lædit auditorem. habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quàm ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

Digno, as. dignum puto. ἀξιῶ. wirdig achten) weerdich achten) estimer digne.) Pacuuius, Quis deos infernos, quibus cœlestes dignet honoribus? Huius passiuum est dignor, quod est dignus habeor. ἀξιοῦμαι. Vergilius. Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. Cic. Oecon. Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur: id est, digni habentur. In frequentiore vsu est dignor deponens, pro dignum iudico, seu habeo. Sueton. in Aug. Vniuersum denique genus operas aliquas publico spectaculo præbentiũ etiã cura sua dignatus est. id est, dignum iudicauit, & dignatione sua prosecutus est. Huius contrarium est dedignor, quod est non dignor, vel indignum reputo, contemno. ἀπαξιοῦμαι. Vergil. Quos ego sum toties iam dedignata maritos. Indignor vero, irascor, seu molestè fero, δεινὸν ποιοῦμαι, ἄχθομαι: quasi ea patiens, quibus non sum dignus. Ser. Sulp. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interierit. Aliquando construitur cum datiuo.

Dignoto, as. (σημειοῦμαι) signa imprimo: vt fieri solet in pecoribus, vt dignoscantur.

Dignosco, idem quod agnosco, cognosco, aut discerno. διαγινώσκω. kennen, onderscheiden) cognoistre.) Lactant. libro. 6. Inuicemque se dignoscunt. Suet. in Othone, Vulso corpore, galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato, & annexo, vt nemo dignosceret. Col. lib. 2. cap. 2. Dignoscere terram sapore. Plin. libr. 12. cap. 17. Dignosci vix potest à mastiche vera.

Dignus, a, um. (δίκαιος) wirdig) weerdich) digne.)

quod meretur: vt, dignũ laude. ἀξιαῖ⊙ ἐπαίνου: dignum castigatione, quod meretur laudem, quod meretur castigationem. Plaut. in Rud. Neq; digniorem censeo vidisse anum me quanquam, Quoi deos atque homines censeam benefacere magis decere. Terent. in Heaut. Ego te meum esse dici tantisper volo, Dum quod te dignum est facias. Huius contrarium est indignum. Martial. Digna tuo cursis, indignaq; nomine dicam. hoc est, dicam, cur merearis, & non merearis hoc nomen. Dignè significat p meritis. ἀξίως, κατ' ἀξίαν. Indignè, præter merita. ἀναξίως, παρ' ἀξίαν. Ouid. Leniter ex merito, quicquid patiare ferendum est: Quæ venit indignè pœna, dolenda venit. Quidam etiam dignanter vsurpant, quod est vel dignè, vel secundum merita. Indignanter per indignationem.

Digredior, discedo. ἀπαλλάττομαι. weggān) wechgaen) partir.) Vergil. Hos ego digrediens lachrymis affabor obortis. Cice. Cornif. Etsi periniquo patiebar animo te à me digredi. Inde Digressio, & digressus (ἀπαλλαγὴ) pro discessu.

Dijambus, (διίαμβος) ex dis & iambus, sed s abijcit. pes est ex duobus iambis constans, vt amœnitas.

Dijmanes dicebantur, quod per omnia manare credebantur.

Dijouis, Iupiter appellatus est, quasi diem iuuans.

Dijudico, diligenter aut diuisim iudico. διαδικάζω. vrteylen) oordelen) iuger.) Cice. in Tusc. Vtrum igitur in has sententias dijudicare malimus, an ad præpositum redire? Teren. in Heaut. Ego dicam, quod mihi in mentem, tu dijudica, id est, dic quod tibi videtur, & sentis. Ibidem: Pergin isthuc prius dijudicare, q̃ scis, quid veri fiet?

Dilabor, penult. prod. diffugio, seu discedo, παραλισθάνω. nederfallen, vergehen) veruallen, te niet worden) sescouller.) Cic. libr. 1. Tusc. Sed nescio quomodo dum lego, assentior: cum posui librum & mecum ipse de immortalitate animarum cœpi cogitare, assensio illa omnis dilabitur. Propriè verò dilabi, est deorsum variè labi, corruere. Lact. libr. 3. Domus ab habitatore deserta dilabitur. id est, corruit. Cic. in Lel. Iam enim à sapientium familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio nostra dilabitur. id est, διαφθείρεται, descendit, siue decurrit. Aliquando ponitur pro deficere, ἀτονῶν. Lact. lib. 7. Describentes quasi fatigati, & dilabentis mundi senectutem. id est, deficientis.

Dilacero, as. (διασπάω, διασπαράττω) vide in Lacero.

Dilapido, as. pen. cor. disperdo. διαφορέω. vergeüde) onnuttelijck ydoen) cõsumer.) Teren. in Phorm. Quantum potest, nunc conueniendus Phormio est, Priusquam dilapidet nostras triginta minas, Vt auferamus. Cic. ad Augustum: Publicam dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat. Propriè tamen dilapidare, est lapidibus purgare. Cato de re Rust. cap. 46. Locum bipalio vortito, dilapidato q; hoc est, lapides auferto.

Dilato, as. penultima produ. latum facio. πλατύνω. erbreiten) verbreyden) eslargir & estendre.) Plin. lib. 33. cap. 3. Nec aliud laxius dilatatur, aut numerosius diuiditur. Cic. pro Flac. Sed non dilatabo orationem meam.

Dilemma, atis. & Dilemmatum, (διλήμματον) per duplex mm, argumentum est, quod vtrinq; aduersarium capit. Hierony. contra Ruf. Hoc est verum dilemmatum tuum, non ex dialectica arte, quam nescis, sed ex carnificum officina & meditatione prolatum.

Diligens, (ἐπιμελὴς fleissig) neerstich) diligent.) à legendo dicitur, studiosus, quòd eorum quæ amamus, studiosi simus. Cice. 6. Ver. Diodôrus homo frugi ac diligens, qui sua seruare vellet. Idem De Amic. Sed Scipio querebatur, quòd in omnibus rebus homines diligentiores essent, vt capras, & oues quot quisq; haberet, dicere posset; amicos quot haberet, dicere non posset. Hinc diligentia, (ἐπιμέλεια) studium, cura. Plautus in Rud. Curate hæc sultis magna diligentia. Diligentia autem ad corpus & ad animum refertur: cura, ad animum: opera, ad corpus. Ideo in oratione cum sæpenumero ista ponantur, diligentia semper in fine constituitur. Aliquãdo etiam ponitur pro dilectione. Diligenter, aduerbium, studiose, cum cura & solicitudine. Terentius in Eunuch. Curato istam diligenter virginem. Horum contraria sunt negligens, & indiligens, ὀλίγωρ⊙. Negligentia, & indiligentia, ὀλιγωρία. Cice. De Opt. gen. Sed quædam etiam negligentia est diligentia. Terent. in Adelph. Ingenium tuum noui liberale, sed vereor indiligens nimium fies. Idem in Phorm. Pol mei patris parta bene indiligenter curantur.

Diligo. gis. penult. corr. dilexi, dilectum. lieben) lief hebben) aymer.) significat amo, quamuis minoris vis fit, vt suprà in Amo dictum est. Quandoque diligere significat diuidere. Plaut. in Cur. Clypeatus elephantum, vbi machæra diligit. Titin. Pernam totam diligit.

Dilogia, (διλογία) figura est, cum ambiguum dictum duas res significat: ἀπὸ τοῦ δὶς, καὶ λόγ⊙.

Dilorico. as. pen. prod. significat discindo. διασχίζω. Cic. 2. De Orat. Qui in causa perorãda non dubitauit rerum excire consularem, & eius diloricare tunicam, & iudicibus cicatrices aduersas senis imperatoris ostẽdere. Alibi idem exemplum memorans dixit, Tunicam à pectore discidit: vt intelligamus idem esse diloricare, & discindere. Egesippus lib. 3. Momentanei bellatoris gladios occulentes quencunq; reperiebant diloricabant: quod est quasi loricam dissoluebant, sicut diffibulare, est discingere, & fibulam resoluere.

Diluceo. es. ere. diluxi, distinctè, siue perfectè lucere. schynen) luyre.) Gell. libr. 2. Contrà verò qui sex horis posterioribus nascitur, eo die videri natum, qui post eam noctem diluxerit Horat. in Epist. Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. Dilucere per translationem, pro clarum, & apertum esse. Liu. 3. ab Vrbe, Dilucere res magis patribus atque C O S S.

Dilucescit, dies fit, es tagt) het daecht) il deuiẽt iour) Cic.

Cic.in Catilin.ad Quint. Prætoribus traduntur, ipsi compræhensi ad me, cum iam dilucesceret, deducuntur. Liu. 6. Bel. Maced. Iam dilucescebat, cum signum consul dedit.

Dilucidus, clarus. ἐμφανής. hel) claer) luysant.) Plin. lib. 9. cap. 39. Sic gignitur laudatus ille pallor satu ritate fraudata, tantoque dilucidior, quanto magis vellera esuriunt. Dilucido, clarum facio. ἐμφανίζω. vide in Lucido.

Diluculascit, dilucescere incipit.

Diluculò. aduerbium, significat summo mane ante lucem. λυκόφως. Cice. ad Att. 16. Cum ante lucem de Sinuessano surrexissem, venissemque diluculò ad pontem Tiretium.

Diluculo, as. pen. corr. significat diluculum fieri. ὀρθρεύω. Gell. Die crastino vbi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges veniant.

Diluculum, (περίορθρον) der morgen) den morgens stont) l'aube.) ante solis ortum aurora, quasi par ua diei lux: quòd tum dies lucescere inciperet. Hieron. ad Eustochium: Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque & vesperam nemo est qui nesciat.

Diludia, ludorum intermissio.

Diluo, is. dilui. dilutum. (ἀπολύομαι) abwesschen) afwassen) mouiller.) ex di & luo, significat lauo, purgo, resoluo. Cæsar. 2. Bel. Ciu. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres di luere posset. Item aquam, vel alium liquorem miscere, temperare. βρέχειν, κιρνᾶν. misschen) mengen) ramoiller.) Verg. Cui tu lacte fauos, & miti dilue Baccho. Et Persius: Diluis helleborum dixit, pro eo quod est, medicamentis temperas. Translatè. Cicer. libr. 3. Tusc. Quæ cogitatio vna maximè omnes molestias extenuat & diluit. id est, resoluit, & eneruat, quemadmodum vinum aqua dilutum subneruatur. Ita etiam diluere crimina dicimus, id est, purgare, & refellere: vt oratores, quando refellunt obiectiones aduersarij. Cice. 2. De Nat. Nam vt profluẽs amnis, aut vix, aut nullo modo, conclusa autem aqua facilè corrumpitur: sic orationis flumine reprehensoris vitia diluuntur. Ponitur etiã pro explicare, declarare. Plaut. in Rud. Abstine maledictis, & mihi quod rogaui, dilue. Cicer. pro Cluent. Cum ego vnaquaque de re dicam, & diluam. Hinc

Dilutus. a. um. (κεκραμένος, διάλυτος) gewässert) ghewatert, ghemengt) mesle.) pen. prod quod est mistum: vnde vinum aqua mistum dicitur dilutũ. Martial. Diluti bibis vnciam Falerni. A quo dilutius & dilutissimum, prout minus plus'ue aquæ admistum fuerit. Vnde Cor. Celsus præcipit hyeme meracius esse bibendum, æstate dilutius. Hieron. vinum dilutius vocat aquatius: Vinum (inquit) si aquatius bibitur, calix frangit, mensa subuertitur. Meracius vinũ dicitur (ζωρότερον) quod minus dilutum siue aquatum est. Constat qui lymphatum vinum dicunt, nõ satis rectè dicere, quòd lymphatum aliud significet. Dilutus color dicitur, cum veluti aqua adhibita minus est intensus. Gel. Luteus color rufus est dilutior. Dilutum etiam neut. gen. vocatur id liquidum, in quo aliquid certo tempore infusum fuit, vt si in vas vini appositũ absynthium fuerit, deinde post interiectum tempus abstractum, id vinum absynthij dilutum dicetur. Plin. Bibitur & madefacti absynthij dilutum. Ita enim appellatur hoc genus.

Diluuium. quod variè diluit. κατακλυσμός. eyn zindflüs) eenen watervloet) deluge.) nam diluuium diuersorum purgamentum fuit, omnia diluens: quando scilicet immodicis imbribus vel vexatur terra, vel obruitur: quæ & inundatio dicitur. Pli. in Epi. Hic assiduæ tempestates, & crebra diluuia. Diluuium metaphoricè pro euersione Troiæ dixit Vergilius, Diluuio ex illo diuersa per æquora vecti. Dicitur & diluuies, diluuiei, fœm. gen. Lucret. lib. 6. Pars etiam glebarum ad diluuiem reuocatur Imbribus. Hor. lib. 4. Car. Horridumque cultis Diluuiem minitatur agris.

Dimano, as. pen. prod. diuerse siue diuisim mano, defluo. διαῤῥέω, διαθρυλλοῦμαι. Cic. pro Cælio, Equidem vt ad me reuertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam, vt meus hic forensis labor, vitæque ratio dimanauit ad existimationẽ hoĩum paulò latius cõmendatione & iudicio meorum.

Dimembro, à membro, significat separo, diuido. λωτομαλίω.

Dimetior, iris. dimensus sum, idem quod metior, vel etiam demetior, de quo suprà. vt dimetiri cursum astrorum, apud Ciceronem.

Dimico, as. ἀγωνίζομαι fechten) schermen, stryden) combatre.) pen. corr. pugno, quod propriè fit re: contendo vero verbis tantum. Cæsar 7. Bel. Gal. Ne contra suam voluntatem dimicare cogeretur. Ouid. Vitricus & gladijs & acuta dimicet hasta. Liu. 2. ab Vrb. Nec tamen perpelli potuere, vt acie dimicarent. Dimicatio, onis. verbale. Cæsar 7. ab Vrb. Omnium superiorũ dimicationem fructum in eo die atque hora docet consistere.

Dimidius, a. um. quasi per medium diuisus. ἡμίτομος. halb) die helft) la moytie) Et dicitur de rebus quæ separatæ sunt. nam est pars altera ex dimidiato. Martialis, Dimidium donare Lino, quàm credere totum Qui mauult, mauult perdere dimidium. Plautus in Pseud. Heus memento ergo dimidium isthuc mihi de præda dare. Plin. lib. 2. ca. 59. Certè nisi solo aduerso non fiunt, nec vnquam nisi dimidia circuli forma.

Dimidiatus, a. um. dicitur de rebus quæ continuæ sunt, & non separantur: quasi dismediatus, & in partes duas pares diuisus. Cic. in Ver. exemit ex anno vnum dimidiatumque mensem. Sicut autem qui ex mille denarijs, qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicet, non dimidiatum: ita si scyphus argenteus cum alio communis, in partes duas diuisus sit, dimidiatũ dicemus, non dimidium scyphum. Gell. lib. 3. cap. 14.

Dimidiatim, aduerbiũ. Plaut. in Mil. Sed percellunt, sed perducunt, dimidiatim dum appetunt. id est, sibi volunt dari dimidiam partem.

Di

Diminuo, nuis. quasi in diuersas partes minuo. μειόω, ὑποτείβω. minderen) amoindrir) Terentius in Adelph. Diminuetur tibi quidem iam cerebrum. Cæsar. 1. Bell. Gall. Neque eius calamitate de tanta voluptate & gratulatione quicquam fortuna diminuerat.

Dimissoriæ literæ, inquit Modestinus, sunt quæ vulgò epistolæ dicuntur, quòd per eas causa ad eum qui appellatus est, dimittitur.

Dimitto. is. diuersè mitto. διαπέμπω. gehen lassen, hinschicken) gaen laten, yewers henen seynden) enenuoyer.) Sall. Igitur C. Manilium Fesulas, atque in eam partem Hetruriæ Septimium, quendã Camertem in agrum Picenum, C. Iulium in Apuliam dimisit. Aliquando est abire permittere, licentiam dare, cessare. διαλύω, ἀπολύειν, ἀφιέναι, ἐπαφιέναι. Cic. lib. 1. Off. Cum autem Pompilio videretur vnam dimittere legionem. Sallu. Deinde ei pollicitus operam suam, domum dimittit. id est, licentiat. Aliquando mittere. Verg. Equidem per littora certos Dimittam. Inde dimissi, legati dicuntur. Aliquando dare. Vergil. Dimissaque nomina gentis Ab Ioue. Aliquando est permittere, in potestatem dare. ἐπιτρέπειν. Cicero libro 1. De Repub. Tum annui consules, tum dimissi populo fasces. Aliquando derelinquo. ἀφίημι. Lactant. Dimitto te discedens. id est, relinquo. dimitto te discedẽtem, id est, abire permitto. Aliquando humilio. ἀφίημι. Verg. Deiecit vultum, & dimissa voce locuta est. Aliquãdo porrigo, produco. καθίημι. Varro, Cum etiam Thais Menandri tunicam dimissam habeat ad talos. Aliquãdo demittere: hoc est, desuper mittere. Verg. Dimissum lapsi p funem. Sal. Cum strepitu dimissum victoriæ simulachrum. Dimissum, (ταπεινόν) quandoque pro abiecto ponitur. Cic. Timido animo, humili, dimisso. Quandoque pro humili, & miserabili.

Dimyxos, (δίμυξος) lucerna dicitur ad duo ellychnia ferenda.

Dimulgo. gas. diuersè publico. ἐκφέρω. außkünden) vercondigen) publier.) Cic. Appio, Quare visum est occultius agendum, neque vllo modo dimulgandum.

Dynamene, (δυναμένη) Nympha dicitur, quòd pollens potensque sit. δύναμαι enim possum significat.

Dynastas, (δυνάστας) Græci dicunt magistratus: quos Latino verbo licet potestates appellare.

Dindymene, (δινδυμήνη) & Dindyme, dicitur Cybele quòd in Dindymo Phrygiæ monte eius sacra fierent.

Dindymus, (δίνδυμα τά) pen. cor. in singulari masculini gen. in plur. neut. iuga sunt mõtis Idæ Phrygiæ, matri deûm dicata. Propert. Dindymus & sacræ fabricata inuenta Cybellæ. Vergil. Ite per alta Dindyma.

Dinosis. pen. prod. Græcè δίνωσις, Latinè grauitas appellatur.

Diobolares, (διώβολοι) meretrices dicuntur, quæ duobus obolis ducuntur. Plaut. in Pœn Seruulorum sordidorum scorta diobolaria. Sunt qui scribant diolares: hoc est, vilissimæ meretrices, quæ sub dio par

paruo stipendio prostant.

Diocles, (διοκλῆς) nomen viri proprium: quasi Iouis gloria. διὸς Iouis, κλέος gloria.

Diœcesis, (διοίκησις) cum œ diph. pen. prod. Latinè gubernatio, administratio, dispositio, siue iurisdictio: à διοικέω guberno, tueor. Sunt autem diœceses pontificum, in quas administrandi officij sui liberam habent potestatẽ: propter quod diœcesani Episcopi vocantur. Vsurpata vox etiã à Cicerone.

Diodorus, (διόδωρος) pen. prod. nomen philosophi Socratici: de quo Hieron. sic scribit, Diodorus Socraticus quinque filias dialecticas insignis pudicitiæ habuisse narratur, de quibus & Philo Carneadis magister plenissimam scribit historiam. Fuit & Diodorus Siculus historicus: & Diodorus Stoicus philosophus cæcus, de quo Cic. in Bruto sic ait, Eram cum Stoico Diodoro, qui cum habitasset apud me, cum Quinto vixisset, nuper est domi meæ mortuus, à quo cum alijs rebus, tum studiosissimè in dialectica exercebar. De hoc etiam in Tusc. lib. 5.

Diogenes, (διογένης) pen. cor. nomen philosophi Cynici famosissimi, Antisthenis discipuli, de quo scribitur, quòd cum Antisthenes nullũ discipulorum reciperet, & perseuerantem Diogenem remouere non posset, nouissimè claua minatus est, nisi abiret. Cui ille subiecisse dicitur caput, atque dixisse, Nullus tam durus bacul⁹ erit, qui me à tuo posset obsequio separare. Vtebatur Diogenes palliolo duplici propter frigus, peram pro cellario habuit, secumque portauit clauam ob corpusculi fragilitatẽ, qua iam senex membra sustentare solitus erat. ἡμεροβιος (vt scribit Hierony.) id est, diarij victus, vulgò appellatus fuit, in præsentem horam poscens à quolibet, & accipiens cibum. Habitauit autem in portarum vestibulis, & porticibus ciuitatum. cumque se contorqueret in dolio, volubile se habere domum iocabatur, & se cum temporib. immutantem. frigore enim os dolij vertebat in meridiem, æstate ad septentrionẽ. & vtcunque sol se inclinauerat, Diogenis prætorium vertebatur. Ferunt accedentem Alexãdrum rogasse, ne sibi apricanti à sole obstaret. Obijt fermè nonagenarius. Aiunt quidam, cum moreretur mandasse, vt cadauer suum insepultum proijceretur, vt omnes bestiæ participes essent. Fuerunt alij quatuor Diogenes. quorum vnus fuit Apolloniates Anaximenis auditor, temporibus Anaxagoræ: alius Sicyonius qui Peloponnesiaca scripsit: alius Stoicus ex Seleucia, qui Babylonius ob vicinitatem dictus fuit. alius Tharsensis quæstionum poëticarum scriptor, Sed in Cynicum Nicanor tale Epigramma inscripsit, διόγενες, ἄγε λέγε, τίς ἔλαβε σε μόρος· εἷς ἔλαβε με κυνὸς ὀδάξ.

Diogænetus, (διογνήτος) fuit vnus itinerum Alexandri regis mensor. Alius fuit ætate Cæsaris, Antonini philosophi pictor egregius: de quo Iulius Capit. Alius Clitomachi, pater illius Pœni qui successit Carneadi, vocatus ante Hasdrubal. Fuere & alij huius nominis. Familiare Græcis vocabulum.

Dio

Diomeda,(Διομήδη) Phorbantis filia fuit,quam Achilles ex Lesbo raptam concubinam habuit.

Diomedeæ insulæ,(Διομήδειοι νῆσοι) duæ è regione Gargani sunt: quarum altera habitatores habet, altera deserta est, vbi disparuisse aiunt Diomedē, & socios eius ob dolorem in aues conuersos: quæ ob id Diomedeæ vocitatæ sunt. Has Iuba Cataractas appellat. Dentes eis esse dicuntur, oculi igneo colore, cætero corpore candidæ sunt, quæ in sola Diomedea insula visuntur.

Diomedei campi,(Διομήδεια πεδία) vocati sunt in Apulia, qui in diuisione regni, quam cum Dauno fecisse dicitur, Diomedi cesserunt.

Diomedes,(Διομήδης) rex Aetoliæ, Tydei & Deiphiles filius, qui fortissimus Danaûm appellatus est. Fuit & alius Diomedes Thracum rex truculentus, qui equos suos aduenarum carnibus in Tyrida oppido pascebat, sed postea ab Hercule equis suis in pabulum appositus fuit. Fuit & Diomedes grammaticus multi ingenij vir.

Dion,(Δίων) nomen proprium Syracusani nobilis, qui adeo Platonem amauit, vt se eidem totum traderet. Hic patriam asseruit in libertatem, expulso Dionysio tyranno. De quo Plutarch. refert, quòd cùm Callippum, cui omnium vni maxime fideret, insidias sibi tendere accepisset, eum arguere passus nō est, Mori, inquiens, longe præstare, quàm viuere, vbi non hostes solum, sed etiam amicos cauere oportuerit. Alter fuit Dion Prusęus orator, cui ob elegantiam Chrysostomo cognomen fuit.

Dionæum,(Διώναιον) dicimus quod ad Venerem pertinet.

Dione. es.(Διώνη) vna ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia, (vt quidam perhibent) à qua Venus ex Ioue nata sit. vnde & Dionæa (Διωναία) dicta est. Verg. Sacra Dionææ matri. Et alibi, Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum.

Dionysias,(Διονυσιάς) insula est, quam aliter Naxum vocant, à vinearum fertilitate sic dicta. Est & gemma, mistis nigro rubentibus maculis, quæ in aqua trita saporē vini facit. Ebrietati resistere existimatur, Plin. lib. 37. cap. 10.

Dionysius,(Διονύσιος) dictus est Bacchus: & Dionysia, (τὰ Διονύσια) Bacchanalia, Bacchi festa. Fuit & hoc nomine philosophus Heracleotes Zenonis Stoici auditor, qui cum renum morbo laboraret, cruciareturq; cruciatu impatibili, succumbēs dolori clamabat, falsa esse quæ à Zenone didicerat. Zeno enim & Stoici hoc omnes habēt dogma, Dolorem scilicet non esse malum, sed indifferentem. Fuit & Dionysius tyrannus Syracusanus, suffectus Dionysio seniori, qui cum ciuitatem Syracusanam cædibus repleuisset, expulsus est. Iterumq; receptus cum crudelior indies esset, rursus extorris Corinthum in exilium proficiscitur, vbi in sordidissimum vitæ genus descendit, in popinis lupanaribusq; residens, vt contemnendus magis quàm metuendus videretur. Nouissimè se ludi magistrum professus, pueros in triuio docebat, vt quoniam viris imperare non poterat, saltem pueris imperaret. Erat enim eruditus, vtpote Platonis auditor olim. Interrogatus iam exul, quid ei philosophia profuerit, scienter respondit, Vt æquo animo ferrem talem fortunæ mutabilitatem. Regnauit hic annis triginta octo. Plutarchus author est, regiam Dionysij puluerulentām fuisse, propter eorum multitudinem qui geometricas in puluere figuras describebant. Ambo tamen & pater & filius philosophi, Platonem præceptorem audierunt.

Diophanes,(Διοφάνης) pen. prod. nomen viri Bithynici, de quo Colum. Diophanes Bithynius Vticensem totum Dionysium Pœni Magonis interpretem, per multa diffusum volumina, sex epitomis circumscripsit.

Dioptra,(Διόπτρα) instrumentum geometricum, ab explorando perspiciendoq;, in qua significatione vtitur Pollux. Sed Vitruuius lib. 8. accipit pro regula ad librandas aquas, cum ait, Libratur aqua dioptris.

Dioryges,(Διώρυγες) sunt fossæ manufactæ, qua dictione vtitur Pomponius & Strabo.

Dioryctos,(Διώρυκτος) significat abscissam continenti, & est nomen insulæ.

Dioscoron, insula est in finibus Italiæ, è regione Lacinij promontorij.

Dioscuriades,(Διοσκουρίας) vrbs fuit in Colchide nunc deserta, quondam adeò clara, vt nonnulli prodiderint, in eam trecentas nationes, quæ dissimilibus linguis vterentur, descendisse. & postea à Romanis centum triginta interpretibus negotia ibi gesta fuisse.

Diospolis,(Διὸς πόλις) Aegypti ciuitas, quæ Iouis ciuitas Hecatompylos quandoque dicta fuit. Sunt & aliæ locis alijs hoc nomine in Aegypto quatuor præter hanc pusillæ ciuitates. item in Lydia & in Palæstina.

Diotæ,(Διῶται) sunt vasa, seu dolia fictilia, duas ansas habētia, & ad seruanda vina accommoda. Horat. Deprome quadrimum Sabina ô Thaliarche merum diota.

Dipœnus,(Δίποινος) vir Cretensis, Scyllidis frater, qui ambo (teste Plinio) primi omnium marmore sculpendo claruere.

Diphilus,(Δίφιλος) pen. cor. Iouis amicus.

Diphris, gemma est, quæ candida aliquando reperitur. Ferunt hanc morbis comitialibus vtilem esse. Plin. lib. 37. cap. 10.

Diphryx quid sit, declarat Plinius lib. 34. cap. 13. his verbis, In ærarijs officinis & pfegma fit, iam liquato ære, atque percocto, additis etiamnum carbonibus, &c. diphryga Græci vocant, ab eo quòd bis torreatur.

Diphthera,(Διφθέρα) alio nomine Bæta,(βαίτη) vestis pastoritia, ex pellibus ouium aut caprarum consutis.

Diphthongus,(Δίφθογγος) est conglutinatio duarum vocalium vim suam seruantiū ex δὶς, & φθόγγος qui vocalis est sonus. Et sciendum, quòd vbicunque a vel e in nominibus ante finalem reperiuntur, ferè vbique a & u, e & u diuiduntur, vt Nico

eolaus, Archelaus; alueus, cereus. Excipiuntur laus fraus & heus, in quibus est diphthongus. In Græcis verò dictionibus aliquando habentur diphthongi. Vergilius, Orpheus in syluis, inter delphinos Arion. Et omnis diphthongus aut est in principio, vt Æneas: aut in medio, vt coæuus: aut in fine, vt musæ.

Diplomata, (διπλώματα) genus tabellarum. Seruius scribit diploma esse epistolam, vel scripturam aliquam ad alium missam, à verbo Græco διπλόω duplico. Inde diploma, duplicatio literæ, eo quòd duplicentur. Alij putant diplomata esse singularium virorum & vicorum priuilegia in tabellis scripta, & in quibus principis nomen inscribitur. Vulgus bullas, semidocti supplicationes, docti supplices libellos vocant, (ἱκεσίας) quæ breues dicuntur. Cic. Appio, Diploma statim non est datum, quòd mirifica est improbitas in quibusdam, qui tulissent acerbius. Et pro Corn. Balbo, Mitto diplomata tota, in prouincia passim data. Suet. De Aug. In diplomatibus libellisq; & epistolis signandis initio sphinge vsus est, mox imagine magni Alexandri. Græci διπλοῦν dicunt duplum, tanquam duplices illæ tabellæ dici possint diplomata.

Diplois, idis. (διπλοΐς) genus pallij, quasi duplex pallium. διπλόος enim duplex dicitur.

Dipondium & Dipondius: siue dupondium & Dupondius, à duobus ponderibus dicitur. Nam (vt Varro docet) duos asses pendebat. As verò numus libralis, & dupondium numus bilibris dicebatur. Vnde dipondarius, a, um adiectiuum.

Dipsacon, spina alba, quæ & Aspaltus, & Diacheron alijs nuncupat. vide in dictione Diacheron.

Dipsas, adis. (διψάς) serpentis genus viperæ simile: à διψῶ sitio dictum. suo enim morsu humorem omnem consumens, sitim maximam inducit. Inde Lucan. lib. 8. In medijs sitiebant dipsades vndis.

Diptota, (δίπτωτα) pen prod. dicuntur nomina duos tantum casus habentia. Sic tetraptota, pentaptota, quæ habent quatuor & quinq; casus.

Diptychum, (δίπτυχον) penultima correpta, dicitur duplicatum.

Diræ, (ἀραὶ) execrationes & imprecationes sunt, quæ in maleuolos effundebantur, horrendæ, deos quosdam inauditos compellantes, quibus quisqu s obnoxius erat, necesse erat illum maximo affici infortunio. Horat. Diris vos agam dira detestatio. Et Diræ dicuntur furiæ in vita, quasi deorum iræ, Verg. Vltricesq; sedent in limine Diræ. Diras imprecari, Græci ἐπαρᾶσθαι τὰς παλαμναιοτάτας ἀρὰς dicunt, & ἀρὰς δεινὰς κατὰ φέρειν ἐπαρᾶσθαι. Dicuntur autem in cœlo Diræ, Furiæ (ἐριννύες) in terris, Eumenides, (εὐμενίδες) in inferis. vnde & tres esse dicuntur.

Dircæus, cum æ diphthõgo, Διρκαῖος) dicitur Aonius siue Thebanus. Nam pars Bœotiæ in qua fons est Dircæus, Dircæa cognominata est. Et apud Verg. Amphion Dircæus dictus est: id est, Thebanus.

Dirce, (Δίρκη) nomen mulieris, Lyci Thebarum regis vxoris, quã poëtæ fingunt conuersam in fontem sui nominis. Alia fuit Dirce Babylonia, quæ sua forma tumens, in piscem conuersa est. Ouid. lib. 4. Metamorph. Dirce quam versam squammis velantibus artus.

Diribitorium, locus erat in quo recensebatur exercitus, & stipendia militiæ numerabantur: à diribendo, hoc est, distribuendo. Et diribitores, distributores. Cic. De reditu suo ad senatum: Quãdo, inquit, vlla dignitate tot rogatores, diribitores, custodesq; vidistis? hoc est, diuisores, distributoresq;, qui inter tribus viritim pecuniã diuiderent. Plaut. in Aul. curiarum magistros appellauit. Nam noster, inquit, nostræ qui est magister curiæ, Diuidere argenti dixit numos in viros. Ex hac similitudine structores epularum, & omnino præpositi negotijs, vocabulum id quandoq; accipiũt pro loco, in quo ministri diuersantur. Apul li. 2. De Asin. au. Frequens, inquit, ibi epulonum diribitores plus sculi, splẽdidè amicti, ferracula copiosa scitulè subministrata. Plinius in Epist. Pædagium appellat id, quod diribitorium dici videtur. ἀπὸ τῶν παίδων, id est, à pueris & ministris.

Dirigeo, ges. gui. (πήγνυμαι, ἀπομωλύνω) van kålten gestarret) stijf sijn van coudẽ) deuenir roid de grãt froidure.) præ frigore, aut timore, aut alio casu viribus destituor. Vergil. Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit. id est, diuersis modis rigidus factus est, quia præ formidine contractus est.

Dirigo, gis. pen. cor. ex di & rego, significat obliquũ emendo. εὐθύνω, ἀπευθύνω. richten) dresser.) Plin. in Paneg. Nam vita principis censura est, eaq; perpetua: ad hanc dirigimur, ad hanc conuertimur: nec tam imperio nobis opus est, quàm exemplo. Planc. Ciceroni: Ad Mutinam iter dirigerẽ. Verg. 7. Aeneidos, Direxere acies. Vbi Seruius, ordinarunt in latitudinem. Hinc participium directus: vt, directi pedes, directum iter, directus ordo. Et aduerbium directè, siue directò. ἐπ᾽ εὐθείας, Cic. in Partit. Alterum ad fidem directò spectat. Ibidem, Vt cum semel dictum sit directè. Directarij, appellantur ij, qui in alia cœnacula se dirigunt furandi animo, plus quàm fures puniendi sunt. Vlpianus.

Dirimo, mis. (διαλύομαι, διείργω, ἀπαρτῶ, διαλαμβάνω) vanden anderen scheyden) departir.) pen. cor. diremi, diremptum, ex di, & emo, & interposita r: siue ex dis & emo, s in r mutata, componi videtur, significat diuidere, siue separare: vt cum quis se medium ponit inter cõcertantes, siue aliud quippiam quomodocunq; componit, aut separat. Plautus in Amph. Sed prælium id tandem diremit nox interuentu suo. Verg. Et prælia voce diremit. Sic dirimere litem: id est, dissoluere, & decidere. Inde diremptio, productio temporis vel magistratus in aliud tempus. Cic. Nihil iam est quod populo supplicetur, nihil quod diremptio, nihil quod supplicatio magistratuum, renunciatio suffragiorum expectetur. Aliquando dirimere ponitur pro destruere. διαλύειν, διακόπτειν. Sallust. Quia nondum frequentes armati conuenerant, ea res consilium diremit.

Diri-

Diripio,pis. ἄγω καὶ φέρω, διαρπάζω) berauben) nemen) piller & rauir.) pen.cor.vide in Deripio.

Diris,mons est Mauritaniæ,quem propter altitudinem, cœli columnam vocauerunt. Ex euentu ab Atlante rege in eum mutato,nunc Atlas vocatur.

Dirum,crudele,infestum: quasi deorum ira immissum. ἐπάρατος, παλαμναῖος. grausam) grouwelijck) horrible.) Verg. Priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus. Hinc diræ,furiæ,quasi deorum iræ. Aliquando accipitur pro magno. Idem, Iam tum religio pauidos terrebat agrestes Dira loci. Hinc diritas,(ἄγος) crudelitas. Cic. Intelligi potest ex his fratribus, qui in Adelphis sunt, quanta in altero diritas,in altero comitas.

Dirumpo,pis. variè rumpo, seu violenter scindo. διαῤῥήγνυμι. von ein anderen reissen) vandē anderen trecken) desrumpre.) Plaut. in Curc. Geminos in ventre videor habere filios, nihil metuo, nisi medius dirumpar miser. Refertur quandoque ad animum. Cic. ad Att. lib. 7. Dirumpor dolore.

Diruncino, nas. (διαβοτανίζω.) vide in dictione Runcina.

Diruncio,is. significat depurgo, & quasi dirum eijcio. Verbum agriculturæ antiquum, à runca deductum, quod instrumentum est putandis vitibus idoneum.

Diruo, is. deijcio,euerto atque destruo. nider brichen) af breken) abbatre.) Liuius libr. 1. Fragor tectorum, quæ diruebantur, vltimis vrbis partibus audiebatur.

Dis,præpositio disiunctiua, de qua suprà dictū est.

Dis,ditis. diuitiarum & inferorum deus, vt inquit Strabo. Græcè πλούτων dicitur, quia terrenā omnē vim atque naturam Diti patri dedicatā putabant, quòd diuitiæ omnes è terris oriantur,& in terras recidant. Nam πλοῦτος, Latinè diuitiæ. Quint. lib. 1. à contrario interpretatur, quia minime diues est. Ponitur etiam dis, pro diuite. πλούσιος. Plaut. in Aul. Dites diuitijs, qui aureos montes colunt, ego solus supero. Terent. in Adelph. Dis quidem esses Demea, ac rem tuam constabilisses. Hinc ditior & ditissimus.

Discapedino,as. pen. corr. à capedine fit, significatque resero, aperio. διοίγω. Apuleius, Hyagnis primus in canendo manus discapedinauit.

Discedo,dis. pen. prod. pro recedo. ἀποχωρέω. weggān) wechgaen) departir) Plinius: Facessite hinc, atque à nobis discedite. Aliquando tacetur locus de quo, & ponitur locus ad quem: aliquādo vtrunque ponimus, vt Non diu est, ex quo ille hinc rus abijt. Interdum ponitur pro excipere, ἀπαλλάττω. vt si dicam, Cum decessi à parentibus, nemo est mihi te charior: id est, parentibus exceptis. Cicero Lentulo, Cum à vobis salutis meæ authoribus discesserim, velim te existimare neminem esse, cuius officijs me esse tam deuinctum non solum confitear, sed etiam gaudeam. Interdum pro distendi, diuidi. χαίνειν, διαίρεσθαι. Idem libr. 3. Offi. Hinc ille Gyges inducitur à Platone, qui cum terra discessisset, magnis quibusdam imbribus in illum hiatum descendit. Est etiam hæc vox forensis, vt discedere in sententiam. Mos enim erat antiquorum in iudicijs, vt duabus sententijs probatis omnes senatores in vtram vellent partem discederent, aut eius qui æquum sentiebat, aut alterius: quæ discessio fiebat, cum è suis sedibus in alias dimouebātur. Hinc Discessus,us. abitus. ἀπαλλαγή. Cic. 5. de Fin. Qui etiam cum decreuerit esse moriendum, tamē discessu à suis, atque ipsa relinquēda luce mouetur. Et discessio (χάσμα, ἀποχωρή) diuisio, separatio. Terent. in And. Nempe incommoditas denique huc omnis redit, Si eueniat (quod dij prohibeant) discessio. In foro quoque dicimus discessionem fieri in sententiam alicuius. Cicer. 6. Verr. Atque adeò cum iam non solum discessio facta esset, sed etiam præscriptum, atque in tabulas relatum.

Discepto,tas.(διαφερομαι, ἀμφισβητῶ) sancken) stryden, disputeren) debatre, aduiser.) disputo, contendo, discordo, decerto: & cum præpositione de ponitur. Ci. Fam. 4. Postquā armis disceptari cœptū est de iure publico. Aliquando etiam moderor, cōspono. διαλαμβάνειν, quod ad verbū è Græco dictū esse videtur, διαιρεῖν, διορίζεσθαι, διαγινώσκειν. Vel (vt alij exponunt) iudico, arbitror, cognosco, in qua significatione accusatiuum regit. Cice. libr. 4. Tusc. Itaque illius veræ elegantisque philosophiæ, quæ ducta à Socrate in Peripateticis adhuc permāsit, & idem alio modo dicentibus Stoicis, cum Academici eorum controuersias disceptarent, nulla ferè sunt, aut pauca admodum Latina monumēta. Hinc disceptator,(διαιτητὴς) rei sententiæque moderator, arbiter, iudex, vt docet Cicero in Partitionibus ad filium. Disceptatio, διαχείρισις, διάγνωσις. Est etiam alius huius verbi elegans vsus apud Ciceronē, Fam. 10. ad Plancū Imp. Quāobrem, inquit, quanquam in vno prælio omnis fortuna R. P. disceptat, quod quidem, cum hæc legeres, iam decretum arbitrabar fore: tamen ipsa fama, quæ de tua voluntate percrebruit, magnam es laudem cōsecutus, id est, quanquā omnis Reipub. fortuna de tui prælij exitu pendet.

Discerniculum, idē quod discriminale. λάσμα τῶν τριχῶν. Varro lib. 4. De lingua Latina, Discerniculum est, quo discernitur capillus. Nonius. Discerniculum, acus quæ capillos mulierum ante frontem diuidit: dictum à discernendo. Significat & differentiam atque discrimē. διαφορά. Gellius, Tum comperi duas species hellebori esse, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

Discerno,is. decreui, decretum, separo, diuido. διακρίνω, διακρίνω. onderscheydē) separer) Pli. lib. 12. cap. 19. Est fama forte cremia discerni. Quandoque significat certare. κρίνεσθαι. Apuleius, Armis potius discernere, quàm iure vti voluerunt. Quandoque distinctè cognosco, διαγινώσκω. Teren. in Adelph. Quid hoc (malū) infelicitatis, nequeo satis discernere, Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miserijs.

Discerpo,pis. psi. ptum. ex dis, & carpo, variè cædo, distraho, discindo. διασπάω, διασπαράσσω, zerreissen

sen) verschueren) deschiret.) Liuius libr. 1. Fuisse tum quoque aliquos, qui discerptum regem patrum manibus taciti arguerent. Varro, Duabusque admotis quadrigis alligatum corpus, equis in diuersum iter concitatis, discerpsere. Sic Plinius libro. 30. cap. 7.

Discinctus, participium à discingo. ἄζωσ⊕. Liuius, Districtis gladijs discinctos destituit. Antiqui negligentes & desides appellabant discinctos, καταβεβλακευμένους: hinlässig) traech) paresseux.) contra accinctos, solertes, strenuos vocabant, quod à re ipsa deductum est. molles enim demissis discinctisque vestibus vti solent: strenui verò atque industrij, quò sint ad res exequendas promptiores, succincti incedunt. Pers. Non pudet ad morem discincti viuere Nacæ? Seruius, Discincti inhabiles sunt militiæ: omnes enim qui militant, cincti sunt. Vnde discincti, inefficaces & ignaui dicuntur: sicut è contrario præcinctos, (ἐκζωσμένους) strenuos vocamus.

Discindo. dis. discidi. penultima correpta, à dis, & scindo. καταῤῥήγνυμι, διχοτέμω. vanden anderen houwen) couper.) Discidi verò penultima producta, fit à dis, & cædo. Terent. in Adelph. Vide vt discidit mihi labrum. Idem in Eunu. Vestem omnem miserè discidit. Cice. 2. De Orat. Discidit vestem? resarcietur.

Disciplina, dicitur prout à discipulo percipitur. μάθημα, μάθησις, ἀγωγή: leer, onderwijsinghe, konst) discipline.) doctrina vero (διδασκαλία) est prout à doctore traditur. Accipitur autem & in malam partem. Plaut. in Bac. Eadem 'ne erat hæc disciplina olim cum tu adolescés eras? Ibidem, Tua disciplina nec mihi prodest, nec tibi. Et in bonam pro bono viuendi modo in Repub. vnde Cic. queritur se incidisse in perturbationem veteris disciplinę. Sic apud Valerium Maximum Caput De militari disciplina: id est, de obseruatione bonorum morum inter milites.

Disciplinosus, dicitur qui tam bonas quàm malas artes facilè discit. εὐμαθής. Hinc in reprehensione dictus est disciplinosus gladiator à Catone.

Discipulus, & in fœm. discipula, (φοιτητὴς, μαθητὴς, ἀκροατὴς) eyn leerjunger.) dicitur ille qui disciplinā percipit, imitator. Iuue. In tabulam Syllæ si dicant discipuli tres. id est, qui sequebatur Syllam in proscribendis ciuibus.

Discludo. dis. excludo, separo. διακλείω. ausszschliessen) affscheyden) separer.) Cicero, Semotas à mente, & disclusas putat. Lucanus, Cum paribus iungires, & discludere mundum. Cæs. 7. Bell. Gall. Qui Aluernos ab Heluetijs discludit. id est, disiungit. Significat & separatim includere. Cic. 1. Tusc. Duas partes separare voluit, iram & cupiditatem, quas locis suis disclusit: iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locauit. Var. 3. De re Rust. cap. 17. Hi loculatas habent piscinas, vbi dispares disclusos habent pisces.

Disco. is. didici, propriè rem ignotam assequor meditando, vel ab alio discendo. μανθάνω. lernen) leeren) apprendre) Plaut. in Trucul. Literas didicisti, quando scis, sine alios discere. Cice. 4. Acad. Ab eo enim Stoico dialecticam didicerat. Terent. in Adelp. Pater esse disce ab alijs, qui verè sciunt. Huius composita sunt, addisco, condisco. Horat. Angustam amici pauperiem pati Robustus acri militia puer Condiscat. Dedisco, (ἀπομανθάνω, καταμανθάνω) quod didici obliuiscor, seu à mente reijcio. Plaut. in Amph. Haud æquum facit, qui quod didicit, id dediscit. Edisco, memoria complector; ἐκμανθάνω, ἐκμαθεῖν τῇ μνήμῃ. Quintil. Illud ex consuetudine mutandū prorsus existimo, ne omnia quæ scripserint ediscant, & cætera vt moris est, dediscant. Perdisco, perfectè seu valde disco.

Discobolus, (δισκοβόλ⊕) pen. cor. qui discum iaculatur. ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὸν δίσκον: id est, à iaciendo disco. Quintil. lib. 2. Quid tam distortum & elaboratum, quàm est ille discobolus Myronis.

Disconuenio, non conuenio. διαφωνέω. niet vber eyn kummen) oneens sijn) estre different.) Horat. Et vitæ disconuenit ordine toto.

Discordia, (διχοφωνία) zweytrechtykeyt) tweedrachticheyt) discord) quasi cordium dissensio, seditio: cum seorsum eundo, cum populo secum discordātes res ad manus vocatur. Cic. 4. Tusc. inquit, Discordia est ira acerbior intimo odio & corde concepta. Veteres autem pro discordia dixere discorditas: & inde discorditer aduerb. Discordabilis. le. quod discordat, & disconuenit. Plaut. in Cap. Me hic valere, & tute audacter dicito Tyndare inter nos fuisse ingenio haud discordabili. Discordialis, qui lites generat & parit, Plin. lib. 37. ca. 10. Discordiosus, qui discordias seminat, & lites serit. vt, vulgus discordiosum. Sall. in Iug.

Discors, ex dis & cor, qui corde, hoc est, animo dissidet, διχογνώμων) zweytrachtich) tweedrachtich) discordant.) vt, Secum ipsa discors, apud Liu. 2. ab Vr. Antiqui dicebāt Discordis, huius discordis. Pompon. Blanda, fallax, impotens, superba, discordis. Hinc verbum Discordo. as. are. dissidere, dissentire. Cice. 1. De Fin. Sed intus etiam in animis inclusæ inter se dissident atque discordant.

Discrepo. pas. (διαφωνέω, διΐσαμαι, διαφέρομαι) anders lauten) verscheyden luyden) sonner diuerses ment.) pen. cor. diuerso modo crepo: id est crepitum facio. vnde pro discordo, & non conuenio. Et ad multa transfertur. Cic. lib. 1. Offic. Vt in fidibus, aut in tibijs quamuis paulum discrepent, tamen id à sciente animaduerti solet. Liu. lib. 28. posuit impersonale. Nec inter scriptores rerū discrepat solum, sed orationes quoque, si modò ipsorum sunt, quæ feruntur. Hinc discrepantia. tiæ. Cice. 1. Off. In actiones, omnemque vitam, nullam discrepantiam conferre debemus. Idem. 2. De Finibus. Maiorem multo habere Stoicos & Peripateticos rerum omnium discrepantiam, quàm verborum.

Discretio, separatio. διάκρισις. Lactant libr. 7. Cum vis aliqua vtrunque discreuerit, quæ discretio mors vocatur. Cice. lib. 4. ad Heren. sic definit, Discretio nominatur, quæ rerum consequentium continet per-

perspicuam & dilucidam cum grauitate expositionem. Aliquando pro delectu, (κρίσις.)

Discretus.ta.tum. participium passiuæ significationis, διακεκριμένος. vt Discreta femina, Colu. id est, separata. Huius compositum protulit Plin. Indiscreta propè specie fuere. id est, indifferenti, ἀδιαχώριστα. Valla exponit actiuè sic: Discretus, qui qualitates personarum ac rerum momenta discernit. Sed nullum attulit exemplū, nec vllum afferri posse arbitror, nisi in passiua significatione.

Discrimen, pen. prod. separatio, differentia. διαφορὰ, ἡ μέρος. vnderscheydt) difference) Cicero: Totumq; discrimen summi boni in ea rerum comparatione positum putat. Sallu. Laudamus diuitias, prosequimur inertiam, inter bonos & malos nullum est discrimen. Vnde & pro diuisione, & capillorum dimidiatione sumitur, quæ fit discerniculo. λώσωμα. Et discrimen, certamen. κρίσις. Vergil. Post hos æquo discrimine Pistrix Centaurusq; locum tendunt superare priorem. Rursus discrimen, periculum, (κίνδυνος, ἀγών) dicitur. Idem lib. 1. Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Cæsar. 6. Bel. Gal. Videt imminere hostes, atq; in summo rem esse discrimine.

Discriminale, (λώσωμα) acus est quę crines diuidit ad concinnandum caput. vt apud Esaiam, Discriminalia, & periscelides, & murenulas, & olfactoriola.

Discriminatim, aduerbium, significat differenter. κεχωρισμένως. Var. lib. 1. De re Rust. Eadem de caussa sunt quæ non possunt viuere nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua, & discriminatim, & alia in lacubus, vt arundines in Aretino. aliæ fluminibus, vt in Epiro arbores vlmi.

Discrimino. nas. pen. cor. diuido. διορίζομαι, διαχωρίζω, διαιρέω. Cice. in Philip. Hetruriam discriminat Cassius.

Discrucior. aris. valde crucior. ἀνιῶμαι. seer ghepijnicht worden) estre fort tormenté) Plau. in Cass. Ego discrucior miser amore. Discrucior animi, pro animo, more Græco. Plaut. in Aul. Discrucior animi, quia ab domo abeundum est mihi.

Discumbo. is. diuersis locis accumbo. κατακλίνομαι, ἀνάκειμαι. zű tisch sitzen) ter tafelen neder sitten) S'asseoir a table) Gellius, Apud cœnam Fauorini philosophi, cum discubitum fuerat, cœptusq; apponi cibus, seruus assistens mensæ legere incœptabat. Vnde discubitorius lectus apud Plin. in quo, vel super quo discumbebant antiqui cœnaturi, vt differret à triclinari, vel cubiculari lecto.

Discuneatus, (διασφηνωθεὶς) quasi immisso cuneo apertus ac patens, sicut ligna diducta fiunt, & hiantia adactis cuneis. Plin. lib. 9. Conchę se contrahunt, sed frustra discuneatæ.

Discurro. ris. in diuersas partes curro. διατρέχω. Liuius lib. 1. Signo dato iuuentus Romana ad rapiendas virgines discurrit. Hinc discurso. as. Lactan. De Opif. Totos dies in huiusmodi discursatione consumunt.

Discursus. us. ipse discurrendi actus. Cæs. 8. bel. Gal. Magno clamore discursuq; passim se fugæ mandāt. Et apud Plin. lib. 2. cap. 36. Discursus stellaṝ.

Discus, (δίσκος) eyn schüssel) een platteel) vng plat) vas latum, (vt Iulius Pollux inquit) ad portandas carnes aptum, fortè lanx. Apul. Cœnarum reliquiis discus ornatus. Vnde à Hieronymo dictus est discophorus ille, qui Danieli prādium portauit: Talem enim, inquit, discophorum inedia meruerat hebdomadis. Est & discus genus ludi: hoc est, rotunda moles saxea vel plumbea, siue ferrea, cuius iactu iuuenes inter se certabant, fortior iudicandus q aut altius in sublime, aut longius in tractu vltra designatum spacium proiecisset. Ita & missilibus contendebant. Horat. libr. Carm. Brachia sæpe disco, Sæpe trans finem iaculo mobilis expedito. Martialis, Splendida cum volitent Spartani pondera disci, Este procul pueri, sit semel ille nocens. Huiusmodi disco videntur hodie vti nostri mimi & histriones, qui quæstus gratia coram populo gesticulantur, dum nescio quid ad formam disci rotundum & æreum iaculantur in aërem, deinde virga excipiunt: quos discobolos appellat Plin. lib. 2. cap. 34. hoc est, disci iactatores. Sunt etiam qui dicant discum fuisse metallica figura, vt nobis Solis corpus appareret. Ideo etiam Grẹci solare corpus discum dicunt.

Discutio. tis. penult. cor. discussi, discussum, ex dis & quatio, propriè in diuersas partes quatio & deijcio. διασείω, διαφορῶ. zertruben, von eyn ander schüllen.) vanden anderen breken.) esbranler & estonner.) Liu. Tribus arietibus aliquantum muri discussit. Per translationem modò ponitur, pro remoueo, seu resoluo. διαλύω. Colum. li. 7. Etiam languor & nausea discutitur, si integrum gallinaceum crudum ouum ieiuni faucibus inseras. Modò varijs modis examino, inuestigo. ἐξετάζω, ἀνακρίνω. Lactant. Hæc enim prauitatis est caussa ignoratio sui, quam si quis cognita veritate discusserit, sciet quemadmodum sibi vita degenda sit. Hinc discussum dicimus, quod examinatum, aut iudicatum est. Et actus ipse discussio, ἀνάκρισις. Et discussor, qui discutit, ἐξεταστής. A discutio fit aliud compositum quod est ex discutio, & significat per varios modos concutio, extra eijcio. Item discussorium, adiectiuum, quod discutit. Plinius lib. 30. cap. 10. Et per se cinis inanium cochlearum ceræ mistus discussoriam vim habet.

Disertus, (λόγιος) wolberedt) welsprekende) bien parlant.) à dissero (quamuis dissero per duplex ss scribatur) & is est, qui probè disserit, vel qui ornatissimis verbis abundat. Eloquēs, cuius oratio est grauibus sentētijs referta, & ornatis distincta verbis. vnde M. Antonius apud Ciceronem ait, à se disertos visos esse multos, eloquentem verò neminem. Var. De Ling. Lat. Nam vt holitor disserit in areas sui cuiusq; generis res, sic in oratione qui facit, disertus dicitur. Cic. ad Att. lib. 10. Celer tuus disertus est magis quàm sapiens. Horat. Fœcundi calices quem non fecere disertum?

Disijcio. cis. pen. cor. in diuersas partes iacio. διαῤῥίπτω. Verg. Disiecitq; rates.

Disiungo, separo. Διαζεύγνυμι, διΐστημι. von eyn ander sunderen) afscheydẽ) desioindre.) Cic. Lent. Nam ab orationibus disiungo me, referoq; ad mansuetiores Musas. Terent. in Hecy. Atqui ea res multo maxime disiunxit illum ab illa. Vnde disiunctio, separatio. διάζευξις, διαχώρισις: vt cum alter ab altero abest. Cic. Neq; enim non potest mihi non molestissima esse disiunctio nostra, in tanta rerũ omniũ varietate. Hinc etiam disiunctiuæ coniunctiones, (διαζευκτικοί) quę res vel personas distinguunt: vt, Hoc vel illud, meum vel tuum erit.

Dispalescere, est palàm omnibus innotescere. διαφημίζεσθαι. Plaut. in Bacch. Si plus perdundum sit, perisse suauius est, Quàm illud flagitium vulgò dispalescere.

Dispalo. as. pen. prod. ex dis, & palo. Palare verò vagari, & errare significat: à palis castrorum, hoc est sudibus modò huc, modò illuc translatis. Dispalor itaq;, est passim digredi vel separari. ἀλάομαι, ἀποπλανῶμαι. vmb schweiffen) Sisen. lib. 3. Hist. Dispalati, ab signis digressi oẽs ac dissipati. Gell. lib. 1. E a præcentione tranquilla & venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinam, vis & impetus militum, ne sparsi dispalatiq; proruerent, cohibebatur.

Dispello. lis. dispuli, dispulsum, variis locis variisue modis pello. διελαύνω. Liu. lib. 5. Cum equitẽ passim liberi frenis dispulissent equi, Veientium maxima pars Tyberim effusi petunt. Cic. lib. 1. Tuscul. Eademq; ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit. Vergil. Teucrorumq; alios acer quos æquore turbo Dispulerat. id est, disiecerat, siue segregauerat.

Dispendiosus. sa. sum. damnosus. ζημιώδης. Col. lib. 2 Nam dispendiosa est cunctatio. Accipitur etiã pro sumptuosus. πολυτελής.

Dispendium dicitur, quod incuria, vel negligentia, aut immoderatione dispendimus. δαπάνη. schade, oncost, verlies) despẽce & perte.) Plin. Magno id lignorum dispendio fit, addito sale. Aliquando dicitur damnum, quod in dispendendo solet minus fieri. est enim contrarium compendio. Teren. in Hecy. Quid est quod mihi malim, quàm quod huic intelligo euenire, vt gratiã ineat sine suo dispendio, & mihi profit? Plaut. in Merc. Amorem multos illexisse in dispendium.

Dispendo, dis. variè pendo: id est, expendo, distribuo. διανέμω. auszteylen) wtreycken) despendre.) Colum. lib. 8. cap. 2. Parandi autem modus est, ducentorum capitum, quę pastoris vnius dispendant curam. Aliquando significat expando, διατείνω: & tunc non à pendo, sed à pando componitur. Plaut. Vbi lubet dispendite hominem diuersum, atque distendite.

Dispenno, is. expando. ἐκπετάννυμι. Tractum à pennis & volatu auium. Plautus in Mil. Dispendite hominem.

Dispensator, (οἰκονόμος) eyn schaffner) eẽ wtreycker, rentmeester) vng argẽtier) qui æs pensans expendit, & necessaria in familiam distribuit. Nam apud Romanos, cum asses liberales essent, appendebantur. Martialis libr. 6. Dispensatoris nobile cernis opus. Dispensator item, qui sua prodigit & consumit. Iuuenal. Prælia quanta illic dispensatore videbis Armigero. Quum etiam stipis ponderandæ pensatores, libripendes sunt dicti.

Dispenso, as. (διανέμω, οἰκονομέω) frequentatiuũ à dispendo, quod magis vsurpatur quàm dispendo. Plautus in Bacch. Nunc alteris etiam ducẽtis vsus est, Qui dispensentur Ilio capto. Liuius 1. ab Vrb. Intercalares mensibus interponendo ita dispensauit, vt, &c. Cic. ad Att. lib. 11. Ex quo scire nihil potui de nostris domesticis rebus, de quibus acerbissimè afflictor, quòd qui eas dispensauit neq; adest istic, neque vbi, &c. Hinc dispensatio. Cice. ad Att. 15. Profectionem meam, vt video, erroris dispensatio impedit.

Dispereo, ris. ex dis, & p, & eo cõponitur, significatq; vario modo, aut in totũ pereo, & deficio. ἀπόλλυμαι, φθείρω. gantz verdirben) gansch verderuẽ) estre gaste. Var. 1. De re Rust. Fructus solent disperire. Idem lib. 3. Prouidendum vehemẽter, ne propter æstum, aut propter frigus dispereant. Dispeream, iurantis vox. Plautus in Amph. Dispeream, si aut intus adhuc fui, aut si hunc miserim.

Disperdo, dis. disperdi, (διαφθείρω, ἀπόλλω) vide in Perdo.

Dispergo, gis. dispersi. sum. (διασκεδάζω) vide in Spargo.

Dispertio, tis. & dispertior. tiris. deponens, ex dis & partior: in diuersas partes diuido, huic & illi partes do. διανέμω. auszteylen) wtdeelen) departir & deuiser.) Plaut. in Aul. Hercle iniuria dispertiuisti, pinguiorem agnum isti habent. Sic Dispertire exercitum per oppida. Liu. 9. Bel. Pun. Dispertire tyrones inter legiones. Hirt. 5. Bell. Afric. Cic. 7. Verr. A quibus initia vitæ atq; victus, legum, morum, mansuetudinis, humanitatis exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita esse dicuntur.

Dispesco, cis. cui. (ἀπείργω, διαλαμβάνω) ex dis, & pasco, quasi pecus à pastione deduco, sed a mutatur in e, vt docet Festus. Ponitur etiã pro separare, ac dirimere. Plin. lib. 5. cap. 9. Inde Africam ab Æthiopia dispescens.

Dispessus, expassus. ἐκπεπταμένος. Plaut. Credo ego isto exemplo tibi esse eundum extra portam dispessis manibus.

Dispicio, cis. pe. cor. discerno, διακρίνω. enscheyden) onder scheyden) prouuoir.) Quint. libr. 2. Nam proprietates ingeniorum dispicere prorsus necessarium. Item diuersè, diligentérue inquirere, considerare, seu mente circunspicere & puidere, (σκέπτομαι) fleissigklich schauwen) ouerlegghen) penser) tanquam in omnẽ partem lumina mentis intendere. Cic. lib. 1. Tusc. Tamen acie mentis dispicere cupiebant. Colu. in Præfat. At ego cum aut magnitudinem totius rei, quasi quandam vastitatem corporis, aut partium eius, velut singulorum subtilitatem dispicio, vereor ne supremus antẽ me dies

dies occupet, quàm vniuersam disciplinam ruris possim cognoscere. Inde fit dispicientia, (περίσκεψις) quæ est circumspectio, & prouidentia, vel consideratio diligens, atque discretio.

Displodo. is. in diuersas partes plodo. διαρρήσσω. Varro lib. 2. De re Rust. Pedibus non latis, neque ingredientibus qui displodentur, nec cuius vngulæ diuaricent.

Dispondeus, (διςπόνδειος) quasi bis spondeus, pes qui constat ex quatuor syllabis longis, vt Oratores.

Dispono. nis. (διατίθημι) ordnen) ordinerē) ordonner) pen. prod. vide in dictione Pono.

Disputo. tas. pen. corr. ex præpositione dis, & verbo puto, quod valet purum facere: & significat (inquit Varro) valde purum facere. Et per translationem pro disceptare, disserere. Plaut. Mostel. Eam rem volutaui, & diu disputaui, hominem cuius rei Quando natus est, similem esse arbitrer. Item disputare rationem cum aliquo, idem in Aulular. dixit, Æs petit. Itur, putatur ratio cum argentario. Vbi disputata est ratio cum argentario, Etiam plus ipsius debet argentario. Et disputare, significat quoque rem aliquam agitare, ita vt verum tandem cognoscatur. Cicero De Amic. Catonem induxi senem disputantem, quia nulla aptior videbatur persona, quæ de illa ætate loqueretur. Lactant. lib. 7. Immortales esse animas Pherecydes & Plato disputauerunt. Hinc disputatio, διάλεξις, λόγος. & disputator verbalia. vt Disputator subtilis Cic. Off. 1.

Disquiro. ris. (ἐξετάζω, διαψηφίζομαι) hin vnd wider suchen) ondersoecken) cercher tout par tout) pen. prod. per omnes partes quæro, vt inquirendo nihil me lateat. A quo disquisitio (ἐξέτασις, διαψήφισις) quæ est inquisitio voluntatis, iudiciique diuersorumque. Suet. in Cæs. Primo præturę die Qu. Catulum de refectione Capitolij ad disquisitionem populi vocauit. Pertinet etiā ad forum. Liu. Sed non quid ego fecerim, in disquisitionē venit, sed quid isti pati debuerint. id est, non rogantur sententiæ de me. Cic. De Arusp. Resp. Quanquam ad facinoris disquisitionem interest adesse quamplurimos.

Disraro. as. significat castro, & diuersis modis quod spissum erat, rarum facio. ἀραιόω. Colu. libr. 5. Sed illud de integro refodi debet: hoc potest intercidi & disrarari, qđ opus rustici castrationē vocant.

Dissauior. aris. (καταφιλέω, κύω. licet κύω, vel κύσω, propriè aliud quippiam significet) kussen) baiser.) cum lætitia & voluptate osculor: ex dis, & suauior. Suauior autē à sauium siue suauium, p diminutionem u. De Sauio Gell. li. 3. Et cum ibi tres eum (Diagoram) adulescentes amplexi, coronis suis in caput patris positis, sauiarentur. De dissauior Cic. Tyr. Ego vos ad quartum Calend. videbo, tuosque oculos, etiam si te veniens in medio foro videro, dissauiabor. id est, multum siue sæpius sauiabor.

Dissecatus. ta. tum. quod est per anatomen exentératum ἀνατετμημένος. Quod enim Græci ἀνατομήν, nos dissectionē & confectionē vocamus, vt apud Plin. & Celsum accipi potest. Aristoteles, Chamæleon dissectus totus, spirare præterea diu potest. Fit autem à verbo disseco.

Disseco. cas. pen. corr. dilanio, & variis modis seco, siue in varias partes diuido. σχίζω, διατέμνω, ἀνατέμνω. von eyn ander zerhauwen) klieuen) fendre.) Pin. libro. 11. cap. 37. Tertio capto, Lacedæmonij pectus dissecauere caussa videndi. Vnde diuisiones patrimoniorum inter consortes dicuntur dissectiones.

Dissentaneū, dissentiens, non conueniens. ἀσύμφωνος, ἀπεοικώς, διαφερόμενος: sicut consentaneū, conueniens. Nigidius, Eum locum facit dissentaneū. Cic. in Partit. Aut consentanea, aut dissentanea.

Dissentio, tis. vel dissentior, iris, quasi diuersē seu aliter quàm alij sentio. ἀντιγνωμονῶ, διαλλάσσω von eyn ander sin sein) verschyden van meyninge sijn) estre de diuerse opinion.) Cic. de Amic. Ab ijs, qui pecudum ritu ad voluptatē omnia referunt, longē dissentimus. Vnde dissensio. (διχοστασία) quæ est sententiarum diuersitas. Discordia aliud est.

Dissepto, tas. περιφράττω. frequentatiuum est à dissepio, pis.

Dissero, ris. pen. corr. disseui, dissatum, variē semino. κατασπείρω. (säyen) femer) Colu. Panax vtroque tempore, leni & subacta terra, rarissime disserit. Dissero vero disserui, dissertū, significat disputare, enarrare, declarare. διηγοῦμαι, διαλέγομαι, ἀπηγοῦμαι. erklären) disputeren.) tracter de quelq̄ matiere.) Cic. de Ami. C. Lęlij persona visa est idonea fuisse, quæ de amicitia ea ipsa dissereret, quę disputata ab eo meminisset magister meus Scæuola. Ibidem, Audite verò optimi viri ea, quæ sæpissimè inter me & Scipionem de amicitia disserebantur.

Disserto, frequentatiuū à dissero. Gell. Cum de antiquitate quorundam verborum dissertaremus. hoc est, dissertationibus contenderemus.

Dissideo, des. pen. corr. propter dissidiū alienus sum. στασιάζω, διαφέρομαι, διΐσταμαι, ἐτερόδοξῶ. zweytrechtig sein) oneens sijn) discorder) Cic. in Læl. Cum is Tribunus plebis capitali odio à Qu. Pompeio dissideret, qui tum erat consul. Transfertur etiam ad inanimata, & pro discordo, seu non conuenio ponitur. Plin. li. 37. Adamas dissidet cum magnete lapide in tantum, vt iuxtà positus, ferrum non patiatur abstrahi.

Dissidium, segregatio, discordia. στάσις, διάστασις. zweytracht) oneenicheyt) dissension.) Terent. Valeant, qui inter nos dissidium quærunt. Ci. de Amic. Quæ enim domus tam stabilis, quæ tam firma ciuitas, quę non odijs atque dissidijs funditus possit euerti? Ouid. libr. 14. Metamor. pro discessu à se orsum sedendo, quando ait, Non bene dissidium Phrygij latura mariti.

Dissidentia, discordantia. Plin. lib. 29. cap. 4. Dominante illa eadem rerum dissidentia.

Dissilio, pen. cor. ex dis, & salio, significat loco moueor: ἀναπηδάω. vanden anderen springhen) faillir ca & la.) Apuleius: Vertibulo ossa dissilierant. Propriè autem est in diuersas partes salire. Plinius libr. 36. Lunensem silicem serra secari, at Tuscu

Tusculanum dissilire igni. Aliquãdo pro crepare, frangi. Vergilius: Æraq; dissiliunt vulgo. Aliquando pro cito descendo. καταλλομαι. Idem libro. 10. Portisq; ab equo regina sub ipsis Dissilijt. Cicero pro Milone: Cum hic de rheda reiecta penula dissiluisset.

Dissimulo, las. (μὴ προσποιοῦμαι) verhelen) veysen, bedecken) ne faire pas semblant de quelque chose.) diligenter & astutè celo, ne quid nosci possit vel intelligi. Plaut. in Mil. Dissimulabo hoc, quasi non videam. Cuius contrarium est simulo, ὑποκρίνομαι. Simulamus enim falsa, dissimulamus vera. Simulamus esse quæ non sunt, dissimulamus non esse quæ sunt. Ab his fiunt aduerbia, simulanter, & dissimulanter: simulatim, & dissimulatim, εἰρωνικῶς. Cic. De. clar. Orat. Non aperte, nec eodẽ modo semper, sed variè dissimulanterq; conclusis.

Dissimulantia, æ. idem quod Dissimulatio. verhelung) veysinge) dissimulation.) Cic. 2. de Orat. So cratem opinor in hac ironia dissimulantiaq; longè lepôre & humanitate omnibus præstitisse.

Dissipo, pas. penultima correpta, ex dis & sipo, significat dispergo, diuulgo. διαφορέω. διασκεδάννυμι. zerspreysen) verspreyden) espardre ca & la.) Colum. libro. 2. Sin autem proximæ messis occupandum erit restibile, defectis stramentis quatuor & viginti vehes stercoris in iugerũ disponemus, dissipabimusq;. Dicimus etiam Dissipare famam alicuius rei, dissipare rumorẽ, dissipare sermones, &c. Hinc dissipabilis, le. quod dispergi aut separari facilè potest. Cicer. 3. De nat. Deor. Ignis verò & aër omni impulsu facilimè pellitur, naturaq; cedens est maximè & dissipabilis.

Dissitus, (ἀπέχων, διεστηκὼς) weit ghelegen) verde gheleghen.) esloingne de nous.) penult. corr. disclusus, diuaricatus, distans, remotus, quasi procul situs. cuius contrarium est adsitus, quod est iuxta situs. Apuleius in Flor. hæc duo velut inter se contraria opposuit atq; dissepárauit, sic scribẽs, Homines neq; longulè dissita, neq; proximè adsita possumus cernere.

Dissoluo, (διαλύω) auflösen) ontbinden, opdoen) deslier.) quod ligatum erat non ligatum facio, discingo, religo. Refertur ad multa. Lactan. libro. 1. Dissoluat hoc argumentum, si quis potest. Sic dissoluere interrogationes, Cic. Est etiam dissoluere, expedire. Teren. in Heaut. Dissolui me ocyus, operam vt tibi darem. Ita dissoluere aliquem, id est absoluere, non diu suspensum tenere, paucis quod volumus dicere. Plautus Merc. Obsecro dissolue iam Me, nimis diu animi pendeo. Item diuersis personis seu varia debita soluere. Cicero libro. 2. Offic. Nunquam nec maius æs alienum fuit, nec melius, nec facilius dissolutum. Dicimus autem dissolui æs alienum: id est, quod contraxerã æris alieni, restitui, & pluribus solui: vel quasi catena qua inuoluebar me soluendo pecuniam dissolui.

Dissolutus, participium, aut nomẽ ex participio: vt dissolutis capillis. Plinius libro. 28. cap. 7. Alibi fertur, vt nudis pedibus eant, capillo, cinctuq; dissoluto. Dicimus etiam dissolutos, qui moribus, legibusq; soluti, luxum vitæ sequuntur, quos Græci azotos dicunt. Cic. 6. Ver. Negligẽtes ac dissoluti si cupiamus esse, qui possumus? Dissolutè aduerbiũ, Cice. pro Cecin. Nec contenderit aliud, quàm ne ius suum dissolutè relinquere videretur. Dissolutio, verbale, cuius contrarium, coniunctio. Cicero in Partit. Constructioq; verborum tum coniunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. Dissolubilis, le. quod dissolui potest. Cic. 1. De Nat. Mortale igitur omne animal, & dissolubile.

Dissonus, a. um. pen. corr. quod non est conueniens. ἀπηχής. verscheyden) desaccordant.) Liuius 4. ab Vrb. Dictator autem parte altera subsidia, & secundam aciem adortus, circumagenti se ad dissonos clamores ac subitos tumultus, hosti vndique obiecerat victorem peditem, equitemq;. Vnde dissono, pro discordo. διαφωνέω, ἀπηχέω. verscheyden sijn) desaccorder.) Colu. lib. 1. cap. 1. An vniuersa, quæ maiores prodiderunt, huius temporis culturæ respondeant, an aliqua dissentiant.

Dissulto, tas. frequentatiuum componitur ex dis & salto: quod est, quasi diuersè salto. διαθρώσκω, Pli. lib. 37. Incudibus hi deprehenduntur, ita respuentes ictum, vt ferrum vtrinque dissultet, incudesq; etiam ipse dissiliant.

Distædet, (ἐξαπειρῶμαι) multum aut variè tædet. Terent. in Phorm. Demipho te appello: nam me cum hoc ipso distædet loqui.

Distare, significat differre. διαφέρειν weit oder vnterscheyden sijn) verscheyden vanden anderen sijn). estre loing, estre differẽt. Ci. 1. Off. Quibus rebus exculta hominum vita tantũ distat à victu & cultu bestiarum. Lactan. lib. 2. Alioqui inter deum hominemq; distaret nihil, si consilia & dispositiones illius maiestatis æternę cogitatio assequeretur humana. Item abesse. ἀπέχειν, διίστασθαι, ἀφίστασθαι, διέχειν. Plinius: Quod circiter quinque millia passuũ distat ab vrbe. Hinc distantia, (διάστημα, ἀπόστασις, διαφορά) quæ modò differentiam, modò interuallum significat. Cicero De Amic. Nec ob aliam causam vllam boni improbis, improbi bonis amici esse non possunt, nisi quòd tanta est inter eos, quanta maxima potest esse, morum, studiorumq; distantia.

Distendo, in diuersas partes tendo. διατείνω. zerstrecken, zertãne) verscheyden, strecken) eslarger) Colum. lib. 5. Stabilior est vinea, quæ ex vtraque parte iugo deuincta, pari libramento, velut anchoris quibusdam distenditur. Est & distendere, variè implere, ἀναπλήθειν. tractum ab vtre, qui cum plenus est tenditur: cum vacuus, relaxat. Vergilius: Et dulci distendunt nectare cellas.

Distentus, plenus. διατεταμένος. vol) eslargi & plein) Plinius: Distentus solitaria cœna. Transfertur quoq; ad animum, vt apud eundem, Distentus imperiti curis. περισπώμενος.

Distero, is. (κατατρίβω) gantz zerknützen) wel in stucken stampen oft vrijuen) fort broyer & menuyser.) penultima corr. multum siue crebrò tero,

 quod

quod fit, cum aliquid subtiliter teritur. Cato: Libum hoc modo facito, Casei pondo duo bene distere in mortario,

Distichon, (δίστιχον) pen. cor. geminus versus. Δὶς bis, στίχον versum Græci dicunt. Sic tetrastichon, (τετράστιχον) dicimus quatuor versus; Hexastichon, (ἑξάστιχον) sex.

Distillarius. vide in stillo.

Distillo, las. paulatim fluere. καταστάζω, κατασταζω. tropffen) druppen) distiller, degoutter.) Vergil. 3. Georg. Lentum distillat ab inguine virus. Colum. Hoc autem erit, quod distillauerit, antè quàm nimium calcetur vua. Vnde distillatio, quam Græci catarrhum, coryzam, vel branchum vocant. Plin. libro. 20. cap. 6. Sanguinem verò excreantibus & phthisicis distillationibus longis, vel succus, vel ex ipso cibus prodest.

Distineo, es. penultima cor. variè siue diuersis rebus causis'ue impeditum teneo. περισπῶ. auffhalten) behinderen) occuper.) Cic. Mario: Nos hic multudine & celebritate iudiciorum, & nouis legibus ita destinemur, vt quotidie vota faciamus, ne intercaletur, vt quàm primum te videre possimus. Item arcere, repellere. ἀπείργειν. Vergilius libro 11. Dum distinet hostem Agger murorum, neque inundant sanguine fossæ.

Distinguo, guis. diuido. διορίζω, διαστέλλω, καταστίζω, διαλαμβάνω, ἀφορίζω. scheyden.) deylen.) diuiser.) Columel. libro. 1. Sed & lateribus distinguuntur granaria, vt separatim quæque legumina ponantur.

Distito, as. pen. cor. frequentatiuum, à disto, ἀφίσταμαι. Colum. libr. 7. Distitent inter se aliquanto spatio, ne in colluctatione alter alteri noceat.

Distraho, diuersè traho, diuido. περισπάω, ἀφέλκω, διασπάω. hin vnd wider zühen) verscheyden trecken) tirer en diuerses parties.) Terent. Quòd si eò meæ fortunæ redeunt, abs te vt distrahar. Vergilius libro. 6. Turbatis distractus equis Refertur plerunque ad animum, cum ad varias sententias & occupationes trahitur. Ponitur etiam pro vendo. πιπράσκω. Vlpian. De transact. Si vni pluribus' ue fundus ad alimenta fuerit relictus, velintque eum distrahere, necesse est prætorem de eius distractione & transactione arbitrari. Apul. libro. 1. Caseus recens erat & sciti saporis, admodum commodus pretio distrahi. Idem pro compono, sedo, finio. διαλύω. Cicero pro Cecin. Ideo quòd omnia iudicia aut distrahendarum controuersiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt. Distractio verbale, separatio, alienatio. Cic. 3. Off. Nulla enim nobis cum tyrannis societas est, sed potius summa distractio.

Distribuo, diuersis modis tribuo. διανέμομαι außteylen) vtdeelen) distribuer) Terēt. in Adel. Argentū annumerauit illico, Dedit præterea in sumptum dimidium minæ: Id distributum est sanè ex sententia. Vnde Distributor, & distributio verbalia. Et distributè, aduerbium. Cicero. 2. Tuscul. Sed quia profitentur illi ipsi, qui eos scribunt, se neque distinctè, neque distributè, neque eleganter, neque ornatè scribere, lectionem sine vlla delectatione negligo.

Distringo, valde seu variè stringo. διασφίγγω, διασφίγγω. fast zů samen trucken) hert te samen douwen) fort sarrer & estraindre.) Cice. libro. 3. Off. Fraus distringit, non dissoluit periurium. Quandoque defrico, seu radendo sordes detergo. καταξέω. Vnde distringentes vocamus, qui se poliunt, & sordes corporis radunt: id quod ferè post quietem solent omnes. Plin. de Lysippo: Plurima ex omnibus signa fecit fœcundissimæ artis, inter quæ distringentem se. Martialis, Pergamus has misit curuo distringere ferro. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. Quandoque significat intendere, minitari: tractum à gladiatoribus, qui contra aduersarium suum ensem stringunt: id est, nudant, γυμνοῦνται. Cice. libro. 3. Offic. At ille vt ingressus est, confestim gladiū distrinxit, iurauitque se illum statim interfecturum. Quandoque colligere. συγκομίζειν. Colum. libro vii. Sereno cœlo manibus distringi oliuam oportet, & substratis tegetibus aut cannis, cribari & purgari. Hieron. Amos propheta pastor & rusticus, mora ruborum distringens, paucis verbis explicari non potest. Quandoque distraho. περισπῶ. Quintil. Quibus componendis, paulò plus quàm biennium, tot alioqui negociis districtus, impendi. id est, distractus & impeditus.

Distorqueo, es. diuersè torqueo. διαστρεβλόω. von eyn anderē biegē) ydraeyē) destordre. Terent. in Eun. Ah illud vide, os vt sibi carnifex distorsit.

Disturbo, disiicio. διαρρίπτω, ἀνασπτόω. zerbrichen) verstooren) ruer ius en brisant, & rompāt.) Cic. pro Domo sua: Etiā se videre distrahi à complexu suorum, disturbari tecta, diripi fortunas. Colum. libr. 11. cap. 2. Si qua præterea in vineis aut fossor disturbauit, &c.

Disulcus, (δίσυλκος) porcus dicitur, cum in ceruice setas diuidit.

Diteo, es. diues sum πλουτέω à quo ditesco, diues fio.

Dithyrambus, (διθύραμβος) vir Thebaicus, à quo creditur genus illud versuum fuisse cognominatū in honorem Bacchi factum.

Ditio, onis. ditior comparatiuo nominis dis ditis cum pro diuite accipitur: significat imperium, dominiū, ἐπικράτεια. een gebiet) een heerschappije) seigneurie.) Plautus in Mil. Loquere, aureis meas profectò dedo in ditionem tuam. Plin. libro. 34. cap. 2 o. Alexandria in ditionem redacta. Cice. 2. de Legibus, Ditione atque numine deorum geruntur res. Seruius negat nominatiuum ditio in vsu esse, nisi in compositione.

Dito, tas, à dis ditis fit, significatque ditem facio, πλουτίζω. reich machen) rijck maken) faire riche.)

Ditrochæus, (διτρόχαιος) pes, bis trocheus. constat enim ex duobus trochæis, hoc est ex longa & breui, & iterum longa & breui, vt Cantilena.

Diu, (μεθ' ἡμέραν) des daechs) du iour.) aduerbium, pro die, à quo fit interdiu, Plaut. Nec noctu, nec

diu quietus. Interdum significat longo tempore. (δηθὰ, πολὺν χρόνον, μέχρι, πόῤῥω. lang) long temps.) Vnde fit diutius, longiori tempore: diutissimè, vide infrà. Item tandiu, id est tanto tempore. Quandiu, quanto tempore. Iamdiu, olim.

Diuagor, penult. corr. variè vagor. πλανῶμαι. Lact. libr. 5. Vbi animus in multa dispersus, huc atq; illuc diuagatur.

Diuarico, cas. pen. cor. ex di & varico: sicut & præuaricor, ex præ & varicor. Vnde & actiuũ varico intelligimus, & varicor deponẽs, licet non sint in vsu, & à varicibus dicuntur: significatq; diuaricare, diuidere, quod quidã faciunt, qui stant diducti. von eyn ander wendẽ) vscheyden, keerẽ.) Quint. Varicare (inquit) supra modum in stando deforme est, & accedente motu propè scenicum. Cato: Arbores hoc modo putentur, rami diuaricentur, quos relinques. hoc est, in diuersas partes brachia disponantur. Nonius: Diuaricari dictũ est distendi, ab his qui vitio naturæ ita sunt pedibus discretis, vt eos in diuersum habeant separatos.

Diuello, lis. diuulsi, diuulsum, variè vello. σπάω, σπαράσσω, κατασπάω, διασπάω. abrupffen) aftrecken) arracher.) Sallust. Rapi virgines, pueros, diuelli liberos à complexu parentum.

Diuendo, diuisim vel variè vendo, διαπιπράσκω: verkauffen) vercoopen) vendre.) vt fit, huic & illi, & modò hoc, modò illud. Liu. li. 1. Cum diuendenda præda, quadraginta talenta argenti effecisset.

Diuerbia, (qualia διάῤῥηματα) partes comœdiarum, vbi plures personæ versantur: à personarum varietate dicta. Liuius: Inde ad manũ cantari histrionibus cœptum, diuerbiaq; tantum ipsorum voci relicta. Seruius: Diuerbium, primus actus Comœdiæ, Græcè protasis. Nam quælibet Comœdia diuiditur in Prologum, Protasin, Epitasin, & Catastrophen.

Diuersito, tas pen. corr. frequentatiuum à diuerto, ꝓ deflecto. τρέπομαι. Gellius: Ad ipsa Platonis penetralia, ipsarumq; rerum pondera & dignitates pergendum est: non ad vocularũ eius amœnitatẽ nec ad verborum venustates diuersitandum.

Diuersor, saris. (ἐπισκηνόω, κατάγομαι, καταλύω) zũ herberg ein kerren.) te herberg ligghen.) loger.) modò diuerto significat, modò conuersor. Valerius lib. 1. Tabernamq; in qua is diuersabatur, petere conatus. Cice. 6. Ver. Apud quẽ diuersatus es. Idem 5. Tus. Cum Athenis apud eum diuersarer.

Diuersor, soris. qui in caupona hospitatur. καταλύτης. eyn gast.) Cic. libro. 2. Artis veteris: Caupo cum quibusdam diuersoribus, illum qui antè exierat, consequitur: in itinere hominem comprehendit, homo in vrbem ab illo deducitur.

Diuersorium, (καταγώγιον, κατάλυμα) eyn herberg) hostellerie.) à diuertẽdo, accipitur ꝓ villa, & quasi ꝓ hospitio, quòd ibi magis nos recipimus & commoramur, q̃ habitemus. Cice. in Cat. Ex vita ista discedo tanquam ex hospitio, non tanq̃ ex domo: commorandi enim natura diuersoriũ nobis, non habitandi dedit. Idem Fabio Gallo: Næ ego libentius emerim diuersorium Tarracinæ, ne semper hospiti molestus sim. Propriè autem capitur pro hospitio, vt apud eundem: Quiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo opportuno diuersorio. Hinc diuersoriolum, diminutiuũ. Cic. ad Cornifi. Nisi quòd Sinuessanum diuersoriolum contempsisti. Dicitur & diuersorius. a. um. adiectiuè, καταλυτικοί: vt taberna diuersoria.

Diuersus, adiectiuũ, qui deflexit de itinere. verscheyden) separé. Cæsar 2. Bell. Gall. Cum Numidas diuersos dissipatosq; in omnes partes fugere vidissent. Plaut. in Rud. Sed cum inde suã quisq; ibant diuersi domum. Diuersus item contrarius, aduersarius. Sueto. De clar. grammat. Interrogatus diu à Varrone diuersæ partis aduocato, quidnã ageret, & quo artificio vteretur. Cice. 4. Academic. Certa igitur cum illo, qui à te totus diuersus est.

Diuersitas, tatis. contrarietas. verscheydicheyt) diuersité.) Plin. in epist. Sed tamẽ imitarer & sequerer, quantum aut diuersitas ingeniorũ, maximi & minimi, aut causæ dissimilitudo pateretur.

Diuersè, aduerbiũ, in diuersas partes. vscheydelick) en diuerses pars.) Hircius 5. Bell. Afric. Horũ corpora toto campo prostrata diuersè iacent. Teren. in Andr. Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuersè trahunt.

Diuerticulum. (ἐκτροπή) eyn abweglin) een sijdweechsken) petites chemins sortans hors le grand chemin.) est via, per quã à militari via, siue de itinere nostro aliò diuertimus. Terent. in Eun. Cum sensi, redeo rursus: male verò me habens, vbi ad ipsum veni diuerticulum, constiti. Seruius, Diuerticula sunt semitæ transuersæ, quæ sunt à latere viæ militaris. Diuerticula (καταλύσεις) etiam dicuntur domicilia in via, ad quæ diuertendum sit.

Diuerto, is. & diuertor, eris. de vna re ad aliam verto, deflecto. ἀποτρέπομαι, auff eyn ander wenden) tot eẽ ander keerẽ) torner son chemin quelq̃ part) vt cum quod cœpi relinquo, vt aliud agam: siue aliò me verto. Lactant. libr. 8. Sed huc necessario diuertendum fuit, vt ostenderem, tot ac tanta ingenia in rebus falsis esse consumpta. Etiam diuertere est hospitari, & in hospitium ire, καταλύειν. zu herberg gehen) logeren.) Columel. lib. 1. Hæc autem prætereuntium viatorum populationibus, & assiduis hospitijs diuertentium infestat rem familiarem. Dicimus eleganter, diuerto ad te, & apud te.

Diues, itis, (πλούσιος, χρηματικὸς ἀνήρ) reich) rijck) riche.) à diuo fieri dicitur: quòd q diues est, quasi deus, nihil indigere videtur. Et modò construitur cum genitiuo: vt, insula diues opum. modò cum ablatiuo. Cic. lib. 2. Off. Publius Crassus, tũ cognomine Diues, tum copijs, functus est ædilitio maximo munere. Est est gen. omnis, facit enim accusatiuum diuitem, & hoc diues. Ouid. lib. 1. de Arte: Addidit externo marmore diues opus. Valer. li. 2. Diues & præpotens naturæ regnũ scrutatus, initiam stylum tam nostræ vrbis, quàm cæterarum gentium priscis ac memorabilibus institutis.

Hinc diuitior comparatiuum. Cic. Inde ille licentior & diuitior fluxit dithyrambus.

Diuexo.xas. variè vexo, ἄγω καὶ φέρω, ἐλαύνω. Lactant. lib. 7. Vt si qui fortè tum fuerint boni, prædæ sint sceleratis, ac diuexentur vndiq;. Plaut. in Persa: Ita me Toxilus perfabricauit, atque Meam rem diuexauit.

Diuidia.æ. tædium. Actius, Huius me diuidia cogit plus quàm est par loqui. Interdum etiam dicitur discordia.

Diuidicula, castella, ex quibus à riuo communi aquã quisq; in suum fundum ducit.

Diuidium, (ἡμίτομον) à diuisione: sicut dimidium à dimentione. Terent. in Adelph. Totum diuidium face, & pro eo dimidio.

Diuido.dis. pen. cor. diuisi, diuisum, compositum videtur, licet eius simplex non legerim. & est diuidere, διαιρεῖν, διχονέμειν. teylen) deelen) diuiser.) separare, partiri. Cæsar. 3. Bell. Ciui. Cæsar copias suas diuisit, partemq; legionum. Cicero Ad Atticum: Sextus pater eius numos vobis diuidere solebat. Vergilius, Diuisum imperium cum Ioue Cæsar habet. Ponitur & pro pædicare. Plautus in Aulul. Me quidem hercle, dicam palàm, non diuides, id est, παιγίσεις. Dicitur & præsidere apud Martial. pro eodem.

Diuiduum (διχότομον, διαιρετόν) quod separabile & separatum est. cuius contrarium est indiuiduum, (ἀδιαίρετον, ἄτομον.) Plaut. in Rud. Diuiduum talentum faciam. id est, in duas partes diuisum. Hinc diuiduè, quod vernaculo sermone dicimus, per la meitade. Idem in Cass. Nam quod tibi ægrè est, idem mihi est diuiduè.

Diuinipotens, (θεοκρατὴς) qui in diuinis potestatem habet. Apuleius: Saga & diuinipotens cœlum deponere.

Diuinitus, aduerbium, significat à diuinis, siue à deo θεόθεν: von gott) van godt) diuinement) sicut humanitus ab humanis rem demonstrat. Diuinè verò (θείως, θείως) & humanè, ad deorum atq; hominum similitudinem.

Diuino, nas. pen. prod. non tantum de præterito dicitur, sed etiam de præsenti, pro verum dico. μαντεύομαι. warsagen) waersegghen) deuiner.) Vnde prouerbium, Aiunt diuinare sapientem: quia qui dicit verum de dijs, diuinus est. Terentius in Hecy. Planè hic diuinat, nam id est. Plerunque tamen est augurari. Cicero De leg. Disciplina vestra quasi diuinari videatur prorsus posse. Idem de Senect. Cuius sermone ita tum cupidè fruebar, quasi iam diuinarem id quod euenit, illo extincto, fore vnde discerem neminem. A quo diuinatio, prudentia futurorum: quæ quandoque etiam dicitur iudicium. Nã cum de constituẽdo accusatore quæritur iudicium, quod super ea re redditur, cuinã potissimũ ex duobus pluribus'ue accusatio in reum permittatur, ea res diuinatio appellatur: & (vt ait Caius Bassus) id iudicium diuinatio appellatur, quoniam diuinare iudicem quodammodo oporteat, quam sententiam sese ferre par sit. Alij diuinationem appellatam esse putant, quoniam cum accusator & reus, duæ res quasi cognatæ coniunctæq; sint, neque vna sine altera constare possit: in hoc tamen causſę genere reus quidem iam est, sed accusator nondũ est, & ideo diuinatione supplendum est, quisnam accusator futurus sit. Ita Ciceronis prima Verrinarum, Diuinatio inscribitur, quia non de facto, sed de futuro quęritur, quæ est diuinatio, vter debeat accusare, Cic. in Cæcil. Alij putant diuinationẽ dici, quòd res agatur sine testibus, & sine tabulis, & his remotis, argumẽta leuia sequantur, & iudices quasi diuinent. Huius compositum est, prædiuino, quod Plin. posuit pro præsentio, cum ait lib. 10. Tum vniuersæ prouolant, si dies mitis futurus est. prædiuinant enim ventos imbresq;, & tunc se continent tectis.

Diuinus.a.um, (θεῖος) godlich) godlyck) diuin.) quod est dei, vel quod ad deum pertinet: vt, Opus diuinum, res diuinæ. Plautus in Curc. Nunc rei diuinæ operam dabo, certum est bene me curare. Diuinæ rei operam dare, & rem diuinam facere, est dijs sacrificare. Cato dixit, Diuina verba facere, pro sacrificare, vel deos precari, cum inquit Si de cœlo villa tacta siet, de ea re verba diuina vti fiant, procuret. Hinc Diuinitas, sicut à deo deitas, (θεότης) Plin. lib. 19. cap. 12. Opus ingens, occultumq; diuinitatis, & quo nullum reperiri possit maius. Item diuinus, (μάντις, θεοπρόπος) qui diuinat, prædicit. Martialis: Non sum diuinus, sed scio quid facias.

Diuisio. (διαίρεσις) eyn teylung) een deylinge) diuision.) vt Cic. lib. 1. ad Heren. ea est, per quam aperimus quid cõueniat, quid in controuersia sit. vel per quam exponimus, quibus de rebus dicturi sumus. Inter diuisionẽ & partitionem hoc interesse putatur, quòd diuisio est generis in species, partitio autẽ est totius in partes distributio. Genus plura complectitur, vt animal hominẽ, leonẽ, equum, & huiusmodi. Totum verò est quędam res vna, vt domus, quæ constat ex pluribus partibus. Quintil. libr. 7. Sit igitur diuisio rerum plurium in singulas: partitio singularum rerum in partes discretus ordo.

Diuisor, (διαδότης) eyn auszteyler) een wtdeelder) qui deuise) cum sit verbale nomen à diuido, plerunq; apud Ciceronem criminis est. hiq; antiquitus diuisores vocabantur, qui pecunias inter tribus viritim candidatorum nomine diuidebant in creandis magistratibus, quos Plaut. curiarum magistros vocat. Consueuerant enim petitores magistratuum apud Romanos, pecunia largitioneq; sibi studia conciliare suffragatorum, & per centurias tribusq; diuidere numos. Cicero pro Planco: Quam tibi commodũ est vnam tribum delige, tu doce id quod debes per quẽ sequestrẽ, quo diuisore corrupta sit. Est & diuisor, qui pueros corrũpit. Cic. Pęto: Quid enim? num honestum est verbum diuisor? at inest obscœnum, cui respondet intercapedo. Sunt ergo diuisores non solũ criminosi, sed etiam obscœni, tanquam in obscœno coitu præ

posteraq̃ libidine nates diuidantur, qui & emascu latores, & pædicones dicuntur.

Diuitiæ,(πλοῦτος) reichtumb) rijcdom) richesses) nu mero tantũ multitudinis, ita ab opibus differunt, quòd diuitię sunt quibus vtamur, opes vt alijs opi tulemur. Cic. Sunt ergo diuitiæ ad necessarium vsum: opes vero ad magnificentiam. Plaut. in Epid. Quid tibi? cui diuitię domi maxime sunt, numum his nullum habes.

Diuito. tas. pen. cor. diuitem facio. πλουτίζω. Actius: Nihil credo auguribus, qui aures verbis diuitant alienas, suas vt auro locupletent domos.

Dium, substantiuum, diurnum sub cœlo lumen. Cœlum Greci Δίον das taglicht) den blauwen hemel) l'air) Vnde adhuc sub dio fieri aliqd dicimus, cum non fit sub tecto. Horat. libr. 2. Carm. Vitamq̃ sub dio, Et trepidis agat in rebus.

Diunt, id est dant, vt apud Plautum & Lucretium.

Diuortiũ, (ἀποπομπή) eyn eehescheydung) een scheydinge des huelics) separation) separatio, & ꝓpriè distractio matrimonij (inquit Modestinus) quod inter virum & vxorẽ fieri dicitur, quamuis ad alia etiam transferatur. Cic. Sic doctrinarum facta diuortia. Vergil. Obijciunt equites sese ad diuortia nota. id est, adflexus viarum. ἐκτροπάς, παρόδους.

Diurno. nas. diu viuo: sicut perenno. nas.

Diurnus. a. um. (ἡμερήσιος) à die fit, sicut nocturnus à nocte. Cic. de Senect. An censes (vt de meipso aliquid more senum glorier) me tantos labores diurnos, nocturnosq̃ domi, militiæq̃ suscepturum fuisse, &c. Plautus in Menæch. Inde vsq̃ ad diurnam stellam crastinam potabimus. Vnde & diurni, (ἐφημερίδες) dicuntur libri in quibus scribuntur gesta singulorum dierum. vulgò zornales dicuntur. Iuuenal. Longi relegit transacta diurni. Alias diurnum accipitur pro victu atq; mercede vnius diei. Seneca: Diurnũ accipit, in centiculo dormit. Idem lib. 2. Contro. Consors modò omnis fortunæ diurnum petam.

Dius, (Δῖος) dicitur generosus, ἀπὸ τοῦ Διός, id est, ab Ioue. Verg. lib. 11. Quas ipsa decus sibi dia Camilla Delegit.

Dius, in compositione accipitur pro die, vt perdius.

Diutile, (ἐπ' ὀλίγον) penult. corr. aduerb. diminutiuum, significat aliquandiu. Gellius: Cum diutile tacitus cogitando fuissem. Apuleius in Flor. At non itidem maior meus Socrates, qui cum decorum adulescentem & diutile tacentem conspicatus foret.

Diutinus. na. num pen. corr. longus, seu continuus. ἐπιμονος lang) long) Cic. Libertatis desiderio, tædioq̃ diutinę seruitutis. Sic Cęsar, Diutinus labor: & Liuius, Diutinum bellum.

Diutissimè, (πλεῖστον χρόνον) fast lang) seer lanck) fort long.) longissimo tempore. Cic. de Amic. Catonẽ induxi senem disputantem, quia nulla videbatur aptior persona, quę de illa ætate loqueretur, quàm eius, qui & diutissimè senex fuisset, & in ipsa senectute præ cæteris floruisset.

Diuturnus. na. num, (μακρόβιος, χρόνιος) idem quod diutinus, à diu deriuatum: vt vsus diuturnus, silentium diuturnum. Cic. Idem de Senect. Quas quidem sic auidè arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. Vnde Diuturnitas. tatis. vt diuturnitas belli, Cæs. diuturnitas temporum. Cice. Idem De Senectute, Semper enim in his studijs laboribusq̃ viuenti non intelligitur, quando obrepat senectus. ita sensim sine sensu ætas senescit, nec subito frangitur, sed diuturnitate extinguitur.

Diuus, a, um. (θεῖος) idem quod diuinus, quod etiam dium dicimus, quasi ἀπὸ τοῦ Διός, hoc est, à Ioue genitum: vel quia veteres in singulari dium dicebant, hoc est, Deum. Vnde nunc quoque in plurali dicimus à dio dijs, vt illud frequens Ciceroni, Si dijs placet, quod indignitatem denotat: sicut à deo dei. Cum autem dicimus diuam fœminam, intelligimus eam quę sua virtute diuinitatem meretur. Sic dicimus, Diuos imperatores, etiam dum sunt in vita. Seruius: Deos æternos dicimus: diuos verò qui ex hominibus fiunt. Diuum pro aëre. Horatius: Sub diuo moreris victima nihil Miserantis Orci. id est, sub aëre. Plin. libro 14. cap. 21. Campaniæ nobilissima exposita, sub diuo in cadis verberari sole, luna, imbre, ac ventis aptissimum videtur.

D ANTE O.

Do, das, dare, dedi, datum, (δίδωμι) geben) gheuen) donner.) cuius composita, si fint ex monosyllabis præpositionibus, sunt tertiæ coniugationis, & præteritum geminant, vt reddo. dis. reddidi: perdo, dis. perdidi. Excipitur sedo, das sedaui, ex se, & do. Et dicitur verbum datiuum, quoniam vltra accusatiuum postulat datiuum, & quicquam dare sedulò reperitur. Et ita datiuo delectatur, vt quandoque duos datiuos exigat, pro adscribere, seu imputare: quanquam alter eorum non semper ponatur, sed subintelligatur. Cicero libro. 2. Offic. Nec Marco quidem Seio vitio datum, quòd in caritate annonæ asse modium dedit populo. Terentius vnum tantum expressit, Nunc quam rem vitio dent, quæso animaduertite. subintelligitur poëtæ. Plau. in Amph. Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mihi ob virtutem data est, Alcumena tibi condono. Hic dono, vtrum casus datiui an ablatiui sit dubium videtur. Vtroque modo sumi posse censeo. In datiuo pro dedico capitur. Si aũt ablatiuum esse velimus, vt dono sit, quasi nomine doni, tunc do à propria significatine non recedit. In qua Plautus tamẽ ipsi verbo accusatiuũ vltra accusatiuum sine præpositione dedit, sed appositiuè, sic: Est ager sub vrbe hic vobis, eum dabo dotẽ sorori. id est, vt sit dos, vel nomine dotis, vel pro dote. Aliquando vltra datiuũ ponitur accusatiuus cum ad. Cic. Corn. Literas ad te nunquã habui, cui darẽ, quin dederim. Idem ad Qu. fratr. Oculos autem natura nobis, vt equo & leoni setas, & caudã, & aures ad motus animorum declarandos dedit. Aliquando præter datiuum ponitur accusatiuus cum in. Terentius in Phorm, Dic, quid velis dari tibi in manum, vt he-

herus his desistat litibus. Nonnunquam accusatiuus ponitur cum ad, & datiuus remouetur. Cic. 2. Philip. Ad sepulturam corpus vitrici sui negat à me datum. Interdum ipse accusatiuus cum in ponitur. Plautus in Capt. Hoc si faxis, dabo in caueam. Cic. Terentiæ: In viam quòd te des hoc tempore, nihil est. id est, ponas, seu inducas. Quandoq; regit ablatiuum cum præpositione post datiuum: vt fit, quando damus per aliquem aliquid alicui ab aliquo. Plau. in Capt. Sequere me, viaticum vt dem à trapezita tibi, ἀποτίσαι [...] eadem opera à prætore sumas syngraphã. Quandoque non per ablatiuum, sed per accusatiuũ cum per. Columella lib. 9. Ascensus deinde auibus ad tabulata per vtranque cellam datur. Sæpius tamen post accusatiuum datiuum regit, & hoc variis actibus applicari solet. Plautus in Epidico: Si æquum sit me plus sapere quàm vos, dederim vobis consilium cautum, quod laudetis. Idem in Curcul. Nunc rei diuinæ operam dabo Idem in Merc. Me toxico morti dabo. Idem in Capt. Do tibi operam, si quid est quod me velis. Gellius: Cretenses quoq; prælia ingredi solitos memoriæ datum est. Capitur etiam sicut vendo: vt, Quòd in caritate annonæ asse modium populo dederit. Item pro offerre, obiicere. παρέχειν. Teren. in Hecy. Pro fectò hoc sic est, vt puto omnib. nobis, vt res dant sese, ita magni atq; humiles sumus. Item inferre, inducere. Vergil. Magnam dabit ille ruinam Arboribus. Item promittere. Teren. in Hecy. Si mihi fidem das te tacituram, dicam. Item dicere. φράζειν. Terentius in Heaut. Nunc quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. Item obtemperare. ἑαυτὸν ἐνδιδόναι, & [...] τινί. Idem in Adelph. Da te mihi. id est, accommoda te meæ voluntati. Item prostituere. Martialis: Casta igitur nulla est? castæ sunt mille, quid ergo Casta facit? non dat, non tamen illa negat. Item facere. Terent. in Adelph. O Aeschine, pol haud paternum istuc dedisti. Item concitare, vt apud eundem in Eunu. Ludum iocumq; dices fuisse illum alterum, præ vt huius rabies quæ dabit, (ἔσται ὁ τούτου μανία ἔσται.) Dare manus est se victum fateri. τὰς χεῖρας προΐσχεσθαι. Dare pœnas, est sustinere. δίκην ὑπέχειν. Lactantius libro. 8. Sed tamen docent nos sanctæ literæ, quemadmodum pœnas impii sunt daturi. Dare veniam, (συγγνώμην ἀπονέμειν) est concedere quod petitur. Terentius. Da veniam quæso filio tuo. Cicero de Orat. Dabis hanc veniam, mi frater. Dare operam, (προσέχειν) est adiuuare, inseruire. Terentius in Phorm. Nos operam dabamus Phædriæ. Dare potestatem, (δοῦναι ἐξουσίαν) est rem in alterius arbitrio permittere. Plinius: Vt qui suarum omnium rerum potestatem auunculo dederat. Dare fidem, (πίστιν διδόναι, ἐπινεύειν) est aliquid sanctè promittere. Dare in manum, (ἐγχειρίζειν) significat separatim, & sine arbitrio aut interprete, vt cum præuaricator aut iudex corruptus accipit pecuniam. Dare se in disciplinam, (μαθητεύειν) significat do operam disciplinæ, Gell. libro. 5. cap. 10. Is in disciplinam Protagoræ sese dedit. Datũ est: id est, fato decretoq; concessum est, (δίδοται.) vt, Non dabitur regnis, esto, prohibere Latinis. Huius verbi composita sunt, abdo, addo, condo, circundo, credo, dedo, edo, indo, (ἐντίθημι) obdo, perdo, prodo. prædo, à quo prædor passiuum, de quo alibi. reddo, subdo, sedo, satisdo, pessundo, trado, venundo, & mando.

Doceo. doces, docui, doctum, cuiusque rei cognitionem do. παιδεύω, διδάσκω. vnterweisen) eenen anderen leeren) enseigner.) construiturq; cum duobus accusatiuis: vt, doceo te literas. Aliquando cum vno tantum, licet alius possit intelligi. Aliquando precium exprimitur in ablatiuo vel genitiuo. Cic. lib. 2. Philip. Iam inuideo magistro tuo, qui te tanta mercede, quanta iam proferam, nihil sapere docuit. Iuuen. Tanta Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti. Aliquando cum ablatiuo. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit, Vergilius lib. 4. Paucis aduerte docebo. Aliquando cum ablatiuo cum de. Sallust. in Iug. Tametsi legatos miserat, qui senatum de cæde fratris, de fortunis edocerent. Aliquando absolutè. Verg. Docuit post exitus ingens. Ponitur etiam pro monere, παραινεῖν, quod quidam barbarè dicunt, auisare. Cicero Appio Pul. Ne literas quidem vllas accepi, quæ me docerent quid ageres, aut vbi te visurus essem. Huius composita sunt, addoceo, dedoceo, edoceo, perdoceo, (ἐκδιδάσκω) quæ ambo significãt perfectè doceo. Sall. Cicero per legatos cuncta edoctus. Plaut. in Stich. Nam illa omnes artes perdocet. Prædoceo, (προδιδάσκω) prius doceo. Sall. in Iug. Cæterum illi qui centuriis præerant, prædoctũ à duce, arma ornatumq; mutauerant. Subdoceo, (ὑποδιδάσκω) loco alicuius doceo. Cic. ad Att. lib. 8. Cicerones q; nostros potius meo labore subdoceri, quàm me alium magistrum quærere.

Docibilis, qui idoneus est vt doceatur. διδακτός. Hieron. Ingenium docile, & sine doctore docibile est. Sic Cyprian. Docibilis est, qui est ad discendi patientiam lenis & mitis. Nec facilè reperias, nisi apud Ecclesiasticos. Priscianus autẽ vult significare docibile id, quod facilè discitur: pro quo nos perceptibile dicimus potius. Val. lib. 6. cap. 26.

Docilis, pen. cor. qui attentè vult audire, inquit Cic. lib. 1. ad Heren. vel qui facilè docetur. εὐμαθής. gelerich) leerachtich) qui apprent aysement) Lactan. De Opif. Nam si te in literis, nihil aliud quàm linguam instruentibus, auditorẽ satis strenuum præbuisti: quanto magis in his veris, & ad vitam pertinentibus docilior esse debebis? Var. libr. 1. De re Rust. Cassius scribit hæc, operarios parandos esse qui laborẽ ferre possint, ne minores annorum viginti duorum, & ad agriculturã dociles. Hinc docilitas, (εὐμάθεια) aptitudo, qua quis facilè docetur. Plin. lib. 8. De elephãtis: Nam quod ad docilitatem attinet, regem adorant.

Doctrina, (διδασκαλία) leerung) leeringe) doctrine.) à doctore proficisci dicitur, disciplina verò à discipulo comprehendi,

Documentum, à præterito docui, ficut à monui mo numentum: & eft id quod nos docet, fiue ex quo quid docemur. δίδαγμα. Sall. Quarum rerum ego maximè hæc documenta, (διδάγματα) habeo, quòd in bello fæpius vindicatum eft in eos, qui contra imperium in hoftem pugnauerant.

Doctus, (ὁ ἐν τοῖς λόγοις ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος) eyn gelerter) een gheleert man) vng hõme fcauãt) dicitur qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiam & confuetudinem tenet. ἐν τῇ πείρᾳ, id eft, experientia. Itaque minus eft doctus, quàm peritus. Cic. in Sallu. Satis doctè atq; peritè fecifti. Idem lib. 3. Off. Itaque cum fint docti à peritis, facilè defcifcunt à fententia. Maiorem tamen vim habet doctus, quàm eruditus. Idẽ libr. 1. Off. Nec folum viui ac præfentes ftudiofos difcendi erudiunt atq; docẽt, fed hoc idem etiam poft monumentis literarum affequuntur. Nec mirum eft quòd minus fit eruditus ꝙ doctus: quoniã rudis, & eruditus contraria funt. Plin. Sedere cœpit fententia hæc, pariterq; & eruditum vulgus & rude in eam curfu vadit. Quint. lib. 1. A pædagogis exigat, vt fint eruditi, quò adolefcentes erudire curent: aut fe non eruditos effe fciant, ne mala pro bona illos imbuant literarũ eruditione. Eofq; infuper redarguens, quod cedere præcipiendi peritis indignantur, vt animaduertatur: Si pædagogos decet effe eruditos, profectò præceptores par eft nõ folum eruditos, fed doctos atq; peritos effe debere. Doctus cum quo componitur indoctus, (ἀπαίδευτος) nomen eft, tametfi participium effe poffit. Cic. lib. 2. Off. Nec me angoribus dedi, quibus effem confectus, nifi reftitiffem: nec rurfum in dignis docto homine voluptatibus. Idem Corn. Sed proximè fcripfi de optimo genere dicendi, in quo fæpe fufpicatus fum te à iudicio noftro, ficut doctum hominem à non indocto, paulum diffidere. Semidoctus, (ἡμιμαθής) fimiliter & participium & nomen effe poteft. Plaut. in Afin. Tua ifta culpa eft, quæ difcipulum femidoctum abs te remoues.

Doctor, verbale, qui docet. eyn lerer) qui enfeigne.) Plin. in Paneg. Quem honorem dicẽdi magiftris, quam dignitatem fapientiæ doctoribus habes.

Dochimus, genus pedis apud Oratores, de quo apud Ciceronem in Oratore.

Docus, (δοκὸς) Latinè tignum vel trabes. Plin. lib. 2. cap. 26. Trabes igneæ, quas docos vocant.

Dodona, (Δωδώνη) pen. prod. ciuitas Epiri. iuxta quam propinquum erat nemus Ioui facrum, vbi quercus vocales fuiffe dicunt. Hinc Dodonæus, a, um. (Δωδωναῖος) Verg. lib. 3. Stipatq; carinis Ingens argentum, Dodonæofq; lebetas. Aufonius: Nec Dodonæi ceffat tinnitus aheni.

Dodone, (Δωδώνη) Iouis & Europæ filia, quæ & Dodon, (Δωδών) dicitur. Eft & nomen loci, quem Deucalion ex oraculo condidit, collectis his qui fuperfuerant diluuio, Dodonemq; appellauit ab Oceani filia Dodone. Vnde Dodonius, a, um. Δωδώνιος.

Dodonides, (Δωδωνίδες) Nymphæ (vt Pherecydes ait) dicuntur Liberi patris nutrices, à Dodona Epiri ciuitate. Hæ & Atlantides vocantur, quarũ nomina funt, Ambrofia, Eudôra, Pafithoë, Coronis, Plexaura, Pytho, Tythe.

Dodra, potionis genus, quæ ex nouẽ rebus fiebat. Aufonius: Dodra, ex dodrante eft. fic collige ius, aqua, vinũ, Sal, oleũ, panis, mel, piper, herba, nouẽ.

Dodrans, (τριμοιρία) dicitur dempto quadrante ex vncia, nouẽ partes affis. Martial. lib. 8. Soluere dodrantẽ nuper tibi Quinte volebat. Vnde dodrantalis, le. Colum. lib. 11. ca. 3. Et dodrantalis ftirps.

Dogma, atis. (δόγμα) & Dogmatum, ti. noftri modò decretum, modò fcitum, modò placitum appellant. Sunt ẽm dogmata, vniufcuiufq; fectæ decreta, quæ (vt inquit Cicero) prodere fcelus eft, non minus quàm patriam, fine quibus nec fectæ philofophorum, nec religionũ vires conftare poffunt. Vnde Laërtius ait, fectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. Scribit Auguft. De ciuit. fe ex Varronis philofophia collegiffe, dogmata fuiffe folo habitu inter fe diuerfa. Vnde etiã dogmata illa dicuntur, quæ fynodus fanctorum fcuit, & Athanafius confcripfit. Artes quoq; liberales habẽt decreta fua, non tantũ præcepta, ficut medicina. Itaq; eft alia Hippocratis fecta, alia Afclepiadis, alia Themifonis. Præterea nulla ars contemplatiua fine decretis fuis eft. Plinius frequẽter placita appellat, vt illud ex li. 2. Babylonioꝝ placita, motus terræ hiatufq;, & cætera omnia vi fyderum exiftimant fieri. Idem Magorum placita appellat. Græcè etiam ψήφισμα ἀρεσὸν dicitur, tefte Budæo.

Dogmatiftes, qui alicuius dogma fequitur. δογματιστής. Hieronym. Nunc verò cum interpres magis apoftoli fuerim quàm dogmatiftes.

Dolabra, pen. cor. inftrumentũ fabrorum quò ligna dolant. σμίλη. eyn fchrot hobel) eẽ fchaue) vng doloire.) Colum. lib. 3. Quæ falce amputari non poffunt, acuta dolabra abraditο.

Dolabella, diminutiuum à dolabra. σμιλίον. Colu. lib. 5. Semper circa crus dolabella dimouenda eft terra. Hoc etiam nomine dictus eft ciuis Romanus, (Δολαβέλλας.)

Dolabelliana pyra, longiffimi pediculi, ab inftitore Dolabella fic dicta.

Dolabro, as. afcia vel dolabra diminuo. σκεπαρνίζω.

Dolentia, idẽ quod dolor. ἀλγηδών. Huic opponitur indolentia. Cic. Vt qui rem expetendam vel voluptate, vel indolentia metiuntur.

Doleo, les. dolui, dolitum. à dolore deriuatur: fignificatq; dolore cruciari vel affici. ἀλγέω. wehe thũn) wee doen) auoir douleur.) Terent. in Eun. Dolet dictum imprudenti adolefcenti, & libero. Hoc verbum fi ad corpus referatur, neutrũ acquifitiuum eft: vt, Oculi dolent viro tuo. Plaut. in Amph. Mihi etiam mifero nunc malæ dolent. Sin de rebus alienis, effectiuũ eft: vt, Doleo tuis rebus aduerfis. ἄχθομαι. Aliquando etiam cum accufatiuo: vt, Doleo tuam miferiam, Doleo tuam vicem, ἀλγέω σὴν ἄχθομαι. Doleo vicem Reipub. ὑπεραλγῶ τῶν κοινῶν. Salluftius: Quafi dolens eius cafum. Hinc

Hinc dolenter, aduerbium, Cic. ad Plancum: Sed quicquid tibi scribo, dolenter me Hercle magis, quam inimicè facio. Huius composita sunt condoleo, quod est, simul vel in totum doleo. συναλγῶ, συμπαθῶ, συμπάσχω. Plautus in Truc. Date iam soleas, atque intrò me ducite actutum. Nam mihi de vêto miserè condoluit caput. Dedoleo, de quo alibi.

Dolia, (πίθοι) weinfassen) wijnvatē) tõneaulx de vin) sunt vasa grandia, quibus vinum reconditur. Terent. in Heaut. Releui omnia dolia, omnes serias. Veteres dolia fictilia in cellis vinarijs seruabant, quæ si duas aures habuissent diotæ dicebātur. Iureconsulti scribunt, Vino legato cum vasis, dolia legata non sint: quia scilicet ea mente vinū in dolia condimus, vt ex his postea in amphoras vel cados diffundamus. Et hoc est vinū quod diffusum nominatur. Iuuen. Ille capillato diffusum consule potat. Iidem Iurecon. De fundo instructo indicāt dolia defodi solita, scribentes, Instrumento conseruādo, dolia licet defossa non sint, accedunt.

Doliaris, & hoc doliare, quod ad dolia pertinet. vnde Plaut. in Pseud. festiuiter appellat anum ventrosam, doliarem, Ego deuortor extra portam huc in tabernam tertiam, Apud anum illam doliarem claudam, crassam.

Doliarium, (πιθῶν) quod apud Iureconsl. poni videtur pro dolio, vel cella in qua dolia vinaria sunt. sic enim scriptum est, Si ex doliario pars vini venierit, veluti metretę centum. Doliarius significat etiam eum, qui dolia facit, & componit. Plin. lib. 3 cap. 6. Ænaria insula à statione nauiū Æneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithecusa, non à simiarum multitudine, vt aliqui existimant, sed à figlinis doliariorum.

Doliche, (Δολίχη) insula est è regione Chimæræ Lycij montis. Item insula, quę prius Icaros diceba tur, & nonnulli nomen mari inditum esse perhibent ex hoc nomine, & nō ex Icaro Dædali filio.

Dolichus, (Δόλιχος) continet stadia duodecim: dicunt alios, mille ducentos: milium, stadia octo.

Doliola, (πιθάκνοι) dimi. à dolijs. vnde & locus in vrbe fuit sic vocatus, quia inuadentib. Gallis Senonibus sacra Romanorū in eodem loco doliolis condita, illic defossa fuerūt à flamine Quirinali, sicut T. Liuius libr. 5. scribit.

Dolo, las, ascia cædo, vel dolabra, seu falce. ξυλεύω. oblen.) schauen.) doler.) Proper. Stipes acernus eram properanti falce dolatus. Cic. 4. Acad. Non enim est ex saxo scalptus, aut è robore dolatus. Dicitur & dolio, dolis, doliui, dolitum. πελεκάω. Varro in Agam. Nunnam cælatus in manu dextera scyphus, cælo dolitus, artem ostentat Mentoris? Huius verbi composita sunt, Dedolo, & edolo, de quibus locis suis.

Dolon, (Δόλων) propriū nomen viri Troiani, egregia pedum pernicitate præditi.

Dolones, (Δόλωνες) à fallendo dicti sunt ingētes conti, ferro breuissimo, quòd decipiant cum speciem præferant ligni, intus aūt ferrum acutum habeāt. Verg. lib. 7. Pila manu, sæuosque gerant in bella dolones. Vbi Seruius ait, dolonem flagellum esse, intra cuius virgam lateat pugio. Apud Liuiū accipi videntur dolones, pro armamētis naualibus: Sublatis (inquit) raptim dolonibus Ephesum petit fuga. Sunt enim minuscula nauiū vela, (vt ait Suid.) quæ vulgus trincheta appellat: sicut velum maximum acation, tertiumque quod retrorsum pandi- tur in puppi positum epidromon, nautæ vocant mezanā. Liu. lib. 36. Dolonibus erectis altū petere intendit. Nam in nauigijs sunt maiora & minora vela, alia in proris, alia in puppibus panduntur.

Dolopes, (Δόλοπες) penultima corr. populi Thessaliæ, vt ostendit Lucanus, Plinius vero scribit esse populos Ætoliæ.

Dolor, (ἄλγος ᾗ) schmertz) weedom.) douleur.) est animi vel corporis cruciatus: à dolando, id est minuendo, augentur enim corpora lætitia, dolore minuuntur. Cic. 2. Tusc. Dolor est motus asper in corpore, à sensibus alienus. Teren. in And. Eius labore, atque eius dolore gnato vt medicarer tuo.

Dolorificus, ca, cum, quod dolorem facit. ἀλγεινός.

Doloro, ras, dolore afficio.

Dolus, (Δόλος) gescheidigkz) list) finesse.) à dolendo, vel à dolando: id est, lędendo & minuendo: accipitur pro fraude & machinatione, quæ fit ad fallendum aliquem. Plaut. in Capt. Nam doli nō doli sunt, ni astu colas. Veteres tamē etiam in bonam partem accipiebant, pro solertia & calliditate, quę aduersus hostes adhibebat. Vnde nunc dolum malum, (κακούργημα) dicimus, quoniam & bonus dolus dicebatur. Terent. in Eun. Iam tum erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. Vlpianus De dolo malo, lege prima: Dolum malum Seruius quidem ita definit, machinationem quandam alterius decipiēdi causa, cum aliud simulatur, & aliud agitur. Cic. 3. Off. Nondum enim Aquilius collega & familiaris meus pertulerat formulas, in quibus ipsis cū ex eo quæreret, quid esset dolus malus, respondebat, cum aliud simulatū, aliud actum. Hinc dolosus, pro fraudulento. δόλιος. Plaut. in Epi. Ego aliquam parabo dolosam fidicinam, numo conducta quæ sit. Dolosè, aduerbium. Cic. 3. Offic. Cum dicitur inter bonos bene agier, quicquam agi dolosè aut malitiosè potest? Subdolus, (ὕπουλος) occultus deceptor: à sub, id est, subtus. Dolus etiam proprium nomen fuit authoris Mendesij, cuius meminit Columella lib. 8.

Doma, matis. (Δῶμα, δόμος) tectum. Nam (vt inquit Hieron.) in Ægypto & in Palæstina, vbi vel scripti diuini libri, vel interpretati sunt, nō habent in tectis culmina, sed domata, quæ Romæ vel solaria, vel mediana vocantur: id est, plana tecta, quæ transuersis trabibus sustentātur. Deniq; & Petrus in Act. Apostol. quando ascendit in doma, in tectū ædificij ascendisse credendus est. Et quando præcipitur, nobis vt faciamus domati nostro coronā, hoc præcipitur, vt in tecto faciamus per circuitū quasdam eminentias, ne facilis in præceps fit lapsus. Et in Euangelio: Quæ audistis in aurè, dicite super domata.

Domesticatim, (κατ' οἰκίας) von hausz zů hausz) van huys te huyse) de maison en maison.) aduerbium significat per varias domos, siue per domesticos. Suet. in Cęs. Quorũ vt quàm maximè expectatio esset, eaq; ad epulũ pertinerẽt, quamuis macellarijs oblocata, etiã domesticatim apparabat.

Domesticus, ca, cum. qđ ad domũ pertinet. οἰκειακός. vt domestica negotia, domestica exempla: domesticum lenocinium. Domesticus vsus, & consuetudo, apud Cic. Aliquando domesticus dicitur mansuetus ac mitis, ἥμερος. Plin. Mite animal atq; domesticum. Et domestici, (ἐφέστιοι, οἰκεῖοι) dicuntur, qui ex eadem domo sunt, & nobiscum habitant.

Domiciliũ, οἰκητήριον) behausung) bewooninge) lieu de demeure.) habitatio longi temporis. vnde mutare domiciliũ dicuntur, qui migrãt vt aliam vrbẽ habitent, tanq̃ illius ciues futuri. nam qui ad tempus habitat mox inde discessurus, domũ quidẽ potest habere quam conduxit, domiciliũ autẽ non habet. Cic. 7. Ver. Sedem antiquam, diuinumq; domiciliũ nocturno latrocinio atq; impetu compilauit. Gellius: Qui domicilium in Italia non haberet.

Domicœnium, (οἰκοσίτια) cœna quæ fit domi. Apud Martial. Si tristi domicœnio laboras.

Dominor. aris imperium gero. δεσπόζω, κρατέω: herschen) heerschappijen) maistriser.) & modo genitiuum regit, modò datiuũ. Vergil. Victis dominabitur Argis. Modò accusatiuũ, cum in. Ouid lib. 1. Metamor. Et quod dominari in cætera posset, Factus homo. Cicero: Felix senectus, si vsque ad vltimum spiritum dominabitur in suos. Modò ablatiuum. Sulpitius Ciceroni: Cum casus & natura in bonis dominabitur. Verg. libr. 2. Incensa Danai dominantur in vrbe. Dominor aliquando passiuè accipitur. Cice. 1. Offic. O domus antiqua, quàm dispari domino dominaris. Inde fit dominatio, (δεσποτεία) imperium. Cic. 5. Ver. Qua impudentia putatis eum in dominatione fuisse, qui in fuga tam improbus fit. Et dominatus, principatus. τυραννίς. Cic. 4. de Finib. Cum autem assumpta ratio est, tanto in dominatu locatur, vt omnia illa prima naturæ huius tutelæ subijciantur. Et dominatrix. Cic. 1. de Inuen. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditas.

Domiporta, à ferenda domo, quem Græci φερέοικον vocant.

Dominus, (κύριος, δεσπότης) eyn heer) een meester) vng seigneur ou maistre.) à domo fit, & is propriè dicitur qui domui præest, & qui domus imperium habet. Terent. in Eun. Apparet seruum hunc esse domini pauperis. Plaut. in Cistel. Quis istic habitat? L. Demipho dominus meus. Item domini appellatio ad eos extẽditur, qui rei alicuius proprietatem habent, etiã si vsus fructus alienus sit. Abusiue tamen & filij familiãs, & cæteri liberi, qui in potestate sunt, & vsufructuarij, domini dicuntur. Hæc ex Vlpiano. Item dominus vocatur cui seruitur, & cui populi subsunt. Vergilius: Romanos rerum dominos. Hinc dominium, pro imperio & principatu. Rursus dominus dicitur maritus. Idem libr. 4. Connubia nostra Reppulit, ac dominum Ænean in regna recepit. Item mulierum amator: & domina, pro amica seu amante dicitur. Ouidius: Hæc tibi sub domino est Pirrhe, puella suo. Et iterum: Nam furor in dominã temeraria brachia mouit. Item ponitur pro conuiuij exhibitore. Varro: Aut dominũ, aut vinum, aut aliud quid laudato. Cic. in Vatin. Cum ipse epuli dominus Qu. Appius allatus esset. Dominus quoq; & domina, sumi solent pro deo ac dea. Ouidius: Et domino soluere vota Ioui. A dominus fiunt deriuatiua, dominicus, κυριακός: vt, dominicus dies, q antea dies solis dicebatur, φ deo sacer fit. Dominicæ habitationes, apud Colu. lib. 9. cap. 1. Et rationes dominicas pecuarias conficere, apud Varro. 2. de re Rust. 10. Domitius, & Domitianus.

Domis à poëtis dominus aliquãdo dictus est. Lucretius: At cũ mẽbra domis præsentit frigida seruis.

Domitalis, (πωλοδαμαστικός) qui est aptus ad domandum.

Domitura, ræ domandi a?tus. δάμασις. die zãmung) een tammakinge) dontement) Plin. lib. 8. cap. 45. Domitura boum in trimatu, postea sera, antè præmatura. Colum lib. 6. Curandum ne in domitura bos calce aut cornu quenquam contingat.

Domo, domas, domui, domitum: vel domaui, domatum, καταπονῶ, δαμάζω. zam machen) temmẽ) donter.) vnde domitor & domator. δαμαστής, δαμάτωρ. Ouidius de Tristib. Quid tibi de tetrico referã domitore chimeræ. Tibullus: Te duce non alias cõuersus terga domator. Nam (vt docet Priscianus) verba primæ cõiugationis, formantia præteritum in ui diuisas sylla. antiqui tertia declinatione declinare solebant. Ex quo patet, quòd à prima coniugatione præteritum terminatur in aui, supinũ in atum, deriuatiua in ator, atio. Quæ autem in ui diuisas, à tertia sumpta sunt, quamuis vt plurimum in prima coniugatione declinentur. Est autem domare, quasi sub domo & potestate vel mea, vel alicuius facere, siue mansuefacere, & domesticum reddere. Plaut. in Menæ. Domi sum domitus vsque cum charis meis. Idem in Cas. Sed quid ais? iam domuisti animũ, potius vt quid vir velit fieri, &c̃. Plin. De viris illustrib. Prætor Galliam domuit, consul Hispaniam, altero consulatu Sardiniam. à quo domitos hostes dicimus: id est, victos: & domitos populos, in potestatem redactos. Vnde & equorum domitores, πωλοδάμναι: domiti, (τιθάσσευτοι:) atq; indomiti equi, (ἀνάγωγοι.) Indomitæ gentes, feroces. Hinc cõponitur perdomo, pen. cor. quod est valde domo, vel ad finẽ domo. Iustin. li. 1. Terminos vsq; Libyæ perdomuit.

Domuitio, dictio composita ex domo & itio: id est reuersio ad domum. Apuleius lib. 3. Deniq; nec larem requiro, nec domuitionem paro. Itiones autem dici sicut reditiones & abitiones, testis est Terent. qui in Phormione ait: Hæccine erant itiones crebræ, & mansiones diutinæ? Cicero lib. 1. de Diuinat. Sed Rhodiorum classis propinquum reditum ac domuitionem dari.

Domus, (οἶκος, δόμος) eyn hausz.) een huys.)

vng maison.) propriè ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto & parietibus constat. Improprie pro quocunque habitaculo. Vnde & templa, & auium nidi, domus (οἰκήματα) dicuntur. Verg. lib. 6. Ostia iamq; domus patuere ingentia centū Sponte sua. Idem: Antiquasq; domos auiū cum stirpibus imis Eruit. Aliquando domus dicit familia, (οἰκία.) Idem lib. 5. Sergestusq;, domus tenet à quo Sergia nomen. Aliquando sumitur pro vna tota gēte. Idem: Cum domus Assaraci, volens intelligi Romanos, qui de Assaraco per Troianos originē ducunt. Aliquādo pro patria: vt, Da propriam Tymbraæ domū, da mœnia fessis. Et sciendum, q; domus facit genitiuum domus, & domi, datiuum domui, accusatiuum domum, vocatiuū domus, ablatiuum domo. Sed cum dicimus domi, (οἴκοι) locum significamus in quo quis manet, vt domi maneo. οἰκουρῶ. Terent. in Adelph. Quid ais bone vir, est frater domi? Domi, & in domo, (ἐν τῷ οἴκῳ) idem significant. Quint. In domo furtū factum ab eo qui domi non fuit. Dicimus etiam, Reuertor domum, & ad domum, οἴκαδε. Exeo domo, vel è domo, οἴκοθεν. Frequenter iungitur cum mea, tua, sua, nostra, vestra, aliena: vt, Eram domi meæ, Tu eras domi tuæ, & sic de cæteris. Cicero p Domo sua: Quid tibi necesse fuit anili superstitione homo phanatice, sacrificium qd alienę domi fieret, inuisere? Aliquando non apponi solent, sed subintelligi, vt domi ero: id est, meæ. Huius nominis diminutiua sunt domuscula, domuncula, (οἰκίσκος, οἰκημάτιον.)

Dona, (Δῶρα) gaben) giften) dons.) sunt quæ aut propiciandis dijs dantur, aut hominibus p benefactis, quæ nulla necessitate iuris, sed sponte præstantur. Ouid. Munera, crede mihi, placāt homines q; deosq;: Placatur donis Iupiter ipse datis. Terent. in Eun. Quoduis donum & præmiū à me optato, id optatum feres. Vbi Donatus: Donum præmium est, & munus præmiū: sed donum, pręmium dijs datur: munus, præmium hominibus. Nam separatim donum deorum est, munus hominum. Et donum munusq; tam ante factum q̄ post factū datur: præmium nō nisi post factū est. Donum voluntarium, præmiū debetur. Aliquando donum dicitur de rebus perniciosis. Vergilius: Quas illi Philomena dapes, quæ dona pararit. Donum honorarium: id est, quod datur patrono.

Donaria, loca vbi reponunt dona, quæ deo offeruntur. ἀναθήματα, θησαυρὸς. Abusiue ipsa templa. Verg. lib. 3. Georg. Tempore nō alio dicunt regionibus illis Quæsitas ad sacra boues Iunonis: & vris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Gellius lib. 2. Vbi reponi solerēt vetera, quę ex eo templo collapsa essent, & alia quædam religiose donarijs consecrata. Apuleius, Ibi donarium deæ perq̄ opulentum plurima auri & argenti ratio, in lancibus, spectaculis, poculis, & huiusmodi vtensilibus. Quod est contra Laurentium Vallam, qui Seruiū culpat. Aliquando donaria dicuntur ipsa dona, vnde Spartianus scribit, Antonium dedisse populo congiarium, & militibus donarium.

Donaticæ coronæ, dicebantur quibus Veteres in ludis donabantur: quæ postea magnificentiæ causa institutæ sunt super modum aptatæ capitibus, quali amplitudine fiunt, cum lares ornant. Festus.

Donatiuum, munus quod à principe vel imperatore donatur. διάδοσις. Aliquando dicitur quod dispositum est donationi, siue deputatum. Sueton. in Domitiano: An duplum donatiuum militi donaret? Et in Galba dicit eum pollicitum donatiuum. Plin. in Paneg. Nam mihi cogitanti eundem te collationes remisisse, donatiuum reddidisse, congiarium obtulisse, &c. Significant enim talia nomina quandoq; actum, quandoq; dispositionem.

Donatiuus, qui donare potest. δόσιν ἔχων. Paulus Iurecon. Si duobus debitoribus mortis causa donatiuus creditor vni acceptum tulit, & conualuerit, eligere potest vtri condicat.

Donatus, dicitur cui aliquid donatum est. Δωρητός. Verg. Nemo ex hoc numero mihi nō donatus abibit. Huius contrariū indonatus. ἀδώρητος.

Donax, (δόναξ) est calamus crassiore ligno, & tenui foramine, quem totum fungosa replet medulla, fruticosissimus, & non nisi in aquaticis natus, sagittarijs aptissimus, longissima internodia habet, & dum calefactus est facile flectitur. Hinc apud Plinium: Calamus fruticosissimus donax dictus est.

Donec, (ἕως, ἕς ἄν) bisdas) tot dat) iusques a ce que) aduerbium, modò tempus finitum designat: vt, dormiam donec exciter ab aliquo. Iungitur autē tam indicatiuo quàm subiunctiuo, cum significat tempus finitum: vt, Seruiam tibi donec viuo: id est, quandiu viuo. Seruiam tibi donec moriare: id est, vsq; ad mortem.

Dono, nas. munus do. Δωρέομαι. schenckē) donner.) Plautus in. Aulul. Ab eo donatur auro, vxore & filio. Idem in Amphit. Quo pacto sit donis donatus plurimis. Vnde donatio, (δόσις, δωρεά) quam Vlpianus proprie dici existimat, cum quis ea mente te dat, vt statim velit accipientis fieri, nec vllo casu ad se reuerti: & propter nullam aliam causam facit, quàm vt liberalitatem & munificentiam exerceat. Quòd si sub conditione fiat, non est vera donatio. Et dicimus, Dono tibi munus, & dono te munere. Donare ciuitatem, (πολιτείαν διδόναι, πολιτογραφεῖν, καταδιδόναι τὸν ἰσοπολιτείαν) est efficere ciues, & iura ciuium dare. Cicero pro Archia poëta: Quid? à Qu. Metello Pio familiarissimo suo, qui ciuitate multos donauit, neq; per se, neq; per Lucullos impetrauisset? Huius verbi composita sunt, condono, quod quandoq; pro simplici ponitur: quandoq; significat, quicquam ad aliorum petitionē do: quandoq; ignosco, (συγχωρέω) Teren. in Phorm. Argentum quod habes condonamus tibi. Sall. Haud facile alterius libidini malefacta condonabam. Redono, ponitur pro simplici. Augustinus: Redona quod rogamus, excusa quod timemus. Et habent penultimam prod.

Donysa, insula est in mari Ægæo.

Dorcas, adis. (δορκάς) animal, dama, seu caprea, ab eo

to quòd acute videat: hoc est, ἀπὸ τ ὀξέως λέγειν.

Dortium, nomen fœminæ, diminutionis seu adulationis causa sic prolatum: à δῶρον, quasi dulce & amabile nomen.

Doria, (Δωρὶς) & Dorica, nomina sunt partis Achaię, quæ propinqua est Athenis, dicente Platone lib. 3 Legum: Dori pro Achiuis mutato nomine appellati, propter Doricum, à quo exules restituti fuerunt. Seruius verò 2. Æneid. Dorica (inquit) à Doro Neptuni filio dicitur. Dores sunt populi Doricæ, iuxta Ætoliam.

Dorij, (Δωριεῖς) & Dorienses, siue Dores, (Δωριεῖς) populi sunt: sic dicti à Dore regione Græcię iuxta Maliacum sinum, cuius à tergo mons est Oeta. & Doris vrbs regionis illius.

Dorion, (Δώριον) Achaiæ oppidum, à Doride sic nuncupatum.

Doris, (Δωρὶς) Nympha quædam maris, Oceani & Tethyos filia, quam Nereo fratri vxorem dedit. & interpretatur amaritudo, vnde à poëtis ponitur pro mari. Verg. in Gallo: Doris amara suam non intermisceat vndam.

Doriscus, (Δορίσκος) vrbs littoralis Thraciæ, ferè ex opposito ad Samothraciam, à Dori nympha: hoc est, dea marium nominatur. Iuxta hanc (Herodoto teste) campus est magnus eiusdem nominis, per quem Hebrus amnis defluit.

Dormio, is. (κοιμάομαι, καθεύδω) schlaffen) slapen) dormir.) verbum absolutum. Plaut. in Trin. Egomet autem cum extemplò arcum Mihi & pharetram & sagittas sumpsero, cassidem in caput, dormibo Placidè in tabernaculo. Aliquando cum accusatiuo, & præpositione in. Plin. in Epist. Nihil est quod in dexteră aurem, fiducia mei dormias, non impune cessatur. Dormire in vtramuis aurĕ, est animo otioso, securo, vacuoq́ esse. Terent. in Heaut. Ademptum tibi iam faxo omnem metum, In aurem vtramuis otiose vt dormias. Dormire in vtrumuis oculum, idem significat. Plau. in Pseud. De istac re in oculum vtrumuis cōquiescito. Huius composita sunt, addormio, à quo addormisco, qđ est contrariū verbi expergiscor. Suet. de Claudio: Et quoties post cibum addormisceret, qđ ei ferè accidebat, olearum ac palmularum ossibus incesse batur. Obdormio, (καταδαρθάνω) quod modò dormio, modò soporor significat. Prædormio, (προκαθεύδω) ante dormio. Redormio, cuigilo. Plin. In redormitione varia fuisse somnia apparet.

Dormito, as. (νυστάζω) penult. prod. frequentatiuum est: quamuis diminutionem significati quandoq́ habeat. Horat. Quādoq́ bonus dormitat Homerus. Est autem propriè dormitare, somno detineri. Plautus in Amph. Te dormitare aiebas, mensa ablata est, cubitum hinc abimus. id est, ὡς κλίνην, ὡς κοίτην ἀπιμεν. Dormitator, verbale qui solet dormire, & omnia negligentius agere. Plaut. in Trin. Mira sunt, Ni illic homo est aut dormitator aut sector zonatus.

Dormitorius, a, um. adiectiuū: vt, cubiculum dormitorium, vbi dormitur: quemadmodū dormitoriū substantiue, idem quod dormitorium cubiculum. Plin. lib. 30. cap. 6. Posthæc iubent eum in pariete dormitorij tecto'ue includi.

Doron, (Δῶρον) donum. Vnde antidora, (ἀντίδωρα) remunerationes. Item palmā appellāt. Pl n. lib. 35. cap. 14. Græci antiqui doron palmum vocabant: & ideo dora munera, quia manu darentur. Vnde tetradoron, didoron & pentadoron penult. prod. lateres in structuris ædificiorū nominantur. Nam quod est quoquò versus quatuor palmorum, tetradoron: quod quinque, pentadoron dicitur. quod duorum, didoron. id autem est sesquipes: id est, cubitus vnus. Nam Romanus pes sedecim digitis constat.

Dorophorus, (Δωροφόρος) Latinè dona ferēs dicit.

Dorsualia, (ἐπινῶτα) tegumenta, quibus equi & boues teguntur. Iulius Cap. Processerunt centeni albi boues, cornibus auro iugatis, & dorsualibus apricis discoloribus præfulgentes.

Dorsum, & Dorsus, us. (νῶτον) eyn rug) le dos.) secundum Probū dicitur tota posterior pars: quòd ea pars corporis deuexa sit deorsum. Plau. in Mil. Timeo quid rerum gesserim, ita dorsus tota prurit. Non solum autem dicitur de hominibus, cæterisq́ animalibus, sed etiam de animatis: vt de littoribus, aquis, mōtibus, & huiusmodi. Verg. Dorsum immane mari in summo. Idem: Nanq́ inflicta vadis, dorso dum pendet iniquo. Significat enim duriorem arenam (vt inquit Seru.) quæ remeantibus fluctibus & euntibus densatur, quod à nautis puluinus vocatur. Antiqui tamen dossum dicebant, quod nunc dorsum, & ita vulgo vsurpatur. Vnde Dossuaria iumenta à Varrone dicta, libr. 20. cap. 1 e. quæ dosso vehunt. Ad quam rem (inquit) habĕt iumēta dossuaria domini, alij equas, alij pro his quid aliud, quod onus dorso ferre possit.

Dory, cū y, (Δόρυ) nomĕ oppidi Pontici, quod apud nos lanceam significat. vnde Dorypho rus.

Dorycles, (Δορυκλῆς) nomen filij Priami, & interpretari potest lanceæ gloria. Δόρυ lancea vel hasta, κλέος gloria.

Dorylaus, (Δορυλάϊον) nomen fluuij in Phrygia.

Dorylus, vnus ex centauris.

Doryphorus, (Δορυφόρος) pen. cor. Latinè spiculator vel satelles dicitur, portans lanceā. Curt. li. 10. Cognatorum Darij regis turbam quindecim. millia hominum fuisse, muliebriter propemodum cultam, luxu magis quàm decorus armis conspicuam doryphori vocabantur. Peculiare enim erat illius agminis insigne. Est etiam viri proprium, de quo Quintilianus.

Dos, (Ἕδνον, προὶξ) eyn morgē gab, die heymstetir) houlick goet) dost q̄ vne femme baille a son mary) dicitur cum datur & accipitur. nisi enim acciperetur, dos non esset, & datione & acceptione firmatur: Sed pudicitiam, &c. Non solum autem hoc nomine comprehenduntur ea quæ marito ab vxore dantur, sed etiam quicquid alicui datum est, (τὰ χαλὰ) vel à natura, vel ab hominibus. Vnde dotes animi dicuntur, prudentia, iustitia, fortitudo,

& huiusmodi: & dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. Mart. libr. 13. Nec poteris similes dotes numerare, nec visus. Cic. 1. de Orat. Cuius artem cum indotatam esse, atque incomitatam, & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti, & ornasti.

Dosis. (Δόσις) datio, à verbo Græco δίδω, quod est do.

Dotalis, le. quod ad dotē pertinet, siue quod vulgo dicitur, per dotē. Vnde dotalia bona, dotales fundi. Plaut. in Asin. Dotalem seruum Sauream vxor tua adduxit, cui plus in manu sit q̄ tibi. Idem in Mil. Hasce ædes dicas dotales tuas. Liu. Hæc tibi à me dotalia dona accedent.

Doto, as. dotem do. (Προικίζω aussteuren) ausstetten, ten houlick gheuen) donner dost.) Vnde dotatū hominem dicimus, qui dotem habet: & indotatum, (ἄπροικον) qui dotem non habet. Plaut. in Asin. Hæ sunt atque aliæ multæ in magnis dotibus incommoditates, sumptusque intolerabiles. Nam quæ indotata est, ea in potestate est viri: dotatæ mactant & damno & malo viros.

Doxa, (Δόξα) Latine opinio dicitur. Vnde & paradoxa, (παράδοξα) quæ admiratione digna sunt, & opinionem hominum superant, vel potius præter opinionem. Interdum maiestas dicitur, item gloria. Vnde eudoxa, vera gloria.

D ANTE R.

Dracæna, (Δράκαινα) cum diphth. draconis fœmina, quæ & draca quoque dici potest.

Drachma, (Δραχμή) genus ponderis ex decē & octo siliquis: id est, tribus scrupulis constās. eyn quintlin. Est & genus numismatis, denariū valens. id est, by zweyen batzen. Iul. Pollux, Drachmon Atheniis numisma, quod etiam bos dicebatur, quia boue signatum erat.

Draco, (Δράκων) eyn drach) een drake) vng dragon) genus animalis venenosi. Plin. libro. 8. scribit veris draconibus ora parua esse, & admodum nō dehiscentia: sed arctas fistulas per quas trahūt spiritus, & linguas exerunt. Cic. lib. 13. Philip. An is nō reddet, qui domini matrimonium complexus, quasi thesaurum draco? Apud Indos & Æthiopas dracones sunt viginti cubitorū. Dictus draco à δέρκω, nam sunt oculorum acie acutissima. Dracones etiam dicuntur à Plinio lib. 8. cap. 13. ex tortuositatum similitudine, palmites emeriti, pluribusque annis indurati: Nuper (inquit) repertum, draconem ferere iuxta arborem: ita palmitem appellamus emeritum, pluribusque induratū annis. Etiam draco herbæ genus, quam aliter pyretum vocant, adurans linguam & mordicās tam folio q̄ radice, gratissima in acetariis: veruntamē nec salem nec acetum exigens, cum vtriusque naturā in se habeat.

Draconigera, à poëtis dicebatur vrbs Bœotiæ, quia à Cadmo cū quinque viris ex dracone ab ipso interfecto natis, constructa fuit. Dicitur & Thebæ.

Draconites, (Δρακονίτης) siue Dracontias, gemma est quæ fit ex cerebro draconum, sed non nisi viuentibus abscisso. gemmascit inuidia animalis mori sentiētis, quapropter mos est amputare caput dormientibus. Est enim colore translucido, nec poliri potest, aut artem admittere. Plin. lib. 37. ca. 10.

Dracontium, (Δρακόντιον) herba hortensis. Vide Plinium lib. 24. cap. 16.

Dracunculus, (Δρακόντιον) diminutiuum, significat paruum draconem. Est & herbæ genus, de qua Plin. lib. 24. cap. 16. & libr. 25. cap. 2. Vulgus pharmacopolarum vocat iarum: alii pudendum sacerdotis, siue pfaffenhœdlin.

Dragma, (Δράγμα) apud Græcos dicitur, quod nos rapinam seu manipulum dicimus.

Draguntea, (Δρακοντία) herba, quæ & lingua colubrina dicitur, quòd colubro similis, maculoso cortice surgat.

Drama, atis. (Δρᾶμα) sine c, & sine g dicitur, vt in scenis agi fabula solet, vbi diuersæ personæ introducuntur. & aliis accedentibus, aliis autem discedentibus, à diuersis & ad diuersos textus narrationis expletur, sicut in comœdiis, quod genus carminis (inquit Hieron.) cantari solebat. Vnde etiam in Canticis scribitur, Ante thorū huius virginis frequentate nobis dulcia cantica dramatis. Hinc dramaticus stylus, dicitur qui mistus non est, vbi poëta nusquam loquitur, vt sunt comœdiæ & tragœdiæ: exegematicus, in quo solus poëta: mistus, vbi promiscue & poëta & persona. Dictus dramaticus (Δραματικός:) id est, actiuus, à δράω, facio.

Drangiana, (Δραγγιανή) prouincia in Asia maiori, quam Ptolemæus ab occasu & septētrione Aria & Bagao mōte terminari ait, ab oriente Arachosia.

Draucus, (κατάπυγον) vide in dictione Pathicus.

Drepanum, (Δρέπανον) pen. cor. promontorium, siue vrbs, à curuo situ instar falcis, δρέπανον enim falx dicitur. Non longe abest ab Eryce monte, trans Lilybæum. Vel ab eo, quòd Saturnus amputatis virilibus paternis, illuc falcem proiecerit. Ouid. libr. de Fast. Quique locus curuæ nomina falcis habet.

Dromedarius, (κάμηλος) animal à currendi velocitate dictum, nascitur in regione Sabba. Dicitur & dromada, dæ. Liu. libr. 7. Bel. Mace. Ante hunc equitatum falcatæ quadrigæ, & cameli, quos appellant dromadas.

Dromos, (Δρόμος) Latinè cursus. & accipitur non solum pro actu currendi, sed etiam pro loco vbi curritur. Hinc catadromus. Suet. in Ner. Elephāto supersedens per catadromum decucurrit.

Dropax, vnguenti genus. Mart. libr. 3. Psilothro faciemque lauas, & dropace caluam. Idem lib. 10.

Drupæ, (Δρυπεπεῖς) oleæ sunt, nondum teneræ esui, neque olearum modò, sed alias quoque baccas ita vocamus.

Drusus, (Δροῦσος) vir Romanus, genere & eloquentia magnus, sed ambitiosus & superbus. Ædilis munus magnificentissimū dedit. Quæstor in Asia nullis insignibus vti voluit, ne quid ipso esset insignius. Tribunus pleb. Latinis ciuitatem, plebi agros, equitibus curiam, senatui iudicia permisit. Nimiæ liberalitatis fuit, ipse etiam professus.

Dryades, (Δρυάδες) Nymphæ syluarum ab arboribus, nam apud Græcos δρῦς omnis arbor dicebatur.

tur, quamuis postea pro quercu vsurpata sit. Hæ enim syluas habitare dicuntur.

Dryas,(Δρυὰς) nomen proprium viri Thessali, amici Nestoris.

Dryidæ, (Δρυΐδαι) siue Druidæ, dicti sunt quidam Gallorum religiosi & sapientes: à quercubus, δρῦς enim quercus est. Plinius lib. 16. cap. 44. Nihil habent Dryidæ, ita enim Galli suos appellāt magos. Cæsar libro. 6. Com. Druidæ rebus diuinis intersunt, sacrificia publica ac priuata procurant, religiones interpretantur. Ad hos magnus adolescentium numerus disciplinę caussa cōcurrit, magnoq́ue sunt apud eos honore. nam ferè de omnibus controuersijs publicis priuatisq́ue constituunt. Et si qd' est admissum facinus, si cædes facta, si de hæreditate, de finibus controuersia est, ijdem discernunt præmia pœnasq́ue constituunt. & multa refert, quę breuitatis caussa omittimus. Hāc religionē (inquit Suet.) sub Augusto interdictam, Claudius imperator quintus penitus aboleuit.

Drylon, fluuius Dalmatiæ, qui per mediam Mysiam pergens in Danubium influit.

Drymodis, quæ nunc Arcadia, prius dicebatur, deinde Pelasgus.

Dryopes, (Δρύοπες) populi Epirotici, de quibus Strabo lib. 8. & 13. Et Verg. libr. 4. Cretesq́ue Dryopes fremunt pictiq́ue Agathyrsi.

Dryophytæ, genus ranarū apud Plin. lib. 32. cap. 7.

Dryophonon, herba. Plin. lib. 27. cap. 9.

Dryopteris, filici similis, in arboribus nascitur, tenui foliorum subdulcisq́ incisura, radice hirsuta. Plin. lib. 27. cap. 9. Nonnulli eam esse putant, quæ vulgò Osmanda regalis vocatur.

Dryos hyphear, genus visci copiosissimū in quercu.

Drypetæ, (Δρυπετεῖς) genera olearum sunt.

D A N T E V.

Dubenus, pro domino Veteres dixerunt. Pacu. Tum dubenus seruos ligatos pessimè verberat.

Dubio, as. in dubio sum. Plaut. Dubiat quid agat.

Dubitapes, fictor egregius, qui vasa ex rubra creta primus effinxit.

Dubito, as. idem quod dubio. ἀμφιβάλλω, ἀπορῶ. zweifflen) twijfelen) doubter.) Iuuen. Quis tam Perditus, vt dubitet Senecam præferre Neroni? Huius composita sunt addubito, quod est etiam, vel ad aliquid dubito. Liu. libro. 2. Proditoribus extemplò in vincula coniectis, de legatis paululum addubitatum est. Cic. Cecinnæ: Habes augurium meum, quo si quid addubitarem, nō potius vterer, quàm illa consolatione. Subdubito, parum dubito. Idem Cælio: Hæc eo pluribus scripsi, quòd mihi significabant literæ fuæ subdubitare, qua essem erga illum voluntate. A dubito fiunt dubitatio, & dubietas. ἀπορία. Aduerbia dubitanter, quod est à dubitans: & dubitatim, (ὀκνηρῶς) à dubitatus. Cæcil. Imperator clamat de medio, vt velites à sinistro cornu remoueant, & Gallis non dubitanter immittant. Sisenna: Quòd hostem nō dubitatim cū pluteis & scalis iter facere cernebat. Et dubitare pro vereri, cunctari. ἀποκνεῖν.

Dubius, (ἀμφίβολος, ἄπορος) zweyfelachtig, vngewis) twijfelachtich, onseker) doubteux.) dicitur qui duas vias habet, & vtram eligat, nescit: sicut ambiguū, quod in ambas agi partes possit. Liu. 4 ab Vrb. Cum equites procul visi non sine terrore, ab dubijs quinam essent, mox cogniti, &c. Vergil. Nec dubijs ea signa dedit. Terent. Non dubiū est, quin mihi magnum ex hac re sit malum. Cic. li. 1. ad Heren. Dubiū genus est, cum habet in se caussa & honestatis & turpitudinis partem.

Dubiè, aduerbium. ἀμφιβόλως. zweifelechtig) twijfelijck) incertainemēt.) Cic. 1. de Diuin. Potest autem accidere, vt aliquod signū dubiè datū ꝓ certo sit acceptū. Liu. 2. ab Vrb. Nec dubiè ludibrio esse miserias suas. Indubiè, (ἀναμφιβόλως) sine dubio.

Dubiosus, a, um. adiectiuū. Gell. lib. 3. cap. 3. Quas à cæteris segregauit, quoniā dubiosę non erāt. Idem lib. 5. cap. 10. Dubiosum hoc, inexplicabileq́ue.

Ducatus, us. (ἀγωγὴ) ipsa ducendi actio, vt est illud. Si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadunt. Et ducatus dicitur regio cui dux dominatur, vel etiā ipsa ducis dignitas, præfectura, & imperium militare. σατραπεία, νομὴ, ἡγεμονία, ταγίας. Iul. Capit. Petenti signū, prima die tribuno dedit militi munus, exprobrans vtiq́ue segnitiem temporum superiorum, quod quidē etiam antè in omnibus ducatibus dederat. Scribit Lamprid. Heliogabalum prępositituras, & ducatus, & officia Palatina vendidisse. Hoc nomen peculiariter datum est Spoletanæ vrbi, cuius regio Vmbria dicitur ab authoribus, & cuius fines à fonte Tyberis vsq́ue ad Anienis fluuij sinistrā ripā, vbi videlicet Anio Tyberim illabitur. Ducatus, ti. est aureus numus ducalis.

Ducenarius, qui duas centurias, id est, ducentos milites ducebat in acie secunda, qui & primus hastatus dicebatur. Apud Suetonium legitur quartam iudicum decuriam ab Augusto additam esse, quę duce narioru diceretur, iudicaretq́ue de leuioribus summis. Ducenarij autem videntur nominati, à censu ducentorum sestertiorum.

Duces, dicti sunt qui alios ducunt ἡγεμόνες, στρατηγοὶ, ἀγοί. furgenger, hauptman) hooftmā, ouerste) duc, capitaine.) vnde & ducem belli dicimus, & ducem gregis. Ductor vero, & ductrix, nomina verbalia. Vergil. Fracti bello fatisq́ue repulsi Ductores Danaūm. Cic. 1. Tusc. Quoties non modò ductores nostri, sed vniuersi etiam exercitus ad non dubiam mortem concurrēre?

Duco, is. duxi. ductum. (ἄγομαι, συμπεραίνω.) fūren) leyden) mener.) propriè ducimus volentes, trahimus inuitos. Seneca, Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. Quandoq́ue significat respicere, iudicare, existimare. (ἄγειν quoque Græcis & ἡγεῖσθαι.) Cic. Ego si mei commodi rationē ducerē, te mecū esse maximè vellem. Vergil. lib. 10. Tanton' me crimine dignū Duxisti? Quandoq́ue inescare, allicere & delectatione quadam demulcere. Cic. Var. A. 2. Si quis honore aut gloria ducitur. ἄγεται. Quandoq́ue voluere, pertractare. Verg. lib. 6. Sic equidem duce-

ducebam animo, rebar'q; futurum. Quandoq; nudare, educere. ἕλκειν. Idem lib. 12. Ille tamen clypeo obiecto conuersus in hostem Ibat, & auxilium ducto mucrone petebat. Quandoque contrahere. συνάγειν. Idem, Austrum quo segetes gauderet frugibus, & quo Duceret apricis in collibus vua colorem. Quandoque agere seu pati. Idem, Nate dea potes hoc sub casu ducere somnos? Quandoque struere, erigere. ἐλαύνειν. Idem, Pars ducere muros, Molirig; arcem. Quandoq; auerto, siue contraho. ἀνασπάω. Martialis, Qui ducis vultus, & non legis ista libenter. Quandoque in longum protrahere. ἐκτείνειν. Cic. ad Cæs. Iun. lib. 1. Ne res duceretur, fecimus vt Hercules Antiarius in alium locum transferretur. Quandoq; dimittere, descendere. Plau. in Aul. Vbi ille abit, ego me duco ab arbore. Quandoque gerere. Verg. lib. 9. Hi bellum assiduè ducunt cum gente Latina. Quandoq; ad supplicium ducere. ἄγειν ἐπὶ θανάτῳ: vt apud Curtium ait Hermolaus ad Alexandrũ, Nos duci iube. Dicitur & de re obscœna. κινῶ. Plaut. Si tenetis, ducite ne disrumpamini. Hinc etiam ductor pro vibratore, & lumborum ad concinniorem Venerem præstandam quassore. Huius verbi composita sunt abduco, adduco, quæ sunt contraria: conduco, circunduco, deduco, diduco, educo, induco, introduco, obduco, perduco, produco, reduco, seduco, subduco, superduco, & traduco.

Duco, as. guberno. ἡγέομαι. Var. Ab eo quòd si ducare qui est dux, aut ductor, qui ita inducit vt doceat. penult. corr.

Ductarius, a. um. (ἑλκτός) qui ducit. Vnde ductarius funis, dictus est, qui per orbiculos trochleæ traijcitur.

Ductile, pen. cor. quod facile ducitur attenuaturq;. ἐλατὴρ, εὐαγωγόν Vnde æs ductile, qđ malleis obsequitur, attenuaturq; in laminas. Plin. lib. 34. ca. 8. In Cypro æs coronarium & regulare est, vtrunq; ductile. Ductilis scena dicebatur, cum tractis tabulatis hac atq; illac species picturæ interior videbatur. Ductile flumen. Martial. libro. 12. Hoc riguæ ductile flumen aquæ.

Ductim aduerbium, significat cum mora. Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos sino ductim. Col. libr. 4. cap. 25. Maior aũt pars operis in vineam ductim potius q̃ cæsim facienda est.

Ductito, as. sæpe circunduco. περιάγω. Teren. in Adelph. Tu inter eas restim ductitans saltabis.

Ducto, as. sæpe duco, aut huc illucq; duco, guberno, ἄγω, ἡγεμονεύω. Sall. Huc accedebat, φ Lucius Sylla exercitũ quem in Asia ductauerat, quò sibi fidum faceret, contra morem maiorũ, luxuriosè, nimisq; liberaliter habuerat. Plautus in Capt. Me vti libitum est, ductauit dolis. Ductare etiam apud Plautum est scortum cõducere, qui pudendam esse vocem ostendit, dicens: Errabo potius, quàm quis me ductet. Et Quintil. ait, Ductare exercitum, nõ sine rubore dici.

Ductor, & Ductrix, verbalia. vide Duces.

Ductus, us. nomen, idem est quod ductio, ἀγωγή, syn fus

fûrung) een leydinge) conduyte.) vt ductus orationis. Et Cic. 2. Off. Adde ductus aquarum, deriuationes fluminum. Idem. 2. de Leg. Ductus verò aquarum, quos isti tubos & euripos vocant, quis non cum hæc videat, irriserit? Dicitur & aquæductus pro eodem.

Dudum, quasi diu dum. πάλαι, ἐκ πολλοῦ. vor langest) langhe) long temps.) Eandem vim habet quam iamdudum, ita vt quãdoq; diem non transcendat: vt, dudum intraui, dudum te expecto: id est, hora est, vel duæ, vel tres, ex quo intraui, & ex quo te expecto. Quandoq; etiam transcendit diem. Plin. lib. 4. Fabri qui dudũ assueti apud Pœnos. Et. li. 19 Nam dudum ex eadem Hispania Zoelicum venit in Italiam plagis vtilissimum.

Duella, duæ sextulæ sunt. Sextula verò continet drachmam & scrupulum.

Duello, as. bello. μάχομαι. Vnde duellator, πολεμιστής qui duellum peragit. Plaut. in Capt. Domi belliq; duellatores optimi. Duellicus, a. um. id est bellicus. nã duellum bellum: vt Plaut. in Epid. Nempe quẽ in adolescentia Memorant apud reges armis, arte duellica Diuitias magnas sibi adeptum.

Duellonam, (ἐνυώ) Bellonam Antiqui appellabant.

Duellum, elli. bellum, eyn streit) eenen kamp) vng guerre.) quod duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur, non tantum duorum, vt quidam existimauerũt, sed multorum & ipsorum exercituum: alioqui non diceretur à Plauto, duellum inter Thebanos & Teleboas: & ab Horatio, Græcia Barbariæ lento collisa duello. Hinc perduellis, & perduellio.

Duicensus, cum altero census.

Duidens, hostia bidens.

Duillus, nomẽ ciuis Romani, qui primus Romæ nauali certamine triumphauit. Is iam senex & trementi corpore, in quodam iurgio audiuit exprobrari sibi os fœtidum, & tristis se domum contulit. Cumq; vxori questus esset, quare nunq̃ se monuisset, vt huic vitio mederetur, Fecissem (inquit illa) nisi putassem omnibus viris sic os olere.

Duis, pro dederis antiqui scripsere.

Dulcadium, (γλυκύπασον) pen. cor. dicitur id quod dulcissimis rebus est illitum.

Dulcis, dulce, (γλυκερόν, γλυκύ) (süss) soet) doulx) suaue: quod quidam à delicio deducunt, φ dulcia maximè alliciant. Plaut. in Truc. Nunc postq̃ scio dulce atque amarum quid sit ex pecunia, &c. Eius composita sunt prædulce, (πάγγλυκυ) valde dulce. Subdulce, (ὑπόγλυκυ) aliquantum dulce.

Dulcedo, Dulcitas, Dulcitudo, & Dulcor, (γλυκύτης) (süssigkeyt) soeticheyt) doulceur) in eodem sensu accipiuntur. Plinius: Contracta dulcorem amittit. Næu. O suauis linguæ sonitus, ô dulcitas, conspirium animæ. Act. Tanta huic inuasit in corda dulcitudo. Ouid. Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit, & immemores non sinit esse sui.

Dulceo, ces. dulcui. (γλυκαίνομαι.) à quo dulcesco, is. dulcis fio, Cic. in Cat. Primo vua est peracerba gu sta

flatu, deinde maturata dulcescit. Huius compositũ est obdulcesco, quod est in totum dulcis fio.

Dulcè, & Dulciter, aduerbia, lieblich) suetelick) doulcement.) Plautus in Mil. Hercle afutit & dulcè & comœdicè. Cic. De clar. Orat. Tum historia quędã scripta dulcissimè. Cice. 2. de Finib. Aut enim eam voluptatẽ tueretur, quam Aristippus, id est, quam sensus dulciter ac iucundè mouet.

Dulciarius, a, um. adiectiuum: vt dulciarius panis, (χαρίσιοι ἄρτος) qui conficitur ex sacchαro & nucibus pineis, vel amygdalis ad ientacula: vt est qui vulgò dicitur marzapanus. Pistor dulciarius, qui panes & mellita cõcinnat edulia. de quo Martial. Mille tibi dulces operũ manꝰ ista figuras Extruit, huic vni parca laborat apis. Lamprid. de Heliogabalo: Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent quæcunq; coqui de diuersis edulijs exhibuissent. Vbi dulciarius significat simpliciter concinnatorem eduliorum mellitorum, & operis pistorij dulcedine conditi.

Dulciculus, a, um. diminutiuũ est à dulce: vt dulciculus caseus, Plaut. & dulcicula potio, Cic.

Dulcifluus, (γλυκύῤῥοος) dulciter fluens.

Dulciloquus, (μελίγηρυς) pen. cor. dulciter loquens.

Dulcisonus, (γλυκύφωνος) penultima corr. dulciter sonans.

Dulco, as. dulce facio. γλυκαίνω. Sidon. Apoll. ad Agricolam: Pareo libens, laudaturus vitæ tam dulcatæ solicitius ingenuitatem. Hinc edulco, as. quod est valde dulco. Cn. Martius: Quapropter edulcare conuenit vitam, curasq; acerbas sensim gubernare.

Dulia, vide in dictione Adoratio.

Dulichium, (Δουλίχιον) insula in Maliaco mari, seu (vt quidam aiunt) Ionio: vna Echinadum, Corintho proxima, ante Leucada, in qua regnauit Vlysses. Inde fit Dulichius, a, um. Δουλιχιεύς. Propertius: At cum Dulichias Pallas spaciatur ad aras.

Dum, aduerbiũ temporale est, & modò pro quãdo (ὅταν) dieweil, biss) tot dat, so langhe) lors que en tant.) ponitur: vt, dum dormis, fures domum intrant. Modò pro donec. ἕως. Sallust. Postremò neq; sumptui, neq; modestię suæ parcere, dum illos obnoxios fidosq; sibi faceret. id est, donec, vel vt. Modò pro postquàm, (ἐπὰν) cum coniungitur pręs terito subiunctiui. Martial. Audieris dum grande sophos. id est, postquàm audieris. Et posita post nec, vel non, vel haud, (πω) semper aduerbium temporis est: vt necdum, nondum, hauddum, (μήπω, οὔπω) pro non adhuc. Est etiam coniunctio, & significat modò, purche. Sallust. Neq; id quibus modis assequeretur, dum sibi regnũ pararet, quicquam pensi habebat. Aliquando dummodo, domente che. Ponitur nonnunquam pro expletiua. πω, ποτὶ. Terentius: Adesdum, paucis te volo. Componitur cum qui, vt quidum: cum age, vt agedum: cum modo, vt dummodo: & cum taxat, vt duntaxat.

Dumetũ, locus vbi sunt dumi. φρυγανῶν. eyn hecke) eẽ hegge oft hage) vng heye, ou espinaye) Antiqui dumeta dumetosum locum dicebant pro dumoso: & quæ nos dumetã, appellabant dunecta, quasi domiceta. Cicero. 5. Tusc. Septum vndique & vestitum vepribus & dumetis.

Dumus, (φρύγανον) eyn dornhecke) een haechdorn) vng buysson & espinaye.) gen. masc. dicitur omnis spina: à quo dumosus, a, um. frondosus, spinosus, vepribus plenus. Vergil. Dumosa pendere procul de rupe videbo

Duntaxat, (γοῦν, γε, μόνον) alleyn) seulemẽt.) componitur ex dum aduerbio, & taxo, as. pro æstimo: & significat solũ. Cic. pro Deiot. Quod ipsum etsi iniquũ est, in tuo duntaxat periculo. Neq; recipit, sed etiam: solum verò, & tantum, & modò recipiunt.

Duo, (δύο, & δύω Atticè) zwey) twee) deux.) & ambo, sicuti docet Priscianus, genitiuos & accusatiuos secundum secundam declinationem proferunt, duorum, amborum, duos, ambos: quamuis in neutro differentiæ caussa duũm soleat dici, vt duũm millium amphorarum. Necnon & accusatiuus masculinorum est quandoq; similis nominatiuo, proferturq; in o more Græco. Horat. Duo si discordia vexet inertes. Verg. Si duo prætereà tales Idæa tulisset Terra viros. id est, duos. A duo fit duodecim, δώδεκα: à quo duodecimus, δωδέκατος: & duodenus, duodenarius: duodeuiginti, δυοῖν δέοντα εἴκοσι: & huiusmodi. Ducenties, ducentenus, duodecies, (δωδεκάκις) duodeuicies, ducenties, duodeuigesimus, ducentesimus.

Duonum, Veteres pro bonum dixerunt.

Duo, is. dui. dutum, significat do. Plaut. in Capt. At ob eam rem mihi libellum ꝓ eo argenti ne duis.

Duplaris numerus, (διπλοῦς) dicitur, in quo minor bis numeratur. Duplares, siue duplarij, torquati dicebantur milites, qui in legione Romana ob virtutem duplas consequebantur annonas. sicut simplares, quibus vna & semis annona dabatur.

Duplex, huius duplicis, (διπλοῦς, διπλός) zweifaltig). dubbel) double.) quandoq; significat duo. Verg. Duplices tendẽs ad sidera palmas. Cic. lib. 4. ad Heren. Duplices similitudines esse debent. Quandoq; latum. Verg. Duplici aptantur dentalia dorso. Duplices tantum numero plurali, generis masculini, tabellarum genus est, in quibus literæ scribi solebant: quæ quidem aliquando etiam triplices erãt, in quibus res amatoriæ scribebantur. Martialis: Tũc triplices nostros, nõ vilia dona putabis, Cum se venturam scribet amica tibi. Sic duplices, triplices, quadruplices, & quintuplices porticus dicuntur, in quibus ordines columnarum duplicati, triplicati, quadruplicati, & quintuplicati sunt. Vitru. lib. 5. in duplici palæstrarum porticu collocanda esse complura membra scribit.

Duplico, as. duplicẽ facio, gemino. διπλόω. zweifaltigen) dubbelen) doubler.) vt, Duplicare numerũ, Cic. 1. de Nat. Vnde & pro augere. Sall. Et Maurus victus duplicauerat bellum. Vergilius: Et sol crescentes decedens duplicat vmbras. Hinc conduplico, & reduplico. ἀναδιπλόω. Duplicatò, aduerbium. Plin. libro, 2, cap. 17. Rursus Saturni &

Iouis duplicató digrediuntur.

Duplo,as. (διπλόω) verbum à duo. Vnde duplus,a.um.bis tantum. Plaut.in Pœnulo: Duplum ꝓ furto mihi opus est. Idem in Capt. Qui locát cæduns dos agnos & duplam agninam danunt. id est, qui sub nomine agninæ carnis ouillam quoq; vendũt, & ita duplam: hoc est, duplicatam & duorum generum agninam præbent, mentientes agninã esse. Duplum, dupli, substantiuum: vt, condemnari dupli, ea forma dictum, qua condemnari capitis. Cato de re Rust. in Præfat. Maiores enim nostri sic habuere, & ita in legibus posuere, furẽ dupli condemnari, fœneratorẽ quadrupli: id est, vt bis tantum reddat, quantum furatus est. Sic pœna dupli apud Ciceronem lib.3.Off.

Duplionem, Veteres pro duplo vsurpabant. Plinius libr.18.cap.3. Noxam'ue, duplionem'ue prætoris arbitratu decerni.

Durabile, quod durare potest. διαρκὴς. Ouid. Quod caret alterna requie durabile non est. Plin.libr.16. cap.43. Durabilia ac sectilia quæ modicè humida.

Duracina Persica, dicuntur quorum corpus ligno adhæret, auelliq; nequit. Plin. libro.5. Sed Persicorum palma duracinis.

Duracinæ vuæ, dicuntur quæ duram & firmam corticem habẽt, à duricie, vel à duris acinis. Plin.li.14. cap.1. Vua nõ alibi gratior callo, vt inde potuit inuenisse nomen duracinus, durus acinus Sueton. ex Epist. Augusti: Dum lectica ex regia redeo, panis vnciam cum paucis acinis vuæ duracinæ comedi.

Duram, (Δοῦραν, Steph.) quidam putant esse nomẽ fluuij, iuxta quem gigantes turrim Babel fecerũt. Alij volunt esse campũ. vnde est apud Danielem, In campo Durã statuit Nabuchodonosor statuã.

Duramen, & Duramentum, (σκλήρωμα) brachiũ vitis. Colum.lib.5.cap.21. Sed vt caput trunci, pedali ferè spacio sit inferius iugo, quaternis brachijs quæ duramenta quidam vocant, diuidatur in totidem partes. Idem cap.22. Considerandum erit, cuius longitudinis sint duramina, quæ excedant prædictam mensuram.

Durateus, a.um. (Δουράτεος) idem quod ligneus. Lucret.lib.1. Nec cũ durateus Troianis Pergama partu Inflammasset equus nocturno Graiugenarũ.

Durè, & Duriter, (σκληρῶς) swarlich) kommerlijck) aduerbium, inter se differunt secundum Donatum. quòd duriter fit, sine sensu laboris: Durè, crudeliter. illud ad laborem, hoc ad sæuitiam refertur: sed durè in alterum, duriter in nos aliquid facimus. Terent.in Andr. Primum hæc pudicè vitam, parcè ac duriter Agebat, lana ac tela victum quæritans.

Dureo, es, durui, durus sum, σκληρύνομαι. hert worde) endurcir.) à quo duresco, durus fio. Col.lib.9. Plumulæ sub cauda clunibus detrahendæ, ne stercore coinquinatæ durescant. Lucanus tamen, Totosq; induruit artus: ab indureo, in eadem significatione qua induro protulisse videtur. Sed huius modi præterita raro à dureo compositis reperiuntur, sæpe autem ab his, quæ à duresco sunt. Induresco, Vergil.lib.3.Georg. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. id est, valde dura, siue in se dura facta est. Colu.lib.2. Iusta enim fieri nequeunt, cũ indurnerit ager. Obduresco, vndiq; durus fio. ἀποσκληρύνομαι. Cic.M.Cęl. Magno dolore me affecissent literæ tuæ, nisi & ratio ipsa depulisset omnes molestias, & diuturna desperatione rerum obduruisset animus. Perduresco, valde durus fio. Colu.lib.7. Verum neq; ante tertiũ, neq; post quintum annũ iuuencos domare placet: cum illa ætas adhuc tenera est, hæc iam perduruit. id est, nimis dura facta est.

Duretam, vas Hispani vocãt, quo vel in balneis, vel domi, vel quouis alio loco sedentes lauantur. in quo significato etiam dolium accipitur.

Duria, siue Durias, (Δουρίας Strabo) nomen fluuij Valentiæ proximi, vt scribit Pompon. Hunc Sallustius vocat Turiam lib.4. Histor. Interleua mœnium dextrum flumen Turia, quod Valentiam paruo interuallo præterfluit. Claud. Floribus & roseis formosus Turia ripis. Grammatici formosum legerent, quòd vnum amnium Turia neutri generis proferri putent, August. Priscianoq; authoribus. Ptolemæus hac in parte Turulim vocat amnem. Est in Lusitania quoque Durius, (Δούριος) quem Strabo Durium, multi Doriam appellant. Sylius Durium, ait enim, Hinc certant Pactole tibi Duriusq; Tagusq;.

Duricia, ciæ, & Duricies, ciei. firmitas, & soliditas. σκληρότης, στέῤῥωμα. herticheyt) durete.) Plinius libro.9.cap.36. Tanta duricia aculeo est. Idem libro.13.cap.9. Duriciæ firmæ lignum. Accipitur & pro asperitate, crudelitateq;. Terent.in Heaut. Tum hoc timet, Ne tua duricia illa antiqua etiam adaucta sit. Cice.in Part. Et fortitudinem audacia imitatur, & patientiam duricia immanis. Plin. libro.13.cap.15. Duricie & maturitate incorrupta spissari. Cic.in Cat. Quanta in altero comitas in altero duricies.

Duricoria, (καρυηρὰ) dicuntur quæ sunt duri corij. Vnde ficus duricoriæ, quæ habẽt duram corticẽ.

Duricors, (σκληροκάρδιος, σκληραύχην) à nonnullis dicitur pro eo qui est duri cordis.

Duro, as, durum facio, firmo, solido. σκληρύνω. hert worden) durcir.) Colu.lib.7. Annicula mula rectè à matre repellitur, & amota montibus aut feris locis pascitur, vt vngulas duret, fitq; posteà longis itineribus habilis. Per translationem. Quintil. lib.1. Multa linguæ vitia nisi primis eximũtur annis, inemendabili in posterum prauitate durãtur. Aliquando significat tolerare, καρτερῶ. Vergil. Durate, & vosmet rebus seruate secundis. In qua significatione quãdoq; contra naturã iungitur accusatiuus, maximè apud poëtas. Horat.lib.1.Car. Vix durare carinæ Possunt imperiosius æquor. Nam sicut dicimus clamare hominem, id est, cum clamore vocare. sic durare æquor, id est, per duriciem ferre. Item persistere, perseuerare, permanere longo tẽpore. παραμένειν, διαρκεῖν. Plaut.in Amphi. Durare nequeo in ædibus, ita me probri, de-

dedecoris à viro arguta meo. Huius composita sunt, Eduro, valde durum facio, & quasi ad laborem assuefacio. Columella: Quare docendus, & à pueritia rusticis operibus edurandus futurus villicus. Induro. Plinius libr. 8. cap. 52. Tunc inter se dimicant, indurantes attritu arborum costas, lutoq; se tergorantes. Obduro, quod idem ferè cum simplici significat. Præduro, citò duro. Colu. Verum est in opere difficilior, quòd neq; humentem fodere possis, q; fit glutinosissima. nec nimium sicca, quia nimium præduratur. Perduro, valde vel ad finem duro. Idem libr. 8. Est etiam non ingrati saporis iniuria perduratus. Terent. in Hecy. Sanctè adiurat, nō posse apud nos Pamphilo se absente perdurare. Reduro, quod est aperio, contra id quod dicitur obduro, vt inquit Non. Et omnia habent penultimam productam.

Durus, ra, rum. quod est solidum, ac firmum, & firmitate naturæ corruptionem sui nō facilè admittit. (σκληρὸς, ἀντίτυπος, στερεός. hert) dur) Cuius contrarium est molle, in quo est natura luxuriosior, nec ad contraria repellenda sufficiens. Vergil. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Per translationem capitur modò pro patiente, ac tolerante laborum. Idem: Scipiadas duros bello: Et, Gens dura & aspera cultu. Modò pro aspero & nocente. Idem: Aut durum tineæ genus. Modò pro crudeli, quoniam nulla humanitate mollescit, vt apud eundem: Quid iuuenis, magnum cui versat in ossibus ignem Durus amor?

D ANTE Y.

Dyas, (Δυὰς) Latinè dualitas. Δύο, duo.

Dynastes, (Δυνάστης, ἀπὸ τῆ δύνασθ) dominus regni, potens, optimas, & hi qui magistratus gerūt, & iudicijs præsunt. Scribit Strabo, reges dynastas vocari, propterea quòd plurimum possunt, pollentq;, & populos quò velint, aut vi, aut persuasione perducant. Cice. ad Att. Erit nebulo iste cum istis dynastis in gratia.

Dynastia, (Δυναστεία) vis, potentatus.

Dyrrhachiū, (Δυῤῥάχιον) ciuitas in Epiro, quæ prius Epidamnus, (Ἐπίδαμνος) vocabatur. de qua Lucanus in principio, Dyrrhachiū rapiendas tendit ad arces. Dicta Dyrrhachium, à nomine Dyrrhachij, qui portum vrbi adiecit. vide in dictione Epidamnum.

Dys, (Δυς) in compositione malum vel difficile, aut impossibile significat.

Dyscolia, (Δυσκολία) difficultas.

Dyscolus, (Δύσκολος) pen. corr. difficilis, malus'ue, siue perniciosus: ex δυς καὶ κέλομαι, iubeo: ita vt dyscolus dicatur, cui difficulter iubetur.

Dysenteria, (Δυσεντερία) dici potest intestinorū exulceratio. ex δυς quod malum denotat, & ἔντερον intestinum. Et Latinè tormina authore Celso dicuntur. vide in Tormina.

Dyspepsia, (Δυσπεψία) difficilis & ægra concoctio.

Dysphilus, (Δύσφιλος) pen. cor. quasi malus amicus. Iuuen. Non est Romano cuiquā locus, hic vbi regnat Protogenes aliquis vel dysphilus.

Dyspnœa, (Δύσπνοια) spirandi difficultas. Docet Hippoc. in Aphoris. In senectute strangurias, dyspnœas, dysurias, cachexias esse frequentes.

Dysuria, (Δυσουρία) & stranguria, (στραγγουρία) difficultas vrinæ dicitur. quæ (vt Galenus inquit) fit ex vesicæ passionibus, vrinam supprimens, quod quidem sine calculis & inflammatione non potest accidere. Hoc Cato significat, cum ait, Quibus ægrè lotium it.

DE LITERA E.



& Ex, (ἐκ, ἐξ) aufz) wt) hors) præpositiones sunt, quæ & separantur & componuntur. Separatæ, modò temporales sunt: vt, Ex illo celebratus honos. Modò locales: vt, E cœlo. Modò ponuntur pro à vel ab: vt, Audiui è patre meo. Modò significant pro, vel ad, (πρὸς cū genitiuo): vt, ex dignitate, ex vsu, ex vtilitate: hoc est, pro dignitate, vel ad dignitatem. E Repub. pro Repub. Modò secundum, (κατὰ:) vt, Ex Platonis sententia: id est, secundum Platonis sententiam, siue pro Platonis sententia. Modò in, Cic. E renibus laborabat. id est, morbum patiebatur in renibus. Compositæ quandoq; priuationem indicant, vt elinguis, exanguis. quandoq; vehementiā vel perfectionē, vt eludo, exoro. Quandoq; extra, vt educo, excludo. Componitur aūt è cum b, vt ebibo: d, vt educo: g, vt egredior: i, vt eijcio: l, vt eludo: m, vt emitto: n, vt enitor: r, vt erigo: u, vt eueho. Ex verò cōponit cum a, vt exaudio: c, vt excurro: e, vt exeo: f, vt efficio: o, vt exosleo: p, vt expello: q, vt exquiro: s, vt exequor: t, vt extendo: u, vt exuro. Verum quando post ex sequitur f, mutatur x in f, vt effundo: cum verò sequitur s, abijcitur s, vt exequor, & exicco, in alijs integra manet.

E ANTE A, ET B.

Eantes, nomen proprium historici Cizyceni, qui fuit ætate qua Pygmalion in oriente regnabat.

Ear, (ἔαρ) Latinè ver: à quo Earinus, (ἐαρινὸς) vernus.

Eatenus, (κατὰ τὸ ὅσον, ταύτῃ) pen. cor. significat vsque eò, vel ad eum modum: cui respondet quatenus, vsq; quò. Suet. in Tyb. Ac primò eatenus interueniebat, ne quid perperam fieret.

Ebeati dicuntur, qui fœlicitate aliqua ceciderunt.

Ebenus, vel Ebenum. (ἔβενος, & ἔβενος, Suid.) pen. cor. nomen Græcum, & Arabicanus dicitur. lignū, nigrum est, solidum, pulchrum, tenuisq; (vt Aëtius tradit) substantiæ, & abstergentis virtutis: vnde oculorum caliginē discutere creditur, & alijs oculorum medicamentis miscetur. Hæc arbor nascitur in India, quę cæsa durescit in lapidem, vriturq; odore iucundo. Verg. lib. 2. Georg. Sola India nigrum Fert ebenum. Vbi Seruius, Atqui & in Aegypto nascitur: sed Indiam, omnem plagam Æthiopiæ accipimus. Vide Plin. lib. 12. cap. 4.

Ebeo, (ἀπομακαρίζω) beatitudine priuo, eius passiuum est ebeor.

Eboratus, a, um. quod extrinsecus ex ebore est, qđ

& eburatum dicitur. ἐλεφαντώδης. Plaut. in Persa: Lectos eburatos, auratos. Idem in Aulul. Eburata vehicula, pallas, &c.

Eboreus. a. um. ab ebor fit: sicut à marmor marmoreus. Eburneus verò & eburnus, ab ebur, (ἐλεφάντινος) & significat quod est ex solido ebore. Quintil. lib. 6. Quum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata.

Ebosus, (ἔβουσος) insula inter Ophiusam & Pythiusam insulas, cuius terra serpentes fugat, omnium venenosorum animalium expers. eadem cuniculos gignit populantes messes duarum propinquarum insularum, quæ nostri Baleares vocant. Vocatur & hæc insula Ebusus, de qua infrà.

Ebrio. as. ebriū facio, μεθύσκω, οἰνόω. vnde & inebrio, verba actiua. Plaut. Homo ebriatus somno sanari solet. Nonius legit Ebriacus.

Ebriolo. as. penultima correpta, ebrium facio. Sunt tamen, qui hæc aspirent, ab hauriendo potu illa deducentes. Laberius: Ebriolati mentem hilariam arripiunt.

Ebrius, & ebria, (μεθύων, μεθυστὴς, μέθυσος) droncken) yure) à bria quod est vas vinariū. est enim ebrius qui nimio potu alienatus est mente. Cuius contrarium est sobrius, quasi sine ebrietate, qui in cibo & potu temperans est, & qui non est actu ebrius. vnde non sobrius, pro ebrio sumitur. Martial. Et nō sobria verba subnotasti. Hinc ebrietas, (μέθη) quā Cato dicebat nihil aliud esse, quàm insaniam voluntariam. Plin. lib. 3. cap. 14. Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo præsumptus. Interdum ebrius ponitur pro pleno & abundanti. Plaut. Facite, mihi cœna vt ebria fit. id est, abundans & opiparè parata. Ebriosus, qui sæpe fit ebrius. οἰνόφλυξ. Plinius lib. 30. cap. 14. Ebriosis oua noctuæ per triduum data in vino, tædium eius adducunt. A quo ebriositas, οἰνοφλυγία. Cice. 4. Tusc. Vt inter ebrietatem & ebriositatem interest: aliudq; est esse amatorem aliud amantem. Huius contrarium est sobriosus, sobrietatis affectator, quo vsus est Cyprianus. Inter ebrium, & ebriosum hoc interest: nam potest qui ebrius est tum primum esse, nec habere hoc vitium: & qui ebriosus est sæpe extra ebrietatem esse: sic ebrietas ab ebriositate seiungitur, quòd alterū affectionis sit, alterum habitus.

Ebron, (ἑβρὼν) mons Palæstinorum, haud longè à Gaza Syriæ ciuitate.

Ebudes, insulæ sunt quinq; numero, in oceano Britannico, angusto freto diuisę, cuius incolæ (vt scribit Solinus) lacte solum & piscibus vitam agunt.

Ebuleus, Iouis & Proserpinæ filius.

Ebulo. as. (καχλάζω) vide in dictione Bullio.

Ebulum, (ἀκτῆ, χαμαιάκτη) herba est faciens baccas rubras & veluti sanguineas in similitudinem sambuci. Vulgò attich, Verg. Sanguineis ebuli baccis. Colu. lib. 2. Sed citra hoc experimentum multa sunt, quæ & dulcem terram, & frumentis habilem significēt. vt iuncus & calamus, gramen & trifolium, ebulum, rubi, pruni syluestres, & alia complura. Idem: Et rutilas ebuli creat vuida baccas. Legitur & ebulus.

Ebur, & Ebor, (ἐλέφας) helffenbeyn) yuoren) yuoire.) vtroque modo dicitur pro elephanti dente, quasi ē barrho: id est, elephanto. Cic. 4. Acad. Non enim est è saxo sculptus, aut ebore dolatus. Ebur pro vasis, aut aliis rebus ex ebore dolatis. Horat. lib. 2. Carm. Ode. 18. Non ebur, neq; aureum Meo renidet in domo lacunar. Cic. 4. Verr. Vt omne ebur ex ædibus sacris, deorum deniq; simulachra, quæ vellet, auferret.

Eburneus. a. um. quod est ex ebore, ἐλεφάντινος. Plinius lib. 36. cap. 5. Iouem fecit eburneum in Metelli æde, qua campus petitur. Aut quod instar eboris album est, vt eburnea facies. Ouid. lib. 3. Metamor. Impubesq; genas & eburnea colla decusq;. Eburneolus, diminutiuum. Cic. 3. de Orat. Quem seruum sibi habuit ille ad manum, cum eburneola solitus est habere fistula.

Eburnus. a. um. idē quod eburneus. Tibul. Hanc primū veniens plectro modulatus eburno. Luc. lib. 2. Legitimæq; faces gradibusq; accliuis eburnis.

Eburones, (ἐβουρῶνοι) populi Gallię, qui per fraudē multos ex Cæsaris exercitu trucidarunt.

Ebusus, (ἔβουσος) insula Iberica, quę cuniculos non habet. Pomponius: Ebusus animalium quę nocent adeò expers, vt ne ea quidē quæ de agrestibus mitia sunt, generet, aut inuecta sustineat.

E ANTE C.

Ecastor, aduerbiū iurandi. Donatus: Ecastor, per Castorem & Pollucem, ornatiua sunt iurandi, apta fœminis. Plaut. in Amph. Ecastor te experior quanti facias vxorem tuam. Terentius in Andr. Perecastor scitus puer natus est Pamphilo.

Ecbasis, (ἔκβασις) pen. cor. figura est, quæ Latinè dici potest excursus. nam componitur ab ἐκ & βαίνω, quod est egressus. Vergil. lib. 1. Georg. describens tempestatem præcauendam à rusticis.

Ecbatana, (ἐκβάτανα) numero plurali, pen. cor. metropolis est Mediæ: vel vt quidam existimant, regionis magnæ nomen. Strabo. libr. 11. Media in duas partes diuisa, quarum alteram maiorem vocāt. cuius metropolis fuit Ecbatana ciuitas, & Medici imperij caput, nunc etiam Parthi regia vtuntur. Est & Ecbatana vrbs in Syria, quæ Epiphania quandoque vocata fuit: ac per g etiam scribi posse quidam testantur Egbatana. Alij Ecbatam appellant, quam Plinius à Seleuco rege conditam scribit, à Caspijs portis per viginti millia passuum distantem.

Ecce, (ἰδοὺ) schauw, sihe) siet.) aduerbium demonstrandi, quod apud Vergilium aliquid repentinum insperatumq; significat. vt, Ecce autem gemini, à Tenedo tranquilla p alta Horresco referens. Scribit Asconius etiam hoc proprium esse Ciceronis, vt in rebus improuisis hac particula vtatur, cum apud alios interdum in rebus lætis vsurpetur. Ouid. Ecce Corinna venit. Et modò accusatiuo, modò nominatiuo iungitur.

Eccere, iusiurandum est, ac si dicatur, per Cererem,

(τὸ τῶν Διοσκούρων) vt Ecastor, ædepol. Alij Eccere accipiunt pro ecce. Plaut. in Amph. Eccere, iam tu autem facis, vt tuis nulla apud te sit fides.

Ecclesia, ἐκκλησία) Latinè cœtus, concilium, concio, congregatio. In Decretis Canonicis sumitur quandoq; pro fidelium omnium congregatione. Sic dicimus, Christum esse caput Ecclesiæ.

Ecclesiastes, (ἐκκλησιαστὴς) concionator.

Eccubi, (ἐκ ποῦ) per duplex cc, & pen. corr. componitur ex ecce & vbi.

Eccum, eccam, eccos, eccas: quasi ecce eum, ecce eam ecce eos, ecce eas. Sic ellum, ecce illum: ellam, ecce illam: ita exponit Donatus. Teren. in And. Eccum video. Alij exponunt eccum, ecce hic, subintellige virum de quo agebamus. Eccam, ecce hic, subintellige fœminam de qua agebamus. Ellum, ecce illic, scilicet virum, resoluendo per aduerbia, non per nomina, vt apud eundem. Eccum me, quod non licet exponi, ecce eum me.

Ecdicus, (ἔκδικος) Latinè dicitur persecutor, vltor, vindex. Cic. ad Thermum, lib. 13. Epist famil. Dixerat mihi Euthydemus cū Ephesi essem, se curaturum vt ecdici Milasij Romam mitterentur. id factum non est. Legatos audio missos esse: sed malo ecdicos, vt aliquid confici possit. Quare peto à te, vt eos & Alabandenses iubeas ecdicos Romam mittere. Ecdicorum autē munus erat iudicio experiri contra eos, qui aurum vel argentum, & pecuniam Reipub. deberent.

Ecechiriam, (ἐκεχειρίαν) Latini inducias vocant. Gel. lib. 1. cap. 25.

Echemythia, (ἐχεμυθία ab ἔχειν μῦθον) Latinè taciturnitas dicitur & auscultatio. Vnde echemythos à Græcis dictos censet Budęus auscultatores, & censendi immunitatem habentes in senatu. Idem alio loco interpretatur echemythos cunctatores, & sermonis homines parcissimos, qui aures duas habere se, vnicam linguam in causis etiam publicis meminerint.

Echeneis, (ἐχενηΐς) genus pisciculi, quem ferunt per aquam sistere nauem, quamuis immensam, & velo & remis concitatam, ne possit iter institutū peragere: ἀπὸ τοῦ ἔχω, habeo, teneo, & ναῦς nauis: siue ab ἔχομαι hæreo, quòd nauem teneat, vel naualibus tabulamentis adhærens remorari compellat. Plin. libr. 9. Est paruus admodum piscis assuetus petris, echeneis appellatus, hoc carinis adhærente, naues tardius ire creduntur, inde nomine imposito. Ob quam rem à Gręcis ἐχῖνος dicitur, à nostris remora à morando, remigiog; nominatur. Luc. libr. 6. Non puppim retinens Euro tendente rudentes In medijs echeneis aquis. Ferunt hunc piscem fluxum grauidarum vtero sistere, partusq; ad puerperium continere.

Echidna. (ἔχιδνα) Latinè hydra, ea potissimum quæ ab Hercule interfecta est. Ouid. lib. 3. Fast. Sanguis ne centauri Lernęæ sanguis echidnę Mistus ad auxilium tempora nulla dabat. vide in Excetra.

Echinades, (ἐχινάδες, ἐχῖναι) pen. cor. insulæ sunt, Herodoto teste, in Maliaco mari, ex opposito ad ostium Acheloi. de quibus Lucan. Crassis oblimat Echinades vndis. Seneca in Troade declinat Echina, æ. pen. prod. Quolibet vento faciles Echinæ.

Echinometra, (ἐχινομήτρα) echinorum genus, quorū spinæ longissimæ, calices minimi, nec omnibus idem rufus & vitreus color.

Echinus, pen. prod. tegmen spinosum, quo seruātur castaneæ. vulgò ricium vocant. vnde castaneę echinatæ. Plin. libr. 15. cap. 23. Nuces vocamus & castaneas, quanquam accommodiores glandium generi, armatum his echinato cortice vallum est. Ab huius tegminis similitudine dictus est echinus piscis quidam, quem Plinius lib. 9. cap. 31. scribit esse cancrorum genus, quibus spinæ pro pedibus sunt, ingredi huic est, in orbem volui. Græci ἐχῖνον hirstum vocant. Martialis: Iste licet digitos testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit. Saxa petit, inter quæ se locat ne à fluctibus iactetur. Est & echinus apud Græcos terrestre animal, cui est apud nostros hericio nomen, quod ipsum ab hærendo deductum est, & æquè spinis hirsus est atq; maritimus echinus: de quo Ambro. lib. Hexam. Echinus iste terrenus quem vulgò hericium vocant, si quid insidiarum præsenserit, spinis suis clauditur, atq; in sua arma se colligit. Prętrea echinus genus vasis æneι est, in quo calices lauantur, quā alij ampullam dicunt esse vitream. Horat. Serm. Pocula cum cyatho duo sustinet, astat echinus. Et Echinus, ni. vel echinuntis, (ἐχῖνος, ἐχινοῦς) ciuitas fuit. de qua Cicero in Arato, Dicitur excelsis errans in collibus amens Quos tenet Ægæo defixa in gurgite Echinus. Hoc etiam nomine dicta est alia ciuitas in Phthiotide, in faucibus Sperchij amnis, vt inquit Plinius vnà cum Ptolemæo.

Echinophora, genus conchæ. Plin. lib. 22. cap. 11.

Echion, medicamētum quoddā, dictū à vipera, quā Græci ἔχιν nominant. Plin. lib. 29. cap. 6.

Echioni, (ἐχίονες) dicti sunt Thebani, à rege Echione, qui fuit vnus ex quinq; iuuantibus Cadmum ædificare Thebas.

Echites, lapilli species, viperæ similis, colore viridi subobscuro.

Ecnephias, (ἐκνεφίας) procella est, cum nubes rupta, & in pronum soluta fuerit.

Echo, foni vel vocis repercussio. Græcè ἠχὼ sonus, & ἠχέω resono. Ouid. lib. 3. Metamor. Planxerunt Dryades, plangentibus assonat Echo. Fit enim in conuallibus & locis concameratis, vbi scinditur resultās aër, in quibus acceptę voces numerosiore repercussu multiplicantur: nomenq; echo cuiusmodi voci à Græcis datum est, vt Plinius scribit, quoniam non est vagandi liberrimus campus, sed obiectu reflectitur. Quæ causa etiam multas voces, multis in locis reciprocas facit: sicut in vrbe Cyzico turres septem acceptas voces multiplicāt. Et Olympię porticus fuit, quā Heptaphonō appellant, quoniā septies eadem vox redditur. In hanc sententiam ait Lucret. Sex etiam ac septem loca vidi reddere voces: Vnam cum iaceres, ita collea colli-

collibus ipsi, Verba repulsantes iterabant verba referri. Hæc echo, à Latinis dicitur imago. Valerius Flaccus lib. 3. Argon. Rursus Hylan & rursus Hylan per longa reclamat Auia, respondant syluæ, & vaga certat imago. Horat. Quem deûm cuius recinit iocosa Nomen imago. Vbi Porphyr. exposuit, quòd imago dicitur quasi imitago. Scribit Ouid. libro. 3. Metamor. Echo nympham fuisse, restitisseq́; ei vocem solum & ossa, ossaq́; lapidis traxisse figuram.

Echos, (ἠχοὺς) etiam Græci vocant argutas valles, ab ἠχέω, vt inquit Colu. lib. 10.

Eclegma, atis. (ἔκλειγμα) Latinè linctum dicimus, frequentissimũ medicis omnibus. Sunt enim eclegmata, quæ fiunt lingendi gratia, nõ edendi neq; deuorandi: hoc est, cum aliquid in ore tenentes, paulatim distillando sorbemus: ἀπὸ τοῦ ἐκ & λείχω. Vulgus medicorum electuarium vocat. Plin. lib. 21. de thymo: Diutinæ tussi eclegmate faciles excreationes facere existimatur.

Eclipsis, (ἔκλειψις) Latinè defectio. ἐκλείπω enim deficio. Figura est, cum deest dictio aliqua necessaria, quam desiderat præcisa sentẽtia. Teren. in Andr. Verbum vnũ caue de nuptijs, deest, dicas. Eclipsis lunæ: hoc est, defectus lunæ: nempe dum sol per interpositionem terræ ita lunæ opponitur, vt luna ipsa lumine suo proprio carere videatur. Ecliptícus, a, um. defectiuus. Plin. lib. 2. cap. 16. Conuenit stellas in occasu vespertino proximas esse terræ & latitudine & altitudine, exortusq́; matutinos in initio cuiusq; fieri; stationes in medijs latitudinum articulis, quæ vocant ecliptica.

Ecloga, (ἐκλογή) electio, electus, explanatio: ab ἐκλέγω, quod est eligo. Dicitur & sermocinatio, seu colloquium. vnde Eclogæ Vergilij. & eclogarij apud Ciceronem ad Atticum libro. 16. id est, sermocinatores, vel auditores sermonum. Neque sermonem de capris significat, tunc enim ægloga dicitur.

Econas, (εἰκόνας) vocant imagines ex membris aliquorum similitudine expressas, inquit Plin. lib. 24. Vnde & econcula diminutiuum. Sueton. in Nero. Pro summo, inquit, numine, tribusq; in die sacrificijs colere perseuerauit econculam puellarem. Dicitur etiam icona, & iconcula.

Econtrariò, (ἐναλλὰξ, ἐμπαλιν, & ad verbum ἐκ ἐναντίας) significat è diuerso, contrà.

Ecphrasis, (ἔκφρασις) est mera puraq; enarratio.

Ecquando, (ἤ ποτε) id est, nunquãdo, vel sin aliquando, & aliquo tempore. Cic. Pro Lege Agra. Quæ to à populari Tribuno plebis, ecquando nisi per triginta tribus creati sint.

Ecquis, (ἤ τις) ex en pro ecce, & quis, vbi en ratione q̃ sequentis mutatur in c. ex quo ostenditur eandẽ vim habere c & q, & significat nunquis. Nam particula en iuncta dictionibus incipientibus à q, interrogatiuè positis, significat an, vel ne, vel num? vt ecquid, non'ne, nũquid? Teren. in Eun. Ecquid nos amas de fidicina isthac? id est, aliquantulum me amas propter fidicinam? Ouid. lib. 2. Fast. Ecquid in officio torus est socialis? & ecquid Coniugibus nostris mutua cura sumus?

Ecstasis, (ἔκστασις) Latinè stupor. Et ἐκστατικοὶ, qui mente facile commouentur. Hos Plinius Mente commotos appellat lib. 23. id est, fanaticos.

Ectasis, (ἔκτασις) dici potest, pductio. Figura est, qua syllaba naturaliter correpta producitur: ab ἐκτείνω produco, vt Italiam fato profugus.

Ecthlipsis, (ἔκθλιψις) Latinè elisio. Cæsura est, qua m cum vocali eliditur. Ab aliquibus ellepsis, à Quintiliano detractio transfertur. ἀπὸ ἐκ, καὶ θλίβω.

Ectrapeli, (ἐκτράπελοι) quasi horrentes, & auersati communem & vsitatum naturæ modum. Plinius libro. 7. cap. 16.

Ectropium, dicitur cum inferior palpebra parũ sursum attollitur, sed pendens hiat, nec cum superiore committitur. Lagophthalmos verò, cum superior palpebra non descendit.

Ectypa, (ἔκτυπα) dicuntur opera, quæ ex ipsis typis formata sunt. Plin. lib. 37. cap. 10. Hæ sunt gemmæ quæ ad ectypas scalpturas aptantur.

Eculeus, (ἱππάριον) vide in Equuleus.

Ecyra, (ἑκυρὰ) pen. corr. socrus Latinè dicitur. vnde Terentij fabula. Similiter ἑκυρὸς, socer, pater viri. Sunt tamen qui hoc nomen aspirent.

E ANTE D.

Edax, (ἀδδηφάγος) essig) eetachtich) gourmand.) accipitur p vorace, cõsumptore. Cic. pro Flacco: Edax hospes. Teren. in Phorm. Alere nolunt hominem edacem. A quo edacitas, (ἀδδηφαγία) pro ingluuie, voracitate. Plaut. in Persa: Neq; edacitate eos quisquam poterat vincere. Cic. ad Qu. fratr. Edacitatem pueri pertimesco. Vnde edax currus, quia multum vnguinis siue ceromatis absumit. Et edaces triremes, quòd magnis constent impendijs.

Edem, (ἤδεμ) interpretatur voluptas.

Edentatus, dentibus priuatus. ἀποδοντωμένος. Et edentare, edentulũ facere, excussis dentibus. ἀποδοντῶσαι. Plaut. in Rud. Nimis velim improbissimo homini malas edentauerint.

Edentulus, (νωδὸς) zanloss) tandeloos) edenté,) qui sine dentibus est. Plaut. in Cas. Propter operam illius improbi edentuli.

Edera, ræ. (κισσὸς) ebheu) veyl) du liarre.) ab edendo dicta, q; parietes edat: quamuis alij ab hærendo potius dictã velint, licet primã correptã habeat, q; hæreat semper, & sequatur quicquid proximũ est. Est enim arbor omnibus inimica satis, sepulchra ac muros rumpens, serpentiũ frigori gratissima. Vide Plin. lib. 16. cap. 33. Verg. Candidior cygnis, edera formosior alba. Vbi Seruius, Alba edera, quia sunt & nigræ ederæ. vt, Aut ederæ pandunt vestigia nigræ. Nigra autem vel alba edera nõ ex folijs, sed ex ligno cognoscitur. Ederaceus, a, um. quod ex edera est: vt, ederaceum vas, Cato cap. 3.

Edessa, (ἔδεσσα) nomẽ ciuitatis, quo significatur aquarum impetus. Hinc Edessenses, (ἐδεσσηνοὶ, ἐδεσσαῖοι) populi. Strabo: Trans Euphratem est Bambyce, quam Edessam & Hierapolim vocant, in qua

Atergatim Syriam deam colunt.

Edico,cis.pen.prod.edixi,edictum.significat iubeo pronuncio,decerno.παραγγέλλω.gebieden)commander.) & est propriè magistratuũ.Vnde edicta, (διατάγματα, προγράμματα, διαγράμματα) quæ sunt consulum,prætorũ,& ædilium literę, quibus aliquid imperatur Est etiam edictũ priuati hominis. Teren.Heaut.Primũ hoc te oro,ne quid credas me aduersus edictũ tuum Facere esse ausam. Mandare, est gerendum aliquid assequendumq; committere. Præcipere, magistrorum seu magistratuum & superiorum. Iubere, frequenter pro imperare. Item edicere pro denunciare. Plaut. Truc. Edico prius,ne duplices habeatis Linguas, ne ego bilingues vos necem. Teren.Hecy.Ibo intrò,atq; edicam seruis,ne quoquam efferri sinant. Vnde & edicere diem ad conueniendum, edicere conuentum,edicere militibus prædam, apud Liuium. Ponitur etiam simpliciter pro dicere.Plaut. Truc.Sanus si videar,edicam. Item pro prædicere & præmonere.Cice.de Finib.Est enim tibi edicendum,quæ sis obseruaturus in iure dicendo.

Edulia,(ἐδώδιμα)dicuntur omnia quæ ad esum pertinent. Gellius: Quod ex salutis vsu foret,vt edulia quidem omnia defenderet ab arteria, depelleretq; in stomachum & pulmonem.

Edissero,ris.penult.corr.extra dissero,explano,declaro. Ἀνάγκη,κατὰ λέξιν ἐξηγεῖσθαι, Pacu.Edissere fabulam hanc.Vergil.lib.2.Æneid. Mihiq; edissere vera roganti.Plaut.in Capt. Iam animaduorte: hæc mihi quæ dicam edissere. Cic. De claris Orat.Quis docendo,edisserendoq; subtilior? Edisserto,as.frequentatiuũ.Plaut.in Amph. Ordine omne,vt quicquid actũ est,dum apud hostes sedimus,edissertauit.

Edo,es,est, edi, esum,vel estum: vel edo,edis,corr. prima syllaba,ab ἔδω, significat vescor.ἐσθίω,τρώγω. essen)eten)manger.) Verg.Est mollis flamma medullas. Cicero ad Att.libro.13.Itaque & edit, & bibit ἀδεῶς, & iucundè, opiparè sanè, & apparatè. Infinitiuus esse in actiuo, ab edo, es: edere verò ab edo, edis, fit: sed pro præsenti vtimur.vt volo esse, volo comesse. Nam in defectiuis tempora pro temporibus ponimus,vt si dicas odisse,nosse,meminisse, etiam pro præsenti ponuntur. Edor, ederis,estur,præteritum esus.Plinius libro.20.cap.9. Et in Ægypto propter eius amaritudinem nõ estur. Quandoq; edo significat consumo. Horatius: Quæ lædunt oculos,festinas demere,si quod Est animum,differs curandi tempus in annum. Vergil Nam sæpe fauos ignotus adedit Stellio. Ambedo, circumedo, περιτρώγω. Idem: Ambesas malis absumere mensas. Comedo,à quo excomedo, exedo,obedo,peredo,& superedo, quæ habent penult.corr. Ab edo deducuntur esito,as.& esurio.

Edo,is.prima producta,edidi,editum,est emittere, & quasi extra dare,auss lassen gehẽ) te voerschijn bringhen) produyre.) de quo in Ædo. Apud Iurisconsultos edere est,quod nunc per scriptum dare,vel per declarationẽ dicunt, sed multiplex eius vsus est. Plautus: Edit quisq; quod potest.id est, profert & agit.Edere librum. Cicero: Nec se tenuit,quin contra suum doctorem ederet librum. Edi in lucem,significat nasci. Edere animam,pro mori. Sic edere vitam. Edere frondem,siue fructum dicitur arbor apud Columellam. Sic edere herbas campi. Edere leges, est conscribere,& statuere,vel imponere. Edere nomen pro imponere.Liuius: Domicilioq; ibi comparato,L. Tarquinium Priscum edidere nomen.Est etiam edere nomen, proferre vel efferre nomen suum vt describatur, & veluti suum nomen profiteri in actis, quem manu missuri sumus: id quod fiebat ante cognitionem consulis.Quinetiam edere nomina hodie dicere possumus,qui prouocatores apud acta curiæ præsentari dicitur.Budæus.Edere oraculum, est diuinare. Edere rationes, facere computum cum aliquo.Edere scelus,committere,patrare. Edere testes,proferre,producere.Vnde editus participium,vt Editus Iouis satu, apud Ciceronem Off. 1.Et editus nomen ex participio,pro altus.Liu.Tumulo editissimo communierunt. Edititius adiectiuum.Iudex edititius,quem altera pars elegerit. Editio,verbale,vt editio librorum. Item editio accipitur pro creatione magistratuũ, & illa promulgatione dignitatis, quæ communibus omnium vocibus ac suffragijs decernit.Liu 4 ab Vrbe:Valerius Antias & Qu. Tubero M.Manlium & Qu. Sulpitiũ COSS.in eum annũ edunt. Cæterum in tam discrepanti editione & Tubero & Macer libros linteos authores profitentur.

Edo,edonis,(φάγων)idem quod edax,qui & manduco dicitur.Nonius:Edones,& phagones,ab edacitate. vnum Latinum, & aliud Græcum. Varro: Edones Romam, vt turba,intendat annona, sed propter phagones ficedulam pinguẽ,aut turdum nisi volantem non video.

Edolo,as.pen.cor.perfectè dolo,polio.κατάξέω.wol behobben) wel beschauen.) bien doler.) Nonius: Edolare fabrorum est, cum materiarum complanatur asperitas. Vsi sunt eo verbo laudandi scriptores vetustatis,etiam ad alias fabricas rerũ. Varro: Vnum ego libellum non edolem? Cic.ad Att. lib.13.Abieci, quod iusseras edolaui.

Edom, (ἰδῶμ) Esau dictus est, ob coctionem rufæ lentis,cuius edulio primogenita perdidit. Hebræi nanq; (vt Iosephus libr.2 scribit) Edom rubeum dicunt.Vnde & regio in qua regnabat Esau,Edom dicta est,quam Græci honestius Idumæam, (ἰδουμαίαν) denominauerunt.Hæc nunc regio (inquit Hieronymus) Gebalena dicitur,quæ est in finibus Eleutheropoleos, vbi habitabant antè Chorrei, qui interpretantur liberi,vnde & ipsa vrbs postea sortita vocabulum est.Nunc viculus Palæstinæ est à conditore sic imposito nomine. Alio nomine dicitur Seir,pilosus & hispidus.Vnde & montes Idumæorum appellantur montes Seir.

Edomus,mõs est,ppe Pangæũ in finibus Thessaliæ.

Edones, (ἠδωνοὶ, ἠδωνοὶ) penultima producta, sunt

populi Thraciæ maritimi, quanquam apud Græcos per ω scribatur.

Edonides, (ἠδωνίδες) mulieres bacchantes, quæ furore diuino agitatæ, mysteria Bacchi celebrabant. Varijs autem nominibus appellabantur huiusmodi Bacchantes. nam & Euantes, Thyades, & Mimallonides, & Mænades, & Bassarides. De his Ouidius: Protinus in syluis matres Edonidas omnis.

Edonij, (ἠδωνοί) Thraciæ populi mediterranei. Vergilius: Ac veluti Edonij Boreæ.

Edonus, (ἠδωνός) mons est apud eosdem populos, à quo Edonij populi.

Edor, à veteribus dicebatur sacrificij genus, quod nunc ador vocamus.

Educo, cis. penult. prod. eduxi, eductum, extraduco. ἐξάγω ausfüren) wtleyden) tirer ou mener hors.) Liu. libr. 1. In aciem copias eduxit. Vergilius pro extraho posuit lib. 10. Hoc dicens, eduxit corpore telum. Aliquando est erigere. Idem libr. 6. Aramq; sepulchri Congerere arboribus, cœloq; educere certãt. Aliquãdo nutrire. ἀνάγειν. Teren. in Adelp. Inde ego hunc maiorem adoptaui mihi, eduxi à paruulo, habui, amaui pro meo. Sed nos magis.

Educo, as. are. pen. cor. quod est nutrire. ἐκτρέφω, ἀνάγειν. erziehen) opvoeden) nourrir.) Vnde liberorũ educatio, παίδων ἀγωγή. Varro De lib. educ. Educit enim obstetrix, educat nutrix, instituit pędagogus. Liu. 2. ab Vrb. Pauperes satis stipendij penderę, si liberos educent. Cic. 3. de Finib. Quis aũt honesta in familia institutus & educatus ingenuè.

Edulis penultima product. quod manducari potest. βρώσιμος. Horat. Vlnea summittit capreas non semper edulis.

Edulium, dicitur quicquid ad prandium cœnamq; edendi gratia apponitur & sumitur, præter panem. ἔδεσμα, ἐδωδή. Hieron. Cuius edulio primo, genua perdidit.

Edurum, (ἀπόσκληρον) nõ durum, quasi extra durũ. ibi enim e priuationẽ significat, vt in enode. nam eduras corylos dicimus; hoc est, non duras. Verg. lib. 2. Georg. Plantis eduræ coryli nascũtur. Quędam vetera exemplaria habent, plantis & duræ. vtranq; lectionem Seruius agnoscit. Plin. libr. 14. cap. 3. In pergulis vero ferũtur escariæ appellatæ, eduræ acinis, albæ nigræq;.

Eduro, as. are. valde durum facere, & quasi ad laborem assuefacere. hert machen) hert makẽ) endurcir.) Colu. Quare docendus, & à pueritia rusticis operibus edurandus futurus villicus.

Edusam, ab edendo dixerũt veteres deam, quæ esui præerat: quemadmodum Potinam, quæ potui.

E ANTE E, ET F.

Æ, (αὐταί) fœmininum est ab ea pronomine numeri multitudinis.

Eëtion, (Ἠετίων) nomen patris Andromaches, qui apud Ciliciæ Thebas imperabat. Homer. lib. Iliad. 22 κρήδεμνόν θ' ὅ ῥά οἱ δῶκε χρυσῆ Ἀφροδίτη, ἤματι τῷ ὅτε μιν κορυθαίολος ἠγάγεθ' Ἕκτωρ πρὸς δόμου Ἠετίωνος. id est, Vittam quam ei dedit aurea Venus, quo die ipsam variè galeatus duxit ad domum Eëtionis. Sed nota Cassandram in prædam venisse Agamemnoni, eiusq; (vt scribit Eurip. in Hecuba) concubinam fuisse.

Effari, propriè est eloqui. ἐκφαίνειν, ἀποφάσκειν, aussreden) wtspreken) dire.) Liu. 3. ab Vr. Fœdus, multisq; id verbis, quæ longo effata carmine nõ operæ est referre, peragit. Cic. pro Domo sua: Neque verbum vllum solenne potuit effari. Effari templa ab auguribus dicuntur, cum fines notantur. Cic. ad Att. lib. 13. Opinor augures nihil habere ad templum effarandũ. Vnde effata, sunt vltimæ precationes augurum, quas post fines auspiciorum extra vrbem sunt effati, vt Varr. & Seruius aiunt. Cic. 2. de Legib. Alterum quod interpretatur fatidicorum & vatum effata incognita.

Effarcio, is. effarsi, effartum. maximè impleo. ἐμπλήθω. füllen) stoppen) farcir & remplir.) Cæsar lib. 7. Hæc autem quæ diximus interualla grandibus in fronte saxis effarciuntur.

Effaxillo, as. ab axilla fit, & significat exero, quod exerto brachio, axilla ostendatur.

Effero, pen. cor. effers, extra fero. ἐκφέρω. ausstragẽ) wtdragen) porter hors.) sed omnino Græcum est φέρω. Plaut. in Amph. Sed vide, efferantur ex nauibus. Terent. in Adel. Nunquid nam effert? occidi. Efferre pedem. Plaut. in Bacchid. Nego tibi annis fuisse viginti primis copiam, pedem vt efferres ex ædibus. Verg. lib. 2. Me'ne efferre pedem genitor? Hinc efferri cadauer dicitur, (κομίζεσθαι, ἐκκομίζεσθαι, ἐκφέρεσθαι, κηδεύεσθαι) cum celebratur funus, vel dum sepelitur, quasi extra domum ferri. Siquidem veteres solebant extra vrbem sepeliri, nisi fuisset magistratus. honestiores tamen circa vias. Vnde frequenter epitaphia ad viatores diriguntur. Liu. Depugnabunt pro te ipsi ac morientur, ac se vltro efferent. Idem 2. ab Vrb. Nihil aliud ad eum nuncium à proposito auersus, quàm vt cadauer efferri iuberet. Et efferri dicuntur mala, quæ patiendo vincimus, & quasi tumulamus. Cic. lib. 4. Tuscul. Neq; tam terribilis vlla fandi ratio est, neq; fors, neq; ira cœlitũ inuentũ malum, quod nõ natura humana patiẽdo hæc efferat. id est, vincat, subdat, sepeliat. Interdum efferre, (ἐξάγειν) est prouehere, exaltare. Vergil. Extulit hæc Decios, Marios, magnosq; Camillos. Interdum laudare, (ἄγειν διὰ τιμῆς) quamuis ad idem reduci possit: nam cum dicimus, effero illius facta, eũ euehimus ab humiliori gradu ad altiorem. Sed hæc per translationẽ, nam propriè idem alibi: Ostendit dextram insurgens Entellus, & altè Extulit. id est, in altum leuauit. Interdum proferre, vt apud eundem: Vt belli signũ Laurenti Turnus ab arce Extulit. Interdum eleuare, minuereq;, quasi extra ferre: hoc est, euacuare. Cic. lib. 2. de Orat. Illa autem quæ aut conciliationis caussa leuiter, aut permotionis vehementer aguntur, contrarijs commotionibus efferenda sunt, vt odio, beneuolentia, misericordia, inuidia tollantur.

Effero, as. pen. cor, efferum; hoc est crudelem, instar feræ.

feræ facio. ἀγριόω, ἀποθηριόω. Stat lib. Achil. Et raptum superis Mars efferat aurum. Efferare etiam est, quod vernacula lingua dicimus in saluatichire. Liu. libro. 2. Obsita erat squalore vestis, fœdior corporis habitus, pallore ac macie perempti: Ad hæc promissa barba, capilli efferauerant speciem oris. Lactantius lib. 3. Nam si homo ad aspectum alterius hominis efferaretur, quod facere videmus animantes, quorum natura soliuaga est, nulla esset hominum societas. Efferare quoq; ferarũ imagines effingere.

Efficax, cacis. dicitur quod ad agendũ aliquid vim habet, ac maximè cõducit. ἐνεργὴς, δραστικός. kreffng) crachtich) fort.) Plin. libr. 24. cap. 15. Efficacibus exemplis non maria plus temerata conferre mercatori, quàm sedulum ruris larem. Ibidem: Aduersus serpentes, ac priuatim aspides, ex aceto potu efficax. Cælius ad Ciceronem, Nosti Marcellum quàm tardus & parum efficax sit. hoc est, promptus & paratus, dum res expostulat. Hinc efficacia: id est, vis. ἐνέργεια. Plin. lib. 11. cap. 5. Quos efficacię industriæq; comparemus neruos. Et efficacitas idem significans. Et efficaciter aduerbium. Pli. lib. 28. cap. 51. Capitis vlcera manantia, vrina tauri efficaciter sanat.

Efficio, is. penult. cor. perfectionem denotat. ἀπεργάζομαι, πράττω. aussrichten, vschaffen) te wege bringen, makẽ) parfaire & paracheuer, accomplir.) Teren. And. Quid est qđ tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Plaut. in Pseud. Neq; hoc opus, quod ego volui, ego hodie efficiam. Dicitur etiam effectum dare vel reddere. Hinc efficientia, æ, vt efficientia solis, q is diem efficeret: & efficientia voluptatũ, Cic. 2. de Natu. Efficienter, aduerbium. Cic. de Fato: Non sic causa intelligi debet, vt quod cuiq; antecedat, idem causa sit: sed quod cuiq; efficienter antecedat. Effectus, us. nomen. Plin. in Paneg. Perge modò Cæsar, & vim effectumq; censuræ tuum propositum, cui actus obtinebant. Effector. Cic. de Deuin. Magna stultitia est earum rerum deos facere effectores.

Effigies, (εἰκών, εἰκασμὸς, ἐκσφράγισμα. eyn bild) een beelt) image.) signum est ad alterius viuam similitudinem, vel ad veritatis imaginem factum, tam in picturis, quàm in sculpturis, vt scribit Valla libro. 5. Plin. libr. 10. cap. 44. Vnde origo fabulæ, Diomedis socios in earum effigies mutatos. Effigies humanitatis & probitatis patris filius, apud Cic. 2. de Finib. Ponitur & quandoq; pro aspectu. Dicitur etiam effigia. Plaut. in Rud. Veneris effigia hæc quidem est.

Effigio, as. ad effigiem formo. εἰκονίζω. nachbilden) conterfeyten.) August. lib. 7. de Ciuit. Quid sunt idola, nisi q oculos habẽt, & nõ videbunt? & quicquid tale de materijs, licet à fabro effigiatis, tamẽ vita sensuq; carentibus dicendum fuit. Ineffigiatus autem, qui non habet aliquam formam.

Effilatum. vide in dictione Filo.

Effingo, is. valde fingo, ex enim auget: vel quasi naturalia formo, & ad alterius formã fingo, & qualem volo fingendo formam repræsento. μιμοῦμαι, ἀπομάσσω, ἀπομιμοῦμαι. nachmachen) namakẽ) faire a la semblance d'vng autre.) Cic. I. Tuscul. Quæ porrò tam immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere? Quintili. Nam mihi videtur M. Tullius, cum se totum ad imitationem Græcorũ contulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiã Platonis, iucunditatẽ Isocratis. Val. lib 5. cap. 46.

Efflagito, as. (λιπαρῶ) erfordren mit geschrey) seer begheerẽ) requirer instammẽt.) cum clamore, seu cum magna instantia flagito: hoc est, postulo. & est plus q̃ postulare. Verg. Ille semper fugiens Rutulos simul increpat omnes, Nomine quenq; vocans, notumq; efflagitat ensem. Quintil. ad Trypho. Efflagitasti quotidiano conuicio, vt libros quos de institutiõe oratoria scripseram, iam emittere inciperem. Tamen à flamma componitur.

Efflagitatus, us. nomen, p vehementi postulatione. Cice. 7. in Verr. In iudicio coactu atq; efflagitatu meo producere ad ignotos, &c.

Efflagitatio, onis. begird.) begheerte.) instancion.) Cice. ad Brut. Quia neminem magis decet quàm te, Rempub. amare, libertatisq; defensorem esse, vel ingenio, vel rebus gestis, vel studio, atq; efflagitatione omnium.

Effligo, gis pen. prod. efflixi, efflictum, idem significat quod affligere. Plaut. in Asin. Quam tu propediem (nisi quidẽ illa antè occupauit te) effliges scio. Efflictim, (ἐμπύρως) aduerbium, pro valde & vehementer. Plaut. in Amph Sic efflictim amare, perinde vt hic te afflictim deperit.

Efflo, as. extra flo, spiro (ἐκφυσάω.) aussblasen) wtblasen.) Varr. libr. 1. de re Rustica, Præterea q ab sole toto die illustratur salubrior est, q & bestiolæ, si quæ propè nascuntur, aut inferuntur, aut efflantur, aut aritudine citò pereũt. Inde efflare animam (ἐκπνέω) dicimus. Suet. Priusq̃ efflaret animã pro mortuo deferri iussit.

Effloreo. es, (ἀπανθέω) à quo effloresco. vide in Defloreo.

Effluo, extra fluo, effundor. ἀποφέρομαι, ἐκρέω. aussflauffen) wtloopẽ) couler hors.) Cato de re Rust. cap. 1. Si habebit aquam, vinum effluet, aqua manebit. Cicero. 2. Tuscul. Num tu ingemuisse Epaminondam putas, cum vnà cum sanguine vitam effluere sentiret? Lactan. libro. 1. Siue igitur à Melisseo (sicut Didymus tradidit) colendorum deorum ritus effluxit.

Effluentia, æ. Plin lib. 26 cap. 10. Illita quoq; radix genitalibus, inhibebit non solũ Venerem, sed effluentiam genituræ.

Effodio, dis. penultima producta, extra fodio. κατασκάπτω, ὀρύττω. aussgraben) wtgrauen) fouyr la terre & creuser.) Plautus in Cas. Ex sterquilinio effossa tua illhæc præda est. Idem in Pseud. Ex hoc sepulchro vetere viginti minas Effodiam ego hodie.

Effœmino, as. penult. corr. in muliebrem molliciem atq; lasciuiam cõuerto. ἀποθηλύνω. weybisch, geyl, oder weych machẽ) vwijnẽ, dertel) effeminer) Sall.

Ea

Ea quasi venenis mal's imbuta Corp⁹ animumq; virilem effœminat. Cicero libro. 1. Tuscul. Cogitationibus molestissimis effœminamur. Unde & effœminati, (ἐκτεθηλυμμένοι, θηλυδρίαι) molles & lasciui dicuntur.

Effœta, (ἀπογονὸς) fruchtbar) cum œ diphth. accipitur pro ea, quæ fœtum emisit. vnde illud Colu. lib. 8. Primus effœtæ partus amouendus est, quoniam tiruncula nec rectè nutrit. Item sumitur effœtus, pro fœtu qui emissus est. Idem lib. 4. Pullos oportet singulos, vt quisq; natus sit tollere, sed vno die in cubili sine re cum matre, & aqua ciboq; abstinere, dum omnes excludant. Postremò die cũ grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. Effœta, (ἄγονος) quoq; dicitur, quę non amplius parit, quasi frequenti partu lassata, Plin. Est autem tanta gallinis fœcunditas, vt aliquæ sexagena pariant oua, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ intantum vt effœtæ moriantur. Hinc effœtus, fœtu destitutus, eneruatus, exhaustus & lassatus: à similitudine mulierum, quas partus debiles reddit. Vergil. Frigentq; effœtæ in corpore vires. Similiter effœtam tellurem dicimus, vt idem libr. Georg. Effœtos cinerem immundũ iactare per agros. Vbi Seruius. Continua fertilitate lassatos, sicuti etiam frequenti partu effœta dicitur mulier. Colu. in Præfatione: Quod existiment vbertate nimia prioris æui defatigatum & effœtum solum, nequire pristina benignitate præbere mortalibus alimenta. Cicero in Cato. Libidinosa & intemperans adolescentia effœtũ corpus tradit senectuti. id est, debile & infirmũ, quia vacuũ viribus & eneruatum.

Effrenus, (ἀχάλινος, ἀδάμαστος) vide Frænum.

Effugio. is. pen. corr. extra fugio, euado. διαδύομαι. ontlauffen) ontvlien) fuyr.) Vnde effugium, effugia. æ. ἀποφυγή. vide in Fugio.

Effundo. is. extra spargo. προΐεμαι, ἐκχέω. außgiessen) wtgieten) effundre.) Lact. lib. 1. Nam præter verborum licentiam, quibus obscœnitas omnis effunditur. Plaut. Totamq; effundit fideliam. id est, sparsit quicquid in fidelia erat. Per translationem consumere. Cic. lib. 2. Off. Multi patrimonia effuderunt inconsultè largiendo. Quãdoq; emittere. Verg. Ruuntq; effusi carcere currus. Quandoque psternere, profligare, τρέπομαι. Sal. Effuso ac profligato peditatu, paulatim retrocedere cœperunt.

Effutio, effutis, pen. prod. ineptè & inconsultè loquor, euacuo. ἐκλαλέω, ἐξαγορεύω, ψιχρολογῶ. herauß blöderen) wtsnateren) parler legierement) Translatio à vase futili, quod patulo ore, fundo acuto, instabile, nihil in se contineat. Terentius in Phorm. Eò perperam olim dixi, ne vos fortè imprudentes foris Effutiretis. Et futilis dicitur, qui nihil intra se continet, & semper inanis est. Horatius: Effutire leues indigna tragœdia versus. Var. Euax verbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est. Nonius effutire exponit, p dicere cum mendacio, adducitq; Ciceronem lib. 5. Tusc. vbi sic ait: Nec hoc sic agit, vt ex tempore quasi effutire videatur.

E ANTE G.

Egelaste, (ἰγηλάσαι) oppidum in Hispania citeriore: vnde sunt Egelastani, (ἰγηλασανοί)

Egelidor. aris. pen. cor. regelor, gelúq; dissoluor. ἀποκρύσταλλοῦμαι. Sidonius, Egelidarentur fibrę glaciales. Egelidus, a. um. quod nõ est calidum, neq; frigidum. Seruius pro valde frigido exponit, Verg. 8. Æneid. Et procul egelido secretum flumine vidit. Suet. de Augusto: Vngebatur sæpius, sudabat ad flammã: deinde perfundebatur egelida aqua, vel sole multa tepefacta. Ouid. Sed gelidum Boream, egelidumq; Notum. Colu. Nunc ver egelidum, nunc est mollissimus annus.

Egenus, pen. prod. qui aliquid habet, & aliquo indiget. ἐνδεής. dürftig, mangelhaft) behoeftick) poure) Pauper, qui nihil habet. πένης, Inops, sine ope. ἀπόρων. Liu. 9. ab Vrb. Omnisi egeni corpora humi prostrauerunt. Plaut. in Pœn. Sępe ego res multas tibi mandari Milphio Dubias, egenas, inopiosas consilij.

Egeo. es. egui, alicuius rei necessitatem habeo, δέω, δέομαι. manglen, bedarffen) behoeuen, deruen) auoir faulte & disette.) & tam genitiuo, quàm datiuo iungitur. Plaut in Asin. Quia tui abeuntis egeo. Lactant. libr. 5. Tantam esse innocentiæ vim, vt non egeat nec armis nec viribus. Hinc componitur indigeo. δέομαι. Deriuantur verò egestas, egens, egentior, egentissimus.

Egeria, Nympha. cui sacrificabant pregnantes, quòd eam putabant facile fœtum aluo egerere.

Egero. is. (ἐκφέρω, ἐκφορέω) penult. corr. sed sum. vide in Gero.

Egesta, (ἔγεστα) ciuitas in Sicilia, quam Aeneas condidit, & ab Acestis matre Egesta eam nominauit, quæ postea Segesta nominata est. Fuit & Egesta nomen mulieris Troianæ, quæ Acestem genuit Crinisio fluuio.

Egestas, indigentia, paupertas. ἔνδεια. dürfftigkeyt) behoeflicheyt) disette.) Hanc aiunt Herebi & noctis filiam, non eam quam plurimi arbitrantur, scilicet opportunis carere, quam viri fortes tolerantia superauere, vt in arenis Libycis. Cato: Sed eam potius, cui abundãtes, falso iudicio tracti, succumbunt, vt auri custos Mydas Phrygum rex quidam omnia quæ tangebat, iuxta votum verterentur in aurum, fame peribat.

Egestosus, (ἄπορος) ab egestate formatur: sicut à sobrio sobriosus. Cyprianus: Quum nulla fuerit opportunitas scandali, vbi transeuntes, quod pessus est, egestosam habuerit mansionem.

Egredior, extra gradior, exeo. ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι. außgehen) wtgaen) sortir hors) Terent. in And. Vnde egreditur? Ibidem: Egreditur ab ea. id est, de domo eius. Cic. ad Att. lib. 11. Quo facilius sustentari nos possemus, pedem è villa adhuc egressi non sumus. Lactant. libr. 2. Ille vero cum egressus esset ex arca. Dicimusq; egredior templo, & è templo, & templum: id est, extra gradior templum. Inde Egressus, & egressio. παρέκβασις.

Egregius. a. um. quasi ex toto grege electus, excel-

lens, eminens & præstans. ἐξαίρετος, ἐπίλεκτος, ἐκκρίτος. furtrefflich) vvtgelesen schoon) excellent) Terent. in And. Forma egregia & ætate integra. Hinc contra grammaticorum regulas Iuuen. formauit comparatiuũ, Egregius cœnat meliusq́; miserrimus. Sic Luc. Nam nihil egregius quàm res secernere apertas A dubijs. Egregiè, (ἐξαιρέτως) aduerbium, excellenter, quamuis etiam vsurpetur pro valde nimis, vt apud Terent. in Andr. Horum ille nihil egregiè præter cætera studebat.

Egurgito. as. penultima correpta, significat exhaurio. ἐκφορέω. Plautus in Epid. Atque egurgitem domo prorsus.

E ANTE H, ET I.

EHò, (ὤ, ἦα) interiectio est ad se vocantis, vel nutus est intentionem deposcentis eius, cum quo vult loqui. Terent. in And, Ehò dum ad me. Aliàs interiectio admirantis, vt apud eundem: Eho, an tute intellexisti hoc assimularier?

Ei, (οἱ, αὐτῷ) datiuus ab is, ea, id. aliquãdo habet qualitatis vim. Terent. in And. Ei'ne ego vt aduerser? hoc est, tali, tam bono. In metro plerunq; monosyllaba dictio est, sicut cui & huic: licet quandoque etiam duarum syllabarum reperiatur: vbi e modo corripitur, modo producitur. Iuuen. Iuuenes hortantur, vt illam Ire viam pergant, & eidem incumbere sectæ. Lucret. lib. 6. Scilicet & fluuius qui visus maximus ei.

Eia, (ἦα) modò adhortantis est, modo corripientis.

Eijcio. is. extra iacio, excludo. ἐκβάλλειν. auszvvurffen auszstossen) vvtvvorpen, vvtstooten) iecter hors.) Verg. Nec non Tarquinium eiectum Porsenna iubebat Accipere. Quandoq; extendo. Idẽ, Eiectoq; incumbit cernuus armo. Eiectum quoq; pro naufragio idem posuit: Eiectum littore egentem Excepi. Hinc Eiectitius. a. um. ἐκβόλιμος. Plin. Vulua eiecto partu melior, quàm edito. Eiectitia, (ἐκβολάς) vocatur illa, hæc porcaria.

Eiulare, est voce in altũ sublata plorare: magisq; mulierum est proprium. βοᾶν, ὀλολύζω. huylen) braire) Plaut. in Aul. Infit tibi postulare, plorans, eiulans. Ci. 2. Tusc. Ipsum enim Herculem viderat in Octa magnitudine dolorum eiulantem. A quo eiulatio, & eiulatus, dicitur ploratus rationis expers. ὀλολυγμός. Cic. de Aurusp. Resp. Non sunt illi eiulatus & gemitus Philoctetæ. Sic. 2. de Finibus.

Eiurare, est extra ius facere, renunciare. ἐξομνύειν, ἀπαρνεῖσθαι. quemadmodum exaugurare, extra augurium facere. Val. lib. 2. Ignominiosa consulum eiuratione. id est, ἐξωμοσία. Plin. in Epist. Et quasi eiurato magistratu priuatum me facerem. id est, renunciarem.

Eiusmodi, & eiuscemodi, (τοιοῦτος) sollich) alsulcken, soedanige) tel.) pronomina siue nomina ex se inuicem composita genitiui casus, omnibus alijs figuratè adiuncta.

E ANTE L.

ELabor, (διεξάγω, διεκπίπτω) entschlüpffen, entvvüschen) ontsluypen, ontvlien) eschapper, escouler) pen prod. pro extra labor. effugio eo modo, quo lubric⁹ anguis, aut anguilla manu comprehẽsa lapsu fugit. Verg. Ecce autẽ elapsus Pyrrhi de cæde Polites. Cic. Hic fratre suo censore qui proximus ante me fuerat, elapsus est. hoc est accusatorũ veluti prensantiũ manus effugit. Plaut. in Capt. Ea spes elapsa est. id est, effugit.

Elaboro, as. (ἐξεργάζομαι, ἐκπονέω, ἐξασκέω, φιλοπονέω) vide in dictione Laboro.

Elacatena, genus salsamẽti piscis. de quo Colu. li. 9. Scombri, carchari, elacatenæq; ventriculos, & ne singula enumerem, salsamentorum omnium purgamenta.

Elæa, (ἐλαία) ciuitatis nomen, à qua Elæiticus sinus dictus est, de qua Plin. libr. 5. Haud procul Elæa in littore diximus, Pergamena vocatur.

Elæon, (ἔλαιον) Latini oleum vocant. Ex quo componitur elæomeli, (ἐλαιόμελι) oleum in Syria sponte ex ipsis oleis manans sapore melleo: aluum mollit, bilem detrahit. Vide Plinium lib. 15. cap. 17. & lib. 22. cap. 4.

Elæothesium, Latinè vnctuarium. & sumitur pro loco, vbi vnctores corpora vngere solebant post lauationem.

Elamitæ, (ἐλαμῖται) pen. prod. dicti sunt Persarum principes, ab Elam filio Sem, vt ait Iosephus.

Elaphebolion, (ἐλαφηβολιών) dicitur mensis Februarius.

Elaphoboscon, (ἐλαφόβοσκον) herba est ferulacea, geniculata, digiti crassitudine, semine corimbi, dependentibus folijs olusatri. commendata in cibis, contra serpentium omniumq; aculeatorum ictus. Vide Plin. lib. 22. cap. 22.

Elaphos, (ἔλαφος) pen. cor. Latinè ceruus.

Elape, genus serpentis Plin. lib. 32. cap. 5.

Elatus, pen. prod. excelsus, eminens, superbus: ab effero. καταφρονούμενος, μεταίωρος, ὑπερήφανος.

Elea, (ἐλέα) ciuitas Lucaniæ, quam quidam Helam, à fonte nominauerunt. Alij à palude dictam opinantur, quæ Græcè τὸ ἕλος dicitur.

Eleatæ, (ἐλεᾶται) populi Eleam habitantes dicti sunt. inter quos Parmenides philosophus & Zeno, Pythagorici ambo, per quos Eleã institutis legibusq; bene formatam fuisse autumat Strabo lib. 6.

Electio, recta est approbatio simpliciter. ἐκλογή, αἵρεσις. eyn ervvelung) een verkiesinge) election.

Electo, as. frequẽtatiuum formatum ab electum supino. ἐφέλκομαι, ἐπάγομαι. Plaut. in Asin. Ibo aduersum atque electabo, quicquid illud sit. hoc est, mulcebo, & bono modo sæpe foras exire faciam.

Electridas, (ἠλεκτρίδας) nonnulli dicunt esse in Britannia arbores electrum emittentes. Alij dicunt insulas esse in mari Adriatico, ad quas Padus dilaberetur: quod falsum esse manifestum est. Plin. lib. 37. cap. 2.

Electra, (ἠλέκτρα) teste Hesiodo, nympha Oceani & Tethyos filia, vxorq; Atlantis. cuius filia quædam etiam Electra dicta fuit, quæ Ioui Dardanũ peperit, dicente Vergilio libro. 8. Dardanus Iliacæ primus pater vrbis & autor Electra, vt Graij perhibent, Atlantide cretus. Et subdit, Electram ma-

ximus Atlas Edidit, æthereos humero quasi sustinet orbes. Alia fuit Electra Orestis soror.

Electrũ, (ἤλεκτρον) gummi siue lachryma, succus'ue ex arboribus pinei generis profluens, quod à Latinis succinum dicitur. Nascitur (vt inquit Plin.) in exoticis insulis, sub metalli specie, & glessum dicitur à Romanis, à Latinis succinum. Hinc electris feras insulas glessarias, à cuius coloris similitudine puto eam mixturam electrum dici, quæ ex parte quadam auri & argenti conficitur, dicente Plinio libr. 34. Aurum in quo quinta argenti portio est, electrum vocatur.

Electryon, (ἠλεκτρυών) Amphitryonis frater, & filius Alcæi.

Eleemosyna, (ἐλεημοσύνη) eyn almůsen) een almoes) aulmonne.) munus quod inopi datur: ab ἔλεος, quod miserationem significat. Quod nomen apud gentiles raro legitur, cum apud Christianos frequentissimum inueniatur. Spartianus de Caracalla, Non tenax in largitionem, non lentus in eleemosynam.

Elegans, pen. cor. nomen est, non participium, ab eligo. vt Cic. lib. De optimo di. gen. innuere videtur, cum inquit, Nam si tu in epularum apparatu magnificentia recedens, non se parcum solum, sed etiam elegantem videri volet, eliget quibus vtatur. Sunt enim pleræque aptæ huius ipsius oratoris de quo loquor, parsimoniæ, Est igitur elegans, idem quod cultus, ornatus, politus, quasi qui eligere sciat, aut qui ipse sibi sit eligendus. φιλόκαλος, κομψὸς, καλλωπιστικός. wolgezierdt, hupsch) verchierdt, schoon) poly & orne) Terent. Regem elegantem narras. Gell. lib. 11. cap 2. Elegans homo non dicebatur cum laude, sed id ferè verbũ ad ætatem M. Catonis, vitij, non laudis fuit. Cato lib. De moribus, Auaritiam omnia vitia habere putabant, sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur.

Elegantia, (φιλοκαλία, κομψότης) zierligkeyt) schoonicheyt) beaulte) dicta est quòd sit electa & separata à vulgari opinione. & accipitur pro cultu & ornatu, quæ tamen apud veteres, non ad ingenij opera, sed duntaxat ad nimis amœnum latumq; cultum ac victũ applicabatur, nec sine vitio erat, nũc elegans solum laudando dicitur, vt elegans oratio. Est & elegantia orationis pars, quæ facit, vt vnumquodque verbũ purè aperteq; dici videatur. Huius duæ sunt partes, Latinitas, & Explanatio. Latinitas, quæ sermonem purum seruat ab omni vitio: explanatio est, quæ reddit apertam & dilucidam orationem. Ea duabus rebus comparatur, scilicet vt vsitatis verbis vtamur, & proprijs. Vsitata sunt, quæ versantur in consuetudine quotidiana. Propria sunt, quæ eius rei de qua loquimur verba sunt, aut esse possunt.

Elegia, (ἐλεγεία, ἐλεγεῖον) pen. prod. siue elegeia, miserabilis, vel misera: ab ἐλεέω misereor. Vnde elegi versus, dicti sunt quòd ad fistulam luctus cantari soliti erant, aut quòd his miserabiles hominum ærumnæ, & amoris querimoniæ decantantur. Romani id genus carminis, quod cum lamentatione accinitur mortuis, næniam nuncuparũt. Inde tractum vt epitaphia quoq; defunctorum elegis versibus scribantur. Ouidius, Flebilis indignos elegeia solue capillos, Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit. Dicitur elegium metrum, & elegia, & per diminutionem elegidion, (ἐλεγείδιον.) Persius, Non si qua elegidia crudi Dictarunt proceres. Penultima huius nominis elegia, à poëtis longa profertur. Martial. Detinet incultis aut elegia comis. Ouidius libr. de Remed. Blanda pharetratos elegeia cantat amores. Stat. verò lib. 1. Syl. Quas inter multum petulans elegeia propinquat. Huius metri princeps fuit Callimachus, secundus Philetas. Elegus. a. um vt elegus versus, flebilis. Horat. libr. 1. Odarum, ad Tibullum, Alibi ne doleas plus nimio memor Immitis Glyceræ, neu miserabiles decantes elegos. Ab elegus fit Elegiacus. a. um (ἐλεγειακός. Elegiographus, (ἐλεγειογράφος) qui elegiam scribit.

Elei, (ἠλεῖοι) pen. prod. populi in Peloponneso, clarissimi propter delubrum Iouis Olympij, ludosq; Olympiacos, quorum præfecturam Elei habuerunt. vnde Elei equi, & Eleus carcer sæpe leguntur. Lucanus, Quantum clamore iuuatur Eleus sonipes.

Eleleus, (ἐλελεύς) dictus est sol, ἀπὸ τοῦ ἐλίττεσθαι περὶ τὴν γῆν. hoc est, quòd æterno circa terram meatu volui videatur.

Elementa, (στοιχεῖα) sunt principia omnium rerum, à quibus sumitur incrementum, & in quæ resoluuntur. Vnde notas literarum, scriptores elementa vocant, eò quòd sint principia orationis. Nam ex dictionibus syllabæ, ex syllabis literæ fiunt, ad similitudinem mundi elementorum. sicut enim illa coëuntia omne corpus efficiunt: sic hæ coniunctæ literalem vocem quasi corpus aliquod componũt. Inde elementariæ literæ, dictæ sunt primitiuæ. Iulius Capitol. Puer, inquit, literis elementarijs & calculo imbutus. Sic lex Moysi, & omne vetus testamentum, elementum dicitur ab Apostolo: quibus quasi ab elementis & religionis exordijs Deum discimus. Quo enim modo elementa (inquit Hieronymus) appellantur literæ, per quas syllabas ac verba coniungimus, & ad texendam orationem longa meditatione procedimus, ars quoque musica habet elementa sua, & geometria ab elementis incipit linearum, & dialectica atque medicina habent εἰσαγωγὰς suas: sic elementis veteris testamenti, vt ad Euangelicam plenitudinem veniat, sancti viri eruditur infantia. A Seneca senex elementarius dicitur, cum ait libro. 5. Epist. Turpis & ridicula res est elementarius senex. Sunt autem quatuor elementa rerum principia, aër, ignis, terra, aqua: quòd & omnia ex his gignuntur, aluntur'q; ab alendo dicta: vel potius (vt Hierony. scribit in Epistolis ad Hebræos) quasi eleuamenta: eo quòd ex ipsis cætera originem sumant, initia videlicet, & fundamenta creaturarum. A quibusdam etiam dicuntur elimenta per i literam, quasi fa

fabricamenta, ab eo quod est elimo.as. quòd ex eis fabricata sint omnia. Pythagoras cæteriq; Physici principia quatuor elementa proposuerunt, ex quibus animalia constant, quæ in corporibus nostris euidenter apparent. Carnes & ossa, terrena sunt: humor & sudor, aquatici: respiratio ex aëre, calor ex igne. Ab elemẽtis habemus corpus, à Deo animum, vt Vitruuius inquit, quum tamen multi dissentiant.

Elenchus, (ἔλεγχος) Latinè reprehensio, argumentum, & idem ferè quod σύλλαβος, quasi comprehensio, sicut Cicero ad Atticum scribit, sed Latini indicem dicunt. Etenim quomodo librorum indices & pulchritudine & varietate colorum, & magnitudine literarũ libros exornant, & res alias sui indices: ita hi gestantium habitum illustrare, quasi indices eorum videntur esse, ἀπὸ τοῦ ἐλέγχειν, quod significat arguere ac patefacere, id quod solent indices, ab indicando nominati. Sunt enim elenchi margaritæ proceriores, fastigiata longitudine. Plinius li. 9. cap. 35. Elenchos appellant fastigiata longitudine, alabastrorum figura in pleniorẽ orbem desinentes. Iuuen. Auribus extensis magnos commisit elenchos. Et hi quidem bini aut terni fœminarum auribus suspendebantur. Item cauillatoriũ dictum elenchus appellatur, vnde & pro quodam argenti genere sumitur. Vnde sophistici elenchi, apparentes, redargutiui.

Eleo. es. maculo. Lucil. Si hic vestimenta eleuit luto ab eo risum magnum ad cachinnum imprudens subijcit.

Elephas, elephantis. (ἐλέφας) & Elephantus. ti. animal notum, quamuis pro ebore, hoc est elephanti dente quandoq; ponatur. Vergilius libro Georg. In foribus pugnam ex auro solidoq; elephanto. Elephanti biennio vtero grauescunt, nec amplius quàm semel gignunt, nec plures quàm singulos. Viuunt annos trecentos. Hos primum vidit Italia, Pyrrhi regis bello in Lucanis, & boues lucas nominauit: quoniam nostri maximam quadrupedem quam haberẽt, vocarent bouem. Lucas à Lucanis. Alij Lucam quasi Libycam dictam volunt, quòd ex Aphrica huiusmodi belluę primò fuerint in Italiam deductæ. Varro à luce lucas appellatos existimat, quòd elephanti relucebant, propter inauratos regios clypeos, qui in turribus his erectis conspiciebantur. Neuius, Atq; prius locusta pariet lucam bouẽ. Ausonius, Vt lucas boues olim resumpto præferoces prælio Fugit iuuentus Romula.

Elephantezographi, (ἐλεφαντοζωγράφοι) à Plut. in Periclis vita, vocant pictores qui ebore pingunt.

Elephantia, siue elephantiasis, (ἐλεφαντίασις) & elephas, est ceu lepręquoddam genus, elephantorum cuti simile, crebris summa corporis parte maculis ac tumoribus, rubore paulatim se in atrum vertente. His non ora tantum atque manus, sed suræ ac pedes inflantur, vt hinc recentiorum plerique non alios putent esse elephãtiacos, quàm qui- bus crura sic intumescunt, vt pedes elephantorum habere videantur. Origo morbi ex atra bile, non quidem omni, sed retorrida, morbus inexpugnabilis, atq; vt cancer vnius partis, sic elephas totius corporis, quasi cancer existimatur. Cassiodorus, Cutis animalis elephãti vlcerosis vallibus exaratur, à qua transportaneorũ nefanda, inquit, passio nomen accepit. Plin. lib. 26. Elephantiasis non fuit in Italia ante C. Pompeij tempora.

Elephantiacus, (ἐλεφαντιῶν, ἐλεφαντιακὸς) qui morbum elephantiæ habet.

Elephantina, (ἐλεφαντίνη) vrbs quę distat à Thebis Ægyptijs viginti & octingentis stadijs.

Elephantini libri, apud priscos fuerunt, in quibus senatusconsulta scribebantur, quæ ad principes pertinebant.

Elephantinus, a, um. (ἐλεφάντινος) pen. cor. nomen possessiuum. vt pellis elephantina.

Elephantis, tidis. nomen viri poëtæ, qui libellos scripsit, quibus varia genera concubitus, variosq; coëundi modos complexus est. Martialis, Nec molles Elephantidis libelli.

Eleuies, purgatio. Lucil. Vt eleuiem facere per ventum velis.

Eleuo, as. pen. cor. sursum leuo, in altum tollo. μετεωρίζω, ἐπαίρω. auffheben) oprichten) leuer en hault) Plaut. Cape dum lapidẽ hunc, atq; eleua. Item aufero. vnde eleuatum pro ablato ponitur. Item extra leuo, minuo, extenuo, & res gestas verbis deprimo. ἐκφαυλίζω, & ἐκφαυλίζω, εὐτελίζω: tractum à re ponderosa, quæ vt par sit, eleuatur: id est, imminuitur. Liu. lib. 3. Maior, inquit, si vana nostra P. C. authoritas ad plebem est, vos eleuatis eam, quippe quia plebs senatusconsultum in continuandis magistratibus soluit. Idem libr. 28. Qu Fabius res gestas in Hispania eleuauit. i. depressit, Quintil. lib. 5. Gentium simul vniuersarum eleuata testimonia ab oratoribus scimus.

Eleus, dictus Bacchus, quasi pius pater, quòd libertatem hominibus præstet. Græci ἐλεὸν misericordem dicunt. Est & fluuij nomen, qui Mediæ magnam partem irrigat.

Eleusa, (ἐλεοῦσα) insula est ex opposito Cypri.

Eleusis, (ἐλευσὶς) & Eleusin, (ἐλευσὶν) ciuitas in Attica prouincia, non longe ab Athenis, in qua regnauit Eleusius, quem Ceres docuit omnem agriculturã, & in ea mystica Cereris celebrabantur, à qua tota prouincia Eleusina dicta est. in hac Triptolemus natus est. hæc mysterijs Cereris inclyta fuit, de qua Strabo. Eleusin ciuitas in Attica, vbi Eleusinæ Cereris templum extat, & fanum mysticum, quod Dinus extruxit, turbæ theatralis capacissimũ. Hinc cum Eleusius regnaret, & Cererem filiam quærentem liberalissimè hospitio suscepisset, illa pro munere ostendit ei omne genus agriculturæ: filium etiam eius Triptolemum recens natũ, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit, & cum allatis serpẽtibus superpositum per totum orbem misit ad vsum frumentorũ hominibus indicandũ.

Eleutherius, (ἐλευθέριος) nomen viri, quo significatur apud nos liberalis, ingenuus, seruator, liberator, q;. Eleutheria, (ἐλευθέρια) pluraliter, quasi libera-

toriæ:id est,libertatis solennia.Plaut.in Persa,Basi licè agito eleutheria.

Eleutheros,(ἐλεύθερος) flumen.Plin.lib.9.Testudines Phœnicio mari vltro veniunt statuto temporeanni in amnem Eleutherū effusa multitudine.

Elices,(ἀγωγοὶ) pen.cor.fulci aquarij, per quos aqua collecta ex agro educitur, ab eliciendo dicti.Col. lib.2.cap.8.

Elicio.is.(ἐξάγω) herausz reytzen) vtlocken) attraire hors) pen.cor.cui.citum, vel xi.ctum.significat educo,extraho.Plaut.in Bacch.Vt eum ex lutulento cœno propriè hinc eliciat foras.Plinius lib.19. ca.5.Sapor autem asper,& medicamenti instar ad eliciendas aluos. Ouid.Credibile est lachrymas eliciuisse Deo.

Elicito.as.(ἐξέλκω) pen.cor.frequentatiuum formatum à supino elicitum.

Elicius Iupiter in Auentino colebatur.

Elico.cas.pen.cor.inuerto.

Elico.onis. pen.cor.inuersor & inuolutor rerum.

Elido.dis. pen.prod.elisi,elisum. effringo,exprimo, excludo,præfoco,dissipo,occido.ἐκκόπτω,ἐκκρούω, ἐκθλίβω. auszstossen) vtroeyen) mouldre & escacher)Cic.li.2.Tusc.Hæ sunt illæ fibræ stirpiū,quas initio dixi,persequendæ,& omnes elidendæ,ne vlla vnquam possit existere. Plau.in Rud.Iubeo oculos elidere.Suet.in Cæs.Ac sæpe præ turba elisi exanimatiq; sunt. Vergil.Geminosq; premens elisérit angues.Item est collidere.Idem lib.3.Ter spumam elisam & rorantia vidimus astra.

Eligo.gis.pen.corr.est de quouis numero, & quauis multitudine electionem facere,vel ad nostrū emolumentum,vel dignitatem illius,qui eligitur,ἐκλέγομαι,ἐπιλέγομαι,αἱροῦμαι. erwölen)verkiesen) eslire) Cic.4.Acad.Quam potissimum sententiam & disciplinam melius eliget? Varro de re Rust.De asinis quenq; amplissimum,& formosissimum quem possunt,eligunt. Hinc Electio.item Electus particípium,& nomen.Elegans,&Elegantia.Deligo.is. ere.verò significat ex magis idoneis aliquem legere ad aliquid agendum. Delegit sibi sæpe Pop.Romanus imperatorē ad bella,vt Pompeium ad bellum Mithridaticum.Imperator quoq; deligit milites, nō eligit,ad rem videlicet bellicam idoneos, & inter eos agit delectum,qui cui rei sit magis accommodus. Et agricola delectum agit inter tauros,quos scindendo solo, quosq; procreandæ soboli destinet. at si ex multis daretur optio, quem sibi vellet,eligeret,non deligeret.Ideoq; semper ferè dicitur in eodem sensu, datur tibi, siue offertur optio:&,datur tibi,siue offertur electio.Hinc Delectus.a.um.participium : & delectus.us. nomen. Valla lib.5.cap.63.

Elimino.as.pen.cor.extra limen eijcio,excludo. ἐκφέρω. Actius,Egredere, exi, effer te, elimina vrbe. Varro in Serano,Occipitium Arino deo ostendo, ex oraculo elimino mihi.

Elimo.as.pen.prod.(ἀπορίνω) Vide in Delimo.

Elinguis,(ἄγλωττος,ἄφωνος) zungelosz) tonghes loos,stom) sans langue,muet.) qui sine lingua est. ἄγλωττος. Item qui mutus est,& loqui non potest, etiam si linguam habeat.ἄφωνος.Cic.pro Flacco, Cōuicit,& elinguem reddidit.Plin.in Epist.Iidem prospeximus curiam, sed curiam trepidam,& elinguem. cum dicere quod velles periculosum,quod nolles,miserum esset.

Elinguo.as.linguam extraho,seu lingua priuo.ἐκγλωττίζω. Plaut.in Aul.Si Hercle ego te non elinguandam dedero vsque ab radicibus,Impero, auctorq; sum,vt me cuiuis castrandum loces.

Eliquo.as.pen.cor. vide in dictione Liquo.

Elis,(ἦλις) ciuitas Arcadiæ, iuxta quam Alpheus fluuius oritur. Hinc Eleus,a,um.(ἠλεῖος.)Verg.lib.3. Georg.Hic vel ad Elei metas & maxima campi, Sudabit spatia.

Elissa,fuit nomen proprium Didonis.nam Dido lingua Phœnicia,Latinè virago dicitur.

Elixo.as.aqua coquo.ἕψω,ἑψέω. sieden) koken) cuyre) L.Valla,Quod in prandio carnes quasdam parum elixasset.

Elixum,(ἑφθὸν) gesodē) cuyt) dicitur aqua coctum, q̃ lix,ignis cinis appellatur.Nam cinere ollæ supposito coqui solent carnes,non assandæ.Varro autem per translationem Calceos elixos scribit quas si madefactos, vt est caro quæ elixatur.

Ellychnium,(ἐλλύχνιον,θρυαλλὶς)eyn dacht,oder wieche) een lemet)la meche) dicitur funiculus ille papyraceus, seu sparteus, canabinus'ue,aut stupeus, qui stans in oleo peruritur. quem & thryallida,& phlomon quoq; Græci appellant.Plin.Et è medulla eius elegantium lucernarum ellychnia fiunt.

Ellobia,(ἐλλόβια) genus inaurium (inquit Iul.Pollux) à fibris aurium,quas Græci λοβοὺς vocant.

Elogiū,(ἐλεγεῖον,μαρτυρία) testificatio de aliquo honoris vel vituperationis causa. Vituperationis, Quintil. Non est iudices,quòd putetis ideo nullū adiectum ad exhæredationē iuuenis elogium,quia de scelere constaret. Honoris, Cicero in Catone, Quanta in Attilio Calatino in quem illud elogiū vnicum complurimæ consentiunt gentes, Populi primarium fuisse virum. Seneca, Decessit negotiator, testamento omnium bonorum suorum reliquit formosam vxorem hæredem, & adiecit elogium,Quia pudicam comperi.Et aliquando simplex testificatio sententiæ.Cic.Solonis quidem sapientis elogium est, quo se negat velle suam mortem dolore amicorū,& lachrymis vacare. Dicitur etiam elogius,sicut epitaphium,& epitaphius.

Elocutio,(ἑρμηνεία) quæ ab elocutum supino fit,est idoneorum verborum ac sententiarum ad inuentionem accommodatio.

Elongo, as. (ἀφίσημι) lang machen) verlengen) esloigner.) longe facio,remoueo:vt,Elongasti à me amicum & proximum. Aliquando protraho,differo.Plin.Quo maximè tempore dies elongātur.

Elops,(ἔλλοψ) piscis apud antiquos nobilissimus habitus, vnus squamis ad os versis , à nonnullis acipenser dictus. Plin.libr.9. cap.17.Est & Centauri proprium.

Eloquētia,(λογιότης) dictio ex omni parte perfecta,

totū Rhetoricę corpus continens. Teren. in Eun. Dixi'ne ego in hoc esse vobis Atticā eloquētiam?

Eloquium, (λόγιον) modò sermonē, modò facundiā, modò elogiū significat. Plaut. Dulci ac blando eloquio, amicam solatus. Apul. Platonis eloquio monitus, non nobis solis nos natos esse.

Eloquor, pen. cor. significat sicut suum simplex Loquor. ἀποφθέγγομαι, ἀποφθέγγομαι. aufsreden) wtspreken) parler clairement.) Quintil. Eloquor cum omnia quæ mente conceperim promo atque ad audientes profero. Verg. Eloquar an sileam? Plaut. in Amphitryone, Res quæ vt facta est eloquar: quas si apertè loquar. Aliquando eloqui, est dicere, (φράζειν) quod proprium est oratoris. A quo eloquentes, (λόγιοι) dicuntur, qui in dicendi ratione perfecti sunt.

Elorus, (Ἔλωρος) penu. prod. Siciliæ vrbs, ab Eloro amne, qui campis superfunditur, sicut Nilus, dicta, proxime Pachynum, in quo pisces cibum è manu capiunt, vt testatur Plinius lib. 32. De hoc Silius. Sidonius, Drepane atque vnda calamosus Elorus. Verg. lib. 3. Exupero præpingue solum stagnantis Elori. Sunt tamen qui hoc nomen aspirent.

Elotæ, (εἵλωτες) seu Elotia, (εἱλωτεία) sua publica appellant mancipia famulitia Lacedæmonij: id est, publicos ministros, vt sunt apparitores, lictores. apud Thessalos Penestæ.

Elpenor, Ἐλπήνωρ, penul. prod. nomen comitis Vlyssis, qui à Circe cum alijs socijs in porcum conuersus fuit. Iuuenal. Et cum remigibus grunnisse Elpanora porcis. De illo Homer. in fine lib. 10. Odyss. & in initio lib. 11. & 12. eiusdem.

Elpes, nomen proprium Boëtij vxoris. De qua epitaphium est,

Elpes dicta fui Siculæ regionis alumna,
Quam procul à patria coniugis egit amor.
Quo sine mœsta dies, nox anxia, flebilis hora,
Non solum'que viro spiritus vnus erat.
Lux mea non clausa est tali remanente marito,
Maioris'que animæ parte superstes ero.
Porticibus'que sacris, iam nunc peregrina quiesco,
Iudicis æterni testificata thronum.
Ne'ue manus bustum violet, ne forte iugalis
Hæc iterum cupiat iungere membra cinis.

Eluceo, ces. lucidum esse. & per translationem manifestum & apparens. hel sein) lichten) luyre.) Cic. 1. de Diuinat. Vt illa tertia pars rationis & mentis eluceat. Elucet animi excellentia in despiciendis opibus. Cicer. 1. Offic.

Elucescere, significat valde lucidū fieri. παραφαίνειν. fast heyter worden) zeer claer worden.) Hieron. Quod vt clarius elucescat, sumamus exemplū ab his corporalibus sensibus.

Elucifico, as. luce priuo. ζοφόω. quamuis Nonius interpretetur lucidare. Laber. Volo elucificare exitū ætatis meæ. Inducitur enim diues auarus, opinationem filij deplorans, qui ait: velle se Democriti exemplo luminibus oculorum priuare, ne videat filium luxu patrimonium prodigentem.

Elucum, pen. prod. languidum, vel hallucinatorem, aut nugarum amatorem, siue halonem, hoc est, hesterno vino languentem vocant.

Eludo, is. pen. prod. manifeste seu perfectè derideo, decipio. διαπαίζω. verspotten) begecken) abuser aulcun & se mocquer.) Cic. 4. Acad. Sed vos ab illo irridemini, & ipsi illum vicissim eluditis. Est & ludo finem dare. Terent. in Eunu. Eludet vbi te victum senserit.

Elumbus, & Elumbis, (ἀπηφυιωμένος) qui euulsum habet lumbum, vel qui præ lumbi debilitate sese erigere non potest.

Eluo, is. elui, elutum, significat lauo, seu lauando exhaurio, extra purgo, (ἐκπλύνω) aufsweschen) wtwassen, wtdoē) lauer, reynser.) Colu. lib. 1. Quod etiam venenati liquoris eluit perniciem. Idem, Villica debet curā adhibere, vt si quę feces, aut amurcæ in fundis vasorum subsederint semel, statim emundentur, & non calidissima lixiuia, ne vasa ceram remittant, semel atque iterum eluētur. Lactan. lib. 5. Quāto satius est mentem potius eluere, quæ malis cupiditatibus sordidatur. At eluare est gulæ inseruire, seu luxuriose effundere. λαφύττειν. Cice. pro Sex. Quid tu meo periculo gurges ac vorago patrimonij eluabare.

Eluscare, est luscum facere. (πηρῶσαι τὸν ὀφθαλμόν) Apud Iureconsultos ad legem Aquiliam scribitur, Aquilia eum teneri, qui eluscauerit discipulū in disciplina.

Eluto, as (ἐκπιέζω, ἐκπλύνω) pen. prod. exprimo, extramitto, foras aquam colo, seu quid simile ex luto aut alia re fœda. Vergil. lib. 2. Georg. Aqua elutabitur omnis. id est, exprimetur.

Elutrio, as. de vase in vas transfero. (διηθέω.) Dicitur & transuerso, sed rarius. Fortè à lura, quę os culei est. vnde lurcones, capacis gulæ homines. Plin. lib. 14. cap. 17. Sufferuefactis decies, mox elutriatis, atque ita inueteratis.

Eluuies, (κατακλυσμός) aufsspûleten) wtspoelinge) fange, boue.) spurcitia, & cloacalis feculentia. vide in dictione Alluo, is.

Elysium, (Ἠλύσιον) locus vbi piorū animæ habitant. ἀπὸ τῆς λύσεως, à solutione. Nam animę post solutionē vinculi corporei deueniunt ad Elysios campos. Hunc locū alij inferorū suis felicitatibus plenū, alij fortunatas insulas, alij circa lunarem circulum dicunt, vbi iam aër purior est. Sunt & Elysij campi in Bœotia, in Campo Thebano, vt inquit Lycophron. Plutarchus celebrat in insulis Britānicis ad oceanum, cui astipulatur Homerus. in Arcadia etiā redduntur, & in Hispania.

E ANTE M.

Emaciatus, a. um. ἀνοπτικῶς, πεπηρωμένος, ἀποσκληκκὸς τὸ σῶμα: ab emacio, as. quod est macrū facio. Colu. li. 2. de Medica herba: Deinde quater, interdū etiam sexies demetitur, quòd agrū stercorat, quòd omne emaciatū ex ea pinguescit, ægrotanti pecori remedium est, quòd iugerū eius toto anno tribus equis abunde sufficit.

Emancipo, as. (ἐκποιῶ) freihē, entfrembdē) vryen, vvremdē) emāciper) pen. cor. manumitto, libero. Vnde emancipati, (ἐκποίητοι) qui duobus modis inte-

intelliguntur, aut hi qui ex patris iure excesserunt, aut hi qui aliorũ fiunt dominij. Aliquando emancipatus, idem est quod dedititius, & veluti in mancipiũ adscriptus. Cic. in Cat. Ita senectus nimis honesta est, si seipsam defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si vsque ad vltimũ spiritum dominatur in suos. Apul. lib. 10. Et assumpto statim nequissimo, & ad omne facinus emancipato quodam dotali seruulo, perfidiæ suæ consilia communicat. Qui emancipat, dicitur emancipator. Emancipare agrum, est alienare: è mancipio, id est, dominio, & possessione sua emittere, & alteri possidendũ tradere. Emancupo me tibi, id est, tuæ potestati me trado. Plau. Bac. Nunc mulier tibi me emãcupo, tuus sum, tibi do operam. Breuiter, Mancipare est in seruitutem capere, emancipare vero in ius suum exire, vel (vt Sext⁹ tradit) aut ex iure patris exire, aut aliorum fieri dominum.

Emaneo, extra maneo, à quo emansor.

Emano, as. (ἀποφέρομαι, ἐκῤέω) auss tropffen, auss fleussen) wtdruypen, wtloopen) issu hors) penul. prod. extra manere, exire, produci atq; emitti. Colum. libr. 5. Et sale cum adipe defricatur, dum fanici vis emanat. Plin. libr. 20. cap. 6. Et in angulo oculi perpetim humor emanans Idem lib. 23. cap. 3. Vtilis & saniem emanantibus, id est, emittentibus, siue expurantibus. Emanare res aliqua dicitur, cum rescitur, & spargitur in vulgus. Liu. Periculum erat, ne vera eo ipso quòd celarentur, sua sponte magis emanarent. Cic. Att. 3. Scripsi equidem olim ei iratus, quod ille prior scripserat. sed ita compresseram, vt nunquam emanaturã. Idem de Legib. 1. Sed quòd metuat, ne emanet. id est, ne malum habeat. Et in Verr. 2. Quæ fama non idcirco solum emanarat. Emanare in, vel ad vulgus. ἐκφορον, καὶ ἔκπιστον γίνεσθ. Cice. Ego etiam si omnia, quæ dicenda sunt, libere dixero, nequaquam tamẽ similiter oratio mea exire atque in vulgus emanare poterit. Liuius. Multis enim emanabat indicijs neq; fratrem Volsci, ex quo semel fuerit æger, vnquam non modo visum publico, sed ne assurrexisse quidem ex morbo.

Emansor dicitur qui diu vagatus, ad castra regreditur: sicut desertor, qui per tempus longum vagatus reducitur. Erroneus, qui non quidem fugit, sed frequenter sine caussa vagatur, & temporib. in res nugatorias consumptis serius ad dominum redit.

Emargino, nas. pen. cor. significat crustas & puluillos, & margines vlcerum adimo. Plin. li. 28. cap 9. Item equarum, præterquam virginum, erodit, emarginat, vlcerat.

Emasculo, as. castro, & virilitatem depono. εὐνουχίζω. münchen.) lubben.) chastrer.) Seruius ait, apud quosdam populos sacerdotes solitos se quibusdam herbis emasculare, vt Venerem arcerent, & coire non possent. Item est puerum stuprare, vt apud Apuleium.

Emath, ciuitas quæ nunc Antiochia nominatur. & duæ sunt, (vt inquit Hieron.) magna scilicet & minor, Magna, Antiochia: minor, appellatur Epiphania. Vnde vsq; hodie pergentibus Mesopotamiam prima mansio Emas, corrupto quidem vocabulo, sed pristini nominis vestigia retinente. Cuius regio appellatur Reblata, in qua præsente Nabuchodonosor regis Iudææ Sedechiæ interfecti sunt filij, & oculi eius excæcati. Hemath vero in principio aspiratum, regio Allophylorum est.

Emathia, (ἠμαθία) regio in Macedonia, quæ alio nomine Pharsalia dicta est, seu campi Philippici: dicta Emathia ab Emathione rege fratre Memnonis, qui fuit filius Auroræ & Tithoni.

Emaus, (ἐμαοῦς) cuius Lucas in Euangelio meminit, est quæ nunc Nicopolis, insignis ciuitas Palæstinæ, apud quã in fractione panis cognitus Domin⁹ est.

Emax, gen. communis, qui vel quæ facile inclinatur ad emendum. ὠνητικός. kauffechtig) coopachtich.) Cato De re Rust. cap. 2. Patrem familiãs vendacẽ, non emacem esse oportet. Cic. in Parad. Non esse cupidum pecuniæ, non esse emacem, vectigal est. Hinc emacitas, (τὸ ὠνητικόν) facilitas & inclinatio voluntaria emendi. Colu. lib. 5. Quosdam emacitas in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipijs cura: de tuendis nulla cura tangit.

Embamma, atis. (ἔμβαμμα) condimentum, quod ad condienda obsonia fit. Colu. li. 12. cap. 55. Hoc sinapi ad embammata, non solum idoneo, sed etiã speciosa vteris. Quidã embãmata intelligunt immersiones, quando intingimus vel panẽ vel obsoniũ in vasculis repletis re liquida: à Græco ἐμβάπτειν fieri videtur, quod est immergere, intingere. Vnde & Latinè intinctus, hoc est, liquores sapidissimi. vulgus sapores appellat gulæ prorsus irritamento. Alex. ab Alexandro lib. 5. cap. 9.

Embatæ naues. Plin. libr. 19. Quædam enim naues onerariæ, quædam (vt ipsi dicunt) embatæ sunt. Est autem vulgare verbũ, aut nauticum, quod ad hanc significationem attinet à verbo ἐμβαίνω deductum, quod conscendo nauem significat. Vnde Bud. in Annot.

Emblemata, (ἐμβλήματα) sunt opera, quæ ex tessellulis structa sunt. quale est muscatum in parietibus seu pauimentis, & tarseatum in lignis, ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, quod est intersero. Emblematum quædam dicuntur vermiculata siue muscata, vt quæ in parietibus fiunt, quædam segmẽtata quæ in lignis & quædam tessellata quæ in pauimentis. Sed sæpe confunduntur. Budæus in Annotationibus, Emblemata, inquit, vermiculatum opus significat, ex tessellis insititijs aptum atq; consertum. Inde illud Ciceronis in Bruto de Marci Calidij oratione: Nullum nisi loco positum, & tanquam in vermiculato emblemate (vt ait Lucilius) structum verbum videres. Et in Oratore perfecto de collocatione verborum loquens ex Lucilio, Quàm lepide λέξεις compositæ, vt tesserulæ omnes, arte, pauimento atq; emblemate vermiculato. λέξεις, inquit, id est, dictiones in oratione tam lepide compositæ, quàm in pauimentis vermiculato opere factis tesserulæ. De quibus Plin. lib. 35. Interraso, inquit, marmore vermiculatisq; ad effigies rerum & animalium crustis,

ftis. Huiuſmodi hodie viſitur in Italia,in æde Senenſi pulcherrimum opus. Emblemata etiam in vaſis argenteis aureiſq; & Corinthijs ornamenta erãt apud antiquos exemptilia, cum libitum erat. cuiuſmodi ætas iſta non nouit,vt arbitror.Id autem ex Marco Tullio intelligi facile poteſt in Verrem Actione quinta,in qua Verrem Siciliæ prætorem criminoſe refert,Haluntinos vaſa omnia quæ tum apud Haluntium erant in vnum aceruũ conferre coẽgiſſe.quo facto Verrem ex omnibus vaſculis emblema,id eſt,precioſiſſimam partem reuelliſſe,ita vt Haluntini domum pura nudaq; vaſa referrent,id eſt,emblematis abſterſis. & toreumata, id eſt,cælaturæ,& emblemata apud Verrem remanerent impudentiſſimo latrocinio: propter quod factum Verrem per paronomaſiam euerriculũ appellat. Verba Ciceronis hæc ſunt,Vaſa autem ad Verrem deferuntur, Cybiratæ fratres vocantur, pauca improbant.Quæ probarent,ijs cruſtæ aut emblemata detrahebantur.Sic Haluntini excuſſis delitijs cum argento puro domum reuertuntur. Quod vnquam iudices huiuſmodi euerriculum in illa prouincia fuit? Et paulo poſt,Tum illa ex thuribulis& patellis quę vellerat,ita ſcite in aureis poculis illigabat,ita apte in ſcyphis aureis includebat,vt ea ad illam rem nata eſſe diceres.Quod vero emblema, inſertum quid & inſitum ſignificat iniunctumq;,ideo factum eſt,vt emblema pro ornatu temporario & exemptili ponatur.Inde illud Fabianum, libr.2.Inſtitutionis oratoriæ,de locis communibus loquentis,Hoc, inquit, adeo manifeſtum eſt ad forenſes actiones pertinere, vt quidam nec ignobiles in officijs ciuilib.ſcriptos eos, memoriæq; diligentiſſimæ mandatos in promptu habuerint,vt quoties eſſet occaſio, extemporales eorũ dictiones his velut emblematis exornarẽtur.

Embolion,ἀπὸ τοῦ βάλλω, id eſt,ab in,& iacio.(vnde emboliaria mulier dicitur) quaſi argumentum & ingreſſus quidam ſcenicus. quale ſub Domitiano repræſentatum eſt,ſi Martiali credimus.Victã Paſiphaẽn Dictæo credite,tauro Vidimus, accepit fabula priſca fidem. Cicero ad Atticum,Embolium nouum cogito.Idem pro Sexto,Ex te igitur Scaure potiſſimum quæro, qui ludos apparatiſſimos magnificentiſſimoſq; feciſti, cur ille ipſe maxime ludius,nõ ſolum ſpectator, ſed actor & acroama: qui omnia ſororis embolia nouit,qui in cœtu mulierum pro pſaltria adducitur,nec tuos ludos aſpexit in illo ardenti tribunatu ſuo. Ergo ſaltatores & pſaltrias introduci ſoluas in ſcenam Polybius Athenæuſq; teſtantur,& alia ridiculorum genera: idq; à Lucio maxime Anitio factum fuiſſe ludis,capto cum liberis Illyriorum rege Gentio. Dicitur & ſtabilitas ipſa embolon, & roſtra quoque nauium eodem nomine dicuntur. Sed & acies in rhombi modo inſtructura, nominatur embole, (ἐμβολή) ſicut & pars arietis extrema machinę muralis qua ingruit.Ipſa quoq; fibula rotarum axibus firmandis immitti ſolita, quam ruſtici clauiculam appellant,Græcẽ nomen habet embolium.

Emboliſmus,mi.dicitur intercalatio.ἐμβολισμὸς, atq; etiam ἐμβολιμαῖος, Latinè intercalaris & inſititius dicitur. Intercalare enim interſerere eſt,ſi Macrobio credimus. Menſis Februarius intercalaris ob hoc dicitur,quòd ei vnus dies interſeritur.

Embryo,(ἔμβρυον) accipitur pro eo quod in vtero matris viuit,antequam liniamenta ſuæ ſpeciei accipiat partus imperfectus, atque (vt Suidas ſcribit) νεογνὸν βρέφος, ἢ τὸ ὠμὸν καὶ ἄπεπτον.Ex ἐν & βρύω germino.

Emedullo, las. per duplex ll, (ἀπομυελόω.) vnde in Medulla.

Emendico,cas.pen.prod.ſignificat more mendicantium expeto.ἐρανί{ζω.ομαι.ἐπαιτέω. abbetlen) afgylen) mendier.} Suet.in Cæſ.In Hiſpania à proconſule & à ſocijs pecunias accepit,emendicatas in auxilium æris alieni.

Emendo,as. ἐπανορθῶ. verbeſſeren) verbeteren) amender.)corrigo,aufero:& ab menda deducitur. Plin.lib.24.Succus hederæ tædia narium graueolentiamq; emendat,præcipue albæ ſatiuæ.Cic.ad Att.lib.2.Ita rurſus remittit,vt me roget,vt annales ſuos emendem & edam.

Emergo,is.emerſi.emerſum.(ἀνακύπτω,ἀναφέρομαι, διαναδύομαι.)empor komen) opcomen.) vide in Mergo.

Emereo,res,emerui.& emeritus ſum, idẽ quod merere ſignificat. Plaut.Aul.Quid ego emerui adoleſcens mali,Quam ob rem ita faceres?

Emereor,reris,emeritus,idem quod mereor,(ἀναιροῦμαι,παύομαι,μισθοφορῶ,ἀφίεμαι.Emereri gratiã, καταλλάττομαι,πιστοποιοῦμαι.) Lactantius lib.4.Etsi enim cum conſtet homo ex carne & ſpiritu,& oporteat ſpiritum iuſtitiæ operibus emereri,vt fiat æternus.Vnde emeriti milites, qui militia perfuncti,ab eaq; abſoluti vacationem iam habent, nominantur.(οἱ πάσας τὰς νομίμους στρατείας τετελεκότες,μισθοφορῶν πεπαυμένοι,ἀποταξάμενοι. Emerita arma, id eſt,victricia, & finem bellis imponentia. Emeritũ ſtipendium,paſſiue dicit(inqt Budæus) quod peractum eſt,cum iam milites miſſionem vt veterani impetrauerunt. Emeritos boues Vergilius per tranſlationem appellat, pro defeſſis, & opere ac labore ſolutis. Emeriti ſenes, vocantur qui ſolent habere alios qui pro ſe laborent: ij dicuntur pro alio opus agere. Valer.lib.5.Emeritæ apes,Plin.lib.11.cap.11.Sunt autem fuci,ſine aculeo imperfectæ apes,nouiſſimæq; à feſſis & iam emeritis inchoatæ.Emeriti anni,id eſt,iam effœti. Martial.lib.7.Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos. Emerita ꝓ commodis.Modeſtinus, Et vt veteranus accipietur, & emerita accipiet.

Emetior,tiris,emenſus ſum. idem quod metiri ſignificat.Liuius per tranſlationem,Et inde vna nocte ignaris hoſtibus, & ob id quietis aliquantum emenſus eſt iter.Plin.lib.18.ca.28.Sol ardua emenſus,ab eo meta incipit flecti.

Emerita Auguſta (ἠμερίτα) Hiſpaniæ oppidum eſt, ad Luſitaniam ſpectans.

E meto,tis.pen,corr,emeſſui,vide Meto.

Emico,as.pen.cor.vide Mico.

Emigro,as.pen.prod.vide Migro.

Emineo,nes,pen.cor.nui. quasi extra alios,hoc est, præ alijs maneo.is enim eminere dicitur,qui cæteris altior est.(προκύπτω, ὑπερκύπτω, ἐξέχω) fürauss glichn,vbertriffen) bouen al wtkijcken, te bouen gaen) se monstrer & saillir ou sortir.) Plau.Capt. Eunt obuiā,gratulanturq́; eam rem,ita me miserū Restitādo,retinendoq́; lassum reddiderūt:vix iam miser Ex gratulādo eminebam .i.(vt Pylades exponit) pedibus constabam,vel videri poteram,ita me pene sepultum detinebant. Alij pro respirare hoc in loco (ἀναλαμβάνειν) exponunt. Plin.li.16. cap.31.Esculus quantū corpore eminet, tantū radice descendit.Cæs.bell.ciui.lib.2.Ita vt capita tignorum extrema parietum structura tegerentur, ne quid emineret vbi ignis hostium adhæresceret. Et cum præpositione ex.Cice.Tusc.1.Globus terræ eminens è mari.Idem lib 5.Ego autem cum omnia collustrarem oculis (est enim ad portas Sagragianas magna frequentia sepulchrorum) animaduerti columellam non multum è dumis eminentem, in qua inerat sphæræ figura, & cylindri. Cum extra præpositione. Pli.lib.17.cap.21. Et in fico quidem dodrantales paxilli solo patefacto feruntur,sic,vt descendat q̃ proxima arbori fuerit, duo oculi extra terram emineāt. Et cum per.Liu. Eminet ferrum per costas . Per translationem,Cicero in Verr.Toto ex ore crudelitas eminebat.Et pro Cluent.Illi,quorum eminet audacia atq; projecta est à consilijs malitiæ,deferuntur.Et Tusc.2. Amplitudo animi maxime eminet contemnendis doloribus. Sic eminere aliquis dicitur , qui cæteris antecellit.Cic.in Orat.In quo tantum abest,vt nostra miremur,vt vsq; eò difficiles,ac morosi simus,vt nobis nō satisfaciat ipse Demosthenes: qui quanquam vnus eminet inter omnes in omni genere dicendi,tamē non semper implet aures meas, ita sunt auidæ,& capaces,& semper aliquid immēsum infinitumq́; desyderant.Liuius ab Vrbe 1.Necdum à figulis,quia nemo magnopere eminebat ijs in nouo populo, peruenerant factiones . Ex his omnibus satis opinor, apparet eminere de omnibus siue personis,siue rebus dici, quæ aliquam partem habent cæteris altiorem, aut magis expositā, idq́; commode transferri posse ad quascunq; res reliquis excellentiores . Vnde eminens nomen ex participio. Cæs.Bell.Ciu.2.Has trabes paulo longiores atq; eminentiores,quàm extremi parietum erant,effecerunt.Col.lib.3.cap.8.Sed & Meuania bos humilis,& Liguriæ nonnunquam taurus eminentis staturæ conspicitur. Cic.Tusc.3.Eminens effigies virtutis. Et eminētia.Cic.De Nat.1.Nam si tantummodo ad cogitationem valēt, nec habēt vllam soliditatem, nec eminentiam : quid intersit vtrum de hippocentauro, an de Deo cogitemus? Idem Acad.lib.2.Quis est,quin cernat quanta vis sit in sensibus ? Quàm multa vident pictores in vmbris & eminentia, quæ nos non videmus? Huius verbi composita sunt, præemineo, vel præmineo,

neo,quod antè sto: præsum,quasi ante alios maneo, Promineo,porrigor. Supermineo.

Eminor,pen.cor.naris.idē quod minari.Plaut.Cap. Eminor,interminorq́; ne quis obstiterit obuiā.Vnde eminatio verbale.Idē,Dentilegos omnes mortales faciam,quēq; offendero. Aeg.Quæ illæc eminatio est? an te queo mirari satis?

Eminulus,(ἀνεπτωμένος) pen.cor.parum eminens, seu parum à longe.Var.lib.2.cap.5.Vt habeat inferiorem partem frequētibus pilis subcrispam,compactis cruribus, potius breuioribus quàm longis, rectis genibus & eminulis,distantibus inter se. Idē de canibus, Spina neq; eminula,neq; curua.

Eminus,(πόῤῥωθεν, μακρὰν) von weitnuss) van verde) de loing) pen.cor. significat à longinquo loco,quasi ab extra manēte. & differt à longè, quod non rectè dixeris,eminus habito, vt lōge habito, sed eminus iacula mittebat.Similiter cominus,(ἐγγύθεν, αὐτόθεν) à loco propinquo , non in loco propinquo,neq; propè.vt cominus te percutiam,non cominus sedeo.Valla in Rau.

Emissarium,(διώρυξ) locus per quem aqua è lacu aut stagno emittitur.Suet.in Claud.Fecit & emissarium Tucini lacus,portumq́; Hostiensem. .

Emissarius, (προδαγωγεύς) qui ante exercitum emittitur.vel ad explorandum, (ὀπταλέσοι) vel ad prælium lacessendum, (προβογγελτοί) vel qui dominū circunstat,vt eius iussu obtemperet, & præsto est, vt emitti possit.Item qui paratus est inuehi in aliquem.Cic.Mario,Persuaserat q; nonnullis inuidis meis,in me emissarium semper fore. Item furtorū conciliator (sicut Ascon.docet) atq; internūcius, quæ à magistratibus vel à dominis committuntur. Cic.in Verr.act.5.Dubitaturū quenquam existimas,quin illis emissarijs hæc tibi omnis pecunia quæsita sit ? Et emissarius vocatur, equus,aries, & huiusmodi,qui emissus sit in solitudinē,vel qui ad generandā sobolē emittitur.Sed videtur ratio velle, vt dicatur admissarius,(ἀναβάτης) quod ad sobolē procreandā fœminæ adiungatur. Vnde admissura (ὀχεία) quando mares brutorum admittuntur ad fœminas. Sed vsus magis emissarius habet. Pli. Emissarium appellat palmitem,qui emissus ex deputatione infertur imis scamnis , vt per singulos annos ad superiora scandat . Sic enim libro 17. cap.23.scribit,Relicto semper duramento in singulis tabulatis,& emissario vno,qui subeat vsque quo placuerit.

Emissitius,adiectiuū,explorator,quasi ad perquirendum missus. Et oculi emissitij,extra educti, q huc & illuc aspectāt,& veluti sese iaculantur.Plaut.Aulul.Circumspectatrix cum oculis emissitijs.

Emitto,tis.emisi,emissum,(ἐκπέμπω, προΐημι, ἐκφέρω) aufslassen,aufsschickē) wtlatē,wtsendē)mettre hors.) extramitto: & emittitur, quod aliquo modo continebatur.Multiplex eius vsus est.Cic. Att.li.4.His rebus actis Heretini me ad sua tempe duxerūt,vt agerem caussam contra Interamnates apud Coss. & decem legatos, quòd lacus Velinus à M.Curio emissus, qui interciso monte in Nar

defluit

defluit, ex quo est illa siccata, sed humida quãdoque modice defluit in Cumanum. Plautus Merc. Gradus grandit, emittit oculos, circumfert se, obstipat verticem. Cicero Ad Herennium 4. Quod si nunc hæc vrbs inuictissima vocem emittat, non hoc pacto loquatur? Idem De Diu. libr. 2. Si autem nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. Sic etiam emittere arcu sagittas aut tela. Plin. lib. 9. cap. 8. De Delphinis: Nam cum fame cõciti fugientem in vada ima persecuti piscem, diutius spiritum continuere, vt ar cu emissi ad respirandum emicant: tantaque vi exiliunt, vt plerunque vela nauium transuolent. Idem libr. 10. cap. 33. De hirundinibus: Notabili munditia egerunt excrementa pullorũ, adultioresque circumagi docent, & foris saturitatem emittere, id est, ventrem purgare. Et libro. 11. cap. 24. de araneis: Pariunt autem oua ea in telas & sparsa, quia saliunt, atque ita emittunt. Et lib. 25. cap. 5. Quippe alia dare soliti, quę concitarent vomitiones, ipsumque elleborũ extraherent medicamentis, aut clysteribus, sæpe etiã sanguine venis emisso. Admittit quoque & præpositiones. Cic. in Ver. Quæro, cur hunc eundẽ repẽte de carcere emitti iusserit. Idem pro Plan. Emissus aliquis è carcere. Et Att. 2. Emittat ad me Publius, qui obsignent. Cæs. Bell. ciu. 1. Emittũt noctu per vallũ. Liu. Primos equites clamore sublato in hostem emisit. Emittere manu aliquẽ, pro manu mittere, & in libertatẽ asserere, (ἀφίεναι) Plaut. Cap. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Terent. Adelph. Haud dubium est, quin emitti æquum fiet. id est, liberum fieri. Ponitur etiam aliquando pro manifestare, edere. (ἐκδίδοναι.) Cic. Fam. lib. 7. Epi. vlt. Vt etiã si quando aliquid dignũ nostro nomine emisimus, ingemiscamus.

Emmanuel, p duplex m, interpretat nobiscũ Deus.

Emo, emis, emi, emptum. (ὠνοῦμαι, ἀγοράζω) kauffen) koopẽ) acheter.) pecuniis, vel gratia aut pręmio, vel alio quouis modo aliquid mihi comparo: construitur cum ablatiuo vel genitiuo horum nominum, tanti, quanti, pluris, minoris, & huiusmodi. Cice. lib. 3. Offic. Emit homo cupidus tanti, quanti Pythius voluit. Gell. Libros plurimos ære pauco emi. Eius composita sunt, abemo, adimo, coëmo, simul emo, vel ex omnib. locis emo: eximo, interimo, perimo, & redimo. quæ habent penult. corr. Vnde etiam Emptitare, de quo mox. & empsitare apud Plautũ Cas. Non ego istud verbũ empsitẽ titiuilitio. Et empturire, quod est cupere emere. Var. in Procr. lib. 2. Propterea quod te empturientem in campos macros adducunt crebro pedes.

Emodus, (ἠμωδός) mons qui circa finem Indiæ in duos ramos diuiditur. Alteri Ortorocoras nomẽ est, alteri Semantinus.

Emolumentũ, (ὠφέλημα, τὸ χρήσιμον) nutz) profijt) prouffit) vtilitas quam ex opera & labore assequimur: & à molimine descendit. Cice. libr. 3. Offic. Si sic erimus affecti, vt propter suum quisque emolumentum spoliet, aut violet alterum, dirumpi necesse est eam, quæ maxime secundum naturam humani generis est, societatem.

Emortualis dies, (θνήσιμος) dicitur, in quo quis mortuus est: sicut natalis, in quo quis natus est. Plautus: Certum est mihi hunc emortualem facere ex natali die.

Empanda, Veterũ dea erat, q̃ rebus patẽtib. præesset.

Empedocles, (ἐμπεδοκλῆς) pen. cor. nomen philosophi, quem nescias vtrum'ne inter poëtas, an inter philosophos annumeres, quia de rerũ natura versibus scripsit, vt apud Romanos Lucretius. Hic (vt author est Hieron.) omne quod viuit & mouetur, non putauit edendum, sicut & Pythagoras: & ex lite amicitiaque inter se dissentientibus, cuncta constare dixit. & à prima elementorum complexione segregatum aëra contendit, post quem ignem erupisse. cumque alium locum non reperiret, sursum à frigore aëris repulsum, circa terram autem duos circumferri dimidiatos orbes, alterum ex igne totum, alterũ ex aëre maxime, ac ex igne admodum exiguo. & illum diem, hunc noctẽ esse putat. Initiũ vero noctis à die propter impetũ ignis, solem natura nõ esse ignem, sed ignis repercussionẽ, ei similem, quam aquis fieri cernimus. Lunam ex relicto ab igne aëre congelato, sicut grando congelatur. & per se factã, lucem à sole recipere. Mentem non in capite, nec in pectore, sed in sanguine disseminatam esse. ac illis partibus homines magis sentire, quibus plus mentis mest. Ferunt hunc Agrigentinum fuisse. qui cum lacum Ætnæ montis muestigare contenderet, decidit in foueam igneã, & incendio consumptus est. Hic sapiẽtiæ præcepta versibus complexus est. de quo Lucretius, Carmina quin etiã diuini pectoris eius Vociferantur, & exponũt præclara reperta, Vt vix humana videatur stirpe creatus. Quid de diis senserit, docet Suidas ita scribens: Deorum species & nomina nondum homines cognoscere, declarat hoc, Saluete, Ego vobis deus immortalis, non amplius mortalis: & iam aliquãdo fui puella & puer, & in Olympia bos quem fertur factum, placentam sacrificasse.

Emphasis, (ἔμφασις) penult. cor. expressio, significatio, demonstratio. figura est, qua latens aliquid ex aliquo dicto eruitur. Cuius duo sunt genera. alterum, quod plus significat q̃ dicit: Alterum, quod etiam id quod non dicit, vel quod maius dicit. sub quo etiam minus volumus intelligere. Verg. 1. Georg. Cum iam glandes atque arbuta sacræ Deficerẽt syluæ. hoc est, non solum aliæ, sed etiam sacræ.

Emphyteosis, (ἐμφυτεύσις) Latinè melioratio: quia ab initio sterilia tantum per hunc contractũ concedebantur, vt is qui acciperet rem, in meliorem statum reduceret. Hinc emphyteota.

Emphonos, (ἔμφωνος) penultima producta, Latinè canorus, vocalis.

Emphracta, (ἔμφρακτα) nauigia tecta, à verbo Græco ἐμφράττω obturo. E diuerso ecphracta, (ἄφρακτα) aperta intectaque nauigia, apud Iureconsul. Titul. de exercit. act. Quædam naues onerarię, quædam emphractæ.

Empiricus, experimẽtator, ab ἐμπειρία, quod est experi

perimentum. ἐμπειρ☉, expertus: ἐμπειρικὴ, pars medicinæ, quæ per experientiam curat. Diuidunt enim medicinam in empiricen, logicen, & methodicen. Plin. libro. 29. cap. 1. Alia factio ab experimentis se cognominans, empirice, cœpit in Sicilia. Apollinaris ad Remigium: Ad hoc opportunitas in exemplis, fides in testimonijs, proprietas in empiricis, vrbanitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in sensibus, flumen in verbis, fulmen in clausulis.

Emplastratio, (ἐμφύλλισις) in arboribus dicitur, cum cortex eximitur inoculationis gratia, vt aptari queat cortex par ex altera arbore. Columel. lib. 6. Tertium genus, quo ipsas gemmas cum exiguo cortice in partem sui delibratā recipit, quam vocant agricolæ emplastrationem, vel (vt quidam) inoculationem. Idem vsurpauit emplastraturus, cum ait: Delibratio item alteram arborem, quam emplastraturus es. Emplastrum, (ἔμπλαστρον, & ἔμπλαστρ☉) Latinè fictum, vel informatum: ex ἐν & πλάττω, fingo, seu formo. Vnde ex diuersis rebus confingi & formari consueuit, quod nunc vulgò vnguentum dicitur. Id verò quod vulgò emplastrum dicitur, à doctis vocatur cataplasma. Plin. libro. 21. cap. 4. Imponuntur emplastra vulneribus, malagmata super integram cutem iniiciuntur: pastilli autem illinuntur, aut alicui molliori cerato ue miscentur. Sunt & alia horum inter se discrimina.

Emporetica charta (ἐμπορικὸς χάρτης) dicta est, qua merces inuoluuntur à mercatoribus, inutilis in scribendo.

Emporium (ἐμπόριον) eyn marckt) le marche.) locus mercatus & nundinarum. Latinè dicitur emptorium, vbi res venales exponuntur: ab ἐμπορεύω, lucror, negotior. Plaut. in Amph. Apud emporium, atque in macello, in palæstra, atque in foro.

Emporos, (ἔμπορ☉) mercator.

Emporeuma, atis. (ἐμπόρευμα) negotatio.

Emprosthotonus, (ἐμπροσθότον☉) vide Tetanici.

Emptitius, qui est de numero eorū qui empti sunt, siue emi solent. ὠνητοί. Varro lib. 3. De re Rust. Hic aprum glans cum pascit emptitia, facit pinguem: illic gratuita exilem.

Emptito, tas. ὠνοῦμαι) pen. corr. frequenter emo, vel frequenter mercandi seu acquirendi vsum habeo. Plin. li. 33. Alios corijs, alios ferro captiuisque rebus emptitasse tradit. Colu. lib. 8. ca. 10. M. Terentius ternis sæpe denarijs singulos emptitatos esse significat. Empsitare quidam legunt apud Plautum in Cas. Non ego istud verbum empsitem titiuilitio.

Empturire, cupere emere. Varro in Procem. libr. 2. Propterea quòd te empturientem in campos macros adducunt crebro pedes.

Emptionalis, le. qui frequens est in emptionibus & proscriptionibus bonorum. Cæl. Ad Cice. Quod quidem si intervos senes emptionales venale proscripserit. Quo in loco antiquissima Exemplaria habent, contionales senes.

Empusa, (ἔμπουσα) genus laruæ & terriculamenti, dicatum Hecatæ, vno pede incedens. vnde & nomē, author Eustathius.

Empyrium, (ἐμπύριον) Latinè igneum, à πῦρ quod est ignis. Vnde cœlum empyrium.

Emunctorium, instrumentū ad emungendum. eyn liechtbutzer) een kårssnutter) muckes.)

Emungo, gis. emunxi, emunctū, (ἀπομύσσω) butzen) snutten) moucher.) nares purgo, quod fit, cū pus ex eis detrahit. Mungo enim est, quasi mucū ago è naribus. Mucus vero est narium humiditas. Horatius per translationem de Lucilio, Emūctæ naris, (ἀμυξίτης μυκτής) inquit, pro elegāti & faceto. Emungere lucernā dicimus, lychnum proferre. προμύσσειν. Quandoque etiam de pecunijs dicitur. Terent. Emunxi argēto senē. id est, exhausi. Vnde emūctus exhaustus, & pecunia denudatus. Plaut. in Bacch. Miserum me auro esse emunctum.

Emunio, nis. niui. nitum. idem quod munio.

Emusco, as. purgo, & muscū adimo. Colu. li. 11. ca. 2.

Emussicata. (ἀκριβωμένα) vide in Amussis.

Emutio, tis. tiui. titum. penult. prod. tanquam mutus signum facio, vel strepitum. qua voce vtitur Plaut. in Mercatore.

E ANTE N.

EN, (ἰδὲ, ἰδού) sihe) siet) voyla.) significat ecce. & nominatiuo pariter & accusatiuo iungitur, vel indicando, vt En Priamus. vel exprobrando, vt En agros, & quam bello Troiane petisti, Hesperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequentius. Cicero, En crimen.

Enanthropisis, (ἐνανθρώπησις) incarnatio hominis dicitur.

Enargia, pen. prod. Græcè ἐνάργεια, Latinè euidentia, siue repræsentatio illustratioque: cum res ita describitur, vt cerni videatur.

Encænia, (ἐγκαίνια) cum æ diphth. innouatio. August. Encænia, festiuitas erat dedicationis templi. Græcè enim καινὸν dicit nouū. Quandocunque enim nouum aliquid fuerit dedicatū, encænia vocatur.

Encanthis, ἐγκανθίς, morbus oculorum, cum in ipso rum angulo tuberculum est, quod palpebras parum diduci patitur.

Encaustes, (ἐγκαυστής) qui igni adhibito aliquid fingit. ἀπὸ τοῦ καίω, ἐγκαίειν, & ἐν γίνεται. Vitruuius, Quod facere ab encauste didicerat. Encaustice, ces, genus illud picturæ, quod adhibito igne fingitur, Apuleius: Encausticen oppidò exercens, se & duos filios sustentabat.

Encaustum, (ἔγκαυστον) opus igni pictum. Plinius: Figulinum opus encausto pinxit. Latinè dicitur inustum. Hoc genus picturæ primus Nicia in vsum habuit. Hinc ortum, vt vulgus atramentum librarium, appellare cœperit encaustum. Vide Hermol. in Castig.

Enchimoides, herbæ species, serpillo similis, surculosa palmi altitudine, orbiculato foliorum ambitu, speciem lectipedum præbens. Dicitur & lectipes, à Græcis κλινοπόδιον.

Enchiridion, (ἐγχειρίδιον) diminut. à manu dictum, quasi promptuarium, & quod ad manum semper habe-

haberi debeat, ceu in ense capulus: genus libelli parui, quod manuale Latini dicunt, quòd ἐν χειρὶ id est, in manu contineri possit, quale est Encluridion Augustini. Sed & gladiolum seu militarem pugiunculum significat, & remi partem illam quã nautæ manu comprehendunt, enchiridion vocari Iul. Pol. tradit.

Enchiros, animal orientis, ad magnitudinem tauri, simile aliquãtulum tauro, sed sunt in eo longi crines descẽdentes ad duas scapulas. Color est inter nigrum & rufum, ad nigredinem declinans. vox quasi tauri, & cornua multum ad intus inflexa, caret dentibus superioribus.

Enchorię, (ἐγχώριοι) aues dicuntur regionales. Nam auium quædam sunt enchorię, quædã alienigenæ.

Enchrison, species est anchusæ herbæ, vt Galenus scribit.

Enchrista, (ἔγχριστα) apud Celsum medicamẽta sunt liquida quæ illinuntur.

Encimibomata, vestes sunt puellares. Cato: Vt puellæ habent potius in vestitu chlamydas, encimibomata, & parnacidas, quàm togas.

Enclisis, (ἔγκλισις) inclinatio, & vnum de accidentibus verbi, quod Latini modum dicunt. Hinc encliticum, inclinatiuum. Et encliticæ coniunctiones, que, ue, ne, quoniam inclinant ad se accentum.

Encolpiæ, (ἐγκολπίαι) vt ait Aristot. venti sunt, qui è mari veniunt per sinus.

Encryphia, (ἐγκρύφια) dicunt azyma subcineritia.

Encyclios, (ἐγκύκλιος) Latinè dicitur orbis doctrinarum omnium. Vitru. libro. 5. Gratias agit parentibus, quòd se erudiendum curauerint encyclio doctrinarum omnium disciplina. Seneca quoque encyclias, liberales artes appellari testatur à Græcis.

Encyclopædiam (ἐγκυκλοπαιδείαν) alij poësim heroicam appellant, alij musicen, quòd musica omnes complectatur disciplinas. quod ostẽdit Plato li. 3. De Legib. dicens, Musicam sine vniuersa disciplina tractari non posse. Alij omnem artem atque scientiam in vnum quasi corpus bene compactum & membris pluribus constans confluentem, encyclopædiam dici volunt, quasi doctrinarũ orbem: vt Plutarchus, qui de musica scribens inquit, Non solum circa musicam, verum & circa aliam encyclopædiam, quòd mens nostra potentijs intelligendi circulariter circa scibile, tanquam circa centrum moueatur.

Encyclias, (ἐγκυκλίους, ἐγκυκλικάς) Arist. in Ethicis, commentationes intelligit, quas Gellius extrarias hoc est exoticas. Martianus cyclicas: cuiusmodi & Problematum sunt libri, & quæ populares à Cicerone, ac Themistio quæstiones appellantur, quod de rebus omnibus, tanquã in circulo passim quæreretur. Encyclias quoq; doctrinas Veteres dicebant, quasi orbiculares, quoniam connexæ & coagmentatæ sunt vti corpus vnum. Annuum etiam stipendium encyclium dicitur, quòd in sua terga voluatur annus. Alij exponunt pro pœna.

Encyon, (ἔγκυον) Græci dicũt fœtũ, & habẽs vterũ.

Endelechia, (ἐνδελέχεια) per d, vt Cice. lib. 1. Tusc. significat continuationem, & perpetuum quendã actum siue motionẽ, qualis in anima cognoscitur. Endelechismos, continuata mobilitas. Entelechia (ἐντελέχεια) vero p t, significatur pfectio quædam, & consummatio. Et entelechus pfectus. Sciendum tamen (vt Hermolaus inquit) tantam inter d & t esse germanitatem, vt in plerisque mutuo se impellant, elidantq;. Nam & atraphaxim vocamus herbam, quæ adraphaxis ab Hippocrate dicebatur: & entelechiam Aristoteles pro endelechia vsurpat. Politian. Miscel. cap. 1. Budæus De Asse lib. 1. & De cont. rer. for.

Endeploro, ras. penult. prod. imploro, quod est cum quæstione inclamo, & cum fletu rogo, quod est propriè vapulantis.

Endiadys, (ἓν διὰ δυοῖν) figura, cum duo diuersa nomina in vnam conuenientiam iunguntur. vt apud Verg. Molemq; & montes insuper altos. id est, molem montium.

Endoprocinctum, Veteres dicebant, cum ex castris in prælium exitum est.

Endromis. midis. (ἐνδρομίς) vestis Gallica, hirsuta, & villi longioris, nomen tamen Græcum sortita, quæ potissimum arcendo frigori conueniebat. Iuuenal. Endromidas Tyrias & fœmineum ceroma. Martial. Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet. Sordida, sed gelido non aspernanda Decembri Dona peregrinam mittimus endromida. Hanc athletæ post cursus certamina induere solebant. Dicta endromis, quòd ἐνδρομεῖν, hoc est, in cursu eam habeant propriè.

Endymion, (ἐνδυμίων) nomen proprium eius qui primus lunæ cursum inuenit. Appollonius libr. 4. Argo. οὐ γὰρ ἐγὼ μούνη μετὰ λάτμιον ἄντρον ἀλύσκω, οὐδ᾽ οἴη καλῷ περιδαίομαι ἐνδυμίωνι. Scribũt Theon, Lucillus, & Sophocleus, interpretes Apollonij, eum relatum à Ioue in cœlum, adamantem vero Iunonem simulachro nubis deceptum à cupidine, & eiectum descendisse ad inferos.

Enneaphthongõ (ἐννεάφθογγον) chelym, apud Martialem legimus: id est, quæ habebat voces nouem.

Energia, (ἐνέργεια) in pen. cum accentu, Latinè efficacia seu operatio. Hieron. Habet nescio quid latentis energiæ viuæ vocis actus. Componitur autem ex ἐν & ἐργάζομαι, quasi agilitas quędam sit & operatio interior, quæ est veluti via ac dux ad exteriorem corporis actum.

Energificus, efficax.

Eneruo, uas. quasi sine neruis facio, debilito. ἐκνευρίζω. krafftlofs machen) krencken) debiliter.) Cic. in Cat. Non planè eneruauit senectus, non affixit. Lactã. lib. 5. Hęc præsentia terrę bona virtuti contraria sunt, & vigorem mentis eneruant.

Eneruus. a. um. sicut eneruis, (ἄνευρος) enckechtig) swack) mol.) quasi sine neruo. Vnde eneruia saltatio apud Apuleium, quę sinuosis flexibus, & corpore plicatili fit. Plin. in Paneg. Visum est spectaculũ inde non eneue, nec fluxum, nec quod animos vis

rorum molliret & frangeret.

Engaddi, in tribu Iudæ, vt scribit Hieron y. vocatur vicus hodie vicus prægrandis Iudæorū, iuxta mare mortuum. Vnde opobalsamum venit, quas vineas Engaddi Salomon in Cant. nominat. Idem alibi: Engaddum ager est terræ Iudææ, non tam vineis quàm balsamis florens.

Engonasis, (ἐγγόνασι) signum in cœlo, quod Latinè Ingeniculus vocatur: & est Hercules, qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis Draconis dextram partem opprimere conatur.

Enhydris, (ἐνυδρὶς) coluber in aqua viuens, vnde nomen accepit, inquit Plin. lib. 32. cap. 7.

Enhydros, (ἔνυδρος) lapillus absolutæ rotunditatis, & cum candore leuitatem habens.

Enim, (γάρ) causalis coniunctio: vt, Cole pudicitiam, hęc enim hominem vindicat à scelere. Quandoque est copulatiua. Vergilius: Progeniem, sed enim (ἀλλὰ γάρ) Troiano à sanguine duci Audierat. Quandoque affirmatiua, Terentius: Enim non sinam. Iuncta autem cum verò, ponitur pro at, (ἀλλὰ μήν.) Cicero: Hic cum alijs ex alia parte enimuero ferendum astu. Sciendum quod enimuero in principio positum, significat certe. Cicero: Enimuero ferendum hoc non est. Postpositum autem indignāti accommodatur, & ferociter respondenti. Plautus: Trin. Eho tu is es? Ch. Is enimuero sum. Idem Persa: Ain' vero verbereū caput? P. Aio enimuero. Aliquando sine indignatione, & in affirmatione. Ci. Ille enimuero negat. Liu. Tunc enimuero deorum ira admonuit.

Enipeus, (ἐνιπεύς) pen. prod. fluuius Thessaliæ, iuxta quem fuit prælium inter Cæsarem & Pompeium. Luc. lib. 7. Sanguine Romano quàm turbidus ibit Enipeus.

Eniteo. tes. (ἐκλάμπω) pen. corr. vide Niteo.

Enitor, (φιλοτιμοῦμαι, ἀποτίκτω) pen. cor. à quo enixus, vide in dictione Nitor.

Enixim, (φιλοτίμως, ἐντόνως) aduerbium, pro enixè, vide Nitor.

Enna, (ἔννα) ciuitas Siciliæ edito in loco & vndique præcipiti sita. & à Syracusanis (Stephano teste) condita, quæ vmbilicus Sicilię dicitur, quòd in medio insulæ constituta sit. Hęc imminet circunstantibus campis, vbertate & florum varietate conspicuis, omniq; vernis die. In hac templū Cereris (vt Strabo testatur) fuit vetustissimum, vbi dea præcipua veneratione colebatur, ad quam ꝑpiciandam quindecim viros legatos misere Romani. Hinc raptam à Plutone Proserpinam, Cereris filiam dixit antiquitas. Hâc vulgus hodie Annam appellat, vbi qui regis locum tenet, ob loci commoditatem, totius insulæ solet conuentum habere. Ab enna deducitur Ennæus (ἐνναῖος) ciuis.

En nam, (ἦ γάρ) significat etiam 'ne.

Enneacrunos, (ἐννεάκρουνος) nomen fontis apud Athenas à Pisistrato conditi. à numero salientiū dictus, quos Græci κρουνοὺς appellant: hoc est, fistulas, aquæductus'ue: nostri vero salientes. Enneaphonos, (ἐννεάφωνος) pen. prod. habens nouem voces.

Enneaphyllon, (ἐννεάφυλλον) herba est, quæ longa folia nouena habet, causticæ naturę. Imponitur lana circundata, ne vrat latus. continuo enim pustulas excitat, lumborum doloribus & coxendicum vtilissima. Plin. lib. 27. cap. 9.

Enneas. ados. (ἐννεάς) nouem complectens.

Ennius, (ἔννιος) poëta antiquissimus apud Romanos, Qu. Valerio & C. Manlio Cons. natus fertur. Hic Tarentinus (si Eusebio credimus) fuit. At Pomp. Mela scribit, Rudias Apuliæ, seu Calabriæ oppidum, Ennio ciue esse nobile. Cui astipulatur Silius, cum ait, Miserunt Calabri, Rudiæ genuere vetustæ. Perijt morbo articulari.

Ennosigæus, (ἐννοσίγαιος) dictus est Neptunus, quod terram quatiat.

Enoch, (ἐνώχ) nomen viri, in sacris literis, qui significat gratiam Dei.

Enode, pen. prod. planum, sine nodo. Verg. Enodes trunci. Et per metaphoram enode etiam dicitur, qđ sine difficultate est. Plin. in Epi. Recitabat ἐγκωμιαστικόν, eruditam sanè luculentamq; materiam (scriptæ legis erat) fluentibus, & teneris, & enodibus, sublimibus etiam, vt poposcit locus.

Enodo. das. (λειαίνω) quasi sine nodo facio. vide in Nodo.

Enorchis, gemma, quæ diuisa fragmentis testium effigiem repræsentat.

Enorme, (ἄμετρον, ἐκτοπον) vngestalt, vngeschicht) ongeregelt) desmesure) dicitur magnū, sine mensura, nimium, eo quòd normam & mensuram excedat. Plin. in Epist. Omnis enim aduertit, quod eminet & extat: sed acri intentione dijudicandum est, immodicū sit, an grande, altum, an enorme. Enormiter, aduerbium. Plin. lib. 37. cap. 6. Simili modo si ex alio colore in se admittat aliquid enormiter.

Enos, (ἐνώς) Latinè verus homo interpretatur. Neminē enim putant verum esse hominē, pręter eum qui verum Deum & cognoscat, & pie colat. Alios vero nihil à pecoribus differre arbitrantur, quia videlicet veluti bestiæ ad terram proni, ventri, & Veneri obediant. Propriè vero Enos (si verbū de verbo Latinè exprimas) obliuiscentem denotare videtur, qualis natura rationalis corpori alligata efficitur. Quod enim vere incorporeum, diuinū, rationaleq; est, nō solum transacta recordatur, sed etiam futurorū, propter sublimitatem speculationis, habet cognitionem. Quod autem carni coniunctum est, quodq; magno corporis pondere premitur, ignorātia obliuioneq; inuolutum, rectè Iudæorū sermo Enos, id est, obliuiscentē appellauit.

Ens, (τὸ ὄν.) & entia, (τὰ ὄντα) à verbo sum deducta, à philosophis vsurpata.

Ensis, (ξίφος) eyn swerdt) een swärdt) vng espee) gladius, mucro, spata. est autem generis masculini, vt Rigidus ensis, Verg. Funestus ensis, Cic. Ab ensis fit diminutiuū ensiculus. (ξιφίδιον.) Plaut. in Rud. In eo ensiculo literarum quid est?

Enterione, pen. prod. (ἐντεριώνη) medulla.

Enterocela, (ἐντεροκήλη) dicitur cum intestina dilabuntur in scrotum. Epiplocele, (ἐπιπλοκήλη) cum o-

En-

omentum. Hydrocele, (ὑδροκήλη) cum in alterum è testibus humor confluit. Omnesq; has species, nostri vocant hernias, inquit Celsus. Ramices vero qui sequuntur, porocela (πωροκήλη) cum ex abscessu aliquo circa scrotum materia subduruit. Sarcocela, (σαρκοκήλη) cum in ipso scroto concreuit caro. Cirsocela, (κιρσοκήλη) cum venæ intumuerunt, tunicis testium integris, vel in ipso scroto, vel (cum bubonocela dicitur) in inguine. Est tamen vbi Plinius enterocelam dixerit ramicem, vt in medicinis cupressi. Enterocelicus, qui enterocela laborat. Plin. Enterocelicis datur ex aqua, & illinitur vesicæ vitijs. Enteron, (ἔντερον) Latinè intestinum. Hinc quidam exenterare, (ἐξεντερίζειν) pro euiscerare, & intestina detrahere, deduci putant, vide suo loco.

Entheca, (ἐνθήκη) accipitur pro gazæ repositorio.

Entheon, (ἔνθεον) medicamentum, à præstantia remedij dictum.

Enthesis, (ἔνθεσις) pen. cor. Latinè interpositio.

Entheus. a. um. (ἔνθεος) diuinum, quasi deo plenum, & furore afflatum. Vnde enthei Pythonici, qui Apollinis spiritu repleti præbebant oracula.

Enthusiasmus, (ἐνθουσιασμὸς) afflatus poëtici furoris diuinus.

Enthymema, pen. prod. & Enthymematum (ἐνθύμημα, ἀπὸ τοῦ ἐνθυμεῖν. quod est mente concipere, animaduertere, considerare) commentum vel commentationem Quintil. interpretatur, quòd mentis actio omnis atq; sententia enthymema nominetur, sicut docet Cic. in Topicis. Poniturq; pro argumento ex vno assumpto concludente. Hinc imperfectus syllogismus dicitur: vt, Homo est substantia, ergo animal est substātia. Nā (vt inquit Arist.) fit ex vocibus & signis. id est, ex probabilibus & necessarijs propositionibus. Iuuen. Aut curtum sermone rotato Torqueat enthymema.

Entoma, (ἔντομα) pen. cor. insecta.

Enucleo. as. aperio, & nucleum extraho. nucleus verò, (πυρὴν) à nuce deducitur, quod tenerum in nuce includitur. Per translationem enucleare significat declarare & explanare. σαφηνίζειν. Cic. in Partit. Nec quicquam in amplificatione nimis enucleandum est. Enucleatè aduerbium, purgate, exquisite, ac fine asperitate, ab eo quòd nucibus separatis à testis, nucleorum vsus vtilis fit. Cic. lib. 4. Tusc. Habes ea q̃ de perturbationib. enucleatè disputāt.

Enyalius, (ἐνυάλιος) Bellonæ filius, quasi ἐνυοῦς υἱός. & pro bellicoso capitur.

Enyo, (ἐνυὼ) dea Bellona, seu furor belli. Martial. in primo: Nec te decipiat ratibus naualis Enyo.

E ANTE O.

EO, is, iui, vel ij. itum. (πορεύομαι, εἶμι) ghehen) gaen) aller.) cum omnibus compositis significat iter capio: à Græco ἐάω, quod est omitto, quia eundo locum omittimus in quo eramus. Vergilius: It tristis arator. Interdum significat venire. (βαδίζειν) Terent. in Adelph. Quæso vt vnà mecum ad matrem virginis eas. Ire autem in sententiam pedibus, (προσθέσθαι) est alterius sententiæ non verbo, sed corpore accedere. Liuius: Qui hoc sentitis, in dexteram partem pedibus transite, quæ maior pars erit, eo stabitur consilio. Deinde frequentes omnes in dextrā pedibus transierunt. Hæc ratio inuenta est, quod nonnunquam longum est audire singulos, dum plurimi sunt, vel duo capita sententiarum sunt, vt res expeditiores fiant. Aliquando ne pedibus quidem, præ multitudine ad sententiam ire possumus, ideoq; manu sententiam significamus. quod Quintillianus intelligit, vbi ait: Manibus pedibusq; imus in sententiam necessitatis. Huius verbi futurum indicatiui modi tam in am, quàm in bo, cum suis compositis facit, licet Diomedes tantum bo dicat. Sciendum quoq; est, quòd eo, cum sit neutrum, in compositione tamen plerunq; mutat terminationem: vt adeo, adeor: obeo, obeor: intereo, intereor: subeo, subeor. Iuuenalis: Quòd si subeuntur prospera castra. Claud. Pugna acriter commissa, ac multis vtrinq; interitis. Verg. lib. 10. Morte obita, quales fama est volitare figuras. Componitur eo cum ab, abeo: ad, adeo: am, ambio, in quo b interponitur euphoniæ causa: ante, anteeo: circum, circumeo: con, coëo, in quo abijcitur n: contra, contraëo: ex, exeo: in, ineo: inter, intereo: intro, introëo: ob, obeo: per, pereo: pro, prodeo, in quo d interponitur sonoritatis gratia: præ, præeo: (pro prælego discipulo, προηγοῦμαι, προεξάγω) præter, prætereo: re, redeo: se, sedeo, quasi seorsum eo: sub, subeo: super, superbio, vbi interponitur b, & e mutatur in i: trans, transeo: væenum, væneo. A supino itum, itu, fit itus. us. & itio, πορεία. Cice. Quid noster itus & reditus? Idem: Nam plura de obuiam itione simul loquuti fueramus.

Eo væenum, (ἀπεμπολοῦμαι) dictum est ab antiquis, vendor. Gelli. Sues aut fœminas, si steriles essent, væniissent, ex edicto ædilium posse agi. Malui compilare quàm vænire.

Eo, (τούτῳ des) dies) tant) pro tanto: sicut & quo, pro quanto ponitur. vt eo magis, quo magis. Sall. Statui res gestas populi Rom. carptim; vt quæq; memoria dignævidebuntur, perscribere, eo magis, quòd mihi à spe, metu, partibus Reipub. animus liber erat. Quandoq; ponitur pro ideo; vel propterea. Terent. in Eun. Eo ne es ferox? ἐπὶ τούτῳ.) Et in eadem, Eò ad eam non admissa sum. Aliquando significat huc, vel vsq; illuc. Liu. lib. 2. Ipsa vestigia quærentem dominum eò deductura erant. Aliquando id, vel vsq; ad id (εἰς τοσοῦτον) vt apud eundem: Quæ ab exiguis profecta initijs, eò creuit, vt iam magnitudine laboret sua. Sic dicimus, eò magnitudinis, q̃d est ad eam magnitudinē. Eò sapiētię (εἰς τοσοῦτον σοφίας) deuenit: id est, ad eam sapientiā.

Eous, (ἑῷος) prima syllaba prod. oriens dicitur: ab ἕως, quod est manè & aurora. At Eous prima cor. à lumine, appellatus est vnus ex equis Solis, quasi lucifer, ac orientalis, quòd mane assurgens orbem illuminet. ἠὼς enim Græcè lux dicitur, (vnde ἑωσφόρος lucifer.) pro quo nos dicimus Eoum. Vergil. lib. 1. Geor. Aut cū sole nouo terras irrorat Eous.

Ouid.lib.4.Metamorph.Modo surgis Eoo Temporius cœlo,modo serius incidis vndis.

Eousq;,(ἐπὶ τοσοῦτον) fooiange) iusques la) in tãtum. Valer.Max.lib.1.Natam vitem eousq; creuisse,dos nec cunctas dominationis suę partes inumbraret.

E ANTE P.

Epacta,(ἐπάκτη)ab ἐπάγω,quod est addo,ex ἐπὶ & ἄγω compositum.

Epagon. gontis.(ἐπάγων) artemo à nostris vocatur. trochlea:q; id genus est,quæ in machinis tertia dicitur,qđ & ergeta dicitur à Vitruuio,idq; vernacula simplicitas appellat arganum.

Epagris,insula vna ex Cycladibus,ab Arist.propter aquarum abundantiam hydrussa appellata.

Epaminondas,(ἐπαμινώνδας)Thebanus vir fuit,honesto genere natus, patre Polymno. Cytharizare & cantare ad chordarum sonum doctus est à Dionysio:carmina cãtare tibijs,ab Olympiodòro:saltare,à Calliphrone. In philosophia præceptorem habuit Lysiam Pythagoreum. Hic fuit modestus, prudens, grauis, peritus belli,fortis manu,animo maximo, adeò veritatis diligens,vt ne ioco quidẽ mentiretur.vide Plutarchum.Hic cum apud Leuctra Lacedęmonios plaga pestifera adeò affecisset, vt ex eo tempore Lacedæmoniorum opes corruerint,& principatum Græcię amissum vltra reparare nequiuerint,dicere solebat,orbum se,non tamẽ sine liberis mori, & ex se natã relinquere pugnam Leuctricam.Hic post facinora edita,extremo tempore apud Mantineam,cum acie instructa,&ducis optimi,& militis fortissimi officio fungitur,sparo agresti telo percussus ictu mortifero , relatusq; in castra semianimis,requisiuit à circunstantibus,saluus'ne esset clypeus:cum saluum esse flentes sui respondissent, allatum, veluti socium laborum gloriæq; osculatus est. Iterum quæsiuit, essent'ne fusi hostes:cum id quoq;,vt cupiebat,audiuisset,euelli tum demum spiculum iussit. ita multo sanguine profuso , in lætitia & in victoria mortuus est . Cuius morte Thebanorum vires hebetatæ sunt, vt non tam illum amisisse,quàm cum illo interijsse omnes viderentur.Nã ante Epaminondam Thebani alieno imperio paruerunt , post interitum eiusdem in seruitutem pristinam reuoluti sunt,vt manifestum sit gloriam Thebanam cum illo natam,& cum illo extinctam fuisse.

Epanodos (ἐπάνοδος) pen.cor.regressio,ex ἐπὶ & ἀνά,quæ retro indicant,& ὁδὸς via,quasi retro post viam : vt,Principatus bonus,nõ autem bonus qui in tyrannidem commutatur.

Epanalepsis, (ἐπανάληψις) replicatio, vel repetitio, ab ἐπὶ & ἀνά,quæ duo simul,& re & iterum denotant,atq; λῆψις acceptio:figura quæ fit,quando vna dictio in principio versus sumpta,iterum in fine versus ponitur.Iuue.Crescit amor numi,quantum ipsa pecunia crescit.

Epanaphora,(ἐπαναφορά) Latine repetitio.

Epaphroditus,(ἐπαφρόδιτος)pen.cor.dicit venustus, (iucũdus.

Epaphus,(ἔπαφος) Iouis filius,qui Memphim in Ægypto condidit.

Eparchia,(ἐπαρχία) prouincia.

Eparchiotes,prouincialis.

Eparchus,(ἔπαρχος) præses prouinciæ.

Epacria,(ἐπακρία) vrbs Atticæ,quam cum alijs duodecim sic digessit Cecrops.

Epauxis,(ἔπαυξις) dici potest incrementum.

Epectasis,(ἐπέκτασις) pen.cor.dici potest porrectio: figura qua in medio dictionis litera vel syllaba interponitur. vt induperator pro imperator. ex ἐπὶ super,ἐκτείνω extendo.

Epenthesis,(ἐπένθεσις pen.corr.interpositio:ex ἐπὶ & ἐν,& θέσις positio,vt relligio pro religio.

Epêus,(ἐπειός) pen.prod.nomen proprium Endymionis filij, & Pæonis fratris, à quo Epee ciuitas in Græcia.Hic equum ligneum extruxit, quo Troia prodita est.Verg.Et ipse doli fabricator Epêus.

Ephebia, (ἐφηβία) pubertas dicta est : id est, prima ætas adulescentiæ.adulescentia verò,extrema pueritiæ,vt tradit Donat.Cęsorinus separat ephebos ab exephebis:tanquam ephebi dicãtur in decimosexto ætatis anno,exephebi vltra illud tempus appellantur.Inde ephebeum, (ἐφηβεῖον) dictum palæstræ membrum,in quo ephebi exercentur.de quo Vitruuius lib.5.sic inquit, In duplici porticu collocentur hæc membra,ephebeum in medio.hoc autem est exedra amplissima.

Ephebus,(ἔφηβος) pen.prod.pubes dicitur.quod iam sit in pube, & ad annos pubertatis peruenit:ex ἐπὶ & ἥβη pubertas . Iuuen.Armenius Zelotes cunctis narratur ephebis . Terent.in And.Nã is postquam excessit ex ephebis Sofia, Liberius viuendi fuit potestas.id est,postquam excessit ex ea ætate,qua pubem primo emisit.

Ephedron,(ἔφεδρος) apud quosdam herba est,quam equisetum vocant , à similitudine setæ equinæ, est enim pus terræ . Hæc cursorum lienes extinguit, fictili nouo decocta.Plin.lib.18. cap.28.

Ephegesis,pen.prod.(ἐφήγησις) Latinè expositio prioris dicti.

Ephelis, (ἐφηλὶς) pen.prod.est aspredo quædam cutis,mali odoris,in facie.

Ephemerinos,(ἐφημερινὸς) febris vnius diei. Amphemerinos verò quotidiana est,& ex humoribus corruptis,præsertim pituita,coalescit.

Ephemeris, (ἐφημερὶς) pen.corr.liber in quo res gestæ per singulos dies scribuntur.Latinè acta diurna,& diariũ dicitur: ab ἐπὶ & ἡμέρα dies. Mos fuit Romanis, vt singuli rerum suarũ tabulam conficerent.vnde Iuue.accipit pro libro,in quo diurnales diuinationes erant,cum ait,In cuius manibus,ceu pinguia succina tritas Cernis ephemeridas. Propertius vero pro libro fœneratoris, in quo summas pecuniæ mutuatitię fœneratæq; perscribit,& ratiunculam per singulos dies expensi acceptiq; subducit,& lucra damnaq; computat.dicit enim, Me miserum,his aliquis rationem scribit auari, Et ponit duras inter ephemeridas. Calendarium à Seneca dicitur.

Ephemeron,(ἐφήμερον) animal ortum apud Hippanim fluuium,apud Bosphorum,Arist.libro.5.Animal.

mal. Est etiam ephemeron genus herbæ, folia habens lilij, sed minora, caulem parem, florem cæruleum, semen super vacuum. Plin. lib. 25. cap. 13.

Ephestiades, (ἡφαιστιάδες) insulę, quę à Latinis Vulcaniæ & Æoliæ: quòd Æolus Iliacis temporibus illic regnauerit, de quo in dictione Æolus.

Ephestius, (ἐφέστιος) Latinè domesticus, familiaris dicit.

Ephestris, is, (ἐφεστρὶς) à Græcis dicitur vestis quę armatis superinduitur.

Ephesus, (ἔφεσος) pen. cor. vrbs Ioniæ seu Lydiæ, celeberrimo Dianę templo clara, ab Amazonibus condita. Hoc templum ducentis viginti annis à tota Asia factum fuit, in solo palustri, ne terræ motus sentiret. In eo centum viginti septem columnę fuerunt, à singulis regibus factæ sexaginta pedum altitudine, inter quas triginta sex cælatę fuerūt miro artificio. Hæc ciuitas nauale & portum habuit, & loci opportunitate multum creuit, & maximum citerioris Asiæ emporium fuit. Ex Epheso Heraclitus cognomento Scotinus fuit. & Hermodorus, qui propter excellentiam ingenij & doctrinam, & quia frugi erat, in exilium missus fuit. Hipponax poëta, & Parrhasius pictor, & Apelles, & Alexander orator, & Theodotion Iudæus, qui sacram scripturam interpretatus est.

Ephi, (οἶφι) est mensura trium modiorum, de qua fit mentio in sacris literis.

Ephialtes, (ἐφιάλτης) à nostris dicitur incubus.

Ephippia, (ἐφίππια, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ & ἵππος) sattel) sadel) selle.) proprie tegmina seu stragula, quib. equi sternuntur, vel sellæ equis ad insidendū impositæ. Cato: Mihi pueri modica fuit vna tunica, & toga sine fascijs calceamēti, equus sine ephippio. Horat. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Hinc equites ephippiati, qui ephippia habent in equis. Cæs. Non eorum moribus turpius aut inertius habetur, quàm ephippijs vti: itaq; ad quemuis numerum ephippiatorū, quamuis pauci, audire audent. Equi ephippiarij, quibus sellę imponūtur, propter molliorem vecturam. vide in dictione Strata.

Ephod, (ἐφώδ) dictio Hebræa, qua significatur superhumerale pontificis vestimentum.

Ephodius, siue ephodion, (ἐφόδιον) viaticum, & quādoq; sumitur pro apparatu, quasi ἐπὶ τῆ ὁδῶ.

Ephorus, (ἔφορος) pen. cor. nomen proprium historici Cumani viri. & Lat. superinspector, præses, præfectus, episcopus, ab ἐπὶ & ὁρῶ, aspicio. Quo vocabulo Cic. vtitur pro quodam magistratu Lacedæmoniorum. Erant enim ephori tales apud Lacedæmonios, quales apud Romanos Tribuni plebis, qui à Theopompo sic appositi regibus sunt, vt apud Romanos consulibus tribuni. Vt enim à cōsulibus ad tribunos prouocare quisq; poterat, sic Lacedæmonij à regibus ad ephoros. Satis constat ab ephoris reges eiectos, alios fugisse, alios interemptos. Olim pro ministris regum fuerunt, paulatim deinde omnem potentiam in se transferētes, ad id licentiæ peruenerunt, vt sensim à rege magistratum proprium constituerint, nomine ephoriam, Ephoria, (ἐφορεία) tutela.

Ephyra, rę, seu Ephyre, es. (ἐφύρη) pen. cor. vrbs Achaiæ, quæ nunc Corinthus dicitur. Lucan. lib. 6. Aut Pelopis latis Ephyren erumpere regnis. Dicta ab Ephyra Oceani filia. Hinc Ephyræus, a, um. (ἐφυραῖος). Propert. Non ita complebant Ephyrææ Laidos ædes. Lucan. libr. 6. Insedit castris Ephyræaq; mœnia seruat. Nam Verg. Georg. 2. Ephyreia æra, pro Corinthijs dixit. Sunt autem multæ Ephyræ, (ἔφυρα) in Thessalia, Epiro, Arcadia, Campania, Thesprotis, Ætolis: à quibus Ephyrij, (ἐφύριοι) populi vocantur.

Epiæ, (ἔπεα) numero plurali tantum, oppidum est Achaiæ. inde Epij (ἐπειοὶ) populi, quibuscū bellum gessit Nestor adhuc iuuenis, postea Helij dicti sunt.

Epialos, (ἠπίαλος) genus febris est, ex pituita frigida vel vitrea putrefactaq;. Nomen dedit ei placidi pellacia ponti subdola, quā Græci ἁλὸς ἠπιότητα: quoniam agitatum ex tranquillo difficillimum efficitur: vel ἀπὸ τοῦ ἠπίως ἀλαίνειν, quia blande ac modicè calefaciat.

Epibatę, (ἐπιβάται) sunt bellatores in re nautica. Hircius in Comment. belli Alexandr. Capta est vna hostium quadriremis, depressa est altera, alteraq;. perturbata, deinde omnes epibatis nudatæ. Idem in commentarijs belli Aphrici: Remigum partem ex classe Gallorum, Rhodiorum epibatarum armata. Ἐπιβάτης tamen propriè ascensor dicitur, ἀπὸ τοῦ βαίνειν.

Epibatra, træ. (ἐπιβάτρα ἡ) pen. prod. scala nautica.

Epicharida, pen. cor. genus nauiculæ.

Epicharmus, (ἐπίχαρμος) philosophus Syracusanus, Tityri (vt Suidas scribit) vel Chimari filius, vir multa eruditione clarus, comœdiæ author, cuius mentionem facit Cic. lib. 1. Tusc.

Epicheremata, argumentationes sunt quæ nonnulli rationes appellauerunt, Cic. ratiocinatiua. Hiero. ad August. Ego simpliciter fateor dignationi tuæ, licet stylus & ἐπιχειρήματα tua mihi viderentur, tamen non temere exemplaribus literarum credendum putaui. Vide Quint. lib. 5. cap. 10.

Epichrista. (ἐπίχριστα) apud Galenum in eundem ferè vsum accipiuntur quo circumlitiones, quas Dioscor. περίχριστα, καὶ περιβλέφαρα appellat: à circumliniendo, quod est expolire. Nam & in pictura circumlitionem vocat ipse, cum operibus iam perfectis, manus quædā salutatrix admouetur vltima, quæ illa ipsa properanter lambenteq; penicillo circunlegat, atq; reuisitet.

Epichysis, (ἐπίχυσις) vasis genus, infundibulum Latinè. ἐπιχέω, infundo,

Epicedium, ἐπικήδιον, carmen est, quod in laudem defuncti ante cadauer sepultum cani solet: aliter nænia, vel monodia dictum.

Epicœnum, (ἐπίκοινον) Latinè subcommune, promiscuum: ex ἐπὶ & κοινόν. Interest autem inter genus commune & epicœnon, q in genere communi & homines sunt & pecora, in epicœno pecora tantum. Et in genere cōmuni ambo articuli sunt, hic & hæc, cum nomine communicantes, vt hic & hæc canis: epicœnon aūt cum articulo vno mas-

Ephy cus

...ulino communicat nomẽ fœmininum, vt hic passer, sub quo intelligitur fœmina. Et sub neutro intelligitur fœmina, vt hoc pecus. Verg. Lenta salix fœto pecori: id est, grauido.

Epicnomus, (ἐπιγνώμων) recognitor. Nam ἐπίγνωσις recognitio dicitur.

Epicrocum, pen. cor. genus vestimẽti, croceo colore infectum, cuius meminit Varro.

Epictetus (Ἐπίκτητος) pen. prod. nomen philosophi Stoici, qui ex Hierapoli Phrygiæ vrbe originẽ ducens, Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari seruiuit, atq; ad Marci vsq; Antonini tẽpora peruenit. Domitiano asit imperãte eius dominatu offensus, Roma Hierapolim migrauit, ratus verũ esse, quod est tragicũ, patriam esse cuiusq; vbi quis rectè ageret. Tanta verò apud omnes homines eius vitæ admiratio extitit, vt Lucianus Syrus Epicteti lucernam fictilem tribus drachmarũ millibus, ob eius authoritatem væniisse tradat. Hic Enchiridion scripsit, opus vtile, quod Angelus Politianus nuper Latinum fecit.

Epicurus, (Ἐπίκουρος.) vide in dictione Secta.

Epidamnus, (Ἐπίδαμνος) ciuitas Siciliæ, ab Epidamno rege Barbarorum. Sed Romani eò coloniã deducentes (inquit Plinius) Dyrrhachium dicere maluerunt, propter inauspicatum nomen Epidamni, tanquam à damno dicatur Epidamnũ. Ad quod allusit Plautus in Menæhmis, cum ait, Ne mihi damnum in Epidamno duas: tanquam nomen inditum sit Epidamno, quòd illuc nemo sine damno diuertatur. De hac Lucret. lib. 10. Ad campos Epidamne tuos. Appianus sic habet, Epidamnus rex vrbem condidit, quæ ab ipso nomen assumpsit. Huius ex filia nepos Dyrrhachus portum vrbi adiecit, quod Dyrrhachium appellatur. Hæc nunc Segesta dicitur, quam Æneas condidisse fertur, præposito ibi Egesto, qui eam Egestam nominauit. Sed præposita est ei litera s, ne obscœno appellaretur nomine.

Epidaphne, (Ἐπιδάφνη) duæ dictiões, quasi ad Daphnẽ, locus in Syria. de quo Strabo, In Seleucide Syriæ quatuor insignia sunt oppida, ob id & tetrapolis dicta regio, Antiochia Epidaphne cognominata. Est autem Daphne Antiochensibus vicinũ, & amœnitate inclytum nomen, octoginta stadiorum ambitu, quo loco Antiochensium conuẽtus agitabatur: dictum à Daphne Ladonis filia. Iulius Capit. Verus postea quam in Syriã venit, in delicijs apud Antiochiam & Daphnem vixit. Ammianus: Tunc apud Daphnem amœnũ illud & ambitiosum Antiochiæ suburbanum.

Epidaurus, (Ἐπίδαυρος) ciuitas in Peloponneso, vt Ptolemæus scribit. Plinius, Epidaurum oppidum Æsculapij templo celeberrimũ. Hoc etiam nomine dicta fuit insula iuxta Dalmatiã, in Illyrico mari sita, de qua Lucan. libr. 2. Illyris Ionias vergens Epidaurus in vndas.

Epidicticon, (ἐπιδεικτικὸν) dicitur demonstratiuũ. Nam ἐπιδείκνυω, ostendo ac demonstro significat. Cice. in Oratore: Dulce igitur orationis genus & solutum & effluens, sententijs argutum, verbis sonans est in illo epidictico genere.

Epidipnidæ feræ, hoc est epulæ, quæ in extrema cœna vel prandio adferuntur. Mart. lib. 11. Hinc feras epidipnidas parabit.

Epidromes, (ἐπίδρομοι) dicuntur funes quibus retia tenduntur circa summam & imam partem: q; in his retia discurrant. ἐπὶ enim significat in, δρομῶ curro. Quidam accipiunt pro anulis, quibus cortina chordæ impenditur. Alij epidromon vocant velum, quod in puppi panditur, quod nautæ mezanam vocant. Sunt enim tria genera velorũ, dolon, (δόλων) acation, (ἀκάτιον:) & epidromon.

Epiecia, (ἐπιείκεια) Latinè æquitas dicitur.

Epigamia, miæ, (ἐπιγαμία) connubium, affinitas cũ alijs gentibus.

Epigenes, (Ἐπιγένης) nomen philosophi Byzantini.

Epiglossis, seu Epiglottis, (ἐπιγλωττὶς) fistula exterior est. Quo etiam vocabulo dicitur eius fistulæ superior pars, qua cibus potusq; feruntur, totaq; curculus vocatur.

Epigoni, (ἐπίγονοι) dicti sunt authores secundi belli Thebani, quasi fœtus illorum qui primum confecerant bellum Græcè enim ἐπίγονοι fœtus appellatur, & qui post gignitur. Inde Euripides tragicus, tragœdiam hoc argumento compositam, Epigonos inscripsit, quæ agi expofcebat voce magna scenicorum & sonora. Ob hoc dixit Cicero lib. 1. Off. quòd histriones voce freti, agunt Epigonos Medeamq;. Errant, qui existimãt Epigonos apud Strabonem esse populos, à quibus fabulæ nomen inditum sit. cum Epigoni dicti sint generali vocabulo omnes illi, qui ex diuersis populis conflati, secundum bellum Thebanũ duce Alcmeone confecerunt: quasi pòst geniti, & filij illorum, qui in primo bello ad Thebas mortem oppetierãt. Nam ex Statij lectione constat bellum Thebanum, & nomina ducum, qui in eo bello occubuerunt: quorum filij, vt mortem parentum vlciscerentur, communi concilio contra Thebanos iterum arma mouerunt. qui acceperãt responsum ab Apolline, eam se ciuitatem expugnaturos, si Alcmeonẽ Amphiarai filium imperatorem rei bellicæ fecissent. Igitur Alcmeon exercitu ex Græcis collecto, contra Thebas duxit copias, acerrimeq; commissa pugna potitus est victoria, & Thebæ captæ ac dirutæ sunt. Epigoni etiam dicti sunt successores Macedonum veteranorũ, qui sub Alexandro Magno ex Asiaticis fœminis sobolem susceperunt. quæ soboles (vt historici memorant) nomen habuit Epigoni, qui in castris nati, in armis educati, à paruula ætate periculis exercitati, laboribus durati, prorsus inuicti extiterunt.

Epigramma, tis. (ἐπίγραμμα) seu epigrammatum, ti. dicitur inscriptio, vel superscriptio: ab ἐπὶ super, γράμμα litera, vel scriptio. Cic. pro Archia poëta: Quòd epigramma in eum fecisset, tantummodo alternis versibus longiusculis.

Epigrammatarius, & epigrammatista, (ἐπιγραμματιστής) pro eo qui epigrammata componit.

Epi-

Epigraphe, (ἐπιγραφὴ) pen.corr.titulus, inscriptio, census: id est, dinumeratio ciuium, lustrum.
Epigryphus, (ἐπίγρυφος) penultima corre. habens aduncum nasum.
Epilepsia, (ἐπιληψία) der fallend siecht) die vallende siecte) la maladie s.Iehan.) pen. prod. Latinè correptio, seu apprehensio dicitur. Morbus est, sic dictus, quòd mentē apprehendens, corpus pariter possideat ex melancholico humore. contrahūtur enim neruι ex hoc morbo. Dicitur & morbus caducus. Vulgus appellat lunaticū. Idem comitialis appellatur, eò quòd si cuiquam in comitijs contigisse deprehensum fuisset, dimittebantur comitia. Sunt etiam huius morbi alia nomina, de quibus in Comitialis.
Epilepticus, (ἐπιληπτικὸς) qui ex epilepsia laborat.
Epiligna, vnguēti genus vilissimū, quo passim vtebantur.
Epilogismus, (ἐπιλογισμὸς) cogitatio, computatio.
Epilogus, pen.cor. Latinè conclusio, nouissima pars orationis. Nam quas nos cōclusiones dicimus, Græci ἐπιλόγους appellant: ab ἐπὶ, quæ diminutionē hic denotat, & λόγος sermo. Cic.4. de Fin. Patronus'ue causæ in epilogo pro reo dicens, negaret esse malum exilium, publicationem bonorum, &c. Alij cumulum, alij perorationem vocant. Rhetorici tripartitum epilogum faciunt, constantem enumeratione, amplificatione, & commiseratione. Per enumerationem fit rerum repetitio, quæ Græcè dicitur ἀνακεφαλαίωσις: id est, recapitulatio. Per amplificationē concitantur animi auditorū. per commiserationem flectuntur ad misericordiam.
Epimachus (ἐπίμαχος) pen.cor. nomen propriū viri, & Latinè facilis expugnatu dicitur.
Epimelas, quæ colorem nigricantem habet in candida gemma.
Epimendium, (vt Plin. libr.27. cap.9. scribit) est tertium bulbi genus, cibis gratum, angustius folio, minusque aspero.
Epimenides, (ἐπιμενίδης) pen.cor. nomē philosophi Cretensis, contemporanei Pythagoræ, qui multa & versu & prosa scripsit. Vixit annis centū septuaginta nouem: vel secundum aliquos, ducentos nonagintaquatuor. vide Laërtium.
Epimone, (ἐπιμονὴ) pen.cor. Latinè perseuerātia: figura quādo ad maiorē certitudinē in eadē dictione perseueratur. vt Verg. Sic sic iuuat ire sub vmbras. Hæc etiam Epizeuxis, (ἐπίζευξις) vocatur.
Epimythion, (ἐπιμύθιον) fabulæ est expositio, eiusque vtilitas: vt cum apologi rationem & sententiā autores mythologici attexunt: vt sunt apud Æsopū appēdices fabularū, quasi affabulationes. Budæus.
Epinicia, orum. (ἐπινίκια) Græci vocant præmiū & celebritates pro parta victoria: ab ἐπὶ & νικάω. Suetonius verò accipit pro carminibus ac laudationibus compositis, cum in Nerone scribit, Sequēti die lætum inter lætos cantaturum epinicia, quæ iam nunc sibi componi oporteret.
Epinyctides, (ἐπινυκτίδες) pustulæ minutæ, seu vari: dicti à nocte, in qua maxime proueniūt, Iulius Pollux: Epinyctis, pustula subliuida, modice humescens, & plena sanguinis in tibijs & pedibus.
Epiodium, seu epicœdium, canticum quod dicitur ea dauci nondum sepulto: alio nomine nænia dicitur: ex ἐπὶ super, & ᾠδὴ canticum.
Epipedon, (ἐπίπεδον) Latinè planum, siue superficies dicitur.
Epiphanes, (ἐπιφανὴς) penult. prod. Latinè illustris, ἐπὶ super, φανὴς clarus. Vnde Anthiochus Epiphanes: id est, illustris, qui fuit crudelissimus omnium tyrannorum.
Epiphania, (ἐπιφάνια τὰ) apparatio, seu manifestatio dicitur. φαίνω enim manifesto. Hieron. Dies epiphaniorum Græco sermone sic vocatur. Quod enim apud nos apparationem vel ostensionem dicimus, Græci epiphaniam vocant. Hoc autem ideo, quia dominus noster hodie saluator apparuit in tenebris. Licet enim olim natus esset ex Maria, & triginta annorū explesset ætatem, tamen ignorabatur à mundo. Eo tempore cognitus est, quo ad Ioannem Bapt. vt in Iordane baptizaretur, aduenit. & vox de cœlo Patris intonantis audita est, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Quem pater de cœlis monstrauerat voce, hūc spiritus sanctus versus in columbā, & super caput illius sedens, tactu quoque ipso voluit demōstrare, ne quis alius Dei filius putaretur ex populo. Epiphania quoque vocatur, cum latitudo mensuratur cum longitudine. vide in dictione Gramme.
Epiphonema, (ἐπιφώνημα) rei narratæ, vel probatæ summa acclamatio.
Epiphora, (ἐπιφορὰ) pen.cor. morbus oculorum, quem vulgò lachrymam vocant, cum descensus humoris oculos angit: ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, hoc est ab inferēdo. Plinius, Caro peponum epiphoris oculorū & doloribus prodest. Colu. lib.7. De maguderi, Eadem radix cōtusa, & cum oleo lentisci inuncta, vitium expurgat, epiphoram supprimit, polenta conspersa, mulsa aqua. Dicitur & de alijs membris. Plinius Testium verò epiphoris cum ramis laureæ terræ adeò peculiaris est.
Epiplexia, (ἐπιπληξία) geraectheyt) siue Apoplexia, dicitur subita percussio: πλήττειν enim percutere est.
Epiplocele, (ἐπιπλοκήλη) dicitur omenti in scrotum descensus, quem nostri cōmuni nomine herniam vocant.
Epirhedium, vehiculi genus, non dissimile bennæ: compositum nomē ex ἐπὶ, & rheda. Iuuenalis, Tris toque trahunt epirhedia collo.
Epirotica mala, (ἐπιρωτικὰ μῆλα) dicuntur orbiculata, à figura orbis in rotunditatem circumacti.
Epirus, (ἤπειρος) pen.prod. continēs dicitur: hoc est firma terra, regio quæ Molossa dicta est, & à Chaone Heleni fratre Chaonia, nunc verò Albania vocatur. Terminatur Epirus à septentrione Macedonia, ab oriente Achaia, ab occidente Ionio mari. In ea sunt ciuitates, Nicopolis, & Ambracia. Hinc Epirota, (ἠπειρώτης) qui est ex Epiro.
Epischidion (ἐπισχίδιον) apud Vitru. accipitur pro cuneo.
Episcopatus, us, (ἐπισκοπὴ) ipsius episcopi officium, dignitas'ue.
Episcopium, ἐπισκοπεῖον, episcopi habitatio dicitur.

Episcopius,a,um.(ἐπισκόπιος) ponitur pro exploratorio. Cic.ad Att. Conscendi in phaselum episcopiam. id est,nauem exploratoriam.

Episcopus,(ἐπίσκοπος)eyn bisschoff) een bisschop) superintendent.) penult.cor. magistratus nomen, penes quem summus erat rerum arbitratus, sicut ephorus. ἐπισκοπεῖν enim est ἐφορᾷν. Hodie ad antistites transferimus, vt quorum omni studio & opera Reip. Christianæ prouidere officiũ sit. Latinè speculator dici potest. Apud Homerũ eodem nomine & episcopũ & regem appellatum esse nouimus. Cic. scribit se episcopum à Pompeio destinatũ esse oræ Campanæ & maritimę in principio ciuilis belli. id est, exploratorem speculatoremq́;. Et propriè qui præest pani, cæterisq́; venalibus rebus, ciuitatibus ob quotidianũ victum necessarijs, episcopus dicitur. Cic.ad Att.lib.7. Vult enim me Pompeius esse, quem tota hæc Campania & maritima ora habeat episcopum, ad quem delectus & negotij summa referatur.

Epispastica,(ἐπισπαστικά)medicamenta quæ pertinẽt ad vlcus purgandum,pusq́; extrahendum.

Epistates,(ἐπιστάτης) Græcè dicitur qui à nobis villicus procuratorq́;,ac præpositus rei faciendæ vocatur. In fœminino genere epistata villica, quæ præest diligenter familiæ rusticanæ. Cato de re Rust.cap.56.

Epistola,(ἐπιστολή, ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν) eyn brieb.) een brief.) lettres missiues.) quod est mittere, quia ad absentes mittitur. Plaut.in Epid. Quia quotidie ipse ad me è legione epistolas Mittebat. Idem in Pseud. Herus me tibi salutem multam voluit dicere: Hanc epistolam accipe à me,hanc me tibi iussit dare. Hinc epistolare,quod ad epistolam pertinet. ἐπιστολιμαῖος. Hieronymus: Neq; enim epistolaris angustia euagari longius patiebatur. Libanius: Ἐπιστολὴ (inquit) ἐστὶν ὁμιλία ἐγγράμματος ἀπόντος πρὸς ἀπόντα γινομένη. id est,literata locutio absentis ad absentem facta.

Epistolium,(ἐπιστόλιον)parua epistola. Catullus: Conscriptum hoc lacrymis mittis epistolium.

Epistomium,(ἐπιστόμιον)eyn han) een craen.) dicitur in fontibus manu fabrefactis,in quibus sunt fistulæ plures aquam transmittentes. Seneca ad Lucil. Nisi aquam argẽtea epistomia effuderint,& adhuc plebeias fistulas eloquor. Varro.lib.3.de re Rust. Cum & aqua calida & frigida ex orbe ligneo mensaq́;, quam dixi in primis radijs esse in epistomijs versis,ad vnũquenq; factũ sic,vt fluat in conuiuã.

Epistrophea, ἐπιστροφεία & Strophea,nominant Græci primam ceruicis ex septem vertebrã,quam Hippocrates adonta vocat.

Epistylium,(ἐπιστύλιον)capitellũ quod super columnã ponitur: Vide multa de epistylijs apud Vitruuium.

Episynalœpha, (ἐπισυναλοιφή) conglutinatio duarũ syllabarum in vnam, quod in diphth. & synæresi fieri cõtingit. Nam συναλοιφὴ coniunctio dicitur.

Epitaphium,(ἐπιτάφιον) Latinè supra sepulchrum, τάφος enim sepulchrũ,& sumitur pro laude post sepulturam. Est enim elogium,quod in sepulchris marmoreis incisum videmus,completa sepultura. Accipit & pro titulo,& pro oratione funebri. Cic.5 Tusc. Quid verò in epitaphio,quo modo idem?

Epithalamium, (ἐπιθαλάμιον) sacer hymnus, qui in sponsalitijs canitur:quasi iuxta thalamum.

Epithema,(ἐπίθεμα)pen.prod.dici potest super impositum operculum,& quicquid alicui rei imponitur. Ex quo & medicamenta,quæ ad refrigerandũ cor imponuntur, epithemata dicuntur.

Epithesis,(ἐπίθεσις) penultima cor. impositio,impostura,aggressus.

Epithetes,(ἐπιθέτης) molestus,impostor,fraudator.

Epitheton,(ἐπίθετον)pen.cor. à Quintiliano dicitur appositum, ab alijs adiectiuũ,ab ἐπὶ & τίθημι. Epitheta tribus de causis nominibus addunt. Discretionis: vt, Phrygiæ molimur montibus Idæ. Proprietatis: vt, Terribili implexũ setaq́; & dentibus atris. Ornatus: vt, Alma Venus.

Epithymia,miæ.(ἐπιθυμία)Latinè dicitur concupiscentia, desiderium, vaporatio sacrorum.

Epitogium,genus pallij,quod supra togam ferebatur: ab ἐπὶ & toga.

Epitome,mes.& epitoma,mæ.(ἐπιτομή) penul.cor. breuiarium vel incisio dicitur,& compendium,ab ἐπὶ & τομή. Cic.ad Att.lib.13. Epitomen Bruti Cælianorum velim mihi mittas. Idem Att.libr.12. In Bruti epitoma Fanniorũ scripsi, quod erat in extremo. Nec vnquam dicitur neutro genere epitomata,nisi ab indoctis,teste Budæo.

Epitragus,(ἐπιτραγίας) pen.cor. genus piscis,ab hirci sterilitate sic appellatum.

Epitrapezia,(ἐπιτραπέζια)dicuntur generaliter mensis apta, quæ sunt vascula & potoria & escaria, ab ἐπὶ & τράπεζα.

Epitritus,(ἐπίτριτος)pen.cor. pes ex quatuor syllabis constans, quarũ vna semper ab alijs tribus discrepat. Primus cõstat ex iambo & spondeo: id est, ex prima breui & tribus longis, vt sacerdotes. Secundus ex trochæo & spondeo. id est, ex secunda breui, alijs longis, vt conditores. Tertius ex spondeo & iambo: id est, tertia breui, alijs longis, vt hæreditas. Quartus ex spõdeo & trochæo: id est, ex quarta breui, cæteris longis, vt cœlestinus. Epitritus enim propriè numerus dicitur qui continet aliquem numerum, & eius partem tertiam, vt quatuor ad tres, duodecim ad nouem, quadraginta ad triginta.

Epitrochasmos,(ἐπιτροχασμός) verborum super se inuicem effusio vel supermensio, quæ fit aduersarij turbandi caussa.

Epitrope,(ἐπιτροπή) penultima corre. Latinè procuratio & tutela.

Epitropos, (ἐπίτροπος) procurator.

Epityrum,(ἐπίτυρον) genus edulij seu casei *Siculi*. Fit enim ab ἐπὶ & τυρὸς caseus. Plau.in Mil. Si vnũ epityrum edam apud illum esuriens. Epithyrum etiam,siue pithyrũ dicitur, à confracta oliua, quæ Græcè dicitur πιθύρις: vnde apud Columellã Epithyrum,conditurarn oliuarum legimus.

Epizeuxis,(ἐπίζευξις) combinatio,figura cum dictio

ne

in versu absq; medio aliarum combinatur. Vergil. Meme adsum qui feci.

Epops, (ἔποψ) auicula sordidissima est, eaq; cristata, quam à soni fictione Vpupam nominamus.

Epopteia, (ἐποπτεία) Latinè dicitur inspectio, meditatioq;, in qua voce possis & spectacula accipere. quandoquidē ipsas speculas Græci ἐποπτὰς & ἐποπτίδας vocant, ab epopteia, siue à verbo ἐποπτεύειν. Dicūtur etiam epoptæ inter mystas, ephori quoq; dicti: quoniam post annum quàm initiati essent, admitterentur ad spectandum sacra.

Epos, (ἔπος) carmen heroicum, diuinarū rerum & heroicarum, humanarumq; comprehensio. Martialis: Scribamus epodos, cœpisti scribere, cessi, Æmula ne starent carmina nostra tuis. Compositum cum ᾠδὴ, qui & cantus apud nos dicitur, quasi carminis cantus. & inde epodium, (ἐπῴδιον) diminutiuum: id est, paruū carmen. quod à Lyricis clausula breuis dicitur, quasi præcisos versus integris subijciat. vt apud Horat. Beatus ille qui procul negotijs. Deinde sequit͂ præcisus, vt Prisca gens mortalium. & sic deinceps alterni quibus aliqua pars deest, & sunt ipsis præcedentibus similes.

Eporhedicæ, à Gallis dicuntur boni equorum domitores. vnde vrbi Eporhediæ (Ἐπορεδία, Strabo) inditum nomen.

Epulæ, (ἑστία) spijse) viandes.) ab opulentia, siue ab edendo, quasi edipulæ, sunt cibi ministerio hominum in nostrum vsum comparati. Cice. 3. Philip. Vino, & epulis retentus, & alea est: si epulæ potius, quàm popinæ nominandæ sunt. Epulæ, etiam bestiarum cibus quotidianus dicitur. Verg. 4. Æneid. Epulasq; draconi Quæ dabat. Epulum verò significat solenniores cibos: & propriè publicum conuiuium in propatulo ciuibus exhibitū, siue in dedicatione templi, siue in triumpho, siue in funere, siue ludorum causa, (ἑστιάσις, ὑποδοχὴ) quale imperatores apud Rom. & quale factum esse constat à pluribus, qui testamento legauerunt epulum quotannis ad sepulchrum, rosis & varijs respersum odoribus, pro hæreditatum facultatibus exhibendum. Iuuen. Vnde epulum possis centum dare Pythagoreis. Sed confunduntur quandoq;. nam epulum pro priuato conuiuio inuenitur, & epulæ pro conuiuio in commūni. Cic. pro Lucio Planco, Sepulchrum L. Catilinæ floribus ornatum, hominū audacissimorū ac domesticorū hostium conuentu epulisq; celebratum est. Epulam quoq; in singulari numero Veteres dixere, teste Festo Pomp.

Epularis, re. (ἑστιακὸς) quod ad epulas pertinet. vt epulare sacrificium. epularis sermo, qui in cōuiuio fit. Cic. 3. De Orat. Cum essent ipsi à Numa, vt etiā illud ludorum epulare sacrificium facerent, instituti. Apuleius, Iam illatis luminibus sermo percrebruit. Epulares etiam vocabantur, (σύσσιτοι) qui in sacris epulabantur. Varro, Dum epulares nocte epularentur.

Epulari, est in conuiuio esse, seu conuiuari. εὐωχεῖσθαι, ἑστιᾶσθαι. zechen) brassen) bancqueter.) Liu. libr. 25. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati sunt. Cic. 2. De Finib. Cum in voluptate sint & epulent.

Epulatorius, ria, rium. (εὐωχητικὸς) quod aptum est, vt in epulis comedatur.

Epulis, (ἐπουλὶς) dicitur quoties iuxta dentes in gingiuis caro excreuit.

Epulones, (ἑστιάτορες) zechers) brassers.) dicti sunt conuiuę. vnde & coëpulones, (συνδαίτυμονες) qui simul epulantur. Antiqui epulones dicebant. Item epulones dicebantur, quos pontifices propter sacrificiorum multitudinem esse voluerunt, vt ludorū epulare sacrificium conficerent. Author est Cice. lib. 3. De Orat. & Liu. 3. Bel. Maced. Hi epulas Ioui cæterisq; dijs instituendi potestatem habebant. Cic. De Arusp. Resp. Patres conscripti, vosq; pontifices, ad quos epulones Iouis opt. max. si quid est prætermissum, aut commissum, afferunt: quorum de sententia illa eadem renouata, atq; instaurata celebrātur. Vnde Augustinus lib. de Ciuit. asseruit epulones perpetuos fuisse, qui ad aureā Iouis mensam statuæ appositam perpetui erant conuiuæ, vt mimorum potius & parasitorum contubernia, quàm Dei sacra celebrarent. Coëpulonus, dicitur à Plauto in Persa, conuictor, & ijsdem epulis vescens: ait enim, O mi Iupiter terrestris & coëpulonus.

E ANTE Q.

EQuapium, apij herbæ genus, à Græcis ἱππο σέλινον dictum.

Equarius, a, um. quod ad equum pertinet. vt equarius medicus, (ἱππίατρος) qui equis medetur. Valerius Max. lib. vlt. Herophilus equarius medicus, C. Marium septies consulem auum sibi vendicando, se extulit. Equaria verò substantiuū, idem quod equile. Varro in Proœ. de re Rust. 2. Quòd & ipse pecuarias habui grādes, in Apulia ouarias, & Reatino equarias.

Eques, (ἱππεὺς) eyn reütter) een ruyter) vng cheuaucheur.) gen. communis, significat hominem insidentem equo. vnde equites à peditibus distinguūtur. Vergil. lib 8. Interea præmissi equites ex vrbe Latina. Sumitur quandoq; pro ipso equo. Idem, Dorsoq; equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. Et eques dicit͂, qui equestrem dignitatem adeptus est.

Equester, (ἱππικὸς) ab eques fit, sicut à pedes pedester Vnde pedestres & equestres copiæ. Equestrem verò ordinem, (ἱππικὸν τάγμα) mediū fuisse constat inter patritios & plebem. Hi olim sub Romulo regibusq; Celeres dicebātur, à Celere Remi interfectore: deinde à flectendis animis, quoniā iudices erant. siue potius à flectendis equis, Flexumines vocitati: postea Trossuli, à Trossulo oppido Tusciæ, quòd id sine vllo peditum adiumento equites cepissent.

Equestre æs, dictum est quod equiti dabatur.

Equestria, (ἱππικὰ) loca erant in quibus sedebant equites Sen. libr. 7. de Ben Equestria omnia equitum Romanorū sunt. Et iterum, Sed cum in theatrum veni, si plena sunt equestria, &c. Sic popularia dicebantur, vbi plebs ipsa in theatro sedebat. Sueton. in Domitiano, Et quia pars maior intra po-

popularia desiderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorij ordinis pronunciauit.

Equiceruus, (ἱππέλαφος) animal in Oriente, habẽs cornua, & iubas post collum descendentes vsq; ad scapulas, & barbã sub mento, & soleas sicut equus, & corpus ad cerui quantitatem.

Equidem, (γε, καὶ δὴ ἄττα) gewisslich) voerwaer) certamement.) non ab ego & quidem composita con iunctio, sed simplex est. Sall. Ego equidem sic existimo. Nam si esset composita, nõ subijsgeretur ego, quanquam apud Vergil. vbicq; ego quidem significet. Equidem merui, nec deprecor, inquit. Persius posuit pro quidem, Non equidem hoc dubites, amborum fœdere certo Consentire dies. significat itaq; ego quidem, ego vero, & quidem: neq; tantũ ad primam personam, sed etiam ad secundam & tertiam refertur.

Equiferus, (ἵππος ἄγριος) penul. cor. equus ferus, id est non domesticus. Plin. libr. 28. In primis efficax equiferorum sanguis.

Equila, diminut. est ab equa. Varro, Nemo est tam negligens, quin summa diligentia eligat asinum, qui saliat equilam.

Equile, (ἱππόστασις, ἱπποστασία) eyn rossstal) een peerdstal) estable a cheuaulx.) pen. prod. stabulum equorum, sicut ab oue ouile. vnde Varro suadet frenos in equili suspendere, vt oculi equuleorum consuescant videre eorum faciem, & è motu crepitus audire, cum iam ad manus accedere cõsueuerint, interdum imponere his puerum.

Equimentum, merces quæ datur ꝓ admissura equi. Varro, An si equam emisses quadrupedem, vt meo asino Reatino admitteres, quantum poposcisses, dedisset equimenti?

Equinus, na, num (ἵππειος) possessiuũ. Horat. Humano capiti ceruicẽ pictor equinam Iungere si velit.

Equio, is. (ἱππομανῶ) de equis dicitur cum coitũ appetunt, sicut catulio de canibus, & subo de suibus. Col. lib. 7. Equienti mulæ cruda brassica datur.

Equiria, (πολλιμόνιρια, Aristoph.) ludi quos Romulus Marti instituit. In his enim ludis currere in Martio campo equi solebant.

Equisessor, (ἐφιππος) qui ambulat pedibus equinis: id est, qui equitat: sicut qui in lectica gestatur, ambulat pedibus lecticariorum.

Equisetum, (ἵππουρις.) vide in dictione Ephedron.

Equiso, onis. (ἱπποκόμος) eyn pferd bereyter) een peerd berijder.) equorum domitor. Varro, Nam vt equus qui ad vehendum est natus, tamen traditur magistro, vt equiso doceat tollutim incedere. Et non tantum equorum magistrum, sed etiam omnium rerum, quarum ei regimen conceditur, equiso significat.

Equitabilis locus, (ἱππάσιμος τόπος) in quo equi facile inambulare possint. Liuius, Opportuna explicandis copijs regio erat, equitabilis & vasta planities. Idem contrariũ posuit, Imber violentius q̃ aliàs fusus, campos lubricos inequitabiles fecerat.

Equitatus, (τὸ ἱππικόν) das reysiger zeüg) dat peerdt volck) la gendarmerie.) modò equitum turmam significat, sicut peditatus pro pedestribus copijs. Modò actum equitandi, ἱππασία, ἱππεία. Plin. lib. 33 Femina equitatu atteri & aduri solent. Modò ordinem equestrem. Idem lib. 33. Quinetiam ipsum equitum nomen sæpe variatum est, in ijs quoq; qui ad equitatum trahebantur.

Equitium, equorũ mandra, siue equarũ armentum. ἱπποφόρβιον. Vlp. Equitij vsu legato videndũ, an & donare possit, & ad vehendum sub iugo vti.

Equitius, nomen viri proprium, & cognomẽ familiæ Romanæ ab equo deductum.

Equito, as. (ἱππεύω, ἱππάζομαι, ἐλαύνω) reyten) rijden) cheuaucher.) dicitur de homine equo insidente, & de equo. Lucilius de Equo, Nempe hunc currere equũ nos atq; equitare videmus. Cic. 2. Tus. Apud quos autem venandi & equitandi laus viget. Huius composita sunt, adequito, (παριππεύω) quod est iuxta equito. Liuius, Adequitauit deinde fessim portis. Obequito, circumequito. Idem, Obequitare iubet hostium portis. Perequito, sicut pers agro. vt apud eundem, Cum perequitasset aciem, tantum inijcit ardoris, vt non vltrà sustinuerint impetum equi, (ἐλασία, ἔλασις.) Equitatio, ἱππεία.

Equuleus, (ἱππάριον) eyn fülle) eẽ veulen.) vng poulain) diminut. sumitur ꝓ pullo equino & nouello. Cic. in Hort. Vt igitur domitores equorũ non verbera solum adhibent ad domandum, sed cibũ etiã sæpe subtrahunt, vt fame debilitetur equuleorum nimis effrenata vis. Idem in Verr. Equuleos argenteos nobiles, qui maximi fuerũt, aufert. Est & tormenti genus, quod quidam ardentem laminã esse tradunt, qua homines cruciabiliter torquentur. Alij materiam quandam in equi formam aiunt, in quam conijciebantur rei: ab equo diminuto vocabulo. Seneca libr. 2. Epist. Sæuitia commenta est equuleos, cruces, vncum & tunicam illam alimentis ignium illitam & intextam. Cic. li. 5. Tusc. Hæc etiam in equuleum inijciuntur, quò vita non aspirat beata. Idem de Finib. bon. & mal. libr. 4. Nec si ille sapiens ad tortoris equuleum à tyranno ire cogatur, similem habeat vultum, vt si ampullam perdidisset. Sic etiam

Equulus, diminutiuũ ab equus. ἱππάριον. Cic lib. 3. de Natura, Omnia in perfectis & maturis docet esse meliora, vt in equo, q̃ equulo: in cane, q̃ in catulo: in viro, q̃ in puero. Varro scribit, equulum post annum & sex menses domari posse.

Equus, (ἵππος) eyn ross) een peerdt) vng cheual.) animal quadrupes, qui & caballus: ab æqualitate dictus, detracta prima litera quæ diphthongum faciebat, quòd pares eligebantur, qui bigis quadrigisq; iungerentur. Equorum alij gradarij, qui molli gradu, & sine succussura incedunt, contra succussores, sessorem frequenter inquietant. Alij dicuntur veredi, in cursu velocissimi, quibus maiores vsi sunt in venatione.

E ANTE R.

ERaphiotes, (εἰραφιώτης) Bacchus dictus est, ab inducẽda contentione: quoniam vinum, iram

iram atq; certamen inducit. ἔρις enim contentio, φαίνειν ostendere.

Erasinus, (Ἐρασῖνος) pen. prod. fluuius in Argolica. Papi. Ruit agmine facto Inachus,& gelidas surgẽs Erasinus ad arctos. Alter est qui secat Arcadiæ tractus. Tertius, qui præterfluit Eretrios in Bœotia.

Erasistratus, (Ἐρασίστρατος) nomen medici eximij, ex Aristotelis familia nati. ἔρως amorem, στρατὸς exercitum significat.

Eratæ, numero plurali, vrbs Gorytanorum.

Erate.tes. (Ἐρατή) pen.cor. nympha, Oceani,& Tethyos filia, ab ἔρως quod est amor.

Erato, (Ἐρατώ) pen.cor. vna Musarum: ab amore dicta, q̃ præsit his, qui amoris face rapiuntur. Verg. lib.10. Nunc agẽ, qui reges Erato, quæ tempora rerum, Quis Latio antiquo fuerit status.

Eratosthenes, (Ἐρατοσθένης) pen. cor. nomen philosophi, qui orbis terrarum mensor appellatus est. Hic vixit annis octoginta & vno: sicut & Plato,& Diogenes Cynicus,& Xenocrates Platonicus.

Ercinia, (Ἑρκύνιος δρυμός) multis syluis nomẽ est inditum, sed apud Germanos maxime, q̃ apud Græcos Orcinia dicitur. Ab Heluetijs ad Nemetũ Taurinorumq; fines protenditur, & ad Dacos & Danubiũ, inde ad alias gentes, longitudine sex dierũ: multis feris abundans,& proceris frequens arboribus. Sunt qui hoc nomẽ aspirẽt,& cũ y scribant.

Ercifcere, prisca lingua significat diuidere. inde familiæ erciscundæ, id est, rei familiaris diuidẽdæ. Quidam ercifcundum, ab ercium antiqua dictione dici volunt, à cohircendo. Vnde

Ercius, (Ἑρκεῖος) Iupiter dicebatur ab arcendo, qui intra conseptum cuiusq; domus colebatur, quem etiam Penetralem appellabant.

Erctum, (ἑρκτόν) in libris antiquis legitur, pro arctum ab arcendo.

Erebus, (Ἔρεβος) pen.cor. fluuius inferorum. Vergil. Magnos Erebi tranauimus amnes. Quandoq; pro obscuriori inferni parte. vt, Imas Erebi descendit ad vmbras. Varro ex Erebo natam noctem ait. Vnde & illud, Erebo creatam fuscis crinibus noctem inuoco.

E regione, (ἀντικρύ, ἐξ ἐναντίας) ex aduerso & opposito.

E re nata (αὐτόσχεδιασμα, ὅπη παρείκῃ, ἐξ ὧν ἂν τύχοι ἀφορμῆς) significat, ex occasione rei p̃sentis capto consiliũ. Et aliquando dicitur absolutè, è re nata. & aliquando cũ coniunctio, vt è re natum exordiũ dixit Quint. intelligi volens subito inuentũ. Apul. E re nata fallacia. significatur enim muliebris dolus, ad fallendum subitò excogitatus, nõ domi antè compositus, sed ex ipsa re & negocio exprompus.

Erembi, (Ἐρεμβοὶ) populi in Arabia, qui prærupta saxa nudi inhabitant.

E re mea, (πρὸς ἐμοῦ, ἐπ' ἐμοὶ) è re tua. vide suprà in E & ex.

Eremodicium, (Ἐρημοδίκιον) apud Iureconsultos dicitur quasi desolatum ac desertũ, seu desertio causſæ, absentia seu negligentia partium facta. Dicitur autem eremodicium, iudicium in quo reus absuit, quasi desertum: quamuis mendose legatur hermodicium cum aspiratione. Contrahitur autẽ ere modiciũ triennij, aut alterius iusti temporis lapsu.

Eremus, (Ἔρημος) eyn eynôd) een woestijn) lieu desert) pen.prod. (solet tamen ab aliquibus corripi: vt, Præpotens martyr eremiq; cultor) est generis fœminini significatq; solitudinem. Hinc Eremitæ, & eremitani. ἀναχωρῆται, ἐρημῖται.

E republica, (κοινῇ συμφέρον,) id est, ex vtilitate & cõmodo publico. Suet. in Cæs. Plerisq; pecunias consulerunt, ne Catone quidam abnuente eam largitionem è republica fieri. E contrario dicimus, Ab re est, pro eo quod est, contra commodum.

Eretria, cerussæ genus, quę terræ suæ nomen habet, qua præcipue vsus fuisse Parrhasius dicitur. Plin. lib.35. cap.6.

Eretum, penult. prod. (Ἤρητον) vicus Sabinorum supra Tyberim. Apud Vergilium verò dicitur esse locus, qui mons Eretum, & corrupta dictione mons rotundus appellatur. vbi ait, Ereti manus omnis oliuiferæq; Mutiscæ.

Erga, (πρὸς) gegen) tegen) enuers) præpositio, licet eandem vim habere videatur cum contrà, beneuolentia tamen plena est: vt, Pro meo summo erga te amore onus subeo. Cicer. ad Lentulum: Ego omni officio, ac potius pietate erga te cæteris satisfacio omnibus. Teren. in Heaut. Timet omnia, patris iram, & animum amicæ se erga vt sit suæ.

Ergasia, (ἐργασία) operatio. Ergasinos, fabricalis.

Ergasterium, (ἐργαστήριον) eyn werckstad) een wercke plaetse) officina, vbi aliquid operamur, vt est in Decretis distinct.44. Nulli clerico liceat tabernã, aut ergasterium habere.

Ergastes, (ἐργαστής) siue ergasticus, operarius dicitur, ab ἐργάζομαι.

Ergastularius, (ὁ τῶν ἐργαστηρίων ἐπιστάτης) qui præest ergastulis. Colu. lib.1. docet, quomodo ergastuli ab ergastularijs tractari debeant. Ergastularij serui, ἐρχθέντες, εἰργμένοι.

Ergastulum, (ἐργαστήριον) pen. cor. taberna vel officina, vbi lapides metalla'ue fodiũtur, vel aliud quippiam operis à vinctis seruis fit. quos Plin. his verbis describit, At nunc eadem illa vincti pedes, damnatæ manus, inscripti vultus exercent. Dictum ergastulũ ab ἐργάζομαι, quod est operor. Iuuen. Nempe in Lucanos & Tusca ergastula mittas. Sed quoniam in diuersis locis serui durius operari cogerentur, factũ est, vt ergastula modò ipsos damnatos, seruos'ue operantes, (τοὺς εἰργμένους, δεσμίους) modò carcerem significẽt. Varro: Misitq; mox eò virum, qui tota ergastula donaret libertate. Colu. lib.1. Optimè solutis seruis cellæ meridiem æquinoctialem spectantes fiant. vinctis q̃ saluberrimũ subterraneum ergastulum, plurimis sitq; id angustis illustratum fenestris.

Ergastulus (ἐργαστής) custos pœnalis loci. Luciã. Non ergastulus vnus & alius indicem apposuit, vt nemo sententiam libere magis quàm ergastulus dicere possit. Aliquãdo sumitur pro operario. Plin. Coli rura ergastulis pessimũ est, vt quicquid agitur à desperantibus.

Ergasylus,(Ἐργάσυλος) nomen viri proprium.
Ergeteni,(Ἐργετῖνοι) pen.prod. populi sunt sub Ergeto oppido, (Ἐργέτιον.) Silius, Hadrianum Ergetumq; simul.
Erginus,(Ἐργῖνος) tyrannus fuit, qui ab Hercule ex Mynyis Orchomeni vrbe extrusus, postea & extinctus fuit.
Ergo,(ἄρα, τοίνυν) darumb) daerom) illatiua siue copulatiua coniunctio est, quę minoribus adhibetur clausulis,sicut igitur. Aliquando inceptiua est,con ueniens maxime indignationi. ἆρα, Iuuenal. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas,Hic elegos? Aliquando hortatiua, (οὖν ἄγε) quæ ponitur vt hortemur,qui tale aliquid faciunt,& affectum exprimit reprehendētis. Verg. Ergo agē chare pater. Aliquando aduerbium est,& ponitur pro caussa, (ἕνεκα) circumflectiturq; vltima.Verg.lib.6.Illius ergô Venimus, & magnos Erebi tranauimus amnes.Sisenna lib.3.Milites,vt Lex Calphurnia con cesserat,virtutis ergô ciuitate donati.
Ergon,(Ἔργον) Latinè opus significat.
Erguminus,pen.cor.qui à dæmone agitatur:ab ἔργομαι,agitor,prohibeor.
Eribœa,(Ἐρίβοια) dicta est nouerca Mercurij,id est, Iuno,cuius monitu & precib. ipse Mercurius Martem ex vinculis liberauit.Et dici potest lis buculæ. Nam ἔρις lis, βοῦς bucula siue iuuenca dicitur, quia Isidem multa indignatione prosecuta fuit.
Erica,frutex est quam & alij cisarum nominant,folia habet amaraci similia. Hæc tamen herba sola floret in syluis, ideoq; melli nomen præbet. Plin. lib.26.cap.9.
Ericates nomen viri, & potest interpretari quasi ira confractus. nam ἔρις ira, κατάγω infringo.
Erichtheus,(Ἐριχθεύς) nomen proprium Phæacis viri. Alter fuit Athenarum rex,quem Minerua è rure,vbi natus erat,suscepit, educauit, & Atheniensi populo pro rege tradidit.
Erichthonius,(Ἐριχθόνιος) rex Atheniensis,Vulcani & Mineruæ filius.dictus ἀπὸ τῆς ἔριδος,καὶ χθονός. id est,ex certamine atq; humo.Nam cum Vulcanus dijs arma fecisset,eiq; Iupiter optionē dedisset pręmij quod vellet postulãdi,iurassetq; per infernam paludem se nihil negaturum,tum ille Mineruę nuptias postulauit. Hic Iupiter abnuere non potuit, Mineruā tamen monuit repugnare,pudicitiamq; defendere. Tum in illa colluctatione Vulcanum in terrā profudisse aiunt semē, vnde sit natus Erichthonius.Hic (teste Plinio) quadrigas primus inuenit,& ludos instituit in Attica regione.Ab eo populus Atheniensis,Erichthonius dictus est.
Eridanus, (Ἠριδανός) pen.corr.fluuius in Italia, ab Eridano Solis filio ibi submerso dictus.Alio nomine Padus dicitur.
Erigenetō,(Ἠριγένητον) herba,à verno tēpore dicta.
Erigo.is.ere.erexi,erectum,ab ex,& rego compositum,significat eleuare.auffrichten) oprichten) esleuer) Cice.pro Rosc.Amer.Quem simul atq; attigi, statim homo se erexit. Idem pro lege Manil. Dissidētemq; rebus suis confirmauit, & afflictum erexit,perditumq; recreauit.
Erigone,(Ἠριγόνη) pen.cor.nomen Icari filiæ,quę ob fratris necem dolore percita,laqueo se suspendit, vt Higinius late tractauit.Et canis Erigones,vocabatur Chimæra.
Erigryppus,vnus ex centauris.
Erimātus,qui lites dissemināđo diuinat. ἔρις lis,μάντις diuinus. Iuuen. Aut Dysphilus,aut Erimantus.
Erinna,(Ἤριννα) nomen poëtriæ, ex Teno vrbe Laconica,Olympiade centesima septima.
Erinacius, (ἐχῖνος) animal non maius ericio (vt scribit Hieronymus) similitudinem vrsi murisq; habens. Vnde in Palæstina arcomus dicitur, & magna est in istis regionibus huius generis abundantia,semperq; in cauernis petrarum & terræ foueis habitare consueuerunt. Dicitur ab aliquibus cyrogryllus,quod nomen ab horrendo quidam deducunt,& cum h scribunt.
Erineon,(Ἐρινεόν) Græci vocant caprificum.vnde & vrbs in Doride,à caprifico dicta est Erineū,vt author est Strabo (Ἐρινεός.)
Erinnys,(Ἐριννύς) cum y, furia infernalis. dicta quòd humanam corrumpit mentē, ἀπὸ τοῦ ἐρύειν τὸν νοῦν. vel ab ἔρα,id est, γῆ & ναίω. Huius genitiuus erinnyos, & erinnyis Latinè, & per synæresim erinnys: accusatiuus erinnya & erinnyn. in plurali erinnyes.
Eriphyle,(Ἐριφύλη) penul.prod.nomen vxoris Amphiarai,& sororis Adrasti.Hæc accepto aureo monili latentem maritum prodidit.Vergil.libr.6.His Phędrā Procrinq; locis mœstamq; Eriphylen.Scribitur & sine h. Iuuen. Occurrunt multæ tibi Belides atq; Eripylæ.
Eriphysa,(Ἐριφῦσα) insula vna ex Aeolijs,quasi ἔρις, id est,litem, φυσῶσα sufflans dicitur.
Eripio.pis.pen.cor.extra rapio. ἐξαρπάζω,ἐξαιρέομαι. aufszucken) wttrecken) rauir) Et construitur cum datiuo ferè in malā partem: vt, Eripuisti mihi substantiam. Aliquando cum ablatiuo in vtranq; partē.Eripuisti me à periculo: &,Eripuisti à me librū. Terent.in Heaut. Crucior bolum tantū mihi ereptum tam subitò è faucibus. Idem in Adelph. Domo me eripuit,verberauit. Plin.in Epist.Eripe me huic tormento. Cice.ad Dolabel. Nulla ratione se ab illa miseria eripere posset.hoc est,eximere.
Eris,nomē est herbæ in Aegypto nascentis,aro simi lis:nisi quod minor est,& minoribus folijs ac radice,quæ tamen grandis oliuæ magnitudinē implet. Significat & contentionem ἔρις.
Erithalles,(Ἐριθαλής) herba,q̃ & Erigenetō dicit.
Erodius,(Ἐρωδιός)& erodion,auis maxima omnium volatilium,& aquilam vincit & comedit.
Erogéneton, (Ἐρωγένητον) herba est sic dicta,quòd amatorijs cōueniat. γεννάω & γεννῶ gigno,& ἔρως amor dicitur.
Erogo.gas.(ἐκδίδωμι) aufs teylen) wtdeelen) distribuer,employer) pen.cor.distribuo,& quasi rogatoribus distribuo. Inuenitur etiam exrogare, quod est (vt Festus inquit) ex lege vetere per nouam legem eximere.

Eropia, insula vna ex Cycladibus, aliter Acis, & postea Syphnus appellata.

Eropolistudes, nomen apud Plautum, quo significatur ob amorẽ vendita. (ἔρως) amor, πωλῶ vẽdo.

Eros, (ἔρως) amor Latinè dicitur: vnde erotica carmina: id est, amatoria.

Erotema, pen. prod. (ἐρώτημα) interrogatio Latinè dicitur: vt, Quo res summa loco Panthu? quam prendimus arcem?

Erotematicus, (ἐρωτηματικός) interrogatiuus.

Erotiũ, (ἐρώτιον) Latinè amatorcula, nomẽ mulieris.

Erotylos, gemma filici similis.

Errabundus, (πλανώμενος, περιπλανώμενος) affatim, vel valde errans, vagabundus. Liu. 1. ab Vrbe, Nunc in liminibus starent, nunc errabundi domos suas vltimum illas visuri peruagarentur. Verg. Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris Errabunda bouis vestigia.

Erraticus. ca. cum. (πλανητικός) quod vbiq; serpit, seu vbique nascitur. vt vitis erratica, herba erratica: id est, agrestis, & omnibus communis. Plin. lib. 19. cap. 8. Est & erraticum intubum, quod in Aegypto cichorium vocant. Sic, Erratica brassica, apud Columellam.

Erratus. tus. & erratum. ti. peccatum. σφάλμα, πλάσμα. fål) funde) faulte) Cic. Tyroni, Tantum mihi dolorem cruciatumq; attulerunt errata meę ætatis, vt non solum animus à factis, sed aures quoq; à commemoratione abhorreant.

Errones, sunt vagabundi. πλανηταί, περιφερόμενοι, ἀλῆται. vmbschweibers) landlooper) vagabond.) Tibullus, Atq; iterum erronem sub tua signa voca. Sappho, Nec vos erronem telluri admittite nostrum. Vlpian. Errones appellantur serui, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine causa vagantur, & temporibus in res nugatorias consumptis, serius ad dominum redeunt.

Error. ris. (πλάνη) fålung.) dwalinge.) ignorance.) scribit D. August. lib. Enchir. est existimatio vel approbatio veri pro falso, & certi pro incerto, vel econuerso. Et errare (σφάλλομαι, πλανῶμαι) est putare vel approbare verum esse quod falsum est. vel falsum esse, quod verum est. vel certum pro incerto, siue falsum siue verum sit. Vnde sciẽdum, quòd licet quis absque ignorantia errare nequeat, non tamen qui aliquid nescit, continuò errat: sed qui se existimat scire quod nescit, & falsum pro vero, siue incertum pro certo approbat. Accipitur etiam quandoq; error pro vagatione, & errare pro vagari & discurrere. περιφέρεσθαι. Vergil. Vidisti si quam hic errantem fortè sororum. Sed quoniam pecudes errando, id est, vagando pascuntur, errare ponitur pro pascere. Vergilius: Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. Inter errorem & errationẽ hoc interesse Donatus existimat, quòd error animi sit, erratio pedum. περιφορά. Terent. in Adelph. Sanè hac multò propius ibis, & minor est erratio. id est, minus est spacij per quod erretur. Composita verbi erro sunt, aberro, quod est valde erro, vel longe vagor. ἀφαμαρτάνω. Cicero in Tusc. Sed redeat, vnde aberrauit oratio. Deerro, oberro, circumerro. Lact. lib. 2. Vulgus existimat mortuorum animas circa tumulos & corporum suorum reliquias oberrare. Pererro, per totum erro. Colum. in præfatione: Semper ritus volucrum longinqui littoris, peregrinus ignotũ pererret orbem. Exerro, valde erro. Cyprianus ad Ianuarium Ne quis exorbitans, & à via veritatis exerrans, apud hæreticos iungeretur.

Erubesco, (ἐρυθριάω) rot wirdẽ) root werden) rougir de honte) rubens fio.

Eruca, pen. prod. si Apuleio creditur, ab hærendo venit, quoniam rebus, quas occupat tenaciter inhæreat. Verum alijs magis sine h, & sine diphthongo scribi placet, & ab erodendo deduci. Est autem genus vermis, qui in olerũ folia repit, abroditq;, præsertim brassicas. eyn raup) een rupse) chenille) Columl. lib. 12. Vbi verò apricis regionibus, post pluuias, noxia incesserunt animalia, quæ à nobis appellantur erucæ, Græcè autem campe nominantur, vel manu colligi debent, vel matutinis temporibus frutices olerum concuti. Sic enim dum adshuc torpent nocturno frigore, si deciderint non amplius in superiorem partem prorepunt. Est etiam herba quædam (εὔζωμον) virtutis calidæ: dicta similiter quòd erodat. nã bestiolas omnes corpori innascentes erodit, Veneremq; excitat. Ouidius de Remed. Nec minus erucas iubeo vitare salaces. Colum. Excitet vt Veneri tardos eruca maritos. Sunt qui erucam dici velint quòd vrat. nam linguam pungit, & sanguinem exurit: vt sit eruca quasi vruca, v in e versa. Aut quòd fortasse dicta sit ab esu, hoc est, ab edẽdo, & cum principio esset esuca, postea commutatione literæ, facta est eruca vt ex Valesio Valerius. Hæc si sola comedatur, dolorem capitis inducit.

Eructo. as. (ἐξερεύγομαι) herausz gőrpsen) wtripsen) souuent router) ex e, & ructo, quod est frequentatiuũ verbi erugo. is. Iuuenalis posuit exemplum de ructo: Si bene ructauit, si rectè minxit amicus. Et ructor in eadem significatione. Horat Hic dum sublimis versus ructatur & errat. Ructo autem à rugo. gis. xi. ctum ἐρεύγω, ἐρυγγάνω. Vnde ructus. ἐρυγή. A ructo quoq; fit ructito aliud frequentatiuũ. Colum. lib. 7. de boue ægrotante sic inquit, Gemitus exprimit, locoq; stare nõ patitur, sæpe decumbere & ructitare cœpit, caudamq; crebrius agere.

Dicitur & ructuo. as. & ructor. Hinc à Sidon. dicta est ructuatio esculenta, ex quo eructuo. Aug. Illi audiunt tanquam verbum eructuatum, illi tanquam scientiam annunciatam. quod enim ructuatur, præsentibus ructuatur. Est aũt eructare, (ἐξερεύγομαι) propriè extra ructum mittere, quamuis ad alia transferatur. Col. lib. 8. Neq; ipsum viuarium repletur congerie, quã tempestatibus eructat pelagi violẽtia. Est & irructo, ἐρεύγω. Plaut. in Pseud. Quid tu, malum, ergo in os mihi ebrius irructas.

Erudero. as. pen. corr. ab e, & rudero. Rudero verò à rudus. eris. & sunt rudera purgamenta, puta cæmentum, lapides confracti, arena, calx, & huiusmodi

di ex ruinis congesta.von gerör sauberen) Hinc ruderatus ager, qui veterũ ædificiorũ materia scatet. Eruderare itaq; est purgare, & extra iacere. Var. 2. de re Rust. cap. 2. Solum oportet esse eruderatum, & procliuum, vt euerti facile possit.

Erudio. is. pen. corr. significat ex rudi doctum facio. (παιδεύω, παιδεύω) lerne) leerẽ) enseigner) Hinc eruditio, pro doctrina. παίδευσις, παιδεία. Et eruditus, doctus. πεπαιδευμένος, ἀσκητής. vide Doctus.

Eruila, (ὄροβος) idem quod eruum. Colu. Sarsena putat agros stercorari lupino, faba, vitia, eruila, lente cicercula, piso. Alij diuersum dicunt, esse scilicet leguminum genus, quo Varro ait pinguescere pecus.

Erunco. as. (βοτανίζω) vide suprà in Aberunco.

Eruo. is. extraho. (ἐξερύω, ἐξερύω) auss reissen) wttrecken) tirer hors) Colu. lib. 7. cap. 5. Subluuies & ins tertrigo pice per se liquida, vel alumine & sulphure atq; aceto mistis rite eruentur. Plin. li. 11. ca. 37. Certe nulli sine redundantia eius eruitur oculus. Lactan. lib. 2. Ipse sibi oculos eruat, vt omnes cæci sint. Interdum est in totum destruere, (ἀνατρέπειν) Idem lib. 7. Eruentur funditus ciuitates.

Eruum, (ὄροβος) ross wick) peerds wickẽ) genus pabuli seu leguminis. Col. Eruũ lętatur loco macro nec humido: quia luxuria plerunq; corrumpit. Dictum eruũ ab eruendo, carpitur enim, & manu vellitur.

Erymanthus, (Ἐρύμανθος) cũ y, & h, mons Arcadiæ, quo aprum agrorum vastatorem Hercules domuit, viuumq; super humeros ad Eurystheum detulit, quo conspecto, Eurystheus in æreo se vase abscondit. Vergil. Aut Erymanthi Placarit syluam, & lernam tremefecerit arcu. Est & sylua & fluuius hoc nomine in Alpheum defluens, vt ostendit Plinius lib. 4. Cic. lib. 2. Tusc. Erymanthum vocat belluam Erymanthiam vastificam. Sophocles scribit Lampriani montẽ esse Arcadiæ, & ex eo Erymanthum defluere.

Eryngion, (ἠρύγγιον) herba aculeatæ mordacitatis, spinosa veluti carduus, fatua, in cibis ꝓbatur radice tantum, ꝗ melle, cynamomo & gariophyllo condita, gustui nõ iniucunda est. Dicitur aliter erynge alba. vulgo mãs trutv, vel radẽ distel. du panycault) Plin. lib. 22. cap. 7. & lib. 21. cap. 15. & cap. 16.

Erythace, (σανδαράχη) herba, quã alij sandaracham, alij cerinthum nominant. Hic est apum, dum operantur, cibus, qui sæpe in fauorum inanitatibus inuenitur sepositus, saporis amari, sed plenus humoris. Var. 3. de re Rust. cap. 16. Erythacen vocãt, qua fauos extremos inter se conglutinant. Erythace à coloris rubedine dicitur. Græcẽ enim ἐρύθημα rubor appellatur.

Erythacus, (ἐριθακός) auis hyeme dicitur, phœnicurus æstate, quam vulgò pectus rubeum vocant. ἀπὸ τοῦ ἐρυθραίνομαι, hoc est à rubescendo: phœnicurus verò, quòd caudam rubeam habet. phœnix purpureum significat, οὐρά cauda est.

Erythea, (Ἐρύθεια) insula, Geryonis regio, in mari Gaditano. In ea tanta aëris benignitas fertur, vt homines pariat pęnẽ immortales.

Erytheus, (Ἐρυθεύς) rex fuit Athenarũ, Orythyiæ pater, quam Boreas rapuit, & in Thraciam deduxit.

Erythra thalassa, (ἐρυθρὰ θάλασσα) dicit mare rubrũ.

Erythranum, (ἐρυθρανον) Diosc. quanquam legendum videtur, ἐρυθρὸν, hederæ species.

Erythros, herba est, de qua Xenocrates dicit nullum esse corporis malum, cui non sit salutaris hæc herba. vocatur & Strychnium, & Neuris, vide Plinium lib. 24. cap. 11.

Erythræ, (ἐρυθραί) ciuitas Asiæ, nõ longe à Chio, ex qua Sibylla fuit, quam numine afflatam crediderunt. Antiqua sanè mulier, & diuinatrix, & tempore Alexandri.

Erythræum, (ἐρυθραῖον) mare rubrum dicitur, ab Erythræo rege Persei, & Andromadæ filio vocatũ. & quia erythros rubrum significat, multi putant erythræum rubrum interpretari. Hoc marc est inter Indicum & Æthiopicum oceanum, amplissimo ore ab austro in septentrionem. Alij à colore rubrum dici putant, ꝙ fons sit in littore, quem cum greges biberint, in rubrum colorem incipiunt mutare lanas. Huius maris oppidum Arsinoẽ. Colum. li. 8. Nec minus Asia rutilos, quos vocat ἐρυθραίους.

Erythrotaones, (ἐρυθροταῶνες) ex anserũ genere volucres. in quib nitor eximius, absolutaq; nigritia, & in superciliis cocci rubor. ἀπὸ τοῦ ἐρυθρῦ, id est rubro, & ταῶ pauone.

Eryx, (Ἔρυξ) nomen montis in Sicilia, ab Eryce ibi sepulto. & nomen ciuitatis in eo sitæ, in quo templũ Veneri construxit Eryx filius. Ouidi. Sed Dea nec patitur sic ad sua munera cogi, Colle sub vmbroso, quam tenet altus Eryx. Pompon. Montium Eryx maximẽ memoratur ob delubrum Veneris. vnde Venus Erycina dicta est, (Ἐρυκίνη) Ouid. Quid geminas Erycina meos sine fine dolores?

E ANTE S.

Esalos, (Αἴσαλος) accipitris genus, qui solus omni tempore apparet. Romani buteonẽ appellant. Plin. libr. 10. cap. 72. hanc auem Esalonem vocat.

Esau, (Ἡσαῦ) nomẽ filij Isaac, qui & Edom: hoc est rufus, & Seir, quod pilosum significat, appellatus est.

Esca, (δίαιτα, βρῶσις) speise oder ass) spijse oft aes) viande) ab edendo dicta: cibus non solũ quo communiter vtimur, sed etiam qui auibus cæterisq; ad inescandum datur. Plaut. in Pseud. Meas qui esitauerit escas, quas ego condiero. Cic. de Senect. Diuinẽ enim Plato escam malorum voluptatem appellat, quòd ea videlicet homines capiantur, vt hamo pisces. Vnde inesco. as. δελεάζω. & esculentus, (ἐδώδιμος) adiectiu. & esito.

Escarius. a. um. (σιτηρός) quod ad escam pertinet, vt escaria vasa. Plin. Ad escaria vasa totum rubens vitrum, nõ transſucens. Escaria mensa, quadrata, vel in qua homines epulantur.

Eschara, (ἐσχάρα) medicamen vndiq; erodens.

Esculentus. a. um. quod ad edendum pertinet. τρόφιμος, βρώσιμος. Plin. lib. 10. Notatum miluos nihil esculenti rapere vnquam ex funerum ferculis. Cic. 2. de Nat. Atq; ita eligere ex iis quæ sunt esculẽta.

Esculus, (φηγός) arbor glandifera, ꝙ veteres ex eius fru-

fructu escam sumerent.

Esito,as.pen.cor.frequentatiuum est à supino esum formatum. κατατρώγω, τρώγω. Gell. Videtur autem de cyamo nō esitato causam erroris fuisse. Cato de re Rust.cap.157.Lotiū conseruato eius, qui brassicam esitauerit.

Essæi,(Ἐσσαῖοι) Iudæi.nam tria Iudæorum dogmata,vt scribit Iosephus,extitere: Pharisæi,Saducæi, & Essæi,& hi quidem Essæi ab vxoribus & vino & carnibus abstinuerunt semper,& quotidianum ieiunium verterunt in naturam.

Esseda,orum.pen.corr. vehicula Gallorum Britannorumq; apud Belgas primò reperta: & propriè essedum in equo,sicut staticulum in vehiculo, pectoritum in mula est.Cice.ad Att.lib.6.Hic Veduis venit mihi obuiam cum duobus essedis & rheda equis iuncta,& lectica,& familia magna. Silius de Asturc.Aut molli pacata celer trahit esseda collo. Confunduntur tamen hęc.Suet.in Claud.Solitus in gestatorio ludere, ita essedo alueocp adaptatis, ne lusus confunderetur. Hinc essedarij,qui esseda regunt. Cicero Trebatio:Tu qui cæteris cauere didicisti in Britannia, ne ab essedarijs capiaris. Cæs.5.Bell.Gall.Equites hostiū essedarijq; acriter prælio cum equitatu nostro in itinere conflixerūt.

Essedones,(Ἰσσηδόνες) fuerunt Asiaticorum Scytharum populi,quibus (teste Herod.lib.4.Histor.) mos est parentum funera cantu prosequi, & congregatis proximis,cadauera ipsa,pecudū admistis carnibus comedere:qui ossa capitum suorum parentū auro cincta,in poculorum tradere ministeriū asserunt.

Essentia,(οὐσία) fit ab infinitiuo esse, & idē est quod esse,quando nominaliter accipitur,quale est apud Pers.Velle suum cuiq; est. Vt enim velle idem est quod voluntas,& scire ipsum quod sciētia,& posse ipsum quod potentia, & viuere ipsum quod vita: ita esse idem est quod essentia. August.lib.12. de Ciu.Dei:Sicut ab eo quod est sapere, vocatur sapientia: sic ab eo quod esse,vocatur essentia,nouo quidem nomine,quo vsi veteres non sunt Latini sermonis authores,sed iam nostris temporib. vsitato,ne deesset etiam linguæ nostræ,quod Grçci appellant οὐσίαν. hoc enim verbum è verbo expressum est, vt diceretur essentia. Hinc essentiale, (οὐσιώδης) quod est essentiæ: & essentialiter, (οὐσιωδῶς) secundum essentiam.

Esto, (ἔστω, ἴσω) futuri temporis imperatiui. Interdum concedentis aduerbiū est.Verg.Esto ægram nulli quondam flexêre mariti.

Esuriales feriæ, dicuntur à Plauto in Capt. quibus ab edendo feriati sumus. Neq; ieiuniosiorem,(inquit) neq; magis effractum fame vidi,&c. Ita venter, gutturq; resident esuriales ferias.

Esuries,esuritio,onis.esurigo.inis.& fames, (πεῖνα) hunger) fain, famine.) idem sunt: hoc est edendi auiditas.Varr. Vbi lubet, ire licet accubitū,accedo strenuosus,silimus,quòd esurigo findebat costas.

Esurio,is.ire.pen.cor.tui.itum.cupio edere,absolutum est,quanquam & cum accusatiuo inueniatur. hungerē,honger lyden) auoir faim.)Plau.in Curc. Qui homo maturè quæsiuit pecuniam, Nisi eam maturè parsit, maturè esurit. Terent.in Heaut. Modò liceat viuere,est spes.CL.Quæ? S.Nos esurituros satis. Vnde esuritor,verbale.Martial.li.3. Romam petebat esuritor Turius.

Esurio,esurionis,qui esurit. Plau.in Pers.O Saturio opportunè aduenisti mihi. S.Mendacium ædepol dicis,atq; haud te decet. Nam esurio venio, non aduenio saturio.

E ANTE T.

ET,coniunctio,vnd) ende) et.) Græca est τε, quam per literarum transpositionem etiam Latini susceperunt. Modò copulatiua:vt Cicero eloquens fuit,& Philosophus. Duplicaturq; interdum,ac completiua est in diuersis rebus.vt,te admirantur & ciues & hospites.Verg.Multum ille & terris iactatus & alto. Modò causalis:vt,Quorum Iphitus æuo Iam grauior Pelias & vulnere tardus Vlyssi. Modò interrogatiua,seu expletiua. Vergil.Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa videndi? Modò indignatiua.εἶτα. Idem:Et quisquā numen Iunonis adoret Præterea, aut supplex aris imponat honorem? Modò confirmatiua: vt,Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? Ponitur interdum pro id est. Plautus:Annos natus iam sexaginta,& senex. Interdum pro etiam.καὶ. Quintil. Tamen si quid aduersus te ipse commisit,sit hostis & meus.Vergil.Natus & ipse Dea. Interdum pro quia. Idem,Audieras, & fama fuit. Quintil. Has primum audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur.& natura tenacissimi sumus eorum, quæ mollibus animis percipimus. Plerunq; sententiarum initijs competit.καὶ. Idem:Et finitæ quidem sunt partes duæ,quas hæc professio pollicetur. Deseruit etiam affectui, & quasi interrogandi vim habet. Cic.Et sunt qui de via Appia loquantur, taceant de Curia. Interdum ponitur pro aduerbio ordinandi: vt, Corpusq; lauant frigentis & vngunt. id est,deinde vngunt. Item pro quamuis. Cic.Defendi legem Voconiam magna voce bonisq; lateribus, & videtis annos meos.id est,quamuis sim iam ita senex.Huius composita sunt,etsi,(εἰ καὶ) tametsi.

Etearchus,(Ἐτέαρχος) nomen proprium regis Oaxis vrbis Cretæ.

Etenim,(ἐπειδὴ, ὅτι, γάρ) dan,fürwar) wāt,voerwaer) car.) significat quia,& modò primū locum,modò secundū obtinet in oratione. Plin. Etenim multa de hac magi tradiderunt,q̃ non sunt à nobis commemorāda.Sene.Quis etenim inter tot corporis cruciatus fœlicem quenquā esse posse existimat?

Etesiæ,(ἐτησίαι) venti,qui certo anni tempore flant. Hos Strab.lib.3.Subsolanos vocat: hoc est,euros. Hi quotannis in vigore æstatis perflant 40 diebus post caniculæ exortum. Dicti etesiæ,id est, annui. ἔτος enim annus,ἐτήσιος annuus,quòd ex omnibus ventis hi maximè stati sint, & singulis annis eodem tempore redeant.De his Plin.lib.37.ca.5. & Gell.lib.2.cap.28.

Ethalia, (Αἰθαλία) insula in Ligustico mari Populo-

niæ vrbi opposita,ab Ethalio qui ei præfuit sic dicta. Quidã hoc nomẽ cum diphthongo scribunt.

Ethanion, (ἠθμὸς) Græci appellant colum.vnde verbum excolare,pro eo quod est,purgãdi gratia guttatim per colum diffundere. Latini ethaniũ dicũt pro vase.Athenęus,In Ægyptiorum domibus tria hæc visuntur ærea,cyathus,phiala,ethanium.

Eteocles, (ἐτεοκλῆς) cum accentu in antepen. Thebanorum regis Oedipodæ & Iocastæ filius, partu nefando editus,vtpote ex concubitu materno, licet huius rei ignarus Oedipodes fuerit. Rex hic Orchomeniorum quondam fuit, & Gratijs templum primus dicauit.

Ethicus, (ἠθικός) pen.corr.Latinè moralis, vt Ethica Aristotelis: ἦθος mos.

Ethnearches,(ἐθνάρχης) gentis princeps. Ethnearchia,principatus vel præfectura.

Ethnicus,(ἐθνικός) pen.corr.gentilis,ab ἔθνος quod gentem significat. Hieronymus contra Iouin.Et si ducendæ essent,vxores Christianas tantum accipi iuberet,an & ethnicas?

Ethologos,(ἠθολόγος) pen.corr.moris expressor,qui gestu ipso corporis,& sono vocis ita exprimit mores hominum, vt gestus & mores eorum loqui videatur:ab ἦθος mos,consuetudo,& λόγος ratio.Cicero.2.de Orat.Minorũ est enim & theologorum, si nimia est imitatio,sicut obscœnitas,&c.Quibus verbis Cice.nimiam in Oratore imitationẽ reprehendit,quasi inimicam,non oratoriam.Budæus.

Ethopœij, ijdẽ sunt,atq; ethologi,id est,histriones, qui mores imitantur eius personæ quã sustinẽt.

Etiam componitur ex et,& iam, & significat quoq;. auch) oock) aussi.)Plautus: Tu'ne etiam id rescisti miser? Aliquando significat adhuc. ἔτι.Terent.in Andr.Nihil suspicans etiam mali.Idem in eadem: Non satis me pernosti etiam qualis sim Simo. Aliquãdo prætereа.Idem:Etiam puerum inde abiens conueni Chremis.Ibidem:Immo etiam,quo tu minus scis ærumnas meas,Hæ nuptiæ nõ apparabantur mihi. Etiam, responsio pro ita.Plin.ad Tacit. Studes inquam? Respõdit,etiam.Vbi? Mediolani. Val.lib.2:Est & aduerbium affirmantis,pro sic vel ita.Cic.pro Roscio:Si nõ,quomodo tabulas confecisti?Si etiam,quamobrem cum cætera nomina in ordinem referebas, hoc nomen triennio amplius, quod erat in primis magnum,in aduersarijs relinquebas?Et pro quin potius.Plin.Paneg.Nullius ab eo magistratus ius , nullius authoritas imminuta est,aucta etiam.Ponitur quoq; interdum ita,vt in eo intelligatur non solum.Cic.ad Lent.Cumq; ea contentio mihi magnum,etiam foris,fructum tulisset.hoc est,non solum domi & in vrbe,sed foris etiam & extra vrbem. Idem Atti.9.Etiam hæc me solicitant. quasi dicat, non solum maxima ista,sed etiam minima.Etiam atq; etiã,pro valde,summopere. Plaut.Aul.Vide Fides etiam atq; etiam,nunc saluam vt aulam abs te auferam.Cice.Fin.5.Atqui iste locus est Piso tibi etiam atq; etiam confirmandus.Etiã dum,pro adhuc.encore.) Terẽ.Hoc ego mali non pridem inueni, neq; etiã dum scit pater. Etiamne. Plaut.Asin.Teq; obsecro Hercle,vt quæ locutus despuas. D.Fiat : geratur mos tibi.L.age, age excrea.D.Etiamne? L.age quęso hercle vsq; ex penitis faucibus.D.Etiam.L.amplius.D.Nam quo vsq;? vsq; ad mortem volo. Cic.Att.10.Etiam ne Balbus in senatũ venire cogitet? Etiamnum,pro vsq; tunc,vel vsq; ad id tempus.Plaut.Truc.Mihi etiamnum quid sit negotij , falsus incertusq; sum: nisi quia Timeo tamẽ. Etiam nunc ꝓ vsq; nunc, vsq; ad istud tempus.Idẽ Amphit.Lassus sum hercle è naui vt vectus huc sum , etiam nunc nauseo. Ponitur & pro nunc,nunc extemplo.Idẽ Aul.Abscede hinc etiam nunc,etiam nunc,etiam,ohe Istic adesto. Etiã tum,pro vsq; tunc,vel vsq; ad id tempus.Terent.Hecy.Me educit foras,narratq; vt virgo ab se integra etiam tum fiet. Cicer. de Orat. Omnes etiã tum retinebant illũ Periclis succum. Hadrianus Card.Quod multi (inquit) inscitè quidem & minus Latine dicunt,vsq; nunc,vsq; tunc, vsque ad id tempus,perfecti illi Romani sermonis parentes,etiam nunc, etiam tunc, vel etiam num, etiam tum dicebant.

Etiamnum,(καὶ νῦν) ponitur ꝓ quoq;. Plin.Quod eo magis miror si etiamnum, Homero prodente, Ægyptus non erat.

Etymologia,(ἐτυμολογία) Latinè veriloquiũ. ἔτυμον verum,λόγος rationem significat.Cic.1.Acad.Verborum etiam explicatio probabatur.id est,qua de causa quæq; essent ita nominata , quam etymologiam appellant . Sed quia veriloquium (vt inquit Boëtius) minus in vsu Latini sermonis habetur, Cic.etymologiam vocat notationem,quia notam facit rem de qua prædicatur.Arist.symbolum nominat. Alij vim intuiti,originationem vocant.

Etymon,etymi,idem quod etymologia.Var.1.de re Rust. cap.48.Videtur vocabulum etymon habere à glumendo,quòd eo folio deglubitur granum.

Etymologus,q rationẽ verborũ indagare solitus est.

E ANTE V.

EVacuare,exinanire. leermachen) ijdel makẽ) vuyder.)

Euado. dis. si. sum. finem maximè spectat,& significat extra vadere,effugere,exire,euolare,erũpere. διαδύομαι,ἐκφεύγω. entrinnẽ) ontgaen) Ver. Aeneid.9. Nostras ne euadere demens Sperasti te posse manus?Cic.pro Cælio,Potuerunt ne meliori tempore prosilire, quàm cum Licinius venisset. cum in manu teneret veneni pyxidem? quæ cum iam erat tradita seruis , si euasissent subitò ex balneis mulieris amici, Liciniumq; comprehẽdissent, &c. id est, si è balneis erupissent. Cæsar : Reliquos equites consectati, paucos, qui ex fuga euaserant, reliquerunt. Sic euadere è manibus hostium,apud Liuium.& euadere ex iudicio aliquo,apud Cic.quæ liberationem quandam prę se ferre videtur: quemadmodum & Sallust.dixit:At ni Marius signa inferre atque euadere oppido properauisset, profectò cuncti aut magna pars fidem mutauissent. περιγίνομαι, περιδιάζομαι.Cic.Tus.1.Accedit vt eo facilius animus euadat ex hoc aëre,Et de Senect.Mihi qui-

quidē nunquā persuaderi potuit, animos dum in corporib. essent mortalibus, viuere: cum exissent ex ĳs, emori. nec verò tum animū esse incipiētem, cum ex insipienti corpore euasisset. Ponitur etiā hoc verbum pro euenire, vel exitū habere. Teren. And. Quàm timeo, quorsum euadas. id est, ad quē finē perueniat oratio tua. Idem: Et heri semper lenitas verebar quorsum euaderet. Cic. Att. 16. Tu quidē & prudenter & amicè suades, vt in his locis sim potissimū, quoad audiamus, hæc, quæ commota sunt, quorsum euadāt. Plau. Asin. Demiror quid fit, & quò euadat sum in metu. Itē pro fieri, ἀποβαίνειν. Cic. in Ver. Tu eiusmodi euasisti, in furis ac dissoris disciplina educatus. Idē in Brut. In dicendo pauci digni nomine euadūt. Et, Fuit autē Athenis adolescēs, perfectus Epicureus euaserat. Et, Ex philosophorū scholis tales ferè euadunt. Euadere ad vel in, pro ascendere, (ἀνέκβαίνειν, ἀναβαίνειν) Verg. Euado ad summi fastigia culminis. Sic, Euadere in muros, euadere in summū, euadere ardua, apud Liu. Euadere ante oculos, p apparere. Verg. Vt tandē ante oculos euasit & ora parentis. Euadere ad coniecturam, id est, consequi coniectura Plaut. Nunquā hodie quiui ad coniecturā euadere. Euadere in malum. Terent. Adel. Verum nimia illęc licentia. Profectò euadet in aliquod magnum malum.

Euadne, (εὐάδνη) per d ante n, Martis filia ex Thebe vxore Æsopi, fuitq́ coniunx Capanæi, quæ illum incredibili amore dilexit. Itaq́ cum audisset illum apud Thebas cecidisse, ferè in mortis stuporem diriguit; deinde cum celebraretur funus, se in rogum proiecit.

Euænetus, (εὐαίνετος) nomen regis Lacedæmoniorum, qui ad custodiendum introitum Thessaliæ contra Xerxem, vnà cum Themistocle Atheniensium duce à Græcis constitutus fuit.

Eualeo, es. pen. cor. à quo eualesco, (κρατιοῦμαι) val de validus fio. ἰσχυρίζομαι, ἰσχύω. Plin. lib. 15. Quæ postquam eualuit, flaccescente patritia Marsico bello, languida authoritas patrum facta est, ac paulatim in sterilitatem emarcuit maiestas.

Eualuo, as, (ἀποθυρίζω) extra valuas excutio, è valuis eĳcio. Plin. lib. 18. Et ipsa autem quæ eualuantur, variam picturarum rationem habent.

Euan, (εὐαν) interiectio, & exclamantis vox laudantium Bacchum. & interpretatur, bone puer. Potest tamen declinari secundum Priscianum, euan. tis. Verg. lib. 6. Euantis orgia circum.

Euander, (εὔανδρος) proprium nomen Carmentis filĳ, & interpretatur bonus vir. Hic dimissa Arcadia ad Italiam venit, & ostia Tybridis intrans, atq́ pulsis Aboriginibus in Palatino monte consedit, vbi oppidum Palanteum fundauit.

Euaneo, es. (ἀφανίζομαι) verschwindē) te niet worde) S'esuanoyr. pen. prod. à quo euanesco, quod est vanus fio, seu in nihilum redigor. Lactan. lib. 7. Non est animæ vitiū, si visus euanuit. Plin. lib. 9. cap. 51. Verè pectines, limaces, hirundines eodē tempore euanescūt. Cic. de Claris orat. Isq́ & orationes reliquit, quæ iam euanuerunt. Idem ad Attic. libr. 2. Postquam extenuari, & euanescere spem nostram vidi, mutaui consilium.

Euanidus, a, um. (ἀμαυρός, ἰξίτηλος) sine fructu. Colum. de Arb. cap. 17. Nam quę in proceritatem extenduntur, euanidæ fiunt, parum fructus ferunt. Plin. lib. 37. cap. 5. Quædam ex ĳs senescunt, paulatim viriditate euanida.

Euangelium, (εὐαγγέλιον) eyn frölich zeitung) een blĳde tĳdinge) bonne nouuelle.) Gręcè significat bonum siue lætū nunciū: ab εὖ bonum, & ἀγγέλλω nuncio: quasi bona nunciatio. Salutē enim (vt inquit Athanasius) nunciat omnib. filĳs Dei. Quare autem bona sit nunciatio, Euseb. lib. de Præparatione sic ostendit: Euangelium dicimus, quòd æternorum atq́ incorruptibiliū bonorum, quæ certè suprema & maxima sunt, & ex antiquissimis prædicta temporibus, nuper verò splendore sui orbē illustrantia, cunctis hominibus annunciat. Quod non cæcas caducasq́ huius seculi diuitias, nec breuem hanc calamitosamq́ vitam, nec instabilia corporis commoda, sed animarū, quæ intellectuales substantiæ sunt, à quibus etiam corporum bona quasi vmbram consequentia dependent, summam, ppriamq́ nobis affert felicitatē. Euangelia. orū. pluraliter, & neutro genere, dicuntur sacrificia & supplicationes, quæ pro iucundo nuncio decerni consueuerunt, vel etiam merces allati iucundi nuncĳ. Cic. Att. O suaues duas epistolas, quibus euangelia deberi fateor. Idem ad eundem: Ita'ne nunciat Brutus, illum ad bonos viros euangelia? sed vbi eos? nisi fortè suspendit. Vlpian. in l. falsus, paragr. qui alienum quid. ff. de furt. Ergo si ea quæ dicunt Græci euangelia, petat. id est, mercedem pro rei inuentæ vel repertæ nuncio. Sunt qui hoc loco menytra legendum existiment: hoc est, indicium, vel præmium.

Euanno, as. are, ventilare, vel mouere: à vanno, in qua legumina ventilantur. außwannē) wtwannē) vanner.) Pomp. in Pann. Dixi ego illud futurum, in prima valua eit, vix hæret misera, euannentur, & mea ocyus opera vt fiat, fecero. Var. 1. de re R. cap. 51. Ita fit, vt quod leuissimum est in eo, atq́ appellatur acus, euannetur foras extra aream.

Euasto, as. are. idem qđ vastare significat. Liu. 10. ab Vrb. Ibi duo consulares exercitus, diuersis vagati partib. omnia quinq́ mensiū spacio euastauerunt.

Euapelos, pen. prod. stolidos & amentes dictos refert Phocion grammaticus.

Euax, (εὖαξ) interiectio exultantis. Plaut. Euax iurgio vxorem tandem abegi. Fuit etiā nomen regis Indiæ, (εὖαξ) qui de virtutibus gemmarum scripsit ad Neronē, quem habet tempestate nostra Petrus Bonus Aduogarius ciuis Ferrariensis, astronomus in omni seculo admirandus.

Eubœa, (εὔβοια) nomen insulæ, & ciuitatis in ea sitę. Hinc Euboicum mare, (εὐβοϊκὸν πέλαγος) quod duplex esse dicitur, aliud in Ægæo, aliud in Campano seu Tusco: quod in Ægæo, Eubœæ adiacet insulæ, à qua denominatum est: quod aūt in Tusco, Cumarū Baiarumq́ alluit oram, ab Euboicis

cis aduenis & Cumarũ cōditoribus nuncupatum.

Eubulus,(εὔβουλος) penul.cor.nomen historici,qui historiā Mitræ multis voluminib.explicuit,& interpretatur prudens, consultus,boni consilij.

Eucæria,(εὐκαιρία)Latinè opportunitas dicit.Cic.1. de Finibus: Et quemadmodum opportunitas (sic enim appellamus eucæriam) non fit maior productione temporis. Idem .1.Officiorum,occasionem interpretatur.

Eucarpia, (εὐκαρπία) vrbs Phrygiæ, in qua racemi feracitate ac magnitudine spectabiles sunt: vnde & nomen quasi vber fructuum prouentus.

Eucharistia,(εὐχαριστία) Latinè bona gratia, ex εὖ & χάρις gratia, gratitudo & gratiarum actio.Eucharisticon, liber in quo gratiæ redduntur.

Euchyla,(εὔχυλα)res dicuntur,quæ sunt boni succi, vt est caseus mollis. Caseus verò vetus à Cor.Celso numeratur inter res cacochylas,i.quæ sunt mali succi,vt sunt legumina,salsamenta.

Euchion,(εὔχιον)nomen Bacchi,deductum ab εὐχῇ, quod votū & precē indicat, quasi dignus sit voto.

Euchymon,(εὔχυμον) ellebori species,sic dicta à bonitate saporis.

Euclides, (εὐκλείδης) penult.prod.nomen geometræ insignis, ab oppido Megaris, quod Isthmo adiacet,& Plutarcho authore Socratis contemporanei. Hic Platonicus philosophus fuit, tempore primi Ptolemæi: posterior aliquanto his qui Platonis temporibus vixerunt.antiquior verò Archimede, & Eratosthene. Multa scripsit quæ ad geometriam,& musicam capessendam pertinent.& de diuisionibus,& de vniuersalibus.

Eudæmonidas,(εὐδαιμονίδας) nomen viri propriū, & Latinè bene intelligens dicitur.

Eudamidas,(εὐδαμίδας)pen.cor.nomen filij Archidami & fratris Agidis.

Eudora,(εὐδώρα) pen.prod.Nympha Oceani & Tethyos filia, & interpretari potest bonum donum. Item vna ex Atlantibus, quæ septem numero esse perhibentur, Ambrosia, Eudora,Pasithoë,Coronis, Plexaura, Pitho,Tyche.

Eudoxus,(εὔδοξος) bene gloriosus,quasi gloria insignis. proprium nomen Æschinis filij,qui patria Gnidius, geometra & astrologus, summus medicus,Socratis auditor,qui primus annū composuit. Scripsit leges, & de geometria atq; astrologia libros edidit.Fuit & alius Eudoxus Rhodius historicus,alius Siculus Agathoclis poëta comicus.

Eudoxia,Latinè bona fama dicitur. Cicer.3.de Finib. De bona autem fama . quam enim appellant εὐδοξίαν,aptius est hoc loco bonam famam appellare,quàm gloriam.

Eueho,is. (ἐξάγω) aussfüren.) wtvoeren.) porter hors.) extra veho. Varro libr.1.de re Rust.Quarto eundem fructuosiorem faciunt vecturæ, si viæ sunt qua plaustra agi facile possint, aut flumina propinqua,quæ nauigari possint, quibus vtrisque euehi atq; inuehi ad multa prædia scimus. Liuius libr.5.bel.Pun.Vbi primum tranquillitas maris in altum euexisset. Et libr.1.ab Vr.Vt in collem Exquiliarum eueheretur.Per translationem significat extollo,(προάγω) vnde Euectio (προαγωγή) extollentia. Et Budæus,Euectiones (inquit) dicuntur diplomata, siue chartulæ signo principis obsignatæ. In tract. de cursu publi. Euectiones ab omnibus postulentur: & tam iudices quàm custodes. Euectus,tus,vectio & portatio, quæ fit vel nauibus vel curribus in aliquem locum. Plin.libro. 18. cap.5.Malus est ager,cum quo dominus luctatur. Cato inter prima spectari iubet, num solum sua virtute valeat qua dictum est positione,vt operariorum copia prope sit, oppidumq; validum, vt nauigiorum euectus,vel itinerum.

Euello,lis.euelli,& euulsi,euulsum.vi quadam vellere,siue extrahere.aussrupffen) wt trecke) arracher) Vt euellere sibi capillum luctu.Cice. 3. Tuscul. Et ad Attic.15.Excisa enim est arbor,non euulsa. Sic euellere se ex complexu,apud eundem: & Euellere sese ex cœno,apud Pliniū libr.8.cap.42.Per translationem,Euellere sibi scrupulum ex animo,Cice. pro Rosc.& ꝓ Cluen. Euellere opinionem aliquā ex animis hominum. Vnde & euulsio verbale.Cic. De Nat.3. Qui primus purgationes alui,dentisq; euulsionem inuenit.

Euemerus,(εὐήμερος)pen.prod.nomen historici,de quo Lactan.sic inquit,Euemerus antiquus author fuit è ciuitate Messana.Res gestas Iouis,& cæterorum qui dij putantur, collegit: historiamq; contexuit ex titulis & inscriptionibus sacris,quę in antiquissimis templis habebantur. Hanc historiam interpretatus est Ennius,& secutus.

Euenio,euenis.pen.cor.eueni.euentum,venire,accedere,redire.Plaut.Casina.Sine modò rus eueniat, remittam ad te virum. Item quemadmodum euadere,est per quamcunq; difficultatē ad aliquid peruenire,exitum habere. Plaut. Most. Hei mihi,commista hæc blanda dicta quò eueniāt madeo metu. Idem Epid. Expectando exedor miser,atq; exenteror,quò mihi Epidici blanda dicta eueniant: nimis diu maceror. Sæpius tamen ponitur pro contingere,accidere. συμβαίνειν, ἀποβαίνειν. widerfaren) geschien) aduenir.) & tam in malam quàm in bonam partem accipi solet. Plau. Asin. Opta id,quod vt contingat tibi vis. A R. Quid si optaro? L E. Eueniet. Idem Persa: Quid agitur? T. Viuitur. S. satin ergo ex sententia? T. Si eueniunt quæ opto, satis. Idem Mercat. Omnia mihi hodie eueniunt præter sententiam: non viuā vesperi, Nisi illanc à me sceleſtam abigam. Cic.Off.3.Quod autem in poëmatibus & in picturis vsu euenit,in alijsq; compluribus, vt delectentur imperiti.Idem Fam.2.Ex quo vereor,ne idem eueniat in meas literas. Dicitur quoque de prouincijs, & magistratibus sorte alicui venientibus.Sallust.in Iug.Metellus & Syllanus COSS.designati prouinciam inter se partiuerant,Metelloq; Numidia euenit. Euenit,impersonaliter, pro ita cecidit. Terent.in Andr.Quid tu Athenas insolens? C. Euenit.

Euenos,(εὔηνος)pen.prod.fluuius à Thracia descendens & Calidoniā secans,de quo Ouid.lib.9.Metamor.

mor. Nanque noua repetens patrios cum coniuge muros Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad vndas. Hunc fluuium poëtæ quandoque Centaurũ vocant.

Euentus, (σύμβαμα, ἀπόβασι) eyn zůfall) een geschiedenisse) la cas, la fin.) generis masc. & quarti ordinis, tam in plurali quàm in singulari dicitur, quod casu aut fortuna nobis euenit, tam in bonũ quàm in malum. Cic. libr. 1. de Orat. Vt enim quis optimè dicit, ita maximè dicẽdi difficultatem, variosque euentus orationis, expectationemque hominũ pertimescit. Similiter dicitur euentum neutro genere, quod in plurali euenta facit. Lucret. lib. 1. Euentum dici poterit, quodcunque erit actum. Cicero in Partitionibus: Si causa facti & euenti causa ponetur. Idem de Diuin. Si euenta quærimus, quæ exquiruntur auibus. Et ad Attic. Semper causæ euentorum magis mouẽt, quàm ipsa euenta. Quod est contra Vallam & Sipontinum. Aliquando etiam euentus (τὸ τέλος) finis rei dicitur. Ouid. Careat successibus opto, Quisquis ab euentu facta notanda putat. Euentum præstare, est fide sua esse iubere rei futuræ euentum, & in se omne eius periculum deriuare, (ἐγγυᾶσθαι τὸ μέλλον ἔσεσθαι.)

Euerriator, dicitur qui iure accepta hæreditate iusta facere defuncto debet. quæ si non fecerit, seu quid in ea re turbauerit, suo capite luat. Id nomen ductum à verrendo: nam exuerræ, sunt purgationes quędam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ fit per euerriatorem, certo genere scoparum adhibito, ab extra verrendo dictarum.

Euerriculum, li. rete est piscatorium, sagena à Græcis dictum: & à verrenda aqua sic appellatum. eyn netz) eem net) veruueil) Varr. de re Rust. cap. 17. Cum neque euerriculo illi in littus educere possent viuam sagenam plebeiæ cœnæ pisces. Cic. 6. Verr. Qui Centuripinos compulerat edicto, omnia ad se argentea vasa comportare, è quibus emblemata abstulerat, redditis puris vasis, genere rapinæ improbissimo. Quod vnquam (inquit) iudices huiusmodi euerriculum in illa prouincia fuit? alludẽs ad Verris nomẽ, & ad significationẽ verbi. Idem 3. de Nat. cum iudicia bonæ fidei recensuisset, addidit hæc verba: Inde euerriculum malitiarũ omniũ iudicium de dolo malo, quod Caius Aquilius familiaris noster protulit: quem dolum idem Aquilius tum teneri putat, cum aliud sit simulatũ, aliud actum. Actionẽ de dolo euerriculum appellat, quo scilicet euerruntur fraudes hominum è vita ciuili: est enim hæc actio prodita ad terrorem hominũ subdolorum, qui ignominiam eius iudicij formidant. Hæc Budæus.

Euerro, is. euerri, euersum, verrendo nitidum facio, extra seu valde verro. ἐκκορέω, ἐκσαρόω. aufskären) wtkeren, wtueghen) nettoyer.) Colu. lib. 8. Stabula frequenter euerrenda & purganda, humorisque omnis vrinæ deuerrendus est. Ci. 3. Ver. O Verrea præclara, quoquam si accessisti, quò non attuleris istum diem. Etenim quam tu domum, quam tu vrbem adijsti, quod factum denique, quod non euersum atque extersum reliqueris?

Euerto, euerti, euersum, extra verto, eruo, demolior. καθαιρέω, παραλύω, ἀνασκεῦ. vmbkären) omkeeren) renuerser.) Semper enim significat ruinã alicuius magnæ rei. Cic. lib. 1. Offic. De euertendis diripiendisque vrbibus valde illud considerandum est. Vergil. Priamique euertere gentem Immeritam visum est superis. Vnde & euersiones, (ἀνατροπαὶ, ἀνασκάσει) dictæ sunt.

Euestigio, (παρ' αὐτὰ, αὐτίκα) bald) opten staendem voet) incontinent.) aduerbium, pro confestim, properanter: & dicitur vel quod stans aliquis in eodem vestigio facit, vnde statim dicitur: vel quantum tempus est in vno vestigio faciendo, quod est breuissimum. Vel tractum est ab his, qui se plantæ mouentes nihil tardant aliquid pficere, & illi negocio quod eis imminet, nullã aliã rem anteuortũt. Vel cum aliquid repente fieri volumus, ita dicere solemus, Antequã è vestigio moueare, hoc exquire. Ci. Fam. 4. Postea sẽ à Marcello ad me missum esse, q hæc nunciaret, & rogaret, vti cogerẽ medicos. Coẽgi, & è vestigio eò sum profectus prima luce.

Euganei, (εὐγάνοι) Venetiarum populi, ab euganea (εὐγονία) hoc est nobilitate cognominati, de quibus Strabo, Plinius, Liuius.

Euganei montes, supra Patauium Istriam versus, in quibus abundant pecudes mollissimas lanas facientes. Luca. Euganeo, si vera fides, memorantib. augur Colle sedẽs Aponus terris vbi fumifer exit, Atque Antenorei dispergitur vnda Timaui. Hinc Euganeus, a. um. Iuuenal. Et Euganea quantumuis mollior agna.

Euge, (εὖγε) interiectio assentiẽtis, quasi sponte sua congratulantis.

Eugium, (νύμφη, μύρτον, ἐπιδερμίς) caro eminula, inter cunni symplegadas. Vnde scindere eugium, est puellam inscendere. Næuius: Sine eugio puellam inuenit. Laberius: Quænam mens, quæ diritas vos supplatores fecit, cum cano eugio velitari?

Euhyus, (εὔϊος) Bacchi nomen, quasi bonus filius: nec Euchius legendum ex Græca authoritate.

Euidens, pen. cor. quod apertè videtur & intelligitur, non quod videt & intelligit. σαφὴς, ἐναργής. klar) openbaer) descouuert.) Cice. de Vniuers. Atque vt esset mensura quædam euidens, quæ in istis octo cursibus celeritates, tarditatesque declararet. Sic euidens ratio, euidens argumentum. Vnde euidentia. (ἐναργώσεως) denominatiuum. Ci. 4. Aca. Propterea quòd nihil clarius ἐνάργεια, vt Græci: pspicuitatẽ aut euidentiam nos, si placet, nominemus, fabricemusque si opus erit, verba. Euidenter aduerb. (ἐναργῶς) Liui. 6. ab Vrb. Vel fateri nobis ea, cum tam euidenter pœnituerit, tutũ censemus.

Euila, regio ad orientem vergens, quam circuit de paradiso Phison egrediens, quẽ nostri mutato nomine Gangem vocãt. In ea aurũ preciosum, quod Hebraicè zaab, & gemmæ preciosissimæ, carbunculus, smaragdusque nascuntur.

Euiratus, (ἐκτομίας, ἀνδρόγυνος) gemünchet) gelubt) chastres.) modò cui amputata sunt virilia dicitur, hoc est eunuchatus. modò lasciuus, perdi-

tus,atq; affœminatus. Plaut. Adulescẽs euiratus ac mollis. Ab euiro,as. quod significat virilitatem au fero, & effœmino. Vnde & euiratio pilorum apud Plin.lib.29.cap.1.quæ est deglabratio & virilitatis ablatio per pilorum abrasionem. Varr.Marcip. Euirauit omnes Veneri vaga pueros.

Euiscero,as. ἐκσπλαγχνίζω. vide in dictione Viscus.

Euito,as. (ἐκβιόω) penult.prod. vitam eripio, vita spolio: sicut letare,est leto multare. Est tamen vetus verbum, planeq; poëticum. Cic.libro.3.Tusc. Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vitam euitari. Euitare etiam dici potest valde vitare, cauere, fugere. εὐλαβεῖσθαι, διαφυγγάνειν. Cice. De Amic. Est enim varius & multiplex vsus amicitiæ, multæq; caussæ suspicionum, offensionumq; damnantur, quas tum euitare, tum eleuare, tum ferre sapientis est. Horat.libro.1.Carm. Metaq; feruidis Euitata rotis.

Eulogium, dicitur benedictum. εὐλογέω benedico, εὐλογία benedictio, munificentia, beneficentia. Eulogos, rationabilis. Cic. Ad Att.lib.12. Locum hominibus non sanè probo, quód est desertior, sed habet εὐλογίαν. Vbi interpres, Eulogiam, honestam rationẽ, vel probabilem: & rationabiliter mihi commodus erit, qui desertissima quæro, ac loca inaccessa, quá nulla humana fit via trita pede. In Decretis canonicis eulogia pro benedictionibus, siue muneribus, quæ minutuli sacerdotes ad synodum conuenientes, maioribus summatibusq; sacerdotibus deportant. Vnde 23. Distinc. scribitur de eulogijs ad sacra concilia deferendis, nihil muenimus à maioribus determinatum.

Eumeces, balsami genus, quod leui cortice cæteris fit procerius. εὐμήκης enim Græcè, procerus & prolixus dicitur. Plin.lib.12.cap.25.

Eumelus, (εὔμηλος) Admeti regis Thessaliæ ex Alcesta vxore filius.

Eumenes, (εὐμένης) seu Eumenus, fuit vir Cardianus, qui cura, vigilantia, patria, calliditate & celebritate omnes Macedones superauit, de quo multa à Græcis historicis traduntur.

Eumenides, (εὐμενίδες) furiæ infernales, Latinè beneuolæ & mites dicuntur, per contrariũ, quasi nõ mites. εὐμενὴς enim beneuolus. Has tres ferũt Acherontis fuisse filias, atq; noctu vno partu editas. Et apud inferos vocantur canes: vnde Lucanus, Iam vos ego nomine vero Eliciam, Stygiasq; canes in luce superna Destituam Apud mortales furiæ, ab effectu. Verg Cæruleis vnum de crinibus anguem Cõijcit, inq; sinum p̃cordia ad intima subdit, Quo furibunda domũ mõstro permisceat omnẽ. Apud superos dicuntur diræ. Idem: At procul vt diræ stridorem agnouit & alas, Infœlix crines scindit Iuturna solutos. Vocantur & volucres, vt apud eũdem: Iam iam linquo acies, ne me terrete timentem Obscœnæ volucres, alarum verbera nosco.

Eumetris, gẽma, quę capiti supposita, nocturna visa ad oraculi similitudinẽ reddit. Plin.lib.37.ca.10.

Eumolpidæ (εὐμολπίδαι) dicti sunt sacerdotes seu magistratus Athenis, in memoriã & honorẽ Eumolpi regis, quẽ Ægyptij generis fuisse Diodorus refert.

Eumolpus, (εὔμολπος) nomẽ viri Atheniensis, quem Suidas Musæi poëtæ filiũ fuisse scribit. Alij vatem Orphei filium versificatorẽ ante Homerũ. Fuit & Pythionices, hoc est victor in ludis Græciæ.

Eumonides, (εὐμονίδης) nomen proprium viri Thebani, sicut scribit Plutarchus.

Eunuchizo,as. (εὐνουχίζω) castro. Hieronymus contra Iouin. Sunt eunuchi, qui de vtero matris ita nati sunt. & sunt eunuchi, qui ab hominibus eunuchizati sunt. & sunt eunuchi, qui se castrauerunt propter regnum cœlorum.

Euncho,as. (εὐνουχίζω) eiusdem significationis. Var. in Lege Mœuia: Si qui patriam maiorẽ parentem extinguit, in eo est culpa. quod facit pro sua parte is, qui se eunuchat, aut aliqua liberos producit.

Eunuchus, (εὐνοῦχος, εὐνοῦχος) pen.prod. castratus: ab εὐνή, quod est cubile, & ἔχω custodio: quia id hominũ genus adhibebatur seruãdis cubilibus regũ, quasi eunoëchus, & per synæresim eunuchus.

Euocati, (ἔκκλητοι) dicunẽ nõ qui iusti milites sunt, sed qui repẽtina aliqua necessitate ex agris in bellum tumultuariè vocantur. Hi pro militibus ducebantur. Sallust. Neu quis miles, neu pro milite.

Euoco,as. (ἐκκαλέω, παρακαλέω) aufsruffen) wt roeffpen) appeler, hucher.) pen.cor. extra voco. Plaut. in Amph. Euocate huc Sosiam. Terent. Eun. Num quem euocari hinc vis foras? Plau. Amph. Tu gubernatorem è naui huc euoca meis verbis, Blepharonem, vt re diuina facta mecũ prandeat. Sic euocare ad cœnam, euocare ad colloquiũ, euocare ad pugnam, &c. Cice. Attic.2. Tuas Numesuo literas dedi: sic te his euocabam, vt nihil acrius, neq; incitatius fieri posset. Euocare aliquem Romã, aut ad aliam vrbem, est suadere alicui, vt eum locũ in quo est deserat, & ad nos veniat, siue Romæ simus, siue alibi. Cic. in Ver.3. Pericles Ephesius homo nobilissimus Romam euocatus est, quód au thor iniuriæ illius fuisse argueretur. Euocare deos, est inuocare & implorare. Vnde euocatio sacrorum, de quo Macrob.lib.3. Satur.cap.8. Euocare (inquit Seru. est ad diuersa loca aduersos cogere exercitus. Cic. pro Rab. De seipso Labiene quæro, cum arma ex senatusconsulto cõsules euocassent, cum armatus Æmilius in comitio stetisset. Cæs. Bel. ciuil.1. Magnus numerus equitum Romanorum & decurionum, quos ex municipijs Domitius euocauerat. Per translationẽ est quasi extraho, retraho. Cic.1. Tuscul. Nam quid aliud agimus, cum à voluptate, id est à corpore, cum à re familiari quæ est ministra & famula corporis, cum à republica, cum à negocio omni euocamus animum.

Euolare. vide in Volare.

Eupalia, (εὐπαλία) nomen vrbis in Locride. quã alij Eupalion, alij Eupolion vocant.

Eupatoria, vel Eupatorium, herbæ genus, caulis lignosi nigricantis, hirsuti. cubitalis, aliquãdo & amplioris, Plin.li.25.ca.6. Omnino est ea herba, quã Dioscorides ait à Latinis Agrimoniam vocari: à Germanis odermẽg, vel bruchwurtz) leupatoire.

Eu-

Eupetalos,(εὐπέταλος)gemma igneũ in primis colorem habens,sed cæruleo & myrti,ac mali coloribus admistus.Plin.lib.37.cap.10.

Euphantasiotos,(εὐφαντασίωτος)Latinè dici potest, qui bene aliquid imaginatur.

Eupheme, (εὐφήμη) mulieris nomen nutricis Musarum.& Croci matris.

Euphemia,(εὐφημία) nomẽ mulieris,& Latinè dicit laus,fauor.Euphemus, (εὔφημος) boni nominis.

Euphonia,(εὐφωνία) bona sonoritas vel vocalitas.

Euphonus,(εὔφωνος) concinnus.

Euphorbium,(εὐφόρβιον)& euphorbia herba,ab Euphorbio medico Antonij Musæ fratre dicta. Nascitur in Aphrica monte Tmolo, in Mauritaniæ parte,regione Hispaniæ.Plin.lib.25.ca.8.

Euphorion.(εὐφορίων) nomen poëtæ Chalcidensis, quem transtulit Gallus. Habebat hic quosdam ita deditos sibi amatores, vt eum præferrent Ennio, & reliquis poëtis, eiusq; poëmata studiose cantarent,posthabitis aliorum poëmatibus.

Euphranor,(εὐφράνωρ) nomen statuarij laudatissimi Isthmij,de quo Quint.lib.12.

Euphrasinum,seu Euphrosinũ,herba est,alio nomine buglossa. Sic dicta q lætificet. Græci enim εὐφραίνειν lætificari dicunt.Plin.lib.25.cap.8.

Euphrates,is. εὐφράτης. & Euphrate, es. pen.prod. fluuius Mesopotamiæ in paradiso oriens. Strabo scribit Euphraten ex Niphate monte Armeniæ,magnum,profundũ,& celerẽ nasci: exire aũt in mare rubrũ,prius tamen Babyloniã per mediũ diuidere & Tigri coniunctum Mesopotamiam facere.Sall. quoq; certissimus author asserit,tam Tigris q̃ Euphratis in Armenia fontes demonstrari. Ex quo animaduertimus (inquit Hierony.) aliter de paradiso & fluminibus intelligendum. Boëtius: Tigris & Euphrates vno se fonte resoluunt. Euphrates Latinè fœcunditas,atq; abundantia fructuum dicitur. Ambrosius libro de Paradiso: Plerięq; inquiunt Euphratem dictum ab εὐφραίνεσθαι:hoc est, à lætando: eo quòd hominum genus nullo magis quàm lætitia & æquitate lætetur.

Euphrosyna,æ.& Euphrosyne,nes.(εὐφροσύνη) pen. cor.fuit vna ex tribus Gratijs,& nomen mulieris proprium.Latinè lætitia dicitur.

Eupilis,lacus cisalpinæ Galliæ,in quem progreditur Lambrus, in Padum defluens.

Euplecton,structuræ genus in ædificijs tantũmodo, frõdibus politis,quasi εὔπληκτον .i.bene cæsum.

Euprepia, (εὐπρέπεια) Latinè decor. ex εὖ bonum, & πρέπον decens.

Eureos , gemma quæ nucleo oliuæ similis est. Plin. lib.37.cap.10.

Euryale,(εὐρυάλη) fuit regis Minois filia,quæ Neptuno Orionem peperit.Alia fuit Prœti Argiuorũ regis filia. Tertia,ex tribus Gorgonibus vna.

Euryalus , (εὐρύαλος) nomen vnius ex principibus Peloponnesiacis , qui Argos & propinquas vrbes incolebant,& ad Troiam cum octoginta nauibus venerunt. alium Troianum finxit Vergilius. Fuit & nomen histrionis , Iuuen. Nobilis Euryalum aut Mirmillonem exprimat infans.

Euripides , (εὐριπίδης) nomen egregrij poëtæ apud Græcos,Tragœdiæ illustratoris,quã scribere natus annos duodeuiginti adortus est,& in spelunca quadam tetra & horrida Salaminis insulæ fertur Tragœdias scriptitasse. Qui vi sermonis , & sententiarum crebritate oratoribus comparãdus fertur.Hic à canibus Archelai exceptus in venationem laceratus perijt,supra septuaginta annos natus,sepultus quidem in Macedonia.

Euripidius,(εὐριπίδιος)numerus in talis quadragenarius ab Euripide inuentus.

Euripus,(εὔριπος) dicitur fretum: id est,mare angustum: qualis est Euripus Taurominitanus in Sicilia,& alter in Eubœa,Plin.lib.25.ca.10.Et lib.6. cap.23.Per Euripos tamen quosdam peragitur.de Ocroate flumine loquens.Item Euripi,pen.prod. canales,seu ductus aquarum aliunde deductarum in sublimè salientium , si paulò minutiores sint, quos intra domos Romani per pratum ducebãt. Si autem maiusculi sint, Nili dicuntur.Cic.libr.1. De Legib.Ductus aquarum, quos isti Nilos Euriposq; vocant,quis cum viderit, non irriserit? Euripi quoq; sunt fossæ , in ludis circundatæ pro septis, quorum loca temporaria prius clostra fuerũt authore Plin. Spartianus in Helio . Euripis vino plenis nauales Circenses exhibuit. Quidam euripos interpretantur piscinas.

Eurocias,gemma quæ situ videtur operire nigriciẽ. Plin.lib.37.cap.10.

Euronotus,(εὐρόνοτος)alio nomine Vulturnus,ventus est ab oriente hyberno spirans: q inter Notũ & Eurum sit.

Europa,(εὐρώπη) tertia pars orbis : ab Europa Agenoris Phœnicũ regis filia sic appellata.Dicitur aũt Europa, quicqd terrarũ iacet à freto ad Tanaim. Et habet quatuor sinus magnos.quorũ primus est à Gaditano freto ad Lacinium vsq; promontoriũ Italiæ in Locris. Secundus à Lacinio ad ipsa Epiri Acroceraunia. Tertius inde ad Hellespontũ.Quartus ab Hellespõto ad Mæotis ostia.Fuit & Europa nomen Oceani & Tethyos filiæ. Hinc Europæi, (εὐρωπαῖοι) qui Europam incolunt.

Eurotas, (εὐρώτας) pen.prod.nomen fluuij in Laconia,qui (teste Liuio lib.4.De Bell.Maced.) vrbem Lacedæmona præterfluit. De hoc vergil.Omnia quę Phœbo quondã meditante beatus Audijt Eurotas,iussitq; ediscere lauros.

Eurus,(εὖρος)ventus ab Oriente flans,& calidus est. Col.li.6.Cum plerunq; sideris Caniculę tempore, quædam partes eius regionis sic infestantur euro, (quẽ incolæ vulturnũ appellant)vt nisi tegumimibus vites opacẽtur, velut halitu flammeo fructus vrantur. Græci appellant ἀπηλιώτην, quòd à sole spiret. vnde Latinis eadem ratione subsolanus vocatur.

Eurybates,(εὐρυβάτης)nomen viri Ithaci.Ouid.Simul Eurybates me Talthybiusq; vocarunt.

Eurybia,(εὐρυβία) nympha,quæ stellas & Luciferum genuit.

Eurybiades, (εὐρυβιάδης) teste Herodoto, fuit vnus ex ducibus Xerxis.

Eurycyon, (εὐρυκύων) nomẽ fabri argentarij, de quo Verg. lib. 10. Quæ bonus Eurycyon multo cælauerat auro.

Eurycratidas, (εὐρυκρατίδας) vir Lacedæmonius, de quo Plutarchus.

Eurydamas, (εὐρυδάμας) pen. cor. vir Troianus. Latinè dicit latè domans. Ouid. Vtq; vel Eurydamas ter circum busta Thrasylli, Et Larissæis tractus ab hoste rotis. Vbi per Eurydamanta intelligunt Hectorem, qui virtute cuncta domitabat.

Eurydame, (εὐρυδάμη) teste Herodoto, fuit vxor Leutichidis Spartanorum regis.

Eurydice, (εὐρυδίκη) vxor Orphei, pro qua recuperanda ferunt Orpheum ad inferos descendisse. Alia fuit Nestoris coniunx. Verg. lib. 4. Georg.

Eurydomene, (εὐρυδομένη) nympha marina, ἀπὸ τοῦ εὐρὺ καὶ δίδωμι: hoc est, abundanter do. Perhibent hanc matrem Gratiarum fuisse, quam alij Eurymedusam, à verbo Græco μέδω, quod rego significat, vocant.

Eurylochus, (εὐρύλοχος) fuit Phlegyarum rex, qui Thebas destruxit antequam veniret Cadmus, qui eas postea reædificauit.

Eurymedon, (εὐρυμέδων) nomen patris Periboæ, ex qua Neptunus genuit Nausithoum regẽ Phæacum. Alter fuit Atheniensium dux cum Demosthene.

Eurynome, (εὐρυνόμη) nympha, Oceani & Tethyos filia, mater Leucothoës. Alia fuit Apollinis filia, quæ Adrastum Argiuorũ regem & Eryphilen Amphiarai coniugem peperit.

Eurypylus, (εὐρύπυλος) pen. cor. fuit Herculis filius, qui regnauit in Coo insula, & cunctorum Græcorum augur peritissimus est habitus. Verg. Suspensi Eurypylum scitatũ oracula Phœbi Mittimus. Fuere & alij hoc nomine. Hunc Eurypylum nõ Herculis filium, sed nepotem ex Telepho filio fuisse, author est Homerus.

Eurystheus, (εὐρυσθεύς) fuit Stheneli Mycenarum regis filius, qui Iunonis instinctu imperabat Herculi, vt varia monstra superaret, quibus posset perire.

Eurytus, (εὔρυτος) pen. corr. Oechaliæ rex, & pater Ioles. Hinc Eurytis. tidis. patronymicum fœmininum. Ouid. Eurytidos Ioles, Et insani Alcidæ. Alter fuit centaurus.

Eusebes, gẽma ex qua Tyri in Herculis templa facta sedes, ex qua facile dij surgebant. Plin. li. 37. ca. 10.

Eusebia, (εὐσέβεια) pietas, religio.

Eustathius, (εὐστάθιος) nomen fuit grammatici Græci, cuius extant commentaria in Homerum, quem admodum Seruij in Vergilium.

Eustratius, (εὐστράτιος) nomẽ philosophi, qui in Ethica Aristotelis scripsit. ab στρατὸς exercitus, nomen deductum.

Eusymbolos, (εὐσύμβολος) Latinè bonũ omen dicit.

Eutaxia, (εὐταξία) Latinè bona ordinatio dicitur.

Euterpe, (εὐτέρπη) fuit vna ex Musis. εὖ bene, τέρπω delecto, quasi sit bona delectatio.

Euthale, (εὐθάλη) lauri genus. vide Daphnoides.

Euthymus, (εὔθυμος) nomen viri, qui pugil appellatus est. Hic in Locris Italię, qui Epizephyrij cognominantur, ortus Astycleo patre: vel vt indigenis persuasum est, Cecino amne genitus, qui Locros à Rheginis diuisit.

Euthymedon, (εὐθυμέδων) pen. cor. nomẽ cuiusdam philosophi.

Euthymia, (εὐθυμία) animi tranquillitas. Laërtius in vita Democriti, Finem esse rectum quietumq; animi statum, quem euthymiã dicit, dum nullo metu, nulla superstitione, aut alia quauis perturbatione agitatur. Cic. 5. De Finib. Democriti asit securitas, quæ est animi tanquam tranquillitas, quam appellant euthymiam, eo separanda fuit ab hac disputatione, qa ista animi tranquillitas est ipsa beata vita.

Euthyoria, (εὐθυωρία) significat non per diuerticula itinerũ, quæ obiectu montium, & interuentu conuallium, aut fluminum flexu plerunque necessaria sunt, sed in directum acta mensura.

Eutrapelos, (εὐτράπελος) pen. corr. quidam aiunt significare tricubitos. Martial. Eutrapelus tonsor dum circuit ora luperci. Vide Plin. lib. 7. circa princip. Alij putant hoc nomen significare apud Græcos eum, qui facilitate quadam morum præditus est: hoc est, comis, lepidus, elegans & facetus.

Eutrapelia, (εὐτραπελία) comitas, facetia.

Eutyches, (εὐτυχὴς) pen. cor. nomẽ fuit hęresiarchę.

Eutychus, (εὔτυχος) Latinè fortunatus, cui omnia ex sententia succedunt. Nam εὖ bonum, & τύχη fortunam significat.

Euxinus, (εὔξεινος) pen. prod. mare illud est, quod incipit à Bosphoro Thracio. Componitur ex εὖ, quod bonum apud nos indicat, & ξεῖνος hospes vel amicus, quasi bonum sit hospitium. quod per contrarium dictum est, nam ibi loca sunt asperrima. Ouidius lib. 3. de Trist. Euxinus falso nomine dictus habet. Sed teste Plin. lib. 6. Pontus Euxinus antè ab inhospitali feritate Axenus appellatus est, peculiari inuidia Naturę sine vllo fine indulgẽtis auiditati maris. Pòst commercio illarũ gentiũ, mollitis aliquantum moribus dictũ est Exinus.

Euzomum, (εὔζωμον) bonum ius. εὖ bonum, ζωμὸς ius, quod comeditur.

Euzonos, (εὔζωνος) strenuus. ζώνη cingulũ. Nam qui militant, cinctos dicimus: discinctos, inhabiles.

E ANTE X.

EX, (ἐκ, ἐξ) aufs) wt.) præpositio, de qua suprà in E, & Ex. Ex aduerso appellare, vide in dictione Appellare.

Exactor, (ἐκπράκτωρ:) & Exactio, (πράξις, ἐκπραξις) vide in dictione Exigo.

Exactum, præteritum, transcursum. παρεληλυθὸς, παρῳχημένον. Verg. lib. 3. Geor. At tribus exactis, vbi quarta accesserit æstas. Exacti menses dicuntur, qui circa partum sunt. φθίνοντες. Idem, Exactis grauidæ cum mensibus errant. Item exactum, diligens. Et exacte, τελείως, ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς. Valer. Max. Quia nunquam remotos ab exactissimo cultu cerimoniarum oculos. Item exhaustum, superatum, ἐκπεπληρωμένον. Seneca, Vt tot procellis tempestatibusq;

busq; exactis, aliquando in portum veniamus. In hunc sensum Veteres exanclatum accipiunt. Exactum (πρᾶξις) substantiuum, significat exactionem. Quintilianus de pastu cadauerum, Sacrosanctus mercator opportunus, opinor, inuenit mercis exactum. Exactus verò, cta. ctum. ea significat quæ exigo. Habet & alia significata, de quibus in dictione Exigo, gis.

Exacerbo, as. are. irritare, ad iracūdiam prouocare, verbitteren) aigrir.) Liui. 8. ab Vrbe, Cum omnes affirmarēt infestius Papyrium exarsurum, agitatā contentione ipsa, exacerbatumq; clàm ex castris Romam profugit. Sueton. in Galb. Atq; eo quidem nomine omnes qui vbiq; erant, exacerbauit.

Exacerbesco, scis. (πικραίνομαι, παροξύνομαι) bitter wordē) deuenir aigre.) valde acerbus, id est asper fio. quod ab exacerbeo, bes. fieri constat, licet acerbeo rarò inueniatur. Apul. in Apologia, Quis est tam mitis, quin exacerbescat?

Exædifico, perfectè ædifico. Ἐξοικοδομέω. Aliquādo significat domo priuo, domo eijcio. Plau. in Trin. Nam exædificasset me ex his ædibus, si absq; te fos ret. Exædificare inchoatam ignauiam, per translationē: hoc est exacerbare, vel continuare. Idem, Qui exædificaret suam inchoatam ignauiam. Vide in dictione Ædifico.

Exæstuo, vide in dictione Æstuo.

Exaggeratio, (σωρὸς, πρόσαγμα) erhebung) hoogin ge) amoncellement.) magna coaceruatio, poniturq; pro altitudine & excellentia. Trāslatio sumpta à terra, quæ exaggerata, & in aggerem erecta sustollitur in fastigium. Cice. libr. 2. Tusc. Hoc tibi propone, amplitudinem animi, & quasi quandam exaggerationem quàm altissimam animi, qui maxime eminet in contemnendis & despiciendis doloribus, vnam esse omnium rem pulcherrimam. Oratores exaggerationem, (αὔξησιν, ἀνθολογίαν) facere dicuntur, quando pluribus verbis vnam eandemq; rem vehementer dicunt, quæ res maxime venustat orationem. Apud Catonem luculenta illa exaggeratio est, Succidias humanas facis, decem funera facis, decem capita libera interficis, decem hominibus vitam eripis, indicta caussa, iniudicatis, indemnatis.

Exaggero, vide Aggero.

Exagito, tas, significat vehemēter vexo. ἐξερεθίζω. bewegen) trauailler.) Plau. in Merc. Mala bilis cruciat me, atq; exagitat. Cic. 5. Ver. Spoliati & exagitati aratores. Lact. li. 6. Poetæ tres furias esse dixerunt, quæ mentes hominum exagitent. Item significat exaspero, ad iram prouoco. Sall. Tamē quia in tali tempore tanta vis hominis magis lenienda quàm exagitanda videbatur.

Exagoga, æ. pen. prod. mascul. gen. qui educit & exportat: vt, exagoga bonorū. Plau. in Truc. Ite hac simul mulieri damnigeruli foras gerrones, Bonorū exagogæ. Exagoga, fœm. gen. eductio, prouentus, reditus. Plaut. in Truc. Iste dum sic faciat domum Ad te exagogam. Idem in Rud. Teq; oro & quæso, si speras tibi Hoc anno multum futurum sirpe & laserpitium, Eamq; futurā exagogam saluam & sospitem.

Exalbesco, is, ere. pallescere, & colorem pristinū in album commutare. weissworten) witworden) pallir.) Cic. 4. Acad. Si qui fremerent, & exalbescerēt. Idem 1. De Orat. Equidem & in vobis animaduertere soleo, & in meipso sæpissimè experior, vt exalbescam in principijs dicendi, tota mente, atque omnibus artubus contremiscam.

Exalbidus, a. um, idem quod albidus, nisi ex præpositio aliquid minuat de significatione. Plin. lib. 24 cap. 19. Folia vrticæ in medio exalbida, eadē procedente tempore tota rubentia.

Exalburno, nas. (μιλαινω Λευκῶ.) vide in Alburnum.

Exalto, in altum eleuo. ὑψόω, ἀνυψόω. erhöhen) verhoogē) exalter.) Colu Senum pedū latitudinis sulcos dirigunt, fodiūtq; & exaltāt in tres pedes. Per translationem, significat magnificè laudo.

Exaluminatus, ta. tum. denominatiuū ab alumine. Plin. lib. 9. ca. 35. De vnionibus, Summa laus coloris est, exaluminatos vocari. id est, ad colorem aluminis accedentes.

Examen, (ἑσμὸς, σμῆνος) eyn schwarm der ymen.) eenē swarm bien) vng iecton de mouches à miel.) noua apum soboles, quam parentes ex suis aluearibus ad nouas sedes quærendas exire cogunt, quæ ita vniantur, vt simul ligatæ videantur. Nec solum de apibus, sed etiā ad alia refertur. vt, Examina piscium, Plinius. Examina infantium, Plin. Iun. Examina seruorum, Cic. Rursus examen, (ζυγὸν) stylus est in lance siue statera, qui quò pondus se vergit, exit. Vergil. libro. 10. Iupiter ipse duas æquato examine lances. Hæc bilancis seu stateræ lingua, ab alijs æquamentum, ab alijs libramentum, ab alijs æquilibrium & trutina dicitur. Vnde metaphoricè ponitur pro æquamento, & iudicij inuestigatione. ἀνάκρισις. Persius, Examenq; improbū in illa Castiges trutina.

Examino, nas. pen. cor. scrutor, & inuestigo æquam di caussa. Ἐξετάζω, ἀνακρίνω. erforschē) ondersoecken) examiner.) Plinius in Epist. Examina singula verba, & expende. Cic. 2. De Oratore, Ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur.

Examurcari oleum, (ἀπαμοργεῖσθαι) dicitur, quando ab amurca defæcatum fit. Apuleius. libr. 4. Ac dum cœlestis vaporis flammis examurcatur.

Examussim, (ἀπηκριβωμένως) vide in Amussis.

Exanclo, clas. siue potius exantlo, (ἐξαντλάω) erschöpffen) wtputten) espuiser.) ab ex, & antlo, Prisciano docente: antlo vero pro antlor, significat effundo, exhaurio, supero. Plau. in Stich. Næ iste ædepol vinū poculo exantlauit. Cic. li. 1. Tusc. Quod cū eos antlauisset oēs labores, tū incideret in mortis malum sempiternū. Aliquando exantlare, est perpeti. Luc. li. 30. Quātasq; modo ærumnas, quātosq; labores exantlaris. Alqū perficere. Pacuuius, Nō potest Menalippe hic sine tua opera exātlari clauis.

Exāgue (ἔξαιμον, ἄναιμον) an blůt) bloetloos, doodtlijck) sans sang.) dicimus qđ sine sanguine est, & pa-

pauido capitur. Cic. 7. Verr. Ne denique etiam exanguis corpora mortuorum, ne mœror, &c. Li. 3. Bel. Pun. Propè exanguis ruina superincidentium.

Exanimalis, quod nō est animal, vel quod est sine anima. ἄψυχος. Plaut. in Bacch. Nam neque Bellona mihi vnquam, neque Mars creduat, ni illum ex animalem faxo, ni'ue exhæredem fecero vitæ suæ.

Ex animo est, (ἐκ ψυχῆς, ἐκ τῆς καρδίας) vt natura fert: hoc est, vt refert naturalis ingenita actio. Ex animo facio, significat facio quod in animo volo, vt sit quasi, ex animi sententia. Ex animi enim sententia locutio est quotidiana, qua vtimur quando significamus aliquid factum esse prout optamus & volumus. vnde dicimus, Habes iam vxorē ex animi sententia. κατὰ γνώμην.

Exanimo, as. (ἀθυμῶ, ἐκπλήττω) fast betrüben, erschrecken) veruâren) troubler grandement.) componitur sicut animo, de quo suprà, nisi quòd ex præpositio significat extra, siue cum animam quis emiserit, siue cū penè animū pauore amiserit. Quando ab animo fit, significat perterreo, perturbo. Plaut. in Aul. Nimis male timui, priusq̄ intus redij exanimatus fui. Terent. in And. Oratio hæc me miserā exanimauit. Quando verò ab anima est, significat anima priuo, siue neco. ἀποκτείνω. Curtius, Multos exanimauit rigor insolitus niuis, multorū adussit pedes, plurimorumque oculis præcipue perniciabilis fuit. Gell. Anus repēte filio viso, copia atque turba, & quasi ruina incidētis inopinati gaudij oppressa exanimataque est.

Exanimus, ma. mū. & Exanimis, me. & Exanimatus, ta. tum. (ἄψυχος) todt) doot) mort.) ambo duplicem, eandemque significationē habent, licet Seruius velit hęc inter se differre. Exanimus enim siue exanimis, idem est quod mortuus, vt apud Liuiū libr. 8. Vt vno ictu exanimem equo præcipitaret. Verg. Exanimumque auro corpus vendebat Achilles. Interdum idem est quod exterritus Idem lib. 4 Audijt exanimis, trepidoque exterrita cursu, Vnguibus ora soror fœdans, & pectora pugnis, Per medios ruit. Sic exanimatus, (ἀσφαλής, πλωρής) nō solum pro exterrito, siue perturbato (vt Terent. in Andr. Ibi tum exanimatus Pamphilus, Bene dissimulatum amorem & celatum indicat) sed etiam pro mortuo accipitur, vt apud Liuium libro. 22. Vnum in ipsa porta, sospite filio repentè oblato, in conspectu eius expirasse ferunt: alteram, cui mors filij falsò nūciata erat, mœstā sedentē ad primū cōspectum redeuntis filij gaudio nimio exanimatā.

Exanio, nias. Colum lib. vii. Vt omnem amaritudinem eius & pallorem exaniet. Et alibi, Patimur autem nonnunquam tota nocte, & postero die baccam velut exaniari.

Exanthemata, (ἐξανθήματα) appellantur à Plin. eruptiones, pituitæ, item papulæ.

Exardeo, es. valde inflammatum esse. fast brennen) zeer branden) estre fort enflambe.) Transfertur ad multas res: vt si dicatur exardere iniuria, dolor, ambitio. Item exardere aliquē ira & indignatione: siue Exardere in iras, vt apud Martialem, quod est veluti excandescere.

Exardesco, is. ere. ardentem fieri. brünstig wirden) onsteken worden) S'alumer & bruster.) Cic. 2. De Orat. Nulla materies tam facilis ad exardescendum, quæ nisi admoto igni, ignem concipere possit. Plin. lib. 13. cap. 25. In igne autem, vt ferrum exardescentes.

Exaresio, (μαραίνω) idem significat quod exaresco, nisi quòd exaresco propriè extrinsecus fit: exaresio intrinsecus, vt de succo marino dixit Plin. libro. 26. Sed omnibus articulis morborum imponitus, antequam exaresiat,

Exaresco, perfectè areo. μαραίνομαι, αὐαίνομαι. dur wirden) dor worden) deuenir tout sec.) Colum. libro. 4. Et sole, ac vento penitus siccari, atque exarescere. Cicero Papyr. Deinde ipsa illa, si qua fuit in me facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulissem, exaruisset. hoc est, omnino arida facta fuisset.

Exarmo, as. armis spolio. ἀφοπλίζω, ἀφοπλίζω. die wapen aufs zeugen) ontwapenen.) desarmer.) Suet. in Domit. Mineruam, quam superstitiosè colebat, somniauit excedere sacrario: negantemque vltrà se eum tueri posse, quòd exarmata esset à Ioue. Exarmare feras: hoc est, dentes, vngues, vel alia noxia membra eis adimere. Vnde exarmatæ bestiæ, pro cicuribus & mansuefactis. Lampridius in Heliog. Habuit leones & leopardos exarmatos in delicijs. Exarmare accusationē. Plin. lib. 3. Epist. metaphoricōs dixit, pro debilitare, & infirmare.

Exaro, ras. (ἐξαρόω) eren) âren) labourer.) pen. corr. perfectè aro. Cic. De Diuin. 2. Tages quidam dicitur in agro Tarquiniensi, cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus, extitisse repente. Et mox ibidem, Est'ne quisquam ita desipiens, qui credat exaratum esse, deum dicam, an hominem? Vnde exarare frumentum: hoc est aratione percipere, quantum frumēti producere possit ager vnus. Cicer. 5. Verr. Nonne plus lucri nomine eripitur, quàm quantum frumenti omnino exararant. Sed per translationē significat scribo. διαχαράττω. Qui enim stylo scribunt in codicillis, hi quasi sulcos instar aratorum ducere videntur. Inest autem sic in hoc verbo tacita quædam breuitatis significatio, cum scilicet paucis scribit. Cicero Cornif. Hæc cū essem in senatu, exaraui. Idem Attic. lib. 12. Vndecimo die postquam à te discesseram, hoc literularū exaraui egrediens è villa ante lucem.

Exasciare, ascia polire, leuigare. λεαίνω, ἀξίνη ξέω. behauwen) beslijden) esbocher.) Translatio à fabris lignarijs sumpta, qui ligna prius dolant, deinde poliunt. Plau. in Asin. Iam hoc opus est exasciatum. id est, perfectè dolatum.

Exaspero, as. valde asperū facio. ἐκτραχύνω, ἐξαγριαίνω. scherpff machen) scherpen) asprir.) Sil. Saxoque exasperat ensem. Tacit. Saxo exasperatur ferrum. Per metaphoram pro irritare, siue concitare ponitur. Colum. libro. 9. cap. 15. Neque enim conuenit æstu medio exasperatas apes lacessiri. Liui. 8. Bell. Pun. Ad quorum primum aduentum exasperati

animo, mox ipsis placido sermone permulcentibus notos, cum quibus congressi erant, leniti sunt. Quint. Rem verbis exasperauit.

Exatio, as, are, idem quod satiare. Liu. li. 8 Bel. Mac. Populum Romanũ ne morte quidem P. Scipionis exatiari, nisi & ipsius fama sepulti laceretur.

Exaturo, as, are. idẽ quod saturare. Translate apud Cic. 7. Ver. Cum eius cruciatu atq; supplicio pascere oculos, animumq; exaturare vellent, potestas aspiciendi nemini facta est. Idem. 5. Tusc. De Sardanapalo, Hæc habui, quæ edi, quæq; exaturata libibo Hausit.

Exauctoro, ras, pen. cor. significat ab auctoramẽto, hoc est, obligatione militari atq; stipendio libero priuoq;. ἀφίημι. vrlaub giben) orlof geuẽ) casser les gens de guerre.) Vnde exauctorati (ἀφειμένοι, ἀπολυόμενοι) milites dicuntur, qui missionem habuerunt. Et quamuis frequẽter cum dedecore exauctorare dicatur, sæpe tamẽ significat missos facere à militia milites citra vituperationẽ. Li. lib. 25 Volonũ exercitus, qui viuo Graccho summa fide stipendia fecerat, velut exauctoratus morte ducis, ab signis discessit. Et lib. 26. Cum deseruisset, exauctoratos dimisit. Vlpian. exauctorare interpretatur, insignia militaria detrahere, quod cum infamia conficitur, vt est apud Lampridiũ, qui scribit Alexandrũ tumultuãtes legiones exauctorauisse.

Exaudio, (ἐξακούω) erhören) ỹhooren) ouyr.) perfectionem audiendi denotat, & hoc duobus modis. Vno, cum quod petimus, impetramus. Vnde etiam dicere solemus, Vt nos exaudire digneris. Verg. Et nulli exaudita deorũ Vota precesq; meæ. Alio, cum significat proximè, seu vehementer audio. Liu. libr. 1. Equitem clara increpans voce, vt hostes exaudirent, redire in prœlium iubet. Teren. in Hecy. Vereor si clamorem eius hic crebro exaudiat, ne parturire intelligat.

Exballisto, stas. à ballista fit, & significat decipio. Plaut. Ego hunc communem meum, atq; nostrum omniũ hostem exballistabo lepidè. ἀπὸ τοῦ βάλλω, quod est mitto.

Excalfacio, (ἐκθερμαίνω.) & excalfactorius, (θερμαντικός.) vide in dictione Calefacio.

Excandescentia, ab Apul. libr. de Dogmatibus Platonis appellatur ea animæ pars, quæ irritabilis est, habens domicilium in corde, quam alio nomine irascentiam nominat. Cic. 4. Tusc. Excandescentia autem sit ira modò nascens, & modò desistens: quę θύμωσις Græcè dicitur. Odium, ira inueterata. Inimicitia, ira vlciscendi tempus obseruans. Discordia, ira acerbior, intimo odio & corde concepta.

Excãto, as. (ἐξάδω) entledigẽ vonder beschwering) ontoouerren) enchanter.) significat quod incantatum est, alio incantamẽto libero: quod & recanto dicitur. Plin. lib. 28. Qui fruges excantasset De recanto idem: Non pauci & serpentes ipsos recantari putant. Aliquãdo excãtare capitur pro excudere. Plau. Nam credo cuiuis excãtare cor potest.

Excandesco, scis. & excãdefacio, (ἐκπυρόομαι, Herod. θυμόω, ἐγὼ θυμοῦμαι.) vide Candeo.

Excarnificare, dilaniare, in partes diuidere, quasi carnes ex aliquo corpore facere: in stucken houwen) cappen.) quod propriũ est lanionum & carnificum. Suet. in Vitel. Apud Gemonias minutissimis ictibus excarnificatus atq; cõfectus est. ἐκτριβωθείς. Cic. 3. De Nat. Anaxarchum Democriteum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. Per translationem pro excruciare ponitur. Terent. in Heau. Vt te omnes equidem Dij deæq;, quantum est Syre, Cum isthoc inuento, cumq; incœpto perduint: Huiusmodi mihi res semper comminiscere, vbi me excarnifices.

Excedo, dis. pen. prod. discedo, egredior. aussziehẽ, ausgehẽ) wttreckẽ, wtgaen) separtir, se desloger) Cæs. 4. bel. gal. Nã cum omnib. suis domo excesserant, Rhenumq; transierant. Cice. In ipsa cura & meditatione obeundi sui muneris excessit è vita. (ἐξέλιπε τὸν βίον) Item vltrà cedo, transeo. ὑπέρκω, ἀπαλλάττομαι, ὑπερβαίνω. Colu. li. 7. Cum excesserint annos decem, fœtibus inutiles sunt. Plaut. in Aul. Istic adesto, si Hercle tu ex isthoc loco digitũ transuersum aut vnguem latum excesseris. Item supero, ὑπερβαίνω: vt, Cicero facile excedit omnes eloquentia.

Excello, lis. excului. excelsum. & Excelleo, les. excellui, significat supero. ὑπερέχω, ὑπερβάλλω, ὑπερβαίνω. vbertrüffen) te bouen gaen) esleuer en hault.) Lactant. lib. 7. Qui omnes licet eloquentia excelluerit. Cic. pro lege Manil. Hic miramur hunc hominem tantum excellere cæteris. Hinc excelsus, (μετέωρος) magnus. Gell. lib. 1. Tanto fuisse Herculẽ corpore excelsiorem. Excellentia, æ. vt, Excellentia animi, Cic. Excellenter aduerbium. Cic. 1. Offic. Quæ magno animo & elato fortiter, excellenterq; gesta sunt. Excelsitas, altitudo. Plin. lib. 21. cap. 5. A lapide quadragesimo ad eam excelsitatẽ, vt in omnes vrbis montes leuarentur. Cic. 3. Offic. Etenim multo magis est secundum naturam excelsitas animi, & magnitudo, &c. Excelsè aduerbium, hoc est altè, & in sublime. Colu. lib. 4. cap. 1. Si modo scandit excelsius, plus alimenti, terræq; desiderat. Cice. in Orat. Omnia profectò, cum se à cœlestibus rebus referret ad humanas, excelsius, magnificentiusq; & dicet, & sentiet.

Exceptio, (παραγραφή) eyn aussnemung) eyn wtneminge) exception) exclusio, quæ (sicut Vlpian. docet) interponitur actioni cuiuslibet rei, ad excludendum id quod in intentionem condemnationemq; deductum est.

Excepto, as. sæpe extra capio, vel ad me frequenter traho. ὑπεξαίρω, ἐκλαμβάνω. Cic. in Parad. Et vides at aliquem summis populi beneficijs vsum, barbatulos nullos exceptantem de piscina. Verg. libr. 3. Georg. Ore omnes versæ in Zephyrum stant rupibus altis, Exceptantq; leues auras, & sæpe sine vllis Coniugijs vento grauidæ, mirabile dictu. id est, frequenter ad se trahunt & capiunt.

Excerebro, bras. cerebrum excipio, ἐξεγκεφαλίζω. vt apud Esaiã, Qui mactat pecus, quasi q excerebret.

Excetra, (ἔχιδνα) dicta est hydra, quòd vno cæso capite

pite tria excreſcebant. Plau. in Perſ. Cum excetra, cum Anteo deluctari mauelim, quàm cum amore. Ouid. Pars quota Lerneę ſerpens erit vnus Echidnæ. Scribit Diodor. Herculem debellaſſe hydram non ſolum ferro, ſed etiam flammis, adhibito Iolao, qui inciſam ceruicem ardente face eueſtigio inureret. Conſtat (ſecundum Hiſtoricos) hydram in Lerna Argiuorum palude extitiſſe aquas euomentem, quæ vaſtabant vicinas ciuitates, in qua vno meatu clauſo multi erumpebant. Quod Hercules videns, loca ipſa excuſſit, & ſic aquæ meatus clauſit. Nam hydra, ἀπὸ τοῦ ὕδατος, id eſt, ab aqua, nomen accepit. Plato aſſerit in Euthydemo, Hydrã fuiſſe calliditſsimũ ſophiſtã, cui ꝑter ſapientiã, ꝓ vno ſermonis capite amputato, multa repullulabant.

Excerno, nis. excreui, excretum. purgamẽta ventris emitto. ſcheiſſen) kacken) aller a la ſelle.) ἐκκρίνω, ἀποκρίνω, ἀποκριθῆναι, διαχωρῶ. Celſus libr. 4. Quoniam portę modo in inferiores partes, ea quæ excreturi ſumus, emittit. Hinc Excrementum, (περίττωμα) purgamentum & ſtercus. vnde Plin. lib. 10. cap. 43. ſcribit, quòd quia coruus excrementis calceamenta fœdauerit, à mancipe examinatus ſit. Proprie tamen excernere, eſt extra cernere, quod vernacula lingua dicimus, Cernit fora. Col. lib. 2. Itaque in area detrita frumenta ſic aggeranda, vt omni flatu poſſint excerni.

Excerpo, pis. pſi. ptum. ſignificat ſecernendo extraho. ἀπολέγω, ἐκλέγομαι. auſsklauben) wtkieſen) cueillir.) Teren. in Phor. Tu id quod boni eſt excerpis, dicis qđ mali eſt. Ci. 3. off Excerperes ex his ipſis ſiquid ineſt boni. Vnde excerpta (ἀνάλεκτοι) dicimus, ꝙ ex libris veluti floſculos extrahimus.

Excidium, & Excidio, (ἀνάστασις, ἅλωσις) eyn zerſchleitgung) een verderffeniſſe) deſtruction.) ab excido deduci manifeſtum eſt, pro peremptione, & quaſi nece vrbis aut prouinciæ, vt cum cæſis hominibus mœnia ad ſolum deducuntur. Liu. 7. Bel. Pun. Magnum ſe excidio eius vrbis terrorem cæteris earum iniecturum. Plin. libr. 16. cap. 39. Fuitq; arbor fatalis excidio vrbis. Hæc etiam à cadendo dici videri poſſunt.

Excido, dis. (ἐκπίπτω) auſsfallen) wtuallen) dicoir) pen. cor. ab ex & cado, a in i mutata, præteritum excidi, ſupinum excaſum facit, ſignificat, deorſum cado. Verg. lib. 2. Georg. Nam ſæpe incautis paſtoribus excidit ignis. Vnde per tranſlationem, excidere animo, eſt in obliuionem dare. Idem, Necdũ etiam cauſſæ irarum, ſæuiq; dolores Exciderant animo. Interdum diſſentire. Lucil. lib. 28. Ego ab Archilocho excido.

Excido, dis. pe. pro. ſi. ſum, extra vel de aliquo cędo. ἐκτέμνω, ἐκκόπτω. auſshauwẽ) wthouwẽ) couper.) Cic. li. 2. off. Nec lapides ex terra exciderentur ad vſum noſtrũ neceſſarij. Item penitus deſtruo. Idẽ in Catil. Quomodo Carthagini male iandiu cogitanti bellum inferatur, multo tempore antè denuncio, de qua vereri non antè deſinam, quàm illam exciſam cognouero.

Exciet pro excutiet, Veteres dixere. Feſtus.

Excio

Excio, cis. exciui, excitum. penul. prod. extra vocare vel accire. auſsrüffen) wtroepen) appeler.) Plaut. Epi. Quid eſt pater, quòd me exciuiſti ante ædes? P. Vt matrẽ tuam videas. id eſt, euocaſti. Aliquãdo expergefacere, ἐξεγείρειν. auffwecken) opwecken) eſueiller.) Liu. lib. 1. Hercules ad primam auroram ſomno excitus. Idem, Sed dictatorẽ quoq; ex ſomno exciuit. Sic excire cubilibus, apud eundem: & excire animas ſepulchris, Verg. Aliquando ſignificat commouere. Plaut. in Ciſt. Et mihi exciuiſti lacrymas? Ita excire hoſtem, excire tumultũ, excire aliquem ad cupiditatem diſcendi. Liuius.

Excipio, pis. penul. cor. extra capio. ἐξαιρῶ. auſsnemen) wtnemen) recueillir.) Cic. lib. 1. Tuſc. Nam ſi ſolum eos diceres miſeros, quibus moriendum eſſet, neminem tu quidem eorum qui viuerent, exciperes. Aliquando eſt ſe ad aliquẽ recipere. Et proprie excipiuntur cadentes, aut in calamitatem collapſi. ἀναδέχομαι. Lactan. lib. 2. Hunc errantẽ, atq; inopem Ianus excepit. Vergil. lib. 3. Heu quis te caſus deiectam coniuge tanto Excipit? Aliquando aliquid recipere, vt in medicina. ἐκλαμβάνειν, ἀναλαμβάνειν. Aliquãdo inquirere. Cic. lib. 2. De Orat. Quædã dari ex hac vita ad pertrahendos animos hominum, & ad excipiendas eorum voluntates. Aliquando ſeparare. Vergil. lib. 9 Ipſum illum clypeum criſtasq; rubentes Excipiam ſorti. Aliquando per dolum capere, opprimere. Idem, Excipit incautum, patriasq; obtruncat ad aras. Aliquãdo colligere. ἐκδέχεσθαι. Martial. Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro. Aliquando abſcondere. Plaut. in Aul. Nec partem tibi ab eo indipiſces, neq; furem excipies. Aliquando compoſite & ſine tumultu obſiſtere. δέχεσθαι, ἐνδέχεσθαι. Aliquãdo educo. ἐκδέχομαι, διαδέχομαι, ὑπολαμβάνω.

Excipula, (ἐκδοχεῖον) ab excipio: ſicut decipula à decipio: & eſt ſeptũ ex arundinibus contextis ad capiendos piſces. Plin. Hyemato lacu fluctibus glomeratæ voluuntur anguillæ, in tantum mirabili multitudine, vt in excipulis eius fluminis, ob hoc ipſum fabricatis, ſingulorũ milliũ globi reperiant.

Excipuus, a, um quod excipitur: ſicut præcipuum, quod antè capitur.

Exciſo, as. (ἀποστοματίζω) pen. prod. lanio, verbero. & quod vulgò dicitur, ſtratio, frapo. Plaut. in Ciſtel. Capillo ſciſſo, atq; exciſatis auribus.

Exciſſatũ, Veteres ꝓ vulnerato & laniato dixerũt.

Excito, tas. pen. corr. frequentatiuum ab excieo, eadem ſignificatione eſt cum verbo excio. erweckẽ) eſmouuoir,) nam aliquando ſignificat cõmouere: vt, Excitare aliquem ad virtutem, Cæſar 7. Bell. Gall. Excitare ad arma ciuitatem, Cic. 1. De Diuin. Teren. in Heaut. Num vides quantum mali ex ea re excites? Aliquando expergefacere. Liu. 5. Bell. Pun. Scipiones me ambo dies noctesq; curis inſomnijsq; agitant, & excitant ſæpe ſomno. Cicero ꝓ Syll. Excutient tibi iſtam verborum iactationẽ & te ex ſomno ſæpe excitabunt. Aliquando prouocare, ſollicitare. προκαλοῦμαι, ἐπεγείρω. Colu. libro. 1. Nam cum certamine opus excitetur, tum

incef

incessantis animaduersio iusta est, & sine querela videtur adhiberi. Excitatè aduerbium, hoc est vehementer, & lucidè. Plin. lib. 37. cap. 7. Et in his autem mares excitatius fulgent: fœminæ pinguiores sunt, & crassius nitēt. hoc est, maiore fulgoris vim habent, & quodammodo excitatiorem aliis.

Exclamare, ἀνακράζειν, ἀναβοᾶν, ἀναφωνεῖν, laut schreien.) luyde roepen.) S'escrier.) vociferari, & quasi è medio pectore vocem maximā emittere. quod aut indignationis, aut doloris caussa fieri solet. Teren. in Phor. Facinus audiui, itaq; penè Hercle exclamaui gaudio. Cic. 2. De Orat. Non enim possum, quin exclamem, vt ait ille in Trinummo. Exclamationes, (ἐκφωνήσεις) fieri solet sine aliquo adminiculo, modò per nominatiuum, modò per accusatiuum, modò per vocatiuum. Est & exclamatio, schema rhetoricum, de quo Cicero, 3. De Oratore.

Excludo. dis. pen. prod. exclusi. sum. extra claudo, eiicio, ἐκκλείω. aussschleussen) wtsluyten) mettre hors) Plautus in Asin. Homo hercle hinc exclusus est foras. Per translationem ponitur pro liberare. Actius, Qua virtute hic se seruitute exclusit? Item pro incubando pullum emittere. Col. lib. 9. Veteranas aues ad rem eligi oportebit, quæ iam sæpius id fecerint, moresq; earū maxime prænosci: quoniam aliæ melius excludant, aliæ editos pullos commodius educent. Idem, Columbæ excludunt vigesimo die. Itē eminere & apparere, quod idem ferè est quasi emittere. Vnde dicuntur & in arte argentaria exclusores: id est, ex quadam confusione massæ ad suam formam expressores. Excludi tempore, aut temporis spaciis, est impediri, ne quis quid possit agere propter tempus. Cice. in Verr. Angustiis temporis excluduntur omnes. Idem, Hi postquam temporibus exclusi, per senatum agere quæ voluerant, non potuerunt.

Excolo. lis. pen. cor. excolui, excultum, ornare, & expolire. ἐκπονεῖν, ἐξεργάζομαι. wol üben, wol bauwen) wel oeffenē, dlandt wel bouwē, verchieren) cultiuer, reparer, aorner) Plin. in Epist. Emas marmora, quibus solum, quibus parietes excolantur. Liu. Excultum perfectè adoro. Lactan. lib. 6. Nam si deorum cultores simulachra insensibilia excolunt, & quicquid preciosi habent in ea conferunt. Habet & reliquas significationes quas colo, sed perfectas, ratione præpositionis ex.

Excōmunicatio, (vt in Decret. 3. quæst. 4.) eyn ban) excommunication) distinguitur ab anathemate, tanquam excommunicatio sit minor, anathema maior. Vnde anathematizati, ab ecclesia omnino separantur. cum talibus neq; sermone congressus neq; cibus communicatur. Hos Cyprianus absten tos vocat eleganti vocabulo.

Ex composito, (ἐκ παρασκευῆς) idem significat quod composito ablatiuus: quasi dicas, dedita opera, & vt conuenerat inter eos, vt subaudiri videatur alius datiuus (negocio) nempe, excomposito negocio. Liu. Tū ex cōposito orta vis, signoq; dato iuuentus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Excorio. as. (ἀποδέρω.) vide in dictione Corium.

Excors, extra cor, quasi sine corde: hoc est, animo quo sapimus. In corde enim (vt inquit Plin.) habitat mens. vnde ponitur pro insipiente. ἐκφρων. torechtig) sot) fol) Lactan. lib. 3. In quo alios nō excordes tantum fuisse arbitror, sed etiā impios, quod in secreta cœlestis illius prouidentiæ curiosos oculos voluerunt immittere. Cice. De Amic. Aperte adulantē nemo non videt, nisi qui admodum est excors. Idem. 5. Philipp. Hoc qui non videt, excors: qui cum videt, non decernit, impius.

Exereo, est quadam vi expuo. ἐκπτύω, χρέμπτομαι. aussspeuwen.) wtspouwen.) cracher.) Plautus in Amphit. Si minusculo digito increpuerint fores, hac tegula Tuum diminuam caput, vt cum dentibus linguam exerees. Celsus, Et interdum aliquid purulenti excreat. Dictum à screatis. Screatæ verò, nugatoriæ, ac despiciendæ mulieres dicebantur, ab hisq; screa idē appellabant, id quod quis exereare solet, quatenus id faciendo se purgaret. Excreabilis. le. adiectiuum, quod excreari potest. Plinius lib. 20. cap. 14. Pulmonum vitia excreabilia facit.

Excrementum, (περίττωμα) dreck, wüst.) ordure.) quod egeritur ex cibo potuq;: & est duplex, siccū scilicet & humidum. Conceptaculum humidi, dicitur vesica: conceptaculum sicci, aluus nominatur. Vide Excerno.

Exerescere, valde, siue extra crescere. ἐκφύεσθαι, ὑπεραυξάνομαι. Col. lib. 5. Si satis exereuerint, iugo supponantur. Verg. 3. Georg. Multi iam excretos prohibent à matribus hœdos.

Excretum, (ἔκκριτον, ἀπόκριτον) caf) criblure.) supinū ab excerno, significat egestum. Vnde excreta tritici, dicūtur vulgò granaria: hoc est, quæ ex inscerniculo p immundis seponunt. Col. li. 8. Vbi annona est carior, exereta tritici minutè commodè dantur gallinis. Ibi excreta nomē. Participiū vero est, vbi paulopòst ait, Furfures à farina excreti. Ex cretū, (ἐκκεκριμένος) verò supinū ab excresco, significat idē quod valde creuit. Verg. li. 3. Georg. Multi iam excretos prohibent à matribus hœdos.

Excubiæ, arū. (φρουρά) hût) waeck,) le guet,) vigiliæ. licet vigiliæ tantū nocturnæ dicātur: excubiæ, & diurnæ, & nocturnæ. Plin. lib. 10. ca. 23. Excubias habēt nocturnis temporibus lapillū pede sustinentes, qui lassatis somno decidens, indiligentiam sono coarguat, de gruibus loquens.

Excubitor, (φρουρός) eyn hûter) een waecker) vne guette.) qui excubat. Vnde gallus dicitur excubitor, qui peruigil cantu horas indicat. Cæs. 7. Bell. Gall. Hæc eadem noctu excubitoribus ac firmis præsidiis tenebantur.

Excubo. as. (φρουρέω, φυλάττομαι) hûten) waecken) tenir le guet.) pen. cor. excubui. bitum. vigilo, custodiam facio, & quasi minime iaceo. vt milites extra castra, vel extra tentorium, ad imperatoris custodiam noctu armati confidunt. Sallustius in Iugurth. Neque secus, quàm si iter faceret, castra munire, excubitum in porta cohortes ex legionibus pro castris equites auxiliarios mittere. Liu.

Ptolemaeum ac Leonatum excubantes ad cubiculi limen excitauerunt.

Excudo, is. (ἐκχαράττω, ἐκτυπόω) herausz schlahen) wtslaen) frapper hors) penultima prod. excudi, vel excusi, excusum. cudendo elicio. Verg. At primum silicis scintillam excudit Achates. Sic excudere ignem, apud eundẽ. Transfertur aliquando, vt excudere opus, id est, componere. Lact. de Opif. Profiteor nulla me necessitate rei vel temporis impediri, quo minus aliquid excudam, quo philosophi sectae nostrae, quam tuemur, instructiores, doctiores 'que in posterum fiant. sic Vergilius, Vt varias vsus meditando excuderet artes. id est, studiose reperiret, (ἀναμάττομαι.) Colum. libr. 11. cap. 1. Excudit mihi cultus hortorum prosa vt oratione conscriberem. id est, vehementer à me contendit. Excudere etiam dicuntur gallinae oua, quãdo ex illis pulli nascuntur, quod & excludere dicimus. Colu. lib. 9. Negatur anser aliena excudere oua, nisi subiecta sua quoque habuerit.

Excurio, verbum à curia, quasi extra curam eiicio. Varro, Apollonium ideo excuriauit, quia nihil habebat.

Excusabile, quod excusatione dignũ est. (συγγνωστός.)

Excusatorius, a. um. (ἀπολογητικός) qđ ad excusationem pertinet, vt Excusatoria epistola.

Excuso, as. pen. prod. obiectũ crimen purgo, & à me repello. (ἀπολογέομαι, προΐσχομαι.) ontschuldigen) excuser.) Cice. Nulla est excusatio peccati, si amici causa peccaueris. Et excusare, est afferre in excusationem, (προφασίζομαι) id quod peccandi causam praebuit, quod potius per accuso dici debere videtur: veluti si latrones aut flumina impedimento fuerũt, ne ad diem adesse possem. Quintil. Tamẽ si interpellatus tempestatibus serius venisses excusares mare & ambiguos flatus. id est, mare in excusationem adduceres. Liu. de Torquato, Oculorum valetudinem excusauit.

Excussorius, a. um. quod ad excutiendum pertinet, (ἐκσειστικός.) vt excussoriũ cribrũ, quod excutit & transmittit farinam ignobiliorẽ, & panẽ secundarium, qui apud nostrates sub ventrẽ, apud alios tritellum. Pollinariũ tenuius, flori farinae accommodum. Nam farina, in pollinẽ & secundariũ & furfures partitur. Plin. libr. 18. cap. 11. Hispaniae lino excussoria fiunt, & pollinaria.

Excutio, tis. pen. cor. ssi. ssum. ab ex, & quatio. significat ꝓprie extra quatere, vulgò scorlare. ausschlahen) wtslaen) faire saillir hors.) Sciendum verò quod qui excutit, aut se excutit, aut aliquid aliud. Si alis quid aliud excutiens est, excussus non est. Si autem se excutiat, & excutiens est & excussus. Si ab alio excutiatur, excussus est, non excutiens. Si aũt excutiat seipsum, excutiens est, quia excutit se. & excussus, quia excutitur à se. Duobus autem modis dicimus aliquid excuti, siue illud quod inde excutitur, siue illud vnde excutitur. Nam excussus est puluis, dicimus: & excussa est vestis. Tenent aliqui, excutiunt vestem, & exit inde puluis, qui inhaeserat. Quid dicis de puluere? Excussus est puluis. Quid dicis de veste? Excussa est vestis. Dicimus etiam, excuti aliquid, vt exeat inde quod forte absconditum est. Aliter enim dicimus, excuti vestem, vt excutiamus inde puluerem. & aliter, excuti saccum, vt illud quod intus latebat, exeat. Vnde apte ad multa transfertur, & aliquando de rebus dici solet. Cic. de Nat. 2. Hoc qui existimat fieri potuisse, non intelligo cur non idem putet, si innumerabiles vnius & viginti formae literarum, vel aureae, vel quales libet aliquò coniiciãtur, posse ex his in terrã excussis, annales Ennij vt deinceps legi possint, effici. Excutere ignem, Plin. quòd aliàs excudere dicit. Excutere oculos, apud Plaut. ꝓ eruere. Et excutere clauum lapide, apud eundem, pro expellere. Idem in Aul. Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta soror. lapides loqueris. id est, verberant, concutiunt, feriunt, quatiunt, commouent. Idem dixit nauem malleo excussam. id est, percussam. Plin. Excusso circensibus auriga. id est, deiecto. Vnde excussores equi dicuntur, qui sessorem deiiciunt. Terent. Heaut. Lacrymas excussit miser. id est, subito fecit, vt exciderent. Cice. pro Syl. Noli aculeos orationis meae, qui recõditi sunt excussos arbitrari. id est, eiectos, euulsos. Excutere metum, pro deponere. Excutere mentem. Excutere iugum, pro nolle obedire. Aliquãdo refertur ad personas. Verg. 7. Aeneid. Quinetiã patria excussos infesta per vndas Ausa sequi. Cic. de Aruspic. Non ignouit, mihi crede, non: nisi forte ignotum putas, quòd se iudices dimiserunt excussum & exhaustum. id est, spoliatũ pecunijs, quibus eos corrupisti: & (vt vulgò dicitur) deplumẽ te reliquerunt, nihil tibi reliqui fecerũt. Paulus Iureconsul. Nõ prius pupillus ad magristratus reuerti potest, quàm omnes tutores excussi fuerint. id est, quàm actione tutelae expertus sit, an ab eis suum seruare possit. Vbi excutere pro nomen exigere, & debitorem appellare ponitur. Plin. in Epist. Tusci grandine excussi, in regione Trãspadana summa abundãtia, sed par vilitas nunciat. Aliquando inest in hoc verbo diligẽs quaedã inquisitio, & scrutatio. Suet. in Claud. Neque agrũ quenquã visitauit, nisi explorato prius cubiculo, culcitrisque & stragulis praetẽtatis & excussis. id est, diligẽter contrectatis & diuentilatis, ne gladius intus esset. Plaut. in Aul. Quid abstulisti hinc? St. Dij me perdant, si ego quicquam abstuli, Neue abstulisse vellem. En. agedum, excute dum pallium. Quintil. Excusserunt illi patrem, & aurum in sinu eius inuenerunt. Cic. pro Rosc. Nihil est Glaucia, quod metuas, non excutio te. id est, non inquiro ea diligentia qua possem. Vlpian. Si tibi mandauero, vt vires excuteres haereditatis. id est, diligentius aestimares, exactius expenderes. Cicero. 2. Off. Explica atque excute intelligentiam tuam. id est, tuos spiritus sensusque omnes ad intelligentiam collige & excita. Idem. 12. Philipp. Iuuentutem omnem ex tota Italia excussimus. id est, elegimus, vt docet Nonius.

Exdecimo, (ἐκδεκατόω) eligo. & exdecimatum, electum dicimus, à verbo decimo, quod est decimam pars

partem detraho.

Exdispositō,(ἐκ παραθέσεως) dicimus, hoc est, industria,& quemadmodum à nobis constitutū est.

Exdorsuo,as.dorsum confringo, vel dorso nudo. (ἀκανθίζω.)Plaut.in Aul. Tu Machærio,congrū, murænam exdorsua,quantū potes.Hæc duo præter regulam componuntur cum ex.Non enim ex, sed e componitur cum d,vt educo.

Execo,cas.penult.corr.ab ex,& seco,sed s abijcitur, & significat excido, extra seco. (ἀποτέμνω.) außhauwen) wtsnijden) couper.) Col.lib.3.Arborem quam inserere voles, diligenter execato ea parte, quæ maxime nitida, & sine cicatrice est, dabisq; operam,ne librum lædas.

Execro,as.pen.cor.ab ex & sacro,abiecta s,& a in e mutata: siue,quod est magis in vsu,execror deponens, pro horrori & abominationi habeo. προσβδελύσσομαι,καταρᾶσθαι.verfluchen)vbannen)auoir en horreur & maudire)Verg.Et terrā altricē sæui execramur Vlyssis.Cic.3.Off.Itaq; accepimus Socratē execrari solitū eos,qui primū hæc natura cohærētia distraxissent.Hinc execratio,κατάρα,ἐξέλιγμα: quæ aliquādo sumitur pro iuratione,quæ maledictis obstringit, quæ accidāt ei qui peierauerit.Salu.in Catil.Fuere ea tempestate qui Catilinā oratione habita dicerēt,cū ad iusiurandū populares sceleris sui addiceret,humani corporis sanguinem vino permistū in pateris circumtulisse: inde cum post execrationem omnes degustauissent (sicut in solennibus sacris fieri cōsueuit)aperuisse cō silium suum, atq; eō dictam rem fecisse,quò inter se magis fidi forent alius alij. Vbi significat Salustius, Catilinam cum suis dira quædam verba & imprecatoria protulisse, quibus caput suum deuouerent. hoc est,(vt vulgus loquitur) maledictionem quandam execrabilem fecisse,cui esset obnoxius,si quis in ea coniuratione fidem falleret,proditorq; esset. Sic execrationibus publicis sancitum,apud Ciceronem,3.Off.est, quod publicis sacris, in quibus execrationes malorum fiebant, Athenis obseruari solebat.

Exedo,pen.cor.exedis,vel exes.corrodo,consumo. (κατεσθίω, κατεσθίω.) auffessen) opeten) manger, ronger.) Plin.26. Nascuntur quoque in sanguine ipso hominis animalia exesura corpus. Cice.lib.3. Tusc. Ægritudo lacerat, exest animā,planeq; conficit. Aliquādo exedere,est extra seu de aliquo vase edere.(ἐκφάγειν.) Terent.in Phor.Tu tibi hoc intristi, tibi omne est exedendum.

Exedra,(ἐξέδρα)locus spaciosus,quasi tricliniū,quæ quasi ad occidentem versa esse solebat. Cic.lib.3. de Orat. Tunc dedita opera quiescentibus alijs, in eam iam exedram venisse, in qua Crassus posito lectulo requieuisset. Dicitur autē ab ἐξ,& ἕδρα sedes.& cum κατὰ fit cathedra.

Exegematicus, (ἐξηγηματικὸς) character, dicitur in quo tantū poëta loquitur,vt Verg.in suis Georg.

Exegeticō,(ἐξηγητικὸν) id est expos (Vide Drama. sitiuū,vel enarratiuum.

Exemplum scribit Festus,quod sequamur aut vitemus,παράδειγμα. Exēplar ex quo simile faciamus. ἀντίτυπον,ἀντίγραφον,ἀπόγραφον.Pli.lib.35.Sunt, qui Venerem Anadyomenen illo pictam exemplari putant. Sed sæpe confunduntur, vt exemplum sit,ex quo simile faciamus.Sallust.Literas quas sibi nomine Catilinę redditas dicebat, exemplū earum infrà scriptum est.id est earū forma infrà scripta.Quint.lib.10.Sic literarū ductus,vt scribendi fiat vsus,pueri sequuntur.Sic Musici vocem dicentium,Pictores opera priorum,rustici probatā experimento culturā in exemplum intuentur.Cice. Appio,Ex literis quarū ad me exemplum misisti. Ouid.de Trist. Pluribus exemplis scripta fuisse reor. Ponuntur nonnunquam pro eodem. Cic.pro Muræ.Domēsticū te habere dixi exemplū ad imitandū.Et iterū,Ad imitandū vero tā mihi propositū exemplar illud est, quàm tibi. Dicitur & exemplarium pro exemplari. Plin.Iuba hæc omisit in hoc tractatu,nisi exemplariū vitiosum est. Sciendum tamen, quòd exemplum dicitur quandoq; grauis pœna,quæ potest cæteris documento esse. Teren.in Eunu.Quæ futura esse debent exempla in eum indigna. Rursus dicitur illud,quod adhibetur rei aut probandæ,aut ornandæ causa.Vnde pars probationis vocatur ab exemplis.Et in elocutione exemplum inter ornamenta numeratur, pro quo exemplar dici non potest.Similiter dicitur,quod vulgò la monstra. δεῖγμα,δεῖξις. Cic.Si quis purpuram aut aliud quippiā vendens dicat, Sume à me,sed huius exemplū aliunde rogabo,tibi quod ostendam: aut si aceruos dicant se tritici habere, & eorum exemplum pugno non habent, quod ostendant.

Exempti, dicuntur excepti, ἐξῃρημένοι. außgenomē) wtgenomen) escoule.) Exemptus apud Iureconsultos dicitur, qui à suo iudice, siue iurisdictione ordinarij subductus est. Exemptus est rebus humanis: id est, mortuus est.

Exemptilis,pen. cor. quod auferri & eximi potest. περιαιρετὸς, ἀφαιρετὸς, ἐξαιρέσιμος. Col li.9.Quadratæ perticæ paxillis supponuntur, vt auem recipiant assilientem.Sed idcirco sunt exemptiles,vt quum res exigit,à paxillis deductæ liberū aditum conuerrentibus stabulum præbeant.

Exeo,exis,extra eo,egredior.ἐξέρχομαι,ἔξειμι. außghehen) wtgaē) fortir hors.) Teren.in Adel.Fieri potis est,vt ne quā exeat. Idem in Enu.Exi foras scelestē.Et construitur tam cum accusatiuo,quàm cum ablatiuo: vt exeo domū,& exeo domo. Per translationē est liberari.Luci.li.28.Ne hoc faciat, atq; erumna exeatis. Item vitare. Verg.Corpore tela modo atq; oculis vigilantibus exit. Itē erumpere,vt apud eundem lib.2.Non sic aggeribus ruptis cū spumeus amnis Exit. ἐξάγεται.Dicitur etiā, exit in laudem,exit in vituperationē,exit in acta, exit in fabellas,& similia.id est,fit vel efficitur. Lasstant. Potuerunt enim & libri aboleri, & tamen res in memoriam exire.id est, fieri memorabiles, & de quibus fiat mentio.Plin.lib.7 Exit hic animi tenor aliquando in rigorē quendā, toruitatemq;

naturę duram & inflexibilem. Quin. Si historicus narret fabellam eleganter, exit in fabellam. Exire de potestate, (ἐξιστάναι) significat mentis impotem fieri. Cice. lib. 4. Tusc. Itaq; iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est, de consilio, de ratione, de mente.

Exentero, ras, (ἐξεντερίζω) die eingeweyd aufs nem mē) dat ingewandt wt nemē) oster les entrailles) pen. cor. interiora auferre, quod propriè de piscibus dicitur cum apparantur. Sic per translationē dixit Plautus in Epid. Acutum cultrum habeo, Qui exenterem marsupium senis.

Exequiæ, (ἐντάφια) seelgeråt, leich bestattung) lijck eeringhe.) funebre officium, quod scilicet in funere exequimur: ab eo dictæ, quòd homines pompam pòst sequuntur. Cic. 2. De legib. Sepultura, ac iustis exequiarum caruerunt. Teren. in Phor. Exequias Chremeti quibus est commodū ire, iam tempus est. Hinc exequior, quod est exequias facio, vel exequijs conuiuor. ἐκκομίζω. Varro, Ipsum propter ius liberti semifracti exequiantur. Hæc etiā parentalia & iusta dicebantur.

Exequor, pen. corr. significat perficio, & excutioni mando. ἐκτελέω, ἐκπληρόω. volbringen, aufsrichtē) executer, poursuyuir) Plau. in Truc. Nullā rem oportet aggredi dolose, nisi Astutè, accurateq; exequare. Apul. Neq; in tenebris, sed in propatulo iussa domini exequebar. Aliquando significat vlciscor. Plin. libr. 5. Epist. Veniebat in mentē priores nostros esse singulorum hospitum iniurias accusationibus varijs executos. Quādoq; declaro, exprimo. ἀφηγέω. Cic. Varr. Habet multa occultiora, quæ vix verbis exequi possum.

Exerceo, ces. exercui. exercitum. ab ex & arceo, quasi extra arceo, premo, fatigo. κατατρίχω. übē) oeffenē) exercer.) Terent. in Adel. I sanè, ego te exercebo hodie, vt dignus es silicerniū. Quandoq; est in operā ponere. ἀσκεῖν. Verg. li. 3. Geor. Exercere viri tauros. Quādoq; tractare. ἐπιτηδεύειν. Col. li. 4. Qui vrbanas & delicatas artes exercuerit. Quandoq; habere. Sallust. Iurgia, discordias, simultates cum hostibus exercebat. Quādoq; lucrari. Teren. In Heau. Ancillas, seruos, nisi eos qui opere rustico Faciundo facilè sumptū exercent suū, Omnes produxi ac vendidi. Quandoq; probè terram colere. ἐργάζεσθαι. Verg. lib. 1. Georg. Exercetq; frequens tellurem, atq; imperat aruis. Quandoq; insequi, ἐλαύνειν. Verg. Tum vos, ô Tyrij, stirpem & genus omne futurum Exercete odijs.

Exercio, cis. ciui. itum. ab ex, & sartio componitur, & significat sarcio.

Exercitium, est ipse actus, & vsus exercendi operans dicq;. γυμνασία, ἄσκησις, ἐπιτήδευμα. eyn übung) een oeffeninge) vng exercitation.)

Exercito, tas. frequentatiuum ab exerceo. γυμνάζω. Cic. pro Cluent. Homo in primis ingeniosus & in dicendo exercitatus. Hinc exercitatio, de qua idē libro primo ad Herenniū, Exercitatio est assiduus vsus consuetudoq; dicendi. γυμνασία, μελέτη.

Exercitorius, qui se exercet. γυμναστικός, μελετητικό

Exercitus, a. um. participium ab exerceo: vt homo exercitus, qui multis negotijs assuctus sit, & experientia doctus & detritus. καταγεγυμνασμένος, τετριμμένος. wolgeübt) welgeoeffent) fasché & ennuye.) Gell. Aderat forte ibi amicus noster, homo lectione multa exercitus, cui pleraque omnia veterum literarum quæsita, meditata, euigilataq; erant. Cic. lib. 5. Tus. vsus est inexercitus, (ἀγύμναστος) pro non exercitato, cum ait: Asclepiadem ferunt nō ignobilem, nec inexercitum philosophū.

Aliquando sumitur pro fatigato, indurato, & in laboribus perferendis assueto. Vergil. libr. 3. Nate Iliacis exercite fatis. Sallust. in Iugu. Nabdalsa exercito corpore: id est, solidato, vt exponit Nonius. Interdum pro contempto, neglecto, vt docet Fulgetius, allegās illud Plauti, Nos nostramq; familiam habes exercitam.

Exercitus, tus. nomen. significat militum copiam. στρατός, στρατιά. eyn kreigs heer) een krijgs heyr) vng ost.) ab exercendo, quia (vt inquit Varro) exercendo fit melior. Vegetius libr. 2. Numerus militum exercitatur, vnde & re ipsa atque opere exercitus nomen accepit, vt ei nunquam liceret obliuisci, quod vocabatur. Docet etiam Vegetius, Romanos milites tam veteranos quàm tyrones exerceri solitos ad omne genus armorum. Omnes enim artes iugibus exercitijs proficiunt: cuncta exercitatione conualescunt, vt merito dictum sit, quotidiana exercitia ad sanitatem plus prodesse, quàm medicos. Et non vnam cohortem, neque vnam alam, sed numeros multos militum exercitum esse, Vlpianus scribit.

Exero, is. pen. cor. exerui. exertum, ab ex, & sero, significat extra eo, emitto, extraho. ἐξείρω, ἐξέλκω. aufsziehen) wttreckē) tirer ou mettre hors.) Statius: Fulgentemq; exerit ensem. Ouid. libr. 1. Fast. Credibile est illos pariter vitijsq; iocisq; Altius humanis exeruisse caput. Idem: Exerit hic humerū, Vestes trahit ille per altas. id est, ἐξωμίας. Col. li. 9. posuit pro exeo, (ἀνακύπτω) cum ait: Nam dum vincula exerere conantur, non quiescunt.

Exerti dentes, dicuntur extra os producti, vt equo. προφαίνοντες. Plin. lib. 11. ca. 37. Dentes exerti sunt apro, hippopotamo, elephanto.

Exerto, tas. frequentatiuū ab exero. προφαίνω, προκύπτω. Verg. At Scyllā cæcis cohibet spelunca latebris Ora exertantē, & naues in saxa trahentem.

Exetasticon, (ἐξεταστικόν) Latinè inquisitiuū dicitur.

Exfio (ἐκθυμιάω) significat purgo, à quo exfitus, tus, pro purgatione.

Exfir, Veteres pro purgamento posuere.

Exgrumare, (ἀπογρομβᾶσθαι) dicuntur cochleæ grumos eruētes, & ex grumis exiliētes. Grumis enim, est terræ collectio, à congerie dictus est. Var. 3. de re Rustica cap. 14. Denique ipsæ exgrumantes ad propalam vitam diu producunt, cum ad eam rem pauca laurea folia intrejciant, & aspergant furfures non multos.

Exhæredare, (ἀποκληροῦν.) vide in Abdico.

Exhæresim⁹ dies, id est, exemptilis: propterea sic di

ctus,φ ex mēse eximi solebat, vt annus cum Solis ac Lunæ ratione congrueret. Cic.3.Verr. Consuetudo Siculorū est, cæterorumq; Græcorū, φ suos dies mensesq; cōgruere volunt cum Solis Lunæq; ratione, vt nonnunq̄ si quid discrepet, eximāt vnū aliquē diem, aut summū biduū ex mense, quos ille exhæresimos dies nomināt. Budæus in Annot.

Exhalo, as. penult. prod. extra halo, spiro. (ἀναθυμιάζω, ἐκπνέω, ἐκπνίγω) herausz athemen) wtblasen) halener.) Lactan.lib.7. Quos autem morbus interimit, spiritum diutius exhalant. Verg.libro.7 Sæuamq; exhalat opaca Mephitin. Plin.libro.17. cap.4. Quæ tenues exhalat nebulas. Cice.5.Verr. Veniendum erat ad eos contra Aproniū, qui nondum etiam Aproniani conuiuij crapulam exhalasent. Idem.2.Philip. Quanquam tu quidem (vt tui familiarissimi dictitāt, vini exhalandi, non acuēdi ingenij causa declamitas. Exhalatio, expiratio. ἀποφορὰ, ἐκφλόγωσις. Plinius: Certior multo nebulosa exhalatio est. Vnde exhalationes terræ, sunt tenues spiritus, qui per æstum maximum terra diffusa exhalantur, & sursum in aëra feruntur. Cic.1. Tuscul. Quod & humidum & caliginosum est, exhalationes terræ.

Exhaurio, is. exhausi, exhaustum. aliquid vacuum facio: tamq; dicimus quod extrahitur exhauriendo quàm quod vacuū fit, exhauriri. erschöpffen, ausslären) wtputten, wtleghen) espuyser.) vt Exhaurire vinū, Cic. exhaurire poculum, Liu. Habet hoc verbum multas elegantes translationes. Cice. pro Clu. Is exhausto illo poculo mortis, est mortuus. Idem pro Sest. M. Crassus eadem sibi manu vitam exhausit, qua mortem sæpe obtulit hostibus. Idem in Vat. Ærariū exhaurire, remp. compilare. Et in Piso. Ciuitates omnibus rebus exhaustę. Ad Att.2 Tantus fuit amor, vt exhauriri nulla posset iniuria. id est, deleri. Ad Qu. Frat.1. Exhaustus enim est sermo hominū. id est, de ea re iam loqui est desitum. Et iterum ad Att.1. Multa enim sunt quæ me solicitāt anguntq;, quæ mihi videor, aures nactus tuas, vnius ambulationis sermone exhaurire posse. id est, deponere. Ad eundem.5. Reliquū est, vt antequam proficiscare, mandata nostra exhauriās. id est, exequaris. Verg.4. Æneid. Heu, quibus ille Iactatus fatis, quæ bella exhausta canebat? id est finita. Inexhaustus (ἀνεξάντλητος) pro infinito: quale illud, Gratias deo inexhaustas replico.

Exherbare, est herbas extirpare. (ἐκβοτανίζειν) Colu. lib.5. Et cū germinauit ad vnā perticā summittit, crebroq; foditur atq; exherbatur, nec minus q̄ vinea pampinatur. Et alibi: Exherbandus est locus.

Exhebenum, gemma qua aurifices aurum poliunt.

Exhibeo, es. penult. corr. profero, & in publicū deduco, & videndi tangendiq; hominis facultatem præbeo, vel re ostendo, quasi extra secretū habeo. (ἀποφαίνω, παρισῶ, φανερόω.) beweisen, macht geben) representer.) Paulus: Exhibere est facere in publicum potestatē, vt ei qui agit, experiundi sit copia. Cicer.7.Verr. Is omnino seruus in familia non erat, cum statim exhiberi iubet. Exhibere negocium, (παρέχειν) est labore vel molestia afficere. Cic.lib.3.Off. Quod quum audisset adulescēs negocium exhiberi patri. Sic exhibere laborē: exhibere molestiam, &c.

Exomologesis, (ἐξομολόγησις) Latinè dicitur confessio. Augustin. Qui criminum suorum sorde polluus est, exomologesis satisfactione mundetur.

Exhorreo, à quo exhorresco, pro expauesco, præ timore horreo, & contremisco. φρίττω. zitteren) beuen) auoir frayeur & frisson.) Planc. Ciceroni: Sed non possum nō exhorrescere, si quid intra cutem subest vulneris, quod prius nocere potest q̄ sciri, curariq; possit. ibi passiuè. Verg. actiuè dixit libr.7. Aduenīat, vultus ne'ue exhorrescat amicos.

Exibilo, as. pe. cor. significat cū sono vocis, & populari tumultuariaq; sibilatiōe expello, derideo, (ἐκσυρίττω, ἐκφλαύζω) mit pfeiffen ystreibē) siffler cōtre aucun, & le chasser en ce faisant) Ci. Histrio si paulū se moueat extra numerū, aut si ỹsus pnunciatus vna syllaba breuior aut lōgior, exibilat atq; explodit.

Exisilare,)(ἀποσυμπαιγνίζειν) aliquem dicebant Veteres, dum populari & tumultuaria sibilatione eum expellebant.

Exigo, is. pen. corr. exegi, exactum: excludo, eijcio, expello. quasi extra ago. heyschē, foderē, ytreiben) eyschen, begheeren, ouerbringhen) chasser, bouter hors.) (ἐξωθέω, ἐξάγω.) Plaut. Itaq; oēs exegit foras. Item debitū repetere. εἰσπράττω. Cic. Cassio: Longiores expectabo, vel potius exigam. Hinc exigere pecuniā dicimur, quæ nobis debet. Et exactores (πράκτορες) vocantur qui pecunias exigunt, Interdū est couenienter postulare, ἀπαιτεῖν. Lactā. lib.4. Sapiētia spectat ad filios, quæ exigit amorē. Interdū agere seu traducere. διάγειν. Teren. in Hecy. Illicq; exopto, vt reliquam exigat vitā. Interdū perdiscere, inquirere. ἀνακρίνειν, ἐξετάζειν. Vergil. Quærere constituit, socijsq; exacta referre. Suet. in Cæs. Britanniā petijsse spe margaritarū, quarū amplitudinem conferentem interdum sua manu exegisse pondus. Interdum facere. Vergil. Quos improba ventris Exegit cæcos rabies. Interdum definire, constituere. Idem lib.4. Decreuitq; mori, secum ipsa modumq; Exigit. Interdum complere. πληροῦν. Plautus in Amphitr. Menses iam tibi exactos esse vides.

Exiguus, a. um. paruus, modicus. kleyn) petit.) Cic. pro Quintio. Verg.4. Georg. Pulueris exigui iactu compressa quiescent. Plin. in Epist. Qui nunc exiguissima legata theatralis operæ corollariū accipient ab hærede, qui non spectabat. Exiguitas, atis. vt Exiguitas lactis, Var. Exiguitas cibi, Col. Exiguitas temporis, Liuius. Exiguitas corporis, Cæs. Exiguè aduerbium. Teren. in Heaut. Præbēt exiguè sumptum, & ea sunt tamen ad virtutem omnia. Cic. ad Att. lib.11. A te enim est peccatum, vt me ista epistola mihi consoletur. nam & exiguè scripta hæc est, & suspiciones magnas habet.

Exilicus, a. um. (φυγαδικός) quod ad exiliū pertinet, vt exilica causa, quæ aduersus exules agitur.

Exilium, priuatio patriæ; quasi extra solum. φυγή,

φυγαδεία. eyn ban) banissement.) Seneca in libr. De Consol. Exilium nempe loci commutatio est. Hanc commutationem loci aliquando sequuntur incommoda, paupertas, ignominia, contemptus: quibus detractis, nihil est quod magnopere exiliũ sit pertimescendum, nec commutatio loci onerosa. Assiduus enim est humani generis discursus, & naturalis quædam irritatio animis mortalium inesse creditur cõmutandi sedes, & transferendi domicilia. Cic. 5. Tusc. Exilium credo quod in maximis malis ducitur. Et paulò post: Iam verò exilium, si rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt.

Exilio, is. penul. cor. ab ex, & salio, significat exeo, & quasi saltando prorumpo. ἀναπηδάω, ἐκθορέω. auss springen, aussspringen) opspringhen, wtspringen) saulter, tressaillir.) Cice. Tyroni: Mihi crede, tuis & illius literis perlectis, exilui gaudio. Terent. in Heaur. Non adeo rtio primò, sed postquam aspexi, illico Cognoui, ad te exilui. hoc est, veluti saliendo & gestiendo cucurri. Huius frequentatiuum est exulto. ἀγαλλιάζομαι.

Exilis. pen. prod. id est, tenuis: kleyn) menu, gresle, delie.) vt, exilis vox, Plin. Varr. 3. de re Rust. cap. 2. Et hic aprum glans cum pascet emptitia, facit pinguem: illic gratuita exilem. hoc est, gracilẽ, & male saginatum. Cice. 4. de Finib. Illorum vero ista ipsa quàm exilia de virtutis vi. Exilitas, atis. denominatiuum: vt, foliorũ exilitas, Plin. Exilitas vitis, Colum. Exiliter, aduerbium. Cic. 1. de Orato. Etenim videmus hsdem de rebus ieiunè quosdam & exiliter, vt eum quem acutissimum ferunt, Chrysippum disputauisse.

Eximium, (διαφέρον, πρόκριτον, ἐξαίρετον) furbundlich, furtrefflich.) wtnemende.) excellent.) excellens, egregium: ab eo quod in sacrificijs optimum pecus de grege eximebatur, vel quod eximia specie animal numini offerendum. Et eximij porci dicebantur maiores, qui ad sacrificandum electi erant signati macula aut nota: sicut egregiæ oues, è grege electæ. nam quod à vulgo exemptum est, singulare dicitur, quòd in aliorum ordinem non sit redigendum. vnde Vergil. Eximias hostias dixit, quæ ad sacrificium destinatæ eximuntur à grege: vt, Quatuor eximios præstanti corpore tauros. Dicitur & in malum. Cicero in Verr. Sin hanc vos in grege tam eximiam iniuriam, tam acerbam neglexisse. Eximiè, aduerbiũ, excellenter. Plin. lib. 22. cap. 22. Picris ab insigni amaritudinis cognomina tur, vt diximus, rotundo folio, tollit eximiè verrucas. Eximiè ornatum templum, Liu. Eximiè diligere, Cicero.

Eximo, is. (ἐξαίρω, ὑπεξαιροῦμαι, ἀφαιροῦμαι, ἐκκρίνω) aussnemen) wtnemẽ) oster.) pen. cor. ab ex & emo, significat excipio, seu aufero. Plau. Nunquam ædepol omnes balneæ mihi hanc lassitudinẽ eximent. Pertinet aliquando ad forum. Pomponius Iurisconf. Eripere est de manibus auferre per raptum: eximere vero quoquo modo auferre; vtputa si quis non raperet aliquem, sed moram faceret, quo minus in iudicium veniret, vt actionis dies exiret, vel res tempore admitteretur, videtur exemisse, quãuis corpus nõ exemerit. Cicero ad Quint. Fratrem 2. Tum Clodius rogatus, diem dicendo eximere cœpit. Quod hic Cicero, eximere diem, alio loco tollere diem dixit. Aliquando cum datiuo construitur: vt, eximere noxæ, est gratiam criminis facere: hoc est, remisssionem (vt vocant) dare. Liu. 8. ab Vrb. Bene habet (inquit Dictator) Quirites, vicit disciplina militaris, vicit populi maiestas: non noxæ eximitur Fabius, qui contra edictum imperatoris pugnauit. Eximere notæ, remittere infamiam. Gell. lib. 4. cap. 20. Sed cum ille deierasset inuitissimum sese oscitatione victum, teneriq; eo vitio, quod oscedo dicitur, notæ iam destinatæ exemptus est à censoribus. Eximere honoribus: id est, priuare. Plin. in Epist. Quid enim miserius, quàm exactum, & exemptũ honoribus senatorijs, laboribus & molestia non carere? Eximere numero, est eximiũ habere: id est, non inter vulgares connumerare, sed tanquam præcipuum habere. Quint. lib. 1. Authores alios in ordinẽ redegerint, alios omnino exemerint numero. Construitur & cũ ablatiuo: vt eximere metu. Plau. in Rud. Exime hoc miseram metu.

Exin, (ἐντεῦθεν) darumb) daerom) pour ceste cause.) pro exinde, significat propter hoc, quapropter, ideo. Liu. lib. 1. Vti igitur paulò ante animum inter Fidenatem Romanamq; rem ancipitem gessisti, ita iam corpus passim distrahendum dabis. Exin duabus admotis quadrigis, in curru earum distentum illigat Metium.

Exinanio, is. ab ex, & inanio. euacuo, attenuo, & ad nihilum redigo. (ἐκκενόω) ausslären.) wtleghen.) vuyder.) Plin. lib. 10. ca. 60. Oua sale exinaniri credduntur. Cic. 7. Verr. Nox illa tota exinanienda nasui consumitur. Exinanitio. Plinius, Succurrit aliquando præceps alui exinanitio.

Exinsperato, (παρ᾽ ἐλπίδα, ἐξ ἀπροσδοκήτου) onuerhuetz, onuerſiens) a despourueu.) aduerb. quod nõ sperabat. Liu. li. 1. Tũ clamore, qualis ex insperato fauentium solet, Romani adiuuant militẽ suum.

Existimo, as. pen. corr. ab æstimo, diphth. in i longã conuersa: puto, iudico, & quasi ex æstimatione statuo atq; decerno. (ὑπολαμβάνω, λογίζομαι.) meynẽ) penser & iuger.) Quintil. Ex præteritis existimari solent præsentia. Cic. 4. Verr. Certissimum accipiste argumentum, quo facilius de singulari eius impudentia existimare possitis. Hinc Existimatio, (δόξα) quæ ferè semper passiuæ significationis est, & pro reputatione ac bona fama capitur, vt homo magnæ existimationis. id est, de quo omnes bene opinantur. Et dicimus existimatum esse, pro clara opinione præditũ. νομίζεσθαι. Paulus Iurecon. Existimatio est dignitatis illæsæ status, legibus ac moribus comprobatus: quæ ex delicto nostro, autoritate legũ aut minu tur aut cõsumitur. Minuitur, quoties manente libertate, circa statum dignitatis pœna plectimur. sicut cum relegatur quis, vel quum

quum ordine mouetur, vel quũ prohibetur honoribus publicis fungi, vel quũ plebeius fustibus cæditur, vel in opus publicũ datur, vel quũ in eã causam quis incidit, quę edicto perpetuo infamiæ causa memoratur. Consumitur verò, quoties magna capitis diminutio interuenit, id est, quum libertas amittitur, veluti quũ aqua & igni interdicitur.

Existo, appareo, emineo, prodo, exurgo, exalto, (ἀνακύπτω, ἀναφέρομαι, ἄνω φέρομαι, ἐξανακολυμβάω.) entston, herfur kommen) zijn) sourdre, se dresser.) Cice. de Diu. Summersus equus voraginibus non existit. Et iterum: Existit hoc loco quæstio subdifficilis. Et libr. 2. Officior. Atqui eo tempore tantæ discordiæ secutæ sunt, vt & tyranni existerent, & optimates exterminarentur, id est, exurgerent vel exaltarentur.

Exitiabile, idem qđ exitiale, (ὀλέθριον, ἐξώλης.) schädlich, tödlich) verderffelijck) dootlijck.) Ouid. libr. 6. Met. Dumq; manu tentat trahere exitiabile ferrũ.

Exitiale, θανάσιμον, mortiferum, calamitosum, damnosumq;. Plin. lib. 8. Ille cõtrà vrinã spargit prudens hanc quoq; leoni exitialem. Verg. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ.

Exitium ab exeo, is. Festus, Exitium antiqui ponebant pro exitu, nũc exitium pessimum exitum dicimus. vnde & mors dicitur. verderbung, schade) verderfenisse, schade) malencontre.) Aliquãdo calamitas, Teren. in Phorm. Quod ego nunc subito huic exitio remedium inueniam miser? Colu. lib. 1 Sic emunita sola & latera horreorũ prohibẽt curculionem, quod genus exitij, quum incidit, multi opinantur arceri posse, si excisæ fruges in horreo ventilentur, & quasi refrigerentur.

Ex iure manum conserere, dicitur quasi simul coniungere, & commiscere manus in rem, de qua erat controuersia.

Exlex, qui sine lege vel extra legem viuit. (ἄνομος) on gesatz) sonder wet, ongedwongẽ) sans loy.) Lucil. Saty. 2. Non dico, vincat licet, & vagus exulet, erret Exlex. Varr. Postremò quæro, parebis legib. an non? an'ne exlex solus viuis?

Exoche (ἐξοχὴ) eminentia vel excellentia. vnde κατ' ἐξοχὴν dicitur per excellentiã. Verg. 1. Georg. Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. Vbi Seru. Pelusium vnũ est de septẽ ostijs Nili, vbi optima lens nascitur. vnde κατ' ἐξοχὴν locutus est.

Exodium, (ἐξόδιον) genus cantus, vt inquit Iul. Pol. quem cedentes de theatro cantare consueuerant, ab ἐξῳδῶν. Sunt, qui exponant exodium esse cantum, ab ἔξω extra, ᾠδὴν cantum. Erant enim secundum eos exodia redicula versibus intexta, fabellis Atellanis potissimum inserta, quæ sine cantu solebant iuuenes iactitare. Iuuen. Tandemq; redit ad pulpita notum Exodium. Et iterum: Vrbicus exodio risum mouet Atellanæ. Suet. in Tybero: Vnde vox Attellanico exodio ꝓximis ludis assensu maximo excepta percrebruit, hircum capreis naturã ligurire. ἐξόδιον etiam significat exitum, quasi ἔξω τῆς ὁδοῦ; id est, extra viam. Vnde Varro finem vitæ appellat exodiũ. Itẽ; Quod cœperas modo in via narra, vt ad exodiũ deducas. Vnde etiã Exodus liber, quo Iudæorũ exitus ab Ægypto describitur.

Exolesco, is. lui. vel leui. ab exoleo fit, & significat crescere desino. ἐξίσταμαι, ἀπομαραίνομαι. vff hören zů wachschen, veralten) ophouwẽ te wassen, verouden) defaillir & se passer.) Vnde Exoletus, (ἔξωρος ἀποταξάμενος παῖς) masculum scortum, seu pathicum concubinum iam adultum, & ferè dimissum, quod crescere desinit, significat. Olim Alexander Romanorum Imperator exoletos Heliogabali iussit deportari, aliquos etiam naufragio mergi. Aliquãdo exolescere, est vehemẽter crescere. ἐπακμάζειν. Vnde Exoletus, a. um. (ἀκμαῖος) pro vehementer adulto. Plaut. Reliqui domi exoletam virginem. Aliquando significat veterem fieri, deficere. Agretius: Adolescere augumenti est, inolescere coaugmenti, exolescere vanescentis. Plin. libr. 37. Carchedonij nescio an in totũ exoleuerint, postquã metalla æris ibi defecerunt. Col. lib. 2. Nam multa sunt (vt dixi) quæ negligentia exolescãt, & fiant sterilia. Vnde Exoletus, ἀπηρχαιωμένος, vetustus, & ab vsu remotus. Quint. libr. 8. Obscuritas fit in verbis, etiam ab vsu remotis, vt si commentarios quis pontificum & vetustissima fœdera, & exoletos scrutatus authores, id ipsum petat. Liu. Arte agendum exoleto iam vetustate odio.

Exoluo, is. (ἀπολύω ἐκτίνω, ἐκπληρῶ) aufflösen, ledigen) ontbinden, verlossen) deslier.) quod ligatum erat perfectè soluo, expedio, libero: & refertur ad multa, construiturq; aliquãdo cum accusatiuo solo, aliquando cum accusatiuo & ablatiuo. Plaut. in Epid. Tu vt exoluam manus. Lactan. libr. 1. Religionum animos nodis exoluere pergo. Liuius ab Vrb. 9. Nam quòd deditione nostra negãt exolui religione populum. id est, scrupulum adimi. Lact. lib. 5. Imperatori omnium Deo fides seruanda est, qui non tantũ viuentibus, sed etiam mortuis potest virtutes exoluere, quasi præmio afficere. Plin. in Epist. Pecuniam etiam, qua tunc ampliore illi opus erat, vt æs alienum exolueret. &c. Idem: Impleui promissum, priorisq; epistolæ fidem exoluo. Terent. in Hecy. Illas errore, & te simul suspicione exoluas.

Exoculasso, is. (ἐξοφθαλμίζω) vide in Oculo, as.

Exoculatus, (ἐξομματωμένος) blindt) aueugle.) oculis priuatus. Apuleius, Cæcam, & prorsus exoculatam esse fortunam.

Exomidas, (ἐξωμίδας) pen. cor. appellant vestes sine manicis, quasi humero tenus exertas, & citra humerũ desinẽtes. Talibus vsi sunt monachi, qui hodie æquè figurantur exertis extra vestẽ brachijs. Quod genus vestiũ colobia nuncupãt, quasi truncata, & mutilata sine manicis. Sunt qui comicorũ vestimentum esse intelligant exertis humeris.

Exomus, (ἔξωμος) i. expeditus, & exertis humeris.

Exonero, as. are. vide Onero.

Exopolis, (ἐξώπολις) pen. cor. dicitur, qui extra muros vrbis habitat, quasi extramuranus.

Exorabula, (ἀναπειστήρια) ab Apuleio vocantur omnia artificialia argumenta, quibus orator per vim

eloquentiæ iudices exorat.

Exorbito.tas.pen.cor.quasi ex orbita recedo.(παρεκτρέπομαι, ἀφαμαρτάνω τῆς ὁδοῦ) Augu.lib.9.de Ciuit.Non eis cedentes ad aliquid approbandum vel perpetrandum,quod exorbitet ab itinere sapientiæ & lege iustitiæ.

Exorcismus.(ἐξορκισμὸς) adiuratio.

Exorcista,(ἐξορκιστὴς) adiurator.

Exorcizare,(ἐξορκίζειν) inquit August.lib.1.de Beata vita, est per diuina immundum spiritum adiurando expellere.

Ex ordine,(ἑξῆς) sine intermissione.Verg.lib.4.Georg.Septem illum totos perhibēt ex ordine menses Fleuisse.

Exordior.iris.exorsus, (φροιμιάζω, ἀνακρούομαι) anfangen) beghinnen) commencer) incipio.Plau.in Asin.Pergam quō occœpi,& ibi consilia exordiar.

Exordium,initiū.(προοίμιον, ἀρχή.) eyn anfang) een beghinsel) cōmencemēt.) Verg.lib.4.Æneid.Quid nunc reginam ambire furentē Audeat affatu?quæ prima exordia sumat?Cice.lib.1.ad Heren.Exordium est principium orationis, per quod animus auditoris vel iudicis cōstituitur, vel apparatur ad audiendum.Dictum exordium,quod ex re & causæ visceribus oriri debet.Sic exorsum,si.pro eodē: Verg.2.Georg.Non hic te carmine ficto, Atq; per ambages,& lōga exorsa tenebo. Id est,simpliciter vniuersa describam : neq; vt in Æneide aliquibus figmentis, aut vllis vtar ambagibus. Et Exorsus. us.masc.gen.Cic.pro lege Manil.Sed pro vestri imperij dignitate atq; gloria,quoniam is est exorsus orationis meæ,videte quem vobis animum suscipiendum putetis.

Exorior,nascor,emergo,exurgo. (ἀναφαίνομαι, ἀνατέλλω, κατακύπτω.) vffgehē,entspringen) opgaen, ontspringen) naistre,se leuer & sourdre)Verg.Exoritur clamorq; virûm,clangorq; tubarum.Teren. Tu sola exorire,quę perturbas hæc tua imprudentia.Aliquādo pro inuadere.nam (vt Donat.scrib.) qui expectans aliquem inuadit,exoriri dicitur.Aliquando pro recreari.Cic.ad Att.lib.7.Nunc venit idem vsu mihi,quod tu tibi scribis,quoties exoris or.ego enim nunc paulū exorior,& maxime quidem his literis, quæ Roma afferuntur . Exoritur rex.id est,fit rex,& creatur in regem. Cic.3.Offic. Sed repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ.

Exortus.us.vt exortus solis,exortus syderum,Plin.

Exortiuus.a.um.adiectiuum. Plin.lib.18.cap.34.A parte exortiua solstitialem habebit exortū. id est, orientem versus. Idem lib.7.cap.43.Negauerunt illi quenquā nonaginta partium exortiuam mensuram,quod anaphoras vocant,transgredi.De varietate nascendi loquitur, exortiuam igitur mensuram.id est,eam,quæ ortus nostri spacium complectitur.

Exorno. as. valde orno , seu magnifice apparo, instruo. (διακοσμέω, ἐκκοσμέω, κατακοσμέω.) zieren.)vercieren.) aorner.) Plautus in Aulul. Repudium rebus paratis, exornatis nuptijs.Terent. in Eun.Ita visus est dudum,quia varia veste exornatus fuit:nunc eò videtur tibi fœdus, quia illam non habet. Interdū fœdare significat authore Nonio.Idem in Heau.Ego 'ne? si viuo,adeò depexum, Adeò exornatum reddam,vt dum viuat, meminerit semper mei.

Exoro,(λιτανεύω, κατα λιτανεύω, αἰδέομαι) erbitten) verbiddē) impetrer.) pe.prod.orando induco,seu orando impetro.Teren.in Phor.Nequeo te exorare,vt maneas triduū hoc. Idem:Orator ad vos venio,ornatu ꝓlogi, finite exorator sim. Interdum pro magna gratia orare , præsertim quando cum duobus accusatiuis construitur.Plaut.in Cap.Vnū exorare vos finite nos. Sic dicimus, Hoc vnum te exoro. hoc est, vnum ꝓ magna gratia, siue vnum magnopere te oro . Quod præpositio ex, & oro commode & naturaliter expetunt.

Exorabilis.le.qui exorari potest,& à quo facilè obtinemus,quod petimus.Cic.ad Qu.frat.lib.1.Nam si implacabiles sunt iracūdiæ,summa est acerbitas: sin autē exorabiles,summa est lenitas : quæ tamen vt in malis,acerbitati anteponenda est.

Exors.tis. extra sortem , (ἀπόκληρος) vngenōssig, vnteylhafft) ondeelachtich) cui contrariū est consors,ὁμόκληρος.Verg.5.Aen.Nam te voluit rex magnus Olympi , Talibus auspicijs exortem ducere honorem.Liu.3.Bel.Pun.Vnum esse exortem Punicę amicitiæ,fœderisq; secum facti.id est,qui non esset particeps amicitiæ.Sic exors culpæ,apud eundem lib.2.Bel.Pun.

Exos,sine osse.(ἄνοστος.) Lucilius, Exos & exanguis tumidos perfluctuat artus.Plaut.in Menæh.Faciā quod iubes,securim capiam ancipitem, atq; hunc ego senem exossem reddam.

Exosso.as.ossa detraho (ἐξοστίζω.) entgrātē) die graten wtdoen) les oz oster)Terent.in Adelph.Congrum istum maximum in aqua finito ludere pauli sper:vbi ego venero,exossabitur.Apul.Exquamatus atq; exossatus piscis vix palpitat amplius. Plau. in Amph.Exossatum esse oportet, quē probè percusserit.Colu.lib.12.cap.53.Ergo fitientem suem eum occideris, benè exossato.nam ea res minus vitiosam,& magis durabilem salsuram facit.

Exosus.a.um.adiectiuū, actiuè dicitur,qui odio habet. Verg.5.Æn. Iupiter omnipotens si nondū exosus ad vnum Troianos, si quid pietas, &c.Accipitur aliquando passiuè, vt apud Gel.libr.2.cap.18. Eius Epicteti etiam de se scripti duo versus feruntur:ex quibus latenter intelligas,non omnes modò dijs exosos esse.

Exoticus.a.um.pen.cor.peregrinus,aduentitius.ἐξωτικὸς.Plaut.in Must.Non omnes possunt olere vnguēta exotica. hoc est aliunde apportata. Dictum exoticum ab ex, extra, & otion auris, quasi à nostris auribus alienum.

Expallio.as.are.pallium auferre. Plaut.in Cass.Neq; quibus modis purgem scio me meq; vxori,expalliatus sum miser.

Expalpo,as.elicio.ἀπολαμβάνω.Plau.in Aul. Nunc seruus argentum à patre expalpabit.

Expando.is.aperire,extēdere. ἐξαπλόω, ἐκπετάννυμι. au

ausstrecken) wtstrecken) espandre) Col. lib. 12. ca. 13. Hæ herbæ diligenter purgantur, & sub vmbram expanduntur. Expandere dictis, explicare. Lucret. lib. 1. Et rerum naturam expandere dictis. Vnde Expanditor vbale. Plin. in Paneg. Neq; enim solum vagus ille expanditor amnis intra vsurpata semper collium substiterat, atq; hæserat. Id est, qui se desborde.

Expapillo. as. vsq; ad papillam denudo, vnde brachium expapillatum dicitur. Plaut. Mil. Idem & cum nexu in humero, læuo expapillato brachio.

Expato. as. pen. cor. in locum patentem me do, Pacuuius: Expatant se omnes, publiceq; ostendunt. Et sic á pateo fit. Quidam á spacium deriuant, vt sit in spacium se conferre.

Expecto. as ab ex & specto, maneo, operior. wartē) wachten) attendre) Solemus enim aliquid aspicientes diutius in eodem loco manere. περιμένω, ἀναμένω, προσδέχομαι. Terē. in Phor. Senē quoad expectatis vestrum: Item pro desiderare, quoniam q̃ desideramus, cum voluptate aspicimus. Verg lib. 2. Expectatē venis. περιπόθητος. Teren. in And. Expecto, quid velis. Id est, desidero scire, quid velis. Expectatus quoq; pro odioso & molestæ vitæ. nam filijs parētes aut amabiles sunt, aut expectati: amabiles boni: expectati mali, quorū mors in dies singulos expectanda & exoptanda est. Idem pro sperare. προσδοκᾶν. Verg. lib. 1. Georg. Sed illos Expectata seges vacuis elusit aristis. Expectatio, desiderium: vt, mouere expectationem, pro excitare desiderium. Cic. ad Att. lib. 2. Quantam tu mihi moues expectationem de sermone Bibuli: Vincere expectationem omnium, hoc est opinionem & existimationem. Cic. 7. Verr.

Expectoro. ras. pen. cor. extra pectus eijcio. ἀποστηθίζω. Cic. lib. 3. de Orat. Tum pauor mihi sapientiā omnem exanimato expectorat.

Expeculiati, dicuntur serui sine peculio. Plautus.

Expedio. dis. pen. corr. libero, & quasi pedum ligamenta dissoluo. ἀπολύω. ledig machen, entwirren) los maken, ontwerren) deliurer, despestrer.) Sisen. lib. 3. histor. Inermes armat, impeditos expedit. Aliquando ponitur pro explico. ἀναπλέκω. Seneca: Iandiu vtile sit, expedi. Aliquando pro extra fero, profero. Verg. Cereremq; canistris Expediunt. Aliquādo pro extollo. Idem: Tum verò augurium Rutuli clamore salutant, Expediuntq; manus. Et expedire, est vtile, seu bonum ac necessarium esse, συμφέρειν: sed hoc tantum in tertia persona singularis vel pluralis numeri. Terent in Heaut Expedit bonas esse vobis. Idem in Phormione: Nostrapte culpa facimus, vt malos expediat esse, dum nimium dici nos bonos studemus atq; benignos. id est, congruat, & quasi necesse fit. Est etiā euentum habere. ἀνύειν. Plaut. in Amph. Nequiter penè expediuit.

Expeditus, nomen ex participio, id est, paratus. fertig) gheree t) prest & appareille) Cæsar. 2. Bell. Gall. Cæsar sex legiones expeditas ducebat. Cicero. 11. Phil. Expedito nobis homine & parato P. C. opus est. Expedita cœna, breuis, & succincta, apud Plin in Epist. Expeditum iter. Cice. ad Att. lib. 16. Omnibus copijs te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit. Expeditior labor, facilior, apud Columel. lib. 2. cap. 4. Sic expediti milites, dicuntur leuioris armaturæ, & sine impedimentis. γυμνῆται, εὔζωνοι. Sallust. Legionem cum qua hyemabat, & quamplurimos potest Numidas equites pariter cum occasu solis expeditos educit. Expedita legio, expeditus exercitus, expedita subsidia. in quibus milites sunt leuis armaturæ, & qui facilè huc illuc perducuntur. Liuius. 4. Bell. Pun. Cum legione expedita profectus. Cice. ad Cato. Cum aduesperasceret, expedito exercitu ita noctu iter feci, vt, &c.

Expeditio, (ἐκβολὴ, στρατεία) eyn zuck (eenen tocht) vng voyage) vocatur, cum exeunt milites ad bellum, quòd expediunt Rempub. aut se à cæteris negocijs. Curtius: Omnem expeditionem ac militarem apparatum adduxit. Et suscipere expeditionem. ἐπιστρατεύειν.

Expello. lis. expuli. eijcio. ἐξωθέω, ἐκβάλλω. außstreiben) wtdryuen) iecter ou poulser hors) Plau. Ancillam domo expulit. Cæs. 3. Bel. Ciuil. Magnis copijs cum sorore Cleopatra gerens bellum, quam paucis antè mensibus per suos propinquos atq; amicos regno expulerat.

Expendo. dis. di. sum. pondero. σταθμῶμαι. erwegen) weghen) peser) Plau. in Asin. Quot pondo te censes esse nudum? At pol ego qui te expendi scio, nudus vinctus centū pondo es, per pedes quādo pendes. Quandoq; significat exactè examino, considero. λογίζομαι, ἐξετάζω. Cic. lib. 1. Off. Quę contemplantes expendere oportebit, quid quisq; habeat sua eademq; moderari. Quandoq; est perfectè soluere. ἐκτίνειν. Verg. 2. Aen. Et scelus expendisse merentē Laocoonta ferunt. id est, persoluisse. Quandoq; exponere, erogare. ἀναλίσκειν. Vnde

Expensa. æ. & Expensum, si. (δαπάνη) kost) onkost) la despence) sumptus: hoc est, quod erogatur. Plautus in Truc. Vsuraria accipiat illico expensa. Plin. lib. 33. cap. 3. Et adhuc expensa in rationibus dicuntur. Expensum ferre, est scribere se pecuniā dedisse, vt scribit Asconius: vt cum per singula expensi nomina, summam quandam expensam asscribimus. Nomina autem vocātur in rationibus, quos nunc articulos dicimus. Cic. 3. Verr. Homo amantissime, tabulas cum conficeres, &c. satis te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si quibus pecuniam credebas, ijs expensum non ferres, neq; in tuas tabulas vllum nomen referres: Idem cum tot tibi nominibus acceptū Curtij referrent, quid proderat tibi expensum illis nō tulisse: Expensam ferre, non solum de pecunia, sed etiam de aliis operibus dicitur. Cœlius Cic. Mentio facta est de legione ea quam expensam tulit Caio Cæsari Pompeius. Iabolenus De supel. leg. l. Qui vestem communem omnem, & res plurium generum supellectili expensam ferre solitus erat.

Expergisco. is. & Expergefacio, & Expergifico, actiuam

uam significationem habent, ἐκ γείρω. weckē) esueiller.) Plin. Vrtica letargicos expergiscit tactis cruribus, magisq́ fronte. Aul. Gell. Ingenio expergificādo ratus idoneas. Cic. Experge te facias, dixit pro, te expergefacias. Expergiscor, & expergefio, passiuam. Cicero, Expergiscimini aliquando, atq́ exurgite. Ab expergiscor fit experrectus secundum Diomed. Expergitus ab expergor: & Expergefactus ab expergefio. Expergitus dicitur, qui satiatus somno, sponte vigilat. vnde & Lucil. ait: Ego è somno pueros quum manè expergitus, clamo. Experrectus, à quiete impeditus. Sallust. Experrecti somno, arreptis armis tumultum facere. Expergefactus, (ἀνεγερθεὶς) qui per alium somno excitatus est. Festus aliter, Experrectus, qui per se vigilare cœpit: Expergitus, ab alio excitatus, quem solemus dicere expergefactum.

Expergo, gis, rexi, rectū. quasi exporrigo, à somno excito. ἀνεγείρω, ἀνεγείρω auffwecken) opwecken) esueiller.) Cice. Experge te iam. Actius in Antig. Heus vigiles properate, expergite pectora tarda Sopore, exurgite. Gel. lib. 6 cap. 10. Ista re animos iuuenum expergebat. vnde experrectus, excitatus q́ recentes à somno porrigi & extendi solemus. Cic. 1. De Diuin. Cum autem experrectus esses hora secunda ferè, &c.

Experientia, (ἐμπειρία, ἀπόπειρα) erfarnuss) versoecking) experience.) cognitio nullo docente per vsum reperta, & propriè singularium: ars verò vniuersalium, vt ait Aristot. 1. Met. Man. libro. 1. Per varios vsus artem experientia fecit, Exemplo monstrante viam.

Experior, riris, expertus, (ἀποπειρᾶσθαι ποιοῦμαι, πειρῶμαι) erfaren) versoecken) experimenter) significat sentire, probare, & tentare, ac periculum facere: à peritia deriuatum. Plaut. in Amph. Experiri isthuc mauelim me, quàm mihi memorarier. Terent. in Eun. Omnia prius experiri consilio, quàm armis sapientem decet. Vnde inexpertus, (ἀπείρατος, ἄπειρος) intentatus. Vergil. Ne quid inexpertum frustra moritura relinquat. Et experiri, doceri. Idem, Vos & Cyclopea saxa Experti reuocate animos. Vnde experti, (ἔμπειροι) periti dicuntur. Est etiam actionē intendere in iudicio, ἀγωνίζεσθαι, δίκην λαγχάνειν.

Experiens vir, qui valde experitur. Cicero pro Aul. Cluen. Quas literas A. Aulius vir fortis & experiens, & domi nobilis, M. illius Aulij propinquus, in foro palàm multis audientibus, cū adesset Oppianicus, recitat. Horatius; Et decus, & precium recte petit experiens vir.

Experimentum, idem quod experiētia. Plin. in Pan. Discat igitur Ægyptus, credatq́ experimēto, non alimēta se nobis, sed tributa præstare. Idē: in Epi. Inde abortus & ignorati vteri triste experimētū.

Expers, (ἄμοιρος) nit genossig.) niet deelachtich) exempt.) extra partem, vel sine parte, & ponitur pro ignaro rudiq́, & nullam rerum experientiā habente. Plaut. in Amph. Diues operis, & laboris expers. Cice. 6. Ver. His quidem temporibus in omni orbe terrarum vacui, expertes, soluti, ac liberi fuerunt ab omni sumptuum molestia. Apuleius: Homo rudis, omnium bonarū artium expers. Quandoque etiam pro eo qui non sentit. Vnde expers doloris, qui non sentit dolorem. Expers mortis, qui non moritur. Expers lucis, qui non habet lucem. Quidam hoc nomē componi volunt à pars, quidam ab experior.

Expersum, (διαβρεχὲς) madefactum dicimus. Vergil. Sanieq́ expersa natarent Limina.

Expes. (ἄελπτος) ab ex, & spes, sed s abijcitur, & significat extra spem, vel sine spe.

Expeto, tis. (ἐφίεμαι) fast begären) seer begären, eyschen) demander fort, conuoiter.) penul. cor. quo ad significationē cupiēdi, vide in Appeto. Interdū expetere significat euenire, sicut appetere, aduentare. Plau. in Amph. Ergo in seruitute expetūt multa iniqua. Interdum Velle. ἐθέλειν. Pacuuius. Dij me etsi perdiunt, tamē ad vitā expetūt. id est, volūt. Interdum accipere, transcendere, euadere.

Expetisco, is. ere. vehemēter desiderare. Plau. in Mil. A luculenta, atq́ festiua fœmina, Quæ te amat, tuāq́ expetiscit pulchram pulchritudinem.

Expetesso, is. ere. idem quod petere, siue desiderare. Plau. in Trin. Sed hoc non liquet, Nec satis cogitatum, vtram potius harū mihi artem expetessam. Idem in Asin. Vltro amas, vltro expetessis, vltro ad te accersi iubes.

Expicio, cuius frequentatiuū est expecto, ab ex præpositione, & specio inusitato verbo.

Expilo, las. (ἐκ γυμνώ, φέρω, περιδιδάσκω) berauben) beroouen) piller.) pen prod. diripio, deprædor, furtiuè fraudo, quasi ne pilum quidem relinquere: & si alij dictū existiment à pilis, Romanorū telis: vel à Græco πιλῶ, id est, complano, quod qui è domo supellectilē detrahunt, æquare ac complanare omnia videantur. Inde apud Iureconf. titulus est de Crimine expilatæ hæreditatis. Et qui alienam hæreditatem expilauerit, extraordinariè solet coërceri. Cice. in Part. Si socios spolias, ærariū expilas. Ouid. lib. 3. Met. Expilatq́ genis oculos. Matern. Si Luna à Mercurio defluens feratur ad Martem in diurna genitura, faciet effractores, fures, & qui templa semper sacrilego furore expilent. Cice. 6. Ver. Cum in suspicionem venissent suis ciuibus fanum expilasse Apollinis.

Expio, as. purgare, & mundum ac purum facere. καθαίρω, ἁγνίζω, ἀποδιοπομπεῖσθαι. reynigen) purger.) Liu. Itaq́ vt cædes manifesta aliquo tamen piaculo lueretur, imperatū patri, vt filium expiaret pecunia publica. Plin. in Epist. Dum se prægnantem esse puellariter nescit, ac per hoc quædā custodienda prægnantib. omittit, facit omittēda: quem errorem magnis documentis expiauit, in summum periculum adducta. Expiare scelera, id est punire. Cic in Pis. Tua scelera dij immortales in nostros milites expiauerunt, id est, propter te afflixerunt nostros. Sallust. Neq́ barbaro ritu cæde cædem, & sanguine sanguinem expiandum.

Expiro, as, are. (ἀποψύχειν, ἐκπνέω) aussblasen, flere

sterben)wtblasen,sterue)rendre l'esperit,mourir.) penul.prod. dictũ à spiritu effuso,vel à spiraminibus,quasi spiritum emitto. Luc.libro.3. Expirans animam pulmonibus æger agebat. Aliquando per se plenum est,expirauit: id est,mortuus est, ἐξέπνευσεν. Liuius.2.ab Vrb.Inter primam curationem expirauit. Ponitur aliquando translatè. Plinius in Paneg. Ita verò quæ ciuitas quinquies, atq; etiam sexies consules vidit, non illos qui expirante iam libertate per vim ac tumultum creabantur. hoc est,declinante.

Expiscor, aris. (ἐκκαθεβόμαι) erforschen.) ondersoecken.) senquirer.) est diligentissime quærere vbinam pisces lateant, authore Donato: sed transl late pro indagare sumitur. Terentius in Phorm. Perinde expiscare, quasi non noris. Quandoque lucrifico. Inpáes. Plautus: Tandemq; nescio,quòd ab eo expiscatur.

Expisso,as.are.spissum facere. Plin.libro.25.cap.13. Semine trito expressus, & sole densatus in pastillos, necat sanguinem expissando. Idem.libro.20. cap.7. Expissatum lac.

Explano,(τρανόω,ἐμφαίνω,διασαφίζω)gletten)effen maken)applanir.)penultima prod. planum facio: vt, Explanatus in denos pedes cortex, apud Plin. lib.16.cap.8. Explanare etiam est declarare, manifestare, exponere. verklâren)declarer.) Terent in Phorm. Quem amicum tuum ais fuisse istum? explana mihi. Cic.7.Ver. Explanandum est enim diligentius eorũ causa,qui locum ignorant. Idem 3. Tusc. Non enim verbo solum posuit voluptatem sed explanauit,quid diceret. Sallust. De cuius mori bus hominis pauca prius explananda sunt, quàm initium narrandi faciam.

Expleo,ples.perfecte impleo,seu satio. ἐμπλήθω,ἀναπληρόω.erfullen)vuullen)remplir,combler.) Verg. lib.4.Georg. Improbus ingluuiem ranisq; loquacibus explet. Sallu. Neq; prius iugulandi finis fuit, quàm Sylla omnes suos diuitijs expleuit. Interdũ compleo,seu perficio. Verg. Discedam,explebo numerum,reddarq; tenebris. Plin.lib.36. Vlcera eorum purgant leniter, explentq; cicatrices & emendant. Interdum consolor. Terent.in Heaut. Hem tot mei solius soliciti sunt caussa,vt me vnum expleant. Interdum minuo, nam ex quandoq; priuatiua est. Ennius: Nauibus explebant sese, terrisq; replebant. Explere animum curis, pro exonerare. Terent.in Hecy. Exple animum, teq; hoc crimine expedi. Explere animum,pro satisfacere animo. Terent.in Andr. Dum tempus ad eam rem tulit, siui, animum vt expleret suum. Explebilis, le. quod expleri potest. Cicero.4. Tusc. Indigentia, libido explebilis.

Explenunt, pro explent, scripserunt Veteres.

Explico, as. explicui, & explicaui, explicitũ & explicatum, significat extendere atq; euoluere. & pprie de his rebus, quæ plicis inuolutæ sunt: zerthûn, aufsthûn) vanden anderen strecken,ontvouwen) desrouller, desuelopper.) vt Explicare vestes, Cic. Explicare velum, Plau. Explicare plagas, Martial. Dicit & de alijs rebus. Vergil.2.Georg. Sed trudit gemmas, & frondes explicat oẽs. Mart. De pauone: Miraris quoties gemmãtes explicat alas. Ouid. Atq; explicat ensem. Et apud Liu. Explicare aciem siue ordines siue agmen dicuntur imperatores, cũ milites suos in patentem locum exponunt ad concertationem ineundam. Apud Cic. Explicare literas, siue epistolam, pro aperire, & clausam reserare. Sic explicare volumen. Et explicitus liber, pro absoluto, Mart. P. Bembus: Itaq; libros singulos excutiens, in volumen incidit sepositum, nec satis explicatum epistolarum. Explicatam esse vrbem in plano loco, pro dispositam esse, & descriptam. Explicare domum, vmbrã, id est reddere. Mart. Claudia diffusas vbi porticus explicat vmbras. Explicare negotium aliquod, siue mandatum, pro absoluere, expedire, exequi. Explicare se laqueis, & periculis, pro liberare. Cæs. Legiones quartamdecimam & sextã ex hybernis ab Arare educit, quas ibi explicãdæ rei frumẽtariæ causa superiore commentario demonstrauimus. id est, vt per eos faciliorem haberent rem frumentariam. Transfertur etiam ad res obscuras & difficiles, & pro explanare atq; ostendere ponitur. Cice. ad Att.13. Quod me hortaris, vt eos dies consumã in philosophia explicanda. id est, in scribendo aliquid planius in philosophia. Ad eundem, libro.10. Meas cogitationes omnes explicaui tibi superioribus literis. Hinc deducuntur, Explicatio, verbale. Explicatus, us. nomen. Cicero De Nat.3. Quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. Idem: Hæc fere dicere habui de natura deorum, nõ vt eam tollerem. sed vt intelligeretis, quàm esset obscura, & quàm difficiles explicatus haberet. Inde etiam explicabilis, le. vt Explicabilis mensura, Plini. Et explicatè aduerb. pro clare & aperte. Item explicite. Cæs.1. Bell. Gall. Sed ex propositis consilijs duobus, explicitius videbatur ad Ilerdam reuerti. id est, expeditius, & celerius.

Explodo, is. pen. prod. explosi, explosum, ab ex, & plodo. significat cum sono elido, qđ fit cum rem quæ non placuit, clamore, & gestu, ac strepitu damno. verwûrffen, aufstreiben) vvorpẽ, wtdrijuẽ) chasser & mettre hors.) Nec pprie idem est, quod manibus cũ sono pulsantibus eijcio, sicut Laurentius Valla docuit: nec supplodo, est pedẽ terræ incutio: nec cõplodo, significat aduersas manus inuicẽ collido. Quod nõ significat ex se, alioqui Cicero frustra pedẽ adiecisset lib.1. de Orat. Pedẽ nemo in illo iudicio supplosit. Similiter Quint. li.11. Pedis supplosio, vt loco est opportuna, vt ait Cic.) in contentionibus aut incipiendis aut finiendis: ita crebra est inepti hominis, & desinit iudicem in se conuertere. Aliquãdo per translationẽ supplosus, p reiectus ponitur. Apuleius scribit, complodere vacuas manus, doloris & mœstitiæ signũ esse. Quintil. libro, 11. Nam etiam & complodere manus scenicum est, pedes applodere interim licet. Præterea quòd ista verba à plodo composita, non nisi

nisi actibus pedum vel manuum accommodari possint, minime crediderim, quamuis plerunque accommodentur. Lactan. enim libro De Opifi. ad linguæ actum vsus est Complodo, cum dixit: Bestias etiã potu adiuuat, protenta enim cauataq́ hauriunt aquam. eam comprehensam linguæ sinu, ne tarditate ac mora effluat, ad palatum celeri mobilitate complodunt. Præterea quòd explodo significet eijcio manibus, & quidem cum sono pulsantibus, nequaquam verum est. Quoniam si eijcio significaret, Cic. li. 4. De Fin. non dixisset, Quærimus aũt non quæ sint iam, sed vnde sint explosæ eiectæq́ sententiæ Pyrrhonis, Aristonis, Herilli. Et pro Cluen. Te verò illud idem quod tum explosum & eiectũ erat, nunc retulisse demiror. Si autem significat, per pulsationem eijciendum quempiam manuum vel pedum, siue alio aliquo, liquet explodo non significare eijcio. quoniam & copulare debet diuersa, & non temere Ciceronem eiectæ & eiectũ subtexuisse credi par est. Quandoque explodere significat aliquid tanquam indignum seu inutile eijcere. Cicer. libr. 2. De Diuin. Sed hoc genus diuinationis vita iam communis explosit. Applodo etiam Hieronymus pedibus accommodauit, sicut supplodo, contra Vigilantium scribens: Recordare quæso illius diei, quando me de resurrectione corporis prædicãte, ex latere subsaltabas, & plaudebas manu, & applodebas pede. Igitur applodo, complodo, explodo, subplodo, & si qua alia reperiantur, secundum rei actũ cui applicantur, ita sumi oportet. Et quicquid significat quatio eiusq́ composita, idipsum plodo eiusq́ composita designant. nisi quòd in sono pulsationis diuersa esse existimo, & quibusdam actibus rerum ista non accommodari, quibus illa.

Exploro, ras. pen. prod. exclamo, & cum fletu quodam vocifero. ἀπολύρομαι. Varro: Gemit, explorat, turbam omnem concitat. Interdum obseruare. erforschen, spähen) ondersoecken, verspien) enquirer, espier.) Vergil. libr. 9. Nec non & trepidi Troës formidine portas Explorant. Et sagaciter inquirere. κατασκέπτειν. Verg. Exire, locosq́ explorare nouos. Plin. in Epist. Locus suspectus, & mollis: quem ego interim explorare modico impẽdio iussi, an recipere, & sustinere opus possit. Hinc exploratores (σκοποί, κατάσκοποι) dicti sunt. Plinius lib. 16, cap. 9. Scribit in recenti ad duces explorator. Interdum deliberare, (σκέπτεσθαι.) Vergil. Tuus ô regina quod optas Explorare labor. Interdum siccare. Idem libr. 4. Georgicon: Et suspensa focis explorat robora fumus. Exploratum est mihi, siue exploratum habeo: id est, scio per inuestigationẽ. Cic. de Sen. Quis est tam stultus, quamuis sit adolescens, cui sit exploratum se ad vesperam esse victurum. Exploratus participiũ, significat certum: vt explorata salus. cuius contrarium, salus deplorata. Cic. ad App. Vt consolarer fortem virũ atque sapientem, quàm vt exploratã spem salutis ostenderem, &c. Exploratè, aduerbium, hoc est certò. Cicero ad Quin. Frat. Hæc ita sentio, iudico, ad te exploratè scribo.

Expono, nis. penult. produ. ab ex & pono, significat emittere, & quasi extrà ponere. aufslegen) wtleggen) mectre hors.) vt Exponere vasa, Cic. Exponere in sole fenũ vt siccescat, Columella: exponere in terram copias, Liuius: exponere ex nauibus milites, Cæs. Et Vergil. 11. Socios de puppibus altis Pontibus exponunt. mectre hors.) Plaut. in Truc. Nunc ego istos mundulos, vrbanos amasios Hoc ictu exponam. Aliquãdo significat abijcere, & forti ac fortunæ committere. Vnde infantes abiecti vt pereant, expositi dicuntur. Teren. in Heauton. Cum exponẽdam do illi, de digito anulum detraho, & cum dico vt vnà cũ puella exponeret. Liu. ab Vrb. 1. In proxima alluuie, vbi nunc ficus ruminalis est, pueros exposuit. Plau. Cist. Dat eam puellam ei seruo exponendam ad necem. Plin. Iun. Epistola omnibus commendationibus destituta, malignitati interpretantium exponitur. Cice. 3. Ver. Cum tibi exposita esset omnis Pamphilia ad prædandum. Aliquando significat declarare, explicare, interpretari. Cic. 1. Phil. Antequam de rep. scribam, P.C. exponam vobis breuiter consilium profectionis, & reuersionis meæ. Vnde Expositio verbale, explicatio. Ponitur etiam interdum pro expendo. καταβάλλω. Solinus: Cum magnam is pecuniam exposuisset.

Exposco, scis. ἐξαιτέω. vide in dictione Posco.

Expostulo, las. pen. cor. δικαιολογοῦμαι, ἐγκαλῶ. verweissen, beclagen) verwyten al kyuende) exquiro, conqueror, seu querelam apud eum ipsum depono, qui fecit iniuriam. & cum querela amico insto, & quasi officiũ amicitiæ in alio desydero. Terent. in Adel. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant Sibi fieri iniuriam, vltro si quam fecere ipsi expostulãt, Et vltro accusant. Vnde expostulatio (ἔγκλησις, μέμψις) querela aduersus illum ipsum q peccauerit. Et expostulator. ἐγκληματικός. Et non solum ablatiuo cum præpositione iungit, sed etiam alij ablatiuo. Marcus Ciceroni: Filius lenis & facilis à te existimari debeo, qui nihil tecum de ipsis rebus expostulem. Aliquando sine ipso ablatiuo, vt cum iniuria, de qua quis rationem postulat, in accusatiuo ponitur, tũc etiam significat exquiro. Teren. in And. Sed quid agam? Adeam'ne, & cum eo iniuriam hanc expostulem? iniuriam, id est rationem, siue causam iniuriæ. Aliquando vehementer postulare, id est vehementer velle, ratione ex, quæ multũ auget. Cic. pro Rosc. Com. Vix mediusfidius tu Fanni à Ballione, aut aliquo eius simili hoc expostulare audeas, & impetrare posses. Postulo verò, pro volo sæpe sumitur. Terent. in Andr. Etiam me nunc seducere istis dictis postulas?

Exprimo, mis. (ἐκπιέζω, ἐκβιάζομαι) aufstruckẽ) wtdrucken, oft wtduwẽ) pressurer, espreindre.) pen. cor. pmendo extraho, & elicio: vt exprimere oleũ, exprimere liquorem. Plin. Expresso vino infunditur aqua vinaceis. Idem lib 28. cap. 9. Dein liquatæ per lintea exprimuntur, ac reponũtur in fictili

locis frigidis.id est, transcolantur. Aliquando declaro, (διαφαίνω, ἀναμάσσομαι) manifesto. Macro. Nihil vnquã locutus fuit expressius. Plin. in Epist. Possumus apud Prusenses area, quam vacare scribis, vti: illudtamen parum expressisti. Aliquando repręsentare, assimilare. Plin. in Epist. Nã si esse no bis curæ solet, vt facies nostra ab optimo quoq; artifice exprimatur, nõne debemus, &c. Exprimere inter alia etiam hoc significat, vi & necessitate impetrare & auferre. vt enim extorquere, sic exprimere dicitur, quasi manibus pressis auferre & extendere. Cic. pro Quint. Extorquendũ est inuito, atq; ingratis quod nõ debet, eripiendum atq; exprimendũ est: de fortunis omnib. P. Quintius deturbandus est. Exprimere formulas, pro conficere. Cice. pro Rosc. Com. Expressæ sunt enim ex vniuscuiusq; damno, dolore, incommodo, calamitate, iniuria, publicè à prætore formulæ, ad quas priuata lis accommodat. Expressè, aduerb. manifestè, aptè. Plin. in Epist. Vt mihi Attilius noster expressè dixisse videatur, sic in foro pueros à centumuiralibus causis explicari, vt ab Homero in scholis.

Exprobro. bras. (ὀνειδίζω) verweissen) verwijten) reprocher.) pen. cor. quæ alijs præstiti commemorans impropero. Terent. Nam isthæc commemoratio, quasi exprobratio est immemoris benefici. Cic. de Amic. Odiosum sanè genus hominum officia exprobrantiũ: quæ meminisse debet is in quẽ collata sunt, non cõmemorare qui cõtulit. Exprobrare, reijcere. Plin. lib. 8. ca. 52. Catonis Censoris oratiões exprobrãt callum aprugnũ. Sumitur tamen pro qualemcunq; culpã obijcere. Ouid. li. 12. Metam. Trepidoq; fugam exprobrauit amico. Aliquando est obijcere culpam non verbis, sed re & aliquo facto. κατηγορεῖν, καταμέμφεσθαι, πταίειν. Plin. in Epist. Nam mala emptio semper ingrata, eo quòd exprobrare stultitiã domino videtur.

Expromittere, est pro alio promittere, hoc est fidem iubere. ἐγγυᾶσθαι. Vlpian. De iure dot. Debitor mulieris iussu eius pecuniã viro, suo expromisit. Idem De Donatione, Siquis seruo suo grandem pecuniam crediderit; deinde liber factus eam expromiserit. Et expromissor, fideiussor, sponsorq;. ἐγγυητής. Pompo. De verb. obligat. Satisfactioq; ita obligat promissorem, vt expromissores quoq; ab eo petantur.

Expromo. mis. (προφέρω.) pen. prod. vide Promo.

Expugno. as. (καταπολεμῶ.) vide Pugno.

Epulsim, (κατὰ ὠθισμὸν) aduerb. signifi. frequenter pulsando.

Expulso. sas. frequent. quod significat frequenti pulso agito. Ῥιπίζω. Mart. Si me nobilibus scis expulsare sinistris, Sum tua: si nescis, rustice redde pilã. Hinc expulsor, ἐλατήρ, ἀπαγωγεύς: & expultrix, ἡ ἐλάτειρα, & ἡ ἐλάτειρα, verbalia. Cic. Expultrix vitiorũ.

Expungo. gis. extrudo atq; amoueo. aussstichẽ, aussstilgen) wtsteke, wtdoen) Persius, Expungã, nanq; est scabiosus, & atra Bile tumet. Vnde etiam milites ab exercẽda militia repellere, adempto stipendio significat. Milites enim punctis scripti, inserũtur legioni, & iurant, vt docet Vegetius li. 2. Inde expuncti, dicti deleti, & à militia remoti. Plaut. in Curcu. Miles pulchrè centuriatus est expuncto in manipulo. Et expungi (ἐξαλείφεσθαι, διαγράφεσθαι, ἀπολύεσθαι, ἐκκρίνεσθαι) dicuntur iudices, quando amouentur à iudicando, veluti cancellati ex albo iudicum. Dispungere quoq; simile est, quod significat conferre accepta & data, sicut Papinianus Iureconsultus docet.

Expuo. puis. cum fastidio aliquid eijcio, quasi pus extra mitto. ἐκπτύω, ἀποπτύω. ausss(pouwen) wtspouwen) cracher) Pus autem est omnis humor corpori onerosus: vt, Periculosam cũ tussi miser expuo saliuam. Teren. per translationem in Eunu. dixit, Illam vbi expueret miseriam ex animo.

Exputo. tas. pen. corr. ab ex & puto componitur, & significat putationem & incisionẽ superfluorum ramorũ aut sarmentorũ, quæ aut ex arboribus aut vitibus runca eximuntur. aufshouwẽ) wtsnoeyẽ) couper.) Colum. lib. 11. Palos vna opera cædere, & exputatos acuere centum numero potest. Et libr. 3. cap. 15. Deinde velut veteranam vitem totam exputare, & ad vnam materiam firmissimam redigere. Per translationem ponitur pro putare, & mente voluere. ἀναλογίζεσθαι. Plancus Ciceroni, Quę mens eum, aut quorum consilia, à tanta gloria, sibi verò etiam necessaria ac salutaria, auocarint, & ad cogitationẽ consulatus bimestris, summo cum terrore hominum, & insulsa cum efflagitatione transtulerint, exputare non possum. id est apud me perpendere, & ratiocinari.

Exquiliæ, (αἱ ἐσκυλῖνοι λόφοι) tãtum plural. Romæ mons erat ab excubijs regis, vel q; excultę fuerint à Tullo rege. Ouid. lib. Fast. Adde q; excubias, vbi rex Romanus agebat, Qui nunc Exquilias, nomine collis habet. Hinc & Exquilinus mons dicitur. Varro, Exquilinus mons septiceps, apud ædem Iunonis Lucinæ, vbi æditiuus habitare solet.

Exquiro, (ἐξετάζω, ἐξιχνιάζω) erfaren, fleissig süchen. onderfoecken) S'enquerre diligẽment) pen. prod. diligenter inqro, secerno, eligo. Cic. 4. Acad. Neq; nos studiũ exquirendi defatigati relinquimus. Teret. Nunc ea me exquirere, Iniqui patris est. Plaut. in Amph. Te certè heri aduenientẽ illico & salutaui, & valuisses'ne vsque, exquisiui. Exquisitus. a. um. nomen ex participio, electus, quasi diligenter quæsitus: vt Exquisita doctrina philosophus, exquisita verba, exquisita opera: id est, ἐξαίρετα βουλεύματα. Cicero, Exquisita ingenia: Exquisitæ epulæ, Plinius.

Exta, (σπλάγχνα) das gehenck) die crauweye) les entrailles) in plurali, proprie iecur, cor, & pulmo dicuntur, quia in parte superiori locantur, ab extando. Et lien & iecur hoc nomine appellãtur, quoniam supra inferiora intestina locantur. Verg. 2. Geor. Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis. Omnia simul complexus est. Romanorum religio semper extorum caput putauit iecur. Vnde Festus hæc omnia dici exta putauit: quia dijs prosecentur, qui extant eminentq;, vt non à situ,

ſed ab officio dicta putarit. Scribit Plin. libro. 30. præcordia vocari vno nomine exta in homine.

Extemplo, (αὐτίκα) bald) terſtont) ſoudainement.) aduerbium, tota vna dictio, ſignificat ſtatim, quaſi extra tempus, hoc eſt temporis cõmoditatẽ. Templum enim dicitur locus manu deſignatus in aëre poſt quem illico captantur auguria: ſeu quòd augures ſtatim viſis auſpicijs vel à templo cœli oculos auertebant, vel à templo terræ diſcedebant.

Extemporaneum, (ἀμελέτητον, αὐτοσχέδιον) pro ſubitario accipimus.

Ex tempore, duæ partes ſunt, & ſignificat ex improuiſo, & impræmeditate. ἐκ τοῦ παραυτίκα, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἐκ καιροῦ, ἀπὸ καιροῦ. vnuerſehenlich) onuerſienlijck) ſoubdainemẽt.) Cicero, Quos credimus expedire rem, & conſilium ex tempore capere poſſe. Inde vocatur extemporalis, ſiue extemporaria oratio, (αὐτοσχέδιος, ἀμελέτητος, αὐτοσχεδιασμός.) vide in Temporalis. Aliquando ſignificat ex tempore, pro temporis conditione, ἀπὸ τοῦ καιροῦ. Cicero lib. 3. Offic. Huius generis quæſtiones ſunt hæ omnes, in quibus ex tempore officium quæritur.

Extendo, dis. (ἐκτείνω, ἀποτείνω.) vide in Tendo.

Extenuo, as. oblimo, valde tenuẽ facio, ſiue minuo. ἐκτρυχόω, ποιεῖν ἰσχνόν, κατισχναίνω. kleyn machen, dun machen) vercleynen, ſubtijlder maken.) Cice. libro. 2. ad Heren. Defenſor autem cauſſam fuiſſe negabit, ſi poterit: aut eam Vehementer extenuabit. id eſt, εὐτελιεῖ.

Exter, a. um. pen. cor. idem quod externus. ἀλλότριος ξένος. frembd, auſslendich.) vreemt) eſtrangier.) Vnde Statius, Exter honos, dixit pro extraneo.

Exterebro, bras. penul. cor. extra vel valde terebro. ἐκτετραίνω. wtboren, doerboren) perſer auec vng tairiere.) Per tranſlationem ſignificat aliquid extorqueo, ſcrutor, & curioſus quæro. Varro: Atque omnes adeò perquirit atq; exterebrat artes. Cic. 1 de Diuin. Itaq; ex eo auro quod exterebratũ eſſet, buculam curaſſe faciendam.

Extermino, nas. penult. corr. extra terminos mitto. ἐξορίζω. auſstreiben) wtiaghen) bannir & chaſſer hors des fins.) Cic. lib. 3. Off. Atq; hoc omne genus peſtiferum atq; inhumanum ex hominum communitate exterminandum eſt. Aliquãdo exterminare, ponitur pro demoliri.

Externo, nas. (ἐκπλήττω) ab ex, & ſterno, dementem facio. Pacuuius: Sed eccam miſeram, quam frequens luctus externauit.

Externus, na. num. quod non eſt ex patria. ὁ ἔξωθεν, ἀλλόκοτος. auſslendiſch) vreemt) eſtrangier.) Liu. libr. 1. Timor deinde patres inceſſit, ne ciuitatem ſine imperio, exercitum ſine duce multarum circà ciuitatum iritatis animis vis aliqua externa adoriretur. Propriè autem quod foris & palàm eſt.

Extero, ris. pen. cor. extra tero, aut terẽdo extraho. ἀποτρίβω, ἐκτρίβω. auſsreiben) auſsſchleiffen) wtwrijuen, oft douwen, wtwetten) conſumer & vſer a force de frotter, froiſſer & briſer.) Colu. libr. 2. Cum rurſus amplior meſſis prouenerit, quicquid exte-

exteretur, capiſterio expurgandum erit. Var. lib. 1 de re Ruſt. Apud alios exteritur grege iumentorũ inacto, & ibi agitato perticis, quòd vngulis è ſpica exteruntur grana. Exterere etiam dicimus aciem ferri, vt exacuta ſit.

Exterus, ra. rum. idem quod exter. Vergil. libr. 4. Et nos fac extera quærere regna. Fitq; ab exter, quod ab extra deduci certũ eſt. Hinc exterior, extimus, ὁ ἐξώτατος: ſicut ab interus, interior, intimus.

Exterraneus. (ἀλλόφυλος) auſslendiſch) vreemdelinck) eſtrangier.) aduena, quaſi ex alia terra: ſicut conterraneus, qui eſt ex eadem terra. quamuis id nomen parum ab eruditis vſurpetur. Exterraneus etiam vocatur, qui antè natus, vel potius eiectus eſt: dictus, quòd eum mater exterrita eiecerit.

Exterreo, res. rui. ritum. (καταφοβέω, ἐκπλήττω.) vaſt erſchrecken) ſeer verſchricken) eſpouanter.) vide in Terreo. Hinc exterritus, quod modò pauefactum ſignificat. ἐκπλαγείς. Vergil. Plauſumq; exterrita pennis Dat tecto ingentem. Modò accenſum, inflammatum. Idem: Sæuit agris, aſperq; ſiti atq; exterritus æſtu.

Extillo, las. ab ex & ſtillo. (vnde & diſtillo, καταστάζω) idem ſignificat, quod ſuum ſimplex. id eſt guttare, & guttatim finiri. Terent. in Phor. Hiſce ego dictis illã tibi ita incenſam dabo, Vt ne reſtinguas lachrumis, ſi extillaueris. id eſt, ſi lachrymæ ex corpore guttarẽt, aut corpus guttatim finiretur, vel totum in lachrymas conuerteretur.

Extimeſco, (πτήσσω) furchten) vreeſen) fort craindre) valde timeo, actiuæ tantum ſignificationis reperi. Cic. in Cat. Quod igitur adoleſcentes, & hi quidem non ſolum indocti, ſed etiam ruſtici contemnunt, id docti ſenes extimeſcent? Cæſar. 3. Bell. Gall. Quarum rerum omnium noſtris nauibus caſus erat extimeſcendus.

Extimus, (ὁ ἐξώτατος) & extimè, ſuperlatiua ſunt, ab exterior & exterius comparatiuis. Quanquàm & Latinè extremus, (ἔσχατος) & extremè dicitur, de quo inferius.

Extinguo, is. (σβέννυμι, ἀποσβέννυμι) auſsleſſchen) wtbluſſen) eſteindre.) ab ex & tinguo: propriè dicitur de ijs, quæ incenſa ſunt. Plau. in Aſin. Neq; illa vlli homini mutet, nictet, annuat. Poſt id, ſi lucerna extincta ſit, nequid, &c. Idem in Perſa: Da illi cantharum, extingue ignem. ſi cor vritur, Caput ne ardeſcat. Per tranſlationem vero accipitur pro opprimo, ſic tamen, vt minorem in ſe vim habeat quàm opprimo. Cic. in Lælio: Primũ danda opera eſt, ne qua amicorũ diſſidia fiant: ſin tale aliquid euenerit, vt extinctæ potius amicitiæ, quàm oppreſſæ videantur. Quaſi quod extinguitur, poſſit redamari: quod opprimitur, non queat. Aliquãdo pro occidere, deſtruere. διαφθείρειν. Lactan. libr. 3. Cœleſtes animas vnà cum corporibus extinguũt. Idem lib. 4. Iudæorum nomen & gentem Veſpaſianus extinxit, id eſt, deleuit. Terentius in Adelph. Seni animam primum extinguerem ipſi, qui illud produxit ſcelus. id eſt, auferrem. Aliquando eſt perfectè diſtinguere, ἀφορίζειν. Idem in Horten.

Quam

Quæ si subtraxeris, q extingues artificẽ ab inscio?
Extispices, (σπλαγχνοσκόποι, ἱεροσκόποι) penult. cor. dicti sunt haruspices, qui ab extis inspectis futura prædicunt. Varro Sarrano: Te consulem mihi pes sum cedere subsillio, & hostia, sed extispici dispu tanti relinquo. Extispiciũ, & extispicina, ipsa ex torum inspectio: quæ alio nomine haruspicium di citur, vel haruspicina. Accius in Medea: Principio extispicium ex prodigiis congruens ars te arguit.
Exto, tas, extiti, supinũ non legi. emineo, supersum. ἐξέχω, ἀναφαίνομαι. aufsstehen, vberig sein) zijn, wtstaen) apparoistre.) Vergil. Torpent mole no ua, & summis vix cornibus extant. Colu. Fascicu los sarmentorum brachii crassitudinis demittito ita, vt supra terram paululũ extent. Vnde extare di cuntur libri, (σώζεσθαι, φέρεσθαι, περιφέρεσθαι) qui demor tui non sunt. Cic. Quæ (vt scis) extat oratio. Nam vt de homine qui adhuc viuit, dicimus, superest, quasi non est sub terra humatus: ita de rebus, ex tant, quasi extra stant, & non latent. & est transla tio sumpta à statua, quæ stat & apparet. Inde etiã pro manifeste esse ponitur. Lactan. lib. 4. Si cœle stibus beneficiis extiterit ingratus.
Extollo, lis. extuli, elatum, (ἐπαίρω.) vide in Tollo.
Extorqueo, ques. extorsi, extorsum, vel extortum, significat tormento veritatem elicio. ἐκβιάζω, ἐκ βιάζομαι. aufswinden, aufstrucken) wtwinden, wts douwen) oster par force.) Donatus: Torquemus hominem, extorquemus veritatem. Aliquando etiam per vim aufero, extirpo, euello. Cicero in Catil. Nec mihi hunc errorem, dum viuo, extor queri volo. Liuius libro. 2. Neque ambigitur, quin Brutus, qui tantum gloriæ Superbo exacto rege meruit, pessimo publico id facturus fuerit, si liber tatis immaturæ cupidine, priorum Regum alicui regnum extorsisset.
Extorris, (ἔκπολις, ἀπόδημος) een ballinck) banny.) qui est extra terram, id est patriam eiectus: simul exul, extra solũ. Gellius: Exul, extorrisq; esto. Liu. Extorrem vrbe, domo, penatibus, foro, congressu æqualium. Hos nunc excommunicatos vocamus, quibus scilicet humanitatis iura vicissitudinemq; officiorum vetamur exhibere. Extorris pro va gabundo. Sappho ad Phaonem, At vos extorrem tellure remittere nostrum.
Extra, (ἔξω, ἐκτὸς) ausserhalb, daussen) buyten) hors.) præpositio separata, cui contraria est intra, (ἔσω.) ab extra deducuntur exter, exterus, extraneus, ext trarius, extrinsecus, extrorsum, (εἰς τὰ ἔξω) extre mus, & extro, tras.
Extraneus, (ἀλλότριος, ὀθνεῖος) aufslendisch) vreẽt) estrangier.) qui est ex altera terra, quasi exterra neus. Vnde extraneus hæres apud Suetonium in Claudio Cæsare cap. 4. Nec dubium est quid post hæc Augustus constituerit, & reliquerit eum nul lo præter auguralis sacerdotii honore impertitũ: ac ne hæredem quidem, nisi inter tertios, ac penè extraneos, ne parte sexta nuncuparet.
Extraordinarii milites, (ἐπίλεκτοι.)
Extraordinarium, dicimus quod præter ordinẽ fit. ἐκτακτον, πάρεργον. Cic. ad Brutum: Quare tum & facilitatem, & prouidentiam laudabo tuã, cum exploratum habere cœpero Cæsarem honoribus quos acceperit, extraordinariis fore contentum.
Extrarius, (ξένος, ἀλλότριος) fremb) vreemt) estran gier.) alienus, qui extra focum, sacramentũ, iusq; est. Pompon. Præterea minabatur, si extrario nu psisset, nihil se filiis eius ex paternis eorũ bonis tes stamento relicturum. Hic accipitur pro eo, qui nõ sit domesticus, & ex eadem familia.
Extremus, ma. mum. (ἔσχατος, ἄκρος) das aller aufferst, ferrest, letste) dat alder wterste) tout le dernier.) modò initium alicuius rei. Plaut. Ab ex tremo narrare incipiam: id est, à principio. Modò finis. Verg. Extremum hunc Arethusa mihi conce de laborem. Ponitur nonnunquam pro sæuo, per ditissimo, ac nequissimo, quasi à consortio huma nitatis remoto. Vergil. Illam Terra parens ira iri tata deorum Extremam, vt perhibent, Cœo En celadoq; sororem Progenuit. hoc est, pessimam. Seneca: In hoc summa bonitas, in illo extrema ma litia. id est, maxima, & vltra quam nihil fit. Quod nõ sine ratione esse videtur, quandoquidẽ medici affirmant, deteriores esse qui vltimi nascuntur. Apul. lib. 3. Fateor Quirites, extremos latrones fugare, atq; proterere aggressus sum.
Extraho, is. ere. extraxi, extractũ, extra trahere: aufs ziehen) wttrecken) tirer hors.) vt extrahere ser pentes cantu: extrahere venena corpori, Plin. Ci cero pro Cluent. Extrahitur domo Oppianicus à Manilio. Liu. 6. Bel Pun. Ni venerint in senatum, circa domos eorum ituros se, & in publicũ omnes vi extracturos esse. Extrahere diẽ, trahere in lon gum, & differre, ac propriè procrastinare. Cæs. Ca tonem vero acerrimè repugnantẽ, & pristina cons suetudine dicendi mora dies extrahentem, vt sui ratio absentis haberetur. Extrahere aliquem, pro inducere, & vehemẽter solicitare, vt aliquid faciat. Liu. 2. Bel. Pun. Vulgus etiam extrahere ad consu latũ nitebatur. Extractorius, a. um. Pli. 24. cap. 11. Vulgaris arundo extractoriam vim habet. hoc est vacuatoriam, & eductoriam.
Extrico, as. (ἐκλύω, ἀπαλλάττω) entwerren) ont werren) desempestre, desmester.) pen. prod. ab ex & trico, quod à tricis fit. tricæ autem sunt impe dimenta & implicationes. Est igitur extricare, exs plicare, liberare. Plau. in Epid. Aliqua ope exoluã, extricabor aliqua. Lact. lib. 3. Deniq; muta quoq; animalia cum fraude capiuntur, si aliquo se modo in fuga extricauerint, fiunt postmodum cautiora. Extricare locum aliquem, pro purgare, & mundas re. Col. lib. 4. Syluestris ager præcipue est eligẽdus, qui etsi frutetis aut arboribus obsessus est, facilè extricatur. Hinc extricabile, à quo exiri potest. Cuius contrarium est inextricabile. Plin. libr. 36. Intus labyrinthũ inextricabilẽ, quò si quis impro peret sine glomere lini, exitũ inuenire nequeat.
Extrinsecus, (ἔξωθεν) pen. cor. vide in Intrinsecus.
Extro, tras. exeo. nam sicut intrare ingredi est, ità extrare egredi. Afranius, Simul limen intrabo, illi

extrabunt illico.

Extrorsum, (ἔξωθεν, εἰς τὰ ἔξω) aussenwertz.) wtwaert.) significat extra versus. sicut introrsum, intra versus.

Extrudo, dis. (ἐξωθέω) aufsstossen) wtstooten) pulser hors.) pe.prod. extra trudo, per vim expungo, expello. Teren. in Hecy. Eó amantem inuitū Pamphilum extrudit. Plaut. in Aulul. Nam qua nunc me caussa extrusisti ex his ædibus.

Extruo, ædifico, cōstruo. κατασκευάζω. auffbauwē) opbouwē) edifier & bastir (Cæs. 3. Bel. Gal. Omnē eam materiam, quæ erat celsa, conuersam ad hostem collocabat, & pro vallo ad vtrunq; latus extruebat. Extruere ædificium in alieno, apud Cic. pro Mil. Extruere stramenta in aceruum, apud Colu. lib. 6. cap. 3. Extruere mensas epulis, & poculis, Cice. 5. Tuscul. Extruere thermas de marmore, apud Marti. lib. 9.

Extubero, fit à tuber, & significat inflor, excresco, & quasi in tuberis formam efficior ἐκφύομαι. herausschwellen) opswellē) s'eleuer en facon de bosse.) Plin. lib. 21. cap. 13. Neq; in omnibus terris est, radice foliosa, ex qua media veluti extuberat. Idem lib. 37. Cauæ aut extuberantes videntur viliores æqualibus, Loquutur de gemmis. Extuberatio. Plin. lib. 31. cap. 9. Luxatis imponitur cum farina & melle, item extuberationibus. hoc est, tuberculis per corpus euanescentibus.

Extundo, is. extudi, extusum, (ἀποθλάω, ἐκτυπόω) herausz stoffen) wtstooten) faire sortir.) extorqueo, vel inuenio, scribit Nonius. Verg. li. 1. Geor. Vt varios vsus meditando extunderet artes Paulatim. Suet. Nec vt appeteret, cōpelli nisi à matre potuit: ea demum extudit magis conuitio, quàm precibus. Extundere, studiose facere. Vergil 8. Aenid. Lanigerosq; apices, & lapsa ancilia cœlo Extuderat.

Exturbo, bas. è loco deijcio, extra turbo, expello, ἐκσφενδονάω hinaulsſs stossen) wtdrijwen, wtstooten) oster violēment.) Cic. pro Cluent. Lectum illum genialem, quem biennio antè filiæ suæ nubenti strauerat, in eadem domo sibi ornari & sterni, expulsa atq; exturbata filia iubet. Plaut. in Cruc. Si recte facias Phedrome, auscultes mihi, atq; istam exturbes ex animo ægritudinem. Col. lib. 9. Et in tranquillo consistēs piscis, sedib. suis nō exturbat.

Extussio, is. ire. tussire, & simul cum tussi aliquid eijcere. ausshōsten) wthoesten) cracher en toussant.) Plin. li. 35. ca. 15. Purulenta quoq; extussientibus, & cōtra scorpionū ictus. Idem lib. 23. cap. 3. E radice oleæ quàm tenerrime cortex derasus in melle, crebro gustatu medetur sanguinem reijcientibus, & suppurata extussientibus.

Exubero, ras. pen. corr. quasi superabundo. εὐθηνέω: vberflüssig sein) oueruloeyen) estre abondant.) tractum ab vberibus lactātibus, quemadmodum Homerus fertilissimum solum, οὖθαρ ἀρούρης appellat. Colum. in præfat. In Asia Mysiaq; densa & glutinosa terra maxime exuberat. Vergil. Pomisq; exuberat arbor.

Exuccum, quod est sine succo. ἄχυμον, ἄχυλον.

Exudo, das. pen. prod. veluti per sudorem emitto, ἀφιδρόω, ἐξιδίω. fast schwitzen) zeer sweeten) des goutte de sueur.) Plin. Est autem trium generum: vnum arbor ipsa exudat humi, modo alterum manat in plaga. Vergilius verò libr. 1. Geor. Exudat inutilis humor. dixit, pro exudatur. Non enim humor, sed terræ desudat.

Exuertæ, (ἀποσάρωσις) purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ purgatio fit per euerriatorē, certo genere scoparū adhibito, ab extra verrendo dictæ. vide in Euerro.

Exugo, pen. cor. xi. ctum. quod & exugeo, ges. dicitur pro extra sugo. ἐκθηλάζω, ἐκμυζάω. aufssaugē) wtsuygen) sucer.) Plaut. Iam ego me conuertā in hirudinem, atq; eorum exugebo sanguinem.

Ex vinculis caussam dicere, significat vinctum respondere criminibus. διαδικάζομαι ἀπολογεῖσθαι.

Exul, (φυγάς) een ballinck) banny.) si Nonio Marcello credimus, dicitur quasi extra solum eiectus. Fit autem propter aliquid morte dignum, cuius caussa in exiliū profugit. Cic. pro Aul. Cæc. Exiliū non est supplicium, sed perfugium, portusq; supplicij. Nam qui volunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eo solum vertunt: hoc est, sedem & locum mutant. Itaq; in nulla nostra lege reperietur, apud cæteras ciuitates maleficium vllum exilio esse mulctatum, sed cum omnes vincula, neces, ignominiasq; vitant, quæ sunt legibus constitutæ, confugiunt quasi ad arma in exilium. qui si in ciuitate legis vim subire vellent, non prius ciuitatem quàm vitam amitterent. Exul tamen etiam quis dicitur, cum sit innocens, ob suspicionem seditionis aut proditionis. Vnde Festus inquit, Solum autem, quin significet locum, quis dubitet, cum exules quoq; dicantur loco patriæ suæ pulsi? Cic. pro Domo sua: Hunc tu etiam portentosa pestis exulem appellare ausus es, cum tantis sceleribus esset notatus? Et iterū: Quid enim exul ipsum per se nomē calamitatis, non turpitudinis. Apud Iureconsul. exules hi propriè sunt, quibus aqua & igni interdictum est. Cętera non exilia, sed relegationes sunt.

Exulabundus, (φυγαδικός) abunde exulans, & in exilio vitam agens.

Exulo, as. pen. cor. patria priuatus sum. μετοικέω, φεύγω. gebannen zijn) estre banny.) Et duobus modis dicitur, scilicet de loco in quo exul est, & de quo eiectus est. Terent. in Eun. Perij. nam domo exulo. Plaut. in Most. An id mauis, vt abeat foras Vrbem, exuletq; à patria sua caussa tua?

Exultabundus, (γαυριῶν) abunde exultans.

Exultare, (ἀγάλλομαι, γαυριάω, εὐφραίνομαι τῇ ψυχῇ, σκιρτάω) auffspringen von freuden) opspringē van vruechden) salter de ioye.) ab ex & salto, a in u mutata, significat supra modum exilire, atq; efferri, & quasi gestibus saltibusq; affectū animi ostendere, siue ira id fiat, siue sæuitia, siue voluptate, aut alia animi affectione. Cice. libr. de Repub. Est igitur quiddam turbulentum in hominibus singulis,

Ex

gulis, qđ vel exultat voluptate, aut molestia frangitur. Idem in Cat. Annibalem iuueniliter exultantem patientia sua molliebat. hoc est, iactantia gloriantem. Verg. lib. 5. Exultãtiaq; haurit Corda pauor. Cice. libr. 4. de Repub. Quæ sanguine alitur, quę omni crudelitate sic exultat, vt vix hominum acerbis vulneribus satietur. nunc est sæuire. Propriè verò est extra saltare. ἐκθρώσκειν. Vergil. lib. 3. Exultantiaq; vada, atq; æstu miscentur arenæ. Plin. lib. 8. cap. 53. E monte aliquo in alium transire cupientes, atq; recursu pernici quò libuerit, exultant.

Exum, extra sum. Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitare solebat: Hostis victus, mulier virgo exesto. hoc est, non introito, quia scilicet ingredi ea sacra prohibebantur.

Exundo. as. valde vndo, siue alueum exeo. πλημμύρω, ὑπερβαίνω. vberfluſſen) ouerulocyen) se desborder) Plin. lib. 2. ca. 103. In Tenedo insula fons semper à tertia noctis hora in sextam ab æstiuo solstitio exundat. Colu. lib. 8. cap. 17. Verum meminisse oportebit, vt riuis per quos exundat piscina, præfigantur ænei foraminibus exiguis cancelli, quibus impediatur piscium fuga.

Exungo, is. ere. idem quod vngere. Plaut. in Rud. An te pœnitet In mari quod delaui, ne hic in terra quoq; eluam? S. Eluas tu, an exungare ciccus?

Exungulo. as. are. vngues auferre. Plautus in Truc. Quæ nunc duo sciam, Exportantur pessimũ, hem tuos exungula, male viuitis.

Exuo. is. ab ex & suo, quasi dissoluo, & exoluo, ἐκδύω. außziehen) vetdoen) despouiller) Verg. Extulit, exutas tendẽs ad sidera palmas. Quandoq; spolio, cui contrarium est amicio. Liu. lib. 1. Primò se agro paterno auitoq; exuisse, dein de fortunis alijs. Lactan. lib. 1. Exuuntur etiam vestibus flagitante populo. Quandoq; detraho. Vergil. lib. 9. Sic ait illachrymans, humero simul exuit ensem. Quandoq; denudo. Idem: Magna ossa, lacertosq; Exuit. Quandoq; depono. Cic. pro Liga. Non ne humanitatem omnem exuisses?

Exupero. as. (ὑπερνικάω, ὑπερβαίνω) vbertriffen) teboueugaen) surmonter) pen. cor. ab ex & supero, idẽ quod superare significat, & excellere. Plaut. in Mil. Metuo, ne prædicatio tua nunc meam formam exuperet. Ci. 4. Tusc. Quis homo te exuperauit vnquam gentium impudentia?

Exurdo. das. (ἐκκωφόω) actiuum, cuius passiuum posuit Valer. Max. libr. 1. Græcis actionibus aures curiæ exurdantur. id est, obtunduntur. Plinius libro. 32. cap. 10. Panniculæ flos, si aures intrauerit, exurdat.

Exuuiæ, ab exuendo, sicut induuiæ ab induendo, dicuntur spolia hostibus detracta. ἱμάτια, λάφυρα. Cic. p lege Manil. Cum eum vobis maiores vestri exuuijs nauticis & classium spolijs ornatum reliquissent. Verg. 2. Æn. Qui redit exuuias indutus Achilli. Et non solum hominum tegmina, aut vestes dicuntur, sed etiam animalium. Verg. lib. 2. Georg. De serpẽte: Cum positis nouus exuuijs, nitidusq; iuuenta Voluitur. Plaut. in Mostel. Mane castigabit eos exuuijs bubulis.

DE LITERA F.



Litera à Prisciano inter mutas numeratur, ab alijs inter semiuocales, eo quòd à vocali incipiat, & in se ipsam terminetur. Hæc alio nomine digamma dicta est, quia duplicis gammę figuram detineat. Ea in Latinis tantum vtimur, in Græcis verò ph.

Faba, (κύαμος) eyn boon) vne febue.) genus leguminis, notius quàm vt à me declaretur. Teren. in Eunu. At enim isthæc in me cudetur faba. Faba Græca, λωτὸς dicitur. Plin. Faba Græca, quam Romæ à suauitate fructus syluestris quidem, sed cerasorum penè natura, loton, appellant. Faba porcina, ὑοσκύαμος. Huius diminutiuum est fabula, læ. Plaut. in Sticho: Pro opibus nostris satis commodulè, nucibus, fabulis, ficulis, &c.

Fabacia, (κυαμίτης) à Veteribus dicebatur genus libi. Plin. lib. 18. cap. 12. Quin & prisco ritu fabacia suæ religionis dijs in sacro est.

Fabaginus. a. um. adiectiuum: vt fabaginum acus, apud Cat. de re Rust. cap. 54.

Fabalia, (περιπλέματα τῶν κυάμων) sunt purgamenta fabarum, Plinius: Sed maior pars malunt fabalia maturæ sationis quàm trimestrem fructum eius: nam siliquę caulesq;, gratissimi sunt pabulo pecori. Colum. lib. 2. Veteres rusticos plerunq; dicentes audio, malle se matura fabalia, quàm fructum trimestrem.

Fabarius. a. um. (κυαμικὸς) quod ad fabam pertinet, vt insulæ fabariæ, de quibus Plin. Insulis, quas ob id fabarias appellant, quia scilicet sponte fabas generent. Et fabariæ Calendæ, Iuniæ dicebantur, quia hoc mense adultæ fabę diuinis rebus adhibebant.

Fabella, (μῦθος) diminutiuum est à fabula. Cic. pro Cæl. Verum hæc tota vetus, & plurimarum fabellarum poëtria. Idem. 5. De Finib.

Faber, (τέκτων) eyn werckman) vng ouurir) à faciendo nomen est, id significans speciale, cui adhæret adiectiuum, nam est omnis artifex, qui labore corporis aliquod artificium facit: siue qui è quauis materia facit aliquid, excepto gypso, argilla, cera, & similibus. nam hi plastæ dicuntur: vt, faber lignarius, faber ferrarius, &c. Plaut. in Most. Venit imber, lauat parietes, perpluunt Tigna, putrefacitq; operã fabri: nequior iam factus est Vsus ædium, atque haud fabri culpa. Idem: Vt fortunati sunt fabri ferrarij, Qui apud carbones assident, semper calent. Faber. bra. brum. (τεχνικός) ad fabrum pertinens. Vnde fabre aduerbium, de quo mox. Faberrimè, (τεχνικώτατα) elegantissimè, à faberrimus. Apul. lib. 2. Flor. Et anulum in læua aureum, faberrimo signaculo, quem ostendebat ipse eius anuli & orbiculum circulauerat, & palla clauserat, gemmam insculpserat.

Fabianus, (φαβιανὸς) nomen viri proprium.

Fabianus. na. num. à Fabius fit, vnde dicitur arcus Fabianus, q constructus est iuxta regiã in via sacra.

Fabitorem, Veteres dixerunt, quem nunc fautorem dicimus.

Fabius, (φάβιος) à faba, cognomẽ eius qui fabã opti-

me ferebat: sic Cicerones, Lentuli, Pisones, & huiusmodi. Fuerunt autem Fabij nobiles Romani, ex quibus Idibus Februarijs vna die trecenti & sex ad vnum occisi sunt per insidias à Veientibus iuxta Cremeram fluuium. Quorum cædem Ouid. lib. 2. Fast. sic deplorat, Vna dies Fabios ad bellum miserat omnes, Ad bellum missos perdidit vna dies. Sed qui primus Fabius, dictus est Allobrox, quòd apud flumen Isaram Allobrogum regem ceciderit.

Fabrateria, (φαβρατερία) oppidum Campaniæ, à quo fit Fabraternus.

Fabrè, aduerbium, politè, artificiosè. (κομψῶς, konstlick) arteficiosement.) Plaut. Vt apologiam facit? quàm fabrè? Idem in Menæh. Hoc facinus pulchrum est, hoc probum est, hoc lepidum est, hoc factum est fabrè. Veteres affabre, (περιτεχνημένως) pro eo quod est pulchrè, dixerunt: sicut infabre, fœde, turpiter. Pacuuius: Barbariem pestem nostris nauibus obtulit, noua figura factam, commissam infabre.

Fabrefacio, ædifico, artificiosè compono. καλλιεργῶ, κατασκευάζω, τεκταίνω kunstlich machẽ) mees sterlijck makẽ) faire par grand maistrise.) Plau. in Capt. Nec fabulã astutiorẽ vllus fecit poëta, atque hæc fabrefacta à nobis. Pli. De viris illustrib. Cum videret eos multũ mari posse, classem magis validam, quàm decoram fabrefecit. Vnde fabrefactũ opus, (καλλίεργον, περιτετεχνημένον:) id est, artificiosè factum, siue manu artificis.

Fabrica, (ἐργαστήριον, τεκτονικόν) een werckstat) een werckplaetse) propriè fabri lignarij officina, quãuis & de alijs officinis dicatur. Ponitur etiam pro arte & fabricatione alicuius rei. μηχανή. Vnde & ædificium fabricam dicimus, & machinationem. Plau. Nunc hoc consilium capio, & hanc fabricam apparo, vt filias dicas tuas.

Fabricius, (φαβρίκιος) nomen Romani ciuis frugalissimi, qui in tenuissimo censu Samnitum munera forti animo spreuit. Hic norma paupertatis & exemplum apud Romanos, qui patellam & salinum ex argento tantũ colendorũ Deorum causa domi habuit, ita tamen vt patella corneo pediculo sustineretur. Cuius filiæ ob paupertatem de publico dotibus donatæ, ad maritos ierunt portantes gloriam domesticã, pecuniã publicam. Hunc Pyrrhus Epirẽsis nullo auro, nullis pollicitationibus expugnare potuit, vt secũ esse vellet, ac proximũ à rege principatũ obtineret. Qui dixit Pyrrho, non hoc illi conducibile esse. nam si Epirotæ (inquit) ambos nos norint, à me regi quàm abs te mallẽt. Higinius in libris De viris illustribus scribit, legatos Samnitum obtulisse dono Caio Fabricio grandẽ pecuniam, Tum Fabricium planas manus per omnia ferè corporis membra diduxisse, & legatis ita respondisse: Dum illis omnibus membris quæ attigisset, imperare posset, nunquam quicquã defuturum. & ita pecuniam repudiasse.

Fabrico, cas. & Fabricor, aris, deponens, (τεκταίνομαι, δημιουργῶ, κατασκευάζομαι) machen) maken) forger.) pen. cor. in eadem significatione pro compono. Ouidius lib. 13. Metamoph. Craterę æneæ quem iam fabricauerat Alcon. Cicero lib. 3. de Orat. Capitolij fastigium illud & cæterarum ædium, non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. Transfertur etiam ad animum. Curtius: Multa interea fabricatus ingenio, quomodo auerteret inde hostem posset.

Fabrile, pen. prod. quod est fabri, siue quod ad fabrũ pertinet, vt opus fabrile. τεκτονικόν. Horatius: Quod medicorum est, Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.

Fabula læ. propriè est sermo & confabulatio. Martial. Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat. Est præterea res passim diuulgata, etiã si vera sit: à fando dicta. Iuuen. It noua nec tristis per cunctas fabula cœnas. Et fabula, quæ ad delectationẽ & vtilitatem inuenta est, rerum nec verarum nec verisimiliũ, vt quòd Daphne versa sit in laurum. Apologus non differt à fabula, sed tantum addit, vt pręter id quòd sit res ficta, & non verisimilis vt fabula, allegoricè tamen aliquid contineat, quod ad vitam & mores pertineat, vt sunt Æsopi fabulæ. Argumentũ, est res non vera, sed tamen verisimilis, vt sunt argumenta Comœdiarum. Fabulæ secundum ritus & habitus hominum nominabantur. Romanæ enim togatæ dicebantur, quia toga Romana est. Sic Græcas fabulas, ab habitu æquè palliatas Varro scribit nominari. Togatarum genera quatuor. Sunt enim togatæ, quę prætextatæ dicuntur, in quibus imperatoris negotia agebant & publica. & reges Romani, vel duces inducuntur personarũ dignitate & sublimitate tragœdijs similes. Prætextatæ autem dicuntur, quia ferè regum vel magistratuum in huiusmodi fabulis acta comprehenduntur. Secundum genus togatarum tabernariæ dicuntur humilitate personarũ, & argumentorũ similitudine comœdijs pares, in quibus non magistratus, sed humiles homines, & priuatæ domus inducuntur: quæ quòd oliuæ tabulis tegerentur, communiter tabernariæ vocabãtur. Tertium genus Atellanæ. Quartum planipedes. de quibus alibi. Sciẽdum est, quòd fabulæ nomẽ, ab authoribus fœminini generis proferri solet. Teren. In Eunuchum suam. Iuuenalis verò masculinum protulit, Nec dum finitus Horestes.

Fabulinus, putabatur deus, qui pueris primo fari incipientibus præest.

Fabulor, aris. (μυθολογῶ, ὁμιλῶ) schwetzen, reden) couten) deuiser, fabloyer.) à famen deriuatur, & significat loqui. Plaut. in Capt. Quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? Idem in Cistel. Hæc nostram rem fabulatur, hanc scire oportet filia tua vbi sit. id est, de re nostra loquitur. Eius compositũ est confabulor. προσμυθολογέω. Terent. Si quando ad eum accesserat confabulatum. Dicitur quoque fabulo in actiua voce, ꝓ eodem. Plaut. in Mil. Mala es. P. Imo æcastor stulta multũ. Quę vobiscum confabulem. Vnde fabulator, oris. collocutor. Suet. in Octauio Augusto, Si interruptũ somnum recuperare, vt euenit, non posset, lectoribus, aut fabulatoribus accersitis resumebat, pro-

producebatq; vltra primam sæpe lucem. Et fabularis.vt historia fabularis,in qua multa falsa,& minimè vera scribuntur. Suet.in Tyb.Cæsare,Maximè tamen curauit historiæ fabularis notitiā, vsq; ad ineptias,& derisum.

Fabulosus.fa.sum.(μυθώδης) celeberrimum,de quo omnes fantur: vel de quo multa finguntur. Horat. lib. 1 Carm.Vel quæ loca fabulosus lambit Idaspes.Plin.li.10.cap.49.Pegasos equino capite volucres,& gryphas auritos,aduncitate rostri,fabulosos reor. Vnde fabulosè,aduerbiū: hoc est mendosè.Plin.lib.32.cap.11.Accedat his Taprobane, insulæq; aliæ Oceani fabulosè narratæ.Idem li.5. cap.1.Colonia à Claudio Cæsare facta Lixos,vel fabulosissimè ab antiquis narrata. Fabulositas,tis. denominatiuū.Plin.lib.36.cap.13.Sed cum excedat omnia fabulositas,vtemur ipsius M.Varronis in expositione eius verbis.Idē lib.7.cap.52.Corui effigie magna quidem fabulositate.

Facesso,sis.facessi,secundum Priscianum facessitum, secundum alios facessum,secundū alios vero non habet supinū,& significat ad faciendum eo. vt viso,ad videndū eo. thūn) doen) faire) Vergil Haud mora, continuo matris præcepta facessit. Interdum est discedere. ἀπέρχομαι,ἀπιέναι.Nec mirum,altera enim significatio alteram gignit,nam qui ad faciendum quicquam it,discedit,vt id faciat. Hinc vulgò dicitur, Abeat facere sua. Terent.in Phor. Dic quid velis dari Tibi in manū,vt herus his desistat litibus. Hæc hinc facessat.id est, sua curatum abeat.Donatus,Facessat,pro hinc se faciat: id est, abeat.Cice.in Horten.Facessant igitur, qui docere nihili possunt, quo melius sapientiusq; viuamus. Interdum significat exhibere, seu inferre, παρέχειν: nec tamen à significatione sua faciendi recedit. Cicero Appio Pul.Cum est nobis allatum de temeritate eorum, qui tibi negocium facesserent. Huius passiuum protulit pro Cluentio, Sed hoc polliceor omnibus,sicut facessitur negocium.

Facetiæ, (εὐτραπελίαι) schunpffred) boerden) railleries, plaisanteries.) sunt quasi deliciæ quædam sermonis,& dicta vrbana sine scurrilitate,quę etiā in factis intelligi possunt. Plaut.in Mil.Nam tu quemuis potis es facere,vt fluat facetijs. Catullus, Est enim lepôrum Disertus pater & facetiarum. Cic 1.Offic.Sale verò & facetijs Cæsar Catuli patris frater vicit omnes.

Facetus,(εὐτράπελος,κομψός) schunpfflich, hôfflich) plaisanteur.) à fando deduci videtur, & is dicitur, qui verbis facit quod vult.est autē elegās in dicēdo,non tantū circa ridicula,cum dicat Horat.Facetum Catoni genus natura concessum esse,Vergilio decens.Cic.ad Qu frat.Nam neq; parū facetus scurra Sext.Næuius. Plaut.in Mil.Cauillator facetus,vel cōmodus conuiua item ero. Cic.2.de Leg.Facetissimus poëta veteris comœdiæ Aristophanes. Quidā à faciendo deriuant, vt is sit,qui gestibus aut verbis ita aliū imitatur,vt se illum faciat. A quo facetè aduerb.pro eleganter,vrbanè. κομψῶς,χαριέντως. Cic.6.Ver.Nunquam tantum mali est Siculis, quin aliquid facetè & commodè dicant.Idem pro Rosc.Amer.Nosq; ab isto nebulone facetius eludimur. Facetosus,a.um.adiectiuum.Cic.2.de Finib.Quos quidem dies quemadmodum agatis, & in quantam hominum facetosam vrbanitatem incurratis,non dico.

Facies, (πρόσωπον, πρόσοψις) die gestalt, das angesicht) die gedaente des aengesichts) la face, le visage.) & vultus differūt, quòd vultus volūtas sit, quę pro motu animi in facie ostenditur.vnde Seruius,Vultus est voluntatis indiciū,qui pro voluntatis varietate mutatur. Verg. Spē vultu simulat, premit altum corde dolorē. Inde etiā cœli & terræ vultū appellamus,quia mutari contingit. Facies verò,ipsa species,(εἶδος) Sall.Prorsus in facie vultuq; vecordia inerat. Sumitur tamē facies pro totius corporis forma. Terent.in Eun.O faciem pulchrā.Vt enim ab aspectu species,à fingendo figura:ita à faciendo,vel à factura corporis dicitur facies. Plaut.in Pœn.Sed earum nutrix qua sit facie,mihi expedi. Statura nō magna,corpore aquilino ipsa est. Neq; solū de hominibus dicitur, sed etiam de literis,vt egregia literarum facies.de mōtibus,de mari, & de cæteris quoq; rebus. (ἐπιφάνεια) cum sit ingenitus cuiusque rei aspectus haud facilè mutabilis. Inde superficies, non discrepans à facie,dicitur facies,vt facies maris. Sall.lib.2.Histor. Sardinia in Aphrico mari facie vestigij humani,in occidentem quàm in orientem latior. Idem:Quibus rebus permota ciuitas,atq; immutata vrbis facies erat.Dicimus tamen confuse, Facie fœdata,& vultu fœdato.Quandoq; etiam facies, pro specie dicitur. Vergilius : Quæ scelerum facies,ô virgo,effare. Antiqui declinabant,hæc facies,huius facies,vel facij,pro faciei.

Facilè,(ῥᾳδίως,εὐχερῶς) leichtlich) lichtelijck) facilement.) aduerbium, fine labore : vt, Non facilè dici potest.Est etiam confirmantis aduerbium,& significat haud dubiè,liquidò,certò,nullis aduersantibus,(εὖ μάλα) vt, Cæsar illius ciuitatis facilè princeps. Cice. Quæ mea sententia in senatu facilè valuisset. Et iunctum cum nomine exigit superlatiuum,vt facilè doctissimus. Iungitur etiam nominibus quæ diuersitatem significant,vt facilè dissimilis. Et verbis cum præ compositis,vt facilè præstat. Quandoq; significat libenter,vt facilè patiar me à te laudari.Antiqui tamen faculter, & facul,pro facilè dixerunt.

Facilis,pen.cor.dicitur sine labore.(εὐχερής,εὔκολος ῥᾴδιος. licht) facile.) vt hæc res est facilis factu. Terent.in Heaut. Hæc dum incipias,grauia sunt, dumq; ignores: vbi cognoris,facilia. Idem:Mihi si vnquam filius erit,næ ille facili mevtetur patre. Idem:Bonam atque iustam rem oppidò imperas, & factu facilem. Cuius contrarium est difficilis, (χαλεπός) res quæ non fine labore fieri potest, & difficiles terræ dicuntur, quæ non fine labore fructum producunt. Vergilius:Difficiles primum terræ,collesq; maligni. Aliquando facilis,dicitē exorabilis, & ad ignoscendum paratus ; vt, Faciles venerare Napæas.

Facilitas,(εὐκολία, πρᾳότης) leichte) lichticheyt) facilite) habitus est, quo quis aliquid facile facit, vel facilis est ad faciendum aliquid. Facilitas (inquit Don.) illius est, qui iram facile deponit, nempe placabilitas. Terentius in Hecy. Etsi ego meis me omnibus scio etiam adprime obsequentem, Sed non adeò vt facilitas mea illorum corrumpat animos. id est, indulgentia, exorabilitas. Facilitas nominatur, quòd alij ad alia bona sunt aptiores. Cicero in Tuscul. lib. 4. ibi capi vult in bonam partem tantum.

Facinorosus, scelestus & flagitiosus, κακοῦργος. Cic. in Cat. Quantum genus est parricidarum, sicariorum, denique omnium facinorosorum.

Facinus, (ἀνδραγάθημα, ἔργον.) eyn that) een daet, een feyt.) vng faict.) penultima correpta, à facio deducitur. & modò factum significat, vt apud Sallustium: Qui aliquo negotio intenti, præclari facinoris aut bonę artis famam quærunt. Modò scelus, κακούργημα. Cic. lib. 3. Off. Ab hoc nulla fraus, nullum facinus aberit. Et differt à flagitio (vt inquit Augustinus) quòd indomita cupiditas ad corrumpendum animũ & corpus suum, flagitium vocatur: quod autem agit, vt alteri noceat, facinus dicitur. Et hæc sunt duo genera peccatorum, sed flagitia peiora sunt. Et licet facinora per corpus fiant, qualia sunt homicidia, rapinæ, furta, non tamen corpus corrumpunt.

Facio. cis. feci, factum, (πράττω, δράω) machen, thůn) maken, doen) faire) cuius passiuum facior, apud Veteres in vsu erat: vnde etiam compositum cum ad, con, de, ex, in, ob, pro, præ, per, re, & sub, plerunque fit actiuum. vt afficio, afficior: deficio, (ἐπιλείπομαι) pro derelinquo, deficior: efficio, efficior: inficio, inficior: (vnde res infecta, ἄπρακτος dicitur: id est, non facta) officio, officior: perficio, perficior: proficio, proficior non inueni, sed proficitur impersonali vsus est Statius lib. 3. Thebai. Proficitur bello. Præficio, præficior: reficio, reficior: sufficio, sufficior. Sciendum est quòd facio in compositionē cum retinet a, tam in secunda & tertia persona, quàm in prima accentum sus per fa syllabam seruat, quãuis a breuis sit, vt benes facio, benefacis: fabrefacio, fabrefacis: madefacio, madefacis. pinguefacio, cis: assuefacio, calefacio, candefacio, excandefacio, condocefacio, conmonefacio, frigefacio, feruefacio, consuefacio, tepefacio, dissuefacio, mãsuefacio, orbefacio, stupefacio, satisfacio, vacuefacio, patefacio, ignefacio, vmbrefacio, congelefacio, putrefacio, pudefacio, labefacio, expergefacio, torrefacio, rorefacio, nigrefacio, & si qua aliqua reperiantur. Quæ tamen habent e ante f, indifferentē, præsertim quando verba cum quibus componitur facio, sunt secundæ coniugationis. Horat. in Sermo. In nostris iugulo ferrum tepefecit acutũ. Catullus: Alta tepefaciet permista fulmina cæde. Est autem facere, propriè in opere esse: id est, qui rei quã facit, faciem quandam imponit. Vnde à faciendo facies dicitur. Qui enim facit vas, vasis faciem illi imponit: qui vestimentum, vestimenti faciem. Interdum sumitur pro scribere, (ποιεῖν) id est, componere. Donatus in Terentium: Facit qui materiã componit, vt Menander. Pro æstimare, ποιεῖσθαι. Plinius lib. 29. Sed hoc ipsum mercede faciunt, vt fides iis sit, & facile dissperdantur. Plautus in Curculio. Migrare certum iam nunc è fano foras, quando Aesculapij ita sentio sententiam, vt me nihili faciat, nec me saluum velit. Sic dicimus magnifacio, (περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι,) parui facio, tanti facio: quod est, summe æstimo, nullius æstimo, tanti æstimo. Iungitur & genitiuis lucri, sed non in hoc significato, verum in suo, vt lucri facio. ἐργάζομαι. Plautus in Persa: Non ædepol nauis trecentis cara est, Fecisti lucri. quod exponi potest, fecisti multum lucri. Similiter sumpti facio: id est, in aliqua re emenda sumptum facio. Idem: Si nunc me suspendam, meam operam luserim, & præter operam restim sumpti fecerim. Passiuo etiam fio Cice. vsus est Tyroni scribens: Quantam diligentiam in valetudinem tuam contuleris, tanti me fieri à te iudicabo. Nec composita sunt, cum multa ex his aperte diuisa sint. Plautus in Curcul. Respicio vos nihili meam gratiam facere. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci nõ facio tuas. Cicero Cecinnæ: Vtebar familiarissimè Cæsare, Pompeium faciebam plurimi. Transfertur hoc verbum facio ad omnia. Nã & facere verba, (ποιεῖσθαι λόγους) dicimus: id est loqui: facere iter, (ὁδοιπορεῖν) id est ire: facere terrorem, (φόβον ἐμποιεῖν:) id est terrere: facere aliquem certiorem: id est, reddere alicuius rei indubium: facere gratum, (χάριν φέρειν:) facere ludos: facere solennitatem, exhibere: facere vrinam, (οὐρεῖν) meiere: facere sordes, sordescere: facere pediculos, emittere: facere copiam, (ἐξουσίαν δοῦναι) potestatem præbere: facere lucrum, lucrari. Facere, etiam pati est. vt feci iacturam, damnum, naufragium. Item facere, sacrificare. ἱερουργεῖν, ἱεροποιεῖν. Vergilius, Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito. id est, cum sacrificabo. Plautus: Plenam faciam tibi fideliam. Item conuenire, ἁρμόττειν. Martialis: Non facit ad sæuos ceruix nisi prima leones. Item prodesse. Plinius: Hoc & tussi facit. Item rem obscœnam facere. Plautus: Mauult ancillæ facere, quàm libertæ. Item tacere. Terentius in Adelph. Ah minime gentium, non faciam, quod Donatus exponit, non tacebo, quasi tacere aliquam actionem habeat: sed moralis significatio est, & communis omnibus. sicut aduocatum dicimus male fecisse, cum tacuerit. Pertinet & ad pecuniam, quæ fieri dicitur. Sallust. Quæ pecunia ad Hispaniense bellum Metello facta erat. Facio iniuriam, (ἀδικέω) iniuste facio. Terent. in Hecy. Et facis iniuriam, cum fingis falsas causas ad discordiam. Denique facere (vt Papinianus inquit) omnem omnino faciendi causam complectitur, dandi, soluendi, numerandi, iudicandi, ambulandi, reddendi. Vnde qui ociosus sedet, si rogetur, quid faciat: rectè respondere poterit, se nihil facere, quandoquidem ociosus est. Rectè etiam, se sedere, quoniã & sedere ipsum aliquid facere est. vt iacere, nauigare, quiescere. Faciam, te vt plurimũ amem. id est, plurimũ amabo. Faciam, vt

vt tibi profim. id est, tibi prodero. Fac (τίθι) te esse qui sum. id est, finge te esse me, vel pone te loco mei. Facto opus est, fieri opus est, (ποιῆσαι δεῖ, ποιητέον:) id est, factu. Dici opus est, dicto opus est, pro dictu. Quo enim modo infinita rem verbis significant, sic hæc participia pro infinitis verbis ponuntur, & significant passionem. Supina in u, magis significanter nominatiuis iunguntur: vt, Nec dictu facilis, nec visu affabilis vlli. Factum iri audio illi iniuriam, significat ad contumeliã faciendã operã dari, quo fiat iniuria. Item Factũ itur mihi contumelia. Cato pro se contra Cass. Atq; euenit ita Quirites, vt in hac contumelia, quę mihi propter huiusmodi petulantiã factum itur, rei quoq; pub. mediusfidius miserebar Quirites. A facio itẽ sunt verba primę coniugationis in co terminata, quæ propriè infinita sunt. vt sacrifico, magnifico, deifico, clarifico, ædifico, viuifico, mortifico, iustifico, falsifico, & huiusmodi. Facere ludos, significat irridere, ἐντρυφᾷν. Plaut. in Aul. Quem tu senecta ætate ludos facias. Facio lucri, & facio lucrum: sicut facio damni, & damnum.

Factio (αἵρεσις) eyn rot) eẽ secte) vne bande & ligue) ab initio honestum vocabulum: vnde factiones histrionũ, & quadrigariorũ dicebantur. Nunc nomine factionis seditio, (στάσις) & arma dicuntur. Nam est diuisio ciuiũ in diuersa studia, cum aliqui se principes facere in ciuitate conãtur, inter quos est æmulatio. Sallu. in Iugurt. Cæterum nobilitas factione magis pollebat. Cæs. 1. Bell. Gall. Galliæ totius factiones esse duas. Et qui eos sequuntur, factiosi, (στασιαστικοί, φιλοστασιῶται, στασιασταί) appellantur, quia scilicet affecti sunt ad factionem: id est, discordiam & seditionem. Sallu. in Catil. Erat eodem Cn. Piso adolescens nobilis, summæ audaciæ, egens, factiosus: quẽ ad perturbandũ Rempu. inopia, atq; mali mores stimulabant. Interdum factio capitur pro opulentia & authoritate alicuius in ciuitate. Plaut. in Aul. Istas magnas factiones, dotes dapsiles nihil moror. Idem in Cistel. Neque nos tanta Factione sumus, neq; opes nostræ tam sunt validę. Et factiosus, diues & opulentus. Idem in Aul. Venit hoc mihi in mentem Megadore te esse hominem diuitem, Factiosum: me item esse hominem pauperum pauperrimum. Quatuor apud antiquos fuerunt factiones, veneta, prasina, alba, rosea, à coloribus nominatæ. Cassiodorus quatuor colores harũ factionũ cum partibus anni quaternis assimulat. Prasinus, virẽti veri dicatus erat: Roseus flammeæ æstati: Venetus nubilæ hyemi: Albus pruinoso autumno. Sueton. scribit his addidisse Domitianũ duas, alterã aurati, alterã purpurei panni Hæ pernicitate cursus inter se decertabant, fauoreq; populari, siue imperatorio. Ex his præualebat vna. Itẽ factio dicitur ea res, quæ fit à quopiã. ποίημα. Cic. in Topic. Quas is instituisset, cui testamenti factio vt nulla esset. Factionũ principes, siue capita dicuntur, per fas & per nefas factiosorum multitudinem sibi conciliantes.

Factitius, a. um. (σκευαστὸς, περίγγραπτος) qđ de aliqua re fit in aliam. Plin. lib. 12. Ergo in vtraq; gente bina laudaui genera, terrenum & factitium. Factitium etiam dicitur, ab alicuius similitudine factum: vnde factitia verba, (πεποιημένα) quæ ab alicuius vocis similitudine facta sunt. Vt balantes, à balando, oues dicuntur.

Factito, as. (ἐνεργῶ) pen. cor. sæpe facio. Cic. libr. 2. Offi. Hæc apud maiores nostros factitata. Teren. in Eun. Idem hoc Pyrrhus factitauit.

Facto debebat esse frequentatiuum à facio, sed pro eo vtimur factito.

Factor, (ποιητής) eyn macher) een maker) vng facteur.) nomen verbale, qui aliquid facit. vt cum dicimus, Deum factorem cœli & terræ. Interdum dicitur, qui vinum, vel oleũ, vel quid simile facit. Similiter qui alterius manualia negotia gerit, vt qui fruges domum vehit. Cato: Lectum stratum, vbi duo custodes liberè cubent, & tertius seruus vnà cum factoribus vbi cubet. Idẽ: Leguli volunt, vti olea caduca q̃ plurima sit, quo plus legatur: factores, vt in tabulatu diu sit, vt fracida sit, quo facilius efficiant. Inde factus.

Factum (πρᾶξις) eyn geschicht, odder that) een ghe schiedenisse, oft daet) vne chose faicte.) res gesta. Verg. Fortia facta patrum.

Factura, ræ. (ποίησις) compositio rei quam facimus. Plin. li. 34. ca. 14. Aliubi vena bonitatẽ hanc pstat, aliubi factura, vt Sulmone aqua, vti dicimus.

Facturio, ris. (δρασείω) pen. cor. facere desydero, qđ nonnulli ad rẽ venereã transferũt. Plau. Facturit, postquã ancillã aspexit: hoc est, coire cupit.

Factum, cti. substantiuũ. Teren. in And. Dictũ ac factum, inuenerit Aliquã causam, quamobrẽ eijciat oppido. Factum mutare, pro sententiam mutare. Terent. in And. Haud muto factum.

Factus, ctus. dicebatur quod vno tempore conficeretur, quem alij centum quadraginta modiorum, alij centum viginti. Var. 1. de re Rust. cap. 24. Hostum vocant, quod ex vno factu olei reficitur: factum dicunt, quod vno tempore conficiũt. Cato ca. 67. Factoribus det in singulos factus, olei sextarios, & in lucernam, quod opus fiet.

Facula, (δαλίον, λαμπάδιον) pen. cor. parua fax, incisus fustis. Fit autem ex piceis arboribus præcipuè, siue arundinibus aridis. Est autem diminutiuum à fax.

Facularij, (δᾳδοῦχοι) dicuntur qui faculas gestant.

Facultas, (περιουσία) vermügnuss, gewalt) macht) aisance) propriè facilitas agendi: vt, Non est mihi facultas, πάρεστι, adeundi pontificẽ. Teren. in And. Dij date facultatem obsecro Huic pariundi, atque illi in alijs potius peccandi locum. Cuius contrarium est difficultas. Aliquando pro potestate, & vi. ἐξουσία. Plini. Si mihi facultas daretur, vtrum mallem eligendi. Et facultas, est vis quædam, quæ facit, vt id facilius fieri possit, quod de vnaquaque arte præcipitur. δύναμις. Est enim genus omnium artium, quia sic definiri potest: Dialectica, est facultas differendi. Rhetorica, est facultas dicendi, & sic de alijs: quoniam per eas facilè instruimur. Facultates quoque in plurali tantum numero dicuntur opes, quoniam cum diues quis existit, faci

le quod vult agit.Cic.ad Att.lib.11.Si quas habuimus facultates, eas tum Pompeio,cum id videbamur sapiēter facere, detulimus. Itaq; tum & à tuo villico sumpsimus, & aliunde mutuati sumus, & cætera.Cæs.6.Bell.Gall.Tantas videri Italiæ facultates, vt si quid esset in bello detrimenti acceptum,non modo,& cætera.

Facundus,(ἰλλόγιμος,εὔφραδής) wol beredt) wel (sprekende)eloquent)disertus:à fando,qui ea quæ mente conceperit, ad audientes facilè atq; ornatè profert.Ouid.Non formosus erat,sed erat facundus Vlysses. Quintil.In omnibus gentibus alius alio facundior habetur, & in eloquēdo dulcis magis.Varro de lingua Latina lib.5.ait facundum dici,qui futura diuinando solet præfari.Hinc facundia,(λογιότης) quæ est facultas differendi cum gratia. Plin.lib.7.ca.30.Facundiæ literarum Latinarum parens Cicero.Facundè,aduerbium,disertè. Liu.8.Bell.Pun.Tanta autem inerat comitas Scipioni,atq; ad omnia naturalis ingenij dexteritas, vt nō Syphacem modò barbarū insuetumq; moribus Romanis,sed hostem etiam infestissimum facundè alloquendo sibi conciliaret. Facundiosus, adiectiuum.Gel.lib.4.cap.9.Facta sua spectare oportere,dicta non,si minus facundiosa essent.

Fæcatum vinum,(τρυγωμένος οἶνος) sack wein) vin de despēce) quod è fæcibus expressum est, inquit Cato: hoc est,quod inter vina operaria numeratur, cum sit aquatum. Vnde & defæco,cas,à fæce purgo.

Fæciniæ vuæ dictæ sunt,quæ plus quàm cæteræ fæcis afferunt. Et alio nomine à colore Rubellanæ vocantur,& nomentanæ,authore Col.li.3.ca.2.

Fæculentus.ta.tum. (τρυγώδης) quod est fæcis plenum:vt,Fæculenta aqua.Plin.lib.31.cap.3.

Fæcutinus.na.num. (τρύγινος) penultima producta,similiter à fæce fit. Gellius: Non eas finitiones prærancidas, neque fæcutinas grammaticas spectaueris: sed aurem tuam interroga,quo quid loco conueniat dicere.

Fæx,(τρύξ,ὑποστάθμη)trūsen,häpfe) droesem,ghist, heffen) la lie, bourbe, & limon.) per æ dipht. (vt Apuleius docet) tam masculini q̄ fœminini generis est,& hoc,vt differat in datiuo,à preterito verbi facio.& est excrementum cuiuscunq; rei: cuius diminutiuum est fæcula,deduciturq; à facio. Fæcem ciuitatis,(τὸν ὄχλον) homines viles & abiectos aliquando vocamus, non q; homines sint sordes, sed quòd vitam agant sordidam & abiectam.Cice.pro Flac.Opifices, & tabernarios,atq; illam omnem fæcem ciuitatum, quid est negotij concitare?Dicitur etiam fæx vnguenti.μάγμα.

Fagus.vide in dictione Phagus,(φηγός.)

Fagutal, fuit Romæ sacellum Iouis,in quo erat fagus arbor,quæ Ioui sacra habebatur.

Falæ,turres ligneæ, ob altitudinem dictæ à fando, quod Tusci eelum vocabāt.Quidam tamen per ph scribunt,vnde & Phalarica,de quo suo loco.

Falcarij,(δρεπανηφόροι) qui falcibus vtuntur.Cice. libr.1.Inuecti.contra Catil.Dico te prima nocte venisse inter falcarios,id est,in locum,vbi sunt falcarij,Prisciano authore.

Falcarius.ria.rium.(δρεπανικός) quod ad falcē pertinet.vt cotes falcariæ, quibus falces acuuntur.

Falcatus.ta.tum.(δρεπανηφόρος,δρεπανοειδής) quod formā falcis habet.Plin.lib.10.de gallo loquens, Ipsum verò cantū,plausu laterum in sublime quoque caudam falcatam erigens. Rursus falcatum, dicitur falcibus instructū. vnde falcati currus dicti sunt.Macro.Inducebat etiam currus cum falcibus,& elephantos cum turribus.

Falcula,(δρεπάνιον, δρεπανίς) diminutiuum paruæ falx. Colum.lib.12.cap.18.Nec minus falculæ,& vngues ferrei quàm plurimi parandi. Cato cap. 54.Quod falcula secueris,non renascetur. Falculæ pardorum & pantherarum,dicuntur extremitates vnguium in falcis formam incuruatæ, quibus dum appetunt,etiam integra corpora dilaniant.à quibus etiamnū falculis falcones dictos putat Festus.Plin.lib.8.cap.15.Mirum pardos,pantherasq;,leones,& similia,condito in corporis vaginas vnguium mucrone ne refringātur,hebetenturq;,ingredi,auersisq; falculis currere,nec nisi appetendo prætendere.

Falcidia lex,(φαλκίδιος νόμος) quæ amputat legata, quando saltem quarta pars bonorum non superfit hæredibus.

Falcifer,(δρεπανηφόρος) falcē ferens.Mart.lib.5. Nam si falciferi defendere templa tonantis.

Falcito.tas.pen.cor.falce cædo. Aug.in Psal.Adduxisti me ad vineam,vt falcitē illam,& amputem.

Falco.cas.vnde & defalco,amputo, siue tollo. abschneiden) afmaeyen) couper.

Falco,(φάλκων) eyn valck)vng faulcon) auis,cuius digiti pollices intus sunt curuati.Itaq; dicitur falco,non quòd falcatis vnguibus,sed quòd rostro, & alis, & tota falcata sit in rapinam, sicut accipiter.Est enim auis sacra augurio,& ideo dicitur accipiter,quasi auis accepta ter. Affert enim & nunciat optimum augurium rebus agendis volatu in sinistrā,idcirco Græci eum à sanctitate ἱέρακα appellant.Omnes autem sunt fœminæ,masc.tamen genere declinātur:& qui vulgò dicuntur moscardini,sunt mares. Ita errorem deprehendit posterior ætas,vt affirmant principum aucupes.

Falere, neutri generis. Varro de re Rust.cap.5.Vt lasciuiolæ,ac merulę,quibus aqua ministratur per canaliculū,cibus obijcitur sub rete. subter columnarum stylobatem est lapis à falere,pedem & dodrantem altus, ipsum falere ad duos pedes altum à stagno,latum ad quinq;,&c.Verbum architecturæ incognitum.

Falernus,(φάλερνος) regio Campaniæ,vbi colles vitiferi sunt. Var. Quid in Italia vtensile non modò nascitur,sed etiam nō egregium nō fit? Quod far comparaudū Campano?Quod triticum Apulo?Quod vinum Falerno?Quod oleum Venafrano?Pro vinoverò tam masculini q̄ neutri generis est.Mart. Resinata bibit vina Falerna. Tibullus; Nune mihi fumosos veteres proferte Falernos.

Falisci,(φαλίσκοι)populi Hetrusci fuerunt, quorum oppidum Falerij, (φαλίσκος) vocabatur. Ouid. Ad-

Adde ſenem Tatium Iunonicolasq; Faliſcos. Ibi fuit vrbs, Mons Faliſcorum dicta, quam nunc corruptè Montem Flaſconem appellant. Eſt & Faliſcus venter, non diſſimilis Lucanicæ, inuentus primò in Faliſcis. Papinianus li. 4. Syluarum: Non Lucanica, non graues Faliſci. Mart. lib. 1. Et Lucanica ventre cum Faliſco.

Fallaciæ, (στροφαί, ἀπάται) betrüg, liſt) bedroch) tromperie, deception) technæ, doli mali: dicuntur verba ad fallendum compoſita. Cice. 2. de Diuin. Tota res eſt inuenta fallacijs, aut ad quęſtum, aut ad ſuperſtitionem, aut ad errorem. Inde fallacioſus. ſa. ſum. (ἀπατηλός) quod eſt plenum fallacijs. Gell. Veterum teſtimonia, quibus huiuſmodi ambages fallacioſæ confutantur.

Fallaciter, aduerbiū, ſignificat cauſſa decipiendi. δολίως. Cic. 1. de Diuin. Fallaciter portenta interpretari. Idē. 3. Off. Ratio igitur hoc poſtulat, ne quid inſidioſè, ne quid ſimulatè, ne quid fallaciter.

Fallam, pro fallacia dixere Veteres.

Fallax, (ἀπατεών) betrügig) bedriechlijck) trompeur.) doloſus, qui mentiendo decipit: vt Fallax interpres, apud Cic. ad Brutum. Plin. lib. 22. ca. 23 Quoniam in his naturam eſſe apparet, in illis coniecturam ſæpius fallacem.

Fallo. lis. feſelli, falſum, (ἀπατάω, παρακρούω) bedrieghen) deceuoir, tromper) decipio. à fando deductum verbum (vt inquit Var.) q contrà quàm diximus, faciamus: nam ſi quis re fallit, impropriè fallere dicitur. Terent. in Heaut. Per alium quemuis, vt des, falli te ſinas Technis per ſeruulum. Idem in Andr. Quiduis cupio, dum ne ab hoc me falli comperiar. Cic. pro Roſc. Amer. Perditiſſimi eſt igitur hominis, ſimul & amicitiam diſſoluere, & fallere eum, qui læſus non eſſet, niſi crediдiſſet. Ponitur & pro lateo, κλέπτω, λανθάνω. Liu. Speculator Carthaginiēſis, qui per biennium feſellerat, Romæ deprehenſus, præciſis manibus, dimittitur. Huius compoſitum eſt refello.

Fallonia, eſt culpa, iniuria, propter quam vaſallus amittit feudum: nomina barbara.

Falſarius, (μεταγράφων, ψευδογράφος) qui decipiendi gratia ſcripta publica falſificat.

Falſidicus; pen. cor. & falſiloquus, (ψευδολόγος, τερατολόγος) qui falſa loqui conſueuit: ſicut veridicus, qui vera fari conſueuit: Plaut. in Capt. Meamq; rem, quod in te vno fuit, Tuis ſceleſtis falſidicis dilacerauiſti.

Falſifico. cas. παρασφραγίζω, decipiendi gratia ſcripta publica falſò ſcribo. Inde falſificatio.

Falſificus, qui facit fallacias. Plaut. in Mil. Domi habet animum falſiloquum, falſificum, falſiiurium.

Falſitas, (ψεῦδος) dicitur, qua id putatur eſſe qđ non eſt. Cui contrariū eſt veritas, q̄ oſtendit id qđ eſt.

Falſo ſas. (παραποιῶ, μεταγράφω) falſum facio. Falſò, (ψευδῶς) aduerbium, non verè. Sall. Falſò queritur de natura ſua genus humanum. Plau. in Bac. Non maneo, neq; tu me habebis falſò ſuſpectum. Falſè, aliud aduerbium. Plaut. in Capt. Tace modo: ego Philocrates Falſè faciam, vt verus hodie reperiare Tyndarus.

Falſum habere, (παρακρούομαι) eſt fallere. Sall. in Iugurtha, Neq; ea res me falſum habuit.

Falſus, nomen, id eſt, fallax: vt, falſus ſol, Verg. lib. 1. Geor. Solem quis dicere falſum Audeat? id eſt, fallacem. Participium verò paſſiuè ſumitur. Terēt. in And. Falſus es: id eſt, deciperis. Falſus (ψευδής) tamen tutor dicitur, qui non eſt tutor. ſicut falſum eſt teſtamentum, quod non eſt teſtamentum. Falſus liber, impropriè dicitur mendoſus. Rectè autē falſum iudicium, falſa ſententia, falſum nomen p non veris, non quòd fallendi gratia dicta ſint, ſed quòd hominum opinionem feſellerint.

Falx, (δρέπανον, ἅρπη) eyn ſichel, oder krumſchneidmeſſer) een ſeyſſen) vne faulx, ou faucille) à farre, litera commutata, vt Varro exiſtimat: eſt qua ſecantur frumenta, herbæ, & ſimilia. Verg. Incidere falce nouellas. Plin. lib. 18. cap. 28. Falcium duo genera: Italicum breuius, ac inter vepres quoq; tractabile. Galliarum latifundia maioris compendij, quippe medias cædunt herbas, breuioresq; prætereunt. Cic. 5. Tuſ. Immiſſi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. Falces in Campania ſiculæ dicuntur, à ſecando: vulgò ſichlen: & aliæ fenariæ, aliæ adoreæ, aliæ dumariæ, (quæ & ſirpulæ, à ſirpando: id eſt, alligando, quibus ſecant dumeta) aliæ lumarię. Falx, bellica machina, q̄ adunco præfigebatur ferro: ſic dicta quòd incuruata eſſet, vt ex muris lapides extraherentur. Cæſar. 3. Bel. Gal. Vna erat magno vſui res præparata à noſtris, falces præacutæ, inſertæ, affixæq; longurijs, non abſimili forma muralium falcium.

Fama, (φήμη) das gemeyn geſchrey, das lob) dat gerùcht, die eere) la fame) à fando dictio media. Eſt enim quicquid de aliquo diuulgatur, ſiue in bonum, ſiue in malum. Verg. lib. 4. Neq; enim ſpecie famaue mouetur. id eſt, infamia, vt exponit Nonius. Fama etiam dicitur de re inueterata firmataq; in hominū opinione, quamuis incerta. Mart. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Quintil. Fama eſt, olim Iouem in imbrem aureum conuerſum, puellæ in gremium deſcendiſſe. Plin. Huc eum liberalitatis tuæ fama perduxerat. Sic fama Scipionum, fama Camillorum: id eſt, laus, celebritas. Vergilius. Sum pius Aeneas, fama ſuper æthera notus. A fama diffamo, & infamo deducuntur, de quibus alibi.

Famelia, primò à famel, quod apud Oſcos ſeruum ſignificabat, deinde mutatione vnius literæ, familia dicta, pro ipſis ſeruis.

Famelicoſus, (βουλιμιώδης) qui frequenter famelicus eſt. Vnde famelicoſam terram, paluſtrem Veteres vocabant.

Famelicus, (βούλιμος) pen. cor. à fame & edendo dictus eſt, qui fame laborat. Plau. Poſt id, cum laſſus fueris & famelicus, Noctu vt condignè recubes, curabitur. Teren. in Eun. Ille vbi miſer, famelicus, videt me eſſe in tantum honorem.

Famella, diminutiuum eſt à fama.

Famen, (φάτις, ῥῆσις) locutio, & ſermo, à fando dictum eſt, vt illud, Ne leui ſaltem maculare vitam Famine poſſes.

Fameo.es.(λιμώττω, καρδιώττω) ex quo famesco.scis.

Fames,(λιμὸς) hunger) fain) edendi cupiditas,à φάγω edo.& differt ab inedia,quòd fames est semper cum appetitu edendi: inedia etiam fine appetitu, vt in ægrotis. ἀσιτία. Vnde melius inedia dicitur, abstinentia vel impotentia comedendi, non comestio.Cic.ad Terentiam:Etiam illud verendum est, ne breui tempore fames in vrbe fit. Cice.pro Aul. Cluent.Iam hoc ignoratis iudices, vt etiam bestiæ,fame dominante,plerunque ad eum locum, vbi pastæ aliquando fint,reuertantur.

Famiger,pen.cor.qui fert famam.ἀγγελιαφόρος.

Famigerabilis, diuulgandus, cognobilis, fama notus.διαβόητος. Apul.de Asino aureo:Satis famigerabilis confector.

Famigerator,qui fert famam. διαφημιστής. Plaut.in Trinum.Ego de verbis eorum famigeratorum inscius prosilui.

Famigero.as.diuulgo.διαφημίζω.Famigeratus,(ἀοίδιμος, γνώριμος) diuulgatus.

Famigerulus,idem quod famigerator.

Familia,(οἶκος, οἰκία.) eyn hausgesind) een huysgesin) la famille.) Paulus Iureconsul.Familiæ appellatio in res & in personas deducitur. In res, vt in lege.xij. tabularum,Agnatus proximus familiam habeto. Teren.in Heaut.Decem dierum vix mihi est familia. In personas autem,natura aut iure sub vnius potestate subiectas, vti filios nepotesque,& deinceps seruitutes quoque appellatæ sunt familia. Var.Si ab fundo longius absunt oppida, aut vici, fabros procurent,quos habeant in villa: sic cæteros necessarios artifices, ne de fundo familia ab opere discedat, ac ꝓfestis diebus ambulet,feriata potius quàm opere faciundo agrum fructuosiorem reddat. Vnde & paterfamiliâs & materfamiliâs.Hoc autem nomen primò à famul,deinde mutatione literæ u in i, familia dicta, pro ipsis seruis. Deinde paulatim inualuit vsus,vt etiam liberi familiæ nomine, & quicunque in eadem domo viuerent,comprehenderentur.Post hæc ad eos quoque translatum est, qui ex eadem sunt cognatione.vt Cæsarum familia, Scipionum familia. Vnicus verò seruus familiæ nomine non continetur, nec duo faciunt familiam.

Familiaria.orum. dicuntur sepulchra, quæ quis sibi ac familiæ suę constituit,sicut scribit Iureconsult. de religiosis.

Familiaris, quando adiectiuum est, significat quod ad familiam pertinet.οἰκειακός.vnde familiaria negotia,res familiaris,res domestica.Cic.Etsi negotiis familiaribus impediti, vix satis otij suppeditare possumus. Gel.li.3.Memoriæ mandatū est,Platonem philosophū tenui admodū pecunia familiari fuisse. Liu.4.Bell.Pun.Tres ex iis, quibus solis aditus in domum familiarior erat,&c. Quando verò est substantiuū, significat amicum nobiscum versantem, & diuturna consuetudine nobis astrictum.συνήθης: quasi in eadem familia nobis coniunctum.Vnde quia Cicero delectabatur lectione Terentiana,appellat Terentiū familiarem suum. De Amicitia, Sed nescio (inquit) quomodo verū est, quod in Andria familiaris meus Terent.dixit, Obsequium amicos,veritas odium parit.Quamuis etiam familiaris dicitur & de eo qui ex eadem familia est. Cic.ad Qu.frat. Aesopi tragœdi familiaris seruus tibi notus aufugit.Plau.in Amph.Ne qui essem,familiares quærerent.

Familiaritas, (συνήθεια) fruntschafft, gheymeynschap) accointance & familiarite) consuetudo ipsa,quæ est inter familiares & amicos.Teren. in Heaut.Mihi magna cum eo iam inde vsque à pueritia semper fuit familiaritas. Cicero De amic.Sic cum accepissemus à patribus,maximè memorabilem C.Lælij,& P.Scipionis familiaritatem.

Familiariter, domesticè, ad similitudinem familiarium. συνήθως. fruntlich) gemeynlyck) familierement.) Plaut.in Rud.Ah nimium familiariter me attrectas. Teren.in Heaut.Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas (Quod ego in propinqua parte amicitiæ puto) Facit, vt te audacter moneam, & familiariter.Cic.6.Ver.Præsertim cum is L.Sisenna defensore tuo tam familiariter vteretur.Familiariter fero mortē alicuius:id est,grauiter & molestè. nam quæ sunt nobis familiaria,ea animo nostro sunt chara, inquit Donatus. Terent.in And. Huius mortem tam fert familiariter.

Faminor,secūda ꝑsona multitudinis imperatiui futuri à verbo faris,qđ Veteres ꝓ dicito vsurpabant.

Famosus.sa.sum.(ἐπίφημος, δύσφημος) tam in bonum quàm in malū. In bonū. Iuuen.Famosos equitum cum dictatore magistros. In malum.Cic.lib.2.de Orat.Me ad famosas vetuit mater accedere.Sall. Largitionem famosam impudentemque.

Famulanter,(δουλικῶς) aduerb.à famulans,significat suppliciter.

Famularis.re.quod pertinet ad famulū siue famulā. Cic.1.Tus.Qui se in medios immisit hostes famulari veste, ne posset agnosci, si esset ornatu regio.

Famularius.a.um.(δουλικὸς) quod ad famulatū pertinet.Vnde verba famularia dicta sunt,quia infinitis famulari videntur.vide in dictione Incipio.

Famulatio, famulorum famularumque multitudo. θεραπεία. Apul.li.2.Et ecce mulierem quampiam, frequenti stipatam famulatione.

Famulatus.us.Famulitas, & Famulitium, (δουλεία) dienstbaerheyt) seruage,seruitude) pro seruitute. Cic.Qui aliquandiu propter ignorantiam stirpis & generis in famulatu fuerint. Idē.3.Off.Quàm miser virtutis famulatus seruiētis voluptati. Var. Apud ignauum dominum, duro famulitio astrictos.Dicitur etiam famulitium seruorum copia. Macrob.Vnus è famulitio,cui prouincia erat,ads mittere volentes dominum conuenire.

Famulus,(ὑπηρέτης) eyn knecht) seruiteur) qui & famul,originem habet ab Oscis populis,apud quos seruus famul dicebatur.Mart.Argolico famulum non te seruire tyranno Vidissent gentes, sæuaque regna pati. Famula. læ. ancilla. Cice.5.Tusc.Sin autem virtus subiecta sub varios incertosque casus, famula Fortunæ est. Vnde & famulor. aris. quod est seruio tanquam seruus.ὑπηρετέω. Plinius lib.2. cap.63.Vt alimentis nostris famuletur, Ibidem cap.

cap.7. Famulantur æternis sacris.

Fanaticus, (κατόχιμος, κακοδαιμονῶν, ἐνθεαστικὸς, νυμφόληπτος) onsinnich, rasende) enrage) pen.corr. insanus dicitur, quoniam sacerdotes, cum responsa dabant, furore pleni, insanire videbātur, se concutientes. Nam apud Auianum quæritur, si seruus inter fanaticos non semper caput iactaret, & aliqua profatus esset, an nihilominus sanus videat. Dicitur & fanaticus, (νεωκόρος) qui fano præest, aut fani custos. Iuuen. Et crine senex fanaticus albo sacrorum antistes.

Fanaticus finus, vulgò dictus. vide Phanates.

Fanenses, & Fanestres, (φανῶται, à Fana, φάνα oppido) Piceni dicuntur ipsius oppidi incolæ.

Fanesij, populi in Oceano septentrionali, qui (vt ait Plin.lib.4.) tam grandes habent aures, vt eorum nuda corpora tegantur.

Fannia lex, (φάννιος, νόμος) lata est anno post vrbem conditam quingentesimo octauo, quæ ludis Romanis, item ludis plebeijs, Saturnalib9, & alijs quibusdam diebus in singulos dies centenos æris insumi concessit: decemq; alijs diebus in singulis mensibus tricenos, cęteris autem omnibus diebus denos. Vide Gellium lib.2.cap.24.

Panniana, pyri genus à Fannio quodam sic dicta.

Fanum, (σηκὸς, ναὸς) templum, à Faunis dijs, qui solent diuinare, vt ait Martianus Capella: vel à Fauno, qui (authore Probo grāmatico) primus conditor fuit. Festus: Fanum à fando, quod pontifex in dedicatione templi, certa verba præfari solet. Cic.2.de Legib. Illud vitiosum Athenis, q Cylonio scelere expiato, Epimeni decreto suadente fecerunt Contumeliæ fanum, & Impudentiæ. Sunt tamen qui hoc nomen per ph scribant, ἀπὸ τῶ φαίνειν, quod significat manifestum, quòd è phano responsa dabantur. Ab hoc nomine adiectiuum deducitur, profanus, siue pphanus a.um. Est etiam Fanum, Piceni amœnissima seu Vmbriȩ vrbs, in littore Adriatico, inter Pisaurum & Senogalliam, non longè à Metauro amne sita: sic dicta, quòd in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit.

Far, farris, (ζέα, ζειά) dunckel korn) fourment) apud veteres de omnibus frugibus dicebatur, quia id ferret terra: vel à frangendo, seu à faciēdo, quòd in pistrino fiat. Nam apud antiquos molarum nō erat vsus, sed frumentum in pila missum frangebant, vocabantq; adoreum, ab adolendo: id est, sacrificando. Colu.lib.9. Post hæc cauea cum matre claudendi sunt, & farre hordeaceo cum aqua incocto, vel adoreo farre, vino asperso, modicè alendi. Verg. Ingentem farris aceruum.

Faran, (φαράν) oppidum trans Arabiam, iunctum Sarracenis, qui in solitudine vagi errant.

Farcimen. pen. prod. intestinum variè ac minutim concisa carne refertū ἀλλᾶς eyn worst) een worst) saulcisse ou boudin) Varro libr.6.de ling.Lat. Ab eadem fartura farcimina extis appellata: à quo in eo quod tenuissimum intestinum fartum, hila ab hilo dicta: id est, minimo. vt ait Ennius, Neq; dispendij facit hilum, quod in hoc farcimine summum quiddam eminet.

Farcio. is. farsi, fartum, (ἐμπληρόω) fullen) vullen, mesten) saouler) saturo, quasi farre impleo, & per translationem sagino, pinguefacio. Colum.lib.9. Hæc enim ferè communis est cura farcientium: nam illi qui volunt non solum opimas, sed etiam teneras aues facere, mulsea recente aqua prædicti generis farinam conspergunt, & ita farciunt. Significat & implere, per metaphoram. Plinius in Epist. Præterea architectus sanè æmulus eius, à quo opus inchoatum est, affirmat parietes (quanq̃ viginti & duos pedes latos) imposita onera sustinere non posse: quia sint cęmento medij farti, nec testaceo opere præcincti. Huius verbi composita sunt, confercio, effercio, infercio, (ἐνσρίω, ἐμβύω.) offercio, à quo offertissimum, pinguissimum. Plautus, Sine sacris hæreditatem sum adeptus offertissimam. Refercio.

Farfarus, siue Farfar, Syriæ fluuius. In radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens, in Syriaco miscetur mari. Hic tantus fertur, vt transiri vado non possit. Farfarus etiam dictus est fluuius, qui per Sabinos transit. de quo Ouid. Et amœnæ Farfarus vndæ. Alio nomine dicitur Fabaris, pen. corr. Verg.lib.7. Qui Tybrim Fabarimq; bibunt. Farfarium vocat Plautus in Pœnulo arborem populum inquiens, Prosternebam eos, vt folia farfari, quæ leui pulsu venti alicuius, autumno vniuersa aliquando cadunt. Sic Marcellus lib.3. Diosc.

Farfugium, arbor quæ & chamæleuce dicitur. Plin. libr.24.cap.15. Chamæleucen apud nos farfarū, siue farfugium vocant, nascitur secus fluuios, folio populi, sed ampliore. Quidam putant eam esse quæ populus alba vulgò dicitur, du tremple. Non nulli verò eam esse herbam putant, quæ bechion & tussilago appellatur, habet enim folia subtus alba, & circa fluuios nascitur. vulgò pas dasne.

Farina, (ἄλευρον, ἄλφιτον) meel) farine.) à farre, vt Plin.lib.18.docet, denominata est, ideo per duplex rr scribi deberet: verum apud poëtas prima corripitur. Martial. Pascitur & dulci facilis gallina farina. Ouid. de Med. fa. Nam quæ puluereæ fuerint confusa farinæ. Appellatur autem farina id, quod ex farre exprimitur, vel mola, vel pedum conculcatione. Plinius libr.18. cap.9. Nam quæ sicca moluntur, plus farinæ reddunt: quæ salsa aqua sparsa, candidiorē medullam: verum plus retinent in furfure.

Farinaceus. a. um. (ἀλευρώδης) qđ factū est ex farina.

Farinarium, (ἀλευρὼν) locus vbi seruatur farina.

Farinarius. a. um. quod ad farinam pertinet. Plinius lib.18. Farinario cribro succernunt.

Faris, (φάσκει) reden.) spreken.) parler.) vel fare, fatur, fatus, à fero deductum est, nihil enim aliud est ferre, quàm fari: id est, loqui. Quanquam Varro inter fari & loqui hoc interesse scribit, quod fatur is, qui primus significabilem vocem ore emittit, nullo verborum ordine seruato. vnde pueri ante quàm id faciant, infantes dicuntur. Loquitur autem is, qui suo loco vnumquodq; verbum sciens ponit, Verg.li.6. Sic fatur lachrymans,

classiq; immittit habenas. Plin.lib.11.cap.51. Qui celerius fari cœpere, tardius incipiũt. Quod etiã significationem pessiuam habere inuenitur. Suet. Prætorum fasti dies sunt, quibus ius fatur, id est, dicitur: sicut nefasti, (ἀποφράδες) quibus non dicitur. Huius verbi prima persona debet esse for, vt inquit Priscian. Eius composita sunt, effaris, extra loqueris: affaris, ad aliquem faris, προσειπῶ. Cic. in Cat. Licet mihi iisdem versibus affari te ô Attice, quibus affatur Flaminium ille vir. Præfaris, ante faris, προλέγω. Colu. in Præfat. Quas ordine suo tunc demũ persequar, cum præfatus fuero, quæ reor ad vniuersam disciplinã maximè pertinere. Profaris, vltra faris. Vergil. Tum breuiter Dido vultum demissa profatur.

Farraca, (χονδρίτης) pe. prod. dicũtur cibaria è farre.

Farrago, (χιλὸς, γράστις) pen. prod. farraginis, à farre, est id quod ex multis satis, & hordeo, vitia, & leguminibus fit, pabuli causa. Var. Inde quòd far ferro cæsum, farrago dictum, aut quòd primum in farracea segete seri cœptum sit: vel dicitur à farciendo, hoc est saturãdo. Diuersarũ quoq; rerum commixtio farrago dici potest. Iuuen. Quicquid agũt homines, votum, timor, ira, voluptas, Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli. Persius autem farraginem pro farre vel frumento posuit, cum inquit: Vappa, lippus, & in tenui farragine mendax.

Farreatio, genus sacrificij, quod fiebat à farreo libo quoties nuptiæ conficerentur. Hæc enim confarratio dicebatur: at cum dissoluerentur matrimonia, diffarreatio.

Farreum, (χονδρίτης, ψαιστὸς) genus libi ex farre factum. Plin. Nouæ nuptæ farreũ præferebant. Farreum quoq; Veteres horreũ, à farre: sicut granarium à grano, & horreum ab hordeo.

Farsilis, pen. cor. qui instar farciminis farcitus. Vnde Apitius porcellum farsilem, leporem farsilem vocat, qui in edulijs farciuntur varijs condimentis. Dicit & fartilis ex cognatione quæ est inter s & t, vt pulso pulto, merso merto.

Fartilia, quibus implentur ea quæ decoquũtur. Pli. Iecur anserinum fartilibus crescit mira magnitudine. Apud eundem fartilia pro turmidis: id est, panificijs, quibus saginantur aues, à farciendo.

Fartim, (συμπεφορημένως) significat farciendo congestim, cumulatim. Apul. Parabat fiscum fartim concisum.

Fartores, (ἀλλαντοπῶλαι) eyn wurstmacher) een worstmaker) vng patissier.) qui farcimina faciunt, ex insecta carne & adipe, & huiusmodi. Terent. in Eunu. Cupedinarij omnes, cetarij, lanij, coqui, fartores. Columel. libr. 8. cap. 7. Pinguem quoq; facere gallinam, quamuis fartoris non rustici sit officium.

Fartum, esca qua quid farcitur, vel fartum est. Col. lib. 3. Semper proderit simul ac folia agere cœperit ficus, rubricam amurca diluere, & cum stercore humano ad radicẽ infundere: ea res efficit vberiorem fructum, & fartũ fici speciosius & plenius. Fartum vestis, pro ipso corpore posuit. Plaut. in Most. Nõ vestẽ amatores mulieres amãt, sed vestis fartũ.

Fatur

Fartura, quod fartum est, siue actus modus'ue farciendi in altilibus dicitur. die fullung) die vullinge oft mestinge) replage ou engraissement.) Col. lib. 9. Sed si fastidiet cibũ, totidem diebus minuere opportebit, quot iam farturæ præcesserint.

Fas, genitiuum non habet, à fando deducitur. Nam si faris, ceu fatis, fassis'ue dicamus, aliud significare potest. Et fas, (θέμις, ὁσία) gottsälig, billich) recht, georloft) diuine, loisible, licite, permis.) quidẽ piũ, religiosum, & fari dignum dicitur: & ad deos refertur, sicut iustum ad homines. Verg. Fas & iura sinunt. id est, diuina & humana iura permittunt. Idem. 1. Georg. Quippe vbi fas versum, atq; nefas, tot bella per orbem, Tam multæ scelerum facies. Fas est: id est, licitum. Plau. in Asin. Neq; pol te accuso, neque id me facere fas existimo. Huius contrarium est nefas, (ἀθέμιτον) quod est impium & execrabile.

Fascelis, dicta est Diana, à fasce lignorũ, in quo absconditũ Dianæ simulachrũ Orestes Aritiã detulit.

Fascia, (ἐπίδεσμος, σπάργανον) bendel) bandel) vne bande.) genus ligaturæ, qua pueri, vel aliud quid ligari solet. Et propriè, pro tegumento crurũ pedumq; fasciæ poni consueuerunt, ideoq; crurales pedulesq; dicuntur. Vlpian. Fasciæ crurales pedulesq; vestis loco sunt, quia partẽ corporis vestiunt. Scribit Plin lib. 8. mures portendisse exitium Carboni imperatori, arrosis fascijs, quibus in calceatu vtebatur. Colum. lib. 7. Rectè genibus applicantur, ac fascijs circundantur. Item fasciæ dicuntur zonæ, siue plagæ. vide in dictione Fasciæ. Martianus; Orbis terræ in quinq; zonas, siue melius fascias discernitur. Aliquando ponitur pro nube, in modum fasciæ cœlum percurrente. Iuuen. Nil fascia nigra minatur.

Fasciari, est fascia ligari. σπαργανοῦσθαι. bindẽ) liger) Spartian. de Antonio Pio: Sed cũ esset longus & senex incuruatusq;, tiliacijs tabulis in pectore positis fasciabatur, vt rectius incederet. Martial. Nec fasciato naufragus loquax trunco.

Fasciculus, (δέσμη) diminutiuũ, paruus fascis: vt, Fasciculus literarum, Cic. ad Qu. frat. lib. 2. Idem ad Tyronem: Quòd fasciculus alter ad me iam sine tuis literis perlatus est. Accipitur & pro olfactoriolo, ὀσφραντήριον. Cic. lib. 3. Tuscul. Fasciculum ad nares admouebis, incendes odores, & sertis redimiri iubebis & rosa.

Fascino, nas, pen. cor. maleficium infero. καταγοητεύω, verzauberen) betoouerẽ) ensorceler.) Verg. Nescio quis teneros oculos mihi fascinat agnos. Fit autem à verbo Græco βασκαίνω, quod significat inuideo, indignor, irascor, accuso. Huius compositum est effascino, eiusdem significationis. Solinus: Quædam in terra Aphrica hominũ familiæ sunt, voce atq; lingua effascinantes. Quæ si impensius fortè laudauerint pulchras arbores, segetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes pastu atq; cultu opimas, emoriãtur repẽtè. Potest etiam significare, maleficium tollo, sicut excanto, incantationem remoueo. Pli. Esse eiusdem generis in Triballis & Illyrijs adijcit Isigonos, qui

via

visu quoque effascinent.

Fascinus,& Fascinum,(βασκανία)eyn verzauberen) een betoouerunge) ensorcellerie.) pen.cor. à fando, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, vt liberi non sint, nec mentis compotes,sæpe'q; ad extremã maciẽ deueniant. Horat. in Epo. Minus'ue languet fascinum. Ponitur interdum fascinus pro fascinatione,vt apud Pliniũ. Fit enim morbus hic ex spiritu fascinantis,per oculos fascinati ad cor ipsius ingresso. In obscœno tamen carmine ponitur fascinum pro virili membro.

Fasciola,diminutiuum,parua fascia. ταινίδιον. Cic. de Arusp.respon. P.Clodius à crocola, à mitra, à muliebribus soleis, purpureis'q; fasciolis, à strophio,à psalterio, à flagitio, à stupro est factus repentè popularis.

Fascis,(δέσμη) eyn buschlin,oder bundel)een bussele oft pacxken) vng faisceau,vng pacquet,vne bote) lignorum aut alterius cuiuſq; rei congeries,quę ligando fit. vnde fascem coculariuim vocare possumus id,quod Galli Parisiẽses vocãt, vne bourree. Nam cocula (vt Festus ait) sunt ligna minuta,quibus facile coquuntur obsonia. Cæs.8.Bell.Gal. Fasces stramentorũ,ac virgultorũ. Sic fasces calamorum,apud Martial.lib.14. Per translationẽ quandoq; ponitur ꝓ onere ἄχθος. Nam fasces lignorũ, seu aliarũ rerum,graues sunt portantibus. Verg. Ego hoc te fasce leuabo. Sed quoniã lictores cum fascibus virgarum securibus alligatis, ad terrorẽ præire solebant consules & alios magistratus, factum est,vt fasces (αἱ ῥάβδοι) numero plurali,sumantur pro magistratibus & honoribus, qui à populo præstantur, qui ad duodecim, aut sex fascibus vtebantur. Verg.lib.2.Geor. Non illum populi fasces,non purpura regum Flexit. Hinc summittere fasces, est authoritatem vim'q; imperij, reuerentiæ alicuius submittere. ὑφῆναι τὰς ῥάβδους τῷ προέχοντι τῇ τιμῇ. Nonnũquam etiam numero singul. pro consule. Idem : Iniusto sub fasce viam dum carpit. Fiebant autem fasces consulares (vt inquit Plin.) ex Gallica arbore,quę species est populi,quam Latini betulam vocant. flexibilis enim & hæc valde.

Faselus,generis masculini vel fœminini,qui & Phaselus dicitur,genus nauigij Campani. Verg.lib.4. Georg. Et circum pictis vehitur sua rura faselis. Sallust.lib.3.Histor. Et fortè in nauigando cohors vna grandi faselo vecta,à cæteris deerrauit. In genere masculino,genus est leguminis exilis & teretis,qui & phaseolus & phasilus dicitur,de quo infrà in dictione Phaselus.

Fasti dies, (αἱ ἔνδικοι, δικάσιμοι ἡμέραι) dicti sunt, quibus sine piaculo prætoribus licebat tria verba fari,scilicet do, dico, addico: & nefasti,quibus non licebat fari. Ouidius: Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. Fastus erit,per quem lege licebit agi. Fastorum libri, in quibus totius anni res populi Romani scriptæ continebantur, & causæ festiuitatum explicabantur, vt in Fastis Ouidij,de quibus idem: Sacra recognosces annalibus eruta priscis, Et quo sit meritò quæq; notata dies: Inueniesillic & festa domestica vobis, Sæpe tibi pater est, sæpe legendus auus. Scribit Liuius, Flauium scribam fastos circa forum in albo proposuisse, vt quando lege agi posset, sciretur. Et est fastus secundæ & quartæ declinationis. Lucan. Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus. Varro in Ephemeride: Cæsar fastus correxit. Colum.libro.10. Sequor nunc Eudoxi, & Metonis fastus astrologorum. Et (vt author est Priscian.) eadem forma dicitur fastus vel fasti,qua senatus vel senati. Fastus verò pro superbia, (τῦφος) semper est quartæ: & est propriè indigna sui ipsius per superbiam existimatio. Pli.lib.11.cap.37. Hæc maximè indicant fastus. Idem lib.9.cap.35. Superbo simul ac procaci fastu,vt regina meretrix. Fastosus,qui magno fastu contemnit. Martial.lib.10. Ad nocturna iaces fastosæ limina mœchæ.

Fastidio,dis.pen.prod.diu.ditum. à fastu fit. nam propriè fastidire est cum fastu quodã contemnere. (ἀποστρέφομαι, ἀηδιάζω, παραφρονέω, ἀνακομαι, ἀηδής εἰμι) verachten,eyn vnwil haben)versmaden) reiecter) Vergil. Inuenies alium,si te hic fastidit Alexis. Vnde & pro stomachari dicitur, construitur'q; modò cum accusatiuo,modò cum datiuo,modò cum genitiuo. Horat.in Serm. Num esuriens fastidis omnia præter Pauonem rhombum'q;. Cic.pro Mil. Sed etiam rectè factis sæpe fastidiunt. id est,fastidium faciunt. Plaut.in Aulul. Abijt,neq; me certiorem fecit,fastidit mei. Luc.lib.7. Difficiles sumus, fastidimus bonorum.

Fastidiosus,qui omnia fastidit, vel qui alijs est fastidio(ἀηδέστερος, ὑπερόπτης) Cic.de Clar.ora. Propterea quòd Antonius,qui maximè expetebatur, facilis in causis recipiendis erat,fastidiosior Crassus,sed tamen recipiebat. Fastidiose aduerbium. Cicero.1.de Orat. Quàm diligenter, quàm sæpe fastidiose iudicamus?

Fastiditus,(περιφρονηθείς) fastidio habitus. Lucan. Pars magna senatus Fastidita iacet.

Fastidium,contemptus,atq; etiam tædium.(κόρος. vôlle,masileydigkeyt) versaetheyt,versmadinge) contemnement.) Cic.12.Philip. Si essent arrogantes,non possem ferre fastidium. Quintil.li.9.ca.3. Quotidiani,&semper eodẽ modo formati sermonis fastidiũ leuat. Plin.lib.7.cap.1. Potius'q; ad autores relegabo,qui de dubijs rogẽtur omnib.mos dò ne sit fastidio Græcos sequi. Fastidiũ meũ,quo ego alios fastidio: fastidiũ mei,quo ab alijs fastidior. Quint. Ceu mulier omnibus exposita mortalibus,vanitatẽ fastidio mei despectu'q; captauit.

Fastigio,gias.(ὀροφόω) spitzen) spitze n scherp maken)faire en aguisant & montãt) acumino,& quasi in fastigiũ erigo. Pli.lib.18. Frumẽta hyeme in herba sunt,verno tempore fastigiãtur in stipulã,quæ sunt hyberni temporis. Cæs.4.Bel.Gal. Non sublicæ modo directa ad perpendiculũ sed prona ac fastigiata,vt secundum naturã fluminis procumberet. Sic fastigiatus in mucronẽ. Plin.lib.18.cap.18. & fastigiata folia,apud eundem.

Fastigium,(ὀροφή, κολοφών) der gipffel,gebel,spitz) den geuel,den sop) le feste) altitudo,& summitas

operis, cum fastigium erigitur supra ædificiorum columen, ornatus causa, & à tota latitudine surgere incipiens, paulatim tollitur in acumen, quod vulgus frontispicium vocat. Hinc illam formã in quacunque re, fastigium dixere. Verg. Et fastigia suspicit vrbis. Cæs. 7. Bell. Gall. Mediocri interiecto spacio, pari altitudinis fastigio. Plin. in Paneg. Excessurosque templorum fastigium titulos. Quandoque est, quod vulgus statum vocat: vnde apud Liuium, ciues eiusdem fastigij. ἴσοι τὴν τάξιν. Curtius: Humanum fastigium exceditis. (μείζονες ἢ κατὰ ἀνθρώπους γεγόνατε) id est, dignitatem. Hinc attollere fastigium: id est, augere nomen existimationemque. Quandoque dicitur ima pars. Idem lib. 2. Georg. Forsitan & scrobibus quæ sint fastigia, quæras. Quandoque finis. Cic. lib. 3. Off. Sed quoniam operi inchoato, propè tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus.

Fatale, (πεπρωμένον) quod perniciosum est, & mortale, vt dies fatales. Dicitur etiam quicquid nobis ex fato debetur, siue bonum sit, siue malum. ἐπικεκλωσμένον, προσειμαρμένον. Cic. 2. de Diui. Si enim prouideri nihil potest, futurum esse rerum quæ casu fiunt, quia esse certa nõ possunt, diuinatio nulla est. Sin idcirco possunt prouideri, quia certa sunt & fatalia, rursus diuinatio nulla. Aliquando dicitur salubre. Valer. lib. 1. Eò legatis missis, vnicam fatalis remedij opem impetraturam se credidit. Fataliter aduerbiũ. Cic. 2. de Diuin. Et omnia quæ fiunt, quæque futura sunt, ex omni æternitate definita dicis esse fataliter.

Fateor. teris. fassus, affirmo sponte. (ἀνθομολογοῦμαι, σύμφημι, ὁμολογέω) bekennen, verjehen) belyden) confesser.) Lactant. Idem etiam poëtæ fatentur. Terent. in Andr. Ego me amare hanc fateor: si id peccare est, fateor id quoque. Martial. li. 5. Ingeniũ, studiumque tibi, moresque genusque Sunt equitis, fateor cætera plebis habes. Seruius inquit, fateri esse coactorum & culpabilium. Verg. 4. Æneid. Anna (fatebor enim) miseri post fata Sichæi, &c. Donatus itẽ, Fateri non testis est, sed rei. Teren. in Eun. Vidistin' fratrem Chæream? D. non. P. non potest sine malo fateri, video. Cice. 3. Tusc. Vt victum se quandoque esse fateatur. Huius composita sunt, confiteor, diffiteor, infiteor. quæ significant non fateor, nego. Profiteor, vide infrà.

Fatiscere, (χαίνειν) est abundanter aperiri, quasi affatim hiscere. Verg. Accipiunt inimicum imbrem rimisque fatiscunt. Vbi Seruius, Fatiscunt, abundanter aperiuntur. Fatim enim abundanter dicimus. vnde & affatim. Hiscere autem aperire. Fatiscor à fateor deduci, notauit Aul. Gell. libr. 17. cap. 2. ex Qu. Claudij Annalium libr. 1. Fatiscere, deficere. ἀποκάμνω, ἀπαγορεύω, κατατπονοῦμαι, ἀποτρύομαι. Colum. lib. 2. cap. 14. Sed omni solo quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit, vna præsens medicina est, vt stercore adiuues, & absumptas vires hoc velut pabulo refoueas. Verg. 1. Georg Ne puluere victa fatiscat. Tacitus lib. 14. Ipse exercitusque eius per inopiam & labores fatiscebant, carne pecudum propulsare famem coacti.

Fatidicus, (ἔνθεος, μάντις, λόγιος, χρησμολόγος) eyn warsager) een waersegger) vng diuin.) pen. corr. qui futura prędiuinando solet fari, qui nobis fata, id est, decreta deorum exponit. Vnde fatidici libri, qui continent fata populorum, quales erant decẽ Sibyllarum libri, qui & ab historicis fatales appellantur. Fatidici vates, & fatidica Manto nominatur, quoniam erat fatiloqua, quæ vaticinabatur diuinitate prædita. Vergil. 8. Æneid. Quam memorant nymphæ priscum Carmentis honorem Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima futuros Æneades magnos. Plin. in Epist. Præsens numen, atque etiam fatidicum indicant sortes.

Fatifer, a. um. (μόρσιμος) pen. cor. quod est mortiferum. Verg 8. Æne. Interque manus & brachia versat Terribilem cristis galeam, flammasque vomentem, Fatiferumque ensem.

Fatiloquus, adiectiuũ, idẽ quod fatidicus. Liui. 1. ab Vrb. Venerabilior diuinitate credita Carmẽtæ matris, quam fatiloquam ante Sibyllæ in Italiam aduentum miratæ hæ gentes fuerant.

Fatigo, gas. pen. prod. quasi fatim ago: hoc est, abũdanter agito, & ad lassitudinem deduco. (κατατπονῶ, καματόω) müd machen) muede maken) lasser, trauailler.) Verg. lib. 5. Veloces iaculo ceruos cursuque fatigat. Liu. 8. ab Vrb. Qui aliquandiu pugna atroci cum & semetipsi fatigassent, & hastas aut præfregissent, aut hebetassent. Aliquando percutio. Verg. Versaque iuuencum Terga fatigamus hasta. Aliquãdo perturbo, commoueo. ἐνοχλέω, Διαδινέω: vt, Quæ mare nunc, terrasque metu, cœlumque fatigat. Aliquãdo excito. Idem: Sociosque fatigat, Præcipites vigilate viri. Aliquãdo cohibeo, εἴργω. Cic. li. 3. Off. Qui non verbis sunt & disputatione philosophorum, sed vinculis & carcere fatigandi. Huius compositum est defatigo, quod est deorsum vel valde fatigo. Terent. in Adelph. Vtinam quidem, quod cum salute eius fiat, ita se defatigarit velim, vt triduo hoc perpetuo prorsus è lecto nequeat surgere.

Fatim, aduerbium abundanter, (ἀφθόνως) à fando, quia verborũ quàm rerũ maior sit copia, vel quòd fari facile sit. Hinc componitur affatim.

Fator. taris. multum loquor. (πολυλογέω) Est enim frequentatiuũ à faris. Fest. Fatantur. i. multa fant.

Fatua, Dea dicta est terra, quòd infantes partu editi, non prius vocem edunt, quàm terrã attigerint. Eadem & Bona Dea vocata est, (ῥέα) quòd omniũ nobis ad victum bonorum caussa est: & Fauna, quòd omni vsui animantium fauet: & Ops, quòd ipsius ope vita constat.

Fatuitas, stultitia, ineptia, stoliditas, (εὐήθεια) dorheit) sotheyt) sotie.) Cic. ad Att. lib 11. Ego huius miserrima fatuitate conflictor. Idem 2. de Inuent. Et definitionibus ostendere, non hanc imprudentiã, aut casum, aut necessitudinẽ. sed inertiã, negligentiam, fatuitatem nominari oportere.

Fatum, (εἱμαρμένη, τὸ πεπρωμένον) à fatus, vt Priscianus sentit: id est dictus. Est enim fatum, teste Chrysippo, dictum quoddam, determinatumque diuinitus. Scribit Cic. Fatum esse connexionem re-

rum per æternitatem se inuicem tenentem, quæ suo ordine & lege variantur: ita tamen vt ipsa va rietas habeat æternitatem. Seneca in Quæst.nat. Quid intelligis fatum? Existimo necessitates rerum omnium actionumque, quas nulla vis rumpat. Apud poëtas fatum quãdoque capitur pro natura. Verg. Nam quia nec fato merita, nec morte peribat. Quãdoque pro voluntate. id enim Plato dicit esse voluntatem, (πρόνοιαν) & iussionem diuinam. Verg. Fatis Iunonis iniquæ. Quandoque pro oraculo, (λόγιον) quod Dij fantur. Idem, Oblitus fatorum. Quandoque pro morte, quia nihil tam necessarium impendet homini, quàm mors: vnde fato concedit, qui moritur.

Fatuus, adiectiuum, insipiẽs. (ἀνόητος, ἠλίθιος, μωρός:) eyn dor, vnwiser) een sot) fade, vng sot.) tractũ à sapore ciborum, qui cum non sapiunt, fatui dicuntur. Martial. Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ, O quàm sæpe petet vina piperque coquus. Terent. in Eunu. Fatuus est, insulsus, tardus. Varro hoc nomen à fando deriuat. Fatuus, qui fatur vt puer primo fatur: hoc est, qui inepta loquitur. Fatui quoque dij sunt, qui & Fauni dicuntur, quasi multum fantes.

Fauentia, (φαβεντία) ciuitas Italiæ. Fauentinus, (φαβεντῖνος) bona ominatio, à faueo dicta.

Faueo, es, faui, fautũ, propriè est bona fari, seu fauorem facere. προσέχομαι, εὐνοέω, συμπράττω, σπουδάζω. gunstich sijn) porter faueur.) Terent. in Eunu. Bene ædepol narras, nam illi faueo virgini. Hinc fauor, (εὐφημία) vox bene precans alicui, siue alicuius commodum & laudem tuens. Fauere etiam tacere est, vt docet Donatus. Terent. in Andr. Fauete, adeste æquo animo. Similiter fauere linguis, est tacere. ἐπέχειν τὴν γλῶτταν. In ludis verò ore fauere, (inquit Seruius) est dicere bona verba: quia in illis necessarius est fauor. A faueo fiunt, fautor & fautrix. ὑπηρέτης.

Faui, (φάβιοι) populi sunt, sic dicti, quòd princeps eius gentis ex ea natus sit, cum qua Hercules in fouea concubuit. Quamuis alij putent ita vocitatũ, quod primus ostenderit, quemadmodum vrsi & lupi foueis caperentur.

Fauilla, (αἰθάλη, μαρίλη) eyn gneyst) een geynster) cendre esteincte.) quasi cinis extinctus: quòd ignẽ tectum foueat, quasi fouilla, est enim deserta igne. siue potius quasi flauilla, à colore. nam & Pacuuius flauum dixit puluerem. Plin lib. 36. cap 25. Dein spissè calcatis carbonibus inducitur sabulo calce ac fauilla mistis. Idem, Cum contectus ignis à se fauillã discutit. Scintilla, (σπινθὴρ) verò propriè est, quæ è silice, cum is cæditur, exilire solet. Verg. Ac primum silicis scintillã excudit Achates. Ouid. li. 4 Fast. Pars quoque cum saxis pastores saxa ferebant, Scintillam subitò prosiluisse ferunt.

Fauissæ, (θησαυροὶ) cellæ quædam & cisternæ in Area Capitolina, vbi reponi solebant signa, & alia quędam religiosa donarijs consecrata: author Gellius. Dictæ fauissæ, quòd in eis non rude æs, argentumque, sed flata signataque pecunia conderetur. Vnde & à priscis Latinis flauissas dictas fuisse comperitur, quas Græci thesauros appellant. Cellæ igitur quibus æditui capitolini vtebantur ad custodiendas res veteres religiosas, fauissæ detracta l litera, dicebantur.

Fauna, dea. vide in dictione Fatua.

Fauni, agrorum & syluarũ putati sunt dij, qui post prolixum tempus moriuntur, quòd è terra geniti sint. hinc Fana dicta existimat Probus. Seruius Faunum & Faunam tradit dictos esse à vaticinãdo. id est, fando: vnde & fatuos dicimus inconsiderate loquaces. Hos quidã incubos vocant. Fauni apud Latinos ij sunt, qui apud Græcos σάτυροι, filij Saturni. Scribit & Hierony. Satyrum à diuo Antonio inuentum. Augustinus docet, Faunos aut immortales animas non habere, aut humano semine natos. Et Faunus, (φαῦνος) dictus fuit Pici filius, & Latini pater, qui regnauit in Latio: à fando dictus, quòd oracula sua voce redderet.

Fauoniana, pyra rubra.

Fauonius, ventus, à fouẽdo dictus, quòd cuncta foueat. Est enim genitalis spiritus viuendi, eo maritantur viuiscentia terræ. (ζέφυρος) à Græcis dicitur, spirat aduersus Eurum.

Fauorabilis (δημοτικός) gunstreich) aengenam) fauory, ou fauorise.) dicitur, qui & gratiosus, & impetrabilis, ac fauoris plenus est apud omnes. Suet. in Caligula, Sic vulgò fauorabilis, vt plurimi tradunt, quoties aliquò adueniret, vel sicunde discederet, prę turba occurrentium prosequentiumue, nonnunquam eum discrimen vitæ adijsse. Plinius in Epist. Fecerat eum fauorabilem renouata discriminum vetus fama, notumque periculis nomen. Dicitur etiam fauorabilis, à quo fauorem accipimus. Liuius. 2. Bell. Punic. Iam ad consulatus spem cum attolleret animos, haud parum callide auram fauorabilis populi ex Dictatoria inuidia petit.

Fauorinus, (φαβωρῖνος) nomẽ philosophi, de quo fit mentio apud Gellium.

Faustianum vinum, dicitur quod in medijs collibus Falerni montis gignitur. vide in Falernus.

Faustulus, (φαύσυλος) pastor, qui & Remi & Romuli nutritor fuit.

Faustus, a, um, à fauore, prosperum, ac propitium significat, cui omnes fauent. εὐτυχής. gelucksälig) geluckich) eureux) Terent. O faustum & felicẽ. Hinc aduerbiũ faustè. Cic. pro Murena, Idem ego sum precatus, vt his quoque hominibus, quibus hic consulatus me rogante datus esset, ea res faustè, feliciter, prosperéque eueniret. Horum contraria sunt, infaustum, & infaustè.

Fauulus, (τὸ κηρίον) diminutiuũ, paruus fauus. Plau. Meus dulciculus fauulus.

Fauus, (τὸ κηρίον) eyn waabe, eyn hunig rois) een honich raet) vng bournal, ou rayon de miel) apũ domus & cellulæ: à fouendo, quòd in his sobolẽ foueant. Plin. Primum itaque fauos construũt, ceram fingunt. Verg. Prima fauis ponunt fundamina, deinde tenaces Suspendunt ceras. Plin. Iunior, Buccellam panis dedit, & fauum mellis. hoc est, frustũ operis apiarij, melle plenum.

Faux, superior pars gulæ mento propinqua, sed interior, vbi os angustatur. ἀντιάδες, φάρυγξ. der schlund) den flock, den gorgel) la gorge.) Plinius lib. 11. Summum gulæ fauces vocantur, postremum stomachus. Cic. 1. Tus. Has tamen imagines loqui volunt: quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faucium laterum'ue & pulmonum vi & figura potest. In faucibus sunt foramina duarum fistularum, cibalis scilicet & spiritualis, quæ continua humectatione indigent, siccæ enim exulcerantur. Ouid. li. 6. Caret'os humore loquentis, Et fauces arent, vix est via vocis in illis. Fauces per translationem dicuntur, stricti ingressus vallium, seu alterius loci: vt, Fauces Orci, Verg. Fauces populi, Plin. Fauces portus, Liu. A faux fiunt, offoco, præfoco, & suffoco.

Fax, (δᾳὶς) eyn fackel) een tortse, oft tortijse) vng flambeau ou torche) fustis incisus, & cera, vel oleo inunctus, ac compositus ad lumẽ faciendum: fitq; præcipuè ex arundinibus aridis, & piceis arboribus, & tæda. Faces prius dicebantur, postea fax. Varro, Confluit mulierum tota Roma, quę noctu fieri initia solita, etiam nunc picea fax indicat. Plinius lib. 16. cap. 18. Spina nuptiarum facibus auspicatissima. Refertur etiã ad personas in malam partem. Plinius in Epist. Ruffo successit Theophanes, vnus ex legatis princeps, fax accusationis & origo. id est, author & incitamentum, siue (vt Nonius inquit) suscitabulũ. Cic. pro Domo sua, Nonne senatui prouidendum fuit, ne in hanc tantam materiam seditionis ista funesta fax seditionis adhæresceret? Primam facem, noctis principium vocitabant, quòd tum primũ vti face incipiunt. Gel. Sed cum iam prima fax noctis, & densiores esse tenebræ cœpissent, discessimus. Facẽ in nuptijs præferre solebant: siue ad obseruandã antiquam consuetudinem, quòd antè non nisi noctu duci nouas nuptas à sponsis mos erat: siue in honorem Cereris, quæ facem in quærenda Proserpina gestauerat: siue vt noua nupta ignem & aquam, quæ duo sunt in vita maximè necessaria, cum viro communicare videretur. Etenim aqua quoq; aspergi solebat, vt casta puraq; ad sponsum duceretur.

Faxo. is. pro faciam. (ποιήσω.) Verg. lib. 12. Ego fidera faxo Firma manu. Faxim, fecerim. Faxint, (ποιήσωσι) faciant. Terẽt. in Heaut. Vtinã dij ita faxint.

F ANTE E.

Febricito. as. pen. corr. & febricitor deponens in eadem significatione. πυρέττω. das feber haben) die cortse hebben) auoir la fieure.) Columel. lib. 7. Febricitanti boui conuenit abstinere cibo vno die.

Febricula, (πυρέτιον) diminutiuũ, parua febris. Plancus Ciceroni, Qui ex labore in febriculam incidit assiduam, & satis molestam.

Febriculosus, (πυρετώδης) qui habet multã febrem. Gellius, Non morbus hic febriculosus, aut nimium grauis.

Febrile, (πυρετικόν) pen prod. quasi ad febrem pertinens. Apuleius, Ardore æstuans febrili.

Febrio. is. iui. itum. febrem patior. (πυρέσσω.) Macer, Hæc nondum tremulo potanda dabis febrienti.

Febris (πυρετὸς) das feber) die cortse) la fieure) à feritate morbi mali: vel sicuti Seruius docet, à feruore: est (vt medici docent) calor natiuus versus in igneum. Cic. ad Tyronem, Is etsi mihi nunciauit & planè febri carere, & belle habere, &c.

Februo. as. lustro, purgo, (φοιβάζω) reynighen) purger) à ferueo. hoc enim adolendo, & flammis feruentib⁹ fieri solebat. Vel à Sabinorum lingua, qui februum purgamentum dicunt. Hinc Februarius mensis (ἐλαφηβολιὼν) dictus est, quòd tum, id est, extremo anni mense, populus februaretur. id est, purgaretur. Per duodecim enim dies cõtinuos Februarij celebrabantur februa: hisq; diebus pro impetranda mortuorum animabus quiete, omnis populus piaculis sacrificijsq; circa sepulchra accensis facibus crebris intentus erat. Et Iuno Februata siue Februalis, φ ei hoc mense sacra fiebant: eiusq; feriæ erant Lupercalia. Et quæcunq; purgamenti caussa in quibuscunq; sacrificijs adhibebantur, februa appellabantur. Et id quod purgatum erat, februatum dicebatur. Plin. Vulgata priscis temporibus opinio obtinuit, februa esse omnia, quibus malefactorum conscientia purgarentur, delerenturq; peccata, aut manes animabus defunctorum placidi redderentur.

Februus, Ditis pater, quòd ei mense Februario sacrificaretur.

Feciales, (φητιαλεῖς Plut.) dicti sunt à ferendo, quòd belli pacisq; ferendæ apud eos ius erat. Neq; enim licebat bellum alicui inferre, nisi hi & iusta caussa susceptum declarauissent, & prius indixissent. Varro, Itaq; bella tarde, nec magna licentia suscipiebant, quòd bellum nullum nisi pium putabant geri oportere. Et priusquam indiceretur bellum ijs, à quibus iniurias factas sciebant, feciales legatos res repetitum mittebant quatuor, quos Oratores vocabant. Sunt etiam, qui feciales à faciendo deriuari existiment.

Fel, fellis, (χολὴ) galle) fiel) est purgamentum sanguinis pessimum, cui tantum inest virus, vt hominem totum decolorem reddat, & maxime oculos, vt in homine irato cernimus. Fel enim iræ sedes est. Humor autem qui in folliculo est fellis, bilis vocatur. quæ pro sui conditione hominem conuariat. Bilis enim atra, quam Græci melancholiam vocant, facit insaniam. Plaut. in Amph. Delirat vxor, atra bili percita est. Sed de bili suo loco dictum. Aliquando fel, cum sit pessimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Plaut. in Truc. In melle sunt linguæ sitę vestrę, atq; orationes, Corda in felle sunt sita, atq; acerbo aceto. Linguis dicta dulcia datis, corde amarè facitis, amantes siquid non danunt. Fel terræ, genus herbæ (quæ & centaurion, teste Plinio lib. 25. cap. 6.) propter amaritudinem summam appellatur. Felleus. a. um. Plin. lib. 26. cap. 12. Sudores enim felleos mouent.

Felis, (γαλιώτης) eyn katz) een catte) vng chat) animal quadrupes, quod nobiscum in domibus tenemus ad murium venatum. vulgò catus, quod nos cautum astutumq; dicimus, à quo Catones primò vo-

volunt appellatos, à Græcis αἴλουρος dicitur. Et ipsi, quorum vanitas ridetur, Aegyptij, nullam belluam nisi ob aliquam vtilitatem consecrauerunt: velut Ibim, quòd vim serpentium conficiat: Crocodilum, quòd terrore arceat latrones: Felem, quòd pelle eius scuta contegant: Ichneumones, quòd nõ sinant serpentes maximam eius regionis pestem augeri. Plin. lib. 10. Feles quo silentio, quàm leuibus vestigijs, quàm multo speculatu in musculos exiliunt? ¢ excremẽta sua obruunt terra, intelligentes odorem illum, indicem sui esse. Ait enim Varro libr. 3. Omnes parietes tectorio leuigantur, ne felis aliaue bestia introire ad nocendũ possit. Hos Varro & Colum. accipiunt pro eo genere animalis, quod vulgus fouinum seu marturellum appellat. Seneca lib. Epist. 20. Quid est, quare tam pauonem, quàm anserem gallina non fugiat? at tanto minorem eis nec notum sibi accipitrem? quare felem pulli timeant, canem non timeant?

Felix, felicis. vide Fœlix.

Fellicones, homines mali dicuntur, & nullius vsus.

Fello. las. lac exugo, & suctu ebibo. (λαιχάζω.) Mart. Si fellas & aquam bibis, nil Lesbia peccas: Qua tibi parte opus est Lesbia, sumis aquam. Solinus in Collectaneis, Nequaquam mater equa pullo præbet vbera fellicanda. Etiam fellare dicebantur qui virilia intra os recipiunt, & illa perinde ac papillas exugunt. qui verò virilia huic libidini per voluptatem accommodabant, irrumare dicebantur. Inde fellator, (λαιχαστής,) & fellatrix, & fellito. tas. frequentatiuum.

Femen. inis. sumitur sicut femur. Plaut. in Mil. Ecce autem aduortit nixus læuo in femine. Propriè tamen femina sunt interiores partes, femora exteriores: femina posteriores, femora anteriores. Plin. lib. 11. sic de apibus scribit, Prioribus pedibus femina onerant, propter id natura scabra. Et lib. 28 Femina, inquit, atteri adurique equitatu notum est. Femina enim interiora equitando atteruntur, nõ exteriora. Hinc Apuleius finxit vocabulum, interfemineum, pro locis muliebribus, veluti positis inter femina. Col. lib. 7. Vereris quoque & sub femina manũ subijcere, ne ad huiusmodi tactum postmodum pauescant. Existimat Seruius femen in nominatiuo non reperiri. Priscianus docet esse in raro vsu. Festus femen declinat. Femina etiam inferiores partes significant, nam à flexu dicta videntur. Vbi enim iunctura cum flexu pedis est, femina dicuntur. Plaut. in Asin. Sed tamen tu nempe eos asinos prædicas, vetulos, claudos, quibus obtritæ ad femina erant vngulæ. Col. lib. 7. Feminina secari & interdum inuri solent.

Feminalia, (περισκελίδες) tegumenta feminum, & subligacula.

Femur, (μηρὸς) een dije.) quod & femor dicitur, secundum Phocam, à ferẽdo, quòd his præcipuè partibus sustinetur animal atque feratur. Plaut. in Mil. Ecce autem aduortit nixus læua, in femore habet manum: Dextera digitis rationem computat feriens femur dexterum. Liu. 4. Bel. Pun. Scipionis femur tragula confixum erat. Hinc femoralia, (περιζώματα) pro verendorum tegminibus. Sueto. de Augusto, Quare quassato corpore neque frigora, neque æstus facilè tolerabat, hyeme quaternis cũ pingui toga tunicis, & subucula, & thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur.

Fenestra, (θυρὶς) eyn fenster) fenestre.) ἀπὸ τοῦ φαίνειν, quod est lucere. Fit enim ad lucem reddendã. Cic. 1. Tusc. Non eas partes, quæ quasi fenestræ sunt animi. Ouid. Quã lumen thalamis parua fenestra dabat. Interdum ponitur pro aditu & via. Terẽt. Hui, quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Plinius fenestrare verbum vsurpat, pro fenestras aperire. sic enim ait lib. 11. ca. 37. Media oculorum cornua fenestrauit pupilla.

Fenestratus. ta. tum. quod est apertum, perforatum. πολύθυρος. Plaut. Nulla est fenestratior domus.

Fenestella, (θυρίδιον) similiter & fenestricula, diminut. sunt. Col. lib. 1. cap. 1. Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Est etiam Fenestella nomen proprium historici, qui nouissimo tempore Tyberij Cæsaris claruit.

Fenestrenula, parua fenestra. Hiero. Sit autem vna, vel plures fenestrenulæ, iuxta dispositionem episcopi. Et per detractionẽ mediæ syllabæ, festra, quæ est ostium paruum in sacrario, vt ait Macrob.

Ferabites, pe. prod. dicitur agrestis. Sisenna, Partim ferabite, partim lauro ac pinu abundant.

Feræ, (θῆρες) wilde dieren) beste sauuage) à ferendo dictæ sunt, quòd toto corpore ferãtur: siue quòd cum impetu, & sine ratione ferãtur: aut quòd naturali vtantur libertate, & pro desiderio ferantur. Propriè autem feræ dicuntur, quæ ferocitatẽ habent, vt leones, pardi, lupi: quæ vbi mansuefactæ sunt, cicures appellantur. Impropriè, omnes quadrupedes, pecudibus exceptis. Cicer. 4. Acad. Quod vt feram, & immanem belluam, sic, &c.

Feralis. le. adiectiuum, significat dirum, exitiale. ἐπικήδειος, νεκρικὸς, ὀλέθριος: dôtlich) dootlijck.) à feralibus sacrificijs. Apuleius, Rogum demolirentur, cœnam feralem à tumulo ad mensam referrent. Verg. Solaque culminib. ferali carmine bubo Visa queri. Veteres quoque feralia. orum. (νέκυια, ἐναγίσματα) dixerunt dijs manibus sacratã diem: à ferendis epulis ad tumulum in cœnam, quam & ipsam feralem nuncupant. Ouidi Hanc quia iusta ferunt dixere piacula lucem, Vltima placandis manibus illa dies. Cicero ad Att. libr. 8. Eodem enim die video Cæsarem à Coruinio post meridiem profectum esse. id est, Feralibus, quo Canusio mane Pompeium. Generaliter dicitur de omni re ad defunctos pertinente. Vnde

Ferales vittæ, quæ sunt funeri accommodatæ. Feralia amicula, sunt vestimenta quibus cadauera defunctorum vestita sepulchro conduntur. Feralia fœdera, tedæ ferales, & arma feralia, quasi mortifera. Feralia officia, sunt quæ inferis & defunctis exhibentur. Feralis cultus, pro funebri & lugubri. Feralis arbor. Plin. lib. 16. cap. 10. Picea montes amat, atque frigora: feralis arbor, & funebri indicio ad fores posita.

Ferales præcones, quos anteambulones atratos Latine

tine appellare possumus, ex quorũ grege sunt funerum indictores. Budæus.

Ferax, (εὔφορος fruchtbar) fertile.) dicitur quod abundanter ex se producit. Plaut. in Epid. Nullum esse ego agrum opinor in agro Attico Æque feracem, quàm hic noster Periphanes. Colum. lib. 1. cap. 3. Nullus feracior, & vberior locus, &c. Plin. Vt tam ferax bonarum artium seculũ videremus. Vnde inferax contrarium. Hinc feracitas. εὐφορία. Colum. li. 3. cap. 2. Vbi nihil erit, aut non multum quod proritet feracitatem, potius sequemur, &c.

Ferbeo. bes. bui, bullio. (ζέω.) Horat. libr. 1. Carm. Velatumq; stola, mea quum deferbuit ira. Vnde & ferbesco, scis. Huius composita sunt, deferbeo, quod est à bulliendo cesso. Gellius propriè, Puer interea venerat, & aula deferbuerat, tempusq; esse cœperat edendi. Efferbeo, (ἀναζέω) extra vel valde bullio.

Ferculum, à ferẽdo. vnde & fercula pulmentariorũ, (παρατιθέμενα, παραφερόμενα, παραθέσεις) eyn gericht) een dracht) vng metz.) ab eo, quòd mensæ inferantur. Iuuen. Quis fercula septẽ secreto cœnauit auus. Aliquando sumitur pro gestamine, quo pompa deferri solet. φορεῖον. Suet. in Cæs. Pontico triumpho, inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum, Veni, vidi, vici. hoc est, inter pompę triumphalis gestamina. Quo nomine continentur simulachra oppidorum, spolia hostium, coronæ, machinæ, & id genus alia, quę fieri solent in pompa triumphali: sicut fercula ludorum, quæ in ludis: sacrorum, quæ in sacris. Acron etiam docet fercula, esse pulpita, in quibus deorum simulachra sint. quia in pompa Circensi (hoc est celebritate ludorum Circensium) huiusmodi simulachra deorum feruntur. Cic. lib. 1. Offic. Cauendum est, ne tarditatibus vtamur in ingressu mollioribus, vt similes pomparum ferculis esse videamur.

Ferè, (παρὰ μικρὸν, σχεδὸν) gar schier) by na) presque.) aduerbium, festinanter. & parum abest quin quasi continuè ferendo, quòd id quod fertur, in motu est: vt ferè hominem occidisti, id est, parum abfuit, quin hominem occideris. Priscianus docet ferè significare iuxta, quia celeribus omnia iuxtà sunt. Et profertur cum accentu graui in vltima. Interdum in oratione ita constituitur, vt intelligatur quædã vniuersitas, (πως.) Quintil. Hæ ferè sunt emendatę loquendi scribendiq; partes. id est, ferè omnes. Cic. Memini in eum sermonem incidere, qui tum ferè erat in ore. id est, ferè semper.

Ferentarij, (ἀκροβολισταὶ) leuis armaturę milites, auxiliatores: à ferẽdo auxilio, vt quicquid opus esset auxilio ferrẽt excursu leues, armis grauibus non impediti, sed ense & telis tantum instructi. Vel dicti sunt ferentarij, quia fundis, lapidibusq; pugnabant, quæ tela feruntur, non tenentur. Sall. Postquam eò ventum est, vnde à ferentarijs prælium committi posset. Cato eos Ferentarios dixit, qui tela ac potiones militibus pugnantibus ministrabant. Hi & velati vocabantur, vt inquit Festus, quòd vestiti inermes sequerentur exercitum.

Ferentinum, (Φερεντῖνον) oppidũ quod Plinius collocat in prima Italiæ regione, in qua Roma est. à quo Ferentinates dicti sunt. Est & Ferentinum in Tuscia. vnde Ferentini.

Ferentum, (Φερέντιον, Φερεντῖνος. Steph.) oppidũ Sabinorum, seu Samnitum. à quo Ferentani, (Φερεντανοὶ, Φερεντινοί. Steph.) dicuntur, de quo Dionysius Halicarnaseus lib. 17.

Feretrius, (Φερέτριος) dictus est Iupiter, quòd pacem ferre putaretur, quoniã ex templo eius, quod Romæ primum à Romulo ædificatum est, sumebat sceptrum, per quod iurarent, & lapidem silicem, quo fœdus ferirent: vel à feriendo, vt inquit Plutarchus.

Feretrum, à fero, pen. corr. lectus. vel aliquid aliud quo mortuꝰ ferri solet, seu in quo aliquid cũ pompa fertur. eyn todten bar) een baer) vng sarcueil ou biere.) Alio nomine capulus dicitur, à capiendo. Liu. Spolia ducis suspensa, fabricato ad id aptè feretro, gerens, in Capitoliũ ascendit. Plin. lib. 7. cap. 52. Varro quoq; author est, XX. viris agros diuidentibus Capuæ, quendam qui efferretur feretro, domum remeasse pedibus. Quidam Græcum putant φέρετρον. Græci enim pheretra vocant, argentum, aurum, gemmas, imagines principũ, spolia hostium, & cætera quæ in pompa feruntur.

Feretrus, mons à quo familia Feretria dicta, à qua Vrbini dux originem habet.

Feriæ, (ἑορτὴ, τελετὴ) feirtag) vierdach) feries.) à feriendis victimis, dictæ sunt dies cessationum ab opere. vel ab epulis ferendis. in his enim epulæ fiebant ex pecorum, frugumq; prouentibus. Cic. 2. De Legibus, Ferijs iurgia amouẽto. Festus, Ferias antiqui festa vocabant. & aliæ erant sine die festo, vt nundinæ, aliæ cum festo, vt Saturnalia: quibus adiungebantur epulationes ex prouẽtu fœtus pecorum, frugumq;. Feriarum autem apud antiquos multa erant genera, quæ pollui dicebantur, si in his aliquod opus fieret. Feriarum publicarũ erãt quatuor genera. Statiuę, vniuersi populi communes, quę certis & constitutis diebus fiebant, in quibus præcipuè seruabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Conceptiuæ, quę quotannis à magistratibus vel sacerdotibus concipiebant certos siue incertos dies. vt sunt Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cic. 1. Nat. Deorum, Nam cũ ferijs Latinis, ad eum ipsius rogatu, accersitusq; venissem. Cæs. 3. Bel. Ciu. His rebus & ferijs Latinis, comitijsq; omnibus perficiundis. XL. dies tribuit. Imperatiuæ, quas consules vel prætores pro arbitrio indicebant. Nundinæ, paganorum ac rusticorum, quibus ad negocia & merces conueniebant. Erant præterea propriæ familię feriæ, quas quæq; familia ex vsu domesticæ celebritatis obseruabat, vt Claudiæ feriæ, & Æmiliæ. Item singulorum, vt natalium dierum, quæ natalitię dicuntur, & fulgurum, & funerum expiationes. Et feriæ aliæ legitimæ, aliæ indictæ. Indici autem dicuntur, quia paupertas maiorũ ex collatione sacrificabat, aut de bonis damnatorum: vnde & supplicia dicitur supplicationes. A ferijs festi dies dicti sunt feriati: hoc est, in quibus feriæ celebrabantur.

Ferinus,a,um.pen.prod.quod est ferarum.(θήρειος, θηριώδης) wildt) venaison.) Apuleius, Ferino ac belluino ritu. Sall.Getulis cibus erat caro ferina. Idē, Numidæ plerunq; lacte & ferina carne vescebantur.Cic.1.de Inuent.Nam fuit quoddam tempus,cum in agris homines passim bestiarum more vagabantur, & cibi victu ferino vitam propagabant. Ferina absolutè aliquando vsurpatum:& subintelligitur,caro.Verg. Implentur veteris Bacchi,pinguisq; ferinæ.

Ferio.ris.percussi,preteritum mutuatur à percutio, idemq; significat. (παίω, τύπτω.) slaen) frapper) Verg.Cornu ferit ille,caueto. Plaut.in Amphitr. Non tu scis, bacchæ bacchanti si vis aduorsarier, Ex insania insaniorem facies,ferit sæpius. Et ferire,sancire,firmare: vnde ferire,seu percutere fœdus dicimus. Idem,Haud mora Tarchon Iungit opes, fœdusq; ferit. Cicero pro Domo sua,Sed vno tempore cautiones fiebant pecuniarum, fœdera feriebantur prouinciarum. Ob id autem dictum quidam putant,quòd dum antiqui fœdus & pacem solenni pompa cum hostibus inirent,porcam dijs immolarent. Ferire,pulsare est. (κόπτειν) Plaut.in Amph.Feriā fores,aperite.Ferire iugulū, est inferre mortem,iugulare. Huius compositum est referio,quod est repercutio.(ἀντιτύπτω.)Idem in Asin. Patitor tu idem,quum ego te referiam.

Ferio,as.& Ferior deponens,significat vaco ab alio quo opere,vel studio.(σχολάζω ἄγω,σχόλα(ω)vierē) fester.) Trebonius Ciceroni,Illud quoq; nobis erit curæ , vt Cratippus vnà cum eo sit, ne putes in Asia feriatum illum ab ijs studijs,in quæ tua cohortatione incitatur,futurum. Cice.ad Lent.Ab his studijs feriatum. Vnde Feriatus,adiectiuū,qui ociosus est,& nihil agit. Pli.lib.18.cap.6.Malum patremfamiliās quisquis interdiu faceret , quod noctu posset,nisi intempestate cœli : Peiorem,qui profestis dieb⁹ ageret,quod feriatis deberet:Pessimū, qui sereno die sub tecto potius operaretur, quàm in agro. Plaut.in Mil.Tibi ego dico,feriatus ne sis.Martial.Nec feriatus ibat ante carrucā. Cicer.1.de Nat.Deum sic feriatum volumus cessatione torpere. Feriati dies,in quibus feriæ aguntur.Plin.in Epist.Nam & menstruum meum calendis Septembris finitur, & sequens mensis complures dies feriatos habet.

Feritas,(ἀγριότης)wildthz) fauuagete) naturę quędam asperitas,& à ferus deducitur.

Fermè,aduerbium,idem quod ferè.(ὀλίγου δεῖν) gar schier) bicans) presque.) Terent. Iam fermè moriens me vocat.id est,quū parum abesset quin moreretur. Ponitur quandoq; pro facile,ῥαδίως.Idē in And.Fidelē haud fermè mulieri inuenias virū.

Fermentescere,est crescere.(ζυμοῦσθαι)Plin.Cum terra tur inter digitos fermentescens.

Fermento,tas.misceo,seu crescere facio.(ζυμόω)heblen, verseuren) heuelen, sueren) faire leuer la paste.) Plinius,Cum fieret panis hordeaceus cicerculę farinę admixtione,fermētabatur.Colu.lib.2. posuit pro pinguefacio, Maximè, inquit, tamen columbinum probamus, quòd modice sparsum terram fermentare comperimus.

Fermentum,ti.farina quæ subigitur prius quàm addatur sal,ad pultis modum decocta,& relicta donec arescat.Dictum quod feruendo crescat.hebel, saurteyg,deysem) heuel,suerdeech,deesem)leuain) Plin.lib.18.cap.7.Spuma ita concreta pro fermēto vtuntur.Iacère in fermento,vel esse,per translationē dixit Plaut.in Merc.Nam mea vxor propter illam tota in fermento iacet.id est,inflata est, & irata.Idem in Cas.Dij te gruassint mihi,Nunc in fermento tota est,ita turget mihi. Ædepol ego illam mediam diruptam velim. Fermentum,translatum ad terram, nempe pro terra quę intumuit. Colu.libr.3.cap.11.Parum quod superest, inferioris soli rastris licet effodere , & in fermentum congerere atq; componere. Idem lib.4.cap.1.Res pastinata humus,dum est recens,soluta,laxaq; velut fermento quodam intumescit.

Fero,fers,tuli,latum, (φέρω) tragen)dragen) porter.) & tetuli secundum Diomedem.Terent. Huc tetulissem pedem. Propriè significat porto.Verg. lib.5.Vix illam famuli Phegeus Sagarisq; ferebāt. Aliquando tolero,patior. Terent.in Heaut.Nam quem feret,si parentem suum non feret? Aliquando duco,dirigo.ἄγω.Liuius libr.1.Pergit ad proximam speluncam,si fortè eò vestigia ferrent. Verg.libr.6.Hinc via tartarei quæ fert Acherontis ad vndas . Aliquando dico , nomino. λέγω. Idem, Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam Posthabita coluisse Samo. Aliquando, exhibeo. Idem,Sacra Dionææ matri diuisq; ferebam. Lactantius libr.3.Non enim descendit aliquis è cœlo, qui sententiam de singulorū opinionibus ferat. Aliquando concupisco.γλίχομαι.Salust. Tunc Catilina polliceri tabulas nouas,proscriptiones locupletū,magistratus,sacerdotia,rapinas, atq; alia omnia quæ bellū & libido victorū fert. Aliquādo extollo.αἴρω.Idē,Cōsulares omnes itemq; senatus magna pars sententiā eius laudāt, virtutē animi ad cœlum ferunt.Aliquādo gigno, produco. Verg.Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros.Aliquando habeo.Idem,Ferre sui dederat monumentum &pignus amoris.Aliquando affero.Idem, Legati responsa ferunt.Aliquando confero. συμφέρεσθαι. Idem,Quibus acer Erix in prælia suetus Ferre manum.Aliquando disturbo.διαφέρω. Idem, Quippe ferant rapidi secum, verrantq; per auras.Aliquando ostento.ἐνδείκνυμαι. Idem lib.11.Captiuo siue vt se ferret in auro Venatrix.Aliquando consulo.χρηματίζω:vt Pompeius tulit ad populum. Aliquando aufero. Verg. Postquam te fata tulerunt.&,Omnia fert ætas.id est,aufert.Aliquando refero,seu recipio.ἀποφέρω. Terēt.in Adel.Pro labore ab his fero odiū.id est, φέρω ἢ φέρομαι φθόνον. Aliquando assequor.Idem in Eun.Hoc si effeceris, quoduis donū à me præmium optato,id optatum feres.Et in Adel.Ni faciant,quod illos æquum est,haud sic ferent.id est, obtinebunt.Quòd si cum hoc verbo,p̄ me,prę te vel p̄ se addantur,significat dicto vel facto,vel gestu aliquid ostēdo,confiteorq;,& ipsa statim fron

te, de aliqua re aut homine, (ἀγαλλιῶ, ἐνδείκνυμαι:) vt, præ te fers iram. Quintil. Fiduciã igitur præ se ferat orator, semperq; ita dicat, tanquã de caussa optime sentiat. id est, ex ipso aspectu Oratoris, ex ipsa voce, ex ipsa tota oratiõe eluceat fiducia, quẽadmodũ qui pugnaturi sunt, in vultu & gestu indicant tacitam vel formidinẽ vel fiduciam: hoc est, præ se ferunt fiduciam, formidinémue. Cice. Nam ille qui accipit iniuriam meminit, & præ se fert. id est, se mentem persequendæ iniuriæ habere ostendit. In eundem sensum accipi solent, Præ me duco, Præ me gero. Ferre auras, est assuescere aëris varietati, quæ obest. Verg. lib. 2. Geor. Cum semel hæserunt aruis, aurasq; tulerunt. Ferre fortunam, (χρῆσθαι τύχῃ) pro vti. Composita sunt, affero, aufero, antefero, cõfero, circunfero, defero, differo, effero, infero, introfero, offero, perfero, præfero, profero, refero, suffero, superfero, & trãsfero, quę habent penultimam correptam.

Ferocio, cis, ciui. vel ferocij. ferocitum. ferox fio. ἀγριαίνομαι, ἀγριοῦμαι. freidich, frech odder freuel sein) stuer, oft wreedt (ijn) entrer en fureur) quod vernacula lingua dicitur ingagliardire. Gell. lib. 1. Nihil adeò in congrediẽdis hostibus, atq; in principijs prẹliorum ad salutẽ, virtutemq; aptius rati, quàm si permulcti sonis mitioribus, non immodicè ferocirent. Ouid. Disce bonas artes: nullis assueta iuuetus, Mox intractati more ferocit equi.

Ferocitas, (θράσος) freidicheyt) wreetheyt, stuerheyt) fierete, orgueil.) crudelitas, sæuitia, & vt inquit Speusippus, excessus audaciæ, haud metuens quæ metuenda sunt. Cic. 1. Offic. Sicut equos propter crebras contentiones præliorum ferocitate exultantes domitoribus tradere solent, vt his facilioribus possint vti, &c. Sic & 2. De Diuinat.

Feronia (Φερωνία) nemoris Dea, à ferẽdis arboribus. Vergil. Et viridi gaudens Feronia luco. Fuit & Feronia ciuitas sub monte Soracte, in qua eiusdem nominis Dea erat, quam finitimi mira religione venerabantur.

Ferox, fortis, inuictus, præanimosus ad certandum cum altero, & ad vim alteri inferendam, atq; nocendũ τολμηρὸς, αὐθάδης. freidig, frech) wreedt, wildt) courageux & hardy.) Horatius, Vrbes gentesq; & Latium ferox. Sallustius, Ille animo feroci negat se fusam toties Numidiam pertimescere. Vergil. Stat sonipes & frena ferox (φρυαγματίας) spumantia mandit. Plautus pro cordato & faceto in Mil. posuit: Et quia tecum eram, propterea animo eram ferocior. Hinc ferocia, & ferocitas. Cic. libr. 6. De Repub. Qui comperit eius vim, & efferatam illam ferociam. Ferociter. Plaut. in Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant. Feroculus, diminutiuũ. Hirtius De Bel. Afiat. Quid tu, inquit, miles tyro tam feroculus es?

Ferramentum, (χάλκωμα) instrumentum ex ferro. Vnde ferramenta fabrilia, & ferramenta tonsoria dicimus. Cic. 1. De Nat. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinę, qui ministri tanti muneris fuerunt? Columel. libr. 3. Nonnunquam etiam cum frondere cœperint arbores, cacumina fici acutissimo ferramẽto summa amputare prodest. Hinc ferramentarius, (χαλκωτικός) ferramentorum confector.

Ferraria, æ. substantiuum, (σιδηρεῖα) eyn eysen ertzs grũb) mine de fer.) locus in quo ferrum foditur, sicut auraria, argentaria, æraria, in quibus aurum, argentum, & æs effoditur. Est etiam Ferraria vrbis nomen in Italia. Cæsar 7. Bel. Gall. Apud eos magnæ sunt ferrariæ. Liuius 4. Bell. Maced. Para ta prouincia, vectigalia magna instituit ex ferrarijs, argentarijsq;.

Ferrarius, a. um. (σιδηρικός) quod ad ferrum pertinet. vt faber ferrarius, fodina ferraria. Aliquando etiam significat quod ex ferro est, quasi ferreũ. Plin. lib. 34. Conium in Italia, cum ferraria metalla in his locis non sint. Ferraria aqua, quã vtuntur fabri ferrarij ad extingendum candens ferrũ. Plinius lib. 28. cap. 16. Quidam vrinam equi aquę ferrariæ ex officinis miscent.

Ferreus, a. um. (σιδήρεος) eisnen) ijseren) de fer.) quod ex ferri materia est. vt massa ferrea, anulus ferreus. Plinius libr. 10. cap. 42. Hæc cum loqui discit, ferreo verberatur radio: non sentit aliter ictus. Ferream fabricam inuenere Cyclopes. Plin. lib. 7. cap. 56. Ferreus per translationẽ pro duro, & inexorabili. Cic. ad Trebel. Ferreus essem, si te non amarem. Idem ad Att. 13. O te ferreum, qui illius periculis non moueris.

Ferro, ras. ferrum induco, σιδηρόω. vnde ferrata spicula, & ferratas lanceas dicimus. Vergilius libr. 3. Georg. Vndique iam tergo ferratos sustinet orbes. Huius compositum est præferro, quod est antè vel in anteriori parte ferrum induco. Plin. lib. 18. Quippe & Hetruria spicam farris tostã pinsente pilo præferrato.

Ferrugineus, a. um. quod est coloris ferruginis, vulgò viridis, obscurus. [illegible]. eysenfarbig) ijseruerwich) de couleur resemblant.) Vergil. Et ferrugineus hyacinthus. Plinius, Et ferrugineas maculas habẽtes. Quidam ferrugineum colorem accipiunt pro cæruleo, marinis fluctibus simili, qui & θαλάσσιος, id est, marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Hunc colorem Veget. lib. 4. De re Milit. vocat Venetum, scribens nautas veste veneta esse induendos, & vela nauiũ exploratoriarum colore veneto esse tingenda. Est autem venetus color cæruleus, similis marinis fluctibus. Vnde Plaut. in Mil. Tu illico facito, vt venias ornatu huc nauclericaco, caussam habeas ferrugineam. hoc est, subnigram cæruleiq; coloris, à similitudine ferri.

Ferrugo, (ἰὸς σιδήρου) rost) rouille.) pen prod. rubigo ferri propriè dicitur, sicut ærugo æris. Plinius, Sudor virgæ, cornu arboris, lamina candente ferrea exceptus, nõ cõtingente ligno, illitaq; inde ferrugo, incipientes lichenas sanat. Per translationẽ ferrugo compressæ purpuræ color rufus nigrioris rubedinis, quasi violacei: vulgò morellum dicunt similitudine coloris ferri, dum est rubiginosum. Vnde Vergil. lib. 9. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Hybera. Quidam ferruginem scribunt esse

esse cæruleum colorem. Erat & oppidum, & lacus Ferrugo in Volscis apud Valerium, sed à Liuio vocatur Verrugo.

Ferrum. (σίδηρος) eisen) ijser) fer.) vel à ferendo, quòd in agros colendi gratia feratur: vel à feriendo, quòd cætera eo feriantur: hoc est, domentur. Sua enim sæuitia feriendo domat, reliqua metalla attenuat, & extendit. Plinius libr. 12. cap. 25. Ferro lædi vitalia odit. Ferrum aliquando pro gladio accipitur. Cicero 1. Tuscul. In seruorum ferrum & manus incidisset. Sic pro Rosc. Amer. Vulneratus ferro Phrygio. In ferrum, atque in vincula coniecti. Cice. 7. Verr.

Ferrumen, (σιδήρωμα, συναφή) lötmetall) souduer) souldure.) pen. prod. quasi gluten, iunctura seu ligatura, quæ ex ferri excrementis vel ramētis fieri solet. Plin. li. 36. Ea maximè caussa, quòd furto calcis sine ferrumine suo cæmenta componuntur.

Ferrumino, pen. cor. iungo, aut simul tempero. συνάπτω. löten) souderen) soulder.) propriè de metallis dicitur, quamuis ad alia transferatur. Pomponius Iureconſ. Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaueris, argento ferruminaueris, non dubitatur tuum scyphum esse. Plin. pro glutino posuit lib. 36. Vitrum sulphuri incoctum ferruminatur in lapides, quasi glutinatur in formā lapidis. Et libr. 35. Calcis quoque bitumen præbuit, ita ferruminatis Babylonis muris.

Fertile, (εὔφορον) fruchtbar) fertile.) adiectiuum, pen. cor. sicut ferax sumitur. Col. lib. 4. Vt ex his partibus trunci sumantur, quæ & genitales sunt, & maximè fertiles. Hinc fertilitas, (εὐκαρπία, εὐθηνία, εὐφορία) sicut à ferax feracitas. Idem, Id enim non accidit palmitis fertilitate.

Fertum, (ψαιστόν) genus libi, à fero dictum, quòd sæpe ad sacra ferebatur. Persius, At tamen hic extis & opimo vincere ferto Intendit. Vel dicitur fartum, quòd pluribus varijsque rebus fartum esset. Nam vt Cato De re Rust. scribit, struem farris tritici, hordei, fabæ, seminis rapacij, ture ac vino additis, ante messem parabant in porcę præcidanæ immolatione, Ianoque, ac Ioui, & Iunoni sacrificabant, quæ diuersarum rerum congeries fartum nominabatur.

Ferualis Iuno, siue Februata, siue Februlis dicebatur, quòd ei mēse Februario sacra fiebāt. vide Februo.

Ferueo, es. (ζέω) hitzig, heyss sein) sieden, heet zijn) boullir, estre fort chault et boullant.) feruui per duplex uu vno consonante, altera vocali, quod & per syncopē dicimus ferui, in eadē significatione, quia non solum ex incēdio calere significatur, sed etiam ex quibuscunque molestijs perturbari. Vnde & iactus marini, & æstuatio animi, sub hac significatione rectè poni sentiuntur. Feruere opus dicimus, dum studio & diligētia elaboratur. Et hominum ira, odio, aut calore feruere, dū ira, aut odio, aut calore incensus est. Cic. pro Quin. Vsque eò feruet, fertur, & auaritia, vt de suis commodis velit aliquam partem amittere, ne quam partem huic propinquo suo illius ornamenti relinquat. Martialis, Fora litibus omnia feruent. Huius contrarium est deferuere, quod est mitescere, & placidū fieri, seu à calore deficere. Cōposita à ferueo sunt, deferueo, efferueo, valde seu extra ferueo: referueo, rursus ferueo. Plin. Item terebinthinam in sartagine referuenti. A quibus deferuesco, efferuesco, & referuesco.

Feruo, uis, ui. eiusdē significationis est cum ferueo. Propert. Incipit & sicco feruere terra cane. Gell. Dominus quos rogauerat opperitur, sol feruit, & fit nihil. Teren. in Adel. Ego illius sensum pulchrè calleo, cum feruit maximè, tam placidum quàm ouem reddo. Vergil. Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis Feruere. Hinc feruisco.

Feruefacio, cis. bullire facio. τερμαίνω. Cato De re Rust. Et potionem polentę eodem addito, & oleū postea feruefacito. Hinc cōponitur inferuefacio, quod est intus bullire facio. Idem, Sumito brassicam, conijcito in aquam feruentem, coquito pauxillisper, vti subcruda sit, postea aquam defundito, non omnem, eò addito oleū bene, & salem, & cumini paululum, inferuefacito paulisper.

Feruidus, penul. cor. idem quod feruens, & maximè calidus. ζαθερής, θερμός. hitzig, fleissig) heet, neerstich) feruant.) Plinius lib. 13. cap. 4. Nulla est in Italia sponte genita, nec in alia parte terrarum, nisi in calida: frugifera verò nusquam, nisi in feruida. Cicer. 2. De Nat. Iam vero reliqua quarta pars mundi, ea & ipsa tota natura feruida est: hoc est ardens maximè. Ponitur & translatè pro callido, & diligente. Liu. 7. Bell. Pun. Cum toto eo bello damnosa, præpropera, ac feruida ingenia imperatorum fuissent. Et Cic. De claris orat. Appij Claudij volubilis, sed paulò feruidior erat oratio. Hinc fermentum dictum est, quòd feruendo crescat

Ferula, pen. corr. baculus siue virga, qua puerorum manus feriuntur: à feriendo, siue ferendo, id est, portando. Iuue. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Græcè νάρθηξ, & per diminutionem ναρθήκιον dicitur. Inde apud Platonem in Phædrone ναρθηκοφόροι, ministri Bacchi, quasi feruligeri nominantur. Baccho enim ferulæ assignantur, quæ asinis gratæ sunt in pabulo. Ideo asinus grata hostia Baccho cadit. Ferula annumerata est inter externos frutices à Plinio. lignum corticis loco habet, ligni autem loco fungosam intus medullam, vt sambuci. Calidis nascitur locis, cuius eadē natura est, quæ aneto, & fructu similis. Nulli fruticū leuitas maior, ob id gestata, facilius baculorum vsum senectuti præbet. Colum. lib. 3. In quo scrobe destinaueris nuces serere, terram minutam in modum semipedis ponito, ibique semen ferulæ facito: cum ferula fuerit enata, eam findito, & in medulla eius nucem Græcam vel auellanam abscondito. Hinc ferulaceus, a, um. ναρθήκινος. Plin. libr. 18. At milium & panicum in culmem geniculatum & concauum: zizania vero, in ferulaceum scilicet fastigiatur.

Feruor. (ζέσις) hitz) hitte) ardeur) calor, qui cum fit ex igni, ex contrario, & pro frigoribus ponitur. Plin. lib. 11. ca. 31. Indi furantur æstiuo feruore aurum erutum à formicis tempore hyberno.

 Fe-

Ferus,(ἄγριος) grau fein) wildt) cruel) dicitur atrox,seuerus, qui ferinum animum habet,vel qui durioris est vitæ,& animi crudelioris. Verg. Ferus omnia Iupiter Argos Transtulit. Cicer. ad Attic. lib. 12. O fera tempora,cum dubitet Curtius consulatum petere. Hinc feritas,(ἀγριότης) naturæ quædam asperitas,& diri semper est animi. A ferus componitur semiferus,penult.corr. Vnde semifera dicuntur animalia, quæ ex fero placidoq́ nascuntur,vt ex apro & sue. Sunt etiam quæ nec placida nec fera sunt, sed mediæ inter vtrunq; naturæ, vt in volucribus hirundines: in campo lepores,cuniculi: in mari,delphini. Perferus,(πανάγριος) valde ferus. Varro lib. 2. De re Rust. Boues perferi etiam nunc multi sunt in Dardania, & Media,& Thracia. Et per translationem,fera vlcera,fera scabies,feræ papulæ,quæ manum chirurgicam non admittunt.

Fescennini versus,qui canebātur in nuptijs: sic dicti, quòd ex vrbe Fescenio dicuntur allati: siue à fascino,quia fascinum putantur arcere,veluti malorum ingruentium amuleta.

Fescenium,oppidum Campaniæ,inquit Seruius,vbi nuptialia inuenta sunt carmina. Hi autem populi ducunt originem ab Atheniēsibus. Verg. Hi Fescenninas acies æquosq; Faliscos.

Fesijs,pro ferijs aliquando dixerunt Antiqui.

Fessus,(κεκμηκώς, ἀποκαμών) müde) lasse.) generale est. Dicimus enim fessus animo, fessus corpore, quod magis propriū est,& fessus rerum à fortuna venientium,de quo in dictione Defetiscor. Vergilius 1. Æneidos, Tum Cererem corruptam vndis,Cerealiaq; arma Expediunt fessi rerum. Vbi Seruius,Fessi rerum,hoc est penuria fatigati. Idem 2. Ecloga, Thestylis & rapido fessis messoribus æstu. Plinius libro 7. cap. 52. Puerum æstu & itinere fessum.

Festinanter,(σπουδαίως) eilentz,schnelle) hastelijck) hastiuement.) aduerbium à festinans, celeriter,& citò. Cic. 5. De Finib. Illud mihi à te nimium festinanter dictū videtur, Sapiētes omnes esse beatos. Plin. lib. 17. cap. 11. Quia festinantius germinant.

Festinatò,aduerb. à festinatus. ἐπισπερχῶς. Pli. lib 18 cap. 10. Quòd nisi festinatò peragatur,lurido colore mucescere. Quintil. lib. 4. cap 2. Quàm nihil præparatò,nihil festinatò fecisse videtur Milo.

Festino,pen. prod. significat propero. σπεύδω, ἐπείγομαι. eilen) haesten) se haster.) Verg. Festinate viri, nam quæ tam sera moratur Segnities? Plaut. in Asin. Remigio,veloq́ quātum poteris festina,& fuge. Interdum festinare est trepidare, & turbari. Sall. Festinantibus in summa inopia patribus. Terent. in Adel. Quid festinas mi Geta? animum recipe. Hinc componitur præfestino, de quo alibi.

Festinus,celer. ταχύς. schnellig,eilig) hastelijck) hastif.) Cic. Att. lib. 9. Festino enim simillimus decurro,atq; cursu tibi eas meas commentari non desino.

Festinātia,& festinatio,celeritas. σπουδή. eilūg,schnelligkeit) hastelichz) haste,hastiuete.) Cic. pro Mil. Quę caussa cur Romam properaret? cur in noctē se conijceret? quid afferebat festinationem? Colu. lib. 11. cap. 2. Quo cautior villicus vel abstinere possit operibus,vel festinationem adhibere.

Festiuitas, quasi iucunditas & lætitia quædam in dictis. ἀστειότης, εὐτραπελία. lustigkeit) fraeyicheyt) plaisance,ioyeusete.) Cic. lib. 1. ad Heren. Illud genus narrationis, quod in personis positum est,debet habere festiuitatem. Idem De claris Orat. Festiuitate igitur & facetijs,inquam, C. Iulius L. F. & superioribus,& æqualibus suis omnibus pstitit.

Festiuo,as. diem festum ago. ἑορτάζω.

Festiuus,a.um,pen. prod. a festus,quod est iucundū & lepidū. φιλέορτος, εὐτράπελος. lustig) fray,schoō) plaisant,ioly.) vt festiua oratio,dictum festiuum. Cic. lib. 1. Offic. De Græcis dulcem & facetum,festiuiq; sermonis. Plau. in Mil. Nimium festiua mulier operam præbuit. Terent. in Adel. O mi pater festiuissime. Quidā etiā festiuū pro festo acceperūt, siue ad festū pertinēte,vt festiua gaudia. Festiuè,aduerbiū. Cice. ad Qu. frat. lib. 2. Quanquā à te actā fabellā video esse festiuè,nullo modo probaui.

Festra,ostium minusculū in sacrario,ab fenestra per detractionem mediæ syllabæ.

Festuca,pen. prod. dicitur & arboris nouellæ & cuiusq; sati pullulus, κάρφος. ein stupffel agel) een veeslken) vng festu.) Colu. lib. 8. cap. 15. Per quos festucæ, surculiq; in auiarijs passim spargendi sunt. Plin. lib. 9. cap. 10. Fœminam coitū fugere, donec mas festucam aliquam imponat auersæ. Festuca virga prætoria, qua quis fiebat liber: aliàs vindicta dicebatur. Plautus in Mil. Quid ea? ingenua, ac festuca facta? serua,an libera est? Persius. Non in festuca lictor quam iactet ineptus. Festucarius, adiectiuum. Gellius lib. 20. cap. 9. Idcirco Ennius significare volens bellum,non vt ad prætorem solitum est,legitimis actionibus,neque ex iure manu consertum,sed bello,ferroq́, & vera vi,atque solida: quod videtur dixisse conferens vim illam ciuilem,& festucariam,quæ verbo diceretur,non quæ manu fieret,cum vi bellica,& cruenta. Hoc nomē scribitur à quibusdam per œ diphthongū, quòd Festus à fœtu deducat.

Festus,sta,stum. solenniter lætum,& feriatum. ἑορτάσιμος, ἑορταστικός. Vnde festi dies,(ἑορταί) in quib⁹ vel sacrificia dijs offerebātur,vel dies qui diurnis epulationibus celebrabantur,vel ludi in honorē deorum agebantur,vel feriæ obseruabantur. Plaut. in Aulul. Festo die si quid prodegeris,Profesto egere liceat,nisi peperceris. Verg. Quippe etiam festis quædam exercere diebus Fas & iura sinunt. Idem: Festosq́ dies de nomine Phœbi. Huius compositum & contrarium est, Profestus. vt profesti dies, qui hominibus ad rem vel priuatam vel publicam administrandam concessi erant. Quandoq; Festus dicitur ad festum diem pertinens, vt festæ frondes, quæ festis adhibentur. Est & infestus, à quo infesto. as. de quibus infrà.

F ANTE I.

Fiber,(κάστωρ) animal in Ponto, sic dictum ab extremis oris amniū,quas colit,& vbi maximè solet videri. Effossis enim in ripa cuniculis caudā intra aquas tenet, reliquo corpore in sicco habi

habitat. Plaut. Sic me fubis quotidie, quafi fiber falicem. Albertus Magnus dicit, habere pedes anferinos pofteriores, quibus facilius natet, anteriores caninos. Vide in dictione Caftor. Eft & fiber, genus vefpæ quadrupes incitatiffimum.

Fibræ, (ἶνες, λόβοι victimarum) omnium extremitates rerum. Vnde & iecoris, & cordis, & cuiufcunque vifceris extremæ partes: id eft, in quas iecur ipfum diuiditur, fibræ dicuntur. Verg. lib. 6, Nec fibris requies datur vlla renatis. Et Plini⁹ pulmonis fibras nominat, cum inquit: A tergo fpinæ ipfi iunctus, in duas fibras vngulæ modo diuiditur. Venarum quoque pertenues meatus, per quos fudor it, fibræ dicuntur. Plin. Murium iecufculis fibræ ad numerum Lunæ dierum in menfe congruere dicuntur, totidemque inueniri. Quin & minutæ radices arborum herbarumque, quas in folio vitis, ac fici à tergo manifeftè deprehendimus, (ἶνες) hoc nomine appellantur. Idem de arborum fationibus ait, folum eligi oportere quàm maxime rimofum, ne fol exurat fibras. Vergil. Et amaris intuba fibris. Col. De allio: Cum ternas, inquit, fibras emiferint fpicæ, farriantur. Idē libro vlt. de rapis, Poft tertiam diem mediā fibrā rapi guftato, fi receperit falem.

Fibratus, adiectiuum: vt, Fibrata radix cæparum modo. Plin. lib. 25. cap. 5.

Fibula, (πόρπη, περόνη) eyn hafft) een rinck ghefpe) vne boucle, vne aggraphe) penul. corr. propriè ornamentum cinguli ad veftem fubligandam. Verg. Aurea purpuream fubnectit fibula veftem. Ponitur quandoque pro circulo. Colu. de bobus fic habet: Ænea fibula pars auriculæ latiffima circumfcribitur, ita vt manante fanguine, tanquam o literę ductus appareat. Aurea fibula donabantur antiquitus milites. Liu. 7. ab Vrb. Tum puero anulum aureum, tunicam lato clauo cum Hifpano fagulo & aurea fibula ornatā donat, equumque. Idem 9. Bell. Maced. Quintius alter prætor fuos equites catellis, ac fibulis donauit. Fibulis tigna coniuncta. id eft, conioinctz auec vng clef, ou crampon. Cæf. 4. Bel. Gal. Hæc vtraque infuper bipedalibus trabibus immiffis, quantum eorum tignorum iunctura diftabat, binis vtrinque fibulis, ab extrema parte diftinebantur. Ab hoc nomine dicitur Suffibulum, veftimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongū, quod in capite veftales facrificantes habebant, idque fibula comprehendebatur.

Fibulare, opponere, coniungere. ἐμπορπᾶν, zū famē heffsten) te famen hechten) conioindre.) Colum. Lib. 1. Omnesque parietum & foli iuncturæ teftaciis puluinis fibulantur, quoniam ferè cum his partibus ædificia rimas egerunt, caua præbent ac latebras fubterraneis animalib⁹. Huius cōpofita funt, Diffibulo, Refibulo & Infibulo. eft autē infibulare, fibulā ponere. Infibulatio fiebat vel vocis feruandæ gratia, quæ à coitu mutatur. vel valetudinis. Hoc modo perforabāt vtrinque à lateribus cutem, quæ fuper glandem extenditur, atque fuperaddebāt fibulam: id eft, circulum æneum. Refibulare verò eft fibulam tollere, fiue foluere. Martial. Cui refibulauit Turgidum faber penem. Idem fignificat diffibulare. Papinius: Emicat & torto chlamydem diffibulat auro.

Ficaria, ficus arbor. συκῆ. Palladius lib. 4. Aliqui inter ficarias caprifici arborē ferūt. Et hoc eft cōtra Vallam, q negat dici poffe, arbor fici, fed arbor ficus.

Ficarius, qui libenter comedit ficos. συκοφάγος. Plin. Ficarios culices caprificus generat. Cato cap. 48. Eò farmenta aut ficarias crates imponito, quæ frigus arceant & folem.

Ficatum iecur, fuillum maxime, quod Græci συκωτὸν appellant, à fue fico pafta.

Ficedula, (συκαλὶς) auis quæ vulgò galberius dicitur, vel eyn fchnepf) becquefeige) à ficu fructu. Mart. Cum me ficus alat, cum pafcar dulcibus vuis, Cur potius nomē non dedit vua mihi? Pli. li. 10. ca. 29. Alia ratio ficedulis. nam formā fimul coloremque mutant. Hoc nomen non nifi autumno habent, poftea melancoryphi vocantur.

Ficetum, locus vbi ficus confitæ funt. συκεών. Var. Ficusque denfa materia non eft, ideo fequitur calidiorem: quo fit, vt in locis frigidis ficeta fieri non poffint. Martia. Vt pueros emeret Labienus, vendidit hortū: Nil nifi ficetum nunc Labienus habet.

Ficitor, pen. cor. ficorum amator, feu ficorum collector. συκολόγος. Næuius: Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficolea, palus ficulnus.

Ficofus, ficis, hoc eft vlceribus & tuberculis plenus. συκώδης. Vnde & ficofitas, ipfa vlcerū copia. Ficitas, ficorum fructuum abundantia, feu fertilitas.

Fictile. pen. cor. quod eft factū à figulo. πλαστόν: irden) aerdē.) vt fictilia vafa, fictilia dolia, Pli. li. 35. cap. 12. Fictilis Iupiter, ibidē: Cum locaret Tarquinius Prifcus effigiem Iouis in Capitolio dicandā, fictilem eum fuiffe, & ideo miniari folitum fictiles in faftigio templi eius quadrigas.

Fictitius, a. um. (πλασματώδης) quod fictū eft: hoc eft fimulatum. vt ratio fictitia, quæ ficta eft, & ad tempus excogitata.

Fictor, à fingendo dictus eft, qui fingit: id eft, qui ex creta atque argilla opera facit. πλάστης. Cicero 2. De Nat. Reliquos deos ea facie nouim⁹, qua pictores, fictoresque voluerūt. Plin. lib. 34. cap. 2. Cum antea in feculo fictores nobiles effe defiftent.

Fictus, factus, fimulatus. πλασματίας, ἐπίπλαστος. Terent. in Eun. Quæ vera audiui, taceo, & contineo optime: Sin falfum, aut vanum, aut fictum eft, continuò palàm eft. Cic De Amic. In amicitia autem nihil fictum, nihil fimulatū: & quicquid in ea eft, idem verum & voluntarium eft.

Ficulnea, æ. ipfa ficus arbor. Plin lib. 16. Quibus & ficulnea & ligna ex hedera tradentur.

Ficulneus, a. um. idem quod ficulnus: vt ficulnei caules, Plin. Ficulnea arbor, Colu. Eadem autē forma ficulnus & ficulneus, qua falignus & faligneus, ilignus & iligneus dicitur.

Ficulnus, a. um. quod eft materiatum ex fico arbore. σύκινος. Horatius, Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum. Vbi Porphyrio, Attende nomen à fico deriuatum, ficulnus, non vt vulgò ficulneus: Sed quamuis rectius ficulnus dici videatur quàm

ficulneus, tamē apud scriptores priscos in vsu quo que ficulneus est, & iligneus, & huiusmodi. Cato: Fibulæ vnde fiant aridæ, ilígneæ, vlmeæ, nuceæ, ficulneæ, face vti in stercus, aut in aquam conijciantur. Populeam quoq; frondem dixit Columella.

Ficus, (σῦκον, σύκαδιν) ein feige) een vyge) vne figue) masculino genere, ac secunda declinatione ꝓ fructu protulit Plin. lib. 16. Fici mirabiles sunt, & abortiui, qui nunquam maturescunt. Plinius Iun. ad Octa. Rufum: Quæ nunc cum ficis & boletis certamen habent. Macrobius: Grossi appellantur fici qui non maturescunt. Cice. in Cat. Ex tantulo grano fici. Horat. in Serm. Pinguibus & ficis pastū iecur anseris albi. Inuenitur etiam genere fœm. & quartæ declinationis. Iuuenalis: Si vis aliam decerpere ficum. Martialis: Res mira est ficus, non habet vnus ager. Item dicitur ficus genere fœm. & secunda declinatione, vt apud Varr. lib. 1. De re Rust. Fici (inquit) semen naturale intus in ea fico quam edimus, quæ sunt minuta grana, è quibus paruis quòd enasci coliculi vix queunt. Et paulò pòst: Cum enim per resticula ficos, quas edimus, maturas perferunt, & eas cum maturuerint, complicant. Huius diminutiuū est Ficulus, σύκιον. Plautus in Sticho, Nucibus, fabulis, ficulis. In ficorum genere sunt Chalcidicæ, Chiæ, purpureæ, chelidoniæ, mariscæ, callistruthiæ, liuiæ, Libyssæ, flaueæ, & reliquæ.

Ficus, (συκῆ) eyn feigbaum) een vijgboom.) vng figuier) pro arbore, generis fœminini est, & secundæ declinationis. Plin. lib. 16. Quidam breuitate radicum senescere celerius arbores putant. quod coarguunt fici, quarum radices longissimæ sunt, & senectus ocyssima. Iuuenal. Ad quæ discutienda valent sterilis mala robora fici. Cice. De Orat. secūdum quartam declinationem inflexit: Cui cum familiaris quidam quereretur, quòd diceret vxorem suam suspendisse se de ficu.

Ficus pro morbo, masculini generis, & secundæ declin. Mart. Dicemus ficos Ceciliane tuos. Sunt qui hoc loco ficus, quarta declinatione legant. Nascitur hoc vitium ferè in capite, tum capillo, tum in barba, & locis obscœnis, quę pilis integuntur. Celsus libr. 6. Est etiam vlcus, quod à fici similitudine σύκωσις à Græcis, à Latinis etiam marisca nominatur. Caro excrescit, sub quo duæ species. Nam alterum vlcus durum & rotundum: alterū humidum, inæquale. Ex duro, exiguum quiddam & glutinosum exit. ex humido, pus mali odoris, fitq; in his partibus, quæ pilis conteguntur. sed id quod callosum est & rotundum, maximè est in barba: id verò quod humidum, præcipuè est in capillo, atq; ano ex attritu, quem Cinædi patiuntur.

Fideicommissarius, habet passiuam significationē, nam is dicitur qui fidei commissionem accepit.

Fideicommitto, ἐπικτίθεμαι.

Fideiussor, (μεσιγγυητὴς, ἐγγυητὴς) eyn borge) vng pleige) cuius verbū est τὸ ἐγγυῶμαι, qui fide iubet. est enim significationis actiuę. Donatus ita scribit: Fideiussor est author credendi, alium aliquid datu rum, facturum'ue sua fide, suoq; periculo promittens, Vlp. in tractatu de fideiuss. Siquis Stichum stipulatus fuerit, & fideiussorem ita acceperit, Stichū aut decem fide tua esse iubes?

Fidelia. æ. κεράμιον, ἀγγεῖον. genus vasis Samij ad vsus plurimos. Persi. Disce, nec inuideas, q̄ multa fidelia potet, In locuplete penu. Plaut. in Aul. Mul si congialem plenam faciam tibi fideliam. Colum. lib. 12. cap. 38. In fictili fidelia sacro loco reponuntur. Fidelia, genus chordæ creta illitę, qua vtuntur fabri lignarij, vel alij ad lineas sui operis designandas. Curius Ciceroni: Nec solere duos parietes de eadem dealbare fidelia. Vide Eras. Chiliad.

Fidelis, à fide, cui fidere possumus. πιστὸς. trauw) ghetrou) fidele.) Terent. in Hecy. Per pol quàm paucos reperias meretricib⁹ Fideles venire amatores Syra. Et propriè (vt scribit Donat.) ad seruum pertinet, fidus ad amicum. Fidele enim officiū est seruare aliquid. Cice. in Læl. Quod Tarquinium dixisse ferunt tum, cum exulem se esse intellexisset, quos fidos amicos habuisset, & quos infidos. Cic. Ad Seru. Aut si quem tuorum fidelium voles, ad me mittas. Terent. in Hecy. Quàm fideli animo, & benigno in illam, & clementi fui. Transfertur etiam ad inanimata. Plin. lib. 36. De infideli exemplum posuit: Globosus, fortis contra iniurias, sed ad structurā infidelis, nisi multa suffrenatione deuinctus, nec certior, fluuiatilis semper veluti madens. Hinc fidelitas, (τὸ πιστὸν) fiducia, & credulitas vel etiam fidei persolutio. Cice. ad Quint. lib. 1. Quibus in reb⁹ etiam si fidelitas summa est, quod prorsus credo, &c. Idem ad Att. lib. 9. In hac enim fortuna perutilis eius & opera & fidelitas esset. Fideliter, aduerb. Liu. 3. Belli Maced. Constanter, & fideliter permanere in amicitia Populi Rom. Fidelē quoq; aduerbium. Plau. in Capt. Fac fidelē sis fideli, caue fidem fluxam geras.

Fidena. æ. (φιδήνη, φιδῆναι) pen. prod. & Fidenę, arū. vrbs Latinorum mediterranea. Verg. lib. 6. Hic nomenq; tuum Gabios, vrbemq; Fidenam, Iuuen. Viuat Fidenis, & agello cede paterno.

Fidentia. tiæ. (θάρσος) à fidens (θαρραλέος) participio, & ambo in laude ponuntur. Cic. lib. 2. Rhetoric. scribit, fidentiam partem esse fortitudinis, per quam magnis & honestis in rebus, multū ipse animus in se fiduciæ cū certa spe collocauit. Idem 4. Tuscul. Etsi fidentia, id est, firma animi confisio, scientia quædam est, & opinio grauis, non temere assentiens: metus quoque est diffidentia expectati & impendentis mali. Fidens, qui fidit. Cic. 2. Tuscul. Fidenti animo (si ita res fert) gradiétur ad mortem.

Fidenter, aduerb. hoc est, tutò, & cum fiducia. Cic. 1. De Orat. Tum ille fidenter homo peritissimus cōfirmare, ita se rem habere, vt respondisset.

Fides, (πίστις) glaub) gelooue, trouwe) foy.) dictorum est & conuentorum constãtia & veritas: quia fiat, quod dictum est, sic appellata, authore Cic. 1. Off. Duæ enim syllabæ sonant, cum dicitur fides: prima syllaba est à facto, secunda à dicto. Interrogo ergo te, vtrum credas: dicis, Credo: fac quod dicis, & fides est. Hinc dare fidem; ἐγγυᾶν, de quo

vide Donatum. Accipere fidem. ἐγγυᾶσθαι, πίστιν δοῦναι καὶ λαβεῖν. Vergilius: Accipe daq; fidem. quod est promittere. Martialis: Accepit fabula pris ca fidem. id est, credita est. Bonæ fidei possessor, vide in Bonæ fidei. Item bonæ fidei homo voca tur, cui res tutò creditur, vel qui rem sibi credi tam fideliter seruat. Suetonius: Augustus populo promissum congiarium reposcenti, bonæ se fidei esse respondit. Et bona fide, id est, citra fraudem. ἀτέχνως, ἀγαθῇ πίστει. Habere fidem, credere est. Terent. in Eunucho: Si hæc fidem habeat se ire propositum tibi. Cicer pro Lent. Fidem pro pro missione, & quasi sponsione posuit: Pompeij fi des, quam de me Cæsari dederat Facio fidem, per testes est. πίστιν διδόναι, πιστὸν ποιεῖν. Implorationis est apud Iuuenalem, cum inquit: Nos hominum Diuumq; fidem clamore ciemus. Sic etiam Proh deûm atq; hominum fidem.

Fides, fidis. seyten) snaren) la corde.) cithara: dicta quòd tantum inter se chordæ eius, quantum inter homines fides concordet. Cic. in Hortten. Ponen dæ sunt fides & tibiæ. Aliquando chordę ipsæ di cuntur fides.

Fidicen, pen. cor. qui fidibus canit. κιθαρῳδός, κιθα ριστής. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit nobilis simus fidicen.

Fidicinius, a. um. quod ad fidicinem pertinet. Plau, in Rud. Eam vidit ire è ludo fidicinio domum.

Fidicula, (λύρα) diminutiuũ, parua cithara, vel chor dula citharæ. Gellius lib. 1. Sed enim Achæos Ho merus pugnam indipisci ait, non fidicularũ tibi arumq; concentu conspiratam. Cic. lib. 3. de Nat. Quid si platani fidiculas ferrent numerosè sonan tes, idem scilicet censeres, in platanis inesse musi cam? Suet. in Tib. Excogitauerat inter genera cruciatus, vt repente veretris deligatis, fidicula rum simul vrin æq; tormento distenderet, &c. Est & fidicula inter astra constituta, quæ fides à Colu mella, ab Hyginio lyra nominatur. Plin. lib. 18. Fi dicula occasu suo autumnum inchoat. Præterea fi diculę, (χόρδαι) numero tantum plurali, sumitur ꝑ instrumento torquẽdi, ex duobus, vt putatur, obliquatis lignis compacto, ab extorquenda veri tate, ac fide. Vel à nerueis funibus, quibus ad illũ modum homines torquendi alligabantur. Sed ve rius putatur esse tormentum, quo sontes à torto re chordis funibusq; alligati vulgò torquentur.

Fidius, (ὅρκιος) deus est qui fidei præest. Plaut. Per deum Fidium credis iurato mihi. Vnde dicimus mediusfidius, sicut mehercules.

Fido, is fisus. (θαῤῥῶ, πέποιθα) vertrawen) betrou wen) se fier a aulcun.) fidem habeo, credo, spem pono. & tam cum ablatiuo, quàm cum datiuo construitur. Iuuen. Fidimus eloquio Ciceronis. Vergil. Et fidere nocti. Plin. in Epist. Liber fuit & opusculis rarius, & metris: ita solemus, qui inge nio parum fidimus, satietatis periculum fugere. Huius composita sunt, Confido, & Diffido: quæ sunt contraria. Nam diffidere, (ἀπιστεῖν) est credu litatem deponere. Seneca, Nec secundis rebus ni mis fidendum, nec aduersis diffidendum est, Et habent penult product.

Fiducia, (ἡ πεποίθησις, πεποίθησι) vertrauwung, hoffs nung) betrouwinge) fiance, asseurance) ferè semp in bonum, quamuis aliquãdo in malũ. Verg. Tans tine vos generis tenuit fiducia vestri? Et, Cernis quæ Rutulos habeat fiducia rerum.

Fidus, a. um. (πιστὸς) traw, bestendig) getrou) seur, feal, loyal.) à fido, is, dicitur, cui fidendũ est. Cice. de Amic. Quod Tarquinium dixisse ferunt tum, cùm exulem se esse intellexisset, quos fidos habu isset, & quos infidos. Idem 2. de Fin. Inest ad hu manam societatem iustitiæ fida custodia. Huius compositum & contrarium est Infidus, (ἄπιστος) pen. prod. nam perfidus, pen. corr. à fides fit. Liu. Infida regni societas. Similiter malefidus. id est, minus fidus, male enim diminutionem significat, non negationem. Verg. Statio malefida carinis.

Figmentum, (πλάσμα) quod fictum est: à fingo, fin gis. Plinius lib. 10. cap. 54. Quædam & citra incu bitũ, sponte natura gignit, vt in Ægypti figmen tis est scriptum.

Figo, is, fixi, ctum. & xum. (πηγνύω) hefften, instec ken) hechten, insteken) ficher, attacher) est immit tere. Colu. Palum humi fixit. Cice. ad Att. lib. 1. Ast tute scripsisti ad me quondã, caput legis Clo dium in curiæ poste fixisse, ne referre, néue inters dici liceret.

Figere per translationem pro firmare: Cic. ad Att. lib. 8. Et simul scito labare meum consilium illud, quod iam satis fixum videbatur. Interdum poni tur pro plantare. ἐμφυτεύειν. Vergilius libro 4. Ge org. Ipse feraces Figat humo plantas. Interdum pro percutere, ferire. Iuuenalis: Cùm tener vxo rem ducat spado, Meuia Tuscum Figat aprum, & nuda teneat venabula mamma. Huius com posita sunt, Affigo, (προσπηγνύω, προσπήγνυμι) iu xta figo, appono. Lactant. libr. 4. At ille compre hensum, ac Pontio Pilato, qui tum legatus Sy riam regebat, oblatum cruci affigi postulauerũt.

Aliquando iuxta planto. Vergilius lib. 2. Georg. Nec semine iacto Concretam patitur radicem af figere terræ. Aliquando digitis ficus facio, quod in vituperium fieri solet. Lactantius lib. 5. Si quis attigerit ex istis ineptè religiosis, vt sunt nimia superstitione impatientes, insectentur etiam ma ledictis. & vix lecto fortasse principio affigat, proiiciat, execretur, seq; inexpiabili scelere contas minari, atq; astringi putet, si hæc aut legat patien ter, aut audiat. Configo, simul figo. Defigo, (κα ταπηγνύω) deorsum figo, planto, aut mitto. Col. li. 3. Tum in terram bene pastinatam & stercora tam rectum sarmentum defigito. Verg. lib. 2. Ges org. Altius & penitus terræ defigitur arbos, Escu lus in primis. Lact. lib. 2. Oculos suos ab alto deij ciunt, soloq; defigũt. Persius posuit pro ferio vel transfodio: Ore teris modico pallẽtes radere mo res Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo. Ins figo, intus figo. ἐμπηγνύω, ἐμπήγνυμι. Colum lib. 2. Nam pecudes molli solo infigunt vngulas. Præfis go, antè figo, seu intus claudo. Verg lib. 3. Georg. Multi iam excretos prohibent à matribus hœs

dos, Primaq; præfigunt ferratis ora capistris. Suffigo, subtus figo, siue super clauis figo. ἀνασκολοπίζω, καταπήγνυμι. Lactan. lib. 4. Quid de huius crucis indignitate dicimus, in qua deus à cultoribus dei suspensus est, atq; suffixus? Refigo, rursus siue valde figo. Colu. lib. 5. Nam siue prope truncum defigitur palus, pedali tamen spacio refigendus est. Verg. lib. 4. Geor. Aulas & cerea regna refigūt. Transfigo, vltrà seu ab vna parte ad aliam figo. Liuius lib. 1. Stricto itaq; gladio, simul verbis increpans transfigit puellam.

Figulina, seu quod magis à doctis vsurpatur p syncopen, figlina, (κεραμεῖον) pen. prod. officina est, in qua figulus opera facit: & opera ipsa figlina, (κεραμικά,) & fictilia dicuntur. Plin. lib. 34. Vruntur omnia ea crudo fictili in fornacibus, donec figlina percoquantur. Item figlina, dicitur ars figulorum. Idem lib. 35. Figlinarum opera imbricibus tabulis teguliscq; ad balneas inammatis, vel ad tecta coctilibus lateculis fundamentisq;, aut quæ rota fiunt. Idem lib. 7. ca. 56. Figlinam primus inuenit Chetebus Atheniensis.

Figulus, penultima cor. fictor dicitur, qui ex creta, atque argilla opera facit. κεραμεύς, κοροπλάθος. eyn haffner, kachler) een potbacker) potier.) Plin. libr. 35. cap. 12. Dibutades Sycionius figulus primus inuenit Corinthi, filiæ opera. Col. lib. 11. cap. 1. Tam docendus est futurus villicus, quàm futurus figulus aut faber.

Figura, à fingo dicitur forma, aspectus, qualitas. σχῆμα, τύπος, ἰδέα. eyn gestalt) een gedaente) facon) Cicero lib. 1. Off. Principio corporis nostri magnam natura ipsa videtur habuisse rationem, quę formam nostram, reliquamq; figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu. Vns de figuræ apud grammaticos, & figurę sententiarum. Cic. lib. 4. ad Heren. Sunt igitur tria genera, quæ nos figuras appellamus, in quibus omnibus ratio non vitiosé consumitur. Vnam grauem, alteram mediocrem, tertiam attenuatam vocamus. Figura (inquit Asconius) est circa gestū, situmq; membrorum: status, circa ornatum & habitum vestis. Figura triquetra, (τρίγωνον) triangularis dicitur.

Figuro, ras. (σχηματίζω) penult. prod. formo, & figuram impono. Cicero De Vniuers. A quo enim animante omnes reliquos contineri vellet animantes, hunc ea figura figurauit, qua vna omnes reliquæ formæ concluduntur. Colum. lib 6. Assidua & nimia cupiditate figurantes sibi ipsæ Venerem. Lactant. lib. 2. Hominem figurauit ex limo terrę. Et oratio figurata, dicitur per figuras facta. λόγοι ἐσχηματισμένοι. Figuratè, aduerbium significat per figurā. Composita sunt, Configuro, quod est compono, & simul formo. συσχηματίζω. Idem lib. 7. Quoniam homo ex rebus diuersis, ac repugnantibus cōfiguratus est anima & corpore. Præfiguro, de quo infrà.

Filiaster, fi'rj imitator, & à nonnullis pro priuigno (πρόγονος) capitur, cuius fœmininum est filiastra.

Filicula, herba est, aliàs πολυπόδιον dicta, similis est filici, radix pilosa, coloris intus herbacei, crassitudine digiti minimi, acetabulis cauernosa, subdulcis, in petris nascens. proprie murruten. Plinius lib. 26. cap. 8.

Filijfamilias dicuntur, in quos patres familiâs iurisdictionem habent.

Filius, eyn soen) filz) τ(κνον, ὑιός) ἀπὸ τῆ φιλῶ dictum volunt, hoc est, ab amore, quòd omnium constantissimus amor sit parentū in filios. Appellatione filiorum (vt Iureconsulti sentiunt) etiam filię continentur, sed non ecōtrario. Fratris filius, pro nepote. Terent. in Phor. Phædriā mei fratris video filium mihi ire obuiam. Cæs. 5. Bel. Gall. Quodq; ei & filius & fratris filius ab Cęsare remissi essent. Dicitur etiam de brutis. Colum lib. 6. cap. 37. Eiusmodi admissarius nepotibus, quàm filiis vtilior. Terrę filij, dicebantur olim obscuro ignotoq; genere nati, propterea, quòd terra sit omniū communis parens: vel quòd etiam iuxta quorundam historias, primis temporibus mortales è terra nascebantur. Cic. ad Att. li. 1. Sed hæc ad te scribam aliàs subtilius: nā neq; adhuc mihi satis nota sunt & huic terræ filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audebam.

Filiolus, li. diminutiuum. Cicero ad Attic. lib. 1. Filiolo me auctum scito, salua Terentia. Filiola, læ. Plautus in Rud. Filiolam ego vnam habui, eamq; vnam perdidi.

Filistium, regio quæ nunc dicitur Ascalon, & contra regionem Palæstinorum.

Filix, genus herbę satis notę, vulgo farn) feuchiere) Colum. lib. 2. Iunci & graminis pernicies, repastinatio est, filicis frequens extirpatio. Nam constat filicem sationibus & stercoratione facilius interimi. Huius duo sunt genera, vt scribit Plinius lib. 27. cap. 9. Alterum nec florem habet, nec semen. πτέριν vocant Græci, ex cuius radice multa prodeunt, folia habet vtrisq; lateribꝰ pinnata. Alterum genus θηλυπτέριν dicunt, non fruticosa, breuior, molliorq;, ac densior, radices vtrinq; longæ in obliquum. Vergil. Et filicem curuis inuisam pascat aratris. Nascitur frigido solo. Huius radices pellūt interaneorum animalia. Non sunt dandæ fœminis, quoniam grauidis abortum, cæteris sterilitatem faciunt. Folia cimices necant, serpentem non recipiunt. Huius diminutiuū est filicula. Filictum, ti. locus filicibus consitus. Colu. lib. 2. cap. 2. Iunco'ne sit, an gramine vestitus, an filictis, alijs'ue frutetis impeditus.

Filum, (ῥάμμα, νῆμα, μίτος) eyn faden) een draet) fil, ou filet.) propriè quod ex lino lana'ue trahendo ducitur: hoc est, linamentum. Lucilius: Surge mulier, duce filum non malum. Aliquando ponitur pro linea. Varro: Sumptoq; atramento sutorio filum duxit. Aliquando pro lineamētis faciei, & venustate pulchritudinis. Gellius, Forma ac filo virginali dixit imaginē iustitiæ fieri solitam. Idē tradit, Pythagoram explorare solitum discipulos ex totius corporis filo, atq; habitu. Transfertur & ad scriptionem. Gell. Amaui in vtrisque epistola breuitatis elegantissimæ filum tenuissimum.

Tra-

Tractū est à textoribus, qui telam tenuissimo filo texentes probatissimam conficiunt. Cic. de Amic. Nos autem à te potius, quanquam etiam ab istis sæpe quæsiui & audiui: sed aliud quoddā expetimus filum orationis tuæ. Hinc Filo, as, νήθω, κλώθω: cuius passiuū est filor: à quo Effilo. Effilatum enim dicimus, quod extra vestimentum filo contextum est, quod erectumquoq; à quibusdam dicitur. Est autem filare, filum ducere.

Fimbria, (κράσπεδον, θύσανος) der saum, oder belege) den soom, den boort) frange, bord) omnis vestiū extremitas, quæ cæsuratim recisæ dissecantur: inde fimbriatum, per cęsuras laniatū. Antiqui fimbrum dicebant extremū. Fimbriata vrticæ folia esse scribit Pli. ex quo colligimus, qualis sit positura & flexura fimbriarū. Fimbria quoq; nomen fuit Romani ciuis crudelitate insignis.

Fimetum, sterquilinium, vel stercoratio. κοπρών. ein mistgrūb) een messie) vng fumier.) Plin. libr. 24. cap. 2. Fimeta sub dio concauo loco, & qui humorem colligat intecta stramēto, ne in sole arescāt, palo è robore depacto fieri iubet.

Fimum, neutro genere, idem quod & fimus. quod nos fritillum & alueolum dicimus, in quo coniectæ tesseræ agitatæq; miscentur. κημός. Horatius Mitteret in fimum. *

Fimus, (κόπρος, ὄνθος, ἀποπάτημα, ἀπόσκυβαλα) lætamen dicitur, & non tantū de stercore animalium, quātum de hominum. Apuleius, Fimo fistula excusso. Plin. lib. 17. cap. 9. Marcus Varro principatum dat turdorum fimo ex auiarijs. Et est generis masculini, quamuis idem Apuleius fœminino genere vtatur, cū ait: Liquida fimo strictum egesta. Hoc & fimum neutro genere dicitur.

Finale, (τελικὸς, τελευταῖος) quod ad finem pertinet. vt finalis causa.

Findo, dis. fidi. fissum, per duplex ss, significat scindo, & diuido, veluti in duas partes. σχίζω. spalten) clieuen) fendre.) Colum. libr. 3. Curabis, vt præacutissima falce, ab ea parte qua bifurca est, scindas eam. Huius composita sunt, Diffindo, quod est in diuersas partes findo. διασχίζω. Vergil. Et media liquefacto tempora plumbo Diffidit, ac multa porrectum extendit arena. Infindo, intus findo. Idem, Quæ iubeant telluri infindere sulcos. Vnde

Fissile, σχιστόν: Fissura, σχίσμα: & Quadrifidus, deriuatiua sunt.

Fingo, is. xi. ctum. compono, formo. πλάττω, σχηματίζω. machen) maken) faire.) Vnde & figuli dicuntur. & vas fictile, quod formatur, vt sit, & aliquam formam habeat. Sallust. Quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit. Lactant. lib. 1. Itaque homines eorum simulachra finxerunt, vt haberent aliquod ex imaginum contemplatione solatium. Est enim generale vocabulū ad omnia, quæ ingenio manuū artificiosè formantur. vt apud Cicer. lib. 1. Offic. Apium examina, non fingendorum fauorum causa congregātur, sed cum congregabilia natura sint, fingunt fauos. Aliquando significat simulare. λογοποιῶ, προσποιοῦμαι. quoniam ea quæ simulamus, ita formamus atq; componimus, vt vera esse videantur. Cicero de Finibus bonorum, Talibus exemplis non fictę solum fabulæ, sed etiam historiæ refertæ. Hinc Fictio, Fictum, & Figmentum. πλάσις. Item fingere, tergere. ἐκμάσσειν. Cicero in Sextia: Spongijs sanguis effingebatur. Vergil. lib. 8. Et corpora fingere lingua. Huius verbi composita sunt, Affingo, quod est supra fingo, vel compono. προσαναπλάττω, ἐπιπλάττω. Lactan. libro. 3. Nihil nos affingimus, nisi nos addimus. Habebant hæc, qui fecerunt: legebant, in quos hæc dicta sunt. Confingo, simul fingo, simulo, συμπλάττω. Teren. in Phor. Omnia hæc confingam, quod erit mihi bonum, atq; commodum, Cum tu horum nihil refelles, vincam scilicet. Diffingo, quod fictum formatumq; fuerat remoueo, (ἀναπλάττω.) Horat. lib. 2. Carm. Neq; diffinget, infectumq; reddet. Seneca: Dissipatum instaurat, atq; diffingit. id est, in diuersas formas fingit. Effingo, de quo suprà.

Finio, is. iui. itum. pficio. περαίνω, τελέω. enden, volbringen) finer) Apuleius: Sinc opus finiam, quod incœpi Plinius De viris illustr. Cùm inter Romanos & Albanos bellum fuisset exortum, ducibus Hostilio & Suffecio, placuit rem paucorum certamine finire. Aliquando est terminum ponere, metari. ὁρίζω. Vnde Finitores, ὁρίζοντες. Huius verbi composita sunt, Definio, diffinio, & præfinio. Sciendum est, quòd finire, & definire idem significant quandoq; Quintil. lib. 2. Ante omnia quid sit rhetorice, quæ finitur quidem variè. Sic finis, & definitio.

Finis, generis tam masculini quàm fœminini. Vergil. Quem das finem rex magne laborum? Idem: Hæc finis Priami. Et est finis, terminus siue extremitas in vnaquaq; re: hoc est, id in quo vnaquęq; terminatur res. τέλος, παῦλα, τὸ οὗ ἕνεκα. Sic dicitur finis terminationis, vt pratum dicitur finiri, vbi terminatur. Et consummationis, vt domus finitur, quando consummatur: & vestis finita est, quando consuta est, vt indui possit. Rursus est finis consumptionis. Sic dicimus cibum esse finitum, & candelam finitam, quando consumpta est. Est & intentionis. σκοπός. Sic dicitur, talis est finis huius operarij: id est, intentio. Hinc artifices finem vocant id, ad quod omnia referuntur, & cuius gratia cætera fiunt: vt finis medici, est curare: finis oratoris, est bene dicere. Fines, finium, pluraliter tantum, pro terminis, & limitibus. Teren. in Heau. Symus & Crito Vicini nostri hic ambigūt de finibus, Me cepere arbitrum. Plinius lib. Epist. Est in Nicomedēsium finibus amplissimus lacus. Cæs. 1. Bell. Gall. Quorum per fines ierant. Composita ab hoc nomine sunt, Affinis & Confinis, pen. prod. Vnde confines agri, (ὅμοροι) dicuntur, qui eodem loco finiunt.

Finitimus, ma mum. pen. corr. quod propè est. Liu. lib. 1. Iam res Romana adeò erat valida, vt cuilibet finitimarum ciuitatum bello par esset.

Finitio. (ὁρισμός, λόγος, ὅρος.) vide in Definitio, siue Diffinitio.

Finitor, pen.prod. dicebatur qui nunc agrimensor. γεωμέτρης. Plaut.in Pœn.Eius nunc regionis limites confinia determinabo,eius rei ego factus sum finitor.

Fio,fis,factus,significationem passiuam habet Grę cum tamen est φύω. worden.) Et infinitiuo fire habet, secundum rectam declinationem, quod patet per eius composita Confire,& Suffire,(ὑποθυμιᾶν) licet & confieri dicatur. Verg.lib.4.Ænei. Confieri possit, paucis, aduerte, docebo. Quæ duo, & si à verbo passiuam significationem habente descendant, actionem tamen denotant. Vergilius 4.Georg.At suffire thymo,cerasq; reci dere inanes Quis dubitet?Confio tamen in passiua significatione reperitur pro conficior. vt apud Macrobium,Oportet diem qui ex quadrantibus confit,intercalare. id est,conficitur. Colu. lib. 2. Tria stercoris genera sunt præcipua,quod ex auibus,quod ex hominibus, quod ex pecudibus confit.Defit,de quo alibi.Exfio,Infit,incipit, habet enim significationem actiuam. Liuius lib. 1.Tum ita Tullius infit,(ἴφη,ᾖ.) Antiqui tamen fior dixerunt. Vnde Cato Censorinus de Lucio inquit, Græco ritu flebantur Saturnalia. Huius infinitiuus,vt diximus,est firi,pro quo (vt Priscianus docet) interposita e, dicimus de vsu fieri. Construitur modò cum ablatiuo:vt,hoc factum est à te: modò cum nominatiuo, vt, ille fit doctus. Ponitur quandoque pro æstimari. τιμᾶσθ. Cicero in Lælio: Tertius verò ille finis teterrimus, vt quanti quisq; se ipse faciat, tanti fiat ab amicis.In tertia persona quãdoq; pro euenit,con tingit. συμβαίνει. Idem libro primo Officior. Fit autem interdum, vt nonnulli omissa imitatione maiorum,suum quoddam institutum consequantur.Fieri potest, (ἐγχωρεῖ) pro possibile est,ab oratoribus vsurpatur. Habet fio ea composita,quæ facio. vt Calefio,Frigefio,&c. Fieri & incipi non sunt idem. Lactant.libr.2.Nihil incipi,aut fieri, aut consummari quicquam potest, nisi ratione promissum.

Firmamentum,soliditas &stabilimentum. στερέωμα, χῦρος τὸ ἀπλανές.eyn befestigung) een vasticheyt) fermete) Cice. libro primo ad Heren. Nam in ea nec ratio quare fecerit, quæritur,nec firmamentum (τὸ συνέχον) quæritur, quoniam non subest ratio. Vnde firmamentum dictum est cœlum, à firmitate.

Firmo,as.stabilio,fortifico. στηρίζω, κυρῶ, κρατύνω (vt φάρμακον κρατυντικὸν τῶν ὀδόντων) στερίζω. befestigen) beveſtighen) affermir.) Liu. Firmabatq; eũ Africis maximè præsidiis. Lactã.li.4. Superest, vt verbis facta firmentur. Plin.lib.14.cap.18.Est contrà in Lycia quæ solutam alluum firmat. Cæsar:His rebus pace firmata. Huius cõposita sunt, Affirmo, Confirmo,(ἐπικυρῶ)pro approbo,roboro.Idem in eodem. Debet ergo doctor ille perfectus,& docere ista præcipiendo, & confirmare faciendo. Et pro certifico.Cice. Treb.Balbus mihi confirmauit,te diuitem futurũ. Infirmo,(ἀκυρόω) non firmo,siue deficere cadere've facio. Lactant. lib.5.Vbi autẽ religionis eius, contra quam perorabat,infirmare voluit rationem.Refirmo,rursus firmo. Offirmo,de quo infra.

Firmus,stabilis,constans. ἐρρωμένος, βέβαιος, ἀσφαλής; vast,bestandich) ferme.) à ferendo dictus, quòd constãter omnia ferat. Cic.Tyroni: Te penitus rogo, ne tam longæ nauigationi & viæ per hyemem,nisi bene firmũ committas. Hinc firmitas, (βεβαιότης) quæ & Firmitudo dicitur, pro stabilitate & constantia.Plaut. Si istam firmitudinem animi obtines,salui sumus. Item firmus (ὀχυρός) dicitur munitus,fortificatus.Cic.Firmus ab equitatu.quod est, munitus ab equitibus,firmus per equites.Et est ornatus dicendi modus:vt,Cicero fuit clarus ab eloquentia. Huius contrariũ est infirmus: id est,debilis. ἀσθενής.

Fiscale,quod ad fiscum pertinet: vt,Ius fiscale,fisca lis causa.

Fiscales calumniæ dicebantur delatorum,qui alios accusabant, & nonnunquam ex fisco eis dabatur pars mulctæ,qua accusati mulctabantur.

Fiscella,(τάλαρος) diminutiuum à fiscina,vas viminеũ,aut ex iuncis,quo lac coagulatur,dum caseus exprimitur,vel in quo casei ferũtur. Tibul. Tunc fiscella leui detexta vimine iunci, Raraq; per nexus est via facta sero. Itẽ fiscella dicitur,qua boũ ora,faucesq; iumentorum capistrantur,φιμός. Pli. lib.18.Fiscellis capistrari boues oportet,ne germinum tenera decerpant. Cato de re Rust.cap.54. Boues nisi per hyemem, cùm non arabunt pasci non oportet. nam viride cũ edunt,semper id expectant: & fiscellas habere oportet,ne herbas sectentur,cum arabunt. Fiscellum, fiscelli,pro eodem. Colum.libr.11.cap.38.Mox fiscello ligneo inclusas exprimito.

Fiscellus,ab antiquis dicebatur casei mollis appetitor. Quo nomine etiam dictus est mons in Italia non longè à Tyberi.

Fiscus,ci.masc.gen.korb) korf)vng panier.)Ascon. Sportæ,sportulæ,sportellæ, nummũ sunt receptacula: & facci,facculi,facelli: & crumenę,& velleæ,& scorteæ, & manticæ & marsupia. Ita fisci, fiscinæ,fiscellæ, spartea, sunt vtensilia ad maioris summę pecunias capiẽdas.Vnde quia maior summa est pecuniæ publicę,quàm priuatę,vt pro censu priuato ærariũ dicitur,pro loculis & arca,thesauri:ita pro saccello fiscus.Hæc ille.Alij scribunt fiscum principis dici, ærariũ verò publicum. Pli. ad Traia.At fortasse non eadem seueritate fiscũ, qua ærariũ cohibes: imò tãto maiore,quãto plus tibi licere de tuo,q̃ de publico credis. Iureconsulti scribunt, Res fiscales quasi propriæ & priuatæ principis sunt.Inde confiscari solet dici,in publicum ius ærarij redigere. Suet.in Augu. Deuictus his & confiscatis promissa Veteranis præmia solueruntur.Fiscus itẽ pro qualo oleario,qui ceruici torcularis supponitur,ne fraces in lacũ cum oleo defluant.Vel etiã pro qualo,in quo oliuę ponuntur,cum prelo supponũtur: vt amurca.id est,oleũ crassius aliquãtisper exanietur,id est,exudet,&p vimina perfluat.Huius frequens est vsus apud Co lum

humellam,& alios. Idem significat

Fiscina,pen.cor. à fiscus præter regulam aliorum à primitiuis habentibus e descendentiũ,vt mancus, mancinus. Fit autẽ plerunque ex iunco,quod alij ca nistrũ,alij calathũ dicunt. Verg. Et facilis rubra tes xatur fiscina virga. Dicta est fiscina (vt inquit Var ro) à ferendo. Ea namque ferũtur paleæ,fœnũ,fron des,& id genus reliqua. Ouid. Vnde data est ægræ fiscina frondis oui. Et Plin. Frõdarias fiscinas quatuor implere frondatorẽ iustum esse autumat. Fiscina item olei factores vtuntur,vt idẽ lib.15.ostẽ dit. Huius diminutiua sunt,fiscella & fiscinula.

Fison,(Φισών) fluuius quem nostri Gangen vocant, de paradiso exiens. vide Phison.

Fissibile, quod fixum est, σχιστόν : vt fissibilis arbor. Plin.lib.16. Milleque fissibile rimis hoc lignum.

Fissile,pe.cor. quod scinditur,quasi fissibile,vel quod est aptum vt findatur. Plin.lib.16. Hæc maxime fissilia,alia frangi ecleriora,quàm findi. Verg. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. Aliquando quod fissum est,ac scissum. Plaut. in Aulul. Ad focũ si adesses,non fissile haberes caput.

Fistuca,cæ. vulgò pilotiũ dicitur, à fistuca machina vulgò nota,qua etiam pauitores vtuntur,vtrinque ansata,hac enim pali magna vi in terram adigun tur. eyn schlegel) vng piloty.) Vitru.7. Si plano pe de erit ruderandũ, quæratur solum si sit perpetuò solidum,& ita exæquetur,& inducatur cum statu mine rudus: sin autẽ omnis, aut ex parte congesti tius locus fuerit,fistucationibus cum magna cura solidetur. Vtitur & hac voce Plin.lib.36. Fistuca alia est magna molis, qua trabalis materies in terrã pangitur,aut in alueũ fluminis,quę funibus tol litur, & pondere suo remissa alliditur, cuiusmodi Parisijs sæpe visitur. Cuius generis intelligendũ est fuisse illud Cæsaris 3. De Bel. Gal. Hæc cum machi nationibus immissa in flumen defixerat, fistucisque adegerat,non sublicę modo direxerat,&c. Quidã festuca,festucare legunt,per e. Fistucatum,dicitur fistuca exæquatũ. vnde & fistucatio apud Vitruuiũ loco iam citato,pro ea exæquatione. Plin.lib.17. cap.11. Sicuti terrã circa radices fistucato spissan dam. Hæc Bud. in Annot.

Fistula,(σύριγξ) eyn teucher,eyn pfeiffe,oder gehõ let kãnel) eẽ pijpe) tuyau.) propriè dicitur per quã aqua educitur fusa: à fundendo,siue ferendo: sicut tubi à tumore,& canales à canna, quòd ad earum similitudinem facti sunt. Ego tamen Græcum pu to à φυσάω,inflo. Fitum dicuntur vulgò. Cic. pro Rabir. Etsi C. Marius quòd fistulas,quibus aqua suppeditabatur Iouis Opt. Max. templis ac sedi bus,pręcidi imperat,&c. Ita apud Varr. lib.3. de re Rust. cap.5. Ab huius similitudine instrumentum musicum, quo flatu canitur, cuius Pan dicitur inuentor fuisse,vt refert Plin.lib.7.cap.56. hoc nomine appellatur. Verg. Septem compacta cicutis Fistula. Item vlcus altum,angustum,&callosum in corpore, siue ex vulnere fit, siue ex vitio ortum, quod ad suppurationẽ venerit. Plin.lib.20.cap.6. Extrahit fistulis vitia cum sulphure & resina, etiã arundines cum pice, Idem cap.9. Sic etiam fistulas eluxatas,& tumores reuocari,quæque discuti opus sit. Est etiam fistula in homine per quam spiratur, seu cibus deijcitur. τραχεῖα ἀρτηρία, Nam duas esse fistulas scribit Lactant. De Opi. hominis,spiritalem sci licet & cibalem: illa spiritum meare,hac cibum potumque descendere. & hæ à faucibus incipiunt. Spi ritalem Corn. asperã arteriam nominat. Sed alia alij est superposita. nã interior,gula vocatur,quæ à Celso stomachus nuncupatur,quia stomacho cõ nectitur,& per quam cibus demittitur. Exterior vero epiglossis dicitur,quæ operculum habet cartilaginosum,quod claudit foramen,cum cibus vo ratur. Hoc sublinguium,siue lingua minor appella tur. Plin.lib.9.cap.7. Branchię non sunt balænis, nec delphinis. hæc duo genera fistulis spirant,quę ad pulmonem pertinẽt. Rursus fistula,arbor aro matica,sed parua,quæ & casia dicitur,quæ pro sui breuitate,à quibusdã inter herbas odoriferas nu meratur,& ad curandas viscerum molestias valet.

Fistulator (συρικτής) accipitur pro tibicine,vt est apud Gellium & Cicer. 3. De Oratore. Sed fistu latorem domi relinquetis.

Fistulo,as. fistulum ago,& in modum spongię quicquam facio. συρίζω. Plin.lib.18.cap.11. Et pumicis fistulans vice.

Fistulosus,a.um. (κοιλώδης) quod est spõgiæ modo factũ,hoc est foraminibus plenũ. Vnde caseus fistu losus apud Col. lib.7.cap.8. cum est parũ pressus.

Fitiges,pen.cor. vt ait Pli. sunt animalia Æthiopię, fusci coloris,mammillas geminas in pectore habẽ tia sicut homo. nec fera multũ,quæ vt domari nõ possint: nec ita mansueta,vt nocentib. nõ noceãt.

Fixulam,à fingendo,pro fibula Veteres vsurparũt.

Fixus,firmatus,& constitutus. ἱστάμενος,ὡρισμένος,πεπηγμένος. vast) fix.)

F ANTE L.

Flabellũ,(ῥιπιδίον) eyn wadel) een waeyer) vng esuentoyr.) diminutiuũ à flabro,& accipi tur pro instrumẽto,quo fit ventilatio per æstatem ad refrigerandũ corpus. Terent. in Eun. Heus tu Dore,cape hoc flabellum,& ventulum huic sic facito,dum lauamur. Ouid. De arte amãdi: Profuit & tenui ventos mouisse flabello.

Flabrum,(πνοή,ῥιπή) wähung) waeyinge) souffle ment.) quasi flatio,à flo,flas. Propert. Nec sic Bo reæ flabra, nec arma timet. id est,flantes ventos. Verg. Ergo non hyemes illam,non flabra nec imbres Conuellũt. Verum Seruius putat tantum fla bra numero plurali dici.

Flacceo,es. cu. lãgueo. χαλάω:à quo flaccescere,(χαλᾶσθαι) languidus fio. lud lampecht sein) madt,flap sijn) se flestrir.) Colum.lib.3. Paucisque horis,dum flaccescat,in solo habeto: deinde in vmbra assiccato,& ita condito. Compositũ est Conflacceo, quo vsus est Gell.lib.2. pro detumesco: Nam fluctus (inquit) qui flante Aquilone maximi & cre berrimi excitãtur, simul ac ventus posuit,sternun tur & conflaccescũt,& mox fluctus esse desinũt.

Flaccidus,a.um. à flacc9 dicitur,quod est languidũ. χαλαρός. laug,lãpechtig) flap) fletry.) Pli.li.15.cap. 30. Hanc esse folio maximo,flaccidoque & albicãte.

Vnde flaccidi, siue flacci dicuntur, quorum aures pendulæ & non arrectę sunt. Col. lib. 8. Caper flaccidis & prægrauantibus auribus, exiguo capite habetur optimus. Hinc cognomē familiæ Romanę deductum est, vt Flacci appellentur, qui aures deorsum pendentes habent.

Flaccum, (τετριμμένον) dicitur tritum: & flacco habere, quasi ad terendum habere. Plau. Perij, flacco habebit illhic homo lumbos meos. Hinc fit Deflacco, as.

Flaces, (σέμφυλα καταχρηστικῶς) oliuarum purgamenta. Plin. In amurca & flacibus hæ sunt carnes & illæ fæces.

Flagella, (κλάδοι) klein rûtlin) deyn roedekēs, gheesselen) fouetz) diminutiuū à flagris, summæ arborum partes, & virgæ. siue capita minorum sarmentorum, vbi nascitur vua, quòd caro his percussa flagret: quamuis aliqui à flādo potius dici velint, quòd ventorum crebros sustineant flatus. Colu. lib. 5. At certè in ordinarijs vitibus vtiq; obtinendum est, ne pluribus flagellis emacienter, nisi propaginibus futuris prospiciemus. Varr. libr. 1. de re Rust. Emucidum sarmentum propter infirmitatē sterilescit, neq; ex se potest eijcere vitem, quam minorem vocant flagellum, maiorē etiam, vnde vuæ nascuntur, palmam declinata. A venti flatu flabellum prius, flagellum posterius.

Flagello, as. (μαστίζω) mit rûten hawen) gheesselen) fouetter.) quasi flagello cædo, sicut verbero à verbere, & fustigo à fuste. Mart. lib. 1. Lumina syderibus certent, mollesq; flagellent Colla comæ. Plin. lib. 18. cap. 30. Messis ipsa alibi tribulis in area, alibi equorum gressibus exteritur, alibi perticis flagellatur. Item increpare atq; personare. Flagellare annonam, est annonam duriorē facere, vt Hermol. scribit: ob id à Græcis τιμιοπῶλαι appellati, quasi precio non parcentes, propter quod annona ingrauescere solet. Plin. lib. 33. cap. 13. Aut aliquis præualens manceps annonam flagellet.

Flagitiosus, sceleratus. ὑβριστής, λωβητήρ, μοχθηρός. Sallust. In tanta, tamq; corrupta ciuitate, id quod factu facilimum erat, omnium flagitiosorum atque facinorosorum circum se, tanquam stipatorum catervas habebat.

Flagitium, (ὕβρις, μοχθηρία, παίδευμα) eyn grosslaster) een groote misdaet) paillardise.) est vitium flagitatione, id est, reprehensione dignum: & est generale ad omnia mala. Cicer. in Cat. Stupra verò & adulteria, & omne tale flagitium, nullis alijs illecebris excitari, nisi voluptatibus. Idem: Tantam'ne obliuionē, in scripto præsertim, vt ne legens quidem senserit, quantum flagitij admisisset? Flagitiū aliquando periculum significat, vt vult Nonius. Lucil. lib. 29. Quiete poscente minus, & præbent rectius multo, & sine flagitio Plau. in Epi. Abiero: flagitio cum maiore pòst reddes tamen. Hic apud Plaut. damnū, siue dispendiū videtur significare.

Flagito, as. à flamma deductum videtur, vt sit quasi flammas agito. Flagito enim propriè est, vehementer cum instantia clamo ac strepitu posco. (προσλιπαρῶ, ἐνοχλῶ, ἀξιῶ) strenglich erforderen) strengelijck eysschen) demander importunement) cum flagella & flamma sine sonitu crepituq; non sint, vt docet Donatus. Lactant. lib. 4. Succlamare cœperunt, & crucem eius violētis vocibus flagitare. Habet hoc verbum in se maiorem vim, quam postulo: & quandoque accusatiuo tantum iungitur. Cic. pro Quint. Quanquam hoc causa postulat, etsi postulat, non tamen flagitat. Quandoq; habet accusatiuum cum ablatiuo mediante præpositione. Cæsar Com. 1. Interim quotidie Cæsar ab Heduis frumentum, quod essent polliciti, flagitat. Quandoq; construitur cum duobus accusatiuis. vt apud Suet. in Vitel. Tum fœneratorum & stipulatorum publicanorumq;, qui vnquam se aut Romæ debitum, aut in via portorium flagitassent, vix vlli pepercit. Huius composita sunt, conflagito. Plin. lib. 34. Tanta populi Romani contumacia fuit, vt magnis theatri clamoribus reponi apoxiomenon cōflagitauerit. Efflagito, de quo suprà.

Flagratores, dicebantur illi, qui mercede flagris cædi se permittebant.

Flagriones, (μαστιγίαι) dicti sunt serui, quòd flagris subiecti sint: vt verberones, à verbere.

Flagro, as. (φλέγομαι) brinnen) branden) ardre.) ardeo: à flamma, vel à flatu, quo alitur incendium, quando flatu excitatur ignis. Verg. Flagrātisq; dei vultum. Plin. lib. 14. cap. 20. Fæx vini siccata recipit ignes, ac sine alimento per se flagrat. Transfertur quandoq; ad desiderium amoris, odij, iræ, virtutis, aut vitij. Lactant. lib. 1. Quid Apollo pater eius, non'ne ob amorem, quo flagrabat, turpissime gregem pauit alienum? Et li. 7. Qui auaritia opum inexplicabili quadam siti flagrant. Liu. li. 2. Ciuitas secum ipsa discors, intestino inter patres plebemq; flagrabat odio. Huius composita sunt, cōflagro, quod est totum simul flagro. Lactan. lib. 3. Capitolium non semel, sed sæpius fulmine ictum conflagrauit. Deflagro, de quo suprà.

Flagrantia, tiæ, actus ipse flagrandi. brandt) brustement) Gel. lib. 17. cap. 10. Quod de natura atque flagrantia montis eius compositum est. Flagrantia oculorū, pro ardore. Cic. pro Cælio: Si deniq; ita se geret, non incessu solum sed ornatu, atq; comitatu, flagrātia oculorū, libertate sermonis, &c.

Flagrum, gri. idem quod flagellum eius diminutiuū: virga qua cædi consueuerunt serui. Plau. in Amp. Inde cras è promptuaria cella depromar ad flagrum. Iuuen. Nec dura timebis Flagra pati.

Flamatica arbor, fulmine icta. κεραυνόβλητον δένδρον.

Flamearius, infector flamei coloris, violæ luteæ, quę flamea appellatur, quæ & luteola à nostris dicitur: sicut violarius, qui violaceo tingit. Plaut. in Aul. Cinistones, patagiarij, indusiarij, flamearij, violarij, &c. Hinc flamea appellabāt vestimēta lutei coloris, qbus flaminica vtebat: à quo & vestes quibus amiciebant nouæ nuptæ, similiter vocabant flaminicæ. Plī. li. 21. ca. 8. Lutei video honorē antiquissimū in nuptialib⁹ flameis totū fœminis cōcessum.

Flamen. minis. neut. gene. flatus dicitur, πνεῦμα: eyn windt, blast) soufflemēt) à flo, flas. Horat. Cur Berecynthiæ cessant flamina tibiæ. Verg. 10. Æn. Ceu

fla

flamina prima Cum depressa fremunt syluis, & cæca volutat Murmura, venturos nautis prodentia ventos. Vide Flameum. Masculino autem genere sacerdotem significat. Et flamines,(ἱερεῖς ἐλασίνιοι) cognomen accipiunt ab eo deo, cui sacra faciunt. vt flamen Dialis, quasi Iouialis: Martialis à Marte: & Quirinalis à Romulo. August. libro. 2. de Ciuit. scribit Romanos tres tantum flamines instituisse, tribus numinibus, Dialem Ioui, Martialem Marti, Quirinalem Romulo. Dicti flamines sacerdotes à filo, quo cinctum caput habebant, vt docet Var. Seruius: Flamines in capite habebant pileum, quod cum per æstus ferre nō possent, filo tantū capita religare cœperūt. nam nudis penitus capitibus incedere nefas fuerat. vnde à filo, quo vtebantur, flamines dicti sunt, quasi filamines.

Flaminia, flaminis domus, & flaminia via,(φλαμινία ὁδὸς) Romæ, à Flaminio dicta. Gell. lib. 10. ca. 15. Ignem è flaminia, id est, flaminis Dialis domo, nisi sacrum, efferri ius non est.

Flaminica, sacerdotula, siue flaminis Dialis vxor.

Flaminium,(πίπλος)tegmen quo matronæ capita tegebant. Accipitur & pro ipso sacerdotio. Liu. 6. Bel. Pun. C. Claudius flamē Dialis, quòd exta perperam dederat, flaminio abijt. Gell. lib. 10. ca. 13. Vxorem si amisit, flaminio discedit. Hic nota abire, & discedere flaminio, eo modo dictum, quo abire magistratu, officio, &c.

Flaminius lictor, qui flamini Diali sacrorum caussa præstò erat.

Flaminius,(φλαμίνιος) sacrorū præminister. Est etiā proprium nomen ciuis Romani, à quo via flaminia, arcus flaminius, & forum flaminium.

Flamma,(φλὸξ) eyn flamme) flambe.) à Græco φλέγω ardeo. inde flammifer, πυρφόρος. Plaut. in Curc. Semper, tuscito, flamma fumo est proxima. Ponit interdum metaphoricè flamma pro periculo. Cic. libr. 2. Tusc. Quid de cupiditate honorū loquar? quæ flamma est, per quam non cucurrerint hi, qui hæc olim pūctis singulis colligebāt? Idem in Bruto dixit, Galbam eripuisse sese de flamma iudicij. cum significare vellet, eum liberatum esse à periculo iudicialis damnationis. Terent. in Eunu. Ex flamma te petere cibum posse arbitror. De fumo tendere ad flammam, significat ire in periculum.

Flammescere,(φλογοῦσθαι) hitzig, oder entzundt worden) heet oft vlammende worden) est flammam fieri, accendi.

Flammeum (κρόκινος πέπλος, φλογὶς, Herm.) genus veli rubri seu crocei, qd' gestabatur à mulieribus nuper nuptis: sic dictum quòd eo assiduè vtebatur flaminica, id est flaminis vxor, cui non licebat facere diuortium. Et eodem modo vtebatur nupta flameo, vt perpetuò cum viro maneret, Lucan. de Martia iterū nubente Catoni, Lutea demissos velarunt flammea vultus. Huius diminut. est flammeolum. Iuuen. Sedet illa parato Flammeolo.

Flammeus, a. um.(φλογερὸς, φλογώδης) flammig, vierich) quod flammæ colorem refert. Plin libr. 35. ca. 6. Colos debet esse flammeus. Cic. de Diuin. ex Actio poëta: Dextrorsum orbem flammeum Radiatum solis liquier cursu nouo. Collumel. libr. 6 Quædam partes eius regionis sic infestantur Euro, quem incolæ Vulturnum appellant, vt nisi vites tegminibus opacentur, velut halitu flammeo fructus vratur.

Flammigena,(φλογογενὴς) è flamma genitus.

Flammiuomus, a. um. quod flammas vomit. πυρίπνοος.

Flammo, mas. flammam produco. φλογόω. flammen giben) vlammen) iecter flambe) Verg. lib. 3. Georg. Exilit in siccum, & flammantia lumina torquens Sæuit agris. Hinc componitur inflammo, quod est valde vel intus flammo. Cic. Curioni: Non feci inflammandi tui causa, sed testificādi amoris mei.

Flandria, Germaniæ regio, ad littora Oceani septentrionalis posita, varios habēs populos, qui prisco nomine Cimbri dicti sunt.

Flator, αὐλητὴς: & flatus, πνοή. vide in dictione Flo.

Flaueo, es, ui, fulgeo, & auri colorem reddo. πυῤῥίζω ξανθίζω: gål sein) iaunir.) à flammo, quod sit color nō dissimilis flammæ. vel à flando, quod flata metalla eū colorem habent. Colu. lib. 2. Sed æqualiter flauentibus iam satis, antequàm ex toto grana induresant, cum rubicundum colorem traxerunt, messis facienda est. Verg. 3. Georg. Turbidus & torquēs flauentes Ister arenas.

Flauescere, est flauū fieri. ξανθίζεσθαι. gål worden) deuenir iaune.) Vergilius. Molli paulatim flauescet campus arista.

Flauij,(φλάβιοι) à flauo deduci dicuntur, ob crinium candorē. Erant enim apud Romanos familia amplissima, Flauissæ. vide in dictione Fauissæ.

Flauus,(ξανθὸς gål) iaune.) color ex viridi & rufo, & albo concretus: hoc est fuluo clarior, qualis est color auri, bleichgel. Et attribuit quandoque melli. Martial. Flaua mella. Quandoque capillis. Ouidi. lib. 2. Fast. Forma placet, niueusque color, flauique capilli. Quādoque aristis maturis. Verg. lib. 1. Georg. Neque illum Flaua Ceres alio nequicquàm spectat Olympo. Vbi Seruius: Flaua Ceres dicitur propter aristarum maturitatem. Sic flauam aquam, flauas frondes olearum dicimus.

Flebile, quod dignum est, vt fleatur. πολυδάκρυτο, ἀξιοδάκρυτον. Ouid. Flebile carmen aues. Horat. Multis ille quidem flebilis occidit, Nulli flebilior, quàm tibi Vergil. Cic. 11. Phil. Ponite ante oculos. P. C. miseram quidem illam & flebilem speciē, sed ad incitandos animos vestros necessariā. A quo Flebiliter aduerbiū, cum fletu. Cic. 2. Tusc. Vide, vt flebiliter respondeat. Liu. 1. ab Vrbe, Soluit crines, & flebiliter nomine sponsum mortuum appellat.

Flecto, is, xi, xum torquere, & curuare. λογίζω, κάμπτω. biegen, neygen) courber, flechir.) Plin. lib. 11. cap. 45. Elephantus poplites flectit nutus hominis modo: cætera animalia in diuersum. Nam quæ animal generant, genua ante se flectant, & suffraginum artus in diuersum. Liuius. 8. ab Vrbe, Ad Priuernum COS. flexit iter, Ibidem lib. 5. Quod vbi parum processit, ad Brundusium flexit iter, prodi id oppidum ratus. Et per translationem, flectere animum: hoc est, attendere, &

& aduertere, Teren. in Hecy. Isthuc est sapere, vbiscunque opus sit, possis animum flectere. Verg. lib. 2. Georg. Et ipsa Flectere luctantes inter vineta iuuencos. Seruius: Cum quadam moderatione ducere, ne tenera adhuc virgulta concutiantur. Huius composita sunt, circunflecto, circumplico, circuo. περισρέφω. Verg. Præstat Trinacrij metas lustrare Pachini Cessantem longos & circunflectere cursus. Deflecto, de quo suprà. Inflecto, reflecto, (ἀνακάμπτω) in idẽ flecto. Offlecto, de quo infrà.

Flegeton. vide Phlegethõ, (φλεγέθων) quia Græcũ est.

Flegma. vide in Phlegma.

Flemina, dicuntur quasi flumina, cum ex labore viæ sanguis effluit circa talum. author Festus. Plaut. in Epid. Dum te sequor, Præ lassitudine inuaserũt miserũ in genua flemina. Scribit á nõnullis flegmina.

Fleo, fles, fleui, fletum, cum lacrymis plango. δακρύω. weynen) plourer.) vnde nostrum flehen, vel flennen. Ideo tantum hominum est, sicut rideo. Ouid. Vt flerent, oculos erudiere suos. Hinc fletus, participium. διαδακρυμένος. Verg. Hic multum fleti ad superos, belloque caduci. id est, nobiles & conspicui, quorum mortem magna lamentatio sequitur. Et fletus substantiuum, δάκρυον, κλαυθμός. Compositum est defleo, quod est valde fleo. καταδακρύω. Cic. lib. 1. Tusc. Non exercitu amisso nudus in seruorum ferrum & manus incidisset, non liberi defleti, non fortunæ omnes à victoribus possiderentur. Græcum tamen est κλαίω.

Flexanima oratio dicitur, quæ animum flectere possit, ψυχαγωγός. Cic. 2. de Oratore: Sed tantam vim habet illa, quæ rectè à bono poëta dicta est flexanima, atque omnium regina rerum oratio, vt non modò inclinantem erigere, aut stantem inclinare. sed etiam aduersantem & repugnantem, vt imperator fortis ac bonus, capere possit.

Flexibula, Satyræ nomen apud Varronem, quod consilium flectat. βουλὴ enim consilium significat.

Flexile, penul. corr. quod facilè flecti potest. λυγισόν. Plin. lib. 11. cap. 37. Sed quibus ceruix è multis vertebratisque ossibus flexilis ad circunspectum articulorum nodis iungitur. Ibidem: Item omniũ auriculæ, ad nares quàm modicũ eminent flexili mollicia.

Flexibilis, le. quod torqueri, & facilè in quamuis partem curuari potest. Flexibilis ætas, per translationem. Cicer. ad Brutum: Videtur enim in eo esse bona indoles, sed flexibilis ætas, multisque ad deprauandum parati.

Flexuosus, a. um. quod varios, vel multos habet flexus: vt Flexuosa vitis, Cato de re Rust. ca. 33. Plin. lib. 9. ca. 20. Hæc omnia flexuoso corporũ impulsu ita mari vtuntur, vt serpentes terra.

Flexiloquus, qui ambigua & obscura loquitur. Cicero. 2. De Diuin. Tuis enim oraculis Chrysippus totum volumen impleuit, partim falsis, vt ego opinor: partim casu veris, vt fit in omni oratione sæpissime: partim flexiloquis & obscuris, vt interpres egeat interprete.

Flexipes, qui flexos pedes habet. εἰλίπους. Vnde Flexipeda hedera ab alijs poëtis dicitur, quam Vergil. errantem vocat.

Fle-

Flexo, xi. xum. eiusdem significationis est cũ flecto. κάμπτω. Priscian. A necto tamen nexui, quod tamen etiam necto nexi dicentes, & nexus: vt flexo flexi & flexus.

Flexumines, equites Romani erant: à flectendis animis (vt quidam putãt) siue potius à flectẽdis equis. Plin. lib. 33. cap. 2. Quinetiam ipsum equitum nomen sæpe variatum est, in his quoque qui ad equitatum trahebantur. Celeres, sub Romulo regibusque appellati sunt, deinde Flexumines: postea Trossuli, cum oppidum in Tuscis citra Volsinios passuum. I X. M. sine vllo peditũ adiumento cepissent, eius vocabuli.

Flexura, flexus, curuatio. στροφὴ, κλίσις, καμπὴ, λύγισμα. eyn biegnug) buyginge) flechissure.) Col. lib. 5. cap. 5. Proxima deinde putatione melius existimat Celsus ferro abstineri, ipsosque coles in modum coronæ contortos arbori circundari, vt flexura materias profundat.

Fligo, is. xi. ctum. (θλίβω) affligo, quo vsi sunt antiqui. Vnde & flictus, pro afflictus. Silius: Galea horrida flictu Aduersæ ardescit galeæ. Liu. Ipse se in terram fligit cadens. Huius composita sunt, Affligo, (προσαράσσω) nider schlan) neder slaen) ruer par terre) confligo, infligo, & profligo, quæ habẽt pen. prod. Est autem affligere, proprie prosternere, & in terram extendere. Plin. At canis ille horrentibus per totum corpus villis, ingenti primum latratu intonuit, mox in ceruicem assultans, contraque belluam exurgens hinc & illinc, artifici dimicatione, qua maxime opus esset, infestans atque eultans, donec assidua rotarum vertigine afflixit, ad casum eius tellure concussa. Cæsar: Neque si quo afflictæ casu fuerint, erigere sese, atque eleuare possunt. Per translationem ponitur pro perturbare, vexare. Sen. Vt animum varijs curis afflictum oratione lenirem. Hinc afflicto, as. (τρύχω) frequentatiuum, de quo & alijs compositis, locis suis.

Flo, flas, flaui, flatum, spiro. φυσάω. blasen) souffler.) Plin. lib. 27. cap. 24. Hic enim si flauerit circa brumam, exurit frigore arefaciens. Cæs. 5. Bell. Gall. Quod Corus ventus nauigationem impediebat, qui magnam partem omnis temporis in his locis flare consueuit. Hinc Flatus, tus. pro spiritu, & vento. πνεῦμα. Cic. 2. Off. Nam cum prospero flatu eius vtimur, ad exitus prouehimur optatos: & cũ reflauerit, affligimur. Et flatores antiquitus tibicines dicebantur, quòd flando tibias sonarent. Et flabellum. ῥιπίδιον. Et flabilis, le. Cic. 1. Tusc. Nihil ne aut humidum quidem, aut flabile, aut igneum? Aliquando flo, (χωνεύω) signo est, quòd æs siue argentum flando, hoc est, flatu calefaciendo, signetur. Hinc flatum æs, & flata pecunia dicitur. Eius composita sunt, afflo, quod est ad aliquid spiro. Cic. in Cato. Cum admiraretur Lysander, & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines, & humum subactam atque puram, & suauitatẽ odorum, qui afflarentur è floribus. Per translationem, Lactan. libr. 7. Non vidisse, nec comprahendisse philosophos veritatem, sed ita leuiter odoratos, vt tamen vnde eos odor ille sapientiæ tã suauis,

uis, tam iucundus afflauerit, nullo modo senserit. id est, attigerit, vel asperserit. Verg. Nanq; ipsa decoram Caesariem nato genitrix, lumenq; iuuentę Purpureū, & laetos oculis afflarat honores. id est, flādo dederat. Difflo, flatu dispergo, disturbo. Plautus: Cuius tu legiones difflauisti spiritu. Luc. li. 26 Pars difflatur vento, pars autem obrigescit frigore. Deflo, deorsum vel valde flo. καταχωνεύω. Varr. Vas fictile, eo quòd est leuissimum ac summum deflatū, vt traijciant in alia vasa. Inflo, (ἐμπνευματόω) turgefacio, quales sunt vtres vento distenti: transferturq; ad animum. Lact. libr. 6. Si efferatur ira, superbia tumidus infletur. tractum à folle, qui flatu turgescit. Hinc pro pulsare, siue tibia canere. Vergil. Tu calamos inflare leues, ego dicere versus. Inflatio, ἐμπνευμάτωσις. Perflo, (διαπνέω, διαφυσάω) valde flo, siue multum commoueo. Idem: Et terras turbine perflant. Reflo, retro vel contra spiro. ἀντιφυσάω. Cice. 1. Tusc. Sin autem reflantibus ventis reijciemur, tum eodem paulò tardius referamur necesse est. Idem lib. 2. Offic. Nam cum prospero flatu eius vtimur, ad exitus prouehimur optatos, & cum reflauerit affligimur. Sufflo (πνευματόω) subtus spiro, siue superflo & turgefacio. Nonius: Sufflatum dicitur tumidum, & quasi vento quodam latius factum. Et sufflare, flatum facere. Conflo, & efflo alibi. A sufflo etiam fiunt duo composita, insufflo, & exsufflo.

Floces vini, (σίμφυλα) vuarum purgamēta: hoc est, vinaceae: sicut flaces oliuarū, faex à vinaceis expressa. Cecilius: Aedepol ego neque florem neque floces volo mihi, vinum volo. Gel. Apludam edit, & floces bibit.

Flocci, lanarum particulae diuisae à velleribus inutiliter euolantes: & per diminutiuum flocculi. κροκύδες, τὰ ἐριώδη. wolflocken) vng floc.) Varro: Diligentiores tegeticulis subiectis oues tondere solent, ne qui flocci intereant. Plin. Nascuntur in robore pillulae nucibus nō absimiles, intus habentes flocculos molles, lucernarū luminibus aptos: nam & sine oleo flagrant. Celsus signa motiferi morbi esse scribit, si quis in febre & acuto morbo manibus in veste floccos legit, (κροκυδίζει) fimbrias'ue deducit. Plin. lib. 10. Hirundines nidum mollibus plumis floccisq; consternunt.

Floccifacio, & Floccipēdo: à flocco, pro contemno, & in nulla aestimatione habeo. ἐν μηδενὶ ὑπολόγῳ τίθεμαι, παρ' οὐδὲν ἡγοῦμαι. klein achten, verachten) estimer rien.) Plaut. in Epid. Dum tibi ego placeā, atq; obsequar, meum tergū floccifacio. Idem aūt significant floccifacere aliquem, & nō facere flocci, diuisa compositione. Cicero ad Attic. libro 4. Totam deniq; Rempub. flocci non facere. Idem ad eundem libr. 13. Hoc ipsum prorsus aueo scire, nec tamen floccifacere.

Flora, dea quaedam à Romanis in honore habita. Haec enim cum magnas opes ex arte meretricia quaesiuisset, populum Rom. scripsit haeredem, certamq; pecuniam reliquit, cuius ex annuo foenore suus natalis dies celebraretur editione ludorum quos appellāt Floralia, siue ludos florales. Quod quia senatui flagitiosum tractu temporis videbatur, ab ipso nomine argumentum sumi placuit, vt pudendae rei quaedam dignitas adderetur. Deam finxerūt esse, quae floribus praesit, eamq; oportere placari, vt fruges cum arboribus aut vitibus bene prosperéq; florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cum lasciuia, conuenientes memoriae meretricis: praeter verborū licentiam nudabantur flagitante populo meretrices, quae mimarum fungę officio, in conspectu multitudinis ad satietatem vsque impudicis motibus detinebantur. Haec à Graecis χλωρὶς dicitur. Ouid. Chloris eram, quae Flora vocor.

Floralia, (ἀνθεστήρια) eius deae ludi seu festa. Floralia etiam dicunt loca, in quibus sunt flores. Var. lib. 1. de re Rust. Nec minus ea discriminanda in conserundo, quae sunt fructuosa propter voluptatem, vt quae pomaria aut floralia appellantur.

Floreo, es, rui. est floridū esse, seu flores habere. ἀνθέω blüen, grüne) bloeyē, groeyē) fleurir) Cic. li. 1. Tusc. Segetes largiri fruges, florere omnia, fontes scatere. Per translationem, est splendere, aut in aliqua prosperitate esse, siue excellere. εὐδαιμονέω. Cic. in Lael. Magnaq; Graecia, quae nunc quidem deleta est, tum florebat institutis & praeceptis. Lactant. lib. 5. Iniusti ac deum nescientes, & diuitijs, & potentia, & honoribus florent. Huius composita, deflorеo, effloreo, de quibus alibi: & refloreo, quod est rursus floreo. Est & floro, ras. ἀνθίζω. Vnde & praefloro, ἀπανθίζω. Gellius: Et expectatio te spei suspensum fatigabit, & futuri gaudij fructum spes tibi iam praeflorauerit.

Florescere, est floridum fieri. ἀνθῶ. Colum. lib. 5. Ventiq; nebulam & rorem pestiferū celeriter assiccant, multumq; ad florescendum & ad bonitatem vini conferūt. Var. libr. 1. de re Rust. Pratum aqua defendi debet, antequām florescere incipiat. Per metaphoram, pro augeri, siue crescere. Cic. pro Marcel. At verò haec tua iustitia, & lenitas animi florescet quotidie magis, ita, vt quantū operibus tuis diuturnitas detrahet, tantū afferat laudibus.

Floreus, a. um, quod est totū ex floribus. ἄνθινος: vt, Florea corona. Plau. in Menaeh. Nō ego te modò hic ante aedes cum corona florea Vidi astare? Martialis: Et cingant florea serta caput.

Floridare, (ἀνθέω) idem quod florere: vnde prata floridantia dicuntur.

Floridus, a. um, quod floribus abundat, siue quod floret. ἀνθώδης. blūmechtig) vol blūmen) fleurissant.) Tibul. Cum posui florida serta darem. Floridus homo. Cicero de Clar orat. At est floridior vt ita dicam, quàm Hyperides, quàm Lysias. Floridus color. Plin. libro. 35 cap. 6. Sunt aut colores austeri, aut floridi.

Florifertum, (ἀνθοφορία) dicitur, quod eo die spicae ad sacrificium feruntur.

Floriger, & Florifer, ferens flores. ἀνθοφόρος.

Florulentus, floribus plenus. ἀνθώδης.

Flos, huius floris, m. g. qui ex arboribus vel herbis colligitur. eyn blūm, die blūst) een bloeme, dat bloeysem) fleur.) Graece φλὸξ, quia emicat scintillatq;

lata vt flamma. Sunt qui ex arboribus vel herbis colliguntur. Plin.lib. 12.cap. 10. Flos arboribus suauitate inenarrabili. Transfertur quoq. Plaut. in Casina: Ea tempestate Flos poëtarum fuit. id est, excellentior fuit. Vergil. Et primo flore iuuentæ. Plaut. in Curc. Flos veteris vini naribus meis obiectus est. Huius diminutiuum flosculi, ἀνθύλλιον. Cic. 2. Off. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt.

Flos salis, dicitur quædam salis fauilla, quæ leuissima est, humilioris naturæ, & crocei coloris, aut rufi, veluti rubigo salis. Natura eius aspera & excalefactoria est, sudorem facit, aluum soluit in vino.

Flucho, catarrhus dicitur. ῥεῦμα.

Fluctiuagus, qui fluctuando vagatur. ποντοπόρος.

Fluctuare, iactari, cõmoueri, in dubio esse, & instar nauis fluctibus agitari. κυμαίνεσθαι. schwancken) dryuen, (sweyuen) faire vagues & ondes.) Vergil. lib. 2. Georg. Ac latè fluctuat omnis Ære reniteti tellus. Cic. 7. Ver. Quadriremem'q; in solo fluctuantem reliquerat. Vnde fluctuatus pro iactato. Plinius: Delos diu fluctuata (vt proditur) sola motum terræ non sensit. Et lib. 9. Fluctuatus'q; similis exanimi. Propriè verò fluctuare est fluctus agitare, (κυματίζειν) id est, vndas facere. Plaut. in Rud. Ita fluctuare video vehementer mare. Item significat super vndas esse, ἐπινήχομαι. Plin. lib. 36. Lapidem è Scyro insula, integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

Fluctuatim, aduerbium, iactanter, solutè, Afra. Volo fluctuatim ire ad illum.

Fluctuosus, vndosus, procellosus, inquietus. κυματώδης. Et per translationem fluctuans anima dicitur, quemadmodum æstuans, cum ira, aut curis, aut libidine, alio'ue morbo agitatur.

Fluctus à fluo, & est aqua mota in vnũ collecta, quæ vnda dici solet. κῦμα. eyn wasser wâle) een bare) vague, onde, flot.) Cic. 6. Verr. Qui fluctu totus operiretur, nisi munitione ac mole lapidũ in mari diiunctus esset. Fluctus, pro impetu. Cicero ad Att. lib. 7. Fluctum enim totius Barbariæ vna ferre vrbs non poterat. Fluctus fortunæ. Plin. lib. 5. cap. 17. Longè frequentantibus, quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat.

Fluentum, (ῥεῖθρον) paruum flumen, siue decursus aquæ.

Fluescere, est fluidum fieri, resolui. καταῤῥεῖν. August. 21. De Ciuit. Agrigentinum Siciliæ salem perhibent, cum fuerit admotus igni, velut in aqua fluescere.

Fluidus. da. dum. (ῥευστικός) pe. cor. modò fluentem, modò humectum significat. Plinius lib. 9. cap. 30. Vnum hoc animal nisi viuum feruẽti aqua coquatur, fluida carne non habet callum.

Fluito. tas. (ἐπιῤῥέω) pen. cor. frequentatiuum, sæpe siue continuè fluo. Liu lib. 1. Tenet fama, cum flui tantem alueum, in quo expositi erãt pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. Et fluitare, est supernatare. ἐπιπλεῖν, ἐπινήχεσθαι. Plin. Omnes pisces, cum sunt extincti, fluitant exceptis anguillis. Aliquãdo fluitare, est solui ac relaxari.

Flumen, (ποταμός) eyn flusz) een vloet, een riuier, een loopende water) vne riuiere.) à fluo, propriè est aqua fluuij continuè decurrens, & perennis, & maior est quàm riuus: torrens contrà, qui æstate siccatur. Sed quando hoc nomen genitiuo iungitur, capitur pro fluxu seu cursu. ῥεῦμα. Plin. Ne fluminis eius riui essent impedimento. Hinc Flumentana porta Romæ, quam Tyberis vrbem intrãs, in sinistra ripæ parte relinquit: dicta quòd Tyberis quandoq; in eam influxerit.

Flumineus, a, um. ποτάμιος: vt aqua fluminea, quæ ex flumine colligitur.

Fluminosus, a, um. ποταμώδης, quod fluminibus abundat, vt regio fluminosa.

Fluo, fluis, fluxi, fluxum, propriè decurro. ῥέω, ῥύω. fleussen, rinnen) vloeyẽ) couler.) Verg. lib. 1. Geor. Hæc eadem argenti riuos, æris'q; metalla Ostẽdit venis, atq; auro Plurima fluxit. Quoniam vero ea quæ fluunt, latius diffundi videnť, fluere quandoque capitur pro latius atq; vberius excrescere. Idem Georg. 2. Tum demũ dura Exerce imperia & ramos compesce fluentes. Rursus, quia quę decurrũt quodammodo minui videntur, fluere pro deficere sumitur. Idem li. 2. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaũm. Hinc fluxa dicimus quæ instabilia ac momentanea sunt, & cito perituraItem procedere, nasci. Lactan. libr. 2. Ab hac gente proximi quiq; populi multitudine increscente fluxerunt. Huius composita sunt, affluo, confluo, defluo, de quibus suprà. Circunfluo, (περιῤῥέω) de quo Cicero in Lęlio per translationem dixit: Et circunfluere omnibus copijs, atq; in omnĩ rerum abũdantia viuere. Proprie Plin. Id oppidũ circunfluit amnis. Aliquãdo significat cõcurrere. Idem: Postq; variæ vndiq; gentes circunfluxere. Hinc circunfluxus, (σύῤῥοια) p concursus. Et circunfluus, qui circũfluit. Diffluo, (καταῤῥέω) varie fluo. Lactan. lib. 7. Nam si terrenum & fragile corpus, post secessum animę nõ statim diffluit in terrã tabescitq;, ex qua illi origo est. Per trãslationẽ luxurior, prodigus sum. Item cõsumor, ac deficio. διαχέομαι, φθείρομαι. Teren in Heau. Vt illius animũ, q nũc luxuria & lasciuia diffluit, retundã, & redigã. Influo, intus fluo. εἰσῤέω. Col. lib. 1. Sed ampla stabula sic ordinentur, ne quis humor influere possit. Cæsar: A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. Cic. in Læl. per translationem dixit, Quibus blanditijs C. Papyrius consul nuper influebat in aures. id est, facilè introibat vel personabat. Interfluo, in medio fluo. μεσοῤῥέω. Perfluo, (διαῤῥέω) & transfluo, per medium fluo, spargo, non contineo. Teren. Plenus rimarum sum, hàc atq; illac perfluo. Perfluo, de quo alibi. Præfluo, antè fluo. προῤῥέω. Vnde præfluuus, & præfluuium, pro fluore alicuius rei antè facto. Præterfluo, vltrà vel antè fluo. παραῤῥέω. Liu. libro. 1. Infima valle præterfluit Tybris. Quintilian. per translationem lib. 11. Omnis disciplina memoria constat, frustraq; docemur, si quicquid audimus, præterfluat. Refluo, retro siue rursus fluo. ἀναῤῥέω. Vnde fluxus & refluxus. Superfluo, superabundo.

Flu-

do, ὑπερῥέω. A quo superfluus, a, um. Col. lib. 4. Per medullam transmittit, quicquid aquarum cœlestium superfluxit. Subterfluo, inferius fluo. ὑπορρέω.

Fluonia, Iuno, quam mulieres colebant, quòd sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur.

Fluor, Fluxus, & Fluxio, idem significant, id est, profluuium. ῥοή, ῥοῦς, ῥεῦσις. August. libr. 7. De Ciu. Sed ibi est dea Mena, quæ menstruis fluoribus præest. Flustrũ, status maris cum fluctubus agitatur, hanc Græci μαλάκιαν vocant.

Flutæ, anguillæ siue murænæ dicebantur, in freto Siculo. Macrob. lib. 3. cap. 15. Accersebantur murænę ad piscinas nostrę vrbis ab usq; freto Siculo, quod Rhegium à Messana despicit. illic enim optimæ à prodigis esse creduntur, tam Hercule quàm anguillæ. Et vtræq; ex illo loco, Gręce πλῶται vocantur, Latine flutæ, quòd in summo supernantes sole torrefactæ curuare se posse, & in aquam mergere desinunt. Colu. lib. 8. cap. 17. Item flutas, quæ maximè probantur, murænas, & si quæ sunt saxatiles notæ, quarum precia vigent.

Fluuiale, (ποτάμιον, ναματιαῖον) quod ex fluuio est: vt, aqua fluuialis.

Fluuiatile, (ποτάμιον) pen. cor. quod in fluuio viuit: vt, piscis fluuiatilis, fluuiatilis auis, fluuiatilis arena, quæ in fluuijs est. Plin. Arenæ tria sunt genera fossitia, cui quarta pars calcis addi debet, fluuiatilis, ac marina. Fluuiaticus, idem quod fluuiatilis. Colu. lib. 8. cap. 15. Vbi delitescentibus fluuiaticis animalibus insidientur.

Fluuius, (ποταμὸς) à fluo, q fluat semper, idem quod flumen. Plaut. in Curc. Quisnam hic fluuius est, quem non recipiat mare?

Fluus, flua, fluum, quasi fluens, sed in compositione magis in vsu. vt mellifluus, (μελίῤῥοος) quasi fluens melle.

Fluxura, libido, & mollicies Venerea. Scribit Cyprianus, Castitatem esse exarmaturam fluxurarum. id est, libidinum.

Fluxus, a, um. (ῥευστικός, ὀλιγοχρόνιος) hintreibenden, onbestendich) wechvloeyen, verganckelijck) destrempé.) dicitur quod fluit. Plin. libr. 9. cap. 38. Quoniam cum fœtificauere, fluxos habēt succos. Fluxum idem quod est instabile, momentaneum, & cito periturum. Vnde fluxæ res dicuntur. Poëta: Nos tibi ne fluxas Phrygias res vertere fundo Conamur? Sallust. Nam diuitiarum & formę gloria fluxa & fragilis habetur. Aliquãdo capitur pro largo, ac minime astricto. Vnde Parthorũ vestimēta fluxa fuisse Lucan. scribit: Illic & laxas vestes & fluxa virorum Velamenta vides. Aliquando pro soluto & liquefacto λυθὲν, τακείς. Apul. lib. 2. Fontanos latices, de corporibus humanis fluxos. Et fluxi, dicuntur libidinosi, molles, effœminati. Sueto. in Tyber. Drusus animi fluxioris, remissiorisq; vitæ erat. Martial. Cinædo euiratior fluxo.

F ANTE O.

Focale, pen. prod. genus ligaminis ad fauces, velut fascia quędã collum ambiens, quòd fauces perfringere nõ sineret, & pronunciationi conduceret, περιτραχήλιον. Dictum focale à faucibus, au in o mutata. Seneca lib. 5. Nat. quæst. Videbis quosdam graciles, & palliolo focalibq; circundatos, pallentes & ægros. Quintil. lib. 11. Palliolũ sicut fascias, quibus crura vestiuntur, & focalia, & ligamina aurium, sola excusare potest valetudo. Quidã etiam accipiunt pro ferro ignito, quo crispantur crines, & sic habet primam correptã, cum à foco descendat. Horatius in Serm. Fasciolas, cubitale, focalia, potus, vt ille Dicitur à collo furtim carpsisse coronas.

Focane⁹ palmes dicitur, qui in fauce vitis nascitur, vt est apud Colu. lib. 4. cap. 24. Vocatur etiam focaneus palmes, qui solet in bifurco medius prorespere: & idcirco eum prędicto vocabulo rustici appellant, quòd inter duo brachia, quã se diuidit vitis, enatus, velut fauces obsidet, ac vtriusq; duramenti alimenta præripit.

Focarius, ria, rium. quod ad focũ pertinet, ἐσχάριος. Vlpian. refert, focariã & villicam instrumento fundi contineri. Vnde focarius panis, (ἐγκρυφίας ἄρτος) qui in foco coquitur.

Focillo, las, & Focillor depon. significat calefacere, recreare, restaurare. ἀναλαμβάνω. eruõren, erquicken) vermaken, voeden) coetiuer, reconforter.) Plin. Epi. 16. li. 3. Focillata dixerã, inquit, &c. Var. de vita Pop. Rom. Propter secũdas sublato metu, non in communi spectant, sed suum quisq; diuersi commodum focillatur. id est, fouet. Hinc componitur refocillo, quod est recreo.

Focillus, (ἐσχαρίς) diminutiuum à foculus, à quo focillo, las.

Focula, dicuntur nutrimēta. Plau. in Pers. Nam iam intus ventris fumant focula.

Foculo, las. pen. cor. nutrio, siue foueo. τιθηνέω.

Foculus, diminutiuum à focus. ἐσχάριον. Gell. Tum illa foculum corã rege cum igni apposuit, & tres libros ex nouem deurit. Valer. lib. 1. Cum carbasum, quem optimum habebat, foculo imposuisset, subitò ignis emicuit.

Focus, (ἐσχάρα) eyn herdtstatt, feurblatte, feurstatt) eenen heert, een vierstede) le fo.) à fouendo, vel à flammis: dicitur id in quo ignis seruatur, vel ipsa ignis fomenta. Ouid. libr. 6. Fast. At focus à flammis, & quod fouet omnia dictus. Idem: Ture vacent aræ, stentq; sine igne foci. Tibul. Tum meus assiduo luceat igne focus. Cato de re Rustica, Folia subdito in foco calido, sub testa coquito leniter. Ponitur etiam quandoq; pro priuatis domibus, sicut ara pro templo. Plaut. in Amph. Conuenit, victi vtri sint eo prælio, Vrbem, agrum, aras, focos, seq; vti dederent.

Fodico, cas. pen. cor. idem quod fodio. νύττω. Cic. 3. Tusc. Nõ est ẽm in nostra potestate fodicantibus his rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, vel obliuio. Horat. Emamus Qui fodicet latus.

Fodina, pen. prod. locus vbi quid foditur: eyn ertzgrub) vng mine.) vt, aurifodina, vbi foditur aurum. Plin. Odor ex argentifodinis inimicus omnibus animalibus, sed maximè canibus.

Fodio, dis, fodi, fossum. cauare & quasi foras dare. ὀρύττω. graben) grauen) fouyr la terre & creuser.)

 Plaut.

Plautus in Rud. Nostro illum puteum periculo & ferramētis fodimus. Liu. 8. Bel. Pun. In Messeum finibus est sita, Hispaniæ gentis, ager frugifer: argentum etiam incolæ fodiunt. Sic Fodere metallum, Plin. lib. 2. cap. 63. Fodere ense iugulū, Martial. lib. 1. Fodere stimulis, Cic. 2. Philip. & Verg. libr. 6. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. Hierony. Cerne manus Iudææ, quas fixeras: cerne latus Romane, quod foderas. Fodere, pro arare. Plaut. in Pœnulo: Palas vendundas sibi mergas datas Vt hortum fodiat, atq; vt frumentum metat. Dicitur etiam Fodiri. Colu. lib. 11. cap. 2. Runcari, & adhuc fodiri possunt. Idem de Arb. Sed Omnibus annis fodiri ante Calendas Martias, & interputari oportet. Hinc fouea. Huius composita sunt, confodio, quod est cauo, ferio, siue in totum foro. Διορύττω. Plautus in Aul Hic apud me confodere hortum iussi. Salluſt. Inter cō fertissimos incurrit, ibiq; pugnando confoditur. Συλλαύνεται. Circumfodio, circumcauo. περιορύττω. Colum. libr. 3. Arborem quam deposueris, sæpius circumfodito. Defodio, κατορύττω. vide suo loco. Effodio, extra fodio. Ἐξορύττω. Plaut. in Aul. Oculos ego Hercle istos improba effodiam tibi, ne me obseruare possis, si quid rerum geram. Infodio, intus planto, pono, seu sepelio. ἐνορύττω. Col. li. 4. Campestris locus, altē duos pedes infodiēdus est. Verg. lib. 2. Georg. Antē supinatas Aquiloni ostendere glebas, Quàm lætum infodias vitis genus, id est obruas. Perfodio, valde cauo, rumpo, ferio, perforo. Διορύττω. Plaut. in Asin. Vbi parietes perfoderis. Col. lib. 11. Tu grauibus rastris cunctantia perfode terga. Lactan. lib. 4. Sed tantummodo latus eius perfoderunt. Gel. lib. 2. Quadringenti omnes tū vnà perfossi gladijs, aut missilib⁹ operti cadunt. Præfodio, antē fodio. Plin. lib. 7. Præfodere scrobes antē si fieri posset tanto, donec pingui cespite obducantur. Refodio, rursus fodio. ἀνορύττω. Pli. Mus marinus in terras scrobe effossa parit oua, & rursus obruit terra, tricesima die rescossa aperit, fœtumq; in aquā ducit. Suffodio, subter cauo. ὑπορύττω. Colu. lib. 2. Neq; enim velimus impasci, quoniam rostro suffodiat, & cespites excitet. Transfodio, trans, siue vltra ab vno latere ad aliud fodio. Διελαύνω, Διορύττω. Ouidius: Gemino transfodit vulnere pectus. Et hæc omnia habent fo syllabam correptam.

Fœcundo, das. abundantem seu fructiferum facio. ἐνδαιμονίζω: fruchtbar machē) vruchtbaer makē) rendre fertile.) Vergil. libr. 4. Georg. Et viridem Ægyptum nigra fœcundat arena.

Fœcundus, da. dum. (εὔφορος) vruchtbaer) fertile.) quod fructum facit, à faciendo, seu ferendo, quod ferax sit, & sæpe fructum faciat. Ouid. lib. 4. Fast. Forda ferēs bos est, fœcundaq; dicta ferēdo. Col. lib. 8. cap. 14. Id neq; æquè fœcundum est, nec tam preciosum. Plaut. in Cistel. Nanq; æcastor amor & melle & felle est fœcundissimus Hinc etiam fœtus nomen habere putant. Interdū sumitur pro abundanti & pleno. Horat. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Huius contrarium est Infœcundus, non ferax. ἄφορος. Verg. lib. Georg. 2. Sponte sua quæ se tollunt in luminis auras Infœcunda quidem. Inde infœcunditas, (ἀφορία, ἀκαρπία) pro sterilitate: sicut fœcunditas, (πολυφορία, ἐυτεκνία, εὐθηνία) pro abundantia. Colu. Sæpenumero ciuitatis nostræ principes audio culpantes, modò agrorū infœcūditatem, modò cœli per multa iam tempora noxiam frugibus intemperiē. Plin. li. 20. cap. 6. Fœcunditatem etiam fœminarum hoc cibo augeri. Fœcundè, aduerbium, Plin. lib. 16. cap. 36. Atq; etiam recisa fœcundius resurgit.

Fœdare, (μολύνειν, μιαίνειν) beflecken) veronreinē) enlaidir, gaster, maculer, souiller.) polluere, inquinare, quasi foras edere: id est, manifestare. Nam fœda vel corporis vel animi, foras edūtur. Vnde fœdare, foras dare, discutere, diruere. Verg. lib. 2. Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras. Lactan. libr. 5. per metaph. Sed fortasse (inquit) non ipsius vitium, sed poëtæ fuit, qui insignem pietate virū insigni scelere fœdauerit. Et fœdare, lacerare, cruentare. Sunt qui hoc verbū à fœtu deriuari putēt, quoniā fœtando mares polluūtur. Itē absumere. Liu. libr. 3. ab Vr. Vis Sabinorum ingens propè ad mœnia vrbis infesta populatione venit, fœdati agri, terror iniectus vrbi est. Et aliquanto pòst: Deinde duo simul mala ingentia exorta, fames, pestilentiaq; fœda homini, fœda pecori. vastati agri sunt, vrbs assiduis exhausta funeribus, & mox multiplici clade fœdatus annus.

Fœdero, ras. pen. corr. fœdus facio. σπένδω, σπονδὰς ποιῶ, συντίθημι. eyn bundtnuss machen, een verbont maken) allier.) Vnde fœderati, (σύμμαχοι) dicuntur populi qui fœdere icto cum populo Romano in societatem coiuerunt. Nanq; inter ciuitates prouinciarum aliæ ciuium Romanorū, aliæ Latinorū veterū, aliæ fœderatorū, (συμμαχίδες πόλεις) aliæ stipendiariæ dicebantur. Sueton. in Calig. Domi, forisq; ciuilis, libera ac fœderata oppida sine lictoribus adibat. Cice. pro Archia: Si qui fœderatis ciuitatibus asscripti essent.

Fœdifragus, pen. cor. q fœdera frāgit. παράσπονδος.

Fœdus, da. dum. (αἰσχρὸς, ἀειδὴς) hessluch) leelick, scandeleÿck) laid & ord.) quod est deforme. Terent. in Eun. Nunc tibi videtur fœdus, quia istam non habet. Cic. ad Att. li. 15. Parum'ne fœda persona est senectutis? Plin. lib. 11. cap. 18. Odēre fœdos odores, proculq; fugiunt, sed & infectos. Ponitur quandoq; pro execrando. Verg. lib. 7. Auersusq; refugit Fœda ministeria. Quādoq; pro crudeli. Terent. in Eun. O facinus fœdum. Donatus: Fœdū, crudele. Ea enim quæ crudelia sunt & nefaria, ipsa crudelitate fœda & maculosa dici possunt.

Fœdus, deris. eyn bund) eē verbōdt) appoinctemēt) (σπονδαὶ, συνθῆκαι, τὸ ἐσπεισμένον) à ferio, vt quibusdam placet, cum œ diphthongo, vt e longa sit, quoniam ferio e breue habeat. Vergil. libr. 8. Stabant & cæsa firmabant fœdera porca. Quidam hoc nomen à fœcialibus: id est, sacerdotibus, deriuant, per quos fiunt fœdera. Alij à fide, quia in fœdere interponebatur fides. Alij à fœdē cędēdo. nam in vtriusq; partis fœdera, componentes fecia

les adducebantur, ibi firmato fœdere porcam cædebant silice, vnus dicens: Sic, vt porca, fœdè cadat, qui fœdera ruperit. Et propriè fœdus dicitur pax, quæ fit inter dimicantes. Accipitur etiam quandoque pro lege, vt apud Vergilium: Regemque dedit, qui fœdere certo, Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas.

Fœlicitas, prosperitas. εὐδαιμονία. glucselighkeyt) voorspoet, weluaert) heurete, prosperite.) Cicero pro Fonteio: Videor hoc leuiter pro mea authoritate vobis præcipere posse, vt ex eo genere homines, quorum cognita virtus, industria, fœlicitas in re militari sit, diligenter vobis retinendos existimetis. Fœlicitas terræ, fœcunditas, apud Plinium in Epist. Interdum ponitur pro dea, quam Romani venerabantur. August. libr. 4. de Ciuit. Quid Fœlicitas? Dea est, ædem accepit, aram meruit, sacra ei congrua persoluta sunt. Huic contrarium est infœlicitas.

Fœlicito, fœlicem facio. εὐδαιμονίζω. Cuius contrariū est infœlicito, quod est destruo, quod tam de diuitijs, quàm de homine dicitur. Plaut. in Pœnu. Dij illum infœlicitent omnes.

Fœliciter, aduerb. geluckelijck) heureusemēt.) Cic. 3. de Finib. Necessario sequitur, omnes sapientes semper fœliciter, absolutè, fortunatè viuere, nulla re impediri, nulla prohiberi, nulla egere. Feliciter is sapit, qui alieno periculo sapit, Plaut. in Merc.

Fœlix, à fœnus quidam deducūt, conuersione n in l, quasi beatus: hoc est diues, & fœnore plenus. Et dicitur qui prosperitatem habet. εὐδαίμων, μακάριος. selig, gludich) salich, geluckich) heureux.) Vergil. Viuite fœlices, quibus est fortuna peracta Iam sua. Aliquando dicitur propitius, qui alios facit esse fœlices. Idem: Sis fœlix, nostrumque leues quęcunque laborem. id est, prospera & benigna. Vbi Seruius, Fœlix, propitia. fœlix enim dicitur & qui habet fœlicitatem, & qui facit esse fœlicem. Idem 5. Ecloga: Sis bonus ô fœlixque tuis: en quatuor aras. Vbi Seruius: Fœlix, propitius: deos enim fœlices vel infœlices ex rebus quas præstant, vocamus. Aliquando commodum, vtile. Martialis: Illa manus quondam studiorum fida meorum, Et fœlix domino notaque Cæsaribus. Aliquando pingue, fœcundum. vnde fœlices arbores, quæ feruntur & fructum ferunt. Vergilius 2. Georg. Exijt ad cœlum ramis fœlicibus arbos. Martial. lib. 13. Hos Amiternus ager fœlicibus educat hortis. Huic contrariū est infœlix, (δυσδαίμων) quod quandoque ponitur pro aduerso. Verg. lib. 7. Quæ potui infœlix. id est, aduersa Troianis. Quādoque pro non fœcundo. Idem: Infœlix lolium ac steriles dominantur auenæ.

Fœmina, (γυνή, τὸ θῆλυ) eyn weib) eē wijf) femme.) mulier, à fœto, tas. siue (vt alij) à fœminis mollibus. Plau in Persa: Qui Atticam hodie ciuitatem Maiorem feci, atque auxi ciui fœmina. Plin. in Epi. Habebat illa pantomimos, fouebatque effusius, quàm principi fœminæ conueniret. Plinius lib. 9. cap. 50. Fœmina piscis coitus tempore marem sequitur. Hinc Fœmineus, a, um. & fœmininus, a, um. θηλυκός. Verg. 11. Æn. Fœmineo prædę & spoliorū ardebat amore. Vbi Seru. Fœmineo, impatiēti, irrationabili. Ibidē: Fœmineū clamorē cœli ad sydera tollūt. Pli. li. 2. ca. 101. Fœmineū lunę ac mollesydus. Diminutiua, fœmella, & fœminula. γύναιον, γυναικάριον. A fœmina, etiā fit effœmino, ἐκθηλύνω.

Fœnarius, ria. rium. quod ad fœnū pertinet, χορταῖος. Vt falces fœnariæ, quibus fœnū secamus.

Fœnebræ, (δανειστικόν) pen. ad placitū, quod ad fœnus pertinet, vt Lex fœnebris, de credita pecunia. siquidem crediti numi alios pariunt. Liu. 7. ab Vr. Inclinatis semel in concordiam animis, noui consules fœnebrem quoque rem, quæ distinere vnanimes videbatur, leuare aggressi, solutionem alieni æris in publicam curam verterunt.

Fœneratitius, tia. tium. quod datum est fœnori, vel quod ad fœnus pertinet. διδανεισμένος. vt Fœneratitia pecunia, quæ ex vsuris collecta est.

Fœneratò, aduerbium: id est, cum fœnore. Fœneratò reddere, σὺν ἐπικαρπίᾳ ἀμείβειν. Plaut. in Menæh. Næ illam mecastor fœneratò abstulisti. hoc est cum fœnore reddes.

Fœneralia, orum. tempus quo fœnus cessabat, & finiebatur, reddebaturque pecunia. Liuius 5. Bel. Maced. In tali verò fœnore obruebantur debitores: cuius coërcendi cum ratio quęreretur, diem finiri placuit: fœneralia quæ proxima fuissent, vt qui post eam diē socij ciuibus Romanis credidissent pecunias, profiterentur: & ex ea die pecuniæ creditæ, quibus debitor vellet legibus, creditori ius redderetur.

Fœneratio, onis. verbale. eyn wucherung) eē woeckeringe) vsure) Columella in Præfa. An fœneratio probabilior sit etiam ijs inuisa, quibus succurrere videtur.

Fœnerator, qui dat ad fœnus. (δανειστής.) eyn wucherer) een woeckenaer) vsurier.) Cic. 1. Off. Primum improbantur hi quæstus, qui in odia hominum incurrunt, vt portitorum, vt fœneratorum. Sic Plin. lib. 33. cap. 1.

Fœneratus, us. idem quod fœneratio. δάνεισις. id est, mutuatio ad vsuram.

Fœnero, ras. (δανείζω) wūcheren) woeckeren) donner a vsure.) pen. cor. cum accusatiuo. & fœneror cum datiuo, vel accusatiuo, idem significant, quæ tam dante quàm accipiente sumūtur, quod est cōtra Laurentium Val. Cic. Vt enim benefici liberalesque simus, non vt exigamus gratiam, neque enim beneficium fœneramur, sed natura propensi ad liberalitatem sumus. id est, fœnori damus. Martial. Hæc sapit, hæc omnes fœnerat vna deos. Fœneror, (δανείζομαι) cū ablatiuo significat, ad vsuram accipio: vt est apud libr. Digest. 31. Si autem aliquis eorum voluerit vendere partē suam, vel fœnerari super eam, potestatem habeat vendere cohæredi suo, & fœnerari ab eo. Res fœnerata, quæ ad fœnus tradita est.

Fœniculum, à fœnore, vt quidam existimant, quasi paruum fœnus, quod semen terræ mandatum magno fœnore reddat fructum: herba est quam Grę ci μάραθρον vocant. fenckel) du fenouil.) Oculorum

rum claritati mire confert. Angues per hyemem membrana corpori obducta, fœniculi cibo impedimentum illud exuunt, quod senectus & vernatio appellatur. Plin.lib.20.cap.23. Fœniculũ nobilitauere serpentes, gustatu senectã exuẽdo, oculorumq́; aciẽ succo eius reficiendo. Vnde intellectũ est hominum quoq; caliginem precipuẽ eo leuari.

Fœnisecium, ipsa fœni sectio, & veluti messis fœni. χορτοκοπία. die mayinge) fauchement de prez) Var. libr. De re Rust. Nec primo anno rigari, nec pasci ante secunda fœnisecia, ne herbæ vellantur, obtritu'q́; hebetentur.

Fœnisex, fœnisecis, qui fœnũ secat. χορτοκόπος. eyn mayer) vng faucheur.) Plinius libro 18. Igitur cornu propter oleum ad crus ligato fœnisex incedebat. Idem fœnisecа, æ. pen. corr. qui fœnarijs falcibus fœnum in pratis secat. Colum. lib. 2. Ita, necubi ferramentum fœnisecis possit offendere. Varr. lib. 1. de re Rustica, Herba in pratis ad spem fœnisecæ nata, non modò non euellenda in nutritricatu, sed etiam non calcanda. Idem paulò pòst, Sicilienda prata: id est, falcibus consectanda, quæ fœnisecæ præterierunt.

Fœnumgræcũ, (τῆλις) du fenegre.) genus herbæ, aliàs ægoceros, dictum, quoniam semen corniculis simile habet. Alij vocant carphos, alij buceras, alij siliciam. Vide Plinium lib. 24. cap. 19. Columella siliquam appellare videtur libr. 11. cap. 11. Itemq́; siliquam, quod rustici fœnumgræcum vocant.

Fœnũ, (χόρτος) hew) hoy) du fein.) dictũ est, quòd sine cura fœnus præbeat, vel quòd herbę eædẽ manentes quotannis nouas pariant. Hinc fœnile, (χορτών) pro loco in quo seruatur fœnum. Colu. li. 1. cap. 6. Pars autem fructuaria diuiditur in cellam oleariam, torculariam, cellam vinariam, defrutariam, fœnilia, paleariaq́;.

Fœnus, oris. vsura dicitur à fœtu. nihil enim aliud est fœnus quàm fœtus, hoc est partus pecuniæ. Græcè δάνειον, τόκος. wůcher) woecker) vsure.) Quidam tamẽ à fundo, quòd cum o, non cum u, apud antiquos scribebatur: quòd prouẽtus fit ex naturali terræ fructu, postea verò ad vsurã translatum, quasi pecunia per se fructum producat, sicut terra. Hinc Vsura vorax auidumq́; in tempore. Plaut. in Asin. Nam si mutuo non potero, certum est, sumam fœnore.

Fœnusculum, diminutiuum Plau. Ad danistam Ades deres fœnusculum.

Fœteo, es. male oleo. ὀσωδίω, βρωμάομαι. stincken) puyr.) Plautus in Asin. Dic amabò, an fœtet anima vxori tuæ? Martial. lib. 5. Fœtere multo Myrtale solet vino.

Fœtidus, male olens. δυσώδης. stinckig) puant.) Plaut. in Merc. Tanto minus Cum sis iam ætatis plenus, anima fœtida, Senex hircosus Idẽ in Cap. Tum piscatores, qui præbent populo pisces fœtidos. Cic. in Pison. Fœtidum os.

Fœtor, oris. malus odor. δυσωδία. gestanck) puanteur.) Columella libro 12. cap. 18. Cella quoque vinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda, ne quem redoleat fœtorem, a corem ue.

Fœtifico, cas. fœtũ facio, pario. γονοποιέω. Pli. lib. 10. Accipitres totius Massiliæ humi fœtificant. Idem lib. 9. cap. 38. Qui cum fœtificauere, fluxos habẽt succos. Ibidem cap. 15. Intrant è magno mari in Pontum verno tempore gregatim, nec alibi fœtificant. Vnde & fœtificus, ca. cum. Plin. lib. 9. ca. 51 Nuper compertum in ostrearijs, humorem ijs fœtificum lactis modo effluere.

Fœto, tas. fœtum emitto. Colu. lib. 8. Circa paludes in quibus plerunq; fœtant.

Fœtuosus, a. um quod est plenum fœtu. ἔγκυος. Hieronymus contra Iouin. Lippientem iam deformem, atq; fœtuosam synagogæ typum prætulisse. Retinet hoc nomen u, quoniam fœtus est quartæ declinationis. Sic sumptuosus, fructuosus, luctuosus, actuosus, quæstuosus. Quæ veniunt ab alijs declinationibus, non tenẽt u, vt fabulosus, dolosus, vitiosus, portentosus, & huiusmodi.

Fœtura, (γονή) die gebärũg) die baringe, draginge) la portee.) genitura, & pariendi tempus. Var. lib. 2. de re Rust. Appello fœturam à conceptu ad partum. Hi enim primi prægnationis, & extremi fines. Vnde & pro animaliũ prouẽtu ponitur. Verg. Si fœtura gregẽ suppleuerit, aureus esto. Plin. Optima fœtura est post vernum æquinoctiũ. Transfertur etiam ad inanimata, vt fœtura pratorum. Plin. Opus natum apud me, proxima fœtura licentiore epistola narrare constitui.

Fœtus, tus, (ἔμβρυον) eyn frucht) le fruict.) à ferendo. vt inquit Ouid. seu à fouendo, quoniã & dum in vtero est, & postquàm eductus fœtus est à matre, fouetur. id est, calefit. Est autem fœtus generale nomen ad omnia animalia, etiam si sint oua. Et ad arbores, Verg. lib. 1. Georg. Hic segetes, illic veniunt fœlicius vuæ: Arborei fœtus alibi. id est, fructus, vt poma.

Fœtus, ta. tum. plenus. ἔγκυος. schwanger, voll) pleine. Verg. Loca fœta furẽtibus austris. Et fœta mulier, dicitur grauida. Idẽ: Non insueta graues tentabunt pabula fœtas. Item dicitur partu liberata, hoc est, quę peperit. vt, Fecerat & viridi fœtã Mauortis in antro. Enixam autẽ fuisse lac, quod pueris præbebatur ostendit. Colu. lib. 8. Huic pecudi nocet æstus, & præcipuè fœtæ, quæ gelicidio hyemis conceptum fecit. Huius composita sunt, confœtus. Festus. Confœtus sus, dicebatur qui cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificiũ. Defœtus, & effœtus, de quibus alibi.

Foliaceus, a. um. quod ex folijs factum est. φύλλινος. Plinius libr. 19. Paucis foliacea & lata, vt atriplici sunt semina.

Foliatus, a. um. qđ habet folia. μαλαβάθρινον. Vnde foliatum vnguentum, preciosum: dictum vnguentum nardinũ, à nardi folio quo confectũ est. Martial. At mea me libram foliati poscat amica. Hoc Plinius scribit constare omphacio, balanino, iunco, nardo, amomo, myrrha, balsamo. Plau. in Cur. Gręca dictione signare voluit dicẽs, Tu Petalion, πέταλον enim Græci vocant folium.

Folium, eyn blat.) vne fueille.) Græci φύλλον, dicunt,

dicunt,sed ideo per simplex l scribitur,quia antiqui non geminabant consonantes. Est autem fos lium,quod in libris ponitur,à palmarum folijs,in quibus olim scribi solebant,& Græca voce φύλλον appellatur: cuius extremitas margo dicitur: & pagina,σελίς,vtraq; pars folij. nam folium duas paginas habet. Veteres etiam quarundam arborum libris, hoc est corticibus,scribere solebant : ex quo libri, & per diminutionem libelli, & codices à codice,qui & caudex vocatur,ex quo cortex extrahitur. Hinc componuntur trifolium , τρίφυλλον: quinquefolium,πεντάφυλλον: latifolium,πλατύφυλλον,quod habet lata folia: millefolium,μυριόφυλλον herba, & huiusmodi multa.

Follico,cas.(διαφλακιώ(ut videtur posse dici) pen. cor.significat instar follium reciproco spiritu nares agito. Apul.lib.9.Follicantes nares languidas. Hieronymus caligas monachorum follicantes dixit, pro calceis laxis, & enormitate flaccentibus, quales hypocritæ gestant,vt contemptores humani cultus esse videantur.

Folliculare,pars remi,quæ folliculo tecta est,A quo vitta follicularis dicta est.

Folliculus, (θυλάκιον) cum sit diminutiuum à follis, ponitur tamē pro vulua. Nam (vt Plinius inquit) antea vulua vocabatur. Quandoq; pro theca frumenti,vel lini,vel cuiuslibet alterius rei,quæ granum continet inuolutum. ἔλυτρον. Colum libr.2. cap.8.Quoniam folliculum,quo continetur, firmam & durabilē aduersus longioris temporis humorē habet.Quandoq; pro pelle,in Rhet.ad Heren.Malleolus indicatus est matrem necasse: eo damnato, statim folliculo lupino os obuolutum est,soleæ ligneæ pedibus indutæ. Quandoq; pro corpore. Lucil.libr.26.Et quo folliculo nunc sum indutus,non queo.

Follis,masculini generis,instrumentum quo attrahitur ventus atq; emittitur ad ignem excitandum. φύσα. eyn blaesbalck) vng soufflet.) Vergil.libr.8. Alij ventosis follibus auras Accipiunt,redduntq;. His vtuntur ferrariæ argentariæq; officinæ. Vtuntur & coqui,sed paruulis, ne opus sit ignem insufflare buccis,quod qui faciunt, suffitores vocātur. Primus Anacharsis philosophus folles ignis excitatores inuenit,vt refert Strabo lib.7.Et follis, siue folliculus,dicitur vter,id est,pellis flatu plena. Liu.libr.9.Eques folliculis in castra frumentum veheret. Ibi accipere videtur pro sacculis & crumenis. Rursus follis,pilæ genus,ex pelle atq; inflatione factum,& pugno redditur,à flatu nomen habens. siue quòd veteres follem pellem dicebant,& per diminutionem folliculum. Martialis:Ite procul iuuenes,mitis mihi conuenit ætas: Folle decet pueros ludere,folle senes. Suetonius in Augusto, in diminutiua forma dixit, separauitq; pilam à folliculo, cum pila sit illa pusilla, folliculus sit illa vento intumescens: Post bella ciuilia ad pilam primò folliculumq; transijt. Quoniā verò follis pugno percutit, pugillatorius follis quandoq; vocatur.Plautus: Extemplo Hercle ego te follem pugillatorium faciam,& pendentem cursabo pugnis periurissime. Quandoque accipitur pro marsupio,receptaculoq; numorum. Iuuenalis:Et tenso folle reuerti. Hinc follitus,pro bene numato, & follibus numarijs pleno, à Plauto in Epid. dictus est.Nam sicut folles pilæ vento intumescunt , ita crumenæ pecunia turgent,à qua similitudine inditum nomen . Ex disciplina militari decem folles, hoc est decem sacci (vt Vegetij verbis vtar)per cohortes singulas exponebantur,in quibus militum pecunia condebatur.

Fomentum,à fouendo: id est,calefaciendo,vel nutriendo.Vnde fomenta dicuntur applicationes rerum calidarum,seu humidarum ad partes corporis læsas,medendi gratia. ἐπίθεμα, κατάντλημα. Cicero .2. Tuscul.Hęc sunt solatia,hæc fomēta summorum dolorum . Idem 2.de Finib.Fortitudinis fomentis dolor mitigari solet.Hæ & fotus appellantur.Plin Decoctura eorū cœliacos iuuat potione & fotu.Vide Fotus participium.

Fomes,tis,à fouendo,hoc est nutriendo ignem dicitur.Est enim assula ex arbore excussa, dum cæditur.Ponitur & pro omni materia sicca, in qua facilè ignis inflammatur. ἔναυσμα, (ὑπέκκαυμα. zundel) vonck.) Verg. Ac primum silicis scintillam excudit Achates,Suscepitq; ignem folijs, atq; arida circum Nutrimēta dedit,rapuitq; in fomite flammā. Plin.libr.16.cap.40.Excipiente materia aridi fomitis. Per translationem fomes dicitur, quicquid excitat nos,& accendit ad aliquid agendum.Gell. Fomitē esse quendam dicens,& incitabulū ingenij virtutisq;, si mēs & corp⁹ hominis vino flagraret.

Fons, (κρήνη) eyn brun) eē fonteyne) vne fontaine) à fundendo,quòd inde fundat aquam,tam masculini,quàm feminini generis.Plinius libr.12.cap.1. Nunc est arbor clara in Lycia, socia gelidi fontis amœnitate.Cæsar 8.Bel.Gall.Sub ipsius enim oppidi murum magnus fons prorumpebat. Inter fontē & puteum hoc interesse August.putat,quòd omnis puteus fons,non omnis fons puteus. Vbi enim de terra aqua manat,& se visui præbet haurientibus,fons dicitur:si autem in alto & in profundo sit, ita puteus vocatur , vt fontis nomen non amittat.Hinc Columella,fontem putealem dixit, lib.de re Rust.11.ca.3.Fonte (inquit)puteali possit irrigari.Græcè fons πηγὴ dicitur. Vnde pagus simul posita villæ,id est,rusticanæ domus plures, nomen accepit: quòd circa fontes hę ponerentur. Fons Solis, (ἡλίου πηγὴ) est in Libya,de quo Pli.lib. 11.Iouis Hammonis fons,interdiu frigidus, noctibus feruet . Fons per translationem pro origine, & causa.Cicero.3. Tuscu.Non rem ipsam causam atq; fontem esse mœroris. Idem ad Brutum:Nec in senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitaui.

Fontalis,le. Plautus in Sticho:Vide vtram tibi lubet etiam nunc capere,Cape prouinciam.S.Quid istuc est prouinciæ? T.vtrum fontali, An Libero imperium te inhibere mauis? Vbi interpres,Id est, num velis imperium habere ac præesse aquæ, an vino præbendo? fontalem aquam dixit è fonte scaturien tem.

Fontanus,a.um.(πηγαῖος) quod ex fonte est.Plin. Fontanæ aquæ cyathos duos.Sic Col.lib.12.ca.8.

Fonticulus, (πηγίον) diminutiuum paruus fons, à quo fonticellus. Plin.Vbicunq; moueris humum, fonticuli scatent. Idē lib.31.cap.50.Lacus est vitrosus, exiliente è medio dulci fonticulo.

Fontinalia,fontium sacra.

Fontinalis,porta vrbis Romæ,ob propinquitatem scaturientium fontium: eadem Capena vocabatur. Iuuen.Substitit ad veteres arcus,madidamq; Capenam. Liu. Ædiles alteram porticum ad portam Fontinalem, ad Martis aram,qua in campos iter esset, perduxere.

Forago,pen.prod. à ferendo filum, quod à textricibus fertur,vt diurnum opus distinguāt. quamuis etiam à forando dici posse videatur.

Foramen,pen.prod. diminutiuum à foribus, quasi paruæ fores. τρύγλη, ὀπή. eyn loch) een gat) vng trou & pertuis.) Sisen.libr.4.Histor.Neq; porta, neq; foramen erat,quo posset eruptio fieri.Colu. de Arb.cap.8.Itaq; cauatum foramen cum purgauimus, vndique adrasos circulos inserimus. Cicero 1.Tusc.Nam nunc quidem quanquam foramina illa patent ad animum à corpore callidissimo artificio Natura fabricata est, tamen terrenis intersepta quodammodo.Plinius libr.10.cap.70. Pisces quidem auditus, nec membra habent, nec foramina. Foramē ad excrementa corporis,apud Plinium lib.11.cap.12.

Foras, ἔξω. hinauss) buytenwaert) hors.) & foris, aduerbia. Primum ad locū refertur. Plaut.Casi. Foras tacitus exeo cum ornatu quo vides. Idem in Amph.Sed quid tu foras egressa es? Secundum in loco, & de loco significat. daussen) buyten) dehors.) Terentius Eunu.Quæ dum foris sunt,nihil videtur mundius, Nec magis compositum quicquam.Plautus in Asin.Ille opere foris faciundo lassus,domum noctu aduenit.Plin.libr.9. cap.33.Margine in mucronem emisso foris effuso,intus replicato. Ponitur quandoq; foras loco præpositionis. A foris fiunt composita,aforis,& deforis,penult.corr.

Foratia,à foro, mulier villatica, quæ fructus villæ venales,vt pullastros,pipiones,poma,nuces,& huiusmodi in forum defert.

Foratus,tus. idem quod foramen. τρῆμα. Lactant. lib.de Opif.Oculorum orbes concauis foraminibus conclusit, à quo foratu frontem nominatam Varro existimauit.

Forbea,genus cibi à veterib⁹ dicebatur,quo calido vesci solebant: à furno dicta.

Forcipes, (πυράγρα) eyn zange) een tange) tenailles.) pen.corr. à foruo & capio, quasi foruicapes dictæ sunt, quibus forua, id est,calida capiuntur. Verg.lib.8.Versantq; tenaci forcipe massam.& est tam masculini quàm fœminini generis,secundum Priscianū. Col.lib.16.cap.26.Deinde prius quàm ferrū admoueas, duabus angustis ligneis regulis, veluti forcipibus, apprehendere testium neruos. Plin.lib.7.cap.56.authorem & inuentorem forcipis commemorat.

Forcus,(φόρκυς) nomen viri proprium,qui tres filias habuit Gorgonas. Stennio scilicet,Euryalem & Medusam,quæ nimis locupletes fuerūt.& Gorgones dicuntur,id est,terræ cultrices.

Forda, (βοῦς ἐγκύμων, vel ἔγκυος) bos prægnans, à ferendo. Ouid.Forda ferens bos est,fœcundaq; dicta ferendo. Colum.lib.6.cap.24.Post vnum coitum forda non admittit taurum. Priscianus: Forda dicebant. Vnde & sacra fordicalia, quibus prægnantes boues (vt inquit Varro) immolabantur.

Forem,(γενοίμην)fores,foret,pro eo quod est,essem esses,esset,cætera declinatione deficit,inquit Diomedes.Sall.in Iugurt.Nam ego quidem vellem & hæc quæ scribo,& ea quæ antea in senatu questus sum,vana forent.Fore verò,(ἔσεσθαι) habet significationem participij futuri, vnà cum infinito esse. Idem enim est fore quod futurum esse. Ideo iungitur cum nomine,non cum participio:vt,Spero te amicum fore:nō,amaturum fore.Cic.Trebat. Scribit ad me Cæsar, se tibi nondum familiarem esse fatis propter occupationes suas,sed citò fore. Quandoq; etiam cum participio præsentis,quod est contra Vallam.Cæsar:Nonnulli etiam Cæsari nunciabāt,cum castra moueri, aut signa ferri iussisset,non fore dicto audientes milites. Composita verò sine nomine, & sine participio. Verg.Esse quoq; in fatis reminiscitur adfore tempus. Est autem adfore,(παρέσεσθαι) adfuturum esse. Adforem, adessem. Vergil.Atq; vtinam rex ipse,Noto compulsus eodem,Adforet Aeneas. Cic.Ser.Sulp.Maior mihi ratio adfore nulla potest,quàm coniunctio consuetudinis sermonumq; nostrorum. Abfore,de quo suprà. Confore, (συνελεύσεσθαι) conuenire,& concordes esse. Terent.in Andr.Restat Chremes,qui mihi exorandus est, & spero confore.id est,conuenturos esse. Defore,(ἐλλείψειν) deesse. Cic.contra Rul.Verum arbitrantur non defore, qui illam restituerent. Profore (ὠφελεῖν) profuturum esse. Horat.Quæ nocuere,sequar:fugiam,quæ profore credam.

Forensia,(δικανικὰ)vestes quibus in foro vtuntur: sicut cœnatoria,quibus domi vtebantur in cœna. Suet.de Aug.Forensia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur togæ forenses.

Forēsis duobus modis accipi potest. Vno cum à foro descendit,in quo iura redduntur,vt causæ forenses.Et forenses,(δικανικοὶ) qui in foro versantur,quos Græci πραγματικοὺς dicunt.& forenses, quibus vtimur in foro,vt,forensis eloquentia. Alio,cum à foris aduerbio fit:sic vestimenta forensia dicuntur à Colum.quæ foris non in domo geruntur:& forensia, (ἀγοραστικὰ) neutri generis, vestis quā ad forum proficiscentes sumebant. Apul. Forensi toga indutus accumbebat.

Fores,(θύρα) eyn thür) een duere) vng huys) propriè (inquit Seruius) quæ foris aperiuntur. Vnde Plutarchus memorat, primum Valerio Publicolæ fratri,cum de Sabinis triumphasset, domum publicè positam, cuius fores extra aperirentur,cum an-

antea cæterarum ædium intrò referando impellerentur, vt ex hac concessione honoris appareret, quotidie eam domū aliquid publicè admissurum.
Valuæ quę intus reuoluūtur, & se velant: Hæ per diminutionem forulæ appellantur. Ianua, primus domus ingressus: cætera intra ianuam ostia, siue valuæ, siue fores generaliter vocantur, quamuis vsus ista corruperit. Hoc nomen etiam singulariter declinatur. Ouid. 1. de Amore, Difficilem mosto cardine pande forem. Cic. pro Cor. Aperuit forem scalarū. Terent. Quidnam fores crepuit? Vbi Donat. Fores singularis num. nominatiui casus. Plaut. in Amphit. Orationem comprimam, increpuit fores. Horat. Exclusus fore cum Longarenus foret intus.

Forfices, (ψαλίδες) eyn scheer) ciseaulx ou forces.) pen. cor. quibus telam seu fila incidimus: à ferro & filo dictā. Seruius: Forfices sunt quib9 incidim9: forcipes quibus aliquid forum tenemus, quasi forcipiens. nam forum est calidū. Vnde & formosos dicimus, quibus calor sanguinis ex rubore pulchritudinem creat. Colu. lib. 12. cap. 43. Alij cum legerit vuam, si qua sunt in ea vitiosa grana forficibus amputant. Huius diminutiuum est forficulæ, ψαλίδια. Plin. lib. 35. Præterea mirum inuentū est, quod incisum forficulis (vt diximus) cribrant.

Fori, (καταστρώματα, ζυγά) numero plurali, sunt tabulata nauium, vel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulantibus præbet: ab eo quòd per eos ferantur incessus. Cic. in Cat. Cum alij malos scandant, alij per foros cursitēt, alij sentinam exhauriant. Verg. 4. Aeneid. Implessentq; foros flammis. Item fori dicuntur Circēsia spectacula: id est, loca erecta, vt ex his spectetur. Liu. lib. 1. Tum primum circo qui maximus dicitur, designatus est locus: diuisa loca à patribus equitibusq;, vbi sibi spectacula quisq; faceret, fori appellati. Ex his minores forulos dicimus, qui armariola quādoq; significant, siue capsulas, in quibus reponunt libri. Sueton. in Aug. Hos quoque delectu habito condidit duobus forulis auratis, sub Latini Apollinis basi. Iuuen. Hic libros dabit, & forulos, mediamq; Mineruam. Apud Vergiliū pro oppidanis accipimus forulos, cum ait lib. 7. Casperiamq; colunt forulos & flumen Hymellæ. Fori etiam in agris sunt, veluti parui sulci & oblongi. Colum. Angustosq; foros aduerso limite ducens.

Foria, stercora liquidiora, sic dicta, quòd facilè ferantur foras.

Forica, (ἀφεδρών) pen. cor. locus in quem alui stercora deijcimus. Iuue. Inde reuersi Conducunt foricas. & propriè de publicis dicitur, latrina de priuatis, à latendo.

Foriculæ, (θυρία) diminutiuum à fores. Varro lib. 1. De re Rust. Et ideo oporothecas qui faciunt ad aquilonem, vt fenestras habeant, atq; vt perflentur, curant. neq; tamen sine foriculis, ne cum humorem amiserint, pertinaci vento vieta fiant.

Foriculus, (θυραῖος) deus putabat, qui foribus præerat: sicut Cardinea dea, quæ cardinibus præerat: & Limentinus deus, qui præerat limini.

Forinsecus, (ἔξωθεν) von aussen) van buyten) par dehors) pen. corr. significat quòd à foris est: sicut intrinsecus, (ἔσωθεν) quod est intus. Plin. lib. 13. cap. 22. Lignum omne corticis loco habent, hoc est forinsecus. Colum. lib. 8. cap. 3. Sed ab cohorte forinsecus prædictis fenestellis scandulæ simili ter iniungantur.

Forio. ris. riui. ἀποσκινίζω. ventrem deonero, foras eijcio: cuius compositum est, conforio. Pompon. in Mago. Conforisti me Diomedes.

Foriolus, cum accentu in antepenult. qui ventrem solutum habet, & foria facilè emittit. Laberius: Foriolus esse videris, in coleos cacas.

Forma, (σχῆμα, διαγραφή, τύπος) eyn gestalt) een gedaente) la forme, facon) facies cuiusq; rei quæ immobilis est & naturalis. Vultus & mouetur & fingitur. Plautus in Epid. Quia forma lepida & liberali captiuam adolescentulam De præda mercatus est. Terentius in Andr. Forma & vultu Sosia adeò modesto. Quandoque tamen specialiter pro pulchritudine sumitur. εἶδος. Horatius lib. 1. Carm. Forma captiuæ dominum Tegmessæ. Vergilius 11. Aeneid. Cui neque fulgor adhuc, necdum sua forma recessit. Terentius in Andr. Et quia erat forma præter cæteras Honesta ac liberali. Gell. lib. 5. cap. 11. Inter enim pulcherrimam fœminam & deformissimam media quædam forma est, quæ à nimiæ pulchritudinis periculo, & à summo deformitatis odio vacat: qualis à Quinto Ennio in Menalippa, perquàm eleganti vocabulo stata dicitur, quæ neque κοινὴ futura sit, neque ποινή. quam formam modicam & modestam Fauorinus non me Hercle inscitè appellat vxoriam. Ennius autem in ista, quam dixi, tragœdia eas ferè fœminas ait, incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. εὐειδής. Transfertur ad archistectos pro designatione, ratione ac modo. Cice. lib. 1. Offic. Formam quidem ipsam Marce fili, & tanquam faciem honesti vides. Idem de Finib. Habes vndique expletam & perfectam Torquate formam honestatis, quæ tota ex his quatuor virtutibus, quæ à te quoque commemoratæ sunt continetur. Forma apud Columellam, in qua exprimitur caseus, libr. 7. cap. 8. Liquor (inquit) in fiscellas, aut in calathos, vel formas transferendus est. Ibidem: Deinde vbi formis aut calathis exemptus est. Forma, species, seu genus. Quintil. lib. 7. cap. 5. Abdicationum formæ sunt duæ, altera criminis perfecti, altera imperfecta, & cætera.
Forma pro regula. Verg. 6. Aenei. Quam pœnā, aut quæ forma viros, fortunáue mersit. Vbi Seruius: Forma, regula. Singulis enim sceleribus statuta sunt supplicia ex more Romano, quem sequitur. Accipere formam, id est, modum. Verg. 1. Georg. Continuò in syluis magna vi flexa domatur In burim, & curui formam accipit vlmus aratri. Hinc composita fiunt cōformis, (ὁμοιοσχήμων) deformis, informis, vniformis, multiformis, semiformis, & huiusmodi adiectiua. Colu. lib. 9. Quæ cunctā remedia creduntur esse aduersus tonitrua,

quibus vitiantur oua, pulliq; semiformes interimuntur antequàm toti partibus suis consummentur.

Formalis, le. Sueton. in Domit. Pari arrogãtia, cum procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam, sic cœpit, Dominus & Deus noster sic fieri iubet. id est, facta in eam formam, quam volebat. Plin. lib. 34. cap. 9. Appellatur etiam nũc & formalis temperatura æris tenerrimi, quoniam nigri plumbi decima portio additur, & argentarij vicesima, maximeq; ita colorem bibit, quem Græcanicum vocant.

Formella, diminutiuum à formula, σχημάτιον.

Formiæ, (Φορμίαι) Latina vrbs maritima iuxta Caietam, quam Lacones condidere. Strabo lib. 5. scribit, oppidum Formias esse maritimum, vltra Tarracinam, quod prius ὁρμίαι ab ὅρμος: id est, statio-nis bonitate appellabant.

Formica, (μύρμηξ) eyn ameyss) fourmy.) à ferendis micis dicitur. mica verò propriè est puluisculus ille, qui in arena quasi argentum fulget. A quo & panis, & omnium rerum minimæ partes, micæ dicuntur, quasi minutim cadentes. Vel simpliciter à ferendo, quòd nullum animal frequentius pondera conuehat, neq; si mensuram corporis respicias, maiora. Inde fit diminutiuũ formicula, μυρμήκιον. Formicæ Indicæ cornua habẽt. egerunt aurum ex cauernis terræ in regione septentrionaliũ Indorum, qui Dardæ vocantur, colorem felium habent, magnitudinem Ægypti luporum. Aurum ab his hyberno tempore erutum, æstate Indi furantur, illis propter calorem solis in cuniculis latentibus. Vide Plin. libro. 11. cap. 30. & Horatium prima Satyra.

Formicatio, (μυρμηκίασις) vitium corporis, cum parua tubercula rotunda & pinguia corpus infestãt. Plin. Cinis muliebriũ crinium, cum fuerint combusti, addito melle sanguinem sistit ilico, & formicationem corporum. Idem lib. 30. cap. 8. Verrucosorum formicationibus verrucisq; medetur arietini pulmonis insaffati sanies. Dicta formicatio, quòd veluti exesse carnem formicæ videantur. Et deformicatũ, dicitur à formicis submersum, quibus confoueri solitum erat.

Formicans, formicantis, quod formicarum currentium modo sentitur: vt, Pulsus formicans, qui omnium letalis est. Plin lib. 7. cap. 51. Venarum inæquali aut formicante percussu. id est, arteriarum sese attollentium & demittentiũ, ita vt veluti formicæ currentes sentiantur in pulsu.

Formicinus, a. um. (μυρμήκινος) pen. prod. quod ad formicã pertinet. Plaut. in Menæh. Nunc cogito Vtrum me dicam ducere medicũ an fabrum: Atq; eccum incedit, mouet formicinum gradum.

Formicosus, a. um. plenum formicis. Plin. libro. 10. cap. 74. Diffident thoẽs & leones, & minima æquè ac maxima: Formicosam arborem sorices cauant.

Formidabile, (φοβερόν) quod est formidandum.

Formido, dinis. penultima prod. pauor, à ferendo, vt quidam sentiunt, quòd vehementius in mouendo, vt ab se abeat, foras fertur. forcht.) vreese.) crainte.) Cic. 4. Tusc. Formidinẽ metum permanentem definiunt. Horat. Oderunt peccare mali formidine pœnæ. Plaut. in Amph. Neq; miser me commouere possum præ formidine.

Formido, das. magnum timorem habeo. (ὑπερδέδοικα, περιφοβοῦμαι) forchten) vreesen) craindre.) Plaut. in Capt. Nimisq; Hercle illum male formidabant. Idem in Cistel. Nam & intus paueo, & foris formido foris. Huius composita sunt, deformido, & reformido, quæ significant valde formido. Colu. lib. 1. Si vexationem viæ non reformidet.

Formidolosus, & actiuè & passiuè sumitur. Pro eo qui timet, περίφοβος. Teren. Egon' formidolosus? id est, ego'ne qui timeam? Et pro eo qui alijs timorem infert, φοβερός. Sall. Regibus boni quàm mali suspectiores sunt, semperq; his aliena virtus formidolosa est, id est quæ formidatur.

Formo, mas. formam impono. σχηματίζω, καλλύνω, πλάσσω. eyn gestalt giben, machen) maken, fatzoeneren) former, faconner.) Cic. 4. Acad. Parmenides ignem, qui moueat terram, quæ ab eo formetur. Plin. libr. 10, cap. 63. Quo maius est animal, tanto diutius formatur in vtero. Verg. 9. Æneid. Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida Æneas classem. Suet. in Domit. Epistolas, orationesq;, & edicta alieno formabat ingenio. id est, in ijs componendis aliena opera vtebatur, siue per alium componebat. Hinc formator, verbale: qui instruit & format: vt, Formator animi, formator morum. Colum. in Præfat. libro. 1. Deniq; animi sibi quisq; formatorem præceptoremq; accersat. Plin. in Epist. Latum clauum in domo mea induerat, suffragio meo adiutus in petẽdis honoribus fuerat: ad hoc ita me dilexerat, ita verebatur, vt me formatore morum, me quasi magistro vteretur. Huius composita sunt, conformo, simul formo, configuro. συσχηματίζω. Gell. lib. 2. Hippocrates in eo libro de quo suprà scripsi, cum & numero dierum quibus conceptum in vtero coagulum confirmatur. Cic. libr. 3. ad Heren. In primo loco rei totius imaginẽ conformabimus. id est, in formam componemus. Aliquando conformari, est quasi assimulari. Idem Lentulo: Veruntamen me ipse conformo ad eius voluntatem. Hinc conformatio, quæ pro figuratione ponitur. Cic. libro. 1. Tusc. quasi verò intelligant, qualis sit in ipso corpore, quæ conformatio, quæ magnitudo, qui locus. Aliquando pro exornatione rhetorica, quæ fit cum persona fingitur, aut cum res muta siue informis fit eloquens & formata. Græco vocabulo dicitur προσωποποιΐα. Deformo, destruo, & quasi de forma deijcio. ἀμορφόω. Cicer. Qui sunt qui Italiam deformauerunt? Carthaginenses. Quandoq; maculo, & turpem facio. Lact. libr. de Opif. Quàm mirabili, quàm diuina ratione molitus est vt tamen hiatus ipse nasi, oris speciem non deformaret. Interdum est perfectè formare, figurare, designare. ὑποτυποῦν. Vitr. Architectus graphidis peritus, vt deformare possit lineis imitationem, quam velit, ædificiorum. Var. lib. 3. de re Rust. Inter quas locus deformatus ad tabulæ literariæ speciem. Informo, formam do, & instruo. Lactan.

Christus instructus venit in terram, vt eam doceret, hominem'que informaret. Reformo, in priorē formam pono. ἀναπλάττω, ἀνασχηματίζω. Lactan. libr. 1. Pedes quoque claudorum ad officium gradiendi reformauit. Transformo in alteram formam formo. Idem lib. 7. Et transformabit Deus homines in similitudinem angelorum.

Formosus, pulcher, ὡραῖος, εὔμορφος. hupsch, wolgestalt) schoon) beau.) à foruo, calido, quod sanguine calidiore forma acquiritur: cōtrà languescēte corpore forma perit. Cic. 1. de Nat. Est tanta vis naturæ, vt homo hominis velit nemo nisi similis esse: sed tamen cuius hominis? quotus enim quisque formosus est? Vergil. Formosum pastor Corydon ardebat Alexim. Cice. 6. Verr. Mulierū nobilium & formosarū gratia. Hinc formositas, tatis. Cice. 1. Off. Idque positum est in tribus rebus, formositate, ordine, ornatu ad actionē apto. Hinc diminutiuū formosulus, quo vsus est Hieron. contra Iouin.

Formula, parua forma, diminut. est. Plaut. in Persa: Tempore hanc vigilare oportet formulam atque ætatulam: Ne vbi capillus versipellis fuat, fœde semper seruias. Et capitur nonnunquam pro lege & institutione. Cic. libr. 3. Off. Nondum Aquilius protulerat de dolo malo formulas. Etiam formulæ dicuntur, quæ nos instrumenta vocamus. Formula dicendi pro stylo & ratione loquendi. Cice. De opt. gen. orat. Et ad quam eos dicendi formulam reuocent, intelligant. Formulam intendere, est dicam impingere, vel dictare actionē. Sueton. in Vitel. Cum libertino cuidam acerbius debitum reposcenti iniuriarum formulam, quasi calce ab eo percussus, intendisset. Formula excedere, apud Suetonium idem quod Cadere causa. Hinc

Formularius, rij. Quintil in. 12. Quorū alij ad rubricas vel ad album se trāstulerunt, & formularij, vel (vt ait Cic.) leguleij esse maluerunt.

Fornacalia, feriæ farris torrendi gratia institutæ, quòd ad fornacem, quæ in pistrinis erat, sacrificiū fieri solebat. Ouid. li. 2. Fast. Facta dea est Fornax, læti fornace coloni. & pauló pòst: Curio legitimis tunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec stata sacra facit.

Fornacarius, rij. idem quod pistor, in lib. Digestorum. l. si fornacarius.

Fornax, nacis. caminus, vbi coquuntur lapides: à foruo, calido. vel à furuo, atro. eyn ouē) vne fournaise.) Plin. lib. 9. cap. 8. Longinquæ fornacis cuniculo. Fornaceus, a. um. factum in modum fornacis. Plin. lib. 35. ca. 14. Quid? non in Africa, Hispaniaque ex terra parietes, quos appellāt fornaceos (quoniam fornacum modo circundati vtrinque duabus tabulis, infarciuntur verius, quàm instruuntur) æuis durant, incorrupti imbribus, ventis, ignibus, omnique cæmento firmiores? Fornacula, diminutiuum est à fornax.

Fornicarius, a. um. (πόρνος) quod fornicatur. Vt mulier fornicaria, quæ (vt Hieron. inquit) ea dicitur, quæ copulatur cum pluribus. Adultera, quæ vnum virū deserens, alteri iungitur. Fornicarius, rij. substantiuè, propriè dicitur opifex & propola, siue institor, qui tabernas à fisco conducit sub fornicibus, vt ibi merces suas venales habeat: cuiusmodi esse solent in porticibus fori venalium, id est, macelli, quas fallas appellant. In Pandectis L. cum quidam. parag. fiscus. in tit. de vsuris. Fiscus ex suis contractibus vsuras non dat, sed ipse accipit, vt solet à fornicarijs, qui tardius pecuniam inferunt. Bud. in Annot.

Fornico, cas. pen. cor. fornices facio, vel speciē fornicum assumo. καμαρόω. wölben) weluen) voulter.) Plin. lib. 11. Ruentes ceras fulciunt pilarum instar interius à solo fornicatis, vt sit aditus ad sarciendum. Cice. in Top. Omnibus est ius, parietem directum ad parietem communem adiungere vel solidum, vel fornicatum.

Fornicor, (πορνεύω) idem est quod meretricor. Est autem meretricari, cum meretricibus coire. Est etiam passiuum à fornico, significans incuruari. Plinius libr. 16. Populus contra omnia inferiora pandatur, palma econtrario fornicatur. Dictum fornicari, à fornicibus, in quibus meretrices esse consueuerunt.

Fornix, cis. (καμάρα) eyn gewölbt, eyn schwiebbogen) een welffel, eenen welfboge) la pluires d'vne voulte & arc.) pen. corr. gen. masc. arcus in ædificijs, & quodcunque opus concameratum: à furuo, atro, nam loca in arcum ædificata subobscura sunt. Cic. Videt ad ipsum fornicē Fabianum. Idem in Top. Non debebit præstare; quod fornix vitij fecerit. Plin. lib. 33. cap. 4. Relinquuntur itaque fornices crebri montibus sustinendis. Quoniam verò meretrices in huiusmodi locis: id est, sub fornicibus habitare consueuerunt, ponitur fornix pro lupanari, seu meretricia cella. χαμαιτυπεῖον. Seneca libr. 1. Controuer. Redoles adhuc fuliginem fornicis. Et in Pria. Nigri fornicis oblitus fauilla. Iuuen. Lenonū pueri quocunque in fornice nati. Hinc fornicor, & fornicarius. Vnde fonicariæ mulieres. Erant etiam fornices, arcus in memoriam rerum à triumphalibus viris gestarū extructi, quasi monumenta victoriarum. Cic. 2. De Orat. Etiam illa ridentur, quæ minuendi, aut augēdi caussa ad incredibilem admirationē efferuntur, velut tu Crasse in concione, ita sibipsi magnum videri Memmium, vt in forum descēdens caput ad fornicem Fabij demitteret. Idem. 4. Ver. Huius fornix in foro Syracusis est, in quo nudus filius stat.

Fornucalis, quasi foruncalis, forceps dicebatur.

Foro, ras. penetro, quasi foras do. τετραίνω, τρύω. boren, graben) forer, percer) Col. lib. 6. Amygdala si parum ferax erit, forata arbore lapidem adijcito, & ita librum arboris inolescere finito. Hinc perforo, (τρυπῶ, τετραίνω, ἀνατετράω) pen. cor. quod est multum foro. Idem lib. 5. Sed aliud est ferramentum, quo priores vitem perforabant. Liu. Vna tamen perforata naui. Inforo, de quo alibi,

Fors, ô fors, à forte. fœm. gen. est (vt Nonius scribit) casus temporalis: Fortuna, ipsa dea. Sed interdum pro ipsa Fortuna ponitur. Cic. ad Att. 4. Sed de illa ambulatione Fors viderit, aut si quis est, qui curet, Deus. Teren. in Hecy. Fors fuat pol, id est,

id est, Donato expositore, fortuna faueat, vel bona eueniat. fuat enim fit significat. Vnde & mala fors, apud Cæs. & Liu. Dicimus etiã fortuna, pro bona fortuna, siue fœlici casu & prospero. Vnde etiã

Fortè, aduerbium dubitandi: hoc est, casu, & veluti per sortem. ἴσως, τυχὸν. villicht) messchien) d'auenture aduint.) Verg. in Buc. Fortè sub arguta consederat ilice Daphnis. In qua significatione accipiuntur fortassis, fortasse, forsan, forsitan, & forsit, μήποτε, quæ aliquando accipiuntur pro temere, κατὰ τύχην: aliquando sunt aduerbia dubitandi. Horat. libr. 1. Serm. Dissimile hoc illo est, quia non vt forsit honorem, Iure mihi inuideat quis. Verg. Forsan & hæc olim meminisse iuuabit. Terent. in Eun. Me miseram, forsitan hic mihi paruã habeat fidem. Cic. Sed ego fortassis vaticinor, vt hæc omnia meliores habeãt exitus. Teren. in Eun. Tu fortasse quæ facta hic sunt, nescis.

Fortesco, scis. fortis fio. κρατειοῦμαι. Næuius: Crescit annis, & fortescunt vires.

Forticulus, diminutiuũ à fortis ἰσχυρός. Cic. Quamuis idem Epicurus forticulum se in torminibus & in stranguria sua præbeat.

Fortifico, cas. fortem facio, ἰσχυρίζω. Plaut. Fortifica animum.

Fortis, (ἀνδρεῖος) sterck) fort.) pro constãte & magnanimo, vel qui validis viribus præditus est: à ferendo, quod æquo animo ferat aduersa, & quod infractũ habeat animum. Plau. in Asin. Qui me vir est fortior ad sufferẽdas plagas? Vergil. Fortemque Gyan, Fortemque Cloanthũ. Quandoque celer. Verg. Quid tam egregiũ, si fœmina forti Fidis equo? Quandoque formosus. Plautus: Ecquid fortis visa est? Quandoque diues. Idem: Eam sororem spopondisse suam in tam fortem familiam.

Fortitudo, (ἰσχύς, ἀνδρεία) sterckz, manlichz) fortitude.) est considerata periculorũ susceptio, & laborũ perpessio. vel (vt alibi Cicero definit) est scientia rerũ perferendarũ, vel affectio animi in patiendo ac perferendo, summæ legi parens sine timore. Macrob. Fortitudinis est, animũ supra periculi metũ agere, nihilque nisi turpia timere, tolerare fortiter vel aduersa vel prospera. Fortitudo præstat magnanimitatem, fiduciam, securitatẽ, magnificentiam, constantiam, tolerantiam, firmitatem.

Fortuitus, ta. tum, (τυχηρός) pen. indifferente, quod casu accidit: vt fortuitus concursus, Cic. 1. Tusc. Pugna fortuita, Quintil. Idem lib. 10. cap. 7. Nec tumultuariũ, nec fortuiti sermonis contextũ mirabor. Fortuitò (κατὰ τύχην) aduerbiũ, id est casu. Plaut. in Aulul. Si eam senex anum prægnantem fecerit fortuitò. Cice. 5. De Finib. Siue hoc fit ita fortuitò. Est & fortuitu, aliud aduerbium. Cic. 2. De Diuinat. Quod verbum tibi non excidit (vt sæpe fit) fortuitu: scriptum, meditatum, cogitatum attulisti.

Fortuna, (τύχη) est accidentium rerum subitus, ac inopinatus euentus. Plaut. in Pœn. Aliqua fortuna fuerit adiutrix tibi. Cæs. 7. Bel. Gal. Miseratur communem Galliæ fortunam. Vbi sciendum, fortunæ vocabulum medium esse; sed cum fortunã solam dicimus, intelligimus fœlicitatem. Fortuna dea credita est antiquis. Iuuen. Te facimus Fortuna deam, cœloque locamus. Terent. O fortuna, ô fors fortuna. Donatus, Aliud fortuna, aliud fors fortuna. Fortuna, dicta est incerta res: fors fortuna, εὐτυχία, εὐποτμία, euẽtus fortunæ bonus. Nam fors fortuna est, cuius diem festum colunt, qui in arte aliqua viuunt. Fortuna, diuitię. Cic. De Amic. Sæpe enim quibusdam aut animus abiectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. Horat. in Serm. Quò mihi fortunam, si nõ conceditur vti?

Fortunæ, arum. pluraliter, fœlicitates. Teren. in And. Tum id mihi placebat, tum vno ore omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, Qui gnatum haberem tali ingenio præditum.

Fortunatæ insulæ, (μακάρων νῆσοι) à fructuũ vbertate dictæ sunt. de quibus Strabo lib. 3. sic scribit, Fortunatæ insulæ contra extremam Mauritaniã ad Occidentem sunt, quam quidem ad partem & Hispaniæ terminus occiduus concurrit. Ex ipso aũt nomine manifestum est, quoniam & has ipsas felices existimabant, quia huiusmodi locis propinquæ forent. Fuerunt autem sex numero, quarum prima Ombrion, secunda Iunonia, tertia eodem nomine, quarta Capraria: quinta Niuaria, à perpetua niue nebulosa; sexta Canaria, plena canibus ingentibus. Plin. lib. 4. cap. 22. Ex aduerso Celtiberiæ complures sunt insulæ, Cassiterides dictæ à Græcis, à fertilitate plumbi: & è regione Arrotreborum promontorio, deorum sex, quas aliqui fortunatas appellauere. Vulgus autem nostrũ hodie vocat insulas Cannarias, à fertilitate cannarum, in quibus crescit zaccharus.

Fortunatè, aduerbium feliciter. geluckelych) heureusement.) Cic. 3. De Finib. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolutè, fortunatè viuere. Liu. 10. ab Vrb. Quod ductu consulis quicquam ibi satis scitè aut fortunatè gestum.

Fortunatim, (εὐδαιμόνως) aduerbiũ, significat prosperè. Plautus, Si dederit Iupiter, vt fortunatim omnia succedant.

Fortunatus, ta. tum. quod est prosperum εὐδαίμων, εὐτυχής. gluckſälig) geluckig) heureux.) Quãdoque propitium. Afranius: Deos ego omnes, vt fortunati sint, precor. Teren. in Adelph. Derides? fortunatus, qui isthoc animo sies. Verg. Fortunate puer tu nũc eris alter ab illo. Plau. in Persa, Satin' Athenæ tibi visæ fortunatæ, atque opiparæ?

Fortuno, nas. prospero, in bonis augeo, εὐδαιμονίζω geluckich maken) donner bonne yssue.) Cicero: Curioni: Tibi patrocinium dñi fortunent. Idem M. Marcello: Maxima sum lætitia affectus, cum audiui te consulem factum esse, eumque honorem deos tibi fortunare volo.

Forum, (ἀγορά) eyn marckt) marche.) neut. gen. à ferendo dicitur, quòd controuersiæ & res venales illuc ferantur. Et quatuor modis dicitur. Primo, negotiationis locus, quò venalia feruntur. vt Forum Iulium, forum Flaminium, forum Sempronium: ab eorum nominibus, qui ea fora custodienda curauerunt, quod etiam in vijs, & locis priuatis

tatis, & in agris fieri solet, & vbi res multæ variæq; venduntur. Vnde forum boarium, in quo boues venduntur. Forum vinarium, de quo Var. libro. 1. De re Rust. Itaque lectus defertur in forum vinarium, vnde in dolium inane veniat electa in secretã corbulam, inde in ollulas addatur, & in dolia plena vinaceorum. Forum holitorium, (λαχανοπωλεῖον) in quo herbæ, qđ erat antiquum macellum. quapropter nũc quoq; holerum locũ, Lacedæmonij macellum vocant. Forum piscarium, (ἰχθυοπωλεῖον, & ἰχθῦς Atticorum more) in quo pisces. Cupedinis forum, in quo venduntur cupedia. sic enim Antiqui lautiores cibos nominabant. Sallust. in Iugur. Erat haud longè ab eo itinere, quo Metellus pergebat, oppidum Numidarum, nomine Vacca, forum rerum venalium totius regni maximè celebratum: vbi & incolere, & mercari consueuerãt Italici generis multi mortales. Cic. in Catil. Quanquam quid ego te inuitem? à quo iam sciam esse præmissos, qui te ad forum Aurelium præstolarentur armati. Altero in quo iudicia fieri, cum populo agi, & conciones haberi solent, quòd ibi iudicia feruntur. δικαστήριον. vnde caussæ forenses. Cice. ad Attic. Quòd me in forum vocas, eò vocas, vnde etiam bonis meis rebus fugiebam. Idem ad Cass. Qui posteaquàm attigisti forum, nihil fecisti nisi plenissimum amplissimæ dignitatis. id est, ex quo in foro versari cœpisti. Tertio, cum is qui prouinciæ præest, forum agere dicitur, cum ciuitates vocat, & de controuersijs cognoscit, ac sententiam fert. Quarto autem id forum Veteres appellabant, quod nunc vestibulum sepulchri dici solet. Fora tria iudiciaria antiquitus Romæ fuisse manifestum est. Forum Latium, siue Romanum antiquissimum. Forum Cæsaris Dictatoris, in quo loricatam sibi fieri statuam passus est. Et forum Augusti, quod in æde Martis vltoris extruxit. Foro vti, præsentem rerum statum bonum consulere, & vtcunq; sese obtulerit fortuna, ita animum applicare. Terent. in Phorm. Cœpi his omnia facere, obsequi, quæ vellent. D. Scisti vti foro. Donatus vulgare prouerbium admonet esse: deductamq; metaphoram à mercatoribus, qui non ante locũ commercij præscribunt, quanti vendant, quæ auehunt. sed secundum annonam fori, quam deprehenderint, consilium de non vendendis, aut vendendis mercibus sumunt. Seneca, Vtamur foro, & quod fors feret, æquo feramus animo. Ex Erasmo.

Forum Iulium, (φόρον ἰούλιον) regio Italiæ, quæ quondam Iapidia dicebatur. Verg. lib. 3. Georg. Castella in tumulis & Iapidis arua Timaui. In ea sunt Aquileia, Vtinum, Ciuidale, & Tergestum.

Forum Liuium, ciuitas in Æmilia, nobilis Galli poëtæ ortu.

Forum Cornelij, (φόρον κορνήλιον) vrbs Æmiliæ, quæ nunc Imola vocatur. Forulum diminutiuum quod & foriculum apud Varronem dicitur.

Fora, vasa quibus antiqui vtebantur in torcularijs. Gell. lib. 12. cap. 18. Tum lacus vinarij, & torcularij, & fora, omniaq; vasa, si vicinũ est mare, aqua marina: sin minus, dulci eluẽda sunt. & cõmundanda, & diligenter afficcãda, ne humorem habeant.

Fossa, (τάφρος, βόθρος) eyn grabe) een grachte) vne fosse.) locus vnde terrã fodissent: ab effossa terra dicta. Col. lib. 3. Priusq̃ pomariũ constituas, q̃ magnum habere voles, circummunito maceria, aut fossa ita, vt nõ solũ pecori, sed nec homini transitus sit, nisi per aditũ, dum adolescant semina. Vlp. scribit, fossam esse receptaculum aquæ manu factum, vt ad castra, seu vrbes, oppidaue, aut alia huiusmodi munienda. Cic. Ad Att. lib. 4. Populi Romani exercitus Cn. Pompeiũ circumsidet, fossa & vallo septum tenet. Cæs. 2. Bel. Gal. Castra in altitudinem pedum duodecim, vallo fossaq; duodeuĩginti pedum muniri iubet. Potest etiã fossa esse participium, (ὀρυκτή) vt, fossa terra.

Fossile, penul. cor. quod foditur, seu quod fodi potest. ὀρυκτόν. Plin. lib. 6. Theophrastus author est, & ebur fossile candido, & nigro colore inueniri, & ossa è terra nasci. Et lib. 33. Tum salem fossilem adijciunt. id est, qui foditur.

Fossio, ipsa fodiendi actio. ὄρυξις. eyn grauinge) fouissemẽt) Col. li. 5. Deinde malleolo inter ordines posito, crebris fossionibus pastinatum resoluere.

Fossitius, a, um. quod foditur. ὀρυκτός. Plin. lib. 36. Arenæ tria genera: fossitia, cui quarta pars calcis addi debet: fluuiatili, aut marinæ tertia.

Fossor, (λιθωρύκτης, σκαπανεύς, ὀρυκτής) eyn grauer) fossoyeur, pionnier) qui fodit. Verg. lib. 2. Georg. Et labefacta mouens robustis iugera fossor.

Fossula, (ὀρυγμάτιον) penult. cor. diminutiuum parua fossa. Cato: Deinde fossulas facito, qua radices aspergi dimittas.

Fossura, (διορυγή) fossio. Col. li. 5. Hãc planã fossurã maximè nos probamus. Numerus autẽ fossionis, aut idem debet esse q̃ primi anni, aut vna minus.

Fotus, ta. tum. participium à foueo. καταλειφθείς. Cice. 2. De Nat. Quinetiam anatum oua gallinis sæpe supponimus, ex quibus pulli orti primum aluntur ab ijs, vt à matribus à quibus exclusi, fotiq; sunt. Fotus, huius fotus, nomen substantiuũ: idem quod fomentum significat. πυρίασις, περιβολή. Plin. lib. 23. ca. 1. Decoctura eorum, veteres dysentericos & cœliacos iuuat & potione & fotu.

Foueæ, (βόθυνοι) à fodiendo, dicuntur scrobes, siue speluncæ. Plau. in Pœnulo: Ita decipiemus fouea lenonem Lycũ. Plin. lib. 10. cap. 38. Itaq; anates in foueas, quib. feras venamur, delapsæ solæ euadũt.

Foueo, ues. ui. tum. (ἄγομαι, πιαίνω) enthalten, erneeren, beschirmen) voeden, ophouwen, bewaren) eschauffer, ou entretenir en chaleur, coetiuer.) propriè est calidum tenere. Plaut. in Capt. Iuben' an nõ iubes astitui aulas? patinas elui? Laridum, atque epulas foueri foculis feruentibus? Plinius libro. 8. cap. 36. Fœtus rigentes apprimendo pectori fouent, non alio incubitu, quàm oua volucres. Aliquando significat nutrire, prouehere. Plautus. in Merc. Alios enecat, extinguit, alios suo lacte fouet & erigit. Vergilius libro. 3. Geor. Progeniem nidosq; fouet. Interdum aspergere, madefacere. πυριᾶν, καταντλεῖν. Idem. li. 12.

Fouit

Fouit ea vulnus lympha longæuus Iapix. Interdũ constituo. Idem lib.4.Georg.Sub terra fouere larem.Interdum,tueri, vt apud eundem lib.9.Non obuia ferre Arma viros, sed castra fouere. Interdum amplecti,seu in delicijs habere.Idem:Infelix ô semper ouispecus, ipse Neæram Dum fouet,ac ne me sibi præferat illa veretur.Huius composita sunt,confoueo, simul nutrio. Circunfoueo,refoueo,(ἀναλαμβάνω,ἀνατάλπω) rursus foueo.Col. in Præf.lib.2.Sed si frequenti & tempestiua & modica stercoratione terra refoueatur.Et habent fo syllabam correptam.

F ANTE R.

FRacere,(σιμφυλῦσθαι,ῥιζοῦσθαι) à quo fracesco, quod est quasi frangor,resoluor, & quasi vetustate putresio. Colum.lib.1.Oleum, quod minus prouenit,si congelatur fracescet.id est,putrescet. Varro,Hæc de qua fit oleum, congeri solet aceruatim dies singulos in tabulata,vt ibi mediocriter fracescat.

Fracidus,a.um. pen.cor. à frango dicitur,quod est plus quàm maturum,& iam putrescens. ὑπέρωρος. Cato, Fractores volunt, vt oliua in tabulato diu sit,vt fracida sit,quo facilius efficiant. Quidã fracidum à fraceo deducunt.

Fraces olei dicuntur,quemadmodum feces,siue floces vini.Plin.lib.15.cap.6.Oleum in tabulato minui, deteriusq́ fieri . item in amurca & fracibus. eæ sunt carnes,& inde feces: quare sæpius die decapulandum. Colum.lib.6.cap.13.Quidam fraces vino,& adipe commiscent,eoq́ medicamento post fomenta prædicta vtuntur.

Fræno.nas,propriè frænis equos cohibeo. χαλιναγωγῶ.zaumen,hindersich halten,verheben) toomen,bedwingẽ,oft ophouden metten toom) brider) Cæs.8. Bel.Gal.Equites frænatis equis in stationibus disponit.Liu 1.Bel.Pun.Instructus,frænatusq́ equus . Per translationem accipitur pro cohibere,cõtinere. Cic.5.Ver.Cum eius animum ad persequendum non negligentia tardaret , sed conscientia sceleris auaritiæq́ sua frænasset.Vergil.1.Aen.Luctantes ventos,tempestatesq́ sonoras Imperio premit,ac vinclis, & carcere frænat. Liu.10.Bel.Pun.Qui eas voluptates sua temperantia frænauit , ac domuit , multo maius decus, maioremq́ victoriam sibi peperit, quàm nos Syphace victo habemus. Idem.7.Bel Mace.Vbi demersis nauibus frænasset claustra maris.Vergilius lib.3.Georg.Et glacie cursus frænaret aquarum. Hinc composita,defræno,(ἀποχαλινόω) quod est, frænum depono, siue absq́ fræno rectore'ue duco.Ouid.libr.1.Metam.Et defrænato voluuntur in æquora cursu.Effræno,idem significat. Cicero Lib.4.Tusc.Vt ægritudo quasi morsum aliquẽ doloris efficiat,metus recessum quendam animi atq́ fugam,lætitia profusam hilaritatem,libido effrænatam appetentiam . Nam effrænatus (ἀχαλίνωτος) dicitur, qui cohiberi & pro arbitrio nostro agi non potest.Refræno,quasi retraho. Lactant. lib.6.Virtus est,iram cohibere,cupiditatem compescere,libidinem refrænare. Suffræno, Plin.lib. 36. Sed ad structuram infidelis,nisi multa suffrænatione deuictus.

Frænum, (χάλινος) eyn zaum) eenen toom, breydel,een ghebit) frain, vng mords.) cum æ diphthongo à frangendo,instrumentũ quo equus coercetur,dictum quòd equorum ora frangat.Sunt etiam qui à ferendo deducant,quod equos vertat feratq́ quò velit. Seneca, Hippolytus arctis continet frænis equos.Fræna Peletronij inuenere,qui & strata equorum primi monstrauerunt.Et in singulari quidẽ neutrius gen.est,in plurali verò tam masc.quàm neutrius. Hinc componuntur, effrænus.na.num. & effrænis, & hoc effræne, (ἀχάλινος) quod est sine fræno, Verg.lib.3.Georg Gens effræna virum Riphæo tunditur Euro , Seruius, Id est sæua, rectorem recusans. Hierony. Nequaquam effræni lingua reperiaris.Infrænus,siue infrænis,eiusdem significationis.vt illud,Hinc Numidæ infræni cingunt. Frænum mordere,πρὸς ἡνίας μάχεσθαι, τὸν χαλινὸν δάκνειν) significat contemnere . Translatio ab equo , qui cum sessorem contemnit , frænum mordet. Cic.Cornificio, Si frænum momorderis,peream.

Frætus. ta. tum. (πεποιθὼς, τεθαῤῥηκὼς) idem quod sustentatus, confisusq́. & est incertæ originis, licet à fruor quidam participium esse velint.Et scribitur cum diphthõgo, vt differat à fretum, quod mare significat . Plaut.in Amph.Magnanimi viri fræti virtute & viribus.

Fraga,(κόμαρα)mora quę in terra nascuntur.Verg. Qui legitis flores,& humi nascentia fraga.

Frageo.ges.à quo fragesco. scis. quod est frangor. Pacuuius,Fragescit animus miserijs,

Fragile,pen.cor.caducũ,debile,& quod facile frangi potest.φαθρὸν,ἀσθενὴς, εὔθλαστον.kranck) fragile,fresle.) Cic.De Amic.Sed quoniã res humanæ fragiles caducæq́ sunt, semper aliqui acquirendi sunt, quos diligamus, & à quibus diligamur .

Fragilitas,debilitas,& imbecillitas,kranchett)fragilite.) Plin. in Epist. Illud etiam notabile, vltimus ex Neronianis consularibus obijt , quo consule Nero perijt : quod me recordantem , fragilitatis humanæ miseratio subit.

Fragiliter,inconstanter,debiliter. ἀσθενῶς,φαύλως.

Fragitides,pen.cor. authore Celso, dicuntur venæ grãdes,quę tumidę ab vtroq́ latere colli apparẽt.

Fragmen,& Fragmentũ, accipi solent pro parte rei fractæ.κλάσμα,eyn stuck) vne piece.Verg.11.Æneid.Mortalis mucro (glacies ceu futilis) ictu Dissiluit, fulua resplendent fragmina arena. Colum. lib.9.cap.15.Mox deinde fragmina fauorum,quę in sacco remanserũt,retractata exprimũtur.Martial.lib.8.Collegitq́ sinu fragmẽta nouissima fracti Oris,& aggesta contumulauit humo.

Fragor,sonitus qui ex arbore, aut alia re fracta redditur.κτύπος.eyn knall oder thon)een gedruen) vng froissis,vng son esclattant.) Verg.li.1.Geor. Et horridus altis Montibus audiri fragor . Seruius,Horridus fragor,sonitus qualis fieri solet ex aridis,cum franguntur,arboribus. Liu:lib.1.Iam fragor tectorum,quæ diruebantur, vltimis vrbis

partibus audiebatur.

Fragor.garis.non eſt in vſu,cum tamen compoſita refragor,& ſuffragor habeantur. quorũ primum pro repugno, ſecundum pro adiuuo,quaſi ſubfragor accipitur.

Fragoſus.ſa.ſum.à frango,aſper, atque præruptus. τραχὺς,χαλεπός.Col.lib.2.Incultum igitur locum conſyderemus,ſiccus an humidus,nemoroſus arboribus,an lapidibus confragoſus. Fragoſa oratio, cui contraria eſt lenis. Quintil.libr.9.cap.4. Quæ connexa,& totis viribus fluit, fragoſa atq; interrupta,melior oratio. Ibidem, Aures fragoſis offenduntur,& lenibus mulcentur. Hinc fragoſè, aduerb. Plin.lib.16.cap.10.Quippe reſpuuntur, & fragoſius fidunt,ægrius reuelluntur.

Fragrare,odorem emittere,εὐωδιάζω:geruch machen) goedẽ rueck maken) rendre grand odeur,) à frangendo, quia res fractæ vehementius olent. Verg.1.Æneid.Redolentq; thymo fragrãtia mella. Mart.lib.1.Ne grauis heſterno fragres vino. Hinc fragrantia,εὐωδία.

Framea.eæ.penultima correpta, ab aliquibus exponitur pro lancea,ſiue haſta.Tacitus De Germ.Ne ferrum quidem ſupereſt, ſicut ex genere telorum colligitur. Rari gladijs, aut maioribus lanceis vtuntur:haſtas,vel ipſorum vocabulo frameas gerunt anguſto & breui ferro, ſed ita acri, & ad vſum habili,vt eodem telo, pro vt ratio poſcit,vel cominus vel eminus pugnent:& eques quidẽ ſcuto frameaq; contentus eſt. Iuuen.Et Martis frameam,& Tyrrhei ſpicula vatis. Huius haſtæ ſimilitudinem videtur adhuc referre ſtylus ille cultellis adhærens,vulgò eyn pfriem appellatus: telum ſcilicet,ſiue cominus,ſiue eminus pugnandũ erat, aptum & commodum.

Frango.gis.fregi,fractum, rumpo. ῥήγνυμι, καταγνύω,κατάγω.brechen) breken) rompre) Plau.in Aſin.Quis noſtras ſic frangit fores?Dicimus etiam , Fregit nauim , ἐναυάγησεν : fregit brachium, ἀπεθλάσατο τὸν βραχίονα , quaſi ipſe fregerit, & non potius paſſus ſit . Terentius in Andr. Is fregit nauem apud Andrum. Cice.Gregaleſq; eum, in campum cum nõ veniſſet,requirerent:excuſauit Veſpa Terentius,quod eum brachium fregiſſe diceret. hoc eſt , quòd ei brachium eſſet fractum. Plinius in Epiſt.Fregit coxam.Transfertur & a I incorporea:vt,frangere animum. Plautus in Ciſtel. Ita meum frangit amantem animum. Cicero.3.Offic.Qua quidem re audita,fractum animum Annibalis ſcribit. Frangere audaciam hoſtis, Liuius.5.Belli Punici. Et Cicero Ad Lentulum , Nec mihi aliter potuiſſe videor hominum perditorum de me conſilia frangere.Huius compoſita ſunt, confringo , ſimul ſeu in totum frango. διαρρήγνυμι.Lactantius lib.3.Vt videatur iam pridẽ ſuis armis eſſe confracta . Defringo, de quo alibi. Diffringo,diuerſis modis,ſiue in varia fruſta rumpo.διακλάω. Plautus in Aſin.Crura herde diffringentur. Effringo,valde frango. κατακχίζω,καταρρήγνυμι.Idem in Capt.Neque ieiunio ſiorem,neque magis effractum fame vidi. Terentius in Adelphis,Fores effregit. Et effringere dicitur (vt author eſt Varro) cum glebæ grandes prima aratione ſolent excitari. Infringo,valde frango.vide alibi. Offringo,Perfringo,valde ſiue in totum frango.Cicero lib.3.Off.Ego etiam cum Catone meo diſſenſi,nimis perfractè videbatur ærarium vectigaliaq; defendere. Præfringo. vide alibi. Refringo, Suffringo,aliquantulum ſeu per medium frango κατάγνυμι.Lactan.lib.4.Carnifices non putauerunt oſſa eius ſuffringere, ſicut mos eorum ferebat. Plaut.in Truculento,Vt ego hiſce ſuffringam talos.

Franoſus,qui fraudem commiſit.

Frater,(ἀδελφὸς) eyn broeder) frere) dicitur quòd ſit ferè alter : vel à Græco.Græci enim φράτορας coniunctos appellant, & φρατρίαν vocant contubernium. Frater germanus. Cicero.3.Verr. Sunt alij qui dicant: Notæ res,ac manifeſtæ prolatæ ſunt,& proferuntur. Dixit C.Fannius eques Romanus, frater germanus Qu.Titinij iudicis tui,tibi ſe pecuniam dediſſe. Fratres gemini:non, gemini fratres , vt docet Quintilianus libro.9. capit.4.Cicero pro Cluent. C. & L. Fabritij fratres gemini fuerunt ex municipio Aletrinate, homines inter ſe cum forma, tum moribus ſimiles: municipum autem ſuorum diſſimilimi . Fratres patrueles , ſororeſq; patrueles (ἀδελφιδοί) dicuntur,qui quæ ue duobus ex fratribus progenerantur, vt apud Iureconſul.traditum eſt. Sueton. in Cæſare,qui fratri patrueli ſuo Marco in conſulatu ſucceſſerat.

Fraterculus,(ἀδελφίδιον) diminutiuum,id eſt,paruus frater. Iuuenal.Vnde fit,vt malim fraterculus eſſe gigantum. Cice.5.Verr.Volo mihi fraterculo tuo credas.

Fraternè,(φιλαδέλφως) broederlijck) fraternellement) aduerbium,quod eſt ad ſimilitudinem fratris. Cic.ad Qu.frat.Quare facis tu quidem fraternè,ꝙ me hortaris:ſed mehercule curantẽ nunc quidem, vt omnia mea ſtudia in iſtum vnum conferam.Idem,Huic tu epiſtolæ nõ fraternè ſcriptæ, fraternè debes ignoſcere.

Fraternus.na.num.poſſeſſiuum,ἀδελφικὸς:vt,Fraternus amor,φιλαδελφία.fraterna inuitatio,Cicero.Fraterna mors,Vergilius.Sic Fraternæ acies, apud Statium. Fraternum parricidium,Cice.pro Cluent.

Fratricida,dæ.qui fratrem occidit.Cic.pro Domo ſua ad Pont.Extra ordinẽ fieri nihil placet Clodio,quid de me,quod tuliſſe te dicis,parricida,fratricida,ſororicida? non extra ordinem tuliſti?

Fratilli,(κροσσοί) villi ſordidi in tapetis,quòd p terram ferantur.

Fratrare , de puerorũ mammis dicitur, quòd velut fratres pares oriantur , quod etiam in frumento ſpica facere videtur.

Fratria,(εἰνάτηρ) vxor fratris. Nam fratriæ dicuntur,quaſi fratrum inter ſe vxores.

Fratrueles,ſiue fraterni,appellantur duorũ fratrum filij,qui & fratres patrueles dicuntur,ἀδελφιδοί, ἀνεψιοί.

Fra-

Fraudo.das.(πλεονεκτέω, ἀποστερέω, παρακόπτω) bedriegen) tromper) id est decipio, & vt plurimum priuo. Et dicimus, Fraudo te: &, Fraudo te hac re. Vergilius, Quem regno Hesperiæ fraudo, & fatalibus aruis. Plinius lib. 11. cap. 16. Feruntque sociетate fraudata alueos mori. Cic. ad Att. lib. 1. Cæcilius auunculus tuus à P. Vario cùm magna pecunia fraudaretur, agere cœpit cū eius fratre. Fraudare stipendium militum, & prædam omnem domum auertere, apud Cæsarem 3. Belli Ciu. Fraudare genium, est non satisfacere necessitati naturæ, & voluptati. Plaut. in Aul. Perditissimus ego sum omnium in terra. Nam quid mihi opus vita est, qui tantum auri Perdidi, quod custodiui sedulò? egomet me fraudaui, Animumque meum, geniumque meum: nunc eo alij lætificantur meo malo, & damno. pati nequeo. Huius contrarium est, curare genium, id est, lautè viuere. Fraudare desyderium, est non facere quod cupit, & non esse voti compotem. Hinc componitur, defraudo.

Fraudulenter, id est, cum fraude. Δολίως. bedriechlijck) cauteleusement) Colum. libr. 1. cap. 8. Sæpe enim quærendi potestatem faciat de his, qui aut crudeliter eos, aut fraudulenter infestent. Plinius lib. 30. cap. 10. Quoniam nullum animal fraudulentius inuidere homini tradunt.

Fraudulentus, fraudis plenus. Δολιερός. Cicer. 2. Off. Nam quos improbos, maledicos, fraudulentos putant, &c. Col. lib. 9. cap. 5. Neque ea curatorem fraudulentum tantum, sed etiam immundæ segnitiæ perosa est. æquè enim dedignatur, si minus purè habita est, ac si tractetur fraudulenter.

Fraudulosus, ἀπατηλός. qui fraudem facit, quod magis à diminutiuo fraudula, quàm à fraude videtur descendere.

Fraus, (καταδολίευμα, ἀπάτη) bedroch) tromperie) à deferēdo, deceptio quæ alicui infertur, sicut impostura ab imponendo. Plaut. in Mil. Atque adeò, vt ne legi fraudem faciam talariæ, Accuratote, vt sine talis domi agitem conuiuium. Teren. in Heaut. In eandem fraudem ex hac re, atque ex illa incides. Accipitur quandoque pro periculo. Vergilius lib. 5. Quis deus in fraudem, quæ dura potentia nostra Egit? Et in Iure lectū est, Erat illa res fraudi, id est periculo. (ζημία.) Quandoque pro pœna. τίσμυμα. Cic. lib. 1. De Orat. Idcirco narrabo, & fraude capitali esse. Verg. lib. 11. Iam nosces, ventosa ferat cui gloria fraudem. Differunt tamen (secundum Vlpian.) pœna & fraus, quòd fraus sine pœna esse potest: pœna sine fraude esse nō potest. Pœna, est noxæ vindicta: fraus, & ipsa noxa dicitur, & quasi pœnæ quædā præparatio. quod sine fraude sua, aliorumque fiat: id est, saluo suo alienoque iure. Liu. lib. 1. Fecialis regem interrogauit, Rex, facis'ne me tu regium nuncium, populique Romani, Quiritum vasa, comitesque meos? Rex respondit, Quod sine fraude mea, populique Quiritum fiat, facio. Ne ea res mihi sit fraudi: id est, ne ea res mihi adscribatur, ne'ue vitio detur, vnde pœna aliqua proueniat.

Fraufus erit, qui fraudem commiserit. Plau. in Asin. Non placet, metuo in commune, ne quam fraudem frausus sit.

Fraxinus, (μελία) pen. corr. genus arboris, quòd in fragosis locis nascatur. eyn esthebaum. Plin. lib. 16 cap. 13. Fraxineus. a. um. ex fraxino: vt, Frons fraxinea. Col. lib. 6. cap. 3. Et lib. 11. cap. 2. Iisdem temporibus si fit, fraxineam: sin minus, orneam: si nec hæc sit, iligneam frondem rectè præbebimus.

Fraxo. as. vigilias circumeo, quòd eo labore homo frangatur.

Fregella, olim ciuitas, nunc vicus non longè à Verlitris. Fregellanus, adiectiuum. vt Fregellana vitis, Colum. lib. 3. cap. 2.

Fremitus. tus. (φλοῖσβος, βρόμος) eyn getôss) een gedruys) grand bruit) pen. cor. propriè sonus fluctuum, & in populo murmur indignante, & præ iracundia inhumanam vocem imitante. Verg. Fluctibus, & fremitu assurgens Benace marino. Cic. ad Att. Qui fremitus hominum? quàm irati animi? Idem 5. De Finib. Quo in loco ad fluctū aiunt declamare solitum Demosthenem, vt fremitum assuesceret voce vincere. Festus vult fremitum dictum, quasi ferimentum.

Fremo. mis. mui. mitum. tumultum facio, vt fit ab vndis maris. φρυάττω. dôsen, tauben) grymmen, ruysschen) bruyre) Verg. Talibus Ilioneus, cuncti simul ore fremebant. Seruius, Fremebant, hoc est consentiebant: & bene ore, quia etiam armis possumus fremere. Vnde Lactan. lib. 7. Frement vbique bella, omnes gentes in armis erunt. Huius compositum est, infremo, (ἐμβριμάω) pen. corr. valde fremo. Idem lib. 2. Si belli terror infremuit.

Frendeo. des. dui. fresum, significat frango. κλάω. kirten, brerhen) kraken, knersen) casser, briser, grincer) Vnde faba fresa, (κύαμος κλαστός) dicitur mola leniter fracta. Colum. Cicera bubus erui loco fresa datur in Hispania Bethica. Varro 2. De re Rust. ca. 4. Amisso nomine lactantis, dicuntur nefrendes ab eo, quòd nondum fabam frēdere possint. id est, frangere. Et frendere, est cum gemitu siue iracundia simul concussis, & strictis dentibus vocem emittere. βρύχειν. Plaut. in Captiuis, Nimisque hercle ego illum male formidabā, ita frendebat dentibus. Hinc componitur, infrendeo: id est, valde frendeo. Vergil. lib. 3. Dentibus infrendens gemitu, graditurque per æquor Iam medium. Legitur & frendo, frendis, tertiæ coniugationis. Plautus in Truc. Traxit ex intimo ventre suspirium. hoc vide dentibus Frendit, icit femur. Frendens, participium: vt, Frendens leo: hoc est, sæuiens. Cic. 2. Tusc.

Frequens, πυκνός, θαμινός. emsig, dick, veel.) Valla lib. 4. cap. 96. Frequentem locum dicimus, quem frequentare multi solent. vt, vrbs frequens, oppidum frequens, platea frequens, vbi multi homines aut habitāt, aut diuersantur. Quando autem de persona, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur. Vel de sola, sic: Sit miles frequens spectator præliorum: id est, creber & assiduus. Vel de turba, sic: Frequens populus, frequens senatus: id est copiosus, & multus. Et quidem cum nomine

ne collectiuo in singulari: cum cæteris verò in plurali. vt, frequentes ciues, frequẽtes senatores: hoc est multi, & numerosi. Veruntamen cum dico, Sis frequens, innuo actionem: cum dico, Frequens locus, passionem: ille frequentat, iste frequentatur. Hæc ille. Cic. ad Len. Causam enim frequenti senatu obtinebamus. Plin. in Epi. Proximè frequenti auditorio inter se corám multi ordinis nostri clarè iocabantur: intraui, conticuerunt. Cice. De Senect. At caret epulis, extructisq; mensis, & frequentibus poculis. id est, nõ versatur inter pocula.

Frequentia, tiæ. qualiscunq; hominum multitudo. eyn schar, menichte) assemblee) Cic. de Amic. Atque hoc maximè iudicaret, si quid tale posset contingere, vt aliquis nos deus ex hac hominum frequentia tolleret, & in solitudinem vspiam collocaret. Sall. Reliquos cum custodibus in ædem Concordiæ venire iubet: eò senatum aduocat, magna frequentia eius ordinis erat.

Frequentarius. ria. rium. Veteres dixerunt pro frequente, Festo authore.

Frequento. tas. sæpe vel cum multis vado. φοιτάω, ἐπιχωριάζω. dicwils gaen, oft ziin) hanter) Sallu. Iuuentutem quæ domum Catilinę frequentabat. Sueton. in Oct. Aug. Officia cum multis mutuò exercuit: nec prius dies cuiusq; solennis frequentare desijt, quàm grandior iam natu, & in turba quondam sponsaliorum die vexatus. Frequentari domus dicitur, quæ à multis aditur, vel cum multis. Cic. 1 Off. & Liu. 7. ab Vrbe. Frequentare, pro geminare apud Gell. lib. 13. cap. 23. Quæ à Poëtis vel Oratoribus celebrandę & ornandæ rei gratia duobus eadẽ pluribus'ue nominibus frequentantur. Inde frequentatio, & frequentia, (πλῆθος, σύλλογος) pro conuentione, & concursu, seu multitudine. vide Frequentia.

Frequentamentum. ti. Gell. lib. 1. cap. 11. Numeros, & modos, & frequentamenta quędam varia tibicen incineret. Idem lib. 5. cap. 1. Si quibusdã quasi frequentamentis orationis mouentur, exagitantur, & gestiunt.

Fretum, ab vndarum fremitu dictum, vt Varro inquit, à similitudine feruẽtis aquæ, quòd in fretum sæpe concurrat æstus, atq; feruescat. Et significat mare naturaliter mobile. Angustias enim quibus Atlanticum mare irrumpit terras, Gręci πορθμὸν, Latini fretum appellant: abusiuè pro ipso mari. Cice. 7. Verr. Hi ne in freto ante sua tecta, & domos nauigarent. Ibidem, Te iubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret. Apud Veteres legitur & fretus, genere masculino. Ennius, Crassa puluis oritur, omnem peruolat cœli fretum. Lucretius lib. 6. Nam fretus ipse anni permiscet frigus ad æstum. Cicero in Verrem. 7. act. Vt ille in dolore cruciatuq; moriens, perangusto fretu diuisa, seruitutis ac libertatis iura cognosceret. Sic Gell. legit. Hinc transfreto. tas. pen. corr. quod est trans fretum nauigo. διαπορθμεύομαι. Plin. in Paneg. Remisq; transfretare obstantia freta.

Fretus. a. um. vide Fretus.

Friabile, quod facile friatur, & quasi manibus minutim teritur. ψαθυρὸν, ψαθυρὸν, εὔθλαστον, εὔθρυπτον, εὔθρυπτον, κραῦρον, χαῦνον. Plin. lib. 28. Optimaq; est, quæ candidissima, & friabilis, minimeq; ponderosa, cum teratur inter digitos.

Fribolus, pen. cor. quasi ferè obolo dignus. ἄξιος ἄμα ὀβολοῦ, Aristoph.

Frico. cas. fricui, frictum. vnde frictus, vt Priscian⁹ docet. Iuuenalis, Si prurit frictus ocelli Angulus, vel fricaui, fricatum. Macer, Vrticæ folijs reuocatur vulua fricata. Est autem fricare, sicut sonat. ψάω, ψώχω. ficken, kratzen, iucken) crauwen) frotter) Verg. lib. 3. Georg. Fricat arbore costas. Plautus in Asina. Nunquam hercle facerem, genua nitam nequiter fricares. Plin. in Epist. Quin etiam (fœdum, miserandumq; dictu) dentes lauandos fricandosq; præbebat. Frictio. onis. ipse actus fricandi. Celsus lib. 1. In ipso quoq; itinere frequens frictio. Plin. lib. 23. Frictiones inhibeat oculorum. Fricatio, idem. Colu. lib. 6. cap. 12. Sed si sanguis adhuc supra vngulas in cruribus est, fricatione assidua discutitur. Fricatus. tus. Plin. lib. 23. cap. 7. Lusciosos ex oleo illitus emendat, dentiumq; vitia crebro fricatu. Huius composita sunt, affrico, iuxta frico. προσψώχω, προστρίβω. Colum. lib. 8. Pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, aut vngula tundunt, aut arbori affricant, parietibus'ue detergunt. Plin. Marathro herbæ sese affricat. Confrico, simul frico. συντρίβω. Plaut. in Asin. Atqui pol hodie non feres, ni genua confricentur. Colum. libr. 2. Boues cum ab opere dimiserit substrictos, confricet, manibusq; comprimat, dorsum & pellem reuellat. Defrico, deorsum frico. ἀποψώχω. Cic. libr. 4. ad Heren. Nam vt fortè hic in balneas venit, cœpit, postquam defusus est, defricari. Colum. libr. 2. Solida in sole siccetur, & radice silphij trita cum aceto aspergatur defriceturq;. Infrico, intus frico. Idem libr. 7. Maximè proderit fuligo ex aheno vlceri infricata. Perfrico. (κατατρίβω.) Idem ibidem: Deinde nares perfricato, vt homines discant odorari. Plin. in Prologo: Perfricui faciem, nec tamẽ profeci. Mos est eorum qui cum pudore aliquid agunt, vt faciem perfricent, natura ipsa ad id impellente, quasi ad abigendum sanguinem, qui ex præcordijs ad faciei superficiem confluit. Propter quod quærit Aristoteles, cur pudore facies hominis erubescat, metu pallescat, cũ pudor nihil aliud sit quàm timor futurę reprehensionis. Hinc ergo ortum est prouerbium, vt quoties dicere volumus, nos pudorem deponere, dicamus: Perfricui faciem, hoc est, pudorem expuli. Refrico, rursus frico. ἀναψώχω. Cice. Sext. Publij filio: Sin autem omnia quæ sentio, perscripserim, ne refricem meis literis desyderium, ac dolorem tuum. Et omnia habent pen. cor.

Frigefacio, ψύχω. erkülen) vercoelen, vercouwen) refroidir.) à quo frigefio notæ significationis: & frigefacto. as. are. frequentatiuum. Plaut. in Pœn. Calidum prandidisti prandiũ hodie? dic mihi. A. Quid iam? L. Quia hoc nũc frigefactas, cũ rogas.

Frigeo. ges. gui. & frixi, secundũ Diomedem. Priscianus, Syllaba naturaliter longa ante geo, mutat geo

geo in xi. vt lugeo luxi, frigeo, frixi. Significat autem frigidus sum. κατα-ψύχομαι. frewrē, kalt sein) kou hebben, kout zijn) auoir froid.) Verg. lib. 11. Corpusq; lauant frigentis, & vngunt. Cic. de claris Orat. Quare tibicen Antigonidas dixerat discipulo sane frigenti, &c. Fit autē frigeo (vt quibusdam placet) à frango, quòd tam calor quàm horror nimius corpora frangat. Alij à Græco deducunt, ἀπὸ τ̃ φρίττω, quod est horreo. Vnde φρίκη horror siue frigus dicitur. Interdum frigere, est segnem esse, ψυχρῶς ἔχειν, ἀνενέργητον. Plaut. Frigent omnes, nemo se mouet. Huius compositum est, refrigeo. Colum. lib. 7. Si bos ex languore aliquo ad maceriem perductus est, aut sudans in opere faciundo refrixit. Et translatè apud Cice. ad Att. 1. Cum Romæ à iudicijs forum refrixerit, excurremus mense Septembri legati ad Pisonem, vt Ianuario reuertamur.

Frigero. ras. pen. cor. frigefacio. καταψύχω. vnde refrigero, quod est, rem aliquam calidam frigidam facio. Perfrigero, valde frigero. διαψύχω. Plinius, Omniū earū vis eadē perfrigerare est astringere.

Frigesco. scis. frigidus fio. ἀποψύχομαι. kalt sein) kout worden) se refroidir.) Cato de re Rustica cap. 65. Vbi erit tam crassum quàm viscum finito frigescat. Cælius ad Cic. Si Parthi nihil vos calefaciunt, nos hic frigore frigescimus. Lactāt. lib. 7. Quos autem morbus interimit, spiritum diutius exhalant, vt paulatim frigescentibus membris anima effletur.

Frigidulus, (ὑπόψυχρος) diminutiuum est, qui est parum frigidus.

Frigidus. gida. gidum. quod habet frigus. ψυχρός. kalt.) kout.) froid.) Ouid. Frigidius glacie pectus amantis erat. Quandoq; dicitur segnis. Vergilius, Largus opum, & lingua melior: sed frigida bello Dextera. Quandoq; perniciosus, & nocens, eo qd frigida naturæ mortalium perniciosa sunt. Idem, Frigidus ô pueri, fugite hinc, latet anguis in herba. Frigida, substantiuē positum, cui subauditur aqua. Plautus in Mostel. Iam pridem mecastor frigida non laui magis libenter. Plinius in Epist. Post solem plerunq; frigida lauabatur. Vnde frigidam suffundere, prouerbio dicimus, pro blanditijs incitare.

Frigilla, (σπίζα) auis sic dicta, quòd frigore cantet & vigeat. Martial. lib. 9. Nunc sturnos inopes, frigillarumq; querelas Audit, & arguto passere vernat ager.

Frigo. gis. xi. xum. & frigui, frictum, significat torreo. φρύγω, τηγανίζω, ἀπὸ τ̃ φρίγειν. rōsten, braden, frijten) frire) Festus, Frigere, & frictū à Græco. Inde frictorium, & frixorium, (φρύγανον) in quo quid frigitur. Plaut. in Bacch. Tam frictum ego illum reddam, quàm frictus est cicer. Idem in Pœn. Nil nisi laterculos, Sesamum, papaueremq;, triticum, & frictas nuces. Plin. lib. 18. cap. 7. Postera die frigunt, deinde molis frangunt. Corn. Celsus, Tum res eadē magis alit iurulenta quàm assa, magis assa quàm frixa.

Frigorificus. a. um. quod frigus inducit. ψυχροποιός. sicut à calore calorificus. Gell. lib. 17. cap. 8. Acetum autem omnium maximè frigorificum est, atque id tamen nunquam concrescit.

Frigus. goris. pen. cor. & Frigor. goris. pen. prod. pro horrore, qui est contrarius calori. ψῦχος. kalte) koude) froid, froidure) Verg. lib. 1. Geor. Frigusq; caloremq; Inter. Aliquando sumitur pro metu: ab eo quod præcedit, ad id quod sequitur. Vergil. Extemplò Æneæ soluuntur frigore membra. Seruius, Frigore, id est, timore. Reciproca translatio, & timor pro frigore, & frigus pro timore ponitur, vt in Terentio, Vxorē tuam pauitare aiunt, nō timere, sed laborare frigoribus. Vtrunq; enim in vnum exitum cadunt, sicut & de calore, & de frigore vrere dicimus. vt est, Aut boreæ penetrabile frigus adurat. Rursus, frigus dicitur ipsa aëris natura. Verg. lib. 2. Geor. At sceleratum exquirere frigus Difficile est. Frigus etiā id appellatur, cum pro risu, & gratia vel fauore sperato, res in diuersum exit. Cic. ad Qu frat. lib. 2. Pridie Idus cum Appius senatum infrequentem coēgisset, tantum fuit frigus, vt populi conuitio nos coactus fit dimittere. Quintil. lib. 6. Nam & imperitia, & rusticitas, & rigor & deformitas afferunt interim frigus, diligenterq; actori hæc sunt prouidenda. Frigus his in locis (vt Budæus docet) absurdam rei speciem significat, quam incommodus euentus consequitur.

Frigutio. tis. tiui. frigutire, sursum saltare, vt est ex frigore tremere, vel à calore frigere, & quod nos vulgò dicimus, sgrisolos habere. Plaut. in Cas. Nā quid frigutis? quid isthuc tam cupidè cupis?

Frio. as. significat tero. λεπτοκοπῶ reibē, zerreiben) onstucken wrijuen) esmier, briser) Plinius, In ipsa quidem Æthiopia friatur: huic tanta siccitas, vt farinæ spissentur in panē. Var. 1. De Rust. cap. 9. Si sit terra alba, si nigra, si leuis, quę cum fodiatur facilē frietur. Huius cōposita sunt, affrio, infrio, (ἐπιτρίβω) quod est terendo aliquid digitis leuiter inspergo. Suffrio, paululum contero.

Frisij, populi sunt protinus vltra Rhenum Oceano oppositi: vt Ptolemæus ait, Chaucis successere.

Frit, dicitur illud in summa spica iam matura, quod est minus q̄ granum. Var. lib. 1. De re Rust. cap. 48.

Fritilla, cibus ex pulte factus, qui frigitur.

Fritillus, dicitur apud nos tabula lusoria, qui apud Græcos πύργος, eyn spilbrente, bretspil) vng tablier a iouer aux detz.) in quo tesseræ coniectæ agitatæq; mittuntur, inquit Porphyrius. Ex quo demōstratur, tesseras conijci in fritillo, tanquam vasculo, quo agitatæ deinde mittuntur in alueolum. Vulgò eyn spilbrenten. Iuue. Paruoq; eadem mouet arma fritillo. Dictus fritillus (vt quidam putant) à crepitu ipso tesserarum, vel quòd super eo tesseræ ferantur. Mart. Dum blanda vagus alea december Incertis sonat hinc & hinc fritillis. Hinc etiam alueolus, (κῦβος) dicitur.

Friuolus. a. um. pen. corr. à frio. as. dicitur, quod est inane, leue, nullius'ue momenti. ψυχρολόγος, φλαῦρος. Festus, Friuola, vasa sunt proprie fictilia cassa. Vnde Verba friuola dicta, q̄ minus sunt fide subnixa.

nixa. Plin.libr.7.cap.7.de generatione hominis, Miseret,atque etiam pudet æstimantē,quàm sit friuola animalium superbissimi origo,cum plerunque abortus caussa fiat odor à lucernarū extinctu. Friuolam, pro fragili,& infirma dixit, & veluti friabili. In Pandectis,in l.solutum.parag.soluram.de pig.act. Non enim credibile est hoc conuenisse, vt ad vniuersam pensionē insulæ friuola mea tenean tur. Vbi friuola pro supellectili tenui, & vili accipiuntur: qualis eorum esse solet, qui in cœnaculis habitant: quo modo & Satyricus vsus est Saty.5. Et ne te teneam Romanorum omnia regū Friuola. Quibus verbis paupertatem regum Romanorum significauit:quos etiā Samiolis vasis vsos esse constat. Idem in tertia, Viuendum est illic,vbi nulla incendia,nulli Nocte metus,iam poscit aquam, iam friuola transfert Vcalegon, tabula tibi iam tertia fumant. A Græcis γρυτάεια dicitur: id est, τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἐυτελῆ σκεύη. Vnde & grypto polæ ab eis dicuntur, qui huiusmodi supellectilia venditant: quos Latine friuolarios: nostrate vulgus quinquallierlos appellat. Bud.in Annot.

Frixoriū, (φρύγετρον) eyn braetfann) een frijtpan) paelle a frire.) à sono frixationis,dicitur fartago, in qua quid frigitur : quæ & frictoriū appellatur.

Frondarius,a.um. (φύλλινος) quod ad frōdes pertinet,siue quod ex frondibus est. vt frondariæ fiscinæ, Plin.lib.18.cap.38.

Frondatio,φύλλισις. Colu.lib.6. Atque in frōdatione cauendum,ne aut prolixiores pollices fiant,qui ex amputatis virgis relinquuntur.

Frondator,(φυλλοτόμος) qui arbores amputat:& qui è frondibus manipulos facit hyemis tempore animalibus ad pastum efferendos: & qui manibus folia vitiū vellit, quo ardor solis vuam maturiorem reddat : aut auis quæ in frondibus habitat, & his vescitur: vel etiam palumbes, quæ in frondibus nidificant. Hæc Seruius. Plin.lib.18.cap.31. Vnus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in diem iustum habet. Vergil. Ecloga 1. Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.

Frondeo,des,dui,frondes habeo. (φυλλοφορῶ) grünen,grün bletter haben) groen sijn,bladeren hebben) fueiller,iecter fueilles.) Vergilius, Nunc frondent syluæ, nunc formosissimus annus. Idem 2. Georg. Nemorumque Ioui quæ maxima frondet Æsculus. Sic Frondens vitis, Colum.lib.3.cap.1. Hinc frondesco,scis,scere. φυλλάζω,de arboribus, cum frondes emittunt. Colum. li.5. Nihilominus enim paucis frondescet pampinis. Idem libro 4. cap.9. Nanque defluens humor excæcat oculum, nec patitur frondescere.

Frondeus,a.um. (φύλλινος) quod totum ex frondibus est : vt, Torus frondeus, frondea corona. Plinius lib.16.cap.4.

Frondifer,ra,rum. frondes ferens. (φυλλοφόρος) Lucret.lib.1. Frondiferasque domos auium. Ibidē, Frondiferasque nouis auibus canere vndique syluas.

Frondo,das.frōdes emitto,(φυλλοφυέω) à quo frondator,frōdatio:& defrōdo,qđ est frōdes deiicio.

Frondosus,sa,sum. (πολύφυλλος, φυλλώδης) quod frondibus abundat,vt lucus frondosus. Frondosus ramus;Liui.10. Ab Vrb. Et frondosi montes Varro 2.De re Rust.cap.5.

Frons,tis. (μέτωπον) die stirn) dat voorhooft) le front.) ab oculorum foratu, vel à ferendo,quòd indicia animi præ se ferat. A dextra & sinistra temporibus,à superiori capillorū radice, ab inferiori verò parte superciliis terminata corrugatur in tristitiā,& in lætitiā dilatatur. Et ob hanc caussam, frontē genio prisci consecrarunt. Marti. Nec matutina si mihi fronte venis. Idem lib.1. Illa fronte precor, carmina nostra legas. Cice.ad Att.libr.4. Pompeius fremit,querit,Scauro studet:sed vtrum frōte an mēte, dubitatur. id est,vultu an animo.

Frontem explicare dicimur, cum hilarescimus; contrahere,cum ringimur.hoc est vbi quid moleste ferimus. Frons enim (inquit Plinius libro 11.) homini tantum tristitiæ,hilaritatis,dementiæ,seueritatis index est. Teren.in Adelp. Exporrige frontem.hoc est,viue hilariter. Horat. Sollicitam explicuere frontem. Plautus in Cas. Porrectiore fronte mecum loquaris oportet. Idem, Obducta fronte, corrugata fronte, contracta fronte, caperata fronte. Plautus : Caperata frons seueritudine. Nubila frons,serena frons,explicita frons. Frontem perfricare,pro deponere pudorem. Plinius, Perfricui frontem,& nihil profeci. Caluus apud Quintilianum libro 9.cap.2. Perfrica frontem,& dic te digniorem,qui prætor fieres, quàm Catonem. Persius, Exclamet Melicerta perisse Frontem de rebus. Dicitur frons etiam de rebus inanimatis. Vergilius, Fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum. Et licet à Grammaticis generis fœminini proferatur,à Cæcilio tamen masculino genere ponitur : Hi sunt, inquit, inimici pessimi, fronte hilaro,tristi corde. De quo Gellius libro 15.cap.9. Hinc componitur bifrons, διμέτωπος.

Frons,frondis.(φύλλον,πέταλον) eyn laubast grüner zweig) een blat) fueille.)generis fœminini à fero, quòd frondes arborum huc atque illuc à vento ferantur. Propriè autem frondes arborum dicuntur: folia verò tam arborum quàm herbarum, & florum. Vergilius 2.Georg. Frons tenera,imprudensque laborum. Varro 1.de re Rust. Quod Cato ait circa fundum vlmos & populos, vnde frons ouibus,bubus sit.

Frontale,quod ad frontē ponitur,(κοσμοδέλτιμος) Plin.lib.37. Quandoque tantæ magnitudinis fecere, vt equis regum in oriente frontalia, atque prophaleris pensilia facerent. Liu.7.Bel.Mace. Ingentes ipsi erant, addebant speciem frontalia & cristæ,& tergo impositæ turres.

Frontati, (vt est apud Vitruuium) id genus lateriū dicuntur,quos Græci διατόνους appellant,quia per latitudinē totam porrecti,vtranque parietis frontem conficiant. Plinius libro 35.cap.12. Vel tecta coctilibus laterculis frontatisque. hoc est,ab ea parte continuatis,qua opus lateritium conspici debebat. Bud.in Annot.

Fronto,onis.qui latam habet frontem,(μετωπίας) Cicero

Cicero. 1.de Nat. Deor. Equos næuum habere, equus silos, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis?

Frontosus, qui magnam habet frontem, (νὐρυμέτωπος.) & pro impudenti capitur.

Fructifer, ra. rum. quod fert fructum, hoc est pingue & fertile. (καρποφόρος.) Plin. lib. 12. cap. 3. Quæ ex his incolarum numero esse cœpere, dicētur inter fructiferas.

Fructificus, a. um. idē quod fructuosus, qui fert fructum: hoc est vtilitatē præstat. (κάρπιμος, γόνιμος)

Fructuarius dicitur, cuius est fructus. (ὁ καρπούμενος) Fructuarius, ria. rium. quod fert fructum, seu quod ad fructum pertinet. (ἐπικάρπιος) Colum. lib. 1. Pars autē fructuaria diuiditur in cellā oleariam, torculariā, & cellam vinariā. Palladius, Decisis male natis omnibus & veteribus, nouellos, & fructuarios serues. Varro 2. De re Rust. cap. 4. Parere tot oportet porcos, quot mammas habeat: si minus pariat, fructuariam idoneam non esse.

Fructuosus, a. um. qui fructū, hoc est vtilitatē præstat. Cice. 2. Tusc. Ager quamuis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest. Idem 5. de Finib. Eas ergo artes persequeretur, viuendi artem tantam, tamq́ operosam, & perinde fructuosam relinqueret. Fructuosissima ars medicinæ. hoc est vtilissima, & haud parum fructus atque vtilitatis afferens. Plinius lib. 29. cap. 1.

Fructus. tus. & fructi, & fructuis, eyn frucht) een vrucht) fruict.) Terent. in Adel. Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore illis fero. Var. Quæro, vtrum fructuis an delectationis caussa vendatis. Antiqui etiam hæc fructa dicebant, cuius loco dicitur hæc fruges: & à fruendo dicitur, vt inquit Varro, quia his fruimur. Quidam etiam à ferēdo deriuant. Dicuntur autem Fructus illæ res, quas fundus fert, & quæ in fundo feruntur. καρπός. Fructum capere ex aliquo, hoc est vtilitatem & commodum. Cic. de Ami. Et amicos, tanquā pecudes, eos potissimum diligunt, ex quibus sperant se maximum fructum esse capturos.

Frugalis, le. & Frugalitas, & Frugaliter. vide infrà in dictione Frugi.

Fruges, gis. vel hæc frux, gis. secūdum Priscianum: estq́ frux (vt docet Varro de Analog.) legumen triticum: à quo frugi indeclinabile deriuatur. Auson Antè equidem campis quàm spicea suppeteret frux. Festus, Pantices, frux ventris: id est, pinguitudo. Et à fructu seu fruēdo dicitur. nam id est, quod segetes ferunt. Et generaliter fruges dicuntur, quicquid ex fructu terræ in alimoniam vertimus: neq; solum quod ex frumentis & leguminibus, verumetiam quod ex vino vel ex syluiscædius, cretę fodinis, lapidicinis capitur. Festus, Seruius, & Donatus, frugis vocabulum, à frumine eminente sub mento gutturis, seu gurgulionis parte, qua cibus in aluum demittitur, à ferendo cibo appellatū dicunt, & alio nomine dicitur rumen. Errant igitur, qui discernunt frumēta à frugibus. Nam Cicero ait, Olei & frugum minutarum: cum de leguminibus diceret, vt ostenderet etiam frumenta fruges vocari. Liuius, Eam gentem traditur fama, dulcedine frugum, maxime vini, noua tum voluptate captam.

Frugi, nomen à fruge denominatum, omnis gene. & indeclinabile est, sicut nihil à nihilo. & secundū Priscianum lib. 6. cum omnibus casibus iungitur. Hinc martialis ientacula frugi dixit, Et tam frugi Iuno vellet habere Iouem. Quintilianus taxat eos, à quibus dicitur frugalis, & non frugi, tanquam frugalis sit dictio parum proba. cum tamē (quod mirum videri potest) frugalior & frugalissimus vsurpentur. Dicitur autem frugi homo, χρηστός. Terentius in Eun. Frugi es. Vbi Donatus, Frugi, vtilis, & necessarius, à frugibus, quæ quòd his fruamur, dictæ sunt. Vnde antiqui seruum laudare volentes, frugi dicebant, tanquam sobrium, vtilem & necessariū. Plaut. in Amph. Ita seruum par videtur frugi sese instituere. Cice. lib. 3. Tusc. Sed quia nec qui propter metū præsidium relinquit, quod est ignauiæ: nec qui propter auaritiā clàm depositum non reddit, quod est iniustitiæ: nec qui propter temeritatē male rem gessit, quod est stultitiæ, frugi appellari solet. eas tres virtutes, fortitudinem, iustitiam, & prudentiā, frugalitas complexa est. Ergo frugi hominem, bonum & virtute præditū intelligimus. Accipitur etiam frugi, pro eo qui in victu, vestitu, (ὁ τῆς οἰκονομίας κατορθωτικός) similibusq́ temperans est, ὁ τῆς οἰκονομίας κατορθωτικός, σώφρων, τεταγμένος: sicut à contrario luxuriosus, nequam, ἄσωτος. Horat. Parcius hic vixit, frugi dicatur. Vnde frugalitas (authore Cic. 3. Tuscul.) ea virtus dici potest, quam Græci σωφροσύνην, Latini tum temperantiam, tum moderationem appellare consueuerunt. Seneca, Luxurioso frugalitas pœna est. Cic. pro Deiot. Hę sunt regiæ laudes, illa priuata est: vt volet quisq; accipiat; ego tamen frugalitatem, id est, modestiam & temperantiam, virtutem esse maximam iudico. Frugalior, pro temperantior. Terent. in Heaut. Dedo me patri nunc iam, vt frugalior sim quàm vult. Var. 3. De re Rust. ca. 2. Sed non hæc, inquit, villa, quanquam ædificauerint maiores nostri, frugalior & melior est, q̄ tua illa perpolita in Reatino. Et frugalissimus, quasi expertus & prudens. Colum. libr. 1. Magistros pecoribus oportet pręponere sedulos ac frugalissimos. Vnde & frugalitas, pro sufficientia. Idem, Minus in hoc officio quàm in cæteris agricolatio frugalitatem requirit. Cice. 4. Verr. Nihil aliud in eo quod reprehendi possit inuenio, nisi quòd homo frugalissimus atq; integerrimus, te hominem plenum stupri, flagitij, sceleris domū suam inuitauit. Frugaliter, sobriè, & modestè. Plaut. in Epid. Ille eam rem adeo sobriè & frugaliter accurauit, vt alias Res, est impense improbus. Cic. pro Domo sua: Itaq; omnia signa, tabulas, ornamentorum quod superfuit in fanis & communibus locis, tota è Græcia, atq; insulis omnibus, honoris Populi Romani causa, sanè frugaliter domum suam deportauit.

Frugifer, ra. rum. fructus ferens: vt arbores frugiferæ, quæcunque fructum ferunt, quod nos reditum dus

dicimus,vt docet Vlpianus. Plinius lib.15.cap.2. Vicina bonitas prouincijs, excepto Africæ frugifero solo. Transfertur quoque ad alias res.Cicer. 3.Offic.Sed cum tota philosophia,mi Cicero,frugifera & fructuosa, nec vlla pars inculta ac deserta sit,&c. Liuius in Præfatione ab Vrbe,Hoc illud est præcipuè in cognitione rerum salubre ac frugiferum,exempli documēta in illustri posita monumento intueri. Frugiferens,frugiferentis,poëticum epitheton,pro frugifero. Lucretius libr. 1. Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras.

Frugiperda falix. Plinius libro.16.cap.26.Ocyssime autem falix amittit semen, antequam omnino maturitatem sentiat: ob id dicta ab Homero frugiperda.

Fruiscor,(καρποῦμαι) à fruo deducitur, ficut à fateor fatiscor. Metellus ad Domitios,Illi vero omni iure & honestate interdicti, ego neque aqua neq; igni careo,sed summa gloria fruiscor.Plaut. in Rud.accusatiuo iunxit, Hinc tu: nisi malum, fruisci nihil potes.

Frumen, summa pars gulæ interior,per quam cibū lingua demittit in ventrem. Seruius in 1.Æ nid. Frumen eminens sub mento,gutturis pars: laringen Græci vocant.Latini & Celsus,fauces. Hinc fruges dici à quibusdam putantur.

Frumentaceus,a.um.quod ex frumēto est.(σιτικός.) Hieron.Maior turba hordeaceis panibus, minor frumentaceis pascitur.

Frumentarius,a.um.quod ad frumentum pertinet, (σιτηρός:) vt,Frumētarius ager,frumentarius negociator,frumentaria lex, quæ tractat de frumentis.Cic.5.Verr.Neminem vestrûm præterit iudices,omnem vtilitatē, opportunitatemq; prouinciæ Siciliæ, quæ ad commoda Populi Romani adiuncta sit,consistere in re frumentaria maximē, in cæteris rebus adiuuamur ex illa prouincia,hac verò alimur,ac sustinemur.Plinius libr.18.cap.6. Syluestris pinusq;, malusq; frumentarij soli notę. Sic lib,27.cap.5. Frumentarius,pro mercatore,qui sibi frumenta comparat,vt inde lucrū faciat.Plautus in Pseud.Quæ amica es frumētarijs, Quibus cunctis montes maximi acerui frumenti sunt domi.Cic.3.Offi.Non enim videtur nec frumentarius ille Rhodius,nec hic ædium venditor cælare emptores debuisse.

Frumentatio,frumenti collectio,seu demessio,(σιτολογία.) Cæsar 7.Bell.Gal.Omnes nostras pabulationes,frumentationesq; obseruabat Liuius 1. Bel.Gal.Quia ex tam propinquis statiuis parum tuta frumentatio erat.

Frumentator,qui frumentatum profectus est.(σιτώνης, σιτολόγος.) Liu.1 Bell.Maced.Improuiso impetu Gallorum cum frumentatoribus est circumuentus.Sic Ab vrbe secundo.

Frumentor,taris. frumentum colligo. (σιτολογέω) korn samlen) korn vergaderen) fourger de ble.) Cic.ad Att.libro.8.Neq; solus cum ista copia tantam multitudinem sustinere poteris, vt frumentatum eas.Liuius.1.Bell Maced.cum in propinquo agro frumentarentur Romani.

Frumentum,(σῖτος) korn)ble.) dictū est veluti ferimentum. vel à fruendo,id est vescēdo. vel quasi frugamentū,à frugibus. Frumenti genera (vt scribit Plin.lib.18.cap.7.) hæc vulgatissima sunt: far quod adoreū dixerūt, siligo,triticū,hordeū. Frumenta dici putant,quæcunq; emittunt aristas,inquit Seruius. Varr.1. De re Rust.cap.48.In segetibus autem frumentum quod culmus extulit.

Frunifcor, pro fruor Cato posuit: & frunitū dixit prudentem, hoc est eum quo perfrui liceret: ficut econtrario infrunitum, (κακόζηλον, ἀπειρόκαλον) Hermolaus insipientē, ac stolidum, qui nulli vsui esset.Quamuis alij fronitum per o,à Græco.φρόνιμον enim prudentem dicūt,ἄφρονα verò dementem.Luci.li.18. Æquè frunifcor efo,ac tu.Cælius libro.2.Domus suas quoq; ire iubet, & sua omnia frunisci.Nonius in Par.Eo q magnopere quæsierunt, id frunisci non quærunt.Gellius citans hoc exemplūm,frunisci legit.

Fruor,frueris,fructum in supino,secundum Priscianum:ficut struo structum.Cic.in Horten.Et amœnitate summa perfructurus est. Vlpianus tamē ad Sabinum,frutum, fruiturus,non fructurus (quomodo ortum oriturus,erutum eruiturus,mortuū moriturus)dicit: quòd i,cum in præterito nō habeant, id in futuro habent. Cicero verò libro.3. Tuscul.Zeno Stoicorum acutissimus contendere & magna voce dicere solebat,eum esse beatū, qui præsentibus voluptatibus frueretur, confideretq; sese fruiturum. Vtra autem sit verior sententia,q fruor fructum, an quòd fruitum faciat, non satis dignosci potest: quòd rarò huiusmodi exempla reperiantur,& nonnunquam vitiata.Puto tamen quòd fructus & fruitus (à quo fruitio)non fretus faciat,quum non sit eiusdem significationis.Neq; astipulor illis, qui dicunt, Frui de diuinis, vti de humanis dici, cum & in bonam & in malam partem accipiatur.Iuuenalis,Exul ab octaua Marius bibit, & fruitur dijs Iratis. Est itaque frui, quasi delectationem & fructum capere,& ali.(ἀπολαύω, καρποῦμαι, ὀνίναμαι.) niessen) ghenieten.) prendre nourriture.) Terentius in Adelphis, Agelli hic sub vrbe est paululum, quod locitas foras, huic demus,qui fruatur. id est,vnde fructum capiat,& alatur, non proprietate potiatur, inquit Donatus. Composita huius verbi sunt,defruor,& perfruor,quæ significant in totum fruor,seu omnem fructum percipio.

Frustatim,aduerbiū,significat,per frusta,(εἰς λεπτά) in stucklin) in stuxkens.) par pieces.) Plin.lib.20. ca.19.Loquitur pluribus modis in olla,quæ conficiatur in clybanū aut furnum,vel adipe aut luto illita, aut frustatim in patinis.

Frustillatim,significat p frustilla.(κρεουργηδόν)Plau. in Curc.Iam ego te faciam, vt hic formicæ te frustillatim differant.

Frustra,aduerbium significat incassum, nequicquā. (παρέλλως, μάτην) vmbsunst, vergebens) ver-

 gee

gheefs) en vain, pour neant.) Cicero de Senect. Nec me vixisse pœnitet, quando ita vixi, vt non frustra me natum existimem. Terent. in Adel. Nemo dabit, frustra egomet mecũ has rationes deputo: Frustra esse dicitur, quod exitum speratum nõ habet, quodq; non ex sententia euenit. Sallust. Cuius neq; consilium vllum, neq; incœptum frustra erat. Idem: Ea res frustra erat. id est, expectationẽ frustrata est. Plaut. in Amph. Hi iam ambo, & seruus, & hera frustra sunt duo. hoc est, vterq; fallitur. Frustra habere aliquem, pro decipere & circumuenire. Plaut. in Amph. Is aduenientis seruum & dominum frustra habet.

Frustro, as. decipio. (ψεύδομαι, ἐξαπατάω.) bedrieghen) abuser & deceuoir.) Cæsar: Non frustrabo vos milites. Inuenitur & Frustror verbum cõmune, secundum Priscianum. Plaut. in Amphitr. Nescio quis præstigiator hanc frustratur mulierem. Passiuè. Fenestella: Frustratus igitur, à spe deiectus in castra se recepit. Et frustrari, est frustra agere. (ἀποσπεῖν, ματαιοῦν.) Columella in Præfat. Sæpe magnam dominis afferunt iacturam, quum imprudenter facta opera frustrantur expensas. id est proijciunt, siue frustra agunt. Idem ibidem: Siderum ortus & occasus memoria repetat, ne imbribus ventisq; imminentibus opera inchoët, laboremq; frustretur.

Frustum, rei cuiusq; particula: sic dictum, quòd facilè feratur. (τίμαχος, περίκομμα, κερμάτιον.) eyn stuck) vne piece.) Vergil. Pars in frusta secant. Cato: Frusto panis conduci potest, vel vti taceat, vel vti loquatur.

Frustulum, (τεμάχιον) diminut. à frustum, à quo frustillum.

Frustulentus, a, um. plenum frustis. Plaut. in Curc. Vin' aquam? C. Si frustulenta est, da obsecro, hercle absorbeam.

Frusus, genus ruborum tenue, spinis minoribus, & non aduncis.

Frutetosus, locus fruticibus abundans. (θαμνώδης.) Plin. libro. 19. Siccis hæc & sabulosis locis, frutetosisq; nascuntur.

Frutetum, seu Fruticetum, vbi multi frutices sunt. θαμνὼν, θαμνώδης τόπος, λοχμώδης.) Plin. lib. 18. Fruteta igni optimè tolluntur. Colu. lib. 6. cap. 22. Nam melius nemoribus herbidis, & frutetis, & carectis, q̃ lapidosis locis durantur vngulæ.

Frutex, dicitur qui ad iustam magnitudinem arboris non assurgit, & statura similis est multis herbis sed non demoritur, neq; arescit vt herba. (θάμνος) eyn staud) een struyck) arbrisseau.) Plin. libr. 16. ca. 36. Interea qui frigidis gaudent, aquaticos frutices dicere conuenit, principatum in his tenebũt arundines. Idem libro. 14. cap. 16. Ex fruticum verò genere cedri vtriusq;, cupressi, laurus, iuniperi, pini, pyri, terebinthi, calami, lentisci. Dictus frutex, quòd magis herba se attollat. nam fruticare, est attollere. Iuuenalis, Et fruticãte pilo. Tertium genus est, quod nec arborẽ, nec fruticem propriè dixeris, vt est vitis. Aliquando ponitur pro stirpe: Sueton. de Vespas. Singulos repentè ramos à frutice dedit.

Fruticescere, est fruticẽ fieri. (θαμνοῦσθαι.) Plin. lib. 17. cap. 27. Puniceæ oleæ, quia celeriter fruticescunt.

Frutico, cas. pen. cor. pullulo, & quasi frutices emitto. (θαμνίζω) herfur prossen) wtspruyten.) Plin. lib. 17. Quod supra terram est, è matre radi iubetur, ne fruticet. Colu. libr. 5. Potest annicula præcidi ad semissem super duos pedes, vt è trunco fruticet. Hinc fruticatio in arboribus dicitur, cũ multos ramos fruticantes producunt. Plinius lib. 17. cap. 1. Ita enim appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis. Est & fruticor deponens. Cic. Ad Atticũ: Excisa est enim arbor, non euulsa: itaque quam fruticetur, vides.

Fruticosus, a, um. quod longè lateq; fruticat, & multas habet fruticãtes ramos. Plin. lib. 12. ca. 4. Duo genera eius. rarum id, quod melius, arboreum: alterum fruticosum. Idem libr. 20. cap. 13. Latiora satiuæ folia, rami fruticosiores. hoc est, folijs ac surculis abundantiores.

Frutinal, dictum est templum Veneris.

F ANTE V.

FVcilis, penult. cor. falsus. vt res fucilis, hoc est falsa & quasi fucata. (φυκόεις) Pro eodem ferè futilis dicitur.

Fucinus, penult. cor. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenses Marsorum populos. Quo etiam nomine dictus est lacus Volscorum. Martialis: Fucinus & pigri taceantur stagna Neronis. Vergilius lib. 7, Te nemus Angitiæ, vitrea te Fucinus vnda, Te liquidi fleuere lacus.

Fuco, cas, coloro. (φυκιόω, ψιμυθιόω, ἐγχρωΐζομαι.) ferben) verwen, blancketten) teindre de couleur) Vnde fucatæ mulieres dicuntur, quæ vel medicamentis quibusdam colorantur, vel vitia corporis inductis coloribus tegunt. Vergil. libro. 2. Gorg. Alba neq; Assyrio fucatur lana veneno. Cic. 1. De Nat. Quæ etiam si essent, quæ nulla sunt, pellere se ipsa, & agitari inter se, cõcursu fortasse possent: formare, fucare, colorare, animare non possent. Transfertur etiam ad alia. Lactan. lib. 2. Sic veritas fucata mendacio est. Fucata ineptijs omnia, Cicero pro Muræna.

Fucus, (κηφήν) eyn tren) een humle.) vng bourdon) genus apis, sine aculeo, sed maior ape, quæ non mellificat, neq; operam aliquam præbet in faciundo opere, nisi quòd ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat, & consumit alimenta, quæ apes congesserunt. Vergil. Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent. Hæc alio nomine dicitur fur, vt inquit Varr. Colu. lib. 10. Fucus genus amplioris incrementi, simillimum apis, & immune, sine doctrina, fauis assidens. De hoc Plin. libr. 11. Fuci sunt sine aculeo, imperfectæ apes, nouissimæq;, à fessis & iam emeritis ichoatæ, serotinus fœtus, & quasi seruitia verarum apum: quamobrem imperant his, primosq; in opera expellunt, tardantes sine clementia puniunt. Dictus fucus, quia furtim mella deuorat. Hoc etiam nomine dicta est herba

(secun-

(secundum Seruium) qua tinguntur vestes. Et fucus, color ipse cæruleus (ὑπογραφὴ, Lucian.) qui virore commendatur, & purpurissa seu cerussatus dicitur, siue medicamentum. Plaut. Vitia corporis fuco occulunt. Seneca: Vnguentum quale myrrho balanum & myrrha, quibus odoramētis mulieres capillos perungebāt. Tibullus: Quid fucos splendente comas ornare, quid vngues Artificis doctæ subsecuisse manu? Per translationem sumitur pro fraude, astutia, siue insidijs, in quibus veritas occultatur. φενακισμός. Terent. in Eun. Per impluuium fucum factum mulieri. Quidam tamen hoc nomen per ph scribunt, tam pro animali (quòd à φάγω deducant, eo quòd apum labores comedat) quàm pro herba, quæ Græcè φῦκος dicitur. Sed alij non à φάγω, sed à κηφὴν deducunt.

Fuga, ipse fugiendi actus. (ἀνάλυσις, ἀναφυγή.) eyn flucht) fuyte.) Vergil. 3. Aeneid. Longumque fugæ ne linque laborē. Idem in 4. Frondentesque ferunt ramos, & robora syluis Infabricata fugæ studio. Aliquando celeritas. Verg. 11. Aeneid. Dimitte fugam, & te cominus æquo Mecum crede solo. Idē fugam pro cursu posuit: Vel qualis equos Threissa fatigat Harpalice, volucremque fuga præuertitur Hebrum. Et Quintil. nauigationem dixit fugam, siue naues fugientes, quæ velocem faciunt cursum. Aliquando fuga dicitur impetus. Vergil. Ille volat, simul arua fuga, simul æquora verrit. Fuga verò mas. ge. componitur varijs modis. vt Perfuga, Transfuga, Lucifuga, Noctifuga, Solifuga, Lucrifuga. Plaut. Cum hos adhuc adij lucrifugas damni cupidos.

Fugalia, festa, siue ludi. (φυγία.) August. lib. 2. de Ciuit. Sed demonstrentur loca talibus aliquādo conuenticulis consecrata, non vbi ludi agerētur obscœni, vocibus & moribus histrionum: nec vbi fugalia celebrarentur, effusa omnium licentia turpitudinū, & verè fugalia, sed pudoris & honestatis.

Fugax, (φευκτικός) fluchtich) vng fuyart) qui facilè fugit. significat enim habitum & abundantiam rei cuius est habitus, vt edax, bibax. Verg. 11. Æne. Haud mora, conuersisque fugax aufertur habenis. Fugacia mala, Persica appellat Plin. quòd citò deflorescant, & diutius seruari non possint, libr. 15. cap. 12. Preciumque singulis iam triceni numi fuere, nullius maiore: quod miremur, quia non aliud fugacius. longissima nanque decerpto bidui mora est, cogitque se venundari. Quandoque tamen ponitur pro celeri & veloci. Vergil. 10. Aeneid. Prolem Dolicaonis Hebrum Sternit humi: cum quo Latagum, Palmumque fugacem. Ibidem: Si fortè fugacem Conspexit capream. Fugaces aues. Plin. lib. 10. cap. 52. Tribuit hoc auium generi natura, vt fœcundiores essent fugaces eorum quàm fortes. Vnde fugacem equum dicimus velocem. Hinc Fugacior, Fugacissimus, Fugacitas, τὸ φευκτικόν: & diminutiuum Fugaculus.

Fugio. gis. fugi, fugitum. (φεύγω) fliehen) vlien, schouwen) fuir) contrariū est Fugo. Fugere enim est cum cursu & celeritate discedere. Plaut. in Amphit. Nam cum pugnabant illi maximè, ego fugiebam maximè. Cicero pro lege Agr. Nec quorum oculos offendebat, eorum ipsorum conspectum fugere ausus est. Vergil. Nos patriam fugimus. Dicitur etiam de nauigationibus. Idem. Tendunt Noti, fugimus spumantibus vndis. Plautus: Remigio veloque quātum potes, festina & fuge. Idem dixit fugam fugere, (φυγὴν φεύγειν.) sicut gaudiū gaudere: At fugam fugitis, scio quam rem agatis. Aliquando pro decipere, vel frustra facere. λανθάνειν. Terent. in Heaut. Vide ne in mea vita tu tibi laudem is quæsitum scelus, vbi si paululum modò quid te fugerit, ego perierim. Aliquando pro nescire, seu non recordari. λανθάνειν καὶ λανθάνειν τὴν μνήμην. Lactant. lib. 1. Quod illum ipsum poētam minimè fugit. Cicero lib. 1. Tuscul. Nisi quæ me fortè fugiunt, hæ sunt ferè omnium de animo sententiæ. Aliquando pro cedere. Plinius lib. 35. Fictitiæ scarificationis candicantiam fugiunt, hoc est fictitias ad impressionem scarificantis cedere: quod gemmarij hodieque appellant fugere. Hinc ortum, vt vina quæ annis cedunt: hoc est, ætatem ferre non possunt, (Ἐξιστάμενος οἶνος, & Ἐξεστηκώς) fugere dicantur. Aliquando fugere ponitur pro vitare, & respuere, nolleque aliquid facere. Plautus in Asin. Quod nolebam ac vetueram de industria Fugiebatis: neque conari id facere audebatis prius. Cicero de Amic. Quinetiam si quis asperitate ea est, & immanitate naturę, vt congressus & societatem hominum fugiat, atque oderit. Huius composita sunt, Aufugio, aliò fugio, ἀποφεύγω, ἀποδιδράσκω: quod ex ab & fugio componitur, b in u mutata, vt fieret vox pronunciatu, auditúque lenior. Confugio, simul fugio, cōcurro, (καταφεύγω,) aut totū simul reduco, siue potius idem quod suum simplex. Lactant. lib. 2. Constituit asylum, eò passim confugerunt ex finitimis locis pessimi. Liuius: Inde Turnus Rutilique diffisi rebus suis, ad florentes Hetruscorum opes, Mezentiumque regem eorum confugiunt. Hinc Confugium, & Confugela. καταφυγή, κατάφευξις. Defugio, diffugio, de quibus alibi. Effugio, extra fugio, discedo, deuito. (ἐκφεύγω. Lactan. lib. 4. Neque cultores deorum pœnā sempiternæ mortis effugient. Terent. in And. Nullon' ego Chremetis pacto affinitatē effugere potero? Interdū celeriter transeo. Verg. libro. 3. Effugimus scopulos Ithacæ, Laërtia regna. Hinc Effugium & Effugia, giæ. sicut lana & lanitium. Perfugio, quod est auxilij gratia ad aliquem fugio, (αὐτομολέω, καταφεύγω) Vnde Perfugium, καταφυγή. Perfuga, qui ad hostes transit & perfugit. Refugio, (ἀναφεύγω) retrofugio. Plin. libr. 9. Venantes refugere, scilicet pisces ipsos venantes in suas cauernas. Gell. Postea quā prælio victus, in vltima regione refugisset. Et refugere etiam confugere. Vnde refugium. Per translationem ponitur pro deuitare, recusare, & odio habere. ἀναδύω. Lactant. libro. 6. Illos qui aut voluptates, aut diuitias non refugiunt ab hac publica & celebri via modicè segregat. Colum. libro. 4. Idque adeò plurimi dubitant, vt multi refugiant & reformident talem positionem ruris, Profugio, longè

longè fugio,(ἀποφεύγω) à quo profugus. Subterfugio, secretò, aut astutè fugio vel veto. (Διαδύομαι.) Cicero pro Cælio: Qui volunt pœnam aliis quam subterfugere, aut calamitatē, eò solum vertunt. Suffugio, latenter fugio. (ὑποσίλλομαι.) Suet. verò pro retro fugio in Tyberio posuit dicens: Adulationes adeò aduersatus est, vt neminem senatorum ad lecticam suam admiserit: consularem verò satisfacientem sibi, ac per genua orare conantem ita suffugerit, vt caderet supinus. Transfugio, (αὐτομολέω) transeundo fugio ab vno ad alium locum. Vnde Transfuga, qui ad hostes fugit. Liu. libro. 1. Sextus filius eius qui minimus ex tribus erat, transfugit excompositò Gabios. Sall. Modò harum modò illarum partium leuissimè transfuga. Et omnia habent fu syllabam in præsenti correptam.

Fugitiuæ aquæ, dicunt quibus ex publico riuo fluentibus furtim quis ac non suo iure vtitur.

Fugitiuarius, a. um. quod libenter seu facilè fugit. (Δραπετικός.) Fugitiuarii apud antiquos fugitiuorum seruorum reprehensores erant: qui eam operam profitebantur, vt fugitiuos inuestigatos reducerēt. In Pandectis, in l. si apud te. Non enim ambo pecuniam ego & fugitiuarius deposuimus. Varro hoc verbo metaphoricōs quodammodo vsus est, cum inquit libro. 3 cap. 14. Idoneus sub dio sumendus est locus cochlearijs, quem totum circum aqua claudas, ne quas ibi posueris ad partum, non liberos earum, sed ipsas quæras: aqua inquam claudendæ, ne fugitiuarius sit parandus locus. id est, ne si locus fugæ pateat cochleis, cogaris postea tanquam fugitiuos seruos, sic cochleas fugitiuas persequi, & vti ministerio reprehensorum. Budæus in Annot.

Fugitiuus, a. um. qui aufugit, (Δραπέτης.) vt fugitiuus seruus dicitur, qui à domino ea mente recedit, ne ad eum redeat, etiam si mutato consilio ad eum reuertatur. Et est, qui extra domini domum fugæ caussa, vt se à domino celaret, mansit. Item qui eò se confert, vnde eum dominus recuperare non possit, aut abducere. Qui autem incendium, ruinam, hostem, aut præceptorem, cui in disciplinam traditus erat, quia immoderatè eo vtebatur, aufugit, non fugitiuus dicendus est. Plaut. in Menæch. Homines captiuos qui catenis vinciunt. Et qui fugitiuis seruis induunt compedes. Idem in Capt. Apage, haud nos deceat fugitiuos imitari. Fugitiuum argentum, Terentius in Heaut. Fugitiuus lapis, Plinius libro. 36. cap. 15. Fugitiua gaudia, quæ citò euanescunt, & abeunt, ac parum durant. Martial. libr. 7. Viue velut rapto, fugitiuaq; gaudia carpe. Idem libro. 1. Gaudia non remeant, sed fugitiua volant.

Fugito, as. penultima corr. sæpe fugio, siue fugiendi consuetudinem habeo. (Δραπετεύω, φυγγάνω) Plautus in Asin. Herum nosmet fugitare censes? Terent. in Eunu. Fugitando fugi, ne quis me cognosceret. Apul. Huc, atque illuc fugitando, ad stabulum tandem perueni.

Fugo, gas. expello, & in fugam conuerto. (Διώκομαι) jeuchen, hinweg treiben) verdrijuen, wech iagen) faire enfuyr, chasser.) Plau. in Amph. Ibi nūc meus pater Memorat, legionem hostium vt fugauerit. Plin. lib. 11. cap. 53. Vultures vnguento fugantur, & alios appetunt odores. Lactan. libr. 1. Saturnus cum fugatus esset à filio.

Fulcio, is. si. tum. munio, sustento, fortifico. (ἐρείδω, ὑπερείδω. vnderstutzen, festighen) ondersetten, beuestigen) soubtenir, appuyer, estayer.) Iuuen. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. Martial. Fulcitur testa fagina mensa mihi. Cicero. 4. Acad. Sed quid eos colligam, quum habeam Chrysippum, qui fulcire putatur porticum Stoicorum. Huius compositum est suffulcio, ὑποστηρίζω. Varro: Vt maioribus perticis suffultæ vites, auras nō pertimescant.

Fulcimentum, ti. quod aliquid sustinet: alio modo sustentaculum. ein vndersatz, auffenthaltung) een stuen, een ondersettinghe) appuy, fortifiement, soubstenement.) Plaut. in Trin. Quid ego nunc agam, nisi vt farcinam Constringam, & clypeum ad dorsum accōmodem, fulcimenta, iubeam suppingi soccos?

Fulcra, (ἐρεισμός) à fulciendo, id est, sustinēdo dicta sunt. Sunt enim tabulæ compactæ, seu spondæ, in quibus lecti imponūtur, quòd toros fulciant. eyn bethstoll) een coetse) vng couche.) Verg. Fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gellius, Neq; apud eius lecti fulcrum capsam esse cum strue aut ferro oportet. Suet. in Claud. Adhibebant omni cœna & liberos suos cum pueris, puellisq; nobilibus, qui more veteri ad fulcra lectorum sedentes vescerentur. Sunt, qui lectipedes fulcra interpretentur, alij summas lectorū partes. Nec solum de lectis dicitur, sed etiam de alijs.

Fulgeo, ges. si. sum. à φλὸξ deducit, quod apud Græcos flammam significat: vnde & p lucere, & splendorem emittere sumitur, (σίλβω, αἰγλήω.) scheinē, glitzen.) schijnen, blincken.) resplendir, reluyre.) Luc. lib. 10. Fulget gemma toris & iaspide fulua supellex. Cice. in Catil. Qui nitent vnguentis, qui fulgent purpura. Liui. 1. ab Vrb. Vt primo statim concursu increpuere arma, micantesq; fulsere, gladij horror ingēs spectantes perstringit. Et fulgere (docet Festus) pro ferire prisci dicebant. Vnde fulgur dictū est. Huius composita sunt, Affulgeo, ad aliquid fulgeo. (προσίλβω) Liuius: Et nauium speciem de cœlo affulsisse. Cōfulgeo, simul totus fulgeo. Plau. in Amphit. Ardere censui ædes, ita tum confulgebant. Effulgeo, splendorem emitto. (ἐκσίλβω.) Præfulgeo: vide loco suo. Refulgeo, splendorem reddo. Persius: Quòd si dolosi spes refulserit numi Coruos poëtas, &c.

Fulgetrum, tri. (ἀστραπὴ, στεροπὴ) der blytz, wetterleych) den blixem, weder licht) esclair.) dicitur lux illa, & quasi vibratio luminis, quæ antè cernitur, quàm tonitruum audiatur, cum simul fieri certū sit. der blytz siue wetterleich. Plin. libr. 2. cap 43. Hinc nasci procellas, & si in nube luctetur flatus, aut vapor, tonitrua edi: si erumpat ardens, fulmina: si longiore tractu nitatur, fulgetra; his findi nus

nubem, illis perrumpi. Ibidem cap.54. Fulgetrum prius cerni, quàm tonitrũ audiri, cum simul fiant, certum est: nec mirum, quando lux sonitu velocior. Dicitur etiam Fulgetra, træ, fœm. genere. Plin.lib.27.ca.2. Fulgetras popysmis adorare consensus gentium est.

Fulgidus, a, um. penultima correpta, clarus, splendidus. (στιλπνός.)

Fulgo, is. si, sum, tertiæ cõiugationis, in eadem significatione qua fulgeo. Verg. libr.6. Ille autem paribus quas fulgere cernis in armis. Idem lib.9. Auroq; effulgere fluctus.

Fulgor, oris. splendor. (σέλας) eyn glants, schijn) resplendisseur, lueur.) Plin.lib.7.ca.15. Speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur. Verg.5. Æn. Maculosus & auro Squammã incendebat fulgor. Cic.6 Verr. Cuius fulgore collucere atq; illustrari Iouis Opt. Max. templum oportebat.

Fulgur, uris. & Fulgus, uris, oris. pen. cor. sicut Tergus, oris. vel Fulgus, eris. sicut munus, eris. idem quod fulgetrum, (ἀστραπή.) Constat aũt fulmen & fulgur, æquè ignẽ esse. Fulguratio (vt ait Seneca) nihil aliud est, quàm flamma futura fulmen, si plus virium habuisset: siue fulmen non perlatum vsq; in terras. Fulmen, est fulguratio perducta in terras, & ipsum (vt ita dicam) telum. der strol) die stralen) fouldre.) Plin.lib.2.ca.49. Quòd si simul rupit nubem, exarsitq;, & ignem habuit aut posteà concepit, fulmen est. Hinc aiunt naturalium caussarum scrutatores, quòd fulgura ex nubium collisione generentur in morẽ silicum duriorũ, quos cum comploseris sibi, medius ex his ignis extritus elabitur, atq; ita cum fulgore pariter & tonitrua mugire, tonitrum scilicet sonitu indicante, & fulgura excussi luminis claritate.

Fulgurator, fulgurum excitator. (ἀστεροπητής.) Nonius docet fulguratores fulminis esse inspectores. Cato de moribus Claudij Neronis: Aruspicẽ fulguratorẽ si quis adducat. Cic.2. De Diuin. Nonne intelligis eadem vti posse & aruspices & fulguratores, & interpretes ostentorum.

Fulgurio, is. pen. cor. fulgur iacio. (ἀστράπτω.) Næui. Sanè à suo sonitu claro fulguriuit Iupiter. id est, fulgure afflauit. Fest. Fulguritum, id est, fulmine ictum. Qui locus statim fieri religiosus putabat, quod eum deus sibi dicasse videretur.

Fulguritas, splendor. (ἀστραπὴ, σέλας.) Lucil. Luporum aciem claram, & fulguritatem arborum.

Fulguro, as. pen. corr. fulgur emitto, vel fulgure afflor. (ἀστράπτω.) blitzen) weerlichten, blixemen) fouldroyer & esclairer.) Plin.lib.18.ca.35. Cũ ex omnibus quatuor partibus cœli fulgurabit. Idem lib.9.ca.35. Si fulguret comprimi conchas. Vnde Fulguratum, fulgure tactum vel exustum.

Fulguritassunt, pro fulgure percutiũtur, dixit Plau. in Trinu. Nam fulguritassunt Alternæ arbores, sues moriuntur angina acerrimè.

Fulguralis, le. Cic.1. De Diuin. Quod Hetruscorum declarant & aruspicini, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiã augurales. hoc est, libri, qui de fulgurum inspectionibus tractant.

Fulica, (κέπφος) pen. cor. auis quæ & fulix dicit, marina vel stagnensis (vt inquit August.) paulò supra magnitudinẽ columbæ: à furuo, id est, nigro dicta. eyn taucher, vel hagel gans) vng foulque.) Verg.lib.2. Geor. In sicco ludunt fulicæ. Pli.li.18. cap.35. Loligo volitans, conchæ adhærescentes, echini affigentes sese, aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt. Ranæ quoq; vltra solitum vocales, & fulicę matutino clangore. Sunt qui φήνην fulicam interpretentur, cũ tamen φήνη auis Ægypti sit, aquilæ (vt scribit Suid.) magnitudine: quin & Minerua apud Homerum illi comparata.

Fuligo, penult. producta, similiter à furuo, nigrum è fumo: est autem nigrum illud excrementum, quod ex fumo caminis aut furnis adhæret. (ἀσβόλη, λιγνύς.) rũss) roet, soet) suye.) Plin. libro.35. cap 6. Adulteratur fornacium, balnearumq; fuligine. Columell. libro.1. cap.6. Quoniam fumo & fuligine sapor olei corrumpitur. Fuliginosus, λιγνυώδης.

Fullones, (γναφεῖς) walckers) volders) foullons.) qui curanda, polienda'ue vestimenta accipiunt: à fouendis aqua calida vestibus. Plau. in Aulul. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius. Plin. lib.28. cap.6. Virilis podagris medetur, argumento fullonum, quos ideo tentari eo morbo negant.

Fullonius, a, um. vt, ars fullonia, γναφευτική. Plinius lib.7. cap.56. Plaut. in Pseud. Cras mihi potandus fructus est fullonius. Plin. libr.16. cap.44. Quod notatur & in spina fullonia. Fullonicus, a, um, idẽ. Plaut. in Asin. Si nõ didicisti fullonicam, Non mirandum est: in oculos inuadere optimum est.

Fulmẽ, ignis excitatus è nubibus. (κεραυνὸς, σκηπτός.) vide in Fulgur. Liui.1. ab Vrb. Auentino fulmine ipse ictus, regnum per manus tradidit. Trãsfertur aliquando. Cic. ad Pap. Insanire tibi videris, quòd imitère verborum meorum, vt scribis, fulmina: Idem.2. Tuscul. Nam si omnia fugiendæ turpitudinis, adipiscendæq; honestatis causa faciamus, nõ modò stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunæ contemnamus licebit.

Fulminare, est fulmẽ iacere. (κεραυνοβολέω, κεραυνόω) mit dem stralen schlan) die stralen schieten) fouldroyer.) Seneca: Minore enim igne ad fulgurandum, quàm ad fulminandum opus est. Plini. Fulminantem peierant Iouem. Et fulminatum, fulmine ictum. (κεραυνωθείς.) Idem libro.2. cap.57. Vulnera fulminatorum frigidiora reliquo corpore sunt.

Fultura, sustentatio. (ἔρμα.) idem quod fulcimentũ. Plini. Vt eximantur trabes sine fulturis, ac reponantur. Plinius in Epist. Nam fulturæ ac substructiones, quibus subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quàm sumptuosæ videntur. Colum. libr.1. cap.5. Sed & pro fultura & substructione funguntur aduersus ea, &c.

Fuluus, (πυῤῥὸς) gold gãlb, leberfarb.) goutgheel, leuer verwe.) fauue.) color dicitur qui ex rufo & viridi videtur esse mixtus, in alijs plus viridis, in alijs plus rufi habens. Gold farb & leberfarb, sicut poëta diligentissimus fuluam

aquilam dicit, & iaspidem, fuluos galeros, fuluum aurum, (ἐρυθρὸν) arenam fuluam, leonem fuluum, & æs fuluum. Claudian. Fuluus, (λαφοινὸς) serpentibus attigit Idam, Fuluus adnatat vnda fretis. Plinius libr. 8. cap. 21. Sed atrocissimos habet tauros syluestres maiores agrestibus, velocitate ante omnes, colore fuluos, oculis cæruleis. Fuluus pro viridi. Vergil. 4. Æneid. Atque illi stellatus iaspide fulua Ensis erat. Vbi Seruius: Iaspide fulua, pro viridi: vt, Fuluaq; caput nectentur oliua. Idem 12. Æne. Fulua pugnas de nube tuentem.

Fuluiana, herba. Plin. 26. cap. 8.

Fumarium, locus vbi vina fumo condiebantur. καπνῶν. Martial. Improba Massiliæ quicquid fumaria cogũt. Accipit ætatem quisquis ab igne cadus. Nam vina fumo pręcocem trahunt maturitatem, & celerius vetustescunt, vt docet Columella libro 1. cap. 6.

Fumifico. as. idẽ quod fumigo. (ὑποτύφομαι) Plaut. Eiq; vt Arabico fumificem odore.

Fumigo, as pen. cor. ponitur pro suffio, (ἀτμίζω, θυμιάομαι) & fumigatio pro suffitu. Varr. 3. De re Rust. cap. 16. Verno tempore, & æstiuo ferè ter in mense mellarius inspicere debet, fumigãs leniter.

Fumo, mas. fumũ emitto. (καπνίζω, τύφομαι) rauchen) roocken) fumer.) Verg. Et iam summa procul villarũ culmina fumant. Cic. 7. Verr. Cum fumantes etiam nostras naues reliquissent. Fumare aper dicitur, Martial. lib. 14. Huius compositum est infumo, pen. prod. quod est ad fumum sicco.

Fumus, à furuo, (καπνός) rauch) roock) fumee.) Pli. lib. 12. cap. 17. Tradunt fumum brutæ arboris contra ligna alia esse remedio. Vnde Fumosus, fumo abundans, siue fumo velut tinctũ. (καπνώδης) Cato De re Rust. cap. 130. Codicillos oleaginos, & cætera ligna amurca cruda perspergito, & in sole ponito: perbibant bene, ita neq; fumosa erunt, & bene ardebunt. Idem cap. 38. Item infimi lapides cocti cadent, & minus flamma fumosa exibit. Fuminosus, a. um. idem. Plin. lib. 26. cap. 8. Laudatur Colophonium natione, &c. tenuissimis fistulis, citò liquescens, virus redolens fuminosum. Fumeus, ex fumo existens. (κάπνινος.) Infumibulũ, per quod fumus erumpit. (καπνοδοχίον.)

Fumidus, a. um. Plin. lib. 37. cap. 7. Sunt qui præferant Arabicas Indicis, fumidæq; chrysolitho illa similes esse dicant. Idem libr. 14. cap. 20. Vitia præter supradictã, acor, aut fumidum virus, aut picis adustio.

Fumifer, ra. rum. Verg. lib. 9. Æneid. Pinum & fumiferos infert Mezentius ignes. Idem lib. 8. fumiferam noctem.

Funalia, (λαλοὶ) cerei, quòd ante vsum papyri funes cera circundatos habere solebant: qui mos etiamnum à nobis hodie in sacris obseruari solet. Cicero De Senectute, Delectabatur crebro funali, & tibicine: quæ sibi nullo exemplo priuatus sumpserat, tantum licentię dabat gloria. Plin. De viris illust. Duillio concessum est, vt prælucẽte funali, & præcinente tibicine, à cœna publicè rediret. Funales vero equi sunt, qui fune, hoc est reste, iuncti currũ pręcedunt. (σειραφόροι.) Suet. in Tyb. Dehinc pubescẽs Actiaco triumpho currũ Augusti comitatus est sinisteriore funali equo, cum Marcellus Octauiæ filius dexteriore veheretur.

Funambulus, pen. cor. qui graditur per funes. (σχοινοβάτης.) Terent. in prolog. Hecy. Ita populus studio stupidus, in funambulo Animum occuparat.

Funipeus, pei. idẽ significat quod funambulus. Apuleius: Comœdus sermocinatur, tragœdus vociferatur, funipeus periclitatur.

Funda, (σφενδόνη) eyn schling, schlencker) een slinger) vne fonde.) instrumentum è funiculo factũ, quo funduntur, hoc est iactantur lapides, quæ primum inuenta est in Balearibus insulis. Vergilius lib. 1. Geor. Stupea torquentem Balearis verbera fundæ. Terent. in Eun. Nimis vellem fundam tibi dari, quo illos ex occulto cæderes. Est etiam retis genus, quod in orbem spargitur. ἀμφίβληστρον. quod & reticulum dici solet. Idem in eodem: Funda iam verberat amnem. Accipitur quandoque pro sacculo seu marsupio in modum retis facto, in quo pecuniæ & alia geruntur. Macrob. Cumq; accessisset ad cellam demissa in fundam pauperem manu, paucos denarios protulit, quos principi daret. Quod sacculi genus etiam reticulum vocatur. Horatius: Reticulum panis venales inter onusto Fortè vehas humero. Aliquando pro circulo ex auro, siue alio metallo, quo gemmæ ita nectuntur, vt aurum non nisi margines amplectatur. Plinius: Funda includuntur perspicuæ, cæteris subijcitur aurichalcum. Rursus Funda, (φοῦνδα) vrbs, quæ & Fundi. Hodie solum palustre ibi est, ita tamen vt ædificiorum vestigia ruinæq; cernantur.

Fundamen, & fundamentum, vtroq; modo dicitur pro eo, super quod quid fundatur. θεμέλιον, ὑπόθεσις, βάσις. eyn grund) een fundamẽt) vng fondement) Verg. Fundamẽta locant alij, pars ducere muros. Iacere fundamenta Reipublicę, est quasi dari Reipublicę principiũ. Cic. Cornif. Ego mi Cornifici, quo die primum in spem libertatis ingressus sum, & cunctantibus cæteris ad XIII. Calend. Ianuarij fundamenta ieci, eo ipso die prouidi multum, atq; habui rationem dignitatis tuæ.

Fundanus, a. um. (φουνδανὸς) possessiuum à Funda ciuitate, vt lacus Fundanus.

Fundi, orum. (φοῦνδοι) vrbs Latinorum mediterranea. dicitur & Fundanus ager.

Fundibularij, idem quod funditores.

Fundito, as. pen. cor. sępe fundo. (σπερμολογέω.) Plautus in Amph. Dum cruciatu tuo isthæc hodie verna verba funditas. Idem in Pœn. En monstrũ mulieris, tantula tanta verba funditat. id est, multum & frustra profert. Funditare rem, pro consumere, prodigere, ac profundere. Plau. in Merc. Omni quód modo, cui iuuenis ipse parserit, Me rem videret funditare, ac perdere.

Funditores, qui funda dimicant. (σφενδονῆται) Salust. Ipse cum expeditis cohortibus adhuc funditorum & sagittariorum delecta manu. Cæsar 2. Bel. Gall. Numidas, & Cretas sagittarios, & funditores

ditores Baleares subsidio oppidanis mittit. Sic Liuius.1.Bell.Pun.

Funditus,(ἐκ βάθρων, ἄρδην) pen.corr.aduerbium, significat à fundo,sicut cœlitus à cœlo.Cic.6.Ver. Qui non obtrusit aliqua ex parte monimenta P. Scipionis,sed funditus sustulit,ac deleuit.Idem de Amic.Quæ enim domus tam stabilis,quæ tam firma ciuitas est, quæ non odijs atq; dissidijs funditus possit euerti?

Fundo,as.firmo, & quasi fundamentum facio, stabilio.(καταβάλλομαι, θεμελιόω.) festigen, steiffsetzen) fonderen) fonder.) Verg.8.Æne.Haud procul hinc saxo colitur fundata vetusto Vrbis Argillinæ sedes. Pro quo etiam dicere solemus, ieci fundamentum. Transfertur & ad incorporalia. Quintil.Fundatam paternis auitisq; opibus domum exhaurit. Cic.Quantum in me fuit ieci fundamēta pacis. Huius composita sunt Effundo,as. quod est à fundo euerto, (ἀποθεμελιόω.) Cæcilius:Respublica amisso & effundato pulcherrimo non paruam fecerat iacturam. Suffundo, subijcio. Varro,Qui in domibus lateritijs paululum modo lapidibus suffundatis, vt humorem fugerent,habitabant.

Fundo,dis.fudi,fusum,liquefacio.χέω.geüssen) gieten) fondre.) vnde metalla dicuntur fusa.(χυτά:) id est,liquefacta,fuso aut superinecto plumbo.Plinius libr.34.cap.8.Theodorus,qui labyrinthum fecit Sami, ipse se ex ære fudit, præter similitudinem nobilem, fama magnæ subtilitatis celebratus. Fusus in corpore humor & calor.Cice.2.de Nat.Hinc Fusile,Fusor,& Fusorius.Quoniam verò quæ fusa ac liquida sunt,spargi solent, fundere pro spargere ponitur.Claudian.Et pessima fudit vina cadis.Lactant.lib.6.Fundendus ad vltimum cruor,omnia deniq; amara & grauiora patienter ferenda.Aliquando pro prosternere.ἐδαφίζειν,καταβάλλειν. Vergilius:Nec prius absistit, quàm septem ingentia victor Corpora fundat humo.Aliquando pro profligare,quod vernacula lingua dicimus mettere in rotta,Liu lib.1.Exercitū fundit, fusum persequitur. Aliquādo pro abundāter præbere. Vergil.Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.Aliquando pro largè loqui.ἀπομακρολογεῖν,ἐκρηματολογεῖν,ἀπαντλεῖν,ἐκφυλλεῖν.Idem lib.3.Talia fundebat lachrymans. Aliquando pro demittere, vt apud eundem:Cristisq; à vertice flammā Fundit. Huius composita sunt,Affundo,ad aliquid fundo ἐπιχέω.Pli.Exprimitur folijs succus mollissimis in pila tusis,affuso paulatim vino austero. Confundo, pturbo, opprimo,siue omnia in vnū misceo, coniungo.συγχέω Liu lib.1. Alterius vrbis duo populi in vnum confusi sunt.Verg.libr.3.Qui nunc Ore Arethusa tuo Siculis confunditur vndis.i. coniungitur.Plin.Et si misceantur,facilè confundunt colorem.id est,perturbant. Circunfundo, circumcirca spargo.περιχέω.Apuleius:Atq; eo lis quore stabulū omne circumfundit. Verg.Vndiq; visendi studio Troiana iuuētus Circumfusa ruit. Defundo,deorsum fundo.καταχέω. Cic.2.ad Heren.Nam vt fortè hic in balneas venit,cœpit postquàm defusus est,defricari. Diffundo, & Effundo,de quibus suprà. Infundo,intus fundo,ἐγχέω. Columel.lib.2.Merumq; faucibus,si æstuauerint boues, infundet. Hinc Infundibulum. Quandoque infundere,est supra fundere.ἐπιχέω. Vergilius.1.Georg.Certatim largos humeris infundere rores. Infusum, idem est Plinio quod clyster.τὸ ἐγκλυζόμενον. Offundo,& Perfundo,valde siue per omnes partes fundo, spargo. ἀποβρέχω,διαπάσσω. Ouidius:Perfuditq; genas lachrymis. Profundo,προχέω. Refundo, ἀμείβομαι, ἀντιμβάλλω, rependo. Seneca:Id erat non tam accipere beneficium,quàm refundere. Interdum restituo quod sparsum erat. Idem: Quicquid dederit,ex meo refundam. Interdum reijcio, ἀναφέρω: vt Omnem culpam in te refundam. Interdum retro fundo, euomo. Plinius:Quod hesterna crapula ingurgitauerat,palàm refudit.ἀναδίδωμι. Suffundo, est supra fundo, aut deorsum inijcio. Columella lib.7. Lassæ & æstuanti mulæ ad os in fauces dimittitur,vtrunque in os suffunditur. Plaut in Curc.Mane,suffundam aquulam. Interdum forinsecus spargo,ὑποχέω:cum infundo potius de interiori parte dicatur.Verg.1.Georg. At si virgineum suffuderit ore ruborem Ventus erit.Seruius: Suffuderit, forinsecus habuerit.Hinc Suffusio,(ὑπόχυσις,ὑπόχυμα) qui morbus est oculorum, vulgò cataractam vocant. hæc paracentesi curatur. Est autem παρακέντησις, quæ manu fit à chirurgis, dum curari aliter morbi non possunt. Iungitur prius locus,deinde vel acus vel hamulus infigitur,idq; paracentesis dicitur. Interdum confundo,siue rubore perfundo.Cicero pro inspergo posuit, ad Lentulum scribens:Noui animum cum mihi amicissimum,tum nulla in cæteros malevolentia suffusum. Superfundo,ἐπιχέω.Lactan. lib.6.Extinguitur protinus tanquam igni aquam superfuderis. Trāsfundo,de vno ad aliud fundo, spargo,immitto ue.διαχέω. Cato de re Rust.Vbi dies triginta præterierint,transfundito,ita relinquito. Cic.Dolabel.Libētius omnes meas laudes (si modò sunt aliquæ meæ laudes) ad te transfuderim,quàm aliquam partē exhauserim ex tuis.

Fundum,(πυθμήν)den bodem,gront) le fond) ima pars cuiusq; rei, quæ aliquid liquoris in se contineat,vel ad continendum facta est,vt dolij,nauis, aluei,fluminis,lacus,maris.Seneca: Sera in fundo parsimonia.Hinc Fundamentū,&profundū,quod propriè imum significat. vt profundum mare dictum,quòd procul habeat fundum.Dicitur etiam fundus,di.pro eodem. Cic.Fundus armarij.

Fundus,(χωρίον, ἀγρός) ager, quòd fundat quotannis multa: vel quòd sit rei familiaris fundamentū, nam pecuniarum ratio labilis est.Vel ideo fundus dicitur,quòd planus sit ad similitudinem fundi vasorum.Plaut.in Capt.Quasi fundum vendam, meis me addicam legibus. Et fundi appellatione, (docet Florentinus iurecõsultus) omne ædificium,& omnis ager continetur: sed in vsu, vrbana ædificia,ædes:rustica,villę dicūtur.Locus verò sine ædificio in vrbe,area:rure autē,ager appellatur.

tur; idemq; ager cum ædificio, fundus dicitur.

Funebre, pen. cor. quod ad funus pertinet. ἐπιτάφιον, ἐπικήδειον. Quintil. Quid sibi velit ille funebrium longus ordo pomparum. Et funebres tibiæ, quibus in funere canebatur. Funebris oratio, Cicero 2. De Orat. Funebre vestimentū, Idem 2. De Leg. Funebria iusta, Liu. 1. ab Vrb. Aliquando dicitur, cædibus plenum, vel mortale. Sic Hora. Serm. funebre bellum dixit. φθισήνορα πόλεμον, Hom.

Funerale, idem: sic &

Funereus, a. um. vt funereæ mulieres, ad quas pertinet fun⁹ vtputa soror & mater. Funerea fax. Martial. Funereamq; toris quassat vterq; facem.

Funero, as. pen. cor. sepelio. κατα θάπτω. begrabē) be grauen) enterrer.) Plin. lib. 33. Qui funerari se iussit sestertijs vndecim milibus. Suet. in Domit. Cadauer eius populari sandapila per vespilliones exportatum: Phyllis nutrix in suburbano suo Latina via funerauit.

Funesto, stas, funere inquino. beflecke) polluer) Cic. pro Font. Qui etiam siquando aliquo metu adducti deos placandos esse arbitrantur humanis hostijs, eorū aras ac templa funestāt. Idē pro Rabir. An ego qui funestari concionem carnificis contagione veto? Vnde domus funestata, quæ aliquo funere affecta est. Plaut. Paternam domum funestaui. Aliquando est cruentare.

Funestus, sta. stum. quod est funere inquinatum, & mortiferum, cruentum. beflect) pollu.) Seneca: Vox illa funesta Reip. Itē quod funeribus adhibetur, vt funesta tibia, qua ad funera canebant. Funesta arbor, dicitur à poëtis cupressus, cuius ram⁹ poni ante domum funereā solitus sit, ne quis per ignorantiam ingrediens pollueretur.

Funetum, dicitur in arcus speciem formatum. Et dicitur de vineis, cum breuiores palmites sunt, farmentis ipsis inter se iuncti funium modo.

Fungor, eris. functus, (τελέω, ἀπαλλάττω) eyn ampt verwaltē) een officie bedienē) faire l'office.) significat vti, seu officium aliquod aut dignitatem habere, agereq;, & construitur cum ablatiuo: vt, fungor prætura, fungor vita, quod est, fungor officio vitæ, & munere administrandi corpus. Inde defunctos, mortuos (μακαρίται, μετηλλαχότες) dicimus, qui munia vitę peregerūt. Lactan. Ita enim delegato sibi officio functi sunt. Cæs. 7. Bel. Gal. Hunc ex proximis vnus iacentē transgressus, eodem illo munere fungebatur. Cic. 5. De Fin. Atq; in sensibus hęc est sua cuiusq; virtus, vt ne quis impediat, quo minus suo quisq; sensus munere fungatur in his rebus celeriter expediteq; pcipiendis. Aliquando cum accusatiuo. Terentius in Adelph. Æschinus tuus neq; boni, neque liberalis functus est officium viri. Plautus in Menæch. Nam parasitus octo hominum munus facilè fungitur. Huius composita sunt, Defungor: id est, expedio, finem facio, perago, cesso, & liberor ab aliquo officio vel munere. Vergilius: O tandem magnis pelagi defuncte periclis. id est, qui finiuisti & euasisti pericula. Liuius: Defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere. id est, quæ euaserunt morbos. Terentius in Adelph. Vtinam hoc sit modò defunctum. id est, vtinam hoc malum vltimum sit, quo defungatur, in quo finiat officium suum, scilicet Æschino talia perpetrandi. Perfungor, perfectè fungor. ἐπιτελέω, ἐκτελέω. Cice. Lentulo: Cum & honoribus amplissimis, & laboribus maximis perfuncti essemus.

Fungus, (μύκης) eyn pfifferling) campernoelie) vng champignon ou potiron.) à funere (vt quidam docent) descendit, quòd vescentibus periculosissimus sit, cum vel caligaris clauus, vel chalybis rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut si serpēs primo pascētem adhalauerit. Plin. lib. 22. cap. 23. Fungorum lentior natura, & numerosa genera: sed origo non nisi ex pituita arborum. Tutissimi qui rubent callo, minus diluto rubore quàm boleti, mox candidi, vel apice flaminis insignibus pediculis. Tertium genus suilli, venenis accommodatissimum. Fungorum diuersa sunt genera. nam sunt boleti, pratenses albi, qui in pratis nascuntur Spongioli, à similitudine spongiæ. Digitelli, à digitis. A porrigine porriginosi. Nascuntur & in arboribus fungi, & in spinarum radicibus. Fungus, arborum morbus. Plinius libr. 17. cap. 24. Olea præter vermiculationem, quam æquè ac ficus sentit, clauum etiam patitur, siue fungum placet dici, vel patellam: hæc est solis exustio.

Fungus, pro homine stupido & insulso. Plautus in Bacchid. Adeo'n' me fuisse fungum, vt qui illi crederem? Hinc Fungosus, a. um. quod est rarum & leue, ad similitudinem fungi. μυκητώδης. Plinius: Hunc totum fungosa replet medulla. Et fungositas à fungoso dicitur. Idem, Tota fungositas derasa.

Funginus, a. um. quod est ex fungo. Plaut. in Trin. Pol hic quidem Fungino genere est, capite se totum tegit.

Funiculus, diminutiuum à fune. καλώδιον, σχοινίον. Cic. 2. De Inuent. Vsque adeo vt dominus nauis, cum idem gubernator esset, in scapham confugeret, & inde funiculo qui à puppi religatus est, scapham annexā trahebat, nauim quoad posset moderaretur. Ponitur quandoq; pro mensura certi itineris. Iuxta enim Ægyptios in ripis fluminum solent naues funibus trahere, certa habentes spacia, quæ appellant funiculos, vt labori defessorum recentia trahentium colla succedant. Nec mirum si vnaquęq; gens certa viarum spacia suis appellet nominibus, cum & Latini mille passus vocent, & Galli leucas, & rastas vniuersa Germania, atq; in singulis nominibus diuersa mensura sit.

Funis, (κάλως, σχοῖνος, μήρινθος) eyn seyl, cordel, schnūr) een seel, coorde, snoer) corde.) tam masculini, quàm fœminini generis est: & à fundo, dis, deduci videtur, quod dum trahitur, atque attenuatur linum, fundi videatur. Lucret. apud Gellium libr. 12. cap. 10. Haud, vt opinor, enim mortalia secla supernè Aurea de cœlo demisit funis in arua. Plinius libro. 16, cap. 1. Vlua & palustri iunco funes nectunt.

Funus, neris. pompa, quæ fit exequijs mortuorum,

ka

κηδεία cyn leich oder leichfolgung) eē lijck) conuoy des obseques.) A funalibus dictum funus, quòd incensi funes mortuis præferebantur: quoniam noctu efferebantur cadauera. Vel potius à φῦνος Ionicè, pro φόνος. Ennius: Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit. Terent. in And. Funus interim procedit, sequimur, ad sepulchrum venimus. Cicero De Amicitia: Quàm autem ciuitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum est. Interdum ponitur pro cadauere. νεκρός. Terentius: Effertur funus. Interdum significat mortem. Vergilius: Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Quandoque pro sepulchro. τάφος. Vergilius: Ergo instauramus Polidôro funus.

Fuo, fuis. fui. futum. significat arguo, & sum. Plaut. in Amph. Ne quis tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi. Hinc futo, as. de quo infrà.

Fur, (φώρ, κλέπτης) eyn tieb) een dief) larron) generis communis, subtractor: à fero, quòd ferat: id est, auferat res alienas. Vel (vt docet Var. lib. 14. Rerum diuin.) à furuo, nigro, quod furta clàm fiant, & plerunq; in nocte. Sabinus à fraude: alij à Græco φώρ, à quo furtū deducitur. Plaut. in Aul. Tametsi fur mihi es, molestus non ero furi. id est, fureris mea. Idem in Rud. Fures mihi estis. Fur à Varrone dicitur, qui fucus in apibus nominatur, lib. 3. de re Rust. cap. 16. Interdū fur capitur pro seruo. Vergilius: Quid domini faciēt, audent cum talia fures? Composita sunt Bifur, & Trifur, (τρίφωρ) Plaut. Verberabilissime etiam rogitas? non fur, sed trifur. hoc est summè fur. Aurifur, qui furatur aurum. χρυσοκλέπτης. Furculus, secundū Priscianum, diminutiuum est à fur. Furunculus, item diminutiuum, quære suo loco.

Furax, acis, dicitur qui facilè furatur, & furtis faciendis animū applicat. κλωπικός, κλεπτικός. stàlich, diebisch) steelachtich.) vt furax aleator, furax seruus, furaces manus, Cic. Furacitas, tatis. Plinius lib. 10. cap. 29. Cui soli aui furacitas auri argentiq; præcipuè mira est. Furaciter aduerbiū. Cice. in Vatin. Cumq; omnium domos, apothecas, naues furacissimè scrutarere, &c.

Furca, (δικράνη, σκόλοψ) cyn gabel, furcke) een gaffel, vorcke) vne fourche) à fero, instrumentū quo stramenta feruntur. Horat. in Epist. Naturam expellas furca licet, vsq; recurret, Et mala perrumpet furtim vestigia victrix. Dicitur etiam furca, omne id, quo quid sustentatur in modū furcæ factum. Plin. lib. 14. cap. 2. Furcas subdere his necessarium. libr. 9. cap. 8. Tunc piscatores circundant retia, furcisq; subleuant. Vnde Bifurcus, & Bifurcatus, & Bifurcatim. Huius diminutiuum est furcula. Liu. 8. Bell. Mace. Momento enim ad inane suspenso furculis ab hostibus muro peruenerunt. A quo fit aliud diminutiuum Furcilla.

Furciferi, dicebantur serui, qui ob leue delictū cogebant à dominis ignominiæ magis, quàm supplicij caussa circa vicinos furcam in collo ferre, subligatis ad eā manibus, & prędicare peccatū suum, simulq; monere cæteros, ne quid simile admitterent. Vnde Plutar. in vita Coriolani: Furcifer hic nomen est, quod maxima pœna apud antiquos seruo peccāti erat, vt is plaustri lignum, cui temo affigitur, spectante vicinia ferens circumageret. quod vbi factum erat, inuidus à domesticis & vicinis existimatus, furcifer appellabatur. Nam Latini lignū illud furcam appellant. Plaut. in Amph. Ego pol te istis tuis pro dictis & malefactis furcifer Accipiam. Cic. in Vatin. Quod in illo viro & tum ferēdum esset, & maximis rebus, quas postea gessit, obliterādum, id tu tibi furcifer sumes? Terent. id And. Oh, tibi ego vt credā furcifer? Hinc Trifurcifer, summè furcifer dicitur; sicut Triuenefica, summè venefica.

Furcilis, pen. cor. instrumentum bidentatū, tridentatum'ue, quo vtimur ad extrahendum fimum.

Furcilla, diminutiuum à diminutiuo furcula est, & significat instrumentum quo frumenta cillentur, hoc est, mouentur: (nā cillere mouere est.) & quo fœnum, palea, & id genus reliqua iumentis ministrantur. hoc rustici in fœno colligendo vtuntur. Varro lib. 1. de re Rust. Herba cum crescere desijt, & æstatibus arescit, subsecari debet, & quoad pera rescat, furcillis versari. Columella, Baculis, furcillis'ue contundant.

Furfur, nomen auis, & purgamentum farinæ. πίτυρον. gruys, klyen) semelē) du son, du bran.) Plaut. in Capt. Tum pistores scrophipasci, qui alunt furfure sues. Vnde furfureus, a. um. quod est ex furfure. πιτυρίας. Et furfures, morbus capillorum, ac faciei: fuliginosa videlicet illa excrementa sicca, & alba, ac tenuia, quæ super poris colliguntur. πιτυρίασις. Plin. lib. 20. cap. 9. Discutit & ex folijs strumas, quadrimis diebus soluta. Furfures capitis & vlcera manantia illita ex oleo cocta.

Furfurosus, a. um. Pli. lib. 12. cap. 25. Color in quacunq; natione præfert rufus, deterior furfurosus, hoc est, qui veluti furfuribus permixtus apparet.

Furiæ, (ἐριννύς, ἀλάστορες) deæ furoris sunt dictæ, & Noctis Acherontisq; filiæ fuisse memorantur, Alecto, Tisiphone & Megæra. Vergilius: Dicuntur geminæ pestes cognomine Diræ, Quas & Tartaream nox intempesta Megæram Vno eodemq; tulit partu. Fictum est à poëtis inferna loca furias habitare, sed tormenta sceleſtæ mentis esse voluerunt. Cicero pro Roscio: Nolite putare quemadmodū in fabulis sæpenumero videtis, eos qui aliquid impiè sceleratéq; commiserunt, agitari & perterreri tędis ardentibus. Sua quenq; fraus & suus terror maxime vexat. suum quenq; scelus exagitat, amentiáq; afficit: suæ malæ cogitationes conscientiæq; animi terrent. Hæ sunt impijs assiduæ domesticæq; furiæ, quæ dies noctesq; parentū pœnas à sceleratissimis filijs repetant. Tres etiam furiæ significant tres animi affectus, qui homines in omnia facinora præcipites agunt, videlicet ira, cupiditas, libido. Ira vltionē desyderat, cupiditas opes, libido voluptates. De istis Euripides in Orestis tragœdia. ne furias easdē esse cum Parcis existimes, quæ Parcæ sint, suo loco cognosces.

Furiatus, q ex causa furit. ἐμμανής. Verg. Non tulit

lit hanc ſpeciem furiata mēte Chorœbus. Seru.

Furibundus, qui vehementer furit. ϑυμώδης, παραπληκτικός, μανιώδης. wütig, entruſt) woedende, raſende) furieux.) Salluſt. Tum ille furibundus, quandoquidem circumuentus, inquit, agor, incendium meum ruina extinguam. Cic. pro Seſtio: At cum ille furibundus incitata illa ſua vecordi mente veniſſet, &c. Idem .13. Phil. Cæſaris enim incredibilis ac diuina virtus latronis impetus crudeles ac furibundos retardauit.

Furio, as. cum furore concito. ἐκμαίνω. Horat. libr. Carm. Quæ ſolet matres furiare equorum.

Furioſus, dicitur à quo furor nunquam recedit. μανιώδης, ἐμμανής, ἐκστατικός, vnſinnig, taubſuchtig) raſende, dul) forcene, enrage.) Cice. 3. Tuſc. Itaq; non eſt ſcriptum, ſi inſanus: ſed, ſi furioſus eſſe incipit. Idem pro Cluent. Mulier iam non morbo, ſed ſcelere furioſa. Furioſè, aduerbiū. Cic. ad Att. Et ſi ſolet eum, cū aliquid furioſè fecit, pœnitere.

Furnaceus, a. um. qđ ad furnū pertinet. βαλανευτικός. Plin. Nā furnaceis panibus binas adijciūt libras.

Furnaria, (βαλανευτική) abſolutè dicitur: ſicut cœnacularia, & ſagaria. Dicitur autem quis furnariam exercere, qui ex furno paniſq; coctura quæſtū facit: vel qui furnos locat conductoribus. Sueton. de Vitel. Cuius filius ſectionibus, conſuturis vberius compendium nactus, ex muliere vulgari Antiochi cuiuſdam furnariam exercentis filia, equitem Romanum genuerit.

Furnariæ, (βαλανευτικαί) mulieres vulgò dicuntur furno operantes.

Furnianus, a. um. adiectiuum: vt, Furniana vaſa, à Furnio inuentore fortaſſis dicta. Plin. lib. 33. ca. 11. Vaſa ex argento mira inconſtantia humani ingenij variat, nullum genus officinæ diu probando, nunc Furniana, nūc Clodiana, nūc Gratiana, &c.

Furnum, (ἐρεβεννόν) obſcurum: à quo furnus, fornax, fumus, furiæ, fuligo, fulica.

Furnus, (ἰπνός, κρίβανος, φοῦρνος) eyn bach ofen) een back ouen) vng four.) à furuo, id eſt, nigro colore, propter fuliginem, vel propter obſcuritatem quam intus habet, vt inquit Porphyrio: locus in quo panis coquitur. Differtq; à clibano, qđ clibanus mobilis eſt, & quaſi paruus furnus, teſtaq; aliquando tegitur, ſed ferè e metallo fit. Interdū etiā ex lapide conſtat, non tam pani quàm alijs dapibus coquendis ſeruiens. Furnus verò, ex cæmento & calce conſtat, magnuſq; & immobilis eſt. Plin. Cortices quoq; decuſſi lini clibanis & furnis præbent vſum. Os furni, præfurnium dicitur.

Furo, is. ere, ira exagitor. μαίνομαι. wüten) raſen) eſtre forcené, enragé.) Apul. Furit, enſem corripit, fertur in eum præceps, nil tale timentem aggreditur. Quandoq; eſt inſanire. Cic. lib. 1. Offi. Verſutum & callidum factum Solonis, qui quò tutior vita eius eſſet, & plus aliquanto Reip. prodeſſet, furere ſe ſimulauit.

Furenter, aduerbium. Cic. ad Att. lib. 6. Dionyſius mihi quidem in moribus eſt: pueri autem aiunt eum furenter iraſci.

Furor, aris. furtum facio, clàm alienū aufero. κλέπτω ſtelen) deſrobber.) Cic. 6. Ver. Tum primum intellexi ad eam rem iſtos fratres Cybiratas fuiſſe, vt iſte in furando manibus ſuis, oculis illorū vteretur. Plin. lib. 12. cap. 14. Nemo furatur alteri.

Furor, furoris, (μανία, τῆς διανοίας παραφορά) wütigkeyt, vnſinnigkeyt) raſernye, onſinnicheyt, verwoetheyt) rage, fureur.) inſania: quamuis inter ſe differant, ſicut Cicero lib. 3. Tuſcu. declarat: Itaq; non eſt ſcriptum ſi inſanus, ſed ſi furioſus eſſe incipit. Inſaniam enim eſſe cenſuerunt inconſtantiā ſanitate vacantem, quæ tamē poſſet tueri officiorum & vitæ communem cultum atque vſitatum. Furorem autem rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem. Quod cum maius eſſe videatur quàm inſania, tamen eiuſmodi eſt, vt furor in ſapientem cadere poſſit, non poſſit inſania. Fit enim furor aliquando vitio valetudinis, vt ijs qui melancholici appellantur, quos tamen Ariſtoteles cenſuit habere aliquid in animis præſagiens atq; diuinū. Aliquando accipitur pro mente vi quadā diuina concitata, qualis eſt furor poëtarū. Negat quippe Democritus quempiam poetarum magnum eſſe poſſe ſine furore. Cice. Ineſt igitur animis præſagitio, extrinſecus iniecta atq; incluſa diuinitus, ea ſi exarſit acrius, furor appellatur, cum à corpore animus abſtractus diuino inſtinctu concitatur. Interdum furor ſumitur pro nimia ira: Quis furor ô ciues, quę tanta licentia ferri? Dictus furor, quòd huc atq; illuc temere feratur.

Furtificus, a. um. quod furtum facere ſolet. ἐπίκλοπος. Plaut. in Perſa, Vbi illa altera eſt furtifica læna. Idem in Pſeud. Vt prærodatis veſtras furtificas manus.

Furtim, aduerbiū ſignificat latenter. λαθραίως. heymlich) en cachette.) Verg. lib. 3. Æn. Infelix Priamus furtim mādarat alendū. Cic. pro lege Agra. Quid Alexandria, cuncta Ægyptus? vt occultè latet? vt recondita eſt? vt furtim tota Decemuiris traditur? Furtim habere, id eſt, occultare, κλέπτειν.

Furtiuus, a. um. (κλοπιμαῖος) pen. prod. quod furto raptum eſt, in ſignificatione paſſiua. Plaut. in Perſa, Quæ furto raptæ erant, furtiuas vendere ingenuas collibertus meus. Ibidem, Adduxi ſimul forma expetenda liberalem mulierem, Furtiuam, abductam ex Arabia penitiſſima. Quandoq; furtiuum dicitur clandeſtinum. Vnde & furtiuæ literæ, & furtiua ſcripta, quæ artificio quodā fiunt, ne legi poſſint ab alio, quàm ab eo ad quem ſcribuntur. Gel. Res quaſdam occultas nunciare regi furtiuo ſcripto volebat. Sic furtiuæ excurſiones. Liu. 4. Belli Pun.

Furtum, (κλοπή, κλέμμα) eyn dibſtal) dieuerye) larrecin.) vt Paulus Iureconſul. definit, eſt contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi gratia, vel ipſius rei, vel etiam vſus eius poſſeſſioniſ'ue, quod lege naturali prohibitum eſt admittere. Veteres tamē dicebāt furtum, quicquid clàm committeret. Vergil. Vulcani Martiſq; dolos, & dulcia furta. Hinc furta pro adulterijs leguntur. Tibull. Celari vult ſua furta Venus. Pro inſidijs. Vergil. libr. 11. Furta paro belli conuexo in tramite ſyluæ, Armato vt

biuiam

biuias obsidam milite fauces. Salluſt.lib.1.Hiſt. Metu gẽtis ad furta belli peridoneę. Furta dome ſtica vocãtur,quę ſerui dominis,vel liberti patro nus,vel mercenarij apud quos degũt ſurripuerũt.
Furuæ hoſtiæ,dicebantur quæ Ditis patris,& Proſerpinæ aris immolabantur.
Furunculus,etiam diminutiuum à fur. Cic.in Piſo. Olim furunculus, nunc etiam rapax. Accipitur etiam quandoq; pro muſtella ſylueſtri, qua in cauernis cuniculi capiũtur.ἰκτὶς. Et furunculus (δοθιὴν, φύγεθλον) dicitur tuberculum acutum, cum inflammatione ac dolore in carnoſis maximè partibus, vt ſcribit Galenus. Prouenit ex humoribus craſſis, differtq; à phymate, quòd hoc maius eſt furunculo,rotundius atque planius. Fit etiam furunculus ex capillamento. Columella libro 5. Plerunque autem germen de cicatrice procedit, quod ſiue longum profiluerit, in flagellum ſubmittitur:ſiue breuius in pollicem, ſiue ad modum exiguum in furunculum, is ex quobbet minimo capillamẽto fieri poteſt. Dictus furunculus,quòd quaſi furtim naſcatur.
Fuſcina,(διόκρανον,τρίαινα) pen.cor.telum tridens, ſiue triſulcum piſcatorium, quòd fundo natantia capiat. Inſigne Neptuni erat, vt apud Priapeiam, Neptuni fuſcina telum. Cicero.1.De Natur. Dant etiam Deo arcum, haſtam, clypeum, fuſcinam,fulmen. Hoc etiam retiarij in gladiatorijs ludis vtebantur. Iuuenalis: Vicerat hoc monſtrũ manicati fuſcina Gracchi. Alij tunicati legunt.
Fuſcinula,diminutiuum,parua fuſcina. δικελλίδιον,ἰχθυάγρον.
Fuſcus,a.um.(φαιὸς) braunſchwartz) bruyn) brun) color ſubniger, id eſt,non plenè niger: qualis eſt Indorum meridionalium, & Æthiopum color. ſchwartzrot. Fuſcum pilum,Plinius libro 8.cap. 21. Fuſcum falernum,Martialis. Fuſca vox, Cicero 2.de Nat.opponitur canoræ. Poteſt dici ein dimmerechte ſtim.
Fuſè, aduerbium: hoc eſt abundanter, & copioſè. Cicero 3.de Finib.Poteſt id quidem fuſe & copioſe, & omnibus electiſſimis verbis, grauiſſimiſq; ſententijs rhetoricè & augeri & ornari. Idem 4.Tuſcul.De cuius excellentia multa quidem dici quamuis fuſe lateq; poſſint,ſed breuiſſime illo modo.
Fuſile,penult.corr.quod fundi poteſt,ſeu quod fuſum eſt, vel quod pronum eſt ad fundendum. χυτόν. Gellius:Qui ſunt leues,& fuſiles, & importuni locutores.
Fuſim,aduerbium ſignificat ſparſim. χύδην. Et fuſè, prolixè, διεξοδικῶς.
Fuſius,(φούσιος) pro Furius antiqui dixerunt, vt Valeſius pro Valerius.
Fuſio,onis. Cic.1.de Nat.Ipſumq; mundum deum dicis eſſe,& eius animi fuſionem vniuerſam.
Fuſores,qui fundunt: id eſt,liquefaciunt.χωνευταί.
Fuſorius,a.um.(χωνευτικὸς) quod ad fuſionem,hoc eſt,liquefactionẽ pertinet.ſeu quod funditur, aut fundi poteſt: vt,opus fuſorium. Fuſorium vas,in quo metalla liquefiunt.Et ars fuſoria,(χωνευτικὴ) ars fundendi, miſcendi, tranſmutandiq; metalla, in qua multi ludibrio habiti ſunt, dum cuperent diuites fieri,ad inopiam redacti ſunt.
Fuſtis,huius fuſtis,maſc.gen.lignum teres & acutũ, quod & ſudes dicitur.eyn ſteck,ſtang) eenẽ ſtock) vng baſton)Plau.in Amph.Quonã modo?M. Auferere,non abibis,ſi ego fuſtẽ ſumpſero.Pli.lib.14. cap.13.Inuenimus inter exempla,Egnatij Mecennij vxorem,q; vinum bibiſſet è dolio, interemptã fuſte à marito.Cice.Cecin. Quid igitur ſi glebis, aut ſaxis,aut fuſtibus aliquem de fundo præcipitẽ egeris? Fuſtuariũ,ſubſtan.pœna quę fuſte infligit. Cic.3.Phil.Nam ſi illæ conſul fuſtuariũ meruerũt legiones,quæ Conſulẽ reliquerũt. Liu.5.de mode ſtia Veientũ: Fuſtuariũ meretur, q ſigna relinquit. Fuſtigo.as.are.fuſte ſtimulo. μαστιγόω,ξύλῳ παίειν.
Fuſura,æ.Pli.lib.33.cap.6.Molybditis plumbi ipſius fuſura,quæ fit Puteolis,& inde habet nomen.
Fuſus,a.um. (χυθεὶς) participium à fundo, dis. Fuſus, fuſi.&
Fuſum,fuſi,neu.ge.(ἄτρακτος) ein ſpindel)een ſpille) fuſeau.) inſtrumentũ quod mulieres nendo digitis voluunt: à fundẽdo dictũ,quòd dum trahiť, voluẽdo quaſi liquefieri videtur. Pli.lib.11.cap.23 Lanificia mox in fila tenuantur iunceo fuſo. Idẽ libro 28.cap.2.Pagana lege in pleriſq; Italiæ prędijs cauetur, ne mulieres per itinera ambulantes torqueant fuſos,aut omnino detectos ferant.
Futile,pen.cor.quod facilè fundit. ἐκχυτὸν,χαλαρὸν. Vnde vas futile, quod erat latiſſimi oris, ex altera parte arctum,quod ſtatim poſitum effundebatur. Vtebantur eo in ſacrificijs deæ Veſtæ, quia aqua ad ſacra hauſta in terra non ponitur:quòd ſi fiat, piaculũ eſt.Vnde excogitatum vas eſt, quod ſtare non poſſet,ſed poſitũ ſtatim effunderetur. A quo futiles, (χαλαροὶ, φλυαροὶ) eyn ſchwetzmaul) eenklappaert)vng languaert) dicti ſunt,qui continere tacenda non poſſunt,ſed ea effundunt. Apuleius:Leuis homo & futilis,ac rimarũ plenus. Terent.in Andr.Tam iners, tam nulli conſilij ſum: ſeruon' fortunas meas me commiſiſſe futili?Idem in Adelph.Tu quantus quantus,nihil niſi ſapiẽtia es:Ille futilis,ſomniũ. Futilitas,atis.Ci.2.de Nat. Hæc & dicuntur,& creduntur ſtultiſſimè,& plena ſunt futilitatis, ſummæq; leuitatis. Futilè, (φλυαρῶς) aduerbiũ,pro futiliter. Ennius,Vt quod factum eſt futilè,amici nos feramus fortiter.
Futinus, (φοῖνος) erat deus, in cuius ſinu pudendo nubentes præſidebant,vt illarum pudicitiã prior deus delibaſſe videretur.
Futio,futis,(ἐκχέω) aufsgeuſſen,aufsrinnen) wtloopen) couler hors,)effluo,à quo componitur effuſio,de quo alibi.
Futis, vas aquarium quo aqua in triclinium infundebatur.
Futo,as. redarguo. à quo confuto, & refuto, ἐλέγχω. vide in dictione refuto. Cato futauit vſus eſt,pro ſæpius fuit.
Futuo,futuis,futui,fututum,(ὀχεύω,βινέω, συνουσιάζω) obſcœnũ verbũ,quod à futio deduci videtur, cum nihil aliud ſit futuere, quàm ſemẽ effundere.

DE LITERA G.



G Litera muta est, quæ in verborum præteritis mutatur in ct, vt legor lectus, agor actus. Aliquãdo in s, vt spargo sparsi, mergo mersi. Aliquando in x, vt rego rexi, pingo pinxi. Apud Græcos quod illi per κ scribunt, quandoq; nos per g scribimus, κύκνος, nos cygnus: illi κόβιος, nos gobius, vel gobio.

G ANTE A.

GAba, per simplex b, (γάβα) teste Iosepho libro. 5. Antiquitatum Iudaicarum, Galilææ oppidum est.

Gabalum, (γάβαλον) pen. communi, oppidum Auernorũ in Gallia Aquitania, Narbonensi terræ proximum. Hinc Gabalici, (γαβαλεῖς) populi apud quos olim fiebat optimus caseus.

Gabalus, penult. prod. apud veteres crux, siue patibulum dicebatur. Varr. Nos barbari, quòd innocentes in gabalum suffigimus homines: vos non barbari, quòd noxios absoluitis.

Gabaon, (γαβαὼν) olim metropolis & regalis ciuitas Euchorum, & nunc (vt refert Hieron.) ostenditur villa eodem nomine in quarto milliario Betelis contra occidentalem plagam iuxta Rhama, vbi Salomon oblatis victimis diuinum meruit oraculum.

Gabaonitæ, (γαβαωνῖται) pen. prod. sunt populi in Gabaon habitantes.

Gabatæ (γαβάται) penult. corr. vasa concaua, edulijs pulmentarijsq; aptissima. Martialis: Transcurrunt gabatæ, volantq; lances. Et alibi, Sic implet gabatas paropsidesq;.

Gabba, per duplex bb, (γάββα) Syriæ vrbs.

Gabij, orum. (γάβιοι) Volscorum vrbs fuit. 70. millibus passuum ab vrbe distans, à Galacto & Bio fratribus Siculis condita, sicut scribit Solinus, vbi latomiæ plus quàm reliquæ lapides Romæ suppediantes. Hinc Gabini, (γαβῖται) dicti sunt homines Gabijs habitantes.

Gabinus, pen. prod. toga, quæ sicut docet Seruius, sic in tergũ reiecta est, vt vna eius lacinia à tergo reuocata hominem cingat. quo vestimenti genere vtebatur Consul bella indicturus.

Gabriel, (γαβριὴλ) Hebraicè, Latinè fortitudo Dei dicitur.

Gades, (γάδειρα, τὰ) duæ insulæ sunt, & vtranque tam singulari numero Gadam, quàm plurali Gades appellamus. Et sunt in fine Bethicæ prouinciæ, & in extremo nostri orbis versus occidentem vbi Europa ab Aphrica dirimitur. Vocabulũ Pœnum est, quod septum indicat, eo quòd in morem sepis circundetur. Gadis maior insula, quam alij Erythræam, quoniam Tyrij ab origine eorũ orti, ab Erythræo mari ferebantur. Alij Aphrodisiam, quidam Iunonis insulam vocauere. Distat à Calpe septingentorum quinquaginta stad. interuallo, parua quidem insula, sed virorum dignitate excellens. In qua equestris ordinis Gaditanos (γαδειρεῖς, γαδειρίτας, γαδιτανὸς) quingentos in vno censu numeratos aliquando fuisse compertum est, in vno atque perexiguo oppido, quod Gadium vocabatur. In hac insula Geryones habitauerunt. Gadis minor insula habet oppidum ciuiũ Romanorum, quod Iulia appellatur. In Gadeo erat templum Herculis honoratum, in quo quidam columnas illas esse existimant, quæ Herculis columnæ nuncupãtur. Suid. Sunt autem ex ære cubitorum octo. Inde Gaditanus, a. um. (γαδιτανὸς) penult. prod. vt, mare Gaditanum. Et Gaditanæ puellæ, dicuntur libidinosæ, procaces. Martial. De puella Gaditana: Tam tremulum crissat, tam blandum prurit, vt ipsum Masturbatorem fecerit Hippolytum. Gaditani oriũdi sunt à Tyrijs: vnde Lucan. Tyrijsq; à Gadibus hospes.

Gadir, (γαδειρεὺς) neutri generis, vrbs opulenta in Gadibus, de qua Priscianus lib. 5. ait, Vt alij tradiderunt Tartessum Hispaniæ ciuitatem, quam nũc Tyrij mutato nomine Gadir habent. Rufus Festus in descriptione orbis:

Gadir prima fretum solida supereminet arce,
Attollitq; caput geminis inserta columnis:
Hæc Continussa prius fuerat sub nomine prisco,
Tartessumq; dehinc Tyrij dixere coloni:
Barbara quæmetiam Gades hanc lingua frequẽtat,
Pœnus quippe locum Gadir vocat vndiq; septum.

Gadares, (γάδαρα) ciuitas Syriæ non longè ab Ascalone, ex qua Theodórus rhetoricæ præceptor, qui Strabonis ætate floruit, Gadareus, (γαδαρεὺς) dictus est.

Gætuli, (γιτοῦλοι, Strab. γαιτοῦλοι, Steph.) Aphricæ populi sunt. Aphricã initio Libyes habuerunt, deinde Aphri, postea Gætuli, postremò Numidæ.

Gætulia, (γιτουλία) pars Aphricæ, quæ proximos habet Garamantas. Inde Gætulus, penul. producta. Vergil. libr. 4. Destruat, vt captam ducat Gætulus Hiarbas. Iuuen. Cum Gætula ducem portaret bellua luscum. Ouidius, Quid dubitas vinctam Gætulo tradere Hiarbæ?

Gagates, (γαγάτης) seu Gages, nomen fluuij in Sicilia: & nomen lapidis preciosi in eo primum reperti: quamuis etiam in Anglia abundet. Hic lapis, quamuis rudis & rusticus videatur, diuini tamen nescio quid in se habet. Ignem enim alit in laternis, quem solo oleo licet extingui. Si quis autem aquam & eius lapidis frustula biberit, si carnis senserit maculas, extemplò emingit, neque cohibere vrinam potest: at si virgo, non cogitur meiere. Plinius. libr. 36. cap. 19.

Gages, (γάγαι) in Lycia haberi constat oppidum ab amne Gaga, vbi & Gages lapis inuenitur. Diosco. Amnis à quo lapis nomẽ habet, Gages appellatur.

Gagites, lapis est in aquilarũ nidis repertus, ad multa remedia vtilis, nihil verò igne deperdẽs. Est aũt lapis iste intus prægnãs. quẽ si quatias, alius quasi in vtero sonat. fuluus est, & tereti figura. Hunc Zoroastes magus omnibus lapidibus prætulit, maximamq; illi tribuit potestatem, vocaturq; aliter ἀετίτης ab aquilarum nomine. ἀετὸς enim Græcè aquilam significat.

Galaad, (γαλαὰδ) mons est, à quo ciuitas in eo condita sortita est vocabulũ, quã & accepit de Amorreo

reorum manu Galaad filius Machir filij Manasse.

Galactophagi, (γαλακτοφάγοι) populi Scythiæ, dicuntur & Lactiphagi.

Galactopotæ, (γαλακτοπόται) pen. prod. lac potantes. Colum. libr. 13. Quibusdam nationibus frumenti expertibus victum commodat, ex quo Nomadum Getarumque plurimi γαλακτοπότες dicunt.

Galanthis, (γαλανθίς) vt est in fabulis, Alcmenæ ancilla fuit, quæ cum domina sua, partus doloribus laborans, à Iunone, ne pareret, impediretur, mira astutia dicitur deam elusisse: venisse quippe ad eã risu ac lætitia gestientem, & solutam iam partu reginam mentiendo confinxisse. qua re intellecta, admiratione simul ac dolore concitatam deam resolutis manibus surrexisse. Tunc subitò Alcmenam sine vllo cruciatu Herculem enixam: Lucinã verò indignatam mox Galanthidem in animal sui nominis, hoc est in galen, id est mustelam mutasse, hac addita pœna, vt ore quo præcipuè peccauerat, pareret.

Galanthis, idis, mustela, à qua piscis quidam dictus est. Hæc & gale (γαλῆ) dicitur, & galeus.

Galatæ, (γάλαται) pen. corr. populi qui Galatiã habitant. Hi primo Gomoritæ dicti sunt à Gomor Iaphet filio (vt Iosephus libro. 1. refert) & fratre Aiacis, qui ad ea loca veniens, ibi sedes posuit.

Galatea, (γαλατεία) Nympha marina, à lactis candore sic dicta, quasi lactis Dea, γάλα enim lac significat.

Galatia, (γαλατία) regio minoris Asię. Hæc ab oriente Cappadociam & Halym fluuium, ab occidente Bithyniam & Asiam, à meridie Pamphiliam, à septentrione Pontum Euxinum habet, quam olim Galli ex Europa venientes habitarunt, & Gallogræcia dicta est.

Galaxæra, nympha marina, à lactis cãdore sic dicta.

Galaxia, (γαλαξίας) & galatites, gemmæ sunt colore lacteo, intercurrentibus candidis venis.

Galba, vermiculus miræ exilitatis, qui nascit in æsculis: à quo qui primus Sulpitiorum cognomen Galbæ tulit, (γάλβας) ab exilitate ita vocitatus est: quem alij è contrario, quòd præpinguis fuerit nominatum scribunt. Talem enim Galli vocant galbam. Alij quòd oppidum Hispaniæ frustra diu oppugnatum, illatis demũ e Galbano facibus, succenderit. Nonnulli quòd in diurna valetudine galbeo hoc est remedijs lana inuolutis, vteretur.

Galbaneus, a um, adiectiuum à galbanus. Vergil. 3. Georg. Galbaneoque agitare graues nidore chelydros. Idem. 4. Georg. Hinc iam galbaneos suadebo incendere odores.

Galbanus, penult. corr. fœm. gen. & Galbanum neutri, succus est siue lachryma cuiusdam herbæ similis ferulæ, quę in ipso frutice in æstate prorumpit & multis est apta medicaminibus. Græci χάλβανον dicunt per ch, nostri verò ch in g conuertunt. Luc. lib. 9. Hic ebulum stridet, peregrinaque galbana sudant. Galbanũ in Syria gigni testis est Plini. lib. 12. ca. 25. Quod syncerum, si vratur, fugat nidore serpentes. Est etiam hoc nomine genus vestimenti delicatorum, à colore albo ac sublucido, quod nullos habet pilos. Iuuenalis, Cærulea indutus scutulata & galbana rasa. Inde galbanatus, nomen simile participio formauit Martial. quod est galbano indutus: accipiturque pro homine molli & effœminato, Iacet occupato galbanatus in lecto.

Galbeum, ornamenti muliebris genus.

Galbinus, a. um. penul. prod. mollis & lasciuus. Martialis, Galbinos habet mores. Tunica quoque galbina à colore dicta est. Flauius Vopiscus in Aureli. Inter hæc fuit tetricus chlamyde coccea, tunica galbina.

Galbuli, (σφαιρία) pilæ cupressi. Varro libr. 1. de re Rust. Quædam ad orientẽ sunt vsque adeò parua, vt sint obscura, vt cupressi. Non enim galbuli qui nascuntur: id est tanquam pilæ paruæ corticisque id semẽ, sed his intus primigenia semina dedit natura.

Galbulus auis, qui & galbula, & ἴκτερος dicit. Martialis, Galbula decipitur calamis & retibus ales. Apud nostrates galberius dicitur.

Gale, (γαλῆ) mustella. Aristot. libr. De Animalibus, Gale quoties dimicatura cum serpente est. Plini. Mustella cũ anguibus visæ sunt pugnare, quoties victæ sunt rutæ folium morsu apprehendentes.

Galea, (κόρυς) eyn helm) heaulme.) cassis à galero, quo multi veteres vsi sunt: munimentum est capitis, è corio quondam fieri solitum, nũc fit è ferro. Plin. lib. 7. cap. 56. Galeam, gladium, hastam Lacedæmonij inuenere. Hinc galeo, as. are, galeam induere. Hirtius. 5. Belli Afiani, Milites in campo iubet galeari, & ad pugnam parari. Galeatus, galea indutus: vt, Galeata Minerua apud Cic. de Nat.

Galena, dicitur plumbi & argenti vena communis, eyn bler oder silbergang, oder ader) een loot, oft siluer ader.) quæ & μολύβδαινα. vocatur, & Latinè dicitur plumbago. Plin. lib. 34. ca. 16. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, stannum appellatur: qui secundus, argentum: qui remansit in fornacibus galena, quæ portio est tertia addita venæ.

Galenus, (γαληνός) penult. producta, nomen medici excellentissimi, ex Pergamo Asiæ vrbe. Floruit temporibus Marci & Commodi imperatorum. Multa composuit in medicina, philosophia, grammatica, & rhetorica. Quo nomine etiam dictus est imperator Romanus.

Galeola, (κορίδιον) cum accentu in antepenultima, vas sinuosum: à galeæ similitudine dictum, authore Nonio. Varro de vita pop. Rom. Vbi erat vinũ in mensa positum, aut galeola, aut sinu?

Galeotæ, (γαλεῶται) non modò stelliones appellantur, sed & vates quidam in Sicilia & Attica: à Galeote Apollinis filio, qui frater Telmessi eius traditur, qui Telmessum vrbem in Caria condiderit, oraculo ex Dodone accepto. Vnde Ælianus scribit Dionysium tyrannum Galeotas solitũ consulere in Sicilia.

Galerita, (κορυδαλός) penult. prod. auis quæ nũnc alauda dicitur, à galeri similitudine. Varro galeritum appellat, quia plumam elatam in capite habet. Plin. lib. 10. ca. 49. Quæque de vna aue galerita priuatim commemorat.

Galerus, & galerum, (κυνῆ, πιλίον) pen. prod. pileo-

rotundus, quòd in modum galeæ esset factus, vt inquit Varro. Statius: Et temperat astra galero. Accipitur interdum pro coma aliena, quam ad galeri effigiem formatam capiti ita aptare solemus, vt internosci nõ queat. φενάκη, πηνίκη. Hoc apud Suetonium in Calig. capillamentum nominatur. Huius diminutiuum est galericulus.

Galesus, (γαλησὸς) penultima produ. fluuius iuxta Tarentum. Verg. libr. 5. Quà niger humectat flauentia culta Galesus.

Galeus, (γαλεὸς) piscis, qui à nostris etiam mustella dicitur. Plin. lib. 32. cap. 2. Quod ad repugnantiam rerum attinet, quam Græci antipathiam vocant, nihil est venenatius vsquam, quàm in mari pastinaca, vtpote cum radijs eius arbores necari dixerimus. Hanc tamen persequitur Galeus.

Galgulus, (κολιὸς, ὁ κολιός, ὁ κολιὸς) auis est, quæ si spectetur à quopiã morbo regio laborante, sanat morbus ille, & auis emoritur. Plin. lib. 30. ca. 11.

Galilæa, (γαλιλαία) pen. prod. nomen duarum regionum, ex quibus vna Galilæa gentium vocatur, vicina Tyriorum finibus, vbi & Solomon viginti ciuitates donauit Hyram regi Tyri in sorte tribus Neptalim. Altera Galilæa dicitur erga Tyberiadem, & stagnũ Genesareth in tribu Zabulon. Galilæa (teste Plinio) Syriæ, Arabiæ, atque Ægypto coniungitur, terra ferax.

Galla, fructus quercuum. κηκὶς. ein gallõpffel, eychõpffel) galappel.) Pli. li. 20. ca. 20. Ceruicis dolores galla & lini semine pari mensura sedat. Sic Colu. lib. 6. cap. 7. Vergil. 4. Georg. Prodent & tonsum gallæ admiscere saporem. Gallam bibere ac rugas conducere ventri, ait Lucilius: quasi dicat parsimonia esse vtendum, neq; gulæ indulgendũ, ventremq; coarctandum.

Gallaici, (καλλαϊκοὶ) siue Gallæci, Hispaniæ populi sunt, Gallis finitimi. Mart. Nec quæ Gallaico linuntur auro.

Gallia, (κελτικὴ γαλλία, Steph.) Europæ pars: à candore populi dicta. Gala enim lac Latinè dicitur. Nam montes & rigor cœli ab ea parte solis ardorem excludunt, vt eorum corpora non colorentur: quæ triplex est, tonsa scilicet siue togata, comata, & braccata. Gallia togata dicitur Cisalpina vt Plin. lib. 3. scribit. Martial. Gallia Romanæ nomine dicta togæ. Comata cognominatur omnis transalpina Gallia, quam in tria populorũ genera historici diuiserunt, Belgicam, Celticam, & Aquitanicã, quæ Aremorica antè dicta est. Nam à Scalde ad Sequanam Belgica: ab eo ad Garumnã Celtica, eademq; Lugdunensis, inde ad Pyrenæi montis excursum Aquitania. Augustus quadrifariam diuisit addita Lugdunensi prouincia. Ammianus in multiiugas prouincias diuisit, vtpote qui primam & secundã Lugdunensem, & primã & secundam Aquitaniam faciat. Gallos Celtas à nomine regis dictos, & ab eius matris vocabulo, Galatas sermo Græcus appellat. Narbonẽsis verò prouincia appellatur pars Galliarum. Braccata aũt dicta est à genere vestium.

Gallicanus, a, um, (γαλατικὸς) idem quod Gallicus: vt, Gallicanæ res. Cic. pro Quintio: Cum & de societate multa inter se communicarent, & de tota illa ratione atque re Gallicana, &c. Varr. 1. de re Rust. cap. 32. Cæteraq; quæ alij legumina, alij (vt Gallicani) legaria appellant.

Gallicæ, arum. genus lacernarũ, quo vtuntur Galli pluuioso tempore, inquit Bayfius. Cic. 2. Phil. Nã quod quærebas, quomodo redissem, primum luce nõ tenebris: deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna.

Gallicia, (γαλλαικία) regio Hispaniæ, quæ (vt Iustinus refert) à Teucro Telamonis filio condita est.

Gallicinium, (ἀλεκτρυοφωνία) pars noctis appellata est, qua galli cantant, quæ est quarta castrensis vigilia. Apul. lib. 2. de Asino: Noctis gallicinio venit quidam iuuenis proxima ciuitate.

Gallicum, acer, album & præcipui cãdoris dicitur.

Gallicus, a, um. (κελτικὸς) quod ex Gallia est, vt arma Gallica: Gallica terebra. Columella: De arboribus. cap. 8.

Gallina, auis nota. ὄρνις, ἀλεκτορὶς. eyn hũn) hinne.) geline ou poulle.) Terent. in Phorm. Anguis per impluuiũ decidit de tegulis: Gallina cecinit. Plau. in Pseud. An obsecro hercle, habent quoq; gallinæ manus? Nam has quidem gallina scripsit.

Gallinaceus, a, um. quod ex gallinis est, ὀρνίθειος: vt pullus gallinaceus. Varr. 3. de re Rust. cap. 9. Gallinaceum fel, Cicero. 2. de Diuin. Gallinacea oua, Var. libr. 3. cap. 9.

Gallinaceus substantiuum, ipse gallus. ἀλεκτρυών. eyn haen) vng coq.) Fescenninus niger, ob vnius gallinacei diremptionẽ decem cõmanipulares, quia raptũ ab vno comederãt, securi percuti iussit. Pli. lib. 37. ca. 10. Alectorias vocant in ventriculis gallinaceorum inuentas crystallina specie. Sic libr. 8. cap. 16. Gallinaceorum cristæ.

Gallinaria, (γαλλιναρία) insula est in mari Tusco secundum Italiam, cõtra montes Ligusticos, viginti millium Album ingaunum. Alij ab his villaticis inuectis, à nautis ibi feris factis inusitatis, vt inqt Varro lib. 3. de re Rust. à gallinis rusticis appellata. Est & sylua Gallinaria, (γαλλιναρία ὕλη) Cumis vicina, de qua Cic. ad Pætum: Qu. Ceparius ob uiam mihi fuit in sylua Gallinaria. De hac Strabo ita scribit: Hoc quoq; in sinu fructuosis virgultis frequẽs, & arboribus sylua est multis porrecta stadijs, aquarum indiga.

Gallinarium, locus in quo morantur gallinæ. ὀρνιθών. Colum. lib. 9. Gallinaria constitui debẽt parte villæ, quæ hybernum spectat orientem. Græci authore Polluce potaneum, vulgus à pullis gallinaceis, pullarium appellant.

Gallinarius, & gallinaria, (ὀρνιθοκόμος) qui & quæ gallinas curat. Plin. lib. 10. Traditur quædam ars gallinarij cuiusdam dicentis quid ex quoq; esset. Varro: Inter duas ostium sit, quà gallinarius curator earum ire possit.

Gallius, a, um. sicut Gallicus & Gallicanus. κελτικὸς. Sall. lib. 4. Hist. Duæ Galliæ mulieres conuentũ vitantes, ad menstrua soluenda montẽ ascendunt.

Gallo, as. insanio, γαλλάω: à Galles Cybeles sacerdotibus.

tibus. Var. Et dea gallātes vario retinebāt studio.

Gallogræcia,(γαλατία) Galatia dicta est, à qua Gallogræci. Nam cum Galli multitudine abundātes relicto natali solo Italiam inuasissent, Græciā impleuerunt, Macedoniā occuparūt, in Asiam transierunt duce Leonorio, qui Gallogræciam mixto ex Gallis Græcisq́ vocabulo cognominauerunt.

Gallulo, las. penult. cor. pubem emitto, ἡβάω. à quo gallulasco, pubesco, quòd pubescentes vocē grandiorem ad galli gallinacei similitudinem faciant. Næui. Cuius vox gallulascit.

Gallumbri, populi qui nunc Romandioli vocant.

Gallus,(γαλλός) Cybeles sacerdos, à Gallo Phrygiæ fluuio, cuius aquam qui gustassent, reddebantur insani. Et gallus gallinaceus auis, nocturnus vigil, quem excitandis in opera mortalibus, rumpendoq́ somno genuisse prouidētia diuina videt. Est & nomen gentis, & nomen viri propriū, & fortunam corporis significat, vt inquit Quint. id est, castratū. Nam tales erāt Galli sacerdotes Cybeles, de quibus Augustinus libro de Ciuit. refert, quòd ideo abscissi matri deûm seruirent, vt significaretur eos, qui semine indigeant, terram sequi oportere, quæ mater deûm nominatur.

Gallus, a. um.(γαλλὸς) quod ex Gallia est: vnde Galli dicti sunt, qui ex Gallia originem habent.

Gamale,(γάμαλα) penult. cor. vrbs in Iudæa. Iosephus: Syriæ habitatio quædā Gamale. Suet. in Tito Gamales appellat, Tarachiā (inquit) & Gamalen vrbes validissimas Iudæę in potestatē redegit.

Gammarus,(ἀσακός) pen. cor. aquaticū animal simile cancro: vel (vt quidam putant) ipse cancer, cui bina brachia denticulatis forcipib. ad caput porriguntur, cōcoctus fit rubeus. Martial. Concolor in nostra gammare lance rubes. Veneti adhuc hodie nomen retinent. Plinius aūt leonem appellat, quod nomen Massilienses etiam habent.

Gammoides.(γαμμοειδὴς) ferrum quo vtuntur chirurgici ad extrahendum pus.

Gamos,(γάμος) Græcè, Latinè nuptiæ. Hinc composita fiunt agamus, monogamus, bigamus, digamus, trigamus, quadrigamus, octogamus. Hieronymus contra Iouin. Non damno digamos, imò nec trigamos, & si dici potest octogamos.

Gamphasantes, populi in Lybia, sine vllis vestibus viuētes, qui (sicut scribit Pompon.) à prælijs abstinent, cum nec tela iacere aut vitare nouerint, ideoq́ obuios fugiunt.

Ganea, æ. & ganeum, lupanar meretricū, gulosorū diuersoriū & popina, quòd scilicet fit in terra, nō vt cœnacula superius. χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον. eyn hůrhaus.) een bordeel.) vng bordeau.) Est enim locus abditus & velut subterraneus, violentiæ & libidini aptus. Cic. in Pison. Paulisper stetimus in illo ganearū tuarū nidore atq; fumo: vnde tu nos cum improbissimè respōdendo, tū turpissimè eructādo eiecisti. Teren. in Adelph. Vbi ego illum quæram? Credo abductū in ganeū. Colu. in prol. Mox deinde vt apti veniamus ad ganeas, quotidianam Laconicis eruditatē excoquimus. Plinius tamen videtur innuere, popinas esse in quibus victoria edulia conficiebantur, & pro ipsa ingluuie cibarijsq́. Ait enim de porco lib. 8. Neque alio ex animali numerosior materia ganeæ.

Ganeones, helluones, qui ganeas frequentāt. χαμαιτύπος. eyn hůrer) een bordeelbrocker) vng bordelier & putier.) Iuuenal. Sed laudem siliquas occultus ganeo pultes. Ganeones à ganeis dicti, vt popinones à popina. Varro in Mod. Et hoc interest inter Epicurum & ganeones nostros, quibus modulus est vitæ culina. Cice. in Cat. Quis ganeo? quis adulter? quæ mulier infamis? quis corruptor iuuentutis? Terent. in Heau. Si scire vis, ego dicā: gerro, iners, fraus, helluo, ganeo, damnosus.

Gangaridæ,(γαγγαρίδαι) vt inquit Curtius, populi inter Assyrios & Indos, iuxta Gangem, qui nouem ostijs effluit.

Gange, ges.(γάγγη) est vrbs Indiæ regia.

Gange, gis. & Gangetis,(γάγγης) Indiæ fluuius maximus, qui vniuersam circuit Indiam, secū aureas arenas trahens. alio nomine Physon à Græcis dictus, de paradiso exiens, quem alij incertis fontibus vt Nilum, rigantemq́ vicina eodem modo ferunt. Alij in Scythicis nasci, ipsamq́ Indiā secare dixerūt, fluereq́ in eum triginta amnes. Minima Gangis latitudo per octo millia passuum, maxima per viginti patet. Altitudo vbi vadosissimus est, mensuram centū pedum implet. Dictus Ganges à Gange Æthiopum rege, vt ait Suidas. Ouidius libr. 4. Metamor. Decolor extremo qua cingitur India Gange.

Gangeticus, a. um. γαγγητικός. Col. lib. 9. Iam nunc Gangeticas & Ægyptias aues temulēter eructās.

Ganglion, siue Ganglion,(γάγγλιον) genus morbi in capite, cum humor quidam includitur, de quo Colu. libr. 7. Est & ganglion Paulo, nerui alicuius vel ex ictu, vel ex lassitudine cōtorsio: multis quidem omnino partibus corporis, sed pręcipue mollibus, vt in extremitate manuum atq; pedum.

Gangræna,(γάγγραινα) cum æ diphthongo caro est emortua ex vlcere, vel inflammatione ac rubore. Subalbescit autem primò, demum atra fit sensu amisso in prominentibus membris, id est, inter vngues, & alas, & inguina. & in senibus ferè, atq; his quorum corpus mali habitus est. Lucil. libr. 1. Saty. Serpere vti gangræna malo, ad quem herpestica posset. Varro: Non vituperamus, cum sciamus dictum præcidi oportere: si ob eam rem gangræna non fit ad brachium ventura. Plin. lib. 20. cap. 22. Item ad gangrænas, & pterygia, succus verò articulis.

Ganymedes,(γανυμήδης) Trois filius fuit formosissimus puer, quem cum Iupiter deperiret, iussit in cœlum ab aquila portari, & sibi à calculis esse, Hebe Nympha deiecta, in cœlum translatus, Aquarius dicitur.

Gannio, is. niui. vel gannij. itum.(κνυζάομαι) propriè vulpiū est: dicitur tamen & de canibus, cum murmure vel quasi plorādo cōqueri vident. Vnde gannitio, & gannitus, κνυζηθμός. Lucre. Longè alio pacto gannitu vocis adulant. Aut cum deserti baubantur in ædibus, aut cum Plorantes fugiunt sub-

submisso corpore plagas. Inde ad homines translatum. Terent. in Adelph. Quid ille gannit? quid vult? Huius compositum est oggannio, quod est in aurem secretò loquor, & veluti immurmuro. Apul. lib. 2. In aurem mulieris oggannijt. Aliquando multum dico, inculco. Plaut. in Asin. Cui nunc quamvnâ rem me licet semel præcipere fieri, quin centies eandem imperem, atq; ogganniam.

Ganzas, anseres à Germanis vocantur.

Garamantes, (γαράμαντες) populi Libyæ Psyllis finitimi, à Garamante Apollinis filio cognominati, qui ibi Garamantum oppidum ex suo nomine condidit. à quo Garamantius, a, um. & Garamantis, idis. Fuit & alius Garamantes rex, cuius filiam Garamantida Iupiter apud Bragadam fluuium compressit, & ex ea genuit Hiarbam. & Garamanticus adiectiuum.

Garganus, (γάργανος) penultima produ. mons in Apulia. Luc. libro. 4. Appulus Adriacas exit Garganus in vndas.

Gargara, (γάργαρα) penult. corr. mutatione literæ, à κάρα, ρας. Vnus est ex collibus montis Idæ. Est & oppidum huius nominis positum in imis radicibus Idæ montis. Et defluctibus inde humoribus Gargara irrigantur, fiuntq; feracissima. Apud hanc ciuitatem tanta erat frugum copia, vt qui magnum cuiusuis rei numerum vellet exprimere, pro multitudine immensa nominaret. Vnde & Ouid. Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos. Dicitur & Gargarus numero singulari. Strabo libro. 12. Gargarus in superioribus Idæ partibus locus ostenditur, à quo Gargara dicitur Æolica ciuitas. Græci γάργαρον neutro genere dicunt. Sunt & Gargara in Mysia. Sunt qui Gargarus dici velint ἀπὸ τῶ γαργαρίζειν τὰς πηγάς, id est, ab emittendis fontibus. Ouidius, Creberrima fontibus Ida.

Gargarisso, as. (γαργαρίζω) gorgelen) gargouller.) est sæpe ad gurgulionem, id est, guttur reuocare. Plin. libr. 20. Sedat anginas cum melle ac hysopo ex aceto gargarissatum. Et duplici modo construitur. Nam res, qua sæpe guttur alluitur, in nominatiuo, plerūq; in ablatiuo ponitur. Pli. lib. 20. Voci succus sub certamine vtilis, & qui gargarizatur vna tumente, adiecta menta. Corn. libr. 4. In vetusto capitis dolore communia sunt sternutamenta excitare, inferiora vehementer refricare, gargarizare his, quæ saliuam mouent.

Gargus, vnus ex collibus Tauri montis.

Gariophyllū, (γαρυόφυλλον, καρυόφυλλον, Paul.) flos. Garofolus nomē nec Græcè nec Latinè habetur.

Garrio, ris. garriui, vel garrij, ineptè loquor. ϛωμύλλω, φλυαρέω, ἀδολεσχέω. heraufs blöderen) snateren, onnutteliick clappen) babiller & quaqueter.) Cice. libro. 2. de Orat. Nam & seculis multis antè gymnasia inuenta sunt, quàm in his philosophi garrire cœperunt. Martialis: Garris in aurem semper omnibus Cinna. Idem: Meliusq; ranæ garriant Rauennates.

Garritido, as. penult. corr. idem quod garrio. Var. Quidnam garritidatis dice ntes, ô fortuna. Perottus garridito legit.

Garruli, (ἀδολέσχαι, λάγνοι) eyn schwetzer) een klappaert) quaquetteur, iaseur.) pen. cor. dicūtur, qui vocem maniter iactant, Plaut. in Merc. Verū si nō amant, oderūt, molestu itidem, atq; difficiles. Garruli, osores, infensi, iracundi sibi, suisq; inuidi. Terent. in Adelp. Sensi illico id illas suspicari, sed me repræhendi tamen, Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem, ac fieret palàm. Et garrulæ dicunt aues canoræ & hilares. Verg. Garrula cum tignis nidū suspendit hirundo. Garrulus etiam dicitur corda tus. Varro: In hac ciuitate tum regnabat Dionysius, homo garrulus & acer.

Garrulitas, tatis. actus ipse garriendi. klapperheyt) snaterachtichz) desgoysemēt.) Martial. li. 5. Crede mihi, quamuis ingentia Posthume dones, Authoris pereant garrulitate sui. Sic Plin. lib. 26. cap. 2.

Garum, (γάρον) liquamen piscium saxatiliū & minutulorum, quam salamuriam vulgò vocamus. Martialis libr. 13. Nobile nunc sitio luxuriosa garum Colum. lib. 6. cap. 9. Et Plin. libro. 9. cap. 17. M. Apitius ad omnē luxum ingenio mirus, in sociorū garo (nam ea quoq; res cognomē inuenit) necari eos præcellens putauit, atq; è iecore eorum alecem excogitare prouocauit.

Garūna, (γαρούνας) fluuius tribus amplificatus amnibus. per Bituriges & Santones, Gallicam vtranq; gentem effluit. Est enim in Gallia Narbonensi terminās Aquitanos. Distat à Narbone stadijs octingētis. Delabit ex Pyrenæo, & in Oceanū excurrit.

Gasidanes, gēma quā Græci mittūt, coloris olorini.

Gaster, seu gasterium, (γάστρα, Dioscor.) genus vasis cuius formam alij aliter accipiunt.

Gasterochires, (γαστρόχειρες) dicebātur quasi ventris manus, qui manuū artificio victū quæritabant.

Gastrimargia, (γαστριμαργία) penult. produ. nimia ingluuies, vt apud Aristotelem in Ethicis. Gastrimargus, gulosus.

Gaudeo, des. gauisus, gaudiū habeo de bono proprio. χαίρω, γηθέω. freuwen) verblijen) sesiouyr, estre ioyeulx.) Teren. in Heau. Gaudere adeò occepit, quasi qui cupiunt nuptias. Quandoq; etiam de bono alterius, sed intrinsecus. Lætari verò extrinsecus. Cic. 4. Tusc. Atq; vt confidere decet, timere non decet: sic quidem gaudere decet, lætari non decet. Construitur autem gaudeo diuersis modis. Nam quandoq; sine apposito: vt gaude, & lætare. Quandoq; cum datiuo. Cic. Mihi gaudeo tibi gratulor. Quādoq; cum ablatiuo. Vergil. Numero deus impare gaudet. Quādoq; cum ablatiuo mediāte in. Cic. Lentulo: In molestia gaudeo. Quandoq; mediante de. Aliquando gaudere est valde, seu cum delectatione, quod vulgò dici solet, godere: & construitur cū accusatiuo. Terent. in Adelph. Hunc scio mea solidè solum gauisurū gaudia. id est, perfruiturū. Cic. Pæto: In theatrū Curionis Hortensius introijt, puto, vt suum gaudium gauderemus. Gaudeo voti; significat ex animo gaudeo te voti compotem factum esse. Apul. li. 1. Sed quid istud? voti gaudeo. Gaudere in sinu, prouerbialis locutio, quā & poëtæ vsurpant, significat

ficat secum & cum suis lætari. Cicero lib. 3. Tusc. Quoniam plausibilia nō hæc sunt, vt in sinu gaudeant, gloriosè loqui desinant. Tibull. Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu. Propertius: In tacito cohibe gaudia clausa sinu. Huius verbi composita sunt, congaudeo, simul gaudeo, συγχαίρω. Adgaudeo, ἐπιχαίρω. Lactan. lib. 4. Ego eram cui adgaudebat, hoc est, quasi applaudebat.

Gaudium, (χαρὰ, χάρμα) freud) vruecht) ioye.) est affectio animi alicuius præsentis boni opinione concepta. Et propriè cum exhilaratur animus aliqua re, neq; tamen ita ad exteriora diffunditur vltra modum, vt facilè appareat. Lætitiæ verò, cum ita mouetur animus, vt etiam ad exteriora egrediatur, & maxime in vultu. Hinc dicũt Stoici, gaudium in sapientem cadere posse, lætitiam nō posse. Cice. 4. Tuscul. Nam cum ratione animus mouetur placidè atq; constanter, tum illud gaudium dicitur: cum aũt & inaniter & effuse animus exultat, tum illa lætitia gestiens, vel nimia dici potest: quam ita definiũt, sine ratione animi elationem. Huius diminutiuum est gaudiolum, χαρμάτιον: & compositum gaudiloquus, pen. cor. qui cum gaudio loquitur, vt apud Plautum. Dictum gaudiũ, quasi gaurium. Græci enim γαυρὸν lætum, superbum, gloriosum dicunt.

Gauleon, (γαυλεὼν) teste Solino, ora Libyæ obiacēs in qua serpens neq; nascitur, neq; inuectus viuit. puluisq; eius quocunq; gentium iactus, angues & scorpiones perimit.

Gaulus, (γαυλὸς) nauis genus paruæ & rotundæ.

Gauranum vinum, dicit quod in summis montium gignitur, à Gauro Campaniæ monte.

Gausape, (γαυσάπεον, ἀμφιτάπον, ἀμφίμαλλον) pen. cor. militare stramentũ vtrinq; villos habens, vel vna tantum parte, quod pro lecto in castris sternebatur. Plin. lib. 8. cap. 48. Antiquis torus è stramento erat, qualis nunc in castris gausape. Patris mei memoria cœpere amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. Nam tunica laticlaui in modum gausape texi nunc primũ incœpit. Nunc ponitur pro panno, quo mensa sternitur. Declinatur autem hoc gausape. Antiquissimi hic gausapes, & hæc gausapa, & hoc gausapum. vnde in plurali gausapa. Persius, Iam chlamydes picti, iam lu thea gausapa captas. Cassius ad Mecœnatē, Gausapa purpureo salutatur.

Gausapina, (γαύσαποι) penultima correpta, genus vestis. Martialis, Mense vel Augusto sumere gausapinas. Causapina penula, & Gausapina cubicularia, apud eundem lib. 14.

Gaza, (γάζα) dictio Persica, & numero singulari significat omne quod possidemus. Pomponius Mela, Gazam Persæ ærarium vocant. Curtius, Igitur quasi parum munimentis oppidi fidens, ante solis ortum pecuniam regiam (gazam Persæ vocant) cum preciosissimis rerum efferri iubet, simulans fugam. Verg. Et gaza lætus agresti. Idem, Tabulæq; & Troia gaza p vndas. Cic. 2. Off. Omni Macedonum gaza, quæ fuit maxima, potitus est Paulus. Inde nomen est Gazæ ciuitati, eo quòd Cambyses illuc belli & opes & pecuniã intulerat. Hæc est Euchorũ ciuitas, in qua habitauere Cappadoces, pristinis cultoribus interfectis. Apud veteres terminus erat Cananæorum iuxta Ægyptũ cecidit q; in sortem tribus Iudæ, & vsque hodie insignis ciuitas Palæstinæ, vt scribit Hieron. Vnde Gazæus, a. um (γαζαῖος) quod est ex Gaza vrbe, & Gazeticus, a. um. ex Gaza vrbe Persica, vbi nobilissima vina, velut Pomp. Mela ait. Sidonius in Faustum, Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna.

Gazophylacium cum c, (γαζοφυλάκιον) nomē compositum ex dictione Persica & Græca φυλάττω, qđ est custodio, quasi locus dicatur esse, in quo opes recōduntur. Significat & capsam, qua res preciosiores, & secretæ in scriniis scripturæ seruantur.

G ANTE E.

Gebalena, (γεβαληνή) regio in finibus Eleutheropoleos.

Gebbanitæ, siue Gelbanitæ, populi sunt maris Rubri accolæ, in Arabia deserta, quorũ caput Thomna est, vnde genus myrrhæ Gebbaniticũ.

Gebenna, (γέβεννα) mons qui hodie dicitur mons Geneueræ. Luca. Caua pendētes rupe Gebennas.

Gebusæus (ἰεβουσαῖος) filius Canaan, à quo Gebusæi dicti sunt, qui Hierusalem habitauerunt.

Gedeon, nomen propriũ iudicis Israël, qui occidit Oreb, Zeb, Zebee, & Salamana.

Gedrosia, (γεδρωσία) regio maioris Asiæ.

Geenna, (γέεννα) hoc nomen proprium, inquit Hieronymus, à saluatore nostro ponit. Quæramus, quæ sit sermonis huius occasio. Erat idolum Bahal iuxta Hierusalem ad radicem montis Mora, in quibus Siloa fluit. Hęc vallis & parua campi planicies irrigua erat, & nemorosa, plenaq; deliciis, & lucus in ea idolo consecratus. In tantam autē populus Israël venerat dementiã, vt deserto templo vicinia ibi hostes immolaret, rigorem religionis deliciæ vincerent, filiosq; suos incenderent dæmonibus, vel initiarent. Et appellabat locus ipse Geenon, id est, vallis filiorũ Ennon. Hoc Regum volumen, & Paralipomenon, & Hieremias plenissimè scribunt. Et comminatur Deus se locũ ipsum impleturum cadaueribus mortuorum, vt nequaquàm Tophet & Bahal, sed vocetur Polyandriũ: id est, tumulus mortuorum. Futura ergo supplicia & pœnæ perpetuæ, quibus peccatores cruciandi sunt, huius loci vocabulo denotantur. Duplicem autem esse geennam, nimiĳ ignis & frigoris, in Iob plenissimè legitur.

Gela, & fluuiĳ nomen est in Sicilia, & vrbis: à pruina, quam multam gignit: & Siculi γέλαν appellant, deducto nomine, vt Suidas scribit: vel à Gelone Ethne & Hymani filio. Inde gentile Gelæus, Suidas. Vergilius: Immanisq; Gela fluuiĳ cognomine dicta.

Gelabile, quod gelu durari potest. πήγνυσθ δυνάμενον. Gell. Quur fluuiorum & fontium aquæ gelu durentur, mare omne ingelabile sit?

Gelascere, est in gelu astringi. πήγνυσθαι. Gellius: Vina rarenter congelascunt. Plin. lib. 14. ca. 21. Vini

natura non gelascit.

Gelasini,(γελασῖνοι) penult.prod.dentes anteriores, quos ridendo ostendimus. γελάω, rideo. Et gelasini, lineæ, quæ ridendo efficiuntur. Martial. Nec grata est facies, cui gelasinus abest. Item mimi, qui gesticulatione faceta populum oblectãt. Vnde Gelasinus ille Plautinus, risionibus & salsis dicteriis populum delectat, & dum facit, vt ab omnibus rideatur, irridetur. Vnde est Plautinum illud, Caue ex Gelasino fias catagelasinus: hoc est, deridiculus.

Gelboë, montes alienigenarũ in sexto lapide à Sintopoli, in quibus etiam est vicus grandis, qui vocatur Gelbos.

Gelicidium, ipsum gelu, & ipsa concretio aquæ. κρύος. Col.lib.2.cap.8. Vt prius conualescant radices frumentorum, quàm hybernis imbribus, aut gelicidiis, pruinisue infestentur. Idem libr.11.cap.2. Hyemat cum frigore & gelicidiis.

Gelidus.a.um.pen.cor.frigidus. κρυερός. Verg.lib.3. Aeneid. Mihi frigidus horror Membra quatit, gelidusq; coit formidine sanguis. Gelidus æther, Vergil.8.Aeneid. Gelidus amnis, gelida rupes, gelidum flumen, apud eundem. Gelidæ naturæ sydus, Plin.lib.2.cap.86. Gelida, absolutè: subaudi aqua. Horat.2.Sermon. Saty.7. Poscit te mulier: vexat, foribusq; repulsum Perfundit gelida: rursus vocat. Hinc componuntur, prægelidus, egelidus, quod significat id, quod nõ est calidum, neq; frigidum (nam e quandoq; priuationem denotat) quamuis Seruius pro valde frigido exposuerit. Sueton. de Augusto, Vngebatur sæpius, sudabat ad flammam, deinde perfundebatur egelida aqua, vel sole multo tepefacta. Ouidius: Sed gelidum boream, egelidumq; notum: Vbi gelido egelidum opposuit.

Gellius, viri proprium, ἀπὸ τοῦ γελᾶν, id est ridere.

Gelo.as.are. κρυσταλλοῦμαι. gefruren) vriesen) geler) Iuuenal. Pauidoq; gelantur Pectore. Sic gelatum lac, Colum.lib.10. cap.38. gelatus caseus, Idem lib.7.cap.8. Plin.lib.14.cap.3. Non antè demetuntur, quàm gelauerit. Idem libr.15.cap.6. Si gelant frigora, quarto die premendam. Hinc gelatio, verbale. Plinius lib.7. Si protinus editis fructibus gelatio magna consecuta est, etiam paucis diebus necat. Hinc etiam componitur, congelo, & regelo, pen.cor. Col.lib.1. Oleum quod minus prouenit, si congelatur, fracescet.

Geloi,(γελῶα, τά) campi in Sicilia apud Gelam fluuium. Verg. Campiq; Geloi.

Geloni, vel Gelones,(γελωνοί) populi Scythici interius habitantes, & Agathyrsis proximi à Gelono Herculis filio. Hi solebãt se pingere. Verg. Pictosq; Gelonos. Lucã.lib.4. Massagetes quo fugit equo, fortesq; Geloni. Hi nunc Getæ dicuntur, siue Tartari corrupto vocabulo. Sanguinẽ equinum cum lacte mixtum bibunt. Verg. Bisaltæ quo more solent, acerq; Gelonus, Cũ fugit in Rhodopen, atq; in deserta Getarum, Et lac concretum cum sanguine potat equino.

Gelu,(κρύσταλλος) kelte, eyss) vorst) glace) propriè glacies: dictum ἀπὸ τοῦ λύειν, hoc est, soluendo terram, nam glacie proscissa terra resoluit. Aliquando tamen ponitur pro frigore, κρύος. Vnde gelidum frigidum dicimus. Dicitur etiam hoc gelũ, & hic gelus. Lucret.libro.5. Assiduosq; geli casus mortalibus aufert. Et libr.6. Demittit quã sæpe gelum, quod continet in se.

Gemellar, aris. neutri gen. vasis genus, cui fortassis ex eo inditum nomen, quòd geminas mensuras contineat. Colum.libr.12.cap.50. Quod deinde primum defluxerit, in rotundum labrum (nam id melius est, q̃ plumbeum quadratum, aut gemellar) protinus capulator depleat.

Gemellus, adiectiuũ, diminutiuũ, à geminus. Vergil. Modò nanque gemellos, Spem gregis, ah silice in nuda connixa reliquit. Gemellæ vites à Columel. libro.3.cap.1. dictæ sunt, ab vuis semper geminis, nam duplices vuas (vt inquit idem) exigunt. Plin. lib.14.cap.2. Gemellarum, quibus hoc nomẽ vuæ semper geminæ dedere.

Gemebundus,(στονόεις) abunde gemens.

Geminus,(δίδυμος) zwei) twee) deux.) duarũ numeri nomen est. Vergil.libr.6. Sunt geminæ Somni portæ. Terent. in Andr. Nam satis credo, si aduigilaueris, Ex vnis geminas mihi conficies nuptias. Nam si tres sunt, trigemini dicuntur: si quatuor, quatergemini. Colum.libr.4. Albanas equitiæ familiæ trigeminorum matres. Quandoque pro simili ponitur. Pacuuius: Par fortitudo, gemina confidentia. Quandoq; gemini dicuntur, qui vno partu nascuntur, etiam si tres, vel quatuor, vel plures nascerentur: zwieling) tweelingẽ) gemeaux.) Vergil. Geminos huic vbera circũ Ludere pendenteis pueros. Plaut. Mercator quidam fuit Syracusis senex, Ei sunt nati filii duo gemini. Hos Vergil. etiam vocat gemellos, in Bucolicis. Item cœleste signum, quod Castor & Pollux constituunt, vide in Castor & Pollux. Var. libro.2. de re Rust. geminos intelligit Apollinem & Herculẽ, de quibus Seneca: In magna tempestate apparent quasi stellæ cœlo insidentes, adiuuariq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris numine. A Columella dicitur geminum astrum, quod.14. Calendas Iunii sol ingreditur. Item geminus deus, Ianus, διφυής, dicitur, quasi vtriusq; ianuæ cœlestis potens, quòd sol sit, & oriens aperiat diem, & occidens claudat.

Gemino, nas. pen.cor. duplico. διπλασιάζω, διπλόω. zweifaltigẽ) dobbelẽ) doubler.) Teren. in Adelp. Geminabit, nisi caues. Varr.3. de re Rust, cap.16. Eximendorum fauorum signum sumunt ex ipsis, cum plenas aluos habent, & cum illas geminauerint. Geminatus sol, Cicero de Nat. Geminata ars Plin.lib.29.cap.1. Geminata victoria, Liu.1. Ab Vrbe. Geminatus honor, idem libr.9. Bel. Maced. Geminatio verbale. Cic.3. de Orat. Nam & geminatio verborũ habet interdum vim, leporẽ aliàs, paulum mutatum verbum, atq; deflexum. Huius composita sunt, congemino. Plautus in Amphit. Nunc si patera pateram peperit, omnes congeminauimus. Ingemino, intus duplico. Ver gil. libr.1. Georg.

Georg. Tum liquidas corui presso ter gutture voces, Aut quater ingeminant. Διπλογῶσι.

Gemites, gemma quæ veluti candidas manus inter se complexas habet: de qua Plin. lib. 37. cap. 11.

Gemma, (ὀφθαλμός) ræbaug, brum) botten, knoppen) le bourion ou bouton de la vigne.) oculus vitis, quem primò emittit. Verg. Turgent in palmite gemmæ. Cic. De Amic. Itaque ineunte vere in in his, quæ relicta sunt, existit tanquam ad articulos sarmentorum ea, quæ gemma dicitur, à qua oriens vua sese ostendit. Ab huius gemmæ similitudine, gemma lapillus vocatur, λίθος τίμιος. quamuis generale nomen sit, comprehendēs propriè quæcunque nec oblonga, nec perforata. Plinius De viris illustrib. Vnde Romam legatione repetitus, hausto, quod sub anuli gemma habebat, veneno absumptus est. Gemmula diminutiuum à gemma, quo etiam flores significantur, quibus tanquam gemmis verno tempore cuncta pinguntur, & prata vestiuntur. Apuleius libr. 10. Planè tenui specula solabor clades vltimas, quòd vere in ipso ortu iam gemmulis floridis cuncta depingeret. Bigemmis, trigēmis, deriuatiua sunt, de quibus alibi.

Gemmare, est gemmas in vitibus, ac arboribus emittere. ὀφθαλμιᾷν. aussprutzen) bottē, wtspruyten) bourionner.) Colu. Cum primum vites incipiunt gemmare. Cice. 3. de Orat. Nam gemmare vites, luxuriem esse in herbis, lætas segetes etiam rustici dicunt.

Gemmascere, in gemmas efferri. ὀφθαλμίζειν. Plin. lib. 17. cap. 15. Atque vt gemmascere incipient, ligetur calamus. Idem lib. 37. ca. 10. Draconites, siue Dracontias è cerebro fit draconum, sed nisi viuentibus abscisso nunquàm gemmascit. Colu. lib. 5. ca. 10. Nucem Græcā serito circa Calendas Febr. quæ prima gemmascit.

Gemmatus, a. um. quod est gemmis ornatū. λιθόλιθος.

Gemmans, antis. vt Gemmātes alę pauonis: id est, lucentes in modum gemmarum. Martial. lib. 13. Miraris, quoties gemmantes explicat alas: Et potes hunc sæuo tradere, dure, coco?

Gemmatus, a. um. gemmis instructus, & ornatus. Plin. lib. 35. cap. 25. Quinimo etiā ius videmur pdidisse corripiendi gemmata potoria, & variæ supellectilis genera, anulos transeuntes.

Gemmeus, a um. quod ex gemma est, siue gemmis ornatum. Cic. 6. Verr. Mittit etiam trullam gemmeam rogatum, &c. Radix gemmeę rotunditatis. id est, rotunda in modū gemmæ. Pli. li. 18. cap. 7.

Gemmifer, a. um. vt, gēmiferi amnes. Pli. li. 37. ca. 13. Gēmiferi amnes sunt, Oaxis, Mater, Ganges, &c.

Gemmosus, a. um. quod est quasi totū ex gemmis. Apul. libr. 5. Auro facto gemmosisque monilibus onustas eas tradit reportandas.

Gemo, is. ui. itum. στένω, στενάζω. seufftzen) suchten) gemir.) Vnde gemitus, (στεναγμός) qui est pectoris, cum præ angustia in sonum prorumpit. Plaut. in Amph. Dum hæc aguntur, interea vxorem tuam Neque gementem, neque plorātem nostrū quisquam audiuimus. Martial. Quæ mala sunt domini, quæ serui commoda nescis Condile, qui seruū te gemis esse diu? Cic. ad Att. Eandem virtutē istam, veniet tempus cum grauiter gemes. Vnde iumēta & inanimata, cum nimis onusta sunt, gemere dicūtur. Verg. Gemuit sub pondere cymba. Plin. in Epist. Ideo nequaquā par gubernatoris est virtus, cum placido, & cum turbato mari vehitur: tunc admirante nullo illaudatus, inglorius subit portū. At cum stridunt funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt: tunc ille clarus, & dijs maris proximus.

Gemitur, impersonale. Cic. ad Att. lib. 1. Atque hic status vna voce omniū gemitur, neque verbo cuiusquam subleuatur. Græcū tamē γέμω, id est, plenus sum: forsan ab eo, quod sequitur, vt videmus alternari ab scriptoribus, sed in alia etiam significatione γεμίζω, significat enim impleo. Quandoque tamē gemere ponitur pro flere, & quādoque pro canere, de ijs solū auibus, quæ flebilē cantū habēt, vt turtur & colūba. Verg. Nec gemere aëria cessabit turtur ab vlmo. Hinc fit ingemo, de quo infrà.

Gemitus, us. eyn seufftz) suchtinge) gemissement.) Cic. 6. Ver. Quod posteaquàm dixi, tantus est gemitus factus aspectu statuę & commemoratione, &c. Cic. 5. Ver. Cum totius Siciliæ quotidie gemitus, querimoniasque audiret. Gemitus delphini est similis humano. Plin. lib. 10. cap. 35. Legitur & gemiti in genitiuo. Plaut. in Aul. Tantum gemiti, & malæ mœstitiæ hic dies mihi obtulit.

Gemoniæ scalæ dicebantur, ad quas corpora damnatorum tracta præcipitabantur. Corn. Tacitus: Tunc confossum collaceratumque & absciso capite truncum corpus Sabini in gemonias trahunt. Pli. lib. 8. scribit canem à corpore serui non recessisse, abiecto in gradibus gemonijs.

Gemonides, gemmæ quas quidā pæantidas vocāt, prægnantes fieri, & parere dicūtur, medērique parturientibus: nam tales in Macedonia iuxta monumentum Tiresiæ inueniūtur, speciesque est eis aquę glaciatæ. Plin. lib. 37. cap. 10.

Gemursa, tuberculum sub minimo pedis digito, quod gemere faciat eum, qui id gerit, inquit Festus. Pli. lib. 26. cap. 1. Et hic quidem morbus in Italia celeriter restinctus est, sicut & ille, quem gemursam appellauere prisci, inter digitos pedū nascentem, etiam nomine obliterato.

Gena, næ. (μῆλα τὰ, παρειαί, γνάθοι, γένυς) vulgò palpebra dicitur: hoc est membrana, quę superius inferiusque tegit oculum. Terent. Hodie non compressi genam genæ. Plin. Aquatilia dormire existimant, non oculorum argumento, quia non habēt genas: sed ipsa quiete placida seu soporata. Extremus ambitus ciliū dicitur. Vnde supercilia, in quibus est animi pars. nam ex his negamus & annuimus. Hæ genæ pilos habēt in modum valli, quos à palpitando palpebras appellarunt. Genæ etiam dicuntur partes illæ à cilio ad vniuersam partem illam oculis subiectam, quā barba vestit, quas radi in fœminis XII. tabularum interdicto antiqui vetuerunt, pudoris sedes esse arbitrati, quòd ibi maximè ostendatur rubor. Dictæ genæ, quòd in his pili gignantur. Vergilius: Tum mihi prima genas vesti

vestibat flore iuuẽtus. Apuleius in Magia: Purpuris infectas genas, & oculos illęsos illices. Hę quoniam in mali speciem factæ sunt rotundæ, dictæ sunt etiam malæ. Vide Plinium lib. 11. cap. 37.

Genauius, a. um. idem quod gulosus, a. um. Varro: Hæ nouissimæ in triclinium genauium introierũt è culina, propter fastidium.

Genealogia, (γενεαλογία) pen. prod. sermo de origine generationis. Cice. 3. de Nat. Quod si ita est, cœli quoq; parẽtes dij habendi sunt æther & dies, eorumq́; fratres & sorores, qui à genealogijs antiquis sic nominantur, amor, dolus, metus.

Genearcha, (γενεάρχης) generis princeps.

Gener, (γαμβρὸς) eyn dochter man) gendre.) filiæ meæ vir, quia fit generis propagator. adhibetur enim ad genus augendũ. Plaut. in Cistel. Istic quidem Ædepol mei viri habitat gener. Cic. 1. Offic. Cum soceris generi non lauantur. A quo progener: hunc appellat auus neptis suæ virum.

Generale, quod ad oẽs pertinet. γενικόν. Quintil. lib. 9. cap. 1. Quædam ex ijs species planè distant, manente tamen generali illa societate. A quo aduerbiũ generaliter, γενικῶς, quod significat simul quæ sub genere sunt amplectendo, vt homo generaliter omnes homines. Plin. in Epist. Memini quidem te iam quædam notasse, sed generaliter.

Generatim, (κατὰ γένη) per singula genera, seu magis per singulas species: siquidem species genera vocamus, vt multa sunt genera verborum. Verg. lib. 2. Georg. Quare agite ô proprios generatim discite cultus Agricolæ. Varr. Non in volucribus generatim seruatur analogia. Cic. 4. Acad. Igitur exponam generatim argumẽta eorum, quoniam ipsi etiam illa solent non confuse loqui. Generatim distributi in ciuitates, Cæsar 7. Bel. Gall. Aliquando generatim dicitur non per singula genera, sed generaliter & in vniuersum & vniuersaliter. κεφαλαιωδῶς. Cic. lib. 2. De Orat. Infinitum mihi videtur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur hoc modo, Expetẽda'ne esset eloquentia, expetendi'ne honores.

Generiana pyra, sic dicta ab insitore, siue plãtatore.

Genero, as. are. (γεννάω) gebieren) barẽ, voortbrengen) engendrer.) notæ significationis. Cicer. in Partit. Quemadmodum quisq; generatus, quemadmodum educatus. Item pro inuenire. Quintil. lib. 10. cap. 2. Illi rudes sola mentis natura ducti sunt, vt tam multa generarent. Legitur etiam de fœminis dici. Plinius libro 8. cap. 44. Et quæ non primo initio generare cœperit. Ibidem: Contraq; mulos, quos asini & equæ generarent. Et de herbis. Gellius libr. 5. cap. 6. Obseruari solitum, vt fieret è gramine, quod in oleo generatum esset. Hinc generatio, (γέννησις) quæ est (vt Speusip. ait) motus ad essentiam, acceptio essentiæ, processus in esse. Plinius: Auium generatio simplex videtur esse. Huius composita sunt, congenero, συγγεννάω, pro adiungo, associo. Ennius: Quem mihi congenerat affinitas. Degenero, de quo in Degener. Ingenero, quod modò significat genero, modò intus genero, ἐγγεννάω, ἐμποιέω. Lanct. lib. 6.

Deus

Deus itaq; cum hominem primum fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius istas animi commotiones, vt posset capere virtutẽ. Cic. lib. 1. Offic. Eademq́; natura vi rationis hominem conciliat homini, & ad orationis & vitæ societatem, ingeneratq́; in primis præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt. Progenero, vltra generationem produco. Colum. Nam & humidæ res & siccæ, quas terra progenerat, facilè vitiãtur. Hinc progenies, pro genere & familia. Regenero, ἀναγεννάω, rursus genero. Lactan. lib. 4. Ex eorum semine regenerari eum iussit.

Generosus, a. um. (γενναῖος, εὐγενής) edẽl, wolgeboren, dapffer, manlich) noble, vaillant.) quod est nobile & ex pręclaro genere. Verg. lib. 1. Georg. Continuò pecoris generosi pullus in aruis Audet & ignoto sese committere ponto. Cic. in Lælio: Humilem sanè relinquunt & minimè generosum (vt ita dicam) ortum amicitiæ, quam ex inopia atque indigẽtia natam volunt. Interdum dicitur fortè. Cic. lib. 3. Offi. Cumq́; de imperio certatum esset cum rege generoso, atq; potenti. Item quod generare facit, seu producit. Colum. libr. 4. Atq; vbi multa inuitabũt regionis commoda, vt nobilem vitem conseramus, generosam requiremus. Idem lib. 3. Vitem maximè populus alit, & posteà vlmus: quam atinã vocant rustici, generosissima est. Hinc generositas, nobilitas, & quasi producibilitas. τὸ γενναῖον, τὸ γένος. Idem lib. 3. Qui vineam vel arbustum constituere volet, seminaria prius facere debet: sic enim sciet, cuius generis vitẽ positurus sit. Nam quæ precio parata disponitur, certam generositatis fidem non habet, cum dubiũ est, an is, qui vendidit, legẽdis seminibus adhibuerit diligentiã. Generositas tauris est in aspectu. Pli. lib 8. cap. 45.

Genesareth, stagni nomẽ proprium: ab eo (vt quibusdam videtur) sic dictum, quòd flantibus ventis, crispantibus vndis, aurã ex se generare videatur. Idem dicitur mare Tyberiadis, à Tyberiade ciuitate: & mare Galilææ, ab adiacente Galilæa prouincia. Tenet hoc mare, siue stagnũ 140. stadia in longitudine, 40. verò in latitudine. Non propter hoc, mare vocatur, quòd eius aquæ sint amaræ, sed Hebrææ linguæ consuetudo est, omnes congregationes aquarum, siue salsæ sint, siue dulces, vocare mare: sicut in Genesi scriptũ est, Congregationes aquarum vocauit maria.

Genesis, (γένεσις) pen. cor. Latinè generatio, natiuitas. Iuuenalis: Nota mathematicis genesis tua. Genesis est, quam alij genituram: Cicero sydus natalitium appellat. Sueton. in Vespasiano, Monentibus amicis cauendũ esse Metium, quòd vulgò crederetur genesim habere imperatoriã, insuper consulẽ fecit. id est, q opinio esset à mathematicis prędictum esse, fore vt imperaret. Budæus.

Geneteum, (γενηταία) promontorium à Genete, γενήτης, fluuio vocatum, in quo templum fuit hospitalis Iouis, quem Xenion appellant.

Genethliacus, (γενεθλιακὸς) qui ex die natali fortunam hominis & successum pronunciat, γεννάομαι, φύω; & γενέθλη, γένος ἀρχή. Gell. lib. 14. cap. 1. Ad

uer

uersum istos qui se Chaldæos, seu genethliacos appellant, ac de motu, deq́ positu stellarũ dicere posse, quæ futura sunt, profitentur, audiuimus quondam Phauorinum philosophũ Romæ Græcè disserentem egregia oratione.

Genethlius, (γενέθλιοι) Latinè natalis dicitur, qui & deus nuptijs præfectus putabatur ab antiquis, vt scribit Hieron. Scribit autẽ Suidas, ꝙ etiã Genethlius Palæstinus fuit, expertus sophista, discipulus Minutiani & Agapeti, qui tandẽ viridi æuo mortuus sit. Scripsit autem multa, λαλιὰς & διαλέξεις & μελέτας, & multa alia, vt mirabile sit dictu tam paucis annis vitæ tanta scripsisse.

Genialis, (ὁ τοῦ δαίμονος) & hoc geniale, quod ad Genium pertinet: vt, Genialis dies, lætus, & voluptarius. Iuuenal. Genialis agatur iste dies. Genialis torus, siue lectus, (γαμικὴ) qui in nuptijs sternitur in honorem Genij. Verg. Lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. Cic. pro Cluent. Lectũ illũ genialem, quem biennio filiæ suæ nubenti strauerat, in eadem domo, &c. Genialis homo, hospitalis atque ad inuitandum & largius apparandum promptior. Vergilius 1. Georg. Inuitat genialis hyems. Ouidius: Nunc elegi molles, genialis Musa, valete.

Geniana, gẽma quã inimicorũ pœnas efficere aiũt.

Geniculatim, (γονυκλὸν) aduerbium, significat per genicula. Plin. libr. 21. cap. 11. Folijs geniculatim circundata.

Geniculatum, (πολυγόνιον, πολυγόνατον) dicitur quod frequentibus geniculis constat, vt heliotropium, ob id genicularis herba vocatur. Cice. de Senect. Deinde tepefactum vapore & compressu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem, quæ nixa fibris stirpiũ, sensim adolescit, culmoq́ erecta geniculato, vaginis iam quasi pubescens includitur.

Geniculum, (γόνυον) diminutiuum à genu. Genicula dicuntur stipulæ, vel caulis herbacei internodia, & veluti articuli ac nodi quidam. Plin. lib. 16. cap. 30. Arundini in geniculo. Idem lib. 18. Genicula autem tritico sunt quaterna, farri sena, hordeo octona. Quandoq; geniculum accipitur pro germine, βλαστός.

Genista, arbuscula quædam, σπάρτιον vocant. Genista verò, quia genu instar flexilis sit ad nexus, idcircoq́ vitibus ligandis idonea: vel quia genibus medeatur dolentibus. Vide Ruel. lib. 1. cap. 84. & lib. 3. cap. 142. Plin. lib. 21. cap. 9. Florem esse dixerim genistas. namq; & ijs decerpitur luteus. Martial. Non pyra, quę lenta pendent religata genista. Verg. Molle siler, lentæq́ genistæ.

Genitalis, & hoc genitale, (γενεθλιακὸς) idem est quod natalis. Vnde genitale solum, dicitur patria, in qua nati sumus, quod & natale solum appellatur. Et genitalem diem, γενέθλια, quo scilicet in lucem proditi sumus. Genitalia semina, quibus aliquid procreatur & gignitur. Vergilius libro 2. Georgic. Verè tument terræ, & genitalia semina poscunt. Columella libro 4. Adhibenda ratio est subtilior, vt ex his partibus trunci sumãtur, qui & genitales sunt, & maximè fertiles. Idem libro 8. Fœminis quoque vuluæ ferro exulcerantur, & cicatricibus clauduntur, ne sint genitales. id est, ne possint generare. Genitalia membra, siue genitales partes, (τὰ αἰδοῖα) dicuntur pudenda, tam in viro quàm in fœmina. Columella libro 7. Et ipsos neruos, quos Græci cremasteras appellant, quòd ex illis genitales partes dependent, comprehensæ. Genitalia substantiuè, tam de membro virili, quàm animaliũ. Plin. lib. 10. cap. 63. Cuniculis auersa genitalia. Idem lib. 11. cap. 44. Ac præter genitale tantum, & hoc in maribus, viscera etiam interiora omnia ad exemplar. Colum. lib. 7. Elicitur cupiditas odore genitalium admoto naribus.

Genimẽ, (γέννημα) pen. cor. à gigno, generatio dicit.

Genitor, (γενέτης, γεννήτωρ, ὁ γεννήσας) eyn vader) engendreur.) modò pater dicitur, modò ad honorem refertur, Cic. de Vniuers. Quo nihil ab optimo & præstantissimo genitore melius procreatũ. Genitores omnium vitiorum Græci, Plin. lib. 15. cap. 4. Similiter genitrix, (γεννήτειρα, ἡ γεννήσασα) & pro matre, & pro venerationis gratia.

Genitura, (γένεσις) quandoque generationem significat. Gell. Ac multo etiam antequàm pater ipse & mater nascerentur, ex eorum genitura debuisse iam tunc prospici. Quandoque semen hominis, (γονὸς) quod & semen genitale dicitur. Plinius libro. 18. cap. 24. Inter diligentissimos conuenit, vt in alitum quadrupedumq́ genitura, esse quosdam ad conceptum impetus terræ. Genituram horoscopum vocauit Sueton. in Augusto: Verum genitura sua vix & cunctanter edita, exiluit Diogenes, adorauitq́ eum. Tantam autem mox fiduciam fati Augustus habuit, vt thema suum vulgauerit, numumq́ argenteum, nota syderis Capricorni, quo natus est, percusserit. Iul. Firmicus lib. 3 Secundum hanc genituram, & secundum has conditiones stellarum, & secundum testimonia, quæ huic genituræ perhibentur, etiam hominum volunt fata disponi. Bud. in Annot.

Genitiuus, a. um. (γεννητικὸς) quod vim habet generandi. Vnde genitiuus humor, & genitiuus casus, γενική. Et genitiuus dicitur quasi genitalis, à natura ingenitus, & genuinus originalis, & cum nascente cõgenitus. vt genitiuæ notæ, quæ sunt maculæ à natura ingenitæ. Sueton. de Augusto: Corpore traditur maculoso, dispersis per pectus, atq; aluum genitiuis notis, in modum & ordinem & numerum stellarum cœlestis vrsæ.

Genitus, à gigno, gignis, idem quod natus. γεννηθείς. Plinius lib. 11. cap. 37. Septimo mense genitis sæpenumero foramina aurium, & narium defuere. Geniti dentes in palato: Genitus annos nouẽ: Genitus ad perdenda vina: Genitus ad superbiam: Genitus in seruitio, pro genitus seruus, apud eundem Plinium leguntur. A quo vnigenitus, primogenitus, & progenitus.

Genius, (δαίμων) Veterum sententia dicitur vniuscuiusque anima rationalis, ideoq́ esse singulos singulorum. Fuere etiam qui dicerent Genios deos, aquã

aquam,terram,ignem,& aërem,quæ rerum semina sunt, elementaq; appellata. Duodecim quoq; signa, Lunam & Solem inter hos deos putabant: & à gerendo,quòd multa gerere possent,gerulos, deinde genios vocitarunt. Censorinus scribit genios dictos, quia,vt gignamur,curent, siue quòd vnà gignantur nobiscum, vel etiam quia nos genitos suscipiant,ac tueantur,(προστάται,aut προσπάνντες) Certe à gignẽdo genius appellat. Teren. in Andria, Quod ego per hanc te dexteram oro & genium tuum, Per tuam fidem,&c. Eundẽ esse genium & larem, multi veteres memoriæ prodiderunt. Euclides Socraticus, duplicem omnibus nobis genium dicit appositũ: hoc est,duos lares. Hi etiam penates dici solent. Ab aliquibus genius dicitur vis, & naturæ deus hospitalis, & ipsa voluptas. Hinc indulgere genio,est animo obsequi. Pers.Indulge genio,carpamus dulcia. Defraudare genium, negare naturæ quod appetit. Terent. Quod ille vnciatim vix de demenso Suo, suum defraudans geniũ,comparsit miser,Id illa vniuersum abripiet, Belligerare cũ genijs suis, idem qđ defraudare geniũ. Plau.in Truc.Non isthæc mea benignitas docuit te fabulari. A. Sed istos, Qui cum genijs suis belligerant,parcè promi. Scintra De antiquitate verborum lib.3.Scis geniales homines ab antiquis appellatos, qui ad inuitandum & largius apparãdum cibum promptiores essent. Iuxta quod etiam Seruius interpretatur pro voluptuoso & conuiuali. Verg.libr.1.Georg.Inuitat genialis hyems. Nam quoties voluptati operã damus, genio operam dare dicimur: sicut econtrario,defraudare genium,cum parcè viuimus,& à voluptate cessamus.Proculus autem Platonicus in Theurgicis diuinitus loquitur: eum legant,qui curiosius talia quærunt,& pro Horatij loco,& de alijs authoribus. Genij etiã gulosi à veteribus vocabantur,& ventri semper indulgentes.Lucil. Geniæ illæ vetulæ,improbæ,ineptæ.

Genocha,bestia paulò minor vulpecula,colore inter nigrum & croceũ,maculis nigris interpositis: mansueta est, si non lacessitur.

Genon,cepæ genus, cui acutus est sapor & lachrymosus.

Gens, (ἔθνος, φῦλον) eyn volck, eyn ghesclecht) vng gent & nation.) à genus deducitur, u litera detracta,& modò nationẽ significat. Vergil.Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.Plin.De viris illustr.Mithridates rex Ponti,oriundus à sex tem Persis,magna vi animi & corporis,vt sex iuges equos regeret, duarum & viginti gentiũ ore loqueretur,bello sociali, diffidentibus Romanis, Nicomedem Bithynia,Ariobarzanem Cappadocia expulit.Modò familiam.Festus:Gens Ælia appellatur, quæ ex multis familijs conficitur. Inde gentiles. Gens & natio differunt, quòd in se plus contineat gens, quàm natio. Nam gens est tanquam genus,natio species. Gens enim Itala habet Hetruscos,Vmbros Picenos,& huiusmodi.Cic.lib.1 Off.Propior est eiusdem gentis,nationis,linguæ, qua maximè coniunguntur.

Gentiana, herba amarissima & medicinalis, sic dicta quòd eam rex Gentius inuenerit,vt tradit Plinius lib.25.cap.7. P.Ægineta scribit huius radicem anhelosis mederi.

Gentiles, (οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν οἴκων γεγονότες) qui ex eadem familia sunt,& eiusdẽ nominis sunt: qui & cognomines dicunt.Vnde Cincius:Gentiles mihi sunt,qui meo nomine appellãtur.Cic.lib.1.Tusc. Pherecydes Syrus primum dixit animos hominũ esse sempiternos,antiquus sanè.fuit enim meo regnante gentili,hoc est Seruio Tullio, quia eiusdẽ nominis erat. Et hoc est quod ait Plinius, seruos dominorum fuisse gentiles. id est,eodem nomine appellatos,quo domini appellabantur,vt Marcipor & Publicor. Cice.in Topicis: Gentiles sunt, qui inter se eodẽ sunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum maiorum nemo seruitutem seruiuit, & qui capite diminuti non sunt. Idem.libro. 1.ad Heren. Si paterfamiliãs intestatus moritur, familia pecuniaq; eius agnatorũ gentiliumq; esto. His gentilitas peculiariter esse dicitur,cum neq; seruorum,neq; libertinorũ gentilitas vlla sit.Item gentile dicitur,quod est gentis proprium, πατρῷον, id est familiare. vt Iuuenalis gentilia tympana dixit,id est,gentis propria. Suetonius de Tyberio: Capillo ponè occipitium submissiore, vt ceruicẽ etiam obtegeret,quod gentile in eo videbatur. Et gentiles dicuntur nationes. Vergil.Quas gentes Italûm,quas non oraueris vrbes? Rursus scriptores rerum sacrarum,Gentiles vocant idolorũ cultores, (ἕλληνες, ἐθνικοί) qui aliter quàm Christiani de Deo sentiunt. Diuersæ enim gentes innumerabilia numina habuerunt, quia in gentilium, id est,maiorum suorum,fide perstiterunt, nec religionis cultum mutauerunt.

Gentilitas, propriè multitudo ipsa,vel familiæ,vel gentis,siue nationis alicuius,& ipsi gentiles. Plin. De viris illustr. Gẽtilitas eius Manlij cognomine iurauit,ne quis postea Capitolinus vocaret. Plin. in Paneg. Ex quo intelligi potest,quãtæ benignitatis,quãti spiritus fuerit,sparsas,atq;(vt ita dicã) laceras gentilitates colligere,atq; connectere.

Gentilitia nomina,(πατρῷα) dicuntur, quæ originem gentis vel familiæ declarãt,vt Porcius,Cornelius,Gellius:Vulgus autem quos gentilitio vocabulo Chaldæos dicere oportet, mathematicos dicit. Sic gentilitia nota à Liuio,Gentilitia funera à Plinio nuncupantur. Aliquando tamen gentilitium à gente: id est natione,nõ à familia vsurpatur.Inde gentilitia sacra dicuntur à Liuio,quæ statuta sunt eidẽ genti. Cic.De Arusp.Multi sunt etiam in hoc ordine, qui gentilitia sacrificia, illo ipso in sacello statuto loco anniuersario factitarint. Gentilitium sacerdotium,quod ad ius familiæ pertinet,& nũc vulgò ius patronatus dicitur. Gentilitiũ hoc illi, id est,hoc illi à gente sua proprium est. Plin.in Epist. Passenius Paulus splendidus eques Ramanus, & in primis eruditus scribit elegos: gentilitiũ hoc illi,est enim municeps Propertij, atq; etiam inter maiores suos Propertium numerat.Plin.lib.19.ca.1.In Serranorum familia

gentilitium esse fœminas linea veste non vti.

Genu,genum, & genus, (γόνυ) das knye) die knie) genouil.) teste Prisciano, declinari potest pro femorum ac crurum commissione. Dicta genua, φ hæc dum infans est in vtero matris, genis opposita sunt. siue à generando,quòd in genibus est vitalitas. Vergilius.5.Æneid.Genua labant,vastos quatit æger anhelitus artus. Genua submittere, pro flectere. Plin.libro.8.cap.1.Regem adorant, genua submittunt,coronas porrigunt.Hinc consgenudare,quod est genu replicato cadere,vel genibus flecti. γονυπετῶ. Ingeniculatum, ἐγγόνασις, quod est cœleste signum. Vitru.libro.9.Pes ingeniculati. Et genu nixum eiusdem significationis. Ouid. libro.9.Metamor.Consistuntq; loco specie remanente coronæ, Qui medius nixiq; genu anguemq; tenentis. Dicitur & genu de herbis.vide in dictione Stipula.

Genua,(γένυα) Ligurũ caput in Italia ad mare nostrum.Hinc incipit Apenninus mons,distatq; à Sabatijs stadijs ducentis sexaginta. Geneua verò est extremum Allobrogum oppidum, proximum Heluetiorũ finibus. Ex eo oppido pons est ad Heluetios pertinens.Inter Varum & Genuã habitant Ligures. Dicta Genua à genu,quia habet tanquã genu recuruum à latere maris. Vel à Genuo Saturni filio,qui fertur eam condidisse.Vel (vt quidam aiunt) à Genuino Phaëthontis socio. Alij etiam à Iano Italorum rege. Hanc Annibal penitus deleuit,sed Cornelius Seruilius consul instaurauit,sicut Liuius refert. Hinc fiunt adiectiua Genuensis,& Genuanus, (γενυάτης) Quidam ex imperitioribus Ianuam hanc vrbem appellãt, quòd à Iano conditam dicant. Cur autem dicatur Lygustica regio, apparet non obscurum à Lyge gigante, qui Herculem profligauit Marsyliam vsq; post aduentũ ab Geryone, defraudatis illi armentis, de quo etiam Eustathius in Comment. Dionysij Libyci, & multi alij Græci scriptores. Habitauit Lygis prope Chrysopolim, id est, Parmam, & Rhegium Longobardiæ, & Mutinam, & Mantuam.

Genuini, (σωφρονιστῆρες, κραντῆρες) die stockzeen) backtanden) les dens maschelieres.) dentes posteriores,qui in extrema gingiua in homine gignuntur nouissimi.Nam circiter vigesimũ annũ,multis etiam.XVIII.innascuntur. Dicti genuini,φ à genis dependeant. vel à gignendo,quòd cum homine generentur,& cum ipso intereant. Cic.Dentibus in ore constitutis manditur,atque ab his extenuatur,atq; molitur cibus.Eorum aduersi acuti morsu diuidunt escas,intimi autem conficiũt,qui genuini dicuntur. Hos Satyrorum instrumenta esse ad morsum ostendit Persius, Secuit Lucilius vrbem,Te Lupe, te Muti,& genuinum fregit in illis.Est autem Genuinũ frangere in aliquo,clanculum obtrectare, lacerareq; quempiam. quod & Genuino rodere dicitur.

Genuinus sermo, id est,natiuus ac peculiaris. (γνήσιος) Apul.Genuino sermone nomẽ Augusti Cæsaris inuocare tentaui.

Genus, à Græco γένος. eyn ghesлchlecht) parente, lignee.)propriè principiũ vniuscuiusq; generationis,vel ab eo qui genuit,vel à loco in quo quis genitus est. vt,Orestes à Tantalo ducit genus. Et, Plato genere Atheniensis est.Patria enim generationis vniuscuiusq; principium est, quemadmodũ & parentes.Plau.in Capt. Nam eccum hic captiuum adolescentulum alium, Prognatum genere summo, & summis diuitijs. Plin.De viris illustribus,Pyrrhus rex Epirotarum,materno genere ab Achille,paterno ab Hercule oriundus.Terentius: Hæccine flagitia facere te? hæc te admittere indigna genere nostro? Genus humanum, & Genus hominum. Cic.De Amic.Quanta autem vis amicitiæ sit,ex hoc intelligi maximè potest,φ ex infinita societate generis humani, quam conciliauit ipsa natura,ita cõtracta res est,&c. Idem ꝓ Rosc. Nam dum hominum genus erit, qui accuset eos, non deerit. Hinc per translationem genus etiam vocamus multitudinem aliquorum,ad vnum aliquid,& ad se inuicem quodammodo se habentiũ. vt Romanorum genus dicimus,quod ad Romulum refertur,& cognationem in se habet,per quã à cæteris distinguitur. Hinc rursus appellatur genus,cui supponitur species, & prædicatur de pluribus differentibus specie: quod quasi principium sit omnium,quæ sub ipso sunt specierum: vt puta Animal genus est, quod de homine, elephanto, equo,auibus,piscibus,reptilibus,alijsq; specie differentibus prædicat. Homo verò est species,quoniam de Socrate,Platone,Aristotele,Fabio,Catone,Cicerone,alijsq; non specie,sed numero differentibus dicitur.Item genus dicitur,quicquid est, per quod alicuius rei qualitas indicatur, (εἶδος) vnde genus mortis, genus vitæ,genus pœnæ,genus marmoris,genus coloris,& huiusmodi. Seneca,Summũ genus infelicitatis misero est, fuisse aliquando felicem. Teren.in Eun.Est genus hominũ qui esse primos se omnium rerum volunt. Vergil. Quod genus hoc hominum? quæ'ue hunc tam barbara morem Permittit patria? Nonnunquam sumitur pro accidente partium orationis, vt quũ dicimus,animal est generis neutri. Et est sciendũ, quòd licet genus sit tertiæ declinationis,in compositione tamen quandoq; fit secundæ,& adiectiuum,vt alienigenus,a.um. ἀλλόφυλος. Multigenus,a.um. πολύφυλος. Plin.libro.10.Multa hæc & multigena terrestrium volucrumq; vita. Dicimus quoque,id genus,pro eius generis: vt, Multa sunt id genus monstra,quod est,ferè similia, & eiusdem generis monstra.

Geodæsia,(γεωδαισία)est scientia earum,quæ in sensibilibus sunt corporibus magnitudinum & figurarum,sub diuisionem & compositionẽ cadens.

Geodætes,(γεωδαίτης)qui Geodæsiam nouit: terræ diuisor,& agri mensor,inquit Budæus.

Geographia,(γεωγραφία) dicitur terræ descriptio. γῆα enim terra est,& γράφω scribo significat. Cic. Att.lib.2.De geographia dabo operã,vt tibi satisfaciam,sed nihil certi polliceor: magnum opus est,sed tamen vt iubes, curabo, vt huius peregri-

nationis tibi opus extet.

Geomantia,(γεωμαντία)pen.prod.diuinatio ex terra, γῆα, ἢ μαντεία.Inde Geomantes.

Geometer,& geometra,pen.cor.(γεωμέτρης)terræ menſor ſiue diuiſor. Cic.4.Acad.Quomodo aut geometres ea cernere poteſt, quæ aut nulla ſunt, aut internoſci à falſis nō poſſunt? Idem.4.Acad. Geometræ prouideant,qui ſe profitentur nō perſuadere,ſed cogere.

Geometria,(γεωμετρία) terræ menſuratio dicitur, vel ars ipſa terrā dimetiendi.Et geometria quidē ſcientia eſt mathematica, ſicut aſtrologia,muſica, & arithmetica, quæ in numeros ac formas diuiſa eſt,quam oratori neceſſariam eſſe autumant eruditi.Cic.3.de Finibus,Quanquàm ea verba, quibus ex inſtituto veterum vtimur pro Latinis, vt ipſa philoſophia, vt rhetorica, dialectica, grammatica, geometrica,muſica. quanquam ea Latinè dici poterant,tamen quoniam vſu percepta ſunt, noſtra ducamus.

Geometricus,a.um.adiectiuum, vt Geometrica ratio.Cice.1.Tuſcul.Socrates interrogat quædam geometrica de dimenſione quadrati.Geometricè aduerbium: vt,geometricè eruditus, qui geometriam callet. Plin.libr.35.cap.10.Sed primus in pictura omnibus literis eruditus præcipuè arithmeticè & geometricè, ſine quibus negabat artem percipi poſſe.

Geon,(γεὼν) fluuius.vide in dictione Gion.

Georgi,populi Scythici,agros incolentes.

Georgia,agricultura.

Georgica,quæ ad agrorum cultum pertinēt. ἔργον opus, γῆα terra.

Georgius,(γεώργιος) nomen viri proprium, quo apud nos colonus ſignificatur.

Georgonyia, (γεοργονία) oppidum in altiſſimo monte in regione Auernorum, cuius meminit Suetonius in Cæſare.

Germanus,a.um.adiectiuum,quaſi ex eadem ſtirpe genitum, inquit Feſt.vt germana iuſtitia, germanum nomen, germani Attici, germani Itali, germanus frater. oprechte, natuerliche.) germain.) Terentius in Andr.Si te in germani fratris dilexi loco. Aliquando ſine fratre ponitur. Terentius in Adelph. O mi Æſchine, ô mi germane: ah vereor coràm in os te laudare amplius. Ibidem: Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo.Differtq; germanus à fratre, quòd ille de eadem genitrice ſit natus, non vt multi dicunt, de eodem germine natus, quos Varro tantum fratres vocat. hoc tamen confundit vſus. inuenitur enim germanus eſſe à parte Patris, & Frater qui ex ſolo Patre, ὁμοπάτωρ, vel ex ſola matre natus ſit. Fœmininum huius nominis eſt germana, αὐτοκασιγνήτη. Vergilius: Inueni germana viam,gratare ſorori.

Germania,(γερμανία) Tautſchland.) regio, quæ à Gallis,Rhetijs,ac Pannonijs, Rheno & Danubio fluminibus, à Sarmatis Daciſq; metu mutuo, ac mōtibus ſeparatur. cætera ambit Oceanus latos ſinus, & inſularum immenſa ſpacia complectens. Rhenus,Rheticarum alpium inacceſſo, & præcipiti vertice ortus,modico flexu in occidentē verſus, ſeptentrionali Oceano miſcetur. Danubius molli & clementer edito montis Arbonæ iugo effuſus, plures populos adit, donec in Ponticum mare ſex meatibus erumpit: ſeptimum os paludibus hauritur. Germani ipſi indigenæ exiſtimantur: quoniam non eſt veriſimile aliquos Aſia, aut Aphrica,aut Italia relicta,Germaniam petiſſe, informem terris,aſperam cœlo, triſtem cultu aſpectuq;, niſi patria ſit. Hi antea Teutones appellabantur à Teutono deo eorum, quem terra ortū exiſtimabāt: poſteà Alemanni dicti ſunt,ab huius Dei filio Manno. Germaniæ vocabulum nuper à Romanis additum: quoniam cum primū Rhenum deuictis Gallis tranſgreſſi fuiſſent, videntes eos & feritate animorum, & proceritate corporum,& colore flauo,forma præterea,& moribus, & viuendi ritu Gallis ſimilimos, Germanos eos, hoc eſt, fratres Gallorum eſſe exiſtimauerunt. Hinc Germanici,& Germanicani,quæ inter ſe differunt,ſicut Hiſpanienſes ab Hiſpanis ſeparantur, Sicilienſes à Siculis. Nam Germanicani dicuntur milites Romani in Germania militantes: Germanici,qui ex Germania ſunt. Sueton.in Tiber. Flagitabant ambo exercitus multa extra ordinem, ante omnia, vt æquarentur ſtipendio prætoriani Germanicanis. Idem infrà: Neque enim deteriores eſſe aut Hiſpanienſi exercitu, qui Galbam: aut Germanico, qui Vitellium feciſſent. Germanici etiam dicti ſunt quidam imperatores, à deuictis Germanis.

Germanitas,tatis.Cic.De Aruſp.reſp.Qui poſt patris mortem primā illam ætatulam ſuam ad ſcurrarum locupletum libidines detulit: quorum intemperantia expleta in domeſticis eſt germanitatis ſtupris volutatus. Liui.7.Bel.Maced. Argis & illos ſicut ſeſe oriundos eſſe. Ab ea germanitate fraternam ſibi cum ijs charitatem eſſe.Plin.lib.6. ca.1. Vnde nomen ambobus,& tanquam in diſſociatione germanitas concors.

Germanè,aduerbiū.Cic.ad Qu.frat.lib.2.De quo petis,vt ad te nihil occultās,nihil diſſimulās,nihil indulgens,germanè fraterneq; reſcribam,&c.

Germen,(βλαστὸς) eyn zweigſproſz) een ſpruyte.) germe.) dicitur quod ex arborū oculis naſcitur, ſurculus prægnans,à generando dicitur,& generationis principium. Plin.lib.10.ca.29 Denſante ſe frondium germine.Idem libr.10.cap.19.Germina hortorum exuruntur.

Germinaſco,ſcis.(βλαστάνω)& eius compoſitū congerminaſco,(συμβλαστάνω)ſignificāt coaleſco,coniungor.Quadrigarius: Facite exempla eorum,vt cum illis congerminaſcere ſciatur.

Germino,nas.pen.corr.pullulo,& germen emitto. (βλαστάνω, θάλλω) herfür ſproſſen.) wtſpruyten.) germer.) Plinius lib.13.cap.4.Fœmina citra florem germinat tantum ſpinæ modo. Germinatio verbale. Plinius libro.16.cap.25.Alia protinus, vt animalia: tardius aliqua & diutius grauida partus gerunt: quod germinatio ideo vocatur.

Colum.lib.4.ca.24.Propter quod palmes, quem mox in germinatione citauerit, imbecillis ac minus fructuosus erit. Germinatus,us.Plin.lib.15. cap.8.Oleam si capra depauerit, primo germinatu sterilescere autor est M.Varro. Huius composita sunt, congermino, quod est coalesco, socio, coniungo.Varr.lib.3.Rerum human.Postea cum his vnam Rempub.coniuncti ac congerminati tenuere. Egermino, extra germino. ἀναβλαστάνω. Colu.lib.5.Nam plurimum interest, non esse longum sarmentum, quod inseratur: & rursus pluris, oculos quibus egerminet inesse. Progermino, vltra germinando eo.Idem in eodem: Vt & radices deorsum agat, nec ex propinquo negligenter in summa terra resecta progerminet.

Gero, geris, gessi, gestum, proprie significat porto. κομίζω. tragen.) porter.) Vergilius: Bella manu, letumq́ gero. Interdum est habere, φέρειν. Idem libro.2. Et nos aliquod nomenq́ decusq́ Gessimus. Interdum facere, πράττειν.Idem lib.9. Nec tecum talia gessi Magnanimum Æneam & fata extrema sequutus. Interdum administro, διακονέομαι, νέμω, διαχειρίζω. Cicero in Catone: Qui amplissimum magistratum gerunt. Hinc dicuntur gesta, & gestæ res, πράξεις.Cum accusatiuo reciproco significat viuere, χρῆσθαι.Cicero De Ami.Qui ita se gerunt, ita viuunt, vt eorum probetur fides, integritas, æqualitas, liberalitas. Plin. in Epist. Quia se in legatione turpiter gesserat. Gerere censuram, Plinius libro.17.cap.1.Consulem gerere, Salust.in Iugurt. Formam alterius gerere, Plaut in prol. Amphit. Honores gerere, Plin.in Epist.Ingenium callidum gerere, Plaut.in Asin. Gerere inimicitias, Liu.10.Bel.Maced.Iras gerere, Plaut.in Pœn.&c. Huius composita sunt, aggero, congero, digero, de quibus locis suis. Egero, extra porto. ἐκκομίζω. Lactan.libro.1. Quisnimum stabulo, quàm qui vitia de corde egesserit. Columel. libro.2. Aurum primum habetur stercus quod ex columbarijs egeritur. Vnde quandoque pro euomo, vel ventrem exonero ponitur. ἀφοδεύω, ἐκκρίνω. Ingero. vide alibi. Oggero, ἐπιτίθημι. intendo, seu inijcio, & quod vernacula lingua dicimus, tener adosso. Plaut in Trucul. Quando intrò adueniunt, Vnus eorum aliquis oculum amicæ oggerit, dum illi agant. Progero, vltrà seu foras gero. προφέρω. Colum.libro.1. Ideoq́ periti rustici quicquid ouilibus stabulisq́ conuersum progesserunt, superpositis virgis tegunt, nec arescere solis incursu patiuntur. Regero, scriptis mando, quod legêdo aut audiendo didicerim, ἀπομνημονεύω. Vnde regesta, quæ in tabulas publicas relata sunt, τὰ ἀπομνημονευθέντα, τὰ ὑπομνήματα. Aliquando verò porto, reduco. Plinius, Et quamuis assidua conuersione immensæ celeritatis attollantur: quoniam haustum omnem lucis auersa illò regerat, vnde acceperit. Hinc regestum.Colu.libr.5.Vt sit inferior tenera subiacens terra, quæ non arceat, nec duritia sua repellat nouas irrepentis radiculas. Istud quidem contingere potest, etiamsi ager bipalio moueatur, & deprimantur scrobis, in regesto, quod est fermêtatum plus dipondio semisse. Est item ἀναλίσκειν, euomere. Apuleius, Nam & regesta crapula vestem inquinauerat. Suggero, (ὑποτίθημι) subministro, in cor pono, seu subporrigo. Teren.in Adelph Cur perdis adolescentem nobis? cur amat? Cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? Cicero.2.De Orat.Singulis generibus argumêtorum copiam suggerunt. Hinc suggestus, βῆμα. Sunt & alia composita, vt belliger, armiger, moriger, & multa huiusmodi, quæ omnia habent penultimâ syllabam correptam.

Gerontocomion, (γεροντοκομεῖον) vbi alimoniæ subministrantur senibus destitutis.

Gerra, (γέῤῥα) nomen trium vrbiû, quarû vna est in Syria, alia prope Traconitas, alia in felici Arabia.

Gerræ, (γέῤῥαι) crates vimineæ à Græcis primum appellabâtur. ea vox posteà vulgò pro nugamentis, rebusq́ friuolis vsurpata est, authore Festo Pompeio, hac quidem occasione. Athenienses enim cum Syracusas obsiderent, & crebrò gerras poscerent, irridentes Siculi, Gerras clamitare cœperunt. Hinc in prouerbium cessit. Plautus in Asin Videlicet Solon est, Leges vt conscribat, quibus se populus teneat: gerræ. Idem in Pœnu. Non tuæ blanditiæ mihi sunt, qd' dici solet, Gerræ germanę, atq́ ædepol λῆροι λήρων. Ausonius ad Sym. Misi itaq́ ad te friuola gerris Siculis vaniora.

Gerres, piscis vilis, & alecularij genus, de quo Plinius libro.32.cap.11. Martial. Teq́ iuuant gerres, & pelle Melandria cana. Idem libro.11.Fuisse gerres, aut inutiles mænas, Odor impudicus vrcei fatebatur.

Gerrones, nugatores, à gerendis nugis. (φλύαροι, ἀδολέσχαι) eyn schwetzer.) een klappaert.) babillart.) Festus, Gerrones, leues & inepti, à cratibus postratis dicti, quòd Siculi aduersus Athenienses cratibus vsi sunt, quas Græci Gerras appellant. Hinc fit congerro, pro connugone. Plautus in Persa, Iam pol ille hic aderit, credo congerro meus.

Gerrus, (γέῤῥος) fluuius Scythiæ, septimus ab isto memoria dignus.

Gerulus, (ὁ κομίζων) penult.corr. portator, qui fert aliquod onus, & pro baiulo accipitur. Baiulum autem dicimus, qui mercedis gratia onera ferre consueuit. Suetonius in Caligula. Ex gerulorum diurnis quæstibus pars octaua exigebatur. Hinc nugigerulus, nugarû apportator. Plaut.in Bacch. Non dabis, si sapies: verum si das maximè, Næ ille alium gerulum quærat, si sapiet, sibi: Nam ego non laturus sum.

Gerundium, nomen participiale appellatur, caret numeris & personis, & sub vna voce actiuam & passiuam significationem gerit. Vnde à gerendo duplici significatione, quidam gerundia dicta esse existimant. A parte post seruat constructionem sui verbi: & habet quatuor casus, genitiuum, datiuum, accusatiuum, & ablatiuû. Genitiuus igitur nominibus substantiuis in vtraq́ significatione: vt, Habeo voluntatem docendi te bonos mores.

Vergil. Et quæ tanta fuit Romã tibi caussa videndi? In passiua: vt, Habeo voluntatẽ docẽdi Rhetoricã à præceptore. Datiuus iungitur adiectiuis nominibus in vtraque significatione: vt, Sum aptus discendo Rhetoricam: &, Sum aptus docendo Rhetoricam à præceptore. Inuenitur, soluendo non sum, quod nunquam patitur secum substantiuũ, & regit post se datiuum, licet non semper adponatur. Cice. Lentulo, Ciuitatum principes ad me detulerũt, sumptus decerni legatis nimis magnos, quum soluendo ciuitates non essent. Interdum alium casum. Quintil. Maximi tum virorum, & quibus artis suæ soluẽdo non sit humanitas. Accusatiuus iungitur verbis significantibus motum ad locum: vt, Vado ad legendum Vergilium. Et in significatione passiua. Sallu. Cum ipse ad imperandum assiduè vocaretur. id est, vt ei imperaretur. Item cum verbis significantibus permanentiam: vt, Maneo hic ad legendum, sum paratus ad audiendum, & sum idoneus ad intelligendum. Ablatiuus tribus modis accipitur. Primo sine regimine: vt, Legendo disco, & currendo cecidi. Et ponitur actiue & passiue. Actiue, Vergilius, Cantans do tu illumẽ Passiue, Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Idem, Alitur vitium, crescitque tegendo, id est, dum incantatur, & dum tegitur. Secundo cũ præpositione de, ex, à, ab, cum, vel in. Cicero, Ex quo ardescit siue amor, siue amicitia: vtrunque enim dictum ab amando. Idem, In defendendo maior labor est, quàm in accusando. Quintil. Cum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertio cum verbis significantibus motum de loco: vt, Venio ab arando, redeo à spectando. Licet magis vsurpemus ab aratione, & à spectaculo. Quomodo autem gerundium à participio differat, vide in dictione Participium.

Gerusia, (γερουσία) in Græcis vrbibus vocabant conuentum senum, apud nos senatum & senaculum, ab ætatis vocabulo. Plin. lib. 35. Sic extruxere domum regiã Attali Trallibus, itẽ Sardibus Crœsi, quam gerusiam fecere. Vitru. Crœsi domus, quam Sardiani ciuibus ad requiescẽdũ ætatis ocio Seniorum collegio gerusiam dedicarunt. Varro, Senaculum vocatum vbi senatus, aut vbi seniores consisterent, dictum gerusia.

Geryon, (γηρύων) nomen regis Hispani, qui ob triplex regnum corpore triplicato fertur cõstitisse, quem Hercules interfecit, eiusque boues abstulit. præfuit enim tribus insulis, quæ adiacẽt Hispaniæ, Balearicæ maiori, & minori, & Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem habuisse canem, quia & terrestri & nauali certamine plurimum potuit. Quod nomen etiam Geryones, næ. & Geryones, nis, & Geryoneus (secundum Priscianum) declinari potest. Hinc Geryonaceus, cea. ceum. γηρυόνιος. Plaut. in Aul. Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos, cum senis manibus, genere Geryonaceo. Aristophanes Geryonem τετράπηλον nominauit. hoc est, (vt Suidas ait) τρικέφαλον.

Gesa, (γαῖσα) hasta. vide in dictione Gæsa.

Gesoreta, genus nauigij. à nõnullis ꝑsumia dicta.

Gesos, viros fortes Galli vocant.

Gessem, lacus Ægypti, in quo habitauit Iacob.

Gessemani, (γεθσημανῆ) penult. correpṫ. villa pinguissima interpretatur.

Gessuri, pen. prod. regio in Asia.

Gessus, (γέσσος) fluuius apud Iones.

Gesta, vide in dictione Acta.

Gestamẽ, quicquid geritur, vt vestes, arma, sceptrũ. (περιβολή, φόρημα.) Verg. lib. 3. Ære clauo clypeũ magni gestamen Abantis Postibus aduersis figo. id est, quod geri solebat à magno Abante. Iuuen. Ille gerit speculum magni gestamẽ Othonis. Plin. lib. 37. cap. 8. Hoc vectigal, hocque gestamẽ diuites in ceruice gratissimum norunt.

Gestatorium, (φορεῖον) appellatur lectica, sella siue carruca, & omne id in quo gestamur. Sueton. De Claud. Solitus etiam in gestatorio ludere. Dicitur etiam gestatorius, a. um. φορητός: vt, Sella gestatoria. Suet. in Nerone, Interdiu quoque clàm gestatoria sella delatus in theatrum.

Gestatio, vectio, portatio. (αἰώρα) Gestatio locus erat, ad quem gestabantur homines sanitatis, vel voluptatis gratia: ea forma, qua cœnatio, ambulatioque dicitur. Pli. in Epist. Ab his gestatio in modum circi, quæ buxum multiformẽ, humilesque ac retentas manu arbusculos circumit. Idem, Quid illa mollis, & tamen solida gestatio? quid balineũ illud, quod plurimus sol implet, & circumit?

Gestatus, us. Plin. li. 15. ca. 25. Iulianis gratus sapor, sed penè tantũ sub arbore sua, adeo teneris vt gestatum non tolerent. id est, gestari non possint.

Gesticularius, ria. rium. quod ad facientẽ actus lætitiæ pertinet. (μιμητικός.) Gell. lib. 4. cap. 1. Non iam histrionem eum esse diceret, sed gesticulariã, Dionysiamque: nec eum notatissimæ saltatriculæ nomine appellarit.

Gesticulor, laris. gestum facio. (χειρονομέω) Hinc gesticulatio verbale. Col. in Præfat. Nec minus corporum gesticulationem scrupulosissimè requirant saltationis ac musicæ studiosi.

Gestio, gestis, gestiui, & gestij, propriè significat gestus indicantes animi affectus corpore facio. (geberden machen) manieren maken) faire gestes & manires) Ex motu enim corporis gestus fiũt. Quod Cic. lib. 2. ad Heren. docet, cum ait, Motus corporis est, & vultus moderatio quædam, quæ probabiliora reddit ea, quæ pronunciantur. Cum ergo gestus sint quidam motus corporis dextra pedeve designati, aut capitis ictu, & huiusmodi, profectò gestire, est gestus facere. Gestimus autem quandoque lætitiæ seu voluptatis nimiæ caussa. Cic. lib. 1. Offic. Aut voluptate nimia gestiunt, quorum omnium vultus, voces, motus, statusque mutanẗ. Persius, Non hic qui in crepidas Graiorum ludere gestit. Aliquando etiam mœstitiæ caussa, vt apud eundem libro 1. ad Heren. Sin vtemur amplificatione, per conquestionem, fœmineo plangore & capitis ictu, nonnunquam sedato & inconstanti gestu mœsto & conturbato vti oportebit. Interdum etiam quis gestit non præ lætitia, neque præ mœrore, sed præ concupiscentia. Plautus in

Amph. Gestiunt pugni. id est, gestus faciunt, siue mouentur. Quod autem Donatus in Terentio dicit, Non esse gestire quod lætum esse, verum dis cit: quia cum prius dixisset, Quid est, quòd lætus sis? sequitur, Quid est, quòd sic gestis? Chærea enim gestus turpis amoris quosdã significabat. Sic Plinius lib. 8. lætitiã à gestu disiunxit, cum de pan thera loqueretur his verbis, Vt caussam doloris intellexit, simulq; salutis suę mercedem, exemit ca tulos, eaq; cum his prosequente, vsq; extra solitudines deductus, lætaq; atq; gestiente, vt facilè appareret gratiam referre. Similiter Cicero lib. 2. de Finibus, Quorum alter lætitia gestit, alter dolore cruciatur. Aliquando desiderij est, & nimiæ cupiditatis. (ὀργᾶ, προθυμοῦμαι, ἵεμαι.) Terent. in Phor. Ego'ne illi non succenseam? ipsum gestio dari Mi hi in conspectum, nunc sua vt sciat culpa Lenem patrem illum, factum me esse acerrimũ. Per translationem Cicero dixit pro Marcel. Parietes medius fidius (vt mihi videtur) huius curiæ, gratias agere gestiunt. id est, quasi gestu videtur mihi parietes gratias agere. Et hoc vt Cæsari gratulentur. Huius compositũ est, prægestio, quod est val de gestio, vt exponit Priscianus. Horat. Ludere cũ vitulis salicto prægestientis.

Gestito, tas. penult. corr. frequentatiuum, à gesto, as. (φορέω.) Plautus in Cistella, Eloquere, vnde sunt tibi hæc citò crepundia? L. Mea hæc herilis gestauit, non tua. Idem in Amphit. Næ ego homo infelix fui, Qui non alas interuelli, volucrem vocem gestito.

Gesto, stas. sæpe, vel quasi continuè gero. αἴρομαι, φέρω. tragen) porter.) Plaut in Curc. Rogita istunc, vnde habeat anulum. C. Pater istum meus gestauit. Idem in Sticho, Nam me illa aluo menses gestauit decem. Plin. lib. 18. cap. 10. Decem annis gestare in vtero vulgus existimat. Terent. in Adelph. Quem ego modò puerum tantillum in manibus gestaui meis.

Gestuosus, sa. sum. qui multos gestus veluti mimus facit (γελωτοποιός) Gell. lib. 1. cap. 5. Gestuosus Hortensij manus & argutas.

Gestus, sta. stum. participium à Gero. (πεπραγμένον.) Plaut. in Trin. Nihil euenit, ne time: re be ne gesta saluus redeo. Cicero pro Mur. Gestus est mos & voluntati, & dignitati tuæ. Idem ad Atti. Gestus mos vtrique.

Gestus, stus. (παράστασις, ὑπόκρισις) est actio quædam, & quasi pronunciatio corporis: gestio verò, est administratio & actio, quamuis parum in vsu est, inquit Valla li. 4. Cic. 2. de Nat. In corporũ etiã motione atq; gestu multa cernunt subtilius. Idem 4. Acad. Et hoc quidem Zeno gestu conficiebat.

Geth, Allophylorum ciuitas fuit. Hæc nunc appel latur Zaph.

Getæ, (γέται) populi in Scythia Europea. Quidam Dacos appellant, vt Appianus. Strabo arbitratur eos esse Getas, qui ad pontum in Orientem spectãt. Helius Spartianus Gethas dicit Gothos. De his Ouid. de Ponto, Nulla Gethis toto gens est truculentior orbe. Huius nominis nominatiuus singularis est Getha, vel Gethes.

Getuli, (γαιτοῦλοι) Africæ populi, Garamantibus finitimi: & eorum regio Getulia dicta.

Geuma, matis. (γεῦμα) gustatus.

Geusis, (γεῦσις) gustus.

G ANTE I.

Giarus, (γύαρος) penult. corrept. insula parua ex Cycladibus, circuitu duodecim millium passuum, ad quam noxij damnabantur. Iuuenalis pluraliter dixit, Aude aliquid breuibus Giaris & carcere dignum. vt alias etiam notaret.

Gibbus, gibbi, mascul. gene. tumor quidam carneus in aliqua corporis parte. eyn hoger, hofer) een bult) vne bosse.) Iuuenalis, Attritus galea, mediisq; in naribus ingens Gibbus, & acre malum semper stillantis ocelli. Gibber, gibberis. idem. Iuuenalis: Attritus gibberi nasus. Plinius libro 8. cap. 45. Siriacis non sunt palearia, sed gibber in dorso. Gibbosus, a. um. qui gibbum habet. Gibber, ra. rum. & Gibber, gibberis, & hoc gibbere, idem quod gibbosus. Plinius libro 10. cap. 26. Africæ hoc est gallinarum genus, gibberum, varijs sparsum plumis. Varro 3. de re Rust. cap. 9. Gallinæ Africanæ sunt grandes, variæ, gibberæ. Idem 2. de re Rustic. cap. 5. ibberi (inquit) spina leuiter remissa.

Gigantomachia, (γιγαντομαχία) gigantũ pugna.

Gigas, gantis. (γίγας) eyn rysz) een ruese) geant.) Vir altissimæ staturæ, & terræ filius à poëtis fingitur, cum nihil aliud gigantes fuisse credendum sit, quàm hominum quandam impiam gentem, deos negantem: & ideo creditam deos è cœlesti sede pellere voluisse. Ouidius, Affectasse ferunt regnum cœleste gigantes. Iuuenal. Vnde fit, vt malim fraterculus esse gigantum, id est, obscuro & ignoto genere natus. Hinc Giganteus, a. um. (γιγάντειος) nomen possessiuum. Iosephus lib. 1. Antiquit. dicit gigantes fuisse ex dæmonibus incubis progenitos. Idem August. lib. 16. de Ciuit. & Eusebius de Præparatione lib. 7.

Gigno, gignis, genui, vel gignui secundum Diomedem, genitum, significat genero (γεννάω.) gebieren) baren, voortbrengen) engendrer.) Cicer. 1. de Finib. Ad maiora enim quędam nos natura genuit & confirmauit, vt mihi quidem videtur. Plĩ. lib. 7. cap. 51. Hæc est conditio mortalium, ad has & huiusmodi occasiones fortunę gignimur. Idem libr. 14. cap. 6. Fastidium gignit vuas appetendi. Lactant. libr. 4. Hac conditione gignimur. Huius compositũ est, ingigno, quod est intus gigno. (ἐγγεννάω) Cic. 5. de Fin. Siue vt doctissimis viris visum est, maior aliqua atq; diuinior hanc vim ingenuit: siue hoc fit ita fortuitò. Colu. lib. 4. Tanquam naturali & ingenita sterilitate laborãtibus. Hinc ignis dictus est, quòd in eo nihil gignatur: & prægnans, quæ iam occupata est in generando, quod conceperit: & benignus, nomen compositũ ex bono & gignendo.

Gilo, nomen ciuitatis, à qua Gilonitæ, penultima product. homines in ea habitantes dicuntur. Est & nomen viri, γίλων. Iuuen. Vnciolam Proculeius ha

habet, sed Gilo deuncem.

Giluus,color medius inter album & rufum,vt sentit Aulus Gellius. scribit enim esse tria colorũ genera,nigrum,album,medium (quod vocãt κιῤῥὸν) giluum.falb) vael) couleur de miel.)Alij colorem buxeum,vulgò gialdum.Quidam flauum intelligunt, qui ex viridi & rufo , & albo concretus est. Seruius mellinũ intelligit.Germanicè falw. Verg. 3.Georg.Luxuriatq́ꝫ toris animosum pectus: honesti Spadices,glauciq́ꝫ.color deterrimus albis,Et giluo.Vbi Seruius,Aliud est candidum esse, id est, quadam nitenti luce perfusum:aliud album,quod pallori constat esse vicinum . Giluus autem mellinus est color. Alij autem legunt,albis & giluo: vt non album & giluum,sed albogiluum vituperet. quòd si singuli colores vituperandi sunt , quanto magis mistus vterq́ꝫ,id est,albogiluus?

Gindes,fluuius , qui per Dardanos fluens, ingreditur Tygrim.

Gingeria,ex multis obsonijs decerpta appellantur. Quidã gigeria sine n scribunt,esseq́ꝫ gallinarũ intestina,& quæ cum his coquebantur. Lucil.Gigeria sunt sine allio,his vescamur alacriter.

Gingiuæ(οὖλα, τὰ)zanfleysch)tãtvleesch)la genciue) pen.prod.pars oris cui dentes inhærent:à gignendis dentibus. Plin.lib.24.cap.6. Ex iis dulcia,quę apyrina alio nomine appellauimus,stomacho inutilia habentur, inflationes pariunt , dentes gingiuasq́ꝫ lædunt. Lact ant .lib.De Opific. Dentes autem ipsos ne magis horrori quàm ornamento essent,gingiuis mollibus (quę à gignendis dentibus nominantur) ac deinde labiorum tegminibus honestauit. Iuuen.Frangendus misero gingiua panis inermi. Huius diminutiuũ est gingiuula , (οὐλίον,) Apul. Complanatorẽ tumidæ gingiuulæ.

Gingiuerim,siue Gingiberim , (ζιγγίβερ , ζιγγίβερι Dioscor.) piperis esse radicẽ perhibent quidã, sed falso. Nascitur id in Arabia & Troglodytica.

Gingrio,gingris,gingrij,gingritũ. Est autẽ gingrire, (παππάζειν,Pollux) anserum vocis proprium. Vnde genus quoddam tibiarum exiguarum, à voce anserum,gingriuæ dicuntur : à quibus gingritor tibicen.

Gion,(γηών) fluuius qui apud Ægyptios Nilus vocatur.in paradiso oriens,vniuersam circuit Æthiopiam.Iosephus,Gium quoq́ꝫ per Ægyptum fluens,ostendit eum qui nobis ab Oriente redditur, quem Græci appellant Nilum.significatq́ꝫ hoc nomen terræ hiatum. Quo nomine etiam vocatus est mons in Iudæa,apud quem Salomon in regem vnctus fuit.

Girgillus,(ῥόμβος) instrumentũ quo fila reuoluunt.

Girim,mons apud Garamantas, in quo nasci gemmas vetustas testata est.

Gith,(μελάνθιον) genus seminis. Colum.lib.7.Interdum fastidio ciborum languescit pecus , eius remedium genus seminis,quod gith appellatur.Plinius scribit aliquos id melanthion , alios melaspermon appellare. optimum, quàm excitatissimi odoris,& quàm nigerrimũ. Colligitur succus eius vt hyosciami,sim iliterq́ꝫ largius venenũ est : quod miremur,quum semen gratissimè etiã panes condiat.Plaut.Gith excalfactat.

G ANTE L.

GLaber,bra.brũ.(ψιλὸς,λεῖος) glatt,kal) kael) pele)quod est leue & sine pilis.Plau.in Trin. Oues scabræ sunt, tam glabræ, hem, quàm hæc est manus.Idem in Aul. Tu istum gallum,si sapis, glabriorẽ reddes (μαδῶντα) mihi, quàm Volsus ludius.Nonius de Doctorum indagine,Legitur,quòd ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem, quos antiqui ludios appellabant. Varro de re Rust,cap.2.Si quem glabrum facere velis. Sic glabræ sues apud Colu.libr. I. in Præf. Huius diminutiuum est glabellus. Glabra etiam, siue glabella, (μεσόφρυον) vocatur interstitium, supercilia supra nasum disterminans : quia sine pilis esse consueuit. Capella lib. I.Quarũ vna deosculata philologiæ frontem illic,vbi pubem ciliorum discriminat glabellæ medietas.

Glabresco,(μαδάω,ψιλοῦμαι) kal wirden) kael worden.) glaber,hoc est sine pilis,aut capillis, aut plumis fio : quod euenit nonnunquã morbo aliquo. Transfertur etiam quandoq́ꝫ ad alia : vt glabrescit area,cum herbis attritis complanatur. Colu. lib.2.Nam dum à pecudibus legumina proculcantur,herbæ etiam vngulis atteruntur , atq́ꝫ ita glabrescit,& fit idonea seminibus area.id est,sit glabra,mundaq́ꝫ.

Glabreta,dicuntur loca,in quibus propter aliquem humorem noxium segetes non proueniunt. Col. libr.2.cap.9.Solet autem salsam nonnunquam & amaram vliginem vomere terra,quę quamuis matura iam sata,manente noxio humore corrumpit, & locis glabrentibus sine vlla stirpe seminũ areas reddit . Ea glabreta signis adhibitis notari conuenit,vt suo tempore vitijs eiusmodi medeamur. Hæc Gręci φαλάκρας,quasi calueta appellant,quę satis,fruticibusq́ꝫ nuda sunt.

Glabreo,es.ere.pro eo quod est glabrum fieri, quo vtitur Columella.vide Glabreta.

Glabro,as.are.pilos auferre. Colu.lib.12.cap.53. Cum ab aqua pridie sues prohibiti sunt , postero die mactantur: & vel aqua candente,vel ex tenuibus lignis flammula facta glabrantur.

Glabriones(μαδῶντες) idem quod glabri. Et apud Romanos erat Glabrionum familia, ex qua Accilius Glabrio vir Romanus.

Glacialis,à glacie deducitur, & est quod in glaciem astringi solet.(πηκτικός.) Iuuenal.Vltra Sauromatas fugere hinc libet,& glacialem Oceanum.Col. lib.3.cap.I.Per quã omni penè regione, & omni declinatione mundi,nisi tam glaciali, vel præferuida,curæ mortalium respondet.

Glaciari,est in glaciem conuerti.(κρυσταλλοῦσθαι.) Plinius libr.24.cap.13. Flore eius aquam glaciari Pythagoras tradit. Idem libr.14.cap.21.Glaciatæ moles prodigij modo. Colum.lib.7.cap.82. Nec dubium,quin fici ramulis glaciatus caseus iucundissimè sapiat.

Glacies,(κρύσταλλος) eyn eiss) ijs) glace.) aqua est gelata gelu,quasi gelacies,Plin.lib.8.cap.38.Au

re ad glaciem apposita.

Glacitare, (πιπνπάζειν) propriū est vocis anserum. Ouidius, Cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anser. Alij legunt glossitat.

Gladiatores, (ἀθληταί, μονομάχοι) fechter) (schermers) escrimeurs.) dimicatores dicuntur. Cice. 3. Philip. Quòd si iam (quod dij omen auertant) fatum extremum Reipub. venit, quod gladiatores nobiles faciunt, vt honestè decumbant, faciamus nos principes orbis terrarum, gentiumq; omniū, &c. Idem 7. Philip. Gracchorum potentiam maiorem fuisse arbitramini, quàm huius gladiatoris futura sit? quem gladiatorem non ita appellaui, vt interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet, sed vt appellant ij qui planè & Latinè loquuntur. Idem ad Att. Cædem enim gladiator quærit. Inter gladiatores specialiter sunt retiarij, qui aduersus mirmillonem pugnabant. De his suo loco. De gladiatorum origine ac caussa Iulius Capitolinus habet hoc pacto, Multi dicunt apud Veteres, hanc deuotionem contra hostes factam, vt ciuium sanguine litato, specie pugnarū fortunam satiarent. Alij hoc literis tradunt, quod verisimilius credo, ituros ad bellū Romanos debuisse pugnas videre, & vulnera, & ferrum, & nudos inter se coëuntes, ne in bello armatos hostes timerent, aut vulnera & sanguinem perhorrescerent. Hinc mos tractus videtur, vt imperatores ad bellum proficiscentes, munus darent gladiatorium.

Gladiatorius, ria, rium. (ἀθλητικός) quod ad gladios pertinet. vnde spectacula gladiatoria. Cic. in Catil. Nemo est in ludo gladiatorio paulò ad facinus audacior, qui se non intimum Catilinæ esse fateatur. Plin. lib. 15. cap. 18. Ara inde sublata gladiatorio munere diui Iulij, quòd nouissimè pugnauit in foro. Terent. in Phorm. Hi gladiatorio animo ad me affectant viam. Cicer. 4. Tusc. An verò vir fortis, nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? Gladiatorium id quidem, quanquam in eis ipsis videmus esse sæpe constantiam. Sallust.: Item ex senatus consilio decreuere, vt gladiatoriæ familiæ Capuam, & inter cætera municipia distribuerentur.

Gladiatura, ræ. (ἀθλητική) ars ipsa gladiatorum.

Gladiolus, (ξιφίδιον) paruus gladius. Quo nomine etiam dicta est herba quædam, quòd sit folijs gladij similis. Flores habet purpureos. Vide Plinium libr. 21. cap. 11.

Gladius, (ἐγχειρίδιον, ξιφύδριον, μάχαιρα) eyn schwert) een lanck mes) cousteau ou espee) ensis: à clade dici videtur, c in g mutata (vt scribit Varro) quia ad cladem sit inuentus. Plaut. in Trin. Dedisti'ne hoc pacto ei Gladium, qui se occideret? id est, ministrasti materiam ad perniciem. Cæs. 7. Bell. Gal. Gladijs districtis portas occupauerunt. Teren. in Adelph. Suo sibi hunc gladio iugulo. Eras. Suo gladio, sud ve telo iugulari dicitur, qui suis ipsius dictis reuincitur: aut qui suopte inuento, dolóve capitur: deniq; in quem quocunq; modo seu dictum, seu factum retorquetur, quod ab ipso profectum sit. Translata metaphra ab ijs, qui in pugna suis ipsorum telis aliquoties confodiuntur.

Gladio plumbeo iugulare, est futuli, leuiq; argumento conuincere quempiam. Cice. ad Att. Cum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceret. Dicitur & gladium, neutri generis, vt docet Varro. Est & gladius, (ὁ ξιφίας) genus piscis marini, de quo Plin. lib. 32. cap. 11.

Glandatio, (βαλάνισις) glandium collectio, & pastio suum ex glandibus.

Glandium, (ἀδήν) pars quædam intestinorum est, vt inquit Prisc. Alij volunt esse partem apri iuxta ceruicem, vel ipsam ceruicem: in hac enim glandulæ positæ sunt. Plaut. in Capt. Pertruncauit tribus tergoribus glandia. Plin. lib. 8. cap. 51. Hinc censoriarū legum paginæ, interdictaq; cœnis abdomina, glandia, testiculi. Idē lib. 6. cap. 38. Quibusdam sunt tubera, sicut sunt in carne glandia. Inde caro glandionica. Plaut. in Men. Glandionicam suillam, lardum, pernam.

Glandula, læ, diminutiuum à glans. Caro glandulosa in sue, quæ ab antiquis boni saporis putabatur. Plaut. in Menæch. Iube nobis tribus apud te prandium accurari, Atq; aliquid sitomentorū de foro obsonarier, Glandulam suillam, laridum, pernam itidem. Martialis, Partitur apri glandulas palæstritis. Idem, Ter poscit apri glandulas, quater lumbum. Glandulæ, larum, morbus, de quo vide Glans.

Glandulosus, a, um plenum glandibus. Colu. lib. 7. cap. 9. Qui porcum laudat, qui est amplæ & glandulosæ ceruicis.

Glandifer, ra, rum. quod glandes producit. Plinius in Proœ. lib. 16. Primum erat narrare glandiferas quoq;. Cic. de Legib. Quare glandifera illa quercus, ex qua olim euolauit Nuncia fulua Iouis. Idē 2. Phil. Quandoquidē hę quondā arationes Campani & Leontini in Populi Ro. patrimonio glandiferæ & fructuosæ ferebantur.

Glandarius, a, um. denominatiuū à glande: vt, Glandaria sylua, quæ seruatur glandis ferendæ causa. Cato de re Rust. cap. 1. Secundo loco hortus irriguus, &c. octauo arbustum, nono glandaria sylua. Sic Varro. 1. de re Rust. cap. 7.

Glanicus, amnis, qui & Lyris appellatur, in cuius ripa templū fuit Maricæ nymphæ Minturnensis.

Glaneus, (γλάνιι) nomen proprium viri Chij, qui omnium primus ferri compactionem fertur excogitasse.

Glans, glandis, & glandis, dis. (βάλανος) (eyn eychel, büchel) een eeckel) gland.) dici potest, pro fructu arboris quercus, & aliarum arborum glandiferarum. Pli. lib. 16. Dulcissima est omniū glans phagi. Vergil. Nec de concussa tantum pluit ilice glandis. Sed quia ex his homines quondam viuebant, glandis appellatione (vt Vlpianus sentit) omnes fructus continentur. Hinc glans plumbū, quod est in modum glandis formatum. Sallust. in Iugur. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Item glans pars summa colis dicitur, quæ perpetuo tegitur, oculo similis. Præputium enim pellis est, qua glans tegitur. Coles ipse penis, à quo colei

tolei pendent. Rursus glandes seu glandulæ, (ἀδενῶνες) est morbus faucium, ob quandam glandis similitudinem. Ibi enim est caro glandinosa, quæ ab antiquis boni saporis putabatur. Martial. Partitur apri glandulas palæstritis. Apitius, Interpones pulpas pulli glandulas edonas. Hinc illa pars suis laudatissima, glandium dicta est. Solent autē hæ glandulæ intumescere adeò, vt hominē graui morbo infestent. Hunc morbum etiam tonsillas, (ἀντιάδας) dicunt. Plin. lib. 37. de electro, Hodieq; transpadanorum agrestibus fœminis, monilium vice succina gestātibus; maxime decorijs gratia, sed & medicinæ, quando tonsillis creditur resistere, & faucium vitijs. Idem lib. 11. Tonsillæ in homine, in sue glandulæ, quæ inter eas vuæ nomine vltimo dependent palato. A glans, fiunt Glandeus, a, um. Glandulosus, a, um. βαλανώδης. glandifer. Glandula diminutiuum, de quibus suprà. Iuglans, & dijuglans, glandatio.

Glaphyrus, (γλαφυρὸς) penult. prod. festiuus, iucundus, ornatus, politus, concauus, sculpt⁹, famosus, astutus. Martialis libr. 4. Vendere nec vanos circa Palatia fumos, Plaudere nec cano, plaudere nec glaphyro.

Glarea, pen. cor. terra sabulosa, quæ in fluuiorum ripis, vel maris littoribus est. Colum. libr. 2. cap. 2. Qui cum parte dimidia lapides minutos, vel nudam glaream repererint. Idem lib. 6. ca. 23. Stabula sunt optima saxo aut glarea strata, non incommoda etiam sabulosa: illa quòd imbres respuant, hæc quòd celeriter sorbeant, transmittantq;. Lucanus, Aut impulsa leui turbatur glarea vena. Huius diminutiuum est glareola, cum accentu in antepenul. Plaut. Glareolam manu effundens.

Glareosus, a, um. quod est plenū glarea. Plin. lib. 26. Silaus nascitur glareosis & perennibus riuis, cubitalis apij similitudine. Columella de arboribus, Glareosa & saxosa amat ficus. Liuius 1. Bel. Pun. Ad hæc saxa glareosa voluēs, nihil stabilis, nec tuti ingrediendi præbet.

Glastum, (ἰσάτις) herba similis plantagini, qua Britanni se inficiunt, (vt author est Cæsar lib. 5. Bel. Gal.) quò horridiori sint aspectu in pugna. efficit enim cæruleum colorem. Plin. lib. 22. cap. 1. Simile plantagini glastum in Gallia vocatur: quo Britannorum coniuges nurusq; toto corpore oblitæ, quibusdā in sacris nudę incedunt, Æthiopū colores imitantes. hac fullones pannos inficiunt.

Glauciolus, dicitur equus, qui felineis oculis est.

Glaucium, (γλαύκιον) herbæ genus syluestris & erraticæ: Runagrum vocatur. Alij paralion dicunt. Nascitur in afflatu maris, aut nitroso loco, vnde nomen assumpsit. Nam glaucus cæruleum significat, qui est color maris.

Glaucoma, matis. (γλαύκωμα) & Glaucomatum, ti. Glaucoma, æ. vicium humoris eius, qui crystallinus appellatur, in colorem glaucum mutantis in oculo. Plaut. in Milite, Glaucomā ob oculos obijciemus, cumq; ita faciemus, vt quid viderit, non viderit. Serenus, Si verò horrendum ducent glaucomata plumbum, Spiritus alterius prodest, qui grana cymini Pallentis mandens visus exhalat in ipsos. Plin. lib. 29. cap. 6. Glaucomata dicunt Magi, cerebro catuli septem dierum emendari, specillo dimisso in dextram partem, si dexter oculus curetur: in sinistram, si sinister: aut felle recenti asionis. Hypochysis vero, siue (quod idē est) hypochymata, quæ nos suffusiones vocamus oculorum, fit ex humore inter corneam & crystallinam partem concreto. Interdumq; hęc oculi potentiæ, qua cernitur, se opponit.

Glaucopis, (γλαυκῶπις) pen. corr. glaucopidis, habens oculos cæsios. Quo nomine dicta est Pallas, quæ à Latinis dicitur Cæsia: à colore cœli, quasi cælia. Diodôrus scribit aërem nominatum esse Pallada: & ideo dicit Glaucopin, quoniam aër glauci, hoc est, viridis sit aspectus.

Glaucus, (γλαυκὸς) color (vti Placid⁹ grammaticus docet) interdum pro viridi ponitur. Est enim qui admixtū habet viridi alborem. Gell. lib. 2. cap. 26. Sed ne viridis quidem color pluribus, quàm à nobis vocabulis dicitur. Neq; non potuit Verg. colorem equi significare viridem, volens cęruleum magis dicere equum, quàm glaucum: sed maluit verbo vti notiore Græco, quàm vsitato Latino. Vergil. 2. Georg. Et glauca canētia fronde salicta. Sic etiam glaucæ oliuæ, vt glaucæ salices apud eundem. Item in hominibus & equis glauci oculi, pro splendidis dicuntur, quales sunt felis, leonis, & noctuæ. Plin. lib. 8. cap. 21. Oculis glaucis, colore sanguineo, &c. Hunc colorem quidā cæsium vocant. Vulgò graw vnd blaw, lasur. Legimus nonnunquam, & maris colorem glaucum, sed tunc quando canescit fluctib⁹. Vnde Glaucus, Deus marinus senior fingitur ex piscatore conuersus in Deū, gramine gustato. Fuit & alius Glaucus, qui prim⁹ ferri consolidaturam inuenit. Alius Hippolyti filius, à quo Iones nati sunt reges, multiq; hoc nomine sunt vocati, inter quos fuit Minois filius, in mellis dolio necatus, & Aesculapij ope reuixit. Item Glaucus Carystius pugil, ex Euboia, qui ex aratro in Olympia productus, sæpe vicit. Glaucus item Potniæus, ex Bœotia memoratur, quem libidine furentes equæ laceraucrunt. Hic maris est numen. Apud Strabonem Libyæ sinus, & amnis ibidem, vt inquit Plin. Et Glaucus, nomen piscis est. Plin. libr. 9. cap. 16. Quidam rursus æstus impatientia medijs feruoribus, sexagenis diebus latēt, vt glaucus, aselli, auratæ. Idem lib. 32. cap. 11. tradit, glaucum æstate non apparere.

Glaux, (γλαῦξ) auis nocturna, à qua glaucus color.

Gleba, (βῶλος) cæspes terræ: dicta est, quòd sit quasi globus. Plinius lib. 18. Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquantur, glebæ ne exultent. Huius diminutiuum est glebula, βωλίον. Colum. lib. 1. Eadem euentilata mundiora sunt, lapillisq; carent & glebulis, quas p triturā ferè terrena emittit area.

Glessaria, insula in Oceano Germanico, quæ (Solino teste) crystallum dat & succinum, Sudau vulgò appellata, haud longe à Prussia.

Glessum, electri species, vulgò agstein, quo Glessaria insula abundat, Plin. 37. cap. 3. Certum est gi-

gni

gni in insulis septentrionalis Oceani, & à Germanis appellari glessum, itaque & à nostris vnam insularum ob id Glessariam appellatam, Germanico Cæsare ibi classibus rem gerente: Austraniā à Barbaris dictam. Nascitur autem defluente medulla pinei generis arboribus, vt gummi in cerasis, resina pineis, erumpit humoris abundantia, densatur rigore, vel tepore autumnali.

Gleucinum, oleum mustum, hoc est expressum, antequam oliuę in torculari subigantur. γλύκιον, mustum. Gleucini olei compositionē vide apud Col. lib. 12. cap. 51. Plin. lib. 23. cap. 4.

Glinon, aceris genus, quod aliter crassiuenium dicunt, campestre, candidum, nec crispum.

Glis, gliris. (ἐλειὸς) masc. gen. animal muri simile, nutritur in arborib⁹, & bonam anni partem somno consumere dicitur. Vide Plin. lib. 8. cap. 57. Mart. Somniculosos ille porrigit glires. Idem, Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo Tēpore sum, quo me nil nisi somnus alit. Hinc glirariū, (ἐλειῶν) pro loco in quo nutriuntur glires. Var. Glirarium dissimili ratione habetur, quòd non aqua, sed maceria locus sepitur.

Glis, glissis, fœminini generis, terra argillosa.

Glis, glitis, generis fœminini, cardnus dicitur.

Glisco, cresco. ἐπιπίνομαι. Liu. li. 6. Gliscente in dies seditione. Itē pinguesco, πιαίνω, λιπαρῶ. Col. lib. 7 Prius tamen quàm exilem terram iteremus, stercorare conueniet, nam eo quasi pabulo gliscit. Idem lib. 8. Paleis quæ penè omnibus regionibus abundant, etiā gliscit. scilicet asinus. Item ardeo, cupio, προθυμοῦμαι, ὀργῶ, ἵεμαι. Huius compositum est, per glisco. Col. lib. 8. Quæ prima luna faginari cœpit, vigesima perglisit.

Globo. bas. are. aliquid solidū in rotunditatē componere. σφαιρόω. hauffen) hoopen) faire en rond) Plin. lib. 2. ca. 2. Formam eius in speciem orbis absoluti globatam esse, nomen in primis, & consensus in eo mortaliū orbem appellantium. Ibidem ca. 65. Nanque dependentes vbique guttæ paruis globantur orbibus. Globari in rotunditatem, idem. libr. 18. cap. 4.

Globus, & bum, vtroque modo dicit, pro corpore solido vndique rotundo, σφαῖρα, σφαίρωμα. Verg. Principio cœlum, ac terras, camposque liquētes, Lucentemque globū lunæ. Cic. 2. De Nat. Cumque duæ formæ pstantissimę sint ex solidis globis (sic enī sphæram interpretari placet) ex planis, &c. Cic. 1. Tus. Globus terræ eminens è mari. Dicitur de omnib⁹ rebus rotundis, non concauis. Plau in Pœnulo, In fundas infundebam grādiculos globos, Ego illos volantes iussi fundarier. Ponitur quandoque pro multitudine hominum, siue aliorum animalium, aut alterius cuiuscunque rei similis collecta, & quasi conglobata. Sallu. Alij fiducia gnaritatis locorum in occultam fugam sparsi, alij globis eruptionem tentauerunt. Liu. 8. Ab Vrbe, Extrema concio, & circa Fabium globus, increpabant inclementè Dictatorem. Sciendum, quòd si globus ex filo, aut alia re simili factus sit, glomus dicitur. A globus fit globosus, a, um, (σφαιρικὸς) p rotundo spissatoque. Cic. de Vniuers. Et globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci vocant, cuius omnis extremitas paribus à medio radijs attingitur. Globulus, diminutiuum. Plin. lib. 33. cap. 5. Cum tinxere pictores, orobitim vocant: eiusque duo genera faciunt, Luteam quæ seruatur in loměta: & liquidam globulis sudore resolutis. Cato De re Rust. ca. 29. Globulos sic facito, caseam cum alica ad eundem modum misceto.

Glocido. as. pen. corr. proprium est vocis gallinarū, cum ouis incubituræ sunt, quod fit crebris singultibus, interiecta voce acuta. gaggsen, gatzen) klocken) glosser.

Glocio. cis. idem quod glocido. Col. lib. 9. Obseruare debet custos, dum edant oua, vt ea q̄ nata sunt, recolligantur, notenturque, quo quæque die sint edita, & q recentissima supponantur glocientibus.

Glomero. ras. penult. cor. implico, & globi speciem formo, siue filum induco. προσπηνίζω. Per translationem sumitur pro congregare, accumulare. Vergilius, Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris Collectæ ex alto nubes. Varr. 3. De re Rust. cap. 5. Cibatui offas positas, eæ maximè glomerantur ex ficibus & farre misto. Glomerata clades. Cic. 2. Tusc. Vergilius, Magnum mistæ glomerātur in orbem. Idem. 6. Æneidos, Quàm multæ glomerantur aues. Hinc sit compositum, agglomero, quod est applico, adiungo. Vergilius, Et lateri agglomerant nostro.

Glomus, mi. & Glomus, glomeris, (ἄγαθις, πηνίον) eyn klungel faden) een klouwen) vng ploton de fil.) Vide in Globus.

Gloria, (κλέος, δόξα) est frequens de aliquo fama cum laude. Quintil. Cōsentiens laus bonorū gloria appellatur. Cic. lib. 1. Offic. Vix inuenitur, qui laboribus susceptis, periculisque aditis, non quasi mercedē rerū gestarū desyderet gloriam. Idē pro Plancio, Is gloria maximè excellit, qui virtute plurimum præstat. Idem in Philipp. Ea autem est gloria & laus rectè factorum, & magnorum in Remp. meritorum. Inter gloriam & claritatem hoc interest, vt inquit Seneca libro 13. Epistolarū, quòd gloria multorum iudicijs constat, claritas bonorum.

Gloriabundus, (καυχηματίας) q abunde gloriatur.

Gloriola, (δοξάριον) diminutiuum à gloria. Cic. Luceio, Illa nos cupiditas incendit, quòd alacres animo sumus, vt cæteri, viuentibus nobis, ex libris tuis nos cognoscant, & nosmetipsi viui gloriola nostra perfruamur.

Glorior, aris μεγαλαυχέω, καυχάομαι, φιλοτιμέομαι, δοξάζομαι. rūmen) se glorifier & vanter.) & construitur modò cum præpositione de. Cicero 3. De Finib. Quis aut de misera vita possit gloriari, aut non de beata? Idem de Senectute, Vt de me aliquid more senum glorier. Idem Offic. Nobis quoque licet in hoc quodammodo gloriari. Lactantius De Ira, Apollodorus quidem, vt de ciui & populari sua gloriatur. Modò sine præpositione. Cicero 5. Verr. Vt tu in multis epistolis tuis ad amicos gloriaris. Cæsar 8. Belli Gallici, Propterea

quòd insolenter aduersarij sui gloriarentur.

Gloriosus, (ἔνδοξος. ehrenreich, rûmsam) glorieux) gloria plenus: vt Gloriosus homo, gloriosus triumphus. Plaut. in Epid. Magnus miles Rhodius, raptor hostiũ gloriosus. Cic. de Diuin. Magnificũ etiã illud Romanisq́ hominibus gloriosum. Idẽ de Finib. Illustria & gloriosa facta. Huius contrarium est inglorius, (ἄδοξος, ἀκλεὴς) qui nulla laude, aut gloria dignus est, & veluti ignobilis. Verg. li. 4. Geor. Ille horridus alter Desidia, latamq́ trahens inglorius aluũ. Interdũ tamen affectionẽ significat, & in malũ, vt gloriosus dicatur, qui se inaniter iactat, vel alterius inani laudatione effertur & laudari quęrit, (καυχηματίας, κενόδοξος, ἀλαζών) vt miles gloriosus apud Terentiũ. Plaut. in Truc. Vos nequã, & gloriosæ, malæq́, &c. Plin. in Epist. Miserat etiam epistolas Romam ad aniculã quandam iactantes, & gloriosas.

Gloriosè, aduerbium, cum gloria & laude. Plin. De viris illustrib. Ipse quadragies quater accusatus, gloriosè absolutus, Carthaginẽ delẽdam censuit. Cicero ad Cæl. In qua satis gloriosè triumpharẽt. Accipitur & in malam partem. Cicero 2. De Finib. Quid ergo attinet gloriosè loqui, nisi constanter loquare?

Glos, (γάλως) appellatur mariti soror, atque item fratris vxor.

Glossa, sæ. (γλῶσσα) per duplex ss, lingua dicitur. Vnde glossæ & glossaria, pro interpretationibus ponuntur, quòd vice linguæ, hoc est, vice doctoris fungantur. Quintil. Glossæ sunt secretioris linguæ expositiones.

Glossemata, (γλωσσήματα, σχόλια) significat voces minus vsitatas. Quintil. Circa glossemata etiam, id est, voces minus vsitatas, non vltima eius professionis diligẽtia est. His verbis Fabi9 innuit glossemata voces esse, quæ expositione indigent: non vt vulgò accipitur, ipsas expositiones. Glossematici, (γλωσσηματικοί) qui glossas conficiunt.

Glossopetra, gemmæ species, humanæ similis. Magi eam credunt non nasci in terra, sed deficiente luna de cœlo decidere. Plin. lib. 37. cap. 10.

Glottis, idis, (γλωττὶς) lingua. Hinc Plin. lib. 10. cap. 23. auẽ quæ rex coturnicũ appellatur, glottida vocauit, quòd prælongam linguam habeat.

Glubo, is. (ξυρέω) schinden, schelen) villen, schellẽ) escorser, descouurir.) corticẽ detraho. Vnde pecus glubi dicitur, cum pellis detrahitur. Cato De re Rustic. cap. 33. Salictũ suo tempore cædito, glubito, arctèq́ alligato, librum conseruato.

Glucidatum, suaue & iucundum. γλυκὺ, dulce.

Gluma, (λέπυρον) folliculus grani frumẽtarij: à glubendo, quòd eo folliculo deglubatur granũ, hoc est, decorticetur: author Var. li. 1. De re Ru. Proinde, inquiens, vt grani theca sit gluma. Cato ca. 48. De frumento loquens, Granũ dictũ quod est Gintimum solidũ: Gluma, qui est folliculus eius.

Gluo, gluis, glui, distringo, valde stringo. ἀποσφίγγω, συνάπτω. Varro De re Rust. Duritia est enim ea, quæ non solum stringit baccam, sed etiam ramus gluit, ac relinquit ad gelicidium.

Glu-

Gluten, inis. & glutinum, ni. id vocant Latini, quod Græci κόλλα. lijm) colle, glu.) Plin. lib. 11. ca. 39. Boum corijs glutinum excoquitur, taurorumq́, & id præcipuum. Idem lib. 26. ca. 8. Laudatur Colophoniũ natione, Mysium, Prienense. specie autẽ nitidum, & quàm simillimum taurino glutini. Hinc glutinosus, sa. sum. tenax. κολλώδης, κολλητικός. Plin. libr. 35. cap. 16. Prioris laus, vt recens sit & lenis, linguaq́ glutinosa. Colum. lib. 1. in Præfat. In Asia Mysiaq́ densa, etiam glutinosa terra maxime exuberat.

Glutinamentum, compactio, coniunctio. κόλλημα. Plin. lib. 13. ca. 12. Deprehendit & lentigo (scilicet chartæ) oculis, sed medijs inserta glutinamentis.

Glutino, nas. pen. cor. cõiungo, ferrumino. συγκολλάω, κολλάω. lijmen) coller, gluer, cõioindre.) Plin. Vis bituminis quæ sulphuris, sistit, discutit, attrahit, glutinat. Idẽ, Quo genere sistitur sanguis, & vulnus glutinatur. Huius cõposita sunt, agglutino, cõglutino. συγκολλάω, συμφύω. Pli. li. 23. Cortex vitium, & folia arida vulnerũ sanguinem sistunt, ipsumq́ vulnus conglutinãt. Deglutino & reglutino, à glutine libero. ἀνακολλάω. Idem lib. 25. Purgant vlcera oculorum, explentq́, & ad cicatricem perducunt, palpebras deglutinant.

Glutinator, oris. Cic. Att. libr. 4. Etiam velim mihi mittas de tuis librariolis duos aliquos, quibus Tyrannio vtatur glutinatoribus: ad hoc cætera administres, ijsq́ imperes, vt sumãt membranulam, ex qua indices fiant.

Glutio, tis. tiui. titum. deuoro. καταπίνω. verschlinden) aualler gloutemẽt.) Iuuen. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem. Hinc fit deglutio, ἀνακάπτω.

Gluto, (λίχνος, λαίμαργος) gulosus.

Glyciamerides, genus ciborum. Vnde & Macrobius glyciameridas vocauit, in adijciali cœna Lentuli flaminis appositas.

G ANTE N.

GNaphalium, (γναφάλιον) herba quam quidã chamæzelon nominant, cuius folia ita alba ac mollia sunt, vt planè videatur tomentũ. Plin. lib. 27. cap. 10.

Gnaphalon, (γνάφαλον) genus tomenti, ex lana illa scilicet breui, atq́ concisa, quæ vestibus à fullone poliẽdo detrahit. Nam quorũ natura mollis, candida, & omnino lanea est, γναφαλώδη appellant.

Gnaphos, frutex est spinosus, quo vestes raduntur.

Gnarauit Liuius posuit pro eo, quod est narrauit, & Gnarauisse, pro narrauisse.

Gnare, (ἐμπείρως) aduerbium, peritè, & quandoque aperte, Apuleius, Qui gnarè id nostris oculis contemplati sumus. vide in dictione Ignoro.

Gnariter, pro gnarè antiqui dixerunt: à quo prognariter, quod significat audacter, strenue. γενναίως. Plautus, Agè, indica prognariter.

Gnarus, & narus, dicitur scius & peritus. ἐπιστήμων. verstandich) scauant & expert, bien entendu.) Plin. libro. 9. cap. 35. Concha ipsa cum manum videt, comprimit, operitq́ opes, gnara propter illas se peti. Cic. in Orat. Pericles gnarus, quibus oratio-

nis

nis modis animi moueant. Idem pro Sestio, Gnarus & prudens prudentium malorum. Gnaritas, scientia. ἐπιστημοσύνη. Salluſt. Nanq; alij fiducia gnaritatis locorũ, occulta fuga sparsi, alij globis eruptionem tentauere. Horum contraria sunt, ignarus, & ignaritas.

Gnathos, (γνάθος) Latinè gena maxilla'ue dicitur, aut bucca. Inde apud Terentium, Gnatho parasitus. Hinc componitur tetragnathius, (τετράγναθος) à numero maxillarum, genus araneorum, siue scorpionum, vt Plin. lib. 29.

Gnauus, & nauus, celer, strennuus. ἀγαστικός, φίλεργος. schnell, dapffer, streng) diligẽt, habile.) à nauium celeritate. Grammatici prothesin figurã appellant, quando apponitur litera principio dictionis: vt gnatus pro natus, gnotus pro notus. Cic. Noti erant, & naui, & nari: quibus g in principio debet adiũgi: dulcius visum est ignoti, ignaui, ignari dicere, quàm vt veritas postulabat.

Gnesion, (γνήσιον) aquilæ genus, à Latinis syncerũ interpretatur, velut verum, solumq; incorruptæ originis, media magnitudine, colore subrutilo, raro visum. Plin. lib. 10. cap. 3.

Gneus, (κνεῖος) corporis insigne est, & prænomen: à generãdo dicta esse, & ea ipsa ex Græco γίγνεσθαι apparet. Festus.

Gnidus, (γνίδος) ciuitas Lyciæ, quæ duos portus habuit, & in fronte insulam, quæ stadia septẽ ambitus complectebatur: theatralis, & alta aggeribus iuncta continẽti. E Gnido viri memorabiles fuerunt, Eudoxus mathematicus Platonis sodalis, Agatharcides Peripateticus historiæ conditor, Theopompus Iulio Cæsari familiaris, Artemidorus eius filius. & his antiquior Ctesias, qui Xerxem medicatus est, & res Syriacas Persicasq; conscripsit.

Gnitur, pro gignitur Veteres dixerunt, & gnixus pro genitus.

Gnomones, (γνώμονες) dicuntur quatuor dentes, quibus equorum ætas dignoscitur. Alij gnomonem aliter accipiunt. Auguſt. in Dialectica: Si detracti loco addas gnomonem, qui hemicycli specie ponitur, plus tetragono maiori, quàm detraxeras, reddidisti. Herodot. verò sic: Nam pulsuere & gnomonem, id est, normam, & duodecim diei partes, à Babylonijs Græci didicerunt. Gnomonem Plinius solis vmbilicum vocari dicit, cum lib. 32. ca. 11. sic ait: Solis itaq; vmbilici (quẽ gnomonem appellant) vmbra, in Ægypto meridiano tempore, æquinoctij die paulò plus q̃ dimidiam gnomonis mensuram efficit, &c.

Gnoro, ras. scio, licet non sit in vsu, sed eius composita habẽtur, Ignoro, & Dignoro: de quibus alibi.

Gnosco, (γνώσκω) pro nosco Veteres dixerũt: sicut gnotum pro notum.

Gnosos, (κνωσός) vrbs Cretæ in plano sita, q̃ alio nomine Cerathus, vt scribit Strabo appellata fuit à fluuio. Ea fuit Minois regia. Hinc Gnosius ex ea vrbe ciuis. Item viri proprium, Suidas.

Gnostici, (γνωστικοί) hæretici quidã, qui se sic appellatos propter excellentiam scientiæ, vel appellari debuisse gloriabant, cum essent omnib. vaniores, atq; turpiores. Vide Auguſtinũ lib. de Hæresibus.

G A N T E O.

Gobius, (κωβιός) piscis, qui & gobio dicitur. Iuuenal. Cũ sit tibi gobio tantũ in loculis. Martial. Principiũ cœnæ gobius esse solet.

Goëtia (γοητεία) genus magię, q̃ alio nomine Theurgia dicitur, à legibus prohibita. vide in Magia.

Gog & Magog, multi putant esse gentes Scythicas immanes & innumerabiles, quę trãs montẽ Caucasum, & Mæotidem paludem, & prope Caspium mare ad Indiam vsq; tendũtur: Sed (Hier. teste in Ezechiẽl) non sunt gentes, sed Latino sermone Gog tectum dicitur, Magog verò detectũ, quę nõ literaliter, sed spiritualiter intelligunt. Nos id breuitatis caussa hic omittimus.

Gomor, (γομόρ) propriè mensura vini est, vt interpretatur Ambrosius in Epist. ad Iustum.

Gomorra, & Gomorrũ, vtroq; modo dicit, sicut Sodoma, & Sodomũ, Iudææ duo oppida. Solinus.

Gonorrhei, (γονόῤῥοοι) dicunt semine fluentes. Nam γονὴ genitura, & γόνος semen siue filius, ῥέω fluo. Ioseph. libro. 6. De Bel. Iud. Templum Salomonis aramq; cingebat, ex saxo lorica vsq; ad cubitũ surgens, quæ populum à sacerdotibus segregabat, & gonorrheos arcebat.

Gorgias, (γοργίας) nomen proprium rhetoris celeberrimi, qui pulcherrimũ librum De Concordia, Græcis tunc inter se dissidẽtibus, recitauit Olympiæ. Fuit & alius Gorgias philosophus Leontinus, qui ausus est in conuentu poscere, qua de re quisq; vellet audire, qui de omni re, quæcunq; in disceptationem quæstionemq; vocarentur, se copiosissimè dicturum esse profitebatur.

Gorgones, (γοργόνες) penult. cor. dictæ sunt Phorci filiæ, scilicet Scylla, Medusa, Stenio, & Euriale, quę Dorcades insulas, in Oceano Æthiopico sitas habitasse dicuntur, contra Hesperidum hortos, quæ ab agilitate nomen habent: γοργὸν enim agile, terribile dicunt. Scribit Diodôrus fœminas fuisse in Africa bellicosas, aduersus quas Perseus bellũ gesserit, & earum reginam Medusam debellauerit, ac interfecerit. vide in Medusa & Pegasus.

Gorgoneus, a. um. (γοργόνειος) nomen possessiuum. Ouid. Gorgoneas tetigisse domos.

Gorgonia, inquit Plin. libro. 37. cap. 10 nihil aliud est quàm corallium: nominis caussa, quod in duritiem lapidis mutatur.

Gortys, ciuitas Cretæ, ab heroẽ cognominata, per quam fluit Lenæus amnis, cuius accusatiuus Gortyn, Gortyna, seu Cortyna, pleriq; Gortynam. Est & alia ciuitas in Arcadia huius nominis.

Gossypion, seu gossampinus, (γοσσύπιον) frutex est, ex superiori parte Ægypti, quæ in Arabiã vergit, allatus, nunc etiam in quibusdam Italiæ locis nascens, ex quo lina fiunt, quę gossypina siue gossampina dicuntur. Plin. lib. 19. cap. 1.

Gotthia, (γοτθία) regio Europæ, cõtermina Daciæ, & Noruegię. Ex qua Gotthi immanes populi, qui olim Italiam armis subegerunt, Vngariam post Pannones inhabitarunt.

G A N T E R.

Grabatus,(κράββατος) pen.prod.lectus exiguus,in quo meridiari solent:dictus quasi ca rabatus,quòd in eo capite recumbamus.κάρα enim caput, βατὸν peruium Græci dicunt.Vnde & pro lectis pauperũ, & mendicantium grabati accipi solent. Cic.lib.2.De Diuin.diuersa facit lectos, & grabatos. ait enim, Venit enim iam in contentionẽ, vtrum sit probabilius deos'ne immortales,rerum omnium præstantia excellentes, concursare omniũ mortalium,qui vbiq; sunt,non modò lectos,verum etiam grabatos, & cum stertentes aliquos viderint, obijcere ijs visa quædam tortuosa,& obscura.Apud Latinos primam corripit,& apud Græcos producit, & duplici ββ scribitur.Vergil.in Mor.Membra leuat sensim vili demissa grabato. Mart.Sed si nec focus est, mundi nec sponda grabati. Inueniuntur item & aliæ dictiones,quæ sic mutent accentum:vt λάκκος lacus,πτισάνη ptisana. In magno Græcorum etymologico reperitur κριββάτιον, dictum παρὰ τὸ κρεμᾶν τὰς βάσεις, id est, à suspendendo pedes : quòd sic in lecticis portarentur,& pedibus non contingerent terram.

Graccuris,vrbs Iberiæ, q̃ antea Ilurcis nominabať.

Gracchus,(γράκχος) per duplex cc,& cum aspiratione,cognomen fuit familiæ Romanæ. Duo autem fuerunt Gracchi fratres,Tiberius & Caius,ambo eloquentes, quorum eloquentiæ mater Cornelia multũ contulit.Verum & doctior, & eloquentior fuit Caiꝰ,qui erat maior natu,quo nemo plenior, nemo vberior fuisse fertur:grandis erat verbis,sapiens sententijs, genere toto grauis.

Gracile,adiectiuum,pen.cor.significat quod est tenue,& corpore macilentum.ἰσχνὸν,λεπτὸν,ἀφυκῶδης. dun,raen,smal) gresle,alaigre,maigre)Teret. in Eun.Haud similis virgo est virginũ nostrarum, quas matres student Demissis humeris esse , vincto pectore,vt graciles fient. Turpilius:Nosti q̃ sit gracili corpore . Gracilis lapis , gracile marmor, gracili nucleo glans,graciles vindemiæ,apud Plinium leguntur. Gracilis liber. Mart.lib.8.Si quid fortè petam timido gracilíq; libello.Gracilis ponitur pro molli ἁβρός. Horat,Quis multa gracilis te puer in rosa.

Gracilens, gracilentis,om.gen.Næuius in Protesilao:Demam gracilentis colorem, dum ex hoc gracilens fit:Nonius.

Gracilentus,a,um.idem quod gracilis. Ennius li.7. Deducunt habiles gladios filo gracilẽto. Nonius.

Gracilitas.tatis,corporis habitus tenuior. ἰσχνότης. schwangerkeyt, dunnigkeyt) smalheit) greslete,maigrete, alaigrete) Cice.De claris Orat.Habet enim certos sui studiosos, qui nõ tam habitus corporis opimos,q̃ gracilitates consectentur. Ibidem:Erat eo tempore in nobis summa gracilitas, & infirmitas corporis,procerum,& tenue corpus,&c.

Gracilitudo. inis. idem quod Gracilitas , Accius in Amph. Tamen & staturæ gracilitudo, & propemodum luctus facit,ne dubitem.Nonius.

Gracilesco.is.ere.gracile & tenue fieri,ran,smal worden) deuenir gresle & menu,amaigrir)Plin.lib.17 ca.22.Cum alias festinatione pariendi gracilescat.

Gracus,(κολοιὸς) nomen auis, cornici similis, nisi q̃ minor est:à voce quam facit,vel à gerendo dicta, quòd iacta segetum semina gerat: vel quia ex oliuetis cubitum se recipiens,duas pedibꝰ baccas,tertiam ore ferat. Seu etiam,quòd gregatim volitet. siue à gracilitate,propter paruitatem.Est huic furandi natura,ex quo nõnulli monedulam eam appellauere,à furandis monetis. Exprimit sermonẽ humanũ,& cauea emissus reuertitur. Harum auiũ tria sunt genera:Maiusculæ similiores sunt cornicibus,nisi quòd nigriores:minimę & inter eas mediæ,quibus rostra,& pedes rubent.

Graculus,(ὁ κορακίας) diminutiuum, accipitur pro monedula aue,& pro pisce,qui à Plinio dicitur,q̃ sit similis dracunculo , (κορακῖνος Arist.) Plinius lib.11. cap.29.Graculos quoq; ob id colunt, aduerso volatu occurrentes earum exitio.Idem lib. 10.cap.29. Transpadana Italia iuxta Alpes Larium lacum appellat,amœnum arbusto agrum,ad quem ciconiæ non transmeant, sicuti nec octauum circa lapidem ab eo, immensa alioqui finitimo Insubrium tractu examina graculorũ, & monedularum:cui soli aui,furacitas auri argentiq; præcipuè mira est.

Gradarij, (ἱπποφορεῖς) eyn hackeney) vng hacquenees) equi , qui sine succussatione molliter incedunt. Lucilius libr.14.Ipse equus non formosus, gradarius optimus.

Gradatim,(κλιμακηδὸν,βάδην) aduerbium, significat per gradus.Varr.lib.1.De re Rust.Cato quidem (inquit) gradatim alium præponens alio agrum meliorem dicit esse in nouem discriminibꝰ. Plin.lib.33. cap.4. Fossæ in quas perfluat, cauantur,agogas vocant:eæ sternuntur gradatim.Gradatim, p̃ sensim,paulatim,ordinatè,& lentè. Cic. Ita pedetentim & gradatim tum accessus ad causam,tum recessus.Idem 1.Tusc.Tamen faciles interrogationes sunt,vt gradatim respondẽs eò perueniat,quasi geometrica didicisset.

Gradatio,apud Rhetores dicitur,cum ex prima sententia oritur secunda,& ex secunda tertia,atq; ita deinceps.Cic.3.de Orat.Est etiam gradatio quædam & conuersio,& verborũ concinna transgressio.Vide ad Heren.lib.4.

Gradior.eris.gressus,(βαίνω) tritten, gehen) tredẽ, gaen) marcher) significat vado, incedo, ambulo, eo,progredior. Lactant.lib.4. Claudis verò,ac pedum vitio afflictis nõ modò gradiendi, sed etiam currendi dabat facultatem. Vergil. Æneas graditur fido comitatus Achate. Cice.De Nat.Iam verò alia animalia gradiendo , alia serpendo ad pastum accedunt.Idem 1.Tusc.Fidenti animo,si ita res fert,gradietur ad mortem. Gradatus,a,um.in modum graduum factum. Plin.lib.13.cap.4. Densis,gradatisq; corticum pollicibus . Plinius in Epist.Omnia maceria muniuntur:hanc gradata buxus operit , & subtrahit. Huius composita sunt, Aggredior, Antegredior,Cõgredior,Digredior, Egredior,de quibus alibi. Ingredior,(εἰσβαίνω) in

Introgredior,dicimusq́ ingredior forum,& in forum, (εἰσέρχομαι.) Aliquando capitur pro simplici gradior,incedo. Vergilius lib.3.Georg.Continuo pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Cicero ad Atticum: Si dormis, expergiscere: si stas, ingredere: si ingrederis, curre: si curris,aduola. Interdum est prouenire,& se ostendere. Plautus: Nihil te pudet scelefte in conspectu ingredi? Ingredi in mulierem, est mulieris personam assumere. Interdum est quasi incipere, ἐγχειρεῖν. Lactantius lib.6.Iustus ergo,quoniam durum asperumq́ iter ingressus est. Introgredior, εἰσβαίνω. Vergilius libr.1.Æneid. Postquam introgressi,& coram data copia fandi. Progredior,vltrà procedo, προβαίνω. Cicero in Læl.Id primum videamus,si placet,quatenus amor in amicitia progredi debeat. Hinc Progressus, & Progressio, pro processu. Idem libr.1.Tuscul.Qui errantium stellarum motus,progressiones,institutionesq́ notauit. Aliquando est anteire. Plaut. Extremum intra carcerem ipsum progreditur parthenopeum. Prætergredior, (παραβαίνω, παραμείβω) vltrà transeo. Cic. Appio Pul. Currens Lepta venit,mihiq́ nunciauit,te iam castra prætergressum esse. Apuleius: Cumq́ stabulum prætergressus fuissem, recognita,cœpit retrocedere. Regredior,(ἐπανέρχομαι) retro gradior,reuertor. Plaut.in Aul. Illuc regredere ab ostio. Lactant. lib.6. Cum ventum fuerit ad extremum,vnde iam regredi non licet. Supergradior,superambulo,supero. ὑπερβαίνω, ὑπερβάλλω.

Subtergredior, ὑποβαίνω, μεταβαίνω. Transgredior,vltrà gradior. vide suo loco. Transgressio,(μετάβασις) apud Rhetores dicitur,cum ab ea sententia, quam proposuimus, conuertimus sermonem ad aliquam personam, aut rem, aut fortunam, & tanquam præsentem appellamus: vt, Hæc mulier nuper fuit locuples,& potens in amore,atq́ delicijs necessariorum, ornatus eius opibus abundabat,magnus ancillarum, quæ sequebantur,comitatus appellabatur. Nunc contrà subito, & graui casu afflicta vix mediocris ancillulæ dignitatẽ retinet. O fortuna,quàm vehementer te rerum varietas oblectat,& quàm magno odio est tibi beatæ vitæ perpetuus & constans fructus.

Gradiuus,pen.prod. Martis cognomen: à gradiendo, vel quia gradatim, & per ordines in bellum itur. Sunt tamẽ qui à gramine dictum putent,quia gramine sit ortus. Vnde & graminea corona in re militari maximæ est honorationis. Alij à vibratione, propter hastas crebrò in bello vibratas, quoniam Græci κραδαίνειν vibrare dicunt. Alij gradiuum non Latinum nec Græcum,sed Thrax vocabulum esse, & significare bellicosum, ac fortem dicunt.

Gradus, (κλίμακες, βήματα) eyn staffel,trappe,trit) degre,ou marche.) sunt ex quibus scalæ constant, & quibus ad ædificiorum altiora conscenditur: à gradiendo dicti,quòd per eos eatur. Cice.ad Atticum: Gradus templorum ab infima plebe completi erant. Vergil. Ærea cui gradibus surgebant limina. Gradus,etiam gradientium pedum vicissitudo est. vt est apud eundem: Gradibusq́ sonare Compositis. Gradum facere, & gradũ iacere, (βάθρον, κλίμακα ποιεῖν) dicimus, vt si in arborem tectum'ue scandere velim, ex saxo, aut scamno,alis qua'ue alia re gradum facio. Gradum facere ad aliquam rem metaphoricè: quod barbari, facere ingressum dicũt. Cicero contra Rull. Hunc quasi gradum quendam, atq́ aditum ad cætera iactum intelligetis. Gradu mouere, est retrò agere, propellere retrorsum. Liu. Primum gradu mouerunt hostem,deinde pepulerunt, postremo haud dubie auertunt. Interdum sumitur pro constantia, & animi magnitudine. φρόνημα. Cice.1.Offic. Fortis enim animi est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu deijci, vt dicitur: sed præsentis animi vti consilio. ἀπὸ τοῦ φρονήματος καταπλαγῆ. Sic etiam gradu dimoueri, ab existimatione pristina deijci,& deturbari. Cice.2.Tuscul. Non sentiunt viri fortes in acie vulnera: vel si sentiunt,se mori malunt,quàm tantũ modò de dignitatis gradu dimoueri. id est, quàm indignè in sese aliquid admittere. Interdum pro existimatione,& loco honoris. Cic.2.Philipp. Est enim querela mihi necessaria pro hoc gradu, in quo me S.P.Qu.R. collocauit. Gradus quoque cognationis dicti sunt, ad similitudinem scalarum locorum'ue descliuiũ,quos ita ingredimur,vt à proximo in proximum,id est,in illum,qui quasi ex illo nascitur veniamus. Quapropter graduum huiusmodi alios superioris ordinis esse Caius scribit, vt sunt pater & mater,qui sunt in primo gradu, in secũdo auus & auia,in tertio proauus,& proauia. Alios inferioris,vt liberi. Alios ex trãsuerso siue latere, vt fratres & sorores,liberiq́ eorum. A gradus fiunt Tardigradus.da.dum.(βραδύπους) pen.corr. qui tardè graditur: Vnde testudinem tardigradam dicimus. Spissi gradus,pro frequenti graduum motu incedente. Plau. Spissigradissimos tardiores,quàm corbitæ sint in tranquillo mari.

Græca salix,dicitur salix rubra.

Græcari,(ὑπερμαζᾶν,μεταπίζειν, & similia) schlemmen,wollust pflegen) pen. prod. est conuiuijs,& libidinibus operam dare: ab eo quòd Greci liberius se haberẽt in conuiuijs. Nam quandoq́ verba trahuntur à moribus nationum.

Græcisso, (ἑλληνίζω) Græcos imitor.

Græcostasis, pen.cor. quasi Græcorum statio,locus de quo Varro De ling. Latina, lib.5. sic habet: Ante curiam hostiliam rostra,cuius id vocabulum ex hostibus capta fixa sunt rostra. Dextra è comitio locus substructus, vbi nationum subsisterent legati, qui ad senatum essent missi, is Græcostasis appellatus. Senaculum supra Græcostasim, vbi ædes Concordiæ, & basilica Opimi. Cicero ad Quin. Frat. libr.2. Deinde eius operæ repente à Græcostasi,& gradibus clamorem satis magnum sustulerunt.

Græcula mala,à patria sic dicta. Plin.lib.15.ca.14.

Græcula rosa, omniũ minima, violæ magnitudine, in sentib. crescẽs, nec vnquã quinq́ folia excedẽs, atq́ ea quidem ita proiecta habet, vt nisi manibus co

cogatur, apertam rosam nō ostendant. Pli. lib. 21. cap. 4. Est & quæ Græca appellatur à nostris, à Græcis lychnus, non nisi in humidis locis prouenient, &c. Est & alia græcula appellata, conuolutis foliorum panniculis.

Græcus, (γραικός) cum æ diphth. nomen viri proprium: à quo Græcia, regio Europæ dicta est. Vnde & Græcus, a. um. quod ex Græcia est. Hæc ab Isthmi angustijs incipit, & à septentrione in meridiem vecta, quà sol oritur Ægæis: quà occidit, Ionijs fluctibus obiacet. In ea Athenæ, & Marathonij campi, Citheron & Parnassus montes. Græcè aduerbium vt Græcè loqui, Græcè nescire, Græcè reddere, Cic.

Graiugenæ, penult. cor. Græci dicti sunt. Cic. 2. De Nat. Graiugena de isto aperit ipsa oratio: ex Pacuuio. Verg. 1. Æneid. Graiugenûmq; domos, suspectaq; linquimus arua.

Graius, adiectiuũ, Græcus. Quint. lib. 8. ca. 4. Non putant indignũ Troiani principes Graios, Troianosq; propter speciem Helenæ tot mala tanto temporis spacio sustinere. Verg. lib. 4. Æneid. Graiumq; ideo bis vindicat armis.

Grallæ, fustes furculas habentes sunt, quibus nituntur, qui super ijs ambulant. Hinc grallatores, qui grallis gradiuntur, ac passus ingentes faciunt, (καλοβάθραι.) Plaut. in Pœnul. At si ad prandium in ædem vos dixissem ducere, Vinceretis ceruũ cursu, & grallatorem gradu. Grallatores (inquit Festus) appellabantur pantomimi, qui vt in saltatione imitarentur Ægipanas, adiectis porticis furculas habentibus, atq; in his superstantes, ob similitudinem crurum eius generis, gradiebantur, vtiq; propter difficultatem consistendi. Grallatorius, a. um. vt grallatorius gradus, id est magnus, quales solent esse grallatorum: sicut econtrario forcinus, seu testudineus gradus, minutulus dicitur. Plaut. in Amphit. Abstine, quæso, non potuimus Nostros grandius grandire gradus. A. Siue grallatorius, siue Testudineus fuerit, certum est mihi hunc scelestum perdere.

Gramen (ἄγρωστις) gras \herbe.) herba vulgatissima: sic dicta, quòd geniculatis internodijs mirificè serpat, à gradiendo, vel à gignendi fœcunditate. crebrò enim nouas spargit radices. Refert Plin. eam herbã nasci vbi humanus sanguis ceciderit. Gramen capiti circundatũ, sanguinis fluxiones è naribus sistit. Vide Plin. lib. 24. cap. 19. Quandoq; tamen gramē ponitur generaliter pro omni herba, (πόα, χορτώδης) Verg. in Bucol. Nulla neq; amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam. Cic. 2. De Finib. Tua sint Puteolis gramina. Liu. 1 Ab Vrb. Fecialis ex arce graminis herbam puram attulit. Gramen floreum. Martial. lib. 9. Sic in gramine floreo reclinis.

Gramiæ, (λῆμαι) sunt oculorum pituitæ. Vnde gramiosi oculi, γλάμωνες. A quo qui tristes sunt, in hodiernum quoq; diem gramiosi vulgò nominant.

Gramineus, a. um. quod ex gramine est factum: vt graminea corona. Gell. libro. 5. cap. 6. Obsidionalis corona est, quam ij qui liberati sunt obsidione, dant ei duci, qui liberauit: ea corona graminea est, obseruari solitum, vt fieret è gramine quòd in eo loco generatum esset, intra quem clausi erant, qui obsidebantur. Sic Plin. libr. 22. cap. 3. Et Liu. 7. ab Vrbe.

Graminosus, plenus gramine. χορτώδης. Col. li. 1. in Præf. Quid syluester ager, quid humidus & graminosus, quid siccus, & spurcus recusaret. Sic lib. 7 cap. 9. Et apud Cic. 6. Verr. Graminea hasta.

Gramma, atis. & Grammatum, ti. Latinè litera dicitur. Vnde epigramma & Epigrammatũ, cum alijs à gramma compositis.

Grammanæ, gemmæ, quæ per transuersum alba linea præcinguntur.

Grammatei, (γραμματεῖς) dicũtur scribæ, qui rationes publicas in tabulis scribunt. Apul. lib. 11. Tum ex his vnus, quem cuncti grammatea dicebãt. Hi etiam ab epistolis, & cancellarij dicuntur. In libris Regum Auricularius à secreto dicitur, quem lingua vernacula secretarium appellant, & ab epistolis. Suidas ait grammatea esse notarium, & ἀπορρήτων, id est arcanorũ participem. Hinc archigrammateus, princeps scribarum.

Grammatica, literaria dicitur, & est rectæ loquelæ rectæq; scripturæ scientia, quę vsu, ratione authoritateq; constat. Cic. 3. De Finib. Quanquã ea verba, quibus ex instituto Veterum vtimur pro Latinis, vt ipsa Philosophia, vt Rhetorica, Dialectica, Grammatica, Geometria, Musica, quanquam Latinè ea dici poterant, tamen quoniã vsu præcepta sunt, nostra ducamus. Grammaticè loqui, est vbi cura sermonis vitium non admittitur, Latinè loqui, vbi elocutione elucescit oratio.

Grammaticus, ca. cum. quod ad grammaticã pertinet. Et grammaticus, literatorius, seu literator, qui grammaticam docet. Suet. De clar. gram. Appellatio grammaticorũ Gręca consuetudine inualuit: sed initio Literati vocabantur. Sed & Poëtarum interpretes, Grammatici dicunt: versanturq; non solum circa sermonem, sed etiam circa historias, & carmina euagantur. Martial. de Epigrammatis suis: Grammaticis placeam, & sine grammaticis. Grammatici, prius critici dicti sunt, authore Dione Chrysostomo. Cornelius Nepos ait, Literatos propriè appellãdos esse poëtarum interpretes, qui à Græcis γραμματικοὶ nominantur. Eosdem Literatores vocitatos, Messala Coruinus author est. Sunt qui grammaticũ à grammatista distinguũt, vt literatum à literatore, tanquam grammaticus absolutè, & perfectè doctus sit, sicut literatus: grammatista, sicut literator, mediocriter eruditus: in malam enim partem accipitur.

Grammatocyphon, (γραμματοκύφων) qui capite submisso, & in genibus papyrũ tenens scribit.

Grammatophylacium, (γραμματοφυλάκιον) locus vbi tabulæ & instrumenta publica, monumentaq; rerum gestarum, actorumq; asseruantur: quod tablinum Latinè appellatur. Iurisconsultus in Tractatu De pœnis, ἀρχεῖα fortasse, vel grammatophylacio.

Gramme, (γραμμή) longitudo sine latitudine mensuræ

suræ subiecta. August. Si ommissa latitudine solā quis longitudinē voluerit emetiri, longitudo sine latitudine mensuræ subiecta, grāme dicitur. Non quòd sit longitudo aliqua, quæ careat latitudine, sed quòd solam quis metiens longitudinē, grammen metiri dicitur. Et hæc, linea à nostris dicitur. Eam ita definit Euclides, Linea, est longitudo illatabilis. Emensa verò cum longitudine latitudo, dicitur Epiphania.

Granarium, (ἀποθήκη) ein kornschut, kast, oder speicher) eenen kornsolder, oft spijcker) grenier.) locus in horreis seruandis seminum granis paratus vel in quo grana frugum reponuntur. Varr. 1. De re Rust. cap. 57. At triticum condi oportet in granaria sublimia, quæ perflentur ventis ab exortu, & septentrionū regione, ad quæ nulla aura humida è propinquis locis aspiret. Granaria quidā habent sub terris speluncas, quas vocāt syros, alij puteos. Persius: Iam nūc astringas, iam nūc granaria laxes. Horat. 1. Serm. Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris. Colu. Repositum in granario patitur æuum. Nonnulli horreum, ab hordeo. Festus à farre farreum vocat.

Granatus, a, um. quod abundat granis: vt, malum granatum Colum. lib. 12. cap. 41. Et integra mala dulcia granata, quæ punica vocantur. Plinius libro. 20. cap. 14. Singultus, & vomitus sistit cum succo granati.

Grandæuus, ua, uum. (πολυετὴς) qđ est prouectioris ætatis: hoc est, grādis æui, id est senex. Verg. Grandæuus Alethes. Plin. lib. 2. cap. 7. Alios esse grandæuos, semperq; canos. Grandæuitas, tatis. Accius: Ne quia nec vos, nec ille impune irrideret meam grandæuitatem.

Grandebalæ, pen. corr. pili subalares, quos volsellis tolli sæpe molliores iubebant.

Grandesco, cis. cresco, grandis fio. φύομαι, μεγαλύνομαι. grofs worden) groot worden) deuenir grād) Plin. lib. 18. Crescente luna frumenta grandescūt. Col. lib. 2. Omne aūt frumentū spicā à tertio ad quartū nodum emittit, & cum totam edidit, octo diebus deflorescit, ac deinde grādescit diebus quadraginta, quibus post florem ad maturitatē peruenit. Cice. 1. De Diuinat. Lentiscus triplici solita grandescere fœtu. Hinc ingrandesco, quod est, valde vel intus grandis fio. Colu. Quæ lens, vt celeriter prodeat, & ingrandescat, antè quàm seritur, fimo arido permisceri debet.

Grandiloquus, penulti. corr. eloquens, & qui cum quadam verborum magnificentia loquitur. μεγαλοῤῥήμων. Cicero in Orat. Nam & grandiloqui, vt ita dicam, fuerunt cum ampla, & sententiarū grauitate, & maiestate verborū. Hinc Grandiloquentia, μεγαλοῤῥημοσύνη.

Grandinatus, ta, tum. participiū, quod est grandine saucium. χαλαζόβλητος.

Grandinosus, sa, sum. quod abundat grandine. χαλαζώδης. Col. lib. 3. ca. 1. Post hæc non ignorabit dñs loci, plus esse posse qualitatem cœli frigidam vel calidam, siccam vel rosidā, grandinosam ventosamq; vel placidam, serenam vel nebulosam. id est, quæ sæpe grandinem infert: rosida, quæ siccitatibus laborat.

Grandio, dis. diui. ditū. grandē facio. ἀδρύνω Plau. in Aulu. Si hodie hercle fustem cepero, aut stimulum in manum, Testudineum istum tibi ego grandibo gradum.

Grandis, de. (μεγάλος, πρεσβυτικός) grofs, hoch) groot, hooch) grand.) apud veteres non ad corpus, sed ad ætatem tantum referebatur iam adultam. Terent. in Adelph. An sedere oportuit domi virginem tam grandē? Cic. pro Cluent. Reliquit hunc annos XV. natū grandē autem & nubilem filiam. Quòd si natu, addatur, prouectiorē ætatē significat, & iam penè senilem. Plin. Iunior, Mulier natu grandior, & tot liberorū parens, Ci. pro Rosc. Com. Quid expectas, q̄ mox eo Luscū, & Maniliū dicam ordine esse senatores, ætate grandes natu, natura sanctos, &c. Nunc verò grandis sumitur pro magno, & nōnunquā ad inanimata refertur: vt Grande æs alienum. Plin. lib. 7. cap. 38. Grandi Gnidiorum ære alieno permutare eam conati. Grande pondus argenti. Cic. pro Cecin. Grande gaudiū. Plaut. in Sticho, Tantū à portu apporto bonum, tam gaudium affero grande.

Granditas, dicta est maior ætas. πολυετία. Sisenna lib. 4. Histor. Neq; ætatis granditatem, neq; ea merita, neq; ordinis honestatem, aut dignitatem sibi esse excusationi, Refertur ad alia. Cicer. De clar. Orat. Idq; apparet ex genere, & grāditate verborum. Plin. in Epist. Non illi ius, non granditas, nō subtilitas, non amaritudo, non dulcedo, nō lepos defuit. Granditas, id est grandis oratio, ꝓ magna.

Granditer, (μεγάλως) aduerbium.

Grandiusculus, la, lum. diminut. à Grandis. Terent. in And. Nam ferè grandiuscula profecta est illinc.

Grando, gutta aquæ in aëre congelata, sic dicta, quòd solito grandior fit, vel quia granis contineatur. hagel) gresle.) Plin. lib. 2. cap. 60. Grandinem conglaciato imbre gigni, & niuem eodem humore mollius coacto, pruinam autē ex rore gelido. Plaut. in Mostel. Ea mihi aduentu suo quamprimum grandinem imbremq; attulit. Hinc Grandinosus, sa, sum. vt grandinosa loca, in quibus frequentes sunt grandines. de quo suprà. Grādo etiā (quam Græci χάλαζαν & χαλάζιον vocant) collectio est sub cute, buboni, & Ægyptiæ fabæ similis, vt inquit Pollux, dolorem, si tangatur, afferēs. Dicuntur & in oculo grandines, cū segnis humor circa palbebras coit, sed ita vt tuberculum digito huc & illuc impelli possit.

Granosus, sa, sum. (κοκκώδης) dicitur omne, quod intus habet grana. Plin. lib. 21. cap. 31. Quorum alterum, cui acini coccinei, granosi folliculi, halicarcarum vocant, & alij callium.

Granum, ferè frugum dicitur, vt tritici, hordei, farris, & huiusmodi, quod est intimum solidum. eyn korn) graen) grain.) Acini sunt cæterorū fructuū, vt vuæ, baccarū, & huiusmodi. Plautus in Sticho, Videlicet illum fuisse nequam adolescentem, qui illico, Vbi ille poscit, dare denegauit se granū tritici. Hinc Granarium. Granum etiam generaliter

dicitur pro omni eo quod Græci vocant κόκκον. Vnde coccum ilicis granum vocamus. Et coccum granum Emerita Lusitania, ac Bethica ferè tota copiosum fert. Vnde puto consecutū, vt ea regio modo Granata nominetur, pro Bethica.

Graphe, (γραφή) apud Græcos dicitur accusatio. Et (vt inquit Suidas) genus est cuiusdam publicæ accusationis.

Graphiarium, (γραφιοθήκη) theca in qua styli reponuntur, quibus & scribere simul & pingere solebant, antequam penicilli, & colores inuenirētur. Dicitur & theca graphiaria. Martial. lib. 14. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

Graphice. ces, appellatur illa facultas, quam Cicero Stylū vocat, authore Budæo. Plin. lib. 35. ca. 10. Et huius authoritate effectū Sicyone primū, deinde & in tota Græcia, vt pueri ingenui ante omnia graphicen, hoc est, picturam, in buxo docerentur.

Graphicè, eleganter, politè. γραφικῶς. Plau. in Persa: Nunc huic ego graphicè facetus fiam, Subnixis alis me inferam atque amicibor gloriose. Idem in Trin. Exornetur graphicè.

Graphicotera, (γραφικώτερα) per comparatiuum, dicta absolutiora elegantioraq́.

Graphicus homo, (γραφικός) dicitur ad vnguē factus, absolutusq́, & quasi pictoris manu expolitus. Plautus: Næ tu habes seruum graphicum, & quantiuis precij.

Graphis, phidis. ars pingēdi, quę maximè lineis constat: & linearis vocatur, inuenta à Sophocle. Dicta graphis à stylo, quem Græci γραφίον, & γραφίδα quoq; nominant. Plin. lib. 35. Graphidis vestigia extāt in tabulis, ac membranis, ex quibus proficere dicūtur artifices. In quo sciendum, per graphidis vestigia picturæ genus accipiendum esse, quod Græci vocant ἰχνογραφίαν: ea est circini regulæq́ modicæ continens vsus, ex qua capiuntur formarum in solis arearum descriptiones, vt inquit Vitruuius libro. 1. qui & orthographiam & sciographiam nominat.

Graphium, (γραφίον) stylus ferreus, seu penna argentea, qua signantur in tabellis literæ, vt olim in cera, seu figuræ. Ouid. Quid digitis opus est graphium lassare tenendo?

Grassator, (λωποδύτης) eyn rauber) een roouer) brigueur.) qui per vim & insidias latrocinatur. Iuuenal. Interdum & ferro subitus grassator agit rem. Callistratus, Grassatores qui prædæ causa id faciunt, proximi latronibus habentur. Suet. in Augusto: Nam & grassatorum plurimi palàm se ferebant, succincti furto, quasi tuendi sui causa. Et paulò inferius: Igitur grassatores, dispositis per opportuna loca stationibus, inhibuit. Cice. de Fato: Hoc enim modo viator quoq; bene vestitus causa foret, cur à grassatore spoliaretur.

Grassor, saris. (κατασκήπτω, ἐγκατασκήπτω, λωποδυτέω) rauben, wûten, wûlē) roouen, straetschendē, woeden, woelē) brigander & destrousser.) quasi à gradior frequentatiuū est. Festus: Grassari ꝓpriè dicuntur latrones vias obsidentes. Gradi siquidē ambulare est: vnde tractū Grassari, ab impetu gradiendi. Sed cum quis grassatur, id est, cum impetu siue frequenti gradu vadit in aliquem, & bono & malo animo grassari potest: ideo & in bonam & in malam partem accipi potest. In bonam (ἴωμαι.) Sallust. in Iug. Sed dux atq; imperator vitæ mortalium animus est: qui vbi ad gloriam, virtutis via grassatur, id est, cum frequenti gradu vadit, abundè potēs, pollensq́ & clarus est. Silius: Grassandum ad clara periclis. In malam, Plaut. in Rudente: Acta hæc res est. certum est mori, quàm hunc pati lenonem in me grassari. Lactan. libr. 2. Suis enim vitijs perditi sæuiunt, & grassantur, vt perdant, id est, cum frequēti gradu vadunt ab hoc malo animo. In hoc verbo grassor sæuio significatio nascitur, eo quòd cum quis grassatur, id est frequēti gradu siue impetu properat in aliquem, vt ipsum telo, seu quouis alio modo feriat, vel malo animo rapiat, hoc sæuire dicitur. Lact. lib. 3. Archipirata quispiam vel latronū ductor, si suos ad grassandum cohortetur. Cæsar: Grassari in hostes vetat. Aliquando in hac significatione ita accipitur, vt etiam in propriam significationem res digatur. Liuius libro. 2. Trecenti coniurauimus principes iuuētutis Romanæ, vt in te hac via grassaremur. Huius compositum, oggrassor, quod est obuiam seu contrà cum impetu, aut frequenter gradior. Plaut. in Pœn. Nisi cum pedicis condidicistis oggrassari gradu.

Grates (χάριτας) numero tantū plur. & in hac tantū terminatione ꝓ gratijs, quæ referri debēt ꝓ accepto beneficio. Verg. Grates persoluere dignas Nō opis est nostræ Dido. Cic. in Somnio Scip. Et grates (inquit) tibi ago summe sol.

Gratia, beneficium quod gratis datur nobis. (χάρις, χάρις. danck) grace.) Cic. Cum præsertim considerem, nullam esse gratiam, quam vel non capere animus meus, vel in accipiendo, vel remunerando cumulandoq́ illustrare posset. Teren. in And. Ego Charine neutiquam officiū esse liberi puto, Cū is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi sibi. Vbi Donat. Id gratiæ apponi sibi, Addi in gratiam suam: id est, sibi gratiam mereri. Cum illo magna est mihi gratia, Cicero ad Lentul. hoc est, magna intercessit mihi cum illo familiaritas: vel, mutuum nos amamus plurimum. Cum bona, & cum mala gratia. Terentius in Phorm. Cur non, inquam, Phormio, Vides, inter nos sic hæc potius cum bona Vt componantur gratia, quàm cum mala? Est gratia, pro ago gratias. Plautus in Menæch. Eamus intrò, vt prandeamus. MEN. Bene vocas: tum gratia est. Esse in gratia, pro esse in aliquo numero, & reputatione, quam vocant. Cicero ad Att. libr. 2. Erit nebulo iste cum his dynastis in gratia. Facere gratiam pro ex iure diligentiori aliquid imminuere. Liu. libr. 3. Omnium tibi Appi Claudi, quæ impiè nefarieq́ per biennij alia super alia es ausus, gratiam tibi facio. Habere gratiā, memorē esse beneficij accepti. Teren. in Eun. Et habetur, & refertur à me Thais tibi, ita vt merita es, gratia. Vbi Donatus: Qui habet apud se gratiam nondum retulit: Retulit, qui destitit habes

bere. Multum ergo hic dixit, & habetur gratia, & refertur. Quem sensum trãstulit Sallustius in bellum Iug. Arma, pecuniam sume, vtere: & quoad vixeris, nunquam redditam tibi gratiam putaris, semper apud me integra erit. Inire gratiam, quod vulgus dicit, Ponere se in gratia alicuius. Terent. in Eun. Adibo, atq; ab eo gratiam hanc, quam video velle, inibo. Vbi Donatus: Gratiam inire, est dare beneficium. ac per hoc, inire gratiam, id est, amicitiam. Sed hæc elocutio, Gratiã ab eo inibo, pro Eius gratiam merebor. Recipimus in gratiam eum, qui vult nobis conciliari. Cicero pro Rab. Quem enim ex tantis inimicitijs receptũ in gratiam summo studio defenderim, hunc afflictum violare non debeo. Redire in gratiam, est reconciliari. Cic. ad Att. lib. 1. Cum Luctatio in gratiam redi. Gratia pro causa, ratione, siue occasione. Terent. in And. Hic nunc me credit aliquam sibi falaciam Portare, & ea me hic restitisse gratia. Vbi Donatus: Gratia veteres pro causa ponebant. Salust. Rem omnem aperit, cuius gratia mittebant.

Gratia pro fauore. Sallust. Ita bonum publicum (vt in plerisq; negotijs solet) priuata gratia deuictum. id est, priuato fauore. Agere gratias, Habere gratias, & Referre gratias, vide in dictione ago.

Poetæ fingunt tres esse Gratias: Aglaiam, id est, lætitiam: Thaliam, id est, virentem, quia beneficiũ semper viret: Euphrosinen, quam delectationem nominant. Hæ à Græcis χάριτες vocantur, ἀπὸ τοῦ χαρᾶς, quod lætitiam significat. Meritò enim lætari videntur, & qui dant, & qui accipiunt beneficium. Tres autem ideo esse prodiderunt, quia & benefici esse in alios debemus, & aliorum beneficia suscipere, & ijs qui in nos liberales fuerunt, rependere. Dare autem, & accipere, & referre, tres actus sunt inter se distincti.

Gratidia, (γρατιδία) propriũ nomen mulieris Neapolitanæ, vnguentariæ ac maleficæ, quam Horatius in Epod. Canidiam nominauit.

Gratificor, rem gratam facio, cõsentio, complaceo. χαρίζομαι, χάριν φέρω. eyn dienst, oder gütthat thün.) eenen dienst doen.) Cice. Lentulo. Quòd Pompeio se gratificari putant. Differũt tamẽ gratificari, & gratum facere: quòd gratificari in se contineat quiddam maius, est enim beneficum esse. Vnde dicimus Deum gratificari hominibus, quasi fit beneficia conferre: Gratum verò facere, sit obsequi & inseruire. Cicero: Si hunc iuueris, gratissimum mihi feceris. Hinc Gratificus.

Gratiosus, κεχαριτωμένος, προσφιλής, ἀνήρ) gunstreich, angenãm, wolgeacht) aggreable.) valde gratus. Nam plenum gratia significat, & is est, qui habet gratiam: id est, qui in populo acceptus est. Cic. lib. 3. Off. Tum Pythius, vt argentarius, q esset apud omnes ordines gratiosus. id est, habẽs multam gratiam. Idem Lent. Vehementer confidit his nostris literis apud te gratiosum fore. id est, valde gratum. Gellius accipit gratiosum, tam pro eo, qui gratias adhibet, quàm qui admittit.

Gratè aduerbium, cuius contrariũ est, Ingratè. Cic. pro Plancio: Audi, atque attentè Laterensis, vt scias quid Plancio debeam: confitearerq; aliquãdo quod faciam, me & gratè & piè facere. Idem De Finib. Nam & præterita gratè meminerunt, & præsentibus: vt, &c.

Gratis, (δωρεάν, προῖκα) vmb sunst) om niet) pour neant) aduerbium gratuitò, sine præmio, sine mercede, quod vulgò dicitur per gratiã. Plau. in Capt. Nunquàm erit tam auarus, vt te gratis mittat manu. Cic. 3. Ver. Is repentè vt Romam venit, gratis prætor factus est. Idem. 2. De Fin. Vt æquitatem, modestiam, virtutes omnes per seipsas gratis diligant. Aliquando significat sponte. ἑκόντως. Sic ingratis, (ἀκόντως) inuitè, non vltro: quia vltronea grata sunt: ingrata, quæ ab inuitis & recusantibus fiunt. Plaut. in Amph. Hæc heri immodestia coëgit me, qui hoc noctis ingratis excitauit. Terent. in Eun. Opus faciam, vt defatiger vsq; ingratis vt dormiam.

Grator. taris. (χάριν ἔχω) godt dancken, frolocken) remercier) dijs gratias ago, & quasi supplico. Ouidius lib. 2. Fast. Quisquis ades, castæq; colis penetralia Vestæ, Gratare Iliacis, thuraq; pone focis. Interdum est gaudere de bono proprio, (συνήδομαι) vt apud eundem lib. 8. Metamorph. O superi totoq; libens mihi pectore grator. Quandoq; etiam est lętari de bono alterius. Verg. Inueni germana viam, gratare sorori. Liu. libr. 7. Tuum frequentes currum Iouis Opt. Max. templum gratantes ouantesq; adire.

Gratuitus. ta. tum. (ἄμισθος) antepen. prod. quod datur gratis: id est, sine præmio, & quod non est mercenarium. Cic. lib. 1. De Leg. Quid liberalitas? gratuita'ne est, an mercenaria? Si sine præmio, benigna est & gratuita: si cum mercede, conducta. Hinc fit aduerbium, gratuitò, (ἀμισθί.) Sueton. in Cæs. Omnibus verò circa eum, atque etiam parte magna senatus gratuitò aut leui fœnore obstrictis. Cic. 2. Off. Diserti igitur hominis & facilè laboràtis, quodq; in patrijs est moribus, multorum causas & nõ grauatè scilicet, & gratuitò defendentis, beneficia & patrocinia late patent.

Gratulari, (συγχαίρειν, χαίρειν, συγχαίρειν) freuwen) verbliden, dancken) s'esiouyr.) cum datiuo, propriè est dijs siue hominibus, qui nobis benefici fuerunt, in successu aut nostro, aut aliorũ, cum laudibus festiuitatẽ ostendere. Oritur enim ex lætitia gratulatio, vt ex dolore querimonia. Lact. lib. 6. Nihil est quòd sibi aliquis gratuletur, si has inanes virtutes adeptus est. Ennius: Iupiter tibi summe tandẽ malè re gesta gratulor. Interdũ prętermittitur datiuus, cum fuerit pronomen. Ouid. Prisca iuuent alios, ego me nunc denique natum Gratulor. vbi intelligitur mihi. Quinti. Gratulemur iã, q nulla ciuitas laborat: subintelligitur nobis. Gratulari etiã est gratias agere, siue supplicare, εὐχαριστεῖν. Liu. Triumphãtes in Capitoliũ ascendebant, Ioui Opt. Max. cæterisq; dijs gratulari. Gratulari cum accus. est gratum habere. Terent. in Eun. Salutant, ad cœnam vocant, aduentum gratulãtur. Plaut. in Capt. Vbi quisquam videt, eunt obuiam, gratulanturq; eam rem; id est, gratam habent.

Huius compositum est, Congratulor. συγχαίρομαι.

Gratulatio, verbale. Cic. ad Brut. Sed tamen tam recenti gratulationi, quam tuo nomine ad omnium deorum templa fecimus, &c. Idem ad Att. lib. 4. Itaque hoc tibi verè affirmo, in maxima lætitia, & exoptatissima gratulatiõe, vnũ ad cumulandũ gaudiũ conspectũ, aut potius complexum mihi defuisse.

Gratulabundus, idẽ quod gratulans. Gell. lib. 3. cap. 15. Cumque populus gratulabundus flores vndique in eum iaceret.

Gratus, (εὐγνώμων) danckbar, anghenaem) aggreable) qui gratiam pro beneficio refert, vel saltẽ memor est accepti beneficij. Terent. in Adelph. Scio nõ te vsum antehac amicitia mea: Memorem me dices esse, & gratum. Plin. in Paneg. Nam liberalitatem iucundiorem debitor gratus, clariorem ingratus facit. Cice. 4. Verr. Sed quod sua interesse putabant, se memores gratosque existimari, gratias isti egerunt. Gratum, acceptum, & iucũdum. Liu. 2. ab Vrb. Gratæ in vulgus leges fuere. Gratum facere, obsequi, & inseruire. Cic. Si hunc iuueris, gratissimum mihi feceris. Huius contrariũ est, Ingratus, ἀγνώμων, ἀχάριστος: à quibus Gratitudo, (εὐχαριστία) & Ingratitudo. Gratè & Ingratè aduerbium, & Gratis & Ingratis. Accipitur etiam gratus ꝓ læto, κεχαρισμένος: ingratus ꝓ tristi. Verg. lib. 7. Et cineri ingrato suprema ferebant. Et gratus pro spontaneo, (καταθύμιος) & ingratus pro inuito & coacto, (ἀποθύμιος) legitur.

Grauastellus, senior: à grauitate dictus. Plaut. in Epid. Sed quæ est hæc muliercula, & ille grauastellus qui venit? Quidam tamen legunt Rauastellus, à rauo colore.

Grauatè, aduerbiũ, significat cum labore, siue cum molestia. ὀκνηρῶς, δυσχερῶς. Plau. in Bacch. Quàm grauatè pater dedit. id est, quàm ægro animo & inuito. Cic. pro Balbo: Qui erranti comiter monstrant viam, benignè non grauatè. Idẽ in Off. Grauatè ille primò: quid, &c.

Grauatim, aliud aduerbium, idem significans quod grauatè. Liu. 1. ab Vrb. Haud grauatim socia arma Rutilis iunxit.

Graucasum, Caucasum nominarunt, quòd Scytharum lingua significat niue candidum.

Graue, (βαρύ) schwår, wichtig) swaer, wichtich) pesant) suapte natura significat põderosum. vt Graue saxum, quòd nos cum molestia grauat in ferendo. Vergil. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Et per translationem dicitur morbus grauis, senectus grauis, id est molesta, (δεινὸς, βαρὺς, χαλεπός:) quoniã qui molestiã ex senectute, morbo, cæterisque huiusmodi sentiunt, quasi onere intolerabili premuntur, quod cupidè, velut graue onus, à se vellent deponere. Cic. in Ca. Quòd nunquã senectutẽ tibi grauem esse senserim. Itaque vnus modus est, quę corpori aut animo molesta sunt, ea grauia appellare, eo quòd molestia à mole: id est, à re magna vocata est. Alter mod9 est, quòd quẽadmodũ grauia & grandia saxa nõ facilè loco mouentur, sed ad oẽm tempoꝝ mutabilitatẽ hærent: ita homines constantes ac sapientia prędi ti, meritò graues dicuntur, (ἀμινοὶ) qui nec precibus, nec minis ab æquo dimouentur: vt hi faciunt, quos leues vocamus, qui in similitudinẽ paleæ, ad omnẽ auram ventilantur. Hinc Grauitas, (ἀμινότης) pro firmitate ac constantia animi, ac in vultu, moribus, verbis, rebus agendis quædã seueritas. Aliquãdo pro molestia & magnitudine, vt grauitas odoris, doloris, somni. Varijs alijs modis dicit graue, sed ad hos reduci possunt. Nã ponitur ꝓ pernicioso, acerbo, nocente. Cic. lib. 3. Offic. Magnũ illud bellũ, & grauẽ aduersariũ imperij sustulissent. Idẽ: Facilius & in morbos incidunt adolescentes, & grauius ægrotant. Pro forti & robusto. ἰσχυρός. Verg. lib. 5. Prima pares ineunt grauib9 certamina remis. Pro grandæuo. Idem: Hic grauis Entellus dictis castigat Acestem. Pro vtili, solido, firmo, constãte, σπουδαῖος ἄξιος. Cic. lib. 1. Off. Vt iam sint alia grauiora, atque meliora, tamen nos studia nostra naturæ regula metimur. Pro tristi. Vergil. lib. 8. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Pro sapienti cum authoritate. Cic. in Hort. Quid enim aut Herodoto dulcius, aut Thucydide grauius? Pro ponderoso: vt graue æs dicitur, quia deni asses singula pondo efficiebant. Pro necessario. Lucil. libr. 29. Habeasque animo mihi admodum causam grauem fore, quæ me ab vllo commodo abducat tuo. Pro pleno. Verg. Tum pietate grauem ac meritis si fortè virum quem Conspexere, silent. Pro fœcundo & frugifero. Idem: Quid labor aut benefacta iuuant? quid vomere terras Inuertisse graues? Pro multo. Var. Vbi graues pascantur & alantur pauonũ greges. Sall lib. 3. Cœpit per omnẽ prouinciam graue pretium fructibus esse. Pro amaro Var. in Quinq. Absynthium vt bibam graue & castorium.

Grauedinosus, non solum qui grauedine infestatur sed etiam qui ad eum morbum est procliuior. κορυζῶν, κορυζητικός. Cic. lib. 4. Tusc. Itaque dicimus quosdam grauedinosos, quosdã torminosos, non quia iam sint, sed quia sæpe sint. Plin. li. 18. ca. 15. appellat eruum grauedinosum, quòd bobus in pabulo grauedinem facit.

Grauedo, (ἀχθηδὼν) wichticheyt) pesanteur.) ponderositas. sumitur & pro morbo, seu humore qui ex capite distillat, nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam mouet, καταρροφία, κόρυζα, sicuti docet Celsus lib. 4. Plaut. in Asin. Quod illa haud simulet, quasi grauedo profluat. hoc ne sic faciat, tu labellum abstergas. Cic. Attic. lib. 16. Grauedine, quæso, omni ratione subueni. Plin. lib. 23. Grauedinem enim capiti, morbumque lethargicũ faciũt. Græci κορύζας vocant. Hippocrates distillationes omnes & grauedines nominat coryzas.

Grauεolens, tis. om. gen. quod malè olet. Vergil. Ad fauces graueolentis Auerni. Plin. libro. 27. cap. 8. Graueolentibus folijs.

Graueolẽtia, malus odor. δυσωδία. Plin. Et oris graueolentiam tollit. Idem lib. 20. cap. 9.

Grauesco, scis. grauis & oneratus fio. βαρύνομαι, βαροῦμαι. swaer wordẽ) engrossir.) Verg. lib. 2. Geor. Nec minus interea fœtu nemus omne grauescit. id est, oneratur. Plin. lib. 11. ca. 41. Cameli lac habent

bent,donec iterum grauescant.Hinc Aggrauesco & Ingrauesco,de quibus suo loco.

Grauicors,(βαρύθυμος) grauis cordis.

Grauidus,a.um plenum,& ponderosum. Plaut.in Trucul.Neu qui manus attulerit steriles intrò ad nos,Grauidas foras exportet.

Grauida mulier, (ἔγκυος, ἐν γαστρὶ ἔχουσα) (schwanger) een vrou die groot gaet) grosse d'enfant.) quæ iam concepto fœtu grauatur.Plaut.in Amph.Et cum te grauidam,& cum te pulchrè plenam aspicio,gaudeo.Cic.pro Cluen.Cum mulier esset grauida,& iam appropinquare partus videretur.

Grauiditas,tatis. Cice.2.de Nat.Ipse sol mundum oēm sua luce cōpleat,ab eoq; luna illuminata grauiditates & partus afferat,maturitatesq; gignēdi.

Grauido,das, (ἐγκύμονα ποιῶ) pro impleo Veteres posuerūt.Cic.de Nat.Terra grauidata seminibus omnia parit,& fundit ex se.Cæcil.Tyche:Per mysteria hic te honestè grauidauit probro.

Grauiloquus, (δεινολόγος) grauiter loquens: inde grauiloquentia,(δεινολογία.)

Grauiter,significat multum.σφόδρα.vast,wel hart tigklich) zeer schwaerlijck) griefuement.) Cæcil. Platere hoc cœpit grauiter. Cic.Nec vero audiendi,grauiter qui inimicis irascendū putāt. Verg. Grauiter spirantis copia tymbræ. Aliquando significat asperè, malè, βαρέως. Idem:Graue olentis Auerni. Aliquando molestè.Cic.Grauiter & iniquo animo tuli. Aliquando sapienter.Idē:Si quid prudenter, si quid grauiter factum est, hoc est non leuiter ac insipienter, sed maturè, sapienterq; σωφρόνως.

Grauo,as premo,onero,molesto,βαρύνω. beschweren,belestigen) beswaren,belastigen)greuer,charger.)Verg. Nec me labor iste grauabit. Grauatus, participiū,molestia aut grauedine affectus.Colu. lib.6.cap 9.Signa febricitantis,manantes lachrymæ,grauatū caput,oculi cōpressi.Liu.5.Bel.Pun. Grauatis omnibus vino,somnoq;.Huius composita sunt,aggrauo,quod est, super vel plus grauo. ἐπιβαρύνω.Colu.lib.2.Tum etiam ratio rustici aggrauatur exiguo profectu operis.Degrauo,deorsum grauo. βρίθω,καταβαρύνω Idē lib.1.Et quod prius extructū imminebit,cedēti paulatim degrauatū pondere suo præceps attrahetur.Verg.lib.3. Degrauat Ætna caput. Ingrauo, intus seu valde grauo. Prægrauo,valde grauo.Liu.8.Bel.Mace. Deinde cum prægrauaret multitudo, cedere sensim,nihil confusis turmarum ordinibus,cœpit. Et lib.7.Onerata & pregrauata telis corpora.Et hęc omnia habent pen.corr.

Grauor,deponens,offendor,& grauiter fero.βαρύνομαι,δυσφορῶ. verdrussen,bedauren) verdrietē) faire a regret & enuy.) Plaut.in Trin.Non grauabor,Faciam ita vt vis.Idem in Rud.Cur tu aquā grauare amabò,quā hostis hosti commodat?Cic. de Amic.Ego verò non grauarer, si mihi ipse confiderem.Liu.1.ab Vrb.Minus tamen plebs grauabatur se templa deûm ædificare manib.suis. Grauari cum accus.Quint.li.1.ca.2.Quæ si quis grauabitur, non rationi defuerit,sed oneri.Luca.Romanos odère omnes,dominosq; grauantur. Grauatus participiū.Plaut.in Rud.Nam vox me precantum huc foras excitauit,bonam atq; obsequētem deam, atq; haud grauatā Patronā exequunt, benignamq; multū.id est quæ ex animo facit,qd ab ea petitur: non inuita,aut ægrè. Et modò absolutum,modò transitiuum est: vt cum dicimus, Grauor aduentum tuum. Passiuum est,cum dicimus,Grauor ingenti onere.

Gregalis,quod in grege viuit.ἀγελαῖος.Var.lib.2. de re Rust Equi boni futuri signa sunt,si cum gregalibus,(κατὰ φορβάδων) in pabulo contendit in currendo. Dicitur quoq; de hominibus. Cicero pro Domo sua: An vt crudelem tyrannum? quod vos Catilinæ gregales dicere solebatis. Idem pro Archia: Nec Clodius,nec quisquam de gregalibus eius,aut consiliarijs.

Gregarius,(ἀγελαῖος) ex grege,vulgaris.Vnde gregarius miles dicitur,non electus, sed tumultuariè vndicunq; collectus. Sallust.Deinde multi memores Syllanæ victoriæ, quòd ex gregarijs militibus alios senatores videbāt,alios ita diuites,vt regio victu atq; cultu vitam agerēt.Colu.lib 7.Gregariorumq; pastorū velut minutā professionis suæ disciplinam constantissimè repudiasse.

Gregatim, per diuersos greges. ἀγεληδόν. Vnde graculi gregatim volitare dicuntur, sicut merulæ solæ,siue soliuagæ.Plinius libro 8.cap.5.Elephanti gregatim semper ingrediuntur. Cicero 7. Verr.Vides ciues Romanos gregatim coniectos in latomias,&c.

Grego,gas.à grex deductum,colligo,congrego.ἀγείρω. Huius tamen composita magis in vsu sunt, vt abgrego, quod est deduco. Aggrego, associo, adiungo. Lactantius libro 4. Si nobis credendum esse non putant,credant Homero,qui summum illum Iouem dæmonibus aggregauit. Congrego.Idem in eodem, Aliumq; sibi populū fideliorem ex alienigenis congregaret. Segrego, seorsum pono,diuido Festus, Segregare est ex pluribus gregibus partes seducere. Et hæc oīa habēt pen.corr.Disgrego,dispergo διωκίζω,διαχωρίζω.

Gressibile, (βαδιστικόν, πορευτικόν) quod est aptum ad gradiendum: vt,Homo est gressibilis.

Gressus,sa.sum.(βεβηκώς) participium à gradior.

Gressus,sus,(βάσις)eyn ganck) incessus,ambulatio, vt Gressus meos dirige.

Grex,(ἀγέλη, ποίμνη) eyn schar, kudde) tropeau de bestes,soyent menues,ou grosses.)differt ab armēto,quòd grex minorum animaliū sit gregatio, vt ouium,porcorum,caprarū: armentum maiorum vt camelorum,boum, equorum. Ouidius,Mille greges illi,totidemq; armenta per herbas Pascebant.Verg.Hæc satis armentis, superat pars altera curæ,Lanigeros agitare greges,hirtasq; capellas. Inuenitur tamen quandoque grex de maioribus dici,id est,bobus. Vergilius,Aut aliquā in magno sequitur grege.tamē ad distinctionē addidit magno,sicut Horatius adiecit mugientium:dicens, Aut in reducta valle mugientium Prospectat errantes greges. Quasi grex generalius

nomen sit, armentum specialius: & illud sine apposito de pecoribus minutis intelligatur, cum apposito possit etiam ad maiora transferri. Apuleius tamē dixit, In greges equinos, sicut Cicero: Fudit apothecas, caecidit greges armentorū. Col. libr. 1. Nec absint greges armentorū caeterorumq; quadrupedum culta & dumeta pascentium. Dicitur & grex de auibus. August. li. 12. de Ciuit. Alias verò greges instituerit, quae congregatae atq; in gregibus malint viuere, vt sunt columbae, sturni, serui, damulae, & caetera huiusmodi. Etiam bonorum vel malorum hominum dicitur grex. Cic. In his bonis gregibus, omnes aleatores, omnes impuri impudiciq; versantur. Et est tā foeminini quàm masculini generis.

Grossi, (ὄλυνθοι) tantum pluraliter. vide in Ficus.

Grossus, sa, sum. (παχύς) nomen est quantitatē significans, cuius diminutiuum est grossulus.

Grues, (γέρανοι) eyn krauch, krey) eenen kraen) vne grue.) aues, minimè soliuagae, quae non se segregant, siue cum volant, siue cum pascuntur, & à sono vocis dictae. Excubias nocte diuidunt, capite subter alam condito dormiunt, alternis pedibus insistentes. Volantes autem ordine quodam y literam faciunt, id quod Palamedem deprehendisse legimus. Martialis, Turbabis versus, nec litera tota manebit, Vnam perdideris si Palamedis auem. Vergil. lib. 1. Georg. Strymoniae dant signa grues. Horatius 1. Serm. Decerpta ferētes membra gruis sparsi. Mira de gruibus habes apud Plinium libro 10. cap. 23.

Gruma, mae. mensura quaedam, qua fixa viae ad lineam diriguntur, vt est agrimensorum & similiū. Hinc degrumor, aris. pro dirigo. Luci. Viamq; degrumaris, vt in castris mensor facit olim. Et exgrumor. Vnde exgrumātes apud Varronē legitur lib. 1. de re Rust. quod est de mensura & rctea via excedentes, vel grumos eruentes.

Grumiae, dicuntur loca media, inter quae directae quatuor conueniunt viae.

Grumus, (θρόμβος) terrae collectio, minor tumulo. Apud Colu. dicitur cliuulus. vnde lib. 2. ait, Grumos quos ad versurā plerunq; tractae faciunt crates, dissipabimus ita, vt necubi ferramentū foenisecae possit offendere. Huius diminutiuum est grumulus. Plin. lib. 19. Quidam & allium vlpicum in plano seri vetant, castellatimq; grumulis imponi distantibus inter se pedes ternos.

Gruo, gruis. grui, (κλαγγάζω) de gruibus dicitur, vt grunnio de suibus. Hinc congruo, pro conuenio, concordo. Teren. in Heaut. Concede hinc domū, ne nos inter nos congruere sentiāt. id est, concordare. Inde congruum, & ingruo, is. de quo alibi.

Grundire, (γρυλλίζειν) Veteres dicebant, quod nos grunnire dicimus. Claudia. lib. Annaliū 15. Grundibat grauiter pecus suillum. Hinc grundules lares dictos accepimus, quos Romulus constituisse dicitur in honorē scrophae, quę triginta pepererat porcos. Casius Hemina, Sus parit porcos triginta, cuius rei fanū fecerunt laribus grundulibus.

Grunnio, is. grunniui, & grunnij. itum. proprium est vocis porcorū. γρυλλίζω, κοίζω. Cic. lib. 5. Tusc. Aut grunnit, cum mactatur sus. Iuuen. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis. Hinc grunnitus, tus. γρυλλισμὸς, κοισμὸς.

Gryllus, genus est locustae, corpore tamē cicada longiore: vbiq; gentium pernicies agris, exceptis Parthis, qui illos (D. Hieronymo teste) comedunt. retro ambulat, terram terebrat, & noctu stridet: vnde & nomen. eyn heymenmuck, grille, heymel) eenen crekel) vng gryllon.) Suidas scribit Gryllum quendā Xenophontis Socratici filium fuisse: item Gryllum Diodorum, & porcum.

Gryneus, (γρυνεὺς) nomen vnius ex Centauris. Item Grynaeus adiectiuum: vt, Grynaeus Apollo, Verg. 4. Æneid. Vbi Seruius: Clazomene ciuitas est Asiae. Vnde Horatius, Diues agebat Clazomenis. Iuxta hanc nemus est Grynaeum, vbi Apollo colitur. Inde ergo nunc epitheton dedit, licet & in Delo acceperit oraculum. Vergil. in 6. Eclo. His tibi Grynaei nemoris dicatur origo. Vbi Seruius: Grynaeum nemus est in finibus Ionijs, Apollini consecratum.

Grynia, (γρύνεια) vrbs Ætoliae in confinibus Ioniae. inde

Grynus, siue Gryni, (γρύνοι) oppidulū est Myrineorum, vbi Grynaeus Apollo colebatur.

Gryphes, (γρῦπες) qui & Gryphones, animalia pennata, & quadrupedia, omni ex parte leones sunt, alis & facie aquilis similes, equis vehementer infestae. nascuntur in Hyperboreis montibus. Vergil. Iungantur iam gryphes equis. Plin. lib. 10. cap. 49. Pegasos equino capite volucres, & gryphas auritos aduncitate rostri, fabulosos reor: illos in Scythia, hos in Æthiopia. Idem libr. 33. cap. 4. Aurum inuenitur in nostro orbe, vt omittamus Indicum, atque à formicis aut gryphibus apud Scythas erutum. Et potest declinari, gryphes, is. & gryphs, & gryphus.

Gryphus, (γρῖφος) aenigma. dicitur sermo implicitus. Item habens nasum aduncum, quo nomine dictus est Demetrij filius, vt author est Iustinus. Gellius: Aliosq; id genus gryphos neminem posse dicens, nisi se dissoluere. Gryphon enim Graeci insolubile dicunt.

Grypus, (γρυπὸς) per simplex p, nasus aduncus, gibbus seu aquilinus: à gryphis similitudine deductū nomen. Graeci γρῦπας, nos gryphes dicimus.

G ANTE V.

GVberno, as. are. administrare, procurare, regere, gerere, moderari. verwalten, bewaren) beschermen) gouuerner.) Cic. Teq; hortor, vt omnia gubernes, ac moderere prudentia tua. Gubernator, rectoe & moderator nauis propriè dicitur. Cic. de Senect. Gubernator clauum tenēs sedet in puppi. Idem Inuent. Nauis quae scientissimo gubernatore vtitur. Gubernatio, onis. Cic. 4. de Fin. Et si in ipsa gubernatione negligentia nauis est euersa. Gubernaculum, li. dicitur clauus nauis. Cic. de Inuen. Hic ille naufragus ad gubernaculum accessit. Accedere ad gubernacula Reipub. Cicero 1. de Inuent.

Guessellæ, vel Rosculæ, vulgariter vocant mures, quorum stercus habet odorem musci. habitant in pratis, & super riuos, aliquando in domibus.

Gula, (λαιμὸς, οἰσοφάγος) la gueulle.) anterior pars colli, qua cibus atque potus deuoratur. Nam collum tam ceruicem posteriorem, quàm gulam anteriorem habet. Et gula cum ossibus intelligitur. Sallust. Laqueo gulam fregere. Aliquando accipitur pro gulæ vitio. λαιμαργία. Iuuen. Dum gula sæuit. Plin. lib. 19. cap. 4. Hi niues, illi glaciem potant, pœnasque montium in voluptatem gulæ vertunt. Hinc fit Gulosus, a, um. (γαστρίμαργος) quod est, deditus gulæ vitio. Mart. lib. 8. Esse tibi videor sæuus, nimiumque gulosus. Idem libro. 12. Non est Tucca satis, quod es gulosus: Et dici cupis, & cupis videri. Gulosè, aduerbium. Col. lib. 1. in præfat. Contemptissimorum vitiorum officinas gulosius condiendi cibos, & luxuriosius fercula struendi. Degulo, as. de quo alibi, & ingluuies.

Gulioca, nucum iuglandium summa & viridantia putamina.

Gummi, (κόμμι) indeclinabile, & gummis, generis fœminini, Colu. Nostrorum temporum agricolæ repudiauerunt, existimaueruntque satius esse noua dolia liquida gummi perluere. Vnde gummitio, κόμμωσις. Idem: Multi cū semel noua dolia vel serias crassa gummi liuerūt, vna in perpetuū gummitione cōtenti sunt. Est autē gummi lachryma arborum, quæ est quasi gutta. Hinc gummatæ arbores dicuntur, quæ gummi producūt. Palladius: In cerasis hoc seruādum est, & in omnibus gūmatis, vt tunc inserantur, quando his vel nō est, vel desinit gummi effluere. Gummosus, a, um. quod multum gummi habet. Plin. lib. 12. cap. 9. Facilius hoc, & crustosius, amariusque, & gummosum.

Gumminum oleum, (κόμμινον) ex gummi factum.

Gurges, gitis. (δίνη, ξυγχυσις) locus in flumine profundus, in quo aqua vertitur. Et omnis aquarum cōgeries, dicit gurges, licet quandoque p tapinosim ponatur p mari. Vergil. Nantes in gurgite vasto. Martial. lib. 1. Raptus flumineo venit de gurgite piscis. Plin. lib. 8. ca. 5. Amnem transituri minimos præmittūt, ne maiorū ingressu atterente alueum crescat gurgitis altitudo. Gurges pro ipso maris periculo, veluti quadam Syrte aut Scylla. Vergil. 1 Æneid. Apparēt rari nantes in gurgite vasto. Ponitur etiam translatè: vt gurges & vorago vitiorum. Cic. in Ver. Immensa illa vorago, aut gurges vitiorum, turpitudinumque omnium.

Gurgito, tas. pen. corr. deuoro, impleo. ἐμφορῦμαι. Hinc fiunt cōposita. Egurgito, tas. Ingurgito, tas.

Gurgulio, (γαργαρεών) propriè pars gutturis, à naribus ad pulmonem, constās cartilagine & carne, per quam spiritus meat ac remeat, & hæc spiritalis fistula dicit. Var. 2. de re Rust. ca. 3. Hircus molliori pilo, & potissimum albo, ac ceruice & collo breui, gurgulione longiore. Rursus gurgulio vermis quidam, qui in horreis nascens frumentū absumit, (τρώξ, κις) sic dictus, q totus sit guttur. Vergil. Populatque ingentem farris aceruum Gurgulio, atque inopi metuens formica senectæ.

Gur-

Gurgustium, (οἰκίδιον) & diminutiuū Gurgustiolū genus habitationis angustum, à gurgulione vetme sic dictum. Seruius docet gurgustium, esse obscuram & latentē tabernam. Cice. in Piso. Nescio quo è gurgustio te prodire, obuoluto capite, soleatum. Apul. Ergo breuitatem gurgustioli nostri ne spernas, peto, sis contentus lare paruulo.

Gusto, as. (γεύομαι) versüchen, kusten) proeuē, smaken) gouster.) notæ significationis. Cæs. 5. Bell. Gal. Leporem & gallinam, & anserem gustare fas non putant. Cic. ad Gallum: Fugi in Tusculanū, cum quidem biduum ita ieiunus fuerim, vt ne aquam quidem gustarem. Idem. 2. de Nat. Capræ dictamum quærunt: quam cum gustauerint, sagittæ, quibus confixæ sunt, excidunt. Et per translationem Cice. pro M. Cælio: Equidem multos & vidi in hac ciuitate, & audiui, non modò qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ: & extremis (vt dicitur) digitis attigissent. Hinc Gustatus, us. γεῦμα. Cice. in Cat. Aqua oriens vna se ostendit, quæ & succo terræ, & calore solis augescens, prima est peracerba gustatu. Idem de Nat. Gustatus, qui sentire eorū, quibus vescimur, genera debet, habitat in ea parte oris, qua esculentis & poculentis iter natura patefecit. Huius composita sunt, degusto (ἀπογεύομαι) quod est multū bene gusto. Sallu. Inde cum post execrationem omnes degustassent, sicut in sacris solennibus fieri cōsueuit, aperuisse consilium suum. Prægusto, (προγεύομαι) ante gusto.

Gustus, us. (γεῦσις) der geschmack) den smaeck) le goust.) vnus ex quinque sensibus corporis ille vides licet, qui ex gustatione percipit. Plin. lib. 10. ca. 71 Quo existimauerim omnibus sensum gustus esse.

Gustatorium, rij. crater, siue labrū dicitur. Plin. in Epist. li. 5. Gustatoriū, grauiorque cœnatio margini imponitur. Gustatoriū etiam dicitur mensa constecta putaminibus testudinū, quam primus Corbilius Pollio prodigi ac sagacis ingenij ad instrumenta luxuriæ fertur excogitasse.

Gutta, (σταγὼν, σταλαγμὸς) eyn tropff) een druppel) vne goutte.) minima pars aquæ vel alterius materiæ liquidæ: hoc est, stilla. Plaut. in Casi. Dij me & te infelicitent, si ego in os meum Vini guttā indidi. Plin. libr. 31. cap. 2. Distillantes quoque guttæ in lapides durescunt in antris Corycijs. Huius diminutiuum est guttula. Plaut. Vt guttulam hauriret ex guttulo. Idem in Epid. Ah guttula pectus mihi ardens aspersisti.

Guttatim, per singulas guttas. κατὰ σταγόνας. Plaut. Cor ædepol miserū meum, Quod guttatim contabescit, quasi in aquam tu indideris salem.

Guttatus, a, um. quod veluti guttas habet. Martial. lib. 5. Et picta perdix, Numidicæque guttatæ.

Guttans, tis. formā participij habet, quasi à gutto, tas. pro guttatim stillare. Plin. lib. 20. cap. 8. Huius folia ambustis vtilia, guttantia astringunt.

Guttur, turis. accipiunt pro ea parte, quæ est à faucibus ad iugulum, siue exterior, siue interior sit. βρόγχος, φάρυγξ, λάρυγξ. die keel) le gosier.) Pli. li. 11. ca. 27. Guttur homini tantū & suibus intumescit,

ſcit, aquarum, quæ potantur, plerunq; vitio. Verg. in Georg. Et lætę pecudes, & ouantes gutture coruu. Plaut. in Aul. maſc. genere poſuit pro ano, cum inquit. Etiam'ne obturat inferiorē gutturem, ne quid animæ emittat dormiens?

Gutturnium, (πρόχοος) vas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo quòd ꝓpter anguſtias guttatim fluat.

Gutturoſi, (βρογχοκῆλαι) dicuntur, quorum guttur tanquam ſpongia quadam intumeſcit ita, vt hoc malum non morbus, ſed vitium ſit. Vlpianus De ædilitio edicto: *Si quis natura gutturoſus ſit, aut oculos eminentes habeat.*

Guttus, (πρόχοος) poculi genus, quo in ſacrificijs vtebantur. Plin. lib. 16. Curius iurauit, ſe ex præda nihil attigiſſe, præter guttum phaginum, quo ſacrificaret. Accipitur & pro vaſe in quod oleum mittitur, dictus quòd guttam mittat. Nam eo vſi ſunt Romani in balneis ad vngenda eorum corpora poſt lauationem. Gel. Puerum iubet Taurus oleum in ollam indere (erat is puer genere Atticus feſtiuiſſimus, ætatis & gentis argutijs ſcatens) guttum Samium ore tenus imprudens inanē, tanquam ineſſet oleum, affert, conuertitq; eum, & vt ſolitum eſt, circumegit per omnem partem ollæ manum, nullum inde ibat oleum. Poteſt etiam dici vas, in quo odorifera vnguenta ſeruātur, quòd inde guttatim ſumantur. *Serenus* pro vaſe vinario ſumpſit, cum ait: *Siue meri guttus, ſeu frigoris efficit aura.* Varro de Orig. Vt vinum minutatim funderet, à guttis guttum appellarunt. Huius diminutiuum eſt guttulus. Plaut. Vt guttulam hauriret ex guttulo.

G ANTE Y.

GYarus. ri. maſc. gen. oppidū, in quod Romani noxios in exilium mittere ſolebant. Iuuē. Aude aliquid breuibus Gyaris, & carcere dignum, Si vis eſſe aliquid.

Gygæus, cum æ diphthongo lacus Lydiæ. Propertius: Lydia Gygæo tincta puella lacu.

Gygemorus, monticulus eſt non longè à Theſſalia.

Gyges, (γύγης) nomen viri propriū, qui Cœli & terræ filius fingitur. Alius fuit Lydiæ rex, quo etiam nomine dictus eſt Lydiæ fluuius.

Gymnaſiarches, gymnaſij, ſiue exercitationis princeps, & ludimagiſter.

Gymnaſium, exercitium. Plau. in Aſin. Gymnaſium flagri ſalucto. Vnde & ponitur ꝓ loco, in quo palæſtritæ exercebātur nudi, & oleo vincti, nam γυμνὸν Latinè nudum ſignificat. Vel dicitur gymnaſiū à γυμνάζω, exerceo. Plaut. in Amphit. Nam omnes plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia, Apud emporium, atq; in macello, in palæſtra, atq; in foro. Verum poſtea gymnaſium pro ludo literario, & omni loco, in quo fiat aliquod genus exercitationis, ſumi cœpit, cum philoſophi gymnaſia tenuerint, & in illis diſputauerint, quæ & ſcholæ & diatribæ vocitatæ ſunt. Cic. de Orat. Clamabunt credo omnia gymnaſia, atq; omnes philoſophorum ſcholæ, ſua hæc eſſe omnia propria. Plin. in Epiſt. Gymnaſijs indulgent Græculi. Vnde apud rhetores progymnaſmata, præexercitamenta dicuntur: id eſt, exercitationes quædā in dicēdo, antequàm ad veras actiones deſcendant.

Gymnaſtes, pręceptor exercitioꝝ, pueros exercens.

Gymnaſtica, ars ſeu doctrina, qua pueri exercētur, diſciplina exercitationis. Vnde Ariſtot. præcipit lib. 8. Polit. Adoleſcentes gymnaſticæ & pædotribicæ eſſe tradendos, vt ita fiant exercitatiores, & fortioresq; Plato lib. 7. de Leg. Gymnaſticæ nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet eamq; diuidit in ſaltationem, & luctationem.

Gymnaſticus. a. um. qđ pertinet ad exercitiū. Plaut. in Rud. Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatū pro exercitio gymnaſtico & palæſtrico.

Gymnici, ludi dicti ſunt, quia in his ſe nudi, atq; vncti exercebant in athleticis & palæſtricis certaminibus. Nero edidit certamen gymnicum. Plin. li. 7. cap. 56. Ludos gymnicos in Arcadia Lycaon inuenit. Sic Cic. 2. Tuſc.

Gymnos, Latinè ludus dicitur. Vnde fiunt Gymneſia, (γυμνήσια) & Aphrodiſiades inſulæ in mari Illyrico, quas Baleares vocant.

Gymnoſophiſtæ. (γυμνοσοφισταί) philoſophi Indoꝝ: ſic dicti, quòd nudi incederēt. nam σοφιστὴς ſapiens dicitur. Plin. li. 7. cap. 2. Philoſophos eorum, quos gymnoſophiſtas vocāt, ab exortu ad occaſum perſtare, contuētes ſolem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die alternis pedibꝰ inſiſtere. Auguſt. li. 15. de Ciuit. Indorum gymnoſophiſtæ, qui nudi perhibētur philoſophari in ſolitudinibus Indiæ, à generando ſe cohibent. Hi ab exortu ad occaſum perſtare dicuntur, ſolem contuentes immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die alternis pedibus inſiſtētes. Hi frigora niuium, & æſtus flammæ citra dolorem perferunt. Fertur Alexandrum Macedonē ad eos acceſſiſſe, dixiſſeq; Petite quodcunq; vultis. Qui reſponderūt, Da nobis immortalitatem, quam præ cæteris optamus. Quibus ille ait, Cum ego ſim mortalis, immortalitatem nemini præſtare poſſum. Si ergo (inquiunt) mortalem te eſſe cognoſcis, cur non contentus patrijs ſedibus, oībus infeſtus, totū orbē ſubijcere conaris?

Gynęcium, (γυναικεῖον, γυναικωνῖτις) locus ſecretior in ædibus, vbi ſolæ mulieres habitant: à mulieribus, quas γυναῖκας vocant. Plaut. in Moſtel. Dare volt vxorem filio, quantum poteſt ad eam rem facere volt nouum gynæcium. Dicitur & hæc gynæconitis, ni ſyllaba producta, mulierum (vt ita dicā) ſenatulus, & in domo pars, vt apud Vitru. Probus Aemilius: Nec ſedet, niſi in interiore parte ædium, quæ gynæconitis dicitur.

Gyne, (γυνὴ) apud Græcos & mulieres, & vxores ſignificat.

Gypſo. as. are. (γυψόω) gypſo inficio, ſeu tego. Tibullus: Nota loquor, regnū ipſe tenet, quem ſæpe coēgit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Col. Cum deinde modice aruerunt, in vaſa noua ſine pice operculata & gypſata, ſicco loco reponito. Rurſus eſt medicaminibus perfundere. vnde Cic. Trebatio ſcribit, Medeā gypſatis manibus fuiſſe.

Gypſus, (γύψος) gibſs, weiſſer kalch, kreide) leem,

mortel) plastre) genus cretæ, quæ facilè conglutinatur, & indurescit, quo tectoria parietibus inducuntur, & facilè formantur signa. Vnde & pro ipso signo quandoq; ponitur. Iuuen. Quanquàm plena omnia gypso Chrysippi inuenias. Multis in locis ex lapide coquitur; alibi è terra foditur, vt in Cypro, de quo vide Plin. lib. 36. cap. 24. Hinc formantur gypseus, a, um, quod ex gypso est. Gypsatus, a, um, quod est ex gypso infectum, vel gypso tectum. γυψωτόρ.

Gyro, as, (γυρόω) circundo. Vnde regyro, pen. prod. quod est retro gyro. Varro: Quidam quà non solum à lateribus per fenestras, sed etiam subtus à solo ventus regyrare possit.

Gyrus, (γυρὸς) eyn wirbel, vmbwendung) eenē omganck, omdrayinge) vng tournoyement, & entortillement) Latinè circulus vel ambitus dici potest. Cicero ad Attic. lib. 2. Fenestrarum angustias quòd reprehendis, scito te κύρϐ παιδείαν reprehendere. nam cum ego isthuc idem dicerem, gyrus agebatur. Vergil. 5. Aeneid. Dixerat hæc, adytis cum lubricus anguis ab imis Septem ingens gyros, septena volumina traxit. Cicer. 1. Offic. Homines secundis rebus effrenatos, sibiq; præfidentes tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet.

Gytheum, (γύθειον) oppidū quod Hercules & Apollo depositis eo loci simultatibus communi opere condiderunt. De hoc Liuius in Maced. Bello: Gytheum (inquit) omnium maritimarum rerum Lacedæmoniis receptaculum. Hinc Gytheates, (γυθεάτας) dicti sunt in eo habitantes.

DE ASPIRATIONE H.



Finalis in syllaba esse nō potest pręter in ah & vah interiectiones, quę vel per apocopen dictæ sunt, cum complete sint aha & vaha, vel quia abscondita voce solent ꝓferri interiectiones. Iungitur autē vocalibus omnibus, & quatuor consonantibus, scilicet c, vt Chremes: p, vt Philippus: r, vt Pyrrhus: t, vt Thraso. & hoc, vt valentius sonet dictio.

Ha, interiectio est corripientis, siue admonentis, ne quid fiat; ne'ue quis in re cœpta ꝓgrediatur. Plau. in Most. Ha caue, ne illi obiectes nunc in ægritudine Te has emisse.

Habena, pen. prod. retinaculum, & frenum equi, ꝙ ea equus habeatur, id est, teneatur, & cohibeatur. ἡνία, ἀγωγεὺς, ῥυταγωγεὺς. den saum) den toom, breydel) bride) Vergil. Ipse ter adducta circum caput egit habena. Sumitur etiam habena pro potestate & facultate. Idem: Terribilis sæuam nullo discrimine cædem Suscitat, irarumq; omnes effundit habenas.

Habentia, à habeo: sicut à sapio, sapientia, significat ipsum habere, & diuitē esse. Ennius: Verebar enim, ne animos eorum inflaret habentia.

Habeo, bes, bui, bitum, significat plerunq; ἔχω. habē) hebbē) auoir) Plaut. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atq; illocabilem. Et hæc est eius propria significatio. Per translationem ponitur pro tenere, κρατῶ. Sallust. Tale periculū Reipub. haud occultū habuit. Pro facere. Idem: Igitur comitiis habitis consules declarantur M. Tullius, & C. Antonius. Pro tolerare. Idem: Neq; cuiquam mortalium iniuriæ suæ paruæ videntur, multi eas grauius æquo habuere. Pro possidere, tenere, occupare. Terent. in Andr. At mihi vnus scrupulus etiam restat, qui me habet male, (ἀνιᾷ, λυπεῖ.) Sal. in Iugurt. Animus incorruptus, æternus rector humani generis agit, atq; habet cuncta, nec ipse habetur. Vergil. Hostis habet muros. Pro detinere. Sallust. Neq; flumen, ne'q; mons erat, qui fines eorum discerneret, quæ res eos magno diuturnoq; bello inter se habuit. Pro credere, existimare. νομίζειν. Terent. in Andr. Semper eius dicta, atq; habita est soror. Pro dicere. Sallust. Laresum Hispaniæ ciuitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gadirim habent. Pro habitare. Plautus in Trin. Hæ sunt ædes, hic habet. Sallust. Credo falsa existimans ea, quæ de inferis memorantur, diuerso itinere malos à bonis loca tetra, occulta, fœda atque formidolosa habere. Pro intelligere: quod enim tenemus corpore, habemus quoque item animo. Teren. in Heaut. Habet omnem rem, pergam quò cœpi, hoc iter. Solet in hac significatione, in extremo materiæ eleganter poni. Cicer. Hæc habui de amicitia quæ dicerem. Pro accipere. Terent. in Eunu. Hic pro illo tibi munere honos est habitus ab eo. Pro scire. Sallust. Prorsus neq; dicere, neq; facere quicquam pensi habebat. Pro deludere, decipere. Plaut. in Amph. Is aduenientis seruum, ac dominum frustra habet. Pro tractare, προσφέρεσθαι. Terent. in Hecy. Nunquam secus habui illam, ac si ex me nata esset. Pro valere & incolumē esse, (ἔχειν) in tertia persona, & hoc quandoq; sine supposito. vt bene, seu male habet: id est, bene, vel male se res sustentant: male se habet, hoc est ægrotat, aut bene aut male procedit res. Lactan. lib. 7. Bene habet, iacta sunt fundamenta. Liu. libr. 8. Bene habet, inquit, Quirites, vicit disciplina militaris. res male habet me, id est, male sollicitat, afficit. Si res ita sese haberent, quomodo sese & Rempub. habuerint. id est, gubernauerint, & gesserint. ἐχρήσαντο. Male vel bene à te habitus sum. id est, acceptus siue tractatus sum. Cice. Tullia nostra valet, Terentia minus belle habuit: id est, minus bene valuit. Item habet, per se positum significat percussus est, vt Donatus inquit: & propriè de gladiatoribus dicitur, quòd prius alii videant, quàm illi sentiant se percussos esse. Terent. in Andr. Certè captus est, habet. Idē in diuersis locis idem verbū variè accepit. Vnde Orationem habuit huiusmodi, id est, sic elocutus est. Sat habeo, (ἅλις ἔχω) id est, sufficit. Nunquid habes quod contemnas? id est, nunquid inuenisti? Quandoq; habere, est seruare, detinere: vt est illud Sallust. In custodiis haberentur. Quandoq; præbere, exhibere, vt apud eundem in Ciceronē: Ita largitionibus corruptus est, vt sese ac fortunas suas venales habeat. Habere gratiam vel gratias, in animo est, cum memorem accepti beneficii mentē animumq; habemus,

&

& agere debemus. Teren. Dijs Pol habeo gratias, cum in pariundo aliquot affuerunt liberæ. Quandoq; debere, vt cum dicimus, Habeo tibi gratiam. Habere iter, est proficisci. Habere verba, (λόγους ἔχειν) est loqui. Habere fidem verbis, (πιστεύειν) est credere. Terent. in Andr. Nam propemodum habeo tibi iam fidem. Et in Heaut. Seni nostro fidei nihil habeo. Habere rationem salutis, honoris, rei familiaris, est habere respectum. λόγον, ἢ πρόνοιαν ποιεῖσθαι. Sed si cum ablatiuo construatur mediante cum, vt Habet ratione̅ cum terra, (ἔχειν πρᾶγμα πρός τι) idem est, ac si diceretur, habet negotiu̅ & commercium. Cic. in Cato. Rem habet cum terra, quæ nunquàm recusat imperiu̅. Idem in Tusc. Quis est hominum, qui modò cum Musis, id est, cum humanitate & doctrina habet aliquod commercium, qui se non hunc mathematicum malit, quàm illum tyrannum? Et ad Att. Cum omnibus Musis ratione̅ habere cogito. Habere rem, (συνεῖναι) est coire, Habere rem cum aduersario, (ἀντιδικεῖν) est litigare. Habeo conuenire, habeo polliceri, habeo audire: pro conueniendum est mihi, pollicendum, audiendum. Cic. Lent. Tantum habeo polliceri. Idem in Catone: Neque eos solum conuenire habeo, quos vidi, sed etiam quos audiui, & legi. Et libro de Orat. Audire habeo, quid huc sentiat. Quidam tamen exponunt, habeo polliceri, pro debeo, siue possum polliceri. Habeo conuenire, id est, decreui, siue credo conuenire, audire. Habere frustra, (κατασοφίζεσθαι) significat frustrari. Aspiratur hoc verbum, vt differat ab abeo, cum suis co̅positis, in quibus a versa est in i, nisi in dehabeo, & posthabeo. Huius verbi composita sunt adhibeo, cohibeo, dehabeo, exhibeo, inhibeo præbeo, prohibeo, perhibeo, posthabeo, & redhibeo, de quibus locis suis.

Habile, (ἐπιτήδειος) bequem, füglich) bequaem, voegelijck) scant, conuenant.) dicitur quod est aptu̅, & optimè quadrat. Verg. Namq; humeris de more habilem suspenderat arcu̅ Venatrix. Huius contrarium est, inhabilis, (ἀνάρμοστος) ineptus, debilis, infirmus, quasi paru̅ habilis, hoc est, malæ habitudinis. Habilitas, (ἕξις) aptitudo, Cice. de Legib. 1. Omitto opportunitates, habilitatesq; reliqui corporis, moderationem vocis, orationis vim, &c̄.

Habitio, (πῖων) vide habitus.

Habito, as pen. corr. habeo. οἰκέω. woonen) demourer.) Et sicut dicimus, habeo domum, ita habito domum: cum accusatiuo. Verg. Atq; humiles habitare casas. Est etiam frequenter habeo. Varro: Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse. Huius passiuum in tertia persona protulit Verg. lib. 3. Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graijs. Inter habitare autem & commorari hoc interest, quòd hoc sit ad tempus, illud verò perpetuum, quanq̄ hæc differentia sæpe confunditur. Hinc habitaculum, οἴκημα, οἴκησις. Item habitatio, & sumitur pro domo, & loco quem habitamus. Cice. Peto à te, vt ei de habitatione accommodes. Colum. lib. 2. Villico iuxta ianuam fiat habitatio. Et habitabilis, οἰκήσιμος. Cic. 1. Tuscul.

Tum

Tu̅ & habitabiles regiones, & rursum omni, &c̄. Et habitator pro incola. Cice. Tuam domum in Carinis mundi habitatores Lamiæ conduxerint. Lucan. Rarus & antiquis habitator in vrbibus errat Hesperiæ. Huius composita sunt, cohabito, (συνοικέω) adhabito, inhabito. ἐνοικέω.

Habitudo, ipse corporis habitus. ἕξις. Cice. libro. 4. ad Heren. Nam vt corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe, ita grauis oratio sæpe imperitis videtur ea, quæ turget & inflata est. Terent. in Eun. Qui color, nitor, vestitus, quæ habitudo est corporis.

Habitus, qualitas, & forma est corporis, & cuiuscu̅q; rei. σχῆμα. eyn gestalt) een gedaente) vng forme.) Plaut. Qualis habitus oris. Col. lib. 1. Vineæ non sic altos & lacertosos exigu̅t, nam his habitus fossuris magis aptus. Verg. lib. 1. Georg. Cultusq; habitusq; locorum. Accipitur etiam pro cultu corporis & vestimento, vestiumq; ornatu. Vnde habitus scenicus, habitus militaris, habitus religiosus dicitur. Plau. Quis habitus iste tam prolixus? Plin. Qui ad nos lugubri habitu venerat, & capillatior solito. Et habitus, (ἕξις) est qui fit frequentatis actibus: & à philosophis definitur, q̄ fit alicuius rei siue in animo, siue in corpore natura concepta, sed vsu corroborata & plena perfectio.

Habitus, a. um. participium. εὐεκτός. quod aliqua̅do ponitur pro pingui, & qui toto corpore melius habet. Plaut. in Epid. Corpulentior Hercle, atque habitior, id est, pinguior. Terent. in Eunu. Si qua habitior paulò, pugilem esse aiunt: deducunt cibum. Et habitissimus, pinguissimus. Gell. libro. 4. Equum nimis strigosum & male habitu̅, sed equitem eius vberrimum & habitissimum viderunt.

Habronicus, (ἁβρόνικος) nomen viri proprium, & est Græcum.

Hactenus, pen. corr. ex hâc aduerbio, & tenus compositum, hac fine hucusq;, quasi vsq; ad fine̅, sicut quatenus. μέχρι τοῦδε, μέχρις ἐνταῦθα. biss har) tot noch toe) iusques a ce lieu cy.) Plin. in Paneg. Hactenus ille, parcius fortasse quàm decuit optimu̅ principem. Cice. de Amic. Hactenus mihi videor de amicitia, quod sentirem, potissimè dixisse. Aliquando significat intantum, siue adeò, εἰς τοσοῦτον. Sueton. in Nero. Cœnæ quoq; tempore interpellatus tumultuosioribus literis hactenus excanduit, vt malum ijs, qui descissent, minaretur. Cic. Domum suam cum absolutam dedicaret, hactenus comprobauit.

Hadria, (ἀδρίας) masc. gen. pro sinu maris, seu pro ipso mari Hadriatico. Luca. lib 5. Sonat Ionio vagus Hadria ponto. Genere fœminino, p̄ oppido prope Ferrariâ, nu̅c demerso ad. 35. lapidem, quod Ari vulgo dicitur, Hadriaticoq; mari nomen indidit. A quo fiunt Hadrianus, a. um. Hadriaticus, a. um. & Hadriensis. Fuit quoq; Hadria Romanorum colonia arduo in colle sita. Ex qua Hadrianus imperator originem duxit, qui in omni doctrinæ genere præstantissimus fuit. Sunt tamen q̄ hoc nomen non aspirent, præsertim Stephanus, qui Atriam eam vocat. vide in Atria.

Ha.

Hadrobalum, gummi genus, in sacris vino perfunditur, vt sit odoratius. Nascit in Media, hoc quidã peracticum vocant, vide Plin. lib. 12. cap. 19.
Hadros, (ἁδρὸς) vber, plenus, maturus.

H ANTE Æ.

HÆbudes, (αἴβουδαι) pen. prod. insulæ sunt. Solinus: A Calidoniæ promontorio Thylen petentibus bidui nauigatio, inde excipiunt Hæbudes quinque numero. Et paulo post: Secundã à continenti stationem Orcades præbent, quę ab Hæbudibus porrò sunt septem dierũ noctiumque totidem cursu.

Hæc, (ταῦτα) disse) dese) ceste cy.) plurali numero in genere neutro, & fœminino dicitur. Veteribus enim mos fuit, vt neutra fœmininis iungerentur. Teren. in Eun. Hæc adornant, vt lauent: cum de ancillis tardis loqueretur. Et si componatur cum ad, significat præterea, πρὸς τούτοις. Sall. Cognouerã paruis copijs bella gesta cum opulẽtis regibus, ad hæc scientia belli Gallos ante Romanos fuisse.

Hædilia, (ἐριφοτάσια) sunt hædorũ stabula, qua ratione etiam dicunt caprilia, ouilia, porcilia, equilia, & his similia, quòd in his ea animalia contineantur.

Hædus, (ἔριφος) eene bock) vng bouc.) cum diphthongo, vt ab edo differat, dictus quasi fœdus lingua Gabina, vbi f in aspirationẽ vertitur, animal ex capra genitum. Vergil. Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos Noram. Vel ἀπὸ τῶν αἰδοίων, id est, à testiculis: ideo cum æ in principio. Manil. libro. 4. corripuit, Incipient heduli tremulum producere mentum. Hinc fiunt diminutiua, Hædulus, hædillus, & hædiculus, ἐρίφιον. Plaut. in Asin. Dic igitur me tuum passerculum, gallinã, coturnicem, agnellum, hædillum. Iuuenal. E Tiburtino veniet pinguissimus agro Hædulus.

Hædinus, a, um. (ἐρίφειος) nomen possessiuum. Vt caro hædina, quę est ex hædo. Et hædinæ pelliculæ. Cic. pro Muræna: At ille homo eruditissimus, ac Stoicus strauit pelliculis hædinis lectulos punicanos. sicut ab agno agninus.

Hæluolę, vuæ insignes sunt, colore inter purpureas nigrasque medio, sæpius variante, & ob id Varianæ appellatæ, seu Variæ.

Hæmachates, lapis sanguinei coloris, Plinius libro. 37. cap. 10.

Hæmatites, penul. prod. genus lapidis, ruboris sanguinei. Plin. lib. 36. cap. 16.

Hæmatopodes, (αἱματόποδες) aues dictę à colore pedum sanguineo, quos rubere tradit Plin libr. 10. (cap. 47.

Hæmonia, (αἱμονία) regio quæ postea dicta est Thessalia.

Hæmorrhois, (αἱμοῤῥοὶς) Latinè sanguinaria dicitur. αἷμα sanguis, ῥόος fluor: serpentis genus pestiferum à fluxu sanguinis. Huius enim morsu sanguis omnis è corpore fluit, nec sisti potest. Lucanus: Impressit dentes hæmorrhois aspera Tullo. Dicitur etiam hæmorrhoia. Plinius: Mustum serpentibus aduersatur, maximè hæmorrhoiæ & salamandræ. Est etiam Hæmorrhois genus morbi, quod intra sedem nascitur, immaturi mori specie, cum ora venarum iuxta anum, tanquã ex quibusdam capitulis turgent, & sanguinem fundunt: quod & in ore vuluę fœminarũ incidere consueuit: interim sine tuberculo scissuras habet, vnde sanguis effluit: interim leuis rubensque tumor est, nec sanguinem remittens propter quod hæmorrhois cæca dicit. Quandoque hæc purgatio est, nõ morbus, Cels. libro. 6. cap. de Hæmorrhoid. Inde αἱμοῤῥοῶ, quod significat fluxu sanguinis laboro, & profluuium patior.

Hæmus, (αἶμος, αἷμον) mons Thraciæ, sic dictus ab Hæmo Boreæ & Orithyiæ filio.

Hærba, ab hærendo dicta est, quòd terræ fixa hæreat. βοτάνη, πόα. kraut) kruyt) herbe.) est autẽ propriè viride pecudum pabulum. Vergilius libro Georg. Et sulcis frumenti quæreret herbam. Apud Veteres etiam ponitur pro victoria. Vnde herbam dare, significat se victum fateri, quod est antiquæ & pastoralis vitæ indicium. Nam qui per prata cursu aut viribus contendebant, cum superati erant, ex eo solo, in quo certamẽ erat, decerptã herbam aduersario tradebant. Plin. lib. 22. cap. 4. & libr. 8. ca. 5. Herbã (authore Nonio) pro palma vel victoria sumi Veteres dixerunt. Verg. lib. 3. Georg. Atque immemor herbæ Victor equus. Ab herba fit diminutiuum hærbula. Cic. lib. 1. de Nat. Ceruæ paulò ante partum perpurgãt se quadam hærbula, quæ seselis, (σέσελις) dicitur.

Hærbaceus, a. um. (βοτανικὸς) quod in herbã crescit & assurgit, & de ijs rebus dicitur, quæ deinde caulem emittunt. vide Plinium lib. 12. ca. 13.

Herbeus, a. um. qui herbæ colorem habet. Plaut. in Curcul. Qui hic est homo cum collatiuo ventre, atque oculis herbeis.

Hærbifer, a. um quod hærbas producit. Vt hærbifer mons, Plin. lib. 25. cap. 8.

Hærbigrada, cochlea, quæ super terram graditur. Cic. lib. 2. de Diuinatione.

Hærbarius, a. um. qui vim herbarum nouit, & discutit, & medicamẽta ex his componit. βοτανολόγος, ῥιζοτόμος περὶ βοτάνας. Plin. lib. 21. Scelus hærbariorũ aperietur in hac mentione partem eius seruantiũ, & quarundam aliarum herbarum, sicuti plantaginis substituentium.

Hærbarius, a um. quod ad hærbas pertinet, βοτανολογικός. vt ars hærbaria, qua herbarum natura cognoscitur. Plin. lib. 7. ca. 56. Hærbariã & medicamentariã artem & à Chirone Saturni & Phillyræ filio, subaudi repertam fuisse tradunt.

Hærbescere, est herbam effici, & herbã producere. βοτανίζω. kraut worden) kruytworden) deuenir en herbe.) Cice. in Cato. Et elicet hærbescentem ex eo viriditatem, quæ nixa fibris stirpium sensim adolescit. Huius composita sunt, adhærbesco, & obhærbesco. Plinius: Quin & ouillo fimo vti, quoniam adhærbesceret. Festus: Obhærbescere, hærbam increscere.

Hærbidus, a. um. (βοτανώδης, ποώδης) idem quod hærbosus, quod hærbis plenũ est. Col. lib. 2. Montem sublimem & asperum, sed nemorosum & herbidum maximè probauerunt. Herbidæ segetes in hærbam tantum elatæ, Colu. lib. 1. cap. 6.

Hærbilisander, à Veteribus dictus est herba pastus, quasi grauior quàm pastus frumento.

Hærbare, hærbas producere significat, βοτανίζειν. cuius compositũ est exhærbo, (ἐκβοτανίζω) quod est hærbas extraho. Colu. libr. 5. Et cum germinauit perticalis salix, ad vnam perticam summittitur, crebrò foditur, atque exhærbatur, nec minus quàm vinea pampinatur.

Hærbosus, a. um, quod hærbis abundat. βοτανώδης. Plinius lib. 33. cap. 4.

Hærediolum, cum accentu in antepenultima significat paruum prædium, siue paruũ hæredium, quod nobis ex hæreditate prouenit. κτημάτιον, χωρίον πατρικόν. Col. in Præfa. Ex qua Cincinnatus obsessi consulis, & exercitus liberator ab aratro vocatus ad dictaturã venerit, ac rursus fascibus depositis, quos festinantius victor reddiderat quàm sumpserat imperator, ad eosdem iuuencos, & quatuor iugerum auitum hærediolum redierit. Hærediolum auitum dicit, quod à nobis hodie proprium dicitur.

Hæredipeta, pen. cor. (ὁ τὸν κλῆρον θηρῶν) qui blanditijs, muneribus, & alijs huiusmodi artibus subornant morituros, vt ab illis hæredes instituant.

Hæreditarius, a. um. quod ad hæreditatem pertinet. κληρονομικὸς, κατὰ κληρονομίαν κατιών. Cic. sexta Verr. Simul cum cæteris Chelidonis hæreditarijs ornamentis. Hinc bona hæreditaria, & successio hæreditaria. Et morbos hæreditarios vocamus, quæ parentum vitio nobis obtingunt.

Hæreditas, successio est in vniuersum ius, quod defunctus habebat tempore mortis, vel quod superest deducto ære alieno κληρονομία. eyn erbschafft) een erfdeel) heredité, hoirie.) Et apud antiquos diuidebatur in duodecim vncias, quæ assis nomine continetur.

Hærediũ, paruũ prædiũ, quod nobis ex hæreditate prouenit. Et Varro scribit duo iugera esse, quód à Romulo primũ diuisa viritim hæredẽ sequerent.

Hærennius, (Ἑρέννιος) proprium nomen viri, ab hærendo dictum.

Hæreo, es. si. sum vnde hæsito, as. scribitur cum h, ad differentiam huius nominis æs, æris. quod in ablatiuo facit ære sine h, & huius nominis herus, quod in vocatiuo facit here, sine diphthongo. Est autem hæreo propriè, arctè rei insideo, & coniunctus sum. ἅπτομαι, συμφύομαι, ἐνέχομαι. anhangen, ankleuen, twyflen.) tenir contre, & estre ioinct a quelq chose) Vergil. Hærent parietibus scalæ. Idẽ: Et vox faucibus hæsit. Et quoniam qui in aliqua re dubitant, non mouentur, ideoque hærere ac suspensi esse videntur, ponitur quandoque pro dubitare & ancipitem esse, καθίζειν. Terent. in Eun. Hæreo, quid faciam. Cicero in Anton. Hærebat nebulo, quò se verteret, non habebat. Quandoque significat figere, πηγνύειν, ἐμπήγνυμαι. Vnde dicimus, hærere radices altius. Terentius in Adelph. Caue nunc iam, oculos à meis oculis quoquam dimoueas tuos, ne mora sit, si innuenerim, quin pugnus continuò in mala hæreat. id est, figatur vel imprimatur. Quandoque simpliciter sedere, vel stare, vel esse, ἴσχειν. vt apud eundem in Hecyra. In te hæret omnis culpa. Verg. lib. 4. Multa viri virtus animo, multusque recursat Gẽtis honos, hærẽt infixi pectore vultus. Huius verbi cõposita sunt, adhæreo, (προσφύομαι) adhærens sto, approximo. Lactantius libr. 5. Quibus postea eiectus omnes qui resanari fuerint, adhærent religioni, cuius potentiã senserunt. Cohæreo, (συμφύομαι) simul hæreo, coniungor & cõuenio. Lactan. lib. 2. Ea enim quæ est solis calore flagrãtior, proxima est, & eo hæret oriẽti. Hinc cohæresco. Boet. li. 2. Top. Hæc talia sunt, vt sæpius quidẽ adiunctis sibi cohærescant. Inhæreo, à quo inhæresco, de quibus alibi.

Hæres, generis cõmunis, ab hæreo, quòd hæres est, hæret: hoe est, proximus est illi cuius est hæres, κληρονόμος. eyn erbe) een erfgenaem) heritier, hoir.) Quidam tamen hoc nomen ab herus deriuant, quòd dominus fiat bonorum, quæ ad eum perueniunt. Hæres enim apud Veteres (authore Festo) dominus dicebatur. Sunt autem hæredes primi, & hæredes secundi. Secundus hæres dicitur, qui hæredi instituto substituitur, vt inquit Boëtius in Comment. Top. puta, Si ille heres non erit, ille heres esto. Hinc Bihæres, qui bis factus est hæres. Cohæres, qui simul hæres institutus est. συγκληρονόμος. Exhæres, qui extra hæreditatem est, id est, qui hæreditate priuatus est. ἄκληρος. Est & Hæres nomen deæ, cui Veteres post acceptam hæreditatem rem diuinam faciebant.

Hæresco, hærens fio, infigor. ἴσχομαι. Liu. lib. 2. Vndique in hoste tela coniiciunt, quæ cum in obiecto scuto hæsissent, neque ille minus obstinatus ingenti pontem obtineret gradu. id est, infixa fuissent.

Hæresis, (αἵρεσις) pen. cor. Greca dictio est, quæ apud nos optio, vel electio, & secta significatur. ab αἱρῶ vel αἱροῦμαι, quod significat eligo, capio, vel volo. Vnde sumitur pro opinione tenaci, & confirmata de aliquo dogmate, & sententia, in qua persistamus, electa. Cicero in Paradoxis, Cato in ea est hæresi, quæ nullum sequitur florẽ orationis. Hinc componũtur diæresis, diuisio. aphæresis, ablatio: synæresis, coniunctio: hæresiotes, hæreticus: hærearchas, hæreticorum princeps. Theologi hæreticum vocãt, qui sectam aliquam vel instituit, vel sequitur aduersus fundamenta religionis. Hæreses, etiam appellantur habitus animorum, & institutæ philosophiæ circa disciplinã. author est Seruius in decimo Æneid.

Hæsito, tas. pen. corr. frequentatiuum, & dubitare, timere, titubare significat. χασμᾶσθαι, ἐνίσχομαι, zweiflen) twyfelen) doubter.) Teren. in Phorm. In eodem luto hæsitas, versuram solues. Pro dubitare accipitur illud apostolicum, Postulet in fide nihil hæsitans.

Hæsitatio pro dubitatione. Cic. in Epist. Noli ignoscere hæsitationi meæ.

Hæsitantia, idẽ quod hæsitatio. Cic. in Phil. 3. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis, cognomen ex contumelia traxerit.

Hæsitator. Plinius in Epist. Sum ipse in edendo hæsitator.

Ha-

Hagios, ἅγιος, sanctus. Vnde hagiographa, sancta scriptura. hagiographus, sancta scribens.
Hagninus, a. um. (ἄγνινοι) quod est hagni. vt caro hagnina.
Hagnos, (ἁγνὸς) Latinè purus, & castus, quod sit hostia pura, & immolationi apta. Hinc deducit Hagnes nomen mulieris proprium. Et diminutiuum Hagnellus. ἀμνίον. Plau. in Asin. Dic igitur me tuū passerculum, Gallinam cothurnicem, hagnellum, hœdellum, dic esse vel vitellum.
Hala, vide in dictione Ala.
Halalcomene, & Halalcomenę, tam singulari, quàm plurali numero, siue Halalcomenij, ἀλαλκομέναι, ciuitas in Bœotia: vnde Minerua Halalcomeneis da, ἀλαλκομενηΐς, cognominata est, quòd in eo loco coli solita sit.
Halcyones, (ἀλκυόνες) vide Alcedines. Plinius libro. 10. cap. 32.
Halec, tam fœminini quàm neutri gen. caretq; numero plurali, genus piscis, qui sola aqua nutritur. μαινὶς. ein håring) haran.) Martial. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Halecem, sed quam protinus illa vorat. Plaut. in Aul. Qui mihi holera cruda ponunt, halec danunt. Ponitur etiam pro quodam liquamine ex intestinis piscium. Plinius libro. 31. cap. 8. Halec imperfecta, Alecus, ἅλιξ, flu uius. tenuatur.
Halesus, (ἀλαισὸς) fluuius, & mōs nō longè ab Ætna. Colu. Et quæ Sicanij flores legistis Halesi.
Halia, (ἁλία) marina nympha. ἅλς enim mare dicit.
Haliactes, (ἁλιάκτης) nomen Persicum.
Haliæetus, (ἁλιαίετος) genus est aquilæ: falco à nonnullis dicitur, ab alijs accipiter, ab alijs nisus. vide Plinium libro. 10. cap. 3. Haliæeti verò suum genus non habent, sed ex diuerso aquilarum coitu nascuntur.
Haliacmon, fluuius est Macedoniæ, ad quem ducebant, quæ volebant candida nasci.
Haliartus, (ἁλίαρτος) nomen vrbis apud Strabonē
Halica, nomen mulieris, (lib. 9.
Halicacabum, herbā vocant, quam alij solanam, alij strychnium, alij vesicariam, quòd vesicæ & calculis medeatur. Plin. lib. 21. cap. 31.
Halicallios, herba, alijs dorion, alijs strychnis, & erythros, & neuris, quā Xenocrates scribit omnibus morbis corporeis salutarem esse.
Halicarnassus, (ἁλικαρνασσὸς) pen. prod. vrbs Cariæ, principum regia, circa initium Tauri sita, maritima in minori Asia, Argiuorū colonia, in qua Mausoleum quondam nobilissimum opus extabat, & Salmacis fons: hæc prius Zephyra dicebatur. Ex Halicarnasso fuit Herodotus historicus, item Heraclytus poëta, & Dionysius scriptor antiquitatū, à qua Halicarnasseus deducitur.
Halieutica, (ἁλιευτικὰ) dicunt volumina, in quibus tractatur de piscibus. Plin. lib. 32. ca. 2. Mihi videntur mira, & quæ Ouidius prodidit piscium ingenia, in eo volumine, quod Halieuticō inscribitur. Vnde & Vopiscus scribit Olympium Nemesianū scripsisse Cynegetica & Halieutica. Et Oppianus qui opus De piscatu Antonino dicauit, Scripsit & Apitius, sed Halieusim appellauit.
Haliphlœos, (ἁλίφλοιος) Græcis arbor, quæ à nostris falsicortex appellatur, cui glans amara, quam præter sues nullum animal attingit.
Halipleumon, (ἁλιπλεύμων) marinus pulmo, genus piscis apud Plin. lib. 32. cap. 11.
Halito, as. pen. cor. sæpe spiritum emitto. ἀναθυμιάω, ἀτμίζω. atmen) asemē) halener.) Ennius: Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.
Halitus, penult. correpta. ἀναπνοή, adem) halaine.) spiritum significat, & est nomen participiale ab halo. sicut spiritus à spiro. Plinius libro. 9. cap. 7. In aquas quidem penetrare hunc vitalem halitum quis miretur?
Halius, genus scaphæ.
Halizon, (ἁλίζων) fluuius.
Halizones, populi Paphlagonum: sic dicti, quòd mari vndiq; circundantur.
Hallium, (σκόροδον) genus holeris, ab halādo dictū.
Hallucinor, significat aberrare, & nō constare, atq; dissolui, obstupefieri, atq; tardari (inquit Nonius) παραφέρω, ἀλύω. falen, irren) faelgeren) qualijck sien) s'abuser, se tromper.) Nonnulli propriè dicunt ad oculos referri, & idem esse quod in contuendo & conspiciendo errare & falli, dum alterum pro altero capimus. Cicero ad Attic. 16. Ego tamen suspicor hunc, vt solet hallucinari. Colum. lib. 8. Custodis officium, sublimem, celsissimamq; oculorum veluti speculam desiderat, vt neq; tardiores grauidas, dum cunctantur, neque agiles & fœtas, dum procurrunt, separari à cæteris sinant, ne fur aut bestia hallucinantē pastorem decipiat. Aspiratur (vt inquit Gellius) quoniam ex ipsa aspiratione intenditur exprobratio.
Hallux, pollex digitus scandens proximum. ἀντίχειρ. der daum, grossen zehn) den duym, den grooten teen) le poulse.) ex eo dictus, quòd super proximum digitum saliat. Nam constricta manu solus proximum digitum scandit: in qua voce maiores nostri loco s, aspirationē posuerunt. Quidam à Græco ἅλλω, siue ἅλλομαι trahunt, quod Latinè scandere seu salire significat.
Halmas, herba, quam alij polygonon, alij calligonō, nonnulli carninothum vocant, folia rutæ habet, parum à terra attollitur, similis gramini.
Halo, las. spiro, vel odorem emitto. ἀτμίζω, ἐκπνέω. atmen) asemen) halener.) Verg. Inuitent croceis halantes floribus horti. Et aspiratur, vt differat ab alo, lis. vel potius à natura, quippe cui conueniat densitas illa, quam significat. Est enim exhalatio, ἀναθυμίασις, ἐκφλόγωσις. vaporum grassiorumq; (vt sic loquar) spirituum densitudo. Cicero terræ halitum vocat vaporē illum, qui per terræ rimulas sursum ascendit. Plin. libr. 11. cap. 12. Obuio terræ halitu infectus. Huius cōposita sunt, adhalo, exhalo, de quibus suprà. Inhalo, ἐμπνέω, ἐμπνέω. Lactā. De ira Dei: Num etiā in aqua ignē esse credendum est? atqui de sole ignis ne æstate quidem accendi potest, si eręq inhalaueris. Halito, spiritum frequenter emitto. Ennius: Sublimē iter quadrupedantes, flammam halitantes.

Halo,(ἅλω) ab Aristotele in Metæoris dicitur,quę nostri modò coronam circa lunam dicunt. Seneca lib.1.Quæstio.Hunc Grçci halo vocant,quem nos dicere coronam aptissimè possumus.

Halonesos,insula Ægæi maris,Strabo lib.14.

Halophanta, (ἁλοφάντης) hominum genus nequã, quod ob fuenda mẽdacia miserrima mercede conducitur.Fest Halophanta omnia mentiens.Plaut. in Cur. Ædepol nugatorem lepidum,lepidè hunc nactus est Phædromus. Halophantã an sycophantam hunc magis dicam,nescio.

Halosis,ἅλωσις. Latine captio,vel expugnatio dicitur.Sueto.in Ner.Hoc incendium è turre Mecœnatica prospectans,lætusq́ flammæ pulchritudine,halosin Ilij decantauit.

Halter,eris. vel halteres,eris. Halteres vocant pilæ plumbeæ,massulæ'ue,quibus vtraq́ manu se librabant,qui saltu certabãt,vt certius assilirent.Martial.in Apop. Quid pereunt stulto fortes haltêre lacerti? Exercet melius vinea fossa viros.

Halum Galli vocant herbam , quam Veneti coto-neam dicunt, similem cunilæ bubulæ , cacuminibus thymo,dulcem,& sitim sedantem.vide Pliniũ libro.26.cap.7.

Halys,(ἅλυς) fluuius ex Tauri mõtis radicibus profluens per Cappadociã,& à meridie Syros ac Paphlagones interfluẽs,contra ventum Aquilonem in Euxinum mare euoluitur.

Hama,æ. instrumentum ad incendium compescendum.Plin.in Epist.Et alioqui nullus vsquã in publico sipo,nulla hama, nullum deniq́ instrumentum ad incendia compescenda.

Hamadryades,(ἁμαδρυάδες) pen.cor.nymphæ syluarum,siue syluarum numina.ἅμα enim significat vnà & simul,δρῦς quercus.Nympha quæ cum arboribus nascitur & perit.

Hamatilis, & hoc le . penultima correpta,quod ad hamum pertinet, vel quod hamo pascatur. ἀγκιστρώδης. Plaut.in Rud.Piscatum hamatilem,saxatilemq́; aggredimur, captamus cibum in mari. id est hamo piscamur.

Hamatus,a.um.hamo instructum & munitum significat. Cic.4.Acad Hamatis vncinatisq́; corpusculis.Et hamata munera,quę ita dantur,vt alia subinde dona ad se alliciant.Plinius in Epist.Hos ego viscatis , hamatisq́; muneribus non sua promere puto,sed aliena corripere.

Hamaxan.(ἅμαξαν) sydus vocant Græci,quod nos septentriones:à figura posituraq́; ipsa,quia simile plaustri videtur.vide Gell.lib.2.cap.21.

Hamaxobij, qui carrucis degunt, & plaustris ædiũ vice vtuntur,vt Scythę.Dicunt etiam hamaxœci, hamaxices,& hamaxitæ.Plin.lib.4.ca.12.

Hamiotæ,aliàs hamotæ.(γριπεῖς) ab hamis,qui hamo ad piscandum vtuntur. Plaut.in Rud.Saluete fures maritimi,conchitæ atq; hamiotæ, famelica hominum natio.Varro,Cohortis coquorum atq; hamiotarum, aucupumq́;.

Hammoniacũ(ἀμμωνιακόν) resinę species ex arbore, quã metopiũ vocãt, stillans in arenis,iuxta Hammonis templum; vnde illud nomen sortitum est. Hammonis cornu , inter sacratissimas Æthiopiæ gemmas habetur auri colore. Pli.lib.37.ca.10.

Hammoniũ,coloris genus tendentis in subruffum. Varro de re Rust.lib.3.cap.2.Num vbi vides hic citrum aut aurum ? num minium aut hammonium? num aliquod emblema , aut lithostrotõ? illic omnia contrà.

Hamo,as.(ἀγκιστρεύω) krummen)courber.) curuo. à quo hamatus curuatus,siue hamis ornatus. Hinc adhamo,as. penult.prod.quod est obligo.Cicero lib.2.Acad.Qui enim serius honores adhamauerunt,vix admittuntur ad eos.

Hamatrahones, dicti sunt,vel piscatores,vel qui cadauera traherent hamo. Nam vt est apud Sueto. eorum qui supplicio afficiebantur,cadauera iussu principum vnco sæpe trahebantur in locũ, quem tum Gemonias dicebant.

Hammites,gemma quæ ouis piscium similis est. vis de Plinium lib.37.cap.10.

Hamus,(ἄγκιστρον) eyn angel,eyn hãcklin) eẽ haeck ken) anneler, vng hain , ou hamesson.) catenam significat. Verg.Hamis auroq́; trilicem.hoc est,hamus aureis. Vnde etiam ponitur pro vnco ad capiendos pisces,cui prima producitur. Corripitur autem cum instrumentum ferreum significat,quo diuitum arcæ numariæ obsepiuntur, ne res facili apertu surripiatur. Iuuenal. Dispositis prædiues hamis,vigilare cohortem.Hami etiam dicuntur instrumẽta ærea, siue lignea in cubiculis, quibus capitis tegmina & aliæ res mrlius appensæ, ꝗ iacentes seruantur, à verbo piscatorio hamo trãslato. Hamus etiam aliud instrumentum ferreum significat, quo lignum pectitur. Plin.lib.19.ca.1. Et ipsa tamẽ pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. Hoc nomen quidam à Græco deducunt. Nam Græci ἅμματα dicunt ligamenta: vnde hamentum.

Hanum,veteres pro fano vsurparunt,& hanulum, pro paruo fano.

Hanus barbatus , vas paruum , sed in latitudinem porrectum, & veluti prægnans , quo etiam aqua in vinum ferri ad mensam solet. Inuenitur & hanum neutro genere.

Hapalon , (ἁπαλόν) significat tenerum ac molle. Græci aspirant.

Haphe,(ἁφή) inspersio pulueris, qua inspergebãtur obluctantes,vbi ceromate illiti fuissent. Martial. Et flauescit haphe: nam puluere perfusa obluctantium corpora quodammodo flauescebant lepram patientibus similia.Plin.lib.35.refert arenã tenuissimam è Nilo peti solitam,ad debellanda corpora palæstræ studijs.Haphe enim Græcè & tactũ significat, & iuncturam,& contrectationẽ in palæstra, & notas,quibus lepra corpus maculat.Iulius Pol. haphen accipit primam infecturam , quoties vestes imbuuntur coloribus.

Hara,(συφέρβιον) vide in dictione Ara.

Harena, vide in dictione Arena.

Haringa,apud priscos significat hostiam, quæ inde dicta erat,quòd eius adhærentia inspicerentur.

Hariolus,cum accẽtu in antepenultima, qui diuina

mente fatur, quæ ventura sunt. χρησμολόγος. Dictus hariolus, quasi fariolus, sicut hanula, quasi fanula: hoc est, parua fana, aspiratione, vt plerunque fieri solet, pro f litera posita. Terent. in Phor. Interdixit hariolus. Plaut. in Cistel. Hariola es.

Hariolor. aris. ari. diuinare. Cic. de Diuin. Nec eos, qui quæstus hariolantur, agnosco. Hariolatio actus ipse hariolandi. Idem de Diuin. Superstitiosæ hariolationes.

Harmathus. thuntis. (ἅμαθος) ciuitas seu promontorium è regione vrbis Methymnæ, à qua Harmathopolitæ dicti sunt.

Harmonia, (ἁρμονία) pen. corr. Latinè compositio, concordia, conuenientia, concentus. Musici harmoniam vocant intentionem, concentumque neruorũ in integros modos sine vlla offensione consonantium. Cicero in Tuscul. 1. Harmoniam autem ex interuallis sonorum nosse possumus, quorum varia cõpositio etiam harmonias efficit plures. Augustin. Harmonia concentus est, ex dissimilium vocum moderatione, sicut ex summis, & mediis, & infimis, interiectis ordinibus, vt sonis ciuitas concinit moderata consensu plurimorum. Lucretius, Harmoniam Graii quam dicunt, hæc alio nomine dicitur symphonia. Quo nomine etiam Gelonis filia Themistii vxor appellata est, ab ἁρμόζω, coapto.

Harpa, (ἅρπη) telum in summitate aduncũ, quo nas tigia capiuntur. Vel instrumentũ cum pluribus vncinis, quo vasa & alia complura, quæ vel in flumine, vel in puteis ceciderint, extrahimus. Vel ensis falcatus, quo vsum fuisse Perseum poëtæ tradiderunt. Lucanus, Harpen alterius mõstri iam cæde rubentem. Dici potest & harpax inter nauium vtensilia numeratus, & ab Anacharse Scytha philosopho (vt dicitur) inuentus, à Græcis deductæ dictiones. Nam apud illos ἁρπάζειν rapere. Triuiales à lupo, quòd rapax sit, lupum appellant. Est & harpago. inis. (ἁρπαγών) ferramenti genus, quod nonnulli canem vocant, quo ferramento circi vasis vinariis aptantur: vide Plin. lib. 7. cap. 56. & Liuius lib. 10. Belli Pun. Asseres ferreo vnco præfixi (harpagonas vocant milites) ex Punicis nauibus iniici in Romanas cœpti.

Harpago. as. pen. prod. rapio. ἁρπάζω. Plaut. in Aul. Hei misero mihi, aurũ mihi intus harpagatum est.

Harpalice, (ἁρπαλίκη) pe. cor. nomen mulieris, Harpali Thracum regis filiæ, quæ patrem à Getis captum liberauit.

Harpalus, pen. corr. nomen viri qui prædo fuit, huius meminit Cic. lib. 3. de Nat. Deorum.

Harpasa, (ἅρπασα) penultima correpta, oppidum Asiæ, oppositum fluuio Harpaso, vt scribit Plinius libro. 5. vbi cautes horrenda digito mouetur, sed non corpore.

Harpaction, (teste Plinio lib. 35. cap. 15.) genus est sulphuris, quod à celeritate auellendi sic dicitur.

Harpax. gis. vel gos. Syris est, quod nos verticillum vocamus. Plin. lib. 37. cap. 2. In Syria quoque verticillos inde facere, & vocare harpaga, quia folia & paleas, vestiumque fimbrias rapiat.

Harpocrates, pen. corr. simulachrum in sacris Isidis & Serapidis erat, quod digito labiis impresso admonere videbatur, vt silentium fieret, quod significat (vt Augustinus inquit) vt homines eos fuisse taceretur. Hic dicebatur silentii Deus. Catullus: Factum me esse putat Harpocratẽ. Et Reddere Harpocratem, pro eo, quod est imponere silẽtium, Erasmus in Chil. Re vera aũt Græcus philosophus fuit Harpocrates, cuius eruditio ac præceptum in id maximè tendebat, vt silentium præciperet & omnibus rebus anteponeret.

Harpyiæ, (ἅρπυιαι) monstra fuerunt, qualia describit Verg. li. Aeneid. Tristius haud illis monstrum, nec sæuior vlla Pestis, & ira Deûm Stygiis sese extulit vndis, Virginei volucrum vultus fœdissima ventris Ingluuies, vncæque manus & pallida semper Ora famæ. Dictæ ab ἁρπάζειν: vnde Suidas rapaces dæmonas vocat.

Haruspex. is. dicitur, qui haris, id est hostiis inspectis futura prædicit. μάντις. Terent. in Phorm. Haruspex vetuit ante brumam aliquid noui Negocii incipere. Et vt inquit Seruius, ex hara & specio componitur. Hara verò auis est, cui vaticinantes haruspices intendebant. Donat. ab haruga deriuat, quæ est hostia, ab hara in qua concluditur & seruatur. & sic cum aspiratione scribitur. Potest etiam dici ab ara, hoc est, à victimis in ara aspiciendis. Vnde quidam nõ aspirandum censent, quoniam aruspices (inquit Augustinus) exta inspiciant, vt ex eis futura prædicant. Idem dicitur extispex. Solent etiam aruspices dici horarum inspectores: nam dies & horas in agendis operibus custodiunt, & quod per singula tempora obseruare debeat homo, intendunt.

Haruspica, æ. diuinatrix.

Haruspicina. æ. (οἰωνοσκοπική) pen. prod. pro arte ipsa.

Haruspicium, (οἰωνοπόλησις) pro actu: hoc est, pro extorum inspectione.

Hasta, (λόγχη) eyn spiess) lance, picque ou iaueline) quamuis ab asto dicitur secundum Varronẽ, quòd astans ferri solet, aspiratur tamen ad differentiam secundæ personæ imperatiui verbi asto. Cicero de Finibus 2. Euelli iussit eam, qua transfixus erat, hastam. Hastam abiicere, est causæ diffidere, & contentionem relinquere. Idem pro Muræna: Vides ne tu illum tristem, demissum? iacet, diffidit, abiecit hastas. Erasmus in Chiliadibus, Hæc apud veteres subiici solebat rebus, quas publicè venundabant. Cicero in Philip. 8. Itaque hastam semper videre cupiunt ii, qui nostris bonis imminent. Hasta etiam pro ipsa bonorum venditione ponitur. Cicero lib. 15. Epistol. fam. ad Cassium. Cæsarem putabant molestè laturum, verentem ne hasta refrixisset. Sub hasta subire, est vendi. Plaut. in Mostel. Vel isti, qui trium nummorum causa subeunt sub hasta. Quidam hastam ab hauriendo deriuari existimant, cuius diminutiuum est hastula. Hinc subhasto, à quo subhastatio.

Hastula regia herbam significat, quæ & albucus, & asphodelus vocatur, Plinius lib. 21. cap. 17. & lib. 26. cap. 11.

Hastarium.rij.venditio auctionaria. λαφυροπωλία. Vnde Tertullian.in Apologet.In hastario vectigales sumus.

Hastati,dicti sunt qui primi in acie cum hastis cõstitui solebant. αἰχμηταί. Hastatus verò primus dicebatur,qui duas centurias, id est, ducentos milites ducebat in acie secunda, quem nunc ducenarium vocant,vt Vegetius denotat.Varro de lingua Latina lib.4.Hastati dicebantur,qui primi hastis pugnabant.

Hastile.pen.prod.dicitur quod ad hastę formam factum est,hoc lignum teres oblongum, cuiusmodi est hasta. ἐπιδοράτις. Cice.pro Rabir.Cum deniq; Qu.Scęuola confectus senectute, prępeditus morbo,mancus & membris omnibus captus ac debilis hastili innixus,&c. Et hastile de quacunq; re dici potest.

Haud, (οὐκ) aduerbium negandi significat non. Terent.And.Haud muto factum.Haudquaquam,(οὐ μὴ) à nulla parte,seu nullo modo. Gell.Naudquaquam mihi displicebant.

Haurio.ris. hausi vel hauriui,haurij,haustum. ἀρύομαι, ἀντλέω, ἀνιμῶμαι. auszschöpffen) wtputten) puyser.) Scribitur autem cum h, licet deriuata ab eo aspirationem non recipiant, vt sunt auris, auritus, Auster. Et significat proprie extraho humorem,& educo ex profundo aliquo loco. Cicero in Acad.Vt ea à fontibus potius hauriant, quàm riuulos consectentur. Idem de Diuinat.Aqua è puteo hausta. Tractum ab aura,quæ humorem omnem extrahit atque exiccat. Idem audire.Vergil. lib.4.Vocemq; his auribus hausit. Item aspicere, vt apud eundem, Hausit cœlum, mentemq; recepit. Item cum genitiuo,auidè sumere. ἐμφορῶμαι. Cice.Cum inexplicabili cupiditate quò fluentius voluptates vndiq; exhauriret,eo grauius ardentius sitiêtem texit. Item vulnerare,& confodere. κόπτειν:vt Latus haurit apertum. Item tenere. Vergil.li.4.Georg.Et medium sol igneus orbem Hauserat.Item defatigare. Idem,Exultantiaq; haurit Corda pauor pulsans.Item vacuare, ἐκκενόω. Lucil.Quando haurire animus Musarum, & fortia gestit. Item lucere.Vergil.Spero equidem medijs, si quid pia numina possunt, Supplicia hausurum scopulis.hoc in loco Vergilij obseruato,hausurum scopulis,hausurum absq; te,pro hausturum. Item consumo, νέμομαι. Liuius libr.5.Tam longi temporis opus incendium hausit. Haurire calamitatem,Haurire dolorem, Haurire gaudium:vide Budæum in Anno.& in Epist.Huius compositum est Exhaurio.

Hauritorium,instrumentum quo vtuntur hauriendo, ἄντλημα. Augustinus in quodam Sermone,Domine neq; hauritorium habes, & puteus altus est.

Hausto.stas.frequentatiuum,ab haurio. Festus,Exhaustam efferunt.

Haustus.stus.sorbitio,& eductio ex aliquo loco, ἄντλησις. ein schöpffung,trunck) eē puttinge,dronc) Columella libr.1. Si deerit defluens vnda, putealis quæratur in vicino aqua, quæ non sit haustus profundi. id est, quæ non è profundo puteo hauriatur & extrahatur. Ouid.Haustus aquæ mihi nectar erit.

Haustus.sta.stum. (ἀντλημένος) participium. Liuius lib.1 Nec ferro tantum periere,sed in paludes quidam coniecti, profundo limo cum ipsis equis hausti sunt. Inuenitur apud veteres, haustum facere (σπᾶν) pro eo,quod est potare.

H A N T E E.

Heana,fundamentum vel saburra.

Heautontimorumenos,(ἑαυτὸν τιμωρούμενος) nomen est Comœdiæ Terentianæ, ex ἑαυτὸν & τιμωροῦμαι compositum,quod seipsum excruciare significat.Inducitur enim senex Menedemus quòd filium Cliniam duritia sua in militiam proficisci compulerit, valde seipsum excrucians.

Hebdomas.adis,(ἑβδομὰς) eyn woch) een weke) vne septmaine.) & hebdomada.dæ.Latinè septimana,spacium septem dierum,numerus septenarius. Cic.Tyroni lib.16.Epist.famil.Symphoniam Lysonis velim vitasses, ne in quartam hebdomadam incideres. Non enim solum de diebus dicitur, sed etiam de annis, & quibuscunq; rebus,quæ septenario numero comprehenduntur.Gell.Dum ibi addit se quoq; iam duodecimam annorũ hebdomadam ingressum esse, & ad eum diem septuagintaquinq; librorum hebdomadas scripsisse.

Hebdomeconta pente,(ἑβδομήκοντα πέντε) id est,septuagintaquinq;.

Hebe,(ἥβη) nomẽ vxoris Herculis, & Iunonis filiæ, quæ pocillatrix,& ministra poculorum Iouialium esse tradit, & Dea iuuentutis putabatur. ἥβη enim (vt ait Suidas) florem ætatis & primos illos pilos significat.

Hebenus,generis fœminini,& hoc hebenum: arbor est in India,atq; Aethiopia nascens.Hebenus autẽ arbor durescit in lapidem,vide Plin.lib.12.cap.4.

Hebeo.bes.(ἀμβλύνομαι) stumpff,dol sein) bot sijn) estre rebouche,refoulé & mouce) hebes sum. Liu. li.3.Bel.Pun. Num ferrum hebet? an dexteræ torpent?Hæc dicit Annibal suos increpans.

Hebes,obtusus,piger, tardus,& acumine carens, ἀμβλύς. stumpff, dol) bot) hebeté) Cic.li.2.Acad.Aliàs hebetiora, aliàs acutiora videâtur cornua.Vnde per translationem ingenium hebes dicitur, sicut etiam obtusum, & homo hebes & rudis.Cice. Philipp.10.Scilicet hæc Pansa aut non videt (hebeti enim ingenio est) aut negligit? id est,ingenio non acuto,sed tardo. Idem de Diuinat.Vides'ne Epicurum, quem hebetem & rudem dicere solent Stoici,quemadmodum,&c.

Hebesco.(ἀμβλύνομαι) stumpff,oder dol werdẽ)bot worden) se refouler,& deuenir mouce.)hebes fio. Cice.lib.1.Tusc.Sic mentis acies seipsam intuens, nonnunquam hebescit:id est,obtusior,desidiosior & remissior fit.Sall.Postquàm diuitiæ honori esse cœpere,& eas gloria,imperium,potentia sequebatur,hebescere virtus cœpit.

Hebetesco,siue hebetasco,ppriè de visu dicitur,cum oculorum acies minuitur,tolliturq;. ἀμβλυωπτέω.

Hebeto,as.pen.cor.obtundo,obscuro. ἀμβλύνω, ἀμβλύσσω. dunckel machẽ) verdonckerẽ) reboucer,

ou emoucer, refouler.) Plin.lib.11. Namq; & spe culi nitorem, ex aduerso nudati hebetabant. Pin Pa neg. Eodem ergo tempore nec animos modò, sed & corpora ipsa languescere, gladios etiã incuria hebetari, retundiq; gaudebant.

Hebes, Hebescere, & hebetare, multo fusius explicãt in primo Tomo cõment. linguę Latinę Doleti.

Hebetudo, (ἀμβλύτης) dolheyt, stumpfhz) botticheyt) rei alicuius carentis acumine, vel mentis, ingenij, visus, similiumq; obtusitas.

Hebiones, à Veteribus pauperes dicuntur, quæ vox indicat contemptum quendam.

Hebræi, (ἑβραῖοι) dicti sunt Iudęi, ab Heber qui fuit abnepos Sem filij Noe: prius Heberæi cognominati, ac deinde vna detracta litera Hebræi, sicut docet Aug. libr. 10. Ciuit. Et quia in eius familia remansit lingua, quæ prius humano generi creditur fuisse cõmunis, cũ gentes linguarũ diuersitate sunt diuisę, deinceps Hebræa est nũcupata. Ab Hebræus fit Hebraicus, a. um. vt lingua Hebraica.

Hebrus, (ἕβρος) fluuius in Thracia, qui ab Oeagro flumine ortũ habet: vnde Oeagrius dictus. Verg. Tu quoque marmorea caput à ceruice reuulsum Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus. Habet arenas ex quibus aurum colligitur.

Hecameda, (ἑκαμήδη) Arsinoi filia, quæ dono Nestori data est, dum ab Achille diriperetur.

Hecate, (ἑκάτη) pen. cor. trium potestatum numen. ipsa est enim Luna, Diana, Proserpina. sic dictum, vt eius mirabilis potentia ostendatur: vel quòd centum hostijs placetur, siue quòd centum annos errare facit insepultos. Luna, propter varias effigies, quas quotidie nouas repræsentat: vel propter lunæ multiplicem virtutem: seu propter coronas, quæ multifariè circa lunam conspiciuntur. Plin. Existunt coronæ circa lunam & circa mobilia astra. Sunt qui ab ἑκατω, hoc est, sole deriuari putēt, vt sit Hecate, sicut à Cynthio Cythia, à Destro Delia, à Phœbo Phœbe. Dictus autē sol est Hecatos: ab ἑκὰς longè, quòd eminus radios suos ad nos mittat, & ob hoc dicatur iaculari. Hęc & τρικέφαλος, quia (vt inquit Orpheus in Argon.) tria habuit capita, dextrum equinum, sinistrũ caninũ, mediũ suis agrestis. Ouidius: Tuq; triceps Hecate. Hecate etiam fuit nomen filię Perses, de qua in dictione Oeta.

Hecatombe, (ἑκατόμβη) sacrificij genus, in quo ritus hic seruabatur, vt centenæ sui generis mactarentur victimæ: centũ sues, centũ hœdi. Iul. Cap. Tantũ sanè lætitiæ in Balbino, qui plus timebat, vt hecatomben faceret, qđ tale sacrificiũ est. Centum aræ vno loco construuntur ex cespite, ad eas centum sues, vel centũ oues mactantur. Iam si imperatoris sacrificiũ sit, centũ leones, centũ aquilæ, & cætera huiusmodi animalia feriũtur: quod quidem Græci quondam fecisse dicuntur, cum pestilentia laborarēt. Vel à numero victimarũ: vel quia centũ Peloponnesi vrbes id faciebant, & à numero sacrificantium composita est dictio.

Hecatompolis, pen. cor. habens centum ciuitates.

Hecatompus, qui centum pedes habet.

Hecatompylos, oppidum centum portarum. πύλη enim portam designat.

Hecaton, (ἑκατὸν pen. cor. Latinè centum dicitur. Inde per compositionem deducuntur.

Hecatontarchus. (ἑκατόνταρχος) centurio.

Hecatonchiros. (ἑκατόγχειρος) pen. prod. centimanus: qualis ille quẽ dij Briareum, homines autem Ægæonem appellant, vt ait Homerus.

Hecta, aliàs Heta, res minimi precij, quasi hieta, ab hio verbo: id est, hiatus hominis, atq; oscitatio. Alij pustulam dicunt, quæ in coquẽdo pane solet assurgere, à qua accipitur res nullius precij. Pomponius: Hic homo hectæ me facit, & multibulam vocat. id est, parui me facit.

Hectapales. ἑκταπάλαι, ἀπὸ τῶν ἓξ παλαιστῶν, id est, à sex palæstis. Sunt autem Palæstæ sex quandoq;, videlicet quotiens pro spitama capiuntur dodrãtes seni, hoc est, palmi sex. hi autem sunt tria cubita.

Hectica, (ἑκτικὴ) species febris est, quæ leuiter ossibus inhæret, vt ipsa vix sentiatur, donec paulatim corpus absumat. hæc quasi habitualis dicitur, nam inquit Hermol. in Plin. nõ à consuetudine, sed ab habitu nomen habet: nec non in humero tantum atq; spiritu, sed in ipsis planè coit ossibus & inolescit. Ideo non ethica appellari debet, sed habitualis, ἔχω, ἕξω.

Hector, Priami regis filius: dictus (vt scribit Plato) ab ἔχω, defendo, quòd vrbem contra hostium impetum tenuerit, patriamq; seruarit.

Hectoreus, a. um. adiectiuũ est possessiuum: vt gens Hectorea, quæ ab Hectore originem duxit, & nomen Hectoreum. Ouid. in Heroid. Epist. Nomine in Hectoreo pallida semper eram.

Hecyra, (ἑκυρὰ) socrus, pen. cor. habet. sunt & qui sine h scribant. Hecyros, (ἑκυρὸς) Latinè socer.

Hedera. (κισσὸς) pen. cor. semper virens, per se stare non potest, hæret ergo arboribus. hęret & muris, quos sępicule rumpit, quam Theophrastus omniũ maximè viuacem scribit. Huius tres sunt species, nigra, candida, & quæ helix vocatur. Dicta hedera quòd hæreat semper, & sequatur quicquid proximum est: quamuis per diphthongum non scribatur. Verg. Atq; hanc sine tempora circum Inter victrices hederam tibi serpere lauros. Quidam ab edo deducunt, quòd parietes edat atq; consumat. quo fit, vt Plin. lib. 16. cap. 34. eam dicat arborem satis inimicã omnibus, sepulchrisq; ac muros rumpentem, vt mirum sit illam vllo in honore habitã fuisse. Vel q; edita, hoc est, alta petat, & sic sine aspiratione scribitur. Huius racemus corymbus dicitur. vide Festum.

Hederaceus, a. um. (κίσσινος) quod ex hedera est, vt corona hederacea.

Hedone. (ἡδονὴ) voluptas. Cic. Tusc. lib. 2.

Hedui, Galliæ populi, quorum hodie loca Burgundiones tenent, illorum caput Augustodunum erat de quo Tacitus lib. 3.

Hedra. (ἕδρα) sedes Latinè dicit: vnde fit Cathedra.

Hedyosmos. (ἡδύοσμος) apud Græcos suauitatē odoris significat.

Hedyosmũ, Latinè dicitur menta, ab odoris gratia.

Vide Plinium lib.35.cap.15.

Hedysmata.(ἡδύσματα)Græcè condiméta,sed propriè quæ corpore constant.

Hegesias,(ἡγησίας)Cyrenaicus philosophus fuit,qui tanta fuit eloquentia (sicut Valerius Maxim.scribit) vt sic mala vitæ repræsentaret, vt eorũ miseranda imagine audientiũ pectoribus inserta, multis voluntariæ mortis oppetẽdæ cupiditatẽ ingeneraret. ideoq; à rege Ptolemæo vlterius hac de re dicere prohibitus. huius meminit Cic.in Orat.

Hegesippus,(ἡγήσιππος) nomen historici,qui de Iudæis multa scripsit.

Hei,(εἶ) interiectio ingemiscentis,datiuo iungitur pronominis. Vt Hei mihi, οἴμοι, qualis erat. Cice. Hei mihi, non possum hoc sine lachrymis commemorare. Aspiratur natura, quòd is animi affectus aspiratione melius declaretur.

Heiulo,as.pe.cor.ab hei fit,& significat sublata voce fleo. ἀποδύρομαι,ὀδύρομαι. Plaut.in Aul. Qui nã hic homo ante ædes nostras heiulans, conqueritur mœrens? Inuenitur & heiulor deponens.

Helciarij,qui in naui onera funibus moliuntur, vel qui naues deducunt,subducunt'ue ad officia inuicem adhortantes, vt vno connixu pariter conspirantes,admoliri vniuersis viribus possint,qđ singulis nequeũt,vt fieri interim videmus. Hæc Bud. in priorib.Annot.in Pandect. Martialis libro. 1. Quem nec rumpere nauticum celeuma, Nec clamor valet helciariorum.

Helcium, (ἑλκίον) dicit quod est ante pectus equorum, & id genus animalium,ab armis, id est,humeris,pendens instrumentũ. quo & molæ illi per machinulã innexæ versantur,& curricula per temonem trahuntur: vnde & nomen accepit. ἕλκω enim Græcè, traho Latinè dicitur. Apul.libro.9. Metam. Defectum alioqui me, helcio sparteo dimoto, nexu machinæ liberũ applicant præsepio. Et pauló pòst. Helcio tandẽ absolutus,refectuiq; securè redditus. Hinc helciarius.

Helei, (ἠλεῖοι) penultima prod. populi in Peloponneso clarissimi,propter delubrum Iouis Olympij, ludosq; Olympicos, quorum præfecturam Helei habuerunt. Vnde Helei equi,& carcer Heleus,sæpe leguntur. Lucanus: Quantum clamore iuuantur Heleus sonipes.

Helena,næ.siue Helene,nes.(ἑλένη)penul.cor.Castoris & Pollucis soror,& Menelai Lacedæmoniorum regis vxor. à qua Helene insula vocata est, quòd in ea primũ Paris cum Helena dicitur concubuisse. Scribit Demetrius Moschus tanta Helenem venustate fuisse, vt mirificæ admirationi, & ferè stupori fuerit ipsis dijs: quippe cuius curam, Venere tradente, Gratiæ susceperint. Illas verò his verbis est affata: Δεῦτε φίλαι τὴν μοὶ ἀτιτάλλειν ὡς ἐπέοικεν, οἷον ἐμὸν πολύκαρπον ἐθρέψατε ἄμβροτον ὕλην.

Helenium, (ἑλένιον) frutex seu herba, qui ex Helenæ lachrymis fingitur natus in Helene insula. Fauere creditur formæ, & cutem nutrire incorruptam,Venerem cõciliare, & hilaritatem inducere in vino pota: vulgò enula campana dicitur. vide Plin

Plin.lib.21.cap.10.

Helenus,vir Troianus, cuius meminit Vergilius libro 3. Æneid.

Heliades, (ἡλιάδες) patronymicũ fœmininũ ab Helios,qui est sol. Nam sorores dicunt Phaëthontis.

Helice,vrbs Achaię, quam mare absorbuit,de cuius nomine Vrsæ sidus fortasse vocatum est à poëtis, quòd Callisto Lycaonis regis filia,quæ ex vrso cũ filio in stellas versa est,Arcas fuerit. Cic.De Nat. Deorum, Ex his altera Græcis Cynosura vocatur, altera Helice.

Helicon,(ἑλικών)pen.cor.mons Bœotiæ iuxta Thebas,atq; (vt Strabo lib.9.scribit) Phocidi vicinus est, non procul à Parnaso, eiq; æmulus & altitudine & circuitu,qui & ipse Apollini quoq; sacer & Musis est. Vnde Heliconiades,(ἑλικωνιάδες) Musæ sunt appellatæ. Dictus Helicon ab Helicone, qui ibi cum Citherone fratre singulari certamine pugnauit,vt quidam tradunt.

Helicteres,(ἑλικτῆρες) inaures sunt,sicut docet Iulius Pollux, quæ & helicæ dicuntur à clauiculis, quas helicas vocant.

Heliocaminus, (ἡλιοκάμινος) pen.prod.vaporarium quoddam solare, non ad ignis vsum, sed ad solis, velut id quod vulgò lumina dicitur,& in Padana Gallia Lucerio. Vlpian.in Seruitutibus vrbanis, Si arbor,inquit,in heliocamino vel solario solem adimat,dicẽdum erit, quia vmbram facit in loco, cui sol fuit necessarius,contra seruitutem impositam fieri. Heliocaminus,inquit Budæus in prioribus Annot.in Pandect.ad verbum solaris fornax dici potest. Est autem solare vaporarium,in aprico situm ad calorem solis excipiendum, quo antè qui vtebantur. Plin.in Epist lib.2.de diæta quadam loquẽs. In hac heliocaminus quidam,alia xistum,alia mare,vtraq; solẽ prospicit,id est, vtraq; parte soli opposita est.

Heliochrysos,(ἡλιόχρυσος,ἑλίχρυσον)herba est auream florem producens. Plin.lib.21.cap.11. Dioscor. lib.4.cap.60.

Heliocopis,nomen nymphæ.

Heliodorus,nomen viri proprium.

Heliogabal9,pen.prod.Antonini Caracallæ filius, qui ad imperium assumptus fuit matris ingenio apud Antiochiam.

Heliopolis,(ἡλιούπολις) pen.pro.ciuitas Ægipti, inter Alexandriam & Coptum,à Græcis Thebæ dicta,quasi ciuitas solis. Altera est in Cilicia, Chrysippi Stoici patria.

Helioscopium,tithymalli genus est,columbis gratissimum,quòd vua nigrescente colligitur. nomẽ inde sortitum est,quoniam capita cum sole circumagit. hoc Dioscorides arborosum fruticem vocat,simile ficui,sed minorẽ: folia similia platano, maiora lenia & nigriora, ex quo exprimitur oleũ cicynũ: nã cicy ille frutex alio nomine dicitur. vi. Plin.lib.26.cap.8.& Dioscor.lib.4.cap.171.

Helioselinum, (ἡλιοσέλινον) genus apij,quod sponte in humidis nascitur vno folio,nec hirsuto, Plin. lib.19.cap.8.

Heliotropium,herba solaris: dicta quòd se cum so-

le

le circumagat, etiam nubilo die ac nocte. Var. Nec minus admirandum, quod fit in floribus, quos vocant heliotropia: ab eo quòd solis ortũ manè spectant, & eius iter ita sequuntur vt ad occasum, vt ad eum semper spectent. Plin. lib. 18. cap. 27. & lib. 2. cap. 41. & libr. 37. cap. 10. & lib. 22. cap. 21. Dioscor. libr. 4. cap. 103.

Helis, (ἦλις) Arcadiæ oppidum, iuxta quod fiebant certamina Olympica.

Helius, (ἥλιος) proprium nomen viri à sole, qui Græcè ἥλιος dicitur. Plin. lib. 33. cap. 1.

Helix, (ἕλιξ) genus est salicis breuissimæ: capitur etiã pro hederæ specie, quę folia multa minora habet quàm reliquæ, neq; vnquam fructum fert, vt author est Theophrastus. Dicta est autem helix, quòd multas habeat circumuolutiones. Quod aũt Græci vocãt helicen, nos clauiculam & pampinum & capreolũ, vt in vite dicimus. huius meminit Plin. libro. 24. cap. De hedera.

Hellanodices, (ἑλλανοδίκης) Latinè iudex certaminis dicitur.

Hellas, nomen fluminis, & regionis Achaiæ (vt inquit Ptolemæus) à nostris Græcia appellata à Græco, qui primus in ea regnauit, à cuius filia vocata est Attis: deinde ab Helene Deucalionis filia dicta fuit Hellas. Incipit ab Isthmo Corinthio, siue structura Peloponesi, & ad littora Ægæi maris porrecta vsq; in Macedoniam & Thessaliam, quam cum omni Bœotia intra suum nomen includit, extenditur.

Helle, es. (ἕλλη) nomen Athamantis regis Thebarũ filiæ, à qua Hellespontus.

Helleborus, & helleborum, (ἐλλέβορος) penul. cor. dicitur herba vomitoria & purgatoria. optimũ, quod in Anticyra circa Helleborũ fluuium gignitur, atq; inde à Græcis helleborus appellatur. Horatius: Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco. Hanc herbam Romani alio nomine veratrum dicunt, pro eo, quòd sumptum motam mentem in sanitatem reducit. Vnde fit, vt hi helleboro opus habere dicantur, qui haud sano sint animo, atq; iidem helleborum edere, & helleboro sese purgare iubeantur, propterea, quòd ad leuãda mentis & capitis vitia plurimus huius herbæ vsus apud antiquos fuerit. Erasmus in Chiliad. Plaut. in Pseud. Helleborum hisce hominibus opus est. Duo sunt eius genera, album scilicet, & nigrum. Album quod vomitione causas morborum extrahit. Nigrum, quod purgat per inferiora. Scribitur secundum Apul. per h, sed apud Græcos non aspiratur. Melampus medicus Amythaonis filius helleborum inuenit, quod Melampodium vocãt. Alij dicunt pastorem eiusdem nominis inuenisse, cum capras pasceret. Colu. Sed negat helleboros & noxia Galbana succo.

Helleborosus, dicitur qui plus hellebori sumpsit quàm par fuit. Plautus in Ruden. Helleborosus sum. T. At ego ceritus. Helleborum enim, si plus æquo sumatur, nõ mediocre periculum portendit: sin minus sumatur, magnam ægritudinem leuare non potest.

Hellen, (ἕλλην) Deucalionis filius, à quo Gręcos Hellenes nonnulli credunt fuisse nominatos.

Hellespontus, (ἑλλήσποντος) fretum angustum, ab Ægæo in Propontida, & vbi sunt illæ angustiæ, septẽ tantũ stadijs Asiam ab Europa diuidẽtes: ibi enim Helle in Pontũ decidit. Vnde qui prius Pontus dicebatur, Hellespontus vocatus.

Heloi, (ἐλωί) vocãt Hebręi Deum, significatq; robur & potentiam, vt sit nomen Dei omnipotentis.

Helorus, (ἕλωρος) penul. prod. Siciliæ fluuius. Fuit etiam eo nomine Istri fluminis filius, qui ab Aiace occisus est in ea pugna, quam Græci cum Telepho rege Mysorum habuerunt.

Heluatia, genus ornamenti Lydij, dictum à colore boum, qui est inter rufum & album, appellaturq; heluus: quanquam hæc eadem vox apud Veteres saburram significaret.

Heluela, (λαχανάρια) sunt holera minuta (vt inquit Fest.) quoniam helus, & helusa veteres dicebant, pro holus & holera.

Heluetij, Gallorum gens bellicosissima: horum caput Auenticum erat: hodie Vuiuelspurg vocant qui è finibus suis in Germaniam transgressi, intra Hercyniam syluam, Rhenumq; & Mœnim amnes habitarunt. Eorum tractum hodie è Germanis illuc profecti, tenent. Vide Annot. in comment. Cæsaris.

Heluo, vorax, insatiabilis, & immoderate sua bona ingurgitans, quasi omnia luens. (λαφυκτής, φάγος) Terent. in Heaut. Gerro, fraus, heluo, iners, ganeo, damnosus. Cice. per translationem heluo librorum dixit, quasi gulosus. id est, nimis auidus librorum, qui legendo satiari nequit. Et aspiratur, vt ab eluo suo primitiuo differat: siue vt auiditas illa magis exprobretur (vt inquit Festus.) fit enim vox incitatior.

Heluari, est per luxum consumere, vorare. (λαφύσσειν, κατεσθίειν) Cic. Pro domo sua: Cur ille gurges, heluatus tecum simul Reip. sanguinem ad cœlum tum extruxit villam in Tusculano visceribus ærarij? Idem pro Sestio: Quid tu meo periculo gurges ac vorago patrimonij heluabere? Heluatio est voracitas. Cic. Cur in lustris heluationibus huius calamistrati saltatoris tam eximia virtus tamdiu cessauit? Bud. in Epist.

Heluus, colorem mediũ inter rufum & album significat. Var. lib. 2. De re Rust. cap. 5. de corio boum loquens, Corium, inquit, attactu non asperum ac durum, colore potissimum nigro, deinde rubeo, tertio heluo, quarto albo. Vnde Heluolæ. Colum. lib. 4. Sunt & Heluolæ quas nonnulli varias appellant, neq; purpureæ, neq; nigræ, ab heluo (nisi fallor) colore vocitatæ.

Helxine, (ἑλξίνη) herba quæ Latinè parietalia, & muralis, & muralium dicitur: alij vrceolarem vocãt, quòd detergendis vrceis idonea sit: alij perdiciũ, siue perdicias à perdicibus, quòd summopere hac herba delectantur, ac sese libenter volutant in locis helxinosis. Helxine autem ἀπὸ τοῦ ἕλκω, id est, traho, dicta est, quòd cum folijs hirsutis & asperis sit, proxima quæque attrahat, vestibusq; facilè

hæreat.vide Plin.libro.21.cap.16.

Hem,(φεῦ) interiectio corripientis seipsum,vel indignantis,vel admirantis.Seruius Sulpit.Ciceroni Epist.familiar.4.Hem nos homunculi indignamur,si quis nostrū interijt, aut occisus est,quorū, &c.Apul.Hem hominis audaciam.Quandoque demonstrantis est. Teren.in Andr.Hem puer hercle puer est.Et aspiratur propter maiorem sonum.

Hemeresios,nomē est tabellæ, cuius meminit Plin. lib.35.ca.11.Absoluit vno die,inquit,tabellā,quæ vocata est hemeresios,puero picto. De Pamphilo Apellis præceptore loquitur.

Hemeridion,(ἡμερίδιον) Latinè diecula, diurnale, vel quod paruum diem durat.

Hemeris,(ἡμερὶς)genus est arboris glandem ferens. vide Plinium lib.16.cap.6.

Hemerodromi,(ἡμεροδρόμοι)dicuntur cursores,qui die vno ingēs spacium cursus emetiebantur. Liu. lib.1.Belli Macedonici: Nisi speculator(hemerodromos vocāt Græci) ingens die vno cursu emetiens spacium,contemplatus regium agmen,è specula quadā prægressus nocte media Athenas peruenisset.Inter huiusmodi hemerodromos clarissimus fuit Philonides Alexandri Magni cursor.Inter mancipia erāt cursores,vt ex Iureconsultis patere potest.Paulus libr.3.De legatis: Quòd si alij vernæ sint,cursoribus cedent.

Hemicadia,(ἡμικάδια) vasa dimidij cadi.

Hemicranici,(ἡμικρανικοὶ) sunt qui dimidia parte capitis laborant, quemadmodum cephalea, quo totum caput infestatur. Dicti hemicranici, ab hemicrania, quæ & hemicranea dicitur. vide Hermolaum.

Hemicyclum,(ἡμίκυκλον) sedes, seu cathedra semirotunda.

Hemicyclos,(ἡμίκυκλ⊙) medius circulus: nam cyclus circulus. Est enim facta in medij circuli formam. Cic.in Lælio: Tum memini domi in hemicyclo sedentem.

Hemina,penultima prod. mensuræ genus, qua vinum & frumentum metiebatur,& dimidium sextarij continet,quasi semisextaria. (κοτύλη.) Gell. libro.3.Si ex sextario hemina fusa est, sed dimidium tertio. Plautus in Milite: Neque equidem heminas octo exprompsi in vrceum. Hemina (author Festo) ἀπὸ τῆς ἡμίσυ deducitur, quod est dimidia pars sextarij.

Heminarius,a um.mediocris. Quintil.lib.6.cap.4. Fabius Maximus incusans Augusti congiariorū, quæ amicis dabantur,exiguitatem,heminaria esse dixit, id est,mediocria.

Hemiola,(ἡμιόλ⊙) vsura, quæ continet totū & dimidium: ab ἡμὶ dimidium, & ὅλον totum,vt si de quatuor solidis in fine anni accipiantur sex.

Hemiolus,(ἡμιόλ⊙) quædam arithmetica proportio,continens aliquem totū numerū atque eius dimidium,vt se habet tres ad duo, & quindecim ad decem. Gell.libro.18.cap.14.

Hemiomum,herba quæ alio nomine asplemon dicitur,cuius vis est contra singultus omnes.

Hemiplexia,(ἡμιπληξία)pen. prod.paralysis.hoc est, semiapoplexia, cum in alteram tantū partem corporis malum id incubuit:nam cum totum afficit, apoplexia nominatur. Nunc vtrunque (inquit Celsus) paralysin appellari video.

Hemis,(ἡμὶ) apud nos traducitur semis, Græcè ἥμισυς dimidius.

Hemisphærium,(ἡμισφαίριον) dimidia sphæra, hoc est,cœli dimidiū.Varro lib.3.De re Rust.cap.5.

Hemistichion,dimidius versus:nā στίχος versus dicitur.

Hemitogium, dimidia toga.

Hemitritæus,(ἡμιτριταῖ⊙) semitertiana febris,sic dicta,quòd parte aliqua tertianam præsentet tertio die,vt illa repetens,nō tamen vt illa diem vnū præstet integrum,sed inter horas.36.plus vel minus porrigitur.vide Hermolaum.

Hemodes,insulæ septem in Oceano Germanico.

Hemerobius,(ἡμερόβι⊙) significat diarij victum: quo nomine dictus est Diogenes Cynicus philosophus. Est & Hemerobius vermiculus qui vitā diei habebat: ἡμέραν enim Græci diem dicūt,βίον vitā.

Hemus,(αἷμ⊙,αἷμον) mons in Thracia, excelsitate conspicuus, ex cuius vertice vulgata opinio est Ponticum simul & Adriaticum mare, & Histrum amnem, & alpes conspici posse. nam eius excelsitas sex millia pass. continet. Dictus Hemus,à nomine regis Hemi. à cuius sorore alter quoque mons Rhodope nominatur,in quo trāsfiguratos esse Rhodopen & Hemum fabulæ canunt. Ouid. lib.6.Met. Threiciam Rhodopen habet angulus vnus & Hemum,Nunc gelidos montes,mortalia corpora quondam. Posset etiam hoc nomen deduci ἀπὸ τῆς αἵματ⊙, id est,à sanguine. Est & Hemus nomen Græculi histrionis, cuius meminit Iuuenalis. Est & nomen famosi latronis.

Hendecasyllabus,(ἑνδεκασύλλαβ⊙) versus vndecim syllabarum,qualis ille Catullianus, Passer deliciæ meæ puellæ.

Henetia,olim dicta est,quæ nunc vocatur Venetia(vt author est Seruius) & Heneti,qui nunc Veneti.

Henula,parua delubra, in quo loco f ponitur aspiratio,quasi fanula.vide in dictione Hariolus.

Heo,(ἰὼ) interiectio. Plau.in Cis.Heo tu q̃ nos.

Hepatites,(ἡπατίτης) gemma est,quæ à iecinoris figura nomen sortita est. Plin.lib.37.cap.11.

Hephæstides,(ἡφαιστίδες) genus lapidis: dictus quòd in sole additus aridam materiam dicatur accendere ignis modo,quem poëtæ à Vulcano hephæston vocant.

Hephæstites,genus lapidis, quæ naturam habet speculi in reddendis imaginibus, tametsi rutila. vide Plin.libro.37.cap.10.

Hephæstos,(ἥφαιστος)propriū viri,& nomē Vulcani.

Hepiolus,papilio, qui lucernarū luminib. aduolat.

Hepta, (ἑπτὰ) apud nos septem, & aspiratur cū suis deriuatiuis.

Heptagoniæ, nomen loci apud Liuium libro.4. Belli Maced.

Heptapachys,(ἑπτάπηχυς)pen.corr.mensura septem cubitorum: vnde Achilles Heptapachus est appellatus,inquit Hermolaus.

Heptaphonon, (ἑπτάφωνον) quod habet septem vo-

voces: nomen etiam portus est. Plinius libr.36. cap.15. Olympiæ autem arte mirabili modo in porticu, quam heptaphonon vocant: quoniam septies vox redditur.

Heptaphorus,(ἑπτάφορος) nomen viri proprium.

Heptaporus,(ἑπτάπορος) Rhesus fluuius Troianus: quia septē locis vadari potest eadem via, propter qđ & Polyporos (vt Strabo inqt) appellatus est.

Heptapylos,(ἑπτάπυλος) pen.cor. Latinè dicitur septem portas habens.

Hephthemimeris, (ἑφθημιμερὴς) cæsura, id est, cum syllaba naturaliter correpta producitur: quod solet fieri in principio quarti pedis, vel septimæ syllabæ, si tres spondei præcedant, quasi septima dicatur diuisa pars: ab ἑπτὰ septem, & μερίζω diuido. vide in dictione Cæsura.

Hera,(ἥρα) Iunonis nomen apud Græcos, id est aëris: nam ἀὴρ apud Græcos sæpius repetitū, heram faciet. Ennius apud Cice. in Offic. Vos'ne velit, an me regnare hera, quid referat sors, experiamur.

Heraclea, (ἡράκλεια) dicebatur quæ nunc Calpe, in finibus Europæ, & olim Perinthus vocabatur, ciuitas Bosphoriana: à qua Dionysius philosophus Zenonis discipulus, Heracleotes à Cicerone in Tusculan. appellatus est, vbi fuit amphitheatrum vnum è septem mundi spectaculis. Fuit & alia Heraclea in radicibus Oetæ montis, quam Asaris fluuius alluit: alia in Ponto, alia iuxta ostia Rhodani: alia in Campania, quæ & Herculeanum dicta est.

Heracleon, (ἡράκλειον) herba ab Hercule inuenta, quam alij origanum heracleoticū syluestre dicūt: quoniā est origano simile, alij tithymalum dicūt. Nascitur in aquosis, folijs magnis, & in summa aqua, flore lilio simili, & cum defluxerit, capiti papaueris. Plin.lib.25.ca.4.& lib.20.ca.16 Est & alia herba heracleon syderion, caule tenui, digitorū.4 altitudine, flore punicco, folijs coriandri, iuxta amnes & lacus nascens, & omnia vulnera ferro illata efficacissime sanans.

Heracleopolis,(ἡρακλεόπολις) nomen trium ciuitatum. Vna est in Ægypto, ex qua Theophanes physicus: altera nō longe à Pelusio: tertia secundum Nili ostium, quod Canopicum est.

Heracleotica nux, quære in dictione Iuglans.

Heraclides,(ἡρακλείδης) penult.corr. nomen philosophi, qui Heracleotes fuit ex Ponto. hic opulentus Athenas venit, dedit'q; se in disciplinam Speusippo. Pythagoreorum auditor fuit, Platonis studiosus. fuerunt ingenij illius monumenta præclara, nam dialogos & tragœdias scripsit. Fuerunt & alij multi Heraclidæ, ingenio & doctrina insignes.

Heraclitus,(ἡράκλειτος) pen.prod. nomen propriū philosophi Ephesij. Lucr. Heraclitini quorū dux agmina primus. Hic ille est, q quoties domo egrediebatur, flebat, sicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus, miseriæ, alteri ineptiæ videbantur. horum meminit Cic.lib.4. Acad. Cognominatus est σκοτεινός, quasi tenebricosus. de industria enim obscurabat stylum: ideo'q; eius volumina philosophi sudantes vix intelligunt. Fuerunt alij quatuor Heracliti: primus, poëta Lyricus: secundus Halicarnasseus, summæ elegantiæ: tertius Lesbius, qui Macedonum scripsit historiam: quartus vir ridiculus.

Heraclius lapis, qui & Lydius alio nomine dicitur. vide Plin.lib.33.cap.8. Heraclius lapis, prouerbialiter interdū dicitur in eos, qui acri, exacto'q; sunt iudicio. Erasmus.

Heraclius,(ἡράκλειος) imperatoris etiam propriū, ab Hercule deductum formatione Græca.

Herba, vide Hærba.

Hercæus, (ἑρκεῖος) dictus est Iupiter, quem etiam penetralem vocabāt, qui intra conseptum domus cuiusque colebatur. Græcè enim ἕρκος septum claustrum'q; nominatur. Ouidi. Cui nil Hercæi profuit ara Iouis.

Hercynia sylua, (ἑρκύνιος δρυμὸς) est Germaniæ, cuius latitudo est itinere.9.dierum. Copiosissimè huius meminit Cæs.lib.6.Com. vbi loquitur de Germanorum moribus.

Hercynij, (ἑρκύνιοι) populi sunt, vetus Pelasgorum colonia.

Herculanum, fuit Campaniæ oppidum.

Herculanus, na.num. nomen possessiuū. (ἡράκλειος.) Est & Herculanus nomē proprium, ab Hercule deriuatum. Gellius lib.1. adiectiuum posuit. Comprehensa, inquit, mensura Herculani pedis, secundum debitam membrorum omniū inter se competentiam modificatus est.

Herculeius,(ἡράκλειος) fuit vir Romanus, qui Marianas partes fouit cum Sertorio.

Hercules, (ἡρακλῆς) cognomen vel fortasse potius agnomen Iouis & Alcmenæ filij, qui ob fortitudinem & gloriam creditus fuit, quod inter deos sit relatus. Fuisse autem tres Hercules scribit Diodorus, alij sex autumāt. Primus qui certauit cū Apolline de tripode. Alter Nilo natus Ægyptius, quē aiunt Phrygias literas conscripsisse. Tertius ex Idæis dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis filius, ex Asteria Latonæ sorore, qui Tyri colitur, filiam'q; habet Carthaginem. Quintus in India, q & Belus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena & Ioue tertio genitus, cui aliorum gesta assignāt. Herodotus scribit Herculem vnum esse ex duodecim dijs Ægyptiorum, Græcos'q; ab Ægyptijs hoc nomen mutuatos indidisse filio Amphitryonis. Var. 43. Hercules nominat. Veruntamen omnes qui robore præstiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuisse affirmat Macrobius asserit Herculē esse solē, quasi Heraclem, id'q; ex nomine clarescere. Hercules enim nihil aliud est, q heras, id est, Iunonis, qđ est aëris, cleos, id est, gloria, vel laus. Quæ porrò alia est aëris gloria, quàm solis illuminatio? Item dictus est.12. labores confecisse: quia sol annuo cursu 12 signa zodiaci lustrat & conficit. Ab Hercules, Hercule, & hercle, hercules, mehercules, & mehercule, (νὴ Δία, νὴ τὸν ἡρακλέα) aduerbia iurandi, quasi tu dicas per Herculem. Terentius in Eunucho, Hercle hoc factum est. Cicer. Et hercle confecta omnia. Idem De claris

ris Ora. Et Hercules hæ quidem extant. Idem pro Plancio, Verè mehercules dicam. Idem, Mihi mehercule magnæ curæ est ædilitas tua. Idem de Oratore, Libentius dixerim mehercule, quàm mehercules. De varijs Herculibus multa disputat Cicero in libro De natura Deorum.

Herculeum, (ἡράκλειον) promontorium Locrense.

Herculeus. a. um. (ἡράκλειος) apud poëtas dicitur, quoniam breuem inter duas longas heroicus versus non admittit: vt, At sinus Herculei, si vera est fama Tarenti. Et modò possessiuum est, modò accipitur pro forti, vt Herculeus homo. Modò pro immenso, vt Herculeum opus. Herculeus etiã morbus dicitur comitialis, quoniam hunc morbũ passus sit Hercules: vnde & sacer est appellatus, & maior morbus, propter grauitatem.

Herculeè, pro fortiter dixit Cic. lib. 8. De Amicitia, Nunc fert etiam Herculeè.

Herebus, (ἔρεβος) pen. cor. profunditas inferorum dicitur. vide in dictione Erebus.

Heri, (χθὲς, ἐχθὲς) gisteri) gisteren) hier) id est, hesterno tempore. Cic. ad Att. Ad me heri vesperi literas misit. ab hærendo autem quidam dici putant, quòd hesternus dies hodierno diei cohæreat, sine diei alterius interpellatione. Dicitur etiam here, propter cognationem literarum i & e, vt vespere & vesperi. Terent. in Eun. Inhonestum hominem, quē mercatus est here? Ab heri fit hesternus. a. um. (χθιζὸς, χθεσινὸς) sicut à cras crastinus, & accipitur hesternus pro pridiano. Terent. Ex iure hesterno panem atrum vorant.

Hericius, (ἐχῖνος, χοιρέχινος) animal sic dictum, quòd setis horreat. Hic & herix dicitur, & herinaceus, in sepibus dumosis & vineis per autumnum præcipuè diuersatur. Conditur in arboribus hyeme, & cibis per æstatem paratis vescitur. Vbi senserit venatores, contractis ore & pedibus conuoluitur in formam pilæ, ne quid comprehendi possit prēter aculeos. Sunt è genere eorũ maiores histrices, quibus longiores aculei: de quibus infrà. vide in Erinaceus, vide Plin. lib. 8. cap. 37.

Herillus, (ἥριλλος) Chalcedonius philosophus, Zenonis discipulus fuit, qui cum audisset scientiam laudatam esse ab Aristotele & Theophrasto, summum bonum in ea posuit.

Herlinus, vnus ex Centauris.

Herma, æ. (ἑρμῆς) Mercurius dicitur: quamuis etiã quandoq; sumatur pro statuis & sigillis, præcipueq; truncis, & quorũ capita permutari possunt, (ἑρμαῖ.) Cic. ad Att. lib. 1. Hermæ illi tui Pentelici cum capitibus æneis, de quibus ad me scripsisti, iam nunc admodum me delectant. Probus Æmilius in Alcibiade: Id cum appareret priusquã classis exiret, accidit vt vna nocte omnes hermæ, qui in oppido erant Athenis deijcerentur, prēter vnã, quę ante ianuam erat. Suidas dicit Hermas statuas dictas, quòd plurimũ Mercurij statuæ delinear entur. Hæ enim hermæ viriles statuæ ad propagandam defuncti memoriam sepulchris erigebantur. Solebant autem Romani Mercurij, ac Mineruæ statuas coniungere gymnasijs, dicareq;, quas Hermathenas Cicero nominat lib. 1. ad Att. Epist. 2. Quòd ad me Hermathena, inquit, scribis, per mihi gratum est, ornatum academiæ propriũ meæ, quòd & Hermes commune omnium, & Minerua singulare est insigne eius gymnasij. Quidam hermas accipiũt pro lapidibus quadratis, quos Athenienses solebant ponere, tum in priuatarum, tum in sacrarum ædium vestibulis, vt significaretur rationem & veritatem, perinde vt formam quadratam, rectam semper stare. Dicti hermæ à Mercurio, qui esset deus rationis & veritatis.

Hermathena, Mercurij ac Mineruæ statua coniuncta, vide Herma.

Hermagoras, philosophus & orator apud Ciceronē in lib. De claris Orat.

Hermaphroditus, (ἑρμαφρόδιτος) pen prod. Mercurij & Veneris filius, compositum nomen ab Hermete, & Aphrodite, quod Venerem significat: à quo Hermaphroditi, dicti sunt vtrunq; sexum habentes, vide in Androgyni.

Hermenia, (ἑρμηνεία) Latinè interpretatio. vnde περὶ ἑρμηνείας Aristotelis Liber de interpretatione.

Hermenij, populi Moschorũ sunt prope Colchos.

Hermes, tis. & Hermetis dicitur, (ἑρμῆς) Latinè quasi interpres. Vergil. 4. Æneid. Nunc etiam interpres diuûm Ioue missus ab ipso. Ibi Seruius pro interpres diuûm: Hermes, inquit, Mercurius dictus est ab ἑρμηνείας, id est, sermone. præstabat enim eloquentia, quem effigiabant alas in capite & pedibus habentem. quòd sermo hominum per aëra volitet.

Hermias, (ἑρμίας) eunuchus, trapezitæ cuiusdam famulus, Athenas profectus, Platonē Aristotelem'q; audiuit, & domum reuersus cum domino suo Atamenses, & Assenses aggressus eos subegit, & illis simul cum domino imperauit. Hermias etiã puer fuit, quem delphinus in mare portabat.

Herminius, Romanus quidã, cuius meminit Verg. lib. 11. Aeneid.

Hermodorus, (ἑρμόδωρος) pen. prod. fuit philosophus Ephesius, quem in Italia exulantem, Pomponius iureconsultus tradit autorē fuisse duodecim tabularum ferendarum Decemuiris. Plin. libr. 34. cap. 5. dicit hunc fuisse interpretem legum Decēuiralium, eiq; ob id statuam publicè dicatam. De hoc Strabo lib. 14. In Epheso fuere viri memorabiles, ex antiquis Heraclius. Idē Hermodorus, de quo hic idem inquit dignos esse omnes Ephesios strangulari, qui Hermodorum virum inter eos frugi eiecerunt, dicentes: Nemo nostrum frugi esto, alioqui cum alijs eijciatur.

Hermogenes, (ἑρμογένης) pen. cor. nomen proprium Latinè dicitur Mercurio genitus. Contra quē cauillatus Cratillus, eum Hermogenē nō rectè dici, quia doctrinæ scilicet atq; eloquētiæ nihil sapiat.

Hermoglyphus, (ἑρμογλύφος) marmorarius & statuarius.

Hermon nomen Hebraicum, quòd interpretatur lignum exaltatum, mons longè disiunctus ab Hierusalem trans Iordanem Hermon, ἑρμὼν, etiã dicitur statio piscatorum in Peloponneso.

Hermopolis, (ἑρμόπολις) penult. cor. nomen vrbis, quam

quam Hermes condidit.

Hermopolium, (ἑρμοπωλεῖον) officina vbi officinatores statuarum habitant.

Hermupoa, (ἑρμοῦ πόα) herba est, quæ vulgò in vineis crescit, hanc Græci limosostin vocant, Latini verò Mercurialem, quasi Mercurij pabulum. Plin. lib. 25. cap. 5.

Hermus, (ἕρμος) fluuius qui Smyrnæ campos interfecat, delapsus à monte Dorylao, Phrygiam scindit à Caria. Hic superfusus cāpis gignit fertilitatē, vnde arenas aureas fingitur trahere. Strab. lib. 13.

Hernia, commune est nomen tribus morbis, scilicet enterocelæ, epiplocelæ, & hydrocelæ (κήλη.) Enterocela enim dicitur, cum intestina dilabuntur in scrotum: epiplocela, cum omentum: hydrocela, cum in alterum è testibus humor confluit. has species nostri vocant hernias (vt inquit Celsus) à duritie pellis, quæ fit post intestinorum descensum. Hernium enim durum & asperū dicitur. Tractū à Sabinorum lingua, qui hernia saxū vocant. Mart. Derisor Fabianus herniarum, Omnes quem modo colei timebant Dicentem tumidas in hydrocelas. Ramices verò has species sub se continent, parocelam, quæ est, cum ex abscessu aliquo circa scrotum materia subduruit: sarcocelam, cum in ipso scroto concreuit caro: cirsocelam, cum venę in tumuerunt, tunicis testiū integris; vel in ipso scroto, vel cum bubonocela dicitur in inguine. Est tamen vbi Plinius enterocelam dixerit ramicem, vt in medicinis cupressi. Differt ab iis bronchocela, quippe quæ in ceruice fit, quasi tumor magnus & rotundus inter cutem & asperam arteriam, qua modò caro hebes, modò humor aliquis includitur. Interdum etiam minutis ossibus pili immisti, vt in Celso lib. 7 perperam scribatur broncocoelæ. Sunt etiam qui herniam interpretētur pro testium theca. vt illud Martialis, Ingens iratis apparuit hernia sacris.

Hernici, (ἕρνικες) populi in Campania saxa incolentes. Hos tamen Hernicos appellatos voluit Macrobius, qui Hernum deducit à nomine Hernici Pelasgi, qui eorum fuit dux.

Herniosus, (ἐκκηλής) pro en qui herniam patitur.

Herodes (ἡρώδης) Antipatris Idumęi filius, an. 10. Augusti rex Iudęorum à Romanis declaratus est, regnauitq; annis 37. Hic vir strenuus Samariam olim in cineres redactam à fundamentis erexit, eamq; in honorem Augusti Augustam, id est, Sebasten, appellauit. Crudelissimus tamen fuit, quippe qui multos iniustè occiderit. Nam omnes legis interpretes, præter alias multas neces, & paruulos Bethleemitas gladiis interemit. quo facto mox intercutis morbo percussus, scaturientibus toto corpore vermibus, extinctus est. Fuit alius Herodes Antipas huius filius, præfectus Galilæę, post Archelaum, qui impiissimus etiam fuit. Nam in ciues sicarius, in nobiles latro, in socios populator habitus est, vxorem Philippi fratris duxit, Ioannem Baptistam occidit, & dominum nostrū illusum Pilato remisit, tandem Lugdunum à Caio Cæsare relegatus, ibi vitam finiuit. Tertius Herodes dictus Agrippa Aristobuli filius, qui Iacobū occidit. Alius Herodes fuit Atticus, qui Græca oratione (inquit Gellius) ferè vniuersos grauitate, atq; copia elegantiaq; vocum longè præstitit.

Herodius, (ἐρωδιός) & herodion, auis est ex iis, quæ Diomedeæ à Romanis dicuntur, ardeolam vertit Theodorus, Augustinus fulicam. Suidas putat esse ciconiam, aut certè ciconiæ similem. Sic autem dicta videtur, quòd in paludibus plurimū sit, quasi ἑλόδιον.

Herodotus, historiographus Græcus, quem Cic. in lib. de Leg. patrem historiæ appellat.

Heroidas, (ἡρωΐδας, ἡρωΐνας) Veteres fœminas clariores dixerunt, quales sunt heroum vxores & filiæ. Papin lib. 3. Syluarum, Qua veteres Latias Graiasq; heroidas æquas.

Heros, (ἥρως) à Iunone dicitur, vt inquit Aug. lib. 10 De Ciuit. nam Gręcè Iuno Hera, (ἥρα) appellatur. Et ideo nescio quis filius eius, secundum Græcorum fabulas, Heros fuerit appellatus. Hoc videlicet velut mysticum significāte fabula, quod aër Iunoni deputetur, vbi volunt cum dæmonibus Heroas habitare. Quo nomine appellāt alicuius meriti animas defunctorum. Et lib. 7. Inter lunæ gyrum & nimborum ac ventorum cacumina, aërias esse animas, sed eas animo, non oculis videri, & vocari heroas, & lares, & genios. Martialis Capella in nuptiis Philologiæ dicit heroas ab hera, quæ terra dicitur, nuncupatos. Lucian. autem in. 3. Dialog. mortuorum sic inquit, ἥρως ἐστὶν, ὃ μήτε ἄνθρωπός ἐστιν, μήτε θεὸς, καὶ συναμφότερόν ἐστι. id est, Heros est, quod neq; homo est, neq; deus, & simul vtrunq; est. A nonnullis etiā heroës dicūtur ii, qui cū sint homines, rebus tamen à se pręclarè gestis eam apud vulgus opinionem emeruerunt, vt inter diuos relati credantur. Quo fit, vt heroës in quauis arte & scientia dici possint, qui in ea plurimū excelluerunt. Viros etiam fortes & quasi semideos, quique plus ab homine habent, eos appellat heroas Seruius Horat. in Arte poëtica, Intererit multum, diuus'ne loquatur an heros. Cic. ad Att. lib. 1. Heros ille noster Cato. Hinc Heroicus. a. um. (ἡρωϊκός.) vt heroica ætas, in qua heroës floruerunt. Et heroicus versus, quòd eo genere carminis heroum gesta describantur. Cice. De Legib. 2 Ne plus quatuor heroicis versibus, quos longos appellat Ennius. Herois. idis, (ἡρωΐς) apud Martialem, vide in dictione Heroidas. Heroina apud Propertium. Herous. a. um. apud Cic. lib. De Orat. 3. vt Heroi pedes. Sunt qui heros à τοῦ ἐρᾶν τὸ ἔρως τῆς ἀρετῆς deriuari putent.

Herpes, (ἕρπης) animal sic dictū, quòd eo præcipuè sanentur ea, quæ serpunt.

Herpeta, pen. corr. morbus qui serpit sicut scabies. (ἕρπης) Macer. Hanc fugit apposita sacer ignis, & herpeta mordax.

Hersilia, (ἑρσιλία) nomen vxoris Romuli, quę in rorem versa, templa cum Quirino tenuit. Est autem herse apud Græcos quod apud nos est ros.

Herus, (δεσπότης) eyn heer) een meester) maistre.) dominus, aspiratur, vt differat à verbo futuri

ri temporis Ero. Terentius, Herus est, neq; prætuideram. Herus interdum herilem filium significat (δεσπότης) Terentius in And. Me aut herum pessundabunt.

Hera, domina, (δέσποινα, δεσπότη) eyn vrouwe) maistresse.) Teren. in And Summum bonum esse heræ putabant hunc Pamphilum. Hera etiam pro Iunone. vide Hera superius.

Herilis, (δεσποτικὸς) quod ad Herũ pertinet. Plau. in Amph. Non soleo ego somniculose herilia imperia persequi. Terent. in Andr. Herum fefelli, in nuptias conieci herilem filium.

Hesaias, (ἠσαΐας) nomen prophetæ propriũ, qui nobili genere ortus, in Hierusalem prophetauit, nihil rusticitatis in sermone habens, qui non tam propheta, quàm euangelista fuit. Vniuersa enim Christi ecclesiæq; mysteria ad liquidum prosecutus est, vt non putes eum de futuro, sed de præterito historiam texere. Tandem sub Manasse rege sectus in duas partes, occubuit.

Hesiodus, poëta vetus ex Ascra vico Bœotiæ, vnde & Ascræus dictus est. Hic primus de agricultura versibus scripsit, hunc Vergilius imitatus est. Hinc Hesiodius, a. um. quod est Hesiodi, siue quod ab Hesiodo compositum est. Cic. in Bruto, Illud Hesiodium laudatur à doctis, quod, &c.

Hesione, (ἡσιόνη) Laomedontis regis Troiæ filia, & Priami soror, quam Hercules expugnata Troia vxorem dedit Telamoni.

Hesperiæ, (ἑσπερίαι) duæ sunt, vna quæ Hispania dicitur, altera Italia, quæ sic discernuntur: aut enim Hesperiã solam dicimus & significat Italiã. Verg. Est locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt. Aut addimus vltimam, & significat Hispaniam, quæ in occidentis est fine. Horat. Qui nunc Hesperia victor ab vltima. Et hæc ab hespero occidentali stella dicta est. Italia verò ab Hespero Atlantis fratre, qui à germano pulsus, Italiã tenuit, & ei nomen vel proprium, vel suæ pristinæ regionis imposuit. Macrobius tamẽ voluit Hesperiã dictam esse Italiam, quòd occasui subiecta sit.

Hesperides, (ἑσπερίδες) pen. cor. appellatæ sunt Hesperi fratris Atlantis filiæ, Ægle, Arethusa, Hespertusa. De his est fabula, quòd habuerint hortos, nemore aurifero preciosos, vbi erat draco custos peruigil, mala aurea vigilanter obseruans, quem interfecit Hercules, pomaq; aurea retulit ad Eurysthea. Plinius & Solinus interpretantur fuisse æstuarium maris, meatu flexuoso instar draconis, quòd hortos Hesperidũ amplectebatur, vbi præter oleastrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare prodiderunt. Varro per mala aurea, oues significari dicit, quas Hercules ex Africa in Græciam exportauerit. Ea enim sua voce Græci appellant mala, apud quos μῆλον, id est, malum, significat ouem & pomum. Hinc melotæ, (μηλωταὶ) dictæ vestes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradit Diodor. libr. 5. Bibliothecæ, quem videre pores.

Hesperũ, (ἕσπερον) promontoriũ in Africa est, nauigatione decem dierum ab Oenothema monte.

Hesperus, (ἕσπερος) pen. corr. Atlantis frater, vnde Hesperia. Scribit Diod. hunc Hesperum conscẽdisse cacumen montis Atlãtis, ad cursus astrorum obseruandos, & nunquam deinde comparuisse, cui vulgus honores diuinos exhibuit, astrumq; lucidissimum eius nomine appellauit, de quo Verg. Ite domum saturæ, venit hesperus, ite capellæ. Hæc etiam serotina stella vesper dicitur, & vesperugo: & lucifer, & Venus, de quibus suo loco. Huius meminit Cic. li. 2. de Nat. Deor. Infima est, ingt, quinque errantium, terræq; proxima stella Veneris, quæ φωσφόρος, Latinè lucifer dicitur, cum antegreditur solem: cum subsequitur autem, hesperus.

Hesperis, herba est, quæ noctu magis olet, ac ipsa inde nomen sortita est. vide Plin. lib. 21. cap. 7.

Hesternus. a. um. (χθιζός) quod heri factum est significant, vide in dictione heri.

Hestiæa, (ἱστίαια) Thessaliæ pars apud Strab. li. 13. & Ptol. sed apud Homerum oppidum est in Eubœa, Stephanus vrbem dicit in Acarnania.

Heterocliton, (ἑτερόκλιτον) quasi alterne declinatũ: ab ἕτερος & κλιτὸν, id est, alienæ declinationis.

Heterocraneas, (ἑτεροκρανία) vocant morbum capitis, cum caput inæqualiter dolet tumetq;, & inter pilos rotunda, & humida vlcuscula surgunt, & pus mali odoris. vide Plin. lib. 31. cap. 9.

Heterogenus. a. um (ἑτερογενής) pen. cor. quod est alterius generis. Dicitur & heterogeneus.

Heteromaschala, (ἑτερομάσχαλα) quæ ex altera tantum parte villosa sunt, & seruitijs dedicata. Sic amphimaschala, & amphimalla, quæ ab vtraque parte villosa, & ingenuis dedicata sunt. vide Bayfium De re vestiaria.

Heteronyma, (ἑτερώνυμα.) vide in Homonyma.

Hetruria, ἑτρουρία: Hetruscus, (ἑτροῦσκος.) quære Aetrusci.

Heu (οἴμοι, φεῦ, ἰὼ) interiectio dolentis, iungitur accusatiuo pronominis. Terent. Heu me miserum. Nam cum nomine per exprobrationem iũgitur. Vergil. Heu stirpem inuisam. Et cum nominatiuo. Idem, Heu pietas, heu prisca fides. Et cum datiuo. Plau. in Merc. Heu misero mihi. Interdum geminatur, & nulli casui seruit. Idẽ, Heu heu, quid volui. Aliquando etiam dicitur Eheu. Aspiratur sicut & hei, eadem ratione. Interdum heu est duarum syllabarum propter metrum: vt, He heu quàm pingui macer est mihi taurus in aruo: sicut prendit & prehendit.

Heuoe, (ἰοῖ) interiectio metuẽtis. Ouid. Heuoe Bacche sonat.

Heus, (ὦ) aduerbium vocantis. Verg. At prior heus, inquit, iuuenes monstrate mearũ, Vidistis si quam hic errantem fortè sororum. Teren. in And. Heus euocate huc Dauum. Aliquando duplicatur, Heus heus. Nonnunquam interiectio dolentis est: vt, Heus etiam mensas consumimus, inquit Iulus. Aspiraturq; magis vsu, cum & Festus à Græco αἰ trahere videatur, quæ vox doloris est, vnde & ægritudinem deductam esse tradit.

Hexaclinum, (ἑξάκλινον) vocatur stibadium: hoc est cœnatio sex conuiuas capiens, siue locus in quo duo

Hespe

duo triclinia stare poterāt. Martial. Et testudineū mensus quater hexaclinon Ingemuit.

Hexagonum, (ἑξάγωνον) pen. prod. sex angulorum. Colu. lib. 5. cap. 2. Si fuerit sex angulorum in quadratos pedes, sic redigis, Esto hexagonū, quoquo versus lineis pedum triginta. Latus vnū in se, &c.

Hexameron, (ἑξάμερον) penu. corr. apud nos sex dierum: ab ἕξ & ἡμέρα.

Hexametrum, pen. cor. sex pedum: μέτρον enim mensura. Cic. de Orat. lib. 3. Solutus est versus hexametros, aliosq́ variis modis atq́ numeris fundere ex tempore.

Hexaphorus, lecticam significat, quæ à sex seruis lecticariis ferri soleat. Martial. lib. 2. Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit. vide Lectica.

Hexaplum, vel hexapla, orum. (ἑξαπλᾶ) exemplaria, ab ἕξ, & πλέω plica.

Hexastichum hordeū, (ἑξάστιχον) cuius spicæ sex ordines habēt, sicut distichum, quod duos. vide Colum. lib. 2. cap. 9.

Hexecontalithos, (ἑξηκοντάλιθος) gemma, quæ licet vireat, in parua tamē multicolor est: sic dicta, quasi sexaginta colores habeat. ἑξήκοντα enim sexaginta λίθος lapis. vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hexeres, naues dicuntur, quę sex ordines remorum habent. Liu. lib. 7. Bel. Mace. Regia classis septem & triginta maioris formæ nauium erat, in quibus tres hepteres, & quatuor hexeres habebant, præter has decem triremes erant.

H ANTE I.

Hiarbas, (ἰάρβας) Iouis filius, ex Garamante nympha, fuit Getulorum rex, quem Vergilius scribit in connubiū petiisse Didonem. Quidam scribunt Hyarbas, alii Iarbas, à quibusdā etiam Sycarbas dicitur.

Hiasco, is ere. Cato De re Rust. cap. 17. Vbi primū incipiunt hiascere, tum legi oportet. hoc est, quando primū incipiunt corticem inter apertum ostēdere. de nucibus loquens.

Hiato, as. frequentatiuum est à verbo hio, as. & significat sæpe aperior, scindor'ue, (χάσκω, χαίνω.) Plaut. Si qua forté concio est, vbi cum hiscitare nondum in mentem venit. Laberius pa'siuo vsus est, Hiatantur fores, inquit, pro eo, quod est hiatant. id est, patent.

Hiatus, tus. apertio (χάσμα.) eyn spalt, klumpse) eē kloue) ouuerture, bazillemēt.) Claudian. de Rap. Quod conata nephas, aut cuius conscia culpæ Exul ad immanes Erebi detrudor hiatus? Cic. de Nat. Deor. Quædam animalia cibum oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt. est autem trium syllabarum ab hio factum.

Hibernia, insula est non procul ab Anglia, vulgò Hirlandia vocatur. Cæsar lib. 5. de Bel. Gal. Alterum latus vergit ad Hispaniam, atque occidentem solem, qua ex parte est Hibernia, dimidio minor (vt existimatur) quàm Britannia, sed pari spatio transmissus, atq; ex Gallia est in Britanniam. Nonnulli scribunt Ibernia.

Hibiscus, siue hibiscū, & hybiscus, herba non dissimilis maluæ (vt inquit Theophrast.) folio maiori q̃ maluæ, pilosioriq́ caule. Vsus eius ad rupta & tusses. Plin. libr. 19. cap. 5. scribit hibiscum à pastinaca distare, damnatum in cibis, sed medicinæ vtilem. Vergil. accipit pro iunci siue viminis genere, Ecloga. 2. cum dicit, Hœdorumq́ gregem viridi compellere hibisco.

Hibla, mons & regio Siciliæ, quæ & apibus & optimo melle abundat. Ouid. Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hibla.

Hiblæus, a, um. vt Hiblæę apes, id est, mellifluę. Verg. Eclo. 1. Hinc tibi quæ semper vicino ab limite sepes Hyblæis apibus florem depasta salicti, Sæpe leui somno suadebit inire susurro.

Hibris, idis. sues semiferas, quę ex fero & placido natæ essent, vocarunt antiqui hibridas. Plinius lib. 8. cap. 52.

Hic, & iste. (οὗτος, ὁ δεῖνα) der) dese) cestuy) sic differunt, quòd hic circa personam loquentem, iste circa personam audientem, ac si à prima persona ad secundam haberetur oratio: vt, Huic amico meo cum isto familiari tuo magna est contentio. Eodē modo, Cum tu in præsentia sis Florentiæ, ego verò Bononiæ, quàm rectissimè dicetur, si ad te ita scripsero. Maturiorem sanè futurum suspicor tuū in hanc vrbem aduentum, quàm in istam meum. Eadem quoq; ratio est eorum aduerbiorum, quæ localia nominata, ab hisdem pronominibus formantur: vt, Hic noui habemus nihil, quòd si quid istic vobis acciderit, scire cupio. Et, Regis Hispanorum oratores, qui diebus superioribus hac iter habuerunt, ad quod tempus istuc peruenerint, facito me certiorem. Cic. Curioni, Putares'ne vnquā accidere posse, vt mihi verba deessent? neq; solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam leuia nostratia? Idem Valerio, Ibi malis esse, vbi aliquo numero sis quàm istic vbi solus sapere videare. Isthæc verò, & isthanc, non oratorum sed comicorum sunt. Ille verò, (ἐκεῖνος) cum aduerbiis ab eo formatis, significat rem seu locum ab vtroq; remotum. Plau. Quis est, quem videmus venientem pannosum ac squalidum? Ille'ne est noster Syrus? Plin. Hæc omnia ad nos ex illa prouincia comportantur. Illinc (ἐκεῖθεν) succi, illinc odores, illinc extremo orbe quæsitæ luxuriæ opes. Duobus autem modis construuntur demonstratiuè, & relatiuè. Terent. Vide'n tu illum Thais? Seneca, Et qui hoc facit, sanè prudens appellandus est. Et tunc hic eandem significationem habet, quam is. Et in nominatiuo pluralis numeri, & masculini ac fœminini generis, sola scriptura distinguitur. Hi enim & hę cum aspiratione & vna vocali ab eo quod est hic & hæc descendunt. Ii verò, & eæ, cum duabus vocalibus sine aspiratione fiunt ab is, ea, id. Sciendum quoque est, quòd hic cum pronomen est, corripitur: vt, Solus hic inflexit sensus. Et quandoque sumitur pro talis: vt, Hic pietatis honos: &, Hunc ego te Euriale aspicio? Quandoq; verò aduerbium, producitur: vt, Hic illius arma. Et modò pro tunc. Verg. Hic regina grauem gemmis, auro'q; poposcit. Cic. Appio, Hic ego multa simul cogitaui. Modò ꝓ tali loco, Plau. Hic'ne esse oportuit, qui frugi essent?

hos

hoc est, in tali loco & tam sordido. Accipit quandoq; iste pro hic. Cice. Cum isto tempore stent cum gladiis armati. Hic & is, alio modo vsurpari solēt ab autoribus: vt, Alexander paruis copiis fretus superauit Darium cum infinito exercitu, & id, (ἢ ταῦτα) vel hoc in adolescentia. Ab hic tam pronomine quàm aduerbio fiunt, hicce, & hiccine. ὡτοσί: illud eiusdem significationis cum hic, hoc semper interrogatiue ponitur, quasi hic'ne? Dicitur & hęce, & hocce, τοτί. Vnde apud Terentium hisce, plurali numero dicitur pro eo, quod est hi: cum ait, Hisce arbitrantur nunc hoc munere suam esse Thaidem. Plaut. in Capt. Hisce autem inter se confinxerunt dolum.

Hiera, (ἱερὰ) insula inter Siciliam & Liparim, Vulcano sacra, vna ex Aeoliis. Fuit & via sic dicta, quòd ea irent sacerdotes ad Eleusinam Cererē. Hoc nomine etiam appellata est vxor Telephi regis Mysorum, quæ à Nereo interfecta dicitur, cum marito ferret opem, qui ab Achille vulneratus fuerat. Ea (vt fabulæ tradunt) tantæ fuit pulchritudinis, vt etiam Helenam superaret. Et hiera apud nos dicitur sacra. Cum qua dictione fiunt multa composita, de quibus infrà.

Hieracites, (ἱερακίτης) gemma, à colore accipitris sic vocata: ἱέραξ enim accipiter dicitur. vide Plinium lib. 37. cap. 10.

Hieranthemis, (ἱεράνθεμις) flos est chamæmeli herbę vulgatissimæ: ἱερὸς enim sacer, & ἄνθος flos.

Hierapicra, (ἱερὰ πικρὰ) dicitur sacra amara. πικρὸς amarus dicitur: & medicinæ genus quoddam est ad soluendum aluum. vide in dictione Picra.

Hierapolis, (ἱεράπολις) pen. cor. Latinè sacra ciuitas dicitur: quo nomine dicta est ciuitas Asiæ, contra Laodiceam, vbi aquæ calidæ scaturiebant, quæ in tophum admodū facilè durabantur. Est & os Plutonium in paruo quodam montis cacumine, ita commēsuratum, vt hominem suscipere posset mira profunditate, cui vallum propositum erat quadratum ambitu semiiugero, nebulosa & crassa caligine plenum, vt vix solum discerni posset. Exterius tranquillo cœlo aër innoxius, animal si quod ingrederetur, statim moriebatur. & tauri introducti mox cadebant, educebanturq; mortui. Strabo se passeres immisisse ait, qui subitò expirauerint. Apud Hierapolim aqua quædam adeò tingendis lanis idonea fuit, vt ex radicibus tincta, cum his decertarent, quæ ex purpura tingebantur. à qua Hierapolitæ, ἱεραπολῖται dicuntur.

Hierarchia, (ἱεραρχία) penult. prod. Latinè sacer principatus. Græci ἱερὸν sacrum dicunt, ἀρχὴ principatus.

Hieratica, (ἱερατικὴ) appellatur papyrus subtilior, religiosis tantum voluminibus dicata.

Hieri, populi sunt vltra Sauromatas, calui & simi à natiuitate omnes, & promiscue barbam habētes. Qui ideo ἱεροὶ, id est, sacri dicuntur, quia nihil iniustè agunt, nec bella norunt.

Hierico, seu Hieric⁹. contis, & Hiericus. rici. (ἱεριχοῦς) ciuitas magna fuit muralibus septa parietib⁹, quę nō ferro peruia, nec arieti possit esse penetrabilis. Hic

Hiero, (ἱέρων) Syracusanorum quondam tyrannus fuit. hic corporis pulchritudine, & viribus adeò præstitit, vt omnibus penè miraculo esset: vide Iustinum. lib. 23.

Hierobotane, (ἱεροβοτάνη) sacra herba. vide Plin. lib. 25. cap. 9.

Hieroceps, insula in Cypro prope Paphum, qua voce significatur sacer ortus.

Hierocomitæ, (ἱεροκωμῖται) populi ab Hieracome ciuitate Cariæ. author Polybius.

Hierocomion, (ἱεροκομεῖον) locus est in quo leprosi aluntur.

Hieroduli, (ἱερόδουλοι) pen. prod. sacrorum ministri. Firmicus li. 8. Matheseos scribit, futuros æditos, aut hierodulos, qui habuerint horoscopum in vigesima sexta parte Geminorum. Græci νεωκόρον vocant æditum.

Hieroglyphicæ, (ἱερογλυφικὰ) literæ sacræ. Quo nomine dictæ sunt Aegyptiæ literæ, quæ notis volucrum, ferarum, aliarumq; rerum prænotatæ erāt. De quibus Tacitus sic scribit, Primi per figuras animalium Ægyptii, sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta memoriæ humanæ impressa saxis cernuntur, & literarū inuentores perhibentur.

Hieronicas, (ἱερονίκας) vocamus victores sacrorum certaminum. vide in Sacra certamina.

Hieronymus, (ἱερώνυμος) proprium nomen ecclesiastici disertissimiq; viri, cuius opera in precio habentur, & Latine dicitur sacrorum nomen. Componitur enim ex ἱερὸς & ὄνομα, sed o mutatur in y. Fuit & hoc nomine philosophus ex Rhodo insula, qui finem summi boni posuit in indolentia, quę Græcè dicitur ἀναλγησία.

Hierophanta, (ἱεροφάντης) Latinè sacrorum demonstrator. Hieronymus contra Iouin. Hierophantes quoq; Atheniensium vsq; hodie cicutæ sorbitione castrari, & postquam in pontificatum fuerint electi, viros esse desinere.

Hierosolyma. mæ. Et Hierosolyma. orum. & Hierosolymæ. marum, tantum plurali, vrbs Iudææ seu Palæstinæ, quæ & Hierusalem vocabatur. ἱεροσόλυμα. Cice. pro Flacco, Cum aurum Iudæorum nomine ex Italia Hierosolymam exportari soleret, hic Cn. Pompeius captis Hierosolymis victor ex illo fano nihil attigit. De hac apud Ioannem. Facta sunt encænia Hierosolymis. Dicuntur autem Hierosolyma (vt scribit Egesippus) quæ prismò Solyma dicebatur. sed cum rex Cananæus, cognomento Iustus, qui fuit conditor Solymorum, templum addidisset, inde Hierosolyma nuncupauit. nam Græci ἱερὸν templum vocant. Eusebius lib. 9. Euāg. præp. ait Hierosolyma appellari, quasi hieron Solomonis, hoc est, ædem Solomonis, à templo quod Solomō Hierosolymis pulcherrimum magnificentissimumq; construxit. Hinc Hierosolymita, (ἱεροσολυμίτης) pen. prod. Hierosolymitanus, & Hierosolymus. Sueton. in Nero. Spoponderunt tamē quidam destituto ei gubernationem Oriētis, nonnulli nominatim regnum Hierosolymorū. Hæc etiam Hierusalē appellabatur, quæ vrbs

vrbs per tria nomina à Hieronymo vocatur, Iebus, Salem, Hierusalem, quæ ab Helio postea Hadriano de ruinis, & cineribus ciuitatis in Heliam suscitata est. Hinc

Hierosolymarius, quo nomine dictus est Cn. Pompeius ab Hierosolymis expugnatis. Cic. lib. 2. Ad Attic. Si verò quæ de me pacta sunt, ea nõ seruantur, in cœlo sum, vt sciat hic noster Hierosolymarius traductor ad plebem, quàm bonam meis purissimis orationibus gratiam retulerit.

Hierotheus, (ἱερόθεος) nomen viri proprium, & interpretatur sacer deus.

Hila, intestinum tenue, ab hira, siue ab hilum (inquit Varro lib. 4. De ling. Lat.) quod est minimum, ἴγχ ...λιον, νῆστις. Vnde quãdoq; hilæ, pro salsis intestinis, vel fartis salsitijs, aut Lucanicis accipi solent. Plautus, Atque hilas est fumatus, & fumen. Ab hila veteres diminutiuum protulerunt hilla. Horatius, Perna magis an magis hillis Flagitat immorsus refici. Quandoq; ponitur pro eo intestino, quod in anum resoluitur. Laberius, Néue aliter hunc prædicabis, quomodo video adulescenti nostro cædis hilas.

Hilaresco, hilaris fio. ἱλαρύνομαι, ἱλαρεῦμαι. frölich worden) fesiouyr.) Varro, In votum amicorum domus fumat, hilaresco.

Hilaria, (ἱλάρια) tantũ pluraliter, & generis neutri, sicut Saturnalia: antiqui diem æquinoctij verni colentes appellarũt, vt inquit Macrobius, nempe octauũ Calendas Aprilis, quo fit æquinoctiũ vernum: quo primum tempore sol diem longiorem nocte protendit. De his meminit Flauius Vopiscus in Aureliano. vide Bud. in Epist.

Hilaris, & Hilarus, penult. corr. iucundus lætusq; ἱλαρός, φαιδρός. frölich) vrolijck) ioyeulx & gay, gaillard.) Plautus in Asin. Credam istuc, si esse te hilarem videro. Hinc hilaritas, & hilaritudo, pro festiuitate & iucunditate. ἱλαρότης, ἱλαρία. frölig keyt.) vrolijckheyt.) ioyeusete, gayete.) Cicero Dolabellæ, Sed tamen hilaritas illa nostra, & suauitas, quæ te præter cæteros delectabat, erepta mihi omnis est.

Hilare, & hilariter. Cic. de Fin lib. 5. Dicimus aliquẽ hilarè viuere: igitur si semel tristior effectus est, hilara vita amissa est?

Hilaritus, pro hilariter dixit etiã Plaut. Es, bibe, animo obsequere mecũ, atq; onerato hilaritus me.

Hilarius, nomẽ viri propriũ, ab ἱλαρός. Sic Hilarion.

Hilaro, lætitiã iucũditatemq; do, lætifico, (φαιδρύνω ἱλαρύνω.) erfreuwẽ) vrolick makẽ) resiouyr, delecter.) Cic. libr. 2. de Finib. Omnẽ enim iucundum motum quo sensus hilaretur, Græcè ἡδονὴν, Latinè voluptatem vocãt. Palladius, Quæ mansiones hyemi parant, ita sunt cõstitutæ, vt possit eas hyberni solis totus propemodũ cursus hilarare. Huius compositum est exhilaro. Col. lib. 7. Satietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt.

Hilarodus, (ἱλαρῳδός) penult. prod. lasciui & delicati carminis cantor: ab ἱλαρὸς & ᾠδὴ.

Hilum, (respondet in Græco γρῦ, Herm.) paruum illud nigrũ quod in summitate fabæ adhæret. vnde & pro breui exiguoq; aliquando sumitur. Cic. li. 2. Tusc. Tum illud, quod Sisyphus versat saxum, sudans nitẽdo, nec proficit hilum. id est, quicquam, tantillum, minimumq;. Ab hoc nomine fit nihilũ, pro non aliquid, quasi ne hilũ quidem, & per apocopen nihil, & per syncopen nil. Persius, Ex nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti. Varro lib. vlt. de Anal. Itaq; vt eum quem putamus esse non hili, dicimus nihili: sic in quo putamus esse nequicquã, dicimus nequam. Priscian. lib. 6. Nihil, & nihilum. à non & hilum est compositum, quod sine dubio est nomen: hilum enim pro vllum vetustissimi proferebant.

Himera, (ἱμέρα) fluuius Siciliæ, qui in duas partes diuiditur, & in altera dulcem saporem, in altera salsum retinet.

Hin, (ὕν) genus mensuræ duos choros Atticos continentis (inquit Hieronymus) duos scilicet sextarios Italicos, vt hin mensura sit Iudaici sextarij, non striq; castrensis, cuius sexta pars facit tertiam partem sextarij Italici.

Hinnio, nis. niui. nitũ. pen. prod. (χρεμετίζω,) brieschen) hennir.) proprium est vocis equorum. Vnde hinnitus, tus. χρεμετισμός.

Hinnuli, pen. corr. sunt ceruorũ, caprearum, capreolorum, damarum, & similium filij. νεβροί. Vocantur etiam muli, ex equo & asina geniti. (ἴννοι) & si sunt qui dicunt, quòd mulus ex equa & asino nascatur, inter quos Varro de re Rust. lib. 2. cap. 8. Ex equa enim inquit, & asino fit mulus: contrà ex equo & asina hinnus. Hos Colu. lib. 7. cap. 37. etiam hinnos appellat, quod est primitiuum. Nam hinnus, diminutiuum facit hinnulus, & adiectiuum possessiuum hinnuleus.

Hio, hias. duarum syllabarum, propriè ore aperto spiritum emitto. ἀνέῳγα, χαίνω, gieue) gapen gheeuwen.) baailler.) Plin. libr. 8. cap. 25. Imitat ad hiãdum sui pabuli gratia. Vnde Hiatus, de quo suprà, & hiatio, (χάσμα) Scribitur autem per h, qui hiando maior fit spiritus. nam ab oris sono, cum aperitur os, tractũ videtur. Vnde & pro sponte, vel aliqua vi externa aperiri siue scindi ponitur: vt ligna hiant ariditate, & tellus æstu. Salustius lib. 4. Atq; hiauit humus multa, vasta & profunda. Et hiare flores dicuntur, cum aperiũtur. Propertius libr. 4. Nec flos vllus hiat pratis, quin ille decenter Impositus fronti langueat ante meæ. Et hiare orationem dixit Quintil. lib. 8. cap. 6. quæ malè coniuncta concinnataq; est. Per translationem, significat mirari, dubitare, stupere. Verg. li. 6. Incertus clamor frustratur hiantis. Idẽ, Hinc plausus hiantum Per cuneos geminatus enim plebisq; patrumq;. Inde formãtur hisco. scis. inchoatiuũ (sed hiasco facere debuit.) & hiato iteratiuum, & compositum inhio, de quo alibi.

Hippacen, vocant caseum equinum, ἱππάκη. Hippocrates scribit inuentum Scytharũ hippacen, ex equino lacte. In ligna (inquit) caua infundunt, id deinde obturbant, innatantem spumam butyrum vocant: id quod fidit, hippacen: id quod in medio subsistit, serum.

Hippaco,cas,penult.prod. significat animum celeriter duco, vt inquit Festus; ab equi halitu,qui est supra modum acutus.

Hippagium,(ἱππαγωγία) equorum vectio.

Hippago, ginis. genus nauigij, conuehendis equis aptum, quod à Iulio Polluce ἱππαγωγὸς dicitur. Liu.lib.4.cap.5.Decad.Quinq; & triginta naues, quas hippagogas vocant,ab Elea profectæ.

Hippagogeus,(ἱππαγωγεὺς) legitur pro instrumento quo lapides expoliuntur.

Hipparchus,(ἵππαρχος) magister equitum. Quo nomine dictus est quidã celebris astrologus, qui, vt Columella author est, prodidisse fertur, tempus fore,quo cardines mundi loco mouerentur.

Hippasos,vnus ex centauris.

Hippe,Chrionis centauri filia fuit,quę cum in monte Pelio sese venando exerceret,grauida facta est, & ob id patris indignationem timens, deorum miseratione in equam conuersa est, & in cœlum translata.Nonnulli eam vatem esse dixerunt, sed quia deorum consilia hominibus patefecisset, in equam esse conuersam.

Hippeas,genus cancrorum dicunt, hoc est equites, quoniam tantæ velocitatis sunt, vt vix apprehendi possint.

Hippei,cometæ, qui iubas equinas habent, celerrimi motus,ab equis dicti.Plin.lib.2.ca.25.

Hippenemia,oua sunt earum gallinarum, quæ vento concipiunt. Varro De re Rust.libro.2.cap.1. Quædam èvento certo tempore concipiũt equę, vt hic gallinæ quoq; solent, quarum oua hippenemia vocant.

Hippiades, statuæ mulierum equestres appellabantur,cuiusmodi fuisse videntur Amazonum, quas mortalium primas equum scandere ausas, Lysio oratori creditur.

Hippias,philosophus Græcus,q audiente penè tota Græcia gloriatus est, nihil esse vlla in arte rerum omniũ,qđ ipse nesciret. vnde factũ est, vt omniscius à nonnullis diceret. De quo Apul. At Hippias de numero sophistarum est, artium multitudine prior omnibus,eloquẽtia nulli secundus. ætas illi cum Socrate,patria vel genus ignoratur.

Hippice,herba est,de qua Plin.lib.25.cap.8.Scythicam herbam in ore habentes,famem sitimq; non sentiunt. Idem præstat & hippice, dicta quòd in equis eundem effectum habeat.

Hippion Argos,quod Achaicũ dicebatur,Peloponnesi vrbs,& ab equis deduci videtur.

Hippo, (ἱππώνιον) oppidum Locrorũ in Brutijs. Et Hippo,(ἱππὼν) generis masc.nomen duarum vrbium. Vnus aquis circundatus,& madens palustri solo: alter basilicus, id est regius. De quo Silius, Et vaga, & antiquis delectus regibus Hippo. Ab equo nomen vrbi datum videtur. Nam & stabuli deam, Hipponen vocari tradit Apul.libr.3. Metamorph.

Hippoboros,(ἱπποβότος)equorum pastor.

Hippocampæ, (ἱππόκαμπαι) equi marini effigie in piscium caudas desinentes,à flexu caudarum quæ piscosæ sunt.Plin.Hippocampinus cinis alopecias tollit: καμπὴ enim flexura dicitur.

Hippocentaurus,equi stimulator. Quidam volunt Hippocentauros filios esse centaurorum,quod & Diodorus ait,Fabula ex eo nata,quòd primi equitare ausi sunt, veluti hippos,id est,equus, & homo,copulati essent. Claud.Cæsar scribit,Hippocentaurum in Thessalia natum, eodem die interijsse.Plinius refert se vidisse Hippocentaurum in melle allatum Claudio principi ex Ægypto. De hoc etiam in Centauri.

Hippocomi, (ἱπποκόμοι) mangones,ab equis componendis, colorem fuco, robur inani sagina, vt ait Quintil.mentientes.

Hippocrates,(ἱπποκράτης) pen.corr.nomen medici excellentissimi. Hic vir diuina sciẽtia dicebat coitum,morbum esse, comitialem leuiorem.

Hippocrene,(ἱπποκρήνη)pen.prod.fons in Bœotia, iuxta quem est Aganippe, nõ procul ab Helicone monte, dum Cadmus equestri exploratione inquirit,quænam loca insedisset,caussam dedit poẽtis,vt diuulgarent Hippocrenem vngula volantis equi natum fuisse.Nam hippi,equi,crene fons dicitur.Et inde equus pegasus,à fonte q Græcè κρήνη dicitur,vocat. Hic fons caballinus etiã appellatus est,& ex eo qui hausissent, protinus fieri poẽtæ,& diuino furore afflati credebantur.

Hippocrenides,(ἱπποκρηνίδες)Musæ,dictæ ab Hippocrene fonte.

Hippodame,es.pen.cor.& Hippodamia,miæ.(ἱπποδάμεια) pen.produ. filia Oenomai regis Elidis & Pisarũ, de qua Ouid.lib.Heroid.Venit vt in Phrygios Hippodamia sinus.Verg.lib.3.Georg.Hippodameq; humeroq; Pelops insignis eburno.

Hippodamus,pen.pro.bellicosus,equorũ domitor.

Hippodromus,pen.cor.via lata,per quã etiã multi equi possunt vnà currere. Est autẽ hippodromus, inquit Budæus in Pandect.equorum curriculum, in quo de pernicitate certatur citra pugnæ simulacrum: & à cursu equorũ dicitur.nam ἵππος equũ significat,& δρόμος,cursum.Plau.in Cistel.Dico ei,quo pacto eam ab hippodromo viderim Herus lem filiam nostram sustollere.

Hippoglotios,herba,quã alij Daphnen,alij Carpos phyllon,& Alexandrinã vocãt.Plin.lib.15.ca.30.

Hippolapathum,(ἱππολάπαθον) herba lapatho satiuo maior, candidiorq;, ac spissior, vide Plinium libro.20.cap.21.

Hippolytus,(ἱππόλυτος) pen.corr.nomen viri, ἀπὸ τοῦ ἵππου & λύω. Hic Thesei,& Hippolytæ Amazonis filius,Virbius dictus fuit. qui dum cœlibẽ ducens vitã sese venatu exerceret, & constãti animo sperneret mulieres,à Phædra nouerca,absente patre,amatus est. cuius turpi desyderio cum obtemperare noluisset,redeunte patre,a adulterij ei crimẽ nouerca obiecit. quamobrem Theseus in furorẽ versus,de filij nece cogitauit.Quod metuẽs Hippolytus,cõscenso curru fugam arripuit. Sed dum phocæ,quæ tum fortè in littus exierant æquoris, equorum & rotarũ strepitu perterritæ, sese in mare præcipitarunt,cum exterriti equi per scopulos ac saxa traxere tanto impetu,vt compagibus dis-

solutis,infelicem iuuenē loris implicitū discerpses rint. Hunc posteà Æsculapius reuocauit ab inferis,& pristinæ incolumitati restituit. Hippolytus verò,relicta terra Attica, in Italiam venit, ne patris iram rursus experiretur,& se Virbium appellari iussit,quòd bis vir fuisset.Non longè à Roma oppidum ædificauit,quod à nomine acceptæ coniugis,Ariciam appellauit. Sed hanc fabulam esse constat,vt inquit Plato in Cratylo. Fuit quoque hoc nomine qui in Danielem,& prouerbia Solomonis lucubrationes scripsit Suid.

Hippomachia,pen.prod.pugna equestris.

Hippomanes,pen.cor.generis neutri,secundū Priscianum.Componitur ab ἵππος & μανία. Et à diuersis diuersè exponitur. quidam enim dicunt esse fruticem,seu herbam,quam si equi comedunt,insaniunt,& in furorē vertūtur. Seruius scribit esse virus, ex equarum inguinibus defluens,quo tempore feruntur in amoris furorē,quod in humana viscera descendens, furorem facit.Vergil.libro.3. Georg.Hinc demum hippomanes,vero quod nomine dicunt Pastores, lentum distillat ab inguine virus.Sic Colum.lib.7.qui scribit,Maximè itaque curandum est, vt tam fœminis quàm admissariis desyderātibus, coēundi fiat potestas, quoniam id præcipuè armentū si prohibeas,libidinis extimulatur furiis.Vnde etiam veneno inditū est nomen ἱππομανὲς, quòd equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat. Plin.verò lib. 28.ca.11. & libr. 8.cap.42.asserit esse carunculam in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro, quam statim edito partu mater è fronte dentibus cōuellit.Quòd si quis prius abstulerit,ipsum pullum mater non est amplius amatura,nec ad vbera eum admittit. Vergil.Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus Et matri præreptus amor.Hac caruncula mulieres medicamenta componentes, vertere homines feruntur in furorem.

Hippomarathrum, (ἱππομάραθρον) herba est foliis marathro maioribus,& gustu acriore.Succus auribus instillatur, vermiculosq; in iis necat. Alii Myrseneum vocant.Plin.lib.20.cap.23.

Hippona, (ἱππόνη) dea erat, quā stabularii maximè colebāt, cuiusq; effigies in stabulis locabaš. Apul. lib.2.Metam.Respicio pilæ medio, q̃ stabuli tras bes sustinebat. In ipso verò meditullio Hipponæ deæ simulacrū residēs ædiculæ,quod accuratè corollis roseis quidem recentibus fuerat ornatum.

Hipponax,nomē est poëtæ, à quo iambicū Hipponacticum,seu Hipponacteū, quod & scazon dictū est,nomen sortitū videtur. Cic.in Orat.Senarios verò & Hipponacteos effugere vix possumus: magnam enim partem ex iambis nostra constat oratio De eo vide Plin.lib.36.cap.5.

Hipponomos,penultima correpta, equorū pastor, quasi lex equorum.

Hippophorbos,(ἱπποφορβὸς) equorum pastor.

Hippopodes, populi in Oceano Scythico, qui teste Solino,humanā vsq; ad vestigium formā tenent, sed in equinos pedes desinunt.

Hippopotamus,(ἱπποπόταμος)pen.cor.quasi equus fluuialis, seu aquaticus: animal in Nilo præcipuè nascens, binis vngulis, quales sunt bobus, dorso equi & iuba,& hinnitu, cauda obtorta, dentibus aprorum aduncis.huius meminit Budæus in Pan. & Plin.lib.8.cap.25.

Hippos, ἵππος, Latinè dicitur equus, à quo multa deducūtur. Hipposelinum,(ἱπποσέλινον) apii herbę species,in siccis nascēs,qua equi libēter vescuntur. Plin.lib.20.cap.12.Dioscorides lib.3.cap.75.

Hippotelę (ἱπποτῆλαι) pulli asinorū.vide Equuleus.

Hippotoxotæ,(ἱπποτοξόται) dicti sunt equestres sagittarii,vt est apud Cæsarem lib.Comment.3.

Hippuris, (ἱππουρὶς) herba, à latinis Equisetū dicta, & cauda equina interpretatur.Plin.lib.16.cap.13. vide Equisetum.

Hippus,fluuius est Moscorū,in Phasim defluens.

Hir,hiris,(θέναρ) secundum Charisiū,sed indeclinabile secundū Probum,significat volam manus,id est,palmam: ab hæreo,quoniam palmis aliquid capientes,maximè illi rei inhæreamus.

Hira,(ἠκολίον) cuius diminutiuum est hilla,intestinum, quod ieiunum vocant.

Hircipili,(λασιότριχες) pen.cor. dicuntur homines, qui pilos duros habent.

Hircosus,sa.sum.quod hircinum odorem olet. τραγομάσχαλος,κινάβρας. Persius:Hic aliquis de gēte hircosa centurionū. Idē:Dixeris hæc inter hircosos centuriones,id est,rusticos olidos,& omnis nitoris expertes,inquit Budæus.

Hirquitalli,pen cor.pueri ad libidinem accedentes, à libidine hircorū dicti,τραγίζοντες. Nam (authore Censorino) hoc fit secunda annorum hebdomade,vel incipiente tertia,vox crassior fit,& inæquabilis,quod antiqui Latini dicūt hircquitallire. Et inde ipsos putant hircquitallos appellari,quòd tunc corpus hircum olere incipiat. Hic fœtor etiā caper & tragos dicitur. Catullus: Valle sub alarum trux habitare caper. Martialis: Inde tragos, celerésque pili mirandaq; matri Barba. Fœtorem alarum hircum vocamus, quæ omnium partium nostri corporis maximè malè olent,propterea quòd immobiles habentur. Vnde Horatius: Cubat hircus in alis.Hoc Aristoteles lib.7.De animalibus appellat τραγίζειν, quod Latini caprire dicunt.

Hirquus,per c,& q,est angulus oculi, κανθὸς. Vergilius:Nouimus,& qui te transuersa tuentibus hircis. Interdum ponitur pro eo, qui in obliquum respicit: ab hirquis oculorum angulis, propterea quòd libidinis appetitu sæpe aciem ad hircquos capræ retorqueant.Interdum ponitur pro fœtore,qui sub alis fit. κινάβρα.

Hirculus, nardi species est. ob odoris grauitatem sic dicta.τράγος.Vide Hermolaum in caput sept. libro primo Dioscor.

Hircus,pen,cor.caper,caprarum admissarius, τράγος. eyn bock) vng bouc.) Et non dicitur hircus, nisi postquam coire fœtereq; cœperit. Hinc Hircinus,a.um.pen prod.nomē possessiuū, τραγισκός.Apulei.Homo sordibus,& hircina libidine fœtens.Pli.lib.12,cap.17.In pellibus hircinis.Plau.

in Pseud. Heus tu qui cum hircina stas barba, responde qd' ego. Hirci Cyniphij, dicunt à flumine Aphricæ, quod Cyniphis, siue Cyniphos vocatur.

Hirnea, æ. vasis genus. Cato De re Rust. cap. 81. Indito in hirneam fictilem.

Hirrire, proprium est vocis canis rabiosi. ἀγάζειν.

Hirsutus, penul. producta, ab horreo, & seta dicitur, quasi horrens setis, setosus, horridus. (λάσιος) rauch, harechtig) rou, haerachtich) velu.) Martial. libro. 10. Hirsutis ego cruribus, genisq́, Os blæsum tibi, debilisq́ lingua est. Vergil 7. Eclo. Stant & iuniperi, & castaneæ hirsutæ. Plin. lib. 20. ca. 9. eius comparatiuum protulit: Folia habet bina, parua, rotunda, plantis oleris similior, candidior satiua, & hirsutior.

Hirtus, idem quod Hirsutus. λάσιος. Vergil. libro. 3. Georg. Hirtasq́ capellas. Plin. lib. 11. cap. 37. Hirtus setis musculus marinus. Colum. lib. 10. Talis humus vel parietibus, vel sepibus hirtis claudatur. Hirta corpora. Plin. lib. 7. cap. 2. Hirtæ oues. Varro De re Rust. lib. 2. cap. 2.

Hirudo, penult. prod. sanguisuga, ab hærendo carni dicta. βδέλλα. eyn egel) vng sansue.) Horatius: Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Plinius: Hirudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem vsus est. Hirudo ærarij, per translationem, hoc est exhaustrix. Cic. ad Att. libro. 1. Accedit illud, quòd illa concionalis hirudo ærarij, misera & ieiuna plebecula me ab hoc magno vnicè diligi putat.

Hirundo, auis notissima (χελιδών.) eyn schwalb) een swaleme.) vne harondelle.) dicta hirundo, quòd vere ad nos transeat. Plin. libro. 10. cap. 2. Abeunt & hirundines hybernis mensibus, sola carne vescens auis ex ijs, quæ aduncos vngues nõ habent: sed in vicina abeunt, apricos secutæ montium recessus, inuentæq́ iam sunt ibi nudæ, atque deplumes. Plautus in Asin. Dic igitur me te anaticulam, columbam vel catellum, Hirundinẽ, &c̃.

Hirundininus, a. um, vt Hirundininus nidus, apud Plautum in Rud. Et Martialis libro. 11. In nido seges est hirundinino. Hirundininus sanguis, Plinius libro. 30. cap. 14.

Hisciacus, qui nimium oscitat. Χασμώδης. Cato De re Rust. cap. 123. Vinum ad hisciacos sic facito: de iunipero materiã semipede crassam condito minutim, tum feruefacito cum congio vini veteris.

Hisco, scis. inchoatiuum ab hio, hias. (χαίνω, διαίρω.) Et est propriè oris humani cum videlicet præ somno aut tædio os aperiunt homines, quod & oscito dicitur. Sed inter hiare & hiscere hoc interesse puto, q hiare, sit patentem esse: hiscere verò, patescere, id est, patefieri. Ouid. Hiscere nanq; tibi terra negãda foret. Quãdoq; etiã hiscere, est submisse loqui, siue os ad loquendum aperire. γρύζειν. Plaut. Ne hiscere quidem audet, id est, os aperire. Verg. lib. 3. Vix pauca furenti Subijcio, & raris turbatis vocibus hisco. id est loquor. Quandoq; mirari, & dubitare. χασμᾶσθαι. Næuius: Hiscit, dubius est, quid agat. Huius composita sunt, Dehisco & Fatisco.

Hismaelitæ, (ἰσμαηλῖται) penultima producta, populi sunt, qui nunc Saraceni dicuntur, ab Hismaële sic nominati. hi per totam habitant solitudinem. De quibus puto, & poëtam dicere, Latéq; vagantes Barchæi.

Hispalis, (ἴσπαλις) penult. cor. ciuitas Hispaniæ, quæ nunc Sibilia vocatur. Ex hac ferunt Auicennam medicum originem traxisse.

Hispania, ἱσπανία, ἰβηρία, σπανία. regio Europæ, quæ à montibus Pyrenæis incipiẽs, per columnas Herculis circuiens, vsq; in Borealem Oceanum protenditur, ita, vt omnia in eo circuitu ad Hispaniã spectent. Decem milibus stadijs (vt Apianus scribit) eius latitudo commensuratur. Longitudo prorsus eadem esse videtur. Terra frumenti, vini, olei, auri, gemmarũ, metallorumq́ ferax. Ex qua etiam bellicosissimi viri, ac velocissimi equi procreantur. Refert Varro in Hispanijs equas ex vento concipere, quòd cursu tam veloces exstãt, vt merito ex ventis concepti equi ferantur. Sunt qui Hispaniam diuidant in vlteriorem scilicet, & citeriorem. Citerior eadem Tarraconensis, ad Pyrenæa vsq; iuga protenditur. vlterior, in duas per longitudinem prouincias diuiditur: hoc est, Beticam, & Lusitaniã. Alij dicunt Hispaniam sex habere prouincias, Tarraconensem, Carthaginensem, Lusitaniam, Galatiam, Beticam, & Tingitanã. In ea quatuor magna flumina sunt, Betis, Minius, Iberus, & Tagus, qui aurum trahit. Hæc regio primò Iberia, ab Ibero fluuio, postea ab Hespero Atlantis fratre, Hesperia (ἑσπερία) vltimo ab Hispali, quæ hodie Sibilia dicitur, Hispania dicta est. Ab Hispania Hispanus, & Hispaniensis fiunt: sicut à Sicilia, Siculus & Siciliensis: à Roma Romanus, & Romanensis: à Sardis, Sardus, Sardensis: à Corinthus, Corinthius, & Corinthiensis. Sed qui in Hispania natus est Hispanus, ἴβηρ, dicitur: Hispaniẽsis, qui alibi ortus in Hispania versatur: hoc est qui licet in Hispania sit, nõ tamen ex Hispania est. Vnde Hispanienses vocamus negotiatores, qui in Hispania negociãt. Liu. exercitus Hispanienses appellat Romanos, qui erãt in Hispania cũ prætoribus. Plin. lib. 13. Cæsar Hispaniẽsi triumpho Chiũ, & Falernum dedit, cum in Hispania bellum aduersus Romanos, non Hispanos gesserit.

Hispidus, penulti. correpta, setosus, horridus. λάσιος. Vergilius: Cui laterum tenus hispida nantis Frons hominem præfert. Plin. libr. 16. Continentur hispido calice. Hispidus aspectu, apud eundem lib. 22. cap. 6.

Hister. vide in dictione Histriones.

Historia, ἱστορία, συγγραφὴ, ἀφήγησις) Latinè narratio, & rerum gestarum expositio. Propriè tamen est earum rerum, quibus gerendis interfuit is, qui eas narrat. Vnde nomen habet ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν, quod spectare, vel cognoscere significat. vide in Annales. Plautus in Men. Quin nos hinc domum Redimus: nisi si historiam scripturi sumus. Cic. 4. Acad. Sanè doctum hominem, vt indicat ipsius historia scripta Græcè. Vnde Plinius De naturali historia, id est, de expositione rerum naturalium

& Aristot. De historia animal. scripsit. Quintilianus Historicum, id est, expositiuum dixit. Seneca in Naturalibus dixit historicam linguam, id est, expositiuam. Historiam Cice. alijs vocabulis vocat, Memoriam publicam, Memoriam rerum veterum, Commemorationem antiquitatis, Monumenta rerum veterum, Monumenta temporum, locorum, hominũ, rerum gestarum, Omnium secretorum memoriam.

Historicus, historiarum scriptor, λογοποιὸς. Cice. pro Murena: Tua verò nobilitas Serui Sulpitij, tametsi summa est, tamen hominibus literatis, & historicis est notior: populo verò & suffragatoribus obscurior. Idem in Top. Philosophi, poëtæ, & historici. Historicus. ca. cum. vt. Historicum genus. Cic. De claris orat. Non tam historico, quàm oratorio genere perscripsit. Historialis. le. quod ad historiam spectat. Plin. lib. 16. ca. 33. Trahiturq; etiam in picturas opere historiali.

Histricus. ca. cum. (ἰστρικὸς) pen. cor. quod ex Histria est, sicut & Istrio, Plau. in Pœn. Pro imperio Histrico. Idem: Imperator histricus histrio nominetur. Hinc formauit diminutiuum Hieron. contra Ruf. Si histriculæ & liuidæ mentis hominem à me submoueo, & ad vnum stipitem cuncta iacula dirigo, qui vulnera sua patitur in multos.

Histriones, (ὑποκριταὶ, μῖμοι) artifices ludiones, qui personati in scenis fabulas agunt: ab Histria regione, ex qua primum venisse, indeq; nomen sortitos esse, asserit Festus. cui refragantur Liuius Valeriusq; , scribentes nomen histrionibus fuisse inditum, quia Hister Thusco verbo ludio vocabatur. Cic. 4. Tusc. Aguntur ista præclare, & ab oratore quidem melius (si modò est orator) quàm ab vllo histrione. Idem De orat. Roscius & Æsopus histriones clari.

Histrionia, æ, vel Histrionica. æ. ars ipsa. Plau. in Am. Quasi verò nouum Nunc proferatur, Iouem facere histrioniam.

Histrionicus. a. um. quod est histrionis, seu quod ad histrionem pertinet. ὑποκριτικὸς. vt ars histrionica, histrionicæ vestes.

Histrix. cis. (ὕστριξ) pen. corr. animal ex erinaceorum genere, sicut docet Plinius lib. 8. cap. 35. Calphurnius: Venit & hirsuta spinosior histrice barba. Habet tergus spinis hispidum, quas tensa cute plerunq; laxatas voluntaria iaculatione iacit. Vulgò dicitur porcus spinosus. latet æstate, & de cauernis prodit hyeme.

Hiulco. cas. aperio χαίνω. Catu Æstus hiulcat agros.

Hiulcus, fissus, fatiscens. κεχηνώς. Verg. Hoc vbi hiulca siti findit canis æstifer arua. Cicero de Orat. Nec asper verborum concursus sit, ne'ue hiulcus. Diomedes Hiulcos versus appellat exiles, & quasi in media parte hiantes, ἐπισυναφμένοι. Hiulca oratio, (λόγος ἐπισυναφμένος) dissoluta, nec satis diligenter coagmenta. Hiulcè, aduerbium. Cicero de Orat. Ex quo sic locutum esse eius patrem iudico, sic maiores, non asperè, vt ille quem dixi: non vastè, non hiulcè, sed pressè, & æqualiter, & leniter.

H ANTE O.

Hoc, (τοῦτο) quandoq; pro hic ponitur. Cic. in Verr. Etsi hoc nescio quid est, nugatorem sciebant. id est, hunc. Teren. in Phorm. Hoc nihil est Phædria, Ilicet. id est, hic. Quandoque pro huc. Vergi. 4. Hoc tunc omnipotens cœlo demittit ab alto. Hoc caussæ est iudices, quod in agro, &c. pro id est in caussa. Cice. 5. Verr. Hoc literularum exaraui, Idem ad Attic. lib. 12. Idem ad Attic. lib. 1. Nouũ est in lege hoc, vt qui nummos, &c. Hoc oneris mea caussa suscipe, Idem ad eundem lib. 15.

Hodie, quasi hoc die. τήμερον. heut) huydẽ) auiourdhuy) Hodie, pro nunc. Plau. in Asin. Censen'tu illũ hodie primum ire assuetum in ganeum? Teren. in Eun. O populareis, ecquis me viuit hodie fortunatior? Hinc Hodiernus. a. um. vt hodiernꝰ dies. Cic. in Catil. Neq; à nobis ante hodiernum diem collocatũ est. Idem: Vt cum hodierno mane per forum meo iussu, & coniurati, & eorum iudices in ædem Concordiæ ducerentur, &c.

Hododocus, latro, & viaru obsessor, ab ὁδὸς & λίχω (μαι.

Hodœporicum, ὁδοιπορικὸν, liber aliquod iter describens. Hoc & itinerarium Latinè dicitur.

Hodœporus, (ὁδοιπόρος) viator dicitur.

Holocaustosis, (ὁλοκαύστωσις) idẽ significat quod holocaustoma.

Holcus, herba quæ & Aristida dicitur. Plin. lib. 27. ca. 10. Holcus in saxis nascitur: aristas habet in cacumine tenues, culmo quale oleum restibile. Hæc circa caput alligata, vel circa lacertũ, educit è corpore aristas. hanc quidam ob id aristidam vocant.

Holocaustum, (ὁλόκαυστον) propriè hostia quæ detractis extis integra aræ imponebatur, quasi ὅλον καυστὸν: id est, totum combustum, aut totum igne absumptum: καῦσις enim incensio, ὅλον totum. Dicitur & Holocaustoma. matis. ὁλοκαύτωμα: & holocaustomatum, pro sacrificio.

Holographum, (ὁλόγραφον) pen. cor. totum scriptũ, testamentum qđ totum testatoris manu scriptum est. Hieron. contra Rufin. Quæ Epistola holographa tenetur ab ijs, ad quos perlata est.

Hololampus, (ὁλόλαμπος) totus flammeus.

Holopachion, (ὁλοπήχιον) integer cubitus.

Holor, (quod quidam à Græco deducunt, quasi ὅλος λευκός, hoc est, totus candidus) cyn schwaen) vng cygne) auis est alba, ansere maior, vocẽ argutam habens. hanc κύκνον dicũt Græci. Hinc holorinus. na. num. pen. prod. κύκνειος. Vnde vox holorina, color holorinus. Plin. lib. 37. cap. 10. Gasidanẽ Medi mittunt coloris holorini veluti floribus sparsam. Vergil. Cuius holorinæ surgunt à vertice cristæ. Idem: Sed argutos inter strepere anser holores. Ouid. Ad vada Meandri concinit albus holor. scribitur etiam sine h.

Holos, (ὅλος) Latinè totus dicitur. Hinc deducuntur multa.

Holosathron, (ὁλόσαθρον) vndiq; quassatum.

Holoserica, (ὁλοσηρικὰ) pen. cor. tota serica. Vt vestis holoserica apud Lampridium, quæ à serica, & subserica distinguitur.

Holosteon, (ὁλόστεον) herba, quæ dicitur tota ossea, cum tamen careat omni duritia.

Holus, aliàs Homolus, (ὅμολος) pen. correp. mons Thessaliæ.

Homeromastix, (ὁμηρομάστιξ) dicitur Homeri flagellum: cognomentum, quo Zoilus quidam Homeri oblocutor cognominatus est, qui scripta sua contra Iliadē & Odysseam Homeri comparata, in Alexandriam veniens, Ptolemęo regi obtulit. Sic Vergiliomastix, Vergilij æmulus: mastix enim Latinè flagellum dicitur. Vnde Comici, verberones mastigias identidem appellāt. quod planè nomen omnibus detractoribus accommodatum est. Plin. Vt obiter caueam istos Homeromastigas: ita enim carptores suos nominat. Et oēs obtrectatores mastiges dicuntur, addito nomine eius, cui obloquuntur, vt Ciceromastix.

Homerus, (ὅμηρος) pen. prod. nomen poëtæ Græci excellētiss. qui fuit ante Romam conditam annis circiter centum sexaginta, vt Cornelius Nepos in libris Chronicorum tradit. Hic fuit cæcus, & ob id Homeri nomen sortitus est, cum prius Melesigenes diceretur. Cumæi nanq; & Iones captos oculis ὁμήρους appellant, quòd homeris, id est, itineris ducibus, egeant. Hinc cæcutiens Mæonius nuncupatur à Martiano libr. 1. De Nupt. Philologiæ: Cæcutientis Mæonij suauiloqua senectus. Petrarcha in Bucol. Cæcumq; senem, sed multa videntē. Ab hoc Homeridæ (ὁμηρίδαι) familia apud Chios illustris fuit, vt inquit Hellanicus.

Homicida, pen. prod. qui hominē necat. ἀνδροφόνος, αὐτόχειρ. eyn todtschleger) een dootslager) tueur de gens, meurtrir) Quintil. li. 7. ca. 4. An qui se interfecit, homicida sit. Quod interdum cum laude dicitur, pro viro forti, qui multos in bello occiderit. Vnde Horatius dixit homicidā Hectorem laudabiliter, & aliter quàm vulgò dicitur.

Homicidium, hominis necatio. ἀνδροφονία, μιαιφονία. eyn dootslach) homicide.) Plin lib. 18. cap. 3. Suspēsumq; Cereri necari iubebāt grauius, quàm in homicidio conuictum.

Homilia. (ὁμιλία) pen. cor. dici potest colloquium, vt sermo ad populum: ὁμιλέω sermocinor, colloquor, conuersor.

Homiliaticus. ca. cum. (ὁμιλητικός.) Hieron. ad Heraclium Quem laborem idcirco suscepimus, ne pulsatæ quæstiones, & relictæ (quod homiliatico dicendi genere ab illo sæpe fieri assolet) Latino lectori fastidium generarent.

Homo, ἄνθρωπος, ἀπὸ τοῦ ἄνω θρεῖν: eyn mensch.) vt Varro ait, ab humo deductus est, quod humo natus sit. vel ab ὁμονοέω concordo, & consentio. Est enim homo omnium animalium maximè sociabilis, definiturq; sic: Animal rationis capax, morti obnoxium. Terent. in Eunu. Illum'ne obsecro inhonestum hominem, quem mercatus est here? Vbi Donatus: Opportune hominem dixit, tanquam incerti sexus. Sulpitius ad Ciceronē in Epist. Fam. lib. 4. In vnius mulierculę animula si iactura facta est, tantopere commoueris? Quæ si hoc tempore non suum diem obijsset, paucis pòst annis tamen ei mo-riendum, quoniam homo nata fuerat. Sensus: Quoniam ea nata fuerat homo, id est, humana sorte, & conditione: quasi dicat, mortalis. Eadē ratione dici potest, ea nata erat animal. Ab eo fiūt diminutiua, Homulus, Homullus, Homunculus, & Homuntio. ἀνθρωπίσκος, ἀνθρώπιον, ἀνθρωπάριον ἀνθρωπισκάριον. Cic. in L. Pis. Sed quoniam prętes rita mutare non possumus, quid cessat hic homullus ex argilla & luto factus Epicureus dare hæc ꝑs clara præcepta sapientiæ, clarissimo & summo imperatori genero suo? Idem. 1. Tusc. Sed vt homunculus vnus è multis. &c. Teren. in Eunu. Ego homuncio hoc non facerem?

Homocapni, (ὁμόκαπνοι) qui ad eundem fumū, hoc est ignem, vitam ducunt.

Homœomeria, similitudo partium. Lucret. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriā. Seruius super illud Verg. 4. Æne. Exoriare aliquis nostris ex ossibus vltor. Secundum, inquit, Anaxagoram, qui homœomeriam dicit: id est, omniū membrorum similitudinem esse in rebus creandis: id est, ex ossibus, ex sanguine, ex medullis. nam omnia pro parte sui transeunt in procreationem.

Homœoptoton, (ὁμοιόπτωτον) similium casuum, vel (vt inquit Cice.) similiter cadens. ὅμοιος similiter, πτῶσις casus. Quod fit, cū diuersę dictiones in similes casus exeunt. Dicitur & homoptoton, quasi similium casuum, vel similiter cadens. Sal. Maximis ducib᷒, fortibus, strenuisq; ministris. Ennius: Mœrentes, flentes, lachrymantes, & miserantes.

Homœosis, (ὁμοίωσις) tropus qui similitudo interpretatur, cum ex similitudine alicuius cogniti deueni mus in similitudinē incogniti. Huius tres sunt species, icon, parabola, & paradigma.

Homœoteleuton, & Homoteleuton. (ὁμοιοτέλευτον) similiter desinens. Figura, cum plura verba in eandem vocē finiunt: vt, abijt, discessit, euasit, erupit.

Homogalactos, (ὁμογάλακτος) collactaneus.

Homogenes, (ὁμογενὴς) pen. cor. cōsanguineus, eiusdem generis. Vnde & Homogenium.

Homoglossus, (ὁμόγλωσσος) eiusdem linguæ.

Homographia, (ὁμογραφία) æqualis vel similis scriptura, vel pictura.

Homoleum, pilei genus, quo Veteres vtebantur.

Homologia, (ὁμολογία) confessio, pactum, assensus.

Homonœa, (ὁμόνοια) proprium mulieris, quo significatur concordia. de qua extat Epigramma,

Tu qui secura procedis mente, parumper
Siste gradum, quæso, verbaq; pauca lege,
Illa ego quæ claris fueram prælata puellis,
Hoc Homonœa breui condita sum tumulo.
Cui formam Paphiæ Charites tribuere decoram,
Quam Pallas cunctis artibus erudijt.
Nondum bis denos ætas mea viderat annos,
Iniecere manus inuida fata mihi.
Nec ꝓ me queror hoc, morte est mihi tristior ipsa,
Mœror Athimeti coniugis ille mei.
Sit tibi terra leuis mulier dignissima vita,
Quæq; tuis olim perfruerere bonis,
Si pensare animas sinerent crudelia fata,
Et posset redimi morte aliena salus.

Quam

Quantulacunque meæ debentur tempora vitæ,
Pensarem pro te chara Homonœa libens.
At nunc quod possum, fugiam lucemque deosque,
Vt te matura per Styga morte sequar.
Parce tuam coniux fletu quassare iuuentam,
Fataque mœrendo sollicitare mea.
Nil prosunt lacrymæ, nec possunt fata moueri.
Viximus, hic omneis exitus vnus habet.
Parce, ita non vnquam similẽ experiare dolorem,
Et faueant votis numina cuncta tuis.
Quod mihi præripuit Mors immatura iuuentæ,
Id tibi victuro proroget vlterius.

Homonymon, (ὁμώνυμον) pen. corr. eiusdem nominis, vt inquit Aug. quod fit, cum res quidem plures commune nomen accipiunt, interpretatione verò eiusdem rei separantur. vt homo pictus, & verus, in hoc nanque idem nomen est: sed si ad definitionẽ, vel ad interpretationẽ hominis redeas, inueniuntur ista disparia. Cum enim dixeris, verũ hominẽ animal esse, quod risum capiat, & vim rationis admittat, cum de picto idem nõ possis dicere, necessariò inuenitur disparia. Regulariter autem accipere debemus, omne nomen licet proprium, quod possit esse commune cum cæteris, homonymon vocari, vt Cicero non vnus, sed plures. Alij homonyma dicunt æquiuoca, que vna voce multa significant, vt taurus. Synonyma, vide suo loco. Polyonyma sunt, cum multa nomina vnam rem significant, neque vlla differentiæ nominum redditur ratio, vt ensis, mucro, gladius. Hæc enim cur vnam rem tot significent, nec discerni, nec definiri potest. Heteronyma, à multis æquè nominibus res singulas tenent: verum in his habet rationem diuersitas nominum, vt homo, terrenus, mortalis: homo, ab humanitate: terrenus, à terra in qua cuncta gignuntur: mortalis, à necessitate mortis. Diuiduntur aũt homonyma in duas partes. aut enim fiunt fortuitu, aut hominum voluntate. Fortuitu fiunt, cum quodam casu simile quis alteri nomen accepit. Voluntate, cum similitudo nominis ex industria imponentis affingitur.

Homopathes, (ὁμοπαθὴς) simul patiens.

Homophonos, (ὁμόφωνος) pen. prod. concors, eiusdem linguæ.

Homophylus, (ὁμόφυλος) pen. cor. eiusdem generis, vel tribus.

Homopsychus, (ὁμόψυχος) pen. cor. vnanimis.

Homosipni, (ὁμοσίπυοι, Aristot. 1. Politic.) dici possunt Latinè qui simul sub eodem tecto dormiunt, quod familiarium proprium est.

Homotechnos, (ὁμότεχνος) eiusdem artis.

Homousius, (ὁμοούσιος) consubstantialis, ab ὁμοῦ & οὐσία. Vnde Theologi homousion dicunt Christũ, quòd sit vnius cum patre substantiæ.

Honestas, & Honestitudo, accipiuntur pro ipsa virtute, τὸ καλόν, tugend) eerlicheyt) honnestete.) Est autem honestas, honor perpetuus ad aliquem populi rumore delatus. Honestas, dignitas, decus, laus: cui contrarium est turpitudo. Cice. in Off. In Officio colendo sita est honestas omnis, & in negligendo turpitudo, Idem ad Att. Homo amens, qui ne vmbram quidẽ vnquam τοῦ καλοῦ viderit. Vbi enim est dignitas, nisi vbi est honestas? Idem pro Muræna: Nolite eum antè partis honestatibus atque omni dignitate fortunaque priuare.

Honestissimus, valde honorabilis, ἐπιφανέστατος. Cicero Lentul. Post tuum decessum is dies nobis honestissimus fuit in Senatu. id est, habebatur in magno honore.

Honesto, stas. sæpe vel quasi continuò honorifico. ἐπικοσμῶ, τιμάω. eeren) honnorer) Cicero 1. Offi. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. Idem. 2. Off. Quæcunque igitur homines homini tribuunt, ad eum augendum atque honestandum, aut beneuolentiæ gratia faciunt. Sallu. Sed quòd indignos homines honore honestatos videbã. Huius composita sunt, Cohonesto, quod est simul vel omnes honesto. συνεπικοσμῶ. Cicer. Brut. Quos cohonestatis, in primisque me, si Respublica municipium tuo studio, & diligentia bene admistrata erit. Dehonesto, quod est contrarium suo simplici. ἀτιμάζω.

Honestum, (τὸ καλόν) est quod virtutem probitatemque significat, quo cauetur, ne quid indecorè, effœminatè, libidinosè, turpiter fiat, cogitetur'ue. Iuuen. Participem qui te secreti fecit honesti. Sall. Calumnia paucorum, quibus omnia honesta, atque inhonesta vendere mos erat.

Honestus, (ἔντιμος, ἔντιμος, εὐϛδέσιμος) ehrlich) eerlijck) honeste.) qui onus Reipub. sustinet. Itẽ pulcher. (καλὸς, εὐειδὴς) Terent. in Eun. Ducit secum vnã virginem dono huic, papæ facie honesta. Sic inhonestus, (ἀσχήμων) turpis. Idem in eadẽ: Illũ ne obsecro inhonestũ senem & muliebrem?

Honestè, aduerbium. ehrlich) eerlijck) honnestement,) Honestè fieri dicitur, quod cum decore, & honesto fit. Terentius in Eunucho, Alio pacto honestè quomodo hinc abeam, nescio. Cicero De Amicitia: Quod qui recusarent, quamuis honestè id facerent, ius tamen amicitiæ deserere arguerentur.

Honor, & Honos, (τιμὴ, κλέος) ehr) eer) honneur.) in nominatiuo, & aspiratur secundum Apuleium, vt differat ab onos asinus. Dictus honos ab honesto onere (vt inquit Varro) & honestus, quod onus sustineat Reipub. Ex quibus verbis constat, honus, & honustus aspirationem exigere: cum tamen eruditorum vsus hodie non aspiret. Est autem honor, reuerentia, quam alicui exhibemus in virtutis testimonium, dignitas, ἀξίωμα. Cice. Cæsari Iun. Tu cum ea, quæ es è Senatu sommo cum honore tuo consecutus. Et honor, administratio magistratus. Vnde consulatus & prætura, honores dicitur. & ius honorariũ, ius prætoris. Ouid. li. 1. Fast. Verbaque honoratus libera prætor habet. Et rursus honorũ gradus dicitur, cum honos honori succedit, vt ædilitati prætura, consulatui censura. Aliquando accipitur pro pulchritudine, (κάλλος.) Verg. lib. 1. Et lætos oculis afflarat honores. Et Alibi: Frigidus & syluis Aquilo decussit honorem. Aliquando pro cultura, obseruantiaque, θρησκεία, Idẽ li. 6. Semper honore meo, semper celebra

bere donis. Aliquando pro pudicitia. Idem: Et rapti Ganymedis honores. Aliquando pro hostia, θυσία: vt, Meritos aris imponet honores. Aliquando pro præmio, vt apud Eundem: Ipsis præcipuè ductoribus addit honores. Aliquando pro sepultura: vt, Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes. Aliquando pro amore. Idem: Si quis amatæ Tangit honos animum. Honos præfandus est, & honorē præfari cum dicimus, est loqui cum reuerētia eius, qui audit, quod fieri solet, cum est locutio de aliqua re turpi.

Honorabile, quod est honore dignum. ἔντιμον, ἄξιον τιμῆς. Liuius 4. ab Vrbe: Quinque consulatus eodem tenore gesti, vitaq; omnis consulariter acta, verendum penè ipsum magis quàm honorabilem faciebant.

Honoraria, (Διονύσια) ludi qui à Romanis fiebant in honorē Liberi patris: qui & liberalia dicebantur.

Honorarius, a, um. quod ad honorem pertinet, vt ius honorarium: id est, prætoriū, ab honore prætorū, τιμήσιος. Honorarius arbiter dicitur, quem honoris causa vtraq; pars summum facit suę causæ & controuersiæ iudicem. Cice. lib. 5. Tuscul. Quorum controuersiam solebat tanquam honorarius arbiter iudicare Carneades. Et ludi Honorarij, quos antiqui Liberalia dicebant, vt inquit Festus, Dicti Honorarij, ab honore, videlicet eorum, qui munera ea populo edebant. Honorarium quoque, idem ferè est quod munus præmij cuiusdam loco datum, vt est apud Vlpianum & Iurisperitos.

Honorarium, rij. donū erat, quod consulibus olim in prouincias aduenientibus honoris loco dabatur: qualia hodie principibus suas primum vrbes ingressis porrigi, veluti bene ominandi gratia, solent. Honorariū ob id dictū, quòd honoris causa dabatur, non tanquam debitum exigebatur. Cic. in Pison. Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi, qui honorarij? si quidē potest vi & metu extortum, honorariū nominari. quod cum pleræq; omnes, tum Bœotij, tum Byzantij, Thessalonica sensit. Budæus.

Honorarius tumulus, qui honoris causa erigitur. Suet. in Claud. Cæs. Cæterū exercitus honorariū ei tumulū excitauit: circa quem deinceps statuto die quotannis miles decurreret, Galliarumq; ciuitates publicè supplicarent. Quibus verbis significat cœnotaphiū Druso in Germania extructū, cū corpus eius Romam deuectū esset. Sic vocari possunt hodie, quas repræsentationes in anniuersarijs exequijs vocamus. Budæus.

Honorifico, cas. honorē facio. ἄγω διὰ τιμῆς. Lactā. libr. 7. Vt adorent & honorificent regē magnum.

Honorificus, ca. cum. quod honorē confert. τίμιος. Cic. Cælio: Honorificus in me consul fuit, & suauis amicus. Idem ad Brutum: Decreuit etiam interim, quod quanquam videbatur illi ætati honorificum, tamen erat exercitum habenti necessarium. Honorifica mentio alicuius, apud eundē ad Qu. Frat. Item, Honorifica verba, Honorificum Senatusconsultum.

Honoro, ras. pen. prod. honore afficio. ἔχω ἐν τιμῇ. ehren) eeren) honnorer.) Cice. 1. De Diuin. Amphiaraum autē sic honorauit fama Græciæ, deus vt haberetur. Idem in Philip. Hic me non solum meis laudibus ornat, sed etiam honorat alienis. Honorare aliàs à Cicerone dicitur Honorem habere alicui, Honorem adhibere, honestare. In honore habere, honorem facere, honorem debitum alicui præstare, honore augere, honore amplissimo ornare. Vnde honoratus, qui in honore habetur. ἔντιμος. Cic. lib. 1. Offi. Dicendum est etiam, qualem hominis honorati & principis domū placeat esse. Idem De Senec. Manent ingenia senibus, modò permaneat studium & industria: nec ea solum in claris & honoratis viris, sed in vita etiam priuata & quieta. Huius composita sunt, Exhonoro & Inhonoro, quæ sunt significationis contrariæ suo simplici.

Honorus, ra. rum. quod cum honore est. Vnde Inhonorus, sine honore, ἄδοξος, ἀκλεής. Plin. libr. 5. cap. 30. Aliæq; inhonoræ ciuitates.

Honoratè, aduerbium, cum honore & dignitate. Cice. 11. Phil. Quæ de illo viro Sylla? quæ Muræna? quæ Seruilius? quæ Lucullus? quàm honoratè, quàm honorificè, quàm grauiter sæpe in Senatu prædicauerunt?

Honorificè, aduerbium idem quod honoratè. Cice. 5. Ver. Publicani tractati honorificè sunt. Honorificentissimè. Cicero ad Cælium: In quo admirari soleo grauitatem, & iustitiam, & sapientiam Cæsaris: nunquam, nisi honorificentissimè Pompeium appellat.

Hopisthocomæ, (ὀπισθόκομοι) pen. corr. dicebantur Euboici, qui comam per terga fusam alerēt: sicut Acrocomæ Thraces, qui antias in frontem muliebriter dimitterent.

Hopisthocrepides, (ὀπισθοκρηπῖδες) pen. prod. calceamentum quoddam fœmineum.

Hopisthographi, (ὀπισθόγραφοι) pen. cor. sed vertēdo o tenuē in aspiratam, (nam sine h scribi debet) non specie libellari, sed volumini habiles torqueri à tergo. videntur appellati quoniam vtraq; pagina scripti essent aduersa & auersa, minutis literis & lituris pleni. A quo fortasse liturarios Ausonius poëta eos dixerit. Plin. Jun. Electorumq; cōmentarios centū sexaginta mihi reliquit opisthographos. Alij accipiunt pro eo, quod ita scriptum est, vt legi posteà non possit, nisi librarijs describendū mandetur. Alij pro charta deletili siue palimpsæsto posse capi existimant: quia Vlpianus de bonorum secundum tabulas possessione differēs, Chartę (inquit) appellatio, etiam ad nouam chartam refertur, & ad deletitiam. proinde si in hopisthographo quis testatus sit, hinc peti potest bonorum possessio.

Hopisthophylaces, (ὀπισθοφύλακες) vocabantur, qui in prælijs terga custodiebant.

Hopisthotonus, (ὀπισθότονος) dicitur, cum caput scapulis annectitur.

Hora, (ὥρα) ein stund) een huere) heure.) tempus dicitur, id est, quancunq; æternitatis partem, siue annum,

annum, siue diurnum, siue nocturnum spacium significet. Hinc Horæ, (ὧραι) deæ, quæ quatuor anni temporibus præsunt, vt Homero placet, & aulæ cœlestis custodes: & ab Ouidio deæ celeres appellantur, solisq; ministræ, quia ex solis cursu horæ constant. Vnde & à sole nomen acceperunt, qui apud Ægyptios horus dicitur. author Macrobius. Diomedes, Horas ex Ioue genitas refert. Et quatuor anni tempora, hyems, ver, æstas, autumnus, horæ dicuntur: item partes ipsę in quas distinctus est dies. Hæ principio duodecim fuere. Dicta hora ab οὐρεῖ, quo verbo vrina significatur. Fertur enim, quòd quodam tempore Hermes Trismegistus cum esset in Ægypto sacrum quoddam animal Serapi dicatum, quòd in toto die duodecies vrinam fecisset, pari semper interposito tempore, per duodecim horas diem diuidi debere coniecit. exinde hic horarum numerus longo tempore custoditus est. Posteà in viginti quatuor horas dies diuisus est. vide Plin. lib. 12. cap. 8. Terent. in Enu. Dum hæc dicit, abiit hora. rogo, nunquid velit. Cicer. 6. Verr. Hora amplius iam in demoliendo signo permulti homines moliebantur. Hora, pro die. Cicer. 2. Verr. Hic tu fortasse eris diligens, ne quam ego horam de meis legitimis horis remittam. Vbi Asconius: Horis mirè dixit, cum sint dies, vt ostenderet nimiam diligentiam. Verg. Nunquam te crastina fallet Hora, neque insidiis noctis capiere serenæ. Budæus: Omnium horarum hominem, Veteres appellabant eum, qui seriis pariter ac iocis esset accommodatus, & qui cum assiduè libeat conuiuere. Atque ita appellatum Asiniū Pollionem, author est Fabius libro sexto, capite 4. circa finem. Erasmus: Vel dicta est hora, ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν, quod est terminare. Nam extremitas cuiuscunque rei terminus est, & horæ terminant tempora. Hora etiam iuuentutis dea dicta est. Ennius: Teq; Quirine pater veneror, horamq; Quirini. Et hora Græcè significat pulchritudinem. Vnde ὡραῖος, adulescens, formosus.

Horæum, (ὡραῖον) per simplex r, cum diphthongo dicitur mel æstiuum, ab hora. Nam Græci omnes fructus æstiuos, nominant horæos; quoniam id tempus, per excellentiam horam vocant. Est & salsamentum ex pisce. Athenæus: Salsamentum autem horæum est, aut thunnium. In horæo macra pinguibus, in thunnio macris pinguia præferimus. Quæ Cymbia dicuntur, inter macra sunt: inter pinguia, cordylæ.

Horarium, horæ spaciū. Suetonius in Domitiano: Inter initia principatus quotidie secretū sibi horarium sumere solebat, nec quicquā amplius quàm muscas captare, ac stylo præacuto configere. Est & orarium sine h, de quo alibi.

Horatius, (ὁράτιος) poëta Venusinus, Lyricorum scriptor. qui anno imperii Augusti Cæsaris trigesimotertio, ætatis verò suæ sexagesimotertio moriens, Augustum reliquit hæredem: maxima pompa apud Mœcenatem in Exquiliis sepultus. dictus ab orando, sed consuetudo inualuit, vt aspirationem admitteret.

Horctum, & Forctum, pro bono Veteres vsurpauerunt.

Horda, vacca prægnans. (βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος.) nam quæ sterilis est, taura appellatur. Var. 2. de re Rust. cap. 5. Quæ sterilis est vacca, taura appellatur: quæ prægnans, horda. Ab horda, Hordicalia dicta sunt, dies in fastis, quòd tunc boues hordæ immolarentur. Recentiores Fordus, a, um. dixerunt. Ouidius: Forda ferens bos est, fœcundaq; dicta ferendo.

Hordeacea, dicta sunt ab antiquis sacra, in quibus hostiæ hordeæ, id est, prægnantes, immolabantur. κύοντα.

Hordearius, ria, rium. quod hordeo viuit. κρίθινος. Plin. libr. 18. cap. 7. Antiquissimū in cibis hordeū, sicut Atheniensium ritu Menandro authore apparet, & gladiatorum cognomine, qui hordearii vocabantur. Vnde æs hordearium Veteres dicebant, quod pro hordeo equiti dabatur. Festus: Hordearia pruna. Plin. lib. 15. cap. 13. Hordearia appellata à comitatu frugis eius.

Hordeia, (κρθίας) genus piscis.

Hordeum, (κριθὴ) gerst) orge.) ab horrore, quoniam licet calamus altior frumēto quàm hordeo sit, arista tamē mordacior est hordeo. Vel dicitur ab oriendi celeritate, quòd ante omnia frumenta fit aridum. Vel dicitur à nomine Fordus, da, dum, vt loco f fuerit aspiratio posita. Prisci tamen illi dixerunt, hordeus, a, um. cum h, cuius loco Posteriores f posuerunt, atque inde aspiratio mansit, vt sit hordeum, quasi fordeum, id est, grauidum & prægnans. Hinc hordeaceus, cea, ceum. quod ex materia hordei, vt panis hordeaceus. κρίθινος. Plinius libro 18. cap. 11.

Horestes, (ὀρέστης) Agamemnonis & Clytemnæstræ filius fuit, qui matrē (quoniam necis paternæ conscia fuerat) Ægistho patruele eiusdem Clytemnæstræ matris concubitore cruci affixo, trucidauit. is postea in furorem versus, à Pylade socio in Tauricam regionē perductus ad aram Dianæ, ab Iphigenia sorore cognitus, liberatus est.

Horia, nauis piscatoria. ἁλιάς, Pol. Plau. in Rud. Salue horia mari fluctuoso. Idem, Mea opera laboratur, & rate, & horia. Horiola, diminut. eius est.

Horizon, (ὁρίζων) pen. prod. finitio vel terminatio dicitur. Nam circulus est, vel cœli terminus quodā circo designatus, qui super terrā videtur, quē sibi vniuscuiusq; circunscribit aspectus. Centū & octoginta stadia non excedit acies contrà vidētis: vbicunq; terrarum steteris, videris tibi quandā cœli conclusionē videre, quā horizontē vocauerūt. Fit autem ab ὅρος, qui est terminus & finis.

Hormesion, gemma ex igneo colore radians auro, portante secum in extremitate candidam lucem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Horminodes, gemma quæ ex argumento Viriditas tis appellata est, ambiente circulo aurei coloris.

Horminum, semine cymino simile est, cætero porrò dodrantali altitudine, Plin. lib. 22. cap. 25. Est autem herba hortensis, odoris optimi.

Hornò, aduerbium, significat hoc anno. τῆτες,

Hornus,na.num.(τῆτιν@) diesiärig, heurig) cenia rich) aspiratur, vt differat ab arbore orno, vel quòd fiat ab eo,quod est hoc,& annus. Vnde Hornam frugem dixerunt, quæ hoc anno prouenit. Acron verò hornum, quod est vnius anni dixit, vt res horna: id est,annua, vel noua. Propertius lib.4.Illa dies agnis cædem denunciat hornis. id est,anniculis. At Porphyrio hornum, huius anni exposuit. Vnde sup illud Horatij inEpodo: Et horna dulci vina promēs dolio,ait,Horna vina dicuntur huius anni. Nonius verò,illius anni interpretatus est, & inducit Lucilium libr.28.ita scribentem: Vtrum anno aut horno te abstuleris. Hornam messem prouerbiali figura dixit Plautus,pro maximo emolumento, quasi dicas, tantum lucri, quantum eo anno sit prouenturum in agris. vide Chiliad.Erasmi. Hinc Hornotinus,(τῆτιν@)penult. cor.sicut à diu diutinus,huius,vel vnius anni.Cicero 5.Verr.Hæ literæ iudices L.Metelli, quas audistis: hoc quantum est, ex Sicilia frumenti hornotini exarauerunt. Cato: Hornotinæ nuces virides.Columel.libr.3.Plantas hornotinas,scrobibus pedalibus factis,ante Calendas Martij dispositas habeas. Idem libr.6.Præcipites palmites dicuntur,qui de hornotinis virgis enati in duro alligantur.id est, vnius anni.

Horologium, (ὡρολόγιον) quasi horarum ratio: instrumentum quo horæ designantur, quod olim solariū dicebatur: quoniam in sole tantū horarū ratio conspiceretur. Sed excogitatum est, vt etiā sine sole,vel ipso sonitu denunciētur horæ. Apud antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione distincta, cui prælongus ex ære aut ligno baculus soli oppositus supereminebat, & eius vmbra in lineas incidēs horas ostendebat. Quanquā & alia habuerunt Prisci horologia,clepsydras scilicet,de quibus suo loco. Et hęc duo horologiorū genera Cic.lib.2.De Nat. Deor.sic indicat, Aut cum solariū vel descriptū, aut ex aqua contemplari,intelligere declarari horas arte, non casu aquæ salientes,quādoq; ex viuo fonte, quandoq; ex vasis superne pendentibus fistulis deductæ,quò magis coartantur,eo feruētius prouolāt in sublime. vide etiam Plin.lib.7.cap.60.

Horomasdes, apud Chaldæos bonus dæmon erat, qui Iupiter putabatur.

Horos,(ὅρ@) à Græcis dicitur finis & terminus cuiusuis rei.Inde à Latinis oram dici quidam putāt, cuiuscunq; corporis extremum.

Horoscopus,(ὡροσκόπ@) pen.cor ab hora seu horos,& σκοπέω perspecto,significat eam cœli partē, quæ hora qualibet ab inferiori hemisphærio surgit ab oriente. Astrologi Ascendens appellant. Significat etiā instrumentū quoddā ad horas ostendendas. August.lib.5.De Ciuit. Ac per hoc si tam celeriter alter post alterū nascitur, vt eadem pars horoscopi maneat,paria cincta quæro,quę in nullis possunt geminis inueniri. Si autem sequentis tarditas horoscopum mutat, parentes diuersos quæro,quos gemini habere non possunt. Quādo verò adiectiuum est,significat omne id,in quo horæ notantur. Plin. Vasa horoscopa non vbiq; eadē sunt vsui, trecētis stadijs,aut longissimè etiā quingentis stadijs mutantibus semet vmbris.

Horrearius,dicitur qui est custos vel exercitor horrei. ταμίας.

Horreo,res.rui.horrorem habeo,φρίττω: entsitzen, grausen) verschieten,verschricken, beuen) se herissonner, trembler.) propriè cum pili setæue in animante eriguntur.verum quando hoc ex frigore fit,dicimus horrere,frigere. Iuuen. Et horrenti tunicam non reddere seruo. Et quia frigus in corpore persæpe à timore est,dicimus horrere,timere. Verg.lib.3.Georg. Nec vanos horret strepitus. Liu.2.ab Vrb.Cōsules quoq; Romani nihil prætereà aliud quàm suas vires, sua arma horrebant. Horrere item tremere significat.Col.lib.1.cap.4. Sed frigoribus hyemis intolerabiliter horrent. Plaut.in Cist.Iam horret corpus, cor salit. Item asperum esse: quoniam corpora quæ horrent, aspera redduntur. Verg. Tum late ferreus hastis Horret ager.Col.lib.1.Sunt quædā loca,quæ solstitijs minus concalescūt, sed hyeme intolerabiliter horrent: sicut Thebas ferunt Bœotias. Similiter horrere,est stupere,mirari. Verg.lib.3.Horrendum ac dictu video mirabile monstrū. Construitur hoc verbū modò absolutè. Terent.in Eun. Totus horreo. Modò cum datiuo. Lactan.libr.5.Cui enim talia sacrificia non horreant? Modò cum ablatiuo mediante præpositione,vt apud eundem lib.6 Nam de mortis generibus horret animus recordari, cum immanium bestiarum vltra ipsam mortem carnificina sæuiet. Modò cum accusatiuo. Verg.lib.3.Georg.Nunquàm custodibus illis Nocturnum stabulis furem,incursusq; luporum,Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Huius verbi composita sunt,abhorreo, (ἀφρίσσομαι) cohorreo, exhorreo,inhorreo,& perhorreo.

Horresco,horridus fio: vt cum quis intrinsecus algorem seu tremorem in se citari & crescere sentit pauore,stupore,aut febri incalescēte,& huiusmodi.φρίσσομαι. anheben zū zitteren,schudden) beghinnen te beuē,oft te schudden) auoyr frayeur, trembler de paour.)Vergil.libro.6.Horrescit visu subito,causasq; requirit. Passiuè sumitur similiter. Plau.in Asin.Horrescet faxo lena, leges cū audiet. id est,expauescet. Item contremiscere. Verg.lib.3 Georg. Tum segetes altæ, campiq; natantes, Lenibus horrescunt flabris. Aliquando actiuè capit. Idem lib.3.Æn.Nec tu mensarū morsus horresce futuros. id est,expauesce. Sic eius composita abhorresco,exhorresco, inhorresco,& perhorresco actiuè & passiuè sumuntur.

Horreum,ab horrore,quasi horridum: propter asperitatem aristarū, quoniam prisci fruges in suis spicis cum aristis in granarijs conderent. ἀποθήκη. eyn scheur,speicher)een schuer,spijcker)vng grenier.) Vel quoniā in eminentiori parte villæ siue domus esse debet,& opposita Septentrioni. Septentrio verò, qui est frigidus, facit horrorem. Hinc horrea, quia frigida esse debent & sicca, ne fruges putrescant. Varro ab hordeum tractum

existimat: quod antiqui farreum à farre dicebât, quòd in eo hordeũ seruauetur, sicut à grano granarium. Colum. libro .2.cap. 10. Ita rursus in sole siccata, & mox refrigerata condantur, si maior modus in horreo, si minor in vasis olearijs sal famentarijsq;. Verg. 1. Georg. Illius immensæ rumperunt horrea messes. Cicero contra Rul. Illi Capuam, cellam atque horreum agri Campani esse voluerunt. Non solum autem horreum accipitur pro loco ad custodiam frugum, sed etiam rerum aliarum preciosarum sepositarum à quotidiano vsu: vt apud Apuleium in Metamorph. Demonstrat horreum, vbi vespera sagaciter argentũ copiosum recondi viderat. Et Iureconsulti horrea frequenter vsurpant pro repositorijs mercium, & rerum preciosarum.

Horribilis, formidabilis φρικτὸς, φοβερὸς. grewlich) groulijck) horrible.) Cic. Et qđ dictu quoq; horribile videt, viuentis sanguine hausto. Item teter, deformis. Varo: Fœda atq; horribili.

Horridè, aduerbium, hoc est aspere, & inculté. Cice. in Orat. Putant enim qui horridè, inculteq; dicat, modò id eleganter enucleateq; faciat, eum solum Atticè dicere.

Horriditas, ipse horror. φρίκη. Neui. Omnia mihi horriditati erant maximæ.

Horridulus, diminutiuum, quo tumens significatur. ὑπέτραχ@-. Persius: Scis comitẽ horridulum trita donare lacerna. Cic. ad Attic. libro. 2. Quanquam illa tua (legi enim libenter) horridula mihi, atq; incompta visa sunt: sed tamen erant ornata hoc ipso, quòd ornamenta neglexerant. Sic in Oratore: Horridulæ orationes.

Horridus, da. dum. hispidus, asper. τραχὺς, λάσι@-. rauch) rou, groulijck.) hiddeux, layd, affreux.) Vergil. libro. 3. Et glacie riget horrida barba. Terent. in Phormione: Nihil aderat adiumenti ad pulchritudinem: Capillus passus, nudus pes, ipsa horrida. Et horridus, (φρικτὸς) timendus. Verg. Horridus in iaculis.

Horrifer, ra. rum. Cice. 1. Tusc. Horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur niues.

Horrifico, cas. horrorem incutio, φρίσσω. Vergilius: Multaq; præterea vatum prædicta priorum Terribili monitu horrificant.

Horrificus, ca. cum. quod horrorẽ facit, φρικοποιός. Vt horrificũ bellum, apud Cic. pro Domo sua.

Horripilo, las. pen. corr. significat horridiore, aspe-rioreq; pilo fructificare. Apuleius lib. 3. Aures immodicis horripilant auctibus.

Horrisonus, na. num. penul. cor. quod cum horrore sonat, siue quod horridum sonum habet: vt horrisonus fremitus. ἐρίγδουπος. Verg. 9. Æn. Et Cic. 2. Tusc. Horrisonum fretum.

Horror, tremor, proprie cum totum corpus vel frigore vel pauore intremiscit, & succussatur. φρίκη. furcht, zitterung, kelte) verschrictheyt, beumge) tremblement, hideur.) Columel. libro. 3. Febres aliæ protinus incipiunt à calore, aliæ à frigore. Frigus voco, vbi extremæ partes membrorum inalgescunt: horrorem, vbi totum corpus intremiscit. Verg. Mihi frigidus horror Membra quatit. Plau. Quis hic horror est? Quid pauitas? Refertur etiam quandoque ad toruitatem aspectus. Apul. Quem cum aspexisset, horrore hominis deterritus, statim retrocessit. Quandoq; ad abominationem. Varr. Ira, odiũ, horror, eos ab incœpto retrahit. Quandoq; ad venerationẽ. Verg. Arboribus suus horror inest.

Horsum, aduerbium loci, versus hũc locum. hieză) herwaert) vers ce lieu cy.) Plaut. in Rud. Vides'ne alterã illam, vt fluctus eiecit foras? Surrexit, horsum se capescit, salua res. Teren. in Hecy. Atat. eccum Philippum & patrem Video, horsum pergũt: quid dicam hisce, incertus sum.

Hortatus, us. idem quod adhortatio, & monitio. ἡ κέλευσις. eyn ʒmaning) enhortemẽt. Pli. lib. 33. ca. 1. Cuius hortatu exceperat eos dies. Cic. p Archia: Quòd si hæc vox huius hortatu, præceptisq; confirmata, nonnullis aliquando saluti fuit, &c.

Hortamen, & hortamentum, idem significant. προτροπή. Liu. 10. ab Vrbe: Vbi auditur P. Decij euentus, ingens hortamẽ ad omnia pro Repub. audenda. Idem libro. 7. Pugnatum haud procul porta Collina est totius viribus vrbis, in conspectu parentum, coniugumq;, ac liberorum, quæ magna etiam absentibus hortamenta animi, tum subiecta oculis simul verecundia, misericordiaq; militem accendebant.

Hortensia, (Ὁρτησία) Hortensij filia fuit eloquentissima, quæ cum matronarum ordo graui tributo à triumuiris Octauio, M. Anton. Lepido premeretur, nec virorũ quisquam ipsi adesse auderet, causam constanter egit, repræsentataq; patris facundia impetrauit, vt maior pecuniæ pars eius remitteretur. Eius orationis elegantes sensus ab Apiano Alexandrino referuntur.

Hortensius, (Ὁρτήσι@-) Romanus rhetor, qui in foro Romano causarũ rex ob eloquentiam dictus est, licet eius scripta infra famã fuerint. De quo Cice. in Bruto, sic refert: Primũ memoria tanta, quantam in viro cognouisse me arbitror, vt quæ secũ commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet, quibus cogitasset. De quo etiam fertur, quòd sedens olim totum diem in auctione, omnes res venales, & precia & emptores, ordine suo recensuit, argentarijs recognoscentibus, ita vt in nullo falleretur.

Hortor, est quasi ore persuadeo, & consilium ad erigendum animum præsto. & aspiratur, ne frequentatiuum ab orior putetur. παρακαλῶ, παρακελεύομαι, ἐγκελεύω. ειμι. vermanen) enhorter.) Et differt à moneo, quia monemus authoritate & consilio: hortamur rationibus & precibus, etiam plerunq; blandiendo. Terentius: Ego propterea te sedulò Et moneo, & hortor, ne cuiusquam misereat, Quin spolies. Huius composita sunt, adhortor. Terent. in Heaut. Syrus est apprehendendus atq; adhortandus mihi. Cohortor. Lactant. lib. 5. Et antistites religionum conuocent nos, ad contentionẽ cohortenĩ, ad suscipiẽdos cultus deorũ persuadeãt. Dehortor, dissuadeo, ἀποτρέπομαι.

Teren.in Phorm. Hic dehortatus est me ne illam tibi darem. Exhortor, valde hortor. Lact.lib.7. Superest, vt exhortemur ad suscipiendam cum ve ra religione sapientiam.

Hortus, tus. (κῆπος) & Hortensis, vide infrà in dictione Ortus.

Horula, pen.cor. diminutiuum, hora parua, ὡρίον.

Horus, (ὧρος) Isidis filius, quem cum Isis amisisset, verita, ne illi obueniret, quod Osiri patri acciderat, multum fleuit, sed eo inuento, mœrorē in lætitiam conuertit.

Hospes, generis communis, secundum Priscianū dictus est, quòd ostium nostrū petat: vel quòd ore, id est, osculo, aduenients nos petat. καταλύτης, ξένος. eyn gast, frembder) een vreemdelinck) vng estrangier.) Lucanus: Hospes in externis audiuit curia tectis. Alij volunt esse generis omnis. nam neutrum plurale habet hospita, cum tamen hospitia dici deberet, sicut diues diuitia. Ouid.lib.15. Metam. Nec inhospita tecta Crotonis. Dicuntur autem hospites amici diuersarum patriarum, qui se mutuò recipiūt, cum alter in alterius patria peregrinus est. Ouid. Non hospes ab hospite tutus. Cice. Per dextrā istam, quam hospes hospiti porrexisti. Hospes item pro peregrino accipitur. Teren.in Andr. Nunc me hospitem Lites sequi, q̄ hic mihi sit facile atq; vtile, aliorum exempla commonent. Cice. Acad.1. Nam nos in nostra vrbe peregrinantes, errantesq;, tanquam hospites, tui libri quasi domum deduxerunt: vt possemus aliquādo qui, & vbi essemus agnoscere.

Hospitium, tij. domus quæ gratis liberaliterq; venienti hospiti patet. eyn herberg) een herberge, oft herberghinge) logis.) Liu.lib.2. Ibi benignè excepti, diuisiq; in hospitia curatis vulneribus. Sciendum antiqui instituti fuisse, vt hospitij necessitudo non modò inter priuatos, sed etiam inter populos contraheretur: neq; id quidem modò, sed etiam inter singulos priuatosq; homines & ciuitates: qđ genus amicitiæ Græci προξενίαν, Latini hospitiū publicum vocauerūt. Nam quod hospitium inter priuatos contrahebatur, Græcè ἰδιοξενία, Latinè priuatum hospitium dicebatur: cuius erat nota pignusq; tessera hospitalis, vt ille apud Plautū ait in Pœnulo: Deum hospitalem & tesseram Mecū fero. Liu.libr.7. De Bello Maced. Nihil nobis tota nostra actione P.C. neq; difficilius, neq; molestius est, quàm quòd cum Eumene nobis disceptatio est: cum quo vno maximè regū & priuatum singulis, & (quod magis nos mouet) publicum ciuitati nostræ hospitium est. Budæus: Hospitium item familiaris quædam amicitia vel mihi hospitandi apud illum, vel illi apud me. Cic. Fuit mihi cum illo vetus hospitium. Idem.4.Ver. Dixit hoc idem M. Lucullus, si de his Dionis incommodis pro hospitio, quod sibi cum eo esset, iam antè cognosse. Hinc & ædes quæ publicè parantur ad egenos recipiendos, hospitia, hospitalia (ξενοδοχεῖα, πτωχοδοχεῖα) appellant. Nam illa quæ viatoribus peregrinisq; mercede patēt, cauponæ, diuersoriaq; vocantur. Hinc appellamus locum inhospitalem, (ἄξενον) quò sine periculo non venimus aut moramur. Sunt tamen, qui nec hospes, nec hostium aspirent.

Hospita, pitæ. & hospita neutro genere, & numero plurali, quæ facilè suscipiūt. ξενοδόχη, ξένη. eyn wurtin) een weerdinne.) hostesse.) Terent.in Andr. Num illi molestæ quippiam hæ sunt nuptiæ, Huiusce propter consuetudinem hospitæ? Sic hospita terra dicitur, in qua facilè suscipimur. ξένιος. Plaut.in Mil. In via hospita. Et hospita æquora, seu hospita flumina, per quæ nauigari aut transiri potest. Statius lib.3. Theb. Accipies, fessisq; libens iterum hospita pandas Flumina. Verg.libr.3. Æn. Pauca tibi è multis, quo tutior hospita lustres Æquora. Seruius: Hospita æquora, vicina. nihil enim nobis hospitio vicinius esse constat. Legitur & inhospita, neutro genere; vt, Inhospita tesqua, cum tamen inhospes non legatur.

Hospitale, seu hospitiū. κατάλυμα, καταγώγιον. vide in Hospes. Hospitale, (ξενικὸν) adiectiuum, quod est hospitis, siue quod ad hospitem pertinet. Liu. libro.1. Exceptus benignè ab ignaris consilij, cum post cœnā in hospitale cubiculum deductus esset. Et libr.2. Alij profecti domos nunciij hospitalium beneficiorum, multos Romæ hospitium, vrbisq; charitas tenuit.

Hospitalis, pro liberali & facili ad suscipiendū hospites hospitio, aptoq; ad seruiendum hospiti. φιλόξενος. Cice.3. Ver. Homo qui semper hospitalissimus, amicissimusq; nostrorum hominum existimatus esset, noluit videri ipsum illum Rubriū inuitus in domum suam recepisse.

Hospitalitas, (φιλοξενία.) vide in Hospes.

Hospitor, taris amicè in hospitium recipio, ξενοδοχέω: vel recipior, καταγομαι. herberghen) loger.) Et per translationem hospitari pro in alieno solo crescere. Plin. libro.17. cap.20. de castanea loquens: Nuda enim radice tota, in sulco prosternitur, tunc ex cacumine super terram relicto renascitur, & alia ab radice. sed translata nescit hospitari, pauetq; nouitatem.

Hossimi. penult.correpta, dicti sunt, qui sine naribus nascuntur, habentes tantum foramina pro naribus, ἄῤῥινες. Hi etiam Simones appellantur, vt inquit Plin.lib.11.

Hostia, ab hostis deducitur, significatq; sacrificium, quod ab ijs fit, qui in hostem pergunt ob victoriā, id est, pro victis hostibus. θυσία, ἱερεῖον. eyn opffer.) een offerhande.) sacrifice.) Cæs.6. Bell. Gall. Hostiæ omnibus locis immolabantur. Vnde etiam lares, hostiolos dixerunt, quòd hostes ab eis pellerentur. Hieronym. Hostia dicitur, quæ per partes diuiditur, & sanguis circa altare effunditur, & ipsa hostia foris comburitur. Sacrificium, dicitur vinum & oleum, & medium animal. Holocaustū, totum combustum Et victima, antè quàm occidatur. Festus: Hostia, sacrificium quod laribus immolabant, quòd ab illis hostes arceri putabant. Ouid. Hostibus à domitis hostia nomen habet. In qua significatione etiā dicitur victima, à deuictis hostibus, vt apud eundem, Victima quæ cecidit dextra

dextra victrice vocatur. Alij hostiam, ab hostio, ferio deriuant. Placid⁹ grammaticus ab hostimen to, id est, æquamento. Gell. scribit, Hostiam à quos libet sacerdote victimam eius, qui vicerit, manib⁹ debere immolari. Et Hostia nomen puellæ, quam à se amatam Propertius Cynthiam vocauit.

Hosticus, substantiuum, nomen poëtæ fuit.

Hosticus. ca. cum. pen. corr. idem quod hostile. πολέμιος, ἐχθρός. Horat. in Serm. Hunc neq; dira, venena, nec hosticus auferet ensis. Colu. in Præf. Quanquam inter ferrum & ignes, hosticis incursionibus vastatas fruges, largius tamen condidere, quàm nos, quibus diuturna permittente pace prolatare licuit rem rusticam.

Hostile, pen. prod. quod est hostis. πολεμικόν. Vergil. Indutosq; iubet truncos hostilibus armis. Hostilis in Remp. animus, Cic. ad Brutū. Idem p Cluent. Hostile odium & crudelitas. Hinc hostiliter, aduerbium, ad modū hostium. πολεμικῶς. Cic. 5. Philip. Ergo Annibal hostis? ciuis Antonius? Quid ille fecit hostiliter, quod hic aut non fecerit, aut non faciat, aut non moliatur, & cogitet?

Hostimentū, æquamentū, vt cum quis pro beneficio compensationē accipit. ἀντάμειψις. Plau. in Asin. Par pari datum, hostimentū est, opera pro pecunia.

Hostio, stis. æqualiter eo, procedo, æquo, & vicem reddo, ἀμείβω. vergelden, betalen) rendre la pareille. Plau. in Asin. Quin promitto, inquā, hostire contrà, vt merueris: id est, æqua reddere. Quandoq; comprimo, coërceo: dictum ab hostia. Pacuuius: Nisi coërcuero proteruitatem, atq; hostiero ferociam. Quandoq; offendo, cædo. Idem: Nunc id mihi molestum est, q hostit voluntatem tuam. Huius compositū est redhostio, quod est, vicem refero, vt inquit Festus.

Hostis, (πολέμιος) eyn feind) een viāt) ennemi) communis generis, ab hostio, stis, quod est æquo, q in hostium conflictu soleat fieri quędā æquatio ordinum, seu q ex æqua causa pugnam adeant. Vnde apud antiquos hostis peregrinus dicebatur, q suis legibus viuens, nobis æquus videret. Nunc dicunt eum quem tunc dicebant perduellem, qui nobis, aut cui nos bellū publicè decreuimus. Cice. 1. Off. Equidem illud etiam animaduerto, q qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante: hostis enim apud maiores nostros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus. Inimicus, (ἐχθρός) cum quo priuatas exercemus inimicitias.

Hostum (inquit Varro) vocant, quod ex vno facto olei reficitur. Factum dicunt, quod vno tempore conficiunt, quem alij centū quadraginta aiunt esse modiorum.

Hostorium, lignum æquatorium, baculus cum quo modius & cæteræ mensuræ æquantur. κύρκις, ἰσμαλίσμα. eyn kornstreiche) eene strijcker) Et alio nomine radius dicitur.

H ANTE V.

Hvber, (οὖθαρ) eyn ūter, dutte) eē huyer, mamme) mammelle & tette) fecundum Apuleiū, cum h, ab ὕω pluo. Alij magis ab humeo, ficut tuber à tumeo, m in b cōuerso. Loca enim ari da infœcunda sunt: contrà quæ humecta sunt, feracia. Et mulierum hubera si humore careant, carebunt & lacte. Generis communis, vel omnis, pro abundanti & fœcundo (εὔφορος) fruchtbar) fertile.) Cato libro. 2. Orig. Ita res huber fuit. Palladius: Pratis recentia stercora proficiēt ad huber herbarum. Cic. ad Qu. frat. Multis locis aquā profluentē, & eam huberē vidi. Idē De Nat. Deor. Huberrimi, lætissimiq; fructus vitium. Huius contrariū est inhuber. Gellius: Inhuberes, & multæ quidem macræq; essent. Huber verò neutri generis, mamma (μαζός) est. Verg. Binos alit hubere fœtus. Propriè tamen hubera, videntur dici interiora mammarum. mammæ verò, huberis eminētię. Verg. lib. 3. Georg. Læta magis pressis manabunt hubera mammis. Ab huber, pro fœcundo, fit hubertas, εὐθηνία. hubertim, ἀφθόνως. & huberrimè, aduerbia, pro fœcundè, copiosè.

Hubero, ras, huberem & fœcundum facio. πιαίνω, γόνιμον ποιῶ. fruchtbar machen) vruchtbaer makē) rendre fertile. Pallad. lib. 4. Hoc velut coitu fieri les arbores huberantur. Huberare, pro exhuberare, seu huberem & fœcundum esse, dixit Colum. lib. 5. cap. 9. Optimum est, inquiens, etiam constitutas plantas circumuenire caueis: deinde constitutum iam & maturum oliuetum in duas partes diuidere, quæ alternis annis fructu induātur: neq; enim olea continuo biēnio huberat, ∫ est, fœcunda est & fertilis.

Hubertus, ta. tum, abundans, γόνιμος. Gellius: Sed ea ipsa genera dicendi iam antiquitus tradita ab Homero sunt, tria in tribus: magnificū in Vlysse, & hubertum; subtile in Menelao, & cohibitum: mixtum moderatumq; in Nestore.

Huc, aduerbium ad locum, δεῦρο hieher) herwaert) icy ou ie suys.) Terent. in Eun. Ego cum illo, quo cum vno rem habebam tum hospite, Abij huc. Idē in Hecyra: Nam senex rus abdidit se, huc rarò in vrbem commeat. Huc & illuc, incertum iter ostendunt. Cice. ad Attic. Ne cursem huc & illuc deterrima via. Idem in Offi. Pars quæ hominem huc & illuc rapit. Hucusque, pro vsque huc. Plinius libro 6. cap. 29. Hucusque Nestoris exercitum duxit. Huccine tandem omnia reciderunt? Cicero 7. Verrin.

Hudum, vide in dictione Vdum.

Hui, interiectio est admirātis, inquit Donatus. Terentius in Heaut. Hui, tam graueis hos quæso? M. Sic meritum est meum. Cic. ad Att. Cui toties ne me literas dedisse Romā, cum ad te nullas darem? Hui, Hem, & cætera eiusmodi, sannæ sunt aduersus eos, quibus irascimur, interprete Donato, Terent. in Eun. Scibis. Principio eam esse dico liberam. TR. Hem. CH. Ciuem Atticam. TR. Hui. CH. Meam sororem. Idem in Andria: Iuno Lucina fer opem: serua me, obsecro. S. Hui, tam cito? ridiculum.

Huic, (τούτῳ, ταύτῃ) datiuus pronominis, monosyllabum est. vt apud Vergiliū, Huic coniunx Sichęus erat. Quandoq; per diæresim dissyllabū efficitur. Sta

Statius lib.1.Theb.Lætus huic domino videas dare iura nepotes.

Huiusmodi,& huiuscemodi,(τοιοῦτος) solcherley) alsulcken,zoodanighe) nomina adiectiua,ex pronomine & nomine composita omnis generis.Vel secundum aliquos obliqui casus,omnibus generib⁹ figuratè adiuncti.Plaut in Bacch.Homo adolescẽs Penetrem huiusmodi in palęstrā, vbi damnis desudascitur?Terent.in Heaut.Huiusmodi,obsecro,aliquid reperi. Ibidem: Huiusmodi mihi res semper comminiscere,vbi me excarnufices.Cice.Nec miror, sed mœreo casum huiusmodi. Huiuscemodi eiusdem est significationis cum huiusmodi.

Hulula.pen.cor.auis buboni similis,quę à cantu suo nomen accepit.vide Vlula.

Hululo.las.pen.corr.proprium est vocis tum luporum, tum canum. ὠρύομαι. huylen) heurler) Verg.1.Georg.Et altè Per noctem resonare lupis hululantibus vrbes. Idem.6.Aen.Visæq; canes hululare per vmbram. Hinc hululatus.us ipse hululandi actus,ὠρυγή.Plin.lib.8.cap 40.Vnius ex his canem nec à carcere abigi potuisse,nec à corpore recessisse abiecto in gradibus gemoniis, mœstos edẽtem hululatus magna populi Rom.corona circumstante.Cæs.5.Bell.Gall.Tum verò suo more victoriā conclamant, atq; hululatum tollunt.

Humanæ res,(τἀνθρώπινα) dicuntur res hominum: vt argentum, numi, fundus, postremò etiam ipsa cogitatio.

Humanitas, proprie naturam humanam significat. ἀνθρωπισμὸς,ἀνθρωπότης.gūtigkeyt,freuntlicheyt) beleefthe yt) humanite) Cic pro Rosc.Amer.Multum est vis humanitatis, communio sanguinis,natura ipsa.Idem pro Sylla: Peterem veniam errato meo ex intimis vestris cogitationibus,& ex humanitate communi.Deinde sumitur ꝓ eo,quod Græci παιδείαν dicunt, nos eruditionem,& institutionem in bonas artes, quas qui synceriter cupiunt, atq; assequuntur, ii sunt vel maximè humani.Huius scientiæ cura & disciplina ex vniuersis animalibus vni homini data est, idcirco humanitas appellata. Varro, Praxiteles, ait, propter artificium egregium,nemini est paulum humaniori ignotus: humaniori,dixit pro eruditiori. Hinc studia humanitatis,id est,eruditionis, appellantur, quibus artes liberales intelliguntur.vide Gell.lib.13.ca.15. Cic.in Ver.Tu sine vlla arte,sine humanitate,sine ingenio,sine literis solus iudicas? Idē de Orat.Homo non hebes,neq; inexercitatus,neq; communiū literarū & politioris humanitatis expers.Sed quia homo inter omnia animalia maximè mitis est,idcirco humanus pro facili & miti ponitur.& humanitas pro facilitate, tractabilitate, mansuetudine, clementia,beneuolentiaq;, quam Græci φιλανθρωπίαν vocant,quasi amorem in homines.Cic.lib.1. Off.Non modò id virtutis non est, sed est potius humanitatis,omnem humanitatem repellentis.

Humanitus,aduerbium,significat ab hominibus,siue more humano. sicut diuinitus à deo,& cœlitus à cœlo.ἀνθρωπίνως Plin.lib.10.cap.76.Vrsi autem (vt dictum est) humanitus strati, id est, vt solent homines.Cic.Philip.Si quid mihi humanitus accidisset.id est,si fortasse morerer.

Humanè, aduerbium: benignè,mansuetè, faciliter, leniter. freuntlich) beleefdelijc) Teren.in Adelph. Cum placo, aduersor sedulò, & deterreo, tamen vix humanè patitur.Cic.Att.lib.15:Ille quòd Puteolos prosequitur,humanè: quòd queritur,iniustè.Humanè ferre morbum,Cic.2.Tusc.

Humaniter,aduerbium,significat cum humanitate, φιλανθρώπως. Cic.ad Marium lib.7.Fam.Propter molestissimas occupationes meas:quibus si me relaxaro,docebo profectò,quid sit humaniter viuere.Idem ad Att.lib.1.Sin aliter acciderit,humaniter feremus.id est,æquo animo.

Humanus.na.num.ab homo:sicut à fera ferin⁹,mutato o in u. Veteres em̄ humanus dixere, & ꝓprie dicitur quod est hominis, vel quod ad hominem spectat.ἀνθρώπινος,ἀνθρώπειος.freuntlich,menschlich) beleefr) humain) Cic.4.Ver.Quod est aliud in illa prouincia genus humanum?Plin.lib.11.cap.49.Sunt iis etiam humano calculo remedia præcipua.id est,calculo,qui in homine generatur.Cicero pro Roscio Am.Portentum atq; monstrum certissimum est,esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit,vt propter quos hanc suauissimam lucem aspexerit, eos indignissimè luce priuarit,cum etiā feras inter sese partus atq; educatio & natura ipsa conciliet,&c. Teren.in An.Hæc ego putabam esse omnia humani ingenii,mansuetiq; animi officia.Idē in Adelph. Nam hoc quidem ferendum aliquo modo est:Persuasit nox,amor,vinum,adolescētia: Humanū est. Vbi Donatus: Nihil tandem ex ea sumptum consuetudine est,quod non humanum. Et hoc dicere solemus,vbi peccatum quidem non negamus, sed tolerabile esse dicimus.Significat etiam humanus, affabilem,benignum,comem, blandum,commodum,vrbanum.Vide Humanitas.

Humarium,sacrificii genus.

Humecto.as. frequentatiuum,sępe humidum facio, δεύω, βρέχω. feuchten, wasseren) vocht maken, wateren) ramoytir) Vergi.lib.4.Georg.Qui niger humectat flauentia culta galesus. Colu.lib.8. Agnus cum est editus erigi debet, atque vberibus admoueri, tum eius deductum os pressis humectare papillis, vt cōdiscat maternū trahere alimentū.

Humeo.mes.mui.mectum.madidus sum.ἰκμάζω,νοτίζομαι. Col.lib.4.Verum est in opere difficilior, quòd neq; humentem fodere possis,quā sit glutinosa.nec nimiū sicca,quia vltra modum prædura.

Humerus,pen.cor.ab humo fieri quidam existimāt, quia instar humi ferendis oneribus apti sunt humeri.ὦμος. eyn schulter,oder achsle) een schouder) l'espaule) Sunt autē humeri à quibus dependent brachia.Terēt.in Eun.Quas matres student Demissis humeris.Cic.in Ver.Ab humero pendebant sagittæ.Quorum quidem humerorum latitudo fortitudinem ac prudentiam indicat. Verg. lib.2.Aeneid.Hæc fatus,latos humeros,subiectaq; colla,Veste super,fuluiq; insternor pelle leonis. Hi etiam armi dicuntur,à quibus arma,vt inquit Festus.

ſtus. Humeri etiam de bobus dicũtur. Cic. de Nat. Deor. In bobus vires humerorum & latitudinem ad aratra extrahenda. Item de gallinaceis. Colu. lib. 8. cap. 2. Iubæ deinde variæ, vel ex auro flauæ per colla ceruicesq; in humeros diffuſæ. Hinc humeroſus. a. um. quod altos humeros habet, εὐρώμος. Humeroſus locus. Colum. lib. 4. Itaq; cuſtodiemus, vt à prædictis locis, quos humeroſos ruſtici vocant, ſemina legamus.

Humeſco, humectus fio. δίεμαι. feucht wordẽ) vocht worden) deuenir moyte.) Verg. lib. 2. Georg. Humeſcunt ſpumis, flatusq; ſequentem. Plin. in Panegyr. Vidimus humeſcẽtes oculos tuos, demiſſumq; gaudio vultum: tantumq; ſanguinis in ore, quantum in alieno pudoris.

Humidus. a. um. pen. corr. quod extrinſecus humorem inducit, vel quod humorem habet. πολύχυλος, ἔνικμος, ὑγρός. feucht) vocht, nat) humide) Verg. Et iam nox humida cœlo Præcipitat, ſuadentq; cadentia ſydera ſomnos. Cic. in Ver. Ignem ex lignis viridibus, atq; humidis fieri iuſſit.

Humigatus, humore perfuſus, (ξεβρεγμένος. Apuleius lib. 1. Flor. Vel enim colliculus ſepimine conſecratus, vel truncus dolamine effigiatus, vel ceſpes libamine humigatus, vel lapis vnguine delibutus.

Humile, pen. cor. dicitur quod eſt humi decliue. ταπεινόν, κατεῤῥιμμένον, χθαμαλόν. nider trächtig) leech, neder) bas) Cic. in Tuſ. Vites, & ea quę ſunt humiliora, neq; ſe tollere à terra altiꝰ poſſunt. Colum. lib. 4. cap. 1. Humili ſtatu vitis plerunq; iuxta terram coërcetur. Vnde & pro paruo, & ſubmiſſo ponitur. Verg. Atq; humiles habitare caſas. Colu. libr. 4. Bos humilis, inquit. Item pro contempto, abiecto, demiſſo. Cice. 5. de Fin. Qui altiore animo non ſunt, nihil abiectũ, nihil humile cogitant. Idẽ de Amic. Nihil enim altum, nihil magnificum ac diuinum ſuſpicere poſſunt, qui ſuas omnes cogitationes abiecerunt in rem tam humilem, tamq; contemptam. Idem ad Att. li. 7. Dicam idem quod Pompeius, neq; id faciam humili animo.

Humilio. lias. (ταπεινόω) vernederẽ) humilier.) humilem facio, & quaſi abiectum ac vilem. vt eſt illud, Humiliauit ſeipſum, formã ſerui accipiens.

Humilitas, (ταπεινότης) nederheit, leecheit) humilite) contrariũ altitudini. Cic. in Tuſ. Sydera inter ſe altitudine & humilitate diſtantia. Idem de Diui. Docet enim ratio mathematicorũ, quanta humilitate lana feratur, terram propè contingens. Humilitas, ignobilitas, paupertas. Cic. lib. 1. Offic. Quorum autem prima ætas, propter humilitatem & obſcuritatem in hominum ignoratione verſatur. Idem 13. Philip. Is autem humilitatem deſpicere audet cuiuſquam, qui ex eadem ſuſtulerit liberos? Humilitatem generis alicui obijcere, apud Ciceronem. Humilitas, vt opponitur ſuperbiæ, definitur à Speuſippo, quòd ſit facilitas animæ, omnis expers iracundiæ.

Humiliter, aduerbium, hoc eſt, demiſſè: contrarium habet altè. Plin in Epiſt. Eadem enim facta claritate vel obſcuritate facientium aut tolluntur altiſſimè, aut humilimè deprimuntur.

Humo, mas. humo contego, ſepelio. θάπτω, χόω. graben) grauen) enterrer.) Cicero lib. Tuſcul. Magorum eſt mos, non humare corpora ſuorum, niſi à feris ſint antè laniata. Idem: In terram enim cadentibus corporibus, hisq; humo tectis, ex quo dictum eſt humari, ſub terram cenſebãt reliquam vitam agi mortuorum. Plin. lib. 7. cap. 54. Sepultus, intelligitur quoquo modo conditus: humatus verò, humo contectus. Gelli. In ſui pueri ſepulchro humatus eſt. Humatio, verbale. Cicero 1. Tuſcul. Cuius hoc dicto admoneor, vt aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum exiſtimem. Humiſer, adiectiuum. Cic. 1. de Diuin. Naribus humiferum duxere ex aëre ſuccum. Huius compoſita ſunt, exhumo, quod eſt è terra extraho. Inhumo, terræ inijcio, ἐνταφιάζω. Plin. libr. 17. Non inhumare taleas aut ſiccare prius, quàm ſerantur, vtilius compertum. Vnde inhumatus, (ἄθαπτος). inſepultus.

Humor, aqua, liquor: ab humus fit, quia aquæ terris incluſę ſunt, χυμός. feuchtigkeyt) vochtichz) humeur) Cic. de Diu. Et humor allapſus extrinſecus, vt in tectorijs videmus, Auſtro, poteſt ſudorẽ imitari. Idem de Nat. Deor. Aſtra terrenis, marinisq; humoribꝰ longo interuallo extenuatis ali. Ibidẽ: Humor, & calor, qui eſt infuſus in corpore.

Humus, terra dicitur, χοῦς. das ertreich) die eerde) la terre.) Cice. de Senect. Humus ſubacta atq; pura. Idem de Legib. Quos humus iniecta contegit. Humi, genitiuus vice aduerbij ponitur. Plin. li. 1. cap. 13. Humi quoq; vice pedũ ſerpunt. Colu lib. 8. cap. 14. Ineſt autẽ non vt priores aues, de quibus diximus, inſiſtentes humi. Verg. 1. Æneid. Nec prius abſiſtit, quàm ſeptem ingentia victor Corpora fundat humi. Ab humus venit humeus. a. um. quod ex humo eſt χοϊκός.

Hunni, (Οὖννοι) populi ſunt, qui quondam in Scythia Europa ſuper Mæotida paludem incoluere, deinde mutatis ſedibus, ingenti multitudine profecti in Pannoniam deuenerunt. De his Hieronymus ad Oceanum: Ab vltima Mæotide inter glacialẽ Tanaim, & Maſſagetarum immanes populos, vbi Caucaſi rupibus feras gentes Alexandri clauſtra cohibent, erupiſſe Hunnorum examina, quæ pernicibus equis huc illucq; volitantia, cædis pariter ac terroris cuncta compleuerunt.

H ANTE Y

Hyacinthina, (ὑακίνθινα) ſubſtantiuũ (vt author eſt Hieronymus contra Iouin.) dicebantur quædam ſacra nocturna: hyacinthina verò, adiectiuum eſt ab Hyacinthus.

Hyacinthus, (ὑάκινθος) flos, viola. Vnde Hyacinthinus, na. num. pen. cor. color aërius. Ouidius libro. 10. Metamorph. Annua præclara redeũt hyacinthina pompa. Sunt autem hyacinthi albi, & cærulei, & rubei ſiue purpurei. Vnde & hyacinthina. Verg. Et ſuaue rubens hyacinthus. Inde rubræ veſtes, hyacinthinæ nominantur, hoc eſt, hyacintho flori ſimiles. Perſius: Hic aliquis cui circum humeros hyacinthina læna eſt. Et inter gemmas, quæ berylli dicuntur, ὑακινθίζοντες vocantur, quia u-

bore quodam suffusi sunt. Item hyacinthus, per se gemma est, amethysto similis. Hyacinthinus color, hysginus etiam dicitur, à genere herbæ, quæ hysge dicitur. De hyacintho autem flore duplex extat fabula. Nam & hyacinthum puerum dilectum ab Apolline, quem imprudẽs interfecit, in hunc florem mutatum tradunt. Vnde in eo duæ primæ literæ inscriptæ cernuntur αἰ, quæ vox dolentis est. Et Aiacem in eundem florem conuersum aiunt, dum impatientia prælati sibi Vlyssis seipsum interemit. cuius nomẽ similiter in principio αἰ literas habet. Ouidius: Litera communis medijs puerorumq; virorumq; Inscripta est folijs, hęc nominis, illa querelæ. Sunt qui hyacinthos vacinia interpretentur Latinè. Plinius: Italiæ, inquit, vacinia in aucupijs sata: Galliæ vero etiam purpurea, tingẽdi caussa ad seruorum vestes.

Hyades, (ὑάδες) stellæ septem in cornib⁹ & ore Tauri, quæ quoties nascuntur, vel occidunt, pluuias creant, ἀπὸ τοῦ ὕειν. Ouid. At simul inducent obscura crepuscula noctem, Pars hyadum toto de grege nulla latet. Ora micant Tauri septem radiantia flammis, Nauta quas hyadas Graius ab hymbre vocat. Alij dicũt quòd hæ Bacchi nutrices fuerũt, quæ Dodonides nymphæ vocantur, à Dodona ciuitate Epiri: & cum Iunonis iram vererentur, fugerentq; Lycurgi regis sæuitiam, Iupiter eas in cœlũ intulerit, & stellas esse iusserit. Alij tradunt Atlantem ex Aethra vxore Hyam filium suscepisse, quẽ à leone deuoratum, cum sorores miserabili lamentatione prosequerentur, & mœrore vitam finirẽt, Iupiter illas miseratus, in stellas verterit, vt earum pietatis perpetuum hoc esset testimonium, quę de fratris nomine Hyades ab hominibus dictæ sunt. Fuerunt autem septem sorores, quæ & Atlantides appellantur. Latini eas Suculas vocant, quia sues gaudent luto, quod fit ex pluuiali aqua. Harum nomina, Ambrosia, Eudôra, Pasithoë, Coronis, Plexaura, Pytho, Tythe.

Hyæna, (ὕαινα) cum diphthongo & pen. prod. animal ferum atq; agreste, quod alternis vicibus masculum esse & fœminam tradit Plin. lib. 8. cap. 30. sermonem quoq; humanũ assimulare. in cuius spina articulus siue nodus est ad medicamina efficax. Hieronymus: Fel hyænæ oculorum restituit claritatem. De animali Ouid. libr. 15. Metamorph. Et quæ modò fœmina terga Passa marem, nunc esse marem miramur hyænam.

Hyalus, (ὕαλος) pen. corr. vitrum. Et pro viridi colore sumitur. Vergil. libr. 4. Georg. Milesia vellera nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore. id est, vitri, quòd fit naturaliter coloris viridis. Inde fit hyalinus, (ὑάλινος) pro vitreo.

Hyalurgus, pro vitreario.

Hyberes, (ἴβηρες) populi sunt Moschorum, Colchis finitimi.

Hyberia, (ἰβηρία) regio Asiæ, cui ad Septentrionem Nomades astant, & Caucasi montis accolæ, ad meridiem Armenia est, ad occidentem Colchis. Tota regio Caucasijs montibus circundatur.

Hyberna, numero plurali, dicuntur loca in quibus milites hyeme stationẽ faciunt: sicut æstiua, in quibus æstiuo tempore commorantur, χειμάδια. Cæsar: Post hæc legionibus in hyberna deductis, in Italiam profectus est. Varr. appellat hybernacula. Liuius: In eo loco milites hybernacula sibi constituerunt.

Hybernia, (ἰβερνία) insula inter septentrionem & occidentem solem, dimidio minor quàm Britannia, cui propinqua est. Ab hyberno tempore (vt quidam putant) sic appellata, propter hyemis magnitudinem. Hinc hybernicus, ca, cum, vt mare hybernicum.

Hyberno, nas, hyemo, seu in hyeme stationem facio, διαχειμάζω. Liuius: Legionesq; Placentiæ hybernabant. Cic. pro lege Man. Iam verò quemadmodum milites hybernent, quotidie sermones ac literæ perferuntur.

Hybernus, na, num, quod est hyemis: vt hyberna glacies, quod nomen ab hymbre deduci aspiratio indicio est, χειμερινός. Quidam tamẽ magis per ι Latinum scribunt hibernus: sicut & hiems, & himber Fit autem hibernus ab hymber, remota m, sicut à patre, patern⁹: sed vtcunq; scripseris, puto culpandus non eris.

Hyberus, (ἴβηρ) fluuius Cantabrorum in Hispania, iuxta quem est Tarrhaco.

Hyble, vel Hybles, (ὕβλα) ciuitas Siciliæ, in qua thymi & salicum copia: ab Hyblone rege dicta. Hanc Strabo à Doriensibus conditam scribit. Est etiam huius nominis mons proximus thymo abundans: vnde apes pastæ, mel optimum conficiunt. Hinc Hyblæus, a, um, (ὑβλαῖος) vt apes Hyblææ, & mel Hyblæum. Verg. Hyblæis apibus florem depasta salicti. Mart. Cum dederis Siculis mediæ de collib⁹ Hyblæ, Cecropios dicas tu licet esse fauos. Hinc mons etiam Megara vocatur.

Hybridæ, pen. cor. vocãtur canes, qui imparibus parentibus nati sunt (inquit Porphyrio) hoc est, ex venatico & gregario. Plin. libr. 8. scribit, hybridas vocari sues ex fero & domestico sue progenitos. quæ appellatio ad homines quoq; translata est, vt qui patre Romano & matre peregrina natus est, vel è cõtrario, hybrida appellatur. ὕβρις enim contumelia, ὑβρίζω contumelior, conuitior: vt sint hybridæ, quasi per contumeliam nati. Suet. in Augusto: Themasini Epicadi ex gente Parthica hybridæ. Horat. lib. 1. Serm. Hybrida quo pacto sit Persius vltus opinor.

Hybris, auis ex accipitrum genere, quę die minus apparet, quia non clare videt, sed nocte venatur more aquilæ. Pugnat etiam cum aquila adeò acriter, vt sæpius ambæ implexæ deferantur in terram.

Hydaspes, (ὑδάσπης) fluuius Indiæ, de quo Lucanus libr. 6. Quà rapidus Ganges, & quà Nisæus Hydaspes. Dictus ab Hydaspe antiquissimo Medorum rege.

Hyderon, (ὕδερος) genus morbi est, vt inquit Columel. lib. 8. cum distenditur aqua cutis.

Hydor, (ὕδωρ) hydas, & hydos, Latinè aqua. vnde sunt, quæ sequuntur.

Hydragogus, (ὑδραγωγός) pen. prod. adaquator dicitur,

tur,id est, ductor riuorum ἀπὸ τῶ ὕδατει καὶ ἄγω.

Hydrargyrium, (ὑδράργυρος) pigmenti genus, in vicem argenti viui aliquando dilutū, quo argentum optimè inauratur. Plin lib.33.cap.3. Æs inaurari argēto viuo, aut certe hydrargyrio legitimū erat.

Hydraulos, (ὑδραυλὸς) mascul.gen. organum dicitur extrahendæ à profundo aquæ idoneum. Valla: Hydraula Vitruuius accipit pro machina quadam simili tympano, seu molendino: simulq; pro instrumento musico, quod organa vocant, licet propriè organa ex chordis constent. Plin.lib.9. cap.8. Delphinus non tantum hominis amicum animal, verum & musica arte mulcetur, symphoniæ cantu, & præcipuè hydrauli sono. Hinc Hydraulicus.a.um. Plinius lib.7.cap.37. Laudatus Ctesibius, pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis.

Hydria, (ὑδρία) vrna ad capiendam aquam. Cic.4. Verr. Dicebāt scyphorum paria complura, hydrias argēteas, preciosam vestem stragulam, multa mancipia preciosa Verri data esse. Ibidem: Cum in hydriam sortes conijcerentur.

Hydrocele, ὑδροκήλη. Mart.lib.12. Tumidas in hydrocelas. vide in dictione Hernia.

Hydrocephalea, (ὑδροκεφαλία) morbus capitis, vbi humor cutem inflat. Nam Cephalea, acutus ac pestifer morbus est.

Hydrochous, (ὑδροχόος) signum cœleste, id est Aquarius. Interpres Nicophori, ἀπὸ τῶ ὕδατος ἢ ὃ χέω, & erat Ganymedes filius Priami.

Hydrolapathon, lapathij genus, quod in aqua nascitur. Est autem lapathium herba nota. Plin.lib. 20.cap.21. Sunt qui hydrolapathon tradunt in aqua natum.

Hydromantia, pen.prod. diuinatio quæ fit in aqua. Augustinus lib.7.de Ciuit. scribit, Numam Pompilium hydromantiam fecisse, vt videret imagines deorum, vel ludificationes dæmonū: à quibus audiret, quid in sacris constituere atq; obseruare deberet. Quod genus diuinationis Varro à Persis dixit illatum, quo & ipsum Numam, & Pythagoram philosophum fuisse vsum commemorat.

Hydromeli, aquæ mulsæ, seu aquæ mellitæ: quæ etiam Græcis Melicrates dicitur. Plin. lib.31.cap.6. Hydromeli quoq; ex imbre puro cum melle temperabatur quondam, quòd daretur appetentibus vinum ægris.

Hydrophobia, dicitur ipse morbus ex aqua proueniens: à verbo Græco φοβέομαι, quod significat timeo, & ὕδατος aqua. Hinc Hydrophobi, & hydrophobici, qui expauent aquam. Plin.lib.28. Est limus salivæ sub lingua rabiosi canis, qui datus in potu fieri hydrophobos non patitur.

Hydrophobos, formido & pauor aquę dicitur in ijs quos canis in rabie percusserit.

Hydropotes, aquæ potator. Vnde scribitur de Cyro apud Xenophontem, quòd moneat suos, vt consuescant aquam bibere, vt fiant hydropotæ.

Hydrops, (ὕδρωψ) gene.mascul. morbum denotat, & Latinè dicitur aqua intercus, subcutaneus morbus: quoniā sub cute aqua fit, qua venter turgescit. Horatius: Crescit indulgens sibi durus hydrops, Nec sitim pellit, nisi caussa morbi Fugerit venis, & aquosus albo Corpore languor. Huius tria sunt genera: Tympanites spiritu inflante, à forma ventris atq; sono dicitur. vnde Tympanici. Ascites, à figura vtris: quoniam in vnum aqua contrahitur. Leucophlegmatias, siue hyposarca tertium, corpore inæquali tumoribus. Sed hydropicum Cato veternosum appellauit, cū inquit, Veternosus quàm plurimum bibit. Horatius: Funesto corpus arcere veterno. Donatus: Veternosus, morbo vetere confectus, quales sunt, qui hydropem patiuntur. Hydrops generis communis, qui vel quæ eo morbo laborat, qui & hydropicus, ὑδρωπικὸς dicitur. Horatius: Si noles sanus, cures hydropicus.

Hydropisis.is. idem quod hydrops: dum morbum significat. Plin.lib.20.cap.1. Sic & contra phthiriasim bibitur, & hydropises.

Hydruntum, oppidum quoddam.

Hydrus, & hydra, genus anguium in aqua degentium. Sed hydrus mas, hydra fœmina. Hydram finxerunt poëtæ esse multorum capitum in Lerna palude, quorum aliquot excisis, totidem continuò renascebantur. tandem ab Hercule & sagittis & igne interfecta est. Plin.lib.29.cap.4. In orbe terrarum pulcherrimū anguium genus est, quod in aqua viuit. hydri vocantur, nullis serpentiū inferiores veneno.

Hydrus. drontis. (ὑδροῦς) vrbs in littore Adriatici maris.

Hydrusa, (ὑδροῦσα) vna ex Cycladibus, ob aquarum abundantiam.

Hyetos, (ὑετὸς) Latinè pluuia. vnde Iupiter Hyetus.

Hyella, Oenotriæ oppidū, à Phocensibus conditū.

Hyemo, as. are. id est, hyemem siue frigus facere: eo modo quo pluere legimus. χειμάζω. Colu.lib.11. cap.2. Auster aut Africus hyemat. Ibidē: Quinto Calend. Nouembris Vergiliæ occidunt, hyemat cum frigore & gelicidijs. Plin.lib.18.cap.26. Delphini vespertini occasu continui dies hyemant. Significat & hyeme stationē facio, quod & hybernio dicitur. Cæsar.1.Bel.Gal. Duasq; ibi legiones circumscribit, & tres, quæ circū Aquileiam hyemabant, ex hybernis educit. Cic. pro Font. Cn. Pompeius maximus atq; ornatissimus hyemauit in Gallia M. Fonteio imperante. Hyematio, παραχειμασία, hyemis traductio. Varro.3.de re Rust.cap.16. Vt ne plus tertia pars eximatur mellis, reliquum hyemationi relinquatur.

Hyemalis, le. hybernus. χειμερινός. vt hyemalis dies. Colu.lib.11.cap.1. Hyemalis vis. Cic.5.Tusc. In ea tamen gente primum hi qui sapientes habentur, nudi ætatē agunt, Caucasi niues hyemalemq; vim perferunt sine dolore. Hyemalis nauigatio, & minime portuosa, apud Cic.in Epist.famil.

Hyems, (χειμὼν) ἀπὸ τῶ ὕω, pluo: quòd id tempus anni pluuiosum sit. Varro ab hiando deriuat, quòd anima quæ à nobis flatur tum apparet. Spiritus enim noster cum spiramus hyeme, quasi in nebulā concretus cernitur. Hinc hymber quasi hyember, detracta e litera. Hyeme enim existunt fre-

quens

quentiores hymbres. Ab ipso autem hymbre fit hybernus, χειμέριος. Significat autē hyems quandoq; quartam partem anni, quæ est inter autumnum & ver Verg. Atq; hyemes optate serenas Agricolæ. Interdum vim venti: vt, Sæpe illos aspera ponti Interclusit hyems.

Hygremplastara, liquida emplastra: sicut xeria, quæ sunt arida, ex Galeno.

Hygrotes, in arboribus, ab alijs succus: ab alijs dacryon, δάκρυον, id est, lachryma, appellatur.

Hylactor, (ὑλάκτωρ) dictus est canis, à latratu. Nam ὑλακτέω, latro significat.

Hylas, teste Solino, lacus Bithyniæ, in quem Hylam Herculis delicias cecidisse credunt.

Hylax. ctis. (ὕλαξ) nomen proprium comitis Herculis, qui fingitur à poëtis fuisse raptus à nymphis Ascanij fluuij.

Hylæa, (ὑλία, ὑλαία) cum diphthongo regio est à qua Hylæum mare, quo alluitur. Hier. Traiecto Borysthene à mari in primis est Hylæa regio.

Hylenome, (ὑλονόμη) centaura fuit, Cyllari amatrix, forma præstans.

Hyllus, nomen proprium.

Hymber, (ὄμβρος.) vide in dictione Imber.

Hymen, (ὑμήν) tenuis virginalis pellis, quæ primo coitu abrumpitur.

Hymenæus, (ὑμέναιος) pen. prod. deus nuptiarū putatus est, ἀπὸ τοῦ ὑμένος: id est, à mēbrana, quæ cum sit claustrum virginitatis, in nuptijs rumpitur. Hic Veneris & Liberi filius dictus est, vel (vt quidam aiunt) ex Vrania progenitus, qui primus certas nuptias instituerit, ideo per laudem cantatur virginalibus nuptijs, ob huiusmodi meritum nuptialem vocem hanc factam apud Græcos, sicut apud Romanos nuptiarum deus Talassio vocatur. Alij dicunt Hymenæum fuisse quendam iuuenem, qui de nuptiarum ruina oppressus interijt. Vnde postea institutū, vt expiationis gratia nominaretur in nuptijs. Alij virum fortem Atticum asserūt, qui raptas à prædonibus virgines, oppressis latronibus, intactas patriæ restituerit. Alij φ hymen dicatur membrana, qua est munita virginitas, quæ primo disrumpitur coitu. Alij hymnū vocari nuptiarum virginalium existimant, vt apud Terentium in Adelph. Verum hoc mihi in mora est, Tibicina, & hymenæum qui canant. Ergo sic accipe (inquit Donatus) Hymenęum in nuptijs, quemadmodum θρῆνον in funere, & in sacris hymnum.

Hymera, (ἱμέρα) pen. cor. nomen fluuij, de quo Sili. lib. 4. Armauere suos, quo mergit Hymera Ponto.

Hymettus, (ὑμηττὸς) per duplex tt, mons Atticæ clarissimus, semper florens, cuius mel Plinius scribit esse preciosum. Vnde Hymettius. a. um. ὑμήττιος, pro molli ponitur. Martialis: Hoc tibi Thesei populatrix misit Hymetti Pallados à syluis nobile nectar apis. Ex hoc monte marmora pulcherrima fodiebantur. Plinius: Lucius Crassus orator primus peregrini marmoris columnas habuit hymettias.

Hymnetes, (ὑμνητὴς) cantor.

Hymnus, Latinè laus, canticum. Mart. lib. 12. Tuis tus puerum fatetur hymnus.

Hyoscyamus, genus herbæ est, quæ & Hiusquiamus dicitur, faba porcina. Colu. lib. 7. Est ὑοσκύαμος, cuius semen detritum & cum vino datum, prædicto vitio medetur. Plin. lib. 20. cap. 17. Colligitur succus eius, vt hyoscyami. Hyoscyaminus. a. um. vt oleum hyoscyaminum, quod ex hyoscyamo decoquitur, Plin. lib. 23. cap. 15.

Hyoseris, herba intubo similis, sed minor, & tactu asperior: vulneribus contusa præclarè medetur. Plin. lib. 27. cap. 10.

Hypacaris, Scythiæ fluuius.

Hypæpa, vt inquit Strabo lib. 13. vrbs quæ occurrit à Tmolo monte ad Caystri campestria, nomen ei est (vt inquit Stephanus) quoniā sub Æpos montem sita, Veneri sacra est, eo quòd pulchræ fœminæ ibi visantur. Ouid. de Arachne: Orta domo parua paruis habitabat Hypæpis.

Hypæthræ (ὕπαιθρα) ambulationes Latinè dicuntur subdiales, quæ sub diuo sunt, Xysta dicunt Græci, paradromidas Vitruuius.

Hypagogeus, (ὑπαγωγεὺς) instrumētum quo lapides expoliuntur.

Hypagum, instrumentum quoddam nauale. Plinius lib. 7. cap. 56. Hypagon Salaminij inuenerunt, aut Pericles Atheniensis.

Hypallage, subalternatio, siue submutatio. ὑπὸ, sub. ἀλλαγὴ, mutatio. Figura cum verba per aduersum intelliguntur. vt Trade rati ventos, date classibus æquor.

Hypanis. pen. cor. fluuius Scythiæ, ex magna palude profluens. Huic miscetur fonticulus, qui sua amaritudine totum corrumpit Hypanim. Propertius: Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. Alter est in India, qui intrat Indum fluuium. Hyparchus, (ὕπαρχος) Latinè primas, nomen philosophi est, qui de syderibus, & de temporibus anni (sicut Eudoxus & Meton) scripsit.

Hypata, (ὑπάτη, & ὕπατα) ciuitas Thessaliç, & quasi metropolis eius regionis. à qua Hypatensis ager.

Hypatus, (ὕπατος) pen. cor. Latinè consul. Vnde hypaticus, consularis: hypatia, consulatus.

Hypelatus, herbę species, quam alij daphnen, alij carpophyllum vocant.

Hypenemium ouum, (ὑπηνέμιον) dicitur, ex quo nihil gignitur. à Latinis ouum irritum, & ventosum appellatur. Plin. lib. 10. cap. 58. Et ipsæ autem inter se (si mas non sit) æquè faliunt, pariuntq; oua irrita, quæ hypenemia Græci vocant.

Hyper, (ὑπὲρ) præpositio Græca, apud nos significat super, supra, vltra.

Hyperaspistes, (ὑπερασπιστὴς) Latinè protector, ὑπὲρ & ἀσπὶς. Hieronymus in Præfat. Penta. Cum Aristeus eiusdem Ptolemæi hyperaspistes, & Iosephus non multò pòst nihil tale retulerint.

Hyperbasia, (ὑπερβασία) transgressio.

Hyperbasis, (ὑπέρβασις) siue hyperbaton, pen. corr. Latinè transgressio verbi, secundum Quintilianū lib. 8. cap. 6. quam frequenter ratio comparationis & decor poscit. Fit enim frequentissimè aspera & dura & dissoluta & hians oratio, si ad necessitatem

tem ordinis sui verba redigantur. Longius ergo verbum propriè hyperbaton est: vt, Animaduerti iudices, omnem accusationis orationẽ in duas diuisam esse partes. Nam in duas partes diuisam esse, rectum erat, sed durum & incomptum. Dictum hyperbaton, ab ὑπερβαίνω, quod transcêdo vel transgredior denotat.

Hyperbole, (ὑπερβολὴ) pen. cor. dici potest eminentia, vel (Vt ait Cicero) superlatio à Quintiliano superiectio interpretatur: à quibusdã verò excessus. Nam ὑπὲρ super, βολὴ iactus. Hieronymus in Epist. cõtra Origenistas: Tollite amoris ὑπερβολὴν, & nos tollimus odij magnitudinem. Est & figura, cum dictio excedens fidem ponitur, augendi vel minuendi gratia. Augendi: vt Niue candidior, & fulminis ocyor alis. Minuendi: vt Volantis te folij sonitus terret, & vix ossibus hærent. vel tardior testudine. Hinc hyperbolicus, ca, cum. quod est excessiuum.

Hyperborei, (ὑπερβόρεοι) pen. prod. montes, & populi Scythiæ: sic dicti, quòd supra, id est, vltra eos flat Boreas. Festus docet Hyperboreos esse supra Aquilonis flatum habitantes: quoniam humanæ vitæ modum excedant viuendo vltra centesimum annum. Ferunt magnam his de cœlo clementiã concessam esse, auras spirare salubres, nihil noxij flatus habere, domos esse nemora, victũ arbores ministrare, discordiã nescire, ægritudine non inquietari, ad innocentiam omnibus æqualevotum esse, mortem accersere, & voluntario interitu obeundi tarditatem castigare. sed hæc fabulosa sunt. Diodòrus oppositam Celtis iuxta Oceanũ esse insulam scribit, haud multò Sicilia minorem, habitariq́ ab his, qui Hyperborei appellantur, eo, quòd vento Boreæ sunt expositi, insulam valde fertilẽ, in qua fructus annui bis nascuntur.

Hypercatalecticum metrum, (ὑπερκαταληκτικὸν) dicitur cui vna syllaba, vel duæ superant. Verg. Asso quitur Venus: ô qui res hominumq; deorumq;. Et Horatius: Syluæ laborantes geluq;. Illud dactylicũ hypercatalecticum est, hoc verò Iambicum hypercatalecticum.

Hyperiona, (ὑπερίονα) alij Solis partẽ, alij ipsum Solem, quòd eat super terras appellatum putant. Poëtæ pro Sole vsurpant. Ouid. lib. I. Fast. Placat equo Persis radijs Hyperiona cinctum. Diodòrus scribit Hyperiona Saturni fratrem fuisse, Cœli, & Titheæ filium, qui Solis & Lunæ aliorumq; astrorum motus, horasq; primum summa cura obseruationeq; à se percepta cæteris noscenda tradidit: ideoq; horum parens nominatur, veluti ipsorum naturæ contemplator. Cice. in Prog. Vt cum luna means Hyperionis officit orbi.

Hypermeter, & hypermetrus, abundãs syllaba. vt hominumq; locorumq;. Et debet sequẽs à vocali incipere, nisi fiat synæresis: vt cura peculi.

Hyphear, genus visci in Arcadia abundans.

Hyphen, (ὑφὲν) subunio interpretatur, ex ὑπὸ & ἓν vnum. quod fit, cum plures dictiones proferuntur sub vno accentu. Verg. I. Aeneid. Neq; enim ignari sumus antè malorum. Vbi Seruius: Antè malorum ὑφὲν est. vt alibi, Cœli subter labentia signa. Terentius in And. Et heri semper lenitas verebar quorsum euaderet. Vbi Donatus: Semper lenitas, hyphen.

Hypnales, (ὑπνάλεις) aspides dictæ sunt à somno. Cleopatra (teste Solino) hypnalẽ aspida adhibuit ad morsum, vt ita somno extingueretur. Ptyades verò appellant, quæ salivas venenatas in oculos hominum expuunt.

Hypo, (ὑπὸ) præpositio Græca, & modò ab, modò sub significat.

Hypobarus, Indiæ fluuius, iuxta quem arbores electrum producunt.

Hypobolimæus, Latinè subdititius dicitur.

Hypocaustum, locus ad sudandum, qui & vaporarium dicitur, ἀπὸ τοῦ ὑποκαίειν, id est, subtercalefacere. nam vaporandis cubiculis balneisq; præparatur. Cice. ad Qu. fratr. In balnearijs hypocausta in alterum apodyterij angulum promoui: propterea quòd ita erant posita, vt eorum vaporarium ex quo ignis erumpit, esset sub tectis cubiculi. Sic legit Sipontinus, at omnia ferè exemplaria pro Hypocausta, habent Assa: quæ tamen dictio quid significet, video etiam doctos ignorare. Pap. in Syl. Intrat vbi languidus ignis Aedibus & tenuẽ voluunt hypocausta vaporem. Plin. ad Gallum: Applicitum est cubiculo hypocaustũ perexiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, vt ratio exigit, aut effundit, aut retinet. Vitruuius appellat hypocausim, cum scribit facienda esse ahena supra hypocausim tria, caldarium, tepidarium, frigidariũ. Hodie hypocaustis vtuntur Germani (ipsi Stubas vocant) ad vaporanda cubicula.

Hypochalcus, Latinè subæratus dicitur.

Hypochysis, & hypochymata. vide in dictione Glaucoma.

Hypocrisis, simulatio quasi subiectio iudicij: ab ὑπὸ, & κρίσις iudicium.

Hypocrita, simulatus, qui in spectaculo personam subit alienam, vt seruus personam domini. Græci hypocriten vocant simulatorem. Vnde & mimus hypocrita dictus, quia imitator est & simulator. Quintil. libr. 2. scribit Aeschinem hypocriten fuisse oratorem. Quæ species argumenti translata est in his, qui falsò incedunt vultu, & simulant, quod non sunt.

Hypochondrium, præcordia, alio nomine exta: nõnulli partem corporis vbi ilia dolent, Græci phrenas dicunt. In his vitalitas maximè consistit. Dictũ à cartilagine, quasi subcartilagium, & est super vmbilicum: alij lagaron vocant.

Hypocoristicos, apud Latinos diminutiuus dicitur.

Hypodesis, siue, hypodema. atis. ὑπόδημα: calceus, seu calceamentum dicitur.

Hypodiastole, subdistinctio.

Hypodidascalus, dici potest repetitor, subpræceptor, ab ὑπὸ sub, & διδάσκαλος magister. Cic. ad Papyr. Sella tibi erit in ludo tanquam hypodidascalo.

Hypodoche, susceptio, receptaculum.

Hypodytes, interior vestis.

Hypogæa, loca subterranea dicuntur à Græcis, quæ

dictio frequens est apud Iosephum & Egesippum.
Hypogæorum (inquit Budæus) appellatio complectitur cellas vinarias, carnarias, olearias, penuarias, promptuarias.

Hypogeson, (ὑπόγεισον) herba, quæ in subgrundijs nascitur. Græci nanque partes tecti prominentes γεῖσα appellant.

Hypomnema. atis. (ὑπόμνημα) & hypomnematum sumitur pro interpretatione & commentarijs. Cicero Tyroni: Multũ mihi eripitur operæ in exscribẽdis hypomnematis. Plin. lib. 7. cap. 5. Cuius commenta, quæ appellãtur Græcè ὑπομνήματα, sub nomine Democriti falsò produntur.

Hypopodion, Latinè suppedaneum.

Hypoprophetæ, vaticinandi ministri, quibus scilicet prophetæ imperabant.

Hypopyrgiũ, locus sub turri, ex ὑπὸ & πύργος turris.

Hypostasis, subsistentia, siue substantia: à theologis ꝑ persona capitur. Vnde hypostases, personæ subsistentes appellantur: nam στάσι statio dicitur.

Hypotheca, (ὑποθήκη) pen prod. Latinè pignus, teste Martiano, qui dicit, Inter pignus & hypothecam tantum nominis sonus differt, cui assentitur Valla. Cic. ad Thermum: Cures velim, vt aut de hypothecis decedat, easque procuratoribus Oluuij tradat, aut pecuniam soluat.

Hypothesis, pen. cor. argumentum siue materia, causa, thema, propositum. Cic. In Top. Quod Græci hypothesin vocant, nos causam. Idem ad Atticum, Hypothesin hanc habẽt, eamque præ se ferunt, clarissimũ virum interfectum, Rempublicam perturbatam.

Hypotichos, subucula est, & propriè pontificum est, vt inquit Hieronymus.

Hypothyra, siue hypothyrides, apud Vitruuium capitur pro valuarum cauitate & inanitate.

Hypozeuxis, (ὑπόζευξις) subconiunctio, figura cũ singulis sensib9 datur propria clausula. Verg. Regem adit, & regi memorat nomenque genusque: Quid'ue petat, quid'ue ipse ferat, &c. Ab ὑπὸ, sub, & ζεῦξις coniunctio.

Hypozygia, (ὑποζύγια) dicta sunt animalia, quæ iugum subeunt quasi subiugalia: ὑποζύγιον iumentum dicitur.

Hypsicratea, (ὑψικράτεα) nomen Mythridatis regis vxoris, quæ Persico habitu induta, & in habitum virilem reformata, tonsis capillis, victum à Cn. Pompeio Mythridatem per efferatas gentes fugientem animo pariter & corpore infatigabili secuta est.

Hypsipyle, (ὑψιπύλη) filia fuit Thoantis, quæ Iasona amauit euntem in Colchon ad vellus aureum rapiendum. Fuit & alia Archemori nutrix.

Hyrcania, (ὑρκανία) regio Asiatica, magna ex parte plana, & præclarissimis vrbibus adornata, quarum celebrant Talebrotam, & Samariam, & Cartam, & Tapen. Et adeò opulenta, vt vitis vini metretã efferat, & ficus sexaginta modios ficorum. frumentum ex semine nascatur, quod cadit ex culmo, in arborib9 mellificetur, perfluat mel ex oleis. Dicta Hyrcania, ab Hyrcana sylua, quæ Scythiæ subiacet. Habet ab Oriente mare Caspium, à Meridie Armeniam, à Septentrione Albaniam, ab Occasu Iberiam. In ea regione pantheræ, pardi, & tigres abundant, cum syluis aspera fit. Hinc Hyrcanus. a. um. ὑρκανός. vt mare Hyrcanum, homines Hyrcani. Hieronymus, Hyrcani volucribus & canibus ses miuiuos proijciunt.

Hysge, (ὕσγη) genus herbæ, coccinei coloris.

Hysginum, color similis coccineo: vnde Græci vestes ὑσγινοβαφεῖς appellant, hoc est, hysgino tinctas. Plin. lib. 2. Hyacinthus in Gallia maximè prouenit. Hoc tibi pro cocco hysginum tingitur. Et lib. 35. cap. 6.

Hyssopus, (ὕσσωπος) fœminini generis, & hyssopum neutri cum y, secundum Apul. herba pulmoni valde vtilis: huius penultima producitur, cum apud Græcos scribatur per ω: quamuis Macer corripuit. Est hyssopum siccum calidumque, & tertius illi Est in vtrisque gradus. Columel. libr. 6. cap. 10. Veterem tussim sonant duæ libræ hyssopi maceratí sextarijs aquæ tribus. Plin. lib. 25. cap. 11. Hyssopum in oleo contritum phthiriasi resistit, & pruriginí in capite.

Hyssopites, hyssopitæ, masc. gen. sed figuratè neutro iungitur: & est vinum factitium ex hyssopo. Colu. lib. 12. cap. 35.

Hysteria, (ὑστερα, τὰ χόρια) Latinè secundinæ, folliculi sunt continentes fœtum in matris vtero cum menstruis.

Hysterologia, locutio præpostera: figura eadem cum ea, quæ dicitur hysteron proteron.

Hysteron, vltimum vel nouissimum. Vnde hysteron proteron, est figura, cum sentẽtia ordine commutatur. vt, Postquam altos tetigit fluctus & ad æquora venit. nam prius ad æquora venit, quàm tangere fluctus.

DE LITERA I.



I Litera vocalis est, quæ etiam consonans fieri consueuit, & modò ꝓ simplici, modò pro duplici accipitur. Pro simplici tunc habetur, quando ab ea incipit syllaba in principio dictionis posita, subsequente vocali in eadem syllaba: vt Iuno, Iupiter. Pro duplici autem, quando in medio dictionis, ab ea syllaba incipit post vocalẽ ante se positam, subsequente quoque vocali in eadem syllaba, vt maius, peius, Maia. Nonnunquam tamen reperitur i litera pro consonante in medio dictionis posita, sed in compositis vt reijcere, reiectus. Notandum tamen i literam pro consonante aspirari nõ posse, cum nulla consonans ante se aspirationem accipere valeat. Vnde Hierosolyma sex syllabarum est, hiulcus trium. Ac per deriuationem quidem transit i in alias vocales. In a, vt genus, generis, generatim: paul9 paulli paulatim. In e, fortis, forte. In o, pater patris, patronus. Est etiam imperatiuus modus ab eo, is, ἴθι, ὕπαγε. Terent. I præ, sequar.

I ANTE A.

IA, fuit nomen minoris filiæ Atlantis, & Latinè vox dicitur, Item ia, ĩa Græci vocant violas, vn-

vnde Ianthina vestis, vide infrà. Rursus exultantis interiectio est, ἰώ.

Iacchus, (ἴακχος) nomen Bacchi, ab ἰάχω clamo, canto, vocifero: nam qui Baccho sacrificabant, clamare solebant. Et duplici cc scribi debet, quamuis in ἰάχω sit simplex c, quod ideo fit, vt in Iaccho secunda producatur, quæ in verbo Iacho corripitur. Verg. Gratissima vitis Iaccho. Ponitur quandoque pro vino.

Iaceo, ces, iacui, iacere, cubare, decumbere, & prostratum esse. κεῖμαι, ἐγκεῖμαι. ligge) estre couche.) Vergil. in Buc. Silenum pueri somno videre iacentem. Idem: Strata iacent passim sua quæque sub arbore poma. Plaut. in Amph. Quis hic est senex, qui ante ædes nostras sic iacet. Dicimusque, iaceo in strato, iaceo humi. Liu. libr. 2. de Bello Punico, Humi iacentem inter custodias stationesque militum circumspexerunt. Quandoque significat extare, esse. Sallust. In medio campus iacet, aquis vndique scatens. Quandoque plenum esse, Verg. lib. 3. Georg. Sed iacet aggeribus niueis informis & alto Terra gelu. Quandoque per plurimum porrigi. Idem in eodem: Tantum campi iacet. Quandoque squalere. Lucil. lib. 30. Et sua præcipuè retrò reiecta iacere. Quandoque mortuum esse, quòd iaceant, nec amplius cadauera moueantur. Lucan. Ille iacet, læta paci quem prætulit orbis. Quandoque sepultū esse. Marti. Non aliter cineres mādo iacere meos. Aliquando deiectum esse, ac contemni. Cice. in 2. Finium: Maximas verò virtutes iacere necesse est, voluptate dominante. Sic κεῖσθαι ἀντὶ τοῦ πιπτωκέναι. Huius verbi composita sunt, adiaceo, iuxta iaceo. πρόσκειμαι. Interiaceo, in medio iaceo, παρίγκειμαι. Liuius: Descendunt in planiciem quæ inter Capuam Tiphatamque interiacet. Subiaceo, subtus iaceo, & subditus sum, ὑπόκειμαι. Lactantius libro. 3. Quoniam igitur vtrisque subiacet fertitudo. Obiaceo, de quo alibi. Et hæc habent penult. cor. in trisyllabis.

Iacio, cis, ieci, iacere, iactum. significat emitto, ac vi impello. ῥίπτω, βάλλω. werffen) worpen) iecter.) Apul. Multis in eum lapidibus iactis. Cic. in Verr. In quem scyphū de manu iacere conatus est. Verg. 5. Æneid. Sublataque procul dextra connixa coruscat. Et iacit. Cæsar. 2. Bel. Gall. Vndique in murum lapides iaci cœpti sunt. Item ponere, βάλλεσθαι, trāslatio sumpta ab ædificiis, maximè à cothonibus, id est, portubus manu factis, quibus magna iaci fundamenta necesse est. Cic. in Philip. In quo tempore quantum in me fuit, ieci fundamenta pacis. Huius composita sunt, abiicio, ἀπορρίπτω. adiicio, coniicio, circumiicio, vnde circumiecta impedimēta dicimus. Deiicio, καταβάλλω. disiicio, eiicio, inijcio, interiacio, obiicio, præiacio, proiicio, reiicio, subiicio, traiicio. & superiacio, ἐπιρρίπτω.

Iacob, Latinè athleta, & exercens se dicitur. quam appellationem primum habuit, cum practicis operationibus multos proprietate labores ferebat. Cum autem iam victor luctando euasit, & speculationibus fruebatur bonis, tunc Israēlē ipse Deus appellauit, æterna præmia beatitudinemque vltimā (quæ in visione Dei consistit) ei largiens. Hominē enim, qui Deum videat, Israël nomen significat.

Iacobus, penultima producta, nomen proprium, quatuor syllabarum. Claudian. Quid laceras ver sus dux Iacobe meos? Nomina enim propria (sicut Priscianus docet) in fine acutū accentum habent, quæ more Latino declinata eundem retinent, & penultimam producunt: vt Adam, Adamus: Ioseph, Iosephus.

Iactanter, (ἀλαζόνως) aduerbiū, à participio iactans formatur, & significat cum iactantia.

Iactantia, μεγαληγορία, μεγαλαυχία, ἐπίδειξις, καύχημα rūmung) beroeminge) vanterie, ou vantāce.) quæ & iactatio à Cicerone definitur lib. 4. Tusc. quod sit voluptas gestiēs, & se efferēs insolentius. Quintil. lib. 9. cap. 2. Veritus opinionem iactantiæ. Idem: Hoc enim inanis est iactantiæ.

Iactito. tas. (θρυλλέω, καυχάομαι) frequentatiuum à iacio.

Iacto, tas. ἀναρρίπτω, rūmen) iecter souuent.) Seneca: Dum lapillos iactaret in puteum. Vergil. lib. 1. Georg. Deucalion vacuum lapides iactauit in orbem. Aliquando est sæpe voluere, ἐπανατολέω. Idem: Atque illum tales iactantem pectore curas. Aliquando fatigare, vexare, concutere. κόπτειν, ἐλαύνειν. vt Iactatos æquore toto, κυματωθέντας, Troas relliquias. Lactantius libr. 5. Qui patrem regno expulit, bello persecutus est, exulem toto orbe iactauit. Ex quo apparet non esse veram differentiam, quam Seruius ponit, dicens: Iactamur in mari, διαφέρεσθαι: fatigamur in terris. Aliquando significat plagis sternere. Cicero in Verr. Act. 2 Iactatur domi suæ vir primarius, & homo honestissimus, pro se quisque manus affert. Aliquando temere laudare, siue ambitiosius gloriari. μεγαλαυχεῖν. Vergil. Quem iuxtà sequitur iactantior Ancus. Hinc iactantia. Aliquando inaniter loqui. Vergilius: Talia iactanti stridens Aquilone procella Velum aduersa ferit. Aliquando frequenter emittere. Idem libr. 2. Georg. Et si non alium latè iactaret odorem, Laurus erat. Et alibi: Ipsi lætitia voces ad sydera iactant. id est, crebrò emittunt. Aliquando frequenter ducere, vt apud eundem: Haud vnquā manibus iactata fatiscit. id est, ducta. Quidam etiam iactatū pro primitiuo & expulso: alij pro dependenti accipiunt, vt lib. 4. Georg. Et dextro iactata recumbit in armo.

Iactuosè, (καυχηρῶς) dicitur cum iactantia. Cic. Cum sint multa iactuosè dicta.

Iactura, ἐκβολή. verlust) verlies) perte.) Hinc iacturam facio, ἐκβάλλομαι, dicitur propriè damnū de mari, quando quis magnas in naui merces habet, & tempestate cogitur eas in mare iacere, ne nauis obruatur. Sallustius ad Cæsarem: Si quid aduersi coortum est, de illis potissimum iactura fit, quia precij minimi sunt. Facere iacturam rei familiaris, Cicero. 2. de Finibus.

Iaculatio, iaculamen, & iaculamentum, pro eodem. ἀκόντισις, ἀκόντισμα.

Iaculo, las. significat in longū iacio, ἀκοντίζω. schiessen, ferr werffen) schieten. verdewoorpen) darder)

Claud. Latis iaculabat in aruis. Hinc eiaculo, quod est extra iaculo, proncio, ἐξακοντίζω. Gell. Arionē cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse.

Iaculor, (ἀκοντίζω, τοξεύω.) pen. corr. deponēs, eiusdem significationis. Iuuenal. Quantas iaculetur Monychus ornos. Colum. libro. 2. Faba quæ longius emittetur, pura cò perueniet, quò ventilator eam iaculabitur.

Iaculum, pen. corr. dicitur quicquid iaci in longum potest: nam fit, vt iaciatur. ἀκόντιον, δοράτιον. eyn pfeil) eenen pijl, tenē schicht) vng dard.) Quintil. lib. 8. ca. 2. Qui iaculum emittit, iaculari dicitur.

Iaculus, penult. corr. serpentis genus, qui subit arbores, è quibus vi maxima vibrat, penetratq; quodcunq; animal obuium fecerit fortuna ἀκοντίας. Luca. Et matrix violator aquæ, iaculiq; volucris. Plin. lib. 8. cap. 23.

Iadra, ciuitas, quæ nūc vulgò Zara. Hanc Georgius Pontici Viruni pater Veneto subiecit imperio.

Iam, (ἤδη) itzund) nu) maintenant.) aduerbium temporis, quod penè est idem quod tunc. Quint. Quòd si satis prudenter ea viderint, iam propè consummata fuerit præceptis opera. Interdum hortantis est, & veluti moram increpantis. Vergil. Iam diua precor. Interdū festinantis. Teren. Ego iam prospiciam mihi. Interdum ponitur ꝑ nunc. Verg. lib. 3. Georg. Iamq; hos cursu, iam præterit illos. Interdum pro præterea, ἤτι. & quasi modus est quidam coniungēs sententias, vt apud eundē: Iam maris immensi prolem & genus omne natantum, Iam varias pelagi volucres. Hoc idem efficit coniunctum cum vero. Cice. Iam verò, ἤτι τοίνυν, vrbibus constitutis, &c.

Iambus, (ἴαμβος) pes constans ex prima breui, vltima longa, ab inuētore (vt quidā putant) dictus. Quidam iambum deducūt ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν, quod est contumeliari, inuehi. Festus.

Iambi dicebantur, qui singuli ex proscenio loquebantur: triambi, qui terni.

Iamdiu, significat olim, longum videlicet tempus. πάλαι. Cic. de Senect. Carthagini malè iamdiu cogitanti. Idem ad Cassium: Vt te, quem iamdiu plurimi facio, tanto interuallo viderem.

Iamdudum, (πολὺν ἤδη χρόνον) ex iam & dudū componitur. & aliquando de paruo tempore dicitur, vt iamdudum te expecto. Plau. in Menæch. Iamdudum mulier tibi Nō imprudens aduersabar, hunc metuebam. Aliquando de longiori, Plin. libro. 19. Iamdudum ex eadem Hispania Zœlicum venit in Italiam plagis vtilissimum. Macrobius: Iamdudū hæc quæstio ab Aristot. & proposita est, & soluta. Ponitur etiam pro continuò, & quamprimū. Vergilius: Iamdudum sumite pœnas.

Iamiam, significat repentè. παραυτίκα, ὅσον οὐκ ἤδη: vt, iamiam aderit. Et cum præsenti ponitur, licet ad futurum resoluatur. Verg. Iamiamq; manu tenet & premit hasta. quasi mox tenebit, & nunc videtur tenere. Plerūq; figuratè per indignationem accipitur. Idem: Iamiam nec maxima Iuno, Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis. Et per miserationem. Sallust. Iamiam animo meo charissime frater, quanquam tibi immaturo & vnde minimè decuit, vita erepta, tamen lætandum magis quàm dolendum puto casum tuum. Et per exhortationem. Quintilianus: Iamiam commilito, quiscunq; casus manet, etiam si imperator damnaturus est, habes solatium. satius est, q̄ à patre occidi.

Iamolim, significat iamdudū, ἐκ παλαιοῦ. Cic. Iamolim à principio illud statueram. Sumitur pro aliquando. Verg. Et iam olim seras posuit cum vinea frondes Olimiam, ꝑ iampridē. ἐκ πολλοῦ. Quintil. Olimiam imperator inter fulgentes virtutes tuas liuor locum quærit. id est, à longo tempore.

Iampridem, significat de paruo tempore. πάλαι. Seneca: Iampridem te expectantes ibi sederamus. De longiori. Plin. Quod maiores nostros iampridem fecisse manifestum est, quod genus nuper & patrum ferè nostrorum memoria inuētum est. Pro continuò. Lucanus: Tollite iampridem, victricia tollite signa.

Iamtū, significat ex eo tempore, ἐξ ἐκείνου, ἀπ' ἀρχῆς. Plau. Iamtum occœpit virginē amare. Veteres etiā iamtum pro tantum vsi fuere, & pro tam.

Iana prius, & deinde Diana, d literæ appositione, vt Nigidius ait.

Ianassa, (ἰάνασσα) nympha dicta est, à suauiter regendo. ἰαίνω, dulcoro. & ἀνάσσω, regno, impero.

Ianeus, à Veteribus dicitur ianitor.

Ianiculum, oppidum non procul à Roma: dictum quia per eum populus Rom. transire cœperat in agrum Hetruscum: seu quod Ianus illud condiderit. Solinus: Quis dubitat Ianiculum à Iano non fuisse conditum.

Ianira, (ἰάνειρα) penul. prod. fuit Oceani & Tethyos filia, sic dicta à dulcorandis viris: ἰαίνω dulcoro, & ἀνὴρ, ἀνέρος vir.

Ianitor, pen. corr. cui ianuæ custodia est commissa. θυρωρός eyn thürhüter) vng portier.) Cic. 5. Verr. Hunc vestri ianitores, hunc cubicularij diligunt. Ianitor carceris, apud eundem legitur.

Iantha (ἰάνθα) nympha Oceani & Tethyos filia. Hesi.

Ianthina, (ἰάνθινον) penult. corr. vestis coloris purpurei. ἴον enim viola, ἄνθος flos: quasi violaceus flos. Martialis: Coccina formosæ donas & ianthina mœchæ. Plinius: Ex his violis quæ sponte apricis ac macris locis proueniunt, purpureæ, latiore folio, statim ab radice carnosa exeūt, solæq; Græco nomine à cæteris discernuntur, appellatæ ἴα. ab his ianthina vestis.

Ianua, primus ingressus ad interiora domus: à Iano dicta, quòd huic deo consecratū erat omne principium. θύρα. eyn thür) een duere) l'huys.) Et propriè domus est ianua: ostium verò partium, vt cubiculorū, licet confundantur. Nam & ianua, à quo ianitor, pro ostio ponitur. & ostium (à quo ostiarius) pro ianua. Valla libro. 4. cap. 8. Porta murorum est, munitionumq;, atq; castrorū: Ianua parietis, atque domorum. Cicero in Verr. Sciuus suis imperat Rubrius, vt ianuam clauderent, & ipsi ad fores assisterent.

Ianitrix, cis, fœm. gen. Plau. in Curc. Anus hic recu-

bare solet custos ianitrix. Plin. lib. 25. cap. 30. Laurus triumphis propriè dicatur, vel gratissima domibus, ianitrix Cæsarū Pontificumq́; id est, quæ solet plantari ante domos Cæsarū & Pontificum.

Ianual, libi genus, qđ Iano tantummodo delibat.

Ianualis porta, Romæ à Iano dicta, vbi & positum fuit eius signū. Hanc Numa instituit, vt esset clausa semper, nisi cum bellum foret.

Ianuarius, (ἰανουάριος, γαμηλιών) primus mensium, à principe Deo est appellatus à Numa, qui primū anni esse voluit, tanquam bicipitis Dei mensem, respicientem & prospicientem transacti anni finem, futuriq́; principia.

Ianus, (ἰανός) ab hiatu dictus est, detracta aspiratione. quem quidam solem putāt, ideo geminum, quia vtriusq́; ianuæ cœlestis potentem, qui exoriens aperiat, occidēs claudat. Alij Ianum mundū, id est, cœlum intelligunt, quasi eanum ab eundo, vt inquit Cice. lib. 2. de Nat. quia mundus semper eat, dum in orbem voluitur, & ex se initiū faciens in se refertur. Hinc & bifrōs pingitur: duas enim facies antè & retrò habere dixerunt, quòd annus ex se initium faciens, fini occurat: vel quòd præterita sciuerit, & futura præuiderit: seu quòd superorum & inferorum ianitor extiterit. Huius templum erat Romæ, quod tempore belli patebat, tempore pacis claudebatur: vnde Patulcius & Clusius cognominabatur. Hunc etiam quadrifrōtem fecerunt, ob quatuor orbis partes, & Ianum geminum vocitarunt, & Iunonium, quia Calendarum princeps. Calendæ enim sunt Iunoni dicatæ. Et Ianus erat locus Romæ, vbi fœneratores consistebant in regione Basilicæ: quoniam in eo Iani simulachra collocata visebantur. Ouidius: Qui puteal Ianumq́; timet, celeresq́; Calendas. Iani quoque peruiæ transitiones, foresq́; profanarum ædium, ianuæ vocabantur. Sueton. in Domit. Ianus, inquit, arcusq́; cum quadrigis & insignibus triumphorum per regiones vrbis extruxit.

Iapetus, (ἰαπετός) penul. corr. Cœli & Terræ filius (vt inquit Hesiodus) Hunc quidam Promethei patrem fuisse asserunt. Ouidius:

Siue recens tellus, seductaq́; nuper ab alto,
Æthere cognati retinebat semina cœli,
Quam satus Iapeto mixtam fluuialibus vndis,
Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum.

Iapis, idis (ἰᾶπις) nomen proprium Ætoli, qui cum ad regionem Venetiæ venisset, oppidum de suo nomine condidit. à quo ea pars vbi Timauus fluuius est, Iapidis nomen sumpsit. Vergil. Castella in tumulis & Iapidis arua Timaui.

Iapygia, (ἰαπυγία) Apulia dicta est ab Iapyge Dæda li filio, vt Hieronymus & Solinus scripsere.

Iapygium (ἰαπύγιον) Salentinorum promontoriū. Vergil. libr. 11. Victor Gargani condebat Iapygis agris. Vnde Seruius Iapygiam partem Apuliæ esse dixit, in qua est mons Garganus, qui vsque ad Adriaticum pelagus tendit. Huius metropolis est Brundusium, & Tarentum. Hanc regionem Messapiam, & Iapygiam, & Calabriam, & Salentinam multi nominant.

Iapyx, gis. (ἰᾶπυξ) pen. cor. ventus ex Apulia proficiscens, qui quasi aduersus Eurum flare videtur. De hoc Lucan. lib. 6. Excipit aduersus Zephyros & Iapyga Pindus.

Iasa, nomen ciuitatis, quę imminet Rubro mari, vbi est terminus Moabitarum prouinciæ.

Iasis, dicta est Atalantis ab Iasio patre.

Iasius, vnus fuit ex primis Argiuorū regibus: à quo Argiui, Iasidæ dicti sunt.

Iason, nomen proprium Æsonis filij, fratris Peliæ Thessaliæ regis, qui Colchos profectus vellus aureū abstulit. De hoc Iustinus, & Diodôrus. Ouid. Quem nisi crudelem non tangit Iasonis ætas.

Iaspis, lapis preciosus, qui à Plin. lib. 37. cap. 8. viridis gemma interpretatur: est enim viridis sicut smaragdus, sed crassi coloris. Mart. lib. 5. Sardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas vno Portat in articulo Stella Seuere meus. Iaspideus, a. um. vt Iaspidea gemma, quæ iaspidis colorē refert. Plin. lib. 37. cap. 10. Cepionydæ in Æolide ad Dardanum nunc pagum, quondam oppidum nascuntur, multis coloribus translucentes, aliàs vitreæ, aliàs crystallinæ, aliàs iaspideæ.

Iasponyx, (ἰασπόνυξ) Iaspidis gemmæ species, à niuis colore dicta. Plin. lib. 37. cap. 9.

Iasum, (ἴασος) insula Cariæ, quæ continēti adiacet, cuius incolæ magna ex parte victū ex mari captabant, cum sterilē regionē haberent: à qua Iasius sinus, cuius municeps Cerillus fuit. Ex Iaso fuit Diodôrus dialecticus, cognomento Chronus.

Iatraleptes (ἰατραλείπτης) medicus vnguētarius, qui vnguentis & perfrictionibus curat. Colum. Sanus homo qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet, ac neq́; medico, neq́; iatralepta egere.

Iatraleptice, (ἰατραλειπτική) medicinæ genus, quæ vnguentis, & perfrictionibus curat, quasi medicina vnguentaria: ἰατρικὴ enim medicina, ἀλείπτης vnctor dicitur.

Iatros, (ἰατρός) Latinè medicus. Vnde archiatros, princeps medicorum: quo nomine dictus est Æsculapius, tanquam præses, deusq́; medicorum. Plin. lib. 29. cap. 1.

Iaxamatæ, (ἰαξαμάται) populi circa Mæotim (inquit Steph.) quos Ephorus appellat Sauromatas. Valerius Flac. Mellis honos Torinos, ditat sua mulctra Satarchus, Iaxamatas Venat⁹ alit. De his Ammian. libr. 4. Circa hæc stagna gentes sermonum institutionumq́; varietate dispares Iaxamatę, Meotæ, & cum Gelonis Agathyrsi.

Iaxartes, fluuius qui Tanais putabatur, quē Demodamas dux transcendit, & alium esse perdocuit: oritur apud Sacas (vt ait Ptolemæus) in Septentrionem fluens.

Iazyges, (ἰάζυγες) Metanastæ populi in Europa, qui (sicut Ptolemæus lib. 3. scribit) ab Oriente habēt Daciam, ab Occasu & Austro Germaniæ partem, à Septentrione Sarmatiam.

I ANTE B.

IBerus, (ἴβηρ) penult. prod. fluuius Hispaniæ, qui apud Cantabros oriens, per. 40. passuum milia PP. 4. fluit,

fluit, & in mare Balearicum exit. Dictus (vt Eustathius ait) á rege eiusdem nominis, & in vltima Europæ, haud longè à columnis circa Gadir. Lucanus lib.4. Qui præstat terris, aufert tibi nomen Iberus. Quod & Iberum declinari potest, præsertim quando sequitur flumen. Et Iber.eri.vel eris. pen.prod.vt Priscianus ait. Horatius: Iberi, Rhodaniq; potor. Lucanus: Occurrat Iberibus alter. Inde Iberia, ἰβηρία, dicta est pars Hispaniæ, quæ inter Iberum continetur, quamuis generali vocabulo pro Hispania capiatur. Et Iberiam quidam partem vnam exteriorem, alteram interiorem dixerunt. Hanc regionem Celtæ Gallorum populi, relictis sedibus suis, habitauere. Vnde composito ex vtraque gente nomine Celtiberi appellati sunt, & regio eorum Celtiberia. Ab Iberia verò Iberi & Iberes, vocati sunt populi Hispani. Est & alia regio hoc nomine iuxta Pontum inter Colchida & Armeniam, venenorum ferax, quæ Caucasijs montibus circundatur. cuius similiter populi Iberi, & Iberes dicti sunt, à quibus (vt Varro scribit) venerunt, qui in Hispania habitauerũt. Et à quibus Hispania, Iberia: & fluuius Hispaniæ Iberus. Et Iberus, ra, rum. Verg. lib.9. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Scribit Dionysius, Iberes populos à Pyrenæis montibus profectos in Asiam sedes posuisse. Vnde ea pars Asiæ Iberia nuncupatur. Iberiam regionem mulier captiua sub Constantino Helenæ filio, conuertit ad Christianam fidem, in ea pudicam traducente vitam, & in oratione iugiter persistente.

Iberica herba spartum dicebatur antiquis. Quintil. lib.8. cap.2. Qui in actione Ibericas herbas se solo nequicquam intelligente dicebat, nisi irridens hanc vanitatem Cassius Seuerus, spartum eum dicere velle indicasset.

Ibi, (ἐκεῖ daer) en ce lieu la) aduerb. loci, significat in eo loco: & ppriè dicitur, cum semel locus monstratur: Ibidem verò, αὐτόθι, cum sæpius. Terent. in Eunu. Inuitat tristis, mansit ibi, illa cum illo sermonem occipit. Vergil. Ter fluctus ibidem Torquet agens. Ab ibi fiunt composita inibi, & alibi seu alíubi.

Ibicus, pen.cor. nomen poëtæ Lyrici Rhegini apud Græcos pręclari, à quo genus metri dictum est Ibicum: sicut alterum ab Alcæo Alcaicum.

Ibis, auis Ægypti, quæ (sicut Hieron. scribit) duplex est: altera nigra tota est, altera ciconiæ non absimilis, diuersa tamen à ciconia. Hæc rostri aduncitate per se partem perluit, qua reddi ciborum onera consueuerunt, & serpentibus vescitur. De hac Cic. lib.2. De Nat. Velut ibes maximã vim serpentium conficiunt, cum sint aues excelsæ, rigidis cruribus, corneo proceroq; rostro: auertunt pestem ab Ægypto, cum volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo inuectas interficiunt, atq; consumunt: ex quo fit, vt illæ viuę nec morsu noceāt, nec odore mortuę. Ab huius auis similitudine ibis p inuido ponitur. Vnde Ouidius in Ibim scripsit. Vide Plin. lib.8. cap.27.

I AN

ICaria, insula in Icario mari: ab Icaro Dædali filio dicta, quæ trecentorum stadiorum ambitum habet. Et in ea Dianæ templum Tauropolion appellatum. Hæc & Icaros dicta est, antè Doliche vocata. Est inter Sardum & Siculum mare.

Icarion, ἰκαρίων, fuit nomen sæuissimi piratæ.

Icarus, (ἴκαρος) pen.corr. Oebali Laconum regis filius fuit pater Penelopes. Propertius lib.2. Icare Cecropijs meritò iugulate colonis. Hic etiam Icariotus dictus est. Vnde Icariotis forma patronymica. Ouid. lib.3. De Ponto: Morte nihil opus est, nihil Icariotide tela. Icarus etiam dictus fuit Dædali filius, qui vnà cum patre è Creta fugiens, fretus alarum fiducia, cum vltra patris iussa altius euolasset, solisq; ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta esset ita, vt ab alis defflueret, decidit in mare, quod est inter Myconem, & Gyarũ. à quo postea Icarium mare dictum fuit, dicente Ouid. libr.3. De Trist. Icarus Icarias nomine fecit aquas. Præterea Icarus (vt Plin. libr.4. author est) mons est in Attica regione.

Ichneumon, (ἰχνεύμων) animal est magnitudine felis, specie muris: vulgò nunc murem Indicum vocant. Nascitur in Ægypto, & cum aspide pugnat. Ichneumona Ægyptij adorant: quoniam oua crocodilorum conterat, & luto conuolutus, cum os aperiunt, ita in ventres eorũ insilire soleat, vt exesis intestinis eos interimat. Plin. lib.8. cap.24.

Ichneutas, quãdoq; Nicander vocat ichneumones.

Ichnographia, est circini regulæ modicæ continens vsus, ex qua capiũtur formarum in solis arearum descriptiones. author Vitruu. lib.1.

Ichnusa, pen.prod. insula Sardinia dicta est: quoniã ad similitudinem vestigij facta sit, quod Grçce ἴχνος dicitur. Silius lib.12. Iude Ichnusa pijs Graijs memorata colonis.

Ichthicusa, (ἰχθυοῦσα) insula, aliàs Icaros dicta, sita ab exortu solstitiali, Delo ad quinquaginta millia passuum propinqua.

Ichthybolus, piscator.

Ichthyocolla, gluten ex piscibus. Est etiam nomen piscis. Celsus verò quoties vult glutinum intelligi non piscem, adijcere solet gluten. Plin. lib.32. ca.7. Et lib.7. cap.56.

Ichthyophagi, pen.corr. qui ex piscibus viuunt, quo nomine dicti sunt quidam populi, de quibus Hieron. contra Iouinian. Porrò Ichthyophagi genus errans in littore maris rubri, super petras solis calore feruenteis assant pisces, & hoc solo alimento victitant.

Ichthyopola, qui vendit pisces.

Ichthyopolion, (ἰχθυοπωλεῖον) locus vbi venduntur pisces.

Ichthyotrophia, apud Colu. lib.8. cap.1. loca in quibus aluntur pisces, quę & piscinę, & viuaria Latinè dicuntur. nam lib.9. sic ait: ἰχθυοτροφεῖα sedula cura exercentur. Ea sunt omnia (vt Latinè potius loquamur) sicut auium cohortalium stabula, nec minus earum quæ conclauibus septæ saginantur, vel aquatilium animalium receptacula.

Ico

Ico.is,ci.ictus.pcutio,ferio.πλήττω,&c. flac) frap per) Plau.in Truc.Hoc vide,dentibus Frendit,icit femur. Cęcilius: Si vnquam quisquam vidit,quem catapulta aut ballista icerit.Plin.lib.2.cap.55.Lauri fruticem non icit.Icere colaphum,est impingere alicui colaphum.Plautus: Quæ hæc res est? hei colaphum icit, malum vobis dabo . Icere fœdus. Cicero in Pisonem , Tu scilicet homo religiosus, & sanctus,fœdus quod meo sanguine in pactione prouinciarũ iceras,frangere voluisti. Et passiuum icor. Plin.Arborum manu satarum receptarumq; in domos , fulmine laurus sola non icitur. Liuius lib.1.Ibi in turba ictus Remus cecidit. Hinc fit ictus,ctus,pro percussione.πληγή. Plau.in Mostel. Perfacile ego ictus perpetior argenteos . Cicero lib.3.Off.Ictu fulminis deflagrauit . Prima huius verbi in præsenti (vt inquit Priscian.) corripitur, sed producitur in prętерito,& mutat o finalem in i,Lucretius tamen produxit in præsenti,Exin corpus propellit & icit.

Icon,siue econ,(εἰκών) Latinè effigies,imago,& statua ex membris ipsis à pictoribus seu statuariis expressa. Plin.lib.24.Eorum verò qui ter ibi superauissent , imagine ex membris ipsorum similitudine expressa , quas econas vocant. Est & icon (teste Cice.ad Heren.) figura,cum scilicet formæ ad formam cum quadam similitudine fit collatio, aut laudis aut vituperationis caussa . vt si diceretur,Ibat in prælium corpore tauri validissimi,impetu leonis acerrimi.

Iconcula,(εἰκόνιον) diminutiuum,parua icona.

Iconicus. a. um. (εἰκονικός) & Iconius. nia. nium. quod est ita pictum , siue formatum , vt ex eius membris sit expressa similitudo.Sueton.in Calig. Simulachrum stabat in templo aureum,iconicũ, amiciebaturq; quotidie veste , quali ipse vteretur. Plin.Adeò iam colorum vsus increbuerat, adeoq; ars perfecta erat , vt in eo prælio iconicos duces pinxisse tradatur:Atheniensium,Milciadem,Callimachum , Cynegirum : Barbarorum, Darium, Tissaphernem.

Iconisma.atis.(εἰκόνισμα) idem quod Icona.

Iconismos, εἰκονισμοί. Seneca lib.15.Epist.appellat descriptiones,atq; id verbum esse publicanorũ.

Iconium , (Ἰκόνιον) oppidum Cappadociæ optimè olim habitatum,fortunatiorem habẽs regionem. Alterum est in Asia Pontica regione apud Trogetem lacum,vt inquit Strabo.

Icos,(εἰκὸς) à Cicerone in Rhetoricis ponitur,breuis complexio.

Icteros,(ἴκτερος) pen.cor.morbus, cum per totum corpus bilis suffunditur, quæ interdum nigra, interdum flaua est. Et ictericus,qui eo morbo laborat, ἰκτερικός , ab ictero aue, quam nos galbulum vocamus,authore Plin.lib.30.cap.11.qui ait,Auis icterus vocatur à calore,quæ si spectetur,sanari id malum tradunt , & auem mori . Hanc puto Latinè vocari galbulam . De hac aue sic legimus apud Martialem : Galbula decipitur calamis,& retibus ales , Turget adhuc viridi cum rudis vua mero. Hæc etiam ficedula dicitur , quæ est crocei coloris, Hunc morbum Plinius & Varro regium appellant,quòd mulso præcipuè curaretur.Cornelius & Apuleius auriginem & auriginosum hominem dicunt.Marcellus arquati,à colore cœlestis arquus.

Ictis,idis.(ἰκτὶς) inquit Aristot. syluestris mustellæ genus est,magnitudine Melitensis catelli : sed pilo,facie,albedine partis inferioris,& morum astutia mustellæ simile . Mansuescit maiorem in modum, & officit aluearibus , mellis enim auida est: aueis etiã petit vt felis. Hanc martẽ speciali vocabulo,& martullum,seu fouinum vocant Genitale ei osseum est, medicamento vrinæ stillationibus. Plin. lib.29. cap.4.

I ANTE D

ID, (τοῦτο) variis modis vsurpatur ab autoribus. Cum enim dicitur id quod res est,idẽ est,ac si diceremus,quod verum est.Terent.in Adelph.Verum cogito id quod res est, τὸ ὄν. id ætatis sum, κατ' ἐκεῖνο τῆς ἡλικίας , ἐν τούτῳ ἡλικίας ἀφικόμην: id est,in ea ætate sum . Aliquando ornatus tantũ caussa dicitur.vt,id quod: id est,quod idipsum, & hoc.Cicero Lentulo:Multi rogabantur, atque idipsum Consulibus inuitis. Ab id fit ideo, ταῦτα: ob eam caussam, & idcirco, ὅπερ ὄν διὰ τοῦτο, propter hoc.

Ida,dæ,(Ἴδη) mons altissimus,qui ad Troadem spectat,habetq; multos pedes.Latus eius Septentrionale,ex angustiis Abydi vsq; ad Esapum,& Cizycenum agrum,ad Propontidem pertinet: Occidẽtale ad Hellespontum respicit: Australe promontorium facit,quod Lectum appellatur.Orientalia Idę ad Mysos declinant,abundatq; mons aquis,& multa flumina ex eo descendunt: in cuius summitate locus fuit Gargarus appellatus, à quo Gargara,Æolica ciuitas dicta est.Ouid.lib.4.Fast.Dindymon & Cybelen & amœnã fontibus Idam. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharum regis filia. Hinc Idæus,a.um.'Ιδαῖος,nomen ab Ida deductum. Propertius,Cedite iam diuæ,quas pastor viderat olim Idęis tunicam ponere verticibus.Est & nomen proprium viri, quem Troianorũ præconem dixit Homerus.

Idæi Dactyli,('Ιδαῖοι)filii fuerunt Mineruę & Solis: vel (vt alii volunt) Saturni & Alciopes, & dicuntur aliàs Corybantes.Sunt etiam gemmę quæ ferreo colore humanum pollicem exprimunt. Plin. lib.37.cap 10.

Idalium,(Ἰδάλιον) Cypri oppidum,quod ab euentu nomen accepit.Nam cum ditio Chalcenori data esset,vt illic vrbem conderet, vbi primum orientem solem conspicaretur,vnus è comitibus qui fortè astabat , ad eum conuersus , admonuit regem, vt solem cerneret. Arreptoq; Chalcenor omine ciuitatem statuit, & ab ea voce Idalium nominauit.author Steph.

Idalus,(Ἴδαλος) mons est & nemus in Cypro, quondam Veneri sacer,vbi & breue oppidum fuisse traditur: vnde & Venus Idalia appellata.

Idas,dæ.(Ἴδας) nomen proprium mariti Marpissę, qui omnium formosissimus fuit.

Idaspes,(Ὑδάσπης) fluuius insignis magnitudine, in quo

quo aureæ arenæ & gemmæ deprehenduntur. Fluit per Parthos, & Indiam & amplo profundoq; alueo crebras facit insulas. Postremò quatuor fuscepris fluminibus Indo flumini admiscetur. Dictus Idaspes ab Idaspo Medorum rege.

Idcirco, vel Iccirco, coniunctio, idem quod ideo significat. derhalb.) daerom.) pource.) Terentius in And. Nam idcirco accersor, nuptias quòd mihi apparari iussit. Cicero.7.Verr. Reperiens idcirco hæc in vno homine constituta, vt cæteris formidines, &c.

Idea, (ἰδέα) penultima producta, ἀπὸ τοῦ εἴδεσθαι. Ideas (inquit Augustinus libr.70. Quæstionum) Latinè possumus vel formas, vel species dicere, vt verbum è verbo transferre videamur. Ideas primus Plato appellasse perhibetur. Sunt autem Ideæ exemplaria æternò eorum, quæ naturaliter fiunt: immortales, immutabiles, inuiolabiles. Et vt res apertior fiat, opus est præter omnes homines intelligere quendam hominem, & præter omnes equos, equum: & præter animalia, animal ingenitum. Et quemadmodum ex vno sigillo complures fiunt impressiones, sic ex vno homine sexcenta millia hominū. Et hæc est Platonis idea, à quo Aristoteles dissentiens, nullas putat esse ideas. Eusebius lib. Pręp. ideam sic definit, Idea est perpetua substantia, caussa & principium, vt singularia talia sint, qualis est ipsa, & quemadmodum sensibilium exemplaria ad hæc corpora præcedunt: sic quæ omnia in se ipsa continet pulcherrima atque perfectissima huius mundi exemplar est, ad quam à creatore Deo ab vniuersa substantia mundus simillimè formatus est.

Idem, (ὁ αὐτὸς, τὸ αὐτὸ) componitur ex is & demum, id est, iterum is. & tam in genere masculino quàm neutro. Nominatiuus necnon accusatiuus masculini & fœminini generis mutant m in n, ante d, euphoniæ caussa, vt eundem, eandem. Cæteri verò casus ex integro & corrupto compositi inueniuntur, vt eadem, eiusdem, eidem, eodem: iidem, eadem, eisdem, eosdem. Itaq; per duo ii, vel per e, & i regula exigit scribi tam nominatiuum pluralem masculinum, quàm datiuum & ablatiuum plurales. Solent tamen authores & per synæresim vnam pro duabus ponere. Sed cum idem est generis masculini producitur i, in neutro verò corripitur. Verg. lib.4. Aeneid. Idem ambas ferro dolor, atq; eadem hora tulisset. Iuuenalis, Si fecisset, idem caderet sub iudice morum. Ponitur interdum pro etiam. Cice. Et huic coniuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem, vel liberalitatem appellare licet. id est, quam etiam. Quintil. Si caussam venefici dicat adultera, non M. Catonis damnata iudicio videtur, qui nullam adulteram nō eandem esse maleficam dixit. Ab idem fit itidem, quod est quasi, item idem, quod significat similiter, eodem modo.

Identidem, (συνεχῶς, θαμινὰ, αὖθις καὶ αὖθις) penult. corr. componit ex idem & idem, sed m in n mutatur, & t interponitur euphoniæ caussa, cuius obliqui deficiunt; significatq; frequēter, & eodem modo, siue illud idem per eundem modum frequenter (inquit Valla libr.2.) cum quodam interuallo. Liuius libr.1. Vnam longè ante alias insignem specie, & pulchritudine à globo Thalassij cuiusdam raptam ferunt, multisq; sciscitantibus, cui nam eam ferrent, identidem ne quis violaret Thalassio ferri clamitatum. Plinius, Centum mill a numorum, pro domo eius idētidem promittens. Sueton. in Cæsare, Cum M. Cato identidem, nec sine iureiurādo denunciaret, delaturum se nomen eius simul, ac primum exercitum dimisisset, id est, frequenter.

Ideo, cōiunctio collectiua, siue rationalis, significat idcirco. darumb, derhalbē) daerom) pource, pour tant) Cic. in Ver. Ideo Claudius retulit, vt iste auferret? Merca. Hoc ideo fit, quia Quæ nihil attingūt ad rem, nec sumptus vides, Tum amator pros fert sæpe aduerso tempore.

Idicus.a.um. possessiuum ab Ida monte. Plin. lib.16. Idicarum cedrorum. Veteres tamen Idicas pro montanis omnibus sumunt, vt inquit Nicander,

Idiographum, pen. cor. Latinè priuata scriptura.

Idioma.atis. (ἰδίωμα) proprietas sermonis, vt sunt quinq; idiomata, id est, dialecti Græcorum.

Idiotes, (ἰδιώτης) siue idiota, indoctus & illiteratus. Lucil. Quid mi & tu idem illiteratum me, atq; idiotam diceres? Cic.7. Verr. Quæ non modo istum hominem ingeniosum, atque intelligentem, verum etiam quemuis nostrum, quos iste idiotas appellat, delectare possent. Dicitur etiam inutilis, quasi sibi tantummodo, & non pluribus vtilis, priuatus, plebeius.

Idolatra, vel idolatres, seu idololātra, vel idololatres, (εἰδωλολάτρης) idolorum cultor.

Idolatria, seu idololatria, simulachrorum cultura, compositum ex εἴδωλον & λατρεία. götzen dienst) afgoderye) Hieronymus contra Iouinianum, Nec mirum, si omne quod in macello venditur, Apostolus emi iubeat, & comedi, cum idolatris, & adhuc in templis idolorum quasi idolothyta vescentibus, pro summa abstinentia fuerit cibis tantum abstinere gentilium.

Idolium, (εἰδώλιον) diminutiuum est.

Idolothysia. (εἰδωλοθυσία) cum accētu in penultima, immolatio quæ fit idolis.

Idolothytum, (εἰδωλόθυτον) pen. prod. dici potest immolatum idolo.

Idolum, (εἴδωλον) eyn bild, oder götz) een afgodt) image, idole) pen. prod. simulachrum & repræsentatio rei alicuius, quā veteres in honore habebāt. Cice. I. de Finib. Imagines, quæ idola nominant. Plin. in Epist. Mox apparebat senex idolon macie & squalore confectus, promissa barba.

Idomeneus, Ἰδομενεὺς, Deucalionis filius, Cretēsium rex, qui contra Troianos strenuè dimicauit.

Idoneus.a.um. conueniens, & alicui rei natum: siue quod est ad omnia aptum, tam mala quàm bona. ἐπιτήδειος. geschickt, bequām) propre & conuenāt) Terēt. in And. Adeo n' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? Idem in Hecy. Nequeo mearum rerum initium vllum inuenire idoneum. Idoneus

neus author, fidelis & sufficiens. Cicero ad Atticum, Non mihi satis idonei sunt authores ij qui à te probantur.

Idothea, (Ἰδοθέα) nomen proprium filiæ Prœti Argiuorum regis.

Idula, ouis quæ omnibus Idibus Ioui immolabatur.

Idumæa, cum diphthongo, regio Syriæ, quæ (teste Plin. lib. 5. cap. 15.) à meridie Arabiam habet, à Septentrione Phœniciam: in qua est vrbs Idume, pen. prod. finitima Phœniciæ, palmis abundans. Lucanus lib. 3. Gazaq́ & arbusto palmarum diues Idume. Inde fit Idumæus. a. um. Verg. lib. 3. Georg. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.

Iduare, lingua Hetruscorum diuidere est.

Idus, (ἰδοί) fœm. gen. & tantū pluraliter, dici potest diuisio. Vnde propriè existimantur octo illi dies, qui Nonas sequuntur, & diuidūt mensem. diuidūt enim menses, præcipuè Nonas à Calendis. Alij ab εἶδος, hoc est, specie deducunt, q̀ ea die Luna plenissimam speciem ostendat. Alij ab Ioue, quasi Iduli: quoniā apud Thuscos omnibus Idibus Ioui immolabatur à flamine.

I ANTE E.

IEbus, (Ἰεβοὺς) ciuitas metropolis, quæ postea Salen, tertiò Hierosolyma, & nunc Helia dicitur. A Iebus dicti sunt Iebusei, de quibus Hieronymus ad Dard. scribit, quòd à Iudęis expelli nequiuerint sed remanserunt cum eis in scandalum exemplūq́ vicinorum, in tantum vt ibi templum conditum est, arcæ ornæ fuerunt Iebusei.

Iecur. coris. & iecinoris, q genitiuus (vt inquit Priscianus) videtur esse à nominatiuo iecinus, quod non est in vsu. Plaut. in Curcul. Lien necat, renes dolent, Pulmones distrahuntur, cruciatur iecur, Radices cordis pereunt. Plin. lib. 11. cap. 37. Iecur in dextra parte est in eo, quod caput extorum vocant, magnæ varietatis. Idem, Sex victimarum iecinora replicata intrinsecus reperta sunt. Dicitur & iecinus. eris sicut munus. eris. & significat hepar, (ἧπαρ) die läber) de leuer) le foie.) vnde & fibras iecinorum dicimus. In hoc iræ & insaniæ causam esse volunt, sicut pauoris in corde, in splene lætitiæ. Iecur connectitur cordi per venas, quæ sanguinis alimēta iecinori præstant. & hæc e dem ab ipso iecore distribuuntur in venas, vnde colorem accipit. Habet enim iecur, sanguinis concreti colorem, & in eo amoris est sedes, vt tradunt sapientes, diuiditurq́ in quatuor fibras.

Iecusculum, (ἡπάτιον) diminutiuum, paruum iecur. Plinius libr. 11. cap. 37. Murium iecusculis fibræ, ad numerum lunæ dierum in mense congruere dicuntur.

Ieiunium, tempus quo à cibis abstinemus. νηστεία, ἀσιτία. die fastung) vastinge) ieune) Liu. 6. Belli Maced. Eorum prodigiorum caussa libros Sibyllinos ex S. C. decemuiri cum adissent, renunciauerunt ieiuniū instituendū Cereri esse, & id quinto quoq́ anno seruandum esse. Ieiunio laborare, apud Col. lib. 3. cap. 12.

Ieiuno, (νηστεύω) fasten) ieuner) à cibis abstineo.

Ieiunum, pen prod. intestinum, sic dictum, quia nunquam quod accipit, continet, sed protinus ad inferiora transmittit. νῆστις. Hoc maiores nostri hiram, & per diminutionem hillam dixerunt (vt inquit Festus) & hillum neutro genere.

Ieiunus, a. um. qui à cibis abstinet. ἄσιτος, ἄγευστος. nuchteren) iun.) Plaut. in Pseud. In cœnā qui ieiunus venerit, aut sitiens, Is risu, & ventre raso vigilabit sedulò. Ieiunus animus, per trāslationē, pro languido & imbecillo: quoniā qui ieiuni sunt, minimū habent viriū. Ieiuna auiditas, hoc est maxima, & qualis ieiunis esse solet. Plin. lib. 10. cap. 3. Ea ieiunę semper auiditatis, & querulę murmurationis. Ieiuna oratio, cui opponitur copiosa & plena. Ieiuna glarea, apud Verg. pro sicca & sterili terra. Ieiuna saliua, apud Columellam, quę ab homine ieiuno expuitur.

Ieiunè, aduerbium. vt Ieiunè de re aliqua disputare, agere, dicere: hoc est exiliter, frigidè, & lāguidè admodū. Cic. in Orat. Quod cum statuerit, tum vt quidq́ erit dicendū, id dicet: nec satura ieiune, nec grandia minute, nec item contra.

Ieiunitas, atis. tenuitas, siccitas, inopia: cui contraria est vbertas & copia. Cic. 2. Tusc. Sed reperiebantur nonnulli, qui cum obruerentur copia sententiarum atq́ verborum, ieiunitatem & famem se malle, quàm vbertatem & copiam dicerent.

Ientaculum, (ἀκρατισμὸς) morgen essen) ontbijdt) desiuner.) cibus qui ante prandium sumitur: quasi prandiolū seu prandiculū, & vulgò collatio dicitur. Sueton. in Vitel. Epulas trifariā semper, interdum quadrifariā dispartiebat, in ientacula, & prandia, & cœnas, comessationesq́. Martialis, Surgite, iam vendit pueri ientacula pistor, Cristatæq́ sonant vndiq́ lucis aues.

Iento, tas. aliquid ante prandiū gusto, ἀκρατίζομαι. Varro in Mar. Vt cat, ac Remp. administret, quòd pulli ientent. Afranius, Dum exeo domum ientare, nulla inuitat.

Iera, nympha, sic ab impetu dicta. ἵεμαι enim impetum facio significat.

Iessen, (γεσέμ) oppidum heroum vocant, quo Ioseph in occursu patris Iacob in Ægyptum processit.

I ANTE G.

IGitur, (ἄρα, τοιγαροῦν) collectiua, vel rationalis coniunctio est. Colligit enim supradicta illatione, hoc est ratione cōfirmat. Adhibetur (inquit Valla) breuioribus conclusionibus. Cic. pro Lig. Habes igitur Tubero, quod accusatori maxime optandum, confitentem reum. Dicitur & illatiua, quòd præpositis alijs informatur. Ponitur interdum ꝓ deinde, siue posteà, ἔπ. Terē. in Eun. Quid igitur faciam? Plaut. in Amph. Sin aliter sient animati, neq́ dent, quæ petat, Sese igitur summa vi, virisq́ eorum oppidum expugnassere.

Ignarius lapis, (πυρίτης) dicit ex quo ignis excutit.

Ignarus, a, um. vide in Ignoro.

Ignauia, ab ignauus fit, & est contraria fortitudini, cum quod ratio aggredi fortiter suadet, id nos formido aggredi dissuadet, & ab audēdo retinet. ῥᾳθυμία, ἀργία. faulkeyt, forcht) traechevt, luyheyt, vreese) couardise laschete, paresse.) Cic. in Læl.

Vt

Vt cum aliqua cura res sibi contraria aspernetur, atque oderit: vt bonitas malitiam, temperantia libidinem, ignauiam fortitudo. Idem ignauiam pusillum & abiectum animum esse ostendit ad Cælium scribens, Etenim etiam hoc genere gloriari solitum esse familiarem nostrum Hortensium, quod nunquam bello ciuili interfuisset: hæc nostra laus erit illustrior, quod illi tribuebatur ignauiæ, de nobis id existimari nō posse arbitror. Nec me ista terrerent, quę mihi à re ad timorem fidissimè atque amantissimè proponuntur. Quid autem sit fortitudo, idem libro. 4. ad Herennium ostendit, Ista non est fortitudo, inquit, sed temeritas. propterea quòd fortitudo contemptio est laboris, & periculi cum ratione vtilitatis, & cōpensatione commodorum. Temeritas est, cum inconsyderata dolorum perpessione gladiatoria periculorum susceptio. Sallustius de ignauo & ignauia sic scribit, Compertum ego habeo milites, verba virtutem non addere, neque ex ignauo strenuum, nec fortem ex timido exercitum oratione imperatoris fieri. Et paulò post: Scitis quidem milites, socordia atque ignauia Lentuli quantam sibi, nobisque cladem attulerit. Ex his colligi potest, quòd gnauus sit is, qui industrius est, & strenuus, siue fortis. ἐνεργὸς, ἀνδρεῖος. Cuius contrarium est ignauus, qui non est industrius: id est, qui negligit, aut formidat se exercere in aliqua arte propter laborem. ἀργὸς, ῥάθυμος, ἄνανδρος. Verg. Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent. hoc est, inutile, & nullius artis. Aut qui formidat periculum aggredi, quod fortis & sapiens formidare non debet, vt Cicero Hortensio dicit tributum esse ignauiæ, quòd nunquam bello ciuili interfuisset. Differt hoc tamen, quantum intelligo, inter gnauum & industrium, quòd gnauus propriè sit is, qui ad subeunda pericula, ac labores tolerandos, sapiens & fortis est. industrius, qui ingenio cum multum valeat, vt artifex bonus aliquid struere & negociari, non ociari studet. Cicero pro Pomp. Cæteris ordinibus homines gnaui & industrij, partim in Asia negociantur, quibus absentibus vos consulere debetis, partim eorum in ea prouincia pecunias magnas collatas habent. Componitur ignauus ex in, & gnauus, siue ex in, & nauus, n in g mutata. A nauus enim & gnauus dicitur, sed propriè nauus, gnauus verò per assumptionem g.

Ignauè, siue ignauiter, aduerbium, lentè, & segniter. Cicero. 2. Tusc. Sed hoc quidem in dolore maximè est prouidendum, nequid abiectè, nequid timidè, nequid ignauè, nequid seruiliter, muliebriter'ue faciamus. Hirtius ad Cic. Rure iam redies ram, quæris an ego, cum omnes caleant, ignauiter aliquid faciam.

Ignauit, ignarum fecit. Afran. In parte inferiori hic implicabitur caput, fateor, sed sæpe ignauit fortè in spe expectatio.

Ignefacio, (πυρόω) ignem accendo, siue ignitum reddo. à quo ignificus, sator discordiæ.

Igneo, nes. à quo ignesco, is. Et est ignescere, ignitū fieri, in ignē conuerti, & veluti ardere. πυρακτοῦσθαι, πυροῦσθαι. Plinius lib. 34. cap. 8. Idemque in vncias additis auri scrupulis senis, prætenui pyropi bractea ignescit. Cicero. 2. De Nat. Ex quo euenturū nostri putant id, de quo Panætiū addubitare dicebant, vt ad extremum omnis mundus ignesceret. Et per translationem Verg. 9. Æn. Haud aliter Rutulo muros, & castra tuenti Ignescunt iræ, & duris dolor ossibus ardet. Sic Col. lib. 10. Antè amor ignescit menti, sæuitque medullis.

Ignia, quædam vasorū fictilium vitia, quæ coquendo contrahuntur.

Igniarium, (πυρεῖον, ἔναυσμα, ἐμπύρευμα) est quo ignis elicitur, constatque è silice quo ignis atterendo elicitur, & ferro quo silex atteritur percussu: vnde scintillæ decussæ, & in fomite, linteoque concepto exceptæ, flammam excitāt. eyn für zug) een vierslach) vng fusil.) Plin. lib. 16. Igniario exploratū vsui in castris, pastorumque reperit. Igniaria Plinio appellantur ligna, ex quibus ignis statim accenditur. Plin. lib. 16. ca. 40. Calidæ, morus, laurus, hedera, & omnes è quibus igniaria fiunt.

Igniculi, (ἐναύσματα, ἐπικαύματα, & ἐμπυρεύματα) metaphoricōs sunt inuitamenta à natura data, & ingenita ad virtutem. Cic. De Finib. Quorum similia sunt prima in animis quasi virtutum igniculi & semina.

Ignio, is, iui. itum inflammo. πυρόω. entzunde) ontsteke) allumer.) Vnde ignitus, pro candente. πυρώδης, διάπυρος. Apuleius ignitam esse Martis stellam dixit. Ignitius vinum, hoc est, vehementius, & generosius. Gel. libro. 17. cap. 8. Tum ego respondi, coniectare me vinum idcirco minus coalescere, quòd semina quædam caloris in sese haberet, essetque natura ignitius.

Ignipotens, (πυριδυνάμης) dictus est Vulcanus, quòd ignis potestatem habeat, habetque accentū in ante penultima. Vergil. 8. Æneid. Illam inter sedes pallentem morte futura Fecerat ignipotens, vndis & Iapyge ferri.

Ignis, (πῦρ) feur) vier) le feu.) à gignendo, id est nascendo dicitur, quòd in eo nihil nascatur. & omne quod nascitur, eum amittit, & frigescit. vel quòd seipsum pariat, & paruis scintillis crescat in immensum. Sumitur quandoque pro meretrice: vel quia amator vritur. Vergilius, At mihi sese offert vltro meus ignis Amyntas. Vel quia meretrix auida est, vt ignis alimentorū. Vnde Igneus, a. um. (πύρινος, ἔμπυρος) quod igne candidum est. Cicero. 2. De nat. Deor. Nam omne quod est calidū, & igneum, cietur, & agitur motu suo. Igneus color. Plin. lib. 1. cap. 38. Arescit'ue in gemmas carbunculis similes & igneo colore fulgentes. Igneus feruor. Idem lib. 9. ca. 60. Huic tam igneū feruorē esse tradunt, vt omnia in mari contacta adurat.

Ignis sacer, morbus est à Plinio dictus. qui à Dioscoride vocatur ἐρυσίπελας. Sunt & morbi quidam erysipelatodes vocati, quoties accensio interna cū dolore vehementi circum viscera percipitur. Sed cum in cerebrum subit id malum, refrigerātur, & impallescūt ora. Erysipelas, & in vulneribus quoque dicitur cum super inflammationem rubor vicus ambit

ambit, isq; cum dolore procedit, vt ait Celsus. Idem author ignem sacrum ab erysipelate diuersum facit libro quinto, genera ignis sacri duo reddens. Alterum in altitudine pustulis continuis, alterum in summæ cutis exulceratione latum, inæquabile. Erysipelas Galeno propriè is tumor est, qui ex tenui sanguine interim & cum bilis parte incenso, ac feruente consistit. Vulgus vocat ignem sancti Antonij.

Ignipes, ignipedis. Martial. libr. 1. Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros. De his tauris loquitur, quos ignē vomentes custodes velleris aurei, & victos auxilio Medeæ à Iasone esse, fabulati sunt.

Ignispiciū, sicut aruspiciū, diuinatio erat apud antiquos, quę ab ignis inspectione sumebat. Plin. lib. 7 ca. 56. Aruspiciū Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia auium Tiresias Thebanus inuenit.

Ignitabulum, ignis receptaculum. πυρεῖον.

Igniuomus, pen. cor. ignem vomens. πυρίκβολος. Lact. Altius igniuomum solem cœli orbita ducit.

Ignobilis, (δυσγενὴς, ἄσημος) vnedel, schlecht) incongneu) dicitur ignotus, incognitus, vilis & abiectus in contemptum. cuius contrarium est clarus, præstans, rerum multitudine nobilitatus. Verg. lib. 7. Solus ibi & syluis Italis ignobilis æuum Exiget. Plau. in Pseud. Peregrina facies videtur hominis, atque ignobilis. Cice. 1. Tuscul. Quid Cyreneum Theodorum philosophum nō ignobilem, nonne miramur? Ignobilis, aliquando dicitur stultus. Verg. 1. Æn. Sæuitq; animis ignobile vulgus. Cic. facem populi vocat.

Ignobilitas, tatis. vilitas, humilitas, obscuritas, conditio atq; fortuna hominum infimorum. Cic. pro Rosc. Amer. Iam quos nemo propter ignobilitatem nominat, sexcenti sunt.

Ignomines, ἀνώνυμοι, ἀκλεεῖς, νώνυμοι) qui laude, & gloria carent, quasi inglorij, illaudati. A quo

Ignominia, (ἀτιμία, ἀδοξία) eyn schmach) smaet, schande) honte, diffame.) nominis nota, infamia, dedecus, contumelia, macula, probrum. Componitur ex in, & nomen, g interposita, quasi contra nomen. Nam nomē, & ignominia contraria sunt. quamuis sit & bonum nomen, & malum nomen: tamen nomen simpliciter, pro honore etiam sumitur. Cic. libr 4. De Repub. Itaq; cum omnis ea iudicatio versetur tantummodo in nomine, animaduersio illa ignominia dicta est. Idē Thermo, Ostendi graues te suscepturum inimicitias, si adolescens potens & nobilis, ignominia affectus esset. Et hercle sine dubio erit ignominia. Habes enim neminem gradu superiorem.

Ignominiosus, notatus infamia. Quintil. li. 7. ca 2. Tibi, inquit accusator, illos non licuit occidere: exul enim erat, & ignominiosus. Liu. 3. ab Vrbe, Hos ignominiosa fuga domum se recipientes Romanos Consul Algido consequutus, ad vnum omnes occidit.

Ignominiatus, pro ignominia affectus. Gell. libr. 9. cap. vlt Quibus modis ignominiatus, tractatusq; sit à C. Cæsare Laberius poëta.

Ignorabilis, le. (ἄγνωστος) quod nō cognoscitur, vel quod facile ignorari potest. Plaut. in Pseud. Quis hic est, qui oculis obuiam ignorabilis obijcitur? Gellius lib. 9. cap. 12. Alterum, autem illud ignorabilius, obscuriusq; est.

Ignoro, ras. pen. prod. nescio, ἀγνοέω. nit weyssen, nit kennen) niet weten) ignorer.) Cic. pro Milo. At vero tu solus ignoras? tu hospes in hac vrbe versaris? tuæ peregrinātur aures? neq; in hoc peruulgato ciuitatis sermone versantur? Et ab ignoro ignarus (ἀγνὼς) fit, hoc est nescius, quod ab in, & gnarus componitur. Gnarus verò idem est, quod scius ac peritus. Columella in Præfat. Armorum ac militiæ gnarus. De Ignarus, ἄπειρος. Terent. in Eun. Imprudens harum rerum, ignarusq; omnium. Cicero: Neque enim tantæ difficultatis eram ignarus. Vergilius pro immemor posuit, O socij, neque enim ignari sumus antè malorum. Et alibi pro eo quod est aliter disponens, Aut quisnā ignarum nostris Deus appulit oris? Ab ignoro fit ignoratio, & ignorantia, ἄγνοια: sed ignoratio ad actum, & rem pertinet, quæ penitus nescitur, nec sciri potest, nisi prodatur. Vt Cicero libro. 3. Offi. Quotus enim quisque reperitur, qui impunitate & ignoratione omnium proposita, abstinere possit iniuria. Ignorantia verò ad ingenij humani vitium pertinere potest, quando quis per ignorantiam non satis intelligit, quid faciat, vel dicat. Aliquādo etiam sine humani ingenij vitio esse potest ignorantia, vt si quis nesciat ea, quæ ad se non attinent, hic tum harum rerum ignorans erat, & ignorantiam harum rerum habere dicetur, & per ignorantiam earum dicet, aut faciet interdum ea, quæ si sciret, non diceret, neque faceret. Quo quidem modo accepisse puto Ciceronem in Lælio, cum dixit, Vt in fabulis qui aliquandiu per ignorantiam stirpis generis in famulatu fuerunt. Ignorantiam, non ignorationem dixisse reor, magis propter homines, qui ignorantes erant stirpis illorum, quàm propter ipsum genus stirpis, quod ignorabatur, quasi si homines id resciuissent, non illos in famulatu esse permisissent. Hæc autem differentia fit, quoniam Ignoro variè sumitur: vt si dicam, Hoc ignoro, & caussa sit, quia id non proditur mihi: tunc quia huiusmodi caussa non ex me prouenit, sed ex re, quæ non proditur mihi, rectè ignoratio dicitur. Alio modō, Hoc ignoro, & caussa sit, quia nolo aut nequeo id apprehendere, etiā si prodatur mihi. Aut ideo hoc ignoro, quod ad me id non attinet, propterea id non quæro scire, tunc hæc ignorantia dicenda est, non ignoratio: quoniam ad hominis personā, quæ id ignorauit, hoc magis pertinet, quàm ad rem quæ sciri penitus non posset. Vnde Donatus, Imprudens per se, ignarus per alios. ἀπειρος. Ita & ignorantia per se, ignoratio per alios.

Ignosco, scis, ui. tum. (ἐπιγινώσκω) valde nosco & disco, auget enim hic in. Varro, Vos qui in theatrum voluptatem auribus aucupatū concurristis domo, adeste, & à me, quæ feram, ignoscite: domum vt feratis à theatro literas. Aliquādo ignoscere, est veniam dare, excusatum habere, & vt ait Cice.

Cic.ad Att.) sceleris pœnam prætermittere. ἀγγνώμην ἴχειν, συγγνώσκειν: verzichen) vergheuen) pardonner.) vbi in præpositio priuatiua est, quasi non agnosco errorem. Cice.ad Cæs.Iuni. Nam & præteritis ignoscis, & concedis futura. Plau.in Aul. Id adeò te oratum aduenio, vt animo æquo ignoscas mihi. Idem in Merc. Orat, ignoscat delictis tuis, atque adulescentiæ. Lactant.libro.5.posuit pro non cognosco, & non intelligo, ἀγνοέω: Tum quid legerint, ignouerunt. Gell.lib.1. Contra patriam (inquit Cicero) arma pro amico sumenda non sunt, hoc profectò nemo ignouit. id est, nesciuit. Habet hoc verbū participia, ignotus, & ignoturus. Cic.in Cato, Ignotum alteri ꝙ patrem, alteri quòd tutorē secutus esset. Cato.lib.5. Orig. Quod eorum nemo mihi ignoturus est. Quidam tamen contra regulam à præsenti tempore hoc deriuatum protulerunt ignosciturum. Piso Fru.libr.2. Annalium, Quocunq; deliquisset, ignosciturum affirmabat.

Ignoscēs, ignoscentior, qui facilè cōdonat, & ignoscit. Teren.in Heaut. Mi Chreme peccaui, fateor. nunc te obsecro, Quantum tuus est animus natu grauior, ignoscentior, Vt meæ stultitię iustitia tua sit aliquid præsidi.

Ignoscentia condonatio peccati. Gell.lib.7.cap.3. Ignoscentias vtiles esse rebus humanis docet.

Ignoscibilis, le. Gell.libr.13.cap.20. Hic vester huiuscemodi vestitus, de multo iam vsu ignoscibilis est. id est, venia dignus.

Ignotus, (ἄγνωστος) vnbekant.) onbekent.) incogneu.) incognitus, id est, qui ignoratur. Interdum ponitur pro inscio, hoc est, pro eo, qui ignorat. ἀγνώς. Quintilianus, Ne quis tamen erret ignotus, non est filij mei nouerca, sed mater. hoc est, ignorans.

I ANTE H, ET L.

IHesus, pen.prod. Sunt autē tres syllabæ Græcè Ἰησοῦ. Hebræū nomen est, quod apud nos saluator noster dicitur, quod conuenit regibus, & ducibus, qui salutē sequentibus se populis darent. Vnde legimus in libris Mosi, quòd Auses Naue filius cum electus esset dux populi, commutato nomine de Ause Ihesus cognominatus est, qui adductum de terra Ægypti populū, & de erroribus eremi liberatū, in terram repromissionis induxit. Verius Iesus scribetur. Hoc autem nomen datum est Christo, quia cunctis salutifer venit.

Ila, ab ina fit, quo nomine (vt est apud Festum) tenuissima pars rei, siue pellicula significatur. Varro scribit hilam, esse farciminis genus, ab hilo dictā: id est, re minima.

Ilba, vel Ilua, (ἰλούα) insula in mari Thusco, distans à continēti decem milibus passuum: de qua Plin. refert, hoc esse mirum, quòd in alijs regionibus effossis metallis terræ sunt vacuæ, apud Ilbā sublata renascuntur, & rursum de eisdē locis effodiuntur. de qua Vergil.lib.10. Insula inexhaustis chalybem generosa metallis.

Ile, per simplex l, ilis. neut.gen. & hæc illa, ilium, plural. significat id, quod in summa parte colatum est in homine. κῶλον Græcè dicitur. Vnde colici dolores, in crassioribus intestinis.

Ileos, (ἰλεός) vel ileus, morbus gracilioris intestini in equis. Plin.lib.30.cap.7. Grauissimū vitiū ileos appellatur. Idem lib.20.cap.6. Et contra ileum in oleo, & pulte. Vnde ileosi, q laborant eo morbo.

Ilex, icis. per simplex l, & gen. fœminini, arboris genus, quercui similis. πρῖνος. Verg. Talis erat species auri frondentis opaca Ilice, sic leni crepitabant bractea vento.

Ilia, æ. (ἰλία) dicta est Romuli, & Remi mater.

Ilia, orum. (λαγόνες) sumuntur pro ea parte, quam Græci ab manitate κενεῶνα. & quòd flaccida sit, etiam λαγόνα vocant. Celsus libr.4. Ipsa ilia inter coxas, & pubem in imo ventre posita sunt. Lactes sunt graciliora intestina, quæ tria sunt, tenue, ieiunum, pyluros: id quod ieiunū dicitur. Varro hilā, siue hiram vocauit. sed hoc de ilibus interioribus intelligitur, quę sunt arteriæ quædam. Plin.in.11. Inter eas, & aluum arteriæ ad pubem tendentes sunt, quę ilia appellantur. Sed exteriora ilia latius patent, nam ea pars quæ maxime respiratione in lateribus concutitur, hoc nomine comprehendit. Persius, Ilia subter Cæcum vulnus habes, sed lato baltheus auro Protegit. Et est hoc nomē tam secundæ quàm tertiæ declinationis. Celsus libro.4. Deinde super rectū intestinū progressa ilijs fœminæ latera sua conuertit. Iuuen. Vis frater ab ipsis Ilibus. Ab ilijs iliosus dicitur, qui iliorum dolore laborat, qui à Græcis lagonoponos, qui est alius quàm laterum, hoc est, pleuritis.

Iliacus, a, um. (ἰλιακός) pen.corr. quod est ex Ilio: & propriè Iliacus, qui in Ilio natus est. Iliensis, q alibi ortus, in Ilio negociatur. Et Iliacus, qui ex ilijs laborat, qui iliosus vocatur.

Iliadæ, (ἰλιάδαι) Troiani.

Ilias, adis. (ἰλιὰς) Homeri opus clarissimū. Hinc prouerbium, Ilias malorū, (ἰλιὰς κακῶν) pro ingenti calamitate: tractū à magnitudine poëmatis.

Iliberis, (ἰλλιβερὶς) ciuitas prouinciæ Narbonensis, vt Plin. & Pomp. scribunt. Hanc quidam esse aiūt, quæ nunc Granata dicitur, longè clarissima vrbiū Occidentis, erepta nouiter Mauritanis regibus, auspicijs regum Hispaniæ. Dicta Iliberis (vt Strabo placet) à flumine.

Ilicet, per syncopam dictū, quasi ire licet. Donatus, Sic iudices de cōcilio dimittebant, suprema dicta cum præco pronūciasset Ilicet, quod significat ire licet. Teren.in Phorm. Hoc nihil est: ilicet. Quid conterimus operā frustra, quin abeam? Vbi Donatus, Ilicet rei finem significat. Ilicet pro statim, confestim. Plaut.in Rud. Sed propera. T. Licet. D. Iam hic fac sis, cœna vt curetur. T. Licet. D. Omnia ilicet. T. Licet. Vergil. Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti Voluitur. Ilicet aduerbiū affirmantis. Plau.in Epid. Illicet, vt vadimonium mihi hic vltro facit. Idem in Curc. Ilicet Pariter hos perire amando video. Sunt qui scribant duplici ll, Illicet.

Iliceus, a, um. quod est materiatum ex ilice. πρίνινος. Stat. libro.6. Thebaid. Ornię, iliceq; trabes, me-

tuendaq; fucco.

Ilicetum, locus ilicibus consitus. Martial. libro. 12. E cathedra Surgentem focus excipit superba Vicini strue cultus iliceti.

Iligneus, siue ilignus, na. num. idem quod iliceus, πρίνινος. Teren. in Adelph. Lectulos ilignis pedibus faciundos. Vnde ilignea frons apud Colum. & Iligna corona apud Plinium.

Ilione, Ἰλιόνη, nomen proprium filiæ Priami.

Ilioneus, Ἰλιονεύς, nomen proprium viri Troiani apud Vergil.

Ilissus, Ἰλισσός, nomẽ amnis in Attica regione Musis dicati, quas Ilissidas vocant. Papinius, Diris & furiis consecrauit. Anfractu riparum incuruos Ilissos, Sæuus honos fluuio Stygias lustrare seueris Eumenides perhibetur aquis.

Ilium, (Ἴλιον) regia Priami fuit, quæ & Troia à nomine regionis minoris Asiæ cognominata ab Ilo Trois regis filio. Dicta est etiam Ilios. Ouid. lib. 4. Meta. Postquam alta cremata est Ilios, & Danaas pauerunt Pergama flammas.

Illætabile, quod non est lætum. ἄχαρις. Vergilius libro. 3. Æneidos, Hinc Drepani me portus, & illætabilis ora Accipit.

Illatebro, as. pen. corr. quasi intus abscondo. ἐγκαταχρύπτω. Cæcilius, Arma pleriq; abijciunt, atq; inermes illatebrant sese.

Illaudatus, (νώνυμος, ἀκλεής) est, vt docet Gell. quasi illaudabilis, & innominabilis, q. neq; mẽtione, aut memoria vlla dignus est, neq; vnquam nominandus. Sicut quondam à communi cõsilio Asiæ decretum fuit, vti nomen eius, qui templum Dianæ Ephesi incenderat, ne quis vllo tempore nominaret: ita hoc verbum illaudati, idoneum est ad exprimẽdam sceleratissimi hominis detestationem. Vergil. libro. 3. Georg. Quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Et est participium pro nomine, vt sit illaudatus, non qui laudatus non sit, sed qui laudari nõ meruit, vt est lib. 7. Æn. Diues inaccessos vbi Solis filia lucos. pro inaccessibiles, nõ ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debet.

Ille, (ὁ ἐκεῖνος) der) die) celuy la.) cum emphasi dicitur per eminentiã. Terent. in Andr. Hic ille est. Sic dicimus, Architas ille Tarentinus. Aliquãdo ponitur ad maiorẽ expressionẽ, ἐκεῖνος. Verg. Ille ego qui quondam gracili modulatus auena Carmen.

Illecebræ, pen. cor. dictæ sunt blanditiæ ab illiciendo, vt sunt diuitiæ, voluptates, quæ animũ attrahunt ad ea complectẽda. θέλγητρα, ἐπαγωγή, ἴυγγες. anreytzung) aenlockinge) allichement, allichoir.) Sumuntur autem & in bonam & in malam partẽ. Cic. libro 6. De Repub. Suis te oportet illecebris ipsa virtus trahat ad verum decus. Idem pro Milo. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi importunitatis spem. Hinc illecebrosus, a. um. quod blandimentis hominem allicit. ἐπαγωγός, ἀπατηλός, θελγητικός.

Illecto, as. frequenter illiceo. (ἐπάγομαι) Augustin. Quos ad peccata illectant.

Illex, (ἄνομος) generis communis, ab illicio, idem quod illicium, siue illectamentum. vt illex animi Venus. Plaut. in Persa, Impure, inhoneste, iniure, illex, labes populi. Valla exponit illex, quasi fine lege, exlex. Illices oculi apud Apuleium, quòd inescent & alliciant.

Illi, cum circumflexo, aduerbiũ, pro ibi vel illic, ἐκεῖ. Terent. in Adelph. Ego illi maximã partẽ feram. Vbi Donat. Errant, qui putant illi esse pronomen, cum sit aduerbiũ loci: vt Verg. Illi mea tristia facta Degeneremq; Neoptolemũ narrare memẽto. Idem in Hecy. Nam illi haud licebat, nisi præfinito loqui. Idem in Phorm. Intereà dum sedebamus illi, interuenit adolescens quidam.

Illibatus, (ἄθικτος) participium, significat non tactus, incorruptus. quamuis illibo non legatur. Liuius. 3. Ab Vrb. Illibatum imperium. Plin. lib. 17. cap. 17. Vt illibato cortice, atq; vt sectura inferior ponatur. Illibatum robur hominis, Colu. lib. 12. cap. 1. Idem lib. 3. cap. 10. Ex proximo terræ integro illibatoq; succo aluntur.

Illiberaliter, apud veteres dicebatur factum (inquit Donat.) si quis excessisset omne genus maleficij. ἀγεννῶς. vnbeſleckt) entier.) Terent. in Adelph. Factũ à vobis duriter, Immisericorditerq; atq; etiam si est pater Dicendum magis apertè, illiberaliter. Idem in Phor. Nam ni ita eum existimassem, nunquàm tam graueis Ob hanc inimicitias caperem in nostram familiam, Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter.

Illicet, (αὐτίκα) pen. cor. per syncopam dictum est, vide suprà ilicet.

Illicio, cis. attraho, & quasi inesco, ex in & lacio. (ἐπάγω, θέλγω.) anreytzen) aenlocken) Terent. in Andr. Tu'ne hic homines adulescentulos imperitos rerũ, eductos liberè, in fraudem illicis? Vnde illectus, attractus, inuitatus. Cic. lib. 4. Tusc. Libido ad id quod videtur bonum, illecta & inflammata videtur. Aliàs illectũ, (ἀνεπίλεκτον) dicitur non lectum. Ouidius: Illectumq; remittat.

Illicium, ab illiciendo dictum, pro incitamento, (θέλγητρον.) Varr. lib. 3. Sed si transituræ sunt apes, ea apiastro perfricandum, quod illicium hoc illis. Cicero ad Attic. libro. 11. Postea quàm mihi literæ à Cornelio Balbo missæ essent, illum existimare Qu. fratrem illiciũ meæ profectionis fuisse, his verbis ad Cæsarem scripsi.

Illico, (παρ' αὐτα) da selbst, bald) al daer, terstont) en ce lieu la, soudain.) pen corr. aduerbium est, & propriè significat in eo loco. Ennius: Et quia quò irent nesciebãt, illico manserũt. Teren. in Adelph. Ociose nunc iam illico consiste. Donatus: Illico, modò locum, modò tempus significat. Plerunque ponitur pro statim. Plautus: Illico hic ante ostium eramus.

Illido, dis. pen. prod. impello, infringo. (προσβάλλω, ἐπάγω, προσκρούω.) anstossen) brechen) aenstootẽ, breken) heurter.) Valerius Max. lib. 1. Coactus Locrensibus ex thesauro eius magnam illi pecuniam dare, cũ onustus nefaria præda nauigaret, vi subitæ tempestatis tota cum classe vicinus Idæ littoribus illisus est, id est, intus, vel valde fractus. Cic. de

de Arusp. Resp. Iam ista serpens compressa atque illisa morietur.

Illisus, us. mascul. gen. Plin. lib. 27. cap. 48. Illisu ipso repercussus.

Illimus, mi. sine limo, Ouid. 3. Metam. Fons erat illimis, nitidis argenteus vndis.

Illinio, is. valde superlinio, inungo, (ἐπιχρίω) anstreichen) aenstrijcké, aensmeré) frotter, oindre.) Colu. lib. 7. Prædictoq; medicamēto defricatur & illinitur. sed si ex toto propter ceruicis tumorem iugū recuset, paucis diebus requies ab opere danda est: tum ceruix aqua frigida defricanda, & spuma argentea illinienda est, id est, inunguēda. Plin. lib. 30. ca. 11. Cornicis carnes esse, & nidum illinire in longissimis morbis vtilissimum.

Illino, nis. pen. cor. illeui, illitum, tertiæ coniugationis, significat intus, siue vehementer vngo, inspergo, maculo, (διαπλάττω, ἐμπλάττω, ἐντρίβω.) Inde fit Illitus, ta. tum. pen. cor. ἐντριμμένος. Verg. Illita tela dolis, nec Martem cōminus vsquam Ausa pati virtus. Liu. lib. 2. Ita in vadis hæsitantes frumenti aceruos sedisse illitos in limo ferunt.

Illuceo, es. (ἐμφαίνομαι, ἐλλάμπω) pen. prod. & Illucesco. vide in Luceo, ces.

Illudo, dis. pen. prod. derideo, (ἐμπαίζω, ἐντρυφάω.) verspotten) begecké) ferire, moquer.) Et dicimus, Illudo tibi, & illudo te, & illudo in te. id est, insulto. Verg. Certantēq; illudere capto. Teren. in And. Adeon' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? Idem in Phor. Satin' superbè illuditis me? Vbi Donatus, & datiuum, & accusatiuum casum regit illudo. Significat interdum per ludum noceo. Vergil. Neu variæ illudant pestes.

Illuminus, a. um. (ἀφεγγής) quod est sine lumine. Apuleius libro. 6. Et illuminarum Proserpinæ nuptiarum. Et libr. 3. Seruato noctis illumino tempore, id est, obscuro, & sine lumine.

Illunis, (ἀσέληνος, ἀνοσμένη) nox dicta est à Plinio in Epist. pro obscura, quasi sine luna, & lunari splendore viduata. Vix (inquit) viam deserueramus, & nox non quasi illunis & nubila, sed qualis in locis clausis lumine extincto. Apul. libr. 9. Illunæ caliginis impeditus dixit, sicut exanimis, & exanimus.

Illustris, clarus, nobilis: notitiæ enim, non meriti nomen est, (ἐπιφανής, ἐνδόξιμος, περίφημος.) Vnde illustres viri, & illustres meretrices. Colu. libro. 1. Balnearia occidenti æstiuo aduertātur, vt sint post sted, & vsq; in vesperum illustria. id est, clara. Plin. lib. 9. cap. 16. Noctibus quidem illustribus æquè ꝙ die cernunt. id est, serenis. Illustris vir, id est, nobilis, & magni nominis. Cic. de Amicitia: Genus aūt hoc sermonū positum in hominū veterum autoritate, & eorum illustrium, plus nescio quo pacto videtur habere grauitatis. Idem in Verr. Tam illustre ac nobile domiciliū. Illustre, notumq; omnibus factum, apud eundem. 7. Ver.

Illustro, as. rem aliquam lucidam & splendidam facio, vel huic lucem & splendorem affero. λαμπρύνω, καταλάμπω, διαφημίζω. erleuchten, verrumpt oder bekant machen) verlichten, vermaren) donner clarte ou lumiere ou lueur.) Cic. in Prol. libri Tusc. Hoc mihi Latinis literis illustrandum putaui. Idem Lentuloq; illustrabat, mihi crede, tuā amplitudinem hominum iniuria. Colu. lib. 1. Vinctis quām saluberrimū subterraneum ergastulum, plurimis & iis angustis illustratum fenestris. Illustrare, item declarare, patefacere, manifestare, aperire. quod quæ aperta sunt, maiorem lucem præbeant. Vt illustrare dubia perspicuis, Cicero. 4. De Fin. Idem de Oratore, Patefacere & illustrare obscura. Illustrare philosophiam Latinis literis, Idem. 1. Acad. & 1. Tusc.

Illutibilis, le. quod elui non potest, & luto expurgari. Plaut. in Menæh. Næ ex isthoc loco spurcatur nasum odore illutibili.

Illuuies, (ἀλουσία) vide in dictione Alluo.

Illyrium, siue Illyris, Illyria'ue, Regio Epiri contermina, propinqua Italiæ: ab Illyrio (vt Apian. inquit) Polyphemi filio, siue (vt Eusthatio placet) Cadmi filio denominata. Huius fines sunt latissimi: hinc Italiam, illinc Germaniam, inde Macedoniam, Thraciā & Epirum habens. hinc Adriaticum sinum, qui Colphus sinus Venetiæ appellatur, inde Danubium flumen. Propertius, An tibi sum gelida vilior Illyria? In ea sunt ciuitates, Iadera, Epidaurus nunc Ragusium, Salonia, & aliæ multæ. Hinc Illyricus, a, um. ἰλλυρικός. Horat. lib. Carm. Illyricus comes obruit vndis.

Illurcis, (ἰλούργις) Iberiæ vrbs, quę posteā à Sempronio Graccho, Gracchuris dicta est.

Ilus, Trois Troianorū regis filius, q Iliū ædificauit.

I ANTE M.

Imaginarii, (σημειοφόροι) dicti sunt qui ferebant signa militaria, in quibus imperatorum imagines erant.

Imaginarius, a. um. (εἰκονογραφημένος, νοητός) quod distinguitur à vero, & solum in imaginatione fit, non in re, quæ ratiocinatio, aut apprehensio propriè dicitur. Sueton. in Claud. Cæs. Equestres militias ita ordinauit, vt post cohortem, alam: post alam, tribunitiam legionis daret: stipendiaq; instituit, & imaginariæ militiæ genus, qđ vocat supernumerū, quo absentes, & titulotenus fungerent.

Imaginatus, a. um. (ἀπεικασμένος) quod est ad alicuius imaginem factū. Lactan. lib. 1 5. Sed terrā digitis suis imaginatam metuant & adorent.

Imagino, nas. (εἰκονίζω, ἀπεικάζω) imagines facio, seu repræsento. Gell. libr. 1 5. Vt speculum in loco certo positum nihil imaginat, aliorsum translatum facit imagines.

Imaginor, aris. (φαντάζομαι, ἐπινοέω, & οἴομαι) inbilden) imaginer.) significat rei alicuius quæ facta sit, vel fieri possit, etiam quæ fieri non possit, similitudinē mente concipio Plin. lib. 20. cap. 13. Ideo profluuio genitali datur, & Venerem crebrò per somnia imaginantibus. Plin. in Epist. Caius quidē Fannius, quod accidit, multò ante præsensit: visus est sibi per nocturnam quietem iacēre in lectulo suo compositus in habitu studentis, habere ante se scrinium (ita solebat) mox imaginatus venisse Neronē, in thoro sedisse. Hinc imaginatio, (ἐπίνοια) pro huiusmodi conceptu: vt Imaginatio,

na

nes libidinum. Plin.li.20.cap.7. Imaginabile,(φαντασία) quod mente concipi potest.

Imaginosus, sa. sum. (εἰκονώδης) in quo sunt plures imagines. Vnde speculū imaginosum à Catullo dicitur ab imaginib. quæ in speculo numerosę videntur.

Imago, nis. (εἰκών) eyn bildnuſs) een beeldt) simulachrum, species, exemplar, & alicuius rei repræsentatio. Cicero de Amic. Nemo vnquam animo aut spe maiora suscipiet, qui sibi non illius memoriam atq; imaginem proponēdam putet. Verg. 2. Æne. Atq; ipsius vmbra Creusæ Visa mihi ante oculos, & nota maior imago. Cic. de Orat. Demosthenis imaginē ex ære vidi. Idē De Nat. deorū: Fac imagines esse, quibus pulsantur animi, species duntaxat obijcitur quædam. Imagines, pro nobilitate generis accipi sæpe solent. Cic. de lege Agraria significare volens se nouū hominē, id est, nulla generis nobilitate commendabilē, consulem tamen factum, ita ad populum inquit: Quemadmodū cum petebā, nulli me vobis authores generis mei commendarūt: sic si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me à vobis deprecētur. Idem in Pisonē, Obrepsisti ad honorē errore hominū, commendatione fumosarū imaginū, quarū simile nihil habes præter colorem. Fumosas imagines appellauit Cicero, antiquissimi generis stemmata. Plin in Epist. lib. 9. ad proſocerum, Neq; enim ardētius tu pronepotes, quàm ego liberos cupio: quibus videor à me, tuoq; latere pronum ad honores iter, & audita latius nomina, & non subitas imagines relicturus: nascantur modò, & hunc nostrum dolorē gaudio mutēt. Subitas imagines appellat Plinius, nobilitatem parum antiquam, sed repentē, fortunæq; beneficio quæsitam: quomodo nostris temporibus multi extiterunt, ignotis natalibus orti, qui nec auum quidem, aut etiam patrem ciere aut possent, aut auderent, qui subitarijs principum beneficijs, & aulicorum suffragationibus, supra ciuile fastidium euecti, ingentium splendidarumq; gentilitatum fundamenta iecerunt. Hæc ex Budæo. Imago pro vagina, quòd veluti sit imago eius rei, quam claudit. Vergilius libro. 8. Curuam seruans sub imagine falcem. Rhetores imaginem vocant quandam orationis figuram, cum res non solum gesta indicatur, sed vt gesta sit, ostenditur: vt est illud, Ipse inflammatus scelere ac furore in forum venit, ardebant oculi, toto ex ore crudelitas emicabat.

Imaguncula, (εἰκόνιον, εἰκονίδιον) diminutiuum, parua imago.

Imantopodes, (ἱμαντόποδες.) penult. cor. populi in Æthiopia loripedes, quibus serpendo ingredi natura est. hoc est, quod Solinus interpretatur, flexis crurum nexibus ingrediuntur. ἱμάντα enim Græci lorum dicunt. Hoc nomine etiam dicūtur aues quædam ex argumēto pedum, quasi loripedes (vt ait Plin.) quoniam his crura prælta, & ternis eas digitis insistere dicit.

Imaus, mōs Indię, qui extēditur vsq; ad fontes Gangis, vltra quē sunt Scytharū gētes. Est & pars Caucasi & Tauri, vt Plin. & Ptolemæus tradunt.

Imbecillis, & hoc imbecille. & imbecillus, a. um. (ἀσθενής) schwach) kranck, onsterck) debile, foible.) ex in & bacillum, quasi baculo indigens, ponitur pro debili. Plin. in Paneg. Quis enim est tam imbecilli ingenio, qui non tanto meliorem consulē speret, quanto sæpius fuerit. Cic. de Amic. Vt si parentibus nati sint humilibus, si propinquos habeant imbecilliores, vel animo vel fortuna eorū augeāt opes, eisq; honori sint, & dignitati. Horat. 2. Serm. Imbecillus, iners, si quid vis, adde popino. Cice. de Amic. Imbecilla enim humana natura est ad contemnendā potentiā, &c. Plin. in Epist. Sed hæc felicitas terrę imbecillis cultoribus fatigatur. Vnde imbecillitas, atis. (ἀδυναμία, ἀσθένεια.) debilitas, imfirmitas, defatigatio: ad spiritū, & ad corpus refertur, sicut & imbecillus. Cic. de Amic. Sæpissime igitur mihi de amicitia cogitanti, maximē illud consyderandū videri solet, num propter imbecillitatē atq; inopiam desyderanda sit amicitia. Imbecillitas materiæ murorū, Cæsar. 2. Bel. Ciu. Imbecillitas consilij, Cicer. 1. Offic. Imbecillitas ætatis, Cic. ad Brutum.

Imbecilliter, aduerbium, debiliter, & remissē, ac languidē. Cic. 4. Academic. Dubitant, hæsitant, reuocant se interdum, hisq; quæ videntur, imbecillius assentiuntur. Idem Tuscul. Qui imbecillius horrent dolorem, & reformidant.

Imbellia, ię. (ἀπολεμία) zaghafftigkeyt) bloodicheyt) paoureusite.) quasi inertia, non habens belli scientiam. Macrob. lib. 3. Satur. Tunc Pœnus eludens ignauiam, imbelliamq; militum eius preciose armatorum. Plane, inquit, satis esse credo Romanus hæc, & si auarissimi sint.

Imbellis, & hoc imbelle, (ἀπόλεμος, ἄμαχος, ἄνανδρος) verzagt, blöd) paoureux, cuart.) quod nihil bellicū sonat. Horat. Imbelli carmine diuides. Propriē tamen imbelle capitur pro timido, ignauo, infirmo, quasi bello minime apto. Ouid. Tres sumus imbelles numero, sine viribus, vxor, Laërtesq; senex, Telemachusq; puer. Imbellis, inermisq; fœminarum turba, Liuius 8. Belli Punici, & 8. Bel. Maced. Cicero. 1. Off. Nunquam omnino periculi fuga commitendum est, vt imbelles, timidiq; videamur. Imbelles damæ, Mart. lib. 13.

Imber, (ὄμβρος) plas regen) slach regē) pluye.) gen. masculini, in ablatiuo imbre, vel imbri. Vergilius, Et ventis pulsatus & imbri. Est autem imber (vt Apuleius lib. De mundo inquit) agmen aquarum largius ex concretis effusum nubibus. Nimbus, verò repentinior, & vehementior pluuia, & quanto est improuisior, tanto est præcipitatior, & breuiore astringitur casu. Plautus in Mostella, Venit imber, lauat parietes, perpluunt tigna. Terentius, Quo pacto Danaæ misisse aiunt quondam in gremium imbrem aureum. Vergilius. 4. Geor. Ipse feraces Figat humo plantas, & amicos irriget imbres. Et non solum cœlestium agmen aquarum, sed etiam omnem humorem aqueum significat. Vergilius, Accipiunt inimicum imbrem. Lucretius, Ex igni terrāq; animæ nascūtur & imbri. Sunt tamen qui hoc nomen cum h & y scribant:

alij cum h & i Latino, vt suprà in dictione Hyems. Sed eius composita per i scribi debere facilè demonstrant, vt September, October, &c.

Imberbis, & hoc imberbe. & Imberbus, a, um. (ἀγένειος, ἀπώγων) vngebartet) ongebaert) sans barbe.) quod non est barbatum. Vnde imberbes iuuenes dixit Cicero pro Domo sua: Quę maior calumnia est, quàm inuenire imberbem iuuenem? Idem 1. de Natura Deorum: Ista enim modo dicere licebit Iouem semper barbatum, Apollinē semper imberbem.

Imbibo, is, pen. cor. idem quod haurio, vel exhaurio significat: quod & ebibere dicitur. (ἐμπίνω, εἰσδέχομαι) indrincké) boire & aualler.) Plin. li. 20. cap. 14. Imbibitur ad serpentium ictus decoctum. Idem lib. 24. cap. 15. Radix eius imponitur carbonibus cupressi, atq; is nidor per infundibulū imbibitur in vetere tussi. Imbibere item per metaphoram apprehēdere significat. Cic. 2. Ver. An iste vnquā de se bonā spē habuisset, nisi de vobis malam opinionē animo imbibisset? Liu. 2. ab Vrb. Nec vlla vi domari poterat, tantū certamē animis imbiberat.

Imbræus, vnus ex Centauris.

Imbrex, icis, pen. corr. canale curuum atq; obtortū, quod in tecto ponitur, vt per id defluat aqua, dictus quòd imbrē recipiat. (γείσωμα.) eyn dach käsnel) een dackgote, een hole tichel) tuyle creuse & ronde.) Ponitur quandoq; pro toto tecto. Plaut. in Milite: Quòd meas cōfregisti imbrices & tegulas Ibi, dum condignā te sectaris simiā. Quidā dicūt imbrices esse quadros fornaces coctiles, ex accurato cretaceoq; cōfectas, ad tectū scandulare feriatim tegendū, munimētoq; accōmodo imbribus arcendis, à quibus amoliēdis imbrices dici vidētur.

Imbricium, idem quod imbrex. Mart. Cum sint crura tibi, simulentq; cornua Lunæ, Imbricio poteras Sexte leuare pedes.

Imbrico, as, are, pen. cor. in modū imbricis facio, & quasi imbricibus tego. (ἀπογεισόω.) Plin. Supernè tantum imbricatis flexibiliū vertebris. Sidonius: Tegulis imbricarentur. Imbricatum Vitruuius lib. 2. videtur intelligere mortarium vinculis denticulatis pectinatim deuinctum. Incerta verò cæmenta alia super alia sedentia inter se imbricata, non speciosam, sed firmiorē quàm reticulata præstant structuram.

Imbricatim, aduerbium, imbricis modo. Plin. lib. 9. cap. 34. Iam distinctione virgulata, crinita, crispa, cunilatim, pectinatim, imbricatim vndata.

Imbricosus, sa, sum. (ἀπογεισωμένος) scaber ad modum imbricis.

Imbricus, a, um, pluuiosus, & vmbras ferens, aut generans. Plau. in Mercat. Hic Fauonius serenus est, Hic Auster imbricus, Hic facit tranquillitatem, iste omnes fluctus conciet.

Imbrifer, ra, rum. (ὀμβροφόρος) penult. cor. qui imbres, id est, aquas fert. vnde Nilus à poetis Imbrifer dicitur. Columella lib. 5. cap. 5. Hoc ego siccis locis fieri vtiliter non negauerim, sed vbi aut vliginosa regio est, aut cœli sunt imbriferi, minime faciendum censeo.

Im-

Imbrus, insula Thraciæ, Mercurio sacra, quem vocant Imbranum. oppido quoque in ea nomen est Imbrus, vt inquit Stephanus.

Imbubinare, (ἱμαιτῶν) & Imbulbitare. vide Bulbino.

Imbuo, is, bui, butū. inficio, seu immergo, (ἐμβάπτω) indrincken) instekē, nat maken) mouiller) Colu. libr. 10. Quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit, vt insistentes apes, quasi per syphonem succum euocent. Horat. Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem Testa diu. Cice. Philip. 14. Imbuti sanguine gladij, P. C. legionum exercituumq; nostrorum, vel madefacti potius duorum consulum. Per translationem sumitur pro initiare, instituere, erudire. leeren.) apprendre.) Et plerunq; cum ablatiuo post accusatiuū construitur, siue quid intingatur aut inficiatur, siue quos cunque modo inspergatur. Vnde imbutum literis, imbutum bonis moribus, dicimus præditum, & ornatum ac perfusum. Imbutum vitijs, hoc est, inquinatum. Sallustius, Auaritia pecuniæ studium habet, quam nemo sapiens concupiuit, ea quasi malis venenis imbuta, corpus, animumq; virilem effœminat. Cice. libro. 1. Offic. Plerunque autem parentum præceptis imbuti, ad eorum consuetudinem moresq; deducimur. Gellius: Farinam fermento imbutam, id est, conditam. Aliquando sine ablatiuo. Cato De re Rust. Dolia olearia noua sic imbuito, amurca impleto. id est, inficito, vel illinito. Vergil. Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. id est, insperget.

Imitor, (μιμοῦμαι) nachuolgen) nauolgē) ensuyure.) pen. cor. per simplex m, significat aliorū exempla sequor, sed ad mores tantum, dicta, factaq; pertinet. Sequor & ad corpus, & ad mores spectat. neq; enim rectè dixeris, Tu præcedis, ego te imitor. Dicimus tamen, Tu sequeris præcepta patris. Plin. in Epist. Quam sanè cum componerem, illos habui in manibus, vt non æmularer (improbum enim ac penè furiosum) sed tamen imitarer & sequerer, quantum aut diuersitas ingeniorum maximi & minimi, aut causæ dissimilitudo pateretur. Imitari chirographum alterius, id est, adulterare. Cic. De Nat. Deor. Chirographum sex primorum imitatus est. Idem De Clar. Orat. Cotta cum verbis, tum sono ipso subrustico prosequebatur, atq; imitabatur antiquitatem.

Imitabilis, le. quod quis potest imitari. Cic. in Orat. Nam orationis subtilitas imitabilis quidē illa videtur esse existimāti, sed nihil est experiēti minus.

Imitamentum. Gellius libr. 7. cap. 5. Quasi Orestis amplexus oppleuit omnia, nō simulacris, nec imitamentis, sed luctu atq; lamentis veris & spirantibus. Obsoletum est.

Immanis, & hoc immane, pen. prod. significat crudele, ac minime bonum, nocens, ac ferum. (ἄγριος, ἀπηνής.) grausam, schutzlich, grosz) greulijck, leeslijck, groot) cruel, farouche.) Verg. 4. Georg. Immanem ante pedes hydrū moritura puella Seruantem ripas alta non vidit in herba. Idem. 1. Æneid. Pygmalion scelere ante alios immanior omnes. Cic. ad Qu. frat. lib. 1. Quod si te sors Afris, aut His-

Hispanis, aut Gallis præfecisset, immanibus ac barbaris nationibus, &c. Immania saxa à Vergilio dicuntur pro asperis & horrendis. Immane aliquando ponitur pro ingenti, magno. ὑμαγέθης. Vergil. libro. 6. Posuitq; immania templa. Immane item pro fœdo. Accius in Androm. Immane te habet templum obuallatum ossibus. Nonius: Immane, pro immaniter. Sallust. Immane quantum animi exarsere. A quo Immanitas, sæuitia, Cic. libro. 1. Off. Quo detestabilior illorum immanitas, qui lacerauerunt omni scelere patriam. Immanitas precij. Plinius libr. 35. cap. 11. Nec vllius in pictura velocior manus fuit: artis verè tantum, vt immanitate precij antecederet celeberrimos eadem ætate imaginum pictores.

Immineo, nes. penult. cor. significat insto. (ἐπίκειμαι, ἐφεδρεύω, ἐπίκειμαι.) obligen, zů tringen) ghenaken, aenstaen) approcher.) Ouid. Imminet exitio Vir coniugis, illa mariti. Cicero. 1. Tusculan. Mors propter incertos casus quotidie imminet. Liuius. 2. ab Vrb. Cum haud cuiquam in dubio esset bellum ab Tarquinijs imminere, id quidem spe omnium serius fuit.

Immissum, (ἐμβεβλημένον) differt à proiecto (vt Labienus de verborum significatione inquit) quod proiectum esset id, quod ita prouveheretur, vt nunquam requiesceret, qualia Meniana suggrundia essent: immissum autem, quod ita fuerit, vt aliquo loco requiesceret: veluti tigna, trabes quæ immitterentur.

Immitto, tis. (ἐμφυλλίζω, ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω, ἐπαφίημι) einschicken, einlassen) inseynden, inlaten) mettre dedans.) insero, intromitto. Plin. in Epist. Dices immissa terris noua flumina. Immissa barba pro prominenti & prolixa, καθειμένος. Verg. Respicio, dira illuuies, immissaq; barba. Aliquando significat cõtramitto, ἐπαφίημι Lact. lib. 4. Hoc futurum esse dixerunt, vt post breue tempus immitteret Deus regem, qui expugnaret Iudæos. Sallu. Alij Tarquiniũ à Cicerone immissum aiebant, ne Crassus suscepto malorũ patrocinio Remp. turbaret. Cic. pro Sest. & ad Att. lib. 14. Seruiq; & egentes in tecta nostra cum facibus immissi.

Immo, (ἤ, μάλλα) ia vil meer) mais pour mieulx dire) p duplex mm, apud Veteres significabat, quasi ex intimo: nũc verò significat quin potius, μᾶλλον δὲ. Var. Non humanitas, immo sæuitia est lædere innocentẽ.

Immola, pen. cor. vrbs in Æmilia, quæ olim Forum Cornelij dicebatur.

Immolo, as. (θύω) opfferen) offeren) sacrifier.) pen. cor. sacrifico, & quasi mola inspergo: ex in & mola. Festus, Immolare est mola, id est, farre molito, & sale hostiam fusam sacrificare. Verg. lib. 12. Pallas te hoc vulnere Pallas Immolat, & pœnam scelerato ex sanguine sumit. Cic. 2. De Diuin. Quid cum pluribus dijs immolatur? quid tandem euenit, vt litetur alijs, alijs non litetur?

Immortalitas, est essentia viuẽs, & sempiterna perseueratio.) ἀθανασία) onsterbligkeyt) onsterffelicht) immortalite.) Cice. de Amic. Nisi enim quod ille minime putabat, immortalitatẽ optare vellet, quod non est adeptus, quod homini fas esset optare? Teren. in And. Nam mihi immortalitas Parta est, si nulla ægritudo huius gaudio intercesserit.

Immortalis, le. ἀθάνατος. ὁ. ἡ. ἡ. onsterblich) onsterffelijck) immortel.) Plau. in Trin. Eho, tua vxor quid agit? M. Immortalis est, Viuit, victuraq; est. Terẽt. in Eun. Dij immortales homo homini quid præstat? Immortalis memoria. Cic. pro Cor. Balbo: Immortalia facinora. Immortalia opera, quæ nullo tempore sunt intermoritura. Plaut. in Mostel. Quid mihi fiet tertio, Qui solus facio facinora immortalia? Liu. 1. ab Vr. His immortalibus editis operibus, cum ad recensendum exercitũ concionẽ in campo ad capræ paludem haberet, &c.

Immortaliter, aduerbium, perpetuò. Cice. ad Qu. Fra. Quòd scribis te à Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

Immunis, ne. (ἀτελής) vry) exempt.) pen. prod. qui est liber ab onere publico, qui nullo fungitur officio, qui vel ætate, vel alio priuilegio præstare munia non tenetur: vt immunes & liberæ ciuitates, quæ nullũ vectigal pendũt. Cic. 5. Ver. Quinq; præterea sine fœdere immunes ciuitates ac liberę, Centuripina, Halesina, &c. Immunes agros, liberosq; arare. Cic. 4. Verr. Liu. 1. ab Vr. Inde vna centuria facta est immunis militia. Immunis, pro otioso, pigro. Cic. de Ami. Non est inhumana virtus, neq; immunis, neq; superba, quæ etiã populos vniuersos tueri, eisq; optimè cõsulere soleat. Verg. li. 4. Geor. Immunisq; sedẽs aliena ad pabula fucus.

Immunitas, atis. exemptio, & vacatio munerum & onerum, ἀτέλεια) freiheyt) vryicheyt) exemption.) Cic. Philip. 2. Nequa post Idus Martias immunitatis tabula, néue cuiusquam beneficij figeretur. Idem ad Cassium Famil. 12. Tabulæ figuntur, immunitates dantur. Plin. in Panegyr. Eandem immunitatem in paternis bonis filio tribuit, si modò reductus esset in patris potestatem.

Immunitus, (ἀτείχιστος) nõ munitus, quamuis immunio nõ legatur. Cic. pro Cecinna: Si via sit immunita, iubet quà velit agere iumentũ. Liu. 2. Bel. Pun. Edictoq; proposito, vt quibus oppida, castellaq; immunita essent in loca tuta commigrarent.

Immunificus, a. um. Plaut. in Trin. Ciui immunifico scis, quid cantari solet. Quod habes, ne habeas.

Immustulus, siue Immissulus, ales ex genere aquilarum est (inquit Fest.) sed minorum virium quàm aquila, quę volucris rarò, & non ferè præterquam vere apparet: quia æstum, algoremq; metuit. appellatur autem ita, quòd subitò, & inexpectata se immittat. Hæc Festus, ex cuius verbis non immustulus, sed immissulus scribendum potius videtur, siue immussulus: nam ab immittendo deducit. De qua aue vide Plin. lib. 10. cap. 7.

Impago, gis. & ginis, (ἐπαφή, ἔμπηγμα) significat id genus marginis ac regulæ, quo tympanũ, id est, quadratum, vel alterius figuræ spacium inualuit, alióue opere intestino per ambitũ includitur, vt ferè sint, quæ vulgò quoq; suppages appellantur. Sunt etiam qui dicant impages vocari, quæ à fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant,

á pagẽdo,hoc eſt,figẽdo.Vñ agricolę pagere plan

Impancro.as.inuado,à Græco,quaſi (tas dicunt.
πᾶν κρέα.hoc eſt,omnem carnem conſumo.

Impeccabilis,ἀνάμαρτητος,q nõ peccat.Gel.li.17.19.
Is erit plerũq; impeccabilis,vitáq; viuet tranqlliſſ.

Impedimentũ, dicit quo quis impedit,vt nõ pficiat
qđ cupit,(ἐμπόδισμα,κώλυμα.)eyn verhinderung)
(en beletſel) empeſchemẽt) Cic.Cum primũ impe
dimẽta naturæ,diligẽtia,induſtriáq; ſuperarit.Te
ren.in And.Proinde hinc vos amolimini, nã mihi
impedimento eſtis.Et in exercitu impedimẽta di-
cunt res,q̃ conducunt, in expeditione neceſſariæ.
ἀποσκευή.den troſs;le bagaige)Et nõ ſolũ ſarcinæ,
ſed etiã iumẽta impedimẽta dicunt.vt docet Fron
tinus in lib. Stratag.ſcribẽs fuiſſe interfecta à Pe-
treio impedimẽta in magna aquarũ & pabuli inos
pia.Curtius:Magno conſilio iacturã ſarcinarũ im
pedimentorumq; contempſit.Cæſ.1.Bell.Gallici:
Alteri ad impedimẽta & carros ſuos ſe cõtulerũt.

Impedio,is.ire.(πεδᾶν)hinderen) belettẽ) empe-
ſtrer,entouiller,empeſcher.)eſt implicare,inuolue
re,ac ppriè de pedib.dicitur,ſed ad alia transfert,
Terent.in And.Tot me impediũt curæ,quæ meũ
animũ diuerſè trahũt.Ibidẽ:Viden me tuis cõſilijs
Miſerũ impeditũ eſſe? Plau.in Aul.Sed dum alios
ſeruat,ſe impediuit. Cic.4.Verr.Sin illud dices,te
Heraclij volũtate ab lege receſſiſſe,ipſe te impedies
ipſe tu tua defenſione implicabere.Impedire,ſor-
didare. Plau.in Amph.Qui domi vxorẽ meã im-
pudicitia impediuit , p quã teneo theſaurũ ſtupri.
Impedire,obſtare ne quid fiat, impedimento eſſe.
Cic.de Senect.Hac igit frui licet ſenibus,nec ætas
impedit. q̃uis & cæterarũ rerum,& in primis agri
colendi ſtudia teneamus vſq; ad vltimũ tempus ſe
nectutis.Cæſ.2.Bell.Gall.Quò facilius finitimo
rum equitatum,ſi prædandi cauſa ad eos veniſſet,
impedirent. Cic.ad Att.lib.8.Vt te mecũ coniun
geres,prius quàm Cæſar aut tuum iter impedire,
aut me abs te excludere poſſet, Hinc

Impeditus,participiũ.(ἐμποδιζόμενος,πεπεδημένος.)à q̃

Impeditus,tior.ſſimus.nomẽ:vt Impeditiſſimę ſyl
uę,Cęſ.8.bel.gal.Impeditior pugna,Li.4.bel.pun.

Impedo,as.pe.cor.pedaminibus ſuſtineo.(ὑποπεδόω)
Col.lib.4.ca.16.Cũ menſem triceſimũ exceſſerit,
poſita vinea,id eſt,tertio autumno vehementiori
bus ſtaminibus ſtatim impedãda eſt. Vnde impe
data vinea ab eodẽ dicta,quæ pedamẽtis fulta eſt.

Impello,inſtãter perſuadeo,induco,incito, (ἐπάγω,
ἐμβάλλω,ὠθέω,ὁρμάω.) bewegen mit anhalten,nö-
tigen) bewegen,voortdrijuen)pouſſer de grande
roideur.) Aliter haud facilè eos ad tantum negos
tium impelli poſſe. Teren.in Eunu. Me impulſore
hoc nõ facit. Idem:Dum in dubio eſt animus,pau
lo momẽto huc vel illuc impellit.Itẽ impellere eſt
vrgere(ὠθεῖν.)Verg.Ferte citi flãmas,date tela,im
pellite remos. Hinc impulſor,quod ferè in mala re
vſurpat,ſicut adiutor in bona.Aliquãdo eſt cõtor
quere.Verg.1.Æ.Cauũ cõuerſa cuſpide montẽ Im
pulit in latus. Aliquãdo eſt labefactare.Pli.lib.33.
Immẽſo & Achaicę victorię momẽto ad impellen
dos mores, Hinc impulſum,(πεπτωκός) p labefacto
& penè perfracto,trãſlatione ſumpta ab arborib.
aut colũnis,q̃ cõuelluntur,& paulatim nutãt. Aliquã
do ſignificat loco pellere.Liu.Impulſa frõs prima
& trepidatio ſubſidijs illata.Iuuen.Saty.10.Vnde
altior eſſet Caſus,& impulſæ præceps immane ru
inæ.Impellere ianuam digito,Cicero.4.Tuſc.

Impulſus,us.nomẽ.ὤθησις. Ci.2 de Na.deo.Is aũt ar
dor nõ alieno impulſu ſed ſua ſpõte mouet.Impul
ſu tuo,ſuo,veſtro, hoc eſt,ductu,& ſuaſu atq; hor
tationib.Cic.pro Roſ. Ipſos certò ſcio nõ negare
ad hæc bona Chryſogonũ acceſſiſſe impulſu ſuo.

Impulſio,onis.Cic.de Inuen.Impulſio eſt,quæ ſine
cogitatione p quandã affectionẽ animi facere ali-
quid hortat:vt amor,iracũdia,ægritudo,&c.indu
ctio & impulſio ad hilaritatẽ apđ eundẽ.3.de Ora.

Impulſor,oris.qui incitat,& impellit ad aliquid faci
endũ.Terent.in Eun.Here,ne me ſpectes,me im-
pulſore hæc nõ fecit. Idẽ in Adel.Tum autẽ Syrũ
impulſorem vah quibus illum lacerem modis?

Impẽdeo,des.di,ſum (ἐπαιωρῶ,ἐπαιωροῦμαι,ἐπικρέμαν-
νυμαι,ἐφίσταμαι)obẽ hangẽ,nach ſein) bouẽ hangẽ,
genakẽ.) neutrũ eſt,& ſignificat ſupra caput aliqđ
veluti caſurũ pẽdere,qđ vulgò dicit ſpẽzolare: vt
gladius ſupra Dionyſij cõuiuę caput imminẽs im-
pẽdebat.Cic.5.De Fin.Gladiũ è lacunari ſeta equi
na appẽſum demitti iuſſit,vt impẽderet illius bea-
ti ceruicib.Idẽ.1.de Fin.Accedit etiã mors,q̃ quaſi
ſaxũ Tantalo ſemp impẽdet. Lact.li.7.Sequet fer
rũ,ignis,fames,morbus,&ſup oĩa metus ſupimpẽ
dens.Dicimus quoq;,impendẽt te mala.Teren.in
Phor.Subitò tãta te impendẽt mala.i.pendent in
te,hoc eſt,extant contra te. Cice.Planc.Agiturq;
præclarè, ſi noſmetipſos regere poſſumus,vt ea q̃
partim iam adſunt,partim impendẽt,moderatè fe
ramus,hoc eſt,propè vel parata ſunt.

Impendiò,aduer.intendẽdi:idẽ qđ impẽſè,valde,ap
primè.(ἐκτόπως) faſt zeer) grandemẽt.) Gel.li.1.
ca.2.Erat ibidem nobiſcũ ſimul adoleſcẽs,philoſo
phię ſectator:diſciplinę,vt ipſe dicebat,Stoicę,ſed
loquacior impẽdiò,& promptior.Idẽ li.11.ca.18.
Quoniã videbant impẽdiò acerbiores.Impendiò
odit.Cic.Att.lib.10.Impẽdio magis,p multo ma
gis.Terẽ.in Eun.Et qa cõſimilẽ luſerat iã olim ille
ludũ,impẽdiò magis animus gaudebat mihi. Cic.
Att.li.10.At ille impẽdiò magis odit Senatũ.Impẽ
diò minus.Plau.Au.Atq; ille vero,minus minuſq;
impendiò curare,minuſq; me impertire honorib.

Impendiũ,dicit impẽſa,ab impendẽdo ære.(ἀνάλωμα) koſt) couſt. Pli.in Epiſt.Ego mihi curã tantũ
& impendium vendico. Cic.p Qu.Qui ab ado-
leſcentulo quæſtum ſibi inſtituiſſet ſine impẽdio.

Impendiũ,inquit Varr.dicitur pecunia, q̃ in fœno-
re ſorti accedit. hoc eſt,vſura ipſa, q inter ſe iun-
gat,vnumq; fiat quaſi cõpendiũ.Cic.ad Att.lib 6.
Itaq; aut tutela cogito me abdicare, aut vt p Gla
brione Scæuola fœnus & impendiũ reddere.

Impendo,dis.di.ſum.adiectũ,ſignificat in rẽ aliquã
expẽdo,& inſumo.)ἀναλίσκω,δαπανάω) ausſgibẽ,
koſt thũn) wtgeuẽ,becoſtigẽ)deſpẽdre & employ
er.) Pli.in Epi.In aquæductu Dñe,Nicomedenſes
impenderũt H S.xxx.ccc.xxix. q impfectus adhuc
relictus.Vñ impẽſa, & impendiũ.Et p trãſlationẽ,
im-

impendere operam, impendere laborem dicimus, quasi exponere, & in totū expēdere. Plin. in Epist. Rursus cum audis, quid officiorum studijs laboris impenderit, nec scripsisse satis, nec legisse. Dicimusq́; impendo huic rei, & in hanc rem. Col. in Præfat. lib. 1. Tot generibus ficorū, sic vt rosarijs impenderet curam, cum à plerisque etiam maiora negligantur. Cicero in Verr. Impendere pecuniam in res vanas. Item est committere, imponereq́; ad aliquid faciendum. Sallust. Post vbi eorum famam atq; pudorem attriuerat, maiora alia impendebat. hoc est, imponebat. Lactant. lib. 6. Dedignādum est de ijs, qui populari leuitate ducti, vel magnis vrbibus suffecturas opes exhibendis muneribus impendunt.

Impennatus, à penna, sine pennis. (ἄπτερος.) Impennatas agnas in saliari carmine Veteres pro spicis vsurparunt, quæ non habent aristas: agnas enim nouas voluerunt intelligi. Festus.

Impensa, (ἱπεργητικμένα) dicuntur beneficia. Mart. Impensis vitam principis annumeres. Impensa, sę. (ἀνάλωμα) ponitur pro expensa, sumptu. Cælius Ciceroni Fami. 8. Ne molestiam tibi cum impensa mea exhibeam. Cic. ad Att. Possessores nullam impensam fecerant, nondum instruxerant.

Impensè, valde vel nimis, (ἄγαν.) fast) zeer) grandement) Plaut in Epid. Est impensè improbus. Terent. in Adelph. Sed si id vultis, potius quæ vos propter adulescentiā Minus videtis, magis impensè cupitis, consulitis parū. Inde Impēsius, pro multo magis, (σφοδρότερον.) Col. Sed cuiusq́; disciplinæ prudentē delectāt impensius ea, quæ proprijs generibus distinguuntur, quàm quæ passim velut adiecta, & quodā aceruo confusa sunt. Aliquando significat grauius, modestius: quia quod impenditur, graue est. Plaut. in Bacch. Nihil impensius.

Impensibilis, (ἀσάφμωτος) idem quod inconsyderabilis. Gell. Omniumq́; rerum fidem veritatemq́;, mixtis confusisq́; signis, veri atq; falsi ita impensibilem videri aiunt, vt quisquis homo est.

Impensus, nomē ex participio, auctus, affluēs, quasi in quem multæ impensæ fiunt. Plaut. in Capt. Væ misero illi, cuius cibo iste factus est impensior. Impensus, grauis, intolerabilis, molestus. Plautus in Bacch. Pol quidem meo animo, ingrato homine nihil impensius est.

Imperator, eyn feldtherr) een velthooftman) capitain) olim belli indicendi, gerendiq́;, aut fœderis feriendi gratia deligebatur: reç bene gesta, & aliquot millibus externorum hostiū prostratis, consequebatur vt primum ab Senatu, deinde ab exercitu honoris causa imperator diceretur. Plin. lib. 7. cap. 26. enumerans Pompeij laudes: Toties imperator, antequā miles. Cic. Philip. 4. Faciā igitur vt imperatores instructa acie solent, quanquā paratissimos milites ad prælandum videant, vt eos tamen adhortentur. Nunc summi principis Romani imperij nomē solum est, sacrosanctum, nec impune violabili maiestate munitum. αὐτοκράτωρ Græcis dicitur.

Imperatorius, a, um. quod ad imperatorē pertinet: vt Imperatoria donatio. Cicero 5. Verrin. Imperatorium ius. Idem. 3. Verr. Publius Seruilius quę signa atq; ornamenta ex vrbe hostium & virtute capta, belli lege, atq; imperatorio iure sustulit, ea populo Romano asportauit.

Imperiosus, qui imperium habet. Cic. in Orat. Cognoscat etiam rerum gestarum, & memoriæ veteris ordinem, maxime scilicet nostræ vrbis: sed & imperiosorum populorum, & regum illustrium. Liu. 7. ab. Vrbe, Eodem tenore duos insequentes consulatus gessit, eodem hæc imperiosa dictatura geretur. Itē qui nimis seuere imperat, quasi ostentator imperij, qualis Torquatus apud Liuium, qui filium licet victorem, quia contra imperium suum pugnauerat, securi percussit. Hinc aduerbium imperiosè, quod est seuerè, & cum ostentatione imperij. Plaut. in Pseud. Nam necesse est hodie Sycioni me esse, aut cras mortem exequi, Ita herus me⁹ est imperiosus. Imperiosus sibi, qui sibi ipse imperat, qui vitæ suæ modum habet: siue, vt vulgò dicitur, qui suis passionibus dominatur. Horat. 2. Sermon. saty. 7. Quisnam igitur liber? sapiens, sibiq́; imperiosus. Imperiosissima & superbissima familia. Liu. 9. ab Vrbe.

Imperitabundus, (ἀρχικὸς) idem quod imperitans.

Imperitia, inscitia. ἀναγωγία, ἀπειρία μαθήσεως. ongheschicthcyt) ongeleertheyt) ignorance) Plin. li. 17. ca. 2. Contrā circum serere imperitia existimatur.

Imperitus, non expertus, inquit Donatus: inscius, ignarus, rudis, indoctus. (ἰδιώτης, ἄπειρος τῶν πραγμάτων, ἄνους.) Terent. in Adelph. Homine imperito nunquam quicquam iniustius. Idem in Eunuc. Non adeò inhumano sum ingenio Chærea, Neq; tam imperita, vt quid amor valeat, nesciam. Imperitus & Callidus contraria sunt, queādmodū Rudis & Astutus. Cic. pro Rosc. Comœdo: Callidum imperitus non fraudat. Imperita multitudo, Imperitum vulgus. Cic. 1. Off. Etenim qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hic in magnis viris non est habendus. Plin. lib. 34. cap. 34. Quod imperitum vulgus appellat ferrum viuum. Imperitus rerum. Terent. in And. Tu'ne hic homines adulescentulos, imperitos rerum, eductos liberè, in fraudem illicis?

Imperitè, aduerbium, indoctè, ongeschicktlich) ongeleerdelijck) Cic. De Clar. Oratorib. Dicebat enim Scipio non imperitè, Cneusq́; Pompeius Sex. F. aliquem numerum obtinebat. Idem pro Corn. Bal. Quid enim potuit dici imperitius? &c.

Imperito. tas. pen. cor. frequentatiuum est ab impero. (δυναστεύω.) Plaut. in Capt. Quod ante hac proiure imperitabā meo. Liu. 1. ab Vr. Qui Cæra opulento tum oppido imperitans.

Imperiū, significat iussum. (ἐπίταγμα.) eyn geheysz, eyn befel) commandement) Verg. Imperio læti parent. Aliquando dicitur dominium aut regnum. ἡγεμονία, ἀρχὴ, δυναστεία: vt apud eundē, Imperiū Oceano famam qui terminet astris. Aliquando est potestas. Vlpian. Merum est imperium, habere gladij potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines, quod etiam potestas appellatur.

Impero.ras.pen.cor.ex in,& paro, significat iubeo. (ἐπιτάττω,προστάττω) gebieten,beuelen) commander. In enum intentiuum est,quasi statim vel pror sus paro. Quintil. Nam quamuis infestum latronibus mare iussus intraui,neq; dissimulauerim magnas fuisse caussas patri, cur hoc mihi imperaret. Teren.in And.Non imperabat coram,quid opus facto esset puerperæ.Idem in Eunucho,Hos prius introducam: & quæ volo, simul imperabo.Vnde imperatum,(τὸ κελευσθὲν)iussum.Idem:Mihi,quód semel imperata non feci.

Impersonale verbum, (ἀπρόσωπον) dicitur quod nõ habet personas,cuius duæ sunt species. Nam quædam sunt impersonalia vocis actiuæ,quædam passiuæ. Impersonalium actiuæ vocis quinq; genera esse dicuntur, quæ in t finiunt,& á tertia persona quorundam neutrorum formãtur, vt á placeo fit Placet impersonale. Primę speciei sunt,benefit,malefit,satisfit,quę semper sunt impersonalia,& ante se exigunt ablatiuum cum prępositione,& pòst datiuũ:vt,á Deo benefit bonis. Secundæ speciei sunt interest,& refert,quæ antè genitiuum, & pòst infinitum habẽt. exceptis mei,tui,sui,nostri,& vestri: loco quorum dicimus mea, tua, sua,nostra,& vestra,& cuius.a.um.in quo tam ablatiuo, quàm genitiuo vti possumus:vt cuius vel cuia interest orare. Tertiæ speciei sunt,libet,placet,liquet,patet,accidit,euenit,contingit, suppetit,constat, restat, & vacat:quę habent antè datiuum,& pòst infinitum: vt,Mihi libet mori. Et licet quædam ex his personalia sint,tamen rarò sunt in vsu,nisi in tertiis personis. Non enim dicimus,accido tibi,& tu accidis mihi:sed hoc accidit,contingit,euenit tibi. Quartæ speciei sunt,decet,dedecet,iuuat,delectat,oportet, quæ habent antè accusatiuum , & pòst infinitum: vt, Religiosum decet castè viuere. Quintæ speciei sunt, pœnitet,tædet,miseret,piget,pudet: & semper sunt impersonalia,nisi apud Iuniores,& antè volunt accusatiuum , & pòst genitiuum , vel infinitum: vt Me tædet peccatorum,vel peccasse. Miseret verò vult post se genitiuum tantum. Impersonale passiuæ vocis formatur á tertia persona,iuncta ur,vt legit,legitur.Et tam ab actiuis omnibus,quàm á neutris,acquisitiuis, transitiuis,& absolutis formatur, nec aliquẽ casum exigit antè, vt itur,statur.Nam ꝓprium impersonalis est,nullã certam personam significare, nec vllum casum habet pòst,nisi qui á neutris,acquisitiuis,& absolutis descendit:vt,Itur in antiquam syluam.

Impes.tis.& impetus.tus.idem significant,(ἐπιφορά, ὁρμή,βία.) Lucretius lib.1.Quamlibet in partem tradũt res antè,ruuntq; impetibus crebris.Statius lib.7.Thebai.Transfiliunt campos,aurigamq; impete vasto. Plaut.in Amph.Quis tam vasto impete has foreis toto conuulsit cardine?

Impetigo, pen.prod.fœdatio cutis serpens cum pruritu,quam alij scabiem siccam, asperam,& prominentem intelligunt : alij morbum similem scabiei squammosum,corpusq; dehonestantem.(ἄλφος, λειχήν.) alij putant esse volaticam. Ab impetu nomen deductũ.Serenus:Si verò vitium est,quod ducit ab impete nomen,Hoc matutina poteris cohibere saliua. Et apud Colum.lib.5.scribitur,quòd impetigines & scabies aceto & alumine defricantur in equis. Verum huiusmodi fœdationis cutis & impetiginis Celsus scribit esse quatuor genera. Plin.Vitis albæ viridis tusæ succo & ture impetigines tollũtur.Dicebatur & impetrix (vt ait Fest.) & petigo: quod vicina petat,sese latè summa cute diffundens.

Impeto.tis.pen.cor.inuado, adorior.(προσβάλλω.) anuallen) courir sus)Var.3.De re Rust.ca.16.Itaq; impetentes á se eijciunt fucos, quod hi, &c.Apuleius: Iurgijs oppidò impetens.

Impetrabilis passiuè,vt res impetrabilis,quæ impetrari & obtineri potest. (ἐφικτὸς.) Liu.6.Bell. Maced.Itaq; præmissis á Philippo,qui spem impetrabilis veniæ ostendebant,&c.Idẽ:Omnia & impetrabilia & tuta. Aliquando actiuè. Plaut.in Mustel. Non potuit venire orator magis ad me impetrabilis. Idem in Merc.Impetrabilior qui viuat, nullus est,dico.

Impetrasso,ꝓ impetro Veteres dixere.Plaut.in Aul. Et isthuc confido á fratre me impetrassere.

Impetritus.a.um.quod est stabile, quasi in petra fixum.Plaut.in Asin.Impetritum,inauguratum'st.

Impetro,as.pen.corr.ex in & patro,significat obtineo,& quasi id quod cupio, facio. (τυγχάνω,λαμβάνω) erwerben,erlangen) vercrijgen) impetrer) Vnde & perpetro, perficio. Terent.in And.Facis, vt te decet, cũ isthuc quod postulo, impetro cum gratia. Plaut.in Curc. Neq; quicquam queo Æqui boniq; ab eo impetrare. Terent.in Hecy. Videndum est, ne minus propter iram hanc impetrem, quod possim:aut ne faciam plus,quod pòst minus me fecisse satius sit.

Impetus.us.inuasio cum tumultu, anlauff) een aenloop) assault) Plin.De Viris illustr. Cum Tarquinios in vrbem restituere tentaret,& primo impetu Ianiculum cepisset. Plin.lib.9.In naufragos,vrinantes'ue impetum capit. Cice.pro Rosc.Amer. Vos autem maximè debetis in eos impetum facere qui merentur.

Impiatus,scelere cõtaminatus,& expiandus.(ἐναγὴς, ἐξαγισὸς.) Impiamentũ,inquinamentũ,μίασμα.

Impiger.pen.cor.nõ piger,sed strenuus & diligens. (ἄοκνος.) fleissig , hurtig) neerstelijck) diligent) Tibul.Impiger Æneam volitantis frater Amoris. Cic.Quis est tam impiger in scribẽdo quàm ego? Hora.1.Epist.Impiger extremos currit mercator ad Indos.Cic.pro Fon.Virum ad labores belli impigrum,ad pericula fortem.

Impigrè,aduerbium diligenter. Liu.2.ab Vr.Impigrè secuti sunt.Plau.in Rud.Nam vt de nocte multa, Impigreq; exurrexi , lucrum proposui sopori & quieti.Liu.Omnia impigrè facta.

Impigritas. atis. pro impigritia. Cicero De Repub. Nunquam viri fortissimi fortitudinis, impigritatis,patientiæ.

Impingo.gis.pegi.impactum.(ἐπάγω,καταφέρω,ἐμπήγνυμι) anstossen)aenstooten) ruer & iecter con ter quelque chose) ex in & pango, significat impello,

lo, & illido. Cic. lib. 3. Tus. Quid? huic calix mulsi impingendus est, vt plorare desinat. Impingendus dixit, quasi illidendus, & nolenti ingerendus. Denotat enim vim aliquam. Vergilius, Examinata sequens impingeret agmina muris. Aliquando componitur ex in, & pingo. Plaut. in Capt. pro impono vsurpauit: Iubete huic crassas compedes impingier. Aliquando pro inscribo. Terent. in Phor. Si tu illam attigeris, secus quàm dignum est liberam, dicam tibi impingam grandem. Δίκην ἐπάξω σοι μεγάλην. Lactan. lib. 6. pro transfiguro posuit: His verò qui sapientiam quærunt, philosophiam in oculos impingit: vti specie lucis excæcet, ne quis comprehendat ac teneat veritatem.

Impinguo. guas. pinguem facio. (πιαίνω, λιπαίνω.) Vnde illud, Impinguatus, dilatatus. &c.

Impio, (μιαίνω) contamino, ex in, & pio componitur, cui opponitur expio. Plaut. in Rud. Nam hoc mihi haud laboris est, laborem hunc potiri, si erga parētem, Aut deos me impiaui. id est, si impius fui erga parentes. Impiatus, sceleratus, inquit Festus. Significat etiam maculatum. Apul. Cruore humano aspersum atque impiatum.

Impius, crudelis, à pietate remotus. (ἀσεβής, ἀνόσιος) godtloos) Terent. in Eunu. Vbi ego illum sceleros. sum misera, atque impium inueniam? Cic. pro Sext. Rosc. Hæ sunt impijs assiduę furię. Idem in Pison. Me fugerat deorum immortalium has esse in impios & consceleratos pœnas certissimas constitutas. Impia herba quæ dicatur, vide Plinium lib. 24. cap. 19.

Impietas. atis. nequitia, peruersitas: quæ propriè eorum est, qui piè, hoc est, iuste & sapienter agere nō didicerunt. godtlooſheyt) Cic. 1. De Finib. Et si verò impietas molita quidpiam est, quamuis occultè fecerit, nunquam tamen confidet id fore semper occultum. Idem. 4. De Finib. Sed nihil est, quod tam miseras faciat, quàm impietas, & scelus.

Impiè, aduerbium, immaniter. ἀσεβῶς. Cice. 5. Tuscul. Vituperare quisquam, inquam, vitæ parentem, & hoc parricidiosè inquinare audet? & tam impiè ingratus esse, vt eam accuset, quam vereri deberet, etiam si minus percipere posset? Quintil. lib. 7. ca. 2. Tu impiè fecisti, cum exhæredationem meruisti.

Implano. as. pen. cor. decipio. ἀποπλανάομαι. Cyprianus: Si quis (inquit) putat se aliquid esse, cum non sit, se ipsum implanat. Hinc Implanator, pro seductore, quòd Græce πλάνος dicitur.

Impleo. ples. ἀναπλῶ, πιπλῶμαι, ἐμπλήθω, ἐμπίπλημι, πληρόω. erfullen) veruullen, vullen) emplir) Construitur cum ablatiuo, vel genitiuo. Vergil. Impleuitque mero pateram. Idem, Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ. Quandoque additur præpositio, vt cum dicimus, Impleui nauem de omni genere frumenti. Lactantius lib. 4. Et insuper duodecim cophini, de residuis fragminibus impleti. Plin. lib. 14. cap. 63. Canes implentur vno coitu. Colum. lib. 7. cap. 6. Itaque quinquennis parum habetur fœminis implendis. Plin. li. 16. ca. 40. Quę arboris crassitudo quatuor hominum vlnas com-

complectentium implebat. Huius compositum est, Adimpleo.

Implexus, inuolutus, innexus. ἐμπλεκόμενος, ἐμπεπλεγμένος. ingewondē) entrelaſſé.) Pli. lib. 33. cap. 1. Est quidem apud eundem Homerum, virorum crinibus aurum implexū: ideo nescio, an prior vsus à fœminis cœperit.

Implico, cas. pen. cor. ἐμπλέκω. vide in Plico.

Imploro, as. pen. prod. auxilium posco. ἱκετεύω, ἐπικαλοῦμαι. hulff begeren, anrüffen) hulp begeeren, aenroepen) demander ayde en plourant.) Et propriè dicitur, cum quis in malis positus est, & cum miseratione auxiliari postulat. Terent. in Adelph. Illhæc fidē nunc nostram implorat Demea. Plin. in Epist. Legati rursus inducti, iterū me iam præsentem aduocatum postulauerunt, implorantes fidem meam, quam essent contra Massam Bebium experti. Cic. 7. in Ver. Vos, etiam atque etiā imploro & appello sanctissimæ deæ, quæ, &c. Imploratio. Liui. 8. ab Vrb. Proditur memoria aduersus crebram implorationem deorum.

Impluo, (ἐμβρέχω) vide in dictione Pluo.

Implutus, (καταβεβρεγμένος) pluuia madefactus dicitur.

Impluuia, (μανδύα) vestis erat, qua sacerdotes per imbrem vtebantur. Pluuiale nunc vulgò appellatur. Var. Salium quoque sereno tempore impluuia amictū fuisse criminabantur. Vel fortè dicta est à colore. nam impluuiatus color à Nonio dictus est, quasi fumato stillicidio implutus.

Impluuium, locus sub cœlo in medijs ædibus, vbi pluuia accipitur. στροφεῖον. Festus: Impluuium, quo aqua impluit collecta de tecto. Terent. in Phorm. Monstra euenerūt mihi. Introijt in ædes ater alienus canis, anguis per impluuiū decidit de tegulis.

Impolitia, tiæ. quasi incuria, ruditas, inelegantia. ἀκομψία, ἀκοσμία. Gellius libro 4. capite. 12. Si quis eques Romanus equum habere gracilentum, aut parum nitidum visus erat, impolitiæ notabatur. Impolitias facere dicebantur censores, inquit Festus, cum equiti æs abnegabant, ob equum male curatum.

Impolitus, a. um. rudis, contrariū polito. ongeciert) qui n'est point aorné.) Cic. de Prouin. Consf. Impolitæ verò res & acerbæ si erūt relictæ, quanquā sunt abscissæ, tamē efferent sese aliquādo, & ad res nouandū bellū reuirescent. Idem De claris Orat. Forma admodū impolita atque rudis. Idē De Orat. Genus hominū rude, hebes, & impolitū. Impolitè, aduerbium, ineleganter. Cic. 1. De Orat. Cum sæpissimè tibi Senatus breuiter impoliteque dicēti maximis fit de rebus assensus, &c.

Impomenta, quasi imponimenta, quæ post cœnam mensis imponebant. Festus.

Impono, pen. prod. supra pono. ἐντίθημι, ἐπιτίθημι. auffsetzen) opsettē) mettre sus, ou dedans.) Verg. Molemque & montes insuper altos imposuit. Idem li. 4. Vidit thuricremis cum dona imponeret aris. Interdum imponere, est dare. Idem libro. 7. Finemque imponere curis. Interdū iniungo. ἐπιβάλλω, ἐπιτάττω, προσάγω: vt Impono tibi hoc onus,

Teren.in And.Tibi pater me dedo,quiduis oneris impone, impera. Ea his modis cõstruitur cum accusatiuo, cum datiuo verò significat decipere. Ἐπιτιθέναι. Quint.Spes tibi perpetuæ laudis imposuit. Cic.ad Qu.frat.lib.2.Sic legibus perniciosissimis obsistitur,maximè Catonis: cui tã egregiè imposuit Milo noster. Cum aũt dicimus, Impono manum, significat perficio. Donatus: Imponitur manus rebus,cum perficitur id,quod cœperit: relinquitur,cũ imperfecta dimittitur.Verg. Imponit regina manum. Et alibi:Atque opere in medio defessa reliquit.

Imporco,cas.porcas in agro facio. αὐλακίζω. Colu. lib.2.Et similiter cum semen crudo solo ingesseris mus,inarabimus,imporcatumq́ occabimus. Imporcator,qui porcas facit.Est aũt porca,vt inquit Festus,terra eminens inter duos sulcos. αὖλαξ.

Importunus,a,um.penult.prod.quod caret portu, hoc est quiete,vbi nullus portus est. ἀλίμενος, ἄκαιρος. ongelegen,onfüglich) ennuyeux.) Verg. lib.11.Bellum importunũ ciues cum gente Deorum,Inuictisq́ viris gerimus.Importunus,qui aliquid facit præter rationem loci,seu temporis,aut personarum. Teren.in Heauton.Imò ille fuit senex importunus semper. Importunus, molestus, fastidiosus. Cice.in Ant.Non possum æquo animo videre tam importunos, tã sceleratos hostes. Horatius:Importuna tamen pauperies abest.Importunè aduerbium, præter temporis,aut decori atq; honestatis rationẽ.Cic.4.Acad.Hoc est enim verũ esse,confidere suis testibus,& importunè insistere.Hinc Importunitas, ἀκαιρία: quæ(vt Donatus inquit)neq; loci,neq; temporis habet commoditatem. Terent. in And.Importunitatẽ spectate aniculæ.Importunitas,detestandum atq; execrandum facinus. Cic.pro.Cluen.Huius importunitatem matris à filij capite depellite. Idem in Pison. Animal ex omnium scelerum importunitate, & omniũ flagitiorum impunitate concretum.

Importuosus,a,um. quod est fine portu. Sallust.In Iugurtha: Quem locũ Catabathmon incolæ appellant:mare sæuum & importuosum,& ager frugum fertilis.

Impos,(ἀκρατὴς)vide in Compos.Donatus.

Impostores,dicuntur qui aliosverbis pollicentibus decipiunt,vel qui supponendo malas merces, hos omnes fallunt. φέναξ. bedriegers)trompeurs.)Et qui ita decipiunt, imposturam facere dicuntur. Vlpianus ff. De Crim. stellionatus,Si quis imposturam fecerit,aut collusionem in necem alterius, stellionatus potest appellari.

Impotens,penult.correpta,qui ab appetitibus vincitur. παράλογος, ἀκρατὴς Cicer.Lepid. Sin ista pax perditorum hominum in possessionem impotentissimi dominatus restituta est. id est,superbissimi & incontinentissimi. Accipitur & pro præpotens. πεισθηνὴς, ὑπερέχων.

Impotentia,(ἀδυναμία, ἀσθένεια) onmachticht) petite & fort debile puissance.) plerunq; imbecillitatem significat,siue infirmitatẽ,vt inquit Donatus.Teren.in Adel.Omnes quibus res sunt minus secundæ,magis sunt,nescio quo modo suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis.propter suam impotentiã,se semper credũt negligi.Cic.4. Tusc.Item inflammant appetitione nimia, quam tum cupiditatẽ,tum libidinem dicimus,impotentiam quandam animi à temperantia & moderatione plurimum dissidentem. Interdum validam immoderatamq; potentiam. ἀκράτεια, ὕβρις.Cic. lib.5.Tusc.quæst.Qui nihil metuant,nihil agant, nihil concupiscant, nulla impotentia efferantur. Nam in quandoq; auget.Vnde tyrannus impotentissimus dicitur à Quintiliano.Decemuiri,quorũ principatus erat immoderatus,à Liuio impotentes domini nuncupantur.Et à Seneca impotentia fortunæ ascribitur. Suetonius scribit Cæsarem edere solitum voces impotentiæ. Sisenna:Lætitia nimia atq; impotentia animi commotus.

Impræsentia,& Impræsentiarum, (ἐν τῷ παρακρῆμα, ἐν τῷ παρόντι) aduerbia, significant tempore præsenti, hoc est,qđ præsens est,vel præsens fuit, vel præsens erit: vt,Impræsentia disputandũ non est.Rarius tamen de præsenti. Cato de lege oleæ legendæ: Extra quam si quem socium impræsentiarũ dixerit. Vlpianus De tab.exhib.Quid enim si occultæ tabulæ posteà prolatæ sunt? cur noceat ei, qui responderit,quod impræsentiarum ei videbatur? Idem:Tempus enim ei dandum est, si non potest impræsentiarum exhibere.

Imprecor,(ἐπαράομαι, ἐπεύχομαι) pen.cor.& in bonũ & malum accipi solet: de quo in dictione Precor.

Impressio,(προσβολὴ) id est,violentus impetus. Vt impressio est aciei in aduersariorum aciem.Varro lib.2.de re Rust.Hostes se arbitrati occasionẽ habere victoriæ, impressionem facere cœperunt in castra.Cic.pro Flac. Non igitur impressio,nõ occasio,non vis,nõ tempus,non imperiũ,nõ secures ad iniuriam faciendam Flacci animũ impulerunt. Hirtius in Comment. Cæsar equitũ turmas suorũ iubet in hostium equitatũ,qui ad oppidum in statione erat, facere impressionem. Bud.in Epist. & De contemptu re.for.Hadrianus.

Imprimo,mis,pen.corr. premendo immitto, intus calco,obsigno. προσερείδομαι, ἐναποσφραγίζω,ἐντυπόω.indrinckẽ) imprimer.)Vnde impressæ literæ, obsignatæ dicuntur. Cic.lib.1. Tusc.An imprimi quasi cerã putamus animum? Idem pro Cecin. Nisi ex eo loco vbi vestigiũ impresserit,deijci neminem posse.Col. lib.7.ca.11.Cum duobus vulneribus impressis per vnamquanq; plagam singuli testiculi exprimũtur. Cic.4. Acad.Cum visa in animos imprimũtur nõ vos id dicere,inter ipsas impressiones nihil interesse,&c.

Improbus,pen.cor.nõ probus,malignus,& nequã. μοχθηρὸς, πονηρὸς, κακότροπος. bõs) quaet) meschant.) Plau.in Pseud. Verũ ita vos estis perditi, negligentes, ingenio improbo. Terent.in Andr. Tum si quis magistrum cœpit ad eam rem improbum, Ipsum animum ægrotum ad deteriorẽ partem plerunq; applicat. Interdum dicitur sæuus. Verg.10.Æneid.Lauit improba teter Ora cruor. Interdum turpis. Lucil.Omnes formosi, fortes, vbi

vbi ergo improbus est? Nonius. Plau. Improbiorem nō vidi faciem mulieris. Interdum magnus. Vergil. 1. Georg. Labor omnia vincit Improbus. Vbi Seruius: Improbus, vel magnus, vel nulli probabilis. Quandoq; insatiabilis, damnosus. Verg. 1 Georg. Nihil improbus anser, Strymoniiq; grues. Vbi Seruius: Improbus, insatiabilis, nulli probandus. Improba merx, iniusta, vel in qua nullum est lucrum. Plaut. in Mil. Sicuti merci precium stat, pro virtute vt væneat: Quæ improba est, pro mercis vitio dominum precio pauperat. Improbum os, dicax, iniuriarum plenum. Suetonius De clar. Gram. Ac tanto amore erga patroni memoriam extitit, vt Sallustium historicum, quòd eum oris improbi, animo inuerecundo scripsisset, acer bissima satyra lacerauerit.

Improbulus, diminut. Iuuen. Finge tamē te improbulum.

Improbè, aduerbium, peruersè. Plautus in Trin. Si quid scis me fecisse insciтè, aut improbè. Cicero. 5. Ver. Est aliquid qđ improbius fieri potest? Idem. 2 Off. Nec si plures sunt ii, quibus improbè datū est, quàm illi quibus iniustè ademptum.

Improbitas, malignitas, μοχθηρία. bôßheyt) quaetheyt) meschanceté.) Plin. libro. 2. cap. 23. Improbitas cordis humani. Cicero. 4. Ver. Ex multis similibus ea sumam, quæ maximè improbitate excellere videbuntur.

Improbo, as. are. reiicio, damno, refello. ἐγκαλέω, ψέγω. Plin. in Epist. Quinetiā Domitius Afer, qui illos in numen assumpsit, reliquit testamentū ante octo & decem annos nuncupatum: adeoq; posteà improbatū sibi, vt patris eorum bona proscribenda curauerit. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Curio vtrunq; improbans consilium, quantum alteri sententiæ deesset animi, tantum alteri superesse dicebat.

Improbabilis, le. quod probari non potest. Cice. 4. Acad. Quamobrem siue tu probabilem visionem siue improbabilem, & quæ non impediatur, siue aliud quid præferes, &c.

Improlus, & Improlis. pen. prod. qui nondum in ciuitatem ascriptus est. ἄγονος.

Improperium, (ὀνείδισμα) criminis exprobratio.

Impropero, ras. pen. cor. est crimē, vel aliquid aliud obiicere. ὀνειδίζω. verweissen) verwiten) reprocher.) Plaut. in Rud. Etiam vim improperas flagitii flagrantia. vide in Propero.

Improperatus, nomen, non festinus. Vergil. 9. Æn. Haud aliter retro dubius vestigia Turnus Improperata refert.

Improuidus, a. um. incautus, qui nō præuidet, quod futurum est. onuersichtich) despoureu.) Liu. 2. ab Vr. Et cum improuidi offuso cursu insidias circa ipsum iter locatas superassent. Cice. De Legib. Necessitas quædam fatalis improuidas hominum mentes occupauit. Improuida tela, passiuè, quæ non videntur. Plinius in Epist. Sæpius à Domitiano, non secus ac tela, quæ ipsa cæca & improuida feruntur, in optimum quenq; contorquebatur. Improuidè, aduerbium, incautè. Liuius. 7. Bell. Pun. Neque pro veteris prudentia ducis tam improuidè isset.

Improuisus, pen. prod. quod nō est præuisum, inopinatum, subitum, repentinum. Cic. ad Att. lib. 15. Etiam illud quid est, quod non pertimescendum sit? cum hominem temperantem, summum medicum, tantus improuisus morbus oppresserit?

Improuisè, aduerbium, eximprouiso, exinopinato, de improuiso, derepente, subito, repētè. onuersienlick) a desprouueu.) Plau. in Truc. Qui amat, neqt quin nihili sit, atq; improuisè partibus expoliet.

Improuisò, aduerbium, idem. Cic. 12. Phil. Cur hoc tempore? cur tam improuiso? cur tam repentè pacis est facta mentio? Liu. 3. ab Vrbe: Arcem Tusculanam improuisò nocte capiunt.

Imprudens, non prudens, insciens. ἀγνώς, ἄφρων. onuersichtich) onbedacht) imprudent.) Cic. pro Rosc. Amer. Hæc omnia iudices imprudente L. Sylla facta est certè scio. Teren. in Hecy. Equidem plus hodie boni feci imprudēs, q̃ sciens ante hunc diem vnquam. Construitur cum genitiuo. Colu. Tota vita vellent imprudentes negocii sui conspici. id est, ignari. Terent. in Eun. Emit eam dono mihi, Imprudens harum rerum, ignarusq; omniū. Aliquando etiā valde prudens. Vergil. Nocuit vnis quam imprudentibus imber.

Imprudētia, inscitia, error, inscīetia. onuersichticheyt, onwissenheyt) ignorance.) Cic. De inuen. Imprudētia est, cū scisse aliquid is, q arguitur, negat. Teren. in Eunu. Si id est peccatū, peccatū imprudentia est.

Imprudenter aduerbium, insciтè, & per imprudentiam, Terent. in Andr. Interea hæc soror, Quam dixi, ad flammam accessit imprudentius.

Impubes, vide Pubes.

Impudens, pen. corr. qui nullo pudore ducitur, quē nihil pudet. inuerecūdus, perfrictæ frontis. ἀναίσχυντος, ἀναιδής. ontschamel, vnuerschampt.) Cic. 4 Acad. Vtrum igitur nos impudentes, qui labi volumus? an illi arrogātes, qui sibi persuaserint scire se solos omnia? Terent. in Eunu. Tum equidem istud os tuū impudens videre nimiū vellem.

Impudētia, &. inuerecūdia. vnzucht, vnuerschäptheyt) onschamelheyt) effrontement.) Cic. 5. Ver. Quid ad hanc impudentiam addi potest?

Impudenter, temere, petulanter, inuerecundè, ἀναιδῶς. onschamelijck) sans honte.) Teren. in And. Mirum verò, impudenter mulier si facit meretrix.

Impudicus, pen. prod. qui nō est pudicus, impurus. ἀσελγής, καταπύγων. vnzuchtich, onkeusch) onschamel) impudique.) Cic. ad Octauium: Audiet Marius impudico domino parēre nos, qui ne militem quidem habere voluit, nisi pudicū. Ponitur quandoq; etiam pro temerario, & pro eo qui nullo pudore ducitur. Plaut. in Rud. O facinus impudicum, Quam liberam esse oportet, seruire postulare. Hinc impudicitia. καταπυγοσύνη, ἀσέλγεια.

Impudicatus, adiectiuum, stupratus, inquit Festus.

Impuno, nonis. à Veterib. impudens dicebat. Luci. Homo impuratus, & impuno, & rapax.

Impune, aduerbiū est. significat sine pœna, vel sine damno. ἀτιμωρητί, ἀζημίως. frei, vngestrafft) sans danger.) Vergil. libro. 2. Georg. Et sæpe alterius ramos impune videmus Vertere in alterius muta-

tam'q; infita mala Ferre pyrum. Aliquando refertur ad omnem effectum, & significat fine vi & effectu, hoc est frustra. προῖκα. Apul. Impune Capitolium ascendi, cũ nemo esset. Terent. in Hecy. Impune istud optare tibi licet. Horat. Obturem patulas impune legentibus aures. Impunius, magis impune, ac cum minori periculo. Terent. in Heaut. Nunq̃ commodius vnquam herum audiui loqui, Nec cum malefacerem, crederem mihi impunius licere. Cic. Ver. 6. Ille ciuis Romanus quòd erat impunius id se facturum putauit. Impunissime. Plau. in Pœn. Nam impunissimè tibi quidem Hercle vendere hasce ædes licet.

Impunitas, quasi non punitio. τὸ μὴ κολάζεσθαι, ἄδεια. Sallu. Si quis indicasset de coniuratione, quæ contra Rempub. facta erat, præmium decreuere, seruo libertatem, & libero impunitatem eius rei, & sestertiorũ ducenta millia. Cic. 2. de Fin. Quæ libido se non proripiet ac proiiciet, aut occultatione proposita, aut impunitate, aut licentia.

Impurus, pen. prod. generaliter pro improbo poni solet. ἱεναγής, ἐξάγιστος. vnsauber) onreyn) ord) Terẽ. in Adelph. O hominẽ impurum. Item, qui aliquo vitio notatus est. Cice. lib. 4. de Repub. Sed tamen tuti nostræ minime audiendus: quippe si ita sensit, vt loquutur, est homo impurus. Itẽ dicitur sordidus, contaminatus, μιαρός. Idem: Quàm multis illũ ingenuis, q̃ multis matrib. familiãs in illa tetra atq; impura legatione vim attulisse existimatis?

Impuratus, a. um. idẽ qđ impurus. Terent. in Phor. Impurat⁹ me ille vt etiã irrideat? Ibidẽ: Tum hũc impuratum poterimus nostro modo vlcisci.

Impurè, aduerbiũ, iniquè & flagitiosè. Cic. 3. de Fin. Quis animo æquo videt, eum quem impurè ac flagitiosè putent viuere?

Impuritas, atis. infamia. Cic. 2. Phi. Cum omnes impuritates pudica in domo quotidie susciperes, vis no lustris'q; confectus.

Imputatus, a. um. (ἄτμητος) quod non est putatũ, hoc est amputatum: quamuis imputo in hac significatione non legatur. Plin lib. 14. Eadem lege ex imputata vite libari vina diis nefas statuit, ratione excogitata, vt putare cogerentur.

Imputo, as. pen. cor. ad significationem exprobrantis accedit, sed citra repræhensionem. προσλογίζομαι. zůrechnen, die schuld giben) die wijt geuen) reprocher) Quintil. Imputas nobis propitios vẽtos & fecundum mare, ac ciuitatis opulentæ liberalitatem, quæ tantum frumenti vendidit, quantũ duobus populis satis esset. Interdũ significat supputare, & numerare, subducere rationem. Vlpian. Præterea si matrem aluit pupilli tutor, putat Labeo imputare eum posse. Colu. lib. 1. cap. 7. Longe'q; plus seminis imputant iacti, quàm quod seuerint. Interdum assignare, tribuere, attribuere. Pli. libr. 18. cap. 1. Nostris eam criminibus vrgemus, culpam'q; nostram illi imputamus. Interdum imperare, imponere tributum. Plinius in Epist. Eidẽ ciuitati imputata sunt terna millia, quæ viatici nomine annua dabantur, legato eunti ad eum qui Mesæ præest.

Imus, a. um. per simplex m, significat infimum, κάτωτατος. Vergilius. 6. Æneidos, Fulmine deiecti fundo voluuntur in imo. Cic. in Somnio Scipionis, Ima sede semper hæret terra. Sed quoniam in multis, vt in pectore, quæ infima sunt, etiam intima dicuntur, imum plerunque pro intimo poni consueuit. ἐνδόμυχος.

I ANTE N.

IN, (ἐν, ἐς) præpositio est, quæ & separari & componi solet. Separata tam accusatiuo quàm ablatiuo deseruit. Sed cum accusatiuo iungitur, significat pro, vel ergo, πρός: vt Bene sentio in Rempub. Cicero Lentulo, Nam hoc Senatusconsulto in meam sententiam facto. Vergilius, Accipit in Teucros animum, mentem'q; benignã. Quandoque aduersus, vel contra, κατά: vt, In parricidam dico, & in tyrannũ pugno. Plin. Cum mihi sermo in adulterum esset. Verg. Quid meus Æneas in te committere tantũ? Quid Troës potuere? Quãdoq; intra: vt, In nauem ingressus es, & In domum proficiscor. Quandoq; ad. Vergil. Impulit in latus. Quandoque vsque ad. Liuius, Bellum in trigesimum diem indixerant. id est, vsq; ad triginta dies. Denotat quandoq; qualitatẽ ordinatiuam: vt Opus in dies crescit. Verg. In'q; dies auidum caput altius effert. Quandoq; indicat spatium temporale: vt à mane in noctẽ. Idem, In lucem'q; tulisset. Iungitur accusatiuo pro ablatiuo: vt, Vereor te in os laudare, pro in ore. Terent. in Adelph. In quem exempla fient. id est, in quo. Iungitur etiam accusatiuo caussa ornatus, & verbum cum quo componi deberet, remanet sine præpositione: vt, Inuado hostem: &, Tu ingratitudinis crimen incurristi. Cicero verò dixit, In odia hominum incurrunt. Cum autem iungitur ablatiuo, tunc habet eandem vim, quam apud Græcos, ἐν, vt in vrbe, in tempore. Aliquãdo significat inter. Verg. Penthesilea furens mediis'q; in millibus ardet. Aliquãdo significat pro, vel ad, πρὸς εἰς ἐπὶ Gr. vt Hoc est in re tua. id est, pro vtilitate tua, vel ad vtilitatem tuam. Vergilius, In magno munere Cisseus Esse sui dederat monumentum & pignus amoris. id est, pro magno munere. Compositum quoq; variis capitur modis. Nam modo ponitur pro intra, vel intro, vt ingredior, induco. Modo contra: vt inclamo, insulto, impugno. Modo intentiua est, vt increpuit, insonuit. Verg. Turnus vt infractos aduerso Marte Latinos. Modo negatiua, seu priuatiua, vt ignarus, inutilis. Modo significat supra: vt immineo, impendeo. Modo sine, vt iniussu ineo. Modo solennitatẽ quandam importat: vt, indico, cis. qđ significat ritu solenni quicquam promulgo aut iubeo. Modo simplicis sui significationem seruat, & significat in loco: vt, insum, impono. Modo ad locum, vt infero, importo. Aliquando ponitur pro particula superuacua: vt, Nosco crines, incana'q; menta. Habet non nunq̃ qualitatem ad peius deterius'q; pendentem: vt, Quàm semel informeis vidisse Cyclopas. Non enim nullius formæ, sed malæ formæ significat. Componitur cũ omnibus literis, tam vocalibus, quàm

quàm consonantibus. Sed quando iungitur Vocalibus, vel c,d,f,g,h,n,q,f,t, semper remanet n: vt inauris, ineo, inficio, inops, inuoco, incedo, induco, infero, ingero, inhibeo, innuo, inquiro, insisto, intueor. Quando verò cum b,m,& p, mutatur n in m: vt, imbibo, immunis, impono. cum l & r, mutatur n in l, vel in r: vt illudo, irruo.

In diem addicere, est rem venalem ita vendere, vt nisi alius ad certum præscitumque diem maius precium obtulerit, illius sit, qui primò obtulit. ἐμπρόθεσμως προσθεῖναι. Item in diem viuere apud Quintilianum & Sallustiũ, In diem panẽ mercari, quasi præsentis diei rationem habere.

In dies singulos, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, id est, per quotidie dies. Cicero Metello, Meæ rationis atque eius mei consilij, maiorem in dies singulos fructum, voluptatemque capio.

In domo, & domi, (ἐν οἴκῳ, οἴκοι) vide in Domus.

In horam, (εἰς ὥραν) plerunque cum viuo coniungitur, sicut & in diem. Cicero: Neque qui in horam viuunt, non modo de fortunis & bonis ciuiũ, sed ne de vtilitate quidem sua cogitauerit. In horas verò, (εἰς ὥρας) cum verbo incrementũ significante: sicut in dies. Vergilius, Galle cuius amor tantum mihi crescit in horas, Quantum vere nouo viridis se subijcit alnus.

In manu, vel in manibus est, dicitur pro eo quod est in potestate, vel in promptu, & in facili: vt, Victoria in manibus est. id est, quasi iam tenetur. Et in manibus, (μετὰ χεῖρας) pro inter manus. Cice. in Catone: Septimus mihi liber Originũ est in manibus. id est, operi nondum summa imposita est manus. In manu aquas poscimus: Veteres autem aquas manibus pedibusque dixerunt. In manu datur ei, ἐγχειρίζεται, qui separatim accepit sine arbitris, aut interprete, aut præuaricator, aut corruptus iudex. Teren. in Phorm. Soli sumus nũc, inquam, hic. ehò dic, quid velis tibi dari in manũ.

In medium, (εἰς τὸ μέσον) id est in vsum communem. Cic. libr. 1. Off. In hoc naturam debemus ducem sequi, & communes vtilitates in medium afferre, mutatione officiorum.

In mentem venire, (ἐπελθεῖν, εἰς νοῦν ἐπέρχεσθαι) nõ tantum est reminisci, sed etiam recogitare & considerare. Cicero: In mentem tibi non venit, caussam publicam sustinere.

In numerũ, significat in ordinem. In numerũ ludere, εὐρύθμως παίζειν, id est, saltare. Verg. Tum verò in numerũ Faunosque ferasque videres Ludere, tum rigidas motare cacumina quercus. In ordinem redactus, siue coactus, (ἐγκατάλεγος, ἐγκαταλεγμένος, ἐντεταγμένος) id est inter viles & abiectos numeratus. Liu. lib. 12. Tribuni plebis in ordinem redacti. id est, contemptui habiti. Sueton. in Claud. In ordinem se coactum scriberet. Hinc etiam extra ordinem, (ἐκκρίτως) pro egregiè dicitur.

In posterum, (τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ πέραν) penult. correpta, vide in Postremò.

In re tua, (πρὸς σοῦ) id est, pro vtilitate tua, sicut Ab re, contra vtilitatem.

In rem præsentem, non tempus, sed locũ significat, quasi in locũ differentiæ, vt cum iudex accedit ad locum, de quo est controuersia. Cicero: Vt si constitueris te cupiam in rem præsentem esse venturum. id est, ad locum, de quo controuersia est. Et pro Cecin. Placuit Cecinnæ de amicorũ sentẽtia constituere, quo die in rem præsentem veniretur. Liu. lib. 3. Scribit missuros se in Aphricã, qui inter populum Carthaginensem & regem Massinissam in re præsenti disceptarent.

In spem venio, (εἰς ἐλπίδα ἥκω) sperare incipio. Cic. lib. 2. de Oratore: Nonnullam in spem veneram, posse me aliquid ex istis discere.

In tempore, significat opportunè. ἐν καιρῷ, ὡραίως. Sallust. Maximè ferocia regis Mithridatis in tempore bellaturi. Teren. in And. Venit in tempore.

Inaccessus, a, um. ad quem non acceditur, vel accedi non potest. Plin. lib. 12. cap. 14. Saba regio à dextra maris scopulis inaccessa. Idem lib. 12. cap. 12. Deserta incolit, nec tantũ desolata, sed dira etiam & inaccessa. Verg. 7. Æneid. Diues inaccessos vbi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. Vbi Seruius: Inaccessos, inaccessibiles, inaccedendos. nam Vlysses illuc venit. Ergo inaccessos, ad quos nullus debeat accedere: vt, Aut illaudati nescit Busiridis aras, hoc est, illaudabilis. nã ab Isocrate constat esse laudatum.

Inachia, (Ἰναχία) regio, quæ Io vocabatur.

Inachis, (Ἰναχίς) ipsa Io, Inachi filia, patronymicum fœmin. est.

Inachus. (Ἴναχος) penult. corr. Iouis seu Ius pater fuit, & primus qui apud Argiuos regnauit. A quo Inachius, a, um. Verg. libr. 2. Georg. Inachiæ Iuno pestem meditata iuuencæ. Est & Inachus nomen fluuij Achaiæ, ab Inacho rege dictus, qui per Argiuum agrum percurrit. vnde Inachidæ Argiui, Græcique nuncupati sunt. Plin libro. 4. Inter Inachum & Erasinũ amnes, sinum esse docet Argos, Hippium cognominatum.

Inadulabilis, nõ obnoxius adulationi. Gell. libr. 14. cap. 4. Ex imaginis autem istius significatione intelligi voluit iudicem, qui iustitiæ antistes est, oportet esse grauem, sanctum, seuerum, incorruptum, inadulabilem, &c.

Inædifico, as, are, idem quod ædificare: vt, Inædificatum sacellum, Cice. de Arusp. Resp. Inædificare plateas, Cæsar. 1. Belli Ciuil. Inædificata & immolita ædificia. Liuius. 9. Belli Maced. Inædificare, pro simul ædificare, & construere. Plin. lib. 10. cap. 3. Inædificatur nido lapis ætites, quem aliqui dixere gagatem.

Inæqualis, le. notæ significationis. ongeleich) onges lijck) Inegual.) Inæqualis percussus venarũ, Plin. lib. 7. cap. 51. Inæqualitas, tatis. Col. lib. 3. cap. 12. Opus est inter has inæqualitates magno temperamento. Inæqualiter, aduerbiũ. Colu. De arborib. ca. 7. Et eodem ferro acuto plagã emendes, sicubi inæqualiter findi videbatur. Inæquabilis. le. idem quod inæqualis: vt Inæquabili varietate distinguere, Cice. in Partit. Inæquabiliter, aduerbium. Varro. 3. de re Rust. cap. 4. Ob quam rem oua aut inæquabiliter maturescunt, aut consenescunt.

Inæstimabilis.le.quod æstimari non potest. vnacht/barlich,vnschätzig) onachtbarlijck,onscattelrijck) Liu.5.Bel.Maced.Quòd è grege se imperatorum velut inæstimabilem secreuisset. Inæstimabile gaudium,Liu.9.Bel.Pun.

Inambulo. as. are. significat spatiari,& spatia ambulando conficere.spacieren) wandelen) se pourmener) Cic.1.de Orat.Neque is consistens in loco,sed inambulans,atque ascensu ingrediens arduo. Idem ad Att.Ante lucem inambulabam domi.

Inanesco,scis.(κενοῦμαι) inanis fio,quod ab inaneo. nes.fieri certum est.

Inaniloquus,qui inania loquitur,κενολόγος.Plau.Sur dus sum profectò, inaniloquus es.

Inanimus,a.um.quod nõ habet animam, vel anima caret,& non viuit,ἄψυχος.Cic.lib.2.Off.Quæ ergo ad vitam hominum tuendam pertinẽt, partim sunt inanima,vt aurũ,argentũ.Idem 1.Tusc.Inanimum est omne quod pulsu agitatur externo.

Inanio.nis.niui.nitum, vacuo. κενόω. lären) legen) vuyder) Plin.lib.20.cap.3.Herbacea arefacta per se inanit aluum. Idem lib.21.cap.20.Vesicas inanit,& epiphoris illinitur.Vnde inanitꝰ.pen.prod. vacuus.Plin.lib.25.ca.5.Cortex remanet,hoc inanito medulla cadit. Huius compositum est exinanio,ἐκκενόω,de quo suo loco.

Inanis.pen.prod.vacuus,διάκενος.lär, eitel) ydel, leech) vuyde) Plaut.in Persa:Non ego inimicitias omnes pluris æstimo,Quàm mensa inanis si nunc apponatur mihi.Cic.7.Ver.Inanem te nauem esse in Italiam deducturum. Ponitur quandoque inane, (κενόν) pro aëre.Lucan.Longum per inane resoluit.Quandoque pro ocioso.Horat.in Serm.In medio qui scripta foro recitent, sunt multi,quique lauantes Suaue locus voci resonat conclusus inanes Sic & vacuus pro ocioso dicitur à Vergil. Cætera quæ vacuas tenuissent carmina mentes.

Inanitas,& inanitio,(κενότης,κένωσις) läre,eitelkeyt) ydelheyt) vuydange) pro vacuitate.Plau.in Cist. Mihi inanitate iamdudum intestina murmurant. Item pro vanitate. Siquidẽ & inane pro leui quandoque sumitur.Verg. Instabiles animos ludo prohibebis inani.

Inaresco,(ἀποξηραίνομαι) vide in dictione Aresco.

Inarime,ἄριμα,nam apud Homerum duæ dictiones sunt.pen.cor.insula est in mari Tusco.Ab Arimis, siue poculis siue belluis, ita Hetruscorũ lingua dicente simias, quas Græci πιθήκους vocant. Scribit Plin.Inarimen montem fuisse, qui terræ motum passus,alteram fudit insulã, quæ Prochyta ab effusione dicta est. Ouid. Inarimẽ Prochytamque legit. Silius: Non Prochyte,non ardentem sortita Typhœa Inarime. Et à statione nauium Aeneę,etiam Aenaria dicta est.

Inaudio.dis.(ἐπακούω.) vide suprà in Audio.

Inauris,ornamentum quod ab aure pendet. ἐνώτιον, ἐλλόβιον.Nam in oriente decus existimatur,gestare aurum in auribus. Plaut.in Epid. Non meministi me inaurem ad te afferre natali die.

Inauritus.a.um.Gell.lib.7.cap.6.Quædam animalium aliis alio carent; & aut cæca natura gignuntur, aut inodora,inaurita'ue,id est,sine aure.

Inauro.as.(χρυσόω) verguldẽ) dorer.) ex in,& auro. Auro verò ab aurum fit,& significat auro impleo, vel dito.Cice.ad Treb.lib.7.Fam.Puto te malle à Cęsare consuli,quam inaurari.Inauratus.a.um.auro tectus.Vt inaurata statua,Cic.in Pisone.

Inauspicatò,(οὐκ ἐπὶ καλῷ, ἀπαισίως) ongelucklich) malheureusement) aduerbium vsurpatum à veteribus,cũ aliquid euenisset aliter quàm quis vellet: quasi non captatis auspicijs.Terent.in And.Haud auspicatò huc me appuli.

Incæduus.a.um. (ἄτμητος) cum diphth.quod non cæditur,ex in & cæduus. Cato de re Rust.Secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oliuetum, quinto pratum, sexto campus frumentarius,septimo sylua cædua.Sic incędui montes & syluosi,intonsi,quos intonsos Verg. appellat. Seruius,Intonsi montes.Intonsi,syluosi,incædui.

Incalesco. scis. incalui. (διαθερμαίνομαι) warm wirden) warm oft heet worden) S'eschauffer) valde calidus fio. Plin.lib.14.cap.21.Itẽ vasis incalescentibus,operculisque sudantibus.Col.lib.2.cap.4.Pingues campi,qui diutius continent aquam,proscindendi sunt iam tempore iam incalescente. Liuius lib.9.Belli Maced.Fortè epulantibus ijs,cum iam vino incaluissent,nunciatum in conuiuio esse.

Incallidus,(ἄιδλος, ἁπλοῦς) per duplex ll,non astutus.Cic. Arte veteri,Sed cum à summis viris maximæ res administrarẽtur, arbitror alios fuisse non incallidos homines, qui ad paruas controuersias priuatorum accederent. Et incallidè,aduerbium. Idem libr.3.Off.In his tribus generibus, quoquo modo possunt,non incallidè tergiuersentur.

Incandesco.scis.incandui.(ἀναθερμαίνομαι) vide suprà in dictione Candeo.

Incanto. tas. significat verbis solis, vel etiam rebus quibusdam adiunctis, aliquid supra naturam molior. ἐπάδω. beschweren) beswcren) enchanter.) Plin.Qui mala carmina incantasset.Hinc incantatio,& incantamentum,ἐπῳδή Idem libr.18.Valeant'ne aliquid verba,& incantamenta carminum. Potest etiam incanto, frequentatiuum esse ab incino.Sed quo ad primam significationem,huic verbo incanto contraria sunt,excanto,& recanto.

Incanus. a.um. idem quod canus, aut valde canus, Seruio teste.Plaut.in Rud. Ecquem tu hic hominẽ crispum, incanum videris. Verg.3.Georg.Nosco crines,incanaque menta. Incana herba,senescẽs.Colu.lib.8.cap.2.Paleæ ex rutilo albicantes,quæ velut incanæ herbæ dependent.

Incapistrare,(φιμόω,κημόω) illigare, à capistro formatum verbum.

Incassum,(φρούδως,εἰς κενόν) significãt frustra. vide in dictione Casses.Incasum verò per simplex s,supinum est verbi incido, cum à cado componitur, de quo paulò pòst.

Incautus,(φιλάπλους) vide suprà in dictione Cautus.

Incedo. dis. cessi. cessum. (ἔρχομαι) pen. prod. ingredior,subeo: vt,Scribendi libido incessit me,ἐπῆλθε,παρέστη.vide in incesso.Interdum est maturè, more grauis viri, siue magnificè more regum ire: bel-

βαδίζειν, ὀβδζειν. Verg. lib. 1. Aen. Ast ego quæ diuûm incedo regina, Iouisq; Et soror & coniux. Liuius lib. 2. Ipse en ille nostris decoratus insignibus magnificè incedit. Seneca, Tenero ac molli passu suspendimus gradum, nec ambulamus, sed incedimus. Aliquando significat simpliciter ire, βαδίζειν. Colu. lib. 6. Transuersus rursus laxiora spacia faciant, per quæ vel fossor vel arator incedat. Liuius De secundo bello Punico, Cum signis prima luce motis, segniter agmen incederet. Hinc incessus. ssus. βάδισμα, βάδισις. Valla, Incedere est ambulare: inde incessus siue tardus, siue festinus, siue commotus, incompositus, immoderatusq;. propriè tamen sublimior quidam, & fastum præ se ferens. Cic. 2, De Finib. Quòd si vultum, si incessum fingeres, quò grauior viderere, non esses tui similis. Verg. 1. Aen. Et vera incessu patuit Dea. Plin. lib. 10. cap. 38. Incessus omnibus animalibus certus, & vniusmodi; & in suo cuiq; genere: hoc est, gressus.

Incendo, (ἐμπρήθω, ἐμπίπρημι) anzünden) aensteken) allumer) inflammo. Plaut. in Menæch. Sternite lectos, incendite odores. Cic. 7. Verr. Inflammari nauem, incendiq; iussit. Hinc per translationem incendere aliquem dicimus ira, vel amore: hoc est, inducere iram, vel amorem. Plaut. in Asin. Sine me hunc perdere, qui semper me ira incendit. A quo incendium, (ἐμπρησις, ἐμπύρωσις, πυρκαϊά) inflammatio. Plin. lib. 12. cap. 19. Donec id delubrum incendio consumptum est. Plaut. in Asin. Nam vt impetro, Regem perdidi, ex amore tantum est homini incendium. Et incensio. onis. idem quod incendiū. Cic. pro Sylla, Incensione vrbem, internetione ciues, vastitate Italiam, interitu Remp. liberauit. Et incēdiaria, (πυραλὶς) auis inauspicata: propter quā lustratam sæpenumero vrbem legimus, & spinturnix à quibusdam vocatur.

Incentio. onis cantio, seu cantilena, ἐπαύλησις. Gell. docet plurimis hominum morbis medicinam fuisse incentiones tibiarum.

Incentiuus. a. um. ἐπαυλητικὸς: vt tibia incentiua apud Varronem, quæ à dextra canit: sicut succentiua, quæ à sinistra succinit.

Incœpto. ptas. (ἐπιχειρῶ, ἐπιβάλλω) frequentatiuum ab incipio.

Incernicula, cribra quibus frumenta purgantur, antequam molantur, τηλίαι. reitteren, grobe siben) seuen) criblez, saz.) Plin. libr. 8. Decretum fecere, quo caueretur, ne frumentarij negociatores ab incerniculis eum arcerent. Cato, Cribrum vnum, incerniculū vnum, securim vnam, scamnū vnum.

Incerno. nis. (διαλίζω, ἀποκρίνω, ἀποκοσκινίζω, διαττῶ) reiteren) siften) cribler) sicut & cerno, significat cribro. Cato de re Rust. ca. 48. Tum semen serito crebrò tanquam linum, & eo terram cribro incernito. Vnde incerniculum.

Incero. as. are. (κηρόω) aliquid cera tegere. Iuuenal. Genua incerare deorum.

Incerto. tas. incertum seu dubium reddo. ἀδηλόω, εἰς ἀμηχανίαν καθίστημι. Plaut. in Epid. Longa dies meum incertat animum. Componitur enim ex in & certo, quod est, in animo certo. nam cum quis dubitat, secum animo certat.

Incertus, dubius. ἄδηλος, ἄπορος. vngewiss) onseker) doubteux, incertain) Plaut. in Pseud. Certa amittimus, dum incerta petimus. Terent. in Heaut. Domum reuertor mœstus, atq; animo ferè perturbato, atq; incerto præ ægritudine. Incertum vulgus, hoc est, non sibi constans. Cic. pro L. Muræna, Nihil est incertius vulgò, nihil obscurius voluntate hominum, nihil fallacius ratione tota comitiorū.

Incesso. is. ssi. vel iui, βάλλω, προκαλοῦμαι, bewegen oder reitzen zū zorn, schulten) tergē, scheldē) blasmer) à supino verbi incedo formatū, significat accuso, molesto, ad iram cōcito, quasi lacesso: & construitur cum accusatiuo. Lactan. lib. 3. Quid ergo te magistra illa vitę docuit? an vt potentissimū cōsulem maledictis incesseres? (βάλλειν λόγῳ) eumq; hostem patriæ venenatis orationibus faceres? Verum distinguendum de incessit, quando ab incedo & quando ab incesso fit. Nam ab incedo, Incessit me cupiditas, sicut & Mihi incessit cupiditas, dicere licet: & tunc significat ingredior, siue inuado. εἰσέρχομαι, παρίστημι, ἐντρέχω. Liu. li. 1. Timor deinde patres incessit, ne ciuitatē sine imperio vis aliqua externa adoriretur. Et iterū, Perfectis patris mandatis, cupido incessit animos iuuenum sciscitandi, ad quem eorum regnum Romanum esset venturum. Valer. Max. datiuo iunxit, Nec mihi cuncta cōplectendi cupido incessit. Teren. in Adelph. Cum accusatiuo mediante in: Noua, inquit, nunc religio in te Isthæc incessit. Aliquādo ponitur sine datiuo vel accusatiuo expresso, & significat ingruo, ἐπιβάλλω. Colu. lib. 2. Si verò procellæ ventorum aut turbines incesserint, maior pars ad terram defluit. Idem cum datiuo posuit, Famem, si sterilitas annorum incessit hominibus, commodè propulsat. Interdum significat ingredior. Idem lib. 3. Et cum autumnus incesserit, antequam frigus cacumina adurat, omnia folia decerpere expediet.

Incesto. as. polluo. beflecken) polluer) Suet. in Tyberio, Triplici serie connexi, inuicem incestarent. Verg. Totamq; incestat funere classem.

Incestuosus, qui incestum commisit.

Incestus. stus. & incestum. sti. dicitur flagitium in affines admissum, ex in & cestus: quasi cui cestos (cingulum illud Veneris) non fuerit adhibita. vide in Cæstus. Cic. 4. Tusc. Omnibus enim ex animi perturbationibus est profectò nulla vehementior, vt si iam ipsa illa accusare nolis, stupra dico & corruptelas, & adulteria: incesta deniq;, quorum omniū accusabilis est turpitudo. Seru. docet, incestum esse quancunq; pollutionem.

Incestus, sta. stum. idē est quod pollutus. befleckt) pollu.) Propert. Scilicet incesti meretrix regina Canopi. Cic. pro domo sua: Istius qui nō solum aspectu, sed etiā incesto flagitio, & stupro polluit, &c.

Incestè, aduerbium, fœdè, turpiter. Cic. pro Cælio: Ideo aquam adduxi, vt ea tu incesto vterere.

Inchoatiua verba, (ἀρκτικὰ) vulgò dicta sunt, quæ in sco desinunt. Sed hæc (vt à Prisciano dissentiam) augmentatiua magis appellare libet, quoniam augmentum, non inchoationē significent: vt,

vt, calesco, frigesco, quorum alterum significat calidus fio, alterum frigidus. Aliquando tamen cum paratiue, id est, maiori cum augmẽtatione sumuntur. Vergil. Sin in processu cœpit crudescere morbus. Vbi Seruius exponit, Crudescere, validior fieri. Idem: Ægrescitq́ medendo. Exponitur, inter medendum fit ægrior. Et illud Lactantij, Ne si nostra inualuerint: id est, validiora fiant. Aliquando comparatio apponitur. Terẽt. in Heaut. Nam mihi quotidie angescit magis de filio ægritudo. Vergil. libr. 7. Quàm magis effuso crudescunt sanguine pugnæ. Quòd autem significent incremẽtum, authorumq́ idoneorum authoritate simul & ratione probandum duxi. Nonius in Priscis dictionibus, Albicatur, candicatur, exalbescit, purpurascit, purpureum fit. Cice. lib. 2. Acad. Quid mare? non'ne cæruleum? aut eius vnda, cum est remis pulsa, purpurascit? Nigidius: Dicemus quæ vetustate deteriora fiunt vetustescere: inueterascere, quæ meliora. Donat. in Hecyræ prol. Nouas qui exactas feci, vt inueterascerent, ait. Inueterascerent, in consuetudinẽ venirent, spectarentur, amarentur. Et in And. Vah perij, hoc malum integrascit: Exponitur, integratur, quod est instauratur. Similiter apud Vergil. lib. 2. Georg. Æraq́ dissiliunt vulgò vestesq́ rigescunt. Seru. Rigescunt, durantur. Festus: Remorbescat, in morbum recidat. Et obherbescere, herbam increscere. Cice. libr. 4. Tuscul. deferuescere, pro decrescere exponit: Aut rogandi inquit, orandiq́ sunt, si quam habent vlciscendi vim, differant in tempus, dum deferuescat ira. Deferuescere autem, decrescere significat ardorem animi, inuita ratione excitatum. Ex quo illud laudatur Architæ, qui cum villico factus esset iratior, Quo te modo (inquit) accepissem, nisi iratus essem? Idem pro Marcel. Nihil opere & manu factum, quod non aliquando conficiat, & consumat vetustas: at verò hęc tua iustitia & lenitas florescit quotidie magis. Quis id interpretetur, vt florescit, incipiat florida fieri? cum quotidie Cæsaris lenitas magis florida fieret. Si quotidie magis id fiebat, profectò ista continuatio dierum, dum hoc fieret, iam ab initio rem inchoatã semel fuisse, non quotidie incipi, aperte demonstrat. Similiter Terent. in Heaut. Nam mihi quotidie augescit magis de filio ægritudo. Cice. etiam in Catone: Ita sensim sine sensu ætas senescit: nec subitò frangitur, sed diuturnitate extinguitur. Si ætas sensim senescit, an sensim incipit semper senescere? Si ita est, ergo plus millies ista inchoatio fiet. Et sic toties desinet fieri senex, quoties sensim senescit. Sed quoniam ab initio quo cœpit senex fieri, nunquam omnino desijt fieri senex, patet quòd senesco, significat senex fio, non incipio fieri senex. Simile est illud Lactan. lib. 7. Quos autem morbus interimit, spiritum diutius exhalant, vt paulatim frigescentibus membris anima effletur. Plin. quoq; lib. 21. de ortu rosæ, Paulatim (inquit) rubescens dehiscit. Quo pacto rubescens significare potest incipiens fieri vel esse rubra, si paulatim rubescit? Nunquid toties incipit esse vel fieri rubra, quoties paulatim rubescit? Si ita est, quod tamen non est, toties quoque necesse erit eam desinere fieri vel esse rubram, vt possit incipere fieri vel esse rubra. Sed nõ rectè dicere possumus, Incipit esse vel fieri rubra, cum iam mediocriter vel parum rubra facta sit. Quapropter in Buc. Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus, dicit Seruius: Nemo vnam & eandem rem sæpe inchoat, hoc est, non dicitur inchoare, quãdo id ꝑsequendo sæpe facit. Quod idem Plin. lib. 31. ostendit, In Sicilia quidem circa Messanam & Mylas, hyeme in totum arescunt fontes, æstate exundant. Si in totum hyeme arescunt, certe non partim siccantur, vt inchoatio arescendi ex parte intelligi possit. Præterea si ista verba inchoationẽ significarent, quid opus esset poëtas, oratores, historicosq́ illis vel cœpi, vel incipio addere? Non enim putandum est tam excellentes viros temere, sed consultò id effecisse, nulla eos præsertim vrgente causa. Iungimus autem hæc duo verba istis verbis in sco terminatis, sicut & alijs, cum aliquid inchoari significare volumus, quæ ex hoc potissimũ inuenta esse intelligimus, vt prædictis verbis & omnibus alijs iungi possent, cum in eius inchoatione nem designari necesse foret, quod non fieret, si ex se inchoationem significarent. Quare Verg. dixit, Sin in processum cœpit crudescere morbus. Colum. lib. 7. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, & supercilia nonnunquam canescere, & dentes prominere. Et lib. 6. Cytisum cum aridum facere voles, circa mensem Septembrem, vbi semen eius grandescere incipiet, cędito: paucisq́ horis dũ fracescat, in sole habeto. Et lib. 12. Oleum fit optimum ex varia oliua, cũ incipit nigrescere. Iterum ibidem, Atq; vbi conualescere cœperunt, adiecta humo incrementa eorum ꝑsequenda sunt. Et rursus, Non antè legendũ est, quàm cum maturescere cœperit. Cato de re Rust. Et vbi primum incipiẽt hiscere, tum legi oportet. Plin lib. 11. Et cum mella cœperint maturescere, abigunt eos. Idem lib. 7. Samara colligenda est circa Martias Calend. cum flauescere incipit. Cæsar in Comment. Cum maturescere frumenta inciperent. Lactan. lib. 4. Cum primum adolescere cœpit. Et lib. 7. de Roma loquens, Cumq́ esset adolescẽtia eius fine Punici belli terminata, tum demũ confirmatis viribus cœpisset iuuenescere. Gell. Iam enim fama virtutisq́ fœlicitatis Romanæ apud exteras gentes enitescere incœptabat. Cic. de Nat. In his animãtibus quæ lacte aluntur, omnis ferè cibus matrum lactescere incipit. Et alibi dixit orationẽ suam canescere cœpisse. Sallust. in Iug. Sed vbi dies clarescere cœpit. Idem in Catil. Postquam diuitiæ honori esse cœpere, & eas gloria, imperium, potẽtia sequebatur, hebescere virtus, paupertas probro haberi, innocentia pro maleuolentia duci cœpit. Hæc extrema à me posita sunt, propter nonnullos qui inter doctissimos habiti sunt, asserentes verba in sco finita, rarò & in licentia Latini sermonis iungi cum verbo incipio: cum & alia permulta reperiantur, quæ prætermittenda duxi, ne in maius quàm par sit volumen excresceret. Quiescant igitur omnes

qui

qui ea verba inchoatiua appellari volunt, quando tot tantorum interpretum, atq; authorum sententijs refragari non licet. Formantur hæc verba vt plurimum à verbis neutris secundę coniugationis à secunda persona, iuncta co syllaba: vt albeo, albes, albesco: caleo, cales, calesco. Quædam tamen ab actiuis, vel neutris transitiuis deducuntur, quæ passiuam nihilominus significationem innatã habent, sicut illa quæ à neutris secundæ coniugationis sunt. vt augesco, ab augeo: integrasco, ab integro: sanesco, à sano, a in e mutata, siccesco, curuesco, mollesco, marcesco, maturesco, hilaresco, grauesco, grandesco. Quæ tametsi à nominibus venire posse videantur, tamen à verbis eorum vel actiuis, vel neutris transitiuis fermè omnia venire magis credo. Quædam verò à nominib. formari conuenit, vt mitesco, dulcesco, crudesco & sterilesco, lapidesco, raresco, crebresco. Sunt etiam quędã ambigua & varia, quæ significationem passiuam habent innatam, & à neutris veniunt, & nihilominus etiam actiuam habere reperiuntur, vt horresco, perhorresco. Verg. Nec tu mensarum morsus horresce futuros. Alia sunt quæ primitiuorum significationem habent, vt labasco, extimesco, pertimesco, abhorresco, dormisco, præsentisco, contimesco, prescisco, rescisco, ascisco, & conscisco: & si qua sunt alia. Alia terminantur in sco, licet non sint deriuatiua, vt posco, disco, glisco, offusco, inesco. Sciendum etiam quòd hæc verba, de quibus agimus, habent præteritum perfectum, quamuis multi negent, sed falluntur: quoniam cum primitiuis eorũ aut ea communia habent, aut certe mutuo ab illis accipiũt. Quod Priscianus in verbis ascisco, & descisco non dissimulauit. ascisco, inquit, asciui, ascitum: descisco, desciui, descitum. Vbi Liuij exemplũ ponit, Descitum ab Romanis. Posteà verò subdit, Et notandum quòd ab inchoatiuo scisco, ascisco, & descisco composita primitiui, scilicet scio habuerunt præteritum. secundum verò rectam proportionem debent eorum quoque præterita à scio, & descio esse. Ecce Priscianus dedit præteritum primitiui ascisco & descisco, inchoatiuũ scisco appellans: cum tamen inchoatiuum non sit, neq; habeat significationẽ verborum in sco desinentium. Diomedes quoq; præteritum ostendit adolesco: Adolesco (inquit) adoleui facit. Verg. Mox cum matura adoleuerit ætas. Colum lib. 2. Sed hoc idem semen Ciliciæ, Syriæq; regionibus ipse vidi mense Iunio Iulioq; conseri, & p autumnũ, cum permatuit, colligi: à permaturesco est. significat enim permaturum factum est. Et lib. 10. At circa Calend. Martias locis apricis, licet porrum, si iam ingrandiuit, transferre. Ab ingrãdesco est, non ab ingrandeo, quod nescio, si inueniatur: nec si inueniretur, ab eo esset: quia ingranduit, grande factum est significat: non autem grande fuit, quod significaret si ab ingrandeo esset, sed sensui nõ cõueniret. Sall. Hi postquã conuenerunt in vna mœnia, dispari genere, dissimili lingua, alij alio more viuentes, incredibile mememoratu est, quàm facilè coaluerint. A coalesco (quod concresco significat) est, non à coalo, quòd significatio actiua repugnaret sensui orationis. Lactan. lib. 5. Quinimo si qua illis fiducia est vel in philosophia, vel in eloquentia, armẽt se, ac refellant hæc nostra, si possunt, congrediantur cominus, & singula quæque discutiant. Decet eos suscipere defensionem deorum suorum, ne si nostra inualuerint, vti quotidie inualescũt, cum delubris suis ac ludibrijs deferantur. Inualuerint, validiora fiant, ab inualesco: quoniam subditur, Vti quotidie inualescunt. Quintillian. libr. 5. Institut. oratoriar. Iam illa flamma, quæ magna congerie conualuerat, diductis quibus alebatur. significat concreuerat, siue valida facta erat, non valida fuerat: à conualesco, non à conualeo. Peccauit interpres nostri temporis, cum inquit, surdaster, qui parum audit, hinc obsurdeo. Cicero lib. 6. de Repu. Hoc sonitu omnes ferè completæ aures hominũ obsurduerunt: significat surdæ factæ sunt, ab obsurdesco, non autem, surdæ fuerunt, ab obsurdeo, quasi non amplius surdæ tunc forent. hoc modo omnia præterita perfecta eiusmodi interpretanda sunt. Et si ambigua videbuntur, disquirendum erit, an à primitiuis an deriuatis veniãt: quod significatio & res de qua tractabitur, commonebunt. Possunt nihilominus sic discerni, vt si dicam, canui, pro canus factus sum, tunc à canesco erit, Si verò dixero, Hæc vestis canuit, pro cana fuit, quæ amplius cana non sit, vt si eam pullam feceris, tunc à caneo erit. Similiter, hæc arbor floruit, si de tempore, quo florida fuit, loquar, tunc à floreo erit: sin eam floridam factam esse intelligi voluero, à floresco sumetur. hoc enim, florida facta est, significabat: illud vero, florida fuit. Nam quòd ipsa primitiua quasi rem perfectam in se habẽt, vt floreo, quòd floridus sum, siue in flore sum significat, ideo in præterito eius florui, illa eiusmodi perfectione caret, quoniam præterita est eò quòd tunc florui, in flore fui, significat, & non est amplius floridus. Deriuatiua vero, vt floresco, rem imperfectam demonstrant, quamuis augmentatiuam vim habeant: id est, floridus fio. ideo illã in præterito perfecto perficiunt, vt florui: id est, floridus factus sum, & eam tum perfectam in se habere declarant.

Inchoo, as. (ἄρχομαι) anfangen) beghinnen) commencer.) à choum, quod mundũ significat: vnde subtractũ est inchoare, pro incipere. Verg. Te sine nil altũ mẽs inchoat. Cic. Meos libros, quos expectãs inchoaui, sed conficere nõ possum his diebus. Quandoq; perficere. Verg. li. 6. Tunc Stygio regi nocturnas inchoat aras. Martianus Capella neutrũ protulit, cum ait: India ab Emodis montibus inchoat. Ab inchoo fit inchoatiuus, a, um. ἀρκτικός. Vnde inchoatiua verba.

Incido, dis, incidi, incisum. pen prod. ex in & cædo, quod est ferio, seu seco. διατέμνω, κατακόπτω, ἐγκολάπτω. zerschneiden) in stucken snijden) couper, entamer, trencher.) Verg. Atq; mala vites incidere falce nouellas. Vnde incisus, sa. sum. (ἐγκεκολαμμένον) quod modò significat per incisionem scriptũ: vt dicimus, Incisæ sunt leges in ære, vel in

us, quod est contra Laurentium Vallam. Cice. in oratione de Signis: Id non modò conscripserunt, verum etiam in ære incisum tradiderunt. Plin. in Panegyrico, Quæ vos, Patres Conscripti, ne qua interciperet obliuio, & in publica acta mittenda, & incidenda in ære censuistis. Suet. in Cæsare cum accusatiuo, Ac mox lege in æs incisa. Modò incisum significat amissum, ἀποκεκομμένον. Liu. lib. 3. Itaq; spe incisa, prius quàm prædicta dies adesset, Appius mortem sibi consciuit.

Incido. dis. incidi, incasum, (ἐμπίπτω) infallen) cheoir.) pen. corr. ex in, & cado. Omnia enim à cado composita proferunt supinum cum a, sicut cado. Quæ verò cædo pro ferio, mutant e in i, vt incisum, recisum. Vnde ab incido, incasum, incasurus. Plin. lib. 1. Sed ea accidisse nō quia hæc facta sunt, arbitror, verumetiam hæc ideo facta, quia incasura erant illa. Est autem incidere, (περιπίπτειν) quasi casu venire, aut de improuiso labi, præsertim quando construitur accusatiuo mediante in; vt, Incidi in latrones, incidi in errorē. Cice. Curioni, Quòd in id Reip. tempus non incideris, sed veneris. Incidere ergo, à casu venire: est venire vero, certo iudicio, & sententia, & consultò. Quod ipse Cicero subsequens immediate declarat, Iudicio enim tuo, non casu in ipsum discrimen rerum contulisti tribunatum tuum. Iungitur quandoq; cum datiuo: vt, Mihi incidit suspicio. Quandoq; absolutè ponitur: vt, Incidunt sæpe multæ causæ, obiurgationes etiam nōnunquam incidunt necessariæ: &, Incidit de vxoribus mentio. Inde incidit quæstio, Aliud ex alio incidit. In quibus tamen intelligitur datiuus, similiterq; exponuntur, sicut si datiuum haberent: vt sit, Incidit mentio, Casu venit, vel orta est. Ponitur interdum pro insidere. Colu. lib. 2. Iugumq; melius aptum ceruicibus incidat. Liu. in 2. Bell. Pun. Sagunti ruinæ (vtinā falsus vates sim) vestris capitibus incident.

Inciens, dicitur propinqua partui, quòd fœtus eius sit incitatus. Festus.

Inciles, pen. prod. fossæ ad deducendam aquam de communi riuo factæ. διώρυξις. Sunt enim loca depressa ad littus fluminis, quę & incilia dicuntur, eo quòd incidātur. Scinditur enim lapis vel terra, vnde primum aqua ex flumine agi possit, quemadmodum in pistrinis frumētarijs fieri videmus. Quod autē ad inciles opponitur aquæ deriuandæ, compellendæ'ue ex flumine causa (quòd vulgò clausa dicitur) siue id ligneum sit, siue lapideum, siue ex qualibet alia materia, ad continendam transmittendamq; aquam excogitatum, Latinè (Vlpiano teste) septum dicitur. Item incile, dicitur locus per quem primum deducitur ex quocunq; riuo aqua, irrigandi causa.

Incilo. las pen. prod. increpo, vel improbo. Plautus, Melius tamen est ita viuere, ne quis nostra incilet facta.

Incino. nis. pen. cor. significat super vel intra cano, ἐπαυλέω. Propert. Seu varios incinit ore modos. Gell. Creditū est hoc à plerisq;, ischiadici cum maximè doleant, tum, si modulis leuibus tibicen incinat, minui dolores. Hinc fit frequentatiuum incanto. tas. de quo suprà. Hinc incentio, de quo suprà.

Incipio, pen. cor. ex in, & capio, significat inchoo. ἄρχομαι, ἐπάρχομαι. anfangen) beghinnen) encommencer.) Plaut. in Pœn. Incipere multò est, quàm impetrare facilius. Terent. in Adelph. Perij hercle: hac spe illi hoc incœperunt. Vocatur autem verbum famularium, quia infinitis, cum quibus iungitur, famulari videtur: seruat enim eorum constructionem: vt, Incipio timere deum, Tu incipis esse probus, Ille incipit doceri à præceptore, Illum incipit tædere laboris. Potest tamen esse sine infinito. Plaut. in Capt. Quàm diu id factum est? hic annus incipit vigesimus. Aliquādo cum ablatiuo ponitur. Plin. lib. 14. Vnde autem potius incipiemus, quàm à vitibus? Sunt & alia famularia, scilicet desino, volo, possum, debeo, queo, soleo, consuesco, audeo, quæ etiam sine infinito esse possunt: vt, Audeo magnum facinus, possum multa, & huiusmodi. Iuuen. Aude aliquid breuibus Giaris & carcere dignum, Si vis esse aliquid. Hinc Incœptum. ti. institutum, principium. Terent. in And. Hoccine est humanum factum, aut incœptum? hoccine officiū patris? Cic. in Catil. Cuius ego modo factum, seu incœptum vllum, conatum'ue contra patriam deprehendero. Inceptor. oris. qui incipit. Terent. in Eunu. O Parmeno, ô meæ voluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector. Inceptio. onis. principium. Terent. in Andr. Nam inceptio est amentium, non amantium. Cice. 4. Acad. Tam præclari operis est inceptio.

Incisim, significat per incisiones, minutatim. κατὰ κόμματα, ἀποτετμημένως. Cice. in Orat. Hæc quidem duo binis pedib9 incisim, deinde membratim dicere solebas.

Incisio, qđ incisum est, διακοπή. eyn zerschneidung) een snijdinge) coupure) Colu. lib. 3. Infra incisionem & alligaturam, falce acuta leuiter vitem vulnerato ex vtraq; parte, vt his potius plagis humor defluat, quàm ex incisione abundet. Incisio aliàs apud oratores dicitur membrum, aliàs circuitus, aliàs comprehensio. &c. estq; veluti disiectio & partitio clausularum in ratione. Cic. in Orat. In incisionibus verò multò magis, & in membris.

Incisum, (κόμμα) oratores vocant sensum, non expleto numero conclusum, quod plerisq; pars membri esse videtur: vt, Dom9 tibi deerat, at habebas: pecunia superabat, at egebas. Fiunt autem singulis verbis incisa, Cic. in Orat. Quæ nescio cum Græci κόμματα & κῶλα nominant, nos non rectè incisa & membra dicamus.

Incisura, (διατομή) ipsa incisio. Plin. lib. 11. cap. 39. Pili recisi non vt herba ab ipsa incisura augentur, sed ab radice exeunt. Colum. lib. 12. cap. 54. Tum salem inter incisuras raporū nimium minutim aspergito. Incisuræ etiam dicuntur in manibus, quæ vulgò lineæ vocantur. Plin. lib. 11. Contrà longæ esse vitæ incuruos humeris, & in manu duas incisuras longas habentes.

Incitabulum, Incitamen, & Incitamentum, idem significant. ἐγκέλευσμα, ὁρμητήριον. eyn anreytzung) een ver-

verweckinge) incitation, esperonnement.) Gell. libr.15.cap.15. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenij, virtutisq́. Cicero pro Arch. Hoc maximum & periculorum nicitamentum est & laborum.

Incita, æ pe.cor. quasi paupertas, & indigitas. Plau. in Trin Hic cuius est? vt ad incitas redactus.

Incitegra. pen. prod pro machinula, in qua amphora vini constituebatur: vnde subinde vina in conuiuia subministrarent.

Incito, tas. pen. corr. frequentatiuū est Verbi Incio, cis. Cio verò commoueo significat. Incitare ergo est frequēter seu valde, intus ue citare. προσεγκελεύεσθαι καὶ παρορμᾶν, προτρέπειν, ἐπάγειν. reytzē, hetzē) bewegen, verwecken) esmouuoir, inciter.) Vnde & pro irritare, & prouocare sumitur. Cæs.3. Bell. Gall. Sed multa tamē Cæsarē ad bellū incitabant. Plin. libr.20. cap.7. Nec vlla res, maiorem in cibis auiditatem incitat, inhibetq́. Treb. ad Cic. lib.12. famil. Ne putes in Asia feriatum illum ab his studijs, in quæ tua cohortatione incitatur.

Incitatè, aduerbium. Cic. ad Att. lib.2. Tuas Numestio literas dedi: sic te his euocabā, vt nihil acrius, neq; incitatius fieri posset.

Inciuilia verba, (ἄκαια) appellat Gellius petulantiora, nihil prorsus habentia ciuilis modestiæ.

Inclamo, as. pen. prod. cōtra clamo. ἐπιβοάω, ἐμβοάω. rūffen) roepē) hucher.) Plau. in Asin. Nimis ægrè risum continui, vbi hospitē inclamauit, qui se absente mihi fidem habere noluisset. Aliquando est maledictis & conuicijs insectari, reprehēdere. Idē in Stich. Tuos inclama, tui delinquunt. Ouid. li.2. Fast. Fit sonus, inclamat comites, & lumina poscit. Aliquando intrò vocare, ἐπιφωνεῖν. Valerius Max. lib.1. Perterritus deinde tam tetro visu & nomine horrendo, seruos inclamauit, sciscitatusq́; est, si quem talis habitus aut intrantem cubiculum, aut exeuntem vidissent.

Inclareo, es. vel inclaresco. is. inclarui. clarum fieri, manifestum, & notū. bekant sein) vermaert zijn) venir en honneur.) Plin. libr.35. cap.11. Inclaruit maximè discipulo Nicea Atheniensi, qui diligentissimè mulieres pinxit.

Inclemēter, durè, asperè. ἀπηνῶς, σκληρῶς, ἀνηλεῶς. Plaut. in Amph. Iterum hic iam in me inclementer dicit, atq; id sine malo. Liu. li.3. Queso, inquit, Appi, primum ignosce patrio dolori, si quid inclementius in te sum inuectus.

Inclementia, duritas, ἀπήνεια, ἀνηλεία. hartichz) rudesse.) Verg. Verum inclementia diuū Has euertit opes. Huius contrarium est clementia.

Inclino, as. pen. prod. inflecto. καταστρέφω, κατακάμπτω, ἐγκλίνω. helden, neygen, biegen) encliner, entourner, induyre.) Iuuen. Atq; ipsos etiam inclinare maritos. Liu.10. Bell. Mace. In præsentia placet omni ope in Romanos accendi regem, impelliq́; ad consilia belli, ad quæ iam sua sponte animū inclinasset. Idem. 1. ab Vrb. Vt Hostius cecidit, confestim Romana inclinatur acies.

Inclinatio, onis. Plin. lib.18. cap 43. Altera inclinatione egerunt scrobem. Inclinationes rerum & temporum dicuntur, quando Reipublicæ constitutio tenorem suum iam non amplius seruat, sed ad mutationem spectare videtur. Cicero in Philipp. Minimis momentis P. C. maximæ inclinationes temporum fiunt.

Inclinamentum, ti. pro declinatu, vel deriuatione, vel terminatione. Gell. lib.4. ca.9. Hoc inclinamentum semper huiuscemodi verborum, &c̄.

Inclinatus, us. Gell. lib.3. ca.12. Neq; aliud est, quod simili inclinatu dicatur, id est deriuatione.

Includo, dis. penult. prod. intus claudo. κατακλείω, ἐγκλείω. inschleussen.) insluyten.) enfermer, enclorre.) Vergil. Inclusos vtero Danaos. Cicero de Senect. Nam dum sumus inclusi in his compagibus corporis, munere quodam necessitatis, & graui opere perfungimur.

Inclytus, pen. corr. cum y, idem est, quod gloriosus, excellens, atq; insignis, quiq́; veluti fulgore quodā famæ resplendet. κλυτοί. herlich, rūmwirdig) heerlijck, hoochvernaemt) de grand renom.) Componitur enim ex ἐν & κλυτὸς, quod clarum significat, & gloriosum. Liu.7. ab Vrbe, Inclyta iustitia, religioq́; ea tempestate Numæ Pompilij erat. Idē.6. Belli Pun. Inclytum diuitijs templum.

Incoctile, (ἐπικασσιτέρωμα) pen. corr. æneum vas, in quo stannum liquefactum delibutū est, vt edulijs gratiorem saporem reddat. Plin. libr.34. cap.17. Album plumbum incoquitur æreis operibus Galliarum inuento, ita vt vix discerni queat ab argento, eaq́; incoctilia vocant.

Incœnatus, (ἄδειπνος) nō cœnatus, quamuis incœno, nas. non legatur. Cato de re ru. Bibat aquam mulsam, cubet incœnatus, posteā manè bibat succum. Plaut. in Pseud. It incœnatus cubitum.

Incœnis, sine cœna, qui non cœnauit. Plaut. in Cas. Illæ autem senem Incœnem extrudere cupiunt ex ædibus, vt ipsæ solæ ventres distendant suos.

Incogitabilis, (ἀλόγιστος) qui nō solet cogitare, cum quid rerū gerit. Plaut. in Mil. Nunc demū scio me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem. Lactant. lib.1. Qui deos colūt, interdum videri solent tam cæci, tam incogitabiles, tam excordes. Dicit etiam passiuè de re, quæ non cogitatur, sicut actiuè de homine qui non cogitat. ἀνεπινόητος.

Incogitans, temerarius, improbus, nō cogitās. ἀλόγιστος, ἄλογος. Terent. in Phor. Quòd nisi fuissem incogitans, ita eum expectarem, vt par fuit. Et iterum: Adeon' te esse incogitantem, atq; impudentem Phædria, Vt phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratis? Incogitantia, æ. Plaut. in Merc. Incogitantia, excors immodestia.

Incognitus, (ἄγνωστος) vnbekant) onbekēt) incongneu.) non cognitus. Sall. in Iugurth. Ne quid de absente incognita causa statuatis. Cic. pro Cecin. Dum incognita re iudicare voluisset, &c̄.

Incolatus, tus. (ἐνοίκησις) ipsa habitatio in aliena patria, seu tempus quo quis in aliquo loco habitat, vt inde discessurus sit.

Incolo, lis. pen. cor. intus habito. νέμομαι, ἐνοικέω, κατοικέω. wohnen, besitzen) bewoonen, besitten) habiter.) Cic. libr.1. Tusc. Vbi sunt ergo ij, quos

miseros dicis? aut quem locum incolunt? Incolitur locus, passiuè, qui frequentia populi abundat. Cice. de Diuin. Loca quæ à quibusque incoluntur. Hinc incola, læ. μέτοικος, sicut ab accolo, accola. Est autem incola, qui in aliena vrbe, vel Repub. habitat, quasi ciuis aut municeps. Plin. Quod eorum montium incolæ facere consueuerunt. Cice. libr. 1. Off. Peregrini & incolæ officium est, nihil præter negocium suum agere, nec esse in aliena Repub. curiosum. Pomponius Iureconsultus scribit, Incolam esse, qui in aliqua regione domicilium conduxit, quem Græci πάροικον appellant. Nec tantum qui in oppido morantur incolæ sunt, sed etiam qui in alicuius oppidi finibus ita agrum habet, vt intra eum se, quasi in aliquam sedem recipiât. Inquilinus, ἔνοικος, quasi aduena est, & peregrinus, qui in alienas ædes, alienáque prædia ex conducto habitat, siue in vrbe, siue ruri. Cic. in Philipp. At verò te inquilino, nõ domino, personabât omnia vocibus ebriorum. Vnde inquilinus probri vel odij causa quis appellatur, quasi domum propriam nõ habeat. Sall. M. Tullius inquilinus ciuis vrbis Romæ. Qui autem inquilinis cœnacula locant, à Iureconsultis dicuntur facere cœnaculariam. Ponitur tamen quandoque pro cohabitatore. Martial. Vicinus Nouio vel inquilinus Sit, si quis Nouium videre non vult.

Incolumis, (ἄρτιος, ὑγιής) penultima correpta, vide in dictione Columis.

Incolumitas, (ὑγίεια, ἀσφάλεια est) gesontheyt) sante) vt Cicero inquit, salutis tuta atque integra conseruatio. Idem Trebatio: Itaque si quis erit mihi aditus de tuis fortunis, id est, de tua incolumitate, in qua sunt omnia agenda.

Incomitas, atis. actus ipse eundi sine comite. Var. 2. de re Rust. cap. 10. Nec non etiam hoc, quas virgines ibi appellant, nonnunquam annorum viginti, & quibus mos eorum non denegauit ante nuptias, vt succumberẽt, quibus vellẽt, & incomitas, vt vagari liceret, & filios haberẽt, à quibus vellent.

Incomitatus, participium compositum ex in, & comitatus, licet incomitor non legatur, non comitatus. Cic. 1. de Orat. Cuius artem cum indotatam esse atque incomitatam videres, verborum eam dote locupletasti, & ornasti.

Incommodo, das. pen. cor. noceo, seu damnum infero. βλάπτω. schaten) beschadigẽ) nuyre.) Cic. pro Quintil. Vt cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint, mihi ipsis iure incommodi cadere possit.

Incõmodum, di. damnum, detrimentum. schade) dommage.) Plau. in Amph. Ita cuique comparatum est in ætate hominum, ita dijs placitum, voluptati vt mœror Comes consequatur: quin incommodi plus malique illico Adsit. Cic. 1. de Finib. Itaque non ab ea solum incommoda, quæ eueniunt improbis fugiendam improbitatem putamus. Incommodum, periculosum. Terentius in Hecy. Non Herclè Parmeno verbis dici potest Tantum, quàm re ipsa nauigare incommodum est. Incommoda ferre, pro incommodare. Cicero ad Qu. frat. Dicebat scriptum in ea epistola, quam tuam esse dicebat, te aut quasi amicis tuis gratias acturum, aut quasi inimicis incommoda laturum. Incommodus, a, um. adiectiuum, quod damnum adfert, vel molestum est, Teren. in Hecy. Ain' tu tibi hoc incommodum euenisse iter?

Incommoditas, atis. damnum, molestia. Terent. in And. Nempe incommoditas denique huc omnis redit, Si eueniat, quod dij prohibeãt, discessio. Liu. 10. Ab vrbe: Romæ tum desiderio viri, tum incommoditate temporis nuncius fuit, vt &c.

Incommodò, aduerbium. cum damno, & incommodo, hoc est, molestè. Teren. in Hecy. Sed continuò vultum earum sensi immutari omnium. Quia tam incommodè illis fors obtulerat aduentum meum.

Incommodatio, pro incommoditate. Cic. ad Attic. lib. 1. Atque in ista incommodatione alienati illius animi & offensi, illud inest tamen commodi, &c.

In commune, (εἰς κοινόν, κοινῇ) æqualiter. Terent. in And. Id te oro, in commune vt consulas.

Incompactum, (ἀσύντακτον) disiunctum, malè compositum.

Incomparabilis, le. Plin. lib. 7. ca. 25. Illa fuit vera & incõparabilis inuicti animi sublimitas, id est, cui comparari alia non potest. Quintil. lib. 1. ca. 3. Sed præstet alicui vel gratia, vel amicitia, vel pecunia, vt doctissimum atque incomparabilem magistrum domi habeat.

Incompertus, a. um. incognitus, & de quo nullam certitudinem habemus. onbekant) Plin. libr. 34. ca. 13. Origo atque natura eius incomperta est mihi. Liu. 8. Bel. Pun. Id vtrum purum ex interuallo sit conspectum, an dolus aliquis suspectus fuerit, incompertum est.

Incomprehensibilis, le. quod comprehendi non potest. onbegreffleich) onbegrijpelijck) incõprehensible.) Plin. in Epi. Vt est in disputando incomprehensibilis, vt lubricus, ita eludit. Incomprehensibilis arenæ paruitas, Colu. lib. 10. in Procemio.

Incomprehensus, (ἀκατάληπτος, ἀλήπτος) nõ comprehensus. Lactan. lib. 3. Intellexit nullo humano studio posse ad sapientiam perueniri, & ideo non oportere incomprehensæ atque imperfectæ rei perfectum nomen imponi.

Inconcessus, a. um. à concedo, is. negatus, & prohibitus. Quintil. libr. 10. cap. 2. Cum totum exprimere quem elegeris, penè sit homini inconcessum. Vergil. 1. Æneid. Pergama cum peteret, inconcessos hymenæos.

Inconcilio, as. are. turbare. Plaut. in Bacch. Ipse quod in se fuit, accuratum habuit, quod posset mali facere in me, incõciliare copias omnes meas. Inconciliatè, aduerbium: perperam, inconsultè. Plau. in Most. Ne inconciliatè quid nos porrò postules.

Inconcinnus, ἰκμελής, ἀνάρμοστος, ἄμουσος. vnzierlich) oncierlijck) mal adiance & faconne.) per duplex nn, contrarium concinno. Gell. lib. 16 cap. 5. Ea fermè omnia incõcinna atque absurda visa sunt. Inconcinniter, aduerbium, inornatè, incomptè, impolitè. Gell. libro. 10. ca. 17. Vertitque in eam rem, quam tum agebat, non inconcinniter.

Inconcussus, (ἀδιάσειστος, ἀσάλευτος) qui non con-

cutitur. Lactan.lib.de Ira Dei: Pronus est lapsus, & facilis ad ruinam, nisi pedes inconcussa stabilitate figantur.

Inconditus,pen.cor.ex in,& conditus,quod à condo fit,idem est quod inordinatus, incompositus. πλημμελής, ἐμμελής, ἀσύντακτος, αὐτόσχεδιος, ἀκόσμητος. vngeschickt, onbequäm) mal composé & basti.) Liu.lib.4.Cossus spolia opima regis interfecti gerens, in eum milites carmina incondita æquantes cum Romulo canere.Eius simplex protulit Plaut.in Amph.Magis iam faxo dices postquam in cunis conditus est. Interdum inconditum ponitur pro inconscripto. Sallust.in Iugurtha: At illi,quibus vires aderant, ruere cuncti ad portas, incondita tenere.

Inconditè,aduerbiũ: incompositè,inordinatè.Cic.3 Off.Dicam,vt potero: inconditè fortasse,sed tamen vt res possit intelligi.

Inconditus,(ἀκαρύκευτος,ἀνάρτυτος)pen.prod.nõ cõditus, qđ à condio fit,idem est quod insipidus.

Incongelabile,(ἀκρυστάλλιστον) quod nõ potest congelari.Gell.Cur fluuiorum,& fontium aquæ gelu durentur,mare omne incongelabile fit?

Incongruens,tis, quod non congruit,nec concordat rei,de qua agitur.Plin.in Epi.Nam quibus sententia Cepionis placuit, sententiam Macri vt rigidam,duramq; reprehendunt: quibus Macri,illam alteram dissolutam,atq; etiam incongruentẽ vocant.Gell.libr.2.cap.5.Est enim pleraq; & sibi, & nobis incongruens.

Inconniuens,cm.gen. quod palpebras non motat, quæ palpebrarũ motio cõniuere dicitur.Gell.li.2. ca.1.Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu perdius, atque pernox à summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconniuens.

Inconsequentia, æ. Quintil.lib.8.ca.6.Quæ est in consequentia rerum fœdissima.

Inconstans,tis.commu.gen.qui sibi non constat,leuis,mobilis,volubilis, qui tum hoc, tũ illud dicit, ἀσταθής.vnbestendig)ongestadich,onstantachtich) inconstant.)Cic.Planco,lib.10.famil.Cum is frigidas sanè & inconstantes recitasset literas Lepidi. Inconstantia,æ.leuitas.Cic.ad Att.Nemo doctus vnquam mutationem consilij inconstantiam dixit esse. Inconstanter,aduerbium: breuiter.Cicero.4.Tuscul.Si aut ambigue,aut inconstanter, aut incredibiliter dicta sunt.

Inconscius,a.um.conscio contrariũ.Liu.1.Bel.Pun. Alcon incõscijs Saguntinis,precibus aliquid mos turũ ratus, cũ ad Annibalem noctu transisset,&c.

Inconsultus nomen,(ἄβουλος,ἀνόβουλος)vnweiss) onbedacht, onuerstandich.) sumitur pro imprudenti,& quasi nullius consilij.Cic.pro Deiot.Homo inconsultus, & temerarius hæc non videbat. Quintilianus, O inconsultam & muliebrem semper amentiam.id est,imprudentem & inconsyderatam. Inconsultè,aduerbium.Sallust.Inconsultè ἀβούλως.ac veluti per dementiam cuncta simul agebãt. Quandoq; verò Inconsultus participium est, & accipitur pro eo,à quo consilium nõ est petitum, ἀσυμβούλευτος. Varr.Etenim inscio atq; incõsulto domi domino,serui sępe ex agro discedunt.Sic dicimus, Inconsultus medicus ad ægrotum venit: id est, à quo consilium nemo petijt. Interdum accipitur pro eo,qui cum quæreret consilium,non accepit, quasi pro indigno habitus. Vergilius:Inconsulti abeunt,sedemq; odere Sibyllæ. Dicitur & inconsultus.tus. Plautus in Trin.Quia rure dum sum ego vnos sex dies,me absente atq; insciente,incõsultu meo,(οὐκ ἐμοῦ γε συμβουλεύοντος) ædes venales hasce inscribit literis.

Inconsutilis,(ἄῤῥαφος) pen.cor.non consutilis: vt vestis inconsutilis,quæ simul sui non potest.Euangel.Erat autem tunica inconsutilis.

Inconsutus,(ἄῤῥαφος) pen.prod.non consutus.

Inconsyderatus, qui non consyderat. (ἀσύμφορος, ἀλόγιστος) onuorsichtich) Lactan.lib.1.Nemo est tam inconsyderatus,qui non intelligat fuisse mortales.Cice.pro Quint.O rem incredibilem,ô cupiditatem inconsyderatam. Inconsyderata fama, popularis,Cicero.3.Tuscul.

Inconsyderans, adiectiuũ; idem quod inconsultus. & inconsyderatus. Cicero de Diuin.Nos autẽ ita leues atq; inconsyderantes sumus,vt si mures corroserint aliquid,quorũ est opus hoc vnum, monstrum putemus.

Inconsyderantia,æ.incõsulta ratio. onuersichtih3.) Cicero ad Quint.fratr.Cuius in hoc vno inconsyderantiam & ego sustinebo, vt potero, & tu vt possis,est tuorum neruorum.

Inconsyderatè,aduerbiũ incõsultè,temere, vt apud Ciceronẽ in Off.Temere, fortuitu,incõsyderatè, negligenter facere aliquid. Gell.libr.17.cap.1.Vt scribere ausi sint M.Ciceronem parum integrè, atq; impropriè atq; inconsyderatè locutum.

Incontaminatus.vide Contamino.

Incontentus,adiectiuum à verbo tendo,is. contento contrariũ,hoc est,quod non est tensum,sed laxum.Cic.4.de Finib.Vt inquit,in fidibus plurimis si nulla earum ita contenta numeris sit,vt concentum seruare possit, omnes æquè incontentæ sint.

Incontinens,tis.omnis gen. quod continere nõ potest. Plin.lib. 8.cap.43.Sed incontinẽs vterus vrinam genitalem reddit,&c. Plaut.in Asin.At nunc dehinc scito illum ante omnes minimi mortales pretij:Madidũ,nihili,incõtinentẽ,atq; osorẽ vxoris suæ. Incontinentia,æ.intemperãtia & immodestia. Cic.pro Cæl.Multa de incontinentia, intemperantiaq; differunt. Incontinentia vrinæ, profluuium.Plin.lib.28.cap.8.Vesicã in vino potam contra vrinæ incontinentiam. Incontinenter,aduerb.immodestè & sine continentia. Cic.3. Offic.Si omnes deos,hominesq; celare possimus, nihil tamen nobis auarè,nihil iniustè,nihil libidinosè,nihil incontinenter esse faciendum.

Inconueniens,omnis gen.indecens. Quintil.lib.1. cap.9.Est enim solœcismus in oratione comprehensionis vnius sequentium ac priorum inter se inconueniẽs positio. Inconueniẽtia,æ.indecẽtia. Cassius ad Cicer.fam.lib.12.Hæc nouissima monstra facta non subita,nec inconuenientia,sed similia illis cogitationibus.

Incoquo,is.ere.vide Coquo.
Incoxo,as.in coxam sedeo. Pacuuius: Adeò incoxandi mihi pes obstupuerat.
Increatus,nõ creatus,ἄκτιστος.Lact.lib.1.Vnus deus, qui solus principatur, isq; amplissimus increatus.
Increbresco,is.ere.augeri,innotescere.gheruchtich worde.) Liu.7.Ab vrbe.Gallici quoq; belli fama increbrescebat.Idem.4.Bel.Pun.Cum increbresceret rumor bellum in Sicilia esse.Habet autem in crebuit in præterito, remoto r post b: vt Increbuit consuetudo: hoc est,inualuit.Cic.14.Phil.At si quis Hispanorum, aut Gallorum,aut Thracum mille aut duo millia occidisset, num eum hac consuetudine,qua increbuit,imperatorem appellaret senatus? Increbuit, Auster.hoc est, auctus est,& vehementior factus est. Cæs.3 Bel.Ciuil.Ventus increbrescit.Cice.ad Trebatium famil.7.Increbuit sermo.Idem de Opt.gen.orat.
Incredibile,non credibile,ἄπιστον,ἀπίθανον.vnglaublich)ongelooflijck)oncredible.)Teren.in Phor. Incredibile est, quantum herum anteeo sapientia. Cic.ad Sulp.fam.13.Incredibile est enim,quas mihi gratias omnes agant. Et incredibile, dicitur maximum,quod vix credi possit.Idem in eadem: Quia præter spem atq; incredibile hoc mihi obtigit.Incredibiliter,aduerbiũ. Cic.de Senect.Venio nunc ad voluptates agricolarum,quibus ego incredibiliter delector.
Incrementum,(αὔξησις)eyn zůnemung)een wassinge,vermeerderinge) accroissement.) ab incresco. Quintil. Quatuor tamen maximè generibus video constare amplificationẽ,incremento, cõparatione,ratiocinatione,cõgerie.Incrementũ est potissimum,cum magna etiã videntur, quæ inferiora sunt. Cice.2 de Fin. Negat enim sommo bono afferre incrementum diem.
Increpito,as.pen.cor. frequentatiuum ab increpo, arguere, conuitiari, ἐπιπλήσσω. Verg.lib.10.Hostis amare quid increpitas,mortemq; minaris? Cæs.2. Bell.Gall.Increpitare,atq; incusare reliquos Belgas,qui &c. Increpitare aliquando in excusationẽ afferre,& causari.Vergil.libro.4.Georg. Æstatem increpitans seram. id est, causatus æstatem fuisse tardiorem.
Increpo,increpas,increpui,increpitum,penult.cor. significat sonum,& crepitum emitto. ἐπιβομβέω, ἐπικτυπέω. Verg.At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. Dicimus ergo, Tuba increpuit sonum, Tuba siue sonus increpuit:&, Ego increpui tuba. Plautus in Amphit.Si minusculo digito increpuerint fores, hac tegula Tuum diminuam caput. Liui.1.Ab vrbe, Vt primo statim concursu increpuere arma,micantesq; fulsere gladij,horror,&c. Per trãslationem ponitur pro reprehendo.λοιδορέομαι,ἐπιτιμάω.straffen)tancer, accuser.) cum crepitu, & verborũ pedum'ue strepitu, hoc est contra aliquem crepando & strependo insurgo. sed tunc increpui & increpaui præteritum facit.Plau.in Amp.Superbi nimis ferociter legatos nostros increpãt.Plin.in Epi.Summo die Saluius Liberalis reliquos legatos grauiter increpuit. Cic.ad Qu.fratr.Cato Pompeij in me perfidiam increpauit. Item pro incitare. Turpilius: Age tu hymenæum increpa.
Incresco, valde siue magis cresco. ἐπαλδαίνω, αὐξάνομαι.wachsen)wassen, vermeerderẽ)saugmenter) Liu.lib.1.Carcer ad terrorẽ increscentis audaciæ media vrbe imminens foro ædificat.Quint.lib.8 Hoc genus increscit,ac fit manifestius,si ampliora verba cũ ipsis nominibus, pro qbus ea posituri sumus,conferant,vt Cic.in Verr.Non enim furẽ,sed raptorẽ: nõ adulterũ,sed expugnatorẽ pudicitiæ: nõ sacrilegũ,sed hostẽ sacrorũ religionumq;: non sicarium, sed crudelissimũ carnificem ciuiũ sociorumq; in vestrũ iudiciũ adduximus. illo enim modo vt fit multum,hoc etiam plus vt fit, efficitur.
Increscentia,æ.incrementum.Plin.lib.8.cap.32.Increscentia solis vapore durant.
Incruentus,a.um. vide Cruentus.
Incrusto,as.are. crustum ducere,siue crustam applicare. Varro.3.de re Rust.cap.14.Has quoq; sagmare solent ita, vt ollam cum foraminibus incrustẽt sapa & farre. Incrustatio,onis. crustæ parieti, aut pauimento,aut vasi applicatio.
Incubi,(ἐφιάλται)pen.cor.dicti sunt Syluani & Fauni,quos improbos quãdoq; fuisse mulieribus compertũ est,ac earũ appetijsse peregisseq; concubitũ.
Incubo,bas.are.pen.cor.& incumbo,bis.ere.ambo à cubo componuntur. Primũ seruat analogiã sui simplicis,vt sit semper primæ coniugationis. Alterum recipit m,& transit ad tertiam: ambo tamen præteritum incubui, & supinum incubitum faciunt,& significatione conueniunt. Est autem incubare,instare, inniti, insidere, inhærere. ἐπίκειμαι, ἐγκεῖμαι: obligen,anhalten) opligghẽ,aenhouden) estre couche sur qlq chose)& datiuo semp iungit. Ver.Ponto nox incubat atra.Quinti.10.Qui ãtẽ sciuerit,quo quæq; sint modo dicenda,nisi tanquã in procinctu paratam quidem ad omnes casus habuerit eloquentiã,velut thesauris clausis incubabit.Papin.Et festinantia sistens Fata salutifero mitis deus incubat angui. Incubare etiã quenquam Ioui dicimus,pro eo,quod est apud Iouem ἐγκοιμᾶσθαι.Seruius enim ait,Incubare propriè dicuntur ij,qui dormiunt ad accipienda responsa.Vergil.7. Æneid. Pellibus incubuit stratis, somnosq; petiuit. Multa modis simulachra videt volitantia miris. Et varias audit voces, fruiturq; deorũ Colloquio, atque imis Acheronta affatur Auernis. Plautus in Curc. Nanque te incubare satius fuerat Ioui, qui tibi auxilio in iureiurando fuit: hoc est,dormire in Capitolio,vt responsa posses accipere. Simile huic ferè verbum videtur incumbere, innitiq;. Plinius, Cœlum (inquit) cardini suo, id est terræ incumbit. Aliubi terræ ait omnia inniti. Quandoq; incubare ex vi præpositionis in,significat intus,siue supercubare. ἐγκοιμᾶσθαι, ἐγκατακλίνεσθαι.Cubare enim dormire,siue quiescere,stare,consistereq; significat. vnde Plautus in Cas. Est ei quidam seruus, qui in morbo suo, imò verò in lecto(ne quid mentiar)incubat. Et iterum: Quando ego eã mecũ rus vxorẽ adduxero,ruri incubabo

bo vsq; in præfectura mea. Cato de re Rust. Primus cubitu surgat, postremus cubitum eat. Colu. lib 8. Vt semper quàm aridissimis filicibus, vel culmis stabula constrata, quò purius & mollius incubent. id est, supercubent, dormiant, aut quiescant. Lactant. lib. De Opific. Nidos aut luto ædificant, aut virgultis, & frondibus construunt, & ciborũ expertes incubant ouis. ἐπῳάζειν. Et passiuè reperitur. Plin. lib. 10. cap. 54. Oua incubari infrà decẽ dies edita, vtilissimum: vetera aut recentiora, infœcunda. Idem lib. 29. cap. 3. Fiunt & tota lutea, quæ vocant cista, cum triduo incubata tolluntur. Varro accusatiuo iunxit: Negant (inquit) plus vigintiquinq; oua incubare. Aliquando significat occupare, possidere, amplecti, fouere, obruere, habitareq;. Apul. lib. 7. Tabernulã quandã, vitatis maris fluctibus incubabat. Macrobius quoq; de Dionysio: Siculæ (inquit) incubator aulæ. Reperitur & absolutè positum: & subauditur oua, vel ouis. Colum. lib. 8. cap. 5. Gallinæ incubare cupiunt ab Idibus Ianuar. Et paulò post: Inhibetur cupiditas incubandi, pinnula per nares traiecta. Incubare pecuniæ, pro inhiare, & vehementer cupere. Cicero pro Cluen. Hic ille Planus improbissimus quæstu iudiciario pastus, qui illi pecuniæ, quam condiderat, spe iam atq; animo incubaret, contrahit frontem. Liu. 8. ab Vrb. Liberes fœnore plebẽ Romanam, & istos incubantes publicis thesauris ex præda clandestina euoluas. Ab incubo fit incubitus, tus. & incubatio, ἐπῳασμός. Plin. Quædam autem citra incubitũ sponte natura gignit. Idẽ: Rara inscubatio ouis noxia. Interdũ significat curã habere translatio ab auibus, quæ incubatu fouent oua, & excludũt fœtus. Apu. 3. Aureos folles incubabat.

Incubito, as. are. frequentatiuũ. Colu. lib. 8. cap. 14. Cellas in quibus incubitãt, siccissimas esse oportet.

Incubones, (ἐπικαθήμενοι) qui toti in opes & diuitias incumbunt.

Incudo, onis. qui incude, siue super incudem quicquam fabrefacit. Hieron. contra Iouin. Et in nauibus piscatorum caput eius stat, sicut incudo infatigabilis, reputat ferrum vt paleas.

Inculco, as. are. infarcire, repentè, ac sine ordine immittere, et cõiicere. ἐπισάττω, παρεμβάλλω. intrucken) indrucke) entreiecter.) Plin. lib. 29. cap. 2. At canis rabiosi morsibus inculcata post diem septimum soluitur. Et per translationẽ significat eadem sæpius iterando ingerere. Cic. in Orat. De firmissimis alia prima ponet, alia postrema, inculcabit̃q; leuiora. Idẽ de Fato: Quid ergo attinet inculcare fatum, cum sine fato ratio omniũ rerũ ad naturam fortunam'ue referatur.

Incultus, (ἀγεώργητος, ἀκαλλής) à cultus participio compositũ est, & in negatiuè sumitur, non cultus, impolitus, inelegans. Liu. lib. 2. Caritas primũ annonę ex incultis per secessionẽ plebis agris. Cic. de Nat. Deor. Terræ regio inhabitabilis & inculta. Inculta vita, sordida. Cic. de Amic. Amicitiarũ sua cuiq; permanet stabilis, & certa possessio, vt etiam si illa maneat, quę sunt quasi dona fortunę: tamẽ vita inculta, & deserta ab amicis, non possit esse iucunda. Et in hac tantũ significatione reperiri puto, hoc est, nõ cultus, no exercitatus, vel non habitatus. Adiectiuum, & non ab incolo est, vt sit eius participium, sed eius foret, si pro inhabitatus caperetur, quod nusquam legi.

Incultè, aduerbium: horridè, inornatè. Cic. De clar. Orat. Et dicere non incultè solebat, & erat cum literis Latinis, tum etiam Græcis, vt illis temporibus, satis eruditus.

Incumbo, bis. ere. (ἐπικλίνω, ἐνεχυρίζομαι, ἔργον ποιοῦμαι, προσλιπαρῶ) anhalten, obligen) aenhouden, opliggẽ, neersticheyt doẽ) estre couche & appuye sur quelq; chose, estudier.) datiuo iungitur, & duo significat, scilicet obnixè operã do alicui rei. ἐμφύς λιπαρῶ, vt Incũbo studijs. Et inhæreo. ἐπιβρίθω, ἐπιπίπτω. Verg. Incũbens tereti Damon sic cœpit oliuę. Pli. lib. 1. Nanq; in illo caua in se cõuexitas vergit, & cardini suo, hoc est, vndiq; terræ incumbit. Frequenter etiam accusatiuo, mediante ad, vel in, vt à Cicerone ferè semper vsurpatur: Pergite (inquit) adulescentes, & in hęc studia in quibus estis, incumbite. Et alibi: Quare incũbamus ad illa pręclara studia. Nam cum operi alicui faciundo incũbimus toto pectore, significatur diligentia & conatus. Similiter cum accuratius quid mente agimus, incumbo dicimus. ἐνίσταμαι. Plus tamẽ inesse videtur accusatiuo cũ in, quàm datiuo, quasi sit inniti, vel insistere contrà, siue super, in quo designatur quid arduũ, vel mirabile, vel onerosum, & hoc ex vi præpositionis in, accusatiuo iunctæ, vt Cic. pro Corn. Balbo mirabile à se factũ fuisse declarat, cum ait: Hoc siue meum, siue Reipub. fatum, vt etiam in me vnũ omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. Onerosum, seu arduũ, vt idẽ Cornificio: Te tamen hortor, vt omni cura in Rempublicã incumbas. hoc est sustentandam, siue tuendam, quod difficillimũ erat. Quare si dixero, Incumbo in remos, maior nixus in illos designatur, quàm Incumbo remis: vt sit in remos quasi totis viribus, brachijs innitor contrà, siue super remos. Aliquando verò in huiusmodi forma significat irruere. ἐγκεῖσθαι, καταφέρεσθαι. Cic. pro Plan. Potius quàm ab ipsis qui in teipsum incubuerunt te depulsum putas. Quintilian. libr. 5. Et fluctus esse, cum magna vis venti in mare incubuit. Vergilius tamen datiuo iunxit, quando dixit, Incubuere mari. cum tamen irruo accusatiuum poscat, cum præpositione in. Terentius iñ Adelph. Fores effregit, atque in ædeis irruit alienas. Incumbo autem ad studia, significat animo & operã intendo, siue innitor ad studia, vt Cicero pro Pom. Quare videte, ne dubitandũ vobis sit omni studio ad bellum incumbere. Aliquando post accusatiuum adhibetur adiectiuum, vt effectus rei, quæ designatur, demonstretur. vt idem pro L. Sylla, Neminem esse ex illo honoris gradu, qui non omni studio, virtute, authoritate incubuerit ad Rempub. conseruandã. Si verò non ponitur adiectiuum, tunc subintelligitur: vt sit Incumbere ad bellum, scilicet suscipiendum: &, Ad eius perniciem incumbenti: hoc est, exequendam, Simile erit

erit si dixero, Remiges incumbũt ad remos, subintelligitur emendos, si emere velint. vel habẽdos, si prohibeãtur, aut detineantur: vel obnixè tenendos, ne sibi rapiantur, aut è manibus elabantur, & huiusmodi. Licet Valla, In remos, vel ad remos incumbere, dici posse neget, sed remis tantum. Est præterea quãdo incumbere significat subire, siue superuenire, ἐπιβάλλειν. Lactan. lib. 2. Si morborũ pestifera vis. Item superiacere. ἐπίκειμαι. Verg. li. 4. Incubuitq́ thoro, dixitq́ nouissima verba. Et li. 7 Pellibus incubuit stratis, somnosq́ petiuit.

Incunabula, vide supra in dictione Cunæ.

Incuria, (ἀμέλεια, ἀπειρία) & incuriosus, ἀπράγμων. vide supra Curiosus.

Incurro, ris. (ἐμβάλλω, ἐπιτρέχω) contra aliquem curro, quod vernacula lingua dicitur, correr ados (so. angreiffen) aenloopen) courrir dedans.) Liu. li. 1. Eo prælio præcipua equitũ gloria fuit, vtrinq́ à cornibus positos, cum iam pelleretur media pes ditum suorum acies, ita incurrisse à lateribus ferunt. Aliquando est intrò currere, seu vltro se inijcere. Sallu. Postquàm Catilina fusas copias, seq́ cum paucis relictum videt, memor generis atque pristinæ dignitatis, ter confertissimos hostes incurrit, ibiq́ pugnando confoditur. Lactant. per translationem dixit, Aut oblitus esse propositi videar, aut loquacitatis crimen incurram. Aliquando significat incursiones (quas currarias vulgò dicunt) facere, quæ fiunt prædando loca. D. Brutus Ciceroni: Aut Apennino Alpibusq́ se teneat, & decursionibus per equites, quos habet multos, vastet ea loca, quæ incurret. Hinc incursus, sus. ἐπιβολή, ἐπιδρομή. Et incursio, incurrẽdi actus. Colu. Hosticis incursionibus vastatas fruges. Cæsar. 5. bell. Gall. Quo à Pirustis finitimam partem prouinciæ incursionibus vastari audiebat. Cice. pro Cecin. Impetum armati Antiochi, cæterorumq́ tela & incursus refugit.

Incuruesco, scis. incuruus fio. κυρτοῦμαι, κυρταίνω. krom worden) se courber & plier.) Cice. libro. 1. Tusc. Hic autem vbi habitamus, non intermittit cœlum nitescere arbores, frondescere, ramos baccarum vbertate incuruescere.

Incuruo, as. incuruum facio. κυρτόω, ἰβόω. krummen) courber.) Plin. lib. 16. cap. 42. Robur, olea, incuruantur, ceduntq́ ponderi. Cice. 2. de Finib. Incuruatum bacillum.

Incuruus, valde curuus. κυρτὸς, κυφὸς. krum) courbe) Teren. in Eun. Continuò accurrit ad me q̃ longè quidam incuruus, tremulus, labijs demissis.

Incus, cudis. pen. prod. fœmin. gen. instrumentũ in quo aliqd cudimus. ἄκμων. eyn ambos) een aenbeelt) vne enclume.) Plin. lib. 33. cap. 4. Fit & cura electrum argẽto addito: quod si quintam portionem excessit, incudibus nõ resistit. Cic. 1. de Nat. Deor. Ex quo efficiuntur hæ rerum formæ atque figuræ, quas vos effici posse sine follibus & incudibus nõ putatis. Et per translationem, Reddere versus incudibus. Horatius: Et male tornatos incudi reddere versus.

Incuso, sas. (μέμφομαι) beschuldigẽ) accuser.) penul. prod. vide in dictione Accuso.

Incutio, tis. pen. cor. cussi, cussum, ex in, & quatio, q in c, & a in u mutatis, vt cætera composita, concutio, discutio, excutio, percutio. ἐμφορέω, ἐμβάλλω, ἐντείνω, καταφέρω. inslaen) indryuẽ) frapper dedans.) Est aũt incutere, inijcere. Verg. lib. 1. Æneid. Incute vim ventis, submersasq́ obrue puppes. Incutere scipionem eburneũ in caput alterius, apud Liuium. 5. ab Vr. Incutere colaphum. Iuuenal. Saty. 9. Nos colaphum incutimus lambenti crustula seruo. Transfertur & ad inanimata, vt Incutere errorem. Cicero de Vniuers. Rursusq́ euersi errorem incutiant rationis expertibus. Incutere metum, terrorem hostibus, apud Liuium. A quo incussor, & iucussio. Et lapis incussus à Vergilio mola manualis.

Indago, gas. pen. prod. ἰχνεύω, τὰ ἀρκυστάσια περιβάλλω, περισχίζω, ἀνερευνάω, ἀνερευνάζω. erforschẽ. suchen) onderfoeckẽ, speurẽ) cercher) Cic. de Opt. gen. dicen. Aut reprehendet, q inusitatas vias indagemus, tritas relinquamus. Idem. 5. de Fin. Considerațio cognitio'ue rerum cœlestium, & earum quas à natura occultas & latentes indagare ratio potest, &c. Indagatio. Idem. 1. Off. Inest indagatio & inuẽtio veri, cuiusq́ virtutis munus est propriũ.

Indago, ginis. & indages, ginis. (θήραμα, τοῖχοι, περισταδὸς χιλμὸς, ἀρκυστάσιον, δίκ) eyn erforschung) een onderfoeckinge) cerchemẽt.) inquisitio, inuestigatio. Plin. lib. 49. cap. 7. In qua sententia fuisse Aristotelẽ video, & ea multis persuasisse doctrinæ indaginibus. Accipitur & pro plagarum seria cingentium saltus. Verg. 4. Æneid. Saltusq́ indagine cingunt. Lucan. in 6. Saltus, numerosaq́ tesqua, Et syluas, vastaq́ feras indagine claudit. Et per translationem. Tacitus lib. 13. Romæ testamenta & orbos velut eius indagine capi. id est, captatorem esse orborũ, ita vt nullus captiones eius euadat. de Seneca dictum.

Inde, (ἐκεῖθεν) von danen) van daer) de la.) aduerbium, id est, ex eo loco. Liu. lib. 5. Primo in Macedoniam venisse, inde in Siciliam quærentem sedes delatum. Aliquando dicitur non de loco, sed de rebus. Idem in Præf. Omnis te exempli documenta in illustri posita monumento intueri. inde tibi tuæq́ Reipub. quod imitère, capias. Aliquando ponitur pro deinde, ἔπειτα: vt apud eundẽ, Crimini maximè dabant in Numitoris agros ab his impetum fieri, inde eos collecta iuuenum manu, hostilem in modũ prædas agere. Hinc fiunt composita, deinde, exinde, perinde, & proinde, quæ habent accentum in ante penultima.

Indecor, ris. (ἀσχήμων, ἀκλεής) pen. prod. ab in & decor. Quanquam Verg. lib. 7. indecores, pen. corr. dixerit, Non erimus regno indecores. Vbi Seruius ait, Aut systole est, aut certè dicimus nominatiuũ non inueniri, vt in multis nominibus fit.

Indecorum, (ἀπρεπὲς) vnzierlich, hefslich) onghecieri, leelick) laide & dehonneste, messeante.) penult. prod. turpe, contrarium decoro. vt Indecora lasciuia ludere. Plin. libr. 18. cap. 35. Cicero. 1. Off. Et iusta omnia decora sunt: iniusta contra.

vt turpia. Sic indecorè, aduerbium, turpiter. Cic. 1 Off. Caueté ne quid indecorè effœminatéq; aut faciat, aut cogitet.

Indefensus, sine defensione. ἀναπολόγητος, ἔρημος. Liu. lib. 4. Suos increpans clara voce. Hic præbituri (inquit) vos telis hostium estis indefensi multi? id est, sine defensione, sine vindicta.

Indefinitũ dicimus, quod nullis rationibus circumscriptum est, ἀπερίγραπτον. Vnde Grammatici, indefinitè nomen esse positum affirmant, quando nec relatiuè, nec interrogatiuè positum est. Significat etiam obscurum & complexum. Gel. lib. 16. cap. 4. Indefinitus, inexplicabilisq; sermo fiet.

Indemnis, (ἀθῷος, ἀζήμιος) indemnatus. vide in dictione Damno.

Indeprecabilis, apud quẽ nõ valẽt preces, ἀπαραίτητος) Gell. Et pœna indeprecabilis subeũda esset.

Index, (μηνυτὴς, μηνύτρια) ein anzeyger) generis communis, pro eo vel ea, qui vel quę aliquid indicat, & accusat. Asconius scribit esse, qui facinoris, cuius ipse est conscius, latebras indicit impunitate proposita. Sallust. Pleriq; Crasso ex negotijs priuatis obnoxij conclamabãt indicem falsum esse. Mart. Indice nõ opus est nostris, aut indice libris. Inde indicium, μήνυτρον, γνώρισμα. detectio & accusatio alicuius criminis: Sall. Itaq; consulente Cicerone frequẽs senatus decreuit Tarquinij indicium falsum videri. Et index libri, σύλλαβος. Hoc alio nomine Indicina vocatur. Apul. Ob indicinæ præmium occupasse, domino tamen suo.

Index. masc. gener. accipitur pro digito prope pollicem, vel pro lapide quo auri vel argenti gradus cognoscitur. λιχανός

India, (ἰνδία) regio Orientalis, Asiæ terminus, quæ tam vasta perhibetur, vt eam tradant esse tertiam partem omnium terrarum. Pomponius scribit tantum spacium littoris occupare, quantum per sexaginta dies noctesq; velificantibus cursus est. Tradunt in ea fuisse quinque millia oppidorum. Ab Indo, ἰνδὸς, flumine sic appellata, in quẽ ab Occidentali plaga desinit, qui solus post Nilum crocodilos creat. Hæc à Meridiano mari incipiens, adusq; solis occasum porrigitur, & à Septentrionibus vsq; ad Curnusium montẽ prouenit. Gemmis abundat, capricanes & elephantos procreat. Arbores habet semper frondentes, tellus bis fruges in anno ad maturitatem perducit. Piper, calamum aromaticum, & cinnama ad nos mittit. Indi propè gentium soli nunquam emigrauere finibus suis. Illic binæ æstates, leues auræ, temperies cœli, vbertas soli, aquarũ abundãtia. quę omnia faciũt, vt maiora in India quàm in cæteris regionibus nascantur animalia. Ab India fiunt adiectiua, Indus, ἰνδῷος, & Indicus, ἰνδικός.

Indicatio, (τίμησις) æstimatio ac probatio alicuius rei siue appreciatio, quã vocãt. Plin. lib. 22. ca. 24. Mellis causas atq; differentias, nationesq;, & indicationem in apium ac deinde florum natura diximus. Plaut. in Persa: Tua merx est, tua indicatio.

Indicatiuus, a. um. dicitur id quo aliquid indicatur. δεικτικός, ἀποφαντικός. Vnde indicatiuꝰ modus est, quia eo indicamus, id est, ostendimꝰ, quid agatur.

Indicatura, æstimatio, (τίμησις) Plin. in Præfat. Hæc fiducia operis est, hæc indicatura.

Indicatus, tus. idem quod indicatura. Idem libr. 18. Eadem ex causa emi lyenem vituli, quanti indicatus sit, iubent.

Indicina, næ. pen. cor. vide Index.

Indicium. vide in dictione Index.

Indico, cas. are. pen. cor. significat manifesto, & palàm facio. (ἐκφέρω, δείκνυμι, κατηγορῶ) auzeygẽ) wysen, te kennẽ geuen) faire a scauoir, monstrer.) Plau. in Asin. Ego'ne hęc patiar, aut taceam? Emori me malim, quàm hæc eius vxori non indicem. Aliquando demonstro, ἐπισημαίνω. Lactan. lib. 7. Ipsa ergo virtutis perpetuitas indicat humanum animum, si virtutem cœperit, permanere: quia & virtus perpetua est, & solus humanus animus virtutem capit. Aliquando accuso, ἐνδείκνυμι. Vlpianus scribit, Indicasse reum, est detulisse, arguisse, accusasse, conuicisse. Sed hæ significationes in idem recidunt. Aliquando apprecio, æstimo, τιμάομαι, negotiationis verbum, & rebus venalibus accommodatũ, quod in mercibus distrahẽdis vsurpatur, quando ille cuius est merx precium facit rei, quam venundat. Plaut. in Mil. Venio ad macellum, prærogito pisces, indicãt caros. Apul. lib. 1. Et percontato precio, quod centum numis indicaret, aspernatus viginti denarios præstinaui. id est, æstimaret, & preciũ faceret. Hinc indicatio & indicatura. Aliquando indicare ponitur pro addicere, hoc est, rem emptam liberare. Cic lib. 3. Offic. Scæuola Publij filius, cum postulasset, vt sibi fundus cuius emptor esset, semel indicaretur.

Indico, cis. xi. ctum. pen. prod. multa significat. Nam est denunciare. παραγγέλλειν, ἐπαγγέλλειν. verkundigẽ) denoncer.) Quamuis inter se differãt, quòd maiorem vim habeat indicere, quàm denunciare. Nam denunciare, propriè est significare, & simpliter sumi potest: vt Ventus denunciat pluuiam: & Denuncio me tibi propediem affuturum. Cic. pro Planco: Denunciasti homo adulescẽs, quid de Republica sentires. Indicere verò, licet significet denunciare, non tamen propriè. quoniam dico aliud significat, quàm nuncio: & in aliud, quàm de. In enim iuncta verbo dico, maius incrementum demonstrat, & significat maximè, quãuis & significationẽ contrà nõ ommittat. Indico ergo maximè dico, hoc est, solenniter dicendo denuncio, vt si dicã, Bellũ tibi indico, nõ est sicut, Bellũ tibi denũcio, id est, bellum me tibi illaturũ significo: sed, Bellum me tibi iure illaturũ dico: aut, Bellũ tibi à me inferendum esse indico. Quod Cicer. lib. 1. Offic. apertè docuit, qui vtrunq; verbũ sic posuit: Ac belli quidẽ æquitas feciali populi Romani iure perscripta est. Ex quo intelligi potest, nullum bellum esse iustũ, nisi quod aut rebus repetitis geratur, aut denunciatum antè sit, & indictum. In his verbis duo genera belli gerendi fuisse significat. Primum rebus repetitis, quæ si negabantur reddi, & bellũ cum illis gestũ fuisset, iustũ habebatur. Alterũ honestius iustiusq; erat, eo quòd petitis rebꝰ, nisi red-

ditæ fuissent, bellum gerendum esse maturo decernebatur consilio. Tum ad fines hostiũ, denunciatis belli suscipiendi caussis, bellum indicebatur. Sed quo pacto indiceretur, Liu.lib.1. declarat his verbis: Quandocunq; pars maior, eorũ qui aderant, in eandem sententiã ibat, bellũ erat consensu fieri solitũ, vt fecialis hastam ferratam, aut sanguineam præustam ad fines eorũ ferret, & nõ minus tribus puberibus præsentibus diceret: Quod populi priscorum Latinorũ, hominesq; prisci Latini aduersus populũ Rom. Quiritũ fecerũt, deliquerunt, q; populus Rom. Quiritũ bellum cum priscis Latinis iussit esse, senatus'ue populi Romani Quiritum censuit, consensit, consciuit, vt bellum cum priscis Latinis fieret. Ob eam rem ego populusq; Romanus, populo priscorũ Latinorũ, hominibusq; priscis Latinis bellum indico, facioq;. Id vbi dixisset, hastã in fines eorũ emittebat. Hoc tũ modo ab Latinis repetitæ res, ac bellũ indictũ, moremq; eum posteri acceperũt. Potest tamen in significare contra, vt si dicã, Bellum indico voluptatibus, tunc contra voluptates bellum me gesturũ dico, hoc est, solenniter profiteor. Nec solum indicere pertinet ad bellum gerendum, sed etiam ad funus. Vnde Festus ait, Indictum funus, σύγκλητος κηδεία, ad quod per præconem euocabãtur. Suet. in Cæs. Funere indicto, rogus extructus est. Præterea ad concilium, tributum, spectaculum, & huiusmodi, quæ non nisi ritu solenni fieri consueuerunt, similiter sacerdotes festa ieiuniaq; populo indicere solent. Aliquando etiam est quasi præcipere, συγκαλέσαι. vt apud Liuium lib.1. Longè à domo patribus excitis, ipsum qui conciliũ indixerat, non adesse. Aliquando imponere, ἐπιτάττειν. Idem lib.4. Vnde enim eam pecuniã confici posse, nisi tributo populo indicto. Cic. in Ver. Act.5. Legem sibi indicunt innocentiæ, continentiæ, virtutum omnium, qui ab altero rationem vitæ reposcunt. Aliquando significare. Liu.lib.1. Indici deinde finitimis spectaculum iubet.

Indictio, spacium XV. annorum, quod indicebatur, vt tribus lustris tributa toto orbe Romanæ rei soluta essent. ἰνδικτιών. Σ.

Indictiuus, a.um. (σύγκλητος) quod indictum est, vt funus indictiuum. Et indictiuæ feriæ, quas consules vel prætores indicunt.

Indictum, (παραγγελθὲν) dicitur quod est solenniter promulgatum: vt Indictum bellum denunciatum dicitur. Indictum funus, denunciatæ exequiæ. Et indictum, ἄῤῥητον, non dictum. Teren. in Phorm. Quod dictum, indictum est. quod modo erat ratum, id irritum est. Et hoc modò non ab indico, sed à participio dictus, compositum esse censeo. Liu. lib.5. Itaq; quæ tum cecinerit, diuino spiritu instinctus, ea se nec vt indicta sint, reuocare posse. Sic etiam dicitur, Indicta caussa, ἄκριτος, id est, non dicta, & non defensa. Cic. Qu. Rabirio: Sed indicta causa, ἐρήμην, Ciuem Romanum capitis condemnari coëgit.

Indiculum, quasi indicium, (δειγμάτιον) Augustinus in quodam sermone: Ego vobis fratres hæc suggerendo, quasi indicula quædam directa obscura insinuare curaui.

Indidem, pen.cor. aduerbium, compositum ab inde & idem, quod est ex eodem loco. αὐτόθεν. Plau. Indidem vnde oritur, facito, vti faciat stultitiam sepelibilem. Apud Catonẽ ponitur pro idem mox.

Indies, significat quotidie, (καθ' ἡμέραν) alle daghe) tousiours.) sed propriè cũ incremento. Ideo plerunq; iungitur comparatiuo. Cic. Cum id malum serperet indies magis. Reperitur etiam sine comparatiuo, sed tamen cum verbo significante incrementum, Liu. Crescente indies multitudine.

Indifferens, tis. ge.om. quod nõ differt, ἀδιάφορον. Cic.3. de Fin. Itaq; id definimus, quod sit indifferens cum æstimatione mediocri. Quod enim illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit, vt indifferens dicerem. Indifferens, qui nõ discernit, nec est difficilis, aut morosus in re aliqua. Suet. in Iul. Cæsare: Nam circa victum C. Oppius adeò indifferentem docet, vt quondam ab hospite conditum oleum pro viridi appositum, aspernantibus cæteris solum etiam largius dicat appetisse.

Indifferentia, æ. similitudo, affinitas, conuenientia. Gel.lib.13.cap.3. Hoc ego scripsi de vtriusq; vocabuli indifferentia. Ibidem cap.21. Cuius sonitus quanta apud veteres indifferentia sit, notius est, quàm vt plura in id verba sumenda sint.

Indifferẽter, aduerbiũ, indiscriminatim. Indifferenter ferre, prorsusq; deq;. Suet. in Domit. Occisum eum, populus indifferenter, miles grauissimè tulit.

Indigena, penult.corr. dicitur inde genitus, nec aliunde proueniens. αὐτόχθων. einlendisch) ingeboren) ne & natif du pais.) Opponitur enim aduenæ, cum non sit aduentitius, sed vernaculus, proprius, & quasi peculiaris. Omnes habitatores aut indigenæ sunt, aut aduenæ, aut conuenæ. Aduenæ, de vno loco venientes: conuenæ, de diuersis. Liu.1. Bell. Pun. Nec maiores eorum indigenas, sed aduenas Italiæ cultores, &c. Plin.lib.14.ca.6. Dixisse hospiti de indigena vino.

Indigeo, ges. ere. (ἀπορέω, δέομαι) bedoruẽ, mangel haben) behoeuẽ, gebrec hebbẽ) auoir faulte.) pen. corr. vide in dictione Careo. Huius impersonale Plin.lib.10. posuit: Nunquam conspectis nisi cũ præsidio earũ indigetur. Ab indigẽs, ἐνδεής, ἐνδεῖ, fit indigentia, æ. ἔνδεια. inopia, egestas, penuria Cic. de Amic. Amare enim nihil aliud est, nisi eum ipsum diligere, quem ames, nulla indigentia, nulla vtilitate quæsita. Sic.4. Tuscul.

Indigestè, aduerbiũ significat inordinatè, & incompositè ἀδιακρίτως, ἀτάκτως) Gel. libro.20.cap.11. Quas breuiter, & indigestè, & incõditè, annotationib. tractationib. lectionibusq; variis feceramus.

Indigestio, (ἀπεψία) cũ cibus nõ digeritur. Indigestus, a.um. digesto, & ordinato contrarium. Plin. li.30.ca.15. Materia surda & indigesta simplicitas.

Indigetes, (δαίμονες) penult.cor. dii ex hominibus facti. Quo nomine dictus est Æneas, cum pugnãs cum Mezentio, nusquam apparuisset. alii indigetes dicunt esse deos tutelares, quorũ nomina vulgari non licet. Liu.8. Ab Vr. Lares dii Nouensiles,

dij Indigetes, diui quorum est potestas nostrorū hostiumq;, &c.

Indigitamenta, libri pontificales, qui & nomina deorum, & rationes ipsorū nominū continēt. Festus: Indigitamenta, incantamenta, vel indicia.

Indigito, tas. (ἀκκιπολοῦντίω) pen. cor. quasi indicito: ab indico, vel à digitis deducitur: & significat voco, nomino, & quasi per nomen ostendo. Macrobius: Nanq; virgines vestales ita Apollinē indigitant, Apollo medice, Apollo Pæan. Idem: Nam ita ab incolis indigitantur.

Indignor, (ἀγανακτέω, σχετλιάζω) & indignitas. vide supra in dictione Digno, as.

Indignus, non dignus, (ἀνάξιος) vnweerdig) onweerdich) indigne.) Teren. in Eun. Nam si ego digna contumelia hac sum maximè, at tu indignus qui faceres tamē. Interdum pro miserabili. Idem: Indignis cum egomet sim acceptus modis. Interdum pro magno, δεινός. vnde Ennius indignas turres dixit, id est, magnas.

Indigus, a. um. pen. cor. quod indiget, (ἐνδεής, ἄπορος) durfftig, mangelhaft) behoeftich) indigent, disetteux.) Plin. lib. 8. ca. 40. Stipendiorū indiga. Verg. Haud opis indiga nostræ. Lucr. lib. 1. Ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri. Indipisco, is. vsurpo, assequor, adipiscor, (περιποιοῦμαι) quod & indipiscor, eris. indeptus dicitur. Plau. in Aul. Neq; partem tibi ab eo cui sit indipisces, neq; furem excipiet. Gel. lib. 1. Sed enim Achæos Homerus pugnā indipisci ait, non fidicularum tibiarumq; concentu, verum consensu tacito nitibundus. Hinc indepto, tas. frequentatiuum. Varro: Nec partem aliquam indeptauit hæreditatis.

Indiscriminatim, indifferenter, & sine discrimine, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως) Varro De ling. Lat. Quibus nos in hoc libro perinde vt nihil intersit, vtamur indiscriminatim.

Indisertus, non eloquens, (ἄφραστος) Cic. 2. De Nat. Deor. Nam neq; indisertum Academicum pertimuissem, nec sine ista philosophia rhetorem quis eloquentem. Idem. 3. de Fin. Vt interpretes indiserti solent. Indisertè, aduer. sine aliqua eloquentia. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. Orationem meam collaudauit satis multis verbis, non me Hercule indisertè Seuerus Antistius.

Indiuiduū, quod nō potest separari, vel quod nō separatur. ἄτομον. Cic. 1. de Fin Ille atomos, quos appellat .i. corpora indiuidua. A philosophis definitur sic, Indiuiduū, quod de vno solo prædicat, vt Socrates de seipso. Indiuiduè. ἀδιαιρέτως aduerbiū.

Indo, dis. didi. ditum. impono. (ἐντίθημι) inleggen) mettre dedans.) Plautus in Capt. Pægnium vocitatus est, post vos indidistis Tindaro. Quandoque significat intus do, immitto. Idem in Cas. Dij me & te infelicitent, si ego in os meum vini guttam indidi. Interdum imprimo, ἐντυπόω. Idem in Asinar. Qui sæpe antè in nostras scapulas cicatrices indiderunt.

Indocilis, qui penitus doceri non potest, (δυσμαθής, ἀδίδακτος) vnlerhafftig) onleerachtich) indocile.) Seruius; Indocile est, quod penitus nō potest discere. Plin. lib. 10 cap. 45 E volucribus hirundines sunt indociles. Cic. 1. De Nat Deor. Dictum est omnino hac de re alio loco diligētius: sed quia nimis indociles quidam, tardiq; sunt, admonendi sæpius videntur.

Indoctus, qui nondum didicit, (ἀμαθής, ἀπαίδευτος) vngelărt) mal appris, indoct) Cic. 1. De Fin. Non admodum indoctus. Plaut in Trinum. Indoctus ꝗ doctè facis. Idem in Bacch. Ego longè anteeo stultitia, & moribus indoctis.

Indoctè, aduerb. ongeleerdelic) indoctemēt) Cic. 2 De Nat. Deor. Quæ qui videat, nō indoctè solum, verum etiam impiè faciat, si deos esse negat.

Indolentia, quasi nō dolor, cum nihil dolet. (ἀναλγησία) Lactan. lib. 3. Nam corporis bona, id est, incolumitas, indolentia & valetudo, non minus sunt mutis, quàm homini necessaria: ac nescio an etiam magis: quia homo & medelis & ministerijs subleuari potest, muta non possunt. Cice. 2. De Off. Vt qui rem expetendam vel voluptate vel indolentia metiuntur. Idem 3. Tusc. Minimè assentior ijs, qui istam nescio quam indolentiam magnopere laudant. Hæc etiam indoloria dicitur, vt Sidonius à Cicerone dictam præscribit.

Indoles, pen. corr. ab inolesco fit, per interpositionem d. Et in pueris quidem atq; adulescentibus est significatio quædam futuræ probitatis. (φύσις) art) den aert) nature) Cic. Vt enim adulescentibus bona indole præditis, (φύσιν εὖ ἔχουσι) sapientes senes delectantur. In viris verò signum est præstantis virtutis. Idem, Homines in quibus est virtutis indoles, commouentur. Vnde & pro præstantia seu generositate quadam virtutis atque animi ponitur. Liuius de Lauinia iam matre inquit, Tanta in ea virtutis indoles fuit. Lucanus, Indole si dignum Latia, si sanguine prisco Robur inest animis. Aliquando etiam in malum dicitur, vt apud Liuium de Annibale, Cum hac indole virtutū ac vitiorum sub Asdrubale meruit. Transfertur quoque ad muta, atq; inanimata. Idem, Sicut in frugibus peculiaribusq; non tantum semina ad seruandam indolem valent, quantum terræ proprietas cœliq; sub quo aluntur.

Indomabilis, indomitus, qui domari nō potest. (ἀδάμαστος.) Plautus in Cas. Ædepol, næ tu si esses equus, esses indomabilis.

Indomitus, pen. cor. qui domari nō potest, & mitescere. (ἀνάγωγος, ἀδάμαστος, ἄδμητος.) vngezămpt, wilt) ongetempt) fauuaige) Plaut. in Trin. Vt ego nunc adolescenti thesaurū indicem indomito, Pleno amoris ac lasciuiæ. Indomiti boues, apud Varronem 2. De re Rust. cap. 5. Indomitus iuuencus, Col. li. 6. cap. 2. Indomitæ animi cupiditates, Cic. 3 Verr. Indomita ingenia, Liu. 1. Bell. Pun. Aliquādo ponitur ꝓ magno. Verg. Nate qui indomitas cantus dolor excitat iras? Seruius.

Indormio, is, ire, pro cessare, & tardum esse. Cic. ad Qu. Frat. li. 2. Sic ego, qui in isto homine colendo tam indormiui diu, te me hercule sæpe excitante, cursu corrigam tarditatem tum equis, tum velis. Indormire causæ, est remissius & segnius tractare

negocium. Cic. 2. Philip. Edormi crapulã, inquam, & exhala: an faces admouẽdæ sunt, quę te excitent tantæ causæ indormientem?

Indotatus. a. um. non dotatus. arm) pouer) Terent. in Adelph. Primum indotata est: tum pręterea quę secunda ei dos erat, Periit. Indotata ars. Cic. 1. De Orat. Cuius artem cum & indotatam esse, atq; inscomitatam & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti, & ornasti.

Indubitatus. a. um. certus, & de quo dubitari nõ potest. (ἀναμφίλογος) gewis(s) seker) indubitable) Quintil. lib 9. cap. 4. In iis verò quę indubitata sunt, breuior. Plin. lib. 7. cap. 12. Indubitatum exemplũ Nicei nobilis poëtę Byzantii geniti. Indubitata spes, apud eundem lib. 31. cap. 3. Indubitabilis. le. idem significat. Quintil. lib. 4. cap. 5. Illo sequenti (si modo indubitabile sit) vtendum solo. Indubitanter, aduerbium certò. Plin. lib. 18. cap. 11. Quæ palma frugum indubitanter Italiam contingit.

Induciæ, pax in paucos dies: sic dictæ, quòd in diem dentur, vel quod in dies ocium præbeant. (ἀνακωχαί.) eyn anstal) een bestant) treues.) Cice. lib. 1. Off. Vt illi qui cum centum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabantur agros, quòd dierum essent pactæ, non noctium induciæ. Aurelius Opilius inducias dici existimabat, ab initu & introitu: quoniam tempore induciarũ hostes inter se vtrinq; vltro citroq; alteri ad alteros impune inire solẽt, & introire. Aliter Gellius, Græci ἐκεχειρίαν ab abstinendis manibus appellarunt. Nam per cessationem istam pugnæ pactitiã, non pugnatur, & manus cohibentur. Has Lycaon primus inuenit, fœdera Theseus.

Induco. cis. pen. prod. propriè introduco, (ἐνάγω, εἰσάγω.) hinein füren) inleiden) mettre dedans, faire entrer) Plautus, Induc eam in domum. Idem in Truc. Quis homo est, qui inducit pompam tantam? Quãdoq; est persuadere, illicere, decipere, inclinare. ἐπαίρειν. Lucil. Huius ego animum si induco, vt ab amore meretricis desistat. Idẽ, Miserum senem Sirenũ cantu inductum. Plaut. in Asin. Nunquam hodie induces, vt tibi credam hoc argẽtum ignoto. Quãdoq; abolere, cancellare. περιγράφειν, διαγράφειν, ἀναιρεῖν. Suet. in Cæs. Amplissimis verbis collaudatum in integrũ restituit, inducto priori decreto. Et alibi, Multa, inquit, & deleta, & inducta, & superscripta inerant. Verbũ id iuris est. Origo ea, quod inducto chartis atramento, velut tectorio, deleri quę scripta prius erãt, cõtigit. Quandoq; fingere. εἰσάγειν. Cice 3. Off. Hinc ille Gyges inducitur à Platone. Quãdoq; ingredi facere: vt, Vide quò me inducas. Quãdoq; imponere. ἐνδύειν, περιτιθέναι: vt, Soleæ ligneę pedibus inductæ sunt. Quandoq; infigere: vt, Ita induxi animum. ἐμβάλλομαι εἰς νοῦν.

Inductio, genus argumenti, ἐπαγωγή. Est enim oratio per quam fit à particularibus ad vniuersalia progressus. Vel, inductio est oratio quæ rebus non dubiis captat assensionem, eius rei quæ instituta est.

Indulco. cas. dulcem facio γλυκαίνω.

Indulcoro. ras. pen. prod. idem quod indulco, ἡδύνω.

Indulgeo. ges. indulsi. indulsum, & indultum. secundum Priscianum, significat obsequor, consentio, inseruio, & facile concedo. κατοχαρίζομαι, ἐπιτρέπω, ἐφίημι, συγχωρέω, χαρίζομαι. verhengen, nachlassen, pflegen) toegeuen, gade slaen) donner abbandon, auoir esgard) Cic. in Lælio, Sed obsequium multò molestius, quòd peccatis indulgens: id est, consentiens, præcipitem amicum ferri finit. Idem Tyro. Indulge valetudini tuæ. id est, mollitèr vaca, & quod lingua vernacula dicimus, far carecciæ. Terẽt. in Heaut. Nimium illi indulges. Vnde fit indulgentia, mollis permissio. φιλοστοργία, ἐνδοσις, quæ seueritati opponitur. Quintil. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, neruos omnes & mentis, & corporis frangit. Cic. lib. 3. Off. Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem, idem seuerus in filium. id est, clemens ac facilis. Et indulgentia, clementia. Statius, Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ. Indulgentissimi imperatores dicti, quòd sint benefici, propensiq; ad gratificandum. Item indulgere, est delicate intẽdere, & spacium maius dare. Verg. Indulge hospitio, causasq; innecte morandi. Idem, Sin tumulis acclive solum collesq; supini Indulge ordinibus. Item augere. Lucil. lib. 3. Tu qui iram indulges nimis, manus abstinere à muliere melius est.

Indulgitas, pro indulgentia, συγχώρησις. Sisennius, Bassus assidua indulgitate victus.

Indumentum, (ἔνδυμα) eyn kleyd) vestement) vestimentum: ab induo. Gell. lib. 16. ca. 19. Arionem, cum fidibus, & indumẽtis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Cice. De Nat. Deor. Quod cum facere vultis, indumenta tamen corripitis.

Inducula. æ. Plaut. in Epid. Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam?

Induo, is, dui. dutum. (ἐνδυσάζω, ἐνδύω, ὁμαι, περιβάλλω, ὁμαι. anthũn, bekleyden) aendoen, cleeden) vestir) ex in, & duo. duis. cuius origo à Græco δύω, quod ingredior significat, trahitur. Veteres dixerunt pro dare Duo. duis. & dio. dis. Plaut. in Cas. Mea præda est illa: proinde tute in laqueum ne duas. De verbo autem dio Terent. in Phorm. Dii tibi omnes quod dignum est diunt. Construitur autem variis modis. Nam quandoq; habet duos accusatiuos, sed in passiua tantum significatione, & hoc apud poëtas, & historicos, nõ apud oratores, quos imitandos in primis censeo. Verg. lib. 2. Deinde comantem Androgei galeam, clypeiq; insigne decorum Induitur. Curti9, Iamq; nox apparebat, cum thoracem indutus procedit ad milites. Aliquando vno tantũ accusatiuo construitur, & tunc idem est quod assumo. Quintil. lib. 6. Orbum agimus, & naufragum, & periclitantem: quorum induere personas quid attinet, nisi affectus assumimus? Vbi verò difficile, facile declarauit. Sic Curtius, Loricam tamen, quam raro induebat, amicis orantibus sumpsit. Cicero libr. 3. Offic. Deponit enim personam amici, cum induit iudicis. Hic ex contrario deponit, induit significare ostendit. Suetonius in Nerone, Nullam bis induit. Aliquando postulat, vt id quo quis induitur, in accusatiuo pona

In

natur, & is qui induitur in datiuo: significatq; impono, immitto, assumo. Plaut. in Cass. Ocyssimus sum omnium, qui viuunt: Loricam induam mihi, optimum esse arbitror. Cicero lib. 2. De Finib. Ex eius spoliis sibi & torquem & cognomen induit. Plin. lib. 33. Pessimum vitæ scelus fecit, qui anulū primus induit digitis. Sueton. in Aug. Si mane sibi calceus perperam, ac sinister pro dextro induceretur. Per translationem ad animum dixit Liu. lib. 3. Adeoq; nouum sibi ingenium induerat, vt plebecula repētè, omnisq; auræ popularis captator euaderet. Aliquando vltra naturalem accusatiuum habet alium accusatiuū cum in, & tunc pro cōuerto, siue transformo sumitur. Verg. lib. 1. Georg. Contemplator item cum se nux plurima syluis Induet in florem. Cic. de Diuinat. loquens de anhelitibus terræ, Cum autem, inquit, se in nubem induerint. Similiter cum huiusmodi accusatiuo significat insicio, seu immitto. Cic. in Horten. Et vt docuit Antiochus in idipsum se induit, quod timebat. Gell. Æsopus ille è Phrygia fabulator, res salubriter ac prospicienter animaduersas, in mentes animosq; hominum cum audiendi quadam illecebra induit. Deniq; cum pro vestio capitur, vltra accusatiuum construitur cum ablatiuo sine ꝓpositione eius rei, qua quis induitur. Curtius, Deposita veste, quam habebat, Arabica induitur. Cice. libr. 4. ad Heren. Palla inaurata indutus. Quandoq; etiam in hac constructione pro illino sumitur. Plaut. in Most. Id eis vitium nocet, atq; etiā nunc satis boni sunt, si sunt induti pice. Colu. ad vites transtulit ꝓ onero, cum dixit, Nā ita se induunt vuis, vt nequeant capere maturitatem. Sumitur etiam ꝓ ferio cum ablatiuo instrumentali. Cæs. lib. 7. Quin ordines coniuncti inter se atq; impliciti, quo qui intrauerant, se ipsi acutissimis vallis induebant: hos Cippos appellant. Et iterum, Aut se stimulis inopinantes induebāt, aut in scrobes delati transfodiebant.

Induperatorem, pro imperatorem poetæ vsurparunt. Iuuenal. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem.

Induro, as, are, durum facere. verherten) endurcir.) Plin. lib. 8. ca. 51. Tunc inter se dimicant, indurantes attritu arborum costas, lutoq; se tergorantes. Idem lib. 15. cap. 17. Punica aqua marina feruente indurari oportet.

Indureo, es, siue induresco, is. durum fieri. hert worden.) S'endurcir.) Columel. lib. 2. cap. 21. Antequam ex toto grana indurescant. Quintil. lib. 1. cap. 4. Frangas citius, quàm corrigas, quæ in prauum indurauerunt.

Indus, (Ἰνδὸς) fluuius, à quo India nominata est: quem in iugo Caucasi montis, quod vocatur Paropamissus, aduersus Solis ortum effusum aiunt, in seq; X I X amnes recipere: de quo Arrianus De gestis Alexandri libr. 5.

Indusiarii, dicuntur qui conficiunt indusia. Plau. in Aul. Patagiarii, indusiarii, flammearii, violarii.

Indusium, (χιτωνίσκος) eyn hembd) vne chemise) genus vestis, quasi intusium, quod mox supra subuculam sumebatur: sicut pallium & palla vocata sunt, quæ foris supra indusiū. A quo indusiatus, dicitur qui huiusmodi veste est indutus. Plaut. Indusiatā, protagiatam, caltulam, & crocotulam. Varro intusium dicit, cum ait, Vnum quod foris, à palàm palla: alterum quod intus, à quo intusium.

Industria, est ingenium seu ars, qua aliquid struere sumus idonei: quamuis pro ingenii siue artis exercitatione quandoq; sumatur. (φιλοπονία.) fleiss, geschickligkeyt) neerstichz, geschicthz) diligence, habilite.) Vtrunq; cōplexus est Cicero, cum inquit, Vt industria nostra tuæ morē geramus voluntati. Idem. 5. Verr. In quo meam industriā ac diligentiā spectari volo. De industria aliquid facere, hoc est, dedita opera. Teren. in An. Paulū interesse censes, ex animo omnia Vt fert natura facias, an de industria? Cice. 1. Off. At ille quidem iniuriæ, quæ nocendi causa de industria inferuntur, sæpe à metu proficiscuntur. Ex industria, idem Quintil. lib. 1. cap. 9. Mastrugam, quod Sardum est, illudens Cicero ex industria dixit.

Industrius, (δραστὴς, φιλοπόνος) & antiquè Indostrius. vide Ignauia. Ab industrius fit aduerbiū industriè. Colum. Higinius veterū Authorū placita secretis dispersa monumentis industriè collegit.

Induuiæ, ab induendo, (ἐνδύματα) indumenta quibus quis induitur: sicut exuuiæ ab exuendo.

Inebrio, as, are. druncken machen) enyvrer.) Plin. lib. 12. cap. 22. Palma quæ vocatur adipsos, vescentes inebriat. Idem lib. 17. cap. 26. Quoniam ebriantis radicibus nocent.

Inebræ aues, quæ in auguriis aliquid fieri prohibēt. & prorsus omnia membra appellantur, quæ tardant, vel morantur agentem. Festus.

Inebrior, aris (μεθύσκομαι) vide in Ebrius.

Inedia, æ. fames & tempus, quo quis ab edendo abstinuit. honger) fain.) Cic. 5. de Fin. Vigiliis & inedia necatus. Plin. lib. 11. cap. 54. Homini non ante diem septimum letalis inedia.

Ineffabilis, le. quod effari non possis, aut exprimere. vnausssprechlich) onwtsprekelick.) Plin. lib. 28. cap. 2. Non est facile dictu, externa verba atq; ineffabilia derogent fidem validius, an Latina moþinata, &c. Idem in Præfatione libri. 1. Populorum eius, oppidorumq; nomina vel maximè sunt ineffabilia.

Inefficax, cis. omnis gen. onerachtich) Plin. lib. 27. cap. 12. Inefficacius quàm superiora. Idem lib. 34. cap. 11. Fit & ex candido ære squama Cypria longe inefficacior.

Ineffigiatus, ta. tum. informe, quod non est factum ad aliquā effigiem. (ἀνεικόνιστος) Gell. lib. 27. ca. 10. Nanq; vt illa bestia fœtū ederet ineffigiatū informemq;, lambendoq; id posteà quod ita edidisset, conformaret, & fingeret.

Inelaboratus, a. um. quod artificio non satis excultum est, vitio datur. Quintil. lib. 4. cap. 1. Nec tamen deducta semper atq; circumlita, sed sæpe simplici atq; inelaboratæ similis, nec verbis vultuq; nimia promittens, &c.

Inelegans, tis. elegāti contrariū. Pli. lib. 27. cap. 10. Carmen dicatū Veneri non inelegās. Cic. De clar. Orat.

Orat. Ineratq; & ingenium satis acre, & orationis non inelegans copia. Ineleganter aduerbiũ. Cic. 2. de Finib. Primum diuisit ineleganter. duo enim genera quæ erant, fecit tria.

Ineluctabilis. le. quod vitari non potest, hoc est, domari, & lucta euinci. Vergil. 8. Æn. Me pulsum patria pelagiq; extrema sequentem, Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum, His posuere locis. id est, insuperabilis vis fati. Idem 2. Aeneidos, Venit summa dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ.

Inemptus. a. um. non emptum. Mart. libr. 1. Saltus aprum, campus leporem tibi mittit inemptũ. Col. lib. 11. cap. 3. Vt & quotidiani victus sui leuet sumptum, & aduenięti domino præbeat, quod ait poëta, inemptas ruris dapes.

Inenarrabilis. le. admirabile, & quod enarrari nõ potest. Plin. lib. 8. ca. 7. Sed Pompeiã amissa fugæ spe misericordiam vulgi inenarrabili habitu quærentes supplicauere. Inenarrabilis subtilitas. Plin. li. 21 ca. 1. & lib. 10. ca. 2. Inenarratus. a. um. Gell. lib. 12. ca. 6. Quod inenarratum relinquamus.

Inenodabilis. le. Cic. de Fato, Nec cum hæc ita sint, est causa, cur Epicurus pertimescat fatũ, & ab atomis petat præsidium, easq; de via deducat, & vno tempore suscipiat res duas inenodabiles.

Ineo. is. ire. ingredi, (εἰσέρχομαι) eingehen) ingaen) entrer dedans) Plaut. in Cas. Si tu iubes, inibitur tecum. id est, ingrediar tecum. Idẽ, Videbo id prius, quàm ineam domum. Cice. pro Corn. Balbo, Ne quis castra imperatoris iniret. Plautus, Inijt te vnquam febris? id est, nunquam ne te corripuit febris? Inire bellũ, incipere & aggredi. ἐνίσταμαι. Sallust. Quapropter vos moneo, vt forti atq; parato animo sitis, & prælium cum inibitis, memineritis vos diuitias, decus, gloriam, præterea libertatem & patriam in dextris vestris portare. Inire certamen. Cic. 4. de Finib. Inire beneficium, id est, comparare. Terent. in And. Imò etiam quàm maximè abs te postulo Chreme, Vt beneficium verbis initum dudum, nunc re comprobes. Inire consilium, pro capere consilium. Cice. ad Brutum, Consilia inire cœpi Brutina planè. Cęsar, Vnà cum Ambiorige consilium inierat. Inire causam & rationem alicuius rei. hoc est, probare, & æstimare rem aliquam vel enumerare, aut verbis consequi, quod magis probatur. Liu. lib. 4. Bell. Maced. Atq; ego nonnullarum cupiditatum ne causam quidem aut rationem inire possum. Inire consulatum, ingredi dignitatem consulatoriam. Cæsar, Qua ex die consulatum inijt Lentulus. Inire cubile alicuius, pro cum vxore eius concumbere. Cice. de Arusp. Resp. Cum vxorem sororemq; non discernis, cum quod ineas cubile non sentis. Inire gratiam, demereri beneuolentiam, (καταθέσθαι χάριν.) Terent. in Adelph. Ego lepidus ineo gratiam. Plaut. in Asin. Bene hercle facitis, & à me initis gratiam. Cice. ad Att. Quod ille si faciat, iam cum bonis omnibus summam ineat gratiam. Inire nexum, pro vinciri, deuinciri, illigari, & detineri. Liu. 7. ab Vrb. Nam etsi vnciario fœnore facto leuata vsura erat, sorte ipsa obruebantur inopes, nexumq; inibant. id est, vinciebantur, & astringebantur. Inire rationem, pro viam ac modum aliquid agendi quærere. Teren. in Heaut. Quid agam? aut quid comminiscar? ratio de integro ineunda est mihi. Inire pro coire, siue concumbere. ἐμβατεύειν, βινεῖν. Plin. lib. 8. cap. 44. Arcentq; vtrunq; genus ab altero narrant, nisi infantia eius generis, quæ ineant lacte hausto. Idem, Sed asini qui equas ineant, optimi legendi sunt.

Inito. as. are. frequentatiuum. vide suo loco. Initus. us. nomen: coitum significat. Plin. lib. 8. cap. 42. de equis. Nec tamen quindecim initus eiusdem anni valet tolerare. Ibidem cap. 44. Et quæ non primo initu generare cœperit. Sic lib. 10. cap. 63.

Ineptio. is. iui. itum. (ὑθλεῖν, ψυχρολογεῖν) narren, vngeschickt sein) gecken) resuer, bauer.) ineptias facio, aut dico, quod neq; loco, neq; tempori, neque rebus, neq; personis conuenit. Terent. in Phorm. Non agam, imò non desinam, Donec perfecero hoc. P. Ineptis. Idem in Adelp. Hanc te æquum est ducere: & te operam, vt fiat dare. M. Me ducere autem? D. te. M. me? D. te inquàm. M. Ineptis. Lactant. Opific. Vereor ne huiusmodi portenta & ridicula refutare non minus ineptum esse videatur. Sed libet ineptire, quoniam cum inepto agimus, ne se ille nimis argutum putet.

Ineptus, ex in & aptus, (ἀπίθανος, ἀφιλόκαλος, ἀπειρόκαλος, ἀλλόκοτος, ἰκμαλής, σκαιός.) vngheschickt) Cic. lib. 2. De Orat. Ineptus nomen habere videtur, quòd non sit aptus: idq; sermonis nostri consuetudine perlatè patet. Nam qui aut tempus quid postulet, nõ videt. aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum quibuscum est vel dignitatis, vel commodi rationem non habet, aut deniq; in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus dicitur. A quo Ineptia, Ineptitudo, (ἀπειροκαλία.) Ineptulus. Terent. in Phor. Vt ad pauca redeam, ac mittam illius ineptias. Cic. 1. Tusc. Ineptiæ penè aniles. Ineptè, aduerbium: minus aptè, & imprudenter. Plaut. in Mostel. Interdum ineptè stultus es. Cic. 1. Tusc. Nam etsi non sus Mineruã, vt aiunt, tamen ineptè quisquis Mineruam docet.

Inermis, (ἄνοπλος) ongewapent, weerloos) inerme) modo qui armatus nõ est, modò qui supplex erat: quod ex historia tractum est, quia qui se dedunt, inermes supplicant. Cic. pro Cecin. Arma esse suis nominibus, alia ad tegendum, alia ad nocendum: quæ qui non habuerint, eos inermes fuisse vinces. Liu. 2. ab Vr. Ad hæc Albana pubes inermis ab armatis septa, &c. Et per translationem. Cic. 1. De Finib. Iam in altera philosophiæ parte, quæ est quærendi & differendi, quæ λογικὴ dicitur, iste vester planè, vt mihi quidem videtur, inermis ac nudus. Inermus. a. um. idem. Gel. lib. 17. ca. 2. ex Qu. Claudij Annal. lib. 1. Arma plerique obijciunt, atq; inermi inlatebrant sese. Sallu. In Iug. Neq; quenquam decere, qui manus armauerat, ab inermis pedibus auxilium petere.

Inerrantes, (ἀπλανεῖς) non errantes. Lactant. lib. 2. Stellarum vel inerrantium, vel vagarum dispares cursus, orbis ille dum vertitur, exhiberet. Cice. 2. De Nat. Deor. Nec verò eæ stellæ, quæ inerrantes

vo

vocantur,non significant eandē mentem atque prudentiam,quarum est quotidiana,conueniens,constansque conuersio.

Iners,significat eum,qui sine arte est, (ἄτεχνος,ἄβλ/μος, ἀπράγμων.) vnwissend) ongeleert) indoct,rude) Cic.li.3.de Finib.Sed lustremus animo has maximas artes, quibus qui carebant,inertes à maioribus nominabantur. Quandoque etiam iners capitur pro ocioso & ignauo, qui nihil artis operatur,vel quasi nesciat operari.faul) traech,luy) paresseux) Cic.4.Verr.At homo inertior,ignauior, magis vir inter mulieres , quàm impura inter viros muliercula,&c. Plin.lib.9.ca.6.Illæ ad flexum immobiles, ad repugnandum inertes, & pondere suo oneratę.Verg.lib.4.Georg.In medium seu stabit iners,seu profluet humor.Donatus in Adelph. Intelligamus aliter dici non inertem Socratem,aliter nō inertem seruum. Ab iners fit diminutiuum Inertulus.Inertia,(ἀπραγμοσύνη,ἀβλυμία) inertis vitium, quæ sic sumi potest in sua significatione, vt de inerte dictum est,licet propriè sit artis ignoratio . Colu.in Præfat.lib.2.Non ergo fatigatione, quemadmodum plurimi crediderūt, nec senio,sed nostra scilicet inertia min⁹ benigne nobis arua respondent.Cic.lib.1.ad Qu.Frat.Duo illa relinquamus inertiæ nostræ.

Inerticula,genus vitis apud Colu.lib.3.cap.2.Boni vini,& innoxiæ etiam nomē habet,quod iners habetur in tentandis neruis, quamuis in gustu nō sit habilis.Sola etiam temulentiam nō facit,vnde rectius sobria dici deberet.

Inesco.as,(δελεάζω) vide in dictione Obesco.

Ineuitabilis,& hoc le.quod vitari non potest.(ἄφυκτος.) Plin.in Paneg.Magnum & ineuitabile, ac toties cuique experiendum malum.

Inexercitatus,a.um,(ἀγύμναστος) vngeübt) ongeoeffent) exercitato contrarium.Cic.De Senect.Qui bus qui splendide vsi sunt, hi mihi videntur fabulam ætatis peregisse, nec tanquam inexercitati histriones in extremo actu corruisse.Cic.2.Tus.Inexercitatū militem.Inexercitus,idem.Cic.5.Tusc. Asclepiadem ferunt non ignobilem,nec inexercitum philosophum,&c.

Inexhaustus. a. um. nunquam desinens , siue quod expleri non potest,& exhauriri.ἀνεξάντλητος.ongrundlijck) Cic.3.De Legibus:Erat enim, vt scis, in eo inexhausta auiditas legendi : nec satiari poterat.Inexhausta metalla,quæ exhauriri non possunt præ abundantia . Vergil.3.Aeneid.Est Ilua trecentos Insula,inexhaustis Chalybum generosa metallis.

Inexpertus,vide Experior.

Inexpiabilis.le quod expiari non potest.Cic.1.Tus. Tum è pontificio iure & ceremonijs sepulchrorū intelligi licet , quas maximis ingenijs præditi nec tanta cura coluissent, nec violatas tam inexpiabili religione sanxissent.Liu.3.Bell.Maced.Vt inexpiabile bellum aduersus se vnum maneret.

Inexplanatus.a. um. vt inexplanata lingua. hoc est, impedita,neque agilis, neque etiam complanata, vt apertè proferre possit.Plin.lib.11.cap.37.Metellū pontificem adeò inexplanatæ fuisse accepimus, vt multis mensibus tortus credatur, cum meditatur in dedicanda æde opiferæ dicere Cereris . De linguis loquitur animalium.

Inexplebilis.le.quod expleri non potest.vnerfullig) onuersadelijck) insatiable) Cic.5.Tusc.Quid verò illum quem libidinibus inflammatū & furētem videmus,corām rabidè appetentem cum inexplebili cupiditate.Plin.lib.3.cap.47.Huc omnia inexplebile animal congerit.

Inexplicabilis.le.quod explicari nō potest. Plin.lib. 23.ca.2. De generibus singulis dicere, immensum & explicabile est. Inexplicabiles fraudes. Cicer.1. Tus.Plin.lib.5.cap.5.Ad Garamantas iter inexplicabile adhuc fuit.

Inexplicitus.a.um.intricatus,inuolut⁹,obscurus,& qui facile explicari non potest. Mart.lib.9.Democritos,Zenonas,inexplicitosque Platonas.

Inexploratus.a.um.explorato contrariū.Liu.lib.6. Bell. Pun.Non altitudo mœnium,nō inexplorata stagni vada , non castellum in alto tumulo situm, &c.Plin.lib.35.cap.6.Apportatur & Indicū ex India,inexploratæ adhuc inuentionis mihi.

Inexpugnabilis.le.quod expugnari non potest.vns erwindlich) onuerwinlijck) inuincible.) Liu.2.ab Vrbe,Ibi alto & munito loco arcem inexpugnabilem fore.

Inexploratè,siue inexploratō, aduerbium,significat sine exploratione & inquisitione . (ἀκατασκέπτως, ἀνεξετάστως) Liu.lib.6.Inexploratò pabulatum cohortes misere.Gel.lib.5.cap.19.Sed arrogationes non temere,nec inexploratè committuntur.

Inexputabile,quod numerari non potest.(ἀναρίθμητον.) Colu.li.10.Nā inexputabilis erat numerus.

Inextricabilis, insolubilis,quod extricari nō potest: seu,vnde quis extricare se non potest.(ἀδιάλυτος, ἄφυκτος.)Verg.Hic labor ille domus & inextricabilis error. Plin.lib.36.cap.13.Inque basi quadrata intus labyrinthum inextricabilem. Inextricabilia vitia,Idem lib.20.cap.21.

Inexuperabilis,le.quod superari non potest: vt,Inexuperabilis vis fati,Liu.8.ab Vrb. Idē.5.ab Vrb. Alpes inde oppositæ erant,quas inexuperabiles visas haud equidē miror , nulla dum via superatos. Sic Plin.lib.12.cap.1.

Infabrè,(ἀκόμψως,ἀτέχνως) pen.prod.aduerbium, significat fœdè: sicut affabrè,pulchrè . Liu 6.Belli Maced.Aureos torques M.C C C C X X.ad hęc auri pondo C C X L V.argenti infecti factique in Gallicis vasis nō infabrè suo more factis,duo millia C C C X L.pondo,&c.

Infacetus,a.um.Plaut.in Truc.Quid tam infacetus Lemno aduenies? Non infacetus homo,Cic.Off. Non infaceto lepôre,Plin.lib.37.cap.1.Infacetum mendacium,Cic.pro Cæl.

Infacundia,æ.Gell.lib.11.cap.16.Tui erroris culpā esse intelligo in mea scilicet infacundia.id est,imperitia dicendi. Infacundus,inelegans,nulla dicē di facultate præditus. Liuius.4.ab Vrbe,Et Trib. pleb. vir acer,nec infacundus, nactus inter aduersarios,&c.

Infamia, æ. nota, macula, probrũ, nota turpitudinis. (ἀτιμία, δυσφημία.) eyn schand) diffame.) Teren. in And. Tum id clàm cauit, ne vnquã infamiæ Ea res sibi esset, vt virũ fortẽ decet. Cic. 5. Verr. Nihil ad tuas aures de tua infamia peruenisse.

Infamis, me. pen. prod. quod habet malam famam. (ἄτιμος.) Cic. 6. Verr. Quo in oppido multas fami lias totas in perpetuum infames tuis stupris flagi tijsq; fecisti. Terent. in Heaut. Ea causa magis Pa tiar Clitipho flagitijs tuis me infamem fieri. Infa mis dictus est ab antiquis, digitus medius propter ignauiam: quoniam indigere videatur aliorũ de fensione. Persius, Infami digito lustralibus antè sa liuis Expiat. Iuuen. Mediumq; ostenderet vnguẽ. Nam olim qui medio tanquam per indicem mon strabatur, arguebatur infamiæ.

Infamo, as, are. pe. prod. infamia afficio, ignominiã vel notã inuro, (ἀτιμάζω, ἀτιμόω.) verleumbdẽ) die fame verbreyden) diffamer.) Quintil. Dein de cum se iactaret eodem modo dicere, Senecam infamauit. Liu. 10. Belli Mace. Infamandæ rei cau sa ianuam obserari iubet. Infamari agrum, deuas stare. Colu. lib. 1. cap. 7. Ita fit, vt & actor, & famis lia peccent, & ager sæpius infametur.

Infandum, à fando sumitur, quod vix fari quis pos sit. (ἄφατον.) Verg. Infandum Regina iubes reno uare dolorem. Ponitur nonnunquam pro inter iectione. Idem lib. 1. Georg. Infandum, sistunt am nes, terræq; dehiscunt.

Infans, substãtiuum, dicitur puer, qui nondum fari cœpit. (νήπιος, βρέφος) vnmundich, vnredig) on sprekendẽ) enfant.) Cic. 3. Verr. Iste infanti pupil læ fortunas patrias ademit. Quod etiam de bru tis & auibus dicitur. Plin. Quadrupedes infantes suos cognoscunt. Idem, Vespertilio volucrum so la lacte nutrit: vbera admouens, geminos volutat amplexa infantes. Adiectiuũ verò capitur quasi ꝑ paruo. Idẽ lib. 22. cap. 22. de boleto, Nec tunicæ mi nor gratia in cibo infantis boleti. id est, parui & nondum adulti. Interdũ dicitur infans, non facun dus. Cic. in Bruto, Ipsum Scipionẽ accepimus nõ infantem fuisse. Per translationem sumitur pro stulto & quasi loqui nesciẽte. Ex quo infantior & infantissimus, id est, stultior & stultissimus.

Infantia, tię, (νηπιότης) ionchз, kinderachticheз) en fance) ætas infantilis, & quãdoq; stultitia dicitur. Plin. li. 9. ca. 8. Atq; etiã gestans fœtus in infantia.

Infantaria, riæ. pro puerpera. Mart. libr. 4. Et quod mireris, magis infantaria non est.

Infantile, (νηπιαχῶδες) adiect. quod est infantis.

Infarcio. cis. impleo, (ἐμπλάττω.) fullen) remplir.) Plin. lib. 35. Quid? nõ in Africa, Hispaniaq; ex ter ra parietes, quos appellant fornaceos (quoniã for nacum modo circundari vtrinque duabus tabulis infarciuntur verius, quàm instituuntur) æuis du rant incorrupti imbribus, ventis, ignibus, omniq; cæmento firmiores? Colum. lib. 12. cap. 53. Et ma ximè in eas partes, quibus ossa relicta sunt, largũ salem infarcito. Infarcire verba, inculcare & sine ordine inserere. Cicer. in Orat. Quæ vitia qui fu gerit, vt neq; verbũ ita traijciat, vt id de industria factum intelligatur: neq; infarciens verba, quasi rimas expleat, &c.

Infatigabilis, qui non defatigatur. vt Infatigabilis cursus, Plin. lib. 18. cap. 19.

Infatuo, as. are. (ἐκμωραίνω) bethören) sot maken) faire deuenir fol) fatuum, sine sale (id est, sapiẽtia) facio. Fit enim à fatuus, vbi in, vel auget, vel su perflua est. Hierony. ad Rust. Quid Solomone sa pientius? attamen amoribus fœminarum infatua tur. Infatuatæq; mulieres dictæ sunt, quę Faunorum ludibrijs attinguntur. Et similiter infatuati viri, quos nunc vulg⁹ spiritu plenos nominat: quidam etiam dæmoniacos. Cic. pro L. Flac. Neminem qui dem adeò infatuare potuit, vt ei numũ vllum cres deret. Idem. 3. Philip. Vt hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica.

Infectores, qui alienum colorem in lanam conficis unt. (βαφεῖς, δευσοποιοί.) Plinius libro. 20. cap. 7. Quarto infectores lanarum vtuntur, quod gla strum vocant. Plautus, Incedunt infectores, croco tarij, offectores. Offectores sunt, qui proprio co lori nouum inficiunt.

Infectus, ab inficio, idem est quod intinctus, macula tus, venenatus. (βεβαμμένος, δυσφαρμένος.) Plis nius libr. 11. cap. 37. Mulieribus etiam palpebræ infectæ quodammodo, tanta est decoris affecta tio, vt tingantur oculi quoq;. Sueton. in Caligula. Inuenta & arca ingens variorum venenorum ple na, auibus mox à Claudio demersis, infecta maria traduntur, non fine piscium exitio. Seneca, Diu in istis vitijs iacuimus, elui difficile est: non enim in quinati sumus, sed infecti. Cic. lib. 5. Tusc. Sed nos vmbris, delicijs, otio, languore, desidia animum in fecimus. id est, polluimus, corrupimus. Cum au tem significat non factus, componitur ex in & fa ctus: vt infectum argentum, ἄργυρος ἀργός, ἀνίρ γαστος. Infecta pace. Infecto negocio, ἀπράκτως. Plaut. in Capt. Quòd male feci, crucior modo, si infecti fieri posset, ἀγένητον. Idem in Amph. Ea quę sunt facta, infecta esse acclamitat. Terẽ. in Eu. Infe cta pace, vltro ad eam venies, indicans Te amare, & ferre nõ posse. Liu. 4. Bel. Maced. Argenti infe cti tulit in ærarium quatuordecim millia pondo septingenta triginta duo, & signati bigatorum XVII. millia viginti tria. Infecti, id est, non signa ti, nec cælati.

Infectus. tus. accipitur ꝑ tinctura. (βαφή) Plin. lib. 8. De reliquarum infectu suo loco dicemus.

Infensus, (ἐχθρός) hessig, erzurnet) gram, viant) cour rouce.) qui ira in alium elatus est, & odium gerit. ab infero. Terent. in And. Me infensus seruat, ne quam faciam in nuptijs fallaciam. Sueto. in Vitel. Nullis tamen infensior, quàm vernaculis. Cice. 1. Verr. Iam nunc timeo quidnam pro offensione ho minum, qui illi inimici, infensiq; sunt, & expecta tione omnium, & magnitudine rerum dignũ elo qui possim.

Inferiæ, (χοαί, ἐναγίσματα) sacrificia, q̃ inferis soluun tur: & χέομαι, inferias facio. Verg. Viuẽtes rapit ins ferias, quos immolet vmbris. Cice. De Nat. Deor. Tertius est ex Idæis dactylis, cui inferias afferunt.

Infernalis, & hoc le. (καταχθόνιος) ab infernus fit, cum est substantiuum, vnde infernales Furiæ.

Infernus, (ᾅδης) die helle) le enfer) pro inferorum loco, in singulari genere mascul. in plurali neutri. Est & infernus. a. um. (ἐνερθος, ὁ κάτω) quod est infra: sicut supernus. na. num. quod est supra. Plin. lib. 2. cap. 47. Quoniã ille infernus fluctus ex imo maris spirat. Infernæ vmbræ, Mart. lib. 1. Inferna stagna, Liu. 8. ab Vrbe, Inferni dij. Idem. 1. Bel. Maced. A quo Inferné, aduerbium. κάτωθεν. & Infernas, atis. sicut supernas, atis. Plin. Et ideo Romæ infernas abies supernati præfertur.

Infero, pen. cor. intro pono, seu intro porto, εἰσφέρω. eintragen) indragẽ) porter ou mettre dedãs) Plaut. in Amph. Neq; meum pedem huc intuli. La ctant. lib. 2. Non placebat Persio, quod aurea vasa templis inferantur. Interdum ponitur pro inijcere, ἐπιβάλλειν: vt inferre manus. Idem lib. 4. Nefandas manus deo suo intulerunt. Cice. in Parad. Et æquè peccare se si priuatis, ac si magistratibus manus inferãtur. Inferre se, pro cum impetu irruere. Liu. li. 2. Adeò concitato impetu se intulerant Hetrusci, vt funderent ipso incursu Aricinos. Inferre damnum, cladem, detrimentum. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Magnisq; vltro illatis detrimentis, eos qui irruptionem fecerant, in oppidum reijciebant. Liu. 9. Bel li Pun. Omnibus pacis modo iniuriose agentibus magna clades illata. Interdum subijcere, seu apponere. ἐπιφέρειν. Lactantius lib. 1. Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. Interdum introducere. Liuius lib. 1. Lacus erat, quem medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua: quò quia se persæpe Numa sine arbitris velut ad congressum Deç inferebat, Camœnis eum locum sacrauit. Interdum pro ingerere. Cic. li. 1. Off. Turpe est, & valde vitiosum in re seuera, conuiuio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonẽ. Interdum pro concludere. Seneca, Cum his argumentis quod proposuerat intulisset. Interdũ pro contrà ferre. Cæsar lib. 1. Romani conuersa signa bipartitò intulerunt. Inferre arma, est bellum gerere, ἐπιφέρειν πόλεμον. Cice. Octa. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimen, est imputare seu obijcere. Idem in Læl. Addẽdum eodem est, vt ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Stuprum inferre. Cic. in Parad. Quancunq; in domum stuprũ intulerint, eandẽ esse labem libidinis.

Inferus. a. um. (κατώτερος) vnten) onder) bas) pen. corr. ab infra dictum est. Vnde inferi, quibus nihil inferius est. Cic. pro Aulo Cluentio, Nunc quidem quid tandem illi mali mors attulit? nisi fortè ineptijs, ac fabulis ducimur, vt existimemus illum apud inferos impiorũ supplicia perferre. Inferum mare, Tyrrhenum: sicut superum, Hadriaticum: quòd ex vrbe Roma versus Hadriaticum euntes, ferè semper ascendunt: contrà ad vrbem, ad mare Thuscum venientes descendunt. Inferum limen. Plaut. in Merc. Limen superum, inferumq; salue, simul autem vale. Cic. 1. Tusc. Eademq; ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit, vt omnia supera, infera, prima, media, vltima videremus.

Infesta signa, (πολέμια σημεῖα) dicuntur quæ aduersum tendunt: hoc est, vexilla in hostem euntia, vt molestiam inferant.

Infestiuus, infacetus, iniucundus. ἀτράπελος, ἀκαίς. Gell. Homo subagresti ingenio, & infestiuo.

Infesto. stas. crebris cursibus molestiam infero, ἐνοχλέω. beleydigen, bemühen, schädigen) quellen, schaden, moeylijck zijn) trauailler, molester) Plin. libro. 7. cap. 2. Quos à gruibus infestari Homerus quoq; prodidit. Infestare, pro viciare. Plin. lib. 15. Arborem ipsam fertilitate consumi, musco præterea rubro infestari. Infestantur vineta Austris & Euris, Colum. lib. 3. cap. 12. Infestat infantes editos plenilunium, Plin. lib. 7. ca. 6. Vnde infestatio, (ἐνόχλησις) molestatio.

Infestuminare, Veteres dixerunt mare latrocinando infestare.

Infestus, qui alicui malũ infert. & est plus quàm inimicus, iamq; aduersus eum fertur. ἀπεχθής, ἐχθρός. vberlegen, feindlich, schadlich) moeylijck, beswaerlijck, vyandelijck.) Et Infestus, dicitur cui aliunde malum impendet. Cic. Dolebam iudices, & acerbè ferebam, si huius salus ob eam ipsam caussam esset infestior, quòd is meam salutem, atq; vitam sua beneuolentia, præsidio custodiaq; texisset. Nigidius Infestum à festinando dici putat. qui enim instat alicui, eumq; properans vrget, & opprimere eum studet atq; festinat, vel contrà de alicuius periculo, & exitio festinatur, is vterq; infestus dicitur ab instantia fraudis, quam vel facturus alicui, vel passurus est. Infestum mare habere, significat latrocinando mare infestare. Cic. li. 3. De Rep. Nam cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus mare haberet infestum vno myoparone: eodem inquit, quo tu orbem terræ.

Infibulo. las. (ἐνείρω, ἐμπερονῶ, ἐμπορπάω) pen. corr. vide Fibula.

Inficias, tantum accusatiui casus, & pluralis numeri, & solum cum eo, is. iungitur, & sine præpositione. vt, Hic inficias iturus est, seu ἔξαρνος εἶναι. Teren. in Adel. Si inficias ibit, testis mecũ est anulus, quem amiserat. Gell. libr. 16. cap. 19. Nautas stupefactos conuictosq; inficias ire non quisse.

Inficialis, le. vt, Inficialis status, quo itur inficias, & negantur obiecta. Cic. in Top. Itaq; aut inficialis, aut coniecturalis prima appellatur.

Inficiator, qui negat se vel debere, quod actor petit vel commisisse quod accusator obijcit. ἀρνητής, ὁ ἔξαρνος ὤν. leugner) missaker.) Cic. li. 1. de Orat. Nónne intelligebat, vt si ille inficiator probasset iudici ante petitam esse pecuniam, quàm esset debere cœpta, &c. Vnde status coniecturalis dicitur inficialis, in quo semp reus inficiatur: de quo paulò antè. Cicer. in Cat. Hosce ego non tam milites acres, quàm inficiatores lentos esse arbitror. Martial. lib. 1. In ius, ò fallax atq; inficiator, eamus.

Inficiatio, onis. negatio. Cic. 2. de Orat. Ac nostræ ferè caussæ quæ quidem sunt, criminum plerunq; inficiatione defenduntur. vide Inficior.

Inficio, is. ire. pen. cor. ex in, & facio, significat intingo, imbuo. βάπτω. ferben, intuncken) verwen) teindre.)

dre.)Plautus in Truc.Quia tibi insuaso infecisti propudiosa pallulam. Plin.lib.7.cap.15.De menstruis mulierum,Ad omnem contactum adhæréS, præterquam filo quod tale virus infecerit.Cæs.5. Bell.Gall.Omnes verò se Britanni glasto inficiũt, quod cæruleum efficit colorem. Per translationẽ sumitur pro vitio,seu maculo. Διαφθείρω.Liuius, Hoc luxu,& peregrinis infecti morib. Item venenare,φαρμάττειν.Verg.lib.2.Geor.Quo non præstentius vllum,Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ. Plin.libr.11.Nimio fumo inficiuntur apes. Hoc verbũ Diomedes à fuco componi existimat. dicit enim,facio,conficio,fuco inficio. Sed aspera nimis videtur compositio, licet à significatione non abhorreat.Sed cur non à facio, quandoquidem inficio,quasi intus facio significare potest?

Inficior,aris. deponens,significat nego,non facto. ἀπομόσαι,ἀπομόσαι,ἀρνέομαι,leugnen) missaken) nier.) Vnde inficiationes,(ἀρνήσεις) quæ sunt debitæ rei negationes,cum per creditorem à debitore deposcitur. Plaut.in Cistel.Omnia inficiatur ea, quæ dudum confessa est.Cicer.in Cati.Nam cum id posset inficiari,repentè præter opinionem omnium confessus est.

Infidus,a.um. pen.prod.dicitur, cui non est fidendum.ἄπιστος. ontrou) desloyal.) Cice.De Amici. Tum cum exul esset,se intellexisse quos fidos amicos haberet,quos infidos. Plaut.in Asin.Vbi sciẽs fideli infidus fueris.Liu.7.ab Vrb.Et propter Latinorum infidum iamdiu fœdus.

Infidelis,le.qui promissis non stat, nec fidem promissam exoluit,quin potius violat.ontrou) infidele.) Plaut.in Asin.Vbi fidentem fraudaueris, vbi hero infidelis fueris.Cæsar.7.Bell.Gal.Qui autẽ erãt per se infideles,manus cogere,atq; apertè bellũ parare cœperũt. Infidelitas,atis.fides violata, perfidia. Cæs.8.Bell.Gall.Infidelitatem eius sine vlla perfidia iudicauit comprimi posse. Cicer.pro Milone,Quantæ infidelitates in amicis.

Infigo.vide Figo.

Infimates,(οἱ ὑπερώοντες) pen.prod.dicti sunt, sicut summates,quę sunt opposita.Plau.in Stich.Summates viri,atq; infimates.

Infimo,as.pen.cor.infimum facio. Est enim contrarium sublimo. Apul.lib.De dęmonio Socratis,Ingenia illa ad beatitudinem sublimata sint; hæc ad miserias infimata.

Infimus,a.um. (ταπεινότατος, κατώτατος) niderst) alderonderst.) pen.cor.ab infrà, seu ab inferus superlatiuum est.Plaut.in Curc.In hoc loco infimo boni homines,atq; dites ambulant.Infimi homines, id est contempti, nullo in honore habiti,vel abiectæ conditionis.Terent.in Eunuch.Tace tu, quem ego esse puto infrà omnes infimos Homines. Cice.3.De Legib.Homo omnium infimus & sordidissimus. Infimo loco natus,apud Ciceronem pro Flacco.

Infinitus,a.um. finito contrarium. vnendlich) onendelijck) infini.) Cic.pro Roscio Com.Qui tantas & tam infinitas pecunias,non propter inertiã laboris, sed propter magnificentiam liberalitatis repudiarit.Infinitę altitudinis spelunca.Cic.6.Ver. Infinitum imperiũ,id est,sine exceptione,vel maximum,& quasi perpetuum.Cic.4.Ver.Postquam M.Antonij infinitum illud imperium senserant. Infinitè,aduerbium,perpetuò,indesinenter. Cice. in Parad.Illi aurata tecta in villis,& sola marmorea, ea facienti, & signa, tabulas, supellectilem & vestem infinitè concupiscenti,&c. Infinito,ablatiuus loco aduerbij. Plin.lib.15.cap.8.Procedente persuasione illa, quicquid in beta nascitur, infinito prę́stare cęteris eiusdem generis alibi genitis.

Infinitas.atis perpetuitas.Cic.1.Off.Gradus autem plures sunt societatis hominũ:vt enim ab illa discedatur infinitate, propior est eiusdem gentis, nationis,&c.

Infinitiuus modus,(ἀπαρέμφατος) sine alterius verbi adminiculo poni solet, vbi subintelligitur. Ve re'ne ita est? Me'ne incœpto desistere victã? Plus etiam potest infinitum tempus ad significandum, quàm finitum. Terent. in Eunu.Inuidere omnes mihi,pro inuidebãt. Ideo autem dicitur infinitus, quia alij modi definiunt personas, primam,secundam,& tertiam: hic autem sine personis est, & habet solum præfinitum tempus, præsens, præteritum,& futurum; vt amare,præsens: amasse,præteritum: amatum ire,futurum.Ecce vides designare tantum tempora, non personas. Amare enim nescitur persona, nisi velis iungere,Te amare debet ille:tunc quasi sit finitum.Si autẽ non subiungas ille, vel iste, vel ipse,fit infinitus modus. Nam & numero singulari vel plurari infinitus est. cum enim dico amare, nec finitũ est, vtrum de vno an de pluribus dicam.

Infirmo.as. are. (καταλύω, ἀκυρόω) schwerhen, vnkrefftig machen) krencken) debiliter,affoiblir) debilitare,infirmum reddere,& etiã refellere: vt,Infirmare argumẽta,& rationes alicuius.Cic.de Diuin. Nec ea dico, quæ si dicam, Tu infirmare non possis. Infirmare fidem testis ad iudicẽ:infirmum reddere, & ostendere periurum esse testem,Cicer. pro Rosc.Com.

Infirmus,non firmus,imbecillis & debilis.ἀσθενής,ἄκυρος.schwach) kranc) debile,foible) Cic.1.Acad Et simul assidamus, inquam,si videtur. Sanè illud est,inquit. sum enim admodum infirmus. Inops & infirma classis,Cic.7.Ver. Æ tate affecta,&viribus infirmis homo,Cic.6.Verr. Vnde infirmitas,(ἀσθένεια) inualiditas,non ægrotatio:sicut plerię male vsurpant, cum quis nondum firmus vel ætate,vel ægrotatione est.Cic.Vt enim infirmitas puerorũ, & ferocitas iuuenum.Aliquando tamen infirmus, (ἀῤῥωστος) p ægrotante:& Infirmitas,(ἀῤῥωστία) pro ægrotatione.

Inflammo,(φλογόω,φλογίζω.) vide Flammo.

Inflecto. is. ere. idem quod flecto, vel intus flecto. biegen) plier.) Cæsar. 1.Bell.Gall.Cum ferrum se inflexisset.Cic.7.Ver.Vbi primum ex alto sinus ad vrbem ab littore inflectitur. Inflexus.us.nomen, ipse inflectendi actus.Plin.lib.11.cap.25.Ferit obliquo ictu,& inflexu. Inflexio.onis.idem.Cice.de Vniuer.Omnis enim orbis eorum, quasi facilitatis

tis inflexione vertebatur.Inflexibilis.le.quod infle cti non potest.Plin.lib.28.cap.12.Dolorem inflexi bilem,opisthotonon vocant,leuat vrina capræ au ribus infusa.

Infligo.gis.(ἐντίθω,προσεῤῥίβομαι) penultima producta, infero, incutio, ex in & fligo, verbo antiquo,quod sternere significabat. Plinius lib. 8.cap. 36.Sæpe in arena colaphis inflictis exanimantur. Cicero in Pisonem, Quæ discessus meus Reipublicæ vulnera inflixit?

Inflo. as. are. (ἐμπνευματόω) auffblasen) enfler) turgefacere.à folle,qui flatu turgescit,tractum. Vnde tibicen buccinam vel calamos inflare dicitur, pro tibia canere,vel calamis.Varr.3.de re Rust.cap.13. Qui cum eò venisset cum stola, & cithara,& cantare esset iussus,buccinam inflauit. Inflare ambas buccas, iratorum proprium. Horat.Ne Iupiter ambas Iratus buccas inflet.Inflare,turgescere,tumere & efferri,vel superbire Cic.1.de Legib.Fannij autem ætate coniunctus Antipater paulò inflauit vehementius,habuitq; vires agrestes ille quidem,atq; horridas,sine nitore ac palæstra. Inflatus animus,superbus,elatus.Cic.3.Tusc.Sic igitur inflatus, & tumens animus in vitio est: sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit,nunquam tumet.

Inflatus.tus.ipse inflãdi actus. Cic.4.Acad.Qui primo inflatu tubicinis Antiopam esse aiunt, aut Andromacham.Inflatus diuinus,pro afflatu,& inspiratione,apud Ciceronem 1.de Diuinat.

Influo.is.vide Fluo.

Infodio.is.ere.vide Fodio.

Infœlix,vide Fœlix.

Infœlicitas. atis. aduersa vel incommoda fortuna, calamitas. ongeluckicheyt) malheur.) Terent.in Adelph.Quid hoc (malum) infelicitatis? nequeo satis discernere.Cic.2.De Fin.Beatè autem viuere, alij in alio,vos in voluptate ponitis;item omnem infœlicitatem in dolore.

Infœliciter,aduerbium. ongeluckelijck) malheureusement)Terent.in Eun.Dum sequor hanc,fit mihi obuiam.P.Incommodè Hercle.C.Imò enimuero infœliciter. Liui.1.ab Vrb.Id quanquam omissum iam ex omnium cura Latinorũ ob rem toties infœliciter tentatam in armis videbatur.

Infœlicito.as.are.infœlicem & miserũ facere.Plaut. in Cast.Dij me & te infœlicitẽt,si ego in os meum vini guttam indidi.

Informis.me.sine forma.Plin.lib.7.cap.15.Ea est caro informis,inanima,ferri ictũ & aciem respuens. Informe cadauer.Verg.8.Æneid.

Informare,est in formam componere,ἰκμάττειν,ὑποτυποῦν,σχηματοποιεῖν,περιγράφειν.Verg lib.8.His informatum manibus iam parte polita Fulmen erat.Per translationẽ mores componere, ἠθοποιεῖν: seu certam formã morum imprimere animo.Cic. pro Archia,Nam vt primum ex pueris excessit Archias, atq; ab his artibus, quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet,se ad scribendi studium contulit. Animus bene à natura informatus, Cic.1.Off.

Informatio. onis. notio à natura animo impensã, hoc est, prænotio & prolepsis, quasi præsumpta notitia, & anticipata. Cice.1.De Nat.Deorum, Quæ est enim gens, aut quod genus hominum, quod nõ habeat sine doctrina anticipationẽ quandam Deorum,quam appellat prolepsim Epicurus? hoc est, anteceptam animo rei quandam informationem,sine qua nec intelligi quicquam,nec disputari possit?Ibidem,Quæ enim nobis natura informationem deorum ipsorum dedit, eadem insculpsit in mentibus.

Inforo.as.pen.corr.à forma compositum,significat dico,seu in forum diuulgo,seu in forũ voco.Plau. in Curc.Licet'ne inforare,si incomitiare nõ licet? Non inforabis me quidem, nec mihi placet tuum profectò nec forum,nec comitiũ.Aliquando componitur ex in & foro.as. (ἐντρυπάω) qđ est intus foro. Plin.lib.7.Timebãt prisci truncum findere, mox inforare ausi medio, ipsiq; medullę calamum imprimebant,vnum inserentes.

Infortunatus,a.um.calamitosus.ongeluckich) malheureux) Terent.in Eun.O infortunatum senem. Cic.ad Att.lib.2.Nihil me infortunatius,& Catulo,tum splendore vitæ,tum hoc tempore.

Infortunium.ij.calamitas,ærumna. ἀτυχία,δυστύχημα. ongeluck) malencontre, malheur) Terẽt. Adelph.Si attigisses,ferres infortunium.Infortunium habere,calamitosum esse.Liu.1.abVr.Ni pareat patri,habiturum infortunium esse.

Infortunitas.atis. idem. Gellius lib.6.cap.1.Itidem sunt bona,& mala:felicitas & infortunitas,dolor & voluptas.

Infra, (ὑπὸ, ὑποκάτω) vnden) onder) dessoubz) ab in nasci videtur, cuius significatio nota est. Et fine casualibus quidem aduerbium est, adiuncta verò præpositio:vt,Ego te esse infra omnes infimos puto. Facitq; ex se Inferus.ra.rum.Inferior,Infimus, Infernus.Nam aduerbia huiusinodi localia præpositionum loco ponuntur:& ediuerso: vt,Intra viscera,pro in viscera. Absque læsione,pro extra læsionem:& in adulterium dixit,pro contra adulterium. Docet Laurent.Valla, Infra ad dignitatem, & locum referri: vt,infra dignitatem meam est,& infra tectum.Intra,ad numerum,& spacium, (ἐντός:) vt intra viginti dies,& intra muros,non autem infra. Sed hanc differentiam minus seruatam video,qͥ infra etiam ad numerum pertineat. Plin. lib.11.Oua incubari infra decem dies edita vtilissimum,vetera aut recentiora infœcunda.Sunt autem infra, & supra,inter se relatiua,sicut intra extra,super subter.

Infractio,(τὸ ἄθραυστον) verslagenheyt) abbaissemẽt) nõ modò ꝓ non fractione, sed etiam pro torpore ponitur,ἀθυμία. Cic.Tusc.Verisimile est igitur,in quem cadit ægritudo, in eisdem cadere timorem, & infractionem quandam animi, & demissionem.

Infractus, valde fractus. Vergil.Turnus vt infractos aduerso Marte Latinos. Seruius tamen maiorem esse sensum contendit,si infractos intelligamus robustos,& validos,hoc est,qͥ prius solebant infracti esse,Cice.ad Attic.lib.9.Tum poterimus de

deliberare, non scilicet in integra re, sed minus infracta quàm si vnà proieceris te. Et infractus, (ἄῤῥαγής, ἀῤῥηκτος) vngebrochen) ongebrokē, (sterck) ferme) non fractus: vt vir infracti animi, id est, qui nullis rebus aduersis frangitur. Plin. lib. 8. cap. 50. Mares quàm maximè simos, lõgis auriculis, infractisque armis, quàm villosissimos probant. Infracta oratio. Liu. 8. Bel. Maced. Et oratio fuit summissa, & infracta, extenuantis opes suas, vrbiumque suæ ditionis egestatem quærentis.

Infræno. as. are. propriè equis fræna imponere. zeumen) toomē) brider) Liu. 7. Bel. Maced. Pauci stabant impauidi equi, eos ipsos non sternere, nõ infrænare, aut ascendere facilè poterant. Per translationem pro cohibere, seu domare, detinere. Plin. lib. 9. cap. 31. Quod vbi videre nautici, statim pluribus anchoris nauigia infrænant, hoc est, detinent, seu cohibent, ne longius progredi possint. Idem libr. 32. cap. 1. Infrænat impetus, & domat mundi rabiem, nullo suo labore, non retinendo, &c. Infrænatus, participium. Liuius. 7. Bell. Maced. Non stratos, non infrænatos magna pars habebant equos.

Infrænus. a. um. sine fræno. Vnde per translationem Infrænus cursus. Colu. lib. 10. Sed quid ego infræno volitare per æthera cursu Passus equos, &c.

Infrequens. tis. om. gen. parum frequẽtatum: vt, Infrequens forum, in quo pauci conueniunt. Infrequens senatus, paucorum senatorum conuentus. Liu. 3. ab Vrbe: Præterquam quòd infrequens senatus indicio erat socijs afflictam ciuitatem pestilentia esse, mœstum etiam responsum tulere. Infrequens etiam dicitur, qui non frequentat. Cice. ad Qu. Frat. Et sum equidem, vt scribis, & Romæ, & in prædijs infrequens.

Infrequẽtia. æ. raritas, & paucitas. Cic. ad Qu. Frat. Summa infrequentia, cum vellet exire, à CO S S. retentus est. Liu. 2. ab Vrb. Nec agi quicquam per infrequentiam poterat senatus.

Infrico. as. are. idem quod fricare, & fricando contundere, vel illinere etiam fricando. Colu. lib. 12. cap. 30. Et pondo quadrantem amphoris singulis infricato, & oblinito.

Infrendeo. es. ere. kerren) knersselen) grincer) propriè significat dentes irascendo quatere, & inuicem collidere. ὑποπρίειν, τοὺς ὀδόντας ἐμβρύχειν. Verg. 3. Æne. Dentibus infrendens gemitu, graditurque per æquor Iam medium.

Infrendes, (ἀνόδοντες) dicuntur pueri sine dentibus, qui frendere non possunt.

Infringo. is. valde frango, κατακλῶ γνυμι brichē) breken) rompre) Vnde Infractus. Plin. lib. 22. ca. 6. Ne insidens ales infringat. Cæs. 3. Bel. Ciui. Vt primus excursus, visque militum infringeretur, aciesque distenderetur, &c. Interdum est illidere, & infligere. ἐντρίβειν. Terent. in Adelph. Plus quingentos colaphos infregit mihi.

Infrio. as. (ἐντρίβω,) vide in dictione Frio.

Infrunitus, (κακόζηλος, ἀπειρόκαλος, Herm.) vide Frunisc or.

Infulæ, (κανδίλαι) penultima correpta, fasciæ sunt in modum diadematum (vt inquit Seruius super libr. 10. Æneidos) à quibus dependent vittæ ab vtraque parte. Festus: Infulas sacerdotum filamentum vocabant. Alij scribunt infulas filamenta alba esse, quibus templa ornabantur. & moris fuisse, vt nubentes priusquam mariti domum ingrederentur, infulis postes ornarent. Cic. 3. De Orat. Pamphilumque nescio quem, sinamus in infulis tas citam rem, tanquam pueriles delicias depingere. Idem 6. Ver. Præstò mihi sacerdotes Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt. Hinc Infulatus, a, um, quod est infula ornatum.

Infumibulum, (καπνοδόχη) spiraculum per quod fumus exit.

Infumo. as. (καπνίζω) rauchen) roocken) enfumer) pen. prod. ad fumum sicco: sicut insolo, ad Solem sicco. Plautus: Atque hilas infumatas, & sumen. Plinius lib. 28. cap. 9. Et infumata pilis oculorum medetur.

Infundibulum, χώνη, ἐπίχυσις, eyn trächter) entonnoir) instrumentum quo in vasa liquores infundimus. Cato: In cella olearia hæc opus sunt, dolia olearia, & opercula, sestarium olearium vnum, labellum vnum, infundibula duo. Columel. lib. 24. cap. 15. Atque is nidor per infundibulum imbibitur in vetere tussi. Rustici nostrates luram vocitant. Antiquiores autem os vtris, luram dicebant. Vnde lurcones, capacis gulæ homines, vt lemargi nomen acceperunt.

Infundo. is. (ἐγχέω, ἐγχύω.) vide in Fundo.

Infurnibulum, pala qua panes in furno disponunt.

Infusco. as. are. fuscum reddere. schwartz machen) swert maken) brunir) Plin. lib. 9. cap. 29. Infuscata aqua absconduntur. id est, obscurata, & turbida facta, vel turbata. Infuscare vellera, Colu. lib. 7. ca. 3. Infuscari barbarie, translatè pro inquinari, Cic. De clar. Orat. Sed omnes tum ferè qui nec extra vrbē hanc vixerant, nec eos aliqua barbaries domestica infuscauerat, rectè loquebantur.

Infuscus, idem quod fuscus. Colu. lib. 9. ca. 10. Quidam etiam infusci atque hirsuti reperiuntur.

Ingemo. mis. (ἐπιστένω, λαρυγγίζω) seufftzen) suchten) gemir.) penult. corr. valde gemo. Ingemisco, is. idem. Vergilius: Daphni tuum Pœnos etiam ingemuisse leones Interitum. Cicero in Som. Scip. Hic cum exclamasset Lælius, ingemuissentque cæteri vehementius, leniter arridens Scipio, &c. Idem. 2. Tuscul. Quem vidit nemo vlli ingemiscentem malo.

Ingenero. as. are. vide Genero.

Ingeniculari, significat genu flectere. γονυπετεῖν.

Ingeniculus, signum in cœlo, quòd Græco vocabulo ἐγγόνασιν nominant. Firmicus lib. 6 Ingeniculus qui engonasis, in extremis partibus oritur. Hoc sidere nati, erunt mendaces, fugaces, callidi. Hic est Hercules (vt Higinius docet) qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis Draconis dexteram partem opprimere conatur.

Ingenium, à gignendo, propriè natura dicitur cuique ingenita, φύσις. verstant) nature) Salluſt. lib. 3. Histor. Castrisque collatis pugna tamen ingenio lo-

ci prohibebantur, Terent. Nam qui cum ingeniis conflictatur eiusmodi, id est, cum hominibus eiusdem naturæ. Est etiam ingenium vis quædam naturalis nobis insita, suis viribus prævalens ad inueniendum quod ratione indicari possint. εὐφυΐα. Cicero lib. 5. De Finib. Vna ingenij appellatur docilitas, & memoria, easque virtutes qui habent, Ingeniosi vocantur. Vnde præclara ingenia, & obtusa ingenia dicimus, id est, acuta & rudia. Hinc Ingeniosus, qui naturalem vim ad aliquid agendum, accommodatam habet. δεξιὸς, εὐφυής. Cicero pro Cluent. Homo imprimis ingeniosus, & in dicendo exercitatus. Idem pro Qu. Rabirio: Quo quisque ingeniosior, & solertior, hoc docet iracundius, & laboriosius. Ingeniosè, aduerbium, subtiliter, & cum ingenio. Cic. 1. De Inuent. Nam satis in ea videtur ex antiquis artibus ingeniosè, & diligenter electas res collocasse.

Ingens (ὑπερφυὴς, ὑπερμεγέθης) grofs) groot) fort grand) secundum quosdam à gente deducitur, est enim magnus & immensus, & quasi supra gentem. Plus enim est ingens, quàm magnus. Terent. Magnas verò agere gratias Thais mihi? G. Ingentes. Ingens animus, fortis, magnus, & constans. Plin. in Paneg. Si vnius tertium cōsulatus eundem in annum, in quem tuum contulisses ingētis animi specimen haberetur. Horat. lib. 2. Serm. Ingens virtus atque animus.

Ingenuatus, ingenuè procreatus, ingenuè vitam ducens. ἐλευθέριος. Plau. in Mil. Itidem diuos dispertisse vitam humanam æquum fuit: Qui lepide ingenuatus esset, vitam longinquam darent.

Ingenuus, (ἐλεύθερος, γνήσιος) de franche condition) qui in libertate natus est: & ab ingenuorum antiquitate (vt Boëtius in Top. inquit) gentilitas ducitur. Et est relatiuum libertini. Est enim libertinus, qui iusta seruitute manumissus est. Vnde interrogare hoc modo solemus, Ingenuus'ne, an libertinus est? id est, liber natus, an seruitute liberatus, siue ex libertinorum genere ortus? Plaut. in Pœn. Quia Adelphasium, quam herus deamat tu us, ingenua est. Terent. in Phorm. Vt ne addam, quòd sine sumptu, ingenuam, liberalem nactus es. Cic. 3. Verr. Ibi hominem ingenuum, domi nobilem, &c. Ingenua facies, quæ & liberalis dicitur, hoc est, elegans. Plaut. in Pœn. Facies quidem pol ingenua est. Hinc est Ingenuitas, (ἐλευθερότης) liberalitas, nobilitas, honestas. Cice. 3. Verr. Vestitus enim hominem commouebat is, quem illi mos, & vis ingenuitatis dabat. Præ se ferre probitatem quandam, & ingenuitatem, Cice. 1. Acad. Ingenuè aduerbium, liberè, & simpliciter. ἁπλῶς, ἐλευθέρως. Ingenuè loqui dicimus, cum quis ita loquitur, vt liberum hominem decet, nihil timidum, nihil habens seruile. Cum liberi homines naturaliter fraudem oderunt, quod seruile non est, sed ad hominem ingenuum pertinet. Cic. 3. De finib. Quis autem honesta in familia institutus, & educatus ingenuè, non ipsa turpitudine, etiam si cum læsura non sit, offenditur?

Ingero, ris. pe. cor. infundo, impono. ἐμφορέω. indragen) mettre ou porter dedens.) Plaut. in Pseud. Tu qui vrnam habes, aquam ingere: face, plenū ahenum sit citò. Ingerere dicta in aliquem, pro maledicere, & conuitiari. Plaut in Asin. Nunc vxorem me esse meministi tuam? Modò cum dicta in me ingerebas, odium non vxor eram.

Ingestabilis, le. quod gestari non potest. Plin. lib. 7. cap. 6. Ingestabile onus crurum, & inguium leuis tumor.

Ingitas, quasi indigitas, id est, paupertas. ἔνδεια. Plau. in Pœn. Profectò ad ingitatem lenonem rediget, si eas adduxerit. Alij legunt, Incitas.

Inglorius, ria. rium. qui nullam laudem aut gloriā sua virtute, aut fortitudine consecutus est, & veluti ignobilis. ἀκλεὴς, ἄδοξος, vnedel) Verg. Ense leuis nudo, parmaque inglorius alba. Cicero. 1. De Leg. Propter quam honestatis, & gloriæ similitudinem, beati, qui honorati sunt, videntur: miseri autem, qui sunt inglorij.

Ingluuies, ventris rapacitas, voracitas. λιχνεία, λαφυγμὸς, λαιμαργία. frässigkeyt, gulsichz) gourmandise, gloutonnie.) Terent. in Eun. Quæ cum amatore suo cum cœnant, liguriunt: Harum videre ingluuiem, sordes, inopiam, &c. Et pro gula sumitur. Colu. libr. 9. pro cibo posuit: Nam nisi vacua est ingluuies, cruditatem significat. Interdum accipitur pro gulonū helluatione, & voratrina. Gel. Nomina generaque edulium, & domicilia ciborum omnibus alijs præstantia, quę profunda ingluuies inuestigauit, &c. Apuleius accipit pro gurgulione, cum ait, Restis ad ingluuiem astricta. Sumitur & pro sinu gutturis, πρόλοβος, & capacitate, in auibus potissimum, quo merguntur recentia cibaria. vt gallinæ, palumbes, perdices. Cætera ferè carent eo sinu, sed gula patentiore vtuntur: vt corui, cornices.

Ingrandesco, cis, dui. grandis fio. μεγαλύνομαι. grofs worden) groot worden) deuenir grand.) Colu. lib. 11. cap. 3. At circa Calendas Martias, locis aprucis, licet porrum (si iam ingranduit) transferre. Idem lib. 2. cap. 10. Quæ vt celeriter prodeat, & ingrandescat, ante quàm feratur, fimo arido permisceri debet.

Ingratis, significat me nolente, & nobis nolētibus, ἀκοντὶ, ἀκουσίως. Plaut. in Amph. Ingratis excitauit. vide Gratis.

Ingratijs, ablatiuus aduerbialiter positus: cui aliquando iungitur tuis, & dicitur. Ingratijs tuis. Plau. in Cas. Si tu nolis, filiusque etiam tuus, Vobis inuitis, atque amborum ingratijs, Vna libella liber possum ego fieri. Idem in Merc. Nimium multum scis. E. Tuis ingratijs.

Ingrauo, a. are. grauè facio, vel corrumpo, & quasi grauiter afficio. Plin. lib. 19. cap. 8. Postea ijsdem fructibus vtuntur, si non sæuitia hyemis ingrauar, quando impatientissimum est frigorum.

Ingrauesco, is. valde grauis, & molestus fio. ἐμβριθέω. swār worden) deuenir pesant.) Cic. de Senect. Et corpora quidē defatigatione, & exercitatione ingrauescūt, animi autē se exercēdo leuantur. Idē ad Brutum; Ingrauescit in dies malum.

Ingredior, eris. ingressus, ἐπιβαίνω. εἰμι. ἐνδύομαι. vide in dictione Gradior.

Ingruo, ἐπιβρέμω, non propriè, sed per translationē significat inuado, immineo, & impetum facio, à gruū proprietate duplici. prima, quòd more agmi nis conuolant: altera, quòd clamore simili vtuntur, vt milites in prælio incundo. Plautus in Amphit. Nostri contrà ingruunt, vicimus vi feroces. Lactantius libro. 2. Si sæua tempestas, si grando ingruat, ad Deum confugitur. Columel. lib. 2. Etiam ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur enim de bello, de pluuia, de tempestate, de ruina, & huiusmodi.

Inguina, penult. corr. sunt genitalia, tam fœminarum quàm virorum, βουβῶνες. Martialis: Accessi quoties ad opus, mistisq; mouemur Inguinibus. Sueto. in Ner. Virorum, ac fœminarum ad stipem deligatorū inguina inuaderet, scilicet ore. Liu. 7. ab Vr. Vno atq; altero subinde ictu ventrem, atq; inguina hausit.

Inguinaria, (βουβώνιον, ἀστὴρ, ἀττικός) herba quæ sedat dolores inguinis: hanc Argemonem vocant. Plin. libro. 26. cap. 9.

Inguinium, vrbs in Liguria, opibus ac vetustate nobilis, nūc Albinga, Proculo imperatore Ro. alumno & ciue ornata, de quo Eutropi9 sic scribit, Proculus patria Albingatū in Alpibus maritimis. Idē fuit nobilis, sic maioribus latrocinantibus.

Ingurgito, as. pen. cor. cum vehementia glutio, gulam redimpleo, cibo aut potu intemperanter me obruo, (ἐμφορέομαι.) fullen, frissen) inflocken, op uullen) se creuer de manger.) Plautus in Curc. Vide, vide, vt ingurgitat impura in se merum auariter, plenis faucibus. Cicero in Anton. Idem cum se cibis ingurgitasset. Ingurgitare ingenium poculis, Gellius libro. 14. cap. 2. Ingurgitare se in flagitia, Cicero in Pison. Ingurgitare se in philosophiam, Gell. lib. 5. Lactant. lib. 4. aliter: Sicut sus, quæ se ingurgitat cœno.

Ingustabilis, le. quod gustari non potest: vt, ingustabilis fons. Plin. lib. 2. cap. 106. Idem lib. 16. cap. 26. Fœmina post autumnū fert baccas acerbas & ingustabiles cunctis animantibus.

Inhabilis, le. non aptus. Colum. lib. 2. cap. 1. Progenerandis esse fœtibus inhabilem. Inhabilis magnitudo, Liu. 3. Belli Maced. Inhabile telum, Idem. 4. Belli Pun.

Inhabito, as. act. idem quod habito. Liuius: Procul ii, qui inhabitabantur. Plinius in Epist. Inde inhabitantibus tristes. Inhabitat animus in oculis, Plinius lib. 11. cap. 37.

Inhabitabilis, le. quod habitari non potest. onwoonlijck.) Cic. 1. De Nat. Deor. Atq; terræ magnas regiones inhabitabiles incultasq; videmus.

Inhæreo, es. inhærens vel fixus sto. προσφύομαι anlkleben, anhangen.) Columel. libro. 3. Cacumina deinde oliuæ sicut matri inhærent, vtraq; parte adradito, & ita fissuræ fici aptato, cuncumq; existit. Inhærebat oculis memoria imaginis: hoc est, semper præ oculis erat, & versabatur ob oculos, apud Plinium in Epist. Inhærere vestigiis, Columel. libr. 9. cap. 8. Inhærere voluptatibus, Cicero 1. De Finib.

Inhæresco, inhærens fio. ἐμφύομαι, προσέχομαι. Colum. lib. 2. Perexigua conspergitur aqua gleba, manuq; subigitur, ac sic glutinosa est, quamuis leuissimo tactu inhærescit, & picis in morem ad digitos lentescit habendo. Cicero libro. 3. De natura Deor. Prouisum est, vt si qua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium tanquam in visco inhæresceret.

Inhalo, as. pen. prod. halitum inspiro. ἐμπνέω, ἐμπνέω. Cic. in Piso. Cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses.

Inhibeo, es. (ἐπίσχω, ἀπείργω) pen. corr. ex in, & habeo. vide in dictione Prohibeo.

Inhio, as. propriè significat valde os aperio. ἐγχάσκω. gieuen) geeuwen, gapen) fort baailler.) Per trāslationē verò ponitur pro vehemēter cupio. Plau. in Aulular. Credo illum iam audisse mihi esse thesaurum domi, id inhiat. Gel. lib. 1. Dum eius mortem inhio, egomet viuo mortuus inter viuos. Nam qui nimis concupiscit, ore patulo incumbit rei expetitæ. Et modò cum datiuo, modò cum accusat. construitur. Apul. lib. 11. In quo rosæ virginis matutino rore fluebant, his inhians propius accessi. Corn. Tacit. Pariter hortis inhiās. Plaut. Hæreditatem inhiat, quasi esuriens lupus. Statius: Fraternos inhiantem obitus.

Inhonorus, qui ignobilis est, & sine honore, ἄδοξος. Plin. lib. 5. cap. 30. Aliquæ inhonoræ ciuitates.

Inhorreo, valde horridusfum, φρίττω. zitterē) beuē, vschrickē) trembler.) Liuius. 8. ab Vr. Haud secus quàm vallo septa inhorret acies. A quo inhorresco, valde horridus fio. Plin. lib. 10. Inhorrescunt edito ouo, excutiuntq; sese, & circumactæ purificant. Aliquando est intus horrescere. Verg. lib. 1. Georg. Spicea iam campis cum messis inhorruit, & cum Frumenta in viridi stipula lactantia turgent. id est, horrida facta est, & intus formata.

Inhospitus, a. um. quod hospitio proprium & aptū non est, accommodū, vel propter asperitatem, vel propter incultum loci statum. Ouid. 1. Meta. Arcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni Ingredior, id est, in quibus non fit tutum hospitari. Vergil. 4. Æne. Et Numidæ infræni cingunt, & inhospita Syrtis. vbi Seruius: Inhospita, barbara, aspera. Horat. Et inhospita tesqua. hoc est, asperrima loca, accessu difficilia.

Inhospitalis, le. inhabitabilis. Plin. lib. 6. in Præfat. Pontus Euxinus antè ab inhospitali feritate Axenos appellatus. Inhospitalitas, atis. Cice. 4. Tusc. Quæ autem his sunt contraria, ea nasci putantur à metu: vt inhospitalitas est.

Inhumanus, crudelis, humanitatis expers, & vitæ communis ignarus. ἀπάνθρωπος, σκαιός. vnfrundlich, grun) onurindelijck, onbeleeft) inhumain.) Cic. 4. Verr. Inhumanus homo. Et pro Quintio: Inhumanus præco. Teren. in Phor. Hiccine quod homo inhumanissimus Pamphilam meam vendidit? Idem in Eunu. Non adeò inhumano ingenio sum Chærea, Neque tam imperita, vt quid amor vale

valeat, nesciam. Inhumana vox, Cice. 3. De Finib. Inhumanus, non humanus sed diuinus. Apuleius lib. 5. Lauacro pulcherrimo, & inhumanæ mensæ lautitijs eas opipare reficit.

Inhumanè, aduerb. inciuiliter, impudenter. Terent. in Heaut. Enimuero Chremes nimis grauiter eru ciat adolescentulum, Nimis inhumanè. Cice. 3. Offic. Nam si quid ab homine ad nullam partem vtili, vtilitatis tuæ caussa detraxeris, inhumanè fe ceris, contraq; naturæ legem.

Inhumaniter, aduerbium. Cic. ad Quint. Frat. Non possum scribere me miratū esse illum tam humaniter fecisse, vt sine meis literis proficisceretur.

Inhumanitas, atis. onfrundlicheyt) onbeleeftheyt) inhumanite.) Cice. 2. Philip. Sit hoc inhumanitatis tuæ, stultitiam incredibilem videte. Idem. 1. De Orat. Quod ego non superbia, atq; inhumanitate faciebam.

Inhumo, vide Humo.

Inibi, pen. cor. ex in & ibi, quasi intus ibi, vel in hoc, siue in eodem loco. αὐτόθι. Apul. Multa inibi dicta sunt, quæ commemorare non est opus. Plau. Nos domum properamus, vos inibi adeste. Aliquando significat mox. Cæcil. Liber'ne es? non sum: Verum inibi est. Aliquādo significat inter istos. Plau. in Capt. Pater captiuos commereatur alios tantū studens, vt natum recuperet, & inibi emit olim amissum filium. Aliàs ponitur pro sic.

Iniicio, penul. cor. propriè intro iacio, immitto, innecto. ἐπιβάλλω, ἐμβάλλω. einwirffen) inworpen) iecter ens.) Plaut. Antequam hæc in domum iniicias. Terent. in Andr. Quæ sese in ignem iniicere voluit, prohibui. Aliquando in aliquid iacio, vt apud eundem: Iniiciam in eum manū. ἐπιβάλλω, τὰς χεῖρας. Vnde manus iniectio, dicitur vendicatio rei nobis debitæ, nulla iudicum authoritate expectata. Quintil. Patri in filium, patrono in libertum manus iniectio. Plaut. Si Titius seruum vendidit ea lege, vt si Romę moratus esset, manus iniicere liceret: Emptor alij eadē lege vendidit, & seruus fugit à secundo emptore, & Romæ moratur: Quæro an sit manus iniectio, & cui? Vergil. Iniecere manum Parcæ. hoc est, traxerunt debitū sibi. Aliquādo est cum impetu iacere, seu impetum facere. Ouid: Qua centum quisq; parabat Iniicere anguipedum captiuo brachia collo. Aliquando simpliciter iacere. Plaut. in Epid. Tragulam in te iniicere adornat. Idem in Capt. Iniicite huic manicas mastigiæ. id est, innectite. Et in Cas. Iam pol ego huic aliquem in pectus iniiciam metum. id est immittam. Liu. libro. 1. Iniectæ Turno catenæ. id est, impositæ. Huius compositum est Superiniicio: προσεπιβάλλω. Vergil. 4. Georg. Et raras superiniice frondes.

Inimicitia, (ἔχθρα, ἀπέχθεια) feindtschafft) viātscap) inimitie.) singulari numero dixit Cicero libro. 3. Tusc. Inimicitia, ira vlciscendi tempus obseruās. Cæsar lib. De Anal. plurali semper numero dicendas putat inimicitias. Terent. in Phorm. Ni ita existimassem, nunquam tam graues Ob hanc inimicitias caperem in nostram familiam. Cicero. 1. Offic. Nam aut inimicitias, aut laborem, aut sumptus suscipere nolunt.

Inimico, as. cū accusatiuo, significat inimicū facio, ἐχθραίνω. Horat. Et miseras inimicat vrbes.

Inimicor, aris. (ἀπεχθάνομαι) deponens, inimicitias exerceo, datiuo iungitur.

Inimicus, qui non est amicus, & priuatus est: hostis publicus. (ἐχθρός. eyn feindt) een viant) ennemi.) Sueton. in Tibe. Scribit etiam ad ipsum hoc familiariter, necdum planè inimicus aut hostis. Plautus in Persa: Nam inimici formam non ita, vt nata est ferunt. Cicer. 5. De Finib. Necesse est quidē, si quis sibijpsi inimicus est, eum quę bona sunt mala putare. Plin. libr. 11. cap. 53. Inimicæ oculis vos mitiones, maximè autem dentibus. hoc est, contrariæ, & noxiæ. Inimicus, a, um, quod ad inimicum pertinet. Cicero. 4. Verrina: At videte, quàm non inimico animo sim acturus. Plautus in Capt. Viden' hūc quàm inimico vultu tuetur? Inimicè aduerbium hostiliter, aduerso animo, & contrario. Cicero. 2. Philip. Ego autem vide quàm tecum agam non inimice. Inimiciter, aduerbium obsoletum. Accius: Pacare hostem ferocem, inimiciter accensum.

Ininde, (ἐκεῖθεν) significat ex eo loco. Liu. Ita exercitus ininde domos abducti.

Iniquus, ab in, & æquus, æ in i productam conuersa, & idem est quod non planus. ἀνώμαλος. vneben, vnflach) oneffen.) Vnde loci iniquitatem dicimus. Liu. 2. ab Vrb. Cum Æquis pòst aliquanto pugnatum est inuito quidem consule, quia loco iniquo subeūdem erat ad hostes. Per translationē verò de hominibus impijs, seu improbis dicitur. ἀνεπιεικής, ἀγνώμων. vnbillig, vngūttig) onredelijck, boos) inique.) Teren. in And. Sed ea nūc me exquirere, Iniqui patris est. Idem in Heau. Quàm iniqui sunt patres in omnes adolescentes iudices. Cicer. 2. Tuscul. Quod hi ferunt iniquo animo, qui certis, &c. Aliquādo capitur pro magno. ἄχθος. Verg. Iniquo pondere rastri. Aliquando pro angusto, Idem: Verum hæc ipse quidem spacijs exclusus iniquis Prætereo. Et iniquitas, iniustitia, malignitas, aut iniuria. ἀδικία, παρανομία. Plinius lib. 12. cap. 19. Id acciderit'ne ob iniquitatem pręp otentium, an fortè, non satis constat. Iniquitas loci, inæqualitas. Liuius. 7. ab Vrbe: Si ab eo consilio iniquitate loci deterrerentur. Iniquitas temporis, difficultas, & angustia. Liuius. 5. Bell. Maced. Nam si quòd aliquando seruierunt temporum iniquitate pressi, &c.

Iniquè, aduerbium, iniustè. Cice. ad Brut. Atq; hoc ipsum, inquies, iniquè facis, qui hostilis animi in Rempublicam homines, ciues appelles.

Initio, as. sacris imbuo. τελέω, μυῶ. weihen) wijen.) Cicer. 1. De Nat. Deor. Vbi initiantur gentes orarum vltimæ. Plinius libro. 30. cap. 2. Magicis etiam scenis eum initiauerat. Vnde initiatus, sacris imbutus. μεμυημένος, τελούμενος. Cicero. 2. De legib. ait mysteria appellari initia, quibus ex agresti vita exculti ad humanitatem sumus, tanquā ea sint vitæ principia. Dies initiorum, (μυστήρια) dicun

dicuntur à Liuio, quibus folennia facrificia celebrabantur, quibus nefas erat intereffe non initiatos. Liuius: Acarnanes duo iuuenes per initiorũ dies non initiati, templum Cereris imprudentes religionis cum cætera turba ingreffi funt. Aliàs initiari, eft inchoare & aufpicari. κατάρχεσθαι. Firmicus: Ver initiatur, cum primam Arietis partem Sol fuerit ingreffus. Et initiari dicuntur pueri, cum à lacte, & à cunis tranfeunt, vt cibo firmiori alantur. Nam apud Varr. legitur initiari pueros Eduliæ & Potinæ, & Cubæ deabus edendi, & potandi, & cubandi. Eft & initiare, incipere.

Initium, cœptum. ἀρχή. eyn anfang) een begintfel) commencement.) Valla, Principium rei maioris, initium vocatur: vt initium rationis. Quintilian. Quod principium Latinè, vel exordium dicitur, maiore quadam ratione Græci videntur Prooemium nominaffe, quod à noftris initium modo fignatur. Teren. in Hecy. Hic adeò his rebus anulus initium fuit inueniundis. Ibidē: Nequeo mearum rerum initium vllum inuenire. Et initia, Cereris facra dicũtur, μυστήρια. Varr. lib. 2. de re Ruft. A fuillo pecore immolandi initiũ primũ fumptũ videtur. Cuius veftigia, quòd initiis Cereris porci immolantur, & quòd initiis pacis fœdus cum feritur, porcus occiditur. Alio nomine Initiationes nuncupantur, quæ, (vt ait Tertul.) femper arcent profanos, & arbitris carent.

Inito, as. frequentatiuũ ab ineo. ἐμβατεύω. Diomed. Ineo, is. inito dicimus. Pacuu. Loca arida initas.

Iniuges hoftiæ, vocabãtur, quæ nunquam domitæ, aut iugo fubditæ fuerant. ἄδμητοι, ἄζυγες.

Iniungo, is. impono, demando, præcipio. ἐπιτίθημι, προσάγω. auffiegē, befilhē) opleggē, beuelē) enioindre, impofer.) vt, Iniungo tibi hoc onus, vel munus. Liu. 3. ab Vr. Comitiorũ illi habendorũ, quando minimus natu fit, munus confenfu iniungunt. Idem. 6. Bel. Pun. Verterunt orationem eò, vt difcerent priuatis id, feu æquum, feu iniquum onus iniungendum effe. fic Cæf. 8. Bell. Gall. & 2. Bell. Ciuil. Propriè tamen iniũgere, eft intus vel fupra iungere. ἐπιζευγνύναι, ἐπιζευγνύναι. Colum. 7. Iugumq; quarto die accipiunt, cui ramus illigatus temonis vice traiicitur: interdum & pondus aliquod iniungitur, vt maiore nifu laboris exploretur patientia. Idem lib. 5. Itaq; pingui terra fingulis brachiis licebit bina iniungere flagella. Iniungere detrimentũ Ripub. inferre, & fuperponere, aut addere: quod & facere detrimentum dicitur. Brut. ad Cicer. 11. Famil. Tamen fi quo etiam cafu Ifaram fe traiecerint, ne quid detrimenti Reip. iniungãt, fumma à nobis dabitur opera. id eft, ne damnum inferant Reipub. Iniungere iniuriam, Liu. 2. ab Vr. Iniungere feruitutem, in feruitutē redigere, Liu. 5 ab Vr. Iniungere tormentum, Plin. in Pan.

Iniuratus, a. um. contrarium Iurato. Plau. in Amph. Nam iniurato fcio plus crederet mihi. Cic. pro Cecin. Cũ id iurati dicũt, qđ ego iniuratus infimulo.

Iniuria, (ἀδικία, ὕβρις) vnbilligkeyt) onrecht) iniure.) ex eo dicta eft. quod nō iure fiat. Omne enim quod non iure fit, iniuria dicitur, fiue verbis, fiue re. Re, cum manus inferuntur: verbis, cum fit conuitium. Specialiter verò iniuria dicitur contumelia, quamuis (vt quidam volunt) ab inuicem differant, quòd iniuria fit in verbis, & ideo leuior: contumelia in factis, Pacuuius, Patior facilè iniuriam, fi eft vacua à contumelia. Quandoq; iniuriam dicimus damnum culpa datum. Quandoq; iniquitatem, vt cum quis iniquè fententiam dixit, quòd iure & iuftitia careat, quafi non iuriã. Plaut. in Aulul. Ego me injuriam filiæ feciffe fateor tuæ Ceteris vigiliis per vinum, atque impulfu adulefcentiæ. Teren. in Heau. Nunc aliud fpecta, matres omnes filiis In peccato adiutrices, auxilio in paterna iniuria folent effe. Nonnunquam Iniuria aduerbialiter fumitur pro immeritò. ἀλόγως, οὐδ' ἠδικηκότως. Plaut. in Mil. Amant te omnes mulieres, neque iniuria, Qui fis tam pulcher. Cic. in Catil. Ego tibi iniuria fufpectus fum.

Iniuriofus, qui iniuriã facit. ὑβριστής, Cic. 1. Off. Primum in eo peccant, qꝫ fint iniuriofi in proximos. Iniuriofus, fa. fum. iniuria plenum. ὑβριστικός: vt iniuriofus ictus. Plin. lib. 17. ca. 24. Aut circunfoffor iniuriofo ictu verberauit. Iniuriofa vita, plena fceleribus, & iniquitatibus, nempe aliis noxia. Cice. 1. De Fin. Quòd fi pœna, fi metus fupplicii, nō ipfa turpitudo deterreret ab iniuriofa, facinorofaq; vita, nemo eft iniuftus. Iniuriofè, aduerbium. Cic. pro lege Manil. Maiores veftri fæpe mercatoribus, ac nauiculatoribus iniuriofius tractatis bella gefferunt. Colu. lib. 1. cap. 8. In cæteris præbitis iniuriofè tractentur.

Iniurius, a. um. (ἄδικος) vnbillig) onrecht) quod eft iniquum. Plaut. in Aul. Si mihi dat operam, me illi irafci iniurium eft. Aliquando iniurium aduerbiũ ponitur, Terent. in Hecyra, Iniurium autem eft, vlcifci aduerfarios. Vbi Donatus: Iniurium, iniquum. Indignantis modò fignificatio eft, & vim aduerbii habet. Iniurius, qui audet aliquid contra ordinem iuris. Terent. in Heauton. Enimuero reticere nequeo: multis modis iniurius Clitipho eft. Idem in Andr. Si id fuccenfeat nunc, quia non det tibi vxorem Chremes, Ipfus fibi iniurius effe videatur, neq; id iniuria.

Iniuffus, (ἀπροστάγματος) ferè in ablatiuo vfurpatur: vt, Iniuffu meo, id eft me non præcipiente. Teren. in Phor, Ita'ne tandem vxorem duxit Antipho iniuffu meo? Cic. de Sen. Vetatq; Pythagoras iniuffu imperatoris, hoc eft, dei, de præsidio, & ftatione vitæ decedere. Idem ad Attic. libro. 4. Ne iniuffu populi iudicarent.

Innauigabilis, vbi quis nauigare non poteft. Liu. 5. ab Vr. Infignis annus hyeme gelida, ac vinofa fuit adeò vt viæ claufæ, Tyberis innauigabilis fuerit.

Innitor, (ἐπιστηρίζομαι, ἀπερείδομαι, ἐπερείδομαι) pen. prod. vide in dictione Nitor.

Inno, nas. (ἐπινήχομαι, ἐπιπολάζω, ἐπικυματίζω, ἐπινέω inſchwimmen) infwemmen) nager.) per duplex nn, ex in & no, quafi intus no: à quo innato, tas. frequentatiuum. Cic. 2. De Nat. Deor. Quot genera, quamq; difparia partim fubmerforum, partim fluitantium, & innantium belluarum.

Ins

Innocuus, actiué accipitur pro eo, qui non nocet. ἀφάρμακτος, ἀσφαλὴς, ἀσινής. onschadelijck) Plin. libr.8. Eosdem pestiferos ferunt in Græcia, innocuos esse in Sicilia. Passiué verò pro eo, cui non nocetur. Verg. Et sedere carinæ Omnes innocuę, id est, fine detrimento.

Innotesco, is. notus fio, γνωρίζομαι. bekant worden) venir en bruit.) Lact. lib.1. Denique à doctis huius seculi, quibus fortè scripta eius innotuerunt, deris deri solent. Plin. lib.35. cap.11. Stesilochus Apellis discipulus petulanti pictura innotuit.

Innoxius, dicitur innocēs, culpa carens, inculpatus, seu is qui minime nocet, ἀβλαβὴς, ἀλύπητος. onschuldich) innocēt) Plau. in Capt. Decet innocentem seruum atque innoxiū Confidentem esse, suū apud herum potissimum. Sall. Ipsi innoxij, florentes, fine metu ætatem agere.

Innumerabilis, le, quod numerari non potest. vntalbar) ontallijck) innumerable) Ci.5. Ver. Cognosci te nunc innumerabilē pecuniā frumētario nomine ereptam. Innumerabilitas, atis. Cice. 1. De Nat. Deor. Tamen pleraque dicit eadem, atomos, inanes imagines, infinitates locorum, innumerabilitatemque mundorum, &c.

Innumerus, a, um. idem quod innumerabilis. Plin. lib.2. ca.3. Innumeræ rerum effigies. Lucan. Adde, quod innumeræ concurrant vndique gentes.

Innumerosus, a, um. Plin. lib.10, cap.65. Ex omnibus, quæ perfectos fœtus, vel tantos & innumerosos edunt, supra cuncta est murium fœtus.

Innutrio, is, ire. idem quod nutrire, vel simul nutrire. Plin. in Epist. Hoc altero die, hoc tertio, hoc pluribus, donec homines innutritos mari subiret timendi pauor.

Innuo, is. (ἐπινεύω) winckē) faire signe) signo aliquo capitis voluntatē ostēdo, siue affirmē, siue negem.

Ino, (Ἰνώ) nomē Cadmi, & Hermiones filię, vxorisque Athamantis Thebarum regis, & Liberi patris nutricis. Eadem (Cic. teste) est, quæ Leucothea (λευκοθέα) id est alba dea, à nobis verò Matuta, quæ & Aurora dicitur. vnde Ouid. in Fast. Leucothea Graijs, Matuta vocabere nostris. Fabulam Inonis Ouid. libr.3. Metam. refert, quemadmodum Ino cum Melicerta filio propter timorem de scopulo se præcipitem misit in mare, amboque facti sunt dij marini, Illa Leucothea, Melicertes, Palæmon, qui & Portunnus, vocati sunt. De quibus Cyprian. Melicertes & Leucothea præcipitantur in maria, & fiunt postmodum maris numina.

Inocco, as. significat cooperio, quod fit cum semen in agro seminatum est, & glebas sarculis, aut crat ibus dissoluimus, vt semen humo cōtegatur. ἐμβωλοκοπεῖν. Colum. libr.2. Nam semen quod sicco solo ingestum, & iam inoccatum est, perinde ac si repositum in horreo, non corrumpitur. Componitur autem ex in & occo, as. quod est cōminuo. Sed de Occo alibi.

Inoculo, as. penult. cor. significat oculum vnius arboris alteri adhibeo, seu oculum in arbore aperio ἐνοφθαλμίζω. Colu. lib.11. His quidem diebus arbores ficorū inoculātur, Quod genus insitionis, emplastratio vocatur. Pli. li.17. In ficis autē & malis hæc fuit inoculatio (ἐνοφθαλμισμός) antiqua.

Inodorus, ra, rum. quod est fine odore. ἄνοσμος, ἄνοσμος. Gel. lib.7. cap.6. Quædam animalia alia carent alio, & aut cæca natura gignūtur, aut inodora, inauarita'ue. Alij legunt Inora. Inodoro, as. are. odore inficere. Colu. lib.11, cap.3. Nam sic sata, & rursus sic recondita existimantur, neque acerrimi saporis existere, neque mandentium halitus inodorare.

Inoffensus, a, um. ad quod quis non offendit: vt ins offensa tempora à valetudine, nullo morbo læsa & offensa. Gell. lib.2. cap 1. Temperantia quoque eum fuisse tanta traditū est, vt omnia ferē vitę suę tempora à valetudine inoffensa vixerit.

Inofficiosus, a, um. qui facit cōtra officium, vel qui nullum officij præstat amico. Cice. ad Att. lib.13. Aliter enim fuissemus & in hos officiosi, & in nosmetipsos. Inofficiosum testamentum dicitur (vt ait Paulus Iurisc.) quod non ex officio pietatis paternæ confectum est, filijs fine legitima causa exhæredatis. Cicer. 3. Verr. Testamentum P. Annius fecerat, non improbum, non inofficiosum, non inhumanum.

Inolesco, cis. leui, lui. etum. & itum. (ἐμφύομαι) wachsen) wassen) croistre.) significat cresco, grandis fio, initium accipio. ἀρχὴν ἔχειν. Colum. lib.5. cap.10. Amygdala, si parum ferax erit, forata arbore lapidem adiecto, & ita librum arboris inolescere finito.

Inopaco, as, are. opacum reddere & obscurum. Col. lib.8. ca.15. Media rursus terrena pars esse debet, vt colocasijs conseratur, alijsque familiaribus aquæ viridibus, quæ inopacant auium receptacula.

Inopiosus, a, um, fine ope. ἄπορος. Plaut. Sæpe ego res multas tibi mandaui Milphio, Dubias, egenas, inopiosas consilij.

Inops, pauper. ἄπορος. arm) poure.) Cice. 2 Offic. Nam cum premeretur inops multitudo ab ijs, qui maiores opes habebant, &c. Aliquando dicitur fine ope, fine auxilio. Vnde inopem animi, inopem prudentiæ dicimus. id est, fine ope animi, fine ope prudentię. Iungitur enim cum genitiuis omnium rerum. Inops auxilij, Liu. 3. ab Vrb. Inops consilij, Idem. 6. Bell. Pun. Inops dicendi sapientia, Cic. 1. de Diuin. Inops remedij, Pli. li.16. cap.1. Aliquādo inops dicitur insepultus. ἄταφος. Verg. li.6 Hæc omnis quam cernis inops inhumataque turba. Ex iure enim pontificio terra inijciebatur, & circa cadauera, & circa absentiū corpora quibusdam solēnibus sacris additis. Inops igitur, fine terra, quæ ops dicitur, qui nullius possessor est. ἀκτήμων. Pauper, cui suæ res non sufficiunt.

Inopia, æ. egestas, indigentia. ἀπορία. armoede) poureté, disette.) Cic. De Ami. Humilem sane relinquunt, & minimē generosum, vt ita dicam ortum amicitiæ, quam ex inopia, atque indigētia nasci volunt. Idem. 1. De Inuent. Si propter inopiam in egestate estis, pecuniam non habetis.

Inordinatus, a, um. quod non est ordinatum. ongeordineert) desordonné.) Cice. de Vniuer. Ideoque

ex inordinato in ordinem adduxit. Inordinati, & incompositi milites. Liu. 2. Bell. Pun.

Inornatus, ornato contrariũ. onuertziert) mal accoustre.) Cicero in Orat. Dum intelligamus hoc esse Atticũ in Lysia, non quòd tenuis sit & inornatus, sed quòd nihil habeat insolens & ineptum.

Inora, (ἄστομα) dicitur animalia sine ore, qualia sunt Astomi Indiæ populi, halitu viuentes & odore.

Inoratus, a, um, non oratus, non impetratus. Cice. pro Rosc. Amer. Legati Ameriam re inorata reuerterunt.

Inphronitus, pen. prod. dicitur insolẽs & imprudẽs. Græci ἄφρονα imprudentẽ dicunt. vide in dictione Fruniscor & infrunitus.

In posterum, (τὸ λοιπὸν, τοὐντεῦθεν, εἰς τὸ ἐπιὸν) pen. cor. vide in dictione Postremò.

In primis, (ἐν τοῖς πρῶτα) vor al, aldereerst.) penul. prod. duæ partes sunt, & est aduerbiũ, significatq́ ante omnes, vel ante omnia, vel vnum ex primis. Sall. Quæ quidem res in primis mihi videtur caussa fuisse facinoris maturandi. Imprimis cum m ante p, ab imprimo verbo est, habetq́ pen. cor.

Inquantũ, aduerb. tantum, quantũ. zo veel) autant que) Plin. in Epist. Quę vt domus ipsa, perierũt, à me tamen inquantũ potuerit, requiretur.

Inquies, (ἀκάματος, ταραχώδης) onrustich) sans repos.) pro Inquietus, ta, tum. quod est sine quiete, generis omnis, vel figuratè iungitur neutro generi. Sallu. lib. 1. Histor. Humanum genus inquies, atq; indomitum. Liu. Iam sibi satis glorię quęsitũ, & potuisse se desinere, ni animus inquies pasceretur opere. Apul. libro. 1. Qua contentione & inquieti procacitate præditus asinus. Plinius substãtiuum posuit libr. 14. pro inquietudine, cum ait, Furiales somni, & inquies nocturna. Gellius similiter, Vt intereà labor hic vigiliarum & inquies suauitate paulisper vocum, atq; modulorum acquiesceret. Hinc Inquieto, as. pen. prod. ἐνταράττω. Colum. libr. 9. Ne incubantes matrices ab alijs auibus inquietentur.

Inquilino, as. (ἐνοικέω) habito, à quo Inquilinatus, us, pro incolatu.

Inquilinus, pen. prod. ex in & colo, qui in alieno priuato habitat: propriè tamen in conducto, siue in vrbe siue ruri, vt inquit Valla lib. 4. Suet. in Clau. Cæs. Partem etiã census omnes ordines conferre iussit, & insuper inquilinos priuatarum ædiũ atq; insularũ, pensionem annuam repræsentare fisco. Cic. 2. Philip. At verò te inquilino (non enim domino) personabant omnia vocibus ebriorum.

Inquino, as. penul. corr. maculo, deturpo. κοινόω, μολύνω. verunsauberen, besmetten) souiller, ordir, gaster.) Horat. lib. 1. Serm. Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis Coruorum. Lactantius libr. 6. Pecudum sanguis effusus, quo aras inquinant. Cic. lib. 1. Tuscul. Quibus cæcati velut domesticis vitijs, atq; flagitijs sese inquinassent. Fit autem à cunio, is (vt inquit Festus.) Cunire verò est stercus facere. Huius compositum est Coinquino. Colu. li. 8. Totam progeniem coinquinat, siquidem celeriter, cum alia pecora, tum præcipue oues contagione vexentur.

Inquinamentum. ti. sordes & immunditia. vnsauberheyt) besmettelijcheyt) souilleure, ordure.) Gell. lib. 2. cap. 6. Cuius significationis multo assiduoq́ vsu totum verbum ita contaminatum est, vt iam squalor de re nulla alia, quàm de inquinamẽtis solis dici cœperit.

Inquio. is. defectiuum est, & significat dico. φημί. ich sage) ick segge) ie dis.) Cic. lib. 2. De Orat. Aucupari verba oportebit, inquio, vt ea quæ sunt frigidiora, vitemus. Persius, Hoc iuuat: hic (inquis) veto quisquam faxit oletum. Iuuen. Quando artibus inquit honestis. Cic. in Verr. Vbi sunt Pamphile (inquiũt) scyphi? Idem 2. de Orat. Tu vero inquisti, modestus non erit. Idem 4. Verr. Ergo, inquiet, aliquis donauit populo Syracusano illam hæreditatem. Plaut. in Pseud. Ius bonũ orat Pseudolus: Dabo, inque. Teren. Eccũ me, inque. Ci. ad Heren. lib. 4. Quid ẽm tibi vis, aliquis inquiat. Plaut. Aul. Nunc quæ res tibi, & gnatæ tuæ Bene, fœliciterq́ vortat: ita dij faxint, inquito. Plau. in Cap. Salueste, inquã, quò imus vnà, inquam, quasi muti silent. Hęc sunt ferè, quę in vsu sunt huius verbi inquio.

Inquiro, is. pen. corr. inuestigo, quasi intus quæro. ἐξετάζω, ἐπιζητέω. erfaren, fleissig suchen) ondersoecken, soecken) cercher, enquerir, enquester.) Cice. 1. Offic. Peregrini autem atq; incolæ officiũ est, nihil præter suum negotium agere, nihil de alieno inquirere, minimeq́ esse in aliena Repub. curiosum. Inquirere pro eo quod vulgò dicunt, facere Informationem. Cic. 6. Verrin. Nimirum dici etiam (dum in istum inquiro) artificum nomina.

Inquisitio, inuestigatio. Cic. 1. Off. In primisq́ hominis est propria veri inquisitio, atq; inuestigatio.

Insanio, is. iui. itum. à sanus compositũ & deriuatũ putatur, pro insanias facio, siue insanus sum. μαίνομαι, παραφρονέω. tauben, vnsinnich sein) rasen) estre ensensé.) Teren. in Adel. Minime miror, qui insanire occipiunt ex iniuria. Plau. in Menæch. Hei mihi, insanire me aiunt, vltro cum ipsi insaniant. Quandoq; est carmen componere. Verg. Insanire libet. Nam insani, ἔνθεοι dicitur, id est, deo pleni.

Insanus, pen. prod. non sanus, qui non est sani consilij, & qui non habet mentem integram. μανικὸς, παράφρων, μανιώδης. Terent. in Eunuch. Scitum hercle hominem, hic homines prorsus ex stultis insanos facit. Vnde Insania, stultitia, demẽtia. μανία. Terent. in Adel. Prò Iupiter tu homo adiges me ad insaniam. Plaut. in Aulul. Laruæ hunc, atq; intemperiæ, insaniæq́ agitant senem. Hæc etiam Insanitas dicitur. Cicero: Insipientia autem quasi insanitas, eademq́ dementia. Item insanus, magnus dicitur. Verg. Insani feriant, sine, littora fluctus. Pers. Insani dicta Catonis. Insanum studiũ equorum, armorum, &c. (ἱππομανία, ὁπλομανία) id est, immodicum. Item valde sanus, id est, doctus Persius: Et insano multũ laudanda magistro. Habet enim in, vim intentiuam. Sic inclytus, infractus, & multa alia. In hoc tamen loco accipi congruè potest, pro nimis cõcitato ad curã discipuli, à quo subueretur reportare notã indiligentię. Nam

præter notam significationem, peruicaces & intractabiles appellabant insanos. Contentiosi quoque qui nunquam succumbebant, aliosque improbabant, insani vocati sunt. Inde insanè, (ἐπιμανῶς) aduerbium vehementer, propterea quòd insani omnia vehementer faciunt, inquit Varro.

Insanabilis.le. quod sanari nō potest. ongenefelijck, onheylijck) incurable) Cic. pro Sestio: Ego vero si mihi vni pereundem fuisset, ac non accipienda plaga mihi insanabilis illa mortifera, quam Reip. imposuisset.

Insatiabilis.le. quod satiari non potest. onuersadelijck) insatiable) Insatiabilis cupiditas, Cic. 1. Tusc. & 1. De Fin. Insatiabilis voluptas. Idē 4. De Fin. Insatiabilis animus. Li. 4. ab Vr. Insatiabiliter, aduerbiū. Plin. in Epist. Quos ego cū recordor in re inani, frigida, assidua, tam insatiabiliter desidere, &c.

Insatiuus.a.um. qd non seritur. Plin. li. 19. ca. 12. Hoc insatiuum rumex vocatur, nasciturque fortissimū.

Insaturabilis.le. quod saturari non potest. Cice. pro Sest. Libelli etiam pro vino sæpe oppignerabantur, manebat insaturabile abdomen. Insaturabiliter, aduerbium. Cice. 2. de Natu. Deor. Ex se enim natos comesse fingitur solitus, quia consumit ætas temporum spatia, annisque præteritis insaturabiliter expletur.

Insciens. tis. vnwissend) onwetende.) adiectiuum: ignarus, inquit Donatus. Plautus in Trin. Me absente atque insciente, inconsultu meo, Ædes venales hasce inscribit literis. Terentius in Heaut. Si peccaui, mi Chreme, Insciens feci. C. Id equidem ego, etiam si tu neges, certò scio, Te inscientem atque imprudentem dicere, ac facere omnia. vide Inscius.

Inscientia. æ. ignorantia. vnwissenheyt) onwetenheyt) ignorance) Cicero pro Sylla: Vos denique in tantis tenebris erroris & inscientię clarissimum lumen prætulistis menti meæ. Inscienter, aduerbium: per imprudentiam siue ignorantiam. Cice. in Top. Partitione autem sic vtendum est, nullam vt partem relinquas: vt si partiri velis tutelas, inscienter facias.

Inscitus. Inscitè, imperitè, incomptè, impolitè, ineleganter. quære Scitus. Plaut. in Trin. Siquid scis me fecisse inscitè aut improbe, si id me non accusas, tu te ipse obiurgandus es, scio.

Inscitia, (ἀμαθία, ἀπαιδευσία) onwetenheyt, ongheleertheyt) ignorance) ab inscitus. ta. tum. participio, ignorantia, imprudentia. Plaut. in Curc. Heus tu mulier, male mereri de immerente, inscitia est. Terent. in Heaut. O Iupiter, tantam inesse animo inscientiam.

Inscius, (ἀνεπιστήμων) vnwissendt) onwetent) dicitur qui nescit, contrarium conscio: à scius composita. Cice. 4. Acad. Quam si subtraxeris, qui distingues artificem ab inscio? Idem 5. De Fin. Nec verò sum inscius esse vtilitatem in historia, nō modò voluptatem. Inscia ac temeraria turbo, Liu. 4. Bell. Pun. Insciens. Vnde inscienter, & inscientia, quæ contraria sunt scientię. Cic. lib. Acad. Sed inter scientiam & inscientiam comprehensionē illam collocabat. Aliquando insciens capitur pro stulto, ἠλίθιος: & aliquando pro ignaro.

Inscribo, pen. pro. intus, siue supra scribo. ἐπιγράφω. inschreiben) inschriuen) escrire en quelque chose) Cic. lib. 1. Tusc. Quid nostri philosophi, non'ne in his ipsis libris, quos scribunt de contemnenda gloria, sua nomina inscribunt? Idem Cassio: In statua, quā posuit in rostris, inscripsit, Parenti optimè merito. Interdum significat nominare, siue intitulare. Lactant. lib. 1. Minutius Fœlix in eo libro qui Octauius inscribitur, sic argumentatus est. Interdum dilacerare. ἐπιξέω, ἐπιγράφω. Verg. Et versa puluis inscribitur hasta. Plau. Corpus tuum virgis vlmeis inscribam id est, insignibo. Hinc Inscriptio verbale, modò titulus, modò nota. Plin. li. 29. ca. 1. Hinc illa infœlicis monumenti inscriptio, Turba se medicorum perijsse.

Inscriptus, (ἄγραφος) quandoque pro non scripto sumitur, vt apud Varronē li. 2. Itaque greges ouium longè abiguntur ex Apulia in Samnium æstiuatum, atque ad publicanum profitentur, ne si inscriptum pecus pauerit, lege censoria committat multam. Quintil. lib. 3. cap. 8. Alia esse scripta, & alia inscripta.

Inscriptum. ti. breue quiddam in chartula scriptum, cuiusmodi solēt dare præfecti vrbium ijs, qui merces exportant. Luci. Facit idem quod illi, qui inscriptum è portu exportāt clanculum, ne portorium dent. Inscriptum, pro inscriptione. Gel. lib. 10. ca. vlt. Quædam alia inscripta nimis lepida, multasque prorsus concinnitates reddentia.

Insecta, animalia sunt, partim terrestria, vt scolopendræ, stelliones: partim volucria, vt apes, vespæ: partim cum vtroque participantia, vt formicæ: partim pennis & pedibus carentia, vt tineæ, quæ in homine nascuntur. Dicta insecta ab incisuris, quæ nunc ceruicum loco, nunc pectorum sunt atque alui. Hęc Albertus Magnus appellat annulata, Aristoteles ἔντομα.

Insequor. pen. corr. sequor, vel insequendo sequor. διώκω, ἐφέπομαι. volgen) ensuyure) Verg. Insequitur clamorque virûm, stridorque rudētum. Item prosequi, & insectari. Quint. Cum eum maledictis insequeretur. Cice. pro Rosc. Amer. Quid vis amplius? ecquid insequeris? quid oppugnas? Insequi clamore ac minis, Cice. pro Cluent. Idem ad Augustum, Quæ non insequens hora antecedente calamitosior populo Rom. illuxit? Insequens officium, de quo mox dicturi aut deliberaturi sumus. Plancus ad Senatum, Fam. 10. Huic prius excusandum me esse arbitror, quàm de insequente officio quicquam vlli pollicendum. Insequenter, aduerbium. Gel. lib. 10. ca. 29. Obscurè & insequenter particula illa posita.

Insector. aris. frequētatiuū: persequi. Cic. pro Font. Insector vltro, atque insto accusatori iudices: insector, inquam, ac flagito testeis. Plau. in Capt. Nam isthic hastis insectatus est domi matrē, & patrem.

Infero. is. pen. cor. inserui, insertum, instoffen) insteken) mettre ens) significat immitto, impono, immisceo. ἐμβάλλω, ἐντίθημι, ἐμβάλλω, ἐγκεντρίζω.

Te-

Teren. in Heaut. Vidin'ego te modo manũ in sinum huic meretrici Inferere? Colum. Nausea discutitur, si integrum gallinaceum crudum ouum ieiuni faucibus inferas. Quando facit inseui, insitum, de arbore dicitur, quando scilicet fisso trunco, surculus fœcundæ arboris inseritur in sterili; siue cum oculus vnius arboris alteri adhibetur, quod quidam inoculationem vocant: vel quando seminatur, aut plantatur. Verg. Insere nunc Melibœe pyros, pone ordine vites. Colu. lib. 3. Vitem, quam insiturus es, resecato & plagam leuato, atque ita findito, & paratos surculos in fissurã dimittito catenus, quà adrasi sunt. Idem: Insita est fructuosior, quàm quę insita non est. id est, quàm quę cum ramis aut plantis ponitur. Per translationem Lactantius lib. 5. Odium & inuidiam & dolum hominibus inseuit, vt tam essent quàm serpentes venenati, tam rapaces quàm lupi. Diome. Inseror, insertus, & insitus facit. Et tradunt quidam insitus arborũ esse, insertus hominis vel alicuius rei. Seruius: Insitas arbores dicimus: insertas verò caussas aut fabulas. Plin. li. 10. Penna per transuersas inserta nares. Insitus, innatus, ingenitus. Cicero. 6. Verr. Hoc cum cæteræ gentes sic arbitrantur, tum ipsis Siculis tam persuasum est, vt animis eorum insitum, atque innatum esse videatur. Insitus vrbi, ciuis. Sallu. in Cic. Insitus genti mos per latrocinia militiam exercere. Insitus, us, insitio. Pli. lib. 14. cap. 3. Et hactenus publica sunt genera, cætera regionum locorumque, aut ex his inter se insitu mixta.

Inserto, tas. (παρεντίθημι) frequentatiuum ab insertum formatum. Vergil. 2. Æneid. Hic ferro accingor rursus, clypeoque sinistram Insertabam aptãs, meque extra tecta ferebam.

Inseruio, is. (λατρεύω, θεραπεύω) dienen) seruir) vide Seruio. Dicimus autẽ inseruio tibi, & inseruio te. Plaut. Non meretricũ est, vnũ inseruire amantem.

Insideo, es. pen. cor. sedeo, seu supermaneo, sto. ἐπικάθημαι, ἐφιδρύω. aufflitzẽ) opsittẽ) estre assis sur quelque chose.) Plinius De viris illustr. Hic primus instituit, vti equites Romani Idibus Quintilibus ab æde Honoris equis insidentes, in Capitolium transirent. Liu. 7. ab Vrb. Equo deinde quàm poterat maximè exornato insidentem se in specum immisisse. Lactantius libr. 5. Et iustus ille nactus fuerit aliquem saucium, equo insidentem. Aliquando intus sedeo, seu sto. Cic. lib. 4. Tuscul. Cum autem hic feruor concitatioque animi inueterauerit, & tanquam in venis medullisque insederit. Aliquando dolose quempiam expecto, (ἐνεδρεύω) vel locum aliquem occupo: vt, Insidere arcem militibus. Liuius. 6. Belli Pun. Quingentis militibus arcem insedit. Insidere itinera. Liuius. 5. de Bell. Pun. Quã fugam inclinaturam credebat, omnia itinera insidere iubet. Vnde Insidiæ, ἐνέδρα. & insidior. Aliquando obsidere, (περικαθίζω) & modò cum accusatiuo construitur. Liu. lib. 2. de Bel. Pun. Mago locum monstrabit, quẽ insideatis. Modò datiuo. Verg. lib. 11. Arripuitque locum, & syluis insedit iniquis. Liu. libr. 9. Insessis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio subuehebatur:

Insidiæ, fallaciæ. ἐνέδρα, ἐπιβουλή. aufsatz, nachstellung, hinderlist) lagen) embusches & espies) Cic. lib. 3. Off. Sunt'ne igitur insidiæ, tendere plagas? Propriè dolosa expectatio ad aliquem aggrediendum insidiæ dicuntur, quę clàm insident, vt hostes fallantur. Cæs. 2. Bell. Gall. Insidias veritus. Cice. pro Cn. Plancio, Vigilandum est semper, multæ insidiæ sunt bonis.

Insidior. aris. insidias tendo. ἐνεδρεύω, ἐπιβουλεύω. nachstellen) lagen leggen) espier, guetter) Sallu. in Iug. Adherbalem vitæ suæ dolis insidiatum esse. Cice. de Orat. Non enim id agit, vt insidietur, & obseruet, sed fauet.

Insidiosus, qui sæpe insidiatur, plenus insidiis, fallax. ἐπίβουλος, ἐπιβουλευτικός. Cic. 4. Verr. Quis acerbior? quis insidiosior? quis crudelior vnquam? Insidiosus latro, Martial. li. 14. A quo insidiose, quod est, cum insidiis. μετ' ἐπιβουλῆς. Cic. lib. 3. Off. Ratio ergo postulat, ne quid insidiose, ne quid simulatè, ne quid fallaciter.

Insido. is. pen. corr. significat ad intus habitandum, ingrediendum'ue vado. ἐφιζάνω, ἐπιβάλλω. insitzen) insitten) S'asseoir) Lactant. lib. 6. Vitanda ergo spectacula omnia, nõ solum ne quid vitiorum pectoribus insidat. id est, ingrediatur ad standum. Statius passiuũ protulit, Summis insiditur astris. Construitur & cũ accus. Verg. lib. 5. Viam insidere.

Insignia, dicuntur ea, quæ in vestibus, vexillis, & huiusmodi insignita sunt: aut ipsæ vestes, vexilla, & alia quæ fiunt, aut feruntur ita ab aliis discreta, vt nosci possint, cuius sint, & ad quos pertineant: vt vestes militares, & insignia militaria, regalia, consularia'ue, quib⁹ acies ab acie, eques ab equite, rex & consul à viro priuato cognosci debet. καλλωπίσματα, παράσημα, τὰ ἐπίσημα, τὰ διάσημα, σύμβολα. zeichen) leuerey, teeckẽ) enseigne & marque.) Verg. lib. 2. Danaumque insignia nobis Aptemus clypeos. Liu. lib. 1. Ipse an ille nostris decoratus insignibus magnificè incedit. Sallust. Cum fascibus, atque aliis imperii insignibus ad Manlium in castra tendit. Mos enim fuit antiquorum, vt bene meritis insignia tribuerent magistratuũ. Vnde scribit Tacitus decreta fuisse Narcisso quæstoria insignia à Claudio Cæsare. Ab eodem insignia prætura Crispino decreta fuerunt. Et non solum sunt signa & ornamẽta ob virtutem adepta: sed etiam insignia laudis, & insignia gloriæ dicimus. vt Cic. Appio, Insignia enim virtutis, multi etiam sine virtute assecuti sunt.

Insignio. is. iui. itum. (ἐπισημαίνω, ἐπισφραγίζω) zeichnen) teeckenen) marquer, noter) signis noto, seu distinguo, vt apud Claud. lib. 1. Hic elementorum seriem, sedesque paternas Insignibat acu. Cic. lib. 4. ad Heren. Si quam rem deformabimus turpẽ aut cruentam, aut cœno oblitam, aut rubrica delibutam iudicemus, quò magis insignita sit forma.

Insignis, & hoc ne. ex in & signum, siue signis componitur, & propriè dicitur excellens, qui in aliquibus cernitur esse signis, quibus noscitur, vel nosci potest, vt in coloris & vestium rerumque varietate

noscitur, siue nosci potest, esse eum probum vel improbum, ἐπιφανής, ἐπίσημος. furtrefflich) notne/ mende) Seu quia signa cum sint indicia rerū semper eminent, manifestaq; sunt: sic viri virtute excellentes omnes sunt noti. Cic. lib. 3. ad Heren. Idem fit in imaginibus, vt quæ nobis diligēter notæ sunt, hæ parum videantur insignes alijs. Hic Cicero eo quòd prius dixit notæ, aperuit insignes significari notæ siue notabiles. Verg. lib. 3. Georg. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo. Liu. 1 Flaminem Ioui assiduum sacerdotem creauit, insigniq; eum veste & curuli regia sella adornauit. Verg. lib. 4. Ostroq; insignis & auro Stat sonipes. Hoc loco insignis, instratus, quasi insignitus. Ad facinus transtulit Teren. in Eunu. Iandiu aliquam causam quærebat senex, quamobrem aliquid insigne faceret. Donat. Insigne aliquid, magnum, & nobile facinus. Ad virtutem. Vergil. Insignem pietate virum. id est, illustrem, magnum, siue nobilem, præclarumq; ac præstantem. Aliquando ad vitium: vnde latrones insignes vocamus, qui maiore manu, maioreq; audacia grassantur: & Insignia scelera, à Tacito dicuntur. Omne enim quod excellit, siue illud sit vitium, seu virtus, insigne dicitur. Vnde etiam quādoq; simpliciter pro magno sumitur. Lucil. Cocus nō curat caudam insignem esse, modò pinguis fiet. Ab insignis, fit insignitas, (ἐπιφάνεια) pro claritate.

Insignitè, pen. prod. aduerbium significat cum notæ indicio. παρασήμως. furnemlich) merckelijck, zeer vtnemelijck) tresexcellent.) Cicero. Nec improbum notari aut vituperari insignitè posset. Plautus in Menæch. Neu finas in me insignitè fieri tantam iniuriam. Insigniter, etiam aduerbium, significat summè, clarè, apertè. ἐπισήμως, ἐκπρεπῶς. Apul. Homo insigniter malus. Colu. li. 10. ca. 1. Superest ergo cultus hortorum insigniter neglectus quondam veteribus agricolis.

Insilio. is. pen. cor. insilui, insiliui, insilij, insultum. vnde insulto significat intrò, aut sursum salto. ἐνάλλομαι, ἐπιπηδάω. in oder auffspringē) in oft op springen.) faulter de lung a laultre.) Sta. libr. 9. Theb. Insilire vadis, magnoq; fragore solutus Agger. Lucan. libro 3. Insiluitq; solo nociturus pondere puppi. Insilire in equum, Liui 6. ab Vrb. Plaut. in Rud. E naui timidæ ambæ in scapham insiluimus, &c. Plin. lib. 8. cap. 16. Dum sequitur, insilit saltu, quo in fuga non vtitur.

Insimul, ex in & simul, significat vnà, ἅμα. Stat. 1. Syl. Et gentes alis insimul togatas.

Insimulo. as. pen. cor. accuso, crimen ingero. προσεγκαλέω, ἐπαιτιάομαι, αἰτιάομαι, κρίνω. beschuldigen, anklagen) accuser.) Cic. Treba. Hic tu me etiam insimulas, nec satisfactionē accipis. Iungitur etiam quandoq; genitiuo. Terent. in Phorm. Si herum insimulabis auaritiæ, male audies. Vnde insimulatio, (αἰτίασις) quæ (vt inquit Donatus) est falsi vel veri criminis incusatio. Est & fingere, idem quod suum simplex simulo significans, προσποιοῦμαι. Cic. lib. 3. Off. Solus neglexit fidem, furere insimulauit, ne coiret institit.

Insinuatus, inflexus, complicatus, compressus, συνεσταλμένος. Apul. lib. 9. Siccine vacuus & ociosus insinuatis manibus ambulabis mihi? Tali enim habitu manus ociosorum complicantur. Liu. dixit compressis manibus, cuius hæc sunt verba ex lib. 7. Quid aliud caussæ esse credamus, cur veteranus dux fortissimus bello, compressis, quod aiunt, manibus sedeas.

Insinuo. as. coniungo, amicitiæ præsertim vinculo, & quasi in sinum pono. ὑπολύομαι, ἐγκολπίζω, ἐγκατοικίζω, εἰσοικίζομαι, παρεισδύομαι. eyn schleissen, hin ein lassen) insteken) iecter ou fourrer dedens) Suet. De clar. Gram. Quare citò manumissus Augusto insinuatus est, quòd eleganter curam ordinandarum bibliothecarum in Octauio proticu suscepit. Cic. De Amicit. Callidus ille & occultus ne se insinuet, studiose cauendum est. Plautus in Mil. Interim iuit hunc miles: fortè Athenas aduenit, Insinuat sese ad illam amicam Heri mei.

Insipidus, sine sapore, ἄχυμος. vngeschmackt) sonder smaeck) sans saueur) Gell. lib. 6. ca. 1. Nihil est prorsus, inquit, insipidius, qui opinantur bona esse potuisse, si non essent itidem mala.

Insipiens. tis. id est, non sapiens, qui nō cogitat, quæ agenda sunt. ἄφρων, μωρός. narr, dorr) sot) fol) Cicero De Fin. Turpe est sapientem ex insipientium sermone pendere. Idem De Amic. Nihil insipiente infatuato intolerabilius fieri potest. Insipientia æ. imprudentia, dementia. Plaut. in Amph. Iusta autem ab iniustis petere insipientia est. Insipienter, aduerbium: imprudenter. Plaut. in Truc. Per tua obsecro genua, Vt tu isthuc insipienter factum, sapienter feras, mihiq; ignoscas.

Insisto. tis. significat consisto. ἐπιμείζω, ἐφίσταμαι, ἐνέχομαι. Pli. lib. 7. ca. 2. Contuentes solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die alternis pedibus insistere. Cæs. 2. Bel. Gal. At hostes etiā in extrema spe salutis tantam virtutē præstiterūt, vt cum primi eorum cecidissent, proximi iacentibus insisterent, hoc est, super mortua cadauera starēt, & pugnarent. Insistere vestigia, pro firmare. Verg. lib. 11. Vtq; pedum primis infans vestigia plantis Institerat, iaculo palmas armauit acuto. Item insistere, pro operam dare. ἐμβάλλομαι, ἐνίσημι. Item solicitare, vrgere. ἔγκειμαι. Plin. Frequentiusq; vt id ageret, insistebat. Cicer. ad Heren. aliter: Nunc identidem nosmetipsi vobis insistemus, res enim communis agitur. id est, vim faciemus. Item pro resistere, & quasi sistere gradum: cuius contrariū progredi. Cic. Verr. Quot vultis esse in vno furto peccatorum gradus? vt si singulis insistere velim, progredi iste non posset. Idē in Orat. Sæpe accidit, vt aut citius insistendū, aut longius pcedendum. Insistere hastæ, hoc est, inniti. Pli. De viris illust. Aduocato M. Liuio pontifice, hastæ insistēs, & solennia verba respondēs, se & hostes dijs manibus deuouit. Insistere vestigijs alienis, hoc est, inhęrere, & sequi aliena vestigia, Plin. lib. 6. cap. 17.

Insitio, (ἐγκεντρισμός) einzweygung, intinge) mettre ens) ipse inserēdi actus. Colu li. 3. Tria autē genera insitionum antiqui tradiderunt. De insitione vi-

vitium, vide eundem lib. 3. cap. 9.

Insititiũ, (ἐγκεντρισθέν) dicitur illud, in quo aliquid insertum est, Insititius & inductus sermo. Plin. in Epi. Quid multa? inuideo Græcis φ illorũ lingua scribere maluisti: Neq; enim cõiectura eget, quid sermone patrio exprimere possis, cum hoc insititio & inducto tam præclara opera perfeceris.

Insitium, (ἰσίκιον) ab infectione dictum, pulmenti genus, ex insectis & minutatim tritis carnibus confectum. Apud Apitiũ sæpe fit mentio de insitijs. Insitiũ lignũ, (ἔμφυτον) quod insitũ est. Colu. lib. 3. Terrã circa arborem aggerato, vsq; ad ipsum insitium. Et item: Paleato luto bene subacto oblinito totam plagã, & spatiũ quod est inter surculos vsq; eò, vt duobus digitis insitia extent.

Insitiuus, a, um. quod inseritur. ὁ ἐγκεντριζόμενος. Gel. Corpusq; & animum benignè in gentis primordijs inchoatum, insitiuo degenerĩq; alimenta lactis alieni corrumpere.

Insolens, pen. cor. significat insuetum & insolitum, ἀήθης. ongewoon.) Sallu. Insolens vera audiendi. Gell. lib. 1. Atq; id quod à C. Cæs. excellentis ingenij ac prudentiæ viro, in primo De analogia scriptum est, habe semper in memoria atq; pectore, vt tanq̃ scopulũ fugias inauditũ, atq; insolens verbum. Per translationẽ ponitur ꝓ superbo & arrogante, qui præter legẽ agit humanã atq; naturalẽ, & quem audacẽ, vel præsumptuosum dicere solemus. ἀλαζών. Quod est, cum quis audet facere vel dicere, qđ ipse non solet, vel quod ab alijs modestis viris fieri aut dici nõ solet. Cic. pro Macel. In victoria, quæ sui natura insolens & superba est.

Insolentia, æ. insuetudo, res non consueta & solita, ἀήθεια. ongewoonheyt.) Cic. de Inuentione. Primò propter insolentiam reclamantes, deinde propter rationem atq; orationẽ studiosius audientes, &c. Liuius. 7. Bel. Maced. Et offenderunt aures insolentia sermonis.

Insolentia, pro arrogãtia, superbia. ὕβρις, ἀλαζονεία. stoltzheyt, hoffart) hoochmoedicheyt) arrogãce.) Cic. 5. Ver. De luxuria Apronij loquor, nihil de insolẽtia, nihil de singulari nequitia ac turpitudine.

Insolenter, aduerbium, arroganter, & superbè. Cicero. 4. Tuscul. Insolenter se efferre. Liu. 2. ab Vr. Tandem superant externa: adeò superbè, insolenterq; hostis eludebat.

Insolitus, a, um nõ suetus, ἀήθης. ongewoon) Verg. 1. Georg. Insolitis tremuerũt motibus Alpes. Cic. 3. Ver. Cur prudẽtissimas electissimasq; fœminas in tantũ virorũ conuentũ insolitas inuitasq; prodire cogis? Insolitus ad laborem exercitus. Cæs. 3. Bel. Ciu. Insolitè, aduerbium. Gell. lib. 1. cap. 2. Intempestiuè ac insolitè differebat. Sunt tamen qui eo loco legant, Insubide differebat.

Insolo, las. pen. prod. ad Solem sicco. ἡλιάζω, ἡλιόω. Colu. lib. 12. cap. 39. Quas per triduum insolaueris. Vnde Insolatus, in sole seu ad solem siccatus, vel penitus tactus aut calefactus. Colum. libro. 5. Super hoc materiæ quæ fructũ habẽt, melius conualescunt, & vuæ cõmodius insolatæ percoquunt. Insolare quoq; puellæ crines dicuntur, dum faciẽ tectæ passos ad Solem tenent candicandi gratia. Et ipsi crines insolati dicitur. Plin. Ceram iunceo crate sub dio siccant Sole Lunaq;, Hoc enim candorem facit, si sic siccatur. Et ne liquefaciant, protegũt tenui linteo. Candidissima verò fit post insolationem etiamnum recocta.

Insolum, Veteres pro insolitũ dixerunt. Afran. Orbitatem senectuti tuæ malum metui, quod insolũ non venit cæco, ac dementi.

Insomnia, æ. vigilia, ἀγρυπνία, ἀϋπνία. Cæcil. Plotio: Consequitur comes insomnia: ea porrò insaniam affert. Donatus in illud Terẽtij ex Eun. Aut mox noctu te adigẽt horsum insomnia. Legit (inquit) & adiget, vt sit insomnia numeri singularis.

Insomnium, ij. neutri gen. quod in somnis videmus. ἐνύπνιον, ὀνειρωγμός. Tibullus: Dij meliora ferant; nec sint insomnia vera. traum) droom) somne.) Cice. de Senect. Caret ergo vinolentia, & cruditate, & insomnijs.

Insomnis, ne. quod est peruigil. Vnde Insomnes noctes, apud Verg. 9. Æneid. hoc est, peruigiles.

Insons, tis. innocens, qui extra culpam est. ἀναίτιος, ἀθῷος. onschuldich) innocent.) Liu. 4. ab Vr. Etiam si regni crimine insons fuerit. Plau. in Asin. Ille æcastor suppilabat me, quòd ancillas meas suspicabar, atq; insontes miseras cruciabam.

Insomniosus, qui multum somniat, ἐνυπνιώδης. Cato: Omnis qui insomniosus est, hac eadem curatione sanum facies.

Insonus, na, num. pen. cor. quod est sine sono & strepitu. ἄφθογγος, ἀηχής. Apuleius: Insono vestigio me perducit. Sic absonum, sine sono.

Inspectius, (ἀπερισκέπτως) aduerbium, significat minus inconsideratè.

Inspecto, as. continuè, seu attentè intueor. ἐφορῶ, παπταίνω. Gel. lib. 1. Ibi in stadio inspectante populo, in osculis atq; manibus filiorum animam efflauit. Cice. ad Brutum: Quod vtinam inspectare possis timorem de illo meum. Vnde & pro custodire ponitur. Suet. in Cæs. Sunt qui putent consilium eum nouissimo illo Senatusconsulto, ac iureiurando etiam custodias Hispanorũ cum gladijs inspectantium se remouisse.

Inspicio, is. pen. cor. intus specio, seu valde intueor, ac penitus cognosco, καθορῶ, ἐφορῶ, ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπέω. besichtigen) besien, aenschouwen) regarder dedens.) Terent. in Adelph. Deniq; inspicere tanquam in speculum vitas hominum iubeo, atq; ex alijs exemplũ sumere sibi. Plau. in Menæch. Cum inspicio marsupium, Viatici Hercle admodum æstiuè sumus. Idem in Mostel. Cupio Hercle inspicere has ædeis.

Inspectio, ἐπισκοπή, ἐφορεία, ἐπίσκεψις. besichtung) besieninge) regardement.) Colu. lib. 1. ca. 4. Nam prima inspectione neq; vitia neq; virtutes abditas ostendit. Inspectio, diligens rei alicuius consideratio. Cic. 2. Phil. Nos enim inspectionem solum habemus: Consules & reliqui magistratus etiam inspectionem, id est, cognitionem & iudicium.

Inspico, as. penult. prod. in modum spicæ vel spicã acuo, ἀποστάχυζω. Verg. lib. 1. Georg. Ferroq; faces inspicat

Inspicat acuto. Vbi Seruius: Acuto ferro incidit ad speciem & imaginem aristarum,

Inspiro, as. pen. prod. significat diuino quodam spiritu in mentem inijcio, (ἐμπνέω. inblasen) souffler dedens.) Vnde dicimus sanctos dei homines inspiratos, (θεοπνεύστους) fuisse locutos. Et inspirare, intus spirare, hoc est, spiritũ seu ventum infundere. Colu. lib. 1, Sed granaria scalis adeantur, & modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur.

Instans, nomen substantiuũ, dicitur minimũ temporis monumentum, quod imminet, & præsens est. τὸ ἐνεστηκός. Vnde etiam apud Dialecticos tempus instans, dicitur quod est præsens. Cic. lib. 4. Tusc. Quæ enim venientia metuuntur, eadem efficiunt ægritudinẽ instantia, id est, præsentia vrgentiaq́.

Instanter, aduerbium, significat sedulò, perseueranter, ἐκτενῶς. Quintil. lib. 9. cap. 4. Vbicunq; acriter erit, & instanter pugnaciterq́; dicendum, membratim cæsimq́; dicimus.

Instantia, sedulitas, assiduitas, & continua intentio. ἐπίστασις, ἔνστασις. fleiss, anhaltung) neersticheyt, aenshoudinge) continuation.) Plin. lib. 3. cap. 5. Quid est enim quod nõ aut illæ occupationes impedire, aut hæc instantia possit efficere,

Instar, (δίκην) indeclinabile, licet Probus instaris genitiuũ dixerit, quod & sine præpositione & cũ præpositione inuenit. Et modò significat ad æquiparationem. Colu. lib. 3. Vineam nouellam gemmas agere finito, simulq́; atque pampinus instar quatuor digitorum erit, tum demum campinato. Modò ad mensuram, vt apud eundem libro. 1. In camporarijs, in colle spissius acerui stercoris instar quinq; modiorum disponentur. Modò ad similitudinem, vt illud Ciceronis accipi potest: Fugeranam autem, quæ fuit nõ vici instar, sed vrbis, quod erat Amani caput, &c. Et in Pisonem: Vnus ille dies mihi quidem immortalitatis instar, (ἰσόθεος, ἰσοτάσιος) fuit, quo in patriam redij, cum Senatum egressum vidi Populumq; Romanũ vniuersum. Sueton. in Cæs. Cuius iam etiam (scilicet equi) instar pro æde Veneris genitricis postea dedicauit. id est, effigiẽ consimilem, ἀντίτυπον. Solinus cum præpositione: Mesopotamiã opimat annuæ inundationis excessibus, ad instar amnis Ægypti terris superfusus inuecta soli fœcunditate

Instatio, (ἔνστασις) dicitur quasi imminẽtia: ab insto, as. Ambrosius libr. de Resur. Quomodo laudabis hominem, priusq̃ instatio mortis successerit,

Instauro, as. (ἀνακαινόω, ἀνανεόω, ἐπισκευάζω) gantz machen, erfristhen, ergötzen) vernieuwen) racoustrer, rabbiller.) non ab instar, sed ab in, & stauro cõponi videtur, significat integro, quę duo verba eiusdem omnino significationis sunt. Vnde Teren. in And. Amantium iræ amoris redintegratio est. Vbi Donat. Integratio, instauratio. Integrare verò (vt inquit Festus) est in statum redigere: non ad similitudinem prioris status dixit, sed simpliciter in statũ redigere, vtcunq; sit status. Similiter instaurare dicimus in statum redigere, non ad similitudinem prioris status facere, Vnde Vergil. per translationem dixit, Instaurati animi regis succurrite tectis, id est, quasi recreati, siue validi facti. Super quod Seruius ait, Hinc ostenditur eos superius defecisse, & non dicit ad similitudinem antiquam conualuisse. Et raró euenit, vt euersa ædificia ad similitudinem pristinam instaurentur. Liu. lib. 4. Nam Phalisci perpelli ad instaurandũ bellũ, neq; clade Romanorum, neq; sociorum precibus potuere. Instaurandũ non ad similitudinẽ pristini gerendũ: sed integrandũ, & denuo inferendum. Sic Cic. De prouincijs consularibus, in Pisonem, & Gabinium, Bellum affectum videmus, & ferè, vt ita dicam, confectum: periculum sit ne instauratas maxime belli reliquias ac renouatas audiamus. Verg. lib. 3. Ergo instauramus Polydôro funus, id est, integramus, supplemus, & facimus funus, quod fieri pro loco & tempore condecebat. Idem lib. 7. Certatim instaurant epulas, id est, denuo imponunt. Cum ergo instauro nihil in significato conueniat cum instar, nullo pacto ab instar formari dicendũ est, præsertim cum nec ad analogiam pertineat, quòd instaro, non instauro facere deberet. Restauro aũt, quamuis penè aboleuerit, & pro eo instauro sæpe positũ sit, tamen Lactant. lib. 7, vsus est p reduco seu reformo, renouo, restitcio ue. Verũ ille cum deleuerit iniustitiã, iudiciũq; maximũ fecerit, ac iustos, qui à principio fuerũt, ad vitam restaurauerit, mille annis inter homines versabitur. Non enim ad antiquam similitudinem reformauerit intelligẽdum est, cum longè elegantiori forma sint iustorũ corpora reficiẽda, quàm ea quam prius habuerant.

Instauratio, onis. Cic. De Arusp. Respon. Dij ludorum instauratione placantur.

Instauratitius dies, ludis Circensibus additus, Macrob. libro. 1. cap. 7.

Instauratiuus, a. um. Cice. 1. de Diuin. Itaq; ludis intermissis instaurατiui constituti sunt.

Insterno, is. supersterno, operio, extendo, ἐπιστρώννυμι, ἐπιφορτίζω, ἐπισκιάζω. vberspreyten) bedeckẽ) couurir.) Plin. lib. 19. cap. 5. Si palo adacto cauerna palea insternatur. Liu. 10. Belli Pun. Tabulasq; superinstrauit, vt peruium nauiũ ordinẽ faceret. Vnde instrata, equorũ ornamẽta dicuntur. Et instratus lectus dicitur, veste stragula excultus. ἐπίστρωμα. Vlpian. Instratum, significat omnem vestem stragulam insternẽdi caussa paratam. στρῶμα.

Instigo. as. (παροξύνω, ἐπικεντρίζω) hetzen) verweckẽ, bewegẽ) esguillõner, inciter) pen. prod. ex in & stigo cõponi videtur, vt sit stigo, stimulo, & instigo instimulo: & tam in bonum, q̃ in malum sumitur. Hoc modo componuntur Castigo, quasi ad id qđ castum est, stimulo: fustigo fuste stimulo vel ferio. Instigare, incitare, & quasi impellere obiurgatione quadam. Terent. in Aud. Agẽ si hic non insanit satis sua sponte, instiga. Liu. 3. Bel. Maced. Infensi & irati Romanos in Annibalem & ipsos caussam odij quærentes instigabat. Idem. 10. ab Vr. Hæc precatus velut instigante dea, & ipse collegæ & exercitus virtutem adæquauit ducis. Cic. in Pis. An tu eras Consul, cum in palatio mea domus ardebat, non casu aliquo, sed ignibus iniectis instigante te?

In

Instillo,as.are.intro stillare. intruppen) indruypē) degutter.) Plin.lib.10.Et aurium grauitati succū raphani instillāt. Cic.de Senect. Nanq; hæc quoq; nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguūtur senectute. Idem.2.Tusc.Guttæ quæ saxa assiduè instillant Caucasi. Et per translationem,in animū mittere. Cic.ad Att.lib.9. Attulit vberrimas tuas literas,quę mihi quiddam,quo starem, instillarūt.

Instinctus,a.um.ab instingo verbo inusitato: incitatus,instigatus.beweecht) incite.) Liu.5.ab Vrb. Itaq;,quæ tum cecinerit diuino spiritu instinctus, ea se nec, vt indicta sint, reuocare posse. Instinctus,us.ui.instigatio,& quam diuinam vocant inspirationem. Cic.1.Tusc.Sine cœlesti aliquo mentis instinctu. Idem.1.de Diu. Quæ instinctu diuino afflatuq; funduntur. Instinctu alicuius facere, hoc est,suasu & impulsione. Plin.in Pan. Multa fecimus sponte,plura instinctu quodā & imperio.

Instipulor,aris.per interrogationē stipulari: fiebat enī stipulatio p interrogationē. vtpote, Promittis mihi te daturum viginti minas? Alter respondebat,Promitto.alioqui non erat rata promissio. Hoc Plaut.apertè docet in Pseudolo his verbis:

Minæ viginti sanæ ac saluæ sunt tibi
Hodie,quas abs te inde eft instipulatus Pseudolus.
S.Velim qdem Hercle. B.Roga me viginti minas,
Si ille hodie illa sit potitus muliere,
Siue eam tuo gnato hodie, vt promisit,dabit.
Rogato obsecro,Hercle gestio promittere,
Omnibus modis tibi esse rem vt saluam scias:
Atq; etiam habeto mulierem dono tibi.
S.Nullum periculum est,quod sciam,stipularier.
Vt concepisti verba,viginti minas dabin'?
B. Dabuntur.

Instita,pen.cor.tenuis fasciola (inquit Acron) quæ stolæ imam partem ambit. ...Horat. Nil medium est,sunt qui nolunt tetigisse,nisi illas,Quarum subsuta talos tegit instita veste. Contra alius nullā nisi olenti in fornice stantē. Ouid.in Arte: Este procul vittæ tenues,insigne pudoris,Quæq; tegis medios instita longa pedes.

Instito,as. penult. corre. sæpe contra sto, pugno. ἐνίσταμαι. Cæsar.lib.1. Id conspicati Heluetij, qui in montem sese receperāt,rursus instare & prælium redintegrare cœperunt.

Institor, (ἐμπορ☉, παλιγκάπηλ☉) eyn krâmer) vng marchier.) pen.cor. negociator,ex eo dictus est(vt Vlpianus inquit)q negotio gerendo instet, nec multū refert tabernæ sit præpositus,an cuilibet alij negociationi,cū interdum etiam ad homines honestos afferat merces,& ibi vendat. Poëtæ ferè semper accipiunt institorem,pro eo qui venditor est mercium delicatarum, cuiq; vestiarij & lintearij dant vestē circumferendam & distrahendam, quem vulgò circitorem appellamus. Ouid. Institor ad dominam veniet discinctus emacem. Plautus ancillam pro domina negociantem Institricem vocat. Vergiliarū quoq; sydus Institor vesus dicitur,q mense Nouembri cum earum occasus est,ex hoc sydere coniecturam faciunt hyemis. nam si nubilus fuerit earū occasus,pluuiosam hyemem denunciat. Ideoq; negociatores statim augent lacernarum precia, quibus pluuio tempore vtimur,si verò sereno tempore occiderint, asperitas hyemis denunciatur. Idcirco reliquarum vestium precia accedunt.

Institorius,a.um.(ἐμπορικὸς,καπηλικὸς)qđ ad institorē ptinet,vt ars institoria. Institoria actio,(δίκη ἐμπορική) dicit̄ qua dominus institorē cōuenit,vel per institorē conuenitur. Nam si libitinarius pollinctorē habuerit, isq; mortuū spoliauerit, dandā in eum institoriā actionē,quamuis furti & iniuriarum actio competeret,inquit Iureconsultus.

Instituo,ex in & statuo.significat decerno. διατάσσω, προαιροῦμαι. vornemē) proposer.) Plaut.in Bacchid. Ego dare me ludū meo gnato institui,vt obsequium animo sumere possit. Cic.4.Verr. Tu qui institueras in eos animaduertere, qui perperā iudicassent. Apul. Solō aut Lycurgus instituit. Hinc instituta, & institutiones. Aliquando incipio. ἐνίσταμαι. Plinius: Priusquàm id opus institueram. Cicero pro Cluentio, Quæso, vt me Iudices, sicut facere instituistis,benignè attenteq; audiatis. Aliquādo doceo,instruo. παιδεύω, παιδεύω. Seneca: Sunt enim nō modò literis, sed etiam bonis moribus instituendi adulescētes. Cic. pro Quint. Qui apud te esset educatus,quem tu à puero instituisses, vt nobili ne gladiatori quidem hæreret. Quod & de malis dicitur. Iuuen. Instituitq; rudes melior locusta propinquas.id est,docet eas venefficia. Aliquando ordino,& propriè de ludis,de orationibus,de moribus hominum dicitur. καθίστημι, νομίζω. Terent. Optimè vitam instituit. Sall. Ea familia ortum, ita se ab adulescentia vitam instituisse,vt omnia bona in spe haberet.

Institutiones,(εἰσαγωγαί) sunt præcepta, quibus instituuntur homines atq; docētur: vt libri à Quintiliano De Institutione oratoria editi. Quandoq; vocabatur ipsa instructio. παιδεία. Cicero.1. Offic. Magis ad institutionem vitæ communis spectare videntur.

Institutum,bonum morem consilio & ratione sumptum significat,& domesticam disciplinam, quæ literis non mandantur,sed obseruantur communi opinione bonorum virorum per quandā consuetudinem. διάταξις, ἦθ☉. gebrauch)eē maniere) coustume.) Quintil. Nam is quanquàm nutricibus triennium dederit, tamen tam tum formari optimis institutis mentē infantium iudicat. Vnde De institutis apud Valeriū Max.id est,de moribus. Aliquādo dicitur propositū, inceptū. προαίρεσις, ὑπόθεσις, σκοπός: vt,Faciam pro instituto. Plin. Hæc sunt rerum principia, & instituta naturæ.

Insto,as.quando datiuo iungitur, significat instantiam,& vim quandam facio,solicito. ἐνίσταμαι, ἐγκεῖμαι. obligen, treibē) op den hals liggē, aenhoudē) soliciter & presser.) Cic. pro Quint. Verū quoniā tibi instat Hortēsius,& eas in consiliū à me postulat,ne dicēdo tempus absumā. Interdū incūbo,ἐφίσταμαι. Verg. Talis erat Dido,talē se lęta ferebat Per medios instās operi,regnisq; futuris. Idē in Buc. sine casu posuit,Desine plura puer, & quod nunc

Instat, agamus. Interdũ insectationẽ facio, ἐφίσταμαι: quod vernacula lingua dicimus, dar la caza. Liu. lib. 1. Ita incurrisse à lateribus ferunt, vt non sisterent modo Sabinas legiones ferociter instantes cedentibus, sed subitò in fugam auerterent. Quando verò accusatiuũ habet, significat vrgeo, & quasi contra sto. Plaut. in Cur. Si magis me instabunt, ad prætorem sufferam. Idem in Asin. Rectam instas viam, ea res est. id est, ingressus es, siue obtines, stas've super rectam viam. Inuenitur etiã sine aliquo prædictorum casuum, licet possit intelligi. Sall. Veterani virtutis pristinæ memores cominus acriter instare, illi haud timidi resistunt. instare pro instabãt, quasi contra stabant. id est, pugnabant. Teren. in And. Ego illud sedulò Negare factum, ille instat factum. id est, contẽdit factum. Aliquando insequor, aduento. Sallust. Optimum factu ratus, noctem quæ instabat antecapere, ne quid eo spacio nouaretur. id est, proxima erat, vel sequebatur. Cæsar lib. 1. Cæsar vbi se diutius duci intellexit, & diem instare, quo die frumentum militibus metiri oporteret. Huius verbi frequentatiuum est, Instito, as. tare. sæpe contra stare, repugnare. Cæsar. 1. lib. Id conspicati Heluetij, qui in montem sese receperant, rursus institare, & prælium redintegrare cœperunt.

Instratum, (ἐπίσαγμα, ἐπισφάγμος) ab insternendo, equorum operimentum.

Instrumentum, (ὄργανον) ab instruo fit, quo nomine significatur omne illud, quo quis ad operandũ vtitur. Sic dicimus arma, instrumenta belli esse, σκεύη πολεμικά. Cic. in Acad. Totius belli instrumentis, & apparatu. Ligones, marras, sarcula, instrumenta agricolationis. Item dicitur id, quo qs docetur, Διαθήκη. Vnde dicimus instrumentũ vetus, & instrumentum nouum, pro lege veteri, & lege noua. Ex his enim homo instruitur, quid agere aut vitare debeat. Aliquando sumitur pro apparatu, quo fundus, taberna, & id genus alia instruuntur. κατασκευή. Cic. pro Domo sua: In fundum vicini Consulis, non modo instrumenta, aut ornamenta aulæ, sed etiam arbores transferebantur. Idem in Ver. Hæc omnia in instrumẽto ac supellectili C. Verris nominabantur. Suet. in Augu. Et Alexandria capta nihil sibi præter calicem ex instrumento regio retinuerit. Sic apud Iureconsultos titulus est de fundo instructo, & instrumento legato. περὶ κατεσκευασμένου χωρίου. Aliquando instrumenti nomine intelligitur monumentum scripturarũ, ad res gestas pertinentium, quale ferme est Repertorium, quod vulgò inuentarium, (γραμματεῖον, ἀπογραφή) appellatur. Suet. in Vesp. Vndiq; inuestigatis exemplaribus instrumentorũ imperij pulcherrimum ac vetustissimum confecit.

Instruo, is, xi, ctum. (σκευοποιῶ, κατασκευάζω) lãren, vnderrichten, ruste) bereydẽ) agcácer, ordonner, accoustrer.) ordino: & tam de malis quàm de bonis intelligi potest. Verg. Æneid. 2. Dolis instructus, & arte Pelasga. Similiter dicitur de acie, de classe, de caussa, ac etiam de mente alicuius. ἐκτάττω, παρατάττω. Plaut. in Amph. Non nostras, more nostro & modo instruximus legiones. Cic. pro Mur. Tu actionem instituis, ille aciem instruit. Lactan. lib. 1. Quod malum à Græcis ortum est, quorum leuitas instructa dicendi facultate & copia, incredibile est, quantas mendaciorum nebulas excitauerit. Idem libr. 3. Apparet falsam & inanem esse omnem philosophiã, quia nec instruit ad iustitiæ munera, nec officiũ hominis, rationemq; confirmat. Colu. lib. 5. Nonnulli strenue fabricant nauigia, nec consummata perinde instruunt armamentis, ministrisq;. id est, armant vel muniunt. Et parare, vt in cibis. Παρέχω. Gell. libr. 1. Verba Lælij hæc sunt, Quibus hœdum, qui ad epulas fuit allegatus, dimissum, cœnamq; ita vt lex sanxisset, pomis holeribusq; instructam, id est paratã. Instruere discipulos. Quintil. lib. 5. ca. 5. Orationum lectione susceptos à se discipulos instruxerit. Idem: His omnibus admiscebitur, vt quisq; locus postulabit, dicẽdi ratio: quæ nõ eorũ modò scientiam, quibus solis quidã nomẽ artis dederãt, studiosos instruat, &c. Hic instruere discipulos & studiosos, ꝓ docere ac instituere: quamuis Valla dicat apud idoneos authores in eo significatu nõ reperiri.

Instructus, us. apparatus. Cice. 3. de Orat. Riuis est diducta oratio, non fontibus: & quocunq; ingreditur, eodem est instructu ornatuq; comitata.

Instructio, onis. constructio. Plin. in Epist. Si instructio noui balinei oneratura vires Prusensium nõ est, possumus desiderio eorum indulgere. Instructio exercitus, Instructio militum, apud Ciceronem. 2. de Nat. Deorum.

Instupens, entis. omnis gen. idem quod stupens aut valde stupidus, & sensus expers factus. Plin. lib. 28 cap. 4. Salpe torporem sedari, quocunq; membro instupente, si quis in sinum expuat.

Insuasum, si. neut. gen. appellabant antiqui colorem (inquit Festus) similem luteo, qui fiebat ex fumo, sto stillicidio, Plaut. in Truc. Aduenisti huc subtentatum exornatis ossibus, Quia tibi insuaso infecisti propudiosa pallulam. vide Suasum.

Insuauis, e. contrarium suaui, asperum, austerum. bitter) amer.) Cic. de Amic. Insuauem illam admirationem ei fore, quæ iucundissima fuisset, si aliquem, cui narraret, habuisset. Idem 2. de Orat. Qui vitam insuauem sine his studijs putaretis.

Insubidè, aduerbium est, quo vtitur Gell. lib. 1. ca. 2. Multa atque immodica de philosophiæ doctrinis intempestiuè, atq; insubide disserebat. id est, præcipitanter, priusquàm subiret, aut in mentem veniret, quid diceret. Sunt qui legant, insolitè. Macrobius. 7. Sat. Ipsam verò videndi naturam non insubito introspexit Epicurus.

Insubres, (Ἴνσοβροι) populi Cisalpinæ Galliæ, cuius ciuitates sunt, Mediolanũ, Papia, Lauda, Nouaria, Vercellæ, & Comũ. Cic. pro Corn. Balbo: Fœdera Germanorũ, Insubriũ, Heluetiorũ, Iappidum, &c.

Insucco, cas. (ἐγχυμίζω, ἐγχυλίζω) imbuo seu inficio, quasi in succo intingo. Colum lib. 7. cap. 5. Fracta pecudum nõ aliter, quàm hominum crura sanantur, inuoluta lanis oleo atq; vino insuccatis, atq; mox circundatis ferulis colligata.

Insuesco,& consuesco,prò eodem accipiuntur. ... geworrnen) accoustumer.) Plaut.in Capt.Imperare insueui.Colu.lib.6.cap.47.Cui deinde,cũ decem diebus insueuit equa. Tacitus:Duas pellices,quarũ corpori insueuerat. Insuescere,frui par ta victoria,Liu.5.Bel.Pun. Insuesci,passiuè.Colu. lib.11.cap.3.Atq; vbi cœperunt aliquod incremẽtum habere, sic insuesci debent, vt in id spatium, quod sulcis interiacet,inclinentur.

Insuetus,a,um. (ἀηθής) ongewoon) quod non est suetũ,vt apud Verg 6.Æne.Insuetũ per iter gelidas enauit ad Arctos.Idẽ:Non insueta graues ten tabũt pabula fœtas.Insuetus alicui rei.Liu.8.Bel. Pun.Vt non Syphacẽ modo barbarũ, insuetumq; moribus Romanis, sed hostem etiam infestissimũ facundè aliquando sibi conciliaret. Insuetus mos. Cic.ad Att.lib.4.Quo senatusconsulto recitato, cum populus more hoc insueto, & nouo plausu, meo nomine in recitãdo dedisset,habui concionẽ. Insuetus contumeliæ,Idem ad Att.libr.2. Insuetus laboris,Cæsar.7.Bell.Gall.

Insuefacio,is.ere.consuefacere.Insuefactus, assuefactus.Cæs.4.Bel.Gall.Notissimis locis audacter se se conijcerent,& equos insuefactos incitarent.

Insula, (νῆσος) een eylandt) vng isle.) pen.cor.dicitur terra,quæ vndiq; aquis clauditur,propriè autem in mari. Vnde quidã à salo appellatas insulas volunt: quòd in salo,id est,mari sitę sint. Diminutiuum insula,νησίον,νησίδιον. Hinc peninsula,(χερρόνησος) quæ quasi insula est, & vndiq; ferè aquis clausa,tantũ angustia,quæ dicitur Isthmos,continenti annectitur.Mediamnis,(μεσοποταμος) vocatur,quam amnis circuit. Insulę etiam dicuntur domus in vrbe ab alijs separatæ,ἀμφοδος, ... ,οἰκία) & vicos vndiq; habẽtes,quòd sicut insulæ sunt in mari loca vndiq; ambita,vndis discreta à contienti ; ita domus nullis connexa ædificijs cohærentibus,insulæ nominãtur. Vnde Spartianus scribit C C C X X X V.insulas olim Romę incẽdio absumptas fuisse.Vlpian.Tit.de verb.obl. Planè si insulã fulciri quis stipulatus sit, nõ est expectandum,vt insula ruat. Cic.pro M.Cæl.Nunc demũ intelligo P.Clodij insulam esse venalẽ,cuius hic in ædiculis habitet decẽ,vt opinor,millibus.

Insularis,& hoc re.quod est insulæ,& ad insulã pertinet.νησιωτικός. Plin.Qui primus insularem morbum in vrbem inuexit.Marcel Nec strepẽte vllo, nec obsistente insulari pœna mulctati sunt.

Insularius,a,um.ponitur pro vili.νησιώτης..Vnde Iureconsulti vileis seruos insularios appellant, qui sine ciuitate sunt in opus publicũ perpetuò dati,& in insulam deportati,siue in insulas ad effodienda metalla demandantur.

Insulatus,a,um.(νησιωτός) quod factum est insula. Aug.lib.4.Ciuit.Illas etiam quæ prius fuerãt continentes, hospitibus atq; aduenis fluctibus insulatas,aliasq; desidia maris peruias factas,ac procellis euersas esse ciuitates.

Insulsus,a,um.fatuus,quasi sine sale.vngesaltzẽ,vnsmerlicht) ongesouten, grof) sot.) Donatus:Insulsus,sine sale & sapientia,aut sine saltu & facilitate. Plautin Rud. Bonam est quod habeas gratiã meritò mihi,Qui te ex insulso salsum feci opera mea. Terent.in Eunuch.Fatuus est,insulsus, tardus,stertit noctesq; & dies. Cice.1.de Orat.Sed qui eius rei rationem quand :m conati sunt,artemq; tradere: sic insulsi extiterũt, vt nihil aliud eorum, nisi ipsa insulsitas rideatur.

Insulsitas,atis. ineptia. torheyt) sotticheyt) sotie.) Cic.ad Att.lib.13.De hortis ex tuis literis cognoui,& Chrysippo in villa,cuius insulsitatẽ benè noram. Idẽ pro Rab. Iam nostis insulsitatẽ Græcorũ.

Insulsè,aduerbium: imprudenter,ineptè.Cicero ad Cæs. lib.2.famil.Sed ita locutus insulsè est,vt mirum Senatus conuitium exceperit.Idem ad Attic. lib.15.Omnia videntur insulsè fieri.

Insulto,tas. frequentatiuũ ab insilio, ex in, & salio compositũ est, a in u mutata. Et construitur cum datiuo,aliquãdo cũ accusatiuo.Et modo pro insilio (ἐνάλλομαι) ponit.Vergil.Insultare solo,& gressus glomerare superbos. Modò pro irrideo,& contumeliosius in aliquem aliquid vel dico,vel facio, (ἐντρυφάω,ἐπεμβαίνω.) Sallust. Multos tamen ab adulescentia bonos insultauit. Teren.in Eunuch. Næ tu istas faxo calcibus insultabis frustra. Sueton.scribit Cæsarem dixisse,se insultaturum capitibus aduersariorum.

Insultura,pro insultatione,(ἐπιπήδησις) Plaut.Nam ego istam insulturã & desulturã nihil hic moror.

Insum,in aliqua re sum.(ἔνειμι.insein)estre en.) Lact. libro.2.Inest ergo syderibus ratio ad peragendos meatus suos apta, sed Dei est illa ratio. Terent.in Eun.In amore hęc omnia insunt vitia,iniurię,&c. Idem in Andr. Tristis seueritas inest in vultu,atq; in verbis fides. Plinius in Paneg.Cui plus inuidiæ quàm pulchritudinis inest.

In summa,& summatim eandem ferè habent significationem , ἐν κεφαλαίῳ,ὅλως. Quint. In summa, non recedo, fas est mihi inuitis etiam parentibus piè facere. Perinde enim est,ac si diceremus, quod vt summatim comprehendam.

Insummo, as. finio. (τελέω) August. Omnis opera insummata est,dolor remansit.

Insumo,mis.per simplex m,pen.prod.significat impendo.ἀναλίσκω,δαπανάω,... ,ankeren,anfetzen) aenhangẽ,verdoen)emploier & despendre.) Gell.libro.2.Lex Fannia lata est,quæ ludis Rom. item ludis plebeijs,& Saturnalibus,& alijs quibusdam diebus in singulos dies,centenos æris insumi cõcessit. Cic.ad Att.lib.5.Nos tamen, etsi hoc te ex alijs audire malo,sic in prouincia nos gerimus, vt nullus teruncius insumatur in quenquam.

Insuo,is.vide Suo,is.

Insuper,pen.corr. significat præterea. ἐπάνω,daer en bouen) oultre ce) Cic.ad Qu.frat.Cassius insuper Epicurus.Plaut.in Truc.Vt illud acceptũ sit prius,quod perdidi,hoc addam insuper.

Insuperabilis,le. quod superari, & domari non potest.onuerwinlich)onuerwinnelijck) Plin.in Epi. Rogauitq;, vt medicos consuleremus de summa valetudinis: vt si esset insuperabilis,sponte exiret è vita. Liu,1,bel,pu,Cõstabat nõ tã bello motos quàm

& longinquitate viæ, Alpium insuperabili trāsitu. Insurgo, is, ers. contra surgere. auffstaen wider) ops staen tegen iemandē) se leuer a l'encōtre.) Verg. 5. Æneid. Nunc nunc insurgite remis. Quint. lib. 8. ca. 4. Hæc etiam solet crescere verbis omnibus altius atq; altius insurgentibus.

Insusurro, as. in aures leniter obstrepo, & veluti cū quodam susurro. ὑποψιθυρίζω. brumle, murmele.) inde oorē yet luysterē) souffler quelque chose en l'oreille.) Cic. 4. Acad. Verum quoniam nō solum nauta significat, sed etiā Fauonius ipse insusurrat, nauigandi nobis tempus esse, &c. Idem. 5. Tusc. Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis muliercu-læ, vt mos est in Græcia, insusurrantiq; alteri, Hic est ille Demosthenes. Macrobius libr. 2. Sat. Vale dicenti hoc tantū insusurrauit, Non putabam me tibi tantum familiarem.

Intaliari, vide Taliari.

Intactus, a. um. integer, immaculatus, impollutus, ongefchadicht) vnbefleckt.) Liu. 5. Ab vr. Integri, intactiq; fugerūt. Idem. 8. Bel. Maced. Infamia intactū, inuidia qua possunt, vrgēt. Intactile, id est, tactum refugiens, siue quod tangi non potest.

Integer, a. um. pen. cor. (ὁλόκληρος, ἀκέραιος) gantz, volcomē) entier.) si de ætate dicitur, intelligitur ea quæ in flore consistit, scilicet iuuentute, in qua robur viuidum, & sanguis adhuc integer est, qui ætate in seniū vergente minuit. Teren. And. Egregia forma, atq; ætate integra. Integra res, quæ est perfecta, ἐντελής, τέλειος, de qua nihil est imminutū. vt integrū corpus, cui nihil deest. Integer vir, (ἁγνὸς, χρηστός) qui est castus, & qui omni virtute præditus est. Cic. pro Planc. Cumq; illo nemo esset neq; integrior, neq; sanctior. Integer homo, & castissimus, Cic. 1. de Orat. Integer æui, (ἀκμάζων) dicitur adolescēs, cui adhuc ætas integra superest. Vnde Ennius deos integros æui dicit, quibus multum æui superest. Integrum mihi est, (πρόσεστι, πρέπει) significat vtile est: nam illa res dicitur integra, quæ intacta, & nondum tacta est. Rursus integrum est, significat in arbitrio est & potestate. Cic. pro Rab. Ego autem, si mihi esset integrū, susciperem hoc crimen, agnoscerem, confiterer. In integro res esse dicitur, hoc est in potestate, ita vt adhuc possit vel fieri vel omitti. Idem. libro. 2. de Orat. Sed quoniā hæc iam neq; in integro esse possunt. Integer, firmus, vegetus, sobrius. Cæs. Cū crebrò integri defessis succederent. Cicer. de Nat. Deor. Multò plura euenirēt, si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino, perturbata & confusa cernimus. Integrum se seruare, pro neutri parti se addicere. Cicero ad Att. 7. Quòd me amicissimè admones, vt me integrum, quoad possim, seruem, gratum est. In integrū restituere. Terent. in Phor. Si hoc videtur, quod te absente hic filius Egit, restitui in integrum æquum est. Cic. 7. Verr. Vt damnati in integrū restituātur, vincti soluantur. Hinc aduerbium, Ab integro, denuo, rursus. ἐξ ὑπαρχῆς. Vergil. Magnus ab integro seclorū nascitur ordo. De integro, idem Teren. in Heaut. Ratio de integro incida est mihi. De integro incidere in morbum, Cic. ad Corn. famil. 12.

Integrasco, is. idem quod integror. αὐξάνομαι. Terent. Hoc malum integrascit. vbi Donatus, Integrascit, id est, integratur.

Integro, as. pen. cor. perficio. ἀνανεόω, ἀνακαινίζω. erneuweren) vernieuwē) renoueler.) propriè tamen significat rursus inchoo, instauro siue innouo. Vergil. Ramoq; sedens, miserabile carmen Integerat. Liu. libr. 5. Simul vt ab religione animos remiserunt, integrant seditionem Tribuni plebis. Ab hoc fit deintegro, & reintegro.

Integritas, atis. innocētia. fromkeyt, vnbefleckung) vromicheyt, reynicheyt) entiereté, pureté & innocence.) Cic. 3. Verr. Mulierem eximia pulchritudine, sed eam summa integritate pudicitiaq; existimari. Interdum corporis valetudinē significat. Cice. 5. de Finib. Quod cumulatur ex integritate corporis, & ex mentis ratione perfecta.

Integrè, aduerbiū: purè, syncerè, castè. vt Integrè viuere, apud Cice. 4. de Fin. Incorruptè atq; integrè iudicare, Idem. 1. de Fin. Castè, integrèq; versari in periculis amicorum, Idem pro lege Manilia.

Intego, is. ere. idem qd' simplex tegere. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Integebātur porticus lignis cōiunctis inter se. Liu. 7. Bel. Pun. Postquam ne p in æquum dimitti agmē vidit, & tum loci altitudine, tum vallo etiam integi Romanos, &c.

Integumentū, ti. quo qd integit. Liu. 10. Bel. Maced. Deorū capita quæ in lectis erāt, auertūt se: lanaq; cum integumentis, quę Ioui apposita fuit, decidit.

Intellectus, pars animi rationalis, qua cūcta percipimus. νόησις, νοῦς, διάνοια. das verstandt) entendemēt) Plin. lib. 8. ca. 42. de equis: Nam in circo ad currus iuncti, nō dubiè intellectū adhortationis & glorię fatent. Idē li. 10. ca. 35. Colūbis inest quidā glorię intellectus. Intellus p significatione. Quintil. li. 7. cap. 10. Verba quædam diuisos intellectus habēt. Idem libr. 8. cap. 5. Intellectum vnum habet, quo omnia mente concepta significat.

Intelligens, sciens, sapiens, doctus, prudens: nomen ex participio. Teren. in Eun. Dii immortales, homini homo quid præstat? stulto intelligens quid interest? Intelligentia, æ. intellectus, prudentia. vide intelligo. Intelligenter, aduerbiū. Cic. in Partit. Sumuntur aūt trium rerum gratia: vt amicè, vt intelligenter, vt attentè audiamur.

Intelligibile, quod mente percipi potest. νοητόν.

Intelligo, is, pen. cor. ex inter, & lego, quasi in interioribus lego: significat videre, & mēte percipere. ἐπαΐω, νοέω, συνίημι. verstandich) entendu.) Cic. ad Tyro. libr. 16. famil. Tu istic, si quid librarii mea manu nō intelligent, monstrabis. Terent. Quantum intellexi modò senis sententiam de nuptiis. Vnde intelligentia νόησις, σύνεσις, ipsa mentis perceptio. Cic. lib. 2. Off. Explica, atq; excute intelligentiam tuam, vt videas, quæ sit in eis species & notio boni viri. Huius compositum est, subintelligo, quod est mediocriter intelligo.

Intemerata, sacra dicunt, q̃ ritè perfecta sunt, & vt ratio sacrificii exigebat, ἀμόλυντος, Verg. 3. Æn.

Corripio è stratis corpus, tēdo'q; supinas Ad cœlū cū voce manus,& munera libo Intemerata focis.

Intemperię,erāt quædā deæ habētes vim nocēdi,& per intemperantiā sæuiendi,quas Cato in re Ru, facto sacrificio iubet ꝓpulsari. ἰριννῦς,μανίαι.Plau. Laruæ hunc, atq; intemperiæ agitant senem.

Intemperies,& intemperantia.vt cœli intemperies, (Ἀσυμμετρία τοῦ ἀέρος)Colu.lib.1.in Præfat.Sæpe numero ciuitatis nostræ principes audio culpantes,modò agrorum infœcunditatem, modò cœli per multa iam tempora noxiam frugibus intemperiem. Liu.8.Ab vrbe: Fœdus insequens annus seu intemperie cœli,seu humana fraude fuit.

Intemperans,tis.immoderatus, intemperatus, qui se in omni libidine effundit.vnmässig) onmatich) Cic.de Sen.Libidinosa etenim & intemperās adolescentia effœtum corpus tradit senectuti.

Intemperātia,æ.incōtinentia,insolentia.vnmässigkeyt) onmaticheyt) Cic.4.Tusc.Omniū aūt perturbationū fontē esse dicunt intemperantiā, quæ est à tota mente,etiam à recta ratione defectio.

Intemperanter,abuerbiū,immodestè,inconstanter. Cic.1.Phil.Nimis iracundè hoc quidem, & valde intemperāter.Idem.5.Phil.Ne honoribus nostris elatus,intemperantius suis opibus vtatur.Intemperatè,aduerbium, insolenter.Cice.Vniuers.Qui aūt immoderatè & intemperatè vixerit,eum secundus ortus in figuram muliebrem transferet.

Intemperatus,a,um.contrarium temperato:vt Intemperatissimæ perpotationes, apud Cic.in Pisonem. Et intemperatissima pecus,ibidem. Idem de Amicitia: Intemperata quædam beneuolentia.

Intempesta nox,(ἀωρονυχία)Varro lib.4.De lingua Latina:Inter vesperuginem & iubar dicta nox intempesta.vt in Bruto Cassij,qđ dicebat Lucretia, Nocte intempesta nostrā deuenit domū. Intempestam Ælius dicebat,cū tempus agendi est nullum. quod alij concubium appellarunt, quòd ferè oēs tunc cubarēt: alij ab eo quòd sileretur,Silentium noctis: quod idem Plautus tempus,conticinium. scribit enim,Videbimus,factum volo,redito conticinio.hæc Varro.Verg.1.Georg. Aut intempesta silet nox. Et.3.Æn.Et lunā in nimbo nox intempesta tenebat.Vbi Seruius:Intempesta,media,hoc est,nimiū obscura.Intempesta dicta est nox media inactuosa,carēs actibus,per quos tempus dignoscimus:ait enim Lucretius,Quia per se tempus nō intelligitur,nisi per actus humanos. Medium aūt noctis tempus actu caret. ergo intempesta, quasi inactuosa,quasi sine tempore. hoc est,sine actu, p quem dignoscitur tempus. Vnde est,Intempestiuè venisti,id est,ἀκαίρως.ergo intempesta dicit,quia caret tempore.hæc Seruius,Liu.7.Ab vr.Ab Samo intempesta nocte venit.Cic.6.Verrin.Repētè nocte intempesta seruorum armatorū fit concursus atq; impetus. Intempestę Grauiscæ.Verg.10. Æn.Et Pyrgi veteres,intempestæq; Grauiscę.Vbi Seruius:Grauiscanū oppidum alij intempestū dicunt,ventis ac tempestatibus carens: quod nulla potest ratione contingere.Intempestas ergo Grauiscas,accipiamus pestilentes, & secundum Pliniū in Natura. histor.& Catonem in Originibus: vt intempestas intelligas sine temperie,id est,tranquillitate. Nam vt ait Cato,ideo Grauiscæ dictę sunt quòd grauem aērem sustinent.

Intempestas,atis.intemperies:vt Intempestas cœli, hoc est,iniuria.vnweder) Plin.18.cap.6.Malum patremfamiliās, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset,nisi intempestate cœli.

Intempestiuus,a,um.quod præter tempus fit.ἄκαιρος,ἄωρος:& est contrarium opportuno.Cic.de Amic.Nunq̃ intempestiua,nunq̃ molesta est amicitia. Idem Attic.lib.4.Si nihil habebis,tamen scribas aliquid. nunquam enim mihi tua aut intempestiua epistola,aut loquax visa est.

Intendo,significat extendo. ἐντείνω,ἀποτείνω spannen)estendre)tractum à venatoribus,qui retia intendunt ad captādas feras.vel à sagittarijs.Cic.7. Verr.Tabernacula quemadmodum consueuerat temporibus æstiuis,quod antea iam demonstraui, carbasis intenta velis collocari iussit in littore. Idem in Catone: Intentum animum tanquam arcum habebat, nec languens succumbebat senectuti. Et intendo, est animaduerto, diligenter'q; intueor. ἰσχύω Verg.Intenti expectant signum. Item dirigere. Sallust. in Iugurt.In regnum Adherbalis animum intendit. Item innectere,illigare,ἀπλίκειν.Verg.Et stupea vincula collo Intendunt.Cic.Hortens.per translationē dixit:Qu,ro, nō quib⁹ intendā rebus animū,sed qbus relaxem. Item contrà conari,contēdere omni conatu.Cic. lib.2.Tuscul.Quid,qui volunt exclamare maius, num satis habent,latera,fauces,linguam intendere,è quibus elici vocem & fundi videmus?

Intentus, siue Intensus, participium, siue nomen ex participio, porrectus. προτεταμένος. Cic.De Orat. Voces & chordæ sunt intentæ. Plin.libr.8.cap.8. Intentos ingentes arcus defigunt humi. Intentus,attentus,diligens.Liu.3.Ab vrbe:Operi certè,id quod constat,agresti intentus,&c. Quintil. libro.10.cap.1.Vix singula quisquam intentissima cura consequi potest.

Intentus,us,ui.pro intentione & expensione:vt Intentus palmarū, cuiusmodi fieri videmus in seditione & discordia,aut reclamatione alicuius turbæ. cuius nō solū voces,verumetiā manus intensæ conspiciunt in eum, quem explodere & eijcere cupiunt. Cic.pro Sest.Voces qdem & palmarū intētus,& maledictorū clamorē omnē profuderūt.

Intentatus, non expertus,non tentatus,ἀπείρατος. vnuersocht.) Cice.in Læl.Nemo est qui non quo cū consueuit,libētius vtatur,q̃ intentato in nouo. Verg.10.Æneid.Hæc intentata manebat Sors rerum. Martial.libr.2.Nihil intentatum Silius, nil linquit inausum. Plin.libr.17,cap.7.Quid enim intentatum Græcis?

Intentio, (τόνος, ἐπίτασις) non accipitur pro voluntate aut proposito,sed pro actu,qui dirigitur, & exercetur:seu fit à voluntate hominis,vt sit intentio volūtatis,seu propositi operatio,quæ more arcus aut chordarū,cum tenduntur aliquando rectè,aliquando magis, aliquando minus q̃ oportet,

tet, se exercet. Intentio, onis, extentio. Colu. lib. 6. ca. 6. Cruditatis signa sunt, crebri ructus, ac ventris sonitus, fastidia cibi, neruorũ intẽtio, hebetes oculi. Intentio corporis, Cic. 1. Tusc. Intentio vocis, quæ & vociferatio dici potest. Plin. lib. 28. ca. 16. Intentio & remissio cõtraria. Cic. 2. Tusc. Vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimũt: similiter animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum: remissione autẽ sic vrgetur, vt se nequeat extollere. Intentio, mẽs, animus, phantasia, est animaduersio & diligentia, qua animus ad quod intenditur, dirigitur. Plin. Epist. Tu ergo intentionẽ scribẽtis accõmodes. Quintil. lib. 8. ca. 2. Idipsum in consilio est habendum, non semper tam esse acrem iudicis intentionẽ, vt obscuritatem apud se ipse discutiat. Intentio, diligentia. Plin. in Epist. Vt tantũ curæ intentionisq; suscipere & possint, & velint. Intẽtio, apud oratores, oratio crimen debitum'ue alicui obijciens. Cic. 1. de Inuen. At si quæ intentionis depulsio non est, ea nec constitutio, nec pars constitutionis est. Intentio, augmentum, incrementum. Gell. lib. 16. cap. 5. Ve particula, sicuti quædam alia, tum intententionem significat, tum minutionem.

Intento, as. ab intẽdo, significat minor. ἀπειλέομαι, προτείνομαι, ἀπειλῶ. trauwen) dreyghen) miner.) Verg. 1. Æne. Præsentemq; viris intentant omnia mortem. Intentare, tentare siue experiri, num aliquid possimus facere. Liu. 8. Bell. Maced. Vno in loco ferro igniq; gesta res est, à duobus irrito incœpto, cum intentassent magis, quàm iniissent certamen, Ætoli abscesserunt.

Inter, (παρὰ cũ accusatiuo) zwisschẽ) tusschẽ) entre.) præpositio est, ab in deducta, quæ separat & componitur. Separata significat μεταξύ. Gell. Inter os & offam multa interuenire possunt. Aliquando in medio quorundam, vt inter reges, inter vicinos. Aliquando in eum locum, vbi. Cic. Dico te priore nocte venisse inter falcarios. id est, illic, vbi sunt falcarij. Aliquando propter seu post. Verg. Hunc inter fluuio Tyberinus amœno. Composita verò modò significant de medio, aut è medio, vt Intercipio. Modò totum, vt interbibo. Modò faciũt priuationem, siue destructionẽ, vt Interficio, Interimo. Et in hac significatione multitudinẽ totam simul peremptã, siue in totũ simul cõplectitur, vt Interneco. Modò significat maximè, vt Interdico. Interminor. Componũtur autẽ ferè cum omnibus literis, & integra manet: a, vt Interaresco: b, vt Interbibo: c, vt Intercedo: d, vt Interdico: e, vt Intereo: f, vt Interficio: i, vt Interiacio: l, vt Interlinio (notetur intelligo, vbi r mutatur in l) m, vt Interminor: n, vt Interneco: p, vt Interpellor: r, vt Interregnum: s, vt Intersum: t, vt Interturbo: u, vt Interuenio. Ab inter fiunt Interea, & Interim.

Interamna, (Ἰντεράμνα) vrbs Vmbriæ, quòd inter duos amnes sit constituta.

Interaneus, a, um. (ἐνδότερος) ab intra fit: sicut extraneus, ab extra, & significat intestinũ. Plin. Medelæ sunt innumeræ ad interanea. Colu. libr. 10. Quidã exẽptis interaneis occisas aues intus includunt, quæ tempore hyberno plumis suis delitescentibus apibus præbent teporem.

Interarescere, est penitus arescere. hoc est, aridum fieri & languens, ἀπαυαίνεσθαι, sicut interbibere.

Interbibo, pen. cor. totũ bibo. ἐκπίνω. Plau. in Aul. Præterea tibicinã, Quæ mihi interbibere sola, si vino scateat, Corinthiẽsem fontẽ Pyrenẽ potest.

Interbito, as, are interuenire. Plaut. in Mostel. Hic, ego tibi præsidebo, ne vlla interbitet quæstio. verbum est antiquum.

Intercalaris, & hoc re. qđ inseritur. παρεμβαλλόμενος, ἐμβόλιμος. Vt Intercalaris mẽsis dictus est, quo inserebantur dies qui deerant ad complendũ annum: diuersis quidem rationibus, diuerso tempore. Is autem mensis erat Februarius, quoniam erat vltimus anni, non tamen intercalabantur in fine mensis, sed post vigesimũ & tertiũ terminalibus iã peractis: deinde reliquos Februarij dies, qui erant quinq; post intercalationẽ, subiungebãt, vetere religionis suæ more, vt Februariũ omnino Martius sequeretur. Intercalares Calendæ, dicuntur Calendæ mensis intercalaris, id est, Februarij. Alij intelligunt Calendas Martias, non q eo mense intercalaretur dies, sed quòd essent proximè diebus intercalatis: id est, quod statim sequerẽtur intercalationem, quinq; tantũ diebus interpositis. Cic. ad Ligar. familia. 6. Ego tamen cum ad tertiũ Calendas intercalares rogatu fratrũ tuorũ venissem manè ad Cęsarẽ. Intercalares dies, (ἐμβόλιμοι ἡμέραι) Gręci embolismos siue hyperbolicos nominant. Intercalaris versus, qui frequenter inter aliquos versus interponitur, vt est apud Vergilium: Incipe Mænalios mecum mea tibia versus.

Intercalo, as. are. interserere, seu interponere. παρεμβάλλω, παρεντίθημι. zwisschen insetzen) tusschen beyde insettẽ) mettre entredeux.) Cat. de re Rust. ca. 150. Si intercalatũ erit Calendis Maijs, agnos xxx. ne amplius promittat. Pli. lib. 18. ca. 25. Ita vt XII. annis continuis non intercalaret. Intercalare, differre. Liu. 9. Ab Vrb. Sed si me audiatis, prius q dedantur, hic in comitio virgis cęsos, hanc iam vt intercalatæ pœnæ vsuram habeant. Budæus.

Intercalarius, a, um. idem quod intercalaris. Liu. 7. Bel. Maced. Triumphauit mense intercalario pridie Calẽdas Martias. Cic. 4. Verr. Tunc Caphaleditani decreuerũt intercalariũ quadragintaquinq; dies longum, vt reliqui menses in suam rationem reuerterentur. Budæus.

Intercapedo, pe. prod. interstitiũ temporis, mora in medio alicuius rei posita, siue tẽpus de medio eius captũ & diuisio. Διάστημα, Διάρσις, Διαχώρημα. Fest. Intercapedo, tempus interceptũ, cum scilicet mora est ad capiendũ. Cic. Tironi famil. 16. Itaq; iam me non pœnitebit intercapedinẽ scribẽdi fecisse. Idẽ. 1. de Fin. Alij audaces, proterui, ijdẽ intemperantes & ignaui permanentes; quas ob causas in eorum vita nulla est intercapedo molestiæ.

Intercedo, is. pen. prod. ssi. sum. interuenio conciliandi gratia: πρεσβεύω, μεσιτεύω: zwisschen gehen) tusschen beyde gaen) venir entre deux.) vt, Intercessi apud regẽ pro tua salute. Apul. Dum pro in ope

ope ac calamitoso intercederē. Aliquando significat medium esse, siue de loco, siue de tempore dicatur, Διαγίνεσθαι. Cæsar lib.1. Non se hostem vereri, sed angustias itineris, & magnitudinem syluarū, quæ inter eos ad Arionistum intercederent. Cic. lib. 2. de Orat. Vix annus intercesserat. De verbis quoq; dicitur quasi in medium opponere, (Διαπρέπομαι) ad verbum. Plutarch. (ἀντιπίπτω, ἐμποδών ἵσταμαι, ἐνίσταμαι.) vt Tribuni intercesserunt: hoc est, opposuerunt se, & rem impedierunt, contradixerunt. Cæsar lib. 8. Quòd si ad Aricianos spectat, nihil intercedi, quo minus Samniti populo pacis belliq; arbitrium sit. Terent. Andr. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. Dicimus etiā Intercedit, (ἐστὶ) mihi tecum necessitudo, id est, amicitia: Intercedit tibi cum illo affinitas: hoc est, media est quæ me tibi & te illi conciliat. Cic. Appio Pul. famil. 6. Veteres mihi necessitudines cum his omnibus intercedūt, quibus cum ego agere de te non destiti. Gell. pro inhibere ac coërcere posuit: Ne sibi, inquit, intercedamus, quo minus suapte potestate vti liceat. Similiter Sueton. in Cæsare: Cæterum Cæcilio Metello Tribuno plebis turbulentissimas leges aduersus collegarum intercessionem ferenti, authorem, propugnatorem'q; se pertinacissimè præstitit. Et propriè intercessio, Διαπρεσία, Tribunorum erat, quibus ius fuit intercedendi: hoc est, vetandi, prohibendiq;. Nam (vt Gell. docet) Tribuni plebis antiquitus creati videntur, nō iuri indicēdo, sed intercessionibus faciendis, vt iniuria, quæ corām fieret, arceretur, & vt vim fieri vetarent.

Intercessio. onis. quæ vulgò oppositio dicitur. eyn yhinderūg) belettinge) oppositiō, empeschemēt.) Cæs. 1. Bel. Ciuil. Refertur statim de intercessione Tribunorū. Intercessioni cedere, vel prouocationi: hoc est, non procedere vltrà, & admittere oppositionē. Intercessor, oris. is. quē vulgus opposítorē vocat. Cic. 3. de Leg. Parēre iubet lex intercessori. Ibidē: Intercessor rei male salutaris ciuis esto.

Intercido, is. pen. prod. cidi. cisum. ex inter, & cædo, æ diphth. in i productam mutata, significat in medio seco. Διακόπτω. zerschneidē) middē in stucken snijden) couper par le milieu.) Cæs. lib. 2. Vt si possent, castellū, cui præerat Titurius Quintus legatus, expugnarēt, pōtem'q; interciderēt. Hinc intercæsa hostia dicitur & porrecta. Macrob. lib. 1. Sat. Intercisorū dierū quibusdā horis fas est, quibusdā fas non est ius dicere: nā cū hostia cæditur, fari nefas est. Intercæsa & porrecta fari licet. Quibus verbis significatur, post immolatā hostiā, & ipsius exta in arā focum'q; porrecta, & data in die interciso fas esse prætori ius dicere, & fari verba illa, Do, dico, & addico. Et ita dies intercisi ex parte festi, & ex parte profesti sunt. Cicero ad Attic. Ne quid intercisa & porrecta (vt aiunt) oneris mihi addatur aut temporis, ex quo datur intelligi, vt tempore finito statim redire possit, sine vlla prorogatione. sicut intercæsa & porrecta victima euestigio prætor poterat ius dicere & fari.

Intercisē, aduerbiū: sectim, & per incisiones. Cic. in Partit. Inuertat ordo, & idē quasi sursum versus retroq; dicatur: deinde idē intercisē atq; permistē.

Intercido, is. pen. cor. à cado componitur, & præteritum intercidi, supinum intercasum facit, significatq; inter hæc, siue inter illa aut ista, siue inter ea deficio, ac pereo. Διαπίπτω, Διακπίπτω. ergangen) verualllen, vergaē) se perdre, corrompre & gaster) Liu. lib. 2. Credo, quia nulla gesta res insignē fecerit consulatum memoriā intercidisse. Gell. Certē quidem maiore nunc copia populi oppressa intercidissem. Plin. lib. 35. Siue extant, siue intercidēre. Cic. pro Deiot. Pereāt amici, dum vnà inimici intercidant. Plin. libr. 9. cap. 51. Ea excludunt quinquagesimo die, è quibus multa propter numerum intercidunt. Intercidere, pro cadere. Liu. 6. Bel. Pun. Ita in arcto stipatæ erant naues, vt vix vllum telum in mari vanum intercideret.

Intercino, nis. pen. cor. in medio cano. παράδω, Διαλέω. zwisschen beyde singen) chanter entre deux) Horat. in Epi. p translationē dixit: Ne qd medios intercinat actus, Quod nō proposito conducat. hoc est, nihil scribat, quod nō ad propositū faciat.

Intercipio, is. pen. corr. de medio, vel inter hæc capio, vel aliquem inter aliquid agendum occupo. ὑποτέμνομαι, ἀπολαμβάνω, μεθέλκω, ὑπολαμβάνω. auff fahen, vorhinnemen) nemē) prendre par surprinse.) Plau. in Asin. Quid si fortè in insidias deuenero, Tum redimes me, si me hostes intercepe rint, id est, de medio aliorū, vel inter ea q gerebantur, vel interim in medio, siue dum irē, & similia. Cic. p Clu. Id cū daretur in mulso, Balbutiū quendam eius familiarē intercepisse, bibisse, statim'q; esse mortuū. Idē ad Qu. frat. Ego ad te nec hæc qdē scribo, ne cuiusquā animā meæ literæ interceptæ offendant. Intercipere regnum, Plinius De viris illustr. Intercipere victoriam, Idem in Pan. Interceptus mortalitate, præuentus, præpeditus, Idem in Epist. Intercipi morbo, Colum. libro. 9. cap. 3. Quandoq; tamē significare potest, totum capio: sicut exponit Donatus illud Terentij in Eunuch. Quod nos capere oportet, hæc intercipit.

Intercisi dies, erant deorū hominum'q; communes. Διακεκομμέναι ἡμέραι. vide in dictione Intercido.

Intercludo, is. pen. prod. ab iter, & claudo: in quo n euphoniæ causa interiectū est: iter impedire, quasi iter claudere. ἀπολαμβάνω, Διείργω. verhinderen) den wech benemē) estouper & couper les passages & chemins.) Var. 1. de re Rust. cap. 63. Sub terra quæ habent frumentū, in his quos vocant Syros, quod cum periculo introitur recenti apertione, ita vt in quibusdam sit interclusa anima. Cice. ad Terentiā famil. 14. Etiam illud metuo, ne iam ita tercludamini, vt cum velitis exire, non liceat. Pro impedio tamen sumitur. Vergil. Sæpe illos aspera ponti Interclusit hyems, & terruit Auster euntes. Cic. ad Herenn. Vt ille qui ad diem cōmeatus non venit, quòd eum aquæ interclusissent.

Intercolumnium, (μεσοσύλιον) vide in Columna.

Intercurro, is. ere. intercurri, intercursū. interuenire, & intercedere, ait Budæus. zwisschē lauffen) tusschen beyde loopē) courir entre deux) Cic. 8. Phil. Pugnas

Pugnatur acerrimè: qui intercurrerent, misimus tres principes ciuitatis: hos contempsit. Idem. 2. Tusc. Ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit. Intercurso.as.are.frequẽtatiuum. Plin.lib.29.cap.4. Vnum simile formicę, sed multo maius, ruffo capite, reliqua parte corporis nigra al bis intercursantibus respersum guttis.

Intercursus.us.ui.interuentus, intercessio. Liu. 2. ab Vr. Consulum intercursu rixa sedata est.

Intercus. utis. pen. prod. morbus intra cutem existens. ὕδρος, ὕδρωψ. Quando adiectiuum, ponitur pro intestinis. Cato: Intercutibus stupris obstinatis. Gell. Intercutibus vitiis madẽtes. Cic. 3. Off. Si quis medicamẽtum cuipiam dederit ad aquam intercutem, &c.

Intercutaneus.a.um.qđ intra cutẽ est. ὑποδερμίδιος.

Interdico, pen. pro. maximè prohibeo. παραγγέλλω, ἀπαγορεύω, εἴργω. verbieden) deffendre) Interdicitur autem locus, homo, res. Et cõstruitur cum ablatiuo. Cic. in Catone. Male rem gerẽtibus, patriis bonis interdici solet. Aliquando tamen res quę prohibetur, & is cui fit prohibitio, in nominatiuo passiuè poni solent. Liu. lib. 8. Interdictumq; mare Antiati populo est. Metellus: Illi verò omni iure atq; honestate interdicti sunt, ego neq; aqua, neq; igni careo. Cice. pro Domo sua: Vt M. Tullio aqua & ignis interdicatur, πυρὸς καὶ ὕδατος εἴργεσθαι. Lactant. verò libr. 6. cum ablatiuo dixit: Nec tamen quisquam interdictum sibi putet, aut communione cum amicis, aut charitate cum proximis. Sunt etiam, qui per accusatiuum proferant. Suet. de Nero. Et cum interdixisset vsum amethystini ac Tyrii coloris, pręclusit cunctos negotiatores. Seneca lib. 3. de Ira: Si iubes Cęsar, statim illi domũ meam interdicam. Quod est contra Sipontinum, qui negat posse cõstrui cum accusatiuo. Sed frequẽtior vsus est, vt post datiuum iungatur ablatiuus. signisicat tamen quandoq; obstare, & tunc duntaxat cũ datiuo construitur. Cic. in Verr. 4. Nemo nostrûm posset ędes suas, nemo fundum, nemo bona patria obtinere: si cum hęc à quopiã vestrûm petita sunt, pater improbus cui nemo interdicere possit, det quem velit, iudicem.

Interdictum, participium, & nomen est. παράγγελμα, ἀπόῤῥημα. Nam interdicta vt est nomen, sunt formæ, & conceptiones verborum, quibus Pretor aut iubebat aliquid fieri, aut prohibebat, quod tunc maximè faciebat, cum de possessione inter aliquos contendebatur. Cic. pro Cecin. Ad quę interdictũ pertineret. sic ad Attic. lib. 7. Interdicto XII tabularum, Plin. lib. 11. cap. 37.

Interductus.us. pro illis veluti distinctionibus, quæ inter sententias à librariis duci solẽt. Cic. in Orat. Ne infinitè feratur vt flumen oratio, quæ non aut spiritu pronũciationis, aut interductu librarii, sed numero coacta debet insistere.

Interdiu, (μεθ' ἡμέραν) des daechs) de iour) aduerb. temporis, significat per diem: cui contrarium est noctu. Cato de re Rust. Canes interdiu clausos oportet, vt noctu acriores & vigilãtiores sint. Pli. li. 18. Malum patremfamiliãs, quisquis interdiu faceret, quod noctu possit, nisi intempestate cœli. Dicitur & interdius. Plaut. in Most. Sed quid hocc occlusa ianua est interdius. Et in Aulul. Nescio pol quæ illhunc hominem intemperię tenent, vel pers uigilat noctes totas, tum autẽ interdius quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

Interdum, aduerbiũ nonnunquã: ex inter & dum, quod antiqui interduatim dicebant. ἐνίοτε. vnterweilen) somtijts) aulcunesfois) Verg. lib. 2. Geor. Interdũ aut hederæ pandunt vestigia nigræ. Terent. in Eun. Cibum nonnunquam capiet cum ea, interdum propter dormiet.

Interea, (μεταξὺ, ἐν ᾧ τούτῳ) dar zwisschẽ) daer en tusschen) ce temps pendãt.) potest esse aduerbiũ temporis & loci: compositũ ex integris duob9, inter, & ea. quod cum sit neutrũ plurale, debuit corripi. sed quia factũ est aduerbiũ, producit a, sicut præterea, antea, postea. potest tamẽ & ablatiuus singularis intelligi, qui in compositione solet huiusmodi inueniri, vt quapropter, quocirca. Significat autem interim, tantisper, hoc interim spacio. Teren. in Hecy. Quid interea? ibat'ne ad Bacchidẽ? Vbi Donatus: Interea, inter eos dies. Idẽ in Andr. Credo impetrabo, vt aliquot saltem nuptiis protrahat dies: Interea fiet aliquid, spero. Interdum significat tamen. Verg. 1. Geor. Nec vlla interea est inaratæ gratia terræ.

Interea loci, (ἐν τῷ μεταξὺ) duæ partes sunt, quę cũ coniunctæ vnã fecerint, mutant accentũ. Plaut. in Pseud. Interea loci Si lucri quid detur, potius rem diuinã deferam. Terent. in Heaut. Dum ego propter te errans patria careo demẽs, tu interea loci Collocupletasti te Antiphila.

Intereo, is. interii, in totũ morior, destruor, id est, anima & corpore. διαφθείρομαι, ὄλλυμαι, ἀφανίζομαι, παραπόλλυμαι, zergehẽ, sterbẽ) ondergaẽ, sterue) mourir.) Lactan. lib. 7. Sed & genus omne impiorum radicitus interibit. Terent. Perii, interii, cur mihi id non dixti? Cæs. 8. Bell. Gall. Multa millia interisse. Hinc interitus, us. ἀπώλεια, pro morte, cum sit separatio quædam: ex eo dictus, quòd est medius inter animã & corpus. Cic. lib. 1. Tusc. Est enim interitus quasi discessus & secretio, ac direptio earũ partiũ quæ ante interitũ iunctione aliqua tenebantur. Idem. 5. Tuscul. Interitus patriæ, exilium, seruitus, &c. Interitus verò participiũ, διαφθαρμένος, reperitur in passiua significatione, vt exemplũ Claudii demonstrat. Pugna acriter commissa, & multis vtrinq; interitus.

Interitio, onis. verbale: idẽ quod interitus. Cic. Frument. Cum bis in eadem prouincia magnę fugitiuorũ copiæ versatæ sunt, tum interitio facta nulla est. Sunt tamen, qui legunt hic, internecio.

Interequito, as. in medio equito. διιππεύω. Cæsar libr. 6. Ordines interequitans. Liu. 5. Bell. Maced. Obstabant duces hastilibus cædentes terga trepidantium, & redire in ordines cogentes, sed interequitantes alarii non patiebantur.

Interest, componitur ex in & re, & est, vt sit, quasi in re est. διαφέρει: Vnde mea interest, (διαφέρει μοι τούτου, διαφέρει μοι τοῦτο, μέλει μοι τούτου) in re mea est, hoc

hoc eſt, in mea vtilitate. ideóq; conſtruitur cũ his ablatiuis, mea, tua, ſua, noſtra, & veſtra & cuia: ſiue ſit perſonale, ſiue imperſonale, cum in alijs nominibus genitiuo iungatur, vt Socratis intereſt: id eſt, in re Socratis eſt. Interdũ ſeparatim iungũtur. Liu. Quid enim in re eſt aliud, ſi plebeiã Patricius duxerit? quid iuris tandem mutat? Plautus: Si tuam eſt quippiã in rem. id eſt, ſi tua intereſt. Idẽ: Vtrum veniat nec ne, nihil in re eſt mea. Ponitur quandoq; ſine aliquo caſu. Plinius libr. 9. Seri etiam radices illitas fimo intereſt. Sic dicimus, Intereſt vnde quis gaudeat: id eſt, multum facit, vel differentia eſt. Valer. Max. Nihil intereſt an humi, an ſublime putreſcam. Cicero genitiuum iunxit, cum ait, Permagni intereſt, quo tempore hæc epiſtola tibi reddita ſit. Similiter Liuius: Si nihil intereſt regis, peto, vt dum dico, vinculis liberer. Nam hæc nomina, magni, parui, tanti, quanti, & aduerbia, facilè, multum, plus, plurimum, parum, paulum, paululum, pauxillum, nihil, nunquid, aliquid, magis, minus, maximè, minimè, iunguntur cum his verbis, intereſt, & refert: vt minimè intereſt, minimè refert. Componitur etiam ex inter, & eſt, ſignificatq; interdum præſentem eſſe, παρατυχεῖν, παρεῖναι, & ſic conſtruitur cum datiuo. Cicero Lentulo: Quæ gerantur, accipies ex Pollione, qui omnibus negocijs non interfuit ſolum, ſed etiam præfuit. Valerius Max. Quò facilius laboribus & periculis intereſſet. Interdum in medio eſſe, μεσόω, διαγίνομαι. Liuius. 2. de Bello Punico: Id morari victoriam rati, quod intereſſet amnis. Columel. Arbores quæ intereunt, ablaqueabuntur, Interdũ differentiam importat, διαφέρει. & conſtruitur cum duobus accuſatiuis, mediante inter, Cicero: Inter hominem & belluam hoc maximè intereſt, Dicimus quoq;, Sapiens intereſt à ſtulto, & intereſt ſtulto. Teren. Homini homo quid pręſtat? Stulto intelligens quid intereſt? Idem alio modo protulit in Adelph. Hoc pater, hoc dominus intereſt. Interdum importat diſtantiam, διϊστάναι, & conſtruitur cum ablatiuo loci, vbi incipit diſtantia, vel aduerbia localia: vt Ex foro ad prætoriũ interſunt viginti paſſus. & Decem millia interſunt hinc illuc. Fit tamen melius per Diſto.

Interfaris, interfatur, interfari, loquentẽ interrumpere. Plin. in Epi. Et quẽ interfari nefas eſſet, hunc etiã conuitia audire, etſi inulta pateret. Liu. 3. Ab Vr. Prius q̃ aut ille poſtulatũ perageret, aut Virginio reſpondẽdi daretur locus, Appius interfat. Interfatio, verbale. Quintil. lib. 4. Interim expediet narrationes breuiter interfatione diſtinguere.

Interfœminiũ, (τὸ γυναικεῖον) Apuleius appellat genitalia muliebria, eo quòd inter fœmina ſint collocata, quòd & fœminal munditer appellatur.

Interficio, cis. penult. corr. ſignificat occidere. κατασφάζομαι, διαχράομαι, ἀποκτείνω tõdten) dooden) tuer.) Cæſar. 7. Belli Gall. Equitem Romanum, qui rei frumentariæ iuſſu Cæſaris præerat, interficiunt. Plautus in Trucul. Salue, qui me interfeciſti penè & vita & lumine. Gellius lib. 12. cap. 7. Eadem mulier & virum & filium eodem tempore, venenis clàm datis, vita interfecerat. Quod etiam de inanimatis dicitur. Verg. Fer ſtabulis inimicũ ignem, atq; interfice meſſes. id eſt, perde, & crema.

Interfluo, per medium fluo. διαῤῥέω. zwiſchen flieſſen) tuſſchẽ beyde vloeyen) couler entre deux.) Plinius: Flumine medium oppidũ interfluente. Liu. 7 Bell. Pun. Et Ætoli nauibus per fretum qđ Naupactum, & Patras interfluit (Rhion incolæ vocant) exercitu traiecto depopulati erant.

Interfluus, a, um. quod interfluit. Plin. lib. 6. cap. 26. Interfluo Euphrate. id eſt, interfluente.

Interfundo, per medium fundo, διαχέω. Plin. lib. 2. Idem Oceanus interfuſus intrat per tot maria, quibus Africam, Europam, Aſiam diſpertit.

Intergerini, parietes appellantur, qui intergerunt, hoc eſt, ferunt, & ſuſtinent onera, quos è creta iubet Vitruuius conſtituere. Dicti intergerini, quòd inter nouos parietes, aut fundamẽta pro fultura intergerũtur. Vitru. Et catenis colligatæ in eo loco, qui finitus erit, conſtituantur: & intergerinis è creta, beronibusq; ex vlua factis calcetur.

Interhæc, (μεταξὺ) aduerbium, eiuſdem ſignificationis cum Intereà.

Interi, (ἐσώτεροι) ab antiquis dicebantur ab intra: ſicut nunc ab exter exterus.

Interiaceo, es. pen. cor. (διάκειμαι) vide in Iaceo.

Interibi, (ἐν τῷ μεταξὺ) aduerb. idẽ ſignificat quod interea. Plaut. in Aſin. Agè tu interibi da ſuauiũ. Gell. lib. 3. ca. 7. Conſul interibi dum ea pugna fit, ſe in locos ſubducit tutos atq; editos.

Interijcio, is. (παρεντίθημι, παρεμβάλλω) zwiſchen wirffen) tuſſchenbeyde worpẽ) entreiecter.) pen. cor. inter aliquid iacio, interpono, intermitto, intermiſceo. Colu. lib. 1. Vt ſi qua interiecta ſint ſtramentis, aut paleis ſpinarũ, vel germinũ ſemina intereant. Liu. lib. 1. Aliaſq; interiectas collibus valles. Idem ibidẽ, Paucis interiectis diebus. Cæſ. li. 7. Galli inter equites raros ſagittarios, expeditoſq; leuis armaturæ interiecerant, qui ſuis cedentibus auxilio ſuccurrerent. Hinc interiectio pars orationis, quæ in oratione interponitur.

Interiectus, us. ul. ipſe interijciendi actus. Cic. 2. De Nat. Deor. Interpoſitu interiectuq; terræ. Colu. libr. 3. cap. 21. Si verò interiectibus capere cuiuſq; generis fructum aueat, &c.

Interiectio, interpoſitio, & inſertio. zwiſchen wirffung) tuſſchenbeyde worpinge) entreiectement.) Quintil. lib. 4. cap. 2. Ne ſententia quidẽ velut faſtigatũ intentione ſtomachũ iudicis reficere diffuſerim, maxime quidẽ breui interiectione. Idem libro. 8. cap. 2. Etiam interiectione, qua & oratores & hiſtorici frequenter vtuntur, vt medio ſermone aliquem inſerant ſenſum, impediri ſolet intellectus, niſi quod interponitur, breue eſt.

Interiectum tempus, hoc eſt, interpoſitum, ὁ διαγενόμενος, ὁ παρεμβεβλημένος χρόνος.

Interim, pen. cor. aduerb. temporis, ſignificat intra hoc tempus. μεταξύ. zo lange, dar zwiſchen) daeren tuſſchẽ) tandis, pendant cela.) Teren. in An. Funus interim Procedit, ſequimur. Ponitur & pro aliquando, ἔσθ᾽ ὅτε. Quintil. Prima barbariſmi ac ſo

lœcismi fœditas absit. Sed quia interim excusantur hæc vitia aut consuetudine, aut authoritate, aut vetustate, aut denique vicinitate virtutum, acriter se in illud tenue discrimē Grammaticus intendat. Aliquando pro repente. Terent. in Hecy. Primum dies complusculos bene cōueniebat sanè inter eas, interim miris modis odisse cœpit Sostratam. Donatus: Interim discretio est rei, quę ad narrationem pertinet, vt apud Teren. in And. Tristis interim, nonnunquam collachrymabat.

Interimentum, (βλάβη) vide in Detrimentum.

Interimo. mis. pen. cor. interficio. ἀπαλλάττω, ἀφανίζω, ἀναιρῶ. tödten) doodē) tuer.) Plau. in Cist. Accurrite, ne se interimat. Interdum ponitur pro priuo. Idem ibidem: Nam dudum, vt cōcurrimus, Alchesimarchus ne se vita interimeret.

Interior, (ἐνδότερος) & interius, ἐσωτέρω. ab interus antiquo positiuo.

Interiungo, subsisto, (ἐφίσαμαι) tractum à curru, cuius rotæ interiecto fude iunguntur, vt quiescat. Martial. Et cum currere debeas Bouillas, Interiungere quæris ad Camœnas. Interiungere dextras, quod & iungere dextram dextræ dixit Vergil. Liuius 2. bel. Pu. Tum dextræ interiunctę, milites que concione dimissa à notis ignotisque benignè atque hospitaliter inuitati.

Interlino, is, ire. atramento, vel aliqua alia re superinducta picturam vel scripturam destruere. καταλείφω, καταλύφω, ἀναιρῶ, περιγράφω. durchstreichē) doerstricken) Cic. pro Cluentio: Qui tabulas publicas municipiis vi corrupisse iudicatus sit, qui testamentum interleuerit. Ibidem: In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. Idem. 4. Verr. Corruptæ, atque interlitæ tabulæ.

Interloquor, pen. cor. dar zwisschen in reden) in ie⁄mants reden varen) rompre parolles & propos.) alio loquente sermones intermiscere, ac quodammodo interturbare loquentem. ὑποβάλλω, παρενίημι, παρεμβάλλω λόγον. Teren. in Heaut. Siccine mihi interloquere? Quādoque significat aliquid inter agendū definio. Vnde interlocutoria sententia vocatur, quæ non definit controuersiam, sed aliquid obiter ad caussam pertinens decernit.

Interluceo. es. pe. pro. in medio luceo, vel interea luceo, vel inter aliqd luceo. παραμφαίνω. Li. 9. bel. pu. Duos soles visos, & noctu interluxisse, & facem stellę septies ab ortu solis ad occidentē porrigi visam.

Interluco. cas. pen. prod. ramos, seu plantas inutiliter pullulātes cum interuallo resecare: & à luce deductum videtur, quòd cum cęduntur rami, lux fiat ipsi arbori amplior. διακαθαίρω. (snoeyē) esbrancher) Plin. lib. 17. cap. 22. Deputātur enim pariter cum vite interlucata densitate ramorum, qui sint supervacui. Interlucatio, verbale. Plin. 17. Interlucatio arboribus prodest, sed omniū annorum trucidatio inutilissima. Eadem dicitur Collucatio, apud Catonem, & Varronem.

Interlunium, dicitur id spaciū temporis, in quo nec amplius Luna vetus apparet nec adhuc noua videtur: quia radiis solaribus operta sit suprà, non ast è regione. μεσοσέληνον, σύνοδος. Plin. lib. 7. cap. 5. Septimo non nisi pridie, postridie ue plenilunii die, aut interlunio concepti nascuntur.

Interluo. luis. inter fluo. διακλύζω. zwisschen durch fleussen) tusschē beyde doer vloeyen) couler entre deux) Claud. li. 1. Trinacria quondam Italiæ pars vna fuit, sed pontus, & æstus Mutauere situm, rapuit confinia Nereus Victor, & abscissos interluit æquore mōtes. Aliquādo lauare est, διανίπτω. Cato de re ru. Manus interluito, postea vinū sumito.

Intermedius. a. um. interiacens. Cic. in Orat. Est aūt quidam interiectus, intermedius & temperatus, nec acumine posteriorum, nec flumine vtens superiorum: vicinus amborum, in neutro excellens.

Intermeo, as. are. per medium meare, & fluere. Plinius lib. 5. cap. 30. Longè que clarissimum Asiæ Pergamum, quod intermeat Silenus.

Intermestris Luna, dicitur interluniū, & coitus Lunæ. σύνοδος. Plin. lib. 16. Idem que mox, nisi intermestri Luna, atque dimidiata, ne tangas materiam. Instermestruum. Var. lib. 1. De re Rust. Quod à noua Luna crescit ad plenam, & inde rursus ad nouam lunam decrescit, quoad veniat ad intermestruum: à quo die dicitur Luna esse extrema, & prima. Plinius lib. 18. cap. 32. Maximè autem intermestrua dimidiata que stercorato.

Intermico. cas. pen. cor. in medio splēdeo. διαστίλβω. Claud. lib. 1. Rutilum squammis intermicat aurū. Potest etiā intelligi in squāmis vehementer micat.

Interminor, pen. corr. maximè minor. ἐπαπειλέω, ἀμβάομαι. fast trouwen) zeer dreygen) fort menacer.) Plaut. in Asin. Mihi tibi que interminatus est, nos futuros vlmeos, ni hodie Argyrippo essent viginti argenti minæ. Terent. in And. Interminatus sum, ne faceres.

Interminus. a. um. quod non habet terminum. ἀπέραντος. Sido. ad Fontel Dominis Simplicio & Apollinari intermina intercessione vos comperi.

Interminatus. a. um. idem qd' interminus. Cic 1. De Nat. Deor. Confugitis ad deū, cuius operā ꝑfectō non desyderatis, si immensam & interminatam in omnes partes magnitudinem regionū videretis.

Intermitto, ad tempus omitto, cesso, διαλείπω, ἐπιλείπω. vnterlassen) onderlaten) entrelaisser) Cic. Etsi ego id tempus intermiseram, potius quām omiseram. Liu. Cum iter non intermitteret.

Intermissus, us. Plin. li. 10. ca. 29. Luscinius diebus, ac noctib. quindecim garrulus sine intermissu cant.

Intermissio, verbale: vacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. Cice. 1. De Nat. Deor. Nec tamen video, quomodo videatur iste deus beatus, cū sine vlla intermissione pulsetur, agitetur que atomorum incursione sempiterna.

Intermorior, penitus morior, seu intra hęc morior. παραπόλλυμαι. sterben) steruen) mourir.) Bithynicus: Peto à te, vt absentem me, quibuscunque in rebus opus fuerit, tuearis: si nullum officium tuum apud me intermoriturū existimas. Intermortuum vero, Latini dicunt eum, qui inter mortem vitam que ex dolore procumbit, similis expiranti. Pli. lib. 32. Vituli marini adeps instillatur naribus intermortuarum vulnæ vitio. Sueton. De Nero.

Postquam deinde Galbam, & Hispanias desciuisse cognouit, collapsus, animoq́ malè fracto, diu & sine voce, & propè intermortuus iacuit.

Intermundium, vt intercolumniũ dicit Ci. lib. 3. de Finib. Indiuidua cum dicitis, & intermundia, quæ nec sunt vlla, nec possunt esse, intelligimus. Idem De Nat. Deor. Tanquam modo ex Epicuri intermundijs descendisset. Budæus.

Interneco, penult. cor. simul interficio, & multitudinem totam fermè complectitur. πανωλεθρεύω, διαχειρίζω. tõdten) dooden) tuer.) Plaut. in Amphit. Legiones reueniũt domũ, duello extincto maximo, atq; internectis hostibus. Hinc internecio. πανωλεθρία, vitæ priuatio. Liu. lib. 9. Lucerini, ac Samarites ad internecionem cæsi.

Internecinus, a. um. (πανώλεθρος) quod ad internecionem pertinet. Vnde internecinum testamentum dicitur, propter quod dominus eius necatus est. Internecinum bellum, quod ad destructionem fit. Liu. libro. 9. Nullus modus fuit cædibus, deletaq́; Ausonum gens, vix certo defectionis crimine, perinde ac si internecino bello certasset. Plin. Habet deinde internecinum bellum cum Ichneumone: scilicet aspis.

Internodiũ, (φάλαγξ) in digitis spaciũ inter nodum & nodum, τὸ μέσον τῶν ἁμμάτων. Colu. lib. 3. Virgam malleolarem non amplius q̃ sex gemmarum esse cõuenit: ita tamẽ, si breuia internodia habet.

Internosco, inter alios, siue alia nosco. διαγινώσκω. vnterscheyden) onderkennẽ) cognoistre vne chose d'entre vne aultre.

Internuncius, qui inter alios medius est ad aliquid tractandũ, & modò huic, modò illi per vices nunciat, διάκτορος. Plaut. in Amph. Seu per scriptas literas, siue qui ipse ambisset sibi, siue per internuncium. Huius fœmininum est Internuncia.

Internus, interaneus, (ἐντόσθιος, ὁ ἔσω, ἐνδόμυχος) inwendich.) & internè ab intra.

Inter opus, significat, dum operatur. παρὰ τὸ ἔργον, μεταξὺ ἐργαζόμενος. Tibull. Crura sonant ferro, sed canit inter opus.

Intero, is ere. idem quod terere, vel intus aut simul terere. Var. 2. De re Rust. ca. 9. Nec non ita panem ordeaceum dandum, vt non potius eum in lacte des intritum. &c. Cato De re Rust. cap. 156. Et eo cyminum interito. Terent. in Phorm. Ad te summa solum Phormio redit: Tute hoc intristi, tibi omne est exedendum.

Interordiniũ, nij. spaciũ qđ est intra ordines. τὸ μεσόρχιον. Colu. Minimũ est quinq; pedum interordiniũ, septẽ maximũ. Hinc interordinarius, a. um. Idem: Cõsitis pluribus interordinaria semina malleolis, quos posteà q̃ coaluerit crudo solo, quod emissum est, transuersis scrobibus propagent. Sic interordo, inis. Colu. lib. 6. Vt iacens nõ excedat interordinis spacium. Idem: Macro solo quinis pedibus interordines, omissis mediocri senis.

Interpellare, est loquẽtem, vel aliquid agentem interrumpere. διακόπτειν, παρενοχλεῖν τῷ λέγοντι, καὶ λόγον ὑποβάλλειν vntersprichẽ, in die redẽ farẽ) yes mandẽ inde redẽ varẽ) rõpre la parolle & propos d'aucun.) Cic. lib. 1. Tusc. Sed nihil te interpellabo: continentẽ orationẽ audire malo. Plin. in Epi. Interdum lasso mihi opportuna interpellatione subueniunt. Hinc interpellatores dicti. Cic. In literis sine interpellatore versor. Hircius in. 2. Cum in Asiam venisset, reperiebat Titum Appium conatũ esse tollere pecunias ex fano Dianæ: sed interpellatũ aduẽtu Cæsaris profugisse. Aliquãdo est dicere. Lucil. lib. 30. Verum tu quid agis, interpella me, vt sciam. Aliquando rogare. Valer. Max. libro. 3. Cato rogatus, vt socios apud auunculum adiuuaret, constanti vultu non facturum se respondit. Iterum deinde ac sæpius interpellatus, in proposito perstitit. Sciendum tamen (Augustino teste) quòd aliud est interpellare, aliud postulare. Non enim solemus dicere, Postulant interpellaturi, sed interpellant postulaturi. Ex vicinitate tamen vsurpatur pro postulare: vt ipse interpellat pro nobis, ἐντυγχάνει. Nunquid non interpellat, & non etiam postulat? Imò verò quia postulat, pro eo positũ est interpellat. Interpellare de negotio aliquẽ, λόγον περί τινος προσάγειν, est illi proponere, an velit negotiũ agere. Seneca li. Declamat. 8 Diues pauperem de nuptijs filiæ interpellauit.

Interpensiua, (apud Vitruu.) perticarum, tigillorũ, asserum'ue genera sunt, quæ ab angulis parietum ad angulos tignorũ, ad imbres in colliquias deriuandos, vel aliũ quemuis vsum interlocant: quasi ea quæ à pendendo Græci appellant, κρεμαστά.

Interpensiui parietes, (κρεμαστοί) sunt qui supra contignationẽ struuntur, nec in solo fundamentum habent, sed in pendenti surgunt.

Interpola, (ἀνακαινωσις) noua inuenta, & renouationes artium & aliarũ rerũ. Plin. Mutatur ars quotidie, toties interpolis, & ingeniorum Græciæ flatu impellimur. Budæus: Nominatiuus est hic interpolis, ars scilicet: vt apud Plautum, Interpoles facies. sed deceptus est Perottus, ex quo trãscriptus est hic liber: est enim medicina toties innouata, vt constat ex Plinio.

Interpolare, immittere, interponere. ἐγκόπτειν, διακόπτειν, σχάζειν. Aliquando significat nouare, ἀνακαινίζειν, vernieuwen, vermachen) renouueler, racoustrer.) mangonizare, & quasi nouam formam à veteri fingere: quasi interpolire. Tractũ ab arte fullonia, qui poliendo vellera quæque in nouam speciẽ mutãt. Vnde vestes interpolatæ, & mãcipia interpolata in iure ciuili, quæ cum sint veterana, lenocinio & arte faciem mutant, pro recentibus, ac nouitijs licentur. Plin. At Hercle Alexandriæ, vbi tura interpolantur. id est, rudia cum sint, poliuntur. Cõuehebatur enim illuc tus rude, aspectu simile cortici. Plau. in Amph. Illic me homo interpolabit, meumq́; os finget denuo.

Interpolatorem, (ἀνακαινωτὴς) vocamus, qui antiquas vestes resarcit, ac renouat, vt facilius vẽdat. eyn altghewender) een outcleerlapper) vng fripier, radoubeur.)

Interpolatrix, (ἀνακαινώστρια) mulier quæ antiquas vestes renouat, vt eas facilius vendat. Pomponius; Interpolatricem accersire oportet, quæ huic

huic vestem adducat. Et mulieres vitia deformitatis arte occultantes, interpoles dicuntur, veluti reformatæ.

Interpolis & hoc le. ἐπισκευαστός. Plin. lib. 19. Est quidem eius natura interpolis: rursusq; quamlibet vetustum nouo miscetur.

Interpolus, a. um. idem quod interpolis: hoc est, res nouatus. ἐπισκευαστός. Labeo lib. Poster. Si vestimẽta interpola quis pro nouis emerit, Trebatio placere, ita emptori præstandũ quod interest, si ignorans interpola emerit.

Interpono, is. ere. notæ significationis. zwischẽ setzen) tusschẽ beyde settẽ) mettre entredeux) Cic. de Amic. Quasi enim ipsos induxi loquentes, ne inquam, & inquit, sæpius interponeretur.

Interpositus, verbale: & Interpositus, us. ui. idẽ qđ interpositio. Cic. 2. De Nat. Tum ipsa incidens in vmbrã terræ, cum est è regione solis, interpositu interiectuq; terræ repentè deficit. De luna.

Interpremo, pen. cor. intercludo. διαπιέζω, διαπρίζω. Plau. in Ru. Æ depol, infortunio hoiem pdicas donabilẽ, q sacerdotis scelestus fauces interpresserit.

Interpres, (προφήτης, ἑρμηνευτής) eyn dolmetscher) eẽ wtlegger, verduytscher) vng truchemãt) ex inter, & pres, quod non est in vsu: licet præs pro fideiussore inueniatur: & est qui in aliqua re agẽda medius est, & veluti cõciliator, & author. πρόξενος. Verg. lib. 4. Æne. Tuq; harũ interpres curarum, & conscia Iuno. Interpretes ab Asconio dicũtur, per quos indicitur pactio. Quoniã verò huiusmodi homines, animos eorũ quibus dati sunt interpretes, sciscitantur, & inuicẽ illi exponũt, factũ est, vt pro eo accipiatur, qui obscura exponit. Verg. Trojugena interpres diuûm. Vbi Seruius: Interpres vaticinator, qui mentem deorum mortalibus publicat. Cic. De Diuin. Interpretes portentorum Galeotæ in Sicilia nominabãtur. Ibidẽ: Interpretes poetarum grammatici. Interpres item qui conuertit ex vna lingua in aliam. Cic. De Opt gen. Orat. Nec conuerti, vt interpres, sed vt orator, sententiis iisdem, & earum formis tanquam figuris, verbis ad nostram consuetudinem aptis.

Interpretamentum, (ἑρμήνευμα) interpretatio. Gel. Ex quibus diuersa Latinæ linguæ interpretamenta collegimus.

Interpretor, pe. cor. expono, explico, explano. ἑρμηνεύω, ἐξηγοῦμαι. verdolmetschen, auszlegen) wtleggen) declairer.) Cic. De Off. Nec quicquã aliud est philosophia, si interpretari velis, quàm studiũ sapientiæ. Interpretari, pro iudicare. Cice. ad Attic. Quod si auderem, Athenas peterem: sanè ita cadebat, vt vellem. Nunc nostri hostes ibi sunt: & veremur, ne interpretentur illud oppidum non satis ab Italia abesse. Liu. 1. ab Vrb. Rectè an perperam interpretetur, fuerit ista eius deliberatio, qui bellum suscepit. Interpretari memoriæ alicuius hoc est, reducere in memoriam. Plaut. in Epid. Iniquè iniurius es. P. Quid tam? M. quia tuæ memoriæ Interpretari me æquum censes.

Interpunctus, a. um. quod punctis distinctũ est. Cicer. 2. De Orat. Sed & festiuitatẽ habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus. Interpunctũ, cti. neut. gen. distinctio. Cic. 1. de Orat. Clausulas, & interpuncta verborum, animæ interclusio, & angustiæ spiritus attulerunt. Interpũctio, onis. idem quod interpunctũ. Cice. pro Mur. Res enim sunt paruæ propè in singulis literis, atq; interpunctionibus verborum occupatæ.

Interputo, as. pen. corr. quasi per circuitum putare, & purgare, διατέμνω. Colu. libr. 3. Rosam fruticibus, ac surculis disponi per surculos pedales conuenit, per idem tempus quo & viola: sed omnib. annis fodi ante Calendas Martias, & interputari oportet: hoc modo multis annis perennat.

Interquiesco, is. ere. idem quod quiescere. Plinius in Epi. Iulio mense, quo maximè lites interquiescunt positis ante lectos cathedris, amicos collocaui, Cicero De Clar. Orat. Cum hæc dixissem, & paululum interquieuissem, &c̃.

Interrado, is. pen. prod. circũradere. Colu. De Arb. cap. 19. Nam si spissè posueris, neq; infrà quicquã serere poteris, nec si ipsæ fructuosæ erunt, nisi eas interraseris. Plin. lib. 15. cap. 1. Oleæ attondentur sicut & vites, atq; etiam interradi gaudent. Interradere, pro limare, & polire. Plin libr. 35. cap. 1. De pictura: Nec tantum, inquit, vt parietes toti operiantur: verum & interraso marmore, vermiculatisq; ad effigies rerũ animaliũq; crustis. Budæus.

Interrasilis, le. limatum. Plin. lib. 12. cap. 20. Coronas ex cinamomo, interrasili auro.

Interreges, (μεσοβασιλεῖς) propriè dicti sunt centum patres, qui mortuo Romulo donec alius rex crearetur, Rempub. gubernabãt. Ex his enim (authore Fenest.) decernebatur, cuius potestas quinque dierum spacio finiretur, & ita per totum annum omnes finiebant imperium.

Interregnum, (μεσοβασιλεία) regni interuallum, & spacium temporis, quousq; in loco demortui alius ordinatur. vide in Reges.

Interrogo, (ἐρωτάω, πυνθάνομαι) vragen) interroguer) ex inter & rogo, peto aliquid ab aliquo noscẽdi gratia. Cic. in Orat. Vt interrogãdo vrgeat, & rursus quasi ad interrogata sibi ipse respõdeat. Idẽ in Partit. Si ego te vicissim eisdẽ de rebus interrogabo. Ab hoc Interrogatio (ἐρώτησις) interrogatoriũ, & interrogatiuũ (ἐρωτηματικόν) deducũt.

Interrumpo, per medium, seu in medium rumpo. ἀπορρήγνυμι, διαρρήγνυμι. inbrichẽ damitten ein) te midden in breken) rompre par le milieu) Cicero Plancio, Pontes quos feceram interrumpi. Interrumpere ordinem, id est confundere, Colu. lib. 11. cap. 2. Interrumpere somnos, interturbare, Plin. lib. 28. cap. 4. Interrupta consuetudo: intermissa. Cicero ad Cas. Famil. 15.

Interruptè, aduerbium: incise, vel cæsim, aut diuise. Cic. 2. de Orat. Erit autem perspicua narratio, si verbis vsitatis, si ordine temporum conseruato, si non interruptè narrabitur.

Interscalmium, remiges sunt q scalmis hærẽt: id est, labro nauis, vbi remi adnexi sunt. A quo interscalmia, spacia inter remiges dicti sunt. Bayf. putat esse interscalmiũ illud in naui, qđ est inter scalmiũ,

& ſcalmum. Eſt aũt ſcalmus lignum illud ad quod remus inhæret, & circumflectitur.

Interſcapiliũ, vallicula, quę à fine colli incipiẽs inter ſcapulas iacet. σφονδύλιον. Higinius in deſcriptione Vrſæ: In humero clarã vnã, in pede de poſterioribus nouiſſimo duas, in ſummo interſcapilio vnã.

Interſcindo, in medio, ſiue per mediũ ſcindo, διακόπτω. zerſchneidẽ, abwurffen) vandẽ anderẽ ſnydẽ, afworpen) couper par le milieu.) Liu. Pontemq́ interſcinderent. Cice. 2. De Legib. Nec quia nunq̃ erat ſcriptum, vt cõtra omnes hoſtium copias in ponte vnus aſſiſteret, à tergoq́ pontem interſcindi iuberet. Lact. De Opific. Labra ipſa, quæ quaſi antea cohærebant, q̃ decenter interſcindit.

Interſepio, pis. pe. prod. velut ſepibus quibuſdã intercludo, vel intermedio. διείργω, διαλαμβάνω. zeunen, vnderzeunen, vnderſcheyden) tuynen, tuſſchen beyde tuynen) enuironner, ou enfermer & enclorre de hayes) Liu. 2. bel. Maced. Per triduum inſequens territauit eos, nunc prælijs laceſſendo, nunc operibus interſepiendo quædam, ne exitus ad fugam eſſet. Interſepire vrbem vallo, munire, Liu. 5. Bell. Pun. Lactan. De Opif. Ad id velut pariete per medium ducto interſepſit.

Interſepta, (διάφραγμα) pars naſi, quæ cartilagine nares diſcriminat.

Interſero, ſeris. interſeui, interſitum, pen. cor. in medio planto, ſemino, inſero 'ue. ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω. zwiſchẽ plantzen) tuſſchẽ beyde plantẽ) planter ou ſemer entredeux.) Gel. lib. 1. Eadẽ ratione qua ſecundi quatuor interſiti ſunt. Col. li. 4. Deinceps paſtinaſ malleolus ordinarijs vitib. interſerẽdus.

Interſero, ris. ſerui. ſertum. ſignificat interpono. παρεμβάλλω, ἐντίθημι, ἐντάττω. zwiſchẽ ſetzẽ) tuſſchẽ beyde ſettẽ) entremeſler) Plin. in Epi. Prædia agris meis vicina, atq; etiam interſerta, venalia ſunt.

Interſono, as. pe. cor. ſignificat ĩ medio ſono. διηχέω.

Interſpiro, as. pen. prod. de medio ſeu per medium ſpiro, διαπνέω. Cato: Manu comprimito acina, vt combibant aquam marinam: vbi impleueris dolium, operculo operito, relinquito, quà interſpiret. Hinc interſpiratio, verbale. Cic. 3. de Orat. Interſpirationis enim, nõ defatigationis noſtrę, &c̃. Plin. lib. 23. cap. 1. A balneis raptim ſine interſpiratione necat. de muſto.

Interſterno, in medio ſterno. διαστόρνυμι. Iuſt. lib. 1. Hæc Babyloniam condidit, murumq́ vrbi cocto latere circũdedit, arena, pice, bitumine interſtrato. Plin. li. 29. ca. 2. Alij haſtulis tædæ ſubiectis, & ſubinde interſtratis, oleo aſperſam accendunt.

Interſtinguo, guis. per interualla aliqua extinguo. διασβέω. Feſtus, Ignis Veſtæ ſi quando interſtinctus eſſet, virgines verberibus afficiebãtur à pontifice. Apul. Iamq; protinus obliſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet.

Interſtitium, (διάστημα) ſpacium & diſtantia inter aliqua. Macrob. Cum quatuor ſint elementa, ex quibus conſtant corpora, terra, aqua, aër, & ignis, tribus ſine dubio interſtitijs ſeparantur: quorum vnum eſt à terra vſq; ad aquam, ab aqua vſque ad aera ſequens: tertium ab aëre vſq; ad ignem. Higinius, Quod ab eo ſidere paruo interſtitio differt.

Interſtitio, onis. ceſſatio, vacatio. Gell. lib. 10. cap. vlt. Quando animus eorum interſtitione aliqua negociorũ data laxari, indulgeriq́ potuiſſet. Idem lib. 20. ca. 1. Velut quoddam iuſtitium. id eſt, iuris inter eos quaſi interſtitionẽ quandã & ceſſationẽ.

Interſtitiũ lunæ, dicitur interluniũ. σύνοδος. Apul. Difficultas itineris, ac globoſi ſideris interſtitium.

Interſto, as. inter aliquid intercedo, διΐστημι. zwiſchen ſtehen.) tuſſchen ſtaen.) Vnde Interſtantia, & interſtitium.

Interſum, præſens ſum, & quaſi in re ſum. παραγίνομαι. bey ſein.) by zijn.) eſtre preſent.) Significat etiam differre, diſcrepare, διαλλάττειν. Teren. Stulto intelligens quid intereſt.

Intertextũ, (παρυφαντόν) qđ in medio textũ aliqđ habet, vt chlamys intertexta auro: q̃ vulgò brocata ex auro diciť. Picturata vel acu picta, vel Phrygiata, dicitur recamata. Quintil. lib. 8. ca. 5. Neminem deceat intertexta pluribus notis veſtis.

Intertraho, de medio traho, διαλκύω. Plaut. Ni ego illi puteo, ſi occepſo, animã omnem intertraxero.

Intertrigo, pen. prod. nomen ab interterendo deductum, παράτριμμα. Et eſt id malum, cum ſimul membra interteruntur, & confricantur accedente ſudore. Vulgò dicitur trafegatio. tunc enim fœmina atteruntur, aduruntur'q. Colu. lib. 7. Intertrigo bis die ſoluitur aqua calida, mox decocto agrico ſale, cum adipe deficcatur.

Intertrimentum, ti. ſchade) perte.) Varro libr. 4. de lingua Latina, Detrimentum à detritu dicitur, q̧ ea quæ trita ſunt, minoris precij ſunt. Ab eadem mente intertrimentũ, ab eo, quòd duo quæ inter ſe trita ſunt, etiam diminuta ſunt. Terent. in Heaut. Nunc cum ſine magno intertrimento non poteſt Haberi, quiduis dare cupis. Cic. in Ver. Cũ eo ſine vllo intertrimento conuenerat iam, quemadmodum traderetur. Intertrimentum pro euanida argenti parte, quæ ex incoctione deperit, accepit. Liu. libr. 2. Belli Maced. Carthaginenſes eo anno argentum in ſtipendium aduexerũt: id quia probum non eſſe quæſtores renunciauerunt, experientibusq́ pars quarta decocta erat, pecunia Romæ mutua ſumpta, intertrimentum argenti ſuppleuerũt. Aliter Cic. in Præt. vrban. de æde Caſtoris loquens, quam P. Iunius ſartam tectam tradere debebat. L. (inquit) Rabonio ædem Caſtoris tradi oportebat. is caſu pupilli Iunij tutor erat teſtamento patris. Cum eo ſine vllo intertrimento conuenerat iam, quemadmodũ traderetur. Aſconius, Detrimentũ, vnius partis eſſe poteſt: intertrimentum verò dantis, & accipientis. Secundum quod Cicero intertrimentum pro communi conficiendi alicuius negocij iactura poſuit. Budæus.

Interturbo, valde turbo, διεταράττω. verwirren) in rueren ſetten, beroeren) troubler, le deſtourber.) Teren. in And. Dauus interturbat omnia. vbi Donatus, Hic inter, auctiua particula eſt, adeò vt nõ pro media ſignificatione ſit, ſed qua maiorem habere non poteſt, vt interfectus.

Interuaco, cas. penult. corr. in medio vacuus maneo,

neo, Διάγκαμαι. Colum. lib. 5. Bulbus trepidaneis interuacantibus spacijs obrutus, anno celerius maturam perticam præbet.

Interuallum, (διάςασις, διάςημα) spaciū qđ est inter palos vallum castrense constituentes: à quo omne spaciū, interuallū est nuncupatū. Plin. lib. 6. ca. 22. Septem dierū interuallo taxato. Cice. ad Cas. Primū vt te, quē iamdiu plurimi facio, tanto interuallo viderē: deinde vt tibi, &c. Interuallatus, a, um. vt, Interuallata febris, quam intermittentem, & reuertentem vocamus. Gell. libr. 17. cap. 12. Hæc biduo medio interuallata febris.

Interuello, lis, de medio vello, διατίλλω: zwisschen auss rupffen) wtwyē) arracher d'entre les autres) quod fit, cum malas herbas à bonis extirpamus. Pallad. Si spissa sunt, interuelles aliqua, vt cætera roborētur. Plau. in Amph. Næ ego infelix homo fui, Qui nō alas interuelli, volucrē vocē gestito. Pli. lib. 17. ca. 27. Oia poma interuelli melius est.

Interuenio, is. (ἐπέρχομαι, ἐφίσημι, ἐπιφαίνομαι.) zwisschē komē) tusschē beyde comen) pen. cor. in medio negotio quasi ex insidijs superuenio, & op primo in ipso actu, qui rem celatā vellent. Teren. in Adel. Interuenit homo de improuiso. Et est intereſſe, Δἰϊτασι. Cic. Quod non esset factū, si ipse interuenissem. Et intercedere, (μεσιτεύειν) quod ab ecclesiasticis sæpissime vsurpatur.

Interuentus, us ui, actus ipse interueniendi. Plau. in Amph. Sed prælium id tandem diremit nox interuentu suo. Liu. 2. ab Vrbe, Interuentu collegæ ipse exercitusq; est seruatus.

Interuenium, quod est inter venas terræ, τὸ μεσόφλεβιον. Vitr. libr. 8. Sed non per interuenia dilabantur, & decrescant. Idem lib. 2. ca. 6. Igitur penitus ignis, & flammæ vapor per interuenia permanās & ardens, efficit leuem eam terram.

Interuerto, is. (ὑποσφετερίζομαι, ἀφαιρέω.) heymlich verschlahē, verhinderē) ondergaē, ondercruypen) destourner, soubtraire.) callidè surripio: qđ plerūq; fit cum rem commodatam, aut creditam, dolo, ne domino restituatur, efficimus. Cicero in Verr. Candelabrum quod rex Ægypti Ioui Capitolino dono tulerat, à Verre, qui illud cōmodato à rege acceperat, interuersum esse conqueritur. Plau. in Asin. Hem isthuc ago, quo modo argentū interuertam. Dicimus aūt, Interuertere aliquem simpliciter: &, Interuertere aliquem re aliqua: &, Interuertere rem aliquam. Interuertere pro subuertere, euertere. Paulus de Capitis diminutione, Quæ salua ciuitate accidit, publica iura non interuerti constat. Scæuola: Cui per fundum aquæductus debetur, quacunq; vult, in eo vinum facere licet, dum ne aquæductum interuerterit.

Interuiso, is. penult. prod. quasi interim viso, διαοκέπτομαι. Cic. Mario: Teq; & istam rationem otij tui, & laudo, & vehemēter probo: quodq; minus interuisis, hoc fero animo æquiore.

Interula, pen. corr. camisia, χιτωνίσκος. Valerius ad Rufinum, Quem vestire debuit interula, vestiuit interitu. Hæc alio nomine supparum, tunica linea, subucula, & indusium dicitur.

Intestabilis, (simile apud Græcos ἄτιμοι) qui iure testamentū facere non potest, & cuius testimoniū non accipitur. Caius De testamētis: Intestabilis cū lege quis esse iubetur, eò pertinet, ne eius testimoniū recipiatur. & eo amplius (vt quidam putant) nē ue ipsi dicatur testimonium. Gell. lib. 7. cap. 18. pro detestabili posuit. κατάρατος: Eos tamē qui ad Annibalem non redijssent, vsq; adeò intestabiles inuisosq; fuisse, vt tædium vitæ cœperint, necemq; sibi consciuerint. Horatius. 2. Serm. Saty. 3. Vter ædilis fueritue vestrûm prætor, is intestabilis, & sacer esto. Vbi interpres Porphyrio, Antiqui eos quos in testimonium dimitti nolebant, intestabiles vocabant: detestabiles, quorum testimonium malum, & execrandum esset.

Intestatus, dicitur non solum qui mortuus est nullo confecto testamento, sed etiā cuius ex testamēto adita non est hæreditas, vt inquit Paulus. Item cuius verbis non adhibetur fides, qui'ue testis esse non potest. ἀδιάθετος. Pompon. Ipse cum vno seruo senex intestatus proficiscitur. Vlpia. de suis, & legit. hæred. Intestati propriè appellātur, qui cum possent testamentū facere, testati non sunt. Cice. pro Cluen. Haud hęres est Cluētius, intestatū dico esse mortuum. Intestatus, nullis testibus conuictus. Plaut. in Curc. Hoccine pacto indemnatum atq; intestatum me arripi?

Intestatò, aduerbiū: sine testamento. Cic. 2. De Inuent. Si paterfamiliâs intestato moritur, familia, pecuniaq; eius, agnatorum gentiliumq; esto. Scæuola, L. Titius intestatò moriturus. Plau. Vt legata quæ ei dederat, intestatò moriens restitueret.

Intestinus, a, um. (ἐντόσθιος) pen. prod. quod est intimū: vnde illa intestina dicuntur, quæ interiori corporis parte claudūtur. ἐγκοίλια, ἔντερα. Cic. 2. De Nat. Ex intestinis autem, & aluo secretus à reliquo cibo succus is, quo alimur, permanat. Intestinum bellū, (ἐμφύλιος πόλεμος) cum ciuitas velute in sua viscera coniurat. Intestinū odiū, dicitur vel occultum, vel magnum: hoc est, cor & animū premens. Liu. 2. ab Vrbe, Intestino inter patres plebemq; flagrabat odio. Intestinum opus, quod factum est ex ligno fabrorum. Varro libr. 3. De re Rust. Cum villam haberes opere tectorio, & intestino, ac pauimētis nobilibus lithostrotis spectanda, parum putasses esse, ni tuis quoq; literis exornati parietes essent. Sciendum, φ intestina corporis sex esse perhibentur. Duodenum scilicet, quod à longitudine duodecim digitorum nomen accepit, sicut Auicenna testatur. Ieiunum, sic dictum, quia nunquam quod accipit, continet, sed protinus in Inferiores partes trāsmittit. Vocatur & hilla. Inde farcimina hillæ dicūtur. Horat. Perna magis ac magis hilla. Longū, & alio nomine tenuius, quod est in sinus vehemēter implicitum, Hoc Varro Longanonem appellat, quia longius est intestinū hoc φ duo tenuia. Monocolū, qđ & cæcum nominatur, quia in dexteriorē partē peruiū non est. Colon, à nostris aluus dicitur, vbi magna dolorū caussa est. Nouissimū est Rectū, ita nominatū, quia in ima parte dirigitur, qua excernitur. Hæc autem

tem intestina ab omento conteguntur. Et dicitur neut.gen.& intestinus masc.Plin.lib.11.cap.37. Intestinus quibusdā ab ore incipiens,quadam via eodem inflectitur, vt sepiæ & polypo: in homine annexus infimo stomacho, similis canino. Differunt tamen intestina à visceribus, ἔγκατα:illa enim inferiora sunt,hæc superiora. Cels.lib.4. A visceribus ad intestina veniendum est. Alio nomine dicuntur interanea. Plinius, Medelæ sunt innumeræ ad interanea.

Intingo.gis.(ἐμβάπτω)eindunckenj insteken,nat maken) mouiller ou tremper, sauser) ex in & tingo: madefacio,humecto. Plin. lib.20.ca.17.de aniso: Viride,aridum'ue omnibus quæ condiuntur,quæq; intinguntur,desyderatum. Vnde intinctus,us.condimentum ad obsonia condienda:quod nos saporem in cibis dicimus,Græci ἐμβάμματα. Colum. Hoc sinapi ad embammata nō solum idoneo, sed etiam specioso veris: ἐμβάπτειν enim tingere est. Plin.lib.20. ca.7.Stomachos dissolutos vtilissimè adiuuant,vti ne eo esu abluantur,& oxypori obolis asperitatem addito dulci ad intinctū aceti temperantes. Idem lib.15.cap.29.Eadem origine acrorum sapor commendatur,plerunque ad intinctus additis myrtis.

Intolerabilis.le.quod tolerari & fieri nō potest.onuerdrachlich)vt,Intolerabilis dolor,Cic.4.Acad. Intolerabilis auaritia,Idem ad Qu.Frat.lib.1.Intolerabile frigus,Idem pro Rosc.Amer.

Intolerabiliter,aduerb.Colu.lib.1.ca.4.Sunt quædam loca,quæ solstitijs minus concalescunt, sed frigoribus hyemis intolerabiliter horrent.

Intolerandus,adiectiuum:idem quod intolerabilis. Cic.7.Ver. O magnum atq; intolerādum dolorē. Intoleranda hyems, Liu.5.ab Vr.Intoleranda libido,Idem 7.Bel.Pun.Immanis atq; intolerāda barbaries,Cic.pro Font.

Intolerans,antis,adiectiuum:impatiens,impotens, qui tolerare non potest.Liu.9.ab Vr.Et loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus,quarū nemo intolerantior fuit.Intolerantissima laboris corpora,hoc est,impatiētissima,Liu.10.ab Vr.

Intoleranter,aduerbium:impotenter.Cice.2.Tusc. Possumus ne nos cōtemnere dolorem,cum ipsum Herculem tam intoleranter dolere videamus?

Intolerātia.æ.impatientia.onuerdrachlichz)onlijdsamheyt) impacience) Cic.pro Cluen.Quis illum cum illa superbia atq; intolerātia ferre potuisset?

Intondeo.es ere.circuntondere. Colu.lib.11.cap. 23.Vt antè q̄ translatū deponas, omnes radiculas amputes,& fibrarum summas partes intondeas.

Intonsus,non tonsus. onghesch oren.) Plin.libr.6. cap.28.Arabes mitrati degunt, aut intonso crine, barba abraditur, præterquam in superiore labro. Intonsa coma,Cic.3.Tusc. Colu.lib.7.cap.3.Igitur,vt dixi,miraberis oues intonsas,variam & canam comam improbabis.

Intono.as.are.idem quod tonare, & sonum emittere.dōnen) donderen) tonner) Cic.1.de Diuin.Partibus intonuit cœli pater ipse sinistris. Plin.lib.8. cap.40.Intonuit ingenti latratu canis. Intonare, pro iracundè dicere, & cum quodam vocis impetu loqui. Liu.3.ab Vrb.Cum hæc intonuisset plenus iræ,multitudo ipsa se sua sponte dimouit.Cic. pro Mur.Iam enim hesterna concione intonuit vox perniciosa designati Trib.Ple.collegæ tui,&c.

Intorqueo,es,contrà seu intus torqueo,iacio. ἀποστρέφω,στρεβλόω.Verg.Sacrum qui cuspide robur Læserit,& tergo sceleratam intorserit hastam. Item circumtorqueo. διαστρέφω. Colu.lib.3.Cum iam matura mala fuerint, antequam rumpantur, petiolos quibus pendent,intorqueto, eo modo seruabuntur etiam anno toto.

Intra,(ἐντὸς) innerhalb, um) binnen, tusschen) dedens) præpositio,ab in deriuatur.Lucan.Intra castrorum timuit tentoria ductor.Intra cubiculum intra oppidum,significat in tentorijs,in cubiculo, in oppido. Aliquando significat citra.Cic.Sed tamen quoniam effugi eius occasionem,qui fortasse arbitraretur me hanc Rempublicam non putare, si perpetuò tacerem, modicè hoc faciā, aut etiam intra modum,vt & illius voluntati,& meis studijs seruiam.Modicè,id est,cum modo.Intra modum, id est,citra modum, hoc est,minus quàm modicè. Cuius contrarium est,vltra modum. Sic dicimus, Intra diem,(ἐμπροθέσμως,ἐντὸς τῆς προθεσμίας) Intra famam,(ἧττον τῆς φήμης) id est,citra opinionem. Vltra famam,quod est, perquàm multum. Quintil. Hortensij scripta tamen intra famam sunt. Quomodo autem ad spacium, & numerum referatur, vide infra. Ab intra,fit interius,à quo interior,intimus,(ἐνδότατος,μυχαίτατος,ἐνδόμυχος:) internus,interaneus, intrinsecus, introrsum, intrarius,intestinus.intro.tras.

Intrarius,qui intimus est. ἐνδόμυχος.Plau.Charos mihi,atq; intrarios amicos.

Intractus.a.um.Intractus equus,quasi dicas indomitus.Cic.de Amic.Atqui in ipso equo (cuius modò mentionē feci) si nulla res impediat, nemo est qui non eo,quo consueuit,libentius vtatur,quàm intracto & nouo. (est.

Intractabilis.le.Pli.li.19.ca.5.Virus illi intractabile

Intrico.cas pen.prod.implico.(ἐμπλέκω.) verwicklen,verwerren) empestrer) Plaut.in Pers.Atq; ita intricatum ludit potans Dropalum. Vnde Extrico,eius contrarium.Trico vero à tricis, quæ sunt implicationes.Plaut.Quod argentū tu mihi,quas mihi tricas narras?

Intrinsecus & extrinsecus, pen. corr. aduerbia sunt composita ab intra, & extra,& secus,cum significat iuxta.ἔνδοθεν,ἔξωθεν.inwendich,auswendich) van binnen en buyten) par dedens & dehors) Colum.lib.12.cap.43.Lata vasa in modum pastinarum fieri iubebat: eaq; intrinsecus & extrinsecus & intrà diligenter picata esse debebunt. Sic Plin. lib.11.cap.37.

Intritum,(μεμαγμένον,Theod.) pen.pro.nomen à verbo intero deductum, de quo paulò antè, cibus in mortario tritus. Mart. Circumlata diu mensis intrita secundis.Est & participium intritus,(ἐντετριμμένος.) vide Intero.

Intrò,aduerb. proximū est voce & significatiōe inter

ter.ἔσω,inhin,hinein) in,binnenwaerts)ladedens) Et ficut inter,& intra,ab in defcendunt: fic intus, & intrò.fed intus,in loco,& de loco: intrò,ad locum fignificat.Et componitur cũ d,vt introduco: e,vt introeo:g,vt introgredior:m,vt intromitto: r,vt introrſpo:ſ,vt introſpicio:u,vt introuoco.

Intro.as.(εἰσέρχομαι) eingehen) ingaen) entrer.) ingredior, intrò vado. Plin.in Epiſt.Ac ſubinde ſibi nunciari iubent,an iam recitator intrauerit.Venabula intrant vrſos,hoc eſt, transfigunt, Mart.lib. 14.Et per tranſlationem,Intrare familiaritatẽ alicuius,id eſt,ſeſe inſinuare. Cic.ad Qu. Frat.In prouincia verò ipſa,ſi quem es nactus,qui in tuam familiaritatem penitus intrarit,qui nobis antè ignotus ſit,huic quantum credendum ſit,vide.

Introcludo,eſt in interiorib' claudo.ἐγκατακλείω. ein ſchlieſſen)binnen ſluyten) enfermer.)Seneca, Qui domi introcluſus ociabatur.

Introduco.cis.pen.prod.ſignificat intra aliquẽ locum duco. εἰσφέρομαι,εἰσάγω,εἰσάγω. ich fur hinein) ick leye binnewaerts) mener dedẽs.)Sal. Vulturtiũ cũ legatis introducit.Per tranſlationẽ eſt inſtruo, doceo.Vnde introductio,eruditionis principium, quam Græci εἰσαγωγὴν vocant.

Introeo. is. notum. (εἰσβάλλω, εἰσπορεύομαι.) hinein gehen) binnen gaen) entrer) Cice.Læl.Fuerat æquius,vt prius introieram,ſi prius de vita exirem. Inde fit introitus.tus.pro ingreſſu, (εἴσοδος, εἴσοδος) Cæſ.1.Bell.Ciu.Tamen veritus, ne militum introitu,& nocturni temporis licentia oppidum diriperetur,&c.

Introgredior.deris. ficut ſonat. (εἰσέρχομαι.) hinein gehen) binnen gaen) entrer.) Verg.Poſtquam introgreſſi, & corām data copia fandi.

Intromitto.tis.(εἰσδέχομαι,εἰσίημι,προσάγω.) einlaſſen) inlaten) mettre dedens)Terent. Vereor,ne illud grauius Phædria Tulerit, ne'ue aliorſum atque ego feci,acceperit, Quòd heri intromiſſus nõ eſt. Et dicimus,Intromitto in ædibus,& in ędes.Plau. in Aul.Intromiſiſti in ædibus. Licet enim ad locũ ſit figuratè,tamẽ dicitur ad locũ cum ablatiuo.Nõ enim Grammatica verbis,ſed ſenſibus alligatur.

Introrſus,aduerbium,ἔσωθεν,hinein wertz) binnen waerts) endedens) quid ſignificet,declarat Cæſar lib.2.Bel.Gall. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebatur aduerſus huic contrarius, paſſibus circiter ducentis inferius apertus,à ſuperiori parte ſylueſtris, vt non facilè introrſus inſpici poſſet. Quidam volunt intelligi introrſus, à læua parte: & interiorem,à ſiniſtra.

Introrumpo.pis.quaſi cũ impetu introeo. εἰσβάλλω. mit gewalt hinein brichen) met geweldt inuallen) entrer de grande force) Gel.Cerua emiſſa in cubiculum Sertorij introrupit.

Introſpicio.cis.pen.cor. introrſus aſpicere,diligentiſſimè videre,εἰσοράω. hinein ſchawen) in ſien) regarder dedens) Cice.2.De Diuin.Negant enim id eſſe maieſtatis deorum , ſcilicet cauſſas omniũ introſpicere,vt videant quid cuique conducat.

Introuoco,pen cor.εἰσκαλέω.ein rüffen) binnen roepen) appeler aucun pour entrer) Liu.li.10.Fabius nihil precatus populũ,quàm vt priuſquam introuocarentur ad ſuffragium tribus , Appij Claudij prætoris allatas ex Hetruria literas audirent.

Intuεor.eris.(ἐνορᾶω,θεωρέω.) anſihen) anſien) regarder) vide in Tuεor.

Intumeo.es.ere.geſchwellen) ſwillen) ſenfler) & Intumeſco.is.inflari,conuerti in tumorem.Plin.lib. 11.ca.34.Eſt animal eiuſdem turpitudinis,infixo ſemper ſanguine capiti viuẽs,atque ita intumeſcẽs. Idem lib.2.cap.81.Intumeſcens fluctus.

Intus,(ἔνδον) da innen) daerin) dedens) ab in fit,& ſignificat in loco.Plautus,Quis intus eſt? Idem in Moſt.Quid ita pultas,vbi nemo intus eſt?Quando præpoſitio eſt,accuſatiuo ſeruit.Plaut.in Miliſ te,Abi intrò ad vos domum. Cõtinuò vide,ſit'ne iſta hæc domum veſtram intus.

Intuſium,(χιτωνίσκος) vide in Induſium.

Intutus.ta.tũ.pe.pro.nõ ſecurus.ἐπισφαλής. onfrey) onury)qui n'eſt pas ſeur.)Li.li.5.Caſtra Gallorum intuta, neglectaque ab omni parte nacti inuadunt.

Intybus.pen.cor.gen.fœm.in plurali,intyba neut.& intybi maſc.σέρις.Herba eſt capilloſa,& amara,cuius tenues capilli,ſegetes ambiunt & enecãt.Verg. Et amaris intyba fibris.Pli.li.20.ca.8.Intybi quoque non extra remedia ſunt: ſuccus eorũ cum roſaceo & aceto,capitis dolores lenit. Intybum erraticũ, antiqui cicoream , (σέρις ἀγρία , κιχώριον) vocant. Quidam endiuiam intelligunt.

Intybaceus.a.um. quod eſt ex intybo. Vt Intybacea folia,Plin.lib.27.cap.12.

Inuado.dis.(καταλαμβάνω) anfallen) anuallen) aſſailir) pen.prod.inceſſo,& tam datiuo quàm accuſatiuo iungitur.Var.De Vit.Paſt. Tanta porrò inuaſit cupiditas bonorum pleriſque. Item repentè,& cum impetu aliquem aggredi.εἰσβάλλειν,ἐμβάλλειν.Vergil.2. Æne.Inuadunt vrbem ſomno vinoque ſepultam.Sall. Priuſquam hoſtes inuaderet.Item ingredi,ſiue incipere. Cic.Non potui magis in arcem illius cauſſę inuadere.Verg.lib.6.Nunc inuade viã, vaginaque eripe ferrum.

Inualeſco.ſcis.robur ac firmitatẽ acquiro.ἐπιῤῥώννυμαι,ἐπικρατέω.ſtercke überkummen) ſterck; ʒcrijgen) ſeguarir)Plau.Moſt. Vſque inualuiſti? TE.Vſque, vt vides. TA.Factũ optimè. Vnde inualuiſſe cõſuetudinẽ,ſiue mores dicimus.Plin.in Epiſt.Nã poſtquàm obijt ille,increbuit paſſim, & inualuit cõſuetudo, binas,vel ſingulas clepſydras,interdũ & dimidias, & dandi,& petendi, Quintil.lib.2.cap.1.Tenuit conſuetudo,quæ quotidie magis inualeſcit. Aliquando inualeſcere ſignificat infirmum ac debile fieri,in deſuetudinem fieri. Quintil.lib.10.cap.2. Cũ verba intercidãt,inualeſcantque temporibus.

Inualetudo,imbecillitas,ἀῤῥωστία.ſwache) ſwacheyt) maladie) Cic.in Læl.Quòd aũt his Nonis in collegio noſtro nõ affuiſſes, inualetudinem reſpondeo cauſſam,non mœſtitiam fuiſſe.Idem ad Att.lib.7. Inualetudo tua me valde conturbat , ſignificant enim tuæ literæ te prorſus laborare.

Inualentia. æ. idem quod inualetudo. Gell.lib.20. cap.1.Vitium aliquod imbecillitatis atque inualentiæ demonſtratur.

Inualidus,a.um.contrarium robusto,& firmo.(ch/wach)(wack) malade.) Plin.lib 11.ca.39. Intentę fœminę quędā defluuio capitis inualidę. Inualidi milites, Liu.3.Bell.Pu.Idem.6 abvr. Qui vbi vide re Camillū iā ad munera corporis senecta inualidū, vadentē in hostes, procurrūt pariter omnes.

Inueho,is. (ὀχέομαι) hinein furen)in vuerē) porter dedēs) sumit modò pro simplici. Verg. Centauro inuehitur magna. Quādoq; intrò veho, ἐμφέρω, ἐπάγω : cuius contrariū est eueho. Pli.lib.6.ca.19. Alij tellurē exercent, militiā alij capessunt, merces alij suas euehunt, res externas inuehunt. Liu.li.6. Quātumq; Romana se inuexit acies, tantū hostes gradu demoti. Inuectus portū, inuectus vrbē: pro in portū, & in vrbem. Plin.lib.6.cap.22. Aquiloni bus raptus prӕter Carnaniam. XV. die Hippuros portum eius inuectus. Liu 4.ab Vrbe, Prӕposito C O S. castris, ipse triumphans inuectus vrbem, dictatura se abdicauit.

Inuehor, deponens, significat maledictis aggredior, & veluti quodam impetu sermonis in aliquem feror. ἀποτείνομαι. Cic. Itaque in eam palàm vehementer inuectus.

Inuectio, onis verbale, ipse inuehendi actus. Cic.2. Off. Iam verò & earū rerū, quibus abundaremus, exportatio: & earū, quibus egeremus, inuectio certè nulla esset, nisi his muneribus homines fungerētur. Inuectio, pro impetu animi in aliquē. Cic.2. de Inuen. Clemētia per quā animi temere in odiū alicuius inuectionis concitati comitate retinenē.

Inuectus, us.ui. idē quod inuectio. Plin.lib.4.cap.1. Amnis Achelous è Pindo fluens, atq; Acarnaniā ab Ӕtolia dirimens, & Artemitā insulam assiduo terrӕ inuectu continenti annectens.

Inuectitius, a.um. quod inuehitur. Plin.li.10.ca.29. Cum Theophrastus tradat inuectitias esse in Asia etiam columbas.

Inuectiuus, a.um. quod inuehit, hoc est, maledictis insectatur. Vnde inuectiuӕ orationes (ὑβριστικοί, ἢ κατηγορικοί) aduersus aliquē scriptę, quòd in illius mores, vel ingeniū, aut vitam inuehamur.

Inuenio, is.pen.cor. comperio, quasi in aliquid venio. εὑρίσκω. ευρ. vinden) trouuer) Plaut.in Cistel. Quod quӕritabam, filiā inueni meam. Inuenire, comminisci, excogitare. Teren.in Eun. Cӕterùm idem hoc tute melius quanto inuenisses Thraso. Verg. Inueni germana viam. Inuenire, acquirere. Terent.in Eun. Vtinā tam aliquid inuenire facilè possis Phӕdria, Quàm hoc peribit. Inuenire, adipisci. Cic. Qui propter hӕsitantiam linguӕ, stuporemq; cordis cognomen ex contumelia inuenit. Hinc inuentiones & inuēta. εὑρήματα, ἐπινοήματα. Plin.libr.5.cap.12. Ipsa gens Phœnicum in gloria magna literarum inuentionis, & syderū. Idē; Hӕc sunt antiquę inuentionis genera. Idē lib.23.cap.1. Vinum ieiunos bibere nouitio inuēto inutilissimū est. Dicitur & Inuentus, us.ui. Plin.lib.17.cap.10. Ex codē inuentu est surculos abscissos serere. Differunt (secundū aliquos) inuenio & reperio, quòd inuenire, sit rem quӕsitam offendere: reperire à casu. Ouid. Tu non inuenta, reperta es.

Inuer

Inuersum, (εἰς σίχον) significat in numerum. Verg. Ille etiam feras inuersum distulit vlmos.

Inuerto, omkeerē) tourner a l'enuers) est quasi contrarium verto, vt vestem aut pellem. seu etiam verba prӕposterè pronuncio: vt pro lauo, vola. ἀνασρέφω, καταστρέφω, παραχινῶ. Terent.in Heaut. Ego te aūt noui, q̄ esse soleas impotens, Inuersa verba, euersas ceruices tuas. Plin.lib.32.ca.2. Infixam hamo inuertere se, quoniam fit dorso cultellato.

Inuesperascere, vesperū tempus fieri. abent wirden) auent worden) auesprir.) Liu.9. Bell. Maced. Iam inuesperascebat.

Inuestes, (ἀχίτωνες) inermes dicimus, siue (vt quidā volunt) impuberes, vel imberbes. Pall.li.11.ca.14. Inuestis puer hoc, aut aliquis fatis purus efficiat.

Inuestigo, gas. pen.prod. significat quӕrendo inuenio: fleissich suchen) met neerstlicheyt soekē) trouuer a la trace) tractum à venatorib. qui per vestigia feras quӕrendo inueniunt. ἀνιχνεύω. Terent. Nihil tam difficile est, quin quӕrendo inuestigari possit. Cice.pro Ligario, Sed quoniam diligentia inimici inuestigatum est, quod latebat, confitendum est, vt opinor. Terent. Eun. Vbi quӕram? vbi inuestigem? quem percunter? qua insistā via, incertus sum. Cice.lib.1.Off. Inprimisq; est hominis propria, veri inquisitio atq; inuestigatio. Etiam inuestigabilis, (ἀνεξιχνίαστος) pro minus inuestigabili.

Inuestire, est quasi ornare. (κοσμεῖν) zieren) vercieren) orner.) Plin. lib.35. Publicas porticus inuestiuit pictura.

Inueterati, παλαιωμένοι, dicunt q in malis insenuerunt. Vt in Sacris literis, Inueterate dierū malorū.

Inuetero, as.are.ad vetustatem seruare, alt machen) out maken.) garder pour l'arrire saison.) inquit Bud. Plin.lib.23. cap.2. Aquӕ marinӕ sextarios, quinq; pariter coquebāt, decies deferuescente cortina, atq; ita defundebant, inueterabantq;. Idem libr.19. cap.6. Si diutius allium cӕpasq; inueterari libeat. Colu. Nonnulli, quibus non fuit curӕ cœlestem inueterare aquam, recentem sumunt, eamq; vsq; in quartā diem decoquunt. Sic Inueteratum vinum, Plin.lib.14.cap.2. Inueterare pro inualescere. Cic.De Nat. Nec vnā cum seculis ӕtateq; hoim: hӕc opinio diuinitatis inueterare potuisset. Bud.

Inueterasco, is.ere. inualescere. alt wirden) out worden) senuieillir) Colu.li.7. de morbo loquens, Sed si iam inueterauit, vehemētioribus est opus remedijs. Cic.in Catil. Res nostrӕ in monumentis inueterascent, & corroborabuntur. Inueteratū malum, antiquum. Cice. De Amic. Omne malum nascens, facilè opprimitur. inueteratum fit plerunq; robustius. Inueteratus dolor, Cic.5. Tusc. Inueterata inuidia, Idem pro Cluent. & 2.Off. Inueteratio. onis. vetustas, antiquitas. Cic.in Tusc. Inueteratio autem vt in corporibus ęgrius depellitur, sic in animis quoq; perturbatio.

Inuicem. (ἀλλήλων) gegen andre) tegen malcanderē) l'ung l'autre) pen.cor. ex in & vicē, propriè significat mutuò. Quintil. Qui se ardentissimo amore inuicem dilexerunt. Aliquando sumitur pro secundo loco. Plin. Iunior, Habes res vrbanas, inuicem rustis

rusticas scribe.

Inuidē facere, (φθονεῖν) dicitur qui per inuidiam aliquid agit.

Inuidentia, est ægritudo animi, quæ propter res secundas alterius suscipitur, quæ nullam iacturā afferunt inuidenti. (φθόνος.) verbunstigheyt) vergonnelijcheyt.) Cic. in 3. Tusc. Ab inuidendo, inuidentia rectè dici potest, vt effugiamus ambiguū nomen inuidiæ: quod verbum dictum est à nimis vidēdo fortunam alterius, cadit enim in vtrunq;, & in eum qui inuidet, & in eum cui inuidetur. Vbi inuidentiam quam inuidiam dicere maluit, tanquam inuidentia inuidi sit, inuidia eius cui inuidetur. Sed in frequenti vsu est inuidia magis quàm inuidentia, apud doctos indoctosq; indiscriminatim. Inuidia distat ab odio, quòd inuidemus fortunato, odimus vitiosum: quòd inuidiam profiteri erubescimus, odisse palàm decorū est: quòd inuidia hoīm tantū est, odiū reliquarū etiam animantium, vt inquit Plutar. in lib. De Inuidia & odio.

Inuideo. es. pen. cor. ex in & video, significat inuidiā habeo: hoc est, ex alicuius rebus secūdis dolore afficior. (βασκαίνω, φθονέω.) vergonnen) auoir enuie du bien dautruy) Tractū à nimis videndo, quòd oculos & animum in eos, quibus inuidemus conti nuè intentos teneamus. Vnde etiam cum accusatiuo constructum inuenitur. Ouid. Troades inuideo. Verg. Inuidet imperium. Idem post accusatiuum posuit datiuum, dicens: Liber pampineas inuidit collibus vuas. Sic enim decenter dicimus, Inuideo tibi doctrinas, φθονῶ σοι τῶν λόγων. Fortuna mihi inuidet diuitias Plin. Neq; ego (vt multi) inuideo aliis bonum, quo ipse careo. Apul. Mihi fortuna diuitias inuidit. Cic lib. 3. Tusc. Vt nobis optimam naturam inuidisse videantur. Priscianus tamen in negatiuē exponit, dicens, Inuideo tibi, qua si non videns tibi fio, hoc est, non ferens te bene agentem videre. Aliquando significat interius vel penitus videre, ἰσορᾶν. Cice. lib. De Orat. Itaq; ne hoc possum dicere, me omnino ignorare quid possideat, neq; planè nosse atq; inuidisse. Sciendum q̄ licet inuideo actiuum sit, tamen consuetudine datiuo iungitur. Imò (vt Diomedes docet) vltra datiuum potest regere genitiuum, accusatiuū, & ablatiuum: vt. Inuideo tibi gloriæ, gloriam, & gloria. Eius passiuum est inuideor, φθονοῦμαι. vt, ego inuideo tibi, & Tu inuideris à me. Horat. Ego quur acquirere pauca Si possum, inuideor? Plau in Truc. Mauelim mihi inimicos inuidere, quàm me inimicis meis. Nam inuidere alii bene esse, tibi male esse miserum est. Qui inuident, egent. illi quibus inuidetur, rem habent. Est quando inuidere ponitur pro odisse, quòd contra votum nimium videmus. Ouid. Troia iacet certè Danais inuisa puellis. Cic. Diis hominibusq; inuisus.

Inuidia, ab inuideo fit, & significat actum ipsum inuidendi, qui est dolor alienæ felicitatis. τὸ ἐπίφθονον, φθόνος. verbunstigheyt) vergonnelijcheyt) Aliquando p̄ odio & maleuolentia sumitur. Est enim vel dicto vel facto in alterum maleuolentiæ conciliatio. Vt si quis calamitates suas referat, oftendat ue, vt authori calamitatū concitet odium caeterorum, quod dicitur inuidiam facere. vel vocare, vel adducere ad inuidiam. Quintil. Nec et tot scelerum commemoratione cōcitarem inuidiam. Terēt. Ita vt sine inuidia laudem inuenias, & amicos pares. Inde inuidiosa res (ἐπίφθονον χρῆμα) dicitur, quę facti atrocitatem augens, inuisum illud, vel illius authorem faciet. Huius diminutiuum est inuidiola. Idem, Cum nescio quid inter eos inuidiolæ exortum fuisset.

Inuidiosè facere (ἐπιφθόνως) dicitur qui per inuidiā, vel q in aliquē excitat odiū, eumq; inuisum facit.

Inuidiosus, qui morbo inuidentię laborat, (φθονερός) vel bünstig) nijdich) qui ha enuie) Ouid. Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa vetustas, Omnia destruitis. Interdum sumitur pro eo, cui habetur inuidia, ἐπίφθονος. Idem, Pactolumq; petis, quāquam non aureus illo Tempore, nec charus erat inuidiosus arenis. Sic potētia & opes, inuidiosæ dicuntur. Cic. Dolabellæ, Contingit enim tibi, quod haud scio an nemini, vt summa seueritas animaduersionis nō modò non inuidiosa, sed etiam popularis. Et inuidiosus, odiosus, atq; inuisus dicitur.

Inuidus, qui actu alicui inuidet, (βάσκανος.) verbunstig) vergonnelijck) Horat. Inuidus alterius macrescit rebus opimis. Plin. in Paneg. Alienisq; virtutibus tunc quoq; inuidus.

Inuigilo. las. pen. cor. supra siue intus vigilo, solicitus sum (ἐπαγρυπνέω) emsig ob ligen) nerstucheyt doen) veiller soingnuesement) Lactant. lib. 4. Vel custodiendis domibus inuigilat. Colu. lib. 10. ca. 10. Inuigilate viri, tacito nam tempora gressu Diffugiunt, nulloq; sono conuertitur annus.

Inuinius, (ἄοινος) abstemius, quasi sine vino: sicut inuius, sine via. Qui enim vinum non bibit, inuinius dicitur. Apul. li. vlt. Neq; vllum animal essem, & inuinius essem.

Inuiolatus. a. um. integer, incorruptus, illæsus. onge schent) entier) Cic. pro Rabi. Qui castam concionem, sanctum campum, inuiolatum corpus omniū ciuium Romanorum defendo, seruari oportere. Idem pro Sest, Omnino inuulnerati, inuiolatiq; vixerunt. Colu. lib. 12. ca. 1. Quæ domum autem inferuntur, diligenter inspicere, ne delibata fint, & ita explorata atq; inuiolata recipere. Inuiolatè, ad uerbium, incorruptè. Cic. de Senect. Memoriā nostri piè, inuiolateq; seruabitis.

Inuiso. is. ere. idē quod simplex viso, nisi quid addat compositio vehementiæ. besūchen) besoeken) visiter) Cic. ad Att. lib. 1. Et vt iam inuisas nos, non solum rogo, sed etiam suadeo.

Inuisus, non visus, (ἄοπτος.) Cice. De Arusp. respon. Occulta & maioribus non inuisa solum, sed etiam inaudita sacra inexpiabili scelere peruertit. Aliàs ponitur pro odioso, μισητός.

Inuitatus, tus. inuitamentum, & inuitatio pro eodem sumuntur. (ἐνδόσιμον, πρόσκλησις.) Cic. Cæsari: Mitto ad te Trebatium, atq; ita mitto, vt initio mea sponte, pōst autem inuitatu tuo mittendum duxerim. Idem Hortensio, Voluptates autem nulla ad res necessarias inuitamēta afferūt senib9.

In-

Inuitabilis.le.delectabilis,iucundus.Gel.lib.13.cap. 11.Sermones iucundos,& inuitabiles, & cum qua dam illecebra & voluptate vtiles.

Inuito.tas.pen.prod.significat vocare,allicere,(προσκαλέω, προσκαλοῦμαι) laden,weyglen,anreytzē, erwecken) nooden, vermanen, aenlocken) inuiter & inciter.) Cic.Ad quem fruendum non modò non retrahit,verumetiam inuitat,atq; allectat senectus.id est,prouocat. Et pro delectari.Vergil. lib.1. Georg.Inuitat genialis hyems curasq; resoluit.Item replere. Plaut.in Amphit.Mira sunt,nisi inuitant se plusculum.

Inuitus.ta.tum.(ἄκων, ἀκούσιος) vngern, vnwillich) maulgre soy,& enui.) qui non libenter, tergiuersans,contra voluntatem, repugnans, coactus aliquid facit. Cui contrarium est libens. Terent.in And.Feci hodie, vt fierent, insperante atq; inuito Pamphilo.Idem in Heaut.Nulla est tam facilis res quin difficilis siet,Quam inuitus facias.Cic.lib.2. ad Heren.Sin est probus, cur talem inuitam inuitum cogis relinquere? Inuitè,aduerbium.Cic.ad Att.lib.8.Inuitè cepi Capuam, non quominus illud defugerē,&c.Idem 2.de Orat.Quem ego pau lò sciebā vel impudentius,vel inuitius (nolo enim dicere de tam suaui homine fastidiosius) ad hoc genus sermonis accedere.

In vniuersum, vniuersaliter, (ὅλως) Quintil.In vniuersum autem præcipuè,id est,generaliter.

Inuius.a. um. quod est sine via, & per quod iri non potest,(ἄνοδος, ἀδιέξοδος, ἄβατος.) Plin.lib.12. cap.14.Saba regio vndiq; rupibus inuia.Inuij saltus,Liu.9.ab Vrb.Inuia dicuntur loca,ad q accedi nō potest,aut ad q,vel per q difficilimè acceditur, quæ Græci ἄβατα vocant,quasi inaccessa vel inaccessibilia.Ouid.Et non accessis inuia fluminibus.

Inultus.a.um.impunitus,ongerochen) ongewroecken) de quo non est sumptum supplicium. Cic.1. De Diuin.Mortē suam ne inultam esse pateretur. Terent.in Andr.Ego precium ob stultitiam fero, sed inultum hoc nunquam auferet.

Inumbrare,est tegendo vmbram facere, & quod dicitur opacare, (ἐπισκιάζειν.) beschattigen, bedecken) vmbrager) Colu.lib.4. cap.14.Nam vtique frequenter solum exercendum est, dum id incremento suo vites inumbrent. Verg.11.Æn.Instructosq; thoros obtentu frondis inumbrāt. Per metaphoram tamen ponitur pro tueri atq; defendere:quæ translatio sumpta est ab arboribus.

Inunco.as.quasi vnco inuado & arripio,(ἐναγκιστρόω.) Luc.Aut qui numos tristis inuncat.Colu.lib.7 cap.3.Tum etiam quotidie minuitur lana,q quanto prolixior in pectore cōcrescit,tanto magis obnoxium est rubis, quibus velut hamis inuncata, à pascentiū tergoribus auellitur. Apul.lib.Flor.Vns de rostro transfodiat, vnde vnguibus inuncet.

Inundo.as.quandoq; absolutè ponitur, & significat cresco,& extra alueum versor,(πλημμυρίζω.) vber fleussen) oueruloeyē) se desborder) Pli. Antequam Nilus inundaret. Quandoq; actiuè,& pro ambulo ponitur,(ἐπικλύζω) Idem,Agros & sata omnia inundauit.Hinc fit Inundatio,pro diluuio,(ἐπίκλυσις, κατακλυσμός) Colu.lib.8.ca.11.Vel etiam valles quæ fluminū alluuie & inundationibus concreuerint,aptas esse vinaceis asseuerat.

In vnguem,idem quod ad vnguem.(ἐξ ὀνυχισμένως) quod est ad perfectionem . Verg.lib.2.Geor.Nec secius omnis in vnguem Arboribus positis secto via limite quadret . Translatio à lapicidis , qui vngue marmoris leuitatem experiuntur.

Inuoco,as.pen.cor. significat intrò voco, ἐγκαλέω. Aliquādo nō voco,ὁ κακῶ Plau.in Capt.vtranq; significationē complexus est:cū inquit, Nam scorta inuocantur,& nos parasiti inuocamur. Aliquando significat in auxiliū vocare,(ἐπικαλεῖν, ἐπικαλεῖσθαι)anrüffen zū hilffen)om hulp aenroepē,hulp beghcerē) appeller a son secours.)subsidiū petere: & propriè ad Deū refertur. Plau.in Asin.Deā sibi inuocet,quā lubebit,propitiā.Cic.De Nat.Deor. Apud nostros Iunonē Lucinā in pariēdo inuocāt. Idē Antequā iret in exiliū: Auxilium ab alienis esflagitabo,cum ciues vestros deseratis? Sociorum inuocē subsidium , cum à ciuibus interclusum sit præsidiū? Inuocatus,a.um.non vocatus.Plaut.in Capt.Iuuentus nomē indidit scorto mihi,Quòd inuocatus soleo esse in conuiuio . Cælius ad Cic. famil.8.At ego simulatq; audiui,inuocatus ad subsellia rei accurro.

Inuolare, (ἀφαρπάζω) à vola fit,quę est manus & pedis media pars,& significat furari, cum aliqd furtim vola manus subtrahitur,quasi in volam dare. Lucan.in.6.Quid corpore magni Proiecto rapt at,quos Cæsaris inuoles artus.Plin.lib.9.cap.59. Singulos inuolat verius,quàm capit.Dicitur etiā, cum violentè manus in aliquē diriguntur,ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας.einfliegē) se ruer & iecter sur aucū) Teren.Vix me contineo,quin inuolem in capillū. Cic.3.De Orat.Ista prudentia,doctrinæq; possessio , in quam homines quasi caducam atq; vacuā, abundantes ocio,nobis occupatis, inuolauerunt. Itē euolare,(ἐπιπέτομαι) à volo,as. Apul.lib.10.Diceres tu Cupidines veros de cœlo vel mari cōmodum inuolasse . Col.lib.8.cap.3.Neq; enim debēt ipsis nidis inuolare: ne dum assiliunt,pedibus oua cōfringant.Var.3.De re Rust.ca.7.At in villam intrò inuolant columbæ,de quibus merula,&c.

Inuolucris,pen.cor.dicit auis,q adhuc volare nō potest,(ἄπτηρ) Gel.Pulli tunc inuolucres erant.

Inuolucrū.pen.prod. quicquid aliquid tegit, & operit,(ἔλυτρον, περιβολή, ἐνείλημα.) Cice.1.De Orat. Sic modò in oratione Crassi diuitias ac ornamenta eius ingenij per quædā inuolucra atq; integumenta perspexi ; sed ea quæ contemplari cuperē, vix aspiciēdi potestas fuit. Plautus posuit inuolucrē aduerbiū,cum ait: Inijcere voluit vestē inuolucrē,id est,inuoluit in globū. Ab inuoluo,uis.(ἐνειλέω, ἐντυλίσσω, περιστρέφω)cuius supinū est inuolutū, & mutata tum in crum,fit inuolucrū.Sic fiūt multa alia,vt lauacrū,simulacrū,ambulacrum,aratrū, sepulchrū,quæ habent pen.prod.

Inuoluo,is.cre. ppriè significat glomerare.inwicklen) inwinden) entortiller.) Per metaphorā tamen aliquādo pro implicare ponit.Cic. 2.Philip. Inde

Inde Cifio celeriter ad vrbem aduectus domum venit capite inuoluto.

Inuro,is,ere.inbrennē)inbranden) marquer d'ung fer chault.) ignito ferro imprimere, vt stigma frōti & equorū coxis,vt cognoscant à venditore. Inurere,adhibito igni fingere: qđ genus picturæ encaustice dicit.Plin.li.35.ca.4.Cuius supra caput tabula bigæ pēdet,quā Niceas scripsit se inussisse. Et p trāslationē inurere significat ita imprimere, vt deleri nequeat: vt,Inurere ignominiam alicui. Cic.De Prouin.Consf. Sed fruaẽ sanè hoc solatio: atq; hāc insignē ignominiā, quoniā vni præter se inusta est,putet esse leuiorem.Inurere sibi maculā, est crimen indelebile sibi contrahere,Liu.lib.3.

Inusitatus,a.um. insolitus,præter consuetudinem, inauditus.Plin.in Epist.Hora diei ferè septima mater mea indicat ei , apparere nubem inusitata & magnitudine & specie.

Inuoluolus,vide in Conuoluolus, & Iulus.

I ANTE O.

IO,(ἰώ) dolendi particula est. Tibullus,Vror io, remoue sæua puella faces. Quādoq; exprimit gestiētis lætitia affectū. Ouid.Dicite io pæan, & io bis dicite pæan.Item nomē Inachi filiæ,quæ postea Isis appellata fuit , Est & nomen fluuij, de quo Strabo libro 7.

Iobacchus,(ἰόβακχος) Bacchi cognomē: ἀπὸ τοῦ ἰᾶς καὶ βάκχω. id est,à voce, & clamo.

Iochabella,(ἰωχαβὴλ) nomē matris Mosis,vt ex Iosepho tradit Hieronymus.

Iocus,ci.mascul.gen. παιδιά.eyn schimpff) schimp, boerde)raillerie,vne sornette.) plural.hi ioci,vel hæc ioca.Vocamus aūt iocum,quod est contrariū serio:& differt à ludo,φ ludus factis:iocus præcipuè verbis fieri dicatur.Martial.Cōsueuere iocos vestri quoq; ferre triumphi. Sallu.in Iugurt.Ioca seriáq; cum humilimis agere. Gell.libr.22.Insulsi hominis ioca non præteribo, Cice.2.de Finib.At qui cum ioca & seria, vt dicitur qui cū arma, qui cum occulta omnia? Ioculus diminutiuū . Plaut. in Sticho,Noui illum,ioculo hæc dixit. Ioco aduerbium,per iocū.quod & iocosè dicitur,hoc est, festiue.Plau.in Amph.Et quidem iocò illa dixerā dudū tibi,Ridiculi causa.Teren.in Heau.Iocóne, an serio illhæc dicat,nescio. Iocosus,a.um.ad ludum pertinens. vnde Iocosas contentiones dicimus , quæ in ludis , vel de ludis oriuntur. Iocosa lis. Martial.Non potuit melius litem finire iocosam. Iocularius,a um, quod ioco dicitur , & ioco dignum est,neque serium est,aut graue.Horat.1. Serm.Satyr.1.Præterea ne sic,vt qui iocularia ridens Percurram. Terent in Andr.Iocularium in malum insciens penè incidi.Iculariter,aduerbiū, per iocum. Plin.libro.22.cap.22.Hæc est quam Aristophanes Euripidi poëtæ obijcit iculariter, Matrem eius ne olus quidem legitimum vendidisse olim,sed scandicem. Ioculatorius,a.um. qđ fit per iocum.Cic.ad Att.lib.4.Huic ioculatoriæ disputationi senem illum , vt noras interesse sanè nolui. Iocularis,re.idem quod ioculatorius.Terentius in Phorm.Quid mea? Illa quidem nostra erit.D.Iocularem audaciam.Cic.de Fato:O licentiam iocularem.

Iocor aris.nugas agere vel facere,& cum venustate aliqua loqui,(παίζειν,χαριεντίζεσθαι) schimpffen, furtzweilen) boerdē) railler,dire sornettes)Plau. in Menæch. Solet iocari sæpe mecum illo modo. Cic.4.De Fin. Habēt enim accessionem dignam, in qua laboretur,vt mihi in hoc iocari videantur interdum,cum ita dicant.

Iolaus,Iphicli filius fuit,à quo Sardinij Iolenses dicti sunt,quia illam insulam ad pacem reduxit.

Iole,(ἰόλη) Euriti Ætoliæ regis filia fuit,quam amauit Hercules.

Ion,(ἴων) violaceæ gemmæ species, sed rarò saturo colore lucet,apud Indos inuenitur , Plin.libr.37. cap.10. Itē Ion Xuti filius fuit, à quo Ionia dicta est Atheniensium ciuitas , sicut à Cecrope conditore Cecropia,& à Mopso Mopsopia.

Ionia,(ἰωνία) regio minoris Asiæ, media inter Cariam & Æoliam, ab Ionio Atheniensiū duce cognominata,qui eam regionē subegit. Vel à Iano Iaphet filio,vt Iosephus inquit, In ea Miletū ciuitas Prienis,Ephesus,& Clazomenæ.

Ionicus,ca,cum, (ἰωνικὸς) pen.corr.quod est ex Ionia: vt,Ionica lingua, inter quinq; Græcarum linguas notissima.

Ionius,nia,nium.(ἰώνιος) similiter adiectiuū, vt Ionīū mare,qđ est pars Adriatici, vt inquit Strab.à Ionio dictū Dyrrhachij filio, quē imprudēter à se occisum in mare proiecit Hercules,vt defūcti memoriam prorogaret. Alij ab Iûs errore, vt Lycophron ait . Vel ab Ionio Illyrico . Vel quòd in eo perierunt Iones. Alij sic scribunt,Ion Italus Adriæ pater fuit, à quo sinus Ionius , qui mox ab Adria dictus est Adriaticus.

Ionthos,ἴονθος Græci dicunt,quos Latini varos appellant.

Ioppe,(ἰόππη) cū duplici pp , vrbs est maritima Palestinæ,quæ (vt quidam volūt) regia fuit Cephei Andromedæ patris.Hæc,referente Solino in Collectaneis, & Plinio lib. 5.fuit antiquissima omniū vrbium in vniuerso orbe , vtpote ante diluuium vniuersale condita.Quod & ostendit saxū, quod vinculorū Andromedę vestigia adhuc retinet,quā expositam beluę(vt ait Solinus)non irritus amor circumtulit. Nonnulli verò alij non Ioppen Palæstinæ,sed aliā Indię vrbē fuisse dicūt,vbi Andromeda marinæ belluæ fuit exposita,cū dicat Ouid. lib.1.De Arte Aman.Perseus Andromeden nigris portauit ab Indis. Et Sapphò ad Phaonē: Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo Andromede,patriæ fusca colore suę. Sunt tamē qui credāt, etsi Æthiopiæ Indicæ partibus illam fuisse confiteār,ad Ioppen tamen Palæstinæ deductam, cum belluæ exponenda fuit,

Iordanis,(ἰορδάνης) fluuius in Iudæa eximiæ suauitatis . Oritur ad radices Libani.duobus fontibus surgit,alteri nomen Ior,alteri Dan,qui simul iuncti,Iordanis nomen efficiunt.

Ios,(ἴος) insula, in qua sepultus est Homerus, oraculo iubēte, quoniā mater eius ex Io foret, ipse cer

ta matre, incerta esset patria. (vocata.
Iotapata, (ἰωτάπατα) vrbs in Syria, à conditore sic
Iouinianos, (ἰοβινιανοὶ) diuus Maximianus voluit vocari, qui se fortiter in Illyrio gessissent.
Iouis gemma, (Διὸς λίθος) quæ vltra candorem & leuis est & tenera. Plin. lib. 37. cap. 10.
Iouiste, compositum ex Ioue & iuste.

I ANTE P.

Iphianissa, (ἰφιάνασσα) Melampolis vxor fuit, & Prœti filia, ob pulchritudinē à Iunone in furorem versa, sed à Melampo sanata.
Iphigenia, (ἰφιγένεια) Agamēnonis & Clytēnæstræ fi
Iphinous, (ἰφίνοος) vnus ex Centauris. (lia fuit.
Iphitus, (ἴφιτος) filius Praxonidis, siue Hemonis, qui primus Olympiada instituit.
Ips, (ἴψ) vermiculus est, q cornua vitesq; prærodit, vt cis frumēta, thrips ligna, sis vestes, is vitra, midas fabam. Declinatio autem huius nominis non facilis est, vt ἴψ, ἰπός, & plural. ἶπες.
Ipse, a, um. (αὐτός) er) hy) celuy.) pronomē demonstratiuū, quando scilicet cum alijs pronominibus iunctum, eorū accipit significationem, vt ego ipse tu ipse, ille ipse. Inuenitur tamen sæpe absq; alijs per eclipsim prolatum, & tamen eorū habēs significationē, quæ cū eo subaudiuntur. Verg. Quæq; ipse miserrima vidi. Aliquando relatiuū est, Idem: Ipse arduus altaq; pulsat Sydera. Aliquādo emphasim, id est, expressionem alicuius rei latētis, habet. vt si dicam, Ipse pater, de quo minus credendū esset, qui hoc fecit. Quòd si addatur particula met, vt ipsemet, discretio signatur, hoc est, ipse solus, & non cum alijs: vel ipse per se, & nō per alios. Aliquando significat similem, vnde & comparatiuum habet ipsior, & superlatiuum ipsissimus, αὐτότατοι. id est, similior, simillimus. Apud Veteres Ipsus, pro ipse dicebatur. Terentius, Ipsus est.
Ipsippe, id est, ipsi, nec alij.
Ipsulces, bracteę dicebantur in muliebrē virilem'ue speciem expressæ.

I ANTE R.

IR, (χείρ) neutri generis, & indeclinabile, propriè manus concauitas, licet quandoq; pro ipsa manu capiatur.
Ira, (ὀργή) zorn) gramschap) ire, corroux.) dicta est ab eo quod est ire. Nam a se it, qui irascitur, & furit. Vnde & qui iram deponit, ad se redire dicitur. Teren. in Adelph. Tandem reprime iracundiā, & ad te redi. Cic. 4. Tusc. Quæ autē libidini subiecta sunt, ea sic definiūt, vt ira sit libido puniendi eius, qui videatur læsisse iniuria. Iræ sunt inter Glycerium & gnatum, Terent. in Andr. Iram euomere in aliquem, Idem in Adelph. Cic. in Off. Prohibenda maximè est ira in puniendo.
Iracundus, qui ex parua vel nulla caussa, quiq; natura ad iram procliuis est, etiamsi tūc nulla moueatur ira, (ὀργίλος, χολώδης, ἀκράχολος, θυμώδης, θυμικός) zornmütig) despiteux.) Plautus in Mil. Opus erit'ne tibi aduocato tristi, iracundo? Ecce me. Idem in Pœn. Eia haud vestrūm est iracūdos esse, quod dixi ioco. Hinc iracundia dicta (authore Festo) q iram incendat, Donatus: Ira de caussa est, iracundia de vitio multum irascentis. Seneca: Ira quod distet ab iracundia, apparet, quo ebrius ab ebrioso, & timens à timido. Iratus, potest esse non iracundus, iracundus, potest aliquando non iratus esse. Vsurpatiuè tamen iracundia ponitur pro ira. Cicero libr. 3. Tusc. Quanquam ipsa iracundia libidinis est pars; sic enim definitur, Iracundia, est vlciscendi libido. Terent. in Adelph. Me miserum, vix sum compos animi, ita ardeo iracundia. Iracundè, aduerbium: furiosè, animosè, cum ira. Cice. Philip. 8. Nam me tecum iracundè agere dixisti solere. Non est ita, vehementer me agere fateor, iracundè nego.
Irascor, sceris, iratus. ira cōmoueor, stomachor, succenseo. (ὀργίζομαι) zurnen, zornig sein) gram zijn) se corroucer & despiter.) Terent. in Eun. Ille continuò irasci, Neq; negare audere. Idem in Adelph. Rursum Demea irascere. Cic. ad Att. libr. 1. Pompeij nostri amici negant me ei iratum fore, si ad mea conuiuia nō venerit. Iratum fore, dixit: quia iratus, nō est in vsu. Construitur cū datiuo. Plaut. Noli amabò Amphitruo irasci Sosiæ caussa mea. Huius composita sunt, Subirascor, quod est paulum irasco. Obirascor, contra irascor. (ἀντοργίζομαι.) Liu. lib. 1. Fortunæ (vt fit) obirati, cultum reliquerant deūm.
Iratè, aduerbium, per iram significat, (πρὸς ὀργήν.) Colu. lib. 7. cap. 12. Satis est seueros esse, nec blandos, vt nonnunq etiam cōseruos iratius intueantur, semper excandescant in exteros.
Iratus dicitur, qui aliqua re lacessitus excanduit, etiam si natura non sit iracundus, (ὀργισθείς) zornig) grain) corrouce, despite.) Cic. pro Cæl. Hunc ego deos propitios, pleriq; autem iratos putant. Idem ad Att. Nolo te illum iratū habere. Iratior. Cic. ad Att. lib. 15. Antonio est enim fortasse iratior. Iratissimus. Cic. 8. Phil. Cæsar ipse q illis fuerat iratissimus, tamē propter singularē eius ciuitatis grauitatē & fidē, quotidie aliqd iracūdiæ remit
Irceus, genus est farciminis. (tebat.
Irpices, pen. cor. genus rastrorū ferreorū, seu regulæ cum pluribus dentibus, quos item vt plaustra boues trahunt, vt proruant glebas, & extirpent herbas in agris. Alij Irpices legunt.
Ire pedibus in sententiā, ἀγρεῖν κατ' ἴχνος. Vide Eo, is.
Irenarches, siue Irenarcha dicitur, qui ad tollendas discordias, & pacandos ciuiū animos, siue qui disciplinæ publicę, & corrigēdis moribus præficitur, ἰρηνάρχης. Græci enim εἰρήνην pacem vocant, ἀρχὸν, præfectum aut principem. Vlp.
Iris, ris. vel ridis. (ἶρις) den regenboge) l'arc au ciel) arcus cœlestis: ab εἴρειν, quod est nunciare. Nam Poëtæ deorū nunciā fingunt. Verg. Irim de Cœlo misit Saturnia Iuno. Huius arcus causa est radius solis, cauę nubi immissus, qui repulsa acie in solem refringitur. Nubes enim, formam arcus discoloris efficiunt, quia alia parte earum tumidiores sunt, alia submissiores, & quædam crassiores quàm vt solem transmittant, aliæ imbecilliores q vt excludant. Hæc inæqualitas alternis lucem vmbramq; commiscet, & exprimit illam mirabilē arcus va-

rietatem. Est & Iris (ἶρις) herba suauissimi odoris, vt Plin. lib. 21. cap. 7. testis est, cuius radicē dixit in vnguentis & medicinis commendari. Caulem habet cubitalem & rectum, radicem raphano similē, quæ sternutamēta mouet. Floret diuersorum colorum specie, quasi arcus cœlestis, à quo nomē habet. Vulgo dicitur Lilium cæruleum.

Irinum, (ἴρινον, κακίρινον) oleum est, quod ex iride fit. Plin. lib. 13. ca. 1. Irinum Corinthi diu maximè placuit. Idem lib. 20. cap. 17. Capitis dolores, illitum ex aceto & infusum naribus, cum irino oculorum epiphoras, & tumores.

Irnella, vasis genus in sacris.

Ironia, (εἰρωνεία) cum accētu in pen. dici potest simulatio, vel illusio: Figura, cū aliquid p contrariū & illusionem dicitur. Et definitur, q̄ fit oratio pronunciationis grauitate negligēs sensum verborū: vt, Me duce Dardanius Spartam expugnauit adulter. Nisi enim grauitas pronūciationis adiuuerit, confiteri videbitur, quod negare contendit.

Irrasus, penult. producta, participium sine verbo, significat non rasum, (ἄξυρος) Plaut. Dij te ament cum irraso capite.

Irraucio, is, rausi, sum, ex in & raucio, quod à raucus descēdit, & significat raucus fio. (βραγχῶμαι, βραγχιάζω.) heyss worden) hees worden) estre enroue.) Dicitur & irrauceo, ces, irraucui. Cic. lib. de Ora. At Æsopum, si paulum irraucuerit, explodi.

Irremediabilis, le, cui mederi, siue remediū adhibere non possumus. Plin. lib. 20. ca. 7. E quibus dixisse non pudeat, si nō defectu lunæ solis'ue congruat vis illa, irremediabilem fieri.

Irremunerabile, (ἀνανταπόδοτον) qđ ob magnitudinem remunerari nō potest, nec par pari rependi.

Irreparabile, quod reparari non potest, (ἀνεπανόρθωτον) Vergil. 3. Georg. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Irrepo, pis. (παρεισέρπω, ὑποδύομαι, παρεισδύω, παρεισέρχομαι) heymlich herein kreuchē) heymlick in cruypen) entrer subtilemēt.) significat passim & latenter more reptiliū introeo. Cuius frequent. est irrepto. Hora. Verum opere in longo fas est irrepere somnū. Cic. 3. de Ora. Irrepit in hominū mentes.

Irreprehēsus, q reprehēdi iure nō possit. ἀνεπίληπτος.

Irretio, tis, à rete fit, & significat reti inuoluere, & quasi capere, ac detinere. περιβάλλω, περιπλέκω, σαγηνεύω. vangē) prendre.) Cic. 4. Acad. Quid enim ad illum, qui te captare vult, vtrum iacentem irretiat te, an loquentem? Vnde

Irretitus dicitur, qui aliqua fraude vel blāditijs, aut dolo, quasi rete captus est. (περιπλακείς, δεδικτυωμένος) Cic. 5. De Fin. Vidit Homerus probari fabulam nō posse, sic cantiunculis tantus vir irretitus teneretur: scientiam pollicentur, quam nō erat mirum sapientiæ cupido patria chariorem.

Irrigo, pen. corr. ex in & rigo, significat quasi riuos in agrum deduco. (ἀρδεύω, ὀχετηγέω) wasserē) bevuochtigen) arrouser.) Cic. 2. De Nat. Deor. Ægyptum Nilus irrigat. Rigo autem à Riguus.

Irriguus, a, um, qđ irrigatur, vel facile irrigari potest. (κατάρρυτος) Cato; Vinea est prima, vel si vino multo est: secundo loco hortus irriguus. Accipitur & quandoq; in significatione actiua. vt aqua irrigua, quæ irrigat. Verg. lib. 4. Geor. Irriguumq; bibant violaria fontē. Tibul. Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.

Irripio, pis, pen. cor. intus rapio, (εἰσαρπάζω.) Cic. Irripiunt in ædes subito.

Irrito, as pen. cor. componitur ex in & rato, quo Veteres vtebantur pro ratū facio, approbo. & significat non ratū esse volo, vel ostēdo, vel facio. (ἀκυρόω, ἀθετέω.) Et irritū, (ἄκυρον) improbatū, non ratum: & per translationē, in nihilum redactū. Verg. Irrita perpetua soluent formidine terras. Terent. in Phorm. Quod dictum, indictum est: quod modò erat ratum, irritum est.

Irrito. as. pen prod. significat prouoco, iramq; incendo. (ὀργίζω, ἐπάγω, παροξύνω, παροργίζω.) reytzē, bewegen zū zorn) tergen) agacer, irriter.) Frequentatiuū ab irruo, per mutationē u in i, euphoniæ caussa. Tractum à canibus, qui cum prouocātur, irruūt: vel (vt Donatus ait) qui restrictis dentibus hanc literam r imitantur. Verg. lib. 10. Æne. Irritatq; virum telis & voce lacessit. Ouid. libr. 2. Fast. Tum sicco primas irritat cortice flāmas. id est, suscitat. Plaut. in Amph. Irritabis crabrones. Est & prorito, tas. pen prod. Nam sicut irrito pro lacesso, ab irruo est, ita prorito à proruo: nec multum in significatione differunt. Nam prorito idē est quod prouoco. παροργμάω. Colu. lib. 2. Lini semen, nisi magnus est eius in ea regione, quā colis, prouētus, & preciū proritat, serendū non est: agris enim præcipue noxiū est. Hic in bonā partem sumitur. Irrito verò magis frequentatiuū est, quàm prorito, & fermè semper acris malæq; vehemētiæ: prorito non sic, sed in bonā & in malā partē, vti prouoco capi potest: irrito semper in malam.

Irritamentū, ti. quo quis irritatur, & accēditur. Plin. lib. 5. cap. 9. Subinde insulis impactus, totidē incitatus irritamentis, postremò, &c.

Irrogo, as pen. cor, infero, infligo, impono. (ἐπάγω, προσφέρομαι.) Plaut. in Capt. Qui consiliū inire, quo nos victu & vita prohibeant. His diem dicā, irrogabo mulctā, (ἐπιβάλλω ἐπιβολὴν) vt mihi cœnas decem Meo arbitratu dent, cum cara annona sit. Plin. Non modò culpam omnē, sed etiam mulctam irrogauit. Cic. pro Domo sua: Vetant leges sacratæ, vetant XII tabulæ leges priuatis hominibus irrogari, id est enim priuilegium.

Irructo, ctas. (ἐρεύγω.) vide in Eructo.

Irrugo, gis. (ἐπιβρυχάομαι) valde rugio.

Irrumo, as. pen. cor. à ruma mamma. vide in Fello.

Irrumpo, violenter & cū impetu ingredior ἐπεισπίπτω, εἰσβάλλω, ἐμβάλλω. mit gewalt hinein brichē) met gewelt in breké) entrer par force.) Plin lib. 35. Hostilius Mancinus, qui primus Carthaginem irruperat. Lactant. libr. 2. Nam cum ab Alexandro capta ciuitas esset, ac milites ad eam spoliandā irrupissent. Et fermè semper in hac significatione hoc verbo vtunt autores. Lactan. propriè sumpsit lib. 6. pro penitus frāgo, ἀπορρήγνυμι. Summū inter se hominū vinculū est humanitas, quod q irruperit, nefa-

nefarius & parricida existimandus est.

Irruo, cum impetu feror. ἐπιτίθεμαι, ἐπεισπίπτω, ἐμπίπτω, ἐφορμῶ, (Ich falle an, anfallen) se ruer & iecter sur ses ennemis.) Sallu. Cum forte in eum irruerent, facile repulsi. Donatus: Irruere propriè dicuntur, qui cum furore prælium ineunt. Quandoque ratione præpositionis in, significat introruo, intromitto, ingero.

Irtiola, æ. genus vitis. Colu. li. 3. cap. 2. Nã has nuper mihi cognitas, pergulanã dico, & irtiolam, fereos lam̃q́, nõ facile asseuerẽ, quo gradu habẽdæ sint.

I ANTE S.

IS, (ὅτος) der) die) d.) ea, id, eandem significationem habet quã huc, & eundẽ locũ retinet: vt, Qui diuitias cupit, is, vel hic, vel ille, vel idẽ est auarus. Ab is fit Isce, sicut ab hic hicce.

Is, is, vrbs à Babylone itinere dierum octo distans, apud quã est Is fluuius, è quo bitumen totius Babylonis subministrabat. Isæus, (Ἰσαῖος) cũ æ diphth. nomen rhetoris pariter & philosophi, quem Philostratus in Vitis sophistarũ Assyrium tradit. Cuius hoc fuit inuentum, Omnem materiã in breue conijcere. Est & nomen fluminis.

Isagoge, (ἰσαγωγὴ) pen. prod. Latinè introductio dicitur, ex ἰς quod in indicat, & ἄγω duco. Gel. lib. 16. cap. 8. Cũ disciplinas dialecticas induci atq; imbui vellemus, necesse fuit adire atq; cognoscere, quas vocant dialectici ἰσαγωγάς. vnde ἀγωγὴ ductio.

Isagogicon, (ἰσαγωγικόν) introductorium. γραμμάτων ἰσάγωγος, literarũ introductor vel inductor, quòd eas inducat, id est, introducat quodammodo in corda discentium.

Isapis, (Ἴσαψ) pen. prod. fluuius propinquus Cæsenæ, vt Strabo lib. 5. scribit.

Isara, (Ἴσαρ) pen corr. fluuius Rhodano se iungens, vbi Cemenus mons Rhodano applicat vsq; huc, ad Druentiam effertur in Gallicum sinum.

Isatia, (Οἰνωτρία) insula est è regione Veliæ, alio nomine Oenotris, (Οἰνωτρὶς) dicta.

Isaurũ, (Ἰσαυρία) ciuitas Pamphiliæ. à qua Isauricus, (Ἰσαυρικός) Seruius Romanus dictus est, q Isaurum cepit. Ouid. Aphrica victorẽ de se vocat, alter Isaurũ. Hic adeò pauper fuit, vt publico funere Romę elatus fuerit. Ammianus Isaura plur. num. dixit: Claudiopolis, inquit, quam deduxit coloniã Claudius Cæsar, Isaura ante. Alij Isauriam fœminino gen. protulerunt. Sunt, qui dicant Isauriã regionẽ minoris Asiæ, dictam, ꝙ vndiq; aurarum flatibus pateat, eiusq; metropolim esse Seleuciam.

Ischias, herbę genus, radice cyperi, aliter Leucacantha, (λευκάκανθα) nominata.

Ischia, scribit Iulius Pollux, carnosas post lumbos vtrinq; eminentias appellari. quæ vero post hæc increscũt, γλουτοὶ, hoc est Latinè nates. Duo illa ossa circa quæ versura fit, ita distinguunt, vt dicatur concauum illud superius κοτύλη Latinè acetabulũ. interius verò ἰσχία, quod nostri coxendicem dicũt. Quo etiã nomine & neruus ille nominatur, qui coxendicem femori cõmittit. Erit ergo coxẽdix vertebra cotylæ infixa, quã pyxidem appellãt, neruis quibusdã ita alligata, vt facilius coxarum motus atq; flexus fiat. Vnde & q coxẽdice laborãt, ischiasdici vel ischiaci dicuntur. Plin. Mox aquam bibere catillo, mirè id prodesse ischiadicis.

Ischias, vel Ischiadicus dolor, siue Ischiacus, ille est quem medici recentiores sciaticam dicunt. Plin. libr. 27. cap. 1. Bibitur propter ischiada & stranguriam in vino.

Ischiacus, siue Ischiadicus, qui ischiade morbo laborat. Plin. libr. 23. cap. 1. Prodest stomacho, & cæ vertigini, torminibus, ischiadicis. Cato De re Rust. cap. 123. Vinum ad ischiacos sic facito, &c.

Ischnos, gracilis, macer. Vnde ἰσχνότης, gracilitas.

Ischomache, pen. cor. compositum ex ἰσχὺς & μάχη. Quo nomine dicta est Hippodamia, quæ habuit in nuptijs suis pugnã Centaurorũ. Hæc fuit Atracij filia, quæ nupsit Pirithoo.

Ischyros, cum accentu in prima, Latinè fortis dicitur. ἰσχὺς enim fortitudo est.

Isiaci, dicti sunt Isidis sacerdotes.

Isis, sis, & sidis. (Ἶσις) accusatiuũ facit Isim, Inachi filia, Io prius dicta. Quę olim pererrãs, cũ ad Nili fines peruenisset, Iouis amatoris ope formã vaccæ immutauit, estq; ab Ægyptijs pro dea celebrata. De qua Lucan. lib. 6. Nos in templa tuã Romana recepimus Isim. Hoc etiã nomine dicta est insula in sinu Arabico. Scribit Suidas, Isim Iouem ex Argo rapuisse, & cũ Iunonẽ timeret, mutasse nunc in bouem candidam, nunc in nigrã, nũc in violaceam, cumq; ea oberrantem in Ægyptum venisse.

Ismarus, pen. cor. gen. masc. in plurali neutri, mons Thraciæ asper & incultus ex vna parte, ex alia fertilis vinetis & oliuetis, quẽ Orpheus incoluit, vbi Ismara vrbs Ciconum fuit. Verg. Nec tantũ Rhodope miratur, & Ismarus Orphea.

Ismenias, (Ἰσμηνίας) nomẽ Thebani viri, optimi tibicinis. Apuleius, Nescio, inquit, vt Ismenias tibijs canere, vt Apelles pingere, vt Lysippus fingere. De hoc Plutar. in Pericle dicit: Cũ audisset Antisthenes, Ismeniã optimũ esse tibicinem, respõdit, Malus igitur: nam si probus esset, tibicen nõ esset.

Ismenus, (Ἰσμηνὸς) pen. prod. fluuius Bœotiæ, ab Ismeno Pelasgi filio cognominatus. Statius: Horruit ingenti venientem Ismenon aceruo.

Isocinnamon, herba quę & Daphnois dicitur. Plin. libro. 12. cap. 22.

Isocolon, (ἰσόκωλον) Latinè compar, & id esse dicũt Rhetores, quod duabus aut pluribus sententijs breuibus, & inter se paribus exigitur.

Isocrates, (Ἰσοκράτης) pen. cor. nomen maximi oratoris Græci, perfectus magister, & scripsit multa pręclarè, & docuit alios. Cuius domus cũctæ Græciæ, quasi ludus quidã patuit, atq; officina dicẽdi. Hic fuit auditor Platonis, suauissimus orator, & in diuerso dicẽdi genere nitidus & cõptus. Omnes dicẽdi veneres sectatus est, inuentione facilis, honesti studiosus, in cõpositione diligẽs. Cui inuidẽs Arist. Adulescentes & ipse docere cœpit, vt sapientiam cũ eloquentia iungeret, dicẽs, Turpe est tacere, cum Isocrates loquatur. Et nonagesimo quarto anno ætatis eum librũ cõposuit, qui Panathenaicus inscribitur. Centum & sex annos vixit.

Isodo-

Isodomon,(ἰσόδομον) vocabant genus structuræ in ædificijs, quasi æqualiter directum. Plin. lib. 36. cap. 22. Græci è lapide duro ac silice æquo construunt, veluti lateritios parietes: cum ita fecerût, isodomos vocant genus structuræ.

Isonomia,(ἰσονομία) cum accentu in penultima, Latinè iuris æqualitas dicitur. Cice. 1. De Nat. Summa vero vis infirmitatis magna ac diligenti contemplatione dignissima est, in qua intelligi necesse est eam esse naturam, vt omnia omnibus, paria paribus respondeant: hanc ἰσονομίαν appellat Epicur9, id est, æquabilem tributionem.

Isopyron, vocant aliqui phaseolum, quoniam eius folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur. Capitula sunt in summo caule tenuia, plena seminis melanthij. Plin. lib. 27. cap. 11.

Isopleurus,(ἰσόπλευρος) triangulus æquilaterus.

Ispellum, ciuitas in Vmbria, ex altera montium parte qua Camertes.

Israël,(ἰσραὴλ) interpretatur vir videns Deum, quod nomê impositû fuit Iacob patriarchæ, à quo Israëlitæ,(ἰσραηλῖται) pe. pro. qui de Israëlis stirpe sunt, qui prius Hebræi dicebâtur. Sed postquam in duo regna populus Hebræorum diuisus est, tunc duæ tribus quæ de stirpe Iuda reges habebant, Iudæorum nomen sortitæ sunt: reliquę decem tribus, Israëlis nomen tenuerunt. Et ab Israële filio Isaachi, regio maioris Asiæ, Samarię contermina, dicta est Israël. Dicuntur & Israëlitides,(ἰσραηλίτιδες) à nominatiuo singulari Israëlitis. tis. & tidis. Hierony. in lib. Num. Arrepto pugione ingressus est post virum Israëlitidem. Sic Madian. nitis, & nitidis. Moab. bitis. & bitidis.

Issa, insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, vt Ptolemæus lib. 2. scribit. in qua fuit Issa, non ignobilis ciuitas. à qua Issæus, Issæa, Issæum.

Issus, vrbs Ciliciæ, & Syriæ fluuius.

Ister, Istri,(ἴστρος) vide in Danubius.

Istic,(αὐτοῦ) eo loco quo tu es.

Isthmus,(ἰσθμὸς) ea terræ structura, quæ in duo maria iter porrigit. Ouidius: Qua duo porrectus longê freta detinet Isthmos. Sunt autem duo Isthmi, Achaicus seu Corinthiacus, & Thracius. Isthmus Corinthiacus, angusta est & breuis terra, de quo Pomp. scribit, hoc ideo Isthmo cognomê esse quia quatuor millium spacio Ægæum mare ab Ionio submouens, angusto tramite Helladi Peloponnesum annectit. Super hoc Isthmo fuit vrbs Corinthi. Hic ludis quinquennalibus, & delubro Neptuni inclytus perhibetur, qui ludi instituti feruntur, quòd quinque maria allatrât oram Peloponensem. Plutarch. scribit Isthmia à Theseo primitus instituta fuisse, in honorê Neptuni, Herculis æmulatione, qui Ioui Olympia primus instituit. alij in honorem Palæmonis instituta fuisse dicunt. Thracius Isthmus (inquit Solin.) in Thracia est, similibus angustijs, & pari latitudine arcti maris, cuius littora vrbes vtrinque secus ostentant. Propontidis oram insignit, Pactiæ, Nelana, Sinum, Cardia. Plinius libr. 4. super hoc Isthmo scribit fuisse Cardiam ciuitatem.

Istria,(ἰστρία) Italię regio, Illyrio contermina, quę in latitudine sexaginta passuû millia, in circuitu centum vigintiquinque millia complectitur: à Formione, nûc Tisano fluuio, ad Banaticû finû, in quo Arsia amnis decurrens, Istriâ ab Illyrio dirimit. Istrorum gentem, fama est originê à Colchis duxisse, missis ab Oëta rege ad Argonautas persequêdos. qui vt à Ponto intrauerunt Istrû, nec raptores inuenissent, siue metu regis, siue tędio longę nauigationis iuxta Aquileiam consederunt, Istrique, ex amnis nomine, quò à mari concesserant, sunt appellati. In ea est Iustinopolis vrbs, quam Iustinus imperator extruxit.

I ANTE T.

Ita,(οὕτω) also, ia) ainsi, ouy) aduerbiû similitudinis, geminum superlatiuû exposcit, siue nominis, siue aduerbij. Cic. lib. De Orat. Vt quisque Græcè optimè sciret, ita esse nequissimû. Vel habet verbum vim superlatiui habens. Idem in Catone: Vt quisque ætate antecedit, ita scientiæ principatû obtinet. Interdum cum comparatiuo, significatque sic. Quandoque valde. Terentius in Andr. Non ita dissimili sunt oratione ac stylo. Quandoque optantis. Pacuuius: Ita te dij ament, ita tibi pro voto se cundent omnia. Quandoque illatiua coniunctio est, pro igitur. Cicer. Ita nobilissima ciuitas Græciæ, & olim potentissima, sepulchrû ciuis sui ignoraffet, nisi ab homine Arpinate didicisset. Similiter quando componitur cum que, semper est coniunctio causalis, & habet accentum in prima, & dicimus itaque. μὲν δὴ, οὖν. Si autem duæ partes sunt, habet accentum in penult. & dicimus itaque, καὶ οὕτως. Terent. in Andr. Imò ita volo, itaque postulo, vt fiat. Plautus in Amph. Verum ita animatus fui, itaque sum nunc, vt ea te patera donem.

Ita sanè,(ναὶ, πάνυ γε) affirmatiua particula, quemadmodum & sanè.

Italia,(ἰταλία) Europæ regio, prius Hesperia, ab Hespero Atlantis fratre, qui à fratre pulsus, & Hispaniæ & Italiæ dedit nomê. Siue (vt Macrobius inquit) ab Hespero stella, quòd occasui subiecta sit. Inde Oenotria, vel à bonitate vini quod in Italia nascitur (nam Græci οἶνον vinum dicunt) vel ab Oenotrio Sabinorum rege, postea Italia, ab Italo Siculorum rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges posuit. nam ad eam partem venit, in qua postea Turnus regnauit, & suo nomine appellauit. Vergilius: Est locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt, Terra antiqua, potens armis atque vbere glebę, O enotrij coluere viri, nunc fama, minores Italiam dixisse, ducis de nomine, gentê. Timæus & Varro, à bobus vocatam dixerunt: quoniâ Tauri Græca veteri lingua, Itali vocati sunt, à quorum multitudine & pulchritudine Italiam dixerunt. Latium verò, pars Italiæ est. Est etiam dicta Ausonia (vt Aristoph. inquit) pars ad Tyrrhenum versa. Estque in forma cruris inter Adriaticum & Tuscum mare, & à iugis Alpium, dorsoque Appennini porrecta, se paulatim attollens vsque ad Rhegynum verticem, & littora Brutiorum extenditur. In vltimo sui scinditur in duo cor

nua, quorum alterum Ionium spectat mare, alterũ Siculum, in extremitate Rhegyum oppidum habens. Eius longitudo ab Augusta prætoria, quę in alpino fine sita est, & per Romam Capuamq; porrigitur, vsq; ad oppidum Rhegyum, Solino teste, decies centena & viginti millia passuũ colligitur: latitudo verò quadraginta decem, vbi maior latitudo: vbi verò minor, centum triginta sex, habetq; vmbilicum in agro Reatino: quę dudum ex latere maris superi Rubiconem fluuium pro finibus habuit. Diuiditur aũt in sedecim regiones, scilicet Liguriam, Hetruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriã, Apuliam, Samniũ siue Aprutium, Picenum, Flammineam, & Æmiliam seu Romandiolam, Vmbriam, nunc ducatum Spoletanũ, Galliam Cisalpinam, Venetiam, nunc Marcham, Taruisanã, Iapidiam & Carniam, nunc forum Iulium & Istria. Ab Italia fiunt Italus, a, um. ἰταλός. & Italicus, a, um. ἰταλιώτης.

Italica, (ἰταλικὰ) vrbs in Italia, quæ alio nomine Corfinium dicitur, vt ait Strabo. Alia in Hispania, patria Silij Italici. Et inde Adrianus imperator ortum habuit.

Italicenses, (ἰταλικήσιοι) dicti sunt populi ab Italica Hispaniæ vrbe.

Italicum, philosophię genus quoddam nuncupatũ, ex ea parte Italiæ, q̃ quondã magna Græcia dicta est. Quod (vt docet August. lib. 8. De Ciuita.) auctorem habuit Pythagorã Samiũ, à quo etiam ferunt ipsum philosophiæ nomen exortum.

Item, (ὁμοίως, ὡσαύτως) aduerbiũ, significat similiter, quasi iterũ idem. Donatus & Valla lib. 2. cap. 51.

Iter, iteris, (πορεία, ὁδοιπορία) eyn reyse) chemin) secundum Prisc. neut. gen. viam significat. Iter verò itineris, pro actu eundi. Licet itiner non sit in vsu, & obliqui nominis iter, ab vsu discesserint. Plaut. in Merc. Ergo itiner meũ exequi me sines. Varro, Expectant itiner longo sermone leuare. Lucret. libr. 5. Concussus itere, & labefactus itere multo. Dictum iter, quod vehendo quid teritur: vel ab eundo, cuius supinum est itum, siue ab ito frequentatiuo. Significat quandoq; viam. De mari etiam dicitur. Terent. Ain' tu tibi commodum euenisse iter? Nõ Hercle Parmeno verbis dici potest, quantum re ipsa nauigare incommodũ est. Iter facere, (ὁδοιπορεῖν) est ire, qđ & iter tenere (τὴν ὁδὸν ἔχειν) dicimus. Vergil. Quò ue tenetis iter? Habere iter, idem quod iturum esse: vt, Iter habeo ad Cæsarẽ. id est, oportet me ire, vel iturus sum ad Cæsarem. At viam facere, non ? iter facere, ὁδοποιεῖν: sed locum, vbi non erat via, aperire.

Itero, ras. pen. cor. rursus aliquid ago, & quasi per iter factũ reuertor. (ἀναλαμβάνω.) Gell lib. 1. posuit pro eo: Sed eos Senatores q̃ magistratũ curulem nondũ ceperant, pedibus iterauisse in curiã. Sed hoc ab iter fit. In alia significatione ab iterũ. Liu. lib. 1. Resistere atq; iterare pugnam iubet.

Iterum, (αὖθις, αὖ) afferen) wederom doen) recommencer, reiterer.) aduerbiũ, id est, rursus: vt, Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Interdum significat secundo. ἐκ δευτέρου, πάλιν. Cic. in Arte veteri: Primò quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertiò turpe.

Ithaca, (ἰθάκα) insula ante Epirum, in qua regnauit Vlysses. In ea etiã vrbs eiusdem nominis, vt inquit Ptole. libr. 3. Ibi etiam mons Neritos, à quo tota insula quandoq; dicta Neritos, (νήριτος) fuit. Vergil. Neritos ardua saxis.

Ithome, oppidum in Peloponeso, itemq; in Thessalia, vnde Ithomeus Iupiter, Ζεὺς ἰθωμάτας.

Ithonea, (ἰθώνεα) ciuitas in Bœotia, ab Ithonio Amphictyonis filio, quã alij Ithonem vocant. A qua & Pallas Ithonia est appellata Siue (vt Strab. inqt) ciuitas Thessaliæ, ad Amphrisium fluuium sita.

Ithyphallus, ἰθύφαλλος, propriè membrum virile erectum. Dicuntur & Ithyphalli, curatores Bacchi, qui in Orchestra saltabant. Hoc nomine dictus est Priapus.

Ithyra, penul. cor. vrbs in Tauro monte Parthiam versus. A qua Ithyreus, a, um, ἰθυρεος. Est aũt Ithyreus epitheton arcus. Vnde dicimus Ithyreos arcus, & Ithyreas sagittas. id est, Parthicos arcus, & Parthicas sagittas, eo quòd Parthi præcipuè arcubus & sagittis vtebantur in prælio. Verg. Ithyreos taxi torquentur in arcus. Lucan. Ithyreis cursus fuit inde sagittis.

Itidem, pen. corr. significat similiter, eodem modo, quasi iterũ idem. παραπλησίως. auffgleichewyss) diesgelijcx) semblablemẽt.) Teren. Ibo ad eũ, atq; hæc eadem quæ tibi dixi, dicã itidem illi. Sueton. De Augusto, Centuriones statione deserta, itidem vt manipulares, capitali animaduersione puniuit.

Itinerariũ, viatoriũ. ὁδοιπορικόν. Vnde itineraria, dicũt cõmentarij earũ rerũ, q̃ in itinere acciderũt.

Itineror, raris. iter facio. ὁδοιπορέω. reyse) cheminer.

Ito, as. φοιτάω. freq. est verbi Eo, is. vnde Iter dicit.

Ituria, (ἰτουρία) regio est: à qua Ituræi populi. Ituræi (vt ait Probus) natio Scytharũ. Stra. li. 17. scribit, Montanã regionẽ Iuræi & Arabes habent, malefici omnes. Plin. libr. 5. in partes Syriæ, quæ Cœle dicitur, scribit esse Ituræorum gentem.

Itus, & Itio, à verbo ire. πορεία. Cice. Quid noster itus & reditus.

Itys, (ἴτυς) Terei & Prognes filius fuit, qui (vt est in fabulis) in Phasianum mutatus est.

I ANTE V.

Iubæ, (χαῖται) die mane.) crines animaliũ à collo pendentes. Vnde Iubati, (κεχαιτωμένοι) leones dicuntur, qui iubas habẽt, ad differentiã eorũ, qui iubas non habent. Plin. lib. 10. cap. 63. Equarũ iubas tondere præcipiunt. Cæs. 1. Bell. Gal. Equorũ iubis subleuati. Plin. lib. 8. ca. 16. Leonis præcipua generositas tunc cũ colla armosq; vestiunt iubæ.

Iubatus, a, um. quod iubas habet.

Iubar, (σέλας) propriè stella, q̃ ante Solis ortũ Lucifer, post solis occasum Vesper appellatur, q iubara appareat: vel q splendor eius diffundat in modũ iubæ leonis radios. Vergil. libr. 4. It portis iubare exorto. Sæpe tamen pro ipso splendore ponitur. Ouid. Et tremulum summa spargit in æde iubar. Et non tantum de Solis seu stellæ, sed etiam de cuiuscunq; rei splendore, vt auri, argenti, gemmarũ, à

à Lucifero dici volunt. Vnde & ad maiestatẽ hominis transfertur. Claud. Per fratris regale iubar. Et aliquando ponitur pro aurora.

Iubeo, iubes, iussi, iussum. impero. præcipio. κελεύω, προστάττω. gebieden, beuelen) cõmander.) Terent. in Eunu. Iubes ne? H. Iubeo, cogo, atque impero. Quint. Nam quis infestũ latronibus mare iussus intraui, neq; dissimulauerim magnas fuisse causas patri, cur hoc mihi imperaret. Interdum ponitur pro rogare. Verg. lib. 2. Æn. Infandum regina iubes renouare dolorẽ. Interdum pro apertè dicere, & quasi exhortari optareq; : vt, Iubeo te saluere, Iubes me bene sperare. Teren. Iubeo Chremetem saluere. Interdum pro decernere, ψηφίζομαι: vt, Populus iussit: id est, decreuit. Inuenitur hoc verbũ cum accusatiuo. Quintil. Pater me iussit. A iubeo fit iussio, similiter Iussus, us. Plaut. in Amph. Iouis iussu venio. Et Iussa, ἐπιταγὴ, ἐπίταγμα. Verg. Ille patris iussa exequitur. Quanquam & iussum legatur. Sisen. libro. 3. Tamen Tudertibus senatusconsulto & populi iusso dat ciuitatem. A iussus componitur Iniussus. Terent. in Hecy. Quamobrem incẽdor ira, te esse ausam facere iniussu meo, δίχα προστάγματος.

Iubilo, as. pen. cor. de quo August. Iubilare propriè est gaudiũ verbis nõ posse explicare, & tamẽ voce testari, quod corde conceptũ est, & verbis explicari nõ potest. ἀγαλλιάομαι. Non enim verbis iubilatur, sed solus gaudentiũ sonitus redditur, quasi parturientis & pariẽtis cordis lætitiã in vocẽ rei conceptæ, quę verbis explicari non possit. Festus: Iubilare, est rustica voce inclamare.

Iubilum, dicitur id quod ex gaudio fit voce, nec tamen verbis explicatur. ἀγαλλίαμα. Silius libr. 43. Et lætus scopulis audiuit iubila Cyclops.

Iucundor, aris. voluptatẽ, gaudiũ, & delectationẽ affero. ἥδομαι. Lactan. lib. 4. Quotidie aũt iucundabar ante faciẽ eius, cũ lætaretur orbe perfecto. Sed hic sumitur pro gaudio affici. Inuenitur etiã iucundo, das. August. libr. 17. De Ciuit. Exaltasti dexteram, iucundasti omnes inimicos eius.

Iucundus, a iuuo, as. q; mentem & sensum iuuet: & is dicitur, qui causa extitit alteri, vt ille gaudeat. κεχαρισμένος, καταθύμιος, ἡδύς. ergôtlich) vermakelijck) Vnde iucundæ literæ, iucunda oratio, iucundus aspectus, Cicero ad Attic. Fuit mihi sæpe & laudis nostræ gratulatio tua iucunda, & timoris consolatio grata. Quandoq; iucundum dicitur, quod est lætitiæ plenũ, vt apud eundem lib. 3 Inuecti. Est mihi iucunda in malis, & grata in dolore vestra erga me volũtas, id est, lætitiæ plena, & voluptuosa, qualis est in prosperis. Grata, quasi plena effectus & fructus. In iucũdo enim quædã gratia est delectationis, in grato etiam commodi. Quippe aspectus rosarum iucundus, aspectus plenæ messis gratus. Hinc iucunditas, (ἡδύτης) quasi amœnitas quædam, ex qua nascitur voluptas. Potest etiam dici iocundus, cum o & u affinitate iungantur. Cic. ad Att. Nihil mihi vnquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidisse, quàm quòd meam Tulliolam diligentissimè coluit. Iucundè, aduerbiũ: suauiter, dulciter. Cicer. 1. De Finib. Clamat Epicurus is, quẽ vos nimis voluptatibus esse deditũ dicitis, non posse iucundè viui, nisi sapienter, honestè, iusteq; viuatur, &c.

Iudæa, dæ. Iudæorum regio dicta est, siue Iuda indeclinabile: à quo Iudaicus, a. um. pro Iudæus, a. um. sicut Hebraicus, Achaicus, Euboicus: pro Hebræo, Achæo, Eubœo. Iuuen. Iudaicum ediscunt. Diuiditur autẽ Iudæa in duas partes, in citeriorẽ, & vlteriorẽ. Hæc Peræa vocatur, quia vt inquit Plini. à cæteris Iudæis Iordane sit amne dissecta. Nam & regio quę trans Euphratem est, Peræa nominatur, vt docet Strabo: sicut Transpadani, qui trans Padum habitant. Sic Plin. lib. 6. citeriorem Galliam vocat, quasi Peræa, hoc est, vlterior sit aliqua. Et in Sacris literis, Secutæ sunt eum turbæ de Galilæa, Decapoli, Hierosolymis, Iudęa, & Trãs iordane. Iudæa tamen tota Palæstina dicta, quæ prius Canaan, à filio Cam. Terra diues opum, frugibus fertilis, opima balsamis. Vnde ob sigularẽ aëris temperiem, & elementorum gratiam, existimauerũt Iudæi eam promissam patribus terram, lacte, & melle manantem.

Iudæi, à Iuda filio Iacob dicti sunt, qui fuit vnus ex duodecim patriarchis. Nam licet fuerint duodecim tribus, quæ à duodecim filijs Iacob descenderunt, à Iuda tamẽ Iudęi sunt appellati: quia (vt August. inquit) de stirpe eius regnũ veniebat Iudæis. Prophetauerat enim Iacob dicens, Non deficiet princeps de Iuda, nec dux de femoribus eius, donec veniat, qui promissus est. De tribu autem Iuda venit Dominus noster Iesus Christus.

Iudex, dicitur quasi ius dicens populo, siue q; iure disceptet. κριτὴς, δικαστὴς. eyn richter) vng iuge.) Iure autẽ disceptare, est iustè iudicare. Et iudex est, qui ex iurisdictione propria, aut sibi delegata & cõmissa, ius habet sup causas litigiosas cognoscẽdi. Et qui ex propria iurisdictione illud habet, dicitur iudex ordinarius. Qui verò ex delegata, dicitur delegatus, extraordinarius. Cic. pro Sext. Rosc. L. Cassius ille, quẽ populus Romanus verissimũ & sapientissimũ iudicem putabat, identidem in causis quærere solebat, cui bono fuisset.

Iudicialis, & hoc le. (δικαστικὸς) significat, quod est iudicis. vt iudicialis sentẽtia. Cic. 1. de Inuent. Iudiciale est, quod positũ in iudicio, habet in se accusationẽ & defensionẽ, aut petitionẽ & recusationẽ. Iudiciales suppressiones, Cic. pro Cluent. Iudicialis molestia, Idem ad Atticum.

Iudiciarius, a. um. (δικαστικὸς) quod ad iudicẽ pertinet, siue vt iudicet. Gel. A poëtarũ & rhetorũ epilogis ad iudicãdas lites vocatus, rem iudiciariam, quoniã vocis (vt dicitur) viuæ penuria erat, à mutis (quod aiunt) magistris cognoscerem.

Iudiciũ, κρίσις, δίκη. eyn gericht, vonnisse.) vt Gel. inquit, diuinatio dicitur: quoniã diuinare quodãmodo iudicẽ oportet, quã sententiã sese ferre par sit. Cic. p Cecin. Omnia iudicia aut distrahendarum controuersiarũ, aut puniendorũ maleficiorũ causa reperta sunt. Apud Iureconsultos varijs modis dicitur iudicium, sed illud in primis accipitur, quod

pro ordinatione causæ discutiendæ in iure fit coram iudice. Et est actus legitimus triū personarū: scilicet iudicis, actoris, & rei. Quint. lib. 7. cap. 5. Iudicium redditur, an reus causa sit mortis.

Iudico, as. quasi ius dico, discerno. κρίνω, δικάζω. richten, ordeelē, vonnis ofi sententie geue) iuger.) Teren. in Adelph. Hominē maximi precij esse hodie te iudicaui animo meo. Cice. De Amic. Sed vt mihi videris nō rectè iudicas de Catone. Aliquādo existimo, κρίνω: vt illud, Rectè iudicasti. Aliquādo alicuius causam audio, & pro illo sententiā fero. & sic cum datiuo construit. Aliquādo condemno, & tunc cum accusatiuo iungitur. Aliquādo cū genitiuo solo, subaudito ablatiuo actione vel iudicio. Liu. lib. 6. ab Vr. Centurionē nobilem militaribus factis, iudicatū pecuniæ, κεκριμένον χρημάτων, cū duci vidisset, medio foro accurrit. Iudicare aliquē, est ipsum condēnare. Cōstruit etiā quando cum genitiuo vel ablatiuo. Gell. Quantæq; pecuniæ iudicatæ essent, prædicabat. Huius composita sunt, Abiudico, Adiudico, Diiudico, & Præiudico. Iudicatum facere, (ἐκπληρῶσαι τὸ κριθὲν, καταπίνειν ἃ ἐκ πίνειν τῶν καταδίκην) est pecuniam, cuius quis condemnatus est & iudicatus, soluere.

Iugale vinculum, copula matrimonij. συζυγία. Verg. Cui vincla iugalia curæ. Idem 4. Æneī. Si cui me vinclo vellem sociare iugali.

Iugalis, qui iugum habet. ζύγιος.

Iugantinus Deus, dictus est, qui iugis præesse putabatur. Συζύγιος.

Iugarius, id est bubulcus & auriga boū, siue arator, qui iuga ducit & regit. Colu lib 1. ca. 6. Lata bubilia esse oportebit, pedes decē, vel minimū nouē: quæ mensura & ad procumbendū pecori, & iugario ad circumeundū laxa ministeria præbeat.

Iugarius vicus Romæ, dictus quia ibi Iunonis iugæ ara erat, quā putabāt matrimonia cōiungere. Liu. Iugariū Æquimelio & Fortunæ templo vicinum statuit. Est & appellatiuum, ζυγίτης.

Iugatorius, a. um. vt, iugatorius bos, q iugo subdit. Var. 2. de re Rust. ca. 5. Boni enim generis in Italia plerīq; Gallici ad opus: cōtra iugatorij Ligustici.

Iugamentū, ti. Catoni tam ex materia est, q ex structura. ca. 17. Iugamenta & antepagmenta, q opus erūt, ex lapide indito De redemptore loquens.

Iugata vitis, (συζυγοῦσα) à iugo, quod ad similitudinem militaris iugi fiebat, vt paulò pòst videre licet in dictione Iugum.

Iugeratim, p singula iugera κατὰ πλέθρα. Col. lib. 3. ca. 3. Vt primę vineę culeos amphoras iugeratim præberēt.

Iugere, dicunt miluī, cū vocē emittūt.

Iugerū, pen. cor. in plurali iugera, & iugeris, πλέθρον Var. libr. 1. de re Rust. In Hispania vlteriore metiuntur iugeris, in Campania versibus, apud nos in agro Ro. ac Latino iugeris. Priscianus tamen iugus, iugeris, ab hoc iugere: Iugera, horum iugerū, his iugeribus. Pompo. Mela, Sed vltra q canalem habet, euehat plus iugeris spacio sublimis. Tribul. Vt multo innumeram iugere pascat ouem. Iuuen. Iugeribus paucis lumbos donare clientis. Est autē mensura, quā Hieronymus mathematicus ducentis pedibus contineri scribit. Quintil. Ducentis quadraginta pedibus in longitudinem, dimidij in latitudinem, q tantū spacij arari vno die ab vno pari boum consueuit. Plin. lib. 8. Iugerū vocatur, qd' vno iugo boum in die arari possit. Var. lib. 1. Iugerum, q quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, qui & latus est pedes centū viginti, & longus totidem, is modus, ac mina Latinè appellatur. Iugeri pars minima, dicitur scrupulū. id est, decem pedes, & longitudine & latitudine quadratum. Dictum iugerum, ab eo q esset iunctū Colu. lib. 6. Hoc duplicatū facit iugerum: & ab eo quod erat iunctum, nomen iugeri vsurpauit.

Iuges, (ὁμόζυγοι) dicuntur eiusdem iugi pares. à quo Iniuges boues, qui nunquam iugo adhibiti sunt. Coniuges, vir & vxor. Biiuges, siue Biiugi. (δίζυγοι, κουαρίδιοι) Quadriuges, Quadriiugi, equi bigas vel quadrigas trahentes.

Iugis, assiduus, cōtinuus, quasi semp iugo affixus. Ἐνδελεχής. A quo Iugiter, aduerbiū cōtinuē. ἐνδελεχῶς.

Iuglans, est quæ cōmuni nomine nux appellatur, & inter nuces primū locū obtinet, à iuuādo & glans de dicta: vel quasi Iouis glans, quasi Ioui dicata, ob egregiū fructū. Hæc enim arbor nuces habet suauiori sapore q glādes. Vnde Cloatius, Diiuglandem primò vocatā scribit, quasi Διὸς βάλανον. eyn baum nuss.) een noet.) vng nois.) postea detractione primæ literæ, Iuglandem. Cice 5. Tusc. Instituitq; vt candentibus iuglandū putaminib. barbam sibi & capillum adurerēt. Constat sanè apud antiquissimos maximo in honore fuisse glandem, antequam mortales ad delicias se conuerterēt, vt quæ sola simplici vitæ atq; innocuæ alimēta præbebat. Quapropter cū hunc fructū, scilicet nucē, Veteres illi egregium existimarent, decorare eum digna appellatione volentes, iuglandē, quasi Iouis cibum nuncupauere. hanc nucem ob excellentiam Græci Basilicā appellant, quasi inter nuces regalem. Plin. Et iuglandes è Perside à regibus translatas, indicia sunt Græca nomina. Optima earum genera sunt, quæ Persica atq; basilica vocāt. Persica quidem intantū augentur, vt putamen rumpant, ideoq; molliusculæ nuces, à putaminis mollicie vocitātur. Est & aliud nucis iuglandis genus, quæ Tarentina dicit, fragili putamine, & ita mollis, vt vix attrectata frangatur, & auiū furto semper expositū. Vnde quidam Tarentū appellatum putant, q nuces iuglandes, & pineas molles habeat ac similiter oues. Tarentū autem Sabini vocāt molle. Horatius, Et molle Tarentū. Secundū inter nuces locum obtinet pinea, exiles nucleos habens q̄uis totius corporis magnitudine alias superet. Hæc syluestris pinus dicitur ad differentiam alterius, quæ vrbana vocatur. Est & tertiū genus, quę pinus picea appellatur, q pice potius quàm pino similis sit, idcirco etiam apinam vocant, quasi minimè pinum. Nucleum cutem verius q putamen adeò mollem habet, vt simul mandantur. Nuces quoq; eius apinæ à Veterib. nominabant. Quartū genus apinastrū vocāt. Tertio loco numerantur Auellanę, quas antea Abellinas patrio nomine consta

ftat vocitatas, ab Abellino Cãpaniæ oppido, vbi abundát,cæteris minores: vnde à Satyrico poëta Numæ,nuces vocantur. Proprium arboris nomẽ eft corylus.Eadem & Prænestinæ vocantur,quòd his Prænestini abundent. Et Ponticæ, quòd in Afiam Græciamq; primò è Ponto venêre, inquit Plin. Hinc illud Papinij ex Hendecasyllabo, Quic quid nobile Ponticis nucetis. Quidam per dimi-nutionem Nuculas Prænestinas dictas exiftimát, vel quod exiguę fint,vel quod inclufi olim à Pœnis Præs nestini,famem nucibus tolerauerunt. Dehinc se-quitur amygdala, nucleũ habẽs diffimilẽ latitudi-ne. Hæc & nux Græca vocat: & Thafia,à Thafo infula Thraciç,olim Etria,cuius populi Thafij vo cant. Poftea nux castanea armata echinato calice, quę & Heracleotica. Sunt & castaneę triangulari for ma,quæ in aqua nascunt, & Coctiuæ vocantur.

Iugo,as,coniungo: à iungo,quafi ad vnum iugum alligo, (ζυγόω. zũ fammen fügen) te famen voe-gen) lier & attacher enfemble.) Colu. Inter qua-ternos pedes figere,& perticis iugare. Cic.lib.2. Tufc. Hoc quidem eft commune virtutũ: omnes enim inter fe nexæ & iugatæ funt. Dicitur etiã de ijs,qui maritali iugo, inftar Boum colla fubijciũt. Huius compofita funt, abiugo, adiugo,coniugo, deiugo,(ἀποζεύγνυμι)deorfum iugo,diuido. Pacu. Perq; noftrũm vnanimitatẽ,quam memoria deiu gat. Subiugo. Et cuncta habent pen.cor.

Iugofus,fa.fum.(πολύζυγος) quod in iugũ acuitur, & eft procliue.

Iugula,(ὠρίων) ftella,vel figni cœleftis pars: de qua Var. Iugula fignũ eft,qd' Actius appellat Oriona, cum ait, Citius Orion patefit. Huius figni caput dicitur ex tribus ftellis,quas infra duæ claræ,quas appellant humeros, inter quas quod videtur iu-gulum,vnde iugula dicta. Plaut.in Amph. Neque iugula,neq; vefperugo,neq; vergiliæ occidunt.

Iugulo,las.infero mortem,& veluti abfciffo iugulo vita priuo. σφάττω,σφάζω. tödten) den hals affiaē) couper la gorge a aucũ.) Liu.4.Bel.Pun. Inter hęc abftractã penetralibus iugulát. Cic.pro Quintil. Iugulare ciuem,ne ipfe quidẽ quifque bonus vult. Lactan.lib.3. Qui cum timeant,ne ab hofte iugu lentur,ipfi fe iugulant,vt mortem morte deuitẽt. Et non folum de gladio,fed etiam de morbo dici tur. Celfus libro.3. Quartana neminem iugulat. Transfertur interdũ ad inanimata. Martial. Sce-lus eft iugulare Falernum. Iugulare hominem fuis verbis,hoc eft conuincere. Terent.in Eunu. Pul-chrè mehercle dictum,& fapienter,papæ: Iugula-ras hominẽ. quid illeć Sic apud Cic.7. Ver. Iugulas ri fua confeffione. Iugulari fuo gladio,fuoq; telo dicitur,qui fuis ipfius dictis reuincitur, aut q fuo inuento,dolo'ue capitur:deniq; in quem quocũq; modo feu dictum,feu factũ retorquetur,quod ab ipfo profectũ fit. Erafmus: Iugulare gladio plumb beo, hoc eft,futili leuiq; argumento queinpiam conuincere. Cic.ad Attic.lib.1.

Iugulũ,diminutiuum eft à Iugum.(ζυγίον.

Iugulus,pen.cor anterior colli pars,vnde vox hali tusq; procedit,à iungo, quod per eam pectori caput iungatur. ἡ σφαγή.die troffel) dẽ ftrot)le gofier ou gauion.) Et duplicem effe conftat, Plin.lib.11. Vni homini funt duo iuguli,dextrum,& finiftrum. Per iugulum finiftrum capulo tenus gladium totũ ei demergit. Corn. Celfus lib.8. A dextro iugulo fi id fractũ eft ad alam finiftrã, à finiftro ad dextrã. Et quia locus ille maximè letalis eft & penetrabi lis,inde iugulatio & iugulare deducuntur. Et ius gulũ ferire dixerũt pro eo,quod eft interficere. In agendis caufis iugulũ petere,(κυριολογεῖν) tunc dici tur orator,quando quod eft potentiffimũ id mua dit,ac premit potentiffimè aduerfariũ, videturq; illum iugulare argumentis,perinde ac vibratis tes lis. Quintil.lib.8.cap.6. Nam illa agendis caufis iam detrita,Pedem conferre, & Iugulũ petere, & Sanguinẽ mittere,inde funt,nec offendit tamen.

Iugum,dictum eft,quòd iungatur,& in acutũ arcte tur.(ζυγός, λόφος. gipffel,fpitz) tfop) couplet.) Eft enim propriè mõtis cacumẽ. Verg. Dum iuga mõ tis aper, fluuios dum pifcis amabit. Eft & lignẽũ inftrumentũ,quo iunguntur boues,& ad inuicem arctantur. (ζυγόν,(ζυγός eyn ioch) yng ioug) Quãuis & ad homines transferatur, quod eo colla iungãtur. Plin.lib.9.cap.15. Nec nifi boum iugis extractus. Idẽ lib.8.cap.16. Iugo fubdidit eos,primusq; Ro-mæ ad currũ iunxit M. Antonius. Accipitur & pro pari boum. Cic.5.Verr. Quid qui in fingulis iugis arant,qui ab opere ipfi non recedunt,&c. Item li gnum quo textores telam conuoluũt. Ouid.lib.6. Metam. Tela iugo eft iuncta. Et iugum diceba-tur, fub quo (ignominiæ gratia) victi hoftes mit-tebantur. Nam fixis in terra duabus haftis, fuper eas ligabatur tertia:tunc victi hoftes difcingeban tur,& fub illa tranfire cogebantur inermes. Cic. in Offic. Confules legionibus noftris fub iugum miffis,pacem cum Samnitibus fecerant. Hinc fubs iugare,pro debellare,ac fubijcere. χειρόω. Item iugum in vinea dicitur, cum duabus aut pluribus perticis fixis,aliæ fuper alias alligantur, in quibus vites coniunguntur, & quafi iugum, id eft, fum-mitatem quandam faciunt: à quo vites ipfæ feu vineæ,iugatæ dicuntur. Quòd fi haftilibus in ters ra defixis,fingulæ tranfuerfæ perticæ in vnam tan tùm partem ordinis annectuntur, vniiugæ vineæ dicuntur. & genus ipfum iugi,canterium ruftici vocãt Plin. Salices quædam in proceritatẽ magnã emittũt iugis vinearũ perticas. Idẽ: Simplici iugo conftat vniiuga, porrecto ordine canteriũ appel-lant. Hinc iugari vineę dicunt,quæ in iugũ conftituũ tur. Colu. Sequitur iam adminiculãdæ iugandæq; vineæ cura. Itẽ iugũ (vt Varro inquit lib.1.de re Ruft.ca 10.) vocatur, quod iuncti boues vno die exarare poffunt. Itẽ dicit, vnde lances dependẽt. Rurfus iuga funt tabulæ nauiũ in quibus fedẽt, quæ tranftra vocant. Verg. Inde alias,quę per iuga lon ga fedebant, Deturbat,laxatq; foros.

Iulis,oppidum fuit infulæ Ceæ, Simonidis patria, qui Melicus,à fuauitate cãtus,dictus eft,vt in Sui da legitur. Idẽ primus ceciniffe nænia fertur. Eft etiam Iulis,iulidis,pifcis genus. Plin.lib.32.cap.9. Optimum è fcorpionibus,& iulide,& faxatilibus,

nec virus respicientibus.

Iulia gens, (ἰούλιον φῦλον) dicta est ab Iulo Ascanio: siue ab Iulo, Iuli Ascanij filio, vt inquit Festus.

Iulia, oppidum in Gadibus ciuium Romanorum.

Iulus, dictus est Cæsar, quòd hoc mense ad quartū Idus Quintiles creatus sit dictator, seu quòd eo mense natus dicatur. Hinc Iulianus, na. num. vnde Iuliani milites apud Suetoniū dicti sunt Cæsariani. Et Iuliani anni, quos idem ordinauit. Similiter Iuliana vectigalia, apud Cic. lib. 13. Antonianarum. Est & Iulianus, nomen proprium.

Iulus, cognomē Ascanij filij Æneę. Et Iulus (à Plauto dicitur Inuoluolus, à Catone Conuoluolus, à Colu. voluola, de quo in dictione Conuoluolus) vermiculus multipes, qui in vitibus & in quercubus gignitur. Itē lanugo pomorū & arborū. Plin. lib. 16. Ferunt & auellanæ iulos suos cum pastili callo ad nihil vtiles. Sūt aūt iuli nō flores propriè, sed antecedunt, vt in fico grossuli. Theophrast. Ferunt arbores nōnullę iulos suos, id est, lanugines. Iuli enim sunt lanugines genarū. Nam primę lanuginis adolescentes dicuntur iuli: à quo nomine Iulus Ascanius dictus est. Itē iulus piscis, qui balænis cetisq; dux est itineris, q ab Oppiano ob id vocatur hegeter. Est & genus cantus Dianæ grati.

Iumentum, (κτῆνος) à iuuando, id est, præbendo: cuius appellatione continentur animalia, quæ vel sarcinas gerūt, vel currus trahunt, vel terrā excolunt. vt equi, muli, asini, cameli, boues. Colu. lib. 7. Nec tamen vlla regio est (in qua modò frumenta gignantur) quæ non vt ouiū, ita armentorū adiumento iuuetur. Vnde etiā iumenta nomē à re traxere, quòd nostrum laborē vel onera subuectādo, vel arando iuuarent. Plin. lib. 8. cap. 8. de camelis: Omnes aut iumentorū in ijs terris dorso funguntur. Columella fere iumenti nomine intelligit, equos, non autē boues, vt lib. 1. ca. 6. Non altius edita esse præsepia conuenit, quàm vt bos aut iumētum sine incommodo stans vesci possit. Idē lib. 6. cap. 19. Machina fabricanda, qua clausa iumenta, bouesq; curentur. Est & iumentū vehiculi genus, (ζεῦγλη) quoniā adiunctis pecoribus trahebatur, quod à iungendo quidam dictum existimant.

Iunctim aduerbiū, id est, sine interuallo. συνεζευγμένως. Sueton. Magistratus & maturius inchoauit, & penè iunctim percurrit.

Iunculi, (σχοινία) cibus ex eo opere dulciario, qui ad similitudinem iuncorū figuratus erat, quales hodie in opere pistorio venales conspiciūtur. Vel dicitur opus lactariū, siue coagulatū, instar metę formatū, iuncis inclusum, quæ Meta lactis à Martiale dicitur. Vulgus iuncatam, à iuncis nominat.

Iuncus, (σχοῖνος, βρύαλιον) eyn bintz) een biese) vng ionc.) à iungendo, quoniā vsus eius ad iuncturas vtilis est, cuius multæ sunt species, de quibus vid Plin. lib. 21 ca. 18. A quo iunceus, a. um, (βρυάλινος, σχοίνινος) quod est ex iunco. Vt Iuncea cratis, Plin. libr. 21. cap. 14. Et apud Colum. libr. 12. cap. 6. Iuncea sporta. Iuncinus, adiectiuū ex iunco factū. Plin. lib. 15. ca. 7. Sic & Rodinū è rosis, Iuncinum è iunco. Iuncea virgo, per translationem, tenuis & flexilis. Teren. in Eun. Deducunt cibum, Tametsi bona est natura, reddunt tali curatura iunceas.

Iuncetum, ti. locus iuncis consitus. Var. 1. de re Ru. ca. 8. Primum genus quod dixi, maximè quærit salicta, secundum arundineta, tertium iunceta.

Iuncosus. a. um. iuncis plenū. Plin. lib. 18. cap. 6. Iuncosus ager verti pala debet.

Iuncus odoratus, σχοῖνος. Diosc. lib. 1. cap. 18. medicæ herbæ genus.

Iunganni, (ἰόγγαυνοι) Ligures: incolæ Alphigi oppidi, distant à Monœci portu stadijs quadringentis octoginta.

Iungo. gis. iunxi, iunctum. cumulo, & quasi in vnum ago, copulo. (ζεύγνυμι. zū sammen fügen) te samen voegen) ioindre) Datiuō sępissime iungitur. Plin. lib. 11. cap. 32. Ceruix articulorū nodis iungitur. Sapientia iuncta eloquentiæ, Cice. de Clar. Orat. Cum accusatiuo, Verg. 8. Æn. Queis neq; mos, neque cultus erat: nec iungere tauros, Aut componere opes norant, aut parcere parto. Huius composita sunt, abiungo, adiungo, coniungo, disiungo, deiungo, quod est separo. Plaut. in Asin. Ne nos deiunge amantes, Iniungo, interiungo, subiungo, & seiungo.

Iunices, pen. cor. teneræ ætatis boues fœminæ, quæ iam cessarunt vitulæ esse, necdum tamen ad summam magnitudinē peruenerunt. δαμάλαι. Dictæ quasi iuuenicæ, à iuniore ætate. Persius: Tot ibi cum in flammas iunicum omenta liquescant. Nam masculi iuuenci dicuntur. Huius nominatiuus singularis est iunix. Plaut. in Mil. Quam mox ad stabulum iunix recipiat de pabulo.

Iuniculus, genus vitis, à iungendo, ex quo fiunt, quę Masculeta vocantur. vide Plin. lib. 17. cap. 22.

Iuniperus, (ἄρκευθος) pen. cor. arbuscula, quæ in arenosis frequens nascitur, coma virens perpetua: vnde & topiario operi idonea, & cariosam senectam non sentit. Producit ex se vernicem, quo vtuntur scriptores pennarij, ad papyrum exasperandā. Medici sandaracam vocant. vide Plin. lib. 8. cap. 25.

Iunis, & hoc iune, quod est ætate viride, νέος. Vnde iunior comparatiuum fit, inquit Cornutus.

Iunius mensis, (ἥνιος, ἑκατομβαιὼν) à Iunone putatur dictus, quē Iunonialem, & Iunonium dicebant Sed posteà detritis quibusdam literis, ex Iunonio Iunius est dictus. Sunt qui putāt à Iunio Bruto dictum Iunium, qui primus Romæ factus est Consul, quòd hoc mense, scilicet Calendis Iunijs, pulso Tarquinio, sacrum Carneæ deæ in Cælio monte voti reus fecerit. Alij à iunioribus deriuant, sicut Maium à maioribus. Ouid. libr. 6. Fast. Sic statuit, mensesq; nota secreuit eadem. Iunius est iuuenum qui fuit antè senum.

Iuno, (ἥρα) vt inquit Cic. de Nat. Aër, vt Stoici disputant, interiectus inter mare & cœlum, Iunonis nomine consecratus (quæ est soror & coniunx Iouis) quòd similitudo est ætheris, & cum eo summa coniunctio, effœminauerūt eum, Iunoniq; tribuerunt, quòd nihil est mollius. Sed Iunonem à iuuando credo nominatam. Iunonis multa sunt nomina, Est enim Curetis, quę vtitur curru & hasta. Vergil.

gil. Hic illius arma Hic currus fuit. Est & Lucina, q̃ partubus præest. Teren. Iuno Lucina fer opem. Est regina. Verg. Ast ego quæ diuûm incedo regina. Et quia præest nubentibus, Pronuba dicitur. Idem: Et pronuba Iuno.

Iunonia maior, & minor, insulæ sunt ex Fortunatis. ἥραία.

Iupiter, Iupitris, vel eris. (ζεύς) secundum Priscianum. non Iouis, qui genitiuus nõ à Iupiter, sed no minatiuo Iouis. Nam à principio Iouis appellatus est, à iuuãdo: postea adiuncto altero vocabulo dictus est Iupiter, quasi Iouis pater: sicut Neptunus pater, Saturnus pater dicere solemus. Econtrario Veteres Veiouem appellauerũt deum, cui dempta esset iuuandi facultas. Celebrabãt enim quosdam deos, vt prodessent. quosdã ne obessent, placabãt. Plaut. in Cass. Repentè vt moriantur humani Iones. Et à iuuando similiter dicitur. Nam cum pro igne ponatur, nulla res sic fouet omnia, quemadmodum calor. A poëtis dicitur diuûm atq; hominum rex, à maioribus autem optimus maximus. Et quidem antè optimus, id est, beneficentissimus, quàm maximus: quia maius certè q; gratius, prodesse omnibus, quàm opes magnas habere. Cice. contra Clodium: Quocirca te Capitoline, quem propter beneficia Po. Rom. optimũ, propter vim maximum appellauit. Ponitur quandoq; pro aëre. Horat. Ode. 1. Manet sub Ioue frigido Venator tenera coniugis immemor. Iuuenal. Fremeret sæua cum grandine vernus Iupiter. Vnde & sub dio dicimus, cum Δία Iouem vocent Græci, quem omnia esse voluerunt. Vt Valer. Soranus: Iupiter omnipotens regum, rerumq;, deûmq; Progenitor, genitrixq; deûm, deus vnus & omnes. Alibi pro anima mundi, alibi pro pluuia. Vergil. libr. 2. Georg. Etiam maturis metuendus Iupiter vuis. Est & Iupiter nomen stellæ illius salutaris, quę in ordine secunda est. Aliquãdo per Iouem intelligimus ipsam vim duorum superiorum elementorum, quæ actiua est, dum agit in hæc duo inferiora ad generationem & corruptionem.

Iuramentum, est affirmatio vel negatio sac[...] rei attestatione firmata. ὅρκ⊙. eyn eyd) een eedt) iurement) Sene. lib. 2. De Clementia: O vocem in concionem omnium mortalium mittendam, in cuius verba principes regesq; iuramentum faciant, hoc est, in cuius verba principes iurent. Hac etiam dictione vsus est Vlpian. in l. iusiurandũ. parag. si de qualitate iuramenti. Sicq; in Florentinis libris legitur, inquit Budæus.

Iurandum. di, idem quod iusiurãdum. Plaut. in Cist. Verum haud metuo, ne iurandum nostrum quisquam culpitet. Et paulò post: Abi quærere, vti tuo iurando satis sit subsidij.

Iureiurare, idem quod iurare. Liu. Deca. 5. li. 1. Prætores ambo in eadem verba iureiurauerunt.

Iuratus, participium, tam actiuè quàm passiuè accipitur. ὀμωκώς, ὁρκωτός. Cice. ad Heren. Ex eo, quòd ait se non potuisse adesse ita, vt iuratus fuerat, id est, vt iurauit. Sic iniuratus, qui non iurauit, ἀνώμοτ⊙. Idem in Verr. Malo ei iurato suam quàm iniurato aliorum tabellas committere. Plautus in Amph. Nam iniurato scio, plus credet mihi, quàm iurato tibi. Passiuè protulit Luc. li. 8. Mihi per Latium iurata tonantem. Idem lib. 5. posuit verbum in passiua significatione, Et lætæ iurantur aues bubone sinistro.

Iurgiosus. a. um. quod est, contentiosum, seu contumeliosum. φιλόνεικ⊙, λοίδορ⊙. Gell. Mulier morosa admodum & iurgiosa.

Iurgium, (φιλονεικία, ἔρις) dissensio. vide in Iurgo.

Iurgo. as. quasi iure contra aliquem ago, verba contentiosa facio. (λογομαχέω, ἐρίζω, φιλονεικέω. zanc/ken) kijuen) noiser & tanser.) Terent. in Andria: Cum Dauo egomet vidi iurgantem ancillam. Vnde & iurgationẽ (vt Festus ait) iuris actio Et differt iurgare à litigare, & iurgium à lite. quoniam iurgium leuior res est. siquidẽ inter beneuolos aut propinquos dissensio vel concertatio, iurgium dicitur: inter inimicos dissensio, lis appellatur. Cice. lib. 4. de Repub. Si iurgant, inquit, beneuolorum concertatio est, lis inimicorum, non iurgium dicitur. Idem: Ergo lex putat inter se vicinos non litigare. Est & iurgor deponens. Horat. in Serm. Iurgatur verbis. Ab his fiunt composita, obiurgo, & obiurgor. de quibus alibi.

Iuridicus, a. um. pen. cor. quod secundum ius est, ἔνδικος. Vnde iuridicus dies, quo ritè ius dici potest. Et iuridica actio, quæ secundum ius est. Dicitur & quod ius reddit. Plin. lib. 3. cap. 1. Iuridici conuentus ei quatuor. id est, in quibus iura redduntur.

Iurisdictio, facultas atq; potestas iuris dicendi. Δικαιοσύνη, δικαιολογία. Nam ius dicere, est præesse iuri dicendo, & legibus gubernare, ac iustitiam ministrare. Seru. Sulp. Postero die cum ab eo digressus essem eo cõsilio, vt ab Athenis in Bœotiam irem, reliquamq; iurisdictionem absoluerem.

Iuridicialis. le. Cic. 1. de Inuẽt. Huic generi Hermagoras partes quatuor supposuit, deliberatiuam, demonstratiuam, iuridicialem, negocialem. Quint. lib. 3. cap. 8. Iuridicialis status.

Iuro. as. à iure fit. Nam iurare propriè est quępiam promittere, adhibitis etiam testibus, ita seruaturum, ac si ius esset. ὀμόω, ὄμνυμι. schweren) iurer.) Cic. ad Metel. Iuraui iusiurandum verissimum. Iurare conceptis verbis, id est, dictatis à deferente iuramentum, & ex arbitrio adiurantis, hoc est, adigentis ad iusiurandum pernotatis. Plaut. in Cist. At ille conceptis iurauit verbis apud matrem meam, Me vxorem ducturum esse. Iurare in leges alterius, id est, iurare se seruaturum leges alterius. Plin. De vir. illust. Aqua & igni interdixit ei, qui in leges suas non iurasset. Iurare in litem. Cice. pro Rosc. Comœdo: Quòd in codicem iniuratus referre noluit, id iurare in litem non dubitet? Iurare in verba. Cæs. 1. Bel. Ciuil. Princeps in hæc verba iurat ipse, ad idem iusiurandum adigit Afranium. Huius composita sunt, abiuro, adiuro, coniuro, deiuro & exiuro, quod est multum vel valde iuro. Nonius De priscis dictionibus, Exiurare & deiurare, id est, valde iurare. Plaut. in Amph. Exiurasti mihi te dicere per iocum, Deiero, & peiero, dequi

quibus alibi. Obiuro, præiuro, ante alios iuro. Eiuro, quod significat id quod desideratur non posse præstari. Plaut. Eiurauit militiam. Et hæc per u, habent penultimam productam.

Iurulentus, a, um. quod est iuris plenum. ἐνζωμοι, ζωμώδης. Corn. Celsus: Tum res eadē magis alit iurulenta, quàm assa: magis assa, quàm frixa. Var. Vbi pultem aut iurulenti quid ponebant, à capiendo catinum nominarunt. Apuleius verò in Magiæ apol. iussulentum non iurulentum formauit, sic de Ennio dicēs, Ostendit, qualiter quisque piscium assus aut iussulentus optime sapiat.

Ius, Iuris, (δίκη, τὸ δίκαιον) recht) droict & raison) quidam à iustitia deducunt, quidam à iussum, per apocopen. Nihil enī aliud est ius, quàm quod vel natura, vel ciuitas, aut populus, vel consuetudo iubet. Terent. in Heaut. Quid cum illis agas, qui neque ius, neque bonum atque æquum sciunt? Et differt à lege, quòd ius generale est, lex iuris species. Et ius ad non scripta etiam pertinet, lex ad ius scriptum. Diuiditur ius, in naturale, gentium, & ciuile. Naturale, quod est commune omni nationi, eo, quod vbique instinctu naturæ habetur, non aliqua constitutione facta ab homine, sed ab ipso naturæ conditore: vt maris & fœminę coniunctio, liberorum successio in bonis parentum, puerorum educatio, communis omnium possessio, quia iure naturali omnia sunt communia, id est, communicāda tempore necessitatis. Rei depositæ vel commodatæ restitutio, violentiæ per vim repulsio. quod tibi vis fieri, alteri facias, & econtrario. Ius gentium, quo gentes humanæ vtuntur, quod à naturali procedere facilè intelligere licuit: quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus inter se conuenit, vt Deo, religioni, patriæ & parentibus pareamus, vt vim atque iniuriam propulsemus. Ius ciuile, cum aliquid communi iuri vel additur vel detrahitur: hoc est, cum populus sibi constituit quasi propriū ius ciuitatis. Hoc autem scripto constat, vt sunt leges, plebiscita, Senatusconsulta, principum decreta. Aut sine scripto, vt ea quæ authoritate prudentium fiunt. Et hęc proprie est interpretatio iuris, & eorum omnium, quæ supra diximus. Vnde qui hoc profitentur, interpretes iuris, & Iureconsulti, & iuris prudentes dicuntur. Et qui inter eos excellunt, iuris antistites nominantur. In ciuili iure prętorium ius continetur, quod prætores supplendi vel corrigendi iuris ciuilis gratia introduxerunt, ob publicam vtilitatem. Hoc à prætoris honore, honorarium appellatur. Est etiam ius singulare, quod contra tenorem rationis, ob aliquam vtilitatem authoritate constituentium introductum est. Ius consuetudinis, quod in morē vetustas vulgi approbatione produxit. Ius militare, quo soli milites sunt astricti, vt belli inferendi solennitas, fœderis faciendi nexus, signo dato egressio in hostes, & pugnæ commissio, signo dato receptio, stipendiorum modus, dignitatum gradus, præmiorum honor, prædæ diuisio pro personarum qualitatibus. Iuris præcepta tria sunt, honestè viuere, alterum nō lædere, ius suum cuique tribuere, τὸ τὰ ἑαυτοῦ δίκαια ἑκάστῳ. In nostra etiam religione est ius diuinum, in quo diuina oracula comprehenduntur. & ius principum, quod principes singuli suis regnis præscripserunt. Aliquando ius ponitur pro authoritate siue libertate quadam atque licentia, ἐξουσία. Vnde sui iuris esse dicimus homines liberos, & patria potestate solutos. αὐτεξούσιοι, ἀνυπότακτοι. Cicero: Quare suo iure noster ille Ennius, sanctos appellat poëtas, id est, sua licentia, quia summus erat poëta. Idem: Pro meo iure dico, quasi confidenter. Aliquando pro merito, ἀξίως, ἐνδίκως, ἐνδίκως. Quintil. Quis eum id non meruisse, quis non iure passum affirmet? Aliquando pro necessitudine: vt, Est mihi cum illo ius cognationis vel amicitiæ. Aliquando pro loco, in quo ius redditur appellatione collata, ab eo quod fit, in id in quo fit. quem locum definiunt, vbicunque prætor salua maiestate imperij sui, saluoque more maiorum dicere ius constituit. Ius suum obtinere non posse dicebant Veteres eum, quem nunc iustitiam habere, vel consequi non posse dicimus. Cic. Hic Philodamus postquam ius suum obtinere non potuit, vt humanitatem consuetudinemque suam retineret, laborabat. Ius suū non retinere, idē Cic. in Anton. actione. 4. Hoc edicto non Siculi, sed isti ipsi equites Romani, qui ius suum retinere se cōtra Apronium posse erant arbitrati, splendidi homines, & aliqs prætoribus gratiosi, vincti Apronio traditi sunt. Et ius, (ζωμός) est liquor eorum, quæ coquuntur. Teren. in Eun. Harum videre ingluuiē, sordes, inopiam, quàm inhonestæ solæ sunt domi, atque auidæ cibi, quo pacto ex iure hesterno panem atrum vorent.

Iuscum, siue Iusculum, (ζωμίδιον) est & quodlibet cibarium liquidius, quod constat vitellis ouorum, omphacio, iure pingui, croco, & cynnamo. Deriuatum nomē à ius. Apuleius: Offendo Photidem, quæ suis dominis parabat iuscū fartim concisum. Cato de re Ru. cap. 156. Posteà vide iusculum frigidum sorbere.

Iusiurandum, (ὅρκος, ὁρκωμόσιον) eyn eydt) eenen eedt) le serment) est affirmatio religiosa, vt inquit Cic. lib. 3. Off. Plaut. in Pseud. Qui item vt nos iureiurando quærunt rem. Cic. in Off. Nullum vinculum ad stringendam fidem iureiurādo maiores arctius esse voluerunt.

Iussum, (πρόσταγμα) eyn gebedt, beuel) commandemēt) nomen, licet raro dicatur, cum magis in vsu sit plurale iussa, significat iussionē. Sisen. lib. 4. Tamen Tudertibus Senatusconsulto & populi iusso dat ciuitatē. Gel. Nisi populus aut plebs roget, nullum plebis aut populi iussum fieri potest. Cic. pro Cecin. Sed quæro abs te, putesne, si populus iusserit, me tuū, aut itē te meū seruū esse, id iussum ratū atque firmū futurū? Verg. Ille patris iussa exquitur. Idem: Accipe iussis Carmina cœpta tuis.

Iussus, sa sum. (προστεταγμένος) vsurpatiuè participium: nam iubeor non dicimus, quanquàm sic dicatur interdum. vt Lucan. Cuius seruaueris vmbram, Si quicquid iubeare velis. Liu. 1. ab Vrb. Sed alijs aliā itinere iussis certo tempore ad regiam venire pastoribus,

Iussa,

Iusta, sacrificia, quæ mortuis impenduntur, quòd iure fierent his, qui de nobis viuētes benemeriti fuerant. τὰ νομιζόμενα, ἐναγίσματα. Sallust. in Iugurt. More regio iusta magnificè fecerant. Ouid. Hanc quia iusta ferunt, dixere feralia lucem. Cicer. 2. De Leg. Non solum vita cruciati atq; dedecore, verū & sepultura, & iustis exequiarū caruerūt. Iusta pro consuetis q̄ necessariò præstari debent. Col. li. 11. ca. 2. Item vinearū fossio ijsdē locis peragenda, ac bustorumq; siue putatio, siue alligatio sumēda est, quorū iusta certa esse non possunt. Ad iusta perducere, id est, ad iustū laborem. Colu. lib. 6. ca. 14. Iusta reddere: opus debitum & consuetum perficere, Colum. lib. 1. cap. 8.

Iustitia, vt inquit Cic. est habitus animi cōmuni vtilitate seruata, suam cuiq; tribuēs dignitatē. δικαιοσύνη. gerechtichz) iustice.) Differt autē iustitia à iudicio, & ab æquitate, quia (vt docet Hieron.) iustitia, actio recta: iudicium, discretio boni & mali: æquitas, rectitudo mentis intelligitur. Iustitia est in his, quę secundū regulam veritatis bene operantur. Iudicium in illis, quæ recta descriptione cum proximis agimus. Æquitas in eo, cum syncera intentione Deo soli in his, quæ rectè gerimus, vel iudicamus, placere contendimus.

Iustitium, (ἀπραξία, δικῶν οὐκ οὐσῶν) quasi iuris statio dicitur. iuris dicendi intermissio, quod fieri solet publico luctu in Republicę calamitatibus. Liuius: Dictator cum iustitium edixisset, omnes iuniores sacramento adegit. Idem: Iustitiū edicit, claudi tabernas tota vrbe iubet, vetat quempiam priuati quicquam rei agere.

Iustus, à iure dicitur, & est is, qui iura seruat. δίκαιος. gerechtich) rechtueerdich.) Interdū ponitur pro mediocri, (τὸ γνήσιον, τὸ ὑπάρχον) cū & ius ipsum mediocritas quædā sit. vnde iustam magnitudinē alicuius rei dicimus, cum nec debita minor est, nec modū excedit. Hinc iusti dicebantur triginta dies, cum exercitus esset imperatus, & vexillum in arce positum. Interdū pro magno: vnde dicimus iustam rem, hoc est, magnam. quemadmodum vt bonam partem, & iustam partem, magnam partem. Plinius: Opere iusto temporum nostrum historiam orsi. Sic iustum prælium, iustum exercitum, historici dicunt magnum. Ascon. Iustas inimicitias, pro magnas apud Ciceronem exposuit. Interdum pro vero, γνήσιος. Vnde apud iureconsultos, qui filiū adoptat, interrogatus, An velit eū, quē adoptat, iustū sibi filiū esse? id est, verū filiū. A iustus fit compositū iniustus, qui contra ius facit, & qui iustam magnitudinem excedit, ἄδικος, Vergil. Iniusto sub fasce viam dum carpit.

Iuturna, (ἰουτούρνα) nympha fuit Tyberis amnis, & Turni soror.

Iuuamen, iuuatio, & iuuamentum, idē significat, scilicet auxilium ὠφέλημα, ὄνησις.

Iuuenalia, erāt ludi, qui pro salute iuuenū celebrabātur, νεανικά. Sidonius: Iam verò iuuenalibus peractis, quē te præbueris sequente in æuo, chartis posterioribus loquemur. Erant & solēnia Iuuenalia, cum Dianæ simulachra, & imagunculæ dicabant.

Ius

Iuuenalis, adiectiuum, à iuuene. νεανικός. Plin. Cum C. Sulpitius Galba iuuenalē famā apud principē popinarum pœnis aucuparetur. Iuuenalē appellauit diem, quasi iuuenili ætate peculiariter celebrādum. Suet. De Calig. Adiecit diē Saturnalibus, appellauitq; iuuenalem. Est & Iuuenalis, (ἰουβενάλιος) nomen proprium Satyrici poetæ.

Iuuencus, (πόρταξ) & iuuēca, (πόρτις) non tantū de boue, sed de homine quoq; iuuene intelliguntur. Vnde fit per diminutionem iuuenculus, μειράκιον: & iuuencula, μειρακίσκη, νεᾶνις. Horat. Te suis matres metuūt iuuencis, Te senes proci, miserę q; nuper Virgines nuptæ. Ouid. Graia iuuenca venit.

Iuuenesco, iuuenis fio. νεάζω. ionck worden) raieunir.) Lactan. lib. 7. Deniq; confirmatis viribus cœpisset iuuenescere.

Iuuenile, adiectiuū, significat qđ est iuuenis: vt ætas iuuenilis. νεανικός, μειρακιώδης. Iuuenile robur, Colu. lib. 4. cap. 3. Iuuenilis ludus, vel iocus, Liu. 1. ab Vr. A quo iuueniliter, aduerbiū, quod est more iuuenū, νεανικῶς. Cic. in Cato. Et Annibalem iuueniliter exultantem patientia sua molliebat.

Iuuenis, à iuuando, quod ea ætas maximè sit apta ad laborem tolerandū. νέος, νεανίας. ionck) ieusue) Et à Iureconsultis iuuenes dicuntur, qui adulescētium excesserunt ætatem, quoad incipiāt inter seniores numerari. Hinc formatur comparatiuum iunior. Colum. tamen De apib. lib. 10. dixit, Iuueniori examini solet accidere.

Iuuentus, ætas iuuenilis. quæ & iuuenilitas, & iuuenta dicitur. νεότης. ioncheyt) ieunesse) Sallust. Ibiq; iuuentutem suam exercuit. Aliquando significat multitudinem iuuenum, ἡλικία. Seruius Sulpitius: Licitum est tibi, credo, pro tua dignitate ex hac iuuentute generum eligere. Aliquando ponitur pro dea, quæ præesse putabatur huic ætati. Hæc est Hebe Iunonis filia, & Herculis vxor, quæ etiam Iuuentas à nonnullis dicitur, quemadmodum Libertas.

Iuuo, as, iuui, iutū. opem fero, & auxilior. ὀνίνω, ὠφελέω. hülffen) helpen) aider.) Plaut. in Trin. Nunc ego te, quæso, Vt me opera & consilio iuues. Terent. Crede, inquam, mihi, Aut consolando, aut consilio, aut re iuuero. Lactant. lib. 5. Si eloquentiam, si virtutem ingenij, diuinarumq; rerum doctrina iuuasset. Iuuat, impersonale: id est, delectat. τέρπει. Verg. Iuuat arua videre. Dicimus autē Iuuat me & iuuat mihi. Plaut. in Capt. Neq; vnquā quicquam me iuuat, quod edo domi. Idē in Cist. Quādo ita tibi iuuat, vale, atq; salue. Huius compositū est, adiuuo, quod est iuxta vel valde iuuo. Hinc fit aliud compositū, coadiuuo. Frequentatiuum est iuto, as, à quo adiuto. Terent. in And. At te adiutare oportet adolescentuli causa.

Iuxta, (παρά) by) aupres.) quando præpositio est, semper separatur, & significat apud, propè. Verg. libr. 3. Humilis volat æquora iuxta. Plautus: Iuxta te sum, tu piè tuearis oportet. Aliquando significat simul, coniunctim ἅμα. Varr. De Vita pa. Cum inter ea lucubrando faceret iuxta ancillas lanam, id est, simul cū ancillis, Quando verò aduerbium

bium

bium est, significat æquè similiter, eodem modo, ὁμοίως. Plau. Dixi tibi mater iuxta mecum rem te/nes. id est, æquè mecum. Sallust. in Iugurt. Hyemē atq; æstatem iuxtà pati.

Iuxtim, aduerb. significat propè, πλησίον. Sueton. in Tiber. Magistratibus pro tribunali cognoscenti/bus plerūq; se offerebat consilium, assidebatq; iux tim, vel ex aduerso in parte primori.

I ANTE X.

IXia, (ἰξία) genus herbæ. Plin. lib. 22. ca. 18. Chamæleonem aliqui ixiam vocant.

Ixion, (ἰξίων) nomē proprium fratris Phlegiæ.

Ixon, auis de vulturis genere alba, & minor vultu/re: secundū Suidā viscus est, quo vtuntur aucupes.

Iynx, iyngis, (ἴυγξ) auis, quæ verticilla, à colli versu/ra vocatur. Hæc paulò maior est, quàm fringilla, colore vario, linguam serpentibus similem habet, quam longitudine mensura quatuor digitorum porrigit, rursumq; contrahit intra rostrum, collū circumagit in aduersum, reliquo quiescente cor/pore. de hac Aristot. In Iynge vnā vtrinq; bini cum ea quod corpus habet minus quàm cæteræ aues propensum in aduersum. Hanc nostri turbis nem vocant, infamem veneficijs ad amorē. Apud nos quoq; torquilla vocatur.

DE LITERA K.

K Litera Græcorum est, non Latinorum, quā ipsi κάππα nomināt. ea Latini non vtūtur, nisi in dictionibus Græcis, quibus tanquam Latinis vtuntur. vt κύριε ἐλέησον, κύρι ἐλέησον: id est, domine miserere. Sunt autē duæ dictiones. Nam κύριε vocatiuus casus est nominatiui κύριος. & ἐλέησον, siue cōtractione ἐλέησον, imperatiuus à verbo ἐλεέω. Per apostrophen dicimus κύρι' ἐλέησον.

DE LITERA L.



Labasco, is. labēs fio, ἀποφέρομαι, καταφέρομαι luck sein, weich sein) wagge/len, weeck wordē) cōmencer à tom ber, flechir & sanger de courage.) Teren. in Eun. Labascit victus vno verbo q̄ citò. Reperitur & labascor deponens pro primitiuo. Var. li. Re. di. Postquam vidi minima labasci mentem infirmam populi.

Labefacio, rumpo, destruo. παρακινέω, λυμαίνομαι. zerstören, schweche, geschende) omworpen, wagge/lende makē) rompre & gaster.) Teren. in Adel. Omnes dentes labefecit mihi, præterea colaphis tuber est totū caput. Aliquādo pro deterrere. Cic. pro Sest. Quē nulla vnquā vis, nullæ minæ, nulla inuidia labefecit. Aliquando pro eneruare, fran/gere, debilitare, resoluere. Lucre. Vsqueadeo Vene ris compagibus hærent Membra voluptatis, dum vi liquefacta liquescant.

Labefacto, as frequentatiuū, idem significans quod labefacere. λυμαίνομαι, ἀφαιρέω, παρακινέω. Co/lu. li. 2. Igitur in opere boues arctè iunctos habere conuenit, quò speciosius ingrediātur sublimes, & elatis capitibus, ac minus colla eorum labefactens tur. Cic. in Cat. Quòd si legere vel audire velitis, externas maximas Resp. ab adolescentibus labefa ctatas, à senibus sustētatas & restitutas reperietis. Aliquando pro commouere, & à proposito auer/tere. Cic. ad Cornifi. Nec verò postea defuti labe/factare eum, qui summa cum tua iniuria contume liaq; Reipub. prouinciam absens obtinebat. Hinc labefactatio. Plin. lib. 23. ca. 1. Tussim veterem ini hibet, & gutturis rheumatismos, orthopnœam, dentium labefactationem.

Labellum, diminutiuum à labrum. χειλάριον. Plin. Cineremq; in labellis aqua addita confricant ma nu, & considere patiuntur.

Labeo, nomen Iureconsulti, à labiorum magnitudi ne sic dicti. Quicunq; enim magna labia habent, labeones, & labrones, (πρόχειλοι, χείλωνες) cogno/minantur. Hic Labeo (vt Gell. ait lib. 14.) iuris ci uilis disciplinam principali studio exercuit, & con sulentibus de iure publicè responsitauit. Sed cæte rarum quoq; bonarum artium non expers fuit, & in grammaticam atq; dialecticam, literasq; anti/quiores altioresq; penetrauit, Latinorumq; verbo rum origines rationesq; percalluit, eaq; præcipue scientia ad enodandos iuris laqueos vtebatur.

Labes, ruina, à lapsu. λύμη, ὀλίσθημα. eyn fal, schad) eenen val, schade) vne tache, macule, souylleure.) Verg. Hinc mihi prima mali labes. Est quoq; labes violenta quædam illuuies aquæ, aut tempestatis, grandinis'ue ruina: aut cum terra in altissimū hiatum barathrum'ue aperitur. Cic. 1. de Diuin. Dela ta etiam ad Senatum labes agri Priuernatis, cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. Ibidem: Vt multa oppida corruerint, multis locis labes fa/ctæ sit, terræq; desederint. Quando dicitur ma/cula, quæ casu subito lenia inficit: tractum ab oleo alio'ue liquore, quòd in vestem lapsa eam fœdet. Transfertur in homines vituperatione dignos. Ouid. Lætaq; sit vitæ labe nouerca tuę. Cic. Hunc tu quas conscientiæ labes in animo censes habu/isse, quę vulnera? Huius diminutiuum est labecula. Cic. in Vatin. Sed cum Titum Annium tantopere laudes, & clarissimo viro nonnullam laudatione tua labeculam aspergas, &c.

Labia, & labra, pro eodem accipiūtur. τὰ χείλη. leffts zen) lippen) les leures & bolieures.) Persius: Nec fonte labra prolui Caballino. Terent. in Eun. Labijs demissis. Accipiuntur interdum pro margini/bus & extremis oris fluminis, lacus, fontis, & hu/iusmodi, quæ leni aquæ motu perluuntur. Hinc la bra oris, vuarum & aliarum rerum extremitates vocamus. Est & labrum, seu labium, genus vasis, quod vulgò tinaciolum dicimus, ad lauandum a/ptum, quasi lauabrum. λουτήριον. Cic. Teren. La/brum si in balneo non est, fac vt sit. Verg. Sicut a/quæ tremulū labris vbi lumen ahenis, Sole reper/cussum aut radiantis imagine lunę. Hinc labra, seu labia vinaria, lupinaria, & olearia dicuntur, in quī bus lupini conduntur, & in qua vina è lacu, oleum è cortina transferuntur. Cato: Oleum in labrum primum indito. Præterea labra, plagarum, vulne/rumq; fistularumq; extremitates appellantur. A la brum in primo significato fit sublabro, de quo in/frà. Græcè autem ὁ χεῖλος labrum dicimus. In sin/gulari labium, in plurali autem labia dicimus, &

labiæ; ficut balnea,& balneæ. Gell. Labias fenfim primores emouemus.

Labicanum,(λαβικανόν) dicitur villa Labicana: fic ager Labicanus dicitur,qui eft in Italia. Hinc populi Labici dicti funt,de quibus Verg.lib.7.Et picti fcuta Labici.Liu.li.2.Labicos pedum vi cepit. Glaucus Minois filius Labicus dictus eft, à fcuto militari,quod oftendit in Italia,ἀπὸ τῆς λαβῆς,quam Latinè anfam vocamus & manubrium.A Sueton. in Cæf.dicti eft abfolutè in Labicano,ficut in Formiano,in Tufculano.

Labile,(ὀλισθηρόν) quod facile labitur.

Labina,pen.prod.lubricum dicitur. Hierony. Ad amicum ægrotum.Sicuti aliquem fecuris inceffibus gradientem,repentino cafu,aut marmoris leuitas aut labina pauimenti fubuerfa pedum tutela conftorfit. Eft etiam hoc nomine vicus inter Cremonam & Veronā duabus cladibus Rom.notus, qui antea Bebriacus dicebatur.λαβίνον.

Labiolum,cum accentu in antepenul.diminutiuum eft à labium χειλάριον.

Labo.as.ruo, & repente cado, ὑποφέρομαι. vallen) cheoir) Tranflatio ab arbore fuccifa, quæ multis ferri ictibus fuccifa,tandè incipit cafum ruinamq; minitari.Ouid.lib.11.Metamor.Iamq; labant cunei,fpoliataq; tegmina cerę.Verg.Labat ariete crebro Ianua.

Labafco,labafcis. ruinā minari,& ruinæ procliuem effe.Teren.in Eun.Si ifthuc crederem fyncerè dici, quiduis poffem perpeti.P.Labafcit victus vnouerbo quàm cito. Hoc eft,fuis blandis verbis perpellit ea illum,vt affentiatur.

Labor.eris. lapfus, fignificat leuiter fenfimq; deorfum eo,ruo,deficio,morior.ὀλισθαίνω vallen) cheoir) Cic.Non quafi vnum ex hac vrbe miffum,fed quafi de cœlo delapfum in hanc vrbem intuentur. Lactan.li.6.Aut hoftili aliquo impetu diruuntur, aut certè vetuftate ipfa diffoluta labuntur. Liuius lib.1.Labente deinde paulatim difciplina.id eft,deficiente. Aliquando pro errare,falli,peccare. Cic. 1 de Fin.Epicurus autem, in quibus fequitur Democritum, non ferè labitur. Labi etiam dicuntur ij, qui in lubrico figentes veftigia in terram ruunt. Vnde lapfus,πταῖσμα. Huius cōpofita funt,allabor, collabor: delabor,deorfum labor:elabor,illabor, (ἐμπίπτω) introlabor.Colu.lib.2.Ne præcludatur humoris illapfus,atq; exitus.Interlabor,in medio labor. διολισθαίνω, παραπίπτω. Prælabor,antè labor.Idem lib.12.Prælabentis verò temporis fuga quàm fit irreparabilis,quis dubitet? Prolabor,vltra labor.προάγομαι.Lactant.lib.7.Hinc iam proslapfi funt ad deliramenta. Perlabor, per medium labor. διαδύνω. Relabor,rurfus labor. ἀπολισθαίνω.Sublabor,latenter aut quafi labor,ὑπολισθαίνω. Verg.lib.1. Georg.Sic omnia fatis In peius ruere, ac retro fublapfa referri. Et hæc habent penultimam productam.

Labor,opera,defatigatio. πόνος,κάματος.arbeyt múge, werck) labeur,peine & traueil) Vergil.Nec me labor ifte grauabat. Dicitur etiam labos,ficut lepos,arbos,honos.

Laboriæ, arum.Italiæ pars illa,quæ vulgò terra laboris dicitur. Campus eft adeò pinguis,vt ftipulā tantæ craffitudinis faciat, quòd ea incolæ pro ligno vtantur.Sic dictus,quòd ingens labor fit in eo colendo,quippe folum habet arduum opere,difficile cultu bobus fuis. Plin.li.18.Quantum autem vniuerfas terras campus Campanus antecedit,tātum ipfum pars eius,quę Laboriæ vocantur.Finiuntur Laboriæ via ab vtroq; latere confulari,quæ à Puteolis,& quæ à Cumis Capuam ducunt.

Laboriofus homo,dicitur laboris multum fuftinēs, ἐπίπονος,καματηρός. Cic.pro Cælio,Vos laboriofos exiftimet,quibus ociofis nec in communi quidem otio liceat effe. Laboriofus ager,in quo laboratur,quòd in eo laborē capiamus neceffe eft,Cęcil.Durū rus fugit, fed laboriofum. Laboriofum opus,difficile, & quod non fine labore perficitur. Plaut.in Merc.Laboriofi nihil tibi quicquā opus imperabo. Hinc laboriofior.ffimus. Et aduerbiū laboriofiffimè, ἐπιπονώτατα, quod eft cum maximo labore. Cic. 1.Ver.Itaq; femper hi diligentiffimè laboriofiffimeq; accufarūt, qui feipfos in difcrimen exiftimationis venire arbitrati funt. Idem pro Rofcio: Quo quifq; eft ingeniofior,hoc docet iracundius,& laboriofius.

Laboro,as. pen. prod. fatigor, & cum labore ago. πονέω,ταλαιπωρέω. mūgen,arbeyden,wercken,pijnigen) trauailler,labourer.) Seneca:Iugiter fodiendo laborat. Vnde & per tranflationem laborare,pro male habere fumitur.propter quod laborare quartana,πυρέσσειν: laborare podagra dicimus. Plin.Succus eius podagra laborantibus prodeft.Aliquando pro angi,& folicitum effe,φροντίζειν.Cic.D.Bruto,Senatum Populumq; Romanū de te laborare, non folum in falutis fuæ caufa,fed etiam dignitatis tuæ. Aliquando pro conari,ficut eius compofitum elaboro.Aliquando pro componere,colere.ἀσκεῖν,διαπονεῖν. Verg.Arte laboratæ veftes,id eft,compofitæ.Et laboratus ager,(ἀσκητὸν χωρίον) dicitur cultus. Huius verbi compofita funt elaboro,(φιλοπονέω,ἐξεργάζομαι) quod fignificat conor.Cicer. Nihil ita mihi elaborandū eft, ȳ vt confilia nemo intelligat. Illaboro,labore vaco. Vnde illaboratum, quod ita fecernitur ab inelaborato,quòd inelaboratum (ἀνέργαστον)dicitur,quod non fatis artificio excultum eft:illaboratum verò, (πάρεργον) quod fine labore factum videtur:illud vitio dari folet,hoc laudi, Quinti.de Cic.Cum interim hæc omnia quæ vix fingula quifquam intentiffimia cura confequi poffet, fluunt illaborata,& illa , qua nihil pulchrius auditu oratio eft, præ fe fert tam feliciffimam facilitatem.

Labrufca,genus vitis agreftis, quæ erratica dicitur, quòd in terræ marginibus & fepibus nafcatur. ἄμπελος ἀγρία,ἀγριάμπελος.Verg.in Buc.Sylueftris raris fparfit labrufca racemis . Dixit & labrufcum gen.neut.Verg.in Culice: Denfaq; virgultis auidè labrufca petuntur.

Labyrinthus,(λαβύρινθος) per y,& per th,locus viarum ambagibus inflexus. Fuerunt autem quatuor labyrinthi,in quatuor mūdi partibus.In Aegypto

primus in Heliopoli, vnde exemplar sumpsit eius, quem in Creta fecit Dædalus; tertius in Lemno; quartus in Italia, quem sibi extruxit Porsena rex Hetruriæ sepulchri causa. Formosior Creticus per plexus parietibus, vbi Minotaurus inclusus fuit: fuit structura pro magna sui parte subterranea, ambagibus adeò implexa, vt nemo qui intrasset, posse se inde exire diceretur.

Lac, succus maternus, quo animalia nutriuntur, dictum à liciendo, quòd admotis mammis infantes alliciuntur. γάλα. milch) melck) du laict) Verg. Et lac subducitur agnis. vel quia γάλα Græcè. Lacte gen. neutro in nominatiuo dixit Plaut. in Milite: Tam similem, quàm lacte lacti est.

Lacæna, (λάκαινα, φαινομηρὶς) genus vestimenti.

Lacænus. a. um. vide infra in dictione Laconia.

Lacedæmon, (Λακεδαίμων) cum diphth. in pen. Iouis filius: à quo hæc Lacedæmon vel Lacedæmonia secundum Latinos, Peloponesi vrbs, Menelai regia: cuius ciues Lacedæmones, & Lacedæmonij, (Λακεδαιμόνιοι) dicuntur. Vegetius lib. 3. Athenienses & Lacedæmones ac Macedonas rerum potitos. Verg. lib. 7. At non sic Phrygius penetret Lacedæmona pastor. Hęc alio nomine Sparta dicta est.

Lacer, & lacerus. a. um pen, corr. dilaniatus. διεσπασμένος, ἑωγαλέος, ἑακώδης. zerzert, zerrissen) ghescheort) dessiré, desmembre.) Propriè, vt Ascon. ait lacerus dicitur amputatus membris, vt oculis, vel auribus. Verg. Lacerum crudeliter ora. Lacer à veteribus dicebatur, qui auribus curtatus erat. Lacerum, quodcunque in corpore imminutum.

Lacerna (φαινόλης) virilis vestis fimbriata & ferè militaris, quæ Gręcè χλαμὺς nominatur: à lacerando dicta, quòd capitio minor sit. Lacerum enim dicimus, quicquid corpore imminutum est, κολοβόν. Hæc vtrinque indui poterat, & ex vtraque parte vestiri. Iuuen. Crispinus Tyrias humero reuocante lacernas. Erant apud veteres lacernæ albæ, quibus vtebantur in spectaculis, erant coccineæ, erant militares. Et à lacerna fit lacernatus, χλαμυδωτὸς: sicut à tunica tunicatus.

Lacero. as. dilanio, sępius vulnero, & quasi per membra discindo. σπαράσσω, σπαράττω. zerreissen, yschueren) desmembre.) Tractum à lanijs, qui discindendo corpora dilaniant. Verg. Quid miserum Ænea laceras? Huius verbi cōposita sunt, delacero, quod est deorsum lacero, διασπάομαι. Plau. in Capt. Qui me meamque rem, quod in te vno fuit, tuis scelestis falsidicis fallacijs delacerauisti. Dilacero, variè lacero, Lactan. lib. 1. In quibus ipse posteà dilaceratus & carptus est.

Lacerta, (σαῦρα) serpentis genus, cuius duo sunt genera. Altera est maior, & lacerta viridis dicitur. Altera minor est, hanc zygnida quidā, alij chalcidem vocant. In vtroque genere mas lacertus dicitur. Dictus quòd pedes habeat ad similitudinem nostrorum lacertorum, hoc est, nostrarum manuum & pedum. Verg. Nunc virides etiam occultant spineta lacertos. Cic. ad Att. li. 2. Nā ad lacertas captandas, tempestates non sunt idoneæ.

Lacertus, serpentis genus, de quo modò. ὁ σαῦρος. Item genus piscis idoneus ad salsamenta, de quo Mart. Cū saxetani fertur tibi cauda lacerti. Et in homine brachium dicitur, (ὦμος) à cubito ad manus vertebram. Ouid. lib. 1. Metam. Laudat digitosque manusque, Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos. Et quoniam lacerti musculosi sunt & compacti, pulpasque habēt duras, ex se lacertus formauit adiectiuum, lacertosus. a. um. (ἰσχύμυος) pro toroso, robusto ac valido. Colu. lib. 7. Feminibus lacertosis, cruribus compactis. id est, dura carne & torosa, neruorumque collecta catenis.

Lacesso. is. lacessiui, & lacessi per syncopen. & lacessisse pro lacessiuisse, & lacesserunt pro lacessiuerunt. προκαλοῦμαι, ἄρχω, ὑπάρχω, κατάρχω προπηλακίζω anreyetzen, aufz beitten) verwecké, tergē, beroepē) irriter, agacer, prouoquer) Cic. Hos ego sermones qui & multi sunt, & tuam existimationem (vt sentio) non offendunt, lacessiui nunquam. id est, excitaui, inquit Bud. Significat autem lacessere lacerare, siue ad lacerandum ire. Sallu. Pridie legiones in monte positas lacessiuit. Generatim tamen prouocare ad quicquam faciendum, vel ad iram, vel ad certamen significat: vt fit cum quis laceratur, pulsatur vel tāgitur, siue impellitur scripto, voce, verbo, facto. Cic. Cornifi. Sic igitur faciens, meque amabis, & scripto aliquo lacesses. Ego enim respondere facilius possem, quàm prouocare. Verg. Efficiā, posthac ne quenquam voce lacessas. Sallu. Postremò dissimulandi causa sive expurgandi, sicut iurgio lacessitus foret, in senatum venit. Colu. lib. 2. Nonnunquam stimulo lacessat iuuencū, quem recte tractum calcitrosum etiam reddit. Huius passiuum est lacessor, aut lacessior. Colum. lib. 9. cap. 8. Solent cœli nouitate lacessiri. Nam sicuti dicimus accerso & accersio, ita dicere possumus lacesso & lacessio, quorum passiua lacessor & lacessior, hinc infinitiuus lacessiri.

Lachanum, (λάχανον) pen. corr. dictio Græca qua omne genus holeris comprehenditur. Horat. Ad porri & ciceris refero lachanique catinum.

Lachanopoles, (λαχανοπώλης) pen. prod. holerum venditor.

Lachanopolion, (λαχανοπωλεῖον) locus vbi venduntur holera. Laganum verò per g aliud significat. Sunt enim lagana (vt inquit Acron) quædā quasi membranulę ex farina & aqua, quæ iure pingui cocta, ex caseo, pipere, croco, cynnamoque conditæ in cibis dantur.

Lachesis, (λάχεσις) pen. cor. vna ex Parcis est, quæ de nobis sortitur. nam sortiens Latinè interpretari potest. λαχεῖν enim sortiri est, de hac in dictione Atropos.

Lachryma, à Gręco quod illi δάκρυον vocāt, eyn zäher, trähen) een trane) vne larme) d in l murata, sicut & l in d mutatur, vt Medius fidius, id est, per Iouis filium: & meditor, pro melitor, μελετῶ. Sunt tamen, qui negent hoc nomen Græcū esse, sed Latinum tantum, vt sint lachrymæ dictæ, quasi lacerimæ, quoniam ex animi laceratione lachrymæ citantur: vsus tamen obtinuit, vt cum h scribatur & est humor ex oculis flentium manans, Cuius dimi nuti

mutiuum est lachrymula, δάκρυον. Terent. in Eun. Vna me Hercule falsa lachrymula.

Lachrymo (δακρύω) weynē) iecter larmes, larmoyer, plourer.) lachrymas effundo, quod ad vites etiam transfertur. Lactā. Caudice defecto lachrymat sua gaudia palmes. Huius composita sunt, collachrymo, ἐπιδακρύω. Terent. in Andr. Tristis interim nonnunquam collachrymabat. Delachrymo, deorsum lachrymo. Colu. lib. 5. Vt in terram potius deuexa, quàm in germine delachrymet. Illachrymo, valde lachrymo. Verg. lib. 1. Geor. Et mœstum illachrymat templis ebur. Superlachrymo. Colu. lib. 5. Optimum est igitur medio ferè internodio, subsidiarium tondere palmitem, deuexamq́ resectionem facere post gemmam, ne superlachrymet & germinantem cæcet oculum. Est & lachrymor deponens significationis actiuæ.

Laciniæ sunt in vestimento partes extremæ, & cæsuræ particulatim concisæ decoris causa, vulgò frappæ dicūtur. Vnde laciniata vestis, id est, sinuosa: & aduerbium laciniatim, quod significat particulatim, & per flexuras. Apuleius: Non laciniatim disperso, sed cuneatim stipato commeatu difficultates illas transabiremus. Colu. lib. 8. Iubet pecus ægrotum distribui in lacinias, id est, in particulas separari, vt facilius conualescāt. Nam discreta animalia & in partes diuisa, in lacinias segregata dicuntur. Item lacinia, genus fungorum, qui subrufi circa castanearum radices erumpunt.

Laciniosus, a, um. accipitur pro flexuoso, sinuosoq́. Hieron. ad Theod. Laciniosus contra nos sermo protractus est. Ab eodem disputatio laciniosa dicitur, pro tortuosa & implicata. Ab Apuleio, Conuallis laciniosa. Et, Alexandria fuit laciniosa. Plinius libr. 5. cap. 10. Ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato laciniosam, dextra, læuaq́ angulosō procursu.

Laciniū, (λακίνιον) promontoriū Italiæ inter Adriaticum & Ionium: à quodam latrone, qui Lacinius vocabatur, ibi ab Hercule interempto, quia boues fuerat prædatus.

Lacio, is, lacui, & lexi, secundum Priscianū lacitum, & lectum, ἐπάγομαι. significat in fraudem duco, à lax, quæ fraus dicitur. Huius composita sunt, allicio, delicio, elicio, illicio, oblicio, pellicio. ex quibus fiunt frequentatiua, allecto, delecto, electo, illecto, oblecto, pellecto. Et habent quidē duo præterita, & duo supina, quemadmodū lacio. quamuis nonnulli ab elicio, elicui solum velint formatū esse. Nam electo, as. à supino electū, quod ab elexi formatur, cum aliàs à præterito elicui fiat supinū elicitum, à quo elicito, as. Plau. in Asin. Ibo aduersum, atq; electabo, quicquid illud sit. Terentius in Phorm. Is senem per epistolas pellexit, modò non montes auri pollicens. Liui. in Laudania: Te illo Asiatico ornatu fluens pellicuit.

Lacon, onis. (λάκων) pen. prod. qui ex Laconia est. Quo nomine etiam significatur celer. Et Lacæna, fœminini generis.

Laconia, (λακωνική) prouincia in Peloponeso, quæ & Oebalia, & Lacedæmonia ab aliquibus dicitur. Hinc Lacon, masculini generis, & Lacæna, fœminini. Nec inuenitur Lacænus pro Laconico, habetq́ Lacæna diphthongū in penultima. Verg. Nec tibi Tyndaridis facies inuisa Lacænę. Stat. li. 6. Theb. Tandem inspiratus Mida de plebe Laconū. Hinc & Laconicus. Similiter Lacænus, a, um. Verg. li. 4. Virginibus bacchata Lacænis.

Laconicum, (λακωνικόν) substantiuū, ponitur pro loco orbiculari ambitu in se recuruo in balneis, in quibus sudor elicitur sicco calore (vt docet Celsus lib. 2.) Et Vitruuius lib. 5. pręcipit Laconicum, sudationesq́ coniungi debere tepidario. Est enim fornacula ex terra & tegulis mammatis addito tomento concinnata, quæ incluso igne per spiracula parua calefacit per præfurnium Laconicū, hanc sub nomine hypocausti multi signauere. Nam hypocaustum vaporarium interpretamur. Frequentabatur Laconicū à crudis, vti per desudationem extruderetur quicquid excrementitiū & sudorifici humoris. Vnde Colu. in Prol. Mox deinde vt apti veniamus ad ganeas, quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exuto sudore sitim quærimus. Dictum Laconicum, quòd eo Lacones pecuiiariter vterentur.

Laconismus, (λακωνισμὸς) breuiloquium. Cicer. in Epist. Laconismo tuo nō vtar. λακωνισμὸν, veluti prouerbio, breuiloquentiā vocant Græci: siue φ Lacedæmonij factis magis, q̄ eloquētia præcellueruit, siue φ in apophthegmatis pręcipuè valuerūt. Horum autē præcipua gratia, vt paucissimis verbis plurimum sententiæ complectantur.

Lactarius, a, um. (γαλακτώδης) quod ex lacte est cōfectum: vulgò lacticinium dicitur, vt opus lactarium. Quādoq; dicitur, quod ex se lac producit. Plin. Tithymallum nostri herbā lactariā vocant, alij lactucam caprinā. Varro: Dandum bubus lupinum, & lactarijs medica, & cytisum.

Lactarius, rij. (γαλακτουργὸς) qui cibos ex lacte conficit. Spartia. in Heliog. Dulciarios & lactarios tales habuit, vt quæcunq; coqui de diuersis edulijs exhibuissent, vel structores, vel pomarij, illi modò de dulcibus, modò de lactarijs exhiberent.

Lacteo, es. lac fugo, θηλάζω saugen) suygen) tetter, succer.) Varro. 2. De re Rust. cap. 5. Lactētes cum matribus ne cubent. Cicer. 2. de Diuin. Romulus lactens fulmine ictus.

Lactes, (μεσεντέριον) pluralis numeri, gen. fœmin. secundum Probum. Priscian. verò hæc lactis declinat. Sunt autē lactes, graciliora intestina, quæ tria sunt, tenue, ieiunum, piluros, quæ inuoluūtur mesenterio, vt à spinæ contactu duro munitiores, magisq́ septos reddant. Dictę lactes, aut propter mollitiē, aut propter candorem pinguedinis, nam à lacte denominantur. Probus: Lactes, sunt loca in lateribus sub vmbilico pubetenus, adeò delicata, vt plagā ferre non possint. Plin. videtur sentire lactes tantū in ouibus & hominib. esse. Sic enim li. 15. scribit: Ab hoc ventriculo lactes in oue & homine, per quas labitur cibus. Sunt etiā, q dicāt esse membranas, quæ & omenta, quibus cohærent inter se intestina, & hi moti sunt propter pingue

dinem, cum omentum non fine pinguedine fit. Item lib.11. Ventriculi atq; inteftina, pingui atque tenui omento integũtur. Quidam pro inteftinis pinguibus accipiunt, vnde Perfius: Emeris auriculas pulmone & lactibus vnctis. Plaut. in Cur. accepiffe videtur pro inteftinis gracilioribus, per quæ labitur cibus, quòd cibum alliciant: Ita cibi (inquit) vacuitate venio laxis lactibus.

Lactefcere, eft in lac cõuerti, feu lacte impleri. γαλακτοῦμαι. milch wordẽ) melc wordẽ) fe cõuertir en laict.) Cic. lib.3. de Nat. Omnis ferè cibus matrũ lactefcere incipit. Plin. li.11 Afinæ prægnantes cõtinuè lactefcũt. Verg. lib.1. Geor. Frumenta lactentia dixit: id eft, lacte plena, fiue matura, & turgentia atq; opima, aut candida ad meffem.

Lacteus, a, um. quod ex lacte eft, γαλακτικός. Quãdoq; candidum, fuaue, fucculentumq; fignificat: vt colla lactea. Vergilius in.8. Tum lactea colla Auro innectuntur. Et lacteus, qui lacte alitur. vt lacteus porcus. Martial. lib.5. Nondumq; victa lacteum faba porcum.

Lacticinia, cibi ex lacte facti. ὀψογάλα. Herm. in Caft.

Lacticula, quamuis videatur diminutiuũ à lactuca, tamen alia eft herba habens lac.

Lactidiaci, funt qui circa vmbilicũ calce pcuffi funt, quia ea pars delicata & mollis eft, aut quia inteftina circa vmbilicũ effe nofcunt. λελακτισμένοι.

Lactiphagi, quidam Scythię populi, qui & γαλακτοφάγοι dicuntur.

Lacto, as. lac præbeo, quod propriè matrũ eft, θηλάζω. zů faugen geben) te fuygen geuen) allaicter.) Varr.2. de re Ruft. ca.7. Anniculis iam factis dandum hordeum, & furfures, vfquequo oderunt lactantes. Lactantia Celfus vocat omnia, quæ lac emittũt. vel pro ijs, quę vulgò Lacticinia dicũtur, accipit: vel pro cibis lactarijs, lib.2. cap.29. Mel crudum, lac, lactantia omnia, mulfum, &cæ. Per tranflationẽ fignificat aliquẽ per blãditias allicio, atq; decipio. ὑπάγομαι, διαβουκολῶ. Teren. in And. Nifi me lactaffes amantẽ, falfa fpe producẽs. Hinc ablacto, quod eft à lacte remoueo.

Lactuca, à lactis copia dicta eft, quòd abundantia lactis exuberet. θρίδαξ. lattich) lartouwe) laictue) Plin. libr.19. Quæ miconis vocatur à copia lactis foporiferi, quanquam omnes fomnum parere credantur. Apud antiquos Italiæ hoc folũ genus clarum fuit, & ideo lactucæ nomen adeptę. Lactucarum aliæ funt Cecilię, alię Cappadoces. Itẽ Thartefiacæ, Paphia, fiue Cypria, & Seffilis. Lactucarũ crifpas Cappadocas vocant. Seffiles, quæ latè per terram diffunduntur.

Lactucinij, funt cognomina Rom. procerum, à lactucis deducta.

Lacuna, penul. prod. à lacu fit, & eft aquæ collectio, quã alij lanã, alij luftrã nominant, τέναγος. Verg. lib.1. Georg. Prę fertim incertis fi menfibus amnis abundãs Exijt, & obducto latè tenet omnia limo, Vnde cauæ tepido fudãt humore lacunæ. Vbi Seruius, Lacunæ funt foffæ, in quibus collecta aqua ftare confueuit. Lacuna, etiam dicitur foffa ad ficcandos agros parata. Idem: Et totæ folidam in glaciem vertẽre lacunæ. Item vallecula fuperioris labri, per fimilitudinem lacuna vocatur à Lactantio. Huius diminutiuũ eft Lacunula.

Lacunar, pen. prod. diminutiuũ à lacus, & accipitur pro trabe, δοκός. Suet. in Nerone: Lacunaria quæ noctu fup dormientẽ laxata machina deciderent, parauit. Hoc etiam laquear laquearũ per antifthichon. Verg. Dependẽt lychni laquearibus aureis. Dicitur & lacunarium, potius tamen lacunar dicitur, interftitiũ tignorum, à fimilitudine lacuum.

Laccus, (λάκκος) fecundæ & quartæ declinat. locus profundus cum aquis perpetuis ibidẽ natis, qui efficit riuos & flumina. Stagnũ temporalẽ ibi aquã ftagnantem habet, quæ plerunq; hyemi colligi folet, æftate ficcari. Item lacus, dicitur locus, qui continet muftũ prælo ex vinaceis expreffum, & tranfmittit, vt in dolia condatur. Nam prælum propriè trabs eft, qua calcantur vuæ. Columel. Antequam præla vinacea fubijciãtur, de lacu quàm recentiffimum addito muftum in amphoram nouam, eamq; oblinito & implicato diligenter. Ouidius in Faftis: Præmia de lacubus proxima muftatus. Plin. Ipfe vindemias colligo, fi tamen colligere, eft nonnunquã decerpere vuam, torculum inuifere, guftare de lacu muftum. Græcè ληνός, Latinè lacus. Vnde Lenæus Bacchus: & lenobates, vuę calcator. Lacubus diftinguuntur granaria, vt feparatim quęq; legumina ponãtur. Colu. lib.1. cap 6. Item lacus in ædificijs plana trabs vel tabularũ, quo tectorũ ac camerarum fuperiora ornantur. Lucil. Refultantq; ædesq; lacusq;. A lacus fit diminutiuũ lacufculus. Colu. Oportet habere lacufculos tam multos quàm poftulabit modus.

Ladanum, (λάδανον) eft quoddam pingue ladæ herbæ infidens, barbis caprarũ adhærefcens, hæc autem herba nafcitur in Cypro.

Ladon, (λάδων) fluuius Arcadiæ, cuius filia fingitur Daphne fuiffe. Ouid. lib.1. Metam. Donec arenofi placidũ Ladonis ad amnem Venerat. Eft & nomẽ canis Actæonis apud Ouid. lib.3. Meta. Et fubftricta gerens Sicyonius ilia Ladon. A fluminibus interdũ canes cognominantur.

Lædo, is, fi, fum. (βλάπτω) letzẽ, fcãdigẽ, fchmähen) zeer doẽ, quetzẽ, fchade doẽ) bleffer.) cum æ diphthon. fignificat contumelia afficio, fumptũ à Græcis, q lœdoriã contumeliã vocant, fed per œ. Trãffertur tamẽ ad omne genus offenfionis. Et cõftruitur modò cum accufatiuo. Verg. Ah ne te frigora lædãt. Modò cum datiuo. Teren. Ille clemens, placidus, nulli lędere os, arridere omnib. Huius compofita funt, allido, collido, elido, illido, oblido, quę habent pen. prod. de quibus locis fuis.

Lęmargia, cũ accẽtu in pe. à noftris ingluuies dicit.

Læmargus, gulofus.

Læmufchaton, præmium quod reportabant qui ex gladiatura victores extitiffent. Gręci λαιμοσχαστὸν dicunt. λαῖμα, fanguis, guttur. σχάζω ceffo, fcindo: quafi prę miũ illud gladiatoribus daretur ob iugulationem. Præmium autẽ Græcis erat (ex Demofthene & Suida) centum minæ.

Lęna, (χλαῖνα) veftis lanea (vt Varro ait) habitus duplicis

glacię

plicis & auguralis amictus, quę super cætera vestis menta imponebat. Nonius docet esse vestem militarem. Vergil. Tyrioq; ardebat murice læna.

Laërte, es. (Λαέρτη) nomen vrbis Ciliciæ.

Laërtes, (Λαέρτης) nomẽ patris Vlyssis, sed tamẽ Laërtius etiã dicit: possem multos authores citare, sed sufficiat Sophocles in tragœd. illa quæ Mastigophoros inscribit, ὦ παῖ Λαέρτου, Διὸς γένος.

Laërtius, (Λαέρτιος) nomẽ historici, qui de Philosophorum vita scripsit.

Lætabilis, (γηθόσυνος) id est lætitia dignus, à quo illætabilis, contrarium significat. Cice. lib. 1. Tusc. Quod vt ita sit, nihil enim pugno, quid habet ista res aut lætabile, aut gloriosum?

Lætamen, fimus qui per agros iacitur, quòd lætas, hoc est, pingues segetes faciat. κόπρος. Pli. lib. 18. cap. 16. Ipsumq; pro lætamine est.

Lætifico, as. lætum facio, εὐφραίνω. frölich machen) vrolijck makẽ) faire ioyeulx.) Plaut. Ita meũ cor hæc anus lætificauit modò.

Lætisco, is. lętus fio, φαιδρύνομαι. Sisen. lib. 4. Vtrum' ne dij cultu erga se mortalium lætiscãt, an supernæ gentes humana negligant.

Lætitia, est exultatio animi, gaudio efferuentiore propter euentum rerum expetitarum. εὐφροσύνη, χαρά. fröligkeyt) vrolicheyt) ioye & liesse.) Gell. lib. 2. ca. 27. Cic. Lætitia, opinio recens boni præsentis, in quo efferri rectum videatur. Et propriè lætitia est, cum ita mouetur animus, vt etiam ad exteriora egrediat, & maximè in vultu. Gaudiũ, cum animus exhilaratur aliqua re, neq; tamen ad exteriora diffunditur vltra modum, vt facilè appareat. Hinc dicũt Stoici, Gaudium in sapientem cadere posse, lætitiam non posse.

Lætitudo, idem quod lætitia, χαρμοσύνη. Accius, Quanta in venando affectus est lætitudine.

Læto, tas. lætum facio. φαιδρύνω. Accius: Et te vt triplici lætarem bono.

Lætor, (ἥδομαι, εὐφραίνομαι) frölich sein) vrolijck zijn.) gaudeo, delectationẽ capio, sed extrinsecus, cum gaudere sit intrinsecus, quamuis sæpe confundantur. Teren. in Heau. Ego non tam meapte causa lætor, quàm illius, quam ego scio honore quouis dignam. Construitur modò cum ablatiuo, modò cum genitiuo. Verg. lib. 11. Nec veterum memini, lætor've malorum. Modò cum datiuo, vt mihi gaudeo, tibi lætor. Hinc fit compositum Collætor, συνήδομαι, simul lætor.

Lætus, (φαιδρὸς, γηθόσυνος) frölich) vrolijck) ioyeulx & gay.) qui hilaritatem, quam intus habet etiam vultu ostendit: à latitudine mentis, vt quidam putant. Nam qui gaudium aspectu promũt, dilatare quodammodo faciẽ videntur. Verg. Imperio læti parent. Lætas oues, (ἴφια μῆλα Homer.) dicimus, quæ bona sunt corporis habitudine atq; pinguedine. Inanimata verò læta dicuntur, quæ aspectu homines lætificant, vel quæ pinguia sunt. Vergil. Quid faciat lætas segetes. Et lætum legumẽ, hoc est fertile. Idem: Vnde prius lætum siliqua quassante legumen. Læta verò prata, læta domus, quæ lætos nos faciunt. Dicimus etiam lætum celerem, quoniam in his in quibus animus lætatur, celeritate vtimur. Vergil. in 4. Ocyus omnes Imperio læti parent. id est, festini. Et alibi, Et lætus Eois Eurus equis. Item bene volentẽ, χαίρων: vt Vobis lætus ego hunc candentẽ in littore taurum. Nam qui rem libenter facit, cum lætitia facit. Sic cõtrà tristem, pro inuito dicimus. Teren. Inhiat tristis.

Læuigo, as. pen. corr. complano, polio, quasi læue ago, λεαίνω. gletten) getten) applanir, vnir, polir.) Plin. Sunt quidam in eo genere molliores, qui & cote læuigantur. Idem libro. 13. Scabricia charta læuigatur dente.

Læuis, & hoc ue. (λεῖος) glat) effen.) cum diphthõ. significat quod tactu asperum non est, idq; authores dicũt inoffensum, lubricũ, & tenerum, vt sunt oua volucrum. Persius: Trossulus exultat tibi per subsellia læuis.

Læuitas, (λειότης) glatheyt) effenheyt) est asperitati contraria. Martian. Lunarem circulum ingressa virgo, conspicatur globosum quidem tenerumq; corpus, è superni erroris læuitate compactum, instar speculi pendentis. Apuleius de Socratis dæmonio Læuorem siue læuitatem cum dixisset, adiecit lubricam.

Læuo, as. idẽ qđ læuigo. λεαίνω. Stat. li. 1. Theb. Pars teretes læuare manu, ac disponere mensas.

Læuatus, ior. ssimus. Gell. lib. 17. ca. 8. Ad coeundũ ideo videntur faciliora, q̃ læuatiora, læuiaq; sunt.

Læuor, idem quod læuitas; hoc est, complanatio & tersitudo. Plin. Spectantur in chartis tenuitas, densitas, candor, læuor.

Lageos, (λάγειος) vua q̃ & leporaria dicit. Verg. li. 2. Georg. Et passo psythia vtilior, tenuisq; lageos.

Lagari, (λάγαροι) versus dicuntur qui modo claudicant pede, sicut Myuri qui postremo, & Acephali qui à breui syllaba incipiunt.

Lagia, vnum ex nominibus Deli insulæ.

Lagœna, cum œ dipht. genus vasis testacei, nõ tam ad aquã, q̃ ad vinum & alios vsus accommodatũ. λάγυνος. Colu. Omnis spurcitia cum spumis eximatur, quæ decocta cum iam crassa fuerit, q̃ defrutũ refrigeretur, & bene picatis lagœnis condatur. Fiebãt lagœnæ opere figulino, vt ostendit Esaias, cum ait, Et comminuuntur, sicut conteritur lagœna figuli contritione præualida, & nõ inuenietur de fragmentis testa, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur parum aquæ de fouea.

Lagois, (λαγῷος) pen. prod genus auis quæ leporinas habet carnes, nam λαγὼς apud Græcos lepus est. Est & genus piscis. Horat. in Serm. Nec scarus aut poterit peregrina iuuare lagois.

Lagophthalmos, (λαγόφθαλμος) dicitur in oculis, cum superior palpebra nõ descẽdit. Cui vitio contrarium est ectropium, cum inferior palpebra parum sursum attollitur, nec cum superiore cõmittitur. Dictum à leporibus, qui apertis oculis dormire consueuerunt. Corruptè legitur apud Cels. lib. 7. glaucophthalmos, pro lagophthalmos.

Lagotrophia. (λαγοτροφεῖα) leporaria loca, in quibus lepores aluntur, vt est apud Colum.

Laguncula, diminutiuum, parua lagœna. λάγυνος, κεραμίον

ϕάμιον. Plin. in Epist. Proinde cum venabere, licebit authore me, vt panarium & laguunculam, sic etiam pugillares feras.

Lagyges, populi sunt Sarmatiæ.

Lagyra, authore Ptolemæo, vrbs est Tauricę Chersonesi.

Laicus, a. um. (λαϊκὸς, ἰδιώτης) pen. cor. qđ cōmune est, & non sanctum: hoc est, quod attrectabile est, sicut sacrum & sanctum dicitur, cuius tactu populo interdictū est. Nunc Laicos vocamus quasi populares, & prophanos, qui sacris initiati non sunt.

Lais, idis (λαὶς) nomen proprium famosissimę meretricis, quæ à scriptoribus Corinthia dicta est, quia Corinthi habitauit. ad quā propter pulchritudinem ditiores homines ex omni Græcia conueniebant, nec quispiam admittebatur, nisi qui dabat, quod poposcerat. Ouidi. Multis Lais amata viris. Vide Gell. lib. 1. cap. 8.

Laletania, Hispaniæ regio. Inde Laletanum vinum, magis copia quàm bonitate laudatum.

Lalisiones, pulli sunt onagrorum. Martial. Dum tener est onager, solaq; lalisio matre Pascitur, hoc infans, sed breue nomen habet.

Lallare, more infantiū blandiusculis vocibus loqui, βαβάζειν. Propriè autē de infantibus, qui irati matrum mammas sugere renuunt.

Lamæ, (πέταλα) rupium fracturæ.

Lāma, æ. tamen, inquit Festus, aquæ collectio est.

Lambo, is, bi, bitum. secundum Priscian. λείχω, λιχμάομαι. lecken) licher.) Lucil. libr. 14. Iucundasq; puer qui lamberat ore placētas. Est autē lambere, lingere: hoc est, lingua aliquid suauiter tangere, sicut canes bibentes, λάπτειν. Martial. lib. 6. Sit placidus licet, & lambat digitosq; manusq;. Verg. pro tangere posuit lib. 3. Æne. Attollitq; globos flammarum, & sidera lambit. Interdum sumitur pro leuiter fluere. Horat. lib. 1. Carm. Vel quæ loca fabulosus Lambit Idaspes.

Lambrus, fluuius in Cisalpina Gallia, quem Padus defert in mare Adriaticū, vt ait Plin. A quo Lambrani dicti sunt eius accolæ. Sueton. in Cæs. Per Lambranos & Transpadanos duxit.

Lamentabile, (πολύθρηνον) quod est dignum multa lamentatione. Vergil. Troianas vt opes & lamentabile regnum.

Lamentarius, a. um. quod ingerit lamentationem, θρηνητικός. Plautus in Capt. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt.

Lamētor, voce querula, tristiq; oratione damnum ac dolorem testor. θρηνέω, ὀλοφύρομαι. klālich wey nen) klagelijck weenē) lamēter.) Teren. in Andr. Quæ tum mihi lamentari præter cæteras visa est. Idem in Phor. Modò quādam vidi virginem hic viciniæ Miseram, suam matrē lamentari mortuā. Cic. li. Tusc. pro lamētatione dignū aliquid monstrare posuit, cum inquit: Nam hæc quidem vita mors est, quam lamentari possem, si liberet. Hinc

Lamentatio, quæ est (vt Cicero lib. 4. Tusc. docet) ægritudo cum eiulatu, ὀλοφυρμός.

Lamētas, pro lamētationib. scripsere Veteres Pacu. in Herm. Lamentas, fletus facere compendi licet.

Lamentum. ti. ipsa lamentatio. Cic. de Sen. Solonis quidem sapientis elogiū est, quo se negat velle suam mortem dolore amicorum, lamētisq; vacare.

Lamiæ, (λαμίαι) mulieres, quæ strygum instar, infantium sanguinem sugunt, siue ipsæ stryges. Horat. Neu pransæ lamiæ puerum viuum extrahat aluo. Apul. li. 1. de Asin. At ille colore spurcissimi humoris percussus, quo me lamiæ illæ infecerant, asper natur. Item Lamiæ, dicebantur nobili familia ortæ. Erat enim Romæ quædam familia nobilis Æliorum, à Lamo Antiphatis patre, & Læstrygonum rege, qui Formijs regnauit, ortum habēs. Philostratus in Apollonio ait Lamias à quibusdā laruas appellari, & lemures, esseq; ad amorem & Venerem propensas. & carnes humanas maximeq; formosorum esuriēter appetere, quæ libidinis cupiditate alliciant eos, quos postea cupiant deuorare. A quo Lamiacus. a um. vt bellum lamiacum, vt apud Hier. lib. contra Iouin. Vnde et Lamiæ cognomē nobilibus inditum est, quod vulgò lamiū genus vocabat. Horat. Æli vetusto nobilis ab Lamo. Iuuen. Hoc nocuit lamiarum cæde madenti. Lamia, etiam insignis meretricis nomen fuit. Et lamia, animal est faciem prætendens muliebrem, ab inferiori parte pedes equinos habens.

Lamius, vide in Latmius.

Lamium, vrticæ genus. Plin. libr. 21. cap. 15. Quæ innoxia est, morsu carens, lamium vocatur.

Lamina, (ἔλασμα) pen. cor. vide in Bractea.

Lamna, pro lamina. apud Horat. lib. 2. Car. Nullus argēto color est auaris Abdito terris inimicē lamnæ Crispe Sallusti, nisi temperato Splendeat vsu.

Lamella, æ. diminutiuum à lamina. Vitru. Speculū argenteum tenui lamella ductum.

Lamirus, (λάμυρος) Herculis filius fuit, ex Iole Euryti regis filia.

Lampas, (λαμπάς) eyn lamp, fackel, kertz) vng flambeau, ou torche.) Græca dictio est, cuius accusatiuum protulit Verg. Princeps ardentē coniecit lampada Turnus. Ab hoc accusatiuo formatur nominatiuus lampada, æ. Est aūt lampas, ignis aut solis splendor: à λάμπω splendeo. Frequēter tamē sumitur pro instrumēto, in quo ignis in oleo lucet. Est etiā Lampas genus facis in aëre. Pli. li. 2. ca. 26. Duo genera faciū: lampades vocāt planè faces: alterū bolidas, quale Mutinensibus malis visum est. Vulgus faces ardentes, vel laneeas ignitas vocat.

Lampetra, genus piscis, à lambēdis petris nomē sortiens. μύραινα. Hos pisces nōnulli murænas vocāt.

Lampsacus, (λάμψακος) pen. cor. nomē vrbis in littore Hellesponti in ora Asiatica. Hinc Lampsacenus, na. num. λαμψακηνός: Vnde Charon historicus, & Adamanthus, & Anaximenes, & Metrodorus Epicuri sodalis, Lampsaceni fuere. Ipsum etiam Epicurum Lampsacenum dicunt diu Lampsaci versatum.

Lampyris, vermiculus noctu lucēs. nonnulli noctilucam, alij nitedulam vocant. Plin. lib. 11. cap. 28.

Lampyrus, lacertorū genus. Plin. lib. 32. cap. 11.

Lana, (ἔριον) wol) laine.) quę de ouibus deciditur: à laniando. Laniare enim scindere est. Scinditur autem nunc lana, quæ velli solebat, vnde à vellendo vel-

vellus dicebatur. Quidam à leuitate, id est, mollitudine, lanam dici autumant. Hinc lanugo, primi pili in barba, quia cæteris sunt molliores. ἴουλος. Et in cydonijs lanuginē dicimus. Estq; in sola oue lana: nam cęterę quadrupedes pilos aut setas habēt. Dicitur & lanitium (vt inquit Seruius) sicut fuga & effugium. Verg. lib. 3. Georg. Si tibi lanitium curæ, primum aspera sylua. Hinc Laneus, a. um & Lanicus, a. um. (ἐρίινος) apud Martian. quod est ex lana, vt pannus laneus. Plaut. in Milit. Habeas ferrugineam culturam ad oculos laneam.

Lanaris, & hoc re. qđ habet lanā, ἐριώδης, ἐριοφόρος. Var. lib. 2. de re Ru. Nos q pecus pascimus lanare.

Lanarius, substantiuū, qui lanā curat, ἐριουργός. Plaut. in Aul. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius.

Lanaria. æ. herba. Plin. lib. 24. cap. 18. Herba lanaria ouibus ieiunis data, lactis abundantiam facit. Vulgus coronariam vocat, quæ eadem est Gnaphalio Dioscoridis.

Lanatus. a. um. qđ habet lanā, ἐριωμένος. Col. li. 11. ca. 2. Lanatæ oues. Et Lanatus fuit cognomē Agrippæ, q de Sabinis triumphauit. De hoc in Agrippa.

Lanatus lupus, siue laneus, piscis sic dictus, à candore ac mollitie carnis. Mart. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui Æquoreo dulces cum sale pastus aquas. Lanatæ pelles. Colu. lib. 6. cap. 2. Sed iaculi quibus copulantur, lanatis pellibus inuoluti sunt. Lanatæ vites, Amynææ dictæ, quòd canescāt lanugine. Colu. lib. 3. cap. 2. Lanatam quoq; Amynæam quidam maximè probant, quæ hoc vocabulum non ideo vsurpat, q sola ex omnibus Amynæis, verum quòd præcipuè canescit lanugine.

Lancea, à latitudine ferri dicta est, vel quia Grecè dicitur λογχὴ, een lantz) lance) teli genus longissimū Hispanica dictio, non Latina. Gel. li. 15. ca. 30. Hanc olim Luculli Lucullem appellarunt. Festus. Huius diminutiuū est lanceola, cum accentu in antepen. λογχάδιον. Hieron lib. 3 Regum: Prophetæ lucorū incidebant se lanceolis, donec sanguine perfunderentur. Lanceam Budæus etiam esse dicit spiculum venabuli vel iaculi.

Lancearius, qui lanceam gerit, λογχοφόρος. Lancearij sunt ex Trāquillo, inquit Budæus, qui nunc vulgò picarij, id est, spicularij, dicuntur.

Lanceatus, a um. quod est lancea armatum. λογχωτὸς. Lanceati etiam dicuntur, qui ictu lanceę necantur. Iul. Firm. Quicunque habuerint horoscopum in 21. parte Tauri, Lanceati morientur.

Lances, (παροψίδες, πίνακες) vasa lata & rotunda, minus excauata q̃ patinæ, & rebus diuinis apta, vt docet Ausonius illo versu, Turibula, & pateræ, q̃ tertia vasa deûm, lanx. Iuuen. sumpsit p vase escario, in quo caro tam tosta q̃ elixa conditur, mensæq; infertur: Aspice, q̃ magno distendat pectore lancem. Horat. in Serm. Ilignà nutritus glande rotundas Curuat aper lances. Et lances, τάλαντα, staterας dici nemo ignorat, quod ad lanciū formam factæ essent, & excauatę, vnde bilances dictę sunt, quæ duas lances habent.

Lancino. as pen. cor. ferio, lacero, σπαράζω, σπαράσσω, κατασχίζω. Plin. Est & volucre canibus peculiare malum, aures maximè lancinans, quę defendi mox su nō queunt. Seneca: Alium inter leges celebrisq; spectaculum fori lancinauit.

Landia, fons est, qui ab Archemoro illic à serpente vulnerato, Archemorus dictus traditur.

Lanerum, vestimenti genus ex lana succida confectum. οἰσύπινον.

Langa, genus bestiæ, quam alij languriam vocant, quam dicunt circa Padum inueniri.

Langueo. es. gui. deficio, infirmus sum, dissoluor. κατατονοῦμαι, χαλάω, παρακμάζω. schwach sein) mat zijn) languir) vt Languens vox, apud Ciceron. in 1. Off. apud eundē in. 1 Philipp. Languere è via Insterdū est timidū esse. Sall. Quanto vos attētius ea agetis, tantò illis infirmior erit animus. Si paulum modò vos languere viderint, iam oēs feroces aderunt. Interdū ociosum esse, ῥαθυμεῖν, ῥαθύμως ἔχειν. Idē: Seq; si pauci adiuuarent, languentibus alijs in curiam impetum facturū. Huius verbi composita sunt, elangueo, ἐξατονεῖν. à quo elāguesco, quod est, valde infirmus fio, ταρίχομαι. Gel. lib. 2. Negotijs se plerunq; vmbraticis & varijs quæstionibus intentos habent, in quibus omnis eorū vigor animi corporisq; elanguescit, & quod Sall. ait, effœminatur. Relangueo, à quo relanguesco, rursus ad valetudinem redeo. Ouid. lib. 6. Metam Imposito fratri moribunda relanguit ore. Claud. lib. 1. Relanguere p remissum esse posuit, Vix ille peperat, Erubuitq; preces, animusq; relanguit atrox.

Languesco, inualidus, tepidus, seu ociosus fio. ἐκλύομαι, χαλάω. schwach wirdē) mat wordē) venir en langueur.) Cic. in Cato. Orator metuo, ne lāguescat senectute. Aliquādo ponitur p lāguore cōfici. Verg. li. 11. Purpureus veluti cum flos succisus aratro Lāguescit moriēs. Aliquādo p minui, Pli. Epi. 173. Seu quia ita natura comparatū, vt proximorum incuriosi longinqua sectemur, seu q omnium rerum cupido languescit, cum facilis occasio est.

Languefacio, languorem affero, siue languere facio. Cic. De Legib. Incitare languentes, & languefacere excitos.

Languidus a. um. quod lāguet, (ἐπιτεθυμμένος, παρειμένος χαλαρός) schwach) mat) qui languit) Ouid. 5. Fast. Violas arere videres, Filaq; purpurei lāguida facta croci. Hinc Languidè aduerbiū, id est, cunctanter, negligenter, ociose. Colu. lib. 11. cap. 1. Hoc igitur custodire oportet villicum, ne statim à prima luce familia cunctanter & languidè procedat.

Languor, propriè est defectio viriū & succi naturalis, (πάρεσις, παρακμὴ) schwache) mathz) lāgueur) Hinc languere dicitur herbæ, quę incipiunt arescere. Sed ad animū quandoq; transfertur, & p debilitate, defectu, torpore, inertiaq; vsurpari solet. Cic. li. 1. Off. Nihil autem magis cauendū est senectuti, quàm ne lāguori se desidiæq; dedat. Plaut. in Asin. pro lassitudine posuit, cū ait, Vbi sæpe ad languorem tua duritia dederis octo Validos lictores vlmeis affectos lentis virgis.

Languriū, electri species ex lāgis siue lāgurijs factū.

Laniena, officina in qua fiunt, ac venduntur carnes, & vulgò macellum dicitur, κρεοπώλιον. Plautus,

Per myropolia & lanienas, circumq; argentarias rogitando ſum raucus factus. Accipitur etiā pro ipſa laceratione, κρεουργία, à laniando.

Lanificium, lanę opificium, (ἐριουργία, ταλασία) Plin. De pręclaris geſtis Ro. Exinde Collariam petunt, Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt.

Lanificus, qui lanæ artē exercet, (ἐριουργὸς, ταλασιουργὸς) Martial. lib. 6. Si mihi lanificæ ducūt nō pulla ſorores Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos.

Lanifer, vnde laniferæ arbores à Plin. dictæ lib. 13. cap. 10. & Laniger, vnde idem Plin. Lanigeras arbores quaſdam appellat, lib. 12. cap. 10. quòd lanam ferant, ſiue gerant.

Lanio, as. ſcindo, (κρεουργῶ, κατατέμνω, κατακερματίζω) Verg lib. 3. Georg. Ipſiq; ſuos iam morte ſub ægra Diſciſſos nudis laniabāt dentibus artus. Huius compoſitū eſt dilanio, pro diſcindo, διασπάω.

Lanionius, nia. niū. quod ad laniū pertinet, (κρεουργικός) Vnde lanionio more, κρεουργηδόν. Et lanioniæ menſæ, in quibus ſcinditur caro. Sueton. in Claud. Carnificē ſtatim acciri cum machæra, menſaq; laniona flagitauit.

Laniſtæ, (γυμνασταὶ) dicti ſunt, qui laniādis præſunt gladiatoribus. hoc eſt, magiſtri, & inſtitutores gladiatorum, ſub quorū dominatu, & quibus hortantibus homines gladiaturā exercent, atq; in mutuā necem ruunt. Hi familias domi ad gladiaturā exercendam habebāt inſtituere, & mox paratas vendere ſolebāt munerarijs. Iuuen. Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos iuuenes, iuuenisq; laniſtę. Hinc laniſtæ auium, dicti ſunt à Columella, qui aues certaminibus præparabant.

Lanium carnarium, eſt locus vbi carnes venduntur, κρεωπώλιον.

Lanius, ſeu lanio, qui carnes in carnario vendit populo, à laniandis pecoribus, ꝙ eas concidat laniétq;. κρεωπώλης, κρεουργός) Plau. in Capt. Dij immortales, vt ego collos pertruncabo tergoribus, quanta pernis peſtis veniet, quanta labes larido, quanta ſumini abſumedo, quāta collo calamitas, quanta lanijs laſſitudo, quanta porcinarijs?

Lano, nas. intus lanā pono, ſeu lanā habeo, (ἐριοφορέω.) Vnde lanatus, a. ū. Colu. lib. 7. Cannabinisq; funibus cornua iuuencorū ligabo, ſed laquei quibus copulantur, lanatis pellibus inuoluti ſint, ne tenera frōte ſub cornua lædanť. Idē lib. 8. Ideo niſi lanatas oues emi non oportet. Et Lanatus dictus fuit Capitolinus magiſter equitū. Similiter lanatę vuæ, Amynææ dictæ ſunt, ꝙ caneſcant lanugine.

Lanoculus, qui lana tegit oculi vitiū, inquit Feſtus,

Lanoſus, lana abundās. Colu. lib. 7. ca. 3. Eliges bimam, vaſti corporis, ceruice prolixa, prolixi villi, nec aſperi, lanoſi, & ampli vteri.

Lanugo, pe. prod. tenera pilatio, à lanę ſimilitudine, qualis in adoleſcentiū genis, & in pomis quibuſdā cerniť. ἴουλος. Colu. lib. 4. Lanatā quoq; Amynæā quidā maximè probant: quæ hoc vocabulum non ideo vſurpat, ꝙ ſola ex omnibus Amynæis, verum ꝙ præcipuè caneſcit lanugine. Ponitur aliquando pro ſcobe. Colu. lib. 4. ca. 29. Nulla interueniente lanugine, quam excutiebat antiqua terebra. Hinc lanuginoſus adiectiuū. Plin. lib. 22. ca. 2. Eſt & alia ſimilis, pſeudanchuſa ob id appellata: à quibuſdā verò ſenchuſa, aut doris, & multis alijs nominibus, lanuginoſior, & minus pinguis.

Lanuuini, id eſt, colei lanugine, id eſt, pube tecti. Cice. Pæto, libro. 9. Honeſti, colei, lanuuini: cliternini, non honeſti.

Laodicea, (λαοδίκεια) vrbs celeberrima in Aſia, Lyco flumini impoſita: primo Dioſpolis appellata, dein Rhos, poſtea vrbs Laodicea à Lyco flumine. Hanc vrbē loci virtus, & ciues quidam fortunati valde magnificarunt. Primū Hiero, qui hæreditatem populo dimiſit ſupra duo millia talentorū, & multis donis ciuitatē exornauit. poſteà Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob res fortiter geſtas, prius ab Antonio, poſtea ab Auguſto ad regiæ dignitatis faſtigium euectus eſt.

Laodamia, (λαοδαμία) cū accentu in penul. nomē propriū Acaſti filię, & vxoris Proteſilai. Fuit & alia Laodomia Bellerophōtis filia mater Sarpedonis.

Laomedon, (λαομέδων) pen. cor. nomē ꝓpriū patris Priami Troiæ regis: à quo patronymicū formať Laomedontiades, vbi additur a, vt in multis alijs: ſicut Anchiſiades, Telamoniades. Aliqñ ſubtrahiť ſyllaba, vt Athemides, pro Athemonides, Deucalides ꝓ Deucalionides. A Laomedō fit poſſeſſ. Laomedontæus, a. um. & Laomedontiacus, a. um.

Lapathes, (λάπαθος) pen. cor. genus holeris, à lapatho dictū, fortè idem ꝙ lapathos. Serenus: Sæpe chelidoniam cum ſucco lapathis addes. cuius genera, & nomina vide apud Plin. lib. 20. cap. 21.

Lappa dicitur, cuius tria ſunt genera. Nam quædā dicitur canaria, quæ eſt exigua, canibus adhærēs. Altera maior aliquāto eſt, & philanthropos appellatur: ꝙ veſtibus hominū adhærēs, eos amare videatur. eadē vocať aparine. Tertia appellata perſonata, & maxima eſt, naſciturq; iuxta riuos & flumina. Græci eam ἄρνιον vocant, folia habet ampliora cucurbitis, & propter foliorū amplitudinē ea vtebantur veteres ad perſonatus faciendos. Vide Plin. lib. 21. ca. 17. & lib. 18. ca. 17. Colu. Lubrica iam lapathos, iam ramni ſponte vireſcunt.

Lappago, herba ſimilis anagallidi, niſi eſſet ramoſior, ac pluribus folijs aſpera, rugoſa, aſperioris ſucci, grauis odoris, &c. vide Plin. lib. 26. ca. 10.

Lapicida, (λατόμος, λιθοξόος, λιθοτόμος, λατύπος, λιθουργὸς) eyn ſteynhouwer) vng quarrier.) penult. prod. dicitur is, qui lapides cædit.

Lapidarius, ria. rium. quod ad lapides pertinet, (λατομικός) Plaut. in Capt. Tyndarus in latomias lapidarias ab Egione damnatur.

Lapideſcere, (λιθοῦσθαι) apud Plin. lib. 2. ca. 103. legitur pro in lapidem conuerti, ſeu in lapideam duritiem. quòd vel à lapido, vel lapis fit.

Lapidicina, pen. prod. locus vbi lapides exciduntur: λατομίαι à Græcis dictę. Vnde & carcerē latomias vocamus, ſiue ꝙ damnati ad lapides excidendos mittebantur: ſiue ꝙ Sinueſſani Campaniæ populi latomias habebant inſtar carceris excauatas, ex quibus exciſi lapides fuerant ad vrbem extruendam, hiſq; pro carcere vtebantur. Plaut. in Capt.

In

In lapidicinas, facile deductus fiet.

Lapido, as. pen. cor. lapidibus cædo, (λιθάζω, λιθοβολῶ, καταλιθόω) steynigen.) Vnde scribit Macrob. lapidatum à Pop. Rom. fuisse Vatinium, significare volens lapidibus iactis fuisse impetitū. Transfertur etiā ad inanimata, & significat percutio pulso'q;, etiā sine lapidibus. Macrobius, Nostantes eius impotentiā hac dicacitate lapidatam. Lapidare aliquādo est lapidibus pluere. Liu. lib. 7. Bell. Pun. Veijs de cœlo lapidauerat. Hinc lapidatio verbale. Cice. 6. Ver. Fit magna lapidatio, & significat lapidū iactū. Et lapidator aliud verbale. Cic. pro Domo sua, Percussor, lapidator, fori depopulator, obsessor curiæ. Huius composita sunt, delapido, qd' est lapidibus sterno, ἀπολιθόω. Vnde delapidata loca, q̄ lapidibus strata sunt. Dilapido disperdo, consumo, διαφορέω. Cic. Octauio: Publicam dilapidabat pecuniā, ærarium exhauriebat.

Lapillus, diminut. paruus lapis, (λιθίδιον, ψηφίς) eyn steynlin) een steenken) pierrette.) Et lapilli, lapides preciosi, vt sunt gemmæ, margaritæ. Curtius: Lapilli auribus pendent. Horatius: Nec magis huic intra niueos viridesq; lapillos.

Lapio, is. iui. itum. (λιθόω) durum efficio, & quasi in lapidem conuerto. Pacuuius: Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. Festus: Lapit, id est, dolore afficit. Obsoletum est.

Lapis, propriè est, quē Græci λίθον vocāt, eyn steyn) een steen) pierre.) & mitior, minorq; ac tenacior est: saxum maius, asperius, duriusq;. Vnde gemmę lapides, non saxa dicuntur. Plin. Nusquam hic vtilior, quàm in Italia gignitur, lapisq; non saxū est. Idem: Est & viridis lapis, vehemēter igni resistens, sed nusquam copiosus, & vbi inuenitur, lapis non saxum est. Et quoniam apud veteres lapidibus milliaria signabantur, ponitur quandoque lapis pro milliario. vnde legimus ad tertium, ad quartum lapidem. De lapide emptos quoq; dicimus: nam prisco more præcones, ex lapide facere præconium solebant: vbi mancipia quoque venalia, præconis voce venalia proclamabantur. Colum. lib. 4. Non tamē excedunt septē iugera vnius operam vinitoris, quē vulgus quidē parui æris, vel de lapide noxium posse comparari putat. id est, venalis, de lapide emptus. Cic. in Piso. Tribunus de lapide emptos esse ait, quia mercede id faciebant. Traductum autē est à lapide quodā editiore, quē Romæ fuisse complurib authorū testimonio constat, vnde præcones in auctionib. res venales pronunciabāt. Vnde M. Tul. vilissimos homunculos, de lapide emptos appellat. Hominē præterea lapidē quandoq; dicimus, qui negligens stupidusq; sit, quiq; ad id agendum, quod maximè oporteat, non moueatur. Terent. in Heaut. Hei, quid stas lapis? Ibidem: Quot res dedere, vbi possem persentiscere, nisi essem lapis, quæ vidi? Lapis interdum, pro monte. Vergilius Æglog. 1. Et tibi magna satis, quamuis lapis omnia nudus, Limosoq; palus obducat pascua iūco. Lapis incusus, manualis mola est, cudendo exasperata. Verg. 1. Georg. Lapidē'q; reuertens Incusum, aut atræ massam picis vrbe reportat. Lapis bibulus, qui Arenarius vocatur. Vergil. 2. Georg. Aut lapidem bibulum, aut squalentes infode conchas. hoc est, pumicem. A lapis fit Lapideus, a. um. (λίθινος) quod ex lapidis materia constat. Vt lapideus murus, apud Liuium lib. 1. Ab Vrbe, Lapideus hymber, apud eundem lib. 10. Bel. Pun. & Lapidea Niobe, id est, in lapidem conuersa. Cicer. 3. Tuscul. Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. Per translationem ponitur lapideus pro graue & ponderoso. Plautus in Truc. Lapideus sum, commouere me miser non audeo. Lapidosus, a. um. λιθώδης, quod lapidibus abundat. Plinius lib. 19. cap. 8. In locis incultis, lapidosis. Aliquando pro duro ponitur. Verg. 2. Georg. Et Prunis lapidosa rubescere corna.

Lapithæ, pen. cor. populi fuerunt, quorū rex fuit Pirithous. Hi Pindum & Othryn Thessaliæ montes habitarunt. Verg. Fræna Pelethronij Lapithæ, gyrosq; dedere. & lib. 2. Georg. Et magno Hilæum Lapithæ cratera minantem.

Lapsana, (λαψάνη) pen. corr. holus syluestre, triū foliorum: de quo Plin. lib. 20. cap. 11. Inter syluestres brassicas & lapsana est, pedalis altitudinis, hirsutis folijs, napi similimis, nisi cādidior esset flore. Coquit in cibo, aluū leniter emollit. Idē lib. 19. cap. 8. Nec non olus quoq; syluestre est triū foliorum, diui Iulij carminibus, pręcipuè iocis militaribus celebratū: alternis quippe versibus exprobrauere, Lapsana se vixisse apud Dirrhachiū, præmiorum parsimonia cauillantes.

Lapsio, (ὀλίσθησις) idem quod lapsus pro ruina.

Lapso, as. frequentatiuū à Labor, ὀλισθαίνω.

Lapsus, us. (πτῶσις, ὄλισθος) eyn val) cheute.) ruina, trāsfertur quoq; ad eos, qui nimia infirmitate vel imprudētia deliquerūt. Itē lapsus serpentū, pgressus dicit. Verg. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiūt. Et lapsus currus vocatur. Idē: Pedibusq; rotarū Subijciunt lapsus.

Lapsus, a. um. (πεσὼν) participium est.

Lapithos, (Λάπιθος) vrbs in Cypro insula.

Laqueare, & per apocopē laquear, & laqueariū, (φάτνωμα, φάτνωμα) dicitur camera. hoc est, pars superior cubiculi & cœnationis parū conuexa, quæ varijs adornari solet coloribus. Quidā etiā laquearia accipiūt pro trabibus planis, quę & lacus & lacunar dicuntur. Horat. Nec mea renidet in domo lacunar. Seruius in illud Vergilij. 1. Æne. Dependent lychni laquearibus aureis: à nomine lacus significante trabem in ædificijs planam, ait diminutiuum esse lacunar. à quo lacunariū, & per antistœchon laquear, & laquearium.

Laqueatus, a. um. quod est laqueis irretitum, ἐμπεπλεγμένος. Colum. lib. 7. Cæterū corpus laqueatum & distētum temonibus obligatur, immotumq; mentis arbitrio est expositum. Et laqueatum dicitur conuexum, φατνωτὸς, vel laquearibus ornatū. vnde laqueata tecta. Cice. lib. 1. Legum: Magnificas villas, & pauimenta marmorea, & laqueata tecta contemno. Et apud Liu. 5. Decad. lib. 1. Laqueatum auro templum dicitur. hoc est, laquearibus

aureis, vel auratis ornatū: qualis structura in tectis regij palatij Parisijs visitur. Ait Liu. Antiochi Iouis Capitolini magnificū templū, non laquearū auro tantum, sed parietibus totis lamina inauratum. hoc est, non tantum habens laquearia inaurata, sed etiam ipsos parietes.

Laqueus, vinculū, (παγίς) eyn strick) vng laqs.) Vnde dicimus, Laqueo vitam finiuit, id est suspendio vitam finiuit. Cic. in Verr. Homini iam collum in laqueum inserente subuenisti. Ponitur deniq; laqueus pro quacunq; re, qua homo capi ac irretiri potest. Hinc gryphos captiosasq; argumētationes laqueos dicimus. Cicer. de Fato: ad Chrysippi laqueos reuertamur. Gell. libr. 1. cap. 2. Atq; interea vocabulis haud facile cognitis, syllogismorum captionumq; dialecticarū laqueis strepebat. Hinc & Cic. pro Milo. laqueos iudicij dixit: Cum, inquit, illam belluā iudicij laqueos declinantem iam irretitum tenerem. Et pro Cecinna, Laqueo verbi capi. Si ad interdicti sententiam, inquit, confugis: & de quo fundo sit actum tum, cum Ebutius restituere iubebatur, id quaerendum esse dicit, neq; aequitatē rei verbi laqueo capi putas oportere, in meis castris praesidijsq; versari.

Lara, nympha fuit, quae Iunoni furta Iouis cum Iuturna patefecit, quā Mercurius cōpressit, & inde geminos sustulit, qui à matre Lares appellati sunt. Sunt qui credāt lares, (δαίμονας) geniosq; eosdem esse, existimātes vnicuiq; duos deos esse, alterū bonum, alterū malū: vt Christiani etiam duos angelos, bonū malumq; à Deo in custodiā datos dicunt, sed non natos nobiscum, vt illi de genio siue lare dicūt. Colebātur domi, focusq; illi sacer erat. Vnde vulgus focum, foculare appellat, quasi laris focum. Hi putati sunt dij domestici, (ἐφέστιοι) q ad vrbis commoda vigilare dicuntur, inter compita. Ouid. in Fast. Lucifero subeunte lares delubra tulerūt. Ab aliquibus dij agrorū vocati sunt. Tibullus, Vos quoq; felices quondā, nunc pauperis agri Custodes fertis munera vestra lares. Quoniam autem lares, siue penates etiam priuatorum domibus praeesse credebantur, Plaut. in Aulul. Ego lar sum familiaris ex hac familia, Vnde exeuntem me aspexistis: factum est vt vtrunq; vocabulum pro ipsis domibus vsurparetur. ἑστία. Sallust. in Catil. Illos binas aut amplius domos continuare, nobis larem familiarem nusquam vllum esse. Martialis: O mihi curarū preciū non vile mearū Flacce Antenorei spes & alumne laris. Horat. Qui patriū Numę donat fundumq; laremq;. Ponitur & pro parte interiore domus. Ouid. 1. Fast. Omnis habet geminas hinc atque hinc ianua frontes: E quibus haec populum spectat, at illa larem. Vbi etiam pro foco posset accipi, sicut & alibi saepe apud poëtas. Quādoq; pro igne. Colu. lib. 12. de Villico, Consuescat rusticos circa larem domini, focumq; familiarem semper epulari.

Laranda, (Λάρανδα) ciuitas Lycaoniae. vnde Ptolemaeus, municipium Larandam in Lycaoniae parte Antiochiana dicta collocat, Larandensis, λαρανδεύς, λαρανδίς.

Lararium, sacrarium domesticū, in quo lares & dij peculiares adorabantur. ἐφέστιον, ἱδιαστήριον. Scribit Lampridius Alexandrū Seuerū in larario rem diuinam matutinis horis factitasse, ad effigies Deorum: in quibus habebat Apollinium, Orpheum, Abrahamum & Christū: in secūdo larario simulachrū habuit Vergilij & Ciceronis.

Lardum, dictum quasi late aridum, (χοιρεία σάρξ.) speck) du lard.) Vnde & laridū lectum est. Ouid. lib. 6. Fast. Pinguia cur illis gustantur larda Calendis? Est autem lardum caro suilla, quoquo modo salita: vnde Plin. dixit, Lardum pingue hoc vnctum, quasi & macrum dici possit.

Larentia, nobilissima meretrix fuit, quae populum Romanū (vtpote quia ditissima esset) haeredem fecit, & postea pro Dea habita. Flora appellatur, cuius sacra Floralia dicuntur. vide in Flora.

Largior, profuse dono, (προΐεμαι, χαρίζομαι.) reichlich außgebē) oueruloedelijck geuen) donner largement.) Cuius composita sunt, dilargior, varie largior, (διανέμομαι) Hinc largitor verbale, id est, profusor, prodigus. Cic. 1. Offic. Existuntq; in Republica plerunq; largitores, & factiosi, vt opes q maxime consequantur. Sallust. lib. 1. Histor. Igitur venditis proscriptorum bonis aut dilargitis. Elargior, valde largior.

Largitas, & largitio, (δαψίλεια, διανομή) reichliche schenckung) eē oueruloedelijcke geuinge) largesse.) inter se differūt, q largitas (vt Agretius ait) humanitatis sit, largitio ambitionis. Est enim largitas rationabilis & definitus liberalitatis affectus: largitio expensa, quae fit ad aucupandū fauorē in petitione magistratuū. Ponitur tamen quandoq; largitas pro largitione. Teren. in Adel. Quae ista haec subita est largitas? Quandoq; largitio pro liberalitate ponitur. Caes. Bel. Ciu. Simul à tribunis militū centurionibusq; mutuas pecunias sumpsit, has exercitui distribuit: quo facto duas res consecutus est, q pignore animos centurionū deuinxit, & largitione redemit militum voluntates.

Largus, a. um. quod non est strictum, (δαψιλής, λάβρος) reychlich, vberflüssig) rijckelijck, oueruloedich) large.) Plin. lib. 11. cap. 39. Pili equis in iuba largi, in armis leoni. Et largus dicitur, q largitur. Cic. lib. 2. Off. Omnino sunt duo genera largorū, quorū alteri prodigi, alteri liberales. Hinc largē, (δαψιλῶς) aduerbiū, liberaliter, abundāter. Horat. lib. Carm. Ligna super foco largē reponens. Dicitū & largiter, quāuis nō ita in vsu sit. Brutus Attico, Sed persuade tibi de voluntate propria mea nihil esse remissum de iudicio largiter. Inuenitur & Largitus, p largē, siue largiter, sed antiquū est. Afran. Quid isthuc est? quid fles? quid lachrymas? Largitus, ploquere. A largus & loquor, fit largiloquus, qui abundāter loquitur. Plaut. in Cistel. Quae vbi saburratae sumus, Largiloquae extemplo sumus, plus loquimur, quām sat est. Et cū fluo compositū fit largifluus. Cic. 3. De Orat. Grando mista hymbri largifluo subita, & praecipitans aedit.

Larine, fons est Atticae, sicut Callirrhoë.

Larissa, nomē est multarū ciuitatū. Vna est in plaga The

Thessalica, à qua Achilles Larissæus dictus est. Alia Pensilis in Creta, alia in Peloponeso arx Arguiorũ, alia in agro Attico. Ad Tralles etiã Asię est Larissa (vt Strabo scribit) à qua Larissæus Iupiter (ζεὺς λαρισαῖος ἢ λαρισιεὺς) est dictus. Larissa quoq; in Italia, quã (vt Diodorus libr. 1. scribit) Pelasgi condidere. Cæs. in 3. Bel. Ciu. Vniuersi simul Larissam versus se recipere cœperunt.

Larius, lacus Comensis, ab Addua fluuio, qui in illũ cadit, augetur: qui fluuius postea in Padũ non longè à Cremona influit. Dictus Larius à fulicarum multitudine, Græci enim λάρος fulicam vocant: auis est nigra, aquatica. Hinc fit Larius, a. um. Catullus, Veronam veniat noui relinquens Comi mœnia, Lariumq; littus. De Laro plura Erasmus in Chiliadibus.

Larix, (λάριξ) arboris genus. Lucr. lib. 9. Et larices fumoq; graue serpentibus vrunt. Cognata autem est abieti & pino, teste Plinio lib. 16. cap. 10.

Larodij, populi fuerunt in Scythia Asiæ, vt libr. 4. scribit Herodotus.

Larrius, filius fuit Lydi, Herculis filij.

Laruæ, dici putantur à lare, hoc est, à malo genio. quæ sunt noxiæ inferorũ vmbræ, (μορμοί) Plau. in Amph. Nam hæc quidem ædepol laruarum plena sunt. Vnde laruati, (νυμφόληπτοι) dicuntur furiosi & mẽte moti, quasi à laruis exterriti, quales sunt, quos vulgò dæmoniacos appellant. Plautus, Laruatus ædepol hominem miserum mendicum quęritat. Hi etiam Ceriti dicuntur à Cere, quasi Ceteris ira animo vexati. Plaut. Certè laruatus aut Ceritus. Larua, etiam persona dicitur, προσωπεῖον, μορμολύκιον. eyn scheme oder butzen) een momaensicht) vne masque.) & laruatum dicimus personatum. Horat. in Serm. Nil illi larua aut tragicis opus esse cothurnis. De quibus Propertius lib. 4. Nocte vaga ferimur, nox clausas liberat vmbras. Apul. in Apol. Laruas appellat noctium occursacula, bustorũ formidamina, sepulchrorũ terriculamenta. August. lib. 4. De Ciuitate: Laruæ dicuntur animæ hominum deprauatæ, & in malis vitæ meritis maculosæ, quæ à corpore separatæ, terriculamentum sunt mortalibus. Plinius fatuos vocat, qui passim fœminarum amasij creduntur: quos folletos appellant.

Laruale, simulachrũ dicit̃ deformatũ, pallẽs, emaciatum, ac prorsus horrendũ, (μορμολύκιον) Sidon. Facies veluti vmbris mœstificata laruabus.

Larus, vide in Larius.

Larunda, nympha fuit, quam alij Laram vocant, ex qua Lares dicti.

Lasanum, (λάσανον) pen. cor. vasculum ad euacuandum ventrem. Horat. Te pueri lasanum portãtes œnophorumq;.

Lasciuio, (ὑβρίζω, ἀσελγαίνω) geyl, oder mũtwillig sein) broodtdronckẽ zijn, dertel zijn) rager, follaster, ricaner) significat, quod vernacula lingua dicimus smorbezare. Est enim petulanter agere: vt equi indomiti solent, aut qui diu in ocio fuerunt, qui aut calcitrare præter solitum aut lusitare exultareq; solent. Colum. lib. 7. Satietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt.

Lasciuus, a. um. (ἀσελγής, ἀκόλαστοι, λάγνος) geyl, mũtwillig, verwånt) broodroncken, dertel) arragez.) pen. prod. est tũ in vita, tum in sermone, mollículus, ac plus teneri, q̃ robusti ac virilis habens: vt inquit Verg. in Buc. Malo me Galatea petit lasciua puella. Aliquãdo ponit̃ pro impudico, Marti. li. 1. Lasciua est nobis pagina, vita proba. Aliquãdo pro voluptuoso, & desidioso. Verg. Ægl. 2. Florentẽ cytisum sequitur lasciua capella. Hinc lasciuibundus adiectiuũ. Plaut. Quidnã dicã Dinaciũ lasciuibundã tam libenter mœrere? Et lasciuè aduerbiũ, id est, petulanter, procaciter, molliter, nequiter.

Lasciuia, (ἀσέλγεια) geylkeyt, mutwilligkeyt) dertelheyt, broodrdronckenhz) follastremẽt, ragemẽt.) mollities, petulantia, nequitia, incontinẽtia animi, nec virtutẽ, nec probitatẽ reuerentis, procacitateq; se oblectãtis. Procedit enim lasciuia ab animi alacritate. Aliquãdo ponitur pro ioco, petulantia, & pro cacitate improba. Plin. lib. 26. cap. 1. Grauissimũ ex his morbis, lichenas appellauere Græco nomine: Latinè quoniam in mento ferè oriebatur, iocularì primum lasciuia, vt est procax natura multorum in alienis miserijs, mox & vsurpato vocabulo, mentagram, occupantem in multis totos vsq; vultus. Lasciuia maledicendi apud Quintilianum libr. 9. cap. 2. ponitur pro dicacitatis voluptate. Assistenter, inquit, oderint hanc maledicendi lasciuiam. In oratione quoq; ludibunda & exultante dicitur esse lasciuia. Idem Quintil. Ne certis huius lasciuiæ flosculis capti voluptate quasdam praua deliniantur.

Laser, succus laserpitij, magnificus in vsu ciborum, medicamentisq;, (ὀπὸς σιλφίου.) Laseris in conditura meminit Apitius. Palladius. lib. 3. Laser appellat opon Cyrenaicũ, quasi succus laserpitij. Plin. lib. 22. dicit, Laser esse inter eximia naturæ dona, quod pluribus compositionibus inseritur, concoctioniq; plurimũ conferre senibus & fœminis traditur. Dioscor. lib. 3. cap. 93.

Laserpitiũ, virgultũ herbidũ, ex cuius culmo exudat succus rosidus, quã vocãt Laser, magnificũ in medicamẽtis, & in Cyrenaica prouincia laudatissimũ, (σίλφιον.) Hinc Catullus, Laserpitiferas Cyrenas. Caulẽ laserpitij maguderim vocãt, qđ tenerius est & minus vehemẽs. A laserpitio Cato formauit laserpitiatus, a. um. cap. 116. De re Rust.

Lasibus, pro laribus protulerunt Veteres.

Laois aphesis, (λαοῖς ἄφεσις) id est, populis missio: verba sunt, quæ dicuntur post expleta mysteria, & subintelligitur est, vel omnibus abire fas sit: sicut apud nos, Ite missa est.

Lasseo, es. lassus sum, à quo lassesco, is. lassus fio, fatigor, (ἀποκαμὼ, ἐκκάμνω, ἐκκακέω, ἀπαγορεύομαι) müde worden) se lasser, deuenir las.) Plin. lib. 10. cap. 16. Non lassescere in vllo labore, qui neruos ex alis gruis & cruribus habeant.

Lassia, insula, quæ & Andros, in mari Ægæo.

Lasso. as. fatigo, (κοπόω, ἀπαγορέω, καταπονέω) müd machen) moede maken) lasser.) Plinius in Epist. libr. 3. Multisq; causis non lassaretur modò, verũ etiam

etiam confunderetur. A quo lassatus. Iuuen. Et lassata viris nondum satiata recessit. Huius compositum est delasso, vehemēter lasso. Plau. in Asin. Eum etiam hominem in senatu dare operam, aut clientibus ibi labore delassatū, noctem totam stertere.

Lassus, per duplex ss, nomen est non participium, & dicitur tam animo, quàm corpore fatigatus, id est labore affectus. κεκοπιακώς. mûd) las) Hinc lassitudo, pro molestia, quam ex labore suscipimus. (κόπος, κάματος.) Sallustius, Non famem aut sitim, Neq; frigus neq; lassitudinem operiri.

Lastauros, (λάσταυρος) à Græcis dicitur vir egregie mutoniatus, quasi lasius sit, hoc est hirsutus, circa tauros, id est, virilia. Nam (teste Aristotele) homines hirsuti iuxta femora & crura, prærabidi sunt ad Venerem.

Latebra, bræ, pen. cor. & latebræ, arum. locus vbi homines se occultant, (φωλεός.) birgung) schuylinge) cachette) Lucan. li. 1. Cedendum est bellis, quorum tibi tuta latebra. Quintil. Et quamuis odio euersoris nostri euocatus ex latebris suis, populus subsellia non implet. Dicitur & de feris. Liu. li. 46. Inter vepres, & latebras ferarum, noctē vnam delituit. Ponitur interdum latebra, pro excusatione, (πρόσχημα.) Cicer. Videant, ne quæratur latebra periurio. id est, excusatio, qua lateat, id est, non videatur periurium.

Latebro. bras. abscondo, quamuis non sit in vsu, (ἐμφωλεύω.) A quo fit compositum illatebro, de quo suprà.

Latebrosus locus, in quo frequentes latebræ sunt. φωλεώδης. Plaut. in Bacch. Nā huic ætati non conducit mulier, latebrosus locus.

Lateo. tes. tui. in occulto sum, (λανθάνω.) verbotgen sein) schuylen) estre cache) Et construitur cum accusatiuo. Vergil. Nec latuere doli fratrem Iunonis & iræ. Quandoq; cum datiuo. Lucan. Tu mihi causa lates. Sed cum de loco dicitur, construitur cum ablatiuo mediante præpositione: vt, Latet anguis in herba. λοχίζομαι, λοχῶμαι. Hæc res latet me, id est, ignoro hanc rem. Latet plerosq;, id est, in occulto est plerisq;, & incerta & occulta. Plin. lib. 2. cap. 20. Latet plerosq; cœli affectatione compertum, &c. Huius verbi composita sunt, deliteo, de quo suprà. Obliteo, quod est omnino vel circumquaq; lateo, (περικρύπτομαι, ἐλλοχῶ.) Seneca, Qui velut timidum atq; iners animal metu oblituit, ille sibi non viuit: sed quod est turpissimum, ventri, somno, libidini. Hinc obticesco. Varro, Ne æstu per rimosa in rimis eius grana oblitescant, & recipiant aquam.

Latenter aduerbium, clàm, occultè. heymlich) bedectelijck) secretement.) Cic. in Top. Cum enim nihil sine causa fiat, hoc ipsum est fortunæ, euentus obscura causa, quæ latenter efficitur.

Later, (πλίνθος) eyn ziegelsteyn) eenen bacsteen) brique, tuyle) laterem, latere, & lateres, in plurali integrum muenitur pro terra cocta, & in lapidem duratа. genitiuus & datiuus singulares raro leguntur. Vitruuius, Siue silex, siue cæmentum, aut coctus later, siue crudus, his erit vtendum. Plaut. La tere firmior. Laterum tria genera sunt, lydôron longum sesquipede, latum pede: tetradôron è palmis quatuor, pentadôron è quinq;. Doron enim Græci palmum dicunt.

Laterani, vide in Latrones.

Lateranus, nomen proprium consulis Romę, à quo Lateranense palatium. Iuuen. Egregias Lateranorum obsidet ædes Tota cohors. Vnde etiam Lateranensis basilica sancti Ioannis vocata est, quia Lateranensium nobilissimæ gentis ædibus extructa fuit. Hieron. ad Marcell. Quis credat mulierē nobilem & potentē in domo Laterani Consulis designati, &c.

Laterarius, adiectiuum. idem quod Lateritius. Plin. lib. 7. cap. 56. Laterarios domos constituerunt primi. Laterarium, genus tigni. Vitruu. lib. 1. cap. 20. Ipsi autem laterarijs circa fixis contineātur, tegantuŕq; tabulis maxime palmeis.

Laterculus, diminutiuum, paruus later, (πλινθίον.) Plin. Crudis laterculis ad formam camini. Curtius scribit, Laterculo coctili structos fuisse muros Babylonis.

Lateritius. a. um. quod est materiatū ex latere, (πλίνθινος.) Plin. Lapide, auro, ac silice æquo construunt, veluti lateritios parietes.

Laterna, (ἰπνός, φανός) eyn lurern) een lanterne) vne lanterne.) à lateo, licet lateo primā corr. laterna vero prod. Marti. Dux laterna vię clausis feror aurea flāmis, Et tuta est gremio parua lucerna meo. Dicta laterna, quòd lumen habeat inclusum. fit ex laminis corneis, in qua cādela includitur, ne à vento extinguatur. Plaut. in Amph. Quò ambulas tu, qui Vulcanum inclusum in cornu geris?

Laternarius, qui alteri laternam præfert. Cic. in Pisone, An cum altero barbaro Epicureo, cum altero Catilinæ laternario?

Latesco. is. latus fio, & in latum extendor, (πλατύνομαι.) Colu. lib. 2. Iugerum agri non amplius quatuor sextarijs raporum seminis obserendum est: quarta parte amplius napis spargendum, qui non in ventrem latescunt, sed tenuem radicem deorsum agunt.

Latex, νᾶμα, omnis humor dicitur, ab eo quòd intra aliquid lateat. vnde de aqua, vino, & cæteris dicitur. Et vinum quod intra vuam. Verg. Regales inter mensas, laticeḿq; Lyæum. Ouid. Palladios latices: cum oleum dicere vellet. Et Lucretius, Absynthij laticem.

Lathyris, herba, quæ cataputia maior appellatur. De qua sic Plin. lib. 27. cap. 11. Lathyris folia habet multa, lactucæ similia, tenuiora, germina multa, in quibus semen tuniculis continetur, vt capparis.

Latomiæ, vel latumiæ, (λατομίαι) lapicidinæ, locus vbi cæduntur lapides, λᾶς enim lapis, τόμος sectio. Liu. lib. 6. De Bell. Pun. Comprehensa postea priuata ædificia, comprehensæ latomiæ, forumq; piscarium. Ad has latomias damnari solebant ij, qui in opus metalli damnabantur. Plau. in Capt. Tyndarus in latomias lapidarias ab Egione dānatur.

Erat & latomia, locus Romæ in carcere prope Tullianum. Liu. libr. 30. Triumuiri carceris latomias

miarum intentiorem custodiam haberi iussi. Lato miæ etiam carcer est Syracusis, lingua Siculorum, in quas (sicuti scribit Cice. De Suppli.) Si qui publice custodiendi erant, ex omnibus oppidis Siciliæ deduci imperabantur. In latomias Verres multos ciues Romanos coniecerat.

Latomus, (λατόμος) pen. corr. lapicida, qui lapides cædit, & quasi fundamenta ædificiorum præparat.

Latialis, & hoc le. quod ex Latio est: vt Iupiter Latialis dicitur. Verg. Et residens celsa Latialis Iupiter alba. Cic. Sicut vtiq; ferias non Latiales, Latiares'ue, sed Latinas dixerat aut Latias. Et Latialis sermo, Romanus & Latinus. Plin. lib. 3. cap. 1. Ex his digna memoratu, aut Latiali sermone dictu facilia. id est, Latino.

Latiaris, re. idem quod Latialis.

Latibulo. las. neutrum, antiquum. & latibulor, deponens, significat lateo, (φωλεύω) Var. Vide, ne seruus domini latibulet. Accius, Progredere, & ne quis latibuletur, prospice.

Latibulum, (φωλεός) proprie feraru, quamuis etiam de hominibus dicatur. Cice. 1. Off. Omniaq; quæ sunt ad viuendum necessaria, inquirat, & paret, vt pastum, vt latibula, vt alia eiusdem generis.

Laticlaui, (πλατύσημοι) senatores appellati sunt, à lato clauo. Sueto. in Aug. Ac ne expers castrorum esset, binos plerunq; laticlauios præposuit singulis alis. Laticlauia tunica. Valer. lib. 5. Et tunica laticlauia donatum ad Masinissam remisit.

Latifolium, & latifolia, quod lata folia habet, (πλατύφυλλον) Plin. lib. 15. ca. 7. Optima laurus ad id, latifolia, syluestris, nigra baccis. Vnde quercus genus ex argumento, latifolia dicitur.

Latifundium, quod habet latum fundum & magnũ (εὐρυχωρία.) Plin. li. 17. Latifundijs non legitima naturæ festinatio. id est, nõ potest vna certa ratio præscribi putandæ vineæ in magnis prædijs: quòd aliæ serius, id aliæ maturius desyderant. Idẽ lib. 18 Latifundia perdidere Italiam. Latifundium etiam dictum fuit Quintia prata, vbi deinde naualia facta sunt. Liu. Quintus trans Tyberim, vbi nunc naualia sunt, quatuor iugerũ colebat agrum, quæ prata Quintia vocant.

Latinæ. arum. sacrificia quædam Ioui constituta: ab Latinis populis dicta, quibus ex Albano monte ex sacris carnem petere fuit ius cum Romanis (vt inquit Varro.) Cic. pro Plancio, Quibus municipijs vix iam qui carnem Latinis petant, inueniuntur. Latinæ autem, dies conceptiuus erat, vt ait Varro 4. de Lingua Latina.

Latinè, (λατινιστί) aduerbium, id est, Latinorum more. Cic. 6. Verr. Latinè me scitote, non accusatoriè loqui. Vnde Latinè loqui dicimus. Cice. in Philip. Antonium, quem gladiatorem non ita appellauit, vt interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet: sed vt appellant ij, qui planè & Latinè loquuntur. hoc est, eleganter & apertè. Dicimus quoque, Scio Latinè: vbi subauditur loqui, quod turpiter exprimeretur: sicut cum dicimus, Scio fidibus, vbi subauditur, canere: non tamen exprimitur. Liuius 1. ab Vrb. Terror ad hostes transit, & audiue rant clara voce dictum, & magna pars Fidenatiũ vt qui coloni additi Romanis essent, Latinè sciebant. Et Latinitas, locutio ipsa Latina, siue sermo Latinus. Cic. ad Att. lib. 7. Secutusq; sum, non dico Cæcilium, manè vt ex portu in Piræum (malus enim author Latinitatis est) sed Terentiũ, cuius fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur à C. Lælio scribi.

Latiniensis, & hoc se. idem quod Latinis. Cic. de Arusp. Resp. Quòd in agro Latiniẽsi auditus est strepitus cum fremitu. Significare etiam potest eum, qui alibi ortus, in Latio cum Latinis versatur, vt posterius dicetur in dictione Hispania.

Latinus. a. um. (λατῖνος) nomẽ deriuatiuũ à Latio. Verg. Genus vnde Latinum. Sallu. Primò Italiam tenu isse quosdam, qui appellabantur Aborigines, hos postea aduentu Æneæ Phrygijs iunctos, Latinos vno nomine nuncupatos. & Latina porta, quæ in Latium ducit. Hesiodus in Theog. scribit, Latinum fuisse filium Circes & Vlyssis, & (vt alij aiunt) socerum Æneæ, qui tenuerit loca Italiæ.

Latito. as. pen. cor. sæpe aut ferè semper lateo, (ἰλλοχῶ.) Lactan. lib. 3. Latitantem atque ignotam sibi veritatem differendo eruere voluerunt. Cato tamen Latitauerunt dixit, pro frequenter tulerunt, frequentatiuum secundum verbi fero, fers. Latitare (inquit Budæus) dicuntur, qui ad iudicium vocati frustrantur & ludificantur. Cice. pro Quint. Ego experiri non potui, latitauit, procuratorem nullum reliquit. Hinc fit compositũ illatito, quod est intus latito.

Latium, ea pars Italiæ est, vbi ostia Tyberina: à latitudine (vt ait Prisc.) dictum: vel (vt alij sentiunt) à latendo, quòd inter Alpes latitet: seu quòd illic latuerit Saturnus, dum Iouem fugeret. Ouid. li. 1. Fast. Dicta quoq; est Latium terra latẽte deo. Vergil. Latiumq; vocari Maluit, his quoniã latuisset tutus in oris. Varro Latium à Latino rege dici asserit. Est autem duplex Latium, (vt docet Seruius) vnum à Tyberi vsq; ad Fundos, aliud inde vsq; ad Vulturnum.

Latius. a. um. quod ex Latio est. Colu. lib. 1. in Præf. An Latiæ Musæ non solos adytis suis Accium & Vergiliũ recepere, sed eorum & proximis, & procul à secundis sacras concessere sedes?

Latmius, (λάτμιον ὄρος) mons Ioniæ, notus fama Endymionis: à quo & ipse Endymion, Latmius dictus est. Ouid. libr. 3. De Arte, Latmius Endymion non est tibi Luna rubori.

Lato. tas. (πλατύνω, εὐρύνω) latũ facio, quamuis non sit in vsu, pro quo compositũ dilato vsurpamus, de q̃ suprà. Ab hoc verbo lato actiuo, fit neutrũ lateo prima ꝓducta, id est, latè pateo: sicut & à sedo. as. sedeo. es. & ab albo. as. albeo. es. authore Donato.

Latona, (λητώ) pen. prod. Apollinis & Dianę mater. Vnde & Latonia, (λητωΐς) dicta est Diana. Verg. Astrorum decus & nemorum Latonia custos. Similiter Delos insula est dicta Latonia, quòd in ea Latona enixa sit Apollinem & Dianam, vt scribit Seruius in 3. Georg. ibi, Cui non dictus Hylas puer, & Latonia Delos?

La-

Lator.oris.verbale à fero: vt lator legis, qui & legis lator vno verbo dicitur: qui promulgauit, vel instituit, vel tulit legem. Cic. de Nat. Ferret'ne quitas vlla latorem huiusmodi legis, vt condemnaretur filius, &c. Aliquando ponitur pro tabellario. Suet. in Calig. Quasi vniuersa tradita insula, magnificas Romam literas misit, monitis sæpe latori bus, vehiculo ad forũ vsq; & curiã pertenderent.

Latres, (λάτρει) Latinè seruus.

Latreus, (λατρεὺς) vnus ex Centauris.

Latria, (λατρεία) pen. prod. Latinè cultus, obsequiũ, seruitus. August. lib. 10. Ciuit. Latriam nostri, vbicunque sanctarum scripturarum positum est, interpretati sunt seruitutem: sed ea seruitus quæ debetur hominibus, secundum quam præcipit Apostolus, Seruos dominis suis subditos esse debere, alio nomine Græcè nuncupare solet. Latria verò secundum consuetudinem qua locuti sunt, qui nobis diuina eloquia condiderũt, aut semper, aut frequenter, vt penè semper ea dicatur seruitus, quæ pertinet ad colendum Deum.

Latrina, (ἀφεδρὼν, ἀπόπατος) eyn profey) een priuaet) vng priue & retraict) locus priuatarum sordium & ad exonerandum ventrem accommodatus: à latendo dictus. Apul. De Asino lib. 9. Omnia prorsus in quandam cœnosam latrinam, in eius animum confluxerant vicia. Foricæ verò, loca publica, in quibus licet omnibus ventrem exonerare. Cloaca, locus cauus nuncupatur, quo publice sordes eluuntur. Antiqui Balneum domesticũ appellare consueuerunt, sicuti docet Varr. libr. 2. de Analogia. Deinde cũ breuitatis causa nomina contraherent, quo essent aptiora, pro lauatrina latrinam nominarunt: sicut ex maxillis, axillis, & vexillis, malæ, alæ & vela diminuta sunt. Plaut. in Cur. latrinam pro balneo accepisse videtur: cũ ait, Istas tuas magnas minas non pluris facio, quàm ancillã meam, quæ latrinã lauat. Hinc latrinas quoq; vulgò colluuiaria, hoc est receptacula colluuionis, stercoris & sordium. Videnturq; latrinæ differre à cloacis, tanquam priuatæ à publicis. Colu. Immundis quacunq; vomit latrina cloacis.

Latro, as. proprium est canis, cum vocem edit, terrens, & in aliquem impetum faciens, (ὑλακτέω) bellen) bassen) abbaicr.) Verg. Multum latrante Lycisca. Latrare ad homines transfertur, pro vociferari, & intentiore voce clamare. Cice. 2. de Orat. Quid enim hic meus frater ab arte adiuuari potuit, cum à Philippo interrogatus quid latraret, furẽ se videre respondit? Hinc latratus. us. ipsa vox canum, siue ipse latrandi actus, (ὑλακή, ὑλαγμός.) Plin. lib. 8. cap. 4. Ab alio in Epiro agnitum in conuentu percussorem domini, laniatu & latratu adactum, vt cogeretur fateri scelus. Et latrator. Verg. 8. Æn. Et latrator Anubis. Huius verbi composita sunt, Allatro, quod est valde vel ad aliquid latro, (προσυλακτέω.) Colu. per translationem dixit, Sed ne caninum quidem, sicut dixere Veteres, studium præstantius, locupletissimum quenque allatrandi. Oblatro, circum aut contrà latro, (καθυλακτέω.) Lactan. li. 5. Qua Demetrianum, sicut ipse ait, oblatrantem atque obstrepentem veritati, redarguere conatur.

Latrocinium, ipse latrocinandi actus, (λῃστεία.) rauberei, mörderei) roouerije, moorderije.) briganderie) Colu. Et in ipso facto latrocinium. Ponitur aliquando pro ipsa militia. Plaut. Qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium arreptitasti.

Latrocinor, pen. cor. latronum more prædor, (λῃστεύω) rauben, mörden) roouen, moorden) briganter, destrousser, desrobber.) Plaut. in Milite, Anquia latrocinaris, arbitramini quiduis licere vobis, verbero? Significat & mercede milito. Plaut. in Curc. Latrocinatus annos decem mercedem accipio. Hinc Latrocinatio, verbale, idem quod latrocinium. Plin. lib. 19. cap. 4. Multitudinis innumeræ sæua latrocinatio.

Latrones, (λῃσταὶ) mörder) moorders) larrons) Græca dictio est, qua significantur viarum obsessores, qui publice, vel per vim furantur, quod à latere adoriantur. vel à latendo, quòd latenter insidiantur: authore Festo. Cic. 2. Philip. Erat enim viuendum latronum ritu, vt tantum haberet, quantum rapere potuisset. Vsurpant poëtæ pro venatore latronem. Verg. lib. 12. Fixumq; latronis Impauidus frangit telum. Cum superius dixisset, Saucius ille graui venãtum vulnere pectus. De hoc vide in dictione Fur. Apud antiquos, etiã latrones dicebantur conducti milites, à λατρεύω inseruio: nam seruiebant mercede. Moris autem erat, vt hos imperator & circa se haberet, & primos mitteret ad omne discrimẽ. Dicti quasi laterones (inquit Var.) quoniam circa latera esse soleant, quos nunc satellites vocant, qui principis alicuius latus tuentur: qui & laterani, & stipatores, & σωματοφύλακες vocantur. Plaut. in Milite, Nam ego hodie ad Seleucum regem misi parasitũ meum, Vt latrones quos conduxi hinc, ad Seleucum duceret, Qui eius regiam tutarentur. Inde latrunculus diminutiuum, paruus latro. Cic. De Prouin. Consul. Res in Sardinia cũ Mastrucatis latrunculis à proprętore vna cohorte auxiliaria gesta. Est etiam latrunculus, siue latro, calculus quo ludimus sedecim scrupis, gemina acie vtrinq; directis, in quib9 duo reges sunt inuicem contendentes, duæ reginæ, quatuor equites, sedecim pedites, quatuor satellites, totidẽ centuriones. Mart. Insidiosorum si ludis bella latronum. Seneca, Latrunculis ludimus.

Latrunculator, qui rerũ capitalium iudex, siue quæstor appellatur, & vulgò iudex maleficiorum. Vlpianus lib. 5. Pandect. l. solemus. De iudi. Latrunculator de re pecuniaria iudicare non potest.

Latus, (εὐρύχωρος, πλατὺς) weit, breydt, breet) large) spaciosus, amplus, laxus. cuius contrarium est angustus. Plin. 12. cap. 6. Lata radice arbor. Hinc aduerbium latè, quod significat in multis locis, πλατέως, ἐκτεταμένως. Cic. Pro lege Manil. Latè, longeq; diffusa laus Pompeij. Idem pro M. Marcel. Vagabitur nomen tuum longè atque latè. Hinc latitudo, (εὖρος) pro spaciositate. Cice. de Nat. In hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinũ. Latus etiam aliquando participiũ est à feror. Cic. ad

ad Qu.frat.lib.2. Latus lectica.

Latus. eris. quod est infra alam, (πλευρά.) eyn seyt) een syde) le costé.) Verg. Lateriq; acutum accommodat ensem. Hinc lateris dolor, quẽ Græci pleuresim vocant. Et latero.ras. (vt inquit Priscianus) sicut ab holus.eris. holero.ras. Aliquando latus pro viribus & spiritu ponitur. Cicero De Senect. Neque enim ex te vnquam es nobilitatus, sed ex lateribus, & lacertis tuis. Homines à latere, sunt chari, & amici principum, qui corũ lateribus semper adsunt. Liuius lib. 4. Bell. Pun. Interdum latus ponitur pro parte.

Latusclauus, (πλατύσημον) vestis senatoria, dicta à textura: quæ vestis etiam pro senatoria dignitate ponitur. Martialis in Hendecasyllabo, Et lato variata mappa clauo. Hora. lib. Serm. describens senatorem dixit, Et latum demisit pectore clauum. Plinius in Epist. Ego Sexto latumclauum à Cæsare nostro, ego quæsturam impetraui. Ab Ouidio Clauus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate, illo versu, Curia restabat, claui mensura coacta est. Latiore clauo Tullus Hostilius primus è regibus Romanis vsus est, quem è purpura cõtextum fuisse docet Plinius libr. 9. cap. 39. Hac veste sacerdotes vtebantur. Silius, Sacrificam lato vestem distinguere clauo. Erat autem latusclauus, tunica prætexta purpura, latior tunica vulgari, longiorq; ac distincta, cui toga superinduebatur, vt tunicæ. Laticlauij, senatores appellati sunt à lato clauo, de quibus suprà.

Lauacrum, pen. corr. à lauo, as. balneum in quo quis lauari commode potest, (λουτρόν.) eyn badt, wässchung) lauement.) Gell. Lucorum vmbra ingentium, longis ambulacris & mollibus, ædium posticum refrigerantibus lauacris. Sciendum est, quòd nomina in acrum siue in crum finita, si fiunt à supinis, quæ habeant vocalem productam, ipsa etiã in nominibus producuntur. Vt ambulacrum fit ab ambulatum, mutata tum in crum, sic lauacrum, simulachrum, inuolucrum.

Lauatrinæ, (τὰ ἀπόλυτρα) dicuntur in quas lotura proiicitur, quæ & aquaria, & aquariola vocantur. Nec in culina tantum, sed in triclinijs quoq; & cubiculis, & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt.

Lauce, insula in Ponto, Borysthenis ostio obiecta, dicta Achillea, quoniam Achilles ibi situs sit.

Laudabile, qđ meritò laudari potest. ἐπαινῶν ἄξιον. Plaut. in Persa, Æ depol dedisti virgo operam laudabilem, probam, & sapientem, & sobriam.

Laudatio, est ipsa laudantis oratio. ἐγκώμιον. Cic. 4. Ver. Prædara laudatio. quamuis quandoque laus pro laudatione ponatur.

Laudatiuus, a. um. quod laudat, ἐγκωμιαστικός. Vnde laudatiuum genus, dicitur demonstratiuũ. Quintil. lib. 2. cap. 16. Laudatiuam totam, quæ est pars rhetorices tertia. Et laudatiuus casus dictus est accusatiuus, quia per hunc videmur vel accusare, vel laudare.

Laudo. das. verbis extollo. ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω, ἐπαίνομαι. loben, preisen.) louen.) louer.) Vergilius, Laudato ingentia rura. Probare, est re, Cicero, Et laudo, & probo. Aliquando laudare, est nominare. Plautus in Capt. Id scias, Iouem supremum testem laudo. Laudare, inquit Macrob. lib. 6. capit. 7. Saturn. significat prisca lingua nominare ap pellareq;. Et hoc non solum significat, sed etiam nominatim citare & appellare. Cicer. 3. De Orat. Atq; hæc quidem ab his philosophis, quos tu maximè diligis Catule, dicta sunt: quod eo sæpius testificor, quòd autoribus laudandis ineptiarum crimen effugiam. id est, his philosophis nominatim citandis, & tanquam ad testimonium dicendum euocandis, quos authores harum rerum habeo.

Laudare cum exceptione, id est, non integrè. Cicero lib. 1. Epist. ad Qu. Frat. Vnum est, quod tibi ego præcipere non desinam, neque te patiar cum exceptione laudari. Huius composita sunt, claudo, quod Veteres vsurparunt pro eo, quod est plus quàm nomino. Varro, Elaudat, nomenq; eius milies repetit. Collaudo, simul laudo. προσεπαινῶ, συνεπαινῶ, συνεπευφημῶ. Cice. Lent. Si rem istam ex sententia gesseris, fore vt absens à multis, cum redieris, ab omnibus collaudere. Perlaudo, valde laudo. Lactant. lib. 6. Eas res quas etiam homo si contempserit, iure perlaudatur.

Lauerna, dea fuit, quam Romani coluere. A qua Lauerniones dicti sunt fures, quod sub tutela deæ Lauernæ essent, in cuius obscuro loco soliti erant inter se furta diuidere. Hinc Lauernalis porta, Romæ dicta est, ab æde Lauernæ propinqua. Hæc ferè ex Festo.

Lauer. eris. neut. gen. & aliquando fœminini, herba est, quam vulgò berlam dicimus, & berulam. Plin. lib. 26. ca. 8. Lauer quoq; nascens in riuis, condita, & cocta carminibus medetur.

Lauinium, (λαβίνιον Steph. λαουίνιον Strabo). vrbs quæ & Laurentum, à Lauinio Latini fratre (vt sentit Ser.) Deinde Laurentum à lauro inuenta à Latino, dum adepto imperio post fratris mortem ciuitatem augeret. Lauinium verò à Lauinia Æneæ vxore. Alij Lauinium à Lauro Lauinio. Strabo dirimit Lauinium à Laurento. Dionysius Halicar. facit tres populos in Latio, Lauinienses, Laurentes, & Lauinium.

Lauo. as. lauaui. atum. λούω, νίπτω, πλύνω. wäschen, baden) wasschen) lauer.) Terentius in Eunuch. Abeunt lauatum, perstrepunt. Horat. in Sermo. Ast vbi me fessum sol acrior ire lauatum Admonuit. Ouid. libr. 3. Fast. Sacra lauaturus mane petebat aquas. Inde lauatio, ipse lauandi actus, aut lauacrum, λουτρόν. Plinius lib. 8. cap. 45. Lauatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. Cice. Varroni, Si minus, persequar in Cumanum, & antè te certiorem faciam, vt lauatio parata sit. Id est, balneum. Et lauacrum, balneum, in quo quis lauari commode potest. Gell. Propulsabamus caloris incommoda lucorum vmbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus ædium posticum refrigerantibus lauacris. Declinatur autẽ, & magis in vsu est, lauo. uis. laui, lotũ vel lautũ. Verg. lib. 10. Visceribus superinfundens lauit improba teter Ora cruor.

Hora. in Serm. Ora manusq; tua lauimus Feronia lympha. Quorum prima cum sit breuis, potest esse præsentis temporis. Est autem lauare, abluere, & aqua quæq; sordida purgare. Plaut. Sedimus, manus lauimus. Verg. Luminis effossi fluidũ lauit inde cruorem. Interdum significat madefacere, humectare. Plaut. in Pseud. Gestat labellas, eas lachrymis lauit. Vnde lautum, ablutum, mundatum. Interdum auferre. Colu. libr. 4. Ea res seminio lauit acorem malorum. Huius composita, abluo, (ἀπονίπτω) qđ est lauo, mundo. Colu. lib. 3. Tum etiam cliuosis locis, terra quæ in eum congesta est, pluuijs non abluitur. Lactant. lib. 4. Vnde apparet Iudæos nullam aliam spem habere, nisi se abluerint sanguine. Alluo. Colluo, simul lauo, purgoq;, διακλύζω. Plin. Prodest etiã gingiuis, si eo sæpius colluantur. Circumluo, (περικλύζω) circumfluo. Pomponius, Eum vndiq; stagnum circumluit, & militi inaccessum facit. Deluo, diluo, eluo, illuo, intus lauo. Interluo, perluo, proluo, præluo. Reluo, (ἀπολύω) rursus lauo, & quandoq; soluo, impignoro. Plaut. Repignorat, reluit, vendit. Subluo, subtus lauo. ὑπολούω. Colu. lib. 7. In tergo bis in die subluitur aqua calida, mox decocto agrico, & sale cũ adipe defricatur, dum saniei vis emanat.

Laurea, (δάφνη) proprie (vt sentit Plin. lib. 15. ca. 30.) lauri folium appellatur, perpetuò virens, & topiario operi accedens. Aliquando ponitur pro lauro. Horat. Tum spissa ramis laurea feruidis. Aliquando pro corona ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. Marti. libr. 2. Quæ datur ex Dacis laurea tota tua est. Cato verò de re Rust. Lauream, & laurum, & mutata diphthongo loream, pro eadem accipit. Ab hac arbore nomẽ impositum est hominibus. Nam Laurea, Tullij Ciceronis libertus dictus fuit. Laurea, etiam proprium nomen mulieris.

Laurens. tis. & hic & hæc Laurentis, (λαυρέντιος) qui ex Laurento ciuitate est. Vergil. Laurentis regia Pici.

Laurentalia, (λαυρέντια) festa quæ à Laurentiæ nomine fiebant.

Laurentius, Laureolus. Laura, & Laurentia, Faustuli, Romuli, & Remi nutrix: nomina virorũ, ac mulierum propria, à lauro deducta.

Laurentum, nomen ciuitatis, quòd ibi sepultus sit Tatius rex, qui & à Laurentibus occisus fuit. vel à sylua laurea, qua excisa ædificatus est vicus. Vel (vt inquit Priscianus) à lauro ibi inuenta, dum Picus eam cõderet. Hinc Laurẽtes populi dicti sunt.

Laureo. as. à laurea fit, & significat lauream in capite pono. δαφνόω. Hinc laureati, qui laureis coronati sunt, δαφνηφοροῦντες. Vnde Cice. Laureatos fasces dixit, lib. 1. de Diuin. id est, fasces laurea vel lauro circumuolutos.

Laureola, cum accentu in antepen. dimin. à laurea, & pro corona triumphali capitur. Cic. lib. 2. Epist. Famil. qualemcunq; triumphum laureolam appellat: Velles enim, ait, tantummodo vt haberem negocij, quod esset ad laureolam satis. Et Laureolus, proprium nomen.

Laureus. a. um. (δάφνινος) quod ex materia lauri: quomodo roseus, myrteus. Vt laureus ramus, Plinius lib. 15. cap. 30.

Lauretũ, locus in quo laurorũ copia est, δαφνών. veluti rosetũ, myrtetũ, spinetũ. Plin. lib. 15. cap. vlt.

Lauriferi, & laurigeri, (δαφνηφοροῦντες) à poëtis Imperatores dicuntur.

Laurinum, oleum est ex lauro factũ. δαφνέλαιον. Inuenitur & adiectiuum Laurinus. a um. quod est ex lauro factum. Plin. lib. 23. cap. 4. Oleum laurinum vtilius, quo recentius.

Laurion, (λαύρειον) locus in Attica regione, vbi argentum fodiebatur.

Laurolauinium, (λαυρολαβίνιον) vrbs Latij, proxima Laurento.

Laurus, secundæ & quartę declinationis. sed rectius iuxta secundam inflectitur, quia melius sonat. Est autem genus arboris, quæ Græcè δάφνη dicitur. Petronius in Satyris, Et baccis redimita Daphne. Hæc arbor Apollinis est, propter Daphnen quam amauit in eam transformatam, siue quod spectatissima nascitur in Parnasso. Eusebius scribit, eam Soli dicatam, quoniam ignea est: vnde odio maximo à dęmonibus habetur. siue quòd plurimum sonat si vratur, quod prædicendi artem designat. Diuinationis autem deus, Apollo existimatur. Ianitrix quoq; Cæsarum & Pontificum, triumphisq; dicata. Sola arborum fulmine non tangitur. Duo eius genera tradit Cato, Delphicam & Cypriam. Delphica laurus, dicta q̃ victores Delphis ea coronarentur, & est viridior laurus. Cypriam, folio breui, nigro subcrispam. Quidam mustaceam addiderunt, quoniam mustaceis subijceretur. Hanc esse folio maximo constat, flaccidoq;, & albicante. Alij Cinum, quam syluestrem laurum intelligunt, nonnulli sui generis arborem. Differt colore, est enim cærulea bacca. Alia etiam numerãtur genera, quæ apud Sipontinum habentur. Vide quę tradit Plin. lib. 15. cap. 30.

Laus, præconium, cõmendatio, gloria, ἔπαινος. Iob, preis) lof, prijs) louange) Terent. in Adel. Dij vostram fidem, Vtrum studio'ne id sibi habet, an laudi putat fore, si perdiderit gnatum? Proprie virtus est, non aliunde proueniens, sed suis nixa radicib. Vergil. Prima merui qui laude coronam. Dicta à τῶν λαῶν, hoc est, à populis, quòd propriè laus sit populi, de aliquo recta loquentis.

Lautia, orum. (λαύτια) munera dicebantur, quæ Romani per quæstores legatis exterarum nationum mittebant, vt inquit Plutar. in Proble. Vnde scribit Liu. Lautia Attalo fuisse decreta. Festus ait, Dautia dicebant Veteres, quæ lautia dicimus: dabantur legatis hospitij gratia. Liu. 8. Bel. Pun. Locus inde, lautiaq; legatis præberi iussa. Et fœm. generis Lautia. æ. inuenitur. Liu. Ad hoc ædes, libera loca, lautiæ, legatis decreta.

Lautitia, (πολυτέλεια) epularum magnificentia, à lauatione dicta, quia apud antiquos elegantiæ, quæ nunc sunt, non erant, & raro quis lauabat. Lautitia igitur munditia est, quæ in vestitu & cibo fit. Plin. lib. 9. cap. 35. Cum exquisitis quotidie Antoni

nius saginaretur epulis, lautitiam eius omnē, apparatumq; detrectāt. Cic. in Epistolis, Fama ad te de mea noua lautitia veniet. Et antiquitus lautitia dicebatur farina ex tritico aqua conspersa.

Lautrices, dicuntur duorum fratrum vxores.

Lautulæ, à lauando dictæ sunt, quas Græci θερμὰς nominant.

Lautus.ta.tum, λελουμένος, modò significat lotum. Terent. Te'ne asymbolum venire vnctum, atque lautum è balneis? Modò significat mundū & splendidum. Plaut. in Pseud. Facite, vt offendam parata omnia, Vorsa, præstega, strata, lautaq;, coctaq; omnia vt sint. Apul. Vir probus, purus, lautus, simplex. Vnde Lauta cœna, apud Plin. in Epist. 194. Martial. Ista quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis. Et lautus homo, ab elegantia & nitore dicitur. Modò elegans, λαμπρός. Cice. 3. in Verr. Cum iste atq; istius amici, homines lauti, at vrbani sermones huiusmodi dissiparent. Aliquando divitem, nitidum in veste, & victu delicato. Terent. in Heau. Omnes te in lauta & bene aucta parte putant. Aliquando opulentus & nobilis. Cice. Acilio lib. 13. In Halesnia ciuitate tam lauta quàm nobis li coniunctissimos habeo. Et apud Cice. ad Attic. lib. 6. Lautum negocium, dicitur magnum. Hinc aduerbium lautè, id est, eleganter. Plaut. in Cass. Lautè vestitus, exornatusq; ambulat. Idem in Milite, Loquitur lautè, & minimè sordidè. Tractum est à lauatione. Huius diminutiuum est Lautulus, à quo aduerbium lautulè.

Laxitas, & laxamentum, idem quod remissio, dilatio, relaxatio. χαύνωσις, ἄνεσις. weite) wijde, toegevinge, losheyt) largeur) Liu. libr. 2. Nihil laxamenti nec veniæ habere, si modò excesseris. Cic. 1. Off. Et admittēda hominum cuiusq; modi multitudo, adhibēda est cura laxitatis. Laxitas domus, est amplitudo, & vacuitas quædam.

Laxo.as, laxum facio, siue dilato. χαλάομαι, ἀνίημι, χαυνόω. weit machen, ledigen, auffthūn, ergötzen) wijdt opdoen, verlossen, opdoen, vermaken) mettre au large, ouurir, estre lasché & deliuré) Plinius lib. 12. cap. 14. Laxatur hic plaga, non admittur. Sunt enim Laxare & Adstringere contraria. Cic. ad Att. Tantum abest vt ex eo, quo adstricti sumus, aliquid laxari velim, vt, &c. Aliquando ponitur pro libero. Luceius ad Cic. lib. Epist. Cic. 5. Vt istis te molestijs laxes. Cic in Cat. Maiore, Qui se à libidinum vinculis laxatos esse non molestè ferrent. Idem. 1. Tusc. Quodq; nunc facimus, qui laxati curis, &c. Aliquādo ponitur pro aperio. Verg. 2. Æn. Laxat claustra Sinon. Hinc componitur relaxo, quod est, rursus laxo, recreo, remitto. Cic. lib. 1. Off. Atq; etiam cum relaxare animos voluerint, caueant intemperantiam.

Laxus.a.um. (χαῦνος) weit, weych, luck) slap, los, ontbonden) large, lasche) largus, & spatij maioris. Vergil. Et primum laxos tenui de vimine cyclos Ceruici subiectæ. Colum. lib. 1. Nec dubium, quin minus reddat laxus ager non rectè cultus, q̄ angustus eximie. Aliquando ponitur pro molli, remisso, languido, ἀτονμένος. Verg. Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas. Vnde laxi funes, dicuntur languidi, semiconsumpti. Et vela laxa, quando venti non flant. Ponitur aliquando pro longo. Plin. in Epist. Fecit enim hoc quoq;, vt cætera, impudentissimè, quòd post duos & consules, & disertos, tempus sibi & quidem laxius vindicauit. id est, longius. Cic. ad Attic. lib. 6. Ego sic diem statuo satis laxam. id est, tempus satis longum. Proculus De verb. obligat. Cum ipse arbitratu meo aliam diem operi faciundo laxiorē dederim. id est, cum diem protulerim. Hinc laxè aduerbium. Cicer. pro Domo sua, Habitare laxè, & magnificè voluit. Laxè & Angustè, sunt contraria. Varro. 2. De re Rust. cap. 10. De numero pastorum alij angustius, alij laxius constituere solent. Hinc prolixum, quasi porrò laxum. Inuenitur laxum, aduerbium, pro latè. Martial. Et adhuc superet centies tibi laxum.

L ANTE E.

Lea, quæ & Leæna, (λέαινα) dicitur. Lucil. Irritata leæ iaciebant corpora saltu. Verg. Torua leæna lupū sequitur, lupus ipse capellam. Scribit Aristoteles lib. de Animal. Leænam primo fœtu quinq; parere, secundo quatuor, ac per singulos vno minus. Postquā verò vnum tantū pepe rit, sterilescere, ac fœtus ipsos initio informes, ac nisi bimestres moueri, semestres vix ingredi posse. Est etiam leæna nomen Atheniensis scorti, cuius memorabilis mentio apud Plinium lib. 34. cap. 8.

Leæ, insula est iuxta Cyrenaicam insulam Aphricæ regionem, apud Plinium legitur Lea.

Leander, (λέανδρος) viri proprium, Erus puellæ amasius, ex Abydo vrbe. de his Musæus.

Learchus, (λέαρχος) Athamantis & Inus filius, quem pater furore arreptus occidit. Quod videns Ino, accepto Melicerta, altero ex filijs, in mare se præcipitauit.

Lebadia, (λεβάδεια) vrbs Bœotiæ est, vbi Orchomenus & Cephysius amnes, arundinis tibialis fertilitate nobiles.

Lebedus, (λέβεδος) pe. prod. ciuitas, quę à Colophone centum & viginti stadijs distat. Hic scenicorum histrionum collegium fuit, qui ludos, & certamina Libero patri quotannis celebrabant.

Lebes, betis. (λέβης) pen prod. vas æneū, in quo quid igni applicamus, vt ebulliat: vt docet Porphyrius, super. 9. lib. Iliad. Et est generis masculini & fœmini. Ouid. Viginti fuluos operoso ex ære lebetes.

Lebesum, pro liberum Veteres dixerunt.

Lecanomantia, (λεκανομαντία) cum accentu in penultima, diuinatio, quę fit per pelues. Vnde Strabo Lecanomantas & Hydromantas in Persia frequentes tradit, libr. 6. Geographiæ. Ibi etiam legitur Lecanomanticus.

Lechæum, (λεχαῖον) alterius maris portum appellari tradit Liuius in bello Macedonico. Græci λέχαι portus ipsos vocant. Papinius: Curua Palæmonio secluditur vnda Lechæo.

Lectica, pen. prod. cathedra, & sedes qua ferebātur diuites & potētes, in qua puluinar, & lectulus stratus erat. φορεῖον, κλίνη. eyn tragbeth) een rosbaer) vng

vne lictiere.) Græcè hexaphorum, quòd à sex seruis portaretur. Iuuen. Nanq; facit somnum clausa lectica fenestra. Huius diminutiuum est lecticula. (κλινίδιον.) Sueton. in Augusto: A cœna in lecticulam se lucubratoriam recipiebat. Cice. Martio: Vt nostras villas obire, & mecum simul lecticulam concursare possis.

Lecticarius, qui lecticam deferebat. κλινοφόρος. Seruius Sul. ad Cice. Coactus sum in eadem illa lectica, qua ipse delatus eram, meisq; lecticarijs in vrbem eum referre.

Lecticariola, diminutiuum est. Est autem lecticariola, quæ subit lecticarij officium: vel quæ sectatur lecticarios, hoc est, cum illis rem habet: sicut Ancillariolus, qui ancillare officium subit, vel qui sectatur ancillas. Mart. li. 12. in Alaudam maritum: Ancillariolum tua te vocat vxor, & ipsa Lecticariola est: estis Alauda pares.

Lectio, ἀνάγνωσις. eyn lesinge) lecture, lecon.) Diomedes: Lectio est artificialis interpretatio, vel varia cuiusq; scripti pronunciatio, seruiens dignitati personarum, exprimensq; animi cuiusq; habitum. Aliquando ponitur pro electione. Liu. Et eam lectionem memoratam habuerat. Aliquando pro collectione. Colum. lib. 2. cap. 2. At saxosum facile est expedire lectione lapidum.

Lectipes, pen. corr. herba serpyllo similis, surculosa, palmi altitudine. κλινοπόδιον. Plin. lib. 24. cap. 15.

Lectisterniator, qui lectũ sternit. Plaut. in Pseud. Tu esto lectisterniator, tu argentum eluito.

Lectisternium, (Διαδικινὰ apud Athenæum) cum sacrorum gratia lecti in templis sternebantur, ad discumbendum siue pernoctandũ. Propriè Iouis epulum dicebatur. In capitolio enim stratis tribus lectis conuiuium apponebatur tribus dijs, Ioui, Iunoni, & Mineruæ. Iupiter, id est, Iouis simulachrũ, statuebatur in lectulo recubans: Iuno & Minerua in sellis considebant. sed appositis epulis non ipsi dij, sed septem epulones celebrabant. De inuentione lectisterniorum lege Liu. lib 5.

Lectito, pen. cor. frequẽter lego. ἐπαναγινώσκω. Cic. Pæto: Pyrrhi te video libros lectitasse. Ponitur & pro identidem colligere. Valer. lib. 8. Conchulas & calculos in littore lectitasse.

Lectrum, (λέκτρον) promontorium est in Asia.

Lecturio, ris (ἀναγνωσείω) desydero legere.

Lectus, (κλίνη, εὐνή) eyn beth) een bedde) vng lict.) dictus est, (vt Varro inquit) quòd lectis herbis & frondibus stramenta facerent. Vel (vt alij putant) ab alliciendo, quòd fatigatos ad quiescendum alliciat. Nisi sit, quod antiqui Græci λέκτρον lectum dicunt. Cic. ad Pætum lib. 9. Dixit te in lecto esse, quòd ex pedibus laborares. Idem. 7. Verr. Nam pater grandis iamdiu lecto tenebatur. id est, decumbebat, iacebat, & morbo vexabatur. Aliquando sumitur pro loco, super quem antiqui, qui iacentes cœnabant, qui mos adhuc Turcis est, ad mensam discumbebant: qui & discubitorius, & tricliniarius dicitur: ad cuius differentiam Cic. in lib. de Diuin. Lectus cubicularis dixit. Huius diminutiuum est lectulus. κλινίδιον, κλινάριον, κλινίς. Terẽt. in Adel. Lectulos in sole ilignis pedibus faciundos dedit. Legitur & Lecticulus.

Lecythus, (λήκυθος) pen. cor. ampulla olearia. Pro lecytho Cyprian. Capsacẽ vsurpauit, Iuuen. Guttũ.

Legæa, vna ex nymphis, à cantus suauitate dicta.

Legatarius, vel Legataria dicitur, cui ex testamento aliquid legatum est. Iustinia. lib. Instit. 2. Sed si rem legatarij quis ei legauerit, inutile est legatum. Legataria prouincia dicitur, quæ alicui delegata est. Cice. Attic. lib. 15. O rem miseram, primum vllam ab istis legationem: dein, si aliquam, hanc legatariam prouinciam.

Legatiuum, ui, personale munus est. Vlpianus in l. munerum, de mune. & hono. Legati quoq; qui ad sacrarium principis mittũtur, quia & pistrinorum curatores, viaticum, quod legatiuum dicitur, interdum solent accipere: sed & nicostrategi personale munus ineunt. Idem l. eadem. De legati. His qui non gratuitam legationem susceperunt, legatiuum ex forma restituitur. Sic legit Budæus, alij legatitium legunt.

Legator, qui aliquid legat. Sueto. in Tyber. Iterum eo censente, vt Trebianis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionem viæ transferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata voluntas legatoris esset.

Legatum, deliberatio quædam hæreditatis, qua testator ex eo quod vniuersum hæredis foret, alicui quid collatum velit, ἡ καταλειπόμενον. Modest. Legatum, est donatio quędam, testamento relicta. Et legati appellatione, fidei commissum, & mortis caussa donatio continentur. Plin. Epistola 44. Illa vt in periculo credula, poscit codicillos, legatum Regulo scribit.

Legatus, qui legatione fungitur, siue qui refert mandata alterius. πρεσβευτής, πρέσβυς. Verg. Legati responsa ferunt. Et legatus. (ὕπαρχος, ἀντιστράτηγος) qui imperatoris vicem tenet, siue qui vicarius est imperatoris, aut locum tenens. Cæs. lib. 2. De Bel. Ciuil. Neque se ignorare quod sit officium legati, qui fiduciariam operam obtineret. Legatum, id est, vicarium, siue locum tenentem propterea fiduciariam operam obtinere dixit, quia redeunte imperatore aut consule, cedere eum oportet. Bud.

Legatum mittere de aliqua re, est mittere aliquẽ, qui de aliqua re cum alio, nostro nomine tractet. Cic. De Orat. Cum Athenienses ad Senatum legatos de suis rebus maximis mitterent. Legatum decernere, est eligere, constituere. Cice. ad Lent. Crassus tres legatos decernit.

Legatio, verbale, actus ipse legandi, siue legatorum missio, eyn syndung) een syndinghe) legation.) Cice. 9. Philip. Etenim cui legatio mortis & ipsa causa fuit, &c. Et legatio interdũ pro ipsis legatis, qui mittuntur, ponitur. Quintilian. lib. 10. cap. 1. Missa ad Achillem legatio. Legatio quoque quædam est, quæ libera dicitur. Legationes inquit Budæus, liberæ, olim ornamẽti tantum caussa ab Senatu impetrabantur: quemadmodum honorarij magistratus à principibus honestamẽti caussa conceduntur, tituloq; tenus obeuntur, & geruntur.

Le-

Has

Has autem ij Senatores impetrabant, quibus negocia futura erant in prouincijs, vt qui hæreditates persequi, aut legata, aut qui nomina exigere volebant in prouincijs, legatorum personis acceptis commendabiliores controuersias haberent, atque fauorabiliores. Quamobrē lege XII. Tabul. id vetitum erat, his verbis: Rei suæ ergo ne quis legatus esto. Cic. cōtra Rullum: Legatos vestros authoritate tenui, qui rerum priuatarū caussa legationes obeunt, tamē exteræ nationes ferre vix possunt. Graue est enim nomē imperij, idque etiam in leui persona pertimescitur, propterea quòd vestro, non suo nomine abutuntur, Brutus ad Cice. lib. 11. Cum in his angustijs versarer, placitum est mihi, vt postularem liberam legationem mihi, res liquisque nostris, vt aliqua proficiscendi caussa honesta quæreretur. Est & legatio votiua, quæ voti prætextu suscipitur. Cic. ad Att. lib. 15. Votiua ne tibi quidē placebat: etenim erat absurdū, si stetisset Respub. bonis non sumere, at euersa illa, vota dijs soluere. Dicimus legationem dare. Cice. contra Rull. Quibus vos legationem dedistis. Et legationem accipere, id est, suscipere onus legationis obeundæ. Cice. pro Flacco: Qui hanc ipsam legationem, quam habet, non accepit à suis ciuibus, &c. Et legationem gerere, id est, fungi legatione, & legatum esse. Quintil. libr. 7. cap. 5. Malè gestæ legationis apud Græcos.

Legem, (νόμον) eyn gesatz.) een wet.) loy.) dictam putāt, quod publicè legatur, vt omnibus nota sit, & ab omnibus obseruetur. Hanc quidam definiunt esse generale iussum populi, aut plebis, rogante magistratu, & hoc duntaxat in libera ciuitate. Alioquin etiam regum, & principum iussa, leges dicuntur, præsertim imperatoris, postquā in eum populi Romani maiestas translata fuit. Rogabat magistratus populū, qd' constituendū esset, populus iubebat. id iussum si generale est, & ad omnes pertinens, lex dicitur: si ad singulos ciues spectat, priuilegium est. Cice. sic Legem definit, quod sit certa ratio, è mente diuina manans, quæ recta suadeat, prohibeatque contraria. Legum appellatione, leges duodecim tabularum, Senatuscōsulta, plebiscita, legitimæ actiones, interpretationes prudentium, & alia id genus continentur. Legis virtus, est imperare, vetare, permittere punire. Dicimus eleganter, lege agere cum aliquo: quod vulgò dicimus, facere demandam in iudicio, siue contra aliquem litigare. Plaut. in Aulul. Lege agito mecum, molestus ne sis, & cœnam coque. Interdum lege agere est exequi sententiam à iudice latam, siue iudicis iussum explere: vt si iudex sententiam tulerit, vt qui victi sunt, virgis cædantur, deinde securi feriantur: & lictori dicat iudex, lege age. Liuius De Campanis loquens: Fuluius acceptas literas, neque resolutas cum in gremio reposuisset, præconi imperauit, vt lictorem iure agere iuberet. id est, vt ex officio suo ageret, & sententiam in damnatos exequeretur. Interdum lege agere pro eo, quod est legitime agere, ponitur. Legibus aliquem soluere pulchrè etiam dicitur, quod nunc dispensare vulgus vocat. Liu. 10. ab Vrb. Se ad populum laturos, vt legibus solueretur. Is legibus solui dicitur, qui legibus non tenetur. Cicero Philip. 11. Qui ex ædilitate consulatum petit, legibus soluatur. Legem ferre, est legis authorem esse. Cic. post Reditum: Legem Tribunus Plebis tulit, ne auspicijs, &c. Dicimus Condere leges, Componere leges, Constituere legem, Sancire leges, Dare leges, Imponere leges, Scribere leges, Iubere legem. Dicimus quoque, Perrumpere leges, Dissoluere leges, Deuincere leges, Perfringere leges. Lex quoque pro conditione ponitur. Plau. in Asin. Agedum, istum ostende, quem conscripsisti syngraphum Inter me & amicam, & lenam: leges pellege. Dicimus & hac lege, siue ea lege: id est, hac conditione, siue hoc pacto, siue hoc iure. Cice. 3. Tusc. Ea lege non esse natos, vt nemo in perpetuum esse possit expers mali. Terentius in Eunu. verum heus tu, lege hac tibi meam astringo fidem.

Legerda, vrbs est Armeniæ maioris, in Entetena regione, nō longe ab Euphrate fluuio. Ptol. lib. 5.

Legirupio, onis. (παράνομος) qui rumpit leges. Plautus in Rudente: Iube modo, accedat prope hunc legirupionem.

Legio, (τάγμα) à delectu militum dicta est, à legendo, id est, eligendo, quòd leguntur milites in delectu. Diuiditurque legio in decem cohortes, cohors in quinquaginta manipulos, manipulus in viginti quinque milites pro vno quoque manipulo. Legiones Romanæ à numero, atque ordine dicuntur: vt primani, secundani, decumani milites, vocantur primæ, secundæ, & decimæ legionis.

Legionarius, a, um. quod est legionis, vel qd' ad legionem pertinet. ταγματικός. Asinius Pollio Ciceroni: Militem nō modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem vllum quoque misi.

Legirupa, qui legem frangit. παράνομος. Plaut. Impudice, scelesie, verbero, bustirape, furcifer, socij fraude, parricida, sacrilege, periure, legirupa, pernicies adulescentum.

Legislator, qui legem tulit. νομοθέτης. Et idem dicitur legifer, qualis apud Athenienses Solon. Verg. Legiferæ Cereri.

Legitimū, (γνήσιος, νόμιμος, γνήσιος) recht) iuste) quod est æquum, iustum, conueniēs, & secundum legem factū. A quo legitimè aduerbium. νομίμως. Cic. 1. Off. Iustè & legitimè imperanti. Cuius contrarium est Illegitimum. Vnde Legitimi filij, qui secundum legem nati sunt.

Legiuncula, diminut. parua legio. ταγμάτιον. Liu. lib. 5. Bel. Maced. Videretis vix duarum male plenarum legiuncularum instar in castris regis.

Lego, gas. in legationem mitto, siue legatū mitto, διαπρεσβεύω, ἐγκηρυκεύομαι. (seyndē) enuoyer.) Et datiuo, vt legare alicui, iungitur. Plaut. in Amph. Eos legat Telebois. Et accusatiuo cum præpositione ad, vt legare ad aliquem. Cice. Centuripini Andronem Centuripinum legarunt ad Aproniū. Et cum præpositione in. Sallust. in Iugurtha: Legantur tamen in Aphricam maiores natu. Hinc Legati, & Legatio, legatorum missio. πρέσβευσις

ω,πρέσβεία. Quandoq; legare, est legatum sibi facere. Cice. Aulo Cecinnæ: Cassium sibi legauit, Brutum Galliæ præfecit. Quandoq; committere. Plaut. in Cass. Quin ruri es in præfectura tua? quin potius quod legatū est tibi negotium, id curas? Quādoq; decernere, deliberare, & testamēto aliquid alicui relinquere. διατιθέναι, καταλείπειν: vt Testator liberto suo argenti pondo decē legauit. hoc est, decreuit ex hæreditate sua decē argēti pondo liberto suo conferri. Liu. lib. 1. Numitori, q̄ stirpis maximus erat, regnū vetustū Syluiæ gentis legat. Aliquādo assignare. Liu. 8. Bel. Pun. Patre nos omnia, quæ prospera tibi, & Pop. Rom. imperio euenere, tuo consilio assignare: aduersa, casibus incertis belli & fortunæ legare. Huius verbi composita sunt, Ablego, Allego, Delego, à quo Subdelego. Relego, Sublego. quæ habent penult. prod. Deriuatiua sunt, Collega, & Collegium.

Lego. gis. gi. ctum. propriè colligo. ἀναλέγομαι. (lam len, lesen) cueillir.) Colu. libr. 2. Optimam quamq; spicam legere oportet, separatimq; ex ea semen reponere. Hinc tractum est, vt legere etiam sit oculis scripta percurrere, (ἐκλέγειν, ἀναγινώσκειν, διέρχεσθαι) lesen) lire.) quoniam litteræ oculis legi, id est, colligi videantur. Verg. At simul heroum laudes, & facta parentis Iam legere. Propter quod ea quoq; quæ picta sunt, legere dicimur. Idem lib. 6. Quin protinus omnem Perlegerent oculis. Tractum à Græcis, qui γράφειν, scribere & pingere dicunt. Item, quia ad quos accedimus, melius oculis cernimus, factum est, vt legere pro adhærere, & accedere (παραλέγεσθαι) ponatur. Liu. Ipse compositis Siciliæ rebus, oram Italiæ legens, Ariminū peruenit. Item quoniam nautæ dum aspera loca prætereunt, legere, id est, colligere vela consuerūt. Quandoq; præterire significat. Vergil. Littoraq; Epiri legimus. Et quandoq; pro eligere ponitur: vt Ipse ego cana legam tenera lanugine mala. Aliquando pro surripere, quod ea quæ furamur colligimus. Verg. 10. Æneid. Quid soceros legere, & gremiis abducere pactas? Idem: Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc sacrilegium, ἱεροσυλία. Quandoq; pro percutere. Plaut. Quo te legam hoc scipione? Ab huius verbi passiuo legor, fit participium Lectus: quod interdum comparatione, & temporis amissione in nomen migrat: idemq; significat quod selectus, siue ex aliorū numero separatus. Cic 5. Ver. Lectissimus adolescēs, dixit: & in 3. Lectissimi viri, atq; ornatissimi. Idē in Catil. Et ad Attic. libr. 10. Lectissima fœmina. Hinc fit aduerbiū lectè. ctius. ctissimè. Cic. in Orat. Sententiis verbisq; lectissimè dicere. Martial. lib. 5 Quadringenta tibi non sunt Chærestrate, surge: Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late. Sunt tamē, qui dicant ibi Lectius nomen esse viri proprium. Huius verbi composita sunt, Allego, Colligo, Deligo, Diligo, Eligo. Intelligo, à quo Subintelligo, (προσυπακούω) Negligo, Perlego, Relego, Sublego, Selego, & Transiego, quæ habēt pen. cor. Deligo, is. ere. de magis idoneis aliquem lego. à quo Delectus, us. nomen. vide in verbo Eligo.

Legulæ, sunt vittæ paruæ, siue ligulæ fimbriatæ, reticulatis, cancellatis, plagulis orbicularibus: à legendo dictæ.

Leguleius, qui legum studia sectatur, seu versatur in legibus. νομικός. Cic. Ita & tibi Iureconsultus per se nil nisi leguleius quidā cautus, & acutus præco actionum, cautor formularum, auceps syllabarū.

Legulus, penult. correpta, qui vuas aut oleas colligit. συλλογεύς. Cato: Legulos quos opus erit præbeto. id est, collectores.

Legumen, pen. prod. dictū est, quod manu legatur, ὄσπριον. Var. lib. 1. De re Rust. De cicere: Hoc enim quoq; legumen vt cætera quæ euelluntur è terra, non subsecantur, vt fruges quæ quòd ita legūtur, legumina dicta. Verg. 1. Georg. Vnde prius lætum siliqua quassante legumen.

Legumentum, idem quod legumen. χέδροψ. Similiter & Legarium. Varro De re Rust. lib. 1. cap. 32. Serendum viciā, lentem, ciceculam, eruiliam, cæteraq;, quę alii legumina, alii, vt Gallicani quidam legaria appellant.

Legus, a. um. nō nisi in cōpositione inuenitur, pro eo qđ colligit. vt apes mellilegæ dicunt, quoniā mel legūt: id est, colligūt. Ita λόγος Græcè componit.

Leleges, siue Lelegæ pen. cor. populi errabūdi, qui quondā Thessaliam & diuersa alia loca tenuerūt. Verg. l. 8. Æn. Hic Lelegas Carasq;, sagittiferosq; Gelonos Finxerat. Vbi Seruius Lelegas Thessalos exponit, Lucanū De Thessalia loquentem citans, Mox Lelegū dextra pressum descēdit aratrū. Alii tradunt Cares, & Leleges esse cōterminos. Ouid. lib. 9. Met. Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamq; pererrat. Scribit Plin. lib. 5. Miletum Ioniæ caput, Lelegeidam fuisse nominatam. Eustathius docet Lelegesdictos, quasi λελεγμένους, id est collectos, eo quòd prius errarent, & gens collectitia esset. Alii Leleges à Lelege duce appellatos asserunt.

Lema, mæ. (λήμη) apud Græcos lachryma dicitur, sed congelata. Plin. lib. 23. cap. 1. Aut si cruore suffunduntur oculi, vel si lemæ in oculis erunt. Vnde Lemosi, λημῶντες, λημαλέοι. Col. lib. 7. cap. 6.

Lemanus, (λιμανός) pen. prod. lacus Gebennæ vicinus, qui in Rhodanum fluit.

Lembus, (λέμβος) nauicula breuis, & velocissima. Plaut. Dum hæc aguntur, lembo aduehitur pater tuus pauxillulo. Hinc & lembunculus dicitur.

Lemma, tis. (λῆμμα) argumentū: siue inscriptio, quæ continet argumentū. Martial. lib. 14. Lemmata si quæris, cur sint asscripta docebo: Vt, si malueris, lemmata sola legas. Plin. Epi. 92. Nam lemma sibi sumpsit, quod ego interdum versibus ludo.

Lemnisci, fasciolæ coloriæ dependētes ex coronis, propterea dicuntur, quod antiquissimū genus coronarum fuit lanearū, inquit Festus. Plin. lib. 21. cap. 3. Crassus diues primus argento, auroq; folia imitatus, ludis suis coronas dedit. accesserūt quoq; & lemnisci, quos adiici, ipsarū coronarū honos erat propter Hetruscas, quib9 iungi, nisi aurei, nō debebant. Inde Lemniscatæ coronæ dictæ, quæ lemniscis erāt ornatæ. Cic. pro Rosc. Amer. Multas esse infames palmas, hanc primam tamen esse

lemniscatam, quæ Romæ deferatur.

Lemnos, (λῆμνος) insula, quæ & Hypsipyla dicitur, ab Hypsipyla Thoantis filia, quæ in ea regnauit. Hæc est in Ægæo mari, ab Oriente Troiã, ab Occasu Athon spectans, à Borea Thraciã, ab Austro, sed longo tractu, Cretæ opposita est. Vrbem habet Myrinam maritimam, & Hephæstiã mediterraneam. In ea colebatur Vulcanus, deus ignis. Vnde & Lemnius ardor, (λήμνιον πῦρ) dicitur à poëtis. Nam (vt in fabulis fertur) cum Iuno eum peperisset, eumq; turpem cõspexisset, à cœlo in eam insulam deiecit. A Lemno, teterrima quæq; facinora, apud Græcos Lemnia (λήμνια κακὰ) appellantur. Et Lemnia terra, exiccandi vim habens, in eaq; caprinus sanguis miscetur, & idcirco rubrica appellatur.

Lemonium, herba. Plin. lib. 25. ca. 9. Lemoniũ succũ lacteum mittit, concrescentẽ gummi modo humidis locis. Quidam volunt eandem esse herbam cũ veratro nigro, ex descriptione Dioscoridis.

Lemures, pen. cor. laruæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & bestiarum, inquit Nonius.

Lenæus, (ληναῖος) scribitur cum diphth. quo nomine dictus est Bacchus, ἀπὸ τῶ ληνῶ, quod lacũ significat: hoc est vas, in quo vuæ exprimuntur. Verg. libr. 2. Georg. Huc pater ô Lenæe, tuis hic omnia plena Muneribus.

Lenas, (μαστρωπὸς) eyn frauwẽ wurtin) een hooftvrou, coppelersse.) maquerelle.) appellat Vlpianus, quę mulieres quæstuarias prostituũt. item eas quæ alterius nomine, hoc vitæ genus exercẽt: Vt si qua cauponam exercens, in ea corpora quæstuaria habeat, vt multæ assolent sub prætextu instrumẽti cauponij prostitutas mulieres habere, dicendum est hanc quoq; lenæ appellatione contineri.

Lentiginosus, (κοιίδων ἀνάμεσος) lendibus plenus.

Lenio, nis, niui, vel nij. nitum, mulceo, placo, flecto. ἠπιόω, κηλέω. seufftigen, milteren) versachten, versueten) addoulcir, appaiser.) Sallust. In tali tempore tanta vis hominis magis leniunda quàm exagitanda videbatur. Aliquando imminuere, leuare, adimere, Sallust in Catil. Nonnulli ficta & hæc, & multa præterea existimabant ab his, qui Ciceronis inuidiam, quæ postea oborta est, leniri credebant atrocitate sceleris, qui pœnas dederant, id est, imminui. Aliquando polire, leuigare. Colum. libro. 3. Cum deinde truncum reddideris, acuto ferramẽto plagam lenito, id est, polito. Interdum lenire est consolari. Cicero Treb. Tuam professionem amore prosequar, reditum spe expectabo, absentem memoria colam, omne desyderium literis mittendis accipiendisq; leniam. Hoc verbũ etiam lenibo in futuro facit. Propertius: Lenibũt tacito vulnera nostra sono. Huius compositum est, Delenio, κατηπιόω.

Lenis, & hoc ne. idem ferè significat quod leue: hoc est, quod tactu nullam asperitatẽ habet. πρᾶος, λεῖος. glatt, weych) effen.) Quidam à lento dictum existimant. Nam lentum propriè significat tenerum, & facile flexuosum. Transfertur tamen ad animũ, & pro miti, modestoq; accipitur. (ἤπιος, πρᾶος) saufft, milt) facht) doulx.) Teren. in Hecy. Ego sum animo leni natus, non possum aduersari meis. Lene & asperum, sunt contraria, vt videre est apud Ciceronem lib. De Fin. 2. Lenes cibi & acres apud Celsum lib. 2. cap. 21. opponuntur. Lene vinum, dicitur delicatum, non vehemens, aut asperum, neq; linguam aut cerebrum feriens. Terentius in Heaut. Hoc dicens, asperum pater hoc est, aliud lenius. Lene venenum dicitur, quod dulcem quodammodo, & vix sensibilem mortem inducit. Cicer. ad Attic. libr. 2. Sed ita lenibus vti vi debantur venenis, vt posse viderentur sine dolore interire. Lenis sonus dicitur placidus. Cicero. 3. Orat. Ille autem superior leniore quodam sono est vsus. Lenissimus Auster quoq; à Cicerone lib. ad Attic. dicitur, id est, leniter spirans. A lenis fit aduerbium leniter, id est, moderatè, suauiter, modestè. Vt leniter arridere, Cicero. 1. De Finibus. Et leniter disputare, idem. 4. Acad. dixit. Et leniter agere, Liuius. 7. Belli Pun. ait. Castigando, inquit, increpandoq; plus, quàm leniter agendo. A lenis quoq; fit aduerbium Lenè. Mart. Tepida natabis lenè Congedi vada. Ab hoc quoq; fit lenitas, id est, suauitas. Plin. lib. 27. Differentia intelligitur lenitate gustus. Ponitur & pro mansuetudine, facilitate, modestia. Cic. ad Att. lib. 10. Patris autẽ lenitas amanda potius ab illo, quàm tam crudeliter negligẽda. Et Lenitudo, clemẽtia, suauitas. Cic. 5. Tusc. Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea sibi bona ducẽs, quid erit in philosophi grauitate? Et lenimentum, quod aliquid lenit, & dulcorat. Plin. lib. 25. cap. 5. Nuper inuenere dissectis raphanis inserere helleborum, rursusq; comprimere raphanos, vt transeat vis, atq; eo lenimento dare.

Leniter, (ἠπίως, ἠρέμα) aduerbium, moderatè, suauiter, quod & lenè dicitur.

Leno, (μαστρωπὸς, πορνοβοσκὸς) eyn frauwẽ wirt) een roffiaen) maquereau.) generis communis, quãuis habeat fœm. lena, vt inquit Priscianus, Quo nomine significatur is, qui scortorum productor est etiam inuitarũ personarũ, qui legibus vindicatur. Ab alliciendo, quod adulescẽtulos alliciat: vel à leniendo dictus, quòd lenĩedo animos adolescentiũ corrumpat. Terent. in Adelph. Leno ego sum, fateor, pernicies communis adolescentium. Hinc Lenulus (μαστρώπιον) & Lenunculus, diminutiuũ. Plaut. in Persa: Ita occœpi dicere Lenule de illa pugna. Idem in eodem: Si de Deo militari, tetigero lenunculum. Est & lenunculus, nauigium piscatorium. Sallust. lib. 1. Histo. Indicit fortè per noctem lenunculo piscandum.

Lenobates, (ληνοβάτης) vuæ calcator.

Lenocinium, lenocinandi actus. μαστρωπεία. frauwẽ wirtschafft) roffiaẽschap) maquerelage.) Vlp. Lenocinium facere, non minus est q̃ corpore quæstũ exercere. Plaut. in Epid. Quid ego leociniũ facio, qui quidẽ habeam alienos domi? Ponitur interdũ pro delinimento, allectamento, illecebra, blanda assimulatione. Quandoq; sumitur pro exquisitiore elegantia. κομψεία, κομψότης. Suet. De Aug. Forma fuit eximia, & per omnes ætatis gradus venustissima

stissima, quanquam & omnis lenocinij negligens, & in capite comendo incuriosus.

Lenocinor, pen. cor. lenocinium facio. μαστρωπεύω, προαγωγεύω. frauwen wirt sein) hoerë vöcht zijn, hoererije houwen) exercer le faict d'vng maquereau) Per translationē pro blandiri ponitur, siue allicere quod leones facere solent. Cic. 1. in Verr. Tibi fers uitet, tibi lenocinabitur, minus aliquanto contendet, quàm potest. Interdū significat gratiā conciliare. Pli. li. 2 Epi. Potest tamē fieri, vt quanquā in his difficultatibus, libro isti nouitas lenocinetur.

Lenonius, a. um. quod ad lenonem pertinet. μαστρωπικός. Plau. in Menæh. Ab his locis lenonijs. Idem in Ru. Ne vt leno postules te hic fide lenonia vti.

Lens, lendis. (ὁ κόνις) nis) nete) lende.) à lædo, capitis animal, ex quo formatur pediculus, & est fœminini generis. Serenus: Vnda maris capiti lendes deducit iniquas. Hinc Lendiginosi, dicti sunt lendibus referti.

Lens, lentis, genus leguminis, à lenis nomen deductū, quòd qui ea vescitur, lenes ac moderati sunt. φακῆ wicke) lentille.) Plin. Inuenio apud veteres Authores æquanimitatem fieri vescentibus lente. Lentim pro lentem in accusatiuo frequēs est apud Cato. vt cap. 35. Lentim in rudeto, & rubicoso loco, qui herbosus non fiet, serito.

Lenteo, tes. à quo Lentesco. tescis. quod significat lentum, seu tenerū ac molle esse, vel fieri. γλισχραίνομαι. Verg. lib. 2. Geor. Sed picis in morē ad digitos lentescit habendo. id est, cohæret, vt exponit Ser. Lucil. Lentet opus dixit. Colu. lib. 2. cap. 11. Cicera bobus erui loco, fresa datur in Hispania Bætica, quæ cum suspensa mola diuisa est, paulū aqua maceratur, dum lentescat. hoc est, cohæreat, vel, vt ait Budæus, glutinosa fiat. A lentesco, fit compositum Inlentesco. Colu. lib. 2. Paulum aqua maceratur, dum inlentescat. id est, intus tener fiat.

Lenticula genus leguminis, lenti simile, sed diuersum. φακῆ. Quin & cocta quoq; lens, à Plinio cæterisq; Lenticula vocatur. Lenticula etiam genus vasis est, à figura lentis dictū, vt ait Plinius, & meminit Celsus: videturq; id esse, quod discus appellatur apud Dioscor. Vnde & lenticularis figura. Quidam hoc nomen à liniendo deducūt, aiuntq; esse vas olearium, ex quo reges & sacerdotes liniebantur: de quo in libris Regum fit mentio. Lenticula præterea gemma est. Plin. lib. 37. cap. 12. Figura oblonga maximē probatur, deinde quæ vocatur lenticula: postea Clypeidos. Rursus lenticulæ, maculæ sunt in corpore, quæ lentigines dici solent. Celsus lib. 6. cap. 5 Lenticulas tollunt galbanum & nitrum.

Lenticularis, re. (φακοειδής) adiectiuum à lenticula. Vt lenticularis forma, Apul. lib. 2. Flor.

Lentigo, pen. prod. macula subrufa, & nigra. interdum in facie, ad lentis similitudinem. φάκος. eyn rüsel) een sproete) Vnde & Lentiginosus, φακώδης. Plinius libr. 19. De Atriplice: Ac nisi mutata sæpe aqua coquēdum, stomacho contrarium esse, lentigines & papulas gignere. Et lib. 20. Cum seuo vitulino vel melle, suggillatis illinitur, cum melle & vua passa, & aceto, lentigini nigræ.

Lentini, seu Lentuli, (λέντλοι) Romani quidam cognominati sunt à lente, vt Cicerones à cicere. A quibus denominatiuū Lentulitas. Cice. ad Appiū lib. 3. Vllam Appietatem, aut Lentulitatem valere apud me plus, q̄ ornamenta virtutis existimas?

Lentiscus, (σχῖνος Herm.) arbor, quæ mastichem gummi modo sudat, & est trifera. Plin. li. 24. Vsum lacte caprarum, quas lentisco pascebat. Hinc Lentiscinus, a. um. quod est ex lentisco factum. Plinius lib. 23. cap. 2. Tunc addito lentiscino oleo.

Lento, tas. χαυνόω. Vergil libr. 3. Ansē & Trinacria lentandus remus in vnda. Vbi Ser. Lentandus, aut lente tibi nauigandū est (nam totam Siciliam circuit) aut flectendus. Vnde lentum vinum dicimus, id est, flexibile.

Lentus, propriè tener, flexuosusq;, q facilè flectitur. χαῦνος, γλίσχρος. zard, weych, zäch) weeck, sacht) lent & tardif.) Verg. Lenta salix quantum pallenti cedit oliuæ. Sed translatū ad animum, pro leni ac placido capitur. Cice. in Hort. Qui cum publicas iniurias lente tulisset, suam nō tulit. Interdum pro facili. Lucillius, Cotta senex Crassi pater huius Panæti magnus trico fuit numarius, soluere nulli lentus. Interdum pro tardo. βραδύς. Plin. in Epist. 147. Ibat illa lento gradu, quasi grauis vinculis. Interdum pro securo & ocioso. Vergil. Tu Tityre lentus in vmbra. Interdum pro tenaci. Plaut. in Men. Quàm lentum est, & visco simile. Interdum pro remisso, & frigido. Verg. 1. Georg. Noctis lentus non deficit humor. Habet & alias significationes, vt cum dicimus lentum colorem. id est, fluentem, & facilè euanescentem. Plin. lib. 12 cap. 15. Lentus color in quacunq; natione præfertur rufus, & pinguiter lentus. Lentus ignis, dicitur moderatus, nō vsqueadeo calefacēs. Plin. lib. 12. cap. 4. Lentus ignis è palmis. Lentus tepor, remissus. Plin. lib. 12. ca. 19. Probatur casia gustu, quàm maxime feruens potius, quàm lento tepore leniter mordēs. Lenta viuacitas, id est longa & tenax. Plin. lib. 8. cap. 27. Alioqui viuacitatis adeò lentæ, vt eiectis interaneis diu pugnet. Hinc fit aduerbiū lentè, id est tardè, & cunctanter. Plin. Epist. 13. Ac tum quoq; lentè & cunctanter veniunt, nec tamē permanēt, sed ante finem recedunt. Lentè aliquid ferre, est illud patienter ferre. Cice. Neq; enim est facile perficere, vt irascatur ei, cui tu vel iudex, si tu ipse id lentè ferre videare. Lentè agere, est remisse & segniter agere. Liu. 1. ab Vrb. Lentè agere his Tatius Sabiniq; visi sunt. Lentè ac fastidiose probare aliquē, est argumētis inefficacibus ipsum probare. Cic. ad Att. libr. 2. Quem tibi ego non essem ausus mittere, nisi eum lentè ac fastidiosè probauissem. Hinc quoque deriuantur

Lentitia, tarditas. βραδύτης. langsame) slapheyt) facilite.) Plin. lib. 16. ca. 37. Aliæ virgas sequacis ad iuncturas lentitiæ. Et Lentitudo, idē. Cic. 4. Tusc. Eamq; quam lenitatem dicimus, vitioso lentitudinis nomine appellant.

Lentor, oris. humor tenax, & glutinosus, inquit Budæus. Plin. lib. 9. ca. 36. Congregant verno tempore mus

mutuoq; attritu lentorem cuiusdam ceræ salinant. Idem lib. 13. cap. 5. Fert folliculos emittentes animalia, lentoremq; resinosum. In compositione vero significat plenũ, vt somnolentus, & huiusmodi.

Leo, les, leui, nõ est in vsu, significat imprimo & formo. Sed eius composita vsurpantur, quæ sunt Deleo, & Releo. Delere autẽ, (ἐξαλείφειν) contrarium est suo simplici. Nam est, quod formatũ iam & impressum est, remouere. Leui præteritum inuenitur apud Horat. lib. 1. Carm. pro aperui, protuli: Græca quod ego testa conditum leui.

Leo, (λέων) eyn leeu) vng lion) animal ferox, & omnium animalium generosissimum, tum præcipuè cum colla armosq; vestiunt iubæ, quod ætate accidit. Leones tantum ex feris, clementia vtuntur in supplices, prostratis parcunt. Eorum animi index est cauda, sicut equorum aures: vim summã in pectore habent, sociati innoxij sunt. Timent rotarum orbes circumactos, & currus inanes, & cristas cantusq; gallinaceorũ, sed maximè ignes. Vide Plinium lib. 8. cap. 16. A leo fit Leonius. a. um. (λεόντειος) Vt adeps leoninus, apud Plin. lib. 24. ca. 17. Et leonina species, apud Var. lib. 2. de re Rust. ca. 9. Est & leo marinus ex cancrorum genere. Plin. lib. 32. cap. 11. Item Leo, cœleste signum. Plin. lib. 17. cap. 24. Ferunt hunc leonem Theumesium ab Hercule occisum, in cœlum ab Ioue translatũ. Dictus est Theumesius, à Theumeso Bœotiæ monte. Leones auersi coëunt, quemadmodum & lynces, & cameli, elephanti, rhinocerotes, & tigrides.

Leochares, (λεωχάρης) Leocrates, Leocritus, Leostratus, Leodamus, Leontinus, Leogarus, omnia nomina propria à leo deducta.

Leodamas. mantis. (λεωδάμας) proprium nomen philosophi mathematici.

Leon, (λέων) philosophus mathematicus, qui elementa composuit, determinationem inuenire docuit.

Leonides, (λεωνίδης) nobilis Sparta, deinde Lacedæmoniorum rex, qui aduersus Xerxem penè incredibilia egit. Hic cõmilitonibus dicebat, Pergite animo forti, hodie apũd inferos fortè cœnabimus. Cecidit ad Thermopylas, cum illas angustias custodiret. Fuit & alius Leonides, Alexandri pædagogus.

Leonina, herba est, quæ nascitur in montib. cuius flores cũ emittũtur, similes sunt ori leonino aperto.

Leontice herba est, de qua Plin. lib. 25. cap. 11.

Leontios, gemma. vide Plin. lib. 37. cap. 11.

Leontopetalon, herba, folio brassicæ, caule semipedali, leni, cuius semen in cacumine, in siliquis ciceris modo, radix rapæ similis, grandis, nigra. nascitur in aruis. Radix aduersatur omnium serpẽtium generibus, ex vino pota, nec alia res celerius proficit. Plin. lib. 27. ca 11. Vulgus Gallicum, patam leonis appellat. Folia habet similia pedi leonis.

Leontophon, (λεοντοφῶν) exiguus vermis esse dicitur, nec alibi nascitur, quàm vbi leo nascitur: quo gustato, statim expirat leo. Plin. lib. 8. cap. 38.

Leontopodion, herba, quam & Leuceoron, & Doripetron, & Thorybetron vocãt, caulibus veluti rosæ capita sustinens. Nascitur in campestri, cuius semen lymphatica somnia facere dicitur.

Leopardus, (λεοπάρδαλις) animal, qui ex leone & panthera natus est, vel ex pardo & leæna, nigris maculis leoninam pellẽ distinguẽtibus, & iubis caret. Nascitur in Africa, vbi propter penuriã aquarum ad paucos amnes multitudo ferarum conuenit, ideo multiformes ibi animalium partus, mutuo sese miscentibus diuersorum generum animalibus. Vnde ortũ est prouerbiũ, Semper aliquid noui Africam afferre. Vide Plin. lib. 8. cap. 15.

Leosthenes, pen. corr. nomen viri, qui cum sponsus esset, & Lamiacum bellum concitasset, interfectus est. Ob cuius amorem sponsa, Demotionis Areopagitarum principis filia, se interfecit, sicut Hieron. contra Iouin. testatur. Suidas ait, Bello contra Macedones, lapide percussum in caput improuise, in prælio cecidisse.

Lepadusa, siue Lopadusa, (λεπάδουσα) insula Siciliæ à patellis ostreorũ genere dicta, quasi patellaria.

Lepidiũ, herba, quæ quibusdã ea esse putatur, quam vulgus raphanum vocat, authore Barbaro. Vlcera acuta tollit. Colum. libr. 13. Sunt, qui satiui, vel etiam syluestris lepidij herbam cum colligerunt, in vmbra siccent: deinde folia eius abiecto caule, die & nocte muria macerata expressaq;, lacti misceant sine condimentis, & salis, quantũ arbitrantur, adijciant. Nonnulli recentia folia lepidij, cum dulci lacte in olla miscent, &c. Vulgus Gallicum lepidium, vocant passerage, quòd canum rabiem cum lacte pota adimat. De lepidio vide Plinium li. 19. cap. 8. Scribit Dioscorides, idem esse lepidiũ, quod gingidium. Fit autem à Græco verbo λεπίζω, hoc est, decortico.

Lepidotes (λεπιδωτὸς) gemma, quæ squamas piscĩũ imitatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Lepidus, a. um. (λαμυρὸς, καλλωπὸς, χαρίεις) zierlich lieblich, angenam) fray, schoõ, genuchlyck) belle, plaisant.) pen. cor. in quo leporis est plurimum, & tam de homine quàm de oratione, & alijs rebus dicitur. vt lepidus homo, & lepida oratio. Teren. in And. O lepidũ caput. Plaut. in Mil. At quidem illuc ætatis qui sit, non inuenies alterũ Lepidiorẽ ad omnes res. Idem in Aulul. O lepidum diem. Idem in Pœnul. Nimium lepidum mihi memoras facinus. Idem in Epid. Forma lepida & liberali. Idem in Mostel. Quin tu te exornas moribus lepidis, cum lepida tute es? Lepidus dicitur, vt imperiti vulgi verbis vtar, qui habet bonam gratiam: qui est plaisant, aduenant.) Hinc fit aduerbiũ Lepidè, id est, cum gratia. Cicero ad Attic. libr. 2. Nunc fit Lepidè illa ἰκχύσις. Plaut. in Pers. Lepidẽ hercle adiuuas. hoc est, elegãter, & ad tempus. Idẽ in Mil. Vin' tu lepidè facere? Hinc fit diminutiuũ lepidulè. Plaut. in Pseud. Eam circunducam lepidulè. Lepidum interdum aduerbialiter ponitur pro lepide. Plau. in Pœn. Lepidum eloquere. Hinc Lepiditas, (κομψότης) & compositũ Illepidus. Donatus dicit lepidum dici politum. λεπὶς, id est, lamina siue squama. Plin. li. 34. Excutiũtur velut milij squamæ, quas vocant lepidas.

Lepista, λεπαστὴ Aristophanes, vas aquariũ ampullæ simile. Varr. Aliqui venditãt oleum Sabinorũ, lepi-

stræ pauperibus plerisq;,aut fictiles sunt aut æneæ.

Lepor,& Lepos,vtroq; modo dicitur, pro sermone nitido & absterso, & quasi lautitia quadam sermonis. quòd sicut lepus à leuitate pedũ, ita lepor orationis à pedum suorum leuitate dici putatur. καλλιπία, χαϱιεντισμὸς. liebligheyt, höfligkeyt, zierde,hüpsche) frayscheyt,genuechlicheyt) plaisance,doulceur.) Est & lepos,gratia,& voluptatis cuiuscunq; amœnitas. Lepor tamen propriè verbis fit.Plaut.in Cas.Nec pote quicquam cõmemorari,quod plus salis, Plusq; lepôris habeat hodie. Plin.lib.17.ca.1.Crassus faceto lepôre solers.Cic. in Ver.Lepôre, ac venustate affluēs.Idē De Orat. Magnus in iocando lepos erat in homine. Lepor dicendi,est ornatus,concinnitas,elegantia.Cic.4. Acad.Cuius primo nõ admodum probata ratio, quam acumine ingenij vim admirabili quodã lepôre dicendi,proximè,&c̃.

Leporarium,nõ tantum pro loco vbi lepores sunt, sed etiã pro omnibus septis,quę sunt villæ affixa, accipitur,& habēt inclusa animalia,quę inibi pascuntur.λαγωτϱοφεῖον.Gel.lib.2.ca.20.Viuaria Veteres quãdoq; Leporaria dixere,in quibus omnia clauderentur animalia. Varro:Leporaria te accipere volo,non ea quæ tritaui nostri dicebant,vbi soli lepores sint , sed omnia septa ædificia villæ quæ sunt,& inclusa habent animalia,quæ pascuntur . Hæc antiquiores Roboraria etiam appellari voluerunt,à tabulis roboreis,quibus septa erant, antequam mœnibus cingerentur.

Leporinus,a,um. (λαγῷος) pen.prod. quod est ex lepore . vt pes leporinus . Leporinus cinis , apud Plin.lib.28.cap.11.

Lepra,morbus,qui alio nomine dicitur Elephãtia, siue Elephantiasis.Et duplex est.vna quæ incurabilis est , quam malam scabiem Horatius nominat: Aut mala,quam scabies,aut morbus regius vrget. Alia quæ potest curari . Plin.libro. 34.Lachryma vitiũ,veluti gemna, lepras, & lichenas,& psoras, nitro antè præparatus sanat.

Leprium,(λέπϱιον)ciuitas in Achaia,à Leprio heroë,quem occidit Hercules. siue à lepra qua curabantur ibi,quodã se flumine mergentes.Hinc Lepriatæ populi . Est & alterum in Arcadia Lepriũ, vt testis est Cic.ad Atticum.

Leptenacra,promontoriũ gracile. Solinus:A promontorio Indiæ, qđ alij Leptenacrã,alij Drepanũ(δϱέπανον)vocitauerũt.Vide suprà in Drepanũ.

Leptis,(λέπτις) nomen vrbis,de qua Hieronymus,In Lepti vrbe semibarbara , & posita in solitudine, moris est , vt nurus altera die socrũ ollam mutuò postulet. Strabo libro. 17.

Leptoludiæ,ficus sunt, quemadmodum Numidicę, pullæ,&c̃.

Leptophyllon ,herba est à foliorũ tenuitate sic dicta. Plin.lib.26.cap.8.

Leptorax,vuæ genus, habēs acinos exiguos & subtiles,alioqui mira suauitate prædulcis.

Lepus,animal à celeritate dictũ, φ leuipes sit,quoniam ambulans non sentitur.λαγὼς.eyn hase)vng lieure.) Vide Gel.lib.1.cap.18.Ponitur quandoq; pro infamia,quòd magis à posteriore parte: hoc est à lumbis, & clunibus,& armis pulpamentum de se præbear,cum in conuiuio carpitur appositus. Horatius:Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos. Posteriore enim corporis parte lascissimus est lepus. Aut φ venantur illum,& prosectãtur canes, quos pro amatoribus puerorum intelligimus. vt apud Terentiũ,Ceruam videre fugere,sectari canes.Aut quòd à physicis dicatur incerti sexus.tradunt enim vtranq; vim singulis inesse,ac sine maris coitu gignere,sicut & hyæna.Terent.in Eunu. Lepus tute es,& pulpamentũ quæris. id est,quod tu habes,hoc quæris in altero. Lepus,etiam piscis est ex lacertorum genere.Plin.lib.32.ca.11.

Lepusculus,(λαγίον)diminutiuum.Cic.6.Ver.Si minus eiusmodi quidpiam venari potuerãt,illa quidem certe pro lepusculis capiebãtur,patellæ,&c̃.

Lerne,siue Lerna,Argiui & Mycenæi agri locus est, supra quem fuit Argos oppidum.Vnde Lernæus, a.um. vt palus Lernæa, vbi fuit Hydra quinquaginta capitũ,ab Hercule interfecta. Sunt qui scribant Lernam regiunculam esse Arcadiæ, à Lerno rege cognominatam.

Leros, (λέϱος) quæ & Leria,insula est in Icario mari,vt inquit Strabo lib.4.

Lesbos,insula in Ægæo,Æolicarũ vrbium metropolis,& vniuersæ Troadis imperiũ obtinuit. Ambitus eius stadiorum centum supra mille,à Borea in Austrum protensa quingenta & sexaginta stadia longitudinis habens: feraci agro,& multa materia ad classes cõficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ,Mitylene, & ab ea nunc insula vocatur , & Pyrrha in Occidentali littore sita. Fuit & Eressos, & Antissa cum portu,& Methimna. Dicta Lesbos ab vrbis nomine,quæ in ea potentissima fuit: siue à Lesbo Iapithi filio,qui in eã insulam nauigauit. Ex hac Pittacus vnus ex septē sapientibus, Alcæus, Sappho, Theophrastus philosophus,& alij viri sciētia clarissimi orti fuere.Hinc Lesbius,a.um.λέσβιος: vt Lesbium vinum,& Lesbous,a.um.pen.prod.Horatius,Lesboum refugit tendere barbiton.

Lessus,us.lugubris eiulatio.θϱῆνος.Plaut.in Truc. Thetis quoq; etiam Lamentãdo lessum fecit filio. Cic.in Leg.Mulieres genas ne radunto,ne've lessum funeris ergò habēto.His enim verbis significatur lamentationē lugubrē in funerib.prohiberi.

Lestorum,regio Indiæ extra Gangen:cuius incolæ syluestres esse dicuntur,& in specubus habitare.Ferunt in ea esse coruos albos & psitacos.

Lestrygones,penult.cor.populi in extremo Italiæ, quos Vlysses apud Alcinoum narrat humana carne vesci,vt Cyclopas. Et Homer.scribit Lestrygones,socios Vlyssis verubus transfixos,atq; igni assos comedisse. Acron : Lestrygona,Formana seu Sicula,in quibus Cyclopes fuerunt,qui Lestrigones vocabantur.Plin.Caieta portus,oppidũ Formiæ dictum ,vt existimarunt , Lestrygonum sedes.Verum ita appellati fuere,quia latrones erant in eo sinu , ἀπὸ τῆς λῃστείας , quod est latrocinium. Horum rex Antiphates fuisse scibitur. Græci per æ diph

æ diphthongum scribunt in prima.

Letalis, & hoc le. mortiferum. θανάσιμ☉, καίρι☉. Plin. Letalis inedia homini durasse & vltra vndecimum m scilicet diem, plerosq; certum est. Hinc fit letaliter aduerbium. Plin. lib. 11. ca. 37. Oues quidem letaliter circum renes concreto pingui.

Letania, seu Litania, (λιτανεία) cū accētu in pen. Latinè supplicatio dicitur. λιτανεύω. supplico, rogo.

Lethargus, (λήθαργος) est marcor, & inexpugnabilis penè somni necessitas, cum alienatione mentis, vt inquit Cels. lib. 3. ca. 20. Est & species phrenetidis, vt idem Celsus ait. Vnde lethargicus, (ληθαργικός) ab Horatio sumitur pro furioso: Vt lethargicus hic cum fit pugil, & medicum vrget. Lethargicus etiam est, qui lethargia laborat, quemadmodū Hydropicus, qui aqua intercute correptus est. Et adiectiuè ponitur, vt lethargicus morbus. Plin. li. 24 Grauedinem enim, morbumq; lethargicum patitur. Lethargia etiam pro lethargo ponitur. Plin. lib. 24. cap. 9. Semen instillatur in oleo decoctum capiti, in lethargia, & phrenesi. Dicitur aūt lethargus (vt quidam putāt) ἀπὸ τῆς λήθης, hoc est, ab obliuione. Nam in eo morbo accidit obliuio omniū rerum, à pituita frigidiore, humidioreq; cerebrū madefaciente, & posteriores ventriculos cerebri occupante, in quibus est memoria.

Lethe, (λήθη) fluuius quem apud inferos esse poëtæ tradiderūt, cuius latices si quis gustauerit, omniū præteritarū rerū obliuiscitur. Idcirco ἀπὸ τῆς λήθης, id est ab obliuione, nomē habet. Datus est hinc fabulæ locus, quia morientibus omniū rerū obliuio surrepit. Constat autem hunc amnem in Aphrica circa extremū Syrtium cornu, Berenicem vrbem alluere: sed eum, apud omnes fama est, ad ea loca inferna inundatione prorumpere. Lucan. libr. 8. Quam iuxta Lethes tacitus perlabitur amnis, Infernis (vt fama) trahens obliuia venis. Inde Lethæus, a. um. ληθαῖος. Idem, Non me Lethææ Coniux obliuia ripæ Immemorem fecere tui.

Letificus, a. um. penultima correpta, (κηροφόρ☉) quod mortem inducit.

Leto, as. (θανατόω) morte afficio. Vnde Letata corpora, apud Ouidiū, pro morte multata, & interempta, lib. 3 Metam. vbi de Cadmi socijs à serpente interemptis, loquens ait: Vt nemus intrauit, letataq; corpora vidit, &c.

Letum, pro morte. μοῖρα, θάνατ☉. die doot) mort.) Cic. 1. De Diuin. Tamen eodem sibi leto, quo ipse interijsset, pereundum. Idem ad Att. lib. 10. Vide, ꝗ turpi leto pereamus. Secundum Priscianū à leo fit, quo Veteres vsi sunt pro deleo: quoniam mors omnia delet. Apuleius à luo deducit, ideoq; per œ scribi præcepit. Varro & Fest. à λήθη fieri putant: vnde & per th aspiratum sine diphth. scribunt lethum. Quidam etiā lætum per antiphrasim dici volunt, quasi minime lætum. Nam epitheton mortis est tristis, quod est contrarium læto.

Letifer, a. um qd' mortē infert, vt letifer morbus.

Leua, manus sinistra, quā Græci σκαιὰν dicunt. die slinke handt.) la gousche.) Vnde tractū est cognomen Scæuola. Alij læuam cum diphth. scribunt, ꝙ Græci λαιὰν Læuam dicunt: à quo fit Læuus. λαιὸς

Leuana, dea quæ pueris præerat de terra leuandis. August.

Leucacantha, herba est in cacumine aculeū habens. Dioscor. lib. 3. cap. 21. Plin. lib. 22. cap. 16.

Leuchates, atis. mascul. gen. gemma, quæ alba est. Plin. lib. 37. cap. 10.

Leucāthemis, (λευκάνθεμις) seu leucanthemū, herba, quā nunc chamomillam vocāt. Plin lib. 22. ca. 21.

Leucargillon, genus argillæ albæ, qua in Megarico agro vtuntur. Plin. lib. 17. cap. 1.

Leucas, (λευκάς) est insula cōtra sinum Ambracium sita iuxta Epirum. De qua Laërtem dixisse aiunt, Munitā solus vi cœpi Neriton, littus erat terræ. hoc quidem in loco manufactę excisiones fuerūt. Et Strabo, Corinthij Chersonesi terræ angusta ef fossa, Leucadem in insulæ formā redegerūt, & in eum locum transportata Nerito, qui fuerat Isthmus. nunc fretum & Euripus est, ponte iugabilis, mutato nomine dixere Leucadē, sumpto (vt reor) à Leucate vocabulo. Plin. lib. 4. ca. 1. Deinde Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritus appellata, opere accolarum abscissa à continenti. Oppidum in ea Leucas, quondam Neritum dictum.

Leucasmos, (λευκασμός) Latinè candor.

Leucates, pen. prod. (λευκάτης) mons, seu promontorium in Epiro, mare intrans. Verg. Mox & Leucatæ nimbosa cacumina montis. Dictus à petra eiusdē nominis, coloris albi, in pelagus porrecta, in qua est Apollinis fanum. Vnde & Leucadius Apollo, quia illic habet templū. Ouidius: An quia Leucadia semper amata Deo?

Leuce, (λεύκη) paruū oppidum, nō longe à Smyrna. Leuce Græcè candor dicitur.

Leucoæthiopes, Æthiopum natio.

Leucochrysos, gemma, quæ fit chrysolitho interalbicante.

Leucocrota, bestia in India, quæ velocitate cæteras feras superat. Hæc asini ferè magnitudine, voce loquentium hominum sonos æmulatur.

Leucogabi, colles sunt in agro Campano.

Leucogæa, gēma. Plin. lib. 37. ca. 10. Leucoion quid sit declarat Plin. his verbis de chalcantho loquēs, lib. 34. cap. 12. Sed ex eo candidum colorem sentientem violam, Leucoion appellant. Sed ne quis hallucinetur, sciendum est Leucoij nomine omnia violarum genera comprehēdi, sed coloris alio addito nomine. Vnde Leucoia candida dixit Colu, lib. 11. Dicuntur & leucoia lutea, purpurea, &c.

Leucola apud Plinium promontoriū Pamphyliæ, Lyciæ conterminæ. Est & insula prope Cyprum, & quidem in mari Lycio. Strabo quoq; portū in Cypro vocari tradit Leucola.

Leucoma, pen. prod. (λεύκωμα) album dicitur, hoc est, tabula illa, in qua iudicum descripta erant nomina, & in quę singulorū annorū acta literis mandabantur à Pontifice maximo. Pictatium alias dicitur, & matrix. Hermolaus.

Leucon, (λευκόν) Latinè album dicitur. Et Leucon auis est, (λευκών) quæ ardea vocatur.

Leuconiū, λευκόνιον, tomentum siue xylinum, quod

Lex plagiaria, quæ & Phannia, qua quis plagis damnatus esset.

Lex satyra, dicebatur quæ vno rogatu multa simul comprobabat.

Lex tabellaria, (νόμος πινάκιος) suffragia scribere non permittebat, sed puncto notare faciebat. Horat. Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci. hoc est, solus suffragia iudicum tulit, qui & vtile, & dulce scripsit.

L ANTE I.

Liæ, sunt foramina, quæ in summo mali recipiunt funes.

Libadion, herbæ genus, quod nostris vulgò centaurion minus appellatur. Vide Plin. lib. 25. ca. 65.

Liba. bæ. insula in mari Indico.

Libamen, libamentum, & libatio, (λοιβή, σπονδή, χοή) pro eodem sumuntur, significántque quicquid in sacris libatur: à Libero patre, qui primus Ioui libauit. Ouid. libr. 3. Fast. Nomine ab authoris ducunt libámina nomen. Liber enim, qui Bacchus dictus est, cum victor de Scythis extitisset, aliísque nationibus, rerum primitias magno Ioui obtulit.

Libanius, nomen authoris sophistę Antiocheni qui floruit Iuliani transgressoris temporibus, vsque ad Theodosium seniorem, Hic multa scripsit, inter quæ est opus De modo dictandi epistolas. Vixit Constantinopoli.

Libanochnes, gemma, quæ turis similitudinē ostendit, sed ad succum mellis, Plin. lib. 37. cap. 10. quo in loco legitur à quibusdam Libanochros.

Libanotis, pen. prod. (λιβανωτίς) Latinè thurea dici potest. Est enim herba odorem thuris habens, & rosmarinus appellatur. Plin. lib. 19. ca. 12. Libanotis radicē habet olusatri, nihil à thure differentē.

Libanotus, ventus inter Liba, hoc est, Africum & Notum.

Libanus, pen. corr. mons inter Arabes & Phœnices, excelsas arbores habens, & interpretatur candidatio. Strabo libr. 16. Ex eo Orontes fluuius oritur. Libanus etiā arbor est, quę thus producit, tam masculini, quàm fœm. generis. Vnde pro thure accipitur, quod & Libanum dicitur. Libanicus, thureus.

Libatio, verbale, sacrificatio, vel ea degustatio quæ in sacrificiis fieri solebat. Cic. de Arusp. respon. Te appello Lentule, tui sacerdotij sunt tensæ, turricula, præcentio, ludi, libationes epulæque ludorum.

Libella, (λιτρίον) diminutiuum à libra, nummulus argenteus qui & as dicitur. Cic. 4. Verr. Ecquis Volcatio, si sua sponte venisset, vnam libellā dedisset? Libellam pro asse posuit, ex eo dictam, quòd libra æris valebat. id est, asse. Cum autem minimam pecuniolam significare volebant, assem, & libellā dicebant. Plaut. in Capt. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis. Libella argēti ideo dicitur, quod numulus erat argenteus. Cic. ad Attic. lib. 7. Fecit palàm te ex libella, me ex teruncio, subaudio hæredē. Bud. De Asse. lib. 1. Item libella, etiā est fabrile instrumentum, quod nostrates, eodem authore Budęo in Pand. niuellum appellant. Plin. lib. 7. cap. 56. Fornicem autem & libellam, & tornum, & clauem Theodorus Samius, subaudi, inuenit. Idem, Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet.

Libelliones, γραμματεῖς, à Veteribus Tabelliones dicebantur. Varr. Tum ad me ferunt, quòd libellionem esse sciebant.

Libellulus, (βιβλίδιον) diminutiuum à libellus. Hieron. In præsenti libellulo edoceat.

Libellus, (γραμμάτιον, βιβλίον) eyn bůchlin) eē boexken) liuret.) diminutiuum, paruus liber. Cice. De Orat. 1. Scripsi illud in quodam libello, qui me imprudente & inuito excidit. Aliquando etiam ponitur pro epistola, siue tabella. Vnde libelliones dicti sunt. Brutus ad Cic. lib. 11. Ne de Planco quidem spem adhuc abiecit, vt ex libellis eius animaduerti. Ponitur aliquando pro punctis, siue articulis scriptum aliquod distinguentibus. Cic. in Ver. Recita mihi hunc primum libellum, deinde illum alterum Canuleij. Doletus, hic epistolam vel literas significare tradit. Libelli etiam dicūtur, quos vulgus supplicationes, (ἱκετηρίας) siue requæstas appellat: quos Martial. supplices libellos nominauit illo hendecasyllabo: Idem supplicibus vocat libellis. Tales enim principibus dari solent ad negocia explicanda à subditis, in quibus deditiones continentur. Sueton. in Cæs. tantum libellos dixit, Libellumque indicem insidiarum ab obuio quodam porrectum, libellis cæteris, quos sinistra tenebat, quasi mox lecturus cōmiscuit. Et Cic. ad Att. 16. Vt primum Buthrotium agrum proscriptum vidimus, commotus Atticus libellum composuit, eum mihi dedit, vt darem Cæsari, eram enim cœnaturus apud eum illo die. Cum libellum Cæsari dedi, probauit causam: rescripsit Attico, æqua eum postulare. Vnde à libellis ministri, de quo mox. Libellus ponitur etiam pro commētario, siue codice, quem Memoriam vulgò vocant, in quo memoriæ seruāda scribere solemus. Quintil. Pessimæ vero consuetudinis est, libellis esse contentū, quos componit aut litigator, qui confugit ad patronū, aut alij ex genere aduocatorū. Cice. Libellum mandatorę appellauit, & Sueton. Libellum memorialem. Libellus etiam dicitur epistola assertoria, quam vulgo certificationem vocamus: vt quas vectigalium & tributorum immunes ad publicanos destinare solent, ne pro vectura res suas aduehentes, importantes' ue inhibeant. Paul. in l. si publicanus. de publica, Significēt, inquit, id libello manu sua subscripto, eumque ad publicanū mittāt. Est & libellus mensuræ genus. Cato ca. 15. Parietes villę si locet in pedes centum. id est, pedes denos quoquouersum, habeat libellū in pedes quinos, &c. Dicitur quoque libellus, citatio. Plau. in Curc. Vbi tu es, qui me libello Venerio citasti? ecce me, sisto, ades contra. A libellis autem ministri illi esse dicuntur, qui principi in hoc negocio subseruiunt, nempe vt supplices libellos ministrent. Suet. Epaphroditum à libellis capitali pœna condemnauit: quemadmodum iidem & libellorum præfecti, siue requæstarum magistri appellātur. Idem quoque est libellos agere, vt in l. Rescriptū De Distract. pigno. Et libellos signare siue subnotare, de eo qui libellis supplicib⁹, siue

requæstis respondet. Libellos proponere in locis celeberrimis, est scriptũ aliquod, siue vt vulgi imperiti verbis vtar, placardum in locis publicis affigere. Cic pro Quint. De quo libellis in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidem certè tacitè obscureq; conceditur. Quin & apud leguleios, libellus diuersis modis dicitur. Nam est libellus accusationis, ἔγκλημα, τὰ ἐπιγεγραμμένα, cõuentionis, repudŋ, & huiusmodi. Libellum verò genere neutro, diminutiuum est à libum, vt C. de Episcop. audien. l. iudices. Incarceratis debet victualis substãtia ministrari, vel tradi libellus duobus aut tribus diurnis.

Libens (ἐθέλων, ἑκὼν) willich, gern) volontiers) volens, facilis: & libente aliquo aliquid fieri, est non inuito, sed summa cum illius voluntate, æquo animo, & non repugnante. Cic. Fam. 13. Sed quando, quemadmodũ omnes existimant, & ego intelligo, tua tum summa integritate, tum singulari humanitate, & mansuetudine consecutus es, vt libentissimis Græcis nutu quod velis, consequare. Libens (inquit Donat.) interdum aduerbialiter ponitur pro libenter. Terent. in And. Fugin' hinc? B. Ego verò ac libens. Hinc fit aduerbium libẽter, id est, æquo gratoq; animo. Libẽter viuere, authore Donato, est bonorũ ciborũ edacẽ esse. Teren. in Eun. Tu Hercle cum illa Phædria Et libẽter viuis, etenim bene libenter victitas. Cato cap. 156. Si voles in conuiuio multum bibere, cœnareq; libenter. A libens, fit libentia, voluptas & gratia. Gel. lib. 15. cap. 2. Cui libentiæ gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ, id est, complacentiæ, voluptates, quasi libidines quædam decentes.

Libentina, dea. Venus, seu Proserpina. August. li. 4. De Ciuit. Neq; enim audent aliquas partes sub nomine Deorum vel Dearum Deæ Cloacinæ tribuere: aut Volupiæ, quę à voluptate appellata est: aut Libentinæ, cui nomen est à libidine.

Liber, beri. Bacchus, siue Dionysius, (Λυαῖος) vini repertor. Multos autem fuisse Liberos, siue Bacchos, Dionysios' ue ostẽdit Diodorus. Celebratior verò, qui ex Semele & Ioue genitus fertur, quem tertiũ fuisse autumant, & Thebis Bœotijs natum, qui Liber appellatus est à liberando, nam libertatis Deus est. siue quod Bœotiæ vrbes liberas fecerit (ipse enim, vt inquit Plutarchus, pro Bœotiæ libertate pugnauit) vel quia vinum curas soluat, & mentem ab illis liberet: seu quòd vino liberè loquantur. fiunt autem ebrietate petulantiores. Seneca lib. De Tranquillitate vitę, Liberũ dicit, non ob licentiã linguę, sed quia liberat seruitio curarũ animum, & tristitię medetur. Varro à labendo deducit, quòd lubrica mens quò lubet, prolabitur. Augustinus docet Liberum vocari, quòd mares in coëundo, per eius beneficium, emissis seminibus, liberentur. Hoc idem dicunt in fœminis agere Liberam, quam etiam Venerẽ putant. Interdũ Liber ponitur pro ipso vino, sicut Ceres pro frumento. Teren. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Liber dicitur Sol, quia liberè per aërem vagatur. Verg. Vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo qui ducitis annum, Liber, & alma Ceres.

Liber, (ἀπελεύθερος, ἐλεύθερος) frei) vry) franc.) adiectiuũ, dicitur, qui nullius habito respectu, quod sentit, dicit & facit. Et liber vocatur, qui nulli subiectus est, cuius relatiuum est seruus. Item qui curis ac negocijs omnibus solutus est. Martialis vno disticho duo eius comprehendit significata: Liber homo es, nimium dicis mihi Cherile semper. (hoc est, nimium liberè loqueris.) In te qui dicit Cherile, liber homo est. (hoc est, vacuus negotijs, & quid agat non habens.) Liber etiam ponitur pro eminenti & extanti. Varr. in Eumen. Iterũ tragici prodeant cum capite libero, cum antiqua fronte. Item pro magno, seu valido. Ouid Perfruor infœlix liberiore malo. Vnde campus liberior, (εὐρύχωρος) dicitur maior ad dicendum ratio. Multiplex huius dictionis vsus est apud Latinos, siue significationẽ, siue constructionẽ spectes. vt apud Plaut. in Cist. Libera vti lingua est, quod imperiti dicũt, iasare ad placitum, Magis libera vti lingua collibitum est mihi. Sic etiam libero corde fabulari, est fabulari liberè, & sine timore. Et liberę ædes, quibus quis vti potest tanquam suis. Liberum arbitriũ, est animi voluntas, ac sententia libera. Liu. 7. Belli Maced. Et permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sæuiretur, metuebant. Liberum cœlum, apud Cic. quod omnibus æquè commune est. Liberæ literę, apud eundẽ, quę liberius atq; audacius loquuntur. Libera mandata, quæ plenã rei constituendæ potestatẽ habent. Liu 7. Bell. Maced. De legatis loquens: His quæ præsentis disceptationis essent, libera mandata de summa rerũ senatus constituit. Liberũ tempus, quod vacuũ dicimus. Cic. in Verr. Verum esto, sit tibi liberũ illud omne tempus, quod cum imperio fuisti. Aliquando liber ponitur pro immuni, siue pro alicui rei nõ obnoxio, & ablatiuo iungitur cum prępositione & sine præpositione. vt liber à delictis, q nulli delicto est obnoxius: liber à fide, qui fidem soluit: liber ab irrisione, qui propterea irrideri non potest: liber à legibus, qui non subditur legibus. Sic liber à prædonibus, liber à metu. Sine præpositione, vt Liber omni cura animus, apud Cice. 1. De Fin. Sic liber pauore, liber metu, liber religiõe animus. Aliquando cum genitiuo construitur, pro liberali. Plautus in Amphit. Nam ego vos nouisse credo iam, vt sit pater meus, Quàm liber harũ rerum multarũ siet. Liberũ est mihi, eleganter dicitur, pro licet mihi, vel possum, & in arbitrio meo constitutũ est. Hinc fit aduerbiũ liberè, id est, solutè, sine alicuius obstaculo, suo modo, nullius subiectus arbitratui. Plau. in Bacch. An non vides, vt solæ liberè grassenturè Teren. in And. Nam is postquàm excessit ex ephebis Sosia, Liberius viuendi fuit potestas. Liberè educati dicuntur ŋ, qui ingenuè, & quemadmodũ liberos pueros decet, educati sunt. Teren. in And. Túne hic homines adulescẽtulos Imperitos rerũ, eductos liberè, in fraudem illicis? Et in his significationibus prima producitur.

Liber, bri. substantiuũ, propriè pars corticis interior quæ ligno adhæret. φλοιός. bast, rind) schorse) esco

escorse.) Colum.lib.5.cap.10.Ita librum arboris inolescere finito.Vnde & delibro, (ἀπολεπίζω, ἀποφλοιῶ) quod est corticem detraho, habetque primam correptam.Verg.Hæc si tum moriens alta libraret in vlmo.Vnde & liber dictus est,in quo scribimus: quia ante vsum chartæ,de libris,id est,corticibus arborū,volumina compaginabantur.Cic. ad Att.Demetrij librum de Concordia tibi remisi.Codex etiam ab arborū trunco appellatus. Ponitur quandoque liber,(λόγος, σύνταξις, βίβλιος) pro ipso opere integro,quamlibet sit magnus,etiam si contineat Æneida,Bucolica,Georgica.Plin.Epist. 20.Postea recisa ac purgata,in vnum librum,grandem quidem,vnum tamen coartasse.Quandoque pro certa parte operis: vt, Vergilij Æneis in .xij. libros distincta est. Vnde dicimus scribere libros, peruoluere, peruolutare libros, edere libros,&c. Liber præterea ponitur pro Inuentario,vt vulgò dicitur,siue Registro.Cic.in Frumenta.Misit literas ad Carpinatium, quas ego Syracusis apud Carpinatium in literarum allatarum libris,Romæ in literarum missarum apud Tullium magistrum familiarem tuum inueni.Budæus.

Liberale iudicium (ἐλευθερίας δίκη) dicitur, in quo de alicuius agitur libertate.Paul.Ordinato libera li iudicio interim pro libero habetur. Sic dicitur liberalis causa.Vnde titul. est,De liberali causa, ad quem sic idem scribit:Ordinata liberali causa libero loco habetur is,qui de statu suo litigat.

Liberales artes,(ἐλευθέρια μαθήματα) dicuntur,quæ ingenio coluntur, & propterea dignæ sunt liberis hominib9.Vnde liberalium artium magistri,apud Cic.De Inuent.1.Easdē De Orat.ingenuas appellat. Illiberales verò mechanicæ , quæ in manuum opera consistunt.habent enim seruile ministeriū.

Liberalia,orum.Liberi festa,quæ apud Græcos dicuntur Διονύσια. Næuius:Libera lingua loquuntur ludis Liberalibus.Cic.ad Cornificium lib.12.Liberalibus literas accepi tuas.

Liberalis, (ἐλευθέριος, δαψιλής) liberael) franc) largus,beneficus,benignus,munificus:cui cōtrarium est parcus,similiter auidus. Cic.pro Q. Rosc.Liberalis auidum fraudasse dicitur.Vnde liberalitas, (ἐλευθεριότης) liberaelheyt) liberalite) munificētia. Cic.Off.1.Iustitiæ est coniuncta beneficentia,quā eandem vel benignitatem, vel liberalitatē appellare licet.Aliquando pro bonitate.Terent.in Adel. Pudore & liberalitate liberos Retinere satius esse credo quàm metu.Cice.1.Off.Et opes vel fortunæ,vel liberalitati ingenij magis conueniunt.

Liberaliter,largè,munificè, abundanter,frugaliter. liberaelijck) liberallement.) Cic.4.Verr.Hi porrò qui successerunt,vehementer istius cupidi, liberaliter ex istius cibarijs tractati,nō minus acres contra me fuerunt. Liberaliter educatus dicitur, qui ingenuè & bene enutritus est.Liberaliter erudit9, qui optimis artibus institutus est. Sic Liberaliter instructus,apud Cæsarem.3.Bell.Ciu.Liberaliter seruire,id est,bono animo & libero, libenter obsequendo.Terent.in Andr.Propterea quòd seruiebas liberaliter.Aliquando pro indulgenter,Sallu. Exercitum quem in Asia ductauerat,luxuriose nimisque liberaliter habuerat.id est,indulgenter. Huius contrarium est illiberaliter,(ἀγεννῶς) quod Veteres de eo dicebāt, qui omne maleficij genus excessisset. Terent.in Adelph.Factum à vobis duriter Immisericorditerque, atque etiam,si est pater Dicendum magis aperte, illiberaliter. Donatus: Illiberaliter,iniustè,inclementer,non bene.quia liberalis,bonus dicitur. Differt tamen liberalis à munifico. quia liberalis dicitur,qui rogatus: munificus qui sponte beneficium contulit.Cicero lib.De Orat.Quid tam porrò regium, tam liberale, tam munificum,quàm opem ferre supplicibus? Sunt etiam qui sic distinguant, vt liberalis sit,qui paruis & priuatis hominibus beneficia præstat: munificus, qui magnis,& in magnis rebus: vt qui magna pro dignitate muneret, sit munificus, vel magnidecens. qui verò in paruis muneribus liberalem sese præstat,liberalis. Sic liberalitas, naturæ benignitas, quæ maxime in præstanda opera amicis perspicitur,& versatur inter priuatos & paruos homines: munificentia inter magnos.Quod nomen à Libero patre (vt Valer.Max.docet) deductum est. Has berò liberalitas duo extrema . nam si deficias,nec tantum quātum oportet,tribuas, auaritia oritur: si aūt excedas in dando,desque plus, quàm oportet, & cui nō oportet,& quando,& qua causa nō oportet,in vitium laberis,quę prodigalitas appellatur. Liberalitas (vt inquit Speusippus) est habitus,qui in quærendis erogandisque pecunijs decorē seruat, decens acquisitio accumulatio pecuniæ. Accipitur quandoque liberalis, pro pulchro,& eleganti, ingenuaque forma homine.Plaut.in Mil.Lepida,& liberali forma est. Terent.in Eun.Quàm liberali facie, quàm ætate integra? Liberali ingenio dicitur esse,qui est,vt vulgò dicitur, bonæ naturæ,siue boni cordis.Terent.in Adelph.Nam ingenium noui tuum liberale.Liberale respōsum,hoc est,ingenuum,& minus dissimulanter prolatum.Cic.ad Attic.lib.3.Quòd si non modò tu, sed quisquam fuisset,qui me Pompeij minus liberali respōso perterritum à turpissimo consilio reuocaret. Liberale coniugium est, quod liberè & inter liberos fit. Terent.in Andr.Spero consuetudine,& coniugio liberali deuictum,&c.Liberali causa manu asserere.Terent.in Andr.Nam ego illam liberali assero causa manu.Vbi Donatus: Ordo est,Ego liberali causa, assero manu. Et sunt iuris verba, à quibus etiam assertores,dicuntur vindices alienæ libertatis.Nam & causa ipsa liberalis dicitur, quæ actionem in se continet libertatis. Cice.pro Flacco,De causa liberali loquitur.

Liberi,(τὰ τέκνα, παῖδες) kind) kinder) enfans) dicuntur filij: quia (vt ait Donat.) liberalitate à parentibus regendi sunt. Et liberorum appellatione etiam vnus filius,& vna filia intelligitur.Teren.in Hecy.Qui illum decrerunt dignum, suos cui liberos committerent. Sic & Cic.En cui tuos liberos committas.cum de vno ageret.Item (inquit Callistratus) nepotes, & pronepotes, cæterique ex his descendentes vsque ad trinepotē (vt Paulus tradit)

Li-

liberorum appellatione continentur.

Libero,(ἐλευθερόω, διαλύω, ἀπαλλάττω, ἀφίημι) freihen,ledigen)vryen,verlossen) deliurer, mettre en liberte.) modo particulare est,& significat manumitto,id est,libertatē do. Modo vniuersale, & significat absoluo:siue quod aliquo modo impeditum sit,soluo,expedio,relaxo. & regit accusatiuū casum cū ablatiuo,idq; modo cum præpositione, modo sine prępositione.Cic.Nihil antiquius fuit, quàm vt te à sceleratorū hominū calumnijs liberarē.Terent.in And.Obsecro te,quàm primum hoc me miserum libera metu. Habet etiam aliquando accusatiuū solū. Cic.pro Cluen.Hunc quē bis condemnatū acceperāt,liberarent? Et absolutè.Idem de Diuin.Quorū linguę sic inhærēt, vt loqui non possint,hæ scalpello reseratæ liberantur. Liberare fidem, est satisfacere, & præstare promissum. Liberare se ære alieno,est creditā sibi pecuniā creditori numerare,siue bebita persoluere. Liberare etiā (inquit Sipontinus)aliquando vsurpatur pro eo,quod est addicere.Vnde in licitationibus,rem, quæ venalis proposita est,plus offerenti addicere, seu liberare dicimur: & non modò qui vendit,sed etiam qui emit,rem ipsam sic venditā liberare dicitur. Hinc Liberationis vocabulum, Paulus Iurisconsultus affirmat eandē vim habere, quam solutionis.Huius verbi composita sunt,delibero,sublibero,quod est quasi de subleuo, Colu.li.4.Cum sola ea res omnē impensam terreni precio sublibe ret,si modo non prouincialis,sed Italicus ager est.

Libertas,(ἐλευθερία) freiheyt) vryicheyt) liberté.) à liber,seruitio opposita est,& dicitur de eo qui liberè & sine respectu loquitur,facitq; quæ libet, (παῤῥησία.) capiturq; in bonū,cum sit potētia ingenua, quæ sic à Iureconsultis definitur,φ sit naturalis facultas eius, quod cuiq; facere libet, nisi qd vi aut iure prohibet. Cice.in Para.Libertas,est potestas viuēdi vt velis.Licentia autē in malū,cum quis libertate abutit, vsq; ad temeritatē & procacitatē. Est enim licentia,impunita quædā facultas agēdi, quicquid velis. Quintil.Quæ in alijs libertas est, in alijs licētia vocatur. Terent.Deteriores omnes sumus licentia.Ponitur tamen quandoq; licentia, pro libertate in bonam partē:vt apud Cic.3.Off. Nobis autem nostra Academia magnam licentiā dat,vt quodcunq; probabile maxime occurrat,id nostro iure licet defendere.Sic in primo,Magnis enim illi,& diuinis bonis hanc licentiā assequebantur.Et apud Sallust.Romā legatos ire iubet,agendarū rerū ac quoquo modo componēdi belli licentiam ipsis permittit.Libertas quandoq; etiā in malum capitur,pro effreni quadā animi libidine: sed cum licentia,aut alio simili positum.Cice.in Verr. Nunquā ipsimet nobis præcideremus istā licentiā libertatemq; viuēdi.Idē pro Flac.Græcia hoc vno modo concidit, libertate immoderata & licentia concionū. Habet autē multos loquēdi modos,vt adimere libertatē,amittere libertatē,dare libertatem alicui,habere libertatē, largiri libertatē,retinere libertatem,recipere libertatem,recuperare libertatem,repetere libertatem,tenere libertatem, vindicare libertatem. Sic occludere libertatem,& præcidere,prodere,deformare.Libertas,etiam libertatis dea dicebatur,cuius templum in Auentino constitutum fuisse narrant Historiæ.

Libertinus,(ἀπελεύθερος, ἐξελεύθερος) relatiuum est ingenui,sicut libert⁹ patroni.Licet vnum & idem sit libertinus & libertus.Per libertinum significamus conditionem hominis, sicut ingenuum:per libertum,priuatum quendā respectum, sicut per patronum. Sunt autem libertini,qui iusta seruitute manumissi sunt.Quemadmodum ecōtrario ingenui sunt,qui libera matre nati,nec postea serui facti sunt. Aliquando etiam libertini (vt Sueton.in Claud.scribit)dicuntur,qui ex libertis creati sunt: ait enim, Ignarus temporibus Appij, & deinceps aliquandiu libertinos dictos,non ipsos qui manumitterentur,sed ingenuos ex his procreatos.

Libertus,(ἀπελεύθερος) à libertate dicitur, & is est qui cum esset seruus,factus est liber. Plau.in Asin. Magis decorum est libertum potius,quàm patronum munus in via portare.Vlpian.Eum esse libertum definit, quem quis seruitute ad ciuitatem Romanam perduxit.

Libet,(δοκεῖ, ἐπέρχεται) es gelibet,gefellet) het beliest, het lust) il me plaist.) placet : à labendo (vt Varro inquit) quòd quæ placent, in mente prolabantur. & vel absolute ponitur, vel cum datiuo. Plau.in Pseud.Cur id ausus facere?B.Libuit.id est sic volui. fuit,vt vulgò dicitur,meum placitum. Idem in Asin.Si quid te volam,vbi eris? L.Vbicunque libitum erit animo meo.Hinc fit collibet,(συνδοκεῖ) pen.corr.vel collubet, collibuit,collibitum est.Collibere,idem quod libere,& placere.Teren. in Eunu.Si quid collibuit, noui te.Sallust.in Cice. An non ita à pueritia vixisti, vt nihil flagitiosum corpori tuo putares,quod alteri collibuisset?Collibitum est mihi.Plaut.in Amphit.Vtrunq; animo collibitum est meo.

Libethra,(λείβηθρα) spelunca in eodem loco vbi Libethros fons est,à quo Musæ Libethrides dicuntur.

Libethrus, (λίβηθρος) apud Lycophronem poëtā, videtur esse mons Macedoniæ, habēs ad radicem Pimpleam fontem.Vnde Musę dicuntur Libethrides.Strabo scribit, Libethrum esse locū Thraciæ, ex quo nonnulli in Bœotiæ partē migrassent, vbi Parnassus,eodem ibi nomine Libethrum dicarūt.

Libidinarius,(ἀσελγεῖ) qui libidini deseruit.

Libidinosus,(ἀσελγής, ἀκόλαστος, ἀφροδίσιος) qui in libidinem propensus est:qui,vt vulgò dicitur,subiectus est suo placito. Cice.in Cat.Libidinosa enim & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti.Ponitur quoq; pro eo,qui Veneris nimiū appetens est.Plin.lib.11.ca.39.Libidinosiores hominū quoq; hirtos colligens.Quint.lib.6.ca.4. Libidinosior es,q̄ vllus spado. Libidinosus adulterij.Quint.li.4.ca.2.Furti reum cupidum,adulterij libidinosum,homicidij temerariū.Libidinosas sententias Cic.Pro domo sua dixit, q̄ pro libidine cuiusq; feruntur. Libidinosę dapes dicuntur exquisitæ & curiosæ.Colum.in Præfat.lib.10.Mox cum sequens,& præcipuè nostra ætas dapibus libidinosis

sis precia constituerit, &c. Hinc fit aduerb. Libidinose, quod Sallu. pro nimis appetēter posuit: Pòst vbi paulatim licentia creuit, iuxta bonos & malos libidinose interficere.

Libido, pen prod. est quælibet volūtas temere suscepta. ἐπιθυμία, ἡδυπάθεια. wollust) wellust) plaisir, appetit) Si Nonio credimus, & turpium, & honestarum rerum esse dicitur, vt omne quod libuerit, libido dici possit. Sed Augu. lib. contra Pelagianos, de malis tantum dici ostendit, cum ait, Sine dubio à libendo, hoc est, à libitu, per deriuationem libido est nuncupata. Sed non omne quod libet, libido est. In bono enim libitum, libido dici non potest, sed voluntas, de ratione scilicet mentis naturalis exoriens. in malo verò libitum, nō voluntas, sed voluptas, quam fecit transgrediens protoplasti voluntas. Et lib. 14. Ciu. scribit, Libidinem esse generale vocabulum omnis cupiditatis, cum & ipsam Iram nihil esse quàm vlciscēdi libidinem Veteres definierint. Et auaritia, est libido habendi pecuniam. Peruicacia, est libido quomodocunq; vincendi. Iactantia, libido gloriandi nuncupatur. Et cum multarum rerum libidines sint, tamen cum libido dicitur, neq; cuius rei libido sit, additur, non ferè solet animo occurrere, nisi illa, qua obscœnæ partes corporis excitantur. Cic. 4. Tusc. Voluntas est, quæ quid cum ratione desyderat. quæ autē aduersus rationem incitata est vehementius, ea libido est, vel cupiditas effrenata, quę in omnibus stultis inuenitur. In bonam partem Sallust. posuisse videtur in Catil. Magisq; in decoris armis, & militaribus equis, quàm in scortis, & cōuiuijs libidinem habebant. Libido nausee, dicitur cupiditas vomendi. Cato ca. 156. De brassica: Vbi libido veniet nauseæ, eumq; appræhendet, decumbat, purgetq; sese.

Libitina, pen. prod. dea, quam alij Proserpinam, alij Venerem dicunt: in cuius templo vendebantur & locabantur ea, quæ ad sepulturam pertinent, sicut docet Plutar. in Proble. A libendo Libitina dicta, vt inquit Varro. Vnde quandoq; ponitur pro ipsa exequiarum expensa. Sueton. in Nerone: Qua triginta funerum millia in rationem libitinæ venerunt. Liu. libr. 49. In vrbe tanta fuit pestilentia, vt vix tunc libitina sufficeret, ad suppeditāda scilicet funeribus necessaria. Aliquando pro ipsa sepeliendi arte, seu vendendi ea, quæ ad sepulturam pertinent. Valer. Max. Qui tunc libitinam exercebant, tum rerum suarum vsum, tum ministerium suum gratuitum polliciti sunt. Sed quoniam in æde Libitinæ pararentur necessaria ad funebrem apparatum, hinc factum est, vt libitina aliquando ꝓ morte, seu pro lecto quo mortui ferebātur, caperetur. Hora. lib. Carm. Multaq; pars mei vitabit libitinā.

Libitinarius, (ταφεύς, νεκροθάπτης) qui actionem libitinariam exercet quæstui inseruiens, & qui necessaria funeribus vēditat: seu qui conducit funera, aut qui curam sepeliendorum funerum habet. Vlpian. De inst. act. Si libitinarius seruum polinctorem habuerit, isq; mortuum spoliauerit, dandam in eum quasi institoriam actionē. Ex quibus verbis patet, libitinarium esse curatorem funeris: polinctorem, qui cadauera tractat, ac sepelit. Hic & Designator dicitur. Sene. de Benef. An tu Arūtium, & Ateium, & cæteros qui captandorum testamentorum artē professi sunt, non putas eadē habere, quæ designatores & libitinarios vota?

Libo. bas. (λείβω) lecken, prueuen, versoecken) gouster.) leuiter degusto, & quasi primis labris attingo. Dictū libare, quasi labiare. Verg. Purpureosq; metunt flores, & flumina libant. Per trāslationem quandoq; ponitur pro leuiter tangere. Verg. Oscula libauit natæ. Quandoq; pro sacrificare, (προθύματα, προκατάργματα ποιῶ.) Lactant. lib. 5. Nihil enim sancta & singularis illa maiestas aliud ab homine desyderat, quàm solam innocētiam, quam si quis obtulerit Deo, satis piè, satis religiose libabit. Tibullus: Et quocunque mihi pomum nouus educat annus, Libatū agricolæ ponitur ante Deū. Quandoq; recipere, sumere, haurire. Cic. lib. 4. ad Heren. Vide, ne facias imprudenter, qui tuo nomine velis ex aliorum laboribus libare laudem. Sic & Longol. Epist. 1. Verum quod ad rem pertinet, tantum abest, vt ille de laude tua quicquam delibarit, vt eo quidem facto & stultitiam ipse suam prodiderit, & virtutem tuam, claram illam omnino & sua sponte nobilem, sed illustriorem tamen reddiderit. Libare, interdum est excerpere legendo autores, & quod sibi vtile est transsumere. Cice. 5. Tusc. Sed à te impetrare libenter velim, nisi molestum sit, quoniam nulla vincula te impediunt vllius certæ disciplinæ, libasq; ex omnibus, quodcunq; te maxime specie veritatis mouet. Huius verbi composita sunt, Delibo, Prælibo, prolibo. Plin. lib. 35. In sacris quidem etiam inter has opes, non myrrhinis, crystallinis'ue, sed fictilibus prolibatur sympulis innocentius. Et habent pen. prod. Illibatus etiam dicitur, pro non libatus, non tactus.

Libra, (τὸ σηκώμα, λίτρα) eyn pfund) een pondt) liure) quæ & as, & mina, seu mna, & pondo dicitur: duodecim constat vncijs. Libra tamen vnciarum varietatem accepit, pondo semper idem fuit. Propriè autem libra instrumentum est, quo res ponderantur, lancem vnam vtrinq; habens, alio nomine bilancem vocāt. Cic. Critolaus libram constituebat, in cuius alteram lancem animi bona ponebat in alteram corporis externa, tantumq; pendere illam animi bonorum lancem putabat, vt terram & maria deprimeret. Statera verò instrumentum, quo res sine lancibus ponderātur. Est & Libra cœleste signum, quod octauo Calendas Octobris, seu (vt quidam existimant) decimotertio, Sol per illud transiens, æquinoctium facit. Plin. lib. 19. cap. 25. Alterumq; æquinoctium Libræ. Libra, etiam instrumentum est fabrile. Colum. lib. 8. ca. 17. Sin autem locus vbi viuarium constituere censemus, pari libra cum æquore maris est, in pedes nouem defodiatur piscina. Ponitur quoq; pro libramento. Plin. lib. 16. Contra flatus quoq; peruicax libra Bononiensibus calamis.

Libralis, hoc le. (λιτραῖος) quod est vnius libræ. Vt librale pondus. Librales offæ, sunt vel vnius libræ pondere & mensura, vel quæ singula librantur, & de

demittuntur in os bouis. Colum.lib.6.ca.2. Post hæc diductis malis, educto linguam, totumque eorum palatum sale defricato, libralesque offas in præfusæ adipis liquamine tinctas, lingula demittito.

Libramentum,(ἰσοῤῥοπία) gleiche der wag) ghelijcheyt der waghen) æquamentum. Colu.lib.1. Nam eiusmodi positio, mediũ libramentũ temperamentumque Ventorum hyemalium & æstiuorum tenet.

Libraria.æ.(βιβλιοθήκη) vbi reponuntur libri. Gell. In libraria ego & L. Paulus consederamus.

Librarius.a.um.(γραφικός) quod ad libros pertinet. Plin.lib.35.cap.6. Omne autem atramentum sole perficitur: librarium & tectorium glutino admixto, id est, quo libri exscribuntur, & materia aliqua tegitur. Librarius etiam à libris exscribendis vel concinnandis dicitur,(βιβλιογράφος.) Hieron. ad Niciam: Nã & rudes illi Italiæ homines, quos Cascos Ennius appellat, qui sibi ritu ferino victum requirebant, ante chartæ & membranarum vsum, aut in dedolatis è ligno codicillis, aut in corticib⁹ arborum mutuò epistolarum alloquia missitabãt. Vnde & portitores earum, tabellarios, & scriptores, à libris arborum librarios vocauere. Cic. Pro lege Agraria: Aliquãdo tandem me designato, lex in publicum proponitur, cõcurrunt iussu meo plures vno tempore librarij, descriptam legem ad me afferunt. Vlpia. Si librarium rus mittat, & qualum & calcem portare cogat, vel histrionem balneatorem faciat, vel de symphoniaco atriensem, vel de palæstra stercorandis latrinis præponat, abuti videbitur proprietatis. Librarios hodie, die bůchtrucker vocare possumus. Librariolus, diminutiuum, pro seruulo à manu. Cic. ad Att. lib.4. Et iam velim mihi mittas de tuis librariolis duos, &c. Item librarius. a. um. (λιτραῖος) quod est libræ, à libra fit. Colu.lib.vlt. Caro in libraria frusta concidit. Item qui & quæ præficitur partiendis pensis. Iuuen. Petit libraria: ponit Cosmetæ tunicas, &c.

Libraria, substantiuum, locus in quo reponuntur libri, Græcè bibliotheca. Gell.lib.5.cap.4. Apud sigillaria fortè in libraria ego & Iulius Paulus poeta, &c. Librarium, substantiuum. Cic. pro Mil. Exhibe quæso Sexte Clodi, exhibe librarium illud legum vestrarum, &c. hoc est, iustum & integrum librum, per ironiam. Libraria taberna. Cic.2. Philip. Negociumque transegisses, nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ coniecisset.

Librator, qui peritiam habet librandi aquam ad libellã, vulgò nunc libellator dicitur. Plin. in Epist. Verum & hæc, & alia multa sagacius coquiret, explorabitque librator, quem, &c. Libratores etiam dicuntur, qui eminus cum hostibus pugnant, tela, aut lapides aut glandes torquẽtes. Tacitus: Libratorib. funditoribusque attributus locus, vnde eminus lapides & glandes torquerent.

Librile, pen.prod.(ζυγός) scapus libræ, inquit Festus.

Librilla, aliàs libella, instrumenta bellica, saxa, scilicet ad brachij crassitudinem, in modum flagellorum loris reuincta, quòd librari manu, id est, ponderari, videantur.

Libripens.dis, à pendendo, secundum Priscianũ, qui libram æneã tenet. σταθμοῦχος. Libripendes, inquit Plin.lib.33.cap.3. dicuntur militũ stipendiorũ, hoc est, stipis ponderandæ, pensatores: qua consuetudine in his emptionibus, quę mancipij sunt, etiam nunc libra interponitur. hæc Plinius. Boëtius in Top. Mancipi res veteres appellabant, quæ ita abalienabantur, vt ea abalienatio per quandam nexus fieret solennitatẽ. Nexus verò, est iuris solennitas, quæ fiebat eo modo quo in Institutionibus Caius exponit, adhibitis non minus quinque testibus Romanis ciuibus puberibus. Est præterea alius eiusdẽ conditionis, qui librã æneam teneat, qui appellatur libripẽs: is qui mancipiũ accipit, æs tenens, ita dicit, Hunc ego hominẽ qui mihi emptus est, hoc ære æneaque libra, ex iure Quiritiũ meũ esse aio. Deinde ære percutit libram, idque æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi loco precij. Potest etiam dici libripẽs, stipis ponderandæ pensator.

Libro, as. pondero, trutino, æstimo, examino. (ταλαντεύω. wegen) peser) Apul. Omnia prius, quàm aliquid statuas, libranda sunt. Aliquando graue facere. Plin. Apes, si oriatur procella, apprehensis pedusculo lapillis se librant. id est, grauiores faciunt. Aliquando suspendere, & leuiter sua vi sustinere, κρεμαίνειν. Ouid. Et iam finitima corpus librabat in herba. Aliquando æquare. Colu.lib.4. Sic permensum & libratum opus in similitudinẽ veruacti semper procedit. Ponitur interdũ pro iaculari, & magna vi quicquam iacere. vnde libratores, de quo diximus. Plin. in Pan. Nihil à cæteris, nisi robore ac prẽstãtia differẽs, cum libero Marte nunc cominus tela librares, nunc vibrata susciperes. Inde libramentũ, & æquilibriũ, ἰσοῤῥοπία. Huius verbi composita sunt, Delibro, quod est optimè pondero. Gell. Quid relinquitur, nisi delibrari sibi cœnas iubeant, ne edendo defatigẽtur? Perlibro, valde libro. Colu.lib.4. Pariter imæ fossę solum metitur, atque perlibrat. Et producunt penult.

Libs,(λίψ) ventus Aphricus, qui flat aduersus Vulturnum. Gell.lib.2.cap.22. Plin.lib.2.cap.47.

Libum, ψαιστός, genus dulciarij cibi, ex farre & melle, & oleo. sic dictũ, quòd libandi causa fiat. Verg.li.7. Et adorea liba per herbam Subijciunt epulis. Vel à libo verbo Græco, quod apud illos λείβω scribitur. vel à Libero patre. Ouid. in Ibin: Liba Deo fiunt, succis quia dulcibus ille Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt. Et pòst: Melle pater fruitur, liboque infusa calenti Iure repertori candida mella damus. Huius diminutiuũ est libellum. nam libellus à liber est. At in epulis libum sic fieri consueuisse, à Catone li. de Agricultura scribitur his verbis: Libũ sic facito, caseũ bene disterere in mortario, vbi bene triueris, farinæ siligineæ librã, aut si voles tenerius esse, selibrã similaginis solum eodẽ indito, permiscetoque cum caseo bene. ouũ vnũ addito, & permisceto vnà bene. Inde panẽ facito, folia subdito, in foco calido sub testa ea coquito leniter.

Liburni,(λιβυρνοί) populi ex Liburnia regione. Et Liburni, viatores dicti sunt, quòd ferè è Liburnia essent, qui ex agris iussu magistratuũ sępe vocabãt ciues, frequensque eorum via erat ab agris ad vrbẽ.

Iu

Iuuen. Primus clamante Liburno, Currite, iam sedit, rapta properabat ab olla. Quod vilissimorum hominum officium erat.

Liburnia, (λιβυρνὶς) regio inter Illyriā & Dalmatiā. seu (vt quidam aiunt) pars Dalmatiæ, in qua sunt Salonæ vrbs insignis, cuius populi Liburni vocitati sunt. De quibus Luca. Pugnacesq; mari Graiorum classe Liburnos.

Liburnum, & Liburna. næ. & liburnica. cæ. (λίβυρνα, λιβυρνικὰ σκάφη, λιβυρνικαὶ) genus nauis bellicæ velocissimæ, à Liburnis populis in Illyrico, qui olim nauibus velocibus vsi, Ionium mare, insulasq; prędabātur. Qua ex causa Romani naues leuitate celeritateq; præstantes, appellauere Liburuicas, sicut refert Appian. Ad cuius similitudinem vehiculum quoq; constructum fuit, quo Romani principes vehi solebāt. Iuuen. Diues & ingenti curret super ora liburno. Pro naui. Horat. in Epod. Ibis liburnis inter alta nauiū Amice ꝓpugnacula. Suet. in Augu. Vtrobiq; parte liburnicarum demersa, simulq; eius qua vehebatur, fusis armamentis, & gubernaculo distracto. Lucan, Ordine contentæ gemino creuisse liburno. Firmicus Liburnicum imperium vsurpat pro nauali.

Libya. byæ. & Libye. byes. (λιβύη) Aphrica, quòd inde Libs ventus flare soleat. seu quòd pluuia indigeat propter nimiam siccitatem, ἀπὸ τοῦ λείπειν. vel à Libya Epaphi filia, Iouis filij. Est etiam hoc nomine fluuius in Mauritania.

Libys, (λίβυς) homo, & Libyssa, λίβυσσα, mulier, ex Libya orti. Vnde Libyssinus, & Libystis. stidis. λιβυστὶς. Verg. Et pelle Libystidis vrsę. Mart. Graui ac Libyssino calore exustus. Libyx autem Libycis facit, à quo genitiuo fit Libycus. a. um. Vnde Libycum mare. Libycus campus dictus, quòd in eo primū fruges ex Libya allatæ sunt. Vnde & Ceres ab Argis Libyssa vocata est, vt inquit Festus.

Libycis. bycidis. vrbs Iudææ ab orientali parte Iordanis, quam Herodes extruxit.

Libycontes, carbunculi siue gemmæ, quæ languidius lucent.

Lica. licæ. nomen viri, qui Herculem secutus est, authore Festo.

Licambe. bes. is fuit, quem Archilochus ita iambico metro insectatus est, ob denegatam filiam Neobolem, vt se suspenderit.

Liceo. ces. cui citum, secundum analogiam facere deberet, sed non est in vsu. Ab impersonali verò licet, habemus licitum. Vergil. Et licito tandem sermone fruuntur. Significatq; liceo passiue, id quod liceor actiue. Et sicut veneo capitur pro vendor, ita liceo pro apprecior, siue precio augeor in auctione. Plaut. in Menęh. Die septimo Auctio fiet. MES. Menæhmæ? MEN. Mane sanè. Venibunt serui, supellex, fundi, ædes, omnia Venibunt, quiq; licebunt præsenti pecunia, Id est, numerata, siue soluta in præsens.

Liceor. ceris licitus. secundum analogiam facere debet, sed nusquam legi, vt eius compositum pollicitus. ἐκτιμάομαι, ἐπιβάλλω, ἀντωνοῦμαι. bieden) mettre à l'enchiere) Deponens transitiuū est, quod vltra accusatiuū, si precium exprimatur, illud in genitiuo vel ablat. ponitur, significatq; precium defero in auctione faciēda, hoc est, in venditione, quæ publicè fit: quod fit cum vestis, vel domus, vel huiusmodi venditur plus pollicēti. Pers. Et centū Gręcos curto centusse licet. Semperq; huic verbo preciū subintelligitur, si non apponit. Plau. in Stich. Locos ridiculos vendo, age licemini. hoc est, videamus quis, vt vulgò dicitur, dabit magis de illis.

Licenter, (ἀδεῶς) aduerbiū, significat per licentiam. Cic. in Orat. Solutū quiddā sit, nec vagū tamē, vt ingredi liberè, non vt licenter videatur errare. Ab hoc Gellius formauit Prælicenter, quod est quasi nimis licenter. Quæ verba (inquit) finxit prælicenter. Et est licenter, à licens participio.

Licentia, à licet deducitur. ἐξουσία, ἄδεια, ἄνεσις, ἀναρχία. nachlassung) toegeuinge) abandon.) vide in dictione Libertas. Licentior epistola (παῤῥησιαζομένη) in qua nimis liberè scribimus. Plin. Licentiore epistola narrare constitui. Licētiora mancipia, dicuntur nequiora, quasi multa per licentiā facientia. Licentior vita, id est, dissoluta.

Licentiosus, (παῤῥησιαστὴς) qui nimia vtitur licentia. Quintil. lib. 1. cap. 10. Nam ebor dicere, non minus est licentiosum, q̃ si sulphuri & gutturi subijcerent o mediam in genitiuo.

Licet, impersonale, modò significat fas est. θέμις ἐστὶ, ἔξεστι. es gezimpt, wirt zůgelassen) het behoort, het is georloft) il est licite.) Cic. Neq; enim licebat locum numini consecratum turpi flagitio contaminare. Verg. Quandoquidē Ausonios coniungi fœdere Teucris Haud licitum, nec vestra capit discordia finem. Dicimus autem, Mihi licet esse Bonum virum, & bono viro. Cic. 1. Tus. Licuit enim esse ocioso Themistocli, licuit Epaminūdæ. Quintil. lib. 4. cap. 4. Procuratorem tibi esse non licuit. Modò significat possibile est, siue conceditur, aut potestas datur, ἐνδέχεται, ὑπάρχει. Mart. Piscinam peto, non licet natare. Cice. lib. 1. Tusc. Idq; cum multis alijs rebus, tum è pontificio iure & ceremonijs sepulchrorū intelligi licet. Et perornatè additur per, cum ea persona, quæ nobis concedit. vt, Non licet mihi per te hinc abire. id est, tu non vis seu pateris, me hinc abire. Si per te licet, id est, si permiseris, vel si potero à te non impeditus. Plautus in Asi. Asinaria vult esse, si per vos licet. Terentius in Prol. Heaut. Date potestatē mihi, statariam agere vt liceat per silentium, id est, quòd ego possim, vobis tacentibus. Lucanus verò lib. 7. Omnia maiorum vertamus busta licebit, Pro eo quod est si licentia erit. Modò significat facile est. Lactan. libr. 3. Ipse ille Romanæ linguæ summus author quantum fallatur, licet ex ipsa sentētia peruidere. Cice. lib. 1. Offic. Licet enim ora ipsa cernere iratorum, aut eorum qui aut libidine, aut motu commoti sunt, aut voluptate nimia gestiunt: id est, facile est. Modò aduerbiū concedētis est, sicut esto. Verg. Licet ingens ianitor antro Æternum latrās exangues terreat vmbras. Modò est cōiunctio aduersatiua, eiusdem significationis cum etsi, quanquam, quāuis, ἤ καὶ. Quintil. lib. 1. cap. 10. Licet enim

dic

dicimus propriū, speciosum, sublime, nihil tamen horum, &c. Licet, absolute, pro poteris facere. Cato de Re rust. Et si voles insuper vinū Coum mistū bibere, licebit bibas. id est, poteris bibere. Cic. in Arte Rhe. Hanc si quis partē putat esse orationis, sequatur Hermagorā licebit, id est, poterit sequi. Licitum est, idem quod licet. Plaut. in Amph. Quin introire in ædes nunquā licitum est. id est, nunquam permittitur. Liciturum. Cic. ad Attic. lib. 2. Quo nihilo magis ei liciturum esset plebeio Rempub. perdere quàm similibus eius, &c.

Lichas, mēsuræ genus, q̄ digitos quatuor nō excedit.

Lichen, (λειχὴν) quid sit, quære in Asino & Equo.

Lichenis, (λειχῆνος) generis masc. morbi genus, quē Latini mentagram appellant, quoniam à mento incipit. Mart. Non hulcus acre pustulæ'ue lucentes, Nec triste mentū, sordidi'ue lichenes. Dicimus lichen etiam, huius lichenis, vel lichene, es. De hoc morbo Plin. lib. 26. cap. 1.

Licia, (μίτα) sunt fila, quibus in telis textrices implicant stamina. Plin. lib. 8. ca. 48. Plurimis verò licijs texere, quæ polymita appellant, Alexandria instituit. Vnde trilicem dicimus vestem, quæ ex tribus licijs constat. Et testiuilicium, fila de tela decidentia. Plaut. in Cass. Non ego hoc verbum expressi testiuilicio. id est, re admodum vilissima.

Licianus, poëta Martiali coætaneus & cōterraneus.

Liciatorium, (μιτάντιον τῶν ὑφαινόντων) lignū circa quod licia inuoluuntur. Hieron. lib. Regum: Hastile hastæ eius erat quasi liciatorium texentium.

Licinea, genus oliuæ, quæ & Licinnana dicitur, ab inuentore. Cato cap. 6. Qui ager frigidior, & macrior erit, ibi oleam Licinianam seri oportet.

Licitator, (ὁ ἀντωνούμενος, ὁ ἐκπωλούμενος, πλειστηριάστης) eyn steyger, vnderkauffer) een verhooger, onderkooper) encherisseur.) qui crebrò licetur, qui pro re emenda conducenda'ue preciū alio maius pollicetur, vel pugnādo sæpe contendit. Licitatorem apponere, est subornare aliquem, qui coram emptore maius precium offerat, vt res pluris æstimetur, vendaturq́. Cic. ad Marium lib. 7. Nunc quoniam tuum precium noui, licitatorem potius apponam, quàm illud minoris veneat. Qui etiā pro proxeneta ponitur à Cicerone, cum inquit lib. 3. Offic. Tollendum igitur ex contrahendis rebus omne mendacium, non licitatorem venditor, nec qui contra se liceatur, emptor apponet. Vide in dictione Liceor. Quid enim est aliud proxenetarū, hoc est licitatorum, officium, quàm tum emptorē tum venditorem, & contendendo & decipiendo inducere, vt & vendat ille, & hic emat, idq́ nō minus minuendi, q̄ augendi precij ratione? Siue igitur in rebus priuatis siue publicis, vendēdo, emendo, locando, conducēdo, contrahendoq́ licitator intersit aut suo dolose, aut alterius nomine hunc esse eundem qui proxeneta à Græcis esse dicitur, manifestū est. Rectè ergo præcepit Cic. nec à venditore licitatorē, nec item ab emptore apponi debere, sed ipsos potius si ad loquendum venerint, non plus quàm semel loqui oportere, vt nulli licitatoris mendacio, nulli dolo relinquatur locus.

Licitè, (κατὰ τὸ καθῆκον, ἐννόμως) aduerbium, à licitus formatum, significat iustè.

Licitor, quasi frequentatiuū est. Nam significat sæpe apprecio, siue sæpe emo, vendo'ue per auctionem, sicut dictum est in Liceor. Tametsi secretò id fieri possit, vt apud Curtium: Cum habeatis arma, licitamini hostiū capita, ὑπερτίθετε χρήματα. Plin. lib. 1. Aristidis Thebani pictoris vnam tabulam centum talentis rex Attalus licitatus est. Et licitari, congredi, & pugnare significat. Cæcilius in Hym. Quin machæra licitari aduersum eum cœpisti sciens. Enni. Pars ludicra saxa iactāt, & inter se licitantur. Festus docet, Eum licitari, qui decipiendo inducit. Hinc fit licitatio verbale, id est, auctio precij. & licitator similiter verbale, qui precium auget.

Lictor, (ῥαβδοῦχος) eyn scherg) een scheriant) sergeant.) qui carnificis officio fungebatur, minister consulis, proconsulis & similiū. Sed duodeni lictores consulis erant, aliorum seni tantum, portātes virgarum fasciculos cum securibus ligatos, magistratusq́ præibant. ac quoties iussi erant, fasciculos soluentes, primo virgis cædebant reum, mox securi feriebant. Liuius: Missiq́ lictores ad sumendum supplicium, nudatos virgis cædunt, securiq́ feriunt. hos primus instituit Romulus. dicti à ligando, q̀ virgarum fasces ligatos gerebant. Gell. lib. 12. ca. 3. Lictor, nomen verbale, quasi ligator, à ligādo. Tyro Ciceronis libertus, à licio quo cincti erāt, dictos existimat. Licio enim transuerso, qui magistratibus præministrabant, cincti erant. At Plutarch. quasi λειτὸς, id est publicus, quasi publicus minister. & sic absq́ c scribendum est.

Lictorius, a. um. (ῥαβδουχικός) quod ad lictorē pertinet. Plin. Fasces lictorios ianuæ summisit, cui se Oriens Occidensq́ summiserat.

Lictus, ctus. (λεῖξις) vide in dictione Lingo.

Lido, dis. (κρούω) verbū antiquū, significat cōfringo, deleo. Cuius cōposita sunt, allido, collido, illido.

Lidoron, later longitudine sesquipedali, latitudine pedis.

Lien, (σπλὴν) das miltz) die milte) la rate.) generis masc. Dicitur & lienis in nominatiuo. Cels. lib. 3. Si iecur aut lienis est affectus. Huius magnitudine intemperantiam risus fieri affirmant Physici. Persius: Sed sum petulanti splene cachinno. Intus mescit quandoq́ lien, vt cingere hominem videatur. Plaut. in Curc. Nam quasi zona liene cinctus ambulo, geminos in ventre habere videor fillos, nihil metuo nisi medius disrumpar miser. Hinc Lienosi, σπληνικοί, σπληνιῶντες, qui fiunt, vt inquit Aristot. lib. 3. De partibus animal. quoties excrementi plus in lienē diuertit, quàm calor eius visceris possit cōficere. Plin. lib. 7. De Pyrrho, cuius pedis pollex lienosis medebatur. Lienosum cor, lienis naturam habens, vt turgeat sicut lien. Plau. in Casi. Vbi sim nescio: Perij. cor lienosum, opinor, habeo: iamdudum salit. Fortasse legendum ludiosum, id est subsultans more ludionum, ac in corpore emicans, vt illi in theatro. & ita corrigendum putat Valla. Lienicus, idem quod lienosus.

Lienteria,æ.intestinorũ leuitas,inquit Festus lib.2. Vnde Lienterici Plinio,aluini,qui hoc morbo laborant.Dicitur autẽ propriè lienteria,alui fluxus, à melancholicis excrementis à liene per intestina descendentibus venit.

Ligamen,ligaculũ,ligamentũ,ligatura.(δέσις,δέσμος,δέσμωσις,ἅμμα) cyn bādt)een nestel)vng lien, ou liement.) significant id,quo aliquid ligatur.

Ligellum,breue domicilium & tuguriolum. Plautus: Tu in ligello fuisti. Idem in Aul. De suo ligello fumus si qua exit foras. Est & diminutiuum à ligno, ξυλάριον.

Liger,geri,nomẽ viri propriũ,de quo Verg.lib.10. Dicta vocant Ligeri,nec non & Troius heros.

Liger,eris. (λίγηρ,λίγυρος,λίγηρ) Galliæ fluuius,qui & Ligeris in nominatiuo dicitur. Vnde & Ligerim in accusa. lectum est,hic delatus in Oceanum influit,maximi cursus, & pari cum Garumna interuallo à Pyrene distat,& duobus stadiorũ millibus vtriusq; nauigatio est.Cæs.lib.7.Liger ex niuibus creuerat. Idem:Paulò post magnis itineribus ad Ligerim peruenit.

Ligilium,genus herbæ,de qua apud Rei rusticę scriptores fit mentio quomodo seratur.

Ligilla, nomen est vetulæ apud Martialem, Quid vellis vetulum Ligella cunnum?

Lignari,(ξυλεύεσθαι)est ad accipienda ligna ire. Liuius lib.10.Redeuntibusq; lignatum se ire hinc.

Lignarius,a.um. (ξυλικὸς) quod ad lignũ pertinet. Vt faber lignarius,qui ligna dolat.

Lignatores,(ξυλευταὶ)dicti sunt milites,qui lignatũ vadunt.Liu.lib.10.Paucis citra millibus lignatores ei cum præsidio occurrunt.

Ligneolus, la.lum.diminutiuum à ligno.

Lignile,(ξυλὼν) pen.prod.dictum est, vbi ligna in domo ad comburendũ parata sunt: sicut fœnile, vbi est,vel esse solet fœnum.Sic bouile,equile,caprile & huiusmodi.

Lignosus,a.um. (ξυλώδης) qđ instar ligni durũ est. Plin.lib.12.cap.7.Arbor radice lata lignosáq;.

Lignum,(ξύλον)cyn holtz)een hout)bois.)à legẽdo (inquit Varro)φ ligna caduca in agris legebãtur, quibus ad focũ vterentur. Plin.li.12.ca.11.Cõstat arboribus fructus radice, frutice, cortice, ligno. Hinc ligneus,gnea.gneũ. ξύλινος, qđ ex ligno est. Vt ligneũ simulachrũ.Plau.in Ru.Ligneus equus.

Ligneolus,diminutiuum à ligneus.Cic.ad Quint. frat.lib.3.Hanc scripsi ante lucẽ ad lychnũ ligneolum. Lignatio,verbale,lignorũ defectio. Cæs.5. bel.Gal.Vt nonnulli milites,qui lignationis munitionisq; causa in syluas discessissent,&c.

Ligo,gas.(δέω,δεσμόω)binden) lier.) quidam à lino deducunt, quasi lino ago,quod lino omnia ligentur.Propter quod Græci λίνον vocatũ putãt, ἀπὸ τοῦ λινέω antiquo verbo,quod est teneo, quia lino omnia tenentur.Est autem vincire,constringere.Huius composita sunt,alligo,quod est ad aliquid,vel iuxta ligo. Colligo,Circunligo.Plinius: Id sicut in pilo quadratum stupa circunligabant. Deligo,καταδέω,valde vel perfectè ligo,Colum. libro.7.Melius bimus quàm anniculus castratur, idq; facere vel autumno Luna decrescente præcipit, virulum'q; ad machinam deligare. Illigo, intus ligo. Obligo,περιδεσμόω,circunligo. Præligo, προδεσμόω, antè ligo. Liuius:Fascesq; virgarum atq; arida sarmenta præligantur cornibus boum.Religo,ἀναδέω,quod aliquando est soluo, quod est ligatum, sicut refero: aliquando habet significationem simplicis. Ouidius: Nox erat,& querno religant in stipite funem. Colum.libr.3. Diutiusq; perennat, quæ firmis truncorũ & idoneis locis religata est. Aliquando retro ligo. Cic. lib.1.Tuscul.quæst. Trahit Hectorem ad currum religatũ Achilles. Aliquãdo iterum ligo.Lactan. libr.4.Hoc vinculo pietatis obstricti Deo ac religati sumus. Subligo,à quo subligaculum. Et habent penultimam correptam.

Ligones,(δίκελλαι,μάκελλαι) cyn haw,hāwe,oder karst) vng troiau.) rustica instrumenta: sic dicta, quòd radicibus quæ sub terra sunt ligentur. Vel dicti sunt quasi legiones, quia per latitudinẽ sub terra facilius leguntur. Luca. Vomereq; antiquos Curionum passa ligones.

Ligula,(γλωττίς)pen.cor.diminutiuum à lingua. vide in dictione Lingua.

Liguria,(λιγυρία)Italiæ regio,p maiore parte montuosa,inter amnes Varũ & Macram,ab altero latere habens Apenninũ, ab altero Padum, Tusciã attingens,cuius caput est Genua. A qua Ligustica ora,& mare Ligusticum.Dicta Liguria,à Ligysto Phaëthontis filio,conuersione y in u.

Ligurio,ris.pen.cor.riui.vel rij.ritum. λιχνεύω,λιχνεύομαι. verschlemmen,verthũ) verslampampen, verdoẽ) friander,lichardet.) significat multa auidè consumo, & suauiora edulia carpo, & per heluationem patrimoniũ voro: licet producat Horatius, Tractauit calicẽ manibus dum furta ligurit.Vnde liguritores,λίχνοι,dicuntur gulosi,& voratores eduliorum dulciorũ. qui consumptis dapibus catillos etiam lingunt, quos Antiqui catillones appellant. Est etiam ligurire, suauissima quæque degustare,paulatim & cum quadam mora atq; elegantia comedere, quasi linendo vt per se cibus in stomacho liquefiat. Terent.in Eunu. Quæ cum amatore suo, cum cœnant, liguriunt. Dictum ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod Græci suaue dicunt, vt inquit Donatus. vel (vt quidam volunt) à λείχω. Vnde lingo, (sicut ἄγχω ango) à quo ligurio est. Est autem licho,digitis leuando degusto.Per translationem Cicero D Bruto scribens, ad suppilationem rerum vsus est:Cum quidam (inquit) de collegis nostris agrariam ligurirẽt curationẽ, disturbaui rem, totamq; nobis integram reseruaui.Quidam tamen non postremæ notæ viri, ligurirent interpretantur ibi pro eo, quod est appeterent. Et ab Ausonio dictum est, Inguinum liguritor. Ligurire lucra pro eo, quod est sensim depeculari. Cicero per translationem dixit. 5.Verr. Commissa est,inquit,pecunia tanta prætori: non reperietis hominem timidè nec leniter hæc improbissima lucra ligurientem,&c. Hinc Liguritio, auiditas, immoderata appetentia. Cicero.4.

Tuscul. Aegrotationi autem talia quaedam subiecta sunt, mulierositas, peruicacia, liguritio, & si qua sunt similia.

Ligus, guris. (λίγυς) secundum Priscianũ potest esse propriũ nomen, & tunc est generis masc. & nomẽ gentile, & sic est communis gen. Probus declinat hic & haec Ligur, & hic & haec & hoc Ligus, pro incola Liguriae. Lucan. lib. 1. Et nunc tonse Ligur quondam per colla decora. Verg. lib. 11. Vane Ligus, frustraq; animis elate superbis. Idem: Assuetumq; malis Ligurem.

Ligusticum mare, vt refert Solinus, corallium procreat, quod fulminibus resistit.

Ligusticus, ca. cum. pen. cor nomẽ possessiuũ. Iuuen. Nam si procubuit, qui saxa Ligustica portat.

Ligusticum, ci. substantiuũ, herbae hortensis genus, de qua Plin. lib. 19. cap. 8.

Ligustrum, (κύπρος) à lego, quasi legustrum, arbor ex cuius ligno tesserae fiunt aptissimae, oliuae similis folio, semine coriandri, flore candido & odorato. Coquitur hoc in oleo, premiturq;, quod postea Cyprinum vocatur, à planta quae dicitur Cypros alio nomine. à cuius vbertate, Cypro Carpathij maris insulae nomẽ inditũ est. Plin. lib. 24. cap. 10. candẽ esse arborẽ cum ea, quae in Oriente cypros dicitur. Ligustra (inquit Plin.) non nisi in aquosis prouenisse, sicut salices, alni, populi, siler. Est & genus herbae, quae Maior dicitur à Medicis, per sepes & macerias serpens. Colu. in Hortis: Et nigro permixta ligustro. Ergo & herba, & arbor est, vt de lotho & nonnullis alijs.

Ligyes, (λίγυες) populi Asiatici, qui cum Xerxe contra Graecos militarunt.

Lilietum, (κρινών) locus in quo liliorum copia est. Palladius: Lilieta, canneta ponenda sunt.

Lilinum, (κρίνινον, κρίνελαιον) oleum ex lilio. Plinius Lirinum appellauit, lib. 21. ca. 5. Lilium rosae nobilitate proximũ est, & quadã cognatione vnguenti oleiq;, quod lirinon appellatur.

Lilium, (κρίνον) genus herbae, de qua apud Rei rusticae scriptores fit mẽtio quomodo feratur. Plin. vide libr. 21. cap. 15.

Lilybaeum, promontorium Siciliae, & vrbs eiusdem nominis. Strabo lib. 6. Scribitur cum diphthongo, λιλύβαιον.

Lima, (ῥίνη) eyn feile.) een vijle.) vne lime.) instrumentum fabrile, quo ferrum aut aliquid aliud terendo expolitur. Quintilianus libro. 10. cap. 3. Opus poliat lima.

Limatulus, diminutiuũ à limatus, ἐξεσμένος. Cic. Volumnio: Opus est hoc de limatulo & polito tuo iudicio. id est, terso, & subtili.

Limatura, scobs, ῥίνημα, hoc est puluisculus limans do detractus.

Limax, (κοχλιάς) dicitur qui exquirit, vt aliquid auferat. Plautus in Bacch. Limaces viri, quod atterant & consumant. Et limax testudo, cochlea terrestris: quae & limaca à limo, vt ait Festus, dicitur, in quo per hyemem delitescit & viuit, Vere prodiens. Colum. libr. 11. Implicitus conchae limax, hirsutaq; campe.

Limbolarius, (ἱματιοράπτης) q limbũ vestiũ consuit. Plaut. in Aul. Textores limbolarij, arcularij, &c.

Limbus, (κροσσός) muliebre vestimentum erat purpuram in imo constitutam habens, seu quodlibet aliud ornamentũ vestium extremitatem ambiens. Aut potius est pars vestis extrema, quae instita dicitur. Horat. Quarum substricta talos tegit instita veste. verg. Sidoniam picto chlamydẽ circundata limbo. Vbi Seruius: Limbus est fascia extremitatẽ vestium ambiens, secundum antiquum ritum. Vulgus nostrum bordurã vocat, siue orletum. Huius diminutiuum est limbulus, à quo limbellus.

Limen, (φλιά, οὐδός, καλιά) eyn thürschwell) eenen dorpel) le linteau.) dicitur, quod ex transuerso in ianua est: à limo, id est, obliquo, quòd ingredientibus exeuntibusq; transuersum sit, vt est apud Donatum, Festumq;. Terent. in Hecy. Iam vt limen exirem, ad genua accidit. Nec solum inferiorẽ partem significat, quae sub pedibus calcari solet in ingressu, sed etiam superiorem. Iuuenal. Pendentia liquit Vela domus, & adhuc virides in limine lauros. Neuius verò limen superum & inferum dixit: Exime limen superum, quod mihi misero saepe confregit caput, inferum quoq;, vbi ego omnes defregi digitos. Limen superũ, superliminare etiã vocatur, (ὑπέρθυρον, ἢ ὑπερτόνιον) Limẽ superũ inferumq; discedentes salutabant. Plaut. Limen superum inferumq; salue, simul autem vale. Ponitur interdum pro ingressu. Verg. Limen erat, caecaq; fores & peruius vsus. Interdum pro interiore parte domus. Idẽ: Penetrant aulas & limina regum. Interdum pro loco standi. Idem: Signoq; repentẽ Corripiunt spacia audito, limenq; relinquunt. Interdum pro amicitia, vt testatur Seruius, enarrans illud de Turno, Se limine pelli. Iuuenalis: Limine submoueor. id est, repellor ab amicitia. Ad limina seruus, pro atriensi apud Apul. de Asino, & apud Verg. li. 9. Fidusq; ad limina custos. ianitor, inquit Budaeus. Limina imperij sunt, quas Galli lisieras vocant, & frontieras. A limen fit Elimino, as. nare, postliminium. Liminaris, & hoc nare, προθυραῖος, quod ad limen pertinet. vt lapis liminaris, qui est in domus ingressu.

Limentinus, (προθυραῖος) putabatur deus, qui liminibus praeesset.

Limes, itis. (ὅρος) eyn marckstein) een pael.) modo transuersam viam significat, modo terminũ Col. li. 1. Semitas, nouosq; limites in agro fieri non patiatur. In agris limites duo maximi sunt, cardo, & decumanus. Limes decumanus est, qui ab Oriente in occidẽtem spectat. Cardo à Meridie ad Septentrionem, reliqui limites angustiores, distãtq; inter se paribus interuallis. Vide Plinium.

Lineum, herba appellatur à Gallis, qua sagittas in venatu tingunt medicamẽto, quod venenum ceruarium vocant. Plin. lib. 17. cap. 11.

Limitanei milites, (οἱ ἐν τοῖς μεθορίοις) & Limitanei agri, qui sunt in limitibus, id est, in collimitio & confinio Imperij in praesidio cõstituti, ob incursus inimicorum vicinorũ. Iurisconsultus in l. fi. de fund. limitrop. Agros limitaneos vniuersos cum

paludibus,omniq; iure,quos ex prisca dispositio-ne limitanei milites ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compédio atq; arare consueuerũt, &c. Limitanei fundi,sunt limiti deputati.

Limito,as.pen.cor.& limitor.taris.significat termino,seu restringo:aut diuido,siue distinguo. ἀφορίζω,περιορίζω : sicut à semitis,semito,as.& semitor, taris. Vnde limitatus ager,dicitur in centurias diuisus,inquit Festus. Plin.lib.17.Aut si maior modus sit, totidẽ pedũ cardinẽ quo decumano limitari,semper verò quintanis semitari.hoc est,in quinto quoq; palo singulæ iugo paginę includãt. Cic. App.Pul. De tua ,plixa,beneficaq; natura limitabit aliquid posterior annus,ꝑpter quandã tristiciam.

Liminiũ,nij. Cic.in Top. Cum ipsius postliminij vis quæritur,& verbũ ipsum notat.in quo Seruius noster, vt opinor, nihil putat esse notandũ nisi post, & liminiũ illud productionem esse verbi vult,&c.

Limnoria (λιμνωρία) nympha,à cura lacus sic dicta. λίμνη enim lacus,& ὥρα cura dicitur.

Limo,mas.(ῥινάω,περιψάω) polio,& superflua detraho.Pli.lib.36.ca.6.Scalpere atq; limare gemmas. Ponitur aliquãdo per translationẽ pro expolire, & redundantiã circuncidere. Hieron.ad Damasc. Sæpe causatus sum excoli non posse sermonẽ,nisi quem propria manus limauerit. Aliquãdo est attenuare,imminuere. Horatius:Non istic obliquo quisquã mea commoda limat. Aliquando est coniungere. Plau. Non pater tuus vnquam cum illa lima limabit caput. Hinc limatus,nomen ex participio.Cic.de Clar.orat.Nihil enucleate,quo fieri posſit aliquid limatius. Et limatẽ.tius.ſſimẽ.aduerbium: hoc est,politẽ,ornatẽ. Cicer.5.de Finib. Vnum populariter scriptum,quod ἐξωτερικὸν appellabant , alterum limatius, quod in,&c. Huius composita sunt,delimo,& elimo,quæ habent penultimam productam.

Limonium,frutex est nunquam cubitali altior,cristisq; foliorum ex radice nigra , sed dulci. recipit ipsum in cibis oriens.ex Plin lib.22.cap.22.

Limonia,æ,alterũ genus anemones. Pli.li.21.ca.11.

Limoniates,gemma eadẽ videtur, quæ smaragdus. Plin.lib.37.cap.10.

Limpidus,a,um.clarus,purus,lucens.Colu.lib.12. cap.28.Vere florente rosa defecatũ quàm limpidissimum in vasa bene picata & pura transferto.

Limpitudo,dinis. Plin.libr.32.cap.11.Stant velut suillo crure longo in arena defixæ , hiantesq; qua limpitudo est,pedali non minus spacio.

Limus, genus vestis ab vmbilico ad pedes, qua teguntur,vt ait Seruius,pudẽda poparũ. Hęc autem vestis habet in extremo sui purpurã limam,id est, flexuosam,vnde &nomen accepit.Nam limũ,obliquum dicimus.Verg.lib.12.Velati limo,& verbena tempora vincti.Item lutum(ἰλὺς,πηλὸς)seu cœnũ illud mollius,quod ab aquis deferri solet.Plin. lib.11.cap.37.Labra herbas eruentibus,limumq; redunca. Vnde limosus,a.um. (ἰλυώδης,τελματώδης) limo plenus,& cœnosus.Verg. Limoq; lacu p noctẽ obscurus in vlua Delitui. Hinc Illimis,& hoc me,pen.prod.(ἄπηλος) quod est sine limo,defecatum,syncerum.Sydon.ad Heron. Nusquam aquæ ductuum liquor integer, vel cisterna defecabilis, vel fons irriguus,vel puteus illimis. Hinc & oblimo,pro minuo,contemno,de quo alibi.

Limus,ma.mum.(παράβολος) schâl,vberzwerch) dwârs) trauers.) obliquus.id est,transuersus,obtortus.vnde & limina,inquit Festus.quod & limis tertiæ declinationis dicitur.Proprie tamẽ de oculis Venereis dicitur.Plaut.in Mil.Aspice limis oculis.Solin.De Leonib.Nunquam limo vident,minimeq; volunt ita aspici.id est,obliquis oculis.Vnde qui obliquẽ aspicit,limis oculis spectare dicitur. παρακύπτειν,παραβλέπειν τ᾽ ὀφθαλμῷ,παραβλέπειν. Teren.in Eun.Ego limis specto sic per flabellum clanculũ. Potest esse nominatiui casus,vt sit,limis specto: vel ablatiui pluralis,& deest oculis.Cũ igitur dissimulent se homines videre, quod vidẽt,& non recta facie sed transuersa intuentur, limi dicuntur aspicere.Hinc limulus diminutiuum.Plau. in Bacch.Viden' limulis vt,obsecro,intuentur?

Linamentum,(πλατὺ,ὁ μοτοὶ πλατὸς) filum quod ex lino voluendo trahitur. Plin.Delphini linamenta accensa excitãt vuluæ strangulatu oppressas.Celsus semper accipit pro penicillo, quod vulneri imponitur ex linteolo,vel spongia,vel laua:vt lib.5. Linamentũ inuolutum,& oblongum,eodem medicamento illinendum,demittendumq; in nares.

Linarius,(λινοπλόκος)qui lini artem exercet.

Linea,neæ,(γραμμή) eyn linie,eyn richtsnoer) la ligne.) propriẽ significat filum illud,quo Fabri materiarij vtuntur ad signandũ materiam,q; ex lino fiat. vulgus nostrum lignam appellat. Et quoniã ab hac (si rubrica vel alio colore intincta fuerit) figura designatur longa sine latitudinẽ atq; altitudine,ea quoq; figura linea vocatur. Item ea quæ non colore , sed animo imaginantur Geometræ, lineæ vocantur.Et linea dicitur filum omne ex lino , & quicunq; tenuis funiculus. Colum.Ligato pede longa linea gallina custoditur. Plin. Murænæ deuorãt hamum,admouẽtq; dentibus lineas, atque ita erodunt . Idem : Stemmata verò lineis discurrebant ad imagines pictas. Linea geometris dicitur,quæ est in superficie.Lineam mittere. Plau.in Mostel.Non ego ita extemplò meũ ostendam sensum : mittam lineam . Nonnulli à captatoribus piscium dictum volunt,in quos linea mittitur. Alij per metaphoram à pictoribus deducũt, qui vbi pingere aliquid volunt,lineam prius vmbræ cuidam similem mittunt,pér quam ipsi picturam dirigant,sed ex illa tamen ab intuentibus nihil deprehendi potest de picturæ forma.

Linco,as.est lineas ducere,lineis rem aliquam figurare & deformare.eyn linie ziehen) een linie maken) pourtraire.) Cato.cap.4. Et quæ opus sunt domui,præstabit,& ad opus dabit.succidet,dolabit,lineabit,secabitq; materiã solam duntaxat.

Lineamentum,(γραμμὴ,πέρας,ὑπογραφὴ) à linea,& ipsa extremitas,& quasi linea quædã corporis,per quã hominis forma dignoscitur: à lineari pictura tracta,in qua per solas lineas effigies hominis cognoscebat.Iustinus lib.1.Lineamẽtorũ æqualitas, ma-

matri, & filio persimilis. Plin. Nec qui succederet operi ad præscripta lineamenta, inuentus est. Lineamēta in geometria, sunt linearum productiones. Cic. 1. de Orat. In geometria lineamenta, formæ, interualla, magnitudines, &c. Lineamenta animi, sunt ornamenta. Cic. 3. De Finib. Animi enim lineamenta sunt pulchriora quàm corporis.

Linearis. & hoc are. (γραμμικός) quod ad lineam pertinet. Vnde linearis pictura vocata est, quæ lineas circum vmbram hominis deductas habet. Primi hanc picturam exercuerunt, Ardices Corinthius, & Telephanes Sicyonius, sine vllo colore, spargentes tamen lineas intus: vnde & Græci huiusmodi picturam γραφίδα appellarunt.

Lingo, gis. xi. ctum. (λείχω) leckē) licher.) est aliquid lingua molliter tango. Plaut. in Cas. Mel mihi videor lingere. Rursus lingere dicitur, dum aliquid in ore tenentes, guttatim id defluere in stomachū sinimus. Quę res linctus dicitur, (ἔκλειγμα.) Quę vero in hunc vsum fiunt, ἐκλείγματα Græcè dicuntur. Plin. lib. 37. cap. 10. Tecolithos oleæ nucleo similis videtur, nec est gemmæ honos, sed lingentium calculos frangit, pellitque. Idem: Multi tussim veterē linctu salis discussere. Idem: E semine lini, fiunt eclegmata. Hinc fit compositū elingo, quod est extra lingo. Plaut. in Curc. Hic hodie apud me nunquam elinges salem.

Lingones, (λίγγονες) sunt populi Galliæ supra Heluetios & Sequanos in occasum vergētes: vbi Mosa fluuius oriri dicitur. Lingonus, ni, idem. Martial. lib. 8. Lingonus à recta Flaminiaque recens.

Lingua, (γλῶσσα) eyn zunge) een tonge) langue.) à lingendo vel à ligando dicta est, quòd liget cibū: nam cibos vi sua conglobat, ac deprimit, in ventremque transmittit. seu quòd ipsa dentium septis quasi muro vallata ac ligata sit. Plaut. in Pœn. Istic est thesaurus stultis in lingua situs, &c. Linguā conuertere ad mores alicuius, est reprehendere. Plau. in Pœn. Si respondebunt Punicè, pergam loqui: Si non, tum ad horum mores linguam diuertero. Est & lingua minor, quæ sublinguium, ἐπιγλωττὶς, à quibusdam dicitur, operculum cartilaginosum, quod fistulam spiritalem in gutture claudit, cum fistula cibali cibus defertur. Hæc cum ridemus, attollitur, quia risus omnia concutit, quatit. Quapropter periculosum est, ne nos risus inuadat, cum deglutimus. Hoc enim operculum natura instituit, ne quid esculenti poculenti'ue ad pulmonem feratur, quod si accideret, nisi rejceretur, hominem strangularet. Accipitur quandoque lingua pro differentia sermonum. Plaut. in Pœn. Et is omnes linguas scit, sed dissimulat sciens se scire. Vnde dicimus linguā Latinam, linguā Græcā. Quin etiā in vna lingua sermonis diuersitas, lingua dicitur, διάλεκτοι: vt in Græcia lingua est, Attica, Dorica, Ionica lingua. Rursus lingua appellatur genus promontorij non excellentis, sed molliter in planum deuexi. Plin. lib. 37. Inde in altum lingua mille passuum excurrens. Similiter instrumentum planum, & oblongū in speciē linguæ factum dicitur: quale est illud quo vtuntur aromatarij ad extrahenda è vasis vnguenta. A lingua fit diminutiuū, secundum Priscianum, lingula, eiusdem significationis, & per concisionem ligula. Festus: Lingula per diminutionem dicta aliàs à similitudine exertæ linguæ, vt in calceis: aliàs insertæ, id est, intra dentes coërcitæ, vt in tibijs. Pro ea quæ calceorum est. Martial. Non extrema sedet limata lingula plantæ. Iuuenalis abiecit n, & li corripuit, Et ligulam dimittere solicitus, ne Tota salutatrix iam turba peregerit orbem. Ligula est etiam, qua vestimenta constringuntur. Martialis: Quamuis me ligulam dicant equitesque patresque, Dicor ab indoctis lingula Grammaticis. Pro instrumento plano, & oblōgo aromatariorū instar linguæ facto. Plin. lib. 21. cap. 14. Cera Punica fit hoc modo: ventilatur sub dio sępius cera fulua, deinde feruet in aqua marina ex alto petita, addito nitro: inde ligulis eligunt florem. Columella lib. 9. cap. 16. Ligulam vocat instrumentū ad purgandā è vase spumam: deinde (inquit) vbi liquatum mel in subiectum aluum defluit, transfer in vasa fictilia, quæ paucis ante diebus aperta sunt, dum musteus fructus efferuescat, isque sæpius ligula purgandus. Plin. Sunt, qui comitialibus morbis dandū putāt, Luna quarta, sexta, septima, linguæ mensura. id est, cochlearis. Veteres etiā gladiolum oblongū, in speciē linguæ factum, ligulam vocitauere. Lingua item (vt Plin. testatur) herba est quę circa fontes nascitur, cuius radix combusta & trita, alopecias emendat. Plin. libr. 24. cap. 19. Similiter lingua bubula, genus herbæ quam Græci βούγλωσσον dicunt, boum linguæ similis. Lingua canina, alia herba quę κυνόγλωσσον vocatur à Græcis. Lingua petrea, genus lapilli quod inter gemmas cōnumeratur. Ponitur interdum pro oblocutione lingua. Cice. in Varr. lib. 9. Tibi autē idem consilij do, quod mihimet ipsi, Vt vitemus oculos hominū, si linguas minus facilè possumus. A lingua fiunt elinguis, ἄγλωττος, sine lingua, & qui loqui non potest, etiam si linguam habeat. Elinguo, as. ἀπογλωττίζω. Bilinguis, δίγλωττος. Trilinguis, & huiusmodi. Et lingulatus adiectiuum. Vt lingulatus tribulus apud Vitruuium, cui opponitur elinguis.

Linguax, siue lingulax, lingulacaue. verbosus, multum loquens, qui nimium & stultè loquitur. λάλος, ἀθυρόγλωττος, γλωσσώδης. schwätzig, klapperig) klapachtich) vng babillart, languard, bauart) Gel. li. 1. Hoc genus homines in verba prouectos locutuleios, & blaterones, & linguaces dixerūt. Plaut. in Cas. Lingulaca est, nam nunquā tacet. Accipitur quandoque pro muliere auguratrice. Quandoque pro pisce, qui solea, aut ei similis à nonnullis creditur. De quo apud Var. & Plaut. Lingulaca etiam herba est circa fontes nascens. Plin. lib. 25. cap. 11.

Linio, is. iui. itum. quartæ coniung. & lino. is. tertiæ coniugat. ferè eadē significatiōe sunt. Est aūt linio, vngo vel frico, (χρίω, ἀλείφω) salbē, bestreichē) faluē, bestrijckē) oindre, frottre.) aut qd simile quod digito, aut aliquo instrumento alicui rei superinducitur, fricatur, vel imprimitur, sed tenuiter, non crassè. Lino autem etiam crassè. Colum. lib. 8 Ferè

autem per æstatem sic muscis aures canum exulcerantur sæpe, vt toras amittant, quod ne fiat, amaris nucibus contritis liniendæ sunt. A linio componitur circunlinio, περιχρίω. Lctan. lib. 1. Circunliniatur modo poculũ cœlesti melle sapientiæ, vt possint ab imprudentibus amara remedia sine offensione potari. Item interlinire dicimus superinducto atramento, aut alio liquore scripturam aliquam picturam'ue desiruere. περιγράφειν, καταλείφειν. Sic literæ dicuntur interlitæ, & talis inductio, litura, (περιγραφὴ, ἀλοιφὴ) dicitur. Delino. Col. lib. 7. Sed illius sanatur noxia fibula ahena, si locũ læsum compungas, cretaq́; cymolia, & aceto linas. Aliquãdo obturare. Verg. lib. 4. Geor. Neq; illæ Nequicquam in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. Aliquando insignire, & quasi linendo, & poliendo exornare. Cice. ad Qu. Frat. lib. 2. Lucretij poëmata, vt scribis, lita sunt multis luminibus ingenij. id est, insignita, & quasi fucata. Habet autem hoc verbum lino tria preterita, lini, liui, & leui. De primo, Quintil. in Declamatione Cæci: Et ne quid sceleri impio deesset, mariti tui cruore parietem linisti. De secundo, Colum. libr. vlt. Multi cum semel noua dolia vel serias crassa gummi liuerunt, vna in perpetuum gummitione contenti sunt. De tertio, Cato De re Rust. Postea dolium calefacito minus, quàm si picare velis. tepeat, satis est. lignis lenibus facito, calescat. Vbi temperatè tepebit, cuminum indito, postea linito. si rectè leueris in dolium quinquagenorum pedum quatuor, satis erit. Supinum vnum tantum habet, litum. Vnde litus, a. um. pro obturato, maculato, insperso, κιχρισμένος. Verg. libr. 4. Georg. Elucent aliæ, & fulgore coruscant Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis. id est, inspersa, seu distincta. Eius composita sunt, allino, ad aliquid lino. ἐπιχρίω. Plin. Sunt qui leporino coagulo mel addant, & hoc sæpe allinant dentem. Palladius: Si stercus primogeniti vituli allinamus oribus vasculorum. Collino. Gellius: Postea tabulas cera collleuisse. Circunlino. Cic. lib. 1. Tusc. Condiunt Ægyptij mortuos, & eos seruant domi: Persæ etiam cera circunlitos condiunt, vt quàm maximè permaneant diuturna corpora. Delino, illino, interlino, oblino, Vide alibi. Elino, extra lino, fœdo. Lucil. libr. 6. Si hæc vestimenta eleuit luto. Perlino, valde lino. διαχρίω, διαλείφω. Colum. libr. 8. Mox vlcera lauantur aceto, & tunc pice liquida cum adipe suilla perlinuntur. Relino, quod obturatum erat aperio. ἀνοίγω, ἀναχρίω. Teren. in Heauton. Releui omnia dolia, omnes serias. Sublino, mediocriter fœdo, illudo, & pro ridiculo habeo. ὑποχρίω, ὑπαλείφω. Plaut. in Epist. Senex tibi os sublitum est planè & probè. id est, derisus es. Et in Capt. Quanto in pectore hanc meam magis rem voluto, tantò mihi ægritudo auctior est animo, ad illum modum sublitum esse os mihi id est, substercoratum vel maculatum.

Linostrophon, (λινόστροφον) herba est, quã nonnulli prasion, alij marrubiũ vocãt. Plin. lib. 20. cap. 22.

Linozostis, (λινόζωστις) dicitur herba, quam Latini Mercurialem vocant. Plin. lib. 25. cap. 5.

Linquo, linquis, liqui, lictum. (λείπω) verlassen) verlaten) laisser.) secundum Priscian. significat relinquo, dimitto, habetq́; li syllabam indifferentem in præterito. Vergilius: Nec tamen indecoram tua te regina reliquit. Idem: Namq; sua patriam liquerat tellure sepultam. Linquit animus, in animi deliquio. Curtius: Linquentem reuocauit animũ, & nudum hostis latus subiecto mucrone hausit. Linqui quoq; animo quis dicitur. Curtius: Linqui deniq; animo, & submitti genu cœpit. Huius compositum est delinquo.

Lintearius, qui lintea vendit. λινουργὸς, λινοπώλης.

Linteolum, (ῥάκος, ὀθόνιον) diminutiuum. Plin. pro petijs panni linei: Vulneribus in linteolis imponitur, scilicet amurca.

Linteones, (λινοπλόκοι) q texunt linteamina p conficiendis vestibus, vt docet Seruius lib. 7. Æn. Plau. in Aulul. Aut manulearij, aut myrobrecharij, propolæ, linteones, calceolarij. Firmicus lib. 2. Math. scribit, Si luna in Veneris signis constituta feratur ad Martem, quòd ista coniunctio faciet linteones aut tabernarios, atq; colorum tinctores.

Linternus, (λίντερνος) Campaniæ fluuius haud longè à Vulturno fluuio, & oppido.

Linteum, pannus lineus, & sudarium quo in balneis vtimur, & alijs negocijs, ad extergendum. ὀθόνη. lijnwaet) linge.) Plau. in Mostel. Linteum cape, tuq́; exterge tibi manus. Martial. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. Itẽ lintea, sunt vela quibus vtuntur nautæ. Vergil. Certum est dare lintea retrò. Item quæ sunt idonea ad spectantium vmbracula. Vnde legimus Cæsarem totum forum linteis adumbrasse. Item linei amictus. Inde linteatus, linteis indutus, id est, lineis vestibus, quali habitu fertur fuisse Apollonius philosophus, quoniam huiusmodi habitus videbatur mundior, quàm qui ab animalibus deglubebatur. Liu. 10. ab Vr. Ea legio linteata ab integumento consepti, quo sacrata nobilitas erat, appellata est. Sidonius ad Leonem: Cupidum scientiæ, contemnentem pecuniæ, inter purpuratos linteatum.

Linteus, a. um. vt vestis lintea, id est lino compacta & cõtexta. Cic. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alij purpuram, tus alij atque odores, vestemq́; linteã. Lintei libri, qui de lino fiebant, cuiusmodi Sibyllini quidã fuerunt. Liu. 4 ab Vr. Licinius Macer author est, & in fœdere Ardeatino, & in linteis libris ad Monetæ inuentis. Plin. lib. 13. cap. 13. In plumbeis, linteisq́; voluminibus scriptitatum constat.

Lintres, (σκάφαι) sunt nauiculæ cauatis arboribus factæ, quibus vtuntur Germani circa Danubiũ habitantes. Verg. 2. Georg. Cauat arbore lintres.

Linum, λίνον, ἀπὸ τοῦ λινέω. flachs, werck, vlas) du lin) antiquo verbo, quod est teneo, quia lino omnia tenentur. Plin. lib. 10. ca. 33. Argatilis appellatur, eadem figura ex lino intexens. Linum pro filo posuit Celsus: A quibusdam (inquit) tumor ad imum acu traiectatur duo lina ducentes, deinde vtriusq; lini duobus capitib, diuersæ partes astringun

guntur. Aliquãdo etiam filum pro lino dicit. Hinc Lineus.a.um.(λίνεος,λινοῦς) quod ex lino est: vt vestis linea, de lino facta.

Linus. (λίνος) ait Suidas, Chalcidensis Apollinis & Terpsichores filius, aut Amphimari & Vraniæ, vel Mercurij & Vraniæ. Dicitur is primus à Phœnicia ad Græcos literas duxisse, fuisseq; Herculis præceptor, literarum ac lyricæ Musæ primus dux. Alter philosophus Thebanus iunior. Est etiam Linus, species hymni.

Lipara, (λιπάρα) pen.cor insula vna ex Æoliis, à Liparo rege Ausonis regis filio, cui successit Æolus. Hieron. Quę è Lipara Siciliā nauiganti sinistra est. Quæ quanq̃ suo quæq; nomine septē sunt, omniū tamen incolæ in communi Liparæi dicuntur, adiecto solum loci vocabulo, vt Liparæus ex Phœnicussa. Hinc Liparæus, a.um. λιπαραῖος. Est etiam medicamenti pinguis & lenis nomen, vt ait Celsus. Plin. lib.32.ca.11. Addunt & in medicamenta, quæ vocant liparas, ad excrescentia vlcerum.

Liparis, (λιπαρίς) Ciliciæ fluuius, ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ, quoniā scribit Vitruuius natantes in hoc flumine, aut se lauantes, non aliter vngi ab ipsa aqua, quàm si oleo aut adipe lauarentur. Est quoque lacerti genus, huius nominis, teste Plinio libro.32.cap.11. Est & gemmæ nomen, quæ suffita bestias omnes euocat. Plinius lib.37.cap.10.

Lipopsychia, λιποψυχία: similiter λιποψυχεῖν, qui anima & spiritu deficiunt, quos Plinius vocat defectos, & syntecticos, συντηκτικούς.

Lipothymia, (λιποθυμία) Latinè defectus animi siue animæ, quæ & syntexis, (σύντηξις) dicitur.

Lippio, is. iui. itum. lippus fio, hoc est, marcorem in oculis contraho. λημάω. die augen trieffen, oder lauffen) die oogē loopē) auoir les yeulx chassieux) . Plin. lib.28. Oculorū vicia fieri negans, nec lippire eos, qui cum pedes lauāt, aqua inde ter oculos tangāt. Plau. in Cur. ad fauces trāstulit, Prospicio parū, Os amarū habeo, dentes plenos, lippiūt fauces fame. Ita cibi vacuitate venio lassis lactibus.

Lippus, qui oculos habet lachrymantes, ū putredo ab his defluat. λημαλέος. eyn trieffaug) Plautus in Milite, Cubare in naui lippam, atq; oculis turgidis nauclerus dixit. Lippa ficus dicta, vel cuius fucus foliorum lacteus lippis prodest, vel quòd dum folia, & ramuli truncant, succū lachrymosum emittant. Martial. lib 7. Et lippa ficus, debilisq; boletus. Lippitudo, ipsum vitium, λήμη. Cornelius Celsus, Si frons prurit, lippitudinis metus est.

Lipsana, (λείψανα) pen. cor. tantū pluraliter declinatum, nomē est quo apud nos reliquię significātur.

Liquatum, siue liquamen, (τῆγμα) pinguitudo animalis ad ignem liquefacta, & in vsum coquinariū seruata ad condiendum cibos, licet & de aliis dici possit, quæ non comeduntur. Vt est apud Columellam libr. 8. Succus excocti lupini, veteris vini fex, & amurca pari mensura miscentur, eoq; liquamine tonsa ouis imbuitur.

Liquefacio, (χέω, ἐκτήκω) flieffig machen) smelten, vloeyende makē) amollir & fondre.) à quo liquesfio, eiusdem cum liquesco significationis. Vergil.1. Georg. Flammarumq; globos, liquefactaq; volue re saxa. id est, igne soluta, inquit Seruius. A liquefacio compositum illiquefacio, (ἐκτήκω) quod est valde, seu intus liquefacio. Cicero lib.4. Tuscul. Quæ sunt omnes vnius generis ad perfundēdum animum tanquam illiquefactæ voluptates. Colliquefacio, συντήκω.

Liquentia, fluuius Cisalpinæ, seu Venetiæ, post Taruisinum agrum. Oriturq; in Opiterginis, & in mare Hadriaticum cadit.

Liqueo, es. licui, li syllaba correpta. Est aūt liquere, liquidum seu molle esse, qď instar olei discurrit ac diffluit. τήκομαι. schmiltzē, zerfliessen, bin weich) smelten, vandē anderē vloeyē) famollir, se fondre) Huius cōposita sunt, colliqueo, à quo colliquesco: deliqueo, à quodeliquesco, qď est in totū resoluor. Ouid. li.7. Met. Protinus imbutū cœlesti nectare corpus Delicuit, stagnumq; suo de nomine fecit. Liquentes campi à Verg.6. ponuntur pro mari.

Liquesco, is. liquidus fluidusq; fio, mollesco. τήκομαι. weich worden, schmiltzē) weeckwordē, smelten) Persius, Tot tibi cum in flāmas iunicū omēta liquescant. Vergil. Limus vt hic durescit, & hæc vt cera liquescit. Idem. 8. Æ nei. Vulnificusq; chalybs vasta fornace liquescit. Vbi Seru. Liquescit, propriè dixit. nam ferrum nō soluitur, sed mollescit. Liquescere voluptate, & fluere mollitia, est mollē esse & voluptati deditum. Cic.2. Tusc. Opinio est enim quædam effœminata & lenis, nec in dolore magis, quàm eadem in voluptate: qua cum liquescimus, fluimusq; mollitia, apis aculeum sine clamore ferre non possumus.

Liquet, (φανερόν, δῆλον) es ist klar, ofentlich, gheweiss) het is openbaer, blijckelijck, seker) il appert, il est tout clair, il est tout certain.) impersonale, significat cōstans, manifestū & certū est, quoniā q̃ resoluuntur, certa, constātia, & manifesta fiunt. Teren. in Eunu. Illum liquet mihi deierare, his mensibus Sex vel septem prorsum non vidisse proximis. Liquet inter nos, compertum habemus, & certū habemus. Cic.1. De Nat. Sed quod inter nos liqueat nec tu quidē intelligis. Non liquere de caussa, dicebant Veteres, quando probationes, & argumenta non satis erant idonea ad diiudicandam caussam. Gell. lib.11. Vt absoluerem, tamen inducere in animum non quiui, & propterea iuraui non liquere, atq; ita iudicatu illo solutus sum.

Liquido, das. aperio, manifesto. Σαφηνίζω.

Liquidus, da. dum. penult. cor. molle, fluxum. ὑγρός. weich) weeck) destrempe, & coulant.) Lucretius, Crassaq; conueniunt liquidis, & liquida crassis. Liquidus venter dicitur à Martiale libro. 13. qui est fluidus & laxus. Aliquando ponitur pro puro, καθαρός. Idem libr.4. Dulcia mella premes, nec tantū dulcia, quantum Et liquida, id est defecata, & sine sordibus. Aliquando pro prospero, siue optimo. Plaut. in Pseud. Ab sinistra auspicio liquido, atque ex sententia cōfidentia est, inimicos meos me posse perdere. Hinc fit aduerbium liquidè, quod significat purè & manifestè. ἀκριβῶς. Terent. in Andr. Vt liquidò possim iurare. Dicimus etiam ad liqui-

dum, quod est manifeste.

Liquo, as, li syllaba correpta, significat liquidum facio, cum scilicet aurum, vel plumbum dissoluitur. τήκω, χέω. schmeltzē) smeltē) faire fondre.) Luca. lib. 7. Ereptáq; tela liquauit. Cuius passiuū liquor. compositū eliquo, quod est extra seu valde liquo, ἐκτήκω. Lactan. libr. 2. Vnde autem vel quomodo Deus hæc duo principalia, ignem & aquam vel accenderit vel eliquauerit, solus potest scire, qui fecit. Hinc Deliquo, effundo. Colu. libr. 12. cap. 39. Deinde post viginti vel triginta dies, cū deferbuerit, in alia vasa deliquare, & confestim opercula gypsare, & pellicuiare.

Liquo, is, liqui, (τήκομαι, χέομαι) zerfliessen, tropffē) druypē, vandē anderē vloeyē) se fondre & couler) resoluor, defluo, stillo, cuius passiuum est liquor, liqueris, quorum li syllaba producitur. Verg. Vere nouo gelidus canis cum montibus humor Liquitur. id est, paulatim dissoluitur. Idem lib. 4. Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquitur sanguine guttæ. id est, defluūt. Lucan. lib. 9. Liquitur, & nigra distillant inguina tabe. Hinc etiam fit liquesco, is. prima prod. Ouid. lib. 1. De Ponto, Sic mea perpetuis liquescunt pectora curis. A liquo fit compositum colliquo. Var. Quod aurum cum colliquisset, in forma fuit infusum. Et liquor, ipse humor liquidus, ὀπός. Plinius libro. 10. cap. 52. Piscium oua ex liquore mollia. Primam tamen corripit.

Lira, prima syllaba prod. sulcū significat, αὖλαξ. eyn furch) een vore) vng seillon.) Colu. libr. 2. Liras rustici vocāt eas porcas, cum sic aratū est, vt inter duos latius distantes sulcos medius cumulus siccā sedem frumentis præbeat. Hinc lirare, liram facere: à quo delirare, & delirus, & deliramentum. Lirare dicuntur agricolæ, cum crate dentata, vel tabula aratro annexa operiunt semina. Primo enim aratur terra, qđ dicitur proscindere, deinde secunda aratione, excitatæ grandiores glebæ franguntur, quod vocāt offringere. Tertia aratione, iacto semine, boues lirare dicuntur, q tabellis & vomere simul, & satum frumentum operiunt in porcis, & sulcant in fossas, quò pluuia aqua dilabatur. Hinc Delirare aliquem dicimus, cum nō recto sulco, tegendo semē, incedit. Deinde per metaphoram ad insaniam hoc vocabulum translatum est. Vnde & deliri, insani dicuntur: & delirare, insanire. Horat. in Epist. Quicquid delirāt reges, plectuntur Achiui. Deliramentum, ipsa deliratio. Quidam tamen delirare à Græco trahunt. Nam λῆρεῖν ineptire est. Nostri etiā liras, gerras & nugas vocitauere. Plau. Nam tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, gerræ, germanæ ædepol liræ.

Liratim, aduerbium, per liras, κατ᾽ αὔλακας. Colu. Eæq; cum sint diuisæ, liratim seri debent.

Liris, (Λεῖρις) fluuius Campaniæ, ortus in Apennino, & Minturnas præterlabens. Martialis, Cæruleus mōs Liris amat, quē sylua Maricæ Protegit. Verg. Et vmbrosæ Liris per regna Maricæ.

Liro, as. liras facio. egen, eggen) faire des seillons.) Colu. Lirantur autem iugera duo opera vna.

Lis, controuersia: à limite, id est, termino, dicta, q primæ inter homines lites de limitibus fuerūt. δίκη, ἔρις: eyn zanck) twist, geschil) querelle, debat, procez.) Lis & iurgiū differūt, q res lenior sit iurgium. siquidem inter beneuolos aut propinquos dissensio vel cōcertatio, iurgiū dicitur: inter inimicos dissensio, lis. Cice. de Rep. 4. Si iurgāt, inquit, beneuolorū concertatio, nō lis inimicorū, iurgiū dicitur. Litis instrumentū à Quintiliano dictum productiones vocamus. Dicimus eleganter Litem habere cum aliquo, Litem alicui intendere, Litem capitis in aliquē inferre, Litem suam facere, id est, litis caussam suscipere, & tanq̄ suam defendere. Litem perdere, id est eius rei caussam, de qua agebat, amittere. Litem in rem suam vertere, id est, rem inter duos controuersam adiudicare sibi, quod fit cum iudex ita cū litigatoribus agit, vt ei iure suo cedant. Litis contestatio, est hinc inde apud iudicē negocij principalis facta narratio.

Litera, (γράμμα) ein bůchstab) een letter) vne lettre) quamuis secundū suam analogiā per simplex t scribi debeat, tamen quia prima syllaba eius producitur, per duplex tt scribi solet. Dicta litera, quasi legitera, eo quòd legenti præbeat iter, vel quòd in legendo iteretur (vt inquit Seruius) Vel à lituris, quòd scripta deleri possent, quia plerunq; in ceratis tabulis Antiqui scribere solebant, & inde delebant. Vel à lino, nis. q in scribendo illinitur, id est leniter inducitur atramentum. Vel à linea, quoniā Græcè γραμμὴ linea dicitur. & inde gramma litera, & grammatica literatura. Et literæ, quæ notæ quoq; appellantur, ex lineis constant. Et significat principaliter literas indiuiduas in vtroq; numero, vt a b c. Sic & definitur, quòd sit minima pars vocis compositæ ex literis, quæ scribi potest indiuidua. Huic accidit nomē, scilicet quo appellatur, figura qua pingitur, potestas qua valet. Aliquādo litera capitur pro scribentis manu. Cic. ad Attic. Nam Alexidis manum amabam, quòd tam propè accedebat ad similitudinem tuæ literæ. Ad literā, idem quod ad verbum, & quod barbari literaliter dicunt. Quintil. libr. 9. cap. 1. Quem duobus ab eo libris tractatum locum ad literam subieci. Aliquando ponitur pro scriptura. Cicero in Ver. Act. 3. Vt Romam rediit, nullam literam pupillo, nullam matri eius, nullam tutoribus reddidit. id est, schedulam nullam scripsit, qua testaretur, & & agnosceret se accepisse pecunias, &c. Vel simpliciter pro litera accipiatur, vt sit, Nit eyn bůchstaben. Quemadmodum cum dico, Nullam literam ad me misit, aut scripsit, pro eo, qđ est, Nihil scripsit, nullas literas misit. Plurali numero literæ epistolam (γράμματα) designāt, nisi apud poëtas, apud quos legitur litera pro epistola, à Græcis quoque γράμμα. Ouid. Quam legis à rapta Briseide litera venit. Vocantur præterea literæ, disciplinæ, quę literarum monumentis continentur. λόγοι. Plaut. in Truc. Literas didicisti, fine alios discere. Vnde dare literis operam dicimus, hoc est, incumbere artibus, quæ scriptæ sunt. Literæ interiores, siue recognitæ, dicuntur literæ humaniores: quibus

cōtrariæ sunt vulgares literæ. Literę publicę sunt, quas barbari registra vocant. Referre aliquid in literas publicas, est quod barbari inregistrare dicunt. Ponuntur interdum literæ pro alicuius scriptis. Cic. ad Attic. Quòd meis omnibus literis in Pōpeiana laude esset perstrictus, id est, meis omnibus scriptis. A litera fit diminutiuū literula, γραμμάτιον. Cic. ad Tyronē lib. 6. Accepi tuam epistolā vacillantib. literulis. id est, nō rectè præ valetudine scriptis. In numero plurali pro epistolio. Hierony. Munuscula omnia, & suspectas literulas vobis interdico sub anathemate. Cic. ad Att. lib. 14. Etsi nou nihil, nostro more tamen ne patiamur intermitti literulas. Aliquando eodem numero p scientijs siue disciplinis, aut earum studijs. Cic. ad Tyro. lib. 16. Literulæ meæ, siue nostræ tui desyderio oblanguerunt. Literatus, qui literis prædiius est, literis ornatus, eruditus, doctus. ὁ φιλολόγος, ὁ ἀμφὶ λόγοι, ἐγγράμματος. Cic. in Ver. Act. 3. Circum pedes autem homines formosos & literatos, suos esse dicebat, se emisse. Literatus etiam dicitur, cui aliquid insculptum est, & superscriptum. Plau. in Pœn. Itaq; Totis ædibus tenebrę, latebrę. Bibitur, estur, quasi In popina, haud secus tu videas literatas ibi epulas Pice signatas, nomina insunt cubitūm longis literis. Vbi Valla, Literatas, id est, literis ebriosorum signatas. Solebat autem huiusmodi signis siue annulis cibi ac potus vindicari à rapina, vt ait Plin. Item in Rudente, In eo ensiculo literarum quid est? P. Mei nomen patris. Pòst altrinsecus est securicula ancipes, itē aurea Literata. vbi matris nomē in securicula est. Literatū ocium, in quo literis operam damus. Cic. 5 Tusc. Quid est enim dulcius ocio literato? Hinc literatè aduerbium, doctè, eruditè, eleganter. Cic. in Pisone, Ita enim sunt perscriptæ scitè & literatè, &c. Cuius contrarium est illiteratus, pro rudi & indocto. Literatulus diminutiuum est.

Literarius, a. um. quod ad literam vel ad literas pertinet, γραμματικός. Vnde dicitur Ludus literarius, παιδαγωγεῖον, διδασκαλεῖον. Plin. libr. 9. cap. 8. Ex Baiano Puteolos in ludum literariū itantem, &c. id est, in scholam.

Literator, qui literas noscit vel docet, γραμματιστής. Literatorē non prefectum literis, sed imbutū tantum esse docet Sueton. de Clar. Gram. Nam apud maiores, ait Orbilius, cum familia alicuius venalis produceretur, nō temere quem non literatum in titulo, sed literatorem inscribi solitū esse, quasi non perfectum literis, sed imbutum.

Literatura, quę de literis tractat, vt est Grāmatica, γραμματική. Quintil. li. 2. ca. 15. Nos ipsam nūc volumus significare substantiā, vt grāmatice literatura est, non literatrix. quemadmodū oratrix, nec literatoria, quemadmodū oratoria. Aliquādo ponitur pro literarum scientia & cognitione. Cic. 2. Phil. Fuit in illo ingeniū, ratio, memoria, literatura, cogitatio, diligentia. De Cæsare loquitur.

Literosus, (ἐγγράμματος) idem qď literatus. Cassius Hemina Anna. lib. 4. Homo merè literosus.

Lithargyrium, (λιθάργυρος) spuma argenti, siue scoria, quasi quòd sit in lapidem compacta argenteum. Vide Plinium lib. 26. cap. 6.

Lithargyrus, lapis argenteus.

Lithiasis, morbus calcularis.

Lithocolla, glutinū quo lapides coniunguntur. fit ex lapide pario, aut marmore cū taurino glutino.

Lithoglyphus, pen. cor. sculptor lapidum.

Lithologema, atis. (λιθολόγημα) pen. cor. strues lapidum.

Lithos, (λίθος) lapis Latinè dicitur.

Lithospermum, herba, de qua Plin. libr 27. cap. 11. Vulgus nostrum hanc milium solis appellat.

Lithostrotus, (λιθόστρωτος) penul. prod. masc. gen. & hoc lithostrotum, dictio composita ex λίθος lapis, & στρωτὸς stratus, appellatur locus lapidibus stratus, si verbum Græcū propriè interpretari volumus. Verum lithostrota ex paruulis crustis constabant, quibus solum paumēti incrustabatur. Vnde legimus in Euangelio Ioannis, Et sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos. Varr. lib. 3. De re Rust. Cum villā haberes opere tectorio atq; intestino, ac pauimentis nobilibus lithostrotis spectandam. Hoc à nostris dicitur sectile.

Lithotomia, pen prod. lapidicina.

Lithotomus, architectus.

Liticen, pen. cor. qui lituo canit. σαλπιγκτής.

Litigator, & Litigatrix, (ἐγκληματικός) q & q̄ litigat.

Litigiosum, (ἀμφισβητήσιμον) dicitur de quo lis est.

Litigiosus, qui frequens in litibus versatur, vel quas uis de caussa litem facit. φιλόδικος, δίκαιος. Cic. in Verr. Hominē id ætatis minime litigiosum quàm tumultuosissime aggrediuntur.

Litigium, litis actio. δίκη. Plaut. in Cas. Nam ego quid contrahere cupio litigij inter eos.

Litigo, as. pen. cor. quasi litem ago, discepto, cōtendo. ἀμφισβητῶ, ἐγκαλῶ, δικάζομαι, διαφέρομαι. zanckē, rechtē) kijuē) auoir noise & debat contre aucun, auoir procez, plaidoier.) Mart. Ah miser & demens viginti litigat annos Quisquam, cui vinci Gargiliane licet? Plaut. in Rud. Qua de re nunc litigatis inter vos.

Lito, as. sacrificio facto deos placo, votumq; impetro. καλλιερῶ. Sueton. in Cęs. Deinde pluribus hostijs cæsis cum litare non posset, introijt curiā. Inter litare & sacrificare hoc interest, Sacrificare, est veniam petere. Litare est propitiare, & votū impetrare. Verg. in. 4. Æn. Sacrisq; litatis. id est, impetratis. Plau. in Pœn. Si hercle isthuc vnquā factum est, tum me Iupiter faciat, vt semper sacrificē, neq; vnquam litem. Litare victimas, apud Tranquillū id est, victimis cæsis litare. Aliquando ponitur pro sacrificare. Plinius in Pan. de statuis loquens, Illæ autem aureæ, & innumerabilis strage & ruina, publico gaudio litauerunt. Huius compositum est perlito, quod est perfectè lito. Gellius, Si hæ res diuinæ factæ, riteq; perlitatæ essent, aruspices dixerunt omnia ex sententia processurū esse.

Littus, (κυματωγή, ἀκτή, αἰγιαλός) eyn gestade, vfer) eenē oeuer) le bord & riuage de la mer.) per duplex tt, terra quæ ab aquis tangitur: vel q alluitur, vel q aqua ad id allidat: vel q id aqua elidat, seu quòd fluctibus oblimatur, & propriè de mari dicitur: ripa,

ripa, (ὄχθη) de fluminibus. Ouid. Campoq; recepit Liberioris aquæ, pro ripis littora pulsant. Suetton. in Nero. Dispositæ per littora & ripas diuersoriæ tabernæ. Quandoq; etiam littus dicitur de fluminibus. Vergil. in Diris, Littora quæ dulces auras diffunditis agris. cum de Mincio loqueretur. Sumitur interdũ pro terra mari vicina. Idem, Cui littus arandum, &c. Interdum pro spacio circa aram: à litando, quia ibi litabantur hostiæ. Nam sicut docet Donatus, nauigantes eundo & redeundo in littore sacrificabant. Propter quod & vsus obtinuit, vt duplici tt scribatur, cum lito primam corripiat. Cicero tamen in Top. à lædo deducere videtur. Quod cum primã producat, vnico t scribendum erit. A littus fiunt littoerus, a, um. (ἀκτάκτιος) & littoralis, (ἀκταῖος) adiectiuũ. vt Arena littorea, littorea domus, quæ in littore, aut iuxta littus cõstructa est. Littoreæ aues apud Verg. id est, palustres. Littoralis piscis, id est, in littore viuens. & Littorosus, a, um. Plin. libr. 37. cap. 10. Calais sapphirum imitatur, candidior, & littoroso mari similis. id est, eum aquę marinę colorem referens, qui est circa littus.

Litura, ræ. est superinductio, complanatio. eyn ausdilgung) een wtwissinge) effassure.) Fit cum superinducto atramento, alioue liquore scripturam vel picturam destruimus. Ouid. Quascunq; aspicies, lachrymæ fecere lituras. Ponitur aliquando pro ipsa limitatione, vel linimento. Colum. lib. 4. cap. 24. Neq; est difficile mox alleuatas plagas terra, quam prius amurca madefeceris, linire. nam & teredinem formicamq; prohibet. solem etiam & pluuias arcet eiusmodi litura.

Lituro, as pen. prod. cancello, expungo. περιγράφω, ἀναιρέω. aufstilgen) wtwissen) effacer.) Sidonius Apol. Tunc vel certius te probasse reliqua gaudebo, si liturasse aliqua cognouero.

Litus, ta tum participium à lino: id est, maculatus, inspersus, κεχρισμένος. Verg. 4. Geor. Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis.

Lituus, (Plutar. τὸ καλούμενον λίτυον, ἐστὶ δὲ καμπύλη ῥάβδος, &c) baculus incuruus, quo sedẽtes augures auibus templa designabant. Gell. Lituus est virga breuis in parte, qua robustior est incurua. Dicitur interdũ regale sceptrum, à litibus dirimendis: hoc est, ille Romuli baculus, qui post Romulum in medio incendio integer mansit, vt apud Valer. Max. Nil in eo præter lituum Romuli, integrũ repertũ est. Et Plut. in Romulo, Lituus conseruatus est in Palatino colle vsq; ad Gallorũ tempora, à quibus capta vrbs incensa fuit. sed postea expulsis à Camillo hostibus, inter altissimas fauillas illæsus, cum omnia ignis consumpsisset, inuentus est. Festus scribit, Lituum esse genus buccinæ curuæ, vnde vox gracilior exiret. qua qui cecinerit, liticen dicitur. Verg. lib. 6. Et lituo pugnas insignis obibat, & hasta. Ab huius similitudine dictus est lituus, baculus auguralis.

Liueo, es. acer sum, πελιδνοῦμαι. Plin. lib 22. Cortex verò, scilicet helioströphi, liuētibus colorẽ reddit. Et aliquãdo inuideo. Pom. Malignus homo, fortunis aliorum semper liuens.

Liuesco, liuidus fio, (πελιδνοῦμαι. Claud. lib. 3. Haud equidem inuideo, nec enim liuescere fas est, Vel nocuisse deos. Huius compositum est alliuesco.

Liuidus, propriẽ dicitur qui ex percussu carnem nigram habet, fluxione cruoris ad eum locum quo percussus est, πελιδνός. Plin. Tapsiæ succus, suggillatis ac liuidis prodest. Hinc liuidus ꝓ nigro. Vergil. Quid'ue petunt animæ, vel quo discrimine ripas Hæ linquunt, illæ remis vada liuida verrunt. Quoniam verẽ qui inuidia laborant, exedentes se dolore hunc colorem contrahunt, liuidus, (βάσκανος) sępe pro inuido ponitur. Mart. Omnibus inuideas liuide, nemo tibi. Huius diminutiuum est liuidulus. Iuuen. Quibus inuideas, si liuidulus sis.

Liuius, (λίβιος) nomen historici Patauini, qui res Romanas miro artificio luculentoq; sermone perscripsit. De hoc Hieron. ad Paulinum, Ad Titum Liuium lacteo eloquentiæ fonte manantem, de vltimis Hispaniæ Galliarumq; finibus quosdam venisse nobiles legimus, & quos ad cõtemplationem sui Roma non traxerat, vnius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus seculis celebrandumq; miraculum, vt tantam vrbem ingressi, aliud extra vrbem quærerent. Fuit & alius Liuius poëta Comicus, cognominatus Andronicus, de quo Diomedes, Constat, inquit, apud Romanos primum Latino sermone comœdiam Liuium Andronicum scripsisse. Gell. libr. 16. Primus omniũ T. Liuius poëta fabulas docere Romæ cœpit, post Sophoclis & Euripidis mortẽ annis plus ferẽ centum & sexaginta.

Liuor, vestigium, & nota quæ fit ex flagello, aut alia quauis percussione aut contusione, siue vlcere. μώλωψ, σμῶδιξ. eyn schwertz streichmal) een swert lidtteecken) meurtrisseure) Plin. lib. 20. cap. 22. Il linitur & liuoribus suggillatis cum melle. Hinc Liuorem contrahere, est nigrescere. Colu. lib. 12. ca. 47. Quia hęc candidior est oliua, quàm ea, quæ contusione liuorem contrahit. Vnde in Ecclesiast. legimus, quòd flagelli plaga liuorẽ facit. Aliquando significat colorem nigriorẽ, τὸ πελίδνωμα. Var. Paulatim liuor in candorẽ vertitur, & omnis macies ẽ corpore abscedit. Et quoniam talis est color inuidorum, ideo liuor accipitur ꝓ inuidia. Lucan. Liuor edax tibi cuncta negat. Claud. li. 3. Rabiem liuoris acerbi Nulla potest placare quies.

Lix, cis. dicitur cinis, in quem materiæ rediguntur, cum fuerint exustæ. κόνις. esch) asschen) cendre.) Plin. lib. 36. allegat Varronem dicentem, Lix enim est foci. Et lix, vocatur aqua cineri immixta. Vnde lixiuium. Et lix aqua: à Lixa, qui secutus est Herculem, deflecti quidam aiunt.

Lixabundus, dicitur qui exiguæ mercedis gratia, vilissimis sese obsequijs immiscet. Plaut. Qui famam tuam lixabundus & nomen fœdas.

Lixæ, dicti sunt, qui vilioris quæstus gratia exercitum sequuntur, vtputa lauandi aut coquendi gratia, appellatiq; à cinere. κακοφόροι. Silius lib. 1. Inutile Marti Lixarum vulgus. Scipio apud Liuium Actium Vmbrum appellat Semilixam, qui semi-

mancipium, nomine ignominioso. Varro, Lixulas & semilixulas vocabulo Sabino scribit, dici circulos ex farina, caseo & aqua commixtos, & inter crustaria numerantur. Appellatique sunt à cinere, quòd lix cinis foci sit. Vnde lixus. a. um. quod coctum est cinere ollæ supposito. ἑφθός. Et aulicoccium, quod olla coctum est. Nam Veteres ꝑ olla aula dicebāt.

Lixam, aquā Veteres dixerunt. Vnde lixæ dicti sunt, vt quidam volūt, quòd militibus aquam ad castra vel ad tentoria ferre soleant. Alij dictos putant, ꝙ extra ordinem sint militiæ, eisque liceat, quod libuerit. quidam à liguriendo quæstum. Alij à Lixa appellatos credunt, quòd Herculem secutus sit.

Lixiuium, (κονία laug) looge) lixiue) aqua in qua lauandi gratia decoctus est cinis, per u ante i. Colu. libr. 13. Sunt qui culmos fabæ exurunt, & ex eo quod cremauerint cinere, lixiuium faciunt. Idem lib. vlt. lixiua vsurpat fœm. gen. In olla, inquit, fictili ampla, præparatam lixiuiam cineris sarmenti calefieri conuenit.

Lixo. as. (ἑψέω) lixum facio, & vernacula lingua dicimus lissare. A quo fiunt composita, Elixo, prolixo, quod est, lixum facio, seu in longum acuo. Colu. libr. 5. Quare magnopere monendus putator est, vt prolixet aciem ferramenti, & quantum possit, nouaculæ similem reddat.

Lixos. (λίξος) colonia in Africa, à Claudio Cæsare deducta.

L ANTE O.

Loba. æ. milij vel panici racemus, vt est apud Var. vide Plin. lib. 18. cap. 7.

Locariū, (τοπίκιον) à loco, vbi locare, hoc est, collocare, te possis. significat precium, quod datur in stabulo & taberna.

Locatio, verbale, quod idem significat ac cōductio, tam eius qui precium dat, quàm eius qui accipit. eyn verleihung) een hueringe) louage) Cic. 3. Ver. Hic istius scelerata locatione, nefarioque latrocinio bonis patrijs, fortunisque omnibus spoliatus venit in iudicium. Idem ad Att. libr. 4. Disturbata porticus Catuli, quæ ex S. C. COSS. locatione reficiebatur, & ad tectum penè peruenerat. Inducere locationem. Cic. ad Att. lib. 1. Asiani qui de censoribus conduxerunt, questi sunt in senatu, se cupiditate prolapsos nimium magno conduxisse. vt induceretur locatio, postulauerunt. Hoc est, minueretur locationis precium.

Locatorius, qui domum aut fundum aliud'ue simile, in locatione conducit. ὁ μισθωτής.

Locator, aliud verbale. Bud. Quanquam locator sit plerunque, qui precium accipit, & cōductor qui dat: vt sit locator dominus, conductor inquilinus: tamen nonnunquā vice versa euenit, vt locator precium det, conductor accipiat. Plin. lib. 7. cap. 52. Romæ quoque Corfidium materteræ suæ maritum funere locato reuixisse, & locatorem funeris ab eo elatum.

Locellus, diminutiuum à loculus, χωρίον. Martial. Si quid adhuc superest in nostri fece locelli, Est munus, nihil est: ipse locellus erit.

Locito, as. (ἐκμισθῶ) pen. cor. frequentatiuū formatum à supino, a in i mutata. Terent. in Adel. Agelli est hic sub vrbe paululum, quod locitas foris, huic demus, qui fruatur.

Loco. as. pono, constituo, τάττω. setzen, ordnen) stellen, ordineren) mettre en quelque lieu & asseoir, ordonner.) Liu. libr. 1. Castra ab Vrbe haud plus quinque millia passuum locat. Verg. Hic alta theatri Fundamenta locant. Interdū est reponere. Plaut. Dum aulam domi locatam perquirit, ablatam reperit. Interdum nuptui tradere, ἐκδιδόναι, συνοικίζειν. Terent. in Phorm. Quæso, quid si filiam suam vnicam locaret? Etiam dicimus locare filiam nuptum. Terent. in Phorm. Vt potui, virginem nuptum locaui huic adolescenti. Et locare in matrimonium. Plau. in Trin. Vt erit locata virgo in matrimonium. Hinc illocabilis, quæ tradi viro non potest. Plaut. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem. ἄπροικος, ἀνέκδοτος, ἀνέκδοτος. Interdum affficto, ad appensionem do vel ad vecturam, seu ad operam faciendam. μισθῶ, ἐκμισθῶ, ἀπομισθῶ, ἐκδίδωμι. verleihen) verhueren) bailler à louage) Et tunc cui quid locatur, in datiuo ponitur, & precium in ablatiuo. vt Sex numis aureis operam vel domum tibi meam locaui, vel equum annum totum. Aliquando etiam in accusatiuo cum præpositione ad, si rei non homini locatio fiat. Plaut. in Trin. Ego huic diei nomen Trinumo faciam: Nam operam meam tribus numis ego locaui ad artes nugatorias. Sine precio autem expresso, sed cum datiuo, homini. Cic. in Ver. Senonis Menonis nobilissimi hominis vxoris fundus erat colono locatus. Sulpitius Cic. Posteaquā curauimus, vt ijdem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent.

Locare argētum bene aut male, & locare operam bene aut male est, quod barbari bene aut male ampliare argentum aut pœnam dicunt. Plaut. in Mostel. Nec quicquam argenti locaui, tam diu vspiam æque bene. Idē in Amph. Optume optumo optumam das, datam pulchrè locas. Locare operam alicui, est aliquid faciendū suscipere. Gell. lib. 3. ca. 3. Ob quærendum victum ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellātur, operam pistori locasset. Huius verbi composita sunt, Abloco, quod est, alijs loco, affficto. Sueton. in Vitel. Satis constat exituro viaticum defuisse, tanta egestate rei familiaris, vt vxore ac liberis quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis domum in reliquam partem anni ablocaret. Colloco, simul loco. κατοικίζω, κατατάττω, καθίστημι. Eloco, extra loco. vt cum iumentum vel boues extra locare solent agricolæ, & agrum frumentarium inde male curant. Quod Colum. libr. 1. tangit, cum inquit, Et maxime vexant, secundum qui boues elocant, eosque vt cætera male pascunt, nec industria terram vertunt. Et habent. pen. corr.

Locrus, (λοκροὶ ἐπιζεφύριοι) vrbs ab Aiace Oileo, & Narithijs qui eum secuti sunt, condita apud Locrinum montem, qui est in Brutijs ad extremum Italiæ, oppositus Peloro. Verg. Illic Narithij posuerūt mœnia Locri. Inde Locrenses, (λοκροὶ) quorū rex sui

funt ipse Aiax Oileus. Epizephyrii cognominati sunt à Zephyrio promontorio, cui imminent. Author Plin. A Locris incipere Italiæ frontem, quæ magna Græcia appellata est. Alii sunt Locri in Græcia, cognominati Ozolæ, à malo odore. Alii Opontii, Bœotiis finitimi, qui & Epicnemidii dicti sunt.

Loculamenta, (θῆκαι) loca distincta, siue capsulæ, in quibus aues & similia nidificare, seu habitare solēt. & à loculis deduci videtur. Colum. Vel si non ita competit, paxillis adactis tabulę supponantur, quę vel loculamenta, quibus nidificent aues, vel fictilia columbaria recipiant. Et lib. 10. De Apibus dicit, Crepitaculis æreis aut testarum plerunque vulgò iacentium, terreatur fugiens iuuentus, eaque quæ vel pauida cum repetierit alueum maternum, & in eius aditu glomerata pependerit, vel statim se ad proximam frondem contulerit, protinus custos nouum loculamentum in hoc præparatum perliniat intrinsecus prædictis herbis, deinde guttis mellis respersum admoueat, tum manibus aut etiam trulla congregatas apes recōdat. Ponitur aliquando pro conceptaculo. Vitruu. in. 10. Super autem tertium tympanum, planum eadem ratione dentatum, inclusum in alterū loculamētum collocetur.

Loculatus. a. um. quod habet diuersos locos, θηκωτός. Var. Nam vt Pausias & cęteri pictores eiusdem generis, loculatas magnas habent arculas, vbi diuersi colores sint, certas: sic hi loculatas habent piscinas, vbi dispares disclusos habent pisces.

Loculus, diminutiuum à locus, significat enim paruum locum, χωρίον. Var. lib. 3. De re Rust. Hortensius familiaris noster cum piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita sæpe cum eo ad villam iui. Ponitur etiam interdū pro sacculo (βύρσα, βαλάντιον) in quo pecunia seruatur: qui alio nomine dicitur vulua & bulga, & marsupium. & capsula, siue sit lignea siue eborea. Mart. Hoc nisi de flaua loculos implere moneta Non decet. Interdum pro feretro quo mortui efferuntur, quod aliàs capulū & libitinā vocant, (σορός) Plin. lib. 7. cap. 2. Hunc cremari cū reliquo corpore potuisse tradit, conditumque loculo in templo. Et loculi pro vulua.

Locuples, (πολυκτήμων, εὔπορος) reich) rijck) riche) pen corr. generis omnis secundum Priscianum, & tam in i quàm in e ablatiuū finit. Cic. in Frument. In prouincia locupleti & referta. Hora. In locuplete domo Dictus locuples à lata humo, hoc est, locorum plenus. qui pleraque loca, id est, qui multas possessiones habet. quemadmodum pecuniosus, à pecorum copia: assiduus, ab assidendo cognominatur. Plin. lib. 18. Cognomina etiam prima inde. Pilumni, qui pilum pistrinis inuenerunt. Pisones à pinsendo. Hinc & locupletes dicebant loci, id est, agri plenos. Et non modo pro diuite, & loca multa possidenti, verumetiam pro firmo certoque ad quamlibet rem ponitur, ἀξιόπιστος. Vnde locupletem authorem, testem, tabellarium dicimus. Cice. libr. 3. Off. Accedit eò testis locuples Posidonius. Possit tamen pro bono & magnæ authoritatis capi, & fortè rectius, quemadmodum & illud in eodem libro comparatiue positum, Quem enim locupletiorem quærimus, quàm principem Populi Romani, qui retinēdi officii causa, cruciatum subierit vltro? Locuples, & tenuis aut egens, sunt contraria. Cic. 4. Ver. Nam locupletissimi cuiusque census extenuarant, tenuissimi auxerant. Et Pro Plancio. Egentes in locupletes armabantur. Locuples oratio, diues verborum & abundans. Cicer. 3. De Orat. Inde illi lectior & diuitior fluxit dithyrambus: cuius membra & pedes, vt ait idem, sunt in omni locuplete oratione diffusa. Locuples etiam aliquando ponitur pro instructo & copioso metaphoricè. Cice. De Nat. Locupletior igitur hominū natura ad beatè viuendum, quàm deorum, quòd pluribus generibus fruitur voluptatum.

Locupleto. tas. pen. prod. locis & possessionib. quempiam diuitem facio. quamuis etiam ad omnia, sicut dito capi possit, vt cum quis opibus rebusque etiam incorporeis ditatur, (πλουτίζω.) reich machen) rijck maken) enrichir.) Colu. lib. 3. Vt antè perpensum & exploratum habeamus, vt locupletet patremfamiliæ vinearum cultus. Plau. Visus est paterna hæreditate locupletarier. Huius compositum est collocupleto, quod significat valde dito. Terent. in Heaut. Vbinam est fides? dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci collocupletasti Antiphila te.

Locus, (τόπος) eyn ort, plaetze) lieu) propriè dicitur, quicquid aliquid continet, siue vt ait Varr. De Lingua Latina, vbi quicquam consistit. Verg. Hic locus vrbis erat. Ponitur & in Dialecticis inter accidentia substantiæ, & est vna de septem circunstantiis, quæ ita numerantur. persona, qualitas, negocium, facultas, causa, modus, tempus: quæ hoc versu continētur. Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando. Quandoque locus, dicitur genus. Sallu. Natus haud obscuro loco, (καλῶς, λαμπρῶς γεγονώς.) Quandoque distributio temporum, quæ alicui in spectaculum venturo tribuuntur ab Ædilibus. Vnde motus loco dicitur, qui suas horas non obtinuerit, inter præcedentes & secutores. Et Cic. loco motus est, cum ex vrbe pulsus. Teren. in Prologo Phormionis, Cum per tumultum noster grex motus est loco. Cum autem dicimus, Loco patris te habeo, (ἄγω ἐν πατρὸς τιμῇ) significamus ea esse charitate, qua pater est, vel esse debet. Terent, Si te in germani fratris dilexi loco. Loco verò solatii, loco voluptatis, loco honoris, (μέρος, μοῖρα, τάξις) pro iocundum, voluptuosum, & honorificum dicitur. In locum substitutus, id est, in alterius vicem. Quinti. Et in locum iuuenis amissi substituit de vanitate solatium. In plurali, loci & loca. Loci, sedes argumentorum sunt, quæ intra se continent argumenta, & ex quibus ipsa argumenta petenda sunt, (τόποι) Et ab Aristotele Topica vocati sunt. Loca sunt, in quibus aliquid locatur, quanquam etiam locos in eodem significato dicamus. Verg. Deuenere locos, vbi nunc ingentia cernis. Similiter locos pluraliter duntaxat, mulieris vuluam, seu vterum, & vulgò matricem, (μήτρα) appellamus. Varr. in Orig. Sic loci muliebres, in quibus nascendi initia consistunt. Plinius lib.

lib. 11. Fœmina eadē omnia, præter vesicam & intus vtriculus. Vnde dictus vterus, quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animalibus vuluam tantū dicimus. E loco inferiore agere, est ad iudices: de superiore loco agere, est pro rostris: ex æquo loco agere, est in Senatu. Bud. Cic. 3. de Orat. Nam siue de cœli natura loquitur siue de terræ, siue de diuina vi siue de humana, siue ex inferiori loco, siue ex æquo, siue ex superiore. Priore loco causam dicere, est ante defendere, quàm quis accusatus sit. Cic. pro Quintio, Vt ipse causam capitis, si sponsionem fecisset, priore loco diceret. Posteriore verò loco dicere, est defensorem esse, & pro reo dicere. Cic. Quoniā maiores ita constituerūt, vt qui pro capite diceret, is posteriore loco causam diceret. Secundo loco, à Cicerone ad Lentulum pro præterea ponitur. Facilè, inquit, secundo loco me consolatur recordatio meorum temporū, &c. Pulchrè etiam dicitur, Si in isto essem loco, pro eo quod est, si meum esset negocium, si mea res ageretur. Plaut. in Bacch. Verum, vt ego opinor, si ego in isthoc siem loco, Dem potius aurū, quàm illum corrumpi sinam. Ponitur aliquando locus pro statu. Plautus in Bacch. In eum nunc reuenit res locum, &c. Terent. in Adelph. Peiore res loco non potest esse, quàm in quo nunc sita est. Cicero ad Brutum, Nostræ res meliore loco videntur, id est, statu & fortuna. In loco res posita dicitur, quæ rectè dignéq; posita siue collocata est. Cic. 7. Verr. Rectè collocata, & iudicia populi in loco posita esse videatur. Ponitur interdum locus pro æstimatione, amore, gratiáq;. Cice. in Philipp. Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? quo numero fuisti? Esse magno loco apud regem dixit Cicero in Epist. Cæs. Qui si iuuissent, eodem se eos loco, quo Heluetios habiturum. Ponere in loco maledicti, & contumeliæ est, quod barbari dicunt, capere ad malum, & ad iniuriam. Cicero in Pisone, Tu'ne etiam ausus meum discessum, &c. in maledicti & contumeliæ loco ponere? Tenere principem locum, est magno esse in precio & authoritate. Cic. pro Domo sua, & pro Plancio, Qui in mea salute principem semper locum authoritatemq; tenuistis. Locus aliquando ponitur pro opportunitate. Cicero De Offic. Locum autem actionis, opportunitatem temporum esse dicunt. Loco aliquid quærere, est quærere quando res expostulat. Cice. in Part. Loco tu quidem quæris, sed plenius, &c. In loco, id est, opportunè. Teren. in Heaut. In loco ego vero laudo. Bud. In loco, aliquādo interpretatur interdum, nonnunquam aut opportunè. Cic. Antequam iret in exilium, Fidei conducit, inquit, in loco beneficium retribuere. Loco dicere, est aliquem rogatum dicere. Cic. 3. De Leg. Vt loco dicat. id est, rogatus: vt modo, ne sit infinitus. Locus non est bonitati, id est, bonitas non est in precio. Cic. 3. de Finib. Quod ni ita se haberet, nec iustitiæ vllus esset, nec bonitati locus. Locum alicui dare, est ipsum admittere, & recipere. Cice. De Orat. Hæc turba & barbaria forensis dat locum vel viciosissimis oratoribus. Aliquando locus ponitur pro tempore vel spacio. Terent. in Heaut. Nam & cognoscendi & ignoscendi dabitur peccati locus. Locus preci non est relictus, hoc est, precibus amplius flecti non potest. Teren. in And. Nihil est preci loci relictum. Locus est etiā quod barbari passum vocant. Terēt. in Prologo Adel. Eum Plautus locū Reliquit integrū: eum hic locū sumpsit sibi in Adelphos. De equa tamen etiam locos dicimus: Colum. lib. 6. cap. 27. Quòd si admissarius iners in Venerem est, odore perfricatur deterfis spongia fœminæ locis, & admota equi naribus. Ibidem cap. 36. Cum difficulter iniecta genitalibus animentur femina. Loca etiam neutri gen. de pauonibus dicuntur. Colum. libr. 8. cap. 11. Sæpiusq; digitis loca fœminarum tentanda sunt: nam in promptu gerunt oua. Hinc loculosus adiecti. id est, multis locis plenus. Plin. lib. 15. cap. 22. So la differentia generum in putamine duro, fragili'ue est, tenui, loculoso & simplici.

Locustæ, (ἀκρίδες) eyn hewschreck) een sprinckhane) l'angouste.) sunt animalia parua infirmas habentia alas (vt inquit Hieronym.) quæ quidem de terra consurgentia, altius non valent auolare, vt plus sint q̄ reptilia, & tamen auibus nō æquentur. Dictæ locustæ à locis vrendis, ob iacturam quam messibus afferunt, tactu multa vrentes, morsu verò omnia erodētes: vel à loco, & sto, stas: vel à longis hastis tibiarum & crurum, quas Græci ἄσταρ vocant. Has Parthi in cibo sumunt. Et diuus dominī præcursor Ioannes locustis vixisse scribitur, sed contra obstinatos licet sciam magnos viros aliter scribere, hoc nō me fallit quòd locustis pratorum vesceretur. Audiāt etiam Grammaticos. Nicolaus Perotus grandi vir authoritate longam facit disputationē, sed carptim dicit in India nasci longitudine trium pedū, quarū cruribus cū aruerint, vtuntur pro serris. In Cyrenaica lex est, vt ter in anno debellentur. In Syria quoq; eas necari militari imperio, mos est. Nefas est, credere diuum Ioannem, quem regis nostri Dei præcursorem meritò vocant, huius cibi impuritate vsum in eremo fuisse, crudeli cibo & venenoso. Sed de Græcis sunt isti authores celeberrimi, Eudemus rhetor, Helladius, Eugenius, Zosimus, Cæcilius, Longinus, Lupercus, Iustinus, Pacatus, Pamphilus, Zopyrion, tandem & Suidas omnium congregator. Isaacius etiam interpres profusus Nicandri dicit animal esse venenosum. Plin. libr. 9. dicit Locustas esse pisces. Atq; beatus August. lib. 10. Confes. ait Ioannem animalibus, hoc est, locustis in escam cedentibus non fuisse pollutum. Sed quid respondebunt sanctæ matri ecclesiæ? insurgent'ne tanquam corybātes? quæ cantat & publicè solennizat, Præbuit hirtum tegimen camelus Artubus sacris strophium bidentes, Cui latex haustum satiata pastum Mella locustis. Vbi illud locustis intelligendum est, vt ait ibi Suidas. Ideo concludendū est, non solummodo manna intelligi oportere, verumetiam summitates omnium germinantium, vt sunt etiam corallia rosarum syluestrium & spinarum. Sed causa istius erroris fuit, quoniam ista dictio ἀκρὶς, ίδ@, duo significat

ficat: & locustã scilicet vermem venenosum (quoniam summitates corrodat, quem Deus aliquando iratus mittit cõtra populos & nationes) & corculum germinantium, id est, ipsa germina. An igitur fas dicere virum tam sanctũ, tam gratum Deo comedere vermes missos contra inimicos Dei? & quare non comedit etiã muscas & tabanos missos contra Pharaonẽ? Sed tempore hyemis vbi erant locustæ? salierunt ne? Imò aliqui medici interpretantur esse rapunculos, & alij doctissimi poma syluestria. Sed tam sancto homini pium est credere manna ꝓ libito cœlum fluere, vt tam preciosum, & tam diuinum corpus sustentaret: quamuis Plin. lib. 11. cap. 29. ait, Parthis & hæ in cibo gratę. Sed talia monstrosa sunt. Quod etiam Indi comedãt, non est mirum, siquidem comedunt etiam homines, quos ex finitimis regionibus venantur. Locusta quoq; venefica, Neroni grata, ex Gallijs euocata, de qua apud Iuuenal. Dion Græcus historicus. λοκύσαν τινὰ φαρμακίδα περιβόητον ἐγκεχειρισμένην τετίμηκατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασα ἐς τινὰ τῶν καλουμένων μυκήτων ἐνέβαλε, ἣ μὲν αὐτὴ ἐκ τῶν ἄλλων ἤσθιεν. Locusta etiã piscis est ex genere crustaceorum, corpore lõgo, cornua ante oculos bina & longa aspera habet: dictus à similitudine terrestris.

Locutor, seu loquutor, qui nimium loquitur, (λάλος.) Gell. Qui sunt leues & futiles & importuni locutores.

Locutuleij, (ἀθυρόγλωσσοι) schwetzers) clappaerts) bauarts) sunt homines in verba prouecti, & blaterones, & linguaces, quorum lingua tam prodiga infrenisq; est, vt teterrima quadã colluuione verborum fluat semper & æstuet. Gell. lib. 1. cap. 15.

Lodex. dicis. pen. prod. lecti vestis & operimentum, siue linteolus quo in lecto vtimur, & frequẽter lauatur, (σισύρα.) Vnde à polluendo lodices nonnulli existimant appellatas. Iuuen. Modo sub lodice relictis Vteris in turba. Huius diminutiuum est lodicula, σισύριον. Sueton. in August. Ita vt in extremis spacijs subsultim decurreret sestertio, vel lodicula inuolutus. Tamen lodix, per i non per e dicunt doctissimi quiq;.

Lœdoria, (λοιδορία) cũ accentu in pen. à Græco dicitur vrbanitas amarulẽta, hoc est, ioci mordacios res, alio nomine scomma appellatur.

Lœmium, Apollinis cognomẽ, quod ei Lydij imposuerunt ob maloꝝ expulsionem finita pestilentia.

Logica, Latinè rationalis: nam Græci λογικὸν rationale dicunt. Hæc rationalis philosophia dicitur, quę proprietates verborum exigit, & structurã, & argumentationes, ne pro vero falsum surrepat. Boëtius in Com. Top. Hæc est, inquit, disciplina, quasi differendi quædam Magistra, quam logicen veteres peripatetici appellarunt: continens in se inueniendi iudicandiq; peritiam.

Logion, dicasterium vocatur. hoc est, iudicij locus. Logia quoque vocatur quæ de Deo dicuntur. Logion Chrysostomus in Homelia ad Corinthios vocat Collectionem.

Logistoricum, est liber sermonum, & dictorum insignium narrationem continens. Gel. lib. 4. cap. 19. Marcus Var. in logistorico scripsit, &c.

Logodędalos vocãt, q dolũ colũt sermonis ornatu.

Logos, apud Græcos modo sermonem significat, modo verbum, modo rationem. Hieron. ad Paulinum, Logos Græcè multa significat: nam & verbum est, & ratio, & supputatio, & causa vniuscuiusq; rei, per quam sunt singula quæ subsistunt. August. Contra hæreses: Hermes, qui Latinè dicitur Mercurius, scripsit librum qui λόγος τέλειος appellatur, id est, verbum perfectum. Logos nonnunquam pro libro vsurpatur: à verbo λέγω, quod est dico siue colligo. Apud nos quandoque pro dicto ridiculo ac contemnendo sumitur. Cic. pro Gall. Ego te certò scio omnes logos qui ludi dicti sunt, animaduertisse. Teren. in Phor. Fœneratum istud beneficium tibi pulchrè dices. D. logi. id est, ridicula dicta, & parasitica. A logos fiunt, catalogus, epilogus, dialogus, elogium, analogia, & propè infinita alia, & logica.

Loligo, (τευθίς) pen. prod. genus piscis quasi voligo, secundum Varro. Volitat enim hic piscis extra aquam se efferens, & caput inter pedes & ventrem habet, quem nunc vulgò calamarium vocant, à thecæ calamariæ similitudine. habet enim officula duo quasi cultrum & calamum, & cruorem nigrum atramenti modo, cum externè albus. Plin. libr. 12. cap. 2. Trebius Niger loligines euolare aqua tradit tanta multitudine, vt nauigia demergant. Et cum à volo, as, habente pen. corr. descendat, loligo autem prod. habeat, in metro per duplex ll scribendum puto. Horat. in Ser. Hic nigræ succus lolliginis. Huius diminutiuum est Loliguncula. (τευθίδιον.) Plaut. Emitto sepiolas lepidas, loliguncula, &c.

Lolium, (αἶρα) herbę genus segetibus inimicũ, lulch) Gallis yuroie ab inebriando dicitur: Græcè zizania. Horat. Esset ador lolium meliora relinquens. Hinc Loliarius. a. um (αἰρινος.) Colu. lib. 9. Cribro viciario vel loliario qui iam fuerit in vsu, pulli superponãtur. Verg. Infelix lolium & steriles dominantur auenæ.

Lolius, (τευθὸς) genus piscis admodum parui, & facie à loligine diffidens.

Lombardia, regio Italiæ: à Longobardis dicta, quæ Cisalpina Gallia vocabatur. Eius fines sunt Apẽninus, & Alpes, & quicquid intra Alpes Benacumq; atq; Mintium amnem continetur: cuius metropolis est Mediolanum, à populis qui Lingones Germaniæ & Bardi Galliarum sunt simul mixti: non autem à longis barbis, vt solent viri docti ridere.

Lombricus, (μύραινα) pen. pro. piscis qui vulgò lampetra vocatur.

Lomentum, farina fabacea, qua ad eruganda corpora vsa est antiquitas, (ἰρίγμιντον.) Mart. Lomento rugas vteri quod condere tentas. Gręci λῶμα vocant, quod tritum propriè significat. Plin. lib. 33. Subtilissimum genus lomenti quidam tritum vocant, quinis assibus æstimatum.

Longaalba, (ἄλβα) vrbs est in Latio, quam Ascanius Æneæ filius ædificauit, de qua Verg. lib. 1. & 8.

Longæuus.a.um.cum diph.quod est longi æui.(πολυετὴς, μακρόβιος.) Verg.Quem tibi longæuo serum Lauinia coniux Educet syluis. Cice.in Cato. O miserum senem, qui mortem contemnẽdam in tam longæua ætate non viderit. Hinc Longæuitas, μακροβιότης.

Longanimis, pen. corr.qui est perseuerantis animi, æquanimiter tolerans.μακρόθυμος. A quo Longanimitas,pro tolerantia,μακροθυμία. Hieron.Longanimitas, quæ alibi sustentatio dicitur,videtur à patientia differre.

Longanon, (ἀπευθυσμένον) aut vt alij scribunt longauo,rectum intestinum dicitur,quo aluum purgamus:sic dictum,quia in longũ protenditur,& non ita orbibus implicitum,sicut intestinum tenue. Apitius: Longanones porcinos,ex rure Tarentino farsos cunctos concisos in cinere pullorum.

Longè, (πόῤῥω,μακρὰν) lang, wijdt, verde) loing.) aduerbium, pro longitudine tam temporis quàm loci.vt cum dicimus,longè latéq; (ἀμφιλαφῶς) discurrit. Cic.pro lege Manil.Ita tantum bellum,tam diuturnum,tam longè latéq; dispersum,&c.Interdum significat valde. Sallust. Longè mihi aliena mens est. Interdum præcipuè, μακρῷ. Cice. Illud homini longè optimum esse. Venustè à Plauto in Truc. Næ ista stimulum longè habet, quæ vsq; illinc Cor pungit meum.hoc est,stimulum habet in longum protensum. Longè prospicere futuros casus,est eos longè antè videre,quàm eueniant. Cic. De Amic.Vt nos longè prospicere oporteat futuros casus reip.Hinc Longulè diminutiuum.Plaut. in Rud.Haud longulè ex hoc loco.Huius composita sunt,Alongè & Delonge,μακρόθεν, quæ habent accentum in prima.Longè gentium,significat longè:sicut nusquam gẽtium,nusquam locorum. Cic. Att.lib.6.Tu autem abes longè gentium.

Longinquus.a.um.quod est remotum,distans,(ἀπόπτερος,μακρὸς) Cic.M.Catoni: Non dubito quid præsentes censeant, nos quidem longinqui,& à te ipso missi in vltimas gentes. Aliquando significat quod in longum tenditur. Claud.Sic qui vecturus longinqua per æquora merces,Molitur tellure ratem. Aliquando ponitur pro externo & peregrino.(ἀλλοδαπὸς)vt illud: Si mea longinquus viscera piscis edet. Elonginquo, & è præsenti opponitur. Plin.lib.7.ca.51.Reperimus inter exempla, Clazomenij animam, relicto corpore errare solitam,vagamq; è longinquo multa annunciare, quæ nisi à pſenti nosci non possent. Ex longinquo nobilitas,dicitur antiqua nobilitas.Plin.li.10.ca. 42.Minor nobilitas, quia non ex longinquo venit,&c.Ponitur aliquando pro diuturno.Plaut.in Merc.Longinquum amanti istuc. id est,diuturnũ, & fastidiosum. Liu.Ab Vrbe; Donec ipse quoque longinquo morbo est implicitus.Ponitur aliquando pro longo. Plin.libr.9.cap.38.Ac modico vapore torreri longinquæ fornacis cuniculo. Plaut. in Mil.Vitam longinquã darent.Longinquus sermo opponitur breui. Plautus in Mil.Breuin'an longinquo sermone? Longinquum loqui. id est, diutius,& quod barbari dicunt,tenere longũ processum. Plaut.in Merc.Oratio næ odiosa est,cum rem agas,longinquum loqui.Hinc Longinquitas, ipsa locorum distantia.Cic.ad Cæl.lib.2.Propter longinquitatem & propter latrocinia tardissimè omnia perferuntur.Aliquando pro diuturnitate. Terent.in Hecy.Vt ne cui mea longinquitas ætatis obstet.Cæs.1.Bel Ciu.Tamen rei eius moram, temporisq; longinquitatem timebat.

Longisco,longus fio. (ἐκτανύομαι.) Enni.Neq; corpora firma longiscunt quicquam.

Longitudo,(μακρότης, μῆκος) lenge) lengde, lancheyt) longueur.) prolixitas: vt, Longitudo dierum in dextera illius. Plin.lib.11.cap.25.Intelligi autè gracilitate& longitudine.Dicitur etiam de tempore. Terent.in Heaut.Et suauia in præsentia Quæ essent,prima habere,neq; consulere in longitudinem,&c. Cic.7.Ver.Noctis longitudo stupris & flagitijs conterebatur.

Longo,gas.(μηκύνω,μακρόνω) quãuis nõ sit in vsu, habet tamẽ composita in frequẽti vsurpatione habita,quæ sunt elongo & prolongo,quod est protraho.Plau.Quæ mihi anus prolongat promissa.

Longobardi,populi Germaniæ,quos à longis barbis cognominatos ferunt,& ab Oceano Germaniæq; vltimis oris venisse,nouas sedes quærentes. Hi Albino Duce Italiam intrauere,breuiq; omnes penè citerioris Galliæ vrbes cepere: ibi cum ducentis annis regnassent,à Carolo magno superati fuerunt, sed tamen (vt diximus) vt Celtiberi ex Celtis & Iberis fuit vna natio : ita Lingones populi Germaniæ, & Bardi Galliarum populi,facta vnione, gentem vnam & vnum nomen admiscuerunt.Et ideo Ponticus, vir doctus nostri temporis,Lingobardos appellat,non autem Longobardos.Quantis autẽ probationibus prodeat ille vir scrupulosus, alij viderint.

Longurio,onis.idẽ qđ longus.(προμήκης.)Var.Hic q ante me est,nescio quis longurio. Antiquũ est.

Longurius. (κάμαξ δολιχὴ) pertica longior apud Varronem,quæ sepius hortorũ, vel etiam bellicis traijci solebat ad eas confirmandas: qui lib.1.de re Rust.ait,Secunda sepes est ex agresti ligno,sed non viuit.Fit autẽ palis statutis crebris,ac virgultis implicitis,aut latis perforatis, & per ea foramina traiectis longurijs ferreis binis aut ternis, aut ex arboribus truncis demissis in terram,deinceps constitutis.Idẽ lib.2.Itaq; in stabulis oportet clausa habere ostia,ac fenestras,&inter singulas à præsepibus interijcere longurios,q ea discernãt,ne inter se pugnare possint.Cæs.in cõment.lib.3.de Bel. Gal.Falces præacutæ insertæ, affixæq; longurijs.

Longus,(ἐκτεταμένος, μακρὸς) lang,lanck) long.) propriè porrectus. Verg.Stant longis innixi hastis & scuta tenẽtes.Per translationẽ ponitur quandoq; pro diuturno. Idem: Et longum Andromachæ testantur amorem. Ponitur nonnunquã pro prolixo & fuso. Plaut.in Trin.Longo sermone vtimur.Cic.De Nat.Deor. Sed nolo esse longior. Longum est,id est,multi temporis. Cic.3.in Ver. Longum est dicere quàm improbè feceris. Quandoq; pro magno,vnde longiores dies,maiores dicimus

eimus. Quãdoq; pro pernicioso. Verg. Infelix Dido longumq; bibebat amorem. Et longum, (μακρὸν) aduerbialiter, qđ significat longo tempore. Mart. Vtq; tuis longum dominusq; puerq; fruantur Muneribus. A longus fiunt composita, Oblongus & Prælongus. ἐπιμήκης, προμήκης.

Lopades, genus conchæ marinæ. Plau. in Para. Medico addite lopades, echinos, ostreas. Dictæ ab ollæ similitudine, quæ à Græcis λοπὰς dicitur. Est & lopas vestis genus, quæ & λώπη dicitur.

Loquacitas. (πολυλογία, ἀδολεσχία, ἀθυλογία.) schätzigkeyt, clapperheyt) clapachtich;) Cic. Torquat. Facit autem non loquacitas mea, sed beneuolentia longiores epistolas. Accipitur pro stulta & inani loquendi copia.

Loquacito, tas. multum loquor. (σπερμολογῶ) Hieron. Si quando mulierculæ de diuitijs proprijs, de filijs, de vestibus, de mundi vanitatibus garrulando loquacitent, vt moris est eis, frangantur.

Loquax, verbosus, garrulus, (λάλοι, σπερμολόγος.) schwetzig, redreich) clapachtich, koutachtich) vng bauart.) Cice. in Parad. Adolescentibus paulo loquacioribus est seruiendũ. Vnde corui & aliæ aues, quæ humanam vocem imitantur, loquaces dicuntur. Hinc comparatiuum Loquacior, λαλίστερος: & superlatiuum Loquacissimus, λαλίστατος. Hinc Loquaciter aduerbium. Cic. pro Mur. Quid huic tam loquaciter litigioso responderet ille? &c.

Loquela, (λαλία) die red) die wisprake) vng parler.) verbum, quod in loquendo proferimus.

Loquentia, & Loquium, quamuis à loquor deducantur, non tamẽ eis vtimur nisi in compositione: vt Breuiloquentia, Breuiloquium: Multiloquentia, Multiloquiũ: Magniloquẽtia, Mogniloquiũ, Similiter Magniloquus, Multiloquus, Stultiloquus, Blãdiloquus, & huiusmodi, quę habent pen. cor. Valerius Probus tamẽ illud Sallu. sic legendũ affirmat, Satis loquẽtię, sapientię parũ. Vide Gel. lib. 1. ca. 15. Anteloquium, primus loqendi locus, seu principiarus loquendi. Soliloquiũ, quod significat illius, qui contẽplando solus ipse secum loquitur: sic λογία & λόγος in compositione.

Loquere, pen prod. apud Plautum in Mili. pro loqueris legitur, Loquere lepide.

Loquitor, quitaris. (πολυλογέω) frequentatiuum. Apul. in Flor. vsurpauit. Plaut in Bacch. Eho tu loquitatusne es gnato meo male? &c.

Loquor, eris. locutus per c, secundum Priscianum, propriè significat verba profero, (λαλέω, φθέγγομαι.) reden) spreken) parler.) Var. lib. 5. De Ling. Lat. Loqui ab loco dictũ, quòd qui primo dicitur fari, & vocabula & reliqua verba dicit antè, q̃ suo quisq; loco ea dicere potest, Et pauló póst. Igitur is loquitur, qui suo loco quodq; verbum sciens ponit. Differunt autem ab inu cem, Loqui & Dicere. quòd loqui, sit à natura. dicere, eleganter & facundè. Loqui, aliquando dicere significat. Plaut. in Menæch. Quos tu parasitos loquere? Idem inibi: Adolescens, quæso, loquere tuũ mihi nomen. Loqui ad voluptatẽ, apud Cic. in Parad. est quod lubet dicere. Loqui ad voluptatẽ, est sermone suo voluptatem audientibus afferre. Cice. pro Quintio: Fatetur se non bellè dicere, non ad voluptatem loqui posse. Loqui lapides, est ea loqui quæ sic audientis mentem obtundunt, offendunt, vt si lapidibus illius caput ferires. Plaut. in Aul. Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta soror: Lapides loqueris. Loquuntur hoc palàm. Cic. 5. Verr. Hoc cum palàm Decumani tota prouincia loquerentur. Loquuntur vulgò, id est, vulgo circunfertur. Cic. 7. Verr. Cum vulgò loquerentur, suppositum in eius locum, &c. Loquuntur annales, historiæ. hoc est, referunt, cõmemorant. Loquitur res ipsa, hoc est, apertissima est, & sermone non eget. Loquitur fama, dicitur etiam venustè. Dare aliquem loquendum chartis, dixit Mart. lib. 5. Quem chartis famæq; damus, populoq; loquendum. Composita verbi loquor sunt, Alloquor, ad aliquem loquor, (προσαγορεύω, προσφωνέω.) Cic. Cum pridie eius dici eum allocutus fuissem. Alloquimur etiam ea, quæ aut summo affectu, aut extremo periculo narramus. Verg. Extremum quod te alloquor. Ouid. Nec quia te nostra sperem prece posse moueri. Alloquor. Hinc alloquium. Colloquor, (συμπροσλαλέω) simul loquor. A quo colloquium pro confabulatione, cum veniunt in vnum locum loquendi causa. & collocutores, qui simul loquuntur. Circumloquor, (περιφράζω) per circuitum quendam declaro. à quo circumlocutio, quam Græci periodum vocant. vt si elephanti dentem pro ebore dicamus. Eloquor. ἐκφράζω, à quo eloquium. Deloquor, quod est de aliquo loco deputato loquor. Var. Hinc in fanis Sabinis à cella dei deloquuntur. Interloquor, obloquor: prǽloquor (προλέγω) ante loquor. Lactant. lib. 4. Daniel quoq; similia prælocutus est. Perloquor, perfectè loquor, & sermonem perficio. Et habent pen. cor.

Lora, siue Lorea, genus potionis est, quam Græci δευτερίαν appellant, leur) buuette) quasi secundariam, veluti apud nos tertiaria per vini charitatem, nam δεύτερον apud Græcos, secundum dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis post mustum acinis expressum, non potest iure vocari vinum, quamuis inter vina operaria numeretur. Tria eorum genera. Primum, decima parte aquæ addita quæ musti expressa sit, & ita nocte & die madefactis vinaceis, rursusq; prælo subiectis. Secundum, tertia parte eius, quod expressum sit, addita aquę, expressoq; decocto ad tertias partes. Tertium, fecibus vini expressum, quod Fecatum Cato appellat. Varr. De Vita past. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant loram. Dicta lora, quasi lota acina. Vide Var. De re Rust. lib. 1. cap. 54. Colum. lib. 12. cap. 40. Plin. lib. 14. cap. 10. Hæc etiam leuia & tenuia vina dicuntur. Plin. lib. 12. ait, Leuissimum vinum celerrimè inueterari. Idem scribit tenue vinum minus alere, magis stomachum nutrire. Cato Fecatum appellat, quod fecibus vini expressum est. Vinum aqua misceri Staphilus primus inuenit. Dilutum quoq; vinum, dicitur aquatum.

Lorarij, vide in dictione Lorum.

Lorarij serui, qui in scenicis fabulis loro vinciebãt,

aut

aut cædebant, quos erant iussi (λωροδῶμαι) Parebant enim iis, qui ludis erant præfecti. Cato id genus homines etiam Brutianos appellat, quoniam Brutii ignominiæ causa iussi sunt à Romanis, vt magistratibus in prouincias euntibus parerent, & ministrarent seruorum vice, quod primi Italiæ ad Annibalem desciuerint. vide in Lorum.

Lorica, (θώραξ, προβολή) eyn pantzer, harnasch) halecret, harnois.) pen. prod. à loro fit, & est munimentum corporis, quale in imperatorum antiquis statuis videmus, quia loris alligata fit. in vniuersum dicitur cuiuscunque rei tutela, protectio, & munimentum. Quod si fit in numine, ægis dicitur, habetque in medio caput Medusę. Nam (vt interpretatur Varro) è loris de corio crudo pectoralia antiqui faciebāt. Lorica (θρίγκος) in ædificiis, est quoddam quasi sepimentū, & veluti peribolus, quæ nos tuetur à lapsu. Pars est enim lorica murorum & structurarum. Vitru. lib. 2. de lateritiis parietibus loquens: Cum enim in tecto tegulę fuerint fractę, aut à ventis deiectæ, quà possit ex imbribus aqua pluere, non patietur lorica testacea, lædi laterem, sed proiectura coronarum, reiiciet extra perpendiculum stillas. Loricam appellat coronarū proiecturam, quæ fit in parietibus eiusce modi. Curtius lib. 8. Angusta muri corona erat: non pinnæ, sicut alibi, fastigium eius distinxerant. sed perpetua lorica obducta transitum sepserat. Itaque res hærebat magis, quàm stabat in margine, clypeo vndique incendentia tela propulsans. Loricā appellat structuram fastigiatā, quæ aquam pluuiam vtrinque dispellit extra perpendiculū, veluti suggrundulis prominentibus. Capistratę huiuscemodi structuræ à nostris appellantur structoribus. In pauimētis etiam ruderatis lorica appellatur, è marmore tuso cum calce & arena. Vitru. li. 6. Itaque si necessitas vrgeat, vt minimè vitiosa fiant, sic erit faciendum: Cum coaxatum fuerit, insuper altera coaxatio transuersa seruatur, clauisque præfixa duplicem præbeat contignationi loricationem, deinde ruderi nouo tertia pars testæ tonsæ admisceatur. Varro libr. 1. De re Rust. cap. 57. Parietes & solum opere tectorio marmorato loricandi. Hæc Budæus. Cæsar. 5. Belli Gallici, Turres contabulantur, pinnæ loricæque ex cratibus attexuntur.

Lorico, as. loricā induo. (ἐπιθωρακίζομαι, θωρακίζω) das harnasch angiehen) dat harnas aendoen) vestir vng halecret ou harnois. Vnde Loricatus, lorica indutus. Plin. lib. 8. cap. 24. Mox vbi pluribus eodem modo se coriis loricauit, in dimicationem pergit. Loricatio, (θρίγκωσις) apud Iureconsul. accipitur pro ornatu domus speciosо, ac veluti tectorio, quæ impensæ sunt voluptuariæ. Huius verbi compositum est Dilorico, de quo alibi.

Loricula, diminutiuū à lorica, quod etiam in re militari significat munimentum, quod obsessores vrbium construunt, (προβόλιον.) Nam vltra iactum teli fossam faciunt, eamque vallo, sudibus, & turriculis instruunt, vt erumpentibus è ciuitate possint obsistere, author Veget lib. 4. Cæs. 8. Bel. Gall. sic scribit: Hæc imperat vallo, 12. pedum muniri, loricamque pro hac ratione eius altitudinis inædificari. Item pontium frontes, viminea loricula munirentur. Accipitur & pro muro tecti, θριγκίον.

Loripedes, edis. pen. cor qui pedem in modum lori tortū habet, (κυλλοποδίων.) Iuuen. Loripedem rectus derideat, Æthiopē albus. id est, qui quasi loro pedē ligatū habet, claudus natura vel casu factus.

Lorum, (ἱμάς) eyn riem) vng courroie.) prima producta: nā lora habet o cor. propriè significat corrigiam ex corio, & Græcum est λῶρον. vnde ponitur pro cingulo Poëtæ baltheum Veneris, quod cestus dicitur, lorum appellant. Lora, etiā habenas vocamus & retinacula iumentorū: zonas quoque ac volumina ex corio bubulo, quibus pugiles vtebātur. Præterea quæcunque ligamina, lora dici possunt. Et loramēta, ligamenta etiā quæ ex tabulis fiunt. Gell. Postea videbamus Androdū & leonem loro tenui reuinctum vrbe tota circum tabernas ire. Hierony. Loramento ligneo circundatum ædificii fundamentum non dissoluetur. Iustinus lib 11. Cum capita loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset, violentius oraculo vsus, gladio loramenta cędit. Ab hoc lorum etiam pro corrigia accipitur, qua homines verberantur. Donat. Lora apud Veteres laura dicebantur, à laura triumphorum, sub qua mos erat captiuos vinciri ducique per pompā. Ideo autē vt conditionis reminiscantur, loris cædūtur. Vnde Lorarii dicebātur, qui in scenicis fabulis parebant iis, qui ludis erant præfecti, & vel vinciebant, vel cædebant quos iussi erant vincire vel cædere. Tortores quoque lorarios vocatos inuenimus. Gell. Itaque hi sequebātur magistratus, tanquam in scenicis fabulis, qui dicebantur lorarii. Item lora, dicuntur corrigiæ, quibus lecti & sellæ instruuntur, super quibus tomenta vel culcitræ imponuntur. Martial. Nouis linteis loris. Hinc etiam funiculus aureus argēteus'ue, qui collo gestari solet, lorū appellatur. Hinc fit Loreus, a. um. adiect. Plin. lib. 18. cap. 31. Antiqui funibus vittisque loreis ea detrahebant. Sic apud Cat. ca. 3. Loreus funis. Inuenitur etiam Lorus, (λῶρος) masculini generis, sicut & Corius & Collus. Apul. Lorum quempiam sinu suo depromit.

Lotophagi, (λωτοφάγοι) populi in Aphrica apud Syrtes, à loto nomen sortiti, qui ex loto arbore victitant: cuius fructus sunt magnitudine fabæ, colore croci. Quorum cibus tam dulcis, vt aduenis incutiat patriæ obliuionem. Vnde cum Vlyssis socii delati fuissent in Africam, & gustassent, vix inde abducti sunt. Hom. lib. 9. Odyss.

Lotium, vrina, à diluendis corporibus appellatum, (οὖρον) pruntze) pisse) vrine, pissat.) Est enim totius corporis lotio: sicut vrina ab vr nor verbo descendit. Suet. Reprehēdenti filio Tito, quod & vrinæ vectigal commētus esset, pecuniā ex prima pensione admouit ad nares, sciscitās, nū odore offenderet. At illo negāte, Atqui (inquit) è lotio est.

Lotos, & Lotis. idis. (λωτὸς) propriū nomen Nymphæ, Neptuni filiæ, quę Priapum fugiens, in arborem sui nominis versa est. Ouid. lib. 10. Metam. Amnicolæque simul salices & aquatica lotos. Hæc arbor

arbor (vt inquit Plin.lib.32.cap.17.& libro.21. ca.17.) in Africa, quam vocant Celtim, tam dulci est cibo (nam myrti modo baccas fert) vt nomen etiam genti terræq; dederit, nimis hospitali adue narum obliuione patriæ. Ligno color niger, ad tibiarum cantus expetitur. quare & à poëtis pro tibia ponitur. Quidā arbitrantur esse eam arborem, quā Romani Visciolū dicūt. Est etiā eodē nomine herba in Ægypto, quā Homerus inter herbas subnascentes Deorum voluptati primam nominauit. Hæc recedentibus aquis Nili, prouenit similis fabæ, in cuius capite fructus est papaueri similis, intus grana ceu milium, ex quo incolæ faciūt panē. Vide Plin.lib.22.ca.21. Qui arborē tantum lotū putāt, Home. authore argui possunt. Ab hac fit Lotometra, ex cuius semine simili milio, fiunt panes in Ægypto à pastoribus, maximè aqua vel lacte subacto. Est & alia lotos, quam multi trifolium dicunt. Est & alia lotos agrestis in Libya, hasta duobus cubitis longa, ramos plurimos proferens. Quidam etiam loton, milium vocant.

Loxias, (λοξίας) Apollo dictus est, quòd per obliquum circulum ab Oriente pergit ad Occasum.

L ANTE V.

Lvbentia & Libētia, à lubeo & libeo, pro hilaritate & voluptate sermonum & locorum. (ἱμεῖλα) Plautus in Asin. Lubentiorem te faciam, quàm lubentia est.

Lubidinē, Veteres dixere à lubeo, pro libidine. Plaut. in Trin. Lubido est obseruare, quid agat.

Lubrico, cas. lubricum facio. (γλισχόω, ὀλισθηρὸν ποιῶ) Iuuenal. Qui Lacedæmonio pitysmate lubricat orbem.

Lubricus, a, um. pen. corr. quasi labricus. ὀλισθηρὸς, γλοιὸς, σφαλερὸς. (schlipfferig) slibberachtich, glat) glissant.) Propriè lubricus locus dicitur, in quo quis nequit consistere, qualis est terra glaciata. Verg. Et sese opposuit Salio per lubrica surgens. Et Lubricū est, quod si comprehēdatur, manibus labitur, facilèq; effluit. Vergil. Lubrica conuoluit sublato pectore terga. & alibi, Adytis cum lubricus anguis ab imis. Inde figurate adolescentia lubrica dicitur. Cice. pro Cæl. Viæ adolescentiæ lubricæ, quibus illa insistere, aut ingredi sine casu aliquo aut prolapsione vix potest, quæ facilè labitur. Lubricos oculos dixit Cic. id est, mobiles, sicut dicitur pes lubricus, qui est in lubrico. Cic. De Nat. Natura oculos fecit lubricos & mobiles. Seipsum interpretatur Cic. cum addit mobiles. Piscis lubricus dicitur, qui labitur, dum tenetur. Ponitur aliquando pro fallaci & mobili. Vergil. Nequicq; patrias tentasti lubricus artes. Lubricus locus per translationē dicitur, pro difficili & incerto. Cic. 1. Off. Qui locus est sanè lubricus, quoniā vix inuenitur, qui laboribus susceptis, &c. Hinc fit aduerbium Lubricè, id est dubiè, periculosè. Cic. 2. Phil. Et lubricè versatus in bello est.

Luca, (λοῦκα) ciuitas Tusciæ, à qua Lucenses dicuntur, qui in ea habitant, vel qui in ea orti sunt. Dicta à Lucumone Hetruscorum rege. De hac Strabo, Luca vrbs est, quæ vnà cum regione virorum probitate floret, & robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, ex quibus senatus militares cepit ordines.

Lucæ boues, siue Lucanę. vide in dictione Elephas.

Lucani, (λευκανοὶ) populi dicti sunt, quòd regio sita est ad partem stellæ Luciferæ: vel quòd loca æthe rea sunt, id est multæ lucis: vel à Lucilio duce, vel quòd primitus in luco consederint. Hi inter Calabros & Apulos siti sunt, & à Sabinis orti. Eorum regio Lucania, quæ nunc principatus dicitur. In ea est Pestum oppidum, & Elea vrbs. Lucania & Petilia, metropolis. Horat. Lucanus an Appulus anceps. Est & Lucanus, na. num. quod ad lucē pertinet, φωτικὸς. A quo Antelucanus, a, um. Antelu co & Antelucor.

Lucanica, (ἀλλᾶντες) genus farciminis ex porcinis carnibus, à Lucanis populis primū inuēta. Marti. Filia Picenæ venio Lucanica porcæ. Pultibus hic niueis grata corona datur.

Lucanus, nomen proprium poëtæ, Senecæ, viri vndecunque doctissimi, & grauissimi tragœdiarum scriptoris, nepotis.

Lucar, precium quod ex lucis captatur, vel erogatio quæ in lucis fiebat. Et Lucaris pecunia, quæ in luco erat data.

Lucaria, festa quæ in luco Romani faciebant, qui permagnus erat inter viam Salariam & Tyberim: pro eo quòd victi à Gallis fugientes è prælio ibi sese occultauerant, inquit Fest.

Lucellum, (κερδάριον) diminutiuum, paruum lucrum. Hora. in Serm. De sene gustarit tecum partita lucellum.

Lucem, (φῶς, φέγγος) liecht) la lumiere du iour.) claritatem esse, nemo est qui dubitet. Quoniā autē dies clara est, quemadmodū nox obscura, ponitur quandoq; pro die, sicut nox pro tenebris. Gell. Alta luce orta, auis in pastū profecta est. Quamuis prima luce, & primis tenebris, primā partem diei ac noctis significet. Prima vero die, pro tota, non pro diei parte. Liu. ab Vr. Vt oēs ciues Romani, equites, peditesq; in suis quisq; cēturijs in campo Martio prima luce adessent. Inuenitur etiam Luci aduerbialiter positū, sicut vesperi. Cice. in Ant. Quis enim audeat luci & in militari via? A luce fit Lucanus, a, um. & Antelucanus, a, um. quod est ante lucis tempus: & Sublucanus, sub lucis tempore. Plin. lib. 11. Nec omnino prius vergiliarum exortu sublucanis temporibus. Lux autem ἀπὸ τῆ λύκης dicta est. λύκην enim veteres Græci appellant primam lucem, quæ præcedit solis exortum. Aliquando idem est quod splendens, & cōspicuus. Ponitur aliquando pro vita. Cic. 1. Tusc. Tamen obijciebatur interdum animo metus quidem cogitanti fore aliquando finem huius lucis, & amissionem omnium vitæ commodorum. Lucis vsuram alicui dare, est sinere eum viuere. Cic. in Ver. Act. 7. Cur, inquam, ciuibus Romanis, quos piratæ ceperant, securi statim percussis, ipsis piratis lucis vsurā tam diuturnā dedisti? In luce, pro in publico dixit venustè Cice. in Cato. Maio. Nec verò ille in luce modò, atq; in oculis ciuium magnus,

sed intus deniq; præstantior.

Lucens,quod aliunde lucem habet, (φαίνων)Verg. Lucentemq; globum lunæ.

Luceo,ces.xi (φλεγίω,λάμπω,φέγγω) scheinē) lichten)luyre.) splendeo. Aliquando significat diem esse. Plau.in Mil.Vigila,expergiscere,inquam,lucet.Cice.7.Verr.Lucebat iam ferè. Lucere facem alicui, aut cereum, est alicui præferre facem, aut cereum.Plau.in Cas.Primum omniū huic lucebis nouæ nuptæ facem. Idem in Cur.Tute tibi puer es, Lautus, luces cereum. Huius composita sunt, Adluceo,ad aliquid seu iuxta aliquid luceo.Colluceo,simul seu totus luceo,καταλάμπω.Plin.li.10. Insitata genera alitum accepimus, quarū plumæ ignium modo colluceāt noctibus. Diluceo,distincte luceo.(διαλάμπω) Gel.lib.2.Contra verò qui sex horis posterioribus nascitur,eo die videri natum,qui post eam noctem diluxerit.Eluceo,extra siue multum luceo,(διαφαίνομαι.) Lactan.lib.7. Quis tam cæcus,vt existimet sine causa esse facta in quibus mira dispositio prouidētissimę rationis elucet? Illuceo,lucidus sum,sed ad diem pertinet. Liuius,Vbi illuxit,recepere classem.Sed hic magis est ab illucesco.Plaut.in Capt.At pol te, si hic sapiat senex,atra pix agitet apud carnificē,tuo quæ capiti illuceat. Idem in Amphit.Nunc te (inquit) quæ māsisti,mitto vt cedas dici,vt mortalibus illucescas clara & candida. Interdū illucescere, est illuminare,& splendentem facere. ἐλλάμπειν.Lactant.libr.7.Qui solē cū cæteris syderibus illuxit. Interluceo,in medio luceo,διαλάμπω.Cic.libr.3. ad Heren. Præterea dissimiles forma atq; natura loci comparandi sunt,vt distincti interlucere possint.Sed hic interlucere, quasi internosci est,Pelluceo,per mediū transluceo,(διαφαίνω,διαλάμπω) Quintil.Sed vt inter se vincti atque ita coēuntes, ne commissura pelluceat.Huius significationis est, perluceo & transluceo. Seneca De tranquillitate: Quid perlucentes ad vnum aquas & circumfluentes conuiuias? Cic.lib.2.Offi.Quasi perluceret ex his,quas commemoraui,virtutibus. Colu.li.5.Vt nullo loco trāsluceat.Polluceo,de quo alibi. Præluceo,facem præfero,antè luceo,(διαδᾳχίω,προφαίνω,φρυκτωρέω.) Cic. Ego meis maioribus virtute præluxi,ἀρχηγὸς τῆ ἰδίᾳ γένους ἐγένετο.Reluceo. Verg.libr.2.Sigea igni freta lata relucent. Subluceo,aliquantū luceo.Ouid.de merid.Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo,Aut vbi nox abijt,nec tamen orta dies.

Luceres,sunt Lucerēses, (λουκερῆνοι) tertia pars populi Rom. distributa à Tatio & Romulo: sic appellati à Lucumone, siue à Lucerio. siue à luco, quem Asylum Romulus vocauerat.

Luceria, (λουκερία) vrbs Apuliæ, quæ & Ausonum colonia fuit.

Lucerius,(λουκέριος) Ardeæ rex,qui auxilio fuit Romulo aduersus Tatium.

Lucerna à luceo,Græcè λύχνος vocatur, eyn kertz, oder ampel)een keertse,oft lampe) lumiere.) cuius prima corripitur,cum tamen in luceo producatur, Iuuenal,Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ. Lucernarum vsum primi Ægyptij monstrauere,vt author est Eusebius lib. 10.Prępara.Euangel.Lucerna simplex est, quæ habet partem vnam tantum exporrectam,& quæ vno ellychnio contēta est: quæ cubicularia dicitur,de qua Martial.lib.14. aut dimyxos,ad duo ellychnia facienda:aut trimyxos,ad tria,aut polimyxos,ad plura. Mart lib.14. Illustrem cum tota meis cōuiuia flammis,Totq; geram myxos,vna lucerna vocor.

Lucernarius,(λυχνοῦχος) qui lucernam fert. Lucernula,(λυχνίον) diminutiuum.

Lucesco,est clarum fio, (ἐλλάμπω, ἡμέρα γίνεται) ich wird lidicht) ick werd licht) ie deuiēs cler.) Plau. in Amph.Exire ex vrbe,priusquā lucescat,volo.

Lucetius, (λουκέτιος) dictus est Iupiter, à luce quam præstare hominibus putabatur.Sic Iuno Lucetia, quòd lucis causa sit.

Lucibile,quod per se lucet,φωτεινόν.

Lucido, das. (λαμπρύνω) ich erleychte) ick verclare,) lucidū facio,illustro. à quo dilucido, (σαφηνίζω,ἀποσαφέω) quod est declaro,seu diuersis modis clarū facio. Cic.li.3.ad Heren.Nam quod in dicendo rei dilucidandæ & magnificandæ causa dolum appellauimus,id in dicendo honestius consiliū appellabimus.Elucido,extra seu multum lucido.

Lucidus,a.um.quod est clarum, perspicuū, φανερός, φωτεινός.)heyter) claer) pleyne de lumiere)Vt lucida nox,apud Plin.lib.2.cap.7. A quo perlucidus, & translucidus,διαφανής.Quintil.lib.8.Similiter illa translucida & versicolor quorumdam elocutio res ipsas effœminat.

Lucifer, (φωσφόρος) der morgen stern) die morgen sterre) lestoille du iour.)pe.cor.stella Veneris, cum antegraditur Solē:cum subsequit,Hesperus.

Lucifico,as. (φωτίζω) pen.corr.idem quod lucido. à quo elucifico.Nonius:Elucificare,lucidare,dictū à luce.Laberius:Si cito fulgentis splendore pecuniæ volo elucificare exitum ætatis meæ.

Lucificus,& ga.pen.cor. qui fugitat lucē,& gaudet tenebris.Cic.De Fin.Lucifugi,maledici,monstrosi,etiam alijs amatorijs leuitatibus dediti.Seneca, Lucifugas homines appellat,qui contra naturā viuunt,qui & λυχνόβιοι dicuntur,quasi Lucernarij.

Lucigena,(λευκογενής) luce genitus.

Lucilius,nomen poëtæ,à luce deductū.Hic Satyrarum primus inter Latinos promeruit laudem, & apud Neapolim anno ætatis suæ quadragesimosexto defunctus publico funere elatus fuit.

Lucina,pen.prod.quæ partui præest, quod partum ferat in lucem.Ἐλείθυια.Plinius lib.16.cap.44.putat Lucinam dici, quòd oculis præsit & luci,Sunt qui à luco deducant, qui Romæ Iunoni sacer est in Exquilijs. Ouid.libr.2.Fast.Grata Lucina dedit hæc tibi nomina lucus, Aut quia principium tu dea lucis habes.

Lucinos dicimus, quibus sunt parui vtrinq; ocelli, & breuis visus,authore Plin.lib.11.cap.37.

Lucius prænomē eius,qui primus ita vocatus, quia oriente luce natus est.Sic Lucia nomen mulieris, pen.cor.proferri debet contra communē vsum.

Luco,as.licet nō sit in vsu,à luco siue à luce fieri puto

to, cuius cōposita sunt, Colluco, quod est ramos siluæ decido. Interluco, idem significat. Subluco, succidendo illumino.

Lucretilis, mons in Sabinis.

Lucrifuga, qui lucrū fugit. μισοκερδής. Plau. in Pseu. Cum hos huc adij lucrifugas, damni cupidos.

Lucrinus, (λουκρῖνος) pen. pr od. lacus Campaniæ in sinu Baiano, cōtra Puteolos, propinquus Auerno lacui adeò, vt in maximis quādoq; tempestatibus cōiungi soleat. Dictus à lucro, ꝓpter multitudinē pisciū, qui ibi capiebātur. De vtroq; Martial. Dum modo Lucrino, modo se permittit Auerno.

Luciones, dicti sunt qui vndique lucrari cupiunt. φιλοκερδεῖς.

Lucror, id est lucrifacio. κέρδος ποιοῦμαι, κερδαίνω, κερδίζω gewinnen) winnē) gaingner.) An virum bonum dices, qui depositū nullo teste, cum lucrari impune posset auri pondo, &c.

Lucrifacio, cis. idem quod lucrari. Cic. 5. Ver. Quid si ostendo in hac vna emptione lucrifieri modios centū? Lucrifacere iniuriā dixit Plin. lib. 7. ca. 39. pro eo, quod est iniuriam impune commisisse, & pœnam non luisse. Quam quidem, inquit, iniuriā lucrifecit ille mercatus in luctu ciuitatis, quoniā arguere nulli vacabat.

Lucrum, quæstus est, à luendo si amplius exolueret, quàm quanti esset emptū. ἴργον, κέρδος. gewyn) du gaingn aige.) Terent. in Heaut. Nam ille haud scit, hoc paulum lucri, quantū ei damni apportet. Et venustè dicimus, lucri est, pro prodest. Plaut. in Amphit. Lucri est, quod miseriā deputat. Et lucro est, In lucro deputare, Dare lucrum vel addere, Re uocare ad lucrum, Facere lucrū ex aliqua re. Et ponere aliquid in lucro. A quo Lucrosus, sa. sum. plenum lucro. κερδαλέος. Plin. lib. 18. Et auctionibus eam adhiberi, lucrosum putant.

Lucta, (πάλη) eyn ringung) een vechtinge) vng com battemēt) cōflictus, vnus ex quinq; ludis antiquorū, quo alius alium prosternere in terrā nititur.

Luctatius Catulus, Romanus ciuis fuit, qui primo Punico bello trecentis nauibus aduersum Pœnos profectus, sexcētas eorū naues cōmeatibus & alijs oneribus impeditas apud Ægates inter Siciliā & Aphricā depressit, finemq; bello imposuit, pacē petentibus hac cōditione concessit, vt Sicilia, Sardinia, & cæteris insulis intra Italiā Aphricāq; decederent, Hispania circa Iberum fluuium abstinerent.

Luctiferum, (πενθοφόρον) dicimus ferens luctum.

Luctificus, a. um. pen. cor. quod luctum inducit. γοώδης, ὀλοφυρτικός. Cice. 2. Tusc. Luctifica clades nostro infixa corpori.

Luctitor, (παλαίω) frequent. Vnde Priscianus dicit apud vetustissimos luctito pro luctitor inueniri.

Lucto, as. (παλαίω) fechtē) vechtē) battailler) apud antiquos, & Luctor deponēs, significat cōtra aduersarium, omni adhibita cura, confligo: quia in huiusmodi conatu membra soluuntur. Verg. Luctantes ventos. Seruius: Hoc est egredi laborantes. Aliquando luctari, est lucta ludere: quod fit, cum se inuicē complectentes alter alterum in terram deijcere conantur. Lactan. Ne quando in laqueos & fraudes illius aduersarij nostri, cum quo nos Deus luctari voluit, incideremus. Terent. in Hecy. Dicitq; illi anulū sese dum luctat, detraxisse. Hinc Luctatio, ludus quo alius aliū nititur in terram prosternere. πάλαισμα. Cōposita sunt, Colluctor. συμπαλαίω. Lactan. De Opifi. Nam & ille colluctator & aduersarius noster, scis, q̄ sit astutus, & idem ipse violentus. Obluctor, acrius cōtra aliquē nitor. ἀντιπαλαίω. Colu. lib. 7. Sæpe etiā vel grauitate lōgioris, vel cum in proscindēdo aut duriori solo aut obuiæ radici obluctatus, cōuellit ramos. Reluctor, pro repugno. ἀντιπίπτω, ἀντιπαλαίω. Idē lib. 1. Nam cum veteri astruitur recens ædificium, quasi assurgenti reluctās oneri cedit. Quint. Cum à me quidam familiariter postularent, vt aliquid de ratione dicendi componerem, diu sum equidē reluctatus. Deluctor, deluctaris, idem quod luctari significat. Plau. in Persa, Cum auibus Stymphalicis, cum Anteo deluctari mauelim. Delucto, delucta s, actiuum. Plaut. in Trin. Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro.

Luctuosus, a. um. luctu plenū. πενθώδης. Sallu. Viros rum more pugnantes, cruentā atq; luctuosam victoriā hostibus relinquatis. Et luctuosus dicitur, qui est in luctu. Dicitur etiam luctuosum, quod luctum affert. Cic. Pro lege Agraria. Quā me Hercle ego præco huic ipsam luctuosam & acerbam prædicationem futuram puto.

Luctus, us. nō solum ploratio dicitur, sed etiam insigne, indiciumq; mœrōris, sicut est vestitus niger & pullus πένθος. eyn heulung) een huylinge) dueil) Sæpe enim ipse habitus, vultusq;, & vestis, luctus dicitur. Nam in luctu atrati sunt, purpura auroq; depositis, cum eluxerunt, nigram vestem exeunt, purpuramq; resumunt. Antiqui etiam declinabāt luctus, ti. Accius: Cesso hinc ire, & rapere lucti vestem in lecto coniugis.

Lucubro, bras. pen. cor. vigilo, & nocte ad lucernā aliquid compono. νυκτογραφῶ. bei nacht arbeydē) besongner a la chandelle.) Vnde Lucubratio, vigilia & opus quod lucubrando fit, νυκτογραφία. Var. de Orig. Non solum ad Aristophanis lucernā sed etiam ad Cleantis lucubraui. Liu. 1. ab Vr. Sed nocte sera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio ædiū sedentē inueniūt. Sūt & lucubrationes rusticanæ, vespertina & antelucana, quādo à vespere & ante lucē conficiunt intra villam opera rei villaticæ conducibilia. Colu. lib. 12. Item ad lucubrationē vespertinā palos decem vel ridicas quinq; conficere, totidemq; per antelucanā lucubrationem. Lucubratoria lectica à Tranquil. dicitur in qua lucubrare solebat Augustus.

Luculentus, ta tum. quod est luce plenū, splendens. λαμπρός, περιφανής liecht) hāll) fort cler.) Plaut. in Curc. Pulchrum & luculentum hoc nobis hodie euenit prælium. Sallu. Tum M. Tullius orationem habuit luculentam & vtilem Reipub. Ponitur aliquando pro probato & optimo, vt cum Cice. ad Attic. libr. 7. dicit, Luculentus author, & luculenta cōditio. id est, optima vel opima. Plaut. in Rudent, Vin' tibi luculentam in conditionem

ferre me? Aliquando pro diuite. Plaut. in Capt. Multos iam lucrum luculentos homines reddidit. Aliquando pro magno. Cic. 7. Philip. Luculentam tamen ipse plagā accepit, vt declarat cicatrix. Luculenta oratio, id est, aperta, vel optima. Sall. Tū M. Tull. luculentam habuit orationem, &c. Hinc aduerbium Luculenter, clarè, & splendidè, λαμπρῶς. Cice. 2. De Fin. Cum Graecè, vt videor, luculenter sciam. Et Luculente, idem. Aliquando ponitur pro apertè. Cic. De clar. Orat. Et luculentè scripserunt, etiam si minus, quàm tu, politè.

Luculentitas, antiquum est. Laberius Tucca: Dominus noster tua luculentitate captus.

Lucullus, (λούκολλος) nomen viri clarissimi Romani, qui praeclaras res gessit, hic nobilis, disertus, & diues munus quaestorium amplissimū dedit. Praetor Aphricam iustissimè rexit. Aduersum Mithridatem missus, collegā suum Cottam Chalcedone obsessum liberauit. Cyzicon obsidione soluit. Mithridatis copias ferro & fame afflixit, eūq; regno suo Ponto expulit, quē rursus cum Tigrane rege Armeniae subueniēte, magna foelicitate superauit. Nimius in habitu, maximè signorum & tabularum amore flagrauit. Post cum aliena mente desipere coepit, tutela eius M. Lucullo fratri permissa est.

Lucumo, (λουκύμων) propriū viri nomen, à quo Lucumedi appellati, qui postea Lucerēses sunt dicti. Hi fuerunt Tusci. Var. Dimicantem Romulū contra T. Tatium à Lucumonibus, id est, Tuscis, auxilia petiisse.

Lucus, (ἄλσος, τέμενος) nemus arboribus densum deo sacrum: à luceo per antiphrasim dictum, eo q nō luceat, quoniā cum nullae illic arbores propter religionē caederētur, opacus & sine luce erat. Sunt alii, qui nō per contrarium deducant, sed propter lumina creba sacrificiorum, quę ibi nocturno tempore fiebant. Dicitur etiam Lucus. us. pro luce. Teren. Cum primo lucu, id est, prima luce, & cum primum Sol illucesceret. Lucus Martis, dictus est in quo Mars Iliam Vestalem virginem compressit, vt est apud Iustinum & Plutar. Luculus & Lucellus, diminutiua sunt.

Ludias, legimus foeminas appellatas. Martialis: Ludiam quandam Gaditanam saltantem vidimus semicinctam.

Ludibriū, (μίλπηθρον, παίγνιον, παιδιὰ) eyn gespött) een ghespot) chose vaine.) res vana, & deridenda: propriè quod ludim⁹ deridemusq;, & quod ludendi causa expetimus. Verg. Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus, ἐν τρυφῇ εἶναι, id est, derisui & contemptui. Terent. in Hecy. Non sic ludibrio tuis factis habitus essem. Esse alicui ludibrio, est derideri vel falli ab aliquo. Cic. ad Brut. Nec pati sceleratissimo hosti ludibrio esse Imperium Populi Romani.

Ludibundus, dicitur ludens. παίζων. Plaut. in Pseud. Sic incessi ludibundus.

Ludicrum, substantiuum, dici potest quodcunq; lusorium ac ioculare. ἀθυρμάτιον, παίγνιον. ein schertz kurtzweilung) een spel, tijt verdriuinge) farcerie) Liu. lib. 1. Et cum his, crescente in dies grege iuuenum, seria ac iocos celebrare, iam tum in Palatino monte Lupercal hoc fuisse ludicrū ferunt, & à Palanteo vrbe Arcadica Palanteū, deinde Palatinum montē appellatū. Ibi Euandrū ex eo genere Arcadum, qui multis antè tempestatibus ea tenuerit loca, solenne allatū ex Arcadia instituisse, vt nudi iuuenes Lycaeum Pana venerantes per luxum atque lasciuiam currerent, quem Romani deinde vocauerunt Inuum. Hinc deditus ludicro, &c.

Ludicrus, a. um. vel Ludicer, lusorius, iocularis, leuis. παιγνιώδης. Verg. Neq; enim leuia aut ludicra petuntur Praemia. Vnde ars ludicra, ars histrionica & scenica dicitur. Priscianus hic & haec ludicris & hoc ludicre declinat, cum tamen sic in declinando ludicria non ludicra faceret. Artem facere ludicram. Plaut. in Aul. Continuò meum cor coepit artem facere ludicram. id est, subsilire. In prouerbiū ludicrum vertere. Plin. lib. 5. cap. 11. Diomedes ibi deleuit gentes Monadorum Dardorumq;, & vrbes duas, quae in prouerbiū ludicrum vertere, Apinam & Tricam.

Ludifico, as. actiuum, & Ludificor, aris. deponens, derideo, seu per iocum & ludum fallo. ψηλαφάω, ἐν τρυφῇ. bespotten, bedrieghen) bauer, mocquer.) Plau. in Cas. Iam hic est lepidè ludificatus. Teren. in Phorm. Ergo sic me ludificamini. Plau. in Cist. Meamq; rem perire, & ludificare filiam.

Ludius, & Ludio, (ἐπιχειρητὴς) pro ioculatore, histrione: & ludia, pro ioculatrice. Mart. Hermes cura laborq; ludiarum. Liu. Acciti ex Hetruria ludiones, qui ad tibicinis modum saltabant. Ouid. Ludius aequatam ter pede pulsat humum.

Ludo, dis. si. sum. (παίζω) spilen) spelen) iouer.) ludum exerceo, & construitur cum ablatiuo, interdum etiā cum accusatiuo. Suet. De Aug. Aliquando vt vineat, ludit assiduè aleam. Terent. in Adel. Ita vita est hominum, quasi cum ludas tesseris. Sic dicamus ludere ludum, & ludere ludo. Terent. in Eun. Consimilem luserat iam olim ille ludū. Plau. in Mostel. Scis solere illhanc aetatem tali ludo ludere. Interdū est deridere, iocari leuiter, siue scurriliter loqui, vel alterū deludere siue eludere. Plautus in Asin. Nec me cur ludatis, scire possum. Terentius in Adelph. Cur non ludo hunc aliquantisper? melius est, quandoquidē hoc nunquā mihi voluit credere. Pli. ad Fab. Ludere me putas, seriò peto. Intellexit enim se non ioco agere, sed seriò. Interdū moueri. Teren. in Adelph. Congrū istum maximum in aqua finito ludere paulisper. Verg. 9. Aene. Geminos huic vbera circum Ludere pendentes pueros. Interdum canere, pulsare. Gell. Is optimè ludere à magistro eius didicerat. Interdū versibus scribere, sed nō nisi in opusculis ferè, qualia sunt epigrammata: & huiusmodi opuscula, lusus dicuntur. Verg. Ludere quae vellē calamo permisit agresti. Interdum amittere. Terent. in Phorm. In illis fructus est, in his opera luditur. Nam ludere operā, est ipsam perdere, & frustra laborare. Plau. in Cas. Si nunc me suspendam, meam operā luserim. Vbi notandū ludo modo actiuū, modo neutrum esse, vt ex iis quae scripta sunt intelligi licet.

Interdũ decipere. Verg 1. Æn. Vana spe lusit amantem. Ludere aliquẽ dolis, est dolo circumuenire. Teren. in Eun. An potius hæc pati æquũ est fieri, vt à me ludatur dolis? Ludere in numerũ, est saltare ad rhythmi modũ & cantilenæ. Vergil. Tum verò in numerũ Faunosq́ꝫ, ferasq́ꝫ videres Ludere. Ludunt mea verba, venuste dicitur, pro inaniter iactantur, incassum volant, & tanquam ludibrio sunt. Propert. lib. 2. Non audis, & verba sinis mea ludere. Hinc Lusito, frequentatiuum. & lusor verbale, qui ludit, aut decipit: & Lusorius, a, um. qđ ad ludum spectat: vt tabula lusoria, qua tesseris luditur. Plin. lib. 37. ca. 2. Transtulit alueum cum tesseris lusoriũ gemmis duabus. Lusoria quæstio, vel quæ ludo fit, vel de ludo tractat. Plin. li. 7. ca. 53. Pudore Diodorus sapientiæ dialecticæ professor, lusoria quæstione nõ protinus ad interrogationes Stilbonis dissoluta, obijt. Composita sunt, Alludo, Colludo: vnde Collusor, socius in ludo, συμπαίκτης. Cic. Lenticulam de alea condemnatũ collusorẽ suum restituit. Verg. 1. Georg. posuit ꝓ simul mouere: Sæpe leuẽ paleam & frondes volitare caducas, Aut summa nantes in aqua colludere plumas. Iureconsulti colludere dicunt aliquos, cum diuersam partẽ adiuuant, prodita caussa sua. συγκακουργεῖν. Sic enim clientẽ suũ simul cũ aduersario ludunt, id est, fallunt ac decipiunt. Deludo, derideo, decipio. καταπαίζω. Plau. in Asi. Furcifer etiã me delusisti. Idem: Quid me deluditis, & noctu excluditis foras? Eludo, Illudo: Præludo, (προπαίζω) ante ludo. Hinc præludium, (προάσμα, προοίμιον) quod propriè significat præcentionẽ: hoc est, quod ante inchoationem cantus præmitti solet, fauoris emerendi gratia. Et habent pen. prod.

Ludus, (παιδιά) een spel/ vng ieu.) dicitur in factis, iocus in verbis. Vt ludus pilæ, tesserarum. Plau. in Ru. Ocium vbi erit, tum tibi operam ludo, & delicio dabo. id est, tecum ludam, & delicias faciam. Et ludus in singulari de priuatis & de exercitatione gymnastica, cũ multorũ concursus ab vno eruditur præceptore. Vnde & pro schola, & loco sumitur, in quo exerceentur docentur'ue. παιδαγωγεῖον. Sic dicimus ludum palæstræ, ludum pilæ, ludum gladiatoriũ, ludum musicũ, ludum literariũ. Sueton. in Cæsa. Formam, qua ludum gladiatoriũ erat ædificaturus, cõsiderauit. Asconius: Omnem scholam, ludũ dixere Romani. Quintil. Qua diuitem illis promiseram partem in ludum, vendiderunt tanquam decepti. hoc est, gladiatoriũ. Est enim gladiatorius ludus, schola in qua gladiatoriæ arti dabatur opera. Ludos tamẽ gladiatorios, inquit Valla, frequentius q̃ ludum dicimus, quando vnum plura'ue paria gladiatorum ad spectaculum pugnatura producũtur. Cice. De Orat. Tum hoc in ludo non prçcipitur, faciles enim causæ ad pueros deferunt. Et statim pòst, Hæc est in ludo causarum ferè formula. vbi de grammatices ludo locutus est. Seneca: Dionysius tyrannus de regno eiectus, ludimagister factus est: de ludo musices intellexit. Ludus pro ioco quãdoq́ꝫ accipitur. Terent. in Eun. Qui si occœperit amare, ludũ iocũq́ꝫ Dices fuisse illum alterum, &c. Ludus literarius, schola in qua pueri literis dant operam. Plaut. in Merc. Hodie ire in ludũ occœpi literarium. Ludi magister, qui præest ludo literario. Cic. 1. de Nat. Sed cum agellus eum non satis aleret, vt opinor, ludimagister fuit. Magistri ludi, inquit Asconius, dicuntur qui primas literas docent. Ludũ aperire est ludimagistrũ agere. Cic. ad Pætum lib. 9. Dionysius tyrannus cum Syracusis expulsus esset, Corinthi dicitur ludũ aperuisse. Ludus est illa facere, honesta locutio. Cic. de Orat. Omnium cæterarũ rerum oratio, mihi crede, ludus est homini nõ hebeti. Ludos reddere. Teren. in And. Hiccine me si imparatũ in veris nuptijs adortus esset, quos mihi ludos redderet? .i. vt me luderet, siue irrideret? Ludus quoq́ꝫ aliquem facere, est aliquem irridere. Plaut. in Capt. Nunc is te ludos facit. Et absolutè ludos facere, est qđ Gallicũ vulgus ait, se gaudir, se mocquer. Teren. in Phorm. Vt ludos facit. Ludum noui, à Plauto dictum est eleganter, pro eo qđ est, vt barbari loquuntur, scio finessam. Plaut. in Amph. Atat, noui iam ludum. Id Sosiæ factum est opera. Ludos operã facere, est operã perdere. Plaut. in Rud. Iam nunc & operam ludos facit, & retia. Aliquãdo ludus pro cantilena ponitur. Vergil. Posthabui tamen illorum mea seria ludo. Et Ludo ablatiuus, ponitur pro per ludũ. Verg. Qua ludo indutus belli simulachra ciebat. Lusus verò & lusio, ad voluptatem magis pertinent sine vlla arte, & puerorum proprie dicuntur. Quintil. Nihil me lusus offenderit. Et paulo pòst: Sunt etiam nonnulli acuendis ingenijs nõ tantum inutiles lusus. Cic. Ex multis lusionibus nobis senibus talos relinquant & tesseras. Vbi de voluptate senili locutus est. Ponitur tamen quandoq́ꝫ lusus pro ludo, & ludus pro lusu: similiter lusus pro ioco, opponiturq́ꝫ serio, quemadmodum & iocus. Plin. Iunior Aristoni Quos quantosq́ꝫ authores sequar, facilè impetrari posse cõfido, vt errare me. sed cũ illi sinant, quorũ nõ seria modo, verũ lusus etiam exprimere laudabile est. Eodẽ modo ludus. Hora. Sed tamen amoto quæramus seria ludo. Ludi verò, tantũ plurali numero, spectacula publica significant. ἀγῶνες, πανηγύρεις. Cic. in Ver. Inter binos ludos. Idem Philip. 10. De Bruto loquens: Qui ne Apollinares quidem ludos pro sui, populiq́ꝫ Romani dignitate apparatos præsens fecit. In qua significatione pulchrè dicimus apparare ludos: facere ludos, ꝓ edere: facere ludos alicui numini, celebrare dies festos ludorũ. & in eadẽ significatiõe cõmittere ludos, id est celebrare. Cice. ad Quint. frat. lib. 3. Hæc scripsi ad octauũ Cal. Nouembris, quo die ludi committebantur. Fuerunt apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua, scilicet Olympici, Pythij, Isthmici, & Nemæi, de quibus dictum est in dictione Certamen. Ludi apud Romanos etiam quatuor erant, Megalenses, Funebres, Plebeij, & Apollinares.

Lues, (λοιμός) dicitur cũ in vrbe aut in agro febris, aliud'ue morbi genus homines vel pecora, siue vtrunq́ꝫ corripit. interdum arbores vel pecora, siue

vtrun

vtrumque corripit, interdum arbores & sata. Pestis, quę aut citò occidit, aut citò abit ab eo, quem inuasit.

Lugdunum, (λούγδουνα Steph.) ciuitas Galliæ Celticæ, quam Plancus cum Galliam comatam regeret, traditur condidisse. In ea fluuij, Arar & Rhodanus. Hæc vnà cum tota regione, Senecæ temporibus, fatali igne exusta est. Hinc Plotius, qui primus Romæ Latinè rhetoricā docuit, originē duxit.

Lugeo, es, luxi, luctum. (ὀλοφύρομαι, πενθῶ heulen, klagen) plourer abondamment.) quasi luce egeo, propter continuū luctum. Vel dicitur à luo, quod luctus vitam hominis soluat. Est enim lugere, valde flere. Lactant. lib. 4. Quis tam facundus & tam rerum verborumque copia instructus existet? quæ oratio tanta affluentiæ vbertate decurrens, vt illam crucem merito deploret, quam mundus ipse & tota mundi elementa luxerunt? Est & lugere, in luctu, hoc est, in lugubri habitu esse, ex obitu charę necessariæque personæ. (leyd tragen) rou dragē) porter ou faire dueil.) Vnde luctus (vt Cic li. 4. Tusc. inquit) est ægritudo ex eius qui charus fuerat, interitu acerbo. Scribit Dionysius Halic. lib. 5. Romanas matronas Valerium Publicolam Brutumque luxisse annuum tempus depositione auri & purpuræ, vt est illis luctus consuetudo in necessariorum cognatorumque funeribus. Huius verbi composita, Prolugeo, de quo alibi. Elugeo, quod est luctū depono. Vnde Agretius, Eluxit, q luctū deposuit: illuxit, cū lumē apparuit. Liu. Quid aliud in luctu, q̄ purpurā & aurū deponunt fœminæ? quid aliud cum eluxerunt, sumunt? Aliquādo elugere, est lugēdo deflere. Cic. Patriā eluxi iam & grauius & diutius, quàm vlla mater vnicum filium.

Lugubris, & hoc bre. pen. cor. quod ad luctum pertinet. Vt vestis lugubris, quæ defertur pro morte alicuius chari. πένθιμος. Terent. in Heaut. Mediocriter vestitam veste lugubri.

Luma, (ἄκανθος) genus spinæ, quæ in pratis nascitur & locis vliginosis: sic dicta, quòd agricolę eam è terra luunt, id est, soluunt. Hinc lumeta, loca lumis plena. Et lumaria falx, qua lumeta secantur, vt ait Varro de Ling. Latina.

Lumbago, vitiū & debilitas lumborū, vt ait Festus.

Lumbare, (περίζωμα) tegmen quo pudenda teguntur, vt apud Hiere. Sicut tu posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

Lumbri i, (ἕλμινθες) regen wurm) pier worm.) vermes terreni, à lubricitate dicti. Plau. in Aul. Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. Lumbrici etiam vermes dicūtur, qui in ventre hominis aut etiam aliorum animalium nascuntur. Columella libr. 6. cap. 25. Solent autem nocere lumbrici, qui ferè nascuntur, cruditatibus.

Lumbus, (ὀσφὺς, ψόα, ψοιά, ψύα) die lendē) des reins.) pars corporis qua libido designatur. Sunt enim lumbi à cinctura ad nates, à quibus Venereus liquor defluit. Vnde & apud poëtas sumitur quandoque pro membro pudendo, Plaut. Exporrigite lumbos, & extollite. & in Pria. Crissabit tibi fluctu ante lumbo. Dicitur etiam lumbus de brutis. Horatius lib. 1. Serm. Curto Ire licet mulo vel si libet vsque Tarentum, Mantica cui lumbos onere vlceret ac eques armos. Hinc fiunt elumbus vel elumbis. Et delumbe, (ἀπεψοωμένη) quod lumbis caret, & ideo debile. In lumbis enim corporis virtus sita est. Plin. li. 10. cap. 33. Perdix prægrauem aut delumbē sese simulans. Delumbis, mollis, effœminatus. Persi. Summa delumbe saliua, Hoc natat in labris. Inde delumbe carmen, pro lasciuo, minimeque virili. Et verbū delumbo, as, are. lumbos extrahere, debilitare. Plin. lib. 1. ca. 6. Vt delumbatæ alant. Idē lib. 28. cap. 4. Hoc sæpe delumbata quadrupede approbatur. Delumbare sententias per translationē. Cic. in Orat. Nec minutos numeros sequens concidat, delumbetque sententias.

Lumbulus, diminutiuum est. Plin. lib. 28. ca. 11. Sicca lippitudo, lumbulis suum tostis atque contritis, & impositis tollitur.

Lumbifragium, id est, ictus circa lumbos. fictū verbum Plauto in Amph. Nam si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Lumen, (φῶς) eyn licht) lumiere.) quasi lucimen. à quo luminosus, a, um. (φωτεινὸς) quod est clarum. Cicer. Cum sint maxime luminosæ partes duæ, & quasi actuosę. Ponitur aliquādo pro luce siue die. Cic. pro Rab. Posth. Si te secundo lumine hic offendero, moriere. Aliquādo pro oculo, quòd oculorum beneficio lumen conspiciamus. Quintil. in Proœm. lib. 6. Prior alterum ex duobus eruit lumen. Doctorē ac lumen desiderare, est desiderare rei alicuius difficilis ac obscuræ interpretationē. Cic. ad Treb. lib. 7. Qui quanquam plurimi sunt, doctorē tamē luminisque desiderāt. Luminibus obstruere, est ædificando officere luci domus vicini è regione positæ. Cic. pro Domo sua. Cum illa negaret, primo se luminibus eius obstructurū minabatur. Verbū iuris est antiquum. Lumina præferre menti alicuius, id significat, quod vulgò inspirare aliquē dicimus. Cic. Antè quàm iret in exiliū, Vos, vos obtestor Dij immortales, qui meę menti lumina prætulistis, cum conseruum extinxi coniurationis, arcemque verbis, &c. Lumina ciuitatis, dicūtur insignes viri, & clari. Cic. in Catil. Orat. 3. in fine: Lumina ciuitatis extincta sunt. Lumina in pictura vmbrę opponūtur. Plin. lib. 35. ca. 5. Tandē se ars ipsa distinxit, & inuenit lumen atque vmbras, differentia colorum alterna vice sese excitāte: deinde adiectus est splendor alius hic quàm lumen, quem quia inter hoc & vmbrā esset, appellauerūt tonon. Lumina orationis, sunt sententiæ, præcipuè quę in clausulis ponuntur: translatum vocabulū à picturra. Græci vocant schemata. Hinc etiam lumino, φωτίζω: à quo illumino, nas. καταλάμπω. eiusdē vtrunque significationis. Martianus: Quòd stellantibus oculis interstinctos crebri vibratus ignium luminabāt. Bud. Et relumino, qd̄ est lumē reddo.

Luminare, (φωστὴρ) ipsum lumen, aut id quod lumē habet. Hierony. in Gene. Fecit Deus duo luminaria magna: vnū vt præesset diei, alterū vt præesset nocti. Ponitur aliquādo metaphoricè pro lumine & splendore, aut ornamento. Cic. 2. Phil. In te aūt M. Antoni, id decreuit senatus, & quidem incolumis

mis, nondum tot luminaribus extinctis, &c. id est tot egregijs viris, qui sunt lumen & splendor ac ornamentum senatus & ciuitatis.

Luna, à lucendo dicta, quòd noctu sola luceat. σελήνη. (vn. die maen) la lune.) Alij Lunam quasi lucē alienam dicunt, quòd lumē à sole recipiat. Cice. Tum illa quæ luce lucet aliena. Vel Luna dicitur, ꝙ sit luminum vna. Vtcunq; est, per Græcorum imitationem est. Græcè enim σέλας τὸ φῶς καὶ ἄνω, ὅτι ὑπὸ ἡλίου λύκα λαμβάνει σελήνη. Luna, Solis discipula, obsequitur cursibus supernis, & prout accedit ad Solem, vel recedit à Sole, crescens aut senescens dispensat lumen, & sic semper instabile. Ouid. Nec par aut eadem nocturnæ forma Dianæ Esse potest vsquam, semper hodierna sequente. Si crescit, minor, maior, si contrahit orbem. Luna (vt inquit Macrob.) dispensationibus septenarijs luminis sui vires sempiterna lege variando disponit. Primis septē diebus dimidiata semiorbē ostendit, Græcoq; sermone dichomene & dichotomos vocatur, quasi dimidia. Secūdis, totū orbē complet, fitq; plenilunium, quod Græci πανσέληνον vocāt. Tertijs rursus dichotomos efficitur. Quartis fit coitus Lunæ cū Sole, quod interluniū vocāt, & silentem Lunam, & intermenstruā. Græcè σύνοδος dicitur. Hinc pleniluniū, quod est cū Luna quintas decima & rotunda est. Vel pleniluniū, dicitur Lunæ oppositio. Plin. lib. 18. Cum vero occidēte Sole orietur, (scilicet Luna ex aduerso) ita vt pariter aspiciantur, tunc erit pleniluniū. Interluniū, cum apparere desierit, & noua fit, & coëunte vel silenti Luna. Vnde Lunæ coniunctio dicitur dies silentis Lunæ. Luna vicesima, pro vicesimo die post nouā Lunā ponitur. Plin. lib. 2. cap. 97. Æstus idem triduo in mense cōsistit, septima, octaua, nonaq; Luna. Diminutiuū à Luna est Lunula, σεληνίς. Plau in Epid. Lunulam atq; anellum aureolum in digito.

Lunaris, & hoc re. (σεληνιαῖος) quod ad lunam pertinet, vt Lunaris ratio. Plin. lib. 15. ca. 39. Lunaris annus, qui mense vno suum efficit cursum.

Lunaticus, (σεληνίτης) morbus dictus est, ꝙ eum qui interlunio natus est, huc morbū ferè pati compertum est, q & comitialis à quibusdā etiam appellat. Sed diuersum esse ostendit Firinicus lib. 4. Math. cum inquit, Et si Luna male fuerit collocata, aut spaticos, aut lunaticos, aut caducos facit. Est autē ꝓprie lunaticus, σεληνιάζων, q. aut ab insania vexatur certis Lunæ tēporibus, aut grauatur morbo.

Lunatus, a. um. (σεληνοειδής) quod est ad Lunæ similitudinem factum, vel quod habet speciem Lunæ. Vt lunatum ferramentū, apud Colu. lib. 12. ca. 54. Tres enim sunt figuræ crescentis Lunæ. Nam modo curuatur in cornua, modo in orbē circumacta vt eum est plena & Soli aduersa, modo dimidio orbi cæsa, hoc est, cum æqua proportione diuiditur. & ob id à nostris diuidua vocatur.

Lunensis caseus, dicebatur qui magnitudine cōspicuus habebatur, cū ad singula millia pōdo premeretur. Dictus est aūt lunensis, ꝙ ab Hetruscis figura lunari fiebat, vel efformabatur. Plin. lib. 11. Lunensem magnitudine conspicuum, è misto Hetruriæ atq; Liguriæ confinio mittunt. Martial.

Caseus Hetruscæ signatus imagine Lunæ,
Præstabat pueris prandia mille tuis.

Luo, is. lui. significat persoluo, λύομαι. bezalen, vergelden) betalē, paier.) Liu. Vt tandem debito supplicio scelus lueret. id est, solueret, seu purgaret. Tractū à pecunia, quia apud antiquos pœnæ pecuniariæ fuerunt, vel potius à λύω. Luere pœnas, est dare pœnas, seu ferre suppliciū Cic. ad Att. li. 3. Itaq; mei peccati luo pœnas. Luere maculas sanguine, est abstergere, purgare, eluere: & tum à lauando quidam ductum volunt. Cic. in Ver. Act. 7. Errabas Verres, & vehementer errabas, cū te maculis furtorum & flagitiorū tuorum, sociorū innocentium sanguine luere arbitrabare. Luere peccata, est delictorū suppliciū ferre. Liui. 8 Bel. Macedon. Ego tamen & cum alijs pro dignitate imperij vestri coactus luere peccata sua, pacem pepigi. Luere aliquando est precium redemptionis redemptori offerre, ait Bud. Vlp. Qui status cōtrouersiam patiuntur, non debent per id tempus militare: sed nec hi, qui ab hostibus redempti sunt, priusquàm se luant. Interdum est sustinere, pati, ὑπέχειν. Iustinus lib. 1: Quicunq; capi potuerūt, supplicia crucibus luerunt. Dicimus etiam luo capite, sicut mulcto, & punio. Liu. libro. 9. Obsides etiam sexcenti imperati capite luerunt. id est, capite puniti sunt. Hinc componitur Reluo, pro soluo, seu repignoro. Nā in alia significatione cōponitur à lauo, sicut diluo, proluo.

Lupa, cum sit fœmin. à lupus, λύκαινα. Plin. de Vir. illustr. Ad vagitum lupa accurrit, eosq; vberibus suis aluit. Ponitur tamen quandoq; pro meretrice, quod vt illa cibi, ita hæc vel libidinis vel quæstus appetens sit. Plau. in Epid. Deuortunt mores virgini longè, ac lupæ.

Lupanar, pen. prod. sumitur pro turpi meretricum loco. πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον. eyn hoerhuys) vng bordeau.) Quintil. lib. 7. ca 4. An deprahensus in lupanari cum aliena vxore, adulter sit, quæritur.

Lupanaris, & hoc re. χαμαιτυπικός. Vt infamia lupanaris, apud Apul. pro spurca & fœda, meretricia. Ambrosius: Cum meretricibus scortaberis in contubernio lupanari.

Lupanarium, idem quod lupanar. πορνοβοσκεῖον. Vlp. De Petitione hæreditatis, Licet, à lupanario perceptæ sunt. Nam & in multorum honestorum virorum prædijs lupanaria exercentur.

Lupari, scortari, meretricari, πορνεύειν. Acci. Qui cū meretrice per vias habitu nostro lupant. antiquū.

Luparius, (λυκοθήρας) qui venatur lupos. Seruius in Comment. Georg. Constat enim luparios cornibus tinctis veneno lupos necare.

Lupatum, idem quod lupus, pro freno asperrimo. Vergil. Pressiq; negabant Verbera dura pati, & duris parere lupatis. Dicta lupata (vt Seruius inquit) à lupinis dentibus, qui inæquales sunt. Vnde & eorum morsus vehementer obest.

Lupercal, (λυκαῖον) à lupa dicitur, locus sub Palatino monte, ab Euandro Pani deo Arcadiæ sacratus, qui Lycæus vocatur. Quamuis quidam ita appel

la

latum velint, quòd lupa ibi Remum & Romulum nutrierit. Ouid. in Fastis: Illa loco nomen fecit, locus ille Lupercal, Magna dati nutrix præmia la ctis habet. Vel dicitur à luendo, quòd ibi per ca prum luebatur, hoc est, sacrificabatur, vt sit di ctio ex tribus orationis partibus composita, quasi luere per caprum.

Lupercalia etiã sacra, quæ in eo loco fiebant mense Fe bruario. Græci λυκαῖα vocãt. Cic. Ad Qu. frat. li. 2. Hodierni diei res gestas Lupercalibus habebis.

Luperci, dicti sunt quasi ex illorũ mysteriorũ semi ne exorti: siue (vt Varro putat) quòd Lupercalibus in Lupercali sacra facerẽt nudi in honorem Panos. Cicero insectatur M. Anton. quòd in Lupercali bus, in quibus sedebat Cæsar amictus toga purpu rea, in sella aurea coronatus, se lupercum exhibue rit. Nam nudi sacerdotes luperci currendo lustra bant ciuitatem, & verberabant prægnantium ma nus mulierum (vt faciliores essent partus) zona ex corio capri. De his Ouid. Quis vetat Arcadio dictos à monte lupercos? Faunus in Arcadia tem pla Lycæus habet.

Lupinus, a, um quod est lupi, λύκειος. Plin. Massurius palmam lupino adipi dedisse antiquos tradit. Lu pinus substantiuum, (θέρμος) genus leguminis, quòd nõ minus terram appetat, voraxq; illius sit, quàm lupus: & tellurem adeò amat, vt quamuis frutero so solo coniectum inter folia vepresq;, ad terram tamen radice perueniat.

Lupus, (λύκος) (eyn wolff) vng loup.) animal rapax, quod nulli notum non est: cuius fœmin. est lupa. Et lupus, (λάβραξ) genus piscis preciosi, qui varios lus, à quibusdam sturio dicitur: sub ostia fluuiorũ capitur, etiã laneus, lanatus'ue appellatur, à cãdo re & mollitia carnis. Martial. Laneus Euganei lu pus excipit ora Timaui, Æquoreo dulces cũ sale pastus aquas. Sunt illi cũ mugili naturales inimici tiæ. Item lupus genus est freni asperrimi, à lupinis dentibus dicti, quia inæquales sunt, siue quia duri tiam habẽt lupini dentis, & propterea morsus eos rum asperrimus. His frenis vtebatur Galli. Ouid. de Trist. Et placido duros accipit ore lupos. Item lupus est instrumentũ aduncum, quo vasa quæ in puteũ forte ceciderũt extrahuntur: ἁρπάγη græ co vocabulo, & harpago nominatur. Item aranei genus. Plin. lib. 11. ca. 24. Luporũ nomine minimi non texunt. Quo nomine etiam dicta est herba, quæ asparagi vice mandi solet, quæ & lupus sali ctarius, quòd salices ad similitudinem vitis ascendat. Item Lupus (vt Palladius author est) ferula ma nubriata vocatur. Lupus est in fabula, prouerbiũ natum est, quod Physici affirmãt, eum à voce deseri, quem prior lupus viderit: quod esse fertur, cum il le superuenit, de quo loquimur, & nobis sua præsen tia amputat facultatem loquẽdi. Verg. Vox quoq; Mœrim Iam fugit ipsa, lupi Mœrim videre prio res. Lupum auribus tenere, prouerbium est, quod in re ancipiti periculosaq; dici solet. Nam qui auri bus lupũ tenet, nec eum dimittere audet, nec reti nere potest sine periculo. Sueto. in Tybe. Cunctan di causa erat metus vndiq; imminentium discrimi num, vt sæpe lupum se auribus tenere diceret.

Lura, os culei siue vtris ab antiquis dicta est. Festus.

Luridus, a, um. (ὠχρός, πελιδνός) pen. cor. quod est supra modũ pallidũ, quasi loridũ, id est, loro per cussum, & liquidũ factũ. Horat. lib. Carm. Dolet'q; partus flumine luridum missos ad Orcum.

Lureo, cas. cibũ cum auiditate nimia sumo, λαφύσσω. Pomponius: Lardum lurcabat lubens.

Lurcones, dicti sunt gulosi, & bonorum suorũ cons sumptores. λάχνοι Plau. in Persa: Perenniserue, lur co, edax, furax, fugax. Lucil. Edite lurcones, come dones, viuite ventres.

Luscinia, (eyn nachtgall) vng rossignol.) auis dicta, quod lugens canat, ἀηδών. Hanc φιλομήλην Græci vocant, quæ peruigil custos, cum oua quodã sinu corporis & gremio fouet, insomnem longę noctis loborem cantilenæ suauitate solatur. Hæc auis à poëtis quãdoq; dicitur Atthis, quasi Attica. Mart. Sic vbi multisona feruet sacer Atthide lucus. Hinc lusciniola diminut. Plaut in Bacch. Pol ego quoq; metuo, lusciniolæ ne defuat cantio.

Lusciosus, siue luscitiosus, & luscicrosus, (μύωψ, νυ κτάλωψ) dicitur, qui propter vitium oculorũ pa rum videt. quòd scilicet luscos imitetur, qui cla rius vesperi quàm meridie cernũt, vt inquit Fest. Plaut in Mil. Ædepol tu quidem cęcus, non luscio sus es. Plin. sanguine hirci sanari lusciosos putat. Morbus ipse luscio vocatur. Sunt qui ita discer nant, vt lusciosi dicantur qui ad lucernam non vi dent: myopes, qui minutius cernunt.

Luscitus, (μύωψ) pen. prod. q hebeti visu est, & qui melius noctu quàm die videt.

Luscus, (ἑτερόφθαλμος) qui altero captus est oculo. qualis fuit Annibal, de quo Iuuenal. Portaret bel lua luscum. Quandoq; tamen dicitur, qui est hebe tioris visus, ἰλλώπτειν τὴν ὄψιν. vberschilig) scheel, bysie nich) borgne.) A luscus fit elusco, cas. quod est luscum facio, & oculum eruo. πηρόω. Scribit Iu lianus iureconsultus Aquilia lege teneri eum, qui eluscauerit discipulum in disciplina.

Lusitania, pars vlterioris Hispaniç, quam nunc Por tugalliam appellant. Scribit Plinius Lusum Libes ri patris, ac Lysam cum eo debacchantem nomen dedisse Lusitaniæ. Hæc Oceano Occidentali allui tur, in qua est ciuitas Emerita, & Portugalliæ Re gnum. Lusitanum littus pollet gemma ceraunio, quod Indicis præferunt, aduersus vim fulgurum creditur opitulari.

Lusito, tas. (ἀθύρω) pen. cor. frequentatiuum est ver bi ludo. Plaut. in Capt. Nam vbi illũ aduexi, quasi patriciis pueris, aut monedulæ, aut anates, aut cothurnices dantur, quibus cum lusitent.

Lusorius, ria rium. (ἀθυρματικός) quod ad ludum spe ctat. vide in Ludo.

Lustralis, & hoc le. quod ad lustrum, hoc est sacrifi cium, pertinet. πεντετηρικός. Liu. lib. 1. Sacrificium lustrale in diem posterum parat. Lustralia exta Ve teres dixerunt, prępinguia: eo quòd lustralis, id est quinquennalis bos, dicitur esse perfectæ ætatis.

Lustricus, a, um. Vnde lustrici dies infantium appel lantur, puellarum octauus, puerorum nonus, quia his

his infantes lustrantur, & nomina eis imponūtur. hæc Festus. Et qui eos lustrant, Lustratores vocantur. & fœminæ lustratrices: & qui lustrantur, lustrati nominantur.

Lustro, stras. circundo, peragro, ambio, circumeo, περιπολέω. besichtigen, beschawen, vmbgāgē, vmbschāttigen) besien, omgaen) aller a l'entour, tourner, regarder) Lactan. lib. 2. Sed Luna quæ orbem illum signiferū triginta dierum spacio lustrat. Cic. 5. de Finib. Ægyptum lustrauit. Interdum significat expiare, ἁγνίζειν, ἀποκαθαίρειν. Liu. lib. 3. Ibi instructum exercitum oue, sue, tauris tribus lustrauit. Interdum aspicere, agnoscere, considerare, ἐφορᾶν. Cic. lib. 3. Off. Sed cum omnia ratione atque animo lustraueris. Interdum sequi. Vergil. At mecum raucis, tua dum vestigia lustro. Interdum patefacere, clarificare, illustrare, (περιλάμπειν, λαμπρύνειν.) vt idem: Postera Phœbæa lustrabat lampade terras. Interdū inumbrare. vnde lustra, (σπήλαια) ferarum cubilia, & lupanaria per contrarium dicimus, quia parum illustrantur. Interdum circumspicere, περιβλέπειν. Verg. lib. 3. Æn. Omnia collustrans hanc primum ab littore classem Conspexi venientē. Et lustrare, (δὲ τάζειν) quod vulgò dicitur monstram facere. Cæs. 7. Bell. Gall. Legionibusque ex omnibus hybernis ad fines Treuerorum euocatis, eò profectus est, ibique exercitum lustrauit. Cuius sententiæ duo sunt verba, recognosco scilicet, & recenseo. Huius verbi composita sunt, Collustro, (περιλάμπω) quod est, vndique illustro, (περισκοπῶ) circumspicio. Cic. lib. 5. Tusc. Ego autem cum omnia collustrarem oculis, animaduerti Columellam. Illustro, Perlustro (καταλοπτεῦμαι) quod est, perfectè circū reuideo. Liu. lib. 1. Hercules ad primā aurorā excitus, cum gregē perlustrasset oculis.

Lustratio, verbale, circuitio, peragratio. Cic. 2. Philipp. Quæ fuit eius peragratio itinerum, lustratio municipiorum? Ponitur & pro sacrificio expiationis. Colum. lib. 2. cap. 22. Hoc loco certum habeo quosdā, cum solennia festorum percensuerim, desideraturos lustrationum cæterorumque sacrificiorum, quę pro frugibus fiunt, morem priscis vsurpatum.

Lustror, aris, (διαπατᾶναι) deponēs, significat scortor, in lustris & lupanaribus versor: à lustris, abditis locis. Plaut. in Pseud. Luxuriantur, lustrantur, comedunt, quod habent.

Lustrum, ferarum habitaculū in syluis: à luto, quod sit lutosa lacuna. σπήλαιον, κατάδυσις. eyn hol) cauerne) Verg. Non absunt illis saltus ac lustra ferarum. A qua similitudine ij qui in locis abditis ac sordidis, desidiæ & ventri indulgent, in lustris vitam agere dicuntur. Propter quod & lustra dicuntur popinæ, & lupanaria, vbi habitant lupæ. id est, meretrices. Cic. lib. 2. Philipp. Cum omnes impuritates impudica in domo quotidie susceperis, vino lustrisque confectus. Idem Cassio: Quę autem in lustris & in vino commentatio potuit esse? Et lustrū, (πενταετηρίς) dicitur spacium quinque annorum: à luendo, id est, soluendo, quod quinto quoque anno vectigalia, & tributa soluebantur, & vrbs lustrabatur. id est, sacris purgabatur, quæ purgatio vrbis etiam lustrum dicebatur. Liu. lib. 2. Omnes centuriæ & equites in campum Martium cōuocati, sue, oue, tauro cæsis immolarunt, quod lustrum est dictum, sicque à sacrificio illo census obtinuit nomen lustri. Quia verò census ipse, siue lustrum singulis quinque annis habebatur, quanto tempore durabat censorum magistratus inualuit consuetudo, vt lustri appellatione spacia quinque annorum appellentur. Lustrum à Latinis vocatur, quod Olympias apud Græcos dicitur, id est, quinquennium: ita tamen vt quadriennio exacto, quinto quoque anno ineunte, lustrum peractum intelligatur. Plin. autem culus lib. 2. cap. 47. Omnium quidem (si libeat obseruare minimos ambitus) redire easdē vices quadriennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modo, verum & reliquarum tempestatum magna ex parte. Et est principium lustri eius semper intercalari anno, Caniculæ ortu. Intercalarem annum dixit, quē bisextilem dicim⁹. Vlpian. de Reb. cred. Nam & si colonus post lustrum completū fructus perceperit, condici eos cōstat. Tacitus Secundū lustrū appellat, vt secundā Olympiadem de ludicro quinquennali loquens Romę instituto. Hæc Bud.

Luteolus, diminutiuum à luteus. Verg. Mollia luteola pingit vaccinia calta.

Luter, (λουτήρ) vas in quo vinū diluitur: id est, aqua miscetur. Nam & luto & loto, pro diluo à Veteribus vsurpatum est.

Lutescere, significat lutum fieri, & in luteam duritiem concrescere, πηλοῦσθαι. Colu. lib. 8. cap. 17. Nam quæ limo, cœnoque lutescunt, vt antè dixi, &c.

Luteus color, (χλωρὸς, κροκώδης, χρυσίζων, etiam si aliud significent) gold gāl) docyer verwe, goude ghed) iaune.) rubeus, sanguinolentus, nā est sanguini consimilis: à λύθρον, qui est cruor. Gell. Latinum putat, & à luce deduci, ait enim, Lute⁹ quàm rufus color est dilucidior. Vnde nomen quoque factum videtur. Alij à luo, quòd sit quasi dilutus: hoc est solutus & decoloratus rufus. Est enim luteus color, dilutior rutilus, qualis est color auri. Vnde violæ eius coloris, luteolæ dicuntur. Et lutea herba, qua chrysocolla tingitur, quæ naturam hanc, seu lanæ habet ad succum bibendum. Et vitellum in ouo, qui luteum vocamus. Idem color cereus vocatur, à ceræ colore. Idem & flammeus dicitur. Plin. Lutei video honorem antiquissimum, in nuptialibus flammeis totū fœminis concessum. Hinc flāmea appellabātvestimenta lutei coloris, quibus flamminica vtebatur. Lucanus: Lutea demissos velarūt flammea vultus. Huius nominis prima producitur. Persius: Iam chlamydes Regū, iam lutea gausapa captis. Iuuenalis vero primam corripuit: Incude & luteo Vulcano ad Rhetora misit.

Luto, tas, luto inficio, siue oblino, πηλόω. vbersltreichen mit letten) leymē) massouner ou enduyre de boue.) Cato de re Rust. cap. 92. Postea conspergito amurca bene omne, quod lutaueris. Ponitur etiā pro maculare. Mart. li. 4. Ne lutet immūdum nitidos ceroma capillos. Vnde lutatus, luto infectus. A luto fiunt composita. Delito, luto circumlino vel tego, καταπηλόω. Cato, Granariū totum

obli

oblinito crasso luto, postea conspergito amurca: omne quod delutaueris, vbi aruerit, eò frumentū condito, non nocebit. Idem cap. 127. Habitationem delutare cum voles, terram quàm maxime cretosam vel rubricosam sumito.

Lutræ, siue lytræ (vt docet Varro ἐνυδρίδες) è fibrorum genere sunt, quia radices arborum in ripa succidunt. Hodie in Boristhenis ripa & Sarmatia tota plurimæ. Possunt tamen & à luendo videri nominatæ, quia in aquis se luunt. Plin. lib. 8. Cauda piscium fibro, cætera species lutræ, vtrunq; aquaticum, vtriq; mollior pluma pilus.

Lutū, (πηλός) lett, kaat) leem, slijck) boue ou fang) terra humore soluta, inquit Festus: cœnum, siue sordes, habet primam cor. Iuuen. Compositiq; luto nullos habuere parētes. Per translationē Plautus in Pers. lenonem vocat lutum. Possum, inquit, te facere, vt argentū accipias lutum? Hinc luteus, tea, teum, (πήλι(ν)Θ-) quod est ex luto: vt luteus paries, lutea vasa. Tibul. Sed nimium luteo corpora tingit amor. Ponitur aliquādo pro contempto, & qui nullius est precij. Plau. in Pœn. Neq; periuro, neq; peior alter vsquā est gentium, Quàm herus meus est, neq; tam luteus, neq; tam cœno collitus. Idē in Truc. Blittea & lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. Hinc etiam lutosus adiect. id est, luto plenus. Plin. lib. 18. ca. 19. Lutosam terram ne tangito. Lutosa rapa dicitur à Colum. lib. 12. cap. 54. cuius radix luto est infecta. Et Lutulentus, a, um. idem lib. de Arboribus, cap. 12. Lutulentam terram neq; arare neq; fodere oportet. Et Lutarius, a, um. quod in luto degit. Plin. li. 32. cap. 4. Sunt ergo testudinū genera, terrestres, marinæ, lutariæ, & quæ in dulci aqua viuunt. Fit autem lutū à luo, luis. Sed omnia hæc à verbo Græco λύειν, quod est soluere, vt supra diximus.

Lutamentum, ti. opus luto oblitū, ait Bud. Cato de re Rust. cap. 128. Neq; mures caua facient, neque herba nascetur neq; lutamenta scindent se.

Lux, vide Lucem.

Luxo, as (ἐξαρθρόω, παραλύω, ἐξαρθρόω) verrenckē) desnouer.) soluo, siue suo loco moueo. Plin. li. 17. Aut circumfossor, vel etiam subarator imprudens luxauit radices. Vnde luxa siue luxata membra, dicuntur locis suis mota, & soluta, ἐξάρθρα, ἐξαρθρήματα. Et luxati dicuntur, quorum membra suis locis mota sunt, ἐξαρθρωθέντες. Idem, Altheæ radix decocta luxatis prodest. Hinc luxuriosi dicti sunt, qui in re familiari profusi atq; soluti sunt.

Luxurio, ris. & luxurior, aris. (si Diomedi credimus) hanc habent distantiam, quòd luxurio fit in laude, luxurior in crimine. Significat luxurio, non lasciuiam mentis, sed habitudinem corporis. κατασπαταλάω, σφριγάω. geyl sein, vnmassig sein) dertel zijn, brootdroncken zijn) Verg. lib. 3. Georg. Luxuriatq; thoris animosum pectus. Cornel. Seuerus: Luxuriātur opes, atq; odia longa grauantur. Vtrunque tamen pro superabundare, profundere, & lasciuire, & morbisare, (ὑβρίζειν) ponitur. Plin. lib. 18. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autumni, in calidis serius, ne ante hyemem luxuriēt. Tibul. Luxuriant animi rebus plerunq; secundis. Liuius lib. 1. Positis exterorum periculorum curis, ne luxurientur ocio animi, quos metus hostium disciplinaq; militaris continuerat. Colu. lib. 3. Cacumina virgarum ne luxurientur demutilato. A luxurior fit compositum eluxurior, quod est, extra luxurior. Idem in eodem: Qui si pingui agro validas vites deposuerit, pampinis magis eluxuriabitur.

Luxuriosus sa. sum. (σφριγάλεος, ἐπιπλεονάζων, ἀσωτευόμενος) geyl, vberflussig) dertel, brootdroncken) superflu, & excessif.) ponitur pro nimium abundanti, & in re familiari soluto. Cice. de Orat. Gemmare vites, sitire agros, lætas segetes, luxuriosa frumenta. Luxuriosa lætitia, dicitur nimia, & profusior quàm par sit. Liu. 2. ab vrb. Sed patrib. nimis luxuriosa ea fuit lætitia. Luxuriosa frumenta, quæ confertim, & copiose nimis proueniunt, vt immitti in ea solent oues ad depascendū. Luxuriosa vitis, quæ fructum adfert vberrimum. Luxuriosa pabula, quæ maximam herbarū copiam adferunt. Luxuriosus cultus, delicatus & mollis. Quint. li. 8. in Procem. Muliebris & luxuriosus cultus, non corpus exornat, sed detegit mentem. Hinc Luxuriose, aduerb. vt luxuriose viuere, id est, molliter & delicatē. Cic. pro Cælio: Cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose viuere.

Luxus. us. luxuria, & luxuries, non solum pro re Venerea, sed etiam & ferè semper propriéq;, pro omni superfluitate, & nimia profusione, & sumptuosiore cibi, vestitus, & aliarum rerum cura dici solent. ἀσωτία. vberflusz, vnmāzigkeyt) oueruloedicheyt, onmaticheyt) superfluité, desbordement, dissolution) Cic. lib. 1. Off. Intelligimus quàm sit turpe diffluere luxuria, delicate ac molliter viuere. Idem in Ver. Act. 1. Quas res luxuries in flagitijs, crudelitas in supplicijs, auaritia in rapinis, &c. Vergil. lib. 1. Georg. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Luxuriem segetum. Plin. li. 19. ca. 17. ponit inter frugum vitia. Est enim redundātia germinis, nempe quando seminis abundantia ipsas segetes suffocat. Idē: At domus interior regali splendida luxu Instruitur. Luxuria, inquit Festus, morū est solutio. Luxus etiam pro splendore, (πολυτέλεια) ponitur. Claudianus lib. 2. Sub tua purpurei venient vestigia Reges, Deposito luxu.

L ANTE Y

Lyæus, (λυαῖ(ο)Θ-) cum diphthongo dictus est Bacchus, à λύω, eo quòd mentem & membra vinum dissoluat, vnde sequitur paralysis. Vergil. Regaleis inter mēsas, laticemq; Lyæum. Idem: Legiferæ Cereri Phœboq;, patriq; Lyæo.

Lyceum, (λύκειον) vel Lycium, fuit Athenis schola Aristotelis, sicut Academia Platonis, in qua περιπατῶν, id est, deambulans philosophabatur. Vnde Peripateticorum nomen effulsit. Qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt, quia disputabant in ambulantes in Lycio. Fuit & Lyceum gymnasium Ciceronis in Tuscul. à nomine scholæ Aristotelicæ, de quo libr. 1. de Diuin. sic refert: Nuper cum Qu. fratre in Tusculano disputatum est, Nam cum ambulandi causa in Lyceum venissemus, id enim

ſuperiori gymnaſio nomen eſt. Huius nominis pe- nult. prod. à Cic. in illo verſu, Inq; Academia vmbrifera, nitidoq; Lyceo, Fuderunt claras fœcundi pectoris artes.

Lycæus, (λύκαιον) cum diphth. mons Arcadiæ, qui Pani Deo ſacer eſt, & vbi templum bicornis Fauni. A quo Lycæa (λύκαια) ludicra illa ſacrata, à nobis Lupercalia ſunt dicta à lupis, quę ad expiandos manes fiebant. Ouid. lib. 2. Faſt. Faunus in Arcadia templa Lycæus habet. Dictus Lycæus, ἀπὸ τῶν λύκων: id eſt, à lupis, quibus propter frequentiam pecudum abundabat.

Lycaon, (λυκάων) Calliſthonis pater & Titani ac Terræ filius, Arcadiæ rex, qui (vt in fabulis fertur) à Ioue in lupum conuerſus fuit, quòd Iouem hoſpitem necare moliretur.

Lycaonia, regio Aſiæ, medium quodammodo locũ & arcem occupat. Sunt qui ſcribant Lycaoniã eſſe partem Arcadiæ cognominatam. A Lycaonia fit Lycaonius. a. um. Ouid. de Triſt. Quęq; Lycaonio terra ſub axe iacet.

Lycaones, populi ſunt in Aſia minore prope Lyciã, vt Ptolemæus lib. 2. ſcribit.

Lycaſtus, vrbs Græcię, à luporum multitudine, quæ ibi eſſe perhibetur. Strabo lib. 10.

Lychnites, pen. prod. marmor album, quod in Paro inſula effodiebatur: ſic cognominatũ, quod ad lucernam in cuniculis cæderetur, ſicut Plin. lib. 36. cap. 5. teſtatur. Eſt etiam hoc nomine gemma ardens, à lucernarum accenſarum præcipua gratia.

Lychnitis, huius lychnitidis, fœm. gen. herbę ſpecies vide Plin. lib. 26. cap. 10.

Lychnobij, dicti ſunt, qui loco diei ũ noctibus vtuntur, & ad lucernas viuunt, quaſi lucernarij. vt Seneca in vlt epiſt. Nil conſumebat niſi noctem, itaque credo dicentibus illum quibuſdam auarum & ſordidum: Vos (inquit) & lychnobium dicetis.

Lychnuchi Græcè nominantur, quicquid lucernas ſuſtinet, quaſi luceriferi. Plin. lib. 34. ca. 3. Placuere & lychnuchi penſiles, in delubris arborum mala ferentiũ ſuſtinentes. Differunt lychnuchi, & lychni, ab ellychnijs. Lychnuchi, lychnos, id eſt, lucernas amplectuntur: lychni, ſiue quod idem eſt, lychniæ, continent ellychnia, id eſt, funiculos qui ſtant in oleo & peruruntur, quos Græci thryallidas & phlomos appellant.

Lychnus, Latinè lucerna. Varr. Lucerna à luce dicta eſt, aut ab eo quod vocãt Græci λύχνον. Plau. Lychnum emunge parumper, vt videat anus, vbi pedes ponat. Hinc ἐλλύχνιον, quod lucernis adhibetur ad lumen præſtandum. Eſt enim funiculus ille, qui inſcenſus flammam nutrit Lychnus penſilis eſt, quam vulgò lampadẽ vocant. Seruius vero oſtendit lychnius dici, & non lychnus, cum primam corripi dicat, quod fieri non poſſet, niſi poſt n ſequeretur i, & triſyllabum fieret: Verg. Dependent lychnij laquearibus aureis.

Lycia, prouincia ſeu regio in minori Aſia, finis Pamphiliæ ex parte Orientali: ſic cognominata à Lyco Pandionis filio. Hæc Temiſe primum dicebatur, ſicut Herod. lib. 1. ſcribit. In ea Patara vrbs, Xanthus fluuius, & Chimera mons. Ibi regnauit Rhadamanthus, Iouis ex Europa filius. Hinc Lycius. a. um. Verg. Vnam, quæ Lycios fidumq; vehebat Orontem.

Lycidas, eſt nomen centauri, & paſtoris proprium apud Verg.

Lyciſca, canis natus ex lupo & cane, cũ inter ſe fortè miſcentur. Verg. in 3. Eclog. Multum latrante lyciſca. Hunc Plin. Crocutam vocat.

Lyciſſa, canis eſt nomẽ, à lyco lupo. vel quaſi Laceſſa id eſt, ex Laconia, quia inde veniunt optimi canes.

Lycium, medicamẽtum ex radice rhamni ſylueſtris factum. Plin. libr. 24. cap. 14. Huius radice decocta in aqua, fit medicamentum, quod vocant lycium.

Lycius, Apollo dictus eſt à lyco lupo, quòd ſicut lupi pecora rapiunt, ita ipſe humorem haurit radijs. Priſci Græcorum primam lucem quæ pręcedit Solis ortum, λύκην appellarunt, ἀπὸ τῆς λύκης, id eſt, à luce. Idq; temporis, hodie quoq; λυκόφως cognominãt. Et Lycij Apollinis oraculum, quia in Lycia maximæ claritatis fuit, ob luporũ interfectionem.

Lycoctonos, aconiti genus, quod lupos occidit.

Lycomedes, Creontis filius.

Lycon, nomen philoſophi Pythagorici. Fuit & alius Lycon Socraticus, ſiue Peripateticus, eloquens, & in dicendo ſuauis, adeò, vt pro Lycon Glycon nominaretur, quod ſignificat dulcedinẽ. Hic fuit cultu & veſtium mollitie nitidiſſimus, lucta & pilari luſione exercebatur. Perijt podagrę morbo annos natus ſeptuagintaquatuor. Tertius Lycon fuit poëta. Quartus epigrammatum ſcriptor.

Lycophron, Periandri Corinthiorum tyrãni filius. Suidas: Lycophron Chalcidenſis ex Eubœa, filius Sophoclis grammatici, adoptione vero Lyci Rhegini, Grammaticus fuit & poëta tragicus.

Lycophthalmos, gemma eſt quatuor colorum ex rutilo & ſanguineo, in medio nigrũ candido cingitur, vt luporum oculi, illis per omnia ſimilis, Plinius lib. 37. cap. 11.

Lycopolis, vrbs Ægypti: à lupis dicta, quòd Æthiopes Ægyptum incurſantes, lupi facta acie vſque ad vrbem Elephantinam repulerunt. Ibi Ægyptij Lycopolim condiderunt, à beſtijs illis ei nomen imponentes.

Lycopſis, herba lõgioribus quàm lactuca folijs craſſioribusq;, caule longo, hirſutoq;. Vide Plinium lib. 27. cap. 11.

Lycoris, cognomen libertæ. Verg. Sed quę legat ipſa Lycoris.

Lycos, genus aranei. Plin. lib. 30. cap 6.

Lyctos, oppidum Cretæ, ſub Idomenei imperio. A quo Idomeneus Lyctius eſt appellatus apud Vergil. Eclog. 5.

Lycurgus, nomen proprium Lacedæmoniorum regis, qui fuit philoſophus, & Lacedæmonijs leges ſanctiſſimas condidit, aſtrictis ciuibus iuramento, quòd tam diu eas intemeratè obſeruarent, donec ipſe rediret, è patria nunquam rediturus emigrauit. Vide Plutar. Fuit & alius Nemeę regionis Rex, & alius Rex Thracum. Hinc Lycurgeus, adiect. Cic. ad Att. lib. 1. Noſmetipſi, qui Lycurgei à prin- ci-

cipio fuissemus, quotidie demitigamur. Vbi inter pres, Lycurgei, id est, optimates, legum asseclæ & propugnatores, quales Lycurgus apud Laconas legū conditor. Budæus seuerissimū interpretatur.

Lycus, nomen propriū viri, quo nomine multi vocati sunt. Vnus Troianus, de quo Verg. Fata Lyci. Alter Thebanus ignobilis, qui regnū Thebanum occupauit. Itē alius Thebanus Rex. Alius Pandionis filius, qui à se Lyciā nominauit. Alius Lycaon Callistoos pater, Arcadiæ rex, q cum solitus esset hospites necare, in lupū à Ioue conuersus est. Fuit & alius Lycus, Priami filius. Item vnus è centauris. Item Lycus fluuius Assyriorū, qui Tigri immiscetur. Ouid. libr. 4. de Pon. Huc Lycus, huc Sagaris, Peneusq; Hipanusq;, Cratisq;. Et λύκος Græcè, lupus Latinè dicitur: à λύκη, id est, à prima luce, q id tempus aptum sit rapiendo pecori.

Lydia, regio in maiori Asia, à Lydo Athys Mæoniæ regis filio & Tyrrheni fratre cognominata, quæ flexuosis Mæandri amnis recursibus perfusa, super Ioniam procedit, Phrygiæ ab ex ortu Solis vicina, ad Septentrionē Mysiæ, Meridiana parte Cariam amplectēs. Hæc antè Mæonia vocabaē. In hac sunt vrbes, Ephesus, Colophon, Clazomenæ, & Phara.

Lydus, a, um. possessiuū, quod est ex Lydia. Lydi (authore Herodoto lib. 2.) primi aurum argentumq; percusserunt, primiq; caupones insitoresq; fuerunt. Dicitur Lydus, a, um. & Lydius, dia, dium. Vnde Lydius lapis, qui refertur à Theophr. lib. de Nat. lapidum. Ait enim lapidē esse quendā, qui Lydius, seu Heraclius dicatur, qui attritu aurum atq; argentū cuiusmodi sit, arguat. Hunc quidam Magnetem putant, velut Herculanū, qui ferrū ad sese trahit. vnde nomen etiam additum Siderites. Sed ex Theophrasti verbis satis liquet basanon significari, quem Latini vocāt indicem, in quem Battus ille pastor apud Ouidium transfiguratus est, manente nimirum etiamnū in lapide prodēdi studio: nec Heraclium vocatū ab Hercule, sed ab Heraclea Lydiæ ciuitate. De hoc meminit Plin. lib. 33. cap. 8. his quidem verbis: Auri argentiq; mentionem comitatur lapis, quē coticulam appellant, quondam non solitus inueniri nisi in flumine Tmolo, vt author est Theophrastus, nunc vero passim, quē alij Heraclium, alij Lydium vocant. Is coticulis periti cum è vena lima rapuerint experimentū, protinus dicunt, quantū auri sit in ea, quantum argenti vel æris, scrupulari differentia, mirabili ratione non fallente. Vicem autem prouerbij habet in eos, qui vehementer acri exactoq; iudicio sunt.

Lydus, Herculis filius ex Iole. Alter filius Athys, & frater Tyrrheni: à quo Lydia regio est appellata. Nam cum propter terræ sterilitatem fratres simul ferre non posset, Tyrrhenus forte iacta discedēs, cum ingenti multitudine ad Italiam veniens eam tenuit partem, quæ ad mare inferum versa est, & à se Tyrrheniā nominauit. Lydus vero remanens, Mæoniam de suo nomine vocitauit.

Lyenteria, intestinorū dissolutio. λύω enim dissoluo, ἔντερον intestinū. Hanc nostri leuitatē intestinorū vocāt, cū cibus nō perficitur, sed incoctus egerit. Lygæus, Latinè tenebricosus. Vnde Homerus Lygæā noctem vocat.

Lygdamus, nomen est viri proprium.

Lympha, (νύμφα, νύμφη) à nostris aqua, per mutationem n in l, quasi nympha. Nam propriè nympha dicitur. Colu. lib. 10. Doctaq; Parthenope Sebethide rosida lympha.

Lymphatici, furiosi, insanientes: qui vitium ex aqua contraxerunt, quod est huc atque illuc discurrere. Plin. lib. 25. scribit, helleborum mederi melancholicis, insanientibus, lymphaticis, elephantiæ, & tetano. Nam creditū est ab antiquis, vt inquit Festus, qui in fonte speciē quandam, id est, imaginē Nymphæ vidisset, furore percipi, quos Græci νυμφολήπτους, Latini lymphaticos vocāt. Tales sunt ferè ij, qui ceriti & laruati dicuntur: quasi Cereris ira, aut laruarum occursatione vexati. Plau. Laruatus certè es, aut Ceritus. Et alibi: Iube hanc pro cerita circumferri. A lympha etiam (vt Priscian. inquit) fit lymphor. pharis. lymphari, insanire, desipere. Curtius: Quippe lymphari, trepidare cœperūt, omniū pectora occulto metu percurrente. Hinc lymphatus, id est, insanus. Horat. libr. 1. Carm. Mentemq; lymphatam Mareotico Redegit in veros timores. A Verg in 7. cum inquit: Immensam sine more furit lymphata per vrbem. Regina dicitur lymphata id est, mente commota, furiata.

Lynceus. a. um. (λύγκειος) adiectiuum à lynce. Vnde qui acutè vident, lynceos oculos habere dicuntur. Horat. in Serm. Ne corporis optima lynceis Contemplere oculis.

Lynceus, (λυγκεύς) nomen proprium eius, qui fuit vnus ex Argonautis, acutissima oculorū acie præditus: qui dicebatur videre vltra parietē, & (vt historici tradunt) conspexit nouissimam lunam, primamq; eodē die in signo Arietis, quod paucis mortalium contigit vidisse. Vnde Horat. Solus nubila Lynceus. Hunc Varro centum triginta millia passuum prospexisse scribit: solitumq; exeuntē à Carthagine classem Punicam, numerumq; nauium ex Libycana specula manifestissime notare. Solinus refert fuisse Strabonem.

Lyncuriū, gemma q̄ è lyncis vrina coacta est. Ouid. E quibus (vt memorant) quicquid vesica remisit Vertitur in lapides, & congelat aëre tacta.

Lyndus, ciuitas Rhodi, vbi sacra Herculis maledictis & execrationibus solebant celebrari: à qua Lyndij dicti sunt. Fuit & altera Lyndus in Dorica regione.

Lynostrophon, herba, quæ exulcerare vesicam existimatur, quam & Marrubium vocant.

Lynter, (σκάφος, σκάφη) eyn weydling) een caue) vng bariquelle) generis fœminini, genus paruæ nauiculæ è cauata arbore factæ: ab λύτηρ (teste Prisciano) prima diphthon. abiecta o, & n interposita. Constāt autem lyntres ex singulis arboribus, q̄ vulgò cauæ dicuntur, ad traijciendas flumine trabes. Verg. lib. 1. Geor. Cauat arbore lyntres. Hę enī nō in pelago, sed in fluuijs stagnisq; palo aut conto aguntur. Ponitur etiam quandoq; pro quodam dolij genere, vt ostēdit Cato. Tibullus p nauia, q̄ est lignū cauatū vt nauis, posuit, quo in vindemijs

rustici uti solent: Aut mihi seruabit plenis in lyntribus uvas, Pressa p veloci candida musta pede.

Lynx, proprium nomen regis Scythiæ, qui cum cogitasset occidere Triptolemū, à Cerere in lyncem animal conuersus fuit. Est autē lynx, seu lynca, ex luporum ceruorū genere, vario colore, & maculoso tergore, & acutissimo visu. Verg. Maculoso tegmine lyncis. Huius vrina in calculi duritiē vertitur, & ea fit gemma. Lynx etiam auicula paulò maior quàm fringilla, calore vario linguam serpentibus similē habens, quippe quam in longitudinem mensura quatuor digitorum porrigat. collum circumagit in auersum, vnde torquilla vulgò nominatur, quanquam turbo ab antiquis.

Lyparis, gemma, cuius suffitu omnes bestiæ dicuntur euocari. Plin. lib. 17. cap. 10.

Lyptote, (λιπότη) dici solet apud nos defectiua. Nam ab λίπω, quod deficio est, deducitur. Figura est, cum minus dicitur, & plus intelligitur. vt apud Vergil. Quid prodest, quòd me ipse animo non spernis Amyntha? id est, libentissimè amas.

Lyra, instrumentum musicum: vbi quot sunt fides, tot resonant voces. ἀπὸ τοῦ λύρειν, quod est canere. Formam habet, vt inquit Plin. lib. 9. cap. 10, testudinis. Hinc lyricus, ca. cum. adiect. quod ad lyram pertinet. Hinc poëtę lyrici dicti, quòd ad lyrā suam carmina cantabant, statuebaturq; eis chorus quinquaginta virorum, ac tauro donabantur. Et carmen ipsum lyricum. Hanc eandē poëtæ chelyn vocant. Et lyra, signū cœleste est. Var. li. 2. de re Rust. Hoc secundū astri exortum facito, quod Græci vocant Lyram, Fidem nostri, Lyra cadit. IIII. Nonas Februarij: vel (secundum aliquos) Calendis Februarijs, & noctu quando occidunt terga Leonis, vt Higin. ait. Ouid. Illa nocte aliquis tollens ad sydera vultū Dicet, vbi est hodie, quæ lyra fulsit heri? Hanc lyrā effecit Mercurius in Mityleneo monte Arcadiæ, inde Orpheo traditam dicunt. Alij autumant concessam Orpheo ab Apolline post repertam citharam, interfecto Orpheo Musæ in cœlo lyram collocauere. Alij dicunt esse lyram Arionis citharœdi, qui fuit tempore Cypseli tyranni Corinthiaci, qui primus fuit omnium citharistarum. A lyra etiam, cuius prima corripitur, fit delyrus, a. um. penult. corr.

Lyricen, (λυρωδός) pen. corr. qui lyra canit, cuius significationis est etiam lyristes. Sydonius: Alceo potior lyristes ipso. Sic enim dicūt lyristes, vt psaltes.

Lysander, (λύσανδρος) Lacedæmonum Imperator, homo factiosus, qui odiū totius Græciæ in Lacedæmonios concitauit, & à Thebanis occisus fuit.

Lysanias, orator Græcus. Alter fuit Arcas, qui Lycaonem regno expulit.

Lysias, orator iucundissimus, de quo Quitilianus.

Lysimachia, (λυσιμάχεια) vrbs Hellespon ti, quæ terræ motu corruit. Latinè dici potest, dissolutio pugnæ. λύσις enim dissolutio. μάχη pugna.

Lysimachus, Macedo clarus, Callisthenis discipulus. Alter fuit vnus ex Alexandri principibus. Est & lysimachus gemma, quæ Rhodio marmori similis est, aureis venis. Plin. lib. 37, cap. 10.

Lysippe, vna est ex filiabus Prœti Argiuorū Regis.

Lysippus, clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, quæ singula artis claritatem dare potuissent. Hic, teste Quintil. ad veritatem optime accessit. Propertius: Gloria Lysippo est animose fingere signa.

Lysis, huius lysis, & lysios. id est, solutio. Cic. 3. Tusc. Ex quo ipsam ægritudinem λύπην Chrysippus, quasi lysin, id est, solutionem totius hominis appellatam putat. Lysis in architectura, hiatus est ianuarū, id est, solutio continui parietis. Vitr. li. 6. ca. 10.

Lysus, Arcadiæ, fluuius, ad cuius radices est Æsculapij tumulus.

Litta, genus vermiculi, qui nascitur in lingua canū. Hic si infantibus catulis eximitur, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt. Plin. lib. 29. cap. 5.

DE LITERA M.



Transit per deriuationes in n, d, vel t, vel c, vel q sequentibus, vt tantum, tantundem: idem, identidem: eorū, eorundem: num, nuncubi: nunquis, nunquā, circunquaq;, tanquā, nanq; quenq;, quanq;, quicunq;. Similiter am præpositio sequentibus f, vel c, vel q, mutat m in n, vt anfractus, &c. vide in dict. Anfractus.

Macarius, nomen viri proprium, & Latinè dici potest beatus,

Macarismos, beatitudo.

Macaros, nomen est Cretæ insulæ: à temperie cœli.

Maccabæus, (μακκαβαῖος) cum duplici cc, & diphthongo, nomen barbarum, quo vocati sunt viri illi fortissimi, apud sacras literas celebratissimi.

Macedo, (μακεδών) pen. cor. qui Macedoniam habitat. Lucan. lib. 6. Cum tibi sacrato Macedo seruetur in antro.

Macedonia, regio à Macedone Osiridis Iouis filio dicta est. Habet Macedonia ab Oriēte Thracium limitē, ab Occasu Ionium pelagus, à Meridie Epiro terminatur, à Septētrione habet Dalmatię partem. Hæc (teste Plinio lib. 4.) olim centum quinquaginta populorū, duobus inclyta Regibus, Philippo scilicet & Alexandro, quodamq; terrarum imperio.

Macedonicus. ca. cum. possessiuum à Macedonia: vnde mare Macedonicum, quod est Ægæi pars, & incipit à Pallene monte, qui Thraciæ finem facit. Extenditur vsq; Megaram, quo Isthmos interpositus, misceri Ægæum Ionio non permittit: cuius littora à ciuitatibus nomen accipiunt.

Macellarius, (ὀψοπώλης) qui macellum exercet, non solum carnium, sed omnium obsoniorum, quinetiam panis & frumenti venditor: quippe hæc omnia in macello venundabantur. Varr. libr. 3. cap. 4. Duo sunt ornithionis genera, vnum delectationis, alterum fructus causa: quo genere macellarij & in vrbe quidam habent loca clausa, & rure maximè conducta, &c.

Macellum, locus quo venalia omnia quæ ad victum humanum pertinebant, contrahebantur. ὀψοπωλεῖον. Plaut. in Aul. Venio ad macellum, rogito pisces, indicant caros, agninam caram, caram bubulam,

lam, vitellinam, cetum, porcinã, cara omnia. Cice. Si Epicuri de Voluptate liber corrosus esset, putarem annonam in macello cariorem fore. Dictum macellum, à Macello quodam viro, qui in vrbe latrocinium exercebat, quo damnato, censores Æmilius & Fuluius statuerunt, vt in domo eius obsonia venderentur, redactis in fiscum eius bonis. Alij Macellum dicunt, quòd ibi fuerit hortus, quem macellum à Lacedæmonijs appellatum ferunt. Et Iones ostia hortorum macellotas vocabant, vt ait Var. lib. 4. de Lin. Lat. Donatus à mactandis pecoribus deriuat. Sunt & qui à macerando dici existiment, quòd pecora cum eò ducuntur, ibiq; tenentur, macerantur. Vnde macellum, ἰσχνόν, diminutiuum, pro macilento ponitur. Lucil. lib. 6. Si nosti, non magnus homo est, nasutus, macellus. Nonius.

Maceo, ces, macui. (λεπτύνομαι, ἰσχναίνομαι) mager sein) estre maigre.) idem quod macreo. Plaut. in Aul. Qui ossa atq; pellis totus est, ita cura macet. A quo macesco scis. macer fio. Colum. lib. 2. Constat arua segetibus eius, scilicet hordei, macescere. Var. Tum ꝑpter laborẽ asperantur, & macescunt.

Macer. cra. crum. à mœrore fit, & exilem extenuatumq; significat, quem medici gracilem vocant, cu iusmodi sunt biliosi ferè omnes. ἰσχνός, λιπτός. mager, dun) maigre) Verg. Heu heu quàm pingui macer est mihi taurus in aruo. Colum. lib. 2. Nam vel pinguissima vel macerrima humo iaciatur. A Græco quidam deduci putant. Græci enim μακρὸν longum dicunt: quæ autem tenuia sunt, longiora videntur. Macer, μάκρος, est etiam poëtæ propriũ, qui de herbarum viribus scripsit.

Macerefco, maceratus fio, τήκομαι. Cato libr. de Re rust. Frumento curculio ne noceat, neu mures tangant, lutum de amurca facito, palearum paulũ addito, finito, macerescant.

Maceria, & maceries, paries siue murus, vel congeries lapidum in vnum compactorum sine cæmento aut alio genere ferruginis, quo vineæ claudi solent, τοῖχος. eyn maur) een muer) vng mur) Terent. in Adelph. Iube hanc maceriam dirui. Varro tamen aliter lib. 3. de Re rust. cap. 12. Quis ignorat septa è macerijs ita esse oportere in leporario, vt tectorio tecta sint, & sit alta. Cato de Re rust. Maceria si ex calce & cęmentis, vel silice, vti docui mus, omnia ad opus præbeat. Quandoq; dicitur membrana secundanarum, quam alio nomine sterram, σῖφαρ, appellant. Item λιπότης macilentia. Afranius: Si ille hoc nunc sentit, facere illi satis vis quanta illius mors sit maceries tibi. Nonius.

Macero. as. (ἀπτερρέω, ἰκτήκω) beytzen, weych machen) mager, oft dun, oft weeck maken) faire maigre.) cum ad corpus refertur, significat attenuo, contero: ab eo quod est macer. Horat. lib. Carm. Quàm penitus lentis macerer ignibus. Plautus in Cap. Multos iste morbus homines macerat. Cum autem ad animum, significat affligo, ac nimia cura, studio vel solicitudine seipsum conficere & attenuare. Plaut. in Milite, Ad hoc me facinus miserum macerat, Meumq; cor, corpusq; cruciat. Propriè tamen est mollificare, vt fit cum quippiã tandiu in aqua tenetur, donec tenerescat. Terent. in Adelph. Salsamenta hæc, Stephanio fac, macerentur pulchre. Colu. lib. 1. Piscinas duas, alteram quę anseribus pecoribusq; seruiat: alteram in qua lupinum, vlmi vimina, & virgas, atq; alia quæ sunt vsibus nostris apta, maceremus. Est etiam macerare aliquando proluere, madefacere. Plin. de Poppea: Totum corpus illo lacte macerans.

Machæra, (μάχαιρα) sica, gladius, culter: qđ nomen impositum est à Gręcis, quia multo sanguine commaculetur. Iuuen. Ames nomen victumq; machæræ. Instrumentum est ad scindendum simul & vulnerandum. Apul. libr. 9. de Asino, Comminabatur sese concisurum eum machæra frustatim. Quo sermone eius commonefactus hortulanus, eripit ei spatham.

Machærophorus, (μαχαιροφόρος) sicarius, gladium ferens. Cice. ad Q. fratrem: Machærophoris centum sequentibus, miros risus nos edere.

Machæropœus, (μαχαιροποιός) faber gladiorũ. Quo nomine dictus est Demosthenis pater ab officina gladiorum, quam Athenis egregiam, multisq; artificij seruis instructam habebat.

Machalaum, nomen Græcum, compositum ex μάχη, quod pugnam significat: & ἀλαός, cæcum & errantem. Oppidum in Brixiano agro, Insubrium clade nobile.

Machaon, (μαχάων) Aesculapij filius, frater Podalirij, medicus clarissimus.

Machina pen. cor. Græcè μηχανή, eyn rustzeug) instrumẽt) molitio, inuẽtio. Vnde Mechanicus, faber seu opifex eorũ operũ, q̃ ingenio simul & manibus fiunt. Et mechanica, ars fabrilis. Vnde artes diuiduntur in liberales & mechanicas. Ascon. Machina dicif, vbi non tam materiæ ratio, q̃ manus atq; ingenij ducif. Machina etiã dicitur instrumentũ, quo moles aliqua facilè quocũq; volueris, impelli potest. Pli. li. 19. ca. 1. Quanto sit in vsu omnibus terris nauiũ armamentis, machinis ædificationũ. Et machinas bellicas, ἑλεπόλεις, vocamus opera fabrilia, quibus in bello vtimur. Item ipsa consilia, quibus decipere hostẽ conamur, machinę vocant. Plaut. in Bacc. Aliquam machinabor machinam.

Machinalis. & hoc le. quod machinas spectat. vt machinalis scientia, apud Plin. lib. 7. cap. 37.

Machinor, imaginor, cogito ad reperiendum & fabricandum tam bonũ quàm malum. ἐπινοοῦμαι. finden, zũ rusten) onderstaen om te vinden, toe rusten) machiner, & songer quelque finesse.) Lactantius libr. 2. Nimirum Deus vniuersi artifex, sic illa disposuit, sic machinatus est, vt per spacia cœli diuina & admirabili ratione decurrerent, ad efficiendas succedentium sibi temporum varietates. An Archimedes Siculus cõcauo ære similitudinẽ mundi ac figuram potuit machinari, in quo ita Solem Lunamq; composuit, vt inæquales motus, & cœlestibus similes conuersionibus, singulis quasi diebus efficerent. Liuius lib. 1. Confestim Turno necem machinatur. Sallust. Iam tum non consulibus sed plerisq; senatoribus perniciem machinabantur. Dicitur autẽ machinari ab μηχανάομαι, quod est

est inuenio. Vnde μηχάνημα inuêtum & molimen dicitur. Accipitur etiam machinari in bonam partem, pro inuenire ratione. Cice. 2. de Diuina. Nam primum aliæ mares, aliæ fœminæ sunt, quod perpetuitatis causa natura machinata est.

Machinatum, pro machina capitur. Liu. 4. bel. Pun. Turres cõtabulatas, machinataque alia quatiendis muris portabant.

Machinator, verbale est, pro eo qui aliquid inuenit, aut conficit.

Machinatio, verbale etiam, pro inuentione & astutia. Interdũ etiam pro ipsa machina. Cæs. 2. bel. Gal. Primus irridere ex muro, atque increpitare vocibus quod tanta machinatio ab tanto spacio instrueretur.

Macies, macritudo. & macor, siue macror. (καχεξία, λεπτότης, ἰσχνότης) magerheyt) maigrete, ou maigreur) extenuationem significant. Apul. Vnde ista tam subita macies, & tantus pallor? Plau. Ossa atque pellis sum miser à macritudine. Pacuui⁹: Corpusque meum tali mœrore, errore, macrore sanet.

Macilentus, plenus macie. λεπτόχρως, ἰσχνωμένος. mager) maigre) Festus. Macilẽti, macie extenuati.

Macidatus, liquoris infusione madens. Apul. lib. 8. Il le spongijs macidatis tumores comprimere.

Macio. as. macrum facio. λεπτύνω, ἀποτρύω. mager machen) faire maigre) Cuius compositũ est emacio, quod est valde macio. Colum. lib. 5. At certè in ordinarijs vitibus vtique obtinendum est, ne pluribus flagellis emacientur, nisi si futuris propaginibus prospiciemus.

Macra, fluuius in Apennino, inter Ligurum montes per Lunam ciuitatem in Tyrrhenum mare influit, Strabo lib. 5.

Macreo. cres. (λεπτῦμαι) macer sum. à quo macresco macer fio. Colu. libr. 6. Dabimusque operam, ne penuria cibi macrescat pecus. Var. Quia eæ aspectus ad desyderium macrescere facit volucres inclusas.

Macri, campi inter Bononiã & Rauennã, per quos Romam itur.

Macro. as. (ἰσχναίνω) cuius compositum est emacro, quod est valde macrum facio. Plin. lib. 18. Terram emacrari hoc satu, scilicet milij, existimantes.

Macrobij, populi sunt Æthiopiæ vltra Meroën, vt inquit Solinus, quibus dimidio protensior est vita quàm nostra. Iustitiam colunt, amant æquitatem, plurimum valent robore, & forma pulcherrimi. Vltra hos populos desertæ inhumanæque solitudines sunt. Apud eos lacus est, quo perfusa corpora, quasi vncta nitescunt, adeoque liquidus, vt ne folia quidem sustineat.

Macrobius, nomen viri proprium. Latinè longæuus dicitur. Nam μακρὸς longus, & βίος vita dicitur.

Macrocatalectos, (μακροκατάληκτος) dictio in longum desinens.

Macroceni, montes ab Istro flumine nõ longinqui.

Macrochera, (μακρόχειρα) tunica manicata. Lampridius: Macrocheras ex purpura ad vsum suum reuocauit, has Romæ induere fuit indecorum. Aug. libr. 1. de Doct. Talares ac manicatas tunicas habere, apud veteres Romanos flagitium erat. Alio quoque vocabulo Græco Chiridotæ appellantur, quo quo & nostri vtuntur.

Macrochir, μακρόχειρ, longimanus.

Macrochronius, diuturnus.

Macrocola, (μακρόκωλα) pen. prod. à longitudine dicũtur. Sunt enim eo nomine maiores & longiores chartæ, quas modo regias vocamus. Nã & Castul. regiam chartam vocat. Ex eadem origine sunt protocola, πρωτόκωλα quę formularij conficiunt. Hæc Hermolaus in cap. 12. libr. 13. Plin. qui macrocolum deriuare videtur à κῶλον, quod membrum significat, quasi longa membrana: itaque simplici l scribi debet. Alij à κόλλα deducunt. Cic. ad Att. libr. 13. Sed tamen non despero probatum iri Varroni, & id quoniam impensam fecimus in macrocolla, facilè patior teneri.

Macrocosmus, longus mundus.

Macrologeo, multa loquor.

Macrologia, longus sermo.

Macros, longus. à quo multa fiunt composita.

Mactææ, (μάζαι) dicuntur preciosa edulia. Sueton. de Caligula: Multis venenatas mactææ misit. Martial. Mactea neutro ge. protulit: Sed te mactea so la iuuant.

Macticus. pen. cor. qui habet magnas malas, & os patens, quasi malucticus.

Macto. ctas. interficio, (σφάττω, θύω) metzgen tődten) dooden) tuer) Lactan. lib. 2. Mactantur greges hostiarum. Plaut. in Amph. At ego certè cruce excruciatum mactabo. Tractum est à sacris, vbi mactari oues dicuntur, quæ immolantur. Verg. Et nigram mactabis ouem, lucumque reuises. Idem. 4. Æneid. Mactant lectas de more bidentes. Vbi Seruius: Mactant, verbum sacrorum, κατὰ εὐφημισμὸν dictum, vt adolere. Et dicimus mactare supplicio. Cice. in Catil. Non sommo supplicio mactari imperabis? Et mactare morte. Idem de Arusp. responsi. Clodius diuisores tribuum domi suæ crudelissima morte mactauit. Et mactare Orco, id est, in Orcum demittere, & pręcipitare. Liu. lib. 9. Ab Vr. Sacratos more Samnitũ milites, eoque candida veste, & paribus candore armis insignes eos se Orco mactare Iunius dictitans, cum intulisset signa, &c. Et mactare infortunio. Plaut. in Pœn. Diuitem au dacter solemus mactare infortunio. Dictũ est autem macto, quasi magis aucto, hoc est augeo. Nam priusquam victimam immolarent, tus aut vinum super eam fundebant. Vnde mactum esse taurum dicebant, ture vel vino cumulatam hostiam, & magis auctã. Hinc mactare, pro magis augere Veteres vsurparunt. Cic. Ferunt laudibus, mactant honoribus. Per translationẽ ponitur pro malo afficere, seu male tractare. Plaut. in Aul. Dotatæ mactant malo & damno viros. Quandoque pro pręcipitare. Accius, Aut illorum copias fundam in campo, aut naue vram, aut castra mactabo in mare. Quandoque pro honorare. Plaut. Tamen honeste mactatũ reducam domũ. Quandoque pro violare. Cic. 6. Ver. Cum violent ius ciuitatis illo supplicio esse macta tum. Quandoque pro verberare.

Mactra, arca panaria, quæ καρδόπος à Græcis dicitur.

Mactus. cta. ctum. tam genitiuo, quàm ablatiuo con stru

struitur, & in vocatiuo tã singulari quàm plurali semper: vt Macte virtutis & virtute. id est, magis auctè, cumulatéq;. Est aũt dictio, quæ laudet simul, & adhortetur puerũ, quem probitate crescere videat. Verg. lib. 9. Æneid. Macte noua virtute puer, sic itur ad astra. Sanguinolentis etiam ex acie redeuntibus dicitur. Martial. libr. 12. Macte animi, quem rarus habet, morumq; tuorum. Sil. lib. 5. Lælius affatur, macte ô verẽde pudici Doctor macte animi. Cice. Macte virtute esto. Sic Græci ἰὴ παιών. Plin. lib. 2. ca. 12. in laudẽ Astrolog. Macti (ait) ingenio este cœli interpretes, rerumq; naturæ capaces. Stat. lib. 6. Theb. Macte animo iuuenis. id est, perfectæ indolis, vt exponit Lutatius interpres. Hunc vocatiuum macte, ex vsu authorum tam pro nominatiuo, quàm pro accusatiuo licitè ponimus, nõ ratione, sed authoritate. Liu. 2. ab Vr. Iuberem macte virtute esse, si pro mea patria ista virtus staret. Idem lib. 4. Ab vr. Macte virtute Seruili esto, liberata republica. Ponitur aliquãdo aduerbialiter. Plau. in Milite, Is amabat meretricem macte Athenis Atticis. id est valde, vehementer, & quantum poterat amabat.

Macula, turpitudo, ac sordes, siue labes. κηλὶς, σπίλος. eyn flecke, mase) tache, macule, souylleure.) Plin. Fullones eas maculas è vestibus tollũt. Quandoq; ponitur pro nota, seu signo, σίγμα. Vnde genitiuæ notæ in corpore, maculæ dicunt. Plau. in Cap. Viden' tu illis maculari corpus totũ maculis luridis? Quandoq; pro infamia. Cic. Cuius vt adulescentiæ maculas ignominiasq; prætereã. Quãdoq; pro retis foramine seu plaga, quam vernaculo sermone dicimus lamagia. Idem in Verr. act. 7. Reticulũ ad nares sibi admouebat, tenuissimo lino minutis maculis plenum rosæ. Colu. lib. 8. ca. 15. Clatris superpositis, vel grandi macula retibus contegitur. Varr. li. 2. pro reti posuit: Septũ totũ grandibus maculis integitur, ne eò inuolare aquila possit, ne'ue ex ea euolare aues. Quãdoq; maculæ dicuntur signa in marmore. Seneca Epi. 116. Delectant nos ingentium maculæ columnarũ. Eleganter dicimus, delere maculam, eluere maculam, inurere maculam, afficere macula.

Maculo, as. (μιαίνω, κηλιδόω) beflecken, verunsauberen) maculer, tacher, souyller.) id est fœdo, turpo. Plaut. in Capt. Viden' tu illi maculari corpus totum maculis luridis? Hinc commaculo, las. & immaculatus, qui est sine macula.

Maculosus, sordidus, immundus, ῥυπαρὸς. befleckt, verunsaubert) souyllé.) Plau. Sordida & maculosa facie. Item dicitur varius, ac notis plenus, κατάστικτος. Verg. Succinctam pharetra, ac maculosæ tegmine lyncis. Maculosus homo, per trãslationem dicitur immũdus, & impurus. Cic. Att. lib. 1. Non enim vnquàm turpior in ludo talario consessus fuit, maculosi senatores, nudi equites, &c.

Madaura, ciuitas in collimitio sita Getuliæ & Numidiæ, à qua Apuleius Madaurẽsis est appellatus. Ad hanc vrbem scribit Augu. lib. Confess. se contulisse, cum adulescens esset, discendarũ ingenuarum literarum gratia, florente ibi gymnasio.

Madefacio, is. balneo, inficio, humore aspergo. δεύω, διυγραίνω, βρέχω. Cic. 1. de Diuin. Vaticinatum, madefactũ iri minus xxx. diebus Græciã sanguine.

Madefio, (διαίνομαι) feuchtich oder nass worden) nat worden) se mouyller.) habet significationem passiuam extrinsecus, vt cum quis aqua alio'ue liquore balneatur. Sueton. Cum decidisset in mare, per ducentos passus euasit ad proximã nauẽ elata læua, ne libelli quos tenebat, madefiérent.

Madeo, es. (βρέχομαι) nass sein) nat ofte vochtich sijn) estre trempe & mouille.) madidus sum, & humore aliquo cõspersus. Plin. libr. 8. Tergoris ad scuta galeasq; impenetrabilis, præterquam si humore madeat. Madere metu, est præ timore sudore aspersum esse. Plaut. in Mostel. Hei mihi, commista hæc blanda dicta quò veniant, madeo metu. Madere vino, est ebrium esse. Martial. lib. 11. Hic totus volo rideat libellus, Et sit nequior omnibus libellis, Qui vino madeat, nec erubescat.

Madesco, scis. habet significationem passiuam innatam calore intrinsecus sumpto, vt propriè madescere fit, cũ quis febri, vel labore seu potione præpotentis vini æstuat, aut aliter sudorẽ emittit. Significat quoq; humescere, siue humectari. Colu. li. 11. ca. 3. Hæc enim res efficit, vt in coctura celerius madescat, & viridem colorẽ sine nitro conseruet. Madescere etiam extrinsecus dicitur. Claud. lib. 3. Largis tunc imbribus ora madescũt. Colu. lib. 7. Stabulentur sicco loco, ne humore madescant vngulæ. Hinc componitur permadesco, διάβροχος γίνομαι, quod est valde madidus fio. Idẽ lib. 2. In id tẽpus cõuenit inter peritos rei rusticę, nõ esse arandũ, nisi si magnis (vt fit nonnunquàm) subitaneis imbribus, quasi hybernis pluuijs terra permaduerit.

Madian, μαδιάμ) vrbs quædã ab vno filiorũ Abraham ex Cethura sic vocata: quæ (teste Hierony.) est trans Arabiam ad Meridiem in deserto Sarracenorum, contra Orientẽ maris Rubri. Vnde vocantur Madianei, & Madianea regio. Legimus & filias Ioab, soceri Mosi, filias Madian. Sed hæc ciuitas homonyma eius, iuxta Arnonen & Ariopolim, cuius ruinæ nunc tantũmodo demonstrãtur.

Madido, das. (ὑγραίνω) nass machen) nat maken). mouyller.) madidum seu balneatũ facio. Claud. lib. 2, Ille nouo madidantes nectare pennas Concutit, & glebas fœcundo rore maritat.

Madidus, a. um. (διάβροχος) nass) nat) mouylle.) quod est aliquo liquore respersum. cui opponitur siccus. Ponitur aliquãdo pro ebrio. Plau. in Amph. Faciam vt sit madidus sobrius. id est, efficiam vt videatur ebrius, cum nihil biberit. Quandoq; ponitur pro imbuto. Martial. Si quis Cecropiæ madidus, Latiæq; Mineruę Artibus. Hinc Semimadidus. Colu. lib. 2. Sed quandocunq; arabitur, obseruabimus, ne lutosus ager tractetur, ne'ue exiguis nimbis semimadidus. ὑποβεβρεγμένος.

Madifico, idem quod madefacio. Plin. lib. 28. cap. 7. Et si conta epiphoras feruentes oculorum anguli subinde madificentur, efficacius sic cibo vinoq;, si pridie ea abstinuerit.

Mador, infusio ipsa, humiditas, δίευσις, ὑγρασία. nass heyt

feuchticheyt) natheyt, vochticheyt, mouilleure, moiteur.) Sall.li.3.Hist.Quasi par in oppido festu natio,& ingens terror erat,ne ex latere noua mu numēta madore infirmarent. Nam oia oppida sta gnabāt redūdantib. cloacis aduecso æstu maris.

Mados,vitis albæ genus, quā Græci ἀμπελολεύκην vocant. huius sarmēta longis & exilibus internodijs geniculata scandunt, folia habet pampinosa, ad similitudinem hederæ. Plin.lib.28.cap.1.

Madulsa,ebrius, quia madidus satis vino fit: apud Plaut.in Pseud.Festus legit Madusa sine l,his verbis: Madusa, ebrius à Græco μάδαν deductum, vel quia madidus fit vino.

Mæander,(Μαίανδρος) cum diphth.qui & Mæandrus, fluuius Phrygiæ siue Mæoniæ, ita sinuosis flexibus,vt sæpe credat ad fontē reuerti. Per Phrygiam currit, Lydiamq́; disterminat à Caria. Vnde Ouid.li.9.Metam.cum Phrygiū appellat,Non secus ac liquidis Phrygius Mæāder in vndis.Mæander,inqt Strabo, flexuosus est,quoniā alueus mul tas recipit mutationes,& multū limū deducēs mo do huic,modo illi ripæ adijcit. Vnde obliquitates oēs,Mæandros veteres appellarūt: vt cum res agi tur nō simpliciter, sed vafris & obliquis consilijs, sumpta metaphora à fluuio Mæandro,q sinuosus ac flexuosus labitur: vnde & nomē habere videt, quasi oberret,quærens hominū consortia. Cic.in Piso.Quos tu Mæādros,dum omnes solitudines persequeris, quæ diuerticula flexionesq́; quæsisti? More Mæandri illud fieri dicitur,quod tortuose flexuoseq́; fit.Colu.li.8.ca.17.Oportebit aūt nō nullis locis moles intercidi more Mæādri,paruis sed angustis itineribus.Mæander etiā picturæ genus est,in morē Labyrinthorū flexuosis ambagibus implexū,qđ oris chlamydū addi solet.Verg.5. Æne.Victori chlamydem auratam,quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit.Vbi Serui.Mæandro duplici, flexuoso. Et hoc dicit,Erat in chlamyde, flexuosa,& inter se remeabilis purpura, in modum Mæandri fluminis Cariæ prouinciæ. Festus neut.gen. dixit his verbis: Mæandrum, inquit,genus picturæ,dictum à similitudine flexus amnis, qui appellatur Mæandrus.Hoc etiam nomine dictus est mons Indiæ.

Mædia, (Μαιδία) ciuitas Thraciæ, scribitur cum æ diphthon. A qua Mædi populi,vt differant à Medis populis Asiæ. Hinc præfectura Mædica Thraciæ,vicina Pæoniæ.

Mææ,(αἱ μαῖαι) genus cancrorum maximum.

Mæmacterion,(μαιμακτηριὼν) mensis September.

Mænala,(μαίναλα,λοι)pen.cor.intellectu singulare, voce aūt plurale inquit Prisc. At Diomedes docet in singulari esse gen.masc.in plur.neut. mons Arcadiæ celsus.Verg.Pinifer illum etiā sola sub rupe iacentē Mænalus. Lucan.lib.3.Sicanias Alphæus aquas tunc Mænala liquit. Est & nomen Arcadię, à Męnalo Lycaonis Filio.Steph.Mænalius,a.um, qđ est ex Mænalo.Vnde Bacchus dictus est Mænalius,ἀπὸ τοῦ μαίνομαι,quod est furere, insanire, sicut à Mænalo Lycaonis Filio. Et aper Mænalius, quem Hercules Euristo detulit. Et versus Mænalius, id est,Arcadicus,Vergil.8.Eclo. Menala sine diphthongo scribit Seruius, cum inquit, Menala mons Arcadiæ,dictus ἀπὸ τῶν μήλων,id est,ab ouibus, quibus plenus est.

Mænas.vide in dictione Mæna.

Mænas,adis.(μαινὰς) furiosa siue insana dicitur,ab μαίνομαι, quod est furere. Fuerunt aūt Mænades mulieres,quæ Liberū patrem semper secutæ,Bacchi sacra celebrabant,passis capillis furentiū more huc atq; illuc cursitantes.Iuuenalis:Crinemq́; rotant vlulante Priapo Mænades.

Mænoles,(μαινόλης)dictus est Dionysius,quod Latine totum furentem significat,cui Bacchę Orgia celebrant. Et crudas carnes comedentes,sacro furore imitantur, Euan Euan clamantes : quæ vox aspirata secundum exquisitā Hebræorum linguā, fœminei sexus serpentem significat.

Mænemenon,genus est mellis,qđ ab insania,quam gignit,sic vocatur,Plin.lib.21.cap.13.

Mæonia,Lydia est regio minoris Asiæ.vnde Mæones,populi. hæc vocatur regio exusta. nam (sicut scribit Strabo) cinerulēta est in superficie, & tota arboribus caret, præter vitem. Dionysius scribit hanc regionē esse sub altissima Tmoli mōtis rupe sitam,ex qua Pactolus amnis effluit. Hinc Mæonius,a. um. Vnde Homerus dictus est Mæonius. Martia.Perlege Mæonia cantatas carmine ranas. Dictus & Mæonides à patre, qui Mæon appellatur. Et Mæonius rex,Verg.9.Æneid. Mæonidæ, arum. Lydij,Verg.11.Æneid.

Mæotis,pen. prod. (Μαιῶτις) palus Scythica in regione Septentrionali iuxta Phasidis ostium,frigore congelascens.Ouid.lib.3.de Trist.Longior antiquis visa Mæotis hyems. Hinc pisces Męotides, μαιῶται,seu Mæotici μαιωτικοὶ dicti,qui in Mæoti capiuntur. & Mæotida mella apud Plinium.

Mæreo,res,mæstus,(δυσθυμέω) trauren) trueren) estre triste.)vide in dictione Mœreo.Caper: Mœstus animo, sed tristis vultu.

Mæro,ras. (λυπέω,ἀσιάζω) mærentē & tristē facio. nā mæraret,id est mærentē faceret,vetus verbū.

Mæror,(ἄχθηδὼν) traurigkeyt) droefhz) tristesse, dueil,)inquit Cic.li.4. Tusc.est ægritudo flebilis.

Mæstitia,& mæstitudo. idem qđ mæror,κατήφεια. Quintil.Dolore atque animi mæstitia languens. Plaut.Cur tanta mæstitudo obtigit?

Mæsto,stas,& mæstifico,as. (ἀνιάω) mæstum facio. Ab μοῖρα,ideo per œ.

Magar,Pœnorum lingua villam significat.Vnde & magalia villæ dicuntur.Quamuis magaria (secundum Seruium) dici debeat,cuius prima producit. Verg.Miratur,molem Æneas magalia quondam.

Magas,adis,siue magadium,instrumentum est Musicum tabula quadrata constans, leuiter conuexa, intentis in ea citharæ fidibus. Dicitur etiā ea pars lyræ,in quam plectrum illiditur. id est,vbi percussio fit chordarum manu dextra.Iugum verò dicitur,vbi frustra manu chordæ premuntur.

Magia,(μαγεία) cum acc̄tu in pen. est(vt Plato ait in Alcibiade) deorū cultura.Incantatio quoq; Latinè dici potest. Est aūt duplex magia:vna Platonica

nica & Philosophica, hoc est, naturalis philosophiæ absoluta consummatio: à qua magus dictus est, qui eam colit. Nam Persæ magū dicunt, quem Latini sacerdotē appellant. Altera dæmonum potentia constat, quam nomine detestabili γοητείαν goëtiam, vel theurgiā vocāt. A legibus prohibita est, quam Plinius artē intestabilē, irritam, & inanē appellat. Ecclesiastici magicas præstigias vocant, quia rerum veritatem ementiantur, hominū mentes fallacia perstringētes. Huius magiæ plures species: hydromantia, quæ fit ex aqua: axinomantia, quę fit ex securibus & alijs dolabris: lecanomātia, quę fit ex peluibus, quas Græci λεκάνας vocāt. Nā apud Persas erāt magi lecanomantici dicti, vt lib. 15. docet Strabo, quasi ex peluibus diuinantes, Nā vaticinantes peluim accipiebāt aqua plenam, dæmonibus congruentem in profunda repentibus, vbi aūt dæmon illapsus est, aqua edit sonū quendam fatidicū. Catoptromantia, quæ fit per specula. De qua Spartianus in Iuliano intellexit, cū ait: Carmina profana incantauerūt, & ea quæ ad speculum dicunt fieri, in quo pueri præligatis oculis incantando futura respicere dicuntur. Pyromantia, quæ fit per ignē, hāc Amphiaraus primus inuenit. Geomātia, q̄ fit per terrā. Chiromantia, per mensuras manuū. Necromantia, siue necyomātia, quæ fit per euocationes vmbrarū, & per inferorū colloquia: à qua necromātici, quorū incantamentis mortui resuscitari, diuinare, ad interrogata respondere videntur, nec fit talis diuinatio sine sanguine. Quidam necyomantiam & sciomantiam distinguunt, ꝙ in necyomantia ad erigendū cadauer sit sanguis necessarius: in sciomantia sola sufficiat vmbræ euocatio. Capnomantia, quæ fit ex fumo aræ, ex cuius motu futura cognoscebant: à qua capnomantæ dicuntur. Ex hoc magiæ fonte deriuati sunt apud Romanos Hetrusci aruspices, apud Indos brachmanes & gymnosophystę, apud Gallos druidæ & bardi, apud Siculos galeotæ, apud cūctas nationes planetarij: qui mathematici sunt, & vulgò astrologi dicuntur. Est item Magia fons Siciliæ in agro Syracusano.

Magicus, adiecti. quod ad magum, vel etiam magicen pertinet: vt magicas artes, magicas herbas dicunt, quibus magorum vanitas gloriatur.

Magidæ, μαγίδες) mensæ seu coquinarij instrumenti genus habetur, & panis seu offæ genus, qđ magida quoque appellant. Magis, idis, inquit Iulius Pollux lib. 7. & mactra vas in quo farinæ subiguntur. Et lib. 10. Quæ autem tripodibus imponunt & trapezæ. id est mensæ, & magides appellantur. Sic hodie vocitari potest orbiculatum instrumentum, quo panifices, & dulciarij pistores, quos pastillarios vocamus, subigendis farinis opificij sui vtuntur, Rondellum appellant. Est etiam genus lancis eiusdem formæ. Plin lib. 33. cap. 11. Cornelius Nepos tradit tympana se iuuene, appellata sta teras, & lances, quas antiqui magidas appellauerant. Platellam nostri vocant.

Maginor, ris. quasi tarde conor & nugor, inqt Fest.

Magirus, penul. prod. (μάγειρος) Latine coquus dicitur. Vnde archimagirus, (ἀρχιμάγειρος) princeps coquorum.

Magis, (μᾶλλον, ἐπιπλέον) meer) plus.) aduerbium, significat plus, Vnde magis ac magis, ἐπιπλέον, ἐφ᾽ ἴσης) deducitur & à magnus, & præter naturam aliorum habet neutrum. nam comparatiua neutra vim aduerbij habent: vt validius, sanctius: maius vero non, loco cuius dicimus magis. Iungitur interdum comparatiuo. Plautus in Stich. Imò enim hic magis est dulcius. Et mage ponitur interdum pro magis. Plautus in Trucul. Quem ecastor mage amo, quàm dudum. A quo fit compositum des magis, quod significat valde magis, & pro nimis à veteribus ponebatur.

Magisterium, magistri dignitas seu officiū, (ἀρχή.) nam magisteria sic à magistro videntur deduci, quomodo à ministro ministeria. Suet. de Augusto, Auus municipalibus magisterijs contentus, abundante patrimonio tranquillissimè senuit. id est, officijs municipij sui.

Magistratus, tus. die oberkeyt) die ouerheyt) magistrat,) per deriuationem à magistris cognominantur, qui per imperia potentiores sunt quàm priuati. Et modo significat eos, qui in potestate aliqua sunt cōstituti, (οἱ ἐν ἀξιώματι, οἱ ἐν τέλει, οἱ ἐν ταῖς πράξεσιν, οἱ πολιτευόμενοι) vt sunt consules, proconsules, prætores, proprætores, & alij qui Ciuitates & Prouincias regunt. Modò ipsam potestatem seu officium. Cicero: Nam istum in vrbe magistratum gerebat. Et magistratuum alij maiores, vt consules, censores, prætores: alij præter hos dicebantur minores. Venustè dicimus creare magistratum, dare magistratum, gerere magistratum, habere magistratum, mandare magistratum, abire magistratu, accipere magistratum, venire in magistratum, magistratum imminuere, quod est, derogare iuribus, & prærogatiuis officij.

Magistri, (διδάσκαλοι, καθηγηταί) meysters) meesters) maistres.) à magis, & proprie artium præceptores sunt. Quāuis etiā ad omnes transferri possint, quibus præcipua cura rerum incumbit. Dicti magistri, ꝙ magis cęteris possint, vel ꝙ magis q̄ cæteri diligentiam rerū, quibus præsunt, habere debent. Hinc magistri pagorū, societatum, vicorum, collegiorum dicuntur, (ἐπιστάται) qui pagis, societatibus, vicis, collegis pręsunt. Magister equitum, (ἵππαρχος) dicitur, cui summa potestas erat in equites: vulgus Gallicū Connestabilē appellat: addebatur & semper Dictatori, cui summa potestas in populū, à quo & magister populi dicebatur. Ponitur quando & etiā magister pro custode. Teren. Me filijs relinquunt, quasi magistrū. Et magister pecoris, custos vocatur, siue pastor. Huius diminutiuum est magistellus. id est, paruus magister. Magister nauis est, cui totius nauis cura mandata est, Vlpianus de Exercitatione Act. l. 1. Magister scripturæ dicitur, qui ciuitatis alicuius publicos pecorum prouētus scribendi munus habet. Cic. 3. Ver. Misit iu Siciliam literas ad Carpinatiū, cum esset magister scripturę, & sex publicanorū. Magistra, stræ. Cicero, 1. de Finibus, Duce natura magistra.

 Magi-

Magiſtri etiam dicuntur, qui bona ſub haſta vendunt. Cic. ad Att. lib. 1. Vnà agebant cæteri creditores, in quibus erat Lucullus, & P. Scipio, & is, quem putabant fore magiſtrum, ſi bona venirent.

Magiſtro, as. (πρυτανεύω) moderor, guberno, authore Feſto.

Magmata, pen. cor. paſtilli & maſſę factę ex vnguentorum fecibus, odoris gratia. ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod eſt terere & miſcere, vt inquit Plin. lib. 13. cap. 2.

Magmentum, Veteres dixerunt, quaſi maius augmentũ, & auxiliũ, quoniam augebant numerũ hi, qui accedebant alienigenæ, vt adiumento eſſent.

Magna Græcia, dicta eſt ea pars Italiæ, quæ à Tarento vſq; ad Cumas eſt. vel (vt Plin. lib. 3. refert) à Locris Italiæ fronte, ad Tarentum vſq; protenditur. Sic dicta, quòd multę magnæq; ciuitates in ea fuerint à Gręcis conditæ. Author Iuſtin. lib. 20. Vergilius: Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graiis. In ea habitauerunt Architas, Pythagoras, Parmenides, & Zeno, Pythagorici philoſophi, & Ennius poëta. A quibuſdam tota Italia dicta eſt maior Græcia. Ouid. in Faſt. Itala nam tellus Græcia maior erat.

Magnalia, (μεγαλεῖα) ſunt ingentia facta, & admiratione digna.

Magnanimus, qui magni eſt animi. grofsmütich) hoochmoedich.) Cicer. 1. Offic. Itaq; viros fortes, & magnanimos eoſdem bonos, & ſimplices veritatis amicos, &c.

Magnanimitas, (μεγαλοψυχία) vt ait Speuſippus, eſt moderatus contingentium vſus, vrbana cum hominibus conuerſatio, magnificentia animi cum ratione. A Cicerone in. 3. Off. ponitur pro ſublimitate & præſtantia animi.

Magnarius, (μεγαλέμπορος) apud Apuleium pro magno negotiatore ponitur, ex negotiorũ magnitudine, tanq̃ clarus in obeundis magnis mercaturis.

Magnas, atis. & magnatus, ti. (μεγιστᾶνες) qui in populo magnus habetur.

Magnata, vrbs Hyberniæ, à qua Magnatæ populi vocati ſunt.

Magnes, etis. (μαγνῆτις) gen. maſc. genus lapidis, ad ſe ferrum attrahentis. Dictus Magnes ab inuentore, in Ida primũ repertus. Plin. lib. 36. cap. 16.

Magneſia, (μαγνησία) Macedoniæ regio, Theſſaliæ annexa. Abeſt ab Epheſo (ſicuti Plin. lib. 5. ſcribit) ſedecim millia paſſuũ. A qua Magnetes, (μάγνητες) & Magneſii, (μαγνήσιοι) populi vocati ſunt. Luca. li. 6. Et magnetis equis Minyę gens cognita remis. Eſt & Magneſia vrbs in Aſia, apud quã Scipio Aſiaticus Antiochum regem magna clade affecit.

Magnetes, etum. apud Macedones erant, qui apud nos ſenatores dicuntur, ſiue principes & capita vrbis. vnde & ſummum magiſtratũ vocant Magnetarchen, teſte Liuio lib. 5. Bel Maced.

Magnifico, as. (μεγαλύνω) grofs machen, achten, erheben) groot maken, verheffen) exalter, fort priſer, eſtimer) extollo, exalto. Plin. Magnificat & vituli, qui nondum herbam guſtauerit fimum.

Magnificus, (μεγαλοπρεπής) grofsſtätich, herrlich) grootdadich, heerlijck.) honorable.) qui magna facit. Scribit Ariſtot. libro. 4. Et hic magnificum dici illum, qui in magnis pro dignitate ſumptum facit, qui circa publicam magnificentiam impẽſas facit honorificas, velut in ludis, in rebus diis ſacrificatis, in ædificiis, in epulo publico, non qui in ſeipſum ſumptuoſus eſt. Eſt & magnificens, à quo magnificentia (μεγαλοπρέπεια) quæ eſt (vt Cicero inquit) rerum magnarum & excelſarum, cum animi amplitudine quadam & ſplendida propoſitione cogitatio atque adminiſtratio. Hinc magnificè aduerbium. id eſt, lautè, honorificè. Terent. in Heauton. Et næ ego te, ſi vſus veniat, magnificè Chreme, Tractare poſſim.

Magno, (μεγάλου) abſolute, pro magno precio. Apuleius, Me denique pauperculus quidam hortulanus cõparat quinquaginta numis, ſed magno aiebat. Varr. lib. 3. de re Ru. Piſcinæ ædificantur magno.

Magnus, (μέγας) grofs) groot) grand.) grandis, huius comparatiuum eſt maior, ſuperlatiuum maximus. A quo multa componuntur. Magnum ponitur aliquãdo pro valde. Plau. in Mil. Nam eo magnum clamat, tetigit calicem.

Magniloquus, qui magna loquitur. Martial. Quæ tu magniloquus nocte dieq; ſonas. Hinc magniloquẽtia. Cic. de Orat. Quòd illi dactylicus numerus hexametrorũ, magniloquẽtiæ ſit accõmodatior.

Magnitas, p magnitudine apud antiquos. Accius, Nam q̃ ſat frugi, neq; dici poteſt pro magnitate.

Magnitudo, amplitudo, ſublimitas. groſſe) grootte) grandeur.) Apud Cic. pro Roſc. Amer. Magnitudo æris alieni. Sic dicitur & magnitudo animi, id eſt, excellentia, præſtantia.

Magnoperè, aduerb. id eſt, valde, vehementer. faſt) zeer) grandement, fort.) Plaut. in Truc. Malam rem is, & magnam, magnopere ſerua viaticum.

Magog, (μαγὼγ) nomen viri filii Iaphet proprium, à quo (vt ait Ioſeph. lib. 1. Magogę dicti ſunt, qui à Græcis Scythæ dicuntur.

Maguderis, (vt Priſcan. libr. 5. inquit) frugis, id eſt, caulis genus, qui naſcitur ex ea parte, cuius radix ſirpis auellitur. Hanc, caulem laſerpitii quidam exiſtimant. Plaut. in Rud. Sed tibi confidis fore multam maguderim. Laſerpitium autem herbam eſſe nonnulli arbitrantur, vt Plin. lib. 19. cap. 3. teſtatur. Legitur & magudaris. Col. li. 7. Facit & radix, quã Gręci vocant μαγύδαριν, vulgus noſtra conſuetudine laſerpitiũ appellat. Quo loco quædam Exemplaria legunt σίλφιον, non μαγύδαριν.

Magus, (μάγος) dictio Perſica, qua apud eos ſignificatur ſapiens. Sic enim Perſæ Magos vocant, vt Græci Philoſophos: Latini, ſapientes: Galli, druidas: Ægyptii, prophetas ſiue ſacerdotes: Indi, gymnoſophiſtas: & Aſſyrii, Chaldęos, à Chaldęa Aſiæ regione. Apud nos verò magus, incantator ex officio vocari poteſt. Nam cum magi apud Perſas potiſſimum deorum cultui vacare ſolerent, in tantum poſtea aucta eſt eorum vanitas, vt non ſolum obſeruatione ſiderum futura prædicere, ſed artibus quibuſdam & maleficiis & ſcire ſe omnia & facere poſſe profiterentur. Hinc Magice, ces. ars ipſa incantandi, quæ etiam Magia dicitur.

de

de qua vide Plin.lib.20.cap.1.

Mago, authoris nomē, cuius meminit Plin.li.17.ca 10.& lib.1.ca.3.item Var.lib.1.de Re rust.ca.1.

Maia, (μάια) Atlantis filia fuit, ex qua Iupiter Mercuriū suscepit. Significat & obstetricem, vt author est Suidas in Socratis vita. Est & dea, Fauni filia. cui in mellario vase nō mel, sed vinū sacrificabant.

Maiales, (χοῖροι, τομίαι) porci castrati. Varro, Verres commodissime anniculi vtiq;, nec minores quàm semestres. quo facto nomen mutant, atq; è verribus dicuntur maiales.

Maiestas, (σεμνόν, μεγαλειότης, ἀξιωματικόν, ἀξίωμα) à magnitudine dicta est. Est enim decus, amplitudo, & dignitas vel populi vel senatus, vel principis imperatoris've, aut etiā priuati magni viri. Vnde maiestatis crimen Iureconsulti definiunt, quod aduersus populum Romanum vel securitatem eius committitur. Et rei maiestatis dicuntur, qui eiusmodi crimen committunt. Dea quoq; credita est, Honoris & Reuerentiæ filia, de qua Ouidius:

Donec Honor placidoq; decens Reuerentia vultu
 Corpora legitimis imposuere toris.
Hinc sacra Maiestas, q̃ mundū temperat omnem,
 Quaq; die partu est edita, magna fuit.
Nec mora, cōsedit medio sublimis Olympo
 Aurea, purpureo conspicienda sinu.

Maiestas, populi dicebat: authoritas autē, senatus. Populus enim, sciscere solebat & iubere: Senatus, censere & author esse. Cic.3 Philip. Tantus autem cōsensus municipiorum coloniarumq; prouinciæ Galliæ, vt omnes ad authoritatem huius ordinis, maiestatemq; Po.Ro. defendendam conspirasse videantur. Maiestas nominis, est magnitudo siue dignitas. Mart.lib.1. Cum pars libri & maior & melior, ad maiestatē sacri nominis tui allegata sit. Maiestas alicuius loci, est eius præstantia siue excellentia. Liu.1.ab Vr. Concepit animo eam magnitudinem Iouis templi, quę digna deûm hominumq; rege, esset, Romano imperio, q̃ ipsius etiam loci maiestate esset, Maiestas in oratione, est grauitas. Cice.de Ami. Quanta in oratione maiestas. Dicimus Latinè & eleganter, Imminuere maiestatem, vel minuere. lædere maiestatem. soluere maiestatē, id est, minuere: retinere maiestatem, id est, quod vulgus ait, seruare authoritatem: constituere maiestatem, qđ est lapsam aut labantem dignitatis venerationem confirmare, amplitudinis existimationem: conseruare maiestatem, quod est idem quod retinere.

Maiores, (προελθόντες, πρεσβεῦντες, ἄνωθεν κατὰ τοῦ γένους πρόγονοι) voralteren) voerouders) les ancestres) intelligi possunt quicunq; aui, abaui, proaui, ataui, tritaui, & ante hos in infinitum: sicut minores, qui etiam post trinepotes futuri sunt. Cice. Ego meis maioribus virtute præluxi, vt si prius nosti non fuerint, à me incipiant habere initium memoriæ suæ. Verg. Hunc lætum Tyriisq; diem, Troiaq; profectis Esse velit, nostrosq; huius meminisse minores. Non solum minores hi dicuntur, sed etiam posteriores, & posteri & nepotes, ἀπόγονοι. Sicut ii qui ante nos fuerunt, maiores & superiores, & patres & aui appellātur, Et tam maiores quàm minores, in hac significatione tantū pluraliter declinantur. Maiores magistratus, sunt consules penes quos fasces sunt, vel qui priores facti sunt. Maior prætor, dicitur vrbanus, minores cæteri. Maiores flamines, dicebantur patritii generis, minores plebeii. Maior auunculus, aui & auiæ auunculus. Sic maior patruus, maior amita. Maior magistratus consulere dicitur, ait Festus.

Maius, (μάϊος, σκιρροφοριών) mensis à maioribus dictus est, quia (vt inquit Macrob.) maioribus consecratus erat, quorum consilio Respub. gerebatur: sicut Iunius à iunioribus, qui rem armis gerebāt. Postquam enim Romulus populum Romanū in maiores minoresq; diuisit, vt altera pars consilio, altera armis Rempub. tueretur, in honorem vtrisq; partis hunc Maium, sequentem Iunium vocauit. Ouidius: Hinc sua maiores tribuere vocabula Maio, Iunius à iuuenū nomine dictus adest. Sunt qui Maium, à Maiestate dea denominatum velint, quòd flamen Vulcanalis Calendis Maiis huic deæ rem diuinam facit. Alii à Maia Mercurii matre. Propterea hoc mense mercatores omnes, Maiæ pariter & Mercurio sacrificare soliti erant.

Mala, læ. (κόρρη, σιαγών) eyn wange) la ioue.) faciei pars, quæ & gena: dicta, quòd rotundam speciem mali præ se ferat. Iam est quæ præeminet inter nasum, oculos & buccam. Plin. Infra oculos malę homini tantum, quas prisci genas vocabāt, ibi ostenditur pudor. Et primam syllabam producit. Verg. tamen lib.3. Georg. equino generi malas tribuit, cum ait, Quo tempore glauci Potniades malis membra absumpsere quadrigę. Et mala (τὰ μῆλα) Latinè dicuntur oues.

Malaca, (μαλάκη) ciuitas in Hispania. Martianus, Siga oppidum, è regione Malacam vrbem Hispaniæ contemplatur.

Malache, (μαλάχη) pen. corr. herba, quæ à Latinis dicitur malua, q; habeat folia mollia, quæ Græci malacha dicunt. Nam Diosco. cum vult folia mollia alicuius herbæ dicere, appellat Malacha. Vide Plin. lib.20.ca.21. Vel malache dicitur, quoniā est mollificatiua. Græci enim μαλακὸν molle vocant. qua dictione vsus est Plaut. in Bac. Hic nostra agetur ætas in malachū modum. i. molliter, delicatè.

Malachites, (μαλαχίτης) gemma spissius virens, à colore maluæ, quæ Græcè μαλάχη dicitur.

Malachram, siue Maldacon, arborem vocāt magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. Huius fructū bolelliū, quod est gummi genus, dicunt.

Malacia, ciæ. (μαλακία) mollitia, cum maris fluctus omnino quiescūt, & languent, neq; vlla aura commouentur. quod vulgus vitandi mali ominis gratia Bonaciam vocat. Lucretius pellaciam, à pelliciendo appellat: vbi dicit, Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. Similiter malacia, est in grauidis ille languor & mollicies, dissoluti & cuncta fastidientis stomachi. Plin. lib.23 cap.6. Malicoriū expetitur in grauidarū malacia. Et quoniā gustu moueat infantem, id Græci κισσᾶν appellāt, & κίττα. quod est (vt Theodorus Gaza vertit) picas re:ā pica dictū, quoniā eiusmodi aues varia solent ap-

appetere, cum sunt prægnantes.

Malacisso, sas. (μαλακίζω) mollio, subigo. Plaut. in Bacch. Ah nimium ferus es. P, Mihi sum. S. Malacissandus es.

Malacostraca, .i. mollia, sicut sunt pisces sine testa.

Malacus, Latinè mollis, delicatus. Plaut. in Bacch. Pro lorica malacum capiam capillum, vide supra Malache.

Malagma, atis. (μάλαγμα) eyn pflaster) een placster) vng emplastre.) fomentū, cū res dura per alterius admistionē mollescit, sicut emplastrū. Nam malagmata contusa, & super cutē iniecta abunde mollificant. A μαλάσσω mollio. His molliuntur aposte mata, & matura fiunt. Colu. lib. 7. Cuminum conteritur, eiq; adijcitur exiguū picis liquidæ & axungiæ, vt lentorem malagmatis habeat. Differunt autem emplastra à malagmatis & pastillis. Emplastra imponuntur vulneribus: malagmata in integram cutem iniiciūtur: pastili aut illiniuntur, aut alicui molliori cerationi miscentur.

Malasso, sas. (μαλάσσω) à quo commalasso, quod est exerceo, mature facio. Varro, In dolore adiaphoron esse, q; philosophia commalassaret eam partē, quę concuti cupiditatibus solet. Idem etiam significat quod malacisso.

Malè, (κακῶς) vbel) qualijck) mal.) aduerbiū modò ponitur pro valde, ferè in malam partē. Cic. Addebat etiam, id'q; ad rem pertinere credebat, scriptores illos male mulctatos. id est, magna pœna affectos. Similiter cū dicimus, Malè formido, malè maceror, malè metuo, malè timeo, malè odi, significat valde, multū siue vehementer. Modò pro parū. Verg. Heu malè tū mites defendit pampinus vuas. Modò pro incōmode, sicut Bene pro cōmode: vt, Male habito, bene habito. In compositione habet vim negationis, (δύς) vt, Malesanus, male, fortis. Ouid. libr. 4 Fast. Nondum tradideras victas victoribus artes Gręcis, facundum sed male forte genus. Malè viuere, est pauperrime & in egestate, vel anxiè & solicitè viuere. Malè mulctari, malè tractari, affici & puniri. Malè loqui, est male dicere. Malè habet me hæc res, id est illud me molestat, iratus sum ob id, illud me angit, vexat, sollicitat. Malè docere quid sit, hæc Terētij verba docebunt. Terent. in Heaut. Malè docet te mea facilitas multa. id est, causa est tibi, vt malè agas: arripis inde ansam malè faciēdi. Malè consulere in aliquem. est aliquid illius incōmodo & damno facere. Malè cōciliatus, dicit magno emptus. Terent. in Eun. Fugitiue prodi, malè conciliatē. Male acceptus inopia rerū dicitur, qui propter inopiā malè tractatus est. Malè aliquem verbis accipere, est iniuria afficere. Subauditur tamē aliquando, verbis. Malè animatus erga aliquē is dicitur, qui illi malè afficitur, & nō bene vult. Malè esse animo tū dicitur, cum ictu alicuius maioris perculsus animus nō sustinet corpus, sequitur'q; ruina membrorū. Malè aliquid cuipiam credere, est non tutò credere. Plau. in Pœn. Malè credā, & credam tamen. Malè cadere, id est malè succedere, siue accidere alicui, quod nō sperabat. Cæsar in Com. Vbi tātos suos labores, & apparatus malè cecidisse viderunt, &c.

Malea, (μαλία μαλέα) pen. indifferente, promontorium Laconię, quod per quinquaginta millia pass suum in mare protenditur, vbi periculosa est nauigatio, propter aduersos ventorū flatus. Hinc est illud Prouerbiū, Cū ad Maleā deflexeris, domesticos obliuiscere. Verg. lib. 5. Ionio'q; mari, Maleæq; sequacibus vndis. Propertius, Præbeat hospitio sæua Malea suo. Dicta Malea, à Maleo Argiuorū Rege, qui in ea templum pulchrū cōstruxit, quod Maleoticum appellauit. A Malea, fit Maleacus, ca. cum. (μαλειακός.) vt Sinus Maleacus.

Malè audio, (ἀλοξῶ, ἀλέξομαι, κακῶς ἀκούω) gescolten worden) qualick toe gesprokē worden) auoir mauuais bruyt.) significat alicuius maledicta sustineo, seu infamor, vituperor, culpor. sicut bene audio, laudor; cuius contrarium est maledico. Vt si quis de me malè dixerit, tunc rectè dixero, Malè audio. Cice. libr. 2. In quo ego, non quo libenter malè audiam, sed quia ego causam non libenter relinquo. Idem ad Attic. Hanc nonnulli amici Appij ridicule interpretantur, qui me idcirco putent bene audire velle, vt ille male audiat.

Male cogito de te, id est malè affectus sum erga te, & maleuolo in te sum animo. κακοπονῶ. Ouid. Non tamē Æneam, quis malè cogitet, odi. Cælius, Et ipse facilè animaduerterē malè eum de me cogitare. Huic contrarium est, bene cogito. εὐνοῶ.

Maledico tibi (κακολογέω, κακηγορέω) lästerē, schelten, flůchen) qualick toesprekē, vloeckē) menacer) id est te maledictis afficio: in te maledicta, id est, conuitia, probra, contumelias conijcio. Teren. in Eunu. Nescis cui maledicas nunc viro. A quo maledicus (βλάσφημ☉) maledicentior, & maledicentissimus, qui maledicit, quantum potest, & scit: qui mordax est, & obtrectator. Plaut. in Mer. At ego pol maledicentiorē, quàm te, noui neminem. Et maledicentia, obtrectatio, conuitium. Gell. libr. 3. cap. 3. Ob assiduam maledicentiam, & probra in principes ciuitatis, &c. Et maledicè aduerbium, id est, contumeliose.

Malefacio tibi, κακῶς ποιῶ σε, κακουργῶ. (schädigen) qualick doē) faire mal) Cic. ad Brut. li. Epi. 11. Dij isti Seguleo malefaciāt, homini nequissimo omniū q sunt, &c. Idē ad Att. Quòd si iste Italiā relinquet faciet omnino male. Inde maleficus, ca. cū. p perniciosio, qui damnū infert, & q nocet alteri, κακοῦργος. Sic maleficæ mulieres, incantatrices dicunt, & veneficæ. Maleficæ herbæ, serpētes, p venenosis.

Maleficentia, & Maleficium, damnum, iniuria, facinus. κακουργία. eyn schädigung, nachteyl) schade) dommage.) Cæsar. Finitimis imperauit, vt ab iniuria & maleficiose suos'q; prohiberent.

Maleficiū, ait Budæus, est quicquid improbè admissum est. Et venustè dicimus, Cōmittere maleficiū, admittere maleficiū, prohibere à maleficio, tēperare à maleficio. Hinc aduerbium maleficiose.

Male iudico, (κακῶς κρίνω, κακῶς φρονῶ) male censeo, male opinor, declaratur error meus.

Male mereor de te, male tracto te, tibi noceo & incommodo, κακῶς ποιῶ σε. vbel haltē, beschädigē) quaet

quaet doē,schade doē) nuyte & porter dōmage.) Cuius cōtrariū est, bene mereor. εὐποιῶ, ὑβρίζω.

Male opto tibi, (κακῶς εὔχομαι) male precor, intelligitur vicium eius, de quo agitur.

Maleuentum, erat Campaniæ vrbs, quam nunc boni ominis causa Beneuentum dicimus.

Male vertere, est in perniciē vertere. κακῶς τρέπειν. Teren. in Adel. Minus viginti tu illam emisti, quæ res tibi vertat male. Vbi Donat. Vertumnus dicitur Deus, qui rebus ad opinata reuertentibus præest, sæpe autem male cedit, quod bonum putatur, & hoc est male vertisse: vt ille gladius, qui muneri datus, adminiculum fuit reginæ pereunti. De quo Verg. Ensemq; reclusit Dardanium, non hos quæsitum munus in vsus.

Malē volo tibi, odi te. κακονοῶ, hässig sein) haten, ongunstich zijn) hayre.) Hinc maleuolus, id est inuidus, & malū cuiquā exoptās. (κακόνοος) & maleuolētia, (κακόνοια, δύσνοια) q̄ est voluptas ex malo alterius sine emolumēto suo, vt ait Cic. in 4. Tus.

Maleuolens, tis. idem quod maleuolus. Plaut. Viuo maleuolente genio natus.

Maleus, (μαλέος) per simplex l, mons est in India, iuxta quem vmbræ æstate in Austrum, hyeme ad Septentrionem.

Malefactio, animi defectio, quæ Græcis ἀσχολία, & λειποθυμία dicitur.

Malicoriū, putamē mali granati, σίδιον. Plin. lib. 23. Huius aridis foliis, vt malicorio, coria perficiunt.

Malea, (μαλέα) vrbs Thessaliæ, à qua populi Maliees, & mare vicinum Maliacum dicitur.

Maligno, as. & malignor deponēs. (πονηρεύομαι) Hieron. in Psalm. Super populū tuum malignauerūt consiliū. Et iterū, Qui malignant, exterminabunt.

Malignus, à malus fit, & is est qui difficultatem sui ostendit: hoc est, qui asper, difficilis, inuidus, auarus est. γλίσχρος, φιλόψυχος. vngunstich, vngütig, rauch) quaet, ongonstich, rou, hert) mauuays.) Plin. Homo malignus & inuidus. Hinc maligna via, quæ angusta & ardua est. Verg. Aditusq; maligni. Maligna lux, q̄ subobscura est. Idē, Quale sub incertā Lunam sub luce maligna. Malignus ager, agricolis illiberalis, ac minime ferax. Idem, Difficiles primū terræ, collesq; maligni. Ponitur interdum pro parco. Quintil. In laudandis discipulorum dictionib. nec malignus, nec effusus. Et malignus, consuetudine dicitur maleuolus, & malus: à quo malignitas, quæ est peruersa, & deprauata voluntas. φιλαυτία Plau. in Capt. Nam hercle huic diei, si liceat, oculos effodiam lubens: Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi. Quandoque pro parcitate ponitur. Liuius, Malignitas conferendi ex priuato. Hinc malignē aduerbiū, peruersē, deprauatē: & quod Cicero dicit, malitiose. Liu. 3. ab Vrbe, Malignē senatus in vnum diem supplicationes Consulum nomine fecit.

Malimnus, (μάλιμνος) Siciliæ mons est, malis, hoc est pomis, refertus.

Malitia. (κακία) booſheit, schalcheit) malice) peruersitas, q̄ virtuti seu bonitati contraria est. Seneca, In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. Ea est malitia peruersitas propriē, cum quis data opera malē agit. Frequēter autem sumitur pro versutia, (ἐπιβουλία.) Cic. Virtutis contraria est viciositas, sic enim malo quàm malitiam appellare, quā Græci κακίαν appellant. Nam malitia, cuiusdam vicij nomen est, viciositas, omniū. Apud Veteres etiam in bonum accipiebatur. Plaut. Te ciuem summa omni malitia. Est & alia malitia. ex natura proueniens. Plin. Quod modo cœli, modo terræ malitia facit. Var. Id sæpe accidit malitia soli. Malitia cœli propriē est inclementia cœli. Hinc malitiosus, id est, versutus, callidus, astutus, fallax. Et malitiosē, aduerb. callidē, dolosē. Plaut. in Mil. At non malitiosē tamen feci. id est, non feci, vt deciperem.

Malleatus, a. um. quod malleo factum est. σφυρωτός. Vnde malleati libri, dicuntur vulgò stampati. Vlpian. 32. ff. inquit, Sed perscripti, nondū malleati vel ornati. Vel quia paginę malleantur repaginando.

Malleo, as. quasi malleo operor. σφυρῶμαι. Vnde malleator. Martial. lib. 12. Illinc paludis malleator Hispanæ Tritum nitenti fuste verberat saxum.

Malleolaris, & hoc lare, à malleolus fit. μοσχευματικός. Colu. lib. 1. Virgam malleolarem non amplius quàm sex gemmarum esse conuenit.

Malleolus, (σφυρίον) diminut. à malleus, id est, paruus malleus. & malleolus (teste Colu. lib. 4.) dicitur nouus palmes vitis, innatus prioris anni flagello (μόσχευμα) sic dictus ab ipsius mallei similitudine. Vel quòd in ea parte quæ deciditur, ex veteri sarmento prominens vtrinq; malleoli speciem præbet, & plantationi aptus est. Vel quòd (vt ait Plin. lib. 17. cap. 21.) solebat capitulatus vtrinq; & sursculatus seri. Et malleoli, sunt sarmenta illa, quæ in aggeribus ponuntur. Sed & manipuli parte pice contecti, qui incensi aut in muros, aut in testudines ad incendium faciendum iaciuntur, malleoli vocātur. Cic. pro Mil. Domus in cliuo Capitolino scutis referta, omnium malleorum ad vrbis incendia comparatorum.

Malleus, σφῦρα, eyn hamer) maillet.) fabrile instrumentū, quòd res duras molliat, quasi molleus. ea enim quę dura sunt, molliuntur ad ignem, vt malleis flagellentur. Varr. de re Rust. lib. 1, ca. 22. Corbes, fiscinæ, tribula, mallei & rastelli.

Mallotes, pen. prod. μαλλῶτης. à populis Indiæ Mallis. vt Aristophanes Mallotes.

Malluuium, vas in quo lauātur manus. χέρνιβον. eyn handtvat) vng lauoir, fontaine.) Et fœminino genere malluuiæ: sicut pelluuium & pelluuiæ, quo lauantur pedes. Nonius etiam Trulleū appellat, cuius vrceolus manalis vocatur, q; eo aqua manans in trulleū effundatur. Seruius lebetem vasculum interpretatus est, in quod aqua cadit, dum manus lauātur. Ab aliis pollubrū etiam nominatur.

Malobathrina, (μαλαβάθρινα) vnguenta quæ ex Assyria afferebantur. (φύλλον Her.) Vnde Horat. Tinctus malobathro Assyrio capillos. Hinc malobathratus, hoc est, malobathro capillos delibutus: vt est apud Sydon. Appollinarem ad Leonem.

Malobathron, Latinē foliū vnum, inter odoramenta μαλάβαθρον. Dioscor. Malobathron, est herba

 quæ

quæ nascitur in India, & habet folia, quæ extenduntur super faciem aquæ, & non habet radicem, & est boni odoris. Arborem esse ait Plinius libro. 13. cap. 26.

Maltha, calx cum arena & aqua, vel pix cum cera mixta, & huiusmodi. Græcè μάλθα.

Malua, herba, quam μαλάχην vocant, ab emolliendo ventre. Martial. Vtere lactucis, & mollibus vtere maluis. Duo eius genera posuit Pli. li. 20. ca. 21. quæ foliorum amplitudine discernũtur. In satiuis maiorem Græci malopen, alteram (ab emolliendo aluo) malachen dixere: syluestrẽ, cuius folium grandiusculum est, & albæ radicis, altheam, & ab excellentia effectus aristaltheam. vide in Althea. Dicitur etiam maluaciũ. A malua maluaceus, cea, ceum. (μαλάχινος.) Plin. lib. 21. cap. 45. Alia fundit ẽ caule maluaceo.

Malus, (μηλέα) eyn öpffel baum) een appel boom) pomier.) fœminini gener. arbor, cuius fructus est malum, id est, pomum. Malo me Galatea petit lasciua Puella. Tractum nomen à Græcis, qui malum μῆλον dicunt. vnde melimela. & habent penultimam prod. Hinc malinus, a, um. (μήλινος) quod est materiatum ex malo. Colu. lib. 8. Est etiã non ingrati saporis muria præduratus, atq; ita malini ligni vel culmi fumo coloratus.

Malus, (ἱστός) eyn mast) le mast.) masculini gen. arbor nauis, quia instar mali sit in summitate. vel quia cingitur quasi quibusdam malis, quorum volubilitate facilius leuantur vela. Et simpliciter primam producit. Lucanus lib. 2. Antennas, proram, malos, tonsasq; natantes.

Malum terræ, herba, cuius sunt genera quatuor, quæ recensentur à Plin. lib. 25. cap. 8.

Malus, la. lum. prima cor. est quod opponitur bono, κακὸς, φαῦλος. bôss) quaet (mauuays.) Est enim generale nomẽ, turpia simul & detrimentosa complectens. Vnde dicimus malum culpæ, quod male agendo committitur, quale est homicidiũ, furtũ, & huiusmodi. Malum pœnæ, quod Deus ob mala commissa immittit. Dicimus etiam malũ militem, qui est imbellis: malum imperatorẽ, qui est imprudens: malum grammaticũ, qui est rudis: malũ iudicem, qui est iniquus: malam faciẽ, quæ est deformis. Præterea malum substantiuẽ sumitur pro labore, afflictione & angustia, (ταλαιπωρία, δεινά.) Verg. Assuctumq; malo Ligurẽ. Item sumitur pro malignitate. Seneca, Imbecillũ insontemq; damnare, summũ est malum. Item pro interiectione, perinde ac si diceremus, Proh nefas. Qui loquendi mos, per interrogationem & honestus, & vsitatus est. Gell. Quę (malũ) (γὰρ per interrogationẽ nõs nunquam, & δύστηνε) ista ratio est? Pli. li. 7. ca 55. Quæ (malum) ista dementia est, iterari vitã morte? Terent. in Adelph. Quod hoc malum infelicitatis? In eundem sensum Cicero ad Atticũ dixit, Quid mali? Aliquando capitur malum pro paruo, sicut bonum pro magno.

Mambre, μαμβρῆ, mons iuxta Hebron.

Mamers, lingua Oscorum, dictus est Mars, detractis ons syllabæ, qui & Mauors etiam appellatur. Mamertus, prænomen Oscum, ab eo quòd hi Martem, Mamertem appellant. Apud Liuium Mamertus Æmylius dictator, ex gente Mamerca. Quidã dicũt Æmiliam gentem à Mamerto appellatam, cui propter humanitatem ciuicam, cognomẽ fuerit Æmylio. Græci enim αἱμύλιαν vocãt sermonis lepiditatem atq; facundiam.

Mamertini, (μαμερτῖνοι) populi Campani. Hi cum Messanã colonos misissent, ipsi quoq; Mamertini potius quàm Messanenses sunt vocati. & cũ ager eorum vini feracissimus sit, Mamertinũ vinũ, non Messanense appellatũ est. Martial. Amphora Nestorea tibi Mamertina senecta Si detur, quoduis nomen habere potest. Dicti à ciuitate Mamertia, quę à Lacedæmonijs subuersa fuit, quòd Messenij quinquaginta virgines Lacedæmones violare tentassent: & non consentientibus, eas occidissent.

Mamilla, (τιτθίον) diminutiuum à mamma, licet per simplex m scribatur. Iuuenal. Illa loqui recta facie strictisq; mamillis. Mamillę pensiles in capris. Varro lib. 2. de re Rust ca. 3. Duo enim genera earum: sub rostra duas vt mamillas pensiles habeãt, quòd hæ fœcundiores sint, &c.

Mamma, (μασθὸς, θηλὴ) eyn dutte, vter) een mamme, huyer) mammelle.) papilla, quę & vber dicitur. Iuuenal. Et nuda teneat venabula mãma. Mammas habẽt capræ. Plin. lib. 11. ca. 40. Quibus solita vngula, nec supra geminos partus, hæc omnia binas habẽt mãmas, nec alicubi q in fœminibus. Habẽt & porci. Mart. li. 2. Quicquid ponitur hinc, & inde verris, Mãmas suminis, imbricemq; porci, &c. μάμμη quoq; Gręca dictio est, qua significat auia: .i. patris seu matris mater, sicut tata pater. Mart. Mammas atq; tatas habet. Afran. Ponitur & pro Matre, vel Nutrice. Plau. in Mostel. Nunc comessatum ibo ad Philolacheten, vbi nos hilari Ingenio & lepido accipiet. ecquid tibi videor mammã Adirę? Cato, Qui cibum ac potionem, buas & papas docent, & patrem tatam, & matrem mammam.

Mammare, est mammas ad sugendũ præbere, (θηλάζειν.) Augustinus in Psalmorum interpretatione, Væ prægnantibus & mammantibus illis diebus. Hinc mammatus, ta. tum. (μασθώδης.) Vnde mammatæ tegulæ, à laxitate dictæ sunt, quæ balneis adhibentur.

Mammeatus, ta. tum. idem qđ mãmosus (μαστώδης.) Plaut. Cuius amicam mammeatam vidimus.

Mammilla, propriũ nomẽ mulieris, Telegoni filiæ, à qua Mammillorum familia est vocata.

Mammillare, (ἀπομασίδιον) velũ siue fascia, aut quodduis aliud amiculi genus, quo mulieres mammas tegere consueuerunt.

Mammona, (μαμωνᾶς) nõ Hebræorũ, sed Syriorum lingua, vt Hierony. ait, diuitiæ nuncupantur, quæ de iniquitate collectę sunt. Idem in Psalm. expositione, Videtis quod iniquus mãmon in isto seculo deficit. Mammona ergo iniquitatis istæ diuitię vocantur: etiã cum iustè acquisitæ, & quæ iure parentũ succedũt, quia cum labore acquiruntur, & cum magna solicitudine custodiũtur, & sine iniquitate vix aut raro haberi possunt, Augu. vero sic, Mammo

mona verbũ Latinum non est, sed Hebræũ, cognatum linguæ Punicæ. istæ enim linguæ sibi significationis quadã vicinitate sociãtur. Quod Punici dicunt mammon, Latini lucrũ vocant. Quod Hebræi dicunt mammona, Latinè diuitiæ vocantur. Suidas μαμῶνας ait esse aurũ, & terrenas diuitias, non ex sathana, sed superuacuas, & præter necessitatem. penult. longa est, quia est ω mega.

Mammosus, sa, sum, quod habet magnas mammas, (μασώδης.) Martialis, Mammosas metuo, teneræ me trade puellæ. Varro libr. 2. cap. 9. canes etiam mammosas appellat. & apud Plin. libr. 15. cap. 15. pyra mammosa. Apud eundem libro. 12. cap. 14. tus mammosum dicitur pro fœminino, ad differentiam masculi turis. Idem libr. 18. cap 7. mammosum panum dicit.

Mammotreptus, (μαμμότρεπτος) quid significet August. in interpret. Psal. declarat, Si eũ, inquit, quæris imitari, & ex illo pendere, adhuc lacte vis nutriri, & fies mammotreptus, quales dicuntur pueri qui diu sugunt, quod non decet. Et paulò pòst, Faciũt hoc nutrices mãmotreptis, vt aliqua amara ponãt in papillis suis, quibus offensi paruuli ab vbere resiliant, & ad mensam inhient.

Mamulla, (μαζίον) diminutiuum à mamma.

Mamphur, lignum rotundum, loro circumuolutũ, quod circumagunt fabri in operis tornandis.

Mamurius, (μαμούριος) faber ærarius laudatissimus.

Mamurræ, senatoria familia Romæ erat, sed Formijs oriunda.

Manalis, fons dictus, quia aqua ex eo perpetua manat, Manalis vrceolus, siue gutturniũ, (πρόχοος) vas dicebatur, ex quo aqua in pollubrũ dimittiť. Manalis lapis, ostiũ est Orci, per quod animæ inferorũ ad superos manant, qui dicuntur manes. Manalem lapidem etiã vocabãt petram quandã, quę erat extra portam Capenã, iuxta ædem Martis: quam cum propter nimiã siccitatem invrbem pertraherent, sequebatur statim pluuia: eumq;, ꝙ aquas manaret, manalem lapidem dixere. Festus.

Manare, (μαπέχι, τιώκ, ῥέω) tropffen, fleussen) druypen, wtloopẽ, vloeyen) sortir.) propriè dicitur, cũ aliquid ex integro, sed nõ satis solido, per minutissimas partes stillat. Tractũ à Græcis, qui μανὸν ra rum & sine densitate appellant. Hinc manalẽ fontẽm dici existimãt, ꝙ aqua ex eo perpetuò manet. & manalem lapidem, ꝙ ex eo manare aquæ videantur. Alij à manè deducunt, & de Sole propriè dici volunt, cum orientes radij splendorem iactare incipiunt. sed frequentius ad aquã & ad humores refertur. Per translationem ponitur pro descendere, fluere, procedere, προέρχεσθαι. Et huiusmodi res, quæ manat, quandoque in nominatiuo ponitur. Vergil. Tum gelidus toto manabat corpore sudor. Lactan. libro. 1. Quid mirum, si ab hac gente vniuersa flagitia manarunt. id est, processerunt. Quandoq; in accusatiuo. Plin. libr. 14. Arborum succo manantium picem, resinamq; aliæ ortæ in Oriente, aliæ in Europa feruntur. Quandoq; in ablatiuo. Liu. lib. 1. Cultrum ex vulnere Lucretię extractum, manantem cruore præ se tenens. id est, fluentem. Quandoq; ponitur pro disseminari, dispergi, serpere, percrebrescere. Cic. 2. Tuscul. Latius enim manabit hæc ratio, & aliquantò maiorem locum, quãm de vno dolore occupabit. Huius composita sunt emano, (ἐκρέω) & permano. Manat consilium. Liui 7. ab Vrbe, Diuisæ enim erant per Campaniæ vrbes, manaueruntq; à Capua consilia in exercitum omnem. Manat fama vel rumor. Cic. 14. Phil. Cum, vt scitis, hoc triduo vel quatriduo tristis à Mutina fama manaret. Sic manat malum, apud eundem Phil. 3.

Manceps, (ἐργολάβος) q aliquid à populo emit, conducit'ue, quia sublata manu, significat se authorẽ emptionis esse. Cõductor aliàs Latinè dicitur, aut redemptor. Qui idem præs dicitur, quia tã debet præstare populo, qđ promisit, ꝗ is, qui ꝓ eo præs factus est Apud Plin. lib. 10. cum de coruo loquitur, qui populum salutare solitus erat, his verbis. Hunc siue æmulatione incitatus mãceps proximę sutrinæ, siue iracundia subita, vt voluit videri, excrementis eius posita calceis macula, exanimauit. Ponitur manceps pro magistro officinæ, qua operis opificum redemptis vteretur ad quæstum. Vel propolam voluit intelligi, id est venditorem, qui res minoris emptas pluris postea vendit. Ponitur interdum pro emptore, & sectore. Cicero pro Roscio Amerino, Hominis studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus. Quandoq; pro negociatore & coëmptore, & propola. Plin. lib. 13. cap. vltimo. Cum præualens manceps annonam flagellet. Quandoq; pro mancipatore, qui dat aliquid pro mancipio. Plaut. Ego mancipem te nihil moror, nec lenonem alium quenquam. Antea autem dixerat, Egon' ab lenone mancipio aliquid accipiam quibus sui nihil est? Metaphoricõs hac dictione vsus est Plin. Epist, libr. 2. Sequuntur auditores actoribus similes, conducti & redempti mancipes, conuenitur à conductis, & redemptis. Mancipes, inquit, id est, ij, qui causidicos in caussis agendis conducta ad hoc corona vulgi plaudentis, laudandos redemerunt. Et emptio mancupi, quæ solennitate quadam fiebat, adhibitis non minus quinq; testibus, Romanis ciuibus, puberibus, & alio eiusmodi conditionis, qui libram æneam teneret, qui libripens dicitur. Emptor qui mancipium accipit, ita dicebat, Hoc ego ex iure Quiritum meũ esse aio, hoc quod emptũ est, hoc ære, æneaq; libra. deinde libram ære percutiebat, idq; æs dabat ei, à quo rem emptã accipiebat, quasi precij loco. & hæc mancipatio vocabatur. De hac emptione mancipi, siue mancupi, vide Plin. lib. 33. cap. 3. Hinc seruus, equus, ouis, aliaq; huiusmodi, mancipia (ἀνδράποδα) dicuntur, quòd manu capiantur, siue mancupi emptione acquirantur. Et mancupi res dicuntur omnes, quę abalienari possunt, id est, quę à nostro dominio ad alterius transire possunt: vt ait Budæus, citans illud Ciceronis ꝓ Muræna, Quòd si in rebus repetẽdis, quæ mancipi sunt, is periculum præstare debet, &c. Mancupes Cice. appellat Romanos publicanorũ principes, qui quæstus sui causa decimas redimunt à Po pulo

pulo Romano, ἀρχιτελῶναι, τελωνάρχαι, aut publica pascua, quorum ratio scriptura dicebatur. Hi enim exigenda à socijs redimebant suo periculo, & populo repræsentabant prospicientes suis commodis. Cic. in Diuin. Mancipes à ciuitatibus pecuniam exegerũt. Vnde à Suetonio dictum est, Non negauerim iactatũ à quibusdã Petroniũ patrem è regione Transpadana fuisse mancupem operarũ, (ἐργολάβος) quę ex Vmbria in Sabinos ad culturam agrorũ quotannis commeare solent, id est, redemptorem conductorem'q; seruorũ & operariorum, vt eorum operis ad quæstum vteretur. Sciendum est, quod mancipi, siue mancupi indeclinabile est per omnes casus, & genera: quanquam alij figurate dici velint in casu dandi.

Mancinus, (μάγκινος) nomẽ viri, à quo mancis, pro damnato, quòd Mancinus insignem domum habuit, quæ eo interfecto publicata est.

Manciolæ, (χειρίδρια) diminutiuum à manu, quasi paruæ manus. Næuius, Manciolis tene illis.

Mancipium, pij. vel mancupium. eyn knecht) een slaue) vng esclaue) homo in bello captus, & seruituti subiectus. Nec de homine solũ dicitur, vt dictũ est in Manceps. Varro, Mancipium dicitur, quòd manu capiatur. Plau. in Sticho, Damna euenerunt maxima misero mihi, Ita me mancipia miserum affecerunt malè. Aliquando est dominij cõparatio, possidendi'q; ius atq; etiam dominiũ, & mancipatio. Cic. 3. Off. Eę Sergio seruiebãt, sed hoc in mancipio Marius non dixerat. Mancipio dare, est rem ita dare, vt euictionẽ pręstaturos nos spõdeamus. Et mancipio accipere, est ea lege emere. Plaut. in Curc. Memini, & mancipio tibi dabo. CV. Egóne à lenone quicquam Mancupio accipiam, quibus sui nihil est, nisi vna lingua? Lucret. lib. 3. Vita'q; mancipio nulli datur, id est, nulli ita datur, vt propriam ac perpetuam habeat. Sui mancipij esse, est nullius dominio subiectum esse. Brutus ad Cicer. Quærenda esse arma putasti, quibus dominari prohiberetur Antonius, scilicet vt illo prohibito rogaremus alterũ, qui se in eius locum reponi pateretur, an vt esset sui iuris, & mancipij Respub. &c. Sui mancipij Remp. dixit Brutus, quæ nullius dominio subiecta esset antè, quàm scilicet Augustus imperium occupasset.

Mancipo, pas. pen. cor. καταδουλόω, χειρόω, ὠμαι. eygen machen) eygen maken) dessaisir.) quasi manu capio, vt modo dictum est, quod est obligo, summitto, & seruum facio, quãuis sine libra & verbis suprà positis. Lactan. lib. 2. Spiritibus immundis puras animas suas mancipant. Plaut. in Curc. Alienos mancipatis, alienos manumittitis, alienis imperatis, nec vobis author vllus est, nec vosmet estis vlli. Quandoq; pro vendere ponitur. Cicer. Phil. 3. Tum iste venditum atq; mancipatum tribunatum consilijs nostris opposuit. Mancipatum emphaticos dixit, plus quàm venditum. Mancipatus quoq; participium ponitur pro deuincto seu astricto. Cic. in Catone Maiore, Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini mancipata est, &c. Huius compositum est emancipo, quod est suo simplici contrarium.

Mancus, (πηρὸς, χωλὸς) etiam ꝓ imperfecto, propriè manu eneruatus, quasi manu carens. Licet quandoq; pro debili ponatur, & ad res etiam inanimatas transferatur. Cic. de Fin. Sed etiam alterius tribus, qui mancam fore putauerunt sine aliqua accessione virtutem.

Mandatarius, (ὁ ἐπιτετραμμένος) cui dantur mandata peragenda.

Mandatum, & participiũ, & nomen esse potest. Participium. vt, Mandatum est mihi, (ἐπιτέτακται) apud Plaut. Cice. pro Rosc. Amer. In priuatis rebus, si quis rem mandatam non modo malitiosius gessisset. Nomen, vt apud Quintil. Mandata tamen tua fili perago. Et est propriè mandatum, (ἐντολὴ, ἐπίταγμα) eyn befelh) een beuel, gebot) mandemẽt & commission, charge.) commissio, hoc est quod committitur. Sall. C. Manlius ex suo numero Legatos ad Martium Regem mittit, cum mandatis huiusmodi. Eleganter dicimus, Venire cum mandatis, mandata & Legatos mittere, mandata accipere ad aliquem, habere mandata ab aliquo, facere mandata, mandata digerere, persequi, conficere, mandata addere, exhaurire mandata: id est, exequi & absoluere. dare mãdata de aliquibus rebus, dare mandata alicui ad aliquem.

Mandibula, (γνάθος, γένυς) in qua dentes sunt siti, quæ & maxilla dicitur. Sunt autem duæ mandibulæ, superior scilicet, & inferior: à mandendo. Quo etiam nomine vocatur gens in Gallia Aquitana, Auernis finitima, (μανδούβιοι) sicut Strabo scribit.

Mando. das. (παρατίθημι, παραδίδωμι) befelhen) beuelen, gebieden) encharger) committo, vt cũ quid memoriæ mandatur siue imponitur, committiturue, vt memoriter teneatur: siue ex propria memoria id fiat, cum quid repetitur, auditur, siue ex scripto. Ex memoria propria, Cic. lib. 3. ad Herenniũ, Quoniam nuperrime dictũ facilè memoriæ mandatur, vtile est, cum dicere desinamus, recentẽ aliquam relinquere in animis auditorum firmam argumentationem. Ex scripto, Gell. Memoriæ mandatum Platonem Philosophum tenui admodũ pecunia familiari fuisse. Et sic mando significat manu scribendo memoriæ do, vt Cice. pro Sext. Hæc fama celebrantur, monumẽtis annalium mandantur, posteritati propagantur. Nam mandare monumentis aut annalium, aut literarum, est scribere & posteritati relinquere. Aliquando & literis & memoriæ simul quid mandatur. Idem lib. 12. Philipp. Quid huic facias, qui hoc literis memoriæ'q; mandauit? Lactant. lib. 6. O ingenia hominibus indigna, quæ has ineptias protulerunt: miseros atq; miserabiles, qui stultitiam suam literis memoriæ'q; mandauerunt. Literis & memoriæ capere licet, nõ solum scripto id mandatum esse, vt rem ordine gestam ipsi scriptores haberent, sed etiam vt memoriæ posteritati darent. nam non intelligi par esse censeo, accipi literis & memoriæ dictum ex abundantia, sed ex diuersitate rei. Est etiam mandare memoriæ, in memoria figere & retinere. Cicero de Amic. Cuius disputationis sententias memoriæ

mandaui. Aliter etiam quid mandari potest, vt cũ dicimus, mandare terræ semina, quod est seminare. Colum. libr. 3. Semina quàm recentissima terræ mandare conuenit. Interdum mandare, παραγγέλλειν, ἐπιλέγειν, ἐντέλλεσθαι, committere. vt cum quid faciendũ datur, quod iniungere, seu imponere, seu commendare dicitur. Plaut. in Curc. Mandatũ est mihi, vt has tabellas ad eum ferrem. Terent. in Adel. Huic mandes, si quid recte curatum velis. Et à manu danda declinatum constat, quòd in dandis accipiendisq; mandatis manꝰ sibi inuicem dare mos erat. Mandare aliquid æternitati, siue immortalitati, est curare vt sit æternum. Mandare in vltimas terras, est mittere. Mãdare aliquid animis, est ipsis animis cõmittere, vel in animos immittere. Mandare animis & mentibus, est memoriæ committere, retinere. Mandare fidei alicuius, est committere eius fidei. Mãdare se fugæ, est fugere. similiter mandare vitam fugæ, quod est fugiendo vitam seruare & tueri. Mandare literis, est scribere. Mandare scriptis, est scriptum posteritati relinquere. Mandare aliquem humo, est inhumare. Mandare tumulo, idem. Mandare vinculis, est in vincula conijcere. Mãdare versibus, est versibus conscribere. Mandare honores alicui, est honores tribuere. Mandare magistratum, est decernere. Mãdare curam, vel curas alijs, est eas alijs relinquere siue committere. Mandare infra mortuos, dixit Cic. pro Quin. Is nõ modò ex numero viuorum exturbatur, sed si fieri potest, infra etiã mortuos mandatur. Mandare vetustati, est posteritati relinquere. Hinc mandator, verbale. Bud. ait Mandatores, impulsores esse delatorum, interq; delatores numerari. Suet. in Vesp. Inter aduersa temporũ, & delatores mandatoresq; erant. Composita huius verbi sunt, Amando, admando, commendo, demando, præmando & emando.

Mando, dis, mãdi, secundũ alios mandui, & secundũ alios mandidi, mansum. significat cibum dentibus conficio. (μασάομαι. kauwen) mascher) Verg. lib. 4. non ad effectum, sed ad actum retulit, Stat sonipes, & frena ferox spumantia mandit. Serenus vero ad effectum: Purgatur cerebrum mansa radice pyretri. Dictum mando, à manu dando, quòd manu cibus ori admouetur: quemadmodum à manu ducenda dicimus manduco. Hinc est mansito frequentatiuum. Plaut. in Amph. Mutatos Atticos in Arcadia homines, Et sæuas belluas mansitasse. Huius compositum est remãdo, (ἀναμασάομαι) quod est rursus mãdo, rumino. Plin. li. 10. Pontici quoq; mures simili modo remandunt.

Mando. onis. (φάγος) edax, qui assiduè mandit. Lucilius: Atq; omnes mandonum gulæ.

Mandra, (μάνδρα) spelunca, cubile, & receptaculum ouium, boum, aliorumq; huiusmodi. Iuue. Et stantis conuitia mandræ Eripiunt somnum Druso. Probus scribit, mandram esse vici ostium vel flexum vel arrectum, aut breue & vile ædificiũ, quod angustet latitudinẽ vici: vel ingens vehiculũ quo trabes portantur. Mart. lib. 5. Vixq; datur longas mulorum vincere mandras, Quæq; trahi multo marmora fune vides.

Mandragoræ, (μανδραγόρα) duo sunt genera, candidum quod mas, & nigrum quod fœmina existimatur. Ferunt mala auellanarum nucum magnitudine. Mandragoram fossuri ab auersante vento cauẽt, & Occasum spectãt. Vis eius in poculo somnifera est, ac etiam olfactu. Colu. Mandragoræ pariat flores. De hac herba vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Manducatus cibus, & commanducatus, (διαμεμασημένος, & διαμάσημα) non tam signat comestus, q mansus, & dẽtibus comminutus, masticatusq;, qui deinde pro medicamento imponi solet.

Manduco. cas. (μασάομαι) idem quod mando. Sueton. in Aug. Qui in balneo demum post horã primã noctis duas bucceas manducaui prius, q vngi inciperem. Cuius compositum est commanduco. Plin. lib. 20. Huius cucurbitæ commanducatæ succus stomacho admodum prodest.

Manduco, onis, (ἀλληφάγος) edacem significat. Hęc enim omnia ferè idem denotant, Mandones, manducones, manduci, mansurij, comedones, comedi, edones, edaces, epulones, lurcones, gurguliones, ganeones, heluones, scurræ, parasiti, gulones, phagones, liguriones, nepotes, catillones, deglutitores.

Manducus, (φάγος) idem quod manduco. Plautus Quid si ad ludos me pro manduco locem? Manduci effigies in pompa antiquorum inter cæteras ridiculas & formidolosas imagines ire solebat, erant enim laruato capite humano, maxillas vasta magnitudine, pariter vastis armatas dentibus habentes: qui suo oris hiatu, dentiumq; crepitu sese in vtranq; partem viæ dum flecterent, turbam vertebant in fugam. Exemplaria in eo Plauti loco legunt, manduca in prima declinatione. Festus legit manduce.

Mane, πρωί, ἕωθεν, des morgens vroech.) le matin.) diei principium, cum dies clarus est: ab omine boni nominis. manum enim Veteres bonũ dicebant, vt ait Seruius: teste autem Nonio manum Veteres clarum dixere. Vel sicut ait Macrobius, q ab inferioribus locis, id est, manibus exordiũ lucis emergat. Varro à manando deriuat, quòd cum Sole manet dies ab Oriente. Vnde Manij & Lucij, qui nati sunt mane & luce. Iunctum inuenitur sæpe adiectiuis. Mart. lib. 1. Sed mane totum dormies. Persius Satyra. 3. Iam clarum mane fenestras Intrat. Iunguntur quoq; ei aduerbia. Cic. Bene mane hæc scripsi. Inuenitur iunctum genitiuo, vt Mane diei. Hirtius De Bel. Aff. lib. 5. Præsertim cum milites à mane diei ieiuni stetissent defatigati.

Maneo. nes. mansi. sum. significat me contineo, loco insisto, firmus sto, μένω. bleiben) blyuen) demourer.) Cic. libr. Off. Cyrillum quendam suadentem, vt in vrbe maneret. Verg. Manet imperterritus ille, Hostem magnanimum opperiens. Quandoque expectare, (ἀναμένειν, περιμένειν.) Plaut. Ego hic te manebo. Quandoque futurum esse, μένειν, instare, imminere. Cic. Cuius te fatum sicut Curionẽ manet. hoc est cuius fatum tibi futurum est, sicut fuit Curioni. Quandoq; inhærere, fixum esse, Vergil.

Manet alta mente repostũ Iudiciũ Paridis. Quandoq; durare, persistere, perstare. Teren. in Hecyra, Manere affinitatẽ hanc inter nos volo, si vllo modo possit, quod spero fore. Manere promissis, idẽ quod stare promissis: quod barbari dicunt tenere sua promissa. Verg. 2. Æn. Tu modò promissis maneas, seruataq; serues Troia fidem. Mane gaudentis aliquando particula, non opperiri iubentis, inquit Donatus. Terent. in Adelph. Sed quidnam foris crepuit? S. mane, ipse exit foras. Huius composita sunt, commaneo, simul habito. Emaneo, extra maneo: à quo emansor. Emineo, à quo promineo & præmineo, immineo. Remaneo, (καταμένω) retro maneo, persisto. Iustin. libr. 2. Interea Rex, velut spectator pugnæ, cum parte nauium in littore remanet. Cic. lib. 1. Tusc. Sed fac (vt isti volunt) animos non remanere post mortem. Et in Catone, Tantum remanet, quod virtute & rectè factis sis consequutus. Sed hęc per translationem magis. Permaneo, (ἐμμένω, διαμένω) perseuerãter maneo. Obmaneo, diu maneo. Mansio, (καταγώγιον, πανδοχεῖον, σταθμός) à maneo, actus ipse manendi aut quiescendi in aliquo loco, cui contrarium est decessio. Cic. ad Sulp. lib. 4. Is mecũ sæpe de tua mansione aut decessione communicat. Ponitur etiam pro hospitio. Sueton. in Tito Vesp. cap. 10. Deinde ad primam statim mansionem febrim nactus, cum inde lectica transferretur, &c. Ponitur quandoq; pro itinere vnius diei. Plin. libr. 12. cap. 14. Mansionibus octo distat regio turifera à monte excelso. Scribit Plin. lib. 6. mansiones esse dispositas aquationũ ratione, qua camelis itur in Arabiã. Manes, Δαίμονες, sunt præsules corpori humano attributi, qui parentum seminibus manauerunt. Inde Summanus, id est, summus inter manes, dictus Pluto. Verum manes, quoniã corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prima conceptio, post vitam iisdem corporibus delectantur, atq; cum his manentes appellantur lemures. qui si vitæ prioris adiuti fuerint honestate, in lares domorum vrbiumq; vertuntur. si animi deprauantur ex corpore, laruæ perhibentur ac manes. Manes igitur tam boni quàm truces sunt constituti, quos agathos & cacos dæmonas memorat Græca descriptio. Manes item Dii boni dicuntur. Acron. Dii manes, dii boni, à manum, quod est bonũ. Antiqui animum à corpore separatũ, Manem Deum nuncupabant. Apuleius De Socratis dæmonio dicit, Manes, animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro genii dicitur, corpori renunciantes lemures. cum domos incursionibus infestarent, laruę appellabantur. Contrà si bonæ fuerint, lares familiares. Seruius per antiphrasim ait, Manes esse deos inferos, qui non sunt boni. idem dicit alibi esse animas corporib. exutas, quæ nondum in alia corpora migrauerint, (νεκροί.) Quãdoq; manes dicuntur pœnæ. Vergil. Quisq; suos patimur manes. Vbi Seruius, Manes, id est, supplicia, quę sunt apud manes. Festus ait, Manes dii ab auguribus vocabantur, quod per omnia manare credebant, eosq; Deos superos atq; inferos dicebant. Cice. 2. De Legib. Deorum manium iura sancta sunto.

Mangones, (σωματέμποροι, ἀνδραποδοκάπηλοι) dicti sunt quasi manu agones. erant enim magistri formæ puerorum, & mentiendi coloris artem probè callentes, qui homines vendebant. solebant enim pueris puellisq;, quò facilius vendi possent, artificio quodam componere colorẽ, vt Quintil. lib. 5. cap. 16. ait, fuco ac verum robur inani sagina mentientes. Ita mancipia vendibiliora & preciosiora efficiuntur. Martial. Millia pro puero centum me magno poposcit. Sueton. in Domitiano, Castrari mares vetuit, spadonum, qui residui apud mangones erant, precia moderatus est. Plin. Thynni sanguine oblitos pueros pubescere negãt mangones. Aliarum quoq; rerum mãgones dicuntur, qui merces poliunt, atque interpolant, vt pluris vendant. Vnde Plin. Decussi fragmenti paululum, quod in lamina ferrea teratur, efficacissimum experimento excusant mangones gemmarũ. Nec mares tantum, sed etiam fœminæ mangones vocãtur. Plin. Mango obstetrix erat.

Mangonicus. a. um. (σωματεμπορικός) quod ad mangonem pertinet. Plin. Radix hyacinthi bulbacea, & in mãgonicis venalitiis pulchrè nota, quæ in vino dulci illita pubertatem coërcet, nec finit erumpere. Sueto. Necessarioq; ad mangonicos quæstus sustinendæ dignitatis caussã descendit.

Mangonium, (σωματεμπορία) artificiũ quod ad res facilius vendendas adhibetur. Plin. lib. 10. cap 50. Nec tamẽ in hoc mangonio quicquã totũ placet, hic clune, alibi pectore tantum gallinarũ laudatis.

Mangonizo. zas. (σωματεμπορῶ) zũ dem kauff auff mützen) op den koop makẽ) parer & farder pour la vendre plus cher) orno, compono rem ad alliciendos emptores. Plin. lib. 23. cap. 1. Succus radicis vitis nigræ, cum eruo, lætiore quodam colore, & cutis teneritate mangonizat corpora. Transfertur etiam ad alia. sic enim oratio mangonizata, & forma, & domus, & reliqua dici possunt, vt lenociniis & fuco potius q̃ veritate allectent. Hodie etiam mangonizantur panni, siue linei siue lanei. Quin & equos mãgonizatos venire videmus. hos Græci ab equis cõponendis ἱπποκόμους vocant.

Maniæ, (μανίαι) deformes personæ. Et Manias laruas, quas nutrices pueris minitari solent, appellãt. Medici maniacos, (μανιακοὺς) vocant furoris morbo laborantes, quoniã μανία dicitur insania & furia. Latini melius, qui insaniã à furore distinguũt: quoniam aliud est furere, aliud insanire. qua de re vide Cic. in 3. Tusc. Item Mania dea, larium Mater, cui olim sacrificabant. Et maniæ, dicebantur ficta quædam ex farina in hominum figuras, quòd deformes sint, quas etiam maniolas appellabant.

Manica, (χειρὶς) eyn armel, armschiene) een mouwe) la manche) pen. cor. pars vestis qua manus teguntur. Verg. Et tunicæ manicas, & habent redimiculæ mitrę. Hinc manicata vestis, quę manicas habet, quas velut probrosas, & fœmineas criminari dicunt à poëta, quòd prisci Romani breues, & circa humerum desinentes primò portauerunt. Cic. in Catil. Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut be-

ma- ne

ne barbatos videtis, manicatis & talaribus, ac tris tis tunicis, velis amictos, non togis. Manicę etiam dicuntur manuum vincula. vt apud eundem, Manicas atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Sic compedes, (πέδαι) vocantur, quibus pedes colligantur. Hinc per translationē dicuntur vincula nauium. Lucan. Ast alias manicæq; ligant, teretesq; catenæ. Item manicæ, thecæ sunt ex ferro, quibus brachia, & manus contra hostium iniurias muniuntur. Iuuenal. Quale decus rerum, si coniugis auctio fiat, Baltheus, & manicæ cristæ, crurisq; sinistri Dimidium tegmen. Brasseletum Gallicum vulgus appellat. Et manicæ, (χειρῖδες) dicuntur, quibus aduersum vim frigoris manus muniuntur. Plinius Iunior ad Macrum, Ad latus notarius cum libro, & pugillaribus, cuius manus hyeme manicis muniebantur, vt ne cœli quidem asperitas vllum studij tempus eriperet.

Manichæi, (μανιχαῖοι) hæretici quidam dicti sunt à quodam Persa, qui vocatur Manichen: quamuis & ipsum, cum eius insana doctrina cœpisset prædicari, (nam ante hac Vrbicus vocabatur) discipuli eius in Græcia vitantes nomen insaniæ, quasi doctores, & eo ipso mendaciores, geminata nn, Mannichæum, quasi manna fundentem, pro Manichæo, id est, insano appellauerunt.

Manicon, (μανικὸν) genus herbæ, quam & furialem vocant, quam si quis drachmę pondere sumpserit, variæ species lætitia plenæ animo obuersantur. vide Plin. lib. 21. cap. 31.

Manicula, χείριον, diminut. id est, parua manus. Plau. in Rud. Duæ connixæ maniculæ, & fucula.

Manifestarius, a. um. (αὐτόφωρος, λῃφθεὶς, κατάφωρος, ἐπαυτόφωροι) quod vulgò dicitur notorium, id est, quod manifestatur. Plautus: Capio fustem, obtrunco gallum furem manifestarium.

Manifesto, stas. palàm facio. φανερόω. oeffnē, erklären, entdecken) openbarē, verclaren) manifester.)

Manifestū dicitur, quod est clarū, & apertū, quasi ad manus foris stans. δῆλον, φανερὸν. offenbar) openbaer) manifeste.) Cic. 4. Verr. Manifestis in rebus hominem iam teneri videbitis. Iungitur pulchrè genitiuo: vt manifestus sceleris, aut mendacij, cuius scelus, aut mendaciū omnibus palàm est. Sall. in Iugu. A t Iugurtha manifestus tanti sceleris, nō prius omisit contra verū niti, &c. Dicimus autem venustè manifestum facere, & manifestum habere. Hinc aduerbiū manifestè, id est, palàm, perspicuè, clarè, non obscurè. Cic. in Cat. Vt tota res à vobis manifestè deprehenderetur. Et manifestò. Cic. pro Cluen. Oppianici facinus manifestò compertum, ac deprehensum

Maniolæ, insulæ ex aduerso Indiæ, extra Gangem, in quibus tradunt nauigia quæ clauos ferreos habent, detineri, nec vlterius progredi sinūt, nequando lapis Herculeus, qui circa ipsas gignitur, illa ad se trahat. Eas tenent Anthropophagi, Manioli dicti, sicut scribit Ptolemæus lib. 7.

Manipulatim, (κατὰ λόχον) aduerbiū, significat per manipulos. Plaut. in Pseu. Manipulatim mihi Munigeruli facite, ante ædes iam hic adsint.

Manipulus, (δράγμα, ἀγκαλὶς) eyn schoof) vne poignee & iauelle) à manu fit, & ꝓpriè significat manualem herbarum fasciculū, quem manu quis apprehendit metendo. Plin. lib. 18. cap. 28. Iustum est vna opera iugerū in die desecari, alligariq; manipulos tria millia ducentûm quaternorū pondo. Manipulos fœni hic vocat Plin. quos nostri botellos vocant, inquit Bud. Interdum ponitur pro exigua militum manu, quæ vnum sequitur signū. λόχος, μανίπλος. & in legione quidem erant triginta manipuli. Dict⁹ manipulus (vt inquit Var.) ab eo quòd plures militum manus iungūtur. Seruius docet manipulos esse signiferos, quòd imperante Romulo, cum Romani & Latini sub vno centurione bellū aggressuri essent, manipulo herbæ hastæ alligato pro signo vterentur. Vnde manipularis, (παρασάτης) dicitur qui fert vexillum. Ouid. libr. Fast. Pertica suspensos portabat longa maniplos, Vnde Maniplaris nomina miles haber. At Vegetius lib. 2 scribit Manipulum vocari contubernium decem tātummodo militum sub vno papilione degentium, ab eo quòd coniunctis manibus dimicabant. Spart. in Had. Ipse inter manipula vitam militarem magistrans. Inde Commanipulones, qui in eodē manipulo sunt, & Commanipulatio, quibus nominibus vtitur Spartianus.

Manipularis. & hoc re. qđ ad manipulum pertinet, quodq; est de manipulo. Plaut. in Most. Conueniunt manipulares, eccos prædā participes petunt.

Manius & Lucius, vide in Mane.

Manliana imperia, (simili modo Gręci φαλαρισμὸν) crudelia vocitata sunt. Vide Liu. 1. Deca. lib. 8. & Eras. in Chiliad. Sunt & Manliana, malorum genera ab institore sic dicta.

Manlius, (μάνλιος) proprium nomen viri Romani, quod manu promptus esset. Neminem autem patriciæ familiæ hoc nomine vocari licuit post eū Manlium, qui Gallos à Capitolio depulit, ꝙ is regnum occupare conatus, necatusq; sit, inquit Festus. Fuit & cognomen eius qui Carthaginem vicit. Hunc Plin. maximis vtilem doctrinis nullo doctore fuisse prodidit.

Manna, (μάννα, ἰλαιομέλι, ἀεpoμέλι, Hermol. in Diosc. libr. 1. cap. 37. quanquam dissentiat M. Virginius) ros melleus matutinus. vide Cæl. lib. 33. cap. 56. & Gale. lib. 3. De alimentis.

Manni, & Asturcones, equi gradarij sunt.

Mannor, aris, furor. Mannatus vestem amicæ.

Mannulus, li. equus pusillus. Mart. lib. 12. Nusquam est mulio, mannuli tacebunt. Dicti autē sunt mannuli, siue, vt est apud Hora. manni, quòd consuetudine manum sequantur, inquit Acron.

Mannus, filius fuit Tuisconis dei, aliàs Teutonis, à quo Alemanni dici gloriantur. vide in Alemanni.

Manobarbulus, teli genus similis plumbeę pilę, quo vtentes milites ipsi manobarbuli dicti sunt.

Mansisterna, aquæ vrna, id est, vrceus. (ὑδρία) Plau. in Bacch. Effer mansisternam cum aqua foras.

Mansuefacio, mansuetum reddo. zam machen) tam maken) apprìuoiser.) Plin. libr. 8. cap. 16. Primus autem hominum leonem manu tractare ausus, & osten

oſtendere manſuefactum.

Manſuefio, Cæſ. 6. Bel. Gal. Sed aſſueſcere ad hoies, & manſuefieri, ne paruuli quidẽ excepti poſſunt.

Manſues, Veteres ꝓ mãſueto vſurpabãt, teſte Feſto.

Manſueſco. is. manſuetus fio, miteſco. τιθασσεύομαι, ἡμεροῦμαι. zam worde) tam worde) deuenir doulx, & priue.) Colu. lib. 7. Nam per hæc blandimenta triduo ferę manſueſcunt. Var. lib. 1. de re Ruſt. pro manſuefacio poſuit, cum inquit, Sic ex animalibus cum propter eandem vtilitatem, quæ poſſunt ſylueſtria, deprehenderent, ac concluderent, & manſueſcerent. Fortaſſe legendum manſuefacerent.

Manſuetarij, qui feras manſuefaciunt. τιθασσευταί. Lampridius in Helioga. Habuit leones & leopardos, quos edoctos per manſuetarios ſubitò ad ſecundam menſam iubebat accumbere. Iul. Firmicus lib. 8. Matheſeos: Septentrione oriente nati, erunt manſuetarij ferarum.

Manſuetudo, (πραότης) ſaufftigkeyt) ſaechtmoedicheyt) doulceur & priuoite) vt inquit Speuſippus, eſt conſtantia animæ aduerſus iræ impetum immobilis, moderata temperies animæ. Cice. 1. Off. Quid ad hanc manſuetudinem addi poteſt, eum, qui cum bellũ geras, tam molli nomine appellari.

Manſuetus, χειροήθης, πρᾶος, ἥμερος, zam, ſaufft) tam, ſaechtmoedich) doulx, & traictable.) mitis, quaſi manu aſſuetus. quòd omnia quæ ſunt natura fera, manuum permulſione miteſcant. Verg. Ille manu patiẽs, menſæq; aſſuetus herili. Feſtus. Manſuetus neq; miſericordia mœſtus, neq; crudelitate ſeuus, ſed modeſtia temperatus. Beſtiæ manſuetæ etiam placidæ & cicures dicuntur. Plin. trifariã diuidit animãtes, in placida, fera, & intermedia. nam hirundines, apes, delphini, nec placida ſunt, nec feræ, ſed mediæ inter vtrunq; naturæ.

Manſum, ſubſtantiuum, quod à nutricibus dari ſolet infantibus. ψωμὸς, μάσημα, ἔνθεσις. Cic. lib. 2. De Orat. Atq; omnia tenuiſſima manſa (vt aiunt) nutrices infantibus pueris in os inferant.

Manſus. a. um. (μασηθεὶς) quod eſt dentibus contuſum, comminutumq;, propriè dicitur de cibo manducato. Seren. Purgatur cerebrum manſa radice pyretri.

Manſutius, à mandendo, edacem ſignificat, vt inquit Feſtus.

Mantælum, & Mantælium, & Mantæle. is. (χειρόμακτρον) cõpoſita dictio ex manus, & tela: quaſi mappa, à manibus tergendis. eſt enim linteolum, quo manus tergere ſolemus. Ouid. libr. 3. Faſt. Dixerat ad dextram villis mantæle ſolutis. Plaut. Nec his ſycophantijs, nec fucis vllum mantælum obuiam eſt. Dicitur & Mantile, & in plurali mantilia, (χειρόμακτρα) æ diphth. in i productam mutata: ſicut quæro, inquiro. Verg. Tonſiſq; ferũt mantilia villis. nam (vt Seruius inquit) conſtat maiores mappas habuiſſe villoſas. Mantilia verò à manibus antè lotis dicta: quomodo torale à toro. Sunt etiam mantilia, quibus menſæ teguntur. Mart. Nobilius villoſa tegunt tibi lintea citrum: Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt. Rurſus mantælia, ſeu mantæla accipiuntur pro penulæ genere, quo ſe vt lo-
rica

rica muniunt. Græci hanc μανδύαν vocant, vt Suidas ait. Plin. lib. 7. cap. 2. Oſſibus humanorum capitum bibere, cutibusq; cum capillo pro mantælibus ante pectora vti. Ponitur metaphoricè pro tegmine quolibet. Plau. in Capt. Nec mendacijs ſubdolis mihi vſquam mantęlum eſt meis. Ponitur ibi pro pallio, latebra, aut quouis alio tegmine, quo dolus tegi poſſit.

Mantare, Veteres pro manere vſurpabant, teſte Nonio. Plaut. in Pſeud. At dabit, parabit aliquid hos dies, manta modò.

Manteum, locus oraculis dicatus. μαντεῖον. Cic. lib. 2. De Finib. Vt quaſi de manteo promanant medicamẽta illa Epicurea: dolor ſi grauis, breuis: ſi longus leuis.

Mantia, diuinatio, vaticiniũ. (μαντεία.) A mãtia per compoſitionẽ fiunt, necromantia, hydromantia, pyromantia, & alia huiuſmodi, quorũ pen. prod.

Mantica, pen. cor. nummorum receptaculum, quod manu geratur: id eſt, vt vulgus Gallicum loquitur, burſa, ſiue gibecieriũ. πήρα. eyn weydſack) een wetſcher) vne gibbeciere) Ponitur quandoq; pro perula viatoria, id eſt, pro biſacco, vt vulgus loquitur, vt Porphyrius ait. Cuius diminutiuũ eſt manticula, cuius pars ante pectus, pars poſt tergũ dum geritur, pendet. Feſtus.

Manticora, (μαντιχώρας) beſtia in India, quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem vnà cum corpore leonino habet, humanas carnes maximè affectans.

Manticularia, dicuntur ea, quæ in frequenti vſu habentur, & quaſi manu tractãtur. frequens enim ad manus tergendas vſus fuit mantęlorum, vnde hæc traditur ſimilitudo. Feſtus.

Manticularius, (κλέπτης) dicitur fur, qui inferens ſe confertæ multitudini, marſupia aut ſecat, artificio doloſo aperit, & euacuat, ablata pecunia. dictum à manticulis: nam (vt inquit Feſtus) manticulorum vſus in nummis recondendis fuit.

Manticulatio, aſtus, & fraus. (καταδολίευμα.)

Manticulor eſt, authore Feſto, furandi gratia manticulas attrectare. τεχνάζομαι. Inde ponitur pro aliquid doloſe ago. Pacu. Ad manticulandum aſtu aggreditur.

Mantice. es. ars ipſa diuinandi. Cic. 1. de Nat. Deo. Sequitur μαντικὴ veſtra, ꝗ Latinè diuinatio dicitur.

Mantinea, (Μαντίνεια) vrbs ꝗ poſtea Antigonia dicta fuit, in adulationẽ Antigoni eius, qui Philippo Perſę patri curator regni fuit. Sed poſtea Hadriani imperatoris iuſſu rurſus Mantinea fuit appellata.

Mantiola. læ. diminutiuum, parua manus. Næuius: Mantiolis tene illis.

Mantis, (μάντις) diuinus, vel vates, à Manto filia Tireſiæ vatis Thebani, quæ poſt Thebanorum cladem, & ſeruitutem, primò ſub Creo Lebedon, & Clarij Apollinis templum in Aſia ſtruxit. inde in Italia Mantuam, quæ ex Tyberino Rege Tuſciæ Ocnum peperit, qui & Bianor, qui oppidum muris circundedit.

Mantiſcinor, ſignificat furor.

Mantiſſa, (πρόσθεμα) lingua Tuſca dicitur addita-
menta

mentum, quod manu fit, rei quæ venditur, id est, pauxillum illud, quod adijcitur ponderi. Lucilius: Mantissa obsonium vincit.

Mantua, (μάντυα) vrbs clarissima ab Ocno filio Tyberis, & Mantus Tiresiæ Thebani vatis filiæ, quæ post patris interitum ad Italiam venit, condita fuit, & à matris nomine Mantuam appellauit. Vnde Verg. lib. 10. Ille etiam patrijs agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mãtus, & Tusci filius amnis. Qui muros, matrisq; dedit tibi Mantua nomen. Sed an verum sit, quòd vnquam in Italiam venerit, nolo nunc citare Pausaniam, Hellanicum, & Græcorum multitudinem magnã. Poëtarũ clarissimo illustrissimoq; principe Vergilio Marone gloriatur Mantua, cuius felix ingenium tam omnes efferre debent, quàm imitari nulli possunt.

Mantuanus. a. um. (μαντυανός) à Mantua deducit. Vnde Mantuanus Homerus, Vergilius dictus est.

Manuariæ tunicæ, χειρίδωται, quæ manicas habẽt.

Manuarius. a. um. (ἐγχειρίδιος) quod ad manũ pertinet. Gel. Hoc ære quasi manuario collecto, cœnu la parabatur.

Manubiæ, (λάφυρα) dictæ sunt, quòd manu capiantur ab hostibus. est enim præda ab hostibus capta. Ascon. scribit Manubias prædas imperatorum pro portione de hostibus capta. Spolia quoq; quæsita de hoste nobili per deditionem manubias Veteres dicebant, de quibus quod vellent, facerent. Gel. verò lib. 13. cap. 23. quid præda à manubijs distet, his verbis declarat. nam præda, inquit, dicitur corpora ipsa rerum, quæ capta sunt. Manubiæ appellatæ sunt pecuniæ q̃ à quæstore ex venditione prædę redactæ sunt. Dicit tamen quosdam non ignobiles scriptores aut temere, aut incuriosè prædam pro manubijs, & manubias pro præda posuisse: sed qui propriè locuti sunt, sicut Cice. in Orat. de lege Agraria, manubias pecuniam dixisse. Est quoq;, vt iactus fulminum manubiæ (κεραυνοβολία) dicant. Vnde ait Sene. lib. 2. Quæst. Ioui tres manubias dari, quarum prima monet, secunda prodest, tertia adhibitis consilio dijs emittitur. Manubias facere prædari est. Cic. in Ver. Qui manubias sibi tantas ex L. Metelli manubijs fecit.

Manubialis, & hoc le. quod ad manubias pertinet: vt manubialis pecunia, quæ ex venditione manubiarum contracta est. Suetonius in August. Quo autem facilius vndique vrbs adiretur, desumpta sibi Flaminia via, Arimino tenus munienda, reliquas triumphalibus viris ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

Manubinarius, adiectiuum, manubiarũ particeps. Plaut. in Truc. Amicus mihi esto manubinarius.

Manubriũ à manu, capulus cuiuscũq; rei appellatur q̃ manu teneatur. (κώπη, λαβή.) Plau. in Aul. Exemi ex manu manubriũ. Manubriolũ, pro scapella apud Celsum sæpe legitur, teste Budæo.

Manulearius, qui vestimenta manicata conficiebat. Plau. in Aul. Aut manulearij, aut myrobrecharij.

Manuleatus, a. um. idem quod manicatus. (χειριδωτός) Plaut. in Pseud. Manuleatam tunicam, hominem addecet. Et manuleatã tunicã, dicimus manicas prolixiores habentem. Manicatum, aut manuleatum hominem, indutum tunicis manicatis.

Manum conserere, est prælium incipere, & contendere, συμβάλλειν, συμπλέκεσθαι. Sed apud Iurisc. cum de aliqua re disceptatur in iure præsenti prætore, siue ager, seu quid aliud sit, manum conserere dicitur, cũ manu apprehẽdit rem, de qua agitur. quod manus correptio, & vindicatio, & vindicta appellatur. Ad manus venire, similiter est prælũ seu cõtentionẽ incipere. Itur ad manus, arma sumuntur.

Manum. vide in Mane, & Manes.

Manumitto, de seruo liberum facio, libertatem do. ἀφίημι. frei lassen) vry laten) l'affranchir) Manumissus, (ἄφετος, ἐλεύθερωθείς) liberatus à potestate. nam quandiu quis in seruitute est, manui, hoc est, potestati, subditus est. Plaut. in Aul. Igitur orabo, vt manu me mittat. frequentius coniunctim scribitur. Hinc Manumissio, q̃ est datio libertatis. Cic. pro Cælio: Sed scire cupio, quid habeat argumenti ista manumissio. Erat autem mos in manumissione, vt dominus caput, aut aliud membrũ serui tenens, diceret. Hunc hominem liberum esse volo, & mittebat eum è manu.

Manus, à manando dicta est, quòd ex brachijs manet, vel quòd ex ea manent digiti. χείρ. eyn handt) main.) Et manus instrumentum, & telum nauale dicitur, quo naues harpagonibus raptæ tenentur: à manus humanæ similitudine, quã Pericles Atheniensis (vt fertur) inuenit. Hieron. Ferreas & manus, & vncos præparant. Luc. lib. 1. In manibus vestris, quantus sit Cæsar, habetis. Item manus, multitudo vocatur, vel exercitus. Verg. Hic manus ob patriam pugnãdo vulnera passi. Item potestas, vt cum dicimus, Rem in manu esse, ἐπὶ χερσὶ εἶναι, & nunc tractari (μετὰ χεῖρας εἶναι) quod non modò significat in promptu esse, sed etiam in potestate. Inde Manumissio dicta est, & Manumissus, à potestate liberatus. Item manus capitur pro proboscide elephanti, quòd ea in decerpendo pabulo pro manu vtatur elephantus. Curt. lib. 4. De elephanto loquitur, Præcipuè terribilis illa facies erat, cum manu arma virosq; corriperent, & super se regentibus traderẽt. Idem in eodem: Copias vocabant gladios leuiter curuatos, falcibus similes, quibus appetebant belluarũ manus. Nonnunquã pro scriptura manuum. Quintil. lib. 2. Caussas Caussius, Cic. & Vergil. scripserũt, sic manus eorũ docẽt. Ponitur quãdoq; pro scripto chirographo vel antigrapho. Cic. Att. 11. Quibus tibi videbitur, velim des literas nomine meo: nosti familiares, signũ requirent & manum: dices ijs, me propter custodias eas vitasse. Budę⁹. Manibus prælium facere, est manus conserere. Sall. in Iug. Romani pro ingenio quisq; pars eminus glande aut lapidibus pugnare: alij succedere, ac modò murum suffodere, modò scalis aggredi, cupere manibus prælium facere. Manu docere, est apertè docere. Cic. 1. De Nat Deo. Epicurus autem res occultas, & penitus abditas non modò viderat animo, & etiam sic tractauit, vt manu doceat nos, eam esse vim & naturam deorum. Primas & secundas manus, quas legere est apud

Quintil.lib.5.Hermolaus vocari posse ait,quans do fessis recentes succedunt:sed tamē potius ictus significari videntur,ait Bud.Inter manus arripere aliquem,est collatis simul manibus aliquem sublimem ferre. Plaut.in Mostel. Arripite hunc intrò actutum inter manus.Inter manus aliquid esse, dicitur per translationem, pro in potestate esse. Vergil.Ante oculos,interq; manus sunt omnia vestra. Versari inter manus,est in vsu esse. Sub manu esse, id est,ad latus,expeditum, promptumq; in vsum, siue esse in promptu,& in proximo.In manus sumere librum pro eo,quod est librum legere. Esse in manibus liber dicitur,qui editus est,& legitur. Manus remittere in aleę ludo,est collusori iactum condonare,quem sua quisq; manu damnosum iecit.Manu capere,idem quod bello quærere.Sallu. Pop.Rom.quascunq; vrbes & agros manu ceperat,Regi donat. Succedere sub manus,est aliquid bene,& ad optatum contingere . Rem ad manus atq; ad pugnam venire, est eam ad contentionem & pugnam venire. Per manus tradere , aut aliud quidpiam facere, idem quod de manu in manum, quo vtitur Cic.ad Cæs.imperato.libr.7.Totum deniq; hominem tibi trado de manu,vt dicitur,in manum tuam istam. Per manus tradita disciplina vel historia dicitur,quæ non monumentis literarum,sed verbo tantum traditur,& à maiorib9 ad posteros sine literis transmittitur. Præ manibus, pro in manibus,vel inter manus. Plaut.in Bacch. Reddidi patri omne aurum,quod mihi præ manibus. Præ manu dare, est quod vulgò dicitur,ante omnia vel ante manum dare.Gallico sermone,auancer. Tollere manus,modus est loquendi signū lætitiæ significans. Cic.Cæs.Sustulimus manus & ego & Balbus,tanta fuit opportunitas. Tendere manus, est petentis auxilium , vel misericordiam implorantis signum.Cæs.in Comment.Hedui manus tendere,deditionem significare.Plus illi est in manu quàm tibi.id est,ditior est te.Nihil illi est in manu,id est,nihil habet.Habere enim in manibus dicuntur,qui aliquid possidēt,& diuites sunt. Manus tua hęc est,hoc est,hi fauent tibi,& te iuuant. Manus vetant prius,quàm penes sese habeāt,quicquam credere, ait Plaut.in Truc.id est, nihil credam te daturum, nisi prius numeraueris . Manus multas poscit hoc opus , ait Plin.in Epist.158.id est,hoc opus est multi laboris.Super autē his prouerbijs,Manus oculatæ, Plena manu aliquid facere,Manu fingere,Manū ferulæ subducere, Manū de tabula, Manum nō verterim,Manum habere sub pallio, Manu longa aut breui tradere,manus precium,vide Chiliadas Eras. A manus fit adiectiuum Manualis,& hoc ale.quod extensæ manus altitudinem habet. Plin.lib.24.cap.15.Ob id incipientibus hydropicis efficax , manualibus scapis eius in tribus heminis aquæ decoctis vsque ad tertias.Manus iniectio (χαρῶν,ἐπιβολὴ) dicitur quoties nulla iudicis authoritate expectata , rem nobis debitam vindicamus . Et manibus ac pedibus quicquam obire,(ποσί τε καὶ χερσί τι λειτουργεῖν) id est,summa diligentia: illis enim verbis extremum conatum significamus. Teren.in And.Quem e[go] credo manibus pedibusq; obnixè omnia Factur[um]

Mapalia,Punica lingua agrestes casæ, & furnoru[m] similes(vt inquit Hieron.)in quibus quia nihil [est] secreti,solet id vocabulum solutè viuentibus ob[ij]ci.sunt enim quasi rotundæ cortes,vt inquit Fe[stus]. Liu.lib.9.Belli Pun.Familiæ aliquot cum mapali[bus],pecoribusq; fuit,ea pecunia illis est,prosecu[ti] sunt regem. Mapalia,inquit Seruius,idem signifi[cat] quod magalia,Afrorum sunt casæ: sed maga[lia] ma producit,mapalia verò corripit. Vergil.E[t] raris habitata mapalia tectis . Idem.4.Æneid. V[t] primum alatis tetigit magalia plantis.

Mappa,(ὀθόνη) eyn dischlach; een ammelaken) nap[pe.]) quæ super mensam sternitur , quòd manibu[s] pendeat,dum sumus in mensa. Plin.lib.19.Ardentes in focis conuiuiorum vidimus mappas sordibus,exustis splendescentes igni magis,quàm possent aquis. Villosæ autem apud veteres fuerunt in precio.vnde Martial. Nobilius villosa tegunt tibi lintea citrum.Mappam,inquit Quintil.lib.1.cap. 9.vsitatum circo nomen Pœni sibi vendicant. Vbi interpres, Cur mappam vsitatum circo nomē Fabius dicit , an quòd in ludis Circensibus mappa à prætore victori aurigæ veteri instituto mitti solebat ? Mart. Cretatam prætor cum vellet mittere mappam,Prętori mappam surripit Hermogenes. Iuuenal.Interea Megalesiacæ spectacula mappæ. Mappa,inquit Bud. Circensium cōmittendorum signū erat. Suet.in Nero. Legitur etiam Mappum neut.gen. A mappa verò fit dimin. Mappula.

Marathon,μαραθών,campus Atticæ,seu ciuitas distans ab Athenis circiter decē millia. & morte Icari regis interfecti insignis,nec nō & victoria Thesei ex tauro superato:similiter & Miltiadis gloria qui centum millia ex Darij Persarum regis exercitu profligauit. Hinc Marathonius.nia.nium.(μαραθώνιος) Vnde taurus Marathonius dictus est,qui apud Marathonē à Theseo interfectus est. hic est taurus amatus à Pasiphaē, quem Hercules ex Creta eò abegit. Est & oppidū hoc nomine iuxta Tricorytum & Rhamnem vrbem,in qua clarum Nemesis templum fuisse memoratur.

Marathron, (μάραθρον) Latini fœniculum dicunt. De marathro & Hippomarathro Plin. & Diosc.

Marathrites vinum,eo modo dictum,quo aromatites,nempe quòd marathrum infusum habet,valetq; ad visus imbecillitatem adiuuandam. Columel.lib.22.

Marathusa,(μαράθουσα) insula quædam à copia fœniculi sic dicta,quæ & Clazomenia dicitur,

Marcella,(μαρκέλλη) nomē mulieris Romanę,quæ cum à matre rogata esset,gauderet'ne se nupsisse: Ita valde,respondit,vt amplius nolim.

Marcellus,nomen viri clarissimi Romani propriū, cuius gesta & à Plutarcho , & ab alijs scripta sunt. Hic Gallorum ducem singulari certamine fudit, spolia legit, Annibalem primus vinci posse docuit,Syracusas per tres annos expugnauit, quinquies consul insidijs Annibalis deceptus , magnificè sepultus fuit.

Marceo, es. ui. putreo. (σήπομαι, μαραίνομαι.) ψwelcken, faulen, verstrupffen) vuyl wordē, verrotten) estre fletri, pourri, & gaste.) Liu. 3. Bel. Pun. Sed q pugnent marcere Campana luxuria, vino, scortis, omnibusq; lustris, &c. à quo Marcesco, putresco: à macie, quoniam quæ macie attenuata sunt, facilè putrescūt. Plin. lib. 10. ca. 48. Corpus occisæ statim marcescit. Ponitꝭ quādoq; ꝑ languesco. Suet. in Cali. Marcescēte adhuc stomacho pridiani cibi onere. Huius compositū est, Emarceo, (ἀπομαραίνομαι) quod est valde mareeo, à quo Emarcesco.

Marcidus, adiecti. id est, putridus, siue languescens. Plin. libro. 11. cap. 37. Fessis equis aures marcidæ. Plin. in Pane. Non alij marcidi somno, hesternaq; cœna redundantes comitiorum suorum nuncios opperiebantur.

Marcipor, Marci puer, hoc est, famulus. sic Publipor, Lucipor, & alia huiusmodi. Pli. li. 33. ca. 1. Singuli Marcipores Lucipores'ue dominoꝝ gētiles, victū in promiscuo habebāt. Quibus verbis significat Plinius, priscos Rom. singulis seruis contentos fuisse: quare Marcipores, quasi Marci pueri vocabantur, quasi ministri, & asseclæ, vt Græci παῖδας vocant seruos quod in numerosa familia postea fieri nō potuit. Fabius in primo: In seruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à domino, vnde Marcipores, Publipores.

Marcomanni, (μαρκόμαννοι) populi Germaniæ, quos Cæsar cū Arioiusto Germanorū Rege superauit. hos Bohemos vel Morauos putant esse.

Marcor, (σηπεδών, σῆψις) welcke, feule) verwelcthz, verrottinge (fletrisseure, & pourriture.) putredo, vel languor, & consumptio, quæ & tabes dicitur. Plinius, Si ferri vel chalybis aliqua rubigo, vel panni marcor affuerit.

Marculus, diminut. à Marco, inquit Fest. Est etiam nomē instrumēti, quo fabri ærarij vti solent. Plin. lib. 7. ca. 56. Tegulas inuenit Cynira Agriopæ filius, & metalla æris, vtrunq; in insula Cypro: item forcipem, marculum, vectem, incudem.

Marc, (θάλασσα) das meer) die zee) mer.) aquarū congregatio generaliter dicitur. Et multæ collectiones aquarum, vocantur maria. Sicut enim multæ terræ, vt Africa, Hispania, Thracia, Macedonia, Syria, Ægyptus, Gallia, atq; Italia, pro regionum appellantur vocabulis, & vna est terra: ita multa dicuntur pro locorum appellationibus maria, & vnum est mare, sicut ait Propheta dicēs: Tui sunt cœli, & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti, Aquilonē & mare tu creasti. Nam & Oceanum mare dicimus, & Tyrrhenum, & Adriaticum, & Indicum, & Ægyptium, & Ponticum, & Propontidē, & Hellespontum, & Euxinum, Ægæum, Ionicum, Atlanticum. vide in dict. Oceanus. Vna igitur generalis collectio dicitur mare, eo quòd iugis vnda atq; continua ab Indico mari vsq; ad Gaditani orā littoris, & in mare Rubrum extrema, circūfuso orbe terrarum includit Oceano. Et multæ collectiones, maria nuncupantur, quoniam in diuersis locis diuersa sunt nomina, quia vocabula aquis ex regionum vocabulis adhæserunt. Mare cœlo miscere, est omnia turbare, nihilq; non facere. Verg. de Iunone omnia adsuersum Troianos tentante: Maria omnia cœlo Miscuit. Mari terraq; quærere, id est vbiq;. Plau. in Pœn. Postquam eas perdidit, Mari terraq; illas vsquequaq; quæritat.

Mariotis, idis. (μαρεῶτις) lacus in Ægypto, vt autor est Strabo. Plin. lib. 14. ca. 1. etiā asserit Mareotida partem Libyæ Ægypto conterminā appellari, & Mareotas populos in ea habitantes. Et Mareotis pars Epiri, in qua vinū optimū nascitur: vnde Mareotides vuæ dictæ sunt. Vergil. Sunt & Mareotides albæ. Colu li. 3. cap 2. Mareoticæ vites.

Margæa, (μαργαῖα) nomen fontis apud Plinium quo nomine dicta est vrbs in Elide.

Marga, gæ. genus terræ in modum cretæ albæ, qua vtunt ad agros stercorādos. Vide Plin. li. 17. ca. 6.

Margaridæ, palmæ sunt à margaritis nomē trahentes, quoniā & breues & candidæ & rotundæ sunt, acinis quàm balanis similiores. Plin. lib. 13. ca. 4.

Margarita, tæ. & Margarites, (μαργαρίτης) eyn bärle) een perle.) & Margaritū in nominatiuo declinari potest: Cic. 6. Ver. Nego vllam gemmam, aut margaritam fuisse. Vulgus Gallicum perlam vocat. Seruius declinat Margaris, idis. & idos. à cuius genitiuo Græco Latinè formatur Margarida. Plin. lib. 9. cap. 35. scribit margaritas nasci in Britannia, paruas & decolores. Tacitus De Vita Iulij Agricolæ: Ferè Britannia, aurum & argentum, & alia metalla gignit, & Oceanus margarita, sed suffusca, & liuentia. Romani margaritas appellarunt vniones, ab eo quòd nulli duo indiscreti reperiantur, vt ibidem Plin. ait. Margaritam & lapillum generali nomine vocamus. Nam lapillus, gemmarum & margaritarum commune est nomen, subintelligiturq; preciosus. quòd si maiusculi fuerint, preciosi lapides dicuntur.

Margaritarij, (μαργαριτεμπόροι) negociatores, mangonesq; margaritarum, apud Firmicum.

Margaritifera, quæ fert margaritas. (μαργαριτοφόρος) Plin. lib. 32. cap. 11. Concharum genera inter quæ & magaritiferæ cochleæ.

Margiana, (μαργιανὴ) regio Asiæ maioris, inclytæ apricitatis (vt inquit Solinus) ambitu stadiorum mille quingentorū, difficilis aditu propter arenosas solitudines, in qua Antiochus Antiochiam extruxit, vt lib. 10. & 11 scribit Strabo.

Margo, (αἰγὶς, κράσπεδον) das bord) den cant) le bord, marge) folij extremitas, quamuis etiam pro cuiuslibet rei extremitate dicatur, vt pro ripa agri non culti, & est gen. masc. apud Ouid. lib. 1. Metam. Longo margine, dicentē. Fœminini apud Iuuenal. Plena iam margine libri. Hinc Margineus, a. um. quod est in margine: & Marginatus, a. um. Vt marginata tabula, apud Plin. lib. 35. ca. 12. quę marginem habet latissimum.

Margus, fluuius Asiæ, quē Ptolemæus duobus fontibus ex montibus Seraphijs descendere tradit, & per Massagetes, qui Margianis vicini sunt, ac Dorbicas in Oxum amnem deferri.

Maria, (μαρία) fœmin. est à nomine Marius, & ac-

 cen-

centum in antepenult. habet. nam pen. habet cor reptã, queadmodũ & Marius. Claud. Præparat & pulchros Maria, sed luce minores Eligit ornatus. Pro Deipara Virgine vult Valla Mariam nomina tiuo casu legi, quemadmodũ Abraham, indeclinas bile, & accentu in vltima. Inuenitur nihilo secius & Mariæ in genitiuo, sed tunc Latina dictio à no minatiuo Maria pro eadem Deipara.

Mariaba, metropolis Sabæorũ est, Strab. lib. 16. Iun cta sunt his Sabęis, eorumq́ metropolis Mariaba.

Mariandinorum, (μαϛιανδυνία) regio in Asia sita est, Bithynię contermina, vbi Hercules Cerberum canem tricipitem deuicit, quem ferunt virus euo muisse, eamq́ regionem infecisse.

Marinus, na. num. (θαλάσσιος, ἐνάλιος) quod mare in colit, vel quod est in mari. Vt pisceis marinus, mari na aqua, Plin. lib. 14. cap. 16. Idem lib. 10. ca. 69. In marinis ostreis. Transmarinũ (διαπόντιον) aũt dicimus, quod trans mare est. Vt transmarinę mer ces, & transmarinus triumphus.

Maris, fluuius Agathyrsorum in Istrum fluens, Ma rus, mons Thraciæ.

Mariscæ, (ὠμὰ σῦκα) ficus insipidæ. Martial. Infanti melimela dato, fatuasq́ mariscas. Nam mihi quæ nouit pungere, Chia sapit. Plin. lib. 15. cap. 18. Ca to De ficis serendis ita meminit, Ficos mariscas in loco cretoso & aperto serito. Quidam dicunt ma riscas esse ficus, quæ præ pinguedine aperiantur, semenq́ ostendant. Colu. Purpureæq́ chelidonię, pinguesq́ mariscæ. Mart lib. 11. Non boletus hi are, non mariscæ ridere. Vnde pro obscœnæ libi dinis morbo (αἱμοῤῥοΐς) quandoq́ ponitur. Maris scę enim tubercula dicũtur, quę cum vlcere ex tur pi confricatione circa sedem nascuntur, quod sunt morbo similia, quę Celsus σύκωσιν, Iulius σῦκονGrę cè vocãt, & Latinè ficus dicitur. Iuuen. Cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ.

Mariscus, vel mariscũ, gen. neut. genus iunci, quẽ ὁλό σχινον Græci vocãt, hoc est, totũ iuncũ. ex eo fiunt tegetes, & marinæ nassæ, vt ait Plin. lib. 21. ca. 18.

Maritæ, (συνοικοῦσαι) eeweiber) gehoude vrouwen) mariees.) dicuntur mulieres nuptæ. Ouid. 2. Fast. Dura cum forte maritę Reddebant vteri pignora rara sui. Similiter & de arboribus dicitur, ad quas vites, aut alia id genus applicantur, quasq́ suis cla uiculis complectuntur. Plin. libr. 14. cad. 1. Iam in Campano agro populis nubunt vites maritasq́ complexæ, atq́ p ramos earũ procacibus brachijs geniculato cursu scandẽtes, cacumina æquant. Et domus maritæ dicuntur. Liu. 7. Bell. Pun. Præbu issetq́ haud dubiam eo facto spem libertatis, nisi omnia intolleranda libidine, fœda ac deformia ef fecisset. vagabatur enim cum vno aut altero comi te per maritas domos noctesq́. id est, per domos maritorũ adulteriũ cõmittebat cum maritis vxo ribus. Et marita pecunia. Plaut. in Epi. Pulchra æs depol dos pecunia est. P. quæ quidẽ ædepol est nõ marita. Quasi dicat, fateor pecuniã esse pulchram dotẽ, sed eam pecuniã, quæ nõ sit vxori constituta. id est, dummodo extra matrimonium habeatur.

Maritimus, a. um. (ἐπιθαλάττιδιος, παράλιος) pen. cor. quod ad mare incolit, vel quod ad mare est, vel ad mare fit. vt ora maritima, (χώρα παραλία τις) gens maritima, bellum maritimum. Etiam dicitur quod ex mari, siue quod maris est. Plau. in Rud. Fluctus maritimos.

Maritus, (ἀνήρ, ἀκοίτης) eyn eeman) een gehout mã) vng mari.) vxoris vir, ab eo quod sit mas. Plau. in Cas. Quid agis marite, mi vir? De Gallinaceo di citur. Colu. lib. 8. ca. 5. Rarior est in his auibus ma ritis bonitas. Adiectiuè ponitur. hinc apud Colu. lib. 3. ca. 11. Maritum oliuetum. Hinc Maritalis & hoc maritale. Colu. lib. 12. in proœ. 1. Xenophon Atheniẽsis eo libro P. Siluine, qui Oeconomicus inscribitur, prodidit maritale coniugium sic com paratum esse natura, &c.

Marito, as. (συνοικίζω) verehen. zůfůgen) houwen, trouwẽ) marier.) viro trado, seu associo. Sueto. in Vesp. ca. 14. Vitellij hostis sui filiam splendidissime maritauit, dotauitq́ etiã, & instruxit. Nam nõ so lum de hominibus, sed etiamde alijs dicitur. vt de arboribus, & vitibus. Colu. li. 3. Sexto anno si iam videbitur firma, maritabiť hoc modo, scilicet ipsa arbor. Et li. 4. ca. 1. Et ideo maritandis arboribus nemo minorẽ bipedanea scrobẽ vitibus cõparat.

Marius, qui septies apud Ro. Consul fuit. hunc Ar pinatem fuisse aiunt, humili loco natũ, nouũ ho minem aratorẽ, qui in villa Cauernate (vt inquit Plutar.) vitam diu vixit rusticã planè & agrestem, procul ab vrbanis mundicijs. hic per ordinẽ pri mis honoribus functus, legatus Metello in Nu midia criminando consulatũ adeptus, Iugurtham captũ ante currum egit, in proximũ annũ Consul vltro factus, Cimbros in Gallia apud aquas Sex tias, Teutonas in Italia vicit, deq́ his triumpha uit. victus à Sylla Minturnis in palude latuit, in uentus & in carcerẽ coniectus immissum percusso rem Gallum vultus authoritate deterruit. acce ptaq́ nauicula in Africã traiecit, vbi diu exulauit. mox Cinnana dominatione reuocatus, cæsis ini micis, septimo consulatu (vt quidã ferũt) volunta ria morte decessit. Hic cũ in cruribus varices habe ret, præbuit varicosum crus medico secandũ: & dũ secaretur, neq́ suspirãs neq́ supercilia contrahẽs, pertulit sectionẽ, fixisq́ oculis spectauit cruciabi lem curationẽ. Cumq́ medicus alterũ crus secare vellet mimime assensum præbuit, dicẽs, Curatio nem tanto dolore dignã esse nõ arbitror. habuit filium Marium nomine, qui cũ esset viginti septẽ annorum, consulatum inuasit, quem honorẽ ma ter tam immaturum fleuit. Hic patri sæuitia simi lis, curiã armatus obsedit, & inimicos trucidauit, tandem se iugulandum præbuit.

Marmarica, (μαρμαϛική) regio Africę, quę (vt Ptol. lib. 4. scribit) ab Occasu terminatur Cyrenaico, à Septentrione Ægyptiaco pelago, ab Oriente Æ gypto, à Meridie parte Libyes. In ea Nasamones & Libyarchæ populi.

Marmor, (μάρμαρος) eyn marmelsteyn) marbre.) genus lapidis, cuius diuersa sunt genera. Quoddã enim albũ, Parium dicit à Paro insula. simile ex Li guria vehitur, qđ à loco Carariẽse vocitať. tale Li

gu

gusticū,olim Lunēsiū lapidicinę dederūt. Aliud Laconicum,quod est viride,& cūctis hilarius. Aliud Lucullcum,quod ferè atrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. Aliud Ophites,à maculis serpentum,quibus distinguitur,nomen accepit. Aliud Porphyrites,quod est rubrum,candidis interuenientibus punctis,Leucosticos vocat. Basaltes,ferrei coloris & duricie,vnde nomē mutuatur. Onychites, ex Arabiæ montibus est, ex quo vasa potoria in Germaniam perducuntur. Alabastriten quoq; candidū cauare solent ad myrothecia,quoniam vnguenta incorrupta seruare creditur. Sunt & alia marmoris genera,quæ breuitatis caussa omitto. vide Plin.lib.36.ca.7.

Marmoratio (μαρμάρωσι)ex marmore cōstructio, à marmoro,as. qd est ex marmore cōstruo. Apul. lib.3.Flor. Quid igitur superest ad statuæ meæ honorē pauimēti marmoratio,nec proscenæ cōtabulatio,nec scenæ columnatio,sed nec culminis æris precium & artificis ministeriū,quę mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus iniquè defuere.

Marmoratus,a,um.(μαρμαρωτὸς)gemarmelt)quod superficiem tantū ex marmore habet. Vt marmorata pauimenta,apud Cic.2.De Leg. Var.lib.3.de re Rust.substantiuum vsurpauit. Intrinsecus quasi leuissimo marmorato toti parietes ac cameræ oblinuntur,& extrinsecus circum fenestras, ne mus aut lacerta arrepere ad columbaria possit. Marmoratæ laudes dicuntur,quando in alicuius honorē decernuntur statuæ marmoreæ,vel quid aliud simile. Cic.pro Archia: Itaq; etiam in sepulchro Scipionum putatur is esse constitutus,& marmoratis laudibus certè non solum ipsi,&c̄.

Marmoreus,a,um.(μαρμάρινος,μαρμάρεος)quod ex marmore est, vt sepulchrum marmoreū. Plin. lib.31.cap.2. Varro author est Titium quendam prætura functum marmorei signi faciem habuisse propter id vitium.

Marmorosus, adiectiuum,quod marmoreā formā vel duritiem habet. Plin.lib.35.ca.6. Fit & Romæ cremato sile marmoroso,& restincto aceto.

Marpesus,pen prod.(μάρπησσα)mōs in Pharo insula. A quo Marpesius,a,ū. (μαρπήσσιος)vt Marpesia cautes,apud Verg.6.Æneid.id est,Parius lapis.

Marplacidæ nauigiorū genera,qbus Medi vtebant.

Marra,ferreū instrumentū,qd' vulgò Marracius dicitur. Colu.libr.10. Contundat marræ vel fracti dente ligonis. Iuuen. Ne marræ,& sarcula desint.

Marrubium,herba satis nota,quæ exhulcerare vesicam putatur. Græci πράσιον, alij linostrophon, quidam philopeda , nonnulli philocharen appellant. Plin.lib.20.cap.22.

Marrucini,populi in regione Marsorū. Silius lib.8. Marrucina simul Fræntanis æmula pubes.

Mars, (ἄρης) apud Gentiles deus belli creditus: dictus,vt ait Varr.lib.4.De lingua Latina,quod maribus in bello præsit,siue q̄ à Sabinis acceptus est, apud quos Mamers vocatur: à poëtis Mauors dicitur per epenthesim , quòd magna vertat, Vel à Græco,quod est ἄρης,ares. Ponitur interdum pro bello. Liu. Aliquandiu ibi Marte incerto varia victoria pugnatum fuit. Est & Mars nomen stellæ. Marte nostro(ἀπὸ ἰδίων)quicq; dicitur fieri,id est proprio ingenio, & fine alicuius auxilio. Cice. 3. Off. Hanc igitur partē relictā explebimus, nullis adminiculis, sed, vt dicitur, nostro Marte. Mars communis dicitur , quòd incertus ac varius belli euentus sit. Cic.11.Phil. Sed vt concedam incertos esse exitus belli, Martem communem,tamen pro libertate vitæ periculo decernendum.

Marsia,regiuncula Italiæ vltra Picenum Samnites versus,à Marsa Circes filio, à quo originē duxerat,dicta: cuius populi Marsi sunt vocati,nō longè ab vrbe. Cice.pro Domo Sua, Is in Marsis natus est. Vnde Marsica vina: nā Massica sunt è Massicis montibus . Sunt & Marsi alij populi in Scythia,vt ait Herodotus.

Marspiter,pen.corr. Martis pater : sicut Diespiter, diei pater. Gell.lib 5.cap.12.

Marsupium,(μαρσύπιον)sacculus numorū. Cato De Liberis: Et quod perspicuum est,maiorem curam habere marsupij nostri,quàm vitæ nostræ.

Martia, Catonis filia minor fuit,quę cum quæreret ab eo,cur post amissum maritū denuo non nuberet,respondit nō se inuenire virū,qui se magis vellet,quàm sua. quo dicto,ostēdit diuitias magis in vxoribus eligi solere,quàm pudicitiam.

Martiacus,a,um. (ἀρήϊος) quod ad Martē pertinet, hoc est ad bellum. Vnde stipendia militum, Martiaca dicuntur.

Martialis,& hoc le.(ἀρῷος)quod est natū sub Marte stella,vel qui Marti seruit. Cic.pro A.Cluen. Martiales quidā Latini appellabātur, ministri publici Martis, atq; ei deo veteribus instututis,religionibusq; Larinatiū cōsecrati. Martialis verò substantiuum,est nomen proprium, qui epigrammatum festiuitate,Epigrammatici nomen promeruit.

Martius,a,um.(ὁ τῆ ἄρει)quod ad Martē pertinet, vt Martia auis,Marti dicata. Ouid. Martia picus auis gemino prostipite pugnat. Interdum bellica, vt Martia arma. August.lib.3.de Ciu.Dei: Nullo Martio impetu territi sedarētur inimici. Interdū bellicosum , vt Martius populus. Est & Martius nomē propriū, qui Ancus cognominatus est,quartus Rom.Rex, æquitate & religione auo similis. Latinos bello domuit, Auentinū & Martiū montes vrbi addidit,noua mœnia oppido circūdedit, syluas ad vsum nauiū publicauit,salinarū vectigal instituit,carcerem primus ædificauit, Ostiam Coloniam maritimis commeatibus opportunam in ostio Tyberis deduxit. Plin.lib.31.ca.3.

Martius campus, ἄρεως πεδίον,Romæ dictus est,qd' Marti consecratus esset. Liu. Ager Tarquiniorū, qui inter vrbē & Tyberim erat consecratus Marti,Martius deinde campus fuit.

Martius mensis,(μάρτιος,μουνυχιών) dictus est primus anni mensis,quoniam Romulus primum anni mensem genitori suo dicauit. Ouid. A te principium Romano dicimus anno, Primus de patrio nomine mensis erit.

Martigenus,adiect. Marte genitus. Plau. In Amph. Martigenā ille aggressus belluā magnus Europæ quæ

quæstor, anguineo Repētè hostes peperit feminio.
Martyr, Latinè testis dicitur.
Martyrium, testimonium.
Mas, (ἄῤῥην, ἄρσην) eyn man) masle.) dicitur qui nō est fœmina: sunt enim cōtraria. Cic. De Nat. Deo. Bestiæ aliæ mares, aliæ fœminæ sunt. Pro forti, magnanimo, & vehemēti quandoq; dicitur, sicut eius diminutiuū Masculus. (ἀνδρῶος.) Var. Si non plus testiculorū offenderis, q̄ in castrato pecore in Apulia, vincor nō esse masculū ad rem. Aliquādo pro ingenti. Pers. Calido sub pectore mascula bilis intumuit, quā nō exemerit vrna cicutæ. Aliquādo ponitur p virili. vt mascula meretrix, apud Plaut. & apud Horat. lib. 1. Epist. Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho. Plin. lib. 12. cap. 14. quandam turis speciem tus masculum appellat, ad differentiā fœminini. Illud autem tus masculum quidam dici putant, quòd testium speciem habet. Mascula facies. (ἀῤῥενωπία.) A masculus fit Masculinus, a, um. (ἀῤῥενικός) vt masculinū genus, quod masculum est. Plin. lib. 18. cap. 13. Genera eorum Græci duo prima fecere, masculinū, fœmininumq; & ea serendi modo ex eodem semine.
Masculescere, (ἀῤῥενοῦσθ) est masculum fieri. Plinius lib. 18. ca. 13. Densiore enim satu masculescere, hoc est, de rapis napos fieri.
Masculo, as. (ἀῤῥενόω) idem quod roboro, firmo: à quo commasculo. Apul. lib. 2. De Asino, His cognitis, animum meum commasculaui.
Masculetum, locus in quo plantæ vinearum masculæ consitæ sunt. Plantæ aūt masculæ sunt, quæ nō subiguntur, vt palmites alios emittant, sed altius crescunt, & in altum attolli dimittunt. Plin. lib. 17 ca. 22. Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum vsq; pedamentum emitti, quod alij dracones, alij inniculos vocāt, vt faciant, quæ masculeta appellant.
Masdoranus, mons qui Parthos ab Aria separat.
Maspetum, foliū est laserpitij, apio maximè simile, vide Plin. lib. 19. cap. 3.
Massa, sę. (μάζα) eyn deych, klomp) la paste, bille, ou billot.) farina omnis macerata, & aqua subacta, quā pastā vocāt. significat etiā quicqd dēsum, spissum'ue est ad similitudinē farinę subactæ. vt massa auri, massa ferri, hoc est pila & veluti moles. Colu. lib. 12. ca. 5. Quidā ferri massas exurūt, ita vt ignis speciem habeāt. Verg. 1. Georg. Massam picis vrbe reportat Massula eius diminut. est. Colu. lib. 12. ca. 38. Posthæc complures ex ea Massulæ fiunt, & ita per latera feriæ in mustum demittuntur, &c.
Massagetæ, (μασσαγέται) populi Scythici in Asia vltra mare Caspiū. Luca. li. 2. Massagetes quò fugit equo, volucresq; Geloni. Qui cum per deserta discurrunt, equorū suorū sanguinē cum lacte bibūt. apud hos senio confecti, in frusta cæduntur: qui vero morbo intereūt, feris deuorādi abijciuntur.
Massanissa, & Masinissa, (μασανίσσας) vtroq; modo dicitur, Numidarū regis nomē, qui primò Romanis hostis fuit, deinde amicissimus. de quo Ouid. 6. lib. Fast. Postera lux melior, superat Masinissa Siphacem, Et cecidit telis Hasdrubal ipse suis.
Massica, regio Bethicæ Tarthesijs apposita. hanc Vitruuius Maxiam appellat.
Massicus, pen. corr. mons Campaniæ, optimi vini ferax, quod etiam Massicum dicitur. Silius lib. 7. Massicus vuiferis addebat nomina glebis. Horat. lib. 1. Car. Est, qui nec veteris pocula Massici. Docet Seru. Massicus in plurali facere Massica. Verg. lib. 7. Vertunt felicia Baccho Massica.
Massilia, (μασσαλία) vrbs in Narbonensi prouincia. Constat imperāte Macedonibus Astyage, Hebręis verò Sedechia, circa secundā & quadragesimā Olympiadem, hanc fuisse conditam, annis antè quàm virgo pareret. DCXIII post obitum Dauid regis annis CCCCLXXXIIII. Diruta deinceps, à Phocensibus instaurata est, qui Cyri tyrannidem fugientes, destituta Græcia in hunc sinum nauigarunt. Olim Massiliæ studia ingenuarum doctrinarum adeò floruerunt, vt Romani pro Attica peregrinatione Massilioticum peterent gymnasiū, ad disciplinas capessendas. Plaut. in Cas. Massilienses mores tanquā optimos, & probatissimos dixit: Vbi tu es, qui colere mores Massilienses postulas? Hæc vini optimi ferax fuit. vnde Martial. Tu me Massiliæ ponere vina putes. A Massilia fiunt Massiliēsis, Missilitanus, Massilioticus. (μασσαλιωτικός, μασσαλιώτης) vnde Massilienses viri, Massilitana vina, & Massilioticum ostium.
Massylia, cum y apud Græcos per simplex s scribitur. sed quia à Latinis prima producitur, non absurdè p duplex ss scribi potest. In hac dictione syllaba sy producitur, in superiori quæ per i Latinum scribitur, corripitur. Lucan. lib. 4. Et gens quæ nudo residens Massylia dorso. Verg. lib. 4. Hinc mihi Massylię gentis monstrata sacerdos. Prouincia est quā quidā Getuliæ & Numidiæ Mauris vicinā dicunt, nec longè abesse ab hortis Hesperidū. Huius gens neq; ephippijs vtit, nec frenis, sed sola virga contenta est, qua agitet equos, & moderet. Ab hac Massyli, & Massylei populi dicti sunt, qui à poëtis modo pro Mauris, modo pro Getulis ponuntur. Mart. Auditur quantū Massyla per auia murmur. Idem, Et Massyleum virga gubernat equum. Sunt etiam, qui eos Massulos vocitent.
Masticeos, pro venerabili ponitur à Plau. in Truc.
Mastiche, es. vel vt alij volūt, mastice, sine aspiratione (μαστίχη) pen. cor. teste Plin. lib. 12. ca. 17. lachryma est, quā lentiscus arbor gummi modo sudat.
Mastigia, (μαστιγίας) dici potest verbero, hoc est, verberibus dignus. Plaut. Crucior lapidem non habere, vt illi mastigiæ cerebrum excutiam.
Mastigophorus, (μαστιγόφορος) flagellifer, seruus ab alijs sępius cęsus, vel cædi dignus. Budęus ait: Qui agonothetas in sacris certaminib. comitabantur, mastigophori, id est, flagelliferi dicebantur. erant enim lictores agonothetarum ad submouendam turbam, & cohibendas seditiones.
Mastix, igis. pen. cor. generis fœm. (μάστιξ) flagellū, scutica μαστιγῶ, flagello. Vnde Homeromastix, Vergiliomastix, διαμαστίγωσις, diflagellatio.
Mastigeus. gei. idem. Plaut. in Trinum. Aggrediundus est hic homo mastigeus.

Mas

Mastos, (μαστός, sed proprium est τῶν ζώων) Latinè mamma, & propriè animalium. Vnde Bumastos, vua, de quo supra. Hinc Tubuli mamati, seu mammæ in balneis & fontibus intelliguntur: quas Vitruuius mastos Græca voce nominat. Vitru. lib. 7. Athenis (inquit) ex huiusmodi locis & fontibus masti vsque ad portum Pyræum ducti sunt salientes, eas Var. lib. de re Rust. papillas conuertit. Cassiodo. vbera: Quanto (inquit) pulchrius est Claudiam aquam per tot sicca montium iuga lauacris & domibus liquores purissimos fistularum vberibus immisisse. Plin. lib. 26. cap. 15. herbam etiā eius nominis esse dicit, quę potui indita, pilos mammarum è partu nascentium aufert.

Mastrucæ, vestes quibus Sardi vtebantur. Cice. pro Scauro: Quem purpura regalis non commouit, cum Sardorum mastruca mutauit. Hinc mastrucatus, qui mastruca vtitur. Idem de Prouincijs Consularib. Res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis à Proprætore vna cohorte auxiliaria gesta.

Mastuprari, est manu tractando virilia, rem Veneream peragere. Δέφομαι. Inde mastupratores dicti. quo verbo vtitur Mart. Mastuprabātur Phrygii post ostia serui. hoc est, ꝓputia ducebant. Nam à manu & stupro deriuatur. hi alio nomine ab Apostolo molles vocantur.

Massurius, (Μασσούριος) nomē legū interpretis, eques Romanus, fuit tempore Tyberij, Iureconsl. nō incelebris, qui publicè scripsit.

Matęotechnia, superuacua artis imitatio, & vanitas artis dicitur. μάταιον vanum, τέχνη ars.

Matella, (οὐρητρίς, ἀμίς, ἀγγεῖον οὐρηρόν) à matula fit, & est aquarum vas. Plaut. in Amph. Nec tu postules matellam vnam tibi aquę infundi in caput. Est & vas in quod vrinam reddimus. Mart. Disperēā, si tu Piladi præstare matellam Dignus es. Græci σκαφίον: quamuis etiam ad ventris excrementa accipi possit.

Matellio, diminu à matula, siue matella. Var. de Vit. past. Postularet trulleum, matellionem, peluim.

Mateola, apud Plin. & Cato. genus est marculi: aut, vt alij volunt, farculi. Cato cap. 46. Cum taleam demittes, pede tantū opprimito: si parum descendit, malleolo, aut mateola adigito; caueto'q; ne librum scindas, cum adiges.

Mater, (μήτηρ) ein mûter) een moeder) mere) à materia dici videtur, q in fœtu materiam ꝓbeat. nam semen patris ꝓ artifice est, & formam præbet, mater sanguinem ex se ꝓstat, ex quo fœtus formatur. Aliquā do tamen ꝓ nutrice ponitur. Plau. vtranq; complex⁹ est: Ita forma simili pueri, vt mater sua non internosse posset, quæ mammam dabat, neq; adeò mater ipsa, quæ pepererat. Hinc maternus. a. um. quod est matris: vt, maternus, paternus'q; sanguis, apud Cic. ꝓ Rosc. Amer. Mater magna, Terra dicitur. & sus prægnans ei mactabatur, quæ hostia est propria terrę. Dicitur & mater alma, quòd omnia alat. Item mater deūm, q omnia generat. Vocatur item mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dyndima vocant.

Materfamiliâs, (οἰκοδέσποινα) eyn hausmûter) een huysfrouwe.) genitiuus Græcus est familiâs, ad imitationē Græcorū, qui fœmininorū in a purum desinentiū genitiuos in as mutāt. Dicimus tamen & materfamiliæ, & materfamiliarū. Est autem materfamiliâs (vt docet Gell.) ea sola, quæ in mariti manu mancipio'q; est, aut in eius, in cuius manu mancipio'q; esset: quoniā non in matrimoniū tantum, sed in familiā quo mariti, & in sui hęredis locum venerit. Festus dicit, non antè matrem familiâs dici, q vir eius pater familiâs appelletur: nec posse hoc nomine plures in vna familia appellari, sed vnā tantū matremfamiliâs dici. At Iureconsultus Matremfamiliâs (inquit) accipere debemus eam, quę non inhonestè, sed honestè, & cum dignitate vixit. matrē enim familiâs à cæteris fœminis mores discernunt, atq; separant: proinde nihil interest nupta sit, an vidua: ingenua, an libertina. nam neque nuptiæ, neq; natales faciunt matremfamiliâs, sed boni mores.

Matermatrima, illa quę cum mater sit, adhuc habet matrem viuētem: sicut patrimi, & patrimes, quorum patres viuant: & matrimus, cuius mater adhuc viuit ait Festus. Liuius. 7. Bel. Pun. Decem ingenui, decem virgines, patrimi omnes, matrimi'q; ad id sacrificium adhibiti.

Matercula, diminut. à mater. μητρίδιον. Horat. in Epi. Dum pueris omnis pater & matercula pallet.

Materia, seu ries. (ὕλη) est qua aliquid fit, vt materia libri membrana est, & atramentū. Quintil. lib 7. cap. 1. Opera extruētibus satis non est, saxa, & materiam, & cetera ædificanti congerere vtilia, nisi disponendis eis, &c. Item materia libri est ὑπόθεσις ipsa. Horat. Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquā Viribus. Materia domus, calx, lapides, ligna, tegulæ. Quapropter non immeritò materiæ appellatione ligna omnia comprehenduntur, quo Græci ὕλην pariter syluā & materiam vocent, cum tigna dicantur solū ea materia, quæ ædificijs apta est. Liu. Multam materiam ceciderat miles. Colu. lib. 3. vocat materiam lignum, quod est intra corticem: Quasi cuneum ferreum (inquit) vel osseum inter corticem & materiam lentè dimittito, ne lædas aut rumpas corticem. Idem lib. 5. cap 6. materiam vocat palmitem, qui de nouello nascitur, & in tenero alligatus dependet.

Materiale, (ὑλικός, ματεριαστικός) quod est materiæ, à quo materialiter, (τεχνικῶς) aduerb. Vnde materialiter aliquid sumi dicitur, cum non forma rei, sed materia significatur.

Materiarius, (ὑλοτόμος) faber lignarius, vel qui materiam prestat: à materia, cuius nomine ligna ad fulciendum ædificādum'q; necessaria idonea ue significantur. Plaut. in Milite, Si non nos materiarius remoratur. Materiari, (ὑλοτομεῖν) significat lignari, Cæs. 7. Bell. Gall. Erat eo tempore & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri necesse. Est & materiarius adiect. vt materiarius faber, faber lignarius, & materiaria fabrica, lignaria. Plin. lib. 7. cap. 56. Fabricam materiariam Dædalus, & in ea serram, asciam, &c. inuenit. Hinc quoq; materiatus adiectiuum. Cicer. 3. Offic. Ignoretur in omnibus

 cus

subilibus apparere serpētes, malè materiatæ, ruinosæ &c. Materiatio & materiatura, apud Vitruuium leguntur, teste Budæo.

Materis, teli genus post lanceam longius. Sisenna: Gallia materibus, Sueui lanceis configūt. fœm. ge.

Matertera, (μητραδέλφη) matris soror, quasi mater altera.

Mathematicus, a. um. (παθηματικός) quod est disciplinabile. Mathematici dicuntur, qui mathemata siue mathematicas disciplinas norūt. Ad disciplinā enim spectant Geometria, Musica, Arithmetica, Astrologia. & hæ Mathematicæ sciētiæ, disciplinæ dicuntur, eo φ discantur planè, & per demonstrationē quandā percipiantur. Philosophia verò, Logica cum alijs, non dicuntur disciplinæ, quia non firmissima demōstratione, vt illæ, sed ratione quadam, & studij inuestigatione percipiunt. Alias Mathematici vocantur Genethliaci, Astrologiq;, & qui Chaldæi vocantur, quorum ars est, vt naturas hominum ex vultus inspectione pronunciēt. De his vide Gell. lib. 1. cap. 9. & lib. 14. cap. 1.

Mathesis, (μάθησις) vel mathema, atis. penult. prod. (μάθημα) disciplina: à μανθάνω, demonstro.

Matthæus, (ματθαῖος) nomen viri proprium.

Matralia, (μητρικά) matris Matutæ festa.

Matrescere, (μητρίζειν) est matri similē fieri. Pacu. Vtinam nunc matrescam ingenio, vt meum patrem vlcisci queam.

Matricida, (μητροκτόνος, μητραλοίας) qui matrem occidit: vnde matricidiū, actus ipse. & dicitur de eo qui matrem occiderit. Cice. ad Qu. frat. lib. 1. Quem scribis certissimū matricidam. Idem. 1. de Inuent. Orestes si accusetur matricidij, &c.

Matrimonium, (συζυγία, γάμος) eyn vermålung, die ehe) dat houlick) mariage.) est maris & fœminæ coniugatio. Cic. 5. Ver. Vectius affinis, cuius sororem habes in matrimonio. Hinc matrimonialis, (γαμικός) est adiect. quod ad matrimoniū pertinet. August. lib. 13. Ciuit. Quid concubitus coniugalis, qui secundum matrimonialiū præscripta tabularum, procreandorū fit causa liberorum.

Matrix, fœmina, quæ fœtus gratia tenetur, μήτρα. Colu. Sint ergo matrices robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus. Medici tamē accipiūt matricē pro vtriculo, qui in fœminis iunctus est vesicæ, quæ ad progenerandum apta est. Vide Gell. lib. 12. cap. 7. Matricem arborem dixit Sueto. in Aug. ex qua stolones succreuerāt. Ex ea arbore, inquit, cōtinuò nata soboles adeò paucis diebus adoleuit, vt nō æquipararet modò matricem, verumetiam obtegeret. Matricem autem arbores appellat Teophrastus, quod in medio ligni vel caudicis, tertiū à caule continetur. quæ à nonnullis cor, ab alijs medulla dicitur.

Matrona, (οἰκοδέσποινα) eyn haußhalterin) een huysvvijf.) dicitur, inquit Gell. lib. 18. ca. 6. quæ in matrimoniū cum viro conuenit, vt in eo maneat, etiā si liberi adhuc nō sunt suscepti. quippe appellationem habet à matris nomine, non iam adepto, sed cum spe, & omine mox adipiscendi. vnde ipsum quoq; matrimoniū vocatū est, quoniā ea spe vir & vxor coniungunt, vt illa mater fiat. Hinc matronalia, (ματρωνάλια) qui erāt dies matronis festi. Et matronalis, hoc le. adiectiuum, apud Liui. 4. Bel. Maced. Matronale decus apud Colum. lib. 12. in Procem. Matronalis labor, id est qui matronæ est. Matrona verò pen. cor. nomen est fluuij Campaniam Galliarum alluentis: de quo sic Ausonius in Mos. Non tibi se Liger anteferet, nō Axona præceps, Matrona nō Gallis Belgisq; intersita fines.

Matruelis, idem qđ mat:rtera. Et matrueles dicunt filij, & filiæ materteræ, lib. 1. ad Leg. Pompeiam.

Matta, (κάρθαλος, ψίαθος) storia, & teges, quæ fit de cannabi, lino, iunco, palma, scirpo, aut sparto, vbi stuppa, vel fœnum, vel lanæ rudiores, aut quid simile insertum est. Ouid. Plaustroq; morantes Sustulit, in plaustro scirpea matta fuit.

Mattici, cognominantur homines malarū magnarum, ac oribus latè patentibus. Festus.

Matula, vas aquariū, siue ad aquā tenendā. Plaut. in Mostel. Iam hercle ego vos pro matula habebo, nisi matulā datis. Pro meticuloso vanoq; accipere videtur Plaut. in Persa: Tacen' an nō taces? nunq̄ ego te tam esse matulam credidi. Quid metuis?

Mattiacū, oppidum in Germania. Vnde Mattiacæ pilæ, quas Martialis pro sapone posuit, Accipe Mattiacas quo tibi calua pilas. Alibi tamen sapo nem, spumam Causticam, & Batauam nominat.

Maturè, (ὡραίως) zeitlich) getyelijck) a temps, soubdainemēt.) aduerbiū, tempestiuè, siue ad tempus, vel in tempore. Sall. in Catil. Priusquàm incipias, consulto, & vbi cōsulueris, maturè opus est facto. Aliquādo significat citò, ante tēpus. Plau. in Curc. Qui homo maturè quæsiuit pecuniam, Nisi eam maturè parsit, maturè esurit. Comparatiuus, Maturius. Cic. 4. Acad. Quo quidem & maturius venimus, &c̄. Superlatiuum, maturissimè vel maturrimè. Cic. 3. de Orat. Quippe qui omnium maturrimè ad publicas causas accesserim. Item pro Cecin. Nam vt quæq; res est turpissima, sic maximè & maturissimè indicanda est.

Maturesco, πεπαίνομαι, πεπάζω) zeittig worde) getijdich, oft rijp worde) deuenir meur) à matureo esse cōuenit. Maturescere aūt est, maturū fieri. Pli. lib. 11. Cum mella cœperint maturescere, abigunt fucos. Colu. lib. 4. Nam & quæ maturescere incipiunt, tempestiuè leguntur. & quæ nondum maturitatē cœperunt vuæ, sine dispēdio differunt. Hinc fiunt cōposita, ematuresco, & permaturesco, quæ perfectionē actus indicāt. Gell. lib. 2. Dominus postea segetum illarū filium adolescentē vocat, Et vides 'ne (inquit) hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Colu lib. 2. Et hoc idem semen Ciliciæ Syriæq; regionibus ipse vidi mēse Iunio Iulioq; conseri, & per autumnum cum permaturuerit, colligi. Maturescere dicitur homo, cū nondum grauis est sed iam incipit esse grauis. Et apostema maturescere dicitur, cum non discutitur, sed perducitur ad maturitatem, vt vel frangi per se, vel ferramento aperiri possit. Hinc maturescens participium. Malus Assyria omnibus horis pomifera est, alijs cadentibus, & alijs maturescentibus, alijs subnascen

centibus, ait Plin. lib. 12. cap. 3.

Maturitas, (πέπανσις) zeitigung) getydicheyt) meurs rite, maturite) tempus maturũ. Cic. de Nat. Deor. Luna à sole illuminata grauiditates & partus adfert, maturitatesq; gignẽdi. Modò opportunitatẽ significat. Cic. in Epist. Vt res ipsa maturitatẽ tibi animaduertẽdi omniũ consensu daret. Modò fructuum coctionẽ significat. Colu. Nos quoq; medicatam fabam sic comperimus, cum ad maturitatẽ perducta sit, minus à gurgulione infestari. Et trãsfertur ad alia, vt maturitas orationis, maturitas virtutis, maturitas sceleris, maturitas ætatis. Cic. Sulp. Tamen hoc studium quotidie ingrauescit, maturitate credo ætatis, ad prudentiam. Modò grauitatem, moderationemq;. Idem, Iam constantis ætatis & senectutis maturitas.

Maturo, ras. (πεπαίνω) reiff, oder zeitig machẽ) rijp makẽ) haster, aduãcer, se despecher) maturũ facio, perficio. Quintil. Nam ipse eos nondũ opinabar satis maturuisse, quibus cõponendis, vt scis, paulò plus q̃ bienniũ impendi. vbi quidã legũt maturuisse, sed hic per translationẽ. Propriè Cic. in Cato. Primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Interdum maturare est, (σπεύδειν) accelerare, ita vt adhibeatur industriæ celeritas, & diligentiæ tarditas, ex quibus duobus contrarijs fit maturitas. vt neq; aliquid citius neq; serius fiat. Hoc verbum Diuus August. duobus Græcis vocabulis exprimere solebat, σπεῦδε βραδέως, quæ significant, accelera tarde. Vnde Verg. lib. 1. Geor. Quasi contraria separauit maturare & properare: cum ait, Frigidus agricolam si quando detinet imber, Multa forent quæ mox cœlo properanda sereno Maturare datur. Vnde maturè fit, quod tempestiue fit. Idem in Æ nei. lib. 1. Maturate fugam, quod est quasi cum maturitate, id est cum tranquillitate & lenitudine, discedite, Quomodo dicimus, Matura iracundiam, id est mitiga. Sallust. videtur simpliciter posuisse pro properare: cum ait, Antonius Catilinã cum exercitu persequi maturet. Sic Liuius lib. 10. Inde comitiorum causa Romã profecturus maturauit. His exemplis manifestum est maturare absolutè dici posse, & maturare rem aliquam. Maturare cœpta, est mature absoluere. Liu. 4. Bel. Pun. Domum ad cœpta maturanda redire iubet. Maturare alicui mortem, vt apud Cic. pro Cluentio, Huic mortem maturabat inimicus. Passiuũ est maturor, eiusdẽ significationis cũ maturesco. Plin. lib. 15. ca. 18. Contrà nouissima sub hyeme maturatur chelidonia. Hinc maturatus participium, id est maturus factus, Cic. in Cato. Deinde maturata dulcescit. Maturatum negotium, dicitur acceleratũ aut perfectũ. Et apud Plinium maturata cõcoctio. id est, perfecta. Hinc aduerbium maturatẽ, id est festinantur. Plau. in Mil lite, Iube maturatẽ illam exire huc.

Maturus, a um. pen prod. (πέπειρος, ὡραῖος) zeitig) rijp) meur.) propriè de frugibus dicitur, qđ neq; crudũ, neq; mite, neq; caducũ, neq; nimiũ coctum, sed in tempore temperatũ prouenit, vt poma matura, Cice. in Cat. Et quasi poma ex arboribus si cruda sunt, vi auelluntur: si matura & cocta, decidunt. Per translationem ponitur quandoq; pro sene: vt, Maturus homo, id est, senex, & perfectam ætatem habẽs. Verg. Æ ui maturus Acestes. Matura ætas, (ὡραία ἡλικία, ὥρα τῆς ἡλικίας) senilis, quasi omnino perfecta, & tempus debitum assecuta. Ponitur interdum pro celeri & festino, siue repẽtino. Plaut. in Pseud. Mittam hodie huic suo Die natali malam rem magnam & maturam. Maturam facere, est citò expedire. Gell. lib. 3. cap. 7. Maturũ censeo, si rem seruare vis, faciendũ. Quãdoq; pro graui ac constanti. & hoc modo non componitur, in alijs significationibus habet cõposita: immaturus, non maturus. Augu. lib. 30. Ciuit. Quis paleæ dedit tam feruidam vim, vt poma immatura maturarentur. Præmaturus, de quo alibi.

Matuta, pe. prod. à nostris aurora, λευκοθέα. die morgen rõte) den morgẽ stõt) l'aube du iour.) à Græcis dicitur, hoc est, alba Dea marina. dicta q; matutino tempori præsit, vt ait Cic. lib. 1. Tusc. Hæc fuit filia Cadmi, nomine Ino, Athamantis vxor. Hinc matutinus, na. num. ὄρθριος. & matutinũ tempus, quòd manè fit. Et tunc Matuta, (ἠώς) auroram significat. Cicero ad Attic. lib. 1. Itaq; cum bene complexa domus est, tempore matutino, &c. Matutinis omnibus pro quolibet mane dixit. Plin. li. 10. cap. 1. Pullus omnibus matutinis euolãs in rostra. Matutino pro mane etiam Plin. dixit lib. 9. ca. 10. & subauditur tempore. Ferũt, inquit, & pastũ egressas noctu, auideq; saturatas lassari, atq; matutino summa in aqua obdormiscere.

Mauors, Ἄρης, qui & Mars, quòd magna vertat, vt ait Cic. lib. 2. de Nat. Deorum. Vnde Mauortius, tia. tium. vide in Mars.

Mauritania, Africæ regio extrema, versus Gaditanum fretum, & occidentalem Oceanum. in ea Anteus gigas regnasse dicitur, ab Hercule victus. est autem duplex: Cæsariensis à Cæsaria, & Tingitana à ciuitate Tingi. Dictaq; est Mauritania, à μαῦρον, quod est nigrũ, vel q; nigros habeat colonos. gignit simias, dracones, struthiones, & elephantes. eius incolæ Mauri, (μαῦροι) dicuntur. Maurus nomen gentile est, vt Gallus qui à Gallia originẽ habet: Mauritanus verò possessiuũ, vt Gallicus. dicimus ergo virum Maurũ, & bellum Mauritanum.

Mausolus, (μαύσωλος) pen. prod dictio trisyllaba, nomen proprium Cariæ regis, de quo Theopompus ait, nulla re abstinuisse, pecuniæ caussa. Suidas: Hinc Mausolum dictum est, sicut in Cicerone, Plinio, & Gellio reperitur. Mart. li. 10. Marmora parua quidẽ, sed non cessura viator Mausoli saxis pyramidumq; lege. Et Mausoleũ, (μαυσώλειον) tetrassyllabũ, non Mauseoleũ. Propert. Nec Mausolei diues fortuna sepulchri. Hoc sepulchrum Arthemisia Mausoli vxor ædificauit, ita egregijs operibus, vt inter septem orbis miracula numeretur. attollitur in altitudinẽ vigintiquinq; cubitis, cingitur columnis triginta & sex. ab hoc sepulchro omnia precisosa sepulchra ex nomine eius Mausolea dicũtur. Vnde Suetonius sepulchrum Cæsarum appellauit Mausoleum, quod extruxit Augustus.

Maxilla,(σιαγὼν, γναθὸς)cyn wange, backe)la mas schoere.) non est diminutiuũ à mala, (vt putauit Priscian.) sed mala à maxilla fit, per detractionẽ mediæ literæ, vel potius syllabæ, sicut docet Cic. lib. de Ora. ad Brutum. Est aũt maxilla, in qua fixi sunt dentes, quis etiam de parte exteriore quandoq; dicatur, quæ barbam emittit. Persius: Tu cũ maxillis balantum gausape pectas, Inguinibus cur detonsus tibi gurgulio extat? Hinc maxillaris, & hoc lare. quod ad maxillã pertinet: vt dens maxillaris,(γόμφιοι) qui est molaris. Plin. lib. 32. ca. 11. & 37. Maxillaresq; ita sanari dentes præcipuè putãt.

Maxima mulcta, (μεγίστη ζημία) erat trium millium assium & viginti.

Maxima hostia,(μεγίστη θυσία) ouilis pecoris, non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore.

Maxima Vestalis, (μεγίστη ἱστιὰς)ea dicebatur, quæ dignitate reliquas anteibat, quales nunc vulgò abbatissas appellamus.

Maximates,(ἄριστοι, μεγιστᾶνες) dicunt primarij ciuitatis, qui & summates, & primates, & optimates vocantur.

Maximi annales, quòd eos Pontifex Maximus consecraret.

Maximitatem, Veteres pro magnitudine dixerunt. Lucil. Neq; ad hoc me rogas inani maximitate.

Maximus,(μέγιστος) fast grofs) alder grootste, alder ouerste) le plus grand.) superlatiuum à magnus. à quo fit aduerbiũ maximè. (τὰ μάλιστα, τὸ μέγιστον) quod quandoq; etiam præcipuè, quandoq; sæpissime significat. Cicero Lentu. Vel etiam id quod mihi maxime libet. Propriè significat summè, & vehementer, vt cum dicimus, maxime doctus. Iungitur aliquando superlatiuo. Cice. ad Att. lib. 12. Siue hanc aberrationem à dolore delegerim, quæ maxime liberalissima, doctoq; homine dignissima, laudari me etiam oportere. Interdũ est sesponsio. Terent. in Eunu. Tu Parmeno huc fac illi adducantur. P. Maximè. Hinc fit maximopere aduerbium. Cice. in quadam Epist. à te maximopere peto, & quæso.

Maximus Pontifex, (μέγιστ⊕ ἀρχιερεὺς) q rerũ quæ ad sacra & religionẽ pertinent, curã habebat, vindexq; erat cõtumaciæ priuatorũ magistratuum.

Maximus Curio, cuius authoritate curiæ omnes, Curionesq; regebantur.

Maza, panis, fit ex amygdalis, faccharo, farina, latis ce rosaceo. Est aũt μάζα apud Græcos, panis offa, quę aut vinum, aut oleum, aut omnino liquidum accepit. secundũ Suidã fit ex farina, oleo & aqua, aut etiam ex lacte.

Mazaca, ciuitas Cappadociæ sub mõte Argeo, quę nunc Cæsarea. Eusebius in Chronicis: Tyberius Archelao pulso, & Cappadocia in prouinciæ formam redacta nominauit Cæsareã. Hinc Mazacenius, & Mazaces, Mazacis in genitiuo(μαζακηνὸς, μαζακιὸς) Sueto. in Nero. Turba Mazacum.

Mazara, genus teli, quo antiq in bello vtebanť. Cęf. 1. Bel. Gal. Et nonnulli inter carros, rotasq; mazaras, ac tragulas subijciebãt, nostrosq; vulnerabãt.

Mazeras, fluuius in ora maris Hyrcani.

Mazonomum, pen. cor. μαζονόμον, μαζονόμιον. Græca dictio, qua lanx grandior significatur, ad ferenda obsonia in mensam. Var. lib. 3. de re Rust. Alios videret turdos in mazonomo positos coctos, alios volitare circa fenestras captas.

M ANTE E.

Meapte, id est mea propria. ἐμῇ γε ἰδίᾳ. Teren. in Heau. Ita me dij ament, vt ego nũc nõ tam meapte caussa lætor, quàm illius: quam ego scio esse honore quouis dignam.

Me, pro mihi, inquit Festus, dicebãt antiqui. Ennius lib. 2. Si quid me fuerit humanitus, vt teneatis, &c.

Meatus, tus.(πόρ⊕.) vide in dictione Meo, as.

Mecastor.(νὴ τὴν κάστορα) iurandi aduerbiũ. Me Castor, ait Festus, & Me Hercules, iusiurandum erat: quasi diceretur, ita me Castor, ita me Hercules: vt subaudiat, iuuet. Teren. in Hecy. Salue me Castor Parmeno. Vbi Donat. Olim salutãtes addebãt iusiurandum, vt hoc sedulò facere viderentur.

Mechanicus, pen. cor. faber, opifex eorũ operũ, quę ingenio simul ac manibus fiunt. ἀποχειροβιώτ⊕, μηχανικὸς, ἀπὸ τῆς μηχανῆς, cyn handtwercker) vng homme de mestie.) quod inuentionem significat. Sueto. in vesp. Aug. ca. 18. Mechanico quoq; grandes columnas exigua impensa perducturũ in Capitolium pollicenti, præmium pro commento nõ mediocre obtulit. Est & mechanicus adiectiuum. Vt ars mechanica,(βαναυσουργία) ars fabrilis: vnde artes diuiduntur in liberales, & mechanicas.

Mecœnas,(μαικήνας) cum œ diphth. propriũ nomẽ Tusci equitis clarissimi, & apud Augustũ potentissimi, ad quem Verg. & Horatius Opera scripsere: mire enim fauit ingenijs. Horat. Mecœnas atauis edite regibus. Ab hoc & alij bonarũ artium promotores, Mecœnates à quibusdam appellantur.

Meconis,(μηκωνὶς) lactucæ genus: à copia lactis soporiferi. μήκων enim Græci papauer dicunt. De hoc videas Dioscor. lib. 6. ca. 17. & Hermol. in eundem. lib. 4. ca. 68. Item in Castig.

Mecum,(μετ' ἐμοῦ) mit mir) met my) auec moy.) id est, cum me, vbi præpositio euphoniæ causa postponitur. Cice. de Orat. ad Brut. Ex eo mecum, & tecũ, nõ cum me, & cũ te, vt esset simile illis vobiscum atq; nobiscũ. Mecum viuit, id est, familiaris meus est. Interdũ mecũ, (μετ' ἐμαυτοῦ, πρὸς ἐμαυτὸν) significat intra me. Teren. in Hecy. Haud propterea te rogo, vt hæc proferam, sed vt tacita mecum gaudeam. Sic secum, tecum, nobiscũ, & vobiscum. Mecum cum simul pulchrè iungitur. Plau. in Bacch. Atq; vt eum mecũ ad te adducam simul. Similiter cum vnà. Teren. in Hecy. Vt colloqui mecũ vnà possit. Et dicimus, mecũ vnà simul. Teren. in Heau. Clinia hæc fieri videbat? M. quid ni? mecum vnà simul. Mecum facere, significat mecũ sentire, quod insulse dicitur, facere pro me. Cice. pro A. Cecin. Rem & sententiam interdicti mecũ facere fatebatur, verbo me excludi dicebat.

Medea,(μήδεια) nomen Colchorũ Reginæ, crudelitate insignis, Oetæ Regis Filiæ, & Iasonis Vxoris. Horat. Ne pueros coram populo Medea trucidet. Vide Diodorum Siculum lib. 5.

Mederga, pro erga me, interpositum est d, propter hias

hiatum vocalium. Plau. in Epid. Quasi quid filius meus Deliquisset mederga.

Medeor, deris. (ἰάομαι, ἰατρεύω) heylen, artzneyen) meesterē, genesen) mediciner, remedier.) à medius fieri videtur. nam medijs quibusdam, hoc est temperatis rebus hoc fieri oportet. Est aūt mederi, remediū afferre. Et construitur quandoq; cum genitiuo, quādoq; cum datiuo, qđ est in frequentiore vsu. Cice. pro Quintio: Ita fit, vt ego qui tela depellere, & vulneribus mederi debeam, &c. Quandoq; cū accusatiuo. Terent. in Phor. Quas cū res aduersæ sint, minus mederi possis. Inuenitur etiā medetur impersonale. Plin. lib. 27. Ex eo medetur oris vlceribus, perunctis hoc succo folijs pusillis. Dicimus etiā mederi cōtra. Plin. lib. 9. ca. 31. Contra serpentiū ictus medentur Medendo gerundiū authore Seruio, passiuę significationis est. Verg. 12 Æneі. Exuperat magis, ægrescitq; medendo. id est dum medetur. Huius verbi composita sunt, immedeor, quod est intus medeor. Colu. lib. 6. Si oportebit palorum capita & imas partes mixto fimo cum cinere oblinire, & ita totos eos immederi.
Remedeor, eris. remedium præbeo.

Media, (μηδία) regio in Asia: à Medo, Medeæ & Ægei Atheniensium Regis filio sic nominata, (vt Solinus refert) à qua Medi populi dicti sunt. hos tamē Iosephus scribit à Medeo Iaphet filio dictos fuisse. Hæc regio (vt Ptolemæus inquit) à Septentrione Hyrcano mari terminatur, ab Occasu maiori Armenia & Assyria, à Meridie Perside, ab Oriente Hyrcania ac Parthia, quæ montibus excluditur. Sunt qui Mediam in duas partes diuidant, quarum alteram maiorem vocauere, alteram Anthropathiam: Maioris, Ecbatana fuere metropolis magna ciuitas. In Media sunt montes Caspij, maiori Armeniæ contermini. Media magna ex parte alta & frigida, pascēdis equis apta, vnde pratum quoddā Hippobotos vocatur, per quod iter faciūt, qui ex Perside & Babylone in Caspias portas eunt. in eo pasci dicuntur equorum quinquaginta milia, regium id armentum est. Est & Mædia cum diphthon. de qua suprà.

Media vocabula dicuntur, quæ & in bonā, & in malam partem accipi possunt, μέσα à Græcis dicta. Qualia sunt tempestas, valetudo, facinus, dolus, gratia, industria, periculum, venenū, contagiū: & apud Veteres honor, quo significabatur iniuria.

Medianus, a. um. (μέσανος) quod in medio est. Vnde medianas columnas Vitruuius dixit: vt ab angularibus quæ crassiores sunt, distingueret.

Mediastinus, pen. prod. (μεσοστάτης, μεδίτης) q in medio lauantium stat in balneis, inquit Priscian. Nonius pro balneatoribus, itemq; pro ministris & curatoribus ædium accipit, quòd in medio stent, vt omnibus ministrēt Sed vilissima quæq; mācipia, in agro maxime, mediastinos eos accipere debemus qui abiectissima quæq; inter seruos officia obeūt, cuiusmodi sunt hodie in principum domibus, cognomine lignarij, baculariją;, quorū vna illa functio est, vt omnibus pareāt, nec vllius imperiū detrectēt, in medio semp & propatulo ad nutus oēs excubent. Cic. in Cati. Magnopere contemno exercitum collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mediastinis decoctoribus, ex ijs qui vadimonia deserere quàm illum exercitum maluerunt. Colum. lib. 1. Mediastinus qualicunq; statu possit esse, modò perpetiendo labori sit idoneus. Idem: Separādi sunt aratores à vinitoribus atq; à mediastinis. Horat. in Epistol. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Lucil. Villicum Aristocratem mediastinū atq; bubulcum. Est & mediastinus adiectiuum. id est, quod ad mediastinum pertinet. Vlpianus, Qui mediastina opera fungitur, non continetur vt purpurarij, atriarij, & focarij, & his similes. Mediastinū appellāt medici membranas in ventre hominis medio, quæ sunt veluti medius quidam paries, diuidens thoracem totum in duos veluti ventriculos.

Medibile, (ἰάσιμος) idem quod medicabile. Festus, Medibile, medicabile.

Medica, (μηδική) herba, quę præcipuè nutrit equos, eo quòd in Media abundet. Seru. scribit medicam à Medis in Græciam translatā, quo tempore eam Romani inuaserunt, quæ semel sata decem annis durat. huius plena Venetia est. trium foliorum, & semper virens est, secundū Dionysium. cuius natura est, vt vno anno frequēter seratur, & postea aliquot annis sponte procreetur. & vulgo dicitur sylla. Colu. lib. 7. Ad maciem nulla res tantum quantum medica potest. Vide Cato. de re ru. cap. 41. & Varro lib. 1. de re Rust. cap. 42. & Colu. lib. 2. ca. 11. Arboris quoq; medica nomen est. Plin. libr. 12. cap. 3. Malus Assyria, quam alij vocant medicam, venenis medetur. Nisi fortè ibi Medica adiectiuū, sit à Media, vt sit malus Medica

Medicabile, cui adhiberi medicina potest. ἰάσιμον, ἰατρευτόν. Ouid. Heu mihi quòd nullis amor est medicabilis herbis. Quandoq; ponitur pro medicinali. Colu. lib. 7. cap. 10. Quippe ligni succus medicabilis epotus, intestini tumorem compescit.

Medicamentarius, qui medetur, vel qui medicamenta conficit. φαρμακοποιός. Plin. lib. 19. ca. 6. Sectiui duo genera, hoc herbaceū folio, incisuris eius euidentibus, quo vtuntur medicamentarij. Medicamentarius, a. um. quod ad medicamentum pertinet. φαρμακευτικός. Idem lib. 17. Herbariam & medicamentariam, scilicet artem.

Medicamentosus, quod remediū adfert, & medicamenti vice est. Cat. ca. 15 Et primū scito de omnibus brassicis, nulla est illiusmodi medicamētosior.

Medicina, Medicamen, medicamentum, & medela, ἰατρική, ἰατρεία, ἴασις, ἄκεσις, φαρμακεία. artzney) medecine.) idem significāt, scilicet id quo quis curatur. Sumitur quandoq; medicamentū pro veneno, sicut venenū pro medicamento, quoniā Gręci vtrunq; φάρμακον vocāt. Caius Iureconsult. Qui venenū dicit, abijcere debet bonū vel malum. nam & medicamenta & venena sunt, quia eo nomine omne continetur, quod adhibitū naturā eius, cui adhibitum est, mutat. cum id quod nos venenum appellemus, Græci pharmacum dicunt, & apud illos quoq; tam medicamenta, quàm quæ nocent,

hoc nomine continentur. Galenus autem medicinam ampliauit, qui quanta scripserit, si memorarem, esset incredibile, sed inter alia mirāda sup. 22. libros περὶ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων, quorū magnā partem habet illustris Antonius Vicecomes Musarū amantissimus. Medicinæ inuentorem Chironem Centaurū perhibēt, hic inuenit herbarum vires. nonnulli Æsculapio hoc tribuunt. Medicinę tria genera Veteres fecere, ἐμπειρικήν, quę nullis rationibus, sed solis experimētis constabat: ἰατραλειπτικήν, quę vnguētis & frictionibus curabat: φαρμακευτικήν, quæ medicamentis. Eleganter dicimus adhibere medicinam alicui rei, afferre medicinā, facere medicinam morbo, reperire medicinā morbo aut incommodis alijs, efficere medicinam.

Medicinæ, arum. (ἰατρεῖον) medicorum tabernę, vicus turarius, tabernæ aromatariæ, vbi pharmacopolæ obuersantur, & pharmaca venduntur. Plau. in Amphit. Nam omnes Plateas perreptaui, gymnasia, myropolia, Apud emporium, in macello, in palæstra, atq; in foro, In medicinis, in tonstrinis, apud ædes omnes sacras.

Medicinale, adiectiuum, quod ad medicū pertinet, ἰατρικόν. vt herba medicinalis. Plin. lib. 32. cap. 10. Quippe eadem ratio, quæ cucurbitarum medicinaliū, ad corpora lauanda sanguine. Medicinalis verò digitus, dictus est minimo proximus, vt inquit Macrob. Quoniā neruus quidā de corde natus pergit vsq; ad digitū manus sinistræ. ob quam causam nouus nuptus huic digito tanquā cordis vicario, suæ sponsæ imponit anulum.

Medico, cas. & medicor, (ἰατρεύω artznen, heylen) genesen, meesterē) mediciner.) idē significāt quod medeor. Verg. li. 3. Geor. Semina vidi equidē multos medicare ferētes. Sed medicari frequentissime dicitur. Et modo cum datiuo iungitur. Idem: Senibus medicantur anhelis. Modo cum accusatiuo. Idem lib. 11. Æne. Sed non Dardania medicari cuspidis ictū Eualuit. Hinc medicatio, verbale. Col. lib. 2. cap. 10. Potest tamen etiam citra istam medicationem cineri mixta commode seruari. Medicum velum, quod in prora ponitur. Mendicum potius dicitur authore Festō.

Medicatus, adiectiuum, quod medicamentis admixtis est confectum: vt medicatæ fruges. Verg. 6. Æne. Melle soporatam, & medicatis frugibus offam. Sic medicata pocula, medicatę ficus, medicatus sapor, medicatus odor.

Medicus, (ἰατρός) eyn artz) een medecijn meester) vng medecin.) qui mederi solet. Officium medici (vt inquit Asclepiades) est, vt tutò, vt celeriter, vt iucūde curet. Vocātur quoq; medici, ἀσκληπιαδῶν παῖδες à Græcis. Plaut. in Rud. Imò ædepol vna litera plus sum, quàm medicus. C. tum tu Mendicus es? L. tetigisti arcu.

Medidies, ei. non dicitur, sed meridies. Cic. in Orat. ad Brutum: Ipsum meridiem cur non medidiem? credo quòd erat insuauius.

Medicus, a. um. (ἰατρικός) quod est medici. Vergil. lib. 3. Geor. Dum me dicas adhibere manus ad vulnera pastor Abnegat.

Medimnus, (μέδιμνος) genus mensuræ, quam minam dicimus, sex modios continentis. Cic. 5. Ver. Sed tritici septem millia medimnūm ex Nymphorijs arationibus edicta pœna, &c. Dicimus & medimnum neut. gen. Idem ibidem: In iugere Leontini agri medimnū ferè tritici seritur. Methymna verò, Μήθυμνα, Æ toliæ oppidum.

Mediocris, & hoc cre. (μέτριος) mittel mässig, zimlich) middelmatich, redelijck.) medium tenēs, modestus. Cice. de Orat. Hæc sunt omnia ingenij vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. Lucil. lib. 37. Paulò hoc melius, quàm mediocre hoc minus, malumq; & pessimū, sed tamen omnia hæc mediocriter. Hinc mediocritas, (μέτριον, μετριότης) id est, medium, vt ait Nonius. Cice. lib. 1. Off. Eadem ratio est habēda vestitus, in quo sicuti in plerisq; rebus mediocritas optima est. Col. lib. 4. Mediocritas in electione loci maxime probatur, quoniam in confinio boni malíq; posita est. Hinc quoque mediocriter, aduerbiū, id est, medio quodam modo, siue prudenter & moderatè. Cice. 5. Verr. Quod me hercule iudices, mihi non mediocriter ferendum videtur. Idem. 2. Tusc. Nemo mediocriter doctus ignorat.

Mediolanum, vrbs est Cisalpinæ Galliæ metropolis, populi multitudine refertissima: dicta à sue dimidiatim lanata. nam apud Ambrosium legitur in quadam epistola, Cum à Gallicanis populis initum consilium foret, pro constituēda vrbe, effosso solo, inuenisse suem dimidiatim lanatam, à quo portento Mediolanum esse nuncupatū, ab eo scilicet apro ex media parte lanato. Ferunt hanc vrbem à Gallis Senonensibus ante Christi aduentū. annis 359. instauratam, seu conditam fuisse. hinc Statius Cæcilius comicus ortus fuit. Stephanus Byzantius excellentissimus chorographus, Μεδιόλανον πόλις Ἰνσυβρίας, ἣν οἱ οἰκοῦντες Μεδιολάνιοι, καὶ πόλις ἄλλη τῆς Ἰταλίας λαμπροτάτη. Vide Strabonem lib. 4.

Medioximus, vel medioxumus, pen. corr. mediocrē siue medium significat. μέσος. Vnde medioximi dij vocantur potestatis mediæ. Seru. lib. 8. Æneid. dicit Herculem communem Deum, vtriusq; naturę medium, & inter mortalitatem & diuinitatem. Sunt numina aliqua tantum terrestria, aliqua tantum cœlestia, aliqua media, quos Deos Apuleius medioxumos vocat. Plautus in Cast. At ita me Dij, Deæq;, superi, inferi, & medioximi, &c. In Cistel. Medioxumam quam duxit vxorem, ex eo nata est hæc Virgo.

Medipontus, instrumentum funarium apud Catonem Cap. 3.

Medisscuticus, nomen est magistratus magni apud Campanos.

Meditabūdus, (σύννους, ὁ ἐπιφροντίζων) cogitabūdus. & aduerb. meditabundè, (φροντιστικῶς) cogitabundè.

Meditatorius, a. ū. (μελετητικός) qđ meditari solet.

Mediterraneus, a. um. (μεσόγειος) quod est à mari remotum, quasi in media terra. Cæs. 5. Bel. Gal. Nascitur ibi plumbū in mediterraneis regionibus, in maritimis ferrum. Mediterraneum mare, (ἡ ἔσω θάλασσα

θάλασσα) quod per medias funditur terras, cum in ambitu terræ circumfluat Oceanus, ab Abila Mauritaniæ, & Calpe Hispaniæ promontoriis.

Mediterreus, adiect. Festus: Mediterream melius, quàm mediterraneam Sisenna dici putat.

Meditor, pen. cor. quasi medio animo verso, hoc est cogito, & mente pertracto. φροντίζω, φιλοσοφέω. betrachten, züruſten) bedencken) penser) Plaut. in Amph. Ea nunc meditabor, quomodo illi dicã, cum illò aduenero. Interdum est cogitando inuenire. Teren. in And. Venit meditatus, (ἐσκεμμένος) alicunde ex solo loco. Plin. in Paneg. Igitur quod temperamentum omnes in illo subito pietatis calore seruamus, hoc singuli quoq; meditati teneamus, &c. Meditati, id est, præparata oratione. Interdum exercere. Verg. Agrestē tenui meditabor arundine Musam. Plau. in Sticho: Simulq; ad censuram meditabor me ad ludos Olympiæ. Inde meditationes, (σκέμματα, φιλοσοφήματα) Romanorum, dictę sunt conflictus sine sanguine, & omnes artes (authore Vegetio) in meditatione cõsistunt. Interdum tendere. Verg. Nec lupus insidias pecori, nec retia ceruis Vlla dolum meditantur: amat bonus ocia Daphnis. Dicitur autem meditor, quasi melitor μελετάω. l enim pro d, inuicem sibi cedunt, vt sella pro sedda. Idem: Syluestrem tenui Musam meditaris auena. quod est quasi meditaris, quasi dulce canis. Reperitur etiã hoc verbum in passiua significatione. Terent. in Phorm. Meditata (πεφροντισμένα) sunt mihi omnia mea incommoda. Hinc aduerbium meditatē. Plaut. in Bacch. Ne tu illorum mores, perquàm meditatē tenes, quasi dicat, probè calles illorum mores, tu illos ad vnguem nosti ex longa meditatione, vsu & experientia. Huius composita sunt, Præmeditor. Immeditatus, (ἀμελέτητος) participium sine verbo, non meditatus. Cic. lib. 1. Off. Id se in foro optime iam immeditatum facere, quod etiam tum poterat domi cum laude meditari.

Meditatiuum, dictio ficta à Grammaticis, qui meditatiuum verbum appellant, quòd sensum quendã meditandi videatur habere. Vide Priscianum, Laurentium, & alios.

Meditrina, pen. prod. medicamentorum Dea.

Meditrinalia, sacra Dea Meditrinę. Mos erat, ait Festus, Latinis populis, quo die quis primũ gustaret mustum, dicere ominis gratia, Vetus nouũ vinum bibo, veteri nouo morbo medeor: à quibus verbis etiam Meditrinæ Deæ nomen cœptum, eiusq; sacra Meditrinalia dicta sunt. Varr. de Ling. Lat. lib. 5. Meditrinalia, dies dictus est à medẽdo, quòd vt ait Flaccus, flamen Martialis dicebat, hoc die solitum vinum nouum & vetus libari, & degustari medicamẽti causa: quod facere solent etiam nunc multi, cum dicant, Nouum vetus vinum bibo: nouo veteri morbo medeor.

Meditullium, (τὸ μέσον) non medium terrę, sed procul à mari, quasi meditellium, ab eo quod est tellus. Cic. in Top. dicit, Tullium in hoc verbo extensionem esse vocabuli, nihil significantem.

Medius, a, um. (μέσος) mittellecht) midden) milieu) quod mensuratum æqualiter distat ab extremis. quamuis etiam medium dicatur, quicquid inter duo extrema est, etiam si non æqualiter distet. Vergil. Iam medium tenuere rates. Quandoq; exponitur in commune, siue in communem vsum. Vergil. Georg. In medium quærebant. Idem 11. Æn. Consulite in medium. Cic. 1. Off. Et omnes vtilitates in medium afferre mutatione officiorum. Ponitur pro mediocri. Liu. 1. ab Vrb. Medium erat in Anco ingenium. id est, mediocre, vel vtriq; sententiæ fauens æquè. Aliquando pro dubio ponitur. Liu. 9. Belli Maced. Medio responso spem ad voluntatem interpretantibus fecerat, cessurũ patrum authoritati esse. Quandoq; manifestũ. Vergil. Medioq; ex hoste recepi. Quandoq; intercedens, aut potius importunus, ac incongruus. Idē: Ne qua scire dolos, medius'ue occurrere possit. Accipere aliquem medium, hoc est per mediũ corpus. Liu. 1. ab Vrb. Multò & ætate & viribus validior medium arripit Seruium, elatumq; è curia in inferiorem partē per gradus deijcit. Sic apud Terent. in And. Accurrit, mediam mulierem complectitur. Eleganter dicimus ponere in medio: proferre aliquid in medium: vocare in medium: venire in medium: relinquere in medio, id est, controuersum relinquere, nihil statuere, vel constituere: procedere in medium: in medio esse, vel situm, aut positum esse, quibus contrarium est obscurum: apud Suetonium tamen, authore Budæo, In medio fit, significat pro in comperto fit. in medium consulere, pro in commune: pellere de medio: recedere de medio: sumere de medio: tollere de medio, pro occidere: medio excedere, pro mori: è medio discedere, pro secedere, & occultari, ait Bud. Hinc mediusculus diminutiuum. Plin. lib. 11. cap. 37. Oculos vnicolores nulli, cum candore omnibus mediusculo differētes, hoc est medio quodam modo inter omnes. Et dicitur medius secundum Priscianum à modo, hoc est à mẽsura: vnde & modius, & differentiæ causa medius, mutauit o in e. Vel dicitur à Græco μέσος medius. Hinc dimidius, a, um, quasi per medium diuisus.

Medietas, tis, qua voce Cicero non ausus est vti, vt ipse ait in libello de Mundo, siue de Vniuersitate, dicens: Vt in singulis essent bina media: vix enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότητας appellant: sed quasi ita dixerim, ita intelligatur.

Mediusfidius, (νὴ τὸν ἡρακλέα) compositum est, & significare videtur Iouis filium, id est, Herculē: quia Δία Græcè, nos Iouem dicimus, & fidium pro filium, quia sæpe pro litera l litera d vtebantur. Quidam existimant iusiurandum esse, vt per Diui fidem, quidam per diurni temporis, id est, dici fidē. Alij sic exponũt, Medius fidius, hoc est per deum Fidium. Nam Fidius deus est, qui fidei præest. Plautus in Asin. Per dium Fidium quæris iurato mihi. Cic. ad Brut. Ego medius fidius non existimo tam omnes deos auersos. Alij sic exponunt, Sanctus, Fidius, & Semipater dij fuerunt Sabinorũ, quos domo demigrantes in collem Quirinalem cum cætera supellectile detulerũt, idq; numen verbis trinum,

num, re vnicũ esse dixerunt. Vnde licet tribus ipsis templum esset in Quirinali colle dicatum, vnius tamẽ sancti vocabulo appellabatur, obtinuitq; huius nominis opinio sanctitatis magnam vim habere iusiurandum, quo in trino & vnico nomine medium esse quis Fidium affirmaret.

Medod, vnus ex Centauris.

Meduacus, siue Medoacus, (μεδόακος) Venetorum fluuius Patauinum alluens, qui nunc vulgò Brenta dicitur. Nam ostia Padi Plin. describens ait, Proximum portum facit Brundulum, sicut Edronem Meduaci duo, & fossa Clodia. Strabo scribit Meduacum vocari, & portum, & fluuium. Idem supra Venetos Carnorum & Meduacorum fuisse gentẽ tradit. vide Plin. in initio primi voluminis.

Medulla, (μυελὸς) das merch) la moelle.) dicta est, quòd in ossibus media sit. Plaut. in Stich. At ego perij, cui medullã lassitudo perbibit. Hinc medullo, as. cuius compositũ est emedullo, (ἀπομυελόω) quod est medullã extraho. Plin. de limonio: Item graueolentiam alarum emendat, radicis emedullatę vncia, in vini Falerni heminis tribus decocta. Per translationem significat declaro. Plaut. Narra iam rem nobis omnem, atq; emedulla.

Medullitus, pen. prod. aduerbiũ est, significat ex intimo affectu, vel intime, ἐκ μυελῶν. Varro: Medullitus Aquiloniam seruat frigedinem. Plaut. in Mostel. Vt videas eam medullitus me amare.

Medusa, fuit filia Phorci ex Cetho coniuge, q̃ vnà cum duabus sororibus Euriale & Stenone, Gorgadas insulas in Oceano Æthiopico tenuisse feruntur. Vnde & Gorgonides appellantur. eius capilli in angues à Minerua immutati sunt, & qui illam aspiciebãt, in lapides vertebãtur. Quam Perseus peremit, ex cuiꝰ cruore natus est Pegasus. De hac etiam multa Suidas, & alij Græci.

Mega, (μέγα) Latinè magnum. vnde Megaron, (μέγαρον) domus ampla.

Megabyzi, (μεγάβυζοι) siue Megalobyzi, dicebantur Ephesiæ Dianę sacerdotes, quos eunuchos esse oportebat: vnde & ꝓ imbellibus ac mollibus poni consueuerunt, quales sunt spadones. Quintil. lib. 1. Artifices clarissimi cum corpora quàm speciosissim pingendo fingendo'ue effingere cuperent, nunquàm tamen in hunc ciderunt errorẽ, vt Bagoum aut Megabyzum aliquem in exemplum operis assumerent sibi, sed Doryphorum illum aptum vel militiæ, vel palæstræ, aliorũ quoque iuuenum bellicorum, & athletarum corpora decorare existimarint.

Megæra, cum diphthon. in penult, μέγαιρα. Furia infernalis. nam μεγαίρω odi, siue inuideo Latinè denotat. Claudianus: Improba mox surgit tristi de sede Megæra.

Megalium, (μεγάλειον) vnguentum ob gloriam sic appellatum, ꝙ excusserit Telinum, ante se cantatissimũ: alij à Megalio inuentore Siculo siue Atheniense, vt Aristophanes, Pherecrates & Stratio comici poëtæ dicunt. Hermo.

Megalesia, (μεγαλεῖα) dies, qui dicatus erat magnę matri Deorum ceremonijs, dictꝰ. Ludi quoq; qui celebrantur ante templum in ipso magnæ matris Deûm conspectu, etiam Megalesia dicebantur, & ludi Megalenses. Liu. M. Iunius Brutus ædem magnæ matris Deûm in palatio dedicauit, & ludos ob eam dedicationem factos, Megalesia appellauit: μέγα enim magnum dicitur.

Megalophron, magna sapiens, magnanimus, μεγαλόφρων.

Megaloprepeia, (μεγαλοπρέπεια) magnificentia, vel munificentia, q̃ inter magnos viros versatur, magnisq; in rebus: ab indoctus magnificentia, quę species est fortitudinis.

Megaloprepes, qui magna pro dignitate numerat. μεγαλοπρεπής.

Megalopsychia, magnanimitas, μεγαλοψυχία.

Megalopsychus, magnanimus, μεγαλόψυχος.

Megara, pen. cor. μέγαρα. oppidum est Atticæ, cuius meminit Verg. Pantagiam, Megarosq; sinus, Tapsumq; iacẽtem. Est & nomen mulieris Creontis filiæ, & Herculis vxoris. Quo etiã nomine dictus est mons in Sicilia, vbi apes multæ: licet & Megara Megarorum legatur.

Megaris. idis. (μεγαρὶς) regio in Achaia, à qua bulbi Megarici, quos celebrat Cato. Colu. Iam Megaris veniant genitalia semina bulbi.

Megistanes, dicuntur proceres, primates, μεγιστᾶνες, nam μέγιστος Latinè dicitur maximus. Corn. Tacitus, Simul consilio terrorem adducere, & megistanas Armenios, qui primi à nobis defecerant, pepulit sedibus.

Mehercule, (νὴ Δία τὸν ἡρακλέα) iusiurandum significat per Herculem. Cic. Attic. lib. 10. Epistola tua gratissima fuit meæ Tulliæ, & mehercule mihi. Dicimus etiam mehercules in eadem significatione. Festus ait, Cic. in Orat. magis probat mehercule, quàm mehercules.

Meio. is. (οὐρέω, ὀμιχέω) bruntzen) pissen) pisser) tertiæ cõiugationis, in quo ponitur i loco consonantis, significat vrinam emitto. Iuuen. Cuius ad effigiem non tantum meiere fas est.

Mel, à Græco fit μέλι. honich) miel) Plaut. in Truc. In melle sunt linguæ sitæ nostræ, atq; orationes: Corda in felle sunt sita, atque acerbo aceto. Sunt qui dicant mel esse cœli sudorem, alij syderum saliuam, alij purgantis se aëris succũ. constat sanè ex aëre decidere syderum maximè exortu sublucanis temporibus: itaq; cum prima aurora, folia arborũ melle roscida inueniuntur. Mel vernũ, dicitur anthinum: mel æstiuũ, vocatur ὡραῖον. Mel quod per se fluxit, tacitum. Mel syluestre, ericeum, ab erica frutice, quã & sisarum nominant, folia habet Tamarici similia. Acraton, mel purũ atq; integrum, quod neq; acescere cœpit, nec vllum passum est vitium. Vide Plin. lib. 11. cap. 14.

Melænæ, oppidum in Arcadia, à Melæneo, Lycaonis filio, inter Heream & Megalopolim.

Melamphyllis, insula in Samothracia, & Samos ipsa dicta est Melamphyllos.

Melamphyllũ, herba vrbana, & topiaria, crepidines virginũ vestiens: à foliorũ nigredine sic dicta est, quasi melanophyllon, de qua vide Pli. li. 22. ca. 22.

Melampillus, Thessaliæ monticulus.

Melampodion, genus nigri hellebori: à Melampode quodam, qui eo vti in diuinationibus solebat. vel à pastore eiusdem nominis, qui primus hanc herbam inuenisse dicitur, dum capras eo purgari animaduertit. Vide Plin. lib. 25. cap. 5.

Melampus, est in tertio Europæ sinu, & est nomen viri proprium. Est quoq; canis nomē apud Ouid. in. 3. Metam. sicut Melanchætes.

Melan, (μέλαν) Latinè nigrum, quo in compositios ne vtimur.

Melancholia, cum accentu in penult. Latinè dicitur nigra cholera, hoc est atra bilis, quæ sæpe in furo rem agit homines, Græcè μελαγχολία. Cic. 3. Tusc. Græci volunt illi quidem, sed parū valent verbo, quem nos Furorē, melancholiam ipsi vocant, &c. Hinc Melancholicus, qui nigra bile plurimū abundat. Plin. lib. 20. ca. 7. Dantur & melancholicis candidæ, copiosiores, &c.

Μελαγκόρυφος, auis, q & ficedula. sed ficedula dicitur tantū in autumno ab edendis ficis, alijs temporibus melācoryphus, φ κορυφὴν μέλαιναν, hoc est verticem nigrum habeat. Latinè atricapillam dicere possumus, mutat enim formam & colorem. Plin. li. 37. ca. 8. Sunt qui in Arabia inuenire eas dicant, in nidis auium, quas melancoryphos vocant.

Melandrium, genus herbæ; de qua Plinius libro 26. cap. 7.

Melaneus, nomen canis apud Ouidium tertio Metamorphoseos.

Melanthion, (μελάνθιον) nigella herba: à seminis nigredine. de qua vide Plin. lib. 20. cap. 17.

Melanthius, (μελάνθιος) nomen viri, qui cum Georgiæ inimicus esset, dixit: Hic nobis de concordia præcepit, q tres in vna domo cōcordare nō potuit.

Melanurus, (μελάνουρος) pen. cor. piscis: ex eo dictus quòd nigricantem habeat caudam, & inter saxatilis numeratur. Ennius: Melanurum, turdum, merulam, timbramq; marinam.

Melappium, malum maius est Appijs. Vide Plin. lib. 15. cap. 14.

Melas, fluuius Mygdoniæ, alius Siciliæ, quidam Ciliciæ, item Thraciæ, & adhuc quidā Bœotiæ. Item mons fœlicis Arabiæ Melas dicitur.

Melliculum, (μελίτιον) diminutiuum, quo vtimur blandiendo. Plaut. in Cas. Meum corculum, melliculum, verculum.

Mellillus, illa, illum, alterum diminutiuum, similiter blandientis. Plaut. in Cas. Mea vita, mea mellilla, mea festiuitas. (lius.

Meleager, & Meleagrus, fuit Oënei Ætoliæ regis filius.

Meleagrea, (μελεαγρία) Calydon vrbs dicitur, quoniam Meleager in ea imperauit.

Meleagrides, μελεαγρίδες, gallinæ Africanæ. Plin. lib. 10. cap. 16. Simili modo pugnant Meleagrides in Bœotia Africæ: hoc est gallinarum genus gibberum, varijs conspersum plumis. Alij autem Meleagrides à Numidicis separant.

Melegina, (μελιγυνὶς) insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ Ptolemæus lib. 2. refert.

Meles, is. & etis, fluuius prope Smyrnam.

Melgemella, mala sunt. quæ & capuncula vocant.

Meli, (μέλι) Latinè mel, à quo per compositionem plurima nomina descendunt.

Melia, arbor quæ fructum suauissimum producit.

Melibœa, littoralis vrbs Magnesiæ, vel secundū alios Thessaliæ, patria Philoctetæ Pæantis filij: à quo Melibœus. a. um. μελιβοεύς. Est etiā hoc nomine vicus in mari Laconico. Item Melibœus, (μελίβοιος) nomē pastoris, dictus φ boum curā habeat.

Meliceris, dis. & Melicería. (μελικηρὶς) à cera & melle nomen accepit: tuberculū, mellis crassitudine in cubitis & genibus, interdū alijs quoq; partibus, & in ore ipso, & in capite. quod ita nominatur, quia humor in eo melli similis includitur, nec pressum remittitur, vt id quod gangliō siue ganglion appellant in eadē parte, sed molle cedēsq;. Plin. Meli lotus deferuefactus in vino dulci, peculiariter contra meliceridas efficax. Hoc etiā nomine fauus est appellatus. Sunt qui scribant gemino ll melliceris.

Melicerta, (μελικέρτης) Iunonis & Athamātis Thebarum regis filius, qui se in pelagus submersit, & miseratione Deorum in Portunum conuersus est, qui Palæmon etiam dicitur, pro Deoq; à gentibus habitus est.

Melichros, (μελίχρους) lapis modo niger, modo flauus, à mellis colore vocatus. Plin. lib. 37. cap. 11.

Melichrysis, gemma quæ ex India mittitur, quasi per aurum syncero melle translucens. Plin. li. 37. ca. 9.

Melicraton, pen. cor. mulsum vinum, coctum cum melle. μέλι enim mel. κράτος potens, quasi potens vinum dicitur.

Melicus, (μελικός) pen. cor. à μέλος, idem quod musicus. Vnde poëtæ lyrici, Melici dicti sunt. Auson. Tu melicos, lyricosq; modos. Censorinus De natali die, poëticam cognominat melicā, cum poëtica veluti legitima musica licentior, magisq; modulata inualuerit. Vnde omnes poëtas generali epitheto melicos appellare possumus. Cice. in Orat. Poëmatis enim tragici, comici, epici, melici etiam, atq; dithyrambici, &c.

Melilotos, pen. prod. (μελίλωτος) quasi dulcis, & mellea lotos. Est autem lotos herba in Ægypto, siue arbor, de qua suprà. Ouid. Pars thyma, pars rores, pars meliloton amant. Sunt qui dicunt meliloton esse florem plantæ, in quo est lunaris figura. Hanc herbam Colum. sertulā Campanā appellat, quòd in Serta vrbe Campaniæ frequentissima fit. vide Plin. lib. 21. cap. 11. & cap. 20.

Melimela, (μελίμηλον) trobiq; per simplex l, dicuntur poma mustea, siue dulcia, quasi mel & pomū: Nam μέλι mel, & μῆλον malū, quòd mellis saporem habeant. Plin. lib. 15. cap. 14. ait, esse mustea à celeritate mitescendi denominata. Varro de re Rust. libr. 1. cap. 59. Quæ antea mustea vocabant, nunc melimela appellant. Eadem vulgò mana vocātur, à paruitate arborum, in quibus producūtur. Plin. lib. 15. cap 14. Quæ nunc melimela dicuntur à sapore melleo: orbiculata, ex figura orbis in rotunditatem circumacti. Mart. Infanti melimela dato fatuasq; mariscas: Nam mihi, quæ nouit pungere, Chia sapit. Vide Colu. lib. 5. cap. 10.

Melimeli,neu.gen.sapor mali Cydonij,ita conditi, vt melli quiddam simile referre videatur,vide Columel.lib.12.cap.45.

Melina,(μηλίνη)vt Fest.ait,genus tibiæ acutissimi soni. Est & genus vestis,vel à colore,vel à Melo insula,vnde afferebatur,sic dictæ. Plaut.in Epid. Vbi ergo est? nisi in vidulo, Aut si in melina attulisti.

Melinus color, μήλινον, in floribus luteū significat. neutro gen.apiastrū vocat Varr.lib.3.de re Rust. cap.16. Est & melinū,vt ait Plin.lib.23,ca.6.oleum ex flore malorū. Est & vnguentū. Plin.lib.13. cap.1 Postea eodem loco prælatū est melinū, Cyprinū in Cypro,&c.Melinū quoq; coloris candidi species est.Plin.lib.35.cap.6.Melinum candidū & ipsum est,optimū in Melo insula. In Samo quoq; nascitur,sed eo non vtuntur pictores,propter nimiam pinguedinem.Plau.in Most. Neq; cerusam, neq; melinum,neq; aliam offuciam. Quidam tamen melinum colorem volunt esse medium inter album & fuscum,qui dicitur giluus.

Melioresco,melior fio,βελτιοῦμαι. Colu.li.2.Napus deuexā amat & siccam, tenuiq; propiorē terram, atq; glareosis sabulosisq; aruis melioresci.

Melipecta, μελίπηκτα, cibaria mellita, qualia sunt & bellaria.

Melis,huius melis, fœm.gen. (μελὶς) animal, quod & taxus,siue taxo, quòd sit mellis auidissimum,& aluearibus semper infestū,in cauernis viuens asperum,mordaxq;,magnitudine vulpis, colore felis, ex cuius pelle pharetras, & canū colla obtegunt. Varr.Ne vulnerentur canes à bestijs,imponuntur collaria,quæ vocantur millū.id est, cingulum circa collū ex corio firmo cum clauis capitatis.Plin. lib.8.cap.38.hanc esse,ait,melibus in metu solertiam, vt sufflata cute distentæ ictus hominum,& morsum canum arceant.

Melissophyllon, (μελισσόφυλλον) herba, quam vulgus baracum vocat: quam Vergil.libr.4.Georg. per syncopā melisphyllon vocat: Trita melisphylla,& cerinthe ignobile gramen.Plin.lib.20.ca.11. & lib.21.cap.9.apiastrum esse dicit. De hac herba vide Colum.lib.9.cap.8.

Melissa,filia Melissi,quæ cum Amalthea sorore Iouē lacte caprino ac melle nutriuit.Colu.li.9.ca.2. Nec sanè rustico dignū est sciscitari,fuit ne mulier pulcherrima specie Melissa,quam Iupiter in apem conuertit.Vnde & apes,Græcis μέλιτται dicuntur.

Melissus,Cretensis antiquissimus,qui primus dijs sacrificauit:cuius filiæ Melissa & Amalthea fuerunt. Est etiam antiqui philosophi nomen.

Melite,tes. siue Melita,æ. (μελίτη) pen.corr.insula inter Italiā Epirumq; posita.Et (vt scribit Strab.) ante Pachynum sita.Vnde Melitæi canes,μελιταῖα κυνίδια,paruuli olim in delicijs fœminarū.De hac Ouid.in Fast.Fertilis est Melite.Est & vrbs hoc nomine, Carthaginensium colonia. Diodo.refert in Melita insula preciosam tenuitate ac mollitie telam fieri.Cic.in Ver.act.4.vestē & textrinū Melitense nominauit. Igitur à Melite fit Melitæus,a. um.& Melitensis,μελιταῖος,μελιτεύς:vt canes Melitæi,& Melitenses,Plin.lib.30.cap.5.

Melites,(μελίτης) gemma sic dicta à colore mali aurei,quod melum ꝓpriè dicitur.Plin.lib.37.cap.11. sic ait:Melites mali coloris,nec plura addidit.

Melitites, fœm. gen. (μελιτίτης) pen. prod. genus potionis dulcis,vt ait Plin.libr.22.cap.24.factæ ex melle & musto,distās à mulso.Fit enim ex melle & musto: hoc est,ex congio mellis,& quinque congijs austeri musti, & cyatho salis feruefactis. Quo nomine etiam dictus est lapis,qui succū remittit dulcem mellitumq;, tusus & ceræ mixtus, eruptionibus pituitæ,maculis corporis medetur. Plin.lib.36.cap.19.

Melittones,(μελιττῶνες) pen.prod.vbi apes nutriuntur.Var.de re rust.3.cap.16.Melittones ita facere oportet,quos alij μελιτοτροφεῖα appellant.Eadem quidam mellaria,Vulgus Gallicum rucham.

Melitus,(μέλιτος) pen.prod.nomen fuit accusatoris Socratis.

Melizomum,(μελίζωμον) pen.prod. conditum vocat Apitius ex mellis despumati mixtura cōfecta.

Mellarius,qui mellis opus exercet,μελιτουργός. Varr. lib.3.de re rust.ca.16.Ad extrema,quæ mellarij fauum eximere possint,opercula imponunt aluearis.

Mellarius.a.um.(μελισσευτικὸς) quod ad mel ꝑtinet. Plin.lib.21.cap.14.Vasa mellaria aut fauos,lauari aqua præcipiunt.Hæc etiam apiaria dicuntur. Mellarium,substant. vide suprà melittones.

Mellatio,mellis vindemia,cum mel eximitur,μελιτουργία.Plin.Hęc ergo mellatio sine vindemię & Vergiliarū.Idem li.11.ca.15.Æstiua mellatione decimā partem Thasio Dionysio apibus relinqui placet.

Mellatium,(μελίτωμα) mustū ad mediam partē decoctū,quā sapam appellamus,vt inquit Nonius.

Melleus,a.um.quod ex melle est,vel mellis quantitatem refert ipso gustu.μελιτώδης. vt melleus sapor,apud Plin.lib.15.cap.14.Aliquando sumitur pro dulci,vt vox mellea.

Mellica,genus leguminis, sicut vulgò appellaf,quæ panniculas, siue lobas ad speciem milij producit, colore rubido.

Mellifico,mel facio,μελιτουργέω hunich machē) hue nich makē) faire du miel.) in Vergilij vita:Sic vos non vobis mellificatis apes.à quo mellificus,μελιτουργὸς,& mellificatio.Colu.lib.9.Vt ab opere mellifico euocatæ apes fœtibus expleant.

Mellificium,mellis factio,μελίτωμα. Var.de re rust. lib.3.ca.16.Sed vt hoc aptissimum ad sanitatem apium,sic ad mellificium thymum. Idem: Quod ad mellificium bonum vehementer prodest.

Mellifluus.a.um (μελίῤῥους,μελίῤῥυτος) ex quo fluit mel,vel fluere videtur.hoc est dulce,iucundum:vt melliflua oratio.

Melligo, (μελίτωμα) pen.prod. succus è lachrymis arborum siue florum, quem apes deuorant, postea ad alueos regressę euomunt,operaq; componunt.Plin.lib.11.cap.6. Primum itaq; fauos construunt,ceram fingunt, deinde sobolē,postea mella.Ceram ex floribus, melliginem è lachrymis arborum,quæ glutinum pariunt salicis,vlmi,arundinis,succo gummi,resina.Ponitur & ꝓ quocunq; succo florescentis fructus adhuc atq; immaturi.

Plin.lib.12.cap.27. In prima lanugine demittitur vua, eiusque melligo, reliquũ corpus Sole coquitur.

Melliloquus, pen.cor. qui dulce loquitur, μελίγηρυς, μελίφωνος. Cic. in Cato. Maio. Ex cuius ore melle dulcior fluebat oratio.

Mellisones, qui & Mellarij, μελιττουργοί, opus mellis exercentes.

Melliturgus, (μελιττουργός) idem quod mellarius, qui mellaria exercet. Sic enim interpretatur Var. lib.3 de Re rust. cap.16.

Mellitus.a.um. pen.prod. quod est melle conditum. μελιττώδης, μελίχιος. Var.3. de Re rust. cap.16. Et faui melliti intus ponendi à faucibus longè. Mellitus puer, pro suaui, & iucundo. Cic. ad Att. lib.1. Ita sum destitutus, vt tantum requietis habeam, quantum cum vxore, & filiola, & mellito Cicerone consumitur.

Mellonia, vel Melona, mellis Dea à Romanis putabatur.

Melo, nomen fluuij, qui & Milus & Geon appellatus est. Ausonius in Ænigmate, Melonis albam paginam.

Melobosis, Nympha sic dicta ab ouibus pascendis.

Melodes, (μελῳδής) accipitur pro melico dulcia carmina cantante. Sidon. Proculus melodes insonare pulsibus.

Melodia, (μέλος, μελῳδία) cum accentu in pen. dulcis cantus siue melleus.

Meloëssa, (μηλόεσσα) insula ex Syrenis vna, non tam à pomorum quàm à pecoris abundantia dicta.

Melolontha. (μηλολόνθη) scarabei genus est, colore viridi nascens.

Melomeli, (μηλόμελι) vt Colu. lib. vlt. inquit, vocatur, cum mala maturissima, integra, sine macula in las gœna in melle submerguntur.

Melon, μῆλον, ouis dicitur.

Melones, dicuntur à Palladio genus peponis, quod alijs melopepo appellatur, quasi pepocydonium, vel cotoneus, quod mali cydonij figuram habeat. dicitur enim ἀπὸ τοῦ μήλου, hoc est, à pomo, vel malo, quod absolutè Græcis malum cotoneum significat.

Melonomus, (μηλονόμος) pen.cor. ouiũ pastor. Nam μῆλον & poma, & oues significat.

Melos, (μέλος) generis neut. & tamen indeclinabile, dicitur cantus suauitas, vel dulcis modulatio. Persius: Cantare credas Pegaseiũ melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox. Melos autem, μῆλος, gen. fœm. insula est Cretæ adiacens, nec non & vrbs in eadem insula. Strabo: Melos insula inter Cretam Peloponesumque interuallo æquali sita, à Peloponneso promontoriũ Scylleum, a Creta Dyctinneum habens.

Melota.tæ. & Melote.tes. (μηλωτή) pen.prod. dici potest pellis ouina: μῆλον enim ouis dicitur.

Melpomene, (μελπομένη) pen.cor. vna ex Musis.

Membrana.æ. (περγαμηνή, διφθέρα, bermeint) pergament) parchemin.) pellis superior, quæ membra tegit. Plin. lib.10. cap.61. Vespertilioni membrana ceu pennæ. Idem libr.9. cap.29. Membranam inter illa miræ tenuitatis extendit. In ligno quoque membrana est. Plin. lib.13. de tilia: Inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana. Est & Pergamena charta dicta, quòd tracta sit de membris animalium, in quorum tergoribus primum ab vno latere scribi cœptũ, deinde ab vtroque, derasis pilis. Earũ vsus Pergami regnante Eumene inchoauit, postea Pergamena vocata, vbi Pergami rex Attalus Romam misit multitudinem membranarum, vt penuria chartæ pellibus pensaretur. Vnde Pergamenarum nomen ad hanc vsque diem tradente sibiinuicem posteritate seruatũ est. Differt autẽ charta à membrana. Nam (vt inquit Victorinus) foliorum alia de chartis sunt, alia de membranis. Ergo membranę pelliceæ sunt, & Pergami primum inuentæ Pergamenæ. Chartæ autem, ex papyro olim in Ægypto fiebant, vt Plin. ostendit, apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutine concretis formantur. Chartam ex papyro in victoria Magni Alexãdri inuentam scribit Varro: antea palmarũ folijs scriptitatum fuisse, deinde quarundam arborũ libris, postea publica monumenta plũbeis voluminibus, mox & priuata linteis & schedis cõfici cœpta. Ptolemæus autẽ chartas, Eumenes verò membranas, cum vterque eorũ maximas haberet bibliothecas, inuenerunt, qui fuerunt reges Pergami. Sed contra Varronis sententiam de chartis ait Cassius Hemina. Martial. Terentium scribam, agrum suum in Ianiculo repastinantem, inuenisse ait arcam, in qua Numa rex situs esset, & in ea libros eius è charta scriptos. Sed Numã pluribus ætatibus ante Alexandrum fuisse constat. Hinc membranula, diminutiuũ. Cic. ad Att. lib.4. Iisque imperes, vt sumant membranulam, ex qua indices fiant.

Membraneus, a, um. (διφθέρινος, περγαμηνός) quod ex membranis est. Vlpian. de lega. Quòd si in codicibus sint mẽbraneis, vel chartaceis, vel etiã eboreis.

Membranaceus, a, um. quod similitudinem membranæ habet. Plin. lib.16. ca.11. Quibusdam cortex membranaceus, vt viti.

Membranulum, (ὑμένιον) diminutiuũ à membris. Apul. libr.6. Verum cor viuũ asini crassum, sed hirundinis tenue circundedit membranulum.

Membrari, (ἀρθροῦσθαι) significat per membra formari. quo verbo vtitur Censorinus.

Membratim, (κατὰ μέλη) aduerbium, significat per membra singula. Plin. lib.9. ca.15. Hi membratim cæsi, ceruice & abdomine commendantur. Idem lib.11. cap.37. Itaque nunc per singulas partes corporis, præter iam dictas, mẽbratim tractetur historia.

Membratura, (διαμέλωσις) est membrorũ positura.

Membrosus, qui magnum habet membrum, μελώδης, vt illud in Priapea. Sed ruber hortorum custos membrosior æquo.

Membrum, μέλος, eyn glid) membre.) propriè dicitur caro artus tegens, vnde membrana, superior membri pars, hoc est, pellis ipsa. Silius: Et venis malè iuncta trementibus ossa Extant consumptis visu deformia membris. quamuis & pro singulis corporis partibus ponatur: vt manus, pes, auris, membrũ dicitur. Terent. in Adelph. Membra mea tu debilia sunt. Membrũ, si absolutè ponitur, pro vi-

virili membro. Apulei. Steterunt membra, quæ iacebant antea. Membrum in oratione, inquit Valla, sensus est numeris conclusus, sed à toto corpore abruptus, & per se nihil efficiēs. Cic. ad Heren. Membrum omnis appellatur res breuiter absoluta, siue totius sententiæ demonstratione, quæ denuo alio membro orationis excipitur. Cic. in Orat: Quæ Græci κόμματα, & κῶλα nominãt, nos rectè incisa, & membra dicimus. Membra principalia sunt, cor, cerebrum, iecur. Sumitur etiam pro parte, cum ad inanimata transfertur. Vnde & Græci κῶλα, Latini membra dicũt. Quomodo autem differat membrum ab artu, vide in dictione Artus. A membrum fiunt adiectiua, bimembris, διὰ κωλ☉, trimembris, quadrimembris: hoc est, duarum, trium, quatuor partium.

Memerylus, arbor est à nostris alio nomine arbutus appellata.

Memini, (μέμνημαι) ich gedenck) il me souuient) à meno antiquo verbo fit, quo veteres vsi sunt pro recordor, & in mentem reuoco, à quo prima sylla ba geminata, fit præteritum memini, sicut à pungo, pupugi: & quamuis sit præteriti temporis, in præsenti tamen ferè semper accipitur, teste Valla in Rauden. Requirit genitiuum, vel accusatiuum. Terent. Faciam vt mei, & huius diei, ac loci semper memineris. Cic. Omnia quæ curant, senes meminerũt. Sed cum significat mentionem facio, recusat accusatiuum, postulat & ablatiuum cum præpositione de, vel genitiuum. Quintil. De quibus multi meminerunt. Idem: Neque omnino huius rei meminit poëta ipse. iungiturque tam cum præteris to infinitiui, quàm cum præsenti. Verg. Nanque sub Oebaliæ memini me turribus altis Coricium vidisse Senem. Idem, Cantãdo puerum memini me condere Soles. Cic. Appio: Ad me adire quosdam memini. Huius compositum est, commemini. Gel. lib. 2. Sic multo antè Pacuuius aquam flauam dixit, & fuluum puluerem, cuius versus quoniã sunt iucundissimi, libens commemini.

Memmius, ciuis Romanus, qui de ambitu postulatus fuit à Q. Curtio, teste Cicerone ad Qu. frat. lib. 3. à quo Memmiorum familia.

Memnon, Tithoni & Auroræ filius, qui Troianis ex Oriente ferens auxilia, & fortiter pugnans ab Achille occisus fuit. Ad cuius sepulchrum, quod est prope Ilium, quotannis ex Æthiopia volant aues, quas vocant Memnonias.

Memor, (μνημονικός, μνήμων) ghedachtich) souuenant) gen. omnis secundum Priscianum, & à memini fit. cuius cõtrarium est immemor, ἀμνήμων. Dicimus memorem, qui recordatur: vt Memor sum tui in me officij. Plaut. in Pseud. Aduerte ergo animum, & fac sis promissi memor. Cum autem de alijs rebus dicitur, vt cum dicimus rem memorem, significat cuius nos memores sumus. Vergil. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Horatius libr. Carm. Siue puer furens Impressit memorem dente labris notam. hoc est, tam vehementem, vt non facilè excidat memoria.

Memorabile, (ἀξιόμνηστον, ἀξιόλογον) quod est dignum memoria. Colum. in Præf. Cum tot alios Romani generis intuear memorabiles duces. Cic. Cum accepissemus à patribus maximè memorabilem C. Lælij, & Pub. Scipionis familiaritatem fuisse.

Memoratus, idem quod memoratio, ἀνάμνησις. Gel. lib. 11. ca. 4. Eos versus non minus frequenti assiduoque memoratu dignos puto, quàm philosophorum de officijs decreta.

Memoria, vt inquit Cice. lib. 1. ad Heren. est firma animi rerum & verborum dispositionis perceptio, μνήμη. die gedechtnuss) die gedachtenisse) souuenance) Terent. in And. In memoria habeo, διὰ μνήμης ἔχω. Vbi Dona. Plus est, quàm si dixisset, scio. Nam quæ scimus, possumus obliuisci. Quę verò memoriæ commendamus, nunquã amittimus. Aliquando pro antiquitate ponitur. Pacuuius: Per quem nostram egregiam humanitatem, quam memoria sir mauit. Venustè dicimus, insidet in memoria, memoriæ affigere, memoriæ mandare, memoria custodire, memoriam alicuius sibi proponere, in memoria esse alicui, memoriam alicuius vsurpare, memoriæ alicuius dare operam, memoria tenere, memoria continere, memoria complecti, memoriam alicuius tenere, memoria meminisse, memoriæ prodere, memoriam alicuius rei prodere posteris, memoriæ tradere: memoria est, pro eo quod est memini. memoria tradi, memoria falli, memoria repetere, in memoriam redigere, in memoriã reuocare, reducere in memoriam, in memoriam redire, referre memoriam alicui. omni memoria, vel in omni memoria, pro in omni tempore: superiori memoria, pro superiori tempore. vsque ad hanc memoriam, id est, vsque ad hoc tempus: vt mea memoria est, id est, quantum possum meminisse, aut reminisci: memoria mea factum nõ est illud, id est quantum meminisse possum. Quarum locutionũ testimonia passim bonos authores legenti occurrent. Hinc diminutiuum memoriola. Cic. ad Att. lib. 12. Sed quod scribis igniculum matutinum γεροντικώτερον, est memoriola vacillare. (ver

Memoriale, quod in memoria haberi debet, μνημεῖον.

Memoriosus, a, ũ. quod est multę memorię, μνημονικός.

Memoriter, aduerb. significat quod imperiti dicunt mente tenus, ἀπὸ σόματ☉. aufswendich) van buyten) par cueur.) Cic. Qu. Mutius augur Scæuola multa narrare de C. Lælio Socero suo memoriter & iucundè solebat. His verbis pulchrè additur, memoriter cognoscere, memoriter memorare, memoriter colligere, memoriter meminisse, memoriter narrare, memoriter respondere, memoriter exponere, memoriter vocare.

Memoro, as, (μνημονεύω) gedencken, erzelen) verhalen, vertellen) penser, racompter.) pen. corr. ad memoriam reduco: quod & memoror deponens significat. Plaut. in Pœn. Memorandũ mihi si noui fortè, aut si sunt cognati mihi. Interdũ est dicere, narrare, seu exponere, recitare, λέγειν, ἱστορεῖν. Liuius libr. 1. Herculemque in ea loca Geryone interempto, boues mira specie abegisse memorant: id est, dicunt. Verg. Musa mihi causas memora. id est dic, expone. Interdum numerare. Plaut. in Amph. Ibi

Ibi nunc meus pater legiones hostium memorat. Huius composita sunt, commemoro, & rememoro, quod est in memoriam reduco.

Memphi, μέμφοι, populi Memphim habitantes, vide Taphnis.

Memphis, (μέμφις) vrbs Ægypti regia, magna & populosa, secunda post Alexandriam, vbi fuerunt pyramides, regum sepulturæ, ab Ogdoo rege ædificata, ambitus stadiorũ. 150. Cuius filia Memphis ei nomen dedit, cum qua Nilus concubuit sub imagine tauri. Hæc portuosissima est, vbi Nilus scinditur in plures partes, & Δ formã facit. Hinc Memphitis, & hoc Memphite, μεμφῖτις, pen. prod. quasi patronymicum. Tibul. Barbara Memphitim plangere docta bouem. Inuenitur etiã Memphitides, Iuuen. An ne aliam terra Memphitide sicca, Inuidiã facerent nolenti surgere Nilo? Inde etiã Memphiticus, a. um. μεμφιτικός. Martia. Dat chartis agiles calamos Memphitica tellus.

Mena, (μήνη) apud Rom. fuit Dea, quæ menstruis fluoribus præesse putabatur. Quo etiam nomine dictus est piscis quidã breuis, μαινίς, q hyeme candidus, æstate nigrior fit, & tunc cum diphthongo scribit. Cic. de Fin. bo. Qui voluptatẽ contemnunt, eis licet dicere, se acipenserem mænæ anteponere. Mart. Et caudam cibij breuesq; mænas. Hunc piscem etiã halecem dici posse quidam putauerunt.

Menæchmi, (μέναιχμοι) apud Plau. comœdia, in qua Menechmus introducit. Legitur Menchmi sine c.

Menæchmus, μέναιχμος. Philosophus Eudoxi auditor, qui Platonis temporibus vixit.

Menalcas, pastoris nomen apud Verg.

Menalippa, (μελανίππη) Amazonum regina, quam vicit Hercules, eiq; ablato baltheo salutem dedit. Est & Menalippa fabula Græca, à Menalippa deductum nomen, de qua Iuuen. Syrma vel Antigones, seu personam Menalippes.

Menalippus, (μελάνιππος) Tydei fuit interfector, cui caput ante obitum corrosit Tydeus ex rabie, qui apud Statium ita vociferatur: Caput ô mihi si quis Apportet Menalippe tuum. Fuit & alter Menalippus Tydei frater, quẽ Tydeus in venatu fertur peremisse, ob'q; id fratricidiũ exulasse. Fuit & alter Menalippus Troianus, q quòd virtute præstaret, à Priamo filij loco amatus fuit.

Menapij, (μενάπιοι) populi, qui ad vtranq; Rheni ripam habitãt, iuxta Neruios, sed ad mare proximi, qui hodie vocantur Geldrenses. vide Strab. lib. 4.

Menander, (μένανδρος) poëta comicus, Theophrasti discipulus, de quo Quintil. lib. 8. Meo quidem iudicio diligenter ad cuncta quæ præcipimus efficienda, sufficiat. Ita omnẽ vitæ imaginem expressit, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus. Ouid. in eo libro qui sine titulo est: Dum fallax seruus, durus pater, improba lena Vixerit, & meretrix blanda, Menandrus erit. Fuit & alter Menander hereticus, discipulus Simonis magi, à quo Menandriani hæretici, qui asserebant mundum non à Deo, sed ab angelis factum.

Mænaria, (μαιναρία) insula est cõtra Magonẽ: sic dicta à piscium multitudine, qui Mænæ dicuntur.

Menceps, (ἄφρων) mente captus.

Menda, & Mendum, (ἁμάρτημα) eyn irthmus, fâle) een faute) vng faulte.) pro errore. Cice. Cæci. libr. 6. Nam cum mendũ scripturæ litura tollatur. Ouid. Mendæ nocte latẽt. Hinc mendosus, a. um. quod est erroribus plenũ: vt Exemplar mẽdosum, apud Plin. in Epi. Ponitur quando q; pro vitioso. Ouid. Non ego mendosos ausim defendere mores. Horat. in Serm. Mendosa est natura. Hinc aduerbium mẽdose, id est incorrectẽ, inemendatẽ. Cic. ad Q. Frat. libro. 3. De Latinis verò quò me vertam, nescio, ita mẽdosẽ & scribuntur, & veneunt. Hinc & emendo, das. de quo suprà: & remẽdo, as. ἐπανορθόω, quod est rursus mendam tollo. Colu. libr. 4. Quidam flagellum totũ sicut erat matri detractũ, crediderũt satione cõuenire, idq; per gẽmas quinas, vel etiã per senas partiti, complures tale oleaster remendauerunt, quod ego minime probo.

Mendaciloquus, pen. cor. qui loquitur mendacium. ψευδολόγος. Plau. in Trin. Nihil est profectò stultius, neq; stolidius, neq; mendaciloquius, &c.

Mendaciũ, vt inquit August. falsa significatio cũ voluntate fallendi: siue est orationis vanitas. ψεῦδος. eyn lûgen) menterie, mensonge) Distant mendaciũ dicere & mentiri, inquit Nonius: Qui mentit, ipse nõ falsus alterũ fallere conatur: qui mendaciũ dicit, ipse fallitur, quantũ in se est. Vir bonus præstare debet, vt nõ mentiatur: prudens ne mendaciũ dicat: alterum iudicet in homine, alterum non.

Mendaculũ, dimin. paruus error. Cic. lib. de Orat. Quod tamen est mendaculis aspergendum.

Mendax, qui frequenter dicit mendaciũ, λογοποιός, ψεύστης. lugenhafft, betriegung.) lueghenachtich.) menteur.) per errorem propriè mendax est. Cic. pro Rosc. Quid interest inter periurum & mendacem, q mentiri solet, peierare consueuit. Et genitiuo iungitur: vt mendax huius rei est, id est de hac re mentitur. Plau. in Asin. Si huius rei esse mendacem inueneris. Quod nomen August. lib. 2. Soliloquio. à mentiendo deriuat, Illud aũt, inquit, quod mendax voco, à mentientibus fit, qui hoc differunt à fallacibus, quòd omnis fallax appetit fallere: nõ autem omnis vult fallere qui mentitur. nã & mimi, & comœdi, & multa poëmata mendaciorum plena sunt, delectandi potius, q̃ fallendi voluntate. Et omnes ferè qui iocantur, mentiuntur. sed fallax, fallens, is rectè dicitur, cuius negocium est, vt quisq; fallatur: illi autem qui non id agunt, vt decipiant, sed tamẽ aliquid fingunt, vel mendaces tantũ, vel sine hoc quidem, mentientes tamen vocari nemo ambigit. Et vt dicam quod sentio, Mendax est mala dictio, pessima verò fallax: qualem Phaleris in Epist. describit Lycinum quendã, πόρνον (scilicet ἐν παισί, λάγνον ἐν νέοις, μοιχὸν ἐν γυναιξί, ἀκόλαστον ἐν σώφροσιν, ἀσελγῆ ἐν ἡδοναῖς, ἀργὸν ἐν ἔργοις, λειποτάκτην ἐν πολέμοις. id est, Pædiconem inter pueros, lasciuum inter iuuenes, adulterũ inter fœminas, effrenem inter temperatos, petulantẽ inter voluptates, subdolum in pace, deserentem socios inter hostes. A mendax fit

comparatiuum mendacior, superlatiuum mendacissimus, & aduerb. mendaciter, ψευδῶς.

Mendesium (μενδήσιον) vnguentum dictum à Mendeso Ægypti vrbe: vel à loco vbi mendes, quod Ægyptiis caprum significat, colebatur sic dictum, Hermolao teste. Marcellus Virgineus ab ea parte Aegypti in qua caper, qui mendesios genti illi dicitur, sic vocatum scribit.

Mendicabulum, (ἐπαιτία) mendicatio ipsa, siue ipse mendicus. Plaut. in Aulul. Memorare nolo hominum mendicabula.

Mendicitas. bettlerey) mendicite.) Cice. pro Flac. Potuit dare Sextilius, nam fratres quidam consortes sunt mendicitatis. Pro eodem accepit & mendicimonium, πτωχεία, Laberius, scilicet pro inopia: & mendiciter, πτωχῶς, per inopiam posuit.

Mendico, as. (προσαιτέω, πτωχεύω) bettlen, heyschen, geylen) pen. prod. vitę alimēta postulo hostiatim. Iuuen. Arcanā Iudęa tremens mendicat in aurem. Mendicare sibi malū per metaphorā dixit Plau. in Amp. Quia senecta ætate à me mendicat malum.

Mendicula, vestis à mēdice, q magistratus nomē est apud Oscos, vt inquit Fest. Plaut. in Epid. Quid erat induta, an regillā induculā, an mendiculam?

Mendicus, pen. prod. adiect. id est, pauper, inops. πτωχὸς, προσαίτης. eyn bettler, geyler) mendiant, belistre, marault.) Et, vt refert Festus, Verrius dictū putat à mente, quòd mentem eius fefellerit fortuna. Vel à medendo, quia precetur omnes, vt vitæ suæ medeantur cibo. vel quòd manu indicet. Plaut. in Trin. Semper mēdicis modesti sunt. Ponitur quandoq; pro infirmo, & imbecillo. Cic. 3. de Orat. Instrumentum autem hoc forense, litigiosum, acre, tractatum ex vulgi opinionibus, exiguum sanè ac mendicum est. Mendicissimus superlatiui forma à Cic. pro Muræna prolatū est. Solos sapientes esse, si distortissimi sunt, formosos: si mendacissimi, diuites. Hinc mendiculus diminutiuū. Cic. in Catil. Collectā ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis, ex decoctoribus, &c.

Mendiculum velum, vide suprà medicum.

Mendix apud Oscos, nomen est magistratus.

Menecina, (μενεκίνα) vrbs in Oenotria, à qua Menecinæi, μενεκιναῖοι. & Menecinii populi.

Menœcis, (μενοικίς) pen. prod. vrbs Phocensium vltima, quæ ad Occasum vergit.

Menedemus, (μενέδημος) philosophus ex Eretria ciuitate, à quo philosophi Eretriaci dicti sunt. Eretria verò in Eubœa est, vt inquit Strab. lib. 9. Hic militiā primò exercuit. postea ad Platonē concessit, fuit honestate & grauitate insignis, status corporis in eo sene, vt in iuuene fuit firmus & validus. Et cū primū ab omnibus ludibrio haberet, postea in tāta admiratione habitus est, vt ciuitatis gubernacula ei traderent. Obiit vitę suę anno septuagesimo tertio. Fuit & alius Menedemus Lampsacenus.

Menelæetus, (μενελαίετος) auis ex aquilarum genere minima magnitudine, viribus præcipua, colore nigricans, quæ sola fœtus suos alit, frequensq; versatur in montibus.

Menelaus, filius Atrei, frater Agamēnonis, rex Spartæ ciuitatis, & maritus Helenæ, quā rapuit Paris.

Meneleus, vnus ex Centauris.

Menestho, nomen Nymphæ à memorando dicta. Vnde Menestheus, μενεσθεὺς, proprium nomen aurigæ Diomedis.

Meniana, ædificia sunt porrecta exterius. sic dicta q à Menio inuēta sint, nō à mœnibus, qui primus in foro vltra columnas proiecit tigna, quò ampliarentur superiora spectacula. Vulgò nunc podioli, & lobiæ dicuntur. Scribit Porphyrio, Meniū scurrilitate notissimū, post abrosum patrimoniū vendidisse domū, quā habuerat ad forū spectantē, vna sibi excepta columna, vnde gladiatores spectaret, quæ ex eo Menii colūna nominabat. Fortassis ab hoc Menio dicta sunt solaria illa, quæ Græci ἡλιακὰ nuncupāt. Nā Menius super columna, cuius ius sibi exceperat, tectū proiecit & tabulata: vnde ipse & posteri eius spectare munus gladiatoriū possent. Suet. Pauci è proximis Menianis spectabāt.

Menix, (μῆνιγξ) nomen insulæ, ex aduerso minoris Aphricæ (vt lib. 5. ca. 7. docet Pli.) quæ in longitudinem patet. 35. millia passuū, in latitud. 25.

Mennonia gemma, de qua nisi quòd candida est, nihil aliud commemoratur.

Mens, (νοῦς) der gedanck, oder verstentnuss) die gedachtenisse, tverstāt, thert) sens & entendemēt, ou la memoire.) dicta est quasi eminēs. Est enim mēs altior animi pars, qua etiam diuina percipimus. Ouid. Mente deos adiit, & quod natura negabat Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit. Vel q μήνη dicatur Luna. Nam vt Luna augetur, & minuitur: ita mens expeditior aut impeditior ab hac corporis mole. Vel quoniā mens, etiam si dormimus, nunq̃ quiescit: vnde amentes, & dementes. Lactan. lib. 7. Primū non idem est mens, & anima. Aliud est enim quo viuimus, aliud quo cogitamus. Nam dormientiū mens, nō anima sopitur: & in furiosis mēs extinguitur, anima manet. Et ideo nō excordes, sed dementes appellant. Mens ergo, id est, intelligētia vel augetur, vel minuitur p ætate: anima in statu suo semper est. Et ex quo tēpore spirandi accepit facultatē, eodem vsq; ad vltimum durat, donec emissa corporis claustro, ad suam sedem reuolet. Thales Milesius, Velocissimū, inquit, omniū quæ sunt, est mens: nam tantæ celeritatis est, vt vno temporis pūcto cœlū omne collustret, maria peruolet, terras & vrbes peragret. Qui igitur animū & mentē idem esse dicūt, falluntur. cū mens sit cogitationis, consilii subtilitas quædam, certæ rationi cōsentanea. Ideo amētes & demētes dicuntur, qui nullo cōsilio vtuntur. Animus verò est vitæ & volūtatis fundamentū. Hinc exanimes, & exanimari. Plaut. in Cistel. Exanimor, feror, distrahor, diripior, ita nullā mentē animi habeo, & vbi sum, ibi nō sum: vbi nō sum, ibi animus est. Idē in Epid. Pauor territat mentē animi, neq; est vbi meas collocem spes. Ponitur quandoq; pro voluntate, sentētia, siue vt vulgus loquitur, intentione. Vergil. Accipit in Teucros animū mentemq; benignam. & Cice. libr. 4. Tusc. Humanus aūt animus decerptus est ex mente diuina, cum alio nullo nisi

cum ipso Deo (si hoc est fas dictu) comparari potest. Hic igitur si est excultus, & si eius acies ita curata, vt necetur erroribus, fit perfecta mens, id est absoluta ratio, quod est idē quod virtus. Teren. Mala mens, malus animus. Ex quibus declaratur, animum ac mentē differre. Ponitur tamen quandoq; mens pro consilio, γνώμη. Vergil. Nostrā nunc accipe mentem. Quandoq; pro animo. Cic. de Orat. Ego autē defendebam hac cum mente fuisse, &c. Suæ mentis esse dicūtur, qui sibi rectè prospiciūt, & bonam mentē habent. Cic. in Piso. Hic si mētis esset suæ, nisi pœnas patriæ, &c. Deponere mentē mentumq; in gremijs mimarū, dixit Cic. in Anto. Phil. 13. Huius composita sunt, amens, demēs, vehemens. Amens, quòd à mente abierit. Demens, ἄνους, quòd à sua mente discesserit.

Mensa, (τράπεζα) eyn disch) een tafel) vne table.) est super quam edere solemus, siue lignea, siue lapidea sit: dicta, inquit Varr. quasi mesa, quod inter duos poneretur. Vergil. Pars epulis onerant mensas, & plena reponunt Pocula. Duo autē fuerunt apud Romanos preciosissima mensarum genera, citrea scilicet, & acerna. Quandoq; ponitur pro prandio, vel cœna. Iuuenal. Cum de tot præclaris orbibus, & tam Antiquis vna comedunt patrimonia mensa. Vnde & primę & secūdæ mensæ, id est, primi & secundi cibi. vulgus introitum & exitū mensæ appellat. Verg. Non ego te Dijs & mensis accepta secundis Transierim Rhodia. Mensa etiā τράπεζα dicitur, id est, tabula qua argentarij vtuntur. Cic. in Piso. Quid stipendiū militibus per omnes annos à ciuitatibus, mensis palàm propositis, numerarūt? Ponitur quādoq; pro disco, siue quadra, hoc est, epularum sustentaculo, quod aut de ligno, aut stanno, interdum etiam ex pane fit. Verg. 7. Ænei. Accisis coget dapibus consumere mensas. Hinc mensula, diminutiuū. Plau. in Most. Cedò aquam manibus puer, appone hic mensulam. De mensa mittere, id est, de ijs quę apposita erāt mensę. Cic. ad Attic. lib. 5. Discubuimus omnes præter illam, cui tamen Q. de mensa misit, illa reiecit. Antiqui mensam vasorum quadratā habuerunt, vocaueruntq; vrnarium. Fuit & mensa vinaria rotunda nomine cilibantum, à cilice poculo, Græcè calice. Altera erat quadrata, vna columnella subnixa, cartibulum vocabatur.

Mensarius, campsor pecuniarū: argentarius à Latinis dicitur, à Græcis τραπεζίτης. Liu. libr. 7. ab Vr. Quinq; viris creatis, quos mensarios, ab dispensione pecuniæ appellarūt. Sed numularij sunt minutiores, nō tenentes libros, in quibus data acceptaq; scribuntur, quos Græci collybistas dicunt.

Mensio, à mensum fit, & significat mensurā, μέτρησις. Cic. de Orat. Aures vel animus auriū nūcio, naturalē quandā in se cōtinet vocū omniū mensionē.

Mensis, (μὴν) eyn monat) een maēt) mois.) à metior deducitur, quasi res numero dierū mensa. Cic. li. 2 de Nat. Deo. Qui quia mēsa spacia conficiūt, menses nominātur. Macrobius à Græco μήνη, id est, à Luna trahit. Nam Lunæ curriculo mensis conficitur. Terent. in Adelph. Compressu grauida facta est, mensis hic decimus est. Menses in plurali sunt mulierū menstrua. Plin. lib. 21. ca. 25. Ciet vrinas è vino pota. Hinc trimestris trium mensiū, τρίμηνος. August. lib. 13. Ciuit. Arcades, quorū anni trimestres fuerunt. Bimestris, duorum mensium.

Menstrualis, le. quod singulis mensibus fit. μηνιαῖος. Plau. in Capt. Qui solebā menstruales epulas antè adipiscier. Menstrualis mulier, quę menstrua patitur, quæ mulieribus singulis mensibus accidere solent. Plin. li. 19. ca. 10. Omnia verò accessu mulieris menstrualis flauescunt.

Menstruatus, a. um. quod menstruū patitur. Vnde dicimus menstruatā mulierem. τὴν ἐν ἀφέδρῳ οὖσαν, τὴν ἐν ἀκαθαρσίαι καθημένην, τὴν τὰ ἔμμηνα ἔχουσαν.

Menstrua, substantiuū pluralis numeri. (τὰ καταμήνια, τὰ ἔμμηνα) die maenstondt) mulierū profluuiū est (quod etiā menses, ἔμμηνα τὰ vocant) quod nō multi, sed vitiosi humoris indiciū est. Indigestū est enim & crudum, quod egeritur, & quasi infirmum effluit. Nec habet sedem, sed natura quasi noxium & magis frigidū pellit. Quod maximè probatur, quia mulieribus cum purgantur, algere cōtingit. Vnde intelligitur frigidū esse, quod effluit, & ideo in viuo corpore non manere quasi inopia caloris extinctū. Menstrui virus describit Plin. lib. 7. cap. 15. his verbis: Sed nihil facile reperitur mulierū profluuio magis monstrificū: acescunt superuentu musta, sterilescunt tactæ fruges, moriuntur insita, exuruntur hortorum germina, & fructus arborū quibus insidēre, decidunt: speculorū fulgor ipso aspectu hebetatur, acies ferri præstringitur, eborisq; nitor, aluei apum emoriuntur: æs etiam atq; ferrū rubigo protinus corripit, odorq; dirus aēra, & in rabiem aguntur gustato eo canes, atq; insanabili veneno morsus infigitur.

Menstruus, a. um. quod est vnius mensis, μηνιαῖος, ἐπιμήνιος. Lucan. lib. 1. Menstruus in fastos distinguit secula consul. Varr. de re Rū. lib. 1. ca. 27. Et quando tempora duorū generum sunt vnum annale, quod sol circuitu suo finit, alterū menstruū, quod Luna circuiens comprehendit, &c. Cic. pro Rosc. Com. Quid est quòd negligēter scribamus aduersaria? quid est quod diligenter cōficiamus tabulas? qua de causa? quia hæc sunt mēstrua, illæ æternæ. Menstrua cibaria apud Cice. 5. Ver. quæ sunt vnius mensis: sic opus menstruū, menstrua vita. Et menstruū ponitur aliquando pro alimento in singulos menses legato, vt annuū, quod in singulos annos. Vlpian. in l. qui bonis. de ces. bon. Si quid misericordiæ causa fuerit relictum, puta menstruū, vel annuum, alimentorum nomine.

Mensura, instrumentū quo metimur: quā quidam à membris humanis dictā putāt, μέτρον. eyn maass) een mate) mesure.) Plin. libr. 2. cap. 1. Quasi verò mensurā vllius rei possit agere, qui sui nesciat. Plin. in Epist. Ex illo enim mensurā beneficij tui penitus intelligo. Mensuras & pondera Phidon Argiuus, aut Palamedes, vt malunt Gellius, inuenit. Hinc mensuro, as. μετρέω descendit. Mensuro (vt inquit Aristot. libr. 10. Metaphysic.) est illud per quod certificamur de quantitate rei.

Mensurnus,a,um.à mense : sicut diurnus à die. μή-νι☉. Cice.ad Heren. Pars quædam æternitatis, cum alicuius annui,mensurni,diurni,nocturni'ue spacij certa significatione. Verum ibi legimus nūc menstrui,non mensurni.

Menta, (ψωλή) genitale membrum,cuius diminutiuum est mentula,à quo mentulatus,ψωλίας: vt in Priapo: Deus Priapo mentulatior non est.Dicitur & membrū per excellentiam, quoniā ipsum solum generat. Vocatur præterea muto. Horat. lib.1.Serm.Huic si mutonis verbis mala tanta videnti,Diceret hæc animus.Hinc Mutoniatus,ἐνόρχης. vt illud, Dormis cum pueris mutoniatis. Et apud veteres Mutonus quoq;,& Tutunus dicitur Priapus,qui membri deus,membrū quoq; significat.Lactan.lib.1.Et Tutunus,in cuius sinu pudendo nubentes præsidēt,vt illarum pudicitiā prior deus delibasse videatur. Appellatur & verpa,ψωλός, ab inuersa pellicula.

Mentagra,λειχὴν,morbus dictus à mento,à quo incipit,& faciē quidem,collum,pectus,manusq; fœs do quodam furfure occupat.vide Plin.li.26.ca.1.

Mente captus,(ἄνους,παράφρων) pro amēte accipit, quemadmodū oculis captus ,,p cæco. Fest.Mente captus dicit,cū mens ex hominū potestate abijt.

Mentha,(μίνθη) cum h,herba vulgo nota. Dicta q; grato odore mensas percurrat : alij volunt,q; suo odore mentē feriat.Apud Græcos ἡδύοσμον dicebatur,à nomine Minthes,quā ferūt pellicē Plutonis à Proserpina deprehēsam in mentam deformatā fuisse.Theoph.li.7.ca.7.& De Plan.caus.li.2.& 5. Plin lib.19.ca.8.& li.20.ca.14. Dios.lib.3.ca.39.

Menthastrum,(ἡδύοσμον ἄγριον) syluestre holus dictum,quòd menthā imitetur,quasi syluestris mentha.Plin.lib.20.cap.4.Diosc.lib.3.cap.40.

Mentigo,pen prod.genus morbi,qd' pecudes inuadere solet,λειχὴν.Colu.lib.7.cap.5.Est aūt mentigo,quam pastores ostiginē vocant, mortifera lactentibus. Ea plerunq; fit, si per imprudentiā pastoris immissi agni, vel etiā hœdi , rosidas herbas depauerunt.Sed cum id factum est,velut ignis facer os atq; labra fœdis vlceribus obsidet.

Mentior,contra id qd' in mente est,loquor.ψεύδομαι,ψευδολογέω.liegē) mentir.) Qui enim mentit, non ipse fallitur,sed alterū fallere conatur in eius detrimentū.Qui verò mendaciū dicit,tum etiam fallitur,cum credit se verū dicere.Vnde Nigidius: Vir bonus præstare debet ne mentiatur : prudēs, ne mendaciū dicat. Aliquando tamen mentiri,est per imprudentiā dicere,sicut & mendaciū dicere. Cic.li.4.Tusc. Nunc ad Philosophos veniā,q negant amorē stupri esse,atq; in eo litigāt cum Epicuro nō multū mentiente.Priscianus vult hoc verbum esse commune.Vnde Cic. in Anto.in passiua significatione dixit,Quem ipse emētitis auspicijs viciosum fecerat.Stat lib.1.Theb.Mentitis ignosco toris.Interdū est fingere,simulare,& monstrare id quod non est:vt cum dicimus,Mentiri sexū, mentiri colorem fuco. Martial.lib.1.Mentiturq; virum prodigiosa Venus.Et dicimus Mentiri aduersus aliquem, mētiri in aliquē, mentiri alicui,& mentiri de aliquo,testimonia passim est inuenire. Huius compositū est ementior , (καταψεύδομαι) quod est apertè seu publicè ostendo,quod nō est.

Mentio,onis.eyn meldung,denckung) een gedenckinge)mentiō.)à supino mentū,qd' à meno verbo antiquo deducitur teste Val.li.3.Mentionē facere alicuius,est cōmemorare. Teren.in Eun.Si quādo illa mentionē Phædriæ facit,&c. Dicimus etiam mentionē facere de aliquo,mentionē habere alicuius, incidere in mentionem alicuius,intermittere mentionē alicuius,Pli.li.2.ca.8.In mentione terræ dicetur. id est,dum terræ faciemus mentionem.

Mento,tas.fluuius olim dicebat,quē nūc(Eustathio in Dionysiū teste) Istrū siue Danubiū appellamus.

Mentor,toris.(μέντωρ)pen.cor.artifex in vasis cælandis mirus. Iuuen.Raræ sine Mentore mensæ. De hoc Plin.lib.33.cap.11. Hinc Mentoreus,a,um. Propertius,Lesbia Mentoreo vina bibas opere.

Mentum,(γένειον)die kinne)le menton)ab emmēdo à gula enim eminet. Et q̄uis Plin.lib.11.ca. 17.dicat mentū nulli præter hominē esse, Plautus tamen in Men.Glandionicam suillam,lardū,pernā. Itidem autem synciput aut menta porcina.

Menus,Germaniæ fluuius, vbi Silurus equū tranantem demergit.

Meo,as.valo.πορεύομαι,gehn)gaen)passer.)Pli.li.9. cap.17.Vnus omniū squamis ad os versus contra aquam nando meat.Et meare,fluere,manare,ῥεῖν. Vnde meatus,quos Græci πόρους vocāt. Plin Succus maluæ decoctæ poros,hoc est meatus suaues, facit.Apud eundē lib.10.ca.38.ponit ,p itione,siue ,p incedēdi aut volandi ratione. Aues solæ,inquit, vario meatu ferunt & in terra & in aëre.Item li.2 cap.8.Meatus syderū,est cursus & motus astrorū. Hinc meabilis,& hoc bile.adiect.Plin.li.2.ca.5.Vitalem hūc,& per cuncta rerū meabilē.id est,qui facilè per omnia meat & fluit . Huius cōposita sunt commeo,permeo,(διαλύω) remeo & transmeo.

Mephiticus,a, um, apud Sidonium pro fœtulento. μιαλιώδης.

Mephitis,(ἰλύος ἀποφορά)pen.prod.terræ putor, ex aquis maximè sulphuratis atq; corruptis proueniens:& est in nemoribus grauior ex densitate syluarū.Verg.lib.7.Sæuāq; exhalat opaca mephitim. Alij Mephitim deum esse volunt,Leucotheæ connexū: sicut est Veneri Adonis,Dianæ Virbius.Alij Iunonē intelligūt,quam aërem esse cōstat.Omnis autē putor,non nisi ex corruptione aëris nascitur sicut bonus odor de aëre incorrupto , vt sit Mephitis,Dea odoris grauissimi.id est,graueolentis.

Meracus,a,um.pen. prod. sed (vt puto) falluntur nōnulli,nam Verg. Cōstitui meracas,edidicitq; notas. Vbi penult. breuis est,nec rationē video,quare producere penult.debeat.vide in dictione Merus.Alij verò producūt.Horat.Expulit helleboro bilē,morbumq; meraco. Propert Ah pereat,quicunq; meracas repperit vuas , Corrupitq; bonas nectare primus aquas.Quod licet videatur à mero fieri,aliter tamen significat.

Merax,& meracus,a,ū pen.pro. eo q; est solū & purū,ἄκρατον,vngemischt)ongemēgt)seul & pur.)

Pros

Propertius, Ah pereat, quicunque meracas repperit vuas. Vnde vinum meracum, (ἄκρατον) dicimus, quod merũ est, nulla aqua admixta. Hinc fit comparatiuum meracior, & superlatiuũ meracissimus. Vnde meraci⁹, ἀκρατότερον, ἀκρατέστερον, (ωρότερον,) bibere dicunt, qui minus vino aquæ miscent. sicut econtrario dilutius, qui plus aquæ adhibent. Celsus præcipit hyeme meracius bibendum esse, æstate dilutius. Hinc meraculus diminutiuũ. Plin. lib. 20. cap. 19. Opium ex vino meraculo si protinus detur, scorpionum ictibus resistit.

Mercalis, (ὤνιος) quasi vendibilis. Colu lib. 7. cap. 6. Ex his singula capita, q̃ vidẽtur esse robustiora, in supplementum gregis reseruantur, cętera mercalibus traduntur. id est, vendibilibus. Quędã tamen exemplaria hic legunt mercãtibus, nõ mercalibus. Hinc componitur promercalis, de quo infrà.

Mercator, (παλιγκάπηλος, ἔμπορος) eyn kauffman) een koopman) marchãt.) qui emit, siue vt teneat, seu vt alteri vendat, & qui mercaturã exercet. Horat. Impiger extremos currit mercator ad Indos.

Mercatura, (ἐμπορικὴ) gewerbschafft) komẽschap) marchandise) ars, seu actus mercandi. Cic. lib. 1. Off. Mercatura autem si tenuis est, sordida putanda est: sin magna & copiosa, multa vndique apportans, multis sine vanitate impertiens, non est admodum vituperanda, Et dicimus facere mercaturam. Cic. 7. Ver. Alios qui à prædonibus erant capti, cum mercaturas facerent, &c.

Mercatus. us. idem quod mercandi actus. Liu. lib. 1. Tullus ad Feroniæ fanũ mercatu frequenti negociatores Romanos comprehẽsos querebatur. Est & locus in quo res venduntur, qui & emporium dicitur. Cic. lib. 1. Off. Quò cum tanquã ad mercatum bonarũ artium profectus sis, inanẽ redire turpissimũ est. Terent. in Adel. Emptæ mulieres complures, & itẽ hinc alia q̃ porto in Cyprum, nisi eò ad mercatum venio, damnum maximũ est. Donatus, Mercatus locum tempusque signat.

Mercatus. a. um. participium, (ὠνησάμενος) vt apud Terent. Agrum in proximo mercatus es. id est, emisti. Plin. lib. 37. cap. 2. H S. C L. M. trullam vnam non ante multos annos mercatam à matre familiâs, nec diuite.

Mercenarius, (μισθοφόρος, ὑπομίσθιος) eyn taglöner) een huerlinde, dachwerker) qui mercedis gratia operam suam alicui præstat. Colu. Siue mediarum facultatum domin⁹ ex mercenariis aliquem recusantem iam quotidianum illud tributum, qui vectigalis esse nõ possit, ignarum rei cui præfuturus est magistrum fieri iubet.

Mercenarius. a. um. ἔμμισθος, μίσθιος, μισθοφορικός, quod ad mercedem pertinet, vt Mercenarij testes apud Cic. in Epist. & mercenarium prætoris decretum, apud eundem in Ver. Mercenarius & gratuitus, sunt cõtraria. Cic. 1. De Leg. Quid liberalitas? gratuita'ne est, an mercenaria?

Merces. cedis. (μισθὸς) loon) loyer, gage) à merendo ære, inquit Varro. Iuuen. Scire volunt omnes, mercedẽ soluere nemo. Est enim merces, p̃mium quod datur pro labore seu stipendio, Quandoque ponitur pro pensione, & reditu annuo. Cice. 2. de Fin. Prędiorũ preciosorũ mercede superari. Quandoque pro precio & damno. Cic. ad Lentu. Tamen in molestia gaudeo te eam fidẽ cognoscere hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoram. Hinc Mercedula, læ. diminutiuum. Cic. 2. de Orat. Itaque vt apud Gręcos infimi homines mercedula adducti ministros se præbent in iudicijs Oratoribus.

Mercimoniũ, & commerciũ, (συνάλλαγμα) est cõtrectatio quędã merciũ, sicut à patre patrimonium. Plau. Vt vos in vostris mercimonijs emundis vendundisque voltis me lætũ lucris afficere. Idem, Sed quid agit meum mercimonium apud te?

Mercor, aris. deponẽs est, lucri causa mercaturã exerceo, vel etiam simpliciter emo, ἀντικαταλλάσσομαι, ἐμπορεύομαι. kauffen) koopen) achepter.) Et quandoque accusatiuo solo contentũ est. Teren. in Heau. Inde adeò, q̃ agrum in proximo hic mercatus es. Quandoque cum ablatiuo preciũ denotante iungitur, sicut fit in emo. Gell. li. 1. cap. 19. Libros treis reliquos mercaf nihilo minori precio. Quandoque ablatiuo à vel ab mediante, vel de, sine precio expresso. Cic. lib. 1. Offic. Sordidi etiã putandi, qui mercãtur à mercatoribus, quod statim vendant. Plaut. in Epid. Mercatus te hodie est de lenone Apœcides? Quãdoque datiuo. Teren. Quidam eunuchus, quẽ mercatus fuerat frater Thaidi. Ex his colligitur, non solum mercor, sed & alia verba emptionem vel acquisitionẽ significãtia, vti posse huiusmodi cõstructione, sicut est à quo, vel vnde, vel cui id emimus, exprimere voluerimus. Mercari Græca fide est, vbi non verbis, neque stipulationibus, sed præsenti pecunia res agitur. Ob leuitatem enim Gręcis nihil habebatur fidei, nisi præsentem pecuniam numerassent. Plaut. in Asin. Cętera quæ volumus vti, Gręca mercamur fide. Mercari præsenti pecunia. Idem Plau. in Capt. Quos tam grandi sum mercatus pręsenti pecunia. Hinc mercatio, verbale. Gel. lib. 3. cap. 3. Pecunia omni in mercationibus perdita. Composita sunt, commercor. Plautus. in Capt. Pater ergo captiuos commercatur alios. Præmercor, ante alios mercor.

Mercurialis herba, (λινόζωστις) cuius duo genera, masculus & fœmina. vide Plin. lib. 26. cap. 5.

Mercurius, quasi medius inter homines currens, q̃ sermo currat inter homines medius, ἑρμῆς. Ideo Hermes Gręcè, quòd sermo, vel interpretatio (quę vtique ad sermonem pertinet) ἑρμηνεία dicetur. Vnde & mercibus pręest, quia inter vendẽtes & ementes sermo fit medius. Modo Ligius, modo Argiphõtes, modo Ilumius, modo Cyllenius. Quatuor fuisse Mercurios tradũt, vnũ Iouis & Maię filium, alterũ Cœli: tertium Liberi & Proserpinæ: quartum Iouis & Cylenes, quem fama est, ob Argi cædem profugum, literas Aegyptijs ostendisse. Verum omnes ad Maiæ filium referuntur. Ideo & alas in capite & pedibus ponunt, volentes signare, velocem ferri per aẽra sermonẽ. Ideo nuncium dictũ, quoniã per sermonẽ omnia cogitata enunciantur, Dictus est Deus mercatorũ, (κερδῷος, κερ-

ctãis palæstræ, furum, nunciusq; & interpres Deorum: Lyrã inuenit: Hermaphroditũ ex sorore Venere genuit, Martem è duris carceribus liberauit: Argum interemit: Prometheũ in Caucaso religauit. Iouis filius fuit ex Maia Atlantis filia. Hic dictus est Hermes trimegistus, hoc est, ter maximus. Est eius corpus cunctorũ siderũ minimũ, ferè semper sub radijs Solaribus, à quibus non recedit longius, quàm ducẽtos triginta gradus. Ideo ab Astro nomis στίλβων dicitur, quod est radians. Vnde solanus & perustus fingitur, quia nimis est vicinus Soli, præter cæteras stellas. Mercuriales, videntur esse sodales quidã in honorẽ Mercurij, vel collegiũ aliquod. Cic. ad Qu. frat. lib. 1. Epist. Marcũ Furium Flaccũ equitem Romanũ, hominem nequam Capitolini & Mercuriales eiecerunt.

Merda, (σκῶρ, μίνθος, eyn dreck) merde.) à meros, qđ est pars, & edo, comedo. Horat. lib. 1. Ser. Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis Coruorum, atq; in me veniant mictũ atq; cacatum. Hinc fit merdo, as. (χέζω.) à quo permerdo, id est, fœdo & conspurco. Albius, Vt faciunt pueri, qui omnia permingunt atq; permerdant.

Merenda, (τὸ μετ᾽ ἄριστον φαγεῖν) cibus, authore Nonio, qui datur post meridiem. Vnde & merẽdo, as. Calphurnius in Buc. Seręq; videbitur hora merendæ. Plau. in Most. Visis ne fortè ad merendã quopiam diuorteris, atq; ibi melius, quàm satis fuerit, biberis. Fest. Merendam antiqui dicebãt pro prandio, quòd scilicet medio die caperetur.

Mereo, es. & mereor, eris. deponẽs à mercede fiunt, & ambo merui, meritũ faciunt. Et tria significant. Primò aliquid mercedis ꝓ labore paro vel sumo, seu dignus sum, μισθοφορῶ, φέρομαι, εὑρίσκομαι, ἄξιός εἰμι. verdienen, beschulden) gaigner, loyer.) Vernaculo sermone dicitur meritare. Ouid. lib. 1. Metam. Quam meruit pœnã solus digessit in omnes. In bonam: vt, Meruit qui laude coronã. Et cum dicimus, Nil meretur, significat nihil mercedis dignus est accipere. Terent. Ego Charine neutiquam officiũ esse liberi puto, Cum is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi sibi. Plaut. in Capt. Vale atq; salue, & similiter, vt dicam, meres. Quandoq; etiam de turpi lucro dicitur, vt sit merere, sordidũ quæstũ facere, ἐργάζεσθαι, ἑταιρεῖν. Varro in Eum. Primũ iste qui meret sestertio vicenos. Vnde & meretrix, & meretricia taberna, & meritorij pueri dicuntur. Secundò significat confero, inseruio, seu tracto, (ποιῶ) & tunc construitur cum ablatiuo mediante de: vt Mereor de te. id est, aliquid in te confero. Et in ambiguũ, si de beneficio intelligitur, Bene de te meror, (εὐεργετῶ) dicimus. Verg. li. 4. Si bene quid de te merui. id est, si in aliquo tibi beneficium contuli. Si autem de offensione, Male mereor de te. id est, offendo te, κακῶς ποιῶ σε. Cicer. Nanq; quo animo in hominem petulantem & male de nobis meritum esse debuimus? In bonũ tamen, si bene vsus est. Verg. lib. 6. Quiq; sui memores alios fecere merendo. i. beneficiũ pręstãdo. Nonnunq̃ per ambiguũ sensum sine vtroq; dicimus; vt, Quid de te sum meritus? Et aliquando per negationem: vt, Homines nihil de me meriti sunt. hoc est, nec bene mihi, nec male fecerunt. Tertio significat stipendia facio in militia (μισθοφορῶ) solt verdienen) estre a la soulte.) hoc est, stipendij gratia milito & dimico, & tunc datiuum aut ablatiuũ requirit, vel absolute ponitur. Lucan. Ære merent paruo. Statius lib. 4. Thebas. Non hi tibi solum Amphiaraẽ merent. Lucan. li. 6 Sæua viro nomen, castrorum in plebe merebat. Ouid. in Fast. Totidem Pilanus habebat Corpora, legitimo quiq; merebat equo. Dicimus etiam merere pedibus. Liu. 4 Bel. Pun. Vt ij omnes, quos Censores notassent, pedibus mererent. Aliquãdo etiam accusatiuo iungitur, Vt apud Suetoniũ, Prima stipendia meruit. Et in hac significatione fit meret impersonale, vt autor est Seruius in libr. 4. Æneid. Hinc etiam Emeriti milites, & emeriti stipendia dicuntur, qui militia perfuncti sunt. id est, qui perfectè meriti & exempti senio à labore efficiuntur. Plin. lib. 11. Nouissimeq; fessis, & iam emeritis inchoatæ. Nonnunquam etiam passiuè sumitur, vt apud Quintilianum, Emeritis huic bello stipendijs. Et per translationem emeriti boues dicuntur, & quædam alia. Emeriti verò senes, solent habere eos, qui pro se laborent, qui dicuntur pro alio opus agere. Iungitur etiã ablatiuo cum præpositione cum. Cic. 7. Ver. Clamabat ille miser se ciuem est Romanũ municipem causarum, meruisse cum L. Precio splendidissimo equite Romano, qui Panormi negociaretur. Et cum præpositione sub. Liuius, Cum hac mole virtutum ac victorum triennio sub Hasdrubale Imperatore meruit. Mereri, antiquis est lucrũ aut quæstum præferre alicui rei. Plau. in Most. Quid merear? quam ob rem mentiar? id est, quæ mihi mendacij merces esset? Græci dicũt ἀντὶ πάντων τιμᾶσθαι, id est, nihil ꝓ eo mereri velle, vt scilicet id perdamus: & ἀντὶ πάντων ἀλλάξαι. Composita sunt, commereor, demereor, emereor, promereor: siue commereo, demereo, emereo & promereo.

Meretriciũ, ipsa meretricãdi ars, ἑταίρησις. Trãquil. in Calig. Additũq; ad caput legis, vt tenerenť publico, & quę meretriciũ & quę lenociniũ fecissent.

Meretricius, a. um. (ἑταιρικὸς) quod est meretricis, vel quod ad meretricem pertinet, vt ars meretricia. Terent. in Heaut. Ignaram artis meretriciæ. Hinc meretriciè, aduerbium. id est, in modum meretricis. Plaut. in Mil. Quàm dignè ornata incedit, haud meretriciè.

Meretricor, penult. prod. scortor. ἑταιρεύω, πορνεύω. Aul. Gellius, Thais meretricando magnam pecuniam demerebat.

Meretrix, (ἑταίρα, πόρνη) eyn hůr) vne paillarde, & putain.) à merẽdo: nã mercede suam exercet militiam, quæ copiã sui tantũmodo facit, ideoq; honestioris loci est & quæstus. Prostibulũ, ꝙ pro stabulo, id est, ante stabulum stet. Vnde & Plau. in Cist. Intro ad bonam meretricem, in via sola prostibula sanè est. Plaut. in Truc. Meretricẽ ego item esse reor Mare, vt est, quod des deuorat, nunq̃ abundat. Hinc meretricula diminutiuum. Cice. 5. Verr.

A me

A meretricula commendari,

Mergæ,furculæ,quibus acerui frugum fiunt:dictæ à mergis volucribus,αἴθυια.Vt enim illi se in aquā mergūt dum pisces persequūtur: sic messores eas in fruges mergunt,vt eleuare possint manipulos. Festus.Plau.in Pœn.Palas vendundas sibi mergas datas,vt hortum fodiat,atq; vt frumentū metat.

Mergi,genus est vitis, ait Colum.libro.4.cap.15. vbi suprà terram iuxta suum adminiculum vitis curuatur, atq; ex alto scrobe submersa, producitur ad vacantem palum.Palladius,Mergum dicimus,quoties velut arcus supra terrā relinquitur, alia parte vitis in fossa.

Mergites,pen.cor. spicarum manipuli: à mergēdo dicti.Verg.lib.1.Georg.Aut fœtu pecorū,aut Cerealis mergite culmi : Prouentuq; oneret sulcos. Huius quoq; meminit Plin.lib.18.ca.30.

Mergo,gis,si,sum. sub aquam pono,δύω. tauffen, eintunckē, ins wasser stossen) induyckē) plonger en l'eaue) Plin.li.b9.ca.38.Rursusq; mergitur lana carminata,donec omnē ebiberit saniem. Interdum etiam simplex mergo,pro cōposito submergo legitur,κατὰ ἐνίρωσιν.Verg.Æn.6.Quis te,Palinure,deorū Eripuit nobis? medioq; sub æquore mersit? Manifestius etiam Plin.lib.9.cap.44.Piscantium cymbas speculatur,occultusq; adnatans mergit. Porrò, cum alioqui absolutum sit,in hac tamē significatione transitionem actionis habet, qđ planè ex illius participio intelligi potest, apud Lucanū Pharsaliæ tertio, de Massiliensibus bello nauali pereuntib. ita loquentē, Implicitis gaudēt subsidere membris,Mergentesq; mori.μεταφορικῶς autem mergere ab animato ad inanime,& ab aquis ad alia quoq; translatum,est obruere & inuoluere. Verg.Æ nei.6.Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ, His mersere malis. Huius composita sunt,demergo, qđ est deorsum mergo,qđ fit,cum aliquid sub aqua vel sub terra,& huiusmodi figitur.καταδύω,καταποντίζω.Lact.lib.4.Non vt poëtæ Arionē mentiuntur in pelago incedentem, q demersa corporis parte,humeris superemi net vndas.Colu.lib.2.Neq; pecora maiora,nisi difficillimū est,quoniā demergunt vngulas & atterunt, scinduntq; radices arborū. Item demergo, diuerse mergo. Lactan.lib.6.Quæ aūt ab illo altero id habent officiū,vt cœlestibus auocatū,terrenisq; demersum ad pœnā interficiant sempiternam,quod est summum malum.Emergo,(ἐκδύω) extra mergo,& quasi ex loco vbi submersus fuerā exeo,& in lucem prodeo.Liu.lib.1.Primū ex profunda emersus palude. Teren.per translationē in Andria dixit, Facilè ex illis sese emersurum malis. Immergo,intus mergo,ἐμβάπτω.Verg.lib.6.Æn. Triton (si credere dignum est) Inter saxa virum spumosa immerserat vnda.Submergo,subtus mergo.Item Ænei.1. Pallas ne exurere classem Argiuûm,atq; ipsos potuit submergere ponto?

Mergulus,(ἐλλύχνιον)instrumentum,quo lampadis lychnus continetur.

Mergus,goris.(ὑδρία) genus vasis,quam nonnulli situlam appellant,qđ hauriendæ aquæ mergatur.

Mergus,gi.(αἴθυια) eyn teucher.)een tuycker.) vng plongeon.) auis, dicta quòd se in aquam,cibum captans,assiduè immergat,teste Varr.lib.De Lin. Lat.4.& Ouid.Metam.11.De Æ saco Priami filio ita scribente : Æ quor amat,nomenq; manet, quia mergitur illi . hunc alij mergonem appellāt. Huius auis natura est,vt sæpe mergens aurarū signa colligat,& præuidens tempestatem futuram, properè medio reuolat ex æquore,& ad littorum tuta cum clamore cōtendit.Est & mergus in vite, vt docet Col.lib.1.vide in Mergi,&c.

Meribibulus,ἀκρατοπότης,qui vinū sine aqua bibit. Est aūt Thracum epitheton,qui ἀκρατοπόται dicuntur. August.Cum temeti auidior esset,quadā die ab irata ancilla per conuiciū appellata est meribibula: quæ res tantum ei pudorem iniecit,vt postmodum sobria prorsus fuerit.Et hoc quidē nomē diminutiuū est.Sicut enim bibulus à bibus,(quod annotauit Badius in Gell.lib.3.cap.12.) ita meribibula vel merobibula,à merobiba. quo nomine licentiosa compositione vsus est Plautus in Curc. Anus hæc recubare solet, custos,ianitrix,nomen est lenæ multibiba atq; merobiba.

Meridies,(μεσημβρία)middach)midi.)medius dies, quasi medidies. Nam (vt inquit Varro) d antiqui non r , in hoc loco dicebant . Sed suauioris ergò pronunciationis mutatum est d in r,quod & confirmat Cic.in Orat.ad Brutum dicens,Ipsum meridiem,cur nō medidiem? credo quòd erat insuauius. Et semper masculinum est, quia certum diei tempus significat . Hinc meridianus,a. um. (μεσημβρινὸς) quod ad meridiem spectat . Vt Plinius libr.2.cap.19.meridianum Solem dicit.& pomeridianus,de quo infra.

Meridio,dias,& meridior. diaris. deponens. (μετ' ἄριστον φάγω) significat cibum meridianum capio. Plautus,Ientando,meridiando,comessando,pergræcando vitam ducere. Hinc merenda dicta est. Aliquando significat somnū meridianum capio.ἐν μεσημβρίᾳ καθεύδω.Cornel.Celsus,Longis diebus meridiari debet , potius ante cibum vtile est: sin minus,post eum per hyemem totis noctibus conquiescere. Sueton.de Nerone,Missos à Messalina Vxore Claudij , qui eum meridiantem quasi Britannici æmulum strangularent. Hinc meridiatio, quies meridiana. Cic.lib.2.de Diuin.Tunc & lucubrationes detraxi,& meridiationes addidi,quibus antea vti non consueueram.

Merismos,à Græcis dicitur figura apud Rhetores, quam Latini distributionem vocant. Hæc est, cū totum in singula diuidimus: aut singula in partes dissecamus,ordine discreto,quę sententiarū figura diuisioni ac partitioni affinis est.Nā dispositio quæ vtrunq; cōplectitur, est authore Fabio vtilis rerum ac partiū in loco distributio.Huc etiā pertinet διάλυσις.id est,dissolutio,cum dispersa distributione dissipantur. quali Cicero vsus est passim, vt in Epistola ad Lucium secunda, Familiarium lib.5.Transferam animum ad ea,quibus secundæ res ornantur,aduersæ adiuuantur.

Merito , (ἀξίως , ἀξίως) billich) met recht) a bon droict.)

droict.)aduerb.id est, dignè. Teren. in Adel. Bene facis, meritò te amo. Superlatiuū habet meritissimò, itidē aduerbiū, citra tamē cōparatiuū. Cic. de Orat. li. 1. Primū Scæuolę te dedidisti, quē oēs amare meritissimò ꝓ eius eximia suauitate debemus.

Merito, as. à supino verbi mereo, significat dignus sum, & milito. Plin. libro. 7. cap. 32. Quippe cum iam maiores Roscius histrio H S. quinquaginta annua meritasse prodatur.

Meritorius, a, um. (μίσθιος) quod quæstū facit corpore suo. Vnde equi meritorij, & meritorię rhedę, ζεύγη μίσθια, quæ quæstus gratia locantur aut conducuntur. Meritoria'q; vehicula, Tranquillus in Caligula. ca. 39. Quicquid instrumenti veteris aulæ erat, ab vrbe repetijt, cōprehensis ad deportandum meritorijs vehiculis. Meritoriū quoq; cœnaculum idem Tranquillus dixit, pro ablocatitio diuersorio, ita de Vitellio scribens, Satis constat exituro viaticū defuisse tanta egestate rei familiaris, vt vxore & liberis, quos romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis, domū in reliquam partē anni ablocaret. Et scorta mascula, pueri meritorij qui lucri causa prostituuntur. Nam puellæ nō vocantur meritorię, sed meretrices. meritorij nanq; vt meretrices, precio merent. Cic. in Anton. Ingenui pueri cum meritorijs, scorta cum matribus familiis versabantur. Taberna meritoria, diuersorium atq; hospitiū mercenariū, vbi cuiq; introire licet danti mercedē. Ratio verò meritoria, quasi vilis & male coëmpta. Aliquando Meritoria absolutè dicitur, pro tabernis mercede conductis. Iuuenalis, Nam quæ meritoria somnū Admittunt.

Meritum, præstitum dicitur, χάρις. verdienst, loyer) Et quoniā tam de malo, q̄ de bono dici potest, ꝓ loco intelligendum est. De bono, σπουδαῖον ἔργον, ἀγαθοεργία. Planc. Quid enim tibi pro maximis tuis ac penè immortalibus in me meritis præstare amplius possim? De malo, ἀξία. Vatinius, Scis meā fortunā, nescio quomodo, facilè obtrectatores inuenire, nō meo mehercle merito. id est, culpa. Dicitur etiam meritū, pro mercede, vt annotauit Budæus ex illis Terentij in Phorm. Ego'ne illam cū illo vt patiar nuptam vnū diem? Nihil suaue meritum est. id est, nihil mihi mercedis suaue est, vt ego illam cum illo nuptam feram.

Meritus, ta. tum. vbi nomē est ex participio, quod est congruum & conueniēs, ἄξιος. verdient, weers dich) Verg. Meritos aris imponet honores. Vbi verò meritus est participiū, actiuè eū signat, qui meruit. Plin. lib. 7. ca. 30. ad Cice. Primus in toga triumphum, linguæ'q; lauream merite. Passiuè etiam interdum accipitur. Idem lib. 7. ca. 18. Quæ Canis corona merita. Verg. Æn. 8. Merita accendit Mezentius ira. Huius contrarium est immeritus, ἀνάξιος. Postquā res Asiæ, Priami'q; euertere gentem Immeritam visum superis, Verg. Æn. 3. A quibus meritissimus & immeritissimus. Terentius in Phor. Iandudū te oēs nos accusare audio immeritò, & me omnium horum immeritissimum.

Meritus, substantiuū, mōs est in tertio Europę sinu.

Mermeros, vnus ex Centauris. Ouid. Metam. 12. Quinq; pedum nuper certamine vicerat oēs Mermeros: accepto tum vulnere tardior ibat. Μέρμερος autem Latinè curiosus interpretatur, à verbo μερμηρίζω, quod est cogito & consulo.

Mero, dictus est Nero, q̄ impendiò vinosior, ἀκρατοπότης esset. Tranquillus in Tyberio Cæsare: In castris tyro etiam tum propter nimiam vini auiditatem, pro Tyberio Biberius: pro Claudio Caldius: pro Nerone, Mero vocabatur.

Meroctes, lapillus porracei coloris, qui lacte sudat.

Meroë, roës. (Μερόη) dictio trisyllaba, insulæ Nili Metropolis, à qua & tota insula Meroë dicit. De hac ita scribit Herodotus, Meroë fuit olim regni caput, clypei figuram ea insula imitatur, ad tria millia stadiorū cum Nilo protensa: accolunt pastores eam, q passim venantur, & agricolæ aurifodinas habent. Hanc Cambyses condidit, à nomine sororis Meroë: Cum enim Ægyptū omnē occupasset, Meroēn secum vsq; ad Ægyptios ducēs processit, quæ cum ibi mortem obijsset, vrbi nomē indidit. Forma insulæ scuto persimilis, de qua Luca. lib. 10 Gurgite rupto Ambitur nigris Meroë fœcunda colonis. Patet longitudine stadiorū tribus millibus, latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum, argentum, æs, ferrū, ebenum præterea fert & lapidū multiplex genus, distat'q; à Syene quinq; millibus stadiorū, vltra quā est ad torridam zonam. Exuperat omnes alias Nili insulas, quas circiter septingentas esse scribit Diodorus lib. 1. & 17. de hac etiam Strabo lib. 16. plura scribit.

Merope, (Μερόπη) pen. prod. insula dicta (vt quidā existimāt) à Merope terrigena Triopæ filio. Merope enim dictus est, vnus ex terrigenis gigantibus illis, qui affectasse regnū cœleste fingūtur, hoc est, qui turrim Babel extruxerūt, in qua ædificāda cum interuenerit linguarū cōfusio, vocum'q; diuisio, q eam moliebant, dicti sunt Meropes, id est diuersarū vocum, vt habetur paulò infrà dictione sequenti. Fuit etiam Merope Atlantis & Pleionæ filia, quæ Sisypho nupsit, atq; ob id fingit stella inter Pleiadas obscurissima. de qua Ouid. in Fastis.

Merops, (μέροψ) apiastra, auis, quæ apes comedit. Verg. lib. 4. Geor. Meropes, aliæ'q; volucres. vnde Plin. lib. 10. ca. 33. Nec verò ijs minor solertia, quæ cunabula in terra faciūt, corporis grauitate prohibitę sublime petere. Merops vocatur, genitores suos reconditos pascens, pallido intus colore pennarum, superne cyaneo, priori subrutilo. Nidificat in specu, sex pedū defossa altitudine. Et meropes, diuersarum linguarum homines dicuntur, ab μερίζω, quod est diuido, & ὄψ, per o breue, quod vocem significat. Non desunt, qui epitheto hominibus proprio θνητοῖς, id est, mortales significare dicant, quòd solis mortalibus inter animantia datū sit, loqui diuisa, hoc est, articulata lingua.

Meropus, (Μέροπος) pen. cor. mons Græciæ, iuxta Thessaliā, varijs præruptus anfractibus, vnde & nomen habet. Nam cum ex varijs anfractibus, vndiq; referente Echo, voces diuersas reddat, ab effecto etymologiæ appellationem sortitus est.

Meros, mons Indiæ, sub cuius radicibus est Nisa ciuitas

nitas constituta, quòd pars sit Indiæ, qua distermi natur ab Æthiopia. Græcè autem μέρος significat partem. Vnde μερικοὶ ἐπίλογοι, particulares perorationes dicuntur.

Merso, sas. (κυβιστάω, βαπτίζω) sæpe mergo. Colum. lib. 8. Quarto die, si est vicina maris ad littus deducta mersatur ouis.

Merto, as. idem quod merso. Accius Deiphobo, Vel hic qui in ea parte effrenata impudentia præsentē præsens dictus mertare instituit. hæc Nonius. Festus item, Mertat, ꝓ mersat dicebāt. Fabius verò Quintil. li. 1. ca. 6. Et hæc ipsa inqt, s litera, ab his nominib. exclusa in quibusdam ipsa alteri successit. Nam mertare atq; pultare dicebant.

Merula, (κόσσυφος) auis: sic dicta, ꝙ sola volet, & solitaria pascatur, quasi mera volans. Hanc tamē etymologiam, vt superstitiosam, & plus iusto curiosam ridet Fabius lib. 1. ca. 10. ita Varronē vellicās: Sed huic tanti fuit vertere: vt merula, quia sola volat, quasi mera volans nominaretur. De huius auis natura Plin. libr. 10. cap. 29. Merulæ ex nigra ruffescit, æstate canit, hyeme balbutit, circa solstitium muta. Rostrum quoq; in anniculis, in ebur transfiguratur duntaxat maribus. Est etiam piscis saxatilis eodem teste lib. 32. ca. 11. Quo etiam nomine dictus est Georgius ille Merula Angelo Politiano, Philippo Beroaldo, reliquisq; ea tempesta te doctis coæqualis. Quo nomine etiā dictus est fluuius, q Albingæ ciuitatis latus alluit, alio nomine Centa dictus, quia cēteris amnibus augeatur.

Merum, substantiuum, ponitur pro vino solo sine aqua, ἄκρατον.

Merus, a. um. quod est solū, ἄκρατος, lauter, vngemischt) ongemēgt) seul, pur) Teren. in Phor. Nihil habet nisi spem merā. Vnde merula, auis. Per trāslationē ponitur pro puro. Cic. lib. 2. de Orat. Ecce tibi exortus est Isocrates magister istorū omniū, cuius è ludo tanꝗ ex equo Troiano, meri principes, αὐτοκράτορες, exierūt. Fuit & Mera proprio nomine sacerdos Veneris. Stat. li. 8. The. Ægæq; Veneris quos Mera sacerdos Ediderat perhibēte Dea.

Merx, mercatura, (ἐμπορία. kauffmanschatz) koopgoet) marchandise.) Differunt tamē inter se, quòd merx est species ipsa quæ emitur, vendítur'ue. de Mercatura vide suprà. Vtriusq; significationē dissreuit Cic. lib. de Repu. 3. Phœnices primi, inquit, mercaturis & mercibus suis, auaritiam & magnificentiā, & inexplebiles cupiditates omniū rerū exportauerūt in Græciā. Porrò merx singulare interdum legitur, sed minus vsitatē. Plin. li. 12. ca. 25. Sarmenta quoq; in merce sunt. Plaut. Cist. Mala merx hera hæc & callida. Frequentius verò in plurali. Horat. in Arte, Vt præco ad merces turbā qui cogit emendas. Inde mercimoniū nomē quidē antiquū, sed qđ tamē nō reformidauit exactissimus verborū censor Laurentius Valla, statim in fronte versionis Latinæ Herodoti Græci historici.

Mesa, fluuius notus per Leodium fluens, & per Brabantiam ac Geldriam: vulgò tamē Mosa dicitur, & coniungit se cū Rheno. Est & mesa, pars in domo apū. Vitruuius Latinè dici medianā autor est: etiam in ædibus nostris.

Mesapia, (μεσσαπία) Apulia, à Mesapo rege sic appellata.

Mesauli, (μέσαυλοι) ædium itinera dicuntur, quòd inter duas aulas, id est, duo atria sint interposita. Nostri andronas vocant.

Mese, meses, ventus inter Boream & Cæciam medius, vnde & nomen habet. huius meminit Plinius lib. 2. cap. 47.

Mesia, (μυσία) prouincia, quæ Pannoniæ iungitur, ad Pontū vsq; cum Danubio decurrēs. Sueton. in Tyb. Armeniā à Parthis occupari, Mesiā à Dacis, Sarmatisq;, Gallias à Germanis vastari neglexit. Sunt qui hoc nomen Mœsia, cum œ scribant.

Mesochorus, pen. cor. fistulator, citharista in medio saltationum. Sidon. Nullus ibi lyristes, Choraules, mesochorus, tympanistria, psaltria canit.

Mesoleucos, gemma, quam nigram linea alba distinguit. Item herba, teste Plinio libro. 27. cap. 11. Leucæ Mercuriali similis, nomen ex causa accepit, per mediū folium candida linea transcurrente, quare mesoleucon quidam vocant. μέσος nanq; medius est, & λευκὸς albus.

Mesomelas, gemma, quam albam linea nigra distinguit, de qua Plin. lib. 37. cap. 10. Mesomelas nigra vena quemlibet colorem secante per mediū. Nam μέλας niger dicitur.

Mesonyction, media nox. νὺξ nanq; noctem significat: Latinè conticinium dicimus.

Meson, authore Festo, persona comica appellatur aut coci, aut nautæ, aut eius generis: dicta ab inuentore eius Mesone Comœdo, ait Aristophanes grammaticus. Quāquam rectius videtur manare à fonte Græco: μέσον nanq; mediū significat. Porrò cocorū, nautarū, cerdonū, atq; huiusmodi opificū personæ mediæ sunt: vt quæ neq; seruiles videantur, cum liberæ sint operæ: neq; omnino liberæ, cū mercenariæ. Est autē merces teste Cicerone, authoramentū seruitutis. proinde mediæ sunt & mixtæ personæ, quæ μέσα πρόσωπα dici possunt: vt κωφὰ καὶ προτατικὰ dicimus in comœdijs. Ad hæc Meson astrologus potius, quàm comœdus legitur apud Plutarch. in Nicia, & in vitis Alcibiadæ & Pyrrhi. Item apud Cælium lib. 11. cap. 76.

Mesopotamia, regio inter Euphratem & Tigrim, in maiori Asia. Nam μέσος medius, ποταμὸς fluuius. Ambros. li. de Parad. Mesopotamia dicit, ꝙ Tigris & Euphrates incluserint eā, eo ꝙ inter duo flumina constituta sit. Quod etiā longè positis nomen ipsum & opinio cōmunis expressit. Habet enī Tygrim ab Oriēte, & Euphratē ad Occidentē, à Meridie Babyloniā, ab Aquilone Caucasum. Mesopotamiā impinguat Euphrates, vt inquit Solin. annuæ inundationis excessibus terris superfusus. Hæc regio etiā dicta est Seleucia, vt lib. 6. refert Plinius.

Mesophærū, nardi genus, de quo Plin. lib. 12. ca. 12.

Mespanense, vnum ex ostijs Rhodani fluuij.

Mespilus, (μέσπιλος) eyn nespel baum) eenen mispel boom) vng nefflier) pen. cor. genus arboris. cuius fructus mespilū, (μέσπιλον) dicitur. Palladius, Mespilus admisso germine tuta subit. Idē, Mespilæ

exarmat pugnacibus horrida membris. Hęc arbor folijs est prius rubris, quàm deciduis, radice inextirpabili: ignota Italiæ Catonis æuo.

Messala, (μεσσάλας) dictus est Valerius Coruinus, quia Messanam in Sicilia vicit, & vrbis captæ in se translato nomine, Messana primò, paulatim'q; vulgò permutante literas, Messala dictus est. Vnde & Messalarum familia Romæ florentissima, ex qua Messala Coruinus orator nobilis ortum habuit. Hic cum prouectior foret, ante biennium quàm moreretur, adeò memoriæ sensum amisit, vt vix paucula verba coniungeret, & nominis quoq; sui immemor esset. Tandem verò vlcere ori innato, seipsum inedia confecit: author Cælius & Crinitus lib. 1. ca. 12. Is orator fuit (Fabio teste li. 10. ca. 1.) nitidus & candidus, & quodāmodo præ se ferens nobilitatē suam: viribus tamē minor. Illius familia Coruini cognomentū tulit à coruo, q Valerio tribuno, vni ex maiorib. aduersus Gallū pugnanti suppetias tulit, vt meminit Gell. lib. 9. cap. 11.

Messalina, nomen filię Barbati Messalæ, consobrini Claudij imperatoris. Quę cum adulescētula esset, ipsi Claudio seni nupta fuit, summæ libidinis mulier, ita vt innumeris adulterijs se submiserit, & mutata veste, lupanaria celebrauerit. Quinetiā cum scorto famoso aliquando certauit, & superatam à se meretricem gloriata est, & se inter diem & noctem vigintiquinq; passam concubitus affirmauit. præterea sese labore potius fessam, quàm concubitu satiatam destitisse. Tandem ab ipso Claudio supplicio affecta est, cum C. Silio nupsisset, author Tranquillus in Claudio. Prodigiosam huius libidinem lege apud Iuuenalem Saty. 6. Tacitū li. 11. & Plin. libro. 10. cap. 62.

Messana, (μεσσήνη) pen. prod. ciuitas Sicilię, à qua Messanenses dicti sunt. Silius lib. 15. Incumbens Messana freto, niuibus'q; reuulsa. Hanc vrbē cōdidere Messenij, (μεσσήνιοι) in Pelori sinu, vbi ad Orientē maximè flectitur. Postea cum Mamertini, natio Cāpana, eò colonos misissent, ipsi quoq; Mamertini potius, quàm Messanenses sunt vocati.

Messene, (μεσσήνη) ciuitas Græciæ Messeniæ in Peloponneso, à qua Messenij. De qua Hierony. contra Iouinianum, Spartiatæ & Messenij diu inter se habuere amicitias intantū, vt ob quædā sacra etiam virgines ad se mutuò mitterēt. Tandē verò Spartani Messenios, propter frequētem defectionem, in seruitutem redegerunt, eos'q; durius etiā quàm reliquos seruos tractarūt, ne denuo res nouas molirētur. Hinc adagium natum, Seruilior Messena. Hi se nota literæ M, cognobiles reddebant.

Messias, Hebraicè: Græcè, Christus: Latinè, vnctus dicitur.

Messio, (θέρισις) ipsa metendi, id est, secandi actio.

Messis, duo significat, tempus scilicet metendi, (τὰ θεριστικά, ἄμητος) die ernd) dē oochst) le temps de moisson) & rem. Pro tempore, scilicet quādo fruges metuntur. Vergil. Ante focum, si frigus erit: si messis, in vmbra. Pro re: hoc est, p segete ipsa iam matura. Idem in Geor. Atq; interfice messes. Nec solum de frugibus, sed etiam de vua dicitur. Dicta messis à metēdo, vel à medio, vt inquit Var. lib. 1. de re rust. Metitur enim, vt stramentum medium subsecetur. Nam qui metunt, manu sinistra summum prehendunt infra manum stramentū, quod terræ hæret, postea subsecatur.

Messor, θεριστής, dicitur qui metit, ἀμητήρ. eyn schnitter) een mayer) moissonneur) Verg. Geor. 1. Cum flauis messorem induceret aruis Agricola.

Messorius. a. um. (θεριστικός) quod ad messorem pertinet. Cic. Messoria se corbe contexit. Et Operam messoriam dicimus, qua quis metit.

Met, piam, & te, ornatus causa ponuntur, & aduerbia sunt: vt egomet, quispiam, tute. Sed met iungitur casibus omnibus pronominum primæ personæ, tam pluralis quàm singularis numeri absq; genitiuo plurali, vt egomet, memet, nosmet, & reliqua, secundæ verò personæ obliquis tantum casibus, vt tuimet, tibimet. Nominatiuo non addunt, ne verbum putetur, tumet à tumeo: sed tute, tutemet profertur. Aduerbio tanquā met coniunxit etiam Plaut. in Truc. Tanquam met genium meum. Et quidem sic iuncta discretionem significat, vt ipsemet: id ex ipse solus, & non cum alijs: vel ipse perse, & non per alios. Pte cum quinq; ablatiuis iungitur, vt meapte, tuapte, suapte, nostrapte, vestrapte. Te, similiter cum pronomine secundæ personæ idem efficit, vt, Tute id fecisti. id est, tuipse per te, & non per alium. Tete vtraq; producta: vt meme, sese. composita ostendūtur accentu acuto. Ce verò additur ferè his, quæ in c desinunt, hic, hæc, hoc, apud antiquos casus, vt hocce, hoccine. vnde hoc quasi duabus consonātibus producitur. Verg. Hoc erat alma parēs, quòd me per tela, per hostes Eripis? Terent. Hoccine est credibile, aut memorabile factum? Hicce, seu hiccine, (οὗτοσί) siccine, siue siccine. (οὑτωσί) hæccine, hancine, illiccine. (ἐκεινοσί:) isticce, illanccine. Terent. illanccine mulierem dixit, pro illam'ne. Apud Iuniores verò, per eos casus tantum, qui in s desinunt, euphoniæ caussa: vt, huiusce, hisce, hosce.

Meta, congeries, seu strues in acutum tendens, seu turbo inuersus: κῶνος à Gręcis appellata, quia esset posita in dimenso spacio, vel quia eam metiantur quadrigæ circumcurrētes. moris enim erat septies metam lustrare. Prop. Aut prius effracto deposcit præmia cursu, Septima quàm metam triuerat ante rotam. Cum enim iam carceribus emissæ ad metā venissent quadrigæ, erat opus, vt circum ipsam flecterentur. Verg. Hic viridem Æneas frondēte ex ilice metam Constituit signum nautis pater, vnde reuerti Scirent, & longos vbi circumflectere cursus. Per translationem metam verò quoniam auriga quandocunque primam metam superauerat, iam ad finem certaminis peruenisse videbatur, nō solum pro agrorum termino ponitur, quem pyramidali forma effigiari mos fuit (Vnde & meta fœni, vernaculo sermone lameda. Colu. libr. 1. Certè quicquid ad eum modum quo debet, significatum erit, in meta extrui conueniet, eas'q; ipsas in angustissimos vertices exacui, sic enim commodissimè fœnum defenditur à pluuijs) sed pro quocunque ter-

termino ac fine. (ὅρος, τέρμα.) Verg. lib. 1. Æn. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Silius, Tormentis finem, metamq; laboribus orat. Hinc peruenisse ad metã dicim⁹, qui iter aut aliud opus perfecerint. Accipitur quandoq; pro inferiori parte molæ, sicut catillus pro superiori. Est & meta, (μετά) præpositio Græca, & in fine acuitur: & modò cum, modò trans, modò post significat, à qua multa componuntur.

Meta lactis, dicitur caseus, qui fact⁹ est ad formam metę. Marr. Fert ille ceris cana cum suis mella, Metamq; lactis Sassinate de sylua.

Metabasis, Latinè transitus, figura qua monemus, quid dictum sit, & proponimus, quod superest. vt Cic. pro Deiot. Habetis crimina insidiarum: nihil enim dixit amplius. & paulò pòst sequitur, Reliqua pars accusationis duplex fuit. Huius figurę Fabius (quam esse ait, cum sensus non mutatur: sed forma loquendi) longè diuersum exemplũ adducit lib. 9. ca. 3. ex Verg. Æn. li. 3. Fas omne abrũpit, Polydorum obtruncat, & auro Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis, Auri sacra fames?

Metabole, (μεταβολή) mutatio. fit autem contrariis ita transpositis, vt à priori posterius oppositũ significatur. vt apud Teren. in And. Quoniã id fieri, quod vis, non potest, id velis, quod possit.

Metagonitũ, (μεταγώνιον) promontorium Aphricam à Numidia diuidens, dictum quòd angulare sit.

Metalepsis, (μετάληψις) figura, quam modò translatiuam, modò transsumptiuam, modò transpositiuam dicimus. μετὰ trans, λῆψις acceptio. Fit autem cum aliqua dictio aliud à propria sua significatione, ex iis quæ præcesserunt, denotat: vt apud Verg. Post aliquot, mea regna videns, mirabor aristas. id est, segetes. aut à causa, vt anima, pro vita. aut ab effectu, vt mors pallida, dicitur μετάληψις.

Metalli, dicti sunt in re militari quasi mercenarii. Accius, Calones, famuliq; metalli, caulæq;. A quo nomine Ceciliæ familiæ Metelli cognomen datum putatur.

Metallum, (μέταλλον) dici potest perscrutatum: à μεταλλῶ, quod perscrutor significat, quòd metalla intra terræ venas scrutentur homines. Vel potius à verbo μεταλλεύω, quæro, fodio: vel μεταλλάω: scrutor, inquiro. quam originem confirmat Plin. lib. 33. ca. 6. his verbis, Id quoq; in sterili solo, atq; etiam in montibus, & vbicunq; vna inuenta vera est, non procul inuenitur alia. Hoc quidem & in omni ferè materia: vnde metalla Græci videntur dixisse. Inde metallicus adiectiuum, quod ad metallum pertinet. Et Metallifer, metallum gignens. Stat. lib. 4. Syl. An'ne metalliferæ repetit iam mœnia Lunæ? Metallicus etiã substantiuum, qui metallis effodiendis & purgandis dat operam. Plin. lib. 34. ca. 16. Lauant eas arenas metallici, & quod subsidit coquunt in fornacibus.

Metallum miniarium, vocatur argentum, cum quo effoditur minium: teste Plin. lib. 33. cap. 7. qm argentaria quoq; & plumbaria metalla ibidem dicit teste Donato.

Metamorphosis, pen. prod. (μεταμόρφωσις) trãsfiguratio, seu transformatio Latinè dicitur. μορφὴ enim formatio transfertur. Hoc nomine Ouid. & Apul. libros Trãsformationũ suarũ inscripserunt.

Metaphora, pen. cor. translatio à Cicerone dicitur, fitq; cum nomen aut verbum ex proprio loco in eum transfertur, in quo aut proprium deest, aut translatũ proprio melius est: vt, Classiq; immittit habenas. Verg. Æneid. 6.

Metaplasmus, dici potest transformatio, μεταπλασμός. Est autẽ translatio recti solitiq; sermonis in alteram speciem, vel metri vel ornatus, vel necessitatis gratia. μετὰ trans, πλάσμα figmentum.

Metapinum, vnum ex ostiis Rhodani.

Metapontum, (μεταπόντιον) trans pontum, quo nomine dictum est oppidum Italiæ in sinu Tarentino, à quo Metapontini populi.

Metapsychosis, pen. prod. μεταψύχωσις, subitus trãsitus ad diuersa corpora, Transmutatio Latinè sonat. Verg. Æne. 10. Nam tibi Tymbre caput Euandrius abstulit ensis.

Metathesis, pen. corr. Latinè transpositio, cum vna litera necessitatis causa, ex vno dictionis loco in alium transponitur, vt Tymbre, pro Tymber.

Metaurus, & Metaurum, (μέταυρος) Vmbriæ fluuius in Flaminiam decurrens, quæ regio Gallia dicebatur, vbi Claudius Nero consul cum Salinatore Asdrubalem interfecit.

Metellus, (μέτελλος) pontifex Romanus, quẽ adeò impeditæ ac balbutientis linguę fuisse tradunt, vt multis mensibus fatigatus, tortusq; fuerit, dum meditatur in æde Opiferę dicere. multis diebus in pontificatu vixisse perhibetur. Is Metellus prænomine Lucius conflagrante æde Vestæ, Palladium Troia aduectũ subtraxit ab incendio, magna quidem pietate, sed euentu misero. nam dum in flammas auidius se conniceret, orbatus est visu: author Plin. lib. 7. cap. 44. Hunc etiã indicat Iuuen. Sat. 3. Da testem Romæ tam sanctum, quàm fuit hospes Numinis Idei: procedat vel Numa, vel qui Seruauit trepidam flagranti ex arce Mineruam.

Metempsychosis, pen. prod. (μετεμψύχωσις) Latinè transmutatio, cum scilicet de aliis corporibus, in alia corpora transeunt animæ. Vnde Ouid. Pythagoreorum dogma lib. 15. explicans ait, Morte carent animæ, semperq; priore relicta Sede, nouis domibus viuunt, habitantq; receptæ. Ex hoc Pythagorę dogmate inducta est ab esu animaliũ abstinentia, ne fortè (vt festiuiter ait Tertull.) bubulam quis de aliquo proauo suo obsonet. Hierony. Probabo non Empedoclis & Pythagoræ vos dogma sectari, qui propter μετεμψύχωσιν: id est, transformationem omne quod mouetur, & viuit, edendum non putant.

Meteoria, sublimitas, speculatioq; sublimiũ, μετεωρία. Aliquando etiam dicitur stoliditas.

Meteorologus, qui sublimia tractat. habet pen. cor. μετεωρολόγος.

Meteores, pen. prod. suspensus, sublimis, subleuatus ad aliquam rem. Græci μετέωρος. Inde Meteora Aristotelis, quæ corrupto vocabulo dicuntur Metaura. in his enim de rebus sublimibus tractatur.

Aliquando Meteores dicitur stolidus.

Meteoroscopus, pen. corr. qui sublimia respicit. μετεωροσκόπος.

Methodus, pen. cor. ex μετὰ & ὁδὸς aspirato componitur. Methodum appellat Quintil. lib. 1. Instit. quam Cice. viam, artem & rationem vocat. Item alibi, Methodon breue dicendi compendium vertit, quasi breuē viam, qua quàm celerrimè ad peritiam euadimus. Hinc

Methodici, à methodo dicti sunt, qui rationem artis, & discendi compendia sequuntur. Et Amethodi, ἀμέθοδοι, hoc est, à via, & ratione docendi, discendíq; abhorrentes, quasiq; aui. Hæc ex Budæo in Pandect.

Metonymia, (μετωνυμία) cum accentu in pen. Latinè Transnominatio, siue denominatio, siue transmutatio, siue hypallage est, cum inuentorem pro re inuenta ponimus. Terent. Sine Cerere & Baccho friget Venus. aut contrà, sed tamen paulò durius est, veluti si vinum precemur, pro Baccho. Vel cum continens pro eo quo continetur, vsurpamus. Verg. Nunc pateras libate Ioui. id est, vinum contentum in pateris. aut cōtrà, Verg. lib. 1. & 7. Æn. Crateras magnos statuunt, & vina coronāt. Non vina, sed crateras in quibus vina continentur. Vel cum dominus rei, pro re ipsa ponitur, vt Hunc tibi comedendum propino. id est, eius bona deuorãda trado. Vel cum ex effectu efficiens accipimus. Verg. 1. Æn. Mœstumq; timorem mittite. id est, timorem, qui mœstos facit. Aut contrà. Verg. lib. 8. Æn. Hic melior remis. significat enim velocitatem, sed quæ per remos fit. Vel cum ducem pro his, qui subsunt, vt Ab Annibale cæsa sunt apud Cannas sexaginta millia. Vel cum autor, pro opere sumitur, vt Terent. semper in manibus habendus, non Teren. quidē, sed Terētij liber, seu opus. hęc tum ex tabulis Mosellani, tum ex Copia Eras.

Methymna. (μήθυμνα) vel Methymne, vrbs Lesbi, apud quam nascitur bonum vinum. Ouid. Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos. Hinc Methymnæus, a, um. (μηθυμναῖος.) Idem lib. 11. Metam. Et Methymnæi potiuntur littore Lesbi. Ab hac vrbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis, quem Herodotus à prædonibus in mari obrutum, & à delphine incolumem deuectum in portum ad Tænarum fabulatur, quem citharœdum fuisse constat.

Meticulosus, ψοφοδεὴς, à meticulo diminutiuo significat timidum. Plaut. in Most. Nescis quàm meticulosa res sit, ire ad iudicem. Idem in Amph. Nullus est hoc meticulosus æquè.

Metior. tiris. mensus. (μετρέω) missen) meten) mesurer) significat mensuro, taxo. Curt. lib. 3. Ex pecunia deinde Babyloniæ Macedonibus equitibus sexcenti denarij tributi, peregrinus eques quinquenos accepit, ducenis pedestrium stipendium mensum est. Similiter Cic. in Catone, Neq; enim ipsorum conuiuiorū delectationes corporis voluptatibus magis, q̄ cœtu amicorum & sermonibus metiebar. id est, æstimabam. Quandoq; metiri ponitur pro transmeare. Verg. Georg. 4. Et iuncto bipedū cursu metitur equorū. Plaut. in Pseud. Quin hinc metimur gradibus militarijs? id est, quin hinc abeamus? Futurum indicatiui est metiar, & metibor. Supinum mensum, & metitum. à mensum fit Mensio, quæ est mēsura. Cic. de Orat. Aures enim vel animus aurium nuncio naturalem quādam in se continet vocum omnium mensionē. Verg. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. id est, euecti, vt inquit Seru. Remetior, (ἀναμετρέω) rursus metior. Idem, Arma deosq; parant comites pelagoq; remenso Improuisi aderunt. Mensores à metior (μετρηταὶ) appellātur agrorum finitores. Colum. Ego non agricolę, sed mensoris officium esse dicebam. Mensores præterea sunt (inquit Veget. libr. 2. cap. 7.) qui in castris ad podismum dimetiuntur, loca in quibus tentoria milites figant, vel hospitia in ciuitatibus pstant. Hoc in loco possumus est dimensio pedibus facta. Hi etiam Metatores (authore Budæo) dicuntur.

Metis, Nympha, sic dicta à consulendo. μῆτις enim consilium significat.

Metius Suffetius, dux Albanus tempore Tulli regis Rom. à quo rege vocatus ad bellum Metius contra Fidenates, venit quidem, sed prælio abstinuit. Tullus verò hostibus superatis, Metium equis in diuersa nitentibus alligatum discerpi fecit, Liuius lib. 1. ab Vrbe.

Meto. tis. messui. messum. (θερίζω, ἀμάω.) ernden) maeyen) moissonner, cueillir.) id est, seco, & tam de vua & alijs rebus, quàm de segetibus dicitur. Verg. Postremus metito. id est, vindemiato. Lact. lib. 5. Qui virilia sua ferro metant. Cæs. lib. 4. de Bell. Gall. Tum dispersos dispositis armis, in metendo occupatos subitò adorti. Vergil. 4. Georg. de apibus loquens: Illæ, inquit, cōtinuò saltus, syluasq; peragrant, Purpureosq; metūt flores, & flumina libant Summa leues. Metere messem malorum dixit Plau. in Trin. Idem in Epid. Mihi isthic nec seritur, nec metitur. hoc est, ista res nihil ad me pertinet, vt quæ neq; meo periculo fiat, neque emolumento. Vide Eras. in Chil. Huius composita sunt, demeto, (καταμάω) quod est, deorsum meto. Colu. lib. 7. Illud deinceps pręcipiendum habeto, vt demessis segetibus, iam in area futuro semini consulamus. Catulus, Sole sub ardenti flauentia demetit arua. Emeto, extra vel valde meto. Hora. in Epist. Emetit Orcus Grandia cum paruis, non exorabilis auro. Præmeto, antè seco. Fest. Præmetium, quod prælibationis causa præmetitur. Et habent penultimam correptam.

Metena, penult. product. (μεθώνη.) vrbs Peloponesi littoralis.

Metor. taris. (τίθεμαι, ὁρίζω, μετρέω) aufszielē) maet oft perck settē) prēdre les mesures & à lignemēs) propriè significat metas in agris terminandi gratia dispono & mensuro, quoad locum. Liu. lib. 1. Hęc tibi victor Romul⁹ rex regia arma fero, templumq; his regionibus, quas modo animo metatus sum, dedico. Gell. lib. 1. Nam cum ferè constaret curriculum stadij, quod est Pisis, apud Iouem Olympium Herculem pedibus metatum, idq; fecisse.

cisse longū pedes sexcentos.Hinc vsus inualuit,vt metari simpliciter pro disponere ac parare vsurpetur.Vergil.lib.2.Georg.Si pinguis agros metare campi,Densa sere. Vnde dicimus,Castra prope Tyberim metatus est,id est,disposuit. Dicitur autem metor actiuè & passiuè.Horat.lib.2.Carm. Nulla decempedis metata priuatis Opacam porticus excipiebat arcton. Inuenitur etiā Meto,tas. Vergil.in Culice,Metabat sese circum loca.Compositum à metor, est Emetor,pen.prod.quod est, perfectè mensuro, διαμετρέω. Lactan.lib.de Opif. Dei,Nam si peritus architectus,cum magnum aliquod ædificium facere constituit,primò omnium cogitat,quæ summa perfecti ædificij futura sit, & antè emetatur,quem locum leue pondus expetat.

Metator, nomen verbale à metor, (μετρητὴς) dicitur qui arbores in seminario,vel arbusto disponit &ordine quodam digerit,quem etiam Cicero decempedatorem vocat. Lucanus,Audax Hesperios veniam metator in agros. Plin.lib.18.ca.33.Hunc oliueti metator Vergiliarum quatriduo, hunc caueat insitor calamis,gemmisq́ inoculator.Metator præterea dicitur , qui iussu atque authoritate principis milites in domibus incolarum collocat, siue in castris,qua parte debeat quisq; tentoria figere,ostendit. Vegetius libr.2.cap.7.Metatores, inquit,in castris dicuntur,qui præcedentes locum castris idoneum eligunt. Mensores etiam hi dicuntur,de qua dictione vide suo loco.

Metatio, (μέτρησις) item à metor verbi significationem retinet.Colu.lib.4.Hæc in quincunce vinearum metatio expeditissima ratione conficitur.

Metopion,(μετώπιον) arborē vocāt,quæ in Æthiopia subiecta Africę nascitur,stillās in arenis suis lachrymā veluti resinam. Item metopiū, oleum ex amygdalo factum, quod & amygdalinū dicitur.

Metoposcopus,(μετωποσκόπος) qui frontem considerat,id est,qui diuinat ex facie hominis,quisq; priuatim ex inspectione frontis,quid cui euenturum sit,prædicit. μέτωπον frons, σκοπὸς inspector.Plin. lib.35.cap.10.Alexander imaginum similitudines adeò indiscretè pinxit,vt (incredibile dictu) Appion grammaticus scriptum reliquerit quendam ex facie hominū addiuinantem, quos metoposcopos vocāt,ex his dixisse aut futuræ mortis annos,aut præteritæ. Vsus est etiā hoc nomine Suet.in Tito Vesp.de eius ortu & educatione loquens cap.2.

Metreta,pen.prod.genus vasis,quod conficitur ex duobus batis. μετρητὴς.(Quod inquit Bud.li.5.de Asse)Dioscorides metretā dixit,Plin.cadū transtulit,quod &ipsum Gręcū est,sed vtroq; nostri vtuntur.Metreta enim Cato & Colu.vtuntur.Est autem congiorū decem,vt author est Diosco.lib.5. his verbis. Ἐσὶ δ᾽ ὁ μετρητὴς χόες δέκα. Decem congij sexaginta sextarios valent,id est,amphoram & quadrantem. Pollux tamē in.10.de Vocabulis ait, Cratinum comicum metretam amphoram appellasse.de hoc nomine plura apud Budæum.

Metrocomia,(μητροκωμία)sic est inter vicos,vt metropolis inter vrbes,à suis colonijs agnoscitur. ἀπὸ τοῦ μητὴρ, id est, mater, & κώμη, id est, vicus, villa, castellum,pagus. In leg.vlt.de exactatoribus tributorū, non licet habitatoribus metrocomię possessiones suas ad extranea loca conferre. Hæc ex Budæo, in Pand. Latinè villa matrix dici potest.

Metricus,ca.cum.pen.cor. quod ad metrum pertinet μετρικός,vt pars metrica.

Metrodorus.pen prod.mensuræ donum,vel mensuratum donum, μετρόδωρος Quo nomine dictus est pictor,& philosophus Atheniensis.Fuit & Metrodorus quidam Chius,qui vniuersum sempiternum esse dicebat. nam si factum esset à non ente, infinitum etiam,quoniam sempiternum cum non habeat principium vnde incipiat,nec exitum quo terminetur.immobile quoq; asserit,quoniam moueri non possit,quod non transeat. trāsire autem necesse est aut in plenum,aut in vacuū,in quorum alterū transitus fieri non potest. ex æthere autem nubes fieri,densatione aquæ,quæ ad solē decurrēs extinguit ipsum,quibus rarefactis, rursum accenditur.Solem siccitate constipatam ex aqua splendida,stellam efficere.dicit etiam,diem ac noctē inde fieri,quòd Sol extinguatur, atque accendatur. eclipsim quoq; extinctione fieri.

Metropolis,pen.cor. quasi mater ciuitas. μητρόπολις.nam μητὴρ mater, πόλις ciuitas.Metropolis autem (inquit Bud.in prioribus annot.in Pand.)dicitur Vrbs , ex qua coloniæ deductæ sunt , quales multæ Athenis,& ab vrbe Roma.Sic enim se habet Metropolis ad Coloniā,vt mater ad filiam,id quod illo Thucydidis loco manifestè declaratur. Ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριοῦται.id est,Colonia beneficio affecta honore Metropolim suam prosequitur,iniuria autem affecta ab ea alienatur . Metropoleis inquit Suidas,dicuntur quæcunq; ciuitates colonias deduxerūt.Latinè dici possunt matres vrbes, quas Græci Metropoleis appellant.

Metropolitani,(μητροπολῖται) qui ex Metropoli ciuitate oriundi sunt.

Metropolites,(μητροπολίτης) pen.prod .Metropolitanæ ciuitatis pontifex.

Metrum,(μέτρον) mensura. Et quoniam mensurantur versus,à nostris dicūtur metra.Col.li.3.ca.10. Nam idipsum censuisse maiores nostros , non dubium est,quamuis nullo alio sit scripto proditum, exceptis,quæ retulimus metris Vergilianis.Definitur metrū,quòd sit cōnexio quędā atq; ordinatio pedū ad delectatione auriū inuēta : Hinc fiunt per compositionē,Monometrū,quod duobus pedib9 constat.Dimetrū,quod quatuor. Trimetrū,quod sex. Tetrametrū,quod octo. Pentametrū,quod decem.Hexametrum,quod duodecim.

Metuo,tuis. tui. δέδια, φοβοῦμαι. furchten) duchten, vreesen, forghen) craindre.) à quodam motu animi dicitur, (vt inquit Varro) cum id, quod malum casurum putat,mens refugit.cumq; vehementius in mouēdo,vt à se abeat,foras fertur,formido appellatur:si aūt ex horrore venturæ rei vehemēter tundatur pectus,à pauendo pauor dicit. pauere enim tundere.Inde pauimentū,q pedibus pauatur:id est,tundatur.Et quia in hac perturba

no

tione frigeſcimus, à tremendo dicitur timor. Et propriè metuere ſeruorũ eſt, vereri liberorũ. Significat autem timere, formidare, ac vereri. Cicer. in Catone: Metuebant eum ſerui, verebantur liberi, charum omnes habebant. Quærit Ariſtoteles in Problemat, Cur tremunt, qui metuunt? an propter refrigerationẽ? deficit enim calor, atq; contrahitur. hinc Vergil. Gelidusq; per ima cucurrit Oſſa tremor. Metuentibus aluus funditur, algor & ſitis prouocatur, teſticuli contrahuntur, dentes crepitant, & arietantur. Dicimus, metuo te, & metuo tibi, quemadmodũ timeo te tanquam inimicum, & timeo tibi, ne quid mali tibi accidat. Terent. in Eunu. Metuebant omnes iam me. Plau. in Amphit. Ego cunas receſſim rurſum prorſum trahere, & ducere metuens pueris.

Metus, tus. (φόβος, δέος) forcht) vreeſe) crainte.) timor, & eſt (ſicut Vlpian. ſcribit) de inſtanti vel futuro periculo mentis trepidatio. Cic. Tuſcul. 4. metus eſt opinio impendentis mali, quod intollerabile eſſe videatur. Ibidem, Ægritudini finitimus eſt metus, eſt enim metus vt ægritudo præſentis, ſic ille futuri mali. Itaq; nonnulli metum præmoleſtiam appellabant, quod eſt quaſi dux conſequentis moleſtiæ. Terent. in Phorm. Neſcis quo in metu & quanto in periculo ſim. id eſt, quantum metuam. In metu aliquem ponere, pro metuere dixit Cicero ad Atticũ, Quid autem, inquit, abſurdius hunc metuere, alterũ in metu non ponere? Et tam actiuè, quàm paſſiuè ſumitur. nam metus hoſtium, rectè dicitur, & cum timent hoſtes, & cum timentur. Capitur interdum pro religione, quoniã (vt docet Seruius) nata eſt ex timore. Vergilus lib. 7. Multosq; metu ſeruata per annos. Huius diminutiuum eſt Meticulus. Hinc Meticuloſus, de quo vide ſuo loco.

Metys, purgamentum ceræ, ex quo partem aluei priorem apes illinunt.

Meu, μῆον, herba eſt caule, folijsq; aniſo non abſimilis. Plinius lib. 20. cap. 23. Dioſcorides lib. 1. ca. 3. Hermol. corol.

Meuanina, ciuitas Vmbriç inclyta Propertio alumno. A qua Meuanates populi.

Meuius, Vergilij & Horatij Zoilus erat, præcipuè tamẽ ab authoribus Vergiliomaſtix notatur, alioqui poëta ineptus fuit. gloriam enim quærebat aliorum famã ſeu eruditionẽ carpendo. Verg. Eclo. 3.
Qui Bauium non odit, amet tua carmina Meui.
Atq; idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.
Horat. in Epod. Mala ſoluta nauis exit alite,
Ferens olentem Meuium.

Meus, a. um. (ἐμός) mein) mijn) mien, ou mon.) pronom. poſſeſſiuum, vt meus ager. Cum verò dico, Meus ſum, perinde eſt ac ſi dicerem, Meæ poteſtatis ſum. (αὐτεξούσιος) Perſius, Poſtquam meus à prætore receſſi. Aliquando enim meus, tuus, ſubſtantiua ſunt. Vergilius libr. 4. Dulcesq; meorum Reliquias. Et libro. 3. Cape dona extrema tuorum. Terent. in Phorm. Ego meorum ſolus ſum meus. Meus carnifex. id eſt, qui me torſit. Idem in And. Meus carnifex. Meum eſt, hoc eſt, mei officij eſt, περὶ ἐμοῦ ἐστί. Sic tuum, ſuum, noſtrum, & veſtrum officium eſt. Meum non eſt: id eſt, non eſt mea natura. Teren. Non eſt mentiri meum. Mea, mea tu, & huiuſmodi, muliebria ſunt blandimenta, ſi quibus, inquit Donatus, nõ progreditur colloquium fœminarum, & maximè trepidantiũ. Terent. Modò dolores, mea tu, occipiunt primulum. Idem in Eunu. Hau, obſecro mea Pythias, quid iſthuc nam monſtri fuit? Meum eſt, pro meum eſt inuentum, excogitaui illud. Ibidẽ, Tuum obſecro ne hoc dictum erat? vetus credidi. THR. Audieras? GNA. Sæpe, & fertur in primis. THR. meum eſt. id eſt, ego ipſe huius dicti author ſum. Mea quidem ſententia, pro vt ego ſentio, vt opinor. Idem in Adel. Et errat longè mea quidem ſentẽtia. Mea eſt deſcriptio, apud Cice. de Sene. pro egomet deſcripſi. Meo precio, in prologo Hecy. interpretatur Don. pro precio à me facto, & à me ſtatuto. Ita Mea vnius ſalus dicitur à Cicerone in Vatinium.

M ANTE I.

MI, (μοί) dandi caſus, à genitiuo mis. Verg. Et mi genus ab Ioue ſummo. Mi, vocatiuus, pro meus. Terent. in Adel. O mi Aeſchine, ô mi germane. Idem in Phorm. Mi patrue ſalue. Hoc in loco Mi, vim blandimenti habet. Idẽ in Eun. Ne crucia te, obſecro, anime mi Phædria. Fœminarũ, inquit Donat. oratio, etſi non blanditur, blanda eſt tamẽ. Mi inuidioſe cogitãtis. Idem in Hecy. Illius dices culpa factum. SOST. haud equidem dico mi Laches.

Mica, (ψήξ, ψιχίον) puluiſculus ille, qui in arena quaſi argẽtum fulget. à quo & panis, & omnium rerum fruſtula, quæ tractantibus nobis aliquam rem inde emicant. ergo minutias rerum micas dicimus, quaſi minutim cadentes. Vnde eſt illud: Nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum. Catullus: Nulla in tam magna eſt corpore mica ſalis.

Mico (ἄπτω, διαστίλβω) glitzen, ſcheinẽ, zwitzeren) woerlichten, blicken, blincken) reluyre par fois.) propriè eſt ſubinde & per interualla, vt micę faciunt, fulgeo & reſplendeo. Verg. Micat ignibus æther. Et quoniam talis quædam variatio dum digitis ſortimur, apparet, per tranſlationem micare capitur pro digitis ſortiri. (ἐπαλλάττειν τοῖς δακτύλοις.) Varro micandum erit cum Græco, vtrum ego illius numerũ, an ille meum ſequatur. Eſt autem micare digitis, luſus genus quoddã, quod adhuc apud Italos durat, vt repentè porrectis digitis certantium vterq; numerum diuinet. huius meminit Cic. li. 2. de Diui. Quid enim ſors eſt? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quòd teſſeras. Præterea qui certiſſima eſſet fide, quiq; bonus exiſtimaretur, eum antiqui dignum dicebant, qui cum in tenebris micaretur. Cic. lib. 3. Off. Hæc non'ne turpe eſt dubitare philoſophos, quæ ne ruſtici quidem dubitent? A quibus natum eſt id, quod iam tritum eſt vetuſtate prouerbium. cum enim fidem alicuius, bonitatemq; laudant, Dignum eſſe dicunt, qui cum in tenebris mices. porrò qui cum in tenebris mices, ei liberũ eſt, ſi velit, fallere. Pros

in

Inde dignus qui cum in tenebris micet dicitur, qui fit vsqueadeo certa fide, vt nec si tutò possit, velit quempiã mẽdacio fallere. ex Erasmo. Et quia splendor tremulus est, & crebrò salit. factũ est, vt quandoq; pro salire ponatur. Vergil. Emicat Euryalus. Quia verò hoc per vices fit, micare capitur ꝓ eo quod est, per vices mouere, & sine ordine, (ἀσπαίρειν.) Idem lib. 3. Georg. Et linguis micat ore trisulcis. Cice. De Nat. Deor. Iam verò venæ & arteriæ micare non desinũt quasi quodam igneo motu. Huius composita sunt, Dimico, & Emico, (ἀστράπτω) extra splendeo. Plaut. Ex oculis quasi radijs emicant Solis. Aliquando extrà salio, vt Emicat Euryalus. Intermico, inter vel in medium mico. August. lib. 9. Ciui. Id quoq; vel in altissimis tenebris rapidissimo coruscamine lumen candidũ intermicare. Promico, (ἀπεσίλβω) extendo, vel longè iacio, splendeo'q;. Næuius, Si quid loqui vis non perdocere, multa longè promicanda oratio est, & habent pen. cor.

Miconium, (μήκων) Græcè, Latinè papauer. Macer, Candida miconij species, sic nempe vocari Græcorum lingua dicunt quodcunq; papauer.

Microcosmus, paruus mundus. κόσμος mũdus dicit.

Micrologia, sedulitas quouis modo acquirendi, & cura rerum vilium.

Micrologus, pe. cor. paruus sermo, vel parua ratio. vtrunq; enim λόγος significat.

Micropsychia, pusillanimitas.

Micropsychos, pen. cor. pusillanimus dicitur & timidus, nam & ψυχὴ anima, & μικρὸς paruus. Plin. lib. 22. cap. 24. Inuenio apud Authores hunc potũ bibendum alciosis, item animi humiles ac præparci, quos illi dixere micropsychos.

Micturio, cturis, pen. cor. οὐρητιάω. verbum desideratiuum, similiter & mictito. tas. vide Mingo.

Mictyris, paupercula pulmentaria, inquit Nonius, Lucil. lib. 20. Pulmentaria vtentibus, aut aliquod genus herbæ & ius mænarũ bene habet se mictyris. hoc est, meri.

Mida, vermis in fabis nascens, vt inquit Theoph. lib. 4. de Plantarum caussis. meminit huius & Hermol. in Plin. lib. 21. cap. 19.

Midas, nomen regis Phrygum, qui cunctorum penè regum opes pecuniæ abundantia antecessit. Auriculas asini Midas habet, Prouerbium quod refertur à Diogeniano, natum à fabula notissima Midæ regis Phrygiæ, cui Phœbus, quòd stolidè Panem canentem sibi prætulisset, asininas affixit auriculas. quas cum diu mitra occuluisset, tandem à tonsore animaduersum est, ac prolatũ in vulgus. porrò adagiũ rectè dicetur vel in stolidos, & crassis auribus, pinguiq; iudicio homines. Alij narrãt, cum præteriret aliquando huius dei asinos, atque eos affecisset iniuria, iratum Bacchum Midę auriculas asininas addidisse. Sunt qui dicãt huic aures natura prælongas fuisse, & asininarum instar prominẽtes, atq; hinc fabulæ iocum ortum esse. quanquam pluribus placet, hac allegoria significatum Midam vtpote tyrannum, corycæos ac subauscultatores dimittere solitum, per quos quęcunq; per omnẽ regionẽ vel fierent, vel dicerentur, cognosceret, nimirũ illis vtens aurium vice. proinde cum vulgus admiraretur, ab illo resciri etiam ea, quæ clàm ac procul fierent, occasionem fabulæ dederũt, vt Midas diceretur auriculas asini habere. vel quòd nullũ aliud animal acrius audiat, quàm asinus, excepto mure, vel quòd aures habeat omniũ longissimas. Persius, Auriculas asini quis non habet? Ferunt nonnulli primum à poëta scriptum fuisse, Auriculas asini Midas Rex habet. Deinde metu Cæsaris scripturam mutasse, quis non habet. Hæc ex Eras. Chiliad.

Midion, genus nauigij apud Festum Pompeium.

Mieza, μίεζα, oppipũ Macedoniæ, quod olim Strymonium vocabant, à Mieza Beretis Macedonis filia cognominatum, author Stephanus.

Migale, (μυγαλῆ) genus animalis rapacis & ingluuiosi, de quo in Leuitico.

Migro, (μεταβαίνω, μεθοικίζω, μετοικέω) verhuysen) desloger, changer de logis) est, inquit Valla lib. 5. cap. 95. domicilium muto, & aliò me ad habitandum confero, relicta priore habitatione. Liu. lib. 1. Et Romam inde frequenter migratũ est à parentibus maximè, & propinquis raptarum. Interdum sine apposito. Cic. lib. 6. de Rep. Antè quàm ex hac vita migro, (μεταλλάττω τὸν βίον) cõspicio in meo regno & his tectis P. Corneliũ Scipionem. In hoc Cic. exemplo, ex hac vita migro, idẽ est quod morior. Idem de Fin. 1. Non dubitat, si ita melius fit, migrare de vita. id est, mori. Et migrare nidum dixit Gell. lib. 2. ca. 29. pro transportare. Ita, inquit, cassita nidum migrauit. Item migrassit pro migrauerit videtur poni à Cicerone. lib. de Leg. 3. Quisquis earum rerum migrassit, noxiq; pœna par esto. Huius composita sunt, commigro, quod est, in totum migro. Terent. in Andr. Ex Andro commigrauit huic viciniæ. Demigro, de loco discedo, & aliò ad habitandum eo. Cic. Pro Domo sua, Demigrandum potius aliquò est, quàm habitandum in ea vrbe. Liu. lib. 1. Cum hostes adessent, ꝓ se quisque in vrbem ex agris demigrãt, vrbem ipsam sepiunt prçsidijs. Emigro, exeo. Cęsar, Vt domo emigrent, aliud auxiliũ, alias sedes remotas à Germanis petant. Immigro, eo ad intus habitandum, & in domum aliquam habitãdi gratia eo. Cic. lib. 1. Tusc. Neq; ea plenè videt animus, cum tam repentè, in tam insolitum tam'q; perturbatum domicilium immigrauit. Remigro, in pristinum domicilium reuertor. Idem ibidem, In nostrum domum remigremus. Semigro. Cic. pro Cæl. Reprehendi stis à patre quòd semigrarit: quod quidem iam in hac ætate minimè reprehendendum est. Transmigro, vltrà ad habitandum eo: hoc est, in longioris loci habitationem muto. & habent pen. cor.

Migratio, (μετοίκησις) eyn vhuyfinge) deslogement) verbale à migro, verbi significationẽ retinet. Cic. Fam. 19. Migrationem, & emptionem feliciter euenire volo, tum'q; in ea re consilium probo. Idem Tusc. 1. Sin vera sunt, quæ dicuntur, mortem esse migrationẽ in eas oras, quas, qui vita excesserunt, incolunt, id multò iam beatius est.

Mi-

Mihi, pronomen datiui casus ab ego, varium vsum habet. Nonnunquam ad meam vtilitatem, aut ad meum damnum significat. Terent. Si quid peccat Demea, mihi peccat Aliquando, quantū ad meum iudicium, vt interpretatur Don. Idem in Adelph. Nam is mihi est, pfectō seruus spectatus satis, Cui dominus curæ est. Aliquādo, à me. Idem: Syrus est prehendendus, atq; adhortandus mihi. Aliquādo, in me, circa me. Idē, Vt vos mihi domi eritis, proinde ego sama foris. Aliquādo mihi & tibi, in oratione ponuntur festiuitatis tantum gratia. Cic. in Piso. Is mihi etiam gloriabitur se omnes magistratus sine repulsa assecutum. Mihi crede, seu credas mihi velim, affirmātis sunt particulę, q idem significant qđ certè. Cic. Tuis (mihi crede) literis perlectis exilui gaudio mihimetipsi. Idem p Quintio, Breuitas postulatur, q mihimetipsi amicissima est.

Mihipte, (ἐμαυτῷ) pro mihipsi posuit Cato: in quo significato solemus hæc duo pronomina geminare, vt meme, tete.

Milciades, dux Atheniensium clarus, qui decem millibus suorum ciuium, & Platensibus auxilijs mille, profligauit Persarū sexcenta millia in campis Marathonijs. Author est Iustinus lib. 2. Postea tamen Milciades peculatus damnatus in carcere, & vinculis mori ab Atheniensibus coactus est. Valerius Max. lib. 5. cap. 3.

Miles, στρατιώτης, eyn kriegßman) een ruyter) homme de guerre) generis com. dicitur, quicunq; militiam exercet, authore Valla lib. 6. ca. 32. sed propriè qui pedes militat. à militia, id est, à duritia, quam pro repub. sustinet dictus: aut à multitudine, aut à malo, quod arcet: aut à mollitie per contrarium, eo quòd nihil molle, sed potius asperum quid gerat. Vel à mille, quasi millesimis quibusq;, quòd trium millium prius legio fiebat, & singulæ tribus, Tatiensium, Ramnium, Lucerū, mille milites mittebant. Tria autem sunt (vt inquit Seruius) militum genera: Euocati, qui nō milites, sed pro milite erant. Vnde consul solebat dicere, Qui vult Rempu. saluam, me sequatur. Nam diuersi ad diuersa loca, pter cogendos exercitus mittebantur. Vergil. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad vrbem. Sall. Ab his omnes euocatos centuriones Tumultuarij, qui necessitate aliqua electi, ad vnum duntaxat bellum militant, quādo vicinum est periculum vrbis, & singulos iuuare non patitur. Vergil. Simul omne tumultu Coniurat trepido Latium. Sacramento religati, qui post electionem in Rempub. iurabant, se non recedere à præcepto consulis post completa stipendia: quod militare sacramētum dicebatur. hi plenam militiam habebant, erantq; quinq; & viginti annis obligati, vt apud eundem: Fas mihi Graiorum sacrata resoluere iura. de his tribus militiæ generibus vide Budæum in Pandectas.

Miletus, (μίλητος) pen. prod. vrbs fuit in finibus Ioniæ & Cariæ (authore Herodoto) à Neleo ædificata. Hanc generosa vellera nobilitarunt. Vnde prouerbiū manſit, Miletia stragula. Mart. Nec Miletos erat vellere digna tuo. Et Verg. lib. 3. Georg. Quamuis Milesia magno Vellera mutentur Tyrios incocta colores. Vbi Seruius inquit, Milesia vellera, id est, lanæ preciosissimę. Nam Miletus ciuitas est Asiæ, vbi tinguntur lanæ optimæ. Idem 4. Georg. Milesia vellera nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore. Cic. Ver. Nam quid à Milesijs lanæ publicæ abstulerit. Hæc autem Anactoria nominata, super octoginta vrbium per cuncta maria genitrix, vbi oraculū fuit antiquitus Brancidarum appellatū, postea Apollinis Didymei. Ab hac Milesij, μιλήσιοι, populi dicti sunt, qui cū prius potentes essent & opulenti, delicijs dediti, & opes & potentiam amiserunt. Ex Mileto fuere viri memoratu digni: Thales vnus ex septem sapiētibus, qui primus physiologiæ ac mathematicæ author inter Græcos est habitus, & Anaximander eius discipulus, Anaximenes Hecateus, qui scripsit historiam. & Æschines orator, nō ille qui cum Demosthene cōtendit, sed alter qui assumpta nimia erga Pompeium licentia, pariter in exilium missus est. Hinc & Timotheum musicū ortum ferunt, & Pittacum philosophum.

Miliaria, (κεγχραμίς) auis dicta est quòd milio vescatur, & pinguescat. huius meminit Varr. lib. 3. de re Rust. Miliaria etiam herba est quæ milium necat. Plin. lib. 22. cap. 25.

Militaris, & hoc re. (στρατιωτικός) qđ ad milites pertinet, vt militaria dona, res militaris, militaris ars Sallu. Præmittit illis homines militares. Militaris via, (λεωφόρος) q vulgò communis dicitur, alio nomine regia, seu consularis, prætoria, platea ue. vide in dictione, Publica via. Dicta est autem militaris, quòd à militibus sterneretur, quales fuerūt Flaminia, Appia, Æmilia.

Militariter, (στρατιωτικῶς) aduerbiū, significat more militū, seu more militiæ, seu militari more. Liu. 4. ab Vrb. Aduersus hæc Tempanij oratio incōposita fuisse dicitur, cæterum militariter grauis non suis vana laudibus, non crimine alieno læta.

Militarius, adiectiuum, idem quod militaris. Plaut. in Pseud. Quin hinc metimur gradibus militarijs?

Militia, (στρατιά) der krieg) dat orloge) guerre.) quandoq; bellum, quandoq; rem militarem significat. Cic. in Off. Vlysses simulatione insaniæ militiam subterfugere voluit. Horat. in Serm. Sat. 1.

O fortunati mercatores, grauis annis
Miles ait, multo iam fractus membra labore.
Contrà mercator, nauim iactantibus Austris,
Militia est potior. quid enim? concurritur, horæ
Momento aut cita mors venit, aut victoria læta.

Quādoq; p exercitio & vsu sumit. Cic. At. 6. Grata hæc & magna, mihiq; nondum laboriosa ex illa vetere militia. Militię nomē dare est, inquit Bud. in annot. in Pand. ad delectum sese exhibere. Cic. in Philip. Re & veteritate nobis milites sine vlla recusatione, summo etiam cum studio nomina dabant. id est, ἑαυτοὺς ἐνδιδόασιν ἀπογράφεσθαι. Militiam vrbanam sequi, dixit Cic. pro Muræna, quæ eorum est, qui in foro versantur. Item imaginaria militia, apud Sueton. in Claudio. Hinc deducitur commilitia. Apuleius; Cum primus commeno-

rauit ternos iura amicitiæ ac commilitiæ studio/ rum eisdem magistris inchoata.

Milito,tonis, idem qđ miles. Vnde & Commilito, (συστρατιώτης) q simul militat,hoc est,qui socius est in bello. Hinc commilitiũ,ipsa belli societas. Cice. pro Deiot. Hic vero adolescens,qui meus in Cili/ cia miles,in Græcia commilito fuit.

Milito,as.(στρατεύω,ομαι.) krigen)orlogē) suyure la guerre.) militiã exerceo,& stipendia in bello me/ reo. neutrũ est. vt Hic sub Cæsare militauit. Plin. Militare didicisset sub Annibale. Cice. Off. 1. Qui in eadẽ legione militabãt. Et ablatiuo tantũ con struitur, cum preciũ exprimitur. Curtius, Græcis mercede apud Persas militantibus. Inuenitur & Militor deponẽs,& impersonaliter. Plaut. in Pers. Illa militia militatur magis.

Milium,(κέγχρος) genus frugis,à mille dictũ, pro/ pter multitudinẽ acinorũ. Mart. Frumentũ, mi/ lium,ptisanamq; fabamq; solebas. Plin. li. 28. ca. 10 Milio Campania gaudet præcipuè,pultemq; cans didam ex eo facit, fit & panis prædulcis. Ibidem cap. 7. Miliũ intra hoc decẽ annos ex India in Ita liam inuectũ est,nigrũ colore,amplum grano,has rundineum culmo. adolescit ad pedes altitudine septem prægrandibus culmis. Iobas vocãt omniũ frugum fertil ssimũ. indocti milicham vocant. At Millium, Milliarium, μίλιον, Milliare dicitur. Liu. lib. 10. Alio itinere ad stationẽ nauium,millia aus tem quatuordecim ab oppido aberant.

Mille,(χίλιοι, χίλιαι) tausent)duysent)mille)substans tiuũ,& neutri gen. declinaturq; hoc mille,huius mille: hæc millia,horũ milliũ. ideoq; genitiuo iun gitur. Cic. in Anto. Quis vnquã in illo inuẽtus est q L. Antonio mille numũm ferret expẽsum? Qua drigarius libr. 3. Annaliũ, Ibi occiditur mille ho/ minũ. Varr. lib. 7. Rer. hum. Plus mille & centũ an norũ est. Reperitur apud antiquos, teste Gel. lib. 1 ca. 16. milli in ablatiuo, vt apud Lucil. 9. Tum mil li numũm potes vno quærere centũ. Vno milli, p mille. Ac si diceret: Potes mille numis acquirere centũ millia. Plau. in Mil. Qui mille annorũ pers petuò viuunt. hoc est,quod Græci χιλιάδας vo/ cant. Aliquando mille adiectiuum est,& tunc dici mus,mille homines,& mille propugnacula. & tan tum pluraliter declinatur, mille, horum mille,his mille. Nec licet dicere millia homines,quia substan tiua non cohærẽt sine copula. dicimus tamen,des cem millia,& ducenti homines, quod ita intelligi tur,decem millia hominũ,& ducenti homines.

Millepeda,vel millepedia, (χιλιόπους) genus vermi/ culi,qui multo pedum agmine scatet. Hieron. con trà Iouinianũ, Coge Syrum, Aphricũ,& Arabem, vt vermes ponticos glutiat, ita eos aspiciet, vt muscas,millepedas,& lacertos. Huius mentionem fecit Plin. lib. 29. cap. 6.

Milliariũ,(μίλιον)eyn meil)vne lieue)mille passuum spacium. Cic. ad Att. 8. Postea audiui à tertio mils liario tum eum esse. πολλὰ μάτην, ὦ χάριμον, ἄλλα. Hoc etiã miliũ dicitur. vide Budæũ in Prior. Annot. in Pande. Huius octaua pars stadium vo/ catur. Passus ex quinq; pedibus, & singuli pedes è sede sedecim vncijs constant. Milliarium etiam dicitur vas ad coquendũ accommodatũ,(μίλιον.) Cato De re Rust. Inter orbem,& milliarium vnum digi tum interesse oportet. Pallad. lib. 1. Vas æneũ mil/ liario simile,id est,altum & angustũ, vespere inter aluearia collocemus,& in fundo eius ponamus lu men accensum. Et milliariũ,columna aurea in ca/ pite fori Romani,in qua incisæ omnes viæ Italiæ terminabãtur: & hoc milliarium Plinij, Tranquil li, Plutarchi, atq; Taciti monumentis celebratur. In alio significato accipitur Milliarensis porticus, & porticus Milliariæ.

Milliare,idẽ quod milliariũ,hoc est mille passuũ spa ciũ. Cic. ad Att. li. 6. Accepi tuas literas ad quintũ milliare Laodiceæ,quas legi libentissimè.

Milliarius,a,um.mille librarum.(χιλίων λιτρῶν.) Vn de apri milliarij apud Colum. dicebantur mille lis brarum,qui apponebãtur in cœnis Romanorum. Seneca lib. 21. Epist. Non magnam rem facis,quòd viuere sine recto apparatu potes,quòd non desydẽ ras milliarios apros, nec linguas phœnicoptero/ rum,& alia portenta luxuriæ iam nota animalia fa stidientis. Plin. lib. 17. ca. 12. Milliarias vocari mul tas oleas narrat à pondere olei,quod ferãt annuo prouentu. Et milliarius grex. Varr. de re Rust. li. 2. cap. 108. Item Milliaria,milliariæ. Sueto. in Ner. ca. 31. Vestibulum eius fuit,in quo colossus,120. pedum staret, ipsius effigiei tanta laxitas,vt porti cus triplices milliarias haberet.

Millies,(χιλιάκις) tausentmael) duysentwerf)mille fois)aduerb. est, vt Millies te vidi. Sic decies, cẽties, & huiusmodi. Cic. in Ver. Act. 5. Millies audiuit.

Millus,siue millũ,li. nam vtroq; modo dicitur,col/ lare canum venaticorũ,factũ ex corio multis cla/ uis ferreis eminentibus,aduersus impetũ luporũ. Scipio Æmilianus ad populũ: Nobis (inquit) reiq; publicæ præsidio eritis, quasi millus cani. Dictus millus,à multitudine clauorũ, hoc est,à mille cla/ uis: vel quasi melinus,quod ex pelle animalis melis ferè hæc collaria fiant. Var. De re Rust. lib. 2. ca. 9. Ne vulnerentur canes à bestijs,imponũtur his col laria, quæ vocantur millum. id est, cingulum cir/ cum collum ex corio firmo cum clauis capitatis, cui intra capita insuitur pellis mollis, ne noceat collo duritia ferri.

Milo,μίλων,proprium nomen viri Romani. à quo Milonianus,a,um. vt Oratio Miloniana. Fuit a/ lius hoc nomine athleta Crotoniensis, qui tau/ rum in Olympico certamine ictu nudæ dextræ oc cidisse dicitur, & sine fatigatione per stadij spaciũ super humeros portasse, totumq; eo die comedis se. Est & Milo nomen montis Indiæ, in quo homi nes aduersis plantis nascuntur, octonos digitos in singulis pedibus habentes.

Miluinus,a,um.(ἰκτίνειος) adiectiuum, fit à nomine miluus, id est, ad miluum pertinens. Plaut. in Pseu. An tu inuenire postulas quenquam coquum, nisi fit miluinis aut aquilinis vngulis? id est, rapacibus. Et miluinus pes, herbæ nomen est apud Colum. lib. 12. cap. 7. Miluinæ tibiæ dicuntur, quæ in ac/ centus exeunt acutissimos.

Ee Mi

Miluus, Miluius, (ἰκτῖνος) eyn weihe) kieckendief) vng milan) vtroq; modo dicitur, auis rapacissima: à molli volatu, (vt quibusdam placet) vel fictitio nomine à voce quã facit. Ouid. lib. 3. Fast. Iupiter alitibus rapere imperat, attulit illa Miluius, & me ritis venit in astra suis. Teren. in Phor. Non rete accipitri tenditur, neq; miluio. Plin. lib. 10. ca. 10. Milui ex eodem accipitrum genere, magnitudine differunt. Notandum in his rapacissimã, & fame licam semper alitem, nihil esculenti rapere vnquã ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex ara. Ab huius auis similitudine piscis miluius dicitur, subiens in summa maria, & vadando aliorũ piscium prædã agens. Plin. libro. 9. cap. 27. Item miluius subit in summa maria, piscis ex argumento appellatus lucerna, linguaq; ignea per os exerta, trãquillis noctibus relucet: attollit cornua è mari sesquipedalia ferè, cornuta, quæ ab his nomen traxit. Ponitur & pro stella, in quam conuersus dicitur. Vnde Ouidius eodẽ lib. Stella Lycaoniã vergit decliuis ad arcton Miluius, hæc illa nocte videnda venit. Item miluius per translationẽ de homine rapaci dicitur. Plau. in Pœn. Tene sis me arctè mea voluptas, malè ego metuo miluos, Mala ista bestia est, ne fortè me auferat pullum tuum.

Mimallis, à Callimacho insula dicitur, quæ ab aliis Melos, à nonnullis Zephyria.

Mimallones, Bacchæ mulieres: à Mima Ioniæ monte, vel μιμέομαι verbo Græco, quod imitor significat, quòd liberũ patrẽ imitarẽtur, & ad eius imitationẽ cornua ferrent. Hinc Mimalloneus, nea, neum. Persius, Torua Mimalloneis implerũt cornua bombis. Hæ quoq; Bassarides, & Thyades, & Ogygides vocatæ sunt.

Mimas, antos. mons minoris Asiæ, vel Thraciæ, vt Suidas ait, vbi sacra, & certamina quotannis fieri Baccho consueuerunt.

Mimesis, (μίμησις) Latinè imitatio morũ alienorũ. Alio nomine à Græcis dicitur ἠθοποιία. Quintil. lib. 9. cap. 2. Imitatio morũ alienorũ, quæ ἠθοποιία, vel, vt alii malunt, μίμησις dicitur. iam inter leuiores affectus numerari potest. est enim posita ferè in eludendo, sed versatur in factis, & in dictis: In factis, quod est ὑποτύπωσις vicinũ: In dictis, quale est apud Terent. in Eunu. At ego nesciebã, quorsum tu ires: paruula Hinc est abrepta, eduxit mater pro sua: Soror dicta est: Cupio abducere, vt reddam suis. Donatus super illo Terentii loco in Phorm. Ad precatorem abeam, credo qui mihi sic oret: Nunc omitte quæso hunc: cæterum Posthac si quicquam, nihil precor, &c. Mimesis dicitur, vbi non verba modò, verumetiã gestũ, vocemq; fingimus alienam. Idem alibi: Mimesis est, quando aliqua verba sic pronunciamus, vt vana videanẽ. Mimesis igitur figura est cognata ironię, quando alterius verba, seu gestũ imitamur: quod ferè deridentes improbantesq; facimus.

Mimus, effictor Latinè, qui vel intra, vel extra scenam gesticulationes exercet, imitaturq; dicta, facta, q; mores'ue hominum, & naturas, quasi solus imitetur. A μιμέομαι, vt Diomedes inquit, qđ significat imitor. Histrio verò personatus, in scena comœdias, & tragœdias voce, & corporis gestu agit. Inde Pantomimi, id est omniũ personarũ imitatores, effictoresq;. Et archimimi, pro histrionũ principibus. Hæc fusius à Budæo declaranẽ in pr. Annot. Pan. Mimi etiã dicuntur poëmata, sine reuerentia lasciuiã imitantia. nam cum & alia poëmata idem faciant, solus tamẽ Laberius poëta, quasi quodam priuilegio, quod fuit cõmune, possedit. Hanc fabularum speciem Latini vocant planipediam. Ouidius, Scribere si fas est imitantes turpia mimos. Huius poëmatis scriptores dicuntur mimographi: vt Philistio, Publius, Laberius, Sueton. in Cæs. Decius Laberius eques Romanus mimum suum egit. Cic. pro Cæl. Mimi ergo est iam exitus, non fabulæ. Mimus quoq; pro ridiculo facto, & quasi fabula risu digna translatè ponitur. Suetonius in vita Othonis cap. 3. Quare diducto matrimonio, sepositus est per caussam legationis in Lusitaniam: & satis visum, ne pœna acrior mimum omnẽ diuulgaret, qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit. Cur Otho mentito sit, quæritis, exul honore? Vxoris mœchus cœperat esse suæ. Dicimus etiam mimo subseruire, pro eo, quod est facere contrariam vocem in symphonia: hoc est, figmentũ adiuuare, vel fabulantem adiuuare. A mimus fit Mimicus, a, um. sicut à Satyrus Satyricus, quod ad mimũ pertinet. Cice. De Orat. 2. Vitandum est oratori vtrunq;, ne aut scurrilis iocus sit, aut mimicus. Huius fœmininũ est mima. Cice. in Philipp. 2. Vehebatur in essedo Tribunus pleb. lictores laureati antecedebant, inter quos aperta lectica mima portabatur: quam ex oppidis municipales homines honesti obuiam necessario prodeuntes, nõ vero illo, & mimico nomine, sed Volumniam salutabant. sequebatur rheda cum lenonibus, comites nequissimi, reiecta mater amicã impuri filii tanquã nurum sequebatur. Hinc fit Mimula diminutiuũ à mima, quæ gesticulatricẽ significat. Ibidẽ paulò pòst, Venisti Brundusiũ in sinum quidem & complexum tuæ mimulæ,

Mina, Græcè μνᾶ, libra, genus ponderis, siclos habẽs sexaginta, qui faciũt obulos mille ducentos. Et habet mina libram vnam, & semunciã, & sunt solidi septuagintaquinque. Prisc. Libra vel mna Graia drachmas habet septuagintaquinq;. Accipe præterea, patrio quam nomine Graii Mnam vocitant, nostriq; minam dixere priores. Mina, inquit Budæus in libro De Asse, apud Græcos idem est qđ libra, & pondo apud Rom. hæc centũ drachmas continebat, hoc est centum denarios Romanos, seu quadringentos sestertios. Mina igitur, decem aureos coronatos valuit; & drachma tres solidos Turoneos, & semissem, quãti scilicet denarius Romanus æstimatur à doctis, q de hac re scripserunt, hoc est, quaterni nummi. Plin. lib. 21. ca. 34. Mnã quam nostri minã vocant, pendent drachmas Atticas centũ. Quo in loco Hermol. Mnam inquit, libram minam, pondo pro eodem nostri dicũt, vt Græci μνᾶν, λίτραν, ὁλκήν. Mina etiam mensuræ genus est, qua agri metiuntur, qui & modius dicitur.

tur. author est Var. De re Rust. lib. 1, cap. 10. Item mina dicitur ouis, quæ habet ventrem glabrum. Idem lib. 2. cap. 2.

Minabiliter, (ἀπειλητικῶς) Veteres dixerunt pro minaciter.

Minæ, arum. (ἀπειλαί) trauwung) dreyginge) menaces.) cōminationes, & metus incussiones per verba aut signa. Teren. in Andr. Si illū relinquo, eius vitæ timeo: sin opitulor, huius minas. In hac significatione primā corripit, sed pro pondere primā producit. Quandoque etiā dicitur eminentiæ murorum, quas pinnas (ἐπάλξεις) vocāt, teste Seruio: & à minor, aris, deriuatur, qd extare, & eminere significat. Vergil. 4. Æneid. Pendent opera interrupta, minæque Murorum ingentes.

Minaciæ, vulgò dicunt, vbi minæ Latine dicuntur. Plaut. in Trucul. Melius te munere certare mecū, quàm minaciis. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci non facio tuas.

Minax, ἀπειλητικός, q frequenter minatur. Verg. li. 3. Georg. Primus & ire viam, & fluuios tentare minaces Audet, & ignoto sese cōmittere ponto. Hinc Minaciter, ἀπειλητικῶς aduerbiū. Liu. lib. 2. Minaciter fremunt. id est, iurgiosè, & cum minis. Plaut. in Stich. An potius tentem leniter, An minaciter? scio literis fore. Cice. in Phil. 5. Num putatis P. C. dixisse eum minacius, quàm facturum fuisse?

Mincius, Venetorū fluuius, qui ex Benaco lacu defluens, aliū propè Mantuam lacum efficit. Inde effluit in Padum, torrentibus maximus effici. Vergil. 4. Georg. Tardis vbi Mincius errat Flexibus.

Minei, (μιναῖοι) populi sunt in regione Arabiæ, mari Rubro adiacentes, qui primi commerciū turis fecere, nec præter hos Arabes alii turis arborem vident. Vnde ab ipsis tus ipsum Minæum dictum est, teste Plin. lib. 12. cap. 14.

Minerua, (ἀθηνᾶ) disciplinarū dea, quæ Græcè Pallas dicitur, & à minando dicitur, quasi vim minetur. Aut à minuēdo, vt inquit Cic. Vel quod bene moneat. hanc pagani pro sapientia ponebant. Cornificius, quod fingatur, pingaturque militaribus armis. hæc Oggii temporibus ad locum qui Tritonis dicitur (vt scribit Augu.) virginali fertur apparuisse ætate. de hac etiam in dictione Pallas. hāc filiā Iouis, ac virginē putauerunt, quòd & incorruptibilem aiunt esse natura, & extremū locū vniuersi obtinere contendunt. Tritoniam verò appellatā, quoniam ter in annuo spacio, vere, æstate, hyeme commutatur. γλαυκῶπιν, id est glauculam vocari dicunt, non quia glaucos habeat oculos, quod vocabulum ipsum denotat, sed quoniam aër visum animalibus præbeat. & cum lanificium, & texturam, & alia multa artificiosa comperisset, celebris dea appellata est: & quia omnia eius inuenta ex vi ingenii atque sapientiæ procedere videbātur, locus fabulæ datus est, vt cerebro Iouis genita dicatur. Pingui seu crassa Minerua aliquid facere. Colum. in Præfat. lib. 1. Potest enim nec subtilissima, nec rursum, quod aiunt, pingui Minerua res agrestis administrari. Dicimus & Sus Mineruam, supple, docet, aut monet, & inuita Minerua, de quibus vide Chiliad. Erasmi.

Minerual, seu Mineruale, (διδακτρον) à Minerua deductū nomē, & erat quasi præmiū qd dabatur præceptori, sicut cœna, & huiusmodi, quasi magisterii merces in paucis diebus à scholasticis dari solita ante quinquatria, per quos dies pueri vacabāt. Ouid. Fast. Nec vos turba feri censu fraudata Magistri Spernite, discipulos attrahit illa nouos.

Mingo, gis. xi. ctum. vrinam facio. (οὐρέω.) bruntze) pissen) pisser.) Vnde & permingo, (κατουρέω.) Horatius, Hunc perminxerunt calones, atque caballi. Martialis, Incipit in medios meiere verpa pedes. Hinc Micturio, & Mictito, tas. quod est, sæpe mingo. Priscian. Mictum, Micturio, & Mictito, tas. Iuuenalis, Noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic. Sed pro primitiuo Meio videtur hic positum.

Miniacius, cia, cium. (μιλτώδης) quod est ex minio. Vitru. lib. 7. Parietes passim expolitione miniacia expoliebātur. Alii legunt hoc loco, Expolitione miniaca. Miniaria, æ. locus in quo foditur miniū. Plin. lib. 33. ca. 7. Sisaponensibus aūt miniariis suæ venæ arena sine argento excoquitur: auri modo probatur. Miniarius, adiectiuū, vt miniariū metallum. Plin. lib. 33. cap. 7. Celeberrimū ex Sisaponensi regione in Bethica miniario metallo, &c.

Minimè gentiū, (ἥκιστα πάντων) aduerb. pro eo quod est, omninò gentiū iudicio minime esse faciendum. Aliàs ponitur pro minimè, vt sit superuacua adiectio gentiū, sicut vbique gentiū, qd' est, vbique. Nusquam gentium, hoc est, nusquam, siue nequaquā.

Minimum, (ἐλάχιστον) superlatiuum aduerbium est. Minimè verò, negatio est, quasi nequaquā, (ἥκιστα) vt, Minimū doctus, qui pauxillū est doctus. at Minimè doctus, qui prorsus est indoctus. plus enim Minimè quàm Non. Cic. lib. 1. Off. Minimeque artes hæ probandæ, quæ ministræ sunt voluptatū. Minime verò (ὁ μὴν δὲ, μὰ τὸν Δία) aliquādo habet vim superlationis, nō negationis, Cic. li. 1. Off. Omnis adhibenda erit cura, vt ea, &c. Minimum etiam pro aduerbio ponitur, vt sit quasi ad minus (τὸ ἐλάχιστον.) Varro: Harum singula genera minimum in binas species diuidi possunt. Sic minime sumitur. Colu. libr. 1. Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel minime nouē, quę mensura, & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum laxa ministeria præbeat. Minimū, est etiam substantiuū, vt minimū vini. Cic. de Amic. Quòd si ita esset, quisque valetudinis minimū in se esse arbitraret, ita ad amicitiā esset aptissimus. Minimo pere dixerūt Veteres, vti maximopere. Licinius.

Minio, nias. minio tingo. (μιλτόω) ferben) verwen) paindre.) Plinius: A censoribus in primis Iouem miniandum locari. Vnde & miniati libri dicūtur, cum literæ maiores versicoloribus fiunt.

Minister, (ὑπηρέτης) eyn diener.) vng seruiteur.) qui seruit, à quo ministerium fit. Ministræ & satellites voluptatum, virtutes. Cic. 2. de Finib.

Ministerium, (διακονία, ὑπηρεσία) eyn dienst) seruice.) proprie ministri opera est, quamuis & pro omni operatione poni cōsueuerit, vt de rege Latino, Verg. Mœrtusque refugit Fœda ministeria. Ali-

quando ponitur pro ministris, sicut seruitia pro seruis. Paulus Iureconsultus ait, Vrbica ministeria dicimus etiam, quæ extra vrbem nobis ministrare consueuerunt.

Ministratorius, adiectiuū: qđ ad ministrationē pertinet. vt ministratorij vrceoli, apud Martial. li. 14.

Ministro, as. (ὑπηρετῶ, διακονῶ, ὑπουργέω) dienen) seruir) seruio, porrigo, præparo. Plau. in Curc. Tu tabellas consignato, hic ministrabit. id est, seruiet, ego edam. Gel. lib. 2. Idq; facilē factu dixit, quoniā filij sua pocula in côuiuio regi ministrarēt. Huius composita sunt, administro, (διακονέω) quod vario modo ponitur. Colum. in Præf. Vt his tantummodo diebus vrbanæ res agerentur, reliquis administrarentur rusticæ. Id est, curarent. Idem lib. 4. Quia maior pars putationis per id tempus administratur. id est, agitur, exercet. Subministro, (ὑπηρετέω) subseruio, subporrigo. Lactan. lib. 5. Vi ictū subministrat, quietem somni dulcissimam tribuit.

Minitor, (ἀπειλέω) sæpe vel impetuose minor. Plau. in Asinar. Cur ergo minitaris te tibi vitam esse amissurum?

Minium, (κιννάβαρις, μίλτος) cinnober) vermillon) dicitur id qđ à multis cinnabaris vocatur, cū proprie cinnabaris fit sanies draconis, morientiū elephantiū pondere elisi, vtriusq; animalis sanguine permixto. Nostri rubricā dicunt miniū. Cice. Att. Cera (inqt) & minio: siue (qđ idē est) cera miniatula notare. Cic. ad Attic. lib. 16. Cerulas enim tuas miniatulas illas extimescebam. Foditur miniū ex gleba subrufo colore, & vitiatur admixta calce.

Minius, (Μίνιος) fluuius Hispaniæ, à colore pigmenti, quo plurimum exundat.

Mino, as. duco. Festus: Agasones equos agentes, id est bene minantes. Apud antiquos etiam pro minor ponitur. A quo minito, tas. vt docet Priscian.

Minito, as. are. frequent. minis terrere. Cic. pro Milone: Quorū vtriq; mortem est minitatus. Hinc minitabundus. id est, minitās, tanquā furiosus, vel furens. Liu. 9. Bell. Maced. Etenim tum quoq; minitabundus petebat. Minitabiliter, aduerbiū, pro minaciter, antiquē. Accius Æneadis: Calleti voce canora fremitu peragrant minitabiliter.

Minoa, (Μινώα) vrbs in Amorgo insula Cycladum. Est & altera in Sicilia. Item Megarensium emporium fuit, duo deuiginti stadijs distans ab Vrbe, quod & Nysæa appellatur.

Minor, aris. (ἀπειλέω, ἐπανατείνομαι) trauwen) dreygen) menacer.) minas infero, & plerunq; accusatiuo iungit. Cic. 1. Tusc. Cui cum Lysimachus Rex crucē minaret. Item eminere. Verg. Geminiq; minantur In cœlum scopuli. Minatio, verbale. Cic. 2 De Orat. Composita huius verbi sunt, cōminor, & interminor, quæ habent penult. corr.

Minos, (Μίνως) Cretensis Rex, qui primus Cretensibus legē dedit. hic cum haberet vxorē Pasiphaēn, & illa ex tauro genuisset Minotaurū, Dædalum qui bouem ligneā fabricasset, sub qua latens cū tauro vxor côcubuerat, persecutus in Siciliam peruenit, vbi à Cocali regis filiabus interfectus fuit (vt Aristoteles refert) iuxta Camerinam vrbem, & apud inferos iudex animarum factus est. Vergil. Quæsitor Minos vrnā mouet. A Minos, fit Minoius, noia. um. (μινώϊος) possessiuum: vt, Minoia regna. Quo pacto autem iudex habeatur inferorū propter iustitiam, non video, cum violator fuerit hospitij, & raptor (vt Suidas ait) Ganymedis, & multa alia commisisse dicatur, à vera iustitia non parum abhorrentia.

Minotaurus, (μινώταυρος) ex Minoē, & tauro dictio composita, monstrum biforme: de quo Vergil. 6. Æneid. ad principium.

Hic crudelis amor tauri, suppostaq; furta
Pasiphaē, mixtumq; genus, prolesq; biformis
Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ.
Hic labor, ille domus, & inextricabilis error.
Magnum reginæ sed enim miseratus amorem
Dædalus, ipse dolos tecti ambagesq; resoluit,
Cæca regens filo vestigia. Tu quoq; magnam
Partē opere in tāto (sineret dolor) Icare haberes.
Bis conatus erat casus effingere in auro,
Bis patriæ cecidere manus, quin protinus omnia
Perlegerent oculis, &c. Vide illic Seruium.

Minthe, μίνθη, mons, vt scribit Strabo, dictus à Plutonis pellice, quam Proserpina in herbam mentham mutauit. huic Pluto domum amoris petenti, virile membrum tradit, quod à se mentulam nominauit. Sed, vt Plin. inquit, menthe nomen suauitas odoris dedit, Græci mintham nominauerunt.

Minthos, stercus, fimumq; significat.

Minturnæ, oppidum in Campania, habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens persecutionem Syllæ.

Minuo, nuis. nui. nutū. (ἐλαττόω, μειόω) mindrē, ringeren) amoindrir) minorē reddo. Plin. Radix cōmanducata dentiū dolorem minuit. Minutio, verbale. Gell. libro. 16. cap. 5. Ve particula tum intensionem significat, tum minutionē. Huius composita sunt, comminuo, (συντρίβω) quod est simul in frusta diuido. Lactant. Frangebat ipse panem minutatim, carnemq; piscium comminuebat, & vtraq; in manibus eius augebantur. Diminuo, diuerse minuo. Terent. in Eunu. Diminuam ego hodie caput tuum, nisi abis. Imminuo, κολούω, ἐλαττόω, περικόπτω, καθαιρέω.

Minurizo, idem quod parua voce succino. Μινυρίζω enim cantillo significat, & modulate concino. Sidonius libro. 1. Epist. Diluculo autem philomelam inter frutices silentem Prognem inter aceres minurizantem.

Minus, (ἧττον, ἔλαττον) minder) moins.) quandoque comparatiuū est à paruū, neutri generis, sicut minor masculini & fœm. vt, Plus minus'ue. Aliquando à parū fit, non à paruum: vt, Habeo minus pecuniæ. Quandoq; aduerbiū est, quod si iungatur positiuo contrariæ significationis, comparatiuū demonstrat: vt, Minus stultus, id est prudentior. Minus prudens, id est stultior. Teren. in Eun. Hoc nemo fuit minus ineptus. id est, aptior. Frequēter etiā accipitur p nō, præsertim coniunctū cū sin, & cū quo, Quādoq; significat vt: vt Sin minus, .i. si non

non. Quo minus, vt non. A minus nomine fit superlatiuum minimū: à minus aduerbio fit superlatiuū minimè. Minus. XV. anni sunt. Plaut. in Trin. Minus quindecim dies sunt, q̄ pro his ædibus minas. XL. Accepisti à Callicle. Liu. de Bel. Pu. Minus duo millia hominum effugerunt.

Minusculum, dimin. à minus, ἐπιλαττον. Var. Ex hoc auiario, vt fumātur idoneæ, excludanť in minusculum auiariū. Est enim minusculus. a. um. diminut. vt, minuscula epistola, minuscula villa.

Minutal, (μινυταλ) genus edulij, quod ex concisis minutatim oleribus fit, authore Apicio. Fiebat inter cętera marino pisce, liquamine, oleo, vino, porris, & coriandro. Mart. lib. 11. Hinc exit varium coco minutal.

Minutatim, significat in minutissimas partes. κι λεπτόν. Colu. lib. 8. ca. 14. Nasturtium confectum minutatim. Hoc autem Varro pro paulatim dixit lib. 1. de re Rust. Tum ita ad subigēdum, vt minutatim assuefaciant, & vt tyronē cum veterano adiungant. Imitando enim facilius domantur.

Minutia, (σκύβαλον, λεπτόν) contemptibilis paruitas cuiuscunq; rei, inquit Sipon. Lactant. De ira Dei: Hæc, inquit, per inane requietis motibus volitāt, & huc atq; illuc feruntur, sicut pulueris minutias videmus in Sole, cum per fenestram radios, ac lumen immiserit. Minutia etiam dicta porta Romę à Minutio, quòd Minutij sacello proxima esset. Et Minutia, virgo vestalis, quæ propter suspicionem stupri viua defossa est.

Minutim, aduerb. in minutàs partes significat. λεπτομερῶς. Col. li. 5. Insequiť deinde fossor, q crebris bidētib. æqualiter, & minutim soli terga cōminuat.

Minutus. à um. & participium, & nomē esse potest. Participium, significat comminutum, (ἐλαττωθὴν) kleyn) petit) hoc est minus factum: Nomen, idem est qđ breue, (λεπτόν) Cic. Reticulum ad nares admouebat, tenuissimo lino minutis maculis, plenū rosæ. Aliquando ponitur ꝓ obscuro, & scrupuloso. Nonius. Vt à Gręcis dicitur λεπτομερής. Cic. 1. de Fin. Ecce autem mali minuti & angusti, & omnia semper desperātes, aut maleuoli, inuidi, difficiles, lucifugi. Minutulus, diminutiuū. Plaut. in Pœn. Si minus curassint, cum veniant heri domū, Nutrices, pueros, infantes minutulos.

Minyæ, (μινύαι) vrbs Thessaliæ, quæ prius Almonia dicebatur. Inde Minyates, populi. Est & altera in Phrygia.

Mira, (θαυμάσια) wonderbarleich) wōderlijck) merueilleux) dicūtur miratione digna. Plau. in Amph. Enimuero illud pręter alia mira miror maxime, hæc habet paterā illam. Hinc permirus. a. um. pen. prod. Cice. Appio Pul. Illud verò mihi permirum accedit, tantam temeritatē fuisse in eo adulescente. Apud Veteres mira pro monstris, atq; horrendis sumuntur, (θαύματα, τέρατα.) Plaut. in Amph. Nimia memoras mira. Vergilius autem miracula dixit Georg. 4. De Proteo canens: Omnia commutat sese in miracula rerum. Dicimus etiam, Mirus. a. um. Plin. lib. 2. cap. 108. Mirus in omni reliqua diligentia. Idem libr. 11. cap. 9. Mira arborum natura. Mirum ni. Terent. in And. Age igitur vbi nunc est ipsus? C. Mirū ni domi est. Mire, aduerbiū, pro miro modo, siue mirabiliter. Cic. ad Att. Puero municipia mirè fauent: Mirum responsio, aduerbij cuiusdā formā habet. Terent. in Eun. Verum credere omnē exercitū, Consilia. G. Mirum. Hinc mirius antiqui dixerunt, pro magis mirum. Var. Nunquid hoc mirius?

Mirabile, (παράδοξον, θαυμαστόν) wonderleich) wonderlijck) esmerueillable.) quod est admiratione dignū. Cic. li. 3. Offic. Quare ex multis mirabilibus exemplis haud facilè quis dixerit hoc exemplo aut laudabilibus, aut pręstātius. Hinc mirabilitas, pro stupore. Idem in eodem: Ea ergo, & hęc animi despicientia mirabilitatem magnam facit.

Mirabiliter, aduerb. Cic. ad Cæs. lib. 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

Mirabundus, qui miratur. Liu. 5. bel Pun. Extemplo improuida res pauorem incutit Pœnis, mirabundisq; vnde tot hostes tam subitò exorti, &c.

Miraculum, (θαῦμα) dicitur quicquid admirationē afferre potest, quasi sit cōtra naturā, propter quod Veteres miracula pro monstris posuere. Liu. li. 2. Adijciunt miracula huic pugnæ, silentio proximę noctis ex sylua Arsia ingentem auditam vocem. Hinc Accius personas distortas oribus difformes, miriones appellat. Miracula septē mundi sunt hęc: Templum Dianæ Ephesiæ, quod summæ magnificētiæ fuit & admirationis apud Priscos, ducentis viginti annis constat factū esse à tota Asia. Columnę centū viginti septē à singulis regibus factę sexaginta pedū altitudine: ex his triginta sex cælatæ. Simulacrum ipsius deę Cereris ex hebeno esse tradunt. Plin. lib. 7. cap. 38. & lib. 14. cap. 1. & lib. 16. cap. 40. & lib. 36. cap. 5. 14. Mausolum. Plinius li. 35. ca. 14. & li. 36. ca. 5. Colossus Solis apud Rhodios. Plin. lib. 34. ca. 7. Iouis Olympiaci simulacrū, quod Phidias fecit ex ebore. Plinius lib. 7. cap. 38. & lib. 14. cap. 3. & libr. 35. cap. 8. & libr. 36. cap. 5. Muri Babylonis quos Semiramis regina cōstituit. Pyramides in Ægypto. Plin. libr. 36. cap. 12. Domus Cyri Medorū regis, quam Menon arte prodiga, illigatis auro lapidibꝰ fabricauit. Miraculo esse. Plin. lib. 34. cap. 7. Hoc simulacrum post quinquagesimum sextum annum terræ motu prostratum, sed iacens quoq; miraculo est.

Mirifico, as. mirabilem facio. (θαυματοποιῶ.) Plau. in Amph. Quanquam adeò Thebani ciues modo miro mirificant, probaui.

Mirificus, ca. cum. quod est mirabile. (θαυμάσιος) Cicero in Catone: Mirificos fructus afferunt. Hinc superlatiuum mirificissimus. Terent. in Phorm. Quidnam arbitraris, nescio: atqui mirificissimum. scilicet facinus. Mirificè aduerbium, pro mirum in modum. Cice. 4. Acad. Delectabatur autem mirificè lectione librorum.

Miritus, Thessaliæ monticulus.

Mirmillones, erant pugiles se ad duellum prouocantes. Nam digladiantiū alter retiarius, alter mirmillo appellabať. Fest. Retiatio, inquit, pugnāti aduersus mirmillonē cantatur, Non te peto, piscē pe

eo, quid me fugis Galle? Quia Mirmillonicum genus armaturæ Gallicum est, ipsiq; Mirmillones antè Galli appellabantur, vt quorum galeis piscis effigies inerat. Quod genus pugnæ institutũ est à Pittaco, vno ex septem sapientibus, qui aduersus Phrinonẽ dimicaturus, propter controuersias finium, quæ erant inter Atticos & Mitylenæos, rete occultè allato, impediuit Phrinonem.

Miro, as. eiusdem significationis cuius miror. Varr. in Eumen. Hospes quid miras?

Miror, aris, (θαυμάζω, ἄγαμαι verwonderen) esmerueiller.) propriè significat re aliqua tanquam noua obstupesio. Verg. Artificumq; manus inter se, operumq; laborem Miratur. Et mirari, est cum voluptate intueri. Idem: Seu quis Olympiacæ miratus præmia pugnæ. Item nescire, quia (vt Donatus inquit) admiratio ab ignorantia descẽdit. Teren. in And. Miror vnde sit. Sed cum dicimus, Ego miror me, miraris te, miratur se: tunc mirari significat placere, & de se magnificè sentire. Marti. Qui se mirantur in illos. Construitur hoc verbũ cum accusatiuo, & datiuo, & cum genitiuo. Verg. 11. Æneid. Iustitiæ'ue prius mirer, belli'ne laborem. Quandoq; absolutè ponitur. Ouid. lib. 13. Metamorp. Dumq; moror, miror'q; simul, fugit omnis in vndas. Huius composita sunt, admiror, quod est stupore afficior, seu fixe aspicio. Lactant. lib. 6. Qui ad alienã felicitatẽ non attollat oculos, opes non admiretur. Aliquando est venerari. Verg. Ille operũ custos, illum admirantur, & omnes Circunstant. Demiror, & emiror, valde miror. Immiror, inspecto, seu vehementer miror, vel magnifacio. Cic. lib. 1. Off. Cum persuasum sit nihil hominem nisi honestũ decorumq; sit, aut immirari, aut optare, aut expetere oportere. Verbalia sunt, Miratio & Mirator. Cic. 2. De Diuin. Caussarũ enim ignoratio, in re noua mirationẽ facit. Martial. lib. 10. Mirator veterum senex auorum.

Mirum in modum, & Mirandum in modum, (θαυμαστὸν ὅσον, θαυμάσιον ἡλίκον) fast) zeer wonderlijck) merueilleusement.) id est, in maiorẽ modũ, quasi infra rationẽ. Plaut. in Amph. Vterq; deluditur dolis mirũ in modũ. Cic. Metello, Marcellũ tuũ consulem factũ, teq; ea lætitia esse affectũ, mirandum in modũ gaudeo. Mirũ quantũ, (θαυμαστὸν ὅσον, θαυμάσιον ἡλίκον) id est, maximè. Liu. lib. 1. Mirum quantũ illi viro hæc nuncianti fides fuerit.

Misach, vnus ex tribus pueris, de quibus Daniel.

Misanthropos, pen. prod. osor hominũ, qui homines odit, qui fugit hominũ congressus, μισάνθρωπος à μισέω & ἄνθρωπος. Cic. 4. Tusc. Vt in hominum vniuersum genus, quod accepimus de Timone, qui μισάνθρωπος appellatur, vt inhospitalitas est, vide Lucia. in Timone.

Miscellanea, (συμμικτά) à mixtura indiscreta rerũ dici significare videtur Gel. lib. vlt. cum ait, Quia variam & miscellaneam, & quasi confusaneam doctrinam conquisiuerunt, eo titulos quoq; ad eam sententiã exquisitores indiderunt. Apul. Tamen in Metamor. Miscellaneã turbam confusam velut ex colluuione omnium gentium his verbis accipit, Nec mora cum magna irruptione patefactis ædibus, magistratibus eorumq; ministris turbæ miscellaneæ cuncta completa. Miscellus adiect. quod mistum est. Miscellos ludos Lugduni edidisse Caligulam scribit Sueton. Hinc quidam opera sua Miscellanea inscripserunt, in quibus variis de rebus tractatur. Varro miscellum vocat columbarum genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex vtroq; temperatum. & has columbas Bergomates, nostri cornarolos appellant. Item miscellæ vites, quæ in omni agro conueniunt, quòd cæteris vbiq; vtiliter misceantur. Miscellas vuas vocat Cato cap. 33. quibus præliganeum vinum fit, quod operarij bibant.

Misceo, ces. miscui, mistum. (μίγνυμι, μίσγω, κυκάω) vermischen) mengen) mesler.) per s, nõ aũt per x, cõfundo, & sine ratione perturbateq; facio. Verg. Interea magno misceri murmure pontũ. Quandoq; est potũ ministrare, κιρνάνω) tractũ à commixtione calidi & frigidi. Iuuenal. Nescit tot millibus emptus Pauperibus miscere puer. Miscere, absolute, pro misceri omnia. Cic. Ad Quint. fratrem libr. 3. Epist. Pompeius abest, Appius miscet. Huius composita sunt admisceo, (προσμίγνυμι) quod est ad aliquid misceo. Lactant. libr. 6. Idem etiam mares maribus admiscuit, & nefandos coitus contra naturam, contraq; institutum Dei machinatus est. Commisceo, (συμβάλλω) simul misceo. Hieron. Quo aperto dum in mutuos commiscentur amplexus, propriis se salutauere nominibus. Emisceo. Colum. libr. 8. Nam facilimè porci euaserint haram, emiscent se. Immisceo (παραπλέκω, ἐγκαταμίγνυμι) intus misceo. Idem libr. 2. Secundum deinde quod homines faciunt, si & aliis vitæ purgamentis immisceatur, cum per se naturæ est feruentioris, & idcirco terram perurit. Intermisceo, (διαμίγνυμι) in medio misceo. Permisceo, (συγχέω) valde misceo. Augu. Vera ergo falsis inordinate permixta, in vna disputatione hominis tanq; in vnius colore corporis apparentia significant lepram. Promisceo, vnde promiscuus, a, um. Sallu. Diuina, atq; humana habere promiscua, nihil pẽsi, atq; moderati habere. Mistus, vel vt aliis scribendum placet, mixtus, participium, hoc est, temperatus. Liu. 3. ab Vr. Ea colluuio mistorum, omnis generis animantium. &c. Mistura, pro moderatura, vt ait Non. Colu. lib. 7. ca. 5. Nam ea mistura palatum, atq; lingua totumq; os perfricatur.

Misellus, (ταλαίπωρος) diminut. est à miser. Plaut. Censen' misello mali aliquid facturũ? Misellum palliũ. Plau. in Ru. Heu sum redactus ad hãc misellam tuniculam, Et ad hoc misellum pallium.

Miser, (ἄθλιος, δύστηνος, τάλας) arbeytsälich) elendich) flebilis, calamitosus. Cic. O miserũ atq; infelicem hunc diem. Interdũ dicitur ægrotus: nam ægritudo genus est infelicitatis. Plau. Miseram esse prædicat buccam, sibi fortasse Medicos non esse putat. Interdum innocẽs. Cic. pro Milone, Miseros interdum ciues optime de Repub. meritos. Innititur etiam pro interiectione dolentis positũ, ac si diceremus nefas, (ἀδικία) Verg. Cecropidæ iussi (mi

(miserum)septena quotannis Corpora natorum.
Miserrimum miseriarum. Cic. ad Quint. fratrem libr. 3. Epist. Quod de fratre vbi eum visuri essemus, nesciebamus, quẽ quidẽ ego, nec quo modo visurus, nec vbi dimissurus sim, scio. id est, maximũ & miserrimũ mearum miseriarum.

Miserabilis, (ἐλεεινός, οἰκτρός) erbarmklich, klãglich) beclagelijck, iammerlijck) miserable.) miseratione dignus: id est, per quẽ alij misericordia cõmouentur. Ouid. in Ibin: Sisq miser semper, nec sis miserabilis vlli. Aliquãdo dicitur flebilis, lamentabilis. Liui. libr. 1. Euentus tamen belli minus miserabilẽ dimicationẽ fecit, quòd nec acie certatũ est, & tectis modo dirutis, alterius vrbis duo populi in vnũ cõfusi sunt. Idem: Voces etiã miserabiles exaudiebantur, mulierũ præcipue. Miserabile, pro miserabiliter, nomen pro aduerbio. Verg. 2. Æn. Miserabile cæsis Hostibus insultans. Seruius.

Miserabiliter, (ἐλεεινῶς, οἰκτρῶς) idem significat quod miserè. Cic. 1. Tusc. Etsi enim flemus, cũ legimus, tamen nõ miserabiliter vir charus emoritur.

Miserandus, (ἐλεεινός) miseratione dignus. Cice. 2. Tusc. Accede, accede nate, assiste, miserandũ aspice Euisceratum corpus lacerari patris.

Miseranter, aduerbium. Gell. lib. 10. cap. 3. Ecquid est quod aut ampliter, insigniterq, aut lachrymosè, aut miseranter, &c.

Miseratio, nis. significatio misericordię, qua ex alicuius infelicitate mouemur. Plin. Epi. 51. Quod me recordantẽ fragilitatis humanæ miseratio subit.

Miserator, (ἐλεῶν) est qui opus aliquod misericordiæ exhibet in eũ, cuius miseret. Misericors, (ἐλεήμων) qui ex alicuius calamitate dolorẽ animo suscepit. Cic. 4. de Fin. Nec misericordẽ iudicẽ esse oportere. Misericordior, comparatiuũ antiquum. Plau. Rud. Misericordior nulla est me fœminarũ. Misericordia, ipsa cordis ægritudo ex miseria alicuius iniuste laborantis suscepta.

Miserè, (ἀθλίως, ταλαιπώρως) elendichlich) elendichelijck) miserablemẽt.) aduerbium, infeliciter. Cic. Neq moueri eius desyderio non possum, qui tam miserè perijt. Quandoq significat valde. Teren. Eam miserè amat.

Misereo, antiqui vsurpabant pro miseror. Ennius in Hecuba: Miserete manus, date ferrum, vt me anima priuem.

Misereor, eris. misertus, (ἐλεῶ, οἰκτείρω) erbermen) ontfermen) auoir pitie.) construitur cũ genitiuo. Et est misereri, ex alicuius miseria corde anxiũ esse. habet enim passiuũ affectũ Brutus ad Cic. Aut miserebor vestri. Cic. pro Cornelio Balbo: Miseremini eius, qui nõ de suo peccato, sed huius summi, & clarissimi viri facto disceptat.

Miseresco, scis. (οἰκτίζομαι) moueor misericordia, & tam accusatiuo, quàm genitiuo iungitur. Apul. Commodum oẽs miserescimus. Statius lib. 1. Theb. Et generis miseresce tui. Verg. Et miserescimus vltro. Huius compositũ est, cõmiseresco. Teren. in Hecy. Demũ tam ægrè tulit, vt ipsam Bacchidem, si adesset, credo cõmisereſceret. Hinc miserescit, impersonale, cum significato sui verbi. Terent. in Heau. Atq inopis te miserescat mei.

Miseret, (ἐλεῶ) es dauret) het iammert) iay pitie de luy.) impersonale, simili modo passiuũ affectũ habet, sicut misereor. Idẽ est enim, Miseret me illius: & misereor illius, quia vtrunq significat, ex illius miseria angorem suscipere. Cic. Miseret me infelicis familiæ. Verg. Si te lapsorum miseret, quæ munera Nyso Digna dabis?

Miseretur, (οἰκτείρω) impersonale, moueor misericordia. Cic. pro Ligar. Cauete, fratrũ pro fratris salute precantiũ vos misereat. Lucius Crassus in Lege Si suasione: Neq minus vestri quàm mei miserebit.

Miseria, infelicitas. ταλαιπωρία. arbeyt sãligkeyt) elendicheyt) misere, malheur.) Miseria dicitur, cũ quis patitur vel egestatẽ vel damnũ. Cic. 2. Tusc. Gentes nostras flebunt miserias. Cum alijs compatitur, misericordia dici solet.

Misericordia, (ἔλεος, ἐλεημοσύνη) barmhertzickeyt) barmhertichevt) misericorde.) inquit Augu. quid est nisi alienę miseriæ quædã in nostro corde compassio? qua (si vtiq possimus) subuenire compellimur. Stoici misericordiã inter vitia animæ computãt. Vnde Seneca, qui se Stoicorũ sectæ addixit, Vitiũ (inquit) animi est misericordia, nec miserebitur sapiens, sed succurret. Augu. lib. 9. Ciuit. Stoicorum est misericordiã solere culpare. Vnde. Cic. in 3. Tuscul. tanquam Stoicus dixit: Si sapiens in ægritudinem cadere posset, posset & in misericordiam, posset & in inuidentiã. Verum in oratione pro Ligario in laudem Cæsaris tanquam Peripateticus dixit: Nulla re tuis virtutibus plurimis nec gratior, nec admirabilior misericordia est.

Misericorditer, (ἐλεημόνως) aduerb. significat cum misericordia.

Miseriter, (οἰκτρῶς) idem quod miserabiliter. Laberius: Mens incorrupta miseriter corrumpitur.

Miseritudo, idem quod miseria (ἀθλιότης) Actius: Qui infelix miseritudine factus est aliena.

Miseror, aris. & misero, ras. (οἰκτείρω) beweynẽ, beclagen) auoir pitie & compassion.) apud antiquos affectum actiuum habet, significatq verbis, aut lachrymis, aut opere, dolorẽ, quem ex alicuius miseria habemus, ostendere: & construitur cũ accusatiuo. Sall. in Iugur. Eos multa pollicendo, ac miserando casum suum confirmat. id est, lamentando. Cæsar: Abditi in tabernaculis, aut suũ factũ querebantur, aut cum familiaribus suis cõmune periculum miserabãtur, id est, deplorabãt. Hinc commiseror, à quo cõmiseratio, (οἰκτισμός) quæ est significatio misericordiæ, qua ex alicuius infelicitate mouemur, cum scilicet vel aspectu alicuius, vel oratione, vel etiã cogitatione adducimur, vt eius misereamur. Liu. lib. 1. Agmen migrantiũ impleuerat vias, & cõspectus aliorũ mutua miseratione integrabat lachrymas: Cic. li. 2. ad Heren. Commiserationẽ breuẽ esse oportet. Misero aũt, pro miseror dicebãt veteres, vt Actius in Athamante: Atq ita de illis merui, vt iure hæc nunquam miserarẽt mala. Miserata animi, pro animo. Verg. 10. Æ nei. Iuuenemq animi miserata repressit.

Misogynea, (μισογυνία) odiũ mulierũ, quale fuit in

in Euripide Tragœdiarũ ſcriptore, qui mulieres ferè omnes maiorẽ in modũ exoſus fuiſſe dicitur.

Miſſenus, (μισηνὸν) pen. prod. mons Campaniæ, à Miſſeno Æneæ comite ibi ſepulto. Vergilius: Qui nunc Miſſenus ab illo Dicitur.

Miſſiculo, as. ſignificat mitto, iteratiuũ enim eſt, & rei vtilitatem indicat. (πιμπάζω) Plau. in Epid. Empta eſt ancilla, ꝙ tute ad me literas Miſſiculabas.

Miſſilis, & hoc miſſile, adiectiuum. quod facilè mittitur, penult. cor.

Miſſile, pen. cor. (οἰσὸς, βέλος) ſubſtãtiuè, telum quod manumittit. Vnde & lapides miſſilia dicũtur. Plin. lib. 28. cap. 4. Ferunt difficiles partus ſtatim ſolui, cum quis tectum, in quo ſit grauida, tranſmiſerit lapide, vel miſſili ex his quæ tria animalia ſingulis ictibus interfecerint, hominem, aprum, vrſam. Et miſſilia dicuntur munera, quæ à principibus populo ſpargebãtur, (ἐπιῤῥιπτέον) vtputa velaria linea, odores, vnguẽta. Suet. in Calig. Sparſit & miſſilia variarũ rerũ, & panaria cũ obſonio viritim diuiſit.

Miſſio, eyn ſendung) een ſeyndinge) enuoy ou enuoyement.) non ſolum ſignificat ipſum mittendi actum, (πομπὴν) ſed etiã dimittendi, (ἄφεσιν) Suet. in Cæſ. Miſſionẽ continuò efflagitauit. Huiuſmodi miſſionum in re militari multa ſunt genera. eſt enim honeſta, quæ emeritis ſtipendijs ab imperatore indulgetur. Eſt cauſſaria, quæ propter valetudines à laboribus militiæ ſoluitur. Vnde cauſſarij milites dicuntur à Liuio. Eſt & ignominioſa, cum quis propter delictum ſacramento ſoluitur.

Miſſito, tas. pen. cor. frequentatiuũ, ſæpe mitto. (προσπέμπω) Liu. 9. ab Vr. Quòd incolumi Hernico nomine ſimul cũ ijs Samniti auxilia miſſitare.

Miſſus, a. um. participium, eas ſignificationes habet quas mitto. Miſſus verò nomen quarti ordinis, immiſſionem ferarũ, ſiue ludorũ, aut gladiatorum in arenam ſignificat, (ἔφεσις, θηριομαχία) Sueton. in Domit. In his Circenſium die, quo facilius centum miſſus peragerentur, ſingulos à ſeptenis ſpacijs ad quina corripuit. Idẽ: Circenſes frequẽter etiam in Vaticano cõmiſit, nonnunquã interiecta per quos miſſus venatione. Bud. Aliquando ſumitur pro immiſſione ferculorũ, (περιφορά.) Vnde Lampridius ſcribit Heliogabalum celebraſſe tale conuiuium, vt apud amicos ſingulos ſinguli miſſus appararentur, & aliquando omnes miſſus ſola carne phaſianorum ſtruxiſſe. Budæus.

Mitella, diminut. parua mitra. μιτρίον. Verg. Copa Syriſca caput Graia redimita mitella.

Mites, (πρᾶος, πρᾶοι, ἤπιοι, πραεῖς) ſanfftmütig) ſaechtmoedich) de bonnaire.) teſte Auguſt. dicuntur qui improbitatibus cedunt, & non reſiſtũt malo, ſed vincunt in bono malum. Cic. De Senect. Facit perſæpe ſibi audientiã diſerti ſenis compta & mitis oratio. Vnde & ꝓ leni, clemẽte, ac manſueto accipitur mitis. Cuius contrariũ immitis. (ἀπηνής) .i. aſper, ſæuus, crudelis. Verg. Immitis Achilli. Quãdoq; ponitur pro tranquillo, & immitis pro procelloſo, & inquieto. Idẽ li. 9. Mitis vt in morẽ ſtagni placidæq; paludis. Apul. Erat ẽm turbidũ, atq; immite pelagus. Quandoq; pro maturo, (ὥριμος.) Vergil. Sunt nobis mitia poma, Caſtaneæ molles. Plin. Immitia adhuc & cruda poma. Mitè, mitius, mitiſſimè, aduerbium.

Miteſco, mãſueſco. (πραΰνομαι, ἡμεροῦμαι) zam wirdẽ) goedertierẽ wordẽ) deuenir tractable) Pli. Vt ferę domi educatæ miteſcũt. Aliquando tranquillor. Apul. Cõſiteſcũt fluctus, mare miteſcit. Aliquando matureſco, (πεπαίνομαι) Plin. Reliquorũ pomorum velocitas citò miteſcentium tranſuolat.

Mithra, μίθρα, cum h, à Perſis dicitur Sol. Strabo lib. 15. Perſæ cœlum Iouem putant, colunt Solem quem Mithram vocant. Stat. lib. 1. Theb. Indignata ſequi torquentẽ cornua Mithrã. Vbi Luctatius ait, Sol apud Adiamenios Titan: apud Aſſyrios, Oſiris: apud Perſas vbi in antro colit, Mithra vocatur. Ponitur aliquãdo pro primario ſacerdote. Apul. lib. vlt. Ipſumq; Mithram illum ſuum ſacerdotem præcipuũ ſacrorũ miniſtrum decernit.

Mithrax, (μίθραξ) gemma roſeo colore, quamuis Solis radijs oppoſita verſicolor ſit. Plin. lib. 37. ca. 10 Mithrax à Perſis accepta eſt, & Rubri maris montibus multicolor, contra ſolem varie refulgens.

Mithriaca, (μιθριακά) ſacra ſolis, ſiue Oſiridis ſacrificia. De quibus Lamprid. in Cõmodo ſic ſcribit: Sacra Mithriaca homicidio vero polluit, cum illi aliqd ad ſpeciem timoris vel dici, vel fingi ſoleat.

Mithridates, (μιθριδάτης) pen. cor. rex Ponti fuit, vi magna & animi & corporis, vt ſex iuges equos regeret, duarũ & viginti gentiũ ore loqueret. Hic diffidentibus Romanis, ſociali bello Nicomedem Bithynia, Ariobarzanẽ Cappadocia expulit, Græciam inſulaſq; omnes, excepta Rhodo, occupauit: ſed poſtea à Sylla apud Dardanũ fuſus, & à Pompeio victus. tandẽ à Pharnace filio in turre obſeſſus, venenũ ſumpſit. cumq; id tardius biberet (quia aduerſum venena multis antea medicaminib. corpus firmauerat) immiſſum percuſſorẽ Gallũ, citò eũ authoritate vultus territũ reuocauit, & in cædem ſuam manũ trepidantis adiuuit. Alius etiam Mithridates, qui regi Mithridati Bruti epiſtolas collegit: vnde ait, τὰς βρούτου ἐπιστολὰς ἐθαύμασε πολλάκις, ὁ μόνον ἀθροίσαντος καὶ διωκονομίας χάριν, ἀλλ' ἐν ὡς ἐγκωμιαστικὸ φρονήματι ἰσχύσας χαρακτῆρα.

Mithridaticũ vnguentũ, (μιθριδατικὸς) antidotũ, quod ex rebus. 54. conficitur, & nunc vulgò authoris nomine vocant Mithridatũ. Plin. libr. 25. cap. 2. Vni ei excogitatũ quotidie venenũ bibere, præſumptis remedijs, vt conſuetudine ipſa innoxium fieret. Primo inuenta genera antidoti, ex quibus etiam vnũ eius nomen pertinet. illius inuentum autumant ſanguinem anatum Ponticarũ miſcere antidotis, quoniã veneno viuerent.

Mitylene, nes. (μιτυλήνη) penult. prod. & Mitylenæ, arũ. vrbs in Leſbo iuxta Methymnã, à cuius nomine nũc omnis inſula Mitylene appellat, in qua fuerunt olim duæ nobiliſſimę ciuitates, hæc vides licet & Methymna. Hanc tandẽ inſulam pridem Leſbum dictã volunt ab vrbis nomine, quæ in ea potentiſſima fuit. Mart. Cum tibi non Epheſos, nec ſit Rhodos aut Mitylene. Dicta Mitylene, vt Diodor. libro. 4. ſcribit, à Mitylene Machari filia.

Hæc nunc Mitallinum dicitur.vrbs clara Pittaco ex septem sapientibus vno,& Alceo poëta,& Antimenide fratre eius,& Diophane oratore,& Theophane rerũ scriptore, qui magno Pompeio admodum familiaris fuit. De hac scribit Vitru.lib.1. quòd magnificenter & eleganter ædificata fuerit, sed non prudenter posita: in qua Auster cum flat, homines ægrotãt: cum Corus,tussiunt: cum Septentrio,restituuntur in salubritatem.

Mitifico,as.(ἡμερόω) zam machen)temmen)addoulcir.) mitem ac placidum facio. Plin.libro.8. ca.7. Capti celerrimè mitificãtur hordei succo,de elephantis. Mitificare cibum,concoquere.Cic.2. De Diuin. Depulso enim de pectore, & in omne corpus diuiso & mitificato cibo,cãtus edere quiete satiatos. De gallis.

Mitigatorius, adiect. quod habet vim mitigandi. Plin.lib.28.cap.6.Contra renum & lumborũ,vesicæq; cruciatus in balnearũ solijs pronos vrinam reddere,mitigatorium habetur.

Mitigo,as.pen.cor. placo,quasi mitẽ ago,(πραΰνω.) milterẽ,versũnẽ)te vredẽ stellẽ)sachtẽ)appaiser, addoulcir.)Lacta.li.4. Donec rursus pœnitẽtia populi mitigatus,liberaret eos seruitute. Item maturare,(πεπαίνω.)Cic.lib.4.De Rep. Cumq; autũno terras ad concipiendas fruges patefaceret,hyeme ad concipiendas relaxarit,à fistula maturitate alia mitigauerit,alia torruerit. Huius compositum est Cõmitigo,de quo suprà. Mitigatio nomen verbale.Cice.3.De Orat.Omnisq; ad omnem animi motũ impulsio,& si ita res feret,mitigatio.

Mitra,(μίτρα) dictio barbara,qua significat quoddam capitis ornamenti genus,primo apud Mæonios, deinde Ægyptij, Syrij, Phrygij, & Lydij eo vsi sunt. Erat enim pileus incuruus,quamuis & ꝓ muliebri corona ad ornatũ capitis adulescentulas rũ accipiatur,ex qua pendebãt fasciolæ,q̃ Phylυ, ræ dicebant,quoniã florũ instar dependerẽt. Nos stri quoq; pontifices mitris vtuntur cum rei diuinæ operã dant. Et apud Græcos nõ solum pro ornatu capitis, sed etiã pro fascia in loricæ modum cõtexta,ad latera defendẽda sumitur. Verg.9.Æn. Et tunicæ manicas,& habent redimicula mitræ.

Mitterin, insula vltra Britanniam sex dierum nauigatione,vt libro.4.Plin.scribit. In ea candidum plumbum prouenit.

Mitti sanguis, (φλεβοτομεῖσθαι, ἀφίεσθαι αἷμα) dicitur cũ fit phlebotomia. Similiter sanguinis missio,fit quando quis iugulatur. Corne.Cel.libr.2. Mitti sanguis debet ex brachio. Idem: Sanguinẽ,incisa vena,mitti nouum non est.

Mitto,tis.misi.missum.(πέμπω)schicken,sendẽ)enuoyer.) nota est significatio. Cic.in Cat. Hunc librum ad te de Senectute misimus. Interdũ excludere,(ἀφιέναι:) Verg. Mœstumq; timorẽ Mittite. Interdum omittere,deponere. Teren.in Adelph. Hera lachrymas mitte. Item donare. Verg. Hos illi (quod nec bene vertat)mittimus hœdos. Mittere in consiliũ, est dimittere iudices ad sententiã dicendã,vbi orator dixerit,Dixi. authore Asconio. Cic.Pro Cluen.Cur Stalenũ,cũ in consiliũ iretur, Cluentius & Canutius abesse patiebãtur? & cum in consiliũ mittebant,Stalenũ iudicẽ,&c. Budæus. Missum facere,est deponere,ac etiã à nostro consortio,familiaritate,potestate,arbitrio dimittere: quod quidam Barbare dicunt,Dare licentiam,vel licentiare. Teren. Phorm. Missum te facimus. Huius composita sunt, admitto,amitto, committo, omitto,permitto, præmitto,promitto,remitto, manumitto,summitto,& transmitto.

Mixtarius,(κύαθος) vas quo vinũ aqua miscemus. Lucil Vrceus aut gemina longus mixtarius ansa.

M ANTE N, E T O.

MNa,(μνᾶ)Græcè, Latine mina. vide Mina. Mnemosyne,pen.cor.(μνημοσύνη)memoriam significat. Catullus: Mnemosynon mei sodalis. id est,monumentum.

Mnestras,pen.cor.Græci procos vocant.

Mnestheus,proprium viri Troiani.

Moab,(μωάβ) Arabiæ ciuitas,quæ & Arepolis nominatur,quo etiã nomine vocatus est filius Loth, à quo Moabitæ. Vocatur autẽ Moab ex nomine vrbis & regionis.porrò ipsa ciuitas,quasi propriũ vocabulum possidet. Rabbat Moab. id est,grandis Moab. In hac regione fuit Balaac filius Bior, qui cõduxit mulũ Balaã de Mesopotamia,vt maledicerꝫ Israël,vbi & tantũ est populus Beëlphagor. Huius monopolis ciuitas Arabe, hodie ex Græco sermone composita Neopolis est nuncupata. Nam plerique existimant,q̃ Veos,id est Martis,seu Iouis potius interpretatur.

Mobilis,(εὐκίνητος) bewegig)beweeclũlick)muable) qui facilè mouetur: à quo mobilitas, (εὐκινησία.) Vergil. Quo non aliud velocius vllum Mobilitate viget. Quorum cõtraria sunt,immobilis,(ἀκίνητος)& immobilitas. Mobilitas etiã,pro inconstantia & leuitate. Cice.7.Phil. Quid est enim inconstantia,mobilitate,leuitate senatui turpius?

Mobiliter,aduerb.Cic.2.de Nat.Deo. Animaduersumq; sæpe est,cũ cor animãtis alicuius euulsũ,ita mobiliter palpitare,vt imitaretꝫ igneã celeritatẽ.

Mobilito,as.are. Luc. Inde color motus & venti cæca potestas Accipit,inde aër,inde oĩa mobilitant.

Moderator, (οἰκονόμος,ἰθυντὴρ) eyn mãssiger,regierer,verwalter) een matiger,regeerder)gouuerneur.)rector,gubernator. Cic.lib.1.Tusc. Hæc igitur,& alia innumerabilia cũ cernimus,possumus ne dubitare, quin his præsit aliquis conditor, vel effector, si hæc nata sunt, vt Platoni videtur, vel si semper fuerũt, vt Arist.placet,moderator tanti operis & muneris? Moderatrix, gubernatrix, rectrix. Cic.1.De Inuent. Moderatrix rerũ sapiẽtia.

Moderor,(πραΰνω,ἡνιοχῶ,ἀπέχω,εὐθύνω,ἐξηγεῖσθαι, σωφρονῶ,χαλιναγωγῶ) mãssigen)meysterẽ) regerẽ, matigen) amoderer,gouuerner.)rego,modũ pono,& tam accusatiuo,q̃ datiuo iungitur. Sall. Fortuna cuius libido gẽtibus moderatur. Plau.in Curc. Linguæ moderandum est. Huius compositum est præmoderor,antemoderor. Dicitur & modero, ras.in eadem significatione. Sallu. Vbi hoc exemplo per senatus decretum consul gladium adduxerit, quis illi finem statuet, aut quis moderabit,

Ec.5. Ver/

Verbale est, moderatio. onis. Cic. De Senect. Moderatio modo virium adsit tantũ, quantũ quisque potest, nitatur.

Moderatus adiect. Cic. De Sen. Moderati enim nec difficiles senes, nec inhumani tolerabilem agunt senectutem. Hinc moderatè aduerbium, cum moderatione: vt moderatè dictum.

Modestia, (τὸ κόσμιον, κοσμιότης, εὐταξία) zucht, mâssigkeyt, demût) maticheyt, manierlichz.) attrempance.) & moderatio (μετριότης) hunc habent ordinem, quòd modestia fundamentum, soliditas & basis ipsa virtutis est, ex qua gignitur moderatio, quæ temperat aurigaturq́ modos in factis & dictis, & cæteris talibus, quæ agendi officio vtũtur. Cic. libr. 1. ad Heren. Modestiam definit, quòd sit in animo continens moderatio cupiditatum.

Modestus, (κόσμιοι) zuchtich, demûtig) manierlijk, matich) modeste, attrempe) à modico. id est, temperato. Terentius Adelph. Proba & modesta. Vbi Donatus, Proba sibi, & modesta apud alios. Vnde modestè, (κοσμίως) cum modo, & temperate. Teren. in Phorm. Animus qui modeste isthæc ferat. Varr, Non eos optime vixisse, qui diutissime vixerunt, sed qui modestissimè.

Modialis, μεδιμναῖος, à modo, vt vas modiale, quod modum continet. Plaut. in Capt. Aulas calicesq́ omnes confregit, nisi quæ modiales erant.

Modicum, (ὀλίγον, τυτθὸν) eyn weynich) vng peu.) parum, ac pusillum: vt modica pecunia, Apul. Modico labore fatigatur. Sic Immodicum, (ἄκοσμος, ἄμετρος) pro maximo ponitur. Colu. C. Licinius damnatus est, quoniã in magistratu rogatione tribunitia quã promulgauerat immodica possidendi libidine transcendisset. Et modici, pauci. Plaut. In angiportu turba est, domum modici introierunt. Sic immodicos, dicimus plures. Martialis: Atriaq́ immodicis arctat imaginibus. Proprie tamen modicum, dicitur non cui aliquid sit imminutum, sed quod non excedat modum, & modestum est & temperatũ, (μέτριον) Plaut. Cui animus modicus, continens, expers ambitionis. Hinc modicũ aduerbiũ, significat parũ. Idẽ: Ædepol id modicũ curat. Modicè vero, (μετρίως) temperate. Idẽ: Modice sapis. Immodice, nimis, vel intemperate. Col. lib. 2. Magisq́ conducere agricolæ frequenter id potius quàm immodice facere. Modicè non semper à pauco, sed quãdoq́ à modo deducitur, vt modestiã designet, quæ inter parum & nimium versatur, non paucitatem. Varr. De re Rust. Cum aër est modice temperatus.

Modificor, mensuram & modũ capio, (μετρίω) Gel. li. 1. Comprehensa autẽ mensura Herculani pedis, secundũ naturalẽ membrorũ omniũ inter se competentiã modificatus est, atq́ ita id collegit quod erat consequens, tantò fuisse Herculẽ corpore excelsiorem quàm alios, quantò Olympicũ stadium cæteris pari numero factis anteiret. Hinc modificatio, pro temperantia.

Modiolus, (πλήμνη, χοινικὶς) cum accẽtu in antepen. diminu. est. quarta pars modij, quo etiam nomine dictum est paruum vas quadratũ ad hauriendũ ex puteo, aut lacu, aut flumine aquam. Horum autem modiolorum, vt est apud Frontinum De aquæductibus, alius est erogatorius, alius acceptorius, vt multis in locis intueri licet. Vitru. Ita cum rota à calcãtibus versabitur, modioli pleni ad summum elati, & rursus ad imum reuertentes, infundent in castellum ipsi per se, quod extulerunt. Modiolus etiam est vas mensarium potui paratum, vt phiala, vt trulla: non tamẽ poculum, vt inquit Scæuola in l. Seiæ. De auro & argen. leg. hæc Bud. Plaut. In Cistel. Vix exculpsit vt diceret, Quia ei promisi modiolum vini dare. Modiolus in rota, cui affixi sunt radij. Plin. lib. 9. ca. 4. Apparẽt & rotæ appellatæ à similitudine, quaternis distinctæ radijs modiolos earũ oculis duobus vtrinq́ claudentibus.

Modiperatores, (συμποσιάρχαι) dicuntur qui modificandi authoritatem habent, quasi modum imperantes. Varr. In conuiuijs instituti sunt modiperatores atq́ magistri.

Modius, (μέδιμνος) eyn mâss) een maet) vng mesure) mensuræ genus, duo & viginti sestertia continens. Hinc semodius, bimodius, trimodius, & huiusmodi, Colu. lib. 2. Eadem quatuor modijs, nonnunquam tribus, etiam duobus ac semodio iugerum occupat. Modius vini Parisinus, tricenos senos sextarios nostros capit: Sextarius autem octonas eas, quas pintas dicimus. Bud. Modius tritici Parisinus, quatuor & viginti medimnos Atticos capit. Modius agri, actus quadratus, qui latus est pedes centum, & longus totidem: Mina etiam Latinè dicitur, teste Var. 1. de re rust. ca. 10. Modium neutro genere etiam dicitur. Plin. lib. 18. cap. 16. Id præstant in iugera modia vicena.

Modo, (ἄρτι) itzund) nu) maintenant) quando habet o finalem corr. significat tempus præsens, vel mox præteritum, vel nondum pręteritum, vel statim futurum: vt, Modo id ago. Terẽt. Modo ait, modo negat, modo dicebam, modo veni, modo faciam. Aliquando ponitur pro longo tempore antè. Idem in Eunu. Quàm dudum? DO. Modo. Vbi Donatus, Nota modo aperte ꝓ tempore pręterito dictum esse. id est, iamdudum. Nam qui vitiauerat virginem non modo, sed longè antè vestem mutauit cũ eunucho Phædrię. Hinc fit, Quomodo, amodo, postmodo. Ponitur pro duntaxat, tantum modo, (μόνον.) Liu. Euentus belli minus miserabilem dimicationẽ fecit, quòd nec acie certatũ est, & tectis modo dirutis alterius vrbis, duo populi in vnum confusi sunt. id est, solum. Item significat, si modo, dum modo, (γε δή.) Terent. in Heaut. Modo liceat viuere, spes est. Verg. lib. 4. Si modo memoras factum, fortuna sequatur. Hinc & solummodo, tantũmodo, & amodo, (ἀπὸ τούτου) quod significat posthac. Apul. Vt nemo me amodo tam manè egredientem solum videbit. Quòd si producta vltima syllaba proferatur, datiuus vel ablatiuus casus est à modus. Modo, pro saltẽ. Teren. Vtinam hoc sit modo defunctum. Modo pro interdum. Proper. Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis, Thermodoontęis turba lauatur aquis: Et modo Taygeti crines aspersa pruina.

Modò,pro folum fiue duntaxat. Quintil. libr.2. ca.16.Quidam enim circa res omnes,quidam cir ca ciuiles modo verfari rhetoricen putauerunt.

Modulor,pen.cor.menfuro,fiue cũ menfura & numerorũ ratione compono,(μελῳδέω, κατακλάω.) Gell.Scitè fubtiliterq; ratiocinatum Pythagoram philofophum dicit,in reperiẽda modulandaq; ftatus longitudinifq; eius præftantia.Verg.Carmina defcripfi,& modulans alterna notaui.

Modulus,diminut.à modus: & ponitur ꝓ ipfa compofitione & cantu,qui etiam modulamen dicitur, (μελῴδημα, νόμος.) Modulus, fiue modus, poteft etiam dici id cantionis genus, quod Galli cantores vocant, Vng mottet. Vnde illud in titulis comœdiarum Terentij, Modos fecit Flaccus Claudij filius tibijs paribus dextris & finiftris.

Modus,(μέτρον, τρόπος) eyn mafs,weife) een mate maniere) moyen) proprie rationẽ fignificat,id eft, menfurã fiue formã. Ratio iubet,ne qd nimis,fed omnia cum moderamine fiant. Vnde quomodo & quemadmodũ dicimus,id eft,qua ratione. Et admodum ꝓ fatis,quafi fecũdum rationem: & propemodum,ferè,quafi parum abfit à modo,hoc eft à ratione. Et,Mirum in modum,Maiorem in modum,quafi vltra rationem. Commodum,aptum, conueniens,quafi cum modo & ratione. Colum. lib.2. Eft autem modus in ficcando fœno,vt neq; peraridum,neq; rurfus viride colligatur. id eft,forma. Idem libr.3. In quo fcrobe deftinaueris nuces ferere,terram minutam in modum femipedis ponito.id eft, menfuram. Et modus,dicitur quantitas,vt apud eundem lib.2. Atq; rurfus in Sole ficcata, & mox refrigerata reconditur: fi maior eft modus,in horreo,fi minor,in vafis olearijs falfamentarijsq;. Interdum dicitur finis feu euentus,πέρας. Iuuen. Imponitq; modũ fapiens & rebus agendis. Verg.lib.4. Æn. Sed quis erit modus? Interdũ dicitur tonus,φθόγγος,vide modulus.

Mœchiffo.as.are.adulterare. Plaut.in Caf. In adulterio,dum mœchiffat, Cafinam,credo,perdidit.

Mœchor.aris.(μοιχεύω) ehebrichen) ouerfpeldoen) commettre adultere.) inhonefte per libidinẽ pecco,adulterium committo. Catullus.

Mœchus,(μοιχός) eyn ehebricher) eñ ouerfpeelder) adultere) adulter. Græci enim μοιχὸν mœchũ,hoc eft adulteram,dicunt. Plaut. in Amph. Illa illũ cenfet virum fuum effe,quæ cum mœcho eft. Ponitur tamen pro quocunq; inhonefte per libidinem peccante,à quo formatum eft verbum mœchor.aris.

Mœnia,(τείχη) ftadtmaur) veften) les murs de vne ville) à muniẽdo dicta. Veteres enim œ & u indifferenter ponebant. Et proprie dicuntur,quæ vrbem cingunt. Verg. Et mœnia pandimus vrbi. Nec vrbis tantum funt,fed etiam munitionum,caftrorum,& aliorum ædificiorum. Plaut. Prohibentq; mœnia,alia vnde ego fungar mea. Hinc fit fubmœnium,quod eft fub mœnibus. Mœne fingulariter protulit Ennius, tefte Festo: Apud emporium in campo hoftium per mœne.

Mœniana,vide Meniana.

Mœnitus,adiect.mœnibus cinctum. Plaut.in Bacc. Cum Priami patriam Pergamum Diuina mœnitum manu. antiquum.

Mœreo.res.(ἀνιάομαι, ἀνιάζω) trauren,bin betrůbt) droef zijn) eftre trifte & dolent.) mœftus per œ diphth. ab μοῖρα. Varr. tamen per æ, ab marceo deducit, ꝗ corpus marcefcere facit mœror. Eft autem mœrere, triftari, & dolore affici. vnde & cum accufat. quandoq; conftruitur. Cic. Terentiæ: A te quidem omnia fieri fortiffime & amantiffime video,nec miror,fed mœreo cafum eiufmodi,vt tantis tuis miferijs meæ miferiæ fubleuētur. id eft,doleo. Item deploro, ὀλοφύρομαι,vt apud eundem lib. 1. Tufcul. At illa ficut acerbiffimam rem mœret. Et iterum: Cum grauiter filij mortẽ mœreret. Inuenitur etiam mœret imperfonale cum fignificato fui verbi. A mœreo fit mœror,ipfe mœrendi actus,& triftitia. Cic. Att. Mœrorem minui dolorem non potui.

Mœri.orum.pro muris. Verg. 10. Æn. Quin intra portas atq; ipfis prælia mifcent Aggerib.mœrorū. Vbi Seru. Mœrorum pro murorum antiquè.

Mœro.ras.(λυπέω) mœrentem & triftem facio.nam mœraret,id eft,mœrentẽ faceret,vetus verbum.

Mœftus,adiect. triftẽ,miferandum. trůb) droef) trifte & dolent) Verg. Et mœftas ꝓmere voces. Hinc mœftè,aduerb. Author ad Herennium: Tunc clementer,mœftè,hilariter.

Mœftiter,aduerb. antiquũ, ꝓ mœftè. Plaut. in Rud. Obfecro tam mœftiter veftitas?

Mœftitia,& mœftitudo,idẽ, κατήφεια. traurigkeyt) droefheyt) trifteffe,dueil) Plaut. Cui tanta mœftitudo obtigit. Quintil. Dolore atq; animi mœftitia langues.

Mœfia,(μυσία) prouincia, fcribitur cum œ diphth. In ea funt Dardani, Mœfi,& Triballi, Pontoq; cõtermini Scythę. De hac fuprà in dict. Mefia. Hęc tamen à multis per y fcribitur Myfia.

Mœfto.as.& mœftifico.as. λυπέω,mœftum facio.

Moga,primum dicebatur,quę poftea Cappadocia, nunc aũt Cæfarea à Cæfare,vt refert Iofephus.

Moguntia,μογοντία,oppidũ Tranfalpinæ Galliæ.

Mola.læ.(μύλη) eyn muelen) vne meule.) dicta eft qua veluti mole quadã frumentũ legumina,aliq; res teruntur, quòd earum motu eò coniecta moluntur. Vnde molæ frumentariæ, molæ fabariæ, molæ oleariæ dicuntur. præcipuus eius vfus eft in moletrina. Molas antiqui ab afinis afinarias,alias à manu manuarias, à trudendo trufatiles appellabant. Et latinè quidem mola, Græcè μύλος. Vnde amylum, ἄμυλον,fine mola factũ ex tritico. In mos lendinis fuperiorem metam,inferiorem catillum, ὄνος,vocant. Et mola, μύλη,mandibula dicif,fiue maxilla. Item caro informis & inanima in vtero mulieris,fine viri femine genita. Et licet his quoq; accidat,quæ coitu vtuntur, quoties menftrua vitiofa funt, aut femen viri ad formandum fœtum debile eft atq; ineptum, frequentius tamen his accidit quæ à coitu abftinent, folitæ aliàs coire, quales viduæ funt. fit enim quandoque in mulieribus tumor præter naturã,& femen cum fanguine mixtum indurefcit in carnem. quamuis aliquãdo ex

folo

solo spiritu fit mola, quæ mouetur natura tentante eam expellere. De hoc Aristot. lib. 4. De Gener. Anim. Cum ex humore crudo conceptum stetit, tunc mola gignitur, idq; in mulieribus merito aut solis aut maximè. Præterea mola à molito farre, dicitur far tostum & sale sparsum, οὐλοχύτη, quòd eo molito hostiæ asperguntur. Plin. lib. 12. ca. 18. Nec minus propitij erant dij mola salsa supplicantibus, imò verò (vt palàm est) placatiores. Apud antiquos post glandes & arbuta vsus farris in honore fuit, seruatus in tantum vt sacrificiū non fieret sine sale & farre. Vergil. Sparge molam. Hinc immolo. las.

Molaris, substantiuum, (μυλίτης) gen. mascul. dens maxillaris est, à mola pro maxilla deductū nomē, quòd cibum à cæteris dentibus confractū ipsi molunt. Et molaris, est molæ fragmē. Ouid. lib. 4. Metam. Aut comes, inquit, ero, dixit, dextraq; molarem Sustulit. Stat. lib. 3. Theb. Vastæq; sudes, fractiq; molares. Molaris verò, adiect. μυλικός. vt lapis molaris, ex quo mola fit. Plin. lib. 36. cap. 23. Vtilior è molari, quia est quædam pinguior natura eius, de calce. Hinc quidā pyritem vocant, quòd ei insit plurimus ignis, quem πῦρ Græci dicunt. Vel à frumēto, quod πυρὸν nomināt. Est aliud pyritarum genus, ἀπὸ τοῦ πυρός, hoc est ab igne. nostri vis uum vel ignarium lapidem appellant, quoniam clauo vel altero lapide percussum, scintillas edit, quæ sulphure exceptæ, aut folijs, mira celeritate ignem trahunt.

Molarius. a. um. (μυλικός) quod ad molam pertinet: vt asinus molarius, quo vtimur ad molam. Cato: Molarium asinum vnum.

Molendinarius, (μυλωνικός) molendi opifex.

Molendinarius. a. um. (μυλικός) quod ad molendinum pertinet, vt mola molendinaria. Paulus Iureconsultus negat asinā molendinariam ea appellatione contineri.

Moles, (ὄγκος, βάρος) eyn last, eyn schwer grosz ding) res magna, & magni ponderis. Vergil. Totamq; infusa per artus Mens agitat molem. id est, magnitudinem mundi. Colu. lib. 4. India perhibetur molibus ferarum mirabilis. Quoniam verò quæ magna sunt, difficilia esse consueuerunt, capitur quandoq; moles pro difficultate. Verg. lib. 1. Æn. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Et in mari moles dicitur, quoties excludit aqua. Cic. ad Att. lib. 4. Constat enim aditus insulæ esse munitos mirificis molibus. Accipitur & pro motu. Idē: Inde Gyan ipsamq; ingenti mole Chimærā Consequitur. Et à mouendo dicitur moles.

Molesta tunica, dicebatur alimentis ignium illita & intexta, qua reos in pœnā induebant. Iuuen. Ausi quod liceat tunica punire molesta.

Molestia. (ἀηδία, ἀνία) vberlastigkeyt, bekummernusz) swaricheyt, bekommeringe) ennuy, & fascherie) solicitudo & grauitas. Cic. Tusc. Molestia, ægritudo permanens. Inde fit compositū præmolestia. Cic. lib. 4. Tusc. Alij metū præmolestiam appellabant. id est, anticipationem molestiæ, quasi metus sit præuius dux'q; molestiæ futuræ.

Molesto. stas. (ἀνιάω) beschwärē, bekummerē) donner ennuy & fascherie.) molestia afficio, & quasi molē affero. Modesti. Ab Aurelio Sempronio fratre meo neminem molestari volo.

Molestus, (ἀνιαρός, λυπηρός, ὀχληρός) vberlastig, verdrüssig, schwär) lastich, verdrietich, swaer) ennuyeux & fache) dicitur qui alicui grauis est, nec sinit eum quiescere. Teren. in And. Multum molestus ei certè fuero, atq; animo morem gessero. Hinc Molestè aduerb. grauiter, ægrè. Cic. 4. Acad. Non molestè, inquit, fero nos hæc contulisse.

Moletrina, pen. prod. à molēdo, (μυλὼν, σιτοποιὸς οἶκος) pistrinū olim dicebatur, quo tempore tundebantur frumenta, non molebantur.

Molile, molilis, instrumentū, quo aliquid molitur, siue innouatur, vel id quod molæ, aut collis boū, vel humeris seruorum adalligatur ad trudendas molas. Cato cap. 11. Iuga plostraria duo, iugum asinarium vnum, molile vnum.

Molimen, pen. prod. quod & molimentū dicitur. id est, quod molimur & conamur, παρασκευὴ, κατασκευή. Sisenna: Magno tam molimento ac perpetuo sono procedunt. Hinc emolumentū, εὐχρήστημα, pro vtilitate. Liui. 2. ab Vr. Res tamen suo ipsa molimine grauis certaminibus in annū extrahitur.

Molior. iris. à mouēdo, vel à molibus, significat moueo, μηχανῶμαι. vnderstanden, zůrusten, etwas zů thůn) onderstaen om iet te doen) remuer) Liuius libr. 9. Num montes moliri sua sede paramus? Et moliri, est vel ingenio, vel corpore ad aliquid agendum moueri. Et pro varietate appositi exponi solet: nā moliri classem, est parare. Verg. Classemq; sub ipsa Antādro & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Moliri iter, est peragere. Idem: Inde datum molitur iter. Moliri habenas, est gubernare. Idem: Et manibus molitur habenas. Moliri insidias, est meditari aut tendere, vt lib. 1. Georg. Insidias auibus moliri, incendere vepres. Apuleius: Dum mihi moliuntur insidias. Moliri arcem, est extruxere: vt Moliriq; arcem. Cuius contrariū est demoliri. Moliri moram est morā facere: vt Verg. Moliri'ue moram aut veniēdi poscere causas. Moliri iacula, est iaculari. Idem: Ipse pater media nimborū in nocte corusca Fulmina molitur dextra. Moliri bellū, est belligerare. Colu. in Præfat. Qui bella molitur, armorum & militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiam simpliciter positum, significat inuenire. Plaut. Aliquid moliar, quo me hoc discrimine liberem. Quod etiā machinari dicitur. Aliquando conari. August. lib. 1. Ciuit. Vir optimus caueam theatri, senatum construere molientē ab hac dispositione & cupiditate cōpescuit. Aliquando operari vel facere. Cic. libr. 1. Tusc. Quarum altera quam nos incolimus sub axe posita ad stellas septem. vnde horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur niues. Colu. lib. 2. Et ideo minoribus aratris moliuntur. id est, operātur. Aliquādo pas. siuè moliri, pro retardari. Liu. libr. 1. Mutilamur, molimur, subijcimur. Huius composita sunt, amolior, recedo. Amolior, ἀποτίθεμαι, ἀποχωρίζω, suprà molior, siue suprapono. Plaut. in Asin. Vbi sacro-

manus fis admolitus. Demolior, destruo. Remolior remoueo, & a conatu reuoco. Suet. de Augu. Quidam confessus eo se inhibitū ac remolitū, quo minus, vt destinarat, in præcipitiū propelleret. A molior, molitus particip. Cic. lib. 1. de Fin. Molita quippiā impietas. Molitio, verbale, ipse moliendi actus, conatus ipse & machinatio. Cic. 1. De Nat. deor. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes?

Molitor, pen. cor. qui molit, (ἀλετής) Vulgò Molendinarius dicitur. Et molitrix, quæ molit.

Molitura. Plin. lib. 15. cap. 23. Molitura etiam præstant ieiunio fœminarū quandam imaginē panis.

Mollesco, is. (ἁπαλύνομαι) (sauffworden) (saecht worden) (amollir) mollis aut placatus fio. Claud. Ditisq; seueri Ferrea lasciuis mollescāt corda sagittis. Hinc componitur remollesco. Ouid. lib. 1. Metam. Precibus si numina iustis Victa remollescunt, si flectitur ira deorum. Cæsar: Vinū ad se omnino importari non sinunt: quòd ea re ad laborē ferendum remollescere atq; effœminari arbitrantur.

Mollestra, (μηλωτή) pellis ouina. Antiquis mollestra vocabatur, quibus galeas subtegebant. Festus.

Mollicies, quę & mollicia, (μαλακία, μαλακότης, χαυνότης) (weyigkeyt, zartigkeyt, faulkeyt) (saechticheyt, luyicheit, weecheyt) (mollete.) idem quod mollitudo, quāuis & in malū pro effœminatione quādoq; capiatur. Sallu. Sed inertia & mollitia animi alius alium expectantes cunctamini. Plin. lib. 13. cap. 9. Differens breuitate ac mollicie.

Mollicina, pen. prod. (μαλακὸν ἱμάτιον) vestis, inquit Nonius, à mollicie dicta. Næuius in Epidico: Mollicinam, crocotam, chirodatam, ricam.

Molliculus, dimin. (ἁβρὸς, ἁπαλὸς) Plau. pro tenello, & delicato posuit, cum inquit in Casin. Sed lepidè volo Molliculas escas, vt ipsa mollicula est. (ἁπαλ.

Mollifico. as. & mollefacio. is. idē qd mollio, μαλάσσω.

Mollio, is. molliui, vel mollij, mollitum, (ἁπαλύνω, καταπραΰνω, μαλακίζω) (weychen, sāufftigē, stillen) (weeck maken, versachten) (mollir.) placo, molle reddo. Gel. Sed postea cum Brundusiū aduentaremus, mollitiq; essent venti maris, percunctatus ego eum sum, quænam illa ratio esset pauoris sui. Sal. Loca amœna, voluptuosa facilè in ocio feroces militū animos molliuerāt. id est, effœminauerant. Huius compositū est emollio, ἐκμαλάσσω, quod est valde mollio. Quæcunq; emolliri opus sit, anserino adipe curātur. Et præmollio, ὀργάζω.

Mollipes, pedis qui mollem habet pedem. Cic. 1. De Diuin. Mollipedesq; boues spectātes limina cœli.

Mollis (μαλακὸς, μαλακὸς) (weych, zart) (saecht) (mol) tener, non durus, à mouendo, quasi mobilis, quod in quancunq; partē facilè trahi ac moueri possit. Quintil. de signis loquens: Illius opera dura, mollora huius. Verg. Quid nemora Æthiopum molli canētia lana. Inde fit φ cum homine iunctū, modo vituperationē, modo laudē denotet: vt molle ingeniū, quod facilè discit. Mollis homo, id est, effœminatus, non seuerus, nō fortis, non constātis animi. Per translationē verò, quoniam ea quæ tenera sunt, pro volūtate nostra facilè tractamus, & quos cunq; lubet ducimus, mollis quādoq; pro domito sumitur. Verg. Belgica vel molli melius feret esseda collo. Quādoq; pro facili. Idē: Iuuat ire iugis, qua nulla priorū, Castaliā molli diuertitur orbita cliuo. Quādoq; pro maturo, πέπων, Idem: Sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles. Vnde mollia vina dicuntur, id est, defecata, & asperitate carentia. Quandoq; p opportuno ac tempestiuo, εὔκαιρος. Idē: Sola viri molles aditus & tēpora noris. Quādoq; p remisso & contemnendo, χαῦνος. Idē: Tua Mecœnas haud mollia iussa. Quandoq; pro suaui ac iucundo. Idē: Mollesq; sub arbore somni. Quādoq; pro placido. Vnde & mollio, & mollitudo, & mollicies. Hinc mollior & mollissimus. Liu. 4. Bel. Maced. Volo id quàm mollissima via consequi.

Molliter, (πράως) placidè, æquo animo. Cic. Quod ferendū est molliter sapienti. Aliquando significat delicatè, ἁβρῶς, μαλακῶς. Teren. in Adel. Ædepol Syrisce te curasti molliter.

Mollitudo, (μαλακότης) placiditas. Cice. Lenitudo orationis, mollitudo corporis.

Mollusca, nux à mollicie dicta est, φ cęteris omnib. nucibus mollior sit. Pli. li. 15. ca. 22. Mollusçę putas mē rumpētes. Fertur molluscā nucē è Perside fuisse translatā. Fallitur Macrob. existimās pomum esse, quod vulgò Persicū nominat, authore Perotto.

Molluscum, tuber est arborū, quemadmodū & bruscum. Est bruscū introrsus crispum: molluscū verò simplicius sparsum, & si magnitudinem mensarum caperet, haud dubiè prælatum à veteribus citro fuisset. Plin. lib. 16. Pulcherrimū verò est bruscum, multosq; excellentius etiamnū molluscum.

Molo, lis. moli. multum. & molitum. (ἀλέω, μύλλω) (malen.) (mouldre.) significat mola tero. Cæsar lib. 1. Commen. Trium mensiū molita cibaria sibi vnunquenq; domo efferre iubēt. Molere etiā subagitare est. Horat. in Serm. Permolere vxores mollem laudarier inquit. Translatio sumpta à mola: nam cum frumentū demolitur, molaq; super catillum est, circumuoluitur, sic in patranda re venerea vir mulieri incumbit. Huius composita sunt, commolo. συναλέω, simul molo. Lactan. de Opif. Contritos & commolitos dentibus cibos colligit, & conglobatos vi sua deprimit, & trāsmittit ad ventrem. Emolo, perfectè molo, permolo, de quo paulo antè. & hæc pen. cor. habent.

Molochinus, color qui in purpuram inclinat, quod maluç flori similis sit, quasi μαλάχινος. Græci enim μαλάχην maluam dicunt. Hinc molochinarius, molochini coloris infector, vt est apud Plautū. Cęcil. Carcasina, molochina. Plaut. in Aulul. Astant molochinarij, Petunt fullones.

Molorchus, (μόλορχος) dictus fuit seniculus Arcadicus, qui ad expugnationem leonis Nemæi proficiscentem Herculem suscepit comiter hospitio, vnde leo Molorcheus appellatur. Et huic seni sacra solennia instituta, quæ Molorchea dicebantur.

Molorthus, perpendiculū: dictio Gręca composita, qua significatur rectum plumbū, μόλυβδος plumbum, ὀρθὸς rectus. Euphoniæ caussa pars dictionis primæ abijcitur, & fit molorthus.

Molossia, (μολοσσία) regio, pars Epir.; à Molosso Pyrrhi-

rhi & Andromaches filio nominata. Hinc Moloſſus.a.um. μολοσσός. Scribit Theopompus fuiſſe.40. Epirotarum gentes, è quibus celeberrimi fuerunt Chaones & Moloſſi. Ouid.lib.1.Metam.Nec contentus eo eſt, miſſi de gente Moloſſa. In ea veſcebantur boni canes. Verg. Nec tibi cura canum fuerit poſtrema, ſed vnà Velocis Spartæ catulos, acremq; Moloſſum Paſce ſero pingui.

Moloſſus, μολοσσός, pes dictus eſt ab eius patriæ ſaltatione. Vel quòd eo metri genere odas, in templo Iouis, ad laudem canere conſueuerunt, in memoriam Moloſſi filij Pyrrhi & Andromaches, à quo poſtea feſta Moloſſia ſunt dicta. Vel vt alij volũt, quòd Moloſſi, id eſt, Theſſali ad bellum procedentes huius modulata compoſitione vtebantur. conſtat autem tribus longis, vt Æneas.

Molothros, genus vitis albæ, quam nonnulli ampeloleucen appellant, inquit Perottus.

Molucrum, pen.cor. lignum quadratum, quo veteres immolabant. Et molucrum quo molæ vertuntur, quod Græci μύλακον dicunt. Item tumor ventris, qui etiã virginibus accidere ſolet, molucrum vocatur. Afran. Virgini tam creſcit vterus, quàm grauidæ mulieri molucrum.

Moly, herba. Plin, lib. 25. cap. 4. Laudatiſſima herbarum eſt, Homero teſte, quãm à dijs vocari putant moly. At inuentionẽ eius Mercurio aſſignat, contraq; ſumma veneficia demonſtrat. naſci eam hodie circa Pheneũ, & in Cyllene Arcadiæ tradunt, ſpecie illa Homerica, radice rotunda nigraq;, magnitudine cepæ, folio ſcillæ, effodi autem difficulter. Græci authores florem eius luteum pinxere, cum Homerus candidum ſcripſit. Ibidem plura.

Molybdena, pen.prod. μολύβδαινα eſt (inquit Plin. li.37.ca.17.) quæ aliàs galena vocatur, plumbi & argenti vena communis. Eſt etiam (vt idẽ lib.25. ca.13.) genus herbę ſic dictę, quę plumbũ (quod eſt vitiũ oculis) tollit, alio nomine Plumbago dicit.

Molybditis, μολυβδῖτις, plumbi ſpuma, ſicut argyritis argenti. Plin, lib. 33. cap. 6. Fit & in iiſdem metallis & quæ vocatur ſpuma argenti. Genera eius tria: optima quam chryſitin vocant: ſecũda quam argyritin: tertia quam molybditin.

Momar, Siculi ſtultum vocant: authore Feſto.

Momen, inis. id eſt, momentum. Lucret. Momine ſi à paruo poſſunt impulſa moueri.

Momentaneus, nea. neum. quod eſt caducũ, & quod facile mutatur ac deficit. πρόσκαιρος, ὀλιγοχρόνιος.

Momentarius, a. um. quod in momento fit. (ἄκαρής) Ambroſ. Syros verò Heliſeus quos obſidentes in ciuitatem induxerat momentaria cæcitate percuſſos, cum quo ingrederentur, videre non poterant.

Momentum, propriè ſignificat exiguam quandam mutationem, & penè indiuiſibilẽ, quod Græci ῥοπὴν, & ἀκαρὲς vocant. eyn augenblick) een oogenblick) vng moment, poix.) Varro: Momento temporis vterq; diſceſſit. Hinc quodcunq; minimum, poteſt momentum appellari. Plinius: Proſunt & combuſtæ, vt cinis earum bibatur in vino addito reſinæ momento. Momentum etiam exiguum temporis ſpaciũ. Horat. Quid enim? concurritur: horæ Momento. Momentũ etiam iuxta eum modũ dicitur, quod multi dicunt, res parui momenti, magni momenti. id eſt, quę magnum pondus & vim habet. Liu. Ab Vr. Rege ſuperato nullum momentũ in ſolis per ſe Gallorum copiis fore.

Momus, mi. Deus quidam Nocte matre (inquit Heſiod9) ac Somno patre, pgenitus. Huic adeò mos eſt ipſum quidẽ nihil operis edere, ſed aliorũ deorum opera curioſis oculis contẽplari, & ſi qd eſt omiſſum, aut perperam factũ, id ſumma cum libertate carpere. Nam μῶμος Grecè reprehenſionem ſonat. Vide de eo fabulam apud Lucianũ in Dialogo de hæreſibus.

Monachus, Latinè ſolitarius. μοναχὸς, ἀσκητής.

Monacris, Arcadiæ mons, quaſi ſolus vertex, ſiue ſola ſummitas.

Monarcha. vel ches. vnicus oĩm princeps. μονάρχης.

Monarchia, cum accentu in pen. vnius principatus.

Monas, nadis, μονὰς, à monos deducitur, & ſignificat vnitatem.

Monaſteriũ, (μοναστήριον, ἀσκητήριον: antiquius, φροντιστήριον) ſolitudo.

Monaulos, (μόναυλος) tibia ſimplex, μόνος enim ſolus, & αὐλὸς tibia. Mart. lib. 14. Sæpe duas pariter, ſępe monaulon habet.

Monedula, (κολοιὸς) auis ex graculorũ genere, quaſi monetula, quòd monetas ſurripiat. huic enim aui furacitas argẽti atq; auri præcipuè eſt. Plin. lib. 10. cap. 29. Inſubriũ tractu examina graculorũ & monedularũ, cui ſoli aui furacitas auri argentiq; pręcipuè mira eſt.

Moneo. es. monui. itum. ſignificat ſcientem ſeu memorem facio, ἀναμιμνήσκω, παραγγέλλω. vermanen, warnẽ) admouneſter, aduertir, cõſeillir) Plau. in Pſeu. Ad hoc volo monere te, monendus ne me moneat. Inde monitor, qui monet, quid ſit agendum, vt debet bona & vera amicitia, quæ (vt ait Xenophon) μέγιστον ἐστὶ ἀγαθὸν ὃ ἂν ὅλον ἀνθρώποις. Interdũ monere & inuitare eſt, παρακαλῶ, ſicut inuitantur amici ad cœnam. Terent. Sed vt dici tempus eſt, Monere oportet me hunc vicinũ Phaniam, ad cœnam vt veniat. Interdum attẽdere, ſeu inſpicere. Auguſtin. Admone diligenter Iudçe crudelis ſepulchrum, adijce cuſtodias militum, manda vigilias, vt probes mortuum, quem noluiſti cognoſcere viuum. Conſtruitur nonnunquam cum duobus accuſatiuis, vt moneo te hoc. Cic. in Catil. Sed eos hoc moneo, deſinãt furere. Modò cum ablatiuo. Terent. in And. Habeo pro illa re, illam quo moneam probè. Modò cum genitiuo. Valer. Max. Ab eo quod proximæ ſolutæ à ſe legis ſuæ admonitus. Moneris, pro monueris, antiquè. Pacuuius: Armorum iudicio, Dic quid faciam, quod me moneris, effectum da. Compoſita ſunt, admoneo, commoneo, pręmoneo, & ſubmoneo, ὑπομιμνήσκω, quod eſt latenter moneo. Terent. in Eunu. Tunc ad eam ſubmonuit me Parmeno.

Moneta, (νόμισμα) muntz, gelt) munt) monnoie) dicta eſt quòd nos ſigni impreſſione, vel authoris vel precij moneat. Mart. lib. 1. Et centum numeros nouæ monetæ. Quo etiam nomine dicta eſt lu-

Iuno. Cic. lib. 2. Diui. Post cladem illam maximam à Senonibus Gallis factam, audita vox ex arce Iunonis fuit, ex quo Iuno illa appellata Moneta est.

Monetalis, & hoc le. quod ad monetam pertinet, νομισματικός. Apul. De Asin. Plotina preciosissimis monilibus & auro monetali zonis refertis incincta. Et monetales Triumuiri dicti sunt (sicut scribit Pompon. iureconsultus) æris, argenti, atque auri flatores. De origine iuris l. secunda, paragrapho Deinde. Cice. ad Att. lib. 10. de Vulteio loquens: Monetali autē adscripsi, quod ille ad me proconsulem. id est, In summa epistola scripsi Vulteio monetali. Budæus.

Monetarius, qui monetā cudit, ἀργυροκόπος. Firmicus: Habētes horoscopū sub signo erūt monetarij.

Monile, pen. prod. (ὅρμος, μανιάκιον) ornamentum gutturis, quod solet de collo virginum pēdere, & Græcè ἐρμίσκος nuncupatur, inquit Hierony. dictum quòd virtutis admoneat. nam primò ob aliquod egregium factum dari solebat. Ouid. in Fastis: Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo. Sed non solum hominū, verumetiam equorum pendens à collo monile vocatur. Vergil. de equis Latini: Aurea pectoribus demissa monilia pendēt. Gel. Equitatum frenis, ephippijs, monilibus, phaleris & præfulgentem. Monile etiam segmentum dicitur, quod quibusdam bracteolis quasi præfegminibus constet.

Monimentum, vide Monumentum.

Monitio, quæ fit ante commissum, obiurgatio post turpe factū. παραίνεσις, ὑπόμνησις. eyn vermanung) een vermaninge) admonition) Cic. lib. 3. Off. Habenda ratio & diligentia est primum, vt monitio acerbitate, deinde obiurgatio contumelia careat.

Monitorius. a. um. quod monet, vt liber monitorius. παραινετικός.

Monitum. ti. quod quis nos monet. Cice. 4. de Fin. Itaq; quæ sunt eorum consolationes, quæ cohortationes & etiā monita à consilio scripta ad summos viros?

Monitus. us. pen. cor. & monitio, (παράκλησις) idem significant.

Monna, insula Britanniæ proxima. C. Tacitus de Sue. Paulino: Igitur Monnam insulam incolit validam, & receptaculum perfugarum aggredi parat, naues & fabricatur plano alueo aduersus breue littus & incertum. Idem in Iulij Agricolæ vita, Monnam insulam, cuius possessione reuocatum Paulinum rebellione totius Britanniæ suprà memoraui, redigere in potestatem animo intendit.

Monobeli, (μονόβελοι) dictio Græca, qua significantur hi, qui longum habent obelum, hoc est veru. Apud Lampridiū in vita Heliogabali legimus monobelos vocari, qui solo obelo, hoc est, longitudine conspiciendi sunt.

Monoceros. otis. (μονόκερως) & monoceron. ontis. ce syllaba correpta, animal vnicum cornu gerens, quod & vnicornis appellatur: habet equinum corpus, caput ceruinum, mugitu horrido. Plin. lib. 8. cap. 21. Asperrimam autem feram monocerotem reliquo corpore equo similem, capite ceruo, pedibus elephanto, &c.

Monochordium, (μονόχορδον) vnius chordæ, non φ vnam chordam, sed φ omnes chordas vnius voris habeat, nisi panniculi nexu distinguantur.

Monochromatos, Latinè vnius coloris dicitur, vnde & monochromata Plinio dicuntur, singulis coloribus depicta. Plin. lib. 33. cap. 7. Cinnabari veteres quæ etiā nunc vocant monochromata, pingebant. Monochromatæus, adiectiu. Plin. lib. 35. cap. 5. Qui monochromatæa genera picturæ vocauerint, qui deinde, &c.

Monoculus, (μονόφθαλμος) qui vnum tantum habet oculum.

Monoculos in India nasci tradūt, singulis cruribus, qui se à colore defendunt plantarū magnitudine.

Monodia, (μονῳδία) cum accentu in pen. lugubris cantus, qui fit à præfica in defunctorū funeribus, quasi vnius cantus. nam cæteris flentibus sola præfica canit. huiusmodi cantus etiam nænia dicitur.

Monodos, (μονόδους) pen. cor. Prusiæ filius: qui dentium loco os vnum continuum habuit. ὀδοὺς enim dens. vnde monodos, quasi vnicus dens, quemadmodum Pyrrhum Epirotarū regem habuisse Plinius refert.

Monœcus, (μόνοικος) cum œ diphthongo portus & statio quędam Liguriæ ab Albinga oppido distans stad. quadringentis & octoginta. A Monœci portu vsq; in Tusciam vniuersum littus continuum omnino sine portu est, exceptis quibusdam paruis stationibus ad iactandas anchoras, nec est multarum aut magnarum capax nauium. Componitur ex μόνος, & οἶκος domus, quasi sola domus. Et dicit portus Herculis, quia (teste Seruio) pulsis alijs, illic Hercules solus habitauit: vel quòd in eius templo alius deorum non colitur.

Monogamus, (μονόγαμος) pen. cor. vnius vxoris vir. Vnde & monogamia. Hiero. Quàm sancta sit monogamia, hinc ostenditur, quòd digamus in clerū eligi non potest.

Monogrāmi, dicti sunt homines macri, pertenues, ac decolores. Tractum à pictura, quæ priusquam coloribus corporetur, fingitur lineis: vt apud Ciceronem dij monogrammi ab Epicuro dicuntur lib. 2. de Natura deor. Propriè monogrammos dicitur pictura linearis.

Monologion, sermo vnius rei.

Monomachia, singulare certamen. μόνος solus, μάχη pugna.

Monomachus, gladiator, qui solus cū solo pugnat.

Monophagia, victus ex vna re.

Monophthalmus, monoculus.

Monopodium, dicitur mensa vnico tantum pede subnixa. Liu. 9. Bel. Maced. Et quæ tum magnificæ supellectilis habebant, monopodia & abacos, Romam aduexerunt.

Monopolium, μονοπώλιον, dicitur, cum penes vnum aliquē vendendi potestas est. ἀπὸ τοῦ μόνος καὶ πωλέομαι, vendo, hoc fit cum vnus solus aliquod genus mercaturæ vniuersum emit, vt solus vendat, preciū suo modo statuens. quod genus hodie in multis rebus seruatur, vt in corallis Aphricę apud

Hip

Hipponē, alumine in Sicilia & Hetruria, vuis pas/sis in Achaia, bitumine in Iudæa: quod quia Græci asphalton vocant, omne monopolium vulgò as/phaltum dicitur. Plau. Habes murinā & calamum, & potes monopoliū instituere. Legimus apud Iu/stinianum monopolia nō esse intromittenda, quo niam non ad commodum Reip. sed ad labem de/trimentaq́ pertinent.

Monoptoton, (μονόπτωτον) pen. prod. vnius casus, habet enim vnam vocem per omnes casus. Apto/sis, sine casu: habet enim solum rectum.

Monos, Latinè solus.

Monosceli, homines Indici singulis cruribus. σκέλος enim crus dicitur, qui & Sciapodes vocātur, quòd in maiori æstu humi iacentes σκιᾷ ποδὸς, hoc est, vmbra pedis se protegant.

Monostylon. pen. corr. vnius columnæ. στῦλον enim columnam Græci dicunt.

Monotropos, solitarius, vnius moris, solus.

Monoxylon, nauigium ex ligno integro. Græcè μονόξυλον. Plin. lib. 6. cap. 23. Regio autem ex qua pi/per monoxylis lyntribus Baracen conuehitur, vo catur Cottona.

Mons, (ὄρος) eyn berg) vng mont.) terræ tumor altissimus, ab eminendo quasi eminens dictus, pro pter quod omne quod eminet, mons dici potest. Verg. Præruptus aquæ mons. Sumitur quandoq́ pro saxo. Idem: Prensantemq́ vncis manibus ca/pita aspera montis Ferro inuasisset. Sic aliquando saxum pro monte, vt apud eundem, Saxi de vertis ce pastor. Hinc Septimontium, locus qui habet se/ptem montes. Montes aureos polliceri, puerbia/lis hyperbole, de iis qui immensa ꝓmittunt, spesq́ amplissimas ostentant. vide Chiliades.

Mons ferratus, regio Italiæ, cuius fines sunt, hinc Padus, inde Apenninus, & Tartarus amnis ex su/periori parte, montes proximi Moncauerio, vbi Pedemontium incipit.

Monstrifer, adiectiuū, monstrū referens. Plin. lib. 6. cap. 30. Animalium hominumq́ effigies monstrife ras circa extremitates eius gigni, minimè mirum.

Monstrificus, (τερατοποιός) qui monstra dicēdo vel faciendo demonstrat. Plin. Inuenta in his & ratio inferendi, monstrificis hominum ingeniis. Mon/strificè aduerbium.

Monstro, as. (δείκνυμι) zeygen) weisen) monstrer) ostendo, declaro, quasi pro monstro do. Teren. in Adelph. Scio vbi sit, verum hodie nunquam mon strabo. Monstrare aliquando, pro docere. Plaut. in Bacch. Iam perdid. sti te, atq́ me, atq́ operam mes am: Qui tibi nequicquam sæpe monstraui bene. Monstratio verbale. Et monstrabilis & hoc mons strabile. Apud Plin. Epist. 107. Nescio an noris ho minem, quanquam nosce debes. est enim probitas te morum, ingenii elegātia, operū varietate mons strabilis. Huius composita sunt, commonstro, de/monstro, & præmonstro.

Monstrum, (τέρας) à monstrando dictum est, quòd aliquid significādo demonstret. Cic. de Nat. Deor. Monstra prædictiones & præsensiones rerum fu/turarum quid aliud declarant, nisi hominibus ea q̄ futura sunt portendi, prędici? Ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicūtur. Verg. tamen Polyphemum vnoculum monstrum horrendum ingens appellauit. Et sic quicquid est natura defor me, hoc est, præter naturam, aut deficit, aut exce/dit, monstrum & res monstrosa est. Terent. in Eu nu. Quid isthuc nam monstri fuit? Donat. Mon/strum, est omne contra naturā. si igitur eunuchus est, & vitiauit virginem, cōtra rerum naturam fa/ctum est. Ostentum, quod ostendat, & in corpore quandoq́, sicut martyres. quandoq́ in animo, si/cut Solomon, qui infatuatus est ob amorem fœ/minarum: quandoq́ etiā in rebus. & hi omnes vt ostentui & exemplo essent aliis. Sallu. in Iugurtha, Sed quoniam eo natus sum, vt Iugurthę scelerum ostentui essem. Quandoq́ monstrum, φάσμα, pos nitur pro monstratione, vt apud Vergil. Monstra Deûm refero. Monstrum aliter, vbi quid occulti vitii latēre significamus. haud scio an inde meta/phora, q̄ monstra ob pudorē clanculum aluntur, & occultantur. Terent. in And. Quamobrem: nisi id est, quod suspicor, Aliquid monstri alunt.

Monstruosus. a. um. & monstrosus. a. um. (τερατώδης) Lucil. li. 1. Monstrosiq́ hominū partus. Mon strose, aduerbium. præter naturā. Cic. 2. de Diuin. Nihil tam præpostere, tam incōdite, tam monstro se cogitari potest, &c.

Montanus. a. um. (ὄρειος) quod est ex mōte, vt mon tani imbres.

Monticulus, ὄρος, βουνός, diminutiuū, paruus mons. Dicitur & monticellus.

Montigena, (ὀρειγενής) in monte genitus.

Montiuagus, pen. cor. qui per montes vagatur, ὀρει πόλος. Cic. 5. Tusc. Quid bestiæ? non'ne frigus, nō famem, nō multiuagos atq́ syluestres cursus, atq́ lustrationes patiuntur?

Montosus. a. um. (ὄρος) vbi sunt multi montes: vt montosa regio, non montuosa. Plin. Nascitur in montosis & asperis aliquando & herbosis. Vergil. lib. 7. Et te montose misere in prælia Nursæ.

Monumentum, (μνημεῖον, μνῆμα) eyn gedachtenis/se) vne souuenāce.) dicitur quicquid nos monet, siue monere potest, quid sit illud, in quod intendi mus: vt tituli, sepulchra, statuæ, fana, porticus, car mina, historia, documenta, doctrina, libri, cæteraq́ quæ nos alicuius rei ꝓteritæ moneant. Vnde Cic. ad Cæs. Sed ego quæ monumenti ratio sit, nomi ne ipso admoneor, ad memoriam magis spectare debet posteritatis, quàm ad ꝓsentis temporis gra/tiam. Cic. 2. De Fin. Vt enim nos ex annalium mo numentis testes excitamus eos, qui cum omnis vi ta consumpta est in laboribus gloriosis. Florenti/nus Iureconsultus sic scribit: Monumentum gene raliter est res memoriæ caussa in posterum prodi/ta, in quam si corpus, vel reliquiæ inferantur, fiet sepulchrū. si verò nihil eorum inferatur, erit mo/numentum, memoriæ caussa factum, quod Græci κενοτάφιον appellant. Var. Monumenta à monen do, quę sunt in sepulchris. & ideo secundum viam, quo prætereuntes admoneant & se fuisse, & illos esse mortales. Ab eo cætera quoq́ scripta ac facta

mo

memoriæ caussa, monumenta dicta. Verg. Quem candida Dido Esse sui dederat monumentum & pignus amoris.

Monycha, chæ. cum y & ch aspirato, nomen est matris diui Augustini, cuius vitæ sanctimoniam & ipse diuus August. & Mapheus Vegius Laudensis vates literis mandauere.

Monychus, (μόνυχος) pen. cor. vnus fuit Centaurorum, de quo Iuuen. Quantas iaculetur Monychus ornos. componitur ex μόνος καὶ ὄνυξ. hoc est solus & vnguis, quòd pedē instar equi habuerit. sunt enim μώνυχοι equi, quia solidas vngulas habent.

Monyma, (μονίμη) pen. cor. Mithridatis vxor, quæ in desperatione rerū profligatarū detractū è capite diadema illud collo circumligasse traditur, seséq; suspendisse. & cum corporis pondere laqueus ille diruptus esset, dixisse, Execrandum diadema, neq; in tam tristi ministerio mihi profuisti, moxq; cum super illud humi abiectum insputasset, eunucho regio iugulandum sese obtulisse.

Mopsopia, (μοψοπία) Attica regio, à Mopsopo rege sic dicta, vt author est Strabo.

Mopsus, nomen proprium viri vatis, qui vt Pomponius Mela refert, in finibus Pamphyliæ Phaselim vrbem condidit. Fuit & alter Mopsus Lapitha, id est, Thessalus (vt Strabo scribit lib. 9.) qui fuit Ampicis & Cloridis filiæ Orchomeni filius. Alius fuit cum quo certauit Calchas de peritia diuinandi, Apollinis filius.

Mora, (διατριβὴ, ὑπέρθεσις, ἀναβολὴ) eyn verzug, verhinderung) een vertreck, behinderinge) retardemēt, delay.) expectatio, temporis dilatio. Plau. Cui mora semper obfuit, diligentia profuit. Cic. in Phil. Quæ cum viderem, nullam morā interponendam insequendi Antonium putaui.

Moralis, (ἠθικὸς) ad morem pertinens: vnde scientia moralis, quæ de moribus tractat.

Moramentū, (μέλλησις) idem quod mora. Apul. in Flor. Hisce igitur moramentis omnibus, q volunt equitare, aduectorem sibimet equum deligunt.

Morator, verbale. Liu. 2. ab Vr. Nouemq; tribunos aduersus vnum moratorē publici commodi auxilio delectum COSS. habent.

Moratorius, adiect. Paulus Iurec. Quo minus prædium iure pignoris distrahatur oblata moratoria cautio non admittitur. hoc est, cautio quæ datur, vt quis differat, & expectet.

Moratus, (ἠθικὸς, καλῶς ἠθισμένος) qui bonis moribus præditus est. Plaut. in Aul. Dum mihi morata veniat, dotata est satis. Terent. in Hecy. Sed quid mulieris Vxorem habes, aut quibus moratā moribus? Est & participium sine verbo. Liuius. 4. Bel. Pun. Et ad duo millia aut moratorum palantium per agros interfecta.

Morbidus, a. um. (νοσηρὸς, ἐπίνοσος, νοσηματώδης) qd' est morbo infectum: idem significat morbosus. Plin. libro. 8. cap. 26. Atq; ita profluuio sanguinis morbidum alias corpus exonerat. Var. De re Ru. cap. 2. Neq; de pecore morboso esse.

Morbificus, a. um. (νοσοποιὸς) quod morbum infert.

Morbus, νόσος, νόσημα, eyn kräckheyt, sucht) een siecte) maladie.) est habitus cuiuscunq; corporis contra naturam, qui vsum eius faciat deteriorē: aliàs in toto corpore, aliàs in parte accidere solet. Totius corporis morbus est, veluti phthisis & febris: partis autem, veluti cæcitas, aut pedis debilitas. Et apud Iurecōsultos scriptū est, morbum & vitium distare, quòd morbus temporalis sit imbecilitas & sanari queat: vitium perpetuum impedimentū. Cic. lib. 4. Tusc. ait morbum esse totius corporis corruptionem, veluti febris est: vitium, cum partes corporis inter se dissident. Ex quo prauitas membrorum, distortio, deformitas. Morbi in anima dicuntur, vitia inueterata & dura, vt est auaritia, ambitio. Et dicimus, affici graui morbo, laborare morbo, conualescere ex morbo, &c.

Mordax, (δηκτικὸς) beissig, lesterig, vbelredig) bijtsachtich.) detracteur.) q mordendo lædit, vel qui aliis detrahit: à quo mordacitas. Plaut. in Truc. Num tibi iam amabò ianua est mordax mea, quò introire metuas mea voluptas? Plin. lib. 21. ca. 16. Iis enim omnib. foliis inest aculeata mordacitas.

Mordeo, des. momordi. & morsi. sum (δάκνω) beissen) bijtē) mordre.) Lucan. Exhibuit primus chalybem, frenosq; momordit. Plau. in Trin. Ni fugissem, inquit, mediū, credo, præmorsisset. Est autem mordere, dentibus lædere. Per translationem verò significat detrahere, pungere. Terent. Eunuch. Inuidere omnes mihi, Mordere clanculum. Composita sunt, admordeo, διαδάκνω, valde mordeo. Vergil. lib. 2. Georgic. Duriq; venenum Dentis & admorso signata in stirpe cicatrix. Commordeo, vt equi cōtumaces & præferoces, ἀφηνιάζω, simul mordeo. Demordeo, καταδάκνω, morsu decerpo. Immordeo, morsum infigo. Obmordeo, circummordeo, antè mordeo. Remordeo, crucio, sollicito. Verg. Quando hæc te cura remordet. propriè tamē remordere, ἀντιδάκνειν, est illum à quo quis est morsus, mordere. Lactant. lib. 6. Sed quia ipse caninam facundiam (sicut Sallustius ab Appio dictum refert) exercuit, voluit hominē canino more viuere, vt remordeat lacessitus.

Mordicibus, pro morsibus, δήγμασι. Plau. Asini me mordicibus scindant.

Mordico, cas. pen. cor. (δάκνω) dolorem affero, perinde ac si morsu læderem.

Mordicus, pen. cor. (ὀδὰξ) beissende) al bijtende) en mordant.) aduerbium, significat mordendo. Plaut. in Curc. Manum arripuit mordicus. Idem: Iamdudum oportuit nasum ademptū mordicus. Aliquando significat strictim, & quasi morsu ac dente. Suetonius in Cæsa. Ne libelli quos tenebat madefierent, paludamētum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. Mordicus tenere per trāslationem, pro summa pertinacia tueri. Cic. 4. De Fin. Cum id fugiunt, re eadem defendunt, qua Peripatetici verba tenent mordicus.

Moribundus, (ἀποθνήσκων) moriēs. Liu. 6. Bel. Pun. Atq; ita gladio, quem veste texerat, per aduersum pectus transfixus ante pedes imperatoris moribundus procubuit.

Moriger, pen. cor, obediens, πειθήνιος.

Morigeror, morem gero, obsequor, & quasi ad alterius voluntatẽ mores trãsformo, χαρίζομαι, ὑπεργίω. gehorchen) ghehoorsaem zijn) obeyr.) Terent. in Adelph. Si adolescenti esses morigeratus. Inde morigeratio, & morigerè aduerbium. Dicitur & morigerus. Plaut. Casin. Vt tibi morigerus hodie, vt voluptati fui.

Morini, (μόρινοι) populi sunt in finibus Ambianorum, & eorum vrbs Morinum, quam vulgari verbo Terram vanam appellant. Vergil. Extremíq; hominum Morini.

Moriones, stulti, (μωρίωνες) Martial. libr. 8. Morio dictus erat, viginti millibus emi.

Morion, lapidis preciosi nomẽ. Plin. lib. 37. ca. 10.

Morior, eris. & iris. quarti ordinis, (μεταλλάττω, καταλύω, ἀποθνήσκω.) sterbẽ) sterué) mourir.) Ouid. lib. 4. Metam. At strepitum mortemq; timens, cupidusq; moriri. Significat autem vita decedere, cuius præteritum est mortuus. Vnde Augustinus libr. 13. Ciuita. Non importunè neq; incongruè arbitror dicere, & si non humana industria, iudicio fortasse diuino, vt hoc verbum, quod est moritur, in Latina lingua nec Grammatici declinare potuerint ea regula, qua cætera talia declinantur. nanq; ab eo quod est oritur, fit verbum præteriti temporis ortus est, & si qua similia sunt, quæ per præteriti temporis participia declinantur. ab eo verò qd' est moritur, si quæramus præteriti temporis verbum, responderi solet, mortuus est, u litera geminata. sic enim dicitur mortuus quo modo fatuus, arduus, cõspicuus, & si qua similia, quæ non sunt præteriti temporis. sed quoniam nomina sunt, sine tempore declinantur. illud verò quasi vt declinetur, quod declinari non potest, pro participio præteriti temporis ponitur nomen. conuenienter ergo factum est, vt quemadmodũ id quod significat, non potest agendo, ita ipsum verbum, non posset loquendo declinari. Moriar, iurandi verbum quemadmodũ dispeream. Cice. ad Attic. libr. 8. Moriar si magis gauderem, si id mihi accidisset. Composita huius verbi sunt, commorior, συναποθνήσκω, simul morior. vt illud: Et si oportuerit me commori tecum, non te negabo. Demorior, emorior, intermorior, & præmorior.

Morologus, penul. cor. qui in sermone morosus. id est. molestus est, μωρολόγος. Vnde & sermones huiusmodi dicũtur morologi. Plaut. Nec molestum esse, nec sermonibus morologis vti. μωρὸς enim stultus, λόγος sermo. Plaut. in Per. Morologus fio, scilicet sermone stultus fio.

Moror, raris. (τριβάω) verzeihen, auffhalten) vertrecken, ophouden, vertoachtẽ) retarder, detenir, amuser de parolles.) expecto. Plaut. Nihil moror istas magnas dotes dapsiles. hoc est, nihil curo, nõ expecto, οὐδέν μοι μέλει. Et morari est, detinere, retardare, ἐπέχειν, ἀνέχειν. Quintilianus: Quid me adhuc pater retines? quid moraris abeuntẽ? Plau. in Epid. Nihil ego te moror. id est, differo, vel expectare facio. Item morari, manere, χρονίζειν. Cæs. Bel. Gall. libro. 2 Itaque paulisper apud oppidum morati, agrosq; Rhemorum depopulati, &c. Item hærere, dubitare. Vergilius, Quid ue moror, si omnes vno ordine habetis Achiuos. Et in aliis significationibus habet primam correptam. Morari verò prima producta, significat insanire, quod ostendit Suetonius, scribens solitum esse dicere Neronem, Desiisse Claudium inter homines morari: nam quod Græci μωρὸν dicunt, stultũ vocant & fatuum. Videbatur dicere Claudiũ desiisse manere & viuere inter homines, cum intelligi velslet, eum desiisse per mortem delirare & desipere, qui viuus delirauerat. Sic Plautus in Trin. Amor mores hominum, moros & morosos efficit. Morans, antis. participium. Vergil. Georgic. 4. Nanq; morantes Martius ille æris rauci canor increpat. Vbi Seruius, Morantes. id est, tarde incedentes. Composita à moror sunt, cõmoror, quod est maneo, & firmam habitationem habeo. Lactan. lib. 7 Cuius posteri cum diutius in Ægypto commorarentes, in magnam frequentiã creuissent. Demoror, Immoror, ἐνδιατρίβω, morã traho. Lactan. lib. 2. Sed vereor ne si fuero in propositione rerum contrariarum diutius immoratus. Remoror. Et habent penultimam correptam.

Moros, (μωρὸς) Græcè, Latinè stultus. Plau. in Trin. Amor mores hominũ moros & morosos efficit. A quo Morari verbũ prima longa. vide paulò ante.

Morosus, (δύσκολος, δύσεργος, ἀνάρεστος, δυσάλλακτος) eygensinnich) fascheux, poiteux.) curiosus, diligensq; qui nimis exactè omnia fieri expostcit. Porphyrio: Ille est morosus, qui multorũ morum inter se contrariorum est: vnde senectus morosa. Author Seneca est, morosum genus iracundiæ esse delicatũ. nam quando res penè nulla animo hominis cuncta fastidientis satisfacit, ea propriè morositas est. Cice. lib. 1. de Orat. Vsq; adeò morosi sumus, vt nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. Sueto. de Cæs. Circa corporis curam morosior, vt non solum tonderetur diligenter, sed etiam velleretur. Morosè aduerbiũ. Plin. lib. 18. ca. 13. Terram non morosè elegit. Et Morositas, atis. Cic. de Senect. At morositas tamen, & ea quę dixi vitia, habent aliquid accusationis. Et à more descendit, cuius prima producitur.

Morotis, & morosis, (μωρότης) perdelirium & insania, quotiescunq; ex somnifico grauamine resipiscentia nõ datur ad mentem. hæc enim nõ modo memoriam, sed vsum quoq; rationis intercipit.

Morphnus, (μορφνὸς) aquilæ genus, ab Homero perenum vocatũ, quidam etiam plancum vocant.

Mors, (ἡ χρεών, καταστροφὴ, κατάλυσις, θάνατος) der todt) die doot.) la mort.) à mordendo, vt inquit August. contra Pelagianos, cuius hæc sunt verba: Mors priuatio vitæ est, nomen tantum habens, non essentiam, & ideo Deus, eius author esse dici non potest. quicquid enim Deum fecisse dicimus, habet essentiã, id est speciem est. Essentia enim dicitur ab eo quod est. mors ergo nihil est nisi nomẽ recedente vita: sicut fames, escarum defectus: sitis, egentia potus: tenebræ, absentia lucis: sterilitas, defectus fœtus: silentium, vocis absentia: inopia, priuatio facultatum, & si qua sunt alia, quæ re-

rerũ priuationes nihil esse nisi nomen inueniuntur. Opinor namq; quod ideo mors hoc vocabulum accepit, eo q morsu quodãmodo venenosi serpentis, id est diaboli, in paradiso Adam fuerit interemptus. tũc enim serpẽs morsu decepit Adam, quando eum per concupiscentiam mordere, hoc est, edere suasit illicita. & (vt dixi) propterea mors quasi à morsu nomen accepit. Sunt qui mortem ab emerita iam vita, hoc est, iam acta & absoluta nominatam velint, & mortuos quasi emeritos appellatos, q ab mortali hac militia absoluti, quasi veterani quietiorem iam statũ sunt adepti. Alij à Græco trahunt, hoc est, ab μόρος, quod fortẽ, partem, mortemq; significat: μόρος autem à μείρω descendit, quo verbo partiri ac separari significatur. Nam quid aliud est mors, q animæ à corpore separatio, & (vt Plautus ait) διάλυσις. Dea à gentibus putata est, quæ mortis potens est. Hanc Cice. Noctis & Erebi filiam fuisse scribit. Statius, In scopulis mors sæua sedet. Plin. lib. 14. ca. 22. Hinc rerum omnium obliuio, morsq; memoriæ. Notabis mortem memoriæ dictum. declinaturq; in plurali hoc nomen mors. August. lib. 1. Ciuit. Multi multarum mortiũ fœda varietate consumpti sunt. Et iterum in eodem, Cum autem vnicuiq; mortaliũ sub quotidianis vitæ huius casibus innumerabiles mortes quodammodo continentur.

Morsicatim, significat mordendo. (ὀδὰξ, δηκτικῶς.) Varro, Sicut pulli incedunt, & in bellis morsicatim ludunt.

Morsiuncula, diminut. paruus morsus, (δηγμάτιον.) Plau. in Mil. Compressiones arctæ amantiũ compares, teneris labellis, molles morsiunculæ.

Morsus, a. um. participium, (δηχθείς.) Plin. Datur morsis à rabioso, ne rabidi fiant.

Morsus, us. nomẽ, modo pro dentiũ læsione, modo pro maledicentia ponitur, (δῆγμα) eyn biss) eenẽ beet) morsure.) Cic. ad Att. lib. 12. Dum recordationes fugio, quæ quasi morsu dolorem efficiunt, refugio ad te admonendo. Et morsus est, qui Græcè dicitur scomma, quoniã figuratus est. sæpe enim fraude vel vrbanitate tegitur, vt aliud sonet, aliud intelligat. Idem significat morsio.

Mortalis, (θνητός) sterblich) sterfelijck) mortel.) q morti subiectus est: cuius contrariũ est immortalis, vt Deus immortalis. Quintil. li. 5. ca. 12. In clarissimũ solẽ mortale lumen inferre. Inuenitur etiã mortalior comparatiuus. Plin. lib. 34. cap. 14. Eademq; prouidentia nihil in rebus mortalius faciente, quàm quod infestissimũ mortalitati. Mortalis substantia pro homine. Plin. lib. 12. ca. 17. Tanta mortalibus suarum rerum satietas est.

Mortalitas, tatis. sterblicheit) sterfelichz) mortalite) contrariũ est immortalitas. Cice. 1. de Nat. Deor. Aut non omne quod ortum sit, mortalitas consequatur. Mortalitas etiam pro hominibus mortalibus. Plin. libr. 2. cap. 61. Mortalitas ipsa inuenit sibi medium quiddam.

Mortam, vnam esse ex Parcis dicunt, q qui nascuntur ante tempus, vel post tempus, quasi monstra habeantur. Parcas autem, Latini Nonam, Decimam, & Mortam vocitarunt.

Mortarium, vas in quo res quæ resoluendæ sunt, pistillo teruntur. (θυεία, ὅλμος, ἴγδις.) eyn mörsel) eenen mortier.) Plaut. in Aul. Cultrum, securim, pistillũ, mortariũ, quæ vtenda vasa semper vicini rogant. Cuius diminutiuũ est mortariolũ, (θυΐδιον.) Hieron. in Numeris, Ponent cum eo turibula, mortariola, cyathos, & crateres ad vina fundenda. Est & mortariũ lacus & susceptaculũ, in quo calx siue intrita subigitur, seruaturue, quę loca etiã plebi hodie mortaria appellantur. Budæus, Mortariũ, locus est vbi arenatum rutro subigitur. Plin. lib. 36. cap. 22. Authoribus curæ fuere lapides mortariorum quoq;, nec medicinalium tantum, aut ad pigmenta pertinentium.

Morticinam carnem, (κρέας θνησιμαῖον) dicimus animalium, quæ non sunt mactata, sed per se mortua. Plin. Sola hæc auis in eo genere morticinam carnem non attingit. Varro, Morticinæ ouis non pastiuntur vesci carne.

Morticini, (θνησιμαῖον) claudi dicũtur pedum, quòd veluti morticina caro sit.

Morticinum, pen. prod. exangue, corruptum. Vnde morticinã carnẽ dicimus animaliũ, quæ non sunt mactata, sed per se mortua. Plin. Sola hæc auis in eo genere morticinam carnem non attingit.

Mortifer, siue mortiferus, ra. rum. pen. corr. quod mortẽ affert, (θανατηφόρος) Colu. lib. 7. Et etiam mortiferus serpentis ictus. Plin. lib. 10. cap. 59. Pullis anserum vrtica mortifera contactu.

Mortuale, qd' ad mortuos pertinet, νεκρικόν. Plaut. in Asin. Hæc sunt non nugę, non enim mortualia. Vnde Emortualis dies, in quo quis est mortuus: sicut natalis, in quo quis natus est. Idem, Certum est enim hunc emortualem facere ex natali die. Mortualia etiam dicuntur quæ mortua sunt.

Mortuũ mare, (πόντος νεκρός) dicitur qui nihil viuum gignit. Lacus est Syriæ in prouincia Pentapoli, qui nihil pręter bitumẽ gignit, nihil in eo graue submergitur. Ideo Asphaltus vocatur, q omnia in eo tuta sint. Græcè ἄσφαλτον tutamen dicitur.

Morula, (διατριβή) diminu. August. lib. 11. Confes. Quęro quoniã dies dicitur nõ tantũ morula solis sup terrã, secundũ quod aliud est dies, aliud nox.

Morus arbor, (μορέα, συκαμινέα) eyn maulbeerbaum) een moerbesiẽ boom) vng murier) Morũ fructus, (συκάμινον, συκόμορον.) à mora, id est, tarditate, vt quidã putãt. nam postrema omniũ arborũ morus floret, propter quod prudentissima arbor dicitur, quia lædi se à frigore non sinit. Sunt tamen qui à Græco id nominis deriuent: μαυρὸν enim nigrũ dicitur. Plin. li. 16. ca. 44. In hoc arborẽ mori eximiam ætate nostra adamauit Passienus. Mora quoq; in rubis sunt, sed multũ ab his differẽtia. Col. li. 5. de pruno, Morum ab Idibus Februarijs vsque ad æquinoctium vernale rectè feres.

Mos, moris, est vitę institutum consuetudine firmatum, (ἦθος, ἔθος) sitte) maniere.) coustume, ou maniere.) Varro ait morẽ esse institutũ animi, quod sequi debeat consuetudo. Cicer. pro Cluent. Non mos consuetudoq; seruata. Interdũ sumitur pro con

consuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Interdũ in malum,(τρόπ☉) nam & boni & mali mores dicunt. Plau. in Trin. Nam hic nimiũ mors bus mores inuasit bonos, ita plerunq; oẽs iã sunt intermortui. Sed dum illi ægrotant, interimi mo res mali quasi herba irrigua succreuerũt vberrime. Mores cœli. Plin. lib. 14. ca. 1. Succiq; tantũ gratia ex his pluribus modis ad cœli mores solicq; inge⸗nia. Transferre ad morem. Cic. de Orat. Græcorũ prudentiam posse ad nostrũ morem vsumq; trans ferri. Hinc fit moratus, moralis, morigeratus & di minut. mosillus, paruus mos, quo Cato vsus est.

Moschatula, pyra dicebantur à moschi odore. e st enim moschum sanies animalis, quod eodem no⸗mine Arabes appellant.

Moscholus,(μόσχ☉) vitulum & stirpem significat.

Moschus,(μόσχ☉) regio est Asiatica prope Phasim fluuium, & ea regio est tripartita: vnã Colchi, als teram Hiberes, & tertiã Hermenij inhabitant.

Moses, sis. & Mosi, (μωσῆς, μωϋσῆς) sicut & Achilles, lis, li. nomen inclyti Iudæorũ nomẽ ducis. Iuuen. Tradidit arcano quodcũq; volumine Moses. Ara tor, Non hæc ieiunia Moses Cõdidit. Et interpos sito y Moyses dicitur, qđ habetur in frequentiori vsu. Sedulius, Quid quod & Heliã & clarũ vidẽre Moysen. Scribit Iosephus ex euentu rerum nomẽ ei impositũ fuisse. id est, ex aqua saluatus, eo φ de flumine sit saluatus. Moy Ægyptij aquam dicunt, ses verò saluauit. Dicitur & Moseus, Moyseusq;.

Mosini, vel Mosinœci,(μοσύνοικοι) populi Asiæ ver⸗sus Septentrionẽ, q (vt Pomp. li. 1. refert) turres li gneas subeũt, notis corpus omne persignãt, propa tulo vescũtur, promiscuè concumbũt. & palàm re ges deligũt, vinculisq; arctissima custodia tenent.

Motabilis,(πολυκίνητ☉) qui frequenter mouetur. Hierony. in Genesim, Creauit Deus omnem ani⸗mam viuentem atq; motabilem.

Motacilla, (σεισοπυγὶς) auis quæ semper mouet cau⸗dam. Vulgò cauda tremula dicitur.

Motio, verbale. Cice. 2. de Nat. Deor. In corporum etiã motione atq; gestu multa cernunt subtilius.

Motiuus, a, um. (κινητὸς) quod mouetur & non pers manet. Do. in expositione And. A re nihil est pros prium, à persona cuiquam proprium, perpetuum, non temporale ac motiuum.

Moto, tas. (κινέω) frequent. Vergil. Siue sub incertas Zephyris motantibus vmbras, Siue antro potius. Motuantibus, pro motantibus dixit Plautus in Truc. Næ vt æstu motuantur iræ.

Motor, verbale, Martial. libr. 11. Cunarum fueras motor Charideme mearum, Et pueri custos, as⸗siduusq; comes.

Motus, ta. tum. participium, κινηθὶς. Verg. Sed mos tos præstat componere fluctus.

Motus, tus. (κίνησις) eyn bewegung) een beweginge) mouuement.) ipsa motio, vnde fit terræ motus. Cic. de Amic. Quibus rebus ad illum primũ mo⸗tum animi & amoris adhibitis, admirabilis quæ⸗dam exardescit beneuolentiæ magnitudo.

Moueo, es, moui, motũ. (κινέω) bewegen, beruerren) mouuoir, remuer.) notæ significationis. Cæsar, Postero die castra ex eo loco mouent. Per transla tionem ponitur pro excludere, (ἐξελαύνειν, ἐξείργειν.) Cic. lib. 3. Off. Quid ergo, non ne nocet, qui quos dam quasi veneno perficiat, vt veros hæredes mo ueat, in eorũ locum succedat. Mouere animũ, est inducere, allicere. Verg. lib. 3. Georg. Non vmbræ altorũ nemorũ, nõ mollia possunt Prata mouere animũ. Seruius, Mouere animũ, in suum desideriũ illicere. Mouere tragœdias, significat verbis rem atrocẽ & indignã efficere, quale est opus tragicorũ de rebus atrocibus semper mœstisq; loquentium. sicut econtrario comœdias agere, pro ridicule ac dicaciter loqui. Mouet me. Papinianus De condi tione furtiua, l. parui refert: Nec me mouet, præ⸗sens homo fuerit nec ne. Et dicimus, Mouẽtur res magnæ. hoc est, cõmouentur, excitantur. Cice. ad Qu. frat. lib. 7 Epist. 3. Itaq; magnæ mihi res mos ueri videbant. Mouere pro moueri: vt, Terra mo uere dicitur. Gel. lib. 4. ca. 6. Vt terrã mouisse nun ciari solet, eaq; res procuratur. ita in veteribus me morijs scriptũ legimus, nunciatũ esse senatui in sa crario, in regia hastas Martias mouisse. Bud. Com posita huius verbi sunt, Amoueo, Admoueo, quæ sunt contraria. vide in dictione Amoueo, Cõmo ueo, Dimoueo, ἀπαρείπω, διακινέω, suo loco ma⸗nere nõ sino, (οὐκ ἐῶ κατὰ χώραν.) & de proposito deduco, (ἀπὸ τ φρονήματος καθαιρῶ.) Aliquãdo di⸗uerse siue diuersim moueo. Teren. Adel. Caue nũc oculos à meis oculis quoquã dimoueas tuos. La⸗ctan. libr. 7. Cum discussis fluctibus, & in vtranq; partẽ dimotis, per siccũ populus graderetur. Emo ueo, (ἐξίστημι) extra moueo. Idẽ lib. 4. Hominumq; mentes emotas, (ἐξισταμένας, ἐκπλαγείσας) & ma lis incursibus furiatas, in sensus pristinos repones bat. Promoueo, (προάγω, παράγω) vehemẽter vl⸗trã moueo, prolongo, vltrà eo. Teren. And. Ehõ tu impudens, nõ satis habes, φ tibi dieculã addo, Quantũ huic promoueo nuptias? id est, prolon⸗go. Permoueo (ἐξάγω) valde moueo. Sallu. in Iug. Existimãs Adherbalem dolore permotũ, iniurias suas vindicaturũ manu. Demoueo, deorsum mos ueo. Liu. lib. 6. Quantũ Romana se inuexit acies, tantũ hostes gradu demoti. Remoueo, (ἀπάγω) alieno, discedo, tollo. Lactan. lib. 3. Ad huiusmodi quæstionibus se remouit. Liu. lib. 2. Hunc tu, inqr, Luci Tarquini remoue metũ. id est, aufer. Cic. Ca toni, Si quisquã fuit vnq̃ remotus ab inani laude & sermonibus vulgi, ego profectò is sum. id est, alienatus. Idem Tyroni, Accepimus conditiones: sed ita, vt remoueat præsidia ex his locis quæ oc⸗cupauit. id est, aliò mittat. Semoueo, seorsum mo ueo. Summoueo, (παρωθέω) clam siue subtus, vel à longè moueo. Col. lib. 1. Cum liceat vel cauere, ne talis præficiatur negocio, aut iã præpositus vt summoueat curare. Idẽ lib. 5. Fructusq; summotus à terra minus putrescit. id est, de longe positus.

Mox, aduerbium, significat statim, (αὐτίκα, αὐτίκα.) bald, gleich, darnach) terstont) tout incontinẽt.) Terẽt. in And. Et quantũ imperaui, Date: mox ego huc reuertar. Significat etiam paulò pòst, vel po stea. Cic. lib. 1. De Orat. Verum illa mox, nunc de

ipsa exercitatione quid sentias, quærimus. Mox, pro deinde. Plin. lib. 12. ca. 12. In nostro orbe proximè laudatur Syriacum nardum, mox Gallicum, tertio loco Creticū. Quàm mox. Dum expecto, quàm mox veniat, Terent. in Phorm.

M ANTE V.

Mucceo, ces, mucui. (σήπομαι) schimmelachtich sein) estre moisi.) mucidus sum: à quo mucesco, mucidus fio. Plin. li. 18. Iterumq; exporrigi in Sole super lintea, quod nisi fiat intrà peragatur, lurido colore mucescere. Cato De re Rust. Vini singulæ vrnæ dabuntur, quod neq; aceat, neq; muceat.

Mucidus, a. um. pen. corr. quod mucorem, hoc est, mucum habet, (σαπρός) schimmelecht verschimmelt) moisi.) Iuuen. Neq; enim omnia sustinet vnquā Mucida cærulei panis consumere frusta. Martial. lib. 8. Argenti furiosa sui cum stemmata narrat Garrulus, & verbis mucida vina facit.

Mucor, (εὐρώς) schimmel) moisissure) lanugo, quę diutino situ contrahitur, quemadmodū in pane, carne, alijsq; huiusmodi fieri videmus. Col. lib. 12. cap. 4. Ne situ penora mucorem contrahant.

Mucro, (ἀκωκὴ, αἰχμή.) die spitze.) die punct.) la poinct.) proprie cuspis & acumen ensis ac telorū. Apule. Circulatorem aspexi equestrem, spatham præacutā infesto mucrone deuorasse. Seneca ad Lucil. Gladium bonū dices, non cui deauratus est baltheus, nec cui vagina gemmis distinguitur, sed cui ad secandum subtilis est acies, & mucro munimentum omne rupturus. Impropriè ponitur pro ense, sicut tectum pro domo. Dicitur & de alijs rebus pro illo summo acumine. Vnde apud Plin. herbarum, dentium, vnguiū, mucrones dicuntur. Vt lib. 8. cap. 15. Mirum pardos, pantheras, leones & similia, condito in corporis vaginas vnguium mucrone, ne refringantur, hebetenturq;, ingredi. Mucronem Tribunitiū exacuere, apud Cice. 3. De Legib. inuenitur, Quis vnquam tam audax, tam inimicus nobis fuisset, vt cogitaret vnquā de statu nostro labefactando, nisi mucronem aliquem Tribunitium exacuisset in nos.

Mucronatus, ta. tum. (ὀξύς) quod est acutum, & ad mucronis speciem formatū. Plin. lib. 32. scribit inter pisces xiphiam, id est gladiū, rostro mucronato esse, à quo naues perfossę merguntur in Oceano.

Mucus, (μύξα, κόρυζα) rotz, schnodē) snot) morue.) narium humiditas, & crassior pituita. Catullus, Mucus & mala pituita nasi. Hinc mucosus, (κορυζῶν, κορύζης μεστοί) qui & mucidus, muco plenus, vel à muco læsus dicitur. Colum. lib. 6. cap. 7. Sequitur torminū vicium, quorum signum est cruenta & mucosa ventris proluuies.

Mugil, & mugilis, in nominatiuo, penultima correpta, genus piscis capitosi. Græci à capite κέφαλος appellant, qui omnium piscium squamis intectorum velocissimus est, adeò vt transuersa nauigia interim supernatet. Huius natura esse fertur, quòd absondito in metu capite, totum se occultari existimat. Plinius lib. 9. cap. 7.

Muginor, pen. cor. murmuro, (γογγύζω.) Lucil. Muginamur, molimur, subducimur. Fest. Muginari, est nugari, & quasi tardè conari.

Mugio, mugis, mugiui, vel mugij. itum. (μυκάομαι,) lügen, brullen) loeyen) bugler, ou meurler.) factitium verbum à voce boum. Vnde mugitus, (μυκηθμός, μύκημα) pen. prod. ipsa vox. Liu. lib. 1. Inde cū actæ boues quædam ad desiderium (vt fit) relictarum mugissent, Verg. Mugitusq; boum. A mugitus similitudine venti quoq; aliquando mugire dicuntur. Lact. lib. 7. Cur emicent fulgura, tonitrua mugiant. Mugitus nemorū. Plin. lib. 18. cap. 35. Equidē & montium sonitus, nemorumq; mugitus prędicunt. Huius composita sunt, admugio, (ἐπιμυκάομαι) qđ est iuxta vel post mugio. Claud. lib. 1. Omnibus admugit quocunq; it. Immugio, intus vel valde mugio. Verg. lib. 3. Curuisq; immugit Ætna cauernis. Remugio, ἀναμυκάομαι, resono. Idem lib. 3. Georg. Et vox assensu nemorū ingeminata remugit.

Mugius, cognomen Romani cuiusdam, à frequenti murmuratione: à quo Mugiola porta, cui ipse aliquando præfuit, nominata est.

Mugonia porta Romæ: à mugitu, quòd per eam venale pecus intraret. Hęc & Trigonia appellata est, hoc est, trium angulorum.

Mula, vide Mulus.

Mularis, & hoc lare. (ἡμιονικός) adiectiuum à mulo. Colu. lib. 7. Est generosa materies, q̄ circo, sacrisq; certaminibus equos præbet. Est mularis, quę precio fœtus sui comparatur generoso.

Mulceo. ces. si. sum. (καταψάω, κατιψίζω, θέλγω.) streichlen, verstilnen, säuffrigen, schmeichlen) streelen, versoenē, versachten, vleyen) addoulcir, appaiser) Priscian. mulsi, mulsum, & mulctū. Vnde Cice. In contentione Metelli, Permulsa atque recreata. Var. in Saty. Capite permulso. Sall. lib. 4. Hist. Dein de lenita iā ira, postera die liberalibus verbis permulcti sunt. Est aūt mulcere, lenire, mollire, blādire, mitigare, dulcem facere, vngere, delectare, polire. Verg. Et mulcere dedit fluctus & tollere vētos. Huius composita sunt, demulceo, permulceo, (καταψάω, ψύχω, ψηλαφίζω) perfecte mulceo. Cice. lib. 3. ad Heren. Nam lædūtur arteriæ, si antequam vox bene permulsa est, acri labore compelletur. id est, mollificata. Gel. lib. 2. Nihil adeò in congrediendis hostibus, atq; in principijs præliorum ad salutem, virtutemq; aptius rati, q̄ si permulcti sonis mitioribus, non immodice ferocirent.

Mulcedo. inis. Gell. lib. 19. cap. 9. Quæ nullas voluptates, nullamq; mulcedinem Veneris, neque Musæ haberet.

Mulciber, (ἥφαιστος) pen. cor. Mulciberis, & per syncopen Mulcibris. est enim tertij ordinis nō secundi: à mulcendo dictus est Vulcanus, id est, molliendo ferro. mulcere eñ mollire, siue lenire est, quòd ignis omnia mulceat. id est, molliat, vincat ac domet. Cic. lib. 2. Tusc. Iouisq; numē Mulciberis adsciuit manus. Ouid. Mulciberis capti Marsq; Venusq; dolis. Sunt qui Mulciber à mutilando dici putant, ꝙ ob clauditatem fit mutilatus ac debilis.

Mulcta, æ. quære Multa.

Mulctor,aris.deponēs,(ζημιῶμαι)idem quod multo. Suet.de Augu.Neq; aut crebrius, aut perfidiosius rebellantes grauiori vnquam mulctatus est pœna, quàm vt captiuos sub lege venundaret.

Mulctra,ctræ. (πέλλα,ἀμολγεύς) ipsum lac mulctū, seu emunctio,aut vas in quo mulgetur.Verg.lib.3 Georg. Hinc largi copia lactis.Quàm magis exhausto spumauerit vbere mulctra, Læta magis pressis manabant vbera mammis.Colu.lib.8.Sed mulctra cum est repleta lacte, non sine tempore aliquo debet esse.

Mulctrale,(ἀμολγεύς)similiter vas in quod mulgentur animalia. Vergil.in Georgic.Implebunt mulctralia vaccæ.

Mulctrum,(πέλλα)idē qđ mulctra.Hora.in Epod. Illic iniussæ veniunt ad mulctra capellæ.

Mulgeo,ges.mulsi,vel xi.sum.& mulctū.(ἀμέλγω.) melcken.) Priscia.Mulgeo quoq; mulsi facit, quis differentiæ causa quidam mulxi protulerūt, quia mulseo quoq; mulsi facit. Est autem mulgere, lac è mammis exprimere. Vergilius libro.3.Georgic. Quod surgente die mulsere,horisq; diurnis,Nocte premunt. Transfertur tamē ad alia. Eius com posita sunt,emulgeo,(ἀπαμέλγω.) Colum.lib.8. Sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est. Terent.in Phorm.per translationem dixit, Emulsi argento senem,quod est,sine labore sustuli. Immulgeo, (ἐναμέλγω) intus mulgeo. Plinius, Fabulosum arbitror de strigibus, vbera eas infantium labris immulgere.

Mulgo,gas. (δημόω) palàm facio.Plautus in Cist. Pro puella seruulus nequā, qui dominū mulgeat atq; villicum. Huius composita sunt, Dimulgo & Promulgo: de quibus alibi.

Muli Mariani,(ἡμίονοι μαριανοὶ) sunt furculæ,quib. religatas sarcinas viatores gerunt, quarum vsum quia Marius attulit,muli Mariani postea appellati.Front.lib.4.Stratage.C.Marius recidendorū impedimentorū gratia,quibus maxime exercitus agmen oneratur, vasa & cibaria militū in fasciculos aptata, furcis imposuit, sub quibus & habile onus,& facilis requies esset.

Mulier,(γυνή)eyn weib) een wijf)femme.)à mollicie (vt inquit Varro) dicta est, immutata & detracta litera,quasi mollior. Vlpia.Mulier dicitur quæ virgo non est, Quòd si, inquit, ego me virginem emere putarem,cum esset mulier,emptio nō valebit. Cic.obiurgantibus q̄ sexagenarius Pompiliā virginem duxisset,Cras mulier erit,inquit.Caius scribit mulieris nomine etiam virginem viripotentem contineri. Vlpianus vno in loco vtroque significato vsus est, Mulierē ita arctam,vt mulier fieri nō possit,sanam videri constat.Eandem dixit mulierē & non mulierē.primū pro ea quę fœmina est, secundū pro ea quæ est corrupta. Sallu.in Iugurtha, Cum interim Hiempsal reperitur, occultans se in tugurio mulieris ancillæ,quò initio pauidus & ignarus loci profugerat.Mulier etiam de brutis dicitur. Plin.lib.10.ca.64.Molas gigni putant,vbi mulier nō ex mare, verum ex semetipsa tantum conceperit.

Muliercula diminutiuū.Cic.5.Tusc.Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ.

Muliebrem folliculum,(μήτρα) dicebant quem vuluam,siue vterum appellare consueuerunt.

Muliebria,tantū plurali numero,dicunt menstrua, (τὰ γυναικεῖα, τὰ ἔμμηνα.) Interdum sumūtur pro muliebri natura,(τὸ γυναικεῖον)sicut virilia pro pudendis viri. Interdū pro libidine.Quintil.Nobilis adulescens à centurione muliebria passus. ἑταιρικοῖ.Sic Sallu.Viros muliebria pati,mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Muliebris,& hoc bre, qđ ad mulieres pertinet, seu qđ est aut fuit mulieris,vt mulieris sexus, (γυναικεῖος,γυναικώδης.) Muliebre vestimentū,Plau.in Menæh.Muliebris malitia.Idem in Epid.Muliebris animus,timidus & inconstās.Cic.1.Off.ex Ennio,Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres.

Muliebritas,(ἡ γυναικώδης) mollicies.

Muliebriter,aduerbiū, quod significat molle,effœminatē,seu more mulierum, (γυναικείως.) Iustin. Quæ non muliebriter hostiū aduentu territa.

Mulierarius,idē qđ mulierosus.(φιλογύνης)Iul.Capitol.Mulierarius fuit inter primos amatores.

Muliero,ras.effœmino,(γυναικίζω,θηλύνω.) Varro, Et rex & misellus ille pauper amat, habetq; intus acrem: hic ephebū mulierauit,hic ad medica adulescentem traxit.

Mulierosus,q nimiū appetit mulieres,φιλογύνης,φιλογύναιος.) weibisch)wijfachtich)à qua mulierositas. Cic.lib.3.Tusc.Similiterq; cæteri morbi,vt gloriæ cupiditas, vt mulierositas,vt ita appellem eam,quæ Græcè φιλογυνία,id est amor mulierū.

Mulio,& mulius,qui mulos ditellarios,siue quadrigarios ducit, (ἀστραβηλάτης,ὀρεοκόμος) Horat.in Serm.Audit cum magno blateras clamore furisq; Mulius. Iuuenalis, Nam mulu commota iamdudum mulio virga. Est præterea mulio genus culicum. Plin lib.11.Impugnant eas naturæ eiusdem degeneres vespæ atq; crabrones, & è culicum genere,qui vocantur muliones.

Mulionius,a.um.quod ad mulionem pertinet.Cicero pro Sest.Mulioniam penulam arripuit, cum qua primum Romam ad comitia venerat,messoria se corbe contexit.

Mullei,calcei regum Albanorū erant,purpurei coloris,postea patriciorū,à mullando,id est suendo. Vnde mulleos collocare. Vopiscus in Aurel. Calceos mulleos & hederaceos, & albos viris omnibus abstulit,mulieribus reliquit.

Mullus,per duplex ll, genus piscis marini,maximæ nobilitatis & gratiæ,q binas libras ponderis rarò exuperat.Horatius,Laudas insane trilibrem Mullum, Marti. Nolo mihi ponas rhombū mullumq; bilibrem.Hic à Græcis τρίγλα dicitur,vulgus barbonē vocat:quoniā(authore Plin.) barba gemina insignitur inferiori labro. Hinc à Cice.in Parad. & à Varrone lib.3.De re Ru.barbatuli & barbati mulli dicti sunt.Nomen illi datū est (vt Fenestella docet) à colore mulleorū calceamentorū.Scribit Plin.libr.9.cap.17.Mullum expirantem versicolori

lori quadam, & numerosa varietate spectari.

Mulsum, à mulceo, quasi melle delinitũ, (μελίκρατον, οἰνόμελι.) Mulcere enim delinire est, quasi mollicere. Est aũt mulsum, potio ex vino melleq; confecta. Plin. libr. 21. scribit, mulsum ex vetere vino vtilissimũ fieri, quod facilime cũ melle concorporatur. de hoc Martial. Attica nectareum turbatis mella Falernum, Misceri docet hoc à Ganymede merum. Hoc si calidũ bibatur, vocem permulcet: si frigidum, exasperat. Cic. lib. 2. De Orat. cum vocem in dicendo obtudisset, suadebat Granius, vt mulsum frigidũ biberet simul ac domũ rediisset: Perdam, inquit, vocem, si id effecero. Vlpian. Vini appellatione ait mulsum non contineri, oinomeli contineri. interpretaturq; οἰνόμελι vinum dulcissimum. Quòd si Vlpiani sententia vera est, mulsum non erit idem quod oinomeli. Vsurpatur etiam pro adiectiuo, mulsus, a, um. Plinius, Lac mulsum, acetum mulsum, aqua mulsa, quæ melle concinnentur. Hæc etiam hydromeli, quæ fit despumato in ea melle. Confert ægrotis. Plin. lib. 22. cap. 24. Rursus naturam rerum pernoscere volentibus, in mellis operibus & aqua mulsa tractari debet. Columel. libr. 9. cap. 12. Rorem marinum aqua mulsa decoctum. Plinius libro, 19. cap. 22. Exemplum quoque lacte mulso augetur. Apud Plautum ex amantis & blandientis affectu dicitur, Mea mulsa. At mustum ad tertiam partem decoctum, Sapa dicitur, vt Varro, Cato, Colum. Palladius accuratissimè scripserunt. Martial. Et Laletanæ nigra lagœna sapæ. Sed si ad duas partes fit decoctum, defrutum appellatur.

Mulseus, a, um. Colu. lib. 12. cap. 45. Hæc ratio non solum ipsa mala custodit, sed etiam liquorẽ mulsei saporis præbet. Plin. lib. 21. cap. 19. Vtriusq; radix mulsei saporis est.

Multa, tæ. (πρόστιμον, ἐπιτίμιον. ζημία) eyn straffe, pene) amende.) solutionis pœna, quæ olim (vt Varro inquit) singula ob peccatũ exigebãtur, vt ouis, aut bos: postea multa simul exigi cœperunt, & vinum atq; oleum addi. In hoc aũt multa differt à pœna, quòd pœna generali nomine dicitur omniũ delictorum correctio: multa vero specialis est peccati, cuius animaduersio pecuniaria est, pœna (τιμωρία) contrà non tantũ pecuniaria, sed capitis & existimationis irrogari solet. Et multa quidem ex arbitrio eius venit, qui multã dicit: pœna nõ irrogatur, nisi quę lege, vel quo alio iure specialiter huic delicto imposita est. Suprema multa apud priscos erat in singulos dies triginta boum, & duarũ ouiũ minima, ouis vnius. Var. lib. 9. Rerum hum. dicit, hoc vocabulum non Latinum, sed Sabinum esse. Dicimus aũt, Multã dixit, & multa dicta est: multam irrogauit, & multa irrogata est, & significat multam imponere damnato quasi per rogationẽ ad populum, ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν. Multã dicere antiqui tum dicebant, cũ ad populum, & in comitio multa disceptanda irrogabatur, quod ipsi certare multam dicebant. Liui. lib. 5. secun. Bel. Pun. Sp. & L. Caruilij cum rem inuisam, infamemq; cernerent, ducentûm millium æris multam M. Posthumio dixerũt: cuius certandę cum dies aduenisset, conciliumq; frequens plebis adesset, vna spes videtur esse, si Casca trib. pleb. qui propinquus erat, cognatusq; Posthumio, prius quàm ad suffragiũ tribus vocarentur, intercessisset. Idẽ paulò pòst. Hæc cũ ab optimo quoq; pro atrocitate rei acta essent, vimq; eam contra Remp. pernicioso exemplo fas ctam Senatus decerneret, confestim Caruilij trib. pleb. omissa multæ certatione, rei capitalis diẽ Posthumio dixerũt, ac ni vades daret, prehendi à viatore, atq; in carcerem duci iusserũt. His verbis apparet, moris fuisse, vt trib. pleb. multam dicerent, quæ postea populi suffragijs vel irrogaretur, vel abrogaretur, vel etiã remitteretur: quo tempore multa certari dicebatur. Non enim tribuni damnare multa poterãt, sed tantum rogare populum: apud quem cum reus non iure multatum se contenderet, lis illa multatitia disceptabatur. Budęus.

Multatitius, a, um. qd' ex multa fit, vel quod ad multam pertinet, siue quod nomine multæ exigitur, (τιτιμημένος.) Liu. lib. 10. Ex multatitia item pecunia, quam exegerunt pecuarijs damnatis ludi facti. Et lib. 27. Æ diles plebis ex multatitio argento signa ænea ad ædem Cereris dedêre.

Multesima pars, pro quantitate infinita, (πολλοστημόριον.) Lucilius, Quàm paruula pars, quàm multesima constet.

Multibarbus, qui habet multã barbam, (πολυγένειος) Apul. in Flor. Multibarbus spinis obsitus & pilis.

Multibibus, dicitur qui multi est potus (πολυπότης) & est epithetum Herculis. Plaut. in Curc. Nomen est lenæ multibiba atq; merobiba.

Multicolorius. a. um. quod habet multos colores, (πολύχροος.) Multicolor, omnis generis, idẽ. Plin. lib. 17. cap. 10. Hexecontalithos in parua magnitudine, multicolor, hoc sibi nomen adoptauit.

Multifacio, magni æstimo, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι. Casto, Neque fidem, neque iusiurandum, nque pudiciciam multifacit.

Multifarius, a, um, id est, variũ: quasi qd' multis modis possit diuidi: vel quod multarũ est specierum, (πολύχοι) Plin. lib. 9. cap. 57. Circa Heracleam & Toronem & Lycum amnem esse multifaria. Gel. lib. 5. ca. 6. Militares coronæ multifarię sunt. Multifariè aduerb. variè, multis modis. Pli. li. 7. ca. 54. Et tamen multifariè priscos seruauere ritus.

Multifariam, aduerbiũ, (πολλαχῶς) idem. Cic. 2. De Orat. Quod esset multifariam defossum. Idem de Leg. Hodie multifariam nulla sunt.

Multifer, ra, rum. Plin. lib. 16. cap. 8. Tam multiferra sunt, & tot res præter glandem pariunt robora. Idẽ de brassica, Nullo æquè genere multiferæ, donec sua fertilitate consumatur.

Multifidus, a, um. quod in multas partes finditur, & multas diuisuras habet. Plin. lib. 11. ca. 37. Cornua nulla quibus multifidi pedes. Mart. lib. 14. Multifido buxus quæ tibi dente datur.

Multiforis, re. quod est multorũ foraminum. Plin. lib. 8. cap. 55. Inijcient eas in specus quæ sunt multifores in terra.

Multiformis, me. varium: quasi multiplicis formæ

aut variæ. Plin. lib. 11. cap. 37. Oculi contuitu multiformes. Colum. lib. 8. cap. 9. Vt per anni diuersa tempora mala, pruna, pyrum, mult. formes nuces ac ficum præbeat. Cic. 1. Acad. Ex ijs autem ortæ variæ sunt, & quasi multiformes.

Multiformiter, aduerbiū, varijs modis. Gel. libr. 9. ca. 5. Plato ante hos omnes ita variè & multiformiter disseruit de voluptate. Plin. lib. 36. ca. 27. Pestilentiæ, quæ solis obscuratione cōtrahutur, multiformiter auxiliari certum est.

Multiforatilis, q habet multa foramina, (πολύτρητος) vt tibia multiforatilis, apud Apul. in Flor.

Multigeneris, & hoc re. sicut degeneris, & hoc re. significat quod est multorū generum, (πολυγενής) Plaut. in Capt. Multis, & multigeneribus opus est tibi militibus. Idem Stic. Posthæc vnguenta multigenerum multa.

Multigenus, na. num. multorum generum. Plin. libro. 11. ca. 1. Multa hæc, & multigena, terrestrium volucrumq; vita.

Multijugus, a. um. & Multijugis, e, penul. cor. quod est multiplex, varium, multum & numerosum. πολύζυγος. Vbi iugus nihil significat, sicut in postliminium, meditullium, & huiusmodi. Prima pars in multijugum, multum significat, reliqua pars protractionē solam esse demonstrat. Apul. in Apolog. Legisti Aristotelis multijuga volumina. Cice. ad Att. lib. 14. Veruntamē de Rep. multa cognoui ex tuis literis, quas quidē multijuges accepi vno tempore à Vestorij liberto.

Multimodus, a. um. Liui. 1. Bell. Pun. Oppidani ad omnia tuenda atq; obeunda, multimoda arte distineri cœpti sunt, & non sufficiebant.

Multinummus, adiectiuum. Varr. 3. De re Ru. ca. 15. Ego enim vno seruulo, ordeo non multo, aqua domestica, meos multinummos alo asinos. id est, quorum opera multos paro numos.

Multipartitus, adiectiuum. Plin. libro. 6. cap. 19. Nanque vita mitioribus populis Indorum multis partita dedigitur.

Multiloquus, (πολυλόγος) qui multa loquitur.

Multipes, multipedis, multorū pedum animal. πολύπους. Plin. lib. 22. ca. 75. Ad multipedū morsus cum melle. Idē lib. 9. ca 6. Millepeda, ab alijs centipeda aut multipeda dicta est, animal est è vermibus terræ pilosum, multis pedibus arcuatim repens, tractuq; contrahens se. Sic lib. 20. cap. 5.

Multiplex, (πολλαπλάσιος) varius, inuolutus, multas plicationes habens: cui contrariū est simplex. Sueton. De Clar. Gram. Multiplici variaq; doctrina censebatur. Plau. in Epid. Simul ærumnam multiplex exercita Habet paupertas. Cic. De Ami. Qui fieri poterit, si ne in vno qdē quoq; vnus animus erit, idemq; semper, sed varius, cōmutabilis, multiplex? Multipliciter, aduerbium. Titulus est apud Plin. De Eodem Multiplicius. lib. 7. cap. 14.

Multiplico, cas. care. multiplex reddere aut facere, πλαθύνω groofsmachen) vineerderen) multiplier.) Plin. lib. 34. ca. 8. Primus hic multiplicasse varietatem videtur. Cic. ad Quint. fratrem, Si d em nobis Clodius dixerit: tota Italia concurret, vt multiplicata gloria discedamus. Hinc multiplicatio. Colu lib. 3. ca. 2. Nam si sordidus, aut vilis est, feracissimam quanq; serere conducit, vt multiplicatione frugum reditus augeatur.

Multipotens, tis. omnis generis, qui multum potest, Plautus in Bacch. Nequius nihil est, Quàm egens consilij seruus, nisi habet pectus multipotēs Vbicunq; vsus siet.

Multiscius, qui multa scit, & multas scientias habet. πολυμαθής, πολυίστωρ.

Multisonus, adiectiuum. Martial. lib. 1. Sic vbi multisona feruet sacer Atthide lucus.

Multiuagus, a. um. Plin. lib. 10. ca. 37. Ferunt nō mutare sedem columbas, multiuaga alioqui auis. Multiuagus lunæ cursus, apud eundē lib. 2. ca. 10.

Multopere, ea forma dixit Plautus qua magnopere dicimus, in Merc. Multopere in mundo rustico se exercitum.

Multitia, (πολύμιτα) indumenta dicebantur minus tissimis filis cōtexta: vnde à multis filis, & propterea subtilibus nomen inditum: vel à mulcendo, quoniam carnem demulceant. Et tantū pluraliter declinatur. Iuuenal. Quæro an doceant multitia testem. Item Saty. 2. Sed quid Non facient alij, cū tu multitia sumas Cretice?

Multiuidus, (ἰυρυόπας) multa videns.

Multiuolus, (πολύβουλος) qui multarum rerum desiderio tenetur.

Multo, tas. punio, condemno, laxo, diminuo, quia omnis punitio diminutionem habet, τιμῶ, ζημιῶ, προστιμῶ, ἀποβάλλω. straffen) punir.) Et cōstruitur cum ablatiuo vel genitiuo. Verg. Multatam tristi morte Camillam. Curtius libr. 2. Is quoq; insulas præsidijs occupat, pecunia multat. Aliquādo cum duobus accusatiuis. Interdum significat priuare. Vergil. Quod si perdiderim, patria multabor. Interdum lacerare, mutilare, verberare, dissoluere. Terent. in Adelph Ipsum dominum atq; omnem familiam multauit vsq; ad mortem. Colum. lib. 3 Quo euenit, vt in iteratione quoq; scamna fiant, & boues iniquitate operis maximè multentur. Interdum augere, & voti compotem facere. Nonius, Et vobis quidem gratias ago, cum votis me multatis meis. Interdum male tractare. Colum. lib. 1. Nam illud vetus est Catonis, Agrum pessimè multari, cuius dominus, Quid in eo faciendū sit, non docet, sed audit villicum. Multare matrimonio, est diuortium facere. Plaut. Nunquid caussam dicis, quin te multem matrimonio?

Multus, a. um. (πολύς) vil) veel) beaucop) notæ significationis. Cic. pro P. Sest. Et in cæteris, quæ rerū potitæ sunt, multis fortissimis, atq; optimis viris iniustis iudicijs tales casus incidisse. Multus in opere, hoc est cōtinuus, assiduus. Sallu. in Iugurt. loca atq; feria cū humilimis agere, in operibus, in agmine atq; ad vigilias multus esse. Multus in eo fuit, siue in ea re, Cice. 4. Acad. Ad multum diem, Cic. ad Attic. lib. 13. Cæsar. 1. Bell. Gal. Multo deniq; die per exploratores Cæsar cognouit, & montē à suis teneri, &c. Sic Multa nocte, Cic. ad Quint. Frat. lib. 2. Multa de nocte, Multo manè, Cice. ad Att.

Att. Multo tanto, ea forma, qua Altero tanto: qd Græci dicunt πολλαπλασίως. Plaut. in Rud. Ego multo tanto miserior quàm tu Labrax. Multus, ρ multiplici. Plin. li. 19. ca. 3. Radice multa crassáq;. Multissimus. Cic. Att. lib. 11. Ex multissimis, & mis serrimis curis est vna enata, si, vt scribis, ista hære ditas fidem, & famam meam tueri potest. Fortè legendum, multis meis.

Multū, aduerbiū. vast) seer) beaucop.) Plau. in Pers. Dic me illam amare multum. Cic. ad Gallum Famil. 7. Sed opinor Cassium vti nō multum ita sorore. Idem De Senectu. Adsum amicis, venio in senatum frequens, vltroq; affero res multum, & diu cogitatas.

Multò, aduerbium, cum dictionibus alius, aliter, secus, antè, pòst, præsto, malo, antecedo, excello, & similibus superlatiuam vim habētibus, elegantem dicendi vim habet. Terent. in prologo And. Verū aliter euenire multò intelligit. Cicero in Ver. Cui quemadmodum resistam, multò mihi antè est iudices prouidendum. Idem Att. Non multò pòst, quàm tu à me discessisti. Idem: Multò secus euenit. Sallu. Multò præstat beneficij memorem esse, quàm maleficij. Cic. De Ami. Sed obsequium multò molestius, quod peccatis indulgēs, præcipitem amicū ferri sinit. Idem pro lege Man. Magna, ac multò maxima parte non modo vtilitatis, sed dignitatis, atq; imperij caruit.

Multitudo, nis. frequētia, & copia, πλῆθος. eyn vile) een menichte) multitude.) Cic. de Orat. lib. 2. Habet enim multitudo vim quandā talem, vt quemsadmodum tibicen sine tibijs canere, sic orator sine multitudine audiente eloquens esse non possit.

Mulus, per simplex l, animal quod ex asino & equa generatur, ἡμίονος, ὀρεύς: eyn maulthier) een muyl dier) vng mulet.) qui aūt ex equo & asino genitus pullus, hinnulus dicitur. Plin. lib. 8. cap. 44. Ex asino & equa mulus gignitur mense duodecimo, animal viribus in labore eximiū. Et paulò pòst: Equo & asina genitos mares, hinnulos antiqui vocabāt: contraq; mulos, quos asini & equæ generarent. Muli Mariani, quære suprà, Muli.

Mundanus, a, um, quod mūdi est, κοσμικός. Vnde interrogatus philosophus, cuias esset: mundanum se esse respondit. vt habes apud Cice. 5. Tusc.

Mundicies, & mūdicia. pro lautitia qua quis se mundum, ac politū tenet, καθαριότης. sauberheyt) suyuerheyt) nettete.) Cic. lib. 1. Off. Adhibenda præterea mūdicia est, nō odiosa, nec exquisita nimis: tantum, quæ fugiat agrestem & inhumanā negligentiam. Colu. lib. 9. ca. 14. Nec quamuis amantissimas mundiciarum offendunt odore suo. Mundicias facere, apud Catonem cap. 2.

Mundifico, mundum facio. καθαροποιῶ.

Mundo, as. detergo, depuro, καθαίρω, καθαρίζω. reynichen) suyuerē) nettoyer) Plin. lib. 15. ca. 6. Ob id crebrius vasa mundāda. Hinc componitur emūdo, extra mundo, ἐκκαθαίρω. Colu. lib. 2. Quædā pluribus diebus, vt bubilia & ouilia debēt emundari.

Mundus, substantiuum dicitur ornatus muliebris, quo scilicet mulier mūdior fit, κόσμος γυναικός, die welt) die werelt) le monde.) In cuius nominis appellatione continetur speculū, inaures, armillæ, anuli, gemmę, & similia quibus mulier ornatur. Cato pro lege Oppia, Mundiciæ, ornatus & cultus fœminarū insignia sunt, his gaudent & gloriantur. Hinc mundū muliebrē appellarūt nostri maiores. Liu. 2. Bell. Maced. Non aurū modo ijs, sed & postremò vestem, mundumq; omnē muliebrem ademit. Colu. lib. 12 cap. 3 Postea mundū muliebrem, q ad dies festos comparatur. Dicitur & mundum neutro genere. Lucil. Legauit quidam vxori mundum omne, penumq;. Hinc deducitur mundus, qui constat ex Sole, & Luna, & terra, & stellis, & omnibus elemētis, & quicquid cœli ambitu continetur: nam sicut Gręci κόσμον, quod apud nos ornatum significat, ita nos à perfecta absolutaq; elegantia vocamus mundum, quòd nihil eo sit mundius, & pulchrius, & ornatius. Et à Græcis ab ornatu κόσμος dicitur. Hæc ex Plin. lib. 2. cap. 1. & 4. Cic. de Finib. bon. & mal. lib. 3. Mundū autem censent regi numine Deorū, eumq; esse quasi communem vrbem, & ciuitatem hominum & Deorū, & vnumquenq; nostrum huius mūdi esse partem: ex quo illud natura consequitur, vt communē vtilitatem nostrę anteponamus. In sacris verò literis mūdi nomine quandoq; homines, quandoq; inimici Dei intelliguntur.

Mundus, a, um. quod est purum, tersum, politumq;. καθαρὸς, κόσμιος. reyn, sauber) pur, net.) cuius contrarium est immundus. Plaut. in Cistel. Neq; munda es adæquè, vt soles. Terent. in Eunu. Quę dum foris sunt, nihil videtur mundius, Nec magis compositum quicquam. Mundior iusto cultus, Liuius. 9. ab Vrbe.

Mundulus, diminut. nimia qui mundicia vtitur, vt placeat mulierculis. Plau. in Truc. Nunc ego istos mundulos vrbanos amasios Hoc ictu exponam.

Munditer, aduerbium. Plaut. in Pœn. Nam cum sedulò munditer eos habeamus, vix ægrè amatorculos inuenimus.

Muneralis, adiect. qd' ad munus pertinet: vnde Muneralis lex, (περὶ δώρων) qua Cincius cauit, ne cui liceret munus accipere. Plau. Nec muneralē legem neq; lenoniam rogo fuerit nécne, flocci æstimo.

Munerarius, spectaculi exhibitor, qui ludos gladiatorios exhibet populo, vnumq;, vel plura paria gladiatorum ad spectacula pugnatura producit. ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέτης. Sueton. in Dom. Patremfamil. quòd Thracem mirmiloni parem, munerario imparem dixerat, detractum è spectaculis in arena canibus obiecit. Quintil. libr. 8. cap. 3. Munerarium Augustus primus dixit. Et qui familiam gladiatorum habet, gladiatoresq; domi instituit ac postea vendit, à laniando dicitur Lanista. Vnde apud historicos frequēter legimus lanistas vendidisse gladiatores munerarijs.

Munero, ras. & Muneror, raris. deponens, in eadem significatione qua dono, δωρέομαι. schencken) donner dons.) Terentius in Heaut. Nam disciplina est eisdem munerarier Ancillas primum, ad dominas qui affectant viam. Cicero. 2. De

Inuent. Aliud alij commodi aliquo adiuncto in/commodo muneratur. Macrob. Ianus cum Saturnum classe prouectū excepisset hospitio, & ab eo edoctus peritiam iuris, ferum illum & rudem ante fruges cognitas victum in melius redegisset, regni eum societate munerauit. Hinc Remunero, ἀντιδωρέομαι. Liuius lib. 2. Tum Mutius quasi remunerans meritum.

Mungo, gis. xi. ctum. quasi mucū ago, μύσσω. butzē) snutten) moucher.) Id enim mungere est, cum è naribus mucus trahitur. Vnde emūgo fit, (ἀπομύσσω) de quo suprà. Inuenitur etiam emungor deponens. Cato de Liberis educandis, Neque emungentur libertatem.

Municipalis, & hoc le. quod ad municipes pertinet. Cic. 3. De Legib. Vtinā, inquit, M. Cicero isto animo atq; virtute in summa Repu. versari nobiscū, quàm in municipali maluisses. Municipales homines, pro imperitis, apud Ciceronem ad Atticum lib. 8. Municipalia sacra vocātur, quæ ab initio habuerunt ante ciuitatem Romanam acceptā, quæ obseruare eos voluerunt pontifices, & eo more facere, quo fuissent antiquitus. Municipale ius, dicitur priuatum ius vniuscuiusq; ciuitatis. Municipalia magisteria, vocantur administrationes & officia sui municipij.

Municipatim, significat per municipia: sicut oppidatim, per oppida.

Municipia, dicebantur quæ aliunde veniebant in ciuitatem, & cum suo iure viuerent, muneribus tamen Populi Romani, honoribusq; fungebantur. Capiebant enim munera, sed non damnosa, vt est collatio tributorum & huiusmodi, sed quæ ad honorē ptinerent, à quo munere capessendo nomen sibi vendicauere, nulla Populi Romani lege astricta. Et municipia, sunt ciuitates, suo iure & legibus suis vtentes, quæ meliore conditione sunt q̃ coloniæ, quorū incolæ municipes vocati sunt. Municipiorū iura iam penitus obliterata sunt. Municipem (vt inquit Vlpian.) facit aut ciuitas, aut manumissio, aut adoptio: quoniā municeps & qui liber in municipio natus est, & qui in municipio à seruitute se liberauit, & qui ciuitatē quamcunq; assecutus est. Proprie tamen municipes dicūtur, qui in ciuitatē Romanā recepti, munerū participes fiunt. Sed abusiue nunc municipes dicimus, suæ cuiusq; ciuitatis ciues. Quo nomine tam Oratores quàm Poetæ vtuntur. Iuuen. Iam Princeps equitū magna q voce solebat Vendere municipes fracta de merce siluros. Cic. in Bruto, Non dubito, quin scias non solū cuius municipij sim, sed etiā quàm diligenter soleam municipes Arpinates tueri.

Munifici, apud antiquos non à largitione (quæ nulla erat) sed consentientes appellabātur ad ea, quæ amici vellēt. μεγαλοπρεπεῖς, εὐεργέται. vreigebich) vrijgheuich) liberal.) Nunc autem munificus pro liberali ponitur, quasi sit munera largè præbens: de quo in dictione Liberalis. A munificus, fit munificentior & munificētissimus. Cic. pro Rosc. Com. Semper liberalissimus, munificētissimusq; fuit, Cato tamen munificior & munificissimus dixit.

Munificè, aduerbium: largè, abundanter. Cic. 3. De Nat. Deor. Sic haud scio, an melius fuerit humano generi motum istum celerē cogitationis, acumen, solertiam, quā rationem vocamus, quoniam pestifera sit multis, paucis admodum salutaris, nō dari omnino, quàm tam munificè, & tam largè dari. Munificè, & æquè tueri societatem coniunctionis humanæ, Cic. 5. De Fin. Munificè prædam largiri, Liu. 1. ab Vrbe.

Munificentia. Plin. lib. 17. cap. 1. Nec dubiè superata hoc modo posset videri etiam rerū naturæ ipsius munificentia, si humani operis esset inuentio.

Munifex. cis. omnis gen. Munifices (authore Festo) qui non vacabant, sed munus principi faciebant. Contrà beneficiarij dicebantur, qui vacabant muneris officio. Et munifices à Vegetio dicuntur milites, qui munera faciunt: quibus immunes nō obstricti sunt. Inde illud Plinianū per metaphoram dictum lib. 11. cap. 40. Vno verò ex omni turba relicto, sola munifex mamma, quæ genito fuerat attributa, descendit.

Munimen, pen. prod. siue munimentum, idem est quod munitio, quæ propriè castrorum est, cæterarumq; rerum quæ contra aduentū hostium muniunt, siue vallo, siue fossa, siue alio quouis modo, quo sunt milites ab hostium aduentu muniti. ἐπιτείχισμα, ἀσφάλισμα, ἐπιτειχισμὸς, ἀλεξητήριον, φράγμα. Vergil. 2. Georg. Hoc effusos munimen ad imbres, Hoc vbi hiulca siti findit Canis æstifer arua. Liu. 1. ab Vr. Quiritium quoq; fossam haud paruum munimentum à planioribus aditū locis, Anci regis opus est.

Munio. is. niui. vel munij. nitum. significat fulcio, fortifico, reparo, præparo, defendo. ὀχυρόω, τειχίζω, ἀσφαλίζομαι. bewaren, festighen, besetzen) fortifier.) Plaut. in Mil. Magnum illic honorem incipis, si magna munis mœnia. Idem in Persa, Vt munitum muro tibi visum est oppidum? P. Si incolæ bene sunt morati, pulchrè munitū arbitror. Colu. Quantumq; res patitur à frigore, & tempestatibus muniemus. Plaut. in Mil. Tibi muni viā, Qua cibatus, commeatusq; ad te, & legiones tuas tutò possit peruenire. Munire viam (inquit Valla) est repurgare, reficere, ac substruere, interdum lapidibus, quales sunt viæ Romanæ à plerisq; portis in multorum dierum iter silicibus stratæ. Cice. pro Milo. Ideo'ne Appius ille Cæcus viam muniuit, non qua populus vteretur, sed qua sui posteri latrocinarentur? Et per translationem. Cice. lib. 1. Tuscul. Abijt ad Deos Hercules, nunquam abisset, nisi cum inter homines esset, eam sibi viā muniisset. προωδοποίησεν ἄν. Sic dicimus munire ripam, munire alueum, munire aditum, cum illa vel reficimus, vel reparamus. Huius cōposita sunt, Communio. Cæsar, Præsidia disponit, castella communit, quò facilius, si se inuito transire conarentur, prohibere possit. Circummunio, pro circumfulcio. περιφράττω. Colu. lib. 3. Priusquam pomarium constituas, quàm magnum habere voles, circummunito macerie aut fossa. Emunio, extra munio, ἐκφράττω. Idem lib. 1. Sed & hanc curam pauimento/

torum, & parietum probamus, cum (vt retuli) sic emunita sola & latera horreorum prohibent curgulionem. Præmunio, antè munio.

Munis, officiosus antiquè. Plaut. in Merc. Dico eius pro meritis gratum me & munem fore. Vnde Munia, (ἔργα, τέλη) verpklichtet) verplicht) dicuntur obsequia lege debita, & officia quę publicè prǽstantur. Colu. lib. I. Sic enim & magistri singulorū officiorum sedulò munia sua exequuntur. Vnde immunis, (ἀτελής) qui ab huiusmodi onere liber est. A munus fiunt Communis, & Immunis, de quibus alibi. Et Munico. cas. quo Veteres vtebantur, sicut à communis communico. Nec habet munia aliam terminationem.

Munus, (δῶρον, γέρας) eyn gab) een gaue) don ou present.) quatuor modis dicitur. Primo pro dono, vnde munera dari ac mitti dicuntur. Dictum munus (vt inquit Varro) ab eo ꝙ qui mutuo animo sunt, id dant officij gratia. Plaut. in Truc. Melius te munere certare mecum, quàm minacijs. Teren. in Eun. Munus nostrum ornato verbis, quod poteris. Altero pro onere, quod cum remittitur, vacationem militiæ præstat. τέλος. nam munera, id est, officia, sine labore atq; onere exerceri non possunt. vnde immunitas appellatur, & immunis. Et hoc etiam dicitur publicū munus, quod in administranda Repub. consumpti, sine titulo dignitatis subimus. Cic. ad Brut. Quanquam enim Lamia summo splendore, summa gratia est, magnificentissimo munere ædilitio tamē, &c. Liu. 4. Bel. Pun. Ita inter se munera belli partiti sunt, vt Epicides pręesset custodię vrbis, Hippocrates, &c. Susceptū reipub. munus explere, Cic. De Prouin. consul. Cic. De Sen. Massinissa senex omnia regis officia, & munera exequitur. Grammatici, oratores, medici, & philosophi vacationem habent munerum ciuilium. Gel. pro onere proposuit, cum dicit Adhibendas puero nutrices, ne ad dolores quos enitendo tulisset, munus quoq; nutricationis graue ac difficile accederet. Tertio pro officio, ἔργον, τάξις, vnde Munera militaria vocātur. Et milites quidam municipes dicuntur, qui in ciuitatem recepti, munera cum ciuibus faciunt, id est, officia. Cic. Eiusq; virtutis hoc munus proprium. Plin. lib. 16. cap. 4. Vacatio munerum omnium ipsi patriq;, & auo paterno. Tuum est munus, tuę partes, Cic. Fam. lib. II. Et. 3. Verr. Ostendit illud munus non esse suum. Quarto pro spectaculis seu ludis qui à principe populis quasi muneris loco exhibentur. ἀγωνιά. Nanq; id genus oblectamenti antiqui munera nominarunt, ꝙ populis tali spectaculo, perinde ac munere quodam capiebatur. Scribit Lactāt. libr. 6. Venationes ferarumq; spectacula attributa esse Saturno, & munera vocari. Populus enim spectaculis talibus veluti muneribus capitur. Sueto. in Cæsare, Bestias quoq; ad munus populi comparatas trucidarunt. Martia. Prisca fides taceat, nam post tua munera Cæsar, Hæc iā fœminea vidimus acta manu. Munus gladiatorium dicebatur, cum in spectaculis multa gladiatorū paria exhibebantur. Sueton. in Cæsare, Edidit spectacula varij generis, munus gladiatorium, ludos etiam regionatim vrbe tota. Munus in Repub. obire, (λειτουργεῖν) dicimur, cum præstamus debita officia, vt pendere vectigal, prǽstare custodiam, & huiusmodi. Munus exhiberi populo, (ἀγῶνας ποιεῖσθαι τῷ δήμῳ) dicimus, cum ludi ad illum oblectandum exhibent.

Munychia. orum. (μουνύχια) festa Palladis erant. Inde Munychius portus extra Athenas, dictus, Hellanico teste, à quodam Munycho rege Panteuclei filio. Ouid. lib. 2. Metam. Munychiosq; volans agros, gratamq; Mineruę Despiciebat humum. Est & Munychia (vt Strab. lib. 9. ait) tumulus curuus, in Chersonesi faciem conuersus.

Muræna, (μύραινα) piscis est longitudine non dissimilis anguillę. Parit quocunq; tempore, cuius oua citissimè crescunt. Macrob. Accersebantur ad piscinā vrbis abusq; freto Siculo (illic enim optimæ esse creduntur) tam murænæ quàm anguillæ, & vtraq; ex illo loco plotę, à Latinis Flutę vocabantur, quòd in summo supernatantes, Sole torrefactæ, curuare se posse, & in aqua mergere desinunt, atq; ita facilè capiuntur. Mart. Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo, Non valet exustam mergere Sole cutē. Plaut. in Aul. Congrum, murænam exdorsua, quantum potes. Idem in Amphit. Mirum ni hic me quasi murænā exossare cogitat. Est autem muræna duplex, marina & fluuiatilis. Marina rostrum habet quale anseris. Fluuiatilis autem omnino nostrę lampetræ est similis, & à quibusdam galeos dicitur. Est & Muræna, (μουρήνας) cognomen viri Romani ab eo pisce deductum. Vnde Cic. extat oratio pro Muræna. Solet hic piscis alio nomine Lampetra appellari, à lambendis petris. Murænulæ, (μυραινίδες) sunt ornamenta colli flexuosa instar murænarum, & catenæ ex auro, quibus matronę condecorantur, sicut scribit Hieron. ad Marcel. his verbis, Aurum colli sui, quod murænulam vulgus vocat (quòd scilicet metallo in virgulas lentescente quædam ordinis flexuosi catena contexitur) absq; parentibus vendidit. Potest tamen murænula esse diminutiuum à muræna.

Muralis, & hoc le, (τειχικός) quod ad murum pertinet. Hinc Antemurale, & Proximurium pontificale, pomœriū proximi muri. Muralis corona, qua donari solebat ab imperatore, qui primus murum subijsset, & in hostium oppidū per vim ascēdisset. Plin. lib. 16. cap. 4. Cedunt ijs murales, vallaresq;, & aureæ, quanquàm precio antecedentes. Liu. 3. Bell Pu. Vtiq; postquā corona aurea muralis proposita est, &c. Pili murales, quibus quatiuntur muri, aut qui de muris dejiciuntur. Cæs. 7. Bell. Gall. Aut ex vallo & turribus traiecti pilis muralibus interibant. Machinę murales, quibus muri diruuntur. Plin. lib. 7. cap. 56. Muralis herba, quæ vulgò vitriolum dicitur, ꝙ vasa mirum in modum confricata purificet, ideoq; vrceolaris à Veteribus dicta. περδίκιον, παρθένιον. Eadē parietaria vocatur, ꝙ in muribus frequenter nascatur. Et Perdicium, quoniam perdices ea pręcipuè pascantur. Plin. lib. 22. cap. 27. & Diosc. lib. 4. cap. 42.

Murani, dicti sunt reges Latinorum, vt author est Seruius.

Muratus.a.um. quod muros habet. τειχήρης, ἐντειχής. vnde vrbes muratæ dictæ sunt.

Murcea, (ῥαθυμία) Dea, quam ita appellarunt, quod præter modum faceret hominē murcidum.id est, nimis desidiosum. Cui cōtraria erat Dea Strenua, quæ faciebat homines strenuos.

Murcidos, (νωθεῖς) appellant ignauos, stultos, inquit Fest. Plaut. in Epid. Væ tibi murcide homo. Et mur ci dicuntur homines, qui munus Martiū pertimescentes, pollicem sibi præcidunt.

Murciolum.li. Colu. semē lentisci vocat, velut à figura muricis, quia buccini specie visatur is folliculus, nisi quis pro languido accipiat, quando & numen socordiæ Murceam Deam vocabāt. Hæc Hermol. in 13. cap. 9. Plinij.

Murex, (ἀσπιδίσκος, κογχύλιον) eyn meerschneck) een zee slecke) piscis marinus ex concharum genere, à purpura diuerso. De quo Plin lib. 9. cap. 25. Idem & conchylium per excellentiā dicitur. Plin. Conchylia, & purpuras omnes ore atterit. Ex muricis humore fit color purpureus. Verg. Ipse sed in pratis aries iam suaue rubēti Murice. Vnde vestis tincta murice, conchyliata dicitur. Interdum accipitur pro purpura, quam Sydon vrbs Syriæ gignit. Idem lib. 4. Æn. Syrioq́ ardebat murice læna. Interdum ꝑ acuminc, seu asperitate saxi. Idem lib. 5. Et acuto in murice remi Obnixi crepuere, Et mu rices sunt tribuli, (τρίβολοι) machinulæ ferreæ do losæ, tetragona forma, quæ in quancunq; partem incubuerint, vnum aut plures aculeos infestos ꝓtendunt. Val. Max. lib. 3. Suadentibus quibusdam, vt circa mœnia vrbis quam obsideret, ferreos mu rices spargeret, ne subita eruptione hostes impetum in præsidia nostra facere possent. Tribulorū meminit Veget. lib. 3. Item murex herba est, q̄ nascitur vbi nunquā radiat Sol, vt in puteis. Item accipitur pro freno equi.

Muricatus.a. um. quod est muricis modo factum. κογχυλιωτός. Plin. lib. 20. cap. 23. Vtriq; folia pauca, spinosa muricatis cacuminibus. Muricati gressus, Fulgentio. id est, formidolosi, & pauendi, Intuentur (inquit) arua, quibus adhuc impressę bellantium plantę muricatos (quod aiunt) sigillauerunt gressus. Et formidine menti nondum exterfa, hostes in vestigijs pauebamus, terrorem enim ꝑ sui memoria miles hostis hæredem reliquerat. Muricatim, aduerbium cōuolutim, in modum muricis. Colu. lib. 9. ca. 33. Vertice muricatim intorto, margine in mucronem emisso.

Murgenor. pen cor. tardo.

Murgis, sinus Bethicæ, à quo Murgitana regio.

Murgiso, pen. prod. iners, desidiosus, à mora & desidendo dictus, inquit Festus.

Muria, genus liquaminis, qd' ex thynno pisce conficiebatur, ἅλμη. Persius. Tingit holus siccum muria vafer in calice empta. De muria epigramma est Marti lib. 13. Antipolitani fateor sum filia thynni, Essem si scombri, non tibi missa forem. Muria, aqua salsa, siue salsugo, quam salmuriam vulgò dicimus. Colu. lib. 12. ca. 25. Quoniam quidam imò etiam ferè omnes Græci aqua salsa, vel muria mustum condiunt, eam quoq; partem curæ nō omittendam putaui. Plin. lib. 31. cap. 8. Muria quoque, siue illa salsugo, spissat, mordet, extenuat, siccat.

Muries, riei. (ἅλμη) sal in pila tusum, & in ollam fictilem coniectum, & in furno percoctum, quo de inde in aquam misso, Vestales vtebantur in sacrificio. Quidam tamen existimant idem esse muriem, & muriam, significareq́ salsamentorum aquam. A mari nomen deductum. Cato cap. 88. Si natabit, ea muries erit, qua vel carnem, vel caseos, vel salsamenta condias.

Muriaticus.a.um. quod in muria diu fuit. Plaut. in Pœn. Soror cogita Amabò nos pluberi, quasi salsa muriatica esse autumantur sine omni lepôre, & sine suauitate, nisi multa aqua vsq; & diu macerantur, olent, salsa sunt, tangere vt nō velis. Item nos sumus eiusce modi, mulieres sunt admodum Insulsæ, atq; inuenustæ, sine munditia & sumptu.

Murina.æ. vel Myrina.æ. vinum myro, id est, odore, conditū. Græci enim myron dicunt, quod nos odoramentum, vnguentum'ue dicimus. Huiusmodi enim vina apud Priscos laudatissima erant, vtpote aromatibus condita, iunco scilicet, myrrha, calamo, & huiusmodi. Plin. lib. 14. cap. 13. Laudatissima apud priscos vina erant myro odore condita. Plaut. in Pseud. Quòd si opus sit, vt dulce ꝓmat indidem. ecquid habet? C. rogas? Murinam, passum, defrutum, mellinā, mel quoiusmodi. Gell. lib. 10. cap. 23. Romanas mulieres bibere solitas fe runt loream, passum, murinam, & quæ id genus optant, potu dulcia.

Murinus.a.um. vt murinus odor. Plau. in Pœn. Tanta ibi copia venustatū aderat, suo quæq; loco sita nitidè, Arabius, murinusq́ omnis odor cōplebat.

Murinus, à mure. vide infra.

Murmillonica, scuta, cū quibus de muro pugnabāt, erant enim ad hoc ipsum apta.

Murmur, tam masc. quàm neut. gen. lenis aquæ strepitus. licet & pro alio quocunq; strepitu poni con sueuerit. ψόφος, ψιθυρισμός. das getôss) ghedruys) bruit.) Nomen est fictitium, teste Quintil. lib. 8. cap. 6. Plin. lib. 2. cap. 80.

Murmurabundus, Murmurator, (γογγυστής) Murmuratrix, & Murmuratio, à murmuro.

Murmurillo. las. (ὑποτονθορύζω) murmuro. Plaut. in Rud. Quid murmurillas tecum, & te discrucias?

Murmurillum, (τονθορυσμός) murmuratio. Plaut. in Rud. Palàm age, nolo murmurillū, neq; susurrum fieri mihi.

Murmuro. ras. & murmuror deponens. μορμύρω. tôtzen, oder rauschen) druyschen) bruire) Plaut. in Cas. Mihi inanitate iandudū intestina murmurant. pro eo, quod est crepant, κορκορύζει. Hinc etiam poëtæ murmurantia littora. Quamuis plerunq; pro secreto maledico capiatur, quòd is, qui murmurat, ita leniter loquitur, vt magis videatur id facere sono, quàm vt intelligatur. Sic Cice. 5. Tusc. Murmurans mare. Et apud Plin. lib. 18 cap. 35. murmurans ignis. Murmurare item contradiscere

cere aliquando significat. Plau.in Mil. Verum vbi dies decem continuos ire ad eundem insiat, Tametsi dominus non inuitus patitur, serui mui mutant. Idem in Aulul. Vt scelesta sola secum murmurat. Huius composita sunt, Commurmuro. Plin. libr.10. Vbi congregatæ inter se commurmurant. Submurmuro.

Murrha, gemma. vide in dictione Murrhinum.

Murrheus, a. um.(μύῤῥεος) quod ex murrha est, sicut murrhinum. Iabolenus Iureconsult. scribit, Murrhea vasa, quæ ad vsum edendi, & bibendi caussa reperta sunt, esse in supellectili.

Murrhinū, (μύῤῥινον) pen.cor. à murrha fieri puto. Vnde vasa murrhina, ex murrha gemma, quā quidam eandem esse putant, quam nunc vulgò agatem dicunt, qualia sunt vasa, quę in diui Marci thesauris apud Venetos posita sunt. Existimant murrham esse humorē, qui in Oriente, maximè in Parthico regno, sub terra condensatur. Colum.lib.7. Murrhinus cum sit in asino vulgaris, tamen non optimè respondetur in mula. Hic pro colore ponitur. Martia. Surrentina bibis, nec murrhina picta, nec aurum Sume, dabūt calices hęc tibi vina suos. Plin. lib.33.cap.2. Murrhina, & crystallina ex eadem terra effodimus, quibus precium faceret ipsa fragilitas, Oriens mittit. Nitor est his, & varietas colorum, circumagētibus se maculis in purpuram candoremq́. Mart. Si calidum potas, ardenti murrha Falerno Conuenit, & melior fit sapor inde mero. Fiebant ex murrhino abaci, escaria vasa, & potoria, & trullæ. Suet.in August. Item lautitiarum inuidiam, cum & Alexandria capta nihil sibi præter vnum murrhinum calicem ex instrumento regio retinuerit.

Murinus, a. um.(μύϊνος) pen.prod. quod ex mure est. Plin.lib.3.cap.8. Murino fimo contra calculos illinere ventrē prodest. Sic lib.29.cap.6. & libr.28. ca.11. Murina capita. Murinū hordeū, herba. Plin. lib.22.cap.25. Et est herba phœnicea appellata à Græcis, à nostris verò hordeum murinum.

Murtius, (μύρτιον) Auentinus mons, quòd è lapidibus, & veluti muro constaret. A quo Murtia dea, Venus, (μυρτία) quam prisci Myrteam, (μυρτίαν) nuncupauerunt, à Myrto arbuscula, quę Veneri dicata est. De qua Plin.lib.15.cap.29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nunc Murtiam vocant: huic erat sacellum sub Auentino monte, qui antè Mureus vocabatur.

Murus, (τεῖχος) eyn maur) eenen muer) vng mur.) à muniendo dictus est, quòd sepiebant æquo munere oppidū muris, vnde propriè vrbis est lapideus ambitus, paries domorum: maceria verò, siue maceries, quæ constat ex lapidibus, sine calce, aut alio genere ferruginis. Sed confunditur quandoq;. Cæsar.7. De Bel. Gall. Portas claudere, murum complere cœperunt. Cic. De Natura Deorum, Muri vrbis, quos vos sanctos esse dicitis.

Mus, (μῦς) eyn mauss) een muys) vng sourys.) exiguum animal est, nobiscum in domo habitans, à corrosionis sono quem facit, dictus. Latinè etiam sorex appellatur. In genitiuo plurali murium, & per syncopen murum. Quidā tamen murem à sorice distinguunt, quòd mus domesticus sit, sorex syluestris. Colu. Si serpens, aut mus, sorexq́ in mustum ceciderit. murem certe nec feram iure dixeris, nec placidum, quia nunquàm mansuescit, vt inquit Plin. Mus etiam araneus est, quem Græci μυγάλην appellant, quia muris magnitudine sit, mustellina specie, ore oblongo, cauda gracili, versu dentiū quadruplici, vt inquit Aëtius. Abundat his insula Britannia. De hoc Plin.lib.20. Contra araneorū murium venenatorū morsum. Plin.lib.29. Et ipse mus araneus contra se remedio est, &c.

Mus Indicus, animal est magnitudine felis, specie muris. Græci ἰχνεύμονα vocant. Nascitur in Ægypto, & cum aspide pugnat.

Musa, (μοῦσα) eyn gesang) vng chanson) Latinè significat cantum. Vnde musica, (μουσική) appellata est scientia, quę tractat de ratione canendi. Et musicus, (μουσικός) musicæ peritus. Pro cantu, Vergil. Pastorem musam Damonis, & Alphesibœi. Hinc Poëtæ Musas finxerunt deas esse, Iouis, & Memoriæ filias, quæ poëtis, & musicæ præessent. Oportet enim virum eruditum, ac doctum, intelligentia memoriaq́ vigere. Has dixerunt in Helicone habitare, qui mons Bœotiæ est, Phocidi affinis, à quo Heliconiades appellantur, nec procul distat à Parnaso Phocidis monte, æmulus illi & altitudine, & ambitu, & rupes amborum saxea est. Parnasum quoq; habitare Musæ dicuntur. Vnde Parnasides. Et quoniam Phoci confinis Aonia est, etiam Aonides appellantur. Etiā dicuntur Cytheriades, à saltu, qui Cytheron dicitur, in quo similiter Musæ habitare dicuntur. Initium habet à Megaricis, & Atticis montibus, finitur prope Thebas. Pierides, à Pieria, quæ regio est Macedoniæ, Æmathia antè dicta. Hæc Musarū parens, domusq́ est, à nesmore item appellata cui nomen est Pieris. Et Pieres populi dicti sunt, quibus extinctis Macedones ea loca incoluere. Itē dicuntur Thespiades, à Thespia oppido Heliconi propinquo. Item Pegasides, & Hippocrenides, ab Heliconis pulcherrimo fonte, qui à Græcis Hippocrene dicitur, hoc est equi fons. ἵππον equum vocant, κρήνη fons. Nostris appellatur caballinus, item Pegasius, φ Pegasus eo loco saxum vngula feriens, fontem aperuit. Persius, Nec fonte labra prolui caballino. Hunc equū putant esse, qui inter sydera collocatus est, quamuis alij Bellerophontis equum esse dicūt. Rursus Musæ Libetrides vocatæ sunt, à fonte Macedonię, in ea regione, quæ Magnesia dicitur. Hic fons Libethros Musis est sacer, & spelunca eodem in loco, q̃ Libethra appellatur. Item Pympliades, siue Pympleæ à Pympleo Macedoniæ fonte, seu vico, vel à Pympleo monte Orchomenorum, vel à Pymplo vestis genere. Item Castalides, à fonte Castalio, in radicibus Parnasi Musis sacro, qui à Castalia Nympha nomen assumpsit. Nouem autē Musæ finguntur, quibus hæc nomina imposita fuere. Primam ēm à bonitate vocis dixere Calliopen. καλὸν ēm bonum dicitur, ὄψ vox. Secundam Clio, à gloria, & celebritate rerum gestarum, quas canit. κλέος enim

enim celebrare est, unde historica dicitur. Tertiã ἐρατὼ Erato, vel à canendis amoribus, vel quòd cantus ab omnibus desideretur. Ouid. Nunc Erato, nam tu nomẽ amantis habes. ἐράω enim amo, etiam desidero, eligo. Quartam à voluptate, ac lasciuia cantus θάλειαν Thaliam. θάλλειν enim viuere, germinare, florere est. Quintam μελπομένην, Melpomenem, à canendo: μέλπομαι enim canto, modulor significat. ἀπὸ τῆ μέλει ποιεῖν, hoc est, à cõcentu faciendo, meditationẽ faciens, quæ tragica. Sextam τερψιχόρην, ἀπὸ τῆ τέρπειν τοῖς χοροῖς, hoc est, delectandis choreis exultans, quæ citharista. Septimã Euterpen, à suauitate concẽtus, delectãs, tibicinaria dicitur. εὖ enim bene significat, τέρπειν delectare. Octauam πολύμνιαν, à multitudine carminum, siue laudationum., πολὺ enim multum significat, ὑμνέω canto, laudo. Nam ὕμνος canticum est, quem nos hymnum dicimus. Vel Polymnia, multæ memoriæ, μνήμη enim memoria dicitur. Nonam οὐρανίαν quasi cœlestẽ, vel à cœlestium rerum cantu, vel à cantus diuinitate. οὐρανὸν enim Græci vocant cœlum. Dicitur enim Musa (Herodiano teste) inquisitio. Quærendo enim disciplinas adipiscimur. Alij Musas denominatas, perinde atq; ἰσώσας, præsunt enim orationi. Vna enim vtentes conuenientia (quã ἁρμονίαν vocãt) & simul canunt, & simul tripudijs exercẽtur, nec vnquam ab inuicem separantur. Nam tametsi earum quæq; suam vim habeat, & alia in Astronomia, alia in Geometria, & alia in alijs disciplinis, in vnaquaq; tamen earũ Musas omnes inuenias. In Astronomia enim, atq; Geometria facilẽ reperias, & carminũ, & historiæ pulchritudinẽ atq; dignitatẽ. Et eodẽ modo in cæteris scientijs. Itẽ Musę (μοῦσαι) Iouis, Cœli & Terræ filiæ dictæ, quoniã μνᾶν Græcè, honesta bonaq; doctrina instituere significat.

Musæa, (μουσεῖα) dicuntur, quæ in ædificijs ex pumicibus dependentia fiunt, ad imaginem specus arte reddendã. Vnde Musęaca opera dicuntur, quæ vulgò musaica vocantur. Pumices enim, id est, leues lapides mire erosos in ædificijs, musæa vocãt, quæ & vermiculata dicuntur. Hæc etiam musiua appellatur è Spartiano. Augustinus lib. 16. Ciuit. Quosdam sine ceruice oculos habere in humeris, & cætera hominum, vel quasi hominum genera, quæ in maritima platea Carthaginis, musiuo opere picta sunt, ex libris deprompta, velut curiosioris historiæ. Musæum etiam dicitur domicilium Musis dicatum. Accipiturq; pro diuersorio eruditorum. Plin. in Epist. O mare, ô littus, verum, secretumq; musæon, quàm multa inuenitis, quàm multa dictatis. Scribit Strab lib. vlt. apud Alexandriã fuisse musæum celebratissimum.

Musæus, poëta insignis, Orphei tempore, vnus ex Argonautis, de quo extant versus, Ancus erat Romæ, quo Martius optimus æuo, Musæus Græcis floruit in patribus. Quod epigramma si verũ est, Musæus non fuit vnus ex Argonautis, qui expeditionẽ fecerũt in Colchon ante tempora Troiana.

Musca, (μυῖα) eyn flüge) een vlieghe) vng mouche.) paruũ animal volatile, Plautus, Item genus est lenonũ inter homines, meo quidẽ animo, Vt muscę, culices, pedesq; pulicesq;. Var. 3. de re Rust. ca. 16. Non vt muscæ liguriunt, quòd nemo has videt, vt illas, in carie, aut sanguine, aut adipe. Cuius diminutiuũ est Muscula. Boëtius, Quid imbecillius homine, quos morsus muscularum necat?

Muscari, est musco tegi, βρυάζω. Colum. lib. 11. Muscantur oleæ.

Muscarium, flabellum quo muscæ abiguntur. ῥιπίς. Hierony. ad Marcellã, Quòd autem matronis offertis muscaria, paruis animalibus ventilandis, elegans significatio est, debere luxuriam citò restringere, quia muscæ moriturę oleum suauitatis exterminant. Ab huius similitudine muscariũ etiam appellatur coma illa quarũdam herbarum, in qua semina dependent, (κῶνος) qualis est fœniculi, aneti, & similium. Plin. Semine in muscarijs depẽdente, vt ferulę in papauere, & similibus, scapus in glãdibus, auellanis, panicula appellatur.

Muscarius. a. um. quod ad muscas pertinet. μυϊκός. Plin. Aranei muscarij tela, & pcipuè spelunca ipsa imposita fronti, &c. id est, quæ venatur muscas.

Muscenton, rosę genus. Funditur ex caule malleolaceo, folia oleacea habens.

Muscerda, murinum stercus, μυόχοδον. Plin. lib. 29. cap. 6. Præterea, vt Varro noster tradit, murinum fimum, quod item muscerdas appellat.

Muschus, cum h, (μόσχος, ζῶον θαλάττιον Herm.) est animal simile muri, duos dentes superiores, & duos inferiores habens, iuxta cuius vmbilicum nascitur sanguineum apostema, inter carnem, & corium, quod cum pelle ablatum, muscum preciosum conficit.

Muscinus, (μύινος) à musca sicut à formica formicinus.

Muscio, (μυάγρος) catus, murilegꝰ, q fit infestus muribus, μῦς enim Græcè, p quo ipsi mus dicimus.

Muscipula, (γαλεάγρα) machina ad capiendos mures, non autem catus.

Musculus, μῦς, eyn muefzlin) een muysken) petite sourez.) modò diminutiuum est, & significat paruum murem. Plin. Deturgente Nilo musculi repeꝛiuntur. Cic. 2. De Diuin. Nam & musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. Modò significat articulum, in quo neruorũ capita sunt, siue est pars organica corporis constans carne, fibris neruosis, vena, arteria & membrana succingente, estq; motus organum. Plaut. Quid dicas noui, cicatricem in dextro musculo ex illoc vulnere, Quod mihi impegit Pterela. Plin. lib. 20. cap. 21. Item conuulsis, luxatis, tumentibus, & musculis, neruis, articulis imposuit. Musculos etiam dixerunt antiqui minores machinas, quibus protecti bellatores, fossatum ciuitatis apportatis lapidibus, lignis, & terra nõ solum complent, sed etiam solidant, vt turres ambulatoriæ sine impedimento vehantur ad murum. Sunt minores vineis, subditioresq;, & maiores, firmioresq; pluteis. Cæs. 7. Bel. Gal. A castris longurios, musculos, falces, reliquaq; quæ eruptionis caussa parauerat, profert. Idem. 3. de Bel. Ciu. Scalas, musculosq; ad repentinam oppugnationẽ fieri, & parari iussit. Item musculus, (μυσίσκος) genus

nus piscis parui, q paruo moderamine caudę temperat balęnam, ne in scopulum impingat. Est enim balæna lusciosa, & pené exoculata, quæ cum forte se direxerit præfectura aliorsum maris, indiget hoc pisciculo præuio, qui eam deducit, & reducit. De hoc Claud. lib. 2. in Eutropium. Sic ruit in rupes amisso pisce sodali Bellua sulcandas qui præuius edocet vndas, Immensumq; pecus paruo moderamine caudæ Temperat, & tanto cõiungit fœdere monstro. Plin. libr. 9. cap. 62. Balænæ musculus quandoq; præ graui superciliorũ pondere obrutis eius oculis, infestantia magnitudinum vada priuatim demonstrat, oculorumq; vice fungitur. Idem libro. 32. cap. 11. Hunc piscem quidam aiunt etiam vocari Iulum.

Muscus, (μνίον, βρύον, miesz) mos) la mousche des arbres) viridis herba, in corticibus fontium, & locis humidis nascens. Vergil. Musco circundat amaræ Corticis. Colu. lib. 4. ca. 24. Iam verò muscus, qui more compedis crura vitiũ deuincta comprimit, situq; ex veterno macerat, ferro distinguendus, & eradendus est. Hinc fit muscosus, a. um. (βρυώδης) quod musco opertum est. Vnde dicuntur muscosi fontes. Et muscosa prata, apud Varr. 1. De re rust. cap. 9. Cic. ad Quint. Frat. libr. 3. Nihil muscosius. Plin. lib. 12. cap. 1. Muscosi pumices.

Musica, cæ. Musice, ces. (μουσική) scientia est, quę modum canendi demonstrat. Hæc apud Græcos antiquitus tantæ venerationis fuit, vt idem musici, & vates, & sapientes iudicarẽtur. Cuius scientię cum se imperitum Themistocles confessus esset (vt inquit Cic.) indoctior habitus est. Musicæ appellatione (inquit Bud.) prisci humanitatem literarum significabant, in qua ingenuos homines docebant otium contemnere, animumq; recreare. Recentiores verò ad numerorum modulationem hoc verbum transtulerunt, quia musica velut ludus animi à curis vexati est requies. Artem tractare musicam periphrasticos dictum p comœdias scribere. Teren. in prologo Phor. In medio omnibus Palmam esse positam, qui artem tractant musicã. Musicum studium. Idem in Heaut. Repẽtè ad studium hunc se applicasse musicum.

Musicè, (μουσικῶς) aduerbium, significat integrè, vt nihil desit. Nam Musicam Veteres encyclopędiam dixere, in qua omnes sunt comprehensæ disciplinæ. Musicè, etiam delicatè significat, & genialiter. nam musicos adipatè & genialiter viuere manifestum est. Plaut. in Mustel. Musicè hercle agitis ætatem, itaq; vti vos decet, vino, & victu piscatuq; probo electili Vitam colitis.

Musimone, es. m. g. asinus, mulus, aut equus breuis. Lucil. lib. 6. Precium emit, qui vendit equum musimonem. Cato in Delectorio, Asinũ, aut musimonem, aut arietem. De musimone sic Plin. libr. 8. cap. 49. Est & in Hispania, & maximè in Corsica, non maximè absimile pecori genus musimonum, caprino villo, quàm pecoris velleri propius, quorum è genere, & ouibus matres prisci vmbros vocauerunt, infirmissimũ pecori caput, quamobrem auersum à sole pasci cogendum.

Mussitabundus, (μύζων) tacens, taciturnus.

Mussito, tas. (μύζω) ich brumle vast) brummelen.) frequentatiuum à musso. Liu. libr. 1. In absentem Tarquinium erat inuectus, haud mirum esse Superbo inditum Romæ cognomen. Iam enim ita clàm quidam mussitanteis vulgò tum eum appellabant. Idem lib. 7. Mussitantesq; inter se cogitabant num quem plebeių C O S. pœniteret. Plau. in Mil. Illi inter se certant donis, ego meciũ mussito.

Musso, sas. (μύζω) heimelich reden) heymelijck spreken.) submissa voce loquor, & secretè occulteq;, quod celatum velim, quasi murmuro. Plaut. in Aulula. Neq; occultũ id haberi, neq; per metum mussari, Quin participem pariter ego te, & tu me vt facias. Aliquando ponitur pro tacere, & quasi obmutescere. Ennius, Non decet mussare bonos. Terent. Sile, cela, occulta, tege, tace, mussa. Aliquando pro dubitare. Verg. lib. 13. Mussat rex ipse Latinus, Quos generos vocet. Mussare, murmurare, inquit Festus. Ennius, In occulto mussabant. Seruius, Mussare, queri. Verg. 11. Æn. Flent mœsti, mussantq; patres. Vulgò autem ponitur pro citare.

Mustace, lauri species, q maximo folio constat flaccidoq;, & albicante. vide Plin. lib. 15. cap. 30.

Mustaceus, & Mustaceum, legitur (secundum Probum) libi genus, quod datur ad conciliandum stomachum, à musto, seu à mustace lauro (vt quidam putant) nomen deductum. οἰνῶττα. Iuuen. Caussa nec est, quare cœnã, & mustacea perdas. Cato De re rust. Mustaceos sic facito: farinæ siligineæ modum vnum musto cõspergito, anisum, cyminum, adipis pondo duo, casei librã, & de virga lauri deradito, eodem addito. & vbi defrixeris lauri folia, subtus addito, dum concoques. Plin. lib. 15. ca. 30. scribit esse genus lauri, quam Leneus Grãmaticus mustacen appellat, q mustaceis subijceretur.

Mustarius, a. um. quod ad mustum attinet, vt mustarius vrceus, in quo mustum reponitur. Cato de re Rust. cap. 11.

Mustela, quasi longior mus, mures persequitur & serpenteis. γαλῆ. eyn wisel) een weesel) vne belette ou fouyne.) Vide Plin. lib. 29. cap. 4. Est etiam hoc nomine genus piscis, murenæ ferè similis. Plin. lib. 9. cap. 17. Proxima est immensa generis duntaxat mustelarum, quas mirum dictu inter Alpes, lacus quoq; Rhetiæ Brigantinus æmulas marinis generat. Neoterici lampredam dixère.

Mustelinus, adiectiuum. fit à mustela. γαλῆνος. Teren. in Eunu. Hic est vetus, vietus, veternosus, senex, Colore mustelino. Plin. lib. 30. ca. 14. Aut ex vtriculo mustelino per genitale effluentes aquas.

Musteus, stea. steum. quod mustum, hoc est dulcedinem in se habet γλευκινος. Vnde poma mustea. Pli. Est tanta musteis pomis suauitas, vt finis mandendi nõ nisi periculo fiat. Dicitur etiam musteus, recens. Idem lib. 12. Amaritudo grano eadem, quæ piperi musteo creditur esse. Colu. lib. 10. Transfertur in vasa fictilia mel, quæ paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus deferuescat.

Mustricola, colæ. est machinula (authore Festo) ex regulis, in qua calceus nouus insuitur. Afranius,

Mustricolam in dentes indam tibi.

Mustum, vinum nouum. γλεῦκος, οἶνος νέος. most) du moust) Ouid. in Fast. Præmia de lacubus proximà musta tuis. Plin. libr. 23. cap. 1. Musta differentias habent naturales has, quòd sunt candida, aut nigra, aut inter vtrunque alia ex aliis, ex quibus vinum fiat, alia ex quibus passum. Mustum (inquit Nonius) nō solum vinum, verumetiam nouellum quicquid est, rectè dicitur. Næuius in Gymnastico, Vtrum est melius, virginem aut viduam vxorem ducere? virginem si musta est.

Mustus. a. um. (νέος) idem quod recens. Vnde Plaut. Mustam iuuencam dixit.

Mutabile, à muto, quod facile mutatur. μεταβλητικόν, εὐμετάβολον. Verg. Variū & mutabile semper Fœmina. Mutabilis vulgi animus, Liu. 2. ab Vrbe, Mutabili ratione labūtur planetæ. Cic. de Vniuer. A quo immutabile, quod nullo modo mutatur.

Mutabilitas. atis. mobilitas. Cic. 4. Tusc. Hæc inconstantia, mutabilitasque mentis, quem non ipsa grauitate deterreat?

Mutæ, literæ dicuntur, quòd positæ in vltimis partibus orationis, obmutescere cogant loquentes. ἄφωνα. Vel quia paruę, exiguæque sint vocis, vt cum mutum oratorem dicimus, aut tragœdum.

Mutæ cicadæ, (ἄφωνοι τέττιγες) dicuntur cicadæ minores, non quod nihil canant, sed quod parū canant.

Muteo. tes. mutui, à quo mutesco, (φιμοῦμαι) erstummen) stom worden) mutus fio, vel mutorum more taceo. Lactan. lib. 7. Cum in exitu lingua mutescat. Hinc obmutesco, de quo infrà.

Mutili, dicti sunt boues sine cornibus, aut capri, κολοβοί, κόλλοι. Ouid. Turpe pecus mutilum. Colu. lib. 8. scribit, Meliorem esse arietē mutilum, quàm cornutum. Cæs. 6. Bell. Gal. Harum est consimilis capris figura, & varietas pellium, sed magnitudine paulò antecedunt, mutilæque sunt cornibus. Cicero in Orat. Sed cum mutila quædam & hiantia locuti sunt, q̄ vel sine magistro facere potuerunt, germanos se putant Thucydidis. Et mutili dicuntur hi, quibus ferro, vel alia re aliquod membrum exectum sit. Manci verò, quibus membrum naturæ vitio desit. Iuuenalis, Exeo tanquam Mancus, & extinctæ corpus non vtile dextræ. Debiles eos nuncupant, quibus membrū vel vulnere vel morbo inutile sit redditum.

Mutilo. las. pen. cor. trunco, aliquid detraho, diminuo. κολοβόω, πηρόω. beschroten) schroyen) Terēt. in Hecy. Ego propterea te sedulò & moneo, & hortor, ne cuiusquam misereat, Quin spolies, mutiles, laceres, quemcunque nacta sis. Huius compositū est, Dimutilo, περικόπτω.

Mutinēsis color, (μουτινῶν χρῶμα) dicitur natiuus, à Mutinēsibus lanis, ex quibus natiuo colore panni fiunt. Var. Nam & ludere alacrem vidimus Mutinensi tunica.

Mutio. tis. tiui. vel tij. titum. & est mutire, tanquam mutum signum facere, seu strepitū, siue summissa & imperfecta voce fabulari, aut vnum verbū tantum dicere. γρύζω. heymlich reden) heymelic spreken) parler entre ses dentz) Teren. in Andr. Itaque hercle nihil iam mutire audeo. id est, verbum sonare. Plau. in Curc. Viden' vt aperiuntur ædes festiuissimè? non mutit cardo, id est, non crepitat.

Mutito. tas. pen. corr. sæpe facio, aut sæpe exercito, modò vnum, modò aliud. ἀλλοιοτεύω. Gel. lib. 2. Principes ciuitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutitarent, id est, mutua inter se conuiuia agitarent.

Muto. tas. transfero. Varr. Fac vt te aliquò cū omni familia mutes. Quandoque significat variare. ἀλλάττειν, μεταβάλλειν. veranderen) changer.) Plin. li. 12. ca. 7. Piper tostū solib⁹, colore rugisque mutatur. Idē lib. 9. ca. 29. Colorē mutat ad similitudinē loci, & maximè in metu. Vnde mutare animū, mutare sententiam dicimus. τῆς προαιρέσεως ἐξίστασθαι. Terent. in Phor. Haud scio hercle, vt homo est, an mutet animum. Idem in And. Nec tu ea causa minueris Hæc, quæ facis, ne is mutet suam sententiā. Cic. ad Gall. Fam. 7. Sin autem sentētiam mutasti, ego habebo. Quandoque aliquid pro alio accipio, quod vernacula lingua dicim⁹ barata. ἀλλάττομαι, ἐξαλλάττω, καταλλάττομαι. Colum. lib. 10. Quare dum viridis ætas pulchritudinē corporis conseruat, ære mutandi sunt. Sallu. in Iugurtha, Statuit tamen Metellus pecoris & mancipiorum prædas certatim agere, eaque mutare cum mercatoribus vino aduectitio, & aliis talibus. Aliquando sine ablatiuo precij. Verg. Nec nautica pinus Mutabit merces, omnis feret omnia tellus. Sallust. aliter, Nemo nisi victor pro pace bellum mutauit. Mutare consiliū, Cic. ad Att. lib. 3. & ad Quint. Frat. lib. 3. Mutare decretum, & mutare ius. Idem. 3. Verr. Mutare factum. Teren. in And. Haud muto factum. Vbi Donatus, Vetustē, nō me pœnitet. Idem Donatus in Commēt. in Phor. Sic enim Veteres dicebant, & nolo factum, cum alicuius rei eos pœnitebat. Mutare fidem. Plaut. in Mil. Sed ne istam amittā, & hæc mutet fidem. Huius composita sunt, commuto, demuto. Plaut. Hic meo hero amicus solus firmus restitit, neque demutauit animū firma fide. Immuto, intus seu valde muto, & nouo, ἐξαλλάττω, ἐναλλάττω. Idem in Amp. Ita nunc homines immutantur, postquam peregre aduenimus. Sall. Quibus rebus permota ciuitas, atque immutata vrbis facies erat. Permuto, ἀνταλλάττομαι, καταλλάττομαι. Plin. lib. 35. Postea donare opera sua instituit, quod ea nullo satis digno precio permutari posse diceret.

Muto, mutonis, (πέος) das mānlich gelid) dat manslijck ghelidt) le membre viril) membrū virile. vide in dict. Menta.

Mutoniatus, (ἰσχυρός) vide in dictione Menta.

Mutuatitius. a. um. (δανείσιος) quod mutuatur, vt pecunia mutuatitia. Gell. Maximeque in pecunia mutuatitiæ vsu, atque commercio.

Mutuli, vno medelo de spaldo, vulgò dicitur. Varr. Sed pro columbariis in pariete mutulos aut palos in ordine, supra quos tegeticulæ cannabinæ fiunt impositæ. Idem, Eas aluos ita collocāt in mutulis parietis, vt ne agitētur, ne'ue inter se contingant.

Mutunus, deus, qui & Priapus dicitur.

Mu-

Mutuò, aduerbiū modò significat inuicē. ἀλλήλως. (Gleich) te gelijck) lung a laultre.) Cice. Mutuò se amabant, (ἀλλήλους.) id est, alter alterū amabat. Modò ediuerso, vicissim, ἀντί. Idem, Fac me mutuò diligas, id est, fac mihi in amore respondeas, & me vicissim ames.

Mutuare, mutuū dare, δανείζειν, χρήσαι. leihen) leenē) prester) Plaut. in Trin. Si quis mutuū dederit, fit pro proprio perditū. Nam ego talentum, mutuò quod dederam, talento inimicum mihi emi, amicum vendidi. Significat etiā mutuū accipio. Cæcilius, Ad amicos curcat mutuatum, mutuet causa mea. Quomodo autem differāt mutuare, & commodare, vide in dictione Commodo.

Mutuor, mutuum vel mutuò accipio (δανείζομαι) entlehnen) ontleenen) emprunter.) & mutuari frumentum, aut aliam rem quampiam, quæ mensura constat, μετρῶ. Cic. lib. De Fato, Orator ab Academicis subtilitatem ingenij mutuatur. Plau. Decem minas à patre mutuatus. Quod etiā dici potest, Sumpsit mutuum, vel mutuò. Mutuari significat etiam nonnunquam aliunde sumere. Cicero de Nat. Deor. 2. Mutuemur hoc quoque verbum, dicaturq́ tam æther Latinè, quàm dicitur aër, vide Bud in Epist. Hinc fit

Mutuatio, nomen verbale, quod superioris verbi significationem sequitur. Cice. pro Flac. Itaq; cum Roma clàm esset profectus, multosq́; minutis mutuationibus fraudauisset, in Asiam venit.

Mutus, à mugiendo quidam deduci putant, cum is qui loqui non possit, prorumpit tamen in vocem, quæ mugitus potius, ꝙ sermo videtur, ἄφωνος, κωφὸς. stum) stom) muet.) Vel dicitur mutus, quasi minutus, ꝙ eo sensu minutus sit. Vel dicitur à mussando, quòd hic non amplius, quàm mus dicat.

Mutuum, (δάνειον) dicitur ab eo, quod de meo tuū fit, vel quia res, quæ redduntur, mutantur, & propriè sine vsura. fœnus, cum vsura Plau. Nam si mutuò nō potero, certum est sumam fœnore. Paulus Iureconsultus, Mutuum damus, recepturi nō eandem speciē, quam dedimus, alioquin aut commodatum erit, aut repositū, sed idem genus. Nam si aliud genus, veluti pro tritico vinum recipiamus, nō erit mutuū. Mutuus amor, ἀντιφιλία, dicitur, cū par voluntas accipitur, & redditur. id est, vt ab eo ameris, quē ames. Cic. Fam. Epi. 5. Quòd aūt ita scribis, pro mutuo inter nos animo: quid tu existimes esse in amicitia mutuū, nescio, equidē hoc arbitror, cum par voluntas accipitur, & redditur. Dicimus, Hic amat amicū suum mutuo amore. id est, respōdente, & mutuo amore tenetur. Terent. Meretrix adulescentem, cuius mutuo amore tenebatur, exclusit. Quintil. Ac ne tanquam pauper quidem mercedē accipiet, sed mutua beneuolentia vtetur. id est, respondente. Aliquādo mutuum pro vicario accipitur. Apuleius, Mutuam tibi operam præstiti. id est, vicariam.

M ANTE Y.

Mya, (μύα) genus conchæ, siue margaritæ in freto circa Bosphorū Thraciū, vniones rufos, ac paruos gignens. Pli. lib. 9. ca. 35.

Myagrus, (μύαγρος) nomen viri propriū, cuius meminit Plin. lib. 34. cap. 8. Quo etiā nomine dictus muscarū deus. Myagros etiam herba est ferulacea folijs similibus rubiæ, trepidanea, semen oleosum, quod fit ex eo. Hæc aūt (authore Plin. li. 27. ca. 12.) oris vlceribus perunctis hoc succo medetur.

Mycenæ, arum. (μυκῆναι) & Mycena, næ. pen. prod. vrbs Peloponnesi, quam Perseus Danaēs filius extruxit, regiuncula, in qua regnauit Agamemnon, à Mycena nympha sic appellata.

Mycon, (μύκων) nomē pictoris egregij. Fuerunt aūt duo Mycones, vnus Atheniēsis, Syracusanus alter.

Mycone, nes. & Myconos, ni. (μύκονος) pen. cor. insula vna ex Cycladibus. Stat. Achil. Cycladas hinc spretæ Myconos, humilisq; Seriphos. Scribit Seruius, hanc insulam terræ motu diu laborasse, quo cessante, è Mycone Gyaroq́; vicinis insulis populos venisse, qui eam tenerent, & incolerent.

Myconius, a, um. (μυκόνιος) nomen possessiuum à Mycono.

Mydia, insula, quæ etiam Delos dicitur, vna ex Cycladibus.

Mydriasis, (μυδρίασις) vocatur morbus oculorū, cū pupilla quidem ipsa colorē nō mutat, sed videtur vltra naturalē sitū multò latior, interim vt visum omnem adimat, interim vt partem. Res verò ipsæ minores ꝙ sint, appareāt: ecōtrario in phthisi maiores. Nam & pupilla contrahitur, corrugaturq́.

Mygale, pen. cor. vide in Mus.

Mygdonia, (μυγδονία) regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tantali filia, vxorq́; Amphionis in saxum versa est, à Mygdone rege sic dicta. Iuxta hāc insula Mygdon. Aristoteles scribit, Mygdoniā esse Phrygiam Lydiæ conterminam. Solinus verò dicit hanc antè Bebryciam dictam, & mox à Bithyno rege Bithyniam dictam.

Mylacris, blattæ genus, quanquam, autore Polluce gallinam significat in Comœdia Aristophanis.

Mylas, oppidū, de quo Seneca lib. 4. Natural. quæst. Circa Messanam, & Mylas fimo quiddam simile mare profert, feruetq́;, & æstuat nō sine calore fœdo. Vnde illic fabulari Solis boues fabula est.

Mylochos, genus est vermiculi ex blattis, quod circa molas ferè soleat nasci. author est Plin lib. 29. ca. 6. μύλη enim molam significat, sed superiorem. μύλων verò molendinum, siue pistrinum.

Mylos, Latinè mola. vnde Chiromylos, (χειρομύλων) mola manualis. Amylum, sine mola.

Mymphur, lignum mediocris longitudinis, rotundum, quod loro circumuolutum circumagunt fabri in operibus tornandis.

Myoctonos, radix aconiti, quòd è longinquo mures interficiat. Plin. lib 27. cap. 3.

Myoparo, (μυοπάρων) genus nauigij Tyrrheni piratici, ex duobus dissimilibus formatū. Nam & Mydion, & Paron per se sunt. Paro quoq; genus nauigij est. Varro, Iamq́; duos parones habebāt instructos. Cice. libr. 3. De Orat Nam cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus mare haberet infestū vno myoparone, Eodem (inquit) quo tu orbē terræ. Idem in Verr. Illi statim myoparonē egregium

de sua classe ornatum, atq; armatum dederunt.

Myopes, (μύωπες) Græci vocant in die parum videntes, μύω claudo, ὢψ oculus, quasi myopes propter visus hebetationem, clausis oculis intueri videantur. Hos Latini lusciosos vocant. Alio nomine Græci νυκτάλωπες vocant, à nocturno aspectu. Author est Nonius, myopes, qui Latinè lusciosi vocantur, ad lucernam non videre. Vide fusius apud Budæum in prioribus Annot. in Pand.

Myophonos, murium interfector.

Myopia, vitium myoporum. Sunt & myopiæ murium cauernulæ. μῦς mus, ὄπτω video.

Myra, vrbs Lyciæ, cui Diuus Nicolaus episcopus præfuit. Strabo lib. 14.

Myriades, plura dena millia. Budæus de Asse lib. 2.

Myriarches, (μυριάρχης) qui preest decem millibus.

Myrias, adis. numerus continens decem millia.

Myrica, pen. prod. genus humilis virgulti in Italia ferè, quas alio nomine Tamaricas dicimus. Verg. Non omnes arbusta iuuant, humilesq; myricæ. Græcè μυρίκη. vide Plin. lib. 13. cap. 21. Hinc Myricinus, a, um. pen. prod.

Myrinum, (μύρινον) penult. prod. Aristoteles vocat marem murænam, qui dentem extra os habet. Plin. lib. 9. cap. 23. Aristoteles myrinum vocat marem, qui generat: discrimen esse, quod muræna varia & infirma sit, myrinus vnicolor, & robustus, dentesq; extra os habeat.

Myrinus, (μύρινος) pen. cor. nomen propriû. Mart. Nuper cum Myrino peteretur Mysia læso. Myrinus, dictus Apollo, à Myrina vrbe, vbi colebatur. Inde Myrini campi.

Myriophyllum, herba, quam Achilles Chironis Discipulus fertur inuenisse, à Latinis Millefolium dicitur. Plin. lib. 24. cap. 16.

Myristica nux, dicitur vnguentaria glans, quam vulgò muscatam vocant. Hæc bonum oris odorem facit, hepati, lieni, & oculis confert.

Myrlea, oppidû Bithyniæ, quod Apamea dicitur: à Myrlo Colophoniorũ duce, vel à Myrlea Amazone. Nicomedes aût Epiphanes Prusij regis filius, de matris nomine Apames, Apameã vocari voluit.

Myrmeciæ, (μυρμηκίαι) verrucæ sunt, lupini amplitudine, sicut acrocordones fabæ nostratis, sic dictæ, quia formicæ modo pungant.

Myrmecides, nomen viri proprium, de quo Cic. in Acad. Vt etiam inter deos Myrmecides minutorum opusculorum fabricator fuisse videatur.

Myrmecites, gemma, quæ innatam repentis formicæ effigiem habet.

Myrmecium, phalangij genus, formicæ simile, capite, aluo nigra, guttis albis distinguentibus. hæc ferè Plin. lib. 22. cap. 4.

Myrmecoleo, (μυρμηκολέων) paruum valde animal, formicis aduersum, quod se sub puluere abscondit, & formicas frumenta gestantes interficit, & interfectas consumit. Latinè aût dicitur vel formicarum leo: vel certè expressius, formica pariter & leo. Rectè aût formica & leo nominatur, quia siue volatilibus, seu quibuslibet alijs minutis animalibus, formica est: ipsis autem formicis leo est. Vnde & Iob legitur, secundum septuaginta interpretes, Myrmicoleo perijt, eo q non habeat prædam.

Myrmecia, gemma, quæ nigerrimo colore translucet, & eminentias quasdam habet similes verrucis: aliter Morion vocata est. vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Myrobalanû, quasi vnguẽtaria glans, βάλανον Græci glandem dicût. Est aût arbor heliotropij folijs, fructus glandi similis, ad magnitudinem auellanę.

Myrobaptarij, (μυροβάπται) dicuntur tinctores murrhei coloris.

Myrobrechis, siue myrobrecharij, (μυροβρεχεῖς) quasi vnguento sullantes. μύρον Græci vnguentum vocant, βρέχω proluo, & irrigo. Plaut. in Aul. Myrobrecharios pro vnguentorum confectoribus accipit, ad capillos irrorandos. Ait enim, Aut manulearij, aut myrobrecharij.

Myron, proprium nomen statuarij. Cicer. in Verr. act. 6. Verum vt ad illud sacrariû redeam, signum erat hoc, quod dico, Cupidinis è marmore, ex altera parte Hercules egregiè factus ex ære. is dicebatur esse Myronis, & opinor. Hic fecit ex ære buculam celebratis versib. laudatã. Proper. Atq; aram circunsteterant armenta Myronis, Quatuor artificis inuida signa boues. Myron. (μύρον) etiã significat vnguẽtum, & oleum reconditum. hoc est, antiquum, quod ad edendum insuaue est.

Myronides, (μυρωνίδης) nomen viri proprium.

Myropola, (μυροπώλης) pen. prod. vnguentorû venditor, quem nostri vnguẽtarium dicunt. Plaut. in Cassin. Myropolas solicito omnes, vbicunque vnguentum est lepidum.

Myropoliû, (μυροπωλεῖον) locus vbi vnguenta venduntur. Plaut. Quẽ sum defessus quærere per medicinas, tonstrinas, in gymnasio atque in foro per myropolia. Latinè vnguentaria taberna dicitur. Suet. de Aug. Et modo vnguentariam tabernam, modò pristinum Ariciæ exercuisse obijcit.

Myrothecium, (μυροθήκιον) vnguentorum repositorium. Vnde Cicero scribit se myrothecium Isocratis totum consumpsisse, in Commentario consulatus sui scribendo. hoc est, pigmenta oratoria.

Myrrha, σμύρνα, & (μύρρα, ob id & notis duabus zz. scribi solet Medicis, hanc & μύρραν vocat Hippocrates. arbuscula est in Arabia præcipuè nascens, altitudo ei ad quinq; cubita, nec sine spina, cortice duro & intorto, cuius gutta (q̃ sponte sullat) viridis est & amara, quæ eodem nomine vocatur myrrha Arabica, siue stacte. id est, gutta, siue stilla myrrhæ. Eius virtus est, vt corpora imputribilia reddat. Fuit & myrrha Cyranæ Cypriorum regis filia, quæ in arborem sui nominis fertur conuersa. vide Plin. lib. 12. cap. 15.

Myrrhapia, (μυῤῥάπια) genus pirorum quod odorem gratissimum reddit. Plin. lib. 15. cap. 15.

Myrrheus, rhea. rheû. quod ex myrrha est, μύῤῥινος. Propert. Myrrheaq; in Parthis pocula cæca focis.

Myrrhina vina dicuntur, quę myrrha condita sunt. κατάσμυρνος.

Myrrhites, gemma, quæ myrrhæ colorem habet.

Myrseneum, (ὑπομάραθρον) genus marathri, folijs magnis, gustu acriore, Plin. lib. 20, cap. 23.

Myrsinites, fruticis genus, quod carioten vocant, foliis myrti acutis, compungentibus, sed mollioribus. Item Myrsinites gemma est, quæ melleum colorem nigricantem habet, & myrrhæ odorem. Plin. lib. 26. cap. 8. & lib. 36. cap. 10.

Myrsum, (μύρσον) Peloponnesi oppidum fuit.

Myrsus, propriũ nomen viri. Sic enim vocatus fuit Candaulis pater, qui & Myrsylus dictus fuit.

Myrtetum, (μυρτεών) locus myrtis consitus. Dicitur & myrtetos. Plaut. in Aulul. Nescio, qui seruus è myrteto prosiluit.

Myrteus, a, um, qđ ex myrto est, μυρσίνινος. Tibul. Et gerit insigni myrtea serta coma. Hinc myrteã Venerem prisci appellarũt. Plin. li. 5. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nũc Murtiã vocant.

Myrtinus, na, num, pen. prod. eiusdem significatio, rus, μυρσίνινος. Plin. libr. 23. cap. 4. Oleo myrtino (μυρσινελαίῳ) illitum resoluitur.

Myrtites, vinum, eo modo dicitur, quo aromatites. Columel. libr. 12. cap. 38. Vinum myrtiten ad tormina sic facito. Myrtite etiam vinum dicitur. Plin. lib. 30. cap. 7.

Myrtopetalum, herba est, quam multi Sanguinariam vocant.

Myrtoum pelagus, pars maris Ægæi, seu quæ est inter Ægæum & Ionium, nomen accipiens à Myrtilo Mercurij filio, qui in id proiectus fertur.

Myrtus, μυρσίνη, arbor, baccas saporis præcipui producens, ex quibus vinum fit, quod myrtidanum vocant. Item generosum obsonium, quod dicitur myrtatum. Plin. lib. 16. cap. 19.

Mys, myos (μῦς) nomẽ fuit cælatoris, qui claruit argento cælando. Martial. Quis labor in phiala, docti Myos, an ne Myronis? Et mys in mari testudo, mus aquatilis, q & mus marinus, & lutaria testudo dicit. Itẽ piscis genus ex ostrea est. Plin. li. 32. c. 11.

Mysia, regio Hellespõti, à Mysis dicta, qui è Thracia illuc migrauerunt, quæ subdita fuit Telepho. Est & alia Mysia post Macedoniam, quæ affinis Hadriatici, vsque ad Ponticum extenditur mare. Ptolemæus duplicẽ Mysiam facit, maiorem & minorẽ, & vtranq; extra Bithyniã in Asia posuit, nõ procul ad Ida. Mysos alij Thraces, alij Lydos fuisse dixerunt. Et quoniam Lydi phagum acetosam (quæ multa nascitur in Olympo) mysam vocauere, ab eo Mysos dictos putarunt, quibus sermo fuit ex Lydo, Phrygioq; permistus. Mysorũ postremus, siue Mysorũ vltimus, in prouerbiũ abijt, cum summũ despectũ, & infimam humilitatẽ significare velimus. eo vsus est Cice. pro Flac. Quid porrò in Græco sermone tam tritum, atque celebratum est, q̃ si quis despicatui ducitur, vt Mysorum vltimus esse dicatur? Refert etiã Strabo lib. 12. Mysorum populum vsqueadeo contemptũ fuisse, vt prouerbio locum fecerit. vide Erasmum.

Mysteria, à Græcis dicũtur, quæ Latini sacra arcana seclusa vocãt, quæ nisi sacerdoti scire nefas est. Vnde occæcatus est poëta, qui ausus fuit ea patefacere. Dicta mysteria (vt lib. 1. Præpar. Euangel. testatur Eusebius) à μύσος, quod Latinè scelus dicitur. Hinc nõ sine mysterio fieri dicimus, quod occulta aliqua sacrorũ ratione perficit. Vnde mystæ, dicti sacra discentes, mysteriorũ periti, discipuli, & initiati sacris alicuius numinis. vt apud Ausoniũ, Senecam, & Papiniũ. Et symmystæ, consacerdotes eisdem sacris initiati. Qua dictione Apuleius, Sidonius, & Hierony. vtuntur. In mysterijs autẽ tradebãtur multa arcana, quæ in vulgus enuncianda nõ sunt, cum (authore Tertulliano) omnibus mysterijs silentij fides debeatur. Scribit Eusebius in Præpar. Euangel. in sacris Isidis & Serapidis fuisse simulacrũ, quod digito labijs impresso admonere videretur, vt silentiũ fieret. Horũ aũt mysteriorũ duo erant genera apud Eleusinem terræ Atticæ, magna, quę Cereri sacra erant: & parua, quæ Proserpinæ, in quibus, quæ agebãtur, sacerdotes summo silentio occultabant. Cice. ad Att. Neq; enim sunt epistolæ nostrę quæ si perlatæ non sint, nihil ea res nos offensura sit: quæ tantũ habent mysteriorũ, vt eas ne librarijs ferè cõmittamus. Mysteria etiã quædam festa videntur. Cic. ad Att. lib. 6. Faciesq; me, in quem diem Romana incidunt mysteria, certiorem, & quo modo hyemaris.

Mystagogus, (μυσταγωγός) sacrorum princeps. Cice. in Verr. act. 6. Itaq; iudices ij, qui hospites ad ea, quæ visenda sunt, ducere solent, & vnumquidque ostendere, quos illi mystagogos vocant, conuersam iam habent demonstrationem suam.

Mysticus, ca, cum, (ἀναγωγικός, μυστικός) propriè quod in arcanis deorum sacris fiebat, qualia erant Bacchi Orgia, quæ noctu clàm à solis mulieribus celebrabantur. Vergil. Et mystica vannus Iacchi. Item mystica sacra, pro arcanis sacris. Mart. lib. 8. Non per mystica sacra Dindymenes, Nec per Niliacæ bouẽ iuuencę, Nullos deniq; per deos, deasq; iurat Gellia, sed per vniones. Ipsa etiam sacrorũ significatio occulta, vt ait Strabo, mystica dicitur. A nostris tamen mysticum, dicitur figuratum.

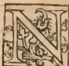
Mystrus, genus piscis, q ab Athenæo mya, ab Theodoro musculus, ab Aristotele μυσίκητος, vulgò mus marinus, cui & caprifico nomen fit. Iulius: Pisciculus, qui balænis oculorum vice fungitur, musculi nomen habet.

Mythologia, sermo seu ratiocinatio fabularum.

Mythos, latinè fabula: vnde mythicus, fabularis, seu fabulosus.

Myxa, apud Græcos, propriè pituita è naribus fluens, qui & mucus dicitur: vnde μύξων mucosum appellatur, hoc est, nares muco sordidas habens. Myxetis verò, (μυξωτὴς) naris appellatur. Et hoc myxa, & myxos, prominens pars lucernæ vocatur, ex qua profertur ellychnium, quasi ex naribus mucus. Hinc Græci quoties volunt ellychniũ pduci, vt luceat clarius, προμύξαι τὸν λύχνον dicũt: nostri verò emungere lucernam. A myxos fit dimyxos, quæ est lucerna duo ellychnia habens: tris myxos, tria: polymyxos, multa. Martialis: Totq; geram myxos, vna lucerna vocor.

Myxon, onos. vel myxos, piscis etiã genus est. Plin. libr. 22. cap. 7. Auribus vtilissimum bati piscis vel recens, vel inueteratum vino. Item banchi, quem quidam myxona vocant,



Litera si principalis fuerit syllabę, aliquando sumit ante se g, vt narus, gnarus, vnde ignarus: nauus, gnauus, vnde ignauus. Et si habuerit post se c, sæpe c in g mutatur, vt quadringenti pro quadrincenti: quingenti, pro quincenti. Sed quibus n non fuerit, seruatur c, vt ducenti.

Nabatha, ciuitatis cuiusdam nomen est.

Nabathea, ναβαταία Diosco. ναβατηνὴ Steph. regio est ab Arabia incipiens, eamq; intra se continens. quæ vsq; ad mare Rubrum ex latere dextro, Persicũ ex sinistro, Indicumq; ex superiori parte protenditur. Nomen habet à Nabath Ismaëlis primo genito. Huic metropolis est Petra. Hinc Nabathęus, a, um. (ναβαταῖος) pen. prod. Iuuenal. Et quos deposuit Nabatheo bellua saltu.

Nabis, lingua Æthiopum camelopardalĕ significat, camelo similis capite: collo, equo: pedibus & cruribus, boui. Vide Plin. lib. 8. cap. 18.

Nablium, (ναβλίον) dimin. à nablũ, instrumentũ musicum, quod & naulũ, à quo naulium. Ouid. Disce etiã duplici genialia nablia palma Vertere, conueniunt dulcibus illa modis. Suidas: Psalteriũ, organum est musicum, quod nabla etiam vocatur.

Nacæ (νάκαι) appellãtur fullones, ꝙ nauci nõ sint.

Næ, (ναὶ) cum diphthongo, vide in dictione Ne.

Nææ, fullones: quòd à veteribus Gręcis omnia ferè opera ex lana, nææ dicebantur. Festus Pomp. verò scribit Nacæ.

Neæra, νέαιρα) nomen mulieris propriũ, quo significat semper recens.

Nænia, niæ. & nænia, næniorum, (vt est apud Ouidium lib. 6. Fast.) Græcum nomen est ab eo deductum, quod est νίατον, id est, vltimũ. erat enim vltimũ, quod defunctis caneretur carmen, quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiã ante eas dauer sepultum. Alio nomine ἐπικήδειον, siue μονῳδία à Græcis dicitur. Diomed. Apud Ro. id carmen, quod cum lamentatione extremũ atq; vltimum mortuo accanitur, nænia dicitur. Acron verò docet esse factitium nomen, à similitudine vocis eorũ qui queruntur, & dolent. Quintil. lib. 7. Tertius est huic diuersus trãslationis modus, cum res communis pluribus in vno aliquo habet nomen eximiũ, vt carmĕ funebre, proprie nænia dicitur. Improprie tamĕ accipitur pro ineptia cuiuslibet cantus aut sermonis. Sic Hieron. contra Ruffin. Nisi fortè nõ fuit impręsentiarũ, qui tuas emendaret nænias. Hoc carmen Simonides poëta lyricus ex Cæa insula primus instituisse dicitur. Horat. Sed ne relictis Musa procax iocis Cææ retractes munera næniæ. Sidon. pro epitaphio posuit, cum ait, Nænia marmori incisa, per hendecasyllabũ. de nęnia sic scribit Pom. Fest. Nęnia est, inquit, carmĕ, quod in funere laudãdi gratia cantatur ad tibiam. Sunt, qui eo verbo finem significari putant. Quidã volunt næniã ideo dici, ꝙ voci similior querimonia flentiũ sit. Quidã aũt næniæ ductũ nomĕ ab extremi intestini vocabulo. Græci enim νίατον extremũ dicunt: siue quod chordarum vltima neti dicitur, extremã cantionis vocem næniam appellarũt. Nænia etiã, inquit Nonius Marcel. inceptum & incõditum carmen. quod adducta mulier, quæ præfica diceretur, iis quibus ꝓpinqui non essent, mortuis exhiberetur. Varr. de vita Populi Rom. lib. 4. Ibi à muliere, quæ obtutum à voce esset per quã laudari, deinde næniam cantari solitam, ad tibias & fides. Cic. De Leg. 2. Honoratorum virorum laudes in concione memorãt, easq; etiam ad cantus næniæ ad tibicinam prosequuntur: cui nomen næniæ, cui vocabulo etiã Græcos cantus lugubres nominant. Næniam quoq; deam veteres coluere, cui sacellum, authore Festo, extra portam viminalem fuerat dedicatum.

Næuia, (ναιβία) nomĕ mulieris, à næuo sic appellata.

Næuus, (ἐπισάρκωσις) corporis insigne, seu genitiua macula. Cic. De Nat. Deor. 1. At est corpori macula næuus, illi tamen hoc lumen videbatur. Plinius lib. 22. cap. 25. Farina decocta in aceto tollit næuos. Vnde næuosus, qui næuis plenus est.

Naiades, (ναΐδες) nymphæ fluminum, & fontium, ἀπὸ τοῦ νάω, fluo.

Nain, ciuitas Galilææ, duobus millibus distans à monte Tabor. quo nomine significatur fluctus, siue commotio.

Nais, fluuius, qui ex Tauro monte nascens in pontum mergitur.

Nam, (γὰρ, ὅτι) dann) want) car si) cõiunctio causalis, quam frequenter vsurpant authores, & primũ tantum locũ sortitur. Plancus ad Cic. lib. 10. Fam. Epist. Lepidus ne mediocrĕ quidem equitatum habebat. nam etiã ex paucitate eius, nõ multis antè diebus, decĕ, qui optimi fuerant, ad me transierũt. Terent. in And. Quidnam hoc rei est? Quidnam hic vult veterator sibi? Nam si hic mali est quicq;, hem, illic est huic rei caput. Nanq; vero, secundũ, vel alium. Accipitur etiã pro ideo. Teren. Nam in prologis scribũdis operã abutitur. Aliquãdo pro aũt, vel simili discretiua particula. Cice. lib. Famil. Epist. 5. Pro iis rebus nullã mihi abs te relatã esse gratiam, tu es optimus testis. Contra etiã esse alis quid abs te profectũ ex multis audiui: nã comperisse me, nõ audeo dicere, ne fortè idipsum verbũ ponam, quod abs te aiunt falsò in me solere conferri. Idem in Sallust. Nam ꝙ in vxorĕ atq; filiam meam tam petulanter inuectus es. Solet aũt hæc particula nã postponi, vt quisnam, vt videre est in exemplo Terĕtii paulò antè citato ex Andr. Præponitur. Terĕn. Nam quę est anus à fratre egressa meo. Nam etiã ꝓ etenim (vt author est sempiternum Galliæ lumen Bud.) sæpissime vsurpat. Cice. Nam est longè aliter in versibus. Idem de Orat. Nam qui audiunt, hæc duo animaduertunt.

Nanq;, coniunctio est causalis, vt nam: ꝗ indifferenter primo, vel secundo loco ponitur. Quin etiam primo loco, sæpissime ꝓ siquidem, siue certè sumitur. Plancus Cic. lib. 10. Fam. Epist. Nanq; assiduis internunciis cum Lepido egi, vt omissa omni contentione, reconciliataq; voluntate nostra, cõmuni consilio Reip. succurreret. Verg. in Tityro: Nanq; erit ille mihi semper deus. Significat etiam idem,

quod

quod sed,seu verum. Cice.De Orat.Nanque illud quare Scæuola negasti?

Nancifcor,eris.nactus.(καταλαμβάνω,τυγχάνω,περιποιοῦμαι)vberkummē)vercrijgē) trouuer,recouurer.) à nancio.cis. fit,secundū Priscianū,& significat acquiro. Terent. Non triumpho ex nuptijs tuis,si nihil nanciscor mali. Sallu.Homines adulescētes summā potestatē nacti. Cic.Appio Pul.Pluribus verbis ad te scribā,cum plus ocij nactus ero. Et nancisci,(εὑρίσκω) significat inuenire,præsertim si cum homine ponatur. Cic.de Finib.1.Quoniā nacti sumus aliquādo ociosum,rectè audiam quid sit.Lactant.libr.6. Si ducē nactus fuerit,qui dirigat ad meliora titubantē. Hinc renanciscor,quod à veteribus positum est pro reprehendo.

Nanium,(νάνιον) nomen fictum à comicis,pro muliere parua,sed pulchra,per diminutionem blandiendi causa,sicut Glycerium,& huiusmodi.

Nanum,(νᾶνον) Græci vas aquarium dicunt humile & concauū,quod vulgò vocant situlum barbatum. Vnde nanipumiliones appellantur. Hæc ad verbum ex Pesto.

Nanus,(νάννος) eyn zwerch) eenē dwerch) vng nain ou naintre) teste Gel.lib.19.ca.13.Græcū vocabulum est,quo vocauerūt breui corpore hominē, paululum supra terram extantē, quem Latinè pumilionem dicimus. Nec de hominibus tantum,sed de alijs quoq; rebus dicitur. Vnde etiam mala nana,quæ alio nomine melimela vocantur.

Napææ, syluarū,seu colliū & florū deæ,sicuti Dryades arborum. Vergil.Faciles venerare Napæas.

Napæi,populi in Lesbo.&Apollo Napæus,sub vrbe

Napatæi,populi in Æthiopia. (Napa.

Naphtha à Latinis,seu Nauphta dicitur,picis gen⁹; vt est apud Danielem prophetam. Plin.lib.2.cap. 105.ait esse genus veneni ex bitumine,cuiusvis ardens,ignium naturæ cognata transilientium prostinus in eam vndecunq; visam. Hieronymus allegat Sallustium dicentem , naphtha esse genus fomenti apud Persas, quo vel maxime nutriantur incendia.Quidam ossa oliuarum,quæ proijciuntur cum amurca, putant appellari.

Napinæ,βουνίαι,vbi seminantur napi.Colum.lib. 7.Napinæ,itemq; rapinæ siccaneis locis per hos dies fiunt.

•Napitæ,(ναπῖται,ναπάται) populi in Scythia,quorū caput vicus Napis,qui & Napatæ nominantur.

Napus,(βουνιὰς)genus rapæ, quæ obtusior & breuior. Colum.lib 2. Napus,deucxam terram amat & siccam.vide Plinium lib.20.cap.4.Huius diminutiuum est, napunculus.

Nar, (νάρνος Steph.) fluuius,qui per vrbem Narniā effluens,Tiberi immiscetur. Est & alius hoc nomine,qui à Danubio videtur deriuari.Verg.Sulphurea Nar albus aqua.Strabo hunc Naranem vocat.

Narane,fluuius Dalmatiæ, ab Epidauro non distans amplius centum millibus passuum.

Narbasis,vrbs æstuaria in Hispania.

Narbonensis Gallia, (ναρβονίτης) à Narbone, (νάρβων) ciuitate dicta est Hæc olim Braccata Gallia dicebat. Scribit Strab.li.4.Narbonē fuisse amplissimum eius regionis emporium.Ea est aūt Prouinciæ & Tolosatibus finitima, & non longè à Sontiatibus populis in Aquitanio.Martius Narbo postea dictus est, q; C. Cæsar dictator colonos ex Martia legione (vt nonnulli tradunt) milites illò deduxerit.Cic pro Fonteio,de Gallia illa loquēs, cui præfuerat Fonteius:Est in eadem, inquit,prouincia Narbo Martius,colonia nostrorū ciuium, specula populi Romani, ac propugnaculum istis ipsis nationibus appositum & obiectum.

Narcissinū vnguentū, (ναρκίσσινον ἔλαιον) quod ex flore narcissi fieri solebat,sed statim obliteratū fuit.

Narcissites,(ναρκισσίτης)pen.prod.gemma appellata est,quæ narcissi colorem habet.Huius meminit Plin.lib.37.cap.11.

Narcissus,(νάρκισσος) lilij genus,radice carnosa atq; odora, flore purpureo,folia in radice habēs ad similitudinē foliorum arundinis, sed aliquāto crassiora. Dictus à νάρκη,vt Plin.inquit lib.21.ca.19. & ca.5.quod stuporē Latinè significat.nam odor eius caput aggrauat. Eius duo sunt genera:vnum purpureo flore, alterum herbaceo. Narcisci verò pueri monumentū in ora Bœotiæ,per quod transeuntes silebant:vnde Taciturnum vocabant.Fertur Narcissus puer, filius fuisse Cephisi amnis, & Myriopes nymphæ,qui cū pulchritudine præstaret,à multis nymphis amatus est. Et cū nimio desyderio potiundæ Nymphæ cōtabuisset, mutatus est in florem sui nominis. Est & Narcissus nomen fluuij,& nomen liberti potentissimi Claudij.

Narcotica,(ναρκωτικὰ) medici neoterici appellant medicamenta, quibus stupor cōciliatur ac torpor aduersus sensum doloris & cruciatum.

Nardina pyra,(ναρδίνα) dicuntur ab odore,scilicet quę nardum redolent, vel quæ etiā nardi saporem habent.Plin.meminit lib.15.cap.15.

Nardinum,(νάρδινον) pen.prod.vnguentum ex nardo factum,quod alio nomine dicitur foliatum,vt ait Plin.lib.13.cap.1.

Nardosphærum,(Hadrosphærum,Herm.Cor.) vocant nardum maioribus folijs.

Nardus,(ἡ νάρδος) fœm.gen.& nardum neutri. frutex graui & crassa radice, sed breui ac nigra,aspero sapore, folio paruo densoq;.vide Plin.lib.12. ca.12.Tibullus:Illius puro distillent tempora nardo.Est & pseudonardus,herba quę vbiq; nascitur, crassiore atq; latiore folio , quā Herm.à Dioscor. δαμφαζίτην appellari putat.

Nares,(ῥῖνες) die nasslöcher) nuesgaten) la narine.) propriè nasi latiores partes, in quibus sunt spiracula:à naritate (vt inquit Donatus) quæ nos odoratu doceāt præstò ac propè esse,quod adhuc oculi non vident. Siue vt alij volunt, q; per eas odor vel spiritus nare non desinat. Vel à Græco,per inuersionē literarū,vt ῥῖνες nares,τέρην tener. Vergil. Georg. Collectumq; premens voluit sub naribus ignem. Ouidius vsus est singulari pro naso dicēs, Pandaq; naris erat. Hæ partes nasi , nares : imus nasus dici solent.Suet. de Augu.Mediocres aures, nasum à summo eminentiorē, ab imo deductiorē. Naribus aduncis indulgere, à Persio Saty.1.dictū

 est,

eft.Murmellio teste, pro naribus in rugā contra-ctus irridere, & subsannare. Item Horat.in Serm. dixit: Naso suspendis adunco. Verba Persij sunt, Nunc non è manibus illis, Nunc non è tumulo, fortunatáq; fauilla Nascentur violae: rides,ait, & nimis vncis Naribus indulges.

Narica, est genus piscis minuti. Plaut.Muriaticam video in vasis stanneis naricam bonam,& canatā, & taguma,quinas fartas conchas piscinarias.Naricem piscem leges apud antiquos per t,nō per r, & videtur à natando dictus.Haec Pomp.Festus.

Narycium,(ναρύκιον)quod & Naryx,(νάρυξ)& Narycē,(ναρύκη) dicitur, oppidum Locrorū vetustissimum fuit: vnde Aiax. Et Narycij populi.de quibus Vergil. Hic & Narycij posuerunt moenia Locri. Hinc dicta est pix Narycea. Similiter Narycia insula in mari Aegaeo vel Ionio,quae fuit Vlyssis.

Narnia, (νάρνια,ναρνία Steph.)Vmbriae ciuitas, per quā Nar,(νάρνος Steph.)labitur,à quo & nomē accepit.Liu.li.10.A Nare flumine Narnia appellata.

Narnienses,(ναρνιᾶται) Narniae populi.

Narratiūcula,(διηγημάτιον)parua narratio.Quint. Narratiunculas à poëtis celebratas notitiae causa, non eloquentiae tractandas puto.

Narro,ras.(διηγοῦμαι.)(sagen,erzelen)vertellen) raconter ou conter)dico,recito.Teren in Eun.Narra isthuc quaeso,quid fiet. Ibidem:Tu isti narrato omnē rem ordine,vt factum fiet.A quo narratio, (διήγησις) quae est rerū gestarū,aut perinde vt gestarum expositio. Huius composita,Denarro.Enarro,(διέξειμι)quod est extra,& large narro.Et proprie (vt Diomedes inquit) enarratio,(ἐξήγησις) est obscurorū sensuum quaestionumq; explanatio,vel exquisitio per quā vniuscuiusq; rei qualitatē poëticis glossulis exoluimus. Lactan.lib.6.Quis sacramentū Dei sciens tam significanter enarrare legē dei potuisset,quā illa homo longè à veritatis notitia remotus expressit? Praenarro,(προλέγω)primò & ante alia narro.Teren.in Eunu.Oportuit rem praenarrasse me. Obnarro,peruerto,declaro.

Narthecium,(ναρθήκιον) diminut.est. Graeci νάρθηκα vocant ferulam assurgentem in altitudinem: humilem verò & drepressam,ναρθήκιον dicūt,meminit Plin.lib.13.cap.22.Cum autem semen ferulae moibus quibusdā auxiliari dicant medici, narthecium pro repositorio medicamentorū vsurpatur, etiam si fuerit ex alia materia factū: vel quia id genus ligni accommodatū est ad seruanda medicamenta.Cic.De Fin.Iam doloris medicamenta illa Epicurea tanquam de narthecio promant. Hinc Narthecophori, quasi feruligeri, dicti sunt Bacchi ministri.

Nasamones,(νασαμῶνες)pen prod. sunt populi Libiae,nauiū Syrtib⁹ inuolutarū spoliatores. Lucan. Hoc tam segne solum,raras tamen exerit herbas, Quas Nasamō gens dira legit, q̄ proxima ponto Nudus rura tenet,quem mundi barbara damnis Syrtis alit. Nam littoreis populator arenis Imminet,& nullos portus tangente carina Nouit opes: sic cum toto cōmercia mundo (no. Naufragijs Nasamones habēt. Nasamones prop.

Nasamonites,(νασαμωνίτης)gēma,quae est sanguinea sit,scatet nigricantibus venis.Plin.lib.37.ca.10.

Nascor,sceris.natus. (φύομαι,γίνομαι,γεννῶμαι) geborē worde) naistre.) notae significationis. Salu. L.Catilina nobili genere natus fuit,magna vi animi & corporis.Et dicimus,Natus sum laudi,& ad laudem. Cice.pro Sextio:Qui se patriae,qui ciuibus suis, qui laudi, qui gloriae, non somno, non conuiuijs,non delectationi natos arbitrantur.Idem ibidē, Nam quid ageret vir ad dignitatē & gloriā natus? Huius verbi composita sunt,annascor,con nascor.vnde cognatus,a.um. Enascor,(ἐκφύομαι) extra nascor.Iustinus libr. 1.Hic per somnū videt ex naturalib.filiae (quā vnicā habebat) vitē enatā, cuius palmite omnis Asia obumbrabat.Denascor (ἀποφύομαι) decresco,deficio,morior.Cas. Hemina lib.2.Animaliū:Quae nata sunt,omnia denasci aiunt.Innascor,(ἐγγίνομαι) intus nascor.Cic.lib.1. Off. Sed illud odiosum, q; in hac elatione & magnitudine animi facilime pertinacia,& nimia cupiditas principatus innascitur.Internascor,(διαφύομαι) in medio nascor. Col.lib.5.Ne aūt pampinarius palmes internatus.Obnascor,(περιφύομαι) circumnascor.Renascor,(ἀναγεννῶμαι)rursus nascor. Lacta.li.7.Itaq; renasci eas putauerūt.Pronascor,προέρχομαι,ortum habeo. Teren.in Phor. Aiunt illam cuē Atticā bonam,bonis prognatā.

Nasica,(νασικᾶς) pen.prod.Scipio dictus est.Ouid. Nasica excepit,templi non extitit author: Augustus nunc est,antè Metellus erat.

Nasiterna,vas aquariū ansatum ac patens (ὑδρία.) Varro libr. 1.de re Rust.cap.22.Vt ex aere ahena, vrceos,nasiternam faceret.

Nassa,(κύρτος)genus vasis piscatorij,quò cū intrauerit piscis,exire nō potest. Plaut.Nunq̄ ex ista nassa hodie escam petā. Cice.ad Att.Ex hac nassa exire cōstitui nō ad fugā,sed ad spem melioris mortis.

Nasturtiū.nomē accepit(vt Plin.docet lib.19.ca.8.) à narium torsione.Hinc factum est prouerbiū,ad excitandum torporem,Ede nasturtiū: quasi diceremus , expergiscere. Est autem herba hortensis, prodest cōtra suspiria & tussim. Graeci κάρδαμον appellant.Strabo lib.15.de Persarum victu loquēs sic refert,Quotidianus eorū cibus post exercitiū, est panis durissimus, & cardamon, & salis granū, & carnes assae siue elixae.potus est aqua. Duo nasturtij genera facit.Plin.lib.20.ca.13.

Nasus,(μυκτὴρ,ῥὶς) die nass) die nuese) le nez.) dicitur ea pars capitis , quae à superciliorum confinio oriens,& quasi aequali porrecta iugo vtranq; aciē simul & discernit,& munit. duo aūt eius spiramina geminiq; hiatus , quos veluti quidā paries per mediū ductus interseptit, nares vocant. Aliquādo nasus ponitur ,p acrimonia,& dicacitate.Vnde habere nasum eū dicimus,q venusta quadā & subdola irrisione aliū deridet.Apul.in Metam.Contorta & vituperanti nare discessit. Plin.Primus Lucilius cōdidit styli nasum,id est,scripsit Satyrā,quae acerbitatem quandam & acrimoniā styli habet in vitijs insectādis Martial.Non cuicunq; datum est habere nasum, id est,acrimoniam ad deridendum

&

& dicacitatem. Hinc nasuti, (μυκτηρισταί, μυκτηρίαι) dicuntur dicaces, reprehensores, & derisores, qui doctè alios norunt irridere. Idem: Nasutus sis vsq; licet, sis denique nasus. Idē formauit comparatiuū: Nil nasutius hac, malignius q; est. Et per diminut. nasutulus. Apu. Nasutula mulier ac dicacula. Nasus enim sagacē sapientiam repræsentat, sumpta metaphora ab animalibus. Canes enim & vultures olfactu inquirūt. Sapiēs igitur & cautus est, qui odoratu abstrusa quæq; intelligit. Horat. Serm. Vt plerisq; solent, naso suspendis adunco Ignotos, vt me libertino patre natum. id est, vafrè ac subdolè irrides. A nasus fit verbum denaso, sas. (ἀποῤῥινόω)

Natabula, (τὰ νηχόα) ab Apuleio dicuntur loca natationis.

Natalis, & hoc le. & hoc natalitium, & natalitius, a. um. (τὰ γενέσια, γενέθλια) sumitur pro die quo quis natus est. Vergil. Meus est natalis Iola. Plin. Dum natales suos celebraret. Natalitia dare, est quod vulgus dicere solet, Soluere festum. Cic. Philip. 2. Tu sororis filius, quid ad eum vnquam de Rep. retulisti? Ad quos refert dij immortales? ad eos scilicet, quorum nobis etiam dies natales audiendi sunt. Hodie non descendit Antonius: cur? dat natalitia in hortis: cui? neminem nominabo. Putate tum Phormioni alicui, tum Gnatoni, tum Ballioni. Hoc in loco interpres ait: Natalitia, cōuiuia sunt luxuriosa ad celebrandū natalem diem pecuniariter structa. Dicitur & natalis de rebus inanimatis, pro nascens. Idem libr. 37. Similis est huic quidem Arabicus, minor tamen, similiter & nascens, cæteris pallor gentis, & in auro non nisi excellentissimo natalis. Interdum additur dies. Terent. in Phor. Porrò autē alio, vbi erit puero natalis dies.

Natales, (γένος) plurali tantum numero, significat conditionē sanguinis & familiæ: vt, Generosi natales, natales obscuri. Corn. Tacitus, Aderat Cornelius Fuscus, vigens ætate, claris natalibus. Plin. in Epist. ad Messium, pro ignobilitate posuit & sordibus generis: Nonnunquā inquit, candidatus aut natales competitoris, aut annos, aut etiam mores arguebat. Titulus est apud Iureconſ. de Natalib. restituendis: quo ostenditur, dum qui natalibus restitutus sit, vti iure, tanquā nomine nataliū ingenuitas ipsa significetur. Est autē natalibus restituere, quod hodie nobilitare vocamus: & nobilitationē, nataliū restitutionem. Verbū in Iure frequēs. Dicitur autē natalibus restitui non modo libertus, vt patronatus obseruātia liberetur, sed etiam plebeius, cum ad nobilitatē ascifcitur, quamuis antea nunquā inter nobiles fuerit. Hæc Budæus in prioribus annot. in Pandect. & in Epist. Iuuenalis etiā pro celebritate diei natalis sumpsit, Palmā inter dominas virtus natalibus æquat. id est, non aliter à victoria exhilaratur, quàm dies natales celebrātur. Et natales pro annis accipiūtur. Sappho: Sex mihi natales ierant. Tot enim dies celebrātur natales, quot aguntur anni. Natales diuersarū gentium, videtur etiam Plin. lib. 7. cap. 12. dixisse pro origine, & generis nobilitate vel ignobilitate.

Natatilis, pe. cor. νηκτικός, πλωτός, q natat, vel natare potest. Sicut volatilis, qui volat, vel volare potest. Aug. li. 12. Ciuit. Talem illi creauit animā, qua per rationē & intelligentiā omnibus esset præstantior animalib. terrestribus, & natatilibus, & volatilib. quæ mentē huiusmodi nō haberent. Natatile substantiuū, locus est vbi natant pisces, aut anates, & similia. Varro lib. 3. de re Ru. cap. 5. circumsalere, & natatilia sunt excauata anatum stabula.

Natatitius, a. um. quod natat. νηκτικός.

Natatorium, & natatio, à natando dicuntur, & à Græcis κολυμβῆθραι, βαπτιστήρια dicuntur.

Natatus, us. ipse natandi actus. νῆξις. Claud. lib. 3. Lucus erat propè flumen Athim, quod candida præfert Sæpe mari, pulchro q; secat Galatea natatu.

Nates, (γλουτοί, κοχῶναι, πύγαια, πυγαί) die arsbacken) die eersbillen) les fesses) caro est conglobata versus os sacrū, sedendi officio aptissima, à nitendo, vt quidā existimant. ibi enim est caro firmior, quàm in cæteris membris, ne premente corporis mole ossibus cogatur. Hora. in Serm. Diffisa nate ficus. Harum tumor clunis dicitur. Iuuen. Ad terram tremulo descendant clune puellæ.

Natinatores, seditiosi, negociosi vocabantur. & natinatio, negociatio.

Natio, (ἔθνος) genus hominū, (inquit Festus) qui nō aliunde venerunt, sed ibi nati sunt. Plau. in Men. Nanq; Epidamnea natio est hæc ita hominū, Voluptarij, atq; potatores maximi. Et natio principalis, est in qua possunt esse multæ gentes: ideo plus in se continet quàm gens. In pecoribus quoq; bonus prouentus fœturæ, bona natio dicitur. Natio quoq; ordinem & societatem, & genus hominum significat. Cice. pro Sestio: Nimirū hoc illud est, quod de me potissimum in accusationē quæsisti, quæ esset nostra natio optimatium.

Natiuitas, (γεννή, τοκετός, γένεσις) die geboerte) natiuite.) idem quod ortus. Vlpian. Municipem aut natiuitas, aut adoptio facit.

Natiuus, a. um. in quo aliquid nascitur. (γεννητός) Pli. lib. 31. Sunt & montes natiui salis. Et natiuus, φυσικός, φυσικός, qui natus est, passiuę significationis. Gel. Propterea obliteratis & abolitis natiuæ pietatis. Et natiuæ lanæ, apud Plin. lib. 8. cap. 47. dicuntur, quæ natiuum colorem retinent. Natiuum malum, id est innatum, ingenitū. Cice. Pro domo sua: Non'ne fuit eo maior adhibenda medicina, quæ & illud natiuū, & hoc delectū malum sanare possit? Natiui dei, qui nascuntur & occidunt. Cic. de Nat. Deor. 1. Anaximandri aūt opinio est, natiuos esse deos longis interuallis orientes occidentesq;. Natiua verba, quæ primitiua, seu primæ positionis vocant Grammatici: & reperta, id est, deriuata. Cic. in Partit. Simplicia verba partim natiua sunt, partim reperta. Natiua ea, quæ significata sunt sensu: Reperta, quę ex his facta sunt. Natiuus color, dicitur naturalis, qui nulla arte, sed natura producitur, modo in albedinē tendens, modo in nigredinē: non tamē perfectè, vt albus, vel niger. Natiuus color niger, leucopo contrarius, propriè pullus vocatur. Plin. Iecur rubetæ, vel cor alligat in panno leucopo: nam quartanis prodest. Hinc

leucopeati, qui rudiori alba veste ac vili & natiui coloris induti sunt. vt Martial. Amator ille trium lacernarum, Et bæticatus simul & leucopeatus. Si verò huic colori ars addita sit, candidæ vestes dicuntur, & niueæ, & caltulæ, à caltula viola coloris albi. Et galbinæ, nā Galbana, albæ vestes sunt. Et olorinę. olorinus color est candidus, q & cygneus.

Nato, as. (νήχομαι, νέω, κολυμβάω) schwimmē) swemmen) nager.) frequentatiuū est verbi No, nas. Nare aūt, seu natare, proprium est piscium. Mart. lib. 1. Sacris piscibus hæ natantur. Vnde Cic. Tuscul. 5. Natura bestias nantes aquarum incolas esse voluit. Nant seu natant tamen & volucres, & bestiæ, & homines etiā industria. Verg. Æneı. 1. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Cic. de Nat Deor. In quo quidem magis tu mihi natare visus es, q̃ ipse Neptunus. Col. per translationem lib. 3. pro vltrà ire, vel serpere posuit. Alioqui etiam nouellam vineam ex resectione natam vini inutilem habebis, prima parte terræ natantibus radicibus. Quandoq; p trepidare Ouid. li. 6. Fast. Nox erat, & viuis oculiq; animiq; natabant. Quandoq; pro nauigare. Huius composita sunt annato, (παρανήχομαι) iuxta nato, siue ad aliquē locū nauigo. Verg. Huc pauci vestris annauimus oris. Connato, (συγκολυμβάω) simul nato. Plau. Connatat nobiscum id est, riualis est. Et est à conno. Idem: Connationis nostræ conscius. hoc est, quòd eandem adiremus mulierem. Sed hæc per metaphoram. Eno, siue enato (ἐκνήχομαι) extra nato, seu trano. Vergil. Æ nei. 6. Insuetum per iter gelidas enauit ad arctos. Innato, intus nato: ab inno. Verg. lib. 2. Georgic. Nec nō & torrentem vndam leuis innatat alnus. Idem libr. 3. Georg. de Inno. Fluuiosq; innare rapaces. Denato, (καταννήχομαι) deorsum nato, à deno. vis de alibi. Obnato, (ἀντινήχομαι) cōtra, seu citra nato, ab obno: vt, In æquore filius Obnatat vmbra fretis. Prænato, antè nato, à præno. Plin. Prænatante pisciculo frontē suam spargit. Renato, (ἀνανήχομαι) rursus nato, vel natādo reuertor, à reno. Supernato, (ἐπινήχομαι) super vndis sto, non mergor, à superno. Plin. li. 24. Postea supernatās aqua tollitur spongiis. Trano, & transnato, (διανήχομαι, διακολυμβάω) vltrà nato. Liuius: Magonem cū equitatu flumē transnatasse. Verg. li. 3. Georg. Superant montes & flumina tranant. Cæs. 1. bel. Ciuil. Flumen tranare nō poterant. Et omnia habent pen. cor. & à naue dicta sunt.

Natrix. (ὕδρος) gen. masc. & fœmin. genus serpentis: à nando, qđ in aqua quoq; venenū spargit. Prisc. lib. 5. Natrix cum speciem anguis significat, masculinum quoq; inuenitur. Cice. Cur omnia nostri causa cum faceret, tantam vim natricum viperarumq; fecerit? cur mortifera tā multa passim dispersserit? Lucan. Et natrix violator aquæ. Item natrix, vt inquit Plin. lib. 27. ca. 12. herba est, cuius radix euulsa, virus hirci redolet. Natrix, quoque mulier dici porest natans, sicut natatrix.

Natura, φύσις, die natur.) dicta est ab eo, q aliquid nasci faciat, cuius proprietatē causam aliam nullā inuenimus, præterquàm q ita natura comparatū sit, (πέφυκεν) id est, ita visum sit naturæ. Hanc quidam deum esse dixerūt, à quo omnia sunt creata. Sene. libro. 4. de benef. Natura hoc mihi præstat: Non intelligis te, cum hoc dicis, mutare nomen Deo? Quid enim aliud est natura, quàm Deus, & diuina ratio, toti mundo & partibus eius insertat? Plinius vbiq; naturam, parentē rerumq; opificem appellat. August. De morib. Manichæorū sic definit: Natura nihil est aliud, quàm quod intelligitur in suo genere aliquid esse. Ponitur interdum pro vi: vnde arborum atq; herbarū naturas dicimus. Plin. lib. 12. cap. 14. Hęc concreta densatur, vbi loci natura poscit. Interdū pro more, & industria. Verg. libr. 4. Geor Nunc age naturas apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediā. Natura etiam est inclinatio, & indoles, & habitudo. Teren. in Eun. Si qua habitior paulò, pugilē esse aiunt, deducunt cibum, Tametsi bona est natura, reddunt curaturā iunceas. Naturæ satisfacere, & Naturæ concedere, pro mori. Cice. pro Cluentio: Vos auditis de eo, in quem iudices non estis: de eo, quem non videtis: de eo, quē odisse tum non potestis: de eo, qui & naturę & legibus satisfecit, quē leges exilio, natura morte mulctauit. Sall. in Iugurt. Pater vti necesse erat, naturæ concessit: fratri, quem minime decuit, propinquus per scelus vitā eripuit. Et in rerū naturam cadere dixit Quintil. vt notauit Budæus, pro interdū accidere. Interdū pro genitalibus, tam virilibus, quàm fœmineis, quæ à Græcis dicitur φύσις. Hieron. De Circuncis. Videamus quæ causa est, vt eam partem corporis, quæ secretior & occultior est, quæ à Græcis φύσις, à nostris dicitur natura, ad circuncidendum Dominus elegerit. Plin. Si quadrupedes fœtum non admittāt, vrtica naturam fricandam monstrat. Dicta natura, quòd in eo membro nascendi vis fit. Et natura est, quæ vnicuiq; rei formam dat specifica differentia, diffiniturq; à Philosophis sic, Natura est motus principium, secundū se, & non per accidens: quoniam vniuersa corpora proprium habent motum per se, vt ignis per se sursum fertur, terra deorsum, & non per accidens, quoniam id non naturale, sed artificiale dicitur.

Naturalia, (αἰδοῖα) plurali tantum numero, dicuntur pudenda. Colu. lib. 6. ca. 28. Si equa marē non patitur, detrita scylla naturalia eius linuntur, quæ res accendit libidinē. Idem lib. 9. de pullicenis: Plumulæ sub cauda clunibus detrahendæ, ne stercore coinquinatæ durescant, & naturalia præcludant.

Naturalis, & hoc le, quod secundum naturam est, (φυσικός) Vnde naturales filii, dicūtur legitimi, qui sola natura coniugali lege sint orti, non ex concubina, ὁ γένει γεγονὼς παῖς ἢ γνήσιος, differt ἀ ποιητοῦ ἢ θετοῦ.) Suet. in Tib. Filiorū neq; naturalem Drusum, neq; adoptiuum Germanicum patria charitate dilexit. Naturalia desideria, pro cupiditate coëundi dixit Colu. lib. 6 ca. 24. de vaccis loquens: Atq;, inquit, in id ferè tempus naturalia congruunt desideria. Idē lib. 4. cap. 27. Equæ desyderiis naturalibus anguntur. Inde naturaliter aduerbium, pro à natura.

Natus.a.um.participium,à nascor.γιγνώς. Terent. in Heaut. Annos sexaginta natus es, aut plus eo, vt conijcio. Dicitur quoq;, Si quando res ita nata fuerit,id est,si vnquã occasio fuerit è rerum euentu,(εἰ ἄρ τύχη ἀφορμή.)

Natus,ti.nomẽ pro filio,(παῖς) eyn soen) vng filz.) sicut nata,tæ(παῖς) pro filia. Verg. Nate meæ vires,mea magna potentia solus. Natorũ appellatio (inquit Modestin.) ad nepotes extenditur. Addimus quandoq; g,& dicimus gnatus,gnata,q̃ semp sunt substantiua. Nati etiam de pullis equarũ dixit Colum. lib.6.cap.27. Id præcipuè genus pecudis amore natorum,nisi fiat potestas,noxam trahit.

Natus,tus,non legi,nisi in ablatiuo tantũ, (ἡλικία) Cic.in Cat. Quanq̃ eum colere cœpi,nõ admodũ grandem natu,sed tamen iam ætate prouectum.

Nauale,adiectiuum,quod ad naues pertinet. ναυτικόν. Vnde naualis corona,qua donari solebat, qui primus in hostiũ nauẽ armatus trãsiliisset. Verg.8. Æneid. Cui belli insigne superbum Tempora naualì fulgent rostrata corona.

Nauale,lis.substant.vel naualia.orum.(νεώρια,νεώσοικοι.) in quibus stant,vel fieri solent naues. Vergil. Diripientq; rates alij naualibus,ite. Ouid.libr.3. Metam. Haud aliter, quàm si siccum nauale tenerent. Cice.Off.2. Atq; etiam illæ impensæ meliores,muri,naualia,portus,aquarum ductus.

Nauarchis,dis.(ναυαρχίς) nauis prætoria,in qua est prætor.

Nauarchus,nauis princeps,qui in naui nautis imperat quæcunq; ad faciendam nauigationẽ. nec absurde in triremibus idem esse intelligitur,qui comes,vel comitus dicitur. Cic.in Ver. Sumptũ omnem in classem frumento,stipẽdio,cęterisq; rebus nauarcho suo quæq; ciuitas semper dare solebat.

Nauaria,pars Hispaniæ Septentrionalis, versus arcton Vasconibus adiacet,ad Meridiem vero Taraconiam habet regionem.

Nauci,(περίψημα, οὐδέν) putamen nucis,siue oleæ nucleus, seu membranula, quæ in nucis iuglandis medio est. Ponitur etiam pro eo quod est nihili. Plautus: Qui homo timidus erit in rebus dubijs, is nauci non erit. Dictum nauci,quasi nuci,à nuce. Dicitur & nauus.

Naucifacio,id est,nihili facio. niet achten) n'estimer rien.) Plaut. in Bacch. Perij,hoc seruom meũ non naucifacere esse ausum?

Naucleriacus,a.um.eiusdẽ significationis, cuius est naucleriu. (ναυκληρικός) Plaut.in Mil. Facito,vt venias huc ornatu naucleriaco.

Nauclerius,a.um.quod ad nauclerũ pertinet. Plaut. in Asin. Volo mei Patris me similem,qui causa mea nauclerio ipse ornatu per fallaciam, quam amabam, abduxit ab lenone mulierem.

Nauclerus,qui nauem regit. Latinè nauicularius dicitur,quasi nauis cleros,id est,sors. Plaut in Milit. Cubare in naui lippam, atq; oculis turgidis Nauclerus dixit,qui illas aduexit,mihi.

Naucratis,ciuitas in Ægypto, à Milesijs appellatione indita,authore Strabone.

Naufragium,(ναυάγιον,ναυαγία) schiffbrũch) schipbrekinge) perte de nauire.) vulgò nauis fractio. Licet quandoq; pro nauigandi periculis,& quandoq; pro nauigationis damno,& infortunio & iactura sumatur. Cic. pro rege Deiot. Itaq; cum esset ei nunciatũ Domitium naufragio perisse,te in castello circumsideri,de Domitio dixit versum Græcum,&c. Idem Famil. Epist.16. Interea qui cupidè profecti sunt,multi naufragia fecerunt. Translatè verò sumitur pro calamitate, damno, iactura vel exitio. Cic. Fam.4. Versor in eorũ naufragijs, & bonorũ direptionibus. Idem ad Att.4. Perspice æquitatem animi mei & ludũ, & contentionẽ Seleucianæ prouinciæ, & meã hercule cum Cæsare suauissimã coniunctionẽ. hęc enim me.vna ex naufragio tabula delectat. id est,ex cõmuni Reipub. calamitate & iactura hoc mihi vnicum subsidium, hæ amicitiarum reliquiæ.

Naufragor,pen.cor.deponens,& naufrago,as. naufragium facio. ναυαγέω.

Naufragus,(ναυαγός) qui nauem allisit, vel qui naui fracta,bona amisit. Propert. Tetra venena bibes, & naufragus ebibat vndas. Cic. De Inuen.2. Duo quidam cum iam in alto nauigarent,& eorũ alterius nauis,alterius onus esset,naufragũ quendam natantem,& manus ad se tendentem animaduerterunt: misericordia commoti nauim ad eum applicuerunt,hominẽ ad se sustulerũt. Cum naufragus translatè ponitur,significat eum,qui bona dissipauit,vel qui quauis re alia calamitosus est,& res suas in desperatis & profligatis habet. Cic.in Cat. Quòd si se eiecerit,secumq; suos eduxerit, & eodem cæteros vndiq; collectos naufragos aggregauerit,extinguetur,atq; delebitur,non modò hæc tam adulta Reipub.pestis, verum etiam stirps, ac semen malorum omnium. Naufragus & Naufragiũ,copiosius à Steph. Doleto explicata sunt primo Tomo Comment.ling.Lat. Dicitur & Vnda naufraga,quæ naues frangit.

Nauia,(νάϊον)lignum cauatum vt nauis,quo in vindemijs vti solent.

Nauiculor,aris.(πλέω) propriè ociosa nauicula vehor. Mart. Piger Lucrino nauiculatur in stagno.

Nauigabilis,πλώϊμος,πλωτικός,quod potest nauigari. Liu libro.5. bell. Maced Nam simul primum anni tempus nauigabile præbuisset mare.

Nauiger,pen.cor. qui nauẽ ducit.πλοιοφόρος. Lucret. lib.1. Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras.

Nauigium,(πλοῖον)nauis ductio,quod & nauagium dicitur. Et nauigium,omne genus nauis quo nauigamus,appellatur: nauis verò species est. Colum. Iamq; qui ædificare velint, fabros, & architectos aduocent,qui nauigia mari cõcredere,gubernandi peritos. Cicero de Nat.Deor. Arborum sectio magnus vsus affert ad nauigia facienda. Cæs. Hi primum nauigia hostium lapidibus ac fundis repellebant Ee nauigia specularia apud Cæsarem libro.4. Bell.Gall. pro nauibus exploratorijs, quas vulgò brigantinos appellãt: Speculatoria,inquit, nauigia militibus impleri iussit. Nauigiolũ diminutiuum est à nauigio. Lentulus lib.12. Fam. Epist.

Tantum enim abfuit, vt illorũ præsidio nostram firmaremus classem, vt etiam à Rhodijs vrbe, porta, statione, quæ extra vrbem est, commeatu, aqua denique pluberentur nostri milites: nos vix ipsi singulis cum nauigiolis reciperemur.

Nauigo. as pen. cor. naui iter facio, nauim ago, naui vehor, πλέω, ναυτίλλω. (schiffen) varẽ) nauiger) qđ verbum tametsi neutrum est, tamen accusatiuum nonnunquam recipit. Verg. 1. Æn. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor. Cice. 2. De Fin. Maria ambulare, terramque nauigare dixit. Cũ absolutè ponitur. Cice. Famil. 6. Cum rectè nauigari poterit, tum nauiges. Ibidem: Si poteris, cum Mescinio nauiga: solet is cautè nauigare. Nauigo in mari. Cice. de Inuent. 2. Cum iam in alto nauigarent. Teren. in And. Huius periculo fit, ego in portu nauigo. id est, à periculo absum, tutus sum. Hoc enim significat in portu nauigare, propterea quòd qui adhuc in medijs fluctibus nauigant, hi ventorũ & æstus arbitrio feruntur. Erasmus. Huius compositum est, Enauigo, ἐκπλέω, quod est extra nauis go. dicimusque, Hic fluuius enauigatus est. Plin. li. 9. Huius obiectu vastus efficitur sinus, duodecim dierum & noctium remigio enauigatus. Annauigo, ad aliquem locum nauigo. Plin. lib. 36. ca. 12. Sanè conspicuę vndique annauigantibus, sitę sunt in parte Africæ. Et renauigo. Cic. ad Att. 14. Perpaucis diebus in Pompeianum, pòst in Puteolana, & Cumana regna renauigare cogitabam.

Nauigatio, cursus est maritimus. Cic. ad Quintum frat. Aiebant te prima nauigatione transmissurũ. Cæs. lib. 5. Bel. Gal. Chorus ventus nauigationem impediebat.

Nauis, à Græco ναῦς. eyn schiff) een schip) vne nauiere) Terent. in And. Nauem is fregit apud Andrum insulam. Plaut. in Menæch. Perij misera, quã tu nunc mihi nauem narras? ME. ligneã, Sæpe tritam, sæpe fixam, sæpe excussam malleo.

Nauicula, πλοιάριον, eyn schiflin) een schipken) vng batteau) est parua nauis, qua vel in mari, vel in flumine circumuehimur, vt Lugduni videre est, nauiculis Ararim traijci, & Lutetiæ Sequanam. Cic. in Academic. 4. Ita sermone confecto, Catulus remansit: nos ad nauiculas nostras ascendimus. Idẽ Ad Quirites post reditum: Cum parua nauicula traiecit in Africam.

Nauithalmus, nauis pompatica, qua potẽtiores oblectãdi animi causa vtuntur, quòd in ea thalamus ad quiescẽdum, & mensa ad edendum posita sint. hanc Vulgus bucentaurum vocat. Suet. in Cęsare: Et eadem naue thalamoque penè Æthiopia tenus Ægyptũ penetrauit, nisi exercitus sequi recusasset. Hæc à Græcis θαλαμηγὸς, θαλαμηγοὶ vocatur: à Seneca Nauis bene cubiculata.

Naulium, ciuitas in Liguria à portu ac turribus inclyta, & vadorum Sabatiorũ portus, à quo decem millibus distat Sabatia.

Naulum, (ναῦλον, πορθμεῖον) precium quod soluitur pro vectura in naui. Iuuena. Furor est post omnia perdere naulum.

Naumachia, nauale bellum, seu naualis pugna. Martial. lib. 1. Do tibi naumachiam, tu das epigrãmata nobis: Vis puto cum libro Marce natare tuo. Interdum accipitur pro loco vbi fit pugna. Suet. in Tiber. Semel triremi vsque ad proximos naumachiæ hortos subuectus est.

Naumachiarij, (ναύμαχοι) sunt qui prælium nauale committunt. Suet. in Claud. Proclamãtibus naumachiarijs. Hi etiã ἐπιβάται dicuntur Græca voce.

Nauo. as. (προθυμοῦμαι, κατατίθεμαι) ob ligẽ) nei flicheyt doen) faire tout son pouoir) studiosè impleo, do, confero, cum effectu demonstro: id est, adiumento sum. Cic. li. 2. de Orat. Iam mihi videor nauasse operam, quòd huc venerim. Idem App. Pul. Illud pugna & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur, vt cum hic tibi satisfecerimus, isthic quoque nostram in te beneuolentiam nauare possimus, id est, conferre, vel ostendere, vel (vt inquit Bud.) nauo animo adhibere, & præstare. Tractum verbum à nautis, cum sint auxilio alijs in gubernandis nauibus. naues enim cum ex naualibus in mare deducuntur, maximo hoĩum auxilio indigent.

Naupagus, pen. prod. fabricator nauium. ναυπηγός.

Naupontus amnis, qui & Pamportus etiam à Strabone vocatur. Amnis, inquit, Pamportus, ex Illyrio nauigabilis defertur in Sauum. Et alibi: Iuxta Nauportũ amnis est Carcora, excipiens cõmerciorũ onera, hic in Sauum, ille in Drauũ delabitur.

Nausea, ναυτία, stomachi ad vomitum ex graui odore perturbatio & concitatio. Translate pro fastidio sæpe ponitur. Cic. lib. 16. Fam. Festinare te nolo, ne nauseæ molestiam suscipias æger. Idem ad Att. 5. Nauigauimus sine timore & nausea. Plin. li. 20. cap. 14. Nauseas cum sale & polenta in frigida aqua pota inhibet. A naui deductũ nomen, ex cuius sentina mouet vomitus, vel ex cuius frequenti & inordinato motu subuertitur stomachus, & ad vomitum concitatur. Hinc nauseola diminutiuum à nausea. Cice. ad Att. lib. 14. Nauseolam tibi tum ansam ocij dedisse facilè patiebar. Nauseosus, a. um. quod nauseam inducit, ναυτιώδης. Plin. Radice crassa, madida, nauseosa.

Nauseo. seas. nauseam habeo, & vomitu infestor, ad vomitum impellor, vomendi appetitũ habeo, vos mo. ναυτιάω Vnwillen haben) walghen) auoir fain de vomir) Cic. Philip. 2. Non dissimulat P.C. apparet esse commotum: sudat, pallet, quidlibet, modò ne nauseet, faciat: quod in porticu Numitia fecit. Plau. in Amph. Lassus sum hercle è naui, vt vectus sum huc, etiam nunc nauseo. Cic. Fabio Gallo: Vidit me nauseantẽ: non modo mittendi causam habuisti, sed etiam visendi. Est & nauseor deponens.

Nausicaa, (Ναυσικάα) Alcinoi Phæacum regis filia. Mart. Si mihi Nausicaa patrios cõcederet hortos, Alcinoo possem dicere, malo meos.

Nauscio. scis. scit. de grano fabę dicitur, cum nascendi gratia se aperit, quod nõ sit dissimile nauis figuræ.

Nausithous, Neptuni filius, & pater Alcinoi.

Naustibulum, alueũ ad nauis similitudinẽ factum.

Nauta, & nauita, (ναύτης, ναυτίλος) eyn schifknecht) eenen schipper) maronnier.) qui se in naui agenda exercet: & quicunque in naui est, nauis ducendæ gra-

gratia. Cic. Fam. 16. Solĕt nautæ festinare quæstus sui causa. Terent. in Phorm. Saluas audiui ex nauta, qui illas vexerat. Cic. ad Att. lib. 10. Nauitã ipse audire videor iam euocantem.

Nautea, ἀνάγυρον, herba granis nigris, qua vtuntur coriarij: vel aqua coriariorum, vel (vt Nonius inquit) aqua ex nauis sentina veniens. Plautus in Asin. Nauteam bibere malim si necesse sit, quàm illam osculariet. Idem: Omnium vnguentorũ odor præ tuo nautea est.

Nauticus, (ναυτικὸς) qui nauẽ gubernat. Plin. li. 9. cap. 11. Quod vbi videre nautici, statim pluribus anchoris nauigia infrenant.

Nauticus, ca. cum. quod est nautarum, quod ad nautam pertinet Verg. lib. 3. Nauticus exoritur vario certamine clamor. Cicer. de Nat. Deor. 2. Propter nauticarũ rerum scientiam plurimis maritimis rebus fruimur. Plin. li. 22. ca. 25. Nauticus panis tusus, atq; iterum coctus sistit aluum.

Nautilia, nauigatio: id est, ars nauigandi.

Nautilus, piscis, dictus quòd nauigantis effigiem habeat. ναυτίλλομαι enim apud Græcos significat nauigo. Ab alijs Pompilius vocatur. vide Plin. lib. 9. cap. 29. Est & nautilus, nauta.

Nauus, (δραστικὸς, σπουδαῖος) hantvest, emsig oder vleissenhaft) hant vast, neerstich, oft weetachtich) diligent.) celer, strenuus, à nauiũ celeritate dictus, qui & gnauus dicitur, cuius contrarium est ignauus Colu. lib. 11. cap. 1. In agresti negocio dici vix potest, quid nauus operarius ignauo & cessatore præstet. Nauia, nauitas, gnauia'ue, προθυμία, celeritas, strenuitas. Cic. lib. 10. Famil. Epist. ad Furnium: Istamq; operam, nauitatem, animũ in rempub. celeritati præturæ anteponendã censeo. Vnde ignauia, tarditas, desidia. Interdum nauus dicitur quasi scius, & optime pernoscens. Colu. lib. 8. Sit autem vigilans, impiger, industrius, nauus omnium quas pascit.

Nauiter, aduerb strenuè, diligenter. Colum. lib. 11. cap. 1. Vt in itinere conficiendo sæpe dimidio maturius peruenit is, qui nauiter, & sine vllis concessationibus permeabit, q̃ is, qui, cum sit vnà profectus, vmbras arborum, fonticulorumq; amœnitatem, vel auræ refrigerationẽ captauit. Sic in agresti negocio, &c.

Naxium, cotes sunt in insula Cypro genitæ, vt inquit Plin. lib. 36. cap. 7.

Naxos, insula in Ægæo, vna ex Cycladibus, cęteras superans, antea Strongile dicta. hæc Dia pòst appellata fuit, verum cum Cares ex Lamia profecti, duce Naxo eam occuparunt à duce Naxon appellarũt. hanc Dionysiã à vinearũ fertilitate dici scribit Plin. vel quia (vt alij volunt) solæ Naxiæ mulieres octauo mense pariant, quoro & Liber pater natus creditur. siue quia fons in ea vino fluat. Distat à Delo septem millibus. Hinc Naxius, a, um. vnde Naxius ardor apud Colum. quo significatur Bacchi coronę sydus, nã (vt ferũt poetæ) in insula Naxo relicta Ariadne à Theseo, nuptias cum Baccho fecit, donataq; corona, inter sydera relata est.

Nazaræus, (ναζαραῖος) consecratus dicitur: & à Nazareth Nazarenus CHRISTVS filius Mariæ, de qua Athanasius feruenti oratione dicebat: Μαρία χαῖρε, ὅτι ὑπάρχει βασίλισσα καθ᾽ ἅπασα, χαῖρε ὅτι βασιλέα τὸν βαστάζοντα πάντα. Nazaræi autem dicebantur, qui votum ad tempus habebant in lege, vt inquit Augustinus. Vnde Sampsoni iussum est, vt ferrum non ascenderet in caput eius.

N ANTE E.

NE, (μὴ) nit) niet) ne.) dehortatiuũ seu prohibitiuum aduerbiũ est, & iungitur magis imperatiuo, quàm subiunctiuo, inquit Donatus. Plaut. Abi, ne iura, satis credo. Terentius in Andria: Ne sæui tantopere. Verg. Tu ne cede malis, sed contrà audentior ito. Terent. in Eunu. Si certum est facere, facias, verum ne pòst conferas culpã in me. Idem: Hic nebulo magnus est, ne metuas. Iungitur etiam nonnunquã optatiuo. Cice. Sed ne viuam, si tibi concedo. Terent. in Phorm. Quod vtinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. Quandoq; est coniunctio copulatiua, & ponitur pro neq;, μηδὲ. Cic. Ne dici quidem opus est, quanta dimicatione ciuium. Quandoq; adiunctiua. Mart. Lex hæc carminibus data est iocosis, Ne possint, nisi pruriant, iuuare. Quandoq; rationalis, pro ergo. Verg. Me'ne incœpto desistere victam? Quandoq; causalis. Idem: Ne recipi portis, aut duci in mœnia possit. id est, vt non, ἵνα μή, ὡς μή, ὅπως μή. Quandoque ponitur pro vt. Cice. Curioni: Vt non veremur, ne nimis citò mittere mus. Idem: Ne amicis nihil tribuamus, epulamur. id est, etiam vt amicis aliquid tribuamus, epulamur. Quãdoq; significat nõ. Terẽt. in And. Ego id agam, mihi qui ne detur, ἵνα μή. Quãdoq; nedũ. Idem in eadẽ: Ne vacuũ esse nunc me ad narrandã credas. Plerunq; dubitatiua. à Verg. Iustitiæ'ne prius mirer belli'ne laborem. Apud oratores plerũq; vna sola est, & semper in prima parte locatur: vt Bonus'ne an malus. Aliquãdo etiam sic, Eundum mihi nec ne sit, ignoro. Et per interrogationẽ. Cicero: Verũ vultis prætori Flacco nec'ne: id est, an non. ἢ μή. Quidam superuacuum addunt alterum an, hoc modo, Nescio an bene faciã nec'ne. Quandoq; confirmatiuè. Verg. Tanta'ne me tenuit viuendi nate voluptas, Vt pro me hostili paterer succedere dextræ? Quo tamen in loco quidam (quos quantitas reprobat: nam ne illic corripitur, vt notum est) exponunt ne pro vtiq;, cum diphthongo scribentes. Quandoq; interrogatiua est, γάρ. Tes rent. Ego'ne? Tu ergo. Quandoq; habet vim interrogandi & dubitãdi simul. Idem, Datur'ne illa hodie Pamphilo nuptum? Quãdoq; vim diminutiuam habet, & pro saltem ponitur. Sallust. Secundæ res sapientũ animos fatigant, ne illi corruptis moribus victorię temperent. At næ cũ diphthon. Græca dictio est, quæ per αι scribitur, & significat valde, vehementer, nimis, ναί, Terent. Faciunt næ intelligendo, vt nihil intelligant. quasi qui magis quàm opus fit, aliquid vel inquirunt, vel speculantur: in eorum numero sunt habendi, qui nihil intelligunt. Aliquãdo significat certè, vel vtiq;, profecto, vel ita, vel etiam, & hoc per ironiam. Cicer.

Curioni: Incredibile ꝙ turpiter mihi facere videar, qui his rebus interfim: næ tu videris multò antè prouidisse, quid impenderet. Idem Trebatio: Næ ego multo libentius emerim diuersoriū Tarracinæ. Idem: Næ illi vehementer errant. Affirmat enim illos vehementer errare. Horat. Clarus erit, fortis, iustus, sapiens næ etiam rex. Composita à ne, aduerbia negandi sunt nec, neq;, μηδὲ, μήτε, nequā, cum eius deriuatiuis: nequicquā, neutiquam, neutiq;, nequaquā, necubi, nedū, & alia. Sciendum quòd rectè dicitur, Vereor ne hic moriatur, vel vt moriatur, vel vt ne moriatur, pro vt non moriatur. Cic. Metuo vt ne pereat. Terent. Apprimè in vita vtile, vt ne quid nimis, pro vt non quid. Præterea inter ne & quidē semper aliquid interponendū est, & tunc significat nec, οὐδὲ, & multo minus.

Ne dicam, si hæc clausula sequatur substantiuum, adiectiuum sequens in accusatiuo ponitur. Cic. pro rege Deiotaro: Crudelis Castor, ne dicam sceleratum & impiū, qui nepos, &c. Sin substantiuū præponatur huic particulę, id est, si interijciatur inter adiectiuum & substantiuum, vtrunq; erit in nominatiuo: vt Crudelis ne dicam sceleratus & impius Castor. Hæc ex Valla, lib. 3. cap. 20.

Ne viuam, (ἢ μὴν, μὴ γὰρ ζώην) iurātis est, .i. moriar. Cic. Sed ne viuam, si tibi concedo. Cū hac loquutione conueniunt: Ne valeam, Ne sim saluus: quibus loquendi modis vtimur, cum quid asseuerare, & veluti quibusdam precibus deuouere, aut sacramento aliquo obtestari contendimus. Idē ad Att. lib. 4. Quid poteris, inquies, pro ijs dicere? ne viuam, si scio. Idem ad eundem: Ne sim saluus, si aliter scribo, ac sentio. Sunt & aliæ dicendi formulæ à particula ne profectæ, quibus nos in præsentia vel absentia vtimur: scilicet cum orationē vel publicè habentes, vel priuatim ad amicum scribētes post rem satis explicatā loquacitatis fugiendę studio ita dicimus: Ne vos, vel ne te diutius teneam, vel ne pluribus teneam. Item: Ne multa, ne multis: ne plura, ne pluribus: ne lōgus sim, ne longum sit: ne longum faciam, &c. id est, vt breui expediā, ad summam vt breuiter colligam. De huiusmodi locutionum interpretationibus, & exemplis si tibi cumulatè satisfactum velis, leges Stephani Doleti viri eruditissimi primum linguę Latinæ Comment. tomum: Colum. 3. & 1066.

Nea, (νέα) insula. Plin. lib. 2. cap. 87. de insulis enatis: Inter Lemnum & Hellespontum Nea.

Neapolis, ciuitas, quam Chalcidenses condiderunt, quasi noua ciuitas. Parthenope, à tumulo Sirenis appellata. Suidas, νεάπολις, πόλις ἰταλικὴ διώνυμος, ἐν ᾗ Παρθενόπης ἵδρυται σειρῆνος ἄγαλμα. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι νεαπόλεις.

Neapolitanus, a, um, (νεαπολίτης) qui ex Neapoli est.

Nebrides, pen. corr. damarum seu ceruorum pelles, quibus vti veteres in Bacchi sacris solebant. νεβρὸς enim dama, seu ceruus est. Nebrides etiam, est gemmæ species (sed tunc singularis est numeri) Libero patri sacra: à Nebridum pellium similitudine.

Nebrodes, (νεβρώδης) mons in Sicilia, cui damarum copia nomen dedit.

Nebula, νεφέλη, ὁμίχλη, eyn nābel) eenen neuel) vne brouee.) sic differt à nube, quòd nebula vapor sit è terra atq; aquis surgēs, quę siue statim euanescit, siue in altū sublata conuertitur in nubem. Nubes quocūq; tempore fieri possunt, nebulæ nec æstate calida, nec nimio frigore existunt, inquit Plin. li. 2. cap. 60. Quasi per nebulā audire, est leuiter, & non attentè audire. Plaut. in Capt. Nunc ædepol demū in memoriā regredior, audisse me quasi per nebulam, Ægionem meum patrem vocarier.

Nebularium ædificium, à subijcienda messe per nubilum tempus.

Nebulones, & tenebriones, (οὐδένες ἄξιοι, οὐτιδανοί, boeuen) hommes de peu destime.) dicti sunt fures, nugatores, vani, nullius precij homines, qui mendacijs & astutijs suis nebulam quandā & tenebras obijciant: vel quòd ad fugam fugitiuis nebulæ sunt accommodatæ, vel quòd molles sunt, vt nebula: vel inanes & vani, vt nebula, vt Donatus inquit. Lucil. Nugator quidam ac nebulo sit maximus multo. Cice. ad Att. lib. 1. Totum inuestiga, cognosce, perspice, & nebulonem illum, si quo pacto potes, ex istis locis amoue.

Nebulosus, a, um, nebulis tectus, nebulis & nubibus plenus, tepidus, & frequentibus nebularū humoribus conspersus. Cato de re Rust. cap. 6. Ager si nebulosus est, rapa, raphanos, milium, panicum id maximè seri oportet. Colu. lib. 2. ca. 10. Eaq; nec macrum, nec nebulosum locum patitur.

Nec, & neq;, (μηδὲ, οὐδὲ, οὔτε, μήτε) nochniet.) coniunctiones disiunctæ, siue disiunctiuæ: vt nec vel neq; lego nec scribo. Cicer. De Amic. Nec enim melior vir fuit Aphricano quisquā, nec clarior. Terent. in Eun. Occidi: neq; virgo est vsquā, neq; ego, qui illam è conspectu amisi meo. Cic. de Ami. Neq; quicquā vnquā nisi honestū & rectū alter ab altero postulabit: neq; solū colent se inter se, ac diligent, sed etiā verebuntur. Nonnunꝗ significat non: vt Nec video quorsum res euadat. Cic. lib. 3. de Leg. Senatori, q aderit aut causa, aut culpa esto. Verba sunt legis antiquæ, quibus hoc significatur: Senatori, qui ad senatū vocatus non conuenerit, aut culpam imputari oportere, aut iniungendā necessitatē causæ legitimæ excusandæ. Hæc Bud. in Ann. secund. Terent. in Andr. Audiui iam omnia. D. ah, nec tu omnia. Idem in Heau. Vt hanc lætitiam nec opinanti primus obijcerem. pro non opinanti. Et Cicero in Offic. Nec opinata bona dixit, pro inopinatis. Et nec opinato, pro inopinato aduerbij vice, ἀπροσδοκήτως. Cic. 3. de Fin. Cum incidisset vt alter alterū nec opinatò videremus, surrexit statim. Sed differūt, ꝙ non negat solū: nec & neq; negant, & copulant. Aliquando saltē: vt, Nec quidem punctū temporis. Resoluitur interdū in copulatiuam & : vt, Non feci hoc, nec facerē, id est, & non facerem. Sed si sequatur enim, vim simplicis negationis habet, Nec enim id facerē: id est, non enim id facerem. Quandoque significat etiam. Quintilianus, Persolui gratia non potest nec malo patri. id est, etiam malo patri. Factum est autem nec à neque, per apocopen extremarum vocalium. Et

quia.

quia in fine syllabæ q scribi non poterat, transiuit in c: nam c & q affines literæ sunt.

Necdum, (μήπω) non adhuc. Verg. 1. Æ ne. Necdum etiam causæ irarũ, sæuiq; dolores Exciderant animo. Cic. ad Att. lib. 6. Cassius ineptas literas misit, necdũ Bibuli erant allatæ. Nequedum, idem quod necdum: id est, & nondum. Cicer. ad Quin. frat. lib. 3. Sed eius rei maturitas nequedum venit, & tamen iam appropinquat. Idem ad Attic. libr. 14. Nequedum Roma es profectus.

Nec eo minus, pro nihilo secius dixit Sueton. Tranquil. in Othone, cap. 4. Neq; secius eo, pro nihilo minus. Idem in Domit. cap. 12. Item, Nec quicquã aliud, pro tantum, Idem in Nerone cap. 43. Neque quicquam quàm, pro tantũ, Idem in Claud. Cæs. Has formulas loquẽdi notauit Erasmus in Tranquil. tu inde exempla petito.

Necepso, nomen authoris, de quo Firmicus libr. 8. sic inquit: Hunc locũ diuinus ille Necepso, vt remedia valetudinum inueniret, diligentissime quidem (vt diuinum tanti viri potuit ingenium) manifestis tractatibus explicatus est.

Necessarij, (οἱ προσήκοντες) dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus vti familiariter solemus, quòd nulla inter eos cessatio: id est, separatio sit, vel quod necessaria inter eos officia conferantur. Cic. In necessarijs, qui tibi à patre relicti sunt, ego tibi sum vel coniunctissimus.

Necessarius, a. um. dicitur illud sine quo fieri non potest, ἀναγκαῖος. notwendich) nootsakelijck) necessaire) vt Necessarius est mihi aduentus tuus. Cic. in Ver. act. 5. Quo minus miremini Siculos re necessaria nulla coactos, auxiliũ à patronis, à cõsulibus, à senatu, ab legib. à iudicijs petiuisse. Huic opponit anceps, quod recentiores contingens, τὸ ἐνδεχόμενον, vocant. Hinc fiunt necessariè, & necessariò, ἀναγκαίως, aduerbia, quibus vtitur Cicero.

Necesse, siue necessum, ἐπάναγκες, notwẽdich) noot sakelijck) necessaire.) dicitur, quod vi aliqua cogente fieri opus est: à cesso verbo deductum, quia non sit in eo cessandum. Et declinãtur hic & hæc necessis, & hoc necesse: & necessus, a. um. Terent. in Eunu. Sed necesse est, huic vt subuenias. Cicer. Ad Atti. Eo minus habeo necesse scribere, aut etiã cogitare, quid sim facturus. id est, eo minus mihi opus est, siue opus habeo. Plaut. in Stic. Nunc auctionem facere decretum est mihi, foras necessum est quicquid habeo vendere. A quo necessitas, necessitudo, necessarius.

Necessitas, (περίστασις, ἀνάγκη) notwendigheyt) noot sakelijckheyt) necessite.) vis ipsa quę cogit: vt Necessitas mihi incumbit eundi Mutinam. Cicero in Phil. Sed mihi necessitatem attulit paulò plura dicendi sententia eius. Nonnunquam pro instantibus, & necessarijs negotijs sumitur. Plin. li. 3. Collegæ optimi, meiq; amantissimi, de communibus ossiciorum necessitatibus prælocuti, excusare me & eximere tentarunt. Aliquando appellatione necessitatis ius quoddam & vinculum religiosæ coniunctionis familiaritatis'ue significatur. οἰκειότης, οἰκειότης. Cæs. Equidẽ mihi videor pro nostra necessitate, non labore, non opera, non industria defuisse. significat enim hic coniunctionem sanguinis, vel amoris: hoc est, affinitatẽ, vel strictã amicitiã. Idẽ significat necessitudo, quod & necessitas, scilicet vim ipsam quæ cogit. Sall. in Iugurt. Coactus rerum necessitudine, statuit armis certare. Præterea necessitudo, est familiarior quidam amicitiæ vsus, & coniunctio quædã: ponitur nonnunquã pro affinitate, & ea etiam sanguinis. Cic. Fam. 13. Multos tibi commendem necesse, quãdo omnibus nostra nostra necessitudo est, tuaq; in me beneuolentia. Sall. in Iugurt. Etiam antea Iugurthę filia Bocchi nupserat, verũ ea necessitudo apud Numidas Maurosq; leuis ducitur. Aliquãdo necessitudo ponitur pro necessario, id est, cognato, vel affine. Sueton. in Augusto: Remisit tamẽ hosti iudicato necessitudines amicosq; omnes.

Neco, as. aui. atum. ferro interimo, κτείνω. tödten) dooden) Liu. lib. 1. Obrutum armis necaue re. Neco, cas. cui. ctum. alia vi. Diomed. Neco, cui. veruntamẽ & necaui legimus: vt nectus, & necatus. Et hoc differre volunt, necui, quasi suffocaui: necaui, quasi ferro occidi. vnde necem cædem appellamus. Sic & Priscian. sentit. Sed ambo falluntur. quandoquidem ostendere licet necaui, & necatus de quacunq; morte dici. August. li. 1. Ciuit. Omnes enim quos fames necauit, malis vitæ huius, sicut morbus corporis eripuit. quos autẽ non necauit, docuit parcius viuere, docuit productius ieiunare. Quintil. libr. 3. Hinc adulter loris cæsus, aut fame necatus. Cic. li. 3. ad Heren. Si accusator dixerit ab reo hominẽ veneno necatũ. Nec de homine tantũ dicitur, sed de alijs quoq;. Colu. lib. 2. Sic omnes radices herbarũ præruptæ necãtur. Nectus tamen semper sine ferro dicitur. Liu. libr. 21. Fame, frigore, illuuie, squalore enecta. Fame neco, λιμοκτονέω. Huius verbi composita sunt, eneco, ἀποκτείνω, ἀποκτείνω, suffoco. Plaut. in Amp. Puer ambos angues enecat. Horat. libro. 1. Epist. Spem mentita seges bos est enectus arando. Interneco, & perneco, ἀπόλλυμι, & habent pen. cor.

Necromãtes, Diuinator ex mortuorũ inspectione.

Necromantia, νεκρομαντεία, penul. acuta, diuinatio quæ sit per cadauera, vt apud Lucanum, cum mortuus, suscitatus euentum belli Pharsalici Sexto Pompeio prędixit, νεκρὸς enim mortuus, μαντεία, diuinatio. Huius rei meminit Cic. li. 1. Tus. Quęst. Pli. li. 27. ca. 11. Vnde Strabo signa fictilia, quę Corintho euersa Romã impleuere, Necrocorinthios, id est, Corinthiorum defunctos, vocata scribit.

Necrõmantici, (νεκρομαντικοί) sunt quorũ incantamentis videntur resuscitari mortui. Horũ sacrorũ duo sunt genera, necyomantia, & sciomantia. Necyomantia ad eleuandũ cadauer sanguis est necessarius: in sciomantia, vmbræ tantũ est euocatio.

Nectar, Græcum est, & deorũ potio dici potest. Cicer. lib. 1. Tusc. Non enim ambrosia deos, aut nectare, aut iuuentute pocula ministrante lætari arbitror. Quo etiã nomine immortalitas designat. ab νη, quod priuationẽ significat, & κτείνω, occido, Et trãslatè posuit Verg. pro melle: Stipant & dulci ne-

nectare cellas. Inde fit nectareus.a.um.pro diuino & immortali. Est & nectarea herba, cuius meminit Plin.libr.14.cap.17.Et nectarites, potio ex herba nectarea facta.Idem lib.14.cap.16.

Necto.ctis,xui.& xi.xum. ligo, iungo, πλέκω, εἴρω. knupffen) cnoopen) attacher, nouer) Verg.lib.5. Et paribus palmas amborum innexuit armis. Propert. At tibi qui nostro nexisti retia lecto. Eleganter Nectere dolum alicui dicitur, pro dolis circumuenire. Liu.ab Vrb.1.Vndiq; dolus Regi nectitur. Aliquando nectere est obligare, deuincire, & ære alieno obstringere. Idem ab Vrb.8.Eo anno plebi Romanę velut aliud initium libertatis factum est, quòd necti desierunt. Huius composita sunt, annecto, ἐπιπλέκω, quod est ad aliquid necto, siue iuxta necto, subiungo. Colu.lib.5.At si regionis conditio permittit de veteribus hastilia, quibus annectantur singula, transuersæ perticæ alligentur. Connecto, συμπλέκω, συνδέω, simul necto. Idem in eodem, Eaq; vel saligneis perticis, vel compluribus quasi fasciculis arundinum connectuntur. Innecto, ἐμπλέκω, intus necto, cateno. Claud.lib.2. Mutuaq; alternis innectite colla lacertis.id est, cõplectimini. Internecto, διαπλέκω. Verg.lib.7.Vt fibula crinem Auro internectat, Lyciam vt gerat ipse pharetram. Obnecto, obligo. Subnecto, ὑποπλέκω, subiungo. Vergil. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ.

Necubi, (μή πω) pro ne alicubi: id est, vt nõ in aliquo locó, & semper duo verba postulat: vt Iussi necubi mihi præstò fis: id est, ne in vllo loco fis. Var. De Re rust.cap.45.Si erunt imbres secuti, videndum necubi aqua consistat.

Necunde, μήποθεν, id est, ne ex aliquo loco. Liu.li.2. Bel.Pun. Circumspectans necunde impetus in frumentatores fieret.

Necya, νεκυΐα, quasi mortuaria, res'q; funebris, & ad mortuos pertinens. Est enim euocatio maniũ, quę & necyomantia quasi diuinario per mortuum dicitur apud Homerum in Odys. ab Vlysse euocatio manium sacro magico in scrobe procurato, νεκὺς mortuus.

Necydalus, νεκύδαλ@, bombycis genus.

Nedum, (μήτι, μήτι δὲ, μήτιγε, μὴ ὅτιγε) nit alleyn) significat nõ solum, & duobus modis accipi solet. Vno cum vtranque sententiam eodem claudimus verbo: vt Funderem pro te sanguinem, nedum pecuniam. Altero, cum suum vtriq; sententiæ verbũ accommodamus: vt Funderem pro te sanguinem, nedum tibi pecuniam crederem. Negatiue sic, Nõ funderem pro te obolum, nedum pro te sanguinẽ non funderem. Cum autem affirmamus, id quod plus est maioris'q; momenti, in prima orationis parte ponendum: cum negamus, id quod minoris. plus est enim & magis momentosum, fundere sanguinem, quàm pecuniã: & minus est & leuius, perdere aut credere obolũ, quàm perdere aut fundere sanguinem. Valla lib.2.cap.18. Hæc particula Nedum, aliquãdo pro non solum ponitur, & post se recipit, sed etiam. Cic.Att.lib.10. Tu quoniam quartana cares, & nedum morbum remouisti, sed etiam grauedinem, te vegetum nobis in Græcia siste, & literarum aliquid interea, &c.

Nefandus.a.um.& nefans.tis.(ἄθεσ@) quod non est fandum: à nefas, quod ne fari quidem liceat. Cic.de Nat.Deor. At verò nefandum quidem auditum est, crocodilũ, aut ibin, aut felem violatum ab Ægyptio. Lucil.lib.7. Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefarij, (ἀνόσιοι, ἐναγεῖς) scelesti, sacrilegi, & scelerati, à farre deductum nomen, quo scelerati quasi vita vti non debent: & inde qui indigni sunt vt viuãt, nefarij vocantur. Quidam etiam à faris verbo deriuant. Asconius scribit nefarium, quod sacra polluit farre pio solita celebrari. ergo nefarij sacrilegi. Nefarius.a.um, id est, profligatus, perditus, nequam. Cice. pro Sylla: Horum ergo fasces eripere de manibus, & gladios extorquere potuit, sicut feci: voluntates verò conscelleratas ac nefarias nec sanare potuit, nec tollere. Hinc nefariè. Cice. Cum multa in deos, hominesq; nefariè fecerit.

Nefas, (ἀθέμιτον) onbillich, schãtlich) onbillicx, met onrecht, schandelijck) impium & execrabile, quasi non fas. Cic. Mihi nefas sit obliuisci.

Nefasti dies, (ἀποφράδες ἡμέραι) in quibus non licet ius fari. Ouid. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. Varr. lib.5.de ling. Lat. Vocantur dies nefasti, per quos dies nefas fari prætorem, do, dico, addico. Liu, ab Vrb.1. Nefastos, fastosq; dies fecit: quia aliquando nihil cum populo agi vtile futurum erat. Nefasti dies, vt inquit Festus, N, litera notabantur.

Nefrendes, (νεβροί) dicitur à Varrone lib.2.cap.4. porci, qui nomine lactentis amisso, nondum fabam frendere possunt. id est, frangere. Nefrendes arietes dixerunt, quod dentibus frendere nõ possint. Alij dicunt nefrendes infantes nondum frendentes, id est, frangentes. Liu. Quem ego nefrendem alui lacteam immulgens opem. Sunt, qui nefrendes testiculos dici putent, quod Lanuuini appellant nebrundines, Græci νεφροὺς, Prænestini nefrones. Hæc Festus.

Negabundus, (ἔξαρν@) negans. Festus.

Negatio, ἀπόφασις, ἄρνησις, postposita negationi, nõ semper habet vim affirmandi, sed magis negandi, cum altera pro vniuersali ponitur, & particulares sequuntur, hoc modo: Nullas accepi à te literas, nec breues, nec prolixas. Verg. Nulla neq; amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam. Itẽ vna sola negatio postposita negationi negat, ita tamen vt sequens iungatur cum quidem. Cic. Lent. Neq; errarent, ne aduersarij quidem. Et si dixero, Non tibi hoc persuaderet, ne deus quidem: subauditur enim alia negationis pars sic, Non tibi hoc persuaderet aliquis: deinde ad maius significatum subiigo, Ne deus quidem, cui omnino est credendum. Interdum etiam sine quidem, duæ negationes negant, cum vna particularis omittitur. Terent. Agrum in his regionibus meliorem, neq; precij maioris nemo habet: subauditur enim neq; meliorem. Varr. lib.3. De Vi.pa. ostendit duas negatiuas pro vna accipiẽdas, cum dixit: Qua absti-

ftinentia viri mulieresq; Romanę fuerint, quòd à rege munera eorũ noluerit nemo accipere. Si autem duobus verbis aut positis, aut intellectis addantur duæ negatiuæ, non dubiũ est quin negent: vt Nec me amas, nec mihi credis. Intellectis sic, Nec virtuti studes, nec literis, id est, studes. Tres negationes pro vna ponuntur. Teren. Neq; haud dicas tibi non prædictum. Aliquando etiam præpositiones negant, etiam Græcè: vnde Aristophanes comicus, ἀι ἀργαλέον πρᾶγμ᾽ ἐστιν ὦ ζεῦ καὶ θεοί, ἄλλον γενέσθαι παραφρονοῦντος λιθότε.

Negatiuus.a.um. (ἀρνητικὸς, ἀποφατικὸς) quod negat, vt dictio negatiua.

Negligo.gis.pen.cor.glexi.ctũ.(ἀμελέω, ὀλιγωρέω, ἀλογέω. verachten, versuymen) nõ tenir conte, ne s'en chaloir, despriser) contemno, nõ curo, quasi ne legere quidem, nec videre dignor: postremò, non timeo. Cice. lib. 14. Famil. Periculum fortunarum, & capitis sui ꝑ mea salute neglexit. Teren. in Adel. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. Hinc negligentia, in curia, & indiligẽtia. ἀμέλεια, ὀλιγωρία. Cic. lib. 2. Famil. Quanquam me nomine negligentiæ tibi suspectum esse doleo, tamen, &c. Terent. in And. Ex Andro cõmigrauit huic viciniæ, Inopia & cognatorum negligentia Coacta. Negligentia tua feci. id est, quòd te negligam. Terent. in Phorm. Nam neq; negligentia tua, neq; id odio feci tuo. Et neglectus.us. pro contemptu. Idem in Heau. Hæc res neutiquã neglectui est mihi. ἐν παρέργῳ μέρει. Negligenter aduerb. ἀμελῶς. Terent. in And. Ah tans tam'ne rem tam negligenter agere? Aliquando, quasi per contemptum significat. Sueto. De claris Grammat. de Orbilio loquens: Librum etiam, cui est titulus Perialogos, edidit, continentem querelas de iniuriis, quas professores negligẽter ab ambitione parentum acciperent.

Nego.as. (ἀποφάσκω, ἀπόφημι, ἀρνοῦμαι, οὔ φημι) leugnen) luechenen) nyer) ex non & ago, pro dico, compositum est, quasi dico quòd non, renuo, inficias eo, sed etiam de facto dicitur. Terent. in And. Hic nunc non dubitat, quin te ducturum neges. Cic. in Læl. Negant enim quenquam virũ bonum esse, nisi sapientem. Huius composita sunt, ab nego, denego, pernego, quod est perfectè nego. Plaut. in Asin. Vbi creditum quod tibi sit datum, esse pernegaris. Subnego, ὑπαρνοῦμαι, aliquantum nego. Cic. Treba. Veruntamen quod præsenti tibi propè subnegarent. Et habent pen. cor. Ab hoc verbo nego, fit negatio. vide suprà. Et Negantia, quod idem est. Cic. in Top. Deinde aiunt coniunctionũ negantiam. sic, non & hoc est, & illud. Item frequentatiuum Negito, Plaut. in Bacch. Vix quidem negito.

Negocialis, ad negocium pertinens. πραγματικός. Cic. Hæc constitutio partes duas videtur habere, iuridicialem, & negocialem.

Negocior, aris, negocia exerceo, & mercaturæ operam do. πραγματεύομαι, ἐμπορεύομαι. werben, gewerbe oder kauffmanschafft treiben) handelē, coopmanscap doen) demener marchandise) Cic. lib. 3. Off. Cum se Syracusas ociandi caussa, nõ negociãdi contulisset. Idem Ser. Sulp. M. Curius qui Patras negociatur. id est, mercaturæ operam dat. Et negociari animas dixit Plinius lib. 29. cap. 1. de medicis loquens, qui sæpe quæstum non mediocrem faciunt in occidendis, quos curandos susceperint. Hinc negociator, ἐμπολητής, ἔμπορος, qui in aliorum negociis se exercet. Vnde Labeo: Negociatores serui videntur, qui præpositi sunt negocii exercẽdi caussa, veluti qui ad emendum, aut locandum, & conducendum præpositi sunt. Negociator etiã simpliciter mercator dicitur. Negociationẽ, ἐμπορίαν, ἐμπορίην, pro mercatura posuit Col. li. 1. Hæc enim negociatio curã villici auocat.

Negociosus, a. um. quod est negociis plenũ. πραγματώδης, πολυπράγμων. Sallu. Prudentissimus quisq; quasi maximè negociosus erat. Res negotiosa, id est, difficilis, & in qua multũ fit negocii & laboris.

Negocium, (πρᾶγμα, ἀσχολία, ἔργον) eyn gheschäfft) een werck) vng affaire) à nec, & ociũ fit: quasi non ocium, hoc est, opus: sicut à nec, & lego, negligo, & c vertitur in g, sicut in quingenti, quamuis à centum componatur. Et accipitur pro labore, & occupatione. Cic. Et si negociis familiarib. impediti. Idem li. 10. Epist. Fam. ad Treboniũ: At nunc cum his tantum negocii est, vt vestrã illud diuinum in rempub. beneficiũ nonnullã habeat querelam. Ibidem paulò post: Mihi enim negocii plus reliquisti, quàm præter me omnibus. Et negociũ dare est quod dicitur, in mãdatis dare, mandata dare, mandare, committere. Cæs. lib. 2. Commen. Ipse, cum primum pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit, dat negocium Senonibus, reliquisq; Gallis, qui finitimi Belgis erant, vti ea quæ apud eos gerantur, cognoscant. Aliquando negociũ pro labore, opere. Cic. Cornificio, Etsi periniquo patiebar animo te à me digredi, tamẽ eo tempore me consolabar, quòd & in summũ etiam ocium te ire arbitrabar, & ab impendentib. magnis negociis discedere. Idem Fabio: Adhibui diligentiã, quoties Senatus fuit, vt adessem, plurimumq; in eo negocii habui. Aliquando pro cura, molestia, solicitudine. Terent. Poëta cum primũ animũ ad scribendum appulit, id sibi negocii credidit solum dari, Populo vt placerent, quas fecisset fabulas. Donat. Modo pro molestia, & cura non labore, πραγματεία. Cic. Cum est allatũ ad nos de temeritate eorum, qui tibi negocium facesserẽt. πρᾶγμα παρέχειν. August. li. 12. Ciuit. Sed cum hic nullũ nobis est in his libris negociũ, qui diuinam mentẽ facere vel curare ista non credunt: ita posuit, ac si dixisset, Nolo mihi rem esse. Item negocium, dicitur factum, de quo quæstio. Et negociũ remedium est. Plaut. in Capt. Neq; de hac re negocium est, quin malè occidã. id est non dubiũ est, quin, & certũ est, quòd malè occidã. Ita negociũ est, apud eundẽ in Milit. ꝑ ita oportet, sic res postulat. Et nullo negocio, pro facilè. Cic. ad Att. Iurabat ad summam, quod nullo negocio faceret amicũ mihi Cæsarem.

Negociolum, diminutiuũ. Cic. ad Quint. Frat. lib. 3. Erit nescio quid negocioli.

Neleides, (νηληΐδης) patronymicum à Neleio, & Neleius possessiuum.

Neleus, (νηλεὺς) proprium nomen patris Nestoris.

Nem, pro aliquãdo scripserunt Veteres, quod & pro nisi etiam scripsere.

Nemæus. a. um. (νεμεαῖος, νέμεος) dicitur à Nemæa sylua: vt Nemæus leo.

Nemes, (νεμέα) sylua inter Cleonas & Pliuntem, in qua Argiui ob Herculis memoriam Nemæa sacra celebrare consueuerunt. Hinc omnis regio Nemea dicitur. Nemea, etiã fons & mons. Verg. Et vastum Nemeæ sub rupe leonem.

Nemertis, (νημερτὴς) nympha marina, dicta quasi incorruptibilis.

Nemesis, (νέμεσις) pen. cor. nomen cuiusdã deæ, quæ facinorosos, & delinquentes punire putabatur, vt ex Catullo & Ausonio licet intelligi. Insuper eadẽ fertur. remuneratrix benefactorũ, vnde apud Statium lib. 13. Est dea quã Nemesim dicunt, dea magna potensq;, Quæ bona cœlestum concessu cuncta deorum Possidet. Hanc quidam fortunam dixerunt, cui primus Adrastus rex templum ædificauit. Romani quoq; huic deæ templa dicauere stulti, qui substantiam aliquam fortunã putarunt regnorum atq; opum dispẽsatricem, quæ solius Dei nutu huc atq; illuc transferuntur. Hoc etiam nomine dicta fuit Tibulli amica.

Nemo, (οὐδεὶς, οὐδὲ εἷς, οὔτις) niemant) nul) inquit Festus compositum videtur à ne & homo, quod confirmatur magis, quia in persona semper ponitur, nec pluraliter formari solet, quia intelligitur pro nullo. Terent. in Eunu. Nemo est quem ego magis nunc cuperem videre, quàm te. Item nemo homo pro nemo omnino. Cic. lib. 3. Famil. Posteaquam mecum in bello, atq; in re militari fuit, tantam in eo virtutem, prudẽtiam, fidem, tantamq; erga me beneuolentiam cognoui, vt hominem neminem pluris faciam. Nemo hominum, pro nemo omniũ. Terent. in Eun. Ego formidolosus? nemo est hominum qui viuat minus. Nemo pro vllus. Cic. Famil 9. Contigit enim tibi, quod haud scio an nemini. & summa seueritas animaduersionis nõ modò non inuidiosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omnibus, tum infimo cuiq; gratissima. Non nemo, pro aliqui, siue nonnulli. Idẽ pro Lege Manil. Cum esset non nemo in senatu, qui diceret nõ oportere Nemo etiam nonnunquam de Fœminis dicitur. Terent. in And. Hoc scio vnum ego, neminem peperisse hic.

Nempe, (δηλαδὴ, δηλονότι, καὶ δία) aduerbium confirmantis, quod aliquãdo cum interrogatione ponitur, aliquando sine interrogatione. Cic. Apud quem hæc dico? Nempe apud eum, qui cũ hoc sciret, me tamen antè, quàm vidit, reipub. reddidit. Hic vides Nempe, vim respondẽdi elegantem habere post nostram ipsorum interrogationem. Idẽ pro Milone: Quid ergo tulit Pompeius? nempe vt quereretur. Plaut. in Menæh Nempe iubes? M. Iubeo Hercle verò. Quintil. Nempe in hoc plurimum laboris exhausimus, vt Rhetoricam ostenderemus bene dicendi scientiam, & vtilem, & artem, & virtutem esse.

Nemus, (νέμος, ἄλσος) eyn wald oder lustwald) een bos, oft lustwout) vng bois de plaisance) propriè dicitur, quod voluptatis caussa comparatum est, & plenum amœnitatis: ἀπὸ τοῦ νέμω, pasco, quòd in eo greges, atq; armenta depasci solent. Nemora, inquit Festus, significant syluas amœnas. Hinc Nemorale adiectiuum, ὑλικόν. vt vmbra nemoralis, id est, ad nemus pertinens. Martial. lib. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aritia porcos. id est, quæ est circum nemus, vel quę nemoribus circunsepta est. Nemus autem, vt ait Sipontinus, appellabatur lucus quidam haud longè ab Aritia, in quo lacus est, quod Speculum Dianæ dicitur. Item Nemorense idem quod nemorale, vt nemorensis ager & nemorensis rex, qui Dianæ Aricinæ sacrificijs præerat. Sueton. Nemorensi regi, quòd multos iam annos potiretur sacerdotio, & validiorem aduersarium subornauit.

Nemut, nisi, etiã, vel nempe, inquit Festus significat.

Nenum, vt ait Nonius Marcel. pro nõ sumitur. Lucil. libr. 30. Sed tamen hoc dicas, quid est, nenum molestũ est. Varr. Epist. ad Fusium: Si hodie nenum venis, cras quidem si veneris, dies est natalis fortunæ. Noẽnon legit Sipontinus.

Neo. es. eui. etum. nui, diceremus, sed à nuo. is. esse videretur, (νήθω, κλώθω) ich spinne oder naye) filler) significat filum torqueo. Iustin. lib. 1. Inuenit eum inter scortorum greges purpuram colo nentem. Plin. lib. 33. ca. 3. Superq; omnia netur, ac texitur lanę modo, & sine lana. Hinc Perneo cõpositũ.

Neogamus, pen. cor. nouus nuptus.

Neomenia, (νεομηνία) pe. acuta, Latinè nouilunium, vel prima dies lunæ, aut mensis. νέος nouus, μήνια menstrua: hoc est luna, ab μήνη, qui mensis dicitur, quòd singulis mensibus à mulieribus defluant.

Neophytus, pe. cor. nouellus, quasi nouum germen, noua planta. φυτὸν planta, seu germen. & νέον nouum. In sacris literis dicitur, qui nuper ad fidem accessit, quasi nuper insitus.

Neoptolemus, pen. cor. nouus miles. neos enim nouus, ptolemus miles dicitur. Quo nomine dictus est Pyrrhus Achillis filius, Quia, inquit Seruius, ad bellum ductus est puer. Verg. 2. Æn. Pelidesq; Neoptolemusq;, primusq; Machaon.

Neostrophus, nuper tortus.

Neotericus, (νεωτερικὸς) recentior νεώτερον recentiorem dicunt.

Nepa, vel Nepes, more Græco scorpium significat. Plaut. Dabo me ad parietem, imitabor nepam. Cice. 3. De Finib. Serpere anguiculos, natare anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues, nepas aculeis, suam cuiq; naturam esse ad viuendum ducem. Huius nominis prima corripitur. Manilius libr. 2. Pietate ad sydera ductam Erigonem, ictuq; nepam spolioq; leonem. Natura huius est, vt in pariete ac latibulis delitescat, qui cum aliquid senserit, retrocedit. Festus: Nepa Afrorũ lingua sydus, qđ cancer appellatur, vel vt quidã volũt, Scorpius.

Nepenthes, (νηπενθὴς) quidam existimant id pharmacum herbam esse, quã buglossam nõnulli vocant.

à νη priuatiua particula, & πένθος, quod tristitiam significat. Item poculum quod obliuionem tristitiæ affert, significat enim sine luctu. Vide Budæũ in Annot. secun.

Nepeta, νέπετ@ Suid. νέπετ@ Steph. ciuitas Hetruriæ: à qua Nepesini, νεπεσῖνοι. Silius: Hos iuxta Nepesina cohors equitę Phalisci. Hodie tamẽ vulgò Nepa dicitur. Nepeta etiam, siue Nepita nomẽ est herbæ, quę vulgò pulegiũ agreste dicitur. Nonnulli existimauerunt esse eam herbam, quam Dioscorides vocat galliopsim. Sed tu videto Dioscoridem. De hac meminit Plin. lib. 20. cap. 14. & Colu. lib. 8. ca. 7. vide in dictione Nepita.

Nephalia, (νηφάλια) festa erant, in quibus nõ vinũ, sed aqua mulsa libabatur, & sobriosorum festiuitates erant. Græci enim νηφαλίους sobriosorũ festiuitates vocant. Apud Athenienses fiebat νηφαλία θυσία, id est, sobrium sacrificium, Soli, Lunæ, Memoriæ, Nymphis, Auroræ, & Veneri. in quo ξύλα νηφάλια, id est ligna sobria cremabantur.

Nephele, (νεφέλη) Latinè sonat nubem, nomẽ proprium vxoris Athamãtis, & matris Phryxi & Helles, vnde Ouidius Helles Nepheleidos dixit.

Nephritis, (νεφρῖτις) renum passio seu morbus, qui inter acutos numeratur, νεφροὶ ren dicitur. Vnde nephretici, νεφριτικοὶ qui renum morbo laborãt, vt est apud Hippocratem, & Galenum.

Nepita, pen. cor. herba quæ Græcè καλαμίνθη dicit, sicca & calida in tertio gradu, stomacho ac præcordijs vtilis, pituitas capitis thoracisq; soluit, ac purgat, iecori medetur, duritiam lienis resoluit, calculum pellit, vrinamq; ciet tam simplex, quàm cum alijs herbis. vide Nepeta.

Nepos, (ἔγγονος, ἀνεψιὸς) eyn anckel) een neue) nepueu) qui ex filio filia'ue natus est, ꝗ natus post sit patris, quàm filius. Cic. pro Deiotaro, Crudelis Castor, ne dicam sceleratum, & impium, qui nepos auum in discrimen capitis adduxerit. Cuius relatiuũ est auus, sicut proauus est aui paterni, vel materni pater: item auiæ paternæ, vel maternæ pater. Item eius relatiuũ est pronepos, à quo fœmininũ proneptis, vt à nepos neptis: & à proauo fœmininũ proauia. Et ab auus proaui paterni, vel materni pater: item proauiæ paternę vel maternæ pater, à quo abauia: relatiuumq; eius Abnepos, à quo Abneptis. Et atauus abaui pater dictus, quasi tertius pater, à quo tritauia: & relatiuũ atnepos, & trinepos, à quo atneptis, & trineptis. Nepos (inqt Marcel. De propriet. ser.) dici & fœmina potest Ennio authore, quę nũc neptis dicitur: Iliada nepos quas ærumnas retulisti. Aliquãdo nepos dicitur fratris vel sororis filius. Ad cuius differentiã dicimus, Hic est mihi ex fratre, seu ex sorore nepos. Qui verò post trinepotẽ sunt, minores dicuntur: sicut post Tritauos, maiores. Quandoq; nepotes, posteri, (ἀπόγονοι) vocantur. Verg. Fortè recensebat numerum charosq; Nepotes. id est, posteros, ac descendentes. Hinc fit, vt nepos de vite dicatur. Colu. li. 4. ca. 6. Ex eo loco, vnde nepotẽ ademeris, confestim alterum fundit. Ibidem: Omnes eius intra id spaciũ nepotes enatos sæpius decerpemus, Et li. 3. cap. 6. Nepos etiam de mulis idem dixit libro. 6. ca. 37. Itaq; eiusmodi emissarius nepotibus magis ꝙ filijs vtilior est. Item nepotes appellantur consumptores (ἄσωτοι) à nepa, quæ (vt Plinius inquit) deuorat omnes filios suos vno solum saluo. Siue dicuntur luxuriosæ vitæ homines, ꝗ nõ aliter his rei suæ familiaris cura sit, ꝙ his quibus pater, & auus viuunt. Horatius: Vincit enim stultos ratio insanire nepotes. Cice. Vt in rebus suis, ita in rep. luxuriosus nepos. Nepotulus diminut. παρὰ τὸ τὰ πρωτεῖα ... Plau. Sic te saluum hinc mittimus ire Venereũ nepotulum.

Nepotor, luxuriosè & prodigè viuo. (ἀκολασταίνω.) Tertul. in Apologet. Aristippus in purpura nepotatur. Hinc nepotatus, tus. (ἀσωτία) hoc est, voracitas, & vitæ luxuries. Afran. Scurrilitate ac nepotatu nobilis.

Neptis, (ἐγγόνη) eyn nichte) niepce) ꝙ ex filio filia've nata est. Est enim fœmin. à nepos. Cic. De claris Orat. Ergo illam patris elegantia tinctam vidimus, & filias eius Mutias ambas, quarum sermo fuit notus, & neptes Licinias.

Nepotinus, a, um. Suet. in Calig. Nepotinis sumptibus omniũ prodigiorum ingenia superauit.

Neptunus, Ποσειδῶν, Saturni & Opis filius, maris deus: dictus est à nando, mutatis literis primis (vt inquit Cic. li. 2. de Nat. Deor.) vel (Vt Varroni placet) à nubendo, quòd vt cœlum nubes, ita mare terras tegat. Hinc Neptunius, a. um. (ποσειδώνι@) possessiuum. Neptunalia, (ποσειδώνια) Neptuni sacra, quæ & Salatia à Salo dicuntur.

Nepus, dicitur impurus. vnde & Nepa, quod impurum sit animal.

Nequã, (μήπη) aduerbiũ, significat ne per aliquẽ locum. Est & Nequa compositum à ne, & quis, quæ, quod: pro ne aliqua. Cice. Ver. Act. 1. Tamẽ nequa deductio fieret, magna ex parte tua potestas erat.

Nequalia, sunt detrimenta.

Nequam, (ἄχρηστος, ἀχρεῖος) bofs, (schalckhafft) quaet, (schalckachtich) vng meschant.) nomen indeclinabile, qđ apud Veteres significabat hominẽ nullius precij, ꝗ ne tanti quidẽ sit, quanti qđ habetur minimi. Cyprianus, Nequam homo, de nequam thesauro emittit nequam. Vnde & à quibusdã contrarium ponitur, frugi, vt in ea dictione dictũ est. vide Bud. in Annot. in Pan. Postea inualuit vsus, vt denotaret hominẽ lasciuũ ac libidinosum. Varro nequã ex ne & quicq̃, media syllaba extrita, componi ostẽdit. Quidã à nequeo, ꝗ nihil queat, nulli rei sit aptus. Caper docet, nequã signare non malũ, sed inutilem, Festus verò peiorẽ, quàm credi tur esse. Cice. pro Deiotaro, Dij te perdant fugitiue: ita non modò nequã & improbus, sed & fatuus & amẽs es. Aliquãdo pro nequiter ponitur. Plaut. in Pœn. Dicatq; locũ sibi velle liberũ præberier, Vbi nequam faciat clàm, ne quis sit arbiter. A nequã fit nequior & nequissimus. Colu. Nulla est vel nequissimi hominis amplior custodia, quàm quotidiana operis exactio. Nam illud verum M. Catonis oraculum, Nihil agendo homines male agere discunt; vide Gell. lib. 7. cap. 11.

Nequando,(μήποτε)ne vllo tēpore: ficut Siquando (εἴποτε)fi aliquo tempore.Cic.Att.li.10.Tu tamē eas epiftolas,quibus afperius de eo fcripfi, aliquan do cōcerpito,nequando qd emanet: ego itē tuas.

Nequaquam,(μήτινα,οὔτοι,μὴ δία,οὐδαμῶς) aduerbium negandi, fignificat enim non. Cice.in Cat. maiore.Eft iftud quidem Læli aliquid,fed nequaquam in ifto funt omnia.

Neq; vide Nec.

Nequicquam,(οὐκ)aduerbium,fignificat non.omb funft,vergebens) om niet,verghecfs) nullemēt.) Vergil.Nequicq̄ pinguis palea teret area culmos. Item capitur pro fruftra,(μάτην.) Idem Æneī.2. Arma diu fenior defueta trementibus æuo Circundat nequicquam humeris.

Ne quid nimis, (μηδὲν ἄγαν) fententia peruulgata. Teren.in And. Nam id arbitror Apprime in vita effe vtile,vt Ne quid nimis. id eft,ne quid agas nimis.Sentētia eft admodum frugifera,quam fi humanum genus præ oculis fæpius haberet, cuncta perfpicienter probeq; agerentur.

Nequino,as.modò lafciuio,modò nego.

Nequinum,oppidum,quod nūc Narnia dicitur: ob incolarum libidinofam inertiam. A quo Nequinates,qui nunc Narnienfes.

Nequinunt,pro nequeunt,id eft non poffunt,dixerunt antiqui.

Nequis,(μήτις) ex ne & quis,pro ne aliquis: hoc eft, vt nullus. vide Nequā.

Nequiter,(πανούργως,ἀκολάστως) à nequam.Cice.De Finib.2.Ille porrò,malè, prauè, nequiter,turpiter cœnabat.id eft,cū nequitia.Ibidē oppofuit Cice. Frugaliter, quemadmodum frugi,& nequam , & nequitia frugalitati . vide Bud. in prioribus Anno.in Pand.in dictione Nequam.

Nequitia,vitiū eft quod cætera omnia complectit. ἀχρειότης,ἀκολασία,μοχθηρία.fchalcheyt,bofsheyt) mefchancete.) eft enim frugalitati oppofita, quæ omnes in fe cōtinet virtutes.Vt enim frugi,à frusge: id eft,à fructu per quandā animorū fœcunditatē: ita nequitia à fterilitate,hoc eft,à nihilo nominata eft. nihil eft enim omne qd fluit,qd foluitur,qd liquefcit,& quod femper perit. ideo tales homines,etiā perditos dicimus . Eft etiā aliquid, fi manet,fi conftat,fi femper tale eft , vt eft virtus, cuius magna pars eft,atq; pulcherrima,quæ temperantia,& frugalitas dicitur. fæpe tamen pro lafciua,& libidinofa illecebra,& pro luxu vitę prodigo atq; effufo.Aphricanus fcripfit mala probra flagitia, quę homines faciūt in duabus rebus effe, malitia & nequitia ; vbi nequitiam intelligi vult luxū vitæ prodigum,& effufionē immodicā pecuniarum. Cic.in Ver.Ex mulierum morfu veftigia libidinis atq; nequitiæ. vide Gel.lib.7.ca.11.

Nequitus,(πανούργως)pro nequiter antiqui dixere.

Nereides.(νηρηίδες)pen.cor.patronymicū à Nereo, fuerunt maris nymphæ, humanā effigiē.habētes, quarum nomina funt,Nifæe & Cymothoē.

Nereus, (νηρεὺς) deus maris eft, Oceani & Tethyos filius,& pro mari ponitur. Inde Nereides.

Nerio,enis.(νηριώ) Martis vxor.Plaut.in Trucul. Mars peregre aduenīēs falutat Nerienē vxorē fuā,

Neritæ,(νηρῖται)funt ex concharum genere,quæ per maria nauigant,præbētes concauam fibi partem: alteram verò flanti auræ inftar veli opponentes. hæc Plin.lib.9.cap.33.

Neritum,fiue Neritos,(νήριτος) pen.cor.Infula eft, feu oppidū in ea,quod Leucas vocabatur,vt Strabo lib.10.& Plin.lib.4.cap.1.fcribunt. Vergil.Et Neritos ardua faxis.

Nerium,(νήριον)frutex ex folijs amygdalæ,fed maioribus,& pinguioribus folia eius quadrupedibus funt venenū . Rhododaphne aliàs dicitur, vulgò in officinis oleander. meminit Plin.lib.24.ca.11.

Nero,(νέρων)vt Gell.lib.13.ca.21.verbū Sabinū eft, quo fignificatur virtus & fortitudo.Itaq; ex Claudijs,quos à Sabinis oriundos accepimus,qui erat egregia ac præftanti fortitudine,Nero appellatus eft. Sabini autem id nomen à Græcis accepiffe videntur , qui vincula & firmamentum membrorū νεῦρα dicunt,noftri neruos. Hoc nomine fuit imperator Romanorū, qui omniū quos terra fuftulit,crudeliffimus fuit.Hinc propriū nomen in appellatiuum commutatū eft,vt Nerones nunc crudeles,& Neroniores crudeliores dicamus.

Neruiæ,(τὰ νεῦρα) funt fidiculæ tanquam ex neruis cōcinnatæ: id eft,chordæ citharæ.Hinc apud Authores legimus neruias in fidibus brumali die, alias digitis pelli,alias fonare. Neruiā etiā genere neutro dictum eft tefte Nonio Marcello.

Neruiceus,a,um.quod eft ex neruo.(νεύρινος.)

Neruicus,a,um.(νευρικοί) dicitur q neruis laborat. Vitru.li.4.Aquæ neruicos & podagricos efficiūt, fulphurofi fontes neruorum labores reficiunt.

Neruij,(νέρβιοι) fuerūt populi inter Belgas maxime feri,magnæ virtutis homines.de quibus Cæf.lib. 2.Com.meminit. Hi nunc Tornacenfes dicūtur.

Nerulani, populi in Latio iuxta Romam, quorum meminit Plin.libr.3.

Nerulum, oppidū in Lucanis : quod vi captū fuiffe repētino aduentu Æmilij protulit Liu.lib.9.Inde Nerulonenfes dicti funt.Sueto.in Augu.Manibus colybo decoloratis Nerulonenfes menfarij.

Neruofus,a,um. quod multos habet neruos. νευρώδης.Cic.lib.3.Off.per tranflationē dixit,Neruofius qui ifta differūt , folum audent malum dicere id,quod turpe fit. Sic neruofus Orator dicitur, q magnam vim & efficaciam fermonis habet.Cice. de Clar. Orat. Quis Ariftotele neruofior ? Hinc fit neruofē pro audacter , & magna vi fermonis. Cice.de Orat.Dicetur enim nō Peripateticorum more,eft enim illorū exercitatio elegans iam inde ab Ariftotele conftituta,fed aliquantò neruofius. Item Neruofitas, apud Plinium lib. 19.ca.1.Neruofitas filo æqualior.

Neruus,(νεῦρον)eyn fpanader,lennader,flachs ader) een fpanader,fenuwe,vlas ader)nerf.)notæ fignificationis . Hi à corde originem habent (vt docet Ariftot.)Alij è cerebro oriri dicūt.Inde fubneruo, as.(ὑπονευρίζω)qd eft neruos incido.Ponitur quandoq; neruus pro robore & viribus.in neruis enim robur peculiariter exiftit. Vnde dicimus rem effe

fi-

fine neruis,quæ debilis est. Horatius,Sine neruis altera quicqd Compofui,pars effe putat.Terent. Vbi tu neruos intendas. Eft enim neruos intẽdere fiue omnibus neruis cõtendere,vel oẽs neruos cõ tendere,totis viribus conari,& omnẽ folicitudinẽ atque operã adhibere,fumma vi,fommoq; ftudio niti. Cice.Verr.Act.5.Omnibus enim neruis mihi contẽdendũ eft,atq; in hoc elaborandũ,vt omnes intelligãt.Idẽ Act.2.Magnũ fortaffe onus,& mihi periculofum, vruntamẽ dignũ in quo oẽs neruos ætatis induftriæq; meæ contenderẽ. In neruũ ire, prouerbiale eft,ductũ à fagittariis: qui nimiũ con tendendo arcum, neruum fibi aliquẽ lædunt. Vel cum vis conatusq; tendentis arcũ nõ in volatum teli,fed in ruptionem nerui expetitur. Terent.in Phor. Cæterũ cum argentũ repetent,noftra caufa fa fcilicet In neruũ potius ibit. id eft,decipiet, ait Donatus. vide Eraf. in Chil.Hinc Cicero neruos reipub.appellat milites,claffes & vectigalia.id eft, vires & fortitudo. Etenim,inquit Cice.pro Lege Manil.Si vectigalia neruos effe reip. femper duxi mus: eum certẽ ordinẽ,qui exercet illa, firmamen tum cæterorũ ordinũ rectẽ effe dicemus. Neruus etiã vinculi genus eft,quo pedes,aut ceruices impediuntur,(καταῤῥάκτης.)Ex quo eft illud Catonis,Fures priuatorũ furtorũ in neruo,atq; in com pedibus ætatem agunt:fures publici,in auro atq; in purpura.Plau.in Aul. Neruos,catenas,numellas pedicas,boias.Idem,Perfidiofe captus,eo ædepol neruo ceruices probat. Dicitur & neruum,neutri generis.Item nerui dicuntur chordæ citharę.Cic. libr.1.Tufc.Summam eruditionem Græci fitam cenfebant in neruorum vocumq; cantibus. Propertius, Hæc carmina neruis aptat. Hæ fimiliter dicuntur neruiæ,quoniam ex neruis fiant.Et neruus membrum virile,Iuuenal.Menfura incognita nerui.Neruulus diminutiuum apud Cice.libr.10. ad Attic. Si neruulos tuos adhibueris.

Nefa,regio montana iuxta Ætnam.

Nefcio,fcis.(ἀγνοέω,οὐκ οἶδα)nit weyfzen)niet wee ten) ne fcauoir point.) Ignoro,non cognofco: ex ne,& fcio. Cice.De Amic.Serpit enim nefcio quo modo,per omnẽ vitam amicitia.Teren.in Eunu. Tu pol fi fapis,Quod fcis,nefcis,neq; de Eunucho neq; de vitio virginis. Donat⁹ admonet effe pros uerbiũ, Quod fcis,nefcis, fumptũ à dialecticorũ ludis, in quibus huiufmodi quidã fcyrpi proponi folent,Facio,& non facio,Sum amicus,& nõ fum amicus,Audio,& non audio. Hoc aũt prouerbio fumma taciturnitas certaq; in tacendo fides figni ficatur:dum quis videlicet qđ fcit perinde cõtinet ac diffimulat,quafi nefciat.Simile eft in Heau.Tu nefcis quod fcis Dromo,fi fapies.D.mutũ dices.

Nefcius,qui ignorat, & qui ignoratur, ἀνεπιστήμων. Cice.Fam 5.ad Lucciũ: Neq; tamẽ,hæc cũ fcribebam,eram nefcius, quantis oneribus premerẽre fufceptarũ rerũ, & iam inftitutarũ. id eft,neq; tamen ignorabã. Idem pro Deiotaro: Iratũ te regi Dei- aro fuiffe nõ erant nefcii.Plaut.In Ru.Nũc tibi amplectimur genua egentes opũ,q̃ in locis nefciis Nefcia fpe fum⁹,vt tuo recipias tecto,feruesq; nos.id eft,in locis incognitis, incerta fpe fumus.

Neiea, (νηΐα) nympha eft, à natando fic dicta. νέω enim nato fignificat.

Nefium, (νησίον) infula in Campano littore inter Panfilypum & Puteolos, qui alio nomine dicitur Nefis,νῆσις. Lucan.Tali fpiramine Nefis.Huius no minis obliquos producit Papin.Syluaq; quæ fixam pelago Nefida coronat. (filii.

Neffus & Neffeus,(νέσσος)Centauri Ixionis & Nubis

Neffotrophion,(νησσοτροφεῖον)locus vbi anates claufæ aluntur & pafcũtur. νῆσσαι anates Gręcis dicun tur,& τροφή,alimentũ.Colu.lib.8.cap.15.Media deinde parte neffotrophiis lacus defodit in duos pedes altitudinis, fpaciumq; longitudini datur & latitudini,quantum loci conditio permittit.

Neftor, Nelei ex Chlori vxore filius fuit, vir bello prȩclarus.Inde Neftorides,(νεστορίδης) patronymicum,& Neftoreus,(νεστόρειος) poffeffiuum.

Nefus,(νέσσος) Thraciæ fluuius.

Neu (μήτε) apocopatũ eft à neue, idemq; fignificat quod neue: id eft,ne etiã,& non.Verg. Neu fegnes iaceant terrę. Hæc particula geminata elegantem vim habet, Cæfar lib.1.Bell.Ciuil.Flens Petreius manipulos circuit, militesq; appellat, neu fe, neu Pompeium abfentem imperatorem fuum aduerfariis ad fupplicium tradant,obfecrat.

Neuceria, (νευκερία) Vrbs eft Vmbriæ.

Neue,modo fignificat ne etiã,(μήτε)modo vel non. Cice.Pete à te,ne id à me,néue in hoc reo,néue in aliis quæras.Idẽ de Orat. Néue vaftius fyllabæ des ducantur.hoc eft,vel non vaftius deducantur.

Neuquam,(μήποτε) fignificat nullo modo.

Neuola,flumen eft in Sentinati agro.

Neuolo,is.neuult,quafi non volo vel nolo.Plau. Filiam meã tibi defponfatã effe audio,nifi tu neuis.

Neuri, (νευροὶ) populi Scythiæ Europæ. Vadian.in Melam.Herm.in Caftig.

Neuris,(νευρὶς),herba quã alii folanũ,alii veficariam appellant.Diof.li.4.ca.75.& Herm.in eundem.

Neurobatæ, (νευροβάται) pen.cor. qui omnifariam prorepunt, qui ambulant fuper neruos, & funes neruiceos. τὰ νεῦρα Græci neruos dicũt.Iulius Firs mi.li.7.Mathefeos,Cum teftimonio verò Martis & Lunę erũt funabuli,olibatę,neurobatę occidẽt. Hos Iulius Maternus olibatas, Capitolinus verò eurybatas appellat,tanquam latè afcendentes.

Neuter,a.um.(οὐδέτερος,μηδέτερος)geyns von zweys en) gheen van tween) nul des deulx.) neutri, træ. neutri,vel neutrius.Sic vter,nullus,folus,alter,& huiufmodi.Terent.in Andr.Tam iners,tam nulli confilii pro nullius.Eft & neuter vtriq; contrariũ, fignificatq; nec hic nec ille.in quo aduertendũ eft, quòd dicimus, Neuter alterũ, non autem Neuter neutrũ: nam fi ita dicamus, Neuter alterũ diligit, hoc fignificamus,neq; ille hunc diligit, neq; hic illum.Quòd fi Neuter neutrum diceremus,fignificaremus ne fe quidem ipfum vtrunq; diligere.

Neutiquam,(μηδαμῶς) non nimis, vel non valde, vel nullo modo. Habet enim aliquid affertionis. Terent.in Hecy.In hac vfq; illud vifum eft Pamphilo neutiquam graue.

Neutralis, & hoc le. (ἀδιάφορος) quod est neutrius partis. vnde neutralia verba dicta sunt, quæ neque agunt aliquid, neque patiuntur: vt sto, iaceo, cubo, sedeo. hæc in nulla actione, in nulla passione sunt. Sunt alia neutralia ab vsu dicta, quæ habēt actionem, sed passionē nullā: vt certo habet actionem, sed nō dicimus certor, pugno, cœno. Alia sunt quę patiuntur, sed non agunt: vt vapulo, pendeo, algeo, langueo, & huiusmodi.

Neutrò, (μηδετέρωσε) aduerb. significat, nec ad vnā partem, nec ad aliam. Liu. Et neutrò inclinata spe torpebat. id est, in neutram partem.

Neutrobi, idem quod neutrò apud Plaut. in Aul.

Neuus, caruncula eminēs paululū, in quo sæpe sunt pili, & naturalis est. nam cum homine nascitur, & plerunque succrescit. Horat. libr. 1. Serm. Egregio inspersos reprehendas corpore neuos.

Nex, necis. (φόνος) ein todtschlach) eenē doodslach) mort.) proprie mors quæ ferro fit, aut alia vi. Nesci datus, dicitur qui interfectus est. Festus tamen neci datum intelligi vult, qui sine vulnere interfectus est, vt Veneno, aut fame. Ausonius, Sera venenato potu abstulit Annibalē nex. Sisenna, Quoniam neque mea nex, neque intercessio posse videtur illorū dementē reprimere audaciā. Cic. pro Mil. Insidiatori verò & latroni quæ potest afferri iniusta nex? In necem alterius aliquid facere, id est, in damnū & fortunarū euersionē. Vlpia. Si quis impostituram fecerit, vel collusionem in necem alterius.

Nexilis, & hoc le. (πλεκτόν) pen. cor. quod nectitur. sicut textile, quod texitur. Lucretius, Nexilis antè fuit vestis quàm textile tegmen.

Nexo, as. & xis. nexui, nexum. (προσπεπλέκω) emsig knüpffen) dick cnoopē.) secundū Priscian. frequentatiuū est à necto. Verg. lib. 5. Nexantē nodis seque in sua membra plicantem.

Nexus, nexa, nexum. participiū, (δεμένος.) Verg. li. 5. Vincula linea rupit, Queis innexa pedē malo pendebat ab alto. Cic. Tusc. 3. de virtutibus loquens, Omnes enim inter se nexæ, & iugatæ sunt. Et nexus ob æs alienum dicitur à Liuio lib. 2. ab Vrbe, pro obligatus & deuinctus.

Nexus. xus. vel nexus. xi. vel nexum. xi. obligatio dicitur, qua corpus etiam aut pignus afficitur, (ἐμπλοκή, δεσμός) eyn verbyndung, verknüpffung) een verbindinghe, vercnoopinghe) vng liaison.) Cic. Cuius quando propriū te esse scribis mancipio & nexu. Idē pro Muræna, Quòd si in his rebus repetendis quæ mancipi sunt, is periculū iudicis præstare debet, qui se nexu obligauit. Hinc fit inire nexū, pro lege nexus addici, inquit. Bud. in Annot. in Pand. Liu. lib. 7. Non eadem domi, quæ militiæ erat fortuna plebis Romanæ, nam etsi vnciario fœnore facto leuata vsura erat, forte ipsa obruebātur inopes, nexumque inibāt. id est, se & corpore & bonis obligabāt, deuinciebantque creditoribus. Itē nexu solutus quis dicitur, qui cum addictus esset creditoribus, postea ære alieno dissoluto ipse necti desijt. Huius contrariū est, nexu vinctus, & nexu obligatus. Idē li. 2. ab Vrb. Nexu vincti, solutique se vndique in publicū proripuerunt. Nam (vt testis est Liu.) mos erat Romæ, vt qui soluēdo non fuissent, addicerentur fœneratori, cui seruirēt, quoad debitū persoluerent. Et hi nexi, (δέσμιοι) appellabantur, ducebāturque in ergastula ad persoluendum. Varr. Nexi sunt liberi homines, qui operas suas in seruitute pro pecunia, quam debebāt domino præstabant.

N ANTE I.

NI, (εἰ μὴ) pro nisi, id est, si non, subiunctiuo iungitur. Terent. in Phor. Nam ni hæc ita essent, cum illo haud stares. Est enim à nisi per apocopen factū. Quādoque etiam indicatiuo, Terent. in And. Mirū ni domi est. Vbi sciendū est, quòd ni, nisi, quàm, & præterquam, semper repetunt eosdem casus, qui præcesserunt: vt, Quid est animal, nisi, (ὅτι μὴ) corpus cum anima concretū? Quid aliud quæris, quàm voluptatem? Nulli placet præterquā mihi. Præter verò semper exigit accusatiuū: vt, Nulli placet prēter me. Ponitur interdum ni pro ne, Verg. Ni teneant cursus. Plaut. Ni stulta sis. Nisi in principio sententiæ indicatiuum desyderat, aliàs etiā subiunctiuū: vt, Vapulabis nisi caues, vel caueas. Est autem compositum nisi ex non & si: & significat si non, vel præterquā, & pro non vsi sunt Veteres, vt ait Donat. Est enim coniunctio exceptiua, licet quandoque pro continuatiua vsurpetur. Hæc particula etiā nonnunquam vsurpata est in sponsionibus, & in iudicio recuperatorio. Cic. in Ver. Act. 4. Sponsio facta est cum cognitore tuo Apronio de fortunis tuis omnib. nisi socium te sibi in decumis dictitaret. Idem P. Rabirius Aproniū sponsione lacessiuit, ni Apronius dictitaret te sibi in decumis esse socium. Hæc Budæus in Epistolis.

Nicander, (νίκανδρος) nomen prop. quasi victor vir.

Nicanor, (νικάνωρ) pen. prod. Nicanoris genitiuum facit pen. cor. nomen proprium quasi victor. Hoc nomine dictus fuit apud Græcos, qui de Medicinis multa scripsit.

Nicarchus, quasi victor princeps.

Nicator, (νικάτωρ) victoriosus. quo cognominatus est Seleucus, qui vt Appianus inquit in Syriacis, in bello semper inuictus extitit.

Nice, (νίκη) Græcè, Latinè victoria dicit. vnde Nicephorus, (νικηφόρος) victoriosus, quasi ferēs victoriā.

Nicerotianū, (νικηροτιανὸν) delicatius odoramentū, & vnguentum dictum ab artifice probo Nicerote. Martialis, Laudas pinguia Nicerotiana.

Nicia & Nicæa, (νίκαια) vtroque modo dicitur secundum Priscianū, est nomē duarum vrbium, quarū vna est Galliæ, alia Asiæ, & Bithyniæ metropolis. Niceam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniam nominauit. postea Lysimachus à nomine vxoris Antipatri filiæ Niceam appellauit. Vrbis ambitus stadiorum. 16. fuit in figura quadrata, in campo sita. habuit quatuor partes ad rectos angulos, eximio lapide, qui circa mediū gymnasium positus erat, omnes quatuor portæ cernebantur. Hic iubente Constantino famosa illa synodus celebrata est, trecentorū, & dec[illegible] octo Episcoporū, & perfidum Arrhij dogma recisum. Fuit etiā Nicias, (νικίας) nomē viri, de quo Theos

cris

critus,& Zenobius ita scribit, ἤτοι τίθνηκεν ἢ διδάσκει γράμματα. τῶν μετὰ νικίου στρατευσαμένων ἐς σικελίαν οἱ μὲν ἀπώλοντο.

Niceteria,(νικητήρια) sunt pmia relata ex victoria, vt torques. Iuue. Et ceromatico fert niceteria collo. νικητήριον enim, præmiũ victoriæ dicit, à νικάω, quod est vinco. Niceteria, p sacrificio,& epulo victoriæ gratia facto etiam ponitur. Bud. in Pand.

Nicolaus, nomen proprium, quasi victor populi.

Nicomachus, pen. prod. victor pugnæ. quo nomine dictus fuit Pater Aristotelis Philosophi.

Nicomedes, (νικομήδης) pen. prod. nomen propriũ regis Bithyniæ, Romanorũ amici, q olim raso capite sumpsit pileũ,& se Romanorũ libertũ vocauit.

Nicomedia, (νικομήδεια) ciuitas Bithyniæ, à Nicomede rege, qui eam cõdidit, appellata. Multi enim eodem nomine sunt vocati, quemadmodum Ptolemæi propter prioris claritatem. In huius ciuitatis villa magnus Constantinus obijt. qui cum vellet in Iordane fluuio baptizari, atq; idcirco Hierosolymam peteret, morte præuẽtus ab Eusebio Nicomediensi episcopo, Arrhianæ perfidiæ sectatore baptizatus est. quæ res Christiani principis fidem apud plerosq; in dubium vertit. Sed non est verisimile eum principem, qui per omnem vitam suam Arrhiani dogmatis hostis fuerat, in extremo spiritu ei demẽtiæ consensisse, quam summo studio de suo imperio prius eliminauerat.

Nicophanes (νικοφάνης) pen. corr. nomen pictoris, quasi vir illustris.

Nicopolis, ciuitas Epiri, à victoria Augusti sic appellata, quia Cleopatrã,& M. Antoniũ apud Actium prælio superauit.

Nicostrata, (νικοστράτη) quasi victoriosa exercitu. στρατὸς exercitus, quo nomine dicta Euandri mater.

Nicocreon. ontis. (νικοκρέων) Cypriorũ tyrannus, q Anaxarchũ philosophũ malleis ferreis cædi iussit.

Nicto. is. (ζίζω) ad canes pertinet, cũ sentiunt odorẽ leporũ, seu perdicũ. Festus: Nictit canis in odorandis vestigijs ferarũ leniter gãniens, vt Ennius lib. 10. Veluti si quando vinculis venatica veneno capta solet, si forte ex nare sagaci sensit, voce sua nictit, vlulat, quæ ibi accita est. Vnde ipsa gannitio.

Nicto. as. (σκαρδαμύττω) mit den augen winckẽ) met den oogen winckẽ) souuent cligner les yeulx) frequentatiuum est verbi niueo. es. Est cum oculis signum damus claudendo vel alterum, vel vtrunq;. Plaut. Asin. Nec illa vlli homini nutet, nictet, annuat. Noni⁹. Plin. lib. 11. Plerisq; verò naturale est, vt nictare non cessent, quos pauidiores accipimus. Idem ibidem Cap. 37. Grauiores alitum inferiore gena conniuẽt, eædem nictantur ab angulis membrana obeunte. hic nictantur deponens est. Cæterum nictare, inquit Fest⁹ & oculorum,& aliorum membrorum nisu sæpe aliquid conari, dictum est ab antiquis, vt Lucre. lib. 4. Hic vbi nictari nequeunt, insistereq; alis. Cæcilius in Hymnide: Garrulis medentes iactant siue nictentur perticis. Nonius in Maccho, Pone actutũ scribit, cum in neruo nictabere. Vnde quidã nictationem, quidã nictum, vt Cæcil. in Pugil. Tamen inter laudandum hunc tumidum tremulis palpebris percutere nictu, hic gaudere & mirarier. Compositum est, Annicto, (ὀφθαλμιῶ) quod est iuxta nicto. Festus, Annictat, sæpe leuiter oculo anuuit.

Nictatio, (ἐπιμ.) Plin. lib. 11. ca. 37. Nec genæ quidem oibus: ideo neq; nictationes ijs q animal generãt.

Nideo. des. dui. (σίλβω) scheinẽ oder glitzẽ) schynen oft blinckẽ) luyer) cuius compositũ est renideo, in frequẽtiori vsu. Et modo significat splẽdeo. Stat. lib. 10. Thebaidos, Emicat effigies,& sparsa orichalca renidẽt. Plin. lib. 7. Neq; in recessu gemmæ, aut in deiectu renidẽte. Modo redoleo, (ὄζω.) Horat. Nec mea renidet in domo lacunar.

Nidifico. as. nidum facio. (νοσσεύω.) ein nest machẽ) nestelen) faire vng nid) Vergil. Sic vos non vobis nidificatis aues.

Nidor, (κνίσσα) odor,& putor vstrinæ,& rei vstulatæ. vt apud Verg. Illi ingens barba reluxit, Nidoremq; ambusta dedit. Propriè tamen de carnibus assis in culina,& cæteris epulis coctis dicitur, à nitore ignis. Mart. Pascens & nigræ solo nidore culinæ. Dicitur & de stercore. Apul. libr. 4. Alios putore nidoris fœtidi à meis scapulis abegissem. Interdum pro risu. Horat. 2. Serm. Saty. 7. Nasum nidore supinor. Sic enim Porphyrio interpretatur. Acron vero, Nasum, inquit, nidore supinatur, qui nimirũ delectatur,& inclinatur odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore tractum. Interdum pro splendore.

Nidulor, pen corr. idem quod nidifico. (νεοττοποιῶ.) Plin. lib. 11. Aliud rursus eorũ genus, qui è fimo ingentes pilas auersi pedibus voluntant, paruosq; in his contra rigorem hyemis vermiculos fœtus sui nidulantur. Aliquando est ouis incubare. Var. Prisma dies, deinde illos quibus halcyones hyeme in aqua nidulantur, eos quoq; septem esse dixit.

Nidulus, diminutiuum paruus nidus. Gell. De auicula nidulo.

Nidamentum, locus vbi nidulantur aues apud Plautum in Rud.

Nidus, (νοσσιά, καλιά) ein vogel nãst) vng nid doyse au.) auiũ domiciliũ, à nidore, (vt putatur) q mali odoris sint auiũ cubilia. Quandoq; tamen nidus accipitur p fœtu auiũ, quasi continens p contẽto. Verg. Ipsæq; volantes Ore ferunt dulcẽ nidis immitibus escam. Quandoq; pro quodã vasis genere, à nidorum similitudine. Varr. Nympha è lacuna fontium allata nidos implent. Et nidi, dicuntur in quibus merces in tabernis separatim tenẽtur, (οἰκίσκοι.) Mart. De primo dabit altero'ue nido Rasum pumice purpuraq; cultum.

Nigella, (μελάνθιον) herba, q vt author est Macer, alio noĩe dicitur lolium, inter frumenta nascens.

Nigellus. a. um. (μελάντερος) diminutiuum, quod est parum nigrum.

Niger, (μέλας) schwartz) swert) noir) propriè fuscus dicitur, est enim contrarius albo. Per translationem tamen ponitur quandoq; pro mortuo. Iuuena. Instituitq; rudes melior locusta propinquas Per famã & populũ nigros efferre maritos. Quandoque pro noxio. Vergil. Et nigris exesa chelidris

Creta. Quandoq; pro malo. Iuuen. Nigrū in candida vertunt. Solebant enim prisci, quod bonū & laudabile erat, creta vel alba linea notare. contrà, quod turpe fuisset, nigro signabant. Vnde Persius, Quæq; sequenda forent, & quæ vitanda vicissim: Illa prius creta, mox hæc carbone notasti.

Nigidius Figulus, philosophus Pythagoricus, Romæ floruit Cæsaris tempore. Hic doctissimus in Grammatica multa scripsisse fertur, quę in vulgus non prodierunt.

Nigredo, nigrities & nigritia, (μελανία, μελανότης) ipse color fuscus: vnde Plin. capillorum nigritiam dixit. Plin. lib. 9. cap. 26. Nimiaq; eius nigritiæ dat austeritatem. Idem lib. 13. cap. 9. Materies nigritia nihil differens à loco. (tionis.

Nigresacio, is. & nigresio. (μελαίνω) notæ significa

Nigro, es. μελαίνομαι: schwartz werdē) swert werdē) deuenir noir.) à quo nigresco, niger fio. Claud. libro. 3. Nunc sibi mutatas liceat nigrescere vestes. Colu. Oliuæ cum nigruerint, nec adhuc maturæ fuerint, sereno cœlo distringuere manu conuenit. Plin. lib. 8. cap. 32. Tunc rostra eorum nigrescunt.

Nigrico, cas. pen. cor. (ὑπομελαίνομαι) aliquantum niger sum. Plin. lib. 10. Viribus præcipua, colore nigricans, sola aquilarum fœtus suos alit, id est aliqua nigredine tincta.

Nigritudo. inis. idem quod nigredo. Plinius lib. 10. capit. 36. Nulla veris initio apparet nigritudo in rostris passeris.

Nigris, (νίγρις) fluuius est, à quo Nigretes, (νίγρητες) populi cognominati sunt. Dictus Nigris propter solitudines nigri pulueris, eminentibus nigerrimis velut exustis cautibus. Itē Nigris fons est in Æthiopia, quē nonnulli caput Nili esse autumauerunt.

Nigro. as. (μελαίνω) schwartz machen) swart makē) faire noir.) nigrū facio: vnde denigro. as. Hieron. Denigrata est facies. Interdū est nigrum esse. Col. lib. 7. Parādi sunt boues nouelli, quadrati, magnis mēbris, cornibus proceris & nigrantibus, & robustis, &c. Pli. li. 9. Rubeus color nigrante deterior.

Nigror, (μελανία) ipsa nigredo. Cic. lib. 1. de Diuin. Noctisq; & nimborum occæcat nigror.

Nihildum, (οὐδέπω) id est, nondum. Cice. Cass. Et quanquā nihildum audieramus, nec vbi esset.

Nihil facio, nihil existimo, (παρ' οὐδὲν τίθεμαι, μηδὲν τίθεμαι.) Plautus in Milite, Sed me excepit: nihil facio quid faciat cæteris.

Nihilipendo. is. ere. idem quod nihil facio. Plautus in Most. Video te nihilipendere omnes homines præ Philolache.

Nihilominus, non minus, (οὐδὲν ἧττον.) Cicero Figulo, Tamen nihilominus eis conficior curis, vt ipsum quod viuam, peccare me existimem.

Nihilum, (οὐδὲ ἕν, τὸ ὄν) ex non & hilum componitur, quod significat vllum. Cic lib. 1. Tusc. Illud saxū quod Sisyphus sudans nitēdo, nec proficit hilum. Sunt qui putent hilum significare illud, quod grano fabæ adhæret. Alij pennæ modulum intelligi volunt: ex quo nihilum, & nihil per apocopen, qđ significat quantitatem. vt, Nihil vini habeo. Inuenitur etiam pro aduerbio negandi positū. Terēt, Nihil circuitione vsus es. id est, non. Inuenitur etiam nihili, οὐδενὸς ἄξιον, indeclinabile, & trium generum, quasi qui nihili quidem est. hoc est, nullius precij aut vtilitatis.

Nil, (οὐδὲν) nichts) niet) riens) syncopatum est à nihil. Et modò nomen est: vt, Nil bonitatis. Modò aduerbium. Terent. in And. Nil me fallis.

Nilion, gemma est colorem habēs fumidæ topazij, aut aliquando melleæ.

Nilus, (νεῖλος) Ægypti fluuius, à Nilo rege sic dictus, vel à nouo inferendo luto, q sua inundatione totam feracem reddat Ægyptū. Vnde Seruius Nilum dici existimat, quasi νέαν ἰλὺν, hoc est nouum trahentem limū, quo oblimet, hoc est, limo obruret Ægyptū & oppleat. Vnus est ex maioribus totius orbis fluuijs, à quibusdā Geon dicitur, quasi terra, quæ antea Melo vocabatur. habet septē ostia. Vergil. Et septemgemini turbāt trepida ostia Nili. Nomina ostiorū hæc sunt, Canopicū, Bolbiticū, Sebennyticum, Phœneticū, Mendesicum, Taniticū, & Pelusiacum. Nāscitur in monte inferioris Mauritaniæ, nō longè ab Oceano, stagnante ibi lacu, quem vocāt Nilidem. deinde condit se itinere aliquot dierū, rursumq; erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæsariensi, iterumq; arenis receptus, per deserta viginti dierum spacio fertur ad proximos Æthiopas, & denuò prosilit fonte qui Niger dicitur. inde Aphricā ab Æthiopia disterminans, medios secans Æthiopas sic plerasq; insulas facit, quarū clarissima est Meroë, cuius Metropolis etiā Meroë vocatur. postq̄ se aquis omnibus auxit, Nilus appellatur. deniq; multis ostijs fertur in mare Ægyptium, Ægyptiq; inferiorem partem dextra læuaq; diuisus amplexu suo determinat. Canopico ostio ab Aphrica, ab Asia Pelusiaco, propter qđ aliqui Ægyptū inter insulas posuere ita se diuidente Nilo, vt triquetram terræ figurā faciat, id circo multi Ægyptū à Græcæ literæ similitudine Delta vocauerunt. Augetur Nilus certis diebus mirū in modum, & per totum spaciatus Ægyptū fœcundissimus innatat. A Nilus fiunt adiectiua, Niloticus, a. um. (νειλῷος) vt, Nilotici pisces, & Niliacus, a. um. (νειλιακός) pen. corr. Martial. Niliacis primū puer hic sit natus in oris. Nihili quoq; apud Veteres capiuntur pro fossis in ludis circundatis pro septis, siue pro canalibus aquarū aliunde deductarum, quos Romani intra domos deducebāt. Vide in dictione Euripi. Est & Nilus vrbs ibidem.

Nimbifer, (ὀμβροφόρος) hoc est ferens nimbos.

Nimblis, insula non longè à Gyaro, quam Callimachus ἀγάθεσιν vocat.

Nimbus, (νέφος, ὄμβρος) repentina & præceps pluuia. Ponitur & pro vento. Verg. Nimborū in patriam loca fœta furentibus Austris Æoliā venit. Interdū pro nube, νέφος, qua dij solent in terras descendere. Lucil. Cum nimbo cœlitus descendit Iuppiter. Et nimbus vasis genus quo vina, vnguenta, & alij liquores funduntur, Martial. A Ione qui venit miscenda ad pocula largas fundet nimbis aquas, hic tibi vina dabit. Hinc, nimbosus, a. um. Vergil. Fluctu nimbosus Orion. id est, pluuiosus,

ven

ventosus'ue.Plin.lib.18.cap.11.Campus est mon tibus subiacens nimbosis.

Nimbatus,a.um.vnguentatus,siue vnguento persu sus,à nimbo vase. Plaut.in Pœn.Quàm magis a/ specto,tam magis est nimbata,& nugæ meræ.

Nimirum,(δῆλον, δηλονότι,ἀμέλει, ἴσως) on twijffel) voorwaer) sans doubte.) aduerbium cõfirmandi, hoc est,sine dubio,certè. Potest etiã solui,vt dicas tur,Nimirũ,non est mirũ. nam ni significat ne,& ne significat nõ,vt Plau.Ne vult,pro nõ vult. Alias quando ad responsionẽ adhibet. Quintil.Demus id qđ nullo modo fieri potest,idẽ ingeniũ,doctri/ næ,studiũ,pessimo atq; optimo viro, vter melior dicetur orator? nimirũ qui homo quoq; melior.

Nimis,& nimiũ nomẽ,loco aduerbij augendi,(λίαν ἄγαν) zu viel) te veel) trop.) & pro vitio dicun/ tur,significantq; plus satis. Teren.Ne quid nimis. Cic.de Orat.Non sumus nimis auidi,tua ista me/ diocri eloquentia contenti sumus.

Nimium,nomen pro aduerbio.Teren.in Adel.Ni/ mium istuc abisti,hic propter hunc assiste.Cice.4 Acad.De quo nimium diu etiam disputo.

Nimiè,aduerbium.Plaut.in Mil.Nam nulli mortas li scio Obtigisse hoc, nisi duobus, tibi, & Phaoni Lesbio Tam nimiè vt amarentur.

Nimius,a.um.(ὁ ἄγαν.) Plaut.in Mil.Nimia est mi/ seria,pulchrũ esse hominẽ nimis.Teren.in Heaut. Nulla adeò ex re isthuc fit,nisi ex nimio otio.

Nimietas,atis,pro superfluitate.Col.lib.6.cap.24. Naturalia congruũt desyderia, quoniã nimietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt. Plin. lib.14.ca.6.Exoleuit hoc quoq; nimietate copiæ.

Ningo,gis.vel ninguo,is.xi.(schneihẽ) sneeuwen) neis ger.) Prisc.Ninguo quoq; ninxi:vnde & nix,sicut à duxi dux,à rexi rex.Vergil.lib.3.Georg.Interea toto non secius æquore ninguit. Sunt etiam, qui ninguo dicunt à ningue, cuius nominatiuus est ninguis,quod antiqui pro niue vsurpabant.Lucr. Albas effundere ningues. Apul.in.1. Herma.As/ pera hyems erat, omnia ningue canebant . Nunc dicimus nix, (χιών.)

Ninguidus,a.um. (νιφόεις, χιονώδης) idem quod ni/ uale,quod ninguibus abundat.

Ningulũ,veteres dixere quasi nec vllũ.Ennius,Qui ferro minitere, atq; in te ningulus mederi queat.

Niniue,(νινευή) pen.cor.vrbs Assyriorũ,quam ædifi cauit Assur,egrediens de terra Sennaar: à Nino re ge sic dicta,vt scribit August. Est & alia ciuitas Iu dæorum in angulo Arabiæ,quam nunc corruptè Niniuem vocant,& in genitiuo Niniues facit.Vn/ de August.lib.15.Ciuit.Niniues ciuitatis magnæ, Ninus Beli filius conditor,nomen ex illius nomi/ ne deriuatum est, vt à Nino Niniue vocaretur. Et populi in ea habitantes,Niniuitæ,(νινευῖται) pe nult.prod.dicuntur.

Niobe,(νιόβη) nomẽ filiæ Tantali, sororis Pelopis, vxorisq; Amphionis,quæ in saxũ versa est ex do/ lore,vt poetæ fingũt, cũ ex fœcundissima matre ad orbitatẽ redacta extinctos vidisset filios, filiasq; omnes,quos Apollo & Diana sagittis confixerãt. quæ in saxum versa dicitur,quoniã ex nimio do/ lore attonita obmutuit, ac veluti lapidescens ma lis diriguit. A Statio in Syluis Sipyleia mater dicta Niobe,quoniam facta saxea turbine venti in Sipy lum patriã rapta est,vbi fixa cacumine montis li/ quitur,& lachrymis etiã nunc marmora manant.

Niphates,pen.prod.(νιφάτης)Scythiæ fluuius, quo etiam nomine dictus est mons Armeniæ , ex quo Tigris nascitur,vt Strabo li.11.Verg. Addam vr bes Asiæ domitas,pulsumq; Niphaten. Dictus Ni phates à niuibus,ἀπὸ τῶν νιφάδων,vel ἀπὸ τῆς νίφειν.

Niptra,νίπτρα,dicuntur lauacra,à νίπτω quod signi/ ficat lauo, quo nomine dicta est tragœdia Pacu/ uij,quam allegat Cice.lib.2.Tusc.

Nis,pro nobis Veteres scripsere, sicut im pro eum.

Nisæ,(νισαία) nomẽ nymphæ.Verg.Nisæe,Spioq;, Thaliaq;,Cymodoceq;.

Nisæus,(νίσαιον) locus in Media,in quo pulcherrimi equi nascebantur.

Nisi,(ἐὰν μὴ,εἰ μὴ)dictio exceptiua.vide suprà Ni.

Nissa,(νίσσα)vrbs quæ ad mediterraneã iacuit supra Tralleis ad Orientẽ : & maxima ex parte monti accubuit, torrente quodã diuisa,qui conuallẽ effi cit.Ex hac fuerunt Apollonius philosophus Stoi cus Panætij familiaris , & Menecrates Aristarchi discipulus,& Aristodemus eius filius, quem valde senẽ iuuenis admodũ audiuit Strabo.Item Sostra tus Aristodemi frater, & alius Aristodemus eius consobrinus,qui magnanimũ Pompeiũ erudiuit.

Nisus,nomẽ regis Megarensium, qui (vt in fabulis fertur) in auem sui nominis conuersus fuit. Verg. lib.1.Georg.Apparet liquido sublimis in aëre Nis sus. Hic alio nomine Haliætus,(ἁλιαίετος)dicitur.

Nisus,a.um.participiũ (ἐπερειδόμενος)est à nitor,eris.

Nisyrus,(νίσυρος) pen.cor. parua insula non longè à Coo,in qua optima vina fiunt.

Nitedula, animal , muris exigui genus, sicut docet Seruius.Cice.pro Sex.Quoniã id etiam fatũ ciui tatis fuit, vt illa ex vepreculis extracta nitedula rempub.conaretur arrodere.Est & nitedula,(λαμ πυρὶς) cicindela,quæ noctu lucet.

Nitella,(κάλλυντρον)dicitur res quæ leuigat sordẽ, & expolit: vnde Apuleius vtitur pro dentifricio, os ipsum & dentes honestante.L.Apul.Misi,vt pe tisti,mũdicias dentiũ,nitellas oris,ex Arabici frus gibus tenuẽ,candificũ,nobilem puluisculum,com planatorem tumidæ gingiuulæ,conuerritorẽ pris dianæ reliquiæ , ne qua videatur tetra labes sor/ dium,restrictis fortè si labellis riseris.Sumitur in/ terdum pro nitore & elegantia sermonis.

Niteo,es.nitui.(καλλύνομαι) glitzen,scheinẽ) blinc ken,schijnẽ) luyr) splendidus,cultus,politus sum. Plau.in Pseud.Tibi hoc præcipio,vt niteant ædes. Nitere vnguentis,fulgere purpura. Cic.in Catil. Idem.4.de Finib.Illorũ vides quàm niteat oratio. Hinc Nitesco,is.ere. nitidum fieri.Cic.1.Tuscul. Cœlum nitescere,arbores frondescere. Plin.libr. 37.ca.12.Et aliàs omnes gemmæ mellis decoctu nitescũt,præcipuè Corsici. Cõposita sunt,eniteo, (ἀποστίλβω)qđ est extra seu valde niteo. Per trans lationẽ verò significat celebrem esse,(εὐδοκιμεῖν.) Cic.lib.4.ad Heren.Nunc hoc signi est,ipsos artis

scriptores non putasse vnum potuisse in omnibus elocutionis partibus enitere. Hinc enitesco. Sallu. Postremò Cæsar bellū exoptabat, vbi virtus enitescere posset. Interniteo, in medio niteo. Plinius: Tunc enim tellure internitēt, quia his ventis maximè arenæ mouentur. Et habent pen. corr.

Nitibundus, a. um. Gel. lib. 1. ca. 11. Sed enim Achęos Homerus pugnā indipisci ait, nō fidicularū tibiarumq; cōcentu, verū cōspiratu tacito nitibundos.

Nitido, as. nitidū facio (καλλύνω.) glitzerig machē) blinckēde makē) faire luyre.) Col. lib. 12. ca. 3. Ferramenta deserta nitident, atq; rubigine liberētur.

Nitidus, a. um. splendidus, clarus, lucens, (λιπαρὸς, καθαρός.) Plaut. in Stic. Facite sultis, vt nitidæ ædes meę sint, cū redeam domū. Idem in Mil. Tum aūt illa ipsa est nimiū lepida, nimisq; nitida fœmina. Cic. in Orat. In picturis alios horrida, inculta, abdita & opaca: cōtrà, alios nitida, læta, collustrata delectant. Colu. lib. 12. Far quod appellatur elusinum, cādidioris & nitidi coloris. Hinc nitiditas. Accius, Formæ nitiditate præcharus regi.

Nitor, ris. nixus & nisus. (πειρῶμαι) vnderstan, sich erhaltē) onderstaē, oft necrsticheyt doen, op stuenen.) conari sub onere, qđ vernacula lingua dicimus pontare. Verg. Pòst valido nitens sub pōdere faginus axis Increpat. Interdū firmo, sustēto, ἐρείδομαι, ἰσχυρίζομαι, ὑποκύπτομαι, διατείνομαι. Idem, Ille vides pura iuuenis qui nititur hasta. Per translationē Cice. Tu eris vnus in quo nitatur ciuitatis salus. id est, sustineatur. Interdū ambulare. Pacuuius, Ardua per loca agresti ac trepidāte gradu nititur. Interdū volare. Verg. lib. 4. Hic primū paribus nitens Cyllenius alis Constituit. Interdū fulciri. Cic. lib. 1. Off. Est igitur adulescentis maiores natu vereri, ex hisq; deligere optimos ac probatissimos, quorū consilio atq; authoritate nitatur. id est, fulciatur, guberneł, instituał. Quandoq; nitor significat dare operā, laborare, conari. Terent. in Adelph. Quapropter nitar, experiar. Cic. de Sen. Moderatio modo virium adsit, & tantū, quantū quisq; potest, nitał. Huius cōposita sunt, annitor. connitor, qđ est totis viribus nitor, συντείνομαι, διαμάχομαι.) Cic. lib. 3. Off. Quare quantū cōniti animo potes, quantū labore cōtendere, (si discēdi labor est potius q̄ voluptas) tantū fac, vt efficias. Enitor, (ἀποτίκτω) pario. Plau. in Amph. Geminos Alcmena enititur. Varr. lib. 2. de re Rust. Faciendumq; septa secreta ab aliis, quo enitētes secludere possis, item quæ corpore ægro. Aliquando est cū conamine obsoluor. Vnde enixæ dicunł mulieres, quæ partus dolore leuatæ sunt. Item eniti, est extra vel perfecte operari, perficere, (φιλοτιμοῦμαι.) Sallu. in Iugurt. Ab adulescētia ita se enixū, vt ab optimo quoq; probaretur. id est, perfecte exercitum vel operatū. Col. li. 2. Sed nec in media parte versuræ cōsistat, detq; requiē in summa, vt spe cessandi totū spaciū bos agilius enitatur. id est, exaret, perficiat. Hinc enixè, aduerb. (ἐντόνως) Plau. in Tri. Tibi relinqui ob eā rem enixè expeto. Quod & enixim dicitur. Cic. Ego illos & malos & audaces semper enixim contra fortunas atq; honores huius ordinis omnia fecisse sentio. Innitor, inhæreo, firmo. Colu. lib. 6. Quò plus solis mediæ arbores, quibus vitis applicata & religata innititur, accipiāt. Obnitor, cōtranitor, obluctor, induror, obfirmor, (ἀντερείδομαι, ἀνθίσταμαι, ἀντισχυρίζομαι, διατείνομαι.) Verg. lib. 3. Georg. Versaq; in obnixos vrgentur cornua vasto, Cum gemitu, id est, cōtra obluctantes. Cic. pro Mil. At non P. Clodio mortuo, vsitatis iam rebus obtinēdum est Miloni, vt tueatur dignitatē suā. Hinc aduerb. obnixè, (διατεταμένως) quod significat cū conatu, instanter, quantum possibile est contra conantē. Teren. in And. Pedibus manibusq; obnixè omnia facturū. Pernitor, valde nitor. Seruius, Pernix, perseuerans, à pernitendo tractū est. Renitor, contra nitor, (ἀντιτείνω, ἀνταίρω.) Subnitor, suffultio. Verg. libr. 3. Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro. Aliquando est sursum nitor. Cæcilius libro Annal. Et Latini subnixo animo ex victoria consilium ineunt. & habent penult. prod.

Nitor, oris. splendor in quacunq; re dicitur, (στιλπνότης.) schein, glantz) schijn, blāckheyt) Cic. in Cat. Tum Lysandrum intuentem purpuram eius, & nitorem corporis. scilicet Cyri. Colu. lib. 2. Verū ex his maximè serendum quod Robus dicitur, cū & pondere, & nitore præstat.

Nitria, νιτρίαι, Ægypti regio, & nomē duarum vrbium supra Memphim.

Nitrum, (νίτρον) vt quidam putāt, à Nitria, vbi nasci solet, dicitur. Hoc non multū distat à salis Hammoniaci specie, quod nonnulli existimant esse salis genus. sicut enim salem in littore maris feruor conficit solis, durando in petram aquas marinas. ita in Nitria, vbi æstate pluuiæ prolixiores tellurē infundunt, ardor nimius aquas excoquit in petrā sali similimam, sed nihil gelidi rigoris, nihil salsi saporis habentem, quæ tamē iuxta naturā salis durare in caliditate, & nubiloso aëre fluere ac liquescere solet. Sunt, qui dicant nitrum apud Medos canescentibus siccitate cōuallibus fieri. Plin. li. 31. cap. 10. Sal & nitrum sulphuri concoctum in lapidem conuertitur. Et item liquatum coquentes, ex eo vasa faciunt. Ex nitro medicinæ fiunt, & sordes vestium corporumq; lauantur.

Nitrosus, a. um. quod nitrum habet, vel nitri saporem. Plin. lib. 31. cap. 10. Aquæ verò nitrosæ pluribus locis reperiuntur, sed sine viribus densandi. Nitrosus locus, Idem lib. 20. cap. 19.

Nitraria, æ. locus vbi nitrum fit, & inuenitur. Plin. lib. 31. cap. 10. Sunt ibi nitrariæ, in quibus & rufum exit à colore terræ.

Nitratus, adiectiuum, cui nitrum admixtum est, vt nitrata aqua. Martial. lib. 13. & Colu. lib. 12. ca. 55. Nitratam aquam suffundito.

Niualis, & hoc le. quod ad niuem pertinet, νιφόεις, vt Niualia loca, vbi nix abundat. Plin. lib. 26. cap. 8. Nascitur in petrosis apricis, & iisdē niualibus. Niualis dies. Liu. 1. Bel. Pun. Erat fortè brumæ tempus, & niualis dies. Niualis aqua. Gell. Qui aquā niualem frugibus sanè & arboribus fœcundā dicere, sed hominibus potu nimio insalubrem esse.

Co-

Colu.lib.4. Niuale cœlum dixit, quod sæpe niues inducit, ait enim, Cœlum porrò neq; niuale vinea neq; rursus æstiuosum desyderat.

Niuarius, a, um. vt niuariũ colum. Bayfius, Colũ niuariũ, vas quo aqua ex niuibus colari solebat. Nos hodie colovtimur ad lac colendũ, & est vas ligneũ quod fundum linteũ habet ei annexũ. Saccus niuarius. Plin. lib. 24. Nitrosæ aut amaræ aquæ, polenta addita mitigantur, vt intra duas horas bibi possint. Qua de causa & in saccos niuarios addit polenta. Bayfius, Vtebãtur Romani & sacco vinario, quo liquidius merũ potarent, & erat lineus.

Niuatus, a, um. quod est niue refrigeratum. (χιονόψυκτος.) Sueton. in Nero. Refotus sæpius calidis piscinis, ac tempore æstiuo niuatis.

Niueo, es, xi, ctum. à quo Conniueo. vide in Nicto.

Niueus, a, um. quod est ex niue, χιονικός. vt massa niuea. Niueus liquor, Cic. de Diuin. Quandoq; pro candido ponitur. vt Niuei dentes, Martial. lib. 5. Niuei lacerti. Verg. lib. 8. Æneid.

Niuosus, a, um. locus in quo sunt frequentes niues, (χιονώδης, χιονώδης.) Colu. lib. 2. cap. 9. Ea locis prægelidis ac niuosis vbi æstas est humida, & sine vaporibus, rectè committitur. Niuosa hyems, Liuius libr. 5. ab Vrbe.

Nix niuis, notæ significationis. χιών. (schneh) (sneeuw) neige.) Plin. lib. 17. cap. 2. Quando nix aquarum cœlestium spuma est. Antiqui ninguis dicebant. vide in verbo Ningo.

Nixidos appellabant, quos putabant præsidere Parentum nixibus.

Nixurio, is pen. cor. nixuriẽ niti volo, seu cupio, aut conor facere. (φιλονεικέω.) Nigid. Nixurit, qui niti vult, & in conatu sæpius aliqua re perpellitur.

Nixus, a, um. participiũ, innixus. Cicc. 7. Ver. Stetit soleatus prætor Pop. Rom. cum pallio purpureo tunicaq; talari muliercula nixus in littore. Nixus, us. (τόκος) & significat partum. Verg. Haud fœtus nixibus edunt. Gell. lib. 12. cap. 1. Quàm diutinũ puerperum, & quàm laboriosi nixus fuissent. Dicitur etiam nixus conatus. Quintil. libr. 2. cap. 13. Luctator, qui totius corporis nixu in id, quod semel inuasit, incumbit.

N ANTE O.

NO, nas, naui, natum, cum compositis. vide Nato, tas. (schwimmẽ) (swemmẽ) naiger)

Nobilis, (γνώριμος, εὐγενής) quasi noscibilis, à nosco. vnde & pro noto ponitur. Verg. Est locus Italiæ medio sub montibus altis Nobilis. Sic illustris, egregius, insignis, præcipuus, singularis: cognitionis, nõ meriti & laudis nomina sunt. quia tã de flagitiosis, quã de claris dici inueniunt. Vnde & pro digno, & excellenti in quacũq; re ponitur, siue bona siue mala. De bona, vt cum ad generis dignitatem refertur. Sallu. Nobili genere natus fuit. Cic. 1. De Diuin. Nobili loco natus. De mala. Liuius, Nobilis ille clade Romana locus. Martial. Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus. id est, excellens & digna notitia. Hinc nobilitas, (εὐγένεια) quæ est generis, vel alterius rei excellẽtia & dignitas. Colu. lib. 4. Deprehẽdi potest nobilitas in gestu. Cic. pro P. Sest. Omnes boni semp nobilitati fauemus & quia vtile est reipu. nobiles esse homines dignos maioribus suis, & quia valet apud nos clarorũ hominũ senex de repub. meritorũ memoria. His contraria sunt, Ignobilis, (ἀγεννής) & ignobilitas.

Nobilito, tas. nobilẽ facio, dignitatẽ addo, decoro, (εὐδοξιμίζω.) edel machen) edel maken) mettre en bruyt.) Cic. De Senect. Neq; enim ex te vnquã es nobilitatus, sed ex lateribus & lacertis tuis. Apul. Quem non excellentia generis, sed mores virtutesq; nobilitauerunt. Aliquando notũ facio, γνωρίζω. Cic. lib. 2. Offic. Testis est Phalaris, cuius est præter cæteras nobilitata crudelitas.

Noceo, es, cui, citum. σίνομαι, βλάπτω. (schadẽ) nuyre, porter dhommaige.) Nocere significat obesse. Colum. libro. 2. Non nocebitur ei nocturnis roribus, alijs'ue ex causis, dum à pecore & auibus vindicetur. Significat etiam maleficio non abstinere. Cic. in Off. Eodẽ modo constitutum est, vt non liceret sui commodi caussa nocere alteri. Vnde nocentes dicuntur, qui iniuriã aut maleficiũ commiserunt, qui alteri nocuerunt, damnumq; intulerũt. Cic. 2. Off. Item est: habendũ religione nocentẽ aliquando, modo nefariũ, impiumq; defenderes. Idẽ pro Sest. Qui nocentes sunt, & natura improbi. Innocentes, qui ab omni iniuria maleficio'ue abstinẽt. (ἀναμπλάκητοι, οἱ καθαρεύοντες κακίας) Innocentia, integritas. (ἀκακία, ἀβλαβία.) Sall. Vbi quæ Metellus agebat, ex nuncijs accepit, simul & de innocentia sua certior Romæ factus, diffidere, ac tum demum veram deditionem facere conatus est.

Noctes Atticę, νύκτες ἀττικαί, Gellij opus, qđ noctu, quę diu cum alijs conuersando discusserat, scripsit.

Noctescere, est obtenebrari, (σκοτίζειν) dunkel werden) doncker wordẽ) deuenir brun.) Furius: Omnia noctescunt tenebris caliginis atræ.

Nocticorax, seu Nycticorax, (νυκτικόραξ) coruus nocturnus interpretatur, nigra auis, ac sola clamans, & nocte volat. Hieron. in Deut. tanquam diuersa inter se ponit noctuam, nycticoracem & vespertilionem, sed corruptè sic dicitur.

Nõctifuga, (νυκτοφυγὼν) qui noctem fugit.

Noctiluca, (νυκτιλαμπής) pen. prod. dicitur luna quę noctu lucet. Quo nomine dictum est animal paruum, quod æstate dum volitat, lucet: alio nomine Nitedula appellatur.

Noctipuga, Lucilius vocauit obscœna, quòd noctu pungant, atq; excitent Venerem.

Noctiuagus, pe. prod. q nocte vagatur. (νυκτιπόρος.)

Noctu, (νύκτωρ.) des nachts) de nuyct.) pro nocte nominaliter vtebantur Antiqui. Quadrigarius, Conuenit senatum noctu multa domum dimitti. Plaut. in Menę. Haud falsum euenit somniũ, quod noctu hac somniaui. Noctu verò aduerbium, significat per noctem. Sallu. Diu noctuq; laborare, festinare. Aliquandò nox pro noctu, vt est in XII. tabulis. si nox furtum factum sit, si im aliquis occisit, iure cæsus esto. Vbi im accusatiuum dixerunt ab is, & occisit pro occidit.

Noctua, auis à tempore noctis dicta, quo canit, vel volat. (γλαύξ.) eyn nachteul) vng hibou.) Pli. li. 10. cap.

ca.17.Noctuarũ contra aues,solers dimicatio,maiore circundatæ multitudine,resupinę pedibus repugnant,collectæq; in arctũ,rostro & vnguib. totæ teguntur.Prouerbiũ est,Noctuas Athenas portas,ac si diceretur,aquam mari iungis.Ferũt enim noctuarum maximam copiam Athenis esse. Nocturnæ aues sunt,noctua,bubo,vlula,& vespertiliones, quibus à vespertino tempore inditum est nomen.Ouid.Nocte volant,seroq; trahunt à tempore nomen. Græci quoq; à nocte,hoc est,ἀπὸ τῆς νυκτὸς, νυκτερίδας vocant,

Nocturnus,a,um. (νυκτερινὸς,ἔννυχοι) quod est noctis: vt nocturna lux. sic à die diurnus. Claud. Omnia quæ sensu voluuntur vota diurno, Tempore nocturno reddit amica quies.

Nocuus, qui nocet. (βλαβερὸς, ὀίντης.) schadlich) schadelijck) nuysant.) Cic.3.De Legib.Magistratus nec obedientẽ, & nocuũ ciuẽ mulcta, verberibus,vinculisq; coërcent.Innocuus,qui non nocet. Quandoq; tamen passiue sumitur.

Nodo,as.(διεσμάνω,πλέκω) knüpffen) cnoopen) nouer.)nodos facio,ligo in nodos. Plin.lib.37.ca.3. Tanta copia inuecta, vt retia arcendis feris podium protegentia succinis nodarẽtur. Lactan.de Opif.Deus igitur solidamenta corporis,quæ ossa dicuntur,nodata & adiuncta inuicẽ neruis alligauit atq; constrinxit.Verg.lib.4.Crines nodantur in aurũ.Huius composita sunt,Enodo,(λύω)quod nodatũ erat soluo. Per translationẽ significat declaro,expono.Gell.lib.2.Ad hunc modũ Iulianus enodabat,dijudicabatq; veterũ scriptorũ sententias,quas apud eum adulescentes lectitabant.Cic. li.2.ad Heren.Deinde contrarię legis enodabimus voluntatẽ,& eam trahemus ad nostræ causæ commodũ.Interdũ enodare,est sine nodis,qui in arboribus sunt,facere.Colu.lib.6.Quæ vlmus appositione vnde prouenerint,leuissimæ virgę,falce debent enodari.Connodo & Innodo,sunt eiusdẽ significationis cum simplici.Habent pen.prod.

Nodus ἅμμα,σύνδεσμος) eyn knüpff) eenen cnoop) vng neud) propriè ligatura quæ non facilè soluitur.Cic.de Vniuer.Omnia autẽ duo ad cohærendum tertiũ aliquid reliquerunt,& quasi nodũ vinculumq; desyderant. A cuius similitudine nodus in arbore, & in digito (συστροφὴ) dicitur grossior ille quasi callus,vbi veluti colligati simul rami esse apparebant.Colu.lib.3.Eius imam partẽ,quam in terrã dimissurus es,acutissima falce iuxta nodũ rotunda plaga amputato. Accipitur & nodus pro quacunq; difficultate. Cælius ad Cicer.Famil.8. Incideramus enim in difficilem nodum. Hinc est vetus illud prouerbium,Nodum in scyrpo quæris. Per translationẽ verò accipitur pro ænigmate,seu quæstione aliqua difficili.Et nodus in exercitu dicitur densa peditũ multitudo,quòd non facile possit resolui. Nodus Herculis dicitur,in quo neq; principiũ,neq; finis conspicitur,quasi indissolubilis fit. A nodus fiunt Enodis,(ἄδεσμοι) Inenodabile,Internodiũ.Nodulus,(ἁμμάτιον) diminut. à quo aliud,Nodellus. Nodosus,a.um.(πολύπλοκος) quod multos habet nodos.

Noëgæum, amiculi genus candidi. vnde etiam pro candido quãdoq; ponitur.Liu.Lachrymas de ore noëgæo tersit.

Noëma, (νόημα) dici potest omnis sentẽtia,vt apud Quintil.lib.8.cap.5.

Noënon,Veteres pro non dixere.Var.Si hodie noẽs non venis,cras quidẽ si veneris,dies est natalis fortis fortunæ.Lucil.Sed tamen hoc dicas,si noënon quidem molestum est.

Noëolæ,papillæ quæ ex faucibus caprarum dependent,barba sirilium vocatur.

Noës,(νόης) fluuius Thraciæ in Istrum fluens.

Nolo,(οὐ θέλω,ἀβουλέω) nit willen) ie ne veulx point) ex non,& volo.Terent.in Eunu.Noui ingenium mulierum.Nolunt vbi velis,vbi nolis,cupiunt vltro.Pro quo Veteres neuolo, neuis, neuult,dicebant. Plaut.Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu neuis.

Nomades,pen.cor.populi in Scythia Europę,quorum vita omnis in pascendis gregibus habetur. Sunt etiam populi in Æthiopia,vt Plin.lib.6.cap. 8.scribit.Hieron.Nomades & Troglodytæ & Scythæ & Hunnorũ noua feritas, semicrudis vescuntur carnibus. Dicti Nomades à verbo Græco νέμω,quod est pasco.

Nomæ,(νομαὶ) hulcera quę depascunt,vorantq; serpendo corpus. Plin.lib.23.cap.4.Tosti autem,& cum melle triti,nomas repurgant.Ea etiam nomata,& carcinomata dicuntur.

Nomen,quasi nouimen, à nosco, quia notitiam faciat.nam per id quicquid nominamus agnoscitur. Vel nomen dicitur notamen. Aut à Græco quod est ὄνομα,eyn nam) eenen naem) vng nom) abiecto o. Et habet multas significationes,quarũ vna talis est,quæ inest appellationi rerum omnium.est enim nomen proprium, vocabulum singulorum. Verg.Cui nomina mille,mille nocẽdi artes.Idem, Nomen aui referẽs Priamus. Verba autem nostra rerum nomina sunt,vt salio,curro.vtiq; his omnibus nominibus res significantur. vnde is sapientissimus iudicatus est,qui rebus nomina imposuit. vnde omne qđ loquimur,id est,omnes partes orationis rerũ nomina sunt. Alia nominis significantia est, qua vnam partem orationis ex octo videmus esse signatam,vt nomẽ, pronomen,verbum. Tertia nominis proprij, & hominis & deorum. Quarta quadripertita est, qua vnaquæq; personæ sine alterius communione significatur. Quod Cice.lib.Rhetor.sic definit,Nomẽ est,quod vnicuiq; personæ attribuitur, quo quæque suo proprio & certo vocabulo appellatur. Ergo vt propriũ personæ hoc nomen,& certum sit, per quatuor tenditur,prænomen,nomen,cognomen,& agnomẽ. Prænomen interdum vna, interdum duabus, interdum tribus literis continetur.C.vt Caius,Gn. vt Gneus, Sex. vt Sextus. Fuitq; nonnulla ratio prænominis. nam & Quintum ideo dixerũt,quòd quinto fortassis loco natus esset, Lucium, quòd initio lucis exortus, Gneum, à corporis effigie. Cognomen maiorum est, tractum ex familia vel sanguine, (ἐπωνυμία) vt Cornelius ex Cornelijs.

Nos

Nomen autem proprium personæ est, quod proprium gentilitium, hoc est, quod originem gentis, vel familiæ declarat. vt Cicero, Scipio. Agnomen extrinsecus venit, & hoc tribus modis. Aut ex animo, vt Superbus, Pius. Aut ex corpore, vt Crassus, Pulcher. Aut ex fortuna, vt Africanus, Gorthicus, Afianus, Numantinus, à deuictis gentibus, sed hoc raro vsurpatur. Cognomen nanq, fiue cognomentum potius quàm agnomē dicitur. Cic. Scipio ille cui Africano fuit cognomē. Idem, Teq non cognomen solū Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiā intelligo. His quatuor partibus personæ proprium & certum nomen includitur, vt Publius prænomē, nomē Scipio, Cornelius cognomen, Africanus agnomen. Qui autem prænomen, nomen & cognomen tantum ponunt, dicunt Publius prænomen esse, Cornelius nomen, Scipio cognomen. Et nomen quidem atq cognomē omnium eiusdē familię commune erat, prænomen verò tantum singulorum. Et ideo proprium nomen quo se inuicem gentiles vocabant, vt pater appellabat ex duobus filijs alterum Publium, alterum Lucium. nec aliter inter se fratres ipsi vocabant. Quidā etiam à vestimento cognomen sortiti sunt. vt Antonius Caracalla. Quidam à pecore minori, vt Portius, Scropha. Quidam à pecore maiori, vt Equitius, Taurus. Quidam à piscibus, vt Sergius, Orata, Muræna. Quidam ab arboribus, vt Fronditius. Quidam ab ea re quam optimē fererent, vt Fabius, Lentulus, Cice. A pinsendo Pilumnus, qui primus pilū inuenit, & multa huiusmodi. Est quando nomen pro decore, cognatione, & dignitate ponatur. Verg. Auulsumq humeris caput & sine nomine corpus. Interdum pro generositate. Idem lib. 2. Aut pomis sua nomina seruāt. Interdum pro nobilitate generis, ex qua fit nomen, quod famam significat. Idem, Et nos aliquod nomenq decusq Gessimus. Et illud, Melius est nomen bonum, quàm diuitiæ multæ. Interdum pro gente. Verg. Nostrumq in nomen ituras. Interdum pro debitore, seu debito, (χρέος) aut credito quod fœnorauimus, quoniam nomina eorum qui vsuras soluturi erant, in calendario fœnoratoris scribebātur. Et simili modo quicunque aliquid debebat. (χρεώστης.) Cice. Lent. Vt bonum nomen existimat adeptus. id est, bonus debitor. Suet. Et quæ in singulos annos stipendij nomina imposuit. Ascon. Tituli debitorum nomina dicuntur, præsertim in his debitis, in quibus hominum nomina scripta sunt, quibus pecuniæ cōmendatæ sunt. Ponitur etiam nomen aliquando pro causa. Cice. de Amic. Ab amicitia Qu. Pōpeij meo nomine se remouerat, vt scitis, Scipio. Idem in Vati. Non tam tuo quàm reipub. nomine. Cæsar in Com. O disse etiam suo nomine Cæsarem & Romanos. Nomen & aduerbium plerunq transeunt in se. vt Toruumq tuetur. id est, toruè, (δεινὸν, γοργόν.) Item aduerbiū in nomen, vt Dum mane nouum, accepta declinatione factum est nomen. Sic Persius, Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras. Sed nomē cum aduerbium cœpit esse, fit indeclinabile. Aduerbium cum nomen esse cœperit, declinatur. cum enim in alienū ius transeunt hæ partes, non suis, sed earum ad quas transeunt, vtūtur potestatibus dūtaxat in declinatione. nam temporum rationem suam reseruant, vt apud Vergil. lib 5. Mutati transuersa fremunt. Nā transuersa cum aduerbium sit, a tamen breuis est, quia venit ex nomine, licet duæ consonantes sequantur, cum sciamus in a terminata aduerbia longa esse. Nomina per diuersos casus loco aduerbiorum ponuntur. per nominatiuum, vt fors pro forte, recens pro recenter. per genitiuum, militiæ pro militia. per datiuū, vt vesperi, ruri, forti, per fortem.

Nomenclator (ὀνοματολόγος) à nomine calando. id est, vocādo, q memoriter vnūquenq nominatim vocare didicit, vtputa in foro reos, in conuiuio conuiuas. Apul. Et ad nomenclatorem mox citati venerunt. Cic. Att. lib. 4. Ad vrbē ita veni, vt nemo vllius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam non venerit. Horū opera vtebantur potissimum candidati, vt sibi in prensando suffragatores nomina ciuium suggererent. vnde laudatur Cato, quòd legem seruarit, quæ candidato nomēclatores adesse vetat, vt per seipsum sine nomēclatore nominatim salutaret ciues Romanos. Hi & fartores quoq dicebantur, quia salutatorum nomina (vt ait Festus) velut infarcirent peritorum auribus. Nīnc Nomēclatio, & Nomenclatura, (ὀνομασία, ὀνοματολογία) pro nuncupatione & nominatione. Colu. lib. 4. Qua re prudentis magistri est eiusdem nomēclationis aucupio, quo potiri nequeat, studiosos nō demorari. Plin lib. 2. Iouem quidem, aut Mercurium aliter'ue alios inter se vocari & esse cœlestis nomenclaturæ.

Nomentum, (νώμεντος) oppidum in Latio non procul ab vrbe Roma. Mart. Si vicina tibi Nomento rura coluntur. Hinc Nomentana via Romæ qua itur Nomentū. & Nomentani, (νωμεντῖνοι) qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum à Nomento conditore.

Nominatim, (ὀνομαστὶ, ὀνομακλήδην) per singulorū nomina. Plin. Cum villico omnes nominatim assignati essent. Dicitur tamē & de vno, vt Tenens cruentum pugionē Brutus, nominatim Ciceronē inclamauit. Cice. lib. 3. Off. Quicquid enim est in prædo vitij, id statuerūt, si venditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstari oportere.

Nomino. as. appello, nomē impono. (ὀνομάζω.) nennen, bemansen) noemen) nominer) Lactant. li. 4. Si autem diuinus non sit, ne Deus quidem sit, vnde ipsa Diuinitas nominatur. Cic. de Amic. Amor enim, ex quo amicitia est nominata, princeps est ad beneuolentiam coniungendam. Interdum accipitur pro nominatim compellare. Plaut. in Most. Hem quis me nominat? Idem in Asin. Alienum hominum intromittat neminem, Quod ille aut amicum, aut patronum nominet. Bud. Nominare pro declarare, vt vulgò dicimus, & exprimere. Cice. pro Lælio, Multi à me summi viri prædicarētur, quorum profusa luxuries, magnitudo æris alieni, sumptus, libidines nominarentur. Est etiam nomina-

re

re, præsentem sistere, & vt iuris pontificij scriptores dicunt, Ius patronatus habere, hoc est, nominare designandum. Brutus ad Cic. Bibulus in Pansæ locum petere constituit, eam nominationē à te petimus, neq; coniunctiori dare beneficiū, quàm nos tibi sumus, neq; digniorem nominare potes. Hinc Denomino, (παρονομάζω) quod idē est quod nomino, seu nomen alicuius habeo. Colu. lib. 4. Quippe vniuersæ regiones, regionumq; singulæ penè partes, habent propria vitium genera, quæ consuetudine sua denominant.

Nomisma, (νόμισμα) vide Numus.

Nomius, (νόμιος) dictus est Apollo. hoc est, pastor, nō ex officio pastorali, sed quia Sol pascit omnia, quæ in terris gignuntur.

Nomodidactes, (νομοδιδάκτης) quia legem docet.

Nomophylaces, (νομοφύλακες) legū custodes & seruatores, ἀπὸ τ̃ νόμου, à lege, & φύλαξ, custos. Colu. li. 12. Non satis visum est bonas leges habere, nisi custodes earū diligētissimos ciues creassent, quos Græci νομοφύλακας appellant.

Nomos, (νόμος) Latinè lex dicitur.

Nomothetæ, (νομοθέται) Latinè legiferi dicuntur. vnde Solon Nomothetes dictus.

Non, (οὐ, οὐκ) neyn, nit) neen, niet) non, point.) negatiua dictio, accommodari potest indicatiuo, vt non tulit Antigenes. Optatiuo, vt non mihi si centum linguę sint, oraq; centū. Subiunctiuo, vt Non illa quisquā me naue per altū Ire, neq; à terra moneat conuellere funem. Quæ si negationi præponatur, affirmat: vt Non nihil tibi debeo, id est, aliquid tibi debeo. Cum verò postponitur, magis affirmat, quàm si præponeretur, vt si dixero, Nihil non, πάντα, tibi debeo. significat enim omne tibi debeo. Ouid. lib. 3. Fast. Multa tibi memores, nil nō debemus Elisę, id est, debemus multa tibi, cum fueris de nobis merita, sed Elisæ debemus omnia.

Non autē, (οὐ μὴν) rectè dicimus: at non dicimus, Non verò, vt Amicus Cæsaris sum, non autem assentator, vel assentator vero non.

Non ita pridem, (οὐ πρὸ πολλοῦ, πρὸ μικροῦ) hoc est, non multo tempore antè.

Non modò, (μὴ ὅτι, οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι, οὐ μόνον) significat non solum, vt Non modò te diligo, sed etiam amo. Quandoq; ponitur pro nedū. Trebon. Ciceroni, Non enim nescit quanti te faciam, & quàm pro veterrimo amore omnibus tuis etiam minimis cōmodis, non modò tanto bono gaudeam,

Nonnullus, ἔστιν ὅς τις, aliquis.

Nonnunquam, ἐσθ' ὅτε, ἐνίοτε, significat aliquando.

Non sobrius, (οὐ νήφων) pro ebrio accipitur. Mart. Et non sobria verba subnotasti.

Non tacenda, (ῥητὰ) pro laudāda, capitur elegāter.

Nona, (νῶνα) vna ex Parcis, Latini Nonam, Decimam, & Mortam, Parcas dixere, de quibus Gell. libr. 3. cap. 16.

Nonacris, (νώνακρις) locus in Arcadia. Victru. Est in Arcadia Nonacris nominata, quæ habet in montibus stillantes ex saxo frigidissimos humores. hæc autem aqua Stygos hydor appellatur, qua neque argentum, neq; æneum, neq; ferreum vas potest subsistere, sed dissilit ac dissipatur. conseruare autē eam & continere, nisi vngula mulina nil potest. Hinc fit Nonacrius, a, um. (νωνακριεύς, νωνακρίτης, νωνακριάτης.) Ouid. in Fast. Et matri, & vati paret Nonacrius heros.

Nonæ, (νῶναι) quasi nouæ, propter initium obseruationis. Vel quòd ab eo die semper ad Idus nouē dies putentur. Sicut apud Tuscos, quòd hi nono quoq; die regem suum salutabant, & de proprijs negocijs consulebant. Vel ideo Nonæ dictæ sunt, quòd ante diem nonum sint. siue à noua Luna, cum pontifex eo die nouam Lunā obseruarit, & visam regi sacrificulorum indicabat.

Nongeni, (ἐννακόσια) pro nonigeni.

Noricum, (νωρικία) pen. corr. regio in Europa, vt lib. 1. scribit Ptol. Limites habet ab occasu Enum fluuium, qui medius est inter Vindelicos & Noricos, à septētrione Danubium, ab Ortu solis montem Cecium, qui Pannoniam superiorem disterminat à Norico, à Meridie montem Curuancam, qui est super Istriam. Eam nunc regionem pleriq; Bauariam appellant. Vnde fit Noricus, a, um. (νωρικός.) Horat. lib. 1. Carm. Quas neq; Noricus deterreret ensis.

Norma, κανὼν, γνώμων, eyn winckelmasz) een winckelmaete) vne esquerre, ou riegle) fabrorum instrumentum habens duo latera, quo omnia dirigunt, metiunturq;, quæ & regula dicitur. Plin. lib. 36. cap. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet. Vitruu. libr. 7. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpēdiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Nostrates quadram vocant. Vnde quæ recta dimensaq; sunt, normam habere dicuntur. Cicero in Læl. Nunquam ego dicam C. Fabritium, M. Curium, T. Coruncanum, quos sapientes maiores nostri iudicabant, ad istorum normam fuisse sapientes. Per translationem verò ponitur pro recta via. A norma fiunt adiectiua, Abnorme & Enorme.

Normalis, le, quod ad normam factum est, vt normalis angulus. Quintil. lib. 11. de pronuntiationis gestu loquēs, Sinistrum brachium eousq; alleuandum est, vt quasi normalē illum angulum faciat, super quod ora ex toga duplex æqualiter sedeat.

Normandia, regio Galliæ vltra Sequanā flumē, quę à Carolo magno deuicta fidē Christianā suscepit.

Normatus, a, um, quod est regulatū & directū, (διαμεμετρημένον.) Colu. lib. 3. cap. 13. Antiquam illam ciconiam infiximus, vt tanquam supposito vasi ad perpendiculum normata insisteret.

Noruegia, regio in Europa Septentrionalis versus Oceanum Germanicum sita.

Noscito, as, pen. cor. frequent. à nosco. (ἐπιγινώσκω, γνωρίζω) Plaut. in Cist. Nunc vestigia si qua sunt, noscitabo. Liu. lib. 3. Circunspectare omnibus fori partibus senatorem, raroq; vsquam noscitare.

Nosco, is, noui, notum, (γινώσκω) erkennē) kennen) cognoistre) quod & Gnosco dicitur. vnde Agnosco, & Cognosco, & Ignosco. Significat aūt noscere, vltra notam significationem charum habere.

Vere

Verg.lib.4. Geor. Et patriam solæ,& certos noues re penates. Habet & alia composita, vt Dignosco, Internosco, διαγινώσκω, inter alios nosco. Cice.in Læl. Secerni autē blandus amicus à vero,& internosci iam potest adhibita diligētia. Pernosco, perfecte nosco. Colu.lib.7. Itaq; sicut veteres Romani præceperunt, ipse quoque censeo tam pecorum quàm agrorū cultū pernoscere. Fit autē nosco à Græco, nam Græci γινώσκειν, dicunt cognoscere, γνωτὸν cognitū, γνῶσιν notitiam. Hinc Latini veteres non nosco, sed gnosco dicebant, & gnotū cognitum,& gnoro pro scio.

Nosocomion,(νοσοκομεῖον) hospitale languentium, villa & domiciliū ad quod diuertunt ægrotantes pauperes. Hieron. ad Ocean. Censum quē habere poterat, distribuit, dilapidauit, ac vendidit, & in pecuniam congregatū, vsibus pauperum præparauit. Et primò omniū nosocomion, id est, languentium villā instituit, in quo ægrotātes colligeret de plateis,& consumpta languoribus atq; inedia miserorum membra refoueret.

Notabilis, qui nosci potest, (γνωστός.) Colum.lib.3. ca.21. Quia maior pars putationis per id tempus administratur, quo vitis vtiq; folium notabile gerit,&c. id est, per quod nosci possit. Notabilis, insignis,& apertus. Plin.lib.36.cap.5. Notabilis fœditas vultus Hipponacti. Et in bonam. Cice. Si exitu notabili concluduntur.

Nota, æ.(σημεῖον, σύνθημα, σύμβολον, στίγμα) eyn zeychen) een teeckē) vne marcque.) à nosco, is. deriuatur. Festus, Nota nunc significat signum, vt in pecoribus, tabulis, libris, literę singulę aut binę. nunc ignominiam. Plin.lib.11.cap.39. Mammas homo solus è maribus habet, cætera animalia mammarum notas tantum. Cicero in Partit. Literatura constat ex literarum notis. Vsurpatur & pro scriptura. Curius Cicer. Quare Cicero mi perseuera constanter nos conseruare,& Sulpitij successori nos de meliore nota commenda. Sunt etiam notæ, quibus compendio scribitur. Sueton. de Cæs. Extant ad Ciceronem, item ad familiares domesticos de rebus, in quibus si qua occultius perferenda erant, per notas scripsit. Hoc est, sic structo literarū ordine, vt nullū verbū effici posset: quæ si quis inuestigare & persequi vellet, quartā elementorum literam. id est, d pro a, & perinde reliquas cōmutet. Gell. de notis Cæsaris sic scribit, In Epistolis Cæsaris inueniūtur literę singularię sine coagmentis syllabarum, ex quibus verba confici nulla possunt. Notis scribere, est compēdioso scribendi genere excipiendo vti. Modestinus, Eos qui notis scribūt acta præsidū reipublicæ causa, non abs esse certum est. Sueton. de Tito, E pluribus comperi, notis quoq; excipere velocissimè solitū, & cum amanuensibus suis per ludū iocumq; certantē imitari chirographa quæcunque vidisset. Huiusmodi exceptores sunt hodie in curia parlamēti miranda solertia, omnia propemodū dicta, aduocatorum quoq;, nedū iudicū excipientes. quales olim etiam in iudicijs fuisse Romanis, multis testimonijs constat. Nota, pro infamia & ignominia, seu probro aliquādo sumitur. Lucil.lib.30. Quē scis scire tuas omnes maculas, notasq;. Suet. Varijs affectus notis. Cic.3.Off. O turpem notam temporum. Cic. in Philip. Hæc inusta est à te mortuo Cæsari nota ad ignominiam sempiternam Eximere notę id est remittere infamiam. Gell. libr.4. Aliquando nota refertur ad laudem. Ouid. Ille Numantina traxit ab vrbe notam. Est item nota, signum quo aliquid notatur. Cic. Qu. Valer. Quare Cuspianorū omniū commendationis causam hac tibi epistola exponendam putaui, reliquis epistolis tantum faciā, vt notam apponam eam, quæ mihi tecum conuenit,& simul significem de numero esse Cuspij amicorum. Nota præterea quodcunq; signum significat. Liu. Edit nomina eorum quibus conuentis opus esset, instruit etiā secretis notis, per quas haud dubiè cognosceret sua mandata esse. id est, dat signa quibus fidem facerent. Et notæ pro indicijs. Celsus, Nec tamē ignorare oportet, in acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis & mortis. Idē, In longis quoq; morbis tales notas nō habentibus scire licet increscere, si somnus incertus est.

Notarius,(γραμματεύς, ὀξυγράφος) eyn auffzeycher, schreiber) een obteekenaer, schryuer) escripuain.) à notis dictus est, id est, literis vel ziferis, qui per notas quasdam multarum literarum vim habentes dicta colligunt. Plin. in Epist. Notarium voco,& die admisso, quę formauerā, dicto. Mart. lib.10. Nec calculator, nec notarius velox Maiore quisquam circulo coronetur.

Noteo, tes, tui. à quo Notesco, not⁹ fio.(γνωρίζομαι) bekāt wirdē) bekēt wordē) venir en bruyt) Lactāt. lib.1. Quod qa fieri non potuit, vt huiusmodi per seipsum ratio diuina notesceret, non est passus hominem diutius errare. Propertius, Nec minus hæc nostri notescet fama sepulchri. Plin.lib.32.cap.2. Prius quàm hæc notescerent, Galli gladios, scuta, galeas parabant. Hinc fit Innotesco. Lactan.lib.5. Denique à doctis huius seculi, quibus fortè scripta eius innotuerunt, irrideri solent. id est nota & manifesta facta fuerunt.

Nothrotes,(νωθρότης) pen.cor. Latinè torpida segnities dicitur. νωθρὸς, languidus.

Nothus,(νόθος) cum aspiratione, is apud Gręcos dicitur (inquit Quintil. libr.3.) qui ex vxore non legitima natus est. Latinum rei nomen, vt Cato quadam quoq; oratione testatur, non habemus, ideoq; vtimur peregrino. Verg.lib.7. Supposita de matre nothos furata creauit. Nothum Græci appellant, quicquid non legitimum esse volunt, nec verum. vt nothum Atticismum dicunt, nō verum schema Atticum, sed adulterinum, spuriumq;. Nothi pulli. Colu.lib.8.cap.10. Omnium autem horum generum nothi sunt optimi pulli, quos conceptos ex peregrinis maribus nostrates ediderūt. Nothos, appellant Arabicos elephātes Indicis minores, teste Plinio lib.8.cap.1.

Notifico, as. notū facio. γνωρίζω. Ouid.lib.1. de Ponto, Atq; modum pœnæ notificare velis.

Notio, cognitio, demōstratio, manifestatio. ἐπιβολή, ἔννοια. Cic.li.3. Off. Explica atq; excute intell: genti-

tiam tuã, vt videas quæ sit in ea species, forma & notio boni viri. Propriè autẽ Boëtius Comment. 3. Topic. Notio intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quæ ad res plures pertineat à se inuicem differentes.

Notitia, (γνῶσις) erkantnuss) kẽnisse) cognoissance) cognitio, à notus, quæ & notio dicitur. Terent. in Heaut. Quanquã hæc inter nos nuper notitia admodũ est. Cic. de Senect. Qui sermo, quæ præcepta, quanta notitia æquitatis.

Notius, (νότιος) siue Notus, vnus ex piscibus signi cœlestis.

Noto, as. frequentatiuum à nosco, Priscian. In quo similiter est notandum, quòd cum à notu sit deriuatum, corripuit tamen penult. nec mirũ, composita em̃ à notus mutãt o in i correptã, vt Agnitus, Cognitus, cum Ignotus seruauerit o. Est autẽ notare, animaduertere, διασημαίνειν σημειοῦσθαι. mercken, waernemen) marquer.) Lactan. lib. 2. Cursus siderum & defectus notauerũt. Plin. lib. 11. ca. 48. Insecta subinde pedibus oculos tergunt, ceu notamus in muscis. Notari ignominia, accusari. Cicero Aulo Cecin. Deinde vt eam in ciuitatem boni viri & boni ciues, nulla ignominia notati nõ reuertantur, in quam tot scelerũ condemnati reuerterunt. Sumitur quãdoq; pro intitulare, inscribere. Quãdoq; pro facere, Lactant. libr. 4. Qui signum hoc veri & diuini sanguinis in summo corporis sui notauerint. Potest etiam dici à nota deriuatiuum, vt sit notare, signum notam'ue apponere. Iuuen. Sed quæ Fabritius censor notet. Lactan. li. 4. propriè, Cuius rei figurã etiam Iudæi nunc exhibent, cum limina sua cruore agni notãt. Et notare, est ab alio dictata conscribere, Notarunt hoc annales, pro scriptum est in annalibus. Plin. lib. 8. cap. 51. Vnde qui dictat, scriptor: q verò scribit, notarius, σημειογράφος appellatur. Item ignominia afficere, ἀτιμοῦσθαι. Cic. Sed notandã putaui libidinẽ nimiam. Composita huius verbi sunt, Annoto, Connoto, Denoto, Prenoto, Antenoto seu Antesigno, Subnoto. Marti. Et non sobria verba subnotasti. Habentq; penultimam correptam.

Notus, a. um. (πρόδηλος, γνώριμος) bekãt.) cogneu.) cognitus, amicus & charus dicitur. Verg. lib. 7. Et notis compellat vocibus vltrò. Idem, Hic inter flumina nota. id est, chara, vt inquit Seruius.

Notus, ti. (νότος) ventus Meridionalis, auster dictus. νοτὶς enim Latinè humor dicitur.

Nouacula. (ξυρὸν) culter rasorius, à nouo, as. qđ nos uare, id est, nouũ facere videatur. Colu. lib. vlt. posuit pro cultro, licet non rasorio: Raporũ, inquit, quàm rotundissima sumito, eaq; si sint lutosa, detergito, & summam cutem nouacula decerpito.

Noualis, (νέωμα, νεατὸς) genere fœmin. & nouale genere neutro dici potest secundum Seruium, & diuersis modis exponi solet. Paulus iureconsul. dicit esse terram proscissam, quæ anno cessat. Sic Varr. Qui intermittitur, à nouãdo noualis ager. Sic Plinius, Nouale est, inquit, quod alternis annis seritur. Idem sentire videtur Festus, cum ait, Noualis ager nouæ relictus sementi. At Seruius vult noualem esse aruum tunc primum ad sementem proscissum. vnde Verg. Impius hæc tam culta noualia miles habebit? Deplorabat enim agrũ, in quo instruendo magnopere laborasset. Sic Hierony. diffinit, Nouale, est ager nunc primũ proscissus. Et Quintil. in Milit. Mariano, Mox ingentibus lacertis humum fodere, segnem futuris noualibus eruere syluam. Sed Verg. in sensum priorem accipit, cum inquit, Alternis idẽ tonsas cessare nouales, Et segnẽ patiere situ durescere campum. Ideoq; Seruius alibi ait, Noualia, id est, noua terra, quæ per singulos annos renouatur per semina.

Nouelletum, sumitur pro vinea ex nouellis vitibus consita. ὁ νεόφυτον. Paulus Iureconsultus, Veluti si nouelletum in fundo factum sit.

Nouellius, Mediolanensis quidam fuit temporibus Tiberij Cæsaris, qui gestis honoribus à prætura ad consulatum vsq; peruenit, & Tricongius cognominatus est, quòd tres congios vini vno impetu epotauerit.

Nouello. as. nouũ agrum colo, seu nouas vites pango. νεοῦσθαι, νεᾶσαι. Suet. Edixit, ne quis in Italia nouellaret. Huius compositũ est renouello, (ἀνανεόω) quod est rursus nouellũ fieri. Colu. lib. 3. Eiusmodi vinea si non aridos in opera habet truncos, & flecti potest factis sulsis, optimè sternitur, atq; ita renouellatur.

Nouellus. a. um. (νεόφυτος) diminutiuum, à nouis.

Nouem, (ἐννέα) neun) negen) neuf.) genus numeri, à quo fit Nouenus. a. um. ἔνατος. & Nouenarius. a. um. Var. Quo pacto erunt in mulis & pastoribus nouenę partes, vbi nec admissurę, nec fœturæ obseruantur? Sed do in hominib. posse nouenarum retinere numerum.

Nouendium, (ἐννέα ἡμέραι) nouem dierum spacium, à quo nouendiale sacrificium, quod mortuo fieri solebat nono die, postquam erat sepultus. Liu. Nouendiale sacrum publicè susceptum est.

Nouenniæ, ciuitas Thraciæ, quæ & Amphipolis, ἀμφίπολις, dicitur. Ouid. in Arte, Noua terebatur mi seræ via, viderit inquit, Et spectat zonam pallida facta suam.

Nouerca, (μητρυιά) eyn stiffmutter) eẽ stiefmoeder) marastre) dicitur quam quis liberis sublatis, nouã vxorem ducit arcendæ familiæ gratia, dicta quasi νία ἀρχὴ, id est, noua princeps. Verg. in Buc. Est mihi nanq; domi pater, est iniusta nouerca. Cice. in Orat. Ab hac indole iam illa matura, vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex. Plin. de Viris illustrib. Taceant, quibus Italia nouerca est, non mater.

Nouercari, (μητρυιάζειν) est nouercarum more agere, hoc est malignè & inimiciter.

Nouitas. atis. newe) nieuwicheyt) nouueaulte) Cice. De Amic. Nouitates autem si spem offerunt, vt tanquam in herbis non fallacibus fructus appareat, non sunt illæ quidem repudiandæ, vetustas tamen suo loco conseruanda est. Idem. 3. Verr. Et ad Lentulum, Famil. 1. Nouitate esse inuisum. Nouitas pro generis ignobilitate. Sallust. Nouitatem meam contemnunt, ego illorum ignauiam. mihi fortuna, illis probra obiectantur,

Nouitius.a.um.(νέαστος) quod est nouũ, vt nouitium opus, quod est nuperrimè factum. Vlpia.lib. 21. Pleriq; solent mancipia, quæ nouitia non sunt, quasi nouitia distrahere, adhoc vt pluris vendant. Præsumptũ est enim ea mancipia, quæ rudia sunt, simpliciora esse & ad ministeria aptiora, & dociliora, & ad omne ministerium habiliora. Trita verò & veterana mancipia difficile est reformare. Cuius contrarium est Veteranus. Martianus, Si tamẽ nouitia mancipia fuerunt, non etiam veterana. Mancipia autem nouitia intelliguntur, quæ anno nondum seruierunt. Plin. Nouitium vinum resinatum conducit. Terent. in Eun. Abducit secum ancillas, paucæ quæ circum illam essent, manent Nouitię puellę. Cic. pro Domo sua: Syrum, nescio quẽ de grege nouitiorum factum esse consulem.

Nouo.as.(νεόω) new machen) nieu maecken) renoueler.) nouum facio. Sallust. Consul optimum factu ratus, noctẽ quæ instabat antecapere, ne quid eo spacio nouaretur. Cic. ad Catonem Famil. 15. Qui nouari aliquid volebant. Nouare pro immutare. Cic. 3. De Legib. Nihil habui sane non modo multum, quod putarem nouandũ in legibus. Huius cõposita sunt, Innouo, (καινοτομέω, νεωτερίζω) & Renouo (ἐπικαινίζω.) Liu. li. 1. Fœdus inter Romam Lauiniumq; vrbes renouatum est.

Nouocomenses, (κωμῆται) dicti sunt quos Comum diuus Cæsar inquilinos ad habitandum deduxit. Fuerunt enim quinq; millia, è quibus quingenti illustrissimi Gręci fuerunt, qui oppido nomen relinquentes, & Nouumcomum appellantes, Nouocomẽses oppidanos vocauere. hos ciuitate donatos in habitatorum numero descripsit.

Nouuncium dicitur, quod est nouem vnciarum.

Nouus.a.um. propriè dicitur recens, & quod nuper fuit. νέος, καινός. new) nieu) nouueau) Ouid. In noua fert animus mutatas dicere formas Corpora. Terent. in Adelph. Nouus maritus anno demum quinto & sexagesimo Fiam, atq; anum decrepitam ducam? Ibidem, Et noua nupta eadem hæc discet? Accipitur quandoq; pro magno & mirando. (παράδοξος) Vergil. Pollio & ipse facit noua carmina. Quandoq; pro inopinato, Idem, Quis furor iste nouus. Noui quoq; homines dicũtur, quorum nulli maiores clari fuere, sed ipsi per seipsos clari esse incipiũt, & magistratus in ciuitate assequi. Cicero, Noui homines plurimi eosdem honores consecuti sunt. A nouus fiunt aduerbia, Nouè & Nouiter. Ad Heren. Ne quid ambiguè, ne quid nouè dicamus. Plin. in Paneg. Vidimus delatorum iudicium, quasi grassatorum, quasi latronum. non solitudinem illi nouiter, sed templum, sed forum insederant. & superlatiuum nouissimus, (ἔσχατος) quod pro vltimo poni consueuit, quia quæ recenter fiunt, vltimũ locum habent. Cic. lib. 1. de Orat. Quę duo sunt ad iudicandum nouissima. Idem ꝓ Rosc. Com. Itaq; perbreui tempore, qui ne in nouissimis quidem erat histrionibus, ad primos peruenit comœdos. Nouissimè aduerbium, quod barbarè finaliter dicitur. Ad postremum dixit Cicero. Plancus Ciceroni, Denique quòd ad omnes casus coniunctiores Reip. esse volebam, nouissimè vt ab omni omniũ solicitatione aduersus eos, tales vobis præstare possem, quales adhuc fuerunt.

Nox à noceo, quòd oculis noceat, vel à gręco quod est νύξ. die nacht) le nuyct.) Vnde & Nyctileus dictus est Bacch⁹, quod eius sacra noctu celebrarentur. Est autem nox terræ vmbra, vel (vt Speusippus ait) vmbra diei contraria, Solis priuatio. Cice. De Natura Deor. Ipsa vmbra terræ soli officiens, noctem efficit. Officiens, id est, obstans, & se illi interponens. Noctis partes sunt, vespera, crepusculum, conticinium, intempestiuum, gallicinium, lucifer, & matutinum. Diuidunt etiam milites noctem, in vigilias quatuor, quæ singulæ trium horarum spacio supputantur, quoniam seruãt castra vicissim per vigilias, & dicebatur prima vigilia, secunda, tertia, & quarta. & (vt scribit Hierony. vigiles secundi primis, & secundis tertij, tertijsq; nouissimi in statione succedebant, dato signo à tibicine. vnde Luca. Tertia iam vigiles commouerat hora secũdos. A nox fiunt, Pernox (παννύχιος) Noctua, Nocticorax, Nocturn⁹, Noctesco, Pernocto, Noctiuagus, Noctiluca, Binoctium, Trinoctium, Quadrinoctium, & huiusmodi.

Noxa, (τιμωρία) ein straff, oder sunde, vbelthat) een straffinge oft sunde) forfaict) pœna dicit. nã noxę dedere dicim⁹ aliquẽ, hoc est pœnæ tradere, ob noxam, quę significat culpam. vnde noxales actiones (vt Paul. inquit) appellantur, quæ non ex contractu, sed ex noxa atq; maleficio seruorum aduersus nos instituuntur. Quarum actionum vis & potestas hæc est. Vt si damnati fuerimus, liceat nobis deditione ipsius corporis quod deliquerit euitare litis æstimationem, dando scilicet corpus viuum. Ouid. Verba fides sequitur, noxæ tibi deditus hostis Spargitur effuso cornua Bacche mero. Sallu. Maximè vellem P. C. remp. quietam esse, aut in periculis à promptissimo quoq; defendi, deniq; praua incœpta consultoribus noxæ esse. Liu. 8. ab Vr. Bene habet (inquit dictator) Quirites, vicit disciplina militaris, vicit populi maiestas, nõ noxæ eximitur Fabius, qui contra edictum Imperatoris pugnauit, sed noxæ damnatus, donatur populo Romano, donatur tribunitię potestati, precariũ, non iustum auxilium ferenti. Aliquando noxa dicitur culpa, αἰτία vnde Iureconsul. De verb. signifi. scribit noxæ appellatione omne delictum contineri. Liu. 3. ab Vrb. Alia omnis penes milites noxa erat, qui ne quid ductu atq; auspicio decemuirorũ per suum atq; illorum dedecus patiebantur. Idem, At quam ob noxam? id est, propter quam culpã? Idem lib. 1. ab Vrb. Dant ordine omnes fidem, consolantur ægram animi, auertendo noxam ab coacta in authorem delicti. Aliquando dicitur lęsio, damnũ, βλάβη. Ouid. lib. 15. Metam. Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur. Col. lib. 3. Ea res à noxa curculionum videtur conditas fruges defendere. Suet. Spurinamq; irridens, & vt falsum arguens ꝙ sine vlla noxa sua Idus Martię adessent. Noxitudo etiam apud Veteres pro noxa dicebatur.

Noxalis, le. vnde noxalis actio, Caius in l. 1. De Noxal.

xal.action.Noxales actiones appellãtur, quæ non ex contractu,ſed ex noxa atq; maleficio ſeruorum aduerſus nos inſtituuntur. Quarum actionum vis & poteſtas hæc eſt, Vt ſi damnati fuerimus, liceat nobis deditione ipſius corporis,quod deliquerit, euitare litis æſtimationem.

Noxia,(αἰτία) culpa.Plau.in Merc.Nihil magis manifeſto teneo,innoxia es. Qua noxia? Terent.in Phor.Meminiſtin' olim vt fuerit veſtra oratio In re incipiunda ad defendendam noxiam? Cic.1.De Inuentio. Amicum caſtigare ob meritam noxiam. Terent.in Phor.Hic in noxia eſt, ille ad defendendam cauſam adeſt.Idem in Eun.Vnam hanc noxiã mitte,ſi aliam vnquam vllam admiſero,occidito.

Noxius.a.um.quod nocet.(βλαβερός.ſchadleich) ſchadelijck) nuyſant.) Sallu.Quæ niſi quæſita erunt, & niſi vindicatum in noxios,quid erit reliquum? Liu.5.ab Vrbe,Qui noxij ambo alter in alterum cauſam conferunt. Cuius contrarium eſt Innoxius,qui non nocet.

N ANTE V.

Nubecula, (νεφίον) diminutiuum,parua nubes.Plin.lib.18.Nubecula,quamuis parua, ventum proceloſum dabit. Per translationem Cic.in Piſon.Neq; tam fui timidus,vt qui in maximis turbinibus ac fluctibus reipu.nauem gubernaſſem,ſaluamq; in portu collocaſſem frontis tuæ nubeculam,tum collegæ tui contaminatũ ſpiritum pertimeſcerem.

Nubes,νεφέλη,eyn wolcke) nuee.) eſt vapor humidus in ſublime elatus è terra per æſtum,ſiue aër in liquorẽ coactus, cuius denſitas haud dubiè Solem obumbrat. Sunt qui hoc nomen à νέφος deriuẽt, quod apud Græcos à priuatione lucis nomen acceperit: quemadmodum κνέφας, quod nymbum ſignificat,à quo noſtri gnephoſum dixere obſcurũ, quaſi nebuloſum. Varro, Gnephoſus locus, & ſine vlla luce.

Nubifugus, adiectiuum, qui nubes fugat,vel etiam qui fugit nubes. Colu.libr.10.Nec tam nubifugo Borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu.

Nubigena.æ,maſc.gen.Col.lib.10.Nox vbi nubigenæ Phryxi,nec portitor Helles,&c. Verg.8.Æneí. Tu nubigenas inuicte bimembres,&c.

Nubilarium, locus quo propter nubes conferuntur frumẽta ſemitrita.ὑπονέφιον. Col.lib.1.Huic areæ nubilarium applicari debet,maximè in Italia,propter inconſtãtiam cœli,quò collata ſemitrita frumenta protegãtur, ſi ſubitaneus imber acceſſerit. Dicitur & nubilar.Idem li.2.Qui ſi falcibus ſeges cum parte culmi demeſſa ſit,protinus in aceruum vel nubilar congeritur.

Nubilis,quæ eſt apta,vt viro in matrimonium iungatur,ἐπίγαμος,ὡραία. manbar) mariable) Verg. 7.Æn.Iam matura viro, iam plenis nubilis annis. Cice.pro Cluent.Nubilis filia. Et Liu.9.Bell.Pun. Nubilis virgo.

Nubilo.as.& Nubilor.aris.deponens, nubilum ſeu obſcurum facio,apud Catonem legitur.(νεφόω.gewolcht machen) ghewolckt maken) Et apud Varro.Nubilat aër,Plin,lib.37.cap.7.Calliſtratus fulgorem carbunculi debere candidũ eſſe poſuit, extremo viſu nubilantem. Cato de re Ruſt.Vbi nubilabitur, in noctu ſub tecto ponito, quotidie,cũ ſol erit, in ſole ponito. Hinc componitur Obnubilo,quod eſt totum obſcurum facio,& quaſi nubibus impleo.Gel.lib.1.Ac ne oris quoq; & vultus ſerenitatem Stoici hominis vnquã vlla poſſe ægritudine obnubilari.

Nubiloſus.a.um.(νεφελώδης,ζοφώδης) quod eſt nubibus plenum.

Nubilus.a.um. pen. corr. fuſcum, nubibus tectum, ἐπινεφής. ghewolcket,dunckel) ouertrocken met wolcken),couuert de nuees) Plin.lib.16.cap.26. Pyrus & amygdala etiam ſi non pluat, ſed fiat auſtrinum cœlum atq; nubilũ, florem emittunt. Nubilus color, obſcurus. Plin.lib.9.cap.35.Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina ſerenum. Nubilum verò ſubſtantiuum,ipſam nubem ſignificat. Plin.lib.2.cap.62.Rhodi & Syracuſis nunquam tanta nubila obduci, vt nõ aliqua hora Sol cernatur.

Nubo.bis.pſi, ptum. & nuptus ſum præteritũ facit, καλύπτω,ſignificatq; operio,velo,à nube quæ cœlum operit. Quoniam verò Sponſæ apud veteres dum viro tradebantur, nubere, hoc eſt velare, capita ſolebant: factum eſt vt nubere vſurpetur pro viro tradere, ſeu viro tradi, γαμεῖν, ὁμιλεῖν. eyn man nemen) trouwen) prendre mari) Nã & actiuè dicimus, Nupſit filiam Cæſari:& paſſiuè,Cuius filia nupſit Cæſari. Eſt autem proprium mulieris. Terent.in And. Aiebant hodie filiam meam nubere tuo gnato. Non enim vir,ſed mulier propriè nubit. Licet quandoq; figuratè vel peruerſo naturæ ordine præpoſterè dicatur. Pompo.Pannuceatis: Sed meus frater maior,poſtquam vidit me domo eiectum, nupſit poſterius dotatæ vetulæ, varicoſæ Aphræ. Suet.de Nerone:Cui etiam ſicut ipſi Sporus ita denupſit. Iuuenal. Quid quæris? nubit amicus. Sunt qui dicant virum tum nubere, cum ſeruit vxori,velut illa potius vir ſit,quàm ille. Vns de Mart. Vxori nubere nolo meæ. Conſtruitur cũ datiuo,& aliquando cum ablatiuo mediante præpoſitione cum : vt Mulier nupſit mihi,& mecum. Cice.Mar.Catoni : Regis Parthorum filium quocum eſſet nupta regis Armeniorum ſoror. Huius verbi compoſita ſunt, cõnubo,quod eſt matrimonio iungor, quaſi ſimul nubo, ὁμοιζεύγνυμαι, ὁμοιοκῶ. Apul. Neſcientibusq; parentibus puellari ætate connupſeramus. Hinc connubium,ius legitimi matrimonij. Denubo,innubo,quod propriè ſignificat ad domum viri tranſire. Vnde & pro tranſire ſimpliciter ſumitur. Lucil.lib.6.Satyr. Suam enim inuadere atq; innubere cenſent. Hinc innubus,qui vxorem ducit : & innuba,quæ viro traditur. Obnubo,abſcõdo,tego,περικαλύπτω. Stat. Obnubitq; comas,& temperat aſtra galero. Pronubo,nuptijs præſum. à quo pronubus,& pronuba pen.cor. Sed cætera omnia habent penultimam productam.

Nucamenta,pen.cor.à nuce inclinari videtur,κονίδια. Plin.lib.16.cap.10.nucamenta appellat paniculas,quaſi quaſdam dependentes ex ramis ab-

ictus

ietis, & piceæ. Ruellius: Cæterum ea quæ callo squammatim compactili pendent è ramis nucum, roborum, picearum, appellantur nucamenta: vel ideo, quòd sint quasi quædam Naturæ rudiméta, pineam nucem facere condiscentis: vel quòd apertissimè in nucibus propendere cernuntur. Græci etiã cyttaria appellare consueuerunt.

Nuceria, (νουκερία) ciuitas Campaniæ, de qua Silius: Illic Nuceriæ & Garus naualibus. Lucerina verò oppidum Apuliæ, à qua Lucerini dicti sunt.

Nuces, à nocendo dictę, quòd fatis noceant. nussen) noten) des noix.) Ouidius: Quoniam fata lædere credor, Cultus in extremo margine fundus habet. Siue quòd linguæ noceant. Vel quòd vt nox aërem, ita nux succu suo corpus atrum faciat. Cõstat nucis nucleum esse difficilem concoctu, dolorem capitis inferentē, tussientibus inimicũ. Græci κάρυον vocant, à grauedine capitis. κάρα enim caput significat. Est autem nux generale omnibus, quæ duro operimento teguntur, τὰ καρυκά, vt sunt castaneæ, amygdalæ, auellanæ, & huiusmodi. Verg. Castaneæq́ nuces. Pomum generale nomen omniũ fructuũ quæ ex arboribus esui apta proueniunt, siue mollium, siue durorũ. Plin. lib. 15. ca. 22. Ab his locũ amplitudine vindicauerunt, quæ cessere authoritati nuces iuglandes. Et paulo pòst. Solum hoc pomũ Natura compactili operimēto clausit. nanq; sunt bifidæ putaminum carinæ, nucleorumq́ illis quadripartita distinctio, lignea intercursante membrana. Cæteris quicquid est, solidũ est, vt in auellanis, & ipso nucum genere, quas antea abellinas patrio nomine vocabãt. Mala verò nõ quodcunq; pomi genus tenerioris atq; carnosi, sed ea tantum dici quæ sui nominis arboribus producuntur: his scilicet quas malos vocamus, quemadmodũ pyra, quæ pyrus producit. Hoc modo mala citrea, siue medica dicimus, mala cotonea mala punica, & quæ vulgò generali vocabulo appellantur mala. De nucibus vide in Iuglans.

Nuceus, a, um. quod est ex nuce, καρυκός, Plin. lib. 16. ca. 39. Vlmeam, pineam, nuceam, hanc atq; aliã materiam omnem cum effodies.

Nucleus, quod tenerũ in nuce includitur. πυρήν. der nũß kern) die kerne vander noten) vng cerneau) Plau. in Curc. Qui è nuce nucleum esse volt, Frangat nucem. Inde enucleo, as. Non solum autem nucleus dicitur de nuce, sed etiam de testa, & ferro (vt ex Vitruuio libro. 7. & Plinio patet) vti ea vox statumen ferè id significet, quod Græci nunc chondron, nunc pyrena vocant, materiam quamcunq; probiorem intus ac resistentem intelligi volentes. Plin. Fornacum maxima differentia est. In his quidem nucleus ferri tantum excoquitur, ad indoi andam aciem. Aliquæ modo sunt ad densandas incudes, malleorumq́ rostra.

Nucula, (καρυδιον) diminut. minuta nux. Vnde & Prænestinæ nuculæ appellatæ sunt. A nucula fit aliud diminutiuum, nucella.

Nudipedalia, (γυμνοπόδια) sacra erãt Hierosolymis, vt scribit Hieron. contra Iouin. De his meminit Egesippus lib. 2. belli Iudaici.

Nuditas, (γυμνότης) bloßheyt, nackigheyt, erfaltich;, armut) blootheyt, naecktheyt, simpelheyt, armoede) nudite, pourete.) simplicitas: quandoq; sumitur pro inopia. Quintil. lib. 10. cap. 2. Tenuitas ac nuditas placuit, &c.

Nudiustertius, & nudiusquartus, composita sunt à nũc, & die tertio & quarto. i. nunc est dies tertius, & nunc est dies quartus, semperq; de præterito dicuntur, πρόχθες. vorgestert) eerghisteren) deuant hier.) Dicitur & nudius quintus, & nudius sextus. Plaut. in Most. Nam heri & nudius tertius, quartus, quintus, sextus, vsque postq̃ hinc peregrè eius pater Abijt. Idē in Truc. Here nudius quintus natus quidē ille est. Idē in Trin. Nudius sextus cui talentũ mutuũ dedi. Cic. 5. Philip. Recordamini qui dies nudius tertius decimus fuerit, quantus cõsensus vestrûm, quanta virtus, quanta constantia.

Nudo, as. nudũ facio, detego. γυμνῶ, γυμνόω. entblößen, entdecken, oder beraubē) bloot maeckē, ont kleeden, ontdeckē, beroucē) desnuer, mettre nud.) Cic. 7. Verr. Cum repente hominē proripi, atq; in foro medio nudari ac deligari, & virgas expediri iubet. Nudatur arbor folijs Plin. li. 16. ca 22. Cum quædã primæ germinent, & inter nouissimas nudētur. Nudare gladios, pro distringere, Liu. 8. bel. Pun. Nudata castra, Cæsar. 2. bell. Gall. Nudatus defensoribus murus, Ibidem. Apuleius: Tum vulnus nudare iussus est. Aliquando nudo, significat indico. Vergil. Traiectaq; pectora ferro Nudauit. A nudo fit compositum, denudo, penult. produ. ἀπογυμνόω: vt Denuda crura tua.

Nudus, a, um, quod est sine tegmine, γυμνός. nacket, bloß) naeckt, bloot) nud.) Verg. Nuda genu, nodoq; sinus collecta fluēteis. Idē. 8. Æne. Et nudus membra Pyracmon. Et per translationē. Cic. pro Domo sua: Tam inops autē ego ab amicis? aut tã nuda respub. à magistratibus? Sic, Nuda vrbs pręsidio, Nudũ in causa destituere, apud eundē. Inter nudũ & nudatũ sic distinguitur, quòd nudũm sit, quod nunquã tectũ fuit. γυμνόν. Nudus, etiã idem est quod planus, clarus, ψιλός. Nudē, ψιλῶς, planē. Nudatum, γυμνωθὲν, quod tectum esse consueuit, sed nunc tectum non est.

Nugæ, arum. (φλυαρία, λῆρος, ὕθλοι) nitfõllige geschwätz, vnnũtze reden) onnut ydel gheclap, bueselen) baueries, bourdes, gaberies.) à non, & ago, componi videtur, quòd nihil agant. Sunt enim sermones leuium rerum ac nullius ponderis, & plerunq; scurriles, ioculatorijq;. Vnde Catullus & Martial. poëmata sua vocant Nugas: vt de inanibus vel rebus, vel verbis loquentia. Plaut. in Menæch. Nugæ sunt merę. Idem in Trin. Hic postulet Frugi esse, nugas postulat. Scribit Hieronymus Hoc vocabulum ex Hebræo fonte ad Græcos Latinosq; deriuatum.

Nugalis, & hoc le. quod est nugis plenum, seu quod est nugarum, φλυαρώδης. leichtferig, eitelig) bueselachtich, onnut) plain de baueries.) Gel. li. 1. Sed toreumatibus tantum nugalibus delatrantes obnugatione ista incessuit. Idem lib. 13. cap. 16. Alij alia quædam nugalia.

Nugamenta, idem quod nugæ, ἀθλήματα. Apul lib. 1 A quo istorum nugamenta hæc comparasti.

Nugatorius, a. um. idem quod nugalis, φλυαρώδης. Cic. lib. 2. ad Heren. Duo sunt genera vitiosarũ argumentationũ. Vnum quod ab aduersario reprehendi solet, idq; pertinet ad causam. Alterũ, quod tametsi nugatoriũ est, tamen nõ indiget reprehensione. Cic. 1. de Nat. Deor. Tota res Vellei nugatoria est. Idem pro Cecin. Omnino ad probandam vtranq; rem videam infirmã, nugatoriamq; esse.

Nugax, trium generũ, similiter & nugas, trium generum, & indeclinabile, idẽ significant, scilicet nugatorem, & eum qui vana loquitur. φλύαρος. eyn vnnutzer schwätzer, eitel teder) een onnut ydel clapper) vng baueur.

Nugigerulus, pen. corr. qui vana nunciat.

Nugigerus, a. um. vt nugigera manus, hoc est vana, & quæ seipsam fefellit. Cice. ad Attic. lib. 4. Dices, vellem iampridem. scio te voluisse & me. ast nugigeram manum fuisse.

Nugiuendus, (λιχνοπωλης) ab antiquis diceba℥, qui aliqd mulieribus vẽderet: nã omnia qbus mulieres vtuntur, pro rebus vanis atq; inutilibus habẽtur. Plaut. in Aul. Nugiuendis res soluta est omnibus.

Nugor, aris. vana & nugas ago. ἐπιρρυπολογῶ, λημῶ, φλυαρέω. Plaut. in Epid. Non mihi nugari potes: Quin tu huc producis fidicinam? Cic. 2. de Diuin. Democritus tamen nõ inscitè nugatur. Vernacula lingua dicimus, darzanzi. Hinc nugator, nugis turbator, ἐπιρρυπολόγος. Idem in Capt. Euge pol Thalem talento non emam Milesium, nam ad sapientiam huius nimius nugator fuit.

Nullatenus, pen. cor. aduerb. significat nulla ex parte, nullo modo, οὐδαμόθι, χωλῆ γε.

Nullibi, significat in nullo loco, οὐδαμοῦ. nienen, nirger an keynen ort) nievvers) nulle part.

Nullus, la. lum. compositũ est ab vllus, quasi non aliquis, vel ne vnus quidẽ, οὐδεὶς, ὅστις. keyner) niemãt) nul.) Cic. de Amic. Sine amicitia vitam esse nullã sentiant. Ibidem: Sic munitus est, vt nullo egeat. Quod cum sit nomen, ponitur tamen quandoq; pro nõ & vllus. Teren. in And. Nullus sum, οὐδείς εἰμι, id est, non sum. Et plus est dicere, Nullus sum, q̃ perij. Nam qui perijt, corpus est reliquũ: qui vero nullus est, ita est ac si natus non sit. Interdũ ponitur pro nõ, vel minime. Teren. in Andr. Liberatus sum Daue hodie tua opera. D. At nullus quidem Plau. in Trin. Nullus credas, nulla est mihi vita expetẽda sine te. Tale est ac diceretur, Ne deorum quidem vita mihi dulcis est sine te.

Nullusdum, (οὐδείς πω) id est nullus in hunc diem.

Num, (μῶν, οὐκ) soli indicatiuo iungi℥, ad qd pertinet interrogatio, & penè idẽ significat qd an, subintelligitq; vtiq; negationẽ: vt Num ego te spoliaui? quasi diceret, ego te non spoliaui. Sed quoties per negationẽ interrogamus, subintelligitur affirmatio: vt Nõ ego te spoliaui? quasi, ego te spoliaui. Cũ aũt num postponi℥ verbo finito, subiunctiuum postulat. Cic. Interrogaui num dubitarent.

Numa Pompilius, (νομᾶς) vir Sabinus, & à Romulo secundus rex, iustitia & pietate insignis, qui pacatis finitimorũ odijs gemini Iani templum edidit: quod apertum, bella: clausum, pacem indicaret. Mox ad religionẽ cõuersus, in deorũ timorẽ (quò ad mitiora truces flecteret animos) sacra instituit, sacerdotes creauit, virgines Vestales sacrauit, pontificem maximũ primus declarauit, dies fastos nefastosq; condidit, annum in duodecim menses diuisit. postremò vbi maxima cũ reuerentia & suorum, & finitimorum creuisset, quadragintaq; annis regnasset, diem suum obijt.

Numellæ, (huiusmodi quiddam κύφωνες) genus vinculi lignei, ad discutiẽdos noxios paratũ, quò collum & pedes immittuntur. Plau. in Asin. Qui aduersum stimulos, laminas, crucesq;, compedesq;, neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas, boias. Var. li. 2. de re Ru. ca. 9. canibus dedit, cũ ait, Consuefaciũt quoq;, vt alligari primũ possint leuibus numellis, quas si abrodere conantur, ne id consuescãt facere, verberibus eos deterrere solent. Col. lib. 6. ca. 19. bobus cæterisq; magnis animalibus, Vbi inquit, possunt etiã numellæ fabricari, vt inserto capite descendentibus per foramina tegulis ceruix teneatur. Idem dedit ouibus & capris, lib. 7 ca. 8. Nonnulli anteq̃ pecus numellis inducant, viscides pineas nuces in mulctram dimittunt.

Numen, (θέλημα, βουλὴ) götlicher will, oder gots gewalt) den goddelijckẽ wil, oft gods macht) la volunte & puissance de dieu) propriè nutus ac voluntas Dei est, à nuo, is. quod veteres pro volo vsurpabant. Vergil. Non hæc sine numine diuũm Eueniũt. Aliquãdo per translationẽ ꝓ potestate Dei, δύναμις. vnde diuersa numina, id est, diuersæ potestates in vno esse possunt. Sicut de Iunone scribitur, quòd fuerit Curetis, quia vteretur curru & hasta: qa partubus præesset, Lucina dicta est: quia præesset nuptijs, Pronuba dicitur. Aliquando numen sumitur pro ipso Deo, δαίμων, τὸ δαιμόνιον, θεῖον. Verg. Spero equidem medijs, (si quid pia numina possunt) Supplicia hausurum scopulis. Aliquando pro habitu atq; ornatu, vt interpretatur Nonius. Idem: Vadimus immixti Danais haud numine nostro. Seruius: Numine nostro, aut dijs contrarijs: aut quia in scutis Græcorum Neptunus, in Troianorum fuerat Minerua depicta.

Numerabile, qđ numerari potest. ἀριθμητόν. Cuius cõtrariũ est innumerabile, q numerari nõ potest.

Numerale, quod ad numerũ pertinet, ἀριθμητικόν: vnde numeralis sciẽtia, q̃ tractat de numeris: Græcè arithmetice dicitur. Et apud Grãmaticos nomina numeralia, qbus vtimur in numerãdo: vt vnus duo tres. Et aduerbia numeralia, vt bis, ter, &c.

Numerarius, siue numerator, (ἀριθμητὴς) dicitur q summe atq; mirabiliter computat. author Augu. lib. 2. De Libero arbitrio.

Numerarius, a. um. qđ ex numero est, ἀριθμικός: à quo supernumerariũ, qđ supra numerũ additũ est.

Numeratim, aduerbium, significat per numeros, κατ' ἀριθμούς.

Numeratò, aduerbij vice positũ. Cic. ad Att. lib. 12. Mihi & res, & conditio placet: sed ita, vt numeratò malim, q̃ existimatione. Id est, malim numerari

mihi quàm diutius expectare. Vel potius, malim ipsam rem mihi numeratam esse, quàm vt existimer eam possidere. In numerato habere ingeniū, id est, promptū, & ad manum: hoc est, præsentissimum, & ad expedienda ex tempore dicenda solertissimum. de quo vide in dictione Numerus.

Numeri⁹ (νεμίζοι) à numero prænomē deductū est.

Numero, as. per numeros recenseo, vel colligo, & metior, ἀριθμῶ. zälen) tellen) nombrer.) Vergil. Bisq; die numerant ambo pecus, alter & hœdos. Cic. de Amic. Nec metiamur eam, vt quidā indocti, verborū magnificentia, virosq; bonos eos qui habentur numeremus, Paulos, Catones, &c. Idem 4. Ver. Numerare omnes nō est necesse. Numerare pecuniā, pro præsentem pecuniā dare. Cice. ad Plancum: Atticus qui ciuitatē conseruatā cuperet pecuniā numerauit de suo. Numerare alicui: subintelligitur, pecuniam. Plaut. in Asin. Numerari iussit seruulo Leonidi. Cic. pro Quintio: Sed Romæ quotidie, simul atq; sibi hic annuisset, numeraturū se dicebat. Numerare, pro habere, & censere. Cic. 3. Ver. Qui collega Timarchidi propè numerabatur. id est habebatur & censebatur. Nullo loco numerare, id est nihili facere. Cice. de Fin. Idq; Socratem, qui voluptatē nullo loco numerat, audio dicentem. Huius composita sunt, annumero, quod est alicui numero, καταριθμῶ. Plau. in Asin. Etiam nunc dico Periphanes, Rhodo mercator diues absente hero solus mihi talentū argenti soli annumerauit, & mihi credidit. Quandoq; annumerare significat adiungere, προσαριθμῶ. Martial. Impensis vitam principis annumeres. Connumero, simul vel cum aliis numero. συναριθμῶ. Item de alicuius numero, id est, societate sum. Dinumero, clare & distinctè numero. Plau. in Asin. Verum isthuc argentum tu mihi si vis dinumerare. Potest etiam significare diuerse numero. Enumero, perfectè numero, καταλέγομαι. Terentius in Adelph. Iam'ne enumerasti id quod ad te redituruū putes? id est, calculasti, & rationem seu computū fecisti. Pernumero, perfectè numero. Plaut. in Epid. Agè agè absolue, atq; argentū numera, ne comites morer. Pernumeratum est. Renumero, rursus numero, seu restituo, ἀποδίδωμι. Terent. in Hecy. Si est vt velit te ducere vxorem, licet: sin alio est animo, renumeret dotem.

Numerosus, a. um. quod magno constat numero, πολύς: vt numerosus populus, numerosa multitudo. Plin in Epist. Hoc opus numerosas poscit manus. id est, multas. Idem in Pan. Aliò me vocat numerosa gloria tua. Numerosa cohors. Plin. lib. 7. ca. 44. Numerosa varietas, Idem lib. 9. ca. 17. Idem lib. 11. ca. 40. Quæ numeroso fœcūda partu, hæc plures habent mammas. Numerosa verò oratio, ῥυθμικὸς λόγος, quæ numeris cōstat. Cic. de Orat. Id numerosum est in omnibus sonis atq; vocibus, quod habet quasdam impressiones, & quod metiri possumus interuallis æqualibus. Numerose, aduerb. Cice. 3. de Orat. Et tamen eam coniunctionem sicuti versuum numerose cadere, & quadrate, & perfici volumus.

Numerus, est collectio vnitatum, ἀριθμός. eyn zal) een ghetal) vng nombre.) Vnde vnitatem dicunt non esse numerum, sed principiū numeri. Et licet numerus dicatur de iis, quæ numerantur, interdū tamen etiam refertur ad ea, quę mensurātur. Cic. lib. 3. Off. Si, exempli gratia, vir bonus Alexādria Rhodum magnū frumenti numerum aduexerit. Interdum ad ordinē. Idem lib. 2. De Nat. Nihil est enim vt orationē numero mouere possit sine eo filo, in quo nihil est numerarium. Verg. Digerit in numerū. Et quoniā omnis concētus, & omnis harmonia numeris constat, frequenter etiā non solū pro ratione harmonica ponitur (quā Græco vocabulo ῥυθμὸν appellamus. Verg. Numeros memini, si verba tenerē. Hinc oratio quæ numeris caret, soluta dicitur: quę verò numeris constat, numerosa) sed etiā absolutè pro quacunq; ratione. Idē lib. 11. Hetruscisq; duces equitumq; exercitus omnis, Cōspositi numero in turmas. id est, rationabiliter. Et numerus dicitꝰ quasi societas & grex, seu pars, τάγμα, κατάλογος. Vnde dicimus aliquē esse ex eorum numero, qui est eorū particeps. Sall. Dum hæc Romæ geruntur, C. Manlius ex suo numero legatos ad Martiū regem mittit id est, ex iis qui partis suę erant. In numero esse, id est, annumerari. Cice. ad Sulp. Fam. 13. In primisq; libertus eius L. Cossinius Anchilaus, homo & patrono, & patroni necessariis, quo in numero ego sum, probatissimus. In numeros nomen referre. Plin. in Epist. Neq; ēm adhuc nomē in numero relatū est: ideoq; liberum est nobis Syluanū in locū tuum subdere. In numeros, id est, in ordinem, tribunorū scilicet. Dicimus milites nondum relatos in numerum, cum delecti quidem sunt, nondū tamen in suos ordines peruenere. Numerus, pro honore, vel existimatione. Cicero. 2. Philip. Itaq; quem locū apud ipsum Cæsarem post eius ex Africa reditū obtinuisti, quo numero fuisti, qua existimatione, quo gradu dignitatis? Numero, vel in numero aliquo haberi, vel esse. Varr. de re Rust. lib. 1. ca. 17. Quod cum ita sit, minus se putant despici, atq; aliquo numero haberi à domino. Cice. 3. de Orat. Sine hac summus orator esse in numero nullo potest. A numerus fit adiectiuū Innumerus, a. um, quod est sine numero, hoc est, infinitū, ἀναρίθμητος. In numerato esse dicitur, cum pecunia est in promptu, ἀριθμητὰ χρήματα: vt Habeo pecuniā in numerato: hoc est, nō valorem, sed pecuniā ipsam promptā paratamq;. Vnde de actore dicente ex tempore dictū est, ingeniū eum in numerato habere, hoc est, semper promptum paratumq; ad omnia. Sicut de Pollione Asinio, seriis, iocisq; pariter accommodato dictū est, esse eum horarū omnium. Sciendū est in numeris, vt maximus quisq; ita primo loco ponitur, vt vigintiquinq;, trigintasex: sed si copula intercedat, is numerus præponitur qui minor est, quoties infra centū & supra viginti loquimur, vt vnus & viginti, duo & viginti. Cic. Plato vno & octogesimo anno scribens mortuus est. Isocrates quarto & septuagesimo, cum librū qui Panegyricus inscribitur scripsisse dicitur, vixit quinquennium pòst, cuius ma-

gister Leontinus Gorgias centum & septem complevit annos. Ex quibus verbis colligitur, ante centum præponi numerū minorem, post centū verò postponi. Eodem modo loquimur supra viginti milia, vsq; ad centum milia: vt Milites nostri sex & viginti milia erant: vel Milites nostri erant vicies & sexies mille: vel Militū nobis erant viginti sex milia. Etenim hæc nomina dum copula carēt, composita videnť: vt vndecim, duodecim, septendecim, vigintiduo, vigintitria. Quemadmodū illa vndeuiginti, duodeuiginti, eodem modo vndeuigesimus, duodeuigesimus, vndecentesimus, duodecentesimus: vndemillesimus, duodemillesimus, & reliqua similiter. Hæc enim nomina, secundus, tertius, centesimus, & reliqua huiusmodi significāt vltimū ex eo numero: vt secūdus, id est, vltimus ex duobus. tertius, vltimus ex tribus: cētesimus, vltimus ex centū. Licet primus non significat vltimū ex vno, sed ipsum vnū in ordine tamē ad multos subsequētes. Aliquādo tamē nō pro vltimo ex eo numero vsurpantur: vt Centesimā partē bonorū patris assecutus sum: hoc est, vnam ex centū. Aliquando pro bis tantū, ter tantū: vt Hic ager centesimū fructū attulit: hoc est, centies tantū, quantum semētis acceperat. Plin. Admiscetur huic far, vt mitiget amaritudinē eius, & tamē sic quoq; ins gratissimū ventri est. Nascitur qualicunq; solo cū cētesimo grano, ipsumq; ꝓ lætamine est. id est, cū centū granis, siue centuplo grano. Hoc modo appellata est quadragesima, τεσσαρακοστή, quòd quadraginta dies cōtineat. Hinc significatū habēt nomina illa numeralia, simplus. ἁπλοῦς, duplus, decuplus, & similia: hoc est, semel tantū, bis tantū, decies tantū. Sunt præterea numeralia, vnarius, binarius, ternarius, tricenarius, centenarius, & similia, quæ denotant nō multiplicationem, sed numerū aliarū rerū, quæ nō nominantur: vt Lapis centenarius nō ꝙ centuplus sit, sed centum librarū. Homo centenarius, ꝙ habeat centū annos. Grex centenarius, centum capitū grex. Dicimus etiā binarium, ternarium, centenarium numerum, quia numerus omnia complectitur. Propter quod rectè dicimus, centenarium numerum annorū ingressus est, non autem centenarium annum: & millenariū numerū pondo vehit nauis, non autem, millenaria pondo. Item singulum, binum, trinū, siue ternum, quaternum, quinum, senum, septenum, octonum, nouenū, denum, vndenum, duodenum, ternundenum, quaternundenum, quinundenum, sexnundenum, vel denunquaternū, denunquinū, denunsenū, denunseptenū, denunoctonū, denunnouenū: vicenum, vicenumsingulum, vicenumbinū, vicenum tertium: siue singulum & vicenum, binū & vicenum, & ita deinceps. Tum tricenū, quadragenum, quinquagenum, sexagenū, septuagenum, octogenū, nonagenum, centenū. quibus oratores vtroq; numero vtūtur, sed frequētius plurali, præsertim vbi subiectū nomē, cui adduntur, tantū pluraliter declinať: vt binæ literæ, binæ nuptiæ, bina arma. Poëtæ verò frequentius singulari vtuntur. Sed oratores ferè propriā vsurpant significationē horū nominū. Binus enim, siue bini, significat singulis duo: ternus, siue terni singulis tres: vt Creabantur olim bini consules, id est, per singulos annos duo: & Accepimus oēs à Cæsare bina talenta, id est, singulis nobis data sunt à Cæsare duo talenta. At poëtæ aliiq; scriptores, pro suis ferè primitiuis hæc nomina accipiunt. Verg. Gurgite septeno rapidus mare submouet amnis, id est, septem gurgitibus. Idem: Per duodena regit mundi Sol aureus astra. Plin. Prodigiosa sunt, quæ circa hoc tradit Theophrastus, author alioqui grauis, septuageno coitu durare libidinē cōtactu eius. id est, septuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum est, ꝙ à triginta tricenū dicimus, g in c mutata, sicut pro vigeno vicenum. Tricenū verò à trecentum, qui hæc nomina supra centū quidem syncopantur, infra verò non syncopanť. Quippe ducenī dicimus pro ducenteni, treceni pro trecenteni, quadringeni, quingeni, sexeni, septingeni, octingeni, nongeni, vel noningeni: pro quadringenteni, quingenteni, sexcenteni, septingenteni, octingenteni, nongenteni. Centeni aūt & milleni, propter dictionū breuitatē non syncopātur. Sunt itē nomina numeralia, simplex, duplex, triplex, quadruplex, centuplex, & similia: à quibus simplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia simpliciter, dupliciter, cum reliquis. Itē aduerbia numeralia, bis, ter, quater, decies, cēties, millies. In quibus notandum, sicut superiora illa quę diximus, supra centū syncopantur, infra centū minimè: ita hæc ediuerso infra centū syncopari, vltra verò non, vt vicies ꝓ viginties, tricies ꝓ triginties, quadragies, quinquagies, sexagies, septuagies, octogies, nonagies, cætera verò non syncopantur. Quinquies, sexies, septies, octies, nouies, decies, centies, ducēties, trecenties, quadringēties, quingēties, sexcēties, septingēties, octingēties, noningēties, millies, bismillies, termillies, quatermillies, quinquiesmillies, deciesmillies, viciesmillies, & deinceps. Numerò, aduerb. veteres pro nimiū citò dicebāt, authore Fest. Plautus in Menæch. Menæhme, numerò huc aduenis ad prandiū. Idē in Mil. Haud citū numerò hoc dicis. Idē in Cas. O Apelles, ô Zeusis pictor, cur numerò estis mortui, Hinc exemplū vt pingeretis?

Numidia, (νομαδική) pars Aphricæ, inter Tingitanam & Carthaginensem regionē, ἀπὸ τῶν νομῶν, id est, à pascuis locis, versa o litera in u. Plin. lib. 5. ca. 3. 6. 34. scribit, Numidas Nomades dici, à permutandis pabulis, mapalia sua. id est, domos plaustris circumferentes. Ea regio (vt Pomponius scribit) spacio angustior est quàm Mauritania, sed magis culta, & ditior, vbi Numidicū marmor effoditur. Hinc Numidicus, a, um. νομαδικός, vt lapis Numidicus, qui inter generosa marmora annumeratur. A Papinio Libycus silex appellatur. Et pauimenta Punica à veteribus dicebātur, quæ ex marmore Numidico strata erant.

Numidiana pyra, dicuntur à regione Numidia.

Numitius, amnis est non longè à Lauinio.

Numitor, viri propriū, Romuli & Remi auus maternus.

Nummarius, (χρηματικός) quod ad nummos pertinet

net, vt res nummaria. Cic. 3. Off. Vt res nummaria de communi sententia constitueretur. Nummarius interpres pacis & concordiæ, apud Cice pro Cluentio. id est, mercenarius, & qui ob id pecunias acceperit. Nummarium iudicium, idem 5. Ver. quod fit acceptis pecuniis. Nummarii iudices, sordidi & corrupti, Idem ad Att. li. 1. Nummaria theca, Idem ad Att. lib. 4.

Nummarius. rii. qui nummis deditus est, χρηματιστής Hieron. ad Marcellum, Volo in nummarios inuehi sacerdotes.

Nummatus, & Nummosus. a. um. qui nummis abundat apud Plaut. πολυχρήματος. Cic. de lege Agra. Volitat enim ante oculos istorum Iubę regis filius adolescens, non minus bene nummatus, quàm bene capillatus.

Nummularius, eyn wechssler) een wisselaer) campsor pecuniarũ: qui nummos ad mensam tenet, vel qui officio mensæ nummorũ inseruit. Hiero. ad Ruff. Et nũmulariorũ æra dissoluit. Item nummularius ἀργυροκόπος, qui nummos cudit, qui & monetarius dicitur. Nummularium argentario viliorem esse docet Iureconsultus. Sed propriè campsor pecuniarum, à nostris argentarius, à Græcis τραπεζίται. Nũmularii & mensarii sunt minutiores, non tenentes libros, in quibus data accepta'que scribũt, quos Græci colybistas appellant.

Nummulus, dimin. paruus nummus, κερμάτιον, νομισμάτιον. Cic. ad Att. libr. 1. Si iudicium est, triginta homines Populi Roma. leuissimos ac nequissimos nummulis acceptis, ius & fas omne delere.

Nummus, à numismate appellatus est. Græci enim nummũ νόμισμα vocant. muntz, pfening) munte, penninck, gelt) mõnoye, alov) Quo verbo & Latini eodẽ modo vtũtur. Hora. Retulit acceptos regale numisma Philippos. Mar. Cur data sunt equiti bis quinque numismata, quare? Numisma verò ἀπὸ τοῦ νόμου, qđ est lex, quia cum permutatione vti homines solerent, lege nummi vsus introductus est. Quapropter nostri nummũ, monetã appellauere, quòd signo numismatis monerẽtur, cuius precii esset: fuit'que nummus, decima pars aurei denarii. Plaut. in Pseud. Nimis sum miser, nummũ nusquã reperire argenti queo. Cic. 2 de Fin. Vnde si secutus esset eorum sententiã, qui honesta & recta emolumentis omnibus & commodis anteponerent, ne nummum quidẽ attigisset. Nummus, nomen aliquãdo est speciale, idem quod sestertiũ valens, id est, æstimatione nostra decem Turonicis denariolis, & semisse denarioli. Cic. 4. Ver. Facta est sponsio sestertiis quinque: coëgit Scãdilius quinque illa millia nummũm dare ac numerare Apronio. Et rursus inferius: Cogit Scandilium Apronio ob singularẽ improbitatẽ atque audaciã, prædationem'que nefarię societatis sestertia quinque millia mercedis nomine ac præmii dare. Quinque sestertia, quinque millia sestertiũm, & quinque millia nummũm pro eodem dixit. Nummus adulterinus, κίβδηλον νόμισμα, moneta falsa. Cic. li. 3. Off. Quærit etiã, si sapiens adulterinos nũmos acceperit imprudens pro bonis, cũ id rescierit, soluturus ne sit eos, si cui debeat pro bonis.

Nunc, (τὸ νῦν ἔχον, τὰ νῦν) itzund) nu) maintenãt.) aduerb. temporis, & est hoc quod Gręcis, νῦν. nam νῦν in u vertit προθέσει c, significat hoc præsenti tempore. Quamuis quandoque pro nomine ponatur. Cic. Nunc temporis numero, quasi temporis præsentis, & quasi nuncini (si Latinitas pateretur) sicut crastini. Interdum ponitur pro serò. Vergil. Nunc scio, quid sit amor. Interdũ nullum tempus denotat, & pro sed accipitur. Cic. Quæ quidem multò plura eueniunt, si ad quietẽ integri iremus, nunc onusti cibo & vino, confusa & perturbata cernimus. Dicitur & nunc, nuper. Terent. in Eun. Idem Menandri Phasma nunc nuper dedit. Est enim ex illis verbis, quæ veteres propter ambiguitatem cum adiectione proferebant.

Nuncio, as. moneo, significo, παραγγέλλω anzeygẽ, thũn wissen) boetschappẽ, latẽ weten) dire ou porter nouuelles.) Terent. in Hecy. At istos inuidos dii perdant, qui hęc libenter nunciant. Huius composita sunt, annũcio, quod est alicui nunciũ porto, προσαγγέλλω. Denũcio, manifestè nuncio, ἐπαγγέλλω. Colu. Sin autẽ cœli status frigidus & pruinosus hyemis violentiã denũciat, in Idus Februarias hanc curã differemus. Enuncio, extra nuncio, manifesto, ἐξαγγέλλω. Sallust. Propere per Fuluiã dolum Ciceroni, qui parabatur, enunciat. Prænũcio, antè nũcio. προεξαγγέλλω. Teren. in Phor. Abi, prænuncia hanc venturã. Pronuncio, προφέρω, profero: vnde pronunciatio, prolatio. de qua Cicero lib. 1. ad Heren. Pronunciatio est vocis, vultus, gestus moderatio cum venustate. Et pronunciare, ἀποφαίνεσθαι, ἀναγορεύειν, est decernere, à quo pronũciatum, statutum. Obnuncio, contra aliorum voluntatem, seu malum nuncio, καταγγέλλω. Terentius in Adelph. Primus sentio mala nostra, primus rescisco omnia: Primus porrò obnuncio: ægrè solus, si quid fit, fero. Donatus: Qui malam rem nunciat, obnũciat. Obnunciare enim dicuntur augures, qui aliquid mali ominis sæuum'que viderint. Cice. pro Sext. Cum'que auspiciis religionis parens obnũciaret, quod senserat. Vnde & pro resistere reluctari'que ponitur. Sueton. in Cæs. Lege autẽ Agraria promulgata, obnunciantẽ collegam armis foro expulit. Renuncio, de quo alibi.

Nuncius, qui nunciat, & quod nunciatur. ἄγγελος, ἀγγελία. eyn bott) een bode) messagier.) Verg. Et nuncius ibis Pelidæ genitori. Nuncio prętoris accersitus, Cic. 6. Ver. Nunciũ remittere vxori, pro repudiare vxorẽ, Cic. ad Att. lib. 1. Deinde ex senatusconsulto rogationẽ promulgasse Cæsarem, & nuncium remisisse vxori. Idem ad Cassiũ: Iam biennium est vxori nuncium remisisti. Nuncium remisisti virtuti, apud Eundẽ. Nuncius, quod nunciatur. Plautus in Sticho: Suo nunquam æquè patri nuncium lepidum attulit. Ibidem: Citus pręcucurri, vt nunciarem nuncium exoptabilem. Nuncium, ii. etiam significat rem, quæ nunciatur, genere videlicet neutro. Terent. in Heaut. Menedeme salue: nunciũ apporto tibi, Cuius maximè te fieri participẽ cupis. Nuncia, æ. fœm. ge. Pli. li. 15. ca. 30. Romanis præcipuè læticię victoriarum'que nuncia

additur literis, & militum lanceis, pilisq;. Cice. de Legib. Nuncia filio Iouis miranda visa figura. A nuncius fit internuncius, διάκτωρ, qui inter duos medius est ad aliquid tractandum.

Nuncupo, as. pen. cor. nomino, χρηματίζω, ὀνομάζω. nennen) noemē, heetē) nommer.) Liui. lib. 1. Quem Iuliū eundem Iulia gens authorē sui nominis nuncupat. Varro in Medo: Quis tu es mulier, quæ me insueto nūcupasti nomine? Cic. 2. de Nat. Itaq; tum illud quod erat à Deo natum, nomine ipsius Dei nuncupabant. vt cum fruges Cererem appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quæ consules & prætores, quando in prouinciam proficiscuntur, faciunt. Nuncupare vota, est alicui Diuorum vota polliceri & destinare. Plin. in Pan. Nuncupare vota, & pro æternitate imperij solebamus. Ibidē: Quo maiore fiducia ijsdē illis votis, quæ ipse p se nuncupari iubet, oro & obtestor, si bene remp. si ex vtilitate omniū regit. Cic. 3. Phil. Neglectisq; sacrificijs solennibus, ante lucem ea vota quæ nunquam solueret, nuncupauit.

Nundina, næ. Romanorum dea, à nono die nascentium dicta, qui & lustricus dicitur. Erat autem lustricus dies, quo infantes lustrabantur.

Nundinæ, arū. pen. cor. πανήγυρις. mess) jaermerct) foire.) à nono die dictæ sunt, quasi nouendinæ. Instituti perhibent, vt rustici octo diebus in agris essent, & nono die repeterēt vrbē ad mercatū, pro legibus accipiendis, & vt scita atque consulta frequentiore populo referrentur, quæ trinundino die præposita, à singulis atq; vniuersis facilè noscebantur. Vnde etiam mos tractus, vt leges trinundino die, (τρίτῃ ἀγορᾷ, apud Athenienses) promulgarentur. Dicitur & nundinum, neutro gen. Liuius: Postq̄ verò comitia decemuiris creandis, in trinundinū indicta sunt. Trinundinus aūt dies, vel trinundinū, siue trinum nundinum, dicebatur dies tertiarum nundinarum, qui prædici antè solebat, vt notior esset vniuersis. Idem est enim dicere, trinundino, & tertijs nundinis, & in trinundinum: hoc est, in tertias nundinas. Sunt qui putēt, trinundinū esse trium dierum spaciū, ad habenda comitia creandorū magistratuū caussa. Sed Festus scribit, nefas esse nundinis agi cum populo: quod est populū ad conciliū aut comitia vocare. Alij nō pro trium dierum spacio, sed pro loco accipiunt, quòd tribus in locis vno die fierent comitia, aut tribus diebus vno in loco celebrarentur.

Nundinalis, le. quod pertinet ad nundinas. Plaut. in Aulul. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem Solet ire coctum.

Nundinarius, a, um. (πανηγυρικός) qđ ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatū est. Plinius lib. 12. ca. 17. His commercijs Carras oppidū aperuere, quod est illis nundinariū. Idem lib. 8. ca. 51. de suibus: Quin & duces in vrbe forum nundinarium, domosq; petere dicunt.

Nundinator, qui nundinis mercatur. καπηλευτής. Festus: Nundinis rustici conueniebāt mercandi & vendēdi causa, tumq; nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nundinor, aris. (καπηλεύω, ἀργυρίζομαι) verkauffen) vercoopen) marchander.) palam vendo, sicut in nundinis fit, quod & nundino, nas, dicitur. Iulius lib. 6. Mathematices: Quæstus & libidinis causa pudorē duobus fratribus nundinabit, & ad coitū fratrem inuitabit, & filium. Apuleius: Toti nunc iudices sententias suas precio nundinantur. καπηλεύουσι τὰς δίκας. Sueto. in Tito Vesp. Suspecta & rapacitas, q̄ cōstabat in cōcionibus patris nundinari, premiarīq; solitū, deinde propalā alium Neronem & opinabantur & prædicabāt. Cicero sæpius nundinari pro emptitare vtitur, vt in Verre: Ab isto pueri annorū senum septenumq; denum senatorium ordinē nundinati sunt. Idem. 3. Phil. Vna in domo omnes, quorum intererat, totū imperium reipub. nundinabantur.

Nundinatio, ipse nundinandi actus. ein verkauffung) een vercoopinge) vente) Cic. de lege Agr. Hinc vos quas spoliationes, quas pactiones, quam deniq; in omnib. locis nundinationē iuris ac fortunarū fore putatis? Nundinatio hominū. Idem Verr. 4. act.

Nunquā, nullo tempore, μήποτε, οὔποτε. nimmer) nemmermeer) iamais) à quo nonnunq̄, qđ significat aliquādo. Plaut. in Merc. Nunq̄ ædepol quisq̄ illam habebit potius quàm ille, quem ego volo.

Nunquam non, (διὰ παντὸς) significat semper. Sueton. in Tiber. Turbatiore cœlo nunquam nō coronam lauream ceruice gestauit, quòd fulmine afflari negetur id genus frondis.

Nunquādo, (μήποτε) pro eo quod est, num aliquando. Et habet accentum in penul. sicut aliquando. Cice. De Amic. Existit autē hoc loco quæstio subdifficilis, Nunquando amici noui nō indigni amicitia, veteribus sint anteponendi, vt equis vetulis teneros anteponere solemus.

Nunqđ, (ἆρα, ἆρα μὴ, μὴ ἄρα γε) interrogātis particula, qua non tam interrogamus, q̄ exactius instamus plerunq;. Componitur autē ex num, & quid, sed m mutatur in n. Et modò aduerbiū est: vt Nunquid ego sum Rabbi? Modò nomē: vt Nunquid, μήν, criminis habes, quod mihi obijcias? Sed apertius, non in neutro genere: vt Nunquis, μή τις, omniū nostrum te offendit? hoc est, an aliquis.

Nuo, nuis, (νεύω) cum suis compositis. vide Abnuo.

Nuper, aduerbium, significat non longo tempore, à nunc, νεωστί, ἄρτι, ἔναγχος. neulich, kürtzlich) corteliick) Boëtius: Hoc autem quod nuper diximus. Quandoque de longiore dicitur. Cice. de Diuin. Nam ante disciplinam patefactam, quæ nuper inuenta est. Hinc nuperū, id est recēs, nouū. ὑπόγυιος, νέος. Plaut. Recens captum hominem, nuperum, nouicium. Nuperrimus, recentissimus.

Nuptialis. & hoc le. quod ad nuptias pertinet, γαμικός: vt nuptialis thalamus, nuptialis cœna. Plautus in Curcul. Nobis omnibus Tu vt hodie aduenięns cœnam des sororiam, Hic nuptialem cras dabit. Nuptialis vox. Liui. 1. ab Vrbe: Nuptiales faces, & Nuptialia dona, Cic. pro Cluentio. Hinc fit nuptialiter, γαμικῶς, aduerbium, quod significat more nuptiarum.

Nuptiæ, coniunctio maris & fœminæ, & consortiū

om

omnis vitæ,diuini & humnani iuris communicatio. γάμος.hochzeidt)bruyloft) nopces) Propriè tamē dicuntur ceremoniæ & hilaritates in ducendis vxoribus: dictæ,ꝙ pudoris gratia se obnuberent puellæ. Vnde in Genesi scribitur, quòd cum veniret Rebecca,vidit Isaac deambulantem,& cognito quòd ille erat,cui duceretur vxor,descēdit, & caput suum obnubere cœpit,docens verecundiam nuptijs præire debere.Cic.pro Cluent.Nuptiæ plenæ dignitatis,plenæ concordiæ.Idem de Inuent.Nuptiæ nō matrimonij dignitate,sed sceleris societate coniunctæ.

Nupturio,ris pen.cor.nubere cupio.γαμησείω.Apuleius in Apolo. Ea si claro nupsisset homini rustícano,indecrepito seni,sponte eam diceres sine vlla magia iam olim nupturisse.

Nuptus,a.um, participiū, γεγαμημένη.Lact.Eamq; Zephyro nuptam.Vnde nupta verba dicebāt,quæ non licebat virgini dicere.Plaut.Virgo sum,nondum didici verba nupta dicere. Huius contrapositum est, innupta, ἄγαμος,quæ nondum accepit virum: vt Innuptæq; puellæ.

Nuptus,nupti,maritus,ὁ γήμας:quamuis raro sit in vsu nisi apud veteres, vt apud Plau.in Cass.Charinum libet scire, quid agat nouum nuptum: id est, maritum,vt exponit Priscianus.

Nuptus,ptus.pro ipso nubendi actu,γάμος: Nam dicimus,Hæc data est nuptui, ἐκδοθεῖσα,ἐκδοθεῖσα.Cæsar:Et sorores suas nuptui in alias ciuitates collocasse. Plin.de Viris illust.Eo die Numantini fortè solenni nuptu filias locabant.

Nursia,vrbs antiqua inVmbria,ex qua Qu. Sertorius vir rei bellicæ scientissimus ortus est. Suidas νουρσία,& νορκία,& ναρκία scribit.

Nurus,filij vxor.Cice.2.Phil.Reiecta mater amicā impuri filij tanquam nurum sequebatur.Martial. Atq; inter Latias gloria prima nurus.

Nusquam,(οὐδαμοῦ)nirgentz)nulle part.) locum negat,& significat nullibi: sicut vsquā, alicubi,quasi vnoquouis loco. Terent.in Eunu.Ille autem bonus vir nusquam apparet. Nusquam gentiū,id est nusquam omnino. Plaut.in Amph.Sed quid ais? num obdormisti dudum? S. nusquam gentium. Terent.in Adelph.Næ ego homo sum infelix,primum fratrem nusquam inuenio gentium.

Nusquamnon,significat vbiq;, πανταχοῦ. Nonnusquam alicubi.

Nutrico,as.pen.cor.idem significat qđ nutrio,τρέφω,τιθηνέω. Plau.in Mil.Bona mea inhiant,certatim nutricant & munere. Idem in Merc. Nec pecua ruri pascere,nec pueros nutricare. Nutricor, aris.deponēs,idē significat.Cic.1.de Nat.Omniū esse rerum quę natura administrantur,seminator, & sator,& parens (vt ita dicam) atq; educator,& altor est mundus: omniaq; sicut membra sua & partes suas nutricatur,& continet.Colum.libr.8. protulit passiuè: Nam suburbanus,inquit,lactens porcus acere nutricandus est. Varr. 1. De re Rust. cap.23. Quòd ea sole nutricantur.

Nutricatus,us.ui.ipsa nutricatio.Var.1.de re Rust. ca.47.Contrà herba in pratis ad spem fœnisiciæ nata, non modò non euellenda in nutricatu, sed etiam non calcanda.Idem lib.2.cap.9.

Nutrio,tris.triui. vel trij. secundum Prisc. propriè paruulorū est,vt crescant,τρέφω.eruören) opuoeden) nourrir.) Plin.lib.11.ca.40. Balænæ,vitulíq; mammis nutriūt fœtus. Inuenitur etiā nutrior,tā deponens ꝙ passiuū. Verg.lib.2.Geor. Hoc pinguē & placidam paci nutritor oliuam: id est,nutrito. Col.li.12.ca.30.Quāto magis æstus erit,eo sępius cōuenit vinū nutriri,refrigerariq;,& ventilari.Ibidem: Et nutritū vinum operimus,atq; oblinimus.

Nutrimentum,ti.alimentum.nārung,fūtung) voetsel) nourriture.) Cic.in Orat.Sed ꝙ educata huius nutrimētis eloquētia est, ipsa se postea colorat & roborat.Suet.in Calig.Quantū per hanc nutrimentorū consuetudinē fauore & gratia valuerit, id est,quòd in castris educatus sit,vt ait Budæus.

Nutritus,us.idem quod nutrimentum Plin.lib.22, cap.24. Multi senectam longā,multi tantum nutritu tolerauere.

Nutritius,qui nutrit,siue qui curam habet infantiū & adultorū,vt viuant.τροφός,τροφεύς. Est & nutritius,a.um.τρόφιμος.Colu.lib.3.Ne incrementa duritia sua reuerberet, sed tenero, velut nutritio sinu recipiat,& cœlestes admittat imbres.

Nutrix,quæ nutrit,τιθήνη,γυνὴ θηλάζουσα,θηλαζομένη. eyn amme) eē voester)nourrisse.)Teren.in Eun. Nutricem accersitū ijt,quæ illam aluit paruulam. Cuius diminutiuū est,nutricula.Iuuen.Gallia,vel potius nutricula causidicorum.

Nutus.ῥοπή,νεῦμα.& nuto.as.νευστάζω: vide Abnuo.

N ANTE Y.

Nycteris.idis. (νυκτερίς) vespertilio, tam minutis pedibus,vt eis carere videatur.

Nycticorax,coruus nocturnus,qui & nocticorax.

Nyctileia,(νυκτέλια) sacrificia quæ Baccho fiebant: à nocturno tempore dicta. Vnde & Bacchus Nyctileus,νυκτέλιος,νυκτελὸς,dictus est, quod eius sacra noctu celebrarentur.

Nyctilopes, (νυκτάλωπες) qui vident interdiu, occidente autē Sole cernunt exiliter,noctu nihil. Hi etiā luscioſi dicuntur à Latinis. Plin lib.8. Caprinum iecur si vescatur, restituit pristinā aciem his, quos nyctilopas vocant.vide in Myopes.

Nyctimene,(νυκτιμένη)filia Nyctei,quo etiam nomine dicta est auis quędam,in quam conuersa Nyctimene fertur.Quæ quoniam cum patre concubuerat,facinus recognoscens, in syluas aufugit, & in noctuam conuersa, lucem odit,nocte tantū volitans: à Græcis appellatur.γλαύξ.

Nympha,.(νύμφη) Latinè sponsa.Sed putauerūt antiqui Nymphas aquarū deas esse,quasi lympharum numina. Nymphæ verò ab aquis deæ sunt,quales sunt Dryades,Hamadryades,Oreades,Quippe veteres Græci nympham dicebant, quam nos mutatione vnius literæ lympham,hoc est,aquam. Alias quando Nymphæ dicuntur Musæ,quòd aqua currendo musicos sonos efficiat.Hinc sæpenumero à poëtis inuocātur.Verg.Nymphæ noster amor Libethrides. Dicuntur & nymphæ apes,cum primū formam cœperint habere. Plin.libr.11,cap.16.

Apes aliæ in vermiculo, aliæ in nympha esse perhibentur. In vermiculo sunt, cum primum ab incubatu excluduntur, excepto rege, qui nō vermiculus, sed statim penniger exsilit. Cætera turba cū formam capere cœpit, nymphæ nominantur.

Nymphea, numero plur. g. n. neut. dicitur lauacra, & balnea, λουτρά. Iulius Capitol. Opera Gordiani Romæ nulla extant præter quædam nymphea & balneas. Iosephus scribit, Herodē apud Ascalonā cōstituisse nymphea, id est, lacus & balneas. Diosc. lib. 3. cap. 149. Theophrast. lib. 9.

Nymphus, dicitur sponsus: à quo paranymphus, & neonymphus, nouus sponsus.

Nysa, vrbs Arabiæ, apud quam, vt Diodor. ait, Bacchus educatus à nymphis fuit. Vnde & Nysæus, νυσαῖος, νυσιος dictus est ac cognominatus Dionysius, à Ioue scilicet & Nysa nomen accipiens. Nysa etiam non tam mons, quàm ciuitas in India est, à Libero patre (vt refert Strabo libr. 15.) condita, carminibus poëtarum celebratissima: sita sub radicibus montis, quē Neron incolę appellant. Propertius: Indica Nysæis arma fugata choris. Alia est Nysa in Bœotia apud Homerum, apud Plinium in Caria, apud Strabonē vicus in Helicone, vbi simili modo colitur Bacchus, apud Ptolemæū in Ionia ac Lycia, apud Stephanum in Thracia. Multi tamen Nysæ Nysarum declinant.

Nyssa, hederæ genus, maximis inter nigras corymbis.

Nysirus, (νίσυρος) pen. cor. insula in qua est vrbs eiusdem nominis. Homerus: Qui Nysiron habitant celsam, Crapotamq́, Casonq́. Hæc non longè distat à Coo. In ea fiunt optima vina.

Nyssa, (νύσσα) per geminum ss, repagulum vnde cursores mouētur, ab νεύω inclino, quòd cum metam attigerint, inclinentur.

Nysus, (Νῖσος) nomē propriū viri. Verg. Nysus & Euryalus.

DE LITERA O.

O Variis modis positum inuenitur, nam est vocalis. Aliquando aduerbium vocandi ὦ. Terent. in Adelph. O Ctesipho. C. ó Syre, Æschinus vbi est? Est & interiectio, quæ nominatiuo quandoq; iungitur. Vergilius: O regina nouam cui condere Iuppiter vrbem. Variis autem seruit affectibus. Est enim aliquando admirandi, ὦ. Iuuenal. O qualis facies, & quali digna tabella. Aliquando indignandi. Cice. in Cat. O tempora, ó mores, ó paterni generis oblite, materni vix memor. Aliquādo optati aduentus, aut repentè perculsi. Terent. O salue ó Pamphile. Vergil. Adsis ó placidusq; veni. Interdum est interiectio dolentis. Cice. O me miserum, ó infelicem, ὦ τῆς ἀτυχίας τῆς ἐμῆς. Exprimit nonnunq̄ exultantis affectū. Verg. O mihi sola mei super Astyanactis imago. Et, O felix si te tua Roma videret. Aliquando exclamantis. Teren. in Phorm. O audaciam, etiā me vltro accusatū aduenit. Idem in Adelph. O frater, frater, quid ego te tunc laudem? Aliquando irridentis. Cic. de Amic. O præclaram sapientiā: solem enim è mundo tollere videntur, qui amicitiam è vita tollunt. Aliquando exultantis. Teren. in And. O factum bene, Beasti me. Aliquando ponitur pro vtinam. Verg. in Buc. O tantum libeat mecum tibi sordida rura, Atq; humiles habitare casas. Et ei aliquando iungitur vtinam. Ouid. O vtinā tunc cum Lacedæmona classe petebat. Iungitur quoq; ei particula si, & dicimus o si, & est desiderantis particula. Vergil. O quanquā ó si solitæ quicquam virtutis adesset, &c. Horat. O si vrnam argenti fors quæ mihi monstret. Vtinam, ó vtinam, ó si, idem significant. Et vt semel dicam, ó particula omnibus seruit affectibus. Tacetur quādoq; o, cum accusatiuo iungitur, (Nam & nominatiuo & vocatiuo iunctā legimus, vt patet ex superioribus exemplis) vt apud Plinium Iuniorem: Hominē te patientē, ac potius durum, ac penè crudelem. Et (sicut docet Donatus) maioris stuporis est hoc modo pronunciatum &, quandoq; melius sonat. Terent. in Eunu. Hominem perditum, miserumq́, & illum sacrilegum.

Oatarictha, (ὠοτάριχα) dicuntur mugilum oua, sale condita. ὠὸν enim ouum, interposita u, euphoniæ caussa, τάριχος salsum dicitur. ταριχεύω, seruo, condio, liquefacio, sicco.

Oaxis, (ὄαξις) fluuius Cretæ, licet Seruius Mesopotamiæ fluuium dixerit.

Oaxus, (ὄαξος) ciuitas Cretæ, ab Oaxo Acalidis nymphæ Minoidis filio, vel à situ loci, quòd crepidines Græci Axos vocent. Herodotus quoque Oaxū vrbem Cretę facit, in qua Etearchus pater Phronimæ matris Bacchi regnauit, qui Cyrenem Libyæ vrbem ædificauit.

O ANTE B.

OB, (διὰ, ὑπὲρ) van wegen) om) pour.) præpositio. separari & componi potest. Separata causalis cōiunctionis locū tenet, & significat propter. Verg. li. 11. Cuius ob auspiciū infaustum, moresq; sinistros. Teren. in And. Ego preciū ob stultitiam fero. Plau. in Asin. Itaq; ob asinos relatum pretium Sauriæ. Pretium ob stultitiā, vel ob asinos. id est, pretium asinorū, vel stultitiæ, ait Donatus. Apud veteres etiam pro ad ponebatur. Ennius: Pendet ob Romā noctu legiones ducere. Cic. Papyrio Pæto: Cuius ob os Graii ora obuertebant sua? Sic dicebant obire pro adire: obmoueo pro admoueo: obiacent pro adiacēt, & complura hoc genus: Aliquādo ponitur pro ante. Plau. in Mil. Nunc demum experior ob oculos caliginē Prius mihi obtigisse. Ibidem: Qui lanam ob oculum habebat. Composita quādoq; significāt contra, (ἀντί) vt oppugno, obiicio. Quandoq; circū, vt ambulo, obsideo. Quādoq; super, siue corā, siue obuiā, vt obuenio. Quādoq; ad, vt obeo. Dicimus enim, Iste obiuit mortē, hoc est, iuit ad mortem. Componitur aūt cū a, vt obaudio: cū c, vt occumbo: d, vt obduco: e, vt obeo: f, vt offero: g, vt oggannio: h, vt obherbesco: i, vt obiicio: l, vt oblitero: m, vt obmutesco: n, vt obnitor: o, vt oborior: p, vt oppugno: q, vt obquiniscor: r, vt obruo: s, vt obsto: t, vt obtineo: u, vt obuibro. Sed quoties vocalibus iungitur, vel d l n r, seruatur b integra. Cum c mutatur b in c, prterq̄ in obcęco, obs-

scurus & obscœnus, in quibus duob. vltimis b seruatur, & s additur post b. Cū alijs literis mutatur b in sequentē literā, nisi in his quæ modo excipiā. In f mutatur, vt offendo, offella, vbi causa metri abijcitur alterū, cū tamē in offa f vtrūq; seruetur. In m, vt obmitto, nisi apud poëtas, vbi o breuiat, & b aijcitur. In obmutesco b seruandū puto, sed nō proferendū, quis mutari in m debere videatur vt de omitto Priscianus sentire videt. In p, oppono. In oportet tamē neq; b, neq; p, sicut in opportunus geminamus. In operio, similiter adoperio, & cooperio, in quibus b abijcitur. In q verò abijci puto b, vt oquinisco. In t varie sentitur, sed per b vsus ea scribit, vt obtineo. In obstrudo verò additur s præpositioni, sicut in obscurus. Et aliud est obtrudo, aliud obstrudo.

Obacero, as pen cor. vide in Acero, παρενοχλέω.

Obbibo, bis. idem quod bibo. Cice. 1. Tusc. Qui cū coniectus in carcerem triginta iussu tyrannorum venenum vt sitiens obbibisset, reliquum sic è poculo eiecit, vt id resonaret.

Obacerbo, bas, inquit Festus, idem quod exacerbo.

Obæratus cū æ diphth. dicitur miles, seu quis alius, qui ære dato iam obligatus est, quasi ære alieno astrictus, & debitor ad aliquid operandum. ὑπόχρεως. schuldich) endebtē.) Cæs. lib. 1. Comment. Omnes obæratos, quorū magnū numerum habebat, eodem conduxit. Var. lib. 1. de re Ru. cap. 17. Res maiores, vt vindemias & fœnisecia, administrant ij, quos obæratos nostri vocitarunt.

Obambulo, aduersus alios ambulo, vel ambulanti me oppono, siue circumeo, aut obuiam eo. περιπατέω, περιέρχομαι. spacieren) wandelen) cheminer.) Plaut. in Capt. Item alij parasiti frustra obambulant in foro. Verg. li. 3. Georg. datiuo iunxit: Non lupus insidias explorat ouilia circū, Nec gregibus nocturnus obambulat. Quod Seruius exponit, insidiat. Sed figuratè dictū puto: vt It clamor cœlo. Aliquādo accipitur pro vnà iunctimq; ambulare. Suet. in Tyb. Et secretum petenti nō nisi adhibito Druso filio dedit, dextramq; obambulantis, veluti incumbēs quoad perageretur sermo cōtinuit. Oui. de Polyphemo dixit: Nocturnus ombābulat: pro eo qd est, vltro citroq; obambulādo discursat.

Obaresco, (περιξηραίνομαι) circumquaq; aresco.

Obaro, as. circū aro. Liu. 3. bell. Pun. Et cum hostes obarassent, quicquid herbidi terreni extra murū erat, raporum semen iniecerunt.

Obater, adiectiuū, quodāmodo atrū, & veluti subatrum. Plin. lib. 18. cap 35. Nascens Luna si cornu superiore obatro surget.

Obaudio, auditū postergo, siue audire nolo, παρακούω. Et in eadē compositione au mutat in e, & dicimus obedio, (ὑπακούω) gehorchen) gehoorsam zijn) obeyr.) & fit contrariæ significationis, quasi dicto obediēs sum, pareo, obsecūdo. Inuenit obedire dici de turpi obsequio. Cic. Dum autē ipsi dedecori ac turpitudini obedierit, nō modo Imperator omnino habēdus nō erit. Et datiuo ferè semp iungitur: inuenitur tamen aliquando accusatiuo iunctā cum præpositione ad, & datiuo simul, Cic. Si serui nostri ad verba nobis obediāt, non ad id, quod ex verbis intelligi potest, obtemperēt. Hinc obediens participium. Cicer. de Offic. Appetitum rationi obedientem præbeamus. Et nomen aliquando fit. Plinius lib. 16. cap. 43. Obedientissima quocunq; in opere fraxinus. Inde fit obedientia nomē. Cic. 1. Off. Relinquūt enim, & abijciunt obedientiā, nec rationi parēt, &c. Hinc quoq; obedienter aduerbiū. Liu. 5. bel. Pun. Obedienter curatum est. Ponitur interdū obaudio pro audire, seu obedire. August. li. 17. Ciu. Pro eo quod obaudiuit Habraam pater tuus vocem meam, & custodiuit præcepta mea. Alibi datiuo iunxit: Et præcepto vtriq; obaudire cupientis.

Obba, poculi genus, authore Nonio, vel ligneū, vel ex spartho: dicta quasi ob bibere sit facta. Vel Græcum potius, ὄββα πλοῖον μέρος, ὅτι αὐτῷ τῷ τρόπῳ πίνειν ἐν συμποσίοις ἐδίδοσαν. Varro in epistola ad Marullium: Vtrum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas.

Obcæco, cas. non plus significat quàm cæco, (ἐκτυφλόω) in quo b remanet, contra aliorum regulam. Colu. lib. 4. Veluti ignorantiæ tenebris obcæcata, luce veritatis caruit. Idem lib. 2. ca. 2. Vbi solutior est humus, aliquæ fiunt patentes, quædam etiam obcęcantur ita, vt in patētes ora hiantia cæcarum competant. id est, desuper teguntur.

Obdo, dis, ex ob & do, significat, vt inquit Fest. oppono. ἐπιτίθημι. für thūn, beschliessen) voerdoen, sluytē) mettre a l'encontre, fermer) Teren. in Eun. Pessulū ostio obdo. Et pro claudo ponit. Plaut. in Cas. Forē obdo, ne senex me opprimeret. Pli. li. 6. cap. 11. Ab ijs sunt portæ Caucasiæ, magno errore à multis Caspiæ dictæ, ingens naturæ opus, & montibus interruptæ repente, vbi fores obditæ ferratis trabibus.

Obdormio, idē quod dormio. Plaut. in Amph. Sed quid ais, num obdormiuisti dudum? Obdormire crapulam dixit Plaut. in Mostel. Vbi, inquit, somnum sepeliui, omnemq; obdormiui crapulā. Hinc obdormisco. Cic. 1. Tusc. Quid melius, quàm in medijs vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniuentem somno consopiri sempiterno?

Obduco, is. pen. prod. super duco, tego, ἐπιφέρω, περιπλέκω, προβάλλομαι. oberziehē, bedeckē) ouertreckē) mettre ou tendre au deuant.) Verg. Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. Aliquādo ponitur pro detego, aperio. Luci. Vos interea lumen auferte, atq; aulam obducite. Aliquando pro circumduco, περιάγω, siue contraduco. Plaut. in Pseu. Si hos expugno, facile ego hanc rem meis ciuibus faciam: pòst ad oppidū hoc vetus continuò meū exercitum protinus obducam. Aliquando pro facio, contraho, συνίστημι. Plin. Iam callū obduxerat. Aliquando pro inducere ponitur. Plin. li. 22. ca. 25: Torporē autē obducit percusso loco. Cic. 4. Aca. Conatus est rebus tenebras obducere. Obducere frontē, est frontē cōtrahere, siue corrugare. Quintil. lib. 10. ca. 3. Interrogauit quę causa frontis tam obductæ. Obducere diem dixit Cic. ad Att. li. 16. Nono, inquit, Calen. igitur ad Siriā, ibi tanquam do-

domi meę scilicet: itaq; obduxi posterum diem, id est, consumpsi, siue circũ illa lo a duxi. Hinc obductio, as. frequentatiuũ. Plaut. in Merc. Mcasq; in ædes sic scorta obductarier. Et obductio, verbale. Cic. pro C. Rab. Carnifex verò, & obductio capitis, & nomen ipsum crucis absit, &c. Obductio capitis, id est, obuolutio, inquit Budæus.

Obdulcesco, scis. (περιγλυκαίνομαι) circum dulcis fio.

Obdureo, res. ru. ἀπαλγεῖν, σκληρύνομαι verherte) (endurcir.) à quo obduresco, durior fio. Cic. Cornificio, Equidem sic iã obdurui, vt ludos Cæsaris nostri æquissimo animo viderem. quod est, quasi callum feci.

Obduro, as. pen. prod. durũ facio πωρόω, σκληρόω.

Obduresco, is. idē quod obdureo. Var. 3. de re rust. cap. 14. Earum semen minutũ, ac testa molli, diuturnitate obdurescit. Et de homine dicitur. Cic. ad Att. lib. 10. Exanimauit omnes qui mecũ erant, nam ipse obdurui. Iungitur aliquando accusatiuo cum præpositione ad. Cicer. ad Cælum li. 2. Obduruit animus ad dolorē nouũ. Et cum præpositione contra. Cice. 3. Tus. Obduruisseq; sese contra fortunam arbitrantur. Et ablatiuo cum præpositione in. Cicer. 7. Verr. Iam verò cum in eiusmodi patientia turpitudinis, aliena, non sua, satietate obduruisset.

Obedio, dis. diui. ditum. obtempero (πείθομαι.) vide in Obaudio.

Obedo, dis. pen. cor. consumo, quasi circũedo, περιτρώγω: à quo Obesus, a. um. pro gracili, & exili, & circumroso macilentoq;. Næuius, Corpore, pectoreq; vndiq; obeso, tardũ ingenio senis. Aliquando significat comedo. Vnde obesus, pro vberi & crasso, (παχύς) vt sit obesus, quasi ob edendum factus. Verg. lib. 3. Geor. Argutumq; caput, breuis aluus, obesaq; terga. Hinc obeso, as. impinguo. Col. li. 8. ca. 7. Nonnulli tribus aquæ partibus vnã boni vini miscẽt, madefacto triticeo pane obesant auem.

Obesitas, pinguedo, vel ipse obesorũ status, & temperatura, (πιότης) feysste) vetticheyt) graisseur.) Col. libr. 6. cap. 24. Ne eas steriles reddat nimia corporis obesitas. Plin. In magna obesitate.

Obeliscolychniũ, instrumentum militare, ab vsu gemino scilicet veruculi & lucernæ dictum.

Obeliscus, diminu. ab obelus magis nomine, quàm re, cum magnę res obelisci dicantur. Est autē lapis asperrimus, in figura metæ cuiusdã, sensim à prosceritate in excelsum consurgēs, paulũ gracilescēs, specie quadrata, in verticē productus angustũ, manu leuigatus artificis: qui multi Romæ fuisse referuntur. Et sunt pyramidibus longè minores, Solis numini sacrati, vt ait Plin. lib. 36. ca. 8. propter quod ad radiorum similitudinem fiebant.

Obelus, (ὀβελὸς) penulti. producta, Latinè dicitur veru, siue veruculum. A cuius similitudine virgula quædam iacens inter puncta etiam veru dicitur: alij sic ÷. Hac vsi sunt ecclesiastici interpretes, qua denotatur aliquid additũ in translatione, quod in prototypis non habetur. Hieron. ad Paulin. Origenis studiũ me prouocauit, q editioni antiquę translationē Theodotionis admiscuit, asterisco & obelo opus omne distinguens. Sic dictus, quòd obelo, id est veru i sit similis, vel quia tanquã veru superflua iugulat, & confodit.

Obeo, obis, obiui, obitum. zũgehn) toegaen) aller) Est autem obire, adire, ἐφικνέομαι. Nam ob, pro ad quandoq; ponitur. Vnde obire mortem, τελευτᾶν τὸν βίον, est ire ad mortem. Plaut. in Aulul. Vbi is obijt mortem, qui mihi id aurum credidit. Obire morte quoq; dicimus. Suet. in Augu. Morte obijt repentina, & sine casu. Similiter obire diem dicimus, pro eo quod est mori, quasi ire ad diem fati. Seruius Sulp. Cic. Nunciatum est mihi Marcellum diem suum obijsse. Et obire vadimonium, (ἀπαντᾶν πρὸς τὴν κυρίαν) est ire ad vadimonium, id est, ad diem se sistere. Cicero Quintio: Vadimonium mihi non obijt quidam socius & affinis meus, &c. Vnde obitum vadimonium. Idem: Qua tibi hora vadimonium non sit obitum eadem te hora consilium cepisse, &c. Sic dicimus obire rus, (περιέλθεῖν) p circuire rus. Cicero Mari. Tu modo istam imbecillitatem valetudinis tuæ sustenta, & tuere, vt nostras villas obire, & mecũ simul lecticula concursare possis. Aliquando significat præsto esse, ἀπαντᾶν. Suet. in Cęsare: Tanusius adijcit Crassum diem cædi distinatam non obijsse. Aliquando exequi, siue suscipere, ἐπιτελεῖν: vt, Obeo legationem, id est, exequor munus, siue officiũ legationis. Obeo prouinciam, exequor, aut suscipio officium prouinciale. Cic. pro lege Agraria: Qui rerum priuatarum causa legationes liberas obeũt. Cic. 7. Ver. Nam æstate summa, quo tempore cæteri prætores obire prouinciam & concursare consueuerũt. Liu. lib. 1. Eum iura redditurum, obiturumq; alia regis munia esse. Aliquando pro peragere, siue perficere ponitur. Cic. ad Att. lib. 8. Nec verò hæc extrema quisquam iure potest repræhendere, quòd mare nõ transierim: id enim & si erat deliberationis, tamen obire non potui. Quandoq; pro circundare. Verg. 8. Æneid. Ducunt exortem Aeneæ, quē fulua leonis Pellis obit totum. Ponitur quandoque sine accusatiuo, & significat morior, τελευτᾶν. Iuuena. Magnus ciuis obit, & formidatus Othoni. Et obire, est circuire, περιέναι. Verg. Magnas obeuntia terras. Liu. lib. 1. Tum sacerdotibus creandis animum adiecit, quanquam ipse plurima sacra obibat. id est, circuibat visitando. Item obire, obuiam se præbere, ἀπαντᾶν. Terent. in Hecy. Antiquamq; adeò tuam venustatē obtines, Vt voluptati obitus, sermo, aduentus tuus, quocunq; adueneris, Semper siet. Donatus, Obitus, occursus, ὑπάντησις.

Obequito, circumequito. παριππεύω, καθιππεύω. omreiten) omrijden) cheuaulcher tout a l'entour.) Liu. 2. Veiens hostis Hetruscisq;, eo magis propere agere, lacessere ad pugnã primò, obequitando castris, prouocandoq;.

Oberro, circumerro, περιπλανῶ. Plin. lib. 17. cap. 19. In summa tellure oberrant. Persius per translationem pro circuiuolo posuit, cum dixit: Diues arat Curibus, quantum non miluus oberret.

Obesco, as. ab esca compositionem habere cõuenit, quasi esca farcio, δελεάζω. spijsen) bailler a manger.)

ger) Colu. lib. 8. cap. 7. Nonnulli tribus aquæ partibus vnam boni vini miscent, madefactoq; triticeo pane obescant aues, quæ prima Luna (quoniã id quoq; custodiendum est) saginari cœptæ, vigesima perglisčūt. Alij ibi legunt obesant: vide Obesdo. Inesco, idem fermè significat, sed per trãslationem ponitur pro decipio. Terent. in Adel. Nescis inescare homines. Donatus: Metaphora ab aucupibus, qui auibus capiendis effundunt cibum.

Obex, generis masculini, vel fœminini, ab obijcio, significat cuiuscunq; rei obiectionem, siue obstaculum, (ἐμπόδιον. eyn rigel) eenen grendel) Verg. lib. 10. Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Vnde & pessulum seramq; ostiorum, (μοχλὸς, κλεῖθρον) obices appellamus, authore Festo. Plautus in Mer. Tibi deniq; iste lætitiam pariet obex.

Obfirmo, vide infrà Offirmo.

Obgannio, ἐντρίζω, vide Gannio.

Obherbesco. scis (περιβοτανίζω) ex ob & herbesco. Herbescere verò est herbam fieri. Cic. in Catone: Et elicit herbescentem ex eo viriditatem, quæ nixis fibris stirpium sensim adolescit. Festus: Obherbescere, herbam increscere.

Obiaceo. ces. pen. corr. circum, aut contrà, siue obuiam iaceo, ἀντίκειμαι. Festus: Obiacuisse, anteiacuisse. Colu. 2. lib. cap. 4. Sed vastos cæspites conuellit, quibus obiacentibus, impeditum aruum minus rectè potest iterari. Liu. li. 9. Cum ad alias angustias protinus pergerent, sectas deiectu arborũ, saxorumq; ingentium, obiacente mole inuenere. id est, contrà iacente.

Obiecto. as. frequẽter obijcio, oppono, imputo, ὀνειδίζω, ἐγκαλῶ. Cice. in Sallust. Qui falsum crimen bonis obiectat. Interdũ ponitur pro expono, παραβάλλομαι. Vergil. lib. 4. Et corpora bello Obiectant. Quandoq; exprobrare. Plaut. in Trin. Ne omnino inopiã ciues obiectare possint tibi. Hinc obiectatio, exprobratio. Cæs. 3. Bel. Ciuil. Itaq; ita esse cum ex aliorum obiectationibus, tum etiã ex domestico iudicio, &c. Et obiectaculum, pro obijce & claustro, vt ait Bud. Var. 3. de re rust. cap. 17. In Baiano autem tãta ardebat cura, vt architecto permiserit, vt suam pecuniã consumeret, dummodo perduceret specus è piscinis in mare obiectaculo, quo æstus bis quotidie ab exorta Luna ad proximam nouam introire, &c.

Obiectum, (τὸ ὑποκείμενον) philosophi vsurpabant pro omni eo, quod cerni potest, id est, quicquid oculis obijcitur.

Obiectus. a. um. participium. ἀντικείμενος, ἐγκείμενος. vt obiecta tela, apud Ciceronem de Arusp. respon. Obiectæ vallo munitiones, apud Liuium lib. 3. ab Vrbe.

Obiectus. tus. nomen, significat oppositionem, siue obiectionem, προβολή. Plin. lib. 2. cap. 10. Obiectu terræ Lunam occultari.

Obijcio. cis. pen. cor. antè iacio, antepono, porrigo offero, παραβάλλω, προτείνω. entgegen wirffen) voerworpen) iecter ou deuant.) Colu. lib. 7. Teneerrimam quandoq; frondem, aut pampinos vitis obijci. id est, antè poni. Plaut. in Curc. Flos veteris vini meis naribus obiectus, id est, porrectus. Terent. in Heaut. Vt hanc lætitiam nec opinanti prius obijcerem ei domi. id est, offerrem vel darẽ. Aliquãdo contrà iacere, opponere, ὑποφέρειν, προσίσχειν, προτείνειν: vt obijcere se telis hostium, quod dixit Cic. 1. Tusc. Et variè construitur. nam dixit Cice. ad Torqua. Ad omnes casus periculorũ obiecti sumus. Et pro Archia: Obijcere se in impetus hominum quotidianos. Et pro Domo sua: Obieci meum caput pro vestris ceremonijs. Aliquando infero. Plaut. in Amp. Qui multa Thebano populo acerba obiecit funera. Aliquãdo repentè ostendo. Claudian. Extemplo sese medijs obiecit in aruis. Obijcere mentem, est in mentem inducere. Liuius. 5. ab Vrbe: Respondit profectò iratos deos Veienti populo illo die fuisse, quo sibi eam mẽtem obiecissent, vt excidium fatale proderet. Obijcere moram, est retardare. Plaut. in Trin. Sed fores hæ sonitu suo mihi moram obijciunt incõmodè. Ponitur quandoque pro in memoriam reducere, siue reuocare. Plaut. in Mil. Me tibi istuc ætatis homini facinora puerilia Obijcere, neq; te decora, neq; tuis virtutibus. Quãdoq; ponitur pro exprobrare. Cic. 6. Ver. Non tibi obijcio quòd hominẽ dignissimum tuis moribus spoliasti. In hac significatione iungitur interdum soli datiuo. Cic. Plin. lib. 34. cap. 3. Camillo enim crimini obiecit SP. Caruilius Quæstor, quòd ærata ostia haberet in domo. Obijcere crimini, id est, dare crimini. Interdum, prǽter datiuum ablatiuo cum ꝓpositione de. Brut. ad Ant. libr. 11. Te miramur, cum hæc reticueris, non potuisse continere iracũdiam tuam, quin nobis de morte Cæsaris obijceres. Et cum præpositione in. Cic. pro Cluent. Nunquid præter hoc venenum Oppianici, non modò in criminis, sed in maledicti loco sit obiectum. Obijcere vt probrũ, dixit quoq; Cic. 1. Tusc. Honorem, inquit, tamen huic generi non fuisse declarat oratio Catonis, in qua obiecit vt probrum Marco Nobiliori, quòd is Poëtas in prouinciam duxisset.

Obiter, pen. cor. ex ob, circum, & iter compositum, aduerbium, significat incidenter, hoc est præter propositum, quasi in itinere occurrens, aut quasi per iter, & in transitu, ἐν τῷ πάρεργον, ἐν παρόδῳ. Plin. in Prologo, Vt obiter caueam istos Homeromastigas. Et lib. 18. Maior pars Italię ruido vtitur pilo, rotis etiam, quas aqua verset obiter, & molar. Idem lib. 11. Cuius angustiæ non sinunt vagari incertam aciem, & velut canali dirigunt, obiterq; incidentia facilè declinant. Iuue. Aut obiter leget, aut scribet, vel dormiet int⁹: Id est, interim. Sunt qui exponant obiter, præcise, tali causa.

Obitus. a. um. pen. corr. participium, τετελευτηκώς. vt Morte obita, quales fama est volitare figuras. Eiusdem significationis est cum obeo. obis.

Obitus. us nomen, quod modo mortis executionẽ, hoc est mortem, siue interitum significat, τελευτή. die sterbung) die steruinge) la mort & trespas) Cice. Cum de obitu fratris literas accepissem. Modo occasum, δύσις. Verg. lib. 1. Georg. Nec frustra signorum obitus speculamur & ortus, Modò ad-

uens

uentum, ἀπάντησις. Turpilius: Et quis est, qui inter rumpit sermonē meum obitu suo?

Obinanis, & hoc ane. idē quod inane, & vacuū, nisi quòd aliquid auget compositio Var. 3. de re Rust. cap. 4. In his idem aiunt, cum ad lumen sustuleris, quod perlucet, id esse obinane.

Obiratus, adiectiuum, idem quod iratus. Liu. 1. ab Vrbe: Aut fortunæ, vt fit, obirati, cultum reliquerant deûm.

Obiurgo, gas. valde arguo, repræhendo, vel contra aliquē clamo, ἐπιτιμάω. schelt, straffen) bekijuen) reprendre, tancer) Terent. in Andr. Nam si illum obiurges, vitę qui auxilium tulit, Quid facias illi, qui dederit damnū aut malum? Iungitur aliquando ablatiuo cum præpositione à. Plaut. in Trin. Sed tu obiurgans me à peccatis, rapis deteriorem in viam. Interdum cum præpositione de. Cice. ad Att. lib. 2. Quòd me quodammodo molli brachio de Pompeij familiaritate obiurgas, nolim ita existimes, &c. Aliquando ponitur pro exprobrare. Quint. lib. 6. cap. 4. Cicero obiurgantibus q sexagenarius Pompiliā virginē duxisset, Cras mulier erit, inquit. Transfert obiurgare ad alia. Cic. Qu. frat. lib. Epist. 3. Ea villa, quæ nunc est, tanquā philosophia, videtur esse quæ obiurget cæterarū villarum insaniam. Hinc obiurgito, frequentatiuum. Plaut. in Trin. Rogitas, te'ne obiurgitem? Et obiurgatio verbale: id est, post turpe factum castigatio, authore Festo. Cic. de Amic. Deinde vt obiurgatio contumelia careat. Et obiurgator verbale etiam. Cic. pro lege Agraria: Nam attendite quantas concessiones agrorum hic noster obiurgator vno verbo facere conetur. Et obiurgatorius adiectiuum, quod ad obiurgationem pertinet. Cic. ad Att. li. 13. Vnà cum illius obiurgatoria tibi meam quoque, quam ad eum rescripseram, misi.

Obiuro, as. pen. prod. iureiurando astringo. ὀμνύω. Cic. pro Cælio: Fuit in hac causa pertristis quidā, patruus, censor, magister: obiurauit M. Cęlium sicut neminem vnquam parens.

Oblationes, (προσφοραὶ, ἀναθήματα) pprie dicūtur q diis offeruntur. Veteres offerrumenta dicebant.

Oblecto, as. & oblector, aris, significat recreare. ψυχαγωγέω, ἄγω, καλέω. belustigen, ergötzen) vermaken) recreer, esiouyr) Terent. in Hecy. Vbi te oblectasti tandiu? Et habet interdum cum accusatiuo ablatiuū cum præpositione cum. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. Oblecta te cum Cicerone nostro quàm bellissime. Oblectare otium temporis, est temp⁹ otiosum & vacuū à rebus seriis traducere in voluptatem. Plin. Epist. 79. Inter cœnā oblectamus otium temporis, his iocamur, ludimus, amamus. Reliqua vide in dictione Delecto.

Oblido, dis. pen. prod. ex ob. & lædo. significat circumcirca vsque ad mortem percutio, suffoco, neco, λωβάομαι, πνίγω. Colum. lib. 7. cap 3. Ne angustiæ fœdus oblidant.

Obligo, gas pen. cor. circūligo, ἐπιδέω. ybinde) lier) Colu. li. 8. Vt admissarii dexter, vel etiam sinister vinculo testiculus obligetur. Curti. Ne obligato quidē vulnere haud segnius destinata exequitur. Per translationē obligare, est deuincere beneficiis, seu debere, (ἐνεχυράζω) sed hoc in voce passiua. Cic. Aulo Trebo. Dolabellam antea tantummodo diligebā, obligatus nihil eram. Plin. Epist. 69. Obligabis me, obligabis Caluisium nostrum, obligabis ipsum nō minus idoneum debitorem quàm nos putas. Differunt tamen (secundū Ascon.) obligatus & districtus. quoniam obligatus in bonis & in vinculis dicitur, districtus sine vinculis.

Obligurio, ris. pen. prod. verschlemmen) verdoen) consumer.) multa auidè consumo, & suauitatē ex eduliorum consumptione capio: vnde etiam pro patrimonium profundere sumitur. Cice. in Catil. Nihil cogitant nisi ædes, nisi incēdia, nisi rapinas, patrimonia sua profuderunt, fortunas suas obligurierunt.

Oblimo, as. pen. prod. ex ob, & limus componi videtur, quasi circū limo, seu super limo, repleo. πηλόω. Cic. lib. 2. de Nat. Nilus Ægyptum irrigat & cum tota æstate obrutam oppletamque tenuerit tum recedit, mollitosque & oblimatos agros ad serendum relinquit. Verg. lib. 3. Georg. Et sulcos oblimet inertes. Per translationem Claud. lib. 3. pro obcæcare, & quasi limo meatus claudere, seu obtundere, vel inquinare posuit: Sed quòd dissuasor honesti Luxus & humanas oblimat corpora mentes. Est & oblimo, (ἐκτρυχόω) à limo. mas. compositum. Hora in Serm. Rem patris oblimare malum est vbicunque. pro consumere.

Oblinio. is. circumlinio. Col. lib. 5. cap. 9. Sed oportebit talearum capita, & imas partes misto fimo cum cinere oblinire.

Oblino, (περιχρίω) vmbsalben) omsmåren) enduise, frotter) pen. cor. circū fœdo, circum lino. Var. 3. De re Rust. cap. 8. Qui ita decipiuntur, cum se obleuerint visco. Sallust. in Iugur. Simul gladium sanguine oblitum ostentans.

Obliquus, pen. prod. adiectiuum non rectus. Plin. lib. 9. cap. 29. Natant obliqui in caput. de cancris, id est, transuersi, non recti. Hinc obliquitas. Plin. lib. 3. cap. 5. Ni talis obliquitas in latus ingredi videretur. Obliquè, aduerbiū, cui contrarium est rectè. Cato cap. 41. Vitis vtriusque latus alterum præradito obliquè. Hinc etiam Obliquo. as. curuum facio. Plin. lib. 6. cap. 13. At vbi cœpit in latitudinē pandi, limatis obliquatur cornibus.

Oblitero, as. abrado, aboleo, obscurum facio, casso, deleo, vel in obliuionem duco, & quasi è literarū monumētis deleo, περιγράφω, καταξέω, ἀπαλείφω. aufstilgen) te niet doen, wtdoen) effacer.) Cic. ad Senatum post reditū: Publici in me beneficii memoriam priuatam ostensionē obliterauit. Lactan, lib. 6. Ergo idem dominus ac parens indulgentissimus remissurū se pœnitentibus peccata promittit, & obliteraturū omnes iniquitates eius qui iustitiā denuo cœperit operari. Fit autem oblitero (vt quidam putant) à littus, quòd ibi notata à fluctibus æquari, & tolli soleant. Alii ab obliuione, id est, à supino oblitum. Vel dici potest ab oblino, sicut à lino litera.

Oblitesco, ab obliteo inusitato verbo. id est, abscondor,

dor, siue delitesco. Varro. 1. de re Rust. cap. 51. Ne aestu per rimosa in rimis grana oblitescant, & reci piant aquam.

Oblitus, ta tum. (ἐπιλελησμένος) pen. prod. participium ab obliuiscor. vt Vergilius: Nunc oblita mihi tot carmina.

Oblitus, pen. corr. ab oblino est, quasi circumlitus, & circum foedatus, περικεχρισμένος. Tibul. Oblitus & musto fersat pede rusticus vuas. Oblitus stultitia atque inhumanitate dixit Cic. 5. in Verr. Et ad Papirium lib. 9. Facetiae oblitae Latio. id est, asperse intermixto Latio.

Obliuiosus, dicitur is, qui citò obliuiscitur. ἐπιλήσμων. Cic. 1. de Inuent. Acutus an hebetior, memor an obliuiosus.

Obliuiscor, ἐπιλανθάνομαι. vergessen) vergeten) oublier.) compositum videtur ab oblino. Quia verò accentu differunt, potest esse simplex dictio. Est & verbum deponens, quamuis aliquando passiue sumatur. Verg. Nunc oblita mihi tot carmina. pro à me. Et construitur cum accusatiuo. Plau. in Cas. Non sum ego oblitus officium meum. Aliquando cum genitiuo. Cic. 2. Ver. Quae te obliuisci laudis domesticae non sinant.

Obliuium, idem quod obliuio, (λησμονή, λήθη.) vergeßlichkeyt) vergetelicheyt) oubliance) Horat. in Serm. Ducere sollicitae iucūda obliuia vitae. Est autē obliuio memoriae defectus, siue imbecillitas. Plin. lib. 13. cap. 17. Nimis hospitalis aduenarum obliuione patriae. Venustè dicimus, huius rei capit me obliuio, hanc rem obliuione contero, hanc rem obliuioni do, hanc rem obliuione deleo, hāc rem obliuione obruo, res haec in obliuione diu iacuit, hanc rem nulla inobscurabit obliuio, huius rei obliuio mihi surrepit, haec res venit in obliuionē, hanc rem ab obliuione vindicabo: quarū locutionum exempla nulli legēti receptos authores nō erunt obuia.

Obloco. as. pen. cor. idem quod simplex locare. Iustinus: Cum operam locare ad puteos exhauriendos solitus esset.

Oblongus, adiect. idē qd longus significat, nisi quid addat ꝑpositio. Plin. lib. 37. cap. 12. Figura oblōga maxime ꝓbatur. Idem lib. 10. cap. 52. Quae oblonga sint oua, gratioris saporis putat Horat. Flacc.

Obloquor. pen. corr. contrà loquor, vel in contrarium loquor, καταλαλέω wedersprechen) tegenspreken) contredire) Liu. Notatos quoque qui ferocissimè obloquuti erant, singulos manu corripuit. Ponitur etiam pro male dico: vnde obloquutores, (κατάλαλοι) maledici, detractores. Plaut. in Curc. Lenonis hae sunt aedes. PA. malè istis eueniat. PH. Quid? PA. quia sceleſtam seruitutē seruiunt. PH Obloquere. PA. fiat maximé. PH. etiam taces? PA. Nempe obloqui me iusseras. Plaut. in Mil. Obloquutor non sum alteri.

Obluctor. vide suprà Lucto.

Obludo. pen. prod. cum aliquo ludo. Plau. in Truc. Cum vident quempiam se adseruare, obludunt, qui custodem oblectent per ioculum & ludum.

Obmanens, pro diu manens, vt permanens. Festus.

Obmolior, is. Liu. 7. bel. Maced. Sed vndique omnes ad munienda & obmoliēda, quę ruinis strata erāt, concurrerunt. id est, obstruenda oppositis molibus. Aliquando significat opponere. Curtius: Arborum truncos & saxa obmoliuntur.

Obmonere, pro admonere apud Antiquos dicebatur, authore Festo.

Obmutesco, quasi mutus fio. erstummen) stom werden) se taire cōme muet.) Cic. 2. De Fin. Sed quia tale sit, vt vel si ignorent id homines, vel si obmutuissent, sua tamē pulchritudine esset, specieque laudabile. Ponit aliquādo ꝓ nō esse in vsu. Pli. li. 33. ca. 13. Lydis Sardibus ernebatur, qd' nunc obmutuit.

Obnato, vide Nato.

Obnecto est, authore Festo, obligo, & maximè in nuptijs frequens est.

Obniger, adiect. idem quod niger, vel subniger: aut vt quidā volunt, admodū niger. Plin. lib. 8. ca. 23. Radicibus multis & obnigris.

Obnitor, (ἀντιτείνομαι, ἀντιπαλαίω) pen. prod. contrà nitor, vide in dictione Nitor.

Obnoxius, (ὑπόδικος, ὑπεύθυνος, ἔνοχος) vnderworffen) verstrickt, verpflicht) soubiect, expose.) ex ob & noxius componitur. Noxius autem à noxia, aut noxa deriuatur, quae à nox originem habuisse debent, quòd nox à nocendo est, vt inquit Varr. vel vti Et haec vocabula eandē sapiunt nocendi significationē, quam nox habet. Apud Antiquos noxia (vt Fest. ait) pro damno capiebatur, apud poetas pro culpa: noxa verò pro peccato, aut peccati poena, quae omnia complectitur noxius. nam qui noxius est, damnū sibi plerunque & alijs, culpam verò sibi infert, postremòque peccati poenā. Vnde obnoxius, id est, circūnoxius, quasi noxia siue noxa circumdatus, vel quasi ob noxiā, siue noxā notatus, & poenae addictus, (κατάδικος, κατάκριτος.) Propter qd' vtcunque capiatur, breuiter significat, subiectus, vel obligatus, quod alterū ab altero dependet: qui enim subiectus est alicui, etiā illi quodāmodo est obligatus. Propriè tamē (vt inquit Fest.) is est, qui poenae obligatus est ob delictū, vtputa si quis morbis obnoxius, ob nimiā cibi intemperantiā: aut si mulier, ob stupri cum aliquo viro consuetudinē, illi obnoxia sit. vt apud Sall. Eratque ei cū Fuluia nobili muliere vetus consuetudo, cui cum minus gratus esset, quia prae inopia minus largiri poterat, repētè gloriās maria montesque polliceri coepit, & minari interdum ferro, nisi sibi obnoxia foret. i. morē gereret. Impropriè autē quis dicit obnoxius, quasi vel damni, vel culpae quicquā admiserit: vt, Multi sancti viri fuerūt prauis hominibus obnoxij, ac si aliquid mali meruissent, cum tamen innocētes essent. Vnde ad multa alia similiter trāslatū est ipsum vocabulū, quale est illud apud Columel. lib. 4. Sin autem regiones praedictis ventis fuerint obnoxiae. Et lib. 5. Maturū fructū prosternit, & canibus ferisque reddit obnoxiū. Ecce haec nihil deliquerunt, sed tamē quasi deliquerint, obnoxia dicitur, quòd illę ventis obiectę sint, hic quòd maturus fructus prostratus, & obiectus canibus & feris est. Quinetiam ad eos qui beneficijs deuincti sunt trāsfertur, (ὑπόχρεως) quasi damnū beneficijs

neficijs eorũ aliquod ex hoc intulerit, quod tamẽ plerunq; illatũ fuit siue culpæ, siue gratiæ, siue liberalitatis causa. Plaut. in Capt. Obnoxij ambo vobis sumus ad hanc rem, cum, quæ volumus, copia est, atq; ea facitis nos compotes. Vnde apud Liuiũ, Obnoxiè dicere sententiam, accipitur pro seruiliter. Interdũ obnoxius, ponitur pro noxio. & sic obnoxius & innoxius, sunt contraria. Ennius: Sed virum vera virtute viuere animatum adiecit fortiter, cumq; innoxium vocare aduersus aduersarios, ea libertas est, qui pectus purum & firmum gestitat, aliæ res obnoxię nocte in obscura latent. Obnoxium ingenium, id est, illiberale, & degener, dicitur à Plin. in Præfat. Et Obnixa corpora, ab eodem lib. 31. ca. 6. pro valetudinarijs. Et lib. 19. cap. 10. cum inquit, Olera nulli animali obnoxia futura traduntur, ponitur pro nocentia. Interdũ pro obscuro, (ἀμαυρόν.) nox enim pro obscuritate ponitur. Plautus: Nunc ego hercle perij planè non obnoxiè. Aliquãdo significat seruiliter & tredidè: vt apud Liuium libr. 3. ab Vrbe, cum inquit: Obnoxiè dicere sententiam.

Obnubilare, (ἐπιλυγάζειν) verduncklen) verdonckeren) obscurcir.)est quasi caligine quadam, & nubilo obtenebrare: hoc est, obscurũ facere, & quasi nubibus implere. Gellius libr. 1. cap. 2. Ac ne oris quoque & vultus serenitatem Stoici hominis, vnquã vlla posse ægritudine obnubilari. Hinc Obnubilus, adiectiuum: vt, Obnubila loca apud Ciceronem, 1. Tus. Apuleius: Obnubilauit animam. Innubilare vsurpauit Firmicus, quod accidere solet intermorientibus.

Obnubo, bis. (περικαλύπτω) pen. prod. vide Nubo.

Obolus, pen. cor. genus ponderis, quod sex siliquas continet: est autẽ vltima apud Veteres nummorũ significatio, inquit Donat. Terent. in And. Obolo emptus. Suidas: ὀβολὸς δὲ παρὰ Ἀθηναίοις ἓξ ἔστι χαλκοῦν, ὁ δὲ χαλκὸς, λεπτῶν ἑπτά. i. obolus quidẽ apud Athenienses sex est æreolorũ, æreolũ verò septem minutiarũ: λεπτὸν autem, id est, minutia indiuisum manet. Plin. lib. 21. ca. 34. Hermol. in eundẽ. Bud. De Asse ait obolum valere semissem nostrũ & denariolum: id est, septem denariolos.

Oboleo, ponitur interdũ pro sentisco, siue suboleo. Plaut. in Menæch. Oboluit marsupium huic istud, quod habes. cætera vide in Oleo.

Oborior, adnascor, subnascor ue, ἐπιγίνομαι. Liu. lib. 1. Aduentu suorum lachrymæ obortæ.

Obnuncio, vide in Nuncio.

Obrepo, pis. pen. prod. latenter & tacite aduenio, sicut & surrepo. κλέπτω, ὑπέρχομαι, ὑποδύω, παρέρπω. heymlich inkreuchen) heymlijck in cruypẽ.) Tractũ ab animalibus pedibus carẽtibus, quę gressu tacito gradiuntur. Iuuenalis per translationẽ, Obrepit nõ intellecta senectus. Obrepere dicitur, quicqd sensum fallit: vt, obrepit fames, mors, somnus, dies, senectus. Et iungitur interdũ accusatiuo cum prępositione in. Cic. 1. De Diuin. Nullæ ergo imagines obrepunt in animos dormientiũ extrinsecus. Ponitur interdũ pro fallere, siue incautũ aggredi. Plin. lib. 36. ca. 3. Nec potest videri Scaurus rudi, & huius mali improuidæ ciuitati obrepsisse quodam vitæ rudimento, &c. Obrepere ad magistratus dicitur, qui falsa specie vel pbitatis vel doctrinæ ad magistratus assumit, & vt vulgò loquimur, per hypocrisim, siue per abusum. Cicero pro Plancio: Et doceo Cn. non obrepsisse ad honores, sed eo venisse cursu, qui semp, &c. Hinc Obrepto, as. frequent. Plaut. in Pers. Opertæ ne fuerint, ne quis obreptauerit. Est & obripio (περιαρπάζω.) de quo in dictione Rapio.

Obreptio, latens & fallax aditio. κλέμμα. Vlpian. Patronum autem appellamus, etiam si capite minutus sit, vel si capite libertus minutus, dum arrogetur per obreptionem.

Obrigeo. ges. pen. cor. πήγνυμαι. vide in Rigeo.

Obris, (ὄβρις) nomẽ fluuij. Pomponius: Secundũ Blitteros Obris fluit. Hunc Ptolemæus Obriũ vocat.

Obryzon, (ὄβρυζον) aurũ dicitur, quasi ἀβρίζον, hoc est syncerum, delicatumq;, quod sæpe igne candes factum & exustum est, & quod in coctione nõ minuitur. Hebraicè dicitur ophir. Plin. lib. 33. cap. 3.

Obrodo, dis. pen. prod. circumrodo. περιτρώγω. omknagen) ronger tout a l'entour) Plaut. in Amph. Prægnanti malũ dari oportet, vt fiet qđ obrodat.

Obrogo. as. pen. cor. quasi obloquor, atque alterius sermonem molestè impedio. παρενίημι. Festus: Obrogare legem, ἀντεισφέρειν, παραγράφειν, παρεισφέρειν, est legis prioris infirmandę causa, legem aliam ferre. Cice. ad Att. Abrogare, derogare, obrogare sine fraude sua non liceat.

Obrumpo, idem quod rumpo. Var. lib. 3. de re rust. cap. 16. Si radicem prenderint, quam educere velint è terra, obrumpunt collum.

Obruo. is. substerno, seu circum tuo, operio. ἐγκαλύπτω, καταβάλλω, καταχόω. bedecken, vberfallen) ouervallen) couurir) Ouid. lib. 1. De Reme. Obrue versata Cerealia semina terra. Transfertur etiam ad animum. Quintil. Tot voluptatibus obruere possunt vnum dolorem. Venustè dicimus obruere lapidibus, telis, & alia id genus. id est, dilapidare, & telis lapidibusq; operire ad necem: obruere situ vetustatis: obruere niuibus: obruere itinera strage, id est, cooperire: obruere se vino, id est, inebriari: obruere ære alieno: obruere memoriam alicuius rei: obruere nomẽ alicuius: obruere copia sententiarum: obruere magnitudine negotij: obruere obliuione: obruere risu: obruere testis monijs. quorum omnium exempla inuenire est facile. Hinc adobruo, subtus obruo, & in terra defodio. Colu. lib. 2. Nã si plus quatuor digitis adobrutum est semen eius, non facilè prodit. Idem in eodẽ: Atq; ita faciunt semina, & sarculis adobruunt.

Obruteo. vide Bruteo.

Obsaluto. vide Saluto.

Obsæuio. vide Sæuio.

Obsaturo. ras. pen. corr. significat saturitatem vsq; ad fastidium vel contra animum capio. ἀποκορέννυμαι. Terent. in Heaut. Næ tu propediem, vt istanc rem video, istius obsaturabere.

Obscœno. as. significat obscœnum & malum omen affero. μολύνω. Plaut. in Asin. Sed quid illuc, quod exa-

exanimatus currit huc Leonida: metuo, ne illic ob scœnauit meæ falsæ fallaciæ.

Obscœnus.a.um. vnfletig, schentlich) vuyl, onreyn) vilaine) quidam ab ob, & canendo componunt, s litera interposita, euphoniæ causa: alij ab ob, & κοινῶ inquino: vnde cœnum quidā dici existimāt, s similiter interposita. Intelligendum est ergo, quod obscœnum sicut duo significat, ita duplicem habet compositionē, & duplicem orthographiam. nam aliquando significat abominabile, (ἀπαίσιον) augurium. Verg. lib. 1. Georg. Obscœnique canes, importunæque volucres. Et tunc à canendo contraria & mala dicitur, & sine diphthongo scribitur. Festus: Obscœna apud antiquos dicebantur, quæ mali ominis habebantur. Verg. lib. 3. Æn. Obscœnas pelagi ferro fœdare volucres. Et lib. 12. Ne me terrete timentem Obscœnæ volucres. Vbi Seru. Obscœnæ sunt aues, quæ canendo aduersa significāt. Aliquando dicitur quod turpe immundumque, (ἀκαθαρμένος, αἰσχρὸς) tunc similiter ex ob & cœnum componitur, quod ab κοινῶ inquino deducitur. ex eo scilicet, quòd quæ multum communia sunt, turpia & immunda vt plurimum fiunt: nam id proprie communicare est, & sic cū œ scribitur. Varro autem lib. 6. De Ling. Lat. docet obscænū cum æ scribendum, idque ab scena deducit, ex ob & scæna, quasi ad scænam, quòd scænis id daretur, quod obscœnum foret. Priscianus, ab ob & κοινὸν, quod nos cœnum dicimus, s interposita. Fest. ab Oscis deriuat, quorum frequētissimus fuit vsus libidinum spurcarum. Vnde & verba impudentia appellantur obscœna. Quod si verum esset, sine b, & absque diphthongo, oscenum scribi oportet. Obscœnum etiam quandoque ponitur pro pernicioso & vitabili. Verg. Obscœnamque famem, quæ prima pericula vito. Hinc Obscœnè, aduerbiū. id est, impurè. Cice. 1. Off. Latrocinari, fraudare, admirari, re turpe est, sed dicitur non obscœnè. Et Obscœnitas. tis. Cic. 1. Off. Alter ne libero quidem, si rei turpitudini adhibebatur orationis obscœnitas.

Obscurus, (σκοτεινὸς, ἀμαυρὸς) dunckel) döcker) obscur, trouble) latens, absconditus, & sine lumine. Vergil. Vidimus obscuris primā sub mœnibus vrbem. Vnde obscura oratio, (ἀσαφὴς λόγος) difficilis, & cuius sententia latet. Cōponitur ex ob, & cura, siue curo, interposita s, quòd ea quæ obscura sunt, nobis curam obijciant. Vnde ab obscurus Obscuro, ἀποκρύπτω, ἀμαυρόω, ἀφανίζω, fit, quod significat nō curo, siue supprimo, sicut fit in obstrudo, quod est occludo. in qua significatione capitur & obscuro. Cic pro Archia: Neque enim est dissimulandū quod obscurari non potest, sed præ nobis ferendum. Si vero volumus vt obscuro magis ab obscurus deriuetur, non contendo. veruntamen cum sit verbū curo, cuius composita accuro & procuro, non mirum videri debet, si & obscuro à curo similiter cōponatur: quemadmodū obstrudo à trudo, à quo etiā obtrudo tametsi in alia significatiōe, & detrudo, cōtrudo, intrudo, retrudo, & similia. Capitur quādoque obscurū pro ignobili, (ἄδοξος). Cic. li. 1. Offic. Qui magna sibi proponunt obscuris orti. Nam qui obscurus est, fermè despicitur, & non est quasi qui eum curet, vel æstimet. Ponitur aliquando pro astuto, & fallaci: vt obscurus vir, apud Ciceronem in. 3. Offic. Hinc obscurè aduerbiū, cuius contrarium palàm. Cice. 4. Acad. Alterū quidem, vt videmus, palàm: alterum, vt suspicamur, obscurius. Obscurè aliquid ferre, est dissimulāter ferre, sic vt nemo agnoscat notas animi commoti. Cic. in Parad. Itaque istam paupertatem, vel potius egestatē, ac mendicitatē tuam nunquā obscurè tulisti. Ab obscurus fit obscuritas, (σκότος, ἀσάφεια) quod modo opacitatem, siue tenebrositatē, & luminis penuriam significat. Plin. lib. 20. cap. 1. Obscuritates, & vitia oculorum sanat. Modò difficultatem. Cic. 4. De Fin. Sed inest in rebus ipsis obscuritas. Modò ignobilitatem. Cic. 2. Off. Quorum autem prima ætas, propter humilitatē & obscuritatem, in hominum ignoratione versatur. Sic obscuro. as. (σκοτίζω.) Sall. Sed profectò fortuna in omni re dominatur, ea res cunctas ex libidine magis quàm ex vero celebrat, obscuratque, id est, ignobilem reddit.

Obsecro, (ἀντιβολῶ, λιπαρῶ) bitten) bidden) prier) ex ob & sacro, significat per sacra rogo, vel opem à sacris rogo, obtestor, deprecor, & quasi sacra, vt te exorē facio. Teren. Obsecro te, quàm primum hoc me miserā libera metu. Obsecrare, inquit Donatus, est iratos rogare. Terent. in Eunu. Exclusit, reuocat, redeam? non, si me obsecret. Additur aliquando ablatiuus precibus. Marcell. ad Cic. lib. 4. Cum mihi C. Marcellus frater amantissimus mei nō solum consilium daret, sed precibus quoque me obsecraret. Ponitur quandoque aduerbialiter pro cedò, estque veluti rogantis cū interrogatione particula. Terent. in Eun. Obsecro an is est? id est, dic quæso. Hinc obsecratio, verbale. Cic. pro Fonteio: Cauete ne periculosum, superbumque sit, eius vos obsecrationem repudiare.

Obsecundo. das. (ὑποδιάζω, & ὑπουργέω) significat felicito, prosperum facio, ex ob & secundo, quod significat prosperum facio. Verg. Dij cœpta secundent. Fit autem secundo à secundus, secūdus verò à sequor. Est autem obsecundare, omnia ad alterius nutum facere, vel in melius conuertere, (ἐρισκινέω.) gehorchen, folgen) gehoorsam sijn) complaire) Teren. in Adelph. Sed si vultis potius, quæ vos propter adulescentiam Minus videtis, magis impense cupitis, consulitis parum, Hæc reprahendere, & corrigere me, & obsecundare in loco. Vbi Donatus: Nam qui reprahendit nō continuò corrigit: qui corrigit, non illico obsecundat, id est, lætissimum reddit & fidelissimum. Cic. pro Pompo. vsus est pro obsequi: Non modo omnes, inquit, ciues assenserint, socij obtemperauerint, sed etiā venti tempestatesque obsecundauerint. Inuenitur & obsecundor deponens.

Obsepio. is. sepibus circundo. omzeunen) omtuynen) enuirōner & endorre de haie) Plaut. in Cas. Vbi illum saltum video obseptum, rogo vt alterū sinat adire. Obsepire iter ad honores, per translationem ponitur pro munire. Liu. lib. 9. ab Vrbe: Hæc ple-

plebi ad curules magistratus iter obsepsit.

Obsequela,(ὑπακοή) morigeratio. Plaut. Omnes parètes Litane liberis suis, Qui mihi auscultabūt, facient obsequelam.

Obsequibilis, qui obsequitur, ὑπακουστικός. Gel. lib. 2 cap. 29. Cognatos affinesq; illos fermè tam obsequibiles esse ait.

Obsequiosus, qui facilè obsequit. ὑπηρετικός. Plaut. in Captiuis, Nam si seruus meus esses, nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti.

Obsequium, (ἡ ὑπηρετικότης, ὑπακοή) eyn dienstbaerheyt) plaisir & seruice.) officium, quo quis id sequitur & facit, quod alteri placiturū nouit. Terent. Obsequium amicos, veritas odium parit. Obsequium animo sumere, ait Plaut. in Bacch. id est, indulgere sibi & animo obsequi.

Obsequor, pen. cor. alterius voluntati morem gero, inseruio. χαρίζομαι, ὑπηρετῶ, ἀδύναι χάριν, gehorchen, wilfaren) dienen, belieuen, gehoorsaem zijn) obeyr, complaire) Plaut. Ego sanè cupio obsequi gnato. Obsequi animo suo, vel obsequi animo, est indulgere sibi, siue genialem vitam agere. Plaut. in Bacch. Libido est homini suo animo obsequi. Aliquando iungitur accusatiuo. Gell. lib. 2. cap. 7. Sed ea tamen quæ obsequi non oportet. Hinc obsequens, id est obediens, aliquādo nomen, aliquando participium. Terent. in Hecyra, Obsequentem voluptati hominem dixit. Sallu. in Cicerone, Filia matris pellex tibi iucundior atq; obsequentior, quàm parenti par est. Hinc quoq; Obsequenter. tius. tissime. aduerbia. Plin. in Epist. Vixit in cōtubernio auiæ delicatæ seuerissimè, & tamen obsequentissimè.

Obsero. ris. pen. cor. circum semino, seu circum planto. περιφυτεύω. vmbsäyen, besäyen) semer) Colu. lib. 2. cap 9. Vtatur præceptis eorum, qui vberem campum in singula iugera tritici, quinq; & adorei octo modijs obserere præcipiunt. Idem libr. 3. Agrum antequam vineis obseras, explorato qualis saporis sit. Obserere mores per translationem dixit Plaut. in Trin. pro imbuere. Hem istic, inquit, Oportet obseri mores malos, si in obserendo possint interficier. Quandoq; pro circundare. Terent. in Eun. Video sentum, squalidum, ægrum, pannis annisq; obsitum.

Obsero. ras. pen. cor. significat occludo, veluti sera imposita. περικλείω. Terent. in Eunu. Tu abi, atq; obsera intus.

Obseruabilis, qui idoneus est, vt obseruetur vel veneretur. αἰδέσιμος. Cuius contrarium est inobseruabilis. Plin. In Martis sidere, cuius est maxime inobseruabilis cursus, nunquā id stationem facere.

Obseruantia, (αἰδώς, ὑπακοή) vereherung) eerbiedinghe) reuerence) vt inquit Cicero, est per quā homines aliqua dignitate antecedētes, cultu quodam & honore dignamur. Liu. lib. 1. Obsequio & obseruantia in Regem cum omnibus, benignitate erga alios cum Rege ipso certasse.

Obseruatio, quandoq; dicitur annotatio, & custoditio præceptorum. παρατήρησις. Plin. lib. 11. cap. 10. Mira obseruatio operis. Quandoq; & honor, & reuerentia, (ὑπακοή.) Valer. Maximus, Haud Marcello adiectio impensæ impedimento fuit, quò minus religionibus suus tenor suaq; obseruatio redderetur.

Obseruo. uas. (φυλάττω, ἐφορῶ, φυλάσσω, παρατηρέω) war nemen) gaey slaen) prendre garde, guetter.) circum oculis mentis & corporis seruo, speculor, custodio, noto ne me prætereat, ne me decipiat. Terēt. in And. Obserues filium, quid agat. Obseruare, inquit Seru. in 4. Georg. est callidè aduertere. Et obseruare, est venerari & admirari homines tantum dignitatis vel virtutis cultu, (ὑπολήψομαι, ὑπακούω.) Verg. libr. 3. Georg. Præterea Regem non sic Ægyptus, & ingens Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes Obseruant. Cicero Octauio, M. Aruilius Auianus ab ineunte adulescentia me obseruauit, semperq; dilexit. Hinc Obseruans participium, aut ex participio nomē. Obseruans tui, obseruātissimus mei. id est, amans, vel amantissimus. hoc est, qui amat nos cum veneratione quadā. Cic. pro Quint. Ita credo hominem propinquum, tui obseruātem, virum bonum, &c. Et obseruatus, huius obseruatus, nomen: idem qd obseruatio. Varro. 2. De re Rust. His maiores qui sunt, intelligi negant posse, præterquam cum dentes sunt factu brochi, & supercilia cana, & sub ea lacunæ, ex obseruatu dicunt eum equum habere annos sexdecim.

Obses, ὅμηρος, eyn gysel) qui est donne en ostage) qui trahitur imperio alicuius ea conditione, vt si dator obsidis à fide recedat, recipienti sit potestas in corpus & vitam eius sæuiendi, qui datus est obses. Hic quoniam obsidionis causa dari consueuit, inde nomen assumpsit. Quamuis Festus ex ob & fides compositum velit, per mutationem literæ, q; sit ob fidem datus. Cic. 3. Ver. A nobis multos obsides habet Populus Romanus.

Obsessi, (πολιορκούμενοι) sunt qui aliquē locū egredi non possunt. Plin. lib. 16. cap. 5. Dulcissima omniū fagi, vt qua obsessos etiā homines durasse in oppido Chio tradit Cornelius Alexander.

Obsidiæ, dicuntur sicut & insidiæ. Col. lib. 8. cap. 2. Dum tamen anus sedula, vel puer adhibeatur custos vagantium, ne obsidijs hominum, aut insidiosorum animalium diripiantur.

Obsidianus. a. um. vt obsidianum vitrum, obsidiana gemma: dicta à similitudine obsidiani lapidis, vel quòd ex ea fiat obsidianus lapis. In India nascitur & in Samnio Italiæ, & ad Oceanum in Hispania, maxime āūt in Æthiopia. Vnde is qui primò inuenit, Obsidius vocatus est, à quo Obsidianus appellatus est, nigerrimi coloris est, & aliquādo translucidi. vide Plin. lib. 36. cap. 26.

Obsidionalis, & le. ab obsidio fit. πολιορκητικός. Vnde corona obsidionalis, q̄ ei debebatur, qui obsessos ab hostibus liberasset. hæc fiebat ex gramine viridi, ex eo loco decerpto, in quo erant inclusi. Plin. de Viris illustr. Quare à Minutio & eius exercitu obsidionali corona donatus est.

Obsidior, (πολιορκέω) significat circa insidias facio. Colu. lib. 9. cap. 14. Sed inter Caniculæ & Arcturi exor-

excortum cauendum erit, ne apes intercipiantur violentia crabronum, qui ante aluearia plerunque obsidiantur prodeuntibus.

Obsidium,& obsidio,& obsessio,(πολιορκία, περικάθισις) belegerung)beleg) assiegemēt) idem significant,& ab obsido, siue obsideo fiunt. Colu. lib. 10. Atque vtilissimũ est pro frequentia domicilij duos vel tres aditus in eodē operculo distantes inter se fieri, contra fallaciā lacerti, qui velut custos vestibuli, prodeuntibus inhians apibus affert exitium, eaeque pauentiores excūt, cū licet vitare pestis obsidia, per aliud vadentibus effugiū. Cic. pro Rab. cū innumerabiles hostiū copias in Italia fudisset, atque obsidione rempublicā liberasset. Saepius tamē obsidio ab authoribus vsurpatur. Cice. pro Cornel. Balbo, & pro Domo sua: Obsessio templorū, occupatio fori. Pulchrè dicimus, facere obsidiū. Gel. lib. 15. cap. 30. A peritia, disciplinaque faciendi obsidij. Et obsidione eximere. Liu. Legati affuerunt, orantes vt se obsidione eximeret.

Obsido,& obsideo,(περιζάνω) belägeren, vmbsitzen) beleggē)assieger) actiua sunt, quibus adduntur circumsido & circunsedeo. idem enim significant, eodemque modo sumuntur, & construuntur. Sed differunt inter se, quomodo assido, & assideo, de quibus suprà dictū est: quòd in obsido motus quidam est, vt sit quasi obsisto: in obsideo verò quies, quasi obsto. Sallust. Praemittit illis homines militares sine tumultu, praesidijs collocatis, sicuti praeceptū erat, occultè pontem obsidunt. De obsideo idem in Iugurt: Armis obsessus teneor. id est, impeditus. Significat obsido & circunsido, quasi obsepio & circunsepio, aut ad obsidendū siue circunsedendum eo, vel ad obsidendū me loco; Obsideo verò & circunsedeo, (πολιορκέω, περικάθημαι) obsessum teneo, ac vallo & fossa septū teneo. quanquam simpliciter pro circunsedeo ponatur, vt apud Curtium: Per hos pellices introducebātur alio aditu, quem armati obsidebant. Et obsidere, est sedere. Terent. in Adelph. Nunc verò domi Certum obsidere est vsque, donec redierit. Obsidere stuprum, est insidiari stupro. Cic. in Catil. Iacēre humi non solum ad obsidendum stuprum, verumetiam ad facinus obeundū. Ponitur aliquando pro circunstare. Seneca, Varia & incerta pericula humanam vitam obsident. Aliquando pro occupare & detinere. Cice. I. Verr. Vt perspicuum cuiuis esse possit, hominē ab isto quaesitū esse, non qui reum suum adduceret, sed qui meum tempus obsideret. hoc est, qui accusando locum occuparet, vt ego istum accusare non possem. Budaeus. Hinc obsessor, qui obsidet. Liuius, Papyrio quoque, qui obsessor Luceriae restiterat.

Obsigno, as.(κατασημαίνομαι, ἀποσημαίνομαι, παρασημαίνομαι, ἐπισφραγίζομαι) versiglen) besegelen) seeller) signi impressione occludo, & ad literas caeteraque, quae signo quouis notantur aut imprimuntur, pertinet. Plau. in Curc. Scribit & obsignat literas. Idem in Amph. Eloquere, vbi nunc patera est? In cistula Amphitruonis obsignata signo est. Quādoque sumitur pro signo notariorū seu subscriptione eorū aut testiū. Cice. pro Cluentio, Clinia testamentū faciente, cum tabulas prehēdisset Opimachus, qui gener eius fuisset, digito legata deleuit. Et cum id multis locis fecisset, post mortem eius, ne lituris coargui posset, testamentū in alias tabulas transscriptum, signis adulterinis obsignauit. Caesar. I. Belli Gallici, Vulgò totis castris testamenta obsignabantur. Cic. pro Cluent. Pecuniaque obsignata quę ad eam rem dabatur. Hinc obsignator, quem vulgò notarium vocamus. Cic. ad Att. lib. 14. Poterōne eos ipsos non laudare, qui te obsignatorem adhibuerunt.

Obsippo, pas. penult. prod. (παραβάλλω) significat obijcio, vt cum Rustici dicunt, Obsippa pullis escam. Festus.

Obsisto, contrà sisto, obsto, repugno (ἀνθίσαμαι, ἀνθίσαμαι, ἀντιπράττω) wederstaē) tegenstaē) resister) Cic. 7. Verr. Quis enī vnquam istius libidini obstitit?

Obsitus, pen. corr. inuolutus. περιβλημένος. Teren. in Eun. Video sentum, squalidum, aegrum, pannis, annisque obsitum. Obsitus, περιφυτευμένος, etiam ab obsero dici potest, circunseminatus vel circumplantatus.

Obsolesco, scis. leui vel lui, letum, ex ob, id est, contrà, & olesco, addita s praepositioni, quae aduersatur olesco. Nam obsolesco & olesco, in significatione cōtraria sunt. Olesco, cresco. Obsolesco, ἀπαρχαιοῦμαι, παρακμάζω, παλαιοῦμαι) alten, aufsdem brauch kommē) oudē, wt die gewoonte komē) deficio, reijcior, inueterasco, desuesco, dimitto significat. Cic. De imperio Pomp. Obsoleuit iam ista oratio, re multò magis quàm verbis refutata. id est, desueuit, siue ab vsu recessit. Itē pro Caelio, Chartae quoque quae illam priscā seueritatē obtinebant, obsoleuerūt. id est, inueterauerūt, siue defecerunt. Et haec praeterita ab obsolesco, non ab obsoleo sunt. Nitēre & obsolescere, sunt cōtraria. Cic. pro Lege Agraria, Non dico solū alijs remaneat, intermissis nō conquiescat, in pace niteat, in bello nō obsolescat. i. sordidet. Similiter obsoletus, participiū est ab obsolesco, aut nomen ex participio. Cic. pro Quin. Audacē, cupidū, perfidiosum, vulgaria & obsoleta sunt, (χυδαῖα, ἀπηρχαιωμένα) .i. inueterata, & quae ab vsu recesserūt. Pro obscuro, seu sordido, ac detrito accipitur obsoletus, (ῥυπαρός) Liu. li. 3. Filiā secū obsoleta veste, comitātibus aliquot matronis, cum ingēti admiratione in forū deducit. Cic. in Rul. Vestitu obsoletiore, corpore inculto & horrido, capillatior quàm antea barbaque maiore, vt oculis & aspectu denunciare omnibus vim tribunitiam, minitari Reip. videretur. Colu. lib. 3. Sapore certe nihilo differt à cicercula, colore tamē discernitur. Nam est obsoletior, & nigro colori propior. Hinc obsoletè, tius, obsoletissimè aduerbium. Cic. 3. Ver. Saltem vt eum, cuius opera ipse multos annos est in sordibus, paulò tamen obsoletius vestitum videret.

Obsonium, vide Opsonium.

Obsorbeo. vide Sorbeo.

Obsordeo, sordidus fio aut obsolesco, inquit Nonius. Caecil. Obsorduit iā haec in me aerūna miseria.

Obſtaculum, κώλυμα, ἐμπόδισμα, impedimentum, ab obſto. Plautus in Pſeud. Ibi nunc oppido oppoſita obſtacula.

Obſtetrico, as. pen. prod. ad pariẽdum adiuuo, ſiue obſtetricis officium ago. μαιεύομαι.

Obſtetrix, (μαιεύτρια) eyn hebamme) een vroeurouwe) vne ſaige femme) ab obſtando vel obſiſtẽdo. eſt enim illa quæ parturientiũ curã habet. Vnde & obſtetrices dictæ eo, ꝙ obſiſtant dolori, vel certe pignori, ne laxatis vteri genitalibus clauſtris, in terrã defluat. Teren. in Andr. Obſtetricẽ accerſo. Quæ opem tulerit parienti, obſtetrix dicitur, ait Donat. vnde & parturientes, Fer opem clamant.

Obſtino, as. (διαβεβαιόω) feſtigẽ) befeſtigẽ.) pen. cor. obfirmo. Liui. lib. 2. Quoniam id certum, inquit, atq; obſtinatũ eſt, neq; ego obtundã. Hinc obſtinatus participiũ, aut nomẽ ex participio. id eſt, offirmatus, aut perſeuerãs, vt tenere poſſit, inquit Feſt. Vt obſtinata voluntas, obſtinata pudicitia apud Liui. 1. ab Vr. de Lucr. Inde obſtinatio, (τὸ ἀνένδοτον) firmitas animi. Cic. de Prouincia conſ. Quæ ego omnia non ingrato animo, ſed obſtinatione quadam ſententiæ repudiaui. Obſtinatè, (ἀνενδότως) firmiter. Terent. in Andr. Ita'ne obſtinatè operam dat, vt me à Glycerio miſerum abſtrahat? Vbi Donatus, Obſtinatè facere aliquid, eſt in alterius malum cum conatu facere perſeuerãter, & in alterius perniciem nimis niti.

Obſtipare, (περιφράττειν) obijcere, ait Feſtus. Alij interpretantur cõdenſare, obturare rimas, obſtruere. Plau. in Ciſt. Obſtipat aquulam. Obſtipare verticem dixit Plaut. in Merc. pro eo quod eſt contorquere, vt cogitabundi ſolent.

Obſtipi, pen. prod. dicuntur, quibus colla rigent, & in humerũ capita ſunt inclinata. ἐπικεκυφότες. Perſius, Ærumnoſiq; Solones Obſtipo capite, & figentes lumine terram. Colu. lib. 7. ca. 10. Febricitantium ſigna ſunt, cum obſtipæ ſues tranuerſa capita ferunt, & paſcua ſubitò cum paulum procurrerint, conſiſtũt. Plinius obliquum caput dicit, Index, inquit, ſuis inualidæ, caput eſt obliquum in inceſſu. Sic hypocritæ incedunt.

Obſtitum, Veteres modo pro violatum, modo pro obliquum dixere.

Obſto, ſtas. ſtiti. ſtatum. (ἀνθίσταμαι. ἀνθίσταμαι) ſignificat contrà ſto. Stat. lib. 7. Theb. Quæ ſic orſa prior, ſpes ne obſtatura Pelaſgis. Curtius, Obſtant oppido gemini colles. Aliquãdo ſignificat reſiſtere, aduerſari, impedire, κωλύειν. Terent. in Andr. Quid obſtat, cur non verè fiant?

Obſtragulum, operimentũ, & quod vulgò coopertoriũ dicimus. Plin. lib. 9. ca. 35. Quin & pedibus, nec crepidarũ tantũ obſtragulis, ſed totis ſocculis addunt. id eſt, nõ ſolum operimẽtis, & ſuperioribus partibus ſocculorũ, quas planulas Itali vocãt, addunt margaritas, ſed etiam totis ſocculis.

Obſtrepo. vide Strepo.

Obſtrigillo, as pen. prod. obſto, detraho alicui, repugno. ἀντιπίπτω. Varro lib. 4. de vita Po. Ro. Curio cũ id feciſſet, dicebat amicis, vt illi renunciaretur, ſe obſtrigillaturum, ne triumphus decerneretur, aut ne iterum fieret conſul.

Obſtringo, gis. deuincio & obligo, quaſi circũſtringo, ἐξαρτάω. verbinden, verſtricken) ſerrer.) Cic. in Plancio, Cui nõ ſim obſtrictus memoria beneficij ſempiterna. Plautus in Amph. proprie, Amphitruonem collo hinc obſtricto traham. Colu. lib. 5. Alij viminibus obſtringunt. Obſtringere ſe parricidio, periurio, ſcelere, & huiuſmodi, eſt committere parricidium, ſcelus, peierare. Cice. 3. Off. Num igitur ſe obſtrinxit ſcelere, ſi quis tyrannum occidit, quamuis familiarem.

Obſtrudo, dis. ſi. ſum. pen. prod. ex ob & trudo, interpoſita ſ, ſignificat occludo, ſeu occulto. ἀποκρύπτω. ÿbergẽ, verhãlen) cacher) Plau. in Curc. Obſecro parentéſne meos mihi prohibeas? P. Quid? ſub gemma obſtruſos (aliàs abſtruſos) habeo tuã matrẽ & patrem? Inuenitur & obtrudo, quod eſt contrà trudo, quaſi per vim do, aut pro fortitudine pono, (ὑποβάλλω.) Idem in eodẽ, Aliquid prius obtrudamus, pernã, ſumen, glandiũ, hæc ſunt ventri ſtabilimenta. id eſt, pro fortitudine ponamus. Teren. in Hecy. Nunquã auſus ſum recuſare eam, quam mihi obtrudit pater. id eſt, vi dedit.

Obſtruo, (ἀποκρύπτω, ἀποκλείω) verſchlieſſen) verſtoppen.) eſtouper.) id eſt, occludo, & quaſi ſtrue quadam alicui loco impoſita obſiſto, ne quid effluat. Cic. de Sen. Qui iter pœnis vel corporibus ſuis obſtruere noluerũt. Hinc obſtructio, verbale. Cic. ꝓ Seſt. Sed hęc obſtructio nec diurna eſt, &c̃. Dixit Cicero pro Domo ſua, Obſtruere luminibus, (φέγγει ἐπισκοτεῖν) id eſt officere.

Obſtupefacio, (ἐκπλήττω) ſignificat animo conſterno, & ſtupidos ſenſus reddo. Terẽt. in Phor. Poſtꝗ̃ ad iudices ventũ eſt, nõ potuit cogitata loqui, ita eum tum timidũ obſtupefecit pauor. aliàs pudor.

Obſtupeſco, ſignificat ſtupore percutior. ἐκπλήττομαι. erſtũmen) verſlagẽ worden) eſtre tout eſtonne, eſpouante.) Aliquando inſenſibilis fio, (ἀναισθητῶ, ἀργέω.) Membra metu debilia ſunt, animus ſtupore obſtupuit. Terent. in Adel. Hinc obſtupidus adiectiuum. Gel. lib. 5. ca. 1. Conſuluiſſe vniuerſos quaſi attonitos & obſtupidos. hoc eſt, propemodum ſtupidos factos præ metu.

Obſum, obes, obfui. (βλάπτω) ſcaden, hinderẽ) nuyre) mutatur enim b in f, ſignificat noceo, quaſi contra te ſum. Cuius contrarium eſt, proſum, quod eſt iuuo, quaſi pro te ſum. Plautus in Amph. Factum id Amphitryoni obfuit.

Obſurdeſco. (ἐκκωφοῦμαι, ἐκλαμβῶ) taub worden) doof worden) deuenir ſourd) totus ſurdus fio. Cicero in Somnio Scip. Hoc ſonitu completæ aures obſurduerunt.

Obtego, vide Tego. Obtegere ſe corpore alicuius, eſt poſt illum latẽre. Cice. pro Seſt. Seq; ſeruorum & libertorum corporibus obtexit.

Obtempero, as. morem gero. πειθαρχῶ. gehorchen) ghehoorſaem zijn) obeyr.) Cice. Sic mihi ſemper obtemperauit, tanquã filius patri. Item ſignificat conſulo, prouideo. Terent. Ex qua re minus aut famæ foret, aut rei obtemperans. Hinc obtemperatio, verbale. Cice. de Legib. Quòd ſi iuſtitia eſt

obs

obtemperatio scriptis legibus, &c.

Obtendo, cōtra tēdo. προίσχομαι, προβάλλομαι. fur spannē) voer spannē) tēdre au deuāt & voiler.) vt, Obtēdere velū ante lectū, id est distēdere vel extendere. Plin. li. 5. ca. 2. Huic par, interiacēte valle, mōs aduersus Antiliban9 obtendit, id est, protendit & dilatatur. Aliquādo significat pro excusatione allego. Hinc obtendiculū, (πρόβλημα) quo aliqd tegitur: & obtētus p prætextu, (πρόσχημα) Gel. lib. 10. ca. 22. Qui obtentu Philosophiæ nominis inutile ociū, & linguę vitæq; tenebras sequunt. Ponitur aliquādo p extensione. Verg. lib. 11. Æn. Extinctosq; thoros obtētu frondis inumbrāt. Obtētus, est aliquādo participiū. Verg. 1. Geor. Et obtenta densant nocte tenebrę. id est, obducta, ait Seruius.

Obtero, ris. pen. cor. contero, suffoco, ἐκτρίβω. in stuckē reiben) in stuckē vvriuen) escacher, briser) Liu. Ab elephantis obtriti sunt. id est, pedibus elephantorū protriti. Aliquādo significat circū, seu ab omni parte tero, tundo in mortario. Col. li. 7. Nonnulli pellem serpentis obtritā cum vino miscent. Hinc obtritus, huius tus. Plin. lib. 18. cap. 28. Ne herbæ vellantur, obtrituq; hebetentur.

Obtestor, precor. ἱκετεύομαι, ἱκετεύω, ἀντιβολῶ. fast bitten) seer bidden) prier.) Hoc verbo vtimur in maximis angorib9, fermē semper cū adiuratione. Terent. in And. Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuū, Per tuā fidem, perq; huius solitudinē Te obtestor. Aliquādo etiam sine adiuratione. Sallu. Te atq; senatum obtestamur, vt miseris ciuibus legis præsidium, quod iniquitas prætoris eripuit, restituatis. Cic. pro Flacco, Cum ego te Flacce, cœlum, noctemq; contestans, flens flentem obtestabar, tum tuæ fidei optimæ & spectatissimę salutē vrbis & ciuium commendabam. Cæs. lib. 7. Comment. Matres familiæ passis manibus obtestabantur Romanos, vt sibi parcerent. Hinc obtestatio, verbale. Cice. ad Memmium lib. 3. Phædri obtestationem, sedem, domicilium, &c.

Obtexo, xis. circuntexo. περιυφαίνω. Plin. libr. 11. Filis etiam araneus quacunq; incesserit, alarū maxime lanugines obtexit.

Obthuro, as. pen. prod. & th aspirato, significat occludo. ἀποκλείω, πωμάζω, ἐπιθύω. Horat. Obthurem patulas impune legentibus aures. Trahitur, vt inquit Festus, à Græco, ab eo quod illi ostia dicunt θύραι. Hinc obthuramentū, quo aliquid obthuratur. Plin. libr. 16. Vsus eius cadorum obthuramentis. de cortice suberis loquitur.

Obticeo, vide Taceo.

Obtineo, es. pen. cor. significat vinco, quasi contrà teneo. ἐπέχω, κρατῶ. erhaltē) behoudē) obtenir, & impetrer) Cic. ad Att. li. 7. Malas causas semper obtinuit, in optima cōcidit. Et obtinere, est fortiter tenere. Plau. in Asin. Si istam fortitudinē animi obtines, salui sumus. Interdū significat simpliciter tenere siue habere. Colu. lib. 2. Tertiū locū obtinet pecudū stercus. Ponitur aliquādo pro retinerē & conseruare. Cic. ad Trebat. Tu si istic commendatione mea dignitatem tuam obtinebis, perferas nostri desiderium. Obtinere & repelli, sunt contraria. Cic. ad Lent. li. 1. Neq; si quid non obtinuerimus, repulsi esse videamur. Ponitur aliquando pro occupare. Plin. lib. 12. ca. 1. Arbor agros longis obtinēs vmbris. Hinc obtento, as. frequentat. Cic. ad Att. lib. 9. Et tamē spes quædā me obtentabat fore, vt aliquid conueniret potius, &c.

Obtingit, obuenit. συμβαίνει, συμπαρίσταται. es vviders fert, begibt sich) het geschiet) aduient.) Teren. in And. Nescis quid mihi obtigerit. Non nisi in tertijs personis legitur. Contingere prouinciam, est cum sortito prouincia regenda alicui committitur. Cic. in Ver. Quęstor ex senatusconsulto prouinciam sortitus est, obtigit tibi consularis.

Obtorpesco, (καταβλακεύομαι) faul vvordē) traech vvorden) deuenir esperdu.) ab obtorpeo, valde torpidus fio, & torpore quodam ita afficior, vel propter metū, aut alia quauis ratione, vt omnino imbecillior sim. Liu. Quis crederet sæuam pauló antè contionem obtorpuisse subito metu?

Obtorqueo, es. vehemēter torqueo. Pli. de vir. illu. Consuli legib9 agrarijs resistēti ita collū in comitio obtorsit, vt multus sanguis efflueret ē narib9.

Obtrecto, ctas. (διαβάλλω, ἀντιπράττω) vviderē, hinder reden, schelden) achterclappē) detracter.) ex ob & tracto, a in e mutata. Tracto verò frequentatiuum est verbi traho. Est autem obtrectare, contra alienam sententiam tractare, seu maledicere, & ob id obsistere, & (vt Veteres dixerunt) obstrigilare, sicut est cum alicuius dicta aut facta deprauātur. Obtrectat, inquit Erasmus, qui male prædicat de alio: detrahit, qui minuit laudē alicuius. Cic. Dolabellæ, Non tam id laboro, vt si qui mihi obtrectent, à te refutētur, quàm intelligi cupio me à te amari. Ponitur aliquādo pro culpare siue damnare. Plin. lib. 9. ca. 35. Superbo fastu, vt regina meretrix lautitiā eius omnē, apparatumq; obtrectans. Hinc obtrectator, detractor. Cice. de Clar. Orat. Dolebantq; quòd non, vt pleriq; putabant, aduersarium, aut obtrectatorē laudū mearū, sed socium potius & consortē gloriosi laboris amiserā. Et obtrectatus, huius tus. idē qd' obtrectatio. Gel. li. 20. cap. vlt. Æ quū esse puto, vt sine vano obtrectatu considerent. Obtrectatio, (διαβολή) definitur à Cic. lib. 4. Tusc. quòd sit ea, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo, ex eo quòd alter quoq; potiatur eo, quod ipse concupierit. Ponitur aliquando pro detractione. Cæs. 1. bel. Ciuil. A quibus & inductum, & deprauatum Pompeium queritur inuidia atq; obtrectatione laudis suæ, &c.

Obtrigo, as. penul. product. ex ob & trigo, significat iureiurando astringo. ἐξορκόω. Trigare enim stringere est.

Obtrudo, dis. si. sum. (ὠθίζομαι.) vide in Obtrudo.

Obtrunco, cas. capite cædo & occido, quomodocunq; id fiat. ἀποδειροτομέω, κατακόπτω. tōdtē) onthoofdē) couper la teste.) Liu. li. 1. Ita regē obtruncant. Hinc obtruncatio, verbale. Col. lib. 4. ca. 29. Quod tum & obtruncatione vitis, & cum eiusdē receptionis fissura præcipit fieri.

Obtundo, dis. di. sum. ἀμβλύνω) vvol zerschlagē) vvel in stuckē slaē) esmoucer, & refouller.) sine n, sicut

sit in aliis à tundo cōpositis, quamuis tundo tunsum non retineat. Est autem propriè obtundere, tostum seu circum percutere, rumpere, & crassum hebetemq; facere. Plaut. in Amph. Nam sum obtusus pugnis pessimè, id est, percussus vel perfractus. Colu. lib. 5. Obtusa, hebesq; & mollis falx putatorē moratur, eoq; minus operis efficit, & plus laboris affert vinitori. Transfertur quoq; ad ingenium, & ad oculos, ad vocem, (ἀποκεκωμμένον) & dicimus obtusum ingeniū, & obtusa acies. id est, hebes, & sine acumine. Obtundere & acuere, sunt contraria. Cic. lib. 1. Tusc. Multa enim è corpore existunt quæ acuant mentem, multa quæ obtundant. Aliquando significat sæpe repetēdo eadem dicere, (ἀποκναίειν, παρενοχλεῖν) vel verbis aliquem lædere, & quodāmodo ferire. Tractum à fabris, qui repetunt tundendo aliquid malleo. Teren. in Andr. Obtundis, tametsi intelligo. Et illud, Ne me de hac re obtundas. Cic. Quid nunc ego de propriis meis meritis prædicē? Si meministis, obtundam, id est, fastidio vos afficiam. Hinc obtusus participiū: vt obtusus pugnis, in exemplo Plauti suprà citato. Et nomen. Cic. in Cat. Maio. Ille autem cuius obtusior sit acies, non videre? Et obtusè, aduerb. Cic. 1. de Nat. Deor. Quo quid dici potest obtusius? Obtusus legitur apud Plin. Epist. 123 sed minus frequenter & vsitate.

Obtuor, & obtueor, & obtutus. vide Tueor, Tuor.

Obturbo, ponitur quādoq; pro interpello. Cic. ad Attic. li. 12. Me literæ & scriptio non leniunt, sed obturbant. cætera vide in Turbo.

Obtutus, pen. prod. quasi obtuitus, id est aspectus: ab obtueri, ἀτενισμός, ἀτενὲς βλέμμα, πρόσοψις. Verg. Obtutuq; hæret defixis in vno.

Obuagio, gis. pen. prod. cōtra, seu circū vagio. ἀντιβαΐζω. Plaut. in Pœn. Nutrices pueros infantes minutulos domi vt procurent, neq; spectatū afferant, Ne & ipsæ sitiant, & pueri pereāt fame, Neue esurientes hic quasi hœdi obuagiant.

Obuallo, circūuallo, περιχαρακόω. om bolwerckē) enuironner de rampars & assieger) Cice. pro Lege Agraria, Me longo interuallo propè memoriæ temporumq; nostrorum primum nouum hominem consulem fecistis, & eum locum quem nobilitas præsidiis firmatum, atq; omni ratione obuallatum tenebat me duce rescidistis.

Obuaricatores, dicebantur illi qui cuipiam occurrebant, quò minus is rectū conficeret, inquit Festus. Obuarico, as. verò, est occurro, obsto.

Obuaro, as pen. prod. deprauo, peruerto. διαστρέφω. Tractū à varis, qui introrsum pedes intortos habent. Ennius in Achil. Nam consiliis obuarant, quibus tam concedit hic ordo. Nonius.

Obuenio, (προσέρχομαι) obuiam, vel contrà, siue coràm venio. Plau. Asin. Sed si occasionē opprimere hanc quæ obuenit, studet. Et obuenire, est contingere quoquomodo, (ὑπάρχειν, προσιέναι, προσήκει) wiederfaren, begiben) ghenschien) suruenir.) Quintil. lib. 10. cap. 3. Expectantes quid obueniat, quid res poscat, qd personā deceat. Aliquādo est cōtingere quasi fortuitò. Liu. 10. ab Vr. Consules inter se prouincias partiti sunt, Scipioni Hetruria, Fuluio Samnites obuenerunt. Obuen. re ex hæreditate, vel hæreditate sine præpositione, est qd vulgò dicimus per successionem. Var. De re Ru. Quid potero facere, si huiusmodi mihi fundus hæreditate obueniat? Hinc obuentio, verbale. Vlpianus, An pecuniā pupillus habeat, vel in numerato, vel in nominibus quæ cōueniri possunt, vel in fructibus conditis, vel etiā in redituū spe, atq; obuentionum.

Obuerso, sas. frequentatiuum est ab obuerto. ἀντιστρέφω. & obuersor, aris. deponens. (παρίσταμαι) significat circumuerso, adsum, versor. Cic. pro Sext. Sed mihi ante oculos obuersatur reipublicę dignitas, quę me ad se rapit. Obuersari dicitur id, quod ita animo apparet, vt adesse corā videatur, & cerni. Et dicimus, obuersari ante oculos: vel cum datiuo, obuersari oculis. Liu. 5. Bell. Maced. Claudinæq; cladis memoria, nō animis modò, sed propè oculis obuersabatur. Hinc obuersatio, verbale, contradictio. Cic. pro Muræna: Mœstos amicos, obuersationes, testificationes, seductiones, &c.

Obuerto, (ἀντιστρέφω) entgegē keren) tegē keert) contrà verto. Colu. lib. 7. Plurimū refert, vt pascentiū capita sint obuersa Soli, q plerūq; nocet animalibus. Liu. Tum totā aciem in Samnites obuertit.

Obuiam, (ἐξ ἐναντίας) entgegen) te gemoet) au deuāt) aduerb. loci, quasi ad viam. Terē. in Phor. At ego obuiā conabar tibi Daue. Et dicimus procedere obuiā alicui, prodire obuiā, properare obuiam, ire obuiā, venire obuiā, mittere obuiā, obuiam fieri. Cice. pro Milone: Obuiam fit ei Clodius expeditus in equo. Effundere se obuiā, obuiā ire periculis, obuiam ire conatibus: obuiā esse, qd est in promptu esse. Plau. in Cap. Nec sycophātiis, nec fucis vllum mantellum obuiam est.

Obuio, (ὑπαντάομαι, ἀπαντάω) entgegē gehn) tegengaen) aller au deuāt) ex ob & vio, quasi ad viā eo: vnde & deuio, quasi contrà vio: & planius est obuiam proficisci, vel obuium esse. Per translationē ponitur pro resistere. Sallu. in Iugur. Tum primū superbiæ nobilitatis obuiatum.

Obuius, a ū. (ἐντυχών, ἀπαντῶν) qui alicui occurrit, & tanq in via expositū est. Sallu. in Iugurt. Deinde oēs puberes Numidas atq; negociatores promiscue, vti quisq; armatus fuerat, obuius interfecit. Dicimus aūt, Obuius tibi fio, obuius sum tibi, obuium me tibi fero, & obuio tibi. Obuius & expositus homo dicit, qui oēs admittit, nec se difficilē præbet in colloquiis. Plin. Epist. 10. Est enī obuius & expositus, plenusq; humanitatis, quā præcepit.

Obumbro, (ἐπισκιάζω, ἐπικρύπτω, ἐπιλυγάζομαι) beschatigen, bedecken) enumbrager) vmbris vndiq; obscuro. Verg. Obumbrāt æthera telis. Per translationē ponitur obumbrare pro tueri. Idem li. 11. Et magnum reginæ nomen obumbrat. Ponitur aliquando pro obscurare. Quintil. in. 8. Præter id quòd gratiam amittunt, sensus obumbrant, & velut læto gramine strangulant. Budæus.

Obuncus, adiectiuum, valde vncus & incuruus. Vergil. 6. Æneid. Rostroq; immanis vultur obunco Immortale iecur tundens,

Ob-

Obuoluo.uis.circumuoluo.vmbwickleu) omwinden) enuelopper) Cic.in Orat.Obuoluendum caput Agamemnonis esse,quoniam summum illum luctum penicillo non posset imitari, &c. Ponitur aliquãdo pro velare,obtegere.Horat.2.Serm.Verbisq; decoris Obuoluas vitium.

O ANTE C.

Occa,(βωλοκόπημα) instrumentum,quo tracto reptanteq; super terrã ferreis dentibus, quibus instructũ est, glebæ conteruntur, & agri superficies coæquatur, & semina cooperiuntur.Quamuis & cratibus id sæpe fiat.Ab occido, seu occæco.Verg.lib.2.Georg.Multũ adeò rastris glebas qui frangit inertes, Vimineasq; trahit crates. Col.lib.2.Deinde viciam permixtã seminibus fœni seremus, tum glebas sarculis resoluemus, & inducta occa coæquabimus.

Occalleo, (ἀποτυλόωμαι, ἀποσκληρύνομαι) erherten) verherden) endurcir.) totus callosus sum: & per translationem pro induratus sum ponitur. A quo occallesco,quod est callum obduco.Partes illę callum obducere dicuntur,quę obdurescunt. Plau.in Asin.Qui latera conteram tua,quę occallucre plagis.Occalluit animus, alibi ait Plaut.Longa patientia occallui,ait Plin. Epist.39. Fauces gulonum à Seneca dicuntur occallosę,tanquam callum obduxerint ex cibis ardentibus,aduersus sensum feruoris cibalis,qui vix suffrenat gulam heluonũ magis ardentem,quàm ardeat feruens obsonium.

Occano,& occino,pen.cor.occinui,& occini,& occanui secundum Probum,cum cano cecini faciat, & significat cõuitium facio, & quasi contrà cano. κατάδω,ἐπάδω widersingen) tegensingen) chanter encontre) Sall.lib.1.Iussu Metelli ceruices occanuerunt. Supinum occentum. Hinc occentus ꝓ concentu,aut ipso occinendi actu.Valer.Max.lib. 1.Occentusq; soricum auditus,Fabio Maximo dictaturã, C.Flaminio magisterium equitum deponendi causam præbuit.

Occæco,vide Obcæco.

Occare,est operire. βωλοκοπεῖν. Palladius:Arbores quæ ablaqueatæ fuerant, occare, hoc est operire, iam conuenit.

Occasio, inquit Festus, est opportunitas temporis casu proueniens. καιρός, εὐκαιρία. eyn anlasz) een gelegentheyt) occasion) Cic.de Inuent.Occasio, est pars temporis habens in se alicuius rei idoneã faciendi,aut nõ faciendi opportunitatẽ.Hęc nascitur per actus humanos nõ impedientes. Puer dormiens facit furentibus occasionẽ. Causa vero est, ex qua aliquid fit,vt ex pluuiis fiunt cœnosæ viæ. Ponitur aliquando occasio pro copia, teste Bud. Colu.lib.9.ca.1.Id fabricatur ex robore, quercu, vel subere,nam oleæ rara est occasio.Dicimus occasionẽ capere,occasionẽ captare,occasionẽ parere,occasionẽ esse,occasionẽ venire,occasionẽ videri,occasionẽ dare, occasionẽ habere,occasionẽ offerri, occasionẽ nancisci, occasionẽ tenere aut remittere:ꝙ sunt contraria,occasionẽ amittere,occasionẽ amplecti. Exempla apud probatos authores sunt inuentu facilia. Hinc occasiuncula diminutiuum.Plau.in Trin Nam nihil auri fero.nimis argutè obrepsisti meapse occasiuncula.

Occasus.sus.modò interitus dicitur, & de homine, & de rebus maioribus dici solet. ἀφανισμὸς, δύσις. eyn verderbung) eenẽ val) Cic.lib.Acad.Ac post Læsij nostri occasum. Vergil.Testor in occasu Troiæ nec tela,nec vllas Vitasse vices Danaũm.Modò dicitur Solis mersio in Oceanum, quo (vt Strabo inquit) Europa & Aphrica terminatur.Apud Ennuum tamen occasus pro occasione ponitur.Ponitur aliquando pro loco vbi Sol occidit. Plin.libr. 17.cap.2.Quapropter qui ibi in occasum,aut Septentriones conseret.

Occatorius.a.um.quod ad occationẽ pertinet. βωλοκοπικός.Colu.lib.2.cap.13.Bubulcorum operas tres exigunt,occatoriam vnam,&c.

Occedo,dis.cessi.cessum.ex ob & cedo, sicut accedo & recedo,& huiusmodi,significat accedo.ἀντιβαίνω.Plaut.in Asin.Ne tu hercle cum magno malo mihi obuiam occessisti.

Occento.tas.frequentatiuum ab occino.Festus:Occentare, conuitium facere,vt apud antiquos,cum id clare & cum quodã canore fieret,vt procul exaudiri posset, quod turpe habetur, quia non sine causa fieri putatur.Plau.in Persa:Hac enim illi noctu occentabunt ostium,exurent fores.

Occepso,veteres pro incepero posuerunt. Plaut.in Amph.Ni ego illi puteo,si occepso,animã omnem intertraxero.

Occidens, substantiuum, pen.corr.dicitur plaga,in qua Sol occidit,δύσις: west) occident) vnde & occidentalis plaga,(δυτικὸς, δυσμικὸς)vocatur.Cice. de Nat. Deor.Qui terras ab Oriente ad Occidentem colunt.

Occidio.onis.(πανωλεθρία) idem quod occisio:id est, cædes,mors.Colu.Sola ea fomenta non aspernatur lactis caprini, ꝗ infusum tantum valet, vt & blandiatur,igneam sęuitiam differens,magnamq; occidionem gregis prohibens. Dicimus occidione occidere. Liu.8.Bell.Pun.Cum duo exercitus eorum propè occidione occisi essent,&c.

Occido.dis penultima producta,ex ob & cædo,interficio quomodocunque significat.φονεύω,ἀποκτείνω,ἀναιρέω. tôdten) dooden) tuer.) Terent.in Andr.Si quicquam mentitum inuenies,occidito. Aliquando significat enecare, excruciare, tantaq; molestia afficere, vt quis occisus propè videatur. Terent.in Adelp.Occidunt me quidem,dum nimis sanctas nuptias student facere.Quandoq; est cædere, ferire,percutere. Terentius in Adelphis: Ctesipho me pugnis miserum & istam psaltriam vsq; occidit. Vnde occisus, quandoq; interfectus, quandoq; cæsus dicitur. Nam apud Terentium occisus Syrus in Adelphis loquitur. Donatus:Occidit,vehementer cæcidit.Nam occidere,& præoccidere ad cædem referebantur. Sed occisum, hoc est,interemptum (vt Vlpianus inquit) accipere debemus,siue gladio,siue fuste,vel alio telo,vel manibus, si fortè strangulauit eum, vel calce petiit, vel capite, vel qualitercunq;. Sciendum est, quòd occido,pro interficio,non solũ de homine & cæ

teris animalibus dicitur, sed etiã de plantis & herbis, quæ licet non sentiant, tamen viuere dicũtur: differuntq́ inter se occisus & necatus, quòd occisus vulnere, necatus etiam sine ictu dicatur. Vnde veneno necatos, non occisos dicimus. Occisa etiã res dicitur, desperata & perdita. Plau. Occisa iam est hæc res, hæret hoc negocium. Vnde & occisiorem, & occisissimum veteres dixere. Idem: Occisissimus omnium qui viuunt. Hinc occisito, tas. frequentatiuum ab occido. Hinc occisio, onis. verbale, actus ipse occidendi, cædes ipsa. Plin. De viris illustr. In insidias delapsi ad vnum occisione perierunt. Dicimus quoq; occisione occidere. Cicero Phil. 14. Eiusq́ copias occisione occiderit, suo exercitu ita incolumi, &c.

Occido, dis. (δύω, ἐκπίπτω) vntergehen) ondergaē) cheoir.) pen. cor. occidi, occasum. ex ob, & cado, aliquãdo significat pereo. Teren. Occidi: Neq; virgo est vsquã, &c. Occidit spes nostra, inquit Plau. in Most. id est, periit, siue de spe decidimus. Significat obuenio. Vnde occasio. Aliquãdo interimor, à quo occasus pro interitu. Vnde & de herbis, & de arboribus quoq; dicitur, cum senescunt, & euanescunt. Vergil. Et fallax herba veneni Occidit. Aliquando cado, siue descendo. Plautus in Rud. Et alia signa de cœlo ad terram occidunt. id est, cadunt. Vnde per metaphoram, occidere Sol dicitur, quia cadere videtur, dum mergitur. quemadmodum econtrario oriri, dum videtur surgere. Lactã. lib. 3. Videbant syderum cursus in occasum meantium: Solem atq; Lunam in eandem partem semper occidere. Hinc pro descẽdere sumitur. Vnde & præoccido, antè occido. Plin. lib. 18. In quarto Calend. Marij Canis occidit, sydus & per se vehemens, & cui præoccidere Caniculam necesse fit. Cice. lib. 1. Tusc occidere pro mori sumpsit: Sunt enim quidam qui discessum animæ à corpore putant esse mortẽ. Sunt qui nullum censent fieri discessum, sed vnà animum & corpus occidere. Hinc occidens participium. Cic. ad Sulpit. lib. 4. Profectò aliquid opis occidenti reipub. tulissemus. Et occidens nomen, de quo suprà.

Occiduum, (δυτικόν) quod occidit, vel vbi fit Solis vel alterius rei occasus. Claud. Solus Amazonio cinctus Stymphalides arcu Appetis, occiduo ducis ab orbe greges.

Occilare, contũdere. συγκόπτειν. Plau. in Amph. Qui mihi aduenienti occilet os. Quidam tamẽ legunt oscillare, pro inclinare.

Occipio, pis. pen. cor. ex ob & cœpi, significat incipio, ἐνίσταμαι. Liui. lib. 1. Agere porrò occœpit.

Occiput, ex ob & caput, significat posteriorẽ capitis partem, quæ fronti opponitur. ἰνίον. Dicitur & occipitium. Plau. in Aul. Quæ in occipitio quoq; habet oculos pessima. id est, versuta, circũspectáq; est, vt non sit eam facile fallere.

Occludo, claudo. κατακλείω. schleussen) sluytẽ) fermer.) Plaut. Occludit ostium ancillæ. Hinc occlusus, aliquando participiũ, aliquando nomẽ. Plaut. in Trin. Occlusioremq́; habent stultiloquentiam; hoc est, magis occultam, & obscuram.

Occulco, as. idem quod conculco. Cato cap. 49. Ita vbi fuerit, ponito in scrobe aut in sulco, operitoq́ & bene occulcato.

Occo, cas, glebam occido, cõminuo, & supra semen terram apto, βωλοκοπέω. eggen.) Cic. in Catone: Quanquã me quidem nõ fructus modo, sed etiã ipsius terræ vis & natura delectat, quæ cũ gremio mollito & subacto semen sparsum excepit, primũ id occatũ cohibet, ex quo occatio, quę hoc efficit, cognominata est. Colu. lib. 2. cap. 10. Proscindemus terram, proscissamq́ in liram reuocabimus, occabimus, quo altius longiore humo contegatur. Cornutus, Occare est, cum rustici satione facta bobus dimissis, grandes glebas occidunt, ac ligonibus frangunt. Dicta occatio, (βωλοκοπία) quòd quasi cooperiat semina. Hæc etiam occæcatio dicitur, quoniam semen sparsum operit terra. Hinc occator, verbale. Plautus in Capt. Non occatorem dicere debebas prius? Huius composita sunt, inocco & deocco, pro bene occo. Colu. lib. 2. Semen quod sicco solo ingestum & inoccatũ est, perinde ac si repositum in horreo, non corrumpitur. Plinius libro. 18. Nec ipsa agricolis operosa vno sulco sata, non seritur, non stercoratur, nec aliud quàm deoccatur.

Occulo, lis. pen. cor. cului. cultũ, ex ob & colo, o in u mutata. licet quidam à cœlo compositũ velint. & significat abscõdo, siue sub terra constituo. κλέπτω, συγκρύπτω, συγκαλύπτω, ἀποκαλύπτομαι, ἐπιλυγάζομαι. verbergẽ) cacher) Nam sensus in id cõcordat, & declinatio. Qui enĩ circũ vel contrà colit, occulit. Ver. lib. 2 Geor. Et multa memor occule terra. Hinc occultus participiũ, aliquãdo nomen. Plaut. in Trin. In occulto iacebis, cum te maxime clarũ voles. Cice. Fam. lib 11. Habeo multò occultiora, quæ vix verbis adsequi possum. Ex occulto, aduerbialiter ponitur, pro secreto. Plin. libr. 9. ca. 42. Nam pastinaca latrocinatur ex occulto transeũtes, &c. Hinc occulte, aduerbiũ, id est clàm & cautè. Cæs. 1 Bel. Ciu. Occultè ad explorãda loca proficiscitur.

Occulto, tas. frequent. est ab occulo, lis. ἀποκρύπτω. Verg. Nunc virides etiã occultãt spineta lacertos. Hinc Occultatus participiũ, & aliquando nomẽ, Inde Occultatè aduerb. idem quod occultè. Cice. pro Deiot. Quod igitur & occultatius conari, & efficere cautius potuit, &c. Hinc etiã Occultatio, & Occultator, verbalia.

Occultum, ἀποκεκρυμμένον, sic differt à celato, vt occultũ sit, quod per se occultũ est. celatũ dicitur de re, quæ obsconditur, ne videatur.

Occumbo, bis. ex ob & cubo, bas. & significat morior, seu necor, succumbo, vincor. τελευτάω, πίπτω. sterben, vnterghen) steruẽ, ondergaẽ) mourir) Refertur etiam ad Solem cum occidit. δύω. Interdũ ponitur pro ferior, seu afficior, eo quod additur morte. Cic. lib. 1. Tusc. Vt esset qui pro patria mortẽ nõ dubitaret occumbere. Liui. lib. 1. Quem cũ vadentem ad speluncam Cacus vi prohibere conatus esset, ictus claua, fidem pastorũ nequicquã inuocans, morte occubuit. Dicimus etiam occumbere mortẽ. Liui. 1. Bel. Maced. Qui pugnantes mortem-

tem occubuissent. Sueton.in Augu. Voluntariam occubuisset necem. Et occumbere morti. Vergil.2 Æneid. Seu certæ occumbere morti.

Occupatitius ager dicitur, qui desertus à cultorib⁹ proprijs, ab alijs occupaf. κατειλημμένη χώριον.

Occupo, pas. pen. cor. ex ob & capio, significat qđ in cõmune siue in mediū erat, ante alios capio, vt ait Val. lib.5. καταλαμβάνω, προλαμβάνω, φθάνω, προκαταλαμβάνω. inneine) prendre) Hinc occupatio, onis est cū alicui necessariæ rei, & cui ante omnia operā dare debemus, cū diligentia vacamus. Cic. lib.1. Off. Sunt autē nulla priuata natura, sed aut veteri occupatione, vt ij qui quondā in vacua venerunt. Quintil. Multa quæ nihilominus libera fuerunt, transeunt in ius occupantium, sicut venatio, & occupatio. Aliquādo est detinere. Cic. Off. libr.1. Et in ea funditus delenda occupati sunt, & fuerunt. Hinc occupatus homo, (ἀσχολούμενος) dicitur, qui antè negocio aliquo detentus, nõ potest alteri operam dare. Cic. Nemo me conuenire voluit, cui essem occupatus: hoc est, cui excusarem me, quòd quibusdam alijs negocijs essem praeuentus. Occupatus & ociosus, cõtraria. Cic.1. Tusc. Vt si occupati aliquid profuimus ciuibus nostris, prosimus etiam, si possumus, ociosi. Dicimus cum datiuo, occupatus alicui rei. Plin. lib.26 ca.2. Sedere nanq; in his scholis auditioni occupatū gratius erat. Et per ablatiuum cum præpositione in. Vt occupatus in alio amore, Teren. in And. Et per accusatiuum cum præpositione ad. Ne quo te ad aliud occupes negotium. Plaut. in Pseud. Comparatur. Cic. ad Att. lib.12. Non dubito, quin fueris occupatissimus, qui ad me nihil literarum, &c̃. Interdum locum tenere seu vi capere. Liu. libro.33. Nam & ipsis vocantibus vrbem hanc accepi, non occupaui. id est, non vi cepi. Aliquando significat præuenire. Plaut. in Rud. Occupas præloqui. Varro Ephebo, Crede mihi, plures dominos serui comedere q̃ canes: quòd si Actæon occupasset, & ipse prius suos canes comedisset. Aliquando est inuenire. Plau. in Menæh. Amplius enim hæreo, Ni occupo aliquod mihi consilium. Aliquando tenere, possidere. Plaut. in Trin. Familiā optimā occupauit. Ab occupo fit præoccupo, (προκαταλαμβάνω) quod est, antè capio, vel antè possideo. Lactantius libro.5. Præoccupabit enim aduersarius non resistentem. Hinc præoccupatio vel occupatio apud rhetores, schema quoddam, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur: quod fit vel cum rem notam esse putamus auditoribus, vel cum suspicionem excitare maiorem reticendo volumus. A Græcis παράλειψις vocatur. quale est illud, Cogis me iniuriæ tuæ causam proferre. Nihil agis, non dicam, sed ipsum tempus eam patefaciet. Valla verò ait libr.5. Occupare sæpe antè capere est, & vt aliqui loquuntur, præoccupare. Vnde schema illud occupatio dicitur, quæ dici ab alio poterant, ea ipsi præueniendo dicimus in nostram partem, ne nobis postea officerent retorquentes.

Occurro, ris, ĩ, sum. obuius fio, obuiā ꝓcedo. ἀπαντάω: entgegen gehen) te gemoet gae) rencõtrer.) vnde occursus, (ἀπάντησις) obuiatio. Iuuenal. Occurrit matrona potēs, quæ molle calenū. Cic. pro Cluent. per translationē: Sed ego occurrā expectationi vestræ iudices. id est, vltro anteuertā, & præueniam. Quandoq; pro currere ponitur. Plau. in Curc. Video parasitum tuum occurrētem. Quandoq; occurrere, (ἐπέρχεται) est in mentem venire. Idem: Sed mihi, cum de senectute aliquid vellē scribere, tu occurrebas, (προσέβαλλες Theod.) & in hac significatione possumus addere animo, vel animis. Cic.4. Acad. Si id quod officij sui sit, non occurrit animo, nihil vnquā omnino aget. Liu.3. bel. Pun. Sed occurrebat animis, quātos exercitus terrestres, nauales'q;, &c. Quandoq; offerri, προσβάλλειν. vt apud eundē, Occurrebat tibi oratio: id est, offerebat se. Colu. lib.2. cap.2. Occurrebant oculis tot paludes, tot etiam campi. Quandoq; obstare siue obsistere, (ἀνθίσταμαι.) Persius, Venienti occurrite morbo. Hinc occursus, us, ipse occurrendi actus. Plin. lib.8. cap.30. Qui ne contrario cursu hebetetur, capsarum nodo includitur. Huius frequentatiuū est occurso, sas. id est, currendo obuiā eo. Verg. Et inter agendū Occursare capro, cornu ferit ille, caueto. Ponitur quandoq; pro succurrere, siue in memoriā venire. Plaut. in Mil. Nam ita me occursant multæ, haud meminisse omnes possum. Plin. Epist. li.5. Occursant animo meo mortalitas, & mea scripta. Occursare numinibus, est adorare & sacrificijs placare, & præuenire numina, ne nobis noceant. Plin. in Paneg. Atq; inter hæc pia mente adire lucos, & occursare numinibus. Hinc occursatio, verbale, vulgò briga dicitur, hoc est, diligens captatio honorum, dum magnatibus, aut populo occurrimus prius, quàm decernatur. Cicero pro Plancio, Facilis est illa occursatio, & blanditia popularis.

Oceanus, pen. corr. & per simplex c, (ὠκεανός) proprium fuit viri Tethyos coniugis. Itē eius de quo Mart, Et quereris, si te suscitat Oceanus. Et Oceanus, mare dicitur, quod vniuersam circuit terrā. August. Mari magno cingitur terra, qui vocatur Oceanus, de quo influit quoddam exiguū in mediū terrarū, & facit ista maria nota nobis, quæ nauigijs frequentant. Dictus Oceanus ab ὠκύς, quod est velox, testibus Solino & Seruio. Quod & neutro genere Oceanū dicitur, præsertim si mare sequitur, vt Caper & Probus testantur. Vndarū verò illarū illa proruptio interfluentis Oceani, læua Europam facit, Libyā dextra, & montibus vtrinq; concluditur. Nam Europa Calpe, Africa Abyla monte dispergitur, qui vtriq;, quòd eminentes essent, dici columnæ Herculis meruerunt, quòd (testimonio vetustatis) laboris Herculei limes in illis sit consecratus. Falsam autē illam opinionē velocitatis maris Lusitani, id est, Portugalesij hac nostra ætate deprehenderūt. Nam Columbus Nauarchus, vltra Gades Oceanū ingressus, vltra torridā Zonā penetrauit per Oceanū ad Indos vsque, ad beatorum insulas, non tamen istam velocitatē deprehendit: & ideo videre proprijs oculis, credo, fit

Oceani scientia. Suidæ deduci videtur ab α priuatiua particula, & κίω, quod est, σχίζω, mutato α in ω. Et quamuis sit nomē proprium Oceanus, aliquando tamen pro appellatiuo ponitur, quandoque partes eius significat. Quo modo mare, cum totū significat, proprium est. cum partem, appellatiuum. Nam à littoribus pleruncp accipit nomen. ad dextram siquidem, vbi primum terram intrat, Atlanticus dicitur: ad finistram, Gaditanus: illinc Arabicus, Persicus, Indicus. Hinc Britannicus, Germanicus, Scythicus. Postq̃ verò terras intrauit, primò ab Iberia, hoc est, Hispania, dicitur Ibericū mare. tum à Balearibus insulis, Balearicū. posthac Narbonensium prouinciā contingens, Gallicū. deinde à Liguria, Ligusticū. mox vsque in Siciliā à Tuscis Tuscum, siue Tyrrhenū à Tyrrhenis, siue à differētia Superi, Inferum. Superū enim Hadriaticum vocamus, quòd ad id ab vrbe veniētes, Appenniū conscēdamus. Inde ab Ionibus Ioniū, à Sicilia Siculū, à Creta Creticū, ab Asia Asiaticū, à Pamphylia Pamphylicum, & multa alia nomina, quæ enumerare longum esset. Poetæ tamen Oceanū pro quocunque mari vsurpant. Vergilius, Et ruit Oceano nox. Est & Oceanus, folium vastum in balneis, & omnino lacus alueusque maior, vel ab eo nomine, vel ab amplitudine vocatus, & à lauantium quoque strepitu, & marino quasi æstu. Lampridius, Oceani, inquit, solium primus inter principes Alexander appellauit, cum Traianus id non fecisset, sed diebus solia deputasset. Nam thermarum magnitudo Romæ quanta fuerit, Ammianus docet lib. 16. cum inquit, Lauacra in Vrbe in modū prouinciarū extructa. Ab Oceanus fit Oceanitis. dis, (ὠκεανῖτις, ὠκεανίς) pro filia Oceani. Verg. lib. 4. Georg. Oceanitides ambæ.

Oceanius, a. um. (ὠκεάνιος.) Oceanides, ὠκεανίδες patronymicum fœmininum ab Oceanis.

Ocellatus, a. um. (ὀμματωμένος) qđ ocellos habet, ab ocello diminutiuo. Vnde Suet. in Augu. ocellatas nuces dixit, ꝓ multis foraminibus distinctas.

Ocha, cum h, anser. composita dictio ex Græcorum masculino articulo q est ὁ, & χὴν anser. eyn ganss) vngne oye.) Sic enim nostri componentes ὁ cum χὴν, & in recto ν abiiciētes, Ocha dixerunt. Quidā o in au vertentes, dicunt Aucha pro Ocha. Est & Ocha mons in insula Eubœa, à quo insula quoque ipsa quandoque dicta ab Oche.

Ochra, (ὤχρα) Cretæ, siue lapidis species, quæ fit exusta rubrica in ollis nouis luto circumlitis. Plinius lib. 35. cap. 6.

Ochus, (ὦχος) fluuius, qui in Indiæ montibus ortus, per Acarnaniam fluit.

Ocior, aris. (σχολάζω) müssig sein) ledich zijn) ne rien faire, se reposer.) in ocio & quiete sum. Cuius contrariū est, negocior. Cic. lib. 3. Off. Cælius Caninius eq. Ro. neque infacetus, & satis literatus, cū se Syracusas ociandi causa, non negociandi contulisset, dictitabat se hortulos aliquos emere velle.

Ociosum verbum (ἀργὸν ῥῆμα) dicitur quod sine vtilitate & loquentis, & audientis dicitur, quasi superfluum.

Ociosus, (σχολαῖος, ἥσυχος) müssig, rüwig) ledich) oyseux) vacuus, trāquillus, securus. Teren. in And. Ocioso iam nunc esse impero. id est, securo. Nam nisi qui securus est, non est ociosus, vt inquit Donat. Hinc Ociosè, (σχολῇ, ἀτρέμας) aduerbiū, quod est cum ocio. Teren. in Adelph. Ociosè nunc iam illico hic consiste.

Ocium, (ἀπραγμοσύνη, σχολή) müssz, feirunge) ledicheyt) oysiuete) propriè vacatio à labore, cuius contrarium est, negociū. Colu. libr. 2. Sed cū tam ocij q̃ negocij rationem reddere maiores nostri consueuerint, nos quoque monēdos esse agricolas æstimanus, quæ ferijs facere, quæ nō facere debeant. Cic. Et idipsum quod datur ocij. id est, temporis, in quo possimus aliquid operari. Sed quia hi qui studijs literarū operam dant, necesse est, vt cæteris negotijs vacui sint, factū est, vt ocium pro literario studio accipiatur. Quintil. Inquirendo, scribendo talia, solemur ociū nostrū. Cic. Quid dulcius est ocio literario? id est, studio, & (vt ita dicā) negocioso ocio? Est ergo duplex ocium, aliud philosophicum, aliud vulgare. Philosophicū bonum & honestū. Vulgare seruile, quòd desidia & inertia ab honesta exercitatione desistimus.

Ocnus, (ὄκνος) Mantus filius, qui Mantuā vrbē condidit. Quo nomine nō tam significatur ignauus, q̃ laboriosus & industrius, sed cuius vxor sit prodiga. Sed de Ocno isto alij viderint. dicere nolo: bonum enim est quādoque declinare ab omniū odio.

Ocquinisco, scis. inclino, inquit Nonius. Pomponius in Pistore, Nisi nunc aliquis subitò obuiā occurrit mihi, qui ocquiniscat, quò compingam terminum in tutum locum.

Ocrea, (κνημίς, ἡ ἀντικνήμιον) eyn stiffel) een lārse.) houseaux.) dicta est, quæ crus tuetur, quod (Varrone authore) opponatur cruri, vel quòd sit inæqualiter tuberata, vt inquit Festus. Apuleius, Hic galea caput, ille crura ocreis inuoluit. Hinc

Ocreatus, (κνημιδωτός) qui ocreis calceatus incedit. Plin lib. 15. ca. 2. Ad reliquos vsus laboriosè euellitur ocreatis cruribus, manibusque tectis manicis, conuolutum osseis, ligneis'ue conamentis.

Octangulus, (ὀκτάγωνος) res, vel figura dicitur octo angulos habens.

Octauum, ponitur aliquādo tanquam aduerbium pro octies. Liuius. 6. ab Vrbe, Nam præter Sextiū Liciniumque latores legum iam octauum tribunos plebis refectos.

Octogenus, adiect. Plin. lib. 9. ca. 51. Torpedo octogenos fœtus habens inuenitur. id est, octoginta.

October, (πυανεψιών) mensis dictus est, quòd octauum locum teneat.

Octonus, a um. (ὀκτώ) ab octo numero. Var. Nutricare octonos porcos paruulos primo possunt, incremento facto à peritis dimidia pars remoueri solet. Plin. lib. 8. cap. 50. Octonis mensibus ferunt partus. id est, octo mensibus.

Octopes, (ὀκτάπους) piscis polypus, à numero pedū.

Octophorū, pen. cor. vehiculum octo rotas habēs, (ὀκτάφορον) Sueto. in Calig. Interdum adeò segniter & delicate incessit, vt octophoro veheretur.

Mar

Martia.Octophoros anus portatur amice Philippus,id est,octo seruis in lectica.

Oculatus,(πολυόμματος,ὀμματωδὴς) sichtich,wol geauget) modo dicitur qui per totū corpus oculos habet.Modo dicitur q oculos habet vigilãtes, & qui cũcta perspiciat,& callidus siue præsens est. Plaut.in Truc.Ipse pluris est oculatus testis vnus, q̃ auriti Decẽ. id est,qui præsens fuerit,videritq;. Plinius locum oculatissimū appellat conspicuum, libr.34.cap.6.In qua legatione interfecto,senatus statuã poni iussit quàm oculatissimo loco in Rostris.sicut & oculissimus pro clarissimo.Plau.Oculissimum ostium amicæ,dixit in Curcul.

Oculeus,πανόπτης,πολυόμματος,plenus oculis.Plaut. in Aulul.Quos si Argus seruet,qui totus oculeus fuit,quem quondã Ioui Iuno custodem addidit,is nusq̃ seruet. Per translationẽ ponitur pro perspicaci,quasi qui ex oculis constet.Apul.Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo,& oculeum totum.

Oculis captus, cæcus dicitur, ἀλαὸς, πεπηρωμένος τὰς ὄψεις.

Oculitus, penult.cor.adverbium, ὀφθαλμιδόν. sicut medullitus,animitus fingitur,quo significatur tam charum esse quàm oculum.Plaut.Qui amat ancillam meam oculitus.

Oculo,as.ab oculis fieri puto.ὀμματόω.Tertullian. in Apologet.Sed quia iam expolitos & ipsa vrbanitate deceptos in agnitionem veritatis ocularet. Hinc Inoculo,& Exoculo,(ἐξομματόω) à quo Exoculasso,sis.quod est oculum eruo. Plau.in Rud. Si hercle illic illas hodie digito tetigerit inuitas, ni tunc illũ exoculassitis vsq; adeò donec quà domum abeat,nesciat, peristis ambo. Et hæc omnia ab occulo deducũtur,quamuis per duplex cc scribitur. Lactan.libr.de Opif.Vt igitur oculi munitiores essent ab iniuria, ciliorum tegum inibus occuluit.vnde Oculos dictos Varroni placet.

Oculatio,onis. in vitibus pro gemmarũ superfluarum defectione. Plin.lib.17.ca.21.Pampinationi quoq; & oculationi,omniq; opere facilior.

Oculus,(ὀφθαλμὸς,ὄμμα) eyn auge) een ooge)oeil.) dictus est ab occulendo,q̃ ciliorũ tegum inibus occulatur. Latent enim oculi sub ciliis & genis. Sunt autẽ oculi pars corporis preciosissima, in quibus, (vt Albertus Magnus inquit)maxima indicia amoris & odii existunt. Sunt enim veri cordis nuncii, in quibus animus inhabitat. Plau.in Milite,Nam ego quidem meos oculos habeo, nec rogo vtendos foris. Per translationẽ posuit Cice.in Lælio, Nec verò ille in luce modo atq; in oculis magnus sed intus domiq; præstãtior. Magnus in oculis & luce,id est,corã hominibus. Dicũtur etiã oculi in arborum surculis,vnde germinant.Cato ca.6.Ibi oculos arundinis pedes ternos aliũ ab alio ferunto. Ab oculus fiunt, Monoculus, Vnoculus, Lanosculus. Et diminutiuũ Ocellus,ὀμμάτιον Persius,Patranti fractus ocello. Ocellus meus, blandientis. Plaut.in Asin.Da meus ocellus,mea rosa.

Oculum adiicere,(ἐπέχειν τοὺς ὀφθαλμούς)est cupiditate rei visæ teneri. Vt ego oculis rationẽ capio, dixit Plau.in Pseud,id est,quantũ videre possum. Habere alicuius oculos in suis oculis, est videre quid ille velit, aut imperet. In oculis gestare aliquem,vel in oculis esse,aut ferre,est illũ valde amplecti & amare. In oculis aliqd habere,est ad illud valde semperq; intentũ esse, vt interpretatur Budæus. Oculi mei in vultu illius habitare dicuntur, à quo cõtuendo nõ dimouentur oculi mei. Oculũ exculpere,idẽ qđ eruere. Oculi alicui dolere dicuntur,quoties aliquid videt, qđ videre molestũ est. Intendere oculos,est fixis oculis aliquid intueri,& oculos immobiles tenere. Oculos aliquorũ tenere,est in contemplationẽ sui adducere. Oculos tollere,per translationẽ est reficere, recreare,erigere oculos,& delectari ob aliquid. Cic.ad Tyro. Litere meæ, siue nostræ tui desiderio oblanguerunt, hac tamen epistola, quam Acatius attulit, oculos paululum sustulerunt. Oculi de stellis dicuntur. Plin.lib.2.cap.5.Inde tot stellarum collucentium illos oculos. Idem lib.13.ca.15.notas caudæ pauonis oculos appellat. Idem lib 7.cap.18.rotundas pantherarum maculas oculos appellat. Pantheris, inquit,breues in candido macularum oculi.

Ocimum,pen.cor.ὤκιμον.herba ad boum pabulum sata, qua ciebãt aluum bobus. Id erat huiusmodi, Fabæ modios decẽ,viciæ duos, tantũdem & eruilia in iugero autũno miscebãt, ac serebãt,admixta etiã auena Græca,cui nõ cadit semẽ. ductũ nomẽ à celeritate nascẽdi,hoc est ab ὠκὺς,quod valet citò, vt inquit Var.lib.1.de re Ru ca.31.Et ideo his datur vt purgentur. Id genus pabuli sunt segetes virides sectæ anteq̃ siliquas gerãt,bobusq; datur, vt citam aluum faciat,vnde nomen accipit.

Ocyor,(ὠκίων,ὠκύτερος) & ocyssimus.(ὤκιστος,ὠκύτατος) Latina nomina,pro celerior,celerrimus. fiunt à positiuo Græco ὠκὺς, quo Latini carent. Plin.lib.2.Mercurii sidus inferiori circulo fertur nouẽ diebus ocyore ambitu,modo ante Solis exortum,modo post occasum splendens. Idem li.16. Quidã breuitate radicum senescere celerius arbores putant,quod coarguũt fici,quarũ radices longissimæ,& senectus ocyssima est. Hinc fiunt aduerbia,Ocyus,& Ocyssimè. quanq̃ & Ocyter dicatur pro citò & perquàm prompte. Teren.in And. Eamus ergo ad eam ocyus. Idem in Heaut. Et tu id quod cupis,Quàm ocyssimè vt des.

Ocypete, (ὠκυπέτη) vna ex harpyis,sic dicta,quòd alarum velocitate polleat. ὠκὺς enim celer & citus dicitur,πέτομαι volo.

Ocyrrhoë, ὠκυρόη, nympha dicitur à celeriter fluendo. ὠκὺς celer,& ῥέω fluo.

O ANTE D.

Ode,(ᾠδὴ)Græcè,cantus Latinè dicitur,ὁδὸς verò via.

Odfacio,Veteres pro olfacio dixerunt, teste Festo.

Odi,(μισῶ,ἐχθαίρω) verbum defect. (vt Priscianus inquit) neq; præsens, neq; futurũ,neq; participiũ habet,sed tam præsentis,q̃ præteriti temporis significationem tenet. Significat autem odi,odio habeo,& habui. à quo Osus. vnde Exosus,& Perosus. & Osor,de quibus alibi.

Odinolyontes,(ὠδινολύοντες)à nonnullis Græcorum dici/

dicitur remora piscis. sic appellatus ἀπὸ τοῦ λύειν τὰς ὠδῖνας. id est, à soluendo dolores partus. Quippe sale asseruatum & alligatum grauidis partum sol uere prodiderũt. Plin. lib. 32. cap. 1.

Odiosus, (μισητὸς) qui odio habetur. Cic. Odiosum sanè genus hominũ officia exprobrantiũ. Aliquando capitur pro molesto, (λυπηρὸς, ἐπαχθής.) Teren. in Phorm. Si portò esse odiosi pergitis. Odiosè aduerbium, cum odio, vel tædio. Plaut. in Bacch. Caue verò, odiosè facis. (bis filius.

Odites, (ὠδίτης) vnus ex Centauris, Ixionis & nu-

Odium, (μῖσος, ἔχθος) eyn hass) eenen haet) hayne.) ira inueterata, vt inquit Cice. libr. 4. Tusc. Interdum capitur pro instantia, assiduitate, molestia, fastidio. ἀηδία, ἐνόχλησις. Plau. in Asin. Iam hic me abegerit suo odio. id est, fastidio. Terent. in Eun. Neq; agri, neq; vrbis odiũ vnq̃ me percipit, id est, molestia, fastidiũ, vel satietas præoccupat. Odium mitigatur, deponitur, tenetur, sedat. Cic. Ad Quirites post reditum, Odium vel precibus mitigari potest, vel temporibus reip. cõmuniq; vtilitate deponi, vel vlciscendi difficultate teneri, vel vetustate sedari. Odiũ etiã, siue q͠d idẽ est, odion, nomen loci à cantu nomẽ habẽs. In eo enim musica certamina spectabantur. Græcè ᾠδεῖον, Vitru. Sic Pericles Atheniensis inter cætera opera quæ Athenis extruxit, fecit & odion, in quo certamina musica spectabãtur, quod multis sedibus & columnis exornatum fuisse historici scripserunt.

Odœporicon, (ὁδοιπορικόν) vulgò dicitur itinerarium. Est enim liber in quo annotantur profectiones, fluuij, vrbes, loca, nationes.

Odontotrimma, (ὀδοντότριμμα) à Græcis dicitur dentifriciũ, medicamentũ, quo dentes fricantur, vt albescant. ἀπὸ τοῦ ὀδόντος, & τρίμμα.

Odor, (ὀσμή) geruch) rueck) senteur.) literæ cõmutatione dicitur pro olor. hinc notum est, quid significet oleo. Dicitur & odos pro odor, sicut honos, lepos. Plaut. in Men. Ecquid de odore possis, si quid forte olfeceris, Facere cõiecturam? Odor, inquit Plin. lib. 9. cap. 7. est infectus aër. Per translationẽ quandoq; ponitur pro iudicio. vt Odor dictaturæ, ait Bud. Cic. ad Att. lib. 4. Res furit ad interregnum, & est nonnullus odor dictaturæ. Odores & aromata pro eodem accepit Colum. libr. 12. cap. 20. Quòd si non ita, vt præcipimus, permiscueris, subsident aromata, & adurentur. Et paulò pòst, Ad prędictũ autem modũ musti adijci debent odores, nardi folium, iris Illyrica, &c.

Odoramentum (ὀσφρήσις, ἄρωμα) eyn riechung) eenen rueck) odeur.) odoratio ipsa, siue quod odoris gratia tenemus. Plin. lib. 21. cap. 27. Omnium odoramentorum, atq; adeò herbarum differentia est in colore, & odore, & succo.

Odorarius, substan. (ἀρωματοπώλης) qui odores conficit, venditq;. Adiectiuũ autẽ, quod ad odores pertinet, vt odoraria myrrha. Plin. lib. 12. ca. 17. Precium eius, quam Odorariam vocant, ad XIIII.

Odorator, (ὀσφραντικὸς) qui odorem sequitur, vt canis, qui & Odorisecus dicitur.

Odoratus, a. um, (εὐώδης) quod aliũde accepit odorem, vt templum odoratum. Plin. Epist lib. 2. Ante cryptoporticum xystus violis odorat⁹. Interdum sumitur pro odorifero, id est, quod ex se odorem habet, Plin. lib. 21. Quibusdam annis minus odorata prouenit, scilicet rosa, præterea magis omnibus locis siccis quàm humidis odoratior. Vergil. libr. 3. Georg. Disce odoratam stabulis accendere cedrum. Seru. Odoratam pro Odoriferam. Odoratus verò, huius atus. ponitur pro olfactu. Cic. 2 De Nat. Deor. Eorumq; iucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam, & spectatus.

Odorifer, adiectiuum, quod odorem reddit. Plin. lib. 12. cap. 17. Eundem & ad serpentes fugandas vrunt, in odoriferis syluis frequentissimas.

Odoror, deponens. (ὀσφραίνομαι,) eyn geruch empfahen) Colu. libr. 7. Deinde nares perfricato, vt homines discãt odorari. id est, olfacere. Per translationem ponitur pro odore quodam suspicionis aliquid sentire, vt apud Cic. ad Att. Odorari diligentius quidnam futurum sit. Odorari sagacius, est diligenter inuestigare, & indagare. Cic. ad Att. lib. 6. Tu sagacius odorabere. Odorari, & degustare aliquem, est callidè & clàm explorare, quid habeat animi. Cic. ad Att. lib. 4. Tu velim vt Fabiũ, si quem habes aditum, odorere, & istum cõuiuam tuum degustes.

Odoro. as. pen. prod. odorem reddo. Colum. libr. 9. cap. 4. Qui coleret, odoretq; mella.

Odorus, a. um. pen. prod. quod ex se odorẽ mittit, vt odora pinus. εὔοσμον, ὀσφραντικόν. Aliquãdo ponitur pro indagatore & sagaci. Verg. lib. 4. Æn. Et odora canum vis.

O ANTE E

OEagrus, (οἴαγρος) fluuius Thraciæ, pater Orphei vatis. vnde & Hebr⁹, quòd ex eo fluat, Oeagrius dicitur. Verg. Tu quoq; marmorea caput à ceruice reuulsum Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus.

Oeanthe, οἰάνθη, nomen ciuitatis, quæ à quibusdam etiam Oeanthea vocatur. Est etiam flos vuę, ab οἴνου & ἄνθος.

Oebades, (οἰβάδης) Darij stabulari⁹, cuius industria ipse Darius Persarum regnum adeptus est.

Oebalia, regio in Peloponeso, quæ & Laconia dicitur, ab Oebalo Arguli filio, qui rex Laconum fuit. Stat. lib. 1. Achil. Soluerat Oebalio classem de littore pastor Dardanus. Quod autem Verg. lib. 4. Geor. dixit, Nanq; sub Oebaliæ memini me turribus altis, &c. ideo posuit, vt ostenderet Tarentũ à Laconibus fuisse conditum, quorũ pars est Oebalia.

Oebalus, pen. cor. rex Laconũ, à quo regio Oebalia. Alius fuit Thelonis Caprearũ regis filius, qui multos in Campania subegit, de quo Verg. lib. 7.

Oechalia, vrbs Laconiæ, ab Oechalio fluuio eam præterfluente ita dicta, sed postea ab Hercule euersa. Vnde & ea pars Laconiæ quæ Thessaliæ propinqua est, Oechalia appellatur. Vergilius, Vt bello egregias idem disiecerit vrbes Troiamq; Oechaliamq;. Aliæ etiam fuerunt Oechaliæ, vt in Thessalia, & Eubœa.

Oeconomia, rei domesticæ administratio. Transfers

fertur tamen ad alia. nam apud Quint. lib. 1. accipitur pro dispositione, Oratoribus & poëtis maximè necessaria est, vt quid quo loco sit dicẽdum, non ignorent.

Oeconomica, (τὰ οἰκονομικά) quæ ad rem domesticam ac familiarem pertinent. Vnde & Oeconomicus Xenophontis pulcherrimus liber est, qui non gubernationem villæ, sed dispensationem vniuersæ domus (Tullio interpretante) significat. Componitur enim ex οἶκος, quæ est domus, & νόμος lex, docet enim dispensatorem legem domus esse.

Oeconomus. pen. corr. tam pecuniæ quàm frugũ & omnium, quę dominus possidet, dispensator, & rei familiaris administrator est.

Oecos, Græcè, domus siue familia Latinè dicitur, à quo œconomus. Plin. lib. 36. cap. 25.

Oecumenicus, Latinè vniuersalis, & ad totum orbẽ pertinens. vnde Oecumenicũ concilium dicimus.

Oedipodionius, ab Oedipus deducitur. Lucan. Oedipodionias infelix fabula Thebas.

Oedipus podis. si Græcè, Oedipi si Latinè declinaueris, (οἰδίπος, οἰδιπόδης) tertiæ & secundæ declinationis, vt docet Priscianus lib. 6. Statius libr. 1. Theb. Limes mihi carminis esto Oedipodæ confusa domus. Plaut. in Pœn. Oedipo est coniectore opus, qui Sphingi interpres fuit. Dictus Oedipus ἀπὸ τοῦ οἰδεῖν τοὺς πόδας, id est, à tumore pedũ, quos habuit perforatos. Fuit autem nomen filij Laij regis Thebarum, etiam Iocastæ. nam iussu patris, à matris vtero in syluas abijciendũ feris delatus dicitur. quẽ cum deferrent serui, abiecerunt compatientes ei, sed perforatis pedibus arbori vimine alligarũt. ad vagitum cuius pastor quidam Polybio Corinthiorum regi detulit, quem & pro suo nutriuit. tandem ad patriam rediens, occidit patrem incognitum, & Thebis regnauit. De prouerbio, Dauus sum non Oedipus, vide Chil. Erasmi.

Oenanthe, (οἰνάνθη) vitis labruscæ florens vua. Colligitur cum optimè olet, siccatur in vmbra substrato linteo, atque in cados conditur. Dicta quasi οἴνου ἄνθος, est, vini flos. Plin. lib. 10. ca. 29. & lib. 12. ca. 29. & lib. 14. ca. 16. & lib. 15. ca. 7. & lib. 21. ca. 24.

Oenanthinus, (οἰνάνθινος) pen. prod. adiectiuũ, quod ex œnanthe factum est. vt œnanthinum vnguentum, quod ex œnanthe, hoc est, flore labruscæ, fit. Plin. lib. 13. cap. 1. 14. 16.

Oeneus, (οἰνεύς) Ætoliæ rex, & Deianiræ pater, quã Hercules duxit vxorem.

Oenigena, (οἰνογενής) vino genitus.

Oenochema, (οἰνόχημα) mons in finibus Africæ.

Oenomaus, (οἰνόμαος) Hippodamiæ pater, Elidis rex, qui victꝰ à Pelope regnũ amisit, totaque postea regio Peloponesus à Pelope dicta est. Strab. lib. 8.

Oenone, (οἰνώνη) nomen ciuitatis, & nymphæ. Strabo lib. 8.

Oenophorũ pen. cor. vas vinarium ad ferenda vina aptum, ab οἶνος vinũ (ἀπὸ τοῦ οἴομαι, quod est imaginor, quia qui copiosius biberint, multa imaginantur q̃ non sunt) & φέρω porto. Mart. Reddidit œnophori pondera parua sui. Apul. in Meta. lib. 8. Oenophoro quod immixtum vino gerebat venenũ,

Oenophorus, (οἰνοφόρος) minister, quòd vinum in mensa ministret.

Oenopides, (οἰνοπίδης) nomẽ viri Mathematici ex Chio insula, Anaxagora aliquantò minor.

Oenopola (οἰνοπώλης) pen. prod. venditor vini.

Oenopolium, (οἰνοπώλιον) taberna vinaria. Plaut. in Asin. Cum à pistore panem petimus, vinum ex œnopolio.

Oenotria, (οἰνωτρία) regio Italiæ, seu ipsa Italia, cuius populi Oenotrij dicuntur, quòd ibi optima vina nascantur, ab οἶνος, vel (vt Var. putat) ab Oenotrio Sabinorum rege.

Oenotrides, (οἰνωτρίδες) dictæ sunt duæ insulæ quę sunt contra Veliam, Pontia scilicet & Isacia.

Oestrum, (οἶστρος) Græcè, furor dicitur. Vnde Statius vocat œstrum poëticũ furorẽ, Tempus erit, cum laurigero tua fortior œstro Facta canã. Oestrum etiam Latinè asilus, volatile paruum, vulgò tabonus, ex soni similitudine dictus, vel à tabe. Verg. Est lucos Silari circa ilicibusque virentẽ Plurimus Alburnũ volitans, cui nomẽ asilo Romanum est, œstrũ Graij vertere vocãtes, Asper acerba sonans, quo tota exterrita syluis Diffugiũt armẽta. Colu. lib. 9. ca. 14. scribit nasci in extremis partibus fauorũ, amplioris magnitudinis q̃ sunt apes cæteræ, eosque nonnulli putãt esse reges. Verũ Græcorum authores οἴστρους appellant ab eo, quòd exagitent, nec patiantur examina conquiescere.

Oesypus (οἴσυπος, οἰσύπη) ab oue dictũ est quam Græci ὄϊν vocant, quasi ὄϊων ῥύπον, id est, ouium sordes. vide Plinium lib. 29. cap. 2.

Oeta, (οἴτη) mons inter Thessaliam & Macedoniã, clarus morte & sepulchro Herculis, in quo (vt Seruius inquit) stellæ videntur occidere, sicut de Ida nasci, vt vbi elleborum optimum nascebatur. A Parnaso vsque Pindum pars in Thermopylas vergens, propriè Oeta vocatur. Hinc Oetæus. a. um. (οἰταῖος.) vnde Hercules Oetæus dictus est.

Oeteus, (οἰτεύς) frater fuit Ephialtis, & Aloei filius, pugnauitque in Creta, vt Sallust. refert. Vnde Oetij campi dicti sunt.

Oetosyros, οἰτόσυρος lingua Scythica Apollo dicebatur.

O ANTE F.

Offa, per duplex ff, (μάζα) constabat ex carne ferè porcina Lucanica, quã facere ex mediocri intestino Romanę mulieres à Lucanis didicẽre. Vnde offam porcinam cum cauda, offam penitam dicebant. vnde est illud Iuuen. Et patruo similes effunderet offas. Offa etiã cibarium ex frustis panis, in iure pingui, caseo vetere, pipere & cynamomo conditis, quæ iussulata & caseata dicitur. Offa & pultem significat, & quicquid est in pultis modum redactum. Verg. Melle soporatam & medicatam frugibus offam. Potest etiam fieri offa ex alijs rebus. Varr. lib. 3. de Re rust. Cibatui offas positas, hę maximè glomerantur ex ficis & farre mixto. Ponitur quandoque offa ꝓ massa. Plin. libr. 4. cap. 48. In nostro mari offa informis, colore tantũ lepori similis. Offa & massa promiscuè vtitur Colu. lib. 12. cap. 38. Posthæc complures ex ea massulę fiunt, & ita per latera feriæ in

mustum dimittuntur, ne altera offa super alteram perueniat. Ab offa fit

Offarius, rij. coquus qui conficit offas. μαζονόμος.

Offatim, aduerbium, particulatim. λιπτομερῶς.

Offectores, vide suprà in dictione Infectores.

Offella, (μάζιον, ψωμίδιον) diminutiuum, frustulum carnis erit, pura librale, in quod caro conciditur. Porcina, à porco, quam in sartagine, craticula, & prunis coquimus. Vitulina, à vitulo, quam ad ignẽ verubus versantes ad escã paramus. Et apud poëtas per simplex f scribitur. Mart. Parua tibi curua craticula sudet ofella. Iuuen. At rudis omni tempore & exiguæ frustis imbutus ofellæ.

Offendiculum, impedimentum, obstaculum. προσκομμα, πρόσκομμα. eyn anstoss) aenstoot) Plin. Epist. 188. Sunt enim in hac offendicula nõnulla, circunfer oculos, & occurrent.

Offendimentum, ligaturæ nodus, quo apex retinebatur, cum peruenisset ad mentum.

Offendix, idem quod offendimentum significat.

Offendo. dis. di. sum. ex ob & fendo, quod nõ est in vsu, sicut & defendo, significat incurro in aliquid, siue incido. & est proprie animi & corporis. πταίω, πίπτω, προσκρούω, περιτυγχάνω, καταλαμβάνω. erfinden) vinden, ontmoeten) rencontrer) Teren. Adueniens offendi quẽdam mei loci hinc atque ordinis hominem haud impurum. Et non solum de animatis, sed de inanimatis quoque dicit. Sed quoniam qui incidunt in aliquid, lædere sæpe solent id, in quod incidunt, factum est vt offendere pro lædere, (ἀδικεῖν) vsurpetur. Col. li. 5. ca. 9. Deinde arando ne coxam bos, aliam'ue partẽ corporis offendat. Et offendere, est inuenire, sed pter opinionem. Cice. De Repub. Sed imitor Architam illum Tarentinum, qui cum ad villam venisset, & omnia aliter offendisset. Item ponitur pro percutere, & verbis iniuriam facere. Offendere apud aliquem, est infeliciter agere, ita vt nõ probetur is qui agit, hoc est in malam opinionem incidere. Cice. pro. Cluen. Cum esset nemini dubium, illum potius iudicari necesse esse, qui bis apud eos iudices offendisset, quàm eum qui bis iis causam probauisset, id est, damnatus esset, siue contrariam sententiam tulisset. Offendere apud iudices, est cõdemnari, inquit Bud. Quandoque est peccare, errare. Liu. 2. ab Vrb. Cõsulis enim alterius, cum nihil aliud offenderit, nomen inuisum ciuitati fuit. Offendere absolutè etiam Cic. in Ver. pro infeliciter agere, cũ inquit, Multi viri fortes in communi, incertoque periculo belli & terra & mari offenderint.

Offensus, quandoque participium est, quandoque nomen ex participio, pro inuiso. Sueton. in Iul. Cæs. Pompeium affectatus est, offensum patrem, quòd Mithridate victo, &c. Offensior inuenitur pro irato. Sueton. in Claud. Cæs. In tribunatu pontificibus offensior, quòd alium quàm se in patris sui locum cooptassent.

Offensa, Offensio, Offendo. inis. & Offensus. in vno significato accipiuntur. προσβολή, παράπτωμα. eyn anstoss, eyn letzung) eenen aenstoot, quetsinge) la faulte.) Lucre. Non igitur multis offensibus in temerando. Offensa tamen actiuè sumitur. Cicer. Cum tot eius offensas pati non possem, discessi. Offensio plerunque passiuè. Idem, In corpore ægro odiosa est omnis offensio. id est, omnis molestia & passio. Offensa opponitur gratiæ. Quintil. lib. 4. cap. 2. Verũ hoc omittamus, ne minus gratiæ excipiendo rectã, quàm offensę reprehẽdo praua mereamur. Esse in offensa, est offendere. Offensioni esse, est molestiã afferre. Offensio fit, id est, molestia. Offensiones belli, sunt damna, & pericula. Offensiones ex morbis, sunt læsiones, & dolores.

Offensaculum, (πρόσκομμα) est id quod ponitur, vt aliquis in ipsum incidat, vel impingat. ab offensa nomen deductum.

Offensatio, (ἀντίτυπη) anstossung) een aenstoottinge) rencontre, ou heurt.) obstatio seu obuiatio, ab offenso. as. (προσπταίω) frequẽtatiuo verbo. Liu. 5. Bel. Pun. Flere omnes repente, & offensare capita. Illius autẽ verbalis offensatio, formatio legitima est, sicut ab occurso occursatio. Defensito quoque frequentatiuũ est verbi defendo, vt apud Cice. Si igitur non poterit, siue causas defensitare. Sed non mirũ, si defensito & offenso, frequentatiua duplicia variis vocibus reperiri possint, quoniam & curso & cursito, similiter inueniuntur.

Offensator, (ἁμαρτητικός, προσπταίων ἔθος, ὁ μὴ κατορθωτικός, ἀποτευκτικός) qui in re quacunque sæpe excidit, ab eo quod suscepit, & quod efficere contendit, siue qui offendicula incurrere solitus est, vt offensator equus. Quintil. lib. 10. cap. 3. At idem ille qui excipit, si tardior in scribẽdo, aut inertior in legendo velut offensator fuerit, inhibetur cursus. Offensatorem appellat, qui in legendo identidem resistit, aut potius qui perperam legit.

Offensiuncula, (πταισμάτιον) parua offensio. Cic. pro Plan. Vidit M. Pisonem in ista ædilitate offensiuncula accepta, summos à Po. Ro. esse honores, &c.

Offercio, impleo. ἐμπλήθω fullen) vullẽ) remplir.) à quo offertissimus, id est, plenissimus. Plau. in Asin. Maximas optumitates, offertissimas pariet. Aliquãdo est pinguissimus. Plau in Capt. Sine sacris hæreditatem sum adeptus offertissimam.

Offero, proprie exhibeo, siue præsento. προσφέρω. erbieten, erzeygen) presenterẽ) presenter, offrir.) Teren. in Heaut. Opportunè te mihi offers. Interdum est sponte do, ἀνατίθημι. vt offerre meã amicitiam cuiquam, ac insinuari in cuiusquã beneuolentiam cupio. ἐπιδίδωμι ἐμαυτὸν τῇ φιλίᾳ τινός. Hinc Oblationes dicuntur, quæ diis offeruntur. (ἀναθήματα.) Interdũ inferre. Cic. lib. 3. Offic. Reginæ stuprum obtulit. Interdum immittere. ἐπάγειν. Idem Ad pontifices, Domus ardebat in palatio non fortuito, sed oblato incendio. Interdum obiicere, (προσφέρειν) vt apud eundem in Læl. Addendum eodem est, vt ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdum polliceri, ἐπαγγέλλω. Iustin. Cum ei auxilium obtulisset. Ponitur aliquãdo pro opponere. Cic. ad Brutum, Romã vt veni, statim me obtuli Antonii sceleri, atque dementiæ. Offerre vitium virgini, est violare, & vim inferre. Offerre religionem,

est

est iniicere scrupulum. Cic. ad Planciũ lib. 10. Res citatis literis, oblata religio Cornuto est.

Offerrumentas, per quandã translationem Plau. in Rud. dixit plagas, percussiones, & flagella, quòd ea scapulis & tergo offerantur, cum quis fuste cæditur, Ni offerrumẽtas inquit habebis plures in ter go tuo, Quàm vlla nauis longa clauos, tum ego ero mendacissimus.

Offerumenta, Veteres dicebãt oblationes, quæ diis offerebantur, authore Festo.

Officialis, & hoc le. (τὸ περὶ καθήκοντος) quod ad officium pertinet, vel quod de officio tractat. Lactant. libr. 6. Quid M. Tullius in suis officialibus, non'ne hoc idem persuadet, non esse omnino largiendum? Officialis enim minister magistratus vocatur. Apul. Sed iussit potestas Officialẽ suum magna seueritudine coërceri.

Officina, pen. prod. locus vbi aliquid fit, hoc est, in quo artifices opera faciunt. ab efficiendo dicta. ἐργαστήριον. eyn werckstatt) eenẽ winckel) l'ouuroir.) Cic. in Philip. Armorum officinas in vrbe videtis. Hinc officinator à Vitruuio libro. 6. pro fabro ponitur, cum inquit, Subtiliter officinatoris probabitur exactio. Taberna verò vbi aliquid vẽditur, cum alibi factum sit, licet quandoque officina pro taberna ponatur.

Officio, cis. (βλάπτω) (caden) nuyre.) ex ob, contra & facio, quasi noceo dicitur. Cic. 3. Off. Demoliri ea quorum altitudo officeret auspiciis. Inuenitur antiquè accusatiuo iunctũ. Plaut. in Truc. Iam hercle ego te hic affatim officiam. Vnde per antiphrasim officium quidam dici volunt. Aliquando officere idem est quod efficere. Vnde etiam secundum alios officium quasi efficium. Est etiam quando efficere significat inficere. vnde Offectores, colorũ infectores dicuntur. Officere luminibus (ἐμποδίζειν τῷ φωτὶ, εἰς φῶς ἐπιπροσθεῖν) apud Iurisperitos pro obstruere luminibus.

Officiosus, qui libenter vel probe officium, seu beneficiũ alicui exhibet, siue qui obsequi alteri multũ studet, ὑπουργητικός, ἢ ὑπουργίας ἕτοιμος, geschäfftig, vnderdienstig) gedienstich.) seruiable.) Cicer. Octauio, Hominem prudentem & officiosum cognosces. Capitur aliquando in malam partem. Nam cum olim Qu. Atherius defenderet reum libertinum, cui obiiciebatur, quòd patroni concubinus fuisset, hac defensione vsus esse fertur, Impudicitia in ingenuo crimẽ est, in seruo necessitas, in liberto officium. Ex eo impudici, & obscœni aliquãdiu, officiosi vocati sunt. Officiosus dolor, γνήσιος λύπη, à Cic. li. 1. Tusc. dicitur, q ex iusta caussa suscipitur, & cuius probabilis ratio reddi potest. Hinc officiosè, aduerb. Cic. ad Att. li. 13. Quę inimico animo ferant, cum vtrique officiosè pareat.

Officium, (τὸ καθῆκον, τάξις, τὸ γινόμενον) eyn ampt) een officie) le debuoir.) ab efficiendo, vel ab officiendo dicitur, quod quisque efficere debet pro sua conditione personæ. In quo animaduertere oportet, quid loco conueniat, quid tempori, quid rerũ aut personarum dignitati. Vnde in familia bene instituta, dicimus omnes in officio esse oportere, id est, omnes oportere agere, quæ debent. Cic. ad Terẽ. lib. 14. Tantũ scribo, si erũt in officio amici, pecunia non deerit. Cuius contrarium est deserere officium, seu discedere ab officio. Dicimus Latinè, facio officiũ meum, fungor officio meo, & antiquè officiũ, obeo officiũ, exequor officiũ meum, persoluo officium alicui, receptum pręsto officiũ, seruo officium, retineo officium, satisfacio officio, vsurpo officiũ, intermitto officiũ, memini officiũ meum, commoueo officium, quæ omnia legendis bonis Authoribus passim inuenies. Officiũ duxit absolutè, pro putauit officiũ suum esse, dixit Sueton. in Tybe. Cæs. Et quanquam inquit, lętus nuncio, tamen officiũ duxit, quantũ in se esset, exorare filiæ patrem. Ambr. libr. 1. Off. Legimus officium dici à nobis posse, nec ratio ipsa abhorret, quandoquidẽ officium ab efficiendo dictum putamus, quasi efficium, sed propter decorem sermonis vna immutata litera, officiũ nuncupari. Vel certe vt ea agas quæ nulli officiant, prosint omnibus. Potest etiam dici & rectè, vt ab officio, cis, officium deriuetur, ita vt ob, non contra, sed circum significet, vt circa quod faciendum est innitamur. Nec quenquã moueat, quod officio, cis, aduersetur nomini officiũ. Tunc enim ob significat cõtra, vt fit quasi contra facio, ideo significat obsum. Sed quod significat etiam circũ, seruit nomini officiũ. Huiusmodi enim varietas ex prępositionum multiplici significatione plerunque existit, quam cum ignoramus, non veram vocabuli interpretationẽ consequi valemus. Officium autem generatim loquendo, cum ad omnes homines pertineat (siquidem Cic. De Offic. scripsit item & Ambrosius) quantum intelligo, est congruus actus vniuscuiusque personæ. Vel id est, in quod quisque incumbere debet, vt ipsum sicut charitas postulauerit, quoad potuerit, effectũ reddat. τὸ πιθανολογούμενον κατεργάζεσθαι. Vnde cum facimus quod debeamus, quia benefacimus, inde officiũ etiã beneficium dictũ est. Cic. li. 2. ad Heren. Si plura aut maiora officia, quàm maleficia videbuntur constare. Et quia benefacere cuipiam, est obsequi illi cui benefit, idcirco etiam obsequiũ, ὑπουργία, dicitur. Idem, Odiosum sanè genus hominum officia exprobrantiũ, quę meminisse debet is, in quem collata sunt, non cõmemorare qui cõtulit. Capitur interdum officium pro honore, vt Circunstabant Cæsarem senatores sedentem in aurea sella officiũ gratia. Magistratus quoque officiũ dicitur, vel quia honoris gratia institutus est, vel quia opẽ populo fert, vel quia ius quod cuique debetur, reddit. Quãdoque accipitur pro alicuius artis ratione, ἔργον. vt officium grãmatici, officiũ medici. Et cum ad virtutem pertineat, vt hominis officiũ est pietatem colere. dicimus tamẽ interdũ, lenonis est officium insidiari pudicitiæ, accusatoris est officiũ crimina inferre. Et est officium duplex. Alterum perfectũ, quod Græci κατόρθωμα vocant, quod & omnes numeros virtutis cõtinet. Alterum medium, pertinet ad institutionem vitę communis. Cic. lib. 1. de Finib. Quod ratione actum sit, id officiũ appellamus. Ponitur interdum officium pro beneficio,

quod

quod vulgò dicitur placitum. Colu. lib. 2. cap. 15. Licet filicem sine iniuria vicini etiam cum officio decidere. Summo officio præditus homo, is dicitur, qui est officiosissimus, vel integræ vitæ, vel quia omnino id quod decet, strennuè facit. Cic. 3. Ver. Hi rem ad virum primarium, summo officio ac virtute præditum, &c.

Offigo, Plaut. Most. Sed ea lege, vt offigantur bis pedes, bis brachia. compositum est à figo.

Offirmo, as. (διαβεβαιῦμαι) vetherten) affirmer.) firmum propositũ in animo habeo, & quasi obstinatè. Teren. in Heau. Age quæso, ne tam offirmes te Chreme. Propriè autem offirmare est valde seu perfectè contra aliquem firmare.

Offlecto, circũ vel contra flecto. προσκλίνω, ἐπικάμπτω. Plau. in Asin. At ego hinc offlectam nauem.

Offoco, as (διαπνίγω) pen. prod. aquã in fauces do ad sorbendũ. Quidã nõ offoco, sed offuco dicũt.

Offringo, (πισκλάω) ex ob & frango, quod fractũ est, contrario frango. Fest. Offringi terra dicitur, quando iterum transuerso sulco aratur. Varr. li. 1. de re Rust. Cum proscideris, offringi oportet. id est, iterare, vt frangantur glebæ. Prima enim aratione grandes glebæ ex terra scinduntur.

Offuciæ, dicunt fallaciæ, simulationes rerũ. (παρωρίσ[illegible]) Plau. in Most. Neq; aliam vllam offuciam.

Offula, dimi. ab offa. (ψωμίδιον.) Suet. in Claud. Rogo vos, quis potest sine offula viuere? Col. Scribẽs de salsura carnis suillæ ait, Dein offulæ carnis spissæ componuntur, & alternis sal ingeritur.

Offundo, is. circũfundo, obscuro, obcæco, siue operio, maculo 'ue. (ἐπισκοτίζω, καταχέω.) vmgeussen, ÿdunckle̅, bedecke̅) omgiete̅, ÿdonckere̅) espandre, obscurcir.) Lactan. li. 7. Luna iam non tribus deficiet diebus aut horis, sed perpetuo sanguine offusa, meatus extraordinarios peraget. Cice. pro Rosc. Erant interea qui suis vulneribus mederentur, qui tanq̃ si offusa Reip. sempiterna nox esset. ita ruebant in tenebris, omniaq; miscebant. Aliquando offundere, est inijcere. Cice. Hic terror & hæc doctorum animis offusa caligo est.

Offusco, as. obscuro, denigro, & quasi fuscũ reddo.

O ANTE G.

Ogdoas, adis. Græcè, Latinè numerus octona (rius.

Ogdolapis, fluuius nauigabilis, ex Alpibus fluens ad vrbem erumpit. Strabo. li. 4.

Ogdous, Ægypti rex Vohæus cognominatus, qui Memphim condidit à nomine filiæ. Hic prius Venereus cognominatus fuit, vt author est Diodorus Siculus.

Oggãnio, multũ dico, inculco. (ἐντικνω[illegible]) Plau. in Asin. Cui nunq̃ vnã rem me licet semel præcipere fieri, quin centies eandẽ imperẽ atq; oggannião, id est, inclamitem, vel insuper clamitem.

Oggero, is. (ἀντιφέρω) pen. cor. vide in Gero.

Oggrassari, pro gradi vsurpatur. (ἐγκαταβαίνω) Plau. Nisi cũ pedicis didicistis oggrassari gradu.

Ogyges, (ὠγύγης) Thebanorũ rex, qui Thebas Bœotias ædificauit, circiter mille & quingentos annos ante vrbem conditam. Hinc Ogygius, a. um. vnde Ogygia mœnia, Thebana dicta sunt. Sub hoc rege fuit diluuium magnum.

Ogygia, insula inter Phœnicum & Syrium mare, ab Ogyge Thebanorum rege.

Ogyris, insula, quæ in ea Erythræ regis monumentum fuit, magis clara q̃ cæteræ, vt inquit Pomponius.

O ANTE H.

Oh, interiectio, qua vtimur vbi ex interuallo notos videmus, Comicis vsitata. Terent. in Adelph. Oh qui vocare? Est etiam admirantis cum contemptu quodam. Terent. in And. Oh tibi ego vt credam furcifer? Aliquando affirmantis cum certitudine quadam. Terent. in Eun. Oh, qui egomet produxi. Aliquando dolentis & reprehendentis. Terẽt. in Heaut. Oh, iniquus es, qui me tanta postules. Aliquando dolentis, & deprehensi. Plaut. in Cas. Oh, peri, Manufestò teneor miser. Aliquando exultantis ob rem bene gestam. Plaut. in Most. Oh, probus homo sum, qui p me causam diceret, &c. Oh, oh, exultãtis est. Plau. in Most. Oh, oh, ocellus es meus. tuus sum alumnus, &c. Oh oh oh oh, eiulantis est more comico. Plaut. in Capt. Oh oh oh oh. L. Eiulatione haud opus est, &c.

Ohe, (ὦ, ἅλις) interiectio exclamantis, & satietatem vsq; ad fastidiũ designat, & iubet modũ imponere.

Oho, interiectio admirantis aliquid fieri repente. Plaut. in Pœ. Oho amabò, quid illuc nunc properas? Aliquando est agnoscentis cum gaudio particula. Plautus in Pseud. Oho Polymachæro purus putus est ipsus.

Oinomeli, (οἰνόμελι) vide in Mulsum.

O ANTE L

Olea, & Oliua, ἐλαία, pro arbore. Verg. lib. 2. Georg. Sed truncis oleæ melius propagine vites Respondent. Idem, Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Similiter & pro fructu, olea, & oliua dicitur. Vnde olea cõditiua Varroni dicitur, quæ ad condituram affertur. Vnde & pro liquore oleum, & oliuũ (ἔλαιον) dicimus. (Et oleum cum aqua mixtũ ὑδρέλαιον vocatur, & χύτλον, quanquam χύτλον Homero lustrationem ferè significat, Hermol.) Oleum ab olea, oliuum ab oliua. Horat. in Serm. Quale perfundat pisces secutus oliuo. Colu. lib. 6. Oleum optimũ Licinia, dat plurimum Sergia. Olearum quædam dicuntur Licinianæ, quędam Pausiæ, quędam Sergiæ, quędam Orchis, quædam Regiæ, & quædam Radij.

Oleaceus, a. um. (ἐλαίινος) quod est simile oleæ. vt lignum oleaceum, liquor oleaceus. Plin. lib. 15. cap. 15. Gignitur & pingue liquoris oleacei. Idẽ lib. 21. cap. 4. Alia funditur è caule maluaceo, folia oleacea habens.

Oleaginus. a. um. (ἐλάϊνος) pen. corr. quod ex olea arbore est, sicut faginus, à fago. Verg. Truditur è sicco radix oleagina ligno. Dicitur etiam oleaginum, quod est coloris olei. Plin. lib. 37. cap. 5. Post eos autem cerni, ac deinde oleagini, hoc est coloris olei. Dicitur & Oleagineus. a. um. Varr. lib. 1. de re Rust. Demum in oleagineis seminibus arbores videndum, vt sit de tenero ramo ex vtraq; parte æquabiliter præcisum, quas alij sclauolas, alij taleas appellant.

Olearis, & hoc re. (ἐλαϊκόν) quod ad oleum pertinet. Plin. lib. 34. cap. 14. Quippe cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ aquæ differat, oleo delicatior fiet acies. id est, quæ oleo aspergantur. Sic Oliuaris, & hoc re. Seruius, Trapetis autē molis oliuaribus.

Olearius. a. um. & Oliuarius. a. um. quod ad oleum pertinet. Vt olearia & oliuaria cella. Colum. lib. 2. In Sole siccata, & mox refrigerata reconditur, si maior est modus, in horreo: si minor, in vasis olearijs, salsamentarijsq́.

Olearius. rij. qui oleum facit vel vēdit, (ἐλαιοπώλης.) Colu. libr. vlt. Peritissimi olearij vix patiuntur ad vnam lucernam opus fieri.

Olearus, (ὠλίαρος) insula vna ex Cycladibus.

Oleaster, olea syluestris, (ἀγρία ἐλαία ἀγριελαία.) Vergil. Indicio est tractu surgens oleaster eodem Plurimus, & strati baccis syluestribus agri. Huius diminutiuum est oleastellus. χαμελαία. Colu. lib. 12. cap. 49. Veruntamen habetur præcipua in hos vsus olea Calabrica, quam quidam propter similitudinem Oleastellum vocant.

Oleastrinum, dicitur oleum, quod ex oleastro fit, ἔλαιον ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας.

Oleatus. a. um. quod est factū cum olea. (ἐξ ἐλαίας.)

Oleitas. atis. tempus legendarum olearum, & fructus oleæ. Cato De re Rust. cap. 68. Vbi vindemia & oleitas facta erit, prærla extollito. Oleosus, adiectiuum, quod est plenum oleo. Plin. lib. 27. cap. 12. Semen oleosum, quod & fit ex eo, medetur oris vlceribus perunctis. Ponitur & pro pingui. Plin. lib. 38. ca. 9. Ibi quod supernatat, butyrū est, oleosum natura. Oletum. ti locus oleis cōsitus. Cato De re Rust. cap. 1. Secundo loco Hortus irriguus, tertio Salictum, quarto Oletum, quinto Pratum.

Olenius, (ὠλένιος) possessiuum est ab Oleno. vnde capella Olenia vocitata est. Ouid. Nascitur Oleniæ signum pluuiale capellæ.

Olentica, dicuntur mali odoris.

Olenus, (ὤλενος) Bœotiæ vrbs, sic dicta ab Oleno Vulcani filio. Fuit & alia vrbs in Ætolia, iuxta quā fuit aper Calidonius. Strabo lib. 8.

Oleo, les. oleui. & olui, oletum, vel olitum. odorem spiro, & emitto, (ὄζω,) riechen, stincken) sentir, & rendre odeur.) & construitur frequenter cum accusatiuo, ferè cum omnibus suis cōpositis, in quo significationem eorum neutralem trāsitiuam esse deprehendere licet. Horat. Vina ferè dulces oluerunt mane Camœnæ. Aliquando cum ablatiuo. Ouidius: Perq́ locos sacros, & olentia sulphure fertur. Propert. Cur nardo flammæ non oluere meæ? Aliquando sine casu. Plin. Rosa recens à longinquo olet. Est autem medium verbum: nam bene olere, iucundè olere, male olere dicimus. Inuenitur etiam olo, olis. Plaut. Olunt ædes Arabicas. Idem in Most. Non omnes possunt olere vnguenta exotica, sicut tu oles. est enim Iambus. Eius naturæ sunt cōposita, videlicet redoleo, ἀπόζω, quod idem est quod oleo. Verg. Feruet opus, redolentq́ thymo fragrantia mella. Aboleo, adoleo, exoleo, inoleo, de quibus suprà. Oboleo, graueolentiam odoremq́ tetrum reddo. Suet. in Cali. Ille antidotum oboluisset, quasi ad præcauenda venena sua sumptū. Plaut. in Most. At te Iupiter dijq́ omnes perdant, oboluisti alium Germana illuuies. Peroleo, valde oleo. Lucil. lib. 30. Quis totū iam corpus perolesse bisulcis. Suboleo, quasi oleo, & odorem sentio. Per translationem subolere ponitur pro demonstrare, & de aliqua re sentire, quasi quę male sentiat, αἰσθάνεσθαι. Terent. Ne paululum quidem suboleat esse amicam Cliniæ. Plaut. in Cassina. Subolet iam vxori, quod ego machinor. Dicitur etiam graue oleo, suaue oleo. Plin. Succus hederæ, tædia narium, graueolentiamq́ emendat. Ab oleo fit olesco, q̃ inter se differunt, quod oleo habeat significationē naturalem transitiuam: obolesco, passiuam innatam.

Oletum, (ἐλαιών) idem quod oliuetum, vt suprà dictum est, ab olea (vt est apud Cat. lib. de re rust.) Est autem sumptum ab oleo. Item stercus humanum, ἡ ἀπόκρισις τῶν σιτίων τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κόπρος, ἡ ἀποπάτημα. Veranius: Sacerdotula in sacrario fecit oletum. Persi. Veto quisquā hic faxit oletū. Propriè tamen capitur pro loco, in quo meiimus, atq́ excernimus. Tacit. in Nerone, Gymnasiū eo anno dedicatū à Nerone, præbitumq́ oletū equiti, ac senatui.

Olfacio, olfacis, olfeci, olfactū, quod & olefacio dicitur, significat odoro, ὀσφραίνομαι. schmecken) riecken) flairer & sentir) Plin. lib. 11. Quonā modo olfaciant Delphini, mirum. Idem: Nec olfactus vestigia habent, cū olfaciant sagacissime. Per translationem ponitur pro subodorari, siue præsentire. Terent. in Adel. An non sex totis mensibus Prius olfecissem, quàm ille quicquam cœperit.

Olfacto. tas. (προσοσφραίνομαι) frequētatiuum ab olfacio. Plin. lib. 20. cap. 14. Xenocrates pulegij ramum lana inuolutum, in tertianis ante accessionē olfactandum dari tradit.

Olfactus. a. um. participium, & olfactus. us. ὄσφρησις, sensus odoris per nares subministratus. Plin. libr. 29. Basilisci quē etiam serpentes ipsi fugiunt, alios olfactu necantem.

Olfactorium. rij. florum, vel odorum fasciculus, delectādis naribus, vel olfactus gratia comparatus. Plin. li. 30. ca. 11. Ex istis confessa, aut certè verisimilia ponemus, sicut & lethargū olfactorijs excitari.

Olibantū, mensura vinaria rotunda nominabatur.

Olidus. a. um. pen. corr. quod tam bonum q̃ malum odorem habet, (ὀσμώδης.) Martia. Olidæq́ vestes murice. Horat. lib. Epist. in malum dixit: Sed mi⁹ arcta premunt olidæ conuiuia capræ.

Olim, (ἐκ παλαιοῦ, πάλαι) voerlangest) voertijts.) aduerbiū temporis non solum præteritū tempus, sed etiam præsens, & futurum denotat. De præsenti. Verg. Vestra meos olim si fistula dicat amores. De futuro. Idem: Hunc tu olim cœlo spolijs Orientis onustū Accipies. Quintil. Qui olim nominabuntur. Ponitur etiam pro aliquando. Curtius: Olim enimuero mero sensib⁹ victis ex lecto sæpe consurgit. Et pro iandudum. Verg. lib. 2. Georg. Ac iam olim seras posuit cum vinea frondes. Ponitur quandoq́ pro nuper. Terent. in Andria: Ali-

Alium esse censes nunc me, atque olim cum dabam? Quandoque pro ante. Teren. in Hecy. Sed nunc mihi in mentē venit, Ex hac re quod locuta es olim, cum illum generum cepimus. Ponitur interdum pro quouis tempore. Verg 1. Geor. Hic tibi praua lidas olim multoque fluentes Sufficiet & Baccho vites. Olim particulā fabulę propriā esse, ait Donat.

Olimiam, iam longo tempore, πρόπαλαι. Quintil. Olimiam imperator inter fulgentes virtutes tuas liuor locum quærit.

Olisippo, (ὀλίσιππα) oppidum in Lusitania ad oceanum apud montem Tagrum: vbi quædam è vento, tempore certo concipiunt equæ, quarum pulli non plus triennio viuunt.

Olitor, pen. cor. qui olerum hortum exercet, qui & hortulanus dicitur, κηπωρός. eyn gartner) een houenier) iardinier.) Similiter olitor, λαχανοπώλης, qui olera vendit. Colu. lib. 10. ca. 8. Ipse ferens olitor diductus pōdere quallos. Cic. ad Tyro: lib. 16. Sic olitorem ipsum commouebis.

Olitorius. a. um. (κηπευτικός) quod ad olera pertinet, vt forum olitorium, vbi venduntur olera. Horti olitorij, & ostia olitoria, quæ dicuntur ostia hortorum. Plin. lib. 19. cap. 8. Est lactucæ genus adeo lati caulis, vt ostiola olitoria ex his factitari prodiderint.

Oliuarius. a. um. quod ad oliuam pertinet. Col. lib. 12. cap. 47. Oliuariæ metretæ.

Olìueta. tæ. (ἐλαιόφυτα) ab oliuo dicebatur, sicut à vino vindemia.

Oliuetum, locus in quo oleæ consitæ sunt, ἐλαιών. Colum. lib. 3. Melius autem truncis quām plantis oliuetum constituitur.

Oliuina. æ. reditus olei, aut olei maxima copia. Plautus in Pseud. Cuius amatores domi oliuinam habent maximam.

Oliuitas, oleæ fructus, ἐλαία. Varro. Tum denique omnis cum lucerna combusta est in lucubrādo, oliuitasque consumpta est. Dicitur oliuitas etiam, siue oleitas, oleata, siue tempus legendarum oliuarum. Colu. lib. 12. cap. 50. Media est oliuitas plerunque initium mensis decembris: nam & ante hoc tempus oleum acerbum conficitur. Oliuifer, adiect. quod oliuam fert. Martial lib. 12. Bœtis oliuifera crinem redimite corona.

Oliuo, as. oliuarum vindemiam ago, siue olluas colligo, ἐλαιολογῶ. Plin. lib. 15. ca. 3. Quippe oliuantibus lex antiquissima fuit, Oleam ne stringito, ne'ue verberato.

Olla, (χύτρα) eyn haf, dopff) eenen pot) vng pot) genus vasis, ait Nonius, pro quo antiqui dicebant aula, quia nullam literam geminabant, inquit Festus. Ab olla fit diminutiuum ollula, Varro, Cato ait vuam Aminæam in ollis commodissime condi. Idem: Electa in secretam corbulam, inde in ollulas addatur.

Ollaris, & hoc ollare. vnde ollares vuæ dicunt, quæ in ollis fictilibus optime condunt, χυτρεῖ, de quibus Colu. lib. 12. cap. 43.

Ollaria. riæ. temperatura æris. Plin. lib. 34. ca. 9. Nouissima est q̄ vocatur ollaria, vase nomen hoc dante, ternis aut quaternis libris plumbi argētarij in centenas æris additis.

Olli, & Ollic: pro illi, & illic, scripserūt veteres. Fest.

Ololygones, ὀλολυγόνες, pen. corr. mares ranæ, quo tempore vocem mittentes, cient ad coitum fœminas. Fit à verbo ὀλολύζω, quod significat vlulo.

Olor, κύκνος. vide in Holor.

Olus. eris. dicitur omnis herba satiua, quæ in vsu cibario est, ab alendo, quòd oleribus, alerentur homines antè quàm fruges vel carnes essent, λάχανον garten kreut, (speisskraut) hofkruyt) Plaut. in Casi. Profectò hercle non fuit quicquam olerum. Varro ab olla deducit. Nonius & Festus inter aspirata connumerant. Ponitur quandoque figuratè pro tenui & quotidiano victu. Horat. Si nusquam es forte vocatus Ad cœnam, laudat securum olus. hoc est, dicis nihil esse melius, quàm parcè, & continenter domi viuere, nihil esse meliꝰ domestico & quotidiano victu. Hinc oleraceus, adiect. vt oleraceus frutex, hoc est, herba olerū modo fruticans. Nam etiam olera fruticare affirmat Theophrastus, appellatque oleri arbores olera fruticantia. Vel oleraceus frutex, id est, similem oleri fruticem habens. Plin. lib. 26. ca. 8. Eadem præstat hypericon, quam alij chamæpityn, alij corion appellāt, oleraceo frutice, tenui, cubitali. Huius diminutiuum est olusculum, λαχανάριον. Horat. Vncta satis pingui ponentur oluscula lardo.

Olus atrum, siue in compositione Olysatrum, alio nomine ἱπποσέλινον dictum, quòd folia habeat subnigriora, propter quod Columella pullū olus appellat, Atque oleris pulli radix. Quidam petroselinon vocant, quòd inter petras, & iuxta maceriam seri à veteribus consueuerit. vide Plin. lib. 19. ca. 8.

Olympia. piæ. (ὀλυμπία) vrbs erat inter Ossam & Olympum montem, mercatu famigerata, & celebritate illa quinquennali ludorum indyta. De illa Strabo lib. 8.

Olympia. orum. (τὰ ὀλύμπια) ludi in honorē Iouis Olympici apud Pisam & Helidem Græcię oppida celebrabantur. hoc est gymnicum certamen, quod quinto quoque anno fieri solebat. Vnde Olympiacus. a. um, vt Olympiacum certamen, victoria Olympiaca, Strabo lib. 8.

Olympias. adis. (ὀλυμπιάς) quinque annorum spaciū, quod à Romanis lustrum dicitur. Exinde Græci tempora per olympiadas supputare cœperunt, ita numerantes, olympiadis primæ, aut secundæ, aut centesimæ, anno primo, vel secūdo, vel tertio, vel quarto. Atque vt Consules, ita & in olympijs victores iterum & tertium dicimus. Plaut. in Men. Iterum inquit, Pythia & tertium Olympia. Est & Olympias nomen mulieris proprium.

Olympicus. a. um. (ὀλυμπικός) quod est Olympi, vel quod ad Olympum pertinet: vt Iuppiter Olympicus. Dictus est autē Iuppiter Olympicus, ab Olympo, à quo eruditus & ad virtutem institutus sit. Alij verò à cœlo, quem olympum Græci vocant, in quo regnare fertur.

Olympiodorus, (ὀλυμπιόδωρος) pen. prod. nomē viri propriū, eius q docuit Epaminundā cātare tibijs.

Olym-

Olympionicees, (ὀλυμπιονίκης) siue olympionicus, q in olympiaco certamine victor euasit, νίκη quippe victoria dicitur. Ælianus De varia historia lib.10 Duxit ad Olympicum certamen filium suum Pherenice fœmina, prohibentibus eam spectare qui præsidebant: Licere id sibi persuasit, quæ patrem & fratres treis haberet olympionicas. Cice.pro L.Flac.refert, quòd apud Græcos esse olympionicem, iudicatur propè esse maius & gloriosius, q̃ Romæ triumphasse.

Olympius, a.um. (ὀλύμπιος) id est, cœlestis, possessiuum ab olympo.

Olympus, (ὄλυμπος) mons cuius vertex vsq; adeò attollitur, vt summa eius accolæ cœlum vocent, propter quod pœtæ cœlum olympum vocant. Dictus Olympus, quasi ὁλολαμπρός, hoc est, totus fulgens, quia Solem clarum habet, nullisq; vnquã nubibus fuscatur. Luca.lib.2. Nubes excedit Olympus. Sunt aũt quatuor montes hoc nomine. Primus mons altissimus inter Thessaliam, & Macedoniam, qui tamen Thessaliæ ascribitur. Alter in Gallogræcia, vel in Cypro. Alius apud Mysos, ad cuius radices Prusa ab Annibale cõdita. Quartus, ad mare Rubrum in Æthiopia, haud longè ab Heliopoli oppido, qui oriente Sole vsq; ad quintam diei horam flammas emittit.

Olynthus, Thraciæ vrbs, quam à Chalcide quæ in Eubœa fuit, coloni condidere.

Olyras, fluuius est prope Thermopylas, quem fabulantur conatum esse Herculis rogum extinguere. Strabo libro.9.

Olysippum, (ὀλίσιπ(π)α) Lusitaniæ vrbs, quæ nostris temporibus Vlysbona appellatur.

O ANTE M.

Omasum, penult. prod. est pinguius atq; crassius intestinũ quod nonnulli bubulum esse credunt, ἐχῖνος Arist. Hora.in Serm. Seu pingui tentus omaso.

Ombria, gẽmæ species, quã nõnulli Notitiã vocãt.

Ombris, vna & prima ex Fortunatis insulis, habẽs in montibus stagnũ, & arbores ferulæ similes.

Omen, augurium, quod fit ore, quasi oremen, οἰωνὸς κληδὼν, φήμη, σύμβολον, ὀιώνισμα. Est enim futuræ rei pronunciatio ori hominis incidens, diuino tamen furore. Cic.1.de Diuin. Neq; solum deorum voces Pythagorei obseruauerunt, sed etiam hominum, quæ vocant omina: quæ Maiores nostri, quia valere censebãt, idcirco omnibus rebus agendis quod bonum, faustũ, fœlix, fortunatumq; esse præfabantur. & tam de malo q̃ de bono dicitur. De bono, Liuius lib.1. Dextra Herculis data accipere se omen, impleturumq; fata, ara condita ac dicata ait. De malo, Vergil. Quod Dij prius omen in ipsum Conuertant. Hinc ominosus, qui omen malum portendit. Plin. Epist.14.lib.3. Notabilis, atq; etiam, vt exitus docuit, ominosa res accidit. id est, malum omen portendens. Dicimus venustè, accipere omen: accipere in omen terroris, victoriæ & similium: & conijcere omen in aliquem.

Omentũ, membrana tenuis & pinguis, qua integuntur ventriculi, & vniuscuiusq; membri interioris vestitus, τὸ ἐπίπλοον. Persius, Cum tibi tot iunicũ in flammas omenta liquescãt. Vnde & p membrana, quę totũ inuoluit cerebrũ ponit. Macrob. Et cerebrũ qd tactu sui hominẽ vel torquet, vel frequenter interimit, non suo sensu, sed vestitus sui, id est, omenti hunc importat dolorẽ. Hinc omentatus, ta.tum. quod est pingui omento fartũ ἐπιπλόϊος. Apitius: Isicia omentata pulpam concisam teras.

Ominor, pen.cor. auspicor, omen capio, φημίζω, οἰωνοπολέω. Plin.lib.28. Cur enim primum anni incipientis diem lætis precationibus inuicẽ faustum ominamur? εὐφημεῖν, Curtius: In illo periculo Macedones ominati esse videbantur. Hinc abominor, de quo suprà. Antiqui omino.as. dicebant. Pomponius: Ita sit & tibi bene, qui rectè ominas. Hinc Ominator, qui omen capit, vel qui præest ominibus capiendis. Plautus in Amph. Ob isthuc omen ominator capies, quod te condecet.

Omitto, (ἀπολείπομαι, παρίημι) ganfch ʒlaffen) verslaten) delaiffer.) ex ob & mitto, sed b abijcitur contra regulã. Quidam tamẽ per b scribendũ putant, sed nõ proferendũ. Et est omittere, rẽ aliquã penitus dimittere, relinquere, ac præterire. Remittere verò, & intermittere, aliquo certo tẽpore dimittere. Terent.in Adel. Nunc si hoc omittã, actũ agã. Verg. Omissos hinc iam obliuiscere Graios. Alij tamen ibi amissos legũt & fortè melius: Nam omitto primã corripit. Hora.lib.Epi.1. Quod petijt, spernit: repetit, qđ nuper omisit. Idẽ in Arte: Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. Ponitur præterea omissus aliquãdo p negligẽte, languido, ac remisso. Teren.in Heaut. Vbi te vidi animo esse omisso. Huic contrariũ est attẽdo, προσέχω, vt apud eundẽ, Attentiores ad rẽ sumus oẽs. Omissior ab re, dicitur q lucrũ negligit, neq; solicitus est de acquirẽdis diuitijs. Teren Adel. At enim metuas, ne ab re sint tamen Omissiores paulò.

Ommaneo, (καταμένω) diu maneo.

Omnifariam, (παντάχῃ) manigfaltiglich) menichfuldelick) en toutes manieres) aduerb. id est, omnibus modis, siue omnis generis. Gell.lib.12.cap.13. Cum verò omnes terras omnifariam, & vndique versum circumfluat, nihil citra eum est.

Omnifarius, παντοῖος, dicitur sicut plurifarius, quo Suetonius vtitur.

Omnigenus, a.ũ.pen.cor. ex omni genere. παντὸς γένους, παντοῖος. Verg.li.8. Omnigenũmq; Deûm monstra.

Omnimodus, a.um. (παντὸς τρόπου) pen.cor. omnium modorum.

Omnimorbus, a.um. (πανακής) quod omnibus morbis subuenit, vnde omnimorbam herbam quidam maluam appellant.

Omniparens, pen.corr. qui omnia genuit, παντοτόκος. Verg.6. Ænei. Necnõ & Tytion terræ omniparentis alumnum Cernere erat.

Omnipotens, penult. corr. omnia potens, compositum est (vt docet Priscianus) ex tribus corruptis, scilicet omni, potis, & ens qui omniũ potis est, παντοκράτωρ, almachtich) omnipotẽt.) Plau in Pœn. Dij immortales, omnipotentes quid apud vos est pulchrius? Verg.in.1. Æneid. Sed pater omnipotens

tens speluncis abdidit atris. Hinc omnipotentia, παντοδυναμία, rerum omnium facultas.

Omnipudês, pe. cor. quê omnia pudet, παναιδήμων.

Omnino, aduerbium, significat prorsus, παντελῶς, παντάπασιν, πάντως. gäntzlich) geheelijck) totalement.) Vnde apud Iurecons. omnino recessisse dicitur is, qui recessit animo permutãdi domiciliũ. Ponitur aliquando pro etiam. Cic. ad Nigidium li. 4. Perfeceratq; fortuna nequid tale scribere possem, aut omnino cogitare. Sed omnino, pro sed etiã. Cic. pro Quintio: Mihi perdifficile esse dicebam, non modò tantam pecuniam perorare, sed omnino verbum facere conari. id est, sed etiam.

Omnis, (πᾶς) alle) tout.) distributiua dictio, eandem vim habet in singulari, quàm in plurali. omnis enim homo, significat omnes homines. Differt tamen omnis à toto, quòd omnis ad numerũ refertur, totus ad quantitatem. Totum dicimus corpus aliquod integrũ, vt tota domus. Omnis, de vniuersis numero distinctis, vt omnis grex. Confunduntur tamẽ plerunq;. Cic. pro Quintio: Vsq; dum inueniretur, qua ratione res ab vsitata ratione recederet, & in hoc singulare iudicium causa omnis concluderetur. id est, tota.

Omnitenens, penul. corr. qui omnia complectitur, παντοκράτωρ.

Omniuagus, a. um. pen. cor. per omnia vagus, πανπλανής. Cice. de Nat. Deor. Quæ eadem Diana omniuaga dicitur, non à venando, sed quòd in septem numeratur tanquam vagantibus.

Omniualens, (παντοδύναμος) pen. cor. omnia valens.

Omniuorus, adiectiuum. Plin. lib. 25. cap. 8. Bibunt autem lac vaccinum, quoniam boues omniuoræ sunt in herbis.

Omoplatæ, (ὠμοπλάται) Celsus ostendit esse duo ossa lata, quę vtrinq; ad scapulas tendunt, quæ nostri scoptura operta dicunt.

Omphacinum vinum, (ὀμφακίας οἶνος) surer wein) veriuys) veriust.) ex immatura vua factum (vnde acor ex vuis Græcè appellatur ὀμφάκιον, & acerba vua, (ὄμφαξ.) Plin. in Prol. libr. 23. omphaciũ pro eo posuit, quod barbari veriutũ vocant: Omphacium, inquit, qua fieret ratione incipiẽtis vuæ pubertate, in vnguentorũ loco docuimus. Hinc omphacinus, a. um. quod ex omphace factum est.

Omphacium oleum, (ἔλαιον ὠμοτριβὲς, ὀμφάκινον) quod fit ex immatura oliua, cuius medicinæ Plin. lib. 24. meminit, & lib. 12. ca. 28. eius confecturam docet. Græcè enim ὄμφακες dicuntur vuæ, & fructus immaturi. Ipsa verò oliua nominatur drupa. Diosc. lib. 1. cap. 33.

Omophagi, (ὠμοφάγοι) penul. prod. qui cruda carne vescuntur, quales perhibentur esse Ætoli, vt ait Thucydides.

Omphale, nomen proprium reginæ Lydiæ, quæ Herculem multis muneribus ornauit, quòd anguem iuxta Sagarim fluuium multos homines interficientem interemit.

Omphalon (ὀμφαλὸν) Græci dicunt vmbilicũ. vnde Omphalocarpon, herba cuius semen vmbilico simile describitur. Plin. lib. 27. ca. 5.

Omutesco, sine b, & simplici m, quamuis ex ob & mutesco componatur: & significat mutus fio, φιμοῦμαι. Vergil. lib. 4. At verò Æneas aspectu obmutuit amens, id est, mutus factus est, siue terrore ita percussus est, vt loqui non posset. Est enim præteritum ab omutesco, non ab omuteo, quod reperiri non puto, quia nemo exprimere vere potest, mutus sum, multò minus, mutus fui: nisi à Deo liberatus fuerit. Cum enim in autoritatibus reperimus omutuit, ab omutesco præteritum est. narratur enim actus qui tunc accidit, hoc est, q; tunc ille mutus effectus est. qui actus tunc nõ præterierat, sed extabat. Si verò quis mutus à Deo liberatus dicat, Omutui, nunc autem loquor, tunc omutui ab omuteo fit, & significat mutus fui.

O ANTE N.

Onæ, (ὄναι) ficus sunt prædulces, quæ Tarenti tantum nascuntur: sic dictæ, quòd propter bonitatem iure emi queant. ὠνὴ enim, Græcè dicitur emptio. ὠνέομαι, id est, emo.

Onager, (ὄναγρος) pen. cor. asinus agrestis. Componitur enim ex ὄνος asinus, ἄγριος syluester. Nam in ρος Græca desinentia cũ ad Latinã transeunt declinationem, mutant ρος in er, ἀλέξανδρος Alexander, ὄναγρος onager. Varr. Asinorum duo sunt genera: Vnum ferũ, quos vocãt onagros, in Phrygia & Lycaonia sunt greges multi: Alterum mansuetum, vt sunt in Italia omnes. Ad seminationes onagrus idoneus, q; è fero fit mansuetus facilè, ex mansueto ferus nunq̃. Albertus libro De animalib. scribit medullam onagri curari podagra, si ea inungatur: & eius stercus siccatũ, & cũ vino bibitum, valere contra scorpionis puncturam.

Onerarius, a. um. quod oneratur, vel onerari potest, φορτηκός. Vnde naues onerariæ, quæ à gestandis oneribus dictæ sunt, & ob id tardæ, quemadmodum actuaria nauicula, celeritate præstans dicta est, q; facilè agi possit. Cic. 3. Ver. Eaq; in onerariam nauem suam conijcienda curauit.

Onero, as. onus impono, ἐπιφορτίζομαι, ἐπαχθίζω. laden, beschwaren) charger.) Vergil. in. 1. Æneid.

Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes.

Transfertur etiam ad animum: vt Onerasti me curis, id est impleisti. Sic onerare lætitia, amœnitate: onerare maledictis, iniurijs, id est iniurijs afficere: onerare pugnis, pro pugnos incutere: onerare laudibus, vehementer laudare: onerare promissis: onerare mendacijs: onerare ratione, id est, dispendiosum esse: onerare præceptis, est mãdata dare: onerare populũ, est à populo pecunias exigere. Hinc oneratus & onustus, πεφορτισμένος, ἔμφορτος, quæ id significãt, cui impositũ est onus: vt onusta frumẽta nauis. Cic. 3. Off. & Teren. in Heaut. Ancillas secũ adduxit plus decem Oneratas veste atq; auro. pro pleno frequẽter accipiunt. Plau. in Stic. Itaq; onustum pectus porto lætitiæ, lubentiaq;. Idem in Aul. cum genitiuo: Aulam onustam auri. Liu. 4. Bel. Maced. Partim donis, partim spe præmiorum oneratus. Huius verbi compositũ & contrariũ est, exonero, qđ est onus detraho, ἀποφορτίζω, ἀποσκευάζω. Teren. Vos quoq; amicos eius exones

onerastis metu. Idem: Ego nunc mihi cesso, quin hunc humerū exonerem pallio. Et de fluminibus quæ se in mare exonerant, ἐκβάλλω.

Onerosus, (φορτικός) plus est quàm oneratus: significat enim quod est oneri, siue quod onerat & grauat. Plin. 22. ca. 25. Vomitiones mouet, aluum purgat, capiti & stomacho onerosum. id est, graue & ponderosum. Verg. lib. 9 Æne. Euryalum tenebræ ramorum, onerosaq; præda Impediunt. id est, magni ponderis præda.

Onesicritus, (Ὀνησίκριτος) penult. prod. philosophus Æginensis, vel (vt quidam volunt) Astypalensis, qui cum Alexādro militauit, vt Xenophon cum Cyro, & Alexādri vitia & laudes scripsit. fuit etiam medicus.

Oniscus, genus vermiculi arcuatim incedentis, pluribus pedibus. Nam Plinius multipedæ duo genera esse ait: Vnum arcuatim repens, Græcè ὀνίσκος vocari: Alterum scolopendram minorem, & sepa, quæ non arcuatur. Diosc. lib. 2. cap. 37.

Onixes, (ὄνυχες) genus marmoris, de quo Plinius libr. 36. cap. 7. Onixes in Arabiæ montibus, & in Germania, ex quo potoria vasa primū facta, post pedes lectorum sellarumq;.

Onoba, (ὄνοβα) ciuitas inter sacrum promontorium & Herculeas columnas.

Onocétaurus, animal monstruosum, quod à parte superiori hominis speciē habet, à parte inferiori asini præfert imaginē. De quo habetur apud Esaiā prophetā, Et occurrent dæmonia onocentauris.

Onochelos (ὀνόχηλος) pen. cor. Latinè dicitur labrū asini, genus herbæ. Plin. lib. 22. cap. 21.

Onocrotalus, (ὀνοκρόταλος) pen. cor. auis est cygno similis, dicta quòd collū in aqua mergēs spiransq; veluti ruditum asini edat. ὄνος asinus, κρόταλος crepitus. Plin. lib. 10. cap. 47.

Onoma, pen. cor. Latinè dicitur nomē, cum à sono aliquo seu voce nomina finguntur.

Onomatopœia, (ὀνοματοποιΐα) cum œ diphthongo, id est, nominis fictio: vt balatus ouiū, mugitus boum: ab ὀνόματος nominis, & ποιῶ fingo. A quibusdā nominatio dicit, qua cuiq; rei nomē aut nō fit, aut satis idoneū non fit, eā nosmet idoneo verbo nominemus, aut imitationis aut significatiōis gratia. Inde sunt rudere, vagire, murmurare, sibilare.

Ononium, (ὀνώνις) vrticæ genus multò cæteris mitius, & foliis ferè nihil mordentibus constat.

Onus, oneris. (φόρτος, φορτίον, ἄχθος) eyn last.) pondus. Cic. pro lege Manil. Insula Delos, quō omnes vndiq; cum mercibus atq; oneribus cōmeant. Ponitur aliquando pro molestia. Liu. 3. bel. Pun. Exercitū se non in agrum Hirpinum Samnitem've, ne & ipse oneri esset, sed in proxima loca, &c. Aliquādo pro munere, prouincia, siue partibus & officio. Cice. in Verr. Cur ego tuas partes suscipio? cur tuum onus sustineo? Videtur ratio exigere vt aspiretur, cum Varro dicat, honos ab honesto onere: & honestus, quòd honus sustineat Reipublicæ. Cum autē honor & honoro aspirationē habeant, & ab honore deducantur, videtur etiā honus aspirandū, vt quod in deriuatiuis seruatur, in primitiuis seruari debeat, verum vsus hodiernus refragatur. His autem verbis in oratione pulchrè adhære re solet: abijcere onus, alleuare onus, deponere onus, habere onus, imponere onus, opprimi onere, premi onere, suscipere onus, sustinere onus, & tollere onus. Testimonia sunt inuentu facilia.

Onychipuncta, gemma, quæ & Iaspονix, ἰασπόνυξ dicitur, niues imitata.

Onyx, onychis. (ὄνυξ) generis masculini, vnguis, seu gemma candorem habens vnguis humani. Mart. Calcatusq; tuo sub pede lucet onyx. Acron dicit esse metallum gemmæ simile, de quo parua vasa ad vnguenta faciebant, quæ à Porphyrione amspullæ marmoreę dicunt. Nam onychiten lapidem quidā dicunt esse marmoreum, nasciq; in Arabiæ montibus, ex quo vasaria facta fuisse scribit Cornelius Nepos. Hunc quidā alabastritem lapidē vocant ad vasa vnguentaria, quoniā ea incorrupta optime seruat, vt ait Plin. Propertius, Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. Apud Lucanum & Papin. sumitur ꝓ ipso marmore. Et pro vase tam fœminini quàm masculini generis est. Martialis: Vnguentum fuerat, quod onyx modo parua gerebat. Onyx etiam vngula quædā aromatica. Propertius: Et crocino nares Murtheus vngat onyx. A cuius accusatiuo Græco, nostri hæc onycha desclinauerunt. De onyche vide Plinium lib. 37. ca. 6. & lib. 36. cap. 7. Ab onyx fit adiectiuum onychinus, a, um. ὀνύχινος pen. cor. quod pertinet ad onychem gemmā, vel quod ex onyche factū est. Onychina pyra à colore vocat Plin. libr. 15. cap. 15. Et onychina pruna apud Columellam lib. 12. ca. 10. quæ onychis, hoc est, vnguis similitudinem & formam habeant. Est & onychis, siue onyche, piscis genus, aliis ostreacius dictus.

O ANTE O P.

Onæ, (ὠᾶναι) insulæ in Oceano Septentrionali, in quibus (vt Plin. refert lib. 4. cap. 13.) ouis auium, & auenis incolæ viuunt.

Opaco, as. pen. prod. obumbro, cooperio, obscuro, ἐπισκιάζω. beschattigen.) bedecken.) ombrager.) Verg. lib. 2. Geor. Nunc alia frondes & rami matris opacant. Colu. lib. 6. Cum plerunq; dicti sydæris tempore, quædā partes eius regiōis sic infestentur Euro, vt nisi teguminibus vites opacentur, veluti halitu flammeo fructus vratur.

Opacus, a. um. (σκιερός, λυγάκομος, ἀνήλιος) penu. prod. quod est vmbrosum, ab operiēdo. Verg. Ad fontes sacros frigus captabis opacum. Hinc opacitas. atis. Colu. lib. 8. ca. 17. Plusq; nocet putris vnda, quàm prodest opacitas.

Opali, gemmæ sunt in India, smaragdis tantum cedentes.

Opalia, dies festus, Opi deæ dicatus. Et erant post Saturnalia, vel eodē die quo Saturnalia. quoniam Opem Saturni coniugem esse crediderunt.

Opera, ræ. actio est, & labor, & industria operantis, seu operatio pro mercede sumpta, ἐργασία, ἔργον. arbeyt, fleyss.) neerstichcyt.) labeur, trauail.) Cicero libro. 1. Offic. Non male præcipiunt, qui seruis vti iubent, vt mercenariis, ad iusta præben

da & operam exigendam : id est, laborem & operationem corporis. Operas quoq; personas dicimus, quæ aliquid faciunt, αὐτουργοί: siue etiam nebulones conductos ad malum inferendum, sicut custodia, quæ custodit, siue etiam nebulones conductos ad malum inferendum. Cicer. pro Flacco: Operæ facessant, seruitia sileant. Opus verò, finis fructusq; operæ, quod fabricando factum relinquitur. Terent. in Heaut. vtrunq; complexus est cum ait, Quod in opere faciundo operæ consumis tuæ. Vnde opera authorũ, συγγράμματα, dicuntur. Et opera, ἔργα, tam publica quàm priuata ædificia dicuntur. Aliquãdo tamen opus capitur pro opera. Vergil. Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit, quasi ad operas. Vbi notandũ est, ꝙ quoties nõ ad laborem corporis, sed ad laborem animi, & ad artem industriamq; respicimus, magis opus quàm operam dicimus, vt in opere fabrili, in opere rustico, in opere faciundo. Interdum opus ponitur pro mercede vel necessario, χρεία: vt opus est ægrotanti Medico, id est, necessarius est Medicus ægrotanti. & Nihil mihi opus est, id est, nihil mihi est necessariũ. Dicimusq;, opus est mihi res, huius rei, hanc rem. Apul. Cui eam rem factã opus fuerat. Similiter opus est mihi hac re, quod frequentius vsurpatur. Dicimus quoq;, operã do, operam impendo, operã nauo, προσέχω, quod est ad aliquam rem agendã incumbo, & studiũ laboremq; impendo. Cic. Da operã vt valeas. Hinc dedita opera, dicimus de industria, quasi cura adhibita & labore impenso. Dicimus etiam operam conferre in aliquam rem, operam consumere in aliqua re: operas, vel operam dare, pro iuuare: dare operam in exercitationem aliquam: dare operam alicui, est audientiam accõmodare: dare operam præceptori, est eum audire: dare operã funeri, est interesse pompis exequiarum: dare operam tonsori, est tonderi : id operam do, id est, curo, laboro: eadem opera aliquid facere, id est, eadem diligentia, eodem labore: opera est mihi, quod barbarè dicitur, habeo ad faciẽdum, sum impeditus: opera tua, mea aliquid fieri, quod barbari dicunt, tuo medio: opera tibi vita est, id est, vitam tibi ex labore comparas. Dicimus etiã perdere operam, operam perire: ponere operã in aliqua re: ponere operam alicui. Cice. ad Att. lib. 13. Faberio operam ponamus. bene ponere operam: præbere operã: sumere operã: operas reddere, tribuere operã alicui rei: vti alicuius opera ad aliquid faciendum: Operæ est, idem quod opus est. Plaut. in Cas. Dum mea facta itero, est operæ aurib⁹ accipere. Opera est, idẽ quoq; quod opus est. quorũ omnium testimonia studiosis passim occurrent.

Operarius, (ἐργαστής, ἐργάτης.) substantiuum, qui laborem operando fert. Vnde Cassiodorus scribit, operarios parãdos esse, qui laborem ferre possint, ne minores annorum duorũ & viginti, & ad agriculturam dociles. Et operaria, riæ. Plaut. in Bacc. Equidem tibi dabo hanc operam. P. at nimium preciosa operaria es.

Operarius, a, um, (ἐργαστικός) qđ industria atq; opera fit, siue qđ ad operarium pertinet, aut operam. Plin. lib. 14. cap. 10. Quæ inter vina operaria numerantur. Et fit ab opera. Hinc operarius homo, qui operaẛ. Operarij lapides, qui ad opus aliquod accommodari, & incidi possunt. Operarius vsus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur, vel qui alicui operæ accommodatur. Operarium pecus, cuius vsum ad operas nostras faciendas conuertimus, vel quo vtimur ad id, quod opus habemus.

Operarius dies, id est profestus,

Operatorius, ria. rium (ἀπεργός) quod operatur.

Operculo, as. operculo operio, πωμάζω. Colu. libr. vltimo, Ab eo tempore, quo primum dolia operculaueris, vsq; ad æquinoctium vernum, semel in diebus triginta sex, vinum curare satis est.

Operculũ, instrumentũ quo aliquid tegitur, πῶμα. eyn deckel) een scheel) vng couuercle.) Colu. lib. 9 Sunt qui à superiore parte foramina ipsis operculis imponãt, qđ fieri nõ oportet. Nam supersiliens auis proluuie vẽtris cibos & aquam conspurcat.

Operæprecium, (τὸ προὔργου ἄξιον) ab opera deducitur, & significat fructuosum, & ad rem pertinens, vel quia decens, vel quia vtile, vel quia gloriosum, vel quia iucundum. Cice. Operæprecium erat ludentes intueri. Possumus quoq; dicere pretiũ operæ. Plin. Id verò audire preciũ operæ sit. Ponitur interdum operæ, & subauditur precium. Persius Saty. 6. Lunai portum est operę cognoscere ciues. Inuenitur in nominatiuo, vt patet ex suprapositis exemplis: & in accusatiuo. Liuius: Facturus'ne operæprecium sim, si à primordio vrbis res Pop. Romani perscripsero, &c.

Operimentũ, dicitur quod aliquid tegit, περίβλημα, ἐπικάλυμμα Cato de re Ru. ca. 10. In stragula octo, puluinos sedecim, operimẽta decem, mappas tres.

Operio, operis, operui, opertũ, ex ob, & pario, sed b abijcit, vnde & per simplex p scribitur, significatq; tego. ἀποκρύπτω, περιβάλλω, καλύπτω. bedeckẽ) ferme r) Propert. Atque humili pelle totos operibat amantes. Significat quoq; claudo. Terẽt. in Heau. Vbi abiere intrò, operuere ostium. Quandoq; celare, abscondere, nõ patefacere. Plin. Epist. 60. Abs dere lachrymas, operire luctum, amissoq; filio matrem adhuc agere. Opertum & apertum, cõtraria sunt. Plau. in Cap. Operta quæ fuêre, aperta sunt: patent præstigia, omnis res palàm est.

Operio, riris. opertus, deponens, (περιμένω) wartẽ) wachten) attendre.) vt experior, expertus, quanq experior commune habeatur. Terent. in Phor. Si non tum dedero, vnam præterea horam ne opertus fies. Donatus tamẽ docet nõ habere, sed vsurpare potestatẽ. & per duplex pp scribi debere ait Tortell. ad differẽtiam operior passiui ab operio, quorum prima breuis est, & per vnum p scribitur. Est autem operiri, expectare. Terent. in Phorm. Hic ego interea virũ operibor. Fitq; operior à pario, sicut sentire videtur Priscianus, qui sic inquit: Sunt alia ex hoc composita deponentia, experior, operior: quorum participia expertus, & opertus, ostendunt à pario esse composita, cuius participiũ partus est. Nam pario & tertiæ esse & quartę

fuisse,

fuisse, manifestum est ex eius compositis, quę in supino tertiæ coniugationi tantum accedunt, in alijs omnibus fermè quartæ. Quinetiam ipsum perior vnde peritus à pario, secundũ quartam coniugationẽ, & significationẽ quã imitatur, esse videtur. Peritus tamen à Græco dicitur esse, ab πεῖρα experientia. Operitus sum, apud Plautũ legitur in Mostel. Seni non ocium erat, id sum operitus.

Operor, aris. ab opera significat in opere aliquo faciundo laboro, ἐργάζομαι, αὐτουργῶ. arbeyten, werken) labourer, ouurer, besongner.) Plin. libr. 11. cap. 10. Adolescẽtiores ad opera exeunt, seniores intus operantur. Item operam dare. Colu. lib. 12. cap. 4. Si rebus venereis fuerit operatus vel vir, vel fœmina. Item rem diuinam facere, sacrificare, ἱερουργεῖν, ἱεροποιεῖν: vnde & operatio, ἱερουργία, pro sacrificio. Iuuenalis: Vt matutinis operatur festa lucernis. Plautus: Vt isthæc operatio crimen expiet. Recentiores philosophi operationem pro eo accipiunt, quod Græci ἐνέργειαν vocant. Operari noctes luna dicitur, cum circulum suum per noctis tempus absoluit, & per solis occasum lumẽ nobis præbet, quod veluti opus suum est. Propert. lib. 2. Cynthia iam noctes est operata decem. Huius verbi compositum est cooperor.

Operosus, qui rebus gerendis operam dat, ἐνεργός, ἐργώδης. Cic. Videtis vt senectus non modò languida non sit, verumetiã operosa. id est, quæ agit, & rebus agendis operã dat. Quandoq; passiuè dicitur. Ouid. Moles operosa laboret. id est, quæ ab aliquo operata est, non quæ aliquid facit. Itẽ operosum dicitur, quod est multæ operæ, vel vehemẽtis operis. Plin. li. 18. Et vitia pinguescũt arua, nec ipsa agricolis operosa, imò sulco sata nõ sarritur, nec stercoratur. Facilis & operosus, contraria. Pli. lib. 15. ca. 23. Tarentinæ faciles, nec operoso sunt cibo. Hinc operosè aduerbiũ, id est, laborosè, difficulter. Cic. in Orat. Vt fiat quasi structura quadã, nec tamẽ operosè. Et operositas, huius atis. Quintil. libr. 8. cap. 3. Est etiam quæ περιεργία vocatur, superuacua (vt sic dixerim) operositas.

Opertanea, sacrificia quæ in operto fiebant, quæ & seclusa dicebantur, ne prophanorum oculis polluerentur. Hæc à Græcis μυστικὰ appellãtur. Plin. libr. 10. cap. 56. Gallinæ puræ non videntur, ad opertanea sacra nigræ.

Operto, as. (σκεπάζω) frequentatiuũ est ab operio, vt inquit Festus.

Opertorium, περικάλυμμα, idẽ quod operimentũ.

Operula, (πραγμάτιον) diminutiuũ ab opera. Apuleius: Operulas etiam in eam contuli, quas adhuc vigenis sacrariam faciens, merebam. Opusculum, diminutiuum ab opus.

Opharus, fluuius apud Cantabros.

Ophicardelus, gemma est, in qua nigrum colorem binæ lineæ albæ includunt.

Ophiogenæ, (ὀφιογενεῖς) genus hominũ in Hellesponto, quos Crates Pergamenus scripsit, serpentum ictus tactu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corporibus.

Ophiogenes, (ὀφιογενής) pen. cor. Latinè dicitur serpentibus generatus. vide Plin. lib. 28. cap. 3.

Ophiomachus, (ὀφιομάχος) penult. corr. genus volucris contra serpẽtes pugnantis. de hoc habetur in Leuit. Quidam accipiunt pro lacerta, quæ cum serpentibus pugnat.

Ophiophagi, ὀφιοφάγοι, dicti sunt, q serpẽtes comedunt.

Ophiostaphyles, (ὀφιοσταφυλή) frutex est de genere luborũ, quẽ Latini serpentis vuam nominant: quoniam in Arabia pestilens est.

Ophitæ, (ὀφῖται) à serpente dicti sunt quidam hæretici. Hunc autem Christum arbitrabãtur, sed habebant etiam verum serpẽtem, quem venerabantur, & nutriebant.

Ophites, (ὀφίτης) pen. prod. marmoris genus serpẽtis maculas habentis. Lucan. lib. 9. Quam paruis tinctus maculis Thebanus ophites. Scribit Plin. li. 36. ca. 7. ex ophite columnas esse paruas, quod marmor sit nigricãs, varium, dicaturq; capitis dolores sedare, alligare serpentum ictus.

Ophiuchus, (ὀφιοῦχος) serpentarius siue anguitenus, quo nomine dictus est Hercules, quòd anguẽ manu tenens à Ioue in cœlum translatus sit: ab ὄφις, & ἔχω teneo, quasi ὀφιέχος, & per synæresim mutatis ε & ι in ου, ὀφιοῦχος, nec Ophiulcos dicendũ est. Sunt tamen, qui Ophiuchũ Æsculapiũ esse velint: alij Canobonta Getarum regem: alij Phorbantẽ Triopæ Thessalorum regis filium.

Ophiusa, (ὀφιοῦσα) insula quæ & Rhodus, propter serpentium multitudinem ibi existentem, quasi serpentaria. Strabo lib. 3.

Ophrys. (ὀφρύς) superciliũ significat. quo nomine dicta est quædam herba. Plin. lib. 26. cap. 15.

Ophthalmos, (ὀφθαλμός) Latinè oculus dicitur. Vnde Ophthalmia, (ὀφθαλμία) oculorũ ægritudo, quam Celsus lippitudinẽ appellat. Hinc Ophthalmicus, medicus oculorũ. Martia. lib. 8. Hoplomachus nunc es, fueras Ophthalmicus antè. Negat tamen Iulius Pollux esse proprium aliquod oculorum vitium, sed in eo verbo significari tradit cauitatem oculorũ ex corporis ægritudine. Hinc triophthalmus lapis, qui hominis tres oculos simul exprimit. Ægophthalmus, qui oculum capræ habet. Monophthalmus, monoculus. Hoc etiam nomine dictus est piscis, qui à Plinio vocatur oculata. Plaut. in Capt. Pernam, atq; ophthalmon, horæum, scombrum, & tygonem, & cetum.

Ophyon, ὀφύων, pen. prod. nomen propriũ viri, qui ante Saturnũ rerũ potitus est, quẽ Saturnus fugauit. Claudia. Hos onerat ramos exutus Ophyon.

Opicus, ca. cum. (ὀπικός) pen. cor. quod est sordidũ, immundũ & obscœnum. Nam (vt inquit Festus) Opicum pro Osco ponitur. Oscis enim frequentissimus fuit vsus libidinũ spurcarũ. Vnde & verba impudentia dicuntur obscœna. Titi. Oscè & Volscè fabulantur, nam Latinè nesciũt. Plin. li. 29. cap. 1. sub Catonis persona ait, Nos quoq; dictitant barbaros, & spurcius nos, quàm alios opicos appellatione dedecorãt. Iuuen. Opicos mures, fœdos & putidos dixit. Idem: Opicæ castigat amicę. .i. quæ non Latinè loqueretur, sed Opicè. Fuerunt autẽ Opici, (ὀπικοί) Campaniæ populi quidam,

à linguarũ colluuie dicti, siue à serpentibus, quasi ophici, in quibus numerabãtur Baiani, Cumani, Puteolani, Neopolitani: hæ nanq; vrbes Opicorum fuisse dicuntur.

Opifex, pen.cor. ab opera, & facio deduci videtur, & artificem, atq; operatorem significat, non modo rerum, sed etiam verborum, κατασκευαστής, δημιουργός. eyn werckman, handtwercker) ouurier.) Cic. li. 5. Tusc. Aduena quidã ignobilis verborum artifex insinuasse in antiqua philosophia videtur: Vnde etiam coqui, & blandarũ artium sectatores, opifices appellãtur. Idem: Omnes autem opifices in turpi sunt exercitio. Hinc Deum opificẽ, id est, operatorẽ omniũ rerũ dicimus. Quid. Ille opifex rerum. Cuius opus dicitur opificium, χειρούργημα, κατασκευή, δημιούργημα. Varr. de re Rust. de apibus loquens, Nisi opificijs eas vrget tempus. Vnde Lactan. opus de Opificio hominis, vel Dei inscripsit, hoc est, De formatione hominis. Potest etiam dici opifex, quasi opem ferens.

Opificina, idem quod opificium, ait Budæus. Plaut. in Mil. Si ea opificina nesciam, aut mala esse, aut fraudulenta.

Opigena, ab ope dicta est Iuno, quam matronæ colebant, quòd ea ferre opem in partu laborantibus credebatur.

Opilio, quasi ouilio, qui oues custodit. ποιμήν. eyn schafhirt, schäffer) eẽ schaper) vng bergier.) Plau. in Asin. Etiã opilio qui pascit alienas oues, aliquã habet peculiarem, quæ spem soletur suam. Sunt tamen, qui vpilio non opilio scribant, authoritate Prisciani, qui dicit o breuem in hoc nomine esse conuersam in v longam ex literarum affinitate.

Opilo, (inquit Festus) genus auis est.

Opima spolia, (σκῦλα ὄπιμα) id est, propriè ampla & magnifica, quę dux duci detrahit. Dicta (vt Varro inquit) ab ope. Vel (vt Plutar. ait) ab opere, cum sit opus egregium ac clarissimum, ducem belli parem sibi ductorem superare.

Opimas, matis. (πλούσιος) opibus refertus: ab opimus, a, um.

Opimo, as, pe. prod. pinguefacio. πιαίνω. Col. li. 8. ca. 9. Hyeme tamen offæ panis vino madefactę, sicut etiã palumbos celerius opimant, q̃ cæteri cibi.

Opimus, a, um. pen. prod. idem est quod diues & pinguis, πίων, reych, feyst) rijck, vet) gras, riche) vt hostia opima, & mensa opima. Verg. Aut spolijs ego iam raptis laudabor opimis. Gel. li. 5. ca. 14. formauit comparatiuũ, Nam quas venabatur feras, membra opimiora ad specũ mihi suggerebat, quasi pinguiora. Inde opimè, abundanter & lautè. Plaut. in Bacc. Omniũ ad perniciẽ instructa domus opimè atq; opiparè. Opimus & gracilis, sunt contraria. Cicero de Clar. Orat. Habet enim certos sui studiosos, qui non tam habitus corporis opimos, quàm gracilitates consectentur.

Opinabile, quod opinione concipi potest, δοξαστόν, ἐικαστόν, ἔνδοξον.

Opinio, (δόκησις, δόξα) eyn wohn, meynũg) eenẽ waẽ, meyninge) bruyt & renõmee.) est q̃ idoneis formatur authoribus. Quãdoq; dicitur spes. Cic. li. 3. Off. Opinionem afferunt populo, eorum similes fore, quos sibi delegerint. Quandoq; fama. Idem ad Cæsarem iuniorem, Erat opinio bona de Lepido. Quãdoq; suspicio, existimatio, iudicium, siue persuasio, quam habemus de re aliqua, hoc est, id quod de aliqua re sentimus. Cice. ad Octauium, Quod vtinam neq; nostra nos opinio, neque tua fides fefellisset. ὑπόληψις. Plau. in Amph. Prius tua opinione hic adero. Distinguunt philosophi opinionẽ à scientia: q; opinio incerti sit, scientia verò certi. His verbis in oratione pulchrè cõnecti solet: obtinere opinionẽ, habere opinionẽ de aliqua re, imbibere opinionẽ de aliquo, fallit me opinio dicimus, & fallere opinionẽ alicuius, afferre opinionẽ de aliquo: comprehendere & remittere opinionẽ quæ sunt cõtraria: adducere quempiã in opinionem, euellere opinionẽ ex alicuius animo, inserere opinionẽ, & euellere insitam. opinio hæc oppleuit vrbem, vincere opinionem. quorũ omnium exempla nulli erudito non sunt in promptu.

Opiniosissimos, (δοξαστικωτάτους) appellat Cice. in Horten. philosophos, quoniam scilicet opinãtur, tanq̃ nihil comprehendi possit. Et de se quoq; loquens ait, Magnus quidem sum opinator. Et hoc, Et ita Socrates quicquid sibi videtur, & quid ipse sentiret tegebat, affirmans nihil sciri posse, cuius est illud, Hoc vnum scio, quod nescio.

Opinor, pen. prod. puto, suspicor, opinionẽ habeo, ὑπολαμβάνω, δοξάζω. meynẽ, wehnen) penser, iuger & estimer) Lactan. lib. 3. Id enim opinatur quisq;, qđ nescit. Illi aũt de rebus naturalibus desputant, opinantur ita esse, vt disputãt. Nesciunt igitur veritatem, quoniã scientia certi est, opinatio incerti, δόξασμα. Hinc inopinatũ dicitur, qđ præter opinionem accidit. Hinc opinatio verbale, hoc est, assensio, inquit Cice. 4. Aca. Et opinator, qui nihil asserit, sed semper opinatur. Et opinabilis, & hoc bile. quod opinione concipi potest. Cice. 1. Acad. Itaq; hanc omnem partem rerum opinabilem appellabant. Hinc sunt aduerbia, ex opinato, pro ex opinione, & secundum opinionem. Quintil. lib. 8 cap. 5. Iam hæc magis noua sententiarum genera ex opinato, &c̃. Nec opinato, pro inopinanter, ex improuiso. Liui. 3. ab Vrb. Propiusq; aliud nouum malum, nec opinato exortum est. Ex nec opinato. Liui. lib. 4. Ipse parte copiarum paruo circuitu locum maximè secretũ ab hostibus petit, vnde ex nec opinatò aduersum hostem inuadit.

Opipare, id est, abundanter, & copiose. πολυτελῶς. Cicero libro. 3. Offic. Opiparè à Pythio apparatum conuiuium.

Opiparus, a, um. & opiparis, & hoc re. vtroq; modo dicitur, magnarum opum apparatus, πολυτελής. kostlich, vberflüssig) lackerlick) costelick) fort riche, & magnifique) Opipares lecti ab Apuleio li. 2. dicuntur magnificæ ac preciosæ mensæ: vt postè ex citro & ebore confectæ. Plau. in Pers. Satin' Athenæ tibi visæ fortunatæ, atq; opiparæ? Apul. Piscatum opiparem expositum video. id est, copiosum. vnde opiparum conuiuium dicimus.

Opis, huius opis, (ὦπις) nympha Dianæ comes, de

qua Vergil. lib. 11. Velocem interea superis in sedibus Opim Compellebat. Vbi prima producitur, cum in opis ab ops corripiatur. Est item nomen ciuitatis, iuxta quam Tigris influit in mare rubrum. Strabo lib. 2.

Opisthocome, (ὀπισθοκόμη) vide Hopisthocomæ.

Opisthographus, (ὀπισθόγραφος) pen. cor. volumẽ qđ in tergo scriptũ est. Fit enim ab ὄπισθεν, id est, retrò, & γράφω scribo, vide in Hopistographus.

Opisthotonici, (ὀπισθοτονικοί) dicuntur, qui rigore ceruicis inflexibili laborant. Emprosthotonos, quando mentum pectori annectitur.

Opisthotonos, (ὀπισθότονος) rigor quo caput scapulis annectitur, τόνος enim rigor dicitur.

Opisthophylaces, (ὀπισθοφύλακες) vide in dictione Hopisthophylaces.

Opiter, opiteris, vel opitris, dicitur cuius pater auo viuo mortuus est. Sic dictus, quòd obitu patris genitus sit, aut quòd auum post patrem habeat, id est, pro patre. Festus.

Opitulor, (ἀλεξέω, ἐπικουρέω, παρίσαμαι) hilffen) helspen) aider, secourir) pen. cor. adiuuo, subuenio: ab ope pro auxilio, & tollendo, id est ferendo. Sallu. Sæpe maiores nostri miserti plebis Romanæ, decretis suis inopiæ eius opitulati sunt. Iungitur aliquando accusatiuo cũ præpositione contra. Plin. lib. 28. ca. 8. Et dorso medullã adalligatã cõtra vanas species opitulari. Hinc opitulator. παραστάτης.

Opitulus, (ἀλεξητικός) dictus est Iuppiter, quasi opis lator, & propriè in rebus dubijs, & malis dicitur. Festus.

Opium, (μήκωνος ὀπός) succus ex papauere, habens per somnũ vim (si copiosius sumatur) mortiferã. Plin. lib. 20. ca. 17. Aliqui addunt & opium pilulis in deterius lupini magnitudine.

Oplomachus, (ὁπλομάχος) pen. cor. quasi cum armis militaribus & scuto depugnans dicitur. Græci enim ὅπλον dicunt scutum, τὰ ὅπλα arma, μάχομαι pugno: Martial. Hoplomachus nunc es, fueras Ophthalmicus antè.

Opobalsamum, (ὀποβάλσαμον) succus balsami, ab ὀπός, ῦ. succus, qui præfertur omnibus odoribus, vni Iudææ terrarum concessum, vt ait Plin. libr. 12. cap. 16. Arbor ipsa balsamum dicitur, quæ incisa nitro, lapide, osseis'ue cultellis succum mittit, quem Opobalsamum vocant eximiæ suauitatis, Xylobalsamum, lignum balsami: carpobalsamum, fructum balsami dicunt.

Opocarpathon, (ὀποκάρπαθον) succus carpathi. Dicitur & opocarpason. Et numeratur inter venena. Plin. lib. 28. cap. 10.

Opon, promontoriũ Cretæ in Occidentẽ vergens.

Opoponax, (ὀποπόναξ) succus panacis herbæ, quæ omnes morbos sanare dicitur. Plin. lib. 20. ca. 24.

Oporice, (ὀπωρικὴ) genus quoddam medicamenti ἀπὸ τῆς ὀπώρας, hoc est, à pomis, arborumq́ fructibus: de quo Plin. lib. 24. cap. 14.

Oporophylacion, custodia pomorũ vel fructuum.

Oporotheca, (ὀπωροθήκη) locus vbi fructus autumnales habẽtur. Nam ὀπώρα, fructus autumnales, & theca repositorium. Varr. In oporotheca mala manere putant satis cõmodè. Idem: Et ideo oporothecas qui faciunt ad Aquilonem, vt fenestras habeant, atq; vt perflentur, curant.

Oportet, (δεῖ, χρή) es ist not) het is vã noy) il fault) quidam compositũ esse putant ab opus siue opis & portet, significatq; expedit, vel vtile, aut necesse est. Impersonale verbũ, vt oportet legere libros. Per passiuũ. Oportet legi libros. In præterito: vt, oportuit fecisse hoc, & factum hoc oportuit. Sine verbo aliquo. Cic. Tamẽ id factum nõ oportuit. Idem: Totam rem illi integram seruatam oportuit. Aliquando est coniicientis. Plautus in Pseud. Hunc hominem malum esse oportet, οὗτος μάλα κακὸς ἄνθρωπος ἔσται) id est, mirum nisi hic homo malus est. Non dissimilis huic oratio fit per volo. Idem: Liberis consultũ volumus, etiã si posthumi futuri sint. Inuenitur aliquãdo personale. Quint. Disertos satis putat dicere, quæ oporteant.

Oppango, is. oppegi, oppactũ, affigere, cõiungere. Plau. in Curc. Vbi suauium oppegit, fugit.

Oppedo, is. (καταπέρδω, ἀντιπαρέρδω) pen. prod. vide in Pedo.

Oppeto, is, pen. cor. ex ob, & peto. Non autẽ ex os, & peto (sicut putant Seruius) vt sit quasi ore terram peto, cum ij, qui moriuntur, non omnes ore terram petant, ἀποθνήσκω. stirben) sterue) mourir) Significat tamen morior, siue necor: licet plerũq; sine accusatiuo ponatur, cum plenum sit. Plinius lib. 10. Oppetunt non senio, non ægritudine, sed fame. Vergilius: Contigit oppetere. Cicero cum accusatiuo iunxit, lib. De Diuin. Æquius esse censuit maturam oppetere mortẽ. Idem lib. 1. Tusc. Vestras manus peto prius, quàm oppeto malam pestem hostili manu. Et tunc significat incido, siue incurro, ἐπιλαμβάνω. Plaut. Atq; illa viua viuus vt pestem oppetas. Propriè tamen oppetere significat subire, seu affectare, ἐπιβάλλειν. Oppetitur mors, Ciceronis testimonio in. 1. Tuscul. dici potest: Claræ verò mortes pro patria oppetitæ, non solum gloriosæ, &c.

Oppianus, poëta fuit, patre Agesilao, matre Zenodota, genere à Zerbo Ciliciæ ciuitate. Scripsit, ἁλιευτικὰ, & κυνηγετικὰ elegantissimis versibus, quæ Antonino imperatori Seueri filio obtulit, nõ sine doctrinæ suæ maxima cõmendatione. Obijt Zerbi, sæuiente illic peste.

Oppico, as. are. idem qđ picare. hoc est, pice illinire, quod genus picationis fieri antiquitus solebat in dolijs, vel cadis vinarijs, ne perflueret. Cato ca. 120 Mustum si voles totum annum habere, in amphoram mustum indito, & corticem oppicato.

Oppidanus, q oppidũ incolit, ἀστικός, ὁ κατὰ πόλιν. Cæs. lib. 7. Comment. Sub vesperã Cæsar portas claudi, milites ex oppido exire iussit, ne quã noctu oppidani à militibus iniuriã acciperẽt. Inuenitur adiectiuè, vt oppidanum ius. Cic. pro Plan. Vetere quodam in scenicos iure, maximeq; oppidano.

Oppidatim, (κατὰ πόλεις) aduerbium, id est per varia oppida. vt, oppidatim discurre.

Oppidicus, (ὁ περὶ πόλιν ἐνοικῶν) eius significationis esse arbitror, cuius oppidanus. Gel. libr. 2. Hic ego

ad nostros iuuenes conuertor, Quid, inquam, vos oppidici dicitis mihi?

Oppido (κομιδῆ) fast seer) fort.) aduerbium significat valde multum. Tractus sermo à colentibus agros, qui cum interrogarentur, quantū messium collecturi essent, volentes ad sufficientiam, & multum dicere, respondebant, oppidò: id est, ad se, & ad oppidum suffecturas. Hinc venit in consuetudinem, vt de quacunq; re loquentes, oppidò pro valde multum sumatur, vt oppidò lassus sum. Quandoq; ponitur ꝑ verò, vel statim. Plau. Reddidi omne aurū oppidò. Iungitur aliquãdo cum quàm, sicut præpositio per. Gellius: Oppidò quàm libens feci. Cæsar: Quibus rebus oppidò quàm pauci sub pellibus acquiescebant.

Oppidulum, diminut. paruum oppidum, πολίχνιον. Cice. ad Att. lib. 10. Nec tamen in acie, sed militia, aut alio in loco, siue in oppidulo futuro puto.

Oppidum, (πόλις) eyn stadt) vne ville.) quamuis ab ope danda dicatur, ꝙ opis caussa mœnibus cingatur. Vel ab opere, quòd opus sit ad vitam gerendam, seu ab opibus. Huius enim rei caussa mœnia constituta sunt, vt homines opes suas eò conferrent, vbi nullum esset hostium periculum. In versu tamen per duplex pp scribi consueuit, cum & ab opponendo se hostibus oppidum quidam dici existiment. Est autem oppidum omnis vrbs, præter Romam, quę peculiari nomine Vrbs dicta fuit vt cætera nominentur oppida. Vnde apud Plautū oppidum & vrbem indifferenter legimus, cum in Persa inquit, Eleusipolim Persæ cepere, in Arabia plenam bonarum rerum antiquum oppidum. Seruius Sulpit. cum numerasset vrbes multas, postea dixit: Quæ oppida quodam tempore florentissima fuere. Dicebatur etiam oppidum locus in circo, vnde quadrigæ emittebantur.

Oppignoro, ex ob & pignoro: pignoro verò à pignus fit, & est oppignorare, aliquid pignori dare, zū pfand versetzen) te pande versetten) engager) ἐνεχυράζω, ὑποτίθημι. Martial. lib. 2. Oppignorauit modo ad Claudij mensam Vix octo nummis anulum vnde cœnaret. Terentius: Num oppignorare filiam meam oportuit? Repignorare, est soluto debito pignus recipere.

Oppilo, as. pen. prod. significat occludo. ἐμφράττω. Lucr. lib. 6. Fluctibus aduersis oppilare ostia contra. Cice. in Phil. Tabernis oppilatis. Hinc medici vitiū præclusi fractiq; iecinoris, aliorumq; intus viscerū oppilationē, (ἔμφραξιν) vocant. Fit autem à pila, quod columnam significat.

Oppleo, circunquaq; siue maximè impleo, ἀναπληρόω. verfullen) emplir.) Plau. in Rud. Sed ad prandium vxor me vocat, redeo domum, iam meas oppleuit aures sua vaniloquentia. Item opplere est quasi occupare. Varr. lib. 3. de re Rust. cap. 4. Alienus odor nares opplet. Cice. ait, Mentes oppletas tenebris. Varro contrà, Mures & talpas oppleri locum muscipulis dixit.

Opploro, contra ploro, καταδύρομαι. Cice. lib. 4. ad Herenn. At ille: Quin mihi illum datis, ac vos auribus meis opplorare non desinitis.

Oppono, nis. cōtra pono, seu ex aduerso pono pro velamēto. (προτείνομαι, προέχομαι, ἐμπροσθεν τιθέμαι.) engegē setzē) tegē setté) mettre a l'encontre) Cic. 2. de Nat. Deor. E quibus pullos cū excluserūt ita tuentur, vt & pennis faueāt, ne frigore lædantur, & si est calor à sole, se opponāt. Ponitur quandoq; ꝑ obijcere. Cic. pro Quint. Minæ iactenē, pericula intēdantur, formidines opponanē. Aliquando pro eo qđ aliàs deponere dicitur, & cōtra aliū prouocantē pignus ponere. Plaut. in Curc. Pono palliū, ille suum anulū opposuit. Vnde oppositio, contrarietas, oppositum, (ἀντιστραμμένον, ἀντικείμενον, ἐναντίον) contrariū. Et oppositus, huius tus. Gell. lib. 14. ca. 5. Cum ille paulisper oppositu horum vocabulorum commotus reticuisset, &c.

Opportunus, (εὔκαιρος) geschict, wolgelegē) bequamelijck, voegelijck.) per duplex pp, ab ob, & portus, seu portunus compositū est. Portunus autem, qui & παλαίμων, inter deos colebatur, quia portubus præesse dicebatur. Diciturq; opportunus, qui omnibus accōmodatur veluti portus, ab eo ꝙ nauigātibus maxime vtiles, optatiq; sint portus: vnde opportunè aduerbiū. Dicimus aūt opportunè accidere, (ἐν δέοντι, ἐς δέον) quod pro desyderio nostro accidit, siue quod accidit in loco, & tempore. Teren. in Andr. Opportunè hic fit mihi obuiam. Ponitur aliquādo opportunus pro commodo & optato. Cic. ad Cæliū lib. 2. Quas si satis opportuno tempore accepisti, gratissimū mihi feceris, &c. Quandoq; pro apto & idoneo. Terent. in Eunu. Ad omnia hæc magis opportunus, nec magis ex vsu tuo, &c. Quandoq; iungitur datiuo pro procliui, & obnoxio. Plin. li. 7. ca. 52. Fœminarū sexus huic malo videtur maxime opportunus cōuersione vuluæ. Idē lib. 18. ca. 7. Opportuniora morbis corpora, hoc est, procliuiora ad morbos, & quæ citius incidūt in morbū. A quo etiā opportunitas (εὐκαιρία) pro cōmoditate, pro ratione loci, temporis, & personarū. Cic. 3. de Fin. Et quemadmodū opportunitas, sic enim appellemus εὐκαιρίαν, non fit maior productione temporis, &c. E diuerso importunū esse, & importunū fieri dicimus, quæ sunt, fiunt'ue præter rationem loci, siue temporis aut personarū. Verg. de auibus, quæ cū noctu tantum volare soleant, die apparent: Importunæq; volucres Signa dabāt. Propterea importunū hominem, dicimus procacem, atq; molestū, inquietū, & quasi portu carentem. vide loco suo. Ponitur quandoq; pro facilitate. Plin. Epist. 24. Tranquilli stomachum multa sollicitant, vicinitas vrbis, opportunitas viæ, &c. Quandoq; pro vtilitate. Cic. de Amic. Tales igitur inter viros amicitia tantas opportunitates habet, quantas vix queo dicere. Opportunitate aduenire, id est, in tempore. Plau. Epid. Optima opportunitate ambo autē venistis.

Opprimo, is. (ἐπιθλίβω, ἐπιλαμβάνω, ἐπικαταλαμβάνω.) vntertruckē) ydruckē) opprimer, fort fouller & greuer.) pen. cor. eneco, siue perturbo, habetq; in se maiorē vim, ꝗ̃ extinguo. Cic. in Læl. Quamobrem primū danda est opera, ne qua amicorum dissidia fiant. Sin aliquid tale euenerit, vt extinctę po-

potius amicitiæ, quàm oppressæ videantur: quasi quod extinguitur, possit renouari: quod opprimi tur, non queat. Interdum opprimere, ponitur pro cõtinere, seu claudere, πιέζειν. Plau. in Asin. Os opprime. Interdum pro conuincere, seu comprehendere. Idem ibidem: Iam faxo ipsum hominem manifestò opprimas. Interdum pro violare, βιάζειν: vt, Oppressit virginem. Interdum pro premendo grauare, πιέζειν. Cice. Qui homini tot miseriis calamitatibusq́ oppresso subueniret. Interdum pro præuenire, occupare, καταλαμβάνειν. Cicero Cas. Puto te iam suppudere, cum hæc terstia iam epistola antè te oppressit, quàm tu schedam, aut literam. Ponitur quandoq́ pro supprimere, celare, tacere. Plaut. in Asin. Sed si mecum occasionem opprimere hanc, quę obuenit, studet. Interdum pro constringere, συνάγειν. Vnde oppressio, constrictio: cuius diminutiuũ est oppressiuncula. Plaut. Molles morsiunculæ, pupillarum horridularum oppressiunculæ.

Opprobramentũ, (ὄνειδος) idem quod opprobriũ. Plautus in Merc. Litigare ego nolo vos. Quam tuam autem accusari fidem multò ædepol, si quid faciundũ est, facere damni mauolo, quàm opprobramentum, aut flagitium muliebre.

Opprobrium, (ὄνειδος) eyn schande. schmach) een verwijtinge) reproche.) ex ob, & probrum, significat infamiam, dedecus: quasi obiectum probrũ, quod proueniat ob probrum. id est, propter scelus commissum, vt cum quis cuipiam maledicit. Cice. in Sallust. Cum omnibus matribus familiarum opprobrio esset.

Opprobro, as. (ὀνειδίζω furwerffen.) verwijten) dire quelque parolle oultrageuse.) opprobrio do, obiicio. Gell. libro. 1. cap. 15. Idem Cato M. Cælio tribuno plebis vilitatem opprobrans non loquendi tantum, verumetiã tacẽdi, Frusto (inquit) panis conduci potest, vt taceat, vel vti loquatur. Inde opprobratio, verbale. Gell. libr. 12. cap. 11. Tum Cice. inopinata opprobratione permotus.

Oppugno (πολιορκέω, πολιορκῶ, προσβάλλω) bestreiten) beuechten) combattre.) contra seu circa pugno nocendi caussa. Cic. pro Sex. Domus est oppugnata ferro, facibus, exercitu Clodiano.

Opputo, vide Puto.

Oppuuire, percutere est. vnde oppuuia, verbera dicuntur. Afranius: Oppuuiis pueri coërcentur. vide in dictione pauio.

Ops, Opis, generis fœminini, est dea, filia Cœli ex Vesta & soror, & cõiunx Saturni, quæ & ῥέα Græco vocabulo. Hanc putant terram esse ἀπὸ τῆ ῥεῖν, fluo: φ terra affluens sit omnium rerum. Eadem Cybele appellatur, vel à monte, atq; oppido Phrygiæ Cybelo, vbi sacra eius primò instituta sunt. Vel ἀπὸ τῆ κυβέλω: & ea dea in cunctis casibus esse perhibetur, cuius ope humanę vitæ alimẽta quæruntur. Vel dicitur Ops ab opere, per quod fructus, frugesq́ nascũtur. Ab hac opes, (πλοῦτος, κτήματα) reichtumb) rijcdom) richesses.) hoc est, diuitiæ dictæ, quia diuitias omnes in agris esse veteres existimabant, vel quia omnes opes humano generi terra tribuit. Hæc mater deũ dicitur, quia omnia gignit, vel quia in ea flat omne opus, vel quia opus est ea ad viuendum. Ops verò generis omnis, significat opulentũ, à quo inops pro inopulẽto. Antiquissimi tamẽ (teste Capro) hic & hęc ops, pro eo qui est opulentus, & copiosus. Præterea ops, opem ferens dicitur. Accius: Quorum genitor fertur esse ops gentibus. Vnde inops, & inopiosus, quasi sine ope. Vnde animi inopẽ, (ἀμήχανον, ἄπορον) inopẽ cõsilij dicimus: hoc est, sine ope animi, sine ope consilij. Verg. Sæuit inops animi. Plaut. Sæpe ego multas tibi mandaui dubias, egenas, inopiosas consilij. Obliqui singulares significant auxiliũ, ἐπικουρίαν. Ouid. de Remedio: Carminis & medicę Phœbe repertor opis. Cic. li. 3. Tusc. Opis egens dixit. id est, auxilij indiga. Aliquando significat possibilitatẽ, (δύναμιν) vmũgũg) macht) aide, puissance.) Verg. Nõ opis est nostræ. Aliquando vim. Sall. in Catil. Summa ope niti decet, ne vitam silentio transigant. id est, omni virtute, summa vi. In plurali diuitiæ dicuntur. Verg. Auxilio tutos dimittam, opibusq́ iuuabo. Sed & opem veteres dixerunt pro opulentia. Cice. lib. 3. Tusc. O Priami domus septum altisono cardine templum. Vidi ego te adstantem ope barbarica. id est, opulentia siue opulentitate luxuriosa. Quandoq́ etiam auxiliũ. Idem ad Quintum Frat. Nunc ita accidit, vt neq; prætores suis opibus, neq; studio nostro quicquã proficere possimus. Quãdoq; possibilitas, seu potentia. Ouid. lib. 3. Fast. Sed timuit magnas Pygmalionis opes. Opes integræ, & opes accisæ opponuntur. Horat. 2. Ser. Sat. 3. Puer hunc paruus Ofellum Integris opibus noui non latius vsum, Quàm nunc accisis videas.

Opsimathes, æ (ὀψιμαθής) q iam grãdis natu discit.

Opsonator, (ὀψώνης) qui emit opsonia, & coquo ad coquẽdum tradit. Seneca ad Lucilium: Adijce opsonatores, quibus dominici palati notitia subtilis est, qui sciunt, cuius illum sapor excitet.

Opsonatus us. ipsa opsonatio. (ὀψωνία) Plautus in Truc. Dedi equidem hodie quinq; argenti deferri minas. præterea vnam in opsonatum.

Opsonito. as. frequentatiuũ, sępe opsono, (ὀψωνίζομαι) Næuius: Multi mecum eo die opsonitauere.

Opsonium dicitur, quicquid vltra panem & vinũ in cibo adijcitur. (ὀψώνιον) zůspeiſz) toespyse) Plaut. in Aul. Dat coquos cum opsonio.

Opsono. as pen. prod. Nam Gręcè ὀψώνιον per ω scribitur: similiter opsonor deponẽs, (ὀψωνέω) quod idem significat: id est, emo, seu præparo res necessarias ad opsonandum. hoc est, aliquid cum pane comedendum, siue conuiuandum. Plaut. in Cass. Argento parciolo opsonato ampliter. Idem: Cœnæ opsonauit. id est, opsoniũ emi. Terent. in And. Vix drachmis opsonatus est decem.

Opsopœus, concinnator opsoniorum, (ὀψοποιός) id est, coquus.

Opsopolis, pen. pro (ὀψοπώλις) opsoniorũ vẽditrix.

Optabilis, quod optari debeat. (εὐκταῖος) Cic. Lucullo: Quæ etsi nobis optabiles in experiendo nõ fuerunt, in legendo tamen erunt iucũdæ. Hinc op

tabiliter aduerbium. Cie. 1. Tusc. Prò dij immortales, quàm optabiliter illud iucundū esse debet.

Optalea, frustū carnis assæ. ὀπταλέος assatus dicitur.

Optati, (ἡρημένοι) dicuntur qui in honestū gradum aliquem sunt electi.

Optatò, (ἐπιποθήτως) aduerbium, quasi cum desiderio. Terent. in And. Optatò aduenis.

Opticus, a. um. pen. cor. idem quod visiuus, siue perspectiuus, (ὀπτικός) vt virtus optica, id est, visiua. Vnde pars Geometricę disciplinę vna dicitur optice, (ὀπτική) Id est perspectiua, quæ ad oculos pertinet: quæ causas reddit, cur visiones subinde fallāt, vt quæ in aqua conspiciuntur, maiora ad oculos fiant, quæ procul ab oculis sunt, minora.

Optimates, pen. prod. (οἱ ἄριστοι) sunt qui primū in ciuitate locum tenent: vel quòd opulētiores sunt, & in maiori censu, vel quòd in primis opem ferre possunt oppressis. Cicero pro Sext. dicit optimates eos esse, qui ita in repub. se gerunt, vt sua consilia optimo cuiq; probentur: populares verò, qui ea faciebant, & dicebant, quæ multitudini iucunda esse volebāt. Idem ibi. Optimates sunt omnes, qui neq; nocentes, nec natura improbi, nec furiosi, nec malis domesticis impediti. Priscian. libr. 5. Optimates sunt, qui defendunt senatores: populares, qui defendunt populum.

Optimitas, (εὐχρήστημα) vtilitas, commodum. Plau. Maximas optimitates gaudio effertissimas suis heris ille vnà mecum pariet.

Optimus, (ἄριστος, κράτιστος, βέλτιστος.) die beste) tresbon.) superlatiuum est à bonus. Optimo iure prædia dicuntur, quæ immunia prorsus sunt. id est, vt nunc loquimur, alaudialia, Cicero De lege Agra. Optimo enim iure ea sunt profectò prędia, quæ optima conditione sunt. Budæus. Hinc optimè aduerbium, quod præter alia significata ponitur aliquando pro opportunè. Terent. in Eunu. Adest optimè ipse frater.

Optio, pro optatio, electio. (αἵρεσις) eyn wahl, wunsch) den cuer, wensch) chois.) Plaut. in Cas. Optio hæc tua est, vtrā harū vis conditionē, accipe. Optio tua est. id est, potes eligere, quod voles. Et dicimus dare optionē alicui, & facere optionē alicui. Est autem aliquando generis masculini. Festus ait, In re militari optio appellatur is, quē decurio, aut centurio optat sibi rerū priuatarū ministrum, quo facilius obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur, antea appellabatur accensus. Dicitur ab optando (vt Veget. ait) quòd antecedentibus ægritudine præpeditis, ij tanq; adoptati eorum, atq; vicarij solent vniuersa curare, vt nihil aliud sit optio in re militari, q̄ adoptatio: quoniā centurio, aut decurio, optabat sibi rerū priuatarū ministrum, quò facilius publica obiret negotia. Plau. in Asin. Optionē tibi sumito Leonidā. Vnde à Iureconsu. titulo de Pœnis damnator. dictum est, Ita neq; spiculatores vltro sibi vendicēt, nec optiones ea sibi desyderent. Is autem dabatur adiutor centurioni à Tribuno militum.

Opto, tas. desydero, cupio. (εὔχομαι) wunschen.) wenschen, begheeren) souhaiter, choisir, eslire.) Vnde Optatiuus modus apud Grammaticos. (τὸ εὐκτικόν) quādoq; eligo, (αἱρῶμαι) Cic. lib. 1. Off. Quæq; maiori parte pulcherrima videantur, ea maximè optant. Verg. lib. 1. Optatq; locum tectis. Hinc optio. Interdum optare, est precibus postulare. Vergil. Et reor, & si quid veri mens augurat, opto. Interdū adiungere, ascire, (προσαιρῶμαι) Var. lib. 4. De Vit. pa. Adoptatos quotquot ascitos existimauit appellatos, qui referentibus centurionibus in cohortes adoptati subeant, vt semper plenę essent legiones. Huius composita sunt, adopto, quod est valde desydero. Plaut. in Cist. Sociam te mihi adopto ad meam salutem. Vatinius: Ego autem quem potius adoptem, quàm illū quo defendente vincere didici? Et adoptare, est filium adoptiuum facere. Terent. in Adelph. Ego hunc maiorem adoptaui mihi. Adoptio, (πόιησις) sicut scribit Caius, duobus modis fit: aut principis authoritate, aut magistratus imperio. Principis authoritate adoptamus eos, qui sui iuris sunt, quæ species adoptionis dicitur arrogatio, quia & is, qui adoptat, rogatur: id est, interrogatur, an id fieri patiatur. Imperio magistrat⁹ adoptamus eos, qui in potestate parentis sunt, siue primū gradum liberorum obtineant, qualis est filius, filia: siue inferiorem, qualis est nepos, neptis, pronepos, proneptis. Coopto, (προσαιρῶμαι) eligo. Cic. in Bruto: A quo in collegium augurū fueram cooptatus. Exopto, valde desidero, vel valde precor. Sall. Nam gloriā & honorem, imperiumq; boni & ignaui sibi æquè exoptant. Præopto, (προαιρῶμαι) antè opto. Terent. in Hecyra: Adeò peruicaci es animo, vt puerum præoptares perire, &c.

Opulento. as. (πλουτίζω) dito, seu abundantē facio, fœcundo'ue. Colum. libr. 8. cap. 1. Quippe villaticæ pastiones sicut pecuariæ non minimam colono stipem conferunt, cum & auium stercore macerrimis vineis, & omni surculo, atq; aruo medeantur, & eisdem familiarem focum, mensamq; preciosis dapibus opulentent.

Opulentus, (πλούσιος) reich) rijck) riche.) diues, & opibus abundans, quia rebus abundat terre, quasi diuitiarum plenus. Plaut. in Amph. Opulento homini hæc seruitus dura est. Hinc opulentia, & opulentitas, (πλοῦτος) eiusdem significationis. Plaut. in Mil. Quasiq; eius opulentitatē reuerearis. Plin. lib. 17. ca. 1. Tam recens est opulentia. Hinc quoq; aduerbium opulenter, id est, cum opulentia. Liu. lib. 1. ab Vr. Ludos opulentius instructiusq;, quàm priores reges, fecit.

Opulesco, ditesco. (πλουτῶ.) Furius: Quo magis in tantis possint opulescere campis.

Opulus, pe. cor. genus arboris, vbi traduces possunt fieri vitium, vt Mediolanenses faciunt in arboribus, quas vocant opulos. Colum. lib. 5. cap. 6. Sed vitem maxime opulus videtur alere, deinde vlm⁹, pōst fraxinus. Ruellius: Opulus corno similis arbor, arbusto Gallico faciundo idonea, obierus, vel opierus apud nos ruri dicitur, vlmi proceritate adolescit, caudice recta, enodi.

Opus, untis. (ὀποῦς, οῦς) ciuitas in Locris, Ouid. De Pon.

Pon. Facta cæde puer Patroclus Opunta reliquit. Hinc Opuntius.a.um. (ὀπούντιος) vt, sinus Opuntius in Ægæo. Opuntij populi, Phocensibus Bœotijs finitimi fuere.

Opus, operis.& opus indeclinabile. vide Opera.tæ.

O ANTE Q & R

Oquinisco. is. (κύπτω) ex ob, & quinisco, quamuis quinisco nō legerim: vnde & conquinisco, sed b abijcitur, significat inclino. Pom. in Pist. Nisi cum aliquis subitò obuiā occurrat mihi, qui oquinisçat. Cōquinisco verò (vt Priscian. inquit) caput inclino. Sed Plaut. in Cist pro indignor posuit: Faciendum est puerile officium, conquiniscam ad cistulam. Fest. verò, Cōquinere, deputare: vnde conquinisco videtur esse formatū.

Ora, (ἐσχατιά, τὰ ἐσχατιώτερα) das aufferste) dat wterste, den cant) la fin & bout) extremitas cuiusq; rei. Verg. Et mecum ingentis oras euoluere belli. Hinc vestimentorum extrema, oræ. (κράσπεδα) dicūtur. Et regionum, terrarumq; fines, insuper maritimæ ipsę regiones: vt, Arma virumq; cano, Troiæ qui primus ab oris, Italiam fato profugus, Lauinaq; venit Littora. Sciendum est, q Plinius cum oram dicit, ferè semper regionē littoralem appellat, apud quē veluti peculiaris est talis locutio: In ora sunt ciuitates, & oppida oræ proxima. Quæ vero remota sunt ab ora, eleganter in mediterraneo esse dicuntur. Hinc soluere oram, vsurpatum est pro eo, quod est enauigare, & ab ora, hoc est littorali regione soluere retinacula nauium, & discedere. Sunt qui dicant oram etiam significare nauticum funem, quo nauis ad terram ligatur, alleganto; Quintilianū dicentem: Permittamus vela ventis, & oram soluentibus bene precemur. Liu. lib. 28. In ipsis quoq; trepidatum nauibus, dum ne hostes cum suis irrūperent, trahunt scalas, orasq;, & anchoras, ne in molientibus mora esset, præcidunt. Vnde etiam vulgariter dicunt, in lora de las qua. Cæterum eruditi negant oram inueniri pro fune nautico apud idoneos authores, cum ne in Liuio quidē oras, sed lora (vt ex vetusto codice liquet) scriptū reperiatur. Ora pro initio rei, authore Festo, vsus est Cæcilius: Oram, inquit, reperire nullā quā expediā, queo. Apud Celsum Oræ vulneris vocantur, quæ futura comprehendūtur. Oras, inquit, vulneris futurę comprehēdant. Orā maritimā Grçci vocant ἀκτὴν, vt Gellius ostēdit.

Oraculum, (χρησμὸς, λόγιον) ab ore dictū est (vt inquit Prisc.) Cic. lib. Top. Oracula ex eo ipso appellata sunt quòd inest his deorū oratio. Vnde & pro responso accipitur. Seneca: Vnum illud optimum oraculū est, Pugnandū esse pro patria Verg. Scitatum oracula Phœbi Mittimus. Quandoq; ponitur pro templo, in quo responsa dantur. Plinius lib. 12. cap. 23. Inde & nomē Ammoniaco ab Ammonis oraculo, iuxta quod nascitur arbor. Item pro dicto alicuius, vnde dicimus, Oraculum Catonis est. Quandoque dicitur vnum ex quinque, quę videre videmur, dum dormimus. De quibus in dictione Somnus. Dicimus Latinè, dicere ex oraculo. Cic. pro Font. Ex oraculo dici putes, Edere oraculum, oraculo edere, fundere oraculū, petere oraculum de aliqua re, oraculo editum est.

Orata, genus piscis, à colore auri. vide in Aurata.

Oratio, duobus modis accipitur. Primò vt considератur à Grammaticis, (λόγος) quæ est (vt Hieronymus inquit) omnis sermo loquentium. Cuius etymologiam sic explicat: Oratio, est oris ratio. Secundo, vt in Sacris scripturis accipitur, εὐχή, in quibus difficilè orationem iuxta hunc sensum inuenias, sed eam q ad preces, & obsecrationes pertinet: vt, Exaudi deus orationem meam, intende deprecationi meæ. Huius diminutiuum est Oratiuncula. cætera vide in Oro.

Orbefacio, orbitatem alicui induco, & orbum liberis facio. (τηρόω, ὀρφανίζω.) Vnde orbifico, ex quo orbificus.

Orbelia, (ὀρβηλία) regio ab Orbelo monte dicta.

Orbiculatus.a.um. (κυκλωτερής, σφαιροειδής) quod in orbem & circuitū factum est: à figura orbis in rotunditatem circumacti: vt poma orbiculata, apud Varr. De re Rust. libr. 1. cap. 59. Hinc orbiculatim, aduerbiū, per orbes, & circulos, quasi circulatim. Plin. lib. 11. cap. 37. Sed quibus ceruix è multis vertebratisq; orbiculatim ossibus flexilis ad circunspectum, &c.

Orbicus.a.um. authore Nonio, quod est per orbem ductum, seu per circulum. Var. Vt sydera cœli circa terram, atq; axem voluuntur motu orbico.

Orbis, circulus, (κύκλος, σφαῖρα.) eyn kreysz) een perck, circkel) cercle) Plin. lib. 11. ca. 37. Alijs glauci coloris orbibus circundatis. Cuius diminutiuū est orbiculus. Plin. lib. 25. cap. 13. Concisa quoque in orbiculos seruatur in vino. Apud Cato. cap. 3. ponitur orbiculus, pro trochlea. Hinc mundus à rotunditate dicitur orbis terrarū, (οἰκουμένη.) Plinius in Prologo lib. 3. Terrarum orbis vniuersus in tres diuiditur partes. Aliàs ponitur pro sphæra: vt, nouem orbes sphærarum, author Macrobius. Orbes etiam quandoq; dicuntur frontis foramina, inter quæ latent oculi. Stati. Tum vacuos orbes. Prudent. Illic vtriusq; obtutibus orbes cauatos præferens, baculo regebat primo errore nutantem gradum. Sed & ipsa lumina sic appellātur. Lactāt. Orbes ipsos, humoris puri ac liquoris plenos esse voluit. Ponitur quandoque pro regione. Plin. lib. 12. cap. 12. In nostro orbe proximē laudatur Syriacum. Aliquando pro operculo in orbē facto. Cato De re Rust. cap. 10. Abacum vnum, orbes æneos duos, mensas duas, &c. Orbis ablaqueationis apud Colu. libr. 4. cap. 4. ponitur pro fossura, siue fossione illa, quę in orbem circa vites, aut arbores fieri solet. Quandoq; pro orbili ponitur. Varr. 3. de re Rust. cap. 5. E quo stagno riuus peruenit in duas, quas dixi, piscinas, ac pisciculi vltro ac citro commeant, cum & aqua calida, & frigida ex orbe ligneo, mensaq;, quam dixi in primis radijs esse, &c. Est etiam orbis, super quem carnes in mensa minutim conscindimus, ne mappa corrumpatur. Mart. lib. 2. In Libycos Indis suspendis dentibus orbes: Fulcitur testa fagina mensa mihi. Ponitur quādoq; pro contextu, & serie continua.

Quia

Quinti. Historia non tam finitos numeros, quàm orbem quendam, contextumq; desiderat. Cice. in Orat. In Thucydide orbem orationis desidero.

Orbile, huius bilis, id esse videtur, qđ rotam in summo axe continet: vel id potius, quod in extremis radijs est, & canthis cingitur. Varr. 3. De re Rust. cap. 5. In insula est columnella, in qua intus axis, qui pro mensa sustinet mensam radiatam, ita vt ad extremum, vbi orbile solet esse acutum, tabula cauata sit.

Orbita. tæ. (τροχία) pen. corr. rota, siue currus. Vergil. libr. 3. Georg. Iuuat ire iugis, quà nulla priorum Castaliam molli diuertitur orbita cliuo. Et orbita, vestigium decurrentis in vijs rotæ excursu. Plin. lib. 8. cap. 58. Iidem vbicunq; sint, orbitam si transiere, moriuntur scilicet mures. Hinc exorbito. tas. de quo alibi. Item orbita, rotunditas. Vergil. in Ætna: Solis scire modum, & quantò minor orbita Lunæ est.

Orbo. as. idem est, quod priuo. (στερέω, ἀποστερέω) berauben) beroouen) priuer.) Cic. De Amic. Etsi illis planè orbatus essem, magnum tamen afferret ætas illa solatium.

Orbus, (στερούμενος τῶν ὄψεων) beraubt, weyslos) weesen, berooft.) propriè dicitur oculorum luce priuatus, quasi amissis orbibus propter rotunditatem oculorum. Iuuen. Dudum vigilantibus orbis. Per translationem orbi dicuntur, quicunq; aliqua re chara priuati sunt. Hinc patres, amissis liberis, quasi amissa oculorum luce, orbi, (ἄτεκνοι) vocantur. Hinc Orbitas, (ἀτεκνία) illa patrum qualitas post amissos liberos: & vxoris viduitas post amissum maritum. Quint. Nō habet orbitas vestra lachrymas super ardentes rogos. Similiter orbi dicuntur ὀρφανοί. Terent. Orbæ qui proximi sunt, vxorem ducant. Hinc orbitas, (ὀρφανία) orphanitas. Plaut. in Capt. Quid hoc est sceleris quasi in orbitatem filios produxerim. A Colum. lib. 6. Orbi palmites dicuntur, qui oculis & gemmis carent, & nihil pariunt: Nec inquit, orbos tantum detrahere palmites, verumetiam frugiferos. Orbitudo, idem quod orbitas, sed antiquum est. Accius: Miseret lachrymarum, luctuum orbitudinis.

Orca, genus belluæ marinæ, balenis infestū. De qua Plin. libr. 9. cap. 6. Horat. in Serm. Non alia, quàm quæ Byzantia putruit orca. Ad huius similitudinē genus quoddam vasis dictū est orca. Persius: Reddered angustæ collo non fallier orcæ. Vbi Probus interpretatur amphoræ speciem. Omnino apud Veteres & vinarium & oleariū vas erat. Item salgamarium, vt in quo fici quoq; asseruabātur. Plin. lib. 15. cap. 19. At vbi copia ficorum abundat, implentur orcæ, in Asia cadi. Item salmētarium, hoc est salsamentarium. Quidam etiam orcam accipiunt pro vasculo lusorio, quo coniecti tali, agitatiq; emittuntur in tabulam aleatoriam. Et à Martiale dicitur turricula, ex imitatione Græcę dictionis, quam Latini vsurpant, πύργον. Plin. libr. 35. pro capsa pigmentorum muliebrium posuit, cum ait, Vsta casu reperta incendio pyræ cerusa in orcis cremata. Orca, etiam gemmæ nomen est, vt ait Plin. 37. cap. 10.

Orchades, (ὀρχάδες) pen. cor. insulæ Oceani Septentrionalis vltra Britanniam, & Hyberniam, numero triginta, secundum Pomponium parum inter se distantes.

Orchestra, (ὀρχήστρα) spacium in theatro, in quo senatorum, & honorificentissimorum erant loca designata. Et scenici artifices suas per orchestrā præstant actiones, vt scribit Vitru. lib. 5. Cuius pulpiti altitudo non erat quinq; pedibus altior, vt sedentes spectare possent omnium agentium gestus. Dicta orchestra, quòd in ea saltationes fieri consueuissent. Nam apud Græcos ὀρχέομαι tripudio, salto. Suet. Deinde in orchestram, senatumq; descendit, & orationis quidem, carminisq; Latini coronam, de qua honestissimus quisque contenderat, sumpsit. Iuuenalis posuit pro sessione Senatus, & primorum, cum ait, Similemq; videbis Orchestram, & populum.

Orchia lex, (ὄρχιος νόμος.) vide in Lex Orchia.

Orchis, (ὄρχις) herba, q̄ & cynosorchis quasi caninus testis. Plin. lib. 27 cap. 8. Diosc. lib. 3. cap. 143.

Orchites, (ὀρχίτης) pen. corr. genus oliuarum, quæ à testiculis nomen sumpserunt, vt inquit Seruius libr. 3. Georg. Nam ὄρχεις, testes dicuntur. vnde etiam vocantur testiculares oliuæ. Plinius lib. 15. cap. 1. A Colu. lib. 5. ca. 82. orchis singulari etiam nominatiuo dicitur.

Orchomenus, (ὀρχόμενος) pen. cor. Thessaliç mons. A quo Orchomenum, (ὀρχομενός) oppidū quondam ditissimum, cui Thebanos olim tributa soluisse constat. Hinc adiectiuū Orchomenius. a. um. (ὀρχομένιος) Orchomeniorum rex Eteocles fuit, qui primus Gratiarum templum extruxit. Et Aristoclides eius tyrānus fuit, qui Stymphalidem virginem quandam adamauit, vt scribit Hyerony. vide in dictione Stymphalus. Historici alteram Orchomenon tradiderunt, quæ Euboicæ vrbs est, & insula vna ex Cycladibus in Euboico mari, in qua Titani regnasse dicuntur.

Orcomana, pro lecto funebri apud Mart. ponitur.

Orcula, (κεράμιον) dimin. ab orca. Cato De re rust. Cyminum, fœniculum, rutam, mentham, in orculam condito. Hinc quidam vrceum, & per diminutionem vrceolum deducunt.

Orcus, (ᾅδης) fluuius infernalis, ab vrgēdo dictus, quòd in mortē vrgeat (vt inquit Festus) quia antiqui c pro g ponebant. Quidam ab ὅρκος, quod est iuramentum, deducunt, quòd per illum, id est, Stygem paludem (à qua profluit) iurabant dij, nec peierare licebat. Propriè autē Orcos, obscuritas inferorum. Plaut. in Asin. Bene vale, apud Orcum te videbo. Et Orcus apud Homerum Thessaliæ fluuius scribitur, qui Peneum olei instar supernatat. Et Orcus Pluto. Cum Orco rationem habere, vel ponere, est periculo morti sese exponere, cū id prævideamus, quod solent agricolæ, qui in pestilenti agro, quāuis fructuiero serunt. Varr. 1. De re Rust. cap 4. Etenim vbi ratio cū Orco habetur, ibi non modò fructus est incertus, sed etiā colentiū vita.

Ordessus, (ὀρδησσός) fluuius maximus Scythiæ, quì ab.

ab Oriente profluit, miscetur cum Istro.

Ordinarius, a, um. (τεταγμένος, τακτός) ab ordo, in quo seruatur ordo. Ordinaria semina, dicitur ordine disposita. Colum. lib. 3. cap. 13. Consitis pluribus inter ordinaria semina malleolis. Sic & ordinaria vitis apud eundē eodem lib. cap. 16. Vitru. lib. 2. Ordinarios lapides appellat, qui sunt eiusdē formæ & ordinis, & inter se similes. Item ordinarius homo, ait Festus, Oppius vt vult, dicitur homo scurra, & improbus, quiq; assiduè in litibus moratur, ob eamq; caussam in ordine stat prætorem adeuntium. Siue per contrarietatem, vt ait Ælius Stilo, quia minime ordinatè viuit. Extraordinarium. (πάρεργον) quod fit extra ordinem.

Ordino, as. (διατάττω, τάττω) ordnen) ordineren) ordonner.) dispono, qui cuiq; locus esse debeat, vnde & ordinatum dicimus, inquit Budæus, recte atq; ordine constitutū. Liu. lib. 9. Bel. Pun. Scipio posteaq; in Siciliam venit volūtarios milites ordinauit, cēturiauitq;. Hinc ordinatio verbale. Colu. lib. 12. ca. 3. Vt ordinatio constituta conseruetur. Et ordinatim, aduerb. per ordinem. Cæsar. 2. Bell. Gal. Ita fastigiato, atq; ordinatim structo, &c. A quo fit præordino, antē ordino.

Ordior. iris. orsus. & orditus. (καταβάλλομαι, ἄρχομαι) anheben, anfangen) beghinnen) cōmencer.) teste Prisciano, præteritum facit, sed cum facit orsus, significat fari incipio. Verg. Veneris contrà sic filius orsus. Liu. lib. 1. Vnus rem ex composito orditur. id est, narrare incipit. Vnde exordiū, principium orationis. Ponitur etiā simpliciter pro incipio. Cic. lib. 5. Tusc. Vnde igitur rectius ordiri possumus, quàm à communi Parente natura, quæ quicquid genuit, non modò animal, sed etiā quod ita ortū esset ex terra, vt stirpibus suis niteretur, in suo genere perfectū esse voluit? Orsum aliquādo poëtæ pro eo qui finit, abusiuè posuerūt. Verg. Sic orsus Appollo Mortalis visus medio sermone reliquit. Hinc oborsus. Cum autē facit orditus, ad telę vel alterius huiusmodi compositionē spectat, (ὑφαίνω) Plin. li. 11. ca. 24. Araneus orditur telas, tantiq; operis materię vterus eius sufficit. Verg. in Culice: Atq; vt araneoli tenuem formauimus orsum. Veteres etiā ordio protulerūt. Afranius: Expecta tamen, animo me ordire oportet. Cōposita huius verbi sunt, abordior, exordior, & reordior.

Orsus, vide suo loco.

Ordo, (κατακόσμησις, τάξις) eyn ordnung) een ordene, bende) ordre, ranc.) est digestio, & in suo cuiusq; loco collocatio, veluti in acie fit, vbi pedites, vbi alæ, vbi cætera. Vel in ciuitatibus, (τάγμα, σύστημα) vt ordo senatorius, ordo equestris. & tūc id significat, quod vulgus statū vocat. Cic. de Prętura Vrbana: M. Octauiū hominē ornatissimū loco, nomine, ordine, virtute. Tres erant ordines Romæ, Senatorius, Equestris, & Plebeius: ab Aristotele τάξη dicuntur. Verg. 7. Æn. Tum satis Anchisa delectos ordine ab omni. Vbi Seruius, Ordine ab omni, id est, ex omni qualitate dignitatum: quod Apud Romanos in legatione mittenda, hoc dieq; seruatur. Ordo amplissimus, Senatorius vocabatur. Cic. pro Domo sua ad pontifices: Quid cum Senatū pro me non modò propugnare amplissimū ordinē, sed etiā plorare, &c. Ordines ducere dicuntur, qui militibus præsunt: vt sunt centuriones, atq; alij. Accipitur quādoq; pro ipsis hominib. hoc est, ijs q sunt eiusdē dignitatis, vt sunt equites, consules, & cæteri, quorū dignitas etiam ordo appellat. Cic. Qui apud omnes ordines esse gratiosus. id est, apud omniū ordinū homines. Salust. Sæpenumero Patres Conscripti, multa verba in hoc ordine feci. id est, in Senatu. Aliquando refertur ad fortunas, & genus vitæ. Vnde Donatus exponens illud Terentij in Eunu. Quendam mei ordinis: dicit Ordinis, pro paupere. Sic honesti ordinis homines, dici possunt opulēti. Ordinis inferioris amici dicūtur, qui sunt infimæ conditionis, vel infimi amici, & omnium minimi. Cicero De Amic. Nunquàm se ille Philo, nunquàm Rutileo, nunquàm Mummio antepostuit, nunquàm inferioris ordinis amicis. Inde fiunt interordo, interordinium, de quibus suprà.

Ordoluce, populi fuerunt in Anglia, arduis montibus proximi, apud quos (vt Tacitus scribit) Hostorius dux Romanus Caractacum in Anglia imperantem prostrauit.

Orea, æ. (χαλινός) ab ore fit, & significat frenum, dictumq; quòd ori inseratur. Titinnius in Setina: Et si tacebit, tantum gaudebit sibi permitti oreæ. Nam aurea est, quæ ad equorum aures religatur.

Oreades, (ὀρειάδες) nymphæ montiū, ἀπὸ τοῦ ὄρος, quod montem significat. Strabo lib. 10.

Oreges, vnus ex colliculis Imai montis. Pli. li. 5. ca. 13.

Oreni, populi Celtiberis proximi ab Austro.

Oreon, (ὄρεον) herba est, sic dicta, quòd in montibus nascatur. vide Plin. lib. 27. cap. 12.

Oreoselinum, (ὀρεοσέλινον) montanū apiū, cicutę foliis, radice tenui, semine anethi, minutiori tamen. Dioscorides lib. 3. cap. 74.

Orestes, (ὀρέστης) nomen viri Agamēnonis filij, dicti ob ferinam agrestemq; & montanam naturam.

Oretæ, (ὠρεῖται) gens indica secundū Strabonē, post Arbim amnem Arianorum, quos Plin. libr. 6. ait, non Indorum, sed propria vti lingua.

Ore tenus, (μέχρι τοῦ στόματος) duæ partes sunt. Gellius: Guttum Samium ore tenus imprudens, inane, tanquam in esset oleum, affert.

Oretus, ὤρητος, Siciliæ fluuius, apud Panormum.

Oreus, (ὄρειος) dictus est Liber pater, à montibus, in quibus ei fieri sacrificia solebant.

Orexis, (ὄρεξις) Græcè, Latinè appetitus, seu esuritio dicitur, ab ὀρέγομαι, quod est appeto. Quidam etiam pro vomitu accipiunt. Iuuen. Rabidam facturus orexim. Idem: Hinc surgit orexis, hinc stomacho bilis. Hanc Veteres vt excitarent, bibere largius solebant, deinde euomere.

Organa, per excellentiam dicuntur omnia musicorum instrumenta. Quintil. lib. 9. ca. 4. Natura ducimur ad modos: neq; enim aliter eueniret, vt illi quoq; organorū soni quanquàm verba non exprimūt, in alios tamē atq; alios motus ducerēt auditorē. Iuue. pro cithara posuit: Prætoribus organa

semper In manibus, densi radiant testudine tota Sardonyches, crispo numerantur pectine chordę. Est & organum, instrumētum quoddam ædificij. Vitru.lib.10. Inter machinas & organa id videtur esse discrimē, quòd machinæ pluribus operibus in maiores coguntur effectus, vt balistæ, torculari-umq; præla. Organa autē, vnius operæ propositū, vti scorpionis. Apud Colu.lib.4. sumitur pro instrumento ad metiendū apto, vbi ait: Sic composi tum organū cum in sulcum demissum est, litē domini & conductoris sine iniuria deducit. Hinc or ganicè aduerbiū: vt organicè moueri, & mechanicè apud Vitruuium, teste Budæo.

Organarij, organorū fabricatores. (ὀργανοποιοί.) Iulius Firmicus li.2. scribit, Mercurium cum Venere in sexto ab horoscopo facere organarios, & myropolas.

Orgia, (ὄργια) sacra fuerunt, quę dijs immortalibus fieri solebant, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, vt inquit Eusebius lib. Præpar. hoc est, à furore, quia sacrificantes diuino quodā furore corripi videntur. Hinc abusiuè sacra Liberi Patris dicta sunt Orgia. Innouabātur autem tertio quoq; anno: vnde trieterica dicta sunt, id est, triennalia. Verg.4. Æne. Vbi audito stimulant trieterica Baccho Orgia.

Oria, æ. nauis piscatoria. Nonius. Plau. in Rud. Mea opera, labore, & rete, & oria.

Orichalcum, æs aurei coloris, quod in magno precio apud Veteres fuit. Græci ὀρείχαλκος, ab ὄρος, quod est mons, quia in montibus foditur. Alij aurichalcū scribunt. Cice.3.Off. Si quis aurum vendens, aurichalcum se putet vendere, &c.

Oricus, (ὠρικός) ciuitas Epiri, à Colchis condita, à qua Terebinthus Oricia dicitur.

Oricularius, pro auriculario subinde apud Cels. legis, ea ratione, qua coliculus, & colis, pro cauliculo, & caule dicitur, & codex pro caudex, vt ait Bud.

Oriens, & participium esse potest, (ἀνατέλλων) & nomen substantiuum, (ἀνατολή) generis masculini, vt cum per se dicitur oriens: vt, Ab Oriente in Occidentem pergit Sol.

Orificiū, (σῶμα) dicitur, quod in quacunq; re patet.

Origanum, pen. cor. herba, cuius diuersæ sunt species. Nam quoddā dicitur heracleoticū, agreste, & othimin. Plin. lib.20, ca.17. scribit origanū esse, qd in sapore cunilā æmulaт, plurimaq; eius esse genera, onitin vel Prasion appellari, nō dissimile hyssopo: tragoriganon, similius esse serpillo syluestri.

Origenes, (ὠριγένης) pen. cor. nomē propriū authoris Ecclesiastici. cuius dogmata damnata sunt, cū in varios errores inciderit, quos Augustinus li. De Hæreticis commemorat. A quo Origeniani dicti sunt, qui eos imitantur. Fuit & alius Origenes.

Origo, (γένεσις) eyn vrsprung) eenen oorspronck) source.) pen. prod. genus est. Ponitur quoq; pro principio, initio, caussa, ortu, stirpe, semine siue fonte alicuius rei. Vnde originale, adiectiuū. vt culpa originalis, originalis decor. Hinc etiam originarius adiectiuum, idem quod originalis. Bud. Originarij sunt, qui contrahūt municipatum originе principaliter. Libro.10. Cod. Titulus est de municip. & originarijs.

Orion, ὠρίων, quasi Vrion, dictus est filius Enopionis, putatus ex vrina trium deorum, Iouis, Neptuni, & Mercurij natus. Hic apud Messanam portū, structo aggere, in Bœotiam concessit, inde inter astra receptus est, ante Tauri vestigia. Sunt tamē, qui Grecè ab aquarum inundatione sic dictum velint, quia eius tempore habet ortum hyems, & mare ac terras tempestatibus turbat. ὀρίνω enim, turbo & concito significat. Plaut. Iugulam vocat, quòd sit armatorum gladius stellarum fulgore terribilis. Hic si fulget, serenitatem: si obscurat, tempestatem denotat. Verg. Fluctu nymbosus Orion.

Orior, oreris. & oriris. participium tamē oriturus, & ortus habet. Ouid. libr.10. Metam. Tu quoties oreris, viridisq; in cespite flores. Significat nascor, (φύομαι.) entspringen, auffgehen) opgaen, gebo ren worden) sourdre, se leuer) Quandoq; surgo, prodeo, (ἀνατέλλω.) vnde oriri Solem dicimus. Huius composita sunt aborior, adorior, coorior. Liu. Tum verò coorto tumultu terga vertere, simulantes paulum cessere. Oborior, & suborior, eiusdem significationis: hoc est, subnascor: vt, Obortæ sunt lachrymę. Subortus est rumor. Exorior quoq;, & perorior. Cice. libr.3. Offic. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte, id est, apparet, vel asciscitur.

Orites, (ὀρίτης) gēma est, globosa specie, à quibusdam syderites appellata. Plin. lib.37. cap.10.

Orithea, (ὠρίθεια) nympha est, quasi hortans ad cursum dicta.

Orithos, vrbs fuit inter Macedoniam & Epirum.

Orithyia, (ὠρείθυια) Boreæ cōiux, filia Erichthei Athenarum regis, quam in ventum conuersam ferunt. Hoc etiam nomine dicta est Amazonum regina, quæ Marpesiæ matri successit in regno.

Oriundus, (ὁ ἀνασφύων γένος, ἀπόγονος) qui originem ducit, quòd ex eo loco parētes eius fuerunt: significat enim locum, vnde maiores nostri sunt, nosq; originem traximus. Ortus verò, (γεννηθείς) ex loco, persona'ue præsenti. Liu. Nati Carthagine, sed oriundi à Syracusis, id est, à Syracusis originem trahentes, vnde fuerunt parentes. Inuenitur tamē oriundus, pro orto & cum præpositione, & sine præpositione. Colu. lib.1. Nam quemadmodū sapientis est, fortuitos casus magno animo sustinere: ita dementis, ipsam sibi malam facere fortunam, quod facit, qui nequam vicinum suis nummis parat, cum à primis cunabulis (si modò liberis parētibus est oriundus) audisse potuerit. Significat oriundus non solum locum, sed quandoque personam. Liu.4. Belli Maced. Oriundus à Magno Alexandro.

Orysa, (ὄρυζα, ὀρύζιον) species frumenti, folio carnoso, altitudine cubitali, flore purpureo, ex qua Itali ptisanam faciunt. Horat. in Ser. Sume hoc ptisanarium oryzæ. Candore grana comedantur in cibo ad iuscula testuacia. Seritur mense Martio, & aquis clausis irrigatur. Vulgò rizum appellant. Inde oryzinum oleum, ὀρύζινον.

Ornamentum, (ἀνάθημα, κόσμος, καλλώπισμα) eyn zie-

zierung) een verchieringe) ornement.) ornatus, apparatus. Cato cap. 10. Ornamenta bubus sex. Et quandoque honor dicitur. Cice. Licio, Suscepique mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis, id est, honoribus. Ponitur etiam pro beneficio honorifico. Cic. ad Cœl. Quæcunque à me ornamenta in te proficiscentur, elaborabo, vt omnes intelligant, &c. Ornamento esse, idē est quod decorare, ornare. Cice. 6. Verr. Domus erat non domino magis ornamēto, quàm ciuitati. Sic pro Rosc. Amerino.

Ornatus. a. um. (κικοσμημένος) qui bonis artibus instructus est, siue qui honores adeptus est à populo: & bene aptus, vt miles, aut gladiator, aut actu rus fabulas, ait Festus.

Ornatus. us. (κόσμος) accipitur pro cultu quo quis ornatur: vnde dicimus ornatum reg. um. Festus.

Orneus, (ὀρνεὺς.) Ixionis & Nubis filius, vnus ex Centauris.

Ornithiæ, vt inquit Colu. libr. 11. cap. 2. venti sunt Septentrionales.

Ornithoboscion, (ὀρνιθοβοσκεῖον) locus ad pascendū gallinas & aues. Varro De his qui ornithoboscion instituere volunt.

Ornithon, (ὀρνιθὼν) auiarium. Nam ὄρνιθας Græci aues vocant. Var. Ornithones auiaria sunt, in quibus stabulantur turdi, pauones, & oēs alites, quæ intra parietes villæ solent pasci.

Ornithotrophium, (ὀρνιθοτροφεῖον) idem est quod Ornithon.

Ornis, ὄρνις Græcè, Latinè ales, gallina.

Orno. as. pulchrū facio. (ποικίλλω, διακοσμέω.) zieren) verchieren) orner) Cice. lib. 1. Tusc. Quæst. Nocturnamque cœli formam vndique syderibus ornatam. Et ornare, præparare, aptare, (ἐνσκευάζειν) quod lingua vernacula dicimus, metter en point o. Plaut. in Capt. Ego ibo, vt conueniam senem: dicam vt sibi penum aliud ornet. Idem in ead. Nō ornatis vos istic apud vos nuptias. Item honorare. Cic. Cæs. Neque vllius officij certum nomen pesto, beneuolentiam tuam & liberalitatē peto, neque impedio quo minus (si tibi ita placuerit) etiam hisce cum ornes gloriæ insignibus. Ornare fugam, est parare fugam. Teren. in Eun. Ita iam ornabat fugam. Ornare munus verbis apud Terent. in Eunu. est laudare, & verbis quodammodo maius facere. Hinc ornatè, aduerbiū, rectè, propriè, eleganter & dispositè: vt, Ornatè dicere, propriū est eloquentis, vt ait Quint. in Procemio libri octaui. Huius composita, adorno, (ἐπισκευάζω) quod est de super orno. Liu. lib. 1. Flaminem Ioui assiduum sacerdotē creauit, insignique veste & curuli regia sella adornauit. Est etiam adornare, bene apparare. Plau. in Cass. Intrò abi vxor, atque adorna nuptias. Exorno & Suborno, de quibus alibi.

Ornus, arbor est, de qua vide Colum. lib. De Arborib. cap. 16.

Oro. ras. (παρακαλῶ, δέομαι, εὔχομαι) bitten) biddē) prier) precor, & hoc quādo iungitur cum Deo vel cū homine. Teren. in And. Quod ego per hanc te dexteram oro, & genium tuū, per tuam fidem te obtestor, ne abs te hanc segreges. Quando verò cum re, significat peto. Idem in Eun. Vnū vos oro, vt me in vestrum gregem recipiatis. Interdum est agere, dicere, (λέγειν) & tunc solo accusatiuo contentum est. Terent. in Phorm. Seruum hominem caussam orare leges nō sinunt. Hinc fit orans participium, & oratus, ta. tum. & oratum, ti. substantiuum, quod orauimus. Terent. in Hecy. Ne orata nostra nequeat diutius celare. Et oratus. us. id est, precatio, rogatio. Cice. pro Flacco, An etiam scripsit oratu tuo? Et oratio, onis, omnis elocutio, autore Cice. in Bruto, Oratione beneficus dicitur, qui multa promittit verbis. Orationis operā compendifacere dixit Plaut. in Mostella. id est, paucis agere, paucis verbis dicere. Orationem sibi parare, est cogitare quid dicturi simus. Oratio, etiam est ipsius oratoris ratio, & argumētorum arte dispositorum enumeratio, quæ quidem omni ex parte perfecta est, habetque numeros, figuras, & affectus. Vnde orationes Ciceronis. Hinc oratiuncula diminutiuū. Cice. de Clar. Orat. Indicant enim oratiunculæ, &c. Oratores, causarum actores dicti, quos Græci ῥήτορας vocant, quamuis orator à rhetore separatur, quòd orator sit, qui in iudicijs, vel in concionibus caussas agit: rhetor, qui rhetoricen profitetur. Item oratores, (πρέσβεις, πρέσβευται) legati vocantur, quòd Principis aut Reipublicæ mandata peragant. Verg. lib. 11. Æne. Centum oratores prima de gente Latina Ire placet. Item quicunque aliquid rogat, orator dici potest. Orator sic à Cicerone definitur, Orator, est vir bonus dicēdi peritus, qui in causis publicis, & priuatis plena & perfecta vtitur eloquentia: Orator dicitur etiā ipse liber, in quo instituit oratot. Cic. ad Trebon. lib. 15. Oratorem meum, sic enim inscripsi, Sabino tuo commendaui. Hinc oratorius, adiectiuum, quod ad oratorem pertinet: vt Oratoria præcepta. Oratoriè, aduerb. id est, oratoris more, hoc est, ornatè & eleganter. Oratrix, apud Quintil. libr. 2. cap. 15. legitur. Composita huius verbi sunt, adoro, exoro, quod est orando impetro. Vnde orator dicitur, dū orat: exorator, cum impetrauit. Terēt. in Hecy. Orator ad vos venio, sinite exorator siem. Exorat⁹, dicitur à quo quid impetratum est. Deoro & peroro, significant orationem concludo.

Oroandes, mons non longè ab Imao monte, imò vnus ex colliculis eiusdem.

Oroantis, fluuius est, in sinu Persico Meridiem versus, iuxta Ptolemæum lib. 6.

Oroba, vrbs est Assyriæ, in mediterraneis. Ptol. li. 6.

Orobatis, vrbs Persidis in mediterraneis. Ptol. li. 6.

Orobia, thuris species, à viciæ similitudine. Græci enim ὄροβον viciam dicunt.

Orobitis, coloris species, ex luthea herba confecta. vide Plin. lib. 33. cap. 5.

Orontes (ὀρόντης) nomen viri, & nomen fluuij, qui diuidit Syriam ab Antiochia. Est & nomen montis inter quem & Orontem fluuium vrbs Antiochia posita est. Hinc Oronteus, a. um. (ὀρόντειος.) Propertius, Aut quod Orōtea crines perfundere myr

myrrha. Plin. lib. 5. cap. 21. Strabo lib. 16.

Oropygium, (ὀῤῥοπύγιον) vide in Vropygium.

Orphanus, eyn weysling) een weese) orfelin) qui caret patre, præsidioq; paterno, quiq; summopere illius opem desyderat, Græcum est. Pupillus, qui caret patre, sed non præsidio paterno, cum tutore iuuetur.

Orpheus, poëta seu vates, Calliopes & Apollinis filius, Thrax. Hic lyræ studiosissimus extitit, quã dono à Mercurio habuit. Fuit & alius Orpheus Oeagri filius, vnus ex Argonautis, Ciconum rex.

Orpheus, a, um. (ὀρφεῖος) idem quod Thracius. Martia. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro Dicitur, exhibuit Cæsar arena tibi.

Orsus, a, um. (ἀρξάμενος) in significatione actiua. Verg. Inde toro pater Æneas sic orsus ab alto. Liuius in significatione passiua posuit pro incœpto cum lib. 1. ait, Vt orsis tanti operis successus prosperos darent.

Orthæ, dicuntur à Græcis Meniana ædificia.

Orthia, carmẽ Palladis, bellici ardoris incentiuum, Suidas docet ὄρθιον esse νόμον κιθαρῳδικὸν, id est, cantionẽ citharœdicã. Itaq; orthiam & orthriam, pro cantico & lege citharœdicæ harmoniæ.

Orthocorybantij, populi quidam Scythiæ.

Orthodoxia, recta opinio.

Orthodoxus, homo rectæ opinionis siue sentẽtiæ, aut fidei. Δόξα enim, gloriam & existimationem, siue opinionem, & sententiam significat.

Orthogonus, (ὀρθόγωνος) rectus angul9, q ex vtraq; parte æqualis est. Hinc orthogonius, adiectiuum, quod rectis angulis cõstat, & omniũ partiũ æqualitatem habet. Col. lib. 5. ca. 2. Orthogonius ager.

Orthographia, recta scriptura vel pictura.

Orthomastica, poma dicunt ab effigie mãmarum.

Orthomimum, genus lini, quod fit è pannicula palustris arundinis.

Orthoepeia, (ὀρθοέπεια) emẽdata cũ suauitate expositio.

Orthopnoici, (ὀρθοπνοϊκοὶ) asthmatici dicuntur, qui eam anhelitus difficultatẽ habẽt, vt nisi recta ceruice stent, spirare nõ possint. Orthopnœa, (ὀρθόπνοια) ipsa passio. ὀρθὸν enĩ rectũ, πνέω spiro. Est enĩ circa fauces malũ, qđ apud Græcos aliud atq; aliud nomẽ habet, prout se magis minusq; intendit, omne tamẽ in spirandi difficultate cõsistit. Sed difficultas hæc dũ modica est, Δύσπνοια Græcè dicitur. Cum vehemẽtior, & spirare æger sine anhelatione nõ potest, ἆσθμα vocatur. Cũ accessit id quoq;, vt spirare nõ possit, nisi recta ceruice spiritus trahatur, ὀρθόπνοια appellatur. Ab his dyspnoici, asthmatici, orthopnoici: à Latinis verò vno vocabulo, suspiriosi dicuntur. vide Celsum lib. 4. cap 4.

Orthos, (ὀρθὸς) Græcè, Latinè rectus dicitur, sed in compositione tantum.

Orthostata, tæ. Vitru. lib 2. cap. 8. & lib. 10. cap. 17. orthostatas postes vocat: alibi cap. 16. arrectaria tigna, teste Budæo.

Orthragoriscus, (ὀρθραγορίσκος) Latinè aper, siue porcus, piscis in Auro fluuio Laconiæ, qui vocalis esse perhibetur. vide Plin. lib. 32. cap 2. Sed & porcelli lactentes, & adhuc subgrunij, ita nominant apud Lacedæmones (inquit Athenæus) ἀπὸ τῦ ὄρθρε, καὶ ἀγοράζεσθ: quoniam matutinis temporibus venales circumferantur.

Orti Hesperidum, (κῆποι ἑσπερίδων) memorabiles habentur, in quibus oleastri tantũ viruerunt.

Orti pensiles, (κῆποι μετέωροι) qui supra ædificia facti, vel supra columnas erecti pendent.

Ortus, a, um. participiũ, modò natus (γεννηθεὶς) vt, Ego ortus sum Bergomi. Modò qui resurrexit, vel prodijt, (ἀνατείλας) vt, Ortus est Sol.

Ortus, us. nomen, γένεσις, ὕπαρξις, ἀρχὴ, προκάταρξις, significat natiuitatem. Cic. Non nobis solum nati sumus, ortusq; nostri partem patria vendicat, partem amici. Interdum surrectionẽ, (ἀνατολὴν) vt, Solis ortus. Interdum locũ in quo surgit: vt, Ab ortu Solis vsq; ad occasum.

Ortus, ti, (κῆπος) eyn gart) eenẽ hof) iardin) locus in vrbe, vel in villa, in quo arbores, herbæ, & olera oriuntur. vnde & Hortensis, (κηπευτὸς, κηπεῦτικὸς, κηπευτικὸς) ab oriendo ducitur, q in hac agri specie plures q̃ alibi herbæ per totum annum oriantur. Et omnia quæ in ortis oriuntur, ab oriendo olera dicuntur. Apud antiquos omnis villa ortus dicebatur, q ibi qui arma capere possent, orirentur. Sunt qui ita separent, vt ortus tam singularis, q̃ pluralis numeri ortum olitorium, id est, herbarum significet. In plurali duntaxat arborariũ, qui à nostris pomarium, Græcis παράδεισοι vocatur, vt orti Sallustiani. Quidã tamen aspirant, vt differat à participio, & nomine ortus. Alij in medio aspirandũ censent, ab orthos, quod est rectum, deducẽtes, quoniã in rectas quasdã lineas distinguatur. Ab ortus, fiunt diminutiua ortulus, (κηπίον.) Cic. 1. De Nat. Deor. Mihi quidẽ Democritus etiã vir magnus in primis, cuius fontibus Epicurus ortulos suos irrigauit. Epicurus primus orti magister existimatus est. Ortensis, & hoc ortense, (κηπευτὸς, κηπεῦτικὸς, κηπευτικὸς) quod ex orto est, siue in eo crescit. Plin. lib. 19. ca. 10. Morbos ortensia quoq; sentiunt, sicut & reliqua terræ semina.

Ortygia, insula in mari Ægæo, omnium Cycladum clarissima, Apollinis alumna, templo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia (Solino teste) q̃a in ea primò visæ sunt coturnices, quas Græci ὄρτυγας vocant: nos à sono vocis qualeas dicim9. Alij, vt Nicander, ab Ortygia oppido dictam putant. Verg. Linquimus Ortygiæ portum. Hæc etiam dicta est Delos (vt docet Aristoteles) quòd cũ mersa esset, subitò apparuit: nam Δηλόω, ostẽdo significat. Ab aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primũ reperto: ab alijs Cynthia, ab alijs Asteria, ab alijs Cynetum. De Delo terræ motu concussa vide Thucydidem lib. 2. Fuit & alia Ortygiæ nomine insula circa Siciliam, quæ ponte iungitur Syracusis, & fontem habet Arethusam. Hæc ex opposito Plemmyrij Siciliæ amnis, de qua Verg. lib. 3.

Sicanio prætenta sinu iacet insula contra
Plemmyrium vndosum, nomen dixere priores
Ortygiam: Alpheum fama est huc Helidis amnem
Occultas egisse vias subter mare, quæ nunc
Ore Arethusa tuo Siculis confunditur vndis.

Ortygometra,(ὀρτυγομήτρα) pen corr. rex coturnis cum, maior aliquãtò ac nigrior auis. Dicta quòd dux fit, ac moderatrix coturnicũ. componitur enim ex ὄρτυξ, & μήτρον mẽsura. Non tamẽ coturnix idem quod querquedula. Plin. lib. 10. cap 23. Aquilone ergo maxime volant, ortygometra duce.

Ortyx, tygis. (ὄρτυξ) auis quæ coturnix, & vulgò quasi lea dicitur. Est & herba, de qua Plin. lib. 21. ca. 17.

Orum, vulgò pro aurum dicunt.

Oryx, orygis. animal, quod præcipuè in Getulia nasci tur. Fertur cõtra stare, ac cõtueri Solis radios, Caniculamque adorare. Est ex caprarũ genere, de quo habetur in Deuteronomio, quòd sit immundum. A quibusdã Solus vocatur. cõtrario vestitur pilo, & ad caput verso. Colu. lib. 10. Feræ pecudes, vt capreoli, damæque, nec minus orygũ ceruorumque genera, & aprorũ, modò lautitijs & voluptatibus dominorum seruiunt, modò quæstui ac redditibus.

O ANTE S.

OS, oris, (στόμα) eyn mundt, maul) cenẽ mont) la bouche.) propriè concauum illud, intra quod lingua & dentes. Plin. Continui dentes aut vtraque parte oris sunt, vt equo: aut superiore primores nõ sunt, vt bobus, ouibus. Quandoque ponitur pro facie. Verg. Os humerosque Deo similis. Et de brutis etiam dicitur. Idem: Ora citatorum dextra detorsit equorum. Neque solum de facie dicitur, sed etiã de tota specie quæ cernitur, & quicquid in aliqua re patet, os dici potest. Idem Quàm si quis ferro potuit rescindere summũ Vlceris os. Ouidius, Pronaque cum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit. Sciendum quòd os producitur, & habet omnes casus plurales, præter genitiuum orium. Verg. lib. 8. Componens manibusque manus, atque oribus ora. Huius nominis deriuata sunt, osculor, ostium, oro, oraculum, orariũ, osculum, orior, ordior, orea, omen, orificium, & (secundum aliquos) ostendo.

Os, ossis. (ὀστοῦν) eyn beyn) een been) vng os) quod & ossum dici potest. Pacuuius, Ossum inhumatum, solidamẽtum corporis vocatur, quod nodatum, & adiunctũ inuicem neruis alligauit natura. Hinc componitur exos, (ἄνοστος) quod est fine osse. Lucul. Exos & exanguis tumidos perfluctuat artus. Inde exosso. as.

Os leonis, genus herbæ, florẽ faciens purpureũ. Colu. Narcissique comas, & hiãtis sæua leonis Ora feri.

Osanna, (ὡσαννά) cõponitur ex osi, quod significat saluifica, siue saluũ fac, & na obsecro: quæ vox (inquit Hieron.) interiectio est deprecantis. Nam sicut nos in lingua Latina habemus interiectiones quasdam, vt in insultando dicamus Vah, in admirando Papæ, in dolendo Hei, & quando silentium volumus imperare, strictis dentibus spiritum coartamus & cogimus, & tantũ sibilum in sonando s, z: ita Hebræi inter reliquas proprietates linguę suæ habent interiectionẽ, vt quãdo volunt dominum deprecari, ponũt verbum petentis affectum, & dicant, Anna domine, Osi saluifica, interpretatur: Anna interiectio deprecantis est. Si ergo ex duobus his velis compositũ verbum facere, dices Osianna, siue, vt nũc loquimur, Osanna, media vocali litera elisa sicuti facere solemus in versib. quando scãdimus. Aleph nãque litera prima, verbi sequẽtis extremã verbi prioris Iod inueniens, excludit.

Oscedo, (χάσμη, ἢ χασμῶδης) vitium quo quis tenetur, vt sæpius oscitet. Gel. lib. 4. Deliberatũ de nota eius, qui ad Censores ab amico aduocatus est, & in iure stãs, clare nimis & sonore oscitauit, atque inibi propè vt plecteretur fuit, tanquam illud indiciũ vagi animi foret, & hallucinãtis, & fluxæ atque apertæ securitatis. Sed cum ille deierasset, inuitissimum sese & repugnãtem oscitatione victũ, tenesrique eo vitio, quod oscedo appellatur, tum notæ iam destinatæ exemptus est. Quidam dicunt oscedinem significare graueolentiam. Serenus, Hinc oscedo fugit, linguæ quoque vulnera cedunt.

Oscheon, Latini scrotum dicunt, id est, testium receptaculum. Nam Celsus vbi de morbis tractat, qui in naturalibus circa testiculos oriri solent, sinus & tunicas his appellationibus diuidit. Sinus qui conspicitur à nobis, oscheon à Grçcis dicitur: nostri scrotum vocant.

Osci, ὄσκοι, Italiæ populi, ab oris fœditate dicti. Vnde obscœna verba.

Oscillo, las. (κατανεύω) ab oscillũ fit, & significat inclino. Festus, Oscilla sancta dicuntur, quòd oscillent. id est, inclinẽt, præcipitesque efferant oscillantes. Seru. putat esse compositũ ab os & cilleo, les, quòd in hoc cillerẽtur, id est, mouerẽtur ora. nam cillere mouere est. Plau. in Amph. Næ illi ædepol, si merito meo referre studeant gratias, Aliquẽ hominẽ allegẽt, qui mihi aduenienti os cillet probè. id est, os moueat, probe ipsum pugnis percutiendo.

Oscillum, cum c, diminutiuũ, (στομάτιον, στομίον) à diminutiuo osculum, pro paruo ore, sicut à tantulo tantillum. Colu. lib. 2. cap. 10 Reliquum quod superest seminis, in tabulatum quo fumus prouenit, optime reponas: quoniam si humor inuaserit, vermes gignit, qui simulatque oscilla lapillorum adederint, reliqua pars enasci non potest. Oscilla, (ἀγαλμάτια) etiã sigilla sunt, & paruæ imagunculæ, quę arte fictili fingebantur, & venales proponebãtur, quibus homines pro se atque suis Saturno piacula faciebãt, vt inquit Macrobius. Verg. lib. 2. Geor. Oscilla ex alta suspendũt mollia pinu. Et sic ab osculum fit, cum significat faciẽ paruã, vel totã speciẽ.

Oscines, (ᾠδικοὶ οἰωνοί) pen. cor. ab ore & canẽdo, aues auspiciũ ore facientes. Horat. Oscinẽ coruũ prece suscitabo Solis ab ortu. Plin. lib. 10. ca. 19. Omnes aues quæ canunt, oscines dici existimar.

Oscinũ, augurũ auiũ, (οἰωνοπολία) Cic. 2. de Legib. Fulgura, atque oscina pianto.

Oscito, as. pen. cor. ex os & scito, propriè significat os commoueo, & os totum aperio, vt fit præ somno aut tædio. (χασμῶμαι.) geeuwen, gieuwen) baailler de sommeil.) Quæ cum toto corpore fit, pandiculatio, (σκορδινισμός) vocatur. Cicero lib. 2. De Orat. Et istam oscitantẽ & dormitantẽ sapientiam Scæuolarũ & cæterorũ beatorum ocio consedamus. Ponitur aliquando pro aperire se. Plin. lib. 16. cap. 24. Sed omniũ folia quotidie ad solem

oſcitant,&c. Hinc oſcitans, quod aliquando ſignificat ocioſum & negligentem. Cic.1.de Nat.Deo. Quæ Epicurus oſcitans hallucinatus eſt. Ponitur etiam oſcitatio, quæ eſt actus ipſe oſcitandi pro ocio, & animi ſecuritate. Teren. in And. Sperãtes iã amoto metu, interea oſcitãtes opprimi. Dicitur & oſcitor deponẽs. Cic.lib.4.ad Heren. Cum etiã maiores calamitates impendẽre videantur, ſedetis & oſcitamini. Oſcitanter, negligenter. Cicero De Clar. Orat. Tam ſolutè egiſſet, tam leuiter, tã oſcitanter & oſcitabũde, (ἐν παρέργῳ μέρει, πάρεργον.)

Oſculum, (φίλημα) eyn mundlin.) een mondeken.) bouchette.) diminutiuum, paruum os. Quod eſt contra Priſcianum, qui non vult oſculum tenere ſignificatum primitiui. Ouid.lib.1.Metam. Videt igne micantes Syderibus ſimiles oculos, videt oſcula. Idem de Daphne: Videt oſcula, quæ non Eſt vidiſſe ſatis. Differunt autẽ hæc inter ſe, oſculum, baſium & ſuauium: ꝙ oſculum officij ſit, vt cum è longinquo redeuntes ſalutamur atq; oſculamur: baſium pudicorũ, vt patris in filium: ſuauium voluptatis, à ſuauitate dictum. Ponitur igitur oſculum pro baſio: quoniam baſiando os coarctamus atq; minuimus, & quaſi ex ore oſculum facimus. eyn kuſs) eenen kus) vng baiſer.) Cice. ad Att. Ad oſculum Atticæ poſſim currere. Hinc oſculor, oſculum do: & oſculatio verbale.

Oſi, (εἴθε) aduerbium optandi. vide ſuprà O.

Oſiris, (ὄσιρις) pen.prod.ris. vel ridis. genitiuum facit, fuit Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia, ſucceſſitq; Phoroneo in regnũ Argiuorũ. Ægialum fratrem præfecit regno Achaiæ, & ad Ægyptios transfretauit gloriæ deſyderio. quos cũ ſubegiſſet, Iſidem (quæ & Io vocabatur) Inachi primi regis Argiuorũ filiam duxit vxorẽ. Vbi cum illa literas, Oſiris varias artes Ægyptios docuiſſet, vterq; diuinos honores meruerunt. tandem à Sityphone Ægyptio (vel vt Seruius ait, à Typhone fratre) clàm occiſus, ab Iſide diu quæſitus eſt, tandẽ apud Phialam iuxta Syenen laceratus cõpertus eſt. In inſula Abaton, in palude iuxta Memphim ſepeliri eum Iſis curauit, & paludem Stygẽ, id eſt, incœrorem appellauit, nec niſi certis diebus, & mitratos eò accedere voluit. Sed cum appareuiſſet Ægyptijs deinde bos quidã, Oſirim putarunt, adorauerunt'q; vt deum, & vocauerunt Apim: id eſt, bouẽ, eorum lingua. deinde dictus eſt Serapis. Tibullus: Te canit, atq; ſuum pubes miratur Oſirim Barbara Memphitem plangere docta bouem. Martial. Non illam mille cataſtæ Vincebant, nec quæ turba Serapin amat. De Oſiride ſic habet Euſebius libr. De præpar. Euang. Diodorum Siculum inducens, Ægyptios ferunt primos omnium motum ordinemq; cœleſtium corporum admiratos, Solem & Lunam Deos putaſſe, ac Solem quidẽ Oſirim, Lunam Iſim nuncupaſſe, à proprietate quadam indi tis ipſis nominibus. nam ſi quis ad Latinam linguã verba transferat, multioculus Oſiris dici poteſt, neq; id ab re. Radijs enim ſuis quaſi multos rebus immittit oculos, quibus omnia perſpicit, vt etiam poëta dicit: Sol, qui terrarũ flammis opera omnia luſtras. Quamuis nonnulli Græcorũ poëtæ Dionyſium eſſe Oſirim confingant. Iſim verò priſcam Latinè dicere poſſumus, Lunæ hoc nomine indito, quoniã ſempiterna priſcaq; ſit, cui cornua depingunt, vel quia cum minor eſt, cornuta videatur: vel quòd bos ei apud Ægyptios ſit dedicata. Ferunt Oſirim apud Ægyptios hauſtum viniq; vſum comperiſſe. vide in Apis.

Oſirites, (ὀσιρίτης) ab Ægyptijs dicitur herba, quam Cynocephaliam, hoc eſt, canis caput vocãt, quòd canino capiti ſit ſimilis. Tradunt ſi quis eam totam eruat, ſtatim mori.

Oſſa, æ. mons in finibus Theſſaliæ, Centaurorum ſtabulum, quem Seneca dicit Olympo olim coniunctum. Lucan. Quantus piniferæ Boreas cum Thracius Oſſæ. Hinc Oſſæus, a. um. (ὀσσαῖος.) Idem lib.6. Attollet Titan rupes, Oſſæa coërcet.

Oſſa, ὀστᾶ, verò plurali numero ab os oſſis. Macrobius: Oſſa, dentes cum vnguibus, & capillis nimia ſiccitate ita denſata ſunt, vt penetrabilia non ſint effectui animæ, quæ ſenſum miniſtrat.

Oſſeus, a. um. (ὀστινόι, ὀστώδης) qđ ex oſſibus eſt. Vnde Plin.lib.36.ca.18. ſcribit inueniri lapides oſſeos.

Oſſiculum, (ὀστάριον) eyn beynlin) een beenken) oſſelet.) diminut. ab os, oſſis. Gell.lib.6.cap.1. Ratio ſubtilior, & vtilitas ipſa operis poſtulauit, vt tenuiſſimis minutiſſimisq; oſſiculis caput compingeret. Plin.lib.11.cap.37. Omnium cerebro medio inſunt oſſicula parua. Hinc fit aduerbium oſſiculatim, quod ſignificat minutatim. Cæcil. in Fall. Oſſiculatim, Parmenonem de via licet legant.

Oſſifraga, penult.prod. (φήνη) genus aquilæ, ab oſſibus frangendis.

Oſſilegium, oſſium collectio. (ὀστολογία.)

Oſſilegus, pen.cor. oſſium collector. (ὀστολόγος.)

Oſſuaria, appellatur locus in quo defunctorũ oſſa reponuntur. (ὀστοδοχεῖα.) Vlpianus in libro.2. De ſcpul. violat. Celſus ſcribit ſtatuam ſic eſſe monumenti, vt oſſuariam.

Oſtendo, dis. di. ſum. & oſtentum. (ἀποδείκνυμι, ἐμφανίζω, προφαίνω) erzeygen, anzeygẽ) toonẽ, wijſen) monſtrer) ex os & tendo, ſicut fit in oſcito, & oſcillo. Os enim pro facie ſæpe ponitur, quæ pro toto corpore nõ ſolum hominis, ſed etiam cuiuſlibet rei ſpecie ſumitur, vt Donatus in illud Teren. Eunu. O faciem pulchrã, exponit, Faciem modo nõ partem corporis dicit, ſed totã ſpeciẽ quæ apparet, & cernitur. Meritò ergo oſtendo ſignificat demonſtro, quia oſtendo, eſt ſpeciem ſeu faciẽ rei monſtro: quia tendere os, eſt faciẽ monſtrare: vel quia os extendere ſolemus in id, qđ volumus demonſtrare. Teren. in Eun. Iam'ne oſtendiſti ſigna nutrici? Oſtendere ſe optime, eſt optime ſe gerere. Cic. ad Q. frat. COSS. ſe optime oſtendunt.

Oſtentiferum, τερατώδης, ferens oſtenta.

Oſtento, as. frequentatiuum ab oſtentum ſupino formatũ, quod ſignificat ſæpe oſtendo. (προδεικνύω.) Plaut. in Aulul. Altera manu fert lapidẽ, panem oſtentat altera. Oſtentare alicui periculũ capitis, eſt minari mortem. Cic. pro Cluen. Oſtentare iugulum pro capite alterius, eſt exponere ſe

periculo vitæ pro altero. Cic.ad Attic.lib.1. Aliquando cum iactantia, & gloriandi caussa ostendo, ἀλαζονεύομαι. Terent.in Eunu. Neq; pugnas narrat, neque cicatrices suas ostentat. Vnde ostentatio, iactantia. Cæs.1.Bel.Ciuil. Ostentatio sui.

Ostentator, iactator. (θρασύς.) Liu.1.ab Vrbe, Ostentator factorum.

Ostentum, (τέρας) eyn wunder) vng monstre.) ab ostendo, quòd statim futurum aliquid ostēdat, vt Cometæ, tonitrua die sereno. Monstrū, qđ contra naturam fit, vt cum nascitur aliquid membris alterius generis, qđ & promonstrū quandoq; dicitur, quasi porrò aliquid monstrans siue monens. Portentum, quod licet naturale sit, raró tamen se ostēdit, & futurū aliquid cum temporis interuallo denunciat, quod aliquid importari ac imminere denunciat. Prodigiū, quod & si naturaliter fit, ac sæpe euenit, semper tamē aliquid præsagit mali, quasi porrò agendū. Confunduntur tamē hæc, & pro eodem significato accipiuntur, omniaq; ab eo, q futurū aliquid ostendunt, dicta sunt. Labeo definit, ostentum esse cōtra naturā cuiuscunq; rei genitum, factumq;. Duo sunt genera ostentorū. vnum, quoties quid cōtra naturā nascitur: alterū, cum quid prodigiosum videtur. Sueton.in Cæs. Cunctanti ostentū tale factū est, Quidam eximia magnitudine & forma in proximo sedens, repētè apparuit arundine canens. Accipiuntur etiā ostenta in bonam partem. Sueton.in Vesp. Iampridem sibi per hæc ostenta conceptam in spem imperij venit. Plinius lib.16. scribit factum esse ostentum arboris, á quo deinde tempore maiestas Populi Rom. resurrexit. Aliàs ostentū participialiter poni solet, (ἐπιδειγμένον.) Pacuuius, In ipso tempore ostentum senem. id est, demonstratū. Est enim ostentus, ta. tum. Cato, Ager oleto conserundo, qui in ventum Fauonium spectabit, & Soli ostentus erit, alius bonus nullus erit. Varro lib.1.de re Rust. Qui locus optimus vino sit, & ostentus Soli, Aminæum seri oportere.

Ostentuosus, a. um. (τεράστιος) quod ostentū facit, vt á prodigium prodigiosus.

Ostentus, tus. nomen, irrisio dicitur. (χλεύη) verspottung.) begeckinge.) Sall.in Iug. Sed quoniam eo natus sum, vt Iugurthæ scelerum ostentui essem.

Ostia. orū. (ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν) tantū pluraliter fluuiorū patentes aditus sunt. Verg. Italiā contra Tyberinaq; longè ostia. Dicimus Nili ostia & Tyberina ostia, quæ mare intrant, nō aditus: &, Facilis est ad regē aditus, nō facile ostium: &, Hæc sylua nullos habet aditus, nō ostia. Aliquando ostia ponitur pro portus marini ingressu. Vergil. Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.

Ostia, stiæ. (ὠστία ἡ Steph. ὄστια τὰ Strabo) vrbs in ostijs Tyberinis sita, ab Anco Marcio condita (vt inquit Liuius) in ipso maris fluminisq; confinio, vt totius mundi opes illò, veluti maritimo vrbis hospitio, reciperentur. Ab hac Ostienses, (ὠστιάτης καὶ ὠστιανός) dicti.

Ostiarius, (θυρωρός) ostij custos. Cuius fœmininū est ostiaria. Plin.lib.12.ca.14. Præter hos & custodes, satellitesq;, & ostiarij, & ministri populantur.

Ostiatim, per singula ostia. (κατὰ θύρας.) Quintil. Nec sectanda singula, & velut ostiatim pulsanda. Cic.act.6.in Ver. Ostiatim posuit pro nominatim siue singulatim: Hic, inquit, nolite expectare, dum ego hoc crimen agam ostiatim, &c.

Ostiensis, ((ὠστιανὴ πύλη) porta Romæ, eo q Ostiam versus ducat. Ea nunc sancti Pauli porta appellat.

Ostiolum, li. diminutiuum. Plin.lib.19.cap.8. Adeò vt ostiola olitoria ex his factitari cœperint.

Ostium, eyn thur) een doer, inganck) huis.) ab obstando quidā deducunt, quòd eo arcemur ingressu. Quidā ab os oris. quòd sit id per quod ingredimur vel domum, vel quemcunq; alium locum. Alij á Græco ὠθεῖν, quod est repellere. Vnde ratio exigit, vt sine aspiratione scribatur, licet eruditorum vsus cum suis deriuatiuis aspiret. Terent. in Eunu. Tu abi, atq; ostium obsera intus, ego dum hinc transcurro ad forum. Est autem ostium notę significationis. Ostia Græci θύραι vocant: vnde θυρίδιον ostiolum. Ostiorum latera antas vocamus, á quibus antipagamenta, valuarum ornamenta.

Ostraci, siue Ostracites (ὀστρακίτης) gēma est, quæ testacea est Achatæ similis. vide Plin.lib.37.cap.10.

Ostracina suffragia Atheniensium dicebantur, αἱ διὰ ὀστράκων ψῆφοι, quòd ea in figulinis vasis dare consueuerunt.

Ostracismus, (ὀστρακισμός) relegationis genus. nam ciuitates antiquitus, quæ populari statu regebantur, eos qui excellere videbantur, vel propter diuitias, vel propter amicos, alienam'ue potentiā, extra ciuitatem relegare solebāt ad tempus, sicut docet Arist.3.Politic. Athenienses verò exilio decennali multare consueuerūt potētes nimis, & excellentes gloria viros. Et hoc exilij genus ostracismon appellauerūt, qui repertus est, nō ad castigandā improbitatē, sed ad potentiā moderandā. Ostracismus aūt ab ostraco, id est, calculo, siue testula nomē sortitus est, qui in hunc modū Athenis peragebatur. Ostraci viritim in consilio dabātur, in quibus quisq; nomen illius perscribebat, quē vrbe cedere voluisset. magistratus verò, qui huic negocio præerant, vniuersos simul calculos recensebāt, qui nisi sex milliū numero excessissent, nil consequutū esse iudicabat. vbi verò vltimus numerus repertus fuisset, eum decē annos exilio afficiebāt. Hoc ostracismo Themistocles, Cimō, & Aristides multati fuere. De Aristide legimus, cum iuxta eum quidā rusticus illiteratus sederet, ipsi Aristidi testā dedisse, vt nomē suum scriberet. Admiratus id Aristides interrogauit, nunquid istum cognosceret? Minime, inquit, sed quia cæteri ita sentiunt, ego quoq; ita censeo, eum esse damnandum. Hoc Latini testularum exilium vocant.

Ostracium, Latinè testa, Græcè ὀστράκιον. Vnde testaceum pauimentum, vulgò nunc ostracum vocāt. Ponitur quandoq; pro onyche. Plin.lib.32.ca.10. Inuenio apud quosdam ostracium vocari, quod aliqui onychen vocant.

Ostrea, (ὄστρεα) quæ asperā scabramq; testā habent. quāuis generaliter ostrea quoq; conchę dicantur.

Item quæ ex vno tantũ latere testam habent, altero scopulis aut lapidibus, alteri'ue materiæ adhærente. nã testæ ipsæ duriores propriè conchæ dicuntur, quales cochlearũ. Seneca: Quid ostreũ sapiat, quid mullus, optime nosti. Dicta ostrea à Græco. nam sicut nos à testa testudinẽ vocamus, siue animal, qđ veluti testa tectũ est, siue id genus ædificij, quod ex testa est compositum, vel ad testudinis similitudinem est factum: sic Græci ὄστρεα ἀπὸ τῶν ὀστράκων, id est, Ostreas à testis, nominauerũt. Dicuntur etiã ostreæ fœminino genere. Gellius, Ostreæ, senescẽte Luna, inuberes, macræ, tenues, exustæ sunt: crescente Luna, pinguescunt. Spondylus, dicitur callosum illud rotundũ albicans, quod intus habet in medio, à similitudine spondyli, qđ nos verticulum dicimus. Nam reliqua caro circumspersa, lacinia dicitur.

Ostrearius, adiect. Plin. lib. 18. ca. 11. Panis ipsius genera prosequi superuacaneũ videtur: alias ab obsonijs appellati, vt ostrearij. Ostrearius aũt panis est, quo Veteres cum ostreis vesci solebant. Ostrearia, arum. vbi ostreæ viuunt & reperiuntur. Pli. lib. 9. ca. 51. Nuper compertum in ostrearijs, humorem his fœtificum lactis modo effluere.

Ostreatus, ta, tum. ponitur pro duro atque aspero, (ὀστρεώδης.) Plau. in Pœn. Itaq; iam quasi ostreatũ tergum vlceribus gestat.

Ostrifer, adiect. quod ostrũ producit. Verg. 1. Geor. Pontus & ostriferi fauces tentantur Abydi.

Ostrinæ vestes, (ὀστρίνα ἱμάτια) dicuntur purpureæ, & subrubeę. Turp. Interea inspexit virginẽ gestantem in capite riculam iudutam ostrinam. Varro in Eumen. Aurora ostrinam hic indutus supparum.

Ostrineus, a, um. quod ex ostro est, (ὀστρῖνος.)

Ostrũ, muricis siue cõchylij ac purpurę color. Conchylium enim, murex & ostrum, in eadẽ significatione sumũtur. Verg. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem, Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Iuuen. Horum ego nõ fugiam conchylia. id est, murice infecta. Excipitur tamen ostrum à conchylio marino, ex quo purpura inficitur: cuius vt Vitruuius inquit, non minores sunt, quàm cæterarum rerum naturam consyderantibus admirationes, quod habeat nõ in omnibus locis, quibus nascitur, vnius generis colorẽ, sed Solis cursu naturaliter temperetur. Itaq; qđ legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones sunt proximę ad Septentrionem & occidentẽ) inuenitur liuidum. Quod aũt legitur ad æquinoctialẽ, Orientẽ & Occidentem, inuenitur violaceo colore. Quod verò Meridianis regionibus excipitur, rubra procreatur potestate. Ea conchylia cũ sint lecta, ferramẽto circa scinduntur, è quibus plagis purpurea sanies, vt lachryma profluens, excussa in mortarijs terendo comparatur. Et quia ex concharũ marinarũ testis eximitur, ideo ostrum est vocitatũ. Igitur muricis siue conchylij liquor, qui & ostrum dicitur, temperatura artificis adhibita, ferè purpureus fit, hoc est in violaceũ tendens. Sed hæc apud authores confunduntur. Sciendum quoq; est, quòd conchæ & ostrea, (ὄστρεα) dicũtur firmioris testæ pisces, Conchæ quę testam leuem habent ac politam, vniformiter rugatam siue denticulatam.

Ostrya vel ostrys, vocatur arbor, quæ solitaria nascitur circa saxa aquosa, similis fraxino, cortice, & ramis, & folio, pilis tamẽ paulò longiorib. crassioribusq;, ac rugosis incisuris, materia dura atq; firma, qua in domũ illata, difficiles partus fieri, mortesq; miseras veterum superstitio existimauit.

Ostum dixerunt antiqui id, quod ex vno facto olei purũ purgatumq; relinquit. Factũ verò dicebant, quod vno tempore conficerent, quem alij centũ sexaginta modiorũ, alij centũ viginti faciebant.

Osus, (μισῶν) cum suis cõpositis exosus & perosus: participia sunt, siue participiorũ modo capiũtur, de quibus in dictione Perosus. Iungitur autẽ osus cum accusatiuo, & actiue sumitur: vt osus sum, osus es, osus est, pro odi, odisti, odit. Participium quoq; futuri temporis osurus, & osor verbale ab osum supino fiunt, quæ Festus ab odio sumit, licet non sit in vsu. Plaut. in Amphit. Inimicos semper osa sum obtueri. id est, odi. Osurus, Cic. in Lælio, Negabat vllam vocem inimiciorẽ amicitiæ potuisse reperiri, q̃ eius qui dixisset, Ita amari oportere, vt aliquãdo esset osurus. Osor, Plau. in Asin. Madidum, nihili, incontinentẽ atq; osorem vxoris suæ. id est, qui odit vxorem suam. Sciendum, q in osus terminata, quædam significant habitudinem, siue vehementiã, copiam'ue, aut affectionẽ (vt ferè in ώδης) vt animosus, ingeniosus, neruosus, saxosus, aquosus: qui habet copiã saxorũ, neruorum, ingenij & animi. Vinosus, libidinosus, mulierosus, seditiosus, factiosus: qui amat vinũ, libidines, mulieres, seditiones, factiones. Quædã actiones, vt studiosus, stomachosus, cõtumeliosus: qui operam dat studio, q stomachatur, qui contumeliã facit. Quædã passionẽ, vt odiosus, inuidiosus, q habetur odio, & cui inuidetur. Quædã actiue & passiue accipi possunt, vt formidolosus, laboriosus, operosus, voluptuosus, religiosus.

O ANTE T.

Othonne, herba quæ in Syria nascit, similis erucæ perforatis crebrò folijs, flore croci: quare quidam anemonem vocauerũt. Plin. lib. 27. cap. 12.

Othryades, (ὀθρυάδης) nomen Lacedæmonij viri, tam primæ, quàm tertiæ declinationis est.

Othrys, mons Thessaliæ. Strabo lib. 9.

Otia, sunt marinæ aures, genus ostrei, ὠτία Græcè.

Otium, vide Ocium.

Otides, (ὠτίδες) auiculæ perdicibus similes, q̃ bræui volatu citò lassant. Plin. lib. 10. ca. 22. Strabo lib. 3.

Otus, (ὦτος) auis noctuæ similis, pinnulis circiter aures eminentibus præditus, vnde nomen accepit, quasi auritum dicas. Nonnulli vlulam appellant, alij asionem, de quo Dionysius Ælius: Auis hæc, inquit, laudata, & saltans capitur, velut nycticorax. Vnde otos item dicimus gloriæ affectantes, id est, κενοδόξους.

O ANTE V.

Ovalis, & hoc le. quod ad ouationẽ pertinet: vt, Oualis corona, quæ ex myrto fiebat: quam

quam habebāt, qui ouantes introibant, cum bella nō erant indicta, aut sine sanguine confecta. Erāt & pleræque aliæ coronæ, quibus victores apud antiquos illustrabantur, vt ciuica, obsidionalis, &c. Gell. lib. 5. cap. 6.

Ouans, pro lætante, abusiuè. Verg. 4. Æn. Sola fuga nautas comitabor ouantes. Vbi Seruius, Ouātes, lætantes abusiuè. Nam propriè ouatio, est minor triumphus. qui enim ouationem meretur, & vno equo vtitur, & à plebeijs, vel ab equitibus Romanis deducitur ad Capitolium, & de ouibus sacrificat, vnde & ouatio dicta. Qui autem triumphat, albis equis vtitur quatuor, & Senatu præeunte in Capitolio de tauris sacrificat.

Ouatio, (ὀβασιῦασμι (ἡ ἐξίαμβ☉) vt est ab ouo. as. significat paruū triumphū, quem faciebant ouantes, qui non in curru, sed pedites ouali corona redeuntes ex pugna, cum bellum non erat indictū, vel sine sanguine confectum: ab ohe, gaudentium interiectione, vt fit ouatio, quasi ohatio. Iuuenal. Satur est, cū dicit Horatius ohe Bacche. Vel à voce militum, quæ fiebat geminata oo litera per interpositionem u, euphoniæ causa. Cum autem ab ouum fit, significat tempus, quo gallinæ oua faciunt, (ὠσμοί) vt vernatio, mellatio, pullatio. Plin. Certa Luna capiendū censent, tanquā congruere ouationē etiam serpentium, humani sit arbitrij.

Ouatus. ta. tum. (ὠοειδής) qđ est in similitudinem oui factum, Plin. lib. 15. ca. 21. Alijs turbinatio pyri, alijs ouata species, ceu malorum aliquibus. Hinc ouatum aurum, ouo auratum: quoniam oui albo ante illinito, æra ac marmora auri & argenti laminis decorarētur. Nec obstat quòd ouum habet primam longam, pleraque enim deriuatiua primitiuorum naturam non seruāt. Persius: Hinc illud subijt, auro sacrasque ouato Perducis facies. Hoc Plin. lib. 35. cap. 1. de marmoribus loquens innuere videtur, cū inquit: Vt ouatus esset Numidicus, vt purpura distingueretur, Sinadicus inuenit. Nonnulli ouatū aurum, dici aiunt ouatione victoriaque quæsitum vel ingens, vel copiosum, quantū ouationibus comparatur.

Ouiaria. riæ. (προβάτων πλῆθος) ouium multitudo. Var. in prol. 2. libri De re Rust. Quod eo facilius faciam, quòd & ipse pecuarias habui grandes in Apulia ouiarias, & Reatino equarias.

Ouaricus. a. um. (προβατικός) possessiuum ab oue deriuatum. Colu. lib. 7. ca. 6. Et quoniā de ouiaris co satis dictū est, ad caprinū pecus nunc reuertar.

Ouicula, (προβάτιον) eyn schäfflin) een schaepken) brebiette) diminut. significat paruam ouem.

Ouifera, (ὠοτόκος) quæ fert oua, vt ouifera gallina.

Ouile, (ποίμνη) eyn schaffstall) eenen schaepstal) l'estable aux brebis) locus in quo oues morari solēt, siue in quē oues sese recipiunt. Liu. 6. bell. Pun. Datum secreto in ouili cum his colloquendi tempus.

Ouillus. a. um. (προβάτιο☉) dimin. ab ouinus. Plin. libr. 19. Quin & ouillo fimo vti, quoniam aliud herbesceret.

Ouiluteum. (λέκιθος) vocamus vitellum in ouo.

Ouinus. a. um. (προβάτειος) quod ex oue est, vt pellis ouina: à quo ouillus. la. lum. alterum diminut.

Ouis, eyn schaff) een schaep) vne brebis.) A Græco ὄϊς, interposita u, propter hiatum, significat pecudem. Cice. De Nat. Deor. Ouium villis confectis atque contextis homines vestiuntur. Ouem mascu lini generis legi admonent Festus & Nonius. Var. Rerum humanarum lib. 27. Vt etiam putantibus, qui oues duos, non duas dicunt, Homerum secuti qui ait, μῆλ' ὄϊεσι. Idem Terētio. Quando citatus neque respondit, neque excitatus est, tum ego vnum ouem multam dico.

Ouo, ouas. (εὐάζω) lætor, & lætitiam vociferando seu canendo demonstro. Liu. lib. 1. Romani ouantes ac gratulantes Horatium accipiunt, eo maiori cum gaudio, quo prope metum res fuerat. Significat etiā minore triumpho triumphare. Liu. lib. 1. Duplicique victoria ouantem Romulum, &c.

Ouum, eyn ey) vng oeuf.) ab ὠὸν interposita u, euphoniæ causa. Mart. li. 13. Hesperius Scombri temperet oua liquor. Quorū multa ac varia sunt genera. Capitur etiā ouum pro arborū fructu apud Empedoclem.

O ANTE X.

Oxalis, (ὀξαλίς) lapathij genus, satiuo proximum, folijs aquosis, colore betę cādidæ, radice minima, Plin. lib. 20. cap. 21. vulgus acetosam vocat,

Oxus, amnis ortus in lacu Oxia, vt inquit Ptol. siue Oxo, vt Solinus. Oxos, (ὄξος) neutri generis, siue oxeos, acetum. Oxis. idis (ὀξίς) pro vase aceti.

Oxyacanthos, (ὀξυάκανθα) spina est paruis folijs aculeatis, per extremitates ferens baccas rotūdas, folijs ipsis arenosa lanugine obductis.

Oxybaphum, pen. cor. Latinè acetabulū, ab aceto.

Oxycedros, (ὀξύκεδρος) species cedri, ramosa, & nodis infesta. Plin. lib. 13. cap. 5.

Oxygala, (ὀξύγαλα) quasi acetosum lac, Gala Latinè lac, oxos acetum. Plin. libr. 28. cap. 9. Apud quem oxygalum genere neutro etiam legitur.

Oxygarum, pen. cor. acutum garum, hoc est garum ex aceto confectum, quod in principio mensæ apponi solebat. ὄξ☉ acetū, γάρ☉ liquamē ex pisce. Mart. lib. 5. Deposui soleas, adfertur protinus ingens Inter lactucas oxygarumque liber.

Oxyhalme, (ὀξάλμη) genus potionis, quod ex sale & aceto recenti fieri solebat aduersus serpentes.

Oxylapathon, lapathum acuta habēs folia, de quo Plin. lib. 20. cap. 21.

Oxymeli, (ὀξύμελι) acetum mulsum dicitur, genus potionis, quod ex mellis heminis decem, aceti veteris heminis quinque, salis marini pondo, tymbræ quadrante, aquæ marinæ sextarijs quinque pariter decoctis fieri solebat.

Oxymoron, vt docet Bud. ex Quint. est sententia ex periculo petita: hoc est, ita acutè & affectatè enunciata, vt fatua videatur: vt apud Vergil. lib. 7. Æn. Num capti potuere capi?

Oxymyrsine, (ὀξυμυρσίνη) frutex est, quē acutā myrtū appellamus. Folia habet myrto similia, sed acutiora & rigidiora producit, baccasque rufas ad cerasorum similitudinem, Plin. lib. 25. cap. 11.

Oxyopora,(ὀξύπορα)sunt quæ Columella tradit appellari oxygara, Quoniam,inquit,cum vsus exigit,aceto garoq; diluuntur. Plin.libr.20.cap.22. Fœniculum condimētis propè omnibus inseritur, oxyporis etiā aptissimè. Sunt & sua Medicis oxyspora,quasi à celeritate dicta penetrandi. est enim remedium præsentaneum,id est,celeriter iuuans. Idem libro.24.cap.8.Iuniperus miscetur antidotis oxyporis.

Oxyporopolæ,(ὀξυπορωπῶλαι) qui cibos vendunt aceto confectos. Plinius,In eos vsus & oxyporopolæ seruant,addito dulci acrementum aceti temperantes.Vbi nunc sic legitur,Stomachos dissolutos vtilissimè adiuuant,vti ne eo esu abluantur,& oxypori obolis asperitatem addito dulci,ad intinctum aceti temperantes.

Oxys, (ὀξύς) masc.gen. & oxy neutri,indeclinabile, acutum,citum,& velox significat.

Oxysaccarum,(ὀξυσάκχαρον)potionis genus ex saccaro & aceto. Saccarū mel dicitur in arundinibus collectum,gummi modo candidum ac fragile.

Oxyschœnon, (ὀξύσχοινον) acutum iuncum significat.Plin.lib.21.cap.18.

O ANTE Z.

Ozæna,(ὄζαινα)morbus cum vlcera circa nares sunt,plures'ue crustæ, & odorem fœdum habent,cui malo vix potest succurri,nomenq; trahit ab ozæna polypo.Plin.lib.25. cap.13.Narium ozænas emendat aristologia cum cypero. Ozœna etiam polypi genus est.Plin.lib.9 cap.30.Polyporum generis & ozæna,dicta à grauis capitis odore.

Ozænitis, (ὀζαινῖτις) herba, quæ & Pseudonardus dicitur. dicta ἀπὸ τοῦ ὄζειν, quod est olere. Plinius libro.12.cap.12.

Ozymon,regia herba,siue basilica, aut basilicum à Liguribus vocata, fragrantissimi odoris & vehementissimi, vnde nomen accepit,nempe à verbo ὄζω,quod est,redoleo.

Ozimum,pen.cor.ab ὄζω redoleo,genus edulij redolentis,ex intestinis cōfecti.Persius,Cū bene discincto cātauerit ozima vernæ.alij legūt Ocymū.

Ozo,(ὄζω) oleo.Vnde ὄζη fœtor,oris. Colu.libr.3. Itaq; & emissioni credendum est,quæ etiā immoratur, iactatione fœtorem quendam oris (quem Ozen Græci vocant) minuit.

DE LITERA P.



Litera muta est, nec aspirationem admittit, nisi in dictionibus Græcis,quę postponitur,vt Phaëthon. Conuertitur quādoq; in traducendis dictionibus Græcis p in b, vt cum apud Græcos πύξος,apud nos buxus scribitur,ab ἄψυρθος (cum litera ψ,pro qua nos ps ponere consueuimus) absyrtus cum b traducitur. Interdum p exile pro ph aspirato traduci solet,vt quod à Græcis φοινίκιος cum ph aspirata scribitur,à nostris puniceus transfertur,sic πορφύρεον,purpureū dicimus. Quin & contra,vbi illi p exile ponunt, Latini sæpissime aspiratū ponūt,vt quæ illi ὑψιπύλη,nos hypsiphyle scribere solemus.

P ANTE A.

Pabularis,& hoc re,(νομαλικός) quod ad pabulum pertinet, seu quod pro pabulo datur. Colu.Vicia pabularis,& vicia seminalis.

Pabulatio,νόμευσις,νομή. Aliquando actus ipse pabulandi. Cæs.7.Bell.Gall.Omnibus modis huic rei studendū, vt pabulatione & commeatu Romani prohibeantur.Aliquādo ponitur pro pastu.Var.3 de re Rust.cap.16.Si è bono loco transtuleris,vbi idonea pabulatio non est,fugitiuæ fiunt.

Pabulator,(ὁ ἐπὶ νομὴν πορευόμενος) qui pabulatum vadit. Colu.lib.5.Repente ex omnibus partibus ad pabulatores aduolarūt.Hinc pabulatorius adiectiuum vt pabulatoria corbis,in qua reponuntur pabula.Colum.lib.6.cap.3.Si grano abstinemus, frondis aridæ corbis pabulatoria modiorū duorum viginti sufficit.

Pabulor,aris,(νέμομαι) fūter famlen) voeder vergaderē,weyden) pastre) pabulū ex agris capio. Val. Max.Id postq cognouit, depositis insignibus imperij, familiarè vultum induit,ac pabulantiū hostium globo sese obiecit. Interdum pabulari, est pascere. Colum.lib.1.cap.7.Subinde quæ incedit scilicet capella, compesci debet, ne procurrat,sed placidè ac lentè pabuletur, vt & largi fit vberis.

Pabulum.(τροφὴ,νομὴ,χιλός) fūter)voeder)pasture, fourrage.) propriè pecudum, & aliorum brutorū cibus herbaceus, fœniceus,paleaceus,vel stramentitius est.Cæs.2.Bell.Gall.Ipse,cum pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit. Vergl.Priusquam Pabula gustassent Troiæ, Xanthumq; bibissent. Per translationem dixit Cicero in Cato. Maio.pabulum studij:Si verò habet senectus aliquid tanquam pabulum studij & doctrinæ, nihil est otiosa senectute iucundius.

Pacatè, (ἠρεμικῶς) aduerbium, significat tranquillè, sedatè.

Pace tua dixerim,(μηδὲν ἀγανακτήσας) honestus reprehendendi modus, prius captata venia. id est, tua venia,& te non irascente.

Pachiri,montes in minore Asia.

Pachysos, (πάχυσος) fluuius Siciliæ,ciuilis sanguinis notatus infamia.

Pachynus,(πάχυνον)penult.indifferente,promontorium Siciliæ,Peloponesum spectās,ab aëris crassitudine.Nam παχὺ pingue & crassum dicitur.Vergil.lib.3.Præstat Trinacrij metas lustrare Pachyni. Priscianus in Periegesi,Qui procul effusis Pachyni distenditur oris.

Pacifer,(ἠρηνοφόρος)quo nonnulli vtuntur,à pace & fero,hoc est pacem ferens.Inde pacifera arbor, quæ etiam inter armatos hostes prætensa,quietis erat indicium,& est hæc arbor de genere lauri.

Pacificatorius,a.um.(διαλλακτικός,ἠρηνοποιητικός)quod ad pacificationem pertinet. Cice.Phil.12.Id nunc negant, posteà quàm nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Pacifico,as.(σπένδομαι,διαλλάσσω) frid machē) vrede maken) appaiser) à paciscor esse videtur,est pacem inter aliquos cōciliare,& discordias bellumq; tollere.Cice.Lepido,Itaq; sapientius (meo quidē iudicio)facies,si te in istam pacificationē nō interpo

pones.id est,pacem faciendam.Quidam hæc tria separant,vt pacificatus sum,pacem feci significet. Pacatus sum,in pace sum, ab armis destiti, Placatus sum,ab indignatione animi ad lenitatē redij, vel animo leni sum.Vnde & Pacificatio,id est compositio,vel ab armis discessio.

Pacinus, vnus ex nepotibus Volsinij regis,cognomento Luculli. à quo Pacinates Italiæ populi.

Pacionem , inquit Festus, antiqui dicebant, quam nunc pactionem dicimus.Vnde & pacisci,& paco adhuc in vsu remanent.

Paciscor,sceris,pactus,deponens,significat pactum facio,conuenio,ad conditionem venio.vnde etiā cōstruitur cum ablatiuo,sicut alia verba precium significantia. (συμβάλλω, συναλλάττω, συντίθεμαι, διομολογοῦμαι,ὁμολογῶ.) mit eyn vberkummē,eyn vertrag machen) een compact oft verdrach maken) faire quelque contract, ou accord auec vng autre.) Plaut.in Bac.Pacisci cum illa paulula pecunia potes. Dicimus etiā, Pactus sum hanc rem. Iustin. libro.2.Cum Xerxe nuptias filiæ eius paciscitur. Ponitur aliquando pro promittere.Plautus in Trin.Hæc tibi pacta est Callicli filia?id est, promisit'ne tibi. Hinc pactor,oris.verbale. Cicero.7.Verr. An fœderum interpretes , societatis pactores , religionis authores? Huius compositum est Depeciscor.

Paco,as.à pace fit,& significat mitigo,lenio,placo, propicio,cōcordo,& pactum facio,(ἱλάσκω,ἡσυχάζω) befrieden,versūnen) te vreden stellen)apaiser.) Dicitur & pacor deponens . Augustinus vtrunq; complexus est.Sodalis non tibi feci iniuriam,quod pacaui, reddidi tibi,fraudem tibi non feci,quia quod pacatus sum reddidi.

Pactilis,vide in dictione Pango,gis.

Pactio est (vt inquit Vlpianus)duorum plurium'ue in idem placitū & consensus.(ὁμολογία,συνάλλαγμα,τὸ ὁμολογούμενον, συμβόλαιον) eyn vertrag) een compact) paction,conuention.) Sallu.Collegam suum Antonium pactione prouinciæ propulerat, ne contra rempublic. dissentiret. Cice.lib.3.Off. Regulus nō debuit conditiones pactionesq; bellicas & hostiles perturbare.

Pactolus,πακτωλὸς,pen.prod.fluuius Lydiæ,aureis arenis,Smyrnæos irrigans agros. Iuuenal.Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena,

Pactum,quandoq; participiū est,à paciscor, id est, pacto decretum.τὸ διομολογηθέν.Plau.in Asin.Hinc inierunt viginti minæ bonæ , mala opera partæ, Has tibi nos pactis legibus dare iussit . id est, vt barbari dicunt,sub conditione.Quandoq; nomē quod à Cicerone sic definitur lib.2.De Inuen.Pactum,(συμβόλαιον)est quod inter aliquos cōuenit, quod iam ita iustū putatur,vt iure præstare dicatur.In ablatiuo quādoq; accipitur pro modo,τρόπῳ. Teren.in Andr. Eo pacto & gnati vitam, & consilium meū cognosces. Hinc Pactitius adiect. vulgò conuentionalis dicitur. Gell.lib.1.cap.25. Cessatio pugnæ pactitia.induciæ dicuntur.

Pacuuius.(πακούβιος)Brundusinus poëta,tragicus, illustris,Ennij poëtæ ex filia nepos,Romæ picturam exercuit,ac fabulas venditauit,deinde Tarentum trāsgressus,propè nonagenarius diem obijt. Hic (vt Quintil.ait) grauitate sententiarū,pondere verborum , authoritate personarū clarissimus fuit,citra tamen nitorem.

Padua,vrbs,à Padi vicinitate dicta,quę & Patauiū, (πατάβιον) dicitur quasi Padauium. Vel ἀπὸ τῆ πτήσεως,id est,à volando,quòd captato augurio dicitur conditum.Vel à petendo,quòd telo auem Antenor petijsse dicitur, eoq; in loco vrbem condidisse. Primo Antenorea dicta est.vnde Antenoridæ,postea Patauini,& Paduani. Apud Patauiū natus est Titus Liuius historicus celeberrimus , qui res Romanas summa facundia perscripsit. Similiter Stella, & Valer.Flaccus poëtæ, & Paulus Iureconsultus.Fertur quoq; Volusius poëta Patauin⁹, qui post Ennium,rerum gestarum populi Romani annales carmine descripsit.

Padus,(πάδος) fluuius, qui (vt Plin libr.3.cap.16. scribit) è gremio Vesuli montis celsissimum in cacumen elati,finibus Ligurum,Gabienorum visendo fonte profluens,condensq; sese cuniculo,& in Foroliuiensium agro iterum exoriens,nulli amnium claritate inferior.A Grçcis dictus ἠριδανὸς,ac pœna Phaëthontis illustratus. Augetur ad Canis ortus,liquatis niuibus,agris quàm nauigijs torrētior. Metrodôrus refert, quoniam circa fontem arbor sit multa picea (quæ pades Gallicè vocetur) Padum hoc nomen accepisse.

Padusa,fluuius,quē aiunt Padi brachiū,Rauennam vsq; perductū,Messanicū alio nomine appellatū.

Pæan,(παιὰν) hymnus erat in Apollinē,sicut dithyrambus in Bacchū (vt Iu.Pollux inquit) qui non solū in auersione malorū decātabat,sed etiā in victoria.Interfecto enim Pythone,laudibus & carminibus laudatus fuit,q̄ pęana dixerāt.Verg.Lætum pæana canētes.Abusiue tamē pro omni deorum laude ponit.Vnde opus suū Pindarus,de laudibus deorū omnium,Pęana inscripsit.Pæan verò à παίω,quod est medeor,q; scilicet morbis medelam præbēs,finē faceret. vnde & Apollo ipse Pæan dictus est.Iuuen.Parce precor Pæan.

Pæantidæ,gemmæ quæ aliàs Gemonides vocātur.

Pægnium,(παίγνιον) genus ludicri poëmatis,à ludēdo. Vnde Technopægnion apud Ausonium.

Pædagium, (παιδάγιον) locus in domicilio,in quo pueri seruiq; commorantur,qui παῖδες vocantur. Plin.libr.7.Epist.Puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat.

Pædagogium, (παιδαγωγεῖον) apud Iureconsul.titulo de fund.instru.seruitiū atque mancipiū dicitur. Verba Vlpiani hæc sunt,Si instructum fundum legasset,ea pædagogia quæ ibi habebat , vt cum ibi venisset,præsto essent in triclinio,legato continētur.Sueton.tamē (si textus falsus non est) accipit pro puerorum concubitu,cum inquit in Nerone Super ingenuorū pædagogia,& nuptiarū concubinatus Vestali virgini Rubricæ vim intulit.

Pædagogus, (παιδαγωγὸς) pen.prod.pueri ductor, παῖς puer,ἀγωγὸς ductor. Is est enī,cui ducendorū puerorum custodia datur. Columel.libro.1.Nec

postrema quasi pædagogi eius meminisse didignemur, Iulij Hygini.

Pædaretus, proprium nomen viri. ἀπὸ τῆς παιδείας, καὶ ἀρετῆς, hoc est, à disciplina & virtute.

Pæderastes, (παιδεραστὴς) amator puerorum.

Pæderastia, (παιδεραστία) amor obscœnus in pueros.

Pæderos, (παιδέρως) lapilli genus, quem sanguenẽ vocant. Est etiam achanti genus. Plin. li. 22. ca. 22. Alterum leue, quod aliqui pæderoton vocant, alij melamphyllon. Pæderos dicta, quòd ea pueri luderent, & achanti amplis folijs personas quasdã facerent, atque ita oblectarentur.

Pæderotes, (παιδέρωτες) vocant gemmas quæ colore excellunt, quasi puerorum amatores dictæ.

Pædia, Græcè παιδεία, eruditio institutióque in bonas artes, vt docet Gellius. Vnde Pædia Cyri, quã Xenophon scripsit.

Pædico, as. penultima produ. obscœnum verbum, quod significat præposteram cum masculis libidinem exerceo. Græci dicunt πυγίζειν, id est, nates contrectare. Iulius Firmicus hanc libidinem præposteram appellat. Hinc pædicones, siue pædicatores, (πυγισταὶ) puerarij, puerorum amatores, concubitorésque.

Pædomatheis, (παιδομαθεῖς) qui à pueris statim discunt.

Pædor, squalor, illuuies, sordes, & omnis immunditia, seu putor in animali, (αὐχμὸς, ῥύπος) Lucanus: Longusque in carcere pædor. Cice. lib. 3. Tusc. Barba pædore horrida, atque intonsa infuscat pectus illuuie scabrum. A Græco hoc nomen deduci videtur, quo παῖδες, id est pueri, dicuntur, qui in illa puerili ætatula sordidi ferè sunt, nec à sordibus sibi abstinere. Vnde Pædidos quoque sordidos, & obsoletos appellant.

Pædotribes, (παιδοτρίβης) pen. prod. vel pædotriba, bæ. ludi literarij præceptor, & exercitationis magister. Cuius officiũ, vt inquit Plato in Gorgia, est corpora hominũ formosa robustáque efficere. Pædotriuica exercitatio, pertinens ad doctorẽ pædotriuem. Aristo. li. 7. Polit. præcipit adulescentes gymnasticæ & pædotriuicæ esse tradendos.

Pæon, (παίων) nomen viri, medicinæ artis peritissimi, vt scribit Homer. Est & Pæon genus pedis, qui à Diomede quadruplex esse traditur. Quorũ primus ex longa, & tribus breuibus constat, Secundus, ex breui & longa, & duabus breuibus. Tertius, ex duabus breuibus, & longa & breui. Quartus, ex tribus breuibus & longa.

Pæonia, (παιωνία) herba vocata est à Pæone medico, qui eam inuenit. Pæonia etiam regio est in Europa, à Pęone Endymionis filio, & Epei fratre, qui victus cursu ab Epeo (sicut inter eos conuenerat) imperium victori dedit, & in Macedoniam, seu Traciam ad amnem Axium discessit. A quo Pæonia regio dicta, quæ ex regis nomine Æmathia pars Macedoniæ, à qua Pæones populi, vt Iustin. libro septimo scribit. Statius libro Achilleidos penultimam corripit, dicens: Præterijt, didici quo Pęones arma rotatu. Quãdoque Pæonia ponitur pro Macedonia, sicut Æmathia, cuius littoris regio iuxta Sithouiam & Thermopontũ Pallene vocatur. In hac regnasse fertur Telegonus.

Pæstum, (παῖσον) oppidum Lucaniæ, rosarum abundantissimum, vbi ob cœli clementiam bis in anno producebantur fructus, scilicet Maio & Septembri. Verg. lib. 4. Georg. Biferique rosaria Pæsti. Huius mœnia prope mare magni spacij adhuc integra videntur, latitudine & altitudine miranda. A Tuscis conditum, Possidoniam dixerunt, & eius sinum Possidionatem. Postea Romani missis huc colonis ampliauerunt, vt ait Strabo. Hinc Pæstanus, a. um. παισινός. Ouid. De Arte Amandi, Cultaque Pæstanas vincat odore rosas.

Pætus, qui obliquatis oculis in altũ respicit. Horat. in Serm. Appellat pætum pater, & pullũ male paruus Si cui filius est. Vbi interpres Porphyrio, Strabo, qui est detortis oculis, dicitur: pætus, leniter declinatis. Acron ibidẽ, Pæti ꝓpriè dicũtur, quorum huc atque illuc oculi velociter vertũtur. Hinc Pætorum familia Romæ cognomen sumpsit.

Paganalia, liorum. (κωμητικὰ) rusticorum festa.

Paganicus, opponitur Castrensi. Antonius lib. 1. de testa. Mili. Frater tuũ miles si te specialiter de bonis, quæ in paganico habeat, hæredem fecit, bona quæ in castris reliquit, petere non potes. Paganica pila dicitur à pagis, id est, villis, quòd pagani ea vterentur. Hæc est crassior, laxiórque, & pluma plena, nec ad lusum tam agilis, vt quæ nec tam leuis est, nec iactata facile resilit Martialis lib. 4. Et quę difficilis turget paganica pila, Folle minus laxa est & minus arcta pila.

Paganus, (κωμήτης, κωμητικὸς) à pago dictus, rusticus, villanus, in villa natus, qui non nouit vrbem, quasi ex vno fonte potans. Cicer. pro Domo sua, Nullum est in hac vrbe collegiũ, nulli pagani, aut montani, quoniam plebi quoque vrbanæ mores nostri conuenticulo, & quasi consilia quæstũ esse voluerũt. Hinc Semipaganus, Semirusticus. Persius per translationem arrogantiã vitãs ait, Ipse semipaganus, Ad sacra vatũ carmen affero nostrũ. Interdum pagani, (παγανοί, ἀστράτευτοι) accipiuntur pro hominibus non militantibus, tametsi vrbani sunt. Et est verbũ peculiare Iureconsultorũ, à quibus hæc duo perinde ac contraria opponũtur, miles & paganus. Suet. De Augusto, Pinariũ equitẽ Romanũ, cum concionante se, admissa turba paganorũ, apud milites subscribere quendã animaduertisset, curiosum & speculatorẽ ratus, coram fodi imperauit. Vlpian. Est rescriptũ à Diuo Pio, in eo, qui cum esset paganus, fecit testamentũ, mox militare cœpit. Paulus: Fecit testamentum exemplo eius, qui paganus fecit, deinde militare cœpit. Quare autem pagani dicantur qui vrbani sunt, dicitur Romam diuisam fuisse in tribus quatuor (sicut apud Dionysium libr. 4. Anti. legitur) quas pagos vocitabant, in quibus habitantes pagani dicebantur, qui in nullam aliam habitationem transferri poterant.

Pagasa, (παγασαὶ) Thessaliæ oppidũ, quod postea Demetrias dictum est. Iuxta quam ædificata fuit Argo nauis, propter quod nauis longa Argonau-

tarum pagassea nuncupatur, quòd Iason, qui eam ædificauit, fuit filius Æ sonis, fratris Peliæ regis Thessaliæ. Hinc Pagasiticus, (παγασιτικός) sinus in Thessalia est dictus.

Pagatim, (κατὰ πάγυς) aduerbium dictum est per singulos pagos, ea forma qua oppidatim. Liui. 2. Bell. Maced. Templa deûm, quæ pagatim sacrata habebant, dirui atq; incendi iussit.

Pages, compactio dicitur, licet vix simplex inuenia tur, sed composita, vt compages. συναφή.

Pagina, (σελὶς) pen. cor. vtraq; pars folij, à pangẽdo, quòd in paginis carmina panguntur, id est, figuntur. Versus enim pangi vel figi ceris dicuntur. Vel quòd in libris suam quæq; obtineant regionẽ, vt pagi. Cic. Ad Tyro. lib. 16. Variè sum affectus tuis literis, valde priore pagina perturbatus. Plin. li. 17 cap. 22. paginas in vitibus vocat areas interseptas inter duo iuga. Hinc Pagella diminutiuum. Cice. in Bruto lib. 11. Non imitor λακωνισμὸν tuum, altera iam pagella procedit. Hinc fit Compagino, (συναρμόζω) pro coniungo, quòd paginæ simul coniungantur.

Paginula, diminutiuum à pagina, (σελίδιον) Cic. ad Attic. Si verò id est, quod nescio an sit, vt non minus longas iam in codicillorum fastis futurorum consulum paginulas habeat quàm fastorum.

Pagio, gis. pepigi. pactum, significat paciscor. (συντίθεμαι.) Cice. lib. 2. Ad Heren. Pacta sunt, quæ legibus obseruanda, hoc modo, Rem vbi pagunt, oratione pagunt. Seruius tamen dicit, Pago (vnde multi volunt venire pepigi) nusquam lectum est, vultq; pepigi à paciscor fieri, sicut & pactus, quomodo à placeo, placui, & placitus.

Pagurus, (πάγυρος) piscis est ex genere cancrorum. Dicitur & Pagrus. Plin. lib. 32. ca. 10. Pagri fluuiatilis longissimus dens capillo adalligatus.

Pagus (κώμη, πάγος) simul positæ villæ, hoc est, rusticanæ domus in vnum coagmẽtatæ, vel cuiusq; fluuij tractus, & vtrinq; secundum flumen habitationes. Nam πηγὴ, & Doricè παγὴ, fons dicitur, quòd circa fontes hæ ponerentur, quòd omnes eadem aqua vterentur. Scribit Cæsar, Ciuitatem Heluetiam in quatuor pagos fuisse diuisam. hoc est, in quatuor regiones, quæ pagatim inter se diuisæ erant, & habitabantur. Sunt autem, die Vr, die Limag, die Rus, vnd die Ar. hoc est Vr, Limagus, Vrsa, & Arola.

Pagyris, (πάγυρις) nomen fluuij, & nomen ciuitatis, à qua Pagyritæ populi. Quidam tamen Pacyrim dicunt.

Pala, (σφινδόνη) instrumentũ rusticanũ, vulgò notũ, dicta à pangendo mutata g in l, inquit Varr. lib. 4. De Lingua Latina. Plaut. Palas vendundas sibi, & mergas datas, vt hortum fodiat, & instrumentũ, quo panis in furnum mittitur, & extrahitur. Cato ca. 2. Palæ ligneæ quatuor, necnon ventilabrũ. Dicitur etiam quoddam ignisreceptaculum. Item Palæ dicũtur dorsa dextra læuaq; eminẽtia membra. Item (vt inquit Strabo) minores auri purgatioris massulæ, & vtiq; non maiores selibra. Plin. lib. 33. cap. 4. Expuitur æris pala quædam. hoc est quod Græci ψῆγμα appellant. Idem ibidem scribit, palacras appellari massas auri, in puteis repertas, decem & amplius librarum pondere, quas alij palacranas vocant, sicut id quod minutum est bas lucem. Pala quoq; anuli pars plana & latior, in qua gemma inseritur. σφενδόνη. Cice. lib. 3. Offic. Ibi cum palam eius anuli ad palmam conuerteret à nullo videbatur.

Palæmon, (παλαίμων) marinus deus, Latinè Portunus, & portubus præsit. de quo in dictione Portunus. Archias in Epigram.

Τέσσαρες εἰσὶν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱροὶ
οἱ δύο μὲν θνητῶν, οἱ δύο δ' ἀθανάτων.
Ζηνὸς, Λητοΐδαο, Παλαίμονος, Ἀρχεμόροιο,
ἆθλα δὲ τῶν, κότινος, μῆλα, σέλινα, πίτυς.

Quæ sic carmine efferuntur,
Quatuor Argiuis certamina sacra feruntur,
Bina hominum natis, binaq; cœlitibus,
Phœbo, ipsiq; Ioui, Archemoro, & Melicertæ.
Poma, oleastra, apium, præmia pinus erant.

Est & nomen propriũ Grammatici Vicentini, cuius tanta fuit arrogantia, vt secum natas, & perituras literas diceret. De quo diuinasse videtur Vergilius, cum diceret, Tantum vicine Palæmon.

Palæstina, (παλαιστίνη) prouincia Syriæ, Arabiæ conterminа, dicta à Philistim vrbe metropoli in ea, vt inqt Plin. li. 5. Nam & Herodot. Syriã alterã Palæstinam. In ea quinq; ciuitates continebantur, Gaza, Aschalon, Geth, Acaron, & Azotum. Est & altera Palæstina prope Pharaciam, de qua Lucan. lib. 5 Laxa Palæstinas vndis consixit arenas.

Palæstra, (παλαίστρα) luctatio, ab πάλιν iterum, παίω ferio, percutio. Vel ἀπὸ τῆς πάλης, id est, à luctatione. Vel ἀπὸ τῆς πάλλειν, id est, à motu vrnæ. Nam du ctu sorte luctantur. Verg. libr. 6. Pars in gramineis exercẽt membra palæstris. Palæstra etiam dicitur domus lenonis, in qua est exercitus amator assiduè. Teren. in Phorm. Et cum à sua palæstra exit foras. Vnde Vitruuius lib. 5. docet, quomodo palæstræ sint ædificandæ.

Palæstricon, (παλαιστρικόν) locus vbi palæstra exercetur.

Palæstricus, (παλαιστρίτης) substantiuũ, idem quod palæstrita. Afranius, Depellis mihi manum per palæstricos.

Palæstricus, ca. cum. (παλαιστρικός) pen. cor. quasi ex vsu palæstræ, siue quod ad palæstrã pertinet. Plau. in Rud. Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatũ pro exercitio gymnastico, & palæstrico. Palæstricos motus dixit Cic. 1. Off. Hinc palæstricè aduerbium, more palæstritarum. Cice. in Orat. Sed ita vt palæstrico spaciari in xysto liceat.

Palæstrita, tæ. (παλαιστρίτης) pen. cor. q se in palæstra exercet, vel sodalis palæstræ, aut magister. Cic. 6. Varr. De Heraclij hæreditate, quam palæstritæ concessisset, multò maximè partem ipum abstulisse.

Palàm, aduerbium, ad omnia refertur & significat manifestè, apertè, in conspectu atq; oculis omniũ. (ἐπιφανῶς, φανερῶς) offentlich) opentlijck) publiquement.) Contrarium habet clàm. Plaut. in Cistel. Nostro ordini palàm blandiuntur, clàm

si occasio vsquã est, frigidã Subdolè suffundũt. Similiter palàm & obscurè, cõtraria. Cic.4.Aca. Alterũ quidem, vt videmus, palàm: alterũ, vt suspicamur, obscurius. Palàm & interdiu, quibus contraria clàm & noctu. Cæsar tertio Bel. Ciuilis, Exercitum educunt, Pompeius clàm & noctu, Cæsar palàm atq; interdiu. Coràm, ad personas certas tantũ refertur, Palàm ad omnes. Terent. Sin falsum aut fictum, continuò palàm est. Hinc fit Propalàm, eiusdem significationis, à quo propalo, las. pro manifesto, seu aperio, de quibus infrà. Palàm quæstum facere, (ἐν τῷ φανερῷ χρηματίζειν) dicitur non tantum ea quæ in lupanari se prostituit, sed etiã si qua (vt solet) in taberna, caupona, vel qua alia domo pudori suo non parcit.

Palamedes, (παλαμήδης) nomen nauplij, Eubœę regis filij, q Vlyssis fraude à Græcis interfectus fuit. Hic fertur Troiano bello quatuor literas inuenisse, scilicet θ, ξ, ζ, φ. Præterea ordinẽ aciei, dationẽ signi, tesseras, hoc est, symbolũ bellicũ, & vigilias inuenit. Hinc à poëtis Palamedis aues, grues dicũtur. Mart. Turbabis versus, nec litera tota volabit, Vnam perdideris si Palamedis auem.

Palaneæ, idem significat quod Palangæ.

Palangæ, (Græci φάλαγγες dicunt) sunt ligna teretia, qualia sunt quæ nauigijs, dum subducũtur ad littus, aut ad mare trahuntur, supponi solent. Vnde etiam nunc palangiarios dicimus, qui aliquid oneris fustibus transuehunt. Varr. De vita P. Ro. lib.4. Cum Pœnus in fretũ obuiã venisset nostris, & quosdam cepisset, crudelissimè pro palangis carinis subiecerat, quo metu debilitaret nostros. Vide in dictione phalangæ.

Palango, gas. (φαλαγγίζω) onus aliquod huiusmodi fustibus transueho. Afranius, Et capreã vnã semilaceram quaterni simul palangabant.

Palanteum, (παλάντειον) vrbs in Palatino monte, à Palante Euandri proauo. Vnde Verg. lib.8.

Arcades his oris genus à Palãte profectũ,
Qui regem Euandrum comites, qui signa secuti,
Delegère locum, & posuere in montibus vrbem,
Pallantis proaui de nomine Pàlanteum.

Palantia, (παλαντία) oppidum. vnde & palantini. Est & nomen fluminis in Valentino littore.

Palantina, (παλαντίνη, παλαντιάς) regio Romæ, cuius Arcades duce Euandro palantes authores extiterunt.

Palatha, (παλάθη) ficus inter palas compressa. Hesychius ait esse assam ficorum & caricarum. Hieron. li.2. Regum, Apparuit Siba puer Miphiboseth in occursum eius cũ duobus asinis, qui onerati erant ducẽtis panibus, & centum alligaturis vuæ passæ, & septem massis palatharum.

Palatualis, (παλλαντῖνος) flamen dictus est qui ad sacrificandũ ei Deæ constitutus erat, in cuius tutela Palatium esse putabatur.

Palatim, (πεπλανημένως) aduerb. significat passim vagando. Liu. lib.5. Tusculum palatim fugerunt.

Palatina officia, dicũtur officiales aulici, & imperatorij. Iulius Capitol. in Galienis, Cum iret ad hortos nominis sui omnia palatina officia sequebant,

Palatina palæstra, quæ in Palatio monte exercetur. Cic. ad Att. lib.2.

Palatinus, na, num. (παλλαντῖνος) vnde Palatinus deus, & Palatinus mons dictus est, super quo primo Roma ædificata fuit, & in eo reges primò, deinde consules, pòst imperatores maiore ex parte sedem habuerũt. Et Palatini, qui & Palantes sunt, qui cum Euandro venerunt, & Aborigenes consederunt in quartę regionis Palatio. Sed hos alij dictos à Palantia Latini vxore putauere.

Palatium, (παλλάντιον, Σ. παλάτιον Strabo) mons Romę appellatus est, quòd ibi in palatio pecus pascens balare consueuerit (sic enim vox eius animalis exprimitur) quasi balatium. Vnde Næuius balatium appellat. Vel à palo. las. quia ibi palare, id est, errare, pecudes solent. Sed quòd palantes Arcades cum Euandro ibi consederunt. nã ante Romam conditam possessum atq; habitatũ fuit aut ab Arcade Euandro, aut Aboriginibus, qui ex Palatio oppido agri Reatini venere, & cum Euandro habitauere. Alij à Palantia Latini matre, quæ ibi habitauerit, Palatium dictũ volunt. Alij à Palante Euandri auo. Alij à filia Euandri Palantia, ab Hercule vitiata, & postea illic sepulta, vel certè à Palante eius filio illic sepulto. Alij à Pale pastorali dea nomen inditum, autumant. Palatium (ἀρχεῖον) etiam dicitur domus imperatoria, superba, amplaq; à Palante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem sui fecisse dicitur. Aut (secundum Plinium) à Palanteo Arcadię oppido, siue vt Cyrillus author Græcus refert, à Palatio monte. Suet. de Cla. gram. Quare ab Augusto quoq; nepotibus eius præceptor electus, transijt in Palatium cum tota schola. Huius nominis prima syllaba indifferenter ponitur. Ouid. De Arte Amandi, Illic duas tulerant nemorosa palatia frondes. Marti. Inde sacro veneranda petes palatia cliuo. Et Palatium, dicta fuit vrbs Diocletiani, quã nunc nautæ Spalatum vocant. Eusebius in Chronicis, Diocletianus haud procul Salonis in villæ suæ Palatio moritur.

Palatual, sacrificium quod fiebat Romæ in monte Palatio.

Palatus, (οὐρανός, ὑπερῴα) oris cœlũ, quod labijs dentibusq; quasi palis munitus sit. Cic.2. De Fin. Nec enim sequetur, vt cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. Dicitur & palatum. Colu. lib.7. Sed etiam si palatum atq; lingua concolor lanæ est.

Palea, (ἄχυρον) spreuer) kaf) paille.) à palàm, vt ait Varr. de re Rust. lib.1. cap.50. seu pabulo dicitur. nam ea sola primum in pascendis animalibus præbebatur. Quo sanè vocabulo, non propriè culmi, sed follicula ipsa granulorum comprehenduntur. Verg. lib.1. Geor. Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes. Colum. libr.6. Minus commodè tuemur armentum paleis, quę vbiq; & quibusdam regionibus solæ præsidio sunt, & probãtur maximè ex milio, tum ex hordeo, mox & tritico. Idem Oportet fabam maturam cõterere, & paleas eius diligenter recondere. Notandum (vt Seruius sentit) paleam singulari numero dici contra artem.

Nam.

Nam quæ ex pluribus constāt, sunt tantum numeri pluralis, vt cancelli, bigæ, scopæ. Licet abutantur poëtæ. Verg. Nequicquam pinguis paleæ teret area culmos. Palea quoq; dicitur cartilago deflua à collo galli gallinacei apud Colu. lib. 8. cap. 2. & Varr. De re Rust. lib. 2. cap. 6. Pallea æris ponitur pro ramento, & excremento. Plin. lib. 34. cap. 13. Ac repentè vehementiori flatu exponitur æris palea quædam.

Palearia, (τὰ ἐς γόνατα) pelles dependentes ex gutture boum, dicta quasi pellearia. Verg. lib. 3. Geor. Et crurum tenus à mento palearia pendēt. Huius nominatiuus singularis est palear. Item palearia, (ἀχυρῶνες) vbi conduntur paleæ, sicut fœnilia, vbi fœnū reponitur, cuius nominatiuus singularis est palearium. Colu. Defrutariam, fœnilia, paleariaq; & apothecas, & horrea.

Paleatus. a. um. (ἀχυρωτὸς) quod est factum ex paleis, vel paleis opertum. Colu. lib. 8. de arboribus, Quicquid inserueris viti, diligenter libro ligato, atq; luto subacto paleato, oblinito, operitoq; plagā, & ita alligato, ne aqua vētus'ue penetrare possit.

Palen, (πάλην) dicimus luctā, vnde Palæstra.

Palene, (παλήνη) ciuitas, à Pallena Sithonis filia, & vxore Cleti dicta, quam alij Macedoniç, alij Thraciæ adscribunt, ob regionem vicinam, vbi gigantū bella fuisse memorantur.

Palepaphos, (παλαίπαφος) Cypri vrbs, veneri sacra. Scribitur etiam diphthongo in secunda syllaba.

Pales, pastorum vel pabuli dea, βοτηρικὴ θεός. Hanc quidam Vestam, quidam Deorū matrem appellāt. Verg. Te quoq; magna Pales.

Palescamander, (παλαισκάμανδρος) fluuius in Troade, in Propōtidem profluens scribitur quoq; cum diphthongo in secunda syllaba.

Palfurius Sura, orator & causidicus fuit, sępe etiam declamauit, Martialis & Luciani amicus, sed ob suspicionem quòd cum Vitellianis sensisset, senatu à Domitiano fuit amotus.

Palicenus, (παλικήνη) vt inquit Stephanus, fons in Sicilia, dictus q́ iuxta Palicos fratres sit. In eum mittitur tabella à iuratis, quę si verum dixere, fluitat: si falsum, mergitur.

Palici, (παλικοὶ) dicti etiam sunt Palisci. Hi gemini fratres, Iouis filij & Thaliæ Nymphæ fuerunt, siue (vt alij volunt) Ætnæ, quæ cum Iunonis iram metueret, orauit vt terra dehiscens illam absorberet, & ita factum est. Sed cum tempus maturitatis infantium, quos aluo gestauerat, aduenisset, rursus terra hians, duos infantes ex puellæ aluo emisit, appellatiq; sunt Palici, quod πάλιν, id est, rursus hiante terra emersissent.

Palilia, (παλίλια) vel Parilia, Pales deæ festa (l in r mutata) dicuntur. Hæc à pastoribus in agris fiebant vndecimo Calend. Maij. quo die Romulus vrbem fundauit, ad lupos arcendos, morbosq; à pecore pellendos, seu pro partu pecoris. Propert. lib. 4. Vrbi festus erat, dixere palilia patres. Hic primus cœpit mœnibus esse dies.

Palillogia, (παλιλλογία) Latinè reduplicatio.

Palillogus, (παλίλλογος) iterum collectus.

Palimbacchius, (παλιμβακχεῖος) genus pedis, ex prima & secūda longis, & vltima breui, vt Augustus. Idem Antibacchius dicitur.

Palimpissa, pix liquida iterum decocta. Plinius libro. 24. cap. 7.

Palimpsæstus, (παλίμψηστος) membrana iterū abrasa. Cice. Trebat. Nam quod in palimpsæsto, laudo equidem parsimoniā, sed miror quid in illa chartula fuerit, quod delere malueris quàm hæc non scribere, nisi fortè tuas formulas. Quidam hoc loco legunt palinxestum. Iureconsulti deletitiā vocant. Nam abrasis prioribus literis rescribitur. Vlpianus, Chartæ appellatio ad nouam refertur, & ad deletitiam.

Palingenesia, (παλιγγενεσία) Latinè dicitur regeneratio, hoc est reditio post tempus animarū in corpus, quod fuit Pythagoræ dogma.

Palinodia, (παλινῳδία) eyn widerrüffung) een wederroepinge) deschant) contrarius cantus, & dici potest recantatio, siue retractatio. ᾠδὴν enī Græci cantum dicunt, πάλιν rursus. Vnde prouerbium, Palinodiam canere, cum male de aliquo scribētes, deinde rescribentes, bene de eodē scribimus, quasi dicendi mutatio. vide Chil. Erasmi.

Paliscorum, stagnum in Sicilia, sulphurei odoris.

Palinurus, (παλίνουρος) Siciliæ promontoriū, haud longè ab Helia, quæ postea Velia dicta est, in quo Palinuri gubernatoris nauis Æneæ tumulus est, & ab eo locus nomen sortitus est. Dicitur autem Palinurus, id est, bis meiens. πάλιν enim iterum, οὖρος vrina. Martial. Minxisti Palinure semel currente carina, Meiere vis iterum, sic Palinurus eris. id est, vocaberis bis meiens.

Paliurus, (παλίουρος) herba spinosa & aspera. Verg. Carduus & spinis surgat paliurus acutis. Est etiam nomen arboris in Africa suauem fructum facientis, quo vina commendantur. Et nomē paludis in Africa. Plin. lib. 24. cap. 14. Diosco. lib. 1. cap. 123. Theoph. lib. 3. cap. 17. & lib. 4. cap. 4.

Palla. æ. (χλαῖνα) per duplex ll, est honestæ mulieris vestimentum, hoc est tunicæ pallium, quòd palàm & foris est ad vestigia vsq; demissum. Vergil. Pro longæ tegmine pallæ Tigridis exuuię per dorsum à vertice pendent. Plaut. in Men. Pallam ad Phrygionem fert confecto prandio. Palla etiā vtebantur citharœdi. Ouid. Ille caput flauum lauro Parnasside vinctus, Verrit humū Tyrio saturata murice palla. Et tragœdi. Idem 3. Amor. Fronte comæ torua, palla iacebat humo. In Gallia quoq; viri palla vtebantur. Et videtur, inquit Bayfius, Gallica palla accessisse ad formam nostri palletoci manicati. Vnde Mart. Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Strabo lib. 5. idem sentit, Tunicarū, inquit, vice pallas manicatas gestant, ad verenda vsq;, natesq; medias pertingētes. Et ab irrugatione & mobilitate dicitur palla, quæ est circa finem huiusmodi vestium, ἀπὸ τῶ πάλλειν. Est etiam hoc nomine vrbs (Ptol. teste) à latere Meridionali Corsicæ.

Pallace (παλλακὴ) vel Pallaca. cæ. significat concubinam. Vnde dicimus, Hæc est pallace mea. Suetonius in Aug. Vespa. cap. 21. Accubante aliqua pallaca

lacarum, quas in defunctæ locum Cænidis pluri- mas constituerat.

Palladiũ, (παλλάδιον) Palladis simulachrũ, quod Romæ in æde Vestæ fuit, cuius meminit Herod. in 1.

Palladius, (παλλάδιος) nomen viri proprium, qui de Agricultura scripsit.

Palladius. adia. dium. παλλάδιος, quod est Palladis. Vnde Palladium forum Romæ, quod erat propin quum templo Palladis.

Pallacana, cepæ genus est, cui acutus sapor est, & la chrymosus, à nonnullis genon dicitur.

Pallantias, παλλαντιὰς, vt Callimachus refert, lacus est, alio nomine Triton. ex quo Palladem genitam volunt.

Pallas. antis. nomẽ filij Euandri, & nomen gigantis.

Pallas. ladis. (παλλὰς) dea dicta quòd pallantem gigantem interfecerit, cum prius Tritonia vocaretur à Tritone palude, vbi primum visa est. Vel à πάλλω vibro, quatio, eo quòd hastã vibrare consueuerit, docueritq́, quoniã belli dea est. Hæc dicta est Bellona, quia bella inuenerit. Et Minerua, quòd vim minetur, vel quod neruos minuat ob studiorum laborem. Nam dea artium & sapientiæ est, quia de capite Iouis nata est, sed quia dea est artiũ & ingenij, ideo ista fingũtur. Nihil est enim excellentius ingenio, quippe quo reguntur vniuersa. Vergil. Pallas quas condidit arces Ipsa colat. Hæc Iouis filia sine matre fuit. Nam Iupiter cum videret Iunonem sterilem esse, percusso capite emisit Palladem armatam. Pallas etiam nomen paludis est in Africa.

Palleo. les. lui. pallidus sum. ὠχριάω. bleych sein) bleeck zijn) estre palle) Mart. lib. 1. Pulchrè valet Charinus, & tamen pallet. A quo Pallesco, pallidus fio. Plin. lib. 19. cap. 10. Et cyminum sub Canis ortu pallescit. Huius cõposita sunt, Expalleo, à quo Expallesco, valde pallidus fio. Plau. in Cur. Viden' vt expalluit? Impalleo, à quo Impallesco, quod est, intus vel valde pallesco, Persi⁹, At te nocturnis iuuat impallescere chartis.

Palliastrum, rude ac vile palliũ. τριβώνιον. Apuleius, Ecce Socratem contubernalem meum conspicio, humi sedebat scissili palliastro semiamictus.

Palliatus. a. um pallio indutus, & pallio coopertus. τριβωνοφόρος. Cice. ad Quint. Frat. lib. 3. Denique illi palliati topiariam facere videantur. Pro tegere, & celare vsurpauit Apuleius, Nec palliari tam aperta res potest, id est, cooperiri.

Palliolatus, palliolo indutus. τριβώνιον ἔχων. Sueton. de Claud. Palliolatus nouo more præsedit. Mart. Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur.

Palliolum, (τριβώνιον) dimin. à pallio, id est, breuius pallium, siue linteum, aut laneum ad caput tegendum. Iuuen. Cultã palliolo, mulier nempe ipsa videtur. Hinc Palliolatim aduerbiũ Plaut. in Pseud. Palliolatim amictus sic incessi ludibundus.

Pallium, dictum est quòd palam sit, & foris (sub ea enim tunica sumebatur) longè lateq́ diffusum, & viris mulieribusq́ conueniens. τρίβων ἱμάτιον. ein mantel.) Propriè autem Græcorum habitus. Vnde Palliati Græci dicti sunt, & comœdię palliatæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus, & habitus hominum palliatorum Græcorum. authores Donatus & Diomedes. Pallium quoque philosophorum erat. Gel. libr. 9. Video, inquit Herodes, barbam & pallium, philosophum nondum video.

Pallor, quasi pellis liuor. ὠχρίασις, ὦχρος. bleyche) bleeckheyt) palle couleur.) Plin. li. 14. ca. 22. Hinc Pallor, & genæ pendulæ. A quo pallidus, ὠχρίας, ὠχρὸς, vt pallidus color. Et dimin. Pallidulus.

Paluster, stris. & Paluster. stra. strum. qđ est ex palude, ἑλῶδος. Colu. lib. 1. cap. 5, Deterrima aqua palustris, quæ pigro lapsu repit, pestilens, quæ in palude semper consistit. Sic palustris locus, palude plenus, & palustria pascua.

Palma, (θέναρ) dicitur planũ illud, & ex parte concauum manus, quod in digitos definens decore patet. Cic. in Orat. Cum autem manum dilatauerat palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. Vnde & pro mensura ponitur, sicut palmus, σπιθαμή. Ab huius similitudine arbor quoque illa nobilis palma, (φοῖνιξ) vocatur, quam phœnicem vocamus, quòd comã in cacumine habeat circumextensam, & ramos in digitorum modum protensos. vnde & genus earum carycas, dactylos, hoc est, digitos vocamus, quoniam digiti videantur. Hæc arbor in Italia sterilis est, in maritimis Hispaniæ fructũ fert, sed immitẽ, dulcem in Africa, sed statim euanescentem. Contrà autem in Oriente, & ex his vina, alicubi etiam panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Non cedit ponderi, sed surgit aduersum pondus, ideo victoribus traditur præmio, quòd non cesserint, sed pertinaces in bello perstiterint. vide Gellium lib. 3. cap. 6. Vnde & ponitur pro victoriæ signo, aut pro ipsa victoria. Plutarchus, In certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ, quoniam ingenij eiusmodi lignum est, vt vrgentibus opprimẽtibusq́ non cedat. Vnde palmã ferre, id est, victorem esse, palmam dare alicui, id est, victorem fateri, reseruare palmam alicui, habere palmam, accipere palmã, petere palmam. Item palma, causa certaminis dicitur. Terent. in Phor. In medio omnibus palmam esse positam. Item palma (vt docet Seruius li. 11. Æne.) significat togã, quæ etiam toga palmata dicebatur, à palma in ea intexta, & propriè triumphantium fuit, quã merebantur ij, qui de hostibus palmam deportassent. Alij à latitudine clauorum dictam volunt palmatam, quæ nunc à genere picturæ, picta appellatur. Martial. libr. 7. Palmatæq́ ducem, sed citò redde togæ. Hoc nomine etiam vrbs vna è duabus, quæ in vna Gymnesiarum sunt conditæ, ad Occasum sita, vt inquit Strabo lib. 17. παλμα. Plura Plin. lib. 23. ca. 5. & lib. 13. cap. 4. & Diosc. lib. 1. cap. 150 & Theoph. lib. 1. cap. 2. & lib. 3. cap. 5.

Palmaris, & hoc palmare, significat quemadmodũ palmarius, a. um. vt palmaris statua, quæ alicui propter victoriam ponitur. Cicer. 6. Philipp. Sed illa statua palmaris, de qua si meliora tempora essent, &c. Varro. 1. De re Rust. cap. 35. Rosa etiam conciditur radicitus in virgulas palmares. Colu. lib. 9. Per spacia palmaria modicis forãtur cauis.

Et

Et palmare facinus, νίκης ἄξιον, quod est dignum palma. Et palmare vestigium, (ἐπιθαμιαῖον ἴχνος) dictum quòd ex palmæ impressę nota factum sit.

Palmaria, (παλμαρία,) insula est vltra Tyberina ostia, in mari Tyrrheno, Varro lib. 3, De re Rust. Hoc ita fieri apparet in insulis propinquis, Pontia, Palmaria, & Pandatharia.

Palmarius, a. um. adiect. (ἀξιόνικον, καλλίνικον) quod est palma dignũ. Terent. in Eun. Id verò est quod mihi puto esse palmariũ. Palmariũ, (ἐπιθαμιαῖον) etiam dicitur quod est palmi. In eadem significatione palmaris, & hoc palmare.

Palmetum, ti. locus palmis consitus, vel vbi frequẽtes sunt palmæ. Plinius lib. 5. cap. 1. Ibi fama exi-stere circa vestigia habitati quondam soli, vinearum palmetorumq́ reliquias. Ponitur aliquando pro ipsa palma. Idem ibidem: Hiericuntem palmetis consitam, fontibus irriguam.

Palmes, itis. κλῆμα, ein räbzweyg) eẽ wingaert ranc ke) le serment de la vigne.) vitis propriè est, quod arboris surculus, nempe lignum illud, quod quotannis ex ipsa stirpe emergit, & gemmas producit, quæ deinde in virgulas abeunt, & palmæ cuiusdam digitos faciunt. Palmitum multa sunt genera apud Plin. lib. 17. cap. 22. Eum enim qui è duro exit ac prouenit, materiamq́ in proximũ annum promittit, pampinarium palmitem vocat, Colu. autem virgam pampinariam, quòd pampinos tantum promittat, & lætam frondẽ sine fructu ostendat. Vbi verò supra cicatricẽ est, tunc fructuarius, vel etiã fructuosus (vt Colu. tradit libr. 5. cap. 5.) palmes dicitur, quòd fructũ pollicetur, semperq́ sub iugo relinquitur, atq́ ex anniculo palmite factus, fructũ protinus creat. Palmites autem anniculi dicuntur vnius anni, quemadmodũ & veteres palmites, qui multorũ annorũ sunt, quos palmites emeritos, pluribusq́ induratos annis vocat Col. Ita quoq́ & nouelli palmites, qui & custodes dicũtur, non longiores tribus gemmis, proximo anno materiam daturi, si vitis luxuria se consumpserit. Palmes & pampinus pro eodem. Colum. lib. 4. ca. 17. Item si oculi singuli sub iugo binos pampinos emiserint, quamuis largos fructus ostendant, detrahendi sunt eis singuli palmites, quò lætior, quæ superest materia consurgat. Palmes pro flagello vitis aliquando ponitur. Columella lib. 4. cap. 21. Hæc brachia sat erit interim singulis palmitibus in fuctum summitti.

Palmeus, a. um. (φοινίκιος) quod est ex palmo arbore. Col. li. 5. M. Columella Bethicæ prouincię, sub ortu Caniculę palmeis tegetib. vineas adũbrabat.

Palmipedalis, mensura vnius pedis & palmi. ἐπιθαμιαῖος. Col. lib. 3. ca. 9. Nam in cliuosis vbi terra decurrit, potest malleus palmipedalis deponi.

Palmipes, planos ad palmæ similitudinem habẽs pedes, στεγανόπους. Vnde anseres, & omnes ferè aquaticæ aues, palmipedes dicuntur. Plin. lib. 10. ca. 11. Aut in palmipedum genere sunt, vt anseres.

Palmirena, (παλμυρηνή) regio Syriæ, in qua metropolis est Palmaria. Illic regnauit Zenobia mulier eruditissima.

Palmo, mas. materias alligo. δεσμεύω. die räben binden) den wingaert binden) lier la vigne.) Colu. lib. 11. cap. 2. Cæterum palmare. id est, materias alligare, hoc tempore non expedit. In alia significatione accepit Quintil. in Declam. cæci. Præterea (inquit) cũ manus ex parte qua palmare vestigiũ potest, plicetur in capulo. Et pòst, Tuus autẽ qui palmatus est paries, vestigium eius partis ostẽdit. Huius compositum est Depalmo, quod est palma percutio. ῥαπίζω. Gell. Is pro delectamento habebat, hominis liberi manus scitè palma verberare, cum seruus sequebatur crumenã plenam assium portitans, & quencunque depalmauerat, numerari statim (secundum duodecim tabulas) vigintiquinque asses iubebat.

Palmos, (παλμός) Latinè saltus venarum, & subsultatio cordis, id est, pulsio, quę causatur ex dolore.

Palmosus, sa. sum. quod est palmis abundans, φοινικώδης, Verg. lib. 3. Æne. Palmosa Selinis.

Palmula, extrema pars remi, eo quòd in modũ palmę protensa est. Verg. lib. 5. Æn. Et læuas stringat sine palmula cautes. Sunt & palmulæ, φοίνικες, fructus palmæ, q & dactyli, & scandalides, & margaritæ, & careotæ, & cariotides (Plinio teste) dicũtur.

Palmus, mensuræ genus. Et est duplex, maior, & minor. Maior digitorum duodecim, Græcè ἐπιθαμὴ vocatus. Minor digitorum quatuor, παλαιστής. Dicitur etiam palmum neutro genere. Vitru. libr. 2. Δῶρον autem Græci appellant palmum, quod munerum datio Grecè δῶρον appelletur. Id autẽ spargitur per manus palmum.

Palo, as. (πασσαλεύω) zeunen) heymẽ, tuynẽ) eschalasser, paisseler.) sepio, tendo, & quasi palis munio. Col. li. 11. ca. 2. Vt vitis paletur, & capite tenus alligetur, & iuga vineis imponantur, & capistretur. Item vagari, errareq́, πλανᾶσθαι: vnde & dispalare, quod est diuidere. Sisenna: Dispalati ab signis digressi omnes, ac dissipati.

Palor, aris. passim vagor: sicuti faciũt qui lento gradu dispersiq́ labruscas quærunt, ἀποπλανᾶσθαι, περιφέρομαι. vmbschweyffen) herwaert ende derwaert loopẽ) aller errãt.) Liu. lib. 1. Raptim & ad hos Romana legio ducta palantes in agris oppressit. Idẽ lib. 5. Iam obsidionis tædio victi abscedũt, vagiq́ per agros palanẽ, cibis, vinoq́, raptim haustо repleti. Hoc verbum à palàm quidam deduci existimãt. Alij à palis castrorum, hoc est, sudibus, modò huc modò illuc translatis. Dicitur & palo, in hac significatione. Hinc palatus, participiũ, dispersus. Liu. 3. ab Vrbe: In quos palatos prædam agentes Posthumius, &c.

Palpebræ, (βλέφαρα) pen. cor. capilli, quos in genis homines vtrinq́ habent. à palpitando, id est, tremendo: vel à palpando, id est, pętentando. Ob id enim natura palpebras homini dedit, vt vallum quoddam visus esset, & prominens munimentum circa occursantia animalia, aut alia fortuitò incidentia. Plin. lib. 11. cap. 37.

Palpito, as. (πάλλομαι, ἀσπαίρω, σπαίρω) frequentatiuum leuiter, ac frequenter moueor. Plin. Palpitat certè cor, & quasi alternatim mouetur. Iuuenalis:

Vt

Vt semel atque iterũ super illam palpitet. Hinc palpitatio, verbale, propriè cordis est, & deinde partium singularum frequens & continuus motus. Plin. lib. 32. cap. 5. Imponat supra cordis palpitationem mulieri dormienti.

Palpo, as. & palpor deponens. (ψηλαφάω) anrüren) aentasten.) taster & manier.) pro leuiter, blandè, quasi tentando tango. Vnde & pro adulari, θωπεύειν, frequenter accipitur. Plaut. in Amph. Obseruatote, quàm blandè mulieri palpabitur. Hinc palpator pro adulatore. Plautus in Merc. Vt palpator nullus est quando occœpit, blandior. Regitque interdum accusatiuũ, interdum datiuũ. Horat. Serm. Cui male si palpere, recalcitrat. id est, si aduleris, vel blandiaris. Iuuen. actiuè posuit, cum ait, Quem munere palpat Charus. Hinc quoque palpatio, verbale, ipse palpandi actus. Plaut. in Menæch. Aufer hinc palpationes. Huius compositũ est expalpo, quod est elicio.

Palpo, onis. qui & palpator. (θώψ) pro adulatore, & blando homine.

Palpum, (θωπεία) nonnulli pro blãditijs vsurparũt. Plau. in Pseu. Mihi obtrudere non potes palpum. hoc est, blandiri, & spem inanem verbis inijcere.

Paludamenta, sunt insignia ac ornamẽta militaria, propriè tamen Imperatorũ, id est, eorum qui exercitus educunt. χλαῖναι, ἢ ἱματίδιον καὶ στρατηγικὴ ἐσθής. Ideo cum ad bellũ exit Imperator, mutata veste, ac lictores quoque mutauerunt vestem, & signa incinuerũt, dicitur proficisci paludatus. Hodie (inquit Budæus) cottam armorum vocamus. Liuius: Cum paludatis lictorib. profectus ab vrbe, Brundusium venit. Posuit idem Liuius lib. 1. ab Vrbe, pro veste militari etiam eius, qui non esset Imperator. Cognitoque, inquit, super humero fratris paludamento sponsi, quod ipsa cõfecerat, soluit crines, & flebiliter nomine sponsum mortuũ appellat. Paludamentũ enim illud erat vnius Curiatiorum, quorũ nemo, vt arbitror, Imperator in Albanis fuit. Hinc paludatus, qui vel imperatoriã chlamydem, vel alia eiusmodi ornamenta militaria gestat. Cælius ad Ciceronem lib. 8. Quia verẽtur ne illud S. C. fiat, vt paludati exeãt. id est, veste imperiali insigniti, vt ad publicos hostes proficiscẽtes. Paludati in libris auguralibus significantur, vt ait Veranius, armati, ornati. Omnia enim militaria ornamenta, paludamenta dici Festus ait. Dicta sunt autem paludamenta, quòd perspiciuntur illi, qui illa habẽt, & fiunt palàm, vt inquit Varro. Inuenitur etiam paludamentum dici de veste muliebri. Plinius: Nos vidimus Agrippinam Claudij principis, edente eo naualis prælij spectaculum, assidentem ei, indutam paludamento, auro textili, sine alia materia.

Paludapium, apij species, circa aquæ ductus, & in palustribus nascens. ἑλεοσέλινον.

Palumbes, tam masculini, quàm fœminini generis inuenitur, syluestres colũbæ sunt, quæ in arboribus sepibusque nidificãt. φάτται, eyn holtz taub) eẽ ringel duyue) coulõ, ou pigeon ramon.) Verg. Raucæ tua cura palũbes. Lucan. Macrosque palũbes. Dicitur & palumbus, & palumba. Horum duo sunt genera. Vnũ torquatũ, à torque quo insignitur. Mart. Inguina torquati tardant hebetantque palũbi, Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax. Propertius, Sed cape torquatæ Venus ô regina palumbæ. Alterum genus quod vinaginem dicũt, ab vsu labruscæ. Plin. lib. 10. cap. 35. A palumbus fit palumbinus. a. um. φάττιος quod ex palumbe est. Vt palumbina caro, apud Plin. lib. 30. cap. 12.

Palumbarius, accipitris genus palumbes persequentis. φαττοφόνος.

Palumbula, (φάττιον) diminutiuum à palumba.

Palus. li. notæ significationis, habet primam productam σκόλοψ, πάσσαλος, eyn pfahl) eenen pael.) Tibullus: Hic docuit teneram palis adiungere vitem. Est enim lignum acutum, quod solet in terram defigi, ferè in claudendis hortis, aut fulciendis vineis, & similibus. Palus verò, ludis. ἕλος. est vbi paululum aquæ in altitudine, & palàm latius diffusa, quæ non fluit, etiam quandoque siccatur. In hoc lacus à palude differt, quòd quãuis non fluat, tamen aquam habet perpetuam, quæ nunquã siccatur. Cuius prima breuis est, & secunda indifferens, quanquã in genitiuo crescat. Verg. lib. 4. Geor. Cocyti tardaque palus inamabilis vnda. Horat. Regis opus, sterilisque diu palus, aptaque remis.

Pamisus, (πάμισος) Thessaliæ fluuius: dictus quasi totus odiosus, ob damna quæ agris inferebat.

Pamphagi, Æthiopiæ populi oĩbus rebus vescẽtes.

Pamphilus, pen. cor. Latinè dicitur totus amor, omnibus amicus.

Pamphylia, (παμφυλία) regio in minori Asia, inter Ciliciam & Syriam: vnde & mare Pamphylicum, dicta quasi tota frondosa. Hæc tota montana ex Tauro in mare procumbit. In ea (vt Pomponius refert) est fluuius Melas, nauigabilis, & Eurymedon, apud quem Cimon Atheniensis Persas naua li pugna superauit.

Pampillum, genus delicati currus. Lampridius: Iunxit quaternas mulieres pulcherrimas, & binas ad pampillum, vel ternas, & sic vectatus est.

Pampinaceus, adiectiuũ. Colu. lib. 12. cap. 20. Amomi pondo quadrans, croci quincunx, cripæ pampinaceæ libram.

Pampinarium, palmes, qui vt inquit Plinius lib. 17. cap. 22. è duro exit, materiamque in proximum annum promittit, siue congeries virẽtium ramusculorum, οἰνάνθη. Colu. lib. 3. cap. 105. Vitiosissima est eorum agricolarum opinio, qui minimum referre credunt, quot vuas sarmẽtum habuerit, dum ex vite fertili legatur, & non ex duro trunco enatum, quod pampinarium vocant.

Pampinarius. a. um. quod est pampini. κληματικός. Colum. lib. 4. cap. 24. Ne aut pampinarius palmes internatus, aut verrucæ similis furunculus relinquatur. Et libr. 5. cap. 10. Ne pampinariam virgam deplantet.

Pampineus. a. um. idem qđ pampinarius. Verg. lib. 2. Georg. Liber pampineas inuidit collibus vmbras. Pampineus odor pro sapore vini. Propert. lib. 2. Pampineus, nosti quàm sit auarus odor.

Pampino.as.(βλαστολογέω, οἰναρίζω) pen.cor.pampinos decerpo: vel à farmēto coles qui nati sunt de his, qui plurimum valent, primum ac secundum, nōnunquam etiam tertium relinquo, reliquos decerpo, ne relictis colibus, sarmentum nequeat ministrare succum. Colu.lib.3. Cum comprehenderint, identidē pampinent, ne plura sarmēta, quàm debent, excrescāt. Hinc pampinatus participium, siue nomen ex participio. Plin.lib.16.cap.42. Ramentorū crinibus pampinato semper orbe se voluens ad incitatos runcinarum raptus. Et pampinatio, verbale. Colum.lib.4.cap.27. Siquidem vel magis pampinatio, quàm putatio vitibus consulit. Et pampinator.oris. Colu.libr.4.cap.27. Idq; faciet varijs de causis pampinator industrius.

Pampinosus, quod pampinis abūdat, κλημιατώδης. Colu.lib.5.cap.5. Et si parum pampinosa vitis est.

Pampinus, penult.cor.à Vergilio genere masculino ponitur, à Varrone frequētius fœminino: & significat folium vitis, seu ramusculum virentem, κλῆμα. eyn räbblat) een wingaertblat) Verg. Heu male tunc mites defendit pampinus vuas. Apud Colu. ponitur pro quodam arboris genere. Verg. genus non discreuit. Ponitur aliquando pro cirris polypi piscis. Plin. lin.9.cap.51. Polypi pariunt vere oua tortili vibrata pampino.

Pan, (πᾶν) apud Græcos significat omne. Quo etiā vocabulo pastorum deus vocatus est, in naturæ similitudinem formatus, πάν. Habet enim cornua in radiorum Solis & cornuum Lunę similitudinem. rubet eius facies ad ætheris imitationem, in pectore Nebridem habet stellam, ac stellarum imaginē. pars eius inferior hispida est propter arbores, virgulta, feras: caprinos pedes habet, vt ostendat terræ soliditatem. Hic Demogorgonis filius creditur fuisse, qui fistulā composuit septem imparibus calamis simul coniunctis, propter harmoniam cœli. Hunc Arcades colunt, eū vniuersæ materiæ dominū appellantes. Vnde à Græcis πάν appellatur. Itē Pan, Latinè incubus dicitur. Incubi verò sunt nocturna phantasmata mortalibus terrorem incutientia. Alcæus poëta ad Pana sic,

ἔμπνε πὰν λαρεῖσιν ὀρείβατα χείλεσι μοῦσαν,
ἔμπνε ποιμενίῳ τερπόμενος δόνακι,
εὐκελάδῳ σύριγγι χέων μέλος, ἐκ δὲ σιωπῶν
κλάζε, κατευθύνων ῥήματος ἁρμονίην,
ἀμφὶ σοὶ ῥυθμοῖο κατὰ κρότον ἴνθεον ἴχνος
ῥυσίσθω νύμφαισι τᾶισδε μεθυδριάσιν. Id est, Inspira Pan lari excelsa labijs Musa, pastorali tibia oblectatus, bene sonāte fistula fundens melos. ex concentu verò frange, gubernans verbi harmoniam, de tuo verò rythmo secundum plausum diuinum vestigiū rumpatur his Nymphis aquatilibus. Alij, Infundit Pan laribus cacumina montium Musarum. Item, Ex concentu verò fregit. &c.

Panaces, (πάνακες) pen.corr. & panax, herba cuius succus opopanax vocatur, ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, hoc est à sanandis omnibus morbis. Plin. Panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit. Colu.libr.11.cap.3. Panax vtroq; tempore, leni & subacta terra, rarissime differitur. Hinc deducitur πανάκεια, idem significans. Lucan.libr.9. Et panacea potens & Thessala centaurea. Verg. Ambrosios succos, & odoriferam panaceam. Plin.lib.25.cap.4. Diosc.lib.3.cap.53. Sciendum Lucretium panaceam vbiq; salem dicere: vnde possumus, ait Seruius, in illo carmine Vergilij salem intelligere, nam omnem pellit dolorem: sed melius herbā, quia ait odoriferam.

Panætius, (παναίτιος) nomen proprium philosophi Rhodij, Stoicæ sectæ, quasi totus moralis, Scipionis præceptor quem imitatus est. Cice.libr.de Off. Hic scripsit, quòd vita hominum ex improuiso assidua & propè quotidiana pericula fert, ad quę cauenda, oportet animo semper esse intento, vt sunt athletæ. Sicut enim illi in certamine athletisco, caput manibus oppositis, quasi vallo præmuniunt: ita animus sapientis aduersus petulantias iniuriarum, ictusq; fortunæ debet esse erectus, arduus, septus, ne qua in re repentina incursio, imparatis improtectisq; nobis oboriatur.

Panætolium, (παναιτώλιον) quasi totam continens Ætoliam, mons est Ætoliæ altissimus.

Panagios, (πανάγιος) Latinè sanctissimus, quasi totus sanctus.

Panagron, (πάναγρον) retis genus, quòd omnia capit, à πάν & ἄγρα.

Panaretus, (πανάρετος) pen.corr. dici potest omnium virtutum continens: πᾶν enim totum significat, ἀρετὴ virtus. Martial. Arguto madidus pollice panaretus.

Panarium, locus vbi panis seruatur, panis repositorium, ἀρτοθήκη, θύλακος, κάρδοπος. Diminutiuū est panariolum. Panaria & panariola nos hodie quoq; vernacula voce cistas & cistellas vocamus, ex viminibus factas. Suet. Sparsit & missilia variarum rerū, & panaria cum obsonio viritim diuisit. Martial. Cum panariolis tribus redisti.

Panathenaicon, (παναθηναϊκόν) genus vnguenti, quod (vt Plin.lib.13.cap.2. inquit) Athenæ perseueranter obtinuere.

Panathenæa, παναθήναια, communis celebritas ludi gymnici, in honorem Mineruæ Athenis celebrati. Primum Theseus (authore Plutarcho) instituit Panathenæa. Nam Gręci ἀθηνᾶν vocant, quam nostri Mineruam nuncupauerūt. Euseb. Agon gymnicus, quem panathenæon vocant, Athenis actus. Hinc panathenaicus, (παναθηναϊκός) liber Isocratis. De panathenæis vide Alexand. Neapol.lib.5.cap.8. & lib.6.cap.19. & Cæl.lib.6.cap.49.

Pancarpiæ, (παγκαρπίαι) coronæ ex varijs florum generibus factæ, & penè omnibus.

Panchaia, (παγχαία) quasi tota dehiscens, regio Arabiæ, tota arenosa, in qua arbores sponte natæ tus emittūt. Vergilius, Totaq; turiferis Panchaia pinguis arenis. Seruius scribit Panchaiam, Arabiam, & Sabæorum gentem eandem esse, apud quam nascitur tus.

Panchai, populi, qui (vt Pomponius refert) deserta Sabæ habitant, qui & Ophiophagi vocātur, quoniam serpentibus vescantur.

Panchrestos, (πάγχρηστος) medicamentum nobile,

quod

quod Latinè dici potest omnibus cõducibile, vel omnibus affectibus vtile. Plin. lib. 23. cap. 7.

Panchros, (πάγχρως) gemma quæ constat ex omnibus coloribus. Plin. lib. 37. cap. 10.

Pancratiastes, (παγκρατιαστὴς) certator, & victor pancratij. Gell. libr. 3. cap. 15. Diagoras filios tres habuit, vnum pugilem, alterum pancratiasten, tertium luctatorem.

Pancratium, (παγκράτιον) quasi omnia potens, ludus gymnicus, quinquertio constans: à quo pancratiastę dicuntur, qui hoc ludo excellunt. Propertius: Puluerulentaq; ad extremas dat fœmina metas, Et patitur duro vulnera pancratio. Et pancratij, certatores, Seneca lib. 5. de Benefic. Lacedæmonij vetant suos pancratios cæstu decernere. Gell. lib. 13. ca. 26. Oportet animo esse intento, vt sunt athletarũ, qui pancratiastæ vocantur, qui ad certandum vocati, proiectis alte brachijs consistunt, & os suum manibus oppositis quasi vallo præmuniunt. Plin. lib. 35. Myron fecit delphicos, pentathlos, pancratiastas. Est autem pancratium ex eo, vt videtur, dictum, quòd aduocatis omnibus corporis viribus, omniumq; neruorum contentione transigitur. Calcibus enim etiam & cubitis, non modò pugnis pancratiastæ vtebãtur, omniq; impetendi, prehendendiq; modo. Quidã ita distinguũt inter pentathlũ, & pancratiũ, & periodo victorẽ, q plus sit pancratiasten esse, q̃ pentathlũ, & plus periodo victorem esse, q̃ pancratium. Pentathlos, est qui generibus illis quinq; certat: Pancratiastes, qui certauit & vicit. Periodo victor (vt Festus inquit) qui sacra Græcię certamina obiuit & vicit, Nemea, Pythia, Isthmia, Olympia. Hinc pancraticè, aduerbium, id est, robustè. Vnde pancraticè valere, id est, robustum esse, vt sunt qui pancratio exercentur. Plaut. in Bacch. Bene'ne vsq; valuit? C. Pancraticè atq; athleticè. Est quoq; Pancratius proprium viri.

Pandana, porta Romę, à pando dicta, quòd semper pateret ad res, quæ in vrbem ferebantur. Eadem dicebatur Libera, à libertate. Pandana etiam est insula in sinu Caietano, parua, à continẽti ducentis quinquaginta stadijs distans, in qua pulchrè habitatur, vt Strabo inquit lib. 2. πανδαρία.

Pandatharia, insula in Puteolano sinu seu in mari Tyrrheno, vt lib. 2. scribit Ptolemæus.

Pandecta, nomen compositum à πᾶν: quod est totum, & participio huius verbi δέχομαι: quod est capio, quasi omnia intra se comprehendens, volumen aliquod vniuersaliter continẽs. Vnde Iustin. libros in quibus vetera iura collegit, Pandectas πανδέκτας, appellauit. Volumina illa nihil nõ continentia, ex quibus possis, quod velis, velut è Cornucopiæ depromere, dicuntur Pandectæ: vt Pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur. Gel. libr. 12. Tyro Ciceronis libertus libros de varijs ac promiscuis quæstionibus composuit, quos Græco vocabulo Pandectas, id est, promiscua & multifaria continẽtes libros inscripsit, tanquã omne rerum ac doctrinarum genus continentes.

Pandicularis dies, qui & communicarius, (πάνδ. ⊕-) dicebatur, in quo communiter omnibus dijs sacrificabatur. Festus.

Pandiculatio, (σκορδινισμὸς) oscitatio.

Pandiculor, extẽdor, vt faciunt qui è somno experrgefacti sunt, oscitantes, σκορδινῶμαι. strecken) recken) S'estendre) Pandiculantur, vt inquit Festus, qui toto corpore oscitantes, extenduntur, eo quòd pandi fiunt. Plaut. in Menæch. Ego me assimilem insanire, vt illos à me absterream, vt pandiculans oscitatur.

Pandion, (πανδίων) propriũ nomẽ Erichthei Athenarum regis filij, cui successit in regno. Huius filię fuerunt Progne & Philomela. Dictus Pandion, quasi totus Dios, id est, Iouis. Hinc Pãdionia, πανδιώνια., dicta est Attica. Sido. Qui Pandioniam mouebat orator causam tumultuosus.

Pando. is. passum. (πετάζω, πιτάννυμι, ἁπλόω) von eyn ander strecken) vanden anderẽ strecken) ouurir) à pane dicitur, significatq; patefacio, aperio: quòd apud veteres, qui ope indigeret, & ad asylũ Cereris confugisset, panis ei dabatur. Pandere itaque, quasi panem dare. Et quia nunquam fanũ tabulis claudebatur, pandere pro aperire vsurparũt. Vnde mulier capillo passo dicitur, quasi porrecto & sparso. Et passis manibus, & velis passis, id est, diductis atq; distentis. Verum de dictione passus, vide suo loco. Huius cõposita sunt, expando, ἐκπλόω, extra pando. à quo expassum, extentum. Vnde Gell. refert Cęcilium scripsisse, Flammeum expassum domini protulerit. Nonnunquam tamen apud veteres a in e mutatur, ac pro eo quod est dispassis, dispessis dictum est. Plaut. in Milite: Credo ergo isthoc exemplo, tibi esse eundum extra portam, dispessis manibus, patibulum cum habebis. Oppando, ἀντιπετάννυμι, circũ extendo: propando vltra pando: repando, à quo repandũ dicitur, quod retrorsum patet.

Pando. as. (κυρτόω) biegen, krummen) se courber, & afaisser.) incuruo. Vnde pandari trabs dicitur, quasi incuruari, cedereq; ponderi, cuius contrariũ palmę faciunt, quippe quæ non contra inferiora, sed in diuersum renitendo fornicantur. Plin. lib. 16. cap. 42. At populus contra oĩa inferiora pandatur. Et paulò pòst: Facilè pãdatur iuglans. Hinc à Vitru. arbores pandatæ dictæ sunt, quæ in ædificijs curuantur.

Pandocheus, (πανδοχεὺς) stabularius dicitur.

Pandochium, (πανδοχεῖον) hospitium, diuersorium, stabulum.

Pandocrator, vel pantocrator. (παντοκράτωρ) omnipotens, vel omnia vincens.

Pandora, (πανδώρα) quasi omnium dona, vel quasi ab omnibus donata, vel omniũ rerum genere donata. Quo nomine etiam dicta est gens in conuallibus Indiæ (sicut libr. 7. cap. 2. scribit Plin.) quæ ducentis annis viuit. In iuuentute capillos candidos haber, in senectute nigros.

Pandosia, (πανδοσία) ciuitas in Epiro, alia in Italia, in qua Alexander Epirotes interfectus est, de qua Trogus, Cum in Epiro esset Pandosia, & flumen Acherusium, ignarus eandem & in Italia esse, ad

de-

declinanda fatorum pericula peregrinam militiã cupidus elegerat.

Pandosius,(πανδόσι⊙) Arcadiæ lacus.

Pandus,a,um.non panditus. alternitatis causa eius tandæ,quod in plerisq; seruatur: sicut à mane ma tutinus,non manutinus,à vitis vinetum,nõ vite/tum. Est autẽ pandus,idem quod apertus,aut pos tius incuruus,πιτακτώμενος.Verg.lib.2.Geor.Lans cibus & pandis fumantia reddimus exta.

Panegyris,(πανήγυρις) conuentus,nundinæ festiui/tas, ab πᾶν & ἀγείρω, hoc est, ab omnibus rebus mercãdis,quales quinto quoq; anno Athenis cele brari solitas scribit Herod.li.6.Vnde Panegyrici, sunt sermones laudatiui, q conuentu populi,& sa cris celebritatib⁹ habent,quales sunt,quibus diui imperatores laudant. Et panegyricũ,tertiũ dicẽdi genus,qđ Latini demonstratiuũ genus dicunt.

Paneros,(πάνερ⊙) vide Pansebastos.

Paneus,(πανιὰς) per simplex n,fons est sub Libano monte, in quo si qua natantia proijciãtur,in lacu cui Phiala nomen est,cuncta reperiuntur. Est etiã hoc nomine Colchorum fluuius.

Pangæus,(πάγγαιον) quasi totus terra, ob nimiam fertilitatẽ,promontoriũ est Thraciæ,Bessis con/terminum, & Macedoniæ coniunctum, ad cuius radices Mestus amnis defluit. Et in singulari est generis mascul.in plurali gen neutr. Statius: Illi Pangæa resultant Ismaraq;.Hinc Pangæus,a,um. vt arua Pangæa.

Pango,is.pepigi,panxiq;,pactum.(πήγνυμι) einsteck ken,anhefften,zůsammen fůgen,impffen) instekẽ aenhechtẽ,te samen voegẽ,inden) ficher,planter.) significat figo, planto, siue iungo: vnde pactilis, πακτὸς,à pactum,qđ est pango,iungo.Plin.lib.21. ca.3.Summaq; authoritas pactilis coronæ.Liuius pro figo posuit lib.7.Lex vetusta est,priscis literis verbisq; scripta, vt qui prætor maximus sit,Idib. Septembris clauum pangat.Fixus fuit lateri ædis Iouis optimi Maximi.Pro plãto. φυτεύω:Colu. lib.3.At quæ vetere sarmento panguntur,tardius conualescũt,sed tardius deficiunt. Idem lib.11.ca. 2.Malleolisq; recentissimis curiosissimẽ pangẽda. Cice.Tironi, pro scribo posuit, quasi quid simile plantationi: An pangis aliquid Sophocleum: fac opus appareat. Inde etiã versus pangi, vel figi in cera dicuntur,inquit Sext.Gellius:Si aut versum, inquit,pangis,aut orationẽ solutam struis,atq; ea verba tibi dicenda sunt,nõ eas finitiones præranci cidas,neq; fecutinas grammaticas spectaueris,sed aurem tuam interroga, quo quid loco conueniat dicere. Pro cano etiam,siue narro manifestõ po/nitur,queadmodũ cano pro scribo.Pangere oscu lum,est osculari. Plaut.in Curc.Qui vult cubare, pangit saltem suauium.Pangere inducias,est face re inducias. Liu.7.Bel.Pun.Ne antea quidẽ se aut de pace audisse,aut inducias pepigisse dixit. Coms posita eius quædam seruant a, vt circumpango, περιπήγνυμι: vnde circumpactus,pro circumiun/ctus. Plin.libro.17.Ramis terraq; circumpactis. Depango,καταπήγνυμι, pro defigo. Idem lib.24. Quercus & olea tam pertinaci odio dissident, vt altera in alterius scrobe depactæ moriantur.Op/pango,circumpango. Repango,à quo repages,& repagula. Quædam mutant a in i: vt Appingo, Compingo,συμπήγνυμι,quod est coniungo.Impin go,vnde impages.Inter ipsa tamen tam in prætes rito,quàm in supino conuenit.

Panhormus, (πάνορμ⊙) & Panhormum, & Pan/hormium ciuitas Siciliæ; dicta à nauium applica/tione,quæ vndiq; illuc conueniũt. est enim ὅρμ⊙ portus pars. Inde nautæ dicuntur hormizare, id est,nauem ancoris & retinaculis instruere,quo fes cura fit in portu à repentinis procellis. Hinc pans hormita,πανορμίτης:Panhormitanus,πανορμιτὴς. & Panhormius, πανορμιὸι.

Panica,vocantur repentini quidam terrores,& con sternationes, quales lymphatici metus, vsq; adeõ irreuocabiles,vt nõ ratione modõ,sed mente etiã careant. Quicquid cum stupore contingit,pauor sine causa abortus, terriculamentũ inane dicitur panicũ. Legitur & panicos in singulari numero, Cice.lib.5.ad Att.Scis enim quædam πανικὰ dici. Hyginius item de panico terrore mentionẽ facit cum ait: Hic enim cum Iupiter Titanas oppugna ret,primus obiecisse hostibus terrorẽ,qui panicos dicitur. Fit autẽ à Pane deo,quoniam repentino/rum terrorum,& consternationũ causam deo Pa ni tribuũt. De panico terrore vide Politia.in Mis cella.vide quoq; Erasmum in Chil.

Panicula,(ἀνθήλη) diminutiuum à pano, aliquando significat comam in milio,panico,arundine. Pens dent è picearũ vel roborũ quoq; ramis,quæ Plin. lib.16.ca.10.vocat panos & paniculas,& aliquan do nucamẽta callo squammatim compactili, quæ κυτίδες Græci appellãt. Quicquid igitur fublon ga,vel subrotũda forma tumet, panicula ferẽ dici potest. Celsus in Curatione ramicis: Fascia eius rei caussa fit,cui imo loco pila est assuta, ex pani/culis facta,quæ ad repellendum intestinum,quod descendit,illi ipsi subijcitur. Plin.lib.21.ca.4.Græ cula rosa conuolutas habet foliorum paniculas.

Panicum,genus frugis,à paniculis suis dictũ, ἔλυ/μ⊙. Plin.lib.18.cap.7. Paruis racemato panicu/lis. Cæsar: Panico vetere atq; hordeo corrupto omnes alebantur.Vulgo heydelkorn.

Panifex,qui panem facit,qui & panificus dicitur. ἀρ τοποιός,ἀρτοπώλης. Vnde mulieres quæ panẽ faciunt, panifices,seu panificæ vocantur.

Panificium,ipsa panis confectio,& actus faciẽdi pa nem,ἀρτοποιΐα. Celsus. Scire igitur oportet omnia legumina,quæq; ex frumẽto panificia sunt,genes ris valentissimi esse. Valentissimum voco,in quo plurimum alimenti est.

Panis,(ἄρτος)brott)broot) pain) à pascẽdo propriẽ/tatẽ habet,siue q omnibus pulmẽtis adhiberi pos sit,& ferẽ adhibeatur,cum nullum obsoniũ faciat insipidius.nã πᾶν,totũ dicitur. Panis varia sunt ge nera. Nã alia sunt ab obsonijs appellata,vt ostre/arij.alia à delicijs,vt artolagani. alia à festinatio/ne,vt speutici. alia à coquẽdi ratione,vt furnacij, vel artoptici in clibanis cocti. Panis secũdarius, αὐτόπυρος,ἐγκρυφίας, panis vulgaris, q omniũ cibus

est. Sueton.in Aug. Cibi minimi erat, ac ferè vulgaris. Secundariũ panẽ maximè appetebat. Item cibarius appellatur panis rudis, à fabricie, panis secundò coctus, quo vtuntur nautæ, δίεφθ(ο)ς.

Panisci, (πανίσκοι) dij sylvestres, quasi per diminutionem dicti minutuli panes, sicut à Satyro Satyriscus inclinatur. Scribit Plin. lib. 35. Paniscũ fuisse pictum à Taurisco pictore.

Panneus, a. um. (ῥάκιν(ο)ς) quod ex panno est, vt vestis pannea, quæ ex lana est.

Pannicularia, (Vlpiano teste) dicitur ea, quæ in custodia receptus secũ attulit, vt vestem qua indutus fuerat, qui ad suppliciũ ducitur, aut numos quos victus sui caussa habuerit in prõptu, aut leues anulos, hoc est qui rem nõ excedunt aureorũ quinq;. Vide Vlpianum in l. diuus. de bo. damna.

Pannonij, (παννόνιοι) appellantur à Romanis, quos Græci Pæonas, παίονας, Latini Vngaros vocitãt, quorũ fama olim formidine totam concussit Italiam, tanq; essent bello insuperabiles. Hi tribus fluuijs, Drauo, Sauo, & Istro vallantur. Hinc Pannonicus, a. um. παιόνι(ο)ς. Sueton. in Aug. Reliqua per legatos administrauit, vt tamen quibusdam Pannonicis atq; Germanicis aut interueniret, aut nõ longè abesset. Horum regio Pannonia, παιονία, dicta est, regio Europæ (sicut Ptolemæus lib. 2. scribit) & est duplex, superior & inferior. Hodie Austria, & Stiria. Superior ab Occasu limites habet montem Cecium, qui medius est inter Noricum, & ipsam Pannoniam. Ab ortu habet Pannoniam inferiorem, cui iuncta est: inferior ab Ortu, & Septentrione Danubio cingitur.

Pannosus, qui sordida veste, & crasso panno viliq; opertus est, nec hoc nisi de paupere dicitur. ῥακώδης. Iustin. li. 2 Permutato regis habitu, pannosus, sarmenta collo gerens, castra hostiũ ingreditur.

Pannucium, (ῥακίον, καψιδρώτιον) à panno & voluendo filo, sudariolum significat, vt est apud Varronem libro. 1. De lingua Latina. Hoc panniceilum dicere possumus.

Pannus, per duplex nn, quo vestimur, vt panneæ vestes, quæ sunt laneæ vel bombycinæ, ῥάκ(ο)ς. tůch) laken drap) Pannum, neutro genere protulit Næuius in Tabellaria: Qui habet vxorem sine dote, pannum positum in purpura est. Ponitur aliquando pro linamẽto, quo inuoluitur suppuratio. Colum. lib. 6. ca. 12 Pannis aceto, & sale, & oleo madentibus inculcatis. Huius diminutiuum est panniculus, ῥάκιον. Iuuen. Saty. 6. Et panniculus bombycinus vrit. quasi dicat tenuis, & delicatus, qualis solet esse ille, qui ex filis bombycum texitur. Ponitur quandoq; panniculus pro panno crasso & vili siue attrito & lacerato: vulgus vocat petiam panni. Celsus lib. 7. Fascia eius rei causa fit, cui imo loco pila assuta est, ex panniculis facta, quæ ad repellendum intestinum ibi subijcitur.

Panomphæus, (πανομφαῖ(ο)ς) Iouis epitheton, quia ab omni lingua colitur, à πᾶν & ὀμφὴ vox, quòd omnium voces audiat. Ouid. libr. 7. Metam. Ara Panomphæo vetus est sacrata Tonanti.

Panope, (πανόπη) nympha marina, à perspicuitate visus nomen sumens πᾶν omne, & ὤπω video.

Panopea, virgo vna de Nereidibus. Verg. 5. Æneid. Phorciq; chorus, Panopeaq; virgo.

Pansæ, dicti sunt quibus lati ac pansi sunt pedes: sicut planci, quibus plani sunt. Plin. lib. 11. ca. 45.

Pansebastos, (πανσέβαστος) gemma cui addita fœcunditas existimatur, quæ & paneros dicitur. Plinius lib. 37. cap. 10.

Panselenus, (πανσέληνον) penult. prod. plenilunium, quasi tota Luna. nam σελήνη Luna dicitur: vnde & proselenus, προσέληνος, ante Lunam.

Pantaces (παντάκης) pen. cor. nomen amnis, ab vsu medicinæ pecorũ dicti. Est in Samo prope Chalcantis & Podalirij sacella, vt scribit Strabo.

Pantagias, (παντα γίας) fluuius, qui cum plenus incederet, totam Siciliam sonitu implebat. Dictus quasi vbiq; sonans, ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγειν, quòd obuia quæq; prosternat atq; secum rapiat.

Pantheon, (πάνθεον, πάνθειον) templũ Romæ, quod (vt Dion historicus refert) sic dictum fuit, quòd in Martis Venerisq; imaginibus, sub ipso templo constitutis, omniũ deorum imagines effictæ erãt. Siue quòd templũ ipsum rotundũ sit, cœloq; persimile, & sic quoq; omniũ deorũ habitatio censeatur. Potest etiam dici pantheon, summum deorũ. Nam πᾶν significat omne (quod sanè in similibus sæpe ad summum spectare solet) & θεῶν deorum. Vnde Plin. lib. 36. ca. 19. Pantheon Ioui vltori ab Agrippa factum fuit. Item lib. 34. ca. 3. Hodie appellatur templum D. Mariæ rotundæ.

Panther, eris. (πανθὴρ) ab Aristophane vocatur animal, quod Theodorus Gaza lupum canarium appellar, diuersum à panthera, vt ex Galeno conijci potest, qui sic ait: Quidam adeò belluini, vt leonum, & pantherarum, item canum, & pantherum, & vulpium carnibus vescantur.

Panthera, (πάρδαλις, πανθὴρ) pe. prod. animal prorsus ferum & maculosum, quæ & perdalis dicit: ex πᾶν, qđ significat totũ, & θὴρ fera. Abundat in Hyrcania & Media. Horat. in Epist. Diuersum confusa genus panthera camelo. Hinc pantherinus, adiectiuum, quod ad pantherã pertinet: vt pantherina pellis, apud Plin. li. 35. ca. 11. Pantherinæ mẽsæ, quæ in toto discursu maculatæ sunt. Pli. li. 13. ca. 15 Mensis præcipua dos in vena crispis, vel in vertices varijs: illud oblõgo euenit discursu, ideo tigrinę appellanť: hoc intorto, & ideo tales pãtherinę.

Pantheron, siueantherũ, ri. retis genus est: ex eo nomẽ habens, φ aues omnes concludat, eadẽ ferè ratione, qua panagron, quod rete piscatorium est. θήρα venatum significat, & aucupium, vnde pantheron dictum. & ὀρνιθοθήρας auceps. Est enim huiusmodi rete, quod nostri saltabundũ appellãt, qđ cum humi exporrectum est, & in oblongã tenuitatem contractum, tegitur quisquilijs, ne ab auibus prouideri possit. Deinde cum opus est, adductò magna vi fune, repentè expãditur, inescatasq; aliquot diebus auiculas vno ictu vniuersas contegit. Hoc reti Galli ad passeres, & sturnos vtũtur, & ad grues, & otidas, quas stardas vocãt, quasi tardos anseres. Vlpianus De act. emp. & vend. l. empto

ptorem: Veluti cum futurum iactum retis à piscatore emimus, aut indaginem plagis impositis à venatore, vel panthera ab aucupe. nã etiã si nihil capit, nihilominus emptor preciũ præstare habebit.

Panthesilea, (πανθεσίλεια) nomen reginę Amazonũ, quæ Orithea successit: dicta quasi omnia subiens. Hæc prima (vt inquit Plin.) securim inuenit. Habet α dipthongum in penultima.

Pantheus, & Panthus, (πάνθοος) nomen proprium filii Otrei fratris Hecubæ.

Panthea, (πάνθεια) vxor Abradotæ, Susii ductoris sub Cyro maiore castissima.

Pantices, fluxus ventris, pinguitudo, & extuberãtia, quod venter pandat. Hodie quoque vulgus pantices appellat in hoïe ventroso. Plau. in Pseu. Eo vos vestros pantices adeò madefacitis, cũ ego siem hic siccus.

Pantolabus, (παντολάβος) omnia sumens, verna appellatus est, propter scurrilitatem pluribus notus.

Pantomimus, (παντόμιμος) pen. prod. rerũ omnium imitator, qui in scenis personas per singulorũ actuũ simulationes ostẽdebat. Ex πᾶν, & μιμεῖ. Plin. li. 7. cap. 53. mythicum pantomimum, hoc est, fabularem quendã vocauit. Pantomimorũ duo sunt genera, scenici, & mythici. Ponitur quãdoque pro ipso poëmate. Ph. in Pan. Idẽ ergo populus ille, scenici imperatoris spectator & applausor, nũc in pantomimis quoque aduersat, & dãnat effœminatas artes.

Panurgia, (πανουργία) astutia, fraus. Plaut. Isthæc panurgia tete in pistrinum dabit.

Panurgus, (πανοῦργος) astutus, quasi omniũ rerũ experientiã habẽs. Ponitur Atticis scriptorib. pro callido, astuto, vafro, versipelli, versuto, veteratore.

Panus, pani, & panis. is. tramæ inuolucrũ, quo pani texuntur: à quo panula, ait Nonius, & panicula, ait Festus, per diminutiuũ. Lucil. li. 9. Foris subtegminis panus. Ab huius similitudine etiã innatus tumor sub faucibus, auribus've, & inguinibus, panus, φῦμα, appellatur. Plin. lib. 20. cap. 1. Et laterum parotidas & panos sanat. Panos Galenus in species diuisit. Panus, inquit Hermol. siue vt quando scriptũ est in Celso, panis à figuræ similitudine dictus est, tumore non alto, sed lato, in quiddã pustulę simile est, fitque in vertice, alis, inguine, cum dolore ac distentione vehementi. Huius diminutiuum est panellus, φυμάτιον.

Papæ, (πάπαι) dicuntur sacerdotes, quemadmodũ presbyteri, hoc est, seniores appellantur.

Papauer, (μήκων) genus herbæ, & album quidẽ satiuum semen habet, quod tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos edebatur. Hoc præcipuũ candorẽ lina & lanæ contrahũt. Plin. lib. 18. ca. 19. & 25. Dioscor. lib. 4. cap. 67.

Papauerata toga, (μηκωνοειδὴς χιτὼν) à colore candido dicta est. eadẽ spissa toga dicebat. Pli. li. 8. ca. 48. Crebrę papaueratę antiquiorẽ habẽt originẽ.

Papę, (παπαί) admirantis interiectio. Donat. ait, Interiectio est mira subitò accipiẽtis: habet enim in se affectum verbi miror: vt Papę, quid video? Terent. in Eun. Papę, hæc superat ipsam Thaidẽ. Ab aliis cum diphthongo scribitur, papæ.

Paphlagonia, (παφλαγονία) regio minoris Asię, à qua Paphlagones, qui (teste Cornelio Nepote) in Italiam transuecti, mox Veneti dicti sunt. Hæc (vt Solinus scribit) Cytoro monte consurgit, porrecto in spacium trium & sexaginta millium. In ea Mithridates Eupatoriã condidit, quæ subacta à Pompeio, Pompeiopolis nominata fuit.

Paphus, Cilicis filius (à quo Cilicia denominata est) qui in Cypro vrbem cõdidit, Paphon à se denominatam, vbi Venus summa cum diligentia colebatur. Inde Paphius, a. um. πάφιος: & ipsa Venus Paphia dicebatur.

Papia, ciuitas Insubrium, Ticinum, τίκινος, alio nomine appellata, olim Ostrogotorum & Lingobardorum regum sedes. Et fluuius eodem nomine.

Papilio, (ἡ ψυχὴ) inter vermiculos alatos numeratur, quo nullum animal imbecillius est. Colu. lib. 9. ca. 14. De Apibus: Vermiculi quoque qui tineæ vocantur, item papiliones enecandi sunt. Nam (vt idem testatur) ex papilionum stercore nascuntur tineæ. Item papilio, παπυλεών, dicitur tentorium, σκηνή. Plin. lib. 5. cap. 3. Numidæ verò Nomades à permutandis papilionibus, mapalia sua, hoc est, domus, plaustris circumferentes.

Papilla, (θηλή, μαζός) eyn dutten wartz) een mamme ken) le tetin.) parua papula, id est, tuberculum. Serenius: Excruciant turpes anum si fortè papillæ. Significat etiam mammæ capitulum, vnde lac trahitur, quamuis etiam pro ipsa mamma ponatur. Verg. libr. 11. Hasta sub exertam donec perlata papillam Hæsit. Dicitur de viris, mulieribus, & aliis animalibus. Dictæ papillæ, quasi paruæ papulæ, quod papularum sint similes. A quarum similitudine papillæ dicuntur, quæ aquas fundunt: hoc est, clauiculæ in fontibus, quibus exertis aqua effluit, quibus etiam fistulæ immissis, aquæ cursus prohibet. Varr. lib. 3. de re Rust, cap. 14. Qui fit, si adduxeris fistulam, & in eam papillas imposueris tenues, quæ eructent aquam. Papilla etiam tribus Romæ fuit, quæ à genitrice vocabulum traxit.

Papillatus, papilla ornatus, seu in papillæ speciẽ factus, θηλοειδής. Expapillatus verò, ἀπομασθωθεὶς, adusque papillam nudatus. Plaut. Idem connexũ in humero læuo expapillato brachio.

Pappa, πάππα, per duplex pp, pucrorum cibus est, deductum nomen à pane.

Pappare, (παππάζειν) est minutis & blãdiusculis verbis patrem appellare. Aliquãdo est cibum sumere. Plaut. in Epid. Nouo liberto opus est, quod pappet. P. Dabitur, præbebo cibum.

Pappas, (πάππας) accipitur pro patre, siue pro eo qui puerum alit. Iuuenalis: Timidus prægustet pocula pappas. Est autem nomen venerationis à Syracusiis tractum.

Pappus, (πάππος) auus. Ausonius ad nepotẽ suum: Pappos auiasque tremẽtes Anteferũt patribus seri noua cura nepotes. Hinc pappous, παππῷος, id est, auitus. Pappi etiã dicuntur carduorũ flores, & lanuginosa quædam substantia in aërem se effundens, vt veluti flocci quidã volare videant. Lucr. Vestem, nec plumas auiũ, papposque volantes. Plin. lib. 21. ca. 16. pappũ vocari ait lanuginem helxines her.

herbæ, & lib. 25. ca. 13. dicit esse herbam, quæ aliàs senecio dicitur, quòd in pappos abeat, & lanuginem carduorū floribus similem habeat: Græcis erigeron dicitur. Et Pappus dictus est Æmilius Romanus, cuius meminit Liu. lib. 28.

Papula, pustula, tuberculū, φλύκταινα: vulgò brusola quæ ieiunæ saliuæ defricatione curatur. Papulis cutis exasperatur, & rubet, leuiterq; roditur. Verg. li. 4. Geor. Ardentes papulę atq; immūdus olentia sudor. Celsus tamē lib. 5. duo papularū genera ponit. Huius diminutiuum est papilla.

Papyrus, (πάπυρος) à nostris dicitur iuncus, à nōnullis scyrpus. Lucanus lib. 4. Conseritur bibula Memphitis cymba papyro. Frutex est, habens radicem obliquā, triangulis lateribus, decē non amplius cubitorum longitudine, in gracilitatē fastigiatum, thyrsi modo cacumē includens, vide Plin. lib. 13. ca. 11. Dicimus etiam papyrum neutri generis, Plin. ibidem: Papyrum ergo nascitur in paludibus Ægypti. Inuenta est ab Alexandro rege papyrus, authore Varrone. A quo papyro frutice, dicta est charta papyrus, quod scilicet ex papyro fieret. De charta & membrana suis locis. A papyro cognomē Papyrij, παπύριοι, deductū est, à quo Papyriana tribus. Hinc etiam papyraceus, a, um, [illegible], quod est materiatū ex papyro. Plin. lib. [illegible] cap. 11. Optime ellychnio papyraceo.

Par, (ἴσος) gleychmässig) gelijck) conuenant & raisonnable.) cum suis cōpositis, compar, dispar, impar, separ, sunt generis omnis. Et licet par prod. apud poëtas ponatur, in obliquis tamē prima corripitur, & tam datiuo, quàm genitiuo iungi potest. Ouidius lib. 3. Metamor. Sunt quoq; par aliis ætas in ouilibus agnæ. Lucan. Quem metuis, par huius erit. Et in ablatiuo pare vel pari. Significat autem par numerum duorū, quasi inter se pariū, vt paria amicorum apud Ciceronem De Amicit. Vnde vnum par, & duo paria dicimus, ζεῦγος, ζεύγη. Interdum pares pro duobus accipiuntur: vt Paribus equis vtebantur Romani in prælio, vt sudante altero, transilirent in siccum. Interdū accipitur pro decenti, æquo, conueniēti, quod inter omnes æquabile est, ἴσος. Quint. Si propter matrimonia violata vrbes euersæ sunt, quid fieri adultero par est? Parem esse, ἐπαρκεῖν, significat sufficere alicui rei, siue resistendo siue exequendo. Cicero ad Att. Sed adhuc pares non sumus. Quintilian. Aspicio par laboribus corpus. Paria facere, τὰ ἴσα ἀμείβεσθαι, μετρῆσαι τὴν ἴσην, est quod alibi amissum est, vel quod aliunde acceptum, alibi vel aliunde compensare. Quintil. Paria faciemus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. Paria componere, est componere gladiatorum duo paria, ordinariū & postulatium, Cic. in Epist. & Sueto. Plin. Paria nunc componuntur, natura atq; luxuria depugnante, id est, singuli flores singulis coloribus. Plaut. in Cur. parissimus dixit: Eodem hercle, inquit, vos pono & paro, parissimi estis ibus.

Par impar, (ἄρτιον ἢ περιττόν) genus ludi. Suet. De Augusto, Scripsit ad filiā, Misi tibi denarios ducentos quinquaginta, quos singulis conuiuiis dederā, si vellent inter se post cœnam vel talis, vel par impar ludere, ἀρτιάζειν. Hora. Ludere par impar, equitare in arundine longa.

Para, (παρὰ) præpositio Græca significat ad, apud, penes, absq;, dis, re, præter, tam in appositione, quàm in compositione.

Parabasis, (παράβασις) Latinè transgressio, siue præuaricatio.

Parabates, (παραβάτης) transgressor.

Parabilis, & hoc le. quod in promptu est, & citò haberi potest, πόριμος, εὐπόριστος, ἕτοιμος. Senec. Ad manum est, & parabile, quod sat est, qui ad naturam viuit, & nunquam est pauper. Cic. lib. 5. Tusc. Diuitias (inquit) natura parabiles esse.

Parabola, (παραβολὴ) significat iuxta sententiam, quasi rerum dissimilium comparatio. Vnde Quintilian. Parabole (quam Cicero collationē vocat) longius res quæ comparantur, repetere solet. vt Tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio, quàm vtiq; apud Vticam Cato.

Parabolos, insula parua contra Phœnicem, vt inquit Pomponius.

Paracentesis, (παρακέντησις) significat punctionem, vt est apud Plin. lib. 25.

Paracletus, (παράκλητος) per e prod. scribit, & profertur, à παρακαλῶ, quod rogo & hortor significat. item pro alio precator interuenio, vt aduocatus & patronus. Apud iuniores verò Græcos etiam pro consulo[illegible] inuenitur. Hine paracletor, & paracletus desc[illegible]t, id est, aduocatus, consolator, patronus, faut[illegible] adhortator, deprecator. Et qui in foro, ac iu[illegible]iis, à nostris deprecatores vocātur, ii apud Græcos paracletores, (παρακλήτορες) dicū tur. Itaq; pollicetur Dominus discipulis suis, missurum sese paracletū spiritū, qui eos sit edocturus, siue illū adhortatorē, siue deprecatorē, hoc est, aduocatū, siue consolatorem velimus intelligere.

Paraclytus, (παράκλυτος) per y tenue, infamem, aut præter famam significat. Nam παρὰ in huiusmodi cōpositione præter, vel diminutionē denotat, κλυτὸς verò famā insignē, id qđ inclytus probat. Itaq; paraclytus à para, & clytos nomine compositū est.

Paradiastole, (παραδιαστολὴ) dici potest per dilationem, quod fit, cum rem nostram dilatamus interpretatione. De hoc schemate vide Rutiliū Lupū.

Paradigma, (παράδειγμα) exemplum facti vel dicti alicuius. Verg. Antenor potuit mediis elapsus Achiuis Illyricos penetrare sinus. Fit autem tribus modis, à pari, à maiore ad minus, à minore ad maius. vide Iulium Rufinianum.

Paradisea poma, (παραδείσεια μῆλα) dicuntur à situ, quòd ferè in omnibus pomariis inserantur, odore saporeq; insignia.

Paradisus, (παράδεισος) pomariū, id est, hortus consitus, generis tam masculini, quàm fœminini. est & locus ferarum septus, siue viuarium, aut viridarium. Vox deflexa est, vt quidam volunt, ab Hebręo pardes, quod hortum domesticum significat, siue pomarium. Est & nomen oppidi, vt apud Plinium & Strabonem. Est & locus in Oriente longo tractu maris distans à continente, de quo Augu-

stinus, ad Orosium scribit sic, Paradisus in Oriente situs est, interiecto Oceano, & à nostro orbe longè remotus, in altissimo loco constitutus, pertingens vsq; ad Lunarem circulū. vnde illuc aqua diluuij minimè peruenisse dicitur. hic locus à primi hominis reatu interclusus est, nec vlli animantium datur in eum aditus.

Paradoxa, (παράδοξα) à Græcis vocantur admirabilia, siue inaudita, & q̄ sunt præter opinionē omnium. De schemate paradoxo, vide Rufinianum.

Paradromis, idis. (παραδρομίς) ambulatio, siue xystum. Vitruuius, Latini xysta ambulationes appellant, quos Græci παραδρομίδας. lib. 6. cap. 9.

Parænesis, παραίνεσις, pen. cor. præceptio, seu admonitio. Hinc Acron Horatianus interpres: Hęc ode parænetice scripta est pro eo, quod est præceptiuè siue monitoriè: sicut ab eodem dicitur, Hæc erotice dicta est, pro amatoriè.

Pæræneticus. a. um. (παραινετικός) idem quod præceptiuus, siue admonitiuus, à verbo Grçco παραινῶ, quod significat præcipio, & admoneo.

Paragoge (παραγωγή) deductio, figura qua litera vel syllaba fini iungitur, vt dicier pro dici. Hanc alij paralepsim, alij prolepsim vocant.

Paragogon, (παράγωγον) cum accentu in antepen. dici potest deriuatiuum, vt ab albeo, albico.

Paragomena, (παραγόμενα) pen. cor. Latinè deriuata dicuntur, qualia sunt sullaturit, & proscripturit. Est autem sullaturire, proscriptionem cupere.

Paragraphe, (παραγραφή) Latinè præscriptio, exceptio, effugium litis, cōpositio. Est & tropus apud poëtas, cum præcedenti completo, ad alia fit transitus. Est etiam annotatio in margine, & scholiū. Inde paragraphi & paragraphæ Iurisconsultorū. Dicitur etiam paragraphus linea in longum protensa, vox protrita Iurisconsultis nostris.

Paralipomenon, (παραλειπόμενον) derelictum, prętermissio: ab παρὰ, & λειπόμενον.

Paralleli, pen. prod. quoniam per ε à Græcis scribitur, dicuntur circuli sphæræ, qui ad eundem polū constituti, finiuntur. Parallelus enim quasi alternus, mutuus, inuicem comparatus, à quo lineæ æque distantes parallelę dicuntur. Ideoq; segmenta mundi quę nos circulos dicimus, παραλλήλους Græci vocant. Plin. lib. 6. cap. 33.

Paralius, genus est tithymali. Plin. lib. 26. ca. 8. Tertium genus est tithymali, paralius vocatur, siue tithymalis, &c.

Paralus, vt Plin. libr. 7. scribit, nomen fuit eius, qui primus longam nauem inuenit. Sunt & Parali in Attica, qui Paraliam incolūt. Plutarchus: Paralos factionum vnam è tribus quæ Athenis erant Solonis tempore, intelligit.

Paralysis, (παράλυσις) dissolutio neruorū. & alio nomine à Græcis hemiplexia, hoc est semiapoplexia, cum in alteram tantū corporis partē malū id incubuit. nam cum totum afficitur, apoplexia nominatur. Nunc vtrunq; inquit Cels. paralysin appellari video. Inde paralyticis, qui tremuli sunt, remediū est in quo sit astringendi efficacia. Ideoq; Tertul. in Apol. de Christo dixit: Cum ille verbo dæmonia excuteret, leprosos mundaret, paralyticos restringeret, mortuos deniq; verbo redderet vitæ. Restrictus ergo, resoluto contrarius est. Nominatur id & paresis, (πάρεσιν) ferè à defectu virīū. Inde paralyticus, dissolutus. Plin. lib. 20. cap. 9. Ideo paralyticis & tremulis dare iubet.

Paranites, gemmæ species, quæ & sapinos dicitur. Plin. lib. 37. cap. 9.

Paranymphus, (παράνυμφος) ab Hieronymo dicitur pronubus, ab antiquis auspex. Antiqui enim pro nuptijs celebrandis, auspiciū capere solebant. Qui præerat huic rei, pro parte viri, à Græcis παράνυμφος, à nostris auspex dicebatur: & vt auspex pro parte viri, sic & pronuba pro parte mulieris adhibebatur. Itaq; cum apd Christianos auspicia minime captentur, adhibentur sacerdotes, qui & pronubi à nobis dicuntur. August. lib. 14. Ciuit. Nónne omnes famulos atq; ipsos etiam paranymphos, & quoscunq; ingredi qualibet necessitudo permiserat, antè mittit foras, quàm vel blādiri coniux coniugi incipiat?

Parapetasma, atis. (παραπέτασμα) Latinè velū, cortina.

Parapherna, (παράφερνα) & nō paraphrena, dicuntur ea quæ præter dotem dantur fœminis: à παρὰ & φερνή. Hæc & paraphernalia dicuntur, Vlpianus de Iur. dot. l. dotis.

Paraphrasis, (παράφρασις) pen. prod. apud rhetores exercitamenti genus est. Est enim eiusdem sententię per alium sermonem explicatio, & liberior interpretatio, cum quædam mutātes, aut etiam addētes copiosius ac dilucidius explicamus, quod ab alijs dictum est: cuiusmodi est Themistij in Aristotelem. Ea finitur à Græcis hoc modo, vt sit quæ narrationi proportione respōdeat. De hac Quintil. lib. 10. cap. 5. Neq; ego paraphrasin esse interpretationem tantum volo, sed circa eosdem sensus certamen atq; æmulationem. Dicitur etiā persuersa dictionum interpretatio.

Paraphrastes, (παραφράστης) dicitur interpres latius explicans, qui non literam ex litera, sed sensum è sensu transfert, quasi iuxta loquens. & pro peruerso & deprauatore ponitur.

Pararius, (προξενητής) idem quod proxeneta, qui nominibus faciendis interuenit: nomen Latinū. Seneca lib. 3. de Benefi. Quidam volunt nomina secum fieri, nec interponi pararios. Pararium æs appellabatur, quod equitibus duplex pro binis equis dabatur. Festus.

Parasangæ, (παρασάγγαι) apud Persas viarum mensuræ sunt, quinquaginta stadia continentes. Plin. li. 6. ca. 26. Budęus triginta stadia continere dicit.

Parastades, lapides, qui vtrunq; ostij latus muniūt: Vitruuius quoq; parastadas in mentione templorum antas vocat. Hermolaus.

Parasceue, es. (παρασκευή) dici potest præparatio, nam à παρασκευάζω, quod est præparo, deducitur. Vnde & dies quo dominus noster IESVS CHRISTVS pro humani generis salute cruci affixus fuit, parasceue, (παρασκευή) dicitur, quoniam eo Iudæi sibi necessaria præparabant, vt paschæ dies absq; operatione aliqua transigeretur.

Parasiopesis,(παρασιώπησις)schema est apud Rhetores, à Latinis præoccupatio dicitur, cum aliquid reticere nos dicimus,& tamen tacitũ intelligitur. quod fit, vel cum rem notam esse putamus auditoribus, vel cum suspicionem maiorem excitare reticendo volumus.

Parasitaster, (παρασιτόμιμος) qui parasitorũ imitator est. Nam quæ in aster finiunt,imitationẽ potius q̃ diminutionẽ significant.Cice.pro Vareno: Euricius hic noster Antoniaster.Duo tamẽ potissimũ diminutionẽ denotãt,surdaster & recaluaster.

Parasitor,aris. parasitum agere. Plaut.Qui parasitando pauerint ventres suos.

Parasitus,(παράσιτος)eyn bauchdiener)een telioors lacker,een tafelknecht) qui suyt les lopins.) pen. cor.qui aliorum mensas & cibaria sequitur,ex παρὰ ad,σῖτον cibus,σιτία sagina,quod nõ solum frumentum,sed cibaria quoq; designat,quod vt consequi possit, omnia ad voluptatem illius, in cuius est contubernio, cuius est tractus nidore culinæ, primò loquitur omnia,deinde assentatur, omnia illius facta simul ac dicta laudat, nihil repugnat, omnia suffert, nihil ventris causa facere recusat, in quo summũ bonum constituit. Accipitur nonnunquam pro eo,qui simplicibus verbis risum ab audientibus captat. primo tamen parasitus in honore fuit,vtpote q̃ sacro ministerio addictus esset.Nam parasiti vocabantur olim comites sodalesq; pontificum, & magistratuum, vt docet Athenæus lib.6.Solon sic eos appellauit,qui in Prytaneo publico Victu epulabantur, authore Plutarcho. Pro eo verò postea dictus est,qui ad mensas diuitũ oblectationis causa admittebatur. Terent. in Adel.Est alius quidam parasitaster paruolus.

Parastasis,(παράστασις)Latinè assistentia,affirmatio, per testes approbatio.

Parastatæ,(παραστάται) vel parastades,(παραστάδες) vt apud Vitruuium,& Plinium,lapides sunt pilarum ferè modo appositi columnis,de qua similitudine alterum cruris os (duo enim sunt) parastata nominatur in iumentis à Vegetio,quod & paracnemion appellatur Iul.Polluci,apud quẽ & meatus illi per quos genitura è testibus per vrinæ vias defertur,parastatæ nuncupantur: Sunt & in præslio (inquit) dicti parastatæ,nomen officij,quoniã adificij sunt prostatis:hoc est,ijs qui præsunt cornibus: sicut epistatæ, qui tertium in regendis his locũ tenẽt.Sed & tabulæ quædã certis instrumentis à Vitruuio parastatæ vocãtur.Plin.lib.33.ca.3. Sed & illius aureæ camerę & argenteæ trabes narrantur,& columnæ,& parastatæ. Bud.in istis Vitruuij & Plinij locis dicit male fuisse emendatum, legendumq; parastaticæ & parastatica.

Parasynthetos,(παρασύνθετος) decompositus.

Parathesis,(παράθεσις) dicitur appositio.

Paratragœdio,as.(παρατραγῳδέω) id est exaggero, ac verborũ magnitudine aliqd augeo. Plau.Pseu. Illic homo est: vide vt paratragœdiat carnifex.

Paratrimma,(παράτριμμα)Latinè intertrigo,cum fœmina aduruntur. (tio dicitur.

Parauxesis (παραύξησις) pen.prod. Latinè amplifica

Parazonium,(παραζώνιον) genus gladij,qui ad zonam accingi solitus est:ἀπὸ τῆς παρὰ, i, τῆς ζώνης,quasi ad zonam pendens: de quo epigramma Martial. lib.14.Militiæ decus hoc ingrati nomẽ honoris: Arma tribunitium cingere digna latus.

Parcæ,(μοῖραι,αἶσαι)dictæ sunt à parco,per contrarium,q; nemini parcant.ideo tres esse Parcas arbitrantur,quoniã tria sunt tẽpora,in quibus omnia voluuntur.Varro à partu vnius literę mutatione deduci putat,quoniã(vt scribit Hesiodus)hæ nascentibus hominibus bonũ malumq; conferre censeantur.Iuuen.Hęc exempta para felicibus,at mea Clotho, Et Lachesis gaudent, si pascitur inguine venter. Tres aũt fuisse Parcas, Clotho scilicet & Lachesim,& Atropon finxerũt Antiqui,quas Cicero Erebi & Noctis filias fuisse scribit,& easdem Fata esse existimant.Vnde est illud Cleanthis:Ducunt volentẽ Fata,nolentẽ trahunt, Fingunt vitæ hominum præesse,& nendo eam ducere,quapropter Lanificas sorores appellat Martialis: *Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores, Stamina nec surdos vox habet ista Deos.* Apuleius:Tres Parcæ tria fata sunt numero, cum ratione facientia, si potestatem earum ad eiusdem similitudinẽ temporis referas. Nam quod in fuso perfectum est, præteriti temporis habet specię. & quod torquetur in digitis, momenti præsentis indicat spacia. & quod nondum ex colo tractum est,subactumq; curæ digitorum, futuri & consequentis seculi posteriora videtur ostẽdere. Lachesim dictã esse putant,quia λαγχάνειν Græcè,sortior designat, Atropon,quia reuerti nõ possunt. Clothon, quoniam contorta & coordinata omnia teneat. Hæc enim nomina ipsa lingua Græca ostendunt. Etiã dicuntur Deteriæ, id est,atræ & maculentæ.

Parco,is. (φείδομαι)sparen)respargner.) duo significat. Aliquando enim abstinere,continere se à re aliqua,quasi parũ tangere,conseruare,tẽperare:& tunc parti facit in præterito, atq; datiuũ regit:vt Parcere labori,id est à laborãdo abstinere,vitare, fugere:Parcere sumptui,à sumptu abstinere:Parcere pecunię,abstinere ab expẽdenda pecunia,siue parũ expendere pecuniã:Parcere valetudini,ab ijs abstinere,quæ nos in valetudinẽ coniiciant:Parcere errori,abstinere ab erroris vltione,siue à castigatione erroris,parũ castigare errorem. Cice. Te rogo vt Albinio parcas,& prædia eius ne attingas. Augu.li.2.Ciuit.Nimis superbũ fuit parcere famæ principũ ciuitatis,vbi suæ famæ parci numina noluerũt. Id est,abstinere à fama,nõ laudare.Verg.10. Argenti atq; auri memoras quæ multa talenta,Natis parce tuis.id est,serua.Idem,Parce pias scelerare manus. id est,desine. Terent. Heaut.Hodie apud me sis volo.M.nõ possum.C.cur non? quæso tandẽ aliquantulũ Tibi parce. id est, tuo parce labori, minue laborem aliquãdo quem suscepisti,& tibi consule.Huc pertinet,quod Verg. Eclog.3.dixit,Parcite oues nimiũ procedere. Vbi Seruius,Parcite,prohibete,id est,seruate ne procedant. Et idem Æneid.1.Parce metu Cytherea, manent immota tuorum Fata tibi, Id est,depo-

ne,siue dimitte metum. Habet quoq; in hac significatione ablatiuum cum præpositione à vel ab. Liuius de Bello Pun.lib.5.Legati cum infulis & velamentis venerunt precantes, vt à cædibus & ab incendijs parceretur. Et hæc quantum ad primam significationem. altera est cum ponitur pro ignoscere, concedere, remittere, condonare, veniã vel impunitatem dare: & tunc peperci facit in præterito, Donato tradente: & si Seruio videtur parsi & peperci præterita nõ ex duplici huius verbi parco significatione iam ostensa venire, sed potius ex vsu, vt quod Veteres parsi dixerunt, id alij postea perperci dicere cœperunt. Cic. pro Quin. Viri boni malunt cõmemorare, se, cum perdere possent, pepercisse, q̃ cum parcere possent, perdidisse. Idẽ in Ver. Pater vnũquenq; rogabat, vt filio suo parceret. Vergil. Parcere subiectis, & debellare superbos. Liu.lib.25. Nec dum eos Capuæ parsuros. Huius verbi composita sunt, comparco, (κατασφιλῶ μαι) eiusdem cum simplici significationis. Teren. Suum defraudans geniũ comparsit miser. Reparco, iterum parco. Plaut. in Truc. Vtinam rei iterũ parsissem meæ, vt nunc reparcis.

Parcus, (φειδωλὸς) karig, sparhafft) spaerachtich) respargnant, chiche.) qui frugi est, & sumptibus parcit. Gel.lib.3.cap.19. Neq; ab arca, neq; ab arcendo, sed ab eo quod paruum & parum denominatur. Parcus comitatu, apud Plinium in Paneg. dicitur, q paucos habet in comitatu. Parcus opera, apud Plautũ in Rud. dicitur, qui piger est & ignauus. Hinc parcè aduerbiũ frugaliter, & moderatè. Plaut. in Truc. Sed istos, Qui cum genijs suis belligerant, parcè promi. Hinc parcitas, (φειδωλία) pro frugalitate. Huius compositum est, præparcus, (ὁμοιχολόγος, γλίσχροι) valde parcus. Plin.li.11. Aliquando & ipsę contrahunt mortis sibi causas, cum sensere eximi mella, auidę vorantes: cætero præparcę, & quę alioqui prodigas atq; edaces non secus ac pigras, & ignauas perturbent. Similiter deparcus, nimium parcus, ac tenax, cui opponitur profusus ac magnificus. Apuleius: At verò contraria accusastis vnum seruum, vt deparci: tris liberos, vt profusi.

Pardalianches, (τὸ παρδαλιαγχὲς) aconiti genus, sic dictum, quod carnes eo tactæ pantheras necant. Plin.lib.8.cap.27.

Pardalij, (παρδάλιοι) lapilli sunt fului coloris, à pantheræ colore. Plin.lib.37.cap.11.

Pardaliũ, (παρδάλιον) dicitur vnguentũ, quòd pardalis odorẽ reddat, quæ sola ex animalibus odorẽ reddit, & Latinè panthera dicitur. Plin.li.13.ca.1. Fuerat & pardalium in Tharso, cuius etiam compositio & mistura obliterata est.

Pardalus, (πάρδαλος) pen. cor. auicula, quæ magna ex parte gregatim volat, colore cinereo.

Pardus, animal est, cuius fœmina pardalis, (πάρδαλις) dicitur. vnde & leopardus. Plin.lib.8.cap.17.

Parectatus, (παρέκταβι) qui de pueritia venit ad pubertatem. Lucil. libr. 10. Tum ephebum, quem vocant parectatum.

Parens, (ὁ γεννήτωρ, ἡ γεννήτωρ) à pario fit, quo nomine non modo pater & mater, sed auus & proauus, auia & proauia, & omnes superiores vsq; ad tritauos significãtur. vltra hos qui non habent specia le nomen, maiores appellantur. Caius De verbo. signific.l. appellatione, scribit appellatione parentum, omnes in infinitũ maiores vtriusq; sexus significari. Lampri. De Alex. Seuero sic scribit: Amicos & parentes Alexander, si malos reperit, aut puniuit: aut si vetus vel amicitia vel necessitudo non siuit punire, dimisit à se, dicens: His charior est mihi Respub. Iulius Capitol. de M. Antonio refert, quòd adoptatus in aulicã domũ, omnibus parentibus suis tantã reuerentiã, quãtam priuatis exhibuit. Plin.lib.18.ca.1. Terram omniũ parentem dixit, id est, alumnam. Parẽtes pro consanguineis posuit Sallustius in persona Romanorũ dicẽs, Parentes abunde habemus. Et de arbore parens dicitur. Plin.lib.12.cap5. Rami nouam sibi propaginem faciunt circa parentem in orbes. Hinc parenticida, qui patrem aut matrem occidit. Plautus in Epid. Quia ego tuum patrẽ faciam parẽticidam. Et parẽtela, συγγένεια. Iulius Capitol. Causa eloquẽtiæ dignum parentela sua putauit.

Parentalia, (νεκρύσια, ἐναγίσματα, τὰ νομιζόμενα) conuiuia quę in parentum, aut propinquorũ mortibus fieri consueuerunt. horum Æneas inuentor fuit. Hieron. in Hieremiam prophetam lib.4. Mos est in gentibus, ferre cibos, & pręparare conuiuiũ, quod à Græcis & à nostris vulgò appellatur parẽtalia, eo quòd parentibus iam defunctis ista celebrabantur. Vel dicta sunt parentalia, quòd ita parerent mortuis, qui ita viuentes iusserant facere, vel quòd filij parentibus hoc præstarent. Cicer. 1. Philip. Decreturum fuisse, vt parentalia cum supplicationibus miscerentur.

Parenthesis, interpositio, ex παρὰ & ἐν, quæ duo significant inter, θέσις popositio. figura, quoties remota de medio sentẽtia, integer sermo perdurat.

Parento, as. (κτερίζω, ἐναγίζω, τὰ νομιζόμενα ποιῶ) significat parentibus iusta celebro: vel generaliter, pro mortuis iusta facio & soluo, sed non ferè sine hostili victima. Plin.lib.18.cap.12. Quoniã mortuorũ animæ sunt in ea, (scilicet faba) qua de causa parentando vtiq; assumitur. Et ab hac propria significatione fit etiã, vt parentare sit pœnas persequi, pœnas expetere. Cic. pro Flac. Litemus igitur Lentulo, parẽtemus Cethego, reuocemus eiectos. Id est ij qui coniurationis consortes fuerunt, hoc à vobis contendunt, vt Flaccum ob id damnetis, quòd coniurationẽ detexerit Lentulianã, & mihi in ea opprimenda adiutor fuit, quare à nobis pœnas causa Lentuli expetatis, atq; persequamini. Est autem locus stomachi plenus. Idẽ in Phi. Non prius Dolabella imperatori suo quàm Antonius etiã collegæ parentasset. Id est, Non prius Dolabella Trebonium, quàm Antonius Brutum occidisset, vt Iulij Cæsaris manes placaret, necem eius vlciscendo. Hæc Doletus Tomo.1.

Pareo, es. parui, paritũ. (φαίνομαι) schein) apparoir) vnde pariturus, significat videor: & à pario (vt alii qui putant) deductũ, quoniã partus, postq̃ extra vte-

uterum est, videtur. Vergil. Cui pecudum fibræ, cœli cui sydera parent. id est, à quo fibræ, & sydera cernuntur, & peritissime agnoscuntur. Unde & composita, appareo: vt, Apparent rari nantes in gurgite vasto. Compareo, corā aliquo pareo: vt, Puer non cōparet, & ego quò ibo: Dispareo, (ἀφανίζομαι) à conspectu recedo. Transpareo, (διαφαίνομαι) per aliquod corpus lucidum videor. Interdum parere est obedire, (πείθεσθαι) gehoorsam zijn) obeyr.) Vergil. Paret Amor dictis charæ genitricis. Iustinus lib. 1. Vix patienter vni viro, nedum fœminæ parituris. & habent pen. prod. Parere intercessioni, est deferre, id est, vt vulgò dicūt nostri Iurisconsulti, petenti cedere. Apud Cic. 3. de Leg. Parere gulæ, est seruire gulæ, siue indulgere.

Parergon, dicitur quod alicui rei præter propositū additur, vt si pictor alicuius sancti imaginem pingens, ornandæ tabellæ gratia, arbusculas, & auiculas, & huiusmodi addiderit. Plin. li. 35. ca. 10. Protogenes cum Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro propyleum pingeret, adiecit paruulas naues lōgas, in his q̃ pictores parerga appellāt. Sunt etiā, inquit Budæus, parerga corollaria operis locati, q̃ fiunt vltra id, qđ in stipulatione cōpræhensum est. Ergon, est opus ipsum, de quo actū est: Parergon, est operis appēdix, de quo nihil actū erat.

Paresitacini, (παρησιτακηνοί) populi montani, & latrones Persis contermini.

Paresis, (πάρεσις) idem quod paralis: à defectu virium dicta.

Paretoniū, (παραιτόνιον) coloris genus, à loco Ægypti ita vocatū. Hoc spumam maris esse existimant cum limo solidatā, quapropter minutæ conchulæ plerunq; in eo inueniuntur. Plin. lib. 35. ca. 6.

Parelia, (παρήλια) à Latinis virgæ, ab historicis soles appellantur, author Seneca.

Pariedrus, (παρέδρος) confractus maris à læua Tauri montis.

Paries, etis. (τοῖχος) penult. cor. de priuatis dicitur, vt paries domorum: murus tam de publicis, quàm de priuatis dicitur. Paries intergerinus, vide Intergerinus. Paries cratitius, dicitur ab asseribus, qui arrecti transuersisq; in modum cratis texuntur: vnde Vitruuius arrectarios parietes, & transuersarios appellat.

Parietaria, (περδίκιον) herba à parietibus, in quibus nascitur, dicta. vulgò victriolum. Dicitur & perdicium, quoniam perdices ea vescantur.

Parietinæ, (τοῖχοι ἀφανισμένοι) pen. prod. muri veteres, ac semiconsumpti. Plin. lib. 22. cap. 17. Asteri- cum herba est, nascens in tegulis parietinisq;, folio similis ozymo. Augu. Parietinæ dicuntur, quas vulgò dicimus ruinas, vbi parietes stant sine tecto sine habitantibus.

Parilia, (παρίλια, παλίλια) Deæ Palis festa.

Parilis, & hoc le. (ἴσος) significat æquale. Lucretius: Concharumq; genus parili ratione videmus Pingere telluris gremiū. à quo parilitas, (ἰσότης) æqualitas. Gellius lib. 14. cap. 5. Parilitas virtutum inter se consimilium.

Parilitium, sydus vulgò ita appellatum, quia eo oriente Parilia celebrantur. peritiores hoc sydus Hyadas vocant.

Pario, is, parere, penult. cor. peperi, partum: vel pario, is, parire, penul. prod. in quarta coniugatione, pariui, paritum, vt apud Ennium, Oua parire solet genus pennis condecoratum. & apud Catonē cap. 89. Gallinas teneras, quæ primum pariermt, concludat. Est autē parere, fœtum emittere, (τίκτειν, ἀποτίκτειν) gebiren) baren) enfanter.) quod propriè ad fœminas pertinet, licet etiam quādoq; de viris dicatur. Cæcilius: Hic vicinus noster perperisse se filium memorat, id est genuisse. Per translationem de his dicitur interdum, qui non concipiunt, pro acquirere siue cōparare, περιποιεῖσθαι, κτᾶσθαι. & sic construitur sicut emo. Colum. libro. 9. cap. 1. Sequitur vt examina desideremus, ea porrò vel ære parta, vel gratuita contingunt. Vergil. Ite ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriā peperere suo. Parere oua dicuntur aues, pro ponere, & quod vulgò facere dicimus. Plin. libro, 10. cap. 52. Plurima oua pariunt struthio cameli. Parere verba, est noua fingere. Cice. 3. de Finib. Idq; cum Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda sunt, imponendaq; noua nouis rebus nomina. Huius composita sunt, aperio (à quo adaperio) comperio, operio, (à quo cooperio) & reperio.

Pariter, (ἴσως) zū sammen) te samen) ensemble.) aduerbium, significat ex æquo. Næuius: Vt pariter dispartiantur bona patris. Aliquando conuenienter (οἰκείως.) Titius: Næ tu istam ædepol media extulisti pariter, vt dignum fuit. Aliquando similiter, (ὁμοίως.) Plaut. in Aul. Is ex se hunc reliquit, qui hic habet filium pariter moratū, vt pater atq; auus eius fuit. Est & aduerbiū congregandi, significans vnà, simul. Cice. 1. Tusc. Pariter enim cum vita sensus amittitur.

Paritura, (γονή) idem quod genitura. Varr. lib. 1. de re Rust. Demes, si vis, duas res de mulis, admissuram, & parituram.

Paritudo, ipse pariendi actus. Antiquū. Plau. in Aul. Propinqua paritudo cui appetit.

Parium, (πάριον) ciuitas Asiæ, in regione Mysiæ, ex qua fuit Neoptolemus, cognomento Glossographus, vir memoratu dignus. Strabo lib. 10. & 11.

Parius, adiect. à Paro insula. vt Parius lapis, qui & Lydius, quo aurum probatur. Et Pariū marmor, candidum, quod omnium optimum erat. Verg. 1. Æneí. Pariusue lapis circundatur auro.

Parma, (πάρμη, Σ.) breue scutum, quo pedites vtebantur, quod è medio in omnes partes esset par, vt inquit Varr. Verg. lib. 11. Ense leuis nudo, parmaq; inglorius alba. Hoc scutum Græci (authore Plinio) vocant πέλτην. Huius diminutiuū est parmula. Horat. Sensi relicta nō bene parmula. Parma etiam nomen fluuij, à quo vrbs inter Placentiam & Cremonam sita, Parma appellata est. Hæc patria fuit Cassij poetę, & Macrobij, viri ingenio & doctrina præstantis. Parmatus, adiectiuū, parma tectus. Liui. 4. ab Vr. Dat signū Volscis imperator, vt parmatis nouę cohorti hostiū locus detur.

Parmenides, (παρμενίδης) Eleata philosophus, Xenophanis auditor atque amicus. Censuit sempiternū atque immobile esse vniuersum, quod est ens secundū veritatem rerū, solum enim esse simplex, & intrepidum, atque ingenitum: generationem verò eorum esse, quæ falsa existimatione videntur esse, cum non sint. nam sensus semouendos à veritate putat. affirmat enim, si quid est præter ens, id esse non ens. non ens autē, non esse in rebus, & sic ens viuentium sibi relinquitur, terram verò densioris aëris defluxu factam arbitratur.

Parmeno, (παρμένων) apud Comicos nomen viri, quasi deses, à παρὰ, & μένω maneo.

Parmula, (πελτάριον) vide in dictione Parma.

Parmularius, (πελταστὴς) gladiator, qui parmula vtebatur. Itemque factor & locator eius generis. Quintil. libr. 2. cap. 12. Ego, inquit, parmularius sum. Vbi interpres, Parmularius dicitur parmarum, hoc est, scutorum, faber. Porrò Parmularij, etiam Thraces appellabātur. Festus: Thraces (inquit) gladiatores, à similitudine parmularū Thraciarum vocati.

Parnacidas, vestes appellabant puellares. Var. De li. edu. Vt puellæ habeāt potius in vestitu chlamydas encombomata, & parnacidas, quàm togas.

Parnasus, (παρνασός) pen. prod. mons in Phocide, vt scribit Plin. lib. 4. cap. 3. & Strabo lib. 8. & 9. & Herod. Melaque confirmāt. Qui mons duos vertices habet, quorū vnum Thitorea, alterum Hyampeum. Herodotus in Vrania tradit, non aūt Cythæronem & Heliconem (vt Seruius putauit) seu (vt alij volunt) Cyrrham aut Cyrphin, seu Nysam, quæ Cythæron aut Helicon in Bœotia montes distun cti sunt, ita vt Helicon procul sit à Parnaso, circiter quindecim passuū millia, Cythæron verò triginta. Est autē (sicut docet Strabo) Helicon Parnaso æmulus & altitudine, & circuitu. Et Musis natale in nemore Helicone scriptores assignant, Cyrrha verò & Nysa sunt nomina ciuitatum. Cyrrha sub Cyrphin rupem Parnasi in radicibus montis, in planicie mare versus locata est. Nysa verò, nō in Pernaso, sed in felici Arabia sita est, in qua cū Bacchus nutritus esset, in eius memoriā ipse postea aliā in India cōdidit. Est igitur Parnasus Phocidis, sacer Baccho & Apollini. Ouid. Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis Terra ferax. Mox addit: Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus Nomine Parnasus, superatque cacumine nubes. Lucanus: Carmine Pernasus gemino petit æthera colle. In hoc monte rupes vel maiestate numinis, vel situ ipso horrorē visentibus facit, vndique ferè præceps in formam theatri. Hic est Apollinis Delphici templū, hic fons Castalius, Musis sacer. Hic habitauere Pieres, natio Thracia, vnde Pierius mons, & Pierides Musæ. Sub Parnaso habitauerunt Hiantes populi. Vnde aquæ Parnasi fontis Hiantida dicuntur. Hic fontes Atticā versus Hippocrene & Aganippe, A Parnasus fit Parnasius, a, um, παρνάσιος, παρνασιὸς. Vergil. Nec tantum Phœbo gaudet Parnasia rupes.

Paro, as, rustē, vnderstan) bereyden) apprester, appareiller) à pario deduci videt. nam quod paramus quodammodo parere, & proferre videmur. Plau. in Mil. Itaque ego paraui hic intus magnas machinas. Ponitur aliquando pro instruere, ornare, moliri. Cæs. 5. Bel. Gal. Neruios, Aduaticosque bellum Romanis parare. Ita paratum est, inquit Plaut. in Pœn. id est, ita deliberatum est. Significat etiam, (κτάομαι, παρασκευάζω, ἀγοράζω) acquiro, comparo. Et sicut emo capi potest, licet in eo preciū expressum non inueniatur ita apertum, vt in eius cō posito comparo, sed quasi preciū. Teren. in Eunu. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Curtius: Quid tibi diuitijs opus est, quæ te esurire cogunt? Primus omnium satietate parasti famē, vt quò plura haberes, acrius quàm si non haberes, cuperes. Item Terent. in Adel. Ille bonus vir nobis psaltriam (si dijs placet) Parauit. id est, adinuenit. Et in Phor. Quam hic fugam aut furtum parat? id est, præparat. Hinc paratus participium, aut nomen ex participio. Terent. in Andr Omnia parata iam sunt intus. Paratus homo apud Terentium in Andria dicitur, qui ad omnes affectus paratus est, quicunque de proximo esse possunt. Iungitur aliquando infinitiuo. Cæsar. 3. Bel. Ciuil. Paratus omnia perpeti. Aliquando accusatiuo cum præpositione ad. Cicero ad Toranum lib. 6. Paratus ad omnem euentum. Aliquando datiuo. Quintil. lib. 8. cap. 3. Idem certamini paratior. Est & quartæ declinat. Quintil. lib. 10. cap. 1. Copiosus verborum fit paratus. id est, apparatus. Inuenitur & paratum substantiuum. Terent. in Eun. Parati nihil est. Hinc paratè, auerb. promptè, & expeditè. Plaut. in Epid. Vt paratè eam præmeditatā meis dolis astutijsque onustam mittam. Hinc fit parito, as. frequentatiuum. Plau. in Merc. Qui cum illuc, quò nunc ire paritas, Veneris. Huius composita sunt, apparo, comparo, reparo, separo, disparo, quod est separo, æquiparo, propero, & supero. quę habent penult. corr.

Paro, (πάρων) genus nauis, ad cuius similitudinem Myoparo, (μυοπάρων) dicitur, piraticū nauigium: brigantinus hodie vocatur.

Parochus. (πάροχοι) pen. cor. auspex, siue paranymphus, quod ante vehicula eat, quę Græcè ὀχήματα dicuntur. Quidam parochum interpretātur præsbitorem, παρέχω, prębeo. Huius officium erat, magistratibus præbenda conducere. Vel Parochi magistratus erant, quibus cura erat, vt ligna & sal legatis publicè missis præberentur. Horatius: Proxima Campano ponti, quæ villula tectum Præbuit, & parochi quæ debent ligna salemque. Sub nomine harum specierum omnia hospitibus necessaria intelligimus, vt Acron sentire videtur libro secundo Serm. vbi Horatius parochum pro conuiuatore posuit. Vertere pallor Tum parochi faciem nil sic metuētis, vt acres Potores. Sunt qui parochias, ait Bud. appellatas inde censeant, quibus singulis sacerdotes sui destinati sunt, ab exhibitione scilicet sanctifici crustuli, sacro sanctique panificij. Quā quàm non parochias primum, sed parœcias appellatas esse idem censeat Budæus.

Parode, (παρωδὴ) pen prod. Latinè dicitur ad cantum, παρὰ enim ad, ᾠδὴ cantum significat.

Parodontides, (παροδοντίδες) siue parulides, (παρουλίδες) tubercula iuxta gingiuas, cum caro in gingiua excreuit.

Parodos, (πάροδος) transitus.

Parœcia, (παροικία) cū œ diphthon. dici potest accolatus, siue accolarū conuentus, sacraq; vicinia. nam παρὰ iuxta, οἶκος domus, vbi scilicet sunt domus contiguę. August. li. 14. Ciuit. Presbyter fuit quidā nomine Restitutus in parœcia Calamensis ecclesiæ. Et parœci sunt accolæ, quare qui Phanū aliquod accolūt, parœci dicti sunt, eiusdem scilicet phani consortes. Quòd si Latinè loqui magis placet, Latinè scientibus curiæ dici possunt. Vnde curiones olim dicti, & παροικοὶ, ipsi curiales, ait Bud.

Parœmia, παροιμία, Latinè prouerbium. Donat. Est accummodatū rebus, temporibusq; prouerbium. Diomedes: Est prouerbij vulgaris vsurpatio, rebus temporibusq; accommodata.

Paromologia, (παρομολογία) dici potest confessio: figura cū aliquot res concedimus aduersario, deinde inferimus aliquid quod aut maius sit, q̄ superiora, aut etiam omnia, quæ posuimus, infirmet.

Paronomasia, (παρονομασία) Latinè agnominatio, cum aliquod nomē ex alio in significatione distāte conficitur. Terent. Nam inceptio est amentiū haud amantium. Quando autem est in oratione non nominū, sed verborum similitudo aliqua, paromœon dicitur. Teren. in And. Hunc in mediam viam prouoluam, teq; ibidem peruoluā in luto.

Paronychia, (παρωνυχία) abscessus circa radices vnguium. Plin. lib. 23. Gingiuarū inflationibus, paronychijs, sordidisq; hulceribus, & putrescētibus, deriuatio est manifesta. Dicta paronychia à παρὰ ad, ὄνυξ vnguis, quasi ad vnguem.

Paronymon, (παρώνυμον) nomē ab alio deriuatum.

Paropanisades, (παροπανισάδαι) in regione Asiæ, q̄ (sicut refert Ptolem.) ab Oriente parte Indiæ, ab occasu Arabia terminatur, à Meridie Arachosia.

Parapotamia (παραποταμία) regio est Tigri p̄xima.

Paropsis, (παροψὶς) per o, gen. fœm. ex παρὰ & ὄψον, id est, ad cibum. Propriè genus iuris secundū Iul. Pollu. quanquā & pro repositorio opsoniorū aliquantū concauo, quod catinum dicunt, apud idoneos legatur. Martial. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Halecem. Suet. in Calig. cap. 12. Ordinario quidē dispensator breuiarium rationū offerenti, paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexisse.

Paros, (πάρος) insula est vna ex Cycladibus, quę à Delo trigintaquinq; millibus distat, ex qua Parius lapis marmoreus, è quo multa signa fiunt. Hanc primo Plateam, postea Minoidam vocitarunt. In ea est oppidum etiam Paros vocitatum. Verg. Niueamq; Paron.

Parotides, (παρωτίδες) apostemata secus aureis. nam collectiones fiunt in glandulis. Dicuntur & parotides (vt inquit Celsus) arterię duę, in dextra sinistraq; iuxta guttur, quę sursum procedentes, vltra aures feruntur. Quin & ipsi aurium cincini, apud Iulium Pollucem vocātur parotides. itemq; partes his subiectæ, quæ à faucibus ad malas pertinent. para enim ad, ota aures dicūtur. Solent etiā iuxta dentes in gingiuis oriri dolentia, quas Græci παρωτίδας appellant, quarum remedia scribit Celsus. Plin. lib. 20. ca. 1. Parotidas & panos sanat.

Paroxysmus, (παροξυσμὸς) stimulatio, concitatio, exacerbatio, παροξύνειν enim est incitare, accessus febris dicitur.

Parra, genus auis inauspicatæ. Horat. Impios parræ recinētis omē. Pli. li. 18. ca. 29. Auem parram oriēte Sirio, ipso die nō apparere, donec occidat.

Parrhasia, (παῤῥασία) regio in Peloponeso, dicta Arcadia, Lycaonis patria. Vnde Parrhasius. a. ū. (παῤῥάσιοι, παῤῥασὶς) p Arcadico. Verg. Parrhasio dictū Panos de more Lycæi. In ea mons est Lycæus, in quo bicornis Fauni templū fuerat, à quo Lycæa ludicra illi sacrata, nobis Lupercalia dicta. vnde Oui. li. 2. Fast. Quis vetat Arcadico dictosà monte Lupercos? Faunus in Arcadia tēpla Lycęus habet.

Parrhasius, (παῤῥάσιος) nomen pictoris Ephesij, qui cum Zeuside in certamen picturæ descendit. Hic primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatē oris expressit. Et cum Zeusis detulisset vuas pictas, tanto successu, vt in scenam aues aduolarent, ipse detulit linteum auibus pictum.

Parricida, (πατροκτόνος, πατραλοίας) pen. prod. à pari, vel à patre deduci potest. Si à pari, r euphoniæ causa additur: si à patre, t in r conuertit. ideo per duplex rr scribitur. Quibusdam tamen à parente compositum videtur, & pro parēticida per syncopam, commutatione t in r. nam parricidę dicuntur parentum interfectores, & patriæ proditores, quia patria parens vniuscuiusque est. Lege Pompeij de parricidijs cauetur, vt is parricidij teneatur, non solum qui patrem & matrem interfecerit, sed qui fratrem, sororem, patruelem, matruelem, filium, filiam, nepotem, nurum, aliosq; propinquos occiderit. Ponitur & pro alio quocunq; qui qualemcunq; hominem occiderit. Vnde extat lex Numæ Pompilij: Si quis liberum hominē morti sciens duit, parricida esto. & sic à pari fit compositum. Hinc parrici appellabantur quæstores, qui causa capitalium rerum quærendarum creari solebant. Sunt tamen, qui inter parricidium & patricidium distinguant, quod patricidiū fit patris interfectio: vnde & matricidium, quo mater interficitur, sic patricida & matricida. Parricidium verò, cognati, vel ciuis, vel alicuius alius occisio, vel contra patriam machinatio. Cic. lib. 1. Off. Potest enī, dij immortales, cuiquam esse vtile, fœdissimū & deterrimū parricidium patriæ, quamuis is qui se eo obstrinxerit, ab oppressis ciuibus parens nominetur. Plautus tamen parenticidā appellat, qui patrem interfecerit.

Pars, (μέρος, μοῖρα) eyn teyl) een deel) part & portion) à pari, quod partes simul iunctæ pares, id est æquales sint toti. Vel dicitur à pario, quòd pars à toto deducta, & quasi parta sit. Potest etiam dici à parum, quòd pars sit quid parū respectu totius.

Est autem quadruplex huius nominis significatio. est enim vel loci, vel membri, vel muneris, vel sectæ. De primo, Cic. Fam. 12. Nunc autem opto, vt ab istis orientis partibus virtutis tuæ lumen eluceat. Idem Pro domo sua: Vrbis enim celeberrimæ & maximę parteis aduersum illud non monumentum, sed patriæ vulnus contuetur. De altero, cum membri est, & cuiuslibet rei siue corporeę, siue incorporeæ diuisionem significat, idem Cic. Fam. 1. Quid enim aut me ostentem, qui si vitam pro tua dignitate profundam, nullam partem videar tuorum meritorum esse assequutus. Idem pro Roscio: Quemadmodũ suam partem Roscius suo nomine condonare potuit Flauio, vt eam tu non peteres: sic cum exegit suam partem, & tibi integram petitionem reliquit, tecum partiri non debet. In hac significatione multi atq; elegãtes sunt loquendi modi. Bona pars, pro magna vel maiori parte. Cice. Etenim Scæuolam ita dicere aiebat, bonam partem sermonis in hunc diem esse dilatã. Ouid. in Fast. Pars bona montis erat. Sic magna pars, maior pars, maxima pars. Cic. pro C. Balbo: Cum magna pars in his ciuitatibus iuris sui libertatem ciuitati anteferret. Et contra Rul. Qui maiorem partem populi suffragijs priuauit. Multo maxima pars. Cic. in Ver. Qui agri Acunensis multo maximam partem possident. Et De Aruspi. resp. Vestæ domus multo maxima ex parte sunt liberæ religione. Sic etiam apud eundem, Multis partibus, aliquando legitur pro maxima parte: &, Propè pars pro magna vel maior pars. Gratificatio (inquit pro Mur.) reprehensa, multi viri fortes, & propè pars ciuitatis offensa est. Est & alius loquendi modus per accusatiuum. Fam. 4. Et si enim abfui magnam partem consulatus tui. In Bruto: Magnam partem ex iambis nostra constat oratio. Et Off. 1. Maximam autem partem ad iniuriam faciendam aggrediuntur nonnulli. Sic autem resolui potest, Maximam partem nonnulli, id est, maxima pars: vel, vt plurimum, vel maxime: vt sit, Maxime autem nonnulli ad iniuriam faciendam aggrediuntur: vel, Nonnulli, vt plurimum ad iniuriam faciendam aggrediuntur. Iungitur etiam cum præpositionibus in vel ex. Cic. Att. 16. Has scripsi in eam partem, ne motũ putares. Et Off. 1. Studiose enim pleriq;, præsertim in hac parte, facta principũ imitantur. Et Fam. 9. Meq; aliqua ex parte in societatem tuarum laudum venire patiare. Tertiam significationẽ diximus esse muneris vel officij, idq; in plurali numero. vt, Meæ, vel tuæ partes sunt: &, Mearum vel tuarum partium est. id est, ad meũ vel tuum officium pertinet. Terent. Duras fratris partes prædicas. Vnde partes deposcere, partes imponere vel dare, partes suscipere, vel sumere. partes obtinere, partes agere, &c. Item partes transactæ dicuntur, cum suscepto negotio perfuncti sumus. De postrema significatione, quę factionis est, vsurpaturq; tam in singulari, quàm plurali numero. Cic. Philip. 5. Nam nunc quidem partium contentionem esse dictitat. Quarum partium ? alteri victi sunt, alteri sunt è medijs C. Cęsaris partibus. Et Fam. 11. Cum verò nõ liceret mihi nullius partis esse. Præter has pręcipuas huius dictionis significationes reperiũtur & aliæ apud Grammaticos, vt cum pro initio sumitur. Celsus: Parsq; sanitatis est, vomitum esse suppressum. Verg. Pars mihi pacis erit dextrã tetigisse tyranni. Et pro partim. Sueton. Milites, pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore ad oẽm lætitiam audaciamq; processerunt. Potest tamen hic prolepsis esse. Et pro vxore. Plaut. in Menæ. Satur nunc loquiť de me, & de parte mea. Parte quoq; ablatiuus poniť aliquando pro partim. Plaut. in Rud. Sed id si parte curaui, vt cauerem, Tum hoc mihi indecore, inique, immodeste datis dij. Plin. lib. 37. cap. 11. Melichloron est geminus, parte flauus, parte melleus.

Parsimonia, (φειδὼ) måssigkeyt) maticheyt) respargne.) moderatio sumptuum, & parcitas. hoc est conseruatio rerum. quæ sic definitur à Philosophis, Parsimonia est, qua cauemus, ne qđ dispendium vltra modũ fiat, & res familiaris (quo ad fieri potest) sine cuiusquam iniuria conseruetur. Cic. in Paradox. O dij immortales, nõ intelligunt homines, quàm magnum vectigal sit parsimonia. Fit autem à præterito parsi, quod conseruaui, siue abstinui significat. Nam alterum præteritum peperci, potius accipitur pro veniam dedi, quamuis aliquando confundantur.

Parthenius, (παρθένιος) virgineus dicitur. Quo nomine dictus est mons Arcadiæ, à virginibus quæ in ea Veneri frequenter sacra facere solebant. Est & Parthenius, (παρθένιος) fluuius Paphlagonum. Et Parthenium, herba Mineruæ dicata, quæ παρθένος, id est, virgo dicitur. Diosc. lib. 3. cap. 156. & lib. 4. cap. 42. & 201.

Parthenope (παρθενόπη) vna fuit Sirenum, quę præ dolore, quòd prætereuntẽ Vlyssem cum socijs cantu non deceperint, in mare se præcipitauerunt. Vna hæc in eum delata est locum, vbi postea condita fuit Neapolis, præclara vrbs Campaniæ. παρθένος enim virgo Latine dicitur. Ab hac igitur Sirene Neapolis est appellata, à virgine Parthenope. Et licet quidam dicant Neapolim dictam, quod Augustus eam instaurauerit, tamen legitur apud Lycophrontẽ, Neapolis ante Augusti tempora (qui tempore Ptolemæi Philadelphi claruit) & Neapolitanos singulis annis ad tumulum Parthenopes faces tulisse. Hanc Cumani à parentibus digressi, condidisse produntur, qui cum in eo loco Parthenopes corpus in veteri monumento conditũ reperissent, nomẽ eius vrbi indidere. sed postquam loci vbertate atq; amœnitate maiorẽ in modum frequentari ciuitas cœpit, veriti ne Cumę desererentur, diruendi Parthenopen consilium iniuere. quo facto mox immani pestilentia vexati, oraculo admoniti sunt, vt vrbẽ restituerent. Itaq; subitò instauratã Neapolim, hoc est, nouam vrbẽ vocauere. Hinc Parthenopæus. a. um. παρθενοπαῖος.

Parthenopeus (παρθενοπαῖος) viri est proprium: filius enim fuit secundum nonnullos Meleagri, & Atalantæ. Nonnulli perhibent illũ Martis & Menalippes fuisse filium. perijt in bello Thebano.

Parthia,(παρθυαία) regio Assyriæ, à qua Parthi πάρθοι, πάρθυοι, παρθυαῖοι. Hi lingua Scythica exules dicuntur, sicut refert Iustin.lib.12.docens ab exulibus Scytharum Parthorum imperium fuisse deductum, quorũ regna duodeuiginti fuisse, testis est Plin.lib.6.ca.15. Hæc regio ab Ortu habet Arios, à Meridie Carmaniam, ab occasu Medos, à Septentrione Hyrcanos.

Partiarius,(κοινωνὸς) colonus, siue alius quis, cum quo aliquid commune habemus, & partimur. Cato: Vineam curandam partiarius bene curet, fundum, arbustum, agrum, frumentarium, partiario fœnum, pabulum, quod bobus satis fiet, quæ illic fiant, cætera omnia pro indiuiso. Idem: Calcem partiario coquendam qui dant, calcarius perficit, & coquit.

Particeps, (μέτοχος) teylafftig) deelachtich) participant.) qui partem capit, omnis est generis. Teren.in Heaut. Nisi vbi ille huc saluos redierit meus particeps. Participem facere aliquem rei alicuius, est ei communicare quicquid est. Plaut. in Epid. Gratiam habeo, fac participes nos. Terent. in Heaut. Cuius maximè te fieri participem cupis. Dicimus per genitiuum, particeps sum laborum tuorum. Cæs.3.Bel.Ciui. Quos sui consilij participes habebant. Vel per datiuum, cum præpositione in, Particeps sum tibi in laboribus. Cur. Quòd fuisset illi in periculis particeps.

Participium, (μετοχὴ) pars orationis dicitur, quòd partem capiat nominis & verbi. Participia iuncta cum verbis infinitis, seruant vim participiorum. Hinc participialia (μετοχικὰ) nomina, dicta sunt gerundia, quæ licet non sint participia, similia tamen participijs sunt. nã & casus, & genera, & tempora, & significationes habent more participiorum, & post se casus regunt non antè: quamuis legatur: Inconuertendo Dominus captiuitatem Syon. id est, dum conuerteret dominus, vel conuertente domino captiuitatem. Sed non est vsurpanda talis locutio. Differunt autem gerundia à participijs, quod ipsa rei administrationem significãt sine tempore: vt, Tenet me occupatio iuris dicendi: gerundium est, nec tempus significat futurum, sed rei administrationem in iure dicendo. illa verò tempus, sine rei administratione: vt, tenet me cura dotis numerandæ: participium est futuri significatiuum, sine rei administratione. Præterea gerundia duplicem significationem habent, participia vnam tantum. Sed sciendum, quòd gerundia quæ sociata sunt substãtiuis, passiuè accipiuntur: disiuncta verò modo actiuè, modo passiuè: sed passiuè, cum sine præpositione, & sine genere in ablatiuo, & quasi absolutè ponuntur. Quintil. Sed memoria excolẽdo, sicut omnia alia, augetur, id est, dum excolitur. Verg. Alitur vitiũ, crescitq; tegendo. Idem: Ægrescitq; medendo. & , Vritq; videndo Fœmina. hoc est, cum tegitur vitium, cum curatur æger, cum videtur fœmina. Sallust. cum accusatiuo mediante ad: Pauca supra repetã quò ad cognoscendum omnia illustria magis magisq; in aperto sint. id est, vt cognoscantur. Iunguntur & gerundia cum plurali numero, singulari voce. Plin. Cum illorũ videndi gratia me in forum contulissem. Aliquã particip. sumitur pro participatiõe.

Participo, as. μεταλαμβάνω, μεταδίδωμι, μετέχω, mitgenossig sein) deelachtich sijn) estre participant) partem tribuo, cõmunico, impertior, partis cipem facio: vel partem capio, partem subeo, particeps fio. Cum significat participem fieri, iungitũ accusatiuo tantũ. Vt cum dicitur participare pestem, id est, pestis participem fieri. sic participare voluptatem. Plau. in Persa: Nunc ob eam rem inter nos participes prędam diuidã, Et participabo. Cum significat participẽ facere, iungitur interdũ genitiuo cum accusatiuo. Plau. in Cist. Paternum seruum sui participat consilij. id est, facit participem, vel seruo consilium cõmunicat. Interdũ ablatiuo cum accusatiuo. Plau. in Mil. Nam nõ potuit, quin suo sermone aliquem familiariũ participauerit de heri amica. Interdũ accusatiuo & ablatiuo cum præpositione cũ. Liu.3.ab Vr. Suas laudes participare cum Cæsone, memorare pugnas.

particula, μερὶς, eyn stucklin) een stuxken) parcelle) diminutiuum, parua pars. Cic.3.Ver. Hinc ille extraordinariæ pecuniæ, quas nullo duce, tamen aliqua ex particula inuestigamus, redundarunt.

particulare,(τὸ κατὰ μέρος, ὁ ἐπὶ μέρους, μερικὸν) quod ad partem spectat.

particulariter & particulatim, (μερικῶς) aduerbia significãt mẽbratim, & per partes. Cic. lib.1. ad Heren. Si summatim, nõ particulatim narrabimus.

Particulones, (συμμέτοχοι) dicuntur cohæredes, & qui partem patrimonij sumunt. Nonius.

Partim (τὸ μέρος, τὸ μέν, τὸ δέ, τὸ μὲν, τὸ δέ) zum teyl) eens deels) en partie) aduerbiũ, significat ex parte, vel pro parte, & ferè semper in oratione geminatur: vt, Partim subticuit crimen, partim confessus est. Cic. Fam.1. Amicum ex consularibus neminẽ tibi esse video, præter Hortensium & Lucullũ: cæteri sunt partim obscurius iniqui, partim non dissimulanter irati. Aliquando non geminatur. Cice. de Amic. Sed nihil est, quod illi non persequãtur suis argutijs, partim fugiendas esse nimias amicitias, ne necesse sit vnum solicitũ esse pro pluribus. Inuenitur etiam quater repetitum. Cic. pro Cluen. Partim nihil cõtra habitũ valere, partim etiã pro hoc esse, partim, &c. Aliquando idẽ est quod pars: vt, Partim hominũ venerunt, id est, pars hominũ venit, siue quidã homines. Nam partim hoc in loco aduerbiũ est, neq; in casus inclinatur, & genitiuum regit. & interdum partim atq; eius genitiuo præponitur præpositio cum: vt, Cum partim hominum Lugdunum veni, id est, cum quibusdã hominibus, & quasi cum quadam parte hominũ. Vide Gell. lib. 10. cap. 13. Nonnunquã partim non geminatum in priore orationis parte locatur, in posteriore ponitur alius, alia, aliud. Sall. in Iugur. Rursus imperator contra postulata Bocchi nuncios mittit, ille probare partim, alia abnuere. Ibidẽ, Huic rogationi partim conscij sibi, alij ex partium inuidia pericula metuentes, &c.

Partio, onis, (τόκος) idem quod partus, Plaut. in Trucu.

cul Horresco misera, mētio quoties fit partionis.

Partior, partiris: & partio, partis, partiui, partitum: futuro partiam, & partibo: partiar, & partibor, (μερίζω, διαιρέομαι.) teylen) deelen) partir.) Est autem partiri, partes facere, & quasi distribuere. Plaut. in Asin. Hanc quam nactus sum prædā, cum illis partiam. Præter proprium accusatiuum habet aliquando ablat. cum præpositione cum, aliquando alium accusatiuum cum præpositione in: aliquando cum præpositione inter. Vergil. Socios partitur in omnes. Sall. Prouincias inter se partiuerant. Hinc partitio. onis. verbale. Cice. De Nat. Deorū. Hæc si rectè memini, partitio fuit. Et partitor. oris, aliud verbale. Cice. in Vat. Sed partitorem ad partiendas merces missum putares. Hinc aduerb. partitè, diuisè. Cic. in Orat. Qui enim nihil potest tranquillè, nihil leniter, nihil partitè, definitè, distinctè, &c. Ab his fiunt composita, impertio actiuum, & impertior tam passiuum quàm deponēs, (ἀπονέμω) a in e mutata, sicut fit in expers. Et significat impendere, vel partem dare, & participem facere. Cicero, Huic rei aliquid temporis impertias. Idem, Atq; etiā viro forti collegæ meo laus impertitur. Dicimus autem, Impertio neminem laude mei laboris, sicut fit in dono. Terent. Plurima salute Parmenonem suum impertit Gnato. Dispertio vel dispertior; varie partio. Plaut. in Aulul. Hercle iniuria dispertiuisti, pinguiorem isti agnum habent. Nonius, Vt pariter dispartiantur bona patris. Bipertior, (διχοτομέω) tripertior, quadripertior, quinquepertior: à quibus bipertita, tripertita, & huiusmodi.

Partum, (πεπονημένον) propriè dicitur labore acquisitū, quia nullus partus fine labore & dolore. Fit autem à pario. ris. Cic. Male parta, male dilabuntur. Plaut. in Pœn Male partum, male disperit.

Parturio. is. (ὠδίνω) pen. cor. à pario vel à partu fieri videtur, quod est in pariendo laboro, seu laboro vt pariam. Plin. Vtiq; constat parturientes foliis subtractis celerius parere. Varro, In cubilibus cum parturient, acus substernendi: cū pepererint, tollere substramen. Cic. Vtinam aliquando dolor Po. Ro. pariat, quod iamdiu parturit.

Partus. a. ū participiū à pario, id est, in lucē æditus. Aliquādo idem quod nactus, acquisitus, (πεπορισμένος.) Apul. Partamq; à patre multo tempore, & multo labore pecuniam vno die consumpsit.

Partus, huius partus, nomen, (τόκος, τέξις, κύημα) pro ipso pariendi actu. Plin. Quod à prægnantibus commanducatum, partum faciliorem facit. Et de arboribus dicitur. Plin. lib. 12. cap. 14. Autumno legitur ex æstiuo partu. Aliquando accipitur pro prole. Martialis, Nec iacuit partus, sed mare cadente cucurrit.

Parulis, idis. (παρουλίς) tuberculum iuxta dentes in gingiuis nascens.

Parum, (μικρὸν, ὀλίγον) wenig) weynich) peu) aduerbium, significat modicum. Plaut. in Trinum. Imò duas dabo, vna si parum est. Parum consulit cum dicimus, intelligitur sibi. Teren. in Adel. Magis impense cupitis, consulitis parum, subauditur vobis. Parum prospicere, est parum aut nihil futura præuidere. Plaut. in Curc. Perij, prospicio parum. Hinc paululum, pauxillum, & pauxillulum, (παρὰ μικρὸν) diminutiua.

Parumper, (παρὰ μικρὸν) paruo tempore, quasi per parum, hoc est valde parum. Plau. Expecta hic parumper. Interdum significat paulatim. Verg. Pulsusq; parumper corde dolor. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, citò & velociter.

Paruus, a, um. quod non est magnum, μικρὸς. kleyn) petit) Plin. lib. 11. cap. 37. Queis parui vtrinque ocelli, Lucini nomen habuere. Parui odoris amœnum esse dixit Plin. libr. 12. cap. 13. id est, imbecilli & pauci. Ponitur & paruum pro eo, quod est minimi precij. Plin. in Paneg. Nihil ante tam vulgare, tam paruum in senatu agebatur, vt non laudibus principum immoraretur. Cic. 1. Off. Parua sunt foris arma, nisi est consilium domi. In paruo, ponitur pro ferè. Plin. lib. 8. cap. 33. Eminet rostrum, vt in paruo sit haud absimile suillo. Paruissimus protulit Lucretius lib. 3. Nulla potest igitur paruissima corpora quæq;. Hinc paruitas, atis. Cicero de Vniuersitate, Haud iisdem vinculis, quibus ipsi erant colligati, sed talibus, quę cerni non possent, propter paruitatem, &c. Hinc paruulus, diminut. Terent. in Eun. Matri paruulam puellam dono quidā mercator dedit. Paruula res, est res nullius momenti. Teren. in Adel. Tam ob paruulam rem penè ex patria, &c. Paruula pecunia, & immanis opponuntur. Cic. pro Rosc. Comœdo, Et illa fuit pecunia immanis, hęc paruula. Ponitur & paruulus pro puerulo. Quint. lib. 5. cap. 7. Excepta paruulorum iudicia. Hinc paruulum, aduerbiū. Plin. Epist. 170. Nam paruulum differt, &c. id est, minimum. Hinc etiam paucus, (ὀλίγος.) à quo diminutiua, pauculus & pauxillus.

Pasalli, odores vocari possunt, quos olere consueuimus. Item ij, quos in pilas redactos manibus gestare solemus, præsertim pestilentiæ tempore.

Pascales, (ἐννομοὶ) oues & gallinæ dicuntur, quæ passim pascuntur: à pasco, siue à pascuis, quasi pascuales. Lucilius, Pascali pecore, ac montano hirco, atque foloce.

Pascha æ. & pascha, atis. (τὸ πάσχα) Ausonius, Nos etenim primis sanctum post pascha dieb⁹. Quod planè nomen Hebræum esse, ac transitum signare docet Hierony. sic inquiens, Pascha quod Hebraicè dicitur phase, non à passione (vt pleriq; arbitrantur) sed à transitu nominatur, eo quod exterminator videns sanguinem in foribus Israelitarū pertransierit, nec percusserit eos. August. A diligētioribus & doctioribus inuentum est, quia pascha Hebræum verbum est, & non interpretamur passionem, sed transitum. Per passionem enim Christus transiuit à morte ad vitam, & fecit nobis viā credentibus in resurrectione eius, vt transeamus & nos de morte ad vitam. Sic enim ipse Dominus ait, Qui credit in me, transit à morte ad vitam. Qui paschatis in genitiuo fingit, cū recentioribus errorem suum manifestat, cum nullū nomē tertiæ declinationis in a inuenitur, qđ nō fit Græcum

cum.& Græca formatione in ma terminatur,quia à prima persona παρακινῶ παθητικῶ.

Paschalis,& hoc le.quod ad pascha pertinet, vt paschalis dies,paschale sacramentum.Paschales verò oues,quasi pascuales dicuntur.

Pasceolus, (vt inquit Var.) sacculus est ex aluta factus.Plaut.in Rud. Præterea centum minæ Philippicæ in pasceolo seorsum. Quidam dicunt significare loculum in marsupio.

Pascito,as. (διανέμω) penul.corr.frequent.à pasco. Var.3.de re Rust.cap.16.Nunc feras,quæ in syluestribus locis pascitant: cicures,quæ cultis.

Pasco,is.paui.pastum.(νέμω) weydē,voeden) id est, comedo,& quandoque absolute ponitur. Verg.Pascentes seruabit Tityrus hœdos.Quandoque construitur cum accusatiuo. Idem,Florē depasta salicti.In hac significatione etiā sumitur pascor deponens.Interdum est cibū alteri præbere,(νέμειν,βόσκειν) & quasi cibo saginare.&sic dicimus,Herba pascit equū,& pasco equū herba. Verg.Veloces Spartæ catulos,acremque Molossum Pasce sero pingui. Vnde per translationē ponitur pro delectare,ἐσθίειν.Idem,Atque animum pictura pascit inani.Et pascere oculos, est visu alicuius rei gratæ nos oblectare. Interdum pro fouere,alere.Idem,Et qualē infelix amisit Mantua campum Pascētem niueos herboso flumine cygnos. Iuuenal.Quot pascit seruos,tot possidet agri iugera. Interdum pro augeri & crescere: vt,Et sacrū tibi pascere crinem.Huius cōposita sunt cōpasco,depasco,κατανέμομαι)pascē do absumo.Et depastus dicitur agrū bos,qui cibū ex agro sumpsit.Item depastus ager passiue,(κατανεμηθείς) hoc est,pascendo consumptus.Dispesco, diuido,& propriè pecus à pastione deduco.Expasco,depasco,perpasco,in totum pasco,satio.

Pascor,deponens,(νέμομαι) weyden,issen) eten)paiftre.) significat comedo.Verg.Pascuntur verò syluas,& summa Lycæi,Horrentesque rubos,&amātes ardua dumos. Dicimus etiā pascor equū per herbam : Vt, Cætera pascuntur virides armenta per herbas.Equus pascitur herba: vt,Sylua pastus arū dinea.Equus pascitur in viridi pabulo:vt,pascitur in magna sylua formosa iuuenca . Equus pascitur diem & noctem: vt,Sæpe diem noctemque,& totū ex ordine mensem Pascitur.Ab hoc fiūt depascor, νέμομαι,ἐπινέμω: & impascor,(ἐπινέμομαι)quod est intus pasco.Col.lib.2.Neque suem velimus impasci pratum,quoniā rostro suffodiat,&cespites excitet.

Pascua,æ.(νομή) idem quod pascuum.

Pascuum , (ἐπινομία , νομή) eyn weyde) pasturage, ou pasquis.) à quo plurale pascua, in quibus pecudes pascuntur,siue ager pascuus sit,siue pratū,siue mōs aut collis . Col.li.8. In eo rure,quod pascuo caret,contineri potest,exiguo & qualicunque pabulo contentus.Pascua,inquit Plin.lib.18.cap.3.censoriis tabulis dicebant omnia,ex quibus populus reditus haberet,quia diu hoc solū vectigal fuerat.

Pascuus,a.um.(νομαδικός) vnde Paul.syluam pascuam appellat , quæ est pascuis pecudum destinata. Plaut.in Tru.Non aruus hic, qui arari soleat, sed pascuus est ager.

Pasilus & paseolus, legumina vulgò nota,q̃ & phasilus & phaseolus (φάσηλος) dicuntur. Dioscor. lib.2.cap.118.

Pasiphaë,(πασιφάη) dictio tetrasyllaba, hæc fuit filia Solis,& vxor Minois regis Cretæ,quā in fabulis ferunt ex Tauro genuisse Minotaurū:qui partim hominis effigiem habebat,partim tauri.Propert.Vobiscum Europæ nec proba Pasiphaë.

Pasithea,πασιθέα,vna ex tribus Gratiis,quā alii Euphrosynem vocant.

Pasithoë,(πασιθόη) vna Atlantidum: Atlantis & Æthræ filia.

Passer,(στρουθός)eyn spatz,sparn) eē musse) passereau) auis,à patiendo, eo quòd morbum caducum patiantur passeres. Vide Pliniū lib.10.cap.36.Quo etiā nomine significantur omnes aues. Vnde cum Cicero dixit omnibus passeribus insitam à natura voluptatem,de omnibus auibus intellexit.Hodieque aues ipsas in commune passeres vocant Hispaniarum vernaculi . Et passer, (ψῆττα) nomen piscis marini,vt ait Plin.lib.32.ca.11. & nomen loci. Mart.Non mollis Sinuessa feruidique Fluctus passeris aut superbus Anxur.A passer fit diminut. passerculus,(στρουθίον.) Plaut.in Asin.Dic igitur me tuum passerculum , gallinam,coturnicem.

Passer solitarius., (στρουθίον μονάζον) auis aliquantò grandior passere ac subnigrior , solus per domorum culmina incedens,cantu suauis. Passer marinus,altera auis.

Passernices,lapides sunt. Plin.lib.36.ca.22.Reperte sunt in Italia aqua trahētes aciē acerrimo affectu: necnon & trans Alpes,quas passernices vocant.

Passim,(διεσπαρμένως,ἀνέδην)aduerb.à passu significat passu distāte,sparsumue,nō vbique: cū vbique fit sine interuallo: vt, Herba est in prato vbique, grex verò passim pascitur,quia aliquid interualli est inter pecudem & pecudem, non inter herbā & herbam. Cic.pro Font.Hi contrà vagantur læti atque erecti passim toto foro.Sed confunduntur quandoque. Ponitur interdū pro vndique, (πανταχόθεν.) Lactant.Constituit Asylū,eò passim confugerunt ex finitimis locis . Interdum pro quomodolibet, Passim in littore sicco Corpora curamus.id est,vt quisque vult,siue indifferēter . Aliquādo pro vbique, πανταχοῦ, πανταχῇ . Lactant.Creditur ei passim tanquam cognitæ veritati.

Passio,perturbatio,affectus & affectio,Græcè πάθος dicitur. A neotericis verò authoribus ecclesiasticis passio vsurpatur pro animi vel corporis morbo. Sunt autē quatuor præcipuæ passiones.Duæ à bonis, gaudere scilicet &cupere seu sperare.lætitia de præsenti est,spes de futuro bono. Duæ à malis,dolere & timere: dolor de præsenti,timor de futuro malo.

Passiuus,a.um. (παθητικός) quod passionē denotat. Vnde passiuæ qualitates dictæ sunt, non quòd patiantur aliquid,sed quòd faciant passionem. Mel nanque vt dulce sit,non à dulcedine aliquid passum est,sed dulcem gustantibus efficit passionem. Passiuæ autem qualitates, rectius dicuntur albedo & nigredo, & eorum media, id est, rubor & pallor, hæc enim nō nisi vel animæ,vel corporis passione

nascitur. Vt enim nigrescat aliquis corporis passione, vt rubescat vel pallescat, animę efficitur, quæ cum turpitudinis verecundiam ferre nequiuerit, quasi ad obtentum sui sanguinis copiam in exteriores partes corporis fundit, eóque fit, vt pudore nimio rubescamus. Pallor quoque simili animæ passione consistit, cum perculsa metu nimio ad cordis vlteriora cōfugit, eamque sanguis insequitur adeò, vt desertum sanguine, quod est in conspectu, corpus albescat. Hę igitur qualitates si in corpore perseuerent, quia secundum eas quales dicimur, ipsæ quoque qualitates passiuæ censentur. si verò ad breue tempus extiterint ita, vt citò discedant, passiones eas potius nominamus. Eritque inter passiuas qualitates & passiones ista discretio, quòd passiones ad tempus exortæ facilè commutantur: passiuæ verò qualitates, secūdum quas quales dicimur, perpetuò perseuerant. Aliquando passiuum dicitur, quod est indiscretum & confusum, nomen à passiuo deductum. sic passiua Venus, passiua libido apud Firmicum vsurpatur pro publica, & communi, & promiscua. Et passiui amatores apud eundē, qui passim & indifferenter omnes fœminas amāt.

Passum. (γλυκὺ) genus liquoris, qđ ex vua passa cogitur. Fit ex vua quam Græci sticam, nostri Apianam vocant, vuis in vite diutius Sole adustis, aut feruente oleo, donec paulò amplius dimidiū pondus supersit, fusasque leniter vuas exprimunt & colligunt. Qui autem volunt secundariū passum facere, adiiciunt vinaceis tantū aquæ puteanæ, quantum ex prima pressura passi fluxit. Vide Plin. li. 14. ca. 9. Defrutum verò vinum est, musto vsque ad dimidiam partem decocto.

Passus. a. um. à patior, (παθὼν) idem quod perpessus. Verg. O passi grauiora. Vnde vua passa, quæ in siccando passa est Solem. Plin. Quin & à patientia nomen acinis datur passis. Hinc & vino nomē datum, quod passum vocatur.

Passus. a. um. à pateo, (ἀναπεπταμένος, ἐκπεπλωμένος) idē est quod patens, extensus. Plaut. In portum vento secundo, velo passo peruenit. id est, ocyssimo cursu. Passa vela, dicimus expassa, distenta, explicata, vento tumentia ac plena.

Passus. a. um. à pādo, (ἐκπεταθεὶς, ἐκπεταμένος) idē est quod diductus, porrectus, dispersus. Terent. in Phorm. Capillus passus, nudus pes. Quod & expassum aliquando dicimus, & mutatione a in e, dispessum. Plaut. in Mil. Dispessis manibus. Veteres enim passum dixisse non pansum, & expassum nō expansum, Gellius Seruiusque testātur. Dicit enim Seruius, Ideo autem pando nō facit pansum, quia plerunque n, quod in prima verbi positione inuenitur, in præteriti participio nō est, vt tundo, tusus. Et licet alia euphoniæ causa varientur vel in generibus, vel in numeris, nactus tamen & passus n penitus nunquam patiūtur. Passis manibus dicimus, qđ est diductis atque distentis. Tert. tamen Oppansum velū dixit, pro oppasso & extento. Idē: Expansos, inquit, vngulæ fodiant, cruces suspendant.

Passus. us. (βῆμα) eyn schritt) een schrede) vng pas) spaciū qđ patet in spacio pedū, qa patens apertūque est, vel quia sic pedes patescunt. à pateo enim passum supinum est. Cum vero non est passum, clausum dicitur. Et ob hoc claudere, est de illo spacio intercepto diminuere, & minorem passum facere. Bud. Passus à passis manibus dici videtur. Alii passum quinque pedum esse putant, id est, duorū gressuū, vt sit gressus cubiti vnius & pedis. hoc est pedum duorum & dimidiati. Plin. lib. 11. cap. 8. Apes operantur intra sexaginta passus.

Pasullum, neutri gen. (sicut docet Festus) fuit genus libi rotundi, quo vtebantur in sacris.

Pastillus, (τροχίσκος) diminutiuū videtur à pasta, quamuis fiat mutatio generis. Quidam è pastu deriuant, vbi & genus seruat: Festus à pane, & dicit esse massam cuiuscunque materiæ in formam panis paruu. Vnde pastilli medicinales, & pastilli odoratorii. Horat. in Ser. Pastillos Ruffillus olet, Gorgonius hircum. Græce trochisci dicuntur ab orbiculari forma. Et pastilli sunt, qui illinūtur. vide in dictione Emplastrum. Pastilli, medicis arida sunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut vino vel aceto incocta, quæ à coctione rursus inaruerunt: quæ, cum vtendum est, subinde eiusdem generis humore diluuntur: deinde vulneribus illinuntur, non autem imponuntur, vt emplastra.

Pastinaca, (σταφυλῖνος) genus radicis, virtutis calidæ. Macer, Et pastinacæ virtus in semine tantum. Diosc. lib. 3. ca. 81. & 57. Item pastinaca, (τρυγὼν) genus piscis. Plin. lib. 9. cap. 20. 24. lib. 9. cap. 14. & lib. 19. cap. 5. & lib. 32. cap. 2. 11.

Pastinare, (βωλοστροφεῖν) das feldtzgraben) spitten, spaeyen) houer) est agrū fodere. Col. lib. 3. ca. 13. Tum in terram bene pastinatā & stercoratam rectum sarmentum defigito. Hinc pastinatio. onis. verbale. Colu. Quibus omnibus diligenter exploratis, tum pastinationem suscipiemus. Et pastinator, oris. Colu. 3. cap. 13. Nam duas regulas eius latitudinis, qua pastinator sulcum facturus est in speciem Græcę literæ χ decussauimus. Huius compositum est, repastino. as. Repastinari dicebant veteres vineas, quę refodiebantur. hęc enim propria appellatio restibilis vineti erat: nunc Antiquitatis imprudens consuetudo, quicquid emoti solis viąneis præparatur, repastinatum vocat. Vnde quidam repastinari agrum dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Plin. lib. 19. Præcipuus fit caulis sapore ac magnitudine, primum omnium si in repastinato seras. Hinc repastinatio, pro renouatione quandoque capitur. Vnde per translationem dicuntur libri Repastinationum.

Pastinatum. ti. Colu. libr 4. cap. 4. Facta in pastinato scrobe.

Pastinatus us. (βωλοστροφία) ipsa pastinatio. Colu. lib. 3. cap. 13. Neque enim parum refert suspensissimum esse pastinatū, & si fieri possit, vestigio quoque inuiolatum.

Pastinum, pen. cor. est (vt Colu. lib. 3. cap. 18. refert) ferramentum bifurcum, quo semina panguntur. Palladius aliter accipit, cum ait, Pastinū fieri nunc tempus est. Mensura pastini hæc est in tabula quadrata iugerali, vt centeni octogeni pedes per singu-

gula latera dirigantur.

Pastio,(νομὴ) actus ipse pascendi, & idem quod pastus, quamuis hoc magis ad brutorũ alimenta pertinere videatur. Colu.lib.1. Porculatoris vero & subulci diuersæ professio, diuersæ pastiones. Inde etiam Varronis index de villaticis pastionibus ad bruta pertinentibus.

Pastomis.idis.(πασομὶδιs) instrumentum ferreum, siue ligneum, quod ad cohibendam equorum teraciam, naribus vel morsui imponitur. Lucilius, Pastomides huic de naribus ingentes pendent.

Pastophori,(παστοφόροι) pen.cor.sacerdotes sacrosancti Ægyptiorũ, honoratiores cæteris. Dicti φ ferant pallium Veneris, cui nomen est Pasto.

Pastophorium,(παστοφόριον) Pastophori domiciliũ. Apud Esdram sic legitur, Exurgens Esdras in pastophorium Ionathæ, & hospitatus illic, non gustauit panem, nec bibit aquã. Hierony.in Esaiam, Pastophorium est thalamus, in quo habitat præpositus templi. Et in lib.Machab. Viderunt sanctificationem desertam, & altare prophanatũ, & portas exustas, & in atrijs virgulta nata sunt, sicut in saltu vel in montibus, & pastophoria diruta. Quidam accipiunt pro thalamo nuptiali: vnde & Venus appellata est Pastophoros quasi thalamifera, quod thalamum nuptialem curet & administret. Nam παστὸs, thalamus nuptialis dicit, qui alio nomine νυμφὼν appellatur.

Pastor,(ποιμὴν) eyn hirte) een herder) pasteur, bergier) qui curam habet pascendi: vox sæpius repetita apud Varronem, Catonem, Columellam, & alios linguæ Latinæ principes.

Pastoralis, & hoc le. (ποιμαντικὸν) quod est pastoris, vel quod ad pastorem pertinet: vt Pastoralis cura, pastorale officium. Varro, Tertio gradu à vita pastorali ad agriculturam descenderunt.

Pastoricus.a.um. (ποιμενικὸs) idẽ est quod pastoralis apud August. Vt carmen Pastoricũ lib.1.Acad.

Pastoritius.a.um.(ποιμαντικὸs, βοτηρικὸs) idem est quod pastorius. Var.lib.1. Cum homines pastoritiam vitã agerent, neq; scirent etiã arare terram.

Pastorius.a.um (ποιμενικὸs) quod ad pastorem pertinet. Var.lib.2. De re Rust. An ea quæ tria here dixisti mihi de pastoria re.

Pastus.sta.stum.participiũ, (σιτισθεὶs) qui cibum vel pabulum sumpsit.

Pastus. us. (σίτισιs, νομὴ) cibum, siue cibationem vel pabulum significat. Gel.lib.2.cap.29. Alia luce orta, auis in pastum profecta est.

Patagium,(παταγεῖον) aurea chlamys, quæ preciosis tunicis superindui solet: & qui ita induti sunt, patagiati dicuntur. Et Patagiarij, qui huiusmodi vestes conficiunt. Apule. Vberes enim crines leniter emissos, & ceruice dependulos, ac deinde per colla dispositos, sensimq; sinuato patagio residentes, paulisper ad finem conglobatos, in summum verticem nodus astrinxerat. Festus ait, Patagium est, quod ad summam tunicam assui solet, quæ & Patagiata dicitur.

Patara,(πάταρα) pen.corr.vrbs Lyciæ, vbi Apollo dabat responsa. Dicta à Pataro Apollinis filio, vel ab alio Pataro Lapeonis filio. Hinc Patareus, a. um.(παταρέως.) Statius lib.1.Theb. Phœbe parẽs seu te Lyciæ Pataræa niuosis Exercent dumeta iugis. Ouid. Patareaq; regia seruit.

Patauium,(πατάβιον, παταούιον) vide Padua.

Patefacio, is. (ἀνοίγω, ἀνακαλύπτω) öffnen, auffthũn) opdoen, openen) ouurir.) patentem facio. Liu.1.ab Vrbe, Ita induxisse se in animum, hostibus potius, quàm regibus portas patefacere. Ponitur aliquando pro declarare, detegere, manifestare, palàm facere. Terent.in Hecy. Pertulit tot mes as iniurias, quę nunquam vllo patefecit loco. Hinc patefactio verbale. Cic.2.de Fin. At qui hęc patefactio, quasi rerũ opertarũ, &c. Hinc patefio,(ἀνακαλύπτομαι) apertus, & palàm fio. Terẽ.in Phor. Ego nullo remedio possum me euoluere ex his turbis, quin si hoc celet, in metu: sin patefit, in probro sim.

Patella,(λεκάνιον) à patulo, vel πλάττω fingo, vel ab πλατεῖα, quod est latitudo: vas latum est, condiendis obsonijs aptum, lanx, seu paropsis, (λεκανὶs) siue vas escarium ad olera & pulmenta ponenda. Horat.in Epistol. Nec modica cœnare times olus omne patella. Potest tamen esse diminutiuũ à patina, quod nonnulli volũt esse fartaginem, sed Iuuenalis diuersa ostendit, cum inquit, Vrceoli, peluues, fartago, patellæ. Est etiam morbus arborum, hoc est, solis exustio. Plin lib.17.ca.24. Olea clauũ etiã patitur, siue fungũ placet dici, vel patellam.

Pateo, es. passus. (ἀνοίγνυμαι) öffen sein) open zijn) estre ouuert.) apertum esse. Plaut. Ingredere tu, fores iamdiu patent. Ponitur aliquando pro extendor, Cæsar.7.Bell.Gal. Ante id oppidum planities millia passuum tria in longitudinẽ patebat. Aliquando ponitur pro in potestate esse: vt, Omnia mea tibi patent, id est, sunt in tua potestate. Sallust.in Catil. Vbi cuncta maria, terræq; patebant sub Romanis. id est, erant in eorum potestate. Aliquando pro obnoxium siue opportunum esse. Celsus, Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. Aliquando pro constare siue manifestum esse, & hoc in tertijs personis tam singularis quàm pluralis. Plaut.in Capt. Operta quę fuere, aperta sunt, patent præstigiæ. Plin.lib.10. cap.17. Pisces audire palàm est, vt patet. Aliquando cum datiuo significat expositum esse. Liui.1. bel.Mace. In patentem vulneri equum, equitemq; sagittas conijcere poterat. Hinc patens & patulũ, quæ inter se differunt, φ patens fit, quod ad tempus patet,(ἀνεῳγμένοs.) Verg. Et portus iubet esse patẽtes. Patulum, quod semper patet, vt arbor. Idem, Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Hinc Plaut. Bouem patulũ appellat, cuius cornua diuersa sunt, ac latè patent.

Pater, (ὁ γεννήτης) eyn vatter) een vader) pere.) qui aliquem genuit. Terent.in Adel. Tuus hercle verò & animo & natura pater. Et vocatur pater, vt ait Varro lib.4. De Lingua Latina, quod patefaciat semen. Patris nomine aui, abaui, proaui, ataui continentur, non autẽ tritaui, vt vult Valla. Hinc cum patrum nostrorũ memoria dicimus aliquid esse factũ, de proxima ætate intelligimus, non aũt de

de illa sexta. Pater etiam nomen religionis est: vnde Dijs omnes Patres vocabantur. Verg. 2. Geor. Huc pater ô Lenæe veni. Vbi Seruius, Pater licet generale sit omniû Deorum, tamen propriè Libero semper cohæret: nam Liber pater vocatur. Idē alio loco, Pater propriè omnium Deorum est epitheton. Similiter pater nomen est reuerentię, propter quod Romulus centum senatores, quos ad Reipub. curā elegit, siue quia is numerus satis erat, siue quia soli centū erant, qui ad id idonei essent, patres ab honore vocauit, siue ab ætatis vel curę similitudine. Festus, Patres, senatores ideo appellati sunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus, ac si liberis propriis. Dicitū aūt πατὴρ Grecè quasi παῖδας τηρῶν, hoc est, ex se genitos seruans.

Paterfamilias, genitiuo Patrisfamilias, vel patrisfamiliæ, (οἰκοδεσπότης) dicitur qui primus est, & imperiū habet in familiā, siue qui potestatis suæ est, siue puber, siue impuber. Cic. 2. de Leg. Vt ne morte patrisfamilias sacrorū memoria occideret. Liu. 1. ab Vrb. Bos in Sabinis nata cuidā patrifamiliæ dicitur miranda magnitudine ac specie.

Pater patratus, vide in dictione Patro, as.

Pater patrimus, (πατὴρ πατέρα ἔχων) qui cum ipse pater sit, adhuc viuentem habet patrem.

Patera, (κρατὴρ) penul. corr. poculi genus latum ac patens. Vergil. Spumantem pateram, ac pleno se proluit auro.

Paternus, a. um. (πατρῷος, πατρικός) quod est patris. Teren. in Adel. Pol haud paternum isthuc dedisti.

Patesco, scis. (ἀνοίγομαι) aperior, patēs fio. Quandoq; tamē pro primitiuo ponitur. Sall. Hinc late patescentibus campis exercitum tutò emittit.

Pathe, (πάθη) à Cicerone dicuntur perturbationes siue animi ægritudines: à Gellio affectus, vel affectiones: à Lactantio modo vitia, modo affectus. Augus. passiones vocari tradit, qualia sunt, ægritudo, dolor, gaudiū, metus, tristitia, cupiditas, ira. Quos animi motus Platonici & Aristotelici dicūt etiā in sapientem cadere, sed moderatas, rationiq; subiectas. Stoici verò negant in sapientē cadere, qui dicūt sapientē ἀπαθῆ, id est, impassibilē, & ἀπάθειαν impassibilitatem probant. Nam talem dicūt esse sapientis animum, qualis est mundus supra lunam, scilicet imperturbatum, quem nulla perturbatio obnubilet, nulla tristitia obturbet, aduersus quos reclamat ipsa natura.

Parthenis, herba est, aliàs artemisia, (ἀρτεμισία) dicta à Mausoli vxore, cum prius parthenis vocaretur.

Pathetica oratio, (παθητικὸς λόγος) dicta est, quā ex Rhetorica arte pręcipitur dirigi oportere, aut ad indignationem, aut ad misericordiam.

Patmos, (Πάτμος) insula in mari Ægeo, quæ (sicut Plin scribit. lib. 4. cap. 12.) patet circuitu triginta millibus passuum. In qua Ioannes apostolus exul Apocalypsim scripsit.

Patibulum, (μοχλός) modo seram ligneā, qua ostia clauduntur; significat: à pateo, quòd hac remota valuæ pateant. Tit. Si quisquā hodie præter hanc posticum nostrum pepulerit, patibulo hoc ei caput defringam. Modò crucē, (σταυρὸν) eyn galge) vng gibbet.) & sic à patior fieri manifestū est. Sallust. Patibulo eminens affigebatur. Hinc patibulatus, dicitur à Plauto in Most. id est, patibulo affixus. Est etiam patibulum, instrumentum vindemiatorum, siue legulorum. hoc est eorum, qui oliuas colligunt. Cato, Vindemia & oleitate facta, patibulo omnia in sua quæq; loca reponenda. Patibulus apud antiquos genere masculino lectum est, teste Nonio. Lucil. Rerum humanarum li. 21. Deligata ad patibulos, deligantur & circunferuntur, cruci desiguntur.

Paticus, (παθητικός) pen. cor. à Græco πάσχω, aspiratione detracta, significat eum qui se iniri turpi libidine patitur. Vnde pathici pueri, id est, passiui: & pathicæ puellę. Iuuen. Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis. Draucus verò, qui nō propria libidine, sed alterius alterum init, à faciendo dictus: quemadmodū à patiendo pathicus. Δρᾶω quippe facio significat. Qui autem à draucis subigi delectantur, seq; eis sponte prostituunt, cinædi dicuntur. Pathicus item ad inanimata transfertur, & comparationem recipit. Vnde Martialis Pathicissimos libellos appellat lasciuos.

Patientia, (ὑπομονή, ἀνεξικακία) gedultigkeyt) lijdsaemheyt.) patience.) est honestatis aut vtilitatis causa rerum arduarum ac difficiliū voluntaria ac diuturna perpessio, inquit Cic. de Inuent.

Patina, (λεκάνη, λοπάς) pen. cor. vasis genus, quo dapes elixæ & iurulentæ in mensam ferūtur. Teren. in Eun. Iamdudum animus est in patinis. Hinc patinarius, ria. rium. (λεκανίτης) quod est in patina conditum vel repositum. Plaut. in Asin. Vel patinarium, vel assum verses, quo pacto lubet. Dicta patina ab eo, quòd pateat. Dicitur & patena per e. Columel. lib. 12. de vuis seruandis loquens, Columella patruus meus ex ea creta qua fiunt amphoræ, lata vasa in modum patenarum fieri iubebat. Ex quo loco, inquit Budæus, patet patenam labra grandia habere.

Patior, pateris, passus sum, passum, (πάσχω, ὑπομένω) leiden, dulden) lyden, verdragen) endurir, souffrir.) verbum commune. significat sustineo, tolero, æquo animo fero. Dicimus autem, Patior te, tolero te: & Patior abs te, toleror abs te: & Patior abs te multa incōmoda. Hoc non patietur æuum, id est, non durabit. Col. lib. 2. cap. 10. Repositū in granario patitur æuum. Hoc patitur cōsuetudo, id est, consuetum est. Cic. ad Att. lib. 12. Quę iam etiam grauius accusas, quàm tua consuetudo patitur. Patior te esse desertū, id est, derelinquo, destituo. Cic. 1. Off. Vt eos quos tutari debeant, desertos esse patiantur. Hinc patiens participiū, & aliquando nomē: vnde patienter aduerbiū, id est, constanter, moderatè, fortiter. Hinc etiam patibilis, & hoc patibile, quod perferri potest. Cicer. 4. Tus. Negligenda mors est, patibiles, & labores & dolores putandi. Cōposita huius verbi sunt, compatior, quod est miseror, & construitur cum datiuo. Perpetior, vehementer patior.

Pator, (χάσμα) hiatus, & apertio, à patēdo nomē deductū: sicut vagor ꝓ vagitu, & fluor ꝓ fluxu. Apu. lib. 3.

lib.3. Quod altrinsecus ædium patore perflabili.

Patræ, trarum. (πάτραι) ciuitas in Achaia, quã Pausanias Aroën dici prius solitã affirmat, mox à Patreo mœnibus ampliatis, nomẽ accepisse qd nunc habet. Huius meminit Plin. lib. 4. ca. 4. Ouid. lib. 6 Messenæq; ferax, Patræq;, humilesq; Cleonæ.

Patres conscripti, (οἱ πρεσβύτεροι) Festus, Patres dicti sunt, qui sunt patritij generis cõscripti, qui in senatu erant scriptis annotati. Ab initio, vt ait Plutarchus in Romulo, tantum patres dicti sunt, postea à scriptis in eum ordinem pluribus, Patres conscripti vocati sunt.

Patres allecti, etiã dicebanť, authore Festo, q propter inopiã ex equestri ordine in senatus sunt numerũ assumpti. Vnde illud Trãquilli in Cæs. Peregrinis in senatũ allectis libellus propositus est, ne quis senatori nouo curiam mõstrare velit. Hodie autẽ allecti, ascriptitijq; vocari possunt Latinè in collegijs magistratuũ, q vulgò creati, & extraordinarij vocãtur, vt nõnulli sunt hodie inter rationales, & præfectos ratiociniorũ, quos clericos, magistrosq; computorum appellamus. Budæus.

Patria, (ἡ ὁικεία πατρίς) eyn vaderlãt) le pais dung chascũ.) vrbs siue oppidum, vnde orti sumus, q patria cõmunis omniũ parẽs sit. Verg. in Buc. Nos patriam fugimus, &c̃. Aliquãdo & prouincia ipsa, ex qua orti sumus, patria vocať, sed impropriè. Vnde Sallust. Hispaniã sibi antiquã patriã dixit. Prouerbij speciem habet, Quæuis terra patria, & Patria ibi, vbi bene. de quo vide Erasmi Chiliadas.

Patrianus, a. um. (πατρεανός) quod pertinet ad Patras. Cicero Therm. Vt obtineat id iuris in agris, quod ei Patriana ciuitas decreuit & dedit.

Patriarcha, (πατριάρχης) patrum princeps, hoc est, pontificũ primus. Hi quatuor principio fuere, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus: postea translata Byzantium imperij sede, additus est & Constantinopolitanus.

Patricida, (πατραλοίας) pe. prod. vide in Parricida.

Patricij, (οἱ πατρίκιοι) senatorũ progenies, hoc est, qui à primis senatoribus oriundi erant. Liu. lib. 1. Romulus centũ creat senatores, qui patres ab honore, patricij quoq; ꝓgenies eorũ appellati. Idem libr. 10. En vnquã fando audistis patricios primò esse factos, non de cœlo demissos, sed qui patrem ciere auumq; possent? Cintius ait, Patricios appellari ingenuos. Vnde plebeij patricijs opponuntur. nõ enim senatores omnes erãt patricij. Cornel. Tacitus: Hisdem diebus in numerum patriciorũ asciuit Cæsar vetustissimũ quenq; ex Senatu, aut quibus clari parẽtes fuerãt. Hinc patricius, a. um. vt patricius magistratus. Cic. ad Brut. Dum enim vnus erit patricius magistratus, auspicia ad patres redire nõ possunt. Hinc patriciatus, us. pro ipsa dignitate. Sueto. in Augu. A Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes allecta in senatũ: mox à Seruio Tullio in patricias traducta, procedente tempore ad plebẽ se contulit, ac rursus magna vi per diuum Iulium in patriciatũ rediit. Patricij Franciæ sunt, quos patres Franciæ vocant: suntq; quasi duodecim viri Reip. cõstituendę, sunt enim num. ero duodecim, sex quidem pontifices, & sex duces militares. Budæus.

Patricius, (πατρίκιος) vicus Romæ dictus est, qd ibi patricij habitauerunt iubente Ser. Tullio, vt si quid aduersus ipsum molirentur, ex locis superioribus opprimi possent.

Patrimonium, (οὐσία) das våterlich erb) dat vaderlick erue) patrimoine.) bona paternã, hoc est, hæreditas à patre relicta. Cic pro Domo sua, Liberis autem nostris satis amplum patrimoniũ paterni nominis, ac nostræ memoriæ relinquemus. Patrimonium verò sancti Petri est regio Tusciæ, vbi Soana oppidũ, sancta Flora, Aquapẽdens, Griptæ, sanctus Laurẽtius, Balsena, Martha castrũ, ciuitas Tusculanella, mons Flasconus, Balneum regium, Vrbs vetus, Ortha ciuitas, Castellana olim, Veientana vrbs, Castrum nouum, Nepe, Viterbium, Sutrium, Roncilionum, & alia multa.

Patrimus, pen. prod. vel patrima, qui vel quæ patrẽ adhuc viuentẽ habet. Liui. 7. Bell. Maced. Patrimi omnes, matrimiq; ad id sacrificium adhibiti.

Patrimus, a. um. (πατρικός) qd est patris: sicut matrimus, a. um, quod est matris.

Patritus, a. um. (πατρῷος) pen. prod. quod est patris: sicut auitus, a. um. quod est aui. sunt enim tanq̃ possessiua. Cic. lib. 1. Tusc. Patritam & auitam (vt ait Theophrastus) philosophiam.

Patrius, a. um. (πάτριος, ὡ̃χώριος) quod est patriæ, vt mos patrius. Cice. in Catil. Vigebat in ea domo mos patrius, & vigebat in eo animus patris, & disciplina. Aliquando dicitur quod est patris. Verg. lib. 12. Patrio mucrone relicto.

Patrizo, as, vel patrisso, as. (πατρίζω) paternos mores imitor. Teren. in Adel. Laudo ò Ctesipho, patrizas, abi, te virum iudico.

Patro, tras. (πράττω) propriè significat liberis operã do. Quintil. tamen dicit, Patrare apud antiquos sanctè & honestè dicebatur, deinde consuetudine in vitiũ lapsum est verbũ: vnde irrideri solitum esse Sallustiũ quamuis immeritò, q patrare bellum dixerit, tanquã patro rem turpẽ duntaxat significet. Ex quibus verbis colligitur priscos patrare posuisse, pro perficere, nõ solum cum opera liberis daretur, sed etiam cum aliud quippiã iam inceptũ ad finem perduceretur, (διαπράττομαι.) volbringẽ, doen) accomplir, consommir.) Vnde & patres patrati dicebantur, q ad patrandũ, hoc est peragendum iuramentum, vbi de fœderibus conuenerat, mitterentur. Plutarchus in Problem. Fecialibus sacerdotibus qui fœderibus faciẽdis præsunt, paterpatratus præest: inde dictus, quod ipse pater patrem haberet, sicq; filijs prouideret, & patrem consuleret. Huius verbi composita sunt, impetro, quod est obtineo, & quasi id quod cupio, facio. Perpetro, quod est perficio. Propetro, mando aliquid perfici. Act. Age verò propetra, quod cœpisti, fieri. & habent pen. cor.

Patrocinor, (συνηγορῶ, ὑπεραπολογοῦμαι, ἀντιποιῶ) beschirmen, vertãdigen) beschermẽ, verantwoerdẽ) deffendre.) pen. cor. significat tam verbo q̃ facto imbecilliorem protego. Plin. Patrocinatur vastitas

tas cœli immensa, discreta altitudine in duo atq; septuaginta signa. Hinc patrocinium, συνηγορία, ipsa protectio, tutela & defensio. Sallu. Cuius patrocinio ciuitas plurimum vtebatur. Fest. Patrocinia appellari cœpta sunt, cum plebs esset distributa inter patres, vt eorum opibus tuta esset. Dicimus autem venustè, arripere patrocinium, tueri patrocinium, suscipere patrocinium, repudiare patrocinium, quorum testimonia inuentu facilia.

Patronymicum, (πατρωνυμικὸν) quod sub patris nomine significat filium. vt Priamides, id est, Hector Priami filius. Compositum nomen ex patre & onoma, sed o in y vertitur.

Patronus, (προστάτης, ἢ προστατεύων, συνήγορος) eyn schurmherr) een patroon) vng aduocat.) q aliquẽ in periculo defẽdit. Pedianus: Qui defẽdit aliquẽ in iudicio, aut patronus dicitur, si orator est: aut aduocatus, si ius suggerit, aut præsentiã suã commodat amico: aut procurator, si negociũ suscipit: aut cognitor, si præsens causam nouit, & sic tuetur vt suam. Plau. in Most. Qui pro me caussam diceret, patronum liberaui. Dicitur & patrona. Teren. in Eun. Te mihi patronam cupio Thais.

Patruelis, à patruo. Sũt enim patrueles, (ἀνεψιοὶ) patruorũ filij quãdoq;: hoc est, vt ait Nonius, marium fratrum filij: quoniã qui pater alteri est, alteri est patruus. Plaut. in Pœn. Pater tuus is erat, frater patruelis meus: Sicut sorores patrueles nuncupantur, ex duobus & ipsæ fratribus genitæ, author Iureconsult. nam sororũ duarũ aut plurium filij, inter se sobrini dicuntur, quasi sororini.

Patruus, (θεῖος πρὸς πατρὸς, πατραδελφος) frater patris, quod quasi patris loco sit. Cice. 3. Ver. Patruo testimonium dicente. Patruus magnus, frater aui. Patruus maximus, frater proaui, & abaui: qui & propatruus, & abpatruus dicitur.

Patruissimus superlatiuum protulit Plaut. in Pœn. Patrue mi, inquit, patruissime.

Pattagia, (παταγία) fluuius Siciliæ, ἀπὸ τοῦ πατάγου, id est, à sonitu, nam per saxa fluens clamare videtur. Claud. Et saxa rotantem Pattagiam.

Patulcius, dictus est Ianus, quòd tempore belli portæ templi eius pateant.

Patulico, as penul. cor. aperior, patulus fio. (ἀνοίγομαι.) Plin. lib. 21. cap. 8. Patulicantibus quinquagenis quinis barbulis coronatur. Ibi Hermolaus legit pastillicantibus.

Patulus, la. lum. pen. cor. (ἀναπεπτός.) vide in Pateo.

Paucus, a. um. (παυρὸς) weynich) peu.) contrarium est multo. Plau. in Curc. Respondit mihi paucis verbis, atq; adeò fideliter. Ab eo fit diminutiuũ pauculus. Teren. in Heaut. Loquitor paucula. A paucis fit paucitas, (ὀλιγότης.) Cice. de Orat. Magna oratorum est, semper'q; fuit paucitas. Item paucies, quo veteres pro rarò vtebantur. Titin. Vxorem meam paucies videbo.

Pauens, (περίφοβος) q ad tempus, vel ex causa timet.

Pauendus, id est timendus, apud Plin. libr. 8. cap. 23. Nec pedibus pauendos tantum serpentes, sed & missili volare tormento.

Pauicula, læ, instrumentum, quo coæquatur & condensatur terra arearũ: à pauiendo dicitur. Cato cap. 129. Vbi bene cõminuta terra fuerit, & amurcam cõbiberit, cylindro, aut pauicula coæquato.

Paueo, es paui, timeo. (περιφοβοῦμαι.) furchtẽ) vreesen) auoir paour.) Plaut. in Amphitruone, Ne paue. Vnde expaueo.

Pauesco, scis. (περιφοβοῦμαι) timidus fio, aut idem quod timeo. Col. lib. 6. cap. 2. Ventri quoq; & sub fœmina manũ subijcere, ne ad huiusmodi tactum postmodũ pauescãt. ex quo expauesco, Augu. Sed ne repentinum ouis expauesceret ad lupum.

Pauefio, timidus fio. Gel. lib. 19. cap. 1. In tanta violentia tempestatum videor paulum pauefactus.

Pauidus, (περιδεὴς) forchtsam) bevreest.) qui semper timet, inquit Seruius. Verg. 8. Æne. Stant pauidæ in muris matres. Hinc pauidè aduerb. timidè, meticulosè. Liu. 5. ab Vrb. Similis illi quæ ad Alliã tam pauidè fugerat, ciuitas fuit.

Pauimentitius, a. um. (ἐδαφιαῖος) quod ex pauimento constat.

Pauimento, as. (ἐδαφίζω) pauimentũ facio, seu pauimento sterno. Vnde pauimenta, loca dicuntur, in quibus strata sunt pauimenta. Plin. lib. 27. ca. 4. Ergo pauimentandum vbi sata sit, censent, vt lachryma non absorbeatur.

Pauimentum, (ἔδαφος, βηλὸς) eyn esterich) eenen vloer) le paue.) dicitur ipsum domus solidamentum, siue incrustatio, quam gradiendo calcamus: à pauiendo, tundendo, siue feriẽdo dictum, quod dum fiunt pauimenta, pluribus simul diebus feriuntur, id est, percutiuntur, tunduntur virgis seu marculis, vt solidiora sint, nec rimas faciant. Iuue. Verre pauimentũ, & nitidas ostende colũnas. Cato cap. 18. Pauimenta ad hunc modũ facito, De testa arida pauimentum struito, vbi structũ est pauito, fricatoq; : oleo perungito, vt pauimentũ bonũ fiet. Multa autem pauimentorũ genera fuerunt apud Veteres. Erant lithostrota paruulis coagmentata crustis. Erant subdialia à Græcis inuenta, quæ sub dio erãt, & in aperto, quæ vbi hyemes gelant, sunt vtilia. Erant & asarota, de quibus Pap. in Syluis, Suberantq; nouis asarota figuris. Plinius appellat eusarota, quoniam purgamenta cœnę in pauimenta euerti solent: τὸ Græcè dicitur bene, σαίρω verro. Fuerunt & pauimẽta Barbarica, subtegulanea, scalpturata & Græcanica. Vide Plin. lib. 36. cap. 25. Pauimenta Pœnica, inquit Fest marmore Numidico strata significat Cato, cũ ait in ea oratione, quam habuit, ne quis consul fieret, Dicere possum, quibus villæ atq; ædes ædificatæ, atque expolitæ maximo opere, citro atque ebore, atq; pauimentis Pœnicis stent.

Pauio, pauis. paui. (ἐδαφίζω) verbum antiquũ significat ferio, percutio, tundo. Sumptũ à Græcis, qui παίειν dicunt percutere. Cic. 2. De Diuin. Sed quia cum pascunt, necesse est aliquid ex ore cadere, & terrã pauire, terripudiũ primò, postea tripudium dictum est. Hinc pauor, (δεῖμα) forcht) vreese) paour.) quando timor cor pulsat: & pausia oliuæ species. Colu. Omne porrò breuissimũ in rotũdo, è medio ad extremũ solida terra pauita, maximè si

est argillosa, ne æstu prærimosa in rimis eius gra na oblitescat. Hinc depuuio,uis.& oppuuio,uis. Lucilius,Palmisq; misellam depuuit me.id est,ver berauit.Vnde oppuuia,verbera dicūtur.Afranius, Oppuuijs pueri coërcentur.

Pauito,as.(φοβοῦμαι) pen.corr.frequent.à paueo,si/ gnificat valde timeo, siue frigeo.Terent.in Hecy. Vxorem Philomenam pauitare,nescio,quid dixe runt.id est,laborare ex frigoribus,vt exponit Ser uius.nam est reciproca trãslatio,& timor pro fri/ gore,& frigus pro timore ponitur.Verg.Extem/ plò Æneæ soluuntur frigore membra.

Paulatim,id est,sensim,leniter,aduerbiū est.Teren. in Hecy.Paulatim elapsus Bacchidi.

Paulisper, (ὀλίγον χρόνον) aduerbium , id est,valde paulum temporis. Cic.1.De Leg.Paulisper facess sant,rogemus.

Paulum,(ὀλίγον) wenig) weynich) peu.) diminuti/ uum à parum, cuius sunt quatuor gradus diminu tionis,scilicet paulatim, paululū,pauxillū,& pau/ xillulū,(μικρὰ,βραχύ.)Terent.in Phor.Erat ei de ratiūcula iam pridem apud me reliquū pauxillulū Numorū. Idem in And.Pro peccato magno pau/ lum supplicij satis est patri. Post paulū,pro paulò pòst dixit Quintil.lib.9.cap.4.Sed de propositos rum diuersitate inquit pòst paulum.

Paulò,aduerbiū est,idem significãs qđ paulum: sed paulū positiuis, paulò cōparatiuis frequētius iun/ gitur,vt paulò amplius,paulò magis,& præposi/ tionibus antè & pòst,vt paulò ante,paulò pòst.vi de Vallam in primo.Paulò magis ponitur interdū ꝓ nimiū.Cic.in Bruto,Et verbis delectari videtur paulò magis priscis.Et paulò minus aliquãdo pro propemodū,siue ferè. Suet.in Tyber.Cæs.Quasi neq; rediturus vnquã,& citò mortem etiam obi/ turus , quod paulò minus vtrunq; euenit. Paulò mox ponitur ꝓ statim,cū paruo interuallo. Plin. Et paulò mox calefactū vulneri imponatur.Pau/ lulum,diminutiuū à paulū.Teren.in Adel.Agelli hic sub vrbe est paululum,quod locitas foras.Iun gitur cū antè.Cic.4.Acad.Et paululū antè dicens dum est,quę nō mihi videntur cōsiderasse physici. Ponitur aliquando pro paulisper. Teren.in Eun. Paululū opperirier si vis , iam frater ipse hic aderit virginis. Inuenitur & Paululus,a,um.adiect.Liu. 8.ab Vr.Pro paruula via magnã mercedē Roma/ nis esse soluendam. Idem.5.Bel.Maced.Nihil pu/ tu aspectu contemptius , equi hominesq; pauluh & graciles,discinctus & inermis eques.

Paulus,(παῦλος)Latina lingua modicus interpre/ tatur,Græca quietus. Vel dictus est Paulus à pri/ mo spolio,quod cōtulit ecclesię,à Paulo videlicet Sergio proconsule,quem apud Cyprum conuer/ tit ad fidem.Est & Paulus,la.lum.adiect.à parum, quo ratissimè vsi sunt authores,nisi in ablat.Plau. in Bacch.Pacisci cū illo paula pecunia potes.Te/ rent.in And.Dum in dubio est animus paulo mo mento huc, illuc impellitur. Idem in Adelph.Hic fecit suos paulo sumptu.

Pauo,onis.& Pauus,ui.(ταὼς)auis multiplicis colo ris.Gelli.Pauus è Samo præstantior est. Tradunt hanc aūt nō gloriosam solū,sed maleuolam.Laus data expandit colores aduerso maxime Sole. Fi/ mum suum resorbet inuidēs hominū vtilitati.Cu ius caro diutissimè incorrupta seruatur.vide Plin. lib.10.ca.20.Hinc Pauoninus adiect.qđ ex pauo/ ne est,vt pauoninū ouū,apud Colu.lib.8.ca.5.Et Pauonius,a,um.idem,vt pauonia oua,apud Var. de re Ru.li.3.ca.9.Et Pauonaceus,a.ū.apud Plin. lib.36.ca.2.Vel si libeat, ad quæ vocāt pauonacea tegēdi genera.Quo in loco doctiores legūt pauis mentata tegēdi genera. id est,pauimentorū more constructa,cuiusmodi permulta hodie videmus.

Pauor,(δεῖμα,δειλία)vt ait Cic.li.9.Tusc.Est timor loco mouens mentē.Ex quo illud Ennij,Tum pa uor sapientiã omnem mihi expelleret ex animo.

Pauper,(πένης,πτωχὸς) arm) poure.) generis com munis,vel (secundum aliquos)omnis,à paruo lar re.Cice.in Parad.M.Manlius pauper fuit,habuit enim ædiculas in Carinis, & fundū in Labicano. vel (vt inquit Varro) à parua pecunia. Apud Vete res etiam paupera dicebatur. Plaut. Paupera hæc res est.Hinc fiūt diminutiua, Pauperculus, & Paus percula.Terent.in Heaut.Est è Corintho hic ad/ uena anus paupercula.Var.lib.1.de re Ru.cap.17. Vt plerīq; pauperculi cum sua progenie.

Pauperies,(πενία) armůt) armoede) pourete.) ipsa paupertas. Horat. Impiger extremos currit mer/ cator ad Indos, Per mare pauperiem fugiens,per saxa,per ignes.

Paupero,as. pauperē facio. (πένητα ποιῶ) Plaut.in Mil.Quæ improba est,pro mereis vitio dominū pretio pauperat. Hinc Depaupero.Varro, Priusq̄ domum depauperaret sumptu suo.

Paupertas,ipsa pauperis cōditio.(πενία.)Var.lib. 1. De ling.Latina,Pecunia quę erat parua,ab ea pau pertas dicta est.Paupertatem quidam ab egestate ita distinguunt,vt egestas sit,quando ad victū ne cessaria desunt. paupertas,quando licet non sunt opes,tamen necessaria suppetunt.

Paupertinus,pen.prod. idem qđ pauper.(πτωχός.) Varro De vita populi Romani lib.1.Quòd si pau pertina sit elegãtia,ac cum castimonia. Sidonius, Quin potius paupertinus flagitatæ cantilenæ culmus immurmuret.

Pausa,sæ.(παῦσις,παῦλα) requies alicuius rei.Luci. libro.1. Saty. Hæc vbi dicta dedit, pausam facit o re loquendi.

Pausanias,παυσανίας, Lacedæmonius Imperator, q vnã cum Aristide Atheniensi vicit Mardoniū Me dum regis generum apud Plateas , cum ducentis millibus electis,& viginti equitum millibus,haud ita magna manu. Et cum multum incrementi La cedæmonijs adiecisset, in mores Asiaticos labi se permisit.Deinde eousq; processit res,vt cum Xers xe ita conueniret,se illi imperium Lacedæmonio rum proditurum esse,si filiam sibi in matrimoniū dedisset.Id vulgatum cum rescissent Lacedæmo/ nij,Pausaniam exilio mulctauerunt. Fuit & Pau/ sanias nomē authoris Græci , qui floruit Hadria/ ni & Antonini temporibus.

Pausarius, (κελευστής) à Seneca vocatur, qui re/ migi

migibus modos dat, & remigandi officium quadam quasi pausa moderatur.

Pausia, genus oliuæ, à pauiendo, quòd non nisi pauiendo, id est, tundẽdo, oleum emittit. Seu quòd antè quàm molæ subijciatur, tunditur. Plin. li. 15. cap. 1. & Colu. lib. 12. cap. 47.

Pausias, (παυσίας) nomen authoris Sicyonij, de quo Pli. Inter pictores (inquit) Pamphilus docuisse traditur Pausiã Sicyoniũ primũ in hoc genere nobilem. Horat. Vel cũ Pausiaca torpes insane tabella.

Pausilypũ, (παυσίλυπον) locus ab amœnitate dictus. Plin. lib. 3. cap. 53. Inter Pausilypum & Neapolim Megaris ea putatur insula, quę nunc arcem ab oui specie dictam continet.

Pauso, as. (παύομαι) quiesco. à quo Repauso, quod est rursus requiem capio. Plaut. in Trin. Pausa, vicisti castigatorem tuum.

Pauxillus, adiect. dimin. à paulum. Plautus in Aul. Nam verisimile non est hominẽ pauperẽ, Pauxillũ parũ facere quin nummum petat. Hinc pauxillum aduerb. id est, parum admodũ. Plaut. in Capt. Sed si pauxillum potes contentus esse. Hinc Pauxillulus, adiect. diminut. à pauxillus. Plau. in Rud. Hoc colore capiuntur pauxilluli.

Pauxillatim, (κατὰ μικρὰ) significat paululum, sensim, pedetentim, vernacula lingua apocheto. Plautus in Epid. Cœpi rursum vorsum ad illas pauxillatim accedere.

Pax, (εἰρήνη) (fri d) vrede.) paix.) à pactione dicitur, quod nomẽ etiam pluraliter declinatum legitur. Horat. Hoc paces habuere bonæ, ventiq́ secundi. Varro, Animaduertẽdum primum, quibus de causis, & quemadmodũ constituerunt paces: secundũ, qua fide & iustitia eas coluerunt. August. lib. 3. Ciuit. Semper in potestate haberẽt paces, bellicasq́ victorias, quæ semper ferè per humanorũ animorum motus accidunt. Et est pax, tranquilla libertas. Verg. Pars mihi pacis erit, dextram tetigisse tyranni. Per translationem quandoq́ sumitur pro venia. Idem, Sed votis precibusq́ iubent exposcere pacem. Quandoq́ propitiationẽ, vt apud eundem, Pacemq́ per aras Exquirunt. Dicimus pulchrè, pace aduenio, pacem affero, cõciliare pacem inter aliquos, conficere pacẽ, consulere paci, cum pace aliquẽ dimittere, cum pace aliquid agere, cui contrariũ est iracũdè, vel cũ ira agere, confirmare pacem, dare pacẽ, eripere pacem, esse in pace, pacẽ exploratã habere, facere pacem, seruare pacẽ, trahere pacem, vti pace, testimonia legẽti Veteres autores nulli non sunt obuia. Pace tua, honestus est reprehẽdendi modus, prius capta venia, id est, tua venia, & te non irascente. Teren. Eun. Quęso hercle vt liceat, pace quod fiat tua. Similiter, pace tua dixerim, pace omniũ dixisse liceat. Pax etiam aduerbium Græcum est, & significat tantummodo, vel silentium quoddam imperãtis vim habet. Terentius in Heautu. Dum argentum capio pax, nihil amplius.

Paxillus, (πάσσαλος) diminutiuũ à palus, pali: vt inquit Priscian. sed Cicero in Orat. Ad Brut. vult à paxillo palus fieri.

P A N T E E.

Peantis, gemma est, quę & grauida dicitur, quę & parturientibus auxilio esse existimatur.

Peccatum, & nomen, & participiũ esse potest. Teren. in Eun. vtrũq́ complexus est, Si id est peccatum, peccatũ impudentia est poetæ. Primũ nomen, (πταῖσμα,) secundũ participiũ est: (ἡμαρτημένον.) Vnde peccatior, peccatissimus. Est autem peccatum, quicquid fit contra officium, quæ etiam culpa appellatur.

Peccatus, huius catus. idem. vide in Pecco.

Pecco, as. (ἁμαρτάνω, πταίω) (sundigen) pecher.) propriè significat adulterium committo. Dictũ quasi pellico, id est, cũ pellice coëo. Vnde peccatus, pro adulterio, quasi pellicatus. Apud Veteres enim peccatus, us. vsq́ ad Cic. ætatem durauit. Cic. Nemo ita viuebat, vt nulla eius vitæ pars summæ turpitudinis esset expers, nemo ita in manifesto peccatu tenebatur, vt qui impudẽs fuisset in facto, tum impudentior videretur, si negaret. Postea inualuit vsus, vt peccatum tantũ neutro genere proferatur, & generaliter de omnibus delictis atq́ erroribus dicatur. Etiã pecco, significat quomodocũq́ labi, offendere, delinquere. Terent. in Andr. Ego me amare hanc fateor, si id peccare est, fateor id quoq́. Cice. lib. 1. Offic. passiuo vsus est, cum ait, Multa peccãtur. Et impersonaliter, ἁμαρτάνομαι, ἀποτυγχάνομαι, cum ait, Quo magis cauendum est, nequid in eo genere peccetur. in primo Offic. Construitur verò pecco aliquando cum accusatiuo cum prępositione in. Teren. in Adelph. Verum in istam partem potius peccato tamẽ. Aliquando cum ablatiuo cum eadem præpositione in. Cic. 5. Ver. Si deniq́ vno aliquo in genere peccasset. Aliquando cum accusatiuo sine præpositione. Plaut. in Bacc. Si vnam peccauisses syllabam, fieret coriũ tam maculosum, &c.

Pecorarius, (προβατάρχης) qui pecua, siue pecora publica redimit, vt inquit Ascon. Romani enim vetustiores nihil in bonis aliud pręter pecudes habebant. Est etiam qui pecorũ curam habet. νομεύς. August. lib. 15. Ciuit. Hic erat pater habitantium in tabernaculis pecorariorum. Idem Pecuarius dicitur. Cice. 4. Ver. Mercator, an orator, an pecuarius, id est, qui pecorum curam habet.

Pecorinus, na. num. (προβατικὸς, θρεμμάτικος) quod est pecoris, vt pecuina caro. Similiter Pecoreus, rea. reum. & Pecudinus. na. num, vt pecorea, siue pecudina pellis. Dicitur & Pecuinus, a. um.

Pecten. (κτεὶς) eyn kam) vng peigne.) instrumentũ textorum, dictum quod fila in telis figat. A cuius similitudine & pecten dictus, q explicat capillos. Plaut. in Cap. Sed vtrũ strictim'ne attonsurũ dicam esse, an per pectinem, nescio. Est quoq́ cratis dentatæ genus, stylis ferreis, ad colendũ terram. Colum. libr. 2. cap. 21. Alij pectinibus spicã ipsam legũt, &c. Item pubes, hoc est, locus vbi pili ad vesrenda nascũtur. Iuuen. Inguina tradũtur medicis iam pectine nigro. Dictus pecten, quia vt barba indetõsa pectine indigeat. Est & instrumentũ quo citharã pulsamus (πλῆκτρον) Verg. lib. 6. Iam pe-

ctine pulsat eburno. Item pectines, siue Pectuncu-li, (κτένες) pisces sunt, qui se ex aqua iaculantur sagittæ modo, quemadmodũ loligo facere dicitur. Horat. in Saty. Pectinibus patulis iactat se molle Tarentũ. Pectines à Plinio dicũtur in arboribus, & earũ materia, per longitudinẽ rectæ pectinum modo lineæ, & interualla. Græcè κτένες. In quibus aũt variant pectinũ illorũ lineæ, & interualla, adijcere Plinius solet aliquid, quo varietas illa possit indicari, obliquos, crispos, nodos'ue dicẽs. Pecten Veneris, herba est. Plin. lib. 24. ca. 19. Veneris pectinem appellant, à similitudine pectinum.

Pectinatim. (κτενοειδῶς) aduerbium, significat ad pectinis similitudinem factum, & quasi denticulatim. Plin. libro. 9. cap. 33. Cuniculatim, pectinatim imbricatim vndata.

Pectino, as. (κτενίζω, ξαίνω) strälen) kemmen) peigner.) pen. corr. Plin. lib. 18. cap. 21. Sunt genera terræ, quorum vbertas pectinari segetem in herba cogat. Vnde & pectinatum tectum dicitur, à similitudine pectinis, in duas partes deuexũ, vt testudinatum in quatuor.

Pectitus, a. um. (ἐκτενισμένος) penult. correpta, politus & subactus. Colu. Verum vbi iam puro discrimine pectita tellus.

Pecto, is. pexui, vel pectui, pexum, (κτενίζω) strälen) kemmen) peigner.) significat explico, & pango capillum. Verg. li. 8. Pectebat ferrum, puroq́ in fonte lauabat. Cicero in Catil. Quod proprium est Catilinę de eius delectu, imò verò de amplexu, ac eius sinu, quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut non barbatos videtis. Transfertur etiam ad alia. Nam & pectere citharã dicimus, hoc est percutere, & distẽdere pectine chordas. id est, plectro chordas mouere. Item pectere lanã & vestes dicimus, à quo & vestes ipsæ pexæ dicuntur, hoc est, quæ in superficie quasdam veluti lanosas extuberantias præ se ferunt, quales sunt vestes, quas cotonnatas, & frisatas vulgus vocat. Plin. li. 8. ca. 48. Histriç Liburniæq́ pilo propior q̃ lanæ, pexis aliena vestibus. hoc est, vestibus quæ texuntur. Nam in texendo pectinis morsibus vestes feriuntur. Idẽ libr. 9. Et ipsa stupa pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticet. Pexa folia, hoc est, crassa, & in medio exuberantias quasdam habentia in modum panni pexi. Colum. lib. 11. cap. 3. Ac Capadocia, quæ pallido, & pexo, densoq́ folio viret mense Februario. Pexa munera, crassa, & opima, ac spissa, nõ leuia. Martial. lib. 7. Diuitibus poteris Musas, elegosq́ sonantes Mittere, pauperibus munera pexa dato. Hinc Pexitas, atis. Plinius libr. 11. cap. 24. Quam non ad hoc pertinere videtur cribrata pexitas telæ. Et pexatus adiectiuũ, qui veste pexa est indutus. Martial. Pexatus pulchrẽ, &c̃. Huius verbi composita sunt, Depecto, Propecto, vltra in longum pecto. Ouid. De Fast. Ille manu mulcẽs propexam ad pectora barbam. Repecto, (ἀνακτενίζω) rursus pecto. Claud. Sparge diem meliore coma, crinemq́ repexi, Blãdius elato surgent temone iugales.

Pectoralis, & hoc rale. (προστερνίδιος, στηθίδιος) quod ad pectus pertinet, vt fascia pectoralis. Est & pectorale substantiuũ, genus armaturæ, qđ ante pectus ponit. Plin. lib. 37. ca. 7. Sacrata lege pugnantibus de pectoralib. corũ, ocreisq́, & galeis.

Pectorium, genus quoddam vehiculi, quo vti Galli solebant.

Pectorosus, a. um. (στηθώδης) quod est magni & validi pectoris. Poëta in Priap. Nemo est feroci pectorosior Marte.

Pectus, (στέρνον, στῆθος) die brust) die borste) la poictrine.) anterior pars animalis, à gula vsq́ ad ventrem. Hoc homini tantum latum est, reliquis animalibus carinatum. Plin. lib. 11. cap. 37. Dictum est quasi pactus, à compactis costis. Est enim pectus costis compactum, quæ veluti firmamenta pectoris sunt. Vel q̃ pressum sit inter mammas, & non modo superficiem corporis, sed cor sub pectore significat, atq́ interdum etiam animum, quem in ipso corde residere nonnulli antiquorum putauere. Iuuen. Nocte dieq́ suum gestare in pectore testem. Hinc Expectoro (ἀποστηθίζω.)

Pectusculum, (στηθίδιον) diminut. paruum pectus.

Pecuaria, (βοσκήματα) dicuntur ab eo quod est pecuare, & per apocopen pecuar. Nam pecua, vt inquit Cic. in Pomp. ab eo quod est pecu venit, vt à genu genua, quæ oues dicuntur. Plaut. in Merc. Nos pecua ruri pascere, nec pueros nutricare. Et significãt nõ solum pecorũ multitudinẽ (vt apud Persi. Findor, vt Arcadiæ pecuaria rudere credas. Cic. lib. 4. ad Heren. Nam cũ canes funguntur officijs luporũ, cui nam præsidio pecuaria credemus?) verumetiam omnia, ex quibus populus Rom. haberet reditus, quia diu hoc solum vectigal Romanis fuit. Cic. de Clar. Orat. Insimularetur'q́ familia, partim etiã liberi societatis eius, quæ pecuaria de P. Cornelio, L. Mummio redemisset, &c̃.

Pecuaria, riæ. (προβατική) dicitur scientia parandi ac pascẽdi pecoris, vt fructus ex eo capiatur. quæ & res pecuaria dicitur. Varro lib. 3. de re Ru. Tres libros cõstitui, ẽ queis duos scripsi, primũ ad Fundaniam vxorem de agricultura, secundum de pecuaria ad Turanium Nigrum. Est & pecuaria, locus in quo pecorum greges consistunt. Varr. lib. 2. Cuius nobiles pecuariæ in Brutijs habentur. Idẽ, Non quòd non ego pecuarias in Italia non habeam. Item pecuaria, pro pecorum multitudine. Var. lib. 3. Duo genera cum sint pastionum, vnum agreste, in quo pecuariæ sunt, alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, ac columbæ, & apes, & cætera quæ in villa solent pasci.

Pecuariam rem facere, (προβατικὴν ἐργάζεσθαι) significat armẽta, gregesq́ alere, quæ res ad scientiam pastoris pertinet.

Pecuarius, (νομεύς) vide in Pecorarius. Columella libro. 7. cap. 12.

Pecuarius, a. um. (βοσκηματικός) quod ad pecus pertinet. Plaut. in Trucul. Male vertit res pecuaria mihi apud vos. Colu libr. 7. Pecuarius canis neq́ tam strigosus, aut pernix debet esse, quàm qui damas ceruosq́, & velocissima sectantur animalia. Est autẽ pecuarius canis, qui pecora, vel pecudea ca-

cuſtodit à luporum voracitate & iniuria.

Pecu, vide ſupra Pecuaria.orum.

Pecuatus, (βλακώδης) apud Veteres pro ſtulto vſurpatur.

Pecuium, Cato genitiuo plur. protulit, ab eo quod eſt pecu.

Peculatus, us. (κλέμμα) pecuniæ publicæ, aut principis furtum . ſicut ſacrilegium, rerum ſacrarum. Cic. act. 5. in Ver. Non intelligit hæc, quæ iamdudum loquor, ad aliam quæſtionem, atq; ad peculatus iudicium pertinere.

Peculiaris, & hoc are. (ἴδιος) eygen) propre) quod ad peculiũ pertinet, vel quod peculio deputatur, ſeu quod peculij proprium eſt. Plau. in Aſin. Etiam opilio, qui paſcit, mater, alienas oues, aliquã habet peculiarem, qui ſpem ſoletur ſuam. Sed in vſu iam receptum eſt, vt peculiaris, proprius, ſpecialis, ſiue præcipuus dicatur, nec cum alijs communis. Suet. in Cæſ. Præterea monetæ, publicisq; vectigalibus peculiares ſeruos præpoſuit. Peculiare edictũ, dicitur ad aliquod tempus proprium. Cic. 5. Verrin. Exoritur peculiare edictum repentinum, ne quis frumentum de area tolleret ante, quàm cum Decumano pactus eſſet. Ponitur aliquando peculiare pro re ſeruili. Vlpian. Si peculiare vmum legatũ ſit, id contineri, quod ſerui habuerũt. Hinc aduerbium peculiariter. (ἰδία) ſpecialiter, præcipuè. Plinius. libro. 27. Epiphoris peculiariter imponitur, quaſi ſingulariter, & eius propria virtus. Quint. lib. 8. Quod commune & alijs nomen, intellectu alicui peculiariter tribuitur, vt vrbem Romã, venales nouitios, & Corinthia æra, cum ſint aliæ vrbes quoq;, & venalia multa, & tam aurum & argentum, quàm æs Corinthium. Peculiarius, (ἰδιαίτερον) proprius.

Peculiatus, tã. tũ. id eſt, pecunia abundans, nummatus. Aſin. Pollio Ad Cic. Planè bene peculiatus.

Peculiaris ſeruus, dicitur à peculio, qđ propriè ſeruorum eſt. Vnde Labeo, Paterfamilias peculiũ habere nõ poteſt, quemadmodũ nec ſeruus bona.

Peculio, as. (ἀργυρίζω πολλῷ) quempiã pecunia multo, aut peculiũ aufero. Plau. in Perſa, Scelus tu puer, atq; ob iſtam rem ego aliquid te peculiabo.

Peculioſus, qui peculium multum habet. Plautus in Rud. Peculioſum eſſe decet ſeruum & improbum quem hero præſente prætereat oratio, aut qui inclementer homini libero, &c̃.

Peculium, à pecore, ſiue pecu, propriè ſeruorum eſt ſicut pecunia nobilium. Vnde apud maiores omne patrimoniũ dicebatur peculium, quia pecoribus vniuerſa eorũ ſubſtantia conſtabat. Vnde (ſecundum Seruiũ) pecunia dicta eſt à peculio. Propriè autem ſignificat, quicquid alicuius labore & induſtria partum, & lucrifactum eſt. Cic. in Parad. An eorũ ſeruitus dura eſt, qui cupiditate peculij nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſeruitutis? Et Celſus Iureconſult. ſcribit, pecuniam ſine peculio fragilem eſſe. id eſt, ſine lucro. Hinc peculium caſtrenſe dicitur, quod à parentibus, & agnatis in militia degenti donatum eſt, vel quod filius in militia acquiſiuit, quod niſi militaret, acquiſiturus non fuiſſet. Sunt & aliæ huius nominis apud Iureconſul. expoſitiones. Vlpian. De pecul. l. depoſiti, Peculium dictum eſt quaſi puſilla pecunia, ſiue puſillum patrimonium. Peculium autem Tubero ſic definiuit, vt Celſus libr. 6. Digeſtorum refert, quod ſeruus domini permiſſu ſeparatum habet à rationibus dominicis. Florentin. in l. peculiũ inquit, & in eo conſiſtit, quod parſimonia quis parauit, vel officio meruit à quolibet ſibi donari. Huius diminut. eſt Peculiolum.

Peculor. aris. & Depeculor (κλέπτω) ſignificant ea, quæ ad rem pub. ſeu principem pertinent, furor. Hinc Peculator, & Depeculator, (κλέπτης) qui tale furtũ facit, authore Aſconio. Cic. 3. Off. Neq; enim de ſicarijs, veneficijs, teſtamentarijs, furibus, peculatoribus hoc loco dicendum eſt.

Pecunia, (ἀργύριον, χρῆμα) gelt) argent,) à pecore, ſiue à pecu dicta eſt, quia omnis pecunię pecus fuit fundamentũ. Col. lib. 6. in Prefat. In ruſticatione, vel antiquiſſima eſt ratio paſcẽdi, eademq; quęſtuoſiſſima, propter quod nomina quoq; pecuniæ & peculij tracta videntur à pecore. Quod non ſolũ Veteres poſſederũt, ſed adhuc apud quaſdã gentes vnum hoc vſurpatur diuitiarũ genus. Plin. lib. 33. cap. 3. ſcribit, Pecuniã ſortitã eſſe nomẽ à nota pecudis, quoniam antiquitus nummi effigie pecudis ſignabantur. Hinc Plutarc. in Publicola aſſerit in vetuſtiſſimis nummis ſignũ fuiſſe, ouis & ſuis, bouiſq; conſpectũ. Pecuniæ verò nomine (vt inquit Hermogenianus) non modo nummi, hoc eſt, numerata pecunia, ſed omnes res tam ſolidæ, ꝗ mobiles, & tam corpora, quàm iura continentur. Huius diminut. eſt Pecuniola (ἀργυρίδιον.)

Pecunialis, & hoc le. (χρηματικός) qđ ad pecuniam pertinet. Auguſt. lib. 7. Ciu. Rarò tamẽ inuenies, ꝗ nõ habeat artẽ ſuã pecuniali mercede venalem.

Pecuniarius, a. um. (χρηματικός) quod ad pecuniam pertinet. Cicero ad Brut. Nodus eſt inopia rei pecuniariæ.

Pecunioſus, (πολυχρήματος) reich) rijck) riche.) quaſi pecuniæ plenus, hoc eſt. pecudum. ſicut locuples, loculis plenus, vt ait Cic. in Cato. Maio. Idẽ Ver. Act. 2. Pecunioſum hominem, quamuis ſit nocẽs, neminem poſſe damnari.

Pecus, udis. vich) vee) beſte.) tam maſcul. & neutri, quàm fœminini generis eſt. Ennius, Pecudi dare viua marito. ibi maſcul. gene. eſſe videtur. Cic. lib. 4. De Rep. Cum adhibeant in pecuda paſtores. Perottus in illo Ciceronis, Cum adhibeãt, &c. legit pecora, & non pecuda. Declinatur etiã hoc pecu. Solinus de ſitu Britanniæ, Ita pabuloſa, vt pecua (niſi interdũ à paſtu arceantur) ad periculum agat ſatietas. Similiter pecus, pecoris, eiuſdẽ ſignificationis eſt. Nam ſiue pecus. udis. ſiue pecus, oris, dixeris, ſignificat omne animal, quod ſub hominis imperio è pabulo terræ paſcitur. θρέμμα, βόσκημα. vt boues, aſini, equi, cameli, oues, capræ, & huiuſmodi. Item elephãti. Plin. Qui cum elephãto congreſſus, gemino ictu pecudẽ exanimauit. Var. lib. 2. de re Ruſt. Qui gregẽ armentorũ emere vult, obſeruare debet primũ, vt ſint hę pecudes ætate potius ad fructus ferẽdos integræ, quàm iã expertę. Inue-

nitur tamē pecus,coris. pro multitudine pecorū, seu pecudum. Verg. Dic mihi Damœta,cuium pecus,an Melibœi? Idem,Caprigenumq́ pecus nullo custode per herbas. Interdum pro oue, (πρόβατον) Plin.lib.8.cap.49. Est & in Hispania,& maximè Corsica,nō dissimile pecori genus musimonū, caprino villo quàm pecoris velleri propius. Quintil. Cur in vsum vestium sæpe pecori lanæ detrahuntur? Interdum dicitur de omni animali,quod humana lingua & effigie caret,(κτῆνος) Verg. Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent. Horatius, Omne cum Proteus pecus egit. Pecus.cudis.(πρόβατον) pro oue ponitur. Plin. Ipsius animalis tanta narratur clemētia aduersus minus valida, vt in grege pecudum occurrentia manu dimoueat, ne quid obterat imprudens. Item de quocunq́ animali præter hominem dicitur. Verg.lib.4.Georg. De apibus loquens, Et pecudum custodia solers. Lucret. De Piscib. Præterea genus humanarum, mutæq́ natantes Squamigeræ pecudes. Colu.lib. 8. cap.3. Volatile pecus facilè custodiam decipit. Diciturq́ pecus (vt docet Varro) à pes,quòd pedibus sine ratione bruta ferantur. Pecuda etiam neutro genere in vsu fuisse,veterum affirmat authoritas. Sisenna,Iumenta & pecuda locis trepidare compluribus.

Peda,& Pedatura,(ἴχνος) vestigium humanū,præcipuè pedis,inquit Festus.

Pedalis,& hoc le.(ποδιαῖος) quod est pedis,vt mensura pedalis. Colu.lib.3. Pedale quoq́ versus spacium sat erit inter semina relinqui. Idem,Scrobiculis pedalibus factis.

Pedamen,& Pedamentum,(χαράκωμα) sustentaculum,quod alicui arbusculæ adhibetur,sicut palus, quo vitis sustentatur. Plin.libr.17.cap.20. Castanea pedamentis omnibus præfertur. Colum. Pedaminum, iugerumq́, & viminū prospiciendum tradenda ratio est.

Pedaneum,(χαράκωμα) inquit Palladius libro.4. Super nudum inducimus,& assiduo vecte densamus pedaneum.

Pedaneus,a,um.(ποδιαῖος) idem quod pedalis. Colum.libr.5. Et ideo in maritandis arboribus, nemo minorem pedanea scrobem vitibus comparat. Hinc Bipedaneus,a.um. (διποδιαῖος) Tripedaneus,& huiusmodi. Colu.lib.1. Bipedanea humus arboribus quatuor pedū abunde est. Et lib.4 Tripedaneis relictis spacijs, per quæ semina excoluntur. Et lib.5. Semipedaneā consitis resolutam vitibus terram subiacere.

Pedaneus,iudex,qui à præside cōstituitur,vt minora iudicia discernat,qđ is magistratus nō vehatur curru,sed pedibus proficiscatur in forum.

Pedarij, qui in senatu sententiam nō dicunt,sed ab alio dictam comprobant, mouentes se loco,& in partē eius qui dixit ambulātes. Propter quod qui ita faciunt,ire in sententiam pedibus dicuntur. Et ab actu transeūdi pedibus in aliena sedilia,pedarij sunt appellati. Cic.ad Att. Inde in sententiam pedarij cucurrerunt. Sententia eorum pedaria appellatur. Gellius tamen pedarios existimat dictos fuisse senatores, quòd qui magistratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiam proficiscebantur. Nam qui curulem magistratum gessissent curru vehi solebant. vide Gell. hac de re diffusè tractantem lib.3.cap.18.

Pedatim,(κατὰ πόδας, βάδην) aduerb. Plin.li.11. Leo tantū & camelus pedatim gradiuntur. hoc est,vt sinister pes nō transeat dextrū,sed subsequatur.

Pedatio,(χαράκωσις) dicitur, quando pedamentis vinea fulcitur. Colu.lib.4.ca.12. Idq́ iugum intra quartum pedem conueniet alleuari,dum se vinea corroboret in pedationem.

Pedato, (κατὰ πόδα) aduerbium, positum est pro repentè,vel accessu,quasi per pedē, sicut nunc vulgò dicitur. Cato lib.1. Orig. Igitur tertiò pedatò bellum nobis fecere. id est,tertiò reuersi.

Pedatus,a.um.(κεχαρακωμένος) quod est sustentaculo firmatū,vt vinea pedata. Quandoq́ etiā pes datus,à pede humano,vel de aliquo animali,(ἐπὶ ποδός) sicut à manu Manuleatus. Suton.de Othone, Fuisse traditur & modicę staturę & male pedatus, caluusq́. id est,distortis pedibus.

Pedem struere, ἀναποδίζειν, Veteres pro eo vsurparunt,quod est fugere,& pedem retroferre,retrocedere. vide in Struo.

Pedepressim,(βάδην) tarde, paulatim,quasi lenta & tarpa itione. Nonius.

Pedes,(πόδες) (schenckelē) beenē) pieds.) dicuntur quibus vtimur in gradiendo, cuius nominatiuus singularis est pes. Pes aūt totū dicitur,qđ est à femore ad calcem,diuiditurq́ in coxendicē,femur, genu,femen,poplitē,crus,surā & imum pedē,qui calx appellatur,& diuiditur in conuexū pedis,quę pars superior est,& calcaneum,quæ est pars posterior. Item in volam,quę est pars mediī pedis caua, & plantam,quę pars tota inferior est,digitosq́,& vngues. A vola pedis indita sunt cognomina Plancis,Plotis,Scauris,Pansis. de quibus locis suis. Aliquando pedes ponitur aduerbialiter, pro eo qui suis pedibus it,neq́ equi, aut alterius animalis ministerio vtitur,quod & pedibus quādoq́ dicitur. Sueton.in Cæsare, In agmine nonnunq̄ equo,sæpius pedibus anteibat. Curtius,Pedes agmen circuibat. Quoniam verò standi fundamentum pes est,factum est,vt in ædificijs area,pes magnus dicatur. Pes etiam mensuræ genus est, quo mensurantur terræ,& continet digitos sedecim,& multiplicatus in passus, & actus,& climata,& iugera, & stadia,centuriasq́,mox etiam in maiora spacia procedit. Item funis,quo in naui tenditur velū,& vulgò podia, (πούς.) Verg.lib.5.Ænei. Vnà omnes fecere pedem. Plautus etiam remos nauium pedes appellauit. Item pes, est metrica constructio syllabarum,vt spondeus,dactylus. Vergil. Ferte simul Faunię pedem. id est,metricam compositionem. Vnde pedestris oratio, (πεζὸς λόγος) dicitur numerosa,& secundum rationem metricā composita, quòd pedis officio fungatur, quamuis nō sit carmen. Quintil.lib.10.cap.1. De Platone, Multum supra prosam orationem,& quam pedestrem Græci vocant,surgit. Nam sicut pedibus mouere

corpora videmus, ita versus ipsi, cum scanduntur quibusdam quasi pedibus videntur incedere, seu quòd pedali regula vtimur ad versum mensurandum. Metra enim per pedes incedunt. Vnde metimur heroica, & dicimus ea sex pedũ esse, metimur sapphica, & dicimus quinq; pedũ esse, & sic de cæteris. Præterea pes vocatur fœdũ capitis animal, à multitudine pedum. Plaut. in Curc. Vt muscæ, culices, pedesq;, pulicesq;, odio, & malo, & molestię, bono vsui estis nulli. Huius diminutiuo frequentius vtimur, scilicet Pediculus. Vnde Pediculosus, & Pedicularis. Fit autem pes à Græco πούς, à quo fiunt multa composita.

Pedes, ditis. (πεζός) eyn füsknecht) een voetknecht) miles, qui pedibus militiam exercet. sicut eques, qui equo militiam exercet.

Pedester, (πεζός) qui pedibus iter facit. Apulei. Qui modo in exercitũ profectus est pedester. Dicitur etiam hic & hæc Pedestris, & hoc pedestre. (πεζικός) vt pedestris exercitus, qui peditibus tantum constat, non etiam equitibus. pedestres copiæ, pedestria agmina. (πεζικὴ δύναμις) Dicimus etiã pedestrem accessum, qui à peditibus fit, & non equitibus. August. libr. 4. Ciuit. Aliasq; desidia maris pedestri accessu per vias factas, ventis ac procellis euersas esse ciuitates.

Pedestria auguria, (πεζικοὶ οἰωνοὶ) dicebantur quæ à lupo, vulpe, serpente, equo, & cæteris animalibus quadrupedibus dabantur.

Pedetentim, (κατὰ πόδας βαδίζειν) aduerbium compositum à pede & tento, tas. passim, siue per passus. Cice. libro. 1. Off. Sin minus, sensim erit. pedetentimq; faciendum. Teren. in Phorm. Dij bene vertant, quod agas, pedetentim tamen. quod Donatus exponit pro cautè.

Pedibus, (ποσίν, πεζῇ) aduerbialiter protulit Cic. in Cato. Maio. cum inquit, Ingressus iter pedibus.

Pedica, (πέδη) pen. cor. à pede, significat laqueũ, quo pedes illigantur. Verg. lib. 1. Georg. Tum gruibus pedicas, & retia ponere ceruis.

Pedicinus, idem est quod pes, similiter & Pediolus. Apud Cato. cap. 18. quid sit pedicinus ignoratur. Ait enim, Ibi foramen pedicinis duobus facito, ibiq; arbores pedicino in lapide statuito. Afranius, Atq; adeò nolo nudo pediolo est pes. Sed tamen Georgius Alexandrinus hanc vocem hic positam pro pede exponere videtur.

Pedicosus, siue Pediculosus, (φθειρώδης) cum deducitur à pes, siue à pediculus, qui est capitis vermis, ponitur pro eo, qui est plenus ipsis vermibus. Plautus: Pedicosus, squalidus, vbi me vidit, caput scabit. Quãdoq; verò à pædor, scribitur cum diphthongo, & significat qđ mali odoris est. πιναρός. Varr. de re Rust. Solida terra pauita, maximè si est argilla, ne situ pediculosa eius gratia oblitescant.

Pedicularis. & hoc lare. (φθειρικός) quod ad pediculos capitis vermes pertinet. Vnde pedicularis morbus, quo corpus pediculis scatet. Hunc morbum Græci φθειρίασιν appellant. Nam phthira pediculum dicunt. De hoc Serenus:
Noxia corporibus quædam de corpore nostro
Progenuit natura, volens abrumpere somnos
Sensibus, & monitis vigiles inducere curas. Hoc morbo interijt Sylla Romanus ciuis.

Pediculus, (πόδιον) füslin) voetken) vng peton.) diminutiuum, paruus pes. Plin. lib. 9. cap. 28. Mollia sunt loligo, sepia, polypus, & cætera eius generis, His caput inter pedes & in ventre: pediculi octoni omnibus. Hinc pediculi, (μόσχοι) vocant, quibus fungi, pyra, mala, & huiusmodi sustinentur. Idem, Tutiores fiunt fungi cum carne cocti, aut cum pediculo pyri. Hinc pediculata poma, quę pediculos habent, quibus suspendi possunt. Itẽ Pediculus, (φθείρ) vermis in capite hominis, itẽ & in cæteris animalibus. Colum. lib. 8. cap. 7. Pluma omnis è capite, & sub alis atq; clunibus detergetur, illic ne pediculũ creet, hic ne stercore loca naturalia exulceret. Pediculi quoq; terræ, scarabei terrestres ricino similes. Sunt & maris pediculi, à similitudine pediculorũ capitis, quibus ad varia medicamenta vtuntur. Item Pediculi, populi in Calabria. Plin. lib. 3. cap. 11.

Pedio, is, (ποδίζω) Veteres vsi sunt pro eo, quod est pede pulso, & quasi plausum reddo. A quo fiunt composita, Compedio, impedio, & præpedio, de quibus locis suis.

Pediolus, (πόδιον) diminut. paruus pes. Similiter & Pediculus, vide in pedicinus.

Pedissequus, (ἀκόλουθος) & pedissequa, famulus & ancilla, qui & quæ dominũ seu dominam sequitur. Plaut. in Mil. Pedissequus tibi sum. Terentius in And. Accedo ad pedissequas. Quidam vnico s scribendum præcipiunt.

Peditatus, tus. (πεζευμα, ὁ πεζός) Peditũ copiæ. sicut equitatus, equitũ copiæ. Cic. 5. Phil. Tu ciuem sceleratũ, & perditum Gallorũ & Germanorũ exercitu, pecunia, peditatu, equitatu, copijs instrues?

Pedo, das. id est, vado, à quo Repedo, (ἀναποδίζω) quod est quasi pede itero, redeo. Luca. Redisse, ac repedasse, vt Romam vitet. Est & impedio, de quo alibi. Pedare etiam est viti vel alteri arbusculæ sustentaculũ adhibere, χαρακοῦν. vnde vineæ pedatę dicuntur. Plin. libr. 17. cap. 21. Aut pedatæ vineæ simplici iugo. Colu. lib. 5. Pedatam vineam iugatamq; sequitur alligatoris cura.

Pedo, dis. pepedi, crepitum ventris emitto. πέρδω, βδέω. Horat. in Serm. Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi. Huius compositum est, oppedo, (καταπέρδω) pen. prod. quod est contra pedo. Idem in eodem, Vin'tu Curtis Iudæis oppedere? nulla mihi vnquam Relligio est. Pædor. Cice. in Tusc. lib. 3. Detestabilia genera lugendi, pædores muliebres, lacerationes, &c.

Pedum, (λαγωβόλος, καλαύροψ) pastorale baculũ, seu virga incurua, qua pecudum pedes detinẽtur. Verg. At tu sume pedũ, quod me cum sæpe rogaret. Est & Pedum, (πέδα) oppidũ, non longè à Prænestinis, à quo Pedani, (πεδανοί) populi. Liu. li. 8. Neq; tamen, nisi admodũ paucis populis, Pedani adiuti sunt. Tyburtes, Prænestiniq;, quorũ ager propior erat, Pedum peruenere.

Pegasæ, (πηγασαί) Thessaliæ oppidũ, quod postea

Demetrias, (Δημητριάς) dictū est. Propter quod nauis longa Argonautarū Pegasæa nuncupatur, ꝙ Iason, q eā ædificauit, fuit filius Æsonis, fratris Peliæ, regis Thessaliæ. Ouid. Iamq́ fretū Minyæ Pegasæa puppe secabant. Hinc Pegasicus sinus, in Thessalia est appellatus. Sunt qui rectius Pagasa dici putent, & Pagasæus. sed à Pegaso equo, Pegasides Musæ, pen. cor. vt Ouid. docet.

Peganon, (πήγανον) Latinè ruta, herba.

Pegasides, (πηγασίδες) pen. corr. Musæ dictæ sunt, à fonte, qui πηγὴ dicitur, quē Pegasus ictu vngulæ fingitur aperuisse. Ouid. At mihi Pegasides blandissima carmina dictāt. Item Pegasides Nymphæ, quæ & Naiades. Idem, Pegasis Oenone Phrygijs celeberrima syluis.

Pegasus (πήγασος) pen. cor. equus alatus, ἀπὸ τῆς πηγῆς, id est, à fonte, quòd iuxta Pegas, id est, fontes Oceani natus sit, vbi Gorgones habitabāt. Hunc Hyginius, & alij complures Neptuni & Medusæ filium dixere, qui in cœlū euolauit, ibiq́ inter sydera constitutus est, Arcticū circulū spectās, pedibus æstiuo orbi adnixus, extremo ore caput Delphini tangens & aquarij manū dextrā ceruici suæ adiūgens. Alij ex Medusę sanguine, quā Perseus interemit, natū astruunt. Hic volauit in Helicona, vbi saxū vngula feriens, fontē aperuit, & ex eo Hippocrene, id est, fons equinus, est appellatus. Sed hic apud Pyrenē fontem Corinthiū captus est. Vnde Strab. Fama est (inquit) equū Pegasum, cum potaret hoc in loco, à Bellerophonte deprehēsum fuisse, alatū inquā caballum à Medusæ ceruice, & de Gorgonis execto gutture prosilientē. Hoc equo vsus est Bellerophōtes, in expeditione contra Chimæram. Vulgatum est, & caballinū fontē in Helicone erupisse, cum subiectam ibi tellurē feriret vngula. Hinc Pegasæus sæa. sæum. πηγασαῖος. Persius, Pegasæum melos. Pegasæus etiam dicebatur instrumentū in domibus, super quo tanquā iumento, vestes & similia tenerentur suspensa, à Pegaso poëtico, traductione nominis excogitata. Fuit & hoc nomine Iurisperitus, vnde & Pegasianum Senatusconsultū, Pomponius de Origine iuris. Fuit & Pegasus Triarchi filius, cuius nauis Pegasę monumentum accepit.

Pegma, matis. (πῆγμα) quod & Pecma dicitur, Græcum est, ἀπὸ τοῦ πήγνυμι, quod est pango, & extruo. Est autē machina quædā lignea, in qua statuæ collocantur, & quasi figuntur ad illas sustinēdas. Interdū πήγματα cum ludicris producebātur in scenam, cum pueris etiā considentibus, ex lignis & tabulis, quæ constabant vario picturæ genere. Pegmatis formam Seneca ad Lucil. his verbis describit, His (inquit) annumeres licet machinatores, qui pegmata ex se surgentia excogitant, & tabulata tacita in sublime crescentia, & alias ex inopinato varietates, aut dehiscētibus quæ cohærebāt, aut quæ distabāt sua sponte cohærētibus, aut ijs quæ eminebāt paulatim in se residētibus. Ioseph. lib. 7. De bello Iudaico, Maximè autē erat stupor machinarum, quæ portabantur, siue pegmatum fabricatio, pro quorum magnitudine viribus portantium occurrentes timebant. multa enim in tertium nidum quartumq́ surgebant, & magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat. In illis machinis simulachrum belli repræsentatū fuisse significat, vt alij fugere, alij capere viderentur & per singula pegmata dux captæ vrbis agebatur ita, vt captus fuerat ordinatus. Qui autem in his machinis depugnabant, à Sueto. pegmares vocantur. Tradunt Claudium obiecisse aliquando bestijs, qui pegmata in scenam parum feliciter produxissent. Plin. libr. 33. cap. 3. Princeps Caius in circo pegma duxit, in quo centum & vigintiquatuor argenti pondo fuere. Festus scribit, pegmata esse, aut ære, aut marmore ornamēta, quæ vt plurimū in atrijs, quandoq; in porticibus aulisq́ affigunt, maiorum aliorumq́ fortium virorum gesta certius, quàm pictura ostendentia.

Peiero. ras. (ἐπιορκέω) eynē falschen eydt schweren) eenen valschen eedt sweeren) se pariurer) pen. cor. falso, & animo fallendi iuro, seu iuramentum infringo, & id quod iuramēto ac verbis concipitur, non facio, ex per & iuro, adiecta r, & u longa in e breuē conuersa. De huius verbi significatione Cic. Off. 3. sic scribit, Non enim (inquit) falsum iurare, sed quod ex animi tui sententia iuraueris, sicut verbis concipitur, more nostro, id non facere periurium est. Plaut. in Asin. Nam si quid fecit scelestè, pro illo lingua peierat. Lactant. lib. 1. Ergo aliqua potestas est, quæ peierātes deos puniat. Dicimus & Periuro. as. quod periurus probat, & Periurium, de quibus suo loco.

Peior, & Deterior, (χείρων, κακίων) differunt, quòd peior à malo dicatur, deterior à meliore, id est, minus bonus.

Peius, aduerb. pro magis, & multo magis, ac vehementius. Cic. 11. Philip. Cum hoc veteranus Capho, quo neminem veterani peius oderunt.

Pelagia, (πελαγία) dicitur purpura, à pelago, à quo & succus eius pelagium, sicut succus buccini dicitur Tyrius. Plin. lib. 9. ca. 38. Buccinum per se damnatur, quoniam fucum remittit. Pelagio admodū alligatur, nimiæq́ eius nigritiæ dat austeritatem illam, nitoremq́, qui quæritur cocci.

Pelagus, (πέλαγος) pen. corr. tam masculini, quàm neutri generis, profundum maris significat. Vnde etiam pro ipso mari frequentius sumitur. Valerius Flac. lib. 1. O quantum terræ, quantum cognoscere cœli Permissum est, pelagum quātos aperimus in vsus. Hinc Pelagicus. ca. cum. (πελαγικός) quod in mari viuit, siue etiā quod est ex mari. Col. lib. 8. cap. 17. Cæteri saxatiles, aut pelagici satis ex his, sed recentibus melius pascuntur.

Pelamis. midis. (πηλαμὺς ἡ) generis fœminini, genus piscis thynni. Nam pelamides primò, sed cum annuum excessere tempus, thynni vocantur. Dictus quòd in luto moretur, ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, id est, à luto. Iuuen. Siccus petasunculus, & vas Pelamidum. Plinius libr. 32. cap. 11. Pelamidum generis maxima apolectos vocatur.

Pelargus, (πελαργός) Græcè, Latinè ciconia dicitur. Inde pelargici nomi, ab Aristophane dicti, quasi

cico-

ciconiariæ leges, quibus liberi parentes alere iubentur, id quod in iure quoq; cautum eſt. Ideo in ſceptris regijs antiqui ciconiam ſculpere ſolebant in ſummo, in infimo autem hippopotamum animal improbiſſimum, ſignificare volentes iuſtitiæ obnoxiam eſſe violentiam. cuius iuſtitiæ ſymbolum eſt ciconia, quę parentes ſenio confectos alere, humeriſq; geſtare in volatu creditur. Budæus.

Pelaſgia, (πελασγία) regio Græcię, circa extremam partem Macedoniæ, verſus Achaiam, olim Theſſalia dicta, inter duo maria Ægæum & Ioniũ, platani folio ſimilis excurrit ꝓpter angulosos receſſus. A qua Pelaſgi populi, quaſi pelargi, id eſt, ciconiæ, quoniam errabũdi ritu ciconiarum per multas nationes iuerunt. Vnde Pelaſgi, à Pelaſgo Iouis filio. Plin. lib. 5. cap. 31.

Pelaſgis, (πελασγὶς) regio eſt Achaiæ, vndiq; à mari remota, quæ prius Drymodis dicebatur. Inde Pelaſgus. ga. gum. πελασγός. Eſt & Pelaſgus lauri genus, quod & Daphnoides, & Eualte ab alijs dicitur. Plin. lib. 4. cap. 6.

Pelecinum, herba in ſegetibus creſcens, de qua Plin. lib. 27. cap. 12.

Pelethronij, (πελεθρόνιοι) dicti ſunt Lapithę, à loco, qui ſubiectus eſt Pelio monti, ab eo quòd medicamentoꝝ magna vis ibi naſcatur, quę Græci Gloſſematici θρόνα vocant.

Pelethronium, (πελεθρόνιον) oppidũ Theſſaliæ, vbi primum domandorũ equorum inuentus vſus eſt.

Pelethronius, (πελεθρόνιος) nomen eius, qui primus (vt ſcribit Plin.) frenos & ſtrata equorũ inuenit.

Peleus, Æaci & Æginæ filius, qui ex Thetide genuit Achillem, qui Pelides dicitur. Ouid. Pelides vtinã vitaſſet Apollinis arcus.

Pelias. iadis. (πηλιὰς) haſta, qua Achilles ſolus vtebatur. Fuit & illius nominis filius Neptuni ex Tyro nympha filia Salmonei regis, frater Nelei, quẽ ex Theſſalia expulit.

Pelicanus, auis Ægyptia. naſcitur in ſolitudinibus, maximè Nili fluminis. Duo autem ſunt pelicanorum genera, vt docet Hierony. vnũ volatile, aliud aquaticum. Et Latinè dicuntur Onocrotali, Græcè πελεκᾶνος, nos pelicanus. Hæ aues tanquã colaphis roſtrorũ dicuntur occidere paruulos ſuos, eoſdemq; in nido occiſos à ſe lugere per triduũ. poſtremò dicunt matrem ſeipſam grauiter vulnerare, & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere, quo illi ſuperfuſi reuiuiſcunt.

Pelides, (πηλείδης) Achilles dictus eſt, à Peleo patre. Hephæſtion interpres Sophoclis tragici in Aiace tragœdia. αἰακὸς ἦν διὸς ἐξ αἰγίνης, πηλεὺς δὲ, τελαμὼν ἐξ αἰακοῦ, ὧν ἀχιλλεὺς καὶ αἴας καὶ ἔπειτα παῖς ὢν εὐρυσάκης, id eſt, Æacus filius Iouis ex Ægina, Peleus & Telamon ex Æaco, quorũ Achilles & Aiax, & Aiacis filius erat Euryſaces.

Peligni, (πελιγνοὶ) populi Marſis finitimi, quorum metropolis eſt Sulmo. Pelignum enim eſt vrbs, ex qua Ouidius duxit originem, ſicut ipſe teſtatur, Pelignæ gentis gloria dicar ego. Ibi peſſima naſcuntur vina.

Pelion, (πήλιον) mons Theſſaliæ, Ouidius, Pelion Hæmoniæ mons eſt obuerſus in Auſtros, Summa virent pinus, cætera quercus habet.

Pella, πέλλα, vrbs Macedoniæ fuit, in littore Ægæi maris, illuſtrata maximè natalibus Philippi Macedonum regis, & Alexãdri. Vnde & vterq; Pellæus dictus eſt. Iuuen. Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis. Inde etiam Pellæa gula, apud Mart. pro delicijs Maced. li. 13. Princeps Niliacis raperis Coracine macellis, Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

Pellax, ἀπαγωγὸς, πιθανὸς, προσαγωγὸς, omn. gen. qui per blanditias decipit. Verg. Inuidia poſtquam pellacis Vlyſſi. Inde pellacia, (ἀπαγωγὴ) fallacia. Idem lib. 4. Geor. Verũ vbi nulla fugã reperit pellacia.

Pellene, πελλήνη, πελλήνα, pen. prod. oppidum Achaiæ, inquit Strabo lib. 8. à quo Pellenæi, (πελληνεῖς, πελλήνιοι) populi.

Pelleſuina, (βυρσεῖον) locus vbi pelles venduntur.

Pellex, (παλλακὴ, παλλακὶς,) eyn kebsweib) concubine.) Vt inquit Iureconſul. illa vulgò appellatur, quę cum eo cui vxor ſit, corpus miſcet. Inde apud oratores & poëtas, pellex nõ tam viri, quàm vxoris nuncupatᷣ. Cic. Vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex. Sueton. De Cæſa. Præterea actiones Dolabellæ, in quibus cum Dolabella pellicem reginę dicit. Concubina, quæ cum cœlibe viro ſine nuptijs locum tenet vxoris, quam Græco vocabulo παλλακὴν, pallacen appellamus. Suet. De Veſpaſ. Inde quieti vacabat accubante aliqua pallacarum, quas in locum defunctæ Cenidis plurimas cõſtituerat. Iuſtinus quoq; Cyri pallacen nominat, licet vitio librariorum pellicen ſcriptum reperiatur. Pellex, Latinum nomen eſt à pelliceo, quod eſt, blandiendo decipio, quia blandiẽdo virum ab vxore ſeducit. Cic. in Sal. Omnium cubiculoꝝ pellex, & idem poſtea adulter. id eſt, Puer lędebas alienas vxores, præripiens eis maritos: vir poſtea læſiſti maritos, præripiens eis vxores. vide Vall. lib. 6. cap. 48.

Pellicator, qui ad fraudem pellicit. προσαγωγός. Feſt.

Pellicatus. tus. actus quem pellex exercet, ſicut concubinatus, quẽ concubina. παλλακία. Cice. 2. Off. Ab ea enim eſt ipſe, propter pellicatus ſuſpitionẽ, interfectus.

Pelliceo. ces. pellicui. raro habetur. inuenitur tamen apud Colu. de villica loquentem in Præfat. lib. 8. poſitum pro blanditijs impetrare, niſi locus corruptus eſt. Pellicio. cis. lexi. ctum. (vnde Pellectus) magis in vſu eſt, & ſignificat blandiendo decipio, (ἐπισύρομαι, ἐφέλκομαι, προσάγομαι, ὑπάγω.) anreytzen) aenlocken) amadouer.) Terent. in Phor. Is ſenem per epiſtolam pellexit. Componiturq; ex per, & lacio, mutatis r in l, & a in i. Feſtus, Lacit, decipit, inducit. Lax, lacis verò fraus eſt. A lax ſine lac, Lacio fit. quamuis verba à lacio compoſita, & fraudis & lactus participem ſignificationem habeant. vnde & Lacto, as, propter quod & in bonam partem, & in malam accipi poſſunt, vt Allicio, Elicio, Illicio, & alia. A pellicio fiunt Pellax, Pellicator, Pellicatus, & Pellex. Legitur quoque Perlicio apud Liu. lib. 4. pro eodem, Negociũ (inquit) datur, vt quos quiſq; poſſet ex collegio tribunorum ad interceſſionem perlicerent. Pelliceo tamen, &

pel-

pellexi,& pellectus magis in vsu sunt,quàm pellicio,vel perlicio.Perlectus in ista significatione nequaquam haberi puto, sed pellectus tantum, ne à perlego putaretur.

Pelliceus.cea.ceum.(δερμάτινος) quod est ex pelle, vt Vestis pellicea.

Pelliceum,vel Pellicea,vestis ex pellibus,βαίτη.Hierony.contra Iouin.Deiecti in vallem lachrymarũ, tunicis consutis,& pelliciis vestirentur.

Pellicula,diminutiuũ,parua pellis,δερμάτιον.Mart. lib.3.Nunc in pellicula credo tenere tua.

Pelliculo.las.pen.cor.pellibus alligatis obturo.ὑποδερματίζω. Colum.lib.12.cap.46.Vas operculatum pelliculant.

Pelliones,qui vestes pelliceas,& alia ex pellibus opera faciunt. δερματομαλάκται. Plaut.in Menæh. Quasi supellex pellionis,palus palo proximus est.

Pelliris,galerus dicebatur,ex pelle factus.κυνῆ.

Pellis,(δέρμα,δορὰ) eyn vel, haut) peau ou panne) dicitur cum est à carne separata , quæ cutis antea dicebatur.Iuuen.Satyra.10.Dissimilemq́ sui deformem pro cute pellem.Dicta pellis (vt quidam putant) à pellendo,quòd externas iniurias tegendo repellat.Hæc postquam concinnata est ad calceos,& cætera opera facienda,aluta dicitur.Varro:Pasceolus saccus est,ex aluta factus. Huius diminutiuum est pellicula. Sub pellibus esse, est esse in castris statiuis. Cic.4.Acad.Vt nõ multum sub ipsis pellibus imperatori ocij relinquatur.

Pellitus.a.um.pen.prod.quod pelles habet,vel pellibus tectum est.διφθερώδης.Propertius;Pellitos habuit rustica chorda patres.

Pello.las.quamuis non sit in vsu,habet tamen composita,appello,compello,& interpello.

Pello.lis.pepuli,pulsum.(προσβάλλω,κόπτω) schlan, klopffen,ausstreiben) slaen, cloppen , verdryuen, wtiagẽ) boutter, poulser,chasser) id est,percutio, ferio. Terent.Quisnam à me pepulit tam grauiter fores? Aliquãdo abigo,extrudo,ἐλαύνω,ὠθέω. Plaut.Pelle animo timorem,mox aderit gnatus. Iungitur etiam ablatiuo cum præpositione à: vt Pelle hunc à foribus,apud Plaut.in Amp.Et cum de, vt non pelli de ea sententia.Et cum è,vel ex:vt pellere aliquem è foro,vel ex templo.Et fine præpositione:vt pellere patria,ciuitate,regno,agro,sedibus,&c.Iungitur etiam accusatiuo cum præpositione in:vt in exilium pellere.Cic.2.De Orat.In exilium pulsus est.Ponitur interdum pro exagitare,affligere.Cice.ad Nigidium lib.4.Quanquam enim nulla meipsum priuatim pepulit insignis iniuria. Hinc fiunt pulso,pulto,pulsus,&c. vide suo loco. Huius composita sunt, apello, siue aspello, appello per duplex pp,compello,depello,dispello expello,impello. Propello,ἀπείργω,quod est à longè pello,amoueo.Sal.Collegam suum Antonium pactione prouinciæ propulerat, ne cõtra rem pub. dissentiret. Aliquando significat vltrà duco,προάγω.Colu.lib.2.Cum ventum erit ad versuram,in priorem partem iugum propellat. Perpello,ἐλαύνω,προάγω,perfectè pello,induco.Liu.lib.1.Incen sam multitudinem perpulit,vt imperium regi abrogaret.Repello,retrò pello.A supino pulsum fit frequentatiuum pulso.fas.Antiqui etiam dixerũt pultum,à quo pulto.tas.

Pellos,(ὁ πέλλος) siue pellus. li. ardeæ auis species, dicta à πέλας aduerbio,quod significat ꝓpè,quoniam nõ volat ita in altum, quemadmodum aliæ species.Plin.lib.10.cap.60.

Pelluceo,per mediũ luceo.διαυγάζω.Iuuen.Cretica pelluces.Pellucens oratio,id est,clara & aperta.

Pelluo,(καταλύω) perfectè lauo.

Pelluuium, & pelluuia, (ποδόνιπτρον) fœminini generis,vas quo lauantur pedes,sicut malluuium,& malluuia,vas quo lauantur manus.Dictum pelluuium, à pelluendo . hoc idem polubrum dicitur. Labrum commune est,quod vulgò dicitur bacile,similiter & peluis.

Pelopeius.a.um. (πελοπήιος) nomẽ possessiuũ.Vnde fabula de Pelope scripta,Pelopeia dicta est.Iuuen. Præfectos Pelopeia facit Philomela tribunos.

Peloponesus,(πελοπόννησος) regio Achaiæ, à Pelope Hippodamiæ viro dicta,& Tantali regis Phrygum filio,quasi Pelopis insula, quoniã penè insula est.qui superato Oenomao Hippodamiæ patre in certamine , totũ illud regnũ in dotem accepit, & in Phrygia secum in eam regionem duxit populum.Hęc Apia antè appellata,& Pelasgia peninsula,haud vlli terræ nobilitate postferẽda.circuitu trecẽtorum sexaginta trium millium passuum colligitur,angustiæ sex milliũ sunt,nisi erumpentia ediuerso,quæ dicta sunt maria,hinc Corinthiacum, illinc Saronicum sinum efficiunt. In Peloponeso sunt,Argos,Mycenæ,Corinthus,Lacedæmon, Patræ, Malea promontorium, Epidaurus: regiones Arcadia,Sicyonia.

Pelops,(πέλοψ) Tantali filius,qui curuli certamine contendit cum Oenomao . qui cum didicisset ex oraculo , se tunc moriturum , cum filia nupsisset, multis illam petentibus proposuit certamen,quo victus interficeretur , victor filiam duceret vxorem,Equorũ instituit cursum ad aram Neptuni,& est in Isthmo Corinthiaco.cum itaq; plures equorũ,quos pernicissimos habebat, velocitate superasset,superatosq; peremisset,is equorũ pernicitate vicit Oenomaum,abduxitq́ ex pacto vxorẽ Hippodamiam.Hinc pelopidæ,πελοπίδαι, dicti qui à Pelope originem duxerunt.

Peloris.ridis.genus conchæ.πελωρὶς.Horat.in Ser. Murice Baiano melior Lucrina peloris. Plinius lib.31.cap.11.

Pelorius,(πελώριος) Latinè excelsus,& vastus. Quo nomine dictus est Polyphemus ab Homero.

Pelorus,(πέλωρος) pen.prod.promontorium Siciliæ Italiã versus, à Peloro gubernatore nauis Annibalis,ibi sepulto. Pomponius:Annibal fugiens ex Africa,cum ad has angustias deueniret fæuientis pelagi,& proditum se putasset, Pelorũ gubernatorem nauis occidit,& tumulauit.de hoc promontorio Lucan.li.2.Extremi colles Siculo cessere Peloro.Plin.lib.3.cap.5.Strabo lib.6.

Pelta,(πέλτη) scutum breuissimum,in modum Lunæ iam mediæ,Verg.Ducit Amazonidum lunatis ag-

agmina peltis. Scuta Amazonia vocat Nonius. A quo nomine postea peltastæ πελτασαὶ, pedites appellati sunt, qui ad motũ concursumq́ leuiores erāt. Alij nõ peltastas, sed peltistas appelāt. Liu. I. bel. Mace. Nocte cetratos, quos peltistas vocāt, loco opportuno inter bina castra insidijs abdiderat.

Peluis, (λεκάνη, ποδόνιπῆρον) quasi pede lauis (vt Varr. inquit) à pedũ lauatione. Alij peluim sinum aquarium putant, in quo variæ res pelluuntur. Cato cap. 19. Peluis vna.

Pelusiotæ, (πηλουσιῶται) populi Pelusium habitantes. Hieron. contra Iouin. Impelle (si vales) Pelusioten, vt manducet cepe.

Pelusiũ, (πηλούσιον) vnum ex ostijs Nili, & ciuitas in quadam Ægypti parte, quę Augustanica est appellata, prope Thebaidē. Hanc vrbē condidit Peleus Achillis pater, monitu deorũ post lustrationē. eo enim tempore Peleus furijs agitabatur, quia fratrem Focũ interemerat, & purgari quęrebat. Hinc fit Pelusius, sia. sium. & Pelusiacus. a. um. πηλουσιακὸς, pen. cor. Mart. Accipe Niliacā Pelusia munera gentē. Verg. li. I. Geor. Nec Pelusiacę curā asper nabere lentis. Et Pelusiana mala legimus apud Colum. lib. 5. cap. 10.

Peminosus, adiect. id est, mali odoris, à pædore legit Festus apud Varronē, de re Rust. I. cap. 51. sed tunc cum æ diphthõgo scribendũ esset. Alij autem vbi apud Var. est, Ne situ peminosa, legũt, Ne æstu rimosa. quæ lectio potior videtur.

Penarius, rij. vt legit Festus: vel penaria, riæ. vt vult Var. De ling. Lat. vt verò alij, penarium. locus est vbi penus, id est, res necessariæ ad victum quotidianum pertinentes reponuntur.

Penates, (ἐφέστιοι θεοὶ) dicti sunt dij domestici, vt inquit Cic. lib. 2. de Nat. Deor. quòd penes nos nati sunt, vel quod non longè absint ab hac vita, siue quòd penitus insidēt. Ex quo etiam penetrales à poëtis vocantur. Alij à penu hoc nomē deriuant. Macrobius, Penates esse dixerunt, per quos penitus spiramus, per quos habemus corpus, per quos rationē animi possidemus. Cuius nominatiuus singularis (secundum aliquos) est, hic Penas, aut iuxta quosdam, hic Penatis.

Penatores, qui penus gestant. Cato aduersus Macilium, Postquam nautas ex naui huc adduxi, non ex millibus piscatores penatores feci.

Pendeo, des. pependi, pensum, (αἰωρῶμαι, κρέμαμαι) hangen) estre pendu.) significat in sublimi esse, siue suspensum esse. propriè auium videtur esse, quæ quasi pennis se sustinent. Et interdũ ponitur absolutè. Terent. in Eun. Tu iam pendebis, qui stultũ adolescentulum nobilitas flagitijs. Aliquãdo ablatiuo iungitur cum præpositione ab. vt Sagittæ pendebant ab humero, Cicer. 6. Ver. Et cum de: vt Pendere de rupe, Vergil. Et cum ex: vt Pendere ex arbore, Cic. 5. Ver. Et sine præpositione. Vergilius: Incultisq́ rubens pendebit sentibus vua. Aliquãdo iungitur accusatiuo cum prępositione per. Plautus in Asin. Nudus vinctus centum pondo es, per pedes quando pendes. Hinc per translationem pendeo, pro sustentor, βαστῶμαι, ἔχομαι, ponitur, vel potius innitor. Ouidius, Pendet & à vestra nostra salute salus. Quandoq́ pro cruciari, & in pœna esse, siue dubium esse, aut animo suspensum esse. hoc est dubitare, hæsitare, ἀπαρτῶμαι, & sic construitur cum genitiuo, vel ablatiuo, & interdum ponitur absolutè. Seneca: Pendet animus, & in diuersa trahitur. Cic. lib. I. Tus. Quòd si expectando vel desyderãdo pendemus animis, cruciamur, & angimur. Idē in Hortensium: Et qui expectat, pendet animi. Et pendere dicitur, qui nimio desyderio alicuius rei intentus, cessat ab omni alio opere, & id vnũ solicitus expectat. Ouid. Narrantis coniunx pendet ab ore viri. Verg. Dum consulta petis, nostroq́ in limine pendes. Item cessare, ἀργεῖ. Vergil. Pendent opera interrupta, minæq́ Murorum ingentes. Ponitur aliquando pro ponderare, siue pondus efficere, ait Bud. Plin. libr. 21. cap. vlt. Cyathus pendet per se drachmas decem. In eadē significatione legitur & pendo. is. per tertiam coniugationem. Pendere rei dicebantur, quòd eorum nomina in progrãmate, id est, tabula pendula, publicè proposita atq́ suspensa erant. Sueton. in Dom. cap. 9. Reos, qui ante quinquennium proximum apud ærarium pependissent, vniuersos discrimine liberauit, nec repeti nisi intra annum, eaq́ conditione permisit, &c. Hinc pendens participiũ, & aliquando nomen ex participio. Pendentes alas dixit Plin. lib. 10. ca. 38. & pendens vinum, Cato ca. 147. hoc est vinum quod adhuc in ipsa vite pendet, & nondũ ex ipsis vuis expressum est. Huius composita sunt, appendeo, depēdeo, impendeo, propendeo, βρίθω: & suspēdeo, ἐπαιωροῦμαι, quod est supra pendeo. Colu. lib. 5. Rusticos subiugere iugo palmam, & ita collocare vt Sol minimè suspendeat. Interdũ est mediocriter vel quasi imminere. Cic. Pœto: Quid ipsa res modò honesta, modo turpis suspendet, flagitiosum est.

Pendo. dis. pependi, pensum, wegen) peser) verbum actiuum, & assumpta e, fit neutrum in alio sensu, significatq́ pondero, ad libram aliquid examino: à pendeo, quòd quæ ponderantur, ex libra pendent. Plin. lib. 9. cap. 15. Præcipua magnitudine thynni. Inuenimus tamen quindecim pedendisse. Et per translationē significat, consydero, æstimo, σταθμῶμαι. vnde & eos genitiuos regit, quos verba precium significãtia habere solent: vt magni pendo, parui pendo, nihili pendo, flocci pendo, κατὰ μικρολογίαν, μικροῦ ὑπόλογον ποιοῦμαι τινι, & huiusmodi, qd est in magna & parua æstimatione habeo. Vnde magis separata, quàm composita sunt dicenda. Plau in Bacch. Rogas? imò vnicè vnũ plurimi pendit. Pendere, est etiam soluere, ἀποτίνειν, ἐκτίνειν. Liu. lib. I. Ad equos emendos dena millia æris ex publico data, & quibus equos alerent viduæ attributæ, quæ bina millia æris in annos singulos penderent. Sallu. Semper illis reges tetrarchæ vectigales erant, populi, nationes stipendia pendere. Vnde pœnam pendere propriè dicitur, qui ob delictum pecuniam soluit. Verg. Tum pēdere pœnas Cecropidæ iussi. Quod ex eo tractum est, inquit Festus, quòd ære graui cum vterentur Romani,

eo penso non numerato, debita soluebant. Libra lis enim, & dupondius appendebatur assis. Vnde æris grauis pœna. Hinc pensiones dictæ sunt. Itē pendere, sustinere, ἐπέχειν, ἀλύειν. Plin. li. 19. ca. 4. Eadem de causa supplicia annua canes pendūt inter ædem Iuuentutis & Summani, viui in furcas sambucea arbore fixi. Composita sunt, appendo, compendo, vnde compendium. Dispendo, διαφορέω, variè pendo, à quo dispendium. Depēdo, καταβάλλω, quod est do. Colum. lib. 5. Nanque aliter incassum dependitur opera, cum de genere etiā renouatæ pristinū seruabunt ingenium. Expendo, impendo. Perpendo, σαλμᾶμαι, ζυγάζω, diligenter consydero, seu perfectè pondero. Cic. Quid in amicitia fieri oportet, quæ tota virtute perpendiz tur? id est, exactè ponderatur, examinatur. Propendo, Præpendo, antè pendo. Proper. Cum tua præpendēt demissa in pocula serta. Rependo. Suspendo, sursum pendo, altè ligo. Verg. Antè nouis rubeāt quàm prata coloribus antè, Garrula quàm tignis nidum suspendat hirundo. Quandoque suspendere, est anxium esse. Plaut. Vix compos mentis sum, ita mihi suspendit animum. Vergilius: Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Et quoniam dum anxij sumus, etiam dubij efficimur, suspensum quandoque pro dubio ponitur. Seneca, Suspensus animo, quid ageret cogitabat. μετέωρος. Item pro placido, ac silenti. Teren. in Phorm. Hæc vbi ego audiui, ad fores suspenso gradu placidè ire perrexi. Item pendendo interficio, κρεμάω, ἀνασταυρόω. Lactan. lib. 4. Tum suspenderunt eum inter duos noxios medium, qui ob latrocinia damnati erant. Hinc suspendium, pro suspensione. Gell. Suspendio vitam finiuit.

Pendulus, la, lum, (μετέωρος, αἰωρούμενος) quod pendet. Ouidius. Lassaret viduas pendula tela manus. Colu. Tum deinde macriora & pendula loca, Luna crescente, fimo iuuanda sunt.

Penè, (παρ' ὀλίγον) gar schier) by na) presque.) aduerbium significat ferè. Plaut. in Epid. Penè in cursu concidi. Hinc penissimè superlatiuum formauit Plautus in Aul. vt vult Prisc. lib. 15. licet alij à penitus formari velint. Me, inquit Plaut. intus gallus gallinaceus, q erat anui peculiaris, perdidit penissimè. id est, penè nihil defuit, quin me perderet.

Penelope, (Πηνελόπη) Icari filia, & Vlyssis vxor, quæ lanificio & absentiam mariti solabatur, & procos frustrabatur, quibus se consensuram, absoluta tela, pollicebatur. sed vt eos longius frustraretur, noctu retexebat, quod interdiu texuisset. Dictæ ab auibus, quæ penelopes dicuntur, siue meleagrides. de quibus vide Plinium lib. 37, cap. 2 Nomen sing. est penelops. Penelope prius Arnea vocabatur, quasi abiecta, repudiataque. Etenim in mare proiectam ab Icareo, Peribœaque parentibus, ferunt educauisse penelopes.

Penes, (παρά) præpositio quomodo sumatur, vide in dictione Apud.

Penetrabile, adiectiuū, quod facilè penetrat. περαιωτικόν, διάπορον. Vergil. 10. Æneid. Penetrabile telum. Marti. lib. 4. Ne madidos intret penetrabile frigus in artus. Interdū sumitur passiuè, quod facilè penetratur. Titus Liu. Et in asperis locis silex sæpe impenetrabilis ferro occurrebat.

Penetrale, (μυχός) nomen substantiuum, significat omnem partem interiorem domus, vel templi, licet sit intecta: seu omne quod in intimis partibus est. Verg. 6. Æne. Te quoque magna manent regnis penetralia nostris. Vnde penetrale sacrificium dicebatur, quod in penetrali, hoc est in intima parte domus fieri solebat. Est etiam adiectiuum, pro interno & interiore, ἐνδόμυχον, vt apud Verg. Æternumque adytis effert penetralibus ignem. quasi penitus remotis.

Penetro, quasi penitus intro. διαπείρω, εἰσδύω, ἱμμαπιόω, ἐνείρω, περαιόω. durchtringē, durchgehn) doer dringen, doergaen) entrer bien auāt, ou tout dedens) Cic. 1. Tusc. Qui si permanet incorruptus, suique similis, necesse est ita feratur, vt penetret, & diuidat omne cœlum hoc, in quo nubes, hymbres ventique coguntur. Construitur aliquādo cum accusatiuo sine præpositione: vt penetrare Atlantē, pro Atlantem montem superare, & prætergredi, apud Plin. lib. 5. ca. 1. Aliquando cum præpositione ad. Plin. lib. 13. ca. 3. Quando id primum ad Romanos penetrauerit, non facilè dixerim. Aliquando cum præpositione in: vt penetrare in cœlū, apud Cic. 4. Acad. Penetrare in portū, apud eundem. 7. Ver. Sic penetrare in vrbē, apud Liu. 2. ab Vr. Penetrare in animos, apud Cic. de clar. Orat. Aliquando cum sub: vt penetrare sub terras, apud Cic. 6. Ver. Penetrare se, ponitur pro inferre se. Gell. lib. 5. ca. 14. Specum quandam nactus remotam latebrosamque, in eam me penetro, & recondo. Penetrare se in fugam, est fugere, apud Plaut. in Amph. Dicimus etiam penetrare pedem intra portam, intra ædes, & similia. Plaut. in Menæh. Intra portā, inquit penetrani pedem. Idem ibidem: Si intra ædes huius vnquam, vbi habitat, penetraui pedem.

Peneus, (Πηνειός) fluuius in Thessalia, inter Ossam & Olympū decurrēs, collibus dextra læuaque mollter curuis. In eo cursu Tempe, quinque milliū passuum longitudine, & fermè sex latitudine pulcherrimus ager. Strabo lib. 78. & 9.

Penia, πενία Græcè, Latinè paupertas.

Penicilla, (γραφίδιον) vide in Peniculus.

Peniculamentū, (κρασπεδον) pars vestis, q terram attingit, authore Nonio. Ennius lib. 11. Annalium: Pendent peniculamenta Imum ad quenque pedum.

Peniculus, & penicillus: siue peniculum, & penicillū, σπόγγος, eyn burst, eyn pinsel) eenē borstel, eenen kleerbessem, cladder) vng pinceau) quamuis diminutiua videātur à penis, significant tamen ea, quibus calceamēta, vasaque terguntur, vt ait Festus: & fiebant olim ex pene, id est, ex cauda animalium. Nam, vt ait Cic, li. 9. Epist. ad Papyrium: Caudam antiqui penem vocabant, ex quo est propter similitudinē penicillus. Item quibus pictores pingunt, γραφίς, quoniam ex caudarum extremitatibus fiant. Plin. lib. 35. Arreptoque penicculo lineam ex colore duxit summę tenuitatis per tabulā. Idem in codē: Vsus ad penicillum, aut si lignum colorare libeat.

Quin

Quintil.lib.2.Instit.cap.22. Vt cælator cælum,& pictor penicilla desyderat. Item quibus albarium tectorio inferunt, qui dicuntur tectorij penicilli. Plin.lib.28.ca 17.Setarum ex his è penicillis tecto rijs cinis cũ adipe tritus. Item quibus vulnera stipantur, τὰ ἔμμοτα, vel ideo ne claudantur, vel vt aperiãtur magis, vt sunt penicilli ex linteolis con cerptis, ex medulla sambuci, & ex spongia. Idem: Tum penicul o vulnus apertum. Omne præterea quo ad aliquid mundandũ, detergendum, illinendum'ue vtimur, penicillũ, vel peniculũ vocamus, præsertim si ex spongia sit factum. Terent.in Eunu.Quid ignaue, peniculo'ne pugnare, qui isthuc huc portes, cogitas? Plin. Hysopumq; cum myrrhâ calidum penicillo illitum. Item spongiæ genus mollissimum est, qui penicillus dicitur, ex quo fiunt penicilli.

Peninsula.æ.dicta est quasi penè insula.id est, vndiq; ferè aquis clausa, & breui tantũ angustia, quæ dicitur Isthmos, continẽti adnectitur. Nam insula dicitur terra, quę vndiq; aquis clauditur, propriè autem mari. Liu.1.Bell.Maced. Et oppidum Celetrum est aggressus in peninsula situm.

Penis, fœminini generis, (κέρκος) eyn schwantz) een steert) vne queue) cauda dicitur, à pendendo. Hinc peniculos dicimus, quibus calceamenta terguntur. Post autem penis, virile membrum dici cœptum est, πέος, τὸ αἰδοῖον, sicut & salax cauda. Cice.libr.9.Epist.ad Papyrium: At hodie penis est in obscœnis. At verò Piso ille frugi in Annalibus suis queritur, adolescentes peni deditos esse. Quod non tam à pendendo, quàm à penetrando quidam dici voluerunt, & rectius masculino genere profertur. Iuuenal. Nouerunt Mauri, atq; Indi, quem psaltria penem. Mæuius apud Festum, Peni pinxit bibulo.

Penitus.ta.tũ.(κερκώδης) pe.pro.qđ ex pene, hoc est cauda est. Vnde penita offa, offa porcina cũ cauda. Plaut.in Mil. Aufer hinc illam offam penitam.

Penitus, pen.cor.significat, quod est intra, sicut idem quod intrinsecus. Διαμπάξ. Plaut.in Asina. Agè, quæso excrea vsq; ex penitis faucibus, etiam amplius. Penitior, ἐνδότερος, interior. Penitissimus, intimus. Inde penetro, tras.

Penitus, (παντελῶς, διαμπερὲς) aduerbium locale, quasi pene intus.id est, valde interne, seu intrinsecus, vel intima parte & secreta. Vt cum dico, Penitus me noscis, hoc est, intus & in cute. Verg. Et causas penitus tentare latentes. Fit autem à penes.id est penes nos videtur esse, quod est penitus recon ditũ. Interdum ponitur pro aduerbio qualitatis, & significat prorsus, vel valde, omnino, παντάπασι. gar) ganschlijck) totalement.) Verg. Penitusq; sonantes Accestis scopulos. Quãdoq; significat longè, remotè. Idem: Penitusq; alias aduexerat oras. Penitus cognoscere, id est, perfectè, & vsque ad interiora. Cicero De Orat. Omnes animorum motus pernoscendi. Hinc Penitus, nita, nitum, de quo mox est dictum.

Penna, per duplex nn, auium est. πτερόν. eyn veder) plume.) Cicero.3. De Nat. Deor. Vt & pennis fo ueant, ne frigore lædantur. Sunt enim pennę, maiores, quàm plumæ, & est generale ad pinnas, scilicet summitates, & ad plumas. Pinnæ aũt, πτέρυγες, πτίλον, propriè sunt pennæ, quæ plumæ, hoc est, molliores & exiguæ pennæ nõ sunt. Penna de piscibus quoq; dicitur. Plin.lib.9.cap.20. In Fucino tantũ lacu piscis est, qui octonis pennis natat. Fortasse ibi Pinnis legendũ per tertiã vocalẽ. Pennæ renascuntur, metaphoricos dicit, qui pristinam recuperat authoritatẽ. Cic.ad Att.lib.4. Iidem inquam illi, quos ne tu quidẽ ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci.

Pennarium, (καλαμοθήκη) in quo pennæ reponuntur: sicut calamarium, in quo calami.

Pennatus, a, um. ὑπόπτερος, πτερωτὸς, quod pennas habet: vt Volucres pennatę. Sic impennatus, qui pennas non habet. Plin. libr. 10.cap.32. Pennatorum aũt infœcunda sunt, quæ aduncos habẽt vngues. Pennatum ferrũ, dicitur pennis munitũ, vt leuius fiat, & aërẽ facilius penetret, quẽadmodũ in telis & sagittis videmus. Plin.li.34.ca.14. de ferro: Sed eodem ad bella, cædes, latrocinia, non cominus solum, sed etiam missili volucriq;, nunc tormentis excusso, nunc lacertis, nunc verò pennato, q̃ sceles ratissimam humani ingenij fraudem arbitror.

Penniculum, (πτερύγιον) pinna est, quæ facili motu ventorum indicet flatum.

Penniger, qui gerit pennas. πτεροφόρος. Cice. De Vniuers. Alterum pennigerum & aëreum, tertium terrestre, &c.

Pennula, siue pinnula, pars summa auris, ab acuitate dicta. λοβὸς. Propriè verò pennula, πτερὶς, diminutiuum est à penna. Cice. libro.3. De Nat. Deor. Cum autẽ pennulis vti possunt, tum volatus eorum matres prosequuntur.

Pensa, à pendendo, qđ pro aliqua re conducta soluitur. μισθὸς. Pensio tamen, de quo infrà, vsitatius dicitur. Et pensa, ἐτράκτοι, plurali numero, singulari tamen, quod est pensum, non caret. manipuli lanæ, vel lini, qui pendent ex colo, & fuso trahuntur. Nam cum dicimus, Trahit pensa, idem est ac si diceretur, filat. Ouid.lib.2.Fast. Lumen ad exiguum famulæ data pensa trahebant. Iustin.lib.1. Pensa inter virgines partientem. Plau.in Merc. Lignum cædat, pensum faciat, ædes verrat. id est, filet. Pensum per translationem, est officij cuiusq; perfunctio, inquit Budæus. Cice. libr.3. De Orat. Nunc ad reliqua progrediar, meq; ad meum munus, pensumq; reuocabo. Translatio est ab ancillis pensa deducenda à matronis capientibus. Dicimus autem venustè absoluere pensum, conficere pensum, peragere pensum, quod Gallicè dicimus, Faire son office, & acheuer ce qu'on auoit entreprins. Var.2. De re Ru.ca.2. Sed quoniã nos nostrum pensum absoluimus, ac limitata est pecuaria quæstio, &c. Plau.in Persa: Pensum meum, quod datum est, cõfeci. Colu.lib.3.ca.10. Vnumq; est ei propositum, peragere operis sui pensum. Ac curare pensum, est diligenter accuratèq; suum officium facere Plaut.in Bacch. Ego pensum meum lepidè accurabo. Exigere pensum ab aliquo, est pe-

petere an suo sit functus officio. Cic.5.Verr. Pensum magis in Leontino agro est exigendum, propter hanc causam, quod ipsi Leontini publicè non satis me multum adiuuerunt. Pensum præterea dicitur, quasi cogitatum, siue meditatum. Hinc dicimus nihil pensi habere, pro eo, quod est nihil curare, flocci facere. Sallust. Neque id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, vnquam pensi habebat. Idem: Neque dicere, neque facere quicquam pensi habebat. Quintil. Nihil pensi habere videas quosdam. Inuenitur comparatiuū pensior, & hoc pensius, id est, æstimatius, & preciosius. nam quæ maximi facimus, sæpe nobis pensa sunt. id est, meditata, cogitata, ponderata, atque examinata. Venire autē videtur comparatiuū illud à pensus.a.um. quod nomen est ex participio factum: quod significat cogitatum, ponderatū. Plaut. in Sticho: Age tu, altera vtra sit cōditio pensior, virginem, an viduam habere? Gel. lib.12. ca.5. Vt nihil quicquā esset charius pensiusque nobis, quàm nosmetipsi. Quandoque pensa capiuntur pro filis. Verg. De textrice: Excussi manibus radij, reuolutaque pensa.

Pensiculatè, (ἀκριβῶς) aduerbiū, id est, cū pondere.

Pensiculatores, (ζυγισταί) dicti sunt, qui aliorū dicta siue dictiones exactè ponderant.

Pensiculo. las. idem quod pensito. ζυγάζω. Gel. Pensicula vtrunque moderatè, reperies suo quodque in loco sonare aptissimè.

Pensilis, & hoc sile. (μετέωρος) pen. cor. quod suspensum, & sublime est: vt Pensilis hortus, qui supra ædificia factus est: hoc est, in solario, vel in aëre sublimis. Sic pensilis vua. Horat. Tum pensilis vua secundas Ornabat mensas. Pensilis homo, qui suspensus est. Plau. in Pseud. Restim, volo mihi eme. P. quamobrem? C. qui me faciam pensilem. Pensilis lectus, pensiles lychni, quòd suspensi sunt, & in aëre pendentes. Pensilis vrbs, quæ subter cauata est. Plin. lib.36. cap.14. Leguntur & pensiles hortos, imò verò totum oppidum fecisse Ægyptiæ Thebæ, exercitus armatos subitò educere solitis regibus, nullo oppidanorum sentiente. Idem: Magnitudo & frequentia cloacarum vrbem pensilem fecit. Pensile horreum, quod nos vocamus granarium, quòd fit in altiore domus loco. Colu. lib.1. Sed nos in nostris regionibus, quæ redundant vligine, magis illam positionem pensilis horrei probamus. Aliquando tamen pensilis, dicitur mollis. Verg. Pilentis matres in mollibus. Seru. id est, pensilibus. Nam molle & pensile, conuertuntur.

Pensio, dicitur id, quod pro re aliqua conducta soluitur. id est, quod datur pro rei alicuius vsu, aut agri, aut domus, καταβολή, ἀποφορά. zinsz) rente) pavement, pension) Cice. Leptæ: Teneor tamen, dum à Dolabellæ procuratoribus exigam primā pensionem. Hinc pensiuncula dimin. Colu. lib. 10. in Præfat. Reliquam pensiunculam percipe.

Pensionarius, qui pensionē alicui soluere tenetur.

Pensitator, (λογιστής, ζυγαστής) ponderator: à pensito. tas. Gell. libr.17. cap.1. Verborum pensitatores subtilissimi.

Pensito. tas. sæpe vel valde bene pondero, examino σταθμῶμαι. wegen) peser) Plin. lib.7. cap.7. Is demum vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. Gell. lib.1. cap.4. Aut virtutes pensitabat, aut vitia rimabatur, vt iudicium esse factum ad amussim diceres. Et pensitare, est soluere, τελεῖν, φέρειν, εἰσφέρειν. Plin. libr. 13. cap.17. Qui tradit singula millia talentûm turis annua pensitasse Arabas regibus Persarum. Cice. in Oratione contra Mithridatem, Quo tandem animo esse existimatis aut eos, qui vectigalia vobis pensitant, aut eos, qui exercent, aut exiguntē id est, soluere solent. Hinc pensitatio, verbale. Plinius lib.19. ca.6. Et tunc properare præteriti temporis pensitatione.

Pensitatus, participium, siue nomen ex participio, vt res pensitata. Plin. Epist.8. Nos cōtrà multum ac diu pensitatus amor liberalitatis communibus auaritiæ vinculis eximebat.

Penso. as. à pendo, vel à pendeo frequentatiuum, significat sæpe pōdero, æstimo, τιμῶμαι, ἀμείβομαι. wegen, schatten, achten) peser, estimer.) Liu. 4. Bel. Maced. Reliquas ciuitates monere, vt factis, non ex dictis amicos pensent: intelligantque, quibus credendum, & à quibus cauendum sit. Significat aliquando compenso, siue compensando parē facio, aliquid pro alio do, quātum quis mereat reddo. Valer. Max. lib.1. Deductus ac missus ad Senatum legatus, vt ex se, & vno, & sene cōplures Pœnorum iuuenes pensarentur, in contrarium dato consilio Carthaginem petijt. Hinc dicimus, pensare crimen vna laude, vt apud Plin. lib.9. ca.25. Et pensare lætitiam mœrore, id est, parem facere lætitiam mœrori. Plin. lib.7. cap.4. Nec lætitia vllo minimo mœrore pensanda. Ponitur aliquando pro supplere. Plin. lib.31. cap.8. Potu quoque apud mediterraneos aquę marinæ vicem pensat. Hinc pensator, verbale. Plin. lib.33. ca.3. Pensatores, libris pendes dicunt. Hinc cōpenso, dispenso, repenso.

Pensor, (ζυγαστής) qui ponderat: à pendo. dis.

Pentedactylos, (πεντεδάκτυλος) herba est arboris instar, quæ alio nomine ricinus dicitur, alij heliotropium vocant.

Pentadoron, (πεντάδωρον) lateris, id est, terræ coctæ species, quinque palmos continens. Græci enim veteres, doron palmum dicebant, & dona munera, quæ manu darentur. Alij dicunt ædificij genus esse. vide Plin. lib.35. cap.14. & Vitru. lib.2.

Pentaglottos, (πεντάγλωττος) Latinè quinquelinguis dicitur.

Pentaphyllon, (πεντάφυλλον) quod & pētapteron, herba quinque folia habens, multas habet virtutes. Plin. lib.26. ca.9. Diosc. lib.4. ca.45.

Pentapolis, (πεντάπολις) pen. cor. regio inter Palæstinam, & Arabiam, à quinque ciuitatibus sic appellata, vbi Sodomum, & Gomorrum oppida. Hanc regionem (vt Solinus scribit) de cœlo tactam testatur humus nigra, & cinere soluta. Nascūtur ibi poma, quæ comedi non possunt, licet matura videantur, quòd leniter manibus pressa fumum exhalent, & in puluerem fathiscant. Est & Pentapolis regio in Libya, à quinque ciuitatibus dicta, quæ

& Cyrenaica vocatur. Plin.lib.5.cap.5.
Pentarchus,(πένταρχος) qui quinq; viris præest.
Pentestiсæ (πεντάστιχοι) porticus dicuntur, à quinq; columnarum ordinibus.
Pentateuchus, (πεντάτευχος) dici potest volumen quinq; librorum. Nam πέντε quinq;, τεῦχος volumen significat.
Pentathli, πένταθλοι, dicũtur illi, qui in ludo quinq; artes gymnasticas exercent, videlicet discum, cursum, saltum, palæstrã, & iaculationem. Et ipsa exercitatio pentathlon dicitur. Latini alio nomine quinquertiũ vocant, à quinq; artibus. Et ipsi pentathli, id est, athletæ, qui his quinq; artibus se exercebant, quinquertiones appellantur. A πέντε & ἆθλος. Plin de Myrone libro.34.cap.8. Hic fecit Delphicos pentathlos.
Pente, (πέντε) Græcè, Latinè quinq; dicitur, à quo multa per compositionem fiunt.
Pentecõtarchus, (πεντηκόνταρχος) dici potest quinquagenarius, id est, qui præest quinquaginta. Nam πεντήκοντα Græcè, quinquaginta dicũtur Latine.
Pentecoste, stes. (πεντηκοστή) à pentecõta dici potest quinquingenaria, quoniã hæc dies à resurrectione Domini distat quinquaginta diebus.
Pentecostos, πεντηκοστός, latinè quinquagesim9 dicit.
Penthemimeris, (πενθημιμερής) pen.cor. Latinè semiquinaria cæsura est, quoties post octo tempora syllaba relinquitur, partem orationis terminãs. Hæc autem cõmunis est, vt Omnia vincit amor, & nos cedamus amori. Dicitur à πέντε quinque, ἥμισυ semis, & μέρος diuisio, vel pars.
Pentheus, (πενθεύς) nomen proprium.
Penthos, (πένθος) à nostris dicitur luctus.
Pentiremis, nauis quinq; remos in quolibet ordine habens. Latini quinqueremem vocant. Curtius de bel. Africano, lib.4. Capit ex eo prælio pentiremem vnam, triremes duas, &c.
Pentorobon, herba est, aliàs pæonia dicta, vide Plin.lib.25.cap.4.
Penuariũ, siue penuaria cella, ταμιεῖον, dicitur omne quod in penu reponitur, & ipsum penu, & quod in penu est. vide Cellarium.
Penula, φαινόλης, cyn mantel; vng manteau) per simplex n, vestis densa, ac vilis, quæ nebuloso, seu pluuioso tempore supra tunicam assumitur, loco pallij, ad arcendas à corpore pluuias. Pomp. in Peniœa: Penulam in caput induce, ne te noscat. Quintil. lib.6.ca.4. Galba penulam roganti amico respondit, Si nõ pluet, nõ opus est tibi: si pluet, ipse vtar. Iuuenalis, Et multo stillaret penula nimbo. Hæc si ex pellibus esset, scortea vocabat. Martial. Ingrediare viam cœlo licet vsq; sereno, Ad subitas nunquam scortea desit aquas. Scorta enim veteres, pelles nominabãt. Penula scortea vtuntur ij, qui solenne habent visere ædem D. Iacobi Calleci: & pagasarij cursores, qui è Gallia quinto aut sexto demum die Romam aduolant, subinde per stationes mutatis equis. Vlpianus Iurecons. inter communia vestimenta, quibus vir & mulier promiscuè vtuntur, penulas annumerat. Varro dixit, non quærendam esse penulam homini, qui habet virtutẽ. Scribit Lampridius, Alexandrũ cõstituisse, vt senatores penulis intra vrbẽ frigoris causa vterentur, cum id vestimentũ itinerariũ & pluuiæ fuisset. Erat etiam penula gausapina, candida, ac villosa, qua hyberno tempore vtebãtur. Martial. Is mihi candor inest, villorum gratia tanta est, Vt me vel media sumere messe velis. Quidam his versiculis putauerũt penulam gausapinam inter æstiua vestimenta annumerari, quos falli puto. Sensus enim Martialis est: Penulæ tantus inest candor, tanta inest villorũ gratia, vt etiã si hyberno vsui sit asscripta, tamen quis penulæ specie captus, eam media sumere messe velit. (φαινόλης.
Penulariũ, locus in quo penulæ reponunt. φαινολο-
Penulatus, penula indutus, ἐν φαινόλῃ. Cic. p Mil. Cum vxore veheretur in rheda penulatus.
Penuria, (ἀπορία) armũt, gebrũst) armoede, ghebreck) disette, default) quasi vrens penu, vel q pene vrat, vel q penè minus sit, q necesse est, significatq; omnem inopiam rerũ, & præsertim earum, quæ in penu recondi solent. Terent. in Adel. Nã illiusmodi iam nobis magna ciuium penuria.
Penus, hic vel hæc, quartæ declinationis, & hic penus, ni. secũdum Priscianũ, & hoc penus, noris. & hoc penum, & hoc penu indeclinabile, significat omne esculentũ proculentumq;, quo vescũtur homines, βίοι, τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεια. Dictũ penus, quòd ea, quę longæ vsionis gratia contrahũtur, & reconduntur, nõ in promptu sint, sed intus & penitus habeantur. Fest. Penora, res necessariæ ad victum quotidianũ. Plaut. in Persa, Nam nisi penus annuus hodie cõuenerit, cras populo prostituam vos. Teren. in Eun. Prius ad te penũ omnẽ congerebam clanculũ. Lucil. Vt vxori legata penus. Horat. in neutro genere: Annonæ prosit, portet frumenta, penusq;. Penũ, Afra. Vos quibus cordi est, intra tunicam manus læua, dextra in penũ herile. Gellius ex Massurij authoritate demonstrat, tus, & cereos, ligna quoq; penori asscribi posse. Nos verò aromata, caseos, carnes salitas, & alia esculenta dabimus seruanda. Hinc fit penarius adiectiuũ quod ad penum pertinet. Cic.4. Ver. Cato sapiẽs cellam penariam Reipublicæ nostræ, nutricẽ plebis Romanæ Siciliam nominauit.
Peplios, herbæ genus. Plin.lib.20 ca.20. Portulaca (quã peplion vocant) nõ multũ satiua efficacior, sagittarum venena, & serpentiũ hæmorrhoidum, & presterum restringit, pro cibo sumpta, & plagis imposita extrahit. Diosc.lib.4.cap.179.
Peplos, herba est, de qua vide Plin.lib.17.ca.12.
Peplus, (πέπλος) eyn schleyer) een doeck) vng cuuerse.) siue peplum, vestis solennis, quæ iniicitur vel viris, vel fœminæ: vel deo, deæ ue. Verg Crinibus Iliades passis peplumq; ferebãt. Vbi Serui. Peplum propriè est palla picta fœminea Mineruæ consecrata. vt Plaut. Nunquã ad ciuitatem veni, nisi cum infertur peplum. Hodie poëtæ tamen (vt inquit Seruius) abutuntur hoc nomine.
Pepones, (πέπονες) melones. Plin.lib.20.cap.2. Pepones qui vocantur, refrigerant maximè in cibo, & emolliunt aluum.

Pepsis,(πέψις)Latinè concoctio. Vnde pepticæ, medicamenta ad concoctionem, quæ foris adhibentur, ἀπὸ τοῦ πέπτειν. Inde ἀπεψία mala concoctio, quando cibi non perficiuntur.

Per,(διὰ, ἀνὰ) durch)doer)par) præpositio est, quæ separata, quandoq; localem, quandoq; temporalẽ habet significationem: vt, Per vrbem vado, Per medium diem operor. Quandoq; denotat personam: vt, Per medios ruit, ac morientes nomine clamat. Quandoq; iurãdi est, vt: vt Per Pol: id est, per Pollucem. Quandoq; obtestandi. Vergil. Per te, per qui te talem genuere parentes. Quandoq; medium quendã & quasi intercessorẽ significat: vt Per meos amicos obtinui. Cice. Quando per me certior fias. id est, me operante. Per adoptionem pater, dicitur qui me adoptauit. Per ætatem, etiã pulchrè dicimus. Terent. in Eunu. Cætera signa neq; sciebat neq; Per ætatem etiam potuerat. id est, quia iunior erat, eratq; in ea ætate, in qua id non poterat scire. Idem in Adelph. Si esses homo, sineres nũc facere, dum per ætatẽ licet: id est, dum ætas adest, in qua id potest facere. Per eos annos, vel dies venustè dicimus: vulgus indoctũ diceret, durãtibus his diebus, vel annis. Cic. 7. Ver. Ac per eos dies cũ iste cũ pallio purpureo, talariq; tunica versaretur in conuiuijs muliebribus, &cæt. Ibidẽ: Vos aliquot iam per annos conceptã huic ordini turpitudinẽ, atq; infamiam delere potestis. Possemus hic aliter, nec inuenustè dicere, Sunt iam aliquot anni cũ, &c. Per id tempus, id est, pendẽte eo tempore. Liu. 2. ab Vr. Multa igitur blandimenta plebi per id tempus ab Senatu data. Per deos, per dextrã, p fortunas, per fidẽ, p homines, per deûm immortaliũ fidẽ, per iura, per genua, modus deprecandi honestissimus. Cice. Att. Subueni igitur per deos, idq; q̃ primũ. Barbari dicunt per amorẽ dei. Plaut. in Menæh. Per ego te hæc genua obtestor, ne &c. Per fas & fidẽ deceptus dicitur, qui nimiũ fidendo alicui in re bona honestaq; falsus est. Liu. ab Vr. Cuius ad solemne ludosq; per fas ac fidẽ decepti venissent. Plau. in Most. Per fidem deceptus sum. Per gratiã bonam abire ab aliquo, est quem nõ male contentum ab aliquo discedere. Per ludicrum, per iocum, per ludum & iocũ. id est, ludendo & iocando aliquid facere. Cic. 3. Ver. Qu. Opimium per ludum, & iocũ fortunis omnibus euertisse. Sic per ludũ & negligentiã peruenire ad honores, dixit Cice. 7. Ver. Per me licet tibi hoc facere, id est, te nõ impedio. Sic per te, & per illos, &c. Per me nulla est mora, ait Teren. in And. Per me didici legere, hoc est, ex meipso, nullo adiuuante, aut nullo suadente. sic per te, per se, &c. Per me etiam, per se, &c. aliquando ponuntur pro, quod ad me attinet, quantum ad se attinet, &c. Cice. de Amic. Suosq; omnes per se esse posse ampliores volebat. Aliquando per se significat ex sese, sua natura, siue naturaliter. Cic. de Amic. Sed quòd per se sibi quisque charus est. Dicimus aliquando sua sponte & per se. Cic. 1. de Finib. Ista sua sponte & per se expetenda. Per se aliquando significat propter excellentiam sui. Ibidem Cicero; Per se esset & virtus, & cognitio rerũ, quod minimè ille vult expetenda. Iungimus nonnunquam in eadem significatione per se, & propter se. Cice. de Amic. Carent amicitia, per se, & propter se expetenda. Per speciem, id est, simulata occasione, per simulationem, fingendo. Liui. 1. ab Vr. Per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmauit. Vide infrà, per causam. Per ocium, est quod Gallicè dicitur, tout a loysir. Liu. 7. de Bel. Pun. Vbi nemo hostiũ aduersus prodijt, spolia per ocium legère. Per te stetit, quo minus hæ fierent nuptiæ, ait Teren. in And. id est, tenuit per te, vt barbari loquũtur. Sic per me stetit, per eum stetit, &c. Per tempus, id est in tempore, tempestiuè, opportunè. Plau. in Men. Per tempus aduenis. Per vinum exortum est dissidium, id est, per ebrietatem, Plau. in Mil. Per vos, per me, per aliquem, aliquando significat beneficio vestro, beneficio meo, beneficio alicuius. Cic. pro Rosc. Amer. Per vos vitam & famam potest obtinere. Idem ad Terentiã. Romę vos esse tutos posse per Dolabellam, &c. Per, aliquãdo pro inter ponitur. Verg. 1. Georg. Has inter, mediamq; duæ mortalibus ægris Munere concessæ diuûm, & via secta per ambas. Composita verò perfectionem denotant. Cicero, Nuncius, qui literas accepit, nõ pertulit. Aliquando in bonum, vel in malum accipitur, vt persequor. Aliquando abnegatiua est, vt perfidus, periurus, quod significat qui fidem & iusiurandum fregit. Aliquando significat mediũ, siue trans: vt perfluo, perpluo, perspicuum, per cuius medium videmus, vt crystallus. Aliquando habet vim aduerbij, & pro valde ponitur, tamq; superlatiuo, quàm positiuo iungitur. Colu. lib. 4. Nam credidisse villicis, vel etiam vinitori, socordis est, cum quod longè sit facilius, adhuc perpaucissimis agricolis contigerit, vt nigri vini stirpe careant. Cice. Pergraue mihi visum est. Et si addatur q̃, significat maximè: ὡς σφόδρα: vt perq̃ bonus, id est, optimus. perquàm magnus, id est, maximus. Iungitur etiã superlatiuo. Curtius: Perquàm maximo potest exercitu cõparato. Aliquãdo significat nimis vehemẽter, & in bonã & in malã partẽ: vt, Pertinax, qui nimis tenax est, durus, & inexorabilis, de quo infrà. Componit aũt cũ dictione incipiente ab a, vt perago: b, vt perbibo: c, vt percurro: d, vt perduro: e, vt pereo: f, vt perfero: g, vt pergatus: h, vt phibeo: i, vt periturus: l, vt perlego m, vt permitto: n, vt pernocto: o, vt peroro: p, vt perpendo: q, vt perquiro: r, vt pergo, quod ex per & rego componit (vnde & præteritũ perrexi facit) cum s, vt persuadeo: t, vt pertinax: u, vt peruerto.

Pera,(πήρα) pellis à collo ad lumbos pendẽs, à quo pera, sacculi genus. Hinc peram viatoriam vocamus, qua panem & aliquid obsonij gestare viatores solent: quemadmodũ poculum viatoriũ, quo vinum. Martial. lib. 14. Ne mendica ferat barbati prandia nudi, Dormiat & tetrico cum cane pera rogat. Eius diminutiuum est perula, πηρίδιον.

Peracticũ, gummi genus, quod nascitur in Media, ex arbore, quam alij procũ vocãt, alij malachran, nonnulli maladacion. Plin. lib. 12. cap. 9.

Pe-

Peræa, (περαία) cum diphth. vlterior Iudææ pars, quia (vt inquit Strabo) regio, quæ trans Euphras ten est, Peræa nominatur.

Perago, gis. (τελέω, διαπράττομαι) volbringē) ache/ uer, accomplir.) pen. cor. peregi, peractū, perficio. Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. Interdum perduco. Plaut. Nauem peregit in portum. Apul. Et multas noctes peregi insomnes. Interdū per/ tracto, mecū reputo. Verg. lib. 6. Omnia percepi, atq; animuo mecum ante peregi. Interdū pertra/ ho, κατεργάζομαι, vel pertraher e facio: vt, Hic me ad carceres ad mortem vsq; peregit. A perago fit peractio, διατέλεσις, quæ est perfectio, finitio. Cic. in Cat. Ma. Senectus peractio ætatis est. Peragere reum, διελέγχειν, καταλαμβάνειν, αἱρεῖν, ἐπεξιέναι, καταδικάζειν, significat condemnare: sed Facere reū, est accusare. Vnde ait Iureconsf. Peregisse reū non aliàs quis videtur, nisi & condemnauerit. Plinius: Dum peragitur reus. Peragere reum (inquit Budæus) ita rei accusationem persequi, vt tandē damnetur. Peragere partes suas, est facere suum officium. Peragere pensum laboris. Colum. lib. 3. cap. 10. Nihil curiosè, nihil religiosè administrat, vnumq; est ei propositum, peragere laboris pensum. id est, tantū perfunctoriè facere id, quod imperatum est. Hinc peragito, frequentatiuum. Cæsar. 1. bel. Ciuil. Vehementiusq; peragitati ab equitatu, montem excelsum capiunt.

Peragro, as. (περινοστέω) durchgehen) doertrecken) aller par tout vng pais.) pen. corr. ex per, & agro componitur. Iuxta præpositionis & agri significationem, debet significare, per agrū, siue per agros ambulo. Sed quia qđ peragratur, exprimitur, & ꝓ actiuo ipsiusverbi ponitur, agri significatio remouetur, & ꝓ ambulo, siue inquirēdo circūeo sumit. Cic. lib. 3. Off. Et ob eam caussam, vrbe relicta, rura peragrantes sæpe soli sumus. Hinc peragratus, participium. Cice. 5. de Fin. Videmus vltimas terras esse peragratas. Et peragratio, verbale. Cic. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerum? Hinc peregrinus, peregrinor, & peregrè deducuntur.

Peranno, nas. significat per integrū anni tempus viuo, ἐπενιαυτίζω. Cōponitur enim ex per, & anno, nas. Macrob. lib. 1. Saturnaliū scribit, priscos Romanos Mense Martio & publicè, & priuatim ad Annā, perannamq; sacrificatū ire solitos, vt annare, perānareq; cōmodè liceret, hoc est, vitā degere incolumem per annum integrū. Sueton. in Vesp. Ideoq; puella nata non perannauit.

Peranus, herba folio rot undo, caule palmum alto, ramis stantibus ab radice quatuor aut quinq; rubentibus, semipedali altitudine, succi plenis.

Perbacchor, aris. perpoto, & lusito cōuiuijs frequentandis. Cic. 2. Phil. At quàm multos dies in ea vila turpissimè es perbacchatus? ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur.

Perbibo, pen. corr. perfectè bibo, totum bibo, διαπίνω. Plautus in Sticho, At ego perij, cui medullam lassitudo perbibit.

Pecca, cæ. piscis. Plin. lib. 32. cap. 10.

Per caussam, siue per speciē, (κατὰ πρόφασιν, προφάσει) significat per simulatā caussam. Liu. libr. 4. Vt cum appropinquaret ianuę rex, per caussam aliquam in angustijs sustineret à tergo agmē. Idem bel. Pun. Hi postquam aliquid monerent colloquēdo cum Annibale, rati nocte per speciē venādi vrbe egressi, ad eum proficiscuntur.

Percello, is. perculi, perculsum, significat euerto, per cutio, περιτρέπω. Var. in Parmenone. Alius tenerā abietem solus percellit. Aliquando differo. Lucil. Ad nonum hoc percellit annum.

Percopterus, περκόπτερος, Aristotel. auis est ex aquilarum genere, quæ circa lacus versatur, vulturi similis, alis minimis, reliquas magnitudine antecellens, sed imbecillis, & degener, ita vt à coruis sæpenumero verberetur.

Percipio, pen. cor. capio, perfectè capio. & hoc pro nominis natura, cui adiungitur, significabit aut ꝓpriè, aut trāslatè, καταλαμβάνω. ontfangē, verstaē) prendre, entendre.) Cic. de Nat. 2. Alteram, quam cepe rimus ex magnitudine commodorū, quę percipiuntur cœli temperatione, fœcunditate terrarum. Sic percipere fructū, & in Fam. li. 7. ad Treb. Sin tibi quædam videbuntur obscuriora, cogitare debebis, nullam artem literis sine interprete, & sine aliqua exercitatione percipi posse. Aliquando ponitur pro intelligo, sentio, cognosco, ἀκριβῶ, καταλαμβάνω, κατανοῶ. Plau. in Curcul. Ne, quod hic agimus, herus percipiat fieri, mea Planesium. A quo perceptio, (κατάληψις) verbale.

Percitus, pen. cor. nimis incitatus, qui ira, ac furore accensus est, κεκολασμένος, ἐνθουσιῶν, ἐλαυνόμενος, ἔμφρων.

Percnus, (πέρκνος) aquilę genus, ab Homero sic vocatum. Aliqui morphum, alij pygargum vocant. Plin. lib. 10. cap. 3.

Percoarcto, ctas. ex per & con, & arcto, abiecta n. Arcto verò frequent. ab arce fit, & significat pefecte cogo, siue cōstringo, κατασυσφίγγω. Col. li. 2. cap. 19. de fœno loquens: Tunc demum (inquit) conuertemur, & vtrinq; siccatū percoarctabimus in strigam, atq; ita manipulos vinciemus.

Percolo, pen. cor. perfecte colo: id est, amo, siue veneror, ἀμείβομαι. fast lieben, oder eren) zeer liefs hebben, oft eeren) auoir en tresgrande reuerēce.) Plau. in Trin. Feceris par tuis cæteris factis, patrē tuum si percoles. Significat interdū culturā absoluere, perficere, polire, supremā manū addere, complere. Plin. li. 5. Epist. Prętereа indulsi amori meo: amo enim quę maxima ex parte inchoaui, aut inchoata percolui. Hinc percultus, id est, politus, ornatus. Plaut. in Pœn. Nam quæ lauta est, nisi perculta est, meo animo quasi inuenusta est.

Percontor, (ἀνερωτῶ, ἀνακρίνω) erfragen) ondervragen) senquerir.) per o, & sine c ante t, à conto dicitur, quo nautæ vtūtur ad loca nauibus opportuna. Nam aquę altitudinē conto pertentāt. Iuue. Esse aliquos manes, & subterranea regna, Et contum & Stygio ranas in gurgite nigras, Atque vnā transire vadū tot millia cymbæ. Significat autem percontor idem quod percunctor, id est, diligenter interrogo, inquiro, ab ijs sumptū, q vada in flu min-

minibus contis exquirunt, aut in mari loca nauibus opportuna pertentāt. Et vel cum accusatiuo reperitur, Plaut. in Amph. Quid isthuc in mente est tibi, ex me mi vir percōtarier. vel (vt alij) percunctarier, id est, morari quærendo, siue per cuncta inquirere. Vel cum præposit de. Cice. in Somniū Scip. Deinde ego illum de suo regno, ille me de nostra Repub. percontatus est. Vel cum præpositione ex. Idē in Bru. Vt ego iam non mirer illud Theophrasto accidisse, quod, cum percontaretur ex ancilla quadā, quanti aliquid venderet, & respondisset illa, &c. Vel cum vtraq; præpositione, quemadmodū suum simplex. Idem: Cumq; ex eo de me contraretur, cum sibi ita dixisse narrabat.

Percudo, dis. pen. prod. perfecte cudo, & quasi frango, διακολάπτω. Colu. lib. 8. cap. 5. Animaduertat auiarius, an pulli rostellis oua percuderint.

Perculsus, participium, à percello, ἐκπλαγείς. Sępius ad animum refertur. Percussus, (πληγείς) ad corpus: fit à percutio.

Percūctor (πυνθάνομαι) per u & c ante t, fit à cunctus, cta. ctum. quòd à cunctis perquiratur, quòd is qui curiosus est, per cuncta interroget. & est omnino eiusdē tum significationis, tum constructionis cum verbo percontor. Plin. Percunctantiq; quanti licitaretur opera effecta, paruum, nescio quid dixerat. Hinc percunctatio.

Percuro, as. pen. prod. perfectè sano, καταθεραπεύω. Curt. Pecrurato vulnere acrius obsidioni instituit.

Pecurro, valde curro, siue currēdo perseuero, (διατρέχω. lauffen) loopen) courir.) Plaut. in Stich. Percucurri, vt nunciarem nunciū optabilem. Terent. in And. Continuò ad te properans, percurro ad forum. Donatus: Vide quantū dixerit, properās, & percurro, vt continuationē cursus ostenderet. Quandoq; est cursim pertransire, & celeriter: vt, Quid opus est multa percurrere? Cic. lib. 1. de Orat. Multa etiam legendo percurrisse, neq; ea vt sua possedisse, vt aliena libasse. Idem lib. 2. de Orat. Et multò apertius ad intelligendum, si sic consistitur aliquando, ac non ista breuitate percurritur. Ibi percurritur impersonale est.

Percutio, tis. penul. corr. percussi, cussum: ex per & quatio, q in c mutata, & abiecta a, significat ferio, κατακόπτω, διαλύω, πλήττω. schlan) slaen) frapper & battre.) Percutere aliquem palpo, est verbis adulari, & suadere. Percutere fœdus, est ferire fœdus, vel facere. Percutere fossam, est fodere. Percutere de cœlo, est fulminare. Hinc percussor, qui percutit, & occidit, & ad id faciendum conducitur. Et percussus, quartæ declinat. pro percussione. Et percussio, pro ictu: & etiā pro percutiendi actu. Cuius compositum est, repercutio.

Perdicium, (περδίκιον) herba est, qua perdices præcipuè vescuntur. Plin. lib. 21. cap. 30.

Perditè, aduerbialiter, vt perditè amare dicitur ἀνέδην, pro eo quod est vehemēter amare. Teren. in Heau. Eius filiam ille amare cœpit perditè. Aliquando significat corruptè. Cic. ad Att. Qui hic potest se gerere non perditè?

Perditū perdamus, plus significat, quàm perdamus solum. Est enim exaggeratio quædā Ciceronis ad Teren. Ne puerū perditū perdamus: hoc est, ne ex infelicissimo infeliciorē faciamus. Perditus, a. um. (ἀπῳβλημένος) amissus. Et perditus, (ἀκόλαστος, ἄσωτος) qui ita alicui perturbationi aut vitio subiacet, vt inde se eximere non possit. Et qui omni vitio contaminatus est, ita, vt de eo nulla spes habenda sit, perditus dicitur. Perditum enim dicitur, quod interijt, & recuperari non potest. Cic. lib. 2. Off. Dum homines perditi hastam illam cruentā & meminerint, & sperabunt.

Perdiu, aduerb. admodū diu. fast lang) ouer lange) fort long temps) Cic. Att. lib. 3. Ego, qui per Thessaliam si irem in Epirū, perdiu nihil erā auditurus.

Perdius, ex per & dius, quod est dies: & is dicitur, qui per diem vigilat, πανημέριος. Gell. lib. 2. ca. 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perdius, atq; pernox, à summo lucis ortu ad solem alterū orientē, inconniuens, immobilis, ijsdemq; in vestigijs, & ore atq; oculis in eundem locū directis, cogitabundus, tanq; quodam secessu mentis atq; animi facto à corpore. id est, per diem & per noctē. Sene. Id perdius pernoxq; agebat. Sic interdius, intra diem, vel per diem, quia nulla vigilationis propria significatio inest. Dius autem pro die ponitur in compositione, & nomē est, & nominatiui casus, sicut noctu pro nocte. Plau. in Merc. Neque conquiescā vsquā noctu, neq; diu, prius profectò quàm aut amicam, aut mortem inuestigauero.

Perdix, (πέρδιξ) auis nota à perdēdo dicta. Nā hæc auis dicitur esse plena fraudis & fallaciæ, quæ decipiēdi venatores vias calleat, atq; artes nouerit, vt eum à pullis auertat suis. Certè si insistere aduerterit, tādiu illudit, quā diu soboli fugiēdi signū tribuat & potestatem. quam vbi euasisse senserit, tunc se & ipsa subtrahit, & lubrica arte deceptum insidiantem relinquit. Plin. lib. 10. ca. 33.

Perdo, dis, didi, ditū. ex per & do compositū, significat amitto, iacturā vel damnū facio contrahoq;, ἀποβάλλω verlieren) verliesen) perdre.) Plaut. in Amph. Nihil est (vt dici solet) Quod hodie bene succedat mihi: deserui Blepharonem & Sosiam, Vt cognatum Naucratem conuenirē: hunc nō reperi, & illos perdidi. Cic. Fam. 4. Summo ingenio, summa virtute filium perdidit. Et maxime hæc significatio est de rebus charis ac iucundis. Sic perdere aquam, est tempus frustra datum conterere, cum ad clepsydrā dicitur. Quintil. lib. 11. Et temporibus præfinitis aquā perdit. Alio modo significat perimere, (ἀπολλύω) vel affligere, euertere, profligare. Cic. Att. 2. Nos non inimici, sed inuidi perdiderunt. Idem: O me perditum, ò me afflictum. Terent. Vbi illic scelus est, qui me perdidit? id est quasi morti exposuit? Idem: Dij te perdant. id est, malis omnibus cumulēt, disperdant. Idem: Cur perdis adolescentē nobis? id est, corrumpis, malis moribus inficis. Huius composita sunt, deperdo, quod est in totū perdo, παραπόλλω. Caius scribit deperditum dici, quod in natura rerū esse desijt: diminutū, qd vsu raptum est. Disperdo, consumo, vel varie perdo. Plau. in Trin. Præterea aliquan

quantum animi causa in delicijs perdidit.

Perduco.cis.perduxi,perductum,ad finem vsq; duco,compleo,absoluo, διατείνω, διάγω. bis an ende füren) totten eynde toe leyden) mener iusques a la fin) Cic.in Cato.M.quidem Val.Coruinum accepimus,ad centesimum annum vitam perduxisse. Idem.2.de Fin.Nec enim absolui vita beata sapientis,neq; ad exitũ perduci poterit.Et est in hoc verbo,nescio,quid difficultatis. Cic.Fam.10.Quæ si ad temp⁹ tuum perducitur,facilis gubernatio est. id est,si ad tempus tuũ peruenire poterit. Ita perducere ad furorem,ad conditiones,ad vel in sententiam,pro impellere,persuadere. Aliquando est producere,vt perducere puellã, προάγειν. Inde perductores (προαγωγοὶ) à Cicerõe in Ver.dicti sunt amantium internuncij, libidinis administri. Qui (vt Asconius inquit) in hoc differunt à lenonibus quòd lenones sunt scortorum:perductores etiam inuitarum personarum.

Perduellio, (ἀνδρωμοσία) crimen læsæ maiestatis, aut Reipublicæ,seu is,qui ita læsit,id est,eius criminis reus est, ὁ κολάσεως τῆς τῆς πόλεως ἄξιωμα.Cice.lib.2. Off.Nam pirata non est ex perduellionum numero definitus,sed communis hostis omnium. Vlpianus ꝓ crimine posuit,Qui perduellionis reus est, hostili animo aduersus Rempublicam,vel principem animatus est.

Perduellis,hostis dicitur,πολέμιος.Plaut.in Amph. Perduelles penetrant se in fugam,ibi nostris animus additus est. Antiqui perduellẽ dicebãt,quem nunc dicunt hostẽ.Et tunc hostis significabat peregrinum,qui suis legibus vteretur.

Perduo,veteres dixerunt ꝓ perdo. Plau.in Amph. Cauesis,ne tu te vsu perduis.à ꝗ perduaxo.Plaut. Dij te,deæq; omnes perduaxint cũ isthoc omine.

Peredo,pen.cor.ex per & edo.es.& significat vehementer edo,περιτρώγω.Cic.3.Tusc.Lacrymę peredere humorem exanguis genas. ex poëta. A qua peredia.diæ.(περίτρωσις) ipsa comestio. Festus.

Peregre,pen.cor.significat peregrinando,ἐπὶ ξένης. Et est commune tam significantibus quietẽquàm motũ:vt,peregre sum,peregre veni,vado. Ad locum,vt apud Plaut.in Amph.Ita peregre aduenients hospitio publicitus accipiar.De loco.Terent. in Phorm.Exilia peregre rediens semper cogitet. Quietem. Plaut.in Amphit. Bene facit,quia nos eramus peregre,&c.

Peregrina sacra,(ξένα ἱερὰ) dicta sunt, quæ ex alijs vrbibus religionis gratia sunt aduecta:vt quę euocatis dijs in oppugnandis vrbibus Romã sunt delata: aut quæ ob quasdam religiones, per pacem sunt petita:vt ex Phrygia,Matris Magnę:ex Græcia,Cereris: ex Epidauro, Æsculapij: quæ coluntur eorum more,à quibus sunt accepta.

Peregrinor,pen.prod.deponens absolutũ,significat per aliena loca peragrans proficiscor, ἐπιξενοῦμαι, ἀποδημῶ.in frembde landt gehen) buytẽ den lande reysen) voiager) Cic.pro Rabi.Vt peregrinari in aliena ciuitate,non in tua magistratũ gerere videare.Peregrinari dicuntur aures,quæ rem nõ audiunt,nec attendunt.Cic.pro Mil.Vestræ peregrinantur aures?Id est,adeo'ne vestræ aures res vrbanas fastidiũt, vt qui tota vrbe sermo peruagatur, eum non audierint? Peregrinatur animus,id est, expaciatur,diuagatur,recreatur, Plin.in Præf.5. Nec qua peregrinari animus expetat. Hinc peregrinitas, alieni soli habitatio. In l.sed &.De in ius vocan.Si per pœnam deportationis ad peregrinitatem redactus sit patronus, hoc est, sit relegatus in aliud solum.

Peregrinus,(ξένος) frembd) vreemde) estrangier) aduena,& aliena loca peragrans, à peragro.gras.Et differt ab hospite, quòd peregrinus simpliciter est significat,qui in sua ciuitate non est:hospes,qui in aliena ciuitate est. Plaut.in Asina.Peregrinus ego sum,Sauriam non noui. Transfertur ad alia,& dicimus peregrinas arbores,quę ad nos aliũde sunt aduectæ, sic peregrinas aues,peregrinam faciem, quæ à quotidianis nostris differat, & quam apud nos non simus soliti videre. Meretrices olim,teste Donato, peregrinæ dicebantur. Terent.in And. Adeo'ne est demens ex peregrina?Antiqui tamen peregrinos dicebant hostes.

Peremptalia fulgura, Prisci appellauere, ꝗ superiora portenta perimunt,id est,tollunt. Festus.

Peremptorius.a.um. (ἀναιρετικὸς) quod est mortiferum,à perimẽdo,vt venenũ peremptorium,apud Apul.lib.10.Sic apud Iurecon.Titu.de iudicijs.l. & tertium peremptoriũ edictum dicitur,eo quòd tribus edictis propositis, vel vno pro tribus fieri solebat,& ꝗ perimat disceptationem inter litigatores;hoc est,nõ patiatur aduersariũ tergiuersari. Qui vero spernebat,contumax dicebatur.

Perendie, (μεταύριον, τῇ τρίτῃ) significat post cras, yber morn) ouer morgen) apres demain) Cic. ad Att.Seies igitur cras,ad summum perendie.

Perendinus dies,(ἡ μεταύριον ἡμέρα) dicitur ab hinc tertius.Cæsar:Qui,si per te liceat,perendino die cum proximis hybernis coniunctim communem cum reliquis casum belli sustineat. Hinc comperendino.nas.

Perennia.orum.sunt ceremoniæ in auspicijs seruari solitæ. Cic.1.de Nat.Deor.Itaq; maximæ Reipub.partes in ijs bellis,quibus Reipub.salus continetur,nullis auspicijs administrantur,nulla perennia seruantur.

Perenniseruus, perenniserui, qui perpetuò seruit vnĩ domino,antiquum est.Plaut.in Pers.Perenniserue,lurco,edax,furax.

Perennis,& hoc ne. fine li, ex per & annus,mutatis literis,quasi ꝑ annos durans:id est ꝑpetuus,ἀΐδιος. Plau.in Amph.Lucrũ vt perenne vobis suppetat. Cice.in Bruto:Contine te in tuis perennibus studijs.Hinc perennè aduerbiũ,id est,perpetuò,continuò.Colu.li.12.ca.18.Aut arbusta grandia sunt, perennè fabricandæ decimodiæ,& trimodiæ,&c.

Perennitas,per annos duratio,ἀϊδιότης.Colu.lib.1. cap.6.Nam ea cœli positio maxime frigida, & minime humida est,quæ vtraq; perennitatem conditis frumentis afferunt.

Perenno.nas.per annos duro,διαγίνομαι.Col.lib.1. cap.9.Sed temperet vires clementia, quoniam &

tem

terribilior debet esse, q̃ sæuior, vt & obsequantur eius imperijs, & diutius perennẽt boues, non confecti vexatione simul verberũ operumq́ue. Idẽ li. 3. Rosa hoc modo culta multis annis perennat.

Pereo, is, iui, vel perij, peritũ, (ἔῤῥω, ἀπόλλυμαι, φθείρομαι) verloren worden, verdurben) vergaen, verloren zijn) estre perdu.) secundũ analogiã. Componitur enim ex per & eo, quod facit itum, sed nusquã legi, cum tamen periturus habeatur. Significat autẽ aliquãdo status quandã, aut dignitatis imminutionẽ atque conuulsionẽ. Cice. Fam. 14. Vnum hoc scito, si te habebo, nõ mihi videbor planè perijsse. Aliquãdo ponitur pro frustra & inaniter cõsumi, & tunc ad rem refertur. vnde dicimus, Operam & oleũ perire, operã & impensam. Plaut. in Tru. Illis perit, quicquid datur, neque ipsis apparet quicquã. Terent. in Adel. Nempe tua arte viginti minæ pro psaltria periere. Aliquando vitæ extinctionem habet, & pro mori sumitur, quasi in totũ ire, quòd qui perit, prorsus abit. Plin. lib. 7. cap. 7. Tu qui te deum credis aliquo successu tumẽs, tanti perire potuisti. Atqui etiam hodie minoris potes, quantulo serpẽtis ictus dente: aut etiã, vt Anacreon poëta, acino vuæ passæ. vt Fab. senator prætor, in lactis haustu vno pilo strangulatus. Perire mulierẽ ea forma dicitur, qua deperire, & amãdo vri. Plaut. in Truc. Tres vnam pereunt adolescentes mulierẽ. Hinc perito, as. vide suo loco. Huius composita sunt, depereo, παραπόλλυμαι, & dispereo. Peream, iurantis, vel imprecãtis vox, quemadmodum & disperea m. Varro. 3. De re Rust. ca. 3. Peream, nisi piscem putaui esse.

Perfacul, Veteres dixere pro facile.

Per fas & nefas, δικαίως, κἀδίκως, puerbiale tractũ ab his q quauis via voti cõpotes effici cõtendũt.

Perfero, pen. cor. vsque ad constitutũ finẽ fero, πιφέρω, διαφέρω. vbertragẽ, bringẽ) ouerdragẽ) porter.) Cic. Sed nuncius ille qui literas accepit, non pertulit. Alibi pro denunciare posuit, vt in Epistola ad Cælium, In his sum locis, quò & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. id est, portãtur, vel denunciãtur. Aliquando patior, patienter fero. Teren. in Adel. Paupertatem vnà pertulimus grauem. Dicimus autem perferre literas, perferre clamorẽ, perferre famam, perferre fructũ, perferre mandata, perferre rumore vel nuncijs, perferre sermones.

Perficio, aussmachẽ) volendẽ, volbringen) acheuer, accomplir, perfaire.) id est, absoluo, cõpleo quod inceptũ est. Teren. in Hecy. Quod si perficio, non pœnitet me famæ. Perficere promissa, est implere quod promiseris. Perficere cibum, est concoquere. Ponitur aliquando pro obtinere, siue tantũ facere quòd, vt barbari loquũtur. Plau. in Asin. Perficito argentũ hodie vt habeat filius, amicæ quod det. Hinc perfectus, aliquando nomen, aliquando participiũ. Dicimus Latinè, Hic est perfectus in illa arte. Cic. 1. de Fin. Sol Democrito magnus videtur, quippe homini erudito, in geometriaq́ue perfecto. Hinc perfectè aduerb. Cic. 4. de Fin, Quibus perfectè ratio, & oratio compleatur,

Perfido, dis. (διαθαῤῥέω) pen. prod. valde fido. Cice. libr. 3. Off. Sic homines secundis rebus effrenatos sibiq́ue perfidentes tanquam in gyrum rationis.

Perfidus, pen. cor. qui fidem violat, siue perdit, ἄπιστος. vntraw, eydbruchig) ontrou, meyneedich) traistre & desloyal) Verg. lib. 10. Nunc pelagi Nymphæ classis tua perfidus vt nos Præcipites ferro Rutulus flammisq́ue premebat. Hinc perfidia, ἀπιστία. Plau. in Amph. Non ambitione, neque perfidia. Hinc perfidiosus, id est, perfidiæ plenus. Plaut. in Cistel. Perfidiosus est amor. Et perfidiose. Cic. li. 1. ad Heren. In odium adducemus, si quid eorũ spurce, & superbe, perfidiose, crudeliter, confidenter, malitiose, flagitiose factum proferemus.

Perfidus, (πιστότατος) penult. producta, à fido, is, pro eo cui multum fidendum est: sicut infidus, cui non est fidendum.

Perfluo, liquorem transmitto, vt lagæna male compacta fluit. vide in Fluo.

Perfodio, is. (διορύττω) pen. cor. vide in Fodio.

Perfrico, as. pen. corr. valde frico, διατρίβω. fast ficken) seer crauwen) frotter fort.) Perfricare verò os seu frontẽ, significat pudorẽ deponere, ἀναισχυντεῖν. Nam cũ in pudibũdo sanguis diffundatur ex corde in faciem, tanq̃ velamentũ, qui impudibundi sunt & inuerecũdi, & erubescere videri nolunt, hi solent os & frontem perfricare, ad luborẽ illũ dirigendum, & sanguinẽ ad interiora repellendũ. Hinc facta est locutio prouerbialis de inuerecũdo vt dicatur, Perfricuit os, perfricuit faciem, perfricuit frontem, pro eo qđ est pudorem abiecit. Cic. lib. 3. Tusc. Quid tergiuersamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere voluptatẽ, quam tu idem cum os perfricuisti, soles dicere? Plin. in Præfa. 2. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Martial. lib. 11. Aut si perfricuit frontem, posuitq́ue pudorem.

Perfructus, (ἀπολαύσας) à perfruor. Cice. ad Horat. Et amœnitate loci perfructus est.

Perfuga, pen. cor. qui ad hostes perfugit, siue transijt, vel transfugiendi morem perfectè nouit, αὐτόμολος. Cice. lib. 3. Off. Perfuga ab eo venit in castra Fabricij. idem dicitur transfuga.

Perfugio, is. (καταφεύγω) pen. cor. vide in Fugio.

Perfugium, (καταφύγιον, καταφυγή) eyn zůflucht) een toevlucht) refuge.) locus tutissimus, quò nos in vexatione aut calamitate recipere contẽdimus q̃uis id non minus apud homines fit. Apul. Perfugium facinorosorum hominũ. Liui. lib. 2. Itaque in mediam propè iam victores cæsi, & vsti, pars perexigua, duce amisso (quia nullum propius perfugium erat) Romã inermes & fortuna, & spe supplicum delati sunt. Transfertur etiã ad alia, vt ad literas. Cice. Itaque vtor eodem perfugio, quo tibi vtendum censeo, literulis nostris.

Perfunctoriè, (ἀφοσιώσεως ἕνεκα) quod est transitoriè, & inaniter, neglectè, oscitanter, quod Gallicũ vulgus ait, par aquictum. Vlp. Neque quidẽ perfunctoriè aut obscurè dicere, aut denuciare debet.

Perfunctorius, a, um. à perfungor, significat quod citò & leuiter transit. ἀφοσιωμένος.

Perga, (πέργη) oppidum in Pamphylia, à quo

Diana Pergæa, (περγαία) dicta est, propter templum illi dicatum.

Pergama, morũ. (πέργαμα) arces Troianæ. quę quoniam altissimæ erãt, omnia alta ædificia pergama sunt appellata. Vnde nõ immeritò vrbs Cisalpinæ Galliæ, ex qua ego ortũ duxi, Pergamũ dici posset, quòd in edito sita sit. Sed Plinij autoritas nõ paruipendenda fuit, qui Bergomũ per b & o scribit, & eius incolas Bergomates appellat.

Pergamum, siue Pergamus, (πέργαμος) ciuitas Asiæ insignis, quæ diu sub Attalicis regibus fortunata fuit, & postea Romanorum prouincia facta est. Apud quam chartæ vsus inuentus est, quæ nunc quoq; vulgò pergamena (περγαμηνή) dicitur, ab Attalo, vt Ælianus: vel ab Eumene, vt Plin. ait. Ex Pergamo Galenus medicus celebris, & Apollodorus orator fuit, qui artes cõscripsit, & Apollodoriã sectã introduxit, & Augusti Cæsaris magister fuit. Et discipulum memoratu dignissimũ Dionysium, ciuem suum cognomine Atticum, qui sermones & historias conscripsit, edocuit. Est & Pergamum, (πέργαμον) Idæ promontorium.

Pergo, pergis, perrexi. ex per & rego, significat vado, πορεύομαι. gehen) gaen) aller.) Plin. Mox vbi pluribus eodem modo se corijs loricauit, in dimicationẽ pergit. Quandoq; prosequor, perseuero, siue procedo, (διατελέω, διαμένω.) furt varẽ) voort gaen) continuer, poursuyure, perseuerer.) Teren. in Adel. Nam si molestus esse pergis. Verg. O dea, si prima repetẽs ab origine pergã. Quandoq; ago. Idem: Pergite Pierides. Quãdoq; festino. Teren. in Phorm. Domum ire pergam, vbi plurimum est. Quandoq; conor. Idem in eadem: Hoc vbi ego audiui, ad fores suspẽso gradu placidè ire perrexi. Hinc cõponitur, expergo, qđ significat expergefacio. Actius: Heus vigiles properate, expergite pectora tarda sopore. Ponitur aliquãdo pro præterire. Cice. Att. lib. 3. Sed pergo præterita. Perge in virum, dixit Plaut. in Menæh. id est, ostende te virum fortem & animosum. Sipontinus componi putat ex per & ago, sed (vt opinor) fallitur, tum quia præteritũ perrexi facit, secundum analogiam simplicis rego, nõ peregi, quod est à perago: tum quia perago compositum habetur ab ago.

Pergræcor, aris. epulis & potationibus inseruio, qđ est Græcorũ propriũ, ἑλληνίζω, ὑπερμαζάω. Titinnius: Hominem impium, nunc ruri pergræcatur.

Pergraphicus, adiect. id est, lepidus, ad vnguẽ factus absolutus, quasi pictoris manu expolitus. Plau. in Truc. Nimis pergraphicus sycophanta.

Pergula, locus apertus à multis lateribus aërem excipiens, προβολή. Aliquãdo extra parietem porrectus, & modo sub dio expositus: à pergẽdo dicta, q in ea ambulare soleamus, forumq; aut hortum, aut plateas, aut vias perspectare, & quandoq; cœnare æstiuo tempore, vulgus Gallicũ galeriam vocat. In pergulis præceptores discipulos erudiebãt, alij q; artifices opera sua velut in propatulo habebant. Nam locus omnis rebus venalibus exponendis accommodatus, pergula dicitur. Vnde Sueto. de Crassitio grammatico: Deinde in pergula docuit. Plin. lib. 35. cap. 10. de Apelle: Idem perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus, atq; post ipsam tabulam latens, vitia quæ notarentur, auscultabat. Est & pergula, ordo ac cœtus ministrorum obedientium structori. Iuuenal. Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis Pergula. id est, pergentinus ordo. Sunt tamẽ qui locum illum Iuuen. interpretẽtur de loco, vbi æstiuo tempore cœnare mos est. Item in naui pergula dicitur excursus per totã nauim, & alio nomine portisculus appellatur. In vineis verò topiariũ opus significat. Colu. lib. 11. ca. 2. Si quæ pergulæ vitiũ generosarum à putatoribus relictę sunt, ante Calend. Apriles vtiq; deputari debent. Plinius etiã vitium generosarũ pergulas præcepit Quinquatribus esse putandas, lib. 17. ca. 24. Vulgus Gallicum treillam appellat. Hinc pergulanus adiect. vt pergulana vitis, quę pergulis adiungitur & sustinetur. Colum. lib. 3. ca. 2. Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, &c.

Perhibeo, es. pen. cor. ex per & habeo, significat dico, & fermè teneo, λογοποιῶ. sagen) seggen) dire.) Colu. lib. 4. India perhibetur molibus ferarũ mirabilis. Interdũ perhibere, est dare, παρέχω. Idem in eodẽ: Eius rei testimoniũ tu præcipuè Syluine perhibere nobis potes. Plaut. in Merc. Orauit, vt apud me perhiberẽ sibi locum. Quandoq; preciũ denotat eo modo, quo vendo. Plau. in Persa: Eodem mihi precio sal perhibetur, quo tibi.

Peri, (περί) præpositio Græca, modo significat de, modo vltra, modo circum, à qua multa per compositionem fiunt.

Periander, (περίανδρος) fuit vnus ex septem sapientibus Græciæ.

Peri archõn, (περὶ ἀρχῶν) significat de principijs, siue principalibus. περὶ enim significat de, ἀρχῶν principijs, licet sit genitiui casus, quia Græci carẽt ablatiuo. Scripsit Origenes librum Peri archõn (inquit Hieronymus) qui sunt re vera aliàs obscurissimi & difficilimi. De rebus ibi talibus disputat, in quibus philosophi omni sua ætate consumpta, nihil inuenire potuerunt.

Periboëton, (περιβόητον) Græci celebrem, famigeratumq; dicũt. Plin. lib. 34. ca. 8. Item Catagusam, & Ebrietatẽ, & Liberũ patrem, nobilemq; vnà Satyron, quem Græci periboëton cognominant.

Peribolus, (περίβολος) penul. cor. Latinè circuitus. Dicitur & eribolum, à περιβάλλω circumeo. Et capitur pro septo & corona domus: quę fit, ne quis delabatur, quæ lorica loricula'ue alio nomine dicitur. vide in Loricula.

Pericles, (περικλῆς) nomen viri clarissimi Atheniensis, qui rempub. quadraginta annis gubernauit, ex περὶ & κλέος gloria.

Periclitor, pen. cor. idem est quod periculor, κινδυνεύω, παρακινδυνεύω: in geuar oder geuärlicheyt stehen) in perijckel staen) estre en danger.) vt periclitor fama, capite, hoc est, periculum subeo ista perdendi. Dicitur etiã periclitor siti, quia in periculo positus sum moriẽdi propter sitim. Pli. li. 17 ca. 24. Arbores gelu periclitabanť. Martial. lib. 6.

Periclitatur capite Sotades noster. Periclitari etiã significat experiri, πειρᾶν ποιεῖν, κινδυνεύειν ποιοῦμαι. Cice. lib. 1. de Orat. Subeuntibus vsus omnium, & periclitandæ vires ingenij. Plancus ad Cice. Itaq; potius periclitari volui, si possem mea præsentia & Lepidum tueri, & exercitũ facere meliorẽ, quàm nimis cautus videri. Hinc periclitatio, verbale, id est, experimentum, vsus. Cic. 1. de Nat. Deor. Vsu & periclitatione temporis percipimus.

Periclymenes, (περικλύμενος) nomen filij Nerei, fratris Nestoris.

Pericope, (περικοπή) pen. corr. amputatio, concisio dicitur. Hieron. ad Pamma. Aut si tu quoq; narem contraxeris, illam apostoli περικοπὴν (id est ampu tationem, in qua de virginitate & nuptijs disputat) aliter disserere compelleris.

Periculor, periculum subeo, periculo me expono, κινδυνεύω. Cat. Periculatus sum.

Periculosus, a, um. quod est cum periculo, κινδυνώδης, ἐπικίνδυνος, παράβολος. Cic. lib. 1. Off. Graꝰ uioribus autem morbis periculosas curationes & ancipites habere cogunt. Hinc periculose, aduerb. Cic. Att. lib. 10. Aut vel periculose cum bonis.

Periculum, à pereo deduci videtur, & salutis discrimen significat, κίνδυνος. geuarligkeyt) perijckel) peul, danger.) Verg. Obscœnamq; famem, quæ prima pericula vito. Vnde periculũ facere, pro periclitari, vel experiri. Cic. in Piso. Fac huius odij tanti, ac vniuersi periculum, si audes. Dicimus quoq; rem alicuius esse vel fieri periculo: aut meo, tuo, suo, nostro vestro periculo, cuius periculũ & damnũ in illũ, vel in nos impendet & redũdat. Cic. pro Sest. Periculo reipub. viuebã. Idem, Brutus scripsit rem illam suo periculo esse. Aliquando dicitur experimentum, (πεῖρα) quia rarum est tentamentũ sine periculo. Teren. in Eunu. Fac periculũ in literis. Et sic à perior antiquo verbo secũdum Seruium deriuatur, sicut à fero ferculum.

Periergia, (περιεργία) Latinè sedulitas dicitur.

Periegesis, (περιήγησις) ambitus. Plinius Possidonio, qui periplum, aut periegesin, id est, de terræ ambitu scripsit.

Peri hermenias, (περὶ ἑρμηνείας) Latinè dicitur de interpretatione.

Perihodus, (περίοδος) Latinè clausula, siue circuitus, vel ambitus, vel comprehensio, vel circumscriptio & continuatio. Nonnunquam anfractus, & terminus. Nam componitur ex περὶ circum, & ὁδὸς via. est enim vbi plena sentẽtia est. Cic de Clar. Orat. Quinetiam compræhensio, & ambitus ille verborum (si sic perihodum appellari placet) erat apud illum cõtractus & breuis. De perihodo vide Quintil. libro. 9. cap. 4. Vnde medici perihodicas febres vocant, quæ certis temporibus veniunt, id est, abeunt, & quodam quasi circuitu facto rursus redeunt, vt sunt tertianæ, quartanæ. Plin. libro. 20. cap. 3. Semina eius si fuerint pari numero adalligata febribus, sanare dicuntur, quas Græci perihodicas vocant. Est & perihodus, genus certaminis apud Græcos. In Gymnicis enim certaminibus perihodo vicisse dicitur, qui Pythia, Isthmia, Nomea, Olympia vicit: à circuitu eorum spectaculorum. Et maximum decus erat vicisse perihodo, vide in Pentathli.

Perileucos, (περίλευκος) gemma, quæ ab ore ipsius gemmæ ad radicem vsq; candidum habet.

Perillus, (περίλλος) Atheniensis faber ingenio præstans, qui Phalaridi tyranno taurum ex ære fabricauit, in quo reus clauderetur, ac subiecto igne cruciaretur, quam pœnam ipse primus expertus est. Plin. lib. 34. cap. 8.

Perimetros, (περίμετρος) Latinè immensus, quasi vltra mensuram.

Perimo, quasi in totum emo, ἀναιρέω. tödten) dooden) ofter ou tuer.) Nam quod interficimus, à nobis emptũ, & nostri omnino iuris factũ esse videtur, & hac de causa interficere significat. Plaut. in Men. Virum hunc ego perimam impurissimũ. Dicimus pulchrè, Perimere aditum aut reditum, Perimere curas, Perimere consilium alicuius, id est, tollere eius propositum, siue adimere. Inde peremptus, (ἀναιρεθεὶς) interfectus.

Perinde, (οὕτως) eben gleich) gelijck) ainsi.) ex per & inde compositum est, aduerbium similitudinis: significat enim ita, & tunc sequitur quasi, vel vt. Plaut. in Pseud. Nam omnes res perinde sunt, vt agas, vt eas magnifacias. Cic. lib. 3. Tuscul. In quo facetũ illud Bionis, perinde stultissimũ regẽ in luctu capillum sibi euellere, quasi caluitio mœror leuaretur. Ponitur aliquando pro adeò, valde aut multũ, cum præponitur negatio, & tunc aliquãdo sequitur quàm. Sueton. in Domit. Nulla tamen re perinde motus, q̃ respõso casuq; Ascletarionis mathematici. Aliquando significat pariter, æquè, si nulla fit negatio, nec sequatur ac si, &c̃. Plinius Iunior: Funus Rufi clarissimi, & perinde fœlicissimi. Sueton. in Cæs. Quæ si quis inuestigare & persequi vellet, quartã elementorũ literam, id est, d pro a, & perinde reliquas commutet. Cice. Teren. Te & Dolabellã perinde diligo. Aliquãdo ponitur ꝓ tanquã, & sic plerũq; habet post se ac, vel ac si, vel atq;, ὡσεὶ, ὡσανεὶ, ὡσπερεί: vt, Fac pereinde ac si tua res esset: &, Faueo rei tuę perinde ac meæ. Aliquando significat per hunc modum. Teren. in Phorm. Sexcentas perinde potius scribito mihi iam dicas. Aliquando post perinde sequitur tanquam pro ac si. Gell. lib. 15. cap. 29. Hoc perinde est, tanquam si ego dicam, est mihi nomen Iulium. Aliquando perinde & adeò, simul iungũtur, idemq; significãt quod ita. Plaut. in Amph. Fac sis perinde adeò, vt me velle intelligis. Aliquando post perinde sequitur prout. Plin. in Pan. Meminerint perinde coniecturam de moribus suis homines esse facturos, prout hoc vel illud elegerint.

Perinthus, (πέρινθος) vrbs Thraciæ, quæ nunc Heraclia dicitur. Inde Perinthius, thia. um. περίνθιος: vt, Perinthia Menandri. Terent. Menander fecit Andriam & Perinthiam.

Periodicus, a. um. (περιοδικὸς) penult. correpta, vide in Perihodus.

Peripatetici, (περιπατητικοὶ) philosophi dicti sunt, à περιπατεῖν, hoc est, à deambulãdo. Et περίπατος Græ

Græci vocant deambulationẽ. horũ princeps fuit Aristot. nam in Lyceo inambulans docebat. Hinc cõmentationes vespertinas Aristot. δειλινὸν περίπατον, id est postmeridianã ambulationẽ, appellat.

Peripetasma, atis, (περιπέτασμα) genus cortinæ, qua parietes & aulæ teguntur, seu tapetia, Babylonici floris varietate conspicua. quæ à Lucretio Babylonica dicunt, ab alijs aulæa & Attalica, à Capitolino stromata, & peristromata, à Varr. belluata, hoc est, à belluis variegata, à Plauto peristromata.

Peripateias, & placas, Græci euentus varios appellant. Plinius: Casus mirabiles dixit in Præfatione περιπετείας.

Periphas, nomen viri apud Verg. 2. Æneid.

Periphanes, (περιφανής) conspicuus dicitur. nã περὶ circum, φαίνω luceo. Est & nomẽ comici Græci.

Peripheria, (περιφέρεια) circumferentia.

Peripheroma, idem quod peripleroma.

Periphoretos, (περιφόρητος) quasi circumlatilis, quales appellari solent, qui in lectica circumferri consueuerunt.

Periphrasis, (περίφρασις) Latinè circumlocutio, vel circuitio: vt apud Verg. Et iam prima nouo surgebat, &c. cum diem tantũ significet. Est enim oratio, rem simplicem circumscribens elocutione. vis de Quintil. lib. 8. cap. 6.

Peripleroma, (περιπλήρωμα) quasi supplementum. Figura est, cum particula aliqua sentẽtiæ minime necessaria additur metro. Vergil. Multum ille & terris iactatus & alto. Vbi sine particula ille, staret sensus, & non versus.

Periplum, (περίπλουν) id est, lustratum, nauigatione circuitum.

Peripneumonia, (περιπνευμονία) morbus cũ pulmo totus afficitur, & tussis subsequitur. A Celso lib. 4. ca. 7. Peripneumaticus morbus dicitur. Qui hunc morbũ patiuntur, peripneumonici dicũtur. Plin. lib. 22. ca. 14. Mellis quidem natura talis est, vt putrescere corpora nõ sinat, faucibus, tonsillis, anginæ, omnibusq; oris desyderijs vtilissimũ, arescentiq; in febribus linguæ. Iam verò peripneumonicis, pleureticisq; decoctũ. vide in Orthopnœa.

Peripsema, matis, pen. prod. quod Græci περίψημα scribunt: à περιψάω, quod est circumrado, vel circumlino, abstergo, & repurgo. Vnde limatura, siue rasura, scobs, ramentum, purgamentũ dici potest. Antiqui vrbium expiationẽ anniuersariã faciẽtes, cum sacros homines (hoc est, qui peste expianda, aliáue quo morbo immolabant dijs) aluerant, in victimarũ modo redimitos ex loco præcipiti in mare deijciebãt, Neptuno immolantes, interq; deijciendum solennia verba effari solebãt, περίψημα ἡμῶν γενοῦ, Sis pro nobis peripsema: ac si dixissent, sis pro nobis piaculum: esto luitio nostra, & seruatrix vrbis victima: id quod Suidas annotauit. Sententia igitur apud B. Paulum hæc est, ca. 4. primæ ad Corin. Nos tanquã piacula mundi facti sumus, & succidaneæ pro populo victimæ. Ac si diceret, non minus apud gentiũ vulgus detestabiles sumus quàm illi, qui diris execrationibus onerati atq; obruti, pro salute publica abijci olim solebant. Quæ sententia congruit ijs, quæ præcedunt. Perspema enim etiam ramenta vestigiorũ significat, quæ vt sordida abijciuntur. Hæc Budæus.

Periscelis. idis. (περισκελίς) ornamenti genus circa crura, quo mulierum gressus componi solebant, vt docet Porphyrius, enarrans illud Horatij, Sæpe periscelidem raptam sibi flentis. Fit autem ex περὶ circum, σκέλος crus.

Perissologia, (περισσολογία) superflua locutio, vt si dicamus, Felix sit, & minime pereat Cæsar. Nam περισσὰ superflua, λόγος locutio. Verg. 1. Æneid. Faciem mutatus & ora Cupido. Vbi Seruius, Et ora, perissologia est.

Perisson, (περισσόν) inæquale, impar. Pli. li. 21. ca. 32

Peristeræ, (περιστεραί) dicuntur columbæ domesticæ, & harum stationes peristereones vocamus.

Peristereon, (περιστερεών) idem quod peristerotrophium. Var. De re Rust. lib. 3. cap. 7. Incedũt in locum vnũ, quod alij vocant peristereona, alij peristerotrophion, in quo vno sæpe vel quinq; millia sunt inclusæ. Peristereon fit vt testudo, magna camera tectus, vno ostio angusto.

Peristerotrophiũ (περιστεροτροφεῖον) locus in quo columbæ habentur, Latinè columbariũ: quamuis columbarum propriè fit loculamẽtum in peristerotrophio, singulis columbarum paribus præparatum. Inde peristereos, rei. vel peristeon, onis. vel peristereum, rei. primum fœmin. generis. secundũ masc. gen. tertiũ neut. gen. herba columbis admodum familiaris: de qua Plin. li. 25. cap. 9. & 10. vulgus Gallicũ verbenacã, siue verbenam vocat. Var. libr. 3. De re Rust. Duo genera earũ in peristerotrophio esse solent: Vnum agreste, quod habetur in turribus, ac culminibus villæ.

Peristroma, (περίστρωμα) penult. prod. quasi circumstratum, idem quod peripetasma. Plautus in Pseu. Ita ego vestra latera loris faciam, vt valide varia sint, vt ne peristromata æquè picta sint Campanica. Cic. lib. 2. Phil. Conchyliatis C. Pompeij peristromatis versicoloribus persimiles seruorũ in cellis lectos stratos videres.

Peristylium, (περιστύλιον) quasi circumcolumnium. περὶ circum, στῦλος columna. Est autem locus circunquaq; porticum habens, vel saltem à tribus lateribus. Vitruuius: Peristylia in transuerso tertia parte longiora sint quàm introrsus. Itidem tetrastylos, hecstylos, octostylos, dicuntur à Vitruuio loca, à numero columnarum. Peristylium, etiã est locus atrio proximus, Vitruuius lib. 6. cap. 7. Item aula, Ibidem cap. 9. Budæus.

Peristylus, (περίστυλος) locus clausus columnis.

Perithous, (Πειρίθοος) nomen viri proprium.

Perito, tas. pen. cor. frequentatiuum à pereo, ex per & ito, ἀπόλλυμαι, οἴχομαι. De simplici. Gellius: Neque ad cœnam nisi ad certas personas itaret. De composito. Plaut. in Capt. Qui per virtutem peritat, non interit.

Peritus, geleert) expert & sçauant.) adiectiuum à perio antiquo verbo, quod aperio significat. Doctus & peritus, à Tullio discernuntur: nam peritũ esse, plus est quàm esse doctum. Cicero De Offic. lib. 3.

lib.3. Itaq; cum sint docti, à peritis desiñunt facilè sententia. Construitur aliquando cum genitiuo. Plin. Epist. 22. Quàm peritus ille, & priuati iuris & publici. Aliquando cum accusatiuo cum præpositione ad. Cic. pro Font. Ad vsum ac disciplinam peritum, ad consilia prudentē. Aliquãdo cum ablatiuo cum præpositione de. Var. 1. de re rust. ca. 2. Qui de agricultura Romanus peritissimus existimatur. Hinc peritè, aduerb. Cic. 2. De Leg. Quod institutum peritè à Numa, posteriorū pontificum negligentia dissolutum est. Et peritia, tiæ. Plinius lib. 14. cap. 1. Aliæ peritia domini amplo discursu atria media complentes.

Periuriosus, & Periurus, adiectiuum. rior. rissimus. qui iusiurandum violat, vel qui iurando ius peruertit. ἐπίορκος. Vergil. Talibus insidijs, periuriq; arte Sinonis.

Periurium, (ἐπιορκία) eyné falsché eyt) eené valsché eedt) pariurement.) est iusiurandū violatū, aut iusiurandum falsum. Quid autem sit iusiurandum Cicero libro. 3. Off. declarat dicens, quòd sit affirmatio religiosa. Idem ibidem: Regulus nō debuit conditiones pactionesq; bellicas, & hostiles perturbare periurio.

Periuro, as. pen. prod. idē quod peiero. Plau. in Bac. Ne periurem cura. Hinc periuratio, verbale. Periuratiuncula, diminutiuum. Plaut. in Stic. Ac periuratiunculas parasiticas.

Perizoma, tis. (περίζωμα) dicitur omne quod circū cingit, pudendorū velamē. Vt in Genesi: Fecerunt sibi perizomata. Idem dicitur & lumbare, & bracha, & suffibulum. Varro.

Perizoniū, (περιζώνιον) palliolum præcinctū, quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur. Hoc & præcinctorium, & castula dicitur.

Perlego, pen. cor. multum, siue à principio ad finem vsq; lego, aut video. ἐπιλέγομαι, διεξέρχομαι, ἐπέξειμι. vberlesen) ouerlesen) parlire.) Plaut. in Asin. Lege, perlege. Quinti. Quod videre non est satis, sed perlegendum erit. Perlegere oculis, est diligenter intueri, contemplari. Vergil. Quin protinus omnia perlegerent oculis.

Perlitus, (κατάχρισθ) pen. corr. à perlino, is. Apul. lib. 1. Et lolio perlitus.

Perlucidum, & pellucidū, (διαφανής) durchscheinig) doerlichtich) clair & luysant.) à perluceo, vel pelluceo, per mutationem r, in l. sicut perluo & pelluo, perliceo & pelliceo. Et est id per cuius medium oculos dimittimus, atq; videmus, vt aqua, laterna, vitrum. Colu. lib. 11. cap. 2. Quidam cum colo ratas, & perlucidas vuas animaduertissent. Refertur etiam ad mentem. Plaut. in Aulu. Is pellucet, quasi laterna Punica.

Perluo, multum lauo, ἀπολούω. Colum. lib. 6. cap. 8. Tum vino perluitur os.

Permaneo, pen. cor. vsq; ad finem maneo. διατελέω, παραμένω, διαμένω, καταμένω. bis zum end bleiben) totté eynde toe bliué) demourer iusques a la fin.) Plinius Iunior: Tunc demū lentè cunctāterq; veniūt, nec tamen permanēt, sed ante finem recedunt. Per tanslationem ponitur pro perseuerare. Terent. in Hecy. Vnde ira inter eas intercessit, quę tamen permansit diu. Hinc permansio, vt permansio in aliqua sententia firma ac perpetua.

Permano, as. pen. prod. ad finem mano, descendo, peruenio: iungiturq; cum ad, vel in. καταρρέω. Cic. 1. de Nat. Nec est quod ab his ad hominum vitam permanare possit. Idem. 3. Tusc. Nam cum est concupita pecunia, nec adhibita continuò ratio, quasi quædam Socratica medicina, q̃ sanaret eam cupiditatem, permanat in venas, & inhæret in visceribus illud malum. id est penetrat, & inheret in visceribus illud malum. Plaut. in Capt. per translationem posuit ꝓ vulgare, Ne'ue permanet palam hæc nostra fallacia.

Permessus, (πέρμησσος) fluuius Bœotiæ ex Helicone proueniens, Phœbo & Musis sacer. Vergil. in Sileno: Tum canit errãtem Permessi ad flumina Gallum. Declinatur etiam hic Permessis, idis. vel idos. Mart. Quid tibi cum Cyrrha? quid cum Permessidos vnda? Strabo lib. 9.

Permitto, zůlassen) toelaten) laisser faire, permettre) sino, concedo, tolero: vt, Permitte me legere. Cic. 1. Tusc. Præclarè id quidem, qui & amico permiserit, & se ostenderit, de hoc toto genere nihil laborare. Interdum dedo, ἐπιτρέπω, παρίημι, ἐκδοῦναι ἑαυτὸν ποιῆσαι, ἀνατίθημι. Curt. lib. 1. Sexaginta dierū inducias pacti, vt nisi intra eos auxilium Darius ipse misisset, dederent vrbem, postquàm nihil inde præsidij mittebatur, ad præstitutū diem permisere se regi. Et in hac significatiōe dicimus, permittere se fidei alicuius, & permittere se in fidem. Interdū immitto, incito, ἀφίημι. Sisenna lib. 3. Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. Interdum præcipito, καθίημι. Idē lib. 4. Multi præmissis armis ex summo se permitterent. Interdum committo. Sall. Ea potestas per senatum more Romano magistratui maxima permittitur. Idem: M. Petreio legato exercitum permittit. Et permittere, est mittere, vel transmittere, διαπέμπειν. Colu. libr. 8. Hoc genus casei potest etiam trans maria permitti.

Pernæ, eyn ham, eyn scheckel) een hespe) vng iambon) à pede, vel à Græco πτέρνα, dicunt tam priores, quàm posteriores coxæ porcinæ salitæ cū toto pede. quos Mart. petasones appellat. Plin. lib. 8 cap. 51. Castrantur fœminæ sic quoq; vti cameli, post bidui inediā suspensæ pernis prioribus. Quidam dicunt, pernam proprie pedem significare, quo vocabulo Hispani nunc vulgò vtuntur, à quo pernæ suillæ. Vnde & compernæ, qui sunt longis pedibus. Ab huius pernę similitudine, piscis quoq; genus, perna dictus est, ex concharum genere, circa Pontias insulas frequentissimum, ꝙ stent veluti suillo crure longo in arena defixi. vide Plin. lib. 32. cap. 7. & cap. 11. & 12.

Perniciabilis, ad necem omnia ducens, ὀλέθριος. Liu. Multos exinaniuit rigor niuis insolitus, multorum exussit pedes, plurimorum pcipuè perniciabilis fuit. Fortè legendum pernicialis.

Pernicialis, mortalis, siue quod perniciem affert ὀλέθριος. Plin. Pernicialia & brassicæ cum vite odia, lib.

lib.24.cap.1.

Pernicies,(ὄλεθρος) verderbnuſs,ſchade) verderffeniſſe,verlieſinge) deſtruction,endommagement) mors,à perneco.Neco autem à nex.Nonius: Pernicies,periculum,exitium.Terent.in Adelph.Les no ſum, fateor, pernicies communis adoleſcentium.Hinc pernicioſus,pro mortifero,& ꝓ damnū afferente.Cic.1.De Inuent.Is inutilis ſibi,pernicioſus ciuis patriæ alitur. Hinc pernicioſe,aduerb.damnoſe,exitialiter.Plin.lib.17.cap.22.Sic pernicioſe luxuriat.

Pernicitas,velocitas,ὠκύτης.Plin.Alibi cauda villo ſa homines naſci pernicitatis eximiæ.

Pernio,morbus pedum,ex nimio frigore proueniens,& calcaneum infeſtans præcipuè.πέρνιο,χίμεθλον. een kachiel,ſchūtverſſen) vne mule.) Plin. lib.20.cap.3. Rapum domeſticum perniones feruens impoſitum ſanat,& crudum tuſum cum ſale prodeſt cuicunq; vitio pedum. Huius diminutiuum eſt perniunculus. Idem: Perniunculos curat & cotyledon cum axungia.

Pernix.nicis.pen.prod.à pernitor.ris.qui nimium nititur, ὠκύπορος. Vnde aliquando ſumitur pro celeri.Verg.libr.4.Pedibus celerem,& pernicibus alis.Aliquando ꝓ nimium perſeuerāte.Idem lib.3. Georg.De tauro ferociente: Et inter Dura iacet pernix inſtrato ſaxa cubili. Hinc perniciter aduerb.vt perniciter volare apud Plin.lib.8.ca.14.

Pernix.pen.cor.à perneco.as.ſit,(ὀλοαί) pro pernicioſo.Et in fœm.gen.ſumitur pro morte.

Pernocto.as. διανυκτερεύω, παννυχίζω, vbernacht bleiben,den nacht verſchleiſſen) vernachten,den geheelen nacht ouerbrengen) demourer toute la nuyct) per totam noctem moror,verſor,vigilo, oro,quieſco,ambulo,ſto,habito,dormio.vel quicquam aliud facio, ſiue bonum id ſit, ſiue malum: non autem totam noctem inſomnem duco. Hoc enim rariſſime euenit, vt quis per totam noctem euigilet.Vnde illud Terentii in Adelph.Sed ſi hic pernocto,cauſſæ quid dicam Syre? ita interpretor, Si hic per totam noctem moror:non autem,ſi vigilo per totam noctem, quod ad rem non pertineret, cum ille de pernoctatione ſua in vrbe, qui ruri pernoctare ſolebat, loquatur,ne pater ſi rure ſe abſentem noctu deprehenderet,ſuſpicioſus exquirat,cur non rus redierit.Et illud in Hecy.Nam negabas,nuptā filiam te tuam poſſe pati cum eo, qui meretricem amaret,& pernoctaret foris.Cic. pro Cluent. Cum eſſet adoleſcens apud mulierculam quandam,atq; ibi pernoctaret. id eſt,per totam noctem moraretur.Idem pro Archia:Adoleſcentiam agunt, ſenectutem oblectant, ſecundas res ornant, aduerſis perfugium atq; ſolatium præbent,delectant domi,nō impediunt foris,pernoctant nobiſcum,peregrinantur,ruſticantur:id eſt hoſpitantur,per totam noctem morātur,verſantur,ſtant,& huiuſmodi:vt pernocto ſit, quicquid generatim per totam noctem fieri poſſit.Idem ꝓ Domo ſua:Propter inopiam tecti in foro pernoctans.id eſt,dormiens,ſiue per totam noctem morans. Pompon.Pernoctare extra vrbē dicitur,qui nulla parte noctis in vrbe ſit.Eſt & abnocto,quod ſignificat per noctem,ſiue noctu abſum.Seruiꝰ in lib.5.Æne.Hoc etiam illa lex iuris indicat, quod cum Tribuno pleb.abnoctare ab vrbe nō liceret, licebat tamen exire poſt noctem mediam,& ante mediam reuerti.

Pernox,(παννύχιος) generis omnis, ſignificat per totam noctem,non quòd tota nocte nunquā dormiat.Frequentius tamen pernox dicitur totā noctem vigilans. Gell.lib.1.cap.1.Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu perdius atq; pernox, à ſummo lucis ortu ad ſolem alterum orientem, inconniuens,immobilis,iiſdem in veſtigiis,& ore atq; oculis eundem in locum directis cogitabundus, tanquam quodam ſeceſſu mentis atq; animi facto à corpore. Plinius verò lib.2.ca.9.de Luna ſic inquit, Creſcens ſemper aut ſeneſcens, & modò curuata in cornua, modò æqua portione diuiſa,modò ſinuata in orbē,maculoſa,eademq; ſubitò prænitēs,immenſa orbe pleno,ac repente nulla,aliàs pernox,aliàs ſera,& parte diei lucem ſolis adiuuans,deficiens, & in defectu tamē conſpicua. Cū enim dicat aliàs pernox,aliàs ſera,& ſera idem ſit quod tarda : pernox,cita ſignificare conuenit: hoc eſt,(vt ego ſentio) nocte modò ad ſurgendū cita,modò tarda.Alterum enim ex altero declaratur.Liu.lib.5.ab Vrbe,Præliumq; ante lucem,ſed luna pernox erat, commiſſum eſt, & haud incertius diurno prælium fuit.Hic pernox ſignificat,ꝙ luna per noctē erat,ſiue lucebat.Hinc Pernocto.

Pero,(ἀμβάς) eyn bundtſchūch) gueſtre,ou triquehouſe) genus calceamenti ruſtici eſt corio crudo, contra niueis hymbreisq; & frigora, quòd peram veteres pellem dicebant pendentē à collo ad lumbos.Iuuen.Quē non pudet aluo Per glaciem perone tegi. Verg.libr.7.priſcos Latinos perone in bellis vſos oſtendit,cum inquit, Veſtigia nuda ſiniſtri Inſtituère pedis, crudus tegit altera pero. Vitruuius verò, Ex vlua,inquit,paluſtri factis peronibus. Vbi quaſi pro culeo & vtre accepit. Budæ. Perones tibialia ſunt laxa,quibus noſtrates ruſtici vtuntur:ſic dicta,vt arbitror,quòd peræ modo ſint informia.Vulgus Gallicum gueſtras vocat,ſiue triquehouſas. Pero,etiam fuit nomen Nelei filia,& frater Neſtoris.

Perogigamus,qui admittit, vt ſaliat equā,eo enim adiuuante,equa alligata celerius admittitur.Varr. lib.2.De re Ruſt.Perogitam appellat.

Peronatꝰ,ꝗ perones aſſumpſit,ſiue peronibꝰ calceatus eſt.Perſ.Nauim ſi poſcat ſibi peronatꝰ arator.

Peroro.ras.(ἐπιλέγω) die red beſchlieſſen) een redē eynden) faire fin à ſon oraiſon) finio orationem, perago ſiue vſq; in finem dico.& eſt propriū Oratoris,cum cauſſam iam peregit. Nam orare,omnes orationis & cauſæ partes continet, perorare verò,tantam extremam orationis partem,& epilogum: vnde pro eo ponitur,quod aliter dicimus concludere.Et ponitur aliquando abſolute. Cic. pro Quintio, Hæc tria cum docuero, perorabo. Aliquando cum accuſatiuo.Lactant.lib.5.Quanquam Tertullianus eandem cauſſam plenè pero-

ras

rauerit in eo libro, cui Apologetico nomen est. Cic. 2. De Leg. Video Platonē idē fecisse, omnēq; orationem eius de Legibus peroratā esse vno æstiuo die. id est, Dialogum peractum, inquit Budæus. Vnde peroratio, (ἐπίλογος) dicitur finis orationis. Cic. de Claris Orat. Extat eius peroratio, qui Epilogus dicitur. Sed quia in hac parte vtimur plerunq; affectibus, ideo vsurpamus perorare, pro ipsa affectuum commotione. ἐπιλογεῖν. Quinti. At ista lege recitat, & in cadauere filij perorat. id est, indignationem cōmouet. Perorare rem aliquā, interdum est eam in peroratione tractare, & de ea dicere. Cic. 5. Ver. De qua cum dixero, Totum hoc crimen decumanum perorabo.

Perosus, (μισῶν) ex per & osus. Osus autem participium esse puto verbi odio, pro quo defectiuū odi mansit in vsu. Vnde osor verbale. Nam sicut à prandeo, pransus sum, cum tamen & prandi dicamus, ita & osus sum ab odio capimus, pro quo est odi præsentis, & præteriti perfecti temporis. Terent. in Adel. Et illud rus nulla alia caussa tam male odi, nisi quia propè est. Plaut. in Capt. Odi ego aurum, multa multis sæpe persuasit perperam. Capiuntur similiter osus, exosus & perosus, & actiuæ significationis sunt, & participia, quod ostendit osurus futuri temporis. Exempla omnium profes ram. Festus scribit, Osi sunt, ab odio declinasse antiquos, testis C. Gracchus, in ea quę est de lege Minutia, cum ait, Mirum si quid his iniurię fit, semper eos osi sunt. Quod nunc quoq; cum præpositione elatum frequens est, cum dicimus, Perosi. Colu. lib. 10. Neq; ea curatorem fraudulētum tantum, sed etiam immundam segnitiem perosa est. Quintilian. lib. 1. Qui modò legitimam disciplinā non sint perosi. Plaut. in Amph. simplici vsus est, Inimicos semper osa sum. Verbale autem in Asin. Madidum, nihili, incontinentē atq; osorem vxoris suæ. Exosus Verg. libr. 5. posuit, Iupiter omnipotens si nondum exosus ad vnum Troianos. Exosus passiue etiam dicitur ab Eutropio.

Perotta, genus chartæ nuper inuentæ.

Perotti, à peronibus dicti sunt.

Perpēdiculare, (κάθετον) Geometrę vocāt, q̃d rectè in aliquid incidit, vt radij solis rectè ex alto in aquā descendētes perpendiculares appellant, illos integros, hos cōfractos in aqua videmus apparere.

Perpendiculum, instrumētum fabri materiarij, seu cæmentarij, quo plumbo à filo, & gnomone pendente, rectitudo, seu obliquitas operis perpenditur, id est, examinatur, κάθετος. Asconius, Perpendiculum, linea, laterum æqualitatem à summo ad imum latitudine probans. Cic. lib. 2. Acad. Atque si crederemus, non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus. Plin. lib. 7. cap. 56.

Perpendo, dis. probè examino, diligenter consydero. (ἐξετάζω, σταθμάομαι.) wol erwigen) wel ouerleggen.) vide in dictione Pendo.

Perpensa, herba, de qua Plin. lib. 21. cap. 9.

Perpensè, aduerbium, significat examinatè, ponderatè, ἐπικρίβωμένως.

Perperam, pen. corr. aduerb. significat prauè, pueriliter, corruptè, viciosè, κακῶς, πονηρῶς. vbel, vnrechtiglich) verkeert, qualick) faulsemēt.) Plaut. Quid nisi semper agit perperam. Exponunt Perperam, petulanter seu inconstanter. πέρπερος enim Græcè instabilis est, & leuis, & mentis inops. Et hæc in eos intendit, qui leuitate quadam & inconstantia pleraq; innouant. Poteris & hoc pacto intelligere, Non agit perperam, id est, contumeliose.

Perperi, (πέρπεροι) pen. corr. indocti, stulti, praui, mendaces. Actius in Pragmaticis, Describere eum miror perperos populareis.

Perperitudo, modò prauitatē, modò stultitiā significat, περπερεία. Actius in Pragmat. Et eo plectuntur poetæ, cum suo vitio sæpius ductabilitate nimia, vestra aut perperitudine. (paro.

Perpero. as. (περπερεύω) deprauo, quasi nimis exactè

Perpes, etis pen. corr. generis omnis, idē quod perpetuus. ἀΐδιος. Plaut. in Amph. Ibi cœnaui, atq; ibi quieui in naui noctem perpetem.

Perpessus, (ταλαιπωρήσας) qui nimis cum labore & dolore passus est, quod à perpetior fit.

Perpetim, pen. cor. aduerbium, significat perpetuò. (ἀεί.) Plin. li. 20. ca. 4. Ita vocat vicus aciē hebetās & in angulo oculi perpetim humore manans.

Perpeto, pe. cor. ex per & peto significat continuò: ideo valde sine intermissione peto, perago, perficio, διατελέω. Vnde perpetem & perpetuum, dicimus integrum, solidum, & nunquā interruptum.

Perpetro, as. (διαπράττομαι) volbringen) perfaire.) pen. corr. ex per & patro, significat perficio, sicut impetro pro exoro. Plau. Postquàm opus meum, vt volui, omne perpetraui. id est, absolui. Et ponitur plerunq; in malā partē. Plau. in Cas. Nam cur nō ego id perpetrē, quod occœpi, vt nubat mihi?

Perpetuo, as. perenno, continuo, siue in intermissione perpetuum facio, ἀϊδίζω. volstrecken) perpetuer.) Plaut. in Pseu. Non est intus quisquam amator, nisi qui perpetuat data. Næuius: Miserum me cui datum est, vt hunc solus perpetuem laborem. Cic. De Orat. libr. 3. Si cuiuspiam sit infinitus spiritus, tamen eum perpetuare verba nolumus. Id est, longiorem vnius sententiæ verborum seriem producere nolumus, quàm vnus spiritus, isq; perfacilis, proferre possit.

Perpetuus, a. um. (ἀΐδιος) ewich) eternel.) vt accipitur à Theologis: id est, cui & principium datur & finis, vt mūdus & homo exterior. Sempiternū, quod ex semper & æternum componitur, id intelligitur quod principium habet, nunquàm habiturum finē: vt sunt angeli, & dæmones, & interior homo. Æternum, quod nec principiū habuit, nec idem finem habiturum est, vt Deus. quæ differentia nulla est apud Oratores, vt ex libris Ciceronis De Nat. Deor. & in Tusc. intueri licet. Est quando perpetuū significet continuū, διηνεκής. vnde perpetuam orationem dicimus continuam. Ouid. Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Perpluere, significat per medium pluere, transmittere pluuiam, διαβρέχω. durch rāgnen) doerregenen.) Quintil. lib. 6. Cum cœnaculum perplueret.

ret.id est,per medium pluuiam admitteret.

Perquam,composita dictio semper positiuis adiungitur & verbis, significatq; maxime, ὡς σφόδρα. Plaut.in Rud.Propulit perquam indignis modis. Plin.Epi.147.Perquam velim scire, an esse phantasmata,&c.plura vide in Per.

Perrepto,as.frequentatiuum à perrepo, significat tarde & cum labore incedo,καθέρπω. Terent. in Adel.Perreptaui vsq; omne oppidum,ad portam & ad lacum.

Perrhæbi,(περραιβοί)gens Epirotica. Propert.Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi.

Perrumpo,perfectè,seu per medium rumpo. διαρρήγνυμι,διαλλάττω,διαρρήγνυμι. durch brichē) doerbreken) rompre.) Colu.lib.2.Sic omnes radices herbarum perruptę necantur.Aliquãdo ponitur pro irrumpere,vi & violentia intrare. Liu.lib.8.Qui aliquoties impetu capto perrumpere non poterat hostium agmen. Cæsar,Sic animo parati, vt si eam paludem Romani perrumpere conarētur, hæsitantes premerent ex loco superiore.id est,impetu facto paludem intrare.Habet quoq; aliquando suum accusatiuum cum prępositione ad vel in. Liuius.6.Belli Punici,Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse. Idem.3.ab Vrbe,Iam in vestibulū templi perruperant. Perrumpere leges, id est,violare,effringere. Perrumpere periculum, perfringere.

Perscribo, amplissime,ad longum,& ad finem vsq; scribo. ἀναγράφω, διαγράφω. gar aufs schreiben) totten eynde toe scriuen) acheuer d'escrire.)Liu. Facturus'ne sim operæ preciū,si à primordio vrbis res gestas Populi Romani perscripserim. Aliquando est in tabulas publicas , in actaq; referre: quod in registro scribere vulgò dicūt, vocabulo à registris corrupto.Cice.ad Planc.Id ex ipso senatusconsulto poteris cognoscere: ita est enim perscriptū,vt à me descripto dicta sententia est.Hinc dicimus perscripta in tabulas,vt relata in tabulas aliqua esse. Itē pro in codice accepti atq; expensi aliquid notare. Terent.in Phor.Sed transi sodes ad forū, atq; illud mihi Argentū iube rursum rescribi Phormio.Ph.Quid? næ ego pscripsi porrò illis,quibus debui, Id est, reddidi quibus debui,& iam mihi relatū est acceptū.Perscriptū dicit,quod literis consignatū est, & monumētis antiquis continetur,apud Ciceronē semper,inquit Bud. Perscriptio,actus ipse perscribēdi.Perscriptiones pro cōtractibus,& instrumētis pactorū posuit.Cic.5. Philip.quod registrum vulgus appellat.Idem pro Flacco,posuit pro syngrapha. Perscriptor,tabellio siue cautor,qui formulas concipit.Budæus.

Persebolis,(περσέβολις)Persidis regia. Ptolemæus tamen hanc vrbē Persepolis non Persebolis vocat. & sic legendum opinor.lege Ptolemæum lib.6.

Perseis,(περσηίς)Nympha nomē,à Perseo sic dicta.

Persephone,(περσεφόνη)pen.cor.dicta est Proserpina: & significat virtutem feminum,quam olim raptam ab Orco dicunt . Quia (vt inquit Augustinus) defuit terræ fœcunditas.

Persequor,in bonā & in malā partem accipi potest, διώκω.In bonam,vt si quid aut quem quoad possumus,sequamur. Et sic significat quod cœperam perseuero exequi,ἀνδίκω. nachfolgen,anhalten) nauolgē, aenhoudē) poursuyure) Nam (vt inquit Donat.) perseueratio nomen persequentis ostendit. Persequitur enim qui non desinit sequi, quod est quasi perfectè sequor. Terent.in And.Is hinc bellum fugiens, meq; in Asiam persequens proficiscitur.Cice.pro Deio,Spem infinitam persequi nolui . Plin.Qui mihi omnes suaderent , vt cœptum opus persequi festinarem. Secundum hanc significationem dicimus persequi quempiam factis,quod dicit.id est,facere,quod dicit. Persequi imperium patris , pro facere . Persequi ius suum, pro defendere. Persequi mores patris,pro tentare mores patris exprimere . In malum significat, insectari,vlcisci, ἐπεξελθεῖν, ἐπεξιέναι. veruolghen) poursuyure) Plaut.Quid me miseram atq; innocentem persequaris? Sallustius,Et accepta iniuria ignoscere,quam persequi malebant.Hinc persecutio,verbale,quod & in bonam,& in malam partē capitur. Cic.in Orat.Cū in altera gratiæ,gloriæ, præsidij plurimum esset:in altera,persecutionum cautionumq; perceptio.

Persero.is.ex per & sero,significat perfectè sero,καταφυτεύω. Plaut.posuit pro dissemino,διασπείρω) cum ait,Inde venisse perserit.

Perses,(πέρσης) nomen fuit regis Persarum,seu Macedonum, qui ab Æmilio ductus est in triumphū Romam cum filijs,perijtq; in carcere animi mœrore confectus, vel (vt alij tradunt) vigilijs maceratus. Fuit & alter Perses, Solis & Persæ Nymphæ filius,rex Tauricæ regionis cruentissimus.

Perseuerantia,quę est in ratione bene consyderata, stabilis ac perpetua permansio, ἐπιμονή,καρτερία. beharrung) volstandichevt) perseuerāce) Cice. 5. Ver.Cuius iste fidei,diligentiæ, perseuerantiæ nulla ratione eripi possit.Perseueranter,ἐπιμόνως.

Perseuero.as.(καρτερῶ,διατελῶ) verharren) volhardeuren) perseuerer.) pen.prod.ex per & seuerus componi puto,non enim seuero legitur. Et significat cum constantia animi,& quasi quadam seueritate continua,cœpta diligenter tueor . Cice.de Amic.Orestes aūt ita vt erat,Orestem se esse perseuerarer.Et cum præpositione in,vt Perseuerare in proposito,in sententia.

Perseus.ei.& Perses,is,vel Persi.(περσεύς)sicut Achilles is,vel li. vel Achilleus.ei. est nomen proprium viri, de quo multa præclara gesta narrantur. Hic fertur Cephei gener, q Andromedam ceto propositam liberatam à periculo, vxorē duxerit,qui nobilitatis & virtutis caussa ad sydera dicitur peruenisse . A quo Medusam (vt est in fabulis) harpe Vulcania,quæ ex adamante facta fuerat, interfectam esse constat. Cic.lib.2.De Nat.Deor.Minorem autem Septentrionem passis palmis subsequitur Cepheus: hunc antecedit Cassiopea,ad pedes Andromedæ Perseus describitur.

Persia.æ.seu Persis.idis περσίς, & Persida æ.Orientalis regio, à Perse seu à Perseo rege sic dicta, cuius populi Persæ dicti sunt,Propertius,Persarum sta-

ftatuit Babylona Semiramis vrbē. Lucan.lib. 10. Ex Pharijs, Persis'q; fuit Macedûm'q; tyrānis. Hæc regio (ficut Ptolemæus fcribit lib.5.) à Septētrione Medis terminatur, ab Occafu Sufiana, ab ortu Solis duabus Carmanijs, à Meridie parte finus Perfici. Eius oppida funt Axim, Perfepolis, Diofpolis. Ibi primum inuēta eft ars magica. Ad eam Nembroth gigas poft confufionem linguarū abijt, Perfas'q; ignē colere docuit. Primus in ea rex (ficuti refert Iuftinianus lib.1.) fuit Cyrus. In ea lapillorum multa copia. Et primum Sibyllam in ea natam ferunt, quæ de CHRISTO prænuntiaffe traditur, Panibus fimul quinq; & pifcibus duobus, hominum millia in eremo quinq; fatiabit, & reliquias tollens duodecim cophinos implebit in fpem multorum.

Perfica poma, (περσικὰ) dicta funt, q ex Perfia primò adducta fuerunt. vide Plin.lib.15.cap.9.

Perficus.a.um. (περσικὸς) pen.corr. quod ex Perfia eft, vt regnum Perficum. Iuuen. Nec Crœfi fortuna vnquam, nec Perfica regna Sufficerēt animo. Dicimus etiam Perficum finum, qui ab Oriēte eft maris Rubri: qui verò ex aduerfo eft, Arabicus dicitur. Ponitur quandoq; Perficus pro diuite & opulento, à Perfarum fcilicet diuitijs luxu'q;. Horat. Perficos odi puer apparatus. Plaut. pro peracuto pofuit.

Perfideo, es. pen. cor. ex per & fedeo, id eft, permaneo, διαμένω. Plin. lib.17.cap.24. Prunę pernicioſior natura, quoniā lapfa perfidet, gelat'q; &c.

Perfido, dis. Lucret.lib.1. At neq; quo pacto perfederit humor aquai Vifum eft. id eft, immiffus fit, intrarit, penetrarit. Vergil.3.Georg. Vbi frigidus hymber Altius ad viuū perfedit. id eft, inquit Seruius, medullas & offa penetrauit.

Perfifto, is. (ἐμμένω) vide in dictione Sifto.

Perfolata, herbæ genus, quā (vt ait Pli.li.26.ca.9.) Græci vocāt ἄρκιον, & aliquādo προσωπίδα, quā nemo ignorat: folia habet maiora cucurbitis. Dicta perfolata, à perfola, qd' nomē apud veteres (vt Placidus Grāmaticus inquit) fignificat perfonam.

Perfoluo, is. perfectè foluo. (διαλύω.) bezalen) betalen) paier.) Decius Brutus, Tantum me tibi debere exiftimo, quantū perfoluere difficile eft. Eft enim propriè propter debitum, vel propter alicuius virtutes & beneficia erga aliquem. Verg. Perfoluant grates dignas, & præmia reddant. Perfoluere pœnas, eft dare pœnas, puniri.

Perfolus, adiectiuū. vt Perfolæ nugæ, apud Plautū in Curcul. id eft, meræ nugæ.

Perfoluta, vel perfolyton, herba hortenfis apud Ægyptios, de qua Plin.lib.21.cap.33.

Perfonale, quod ad perfonam pertinet. (προσωπικὸν.) Vnde perfonalis actio, quæ in perfonam fit. Perfonale verò verbum, quod per perfonas diftinguitur, cuius contrarium eft imperfonale.

Perfonam, (πρόσωπον) definiunt Philofophi effe, naturæ rationalis indiuiduam fubftātiam: & ad hoc tria requiri, vt aliquid perfona dicatur: fcilicet quod fit indiuiduum, non enim in vniuerfalibus, fed in fingularib⁹ tantū perfona dici poteft, quod fit in genere fubftantiæ: nam accidētia cum per fe non exiftāt, nec per fe agant, perfonā conftituere non poffunt. Et quòd fit quid rationale, quoniam id eft perfonans, quantum ad ipfam actionē, quod in fe habet, quod poffit agere vel non agere. & hoc habens folum rationabilia, ideo de ratione perfonæ eft, quòd fit quid rationale. non ergo lapidis, vel arboris, vel irrationalis animalis, fed vel Dei, vel angeli, vel hominis perfona dicit. vel pro fpeciali hominis natura, moribus & ftatu: & nōnunquā pro quæfita & iam cōftituta dignitate vel exiftimatione. Cic. Fam.3. Non obfcuris perfonis res agetur. Et ad Att.4. Hanc ego de Rep. quā inftitui difputationem, in Africani perfonam contuli. Idem De Amicitia, C. Lælij perfona vifa eft idonea fuiffe, quæ de amicitia ipfa differeret. Et hoc quoque eft, cum apud Rhetores perfona fumitur pro qualitate, qua alius ab alio differt, tum in animo, tum in corpore, tū in extrapofitis, quæ à Rhetoribus numerantur in attributis perfonæ, Animi, vt quo ftudio fe exerceat, literarum'ne an militaris difciplinæ: iracūdus ne fit, an mitis: luxuriofus, an temperās. Corporis, vt adulefcēs ne fit, an ætate adultus: pulcher, an deformis. Extrapofitorum: vt diues, an pauper: clarus, an obfcurus. Alio modo dicitur facies conficta, πρόσωπον vocata. Nam caput (vt Baffus inquit) & os cooperimento perfonę tectum vndiq;, vna'q; tantū vocis emittendæ via apertum, quoniā non vaga nec diffufa eft, in vnum tantūmodo exitum coacta voce, & magis claros canoros'q; fonitus facit. ob eā cauffam perfona dicta eft, o litera propter vocabuli formam productiore. Plin.lib.13.ca.14. Perfona adducit capiti denfusíe reticulus. Vnde perfonati, (οἱ ἐν προσωπείῳ) dicuntur, qui huiufmodi perfonis tecti funt: & propriè hiftriones Attellanici funt. Perfonata quoq; fabula dicitur, quę agitur à perfonatis hiftrionibus. hanc laruā vocant. Tertio accipitur perfona pro vno ex ijs, qui ad fabulam agendam in fcenam introducūtur: vt eft in Andria Terentij, Simo, Pamphilus, Dauus, Sofia: & in tragœdijs, apud Senecam, Hercules furens, Oedipus, Medea, &c. Quarto ponitur perfona pro onere, vel quibufdam quafi agendi partibus, munere vel officio. Cicero in Pifone, Non capiunt anguftiæ pectoris tui tantam perfonam, tam grauem, tam feueram. Et pro Murena, Illam grauitatis feueritatis'q; perfonam non appetiui. Et habet in hac fignificatione ferè ea verba, quæ oneri vel officio attribui folent, qualia funt, imponere, deferre, fufcipere, recipere, fuftinere, gerere, tueri, deponere. Eminentes etiam figuræ in ædificijs, quæ aquas ore vel mentula fundunt, eo'q; varios vultus & geftus exprimunt, perfonę dicūtur: vt eft apud Vlpianum in l.fundi. de act. empt.

Perfonata, genus herbæ nafcentis iuxta riuos & flumina, de qua Col.lib.6.cap.17. Venena viperę depellit fuper facrificationē ferro factam herba, quā vocant perfonatam, trita & cum fale impofita.

Perfonata felicitas, (ἐπίπλαστος εὐδαιμονία) dicitur à Seneca non vera, fed fimulata, q forinfecus eft decora

cora,intus verò deformata instar histrionū,q inducta psona simulāt & imitant, quęcunq; velint.

Personata vulnera,sunt quæ latent.

Personatia,(ἄρκειον) genus herbę.Plin.Folio perso natiæ nullum est latius.vide Plin.lib.21.cap.15.

Personatus,(ὁ ὑποκεκρυμμένος) qui personis,hoc est lar uis indutus est.Deniq; generali vocabulo persona tus dici potest,quisquis foris aliud ostendit,& intus aliud sentit & machinatur.Cice.Attic.lib.15. Quid est autem,cur ego personatus ambulem?

Personati, propriè Attellani vocantur, quia ius est his non cogi in scena ponere personam, quod cæ teris histrionibus pati necesse erat.

Personatus pater,(ὑπόδικτος) dicitur ab Horatio, comicus pater,inductus in comœdia sub persona histrionica.Horat.in Serm.Qui stomachetur eodem,Quo personatus pacto pater?Scribit Cic.φ Roscium personatum non magnopere laudabāt.

Personatus.us.(ὑπόκρισις) ipsa in personis actio.Vnde dicimus histrionem personatū agere in scenis.

Persono.as.(περιηχέομαι) est sonitu plenum esse.vide in Sono.

Perspicacitas, (ἡ ὀξυδέρκεια) scherpsinnicheyt) subtilite.) consyderatio & acumen.Cic.Att.li.1.Etsi ex his q̄ scripsimus,tanta es perspicacitate,&c.Et perspicacia.æ.idem.Cic.Attic.lib.15.Quod ipsum perspicaciam aliquam significaret.

Perspicax,consyderatus,acutus, scherpsinnich) subtil.)Terent.in Heaut.Patrē nosti ad eas res quàm sit perspicax.

Perspicio,ad plenum video,cognosco'ue,plenā rei cognitionē habeo,(ὁρῶ,καθορῶ,διορῶ.) durchsehen) doersien) plement veoir & cognoistre) Cic.in Lęl.Quidam sæpe in parua pecunia perspiciuntur quàm sint leues,quidam verò quos res parua mouere non potuit, cognoscuntur in magnis.Hinc perspicientia,θεωρία.Idem lib.1.Offic. Sed omne quod est honestum,id partium quatuor oritur ex aliqua.Aut eī in perspicientia veri solertiaq; versatur,id est,perfecta cognitione.A perspicio fit frequentatiuum perspecto.as.Plautus in Milite,Sinite me prius perspectare,ne vspiam insidiæ fient.Et perspectus.a.um.interdum participium.Cæs.4.Bel.Gal.Eorum dierum consuetudi ne itineris nostri perspecta.Interdū nomen est ex participio,& comparatur,significatq; id quod diligenter animaduersum est. Cice.ad Qu.Frat.Vt huc tertius annus imperij tui,tanquā tertius actus perspectissimus,atq; ornatissimus esse videatur. Hinc perspectè,aduerbium,id est,diligēter,doctè. Plaut. in Mil.Fit pol illud ad illud exemplum : vt Doctè & perfectè sapit.

Perspicuitas,splendor ac facilitas,euidentia. (ἐνάργεια) klarheyt,lichticheyt) euidence) Cic.4.Acad. Propterea φ nihil esset clarius energia,vt Græci: perspicuitatem,aut euidentiam nos,si placet,nominemus,&c.

Perspicuum,(διαφανής, καταφανής, τρανής, τρανὲς) durchsichtich,klar) doersch ynich,klaer,opēbaer) clair & manifeste.) dicitur per cuius medium videmus.Martial.lib.4.de vitro,Prodat perspicuus ne duo vina calix. Sed magis per translationē ad incorporalia pertinet, pellucidum ad corporalia. Per translationem igitur ponitur pro claro, manifesto ac minime dubio. Plaut.Tam claras perspicuasq; sententias.Sic dicimus perspicuā oratio nem,(σαφῆ,ἐναργῆ) id est,claram & apertam.Hinc perspicuè,aduerbium,id est,euidenter.Plautus in Aul.Anus hercle hoc indicium facit de auro,perspicuè palàm est.

Perspisso,aduerbium, significat tarde. Plaut. Quia quod bene promittunt aruspices perspisso eueniunt. Nonius.

Perstino.as.(διατελῶ) pen.cor.vide in Destino.

Persto.as.(διαμένω,ἀνίσταμαι) beharren) volstandich blyuen) perseuerer) permaneo, perseuero, continuo.Gel.Hoc modo perdius,pernoxq; perstabat. Iungitur interdum datiuo.Liu.8.ab Vrb.Vbi cum deprecantibus primoribus patrum atq; vniuerso senatu perstaret in cœpto immitis animus.Interdum ablatiuo cum præpositione in.Ibidem,Se tamen perstaturū in incœpto,&c. Sic dicimus perstare in societate,perstare in sententia,& similia.

Perstringo.gis.(ἐπισφίγγω,ἐπιγράφω) fast streyffen)vast bindē) fort lier) valde stringo,claudo,inquit Nonius.Cato ca.23.Vites bene nodentur per omnes ramos, diligenterq; caueto, ne vitem præcipites, & ne nimium perstringas.Cic.contra Rul.Quod solum tam exile & macrum est, quod aratro perstringi non possit. Et hæc propriè,translatè verò aliquando significat percurrere , leuiter tangere, breuiterq; strictimq; dicere, nō longius persequi, incidere media,vt citò ad extrema labamur. Cic. pro Sexto Rosc.Sed in animo est,quemadmodum antè dixi,leuiter transire,ac tantūmodo perstringere vnamquanq; rem,&c. Aliquando ponitur p taxare & reprehendere,leuiq; dolore afficere.Cice.pro Sestio,Vt eos quorum scelere furore violatus essem,vocis libertate perstringerem.Aliquando pro offuscare,obnubilare, obscurare,obtenebrare,obtundere,(ἀμαυρόω) vt cum dicimus perstringere aciem,aut oculos mentis & animorum, aut boni ingenij: & cum oculi nimia luce,aut aures nimio sonitu perstringuntur. Horat.lib. Carminum,Iam nunc minaci murmure cornuū Perstringis aures,iam litui strepunt.Cic.in Cat.Maiore,Voluptas rationi inimica est,mentis,vt ita di cam,Perstringit oculos.

Persuadeo, (ἐπάγομαι, ἀναπείθω) vberreden) wijs maken) faire croire.) non ab actu , sed ab effectu persuasionis significationem habet, vt sit persuadere,suadendo inducere. Sed distinguendum est, nam aut id fit , vt quis inducatur ad id credendū, aut ad id faciendum. Si ad id credendum,& dicā, Persuasi hoc tibi: tunc sic exponerē,Hoc tibi suadendo credere feci : vel sic,Dum hoc tibi suadeo, credidisti.Cic.lib.1.ad Heren.Si animus auditoris persuasus fuerit.id est, ad credendū inductus fuerit . Quod ipse Cicero sic exponit , licet per alia verba. id est, si oratio aduersariorū fidem fecerit auditoribus. Sin ad faciendum, tunc sic, Persuasi tibi,vt hoc faceres,id est, suadendo tibi in animū in-

inducī, vt hoc faceres. Etiam in præsenti. Cæsar Comment.4. Idoneum quendam hominē & callidum delegit Gallum, ex illis quos auxilij caussa secum habebat. huic magnis præmijs pollicitationibusq; persuadet, vt ad hostes transeat, & quid fieri velit, edocet. qui vbi ad eos venit, timorem Romanorum proponit, persuadet: id est, suadendo inducit in animum. Quod ostenditur ex effectu, quoniam Gallus ex suasione præmiorum inductus, transiuit ad hostes. Quod tamen non est alienum à vocabuli significatione, quoniam perfecte suadere, est maxime suadendo in animū inducere alteri, vt id credat seu faciat, quod cū perfecte fit, is cui hoc suadetur, quodammodo id credere aut facere ppellitur. ideo persuadeo hoc modo, non perfecte suadeo significare dicit, sed quasi suadendo in animum perfecte induco, vt ab effectu, qui sequitur, pfecte suasionis magis, quàm à significatione vocabuli sensus capiatur. Simili modo fit in exoro, cum significat orans impetro & excogito, quod est per cogitationem inuenio, eo quòd exorando, id est, perfecte orando, impetratur quod oratur: & excogitando, id est, perfecte cogitando, inuenitur quod quæritur. Nec huiusmodi significationes propriè sumuntur ex vi præpositionum, & verborum quæ non progrediuntur, nisi quātum significatio eorum protenditur, quæ in persuadeo est perfecte suadeo, exoro, perfecte oro: sed ex effectu rei, quę ex eis consequitur & perficitur. Verū non eatenus ipsa à propria eorum significatione recedere dixerim, cum significare possint perfectam suasionē. Nam persuadeo, perfecte siue maximē suadeo significare docet Terent. in Andr. cum ait, Ipsus mihi Dauus, qui intimus est eorum cōsilijs, dixit, Et is mihi persuadet nuptias, quantū queam, vt maturē. Idem in Phor. Sed vbi nam Getam inuenire possim, vt rogem, quod tempus conueniendi patris me capere persuadeat? Hic persuadeat, maxime suadeat, significat. Similiter Lactant. libr.6. Quid M. Tullius in suis Officialibus libris, non'ne hoc idem persuadet, nō esse omnino largiendum? id est, maxime. Quod est contra eos qui volunt persuadere tantum in effectu esse, suadere in actu, vt est Sipontinus, qui ait, Suadere est hortari aliquē ad id quod intendimus: persuadere est suadendo aut dissuadendo aliquid hominē in opinionē nostram inducere. Hinc persuasus participium, & aliquando nomen ex participio. Cic. in Tusc. Opinio mali, quo viso & persuaso, ægritudo insequitur necessario. Colu. lib.12. cap.1. Ea porrò persuasissimum habere debebit, aut in totum, aut certè plurimū domi se morari oportere. Et persuasio, verbale, dicitur credulitas, & opinio firma, quam fidem appellamus. Et persuasorius, adiectiuum, quod persuadet. Et persuasibilis, & hoc bile. quod potest persuaderi. Hinc persuasibiliter, aduerbium. Quinti. lib.2. cap.16. Qui finem eius esse ait, persuasibiliter dicere. Persuasor, verbale, qui persuadet. Persuastrix, fricis. fœm. gen. Plautus in Bacch. Eccas tandem probri perlecebræ, & persuastrices.

Persulto, as, saltando lętitiam animi ostendo Liu.4. Bel. Maced. Quorum vbi arma, signaq; Lacetani cognouere, memores q̄ sæpe in agro eorum impune persultassent, &c. Persultare propriè ferarū est & pecudum. Lucret. lib.1. Inde feræ pecudes persultant pabula læta. id est, saltant per læta pabula.

Persuo, (διαρράπτω) in totum suo, ex per & suo.

Pertædeo. des. dui. (ἀδημονῶ, βαρύνομαι) à q̄ pertædesco, quod est tædio vehemēter afficior. Gell. lib.1. cap.2. Iamq; omnes finem cuperent, vrbisq; eius defatigati pertæduissent, Hinc ptædesco. Casto cap.156. Nolite multum dare, ne pertædescat.

Pertæsus, a. um participiū, (βαρυνόμενος) sine verbi origine (vt inquit Ser.) & regit accusatiuū. Sed potest esse à pertædeo. Suet. in Cæs. Et quasi pertæsus ignauiam suam, quòd nihil tum à se memorabile actum esset. Verg. lib.4. Æ ne. genitiuo iunxit, Si non pertæsum thalami tædæq; fuisset.

Per te, aut me, aut aliū stare, (ὑπαιτίου γίνεσθαι) dicit, cū nos, aut aliquid aliud, ne fiat, causa sumus. Plin. Omnia iam parata erant, nisi per eum stetisset.

Per tempus, (ἐν καιρῷ) significat opportunē. Teren. in Hecy. Per tempus accedamus.

Pertendo, (διώκω, διατείνω) ad finem tendo, valde tendo, extendo. Cato de re Rust. cap.52. In arbonbus, vbi radices capiant, calicem aut qualom pertēdito, &c. Aliquādo est rectà tendere & proficisci. Liu.5. ab Vrb. Pars maxima atq; ipse Sergius Romā pertenderūt. Aliquādo est contēdere. Cic. pro Corn. Balbo, Cum fœderibus, quorū acerbissima diligentia est, pertendemus? Aliquādo est ad finem ducere id, quod intendebamus aut cœperamus. Terent. in Heaut. Quid istuc video non licere vt cœperam hoc pertendere.

Pertento, tas. (ἀποπειρᾶσθαι) versüchen) proeuen tenter.) vehemēter tento, valde experior, probo. Verg. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. Teren. in And. Sed ea gratia simulaui, vos vt pertentarē. Alibi leuiter tentare, (ὑποπειρᾶσθαι) vt, Blanda vicissim Gaudia pertentant. Sunt enim multa, quæ pro locis intelliguntur, vt impotēs & fatis & minus & nihil potens. Aliquādo pertētare, (κατασπαράττειν) est sæpe tētare. Verg. li.3. Geor. Nónne vides, vt tota tremor pertentet equorū Corpora.

Perterricrepus, adiect. quod terrorē crepat & incutit. Lucretius de tonitru, Tum perterricrepo sonitu dat missa fragorem.

Pertexo, is. (ἀποτελέω) volendē) acheuer.) perago, perficio. Trāslatio à textoribus, qui primò telam ordiuntur, & orsam deinde texunt. Cic. lib.2. De Orat. Et pertexere modo Antoni quod exorsus es. Propriè tamen pertexere, (διυφαίνειν) est valde ad finem vsq; texere.

Pertica. cæ. pen. cor. baculus oblongus. Var.3. de re Rust. cap.5. Præterea & perticas inclinatas ad parietem. Plin. lib.8. Epist. Ex his etiā, quos non vna, vt dicitur, pertica, sed distinctè gradatimq; tractaui. id est, quos non vna vlna mensus sum, inquit Bud. Erasmus verò ait, Vna pertica, id est, eadem opera. Hinc perticalis, & hoc cale. Col. lib.4. cap.31. Perticalis ferè salix eundem agrum, quem mi-

minalis, desiderat, id est, ex qua fiunt perticæ.

Pertimesco, (περιδεδίω) fast furchtē) zeer vreesen) fort craindre.) significationē sui primitiui habet. non em̄ retinet significationē passiuā innatā. Lactan.lib.3. Quare nō est quod philosophis tantū honoris habeamus, vt eorū eloquentiā pertimescamus. Iungitur aliquādo ablatiuo cū præpositiōe de. Cic.7.Ver. De suis periculis, fortunisq̧ omnibus pertimescunt. Pertimesci passiuè dixit Cic. de lege Agraria, Graue est em̄, inquit, nomē imperij, atq̧ id etiam in leui persona pertimescitur.

Pertinacia, obstinatio, peruicacia, nimia in opinione perseuerātia, & tam in bonum, q̄ in malū sumitur, ἰσχυρογνωμοσύνη. keubichз, beharligkeyt) volstādicheyt, hertneckicheyt) obstination) In bonū, Suet.in Cæs. Ne patientia & pertinacia hostis, animi suorum frangerentur. In malum. Actius, Pertinaciam indocti possident. Hinc pertinaciter, aduerbium, perseueranter, obstinatè.

Pertinax, (διάτονος, ἐνδελεχής) pen.cor. qui nimis tenax est, à pertineo. Plaut. in Catone. Quid tu ais? tenax'ne pater eius est? Et ille, Imò ædepol pertinax. Vnde pertinax, quemadmodū & obstinatus, est quē de suscepta causa propositáq̧ sententia nulla adhortatio, nulla vis, nullum periculū deducere potest: vel qui nimium sui iuris atq̧ sententię est, quiq̧ nimis præfractè aliquid defendit, & quod negat in eo perstat. Et sic à pertendo fit, nam (vt inquit Varro) in quo non debet pertendi, & pertendit, pertinacia est: In quo verò oporteat manere, si in eo perstet, perseuerātia vocatur. Cic. de Orat. 2. Demissus, non acer, non pertinax, nō litigiosus, non acerbus. In bonam partem, pro perseuerāte. Valerius Maximus lib.1. Non mirum igitur, si pro eo imperio augendo custodiendoq̧ pertinax eorum indulgentia deorum semper excubuit, quòd tam scrupulosa cura, paruula quoq̧ momenta religionis examinari videntur. Seneca li.7. de Benefic. Vincit malos pertinax bonitas. Liuius, Vincit tamen omnia pertinax virtus.

Pertineo, nes. (πρὸς ἐπέχω) pe.cor. quasi ad finē vsq̧ teneo, & aliquando personale est, significat attingere vel annecti: aut ptingere vel peruenire, (διήκω, διατείνομαι, τείνω, διατείνω, ἀντιτείνω) zūgrhörē) toebehoorē, aengaen) se toucher.) & modò accusatiuo cum præpositione ad, modò cum in iungitur. Cæsar Cōment. 1. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Vlpian. De cloacis, l. prætor ait, Quo minus illi cloacā, quę ex ædibus eius in tuas pertinet ædes, qua de agitur, purgare, reficere liceat, vim fieri veto. Quod ait prætor, ptinet, hoc significat, quod ex ædibus eius in tuas ædes pertinet, hoc est, dirigitur, extenditur, peruenit. Cic. in Cat. Maiore, Tanta esse conatos, quæ ad posteritatis memoriā pertinerēt. Inuenitur aliquandò cū præpositione per. Cic. de Nat. Deor. Ratio quędā pertinēs per omnē rerū naturā. Aliquando verò impersonale est, vel etiā psonale, & significat esse alicuius, partes esse alicuius ꝑcipuas, officiū esse, curationis esse, cōuenire (ἐπιβάλλειν, προσήκειν) Nam ea pertinere ad nos dicimus (vt inquit Pompon. De verborū significatione Lege verbor.) quæ domis nij nostri sunt, & ea quæ aliquo iure possidemus, q̄uis non sint nostri dominij. Item ea quę in nulla nostra causa sunt, sed esse possunt. Accusatiuo cū præpositione ad semper iungitur, nunq̄ datiuo. Plau.in Truc. Magis pol hæc malitia pertinet ad viros, quàm ad mulieres. Cice. ad Brut. lib. 13. Bonus planè vir, & cum virtutibus, tum ea fortuna, si quid hoc ad rem pertinet, ornatus. Pertinet ad rem, id est, huc spectat, si è re est, siue si quid affert momenti. Hæc sentētia eò pertinet, inquit Caius in l. si id de duob. re. id est, (inquit Budæus) huius sentētiæ affectus eo vsq̧ progreditur, vel Hæc sententia eò tendit. Similiter dicimus, Pertinet eòdē, pertinet ad officiū meum, pertinet ad periculum tui capitis. Cic. de Amic. Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem pertinet.

Perturbo, (διαταράττω) bewegen) perturber.) valde turbo, commoueo. à quo perturbatio, (πάθος) quæ est auersa ratione contra naturā animi commotio. Author Cic. lib. 4. Tuscul.

Peruago, & gor, (περιφέρομαι) pen.cor. per aliquem locum vagor. Cic. lib. 3. ad Heren. Sed illud facere oportebit, vt identidem primos quosq̧ locos imaginum innouandarū causa celeriter animo peruagemus. Liu. lib. 1. Nunc errabundi domos suas vltimum illud visuri peruagarentur.

Peruello, is. (κατατίλλω) nupffen) nopen) arracher.) vellico, & punctiunculis torqueo. Cic. lib. 3. Tusc. Quid mœres? cur succumbis, cedisq̧ fortunæ? quæ peruellere te forsitan potuerit & pungere, non potuit certe vires frangere.

Peruenire, (φθάνειν, ἀφικνεῖν, ἀφικνεῖσθαι) significat ad finem venire. Plin. Epist. 254. Perueni ad fontem purissimum.

Peruersi, (διεστραμμένοι) verkeert) mauuais.) inquit Hieron. qui de recto declinant ad peruersitatē: vt diabolus, Iudas & hæretici, & superbi oēs: &, vt inquit Valla, q versantur in malo, & à bono versi sunt. Plau. in Truc. Illic & hic peruersus est. Peruersus dies à Plau. in Men. dicit ineptus, incō.nodus, intēpestiuus. Hinc peruersè aduerb. Plau. in Amph. Qui peruersè adeò peruertit familiæ meæ mentē. Et peruersitas, Cic. 2. Tusc. Peruersitas opinionū.

Peruerto, is. ere. modò conuertere (διαστρέφω, περιτρέπω, παράγω) omkeerē) tourner.) inuertere, subsuertere, ad terram ruere. Plaut. in Aul. Ne cœnes senex, aulas peruertunt, ignem restinguunt aqua. Modò dprauare, (παρὰ φύσιν ἄγω) verkeerē, verderuen.) corrompre.) significat. Cice. 1. Verr. 3. Nunquam ille me opprimet consilio, nunquā vllo artificio peruertet, nunquā ingenio me suo labefactare atq̧ infirmare conabitur.

Peruestigo. pen. prod. non solum quæro, sed quærendo inuenio vel acquiro, (ἀνιχνεύω) vindē) trouer.) Vestigo autem quæro. tractum à vestigijs, tanquā à signis indicijsq̧, quibus ad rei notitiam peruenimus. Cice. libr. 2. de Orat. Nosse regiones intra quas venias: & peruestiges, quod quæras.

Peruicax, (ἰσχυρογνώμων, ἐπιστατικός) hartbevsſ, keybig halsstarck) hert, hertneckich, halsterrich) obstine)

pen.cor.durus,contentiosus, nulli cedens,perseuerans cum quadã vi. Teren.in Hecy.Adeon' peruicaci esse animo,vt puerũ præoptares perire?Hinc peruicacia,(ἡ ἐνστατικόν) halsstterrickeyt) hertneckicheyt) obstination.) duricies, obstinatio. Plin. lib.17.cap.20.Perdura idi peruicacia.Peruicacia & pertinacia hoc distant,inquit Nonius,peruicacia est interdum bonarum rerum perseuerantia: pertinacia semper malarum.

Peruicus,dicitur ꝓ peruicaci,teste Nonio. Plaut.in Aul.Hic quidam peruicus custodem addidit.

Peruigilium,multa vigilatio & custodia.(παννυχίς) Pli.li.11.Peruigilio quidẽ vincunt cibi. Et peruigilium,sacrũ nocturnũ,quo vigiliæ indicunt,vt per totam noctẽ vigiletur.Liui.lib.1.Bel.Pun.Castra Cãpana vt peruigilio neglecta simul omnib.portis inuadit. Suet.de Calig.Nec alia de causa videt eo die quo perijt,peruigiliũ indixisse,ꝗ̃ vt initiũ in scenã prodeundi licentia temporis auspicaretur.

Peruigilo,las.(παννυχίζω) vsq; ad finem vigilo, vel totam noctem insomnẽ duco.Martial.lib.9.Nam vigilare leue est,peruigilare graue.

Peruinca,herba vulgò nota,quę in longum crescit, obuia quæq; vinciens ac peruinciens, folia habet lauro similia, ideóq; χαμαιδάφνη, hoc est,parua laurus appellatur. Florem facit violæ similem, & coronamentis adhibetur.

Peruius,a.um.(διαβατός,βάσιμος) durchgengich) doergaende) lieu passant) per quod iri potest. Terent.in Adel.Id quidem angiportum non est peruium. Aliquando dicitur penetrabile.Ouid.libr.2 Metam.Domus est imis in vallibus antri Abdita, Sole carens,non vlli peruia vento.

Peruolo,as.(διαπέτομαι) fliegen) vouloir) penult. correpta,vsq; ad finem volo, celeriter volo. Per translationem ponitur pro celeriter aduenio ; & quasi volãdo perducor.Cic.in Somnio Scip.Quibus agitatus,& excitatus animus velociter in hãc ædem & domum suam peruolabat. Hinc peruolito,as.frequentatiuum. Vergil.8.Æneid.Omnia peruolitat latè loca.

Peruolo,peruis.(προθυμοῦμαι) pen.cor.valde cupio. Liuius, Peruelim scire,vtrum qui discedũt,an qui retinentur,de me querantur.

Perusia,(περουσία)Hetruriæ ciuitas,à qua Perusinus, a.um.περουσινός. Propertius.Si Perusina tibi patrię sunt nota sepulchra.

Pes,pedis,(πούς)eyn fũss) een voet) le pied.) vide in Pedes. Hinc deducũtur per compositionẽ multa, vt vnipes,bipes,tripes,semipes,cornipes,flexipes, planipes,loripes,sodilipes,alipes,curuipes. Pedibus stipendia facere,est pedibus merere.Ad pedes desilire,idem quod ex equis desilire. Dicimus pedibus ire,pedibus iter facere, pedibus reuerti,pedibus præliari. Cæs.4.Bel.Gal.Equestribus prælijs sæpe ex equis desiliunt,ac pedibus præliantur. Pedem struere,Veteres vsurparũt pro fugere,inquit Festus. Pedẽ efferre,est egredi.Cic.Att.lib.8.Qui cũ triginta tyrãni essent,pedẽ porta nõ extulit.Ad pedes alicuius se abijcere est,quod dicũt vehementer se humiliare coram aliquo, Cic,ad Sulpitium lib.4.Cum C.Marcellus se ad Cæsaris pedes abiecisset. Pedem dare,est fauorem & auxiliũ præstare.Cic.ad Attic.lib.2.Soror,quæ tantũ habeat cõsularis loci,vnũ mihi solum pedem dat.Vbi interpres,Vnum pedem dat.id est,fauorẽ mediocrẽ præstat,non omnino fauet.Contrariũ est,Omni pede niti,quod est vniuerso fauore & viribus. Dicimus etiã referre pedem.Quintil.lib.6.ca.5.Ab ijs qui nõ adiuuant,ꝗ̃ mollissimè pedẽ oportet res ferre.Suo se pede metiri,est sumptũ facere ꝓ modulo facultatum suarum.Pes etiam pro loco ponitur. Cice.ad Attic.lib.7.Pedem in Italia video nullum esse,qui non in istius potestate sit.

Pessi,(πρόσθετα,προσθέματα) fœminarum medicamenta,quæ in molli lana naturalibus earum conduntur. Quæ enim per anum,clysteres:per collũ matricis,pessi siue pessarij appellantur.

Pessinus,nuntis.(πεσσινοῦς) emporiũ Phrygiæ,habẽs templum maximũ (vt inquit Stra.)magnę venerationis matris Deûm,quã Andigistam vocant.Hic locus ab Attalicis regib. structus est & templo & porticibꝰ ex albo lapide.Romani celebre reddiderũt,educta inde Deę statua,& Pessinũtia appellata.

Pessulatæ fores, (ἠσφαλισμέναι θύραι) dicuntur pessulis clausæ, munitæq;. Et pessulata ianua, pessulis firmata.

Pessulus,(μοχλός,κατακλεῖθρον)eyn rigel) eenẽ grendel) vng verrouyl.) pen.cor.quasi paruus pes,instrumentũ quo ostiũ clauditur(cadenatius vulgò dicitur)clauéq; mox subdita referamus. Teren.in Eunu.Pessulum ostio obdo.Apul.Tum myrmex tandẽ claue pessulis subiecta pandit fores. Idem, Subdita claui pessulos reduco. Vnde oppessulata ianua, (ἠσφαλισμένη θύρα) id est pessulis firmata. Festus,Obices sunt pessuli ferrei. Dictus pessulus, quòd ne pessundetur ostium,affigi solet & annecti. Huius diminutiuum est pessellus.

Pessum,aduerbiũ, significat modò retrorsum,modò deorsum (ὀπίσω,κάτω) quasi ad pedes, vel sub pedibus. Vnde pessum premere,est pedibus calcare,siue sub pedibus premere. Plau.in Most.Isthũc ego suis pro factis pessimis pessum premam.Plin. lib.4.Pessum iere vitę precia,omnesq; à maximo bono liberales dictæ artes in contrariũ cecidere. Pessum iere dixit per translationem, id est,actum est,in nullo sunt precio.Pessum eo,ὑποφέρομαι,καταφέρομαι,βρίθω,ἱζάνω) hoc est,cedo vel retrocedo. Aliquando pessum ire,siue abire,est ire in fundum, siue imam partem alicuius rei liquorẽ in se cõtinentis,vt dolij,aluei fluminis,maris aut lacus. Plau.in Aul.Eodem modo seruũ ratem esse amanti hero æquum cẽseo,vt toleret,ne pessum abeat. Colu lib.12.ca.6.Nam vbi dulcẽ caseum demiseris in eam,si pessum ibit,scies esse adhuc crudam: si innatabit,maturam.

Pessundo,as.arceo,reprimo,conculco,pedibus calco,opprimo.(καταπατέω) zertretten)vertreden) fouller aux piedz) Teren.in And.Quæ si nõ astu prouidenter,me,aut herũ pessundabunt.Plaut.in Merc. Ita pessumas pessundedi, iram, inimicitiã, lacrymas,mœrorem,exilium.

Pestilentiosus,a,um.(λοιμώδης)qđ pestilentiā affert.

Pestis,(λοιμὸς) pestilētia & pestilitas,(λοιμὸς) in vna significatione accipiuntur. Plaut.in Amph.Pestis te tenet. Lucr.lib.6.Hæc igitur subitò clades noua,pestilitasq́. Colum.lib.6.cap.5. Pestilentiam facere valet,quod egerit sus ægra. Pestilens verò dicitur, quod pestem infert; cui salubre opponitur. Cice.libr.1.De Fato, Inter locorum naturas quantum intersit, videamus alios esse salubres, alios pestilentes.Ponitur aliquādo pestis pro pernicie: translatione à morbo sumpta, qui vitæ periculum habet, vimq́ maximè exitialem. Liui.2. ab Vrbe,Ibant vnius familiæ viribus Veienti populo pestem minitantes. Cicero pro Sylla, Funesta Reip.pestis. Dicitur aliquando de homine, qui alios corrumpit, & damna infert. Terent.in Adel.Leno sum, fateor,pernicies communis adolescentium, periurus. Hinc pestifer pestis,adiect. vt fulmen pestiferum, quod mortem aut exilium ostendit,inquit Fest. Pestiferum bellum, perniciosum,mortem afferens.Et Pestiferè aduerb.Cic.2. De Leg.Multa pestiferè sciscuntur in populis.

Petala,à Græcis dicuntur arborum frondes,πέταλον,Latinè folium.Vnde Petalion,foliatū,vide in dictione Foliatū.Et bracteas antiqui petalia à tenuitate nominabant. Cariotarum quoq; petalia vocantur, Calendis Ianuarijs missitari solita, de qua Ouidius,& Martialis.

Petasites,(πετασίτης) à Diosc.libr.4.cap.103.surculus herbæ,quę est maior vlna,digiti magni crassitudinis.Ea autem herba sic dicta est,à galeri,siue pilei forma,quòd eius prægrande folium galerus à Græci formam habere videatur.

Petaso,(πέρνα) eyn schenckel) een hespe)vng iambon.) penult.corr. caro porcina, quam alij coxam,alij eam partē suis dicunt,quę ab alis incipit, & costas comprehendit,quibusdā veluti virgulis pinguibus distincta. frustū de perna præciditur, & sale obrutum,deinde in fumo suspensum affers uatur. Martial.libro.13.Musteus est, propera, charos ne differ amicos, Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil. Huius diminutiuum est Petasunculus. Iuuenal.Saty.7.Siccus petasunculus & vas Pelamidum.

Petasus,(πέτασος) eyn schaubhůt,schienhůt,schat hůt) een hoet.) pen.corr. capitis tegmen,galero persimile,siue ipse galerus.Plau.in Amph.Ego habebo vsq; in petaso pinulas. Fitq; à Græco πετάννυμι, quod est extendo, cuius aoristos est epetasa. Vnde petasus,quod alio nomine σκιάδιον dicunt, hoc est,vmbellā.Vnde apud Plautū legitur,q; Pseudolus ipse à Carino quærit.Sic etiā opus est chlamyde,& machæra,& petaso,quod hæc tria essent militaris hominis ornamenta. Hinc Petasati, (πετασῖται) qui galero capitis ornamento vtunt. Sueton.De Augusto,Æstate apertis cubiculi foribus, ac sæpe in peristylo saliente aqua, etiā ventilante aliquo cubabat. Solis verò ne hyberni quidē patiens,domi quoq; non nisi petasatus sub dio spaciabatur.Per translationē verò petasus,dicit quiddam in galeri formā ædificijs superpositū, extensum,& explicatū,in metę formā se contrahēs.Plin. lib.36.ca.13.Supra id quadratū pyramides stant quinque, quatuor in angulis, & in medio vna, imo latæ pedum septuagenū quinū, altæ centum quinquagenū,ita fastigiatæ vt in summo orbis æneus, & petasus vnus omnibus sit impositus, ex quo pendeant excepta catenis tintinabula, quæ vento agitata longè sonitus referant.Sunt qui petasum accipiant pro pinna, quā gladiatores in galeis habebāt,sed non congruere videtur. Alij pro quodam calceamenti genere.Lactantio accipitur. petasus pro alato Mercurij calceamento.Hinc Petasatus vt quidā volunt, qui socco,aut cothurno calceatus est.Cice.ad Cass.lib.15.Sed petasati veniunt,comites ad portam expectare dicunt.

Petauristæ,(πεταυρισταί) qui ita ludūt, & leuioribus saltibus mouentur.Varr.li.2.De Vit.populi Rom. Nec minus aliquo in genere sunt ludi velitis Galli, Germani petauristæ, qui & Petauri dicuntur à πτῆναι,volare. Fest.Petauristas Lucilius à petauro appellatos existimare videtur,quando ait,Sicuti mechanici cum alto exiluero petauro.At Ælius Stilo,quòd in aëre volēt,cum ait,Petaurista propriè Græcè,ideo quod ἡ πρὸς ἀέρα πετᾶται Gallicum vulgus appellat ioueurs de supplesses.

Petaurum,(πέταυρον) genus ludi, & machina quædam lignea. Quo quidē ludi genere homines per aëra rotarum pulsu iactabantur. Mertial.Quām rota transmisso toties impacta petauro. Dici etiam potest petaurum, supra quod homines agilitate corporum insignes ludunt, vt hastæ circa quas se voluant. Funes,supra quos etiam reciproci ambulāt.Circuli,per quos se more piscium transmittunt. Tabulæ,è quibus in aëra pendent,vno brachio se sustinentes.Græci dicunt petaurum esse laqueum,& asseres,quibus domos tegunt. Iul.Pol. existimat caueam esse, in quam se cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petesso,sis.(αἰτοῦμαι) antiquum verbum,idem quod peto,sicut impetrasso, reconciliasso, cōmonstrasso,qualia apud Plautū plurima.Cic.lib.2.Tuscu. Qui hanc gloriam petessunt,nullum fugiunt dolorem.Hinc Expetesso. Plaut.in Trin.Vtram potius harum mihi artem expetessam.

Petigo,(λειχὴν)pen.pro.morbi genus,qui & impetigo dicitur,quòd vicina petat sese latè summa cute diffundens. occupat plerunq; totum vultum, oculis exceptis. Vulgus Gallicū gratellam vocat.

Petilansura,significat vngulam equi albam.

Petilia, (πετηλία) vrbs metropolis Lucanorum, à Philoctete condita. ἀπὸ τῆ πτῆναι, id est,volare, quia ex augurato locum delegit.

Petilius, (πετήλιος) flos colore albo, dictus vel à paruitate foliorum, vel ab vrbe Lucaniæ Petilia, Plin.lib.21.cap.9.

Petilus,adiect.pen.cor.tenuis,exilis,(λιτός.)Lucil. Insignis varis cruribus & petilis,Nonius.

Petimia, vlcera in humeris iumētorum, quòd ima, id est,profunda,petant.

Petiolus,πόδιον, diminut.est à pede.Afranius,Atq; adeò nolo,nudo petiolo ambules.Et petiolus dici

tur,quo fructus pendet, μίσχοι. Colu.lib. De Arb. cap.23. Cum iam matura mala fuerint,antequam rumpuntur,petiolos quibus pendent intorqueto. Idem Pedetinus dicitur.

Petitio,(ἐντευξις, ἀξίωσις, ἔγκλημα) eyn begerüg, eyn bitt)een begheerte,een biddinge)demande & requeste.) actus ipse petẽdi,& aliquãdo accipitur pro honore,ambitione,& ambitiosorum studio. Cice. Att. 1. Fuit & mihi & Quint. fratri magno vsui in nostris petitionibus. Aliquãdo pro actione. Idẽ in Bruto, Ego tibi nõ solũ,nisi prius à te cauero,amplius eo nomine neminẽ,cuius petitio sit petiturum. Aliquando est captantiũ aduersarium ad plagam inferendã, cui opponuntur vitatio & declinatio. Cice. in Catil. Quoties tu me designatum,quoties me consulẽ interficere voluisti?quot ego tuas petitiones ita coniectas, vt vitari posse non viderentur, parua quadam declinatione,& (vt aiunt) corpore effugi?

Peto,petis,tiui,vel petij,petitũ,(αἰτέω, ἄξιμαι)begerẽ bitten)begeren,biddẽ) demander,prier,requerir) significat oro,siue obsecro,vel volo. Valla inquit, Petere dicimur,cum aliquid humiliter & precibus petimus. Petere (inquit Varro) propriè est aliquid simpliciter,& precariò postulare. Et sic vnum tantum exigit accusatiuũ. Cic. Te abs te pro vetere nostra necessitudine etiã atq; etiã peto,vt eius filios, qui in tua potestate sunt,mihi potissimũ cõdones. Iungitur aliquando datiuo pro ablatiuo cũ praepositione. Verg. 9. Aenei. O genitrix quò fata vocas? aut quid petis istis? vbi Seruius, Petis istis,id est,pro istis. Nam sic dicimus,peto tibi, id est,peto pro te. Petere aliquãdo cõmemorare est,inquit Nonius. Vergil. lib. 8. Aenei. Quid causas petis ex alto? Ponitur aliquãdo pro tenere. Verg. 3. Aenei. Summissi petimus terram. Cice. ad Attic. lib. 3. Et ille incertus vbi ego essem,fortasse alium cursum petiuit. Aliquando pro adipisci. Plin. lib. 12. ca. 14. C. etiam Caesar Augusti filius inde gloriã petijt, id est,adeptus est. Petere fugam,est fugere. Petere salutem fuga, est fugiendo vitam seruare. Peto dicitur in malum,& in bonum. In malum.(ἐφίεμαι.) Sallu. in Iug. Ipse acer, bellicosus,at is quem petebat,quietus,imbellis erat. Sic in bonum dicimus, Pater salutem filij petit, seruus beneuolentiam domini. In malum, vt Hic petit caput alterius aut famam, haec enim in hominis perniciem petuntur. Aliquãdo petere,est instanter poscere. (ὑβρίζω.)Vnde petulcus,& petulans. Liui. libro. 1. Iam Horatius, caeso hoste, victor, secundum pugnam petebat. Aliquando insidias tendere, Plancus Ciceroni, In quo casu hanc capio voluptatẽ, quòd certe quò magis me petiuerunt,tantò maiorem his frustratio dolorem attulit. Aliquãdo violenter aggredi. Cic. pro Ligar. Quid enim Tubero tuus ille districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cuius latus ille mucro petebat? Aliquãdo manere,expectare, Verg. 9. Aeneid. Troianos haec monstra petunt. Aliquando cupere,appetere,desiderare. vt apud eundem lib. 3. Georg. Pulchramq; petunt per vulnera mortem. Aliquãdo percutio, (βάλλω.) Liu. libr. 22. Hispano punctim magis q̃ caesim assueto petere hostem. Aliquãdo inquirere (ζητέω.)Verg. Euandrum petimus. Aliquando eligere, vel capere. vt idem: Principio sedes apibus statioq; petenda. Aliquando proficiscor. (στέλλομαι) Sueton. in Vesp. Et Cutilias ac Reatina rura, vbi aestiuare quotannis solebat,petijt. Aliquando influere,vt Campũ petit amnis. Quando verò construitur cum ablatiuo instrumentum significante, pro instrumenti diuersitate diuersa significat,siue in rem,siue in personã referatur. Nam petere manu,est abducere. Vergil. Tartareũ ille manu custodem in vincla petiuit. Petere gladio,aut veneno, aut lapide,aut cornu,& huiusmodi,(ἐφίημι, ἐπιχειρέω, ἐπιβουλεύω)est inuadere,ferire,& saluti insidiari. Verg. Iam cornu petat,& pedibus qui spargat arenam. Et,Malo me Galatea petit lasciua puella. Suet. in Ty. Missum in arenã aprũ iaculis desuper petijt. Petere cursu,adipisci,obtinere. Verg. Quae littora proxima cursu Contendũt petere. Petere blanditijs,est blandiri. Quintil. Nouercam blanditijs petit. Petere muneribus,osculis,precibus, est conciliare. Apul. Cum me lacrymis precibusq; petijsset. Petere oculis,est contemplari. Petere auribus,audire. Petere naribus,olfacere. Petere tactu,palpare. Iungitur interdum huic verbo ablatiuus. Cice. Audes quicq̃ ab istis petere. Nunquam verò vel rarò duos accusatiuos habet. Hinc Petitus,huius tus. idem quod petitio. Gel. lib. 18. ca. 3. Iussitq; eum cõsensu petituq; omniũ, eandẽ illam sententiam diserti viri cuiusmodi posset verbis dicere. Et Petitor,oris. qui petit, & litem intendit. Cice. in Partitio. Sed accusatorẽ pro omni actore & petitore appello. Huius composita sunt, Appeto, Competo, Expeto, Impeto, Oppeto, Perpeto, Praepeto, Repeto, & Suppeto, quae habent penultimam correptam.

Petoritum,(φορεῖον) pen. cor. genus vehiculi. Hora. lib. 1. Serm. Atq; caballi Pascendi, ducenda petorita,nunc mihi curto ire licet mulo.

Petra,(πέτρα)) eyn felss) eenen steen) vne pierre.) lapis tenerior, mitiorq;. Plin. lib. 10. cap. 32. Gauiae in petris nidificant. Vnde gemmae lapides, nõ saxa dicũtur. Hinc petrosus,a um. (πετρώδης) quod est petris abundans. Plin. lib. 17. ca. 27. Caprificorum laudantur maximè nigrae,& in petrosis. Petricosus,adiectiu. idem Martial. lib. 5. per translationẽ dixit,Res petricosa est, Cotile bellus homo. hoc est, difficilis, saxosa ac dura. Est & petra Arabiae oppidum,quod Nabathaei incolunt. Vnde

Petraea, (πετραία) pars Arabiae. Et Petrea mulier, quae pompam praecedẽs in colonijs ac municipijs imitabatur anum ebriã,quòd pedes in petras frequenter impingeret, quam & alij volunt ab agri vitio, scilicet petris appellatam.

Petroleum,(πετρέλαιον) oleum quod ex petris naturae sponte fluit.

Petrones, rustici dicti sunt à Veteribus,à petrarum asperitate,& duritia. Hinc Plautus petronẽ, veruecem duriorẽ eleganter dixit, vbi ait in Capt. Qui petroni nomẽ indunt verueci sectario, Eum ego si in

si in via petronē publica conspexero,& petronem & dominum reddam mortales miserrimos.

Petronia,(πετρωνία)nomen vxoris Vitellij,de qua apud Suetoniū.& Petronia,nomen fluuij in Tyberim defluentis,dictū quòd per petras fluat.quē magistratus auspicatò transeūt, cum in campo quid agere volūt,quod genus auspicij perenne vocant.

Petronius,(πετρώνιος) nomē viri propriū,quo nomine vocatus est author non ignobilis.

Petroselinum,(πετροσέλινον)quasi petrarū apiū,nam inter lapides melior nascitur.Est herba nota,quæ inter apij genera numeratur,componiturq́ ex petra,& σέλινον apiū. Plin.lib.20.ca.12. Diosc.lib.3. cap.75.Vulgus Gallicum persilum vocat.

Petulans,(ὑβριστὴς,ἀσελγὴς) mūtwillig,geyl) dertel, brootdronckē,vng effrōte,saffre.) pe.cor.improbus.à quo Petulantia, improbitas, cum alios per contumeliā petimus.Cic.in Sallust.Desine bonos petulātissima insectari lingua. Quādoq; ponitur pro superbo,ἀλαζών.Idē,Petulanter dimes.Quandoq; pro lasciuo.Ouid.Quin etiā vt possem verbis petulantius vti,non semel ebrietas est simulata mihi.Et generaliter petulantia,(ὕβρις,ἀσέλγεια) est lasciuiamentum, siue effrenatio immodica ad quodlibet viriū,à petēdo dicta . Dicitur quoq; de pecudibus.Colu.lib.7.ca.6.Quoniā cornuti ferè perniciosi sunt,propter petulantiam. Et de arborum ramis. Plin.lib.16.cap.30.Præcipueq́ domibus expetitur ramorum petulātia. Et de morbis. Gell.lib.12.cap.3.Itaq; vidistis philosophū ratios ne decreti sui nixum,cum petulantia morbi dolorisq; exultantia colluctantem.

Petulcus,(ἀσελγὴς) lasciuus.Vergil.Hœdiq; petulci. Vbi Seru.id est,lasciui,exultātes. Vnde meretrices quoq; petulcas Veteres dixerunt,à petendo.

Peucedanum,siue Peucedanus,à pinu nomen inuenit,de qua vide Plin.lib.25.cap.9.

Pexo,as.(ἐκτενίζω) à pecto,is. Vnde Pexæ vestes,ἐκτενισμένα,quę pectine contextæ. Et Pexati,qui pexis vestibus sunt induti.Martial.Pexatus pulchrè rides mea Zoile semper.Sunt qui dicunt pexas vestes esse pilosis contrarias,rasas,quæ pilis carēt.In quem sensum accepisse videtur Hieronymus contra Iouinianū cum ait,Antè nudo eras pede,modò non solum calceato,sed & ornato.Tunc pexa tunica & nigra subucula vestiebaris sordidatus & pallidus,& callosam opere gestitās manum: nunc lineis ac sericis vestibus, & Atrebatum ac Laodiceæ indumentis ornatus incedis. Ibi enim pexam tunicam,puto intelligi rasam,&quasi lacerā.Nam vbi Persius dixit,Pexumq; togaq; recēti. Probus, Barba (inquit)tonsuræ genus est, quo iuuenes sic tonsi pexibarbi appellantur. Nos præpositionem addimus,depexa.Teren.Depexum dabo.

Pezitæ,(πεζῖται) fungi,qui sine radice aut pediculo nascuntur,quasi pedestres. Dicti quòd non tollāt sese altius à terra.πεζοὶ pedes,etiā in ludo scachorum,πεζοὶ,Plin.lib.19.cap.3.

P ANTE H.

PHæaces,(Φαίακες)populi fuerunt Corcyræ. Vnde & Corcyra Phæacia dicta est, quæ in littore maris Ionij est.Scribitur cum æ diph.Hinc Phæacius.a.um (φαιάκιος) & Phæacus.a.um.vna syllaba minus.Propert.Nec mea Phæacas æquant pomaria syluas.

Phæacum,ciuitas in planitie est,quæ ab vtraq; parte habet duos editissimos vertices, in quibus adhuc sunt arces.

Phæcasius,calcei genus.vnde nō phęcasios,sed Phæcasiatos sacerdotes & deos vocam9.Seneca ad Lucil.Si quē palliatū aut phæcasiatū conspexeris.

Phædon,(Φαίδων) Atheniēsis,in cōuiuio à triginta Atheniensiū tyrannis necatus fuit. Huius filiæ virgines erant,q̄ vt virginitatē seruarent morte,inuicē se complexæ in puteū præcipitauere . Fuit & alius hoc nomine philosophus Elidensis,Socratis auditor,ingenio liberali.qui (vt quidā scripserūt) seruiuit lenoni,pinde quasi meritorius puer,quæstuariumq; mancipiū.eum Cebes Socraticus emisse dicitur, habuisseq́ in philosophorū disciplinis. atq; is postea philosophus illustris fuit, cuius nomini Plato Librum De immortalitate animæ dedit,& alio nomine Phædon inscribitur.

Phædrus,(Φαῖδρος) nomē viri propriū, quo significatur clarus,alacer.Itē phędros (φαιδρὸς) pulcher.

Phæstū,(Φαιστὸν) vrbs in Creta.à qua Phæstius (Φαίστιος) quidā dictus est,quem adiutorē condendis legibus Solonis fuisse tradit Plutarchus, inclytum vaticinio,& rerum diuinarum peritia.

Phæstus,(Φαιστὸς) mons,seu pmontoriū Cretę.Fœmimino verò genere ciuitas in eo.Strabo lib.10.

Phaëthon, (Φαέθων) dictio trisyllaba. Nā aē diuisas syllabas habet,& aspirat. Dictus ἀπὸ τοῦ φαίνειν.Sol dicitur (inquit Seru.lib.5.Æn. item lib.6.) à luce ardoris sui.vide Cic.lib.2.De Nat.Deo.

Phaëthontiades, Clymenes & Solis filiæ dicuntur, q̄ dum extinctum fratrem flerent, conuersæ sunt in alnos arbores,vt ait Vergil.6.Eclog.vt verò in 10.Æneid.ait,in populos.

Phaëthusa,(Φαέθουσα) fuit vna ex filiabus Sōlis.

Phagedæna, cum diphthongo in pen. nam Græcè φαγέδαινα scribitur,ἀπὸ τοῦ φάγειν,hoc est ab edendo.& est exulceratio vsque ad ossa celeriter depascens, cum inflammatione saniem male olentem emittens,& ad mortem perducens, author Iulius Pollux.Plin.lib.20.cap.4.Vlcera quę phagedænas vocant,folia & radix recens cum melle sanant.Et apud Col.lib.9.ca.12.putatur esse morbus,quem in iumentis vermem appellant.Idē apibus tribuit lib.10.Sæpe etiam,(inquit) vitio, quod Gręci φαγέδαιναν vocant,intereunt. Hinc Phagedænicus, adiect.Plin.lib.24.cap.4.Condylomatis,quæ phagedænica vocantur.

Phagones, (φάγοι) à φάγω verbo Græco quod est edo,dicūtur voraces,& eo verbo Plautus vtitur.

Phagus.us. & Phagi. (φηγὸς) arbor glandifera, ἀπὸ τοῦ φάγειν comedere. Verg.in Cul.Vmbrosæq; manent phagus hederæq; ligantis Brachia.Hinc Phagineus.a.um.& Phaginus.a.um. (φήγινος) pe.cor. pro materiato ex ea arbore. Ouid.li.8.Met. Illic phagineus dura clauo suspēsus ab ansa.Verg.Pōst valido nitens sub pondere phaginus axis.

Phalacron, (φαλακρὸν) Græci caluum dicũt. Vnde corui aquatici phalacrocoraces dicũtur, vt inquit Pli.li.10.ca.48. Hinc loca satis fruticibusq; nuda, phalacras appellant, quasi calueta, vt quę nihil ferunt. apud Colum. glabreta dicuntur.

Phalæcium, (φαλαίκιον) carmen dictum à Phalæco inuẽtore. Constat spondeo, dactylo, & tribus trochæis, hoc & Hendecasyllabum à syllabarum vndena mensura vocatur.

Phalænæ, (φάλαιναι) quidam piscis in mari.

Phalangæ (φάλαγγαι) sunt quibus baiuli ferẽdis oneribus vtũtur, quas σκευοφόρα Plato appellat. Plin. lib.7.cap.56. Phalangæ fustes sunt nodis carẽtes, quibus Afri prælium contra Ægyptios primi fecerunt. Iul. Pollux, Phalanges (inquit) siue Phalangæ dicũtur ligna, quibus subiectis naues trahi solent. Sic Nonius scribit Phalãges significare fustes teretes, qui nauibus subijciũtur. Scribit Herodot. Æthiopas vicenos dentes elephantorũ grandes, & è materia hebeni centenas phalangas, tertio quoq; anno tributi vice regibus pendere solitos. Latinè phalangæ dicũtur, à quo fit Phalango, gas. quod est onus aliquod huiusmodi fustibus transueho. Afranius, Et capream vnam semilaceram quaterni simul phalangabant.

Phalangarij, (φαλαγγῖται) qui aliquid oneris phalangis transuehũt, qui modo tetraphori, modo hexaphori, dicũtur. Item phalangarij appellati sunt milites, qui erãt in phalange: quales habuit ad imitationẽ Alexandri Magni Alexander Sirius Romanorum Imperator, vt author est Lampridius.

Phalangium, (φαλάγγιον) genus aranei, quod omnibus internodia terna sunt in cruribus. Sunt q Phalangij nomine omnes araneos intelligãt. Dicitur & Phalanx. Est & herbę nomẽ, quę & alio nomine Phalangites dicitur. de qua vide Plin.li.27.ca.12.

Phalanx, gis. (φάλαγξ) dictio Macedonica, quæ nõ proprie legio, sed quadrata acies, & cuneus militaris intelligitur, quãdo scilicet pes pedi, clypeus clypeo, vir viro in acie conferebatur. continebat autem octo millia armatorũ. Et hoc peculiare fuit Macedonum institutum, vt author est Liuius, & meminit Curtius, cuius hæc verba sunt: Macedones phalangẽ vocant, peditum stabile agmen, vbi vir viro, armis arma cõferta sunt. Cæsar: Milites nostri è loco superiore pilis missis, facilè hostium phalangẽ perfregerunt. Vnde proculdubio accipitur phalanx pro armorũ connexione, atq; testudine. Hinc per translationẽ à Satyrico poëta dictum est, Iunctæq; vmbone phalanges. Item phalanx, est regula continens lances, id est, libram. Et phalanx ab Aristotele genus aranei, quod & phalangium, (φαλάγγιον) dicitur tarantola. Item Phalanges dicuntur digitorum internodia. Phalangitæ, arum. Liui.7. Belli Macedon. Decem & sex millia peditum more Macedonũ armati fuere, qui phalangitæ appellabantur.

Phalara, (φαλάρα) ciuitas à Phalaro amne Ithomæ Mineruæ proximo.

Phalarica (φαλαρικὴ) genus est teli, à phalis, id est, turribus, dicta est, quia turres defendit. Vel à Phalari Siculo tyranno, vt Ammianus inquit. Hæc (vt Vegetius scribit) ad modum hastæ valido præfigitur ferro, qđ in longitudinẽ habet pedes tres, vt cum armis corpus trãsfigat, inter cuius tubam & hastile, sulphur, resina, bitumen, stupa conuoluuntur infusa oleo, quod incendiariũ vocant, ballistæ impetu destinata, prærupto munimine ardens figitur ligno, turritamq; machinã incendit. Est aũt magna & parua phalarica. Vnde Lucanus dixit phalaricam neruis mitti tortilibus. Verg. verò ait, Turnum manu iaculari potuisse. Vnde libr.9. Sed manum stridens contorta phalarica venit Fulminis acta modo. ibi vide Seruium.

Phalaris, (φάλαρις) nomen propriũ Agrigentinorũ regis crudelissimi, cuius extant Epistolæ. Est etiã auis genus. Var.3. de re Rust.ca.11. Sunt item non dissimilia alia genera, vt querquedulę, phalarides, sic perdices, &c̃. Plin. lib.10.cap.48. Phalarides in Seleucia Parthorum, &c̃. Fortasse legendum Phalagrides, vt apud Colu.lib.8.ca.15.

Phalera, siue Phaleros, (φάληρος) portus Atheniensis celeber.

Phalaræ, (φαλάραι) ornamenta equorum, ἀπὸ τῶ φαλῶ dicuntur, seu à verbo Græco, quod illustrare significat. Vergil. libro.5. Æneid. Primus equum phalaris insignem victor habeto. Gallicum vulgus Bardos vocat. Inde

Phalaratus, a, um. (φαλαρωτός.) id est, phalaris ornatus. Sueto. in Claud. Crassus frugi equo phalerato, & in veste palmata. Et non tam equorũ sunt ornamenta phaleræ, q̃ equitum & nobilium. Liui. lib.12. tradit Comitia Flauij ædilitia tantũ habuisse indignitatis, vt pleriq; nobilium aureos anulos & phaleras deponerẽt. Plin. lib.33. ca.1. refert olim ab ordine equestri phaleras fuisse positas ex indignatione. Apud Terentiũ Phalerata dicta leguntur, pro ornatis in Phorm.

Phalerus, (φαληρεὺς) Demetrius philosophus, dictus est à Phalero portu, siue à Phaleria prouincia, Phanostrati filius, & Theophrasti auditor. Athenis præfectus fuit à Cassandro Macedonũ principe, cũ esset ciuis. qui (vt author est Strabo) nõ modò popularẽ nõ destruxit potentiã, sed etiã melius reformauit. Verum tantũ inuidia valuit, vt post Cassandri obitũ, in Ægyptũ fugere coactus sit, & eius inimici statuas plures trecẽtis disiectas cõflauere. hic tandem morsu aspidis periit, cum multa apud Ptolem. in calamitoso ocio scripsisset.

Phalerium, (φαλίριον) vrbs Tyrrhenæ Hetruriæ. Inde Phalerius, a, um. Stephanus.

Phalisci, (φαλίσκοι) populi Hetruriæ, quorum oppidum Phalerij vocabatur. Sunt qui arbitrantur Phaliscos vocari, quos nunc corruptè Montem flasconem appellant.

Phalora. (φαλώρα) vrbs Thessaliæ. Inde Phalorẽsis, (φαλωρεύς) Stephanus.

Phanaticus, (ἔνθεος, ἐνθουσιῶν) dicitur qui diuino spiritu afflatus est, & cui multæ vanæ apparitiones, & ludibria fiunt, qualem insanientẽ Aiacem fuisse poëtæ ferunt. Cic. pro Domo sua, Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo phanatice, sa-

crifi

ficium,qđ alienæ domi fieret,inuisere? Hunc morbum errorem vocat Horatius,Aut Phanaticus error & iracunda Diana.

Phanesij,(φανήσιοι) populi in insulis Oceani Septentrionalibus,qui (vt Solin. ait) habent aures adeò effusas,vt reliqua viscera contegant illis.

Phaneta,(φάνητα)pen.prod.Græci apparentem discunt Deum,quoniã cum adhuc nihil esset,primus ex infinito apparuit. Etiam sol dicitur,quia quotidie renouat sese,ἐπειδὴ φαίνηται νέος, id est,quoniam apparet nouus.

Phaneus,(φάναι)mons in promontorio Chij,à Phaneo rege dictus.

Phanio, (φανίας) nihil aliud significat, quàm boni pedis hominem, id est,cuius aduentus afferat aliquid felicitatis. Sicut solemus dicere secũdo pede introijsse,cuius introitũ prosperitas aliqua fit consecuta. vel melius , quoniam φανίζω est appareo, id est,apparitorem vulgariter dicerent,qui ex voto & desyderatus tandem appareat.

Phantasiæ,(φαντασίαι) imagines rerum insidentes animo. Cice.1.Acad. In qua primum de sensibus ipsis quędam dixit noua,quos iunctos esse censuit è quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quã ille phantasiam,nos visum appellemus licet.

Phantasma,atis.(φάντασμα)visum,quę species vna, & nomen est eorũ, quæ dormientes videre sibi videntur.Differt à phantasia,inquit Suidas,φ phantasma est imaginatio,vel visio eius quod non est, phantasia autem eius solum,quod est.

Phantasticus,(φανταστικός) imaginatiuus.

Phanum,(ναός) templum,quia φανερὸν apertum & manifestum significat , & omnibus adeuntibus aperta sunt templa.

Pharæ, (φαραί) numero plur. vrbs in Creta,à Misenis condita,habentur aliæ in Misenia,& alibi.

Pharaones, (φαράωνες) appellantur Ægypti reges, quod cognomen fuit dignitatis,vt scribit Euseb.. Et (vt docet Iosephus libr.8.Antiquit.) Pharaonis nomen secũdum Ægyptios significat regem. Et reges cum primum conueniebant ad imperiũ, hoc nomen accipiebant.

Pharetra,(φαρέτρα) pen.cor.vbi sagittæ reponuntur.Verg.Succinctã pharetra,& maculosæ tegmine lyncis, à φέρω καὶ τραῦμα. Et qui eam ferunt, pharetrati dicuntur.

Pharia,à Ptolemæo,Plinioq́ue,à Strabone verò Pharus,(φαρός)insula contra Dalmatiam & Iaderam, quæ nunc vulgò Lisna Illyrico sermone dicitur. Est & vrbs in ea,à qua Pharienses populi.

Pharias,(φαρίας) serpẽs est,sulcũ,dum serpit,cauda in terra faciens, & super eam ferè ambulans. Lucan. Et contentus iter cauda sulcare pharias.

Pharicõ,(φαρικόν) genus veneni est,qđ Athenæus Pharia cognominat,de quo Plin.lib.29.ca.13.

Pharisæus, (φαρισαῖος) nomen sectæ Iudæorũ religiosæ. Erant enim apud Iudæos tres sectæ, Pharisæorum, Saducæorũ,& Essæorum. A Pharisæus fit Pharisaicus,ca.cum.(φαρισαϊκός.)Hieronymus contra Vigilant . Quasi sepulchra Pharisaica foris dealbata . Dicitur autem Pharisæus, quasi separatus , ab Hebræo Pharas , quod est diuidere Inde Pharisæorum secta dicta est apud Iudæos, quòd qui eam colerent , ab alijs separati essent,& à publicanis secreti.

Pharmaceutice(φαρμακευτική)vide in Medicina.de empirice verò,& iatraleptice,& clinice locis suis.

Pharmaceutria, (φαρμακεύτρια) dicitur, quã nos sagam dicimus,venefica.

Pharmacodes,(φαρμακῶδες) odor medicamenti.

Pharmacopola,(φαρμακοπώλης) pen.prod.dici potest Vnguẽtarius,qui pharmaca,id est,venena, vel medicinas venditat,quales sunt qui vulgò herbarij vocãtur.Componitur enim ex pharmacon, & πωλέω vendo . Horat.in Serm.Ambubaiarum collegia pharmacopolæ.

Pharmacotheon,(φαρμακόθεον)medicamentum diuinum,quale est rhabarbarum.

Pharmacotrophi,(φαρμακότροφοι)significat venenis ali solitos,populi sunt.Pomponius: Gandari, Pericani,Bactri,Susiani, Pharmacotrophi.

Pharmacum,(φάρμακον) pen.cor.mediũ verbum, quod pro veneno,& pro medicamento accipi potest.Vnde Caius Iureconsultus,Qui pharmacum dicit,debet addere bonum,vel malum.

Pharmacus,(φαρμακός) veneficus. Pharmacæno, veneno incanto.

Pharmacusæ,(φαρμακοῦσαι) sunt duæ insulæ exiles, iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco , in quarum altera(vt inquit Strab.lib.9.)sepulchrum Circes visitur.

Pharnax,nacis, (φάρναξ) pen.cor. nomen propriũ Mithridatis filij. Lucan.Nec Pharnacis arma relinquas Tygranemq́ meum. Hic à Cæsare (vt L. Florus scribit) vno & non toto prælio more fulminis obtritus est.

Pharos,(φάρος) olim insula Ægypti oblonga,paruaq́, contra Nili ostia nunc continẽti coniuncta, quæ portum Alexandrię efficiebat.Sic appellata à nauclero Menelai ibi sepulto,cum fuisset ibi ab aspide interemptus. Lucan.Pharos insula quondã In medio stetit illa mari.In ea turris ingens in petra posita,quę mari circũluitur albo lapide, octingentis talentis, à Philadelpho Ptolemæo rege,Sostrati Cnidij architecti Alexandrinorũ amici opera posita fuit , ob salutem nauigantium, quæ nomen ab insula accepit.φρυκτωρία φάρος.Scribit Solinus ab hacPharo turri,Pharos vocari machinas in portubus ad prælucendi ministerium fabricatas, quoniã ex hac Pharo Alexãdrinę dirigebãtur naues,nocturnis facibus accensis.Papinius,Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ.Scribit Ægesip.lib.4.à Græcis Latinisq́ Pharon appellari ex ipsius rei vsu,eo, quòd longè videatur à nauigantibus,tanquam phanos,quod significat lucidum,immutata litera Pharos dicatur. In hac Alexander nouam vrbẽ condere statuit,sed cum magnæ sedis capax non esset,ex illius aduerso condidit Alexandriam.Hinc Pharius,ria.rium.(φάριος) & Phariacus,a.um,vt sistra Phariaca.

Pharsalici,(φαρσαλικά) campi Thessaliæ,in quibus ciuiliũ bellorũ detonuerunt procellæ, à Pharsalo-

oppido appellati, quod situm est in ripa fluminis Oenipei, à quo Pharsali dicti. Sunt qui Pharsaliā prouinciam dicant, à Pharsalo duce, quæ primo Æmathia, ab Amathio: postea Thessalia, à Thessalo, deinde à Macedone, Macedonia, postremò à Philippo rege, Campi Philippici.

Pharusii, (Φαρούσιοι) populi in Africa, versus Oceanum Occidentalem.

Phase Hebraicè, Latine transitus, (πάσχα) dicitur, vt quia tunc ex Ægypto in patriam remigrauere Iudæi.

Phaseli nulli sunt apud Gallos, Italis tantum noti, Hinc Phaselinus adiect. quod ex phaselo factum est, vt phaselinum oleum. Plin. lib. 23. cap. 4. Lirinon, quod & phaselinum, & Syrium vocauimus, renibus vtilissimum est.

Phasellus, vide in dictione Fasellus.

Phaseolus, (φασίολος) Phasilus, siue Phaselus, seu etiam Paseolus, vel Pasilus, genus leguminis, quē Vergil. vilem appellat, à Phasello insula dictus est non procul à monte Olympo, (vt Apul. ait) quod vim calidā & humidā habet. Aluū lubricat, vrinā mouet, pectori ac pulmoni prodest, licet caput perniciosis humoribus repleat. Colu. lib. 2. cap. 10 Ab hoc rectè Phaselus terræ mandabitur, vel in veruecto, vel melius pingui & restibili agro. Idē, Phaseoli modij quatuor obruuntur totidem operis.

Phasianarius, (φασιανοτρόφος) q phasianos pascit. Paulus Iureconsultus, Phasianarij autem, & pastores anserum non continentur.

Phasiani, (φασιανοί) aues notę, à Phasi fluuio, ad nos traducti ab Argonautis. Nanque ex ea regione in Græciam transportatæ sunt. Martia. lib. 13. Argoa primum sunt transportata carina, Antè mihi nostum nihil nisi Phasis erat. In hanc autē Itym Terei filium mutatū mythici fabulantur. Phasiana, anæ, idem, vt apud Plin. lib. 10. cap. 48. Nonnulli etiam phasianas gallinas vocant.

Phasis, is. vel idis. (φάσις) Colchorū prægrandis fluuius. de quo Lucan. Colchorū qui rura facit ditissima Phasis. Pli. li. 6. ca. 4. Nauigatur Phasis quamslibet magnus nauigijs. 18. M. D. P. inde minoribus longo spacio, pontibus centum viginti peruius. Græcè etiam φάσις, Latinè fama dicitur. Phasis etiam auis, boni saporis, quam vulgus Phasianum appellat. apud Colu. lib. 8. cap. 8.

Phasma, atis. (φάσμα) Latinè apparitio, monstrum, visum dicitur. Est etiam nomen fabulæ apud Menandrum Græcum comicum.

Phassæ, (φάσσαι) per duplex ss, à Græcis palumbi dicuntur.

Phauliæ, sunt oliuæ quæ minimo succo, corpore grandissimo, pusilloq; sunt nucleo.

Phegor (φεγώρ) lingua Hebræa priapus appellatur, inquit Hieron. contra Iouinianum.

Phellandryos (φελλάνδριος) herba quæ in palustribus nascitur, folio apij, cuius semē propter calculos, & vesicæ incommoda bibitur, à Dioscoride heliosèlinon, hoc est, (vt Theodorus vertit) palustre apium vocatur.

Phemonoē, Sibyllæ nomen.

Phenion, herba, quę & antemone dicitur, quasi herba venti, sic enim vulgus appellat, q eius flos nō nisi vento spirante aperiatur. Vide Plin. lib. 21. ca. 23. Quidam tamē nō phenion, sed fremiū scribūt, atq; ita scriptum in Dioscoride reperias.

Phengites, lapis, de quo Plin. lib. 36. ca. 22.

Pheneum, (φένεον Steph.) oppidum in Arcadia.

Pheneus, (φενεός) amnis in Alpheum defluens.

Pheræ, (φεραί) vt ait Strabo, Pelasgicorū camporū terminus ad Magnesiā, quivsq; ad Pelium montē porriguntur. Emporium Pheræ habent Pagasus, quo ex loco Pelias Iasonē ac nauem Argo emisit. Vnde Pagasæus & Pheræus (φεραῖος) appellatur. Fuit tamē alius Iason Pheræus tyrannus. Sed de Thessalo Iasone intellexit Cic. lib. 1. Off. cum dixit, Pheræum Iasonem cæteris anteponunt.

Pherecydes, (φερεκύδης) pen. prod. philosophus, & poëta tragicus, ex Syro insula. Floruit regnante Seruio Tullo apud Romanos, vt Cice. libr. 1. Tusc. refert. Hic primus dixit animos hominum esse sempiternos. Primus scripsit soluta oratione (vt Apuleius in Floridis author est) repudiato versuum nexu, quē Pythagoras magistrū coluit. periit phthiriasi, id est, pediculari morbo, de quo Serenus, Sed quis nō paueat Pherecydis fata tragœdi, Qui nimio sudore fluens animalia tetra Eduxit, turpi miserum quæ morte tulerunt.

Pherenice, (φερενίκη) nomē mulieris, de qua Ælianus lib. 10. de Varia hist. Duxit ad Olympicū certamen filium suum Pherenice fœmina, prohibentibus eam spectare, qui præsidebant. Licere id sibi persuasit, quę patrē & fratres treis haberet Olympionicos. Spectauit, & victorem filium reduxit.

Pheretrum, φέρετρον. vide in dictione Feretrum.

Pherne, (φερνή) Latinè dos dicitur. Vnde Parapherna, & Paraphernalia, de quibus suprà.

Phiala, (φιάλη) pen. cor. vas vini vel aquæ, plerunq; ex auro conflatū. Omnia enim vini vel aquæ vasa, phialæ dici possunt. vnde Iuuenal. aurea vocat phialas dicens, Virro tenet phialas, tibi non committitur aurum. Hoc est vasa aurea, quæ Virroni commendata sunt. Alij Varro legunt. Græci ἀπὸ τοῦ πίνειν, π in φ, id est, à bibendo.

Phidias, (φειδίας) statuarius clarissimus, qui Mineruæ statuā egregiè fabricauit, amplitudine cubitorum. 26, quæ ebore & auro cōstabat. in cuius scuta Amazonū prælīū cælauit, & deorū gigantumq; dimicationē in soleis Lapitharū & Centaurorū. A Plinio dictus est artifex nunq satis laudatus. De quo Quint. lib. 12. Phidias dijs, quàm hominibus efficiendis melior. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Mineruā Athenis, aut Olympium in Helide Iouem fecisset. Hinc Phidiacus, a. um. (φειδιακός) pen. cor. Propert. Phidiacus signo se Iupiter ornat eburno.

Phiditia, (φιδίτια) cœnationes Lacedæmonij, seu conuiuia nominabant, siue q philias, id est, amicitiæ, caussa instituta sint, siue potius à parsimonia. φείδομαι enim significat parco & abstineo. φειδὼ parcitas & parsimonia. φειδωλός parcus. Vnde & phiditia, cōuiuia de parca, & frugi. Cic. li. 5. Tusc. Quid

Quid

Quid, victũ Lacedæmonioꝝ in phiditijs, non'ne videmus? Conueniebant enim ad phiditia conferentes singuli farinæ modiũ, vini choros octo, casei quinq; minas, ficuum quinq; semis minas.

Phidippus, (φειδιππ☉) propriũ viri filij Thessali, de quo meminit Homerus. Est & proprium Comici apud Terentium.

Philadelphia, (φιλαδελφία) fraternitas, amor fratris. Philadelphia, nomẽ ciuitatis in Mysia, regione Asiæ, terræ motibus concussa, cuius incolæ in agris magna ex parte degebãt. in hac fuit vna ex septẽ ecclesijs. Supra Philadelphiã Orientẽ versus exusta regio patet, stadijs longa quingentis, quadringẽtis lata, vbi nullæ arbores præter vitẽ inueniuntur, quæ exustum vinum fert, ita elegans, vt nulli cedat. summa corporũ facies cinerulẽta est: montana, petrosa & nigra. quidam ex crebro fulminum ictu id contigisse arbitrantur, nec dubitant, quæ de Typhone dicuntur, hoc in loco fabulari. sed credibilius est subterraneum ignem, qui postea defecerit, regionem exussisse.

Philadelphus, (φιλάδελφος) amator fratris. Fuit & Regis Ægypti nomen, qui bibliothecã fecit Alexandriæ, ferè quinquaginta millia librorũ cõtinentem. Idem libros Moysi curauit per Septuaginta interpretes ex Hebræo in Græcũ sermonẽ verti.

Philagatus, (φιλάγαθ☉) nomen viri propriũ, quo significatur benignus.

Philalethes, (φιλαλήθης) viri amator Latinè dicitur.

Philandros. φίλανδρ☉ amans virum.

Philanthropia, (φιλανθρωπία) humanitas, id est, amor erga homines. Hanc sic definit Speusip. Philanthropia, est humanitas, & affectio amicitiæ hominum cõciliatrix, habitus hominibus beneficus, gratiarum redditio, gratitudo benefica.

Philanthropus, (φιλάνθρωπ☉) pen. prod. Latinè humanus, id est, amans homines. Quo nomine dictum est lappæ genus, quod vestibus hominũ adhærens, eos amare videatur. vide Plin. li. 24. ca. 19 Dicitur hæc Dioscoridi Aparine, officinis Rebulus, vulgus Gallicum gratocunniam vocat.

Philarchus, (φίλαρχ☉) amatpr imperij.

Philaretus, (φιλάρετ☉) nomen proprium viri, & Latinè amator virtutis dicitur. Græcè enim ἀρετὴ virtus dicitur.

Philargyria, φιλαργυρία, ex argyriõ, quod apud nos argentum significat, componitur: & auiditas argenti, siue auaritia transfertur.

Philema, (φίλημα) osculum.

Philænorum aræ, (φιλαίνων βωμοὶ) dicuntur, quæ Siculo Peloro oppositæ, in media quodammodo Syrtium tellure positæ sunt. de quibus vide Sallustium in Iugurthino bello.

Phileremus (φιλέρημος) pe. prod. amicus solitudinis.

Philesius, cognomen Apollinis. Græci φιλήσιον amabilem dicũt, quia lumen eius exoriens, amabili veneratione oculorum consalutamus.

Philetærus, (φιλέταιρ☉) amans amicos.

Philetæria, herba, de qua vide Plin. lib. 25. ca. 6.

Philetes, (φιλητὴς) amator osculorum.

Philetus, (φιλητὸς) amabilis.

Philippei, seu Philippi (φιλιππικοὶ) sunt aurei nummi pretiosi, quorum apud Plautum frequẽs mentio est, vt in Pœnulo: Hic sunt numerati aurei trecenti numi, qui vocantur Philippei.

Philippensis, & hoc pense. idem quod Philippicus, vt Philippenses ciues, (φιλιππήσιοι) & Philippense bellum, quod apud Philippos gestum est.

Philippi, (φίλιπποι) ciuitas Thraciæ, quæ Dathos antea dicebatur, quam Philippus Macedonũ rex ædificauit, & à nomine suo Philippos nominauit. Vergil. Romanas acies iterum videre Philippi.

Philippicus, ca. cum. (φιλιππικὸς) quod est à ciuitate Philippis, vt campi Philippici. In campis Philippicis primò Cæsar & Pompeius, postea Augustus & Brutus cum Cassio dimicauerunt.

Philippus, φίλιππος nomen viri propriũ, & Latinè equorũ amator, bellicosus dicitur. Quo nomine dictus est Alexandri Magni pater. Alius fuit Romanorum imperator, qui primus ex Romanis imperatoribus Christianus fuisse perhibetur.

Phillyrides, dictus est Chiron, Saturni & Phillyræ nymphæ filius.

Philo, (φίλων) philosophus Hebræus, qui sapientiæ librũ scripsisse dicitur. Fuit & alius Philo Biblius, vt Eusebius lib. Euangelicæ præparationis testatur. Hos Porphyrius lib. 4. magnis laudibus decorauit. Est item philosophi nomen Academiæ principis, cui se totum tradidit Cicero (vt ipse in Bruto testatur) admirabili quodam ad philosophiam studio concitatus, cum ille in bello Mithridatico domo fuisset, Romamq; venisset.

Philocalia, (φιλοκαλία) amor pulchritudinis.

Philocalus, (φιλόκαλ☉) dici potest amator boni, vel mundus, politus, elegans.

Philocares, herba, quæ aliàs marubiũ dicitur. Plin. libr. 20. cap. 22.

Philocharis, (φιλόχαρις) charus amicus.

Philocompus, (φιλόκομπ☉) amator iactantiæ.

Philocrates, (φιλοκράτης) penult. correpta, amoris tenax, κρατέω teneo.

Philochrematos, φιλοχρήματος, pecuniarũ amator.

Philoctetes, ctetis. vel ctetæ. (φιλοκτήτης) pe. prod. nomẽ Pœantis filij, & Herculis comitis, quasi amoris possessor. Propertius, Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon.

Philodespotus, (φιλοδέσποτ☉) nomẽ viri propriũ, compositũ ex duabus dictionibus Græcis, quod significat domini siue dominæ amatorem.

Philodulus, (φιλόδουλος) pen. prod. amator seruorũ.

Philœnus, (φίλοινος) vinosus, amator vini, potator.

Philogræcus, qui libenter vtitur dictionibus Græcis. Var. 3. de re Rust. ca. 10. Transi, inquit Axius, nunc in illud genus, quod vos Philogræci vocatis. ἀμφίβιον.

Philohistoricus, φιλοϊστορικ☉, amator historiarum. Hieronymus ad Paulin. Quantus inter quatuor prophetas temporum conscius, & totius mundi philohistoricus, lapidem præcisum de monte sine manibus, claro sermone pronunciat.

Philolaus, φιλόλαος, nomen viri propriũ, & latinè amor populi dicit. Quo nomine dictus est Pythas

goricus quidã philoſophus, cuius tres libros Plato, cum tenui admodum eſſet pecunia, decem millibus denariũm mercatus eſt, quod pretiũ à Dione Syracuſano acceperat.

Phileleutheros, (φιλελεύθερος) amator libertatis.

Philologus, (φιλόλογος) amator verborum vel ſtudij. Cic. ad Qu. Frat. lib. 2. Nos ita enim philologi ſumus, vt vel cum fabris habitare poſſimus.

Philomathes, (φιλομαθὴς) diſcendi cupidus.

Philomathia, (φιλομάθεια) amor diſcendi.

Philomela, (φιλομήλη) nomen mulieris, Pandionis filiæ, Athenienſis regis, & ſororis Prognes. Quæ cum à Thereo compreſſa fuiſſet, tandem (vt eſt in fabulis) deorum miſeratione in auem ſui nominis conuerſa fuit, quæ & Luſcinia dicitur. Nec ceſſat deflere cantu dulciſſimo iniuriam, quam paſſa eſt. Et interpretatur amabilis.

Philomuſus, amator ſiue Amicus Muſarum. Mart. lib. 7. Nolito nimium tibi placere, Delectas Philomuſe, non amaris.

Philonicus, (φιλόνεικος, φιλόνικος) iurgioſus, amator victoriæ.

Philopæs, (φιλόπαις) pædico, amator puerorum.

Philopolemus, (φιλοπόλεμος) bellicoſus. Nã φιλέω, λῶ. amo. πόλεμος. ὁ. bellum.

Philopolites, (φιλοπολίτης) amator patriæ,

Philoponia, (φιλοπονία) amor laboris.

Philoponus, (φιλόπονος) amator laboris.

Philopſychia, (φιλοψυχία) cupiditas vitæ.

Philopſychus, (φιλόψυχος) cupidus vitæ.

Philoſarca, (φιλόσαρκος) amator carnium. Hieronymus, Nos ſimplices & philoſarcas, id eſt, amatores carnium.

Philoſomatos, (φιλοσώματος) amator corporis. σῶμα Græci dicunt corpus, quaſi σῆμα, id eſt, animæ ſepulchrum, tanquam ibi ſepulta ſit.

Philoſophaſter, (φιλοσοφόμιμος) philoſophorum imitator.

Philoſophia, (φιλοσοφία) amor & affectatio ſapientiæ. σοφία ſapientia dicitur. Cic. 1. de Legib. Ita fit vt mater omnium bonarum rerum ſit ſapientia, à cuius amore Græco verbo φιλοσοφία nomen inuenit. Hæc ſcientia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalem, & rationalem. Prima componit animum. Secunda rerum naturam ſcrutatur. Tertia proprietates verborum exigit & ſtructuram. Moralis, Græcè ἠθικὴ dicitur. de qua Seneca, Philoſophia animum format & fabricat, vitã diſponit, actiones regit, agenda & omittenda demonſtrat. ſine hac nemo ſecurus eſt. hæc ampliſſima artium dicitur. Apul. Diſciplinam regalem appellat, tam ad bene dicendũ quàm ad bene viuendum repertam.

Philoſophicus, ca, cum. (φιλοσοφικὸς) quod ad Philoſophum pertinet.

Philoſophor, pharis. (φιλοσοφέω) ſapientiæ ſtudeo, vel philoſophorũ more diſputo, & rerum naturas perſcrutor. Cic. lib. 1. de Nat Deo. Et cum minimè videbamur, tum maximè philoſophabamur.

Philoſophus, (φιλόσοφος) amator ſapientiæ.

Philoſtorgia, (φιλοστοργία) indulgẽtia, amor parẽtũ.

Philoſtorgos, (φιλόστοργος) amicus, beneuolus, neceſſarius.

Philotimus, φιλότιμος, bonorum cupidus.

Philoxenia, (φιλοξενία) hoſpitalitas.

Philoxenus, (φιλόξενος) hoſpitalis. Eſt enim philoſophi nomẽ, qui gruis collum ſibi exoptabat, quo diutius ciborũ & poculentorũ ſapore oblectaret.

Philozous (φιλόζωος) nimis cupidus vitæ.

Philtra, Latinè amatoria, genus veneni, amorem & vt plurimum inſaniam ingerentis. φίλτρον enim, apud nos amatorium dicitur. Ouid. lib. 2. De arte amandi: Philtra nocent animis, vimq́ furoris habent. Iuuenal. Hic Theſſala vendit Philtra, quibus valeat mentem vexare mariti.

Philyra, vide infrà Phylira: ſcribi tamen debet cum i Latino in prima, & y Græco in ſecunda.

Phyma, matis. (φῦμα) genus tuberculi mollis, furunculo rotundioris planiorisq́, quod in pus citò conuertitur.

Phimoſis, (φίμωσις) dicitur cum glans membri virilis ita tegitur præputio, vt nudari nõ poſſit. Dictum ἀπὸ τοῦ φιμοῦ, quod nexum in ſuperiore parte ſacci ſignificat, cũ ſcilicet toto ſacculi oris ambitu collecto, funiculo colligatur.

Phiſon, (φισῶν) nomen fluuij, quod (teſte Ioſepho lib. 1.) ſignificat inundationem, qui eductus in Indiam, in pelago latè diffunditur, quod Geta nuncupatur à Græcis. Hic circuit omnem terram Heuilath, vbi eſt aurum terræ, vbi carbunculus, lapis precioſus.

Phlanotes, (φλάνωτες) populi ſunt, à quibus nomen ſinui eſt inditum, quem modo nautæ Quernariũ appellãt, alij Carnarium, propter naufragia, procelloſo fermè ſemper tranſitu. in receſſu eius Senia vrbs, cuius à tergo ſpecus ſunt, vnde vehemẽtes nulla ferè non hora venti perflant, eaq́ res infamem eum ſinũ reddidit. Dicti Phlanotes ab oppido Phlano. vnde ſinus omnis hic, Phlanoticus, φλανωτικὸς, vocatur, qui à Pola colonia Iaderam vſq́ diffunditur.

Phlebes, (φλέβες) dicunt venæ, q́ ſanguine ferueãt.

Phlebotomia, (φλεβοτομία) inciſio venę, q̃ fit ad ſanguinẽ minuendũ ſedandi feruoris gratia. φλὲψ enĩ Latinè vena dicitur. Auicen. quarta primi.

Phlebotomũ, (φλεβότομον) ferrũ quo vena ſecatur,

Phlegethon, (φλεγέθων) fluuius infernalis, flammis æſtuantibus rapidus: à φλέγω ardeo. Vergil. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon, torquetq́ ſonantia ſaxa.

Phlegma. matis. (φλέγμα) pituita. Eſt autem ſicut aqua mixta cum gypſo, & liquefacta. Inde phlegmaticus, qui ex phlegmate laborat. Phlegma (vt inquit Auguſtinus lib. 11. de Ciuit.) in capite domicilium habet.

Phlegmon, (φλέγμων) Latinè inflammatio, ſiue collectio, quoties ſanguis vtilis, & mediocriter craſſus fertur ſubitus in aliquã corporis partem. Propriè quælibet incenſio cum tumore & vlcere, hoc nomine appellaſ. Galenus de morbo℞ differẽtijs.

Phlegon, (φλέγων) vnus ex equis Solis, ἀπὸ τοῦ φλέγω, id eſt, ardeo, dictus.

Phle-

Phlegontis,huius phlegōtidis.(φλεγόντις) lapillus, quòd in eo flamma quædā intus ardere videatur. Plini.lib.37.cap.11.

Phlegræi,(φλεγραῖοι)campi duo fuere,alter in Græcia,à Phlegra Thessaliæ valle, vbi gigantes cum cœlestibus pugnauere.Vel ἀπὸ τοῦ φλέγειν,quod est vrere atq; inflammare, quoniam terræ præliorū concitatrix est,dum ibi gigantum bellum exarsit. Alter in Cāpania prope Cumas, in quo Hercules cum his prælium commisit.De quo Strabo lib.5. scribit:Fortunatus erat & campus, nomine Phlegræus:in quo non à gigātibus gesta fabulæ diuulgant. Ita dictus à colle, qui olim plurimum ignis euomebat,quem Vesuuium scriptores appellāt.Ex hoc Hercules existimatur (sicut Diodorus meminit) gigantes fugasse.

Phlegræus,(φλεγραῖος) vnus ex Centauris,Ixionis & Nubis filius.

Phlegyas,(φλεγύας)Martis filius, rex Lapitharū in Thessalia,pater Ixionis & Coronidis.à quo Phlegyæ populi Thessaliæ sunt cognominati.

Phlœos,(φλοιός) herba palustris,ad nexus vtilis, ex qua Phloinæ vestes ab Herodoto etiam dicuntur. Plinius libr.22.cap.15.Dioscorides lib.4.cap.14. Strabo lib.16.

Phlius,untis.(φλιοῦς) est vrbs in medio Sicyonij Argiuiq; agri,vbi religiosissimè colebatur Hebe.Castellum Phlium nominat Plin.lib.4.cap.5.

Phlox,φλὸξ Græcè,Latinè flamma.& est genus floris,de quo Plin.lib.22.cap.10.

Phlyctæna,(φλύκταινα) Latine pustula,tumor,bulla: à φλύω. Tria sunt genera, Exanathemata,quæ Plin.eruptiones pituitæ, & papulas appellat. Psydracion,pauld durius est ac subalbidum & acutū. Epinyctis,quæ tertium discrimen est.

Phoca.(φώκη) piscis,bos marinus,à sono mugitus. Vergil.libr.4.Georg.Et turpes pascit sub gurgite phocas. Hic corio & pilis tectus parit in terra pecudum more,canum modo coit. In somno mugit,à quo præcipuè vituli nomen accepit. Fuit & nomen imperatoris Romanorū,φωκᾶς. vide Plinium lib.9.cap.7.

Phocæa,(φώκαια) vrbs minoris Phrygiæ,Athenienſium (vt inquit Ptolemæus) colonia. Inde profecti sunt qui Massiliam apud Gallos, non procul à Rhodano condidere. Dicta Phocæa,quòd vituli marini magno numero comparuissent vrbē condentibus. Et est in Caria Phocæa monti Mycalæ opposita.Ab hac Phocæenses,φωκαιεῖς,vt à Græcorū Phocide Phocenses.Ab vtraq; Phocaicus.a. um.Vnde muricem Phocaicum Ouidius posuit,à Phocæa,non procul à Sardibus.

Phoce,es.(φώκη) oppidum est Bœotiæ.

Phocees,(φωκεῖς) populi Ionum , qui primi longis nauibus (secundum Herodotum) vsi sunt.

Phocion,(φωκίων)Atheniēsis vir clarus cognomento Bonus,pauper.fuit enim semp pauper,cum ditissimus esse potuisset,propter frequentes ei delatos honores. Hic neq; ridere,neq; lachrymare ab vllo vnquam est visus. Et in concione, cum quis dixisset, Cogitabundus videris ô Phocion: Rectè,inquit,coniectas.Cogito enim,si qua valeo in his breuitate vti,quæ apud Athenienses dicturus sum.Huic cum legati Philippi Macedonum regis ingentia munera offerrent , hortarenturq; vt ea acciperet (quamuis enim ipse facilè his careret,liberis tamen eius essent necessaria, quibus difficile foret in summa paupertate,ad paternam gloriam peruenire.) Si mei,inquit, similes erunt,idem hic agellus alet illos,qui me ad hanc dignitatem perduxit. si dissimiles,nolo meis impensis illorum aliaugeriq; luxuriam.

Phocis, (φωκίς) parua Græcorū regio,vbi oraculum Delphicum.Lucan.lib.5.Massiliaq; suę donatur libera Phocis . In ea enim est oppidū Delphi, sub Helicone monte.Fons Castalius,& Cephisus amnis,&mōs Parnassus,in quo Apollinis templū. Hinc Phocides & Phocæi dicti sunt, qui Massiliā condiderunt. Hos Varro scribit trilingues esse,q Græcè & Latinè & Gallicè loquantur.

Phœbas.badis.(φοιβὰς) fatiloqua,quòd Phœbęi numinis concepto afflatu fureret , & agitaretur in Bacchantis imaginē.Sidonius:Nec si intortū vios latæ Phœbados vltrix In Danaos fulmen gessit.

Phœbe,dicitur Luna,& venit ab eo quod est Phœbus . Vergilius.1.Georg.Vento semper rubet aurea Phœbe.

Phœbus,(φοῖβος)Apollo,qui Iouis &Latonę filius fuit,eodē partu cū Diana genitus,quę & ipsa Phœbe vocitata est. Diuinationis & sapientiæ Deus à Poëtis existimatus,& medicinæ repertor. Dictus Phœbus,quasi φάβιος,à φῶς & βίος.i.lux vitæ.

Phœnices ,φοίνικες , παρὰ τὸ φόνευειν dicti sunt , q ab initio cuiuscũq; generis appulsos homines pro victimis feriebant.Inde qui Phœnicibus proximi sunt , vulgò Phœnissare , φοινικίζειν, dicunt, cædem maculare.Sed Eusebius Libro de temporibus, Phœniceus inquit , color, & vna mutata litera, Puniceus,ab inuentore nomē sortitus est,q Bithiniā cōdidit,& Phœnicib.elemētorū notas dedit.

Phœniceus,cea.ceum.(φοινίκεος) quod est purpurei coloris,à purpura,quæ prima commendatione in Tyro tingebatur apud Phœnices , quos mutatis syllabis Pœnos appellamus. Vnde Punicus & Puniceus deriuantur.Plin.lib.21.ca.23.Aut enim Phœniceum habent florem , quæ & copiosissima est, aut purpureum,aut lacteum.

Phœnicea,herba est,de qua vide Plin li.22.cap.25.

Phœnicia, φοινίκη, regio in Syria, à Phœnice rege sic vocata,Iudææ contermina . In ea sunt Tyros & Sydon vrbes, Carmelus & Libanus montes, in quibus tura leguntur.

Phœnicis,idis.(φοινικὶς)purpura,pannus rubens.

Phœnicopterygium,(φοινικοπτερύγιον) diminut.est à Phœnicopterus.

Phœnicopterus,(φοινικόπτερος) pen.cor.auis rubētes pennas habens. Gręci vocant φοινίκεον rubrū, & πτερὸν alam.Iuuen.Et Scythicæ volucres,&Phœnicopterus ingens.

Phœnissa,(φοίνισσα) mulier ex Phœnicia.

Phœnix, (φοῖνιξ) Agenoris filius,Cadmi frater,qui Phœnicibus imperauit.A quo Phœnicia,& Phœnix

nix arbor palma, & color ruber. à quo Phœniceus, cea, ceum. vt color Phœniceus, quod & Phœnicium dicitur, id est, purpureum. Similiter Phœnix, auis à purpureo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia nascēs, aquilæ magnitudine, quæ annis sexcētis & sexaginta viuere dicitur, generis tam masculini quàm fœminini. Hieronymus in expositione Symboli: Quid mirum videtur, si virgo conceperit, cum Orientis auem, quem Phœnicem vocant, in tantum sine coniuge nasci, vel renasci constet, vt semper vna sit, & semper sibi ipsa nascendo vel renascēdo succedat? Idē ad Præsidiū: Phœnix auis est in India, & per quingentos annos de Libano implet se aromatibus, & sic nidificat, & indicat sacerdoti Heliopolitano mense famenoth aut famurth. Implet aram sacerdos sarmentis, & ibi confert Phœnix aromata, & electrum aræ imponit. Et primo Solis ortu phœnix quidem mouet pennas, Solis verò calore accenditur electrum, & sic exuruntur aromata, & ipse phœnix incenditur. Crastino die de cinere gignitur vermis, secūdo pennas affert, tertio ad antiquam redit naturā, & sic ad sua loca reuertitur. De hac aue vide Plin. lib. 10. cap. 2. Est & phœnix nomen fluuij, in Thessalia, in Asopum fluentis. Et Phœnix, qui ex Phœnicia est populus, quem Iosephus scribit inuenisse Græcas literas. Vnde Lucanus: Phœnices primi (famæ si creditur) ausi Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Pholoë, (φολόη) mons Arcadię syluosus, de quo Lucan. lib. 7. Si licet ipse petet Pholoēn, petet ignibus Othon.

Pholus, (φόλος) fuit vnus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius.

Phonascus, (φωνασκὸς) vocis pronūciationisque Magister, & moderator, dictio Græca. Quintil. li. 11. Sed cura non eadem oratoribus, quæ phonascis. Suet. de Augusto: Pronunciabat dulci, & proprio quodam oris sono, dabatque assiduè phonasco operam. Is enim vocem intorquere, remittere, lenire, exasperare docebat. facto nomine à verbo φωνέω, quod est loquor.

Phorbas, (φόρβας) Triopę filius, de quo Verg. lib. 5. Æn. Phorbanti similis, fuditque has ore loquelas.

Phorcys. huius cys. (φόρκυς) & Phorcyn. cynis. Neptuni filius.

Phosphorus, (φωσφόρος) pen. cor. Latinè Lucifer stella, vt testatur Cic. 2. de Nat. Deor.

Phragmon, (φράγμων) nomen statuarij, & pictoris egregij, sicut & Polycletes.

Phrasis, (φράσις) eloquentiæ corpus, inquit Quintil. lib. 10. cap. 1. & dicendi modus. Dicta à φράζειν, quod est fari & differere. Quint. Macer & Lucretius legendi quidem, sed non vt faciant phrasin. A phrasis fit Theophrastus.

Phregene, (φρεγενία) pen. prod ciuitas in Hetruria, altera in Latio, vnde Phregenates populi.

Phrenes, (φρένες) dicūtur à Græcis præcordia, quæ exta nuncupant. Galenus lib. 5. de Interioribus, docet, diaphragma dici phrenas, eo quòd propter apostema diaphragmatis gignatur phrenetis. Aristoteles præcordia dici autumat phrenas, à mente & prudentia, quæ Græcè dicitur φρὴν. Subtilitas enim mētis (vt ait Plin.) p̄cordijs accepta fertur.

Phrenitis, (φρενῖτις) morbus lædens mentem, & ad insaniam furoremque deducens: ἀπὸ τῆς φρενός, id est deturbatio mentis. Quidam volunt phrenitidem appellari. Inde phreneticus, qui eo vitio laborat. Plin. lib. 20. cap. 2. Sed & phreneticis in lacte matris, &c. Hinc phrenesis. huius nesis. Idem apud Iuuenalem phrenesis pen. prod. legitur: Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis. Aliter Serenus p̄tulit: Ex vitio cerebri phrenesis furiosa mouetur, Amissasque refert frendēs amentia vires.

Phryne, (φρύνη) nomen meretricis apud Athenas, de qua Quintil. lib. 2. Quę impietatis accusata, ab Hyperide clarissimo illius ætatis oratore fuit defensa.

Phryxus, (φρίξος) Athamantis regis Thebarum ex vxore Nephele filius.

Phronimos, (φρόνιμος) Latinè prudens, consultus & ingeniosus.

Phronisium, prudentula.

Phronesis, (φρόνησις) prudētia. Cic. lib. 1. Off. Princepsque omnium virtutū est illa sapientia, quā Gręci sophiā vocant. Prudentiā enim quā Græci φρόνησιν dicunt, aliam quandam intelligimus, quæ est rerum expetendarum fugiendarumque scientia.

Phrygia, (φρυγία) regio minoris Asiæ, à Phrygio amne, qui eam à Caria diuidit. Vel à Phrygia Cecropis filia, vbi Dardania, à Dardano Iouis filio. Inde à Troë, Erichthonij Dardani filio, Troia, in qua Ilion. Vel à Phrygio oppido Macedoniæ, siue Brygio, vnde colonos profectos aiunt in Phrygiam. Duæ tamen feruntur Phrygiæ, maior scilicet & minor, quæ Epictetus dicta fuit. Phryges Christianam fidem tenuerunt diu, sed emersit apud eos Montanus quidā, qui se paracletū nominauit, gentemque illam infecit. Cum quo mulieres, Prisca & Maxilla relictis viris suis, incedebāt, & illius inspiratione prophetissę dicebātur, multisque erroribus & Phrygiā, & vicinas regiones impleuerāt. Phrygia ab Aquilonis parte est Gallatiæ collimitata, à Meridie Mycaoniæ, Pisidiæ, Mygdoniæque conternmina. In ea est Ida mōs, & Tmolus, & Pactolus fluuius. Ex ea fuit Sibylla nona, q̄ sic vaticinata est.

Tuba de cœlo vocem luctuosam emittet.
Tartareum chaos ostendet dehiscens terra.
Venient ad tribunal Dei Reges omnes.
Deus ipse iudicabit simul pios & impios.
Tunc demū impios in ignem & tenebras mittet:
Qui autem pietatem tenent, iterum viuent.

Phrygiones, (φρύγιοι) qui acu pingūt, vel qui vestes acu aureo intexunt. Phryges enim primi inuenere talem texturam. Plin. lib. 4. ca. 48. Pictas vestes iam apud Homerum fuisse video, vnde natæ triumphales. Acu facere Idæi Phryges inuenerunt, ideoque Phrygiones appellati sunt. Idem appellat Dardanum aurum.

Phrygius, (φρύγιος) fluuius, vide in dictione Phrygia. Est & adiectiuum, significans quod è Phrygia est. Cic. pro Ros. Amer. Quis ibi non est vulneratus ferro Phrygio? Phrygius lapis, gentis nomen,

habet: est autem gleba pumicosa. Plin. lib. 36. cap. 19. Hinc quoque Phrygianus adiectiuum. vt Phrygianæ vestes, hoc est, acu contextæ, & filis aureis decoræ. Plin. lib. 8. cap. 48. Togas rasas, Phrygianasque diui Augusti nouissimis temporibus cœpisse, scribit Fenestella.

Phrynos, (φρῦνος) rana grandissima, quam Latinè rubetam vocamus. Plin. lib. 32. cap. 5.

Phryx. gis. (φρὺξ) generis mascul. pro eo qui est ex Phrygia. dicitur & Phrygius. gia. gium. φρύγιος. Verg. libr. 9. de mulieribus loquens inquit, O verè Phrygiæ.

Phthia, (φθία) ciuitas Thessaliæ, à qua Phthius, φθιὸς. & Phthiota, φθιώτης. Vnde Achilles Phthius dictus est. Ouid. Quod fine me Phthijs canescant æquora remis, Et videam puppes ire relicta tuas.

Phthiotis. tidis. (φθιῶτις) dicta est vna ex quatuor Thessaliæ partibus, vt inquit Strabo.

Phthiriasis, (φθειρίασις) vide in Pedicularis. Vnde Phthirophagi dicti sunt populi, solis piscibus viuentes, à tenuitate victus, quasi pediculis vescantur. Hi sunt iuxta Pontum Euxinum. Plin. libr. 6. cap. 4. Strabo lib. 10. & 11.

Phthisis, (φθίσις) tabes, morbus quo pulmonis exulceratio fit ex pituita à capite distillāte: ἀπὸ τοῦ φθίνειν, quod est tabescere, vnde phthisici vocantur. Sunt qui phthisin, phthonem quoque appellent, sed illud genus maximè, quo sanguis reijcitur. Quali morbo laborasse Theopompū, & ab Asclepio curatum tradunt. Colu. lib. 6. cap. 14.

Phthōgus, (φθόγγος) sonus. vnde diphthōgus. Quā ob causam phthōgus & harmonia in cœlo dicantur, vide Ptolem. lib. 3. Harmo. institutio. Quòd aūt Pythagorā dicant aliqui primū inuenisse cœlū harmonia volui, an alij, Suidas noster explicat.

Phucus, φῦκος. vide in dictione Fucus.

Phu, (φοῦ) vocant aliqui nardon agrion, siue creticum, folio olcris atri, caule cubitali, geniculato, in purpura albicante: radice obliqua villosaque, & imitante auium pedes.

Phuth, φοὺθ. inde Phutei (vt Iosephus scribit) Mauritaniæ populi. Fuit autem Phut Chamæ filius, cuius pater Noëus (ita eīm à Græcis vocari dicitur, quem Hebræi Noë dicunt) vel potius Chanoch.

Phy, interiectio mirantis, teste Donato. Terent. in Adelph. Phy, domi habuit, vnde disceret.

Phycites, (φυκίτης) apud Indos inuenitur gemma fuci colorem habens.

Phycos, (φῦκος) Græcè, herba thalassion, siue alga, qua pristinus lanæ color reparatur. Hāc Latini fucum vocant. Vnde effutias dixerunt simulationes rerum. Diosc. lib. 3. cap. 135. & lib. 4. cap. 101. Est & frutex, vide Plin. lib. 13. cap. 25.

Phycus, (φῦκοι) siue Physis, genus piscis dicit, quòd sol⁹ nidificet ex alga: & est inter saxatiles, vt apud Plin. lib. 9. cap. 26. & lib. 32. cap. 11.

Phygethlon, (φύγεθλον) est (vt inquit Cornel. Celsus libr. 5. cap. 28.) tumor non altus, latus, durus, rubicundus, cum vehementi inflammatione punctioneque, ac membrorum distentione, neque materia magnopere in pus conuertitur.

Phylaca, (φυλακὴ) pen. cor. locus custodiæ, hoc est carcer. Plautus in Capt. Illic est abductus rectà in phylacam, vt dignus est.

Phylacista, (φυλακιστὴς) carceris custos. φυλάσσω, custodio vel seruo est. Plaut. in Aulul. Trecenti constant phylacistæ in atrijs.

Phylarchus, (φύλαρχος) Latinè princeps gentis.

Phylira, (φίλυρα) pen. cor. propriè arbor, quam Latini tiliam vocant. Quamuis alij dicant esse membranam tenuissimā inter corticem & lignū tiliæ. Ex hac arbore fiebant coronæ, quæ in magno honore apud antiquos fuerunt. Horat. lib. 1. Carm. Displicent nexæ phylira coronæ. Ouid. libr. Fast. Ebrius incinctis phylira conuiua capillis. Plin. verò lib. 24. ca. 1. accipit phyliras pro capillamentis, filisque tenuissimis, Phylira, inquit, coci & polline nimiū salem cibis eximunt. Et lib. 13. ca. 11. Præparantur ex papyro chartæ diuisæ acu in prætenues, sed quàm latissimas phyliras. Martianus libr. de Nup. philologiæ, accipit phyliram pro membrana tenuissima. cuius hæc verba sunt, Libri in phyliræ cortice subnotat. vide suprà in Phylira.

Phyllis, (φύλλις) nomen Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Thesei filium ex Troiano bello redeuntem amauit, & in coniugium sum rogauit. Ille ait, antè se ordinaturum rem suam, & sic ad eius nuptias reuersurum. Profectus itaque cum tardaret, Phyllis & amoris impatiētia, & doloris impulsu, quòd se spretam esse credebat laqueo vitam finiuit, & conuersa est in arborem amygdalū sine folijs. Posteà reuersus Demophoon, cognita re, eius amplexus est truncum (qui velut sponsi sentiret aduentum) folia emisit. Vnde etiam Phylla sunt dicta à Phyllide, quæ antè petalia dicebantur. Est & Phyllis, φύλλις, amnis Bithyniæ. à quo Phyllij, φύλλιοι, Phylliensesque, φυλλιεῖς dicuntur, vt inquit Strabo.

Phyllon, (φύλλον) per duplex ll, Latinè foliū dicitur, vna litera detracta. Hinc pentaphyllon, melamphyllon, platyphyllon, & huiusmodi multa.

Phylon, (φῦλον) per simplex l, significat gentem, genus, nationem.

Phylura, (φίλυρα) idē quod phylira scilicet membrana, & tenuissimum capillamentum.

Physiter. teris. penult. prod. Græcè φυσητὴρ, genus piscis marini, admirabili magnitudine. φυσάω, spiro vel sufflo. Vnde Rufus in Arato: Delphinos virides, & physeteras anhelos. Plin. lib. 31. ca. 11. & lib. 9. cap 4.

Physica. corum. (φυσικὰ) naturalia dicuntur: vt Physica Aristotelis, libri in quibus de rebus naturalib. tractat. Dicimus etiā physica. cæ. Cic. 1. Acad. Sed enitar, vt Latinè loquar, nisi in eiuscemodi verbis, vt philosophiam, aut rhetoricā, aut physicam, aut dialecticam appellem. Vnde & metaphysica, τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ, supernaturalia.

Physicus, (φυσικὸς) naturalis. Hinc physicè, aduerbiū. Cic. 1. de Nat. Deo. Sed tu hæc physicè.

Physiologus, (φυσιολόγος) de naturis disserens. Hinc physiologia. æ. Cice. 1. De Nat. Deor. Hunc censes primis, vt dicitur, labris gustasse physiologiam. id

est

est, naturæ rationem, qui quicquam, quod ortum fit, putet esse æternum.

Physiognomia, (φυσιογνωμία) naturæ regula. Nã id verbũ significat mores naturasq; hominũ, coniectatiõe quadã de oris & vultus ingenio sciscitari.

Physiognomus. mi. qui hominum mores ex corpore vultuq; cognoscit. Cice. de Fato: Quid Socratem non'ne legimus quemadmodum notarit Zophirus physiognomus, qui se profitebatur hominum mores naturasq; ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere?

Physis, (φύσις) Latinè natura dicitur.

Phyton, (φυτὸν) sine h in secunda, precium quod capitur pro re locata, vulgus fictum appellat. Inde Emphyteosis, ἐμφυτεύσις. Phyton etiam Latinè planta. Python, πύθων, cum th in vltima, significat serpentem.

P ANTE I.

Piabile, (καϑάρσιμον) quod purgari potest. cuius contrarium est Inexpiabile.

Piaculare, (ἁγνιστικὸν) quod ad satisfactionem peccati pertinet vel datur. Liu. lib. 1. Itaque vt cædes manifesta aliquo tum piaculo lueretur, imperatum patri, vt filium expiaret pecunia publica. Is quibusdam piacularibus sacrificijs factis, quæ deinde genti Horatiæ tradita sunt &c. Plautus in Epid. Me'ne piacularẽ oportet fieri ob stultitiam tuam, Vt meum tergum stultitiæ tuæ subdas succidaneum? Id est, oportet'ne tuam stultitiã meis scapulis expiari?

Piacularia tristia, per quæ malum fieri opinabãtur. Nam à superis felicitatem, ab inferis dijs infelicia dari censebant.

Piacularia auspicia, (καθαρτικοὶ οἰωνοὶ) dicebantur, quę sacrificantibus tristia portendebant, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitũ edidisset, aut in aliam partem corporis, quàm oporteret, cecidisset.

Piacularis porta, Romæ appellata, ob quædam piacula, quæ ibi fieri solebant.

Piaculum, (μίασμα, ἁγνιστήριον) sacrificium, cultus, & quicquid agitur, seu præbetur pro satisfactione peccati. Verg. Et prima piacula sunto. Hora. Teq; piacula nulla resoluent, hoc est nullis hostijs te expiabis. Aliquando dicitur crimen, flagitium, ἄγος. Vergil. libr. 6. Distulit in seram commissa piacula mortem. Vbi Seruius: Piacula commissa, propter quæ expiatio debetur.

Piam, syllabica adiectio, (τὶς) quæ ornatus tantum causa ponitur, vt Quispiam.

Piamen, seu Piamentum, (κάθαρσις, ἀφοσίωσις) erat id quo in expiando vtebantur. Est tamen dictio magis poëtica, q̃ oratoria. Nam grandis est differentia de vsu dictionum, quæ varijs scribendi generibus conueniant. Alijs vtitur Satyricus, alijs orator, alijs historicus. Plin. lib. 25. cap. 4.

Piare, (ὁσιόω, μιαίνω, ἁγνίζω) significat colere. Plautus in Asin. Hac euulsa, scobem repleri vario genere frugũ religio est, ac terræ piamẽtum. Vbi piem pietatem, si isto more moratam tibi postulem placere? Quandoq; contaminare, polluere, quod & impiare dicitur, quemadmodũ sacrũ ponitur pro execrabili. Quandoq; piè amare. Næuius: Nemo est, qui magis suos piet liberos. Aliquando purgo ἀφοσιοῦμαι. Verg. Et culpam miserorum morte piabunt. Huius verbi composita sunt, expio, ἀφοσιοῦμαι, quod est purgo. Impio, contamino.

Piatrix, (ἁγνιστρία) sacerdos quæ expiare solita erat. Festus.

Pica, (κίττα) eyn atzel) een exter) vne pie.) quamuis fœmininũ videatur à picus, longè tamẽ diuersæ significationis est: nam auis est magnitudine palumbæ, alis vario colore, & præsertim cæruleo depictis, humana verba proferens. Mart. lib. 14. Pica loquax certa Dominum te voce saluto: Si me non videas, esse negabis auem. Est & alia pica, sub ventre alba, superius nigra, quæ varia appellatur.

Picatus. ta. tum. (κωνωτὸς) quod pice linitum est, seu conditum. vt vinum picatum. Antiqui enim vinum pice condiebant, quod picatum vocabant. Plin. Pice & resina cõdire musta vulgare Italię est. Erat & picatum aliud, quod sponte naturæ picis saporem resipiebat: & hoc in agro Veiensi peculiariter nascebatur. Plin. libr. 14. cap. 1. Iam inuenta vitis per se in vino picem resipiens, Veiensem agrum nobilitans.

Picea, (πεύκη) & Pinus eiusdem generis sunt: sed picea minus alta incuruaq; est, folio quoq; pinguiori ac tenuiori. Plin. lib. 16. cap. 10. Theoph. lib. 3. cap. 10. Dioscor. lib. 1. cap. 86.

Piceastrum. stri. picea syluestris. Plin. libr. 14. ca. 20. Fit è picea resina, in Hispania autẽ è piceastris minimè laudata.

Picens. centis. (πικεντινὸς) nomen gentile, vt homo Picens, ex Piceno. Hinc Picentinus. a. um.

Picenum, (πικεντινὴ) regio Italiæ, in qua est Asculum, à pico Martio aue dicta, cuius ductu & auspicio Sabini, cum Asculum ꝓficiscerentur, in vexillo eorũ picus consederat. Nam sicut Strabo. lib. 5. scribit, conditores Picentium è Sabinorum terra profecti sunt, à quib⁹ orti sunt. Picenum quondã vberrimæ multitudinis. Nanq; trecẽta & sexaginta millia Picentium in fidem Romani populi venẽre, ea nunc Marchia Anconitana dicitur, incipit à Troẽnto amne vsq; ad Isaurum fluuium, qui nunc Folia dicitur, & hinc Apennino, hinc mari Supero terminatur. Habet ciuitates, Pisaurũ, Fanum Fortunæ, Senam Gallicam, Vrbinum, Anconam, Camerinum, Firmum & Asculum.

Picenus. a. um. (πικηνὸς) nomen possessiuũ. vt Picenus ager, πικηνὸς, pro Picena regione.

Piceus. cea. ceum. (πίσσινος) à pix fit: quod est ex pice significans, vel quod nigrum & viscosum, ac tenax vt pix. Mart. libr. 2. Et tres sunt ibi Maxima dentes, Sed planè piceiq;, buxeiq;, Hymbrem piceũ dixit Plin. lib. 16. cap. 33.

Picinum, (πισσέλαιον) genus olei, quod ex pice fit.

Pico. cas. (πιττόω) verbichen) pecken) poisser) significat pice quicquam linio. Plin. lib. 36. Sed vasa tuentur picando parietes, quoniam & tectoria calx roditur: suitq; dictum est, ad tecta eos pice, ad vinum calce vti, quoniam sic musta condiūr. Huius

composita sunt, Compico & Impico. Colu. lib. 7. Si dolore neruorum claudicat, oleo & sale genua, poplites & crura compicanda sunt, donec sanentur.

Picra, (πικρά) amara dicitur. Hierony. ad Alga. Vidi ego nauseam, & capitis vertiginē, antidoto quod appellatur πικρά, id est, amara, sæpe sanari.

Picris, (πικρὶς) lactucæ vel cicorij agrestis genus, quā ita appellauere (vt inquit Plin. lib. 19. cap. 8.) cum exprobratione amaritudinis.

Pictatium, (πιττάκιον) album, siue dealbata tabula, in qua describebantur nomina selectorū tabula judicum, decurionum & pontificum, id est, matricula. vt apud Lamprid. in Alexand. qui ait, Deniq; cum inter militares aliquid ageretur, multorum dicebat nomina, de promouendis etiam sibi annotabat, & perlegebat cuncta pictatia. Apud Corn. Cel. accipitur pro eo panno modico, qui modò præcordijs, modò capiti dolenti imponi solet, ad mitigandum cruciatum. Apud Liberium ponitur pro velamento, seu ornatu tunicæ, quod nomen quidam à pictura deriuant, melius cum y scribitur in prima syllaba.

Pictes, pictis. vel picta, pictę. (πύκτης) Latinè pugil. Hinc Colu. lib. 8. cap. 2. gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacem pictem appellat. Rectius cum y Græco scribitur.

Picturatus (ποικιλ𝈺) varia pictura exornatus, & acupictus. Vnde picturatæ vestes dicuntur, non à pictura (quod non inuenitur) sed simplex participium, vel participij tantum vox est. Vergil. Fert picturatas auri sub tegmine vestes.

Picumnus, (πίκυμν𝈺) Deus, qui in sacris Romanis adhibebatur. Æmilius Macer in Theogonia: Et nunc agrestes inter Picumnus habetur.

Picus, (δρυοκολάπτης) eyn specht) piuert.) auis parua vncorum vnguiū, cauat arbores in quibus pullos educat, & scandit in subrectum felium modo. Dicta à pico, πῖκ𝈺, Saturni filio, qui ei nomē dedit, vt docet Plin. lib. 10. cap. 18. Et quoniam hæc auis Marti sacra est, quandoq; picus Martius dicitur. Picos Romani veteres vocabant, quos Græci gryphes, belluæ quadrupedes, auritiq; , visu & forma terribiles, corpore leonino, rostro, alis, pedibus aquilis similes. Habitare in Hyperboreis mōtibus in Asiatica Scythia ferūtur, vbi aurū & gemmæ nasci perhibentur, ibiq; tanta rabie in homines desæuiunt, vt terram ipsam inhabitabilem faciant, & quasi geniti esse videantur ad plectendam auaritiæ temeritatem. Plautus: Pici diuitijs, qui aureos montes colunt, eos solus supero. Sed hoc (vt multa alia) fabulosum est. Fuit & Picus rex Latinorum (quo tempore apud Hebræos regnabat Delbora prophetissa) Fauni pater, Latini regis auus, auguriorū peritissimus, & primus hac aue vsus est in auspicijs. Ouid. Picus in Ausonijs proles Saturnia terris.

Piens, (εὐσεβὴς) à pio, as. cum significat pię amo. A quo piętior, piętissimus. Piens tamē in vsu nō est.

Pieria, (πιερία) mons, & ciuitas Bœotiæ, quam primus Pierus Lini pater ædificauit, Musis sacer. Hinc Pierides Musæ, quòd in Pieria ex Ioue & Mnemosyne natæ sint, vt inquit Strabo. Vel à Pieria regione Macedonię, Æmathia antè dicta, à nemore ita appellata, cui nomē est Pieris. Et Pieres, (πίερες) populi sunt dicti, quibus extinctis, Macedones ea loca incoluere. A Pieria fit Pierius, ria. rium. πιέριος. Vnde Pierium carmen. Musæ autem, suauissimum viaticū ad labores vitæ. Vnde Theocritus,

Οὐδὲν πρὸς τὸν ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο,
Νικία, οὔτ' ἔγχριστον ἐμὶν δοκεῖ, οὔτ' ἐπίπαστον,
Η ταὶ πιερίδες: id est, Nullum contra amorem natū est pharmacū aliud, ô Nicea, neq; vnguentū (vt mihi videtur) neq; condimentum, quàm Pierides.

Pierus (πίηρ𝈺) pen. cor. nomen patris nouem picarum. Ouidius libr. 5. Metamor. Pierus has genuit Pellæis diues in aruis.

Pietas, (εὐσέβεια) gotsforcht) godsvreese.) est (vt inquit Cice. lib. Artis veter.) per quam sanguine coniunctis, patriæq; beneuolis, officiū, & diligens tribuitur cultus. Augustinus verò sic: Pietas propriè Dei cultus intelligi solet, quam Græci εὐσέβειαν vocāt. Et sic à Cicerone accipitur, cum inquit pro Domo sua: Nec est vlla erga Deos pietas, nisi honesta de numine eorum ac mente opinio: cum expeti nihil ab ijs, quod sit iniustū ac inhonestū arbitrere. hæc tamē & erga parentes officiose habere dicitur. more autē vulgi, hoc nomē etiā in operibus misericordiæ frequētatur, qd ideo arbitror euenisse, quia hæc fieri præcipuè Deus mandat, eaq; sibi vel pro sacrificijs, vel præ sacrificijs placere testatur. ex qua loquendi consuetudine factū est, vt & Deus ipse dicatur pius, quem tamen Grȩci (nullo suo sermonis vsu) εὐσεβῆ vocant: quāuis εὐσέβειαν pro misericordia illorū etiā vulgus vsurpet. Huius contrarium est impietas, quæ ab iniustitia sic distingui solet, quòd illa in Deum, hæc dici in homines potest. Per illam contemplatione delinquitur: hac, opere & factis peccatur. Pietas etiam à Romanis dea putata est.

Piger, (ὀκνηρὸς, ἀργὸς) faul, langsam) luy, traech) paresseux.) tardus, cuius contrarium est impiger pro diligēte. vt pigra familia, apud Plau. in Most. Ponitur aliquando pro lento & minimè fluido. Colu. lib. 2. cap. 2. Nullum enim temerè videmus locum, qui modò pigrum teneat humorem, &c. Iungitur aliquando accusatiuo cum præpositione ad. Cælius ad Ciceronē lib. 8. Et ad literas scribendas, vt nosti, pigerrimo. Hinc pigrē, aduerbiū. Cic. Pigrius intrāte fœmina ad pullos. Hinc quoque pigritia, ignauia, lenitudo, tarditas. Liuius. 1. ab Vrbe: Vnde cum pigritia militādi oriretur, nulla tamen ab armis quies dabatur à bellicoso rege. Et pigrities, ei. idem. Et pigredo, inis, pigritudo & pigritas, idem.

Pigror, aris. Cic. ad Att. lib. 14. Tu quæso quicquid noui, multa autem expecto, scribere ne pigrere: id est, ne moreris.

Pigresco, is. est pigrum fieri & lentum: Plin. lib. 18. cap. 2. Mox pigrescit in virginem transgresso.

Pigro, as. antiquum, detinere, tardare. Actius in Chrysip. Melius pigrasse quàm properasse, est nefas. Nonius.

Piget, piguit. & pigitum est. (μισῶ, ἄχθομαι) es verdreuft, es bedauret) het verdriet.) Stat. lib. 7. Nec pigitum paruosq; lares humilesq; subire. imperso nale est. Dicitur & pigeo, ges. gui. & construitur cum accusatiuo, significat dolere, seu molestū esse. Plaut. in Menæ. Adolescens quæso loquere tuum mihi nomen, nisi piges. Nam cum dicimus, Piget me fecisse, hoc est dicere, Non surgit meus animus probare quod feci. Plaut. in Pseu. Id quod pudet facilius fertur, quàm id quod piget. Terentius in Phorm. Quare obsecro, ne plus minus'ue faxit, quod nos postea pigeat. Quando verò imperso nale est, construitur cum accusatiuo & genitiuo, nisi quid loco genitiui ponatur, puta infinitiuus. Plaut. Non dedisse te, pudet me: quia non accepi, piget. Ouid. lib. 2. Matamor. Pigetq; Actorū fine sine mihi sine honore laborū. Cic. pro Domo sua: Vt me non solum pigeat stultitiæ meæ, sed etiam pudeat. Pigere interdum pro tardare, interdū pro pœnitere poni solet, inquit Festus. Inuenitur etiā pigendus, quod est à pigeor verbo deponēti. Differentiam inter pigere & pudere, vide in Pudeo.

Pigmenta, (φάρμακα) sunt vnguenta, quibus vtuntur puellæ ad venustandā faciem, vt fucus. Plaut. in Most. Non isthanc ætatem oportet pigmentū vllum attingere. Per translationem verò dicūtur mendacia & faudes, quia non est naturalis color sed artificialis. Cic. li. 2. de Ora. Tam integræ sententiæ, tam veræ, tam nouæ, tam sine pigmentis fucoq; puerili, vt mihi non solum incendere, sed ardere videaris. Quandoq; significat colores pictorum, de quibus Plin. lib. 35. cap. 5. Accipitur etiam quandoq; pro confectione ex diuersis speciebus, suaui & odorifera. Quādoq; ponitur pro coloribus rhetoricis. Cice. de clar. Orat. Intelliges nihil illius lineamētis, nisi eorū pigmentorū, quę inuenta nondum erant, florem & colorem defuisse.

Pigmentarius, (φαρμακοπώλης) qui facit vel vendit pigmenta. Firmicus: Quicunq; habuerit horoscopum in parte Libræ vigesimasexta, erit pigmentarius, vel turarius.

Pigmentatus, ta. tum. (πεφαρμακευμένοι) quod est pigmentis ornatū. Hieron. ad Paulinū: Totum flaccidum, molle, nitidū atq; formosum, quæsitis hinc inde odoribus pigmentatum.

Pignoratitius, tia. tium. (ὑπόβολοι) ex supino verbi pignoro nomen deductū, significat quod pignori datū est. vt res pignoratitia. Et pignoratitius vir, cui pignus capere licet. Vlpia. Quæritur in pignoratitio creditore, an pignoris persecutio deneget.

Pignoro, siue Pignero, ras. aut pigneror, aris. depos nentaliter, ὑποτίθημαι, zū pfand setzen) te pand geuen) bailler en gage.) significat rem pignori do. Sueto. de Vitellio: Vtq; ex aure matris detractum vnionem pignorauerit ad itineris impensas. Et pignerare siue pignerari, est quod vulgò dicimus, per executionem capere, hoc est, pignora capere, ἐνεχυράζειν, ἐνεχυροφορῆσαι, ὑποτίθεσθαι, κατεγγυᾶν. Iuue. Cuius & albeolos & lęnam pignerat Atreus. Cic. 14. Philip. In fuga fœda mors, in victoria gloriosa. Etenim Mars ipse ex acie fortissimum quemq; pignerari solet. Pignerari dixit pro eo, quod est in pignus accipere, & sibi asserere, quasiq; obnoxiū sibi debitumq; capere. Cuius dicti hic sensus est, Fortissimus enim quisq; primus in prælio occumbere solet. Hinc pignerator, verbale, qui pignus accipit. Cic. in Verr. act. 4. Cum in his quidem rebus omnibus publicanus petitor ac pignerator, non etceptor, neq; possessor soleat esse, tu de optimo, de iustissimo, de honestissimo genere hominum, id est, de aratoribus, & iura constituebas, quę omnibus aliis essent contraria. Edixerat enim Verres, vt publicani possent iure suo ab aratoribus decumarū nomine quantū vellent capere, non iudicis authoritate, vt asso let, pignora eorū capere. Huius composita sunt, oppignero, & repignero: de quibus alibi.

Pignus, oris. & neris. (ἐνέχυρον, ἀσφάλισμα, ἀμύρτιυμα, ἐγκεχυρασμένον, ὑποθήκη, ἢ ὑποκείμενον, ἢ ὑποτιθέμενον) eyn vnderpfandt) een pandt) gage.) à pugno, vt Caius de Verborū signifi. inquit in l. plebs. Quia res quæ pignori dantur, manu traditur. Et est propriè quod creditori datur, vt sit securus. Plaut. in Cas. Id ni fit, mecum pignus si quis vult, dato. In vrnam mulsi. Et hoc modo sæpe dicitur, cum aut munus nostrū, aut aliquid simile, pignus esse amoris beneuolentiæq; volumus. id est, indicium vel documentum, & argumētum certū, siue idoneum signum. Vergil. Ipse pater dextram Anchises haud multa moratus, Dat iuueni, atq; animum præsenti pignore firmat. id est, securum facit, vt qui dat pignus. Vlpianus inter pignus & hypothecā hoc differre scribit, quòd pignus dicitur, cum ad creditorem transit: hypotheca, cum non transit. Budęus tamē inquit, pignus Latinè id esse, quod Græcè hypotheca, quasi obligationi suppositum, vel quasi obsidem debiti suppositum, quòd Latini pignori opponere dicuntur. Pignus enim tam de immobili, quàm de re mobili dicitur. Terent. in Phor. Ager oppositus est pignori ob decem minas, Ædicula item ob decē alias. Dicimus Latinè, auferre pignus, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori, accipere pignori. Coërcere pignoribus captis dixit Cicero, quod nos cogere per bonorum captionē dicimus. Quoniam verò filii, videntur tanquam pignora inter virum & vxorem esse tum vinculi, ne alioqui diuortium fiat, tum charitatis, factū est vt pignora pro filiis capiantur. Ouid. Dulcia sollicitę gestabant pignora matres. Aliquādo pignus sumitur pro eo, quod deponitur ab iis, q simul decertāt apud sequestrū. Verg. Tu dic, mecum quo pignore certes.

Pigreo, gres. (ὀκνῶ) piger sum. à quo pigresco & pigresio, idem significantia. vide in Piger.

Pigridiæ, (ἄγριαι θρίδακες) sunt olera amara, quas Hieron. vocat Lactucas agrestes.

Pigro, gras. (κατοκνῶ) vide in Piger.

Pila, æ. (ἴγδις) eyn mörsel.) vng mortier.) à pinso, vas concauum, quòd antiqui siccata frumenta in pilas immissa pinsebāt ac contundebāt. Plin. li. 18. Tundatur granū eius in pila lignea. Similiter vasa illa concaua, medicorū vsui apta, in quibus ptysanæ

sanæ fieri solent, pilæ dicũtur, mortaria etiã dicuntur. Item pila, est columna stans, quã Græci στήλην vocãt à stando. Propriè stelas Græci appellãt stantes in monumentis columnas. Apul. lib. 3. Metam. Pila media, quę stabuli trabes sustinebat. Festus: Pila quæ parietem sustentat, ab opponendo dicitur. Plin. lib. 11. Ruentes cera fulciunt pilarum instar, interius à solo fornicatas, vt sit aditus ad sarciendum. Et in hoc significatu prima producitur, cum aliàs corripiatur. Pilæ etiã sunt opera informia, quę in aqua cõstruuntur, cuiusmodi magnifica Genuæ visitur, molem vulgò appellant. earũ vsus est ad tuendas à fluctibus naues intra portus & naualia, de quarum constructione vide Vitru. lib. 5. Huiusmodi Vergil. lib. 9. describit his verbis: Qualis in Euboico Baiarũ littore quondã Saxea pila cadit. Item priore correpta pila, σφαῖρα, est qua luditur, ab πιλῶ equo, q forma sphærica sit, quę omni ex parte æqua est: vel à pilo, quòd pilis impleri soleat. Plau. in Bacc. Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila, saliendo se exercebant magis. De quatuor pilarum generibus vide Sipontinum in Cornucopiæ. Item pila capitur pro quacunq; re rotunda, instar pilæ lusoriæ. Pilæ inuentorẽ tradunt Pythum fuisse.

Pilani, dicti sunt milites, qui pilis pugnabãt, q antea Primipilares, πρωτόπιλοι, vocabant, mutata n in r.

Pilarij, dicuntur præstigiatores, qui leui agitatione pilulas, seu paruas pilas videntur emittere, aut in vas inijcere, cũ secus faciant. Quintil. lib. 10. ca. 7. Quo constant miracula illa in scenis pilariorũ ac ventilatorum, vt ea quę emiserint, vltrò venire in manus credas, & quà iubentur decurrere.

Pilates, genus lapidis candidissimi, Cato: Lapis candidior quàm pilates.

Pilatim, (κατὰ στήλας) aduerbium, à pila pro columna, significat per pilas. Vitruuius: Pilatim struuntur ædificia.

Pilatus, (σφαιρωμένος) pilo armatus. Mart. lib. 10 Et pilata redit iam'q; subit'q; cohors.

Pileatus, (πιλίον ἔχων) qui pileo indutus est. Liu. 4. Bel. Pun. Pileati, aut lana alba velatis capitibus velones epulati sunt. Vnde serui pileati, qui pileo imposito vendebantur. Gell. lib. 7. ca. 4. Pileatos seruos venũ ire solitos, quorũ nomine vẽditor nihil præstaret. Cæl. Sab. iurisperitus scriptum reliquit.

Pilentum, (ματίωρον ὄχημα) vehiculi genus, quo matronæ ferebãtur. idem videtur qđ petoritũ, qđ est quatuor rotarũ, ab Hispanis introductũ. Varro de lingua Latina in consuetudinẽ sua ætate primum venisse scribit, estq; eius formæ, qua nostri temporis principũ Italię mulieres vectantur, ita librarũ, vt considentes in puluinis, in aëre suspendi agitastæ videant. Verg. Castæ ducebant sacra per vrbẽ Pilentis matres in mollibus, id est, pensilibus.

Pileolus, & Pileolum (πιλίδιον) cum accentu in antepenult. Horatius: Vt cum pileolo soleas conuiua tribulis.

Pileus, (πῖλος, πιλίον) eyn hůt) een bonet) vng chappeau, ou bonnet.) tegmẽ capitis, quod & pileum dicitur. Plaut. in Amph. Vt ego hodie raso capite caluus accipiam pileum. Persius: Hanc nobis pilea donant. Ponitur quandoq; pileus pro libertate. Vnde legimus apud historicos, ad pileũ seruos fuisse vocatos, quod significat ad libertatem, cuius insigne est pileus. Liui. lib. 4. Bel. Pun. Postero die serui ad pileum vocati, & carcere vincti emissi. Sueton. in Tib. Seruusq; ad pileum frustra vocatis in Siciliam profugit. Accipiebãt enim serui pileũ raso capite, qui manumittebantur.

Pilo, las. (τριχόω) pen. corr. à pilus, qui in carne est, significat pilos emitto. Actius: Tunc primũ pilabant genæ. Afranius: Meum præterea corpus nũc pilare primum cœpit. Interdum est pilos detrahere, ἀποτριχόω. Martialis: Quòd pectus, quòd crura pilas. Hinc depilo.

Pilo, las. (πιλόω) pen. prod. Græcum est, & significat complano. A quo sunt composita, compilo, expilo, oppilo & suppilo.

Pilula, (σφαιρίδιον) quasi parua pila, globulus, ac sphæricũ quiddã & rotundum. Plin. lib. 16. ca. 7. Nascũtur in eo pilulæ nucibus nõ absimiles, intus habentes flosculos molles, lucernarum luminibus aptos. Idem: Scarabæus, qui pilulas voluit. Et ea venena, siue pharmaca, quæ hac forma sumimus, vulgò pilulas nominamus. Idem: Vetus axungia phthisin in pilulis sumpta sanat. Hæ Græco vocabulo καταπότια dicũtur, ab absorbendo, nõ enim cõminuendæ dentibus, aut gustandæ sunt pilulæ.

Pilum, (ὕπερ) nouacula, culter rasorius, & hastile quinq; pedum & semis. de quo in dictione Pilus.

Pilumnus, qui stercorandorũ agrorum, & pinsendi frumenti vsum inuenit, Iouis (vt putant) filius, & Dauni pater. Seruius in lib. 9. Æn. Pilumnus & Pitumnus, fratres fuerunt Dij. Horũ Pitumnus stercorandorũ inuenit vsum agrorũ, vnde & Sterquilinius dictus est, Pilumnus verò pinsendi frumẽti, vnde à pistoribus colitur, & ab ipso pilũ dictũ est.

Pilus, (θρίξ) eyn hårle.) een haerpijl.) vng poil, ou cheueul.) prima cor. capillus, nam ambo conuertuntur. Gell. Si ouiũ lacte hœdi, aut caprarũ agni alerentur, cõstat fermè in his lanã duriorẽ, in illis capillũ gigni tenuiorẽ. A quo pilo, las. Est & pilus nomẽ generale. Nam pilũ pro capillo Plinius posuit, In capite inquit, cunctorũ animaliũ homini plurimus pilus. Pili lõgiores ac proni in colla, atq; armos vestiẽtes, iubæ dicunt: Pili verò crassiores, rigidi, quales habẽt sues, vocãtur setæ. Hinc pilosus adiectiuum, id est, pilis abundans. Varr. 2. de re Ru. ca. 5. Oculis magnis & nigris, pilosis auribus.

Pilus, (πῖλος, ὕπερ) prima prod. qđ & pilum dicitur, telum Romanũ, à perimendo dictũ, quasi perillũ, vt inquit Varro. Huius hastile erat pedũ quinq; & semis, & ferreũ trigonali figura nouẽ vnciarũ. Generaliter tamen pila (Varrone autore) tela Romana sunt, sicut gessa Gallorũ, & sarissæ Macedonũ. Hinc primipilus, πρωτόπιλος, & præpilatæ hastæ. Propilatum, præferratũ pilum, de quibus infrà. Præterea pilus, siue pilum, ὕπερος, à pinsendo, seu (iuxta Seruium) à pilumno, instrumentum quo quippiã in mortario teritur. Plin. lib. 18. Quippe & Hetruria spicã farris tosti pinsente pilo præfer

rato, fistula ferrata, & stella intus denticulata, vt nisi intenti pinsant, concidant grana, ferroq́ frangantur. Plaut. in Curc. Quia ex te hodie faciā pilum catapultariū. Primum pilum, vocabatur prima centuria in exercitu apud Romanos: quód circa signa grauis armatura constituta esset, in qua inter cætera armorū genera hastile erat pedum quinq; semis, vt dictum est, quod pilum nominabant. Cæs. 5. Bel. Gal. Tum T. Baluentio, qui superiore anno primū pilum duxerat, viro forti & magnæ authoritatis, vtrunq; femur tragula traijcitur. reliqua vide in Primipilus.

Pinna, (πίννα) genus piscis, siue concha. Cice. lib. 2. de Nat. Deor. Pinna veró (sic enim Gręcè dicitur) duabus grandibus patula conchis, cū parua squilla quasi societatem coit comparandi cibi.

Pinaster, (πίτυς ἀγρία) pinus syluestris, miræ altitudinis. Plin. lib. 15. ca. 10. Pinaster nihil aliud est, quàm pinus syluestris.

Pindărus, pen. cor. Thebanus poëta, Lyricorū princeps, cuius domui vel posteris pepercit rex Alexander, cum Thebas euerteret.

Pindo, dis. pindi. pisum, (μάττω) idem quod pinso. Inde pinsor, qui nūc pistor dicitur. nam erat vtriusque rei artifex, hoc est, qui frumenta pinsebat, & qui panes conquebat.

Pindus, (πίνδος) Lapitharū sedes, mons Thessaliæ, Apollini Musisq́; sacer. Acarnaniā ab Ætolia diuidit, vt inquit Solinus. in eo inuenitur lapis Galactites. Sunt tamē qui hoc nomē cū y psilo scribūt. Est & nomē vrbis Thessalicæ, à Pindo monte appellatæ, iuxta quam est fluuius eiusdem nominis.

Pinetum, (πιτυών) locus pinis consitus. Plinius libro. 27. cap. 8. Chrysolachanon in pineto lactucæ simile nascitur.

Pineus, nea, neum. (πιτυώδι) quod est natum ex pinu. Plin. lib. 15. ca. 10. Pinea frōde apud Isthmum victores coronabantur.

Pingo, gis. xi. ctum. (γράφω) malen) schilderē) peindre.) Pingere est formā alicuius rei ductis lineis repræsentare. Plin. lib. 35. ca. 8. Vt in eo prælio Ionicos duces pinxisse tradatur. Hinc Pictor, (ζωγράφος) qui quid pingit. Cic. 6. Ver. Alterū esse pictorem. Et Pictura, (γραφική) ars pingendi. Pli. li. 35. ca. 9. Quinimó certamen picturæ, etiam florente ea institutū est Corinthi. Pingere humū varijs floribus, est versicolorem florum varietatem humo asperge. Plau. in Stich. Agé tu ocyus pinge humū, consperge ante ædes. Ponitur aliquando pro describere. Cic. ad Att. Bibliothecam mihi tui pinxerunt constructione. Hinc Pictus aliquādo participium. Plau. in Men. Tabulam pictam in pariete. Aliquando nomē, id est, ornatus. Cic. de clar. Orator. Quo nihil potest esse pictius. In qua superioribus temporib. floruere Zeusis, Parrhasius, Apelles, viri cantatissimi, hac veró tempestate Andreas Mantinea Patauinus, Mantuani principis aulicus vir in omni virtutum genere præstantissimus, dignus certè qui à poëtis, & à cęteris scriptoribus celebretur, cum nulli vel integritate vel pingēdi arte sit secundus. Huic accedunt Ioannes Belinus Venetus, Leonardus Florentinus, & Vincentius Brixianus excellētissimo ingenio homines, vt qui cū omni antiquitate de pictura possint contendere. Huius verbi cōposita sunt, Depingo, (διαγράφω, διατυπόω) qđ est pingendo describo, denuncio, demōstro. Lactan. lib. 4. Cū n. quidā ministrorū nostrorū sacrificātibus dæmonijs assisterēt, imposito frōtibus signo, Deos illorū fugauerūt, ne possent in visceribus hostiarū futura depingere, hoc est, denunciare. Idem lib. 5. Quid vobis inanē iustitiā depingitis, & optatis cadere de cœlo, tanq̄ in aliquo simulachro figuratā? id est, fabricatis. Teren. Phor. Probè horum facta imprudens depinxit. id est, elocutus est. Expingo, sicut pingo. Plin. Iam veró & onerarijs nauibus, quoniā & pericula expingimus, ne quis miretur & rogos pingi. Compingo, & Impingo, de quibus alibi.

Pinguetudo, & pinguedo (λιπαρία, παχύτης) feysste) vetheyt) graisse) licet Seruius Grāmaticus Latinum esse neget, à doctissimis vsurpantur. Plin. Omni pinguedine detracta in olla caro decoquitur. Vide Beroaldū in Seruium. Varr. 3. de re Ru. ca. 9. Et lux pinguetudini inimica.

Pinguefacio, cis. (παχύνω) significationis actiuę est. Pingueo passiuæ. Plinius libro. 16. cap. 44. Deinde ea pinguefacit.

Pinguesco, scis. (παχύνομαι) à pingueo, gues fit, id est, pinguis fio. Colu. 3. Omne emaciatū armentū medica pinguescit, id est, pingue fit.

Pinguiarius, qui pinguia amat. Mart. lib. 11. Carnarius sum, pinguiarius nō sum. Quod significat carnosam, hoc est, corpulentam amicam opto, non nimis pinguem.

Pinguis, non macer (παχὺς, λιπαρός) feyst, dick) vet) gras) Plin. lib. 10. ca. 50. Fœminæ quidē nō omnes ad saginā eligūtur, nec nisi in ceruice pingui cute. Aliquando ponitur pro fœcundo, (εὔγειος.) Verg. Et pingues hortos. Aliquando pro impedito, & inepto. Cic. lib. 4. Acad. Quod ipsi Antiocho pingue videtur, & sibiipsi contrarium. Pingue (δημὸς, πιμελὴ) substantiuū neutri generis, dicitur, quod inter carnem & cutem est, succo liquidum. Vergil. Et omnes Impendunt curas denso distendere pingui. Hinc pinguiter, aduerbium. Colu. lib. 2. ca. 2. Proximum deinde huic pinguiter densum. Hinc componitur præpinguis, (ὑπέρπαχυς) quod est valde pinguis. Colu. lib. 4. Ideoq́; nō est vineis apta, vix etiam arbustis, nisi præpingui. A pinguis fit impinguo, guas. πιαίνω.

Pinna, (πτέρυξ) proprie penna est, quæ pluma, id est mollior & exigua penna nō est. nam penna, nomē generale est ad plumas & pinnas. Varr. lib. 3. de re Rust. ca. 7. de columbis: Qui iam pinnas habere incipiūt, in nido relinquūtur illisis cruribus. Idem de gallinis: Eligat fœcundas plerunq; rubicunda pluma, nigris pinnis. Colu. lib. 8. Siccus etiam puluis & cinis, vbicunq; cohortem porticus vel tectū protegit, iuxta parietes reponendus est, vt sit, quo aues se perfundant, nā his rebus plumā pinnasq́; emundant. Pinna etiā acutum significat. Vnde & pinnæ murorū, ἐπάλξεις, id est, summitates. Liu. 10

Bel.Maced.Muri pinnę aliquot locis decussæ.Pinnas etiam gestare gladiatores solebant.Vnde pinnirapi retiarij dicuntur,quòd pinnas è galeis mirmillonum iacto rete exciperent.Sunt etiam pinnæ,quibus innatant pisces,& quarum adminiculis,veluti ramis in natando vtuntur. Plin lib.9. ca.13.Pinnis quibus in mari vtuntur, humi quoque vice pedum serpunt. Pinna præterea est conchæ genus,(πίννα.) Nascitur in limosis, subrecta semper,necvnquam fine comite,quem pinnotherem, alij pinnophylacem vocant,de quo suprà.

Pinacas, (πίνακας) Græci dicunt pugillares, hoc est, tabellas ceratas. Plinius codicillos interpretatur. Item

Pinaces,& per diminutionem pinacidia(πινακίδια) dicuntur tabellæ, in quibus capita omniũ rerum continentur,Latinè indices dicimus.

Pinacothecæ,(πινακοθῆκαι) locus erat propè atriũ, in quo pictæ tabulæ reponebantur.In tablino rerum in magistratu gestarum monumẽta continebantur.Varro scribit multos spectatũ venisse Luculli villas,vt viderent pinacothecas.

Pinnaculũ,(ἔπαλξις, πτερύγιον, ἀκρωτήριον)fastigiũ,& summitas ædificij in acumen tendentis.Siue quòd Veteres pinnam acutũ dicebãt,Vnde bipẽnis, securis quæ vtrinque aciem habet, siue quòd pinnaculis addi pinna consueuit,quę facili motu ventorũ indicet flatum,quod genus nunc penniculum dicitur.

Pinnatus,adiectiuũ,quod pinnas habet,(πτερωτός.) vt pinnatus Cupido, pro aligero,& pinnas habẽte. Cic.3.de Nat.Deor.Dianæ item plures.Prima Iouis & Proserpinæ,quę pinnatũ Cupidinẽ genuisse dicitur. Pinnata folia,dicunt pinnarũ modo conscisa. Plin.lib.16.ca.10.Folio pinnato densa.

Pinnirapus, (πτερυγολάβος) penult.corr.gladiator. Compositum nomen ex duobus corruptis, scilicet pinna & rapio. Iuuenalis,Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos iuuenes,iuuenesque lanistæ.

Pinnula, (λοβός) diminutiuum à pinna, & est summa pars auris, ab acuitate dicta. Aliquãdo parua pinna,id est penna,(πτερύγιον.) Colu.libr.8.cap.5. Inhibeturque cupiditas incubandi,pinnula per nares traiecta.Aliquãdo est qua innatant pisces.Pli. lib.9.ca.57.Quosdam inde exire ad pabula pinnulis gradientes crebro caudæ motu.

Pinsito,tas. (ἀναμάττω) frequentatiuũ, à pinso,sis. Plau.in Asin.Qui polentam pinsitant: id est,contundunt.Alij ibi legunt pransitant.

Pinso,sis.sui. pistum & pinsum, apud Vitruuiũ sæpius teste Budæo,& pinsitum apud Colu.(μάσσω) malen,zerknutschen)onstucken stooten oft stampen)piler) pila tundo,vel molis frango.Colu.li.2 ca.9 Panicum pinsitum,& euolutum furfure,sed milium quoque pultem,quauisinopia maximè cum lacte nõ fastidiendam præbet. Pomponius: Quã neque molis molui,neque palmis pinsui Vnde pistor,quem nunc pistorem dicimus.Nam ante molarum vsum frumẽta torrebãt,& ea in pilas missa pistillis tũdebãt & terebãt.Nunc accipimus pinsere pro panẽ facere.Varr.Nec pinsorẽ vllum nosserat, nisi eum qui in pistrino pinseret farinam. Persius: O Iane,à tergo quem nulla ciconia pinsit.

Pinso,sas.(φύρω,μάττω)in eodẽ sensu quo pinso.sis. Var.li.1.De re Rust.Promendo diẽ, vt in pristino pinsetur ac torreat.id est,tundatur vel frangatur.

Pinton,insula vna est ex Cunicularijs,inter Sardiniam & Corsicam.

Pinus,arbor,(πίτυς) tam masc.quàm fœm.generis, & tam quartæ quàm secundę declinationis, quę & pinea dicitur.Colum.lib.5.cap.10.Eodem tempore iuglandem,& pineam,& castaneã serere oportet.Hinc Pinifer,adiect. Verg.in.10. Æneid.Multos Vesulus quem pinifer annos Defendit, id est, in quo crescunt pinus. De pinu vide Plin.,libr.16. cap.10.Diosc.lib.1.cap.86.

Piones, (πιωνεῖς) populi in Mysia Asiæ, quæ supra Caicum amnem sita est: ab vrbe dicti,quam Pionis conditor Pionias vocauit.

Pipare,(πιππίζειν) dicuntur gallinæ,cum voces emittunt,scilicet quum faciunt pipi.Varro in Origihus: Mugit bos,ouis balat,equi hinniunt,gallina pipat. Nonius.

Piper (πέπερι) nomen arboris, cuius fructus condimẽtis aptus,& calidus ex Arabia ad nos adfertur. Persius: Rugosumque piper.Dicitur & piperi inuariabile,sicut gummi,nauci,mancipi.Plin.li.12.ca.7. Theophr.lib.9.cap.22. Diosc.lib.2.ca.176.Hinc Piperatus adiect. vt,Piperatũ vinum, (πεπερίτης) quod pipere & melle conditum est.Et piperatum acetum,apud Colu.lib.12.cap.47.

Piperites,(πιπερίτης) pen.prod. herba, quæ & siliquastrum dicitur,caule rubro & longo,densis geniculis,folijs lauri,gustu piperis. vide Plinium libro.20.cap.17.

Pipilo,as.passeris est. Catullus:Ad solum dominũ vsque pipilabat.

Pipio,pis.(πιππίζειν) proprium est vocis pullorum. Colu.lib.8.ca.5.Die vndeuicesimo animaduertit, an pulli rostellis oua percuderint, auscultet si pipiant.Sunt etiam qui hoc verbũ passeribus tribuũt, vt in Carmine quod Ouidio ascribitur:Pessimus at passer tristia flendo pipit.

Pipiones, (πιππίζοντες) columbarium pulli, vt est apud Lamprid.in Alexandri vita.

Pipulum,conuitiũ,tractum à pipatu pullorũ.Plautus in Aul.Ita me dij bene amẽt Lauerna, te iam, nisi reddi vasa mihi iubes,pipulo hic differam ante ædes.Nonius.

Pirata, (πειρατής) eyn meerrauber) een zeerooueer) pirate.) nomen latronis,qui primus mare infestauit,à quo omnes spoliatores & prædones piratæ dicti sunt. Alij piratã à περάω transeo deducunt, quia scilicet ex transuerso simul ac piratæ viderẽt insulã,in eam transeundo mare,impetũ facientes illam deprædabantur.Vel quòd piratę semper maria permeant.πειρατής Græcè,Latinè prædo.

Piraticam facere, dicuntur prædones. Nam Piratica substantiuũ,est ars ipsa. Cic.Post Reditũ in senatu: Profectò & egestate & improbitate coactus,piraticam ipse fecisset. Hinc Piraticus,adiectiuum, quod ad piratam pertinet: vt Piraticum

bellum. Ibidem: Qui in magistratu nisi rogatio- nem de piratico bello tulisset.

Piraterium,(πειρατήριον) habitaculū piratarum est.

Pirheicus,egregius sculptor in paruis imagunculis fuit.Vnde sic cecinit Propertius: Pirheicus parua vindicat arte locum.

Pisa,(πίσα) ciuitas in summo montis vertice condi ta,inter Ossam & Olympum,iuxta quam Ioui sa- cra dicta Olympia celebrantur.Est & hoc nomine oppidū Arcadiæ, prope Alphæū amnem à qua hi qui Pisas in Italia condiderunt, venere:dicta à ci- uitate pristina. Vnde Verg.lib.10. Alphææ ab ori- ginę Pisæ,vrbs Hetrusca solo. Hinc Pisæus, Pisæa, Pisæum,(πισαῖος.)

Pisæ,sarum.ciuitas Tusciæ.à qua Pisani,(πισᾶνοι) dis cuntur,qui ex ea originē ducūt. De hac Lucanus: Hinc Tyrrhena vado frangentes æquora Pisæ.

Pisaurus,(πίσαυρος) fluuius Piceni,à quo Pisaurū ci- uitas ei superposita nominata est. Seru.verò scri- bit Pisaurū dictum,φ illic aurū pensatum sit.Nam cum Camillus Gallos interemisset,aurumq; quod Galli à Rom.acceperāt, pro capitolio non euerso recepisset,& signa ciuitati appendisset,ciuitati no men dedit. Plin.lib.3.cap.14.

Piscari,est pisces venari.(ἁλιεύειν,γριπεύειν) visschen) pescher)Plin.lib.19.ca.1.Retia in piscando duran tia.Ex quo fit compositū expiscor,de quo alibi.

Piscaria,riæ, locus vbi pisces venduntur, ἰχθυοπώ- λιον. vischmarckt) poissonnerie.) Varro: Nullus in piscaria piscis erat.

Piscarius,a,um.idem quod piscatorius (ἁλιευτικός) vt hamus piscarius. Plaut.in Stich. Arundinem fert sportulamq;,& hamum piscarium.

Piscarius,substantiuum,qui pisces vendit, ἰχθυοπώ- λης. Varro:Inter piscarios nemo vendebat .Ce- tarius, idem: quamuis cetarij potius sint,qui ma- gnos & salsos pisces vendunt.

Piscator,verbale,qui piscat. eyn visscher) pescheur) Cic.3.Off.Piscatores ad se conuocat.Et piscatrix, verbale,fœm.gen. Plin.lib.9.ca.42.Nec minor so lertia ranæ,quæ in mari piscatrix vocatur.

Piscatorius,ria.rium.quod ad piscatorem pertinet (γριπευτικός) vt nauis piscatoria,apud Cæs.2.bel. Ciuil.Et ludi piscatorij, qui fiebant pro quæstu piscantium.

Piscatus,tus. (γριπεία,ἁλιεία) ipsa piscatio, & actus piscandi . Plin. Quos venatus,aucupia,piscatusq; alebant.Plaut.in Rud.Piscatum hamatilem saxa- tilemq; aggredimur.

Piscinæ, (ἰχθυοτροφεῖα, κολυμβῆθραι) vischgrüben) visscheryen) lacus & stagna ab initio dicta sunt, in quibus viui pisces coërcētur. Varro lib.3.de re Rust. Piscinas voco eas, quæ in aqua dulci aut sal sa inclusos habent pisces ad villā.Martial.Piscina Rhombum pascit & lupos vernas. Hæ viuaria quoque vocantur.Sed quoniam in piscinis natare etiam solebant,inualuit consuetudo,vt omnes in hunc vsum collectæ aquæ ad natandū,siue frigidę siue calidæ,piscinæ dicantur, videturq; à piscibus dici,quamuis in his nihil piscium sit.Sed fortè pis ciniç dictę sunt in balneis,quòd homines piscibus natando similes fiant. Cic.Latitorē,inquit,pisci- nam voluissem,vbi iactata brachia nō offenderen- tur. Plin Iunior:Si natare latius,aut tepidius ve- lis,in area piscina est, in proximo puteus, ex quo possis rursus astringi. Quin etiā vasa lignea ams pliora ad tuendam aquam,piscinæ vocantur.Gal licum vulgus cuuam vocat . Plin.Decoquitur in aqua,& in piscinas ligneas funditur. Eædem ge- nerali vocabulo & natationes appellantur.

Piscinalis. & hoc le , (ἰχθυικόν) quod est piscis, vel quod ad pisces pertinet.Vnde apud Palladium,pis scinales cellæ leguntur.

Piscinarius,(ἰχθυοτροφεῖα κεκτημένος) qui piscinas piscibus refertas habet , vel qui piscibus delecta- tur.Vnde Cice.ad Att.lib.1.Lucullum & Horten sium piscinarios appellat.

Piscis,(ἰχθύς) fisch) visch) poisson.) animal quod in aquis degit, & propriè quod tegitur squamis , vt ex Plinio apparet lib.9.ca.12.Reliqua in aquis des gentia aquatilia dicuntur. Pisces pro signo cœle- sti tantū pluraliter declinatur. Colu.lib.12.Quin todecimo Calendas Martij Sol in Pisces transitū facit. A piscis,fit pisciculus,(ἰχθύδιον)diminutiuū, apud Terentium in Andria.

Piscosus,fa.sum locus in quo piscari facile est.ἰχθυώ εις. Ouid.libro.3.Fast.Est prope piscosos lapidiosi Orathidis amnes. Aliquando piscosus (ἰχθυώδης) dicitur piscibus plenus.Martial.lib.10.Illic piscos so modò vix educta profundo.

Pisculentus,locus, (ἰχθυώδης) vbi multi pisces mo- rantur,& in quo est facilè piscari. Cato : Fluuium magnū,pulchrum,pisculentū. Plaut.in Rud. Qui falsis locis incolit pisculentis.

Pisenor,(πεισήνωρ)Cētaurus,Ixionis & Nubis filius.

Pisidæ , (πισίδαι) fuerunt populi in Asia minori, quondam Solymi, (σόλυμοι) appellati, vt Plinius libro. 5.refert.

Pisistratus,(πεισίστρατος)nomen viri propriū.Quo nomine dictus fuit Hippocratis filius , Athenarū tyrannus,cui ob summam eloquentiam Athenien ses se & libertatem submisere , quo tempore Ro- mæ Seruius Tullius regnabat, quāuis Solon ipse quoq; summus orator,pro libertate staret. Idem primus apud Athenas bibliothecam instituit.

Pisones,(πίσωνες) appellati,sunt quidā Romani no biles,φ optime pisa sererēt,sicut à lente Lentuli.

Pisor,à pinsendo dicitur. Vnde pisores,siue pisto- res (πτισσῆρες) Veteres dicebant,tam eos qui frus menta pisebant,id est,tundebāt,(pisere enim tun dere est) quàm qui panes coquebant. Piso,is.pisi. pisere , Budæo significare videtur , quod Græcis πτίσσειν,hoc est,purgare,decorticare,quod pisen- do fit in hordeo,& aliis frugibus.Plin.li.18.ca.10. Vt nisi intenti pisant,concidantur grana.Varr.de re Rust. Alij ficum & vuam passam cum piserunt, affundunt sapam. Piso,as.idē.Varro.1.de re rust. cap.36.Nisi pisetur,ac torreatur.

Pissa,πίσσα,Græcè,Latinè pix.

Pissasphaltus, (πισσάσφαλτος) pix mixta bitumini, quæ in Apolloniatarum agro reperitur . Plinius lib.24.cap.7.

Pis

Pissclaon,(πισσέλαιον) oleum quod ex pice fit. Plin. lib.24.cap.5.

Pissoceron,(πισσόκηρον) est melliginis genus ex cera & pice,siue gummi,siue resina mixtum,Plinius lib.11.cap.7.

Pistacium,nucis genus.Plin.lib.13.cap.5.In nucum genere pistacia nota. Vulgus pharmacopolarum vocat phisticorum.

Pistillum,(ὕπερος) fine r,instrumentũ quo in mortario quidpiam tunditur.Plaut.in Aul.Cultrũ,securim, pistillum,mortarium.

Pistis,πίστις Græcè,Latinè fides.

Pistor à pinso.is.qui frumẽta in pilis pinsit.nunc autem dicitur,qui panẽ coquit seu facit.(ἀρτοποιός) eyn backer) pestrisseur,boulẽgier)Plin.li.18.ca.11. Pistores Romæ non fuerunt ad Persicũ vsq; bellum,annis ab Vrbe condita super quingẽtos octoginta. Sueto.in Cæs.Domesticam disciplinam in paruis ac maioribus rebus diligẽter adeò,seuereq; rexit, vt pistorem alium quàm sibi panem conuiuis subijcientem,compedibus vinxerit. Var.in Satyra de edulijs:Si quantũ operæ sumpsisti,vt tuus pistor bonum faceret panem. Atteius Capito pistores tantũ eos qui far pinsebant,nominatos esse tradit,eosq; coquere solitos panẽ tostum lautioribus. Pistorẽ & coquum,apud antiquos eosdem fuisse accepimus. Pistorem etiam habebant in numero seruorũ. Vnde ait Iureconsultus, Si quis seruos habuerit proprios, sed quorũ operas locabat vel pistoricas vel histrionicas,seruorũ appellatione hos legasse videtur.

Pistoria,(πιστωρία) ciuitas quã Ptolemæus ponit inter mediterraneas Tusciæ ciuitates,est enim inter Florentiam & Lucam. A qua Pistorienses.

Pistoricus.a.um.idem quod pistorius.(ἀρτοπωλικός.) Vnde Iureconsultus Operas pistoricas dixit.

Pistorius.a.um.quod ad pistorem pertinet:(σιτοποιικός) vt Ars pistoria. Plin.lib.18.cap.11. Ad operis pistorij genera transeunte cura.

Pistrilla.læ.(χαραμίδιον) diminut. à pistrino,secundum Priscianũ. Nam diminutiua quandoq; diuersa sunt à genere nominum primæ positionis,sicut à scuto scutella. At Donatus à pistrina deducit,& sumitur pro molendino à manibus, Teren.Apud ipsum lacum est pistrilla.

Pistrinensis. & hoc se. quod ad pistrinum pertinet, (μυλικός.) Apuleius in asinum reformatus molas pistrinenses,per circuitus multiuios circumegisse se festiuiter scribit,describens quales essent ministri in pistrinensi contubernio.

Pistrinũ,& Pistrina.næ.μύλων,ἀλφιτεῖον pen.prod. locus in quo pinsitur,& panis fit. Quandoq; etiã capitur pro laborioso seruitio: tractum à seruis, qui ob noxam à dominis in pistrinum truduntur. Propriè, Suet.in August Et modo vnguentariam tabernam,modo pistrinũ Ariciæ exercuisse obijcit.Plin.lib.18.ca.9.pistrina fœminino genere vtitur: E siligine,inquit,laudatissimus panis,pistrinarumq; opera laudatissima.

Pistrix,mulier quæ panem coquit (ἡ σιτοποιός.)

Pistura,ars pinsendi,σιτοποιική.Plin.lib.18.cap.10. Pistura non omniũ facilis, quippe & Hetruria spicam farris tosti pinsente pilo præferrato,&c.

Pisum,(λάθυρος) erbs) erweten) pois) genus leguminis,cuius caules spargũtur in terram,nisi habeant admminicula. Col.lib.2. Similis quoq; ratio est pisi, quod tum facilem & solutam terram desiderat. Hinc Pisones.

Pitanæ,siue Pitania (πιτάνη) vrbs in Asia,quæ portus duos habuit. Ab hac Pitanæi,(πιτανᾶοι,) & Pitanitæ (πιτανῖται) nominantur,vbi & Archesilaus academicus natus est, qui cum Zenone apud Polemonem didicit. Fama est,apud Pitanam lateres inuentos esse,qui super aquas innatarẽt,quod & de alijs locis traditum est.

Pithecusæ,(πιθηκοῦσαι) insulæ in mari Tusco cõtra Campaniã,à pithecis simijs(vt author est Strabo) dictæ sunt. Plin.verò à figlinis doliorum,quæ ibi excreta fiebant. Dolia enim Græci πίθον,simias pithecon vocant. In harum summitate oppidũ fuit, quod plurali numero Pithecusæ dicebatur. Ouid. Sterilisq; locatas Colle Pithecusas habitantum nomine dictas. Plin.lib.3.cap.6.

Pitheci, sunt simij. Pithecus,(πίθηκος) enim simia dicitur,à quibus insulæ vbi eorum est maxima copia,Pithecinæ,siue Pithecusæ dictæ sunt.

Pithecium,deformem mulierẽ vocat Plaut.in Mil. Pithecium,inquit,hæc est præ illa.

Pitho,(πειθώ) mulier flexanima illa dicendi præses, quã Ennius Suadam, Quintilianus persuadendi deam,Horatius Suadelã,& poëtica mella: Cicero Lepôrem. Plin. Colebatur & Diana cognomine Pitho Corinthi. Vna est ex Atlantidibus.

Pithodicus,(πιθοδικός) à pitho vase, dicitur vascularius.

Pithonosomes,(πιθωνοσκώμη) locus est in Asia, in campis patentibus,vbi primo aduẽtus sui temporis ciconiæ congregãtur,& eam qui vltima aduenerit,lancinant vniuersæ,atq; ita abeunt.

Pitisso.sas.(ἀποπιπίζω) parũ vini paulatim,& quasi tentandi gratia gusto. Terent.in Heautontimorumeno, Act.3.Scena.1.Nam vt alia omittam,pitissando modo mihi Quid vini absumpsit?sic hoc dicens,asperum Pater hoc est,aliud lenius.

Pitpit,Veteres Oscorũ lingua ꝓ quicquid dixere.

Pittacium.cij,apud Celsum.lib.3. cap.10.accipitur ꝓ modico panno,qui aliquo medicamento illitus modò præcordijs,modò capiti dolẽti imponi solet ad mitigandum cruciatum.

Pittacus(πίττακος)pe.cor.philosophus Mitylenęus. Hic ex Lesbo tyrannũ Melancrũ depulit,& certantibus Atheniensibus atq; Mitylenæis dux in bello factus, Phrynonem Atheniensium ducem singulari certamine interfecit. Vnus ex sapientibus fuit.

Pituita, penultima producta, morbus ex catarrho prouemiens, Græcè φλέγμα dicitur. rotz, koder) fluymen, (snot) phlegme, fleume) Horatius in Ser. Lenta feret pituita, vides vt pallidus omnis. Macer: Cum mulsa bibitum pituitæ noxia soluit. Habet pituita domiciliũ in capite,vt inquit Augustinus. Plato in Timæo pituitam ait esse omniũ languorum originẽ,qui ex distillatione fiunt,ex capi-

Rr.3.

gigni malas valetudines plurimas,quoniã in plurima loca illabitur.Quæcunq; aūt partes corporis tumefcere dicunt,ab illius incendio & cõbustione vexãtur. quæ cū expirat, extrinfecus varios exitu fuo tumores producit, intrinfecus verò cohibita, vrentes edacesq; morbos procreat. tunc aūt pessima,quãdo puro fanguini mixta,ligaminū fila fuo ex ordine dimouet, & interdū penetrat in medullas,adustisq; radicibus,inde animæ vincula,quasi nauis funes refoluit & amputat.Pituita etiā catarrhus dicitur.Pituita etiã in gallinis dicitur.Colu. lib.9.Sæpe etiā iam validioribus remedijs factis, atq; ipsis matribus etiã vitanda pituitæ pernicies erit.Dicitur etiã in arboribus.Plin.lib.17.cap.27. Defluens pituita abstrahat. Hinc pituitofus,(φλεγματώδης) qui Græcè dicitur phlegmaticus.Cic. lib.1.de Fato: Inter locorū naturas quantum intersit, videamus alios esse falubres, alios pestilentes, in alijs esse pituitofos, & quasi redundantes, in alijs exiccatos atq; aridos.

Pituitaria,riæ. herba,quæ & astaphifagria dicitur, hoc est,vua agrestis. dicta pituitaria, q pituitam oris ficcet,fed tamen fauces lædit.Plin.lib.23.ca.1 Quidam eam pituitariam vocant.

Pityocampæ, (πιτυοκάμπαι) vermes è pinu arbore nafcētes,morfu venenato,nec dissimili à bupreftis morfu.Plin.lib.13.ca.2. Vfus contra cantharidas, bupreftin,pinorūq; erucas,quas pityocampas vocãt, πίτυς pinus,& κάμπη eruca,vermiculus q olera depafcitur.Vnde & πιτυοῦσαι,infulæ à Græcis dictæ à frutice pineo,monumentis fcriptorum inclytæ.

Pityonices,(πιτυονίκαι) dicitur qui eft victor in ludis Græciæ,in quibus victores donabantur pinu, qui in Archemori honorem celebrabantur.

Pityron,(πίτυρον)Latini furfurem dicunt.Vnde pityrij panes,(πιτυρίαι ἄρτοι) furfurei: quorum meminit Galenus lib.1.De alimentis.

Pitylifma,matis. (πιτύλισμα) genus exercitationis, & maximè quæ velox quidem fit, fed citra intentionem violentiamq;.à πιτυλίζειν,quod eft(vt inquit Galenus lib.2.De tuenda bona valetu.) cum quifpiam fummis pedibus ingrediēs, manus protendit, ocyffime mouet alteram retrorfum,alterā prorfum.quo potiffimū gymnafij genere ad parietes fe exercent,vt ficubi lapfent, appræhenfo mox pariete,facilè refurgãt, atq; ita exercentiū lapfus fallunt, & ipfa fit exercitatio imbecillior.

Pityufa,infula quæ Miletus dicitur.

Pityufæ,vide in dictione Pityocampæ.

Pius,a.um. (εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, ὅσιος) gotsfurchtig) godsvreefende) quandoq; religiofum fignificat,q Deū colit,qui Deo fidens viuit fecundū præcepta ipfius. Verg.Dij meliora pijs.Quãdoq; mifericordem,benignum.Cic.Non fecus in me pius,quàm pater in filios.Quãdoq; castum.Quintil.Et pios amores ac pudicos. Hinc piè aduerbiū, id eft,religiofe, & cum maxima in Deum fiducia, aliquãdo clementer fignificat.Plin.in Pan.Ciuitas religionibus dedita,femperq; deorum indulgentiam piè merita . Huius contrarium eft impius . Existimo autem quòd deductum fit à Græco πρᾶος, imitatiuncula quadam , ρ à in i mutato.

Pix,(πίσσα) bech)peck) de la poix) eft,quæ fit ex arborum refinis ad ignem decoctis.Refina verò,eft liquor craffus ex arboribus fluens,& fæpe fponte fua ficcatus ad folē.Pix liquida coquitur ad nauiū & ad multos alios vfus . Plin.lib.14.Pix in Italia ad vafa vino cōdendo maximè probatur Brutia, & picea refina.Hinc pico,as.de quo fuprà,vide in Picea. Hinc piceatus, adiectiuum : quod eft pice illitum. Martial.libro.8.Non fuit Antolici tam piceata manus.

Pixacanthum , (πυξάκανθον) fpinæ fpecies , quam Chironium vocant.

P ANTE L.

Placas, Græci vocãt crustas,maffasq; auri,in tabellæ formam congeftas.Tabulæ,à Græcis πλάκες dicuntur.

Placenta,libum farinaceū, quod fit ex farina filiginea,cafeo,melle. Dicta quòd nobis placeat,vel q ea folerent deos placare. Vel dicitur à Græco πλακοῦς.Plin.lib.7.ca.53. A.Manlius Torquatus confularis, cum in cœna placentam appeteret,&c.

Placentia, (πλακεντία) ciuitas Liguriæ. vnde Placentinus, (πλακεντῖνος) poffeffiuum, apud Cic. De clar.Orat.

Placeo,ces.cui.citum. (ἀρέσκω) gefallen) behagen) plaire) Placere eft gratū effe.Plau.in Amph. Apage,non placet me hoc noctis effe, cœnaui modò. Cuius contrariū eft difplicere.Cic.p Domo fua: Nónne fieri poterat , vt populo de Cyprio rege placeret,de exulibus Byzantijs difpliceret?Placet ferè in tertijs perfonis,ponitur p videtur,cenfet, eft eius opinionis. Cic.lib.2.ad Lent.Itaq; poftridie placuit,vt breuiter fentētias diceremus.Idē in Diuin.Vt doctiffimis fapientiffimisq; placuit.Aliquando efferri,gloriari,& cõfidere,(ἐγκαλλωπίζεσθαι, ὑψηλονοεῖν:) vt,Ego placeo mihi,Tu places illi, Ille placet fibi.Quintil.Placeas licet tibi opū tuarū fiducia diues,fi mihi idē inuidere non expedit, pares fumus.Hinc placito,as.frequēt.Plau.in Bac. Neq; placitant mores.Placidus,adiectiuū nomen à placeo vfurpauit Plau.in Trin.Si illa inquit,tibi placet, placenda dos quoq; eft , quam dat tibi, Id eft,debet placere,& accepta effe tibi. Hinc etiā complaceo,quod fignificat etiam placeo. Teren. in And.Poftquā me amare dixi, complacita eft tibi.Difpliceo,(ἀπαρέσκω) non placeo. Idem in Heau.Heu heu quàm ego nunc totus difpliceo mihi. Perplaceo,valde placeo. Idem ibidem,Perplacet. Habetq; imperfonale paffiuæ vocis.

Placido,as.(ἡμερόω, πραΰνω)placitū feu placatū facio.Ambrofius lib.de Abel:Graues motus noftræ adolefcētiæ, fida fenectutis ftatione placidantur.

Placidus,a.um.(ἀφελής, ἡμερής, ἤπιος) milt,fanfft, rüwig) faecht,ftil,goedertieren,geruft)paifible & coy.) mitis,fedatus,q illa quæ quieta funt,omnibus placent.Teren.in Adel.Ille femper egit fuam vitam in ocio,in cõuiuijs, clemens,placidus,nulli lædere os, arridere omnibus. Donatus:Clemens eft circa rectè agentes,placidus etiam circa delinquentes,Clemēs animo,placidus vultu.Hinc placis

ciditas, (ἡσυχισμός, πρᾳότης) quam Varro in ouibus esse asserit, cum ait, In queis primum non sine caussa putant oues assumptas, & propter vtilitatē, & propter placiditatem. Maxime enim quietæ & aptissimæ ad vitam hominū. Hinc placidè, aduerbium, quietè, sine tumultu. Plau. in Bacch. Placidè volo vnumquodq; agamus.

Placitum, nomen (ἀρεστόν, ἀρέσκοντα, δόγμα) significat cōsensum, & veluti pactione firmatū, hoc est, decretū: φ quæ decreta sunt, ea sic senatui vel maioribus placuisse videtur. Plin. lib. 29. ca. 1. Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum trāsiluit, delentē cunctorū maiorū placita, & rabie quadam in omnes eius æui medicos perorantem.

Placitus, a. um. participium, (ἀρέσκων) quod placuit. Terent. in prologo Hecyræ: Vbi sunt cognitæ, placitæ sunt.

Placo, as. (ἀρέσκομαι cū accusatiuo, & ἐξαρέσκομαι, ἱλάσκομαι) versūnen, befriden, stillen) appaiser, adoulcir) mitem, placidū facio, propitio, sedo, tranquilliorē reddo. Teren. in Heau. Neq; quod principium inueniam ad placandum, scio. Inde placabilis, propitiabilis, siue quod facilè placatur. Cic. 4. Ver. Omniaq; habuisset æquiora, & placabiliora, quàm animū prætoris atq; hospitis. Placabilis & irritabilis, contraria. Cic. ad Att. lib. 1. Nam si ita esse statueris, & irreuocabiles animos esse optimorum sæpe hominū, & eosdem placabiles, &c. Hinc placabilitas. Cic. 1. Off. Nihil magno & præclaro viro dignius placabilitate & clementia. Hinc etiā placamen, & placamentum, id est, quo quis placatur. Liu. 7. ab Vr. Inter alia cœlestis iræ placamina instituti dicuntur. Plin. lib. 21. ca. 7. Hoc veluti placamento terræ blandiuntur. Et placatio verbale. Cic. 4. Tusc. Sed omnes eiusmodi perturbatio animi placatione abluatur. Et placatus, aliquādo participium, aliquando nomen. Plin. libr. 12. cap. 18 Nec minus propitij erant mola salsa supplicantibus, imò verò, vt palàm est, placatiores. Huius verbi compositū est, complaco, (συναρέσκομαι) penul. prod. Gellius: Conciliare sibi atq; complacere iudices debent, sensusq; eorum expectatione caussæ suspensos, rigentesq; honorificis verendisq; sententijs commulcere, non iniurijs atq; imperiosis minitationibus confutare.

Placor, oris. ἡσυχισμός, placabilitas ipsa.

Plærusq;, raq;, runq;. (πολύς) fil) veel) plusieurs) Vnde in nominatiuo tam singulari, φ plurali plæraq; penultima corripitur, in ablatiuo producitur. Horat. in Epist. Si quædam nimis antiquè, si plæraq; durè. Idem: Plæraq; differat, & præsens in tempus omittat. Plæriq; modò capitur pro eo qd' est plures, vel maxima ex parte. Sallu. Plærosq; senectus dissoluit, nisi qui ferro aut bestijs interiere. Modò p eo quod est nonnulli. Quintil. Videas plærosq; ira percitos, id est, nonnullos. Solet etiam esse syllabica adiectio, & pro vna orationis parte poni, vt cum dicimus, Plæriq; omnes hoc factitant, significat enim omnes. Teren. in Andr. Quod plæriq; omnes faciunt adulescentuli. Diphthongatur autem, quoniā ἀπὸ τ͂ πλήρης fit, quod plenum, frequens significat, conuersa e longa in æ diphthongum, vt in scæna, rhęda, læthe, aliisq; permultis dictionibus seruatur, quæ tamē omnia nunc doctissimi quiq; sine diphthongo scribunt. Similiter plærunq;, quod à plærusq; deducitur, dupliciter sumi potest. Vno modo pro eo qd' est, fere semper. Terent. in And. Ipsum animū ægrotū ad deteriorem partem plærunq; applicat. Alio modo, sed rarissimè, pro eo quod est nonnunquā. Quintil. Excussa sunt plęrunq; vitia verberibus, id est, nonnunquā. Et ab aliquibus putatur nomen, ab aliquibus aduerbium. Dicimus quoq; plærunq; omnes, vt plærique omnes. Plau. in Trinum. Ita plærunq; omnes iam sunt intermortui. Inuenitur etiam Plærus sine adiectione. Pacuuius: Periere Danai, plæra pars pessundata est.

Plaga, percussio, vulnus, verber. eyn streych, schlahung) eenen slach) plaie.) Verg. Plagisq; peremptū Tunsa per integram soluuntur viscera pellem. In hac significatione apud doctos scriptores his verbis appositum inuenitur. Accipere plagam, facere plagam, infligere plagā, imponere plagam, inijcere plagā, perferre plagas. Ponitur & plaga pro incisione arboris. Plin. lib. 12. ca. 25. Succus è plaga manat. Aliquādo plagæ retia dicuntur rariora, ad capiendas feras, (ἄρκυς) quòd plagis, id est, foraminibus, plenæ sint. Cic. li. 3. Off. Sunt'ne igitur insidiæ, tendere plagas, etiamsi excitaturus non sis? Vergil. Retia rara plagæ, lata venabula ferro. Vbi Seruius scribit plagas propriè illos funes dici, quibus retia tenduntur circa imam & summam partem. Hac in significatione dicimus incidere in plagas pro eo, quod est incidere in periculum. Cice. in Ver. In illas plagas incidendum est. Rursus cœli vel terræ spacium amplissimum (quod etiam tractus, & κλίμα à Græcis dicitur) Plaga appellatur. Verg. li. 7. In medio dirimit plaga solis iniqui. Item grande linteum tegmē, quod vocant lectuariam sindonē, vel torale. Varro de vita populi Romani, Chlamydes, plagæ, vela, vasa aurea. Idem: Eburneis lectis & plagis sigillatis. Et habet primā correptam, nisi cum significat vulnus, quòd Græcè dicitur πληγή. Ouid. de Trist. Non habet in nobis iam noua plaga locum. Huius diminutiuū est plagula, id est, parua plaga. Est & plagula stragulum. Plin. li. 13. ca. 12. Premuntur deinde prælis, & siccantur in sole plagulæ, atq; inter se iunguntur, ita legit Budæus. Liu. 9. Bel. Maced. Inde primum lectos æratos, vestem stragulam preciosam, plagulas, & alia textilia, &c.

Plagiarius, (πλάκτης) qui plagas, id est, vulnera infert. Idem & ἀνδραποδιστής, qui hominem, quē scit liberum esse, emit, vendit'ue, aut pro seruo tenet. Item qui liberum emit, vel vendit. Item qui seruo aut seruæ persuadet, vt à domino domina'ue fugiat, vel cum eam'ue inuito vel insciente domino celat, vinctū habet, emit, vel vendit. Dictus plagiarius, quòd lege Flauia plagis damnatus esset. Lex ipsa, plagiaria: crimen, plagiariū siue plagiū vocatur. Martial. libr. 1. Impones plagiario pudorem. Plagiarium vocat furem librorum suorum.

Plagiator, idem quod plagiarius.

Plagiger, (πληγοφόρος) pen. cor. quasi genitus ad plagas. Plau. in Pseud. Plagigera genera hominum.

Plagosus, (πληκτικός) dicitur Grammaticus, ludimagister, qui plagas inferat. Vnde Domitij Marsi versus est, Si quos Orbilius ferula scuticaque cecidit. Item qui suauitate verborum retrahit à proposita virtute.

Plagosus, (πληγώδης) plenus plagis. Vt plagosa crura, apud Apul. ab Horat. Plagosus, qui saepe plagas infert.

Planaria, insula est, vltra Corsicā, à specie sic dicta, quòd aequalis freto existat, ideoque nauigijs fallax.

Planasia, (πλανασία) insula est in mari Tyrrheno, nō longè ab Ilua, vt autor est Ptolemaeus lib. 3.

Plancae, (πλάκες) tabulae planae, à planitie ita appellatae. Plin. lib. 8. ca. 43. Nec pontes asini transeant, per raritatem plancarum translucentibus fluuijs.

Planci, (πλατύποδες) qui supra modū pedibus plani sunt, id est, qui pedes imos graciles habēt, planosque aequaliter, quasi tabellas, quae plancae vocātur. Plin. lib. 11. ca. 45. Vola homini tantum, exceptis quibusdam: nanque & hinc cognomina inuēta Plauti, Planci. Quo nomine dictus est Romanus quidā, cuius extāt epistolae luculenter scriptae, qui (teste Eusebio) cum Galliam Comatā regeret, Lugdunum cōdidit, quae ciuitas Senecae temporibus deflagrauit incendio. Hi etiam Ploti dicuntur. Vnde poëta dictus est primo Plotus, propter huiusmodi pedes, deinde Plautus.

Planctus, ctus, nomen. (κοπετός) luctus: vt, Conuertisti planctū in gaudium. Ponitur etiā pro percussione. Silius: Liuentia planctus Brachia.

Planè, (ἀκριβῶς, πάντως) offenlich) klarlich) opentlijck, certeynlijck) clairement, euidemment, manifestement.) aduerbiū, id est, certè. Teren. in Heaut. Sed te miror, qui alia tam planè scias. Aliquando clarè, apertè, manifestè. Plaut. in Men. Non potuit paucis plura planè proloqui. Quandoque omnino, funditus, penitus. Cice. Trebat. Quare si planè à nobis deficis, molestè fero.

Planetae, (πλανῆται) ab errore dicti sunt, ἀπὸ τῆς πλάνης, ab errore. πλανήτης, id est, erraticus & vagus. Vel à verbo Graeco πλανάομαι, erro. Latini ab incessu vocant errantia sydera, & erraticas stellas. Nigidius errones appellat. Nam (vt ait Seruius) interdū in Austrum, interdū in Septentrionē, plerunque cōtra mundū, nonnunquā cum mundo feruntur. Vnde Vergil. De Mercurio: Quos ignis coeli Cyllenius erret in orbes. Sunt autē septē planetae, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna. Sed quinque contra mundum feruntur, & cū mundo, quandoque retrogradi sunt. Sol verò & Luna semper contra mundum.

Plango, gis, xi, ctum, fleo, (κόπτομαι) weynē) huylen) plourer) vnde plāctus, & plangor. Et plāctus propriè vocum, ploratus tantum lacrymarū, fletus ad vtrunque pertinet. Sed confunduntur plerunque. Aliquando percutere. Luci. Plangunt littora fluctus. Ouid. Plangebant pectore terrā. Hinc Planctus, & Plangor, pro percussione. Lucan. Exigit ad saeuos famularum brachia planctus. Silius: Liuentia planctu brachia. Catullus: Procedunt, leuiterque sonant Plangore cachinni. Ponitur quādoque plangor pro vociferatione. Cic. 2. Phil. Cum diadema imponebas cum plangore populi.

Planidus, idem est quod planus, (ἰσόπεδος, ὁμαλός) Colu. lib. 3. Curamque adhibeto, vt à superiore, & sicciore, & exiliore, in planidiorē, humidiorē, pinguiorem agrū transferas. Planiorem alij legunt.

Planipes, qui pedes planos habet, (πλατύπους.) Diomedes scribit planipedem Graecè μῖμον significare. Vnde comoediae siue fabulae genus dicitur planipedia, vbi nullo procedebatur cultu, qui actores pedibus planis, id est, nudis, proscenia introirent, non vt tragici actores cum cothurnis, neque vt comici cum soccis. Ideo ob vtilitatem actorum, qui plano pede in scena erant, & ob humilitatem argumenti, vt inquit Donatus, planipedia dicta est. Siue qd olim nō in suggestu scenę, sed in plano orchestrae, positis instrumentis inimicis, actitarent.

Planities, aequalitas loci, (ὁμαλότης, πεδίον) ebne, flaehe) effenheyt, vlacheyt) vng champ & pleine.) Salust. Nam vti planities erat inter sinistros montes, & dexteram rupem asperam, octo cohortes in fronte constituit.

Planitudo, idem quod planities. (ὁμαλία) Colu. li. 4 ca. 30. Perticae cacuminum modicae planitudinis, quae tamen dipondiarij orbiculi crassitudinē non excedant, optime panguntur, hoc est, quae sunt aliquantulum planae.

Planta, (ταρσός, πέλμα) cum de pedibus dicitur, significat totam partem inferiorē, digitosque & vngues. Vergil. in Moreto: Cruribus exilis spatiosa prodiga planta. Si verò de arboribus, ea est quae transferendi gratia, vel de arboribus rapta, vel ex seminibus est orta. Et de herbis quoque dicitur, (φυτόν.) Idem: Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum Deposuit sulcis.

Plantago, (ἀρνόγλωσσον) herba, cuius duo sunt genera, scilicet maior & minor. vide Plin. lib. 25. ca. 8.

Plantaria, (φυτευτήρια) ipsae plantae in terra natae, quę cū radicibus transferunt de vno loco in aliū. Vergil. Syluarumque aliae pressos propaginis arcus Expectāt, & viua sua plātaria terra. Plantaria, etiā dicuntur plantarū loca. Plin. libr. 17. Quaedam in plantario insita, eodem die transferuntur.

Plantaris, & hoc re. (πλαντάλιος) quod est plantae pedis. Stat. libr. 1. Theb. Summa pedum properè plantaribus alligat alis.

Plantarius, ria, rium. quod plantari debet, seu quod est aptū vt plantetur, (φυτευτικός) Colu. li. 6. Ipse autem arbusculae hoc modo possunt transferri. Antequā plantarias arbusculas effodias solo, rubrica notato partem eius, quae Meridiem spectat.

Plantiger, plantas gerēs, (φυτοφόρος) Vnde plantigerę arbores, quę ex sese pullulādo plantas emittūt. Plin. li. 13. ca. 8. Siliqua plantigera est in imis partibus.

Planto, tas. (φυτεύω) zweigē, planzē) plantē) planter) notae significationis: vt, Homo quidam plantauit vineam. Plin. lib. 17. ca. 10. Hoc modo plantantur punicae. Hinc plantatio, verbale. Plin. lib. 21. ca. 4

Vnde accolæ transferentes conserunt, ipsaq; plantatione proficiunt. Huius composita, deplanto, quod est contrarium suo simplici. nam deplantare significat, quod plantatū erat euellere, (ἀποφυτεύειν) Plin. Sed vtraq; infirmissima, & quę cortice nituntur tantū, vel leui aura ocyssime deplantantur. Colu. lib. 2. Ne aut cornu bos ad stipitem vehementius offendat, aut extremo iugo truncum deliberet, ramumq; deplantet. Explanto, significat sicut deplanto. Idem: Vt sit quæ teneræ adhuc pampini capulis suis illigent, ne ventis explantentur. Et libr. 6. Antequam explantes arbusculam. Supplanto, subtus planto, de quo alibi.

Planula, (ἰγκοπεύς) à complanādo dicta est, pro instrumento fabrili, quo assamenta leuigātur & poliuntur. Nam dolabra idē videtur esse quod ascia, vt inquit Donatus, qui ait, Dolare, est ascia cædere. Et planulæ sunt, quas nos lamas vocamus. Fores enim cum planulis ferreis parietibus & cardinibus coniunguntur, & super illos deuoluuntur.

Planus, a. um. priore prod. flach, eben) effen, vlack) plein, plat.) cuius figura æqualis est. vt planū solū apud Plin. Epist. 161. Hinc planidus, adiectiuum. Colu. libr. 3. Curamq; adhibeto, vt à superiore, & ficciore, & exiliore in planidiorē humidioremq;, &c. Vbi fortè melius legendū planiorem. De plano, vel è plano aliquid facere, quid sit, docet Budæus citans Vlpia. in l. 1. de constip. Vel cognoscēs decreuit, ait Vlpianus, vel de plano interlocutus est. Paulum quoq; de quæst. in l. vnius. in fi. Custodiæ nō solum pro tribunali, sed & de plano audiri possunt, atq; damnari. Suet. in Tyb. Iudicesq; aut è plano, aut è quæstoris tribunali admonebat. id est, è solo, in quo populus stabat. Et Papinianū in l. Miles. ad legem Iul. de adult. Libellus inquit, de plano dari potest. id est, iudice nō sedente, hoc est, diebus feriatis. Plani pisces dicūtur, qui superficiem planam, non rotundam habent. Plin. lib. 9. cap. 24. Planorum piscium alterū est genus, quod pro spina cartilaginem habet. Planus ponitur aliquando pro aperto & manifesto, quòd quæ plana sunt, nullum impedimentum habeant, quin vndecūq; videri possint. Plau. in Persa: Satin' hæc tibi sunt plana, & certa? Planum facere, est declarare, & rem difficilem, aut dubiam soluere, & ante oculos verbis explanando ponere, & patefacere. Trāslatio à loco inæquali, qui cultu adhibito, aut opera planus fit. Cic. in Ver. Hoc planum factum est. Hinc planè, aduerbium, id est, clarè, apertè. Plaut. in Men. Non potuit paucis plura planè proloqui. Ponitur aliquando pro certè. Terent. in Heautō. Sed te miror, qui alia tam planè scias. Ponitur aliquando pro omnino, funditus, penitus. Cice. Trebonio: Quare si planè à nobis deficis, molestè fero. Hinc quoque planiloquus, adiectiuum, qui planè & apertè dicit quod sentit, & liberè. Plau. in Truc. Planiloqua est: paucis vt rem ipsam attigit? Planus verò priore cor. Gel. lib. 16 ca. 7. cōmemorat interverba musitata, quib' vsus sit Mimus Laberius, aitq; significare sycophantā. Budæus autem ait, impostores à Græcis planos dictos, sed certi cuiusdam generis impostores, insigni versutia præditos: quo vocabulo potius q̃ Latino Cic. pro Cluen. vsus est. Hic ille planus inquit, improbissimus, quæstu iudiciario pastus, &c. Horatius quoq; lib. 1. Epist. Nec semel irrisus triuijs attollere curat, Fracto crure planum. Eusthatius Homeri interpres in Odysseam sic inquit, interprete Budæo: Planus est, qui artem quandam profitetur imponendi etiam spectantibus: quales fuerunt Ciphissodorus, & Pantoleon, & Matreas apud Alexandriam.

Plasis, πλάσις) Græcè, Latinè formatio dicitur. Hinc

Plasma, matis. & plasmatum, figmētum, quod & figulinū opus dicitur, quod formatum est. Itē plasma emplastrū: à πλάττω fingo, componoq;. Persius: Liquido cum plasmate guttur Mobile collueerit. Antiqui enim nonnulli emplastrū ex pluribus liquidioribus rebus cōmixtis, vocē adiuuantibus, faciebant. Cato: De plasmatis bibendis.

Plasmo, figmentum aliquod efficio.

Plastes, (πλαστὴς) fictor, qui figulinam artem exercet, qui & figulus dicitur. Plin lib. 35. cap. 12.

Plastice, (πλαστικὴ) fictoria, vel ars figulina, qua finguntur imagines ex argylla: ἀπὸ τοῦ πλάττειν, quod est fingere. Plin. lib. 34. cap. 7. Similitudines exprimendi quæ prima fuerit origo, in ea quam plasticen Græci vocant, dici conuenientius erit. Vnde & proplastice, (προπλαστικὴ) dicitur ars faciēdi typos, id est, formas quibus formandis figulinis operibus vtuntur. Dicitur etiā proplastice, pro ipsa forma, quā ad formanda alia opera adhibēt. Plin. Archesilai proplasticen pluris venire solitam constat ab artificibus ipsis, quàm aliorum opera.

Platalea, auis, quæ & platea dicitur.

Platanodes, (πλατανώδης) Achaiæ promontorium.

Platanus, (πλάτανος) pen. cor. arbor latè spargentibus se ramis. πλάτος latū. Petronius Arbiter: Nobilis æstiuas platanus diffuderat vmbras. Est autē tam mascul. quàm fœm. generis, & tam quartæ q̃ secundę declinat. Verg. in Culice, Nam primū prona surgebant valle patentes Aëriæ platanus. Idem in Geor. Et steriles platani malos gessere valētes. Hinc Platanetum, & πλατανὼν, pro loco platanis consito. Plin. lib. 12. ca. 2. Dios. lib. 1. ca. 109.

Platea, eyn gass) eē strate) vne rue & chemin.) pen. prod. secundū Donatū. Græci πλατεῖαν dicūt, nos plateā, sicut μήδειαν Medeam, σπονδεῖον spondeū. Horat tamē in Epist. corripuit, cum ait: Puræ sunt plateæ, nihil vt properantibus obstent. Similiter & Catullus corripuit, via latior, fereq; militaris, prætoria, consularisq; dicitur. Terent. in And. In hac habitasse plantea dictum est Chrysidē. Quandoq; etiam capitur pro area, in quam conuenire populus solet. Lampridius in Heliogabalo, Plateas in palatio strauit Lacedæmonijs & Porphyreticis saxis. Est & nomen auis, (πελεκᾶν) quæ ad ea volat, quę in mari merguntur, & capita eorū morsu corripit, donec capturā extorqueat. Dicta platea, à latitudine corporis. Vide Plinium libr. 10. cap. 50. Cicero plataleam vocat li. 2. De Natura Deorum, quem ibi vide.

Platææ,(πλάταιαι,πλαταιαὶ) numero plurali,ciuitas in Bœotia, sub Cithærone monte,non longè à Thebis. Dicta à latitudine remorum,vt inquit, Strab.lib.9.Nam Græcè πλάτη remus,πλάτος latitudo.Inde platæa,quia lata. Hic Pausanias & Aristides Mardoniū Xerxis ducē,& cōsobrinū superauere.Hinc Platęenses(πλαταιεῖς)populi dicti sunt.

Plato,(πλάτων)philosophus,ab humerorum latitudine dictus. Hic antea ex aui paterni nomine,Aristocles vocabatur. Fuit egregio corporis habitu, & in palæstra se exercuit apud Aristonem palęstritam,à quo primum cognominatus est Plato.Natus est Athenis eo die,quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ,& tragœdias poëmatáq; edidit. Adeò autem in omni disciplinarū genere,& præsertim in philosophia excelluit, vt diuinus Plato, & philosophorū Homerus vocatus sit.Cic.li.Tusc. Quæst.Platonicæ maiestatis maximus est buccinator,adeò,vt ipsum Deū appellet,quē Labeo inter semideos commemorandū putauit. cui defuncto Magi vti Deo immolauerūt. Fuit varius,multiplex,& tantę eloquentiæ,vt Iouē (si Gręcè loqui voluisset) Platonice loquuturū Philosophi dicerent.De quo Quintil.Quis dubitet Platonē esse pręcipuum, siue acumine disserendi,siue loquendi facultate diuina quadā & Homericā? vt mihi non hominis ingenio,sed quodam Delphico videatur oraculo Dei instituus.

Platycerotes(πλατυκέρωτες)belluæ lata cornua habentes.

Platyophthalmus,(πλατυόφθαλμος) quasi dilatans oculos.πλατὺς enim latus,ὀφθαλμὸς oculus.Quo nomine dictus est lapis spumæ candidæ nitētisq;, quod stimmi appellāt,alij stibiū,alij alabastrū,alij larbason. Nam dilatat oculos,& eorum fluxiones exulcerationesq; inhibet. vide Plin. lib.33.ca.6.

Platyphyllon,(πλατύφυλλον)genus tithymali,à latitudine foliorū dictum:de quo Plin.lib.26.ca.8.

Plaudo,dis,si,sum. pro re bene gesta congratulor, lætitiamq; ostēdo manibus pulsando,strepitumq; faciendo, (κροτέω) frolockē) iuychē) Seneca, Vnā rem adijciā,& fauere ac plaudere te iuuabit.Plaudere sibi,est sibi blandiri & placere,sua nimiū amare. Plin.in Epist.91.Nec ipse tibi plaudis & ego nihil magis ex fide,quàm de te scribo. Plaudite,verbum addi solitū in fine comœdiarū.Hinc plausibilis,& hoc bile,iucundū,populare,quod plausu populi excipi potest. Cic.3.Tusc.Quoniā hæc plausibilia non sunt,vt in sinu gaudeāt,gloriosè loqui desinant.Et plausor,verbale.Quintilian.Assiduus plausor.Huius cōposita sunt,applaudo,(ἐπικροτέω) quod est alicui plaudo.Supplaudo,de quo alibi.

Plausibile,fauorabile,iucundū,populare,quod plausu populi excipi potest, (καλκροτησιμόν, κροτητὸν, δημοτικόν.) Cicer.Quoniam plausibilia hæc non sunt,vt in sinu gaudeant,gloriosè loqui desinant. Sic oratio plausibilis dicta est,quæ placet, & plausum populi meretur.

Plaustrum,(ἅμαξα)eyn wagē)vng chariot.)currus, quod ex omni parte sit palàm quod in eo vehit, vt inquit Varr.Plau.in Epid. Perij.plaustrū percuti.Plaustrū erat matronarū vehiculū,vt carpentū. Liu.5.ab Vrb.Honoremq; matronis ob eam munificentiā habitum, vt plaustro ad sacra ludosq; carpentis festo profestoq; traherentur.

Plausus,sus,actus ipse plaudendi, (κρότος) Cice.in Cat.Quibus cum à cuncto concessu plausus esset multiplex datus. Ponitur aliquando pro sonora percussione.Plin.De gallinaceis,Diem venientem nunciāt cantu, ipsum verò cantū plausu laterum. hoc est,alarum concussu.

Plauti,à planis pedibus, qui & Ploti nominantur. Soleas quoq; dimidiatas,quibus vtebantur in venando,quo planius pedem ponerent, semiplotia appellabant.

Plautus,vide in dictione Plotus.

Plebecula,(τὸ πλῆθος) diminutiuum est à Plebs.

Plebeiæ,Pudicitiæ sacellum Romę,vt sacra cætera, colebatur.

Plebeius.a.um.quod est plebis,(δημοτικὸς,ἰγχώριος,ὁ τυχών) Vt plebeij Æ diles. Liu.6.ab Vr.Criminando patres, alliciēdo ad se plebeiā aurā,nō consilio ferri,&c. Aliquando idē quod vulgaris.Plin. libr. 13.cap.4. Ex reliquo genere plebeiæ videtur. Ponitur interdum plebeius pro paupere.Et dicimus plebeius & plebeus aliquando.

Plebicola,qui plebem colit,& plebi seruit.Cic.pro Sestio,Qui credo,non libidinis causa,sed vt plebicola videretur,libertam duxit vxorem.

Plebiscitum,plebis statutum, (ψήφισμα, χειροτονία.) Sciscere enim statuere est.Scita verò plebis,appellantur ea,quę plebs suo suffragio sine patribus iussit,plebeio magistratu rogāte,vtpote tribuno. In populo enim omnis pars ciuitatis,&omnes ordines continentur. In plebe neq; equites iuncti sunt, neq; patritij.De Plebiscito,vide Gel.lib.5.cap.27.

Plebs,bis.vel plebs.bei. idem quod vulgus,hoc est, vilior pars populi,(τὸ πλῆθος,ὄχλος.)das gemeyn volck) le menu & commun peuple.) Gellius,Plebes in qua gentes ciuium patritiæ non insunt.Plinius libro. 16.cap.10.Tanta plebei consternatione, vt primò pulsus ex ea regione, mox & interemptus sit.

Plectilis,(πλεκτὸς) penul.corr.quæ plexa est.Plautus in Bacch. Pro galea scaphium, pro insigni sit corolla plectilis.

Plecto,ctis.xi.xum. (secundum Priscian.) vel xui, secundū aliquos xum(μαστιγόομαι) schlan,straffen) punir.) significat supplicio afficio, punio, ferio, ἀπὸ τοῦ πλήσσω. Plaut. in Menæh. Plecte illos pugnis.Huius passiuum est,plector. Teren.in Phor. Tu iam lites audies,ego plectar pendens.id est,feriar,vt inquit Donatus.Hinc plectrū,& plagæ.

Plector,deponens,non est in vsu,sed habet composita,amplector,cōplector,circūplector,implector. vnde implexus,quod est implicatus,(ἐμπλεκόμενος) Perplector,perfectè ligo,(διαπλέκω) Terent.in Eun.Pergin' scelesta mecū perplexe loqui? Donat. Ideo perplexe, qa statuerat viciū celare virginis. Hinc perplexor, quod est valde ligo,seu in dubio pono.Plau.in Aul.At scio,quo vos soleatis pacto perplexarier. Pactum, non pactum est: non pactum,pactum est,quod vobis lubet.Idem in Asin.

Nec vllum verbum faciat perplexibile. id est, ambiguum multum.

Plectrum, (πλῆκτρον) instrumẽtum citharœdi, quo fides plectuntur, id est, percutiuntur: à πλήττω per cutio. Martia. Feruida ne trito tibi pollice pustula surgat, Exornent doctlem garrula plectra lyram. A nostris dicitur quandoq; pecten. Verg. Iam pectine pulsat eburno. Plectrum etiã quandoq; calcar æneum, quod olim gallis gallinaceis addebatur, dum inter se pugnarent.

Plegma. tis. (πλέγμα) rete, crines intorti, hoc est tricæ, & omne textum.

Pleiades, stellæ, q̃ Taurum perficiunt præter caput, quod ortu suo primæ nauigationi tempus ostendit. πλειάδες, Lat. Vergiliæ dicuntur, à verni temporis significatione, quo oriuntur. Nam vere exoriuntur, & circa æquinoctium earum ortus matutinus est. Hygin. Inter huius tauri finitionẽ, & caudam Arietis, stellę sunt, quas nostri Vergilias, Græci πλειάδας dixere. Fuerunt Atlantis filiæ septem, ex Pleione Nympha, cum quibus Iupiter concubuit, vnde & Pleiades dictæ, & ex hoc relatæ sunt in numerum syderum, vulgò Pulcenaria dicitur. vel à pluralitate πλείονες. Pleones enim Græca lingua plures dicuntur, plures autem simul apparere certum est. Pherecydes tradit septem sorores fuisse, Lycurgi filias ex Naxo insula, & quia Liberũ educauerũt, ab Ioue inter sydera fuisse relatas. Harum nomina putãtur Electra, Halcyone, Celæno, Merope, Asterope, Taygete, Maia, quarum septima vix cerni potest. Ouid. lib. 4. Fast.

Pleiades incipient humeros releuare paternos,
Quæ septem dici, sex tamen esse solent,
Seu quòd in amplexus sex hinc venere Deorum:
Nam Steropem Marti concubuisse ferunt,
Neptuno Halcyonem, & te formosa Celæno,
Maiam & Electram, Taygetenq; Ioui.
Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit,
Pœnitet, & facti sola pudore latet.
Siue quòd Electre Troiæ spectare ruinas
Non tulit ante oculos, opposuitq; manum.

Fit aũt quandoq; hæc dictio tetrasyllaba. Proper.
Non hæc Pleiades faciunt, nec aquosus Orion.

Aliquando abiicit e, & dicimus pliades. Stat. 1. Syl.
Nec per & Æ geas Hyades Pliadumq; niuosum
Sydus, & Oleniis dignum petiisse sub astris.

Plemmyrium, (πλημμύριον) fluuius Siciliæ, qui per agrum Syracusanum labitur: à πλημμύρω, quod est exundo.

Plenilunium, (πανσέληνον) vide in dictione Luna.

Plenus. a. um. (πλήρης, μεστὸς, ἔμπλεως) vol, gantz, vol komen) plein.) quod est vacuo contrariũ, hoc est in quo nihil est vacui, sed integrũ atq; perfectum est. Plaut. in Sticho, Propino tibi salutẽ plenis faucibus. Iungitur aliquando genitiuo. Plaut. in Mercat. Cum sis iam ætatis plenus, anima fœtida. Plena festinationis epistola, Cic. ad Att. li. 5. Aliquando iungitur ablatiuo. Plin. Epist. 25. Et ille quidẽ plenus annis obiit, plenus honoribus. Ponitur aliquando pro diuitiis onusto. Cice 4. Verr. Verrem ipsum qui plenus decesserat, &c. Plena manu dare pleno gradu ingredi quid sit, vide Chiliad. Eras. Hinc plenè, aduerbium, id est, perfectè, cumulatè, abundanter. Plin. Epist. 243. Propter charitatem eius nondum mihi videor satis plenè fecisse. Hinc plenitudo, perfectio, (πλήρωμα, ἀδρότης.) Plinius lib. 11. ca. 37. Homo crescit in longitudinem ad annos vsq; ter septenos, tum deinde ad plenitudinẽ.

Pleo. es quamuis non sit in vsu, habet tamen composita, cõpleo, (πληρόω) expleo, impleo. à quo adimpleo, oppleo, repleo & suppleo. Lactant. libr. 7. Et implebuntur montes cadaueribus ossibusq;.

Pleon, πλέον siue πλεῖον Græcè, significat plus.

Pleonasmos, (πλεονασμὸς) Latinè cumulatio siue adiectio, figura, quoties superflua adduntur, vt Sic est ore locuta.

Plerique, (πλεῖστοι) à plus deducitur, quod authores aliquãdo vsurpant pro eo, quod est plures, & maxima ex parte.

Plerunq;, quod significat ferè semper, (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.) Pleriq; omnes, vna pars orationis, id est, pleriq;. Terent. Quod pleriq; omnes faciunt adulescentuli. vide in Plærusq;.

Plesteriastas, πλειστηριαστὰς Græci vocãt Licitatores.

Plethron, (πλέθρον) quidam pro iugero accipiunt. Alii plethra singulis cõtineri iugeribus existimãt: vt Heromathematicus in plethro pedes centum, & iugero ducentos & quadraginta in longitudine, dimidium in latitudine ex dimensione Quintiliani contineri scribens.

Plethynticõs (πληθυντικῶς) Latinè pluratiuè dicit.

Pleuritis. idis. (πλευρῖτις) dolor laterũ, Gręcè à πλευρὰ, τῆς πλευρᾶς, latus dicitur, aut tunica succingẽs costas, inter quam & ipsas costas, dum sanies colligitur, & apostema generatur, pleuritis appellatur morbus. Hinc pleureticus, (πλευριτικὸς) qui hunc morbum patitur. Plin. lib. 20. ca. 17. Datur & pleureticis & peripneumonicis. Sunt etiam qui hunc morbum pleuresin vocent. Macer, Costarũ quam pleuresin Attica lingua.

Plexa, (πλεκτὰ) ligata. à quo perplexa, intricata & abstrusa. & perplexè aduerbium, hoc est implicitè, inordinatè, & perplexabile figuratur, per quod aliud sentitur. Plautus, Nec vllum verbum faciat perplexabile.

Plicatile, quod plicatur, aut plicari potest, πλικτὸν, vt nauis plicatilis, quũ facta est ex corio: & plicatilis crista vpupæ. Plin. li. 5. ca. 9. Ibi Æthiopię conueniunt naues, nanq; eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum est.

Plico. as. aui. atum. & plicui, plicitũ. (πλέκω, πλίκω) falten, zũ samen fügen) vouwẽ) plier) à quo quatuor composita, applico, complico, explico & implico. Similiter duplex præteritum, & duplex supinum habent. Reliqua solum in aui, atum terminant. vt duplico, triplico, quadruplico, multiplico replico, supplico. Significat autem plicare, nectere & veluti rugas facere. Tractum à Græco πλέκω, quod est necto. Applico, de quo alibi. Complico, simul plico, cumulo. Lactant. li. 5. Quid leno, nisi vt plura cõplicet: Implico, (ἐμπλέκω, περιβάλλω) innecto, inuoluo. Sallu. lib. 4. Hist. Implicitæ rates my-

mysteriis prohibebant. Lactan. li. 2. Nam quũ bello ciuili Brutiano implicitus graui morbo abstinere prælio statuisset. Aliquando implicare, est ornare. Plaut. Implicat ad speculum caput. Circumplico. Gellius, Surculo compari quẽ habebat capta ad finẽ, perinde vt deberi fieri sciebat, circumplicabat. Replico, dissoluo. Plau. Replica tricam, atq; extende. Et replicare, (ἀντιδιαπλέκειν) rursus explicare, dicere. Plin. Cum sępius ille replicasset, tandem persuasit. Duplico, à quo conduplico, & multiplico, & supplico, de quibus alibi.

Plinius, (πλίνιος) Veronensis, Naturalis Historiæ scriptor, sic dictus à verbo Græco, (vt nonnulli putant) πλύνω, id est, lauo.

Plionem, (πληιόνην) Nympham ferunt ex qua & Atlante, Atlantides genitę dicuntur, vnde & nomen sumpserunt, Pleiades dictæ.

Plistonicus, (πλειστονίκος) nomen authoris, de quo Athenæus. Fuit & Appion quidã cognominatus Plistonicus, nõ multo tempore Plinio superior, vt idẽ vltimo volumine testatur. Qui & Plistonices quandoq; scribitur, sicut Olympionices.

Plodo, dis. si. sum. significat quatiendo siue colliden do, & manibus pedibus'ue sonum aliquem facio, (κροτέω) Huius composita sunt, applodo, quod est iuxta seu ad aliquid plodo. Quintil. Complodere manus, scenicũ est, pedes applodere interim licet. Festus, Sunt qui appludam sorbitionis liquidissimum genus putent, ꝙ flatu deijciatur, & quasi applodatur. Applodere per trãslationẽ, est fauere ac testari honorẽ illo motu. Complodo, explodo, displodo, & supplodo, de quibus in Explodo.

Ploro, ras. (κλαίω, ὀλοφύρομαι) weynen) krijtẽ) plourer.) vide in dictione Fleo. Quintil. lib. 6. cap. 2. Date puero panẽ, ne ploret. Eius composita sunt, comploro, simul ploro. Liu. lib. 1. Tum demum pallam facto, & comploratione in regia orta, Seruius præsidio firmo munitus, primus iniussu populi voluntate patrum regnauit. Deploro, exploro & imploro, de quibus suis locis.

Plostrum, (ἅμαξα) idem quod plaustrum: nam au in o sæpe conuertitur. Colu. lib. 6. ca. 2. Post eiusmo di experimenta vacuo plostro subiungendi. Huius diminutiuũ est plostellũ, ἁμαξίς. Plostellũ Pœnicũ quid sit, declarat Varro his verbis lib. 1. De re Rust. ca. 52. E spicis in aream excuti grana, qđ fit apđ alios iumẽtis iunctis ac tribulo, id fit è tabula lapidibus aut ferro exasperata, ꝗ imposito auriga aut pondere grandi trahitur iumentis iunctis, vt discutiat è spica grana, aut fit ex assibus dentatis cum orbiculis, qđ vocant Plostellum Pœnicum.

Plotæ, (πλωταί) insulæ antea dicebantur, quæ nũc Strophades, (στροφάδες) dicuntur.

Plotina, (πλωτίνη) Traiani Cæsaris coniunx, sanctitate, probitate, & omnibus quæ in muliebrem sexum cadunt, virtutibus celebrata. Hæc tonso capillo virum mentita, coniugem comitata in exilium euntem imperterrita, & quædam quasi virago tolerans ærumnas acerbas.

Plotus, postea Plautus dictus est poëta Comicus, Vmber Sarsinas, vide supra in Plauti & Plautus.

Pluma, mollior & exigua penna, (πτίλον, πτίρον) cyn plum) een pluyme) plume) Plaut. in Menæch. Pluma leuior. Hinc plumeus. a. um. τρίχινος. Vt Lectus plumeus. Plumea culcitra, apud Cice. 3. Tusc. Implumis, & hoc me. quod est sine pluma, (ἄπτιλος, ἄπτερος) vt auis implumis. Sunt qui dicãt plumam quorundam lingua significare acum. Vnde plumarius. ria. rium. vt opus plumarium. Item plumeus & plumiger.

Plumarius. a. um. (πτιλώτινος, τρίχινος) quod ex pluma est. Vnde plumariam culcitram dicimus, ꝗ pluma plena est. Et plumarium dicitur opus acu factum (ὑφαντόν) quod Græci à liciorum multiplici varietate, polymitarium appellant.

Plumarius, substantiuum, qui acu depingit aliquid super culcitris plumeis, aut puluinaribus plagis, (ὑφάντης) Vnde apud Hieronymum in Exodo legitur, quod Achisamech fuerit optim⁹ lignorum artifex, & polymitarius atq; plumarius. Cato De Liberis educan. Etenim nulla quæ nõ didicit pingere, potest bene iudicare, quid sit bene pictũ plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

Plumatile, (πτίλινον) pen. cor. quod ex plumis factũ est. Plaut. in Epid. Comatile aut plumatile aut cerinum. Nonius clauatũ interpretatur, aut ex pluma factum. Clauum, inquit, nomen habuit ob villorum longitudinem, quasi plumæ videantur.

Plumbago, communis vena plumbi & argenti, Grę cè μολύβδαινα. Plin. Frequens & his plumbago. Est & hoc nomine herba quædam, de qua Plin. lib. 25. cap. 13.

Plumbarius. a. um. quod ad plumbum pertinet, (μολυβδικός) vt Plumbaria officina. Plin. lib. 34. cap. 18. Psimmythium quoq;, hoc est cerusam, plumbariæ dant officinæ.

Plumbarius. rij. q ex plũbo facit opera μολυβδουργός.

Plumbatæ, (μολυβδίται) dicuntur pilæ plumbeæ, quas Veteres peregrino vocabulo manobarbulos vocabant. A quo & milites, qui his vtebantur, manobarbuli appellati sunt.

Plumbatura, (μολύβδωσις) modò ferruminationem significat, modò quamcunq; coniuncturam plumbo factam. Vulgus Gallicum soulduram vocat.

Plumbeus. a. um. quod ex plumbo est, (μολύβδινος) vt imago plumbea. Plaut. in Trin. Cui si capitis res siet, nummum nunquam credam plumbeum. Nummus plumbeus, ponitur ꝓ minima pecunia hyperbola prouerbiali, inquit Erasmus. Plumbeo iugulare gladio, est futili leuiq; argumẽto conuincere quempiã. Plumbeus homo, à Plauto dicitur liuidus: à Terentio obtusus & stupidus, in Heaut. Plumbeum ingeniũ, hebes & obtusum, quod cogitando penetrare non potest. Plumbeæ iræ, sunt grauissimæ, & quæ diu insident pectoribus. Plumbeus color, est plumbum referens, qualis apparet in iis, qui ictero nigro laborant.

Plumbo. as. μολυβδόω, ferrumino, vel plumbo cõglutino. Plin. lib. 34. ca. 17. Neq; argentum ex stanno plumbatur, quoniã prius liquescit argentũ. Hinc replumbo, quod est resoluo. Iureconsultus Digestis de auro & argẽto legato, Emblemata vasis & lapi-

lapidibus inclusa replumbari posse significat.

Plumbum,(μόλυβδοι,μόλιβδοι) blei) loot) plomb.) duplex est,album scilicet & nigrũ: album, stannũ dicitur. Nigri plumbi duplex origo est,aut enim sua sponte nascitur vena, nec quicquã aliud ex se parit. Aut nascitur cum argẽto,mistusq́ venis con flatur. Primus liquor qui in fornacibus fluit,albũ plumbũ & stannũ vocatur: secundus argentum: quod remansit,galena dicitur,& Latinè plumbas go. Vide Plin.lib.34.cap.16.&.17.Est & plumbũ genus vicij in oculis Plin.lib.15.cap.13.Hæc com mãducata,si oculis subinde religatur, plumbum, quod est genus vicij,ex oculis tollit.

Plumesco,is. à plumeo,mes. fieri conuenit,pennatus fio,(πτερῦμαι) Plin.lib.10.ca.52.Pullus ab eodem tempore plumescit.

Plumo,mas.plumam emitto. vnde Plumatum esse, pennatum dicimus,(πτεροφυῶ) Gellius lib.2.ca.29. Auicula est parua,nomen est cassita.habitat,nidu laturq́ in segetibus,id fermè temporis,vt appetat messis,pullis iamiam plumantibus. Et plumare, est acu pingere,ὑφαίνειν. Flauius Vopiscus,Laneas tunicas purpura micantes, & plumantis difficultate pernobiles.

Plumula,diminut. parua pluma,(πτερύγιον) Colu. lib.8.cap.5.Plumulę sub cauda clunibus detrahendæ,ne stercore coinquinatæ durescant,& naturalia præcludant.

Pluo,is.plui.tum.(βρέχω,ὕω) rãgenen) plouuoir.) quandoq; suppositum habet,sed non appositum. Aliquãdo id quod pluit,ponitur in nominatiuo. Tibul. Multus & in terris deplueret'q; lapis. Vale. Max.In Piceno lapides pluisse ait. Quãdoq; ablatiuum positũ habet.Liu.lib.6.Bel.Maced.Tarracinę & Amiterni nunciatũ est aliquoties lapidibus pluisse.Quandoq; accusatiuũ,vt Deus pluit aquã, pluit manna. Liuius lib. 10.ab Vrbe,Nam & terram multifariam pluisse,& in exercitu Appij Claudij plerosq́ fluminibus ictos nunciatũ est. Quandoq; id super quod pluit,in nominatiuo ponitur. Quintil.lib.6.Cum cenaculũ eius perplueret,Huius composita sunt,appluo,ἐπιβρέχω. Plinius,Nisi appluat, examinatur. Compluo. Varro,Deorsum quã impluebat dictum impluuium: sursum, quã compluebat compluuium.Depluo,deorsum pluo, (καταβρέχω.) Impluo,intus siue suprà pluo, (ἐμβρέχω.)Colu.lib.2.Tremellius quidem asseuerat, priusquam impluerit, ab auibus aut formicis sata edi, vbi æstiuis serenitatibus ager aret. Perpluo, per mediũ pluo,(διαβρέχω) quod vernaculo sermone dicimus strapiouere.Plaut.in Trin.Benefacta benefactis alijs pertegito,ne perpluãt.Quintil.Cum cœnaculum eius perplueret.

Plurifarius,adiectiuum. Sueton.in Claud.Cæsare: Gladiatoria munera plurifaria ac multiplicia exhibuit. Quędam exemplaria hic legunt Plurifariàm,aduerbialiter.

Plurifariam,aduerbium,significat pluribus modis, siue pluribus locis, (πλειοναχῶς) Suet.de Tyb.Cubicula plurifariam disposita tabellis ac sigillis lasciuissimarum picturarum adornauit,

Plurimus,superlatiuum à multus,(πλεῖστος)Plaut.in Aul.Quod me sollicitat plurimis miserũ modis. Quandoq; pro longo ponitur. Verg.Iamq́ ascendebant collem,qui plurimus vrbi Imminet. Vnde apud eundem, Nux plurima, id est,longa,qua significatur amygdalum. Hinc plurimum aduerbium,id est,permultum. Cic.de Amic.Plurimum sibi confidit.Quandoq; ponitur pro vt plurimũ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Terent.in Phor.Domum ire pergam,ibi plurimum est.

Plus,ris.(πλέον,πλεῖον) mehr) meer) plusieurs) generis neutri.In obliquis verò & numero plurali triũ generum est. Et secundũ Priscian.comparatiuum est,significatione tantũ,non voce, ab eo quod est multum.At Gell.lib.5.non comparatiuũ,sed absolutum dicit,qualia sunt multa alia, quæ comparatiua videntur.Ouid.lib.9.Metam.Sed quę cum tibi sit iunctissima,iunctior esse Expetit.Plus nominatiuo aliquando iungitur. Liu.de Bel.Mace. Plus quinquaginta hominũ ceciderunt. Aliquando accusatiuo: vt Plus hanc rem. Terent.in Eunuch.Non plus triduum.Vitru.lib.7.Asseres directi disponantur inter se, nec plus spaciũ habentes pedes binos, in quibus locutionibus subintelligitur q̃:quod etiam plerunq; exprimitur. Iungitur aliquando genitiuo, iuxta communẽ regulam: vt Plus sapientiæ, apud Plautũ in Milite. Iungitur quoque aliquando ablatiuo. Plautus in Menæh. Plus triginta annis natus sum.Ponitur aliquando plus pro diutius. Terent.in Hecyra,Vt cum matre vnà plus esset. Plures pro multi, passim apud authores legitur. Cicero.2.De Finib. Plures dies manere non potest. Plinius lib.9.cap.12.Aquatilium tegmenta plura sunt.In plurali,plura & pluria.Donatus,Antiqui hoc complure,& hæc compluria, quod nostri complura dicunt. Cicero in Protagora,Confirmanda genera compluria.Cre do quia Veteres hic & hæc pluris,& hoc plure,nõ hoc plus dicebant. Gellius verò refert Capitonẽ docuisse pluria Latinum esse,plura verò barbarũ. Nunc autem de vsu & pluria & plura dicimus.Vnde & compluria & complura. Terent.in Phorm. Multa aduenienti,vt fit,noua hic compluria. Sed differunt ab inuicẽ,plura & cõplura,q̃ plura possunt esse duo,complura duo esse nõ possunt: illud enim comparatiuũ,hoc minime,ideoq; non regit casum. Complurimus non reperitur,sed tantum plurimus.Est etiam plus aduerbiũ. Plus satis (πλεῖον τοῦ ἱκανοῦ) dicimus, pro eo quod est maximè,& plus quàm satis. Terent.in Eunucho,Accede ad ignem hunc,iam calesces plus satis. Dicimus plus minus,plus minus'ue,plus'ue minus'ue, in eadem significatione,pro circiter:frequentius tamen inuenitur plus minus: vt dies plus minus triginta, pro eo quod est,paulò plus,aut paulò minus. hoc est circiter.Dicimus etiã plus plusq́, pro eo quod à rudibus dicitur, de plus in plus. Cicero Attic. lib.6.Quem me hercle plus plusq́ in dies diligo. Componitur quandoq; plus,& dicimus perplus. Ab eo fiunt deriuatiua,pluralis, & hoc le pluratiuus,a.um.eiusdẽ significatiõis, vt apud Macrob.

pluratiuus numerus. Et Plusculus, a, um. (πλέονα) diminutiuum, quamuis plus à masculino vel fœminino non veniat. Et significat parum plus, vel aliquantò plus. Teren. in Phor. Tum plusculâ supellectile opus est. Idem in Hecy. Primum dies complusculos.

Plutarchus, (πλούταρχος) Cheronensis philosophus floruit sub Traiano & Hadriano imperatoribus. Nam Traiano libros Apophthegmatωn dedicauit, vir eruditissimus, & multiiuga eruditione mirabilis ac fœcūdus. Huius nepos fuit Sextus philosophus, de quibus Euseb. in Chronicis meminit.

Pluteus, machina ad expugnandos muros, ad similitudinē cassidis. Contexitur è vimine, & corijs, tegitur, ternisq́ rotulis: quarum vna in medio, duæ in capitibus apponuntur. in quamcunq́ partē volueris, admouetur. Hos obsidentes muris admouent, applicātq́, & eorum munitione sagittis aut alijs missilibus defensores de propugnaculis exturbant, vt scalis ascendendi præstetur occasio, vt inquit Vegetius. Cæsar: Semperq́ hostibus spes victoriæ redintegrabatur, eo magis, quòd deustos pluteos turrium videbāt, nec facilè adire apertos ad auxiliandum animaduertebant. Plaut. in Mil. Ad eum vineas pluteosq́ agam. Postea verò etiā tabulæ, quibus aliquid præsepiretur, eodem nomine dictæ sunt, παραβλήματα. Liuius, Cratibus pluteisq́, & linteis contectus. Sueton. in Caligula accipere videtur pluteum pro fulcro tori discubitorij, cum inquit: Quosdam summis honoribus functos cœnare modò ad pluteum, modò ad pedes stare succinctos linteo passus est. Martialis, Nam pluteo vindice tutus erat. Librorum quoq́, & tabularum signorumq́ repositoria plutei appellantur. Iuuenalis, Et iubet archetypos pluteum seruare Cleanthas. Hinc plutealis, & hoc le. Vnde à Cicerone ad Atti. lib. 1. Sigilla putealia, imagunculæ pluteis, id est, tabulis, inclusæ dicuntur. Tabula insuper, qua vtūtur ij qui literis dant operam, & scribunt, pluteus literalis dicitur. Persius, Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit vngues. Pluteum etiam dicebāt spacium id, quod inferiores columnas à superioribus per longitudinem in fronte discernebat.

Pluto, (πλούτων, ἀίδωνεύς) Saturni filius ex Ope coniuge, & frater Iouis atq́ Neptuni, ab opibus nomen habet. Græcè enim πλοῦτος opulentia est. Qui cum ad regni diuisionem venissent, Plutoni qui natu maior erat, & Agesilaus vocabatur, pars Occidentis obtigit, secus inferum mare: Ioui plaga Orientalis: Neptuno insulæ. Hinc datus est locus fabulæ, vt Ioui imperium cœli, Neptuno maris, Plutoni inferorū obtigerit. Pluto autem Summanus, Dis, Orcus, Vragus ab vrgendo, Vedius Iupiter dictus fuit. Idem Quietalis est appellatus, quasi mors quies sit ærumnarum. Huius vxorem fuisse Proserpinam Cereris filiam ex Claudiano poëta satis constat.

Pluuia, æ. (ὑετός) rāgen) pluye.) est iugis & lenta aqua, dum pluit.

Pluuialis, seu pluuiatilis, adiectiua eiusdem significationis cum pluuius, (ὄμβριος.) Festus: Compluuiū, quo de diuersis tectis aqua pluuialis cōfluit in eundem locum. Colu. lib. 10. Infossi lacus signino construuntur, qui receptam pluuiatilem aquam contineant. Et dies pluuiales ab eodem lib. 2. cap. 13. dicti sunt, in quibus pluit.

Pluuiosus, sa, sum. ὑετώδης, vt annus pluuiosus, in quo fuerunt frequentes pluuiæ. Plin. lib. 18. ca. 25. Nubilo occasu pluuiosam hyemem denuntiat.

Pluuius, a, um. ὄμβριος: vt aqua pluuia, quæ pluta est. Plin. Teriturq́ in mortarijs admista aqua pluuia. Horatius lib. 1. Carm. Ventos pluuios vocat, hoc est, pluuiam inducentes, ὀμβροφόρους. Columella in Præfat. libr. 1. Ver pluuium nominat, in quo sæpe fit pluuia.

P A N T E N.

Pneuma, atis. (πνεῦμα) spiritus, flatus.

Pneumaticus, (πνευματικός) spiritualis. Vnde pneumatica organa, dicuntur spiritalia, hoc est quę vi flatus, vel spiritus aliquid hauriunt & attrahunt. Plin. libr. 19. cap. 4. E puteo perticis pneumaticisq́ organis tollēdo. Dicitur & in musica ratio pneumatica.

Pneumatoseis, (πνευματώσεις) inflationes.

Pneumon, (πνεύμων) Latinè pulmo, quod à πνέω spiro descendit. Vnde

Pneumonia, (πνευμονία) quod & peripneumonia, inflammatio pulmonis, cum ex alijs caussis, tum ex distillatione vehemēti, vel synanchia, vel suspirio, vel pleuritide prouueniens, vt sanguis inde copiosus excreari soleat. Hinc

Pneumonici, (πνευμονικοί) qui laborāt ex pulmone, qui Latinè dici possunt pulmonarij, sicut à Colu. ouis pulmonaria dicta est, cuius pulmo afficitur.

P A N T E O.

Pocillatores, pincernę, qui ministrant, pocula mensæ ingerentes, οἰνοχόοι. Vnde Ganymedes (qui à dijs raptus fertur, vt Ioui pocula ministraret) pocillator appellatus est. Hic etiā ad cyathum stare dicitur, aut à cyathis.

Pocillum, diminut. paruum poculum, ἐκπωμάτιον. Plin. li. 4. ca. 13. Lucius Papyrius imperator aduersus Samnites dimicaturus, votū fecit, si vicisset, Ioui pocillū vini. Plaut. in Asin. Tecum vnà postea, tecum aquæ pocilla potitet.

Pocœnium, dicitur quòd fit post cœnam, κῶμος.

Poculentus adiectiuū, quicquid potari potest. Gell. lib. 4. cap. 1. Pœnus est, inquit, quod esculentū aut poculentum est. Quidam volunt potulentū scribi debere.

Poculum, propriè vas quo bibitur, à potione dictū, ἔκπωμα, ποτήριον. eyn trinckgeschirr) een drinckevaet) Cic. in Ver. act. 6. In his pocula duo, quædam q́ heraclea nominantur, &c. Sumitur tamen quandoq́ pro eo quod bibimus. Verg. Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ.

Podagricus & podagrosus, (ποδαγρός) qui podagra laborat. Plautus in Mercu. Sed tandem si podagrosis pedibus esset Eutychus. Plinius libr. 20. cap. 8. Omnes hæ & podagricis vtiles, & sanguinem rejicientibus.

Po-

Podagra,(ποδάγρα) pen. corr. pedū dolor, πὸς pes, & ἄγρα atrocitas. Mart. Litigat, & podagra Diodōrus Flacce laborat. Ouid. lib. 2. de Ponto, Solue re nodosam nescit medicina podagram. Podagra, morbus peregrinus est, nam si Italiæ fuisset antiquitus, Latinum nomen inuenisset. Non enim Roma, cum sudando & laborando viuebat, hoc malum cognouit. Vide Plin. lib. 26. cap. 10. Est autem podagra rubens, hoc est calida & frigida, multiplex, de qua apud Medicos. Podagra etiā dicitur pedica, laqueus, quo capiuntur animalia.

Podaleirius,(ποδαλείριος) propriū nomen Æsculapij filij, & fratris Machaonis, Medicinæ artis præclari. Qui cum Græcis ad Troiam ob medicinam profectus est, à pedū magnitudine sic appellatus.

Poderis,(ποδήρης) pen. corr. talaris tunica, duplici syndone (vt inquit Hieronymus) quam Iosephus byssinam vocat. Hæc adhæret corpori, & ita arcta est, & strictis manicis, vt nulla omnino in veste sit ruga, & vsq; ad crura descendit. Solent milites habere lineas, quas camisias vocant, sic aptas membris, & astrictas corporib⁹, vt expediti sint vel ad cursum, vel ad prælia, dirigendo iacula, tenendo clypeum, ensem vibrando, & quocunq; necessitas traxerit. Ergo & Sacerdotes parati in ministeriū Dei vtuntur hac tunica, vti habentes pulchritudinem vestimentorū nudorum celeritate discurrāt. Dicta poderis à ποδῶν, id est, à pedibus.

Podex,(ἀρχὸς, πρωκτὸς) posterior pars corporis pudenda, quòd ex ea pedes fluere videntur. Iuuenal. Et podice leui Cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ.

Podia,(ποδία) funis in naui quo tenditur velum.

Podium,(πόδιον) locus ad spectandum habilis: à pede nomen habens, siue quia pedis modo proiectura illa, quæ podium facit, procedat, siue quod ad pedes ædificiorum strui consueuisset, siue quòd in eo pedibus hæreamus. Nunc vulgò dicitur Meniana. Solet enim fieri extra domus parietem locus porrectus instar pulpiti, mutulis è marmore suppositis. Iuuenalis, Omnibus ad podium spectantibus. Sueton. de Ner. Cæterum accubans primum paruis foraminibus, deinde toto podio adaperto spectare cōsueuerat. Sed & asseres tornatos in cōs clauibus, & alijs locis supercilij modo parietibus suffigi solitos, in quibus cādelabra, & poma, & codicilli sustinentur, Podia maternus sermo appellat. Huius diminutiuum est podiolum.

Pœcile, (ποικίλη) porticus Athenis, in qua Stoici philosophabātur. Latinè dici potest varia siue variegata, à multiplici pictura. Græci enim ποικίλον varium dicūt, ποικιλίαν varietatem. Vnde & lapis Simitesvocatus est Pyrrho pœcilos, à varietate rubentium macularum. In hac autē porticu Zenon philosophus discipulos docebat. Vnde & Stoica secta nomen accepit, & philosophi Stoici nuncupati, qui antea Zenonij ab ipso doctore appellabantur. στοὰ enim Græcè porticus vocatur. Plin. lib. 35. Hic & Athenis pinxit porticum, quæ Pœcile vocatur, gratuito. Fuit & in Helide porticus Pœcile, quæ à Plinio Heptaphonos appellatur, quoniā septies eadem vox in ea reddebatur.

Poëma. atis.(ποίημα) & poëmatum, & poësis, (ποίησις) poëtarum opus, hoc est, figmētum, siue fictio. Plaut. in Asin. Nam nec fictum vnquam, nec pictū in poëmatis. Plin. lib. 7. cap. 56. De poëmatū origine magna quæstio est. Cice. in Tusc. Anacreontis tota poësis amatoria est. Sunt tamen qui distinguant inter poëma & poësin, quòd illud sit inuentio parua, quę paucis verbis exprimitur: hęc verò textus ipse scriptorum & opus totum. Lucilius, Item quęuis non magna pars poëma est, poësis opus totum, totaq; illa summa est vna.

Pœna,(τίμημα, τιμωρία) eyn straffe) peine) supplicium, à pendendo (vt Varro inquit) quo quis ob delictum afficitur. Alij à Græco, quod est ποινὴ Latinè venustéq; sequentibus verbis nomē pœna apponi solet: & dicimus Capere pœnas pro aliquo, id est, grauem laborem pro eo sumere, petere pœnas, pro exigere: reddere pœnas pro puniri: afficere pœna: constituere pœnā alicui, aut in aliquē: committere pœnam: cogere in pœnam: consurgere in pœnam, id est, vi pœnam ab aliquo exigere: dare pœnas: dependere pœnas: exigere pœnā: expetere pœnam, effugere pœnam; expendere pœnas alicui: ferre pœnam: habere pœnas: persoluere pœnas sceleris: perferre pœnam: persequi pœnas alicuius, pro vlcisci: pendere pœnas, pro mulctam soluere: repetere pœnas ab aliquo: sustinere pœnā: sufferre pœnam: sumere pœnam: subire pœnam: suscipere pœnam. exempla veteres Scriptores legenti passim erunt obuia. Pœnarū verò octo genera Cic. commemorat, damnū, vincula, verbera, talionem, ignominiam, exilium, seruitutē, mortem. Hinc punio quasi pœnio, pœna afficio.

Pœnalis, & hoc le. quod ad penam pertinet. ἐπιτίμιος. Vnde & pœnalis actio. Plin. lib. 18. cap. 11. Pilo vinctorum pœnali opera.

Pœnarius, adiect. Quintil. lib. 4. ca. 3. Si legem aspe ram tuebimur, aut pœnarias actiones inferemus.

Pœnica pauimenta, dicta sunt Numidico marmore strata.

Pœnio, Veteres pro punio dixerunt.

Pœnitētia & Pœnitudo,(μετάνοια, μεταμέλεια) rauw, reuwe) berou) repentance) in vno significatu accipiuntur, & à pœnitet quo ad primum significatum, fiunt: significant enim actū ipsum pœnitendi, cum aliquē facti pœnitet, & pudet, eiq; dolet. Plin. lib. 17. ca. 12. Nihil est tædius agricolis, quàm gestæ rei pœnitentia. Ponitur aliquando pro contemptu & aspernatione. Plin. lib. 5. cap. 17. Gens æterna, in qua nemo nascitur, tam fœcunda illis aliorum pœnitentia est. Budæus.

Pœnitet, tebat. tuit. quasi pœna tenet. Pœnitere dicimus, cum quę ipsi facimus, ea nobis pòst incipiunt displicere, & molesta esse, μεταγινώσκειν, μεταμέλειν, μετανοεῖν. reuwen, verdreussen) berouwē) repentir.) Cic. Nam quod obiectum est de impudicitia quodq; omnium accusatorū non criminibus, sed vocibus maledictisq; celebratum est, id nunquam tam acerbè feret M. Cęlius, vt eum pœniteat non deformem esse natum. Quoniam verò his etiam quæ

quæ nobis aut tædio, aut pudori sunt, pœna quędam esse videtur, fit vt pœnitet aliquando pro tædet, pudet, seu dolet accipiatur. Liu.lib.1. Nec me eorum sententiæ esse pœnitet. Cice. in Cat. Num igitur si ad centesimum annum vixisset, senectutis eum suæ pœniteret? Accipitur interdum pro parum videtur, & à pœnuria deduci sentit Gell. Terent. in Heaut. Me quantum hic operis fiat, pœnitet. Id est, parum videtur, quod à seruis fit. Cicero lib.1. Off. Tandiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, nō pœnitebit. Pœnitet me hominis, id est, non magnifacio hominem. Cic.4. Acad. Quid, cum Mnesarchi pœnitebat? quid Dardani, qui erant tum principes Stoicorum? Hinc fiunt participia, pœnitens, pœniturus & pœnitendus. Actius, Neq; te, neq; quenquam arbitror pœniturum tuæ laudis. Quintil. libr.9. cap.3. Eousq; processum est, vt non pœniturum, pro non acturum pœnitētiam, & visuros, ad videndum missos Sall. dixerit. Colu. lib.2. Itaq; hic ager siue exercetur, siue cessat, colono est pœnitēdus, ac tanquam pestilens refugiendus. Pœnitendus enim idem est quod parui æstimandus, pudendus. Liu.1. ab Vrb. Sub haud pœnitēdo magistro. Pœnitens verò interdum iungitur genitiuo. Sueto. in Vitellio, Non multò pòst pœnitens factis. Interdū ablatiuo cum præpositione de. Sueton. in Claud. Pœnitentis de matrimonio Agrippinæ. Pœnitendum gerundiū legitur, vt, Non est eius præceptoris pœnitendum. Sall. in Iugur. Num eorum pœnitendum sit.

Pœnulus, diminutiuum est à Pœnus, vnde Plautina fabula nomen sumpsit.

Pœnus, (Λίβυς) Carthaginensis, à Phœnix, sed aspiratio detrahitur, & œ in u mutatur in deriuatiuo. Punicus. ca. cum. (λιβυκός) non Pœnicus, vide infrà in dictione Punicus.

Poëta, (ποιητής, ἀπὸ τοῦ ποιέω, quod est facio, effingo, quasi fictor. Est enim qui elegātia carmina fingit. Horat. in Arte, Pictoribus atq; poëtis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Apud Græcos celebrātur præ cæteris quinq;, vt scribit interpres Oppiani, Homerus scilicet, Eupolis, Hesiodus, Antimachus, Nicander & Panyasis.

Poëtice, (ποιητική) aut poëtica. cæ. ars ipsa conscribendorū versuū, sicut Grammatice & Rhetorice. Cic. in Tusc. Serius poëticam nos accepimus.

Poëticus. a. um. (ποιητικός) qđ ad poëtam pertinet: vt Ars poëtica, verba poëtica. Cic.3. De Orat. Sed tamen rarò habet etiam in oratione poëticū aliquod verbum dignitatē. Hinc poëticè, (ποιητικῶς) aduerbium, quod est more poëtarum. Cic. de Fin. Vt poëticè loquar.

Poëtificus, adiectiuum, quo vsus est Ennius, qui Caballinum fontem poëtificum nominauit.

Poëtor. taris. in poëtica me exerceo, siue poëtā ago, ποιητίζω. Ennius, Nunquā poëtor, nisi podager.

Poëtria. æ. (ποιητρία) & poëtis. idis. per modum patronymici fœmin. Mulier poëtices perita, vt Sappho & Carina. Persius: Poëtrias picas cantare credas Pegaseium melos.

Pogonia, (πωγωνία) dici potest barbata, genus cometæ. πώγων enim barba. Plin. lib.2 cap.25. Pogonias vocant, cuius interiore ex parte in speciē barbæ longæ promittitur iuba.

Pol iurantis aduerbium, & propriè iuramentū mulierum, id est, per Pollucem. Plaut. in Amph. Neq; pol dedi, neq; dixi.

Pola, venditor, sed frequentius in compositione, vt bibliopola.

Polemon, (πολέμων) pen. corr. philosophus Atheniensis, Philostrati filius. Qui cum in iuuētute petulans esset, & aliquando ebrius, & coronatus Xenocratis scholam ingressus fuisset, eius oratione, quæ tunc de pudicitia erat, adeò mores immutauit, tantumq; in Philosophia profecit, vt Xenocrati in schola succederet.

Polemonia, herba, de qua Plin. lib.25. cap.6.

Polenta & Pulenta (ἄλφιτον) vtroq; modo dicitur: sic fit, Perfusum aqua hordeum siccāt noćte vna, postero die frigunt, deinde molis frangunt, seruantq; in multos dies. Inuenitur etiam hoc polenta. Ouid. Dulce dedit testa, quod coxerat antè polenta. Fœmin. vsus est Apuleius: cum ait, Dum polentæ caseatæ, mordico securius offulam grandiorem in cōuiuas æmulos contruncare gestio. vbi polentam caseatam vocat, veluti caseo indito sub actam. Cato De re Rust. cap.108. Tum id percolato, polentam adijcito.

Polentarius. a. um. (ἀλφιτικός) quod pertinet ad polentam, seu quod est ex polenta. Plaut. in Cur. Etiam polentarium crepitum.

Polichnion, Græcè πολίχνιον, oppidulum Latinè.

Polimenta, testiculi porcorū cum castrantur, quòd ad similitudinem vestium poliantur. Plautus in Menæch. Pernam itidem aut sinciput, aut polimenta porcina.

Polio. is. iui, vel polij. politū. significat orno, & quasi politico more, qui rustico contrarius est, compono. ξέω, λεαίνω. glätten, ausz butzen, ballieren) verdueren, palleren) polir) Plaut. in Pœn. Poliri, expoliri, pingi, fingi. Hinc politum, (ξεσὸν, ἀσκητὸν) dicimus cultum, ornatum. Var.1. De re Rust. ca.2. Video hunc venire Cn. Tremelium Scrofam, virū omnibus virtutibus politū. Et politionis agrorū, cultus diligentes, sicut politiones vestimētorum, mundiciæ & cultus. Cice. Pub. Lent. Nunc vt Apelles Veneris caput & summa pectoris politissima arte perfecit. Hinc politè, aduerbium: vt Politè loqui. Et politulus, diminutiuum. Cic. ad Volum. lib.7. Opus est hic limatulo & politulo tuo iudicio. Et politura. ræ. pen. prod. Plin. lib.36. ca.6. Thebaica polituris accommodatur. Huius composita sunt, depolio, expolio & perpolio, (διαπονέομαι, ἐξεργάζομαι) quæ perfectionem actus denotant. Festus: Depolitum, perfectū, quia omnes perfectiones antiqui politiones appellabant. Cic. lib.2. ad Heren. Difficillimum est inuentum expolire, & expolitè pronūciare. Idem L. Luceio, Tu interea non cessabis, & ea quę habes instituta, perpolies. Repolio, rursus polio, ἀναξέω. Colu. lib.2. Sin protinus vsui destinantur (scilicet frumenta) nihil attinet repoliri, satisq; est vmbra refrigerari.

Pollon,(πῶλιον) significat pulli asinini fimum, quē equa initio partionis ante fœtū effundit, vt inqt Arist. Plin. verò Poleam vocat. lib. 8. ca. 1 3.

Polis,(πόλις) Græcè, Latinè ciuitas & vrbs dicitur: vnde Neapolis. Hinc politicus. a. um. quod est ciuile. Cic. in Epist. Sed quæ potest esse homini politico delectatio, cū aut homo imbecillis à valentissima bestia laniatur?

Politia,(πολιτεία à polis) est (iuxta Aristotelem in Rhetoricis) principatus, & cōsuetudo rerū, secundum quā viuere vnumquenque & cōuersari decet. Tres aūt sunt, qa aut vnus regnat, aut plures, aut omnes. Si vnus & ille bonus, hic regnū cōstituet: si malus, tyrannidem: at si plures regnant, & boni, hi aristocratiam: si mali, ochlocratiam faciēt: si omnes, & hi boni, democratiam.

Polities, mundities, & ornatus dicitur, γλαφυρότης.

Politiones, (διαπονήσεις) vide in Polio.

Pollentia, potentia, δύναμις. Plaut. in Rud. Ne impiorū potior sit pollētia. Et pollentia, dea potentiæ, quæ à Romanis colebatur. Itē Pollentia, πολλέντιον, Plinio authore, oppidū fuit in maiore Balearīū insula. Fuit & altera Pollentia iuxta Alpes, inclyta lanarū nobilitate. De qua Sylius lib. 8. Fuscisque ferax Pollentia villi. Fuerunt & Pollentini in Piceno, in quinta regione Italiæ, non multum distantes à Tolentinatibus, vt indicat Plin. lib. 3.

Polleo, es. per duplex ll, possum, valeo, ἰσχύω, σθένω. vermügen) pouoir.) Cic. in Paradox. Nec est vlla res, quæ plus apud eum polleat, quàm ipsius voluntas atque iudicium. Liu. li. 1. Multum illi terra, plurimum mari pollent. Item splendere. Plin. lib. 36. Ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent. Ponitur aliquando pro præstare, siue vtilius esse. Plinius lib. 19. ca. 3. Sunt etiamnum duo genera, nō nisi sordido nota vulgo, cum quæstu nullo pollesant. Huius cōposita sunt, Præpolleo, quod est vltra alios polleo, διαφέρω. Liui. lib. 1. Ardeā Rutuli habebant, gens, vt in ea regione, atque in ea ætate, diuitijs præpollens. Repolleo, à quo Repollesco, quo vsus est Colum. lib. 5. Plurimarum stirpium natura sic commodat, vt circa cicatricem nouellis frondibus repollescat. id est, repullulescat. Æquipolleo, æquiualeo.

Pollex,(μέγας δάκτυλος) digitus primus in pede, & manu, quòd vi & potestate inter cæteros digitos polleat, nec in sinistra cessat, nec minus q̃ tota manus semper in officio est. Vnde & apud Græcos ἀντίχειρ vocatur, quasi pro manu, & quasi altera manus videatur. Alio nomine appellatur hallux, ἀπὸ τοῦ ἅλλεσθαι salto, quod constricta manu proximū digitū solus scādat. Pli. li. 11. c. 43. Hominis pollex articulos habet tres. Premere pollicē, & Cōuertere pollicem quid sit, vide Erasmum in Chiliad.

Pollicaris, & hoc re.(ἀντιχειριαῖος) adiect. à pollex: quod pollicis latitudinem, siue crassitudinem habet. Plin. lib. 35. ca. 24. Digitorum hominis longitudo illis, & interim falcata pollicari latitudine.

Polliceor, verbum commune, secundum Priscianū. Nam in significatione passiua vsus est Ouid. De Arte, Pollicitis diues quilibet esse potest. Est autē polliceri, sua sponte promittere, deferre, vel offerre, affirmare, ὑπισχνεῖσθαι, ἐπαγγέλλεσθαι. verheyssen) gheloouen) promettre.) Compositum ex pol particula affirmatiua, siue à porrò, siue à poly, quę multum significat per exceptionem, & liceor. Plau. in Aulul. Credo ego Ædepol illi mercedem gallo pollicitos coquos. Idem in Bacch. Hospitiū & cœnam pollicere, &c. Cice. ad Curionem lib. 2. De ipso Tito Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, &c. Hinc pollicitor, pollicitaris, frequentatiuum, & Pollicitatio, onis. verbale, id est (inquit Bud.) offerentis solius promissum. Itē Pollicitum, substantiuum, id est, promissio. Colu. lib. 11. cap. 3. Memores polliciti nostri subiungemus cultus hortorum.

Pollinarius, a. um.(γυρεωδης) quod ad pollinē pertinet, vt cribrum pollinarium, quod de lino, non de setis equorum fit, ad pollinem purgandum. Nam cribra, quæ ad excutiendam farinam fiunt, excussoria dicuntur. Plin. lib. 18. ca. 11. Cribrorū genera Galliæ setis æquorum inuenere, Hispanię lino excussoria ac pollinaria.

Pollincere, penult. prod. à pollineo, (γυρεύειν) est farinam in pistrino lucrifactam diuidere. Et pollinctio, ipsa diuisio.

Pollincere, pen. cor. à pollinco, (κηδεύειν, ταφεύειν) ad pollinctū emere, siue corpus mortuū curare. Pollinctus, ipsa curatio. Plau. in prolog. Pœn. Carthaginenses fratres duo fuere, Eorū alter viuit, alter est mortuus. Propterea apud vos dico confidētius, quia mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat. Hinc Pollinctura,(κηδεία) ipsa accuratio. Idem in Stic. Hodie pollinctura est. Libitinarius dicebatur, qui necessaria funeribus vēdebat, & qui rationibus præerat Libitinæ deæ, in cuius templo quæ ad sepulturam pertinebant, vendebantur, sicut docet Plutarchus in Problem. Seneca libro. 6. De Benefic. Vota libitinariorum esse, vt mortes plurimorum optent, quod illis quæstuosissimum est.

Pollinctor, cum c, accurator funerū, & redemptor dicitur. id est, qui funera morientium curat, quasi pollutorū vnctor, id est, cadauerum curator, ἐντάφιαστής, νεκροφόρος. Vnde pollinctum funus, dictū à pollinctoribus vnctum. Pollincere est curare vngereque cadauera. Apuleius, Pollinctor eius funeri dum vnctionē parauit. Hunc Fest. pollictorem pronunciare videtur, Quas, inquit, pollucere merces liceat, &c. Plau. in Asin. Ecquis currit pollinctorem accersere.

Pollintor, curator pistrini, qui farinam facit & pollinem, quæque pollinario cribro pollinem excutit, à polline ferina deductum nomen. Cato ca. 5. Operarium, mercenarium, pollintorem, diutius eundem ne habebat die?

Pollintio, verbale. Cato cap. 136. Pollintionem in agro Cassinate & Venafri sic dare oportet.

Pollis, inis. & Pollen, inis.(γῦρις, παιπάλη) die blūm des korns) fleur de farine.) à polleo deduci videtur, flos tritici. Plin. li. 18. ca. 10. Ex Aphrico iusiū est è modijs redire semodios, & pollinis sextarios

-quinq;.Ita enim appellāt in tritico,quod florē in siligine. Marc.Dioscoridis interpres dicit,pollinē esse tenuissimum puluerem, magis quàm farinā, qualis circa molas plerunq; & loca,in quibus panis pinsitur,parietibus hærēs inuenitur,vnde fit panis omnium infirmissimus.

Pollubrum, (πελόνιπ]ρον) vas trulleum, quo pedes lauamus,vulgò bacile ditur.Liu.Argenteo pollubro,& aureo gutto.Fabius Pictor,Aquam manibus pedibusq; dato,pollubrum sinistra manu teneto,dextra vas cum aqua.

Polluceo,es.xi.(ὁπολύω) verbum ad sacra pertinēs, significans multū dedicare,vel deuouere,ex poly multū,& luceo,es is, qui talia facit,multū luceat, ob lumina sacrificiorū. Vel pollucere,est libamenta Herculi in aram porrigere.Et sacrificium polluctum,qd Herculi decima data sit.Plau.in Stich. Vt decimam partē Herculi polluceam.id est,splendidè dedicem. Hoc verbo vsi sunt authores,quoties opiparas dapeis,veluti in sacrificium Dei, & in primis Herculis, facturi erant, cui decimas,omnium rerū Romani voto reddebant.Vnde Macrobius Catillones eos propriè dicit,qui ad polluctum Herculis vltimi cum venirent,catillos liguriebant ad polluctum, hoc est,ad magnificum epulū,quale Herculi solebat fieri.Nā polluctū,cti, cœna est pollucibilis,& opipara.Plautus in Rud. Spectatores vos quoq; ad cœnam vocem,ni daturus nihil sum , neq; sit quidquā polluctū domi. id est,si vobis esset cœna tam latè apparata,quàm esse solet eorum,qui votiuum epulum faciūt.hoc est,polluctum,ad cœnam vos vocassem.

Pollucibilis cœna, (μεγαλοπρεπὴς) à Macrobio dicta est opulēta,opipara,& splēdida.Hinc Pollucibiliter(πολυτελῶς)splēdidè & lautè.Plau.in Most. Pascite parasitos,opsonate pollucibiliter.

Polluo,is.lui.lutum.(μολύνω)besleckē,vermassgen) beulecken,besmettē) fouyller.) quasi porrò lauo, sed per contrarium sæpenumero ponitur pro inquino,siue per antiphrasim,siue quòd ea quæ inquinantur,madefieri necesse est. Lactan.libro.3. Omnia scelere & libidine polluebamus.Hinc nocturnam genituram somno sparsam,pollutionē, (μολυσμὸν) appellant.

Polulus,adiectiuum,pro paululus,vel paruulus,antiquum,Cato cap.10.Vrceos tres,labellum polulum,amphoras olearias duas.

Polus,quasi cœli cardo.Duo autem sunt poli,πόλοι γίγγλυμοι,Martianus)scilicet Arcticus,id est,Borealis,&Antarcticus,Australis.Et ab altero in alterum protenditur axis,à quibus sustinetur. Borealis altissimus his,qui sunt in nostro hemisphærio.Australis imus & depressus,& qui à nobis videri non possit.Dictus polus à πολῶ verbo Græco,quod verto significat,& circumago.Plin.lib.2 cap.15.Quoniā terra à verticibus duobus,quos appellauerunt polos,centrū cœli est,necnō signiferi,obliquè inter eos siti. Est & Polus histrionis proprium,de quo Gel.lib.7.cap.5.

Polyacanthos, herba,cuius meminit Plin.libr.31. cap.16.

Polyanthemū,mi,herba,de qua Plin.lib.27.ca.12.

Polyægas(πολυαιγαί)insula à caprarū multitudine.

Polyandrium,(πολυάνδριον) locus vbi sunt multa sepulchra publica.

Polyandros,(πολύανδρος) Latinè multos viros habens.

Polyanthropon,(πολυάνθρωπον) populosam ciuitatem dicunt.

Polyarna,(πολύαρνα)multorū agnorū,siue qui possidet multos agnos.Var.libr.1.De re Rust.cap.1. veteres poëtæ alios vocant Polyarnas,alios Polymelas,alios Polybutas,id est,multorum agnorū, multarum ouium,multorum boum.

Polybius, nomen authoris Græci historiographi.

Polycarpus,nomē viri propriū,quasi multi fruct9, siue fructuosus. καρπὸν enim fructum dicunt.

Polycaste,Nestoris filia fuit.

Polyceros,(πολύκερως)pen.corr.Latinè cornutus, siue multa cornua habens.

Polychronius,diuturnus,longæuus,& multi temporis, sicut ὀλιγοχρόνιος, qui parum viuit,Vnde cornices dictæ sunt polychroniæ,quoniā nouem ætates viuere dicuntur.

Polycletus,(πολύκλητος)pen.prod.statuarius eximius,diligētia & decore supra cæteros,vt inquit Quintil.Nā ex ære signa fecit,nobilitata scripto rū præconio. Cū primis fecit astragalizōtes,hoc est, talis ludentes, quo opere nullū absolutius iudicant.Fuit Sydonius,& discipulus Ageladæ.

Polycnemon, (πολυκνήμον) quasi multarum tibiarū,herba cunilæ similis,semine pulegij,surculosa, multis geniculis.vide Plin.lib.26.ca.14.

Polycrates,pen.cor.nomen propriū tyranni,qui regnauit in Samo insula.Hic & opibus & felicitate apud historicos inclytus est,qui quoad vixit, nō tam fortunæ alumnus dici potuit,q̄ partus. Sed mors infamis, ærūnosa docuit neminē ante obitum meritò dici posse felicem.Fuit enim ab Orete satrapa Persarum captus suspensusq;.

Polychrematos,(πολυχρήματος) idē quod plusios.

Polydamas, pen.corr. nomen propriū Troiani, & Latinè dicitur valde domans.Persius,Ne mihi Polydamas,nec Troiades Labconē Prætulerint.

Polydora, insula Propontidis.

Polydoria,munificentia.

Polydorus,pen.prod.nomen filij Priami,& Latinè significat multa donans.

Polygalon,vel Polygala. (πολύγαλον) herba palmi altitudine,in caule summo folijs lenticulæ,q̄ potata lactis vbertatē inducit,vnde & à lactis abundātia nomē accepit.Pli.li.27.c.12.Diosc.l.4.c.14.

Polygnotus,(πολύγνωτος) nomen pictoris præclarissimi,patria Thasij,qui nonagesima Olympiade floruit. Hic primus mulieres lucida veste pinxit. Delphis ædem pinxit,& Athenis porticum, quæ Pœcile vocatur,gratuitò.

Polygonaton, (πολυγόνατον) herba fine folijs,asparagi caule,in cacumine aculeum habens. Plinius lib.27.cap.12.

Polygonius,multorum angulorum.

Polygonoides,videtur ea esse Plinio,quā Dioscorids Polygonaton appellat.vide Pli.lib.24.ca.15.

Polygonum,pen.prod.herba,à geniculorum multitudine,quam nos sanguinariam vocamus,folijs rutæ,& gramini similis. Succus eius infusus naribus supprimit sanguinem. Plin.lib.27.ca.12.Dioscorides lib.4.ca.5.Colu.lib.7.Sanguinalis herba, quam Græci πολύγονα appellant.Hoc nomen Veteres vsurparunt pro fœcundo.

Polygrammos, gemma,de qua vide Plinium.libr. 37.cap.9.

Polyginæcon,mulierũ frequentia,apud Plin.lib.35 cap.11.vbi tamen alij legunt Gynæconitim,hoc est,senatulum mulierum.

Polyhistor,(πολυΐστωρ) latinè multiscius dicitur.hoc nõie appellatus fuit Appion,de quo Gel.li.5.c.14.

Polylogia, (πολυλογία) multiloquium.

Polylogus,(πολύλογος) pen.cor.multiloquus.

Polymitus,a.um.(πολύμιτος)penult.cor.a poly & μίτος filum quod nos licium dicimus, à liciorũ multiplici varietate. Vnde vestis polymita, quæ multis licijs contexta est,sicut monomita,(μονόμιτος)dicuntur,quæ vno licio constant:dimita, quæ duobus:trimita,quæ tribus.Plin.li.8.ca.48. Plurimis verò licijs texere, quæ polymita appellant,Alexandria instituit.Hinc Polymitarius,rũ. rium.vt opus polymitarium,quod & plumarium dicitur. Polymitarij enim dicuntur,qui artẽ polymitariam exercent.

Polymyxos,(πολύμυξος) lucerna quę multos habet angulos,& in his funiculos,illustrãdis cõuiuijs accommodata. Mart.Illustrẽ cũ tota meis cõuiuia flammis,Totq; gerã myxos,vna lucerna vocor.

Polymnia,(πολυμνία)siue Polymneia,nã πολύμνια, ea.à Græcis scribitur,sed Latini polymnia dicũt, pen.cor. Horat.lib.1.Carminũ,diuisit diphthon. Euterpe cohibet nec Polymneia.Vbi etiã y, sequẽtibus m & n,more Græco corripitur,fuit vna ex Musis. vide in Musa. Sunt qui à πολὺ & hymnos deducunt,quod est laudatio,quia laudationibus præsit. & scribunt Polyhymnia,vt apud Ouidiũ libro Fastorum quinto,Dissensere Deæ, quarum Polyhymnia cœpit.

Polymorphus,(πολύμορφος) multiformis.μορφὴ forma.

Polypœtes,(πολυποίτης)Pirithoi & Hippodames filius.

Polyphagus,(πολύφαγος) pen. corr. qui multum comedit,& Latinè dici potest mandueo.Est enim multi cibi capacissimus, sicut Pamphagi,populi cuncta comedentes.

Polypharmacus, (πολυφάρμακος)pen.corr.venenis vel medicinis abundans.

Polyphemus,(πολύφημος)pen.prod.Cyclops,Neptuni filius,ex Thoa Phorci filia ingenti corpore,qui vnũ tantũ oculum in fronte habuit.Quo nomine garrulus illustris significatur.

Polyplusios,(πολυπλούσιος) Latinè bene numatus dicitur,siue vbertim diues. nam polys multus, & plusios diues.Plaut.in Capti.Quo de genere natus est illic Philocrates? P.Polyplusio.

Polypodiũ,(πολυπόδιον)herba dicta,siue quòd radix eiusveluti cirros ad similitudinẽ polypi piscis habeat, siue q; farina eius indita naribus polypũ consumit. Filicula vulgò dicitur.Plin.lib.26.cap. 8.12.& Dioscorides libro 4. cap.198.

Polyptoton,(πολύπτωτον) pen.prod.quod multiplicem habet casum, ex πολὺ quod est multiplex, & πτῶσις casus.Figura,qua diuersis casibus sententia variatur, vt ex nihilo nihil,in nihilum nil posse reuerti.De hac figura latè diffuseq; vide Rutiliũ, & Aquilam Romanum.

Polypus,(πολύπους) pen.corr.genitiuum facit polypi,& polypodis,piscis est ex molliũ genere,à multis pedibus appellatus.Vnde à nonnullis octopes dicitur. Vide Plin.lib.9.cap.29.Et à polypo pisce dictus est Polypus narium morbus (ὄζαινα) cum caro interiora nasi occupat, intumescẽs maximè, flante Euro, à similitudine marini polypi, quod eius carni similis fit. tunc enim caro radices agit plurimas,quæ tanquam pedes sunt. Cato De re Rust.Et si polypus in naso introierit, brassicã erraticam,aridam,tritam in malum conijcito,&ad nasum admoueto. De hoc morbo vide Celsum lib.6.cap.8. Hinc Polyposus,qui eo morbo laborat. Martial.Nasutũ volo,nolo polyposum. Prouerbia hinc sumpta lege Erasmi Chiliad.

Polypyron,(πολύπυρον) significat multi frumenti.

Polysyndeton,(πολυσύνδετον)pen.cor.ab πολὺς multus,σύνδεσμος coniunctũ,quasi multipliciter coniunctũ. Figura,cũ sermo multis cõiunctionibus concatenatur. Vergil. Tectumq; laremq;,Armaq; Amyclæumq; canem,Cressamq; pharetram.

Polysyntheton,(πολυσύνθετον) pen.corr.figura,cum sententiæ multorum articulorũ conuenienti copia continentur. vt Ille hunc pœna constrictum trahebat,hic autem vociferebatur,concursus verò non mediocris erat,cum tamen omnes opitulari vellẽt,sed nemo auderet, neq; ibi magistratus aderat, neq; circunspicientes quò potissimũ confugeremus,reperiebamus.

Polyteba,oppidum Mesopotamiæ. Est etiam nigri genus hellebori,quod Melampodiũ nominant.

Polites.(πολίτης) penult.producta,alter Priami filius ex Hecuba.

Polytrichon,(πολύτριχον)herba,quòd multitudinẽ capillorũ faciat. τρίχες enim capilli dicuntur. Vulgò capilli Veneris vocantur,q; multa habeant capillamẽta. Appellatur & quibusdã polytrix,& callytrix. Plin.Polythrix in vino data morbo regio medetur.Plin.lib.22.cap.21.Diosc.lib.4.cap.130.

Polytropus, (πολύτροπος) penult.corr. multimodus,prudens.

Polyxena,(πολυξένα) pen.corr. Priami filia . Ouid. Placet Achilleos mactata Polyxena manes. Græcè dicitur multorũ peregrina, seu quòd amor peregrinari faciat mentes ab ingenio suo, seu quòd apud multos libido,vt peregrinabunda vagetur.

Polyzonos, (πολύζωνος) gemma nigra multis zonis candicantibus.

Pomariũ, locus arboribus pomiferis consitus, qđ Latini etiã viridariũ appellãt, Græci παράδεισος. eyn epffel garte)eenẽ appel hof)vne pommeraie) Proper.Nec mea Phæacas æquãt pomaria syluas. Oui.4.Met.Id metuẽs solidis pomaria clauserat.

Atlas Mœnibus. Aliquando pomarium,(μηλὼν) dicitur locus vbi reponuntur poma. Vnde Plin. lib. 15. cap. 16. docet pomaria cōtabulari in loco sicco & frigido, in quibus sint fenestræ septentrionales, quæ serenis dieb. pateſcāt. Hinc constat falsum esse, quod à ludimagistris docetur, Pometū pomos, Pomaria poma reſeruant.

Pomeridianus, a. um. (μεταμεσημβρινὸς) à post & meridie, quod post meridiem fit, vt pomeridiana ambulatio vel ſeſſio, apud Cic. Dicitur & Postmeridianus. Quintil. lib. 3. ca. 1. Postmeridianis ſcholis Aristoteles præcipere artem oratoriam cœpit. Sic dicitur antemeridianus.

Pomifer, adiectiuum, (μηλοφόρος) ferens poma, vt arbor pomifera. Colu. lib. 5. cap. 9. Supereſt ratio pomiferarum arborum.

Pumiliones, & Pomilij, (νάνοι) nani, id eſt, homines paruæ ſtaturæ, paulum ſupra terram extantes. Habent quandoq; membra enormia, qualē Martialis deſcribit in illo diſticho, cui nomen eſt Pomilius, Si tantum ſpectes hominis caput, Hectora credas, Si ſtantē videas, Aſtyanacta putes. Scribitur etiam à nōnullis per u, pumiliones. Pumilius adiectiuè dixit Martia. cum titulū fecit epigrāmati, Pomiliæ mulæ, lib. 14. His tibi de mulis non eſt metuēda ruina, Altius in terra penè ſedere ſoles.

Pomœriū, (πωμήριον) quidam ſcribunt cum œ diphthongo, & cōpoſitū volunt à poſt, quaſi poſt mœrium, hoc eſt, murū (nam mœrus murus dicitur. Verg. lib. 10. Atq; ipſis prælia miſcent Aggeribus mœrorum) vt pomœrium tam intra quàm extra murum dicatur. Quidam non à poſt, ſed à ponè præpoſitione, aut à pro componi exiſtimant, vt ſit terrenū, quod circa mœnia in orbē eorū cum ædificio intrinſecus, & omni cultu extrinſecus vacuum ſinebatur. Vnde Liu. lib. 1. Aggere, & foſſis & muro circundat vrbem, pomœrium profert. Idē, Pomœriū eſt circa murū locus, quē in condendis vrbibus quondā Hetruſci, quà murū ducturi erant, certis circa terminis inaugurato conſecrabant. Et hoc ſpaciū, quod neq; habitari neq; arari fas erat, non magis ꝙ poſt murū eſſet, ꝗ quòd murus poſt id, pomœriū Romani appellarūt, & in Vrbis incremento quantū mœnia proceſſura erant, tantū termini hi conſecrati proferebantur. Feſtus, Pomœrium quaſi promurium, id eſt, proximum muro. Gell. lib. 13. cap. 14.

Pomona, pomorum Dea, ſicut Mellona, mellis dea.

Pompa, (πομπὴ) omē ſpectaculū, & apparatus ſolēnis, cum oſtentatione & ſpecie quadā triūphi, tam in aduerſis, ꝗ in proſperis & lætis, à Græco πέμπω mitto. Dicitur em̄ pompa nuptiarū, pompa ſacrorū, pompa funerū. Cic. Sed iam è pompa in verā aciem deſcendamus. Idem ad Quin. Frat. Tota petitio ꝓ cura, vt pōpæ plena ſit, vt illuſtris, &c. Significat etiam longum incedentem ordinem, qualis eſſe ſolet in ſupplicatione, quam nos hodie proceſſionem appellamus. Teren. in Heaut. Tranſeundum eſt nunc tibi ad Menedemū, & tua pompa eò traducenda eſt.

Pompei, populi dicūtur quos Sarnus amnis abluit incolentes oppidum eiuſdē nominis. Inde Pompeianum, id eſt, prædium circa Pompeios, Pompeianæ ficus, Pompeiana vitis ab inſitore dicta. Colum. lib. 3. cap. 2.

Pompilus, (ναυτίλος, ὁ ὶ, πολύπους) piſcis genus (vt lib. 32. refert Plinius) qui ſemper comitat nauigiorum curſus. Ælianus vocat Pomphilon, vide Plinium lib. 9. cap. 29.

Pomponia, (πομπονία) nomē matris Scipionis. alij Pompeiam nominant.

Pomponiana pyra, dicebātur ab inſitore, & cognomine mămoſa appellabanť, à ſimilitudine mămę.

Pomponius, (πομπόνιος) nomē Geographi, qui de ſitu orbis ſcripſit. Fuit & alius vir Romanus, Atticus cognominat⁹, ad quē Cic. epiſtolas ſcripſit.

Pomum, (μῆλον, ὀπώρα) eyn epffel) eenē appel) vne pōme.) generale nomē eſt omniū fructuū, qui ex arboribus eſui apti proueniūt, ſiue molliū ſiue durorū. Malum idem eſt cū pomo, quod tamē ita à nuce diſtingui ſolet, vt nux dicatur omne pomū, quod foris duro tegitur, & intus habet, quod eſt eſui. malū vero, quod foris habet quod eſt edendo, & durum intus includat. Dictū pomū (vt docet Varr. lib. 1. de re Ruſt. ca. 31.) quaſi potomum, qđ eius inſitio potu, id eſt, aquatione indiget. Nā illi per ſiccitatē aquā addi opus eſt, vt ſtabilia maturēſcant, ſiue quòd vicē potus in cibis præbeat.

Pondero, as. (ἱστημι, ζυγοστατέω) wegen) peſer.) libro. Plaut. Dū numularius pōderaret argentū. ϛατικὴ, hæc ars ponderādi Græcè dicitur. Per tranſlationē eſt examinare, conſyderare. Lactant. li. 3. Mors ex præteritis vitæ actibus ponderanda eſt. Hinc componitur Præpondero, (ὑπερβαρέω) quod eſt, prius pondero, ſeu prius examino. Cic. lib. 3. Off. Neque ea volunt præponderari honeſtate.

Pondo, (ὁλκὴ, λίτρα) eyn pfundt) een pondt) le pois) indeclinable, & gener. neutri, & ferè tantū pluraliter, vt hæc pondo. Non enim dicimus vnum pondo. Et modò pro libra ponitur. Nam pondo & libra idem fuiſſe Feſtus innuit, cū inquit, Duo aſſes ſinguli libram & pondo efficiebant. Modò ſignificat pondus duodecim librarū. Liu. Argēti pondo bina, & ſex libras in militem pręſtaret. Modo ponitur pro hoc nomine pondus. Et apud Liuiū ſcribitur coronam aureā libræ pōdo Ioui dicatā fuiſſe. Nec caret ſingulari (vt quidam exiſtimāt) cum Colu. dicat, Pondo librā & quadrantē abijci oportere. Pondo igitur ita XII. libras cōtinet, ſicut aſſis XII. vncias. Et dicimus duo pōdo, & tre pondo (vt Quint. lib. 1. teſtatur.) Ab his Dipondium, Tripondium, & Aſſipondium, pro vnum pondo, quod id erat libræ pondus.

Pondus, dicitur quod graue eſt. βάρος, ὄγκος) eyn gewicht, ſchwære) ſwaerte) le pois, le peſant, la peſanteur.) Plau. in Amph. Haud malum pondus eſt huic pugno. Verg. 6. Æneid. Gemuit ſub pondere cymba. Item pondus quod librando ad ſtateram ponderatur. Cice. in Catone Maiore, Magnum auri pondus. Interdum ponitur pro numero, hoc eſt, multitudine. Varro de vita Populi Romani, E Græcia comportaſſe magnum pondus omniū

artificum.Interdum pro authoritate,Cicero Appio, Sed idem scribit meas literas maximū apud te pondus habituras. Hinc Ponderosus,sa. sum. quod est graue,siue grauis ponderis,ἐμβριθής. Varr. 2 De re Rust.ca.11. Ex sudore eius lana fit mollior & ponderosior,& colore meliore. Ponderosam epistolam dixit Cice.ad Attic.lib.2.pro longa,& multa continente: Da ponderosam aliquam epistolam,plenam omniū nō modo actorū, sed etiā opinionū tuarum. Hinc quoq; Ponduscuium diminutiuum. Colum.lib.12.cap.51.Et ita cum saxi ponduscuio in olei atq; musti partem demitti.

Ponè, (ὄπισθεν,ὀπίσω) quando grauem accentū habet,aduerbiū est, & significat pòst,siue retrò,aut à tergo,contrarium habet antè,quod etiā quandoq; aduerbium est.Verg.Ponè subit coniux,ferimur per opaca locorū.Valer.Max.lib.1.Mox humani ingenij prona voluntate vetita scrutādi,ponè respiciens animaduertit immensæ magnitudinis serpentem,concitato impetu omne quicquid obuium fuerat proterentem.Quandoq; præpositio est, pro post,cui cōtraria est ante præpositio. Liu.10.Bel.Macedo.Ponè castra vtriq; pabulatū, & lignatum ibant.

Pono.nis. posui.& posiui,positum. Plaut.Nunc vt apud sequestrū vitulum posiuimus. Est aūt ponere,collocare,constituere,τίθημι,τίθημαι.setzen,stellen,auffrichtē) setten,oprechtē.) Verg.li.1.Ænei. Vrbe velit posita templis sibi ferre dicatis.Cicero Primū enim stante Rep. facere solebamus, vt in agendo plus,q̄ in scribēdo operæ poneremus. Aliquādo desinere,(ἀποτίθεσθαι)quoniā cum cessamus ab opere, collocare quodāmodo ac reponere videmur id,quod agebamus.Verg.li.7. Cum venti posuere,omnisq; repentè resedit Flatus.Aliquando erigere,ædificare. Idē,Posuitq; immania templa.Vnde in antiquis marmoribus legimus, Bene merenti posuit. Aliquando deponere. Idem,Ponuntq; ferocia Pœni Corda volēte deo.Aliquando apponere.Martialis,Nolo mihi ponas rhombum,mulum'ue bilibrem. Hinc poitæ fabulas & scripta sua ponere dicebantur,q̄ in scena hæc spectatoribus,quasi in conuiuio apponebāt. Iuuen. Pone Tigillinū. id est,affer in scenam aliquid de Tigillino scriptū.Aliquādo pingere.Horat.Solers nunc hominē ponere,nūc Deum. nam de sculptore & pictore loquitur.Huius verbi cōposita sunt, Appono, quod est aliquid antepono,παρατίθημι. Plin. Nihil ei præter secundariū panē oleraq; apposuit. Interdum subiungo.Vnde Appositū dicitur casus,qui verbo subiungitur.Itē apponere est iuxta vel ad aliquid ponere.Cic.lib.2.Artis vete. Gladium propè appositum è vagina eduxit,& illum alterū occidit.Antepono,præfero.Cōpono, Circumpono,& Depono.Dispono,ordino,quasi in diuersis locis pono,διατάττω.Hinc Dispositio, quæ est rerum in ordinē collocatio,διάταξις.Dispositum,decretū,constitutū.Vnde ex disposito dicimus,(ἐκ παρατάξεως)id est,de industria,&quem admodum à nobis constitutū est.Macrobius,An altius quiddā,cui remotis arbitris opus sit,cogitaturi ex disposito cōuenistis.Expono,Impono,Interpono,παρεντίθημι,περιεμβάλλω,Oppono,Præpono,Propono.Postpono,quasi retrò pono,ὑστερον τίθημι.Cic.Tyro.Omnia postposui,dūmodo præceptis patris parērem.Repono.Sepono,seorsum pono,remoueo, ἀποτίθημαι. Suppono,summitto,ὑποτίθημαι,ὑφίσημι.Apuleius.Suppositiq; humeros oneri. Aliquādo significat adulterinum loco veri subijcio, ὑποβάλλομαι. Suppositus partus,(ὑποβολιμαῖος) dicitur,quando fœtus alterius matris nō veræ matri subijcitur. Plin.Nam filius patris testamentū supposuisse dicebatur. Superpono,& Suprapono, ἐπιτίθημι.Transpono,vltrà pono,μετατίθημι.Et habent pen.prod.

Ponon,Græci laborem & dolorem dicunt.

Pons, à pendeo,quòd veluti in aëre pendeat,γέφυρα,eyn bruck) een brugge)vng pont.) Et significat omne per quod super aquas trāsimus.Vnde & pro scala nauium quandoq; ponitur.Vergil.Interea Æneas socios de puppibus altis Pontibus exponit.Hinc Depontanus,vnde senes depontanos apellatos esse legimus,à pōtis deiectione,hoc est, ferendi per pontes suffragij adeptione.Vide Erasmum in Chiliad.

Pontia,(ποντία) insula nō longè à Palmaria,in sinu Caietano,in qua turtures ac coturnices, cum ad Italiam venerūt,prima volatura requiescendi caussa paucos dies morantur. author Var. Est etiam Pontia vrbs,ad quam pontonibus traijciebatur.

Ponticulus,(γεφύριον) diminutiuum, paruus pons. Cic.lib.5.Tusc.Et quòd fossam latam cubiculari lecto circundedisset,eiusq; fossæ transitum ponticulo ligneo coniunxisset.

Pontifex,(ἀρχιερεύς,ἀρχιερεὺς,ποντίφεξ) sacer magistratus (vt inquit Scæuola) à posse & facere dictus. Vel vt(inquit Varro) à ponte,quia sublicius pons à pontificibus factus est primum, & restitutus sæpe.Erant autem maiores & minores pontifices,inter quos summus,qui Pontifex maximus dictus est,quòd maximarū rerum, quę ad sacra & religionem pertinent iudex sit,& vindex contumaciæ priuatorū magistratuū.Numa enim pontificem fecit, eiq; sacra omnia attribuit, eiusq; scitis sacra omnia, priuata & publica subiecit,instituitq;,vt idem pontifex non cœlestes modò ceremonias,sed iusta quoq; funebria,placādosq; manes edoceret, Author Liuius.

Pontificalis,& hoc le. (ἀρχιερατικός)quod ad pontificem pertinet,vt Pontificalis authoritas.Sunt etiā pontificales libri,in quibus sacræ ceremoniæ cōtinentur.Pontificalis cœna quę sit,vide Macrob. in.3.Satur. & Chil.Erasmi.

Pontificatus,tus. (ἀρχιερωσύνη) pontificis dignitas, sicut consulatus,consulis.

Pontificius,a.um. (ἀρχιερατικός) quod est pōtificis,vt ius Pontificium,quod ius Canonicū dicitur.Pontificia verò.orum.plural.tantum nu libri pontificij.Cic.1.De Nat.Deor.Deinde nominū non magnus numerus,ne in pontificijs quidē nostris,&c. Inuenitur & Pontificium,substantiuum.Gel.li.1 cap.13.Re semel statuta deliberataq; ab eo,cuius

negocium id, pontificum'q; esset, &c.

Pontina palus, (ποντίνα) Volscorum palus iuxta forum Appij, haud longè à Tarracina, distat'q; ab Vrbe 20. passuum millibus. De qua Lucan. lib. 1. Et qua Pontinas via diuidit vda paludes.

Pontones, naues quibus in traijciendis amnibus loco pontium vtimur, πορθμεῖα. Papinia. Quia via confirmari solet vel ciuitate tenus, vel vsque ad viam publicam, vel vsque ad flumen, in quo pontonibus traijciatur. Apulei. Et si vado non poterunt, pontonibus transibunt.

Portorobos, herba est quā nonnulli pæoniam vocant, à quinque granis, quæ ferè sunt erui magnitudine. Verū pentorobū legendū puto, ex πέντε & ὄροβος, vt ex Dioscoride castigaro colligere est.

Pontus, (πόντος) generis masc. Nerei filius & Neptuni, vt Euseb. lib. 1. Præpa. scribit. Vnde pontus mare dici videtur. Alij pontum dici existimabāt mare, à ποντίζω, quod est mergo. Vel à πόνος, id est labor, quia sit laboribus plenus. Ridiculè per contrarium dici arbitrantur, quod careat ponte. Propriè autē id mare pontus appellatur, quod à palude Mæotidis vsq; in Tenedum protenditur.

Pontus, fœm. gen. insula est, de qua Vergil. Virosa'q; Pontus Castorea Et & prouincia Asiæ minoris, à Ponto rege sic cognominata, nobilis crudelitate Medeæ. Hæc (vt Strab. refert lib. 1. 2. 8. 9. 11.) ab Occidēte Halij flumine clauditur, ab Oriente Colchide, à Meridie, minori Armenia. Ptolm. verò aliter lib. 5. ait enim, Ab Occasu, ore ponti & Thracio Bosphoro: à Meridie, regione quæ propriè Asia dicitur: à Septentrione, parte Euxini maris terminatur. Eius ciuitates insignes sunt, Chalcedon, Nicomedia, Nicea. Hic regnauit Mithridates, Eupator, & Pythodoris regina. Ex Ponto fuit Aquila, veteris testamēti translator & interpres, & Martion hæresiarches, qui quāuis Christianus videri vellet, aliū tamen creatorē omniū rerū esse dicebat, quām Christi patrē, illum'q; maiorem aiebat. Hinc Ponticus, a. um. ποντικός. vt Ponticum absynthium apud Colu. lib. 12. cap. 35.

Popa, pinguedo, λίπος. Popam ventrē dixit, pro voratore, helluone'q;. Persius, Ast illi tremit omento popa venter, quales erant victimarij, qui popæ dicebantur. Nam popæ dicebantur, qui victimas venales habebant, & qui ligabāt eas ad altare, feri iebant'q;. Propert. lib. 4. Succinct'q; calēt ad noua sacra popæ. Spartian. in vita Getæ, Percussit hostiam popa nomine Antonius. Hinc Popana, pinguia vnguenta dixerunt Veteres. Iuuenal. Ridenda'q; multo Pane tumet facies, aut pinguia popanæa Spirat, & hinc miseri viscantur labra mariti. vbi poppana, pp gemino legendum est, nam popa primam corripit.

Popanum, (πόπανον) placenta lata, tenuis, rotunda, quam dijs Veteres offerebant, sed & pro quocunque libo capitur. Iuuen. Sat. 6. Scilicet & tenui popano corruptus Osiris.

Popellus, diminutiuum, à populus, paruus populus, δημίδιον. Persius, Ante diem blando caudam iactare popello.

Popina, (ὀπτανεῖον, καπηλεῖον) cyn garkuchen) est cameret) rotisserie, cabaret, cuysine.) pen prod. à popa, locus vbi publicè opsonia, caro'q; cocta, ac delicatè cōfecta venditatur, comeditur'q;: vel priuatim vbi gulosa familia extraordinariè ligurire & helluari cōsueuit, siue ipse qualē dixi cibus, authore Valla in Raudensem. Horat. Fornix tibi & vncta popina Incutiunt vrbis desyderium.

Popinalis, & hoc le. (καπηλικός) quod ad popinam spectat. Colu. lib. 8. cap. 16. Tunc celebres erāt deliciæ popinales, cū ad mare deferebantur viuaria.

Popinatio, nuncupatur à Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio, quā Græci ἀσωτίαν vocāt. Fit autem popinatio à popinari, quod significat helluari, & indulgere popinis. Iulius Capi. Dū Galienus popinatur, & balneis ac lenonibus reputat vitā.

Popinones, (ἄσωτοι) vel ij, quos nunc tabernarios, vel luxuriosi, qui se popinis dedūnt. Horat. 2. Ser. Imbecillus, iners, si quid vis, adde popino.

Poples, itis. (ἰγνύα, ἰγνύς) kniescheib) kniesch yue) le iarret.) pars opposita genui, quæ curuatur dicta, quòd pōst plicetur. Colu. li. 6. Si dolore neruorū claudicas, oleo & sale genua, poplites'q;, & crura complicanda. Accipitur quandoq; pro tota illa parte neruosa. Liu. li. 2. Quosdā & iacentes viuos succisis femoribus poplitibus'q; inuenerunt.

Poppysmata, (ποππύσματα) propriè dicuntur ea vocis blandimenta, quæ fiunt equis indomitis cum tractatione manuū. Vnde & quæ fit manibus palpatio, interpretari potest, vt apud Iuuen. Præbebit vati crebrū poppysma roganti, id est, crebrā manuū tractationē, cū quadā vocis adulatione. nā fit, à ποππύζω, quod est sibilo, vel adulor. Quare & pro sibilo quādoq; ponitur, qui in re obscœna fieri consueuit. Martial. Quis ridere potest fatui poppysmata cunni? Cum sonat hic, cui non mentula, mens'q; cadit. Velut vitiū notauit in Gallo poppysma, vtpote insulsum coēūtium crepitū. Est & ποππύζειν (vt quidam exponunt) illisis manibus inter se, & palma eū palma collata plausum edere, quod est applo lere. Vnde & Poppysmus. Plin. lib. 28. capite 2. Fulgetras poppysmis adorare, consensus gentium est.

Populabundus (λαφυραγωγῶν) prædabundus, à populando. i. qui populat. Liuius, In fines Romanos excurrerūt populabundi magis, q̄ iusti more belli.

Popularia sacra, (δημοτικὰ ἱερά) vt Labeo inquit, sunt quæ omnes ciues faciunt, nec certis familijs attributa sunt, vt Fornicalia, Palilia. sic dicta, q̄ populo grata essent, cum in populū missio fieret, ab ijs qui gratiam plebis quærebant. Et hoc duplici modo. aut de Republica bene sentiendo, & ea quæ ad populi salutem spectant, recta cum ratione agendo, aut largiendo & adulando, vel astus corruptelis beneuolentiam captando.

Popularia, dicebantur loca vbi plebs sedebat. Suetonius in Domit. Et quia pars maior intra popularia deciderat, &c. vide in dictione Equestria. Item popularia, nugatoria, puerilia. Laber. Popularia agimus per ludum.

Popularis, & hoc are. (ἰδιωτικός, δημοτικός) quod

eſt populi. Horat. Et populares Vincentem ſtrepitus, & natus rebus agendis. Interdum popularis, (δημοτικὸς, ἀρεστὸς τῷ δήμῳ, δημαγωγός) dicitur charus, & gratus populo, qui ſibi populi fauorem conciliat. Cic. Nil tam populare, quàm bonitas. Liu. Et quo nihil popularius eſt, quibus artibus petierat magiſtratus, iiſdem gerebat. Interdum dicitur plebeius, vilis, & ignobilis, τῶν πολλῶν εἷς. Plautus, Præſtat diuitem eſſe ac popularē, quàm nobilem & mendicum. Et popularis dicitur, qui eſt eiuſdē conditionis, generis, ſortis, & fortunæ, ὁμοεθνής, δημότης, ὁ κατά τινος δημοτευόμενος. Teren. in Phorm. Amicus ſummus meus & popularis Geta. Erat enim & ipſe ſeruus. Et popularis dicitur ciuis, vnus ex populo. Terent. in Adelph. Obſecro populares, ferte miſero atq; innocēti auxilium. Vulgus indoctorum patriotam appellat. Ponitur aliquando popularis pro ſubdito, authore Budæo. Liuius, Tentando nunc ſociorū, nunc popularium animos. id eſt, ſuorum ſubditorū. Populari nomine eſt, vocare nomine vulgò à populo vſurpato. Plin. lib. 23. cap. 4. Populari etiam nomine à nobis appellantur balani.

Popularitas, affabilitas, humanitas, blanditiæ, & gratia in populo, ὀχλοκοπία, τὸ δημαγωγικόν. Plin. Epi. 117. Dixit cauſſam Claudius Ariſtion princeps Epheſiorū, homo munificus, & innoxiæ popularitatis. Ponitur aliquãdo pro coniunctione populi atq; amicitia, quæ ex eiuſdem patriæ habitatione cōtrahitur. Plaut. in Pœn. Si quid opus eſt, quæſo, dic, atq; impera popularitatis cauſſa.

Populariter, affabiliter, humaniter, & cum gratia populi, δημοτικῶς. Iuuena. Et verſo pollice vulgi Quemlibet occidunt populariter. Aliquando ſignificat more populi. Cic. in Somnio Scip. Homines enim populariter annum tantum modo ſolis, id eſt, vnius aſtri reditum, metiuntur.

Populatim, modò ſignificat per populos, κατὰ δήμους. Apul. Populatim ab omni prouincia reuocatus. Modò cateruatim, & in vniuerſum. Cæcil. Ego perdidi te, qui omnes ſeruos prodo populatim, quæſo ne addas malum ad hoc malum.

Populatus, ta. tum. participiū, quod ſignificat deprædatus. πορθηθείς. vt Vergil. Quiſq; ſuum populatus iter. Populatus verò nomē, ſignificat populoſum. Vt vrbs populata, id eſt, populo plena.

Populetum, locus populo arbore conſitus, λευκών.

Populeus. ulea. uleum. quod eſt materiatum ex populo arbore, aut quod ad eam arborē pertinet, λεύκινος. Vergil. in Georg. Qualis populea mœrens philomela ſub vmbra.

Populnus, na. nū. idē quod populeus, λεύκινος. Plau. in Caſ. Non iſthæc aut populna ſors, aut abiegna eſt tua? Dicitur & Populneus, nea. neum. in eadē ſignificatione. Col. lib. 6. ca. 3. Probatur maximè vlmea poſt fraxinea, & ab hac populnea frons.

Populo, as. amorē populi concilio. δημαγωγέω. Pacuuius, Atq; vt promerui, pater mihi patriam populauit meam. Aliquando populare, eſt prædari, quod & populor dicitur. δενδροτομεῖν, φέρειν τε καὶ ἄγειν, λαφυραγωγεῖν, δῃοῦν. Cæſar 1. Bell. Gal. In Heduorum fines peruenerant, eorumq; agros populabantur. Verg. Populatq; ingentem farris aceruū. Hinc depopulor, pro deprædor, paſſimq; & populatim diripio.

Populonia, (Ποπλώνιον) vrbs eſt Hetruriæ, appellata à populorū multitudine, quæ in eius agro eſt, vel à populando, quòd frequentibus piratarum populationibus pateret.

Populoſus, ſa. ſum. quod eſt plenum populo, πολυάνθρωπος, vt oppidum populoſum.

Populus, pen. cor. ſingulari numero, vnius ciuitatis multitudinem ſignificat, iuris cōſenſu, & cōcordi cōmunione ſociata. λαός, δῆμος. eyn volck) vng peuple & nation.) Verg. Hinc populū latè regem. Populi verò diuerſarū ciuitatū. Idem, Littoraq; & latos populos. Colu. lib. 9, cap. 13. de apibus. Id ne fiat, duo populi coniungi debent qui poſſint adhuc integras ceras explere.

Populus, antepen. prod. genus arboris, à frondium multitudine ſic appellata, λεύκη. Vulgo alberbaum Verg. Hic candida populus antro Imminet. Plin. li. 34. ca. 8. Virgā populi in manu tenētibus intertrigo non metuatur. Col. li. 6. Cui rei maximè videtur idonea populus. Ea eſt arbor cerro ſimilis.

Porca, animal, quę alio nomine dicitur ſus. ὗς. Cato cap. 134. Priuſquam fœminā porcā immolabis, in agro verò porca, αὖλαξ, eſt areola, terram elatā inter duos ſulcos cōplectens, in qua ſemina obruūtur. à porrigendo (vt inquit Varro li. 1. ca. 29. De re Ruſt.) quòd ea ſeges porrigat frumentum. Vel à porcendo, quòd vltra ſe iaci ſemina prohibeat. Vel quòd aquas porceat, hoc eſt, porrò arceat, Prohibet enim aquā frumētis nocere. Nam crebriores ſulci, liræ ſolent vocari. Colu. lib. 2. capite 4. Liras ruſtici vocant eaſdē porcas, cum ſic aratum eſt, vt inter duos latius diſtantes ſulcos, medius cumulus ſiccā ſedem frumentis præbeat. Sed & triginta pedum latitudinem. 125. longitudinem, porcam vocabant eodem authore li. 5. ca. 1. Campani (inquit Barbarus) hodie porcas vocāt puluinos ſiue hortulos, in quibus veluti ſulcatim ſua cuiuſque generis olera ſeruntur. Id genus & areæ dicuntur, apud Colum.

Porcariū, dicimus qđ ex porco eſt. χοίρειον. Vt porcariā vuluā, qua edito partu veſcebātur. Pli. li. 11. (ca. 37.

Porcarius, porcorū cuſtos, χοιροβοσκός.

Porceo, ces. prohibeo. (ἀνείργω) Lucil. lib. 6. Non te porrò procedere porcet. Cōponiturq; ex porrò & arceo, quaſi procul arceo. ſyncopatum videtur, & obſoletum eſt.

Porcetra, (χοῖρος, aliis δέλφαξ) porca quæ ſemel tantum peperit, ſcropha quæ ſæpius. Si miſcet ſe porca domeſtica cū fero, fœtus hibrida dicetur.

Porcia, nomen mulieris Romanæ. fuerunt autem duæ, maior & minor. Porcia minor cum laudaretur apud eam quædam bene morata, quæ ſecundum habebat virum, reſpondit, Felix & pudica matrona nunquam præter ſemel nupſit.

Porcinarius, qui carnes porcinas vendit.

Porcinus, na. num. (χοίρειος, ὕειος) quod ex porco eſt, vt caro porcina.

Porcius,(πόρκιος)cognomē fuit catonis Censorini tractū à porco. cognomina enim (vt inquit Varro) habentur à maiori & à minori pecore. A maiore, vt Equitius,Taurus à minori, vt Porcius, Caprillus.

Porculationem,antiqui porcorū nutricatum vocauerunt,χοιροβοσκίαν. Varr.lib.2.De re Rust.cap.4 In nutricatu (quam porculationem appellabant) binis mensibus porcos finunt cum matribus.

Porculator,oris. qui porcos nutrit,vt pinguescāt.

Porculena. Plautus in Mil. Nisi huic verri affertur merces,non hic suo seminio quanquam proculenam pariturus est.

Porculetum,leti.idem quod porca,cū pro puluino siue horto (vt dictum est)ponitur.Plin.li.27.ca.22 Vmbri & Marsi ad vicenos intermittunt aratiōnis gratia,in his quæ vocant porculeta.

Porcus,(χοῖρος)eyn schwein)een verekē)vng porceau.) domesticus: aper,ferus:sus vtriq; cōmunis est.Martialis,Iste tibi faciat bona Saturnalia porcus,Inter spumātes ilice pastus apros.Dictus porcus,quia porrecto rictu pascatur,& terram dum herbarum radices rimatur,latius porrigat. Hinc fiunt diminutiua,porculus & porcellus,χοιρίδιον, χοιρίσκος. Suet.in Nero.Iterum ac sæpius recoctū porcello abiecit. Porculus legitur apud Plaut.in Menæch.Porculus marinus apud Plin.lib.9.ca.15 Scribit Varro,porcū Græcū nomē esse antiquum, sed obscuratum,quod nunc vocant χοῖρον.

Porcus Troianus,(χοῖρος τρωϊκὸς)dicebatur quasi alijs animalibus inclusis grauidus,ab equo Troiano armatis pleno sumpta metaphora.

Pori (πόροι) penul.prod.per simplex r,appellantur tophi.Plin.Minus ponderosus est,qui porus vocatur,marmori pario similis. Pori verò pen.cor. significāt meatus. Plin.lib.20.de malua & althea, Succus decoctæ,porosmeatus suaues facit.Est etiā porus iter, p qd genitura in vrinæ vias defertur.

Porocela , (πωροκήλη) à pororopho nomen habet quasi ramicem tophaceum appelles . De quo in dictione Enterocela.

Porphyrites,(πορφυρίτης) lapis in Ægypto rubens candidis interuenientibus punctis,propterea leucostictos appellatus. λευκὸν album,στίζειν pungere. Plin.lib.36.ca.7.Hinc Porphyreticus,a.um. quod est factum ex porphyrite.

Porphyra, (πορφύρα) Latinè purpura. vnde Porphyriacus,a.um.pen.cor.pro purpureo.Ouid.Et porphyriacis figere labra genis.

Porphyrio,(πορφυρίων)auis,quæ sola morsu bibit, cuius crura prælonga rubent,& rostrum. Hæc à nōnullis pellicanus dicitur.Fuit & nomen gigantis.Martial.Nomē habet magni volucris tam par ua gigantis. Et nomen Prasini Porphyrionis habet.Plin.lib. 10.ca.46. Hoc etiā nomine vocatus fuit,qui in Horatium commentatus est.

Porphyris,(πορφυρὶς) pen.cor.insula in Laconico mari sita, quinq; milibus passuum à Maleæ promontorio distans. Eadem postea Cythera dicta est,ob memorabile templum Veneri sacrum.

Porphyris,idis.(πορφυρὶς) pe.prod.vestis purpurea.

Porphyrius,(πορφύριος)nomen viri propriū.quo nomine dictus est philosophus Christianus inimicissimus.

Porricio, (πορρικεύω) pen.cor.quasi porrò iacio, id est,valde porrigo,quod verbum solenne sacrificantibus erat.Nam exta porrici dicūtur,quādo porriguntur dijs.Vnde apud Macrobium,Hostia porrecta,quasi sacrificata.Plau.in Pseu.Nam si sacrificem summo Ioui,atq; in manibus exta tenēā vt porriciem,interea loci si lucri quid detur,potius rem diuinam deseram.

Porrigo,is.xi.ctū.pen.cor.ex porrò,vel por particula,& rego,non ago,vt quidā volunt.Et significat protendere,extendere,ὀρέγειν. aussstreckē,dar reychen,bieten)bieden,reycken) wtstreckē)estendre.) Plin.Facilius quippe radices porrigunt solo subacto.Quandoq; offerre, ἐμβάλλειν.Vnde Augustus,vt est apud Macrobium in secūdo Satur. cum ei quidam libellū trepidus offerret,& modò proferret manū,modo retrahet,Putas te,inquit, stipem elephanto porrigere? Et hoc,quando offerendo aliquid,protēdimus manum. Rursus quia quæ interficiuntur,in terra extendūtur,factū est, vt porrigere sit prosternere,& interficere. Marti. Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. A porrigor fit participium porrectus , id est,extensus. aliquando verò nomen est. Plaut.in Cas Primum ego te porrectiore fronte volo mecum loqui,id est hilariore.Et porrectio,verbale. Huius compositum est exporrigo,seu exporgo per syncopam,quod est extrà porrigo, διαχέω. Teren.in Adelph.Da te hodie mihi,Exporge frontē, ἀνάλυε τὸ πρόσωπον,id est,exhilara.

Porrigo,ginis.ri syllaba prod.genus morbi,à porrigēdo,id est extendēdo.crescendo enim porrigitur.Nascitur(vt Celsus li.6.scribit)in capillo, barba & supercilio,vbi acutè inter pilos quędā quasi squamulæ surgunt. Lucil lib.30.Tristem & corruptum scabie,& porrigine plenum. Hinc porriginosus,qui porrigine infestatur. Est & porrigo, minutus furfur.Horat.lib.2.Serm.Vngere si caules oleo meliore,caput'q; Cœperis, impexa fœdū porrigine quare? Hunc morbū Græci vocāt λιπίδα. eī bgrindt) schorftichcyt) la teigne.)

Porrò,aduerbium significat certè,γε μὴν,μέντοι.Cic. ce.pro Planc. Nihil porrò tam inhumanum,tam immane,tam ferum,quàm committere vt beneficio,non dicam indignus,sed victus esse videare. Quādoq; significat longe post, πόῤῥω.Verg. Hinc maxima porrò Accepit Roma,& patrium seruasuit honorem.Vbi Seruius: Porrò,post longū interuallum,& est aduerbiū temporis. Sic dicimus, Lycurgus nō porrò ab Homeri temporibus fuit. Quandoq; significat à longè,vt sit aduerbiū loci. Liui.lib.octauo:Et haud eadem qua te insinuaueris,retrò via repetēda,aut si ire porrò pergas,per alium saltum arctiorem impeditioremq; euadendum. Quandoq; significat posteà, deinde,in futurum,ἐπὶ τοῦτο.Cicero Marcello:Non est porrò tuum vno sensu oculorū moueri.Teren.in prol. And.Dehinc vt quiescant,porrò moneo,id est,in

futurum. Quandoq; vltrò. Liui. lib. 1. Ex loco ins festo agere porrò armentũ occœpit. Quandoq; coniunctio est, & pro aũt ponitur, locaturq; in principio orationis, δὲ, αὖ δὲ. Quint. Porrò qui confessum defendit, non absolutionẽ sceleris petit, sed licentiam. Quandoq; ponitur pro cõiunctione expletiua. Teren. in Andr. Adeon me ignauum putas? Adeon porrò ingratum, aut inhumanum, aut ferum? Vt neque me consuetudo, neque amor, neque pudor commoueat, &c. πόῤῥω tamen Græcum est.

Porrũ, in plurali porri, siue masc. gen. porrus (Græci πράσον dicunt) genus oleris. Plin. lib. 19. cap. 6 Porrum seritur semine, ab æquinoctio autumno. Martial. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros: In medio virides stipite cerne comas. Porrorum alij sunt Tarentini, qui & sectiui dicuntur: alij Aricini, qui & capitati. A porrũ fit porraceus, a. um. πράσινος. Plin. lib. 37. ca. 10. Heliotropium nascitur in Æthiopia, Aphrica, Cypro, porracei coloris, sanguineis venis distincta.

Porsena, (πορσήνας) pen. corr. proprium nomen regis. Martial. Hanc spectare manũ Porsena nõ potuit. Vergil. verò producit positione duplicis nn: Nec non Tarquinij eiectum Porsenna iubebat.

Porta, (πύλη) eyn thor, pfort) een duere, poorte) vne porte.) à portando, dicitur omnis exitus, & quò potest importari aliquid: vel ab aratri portatione (vt inquit Donat.) quia in designatione vrbium, subiunctis vacca & tauro, qui vrbẽ designabat, aratrum manu suspendebat, ne sulcum, quem primogenium dicit, faceret, vbi aditus ciuitatis erant relinquendi. Cæs. 6. Bel. Gall. Capit arma à proximis, atq; in porta cõsistit. Hinc fiunt diminutiua, portula, portella, & porticula, πυλίς. Liu. 5. Bel. Pun. Philomenes portula assueta venationem inferens, &c. Porta decumana, & porta prætoria, de castris dicitur.

Portendo. dis. porrò, hoc est, ante tendo, prædico significat. σημαίνω, προσημαίνω, προφαίνω. bedeuden) bedieden) porter signification.) Verg. Hunc illum fatis externa ab sede profectum Portendi generum. Plau. in Asin. Æ castor nobis periculum magnum & familiæ portenditur, Demeneti si expectemus mortem.

Portentosus. a. um. quod portentum facit, τερατώδης, τερατῶδες. Plin. lib. 22. cap. 8. Portentosum est quod de ea traditur. Portentosa Græciæ, mendacia dixit Plin. lib. 5. cap. 1.

Portentum, (τέρας) à portendo, id est, præostendo, quòd portendat aliquid futurum. Quamuis aliquando dicantur portenta inania quædam, & irridenda. Cic. libr. 1. Tusc. quæst. Aut quid negotij est hæc poëtarum & pictorum portenta conuincere? Portentorum tamẽ ex augurijs & auspicijs antiqui significationem accipiebant. Verg. lib. 8. pro bono omine posuit cum ait, Ne quære profectò Quem casum portenta ferant. Vbi Seruius: Modò bona omnia, quę victoriam portendunt. Et dicta prophetarum sunt quasi portenta, quia porrò, hoc est de longè tendebãt, id est, futura diuinabant. Vnde Sall. Ex libris Sibyllinis regnum Romæ tribus Cornelijs portẽdi. Portenta quoq; fieri dicuntur, cum insolita corpora rarò se ostendunt: vt cometæ, turbines, barathra, sereno cœlo facta tonitrua. Vnde Varr. In cœlo, inquit, memorabile extitit portentum. Nam stellam Veneris nobilissimam, Plaut. vesperuginem, Homerus Hesperon appellat pulcherrimam dicens, Castor scribit tantũ portentũ extitisse, vt mutaret colorẽ. Hæc aũt portẽta dicuntur esse contra naturam, sed nõ sunt, cum Dei voluntate fiant. Quæ quidẽ voluntas cuiusq; rei conditæ natura est, inquit August. lib. 21. Ciuit. Portentum ergo fit non contra naturam, sed contra quàm est nota natura.

Porthmeus, (πορθμεύς) penult. corr. Latinè dicitur trãsfretator. qui nauigio vehit, & qui exigit portorium; πορθμὸς enim fretũ dicitur. Iuuen. Iam sedet in ripa, tetrumq; nouitius horret Porthmea, id est, portus freti portitorem.

Porthmis. idis. (πορθμὶς) nauis ad traijciendum.

Porticulus, paruus portus, λιμενίσκος. Sumitur quandoque pro malleo.

Porticus, (στοὰ) quæ propter repentinos imbres, & vmbrarũ ac deambulationis gratia ædificantur. Ouidius De porticu Pomp. Tu modò Pompeia lentus spaciare sub vmbra, Cum sol Herculei terga Leonis adit. Hinc porticula diminutiuum.

Portio, quasi partio, significat partem, μέρος. Plin. lib. 9. ca. 35. Sed quota hæc portio est? Huius diminutiuum est portiuncula, μερίς. Apul. Qui cum à me portiunculã posceret. Hinc fit proportio, quę est duarũ rerũ mutuam facta comparatio, λόγος.

Portisculus, hortator remigũ, qui eam virgu'am, quæ portisculus dicitur, in manu tenẽs, hortatur remiges, vrget, & cuncta pro libito moderatur, κελευστής. Plau. in Asin. Tute habes portisculũ. Enn. in Annal. Portisculus cum signũ dare cœpisset.

Portitor, pen. cor. qui vectigal portus, siue portæ, id est, portorium conduxit: id est, qui fructus pecuniarios ex portu conduxit, & à venientibus illos exigit, τελώνης. Plaut. in Trin. vtrunq; complexus est: Solutum est portitori iam portorium. Quos Græci τελώνας, Cicero magistros scriptuæ, & portitores appellat. Nam ad Att. sic scribit: Illa caussa publicanorũ quantã acerbitatẽ afferat socijs, intelleximus ex ciuibus qui nuper in portorijs Italiæ tollendis, non tam de portorio quàm de nonnullis iniurijs portitorum querebãtur. Et portitor dicitur, qui aliqd portat, βαστάζων. Stat. lib. 1. Theb. Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrsæ. Potest etiam dici qui traducit homines, ac vehit ad nauim de littore, vel ad littus de naui, vel ad vlteriorem fluminis ripam, quem Græca voce πορθμέα dicimus. Abusiue portitor, qui portatur, sic vector.

Porto. as. nõ tantum corpore, sed etiam animo, & tam bona, quàm mala, αἴρομαι, κομίζω draghen) porter.) Teren. in And. Dn boni, boni quid porto? Et portare dicimur, cum iumentis aliquid nobiscum ducimus. Hinc Verrem legimus amicam è prouincia portasse, & Pompeiũ deportasse trium

phum. Hinc portito, frequentatiuũ. Et portatus, tus. actus ipse portandi. Plin. lib. 9. ca. 35. Tædia exquisita perditiore portatu. Huius cõposita sunt apporto, asporto, q cõtraria sunt. Cõporto, simul porto, συγκομίζομαι. Exporto, extra seu ex loco porto, aufero ue. ἐξάγω, ἐκβαλοῦμαι, ἐκφορῶ. Importo, introporto, εἰσκομίζομαι. Reporto, retro porto, ἐπάγω. Vergil. Hæc tristia dicta reportat. Deporto, Supporto, συγκομίζω. & transporto, διαπορθμεύω.

Portoriũ, naulum, & merces, q datur portitoribus, πορθμεῖον, ἐλλιμένιον. Item uectigal, qđ portitori soluit. i. telonario, scripturario, & scripturæ magistro ex portu vł fluminũ, vel lacuũ, vł stagnorũ. Lucil. Facit idem qđ illi, qui inscriptũ ẻ portu exportant clanculũ, ne portoriũ dent. Plau. in Asin. Iam ego hunc portitorem priuabo portorio.

Portulaca, quam Græci ἀνδράχνην dicũt, herba est frigida, & humida (vt inquit Auicenna) quę dentium tollit stuporem. Plin. lib. 25. cap. 23. & lib. 20 cap. 20. & Dioscorides lib. 2. ca. 138.

Portunalia, sunt dies Portuno Deo dicati, παλαιμώνια.

Portunus, (παλαίμων) vide Opportunus.

Portus, dicitur locus conclusus, quò importantur merces, & inde exportantur: vel ad quem applicant naues, & in quo persæpe hyemãt, λιμήν. eyn schifflende) een hauẽ) vng port.) Antiqui domos partim portus, partim insulas vocabãt, à portando. vnde etiã Porticus dictæ sunt. In ablatiuo plurali portubus & portibus facit. Hinc portuosus, multos portus habens. Sallust. in Iugur. Illam alterã speciẽ quàm vsu potiorẽ, quæ portuosior, & ædificijs magis exornata erat, &c.

Pos, videtur potius significare pontem, quàm postentem, inquit Varro lib. 2. De Ling. Latina.

Posca, siue pusca apud Celsum, vinum in torculari aquatum, quod apud Plin. Varronemq;, & alios lora dicitur. Quidã poscam dicunt esse potioris genus, quã Græci ὀξύκρατον vocant, quæ ex aquæ acetiq; mixtura conficitur. Plin. lib. 30. Tormina sanat palumbus ferus ex posca decoctus.

Poscinumius, a. um qui poscit numos, αἰτησίχρήματος. vnde basia meretricia poscinumia dici possunt, quippe quæ nihil aliud q numos poscunt.

Posco, poscis, poposci significat rem debitã & honestã peto, αἰτέω, ἀξιῶ. begharen) demãder.) Var. Poscere est, quoties aliqd pro merito nostro deposcimus. Cui Donatus cõcordare videtur, cum inquit: Poscere, est imperiosè rogare. Aliquando prouocare, ἐκ καλῶ. Vergil. Haud acrem dubites in prælia poscereTurnum. Cic. Poscunt maioribus pocu'is. Aliquando petere, seu vendere. Plau. in Merc. Tanti quanti poscit. In qua significatione etiã sumitur vocare. Iuuen. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam. Aliquãdo est requirere, exigere. Cæs. 3. Bel. Gal. Ad quos se celeriter cum vsus poscit, recipiũt. Item pro postulare, siue accusare. Cic. Denique accusant ij, quos populus poscit. Huius composita sunt, apposco, προσαιτέω quod est iuxta debitũ & ius posco, seu volo. Terent. in Heaut. Minas quidem iam decem habet à me filia, Quas pro alimentis esse nũc duco datas, Hasce ornamẽtis consequentur alteræ, Porrò hæc talenta dotis apposcent duo. Deposco. Exposco, multũ, seu cũ instantia, aut publicè posco, ἐξαιτῶ. Liu. lib. 1. Pacem precibus exposcunt. Verg. lib. 3. Sed votis precibusq; iubent exposcere pacem. Reposco, quod mihi debetur, reddi peto, ἀπαιτῶ. Verg. Parthosq; reposcere signa. Et reposcere, est vehementer poscere. Plaut. in Curcul. Quam tu virginem me reposcis.

Posculentum, (πότιμον) nõ poculentum dici debere scripsit Hermolaus in Plin. libro. 32. cap. 2. vir nunquam satis laudatus: quanquã à posca etiam posculentum dici possit.

Positio, (θέσις) situs, situatio.

Positiuus, a. um. quod primò positum est, nec aliunde deriuatum, θετικός. A quo Grammatici positiuum à comparatiuo & superlatiuo distinguunt, quòd illud sit quasi fundamentum istorum.

Positura, nota, qua sensus in oratione distinguitur θέσις. Itẽ dicitur situs, siue positio. Gell. Vt animaduerteretur, quo habitu, quaq; forma, quasi positura stellarum aliquis nasceretur. Sic syllabam dicimus esse longam positura.

Positus, us. idẽ quod positio, siue situs, θέσις. Ouid. in Fast. Terra tribus scopulis vastũ procurrit in æquor, Trinacris à positu nomen adepta loci.

Positus, participiũ, sui verbi significationẽ retinet. Aliquãdo ponitur bro exanimato. Verg. 4. Æ nei. Sic te vt posita crudelis abessem?

Possessio, proprietas, & vsus, siue actus possidendi agri aut ædificij, nõ ipse fundus, aut ager, κτῆμα. eyn besitzung) een besittinge) possessiõ.) Cic. in Para. Etenim si isti callidi æstimatores, prata & areas magni æstimãt, q ei generi possessionũ nemo nocere potest. Aliqñ tamen sumitur pro ipsis bonis immobilibus, κτῆμα, κτῆσις. Cice. ad Val. Is habet in Volaterrano possessionẽ. Hinc possessiuncula, diminu. Cic. Att. lib. 13. Credas, velim mihi maiori offensioni esse q delectationi possessiunculas meas.

Possessiuus, a. um. quod possidet, κτητικός: vt Euandrius ensis. ædes regiæ, quæ regis possessio est.

Possessor, qui possidet, ὁ κεκτημένος. eyn besitzer) een besitter) possesseur.) cuius fœmininũ est possestrix. Liui. 3. ab Vrbe, Ita sine querelis possessorum plebem in agros ituram, ciuitatem in concordia fore.

Possibile, dicitur quasi fieri potest, δυνατόν, cuius cõtrariũ est impossibile. Plaut. in Stich. Possibile est tandẽ Stantẽ stanti suauiũ dare amicũ amicæ?

Possideo, (κρατέω, κέκτημαι, in Pand.) besitzen) besitten) posseder) ex pos & sedeo. pos autem quod in vsu nõ est, idem est quod potẽs, vt sit possideo, quasi potẽs sedeo, id est, in posse, siue in potestate mea habeo. Teren. in And. Quæ illius fuerũt possidet. Possidere bona ex edicto, est possidere per adiudicationem, siue per decretũ. Possidere bona publicè, est quod in manu regia ponere dicimus. Hinc Possessio, Possessor, & Possessiuus, a. um.

Posideon, (ποσειδεών) mensis, qui dicitur à Latinis December, δεκέμβριος.

Posidonia, (Ποσειδωνία) à Neptuno dicta est, qui Græcè Ποσειδῶν dicitur, aliter Ionia dicitur, ab Ioue Xuti filio.

Posidonius, (Ποσειδώνιος) philosophus Apamiensis ex Syria(vt Strabo lib.14.author est) sed Rhodius existimatus, q̃a Rhodi vixit, ac philosophatus est, sicut & Apollonius modò dictus est Rhodius, cum esset Alabandensis. vtrunq; audiuit Cic. Hic cum aliquando morbo articulari laboraſset grauissime, fertur sæpe dixisse(erat enim Stoicus) Nihil agis dolor, quamuis sis molestus, nunquam te esse confitebor malum.

Possum, potes, potui, ex pos & sũ cõponitur, quasi potẽs sum. δύναμαι, οἷός τε ἐιμί. mũgẽ pouoir) Vnde etiã quandoq; cũ ablatiuo cõstruitur. Liu. lib. 10. Pecunia deinde, qua multũ poterant, freti, socios ex hostibus facere Gallos conãtur. Sunt etiã qui hoc verbũ cõponãt ex porrò, valdè, & sum, quod valde esse videanẽ, qui potẽtes sunt. Habet quandoq; appositũ, vt cũ dicimus, Deus omnia potest vnde fit Omnipotens. Quandoq; est sine appositione, Plau. Nõ hic vt possit, edit, sed posse cupit, vt edat. Ponitur aliquando pro valere, & bene habere. Cicero. 2. Tuscul. Nihil enim dolet nisi pes, possunt oculi, potest caput, laterã, pulmones, possunt omnia. Potesse autem, apud Plau. in Aul. inuenitur pro posse, Censen' inquit, talentũ magnũ exorari potesse ab isto sene? Dicimus venustè potest fieri, pro possibile est: nõ potest fieri, pro im possibile. Aliquãdo solum potest ponitur, nec exprimitur fieri. Plau. in Pseud. Potest vt alij ita arbitrentur, ego vt ne credam tibi. Cic. ad Lentul. Poterat vtrunq; præclarè, si esset fides, &c. id est, vtrunq; poterat fieri. Iungitur interdum accusatiuo cũ præpositione apud, & valeo significat: vt Hic apud principẽ plurimũ potest, hoc est valet, i. habet magnã authoritatẽ apud principẽ. Cic. 3 Ver. Loquebãtur enĩ decumani palàm, & præter cæteros is, qui apud istum plurimũ poterat, &c.

Post, nach) nae.) apres.) præpositio, composita & separata inuenitur. Separata, significat μετὰ Græcã præpositionẽ, quando ordinẽ demonstrat siue loci, siue temporis, siue alicuius alterius rei, & deseruit accusatiuo. Vergil. Post montẽ oppositum. Idem: Post aliquot mea regna videns, mirabor aristas. Horat. O ciues ciues, quærenda pecunia primum est, Virtus post numos. Composita vero reperitur cũ multis dictionibus, vt posthac, postmodũ. quãdoq; tamẽ loco aduerbij postea, ἔπειτα & hoc quãdo nulli casui seruit, vt quãdo iũgitur ablatiuo. Verg. Pôst mihi non simili pœna cõmissa luetis. Sallust. Vbi periculum aduenit, inuidia atque superbia pôst fuere. Cum ablatiuo, Vergil. lib. 6. Ille admirãs venerabile donum Fatalis virgæ longo pôst tempore visum. quòd si per se proferatur, vel præpostere, habet accentum acutum, in versu vero grauem.

Postea, componitur ex post & ea, ἔπειτα, μετέπειτα. dar nach) daer na) puys apres.) Vnde & producit a, sicut alia cõposita, interea, præterea, propterea. Sallust. Postea Piso in citeriorem Hispaniã quæstor propraetor missus est. Similiter posteaquàm vna dictio est, sicut & postquàm, ἐπειδὴ, quæ connexiuę particulæ sunt. Cic. Planco: Et absui pros ficiscens in Græciam, & posteaquã de meo cursu Reipub. sum voce reuocatus, nunquàm per M. Antoniũ quietus fui. Sic enim dictis sequentia copulantur. Aliquando inter postea & quã interponitur verò, & significat sed posteaquam. Idem Appio: Postea verò quàm ita cœpi.

Postergo, (μεθίημι) posthabeo, relinquo, postpono & quasi pòst terga iacio: à quo postergator, & postergatio.

Posteriora, (τὰ ὀπίσθια) dicuntur quæ à vultu auersa sunt. Vnde est illud: Posteriora mea videbis.

Posteritas, significat posterum seculum, siue homines qui pòst nascentur, οἱ μεταγενέστεροι, ἀπόγονοι. Cic. in Lælio: Quo in genere sperare videor Scipionis & Lælij amicitiam notã posteritati fore.

Posterius, tardius, vel secundò, ὕστερον. Plau. in Epid. Vos priores esse oportet, nos posterius dicere, Quòd plus sapitis. Quandoq; etiam minus, vilius, abiectius. Plautus in Asin. Posterius ista dicis, quàm credo tibi.

Postero, ras. ὑστερίζω. Palladius: Oliua cum varia cœpit esse, colligitur. nam cũ tota nigrescit, q̃d speciei merito posterauit, fundẽdi vbertate cõpẽsat.

Posterus, a, um. quod aliquid sequitur, ὕστερος, ἐπιγιγνόμενος, ὀπίσθιος. nachgende) nauolgende.) Vt postera dies, id est, sequens. Verg. lib. 4. Postera Phœbæo lustrabat lumine terras. Aliquãdo posterus dicitur, qui post nos futurus est. Vnde posteri, quicũque ex nobis, & post nos etiã ex alijs nascẽtur, μεταγενέστεροι, ἐπίγονοι. Cic. 2. de Nat. Deor. Expetantur hæ pœnæ à liberis, à nepotibus, ac posteris. Cum dicitur, in posterũ prospicere, in posterũ differre, subauditur tempus. Cic. pro Mur. Sapiẽs, ac multũ in posterũ prospiciẽs. Idem ab Att. Distulimus sermonẽ in posterũ. Cui contrariũ est, In præsens. Huius comparatiuũ est, posterior, & superlatiuũ postremus, ὕστατος, id est, vltimus. Cicer. De Orat. Paria esse debent posteriora superioribus. Posteri pedes, qui post primos sunt, ὀπίσθιοι. Hinc cõponitur præposterus, quasi peruersus, & inuersus, πρωθύστερος. Cic. Cas. Præposteros habes tabellarios, & si me quidem non offendunt, sed tamen cum à me discedunt, flagitant literas. hoc est, qui post alios venire debent. priores alijs qui præmissi fuerant, veniũt. Quintil. Præpostera res occidere, deinde erubescere. Præpostera libido, (κατὰ πυγοσύνη) dicitur vitiũ Sodomiticũ. Præposteros homines libidinosa cupiditate vocat Iulius Firmicus, qui & pædicatores vocantur.

Postfero, pen. cor. postpono, ὕστερον τίθημι. Pli. li. 2. Gebenna, & vrbibus & agrorum cultu, virorum morumq; dignatione, amplitudine opum nulli prouinciarum postferenda.

Postfuit, posthabitum est. Sall. Sed vbi periculum aduenit, inuidia atque superbia postfuere. Bud.

Posthabeo, postpono, ὕστερον τίθημι, ὀλιγωρῶ, χείρω ἡγοῦ. Terer. in Phorm. Nam omnes posthabui mihi res, ita vt par fuit.

Posthac, dictio composita, sicut Antehac, & significat deinceps, in futurũ, siue post hoc tempus, (μετὰ ταῦτα, τὸ λοιπὸν, τοῦ λοιποῦ. hinfurter) hier nae) doresenauãt.) Teren. in And. Posthac quas faciet deintegro comœdias. Valla lib. 2. cap. 57.

Posthumus, pen. corr. ex post & humus cõponitur, qui post mortem parentis natus est, quasi post humatum & sepultũ patrẽ, ὀψίγονος. Plau. in Aulul. Post mediam ætatem, qui mediã ducit vxorẽ domum, Si eam senex anum prægnantẽ fortuitò fecerit, Quid dubitas, quin sit paratum nomẽ puero posthumus? Dicitur & Posthumus, ma. mum. pro futuro, & sequenti, & postero. Vnde & Apuleius Posthumã spem dixit. Verg. lib. 6. Tua posthuma proles. Fuit & Posthumus, (ποσθοῦμος) nomen viri. Horat. lib. 2. Carminum, Heu heu fugaces Posthume Posthume Labuntur anni.

Posticula, diminutiuum à postica, pro posteriore parte ædium, ὀπισθόδομος. Apulei. Per quandam breuem posticulam intro vocat me.

Posticulum, aliud diminutiuum. Plaut. in Trin. Posticulum hoc recepit, cum ædes vendidit.

Posticũ, & Posticus, pe. prod. à post stãdo, pro ostio in posteriore parte ædium, πλαγία θύρα. Plaut. in Stich. Aliud aũt posticũ nostrarum harũ ædium. Veteres tamen etiam vicinum habitantem ad posteriorem partem ædium, sic appellarunt. Horat. Atria seruantem postico falle clientẽ. Et ostium ipsum, postica fœminino genere dicitur. Ammia. Per posticam ingressus, refertam inueni confluentem ex finitimis, virili & muliebri sexu. Postica etiam augurum est (vt inquit Seruius) Augures designant spacia lituo, & eis dant nomina vt prima pars, quæ ante nos est, dicatur antica, posterior postica. Dextram quoque (sicut scribit Festus) anticam, sinistrã posticam dicimus. Sic etiam ea cœli pars, quæ Sole illustratur ad Meridiem, antica nominatur, quæ ad Septentrionẽ postica. Rursus quæ diuiduntur in duas partes, Orientẽ atq; Occidentem, antica, & postica dicuntur. Item posuca linea in agris diuidendis, quæ ab Oriente in Occidentem spectat. Omnia deniq; quę post nos sunt, postica dicuntur, & quę ante nos, antica. Inuenitur etiam posticus, a. um. ὀπίσθιος. Persius: Posticæ occurrite sannæ. hoc est, irrisioni factæ à parte posteriore. Auson. Postico vulnere fossor.

Postidea, id est, post id, siue deinde. Plau. in Stich. Cũ æquius est nos potiorẽ habere te, postidea viros nostros. Ibidẽ: Postidea loci si hoc eduxerit.

Postilena, à post & stando, quòd stet à parte posteriori, ὀπισθία. Est enim iumentorum lignum, siue crassius lorũ, quod sub iumenti cauda ponitur. Plau. Ita te aggerũda aqua curuũ faciã probè, vt postilena possit ex te fieri. Hinc per contrarium antilena, qua pectus cingitur, τὸ προστηθίδιον.

Postis, gen. masc. à post deducitur, & significat valuam ostij, siue latus portæ: dictus, quòd post fores stet. παραστάδες. Verg. Hærent parietibus scalæ postes'q; sub ipsos Nituntur gradibus.

Postliminiũ, (ἀναπόμπιμον) ex post & limina componitur. Quæcũq; enim à nobis alienata ad hostem perueniunt, cum à nostro limine exierint, si post ad idem limen reuertantur, postliminio redeunt. Festus: Postliminio receptus est, si qui extra limina, hoc est, terminos prouinciæ, captus fuerat, rursus ad propria reuertitur. Paulus Iureconsul. De cap. l. postliminium. Postliminium, est ius amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statũ pristinum restituendæ, inter nos & liberos populos, regesq; moribus ac legibus constitutũ. Nam quod bello amisimus, aut etiam circa bellum, hoc si rursus recipiamus, dicimus postliminio recipere, id quod naturali æquitate introductum est, vt qui per iniuriam ab extraneis detinebatur, is vbi in fines suos redisset, pristinũ ius suum reciperet. Sũt qui ex aduerbio post, vim nominis interpretentur, reliquam vocabuli partem solum additamentum ostendentes, tanquã liminiũ nihil significet, sicut tullium, supplementũ est in meditullio. Postliminio quietis, apud Apuleiũ significat post quietem. nam reuersio quædam, postliminij vocabulo significatur, quia semper post id quod restrò relinquitur. Postliminio mortis, id est reuersione à morte, & post mortem.

Postmitto, postnabeo, negligo, parui aut nihili habeo, i. ã. nachlassen) laten varen) mettre arriere.) Cice. pro Cælio: Quod in alicuius agrestis periculo non postmitteret, id homo eruditus in ingenijs doctissimi hominis dissimulandum putaret.

Postmodum, (ὕστερον) dar nach) daer na) apres, puis apres.) pen. cor. ex post & modum, significat postea, siue postremò, quasi post modum rei datũ. Liu. libr. 1. Sæpe ex iniuria postmodum exortam gratiam. Dicitur & postmodo. Idem lib. 4. Si Ardeates sua tempora expectare velint, arbitriumq; senatui leuandæ iniuriæ suæ permittant, fore vt postmodo gaudeant se iræ moderatos.

Postomis, idis. (ψάλιον) instrumentum ligneum seu ferreum, quod ad cohibendam equorum tenacitã naribus vel morsui imponitur. Luci. Postomides huic de naribus ingentes pendent.

Postpono, retrò pono, posthabeo. Plin. li. 13. ca. 19 Cyrenaica regio loton suæ postposuit paliuro. Cic. ad Tyronem: Omnia postposui, dummodo præceptis patris parẽrem.

Postprincipium, opponitur principio, & significat progressum rei. Gell. lib. 16. ca. 18. Voluptas autẽ, vel vtilitas talium disciplinarũ in postprincipijs existit, cum perfectę absolutęq; sunt, in principijs verò ipsis ineptæ & insuaues videntur.

Posteaquàm, & posteaquàm, (ἐπειδὴ) connexiuæ particulæ sunt, Verg. Postquàm altos tetigit fluctus. vide in postea.

Postremissimus, (ὕστατος) Veteres pro postremo dixerunt.

Postremitas, (ἐσχατιά) pro extremitate ponitur.

Postremò, aduerbium, significat finaliter, vltimo loco, tandem. τὰ ὕστατα, τὸ τελευταῖον. zum aufferest) ten laetsten) finalement.) Salust. Postremò omnibus modis pecuniam trahunt. A postremũ, idem est. In posterum vero, τὸ λοιπὸν, significat in futurum tempus. Quintil. libro. 1. Multa linguæ

vitia nisi primis eximantur annis incmendabili in posterum prauitate durantur.

Postremus, superlatiuũ, vltimus. Teren. in Phorm. Hæc deniq; eius fuit postrema oratio. Postremos hoies, pro nequissimis dixit Cic. Postremũ quoq; superlatiuũ aduerbialiter ponitur, vt vltimũ. Teren. in And. Si id facis, hodie postremũ me vides.

Postridie, (τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐπιούσῃ) & Pridie, (τῇ προτεραίᾳ) cõposita sunt, & diuersa. De pridie, Gell. lib. 19. cap. 24. Die pristini, eodem modo dicebatur, quod significabat, die pristino, id est priore, quod vulgò pridie dicitur, conuerso compositionis ordine, quasi pristino die. Festus vero (cui magis accedendum puto) compositionem pridie antiquã esse innuit, cũ ait, Priuignus dictus est, quòd antè quàm mater secũdò nuberet, est progenitus. Pri enim antiqui pro prædixerunt. Pridie igitur, ex præ & die compositũ, priori siue præcedenti die, siue die vno antè significat. Postridie verò, postero die: syncopatum enim est. Lact. lib. 5. de vtroq; exemplũ posuit, & loquitur de Carneade: Is cum legatus ab Atheniẽsibus Romam missus esset, disputauit de iustitia copiose, audiẽte Galba & Catone censoribus, maximis tunc oratoribus. Sed disputationem suam postridie contraria disputatione subuertit: & iustitiã quã pridie laudauerat, sustulit. Plaut. in Sticho: Qui potest mulieres vitare, vitet. vt quotidie pridie caueat, ne faciat, qđ pigeat postridie. Pridie igitur, priori die, siue præcedente die significat, vt etiam apud Cato lib. de Re rust. Si quem purgare voles, pridie ne cœnet. Postridie verò, postero die. Nec post tres dies vllo modo significat, vt Catonis exemplũ apertissimè demonstrat, qui eodem libro sic ait, Oleum viride sic facito, Oleam quàmprimum ex terra tollito, si inquinata erit, tollito, à folijs & stercore purgato, postridie, aut post tertiũ diem quàm lecta erit, facito. Non enim adiecisset diem tertiũ si postridie post tres dies significaret, nisi φ postridie, secundus seu sequens dies esset eius diei, qui præcessit. Quod ostenditur etiam ex hoc, quòd eius diei appositũ, tam pridie ꝙ postridie inuenitur. Cic. Len. ad duodecimũ Calendas Februarij, dum in senatu pulcherrimè staremus, quòd iã illam sententiã Bibuli de trib⁹ legatis, pridie eius diei fregeramus. id est, præcedenti die eius diei, hoc est duodecimi. Cæs. lib. 1. Postridie eius diei Cæsar præsidio vtrisq; castris, qđ satis esse visum est, reliquit. id est, sequẽti siue postero die eius diei, qui præcessit. Aliquãdo eis genitiuus iungitur: vt Pridie siue postridie Calendarum, Nonarum, Iduum, & possessiuè iungitur. Nonnunquã accusatiuus apponitur. Cic. App. Pridie Nonas Iunias cum essemus Brundusij. Et resoluitur, Die præcedenti Nonas, siue die ante Nonas. Liu. Etiam postridie Idus reb⁹ diuinis supersederi iussum. Quo item modo, Postridie Calendas dicitur, id est, die post Calendas. Etiam aliter accusatiuo iungũtur. Cic. ad Att. Pridie compitalia memento. Interdum pridie & postridie sequitur quàm: vt Pridie quàm intres patriã, sacrificiũ facito. Liu. li. 1. Nam cũ pridie quàm legati ad Tarquinios proficiscerentur, & cœnatũ fortè apud Vitellios esset, coniuratiq; ibi remotis arbitris multa inter se de nouo (vt fit) consilio egissent, sermonem eorum ex seruis vnus excepisset, qui iã antea id senserat agi. Quod sic exponitur: Die præcedenti antè ꝙ legati ad Tarquinios proficiscerentur, Similiter illud Suet. in Cæs. Et pridie ꝙ occideretur, in sermone nato super cœnam apud Marcũ Lepidum, quisnã esset finis vitę commodissimus, repentinũ inopinatumq; prætulerit. Non autem quo, (sicuti Valla interpretatur) eo quòd sentẽtiæ repugnare videretur. Similiter, Postridie quàm pater mortẽ obijt, epulum feci. id est, postꝙ pater mortẽ obijt, postridie epulũ feci, vt dies mortis luctui seruiat postera verò epulis. Nõ autẽ, Postridie quo pater mortẽ obijt, epulũ feci, quod neq; orationi neq; sensui conuenit. Nam postridie, aliũ diem exigit præcedentem. In isto verò exemplo, nullus alius dies præcessit. Ergo quàm, pro postꝙ exponendũ est, vt postridie sequatur ipsum quo pater mortẽ obijt. Similiter, Postridie ꝙ vxorem duxero, nauigandũ est mihi. Si quàm pro quo sumatur, nõ recte fiet interpretatio. Igitur necessariò quàm pro postquam nõ pro quo sumendũ est. Nisi quàm ꝓ quo hoc modo sumamus, nõ tamen vt capiamus Eo postridie epulũ factũ, quo pater mortẽ obijt: neq; Eo postridie quo vxorẽ duxero, nauigandũ est mihi, sed sic, Postridie, id est, postero die ab eo quo pater mortẽ obijt, epulũ feci. & Postridie ab eo quo vxorẽ duxero, nauigandũ est mihi. Et Valla forte intellexit. Hoc modo sumẽda sunt pleraq; Liuij exempla, vt lib. 3. Anno trecentesimo altero quàm condita Roma erat, iterũ mutatur forma ciuitatis, à consulibus ad decemuiros. Et li. 4. Dictator, exercitu victore domũ reducto, die octauo quàm creatus erat. Hic quàm pro quo exponitur, id est octauo die ab eo quo creatus erat. Et illud, Quàm cõdita Roma erat. id est, ab eo quo cõdita Roma erat. Quod etiã ꝓ postquàm sumi potest. Possunt tamen Vallæ exempla breuius exponi, vt quàm pro cum sumatur, hoc modo: Qu. pro cum, pater mortẽ obijt, epulũ feci postridie: & Quàm, pro cum, vxorẽ duxero, nauigandũ est mihi postridie. Illud autẽ Ciceronis ad Tyronẽ, Menandrius postridie ad me venit, quàm expectarem: pro cum omnino sumitur, nõ pro postꝙ, neq; pro antequàm, neq; ab eo quo: hoc modo, Menandrius quàm, id est, cũ die præcedenti eum expectarem, venit ad me postridie. Vnde rectè sequitur, Itaq; habui noctem plenã timoris. id est, noctem ꝙ ipsum diem præcedentẽ insecuta est, & intercessit inter postridie, hoc est sequentẽ diẽ, & ipsum ꝓcedentẽ. A pridie fit pridianus. a. ũ. qđ est pridie alicui⁹ diei, χθιζὸς, προτεραῖος. Suet. in Cat. Marcẽte adhuc stomacho pridiani cibi. A postridie fit postridianus, q postridie alicuius diei, ὑστεραῖος. sicut postriduanus, q post Idus est. Postridianus apud receptos haud inueniri posse arbitror.

Postulo, as. significat quodã modo regro, volo, posco, peto, desydero: vt res, locus, ꝑsona, tẽpus, caus

ſa,poſtulat,αἰτῶμαι,ἀπαιτῶ.begaͤrẽ) demander.) In qua ſignificatione quãdoq; ablatiuo iungitur mediante præpoſitione.Cic.in Læl.Neq; quicquã vnquam niſi honeſtum & rectum alter ab altero poſtulabit.Aliquãdo accuſatiuo ſolum.Idem pro Ligario:Longiorem oratione cauſa forſitan poſtulat,tua certè natura breuiorẽ.Nonnunquã duobus accuſatiuis,ſed tunc ſumitur pro oro,προσθῶ. Quandoq; ſignificat rem debitã & iuſtam peto. Aliquando ſignificat accuſo,ſeu querelam dico de altero apud alterum,προσκαλοῦμαι,κρίνω, λαγχάνω δίκην,γράφομαι,ἐνδύω. Suet.in Cæſ.Cæterum Cornelium Dolabellam Conſularẽ & triumphalem virum repetundarũ poſtulauit. Idem de Auguſto:Affuit & clientibus,ſicut ſcrutario cuidam euocato quondã qui poſtulabat iniuriarũ. Poſtulare(inquit Vlpianus) eſt deſyderium ſuum, vel amici in iure,apud eum qui iuriſdictioni præeſt, exponere,vel alterius deſyderio cõtradicere. Solet diſtingui inter poſtulare,poſcere,petere,obſecrare,& flagitare.Quia poſcimus imperioſè,petimus precatio,poſtulamus iure, obſecramus, id eſt,per ſacra rogamus : flagitamus,non ſine ſtrepitu verborum addendo conuitium. Cic.Quanquam cauſa poſtulat,nõ tamen flagitat.Curtius: Poſtulabat autẽ magis,quàm petebat. Poſtulare quæſtionem eius eſt,qui iniuriã ſibi factam queritur,aut alteri,quã vindicare ad eum pertineat. Liu.2.ab Vr.Senatus tumultuoſè vocatus,tumultuoſius conſulitur,quæſtionem poſtulantibus iis, qui pulſati fuerant. Expoſtulare eſt,cum querimur iniuriam apud illum,à quo accepimus,& habet in ſe reprehenſionem,de quo alibi.Hinc poſtulatum,vel poſtulatio, quod verbi ſui varietatem ſequitur,vt cum ℘ requiro ponitur.Cic.Fam.12. Legati vltrò ab illo ad nos intolerabilia poſtulata retulerũt. Et ad Att.Eſt illa quidem impudens poſtulatio.Ponitur & ℘ ſacra ſupplicatione,(quã proceſſionẽ vocant) & fieri ſolebat poſt poſtulatia fulgura,quæ (vt inquit Feſtus) votorũ aut ſacrificiorum ſpretam religionẽ deſignabant. Cic. de Aruſp.Eodem oſtento Telluri poſtulatio debetur.Item poſtulationibus vacare eſt,quod requeſtas expedire dicimus.Plin.in Epiſt.Senecio cum exploraſſet conſules poſtulationibus vacaturos, conuenit me.Alio modo,cum poſtulo accuſationis eſt,ſignificat querelã,vel quaſi iuſtã querelarũ interpoſitionẽ.Cic.ad Qu.Frat.de te eſt honorifica mentio facta,cũ te vnũ dicerent poſtulationi Lucij Seſtij Panſæ reſtitiſſe. Idem in Verg.4.Hoc commoti dolore,poſtulata conſulibus,quæ non poſtulata,ſed in iſtiũ crimina viderentur eſſe edita derunt. Inter expoſtulationẽ & poſtulationẽ hoc differẽtiæ eſt, vt expoſtulatio ſit apud illũ ipſum, qui peccauerit,poſtulatio de illo apud alterum.

Poſtuorta,dea erat Romanor,q̃ futura ℘ſpiceret.

Potamentum,(πότιον) idem quod potatio.

Potens,(δυνατὸς) machtich) qui peult.) tam participium quàm nomen inuenitur,à poſſum. Sed quando participiũ eſt, tempus ſignificat,& accuſatiuo iungitur nominũ,vel infinito,nec cõparationem accipit:vt Potẽs pugnare,vel potẽs bellũ facere. Quãdo verò nomẽ,caret tpe,& genitiuo iungitur:vt Potens maris,potens regni.Et comparationem accipit, vt potentior, potentiſſimus. Huius contrariũ impotens,qui nõ poteſt. A quibus potentia, δύναμις,& impotentia,potenter & impotenter.Cice.de Inuentione,Potentia,eſt ad ſua conſeruanda, & alterius obtinenda, idoneas rum rerum facultas. Differunt autem (ſecundum Priſcianum) potentia,& poteſtas,quod poteſtas magis pro vi accipitur, potentia pro dominatione. Hinc omnipotens,armipotens,bellipotens, qui armis & bello potens eſt. Viripotens,mulier quæ coire cum viro per ætatem poteſt.

Potentatus,us.poteſtas,(δυναστεία) Cæſ.1.bel Gall. Hic cum tantopere de potentatu inter ſe multos annos contenderent.

Poterium, ποτήριον Græcè, quod Latini poculum dicunt.

Poteſſum,id eſt, poſſum,(δύναμαι) Terent.At pol ego amatores audieram mulierum eos eſſe maximos,ſed nihil poteſſe.Cornel.Crediderim poteſſe vetuſto more legendum, tamen quotquot legi codices,poſſe habent.

Poteſtam,pro poteſtate veteres vſurparunt.Plaut. Neq; deſidiæ in ocio operã dediſſe, neq; poteſtatem ſibi fuiſſe,adeò arte cohibitum eſſe à patre.

Poteſtas,optio,ditio,imperium,ius,vis, potentia, (δύναμις,ἐξουσία) macht) pouoir.)Cuius nominis multa tradit Paulus Iuriſconſul. De verb.ſignif. Poteſtatis, inquit, verbo plura ſignificantur. In perſona magiſtratuum,imperium. in perſona liberorum, patria poteſtas : in perſona ſeruorum, dominium. At cum agimus de noxæ deditione cum eo,qui ſeruum non defendit,præſentis corporis copiam facultatemq; ſignificamus.Itẽ poteſtates in plurali numero, dicuntur principes,potentes,quos Græci δυνάστας vocant,& hi qui magiſtratus gerunt,& habẽt merum imperium,hoc eſt gladij poteſtatem,ad animaduertendũ in facinoroſos homines,& iudicijs ℘ſunt. Suet.in Claudio: Iuriſdictionẽ de fidei commiſſis quotãnis & tantũ in vrbe delegari magiſtratibus ſolitam, in perpetuum,atq; etiã per prouincias poteſtatibus demandauit. Apul. Sed iuſſit poteſtas officialem ſuũ magna feueritudine coërceri.Plin.li.29.ca.4. Pingue draconis in pelle dorcadũ neruis ceruinis adalligatum in lacerto, conferre iudiciorum victoriæ, primũ ſpondylum aditus poteſtatũ mulcere.Et poteſtas ponitur pro conſilio & ratione. Vnde exire aliquem de poteſtate,ἐξίστασθαι dicimus,mentis impotem fieri. vt apud Cicer.lib.4. Tuſc. Iratos propriè dicimus exiſſe de poteſtate. id eſt,de mẽte. Sic in poteſtatẽ redire,dicit id q̃d è poteſtate prius exiuerat. In poteſtate eſſe,paſſiuæ ſignificationis eſt.Nam ea dicuntur eſſe in poteſtate noſtra,quæ in noſtram poteſtatẽ venerũt. Vel nos dicimus eſſe in poteſtate eius, qui poteſtatem in nos habet, vel ſub cuius poteſtatem ſubiecti ſumus,aut ſpõte,aut dominationis iure, aut emptionis aut accepti beneficij obligatione.

Sic

Sic in potestatem venire, est non potestatem assequi, sed in potestatem cadere, vel sub potestatem alicuius subijci.

Potidea, (ποτίδαια) vrbs Æmathiæ, siue Macedoniæ.

Potinam (ποτίνην) deam dixere, à potando.

Potiono, nas. (ποτίζω) potionẽ præbeo: cuius passiuum est potionor. Suet. in Calig. Creditur potionatus à Cæsonia vxore, amatorio quidẽ medicamento, sed quod in furorem verterit.

Potior, potius, comparatiua, pro melior & melius, quasi potentior & potentius, cõmodior, exoptatior, exquisitior, κρείττων, βελτίων. besser) beter.) Cic. in Tusc. Filius plus pollet, potiorq́ue est patre. id est, melior, aut præstãtior. Et potissimus, a, um. superlatiuũ, id est, optimũ, pcipuum, exquisitum. Plin. Epist. 79. Nam si hoc opusculum nostrũ aut potissimũ esset, aut solum, &c. Sic potissima ratio, potissima nobilitas. Hinc aduerbia potius, quod significat magis, & potissimũ, vel potissime, id est, principaliter, quàm maximè. Differunt autem potius, & potissimum, seu potissimè, μάλιστα. quòd potius ad duo tantum, potissimũ ad plura refertur: vt Quem potius instituam hæredem, Fabium aut Lucium? aut, Quam natarum potissimum erudiam? si multæ sint. Inuenitur tamen quandoque potissimum referri ad duo. Cic. Quanquàm præstat honestas incolumitati, tamen vtri potissimum consulendum sit, deliberetur.

Potior, tiris. & poteris, (γίνομαι ἐγκρατὴς, ἐπιτυγχάνω) eroberen, inhaben, besitzẽ, niessen, brauchen) inhebben, besitten, ghebruycken) venir au dessus, en estre rendu & fayct iouyssant.) à potis deducitur, tam tertiæ quàm quartæ coniugationis est. In infinitiuo tamen & participio quartam sequitur. Verg. Vi potitur. quid non mortalia pectora cogis, &c. Ouid. Tuque tuis armis, nos te potiremur Achille. Est autem potiri, tenere, & quasi in potestate habere, & sic ferè semper cum genitiuo construitur. Sallust. Cui fatum foret vrbis potiri. Potiri rerum, est imperium tenere. Cic. ad Lent. libr. 1. Ocium nobis exoptandum est, quod ij qui potiuntur rerum præstaturi videntur. Aliquãdo est obtinere, & in potestatem vendicare, & tunc ablatiuo iungitur: vt Cæsar tandem potitus est Gallia. Aliquando fruor, ἀπολαύω, καρποῦμαι, potissimum in præsenti tempore, sic etiam cum ablatiuo, & nonnunquã cum accusatiuo construitur, sed raro. Cic. Quod si his voluptatibus bona ætas fruitur, libentius primum paruulis fruitur rebus, vt diximus: deinde ijs quibus senectus etiam si non abunde potitur, nõ omnino caret. Terent. in Adel. Patria potitur commoda.

Potiridion, (ποτηρίδιον) pocillum.

Potis sum, (οἷός τε εἰμὶ) possum, pote volo, possum velle.

Potis est, possibile est, (οἷόν τε ἐστὶ) & potis, potens est.

Potis, & pote, (δυνατὸς) adiect. A quo pote aduerbiũ vt quipote, vtpote. vide in dictione Compos.

Potitius, (ποτίτιος) à potando cognominatus est, qui Herculi sacra faciebat. A quo Potitia familia. Erat & altera familia Pinariorum, quæ Herculi semper sacrificaret.

Potito, tas. pen. corr. cõsuetudinem potandi habeo (καταπίνω) Est enim frequentatiuũ. Plau. in Amp. Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mihi illic ob virtutẽ data est, Pterela rex qui potitauit, quem ego mea occidi manu, Alcumena tibi condono.

Potnia, (πότνια) vrbs in Bœotia, non longè à Thebis, vbi Glaucus Sisyphi filius, & Meropes habuit equas, quas cõsueuerat humana carne alere, quo cupidius in hostẽ irruerent. Ipsum autẽ, cum alimenta defecissent, deuorauerunt. Item quadrigæ quibus vtebatur, ποτνιάδες dictæ sunt.

Poto, tas. taui. & potus sum, tatum, & potum, significat bibo, πίνω. drincken) boire.) Cic. Phil. 2. Domus erat aleatoribus referta, plena ebriorum: totos dies potabatur, atque id locis pluribus. Et translate, Idem in Tusc. Stoicorum ista magis gustata quàm potata delectant. Eius cõposita sunt, appoto, quod est multum poto, προσεκπίνω. Plautus in Curcul. Postquàm cœnati atque appoti, talos poscit sibi in manum, prouocat me in aleam, vt ego ludam. Compoto, simul vel cum alio poto, συμπίνω. Vnde compotatio, quam Græci συμπόσιον dicunt. Epoto, potando exhaurio, ἐκπίνω. Perpoto valde poto, διαπίνω. Præpoto, antè poto, προπίνω, & habent penult. prod.

Potorium, (ποτήριον) vas quod ad potum est deputatum. Plinius lib. 33. cap. 10. Mille conuiuas totidem aureis potorijs.

Potorius, a, um. (ποτήριος) quod ad potandũ pertinet. vnde dicimus vasa potoria, sicut vasa escaria.

Potus, ta, tum, in vtraque significatione sumitur pro eo qui potauit, ὠνομωμένος, πεπωκώς. Ouid. lib. 4. Fast. Pompa, senem potum pota trahebat anus. Idem in eodem: Clauiger & tanto est Albula pota deo. Cice. Fam. 7. Et si domum bene potus seroque redieram. Et hæc actiuè. Passiuè autem, ποτὸς, ab Ouidio lib. 15. Metam. Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur.

Potus, tus. idẽ quod potio, (πόσις, πόμα) cyn dranck) la boisson.) Plin. libr. 10. cap. 72. Serpentes exiguo indigent potu. Quanuis sint, qui distinguãt dicentes, potum esse vini, aquæ, & huiusmodi: potionem à medicis ægrotantibus dari. Sed Cicero potionem pro potu accipit in Tusc. cùm ait, Quid quòd ne mente quidẽ recte vti possumus, multo cibo & potione repleti? Et in Cato. Tantum cibi & potionis adhibendum, vt reficiantur vires, non opprimantur.

P A N T E R.

PRactica, πρακτική, ἀπὸ τοῦ πράττειν, hoc est, ab agendo.

Præ, (ὑπὸ) præpositio, quæ tã separata, quàm composita vbique diphthongatur. Separata quidẽ ablatiuo deseruit, & quandoque significat pro, siue propter. Apul. Præ luxuria cuncta profuderat. Quandoque significat ante, πρὸ, siue de loco dicatur, siue de electione. Et modò absolute ponitur. Terent. I præ, sequar. Modò cum ablatiuo, vt Præ oculis, id est, ante oculos. Præ cunctis, id est, ante cunctos, vel quàm cuncti. Interdũ ponitur pro

pro respectu, siue ad comparationem, πρὸς τὸ. Terent. in Eunu. Hic ego illũ contempsi præ me, ὡς πρὸς ἐμὲ, id est, ad comparationem me. Liuius Paruam Albam præ ea vrbe, quæ conderetur, fore. Nonnunquam pro ab. Teren. in And. Præ studio dum efficias, quód cupis. id est, ab studio. Idẽ in Eun. Vt fit, misera præ amore. Item pro extra, siue excepto, vel excepta. Gell. lib. 1. Præq; se vno cæteros omnes linguæ Atticæ principes, gentẽq; omnem togatam, quodcunq; nomen Latinũ, rudes esse atq; agrestes prædicabat. Terent. Extra vnam ancillam dixit. Itẽ pro respectu eius. Plau. in Pers. Imò res omnes relictas habeo, præ quod tu velis. In eadẽ significatione dicimus pręquàm. Plaut. in Amphit. Parua res est voluptatum in vita, atq; in ætate Agunda, præ quàm quod molestum est. Composita significant antè, vel prius: vt, præpono, præfero. Aliquãdo super, vt præfectus, præsideo. Aliquando valde, vel mirum in modũ, siue præter modum, multa per ὑπὲρ Græcè, vt præclarus, præcelsus. & magis auget quàm per, iungiturq; cum aliquibus dictionibus, cum quibus non iungitur per, vt præpotens, ὑπερσθενὴς, præcelsus, prælatus, præclarus, præfulgens, prædiues, ὑπερπλούσιος, prædulcis, prędurus, præcultus, prælargus, prælongus, ὑπερμήκης. Nam prælongus homo, & prælonga oratio ea dicitur, quæ enormi longitudine est. Præpotens, præcelsus, & similia, maiorem in modum potens celsusq;, & quasi præter modum moremq; aliorum potens ac celsus. Significat quandoque etiã ante tempus, siue præter morem aliorum: vt præcox vua, præcox ingenium. Item significat non, siue nondum, vt præmaturus. Aliquando superuacuè ponitur, vt præmorior, præcingo, quæ significant sicut eorũ simplicia. A præfit, præut, quod collationem significat. Plaut. Modestior nunc quidem est de verbis, præut dudum fuit. id est, si pristinos eius mores respicias, (ὡς γε πρὸ τοῦ ἐγίνετο) & præter, sicut à sub subter, in inter, pro propter.

Præaccipio, ante accipio, (προλαμβάνω) A quo præacceptio: figura, quæ præsumptio à nostris, à Gręcis verò πρόληψις dicitur, cum Poëta aliquid pręaccipit, ad eamq; subsequitur qualitatem.

Præacuo, prius acuo, aut valde acuo, (προθήγω.) Cato de re Rust. Vitem teneram præacuito, obliquo inter se medullam cum medulla componito.

Præbeo, ex præ & habeo, abiectis a & h, significat do, exhibeo, (παρέχω. δίδωμι) darreychen, gheben) bieden, geuen) donner, bailler.) Nam qui aliquid præbet, id præhabere ratione dicitur. Aliquando significat ostendo. Terent. in Adel. Seruum haud illiberalem præbes te. id est, in re ostendis, factis probas. Cice. Aures non obtusæ, sed vacuæ præbebantur. id est, adhibebantur. Idem Atti. Sicut Ciceroni in omnibus eius periculis singularẽ fidem præbuit. id est, præstitit. Teren. Adel. Quid potui melius, qui hodie vsque os præbui? id est, tradidi, obtuli. Hinc præbitus, participium. Colu. lib. 1. cap. 8. Aut in cæteris præbitis iniuriosè tractentur. Et præbitor, oris. verbale. Cic. 2. de Offi. An tu id agis, vt Macedones te non regem suũ, sed ministrum & præbitorem putent?

Præbenda, pluralis tantum numeri, neutri gen. dicuntur ligna & sal, quę parochi publicè missis exhibere debent: de quibus Horat. Et parochi quæ debent ligna, salemq;. Gell. lib. 15. ca. 4. Comparãdis mulis & vehiculis magistratib. qui sortiti prouincias forent, præbenda publicè conduxisse.

Præbia, Veteres remedia dixerunt, authore Festo, quòd ægrotantibus præbeantur.

Præbitere, pro perire vsurpauit Plaut. in Pseu. Interminatus est à minimo ad maximũ, Si quis nõ hodie munus misisset sibi, Eum cras cruciatu maximo se præbitere. Item in Pœn. dixit pro præterire, At ne inter vias præbiteramus eas, metuo.

Præcaluus, (ἐμπρόσθιον φαλακρὸς) caluus in anteriore parte capitis. Sueton. de Galba: Statura fuit iusta, capite præcaluo.

Præcarus, nimis, siue multum carus, (τιμιώτατος.) Terent. in Phor. Quantum opus est tibi argenti? eloquere. P. Solæ triginta minæ. G. Triginta? hui, præcara est Phædria. P. Isthæc verò vilis est. Quædam exemplaria Percara legunt.

Præcaueo, es. antè caueo, prouideo. Plaut. in Amp. An id præcauisse oportuit?

Præcedo, antecedo, (προάγω. προέρχομαι:) furgehn) voergaen) aller deuant.) vt, Nox præcessit, dies appropinquauit. Plin. lib. 11. cap. 37. Nulla præcedente iniuria. Cæsar: Qua de causa Heluetij quoque reliquos Gallos virtute præcedunt. id est, antecellunt.

Præcello, lis. (διαφέρω) vide in dictione Cello.

Præcentio, modulatio illa vocum, quæ ante initiũ cantus fieri solet, quasi præludiũ, (ἀναβολὴ, προοίμιον, προᾴσμα) Gell. lib. 1. cap. 11. Tibicines inter exercitum positi canere inceptabant: ea præcentione tranquilla & venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinã vis & impetus militum, ne sparsi dispalatiq; proruerent, cohibebatur. Quapropter & exordium, siue initiũ, siue principiũ, siue proloquiũ, siue anteloquiũ, quidam præludium, alij præcentionem vocauere, ad similitudinem Græcorum, qui id προοίμιον nominant, propterea quod οἶμος cantus est.

Præcentor, (χοροστάτης, ἐξάρχων, κατάρχων) qui cãnendo præcedit. sicut præsultor, qui saltantium choream ducit.

Præceps, παράκρημνος, κρημνώδης, gãch, stotzechtig) steyl) interdum ad locum pertinet. & dicitur pręceps locus, vnde quis potest pręceps dari: vel via pceps, in qua vix licet sine aliqua plapsione consistere. Verg. Turrim in præcipiti stantẽ, summisq; sub astra Eductam tectis. Quadrat etiã ad alia, vt pręceps homo, (προπετὴς) dicitur, qui sine consideratione, aut modo quid agit, & quasi rem & tempus præoccupat. Verg. 3. Æneid. Mox sese ad littora præceps Cum fletu precibusque tulit. hoc est, sine respectu salutis, inquit Seruius. Ponitur & pro nimis festino. Vergil. Præcipites atra ceu tempestate columbæ. Sic præceps profectio, pręceps discessus, pręceps reditus, pro nimis celerì.

& subito, vt quorũ susceptio plena temeritatis & incõsulti animi sit. Praecipites palmites, apud Columellam, sunt qui de hornotinis virgis enati, in duro alligantur. Hi (vt lib. 6. idem scribit) plurimũ fructus ferunt, sed plurimũ matri nocent. Itaq; nisi extremis ramis, aut si vitis arboris cacumen superauit, praecipitari palmitẽ non oportet. Sunt qui praeceps à caput per compositionẽ deriuẽt, quod quis nõ abnuam, tamẽ etiã à capio dici videtur, quod anceps cum am praepositione compositũ à capio Festus dici velit, Sed tamen proprie praeceps à caput. Vnde & biceps, triceps. Caput verò à capio fit. Praecipites fossae, dicuntur in quas quis potest praecipitari. Praeceps senectus, id est, decrepita. Praeceps dies, dicitur cum sol occasui propinquus est, noxq; appetit. Liu. 4. ab Vr. Praecipitiq; iam die curare corpora milites iubet. Praecipitem agere, est exturbare, vmstürzen. Vnde aliquem à furore vel amentia praecipitem agi dicimus, qui furoris vel amentiae plenus, à mente vel ratione deiectus videatur. Hic & praeceps ferri dicitur, vel etiam qui nimia celeritate vtitur, & non satis consulto aliquid agit.

Praecepto, ptas. frequentatiuũ, significat saepe praecipio. (ὑποτίθημαι.)

Praeceptum, & nomen & participium esse potest. Nomẽ, ponitur pro iussione, παράγγελμα, πρόσταγμα, ὑποθήκη. eyn gebot) enseignement.) Vnde decem legis praecepta. Aliquãdo pro disciplina, siue documento, siue admonitione, & quasi regula quadam bene viuendi, vt cum praecipitur, quid vir vxori, quid vxor viro debeat. Aut pro documento tradito ad aliquam artem percipiendam. Hinc dicimus dare praecepta de aliqua re, siue tradere. Participium, modo significat ante captum, προειλημμένον. Liui. lib. 1. Tempore illi praecepto. Cic. lib. 3. Tuscul. Haec cogitantem fore beatum, praesertim si ante & praeceptis bonis contentus esset, nec mortem, nec deos expauescere. id est, praestatis, & ante captis. Modò iussum, ἐπιτεταγμένον: vt, Praeceptum est tibi, ne discedas.

Preciae vuae, sine diphthongo in prima, quasi praecociae, dictae sunt, quae citò maturescunt. Vergil. 2. Georg. Purpureae, preciaeq;, & quo te carmine dicam Rhetica?

Praecidaneus, a. um. idem est inquit Nonius, quod praecidẽdus, (τὸ προθυόμενον:) vt, praecidanea agna, quę ante alias caedebat. Praecidanea porca, quã immolare soliti erant antequã nouã frugẽ praeciderẽt, siue gustarent. Praecidaneae feriae, quę solennes legitimas ferias praecederent. Praecidaneae hostiae, quae ante sacrificia solennia pridie ceduntur.

Praecidi os dicitur, cum bene pulsatur, (συγκόπτεσθαι) Seneca lib. de Nat. 4. Qui me vsque ad mendacia haec leuiora, in quibus os praecidi, non oculi erui solent, credulum praesto.

Praecido, pen. prod. (ex prę & caedo, quod est ferio, percutio, incido) significat antẽ cędo, inquit Fest. & aliquãdo est amputare, obtrũcare, secare, (ἀποτέμνω, περιτέμνω, ἀποκόπτω.) vor ab houwen, oder schneiden) voer afhouwen oft snydẽ) coupper.) Cice. 5. Tusc. At Cinna collegae sui consulis Cn. Octauij praecidi caput iussit. Idem: Illi manũ gladio praeciderat. Et ad Att. Naues praecidit, & incendit. Item pro Rab. Fistulas, quibus aqua suppeditabatur Iouis Opt. Max. tẽplis ac sedibus, praecidi imperarat. id est, praecludi. Et haec propriè, translata sunt, quę sequuntur. Plau. in Curc. Dum te obtuetur, linguã oculi praeciderũt. id est, aspectus eius te mutũ reddidit. Cic. ad Brut. Tetrum erat spectaculum, oppressa ab impijs ciuitas opitulandi potestate praecisa, Id est, penitus intercepta. Idem ad Attic. 10. Quod quia planè, cum in Formianũ venisset, praeciderat, asperius ad te de eo scribere solebam, Id est, liberè sine vlla excusatione negarat. In Ver. Id sum assecutus, vt vna hora, qua coepi dicere, reo audaci, pecunioso, profuso, perdito, spem iudicij corrumpendi pręciderẽ, Id est, prorsus adimerẽ. Ibidem: Velim quaereremus ex ipso Metello, quidnam sua vi & authoritate ex hac oratione pręciderit. id est, dempserit, amputarit, abiecerit. Idem in Acad. Stoicis placet peccata esse paria, at Antiocho hoc vehementissime displicet. Liceat tandem cõsiderare, vtrã sententiam sequar. Praecide (inquit) & statue, quid libeat. id est, signanter & praecise desume: translatione sumpta à fabris, qui quod desecare serra volunt, prius linea ducta signãt, & praecidunt. Et ad Heren. Praecidẽdus est aduersario sermo. Hoc vulgus quottare appellare solet, id est, designare, quotum quenq; articulum, quotũ quodq; caput oppugnare velit litigator, ne in vniuersum admissus, licenter tergiuersari, & identidẽ euariare possit. Quint. lib. 4. Simplex & vndiq; praecisa nõ tam narratio vocari potest, quàm cõfusio, Id est, nihil habens non necessarium, praeciso omni verborum ornatu. Idem lib. 10. Qui praecisis cõclusionibus obscuri, Sallust. atque Thucydidem superant. translatione inde tracta, quòd quae praecisa sunt, ea sunt iusto conciſiora & breuiora, indeq; obscuriora. Haec ferè Doletus. Item praecido, (πυγίζειν) de re obscoena, hoc est, marem inter podicem coeũdo labefactare: quemadmodum paedicare, est puerum inter foemora fœdare. Martia. Praecidi gaudes, praecisus Papile ploras.

Praecino. (προᾴδω) fur singen) cõmencer le chant) penultima cor. praecinui, praecentum, antẽ canto, praedico, praediuino.

Praecipio, à prae & capio, significat antẽ capio, praeuenio, praeoccupo. (προλαμβάνω) vernimmẽ, furkommẽ) voer nemẽ) prendre premier.) Verg. Cogite oueis pueri, si lac pręceperit aestus, Vt nuper, frustra pressabimus vbera palmis. Cic. lib. 1. Off. Praecipiant oratione benigna multitudinis animos, ad beneuolentiã alliciãt milites, blando sermone deliniãt. Itẽ antẽ videre, Verg. Omnia praecepi, atq; animo mecũ antẽ peregi. Itẽ iubere, (παραγγέλλειν) gebieden) commander) & pertinet ad eos, qui curã aliorũ gerunt, & qui alijs praesunt. Hinc praecepta, pro iussis. Sall. in Iugurt. Micypsa pater meus mihi praecepit. Itẽ monere, instruere, docere. Plin. lib. 18. ca. 24. Hesiodus, qui princeps

omnium, de agricultura præcepit. καθηγῆς. Vnde Præceptores,(καθηγημόνοι) artium magistri, doctores, institutores, quorum placita, Præcepta, & Præceptiones dicuntur. Præceptrix, verbale fœmin. gen. Cice. 1. de Finib. Sapientia præceptrice in tranquillitate viui potest.

Præcipitium, locus præruptus, vnde præcipitari facile potest. (ἀπόκρημνον, ἀπότομον, κρημνός.)

Præcipito, (κατακρημνίζω) hin ab sturtzē) vā bouē neder af worpē) ruer ou iecter du hault en bas.) vel actiuum est, vel neutrū. Cum actiuū, significat præcipitē agere, vel in præceps deiicere. Terent. Adelph. Præterito hac recta platea sursum, vbi eò veneris, Cliuos deorsum vorsum est, hac te præcipitato. Cū verò neutrū est, significat celeriter decedere, vel ruere. vt Nilus præcipitare dicitur ex montibus. Torrentes præcipitāt post magnā vim pluuiæ, cum ex mōtibus impetu præcipiti ruunt. Cæsar, Multi iam menses transierant, & hyems iā præcipitauerat. Vergil. Et iam nox humida cœlo præcipitat. Per translationem ponitur pro ad calamitatem & exitium propendere atq; inclinare, aut pro de gradu vel statu cōuelli. Cic. Att. 1. Me certe ad exitium præcipitantem retinuisses. Idem pro Cluen. Præcipitantem impellamus, & perditū profternamus. Præcipitare palmitē, flagellum, & huiusmodi, pro deorsum reflectere. Colu. li. 5. c. 6 Quæ pars palmitis præcipitata est, fructu induitur. Hinc præcipitiū, tij. locus præruptus, vnde præcipitari facilè potest. Et præcipitatio, onis. verbale. Et præcipitantia, tiæ. apud Gellium. lib. 6. cap. 2. Et præcipitanter, quod significat inconsideratè, (προπετῶς) temere.

Præcipuus, a. um. à præcipio, pro antè capio, quod antè capitur, quasi ante omnia, siue præuentis omnibus, (ὁ πάντων κύδιστος.) furnemlich, furtrefflich) wtnemende) excellent) Hinc aduerbiū præcipuè, (ἐξαιρέτως) quod est ante alia, potissimū, maxime: non autem specialiter, vt multi indoctè interpretantur, sicut in præsertim. Cic. Curioni: Non mihi tam mea salus chara fuit, in qua præcipuè sum ab illo adiutus, quām pietas erit in referēda gratia iucūda, Id est, ante alios. Plau. in Trin. Hic homo est omnium hominū præcipuus, Id est, maximus, singularis. Plin. li. 8. ca. 27. Est & ad serpentis ictus præcipua, Id est, optima.

Præcisum, dicitur pars carnis viscerū, hoc est, circa quod viscera inuoluta sunt, ꝙ oras circuncisas habeat. Luci. Illi præciso atq; epulis capiūtur opti mis. Nam omasum, dicitur intestinum pingue.

Præcise, (ἀκριβῶς) aduerbiū à præcido, pro designate dico, dequo diximus.

Præclamo, antè clamo, (προβοάω.) vnde præclamitο. ex quo præclamitores dicebātur, qui flaminē Dialem, hoc est sacerdotē Iouis antecedebāt clamantes, vt homines ab operibus abstinerēt, quia ei opus facientē videre irreligiosum videbatur.

Præclauum, pars vestis erat, quæ ante clauum texebatur. Afranius: Totum diem præclauum vnum texere.

Præcognitus, ante cognitus, (προεγνωσμένος) quis rarò præcognosco reperiatur. Plancus ad Cice. lib. 10. Quòd si latro, præcognito nostro aduentu, rursus in Italiam se recipere cœperit.

Præcones, (κήρυκες) à præcinendo dicti sunt, quasi præcanes, quòd ante canant & annuncient, quod est faciendum. Vel (vt inquit Priscianus) à præ, id est, valde, canendo. Sunt enim qui iussu magistratus publicè aliquid ore denunciabāt: senatuscon sulta recensebant, iudices & candidatos suis nominibus appellabant: qui auctionem faciebāt, & audientiam in theatris indicebant. Vergil. libr. 5. Victorem Æneas præconis voce Cloanthum Declarat. Hos quoq; curiones vocatos legimus. Et præcones laudum nostrarum, qui res à nobis gestas laudando diuulgant. Cic. pro Archia, O fortunate inquit, adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inueneris.

Præconium, ipsa præconis vox, κήρυγμα, ἀνακήρυξις. Sueton. De Nerone: Et præconio vbiq; contendit. Sed quoniam à præcone res gestæ etiam prænunciari solent, ideo quādo pro laude, fama, & gloria sumitur, à genealogia, virtutibus corporis & fortunæ. Plau. in Merc. Præconium iubere, id est, præconis voce significare. Aliquando est præconis officium. Idem in Menæ. Præconium vt mihi detis. id est, vt præconis vicem habeam. Vnde Isocrates de laudibus Busiridis, περὶ μὲν οὖν τῆς βουσίριδος εὐγενείας τίς οὐκ ἂν δύναιτο ῥᾳδίως εἰπεῖν; Id est, De Busiridis nobilitate quis non posset facile dicere?

Præconius, a. um. antepenult. prod. quod est præconis, (κηρύκειος) vt, Sub voce præconia.

Præcoquo, quis. (πρὸ τῆς ὥρας πεπαίνω) pen. cor. antè coquo, seu maturo. Colu. lib. 5. Vuæ commodius insolatæ præcoquūtur. hoc est, ante tempus alios rum fructuum maturantur.

Præcordia, membranæ quæ exta separant ab inferiore viscerū parte: dicta, quia cordi prætendun tur, vt Plin. lib. 11. scribit, cap. 37. & à Græcis φρένες dicuntur. das netz) dat net.) le retz.) Posita autē sunt propter vicinitatem alui, ne cibis supprimeretur animus. Item quæ Græci ὑποχόνδρια dicunt, à Poëtis & medicis Latinis præcordia appellantur. Celsus. Periculosum est etiam post artis quatū morbū febrem oriri, vtiq; si præcordia in dextra parte dura manserint. Et præcordia, vno nomine exta in homine vocantur.

Præcox, cocis. (πρώϊμος, πρόωρος) frūzeytig) onge tydich) pen. cor. generis omnis, qđ & præcoquus, a. um. Martialis: Vilia maternis fueramus præcoqua ramis, Nunc in adoptiuis persica cara sumus. Dicitur autem præcox fructus, qui præter morē cæterorū coctus & maturus factus est: vt præcoqua vua, præcox ficus, præcocia poma, quæ ante solitum tempus maturescunt. Plin. lib. 15. cap. 12. Persica æstate præcocia intra triginta annos reperta, & primò denariis singula venundata. Ita dicimus serotinas vuas, quæ post consuetū tēpus tarde maturescunt. Per translationem quoq; præcox ingenium dicitur, quod nimis cito maturitatem consequutū, nimisq; cito videtur adoleuisse.

Quintil. Illud ingeniorum velut præcox genus, non temere vnquam peruenit ad frugem.

Præda,(λεηλασία,λεία)eyn raub)eenen roof) le pils lage & butin,proye.) à pariendo (vt inquit Varro) quasi parida, quòd manu parta fit.Et est (vt Gell.lib.13.cap.23.inquit) propriè corpora ipsa rerum,quæ capta sunt: Manubiæ verò, pecunia ex venditione prædæ redacta.

Prædabundus,qui prædatur. Sall. in Iugu. Dat(que) se prædabundũ post paucos dies eodem venturum.

Prædaceus,a.um.quod ex præda est, (λεηλατικός.) Gell.lib.4.ca.17. Ægrè passus,quòd cui salus imperij ac reipublicæ accepta ferri deberet,rationẽ pecuniæ prædaceæ posceretur.

Prædatitius,a,um. idem quod prædaceus.(λειώδ.) Gell.libro.3.cap.23.Ex manubijs, id est, ex pecunia prædatitia.

Prædator,populator,(λαφυραγωγός.) eyn rauber) een roouer)pilleur.) Ioui verò deprædatori,templum fuisse legimus, non quòd prædæ præesset, sed,(quod) ei aliquid ex præda in partem prædæ debebatur. Nam mos Romanorũ fuit,vt bella gesturi de parte prædæ aliquid numinibus pollicerẽtur.

Prædatorius, adiectiuum quod ad prædatorem pertinet. vt prædatoriæ naues,apud Liuium lib. 4.Bel Maced.

Prædensus,valde densus,(ὑπέρπυκνος)Plin.libr.8. Culter vocatur,prædẽsam prius,quàm proscindat,terram secans.

Prædensatus,densus factus.Plin.lib.9.cap.33.Prædensata distinctione porrecta.

Prædestino,nas.(προορίζω) pen.cor.ex præ & destino.vide in dictione Destino.

Prædiatores,dicuntur periti iuris ad prædia pertinentis,(χωριώνομοι.)Cic.Att.lib.12.Et si reus loculples est, & Apuleius prædiator liberalis.

Prædiatorius,ria.rium. quod ad prædiũ pertinet, (περὶ χωρίο) vt lex prædiatoria. Cice.pro Corn. Balbo: Etenim si Qu.Scæuola ille augur,cum de iure prædatorio consuleretur,homo iuris peritissimus,cõsultores suos nonnunquam ad Turium & Cascilium prædiatores reijciebat.

Prædiatus, prædijs munitus. Apul.lib.Florid: Ipse bene vestitus,bene prædiatus.

Prædicabilis,& hoc prędicabile,quod est palàm dicendũ & gloriandũ.Cic.5. Tusc.Nec in misera vita quic(quam) est prædicabile,aut gloriandum,&c.

Prædicatio,dictio,celebritas, (κήρυξις.) Plin.li.35. ca.3.Affirmant vana prædicatione,vt palàm est. Et apud logicos decem prædicamenta,quę de omnibus prædicantur,(κατηγορίαι) quæ Quintil. libr.3.cap.7.elementa decem appellat, circa quæ versari videtur omnis quæstio.

Prædicator,id est,laudator, & cuiuscun(que) rei diuulgator,(κήρυκτης.)Cic.pro Balbo: Qui volunt me esse sui facti & prædicatorem & authorem.

Prædicatum,τὸ κατηγορούμενον. Grammatici appositum vocant,quod prædicatur,id est,dicitur de subiecto.

Prædico,cas. pen.cor. aperte seu publice dico, celebro,vulgo,laudo,(ἀναγορεύω,κηρύττω.)außkundẽ loben,ruchtich machen) vercondigẽ,louen,prysen) dire par tout,publier.)Cic.Luceio: Ignosces mihi de meipso aliquid prædicanti.Sallust.Ipsum Crassum ego postea prędicantem audiui tantam illã contumeliã sibi à Cicerone impositam. Et de præcone,Cic.pro Quintio: De quo homine prçconis vox prædicat,& precium conficit.

Prædico,cis.pen.prod. antè siue prius dico,(προλέγω.) Terent.in Andr.Sed dico tibi,Ne temere facias, ne(que) tu haud dicas, tibi non prædictum,caue. Prædictio (πρόγνωσις, προφητεία) quod prædicitur,siue prænunciatur,vel prędiuinatur. Cic. lib.1.De Diuin. Ex quo sæpe genere hariolorum etiam & vatũ furibundas prędictiones (vt Octauiano bello Cornelij Culeoli) audiendas putauerunt. Et prædictum,pro suprà dictum. Cicer.in Acad.Quæ(que) ab his dicuntur, sic persequamur, vt nihil in prædictis relinquamus.

Prædiolum,paruum prædium,χωρίον. Cic.Marco Cælio: Sed mea prędiola tibi nota sunt,in his mihi necesse est esse,ne amicis molestus sim.

Prædisco,antè intelligo,(προμανθάνω.) Vergil.Georg.1.Ventos & varium cœli prædiscere morem. Cura sit.

Præditus, a. um. (κεκοσμημένος) begabt) begaeft.) pen.corr.non dicitur ornatus, sed quasi affectus. Participiũ sine verbo puto,quasi à prædo.dis. ex præ & do.Et accipitur tam in malã,quàm in bonam partẽ: vt,præditus sum honore, (πρόσεστί μοι τιμή) præditus sum damno.Cic.pro Rabirio: Senectute affectus,morbo præditus.Et pro Muræna: Idem squalore sordidus,confectus morbo,lacrymis ac mœrore præditus.

Prædium,(χωρίον) eyn gelegẽ gůt)een hoeue)ville) à prędа,eo,quòd capti ab hostibus agri militibus distribuebãtur. Vel dicitur à præstãdo (vt inquit Varro)sicut prędes. Alij à prius,seu valde dando. Cic.3.Offi. Ac de iure quidem prædiorũ sancitũ est apud nos iure ciuili, vt in his vendendis vitia dicerentur. Est autem prædiũ rusticũ & vrbanũ. Vnde anteurbana prædia vocabãtur,(quae) vrbi erant propinqua. Ager, locus in rure quem colimus. Aruum, ea pars agri, quæ sementi datur. Fundus etiam pars agri est. Singula enim prata,singulæ vineæ,singuli horti,singula olueta, pomaria,pascua,salicta, nemora,venatoria, piscatoria loca, siue villam at(que) ædificium, siue piscinã siue viuaria habeãt,siue non habeãt,singuli fundi sunt & hoc in agro duntaxat.Nam in vrbe,oppido,vico, castello, quicquid tale est, prædium vocatur. Est ita(que) fundus, rustica possessio ; prædiũ, & vrbana & rustica.Possessio generale nomẽ est.Nam & tabernæ, & hospitia, & horrea in vrbe,possessiones dicuntur, & simpliciter omnia bona immobilia. Dicitur possessio etiam non ipsa proprietas sed vsus & actio possidendi.

Prædo,donis,qui prædatur,(πειρατής) Plin.lib.[illegible] cap.40.Germaniæ prædones singulis arboribus cauatis nauigant. Cuius diminutiuum prædonulus,à Catone vsurpatur.

Prædor,daris. (λῄζω, λεηλατέω) rauben) roouen pils-

piller.) à præda fieri Varro docet, & habet vtranque significationẽ. Significat autẽ diripio, vt aufero, prædam facio. Cic. in Ver. Tuus apparitor de aratorum bonis prædabitur.

Præduro, as. pen. prod. (ὑπερσκληρύνω) præter morẽ duro, siue valde durum facio. Colu. lib. 3. de Rusbrica: Verum est in opere difficilior, quòd neq; humentẽ fodere possis, quòd sit glutinosissima: nec nimium sicca, quia nimium præduratur.

Præeo, præis, antè eo, (προάγω, προηγοῦμαι, καθηγοῦμαι,) furgehn) voorgaen) aller deuant.) Liu. 2. ab Vrbe: Præierat Aruns Tarquinius filius regis, rex ipse cũ legionibus sequebatur. Vnde præitor, ὁδηγός. Cic. pro Mil. Qui hesterna etiã concione incitati sunt, vt vobis voce præirent, quid iudicaretis. id est, vobis etiam quasi dicerent, quid iudicaretis. Sic præire verba iurisiurandi, vel præire iusiurandum dicitur, qui iurisiurandi verba concipit, & iuraturo dictat. Hoc genus iurisiurandi idem est cum conceptis verbis iurare. Plau. Epid. Per Venerem hanc iusiurãdum est tibi. La. Quid iurẽ tibi? Gr. Quod iubeo. La. Præi verbis quid vis. Vide Budæum in Pand.

Præfacio, cis. ex præ & facio sumitur, sicut præfero: vt si dicã, Præ me facio, sicut præ me fero. Quintil. lib. 8. in Præfat. Sit igitur cura elocutionis q̃ maxima, dum sciamus tamen nihil verborũ causa esse faciendum, cum verba ipsa rerum gratia sint inuẽta, quorũ ea sint maxime probabilia, quę sensum animi nostri optime promũt, atq; in animis iudicũ, quod volumus efficiunt. Ea debent præfacere (aliàs præstare) sine dubio & admirabilem, & iucundam orationem. Verum admirabilẽ non sic, quomodo prodigia miramur, & iucundã orationem non deformi voluptate, sed cum laude ad dignitatẽ coniuncta. Quod mirũ videtur, vt sub vna præpositione duo verba dissimili voce, dissimiliq; significatione essent prolata.

Præfanda, (προεπιπληκτα) dicuntur turpia, quòd scilicet ea præfari oporteat. hoc est, prius quàm dicantur, oporteat præfari honorem. Solemus enim in præfando his verbis vti, vt Si licet dicere, Si commemorare fas est, Quod dictu quoq; fœdum est, Honore dicto, Honor sit auribus vestris: & alia huiusmodi.

Præfari, autẽ fari, proloqui, (ἀναβάλλεσθαι, φροιμιάζειν, προλέγειν) Colu. Quas ordine suo tunc demũ persequar, cum præfatus fuero, quæ reor ad vniuersam disciplinã maximè pertinere posse. Hinc præfatus, præfata, præfatum.

Præfatio, onis. à præfatus deducitur, & significat id, quod præloquimur antè quàm ad rem veniamus, (πρόλογος, προοίμιον) eyn furred) een vorreden) vng prologe, preface.) Huius diminutiuum est præfatiuncula.

Præfectorius, adiectiuum. Vlpian. de senatoribus, Sed vir præfectorius an fœminæ consulari præferatur, videndum est.

Præfectus, vide in Præficio. Vnde Præfectus prætorij, (τῶν βασιλείων ἔπαρχος) talis apud Cæsares erat, qualis olim apud reges tribunus celerum, & apud dictatores magister equitum. gerebat enim secundas partes post Cæsarem, præerat'q; disciplinæ publicæ emendandæ.

Præfericulum, à præfero, vas æneum sine ansa, patens veluti peluis, quod præferre in sacrificijs solebant. Festus.

Præfero, pen. corr. antè fero, (προΐσταμαι, προκρίνω) furtragen) voerdragen) porter deuant) Pli. Epist. 112. Lumen'q;, quod sibi maiores sui prętulissent, posteris præferret. Aliquando significat præpono. Plin. Quòd hominem rudem atque ignarum sibi præferret. Item prænuncio, seu ostendo, (προαγγέλλειν, κατηγορῶ. Liui. Vultus tuus nescio quid ingens malum præfert.

Præferratum pilum, (σιδηρωμένον) in molendo propterea vocatur, apud Plin. libr. 18. cap. 10. vt à pilo rudido distinguatur, ad molas videlicet, quas aqua versat, vtili. Nec tam quòd sine ferro est, id nomen habet, quàm quòd asperum impositum'q;. Nam & rudius panis appellatur, qui parũ coctus, rugosus'q; fit. Quanquàm rubidus ferè scribitur. Præferratum est, quod ferrum in cacumine habet. Præferratus etiam dicitur ferro vinctus. Plaut. in Pers. Plusculum annum fui præferratus, apud molas tribunus vapularis.

Præfestino, ante tempus festino, (προσπεύδω.) Col. lib. 11. cap. 2. Satis erit per dimidios menses exequi quodq; negotium, quia neque præfestinatum opus nimium immaturè videri possit ante quindecim dies factum, nec rursus post totidem nimium tarde. Hinc Præfestinè, aduerbium, celeriter. Plaut. in Ruden. Vt sine labore extraxi hanc præfestinè satis? Et Præfestinatim, idem. Sisenna historiarũ libr. 4. Iudices quos vellent, instituerent præfestinatim & cupidè.

Præfica, (ἡ θρηνῳδὸς) pen. cor. mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quę dat cæteris modum plangẽdi, & fortia facta laudat, quasi in hoc ipsum præfecta. Næuius: Hæc quidem me Hercle præfica si mortuum laudat.

Præficio, cis. penul. corr. ex præ & facio, significat præpono. (ἐφίστημι, προΐσταμαι) fursetzẽ, eyn obman machen) ouerste maken) cõmettre aucun sur quelque affaire.) Vnde præfecti, ἐπάρχοντες, ἐπιστάται, προστάται) dicuntur, qui alicui regi agendæ prępositi sunt: vt præfecti prouinciarum, quos (inquit Bud.) nos Galli seneschalos vocamus. Et præfecti vrbium, quos Græci Latini'q; lingua Persica satrapas vocant. Magistratus eorum præfectura (σατραπεία, ἐπαρχία) dicitur. Præfecturæ (inquit Fest.) eæ appellantur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur, & erat quædam earum Respub. neq; tamẽ magistratus suos habebant, sed in quas legibus præfecti quotannis mittebantur, qui ius dicerent. Est igitur præfectura vrbis, præfectura militaris, & pfectura rei perficiendæ. Ægyptus diuiditur in præfecturas oppidorũ, quas Nomos vocant. Thracia diuisa est in strategeas L. ita enim vocant præfecturas. Militaris præfectura, qua quis legioni vel exercitui præficitur. Sic etiam dicuntur præfecti fabrorũ.

Et Plaut. in Caſ. Quin ruri es in præfectura tua?

Præfigo, figis, pen. prod. antè figo, (προπήγνυμι.) furſtecken) voer ſteken) ficher au deuāt.) Plin. li. 33. cap. 4. Lineas itineri præfigunt. Item præcludo. Verg. li. 3. Georg. Multi iam excretos prohibent à matribus hœdos, Primáque ferratis præfigunt ora capiſtris.

Præfiguro, ras, pen. prod. præmonſtro, repræſento. (ὑποτυπόω.) Lactant. lib. 6. Inflammauit libidinē, quę aſpectu maxime incitatur, ac ſe quiſq; in illis imaginibus præfigurat.

Præfinio, nis. penult. produ. prius ſtatuo, ſiue antè determino, aut determinatè tracto & aſſigno, (προορίζω.) zů für beſcheiden) te voren beſcheiden) prefire.) Cice. Mario : Sed eo vidiſti multum, quòd præfiniſti, ne pluris emerem. Idem pro Roſcio : Quę dies in lege præfinita eſt. Plautus : Haud licebat loqui, niſi præfinito. id eſt, niſi aſſignato tempore.

Præfloro, ras. ἀπανθίζω, id eſt, prælibo, inquit Bud. Gellius : Et futuri gaudij fructum ſpes tibi tam præflorauerit.

Præfluo, antè fluo, προῤῥέω. à quo præfluxus & præfluuiū, (πρόῤῥοι) pro fluore alicuius rei anteacto.

Præfoco, as. pen. prod. ſpiritum faucibus claudo, (ἄγχω, ἀποπνίγω.) Ouid. in Ibin : Præfocent animæ Cnoſia mella viam. Hinc præfocatio vuluæ fit, cum vulua reſiliendo afficit vitalia. hoc eſt cor cerebrumq́;.

Præfractū, durum, & inflexibile dicitur, (αὐθάδης, ἀντίτυπος.) hart) dur) rigoreux.) vnde & pro obſtinato ſumitur Cic. lib. 3. Off. Ego etiam cum Catone meo diſſenſi : nimis præfractè videbatur ærarium vectigaliáq; defendere.

Præfrigidus, valde frigidus, (περίψυχρος.) Plin. lib. 17. Septentrionaliq; & præfrigido ſitu.

Præfringo, prius frango, (προκαταῤῥήγνυμι.) Colu. lib. 2. Et præfractas ſtirpes, ſummaſq; radices, quibus ager arbuſto conſitus implicatur omnis, refodiat ac perſequatur.

Præfulgeo, præter modum fulgeo. (περιστίλβω) faſt ſcheinen) ſeer blincken) fort reſplendir) Cic. li. 3. ad Heren. Tum nec nimis illuſtres, nec vehementer obſcuros locos habere oportet, ne vt obcæcentur tenebris imagines, aut ſplendore præfulgeant. Interdum antefulgeo, (προφαίνω.)

Præfurnium, πρόπνιγος, προπνιγεῖον, os patens furni, quò ligna in fornacē induntur, & deinde obſtruitur. Cato cap. 38. Ventus ad præfurnium, caueto ne accedat.

Prægelidus, qui multum aut nimis frigidus eſt, περίκρυος. Colum. lib. 2. Ea locis prægelidis ac niuoſis, vbi æſtas humida, & ſine vaporibus rectè committitur.

Prægeſtio, valde geſtio, ὑπερπροθυμοῦμαι. Cice. pro M. Cælio : Prægeſtit animus iam videre primum lautos iuuenes, mulieris beatæ ac nobilis familiares, Id eſt, valde cupit.

Prægigno, gnis, antè gigno. Plaut. in Pſeud. Quia nolebam ex me morem prægigni malum. id eſt, nolebam eſſe author mali moris.

Prægnans, (ἔγκυος, ἐγκύμων) ſchwäger) bevrucht) groſſe d'enfant.) quaſi antè gnatū, vel antè genitricem: eſt enim præ, antè. Propriè prægnās dicitur, quę iam occupata eſt in generādo, quod conceperit. Plau. in Truc. Quæ nunq̃ fuit prægnans, qui parere potuit. Dicitur & de brutis, vt ſus prægnans quatuor menſes, apud Varr. Et prægnans arbor, quæ etiam fœta dicitur, cum humorem & ſuccum ſibi familiarē exuxit, necdum in folia aut flores propagauit. Hinc prægnatio, onis.

Prægrandis, valde grādis, (περιπληθής, ὑπερμεγέθης) faſt gros) ſeer groot) fort grand.) Cic. Erat vas vinarium ex vna gemma prægrandi, trulla excauata, manubrio aureo.

Prægrauo, uas. (ὑπερβαρύνω) faſt beſchwerē) ſeer beſwaren) fort grauer) pen. cor. ſupra modū grauo, grauē admodum facio, & moleſtus ſum. Pli. li. 17. cap. 22. Ne prægrauet fructus parte aliqua.

Prægredior, antè venio. furgehn) voergaen) aller deuant.) Liui. 10. ab vrb. Qui lictores prægredi viderunt, &c. Ponitur aliquando pro prætergredior. Plin. lib. 28. cap. 8. Cum fugiunt venantem, declinant ad dextram vt prægreſſi hominis veſtigium occupent.

Prægusto, as. ante guſto. vor verſuchen) voer ſmaecken) gouſter deuant.) Plin. lib. 21. cap. 3. Gratificationem ipſius reginæ Antonio timente, nec niſi prægustatos cibos ſumente, &c. Hinc prægustator, qui cibos principis prægustat. Vt prægustator libidinum, apud Suet. in Claud.

Præhendo, & prendo, dis. di. ſum. (ἀντιλαμβάνομαι, λαμβάνομαι.) erwiſchen, ergreiffen) vanghen oft grypen) prendre.) Plaut. in Amph. Mi vir, & manum pręhendi, & oſculum detuli tibi. Lucan. Manus, quę pręnderat, hæſit. Hinc compoſita ſunt apprehendo, (ἐπιλαμβάνομαι) quod eſt valde ſeu perfectè præhendo, Comprehendo, deprehendo, & reprehendo vide locis ſuis.

Præhenſo, ſas. frequenter præhendo, προσεπιλαμβάνομαι. Liu. li. 4. Miſſo Senatu pręhenſantur à principibus tribuni, ſuadēdo, monēdo, pollicendoq́;.

Præiaceo, ante iaceo. Plin. lib. 3. ca. 4. Oppida de cætero rara, præiacentibus ſtagnis.

Præiacio, antè iacio, (προβάλλω.) Colu. lib. 9. Mox præiaciuntur in gyrum moles, ita vt complectantur ſinu ſuo, & tamen excedant ſtagni modum.

Præiudicium, (προκατάγνωσις) eyn vorurteylung) een veroordelinge) vng condempnation.) vt inquit Aſconius, dicitur res, quę cum ſtatuta fuerit, affert iudicaturis exemplum, quod ſequantur. Iudicium autē, res, quę cauſam litemq́; determinat. Quintil. Præiudicia ſunt à rebus iudicatis, quæ pares fuerūt, aut ex iudicijs ad ipſam cauſam pertinentibus, aut ab eiuſdē cauſæ pronunciatione. Præiudicium ergo, quod in eadem cauſa, vel ſimili prius eſt latum. Vlpianus: Interdum euenit, vt præiudicium iudicio publicè fiat. Lauren. Valla: Præiudicium, quaſi ſententia quędam ante iudicium. Sicut ſi eſſent duo de officio aliquo contendentes, cū lis in longum procedit, magiſtratus iubet interea, dum ſententiā ferat, alterū officio

fungi,quasi indicans iam nūc se pro ea parte sentire,penes quē vult esse rem,de qua litigatur. Et hoc præiudiciū dicitur,quod possidentem adiuuat,& obest excluso.

Præiudico,ante tempus iudico,(προκαταγινώσκω) verurteylen)veroordelen)cōdamner.) Brutus ad Cice.Quod enim nondum Senatus censuit,nec Pop.Rom.iussit,id arroganter nō præiudico. Interdum est præiudiciū facere. Cic.3.de Leg.Edāt & exponant,quid in magistratu gesserint,deq; iis censores præiudicent.

Præiuro,ante alios iuro,(προόμνυμι)A quo præiurator,præiuratrix,& præiuratio,quā ij facere dicuntur,qui ante alios conceptis verbis iurant.

Prælego,gis. ante lego,vorlesen) voorlesen)vt solent præceptores suis discipulis. Hinc prælectio, & prælector.

Præliaris,& hoc are.(ἀψιμαχικός) quod ad præliū pertinet. Vnde præliares dies,quibus fas est hostē bello lacessere, vel ablata repetere. sed eligere ad pugnandum diem tūc Romanis licebat,cum ipsi bellum inferrent. alioqui cum exciperent,nullus obstabat dies, quo minus vel salutem suam, vel publicam defenderent dignitatem.

Prælicenter,nimis licenter. Gel.Quàm verba finxit prælicenter.

Præliganeum vinum,apud Catonem à prælegendo dicitur,estq; illud,quod vel præmaturum est, vel præ omnibus legitur,quod & Precium Vergilio dicitur. Cato de re Rust.cap.23.Vuas miscellas ad vinum præliganeū,quod operarij bibant, vbi tempus erit,legito,&c.

Prælior,aris.(μάχομαι) streiten)stryden)se combatre & batailler) dimico,prælium committo.Cæs. lib.5.Bell.Gall.Equestribus prælijs sæpe ex equis desiliunt,ac pedibus præliantur, equosq; eodem remanere vestigio assuefecerunt.Dicimus etiam, Ego prælior prælium.

Prælium,(ἀψιμαχία, συμβολή)eyn streit) eenē strijt) la bataille.) siue à prælo dici,siue à premo,ridiculum est.Significat autē ipsum tantùmodo armorum certamē vel pugnā conflictumq;,qui in bello committitur. Verg.autem honeste præliū pro coitu posuit,cum de equo ætate confecto loquitur,Si quando ad prælia ventū est.Nam & in coitu dimicatio quædam esse videtur.

Præloquor,(προλαλέω)vorsprechen)voersprecken) parler pdeuant.) pen.cor.antè seu prius loquor. Lactan.li.3.Daniel quoq; similia prælocutus est.

Prælucere alicui, est præferre facem. Sueton. in Octauio Augusto cap.29. Seruumq; prælucentem exanimasset.

Præludium,(προοίμιον)eyn vorlauffen,oder vorgesang) een voerspel) l'essay.) dicitur illa modulatio vocum, quæ ante initium cantus fieri solet, quæ & præcentio dicitur.

Præludo,antè ludo,(ἀναβάλλομαι, ἀνακρούομαι)vorspilen)voerspelen) faire le coup dessay.)Verg.li.3 Georg.Et sparsa ad pugnā præludit arena. Hinc prælusio,onis. idem quod præludium.

Prælum, à præ & luo componitur,eo,quòd ex humore fluenti præluatur,id est,madefiat.Sūt enim præla propriè trabes in torculari,quibus vua calcata præmitur: torcular, tota structura, lacus qui mustum continet, quamuis sępe ponatur pro ipso torculari. Sunt qui sine diphthongo scribāt à premendo deducentes.

Prælumbo,bas.lumbos præfringo,ἀποσφύζω. Næuius:Cœpit vnumquenq; prælumbare fustibus.

Præluo,id est,antè purgo,siue ante fluo, (προλούω, προκλύζω.)

Præmando,das. (προμασάω) zū vor kauwen) te voren kauwen) mander parauāt.) antè siue prius mando. Vatinius Ciceroni li.5.Dicitur mihi tuus seruus Anagnostes fugitiuus Vardaei esse,de quo tu mihi nihil mandasti, ego tamen terra mariq; vt conquireretur,præmandaui.

Præ manibus,(κατὰ χεῖρας)vorhandē)voer de hāt) in promptu,& ad manum. Gell.Quod præ manibus est, ponemus. Apul.Et æs,si fortè præ manu non fuerit,nemo eum expirare patietur.

Præmaturus,a.um.(πρόωρος) vnzeitig,vnreif) te vroech rijp) qui nest point encoires meur.) simile ac dissimile est huic nomini præcox. Est enim præmaturus,anteq̄ sit maturus,collectus,vt Poma pręmatura,id est nondū matura.Et per translationem, præmatura ætas, præmatura legatio, præmatura eloquutio,præmatura mors,hoc est, immatura,& quæ ante tempus venit.Plin.lib.7. ca.51.Senilem iuuentam præmaturæ mortis esse signū.Quanq̄ maturū ipsum in frugibus propriè dicatur. Hinc Præmaturè,aduerbiū,id est,immaturè.Plaut.in Most.Quia præmaturè vita careo. id est,quia mortuus sum ante tempus.

Præmeditor,(προμελετάω) betrachtē)bedencken) deuāt biē penser)prius meditor,præcogito.Cic. lib.2.ad Heren.Si reus nihil horum fecerit,accusator dicet eum vsque præmeditatum fuisse,quid sibi esset vsui venturum.

Præmercor,prius emo,(προωνοῦμαι.) Plau.in Epid. Ædepol næ istam tempore suo,gnato tuo sumus præmercati.

Præmessiū,vel Pręmessum,vel Præmetiū,(ἀπαρχή) à præmeto verbo, quod significat antè seu prius meto,seco,vel pręcido, quod pręlibationis causa præmetitur. Erat enim quod de spicis,quas primo metendo collegissent,Cereri sacrificabant.

Præmiator,prędo.Nęuius,In scena vos nocturnos cœpit præmiatores tollere.Dicitur aliquādo qui præmia soluit.

Præmitto,antè mitto, (προπέμπω.) vorschicken) voersendē)enuoier deuāt.) Plaut.in Amph.Me à porta præmisit domū,vt hęc annunciē vxori suę.

Præmior,aris. Sueton.in Tito Vespas.ca.7.Quód constabat in concionibus patris nundinari præmiariq; solitum,&c.id est,lucrari,inquit Bud.

Præmium,(ἆθλον, γέρας)eyn belonung) eenē loon, eenen prijs)le pris,gaige,loyer)est quod in ludis proponitur dandū ei,qui fortiter fecerit,vel qui in aliquo certamine victor euaserit.Differt à precio, q̄ præmiū solū pro rectè factis datur,preciū verò etiam pro malefactis.Sall.Vicit tamen in Se

natu

natu pars illa, qui vero preciū aut gratiā antefe-rebant. Liui. Si malos imitabor, tum preciū pro noxa dabis. Propriè tamē preciū est, quod datur pro re empta. Teren. Precium sperans, illico pro-ducit, ac vendidit. Sunt qui præmiū dicant quasi præuium, quia primò præponitur, quod dādum est victori, deinde certatur. Aliquādo præmium pro pecunia ponitur. Næuius: Sine præmio sum, marsupium reliqui domi. Hinc præmiosus, pecu-niosus. Accius: Diuitem ac præmiosum auum.

Præmoderor, antemoderor, (προῤῥυθμίζω) Gel. li. 7 ca. 9. Cretenses quoq; prælia ingredi solitos, præ-cinente ac præmoderante cithara gressibus.

Præmodum, (παρὰ τ̄ μέτρο) prima syllaba acuta, est supra modum. Gell. lib. 7. ca. 7. Parcentes (inquit) præmodum.

Præmolestia. stiæ. Cice. 4. Tuscul. Alij metum præ-molestiam appellabant, quòd est quasi dux conse-quentis molestiæ.

Præmoneo. nes. pen. cor. antè moneo, (ὑπομιμνήσκω) vorhin verwarnen) te voren waerschouwen, ver-manen) aduertir, & admonester premier.) Colu. lib. 1. Ideo præmoneo, ne villicū ex eo genere ser-uorum, qui corpore placuerunt, instituamus.

Præmonstro, antè monstro, doceo, ostēdo. (ὑποδείκνύω, προδεικνύω.) zū vor zeygen) te vorē wysen) monstrer.) Hiero-[illegible] apprehendet illud, nisi ego præmonstrauero. Hinc præmonstrator, ver-bale, qui præmonstrat, & docet quid faciendum sit ante periculum. Teren. Heaut. Sed hic adiutor meus, & monitor, & præmōstrator Chremes, &c.

Præmordeo, des. (κατακδάκνω) Gel'. Plau. in Trin. Neq; præmordisse dixit, sed præmorsisse: Ni fugis-sem (inquit) medium, credo, præmorsisset.

Præmorior, quasi antè morior, (προαποθνήσκω) vor sterben) voersterue) mourir deuant, ou premier.) Pli. li. 7. c. 50. Præmoritur visus, auditus, incessus.

Præmunio, nis. (προασφαλίζω) pen. prod. prius mu-nio, aut prius induo. Cic. pro Cœlio: Quamobrē illa, quę ex accusatorum oratione præmuniri iam & fingi intelligebam, fretus vestra prudentia non pertimesco.

Prænarro, ante narro, προλέγω, προδιηγοῦμαι. zū vor sagen) te vorē segge) raconter pauant) Ter. Eunu. Rectè sanè interrogasti, oportuit rē pnarrasse me.

Prænato. as. pen. corr. ante nato. Plin. lib. 9. cap. 45. Prænatante pisciculo frontem suam spargit. Po-nitur aliquando pro præterfluere. Verg. 6. Æneí. Domos placidas, qui prænatat amnem. vide ibi Seruium.

Prænauigo, as. præternauigo, vel vltrà nauigo. für vber farē) voerby varē) nauiger oultre, ou aupres) Plin. lib. 6. ca. 27. vt viginti dierum spacio præna-uigarint insulam, quæ Solis appellatur.

Præneste, generis neutri, & hæc Prænestus, (πραίνεστος) nomen vrbis in Latio, quòd locus in quo sita est, montibus præstet. & sic cum dipth. scri-bitur. Seruius ἀπὸ τ̄ πρίνε. hoc est, ab ilice, quę ibi abundat, deducit. Solinus, à Præneste Vlyssis ne-pote, & Latini regis filio. Olim Polystephanos di-cta, id est, multarum coronarum, lege Plutarchū. Quidam à Cæculo vulcani filio conditam fe-runt super Aretino monte. Vergilius libro. 7. Nec Prænestinæ fundator defuit vrbis, Vulcano ge-nitum pecora inter agrestia regem, Inuentumq; focis, omnis quē credidit ætas Cæculus. Et illud: Cum primam aciem Præneste sub ipsa Strauit. In hac fuit Fortunæ templū illustre, vnde certa ede-bantur oracula. Sillius: Sacrisq; dicatum Fortunę Præneste iugis.

Prænomen, vide in dictione Nomen.

Prænoto. as. (προσημειοῦμαι) pen. cor. ex præ & noto antenoto, inscribo. Noto verò, frequentatiuum est à nosco.

Prænuncio, ante nūcio, (προαγγέλλω.) zū vor ver kundigen) te voren bootscappen) annoncer de-uant.) Terent. in Phorm. Abi ac prænūcia hanc venturam.

Prænuncius, adiectiuum. Cice. 2. De Natura. Deor. Quæ nuper bello Octauiano magnarū fuere ca-lamitatum prænunciæ.

Præoccupatio, (προκατάληψις.) vide Occupatio.

Præoccupo. as. (προκαταλαμβάνω) pen. cor. ex præ & ob, & capio. vide in dictione Occupo.

Præopto, tas. ante, siue prius opto, (προαιροῦμαι.) Terentius in Hecyr. Adeon' peruicaci es animo, vt puerum præoptares perire?

Præparo, (προσλοποιῶ, παρασκευάζω) bereiden) pre-parer.) pen. corr. antè paro, quæ mihi vtilia forè credo. Cic. lib. 1. Offic. Facilè totius vitæ cursum videt, ad eamq; degendam præparat res neces-sarias.

Præpedimentum, (προκώλυμα) impedimentū. Plau. Non fallaciæ præpedimentum obijciatur.

Præpedio, dis. pen. corr. ex præ & pedio, significat prius pedibus deuincio, (πεδάω.) Per translatio-nem verò quasi pedibus vehementer obligo, im-pedio. Plaut. in Cast. Timor præpedit dicta lin-guæ, Id est, valde impedit.

Præpes, petis. (τανύπτερυξ, Hom.) schnel) sou-dain, legier.) generis omnis, idem quod velox. Vergil. Et præpetis omnia pennæ. Volunt pleriq; hoc nomen significare velocitatem in altum vo-lantis. Dicebātur & præpetes ab auguribus aues, quæ opportunè præuolabāt, aut idoneas sedes ca-piebant, vt inquit Higinius. Alij volunt esse, quæ ingentibus & patulis, & porrectis alis volitant.

Præpesinthus, (πρεπίσινθος) insula vna ex Cycla-dibus.

Præpeto, tis. pen. cor. antè vel prius peto, id est, va-do, (προερμῶ.) Festus: Præpetere dicebāt pro an-teire. Hinc præpes.

Præpilatæ hastæ, (δόρατα ἐσφαιρωμένα) sunt quæ fer-reas habent cuspides, quasi præferratæ. Præpila-tum (ἐσφαιρωμένον) etiam dicitur vbi non est fer-rum, si modò in mucronem acutū sit, vt cornua locustarum, quibus natant.

Præpinguis, valde pinguis, (ὑπερπαχύς). Colum. lib. 3. Itaq; nō est vineis apta, vix etiam arbusto, nisi præpingui & viuida terra.

Præpondero, magis pondero, (ὑπερβαρέω,) meer wegen) plus peser.) Per translationem verò signi-

ficat pluris eſſe, ſiue pluris æſtimari debere, (προτιμᾶσθαι.) Gellius lib. 1. cap. 3. Nam cum in rebus aut paribus, aut non longè ſecus, vtilitas amici, & honeſtas noſtra conſiſtit, honeſtas proculdubio præponderat.

Præpono, antepono per electionẽ, præfero (προτίθεμαι, προτιμάω.) vor ſetzẽ, hôher haltẽ) voer ſettẽ, hooger achten) mettre deuant, preferer.) Lactan. lib. 6. Quiſquis autem præſentia bona prępoſuerit iuſtitiæ. Hinc præpoſiti, (προστάται) qui rebus aliquibus præfecti ſunt. Interdum præponere, eſt prius ponere tempore præcepto, προτίθεσθαι. Salluſt. in Iugurt. Vbicunque res poſtulabat, præſidium eſt præpoſitum.

Præpoſterus, ra. rum. (προθύστερος) penult. cor. vide in dictione Poſterus.

Præproperus, valde ſeu nimis celer, (ἐκσπουδοι) faſt ſchnell) ſeer ras, ſnel) fort haſtif & ſoubdain) Cic. Trebatio: Sed ex tuis literis cognoui, præproperam quandam feſtinationem tuam.

Præputium, (ἀκροβυστία, πόσθη) pellis, quæ glandem, hoc eſt, ſummam colis partem tegit. dictũ, quòd membris pudentibus præemineat. Vel à præputando, nam illam Iudæi præputãt, quam quia retinebant gentiles, Præputium dicebantur, quaſi præputiati. Hoc nomine improperabãt eis Iudęi, non eos ſimpliciter immũdos, ſed ipſam immunditiam vocantes.

Præripio. pis, pen. cor. antecapio, præoccupo, προαρπάζω, ὑποκάπτω. zů vor hinweg zucken) te voren wechnemen) rauir a ſoy & emporter.) Plaut. in Caſ. Huc veniſti ſponſam præreptũ meã? Hic præ, ad temporis & perſonæ anteceſſionẽ referri poteſt. Aliquando temporis. Cic. lib. 1. Off. Facilè celare, tacere, diſſimulare, inſidiari, præripere hoſtium cõſilia, id eſt, præoccupare, ſiue pręnoſcere, aut præuenire. Plin. Iun. De Viris illuſt. Immatura morte præreptus, nõ potuit præſtare, qualem promiſerat regem. Aliquãdo dignitatis, nõ temporis anteceſſionẽ denotat. Cic. pro Gal. Demoſthenes tibi præripuit, ne eſſes primus orator.

Prærodo, pen. prod. vehementer rodo, (κατατρώγω, κατακνίζω) Colum. lib. 2. Nam ſi ſæpius cacumina manu præfracta, aut à pecore prærosa fuerint, in perpetuum corrumpuntur.

Prærogatiua, æ. ſubſtantiuũ, præſtantia & antelatio, qua quis aut præfertur aut præferri alteri debet. (ἐξοχή.) Paulus Iureconſ. Veteranorũ priuilegium inter cætera etiam in delictis habuit prærogatiuã, vt ſuperentur à cæteris in pœnis, Hoc eſt, cæteris præferantur. Nec ad beſtias itaq; veteranus datur, nec fuſtibus cæditur. Dicitur & prærogatiuum. Cic. pro Muræna, Etenim ſi tanta illis comitijs religio eſt, vt adhuc ſuper omne præualeat prærogatiuũ, quid mirũ in hoc felicitatis famã ſermonemq; valuiſſe? Eſt & prærogatiuus, adiectiuũ: vt Prærogatiua tribus, quę prima ferebat ſuffragia: & prærogatiua cẽturia, itidẽ. Liu. 6 Bell. Pun. Autoritatẽ prærogatiuæ omnes ſecuti ſunt, Vbi ſubintelligitur centuriæ. Et prærogatiuus nõ tantũ eum ſignificat qui primus rogatur ſententiam, ſed etiam cuius ſententia mõmentũ habet & authoritatem, quaſiq; præiudiciũ affert in euentum comitiorum. Budæus.

Prærumpo, prius rumpo, prius excido, προκαταῤῥήγνυμι. Auguſt. Hæc qui facit, prærupto paſſionis muro, violenter ad cœlorũ regna conſcendit.

Præruptus, diſiectus, auulſus, (ἀπότομος, προβλής) abgebrochen) afgeſchuert) deſrompu.) Verg. lib. 3 Geor. Adde tot egregias vrbes, operumq; laborẽ, Tot cõgeſta manu præruptis oppida ſaxis. Cic. 7 Ver. Aut prærupta ſaxa tenuiſſe dicuntur. Id eſt, ardua, inquit Budæus, nõ autem ſenſim accliuia. Plin. lib. 8. cap. 32. Ad prærupta ducunt, ſaltumq; demonſtrant. Col. lib. 4. Præruptior verò collis, vel in quatuor vertendus.

Præs, prædis. (ἐγγυητής) eyn borge.) ſponſor, qui ſe populo obligat, interrogatusq; à magiſtratu, an præs ſit? ille reſpondet, Præs, hoc eſt, ſe prædem eſſe, hoc eſt, promittit ſe, ſi quid incommodi fiat, planè ſatisfacturũ, à præſtãdo dictus, qa tã debet præſtare populo, quod promiſit, ꝗ is ꝓ quo præs factus eſt. Aſcon. Prædes dicũtur ſatiſdatores locupletes, pro re de qua lis eſt apud iudicẽ, ne qui tenet, diffidẽs cauſæ, poſſeſſionẽ deteriorẽ faciat. Differunt autem prædes à vadibus, quoniam vas appellatur, qui pro alio vadimonium promittit, & propriè datur in re capitali: præs verò in lite nummaria. Auſonius, Quis ſubit in pœnam capitalis ſupplicio? vas. Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs. Plura Budæus.

Præſagio. gis. pen. prod. giui. gitũ, ex præ & ſagio, ſignificat ante ſentio, prædiuino, præſpio, (προμαντεύω, προαισθάνομαι) zů vor verſtan oder mercken, weiſſagen) te voren gevuelen) penſer les choſes aduenir, deuiner) Proper. Venturã melius præſagit nauita noctem. Cic. lib. 1. De Diuin. Præſagibat animus fruſtra me ire, cum exibam domo. Sagire enim eſt acutè ſentire. Ex quo ſagiæ, qui multa ſcire volũt, & ſagaces dicti canes. is igitur qui antè ſagit, quàm oblata res eſt, dicitur præſagire, id eſt, futura antè ſentire. Hinc præſagitio. Cic. 1. de Diuin. Ineſt igitur animis prępſagitio extrinſecus iniecta atq; incluſa diuinitus. Inuenitur etiã præſago, as. à quo præſagatio & præſagior, giris. deponẽs, pro præſagio, ſeu prędiuino. Plau. in Bacch. Plus præſagitur mali.

Præſagium, præſenſio, diuinatio, (προμάντευμα.)

Præſagus, præſaga, (ὑπόφητης) qui vel quæ præſagire nouit. Claudius, Heu mens præſaga futuri. Sagæ autem dictæ ſunt anus, quæ multa ſciunt.

Præſano, nas. antè ſano. Hinc præſaneſco, ſcis. ante ſanum fieri. Plin. lib. 24. ca. 10. Cortex eius interior cicatrices, quæ præſanauere, aperit.

Pręſcio, ante ſcio, (προγινώσκω) zů vor wiſſen) te vorẽ wetẽ) ſcauoir par auãt) Teren. in And. Non'ne oportuit præſciſſe me antè? A quo præſcientia, (πρόγνωσις) ſcientia de futuris. Hinc præſciſco, id eſt, præſcio, vel potius pręſentiſco ſignificat. Liu. 7. Bel. Pun. Quamprimum eos ſortiri prouincias & præſciſcere, quã quis eorũ prouinciam, &c.

Præſcius, a, um. (προειδώς.) Auguſt. libr. 5. Ciuit.

Confiteri Deum esse, & negare præscium futurorum, apertissima insania est. Theologi Neoterici dicunt, Præscire, est aliquem damnandum scire: prædestinari veró, saluandum deputare.

Præscribo, ante siue prius scribo, (προγράφω) fur schreiben) voerschryuē) escrire deuant.) Cic. Ser. Sic enim prescripsimus ijs, quibus ea negocia mādauimus. Interdum significat prænotare, intitulare, inscribere, (ἐπιγράφειν.) Hæc enim quatuor tituli significatione sumuntur. Vergil. Nec Phœbo gratior vlla est, Quàm sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen. Inde præscriptio, (ἐπιγραφὴ) titulus. Cic. lib. 1. Offic. Ex quo fit, vt ager Arpinas, Arpinatium dicatur: Tusculanus, Tusculanorum. Similisq; est priuatarum possessionū præscriptio, ex quo quia suum cuiusq; fit eorum, quę natura fuerant communia, quod cuiq; obtigit, id quisq; teneat. Interdum significat præcipere, determinare, legem ponere, (προγράφειν, περιορίζειν) Idem lib. 3. Offic. Sed hoc natura præscribit, vt homo hominum quicunq; sit, ob eam ipsam causam, quód is homo sit, consultum velit. Lactant. libr. 6. Id autem ipsum benefacere quid sit, ipse præscribit. Præstare auxilium depressis & laborantibus impertiri victum non habentibus. Varro, Quoniam præscriptum erat, ne quis angiportum transgrederetur. Secundum hanc significationem præscriptum & præscriptio, (ὅρος, ὑπογραφὴ) pari modo pro præcepto, vel ordine, lege, regula seu forma sumuntur. Tractum, (vt docet Porphyrio) à magistris ludi, qui scripta pueris dant, præcipiuntq; imitari, quod ὑπογράφειν Grę cè dicitur. Seneca lib. 4. Epist. Pueri ad præscriptum discunt. De præscriptione Cicero libr. 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est à tota mente, à recta ratione defectio, sic auersa à prescriptione rationis, vt nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. Interdum præscribere, est ponere, & quod vulgò dicitur, limitare. Teren. in And. Tute ipse his rebus finem præscripsti Pater, Propè adest, cum alieno more viuendū est mihi. Interdum præponere, Cic. in Catone, At Senatui quæ sunt gerenda, præscribo, & quomodo Carthagini male iandiu cogitanti bellum inferatur, multò antè denuncio. Interdū prænunciare siue prædicere. Idem in Vati. At ibi idem præscribo, ne tuas sordes cum clarissimorum virorum splendore permisceas. Ponitur aliquando pro excipere, siue exceptionem summotoriā obijcere agenti, & datiuo iungitur. Quintilian. lib. 7. Ignominioso patri filius præscribit, de eo solo iudicatio est, an liceat. Præscriptio, inquit Budæus, exceptio, & translatio, vnum & idem in re forensi significant.

Præseco, as. penult. corr. presecui, ctum. prius seco, præcido. ὑποτέμνω, ἀποκόπτω. vor abbeschneiden) voeraf besnijden) rongner.) Columel. lib. de Arboribus, cap. 29. Radicem arundinis acuta falce præsectam impendenti pluuia disponito. Accommodatur quandoque immolationi. Liuius lib. 5. Inseritur huic loco fabula, immolante rege Veientium, vocem aruspicis dicentis, qui eius hostiæ exta præsecuisset, ei victoriam dare exauditam. Suetonius in Augusto, Nunciata repentè hostis incursione, semicrudā exta rapta foco præsecuit, atque ita prælium ingressus victor redijt. Id est, partem reddidit Marti, partem ad vescendum reseruauit.

Præsegmina, partes corporis incisę, vel amputationes rerum superfluarum, ἀποκόμματα. Vnde quæ ex vnguibus animaliū scinduntur, præsegmina (ἀπονυχίσματα) vocantur. Plaut. Cum ipsi pridem tonsor vngues dempserat, collegit, omnia abstulit præsegmina. Huius significationis est resegmina. Plin. lib. 28. Omnia persequuti sumus, vsq; ad resegmina vnguium.

Præsens (παρὼν) gegēwertig) tegēwoerdich) present.) à præsum fit, sicut à possum potens, ab absum absens: & propriè significat, quod nunc fit, vel sine mora: & qui in cōspectu est, siue q adest: sicut inquit Augu. 11. Ciuit. præ oculis, quæ præsto sunt oculis. Plautus, Agite si vultis, præda erit præsentiū, Id est, eorū qui hic adsunt. Verg. Præsentemq; viris intentant omnia mortem. Quandoq; præsens dicitur, nō quod nunc fit, sed quod tunc fiebat, id est, tēpore illo siue præterito, siue futuro, tūc præsenti. Cic. Ego incolumitati ciuiū primum, & postea dignitati illi præsenti potius ꝙ futuræ dignitati consulebā. De mortuo loquit, ergo non nunc præsenti, sed tunc. Sic capitur, in præsens, in præsentia, & impræsentiarum, quæ significant præsenti tempore, quod vel præsens est vel fuit, vel erit. Pro tempore illo præsenti. Sall. Si causa peccandi in præsens minus suppetebat. Horatius, Pleraque differat, & præsens in tempus omittat, Id est, in suum tempus. Terentius in Phor. Prouisum est, ne in præsentia hæc hinc abeat. Caius, Cæsar suos à prælio continebat, ac satis habebat in presentia hostem rapinis prohibere. Cicero libr. 2. ad Herennium, Impræsentiarum hoc interserere non alienum fuit, vt huius instantiæ garrulam disciplinam contemnere mus. Nam illud quod Valla ait libro 4. In rem præsentem, non tempus, sed locum significare, vt apud Ciceronem libr. 1. Offic. Vt si constitueris cuipiam, te in rem præsentem esse venturum. id est, ad locum, de quo est controuersia: hoc non fit ex vocabulo præsentem, sed ex re, quæ pro loco capitur. Præsentem veró propriè quæ præsentatur, siue sita est in loco ipso, vt cum de finibus agrorum controuersia est: vt dicitur vulgó, Super factū ipsum iuimus, id est, super rem ipsam, de qua est controuersia. Veruntamē in rem presentē, pro loco ita accipi debere non puto, vt etiam de re alia, quàm de loco non possit intelligi, vt cū de aliqua re iudicio cōtenditur, si quis in rem ipsam præsentē, id est, cum presentatur, & agitur corā iudice, aduocatus alicui non venerit. Quandoque presens significat quodāmodo prestans & potens, quasi presit, & ideo præstās sit, quia statim operetur, (ἰσχυρὸς, δυναμικός.) Præsentius, præstantius.

Præsentissimum, præstantissimum. Vergil. Quo non præsentius vllum. Vnde præsentissimũ periculum, præsentissima medicina, præsentissimũ remedium, præsentissimum venenũ,id est potẽs, & in primis efficax,& subitò aut sanans aut necans.quod etiã præsentaneum vocatur.Plin.lib. 20.cap. 2. Idem podagris cum articulorũ morbis decoctum, aceto illinunt, præsentaneo remedio suspiriosis prodest. Quandoq; præsens ponitur pro forti,(λημματίας.) Terent.in Phorm.Animo virili præsentiq; vt sis,para.Quandoq; pro propitio,(ἱλαστὸς, εὐεργὸς) quoniam is, qui præsens est,nobis propitiatur facile,si inuocetur,& citius quàm is,qui præsens non est.Vergil.lib. 1.Georg. Et vos agrestum præsentia numina Fauni,id est, propitia,quorum præsentia fauor est. inquit Seruius. Teren.in Phorm.Non tu hunc habeas præsentem Deum?

Præsentaneus,ea,eum.(αἰφνίδιος.)quod in præsens subitò fit.vide in Præsens.

Præsente,pro præsentibus,sicut absente pro absentibus lectum est, locutio tamen minus Latina. Pomponius,Qui apud forum præsente testibus mihi vendidit.

Præsentia,tiæ. (παρουσία) gegenwertichevt) tegenwoerdichz) presence.) Sallust. Tum M. Tullius consul siue præsentiã eius timens,siue ira cõmotus,orationẽ habuit luculentam, atq; perutilem Reipublicæ,quam postea scriptam edidit.

Præsentio,ante vel prius sentio,(προαισθάνομαι)zũ vor empfinden) te voren geuoelen) sentir & fleurer premier.) Plaut.in Trinum. Fecisset Ædepol,nisi hæc præsensissent canes.A quo præsentisco,quo frequentius vtuntur authores. Plautus Amphit.Nunc ne legio præsentiscat,clàm illuc redeundũ est mihi.Terent.in Heaut.Et ea gratia secum adduxisse,ne id tu præsentisceres.Hinc præsensum,si. substantiuum,& præsensio,onis.

Præsento,as.quasi præsens facio,παρίστημι.) presenter.)Quintil.lib. 11.Frustra docemur,si quicquid audiuimus præterfluat,& exemplorũ legẽ,responsorum,dictorum, beneq; factorũ,quæ velut quædam copia quibus abundare, quasq; in promptu semper habere debet orator, eadem illa vis non pręsentat. Huius compositũ est, repręsento,quod est rursus præsento, & interdum ad mentem teuoco.Cicero Curioni, Dies promissorum adest, quem etiã repræsentabo,si adueneris. Hinc præsentarius,adiectiuum: vt Præsentarium argentũ. Plaut.in Mostel.Vbi id erit factum,à me argentũ petito præsentarium.

Præsepe,pis.(φάτνη) eyn stal) estable.)pen.prod.& præsepium,& præsepes fœminini generis,à præsepio deducitur.Plaut.Præsepes mea est.Varr.Contrà illic laudabatur villa, si habeat caulinã rusticam bonam,præsepes laxas. Præsepe aũt stabulũ dicitur,in quo equi,muli,& cætera animalia continentur. Verg.Ignauũ fucos pecus à p̃sepibus arcent. Idem, Stabant ter centũ nitidi in p̃sepibus altis.Præsepe etiam quandoq; lupanar dicit.Cic. in Pisone. Verum audis in præsepibus, audis in stupris, audis in cibo & vino. Aut gula,Horati. Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret. Præsepium verò locus, in quo pabulum animalibus porrigitur.Apul.lib.6.Metamor.Præsepium meum hordeo passim repleri iubet, fœnumq; Bactriano camelo sufficiens apponi.Colum.In stabulo sint ampla præsepia. Lignum verò ad quod equos capistris (ita enim ipsa lora dicuntur) religare solemus, non aliter quàm ad ansulã vel vncinum,Vacerra nominatur.Præsepia,numero plurali,parua nubecula in cœlo,quòd in ea aselli stabulari videantur.Plin.Sunt in signo Cancri duę stellæ paruæ,aselli appellatæ,exiguum inter illas spacium obtinente nubecula,quam præsepia appellant. Hæc cum cœlo sereno apparere desierit, atrox hyems sequitur.

Præsertim,(ἄλλως τε, ταῦτα) vor ausz,vorab) besonder) principalement.)aduerbiũ,significat præcipue,hoc est ante alia,eo magis,maxime,nec minime. Plaut.in Pœn. Egóne isthuc ausim facere, præsertim tibi?

Præses,(ἔφορος,ἡγεμὼν,προστάτης) ein Oberste) een ouerste) president.) à præsideo, sicut reses à resideo, deses à desideo : & is est, qui maius in prouincia imperium habet omnib9 post principem.
Aliquando dicitur auxiliator & defensor.Liui. Dij Deæq;, qui Capitolium incolitis, siccine vestrum militem,ac præsidem sinitis vexari ab inimicis? vide Vallam li.5.Præses locus,apud Plaut. in Cas.ponitur pro tuto.

Præsideo, des. (προστατεύω, ἐφιδρεύω) eyn oberer sein) een ouerste sijn) auoir la superintendence.) pen.cor. differt à præsum,licet quandoq; indifferenter ponantur,quòd præesse generaliter cuilibet,etiam vili officio esse potest:Præsidere maioris,aut quasi maioris authoritatis semper est,nec mirũ,cum à sedeo componatur,quod præ se fert quandam dignitatem : vt præses sit, quasi iudex. vel quasi princeps,ideo præsidens,& præstans omnibus,vt iustitiæ subueniat, & oppressis opem ferat.Cicero,Quamobrem vos Dij,& patrij penates, qui huic vrbi atque imperio præsidetis. Suetonius,Præsedit & Actiacis ludis,Id est,præfuit,Valla lib. 5.

Præsideratio,(προαστροβαλισμός) est cum maturius tempestas hyberna mouetur, quasi ante sideris tempus. Festus.

Præsidiarius,ria. rium. quod paratur vt præsidio sit,(φρουρικός.) Colu.libr.4. cap.15.Et præsidiarij malleoli propagandi sunt.

Præsidium,φρουρὸς,ἐφεδρος,φρούριον, hulff) hulp) la garnison.) propriè dicitur præfectus aliquis, cum parte militum, qui ad custodiam & defensionem arcis,vel personæ,vel oppidi præsidet.Dictum præsidiũ (authore Varrone) quia extra castra præsidebant in loco aliquo,quo tutior legio esset.Vnde sæpe legimus,Præsidiũ Annibalis Capua,Tarento,Rhegio pulsum est.Cæsar,Eo opere facto præsidia disponit, castella cõmunit, quò facilius(si se inuito transire conarẽtur)prohibere possit.Iureconsulti de Re militari,Qui relinquit

prę-

præsidium, peccatum desertionis incurrit. Desertor autẽ capite puniri solet: quamuis non omnes desertores similiter puniendi sunt. Præsidium statiuum dicitur, quod datur, vt aliquis stet in loco aliquo. Cic. 12. Philip. Hæc mea vigilia, hoc præsidium statiuum. Per translationẽ verò omne auxilium, & salutis propugnaculũ, præsidium (πρόβολος) dicitur, quam vulgò munitionem dicere solemus. Terẽt. in Hecy. Illum autem esse vnicum præsidium velle se senectuti suæ. Auxilium verò ab aduentu, cũ accesserint ei, cui adiumento sunt alienigenę. Subsidium, dictũ à triarijs, qui in acie tertio ordine extremis subsidio ponebãtur, (ἐφεδρεία, οἱ ἐπὶ τῆς ἐφεδρείας τεταγμένοι) quòd subsidebant, ab eo subsidiũ (ἐπίταγμα) appellatũ. Plaut. Agite, subsidite omnes, quasi solent triarij. Inde subsidium, ad impetus hostium sustinendos, cum sua non possint vi obsistere, mitti dicitur, vulgò succursum; (καταφύγιον, προσφύγιον) dicimus. Cæsar De gestis in Italia, Ad eum mittit, nisi subsidiũ sibi submittatur, sese diutius sustinere non posse. Multæ tamen sunt translationes, & migrationes in alienum locum, vt cum inquit Cæsar, His difficultatibus duæ res erant subsidio, (ἀφορμή) scientia atq; vsus militum, sed nunc de proprietate loquimur. Suffragia enim in concionibus, & declarandis magistratibus dicitur. Opem ferre, est penè destitutos adiumẽto aliquo subleuare: sicut suppetias ire, & occurrere suppetias, est ferè subsidio ire. Hircius De gestis Cæsaris in Aphrica, Elephantisq; turritis interpositis, armatisq; suppetias ire contẽdit. Et paulò pòst, Labienus cũ vniuerso equitatu fugientib. suis suppetias occurrit.

Præsignis, & hoc gñe, id est, præstans, vel præ alijs insignis, Ouid. in Fast. Præsignis facie Cornicus lana fuit.

Præstabile, quod præstari potest, (παρεκτόν.)

Præstabilis, excellens, (ἔξοχος.) Gellius, Chilo præstabilis homo sapientiæ.

Præstantia, excellẽtia, à præstans fit, (ὑπεροχή.) Gell. li. 1. Scite subtiliterq; ratiocinatum Pythagoram philosophum dicit, in reperienda modulandaq; status, longitudinisq; eius præstantia.

Præstega, (πρόστεγα) locus vbi och causa sumus, sub tecto tantum, patula reliqua parte, tanquam sub porticu. Plaut. in Pseu. Vorsa præstega, strata, lutaq; coctaq; omnia vti sint.

Præster, (πρηστήρ) genus serpentis venenati, qui alio nomine dipsas, (διψάς) dicitur. Vnde apud Plin. lib. 22. Hæmorrhoidum & præsterum. Lucan. Oraq; distendens auidus spumantia præster. Est & præster, ventus, turbo, dum ardẽtior, & accensus fuerit, vniuersa amburens ac proterẽs. Peritiores sine diphthongo scribunt.

Præstes, itis. idem est quod præses; antistes, (προεστώτης, παραστάτης.) Nam antiqui sic præstites dixerunt, vt nunc antistites.

Præstigiator, (γόης θαυματοποιός) ein gauckler) een guychelaer) dicitur, qui circunstantibus ita oculorum aciem præstringit, vt non aduertant dolum, qui & præstrictor vocatur. Plautus in Pœn. Præstigiator hic quidem Pœnus probus est. Dicitur & præstigiatrix, apud Plaut. in Amph. Aut pol hæc præstigiatrix mulier multò maxima est, &c. Quidam præstigiator dici putant à Styge, & tenebris, quòd ita aciem oculorum præstringat, vt res aliter videri faciat, quàm sunt. Varro à scientia dici putat.

Præstigium, seu Præstigiæ, incantationes, delusiones, (γοητεία.) Quæ quoniam manuum quadam dexteritate alia appareant, quàm re vera sint, illi qui eas faciunt, dicuntur præstigiatores.

Præstino. nas. (προσορίζω, προκαταδικάζω) pen. cor. à præ & stino, significat emo, aut potius emendo teneo. Plau. in Epid. Vt & præstines argẽto prius, quàm veniat filius.

Præstituo, prius statuo, præscribo, prædestino. (προορίζω, ἀφορίζω.) Ouid. Dij summum præstituere diem.

Præsto, stas. stiti. stitum & statum. vnde & præstaturus, significat multa. Nam cum accusatiuo iungitur, significat excello, supero, (ὑπερφέρω, διαφέρω.) vbertreffen) te bouẽ gaen) estre meilleur, ou plus excellent.) Quintil. lib. 1. Præstat tamen ingenio alius alium. Quandoq; non exprimitur accusatiuo, sed subintelligitur, quamuis datiuus etiã possit intelligi. vt apud Sallust. Primũ omnium, qui vbiq; probro atq; pètulantia maximè præstabãt. Colu. lib. 2. Quamuis candore præstet, pondere tamen vincitur. Si datiuus subintelligatur, significabit antecellere, quòd datiuo construitur: si accusatiuus, excellere. Cic. lib. 1. Off. Quorum verò patres, aut maiores aliqua gloria præstiterunt, ij student plerunq; in eodem genere laudis excellere. Hic (more suo) verbum quasi difficile, per facile aperuit, prius pręstiterunt ponens, postea excellere. Datiuo, Terent. in Eunu. Homini homo quid præstat. Quid, id est, quantum præstat, hoc est antecellit. Cic. in Lęl. Nanq; hoc præstat amicitia propinquitati, quòd ex propinquitate beneuolentia tolli potest, ex amicitia non potest. Salustium tamen vsum ablatiuo censeo. Omnes, inquit, homines, qui sese studẽt pręstare cęteris animantibus. Hic enim præstare interpretor, pstantiores reddere, & ideo ablatiuo iungitur, quoniã comparatiuè stat. Illud autem in. 1. Offic. Difficile est autem cum præstare omnibus cupieris, seruare æquitatẽ, quæ est iustitiæ maximè propria: præesse vel præsidere significat, ideo datiuo, non ablatiuo iungitur. Quandoq; præstare, est satisfacere, seu cautionẽ dare: &, vt planius dicamus, est rei alicuius exitum in se recipere, siue alienæ culpæ dispendiũ velle luere: vt cum dicimus, Præstare euentum, præstare alienũ promissum, quod est alienum promissum in se recipere, & quasi proprium esset, velle satisfacere, (βεβαιοῦσθαι, ἀναδέχεσθαι, ἐγγυᾶσθαι.) & est verbum Iureconsultorum, qui scribunt, præstandum esse dolum, præstandã noxam, & alia consimilia. Cic libr. 3. Off. Quicquid esset in prælio vitij, id statuerunt, si venditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstare oportere. Quandoq; concedere. Idem in eodem, Si au-

tem non omne dictum præstandum est, quod dictum non est, id præstandum putas? Quandoq; facere. Idem, Emptorē indemnem præstare oportet. Quandoq; beneficium dare. Plin. Plura hic mihi prçstitit, quàm parentes. Quandoq; cauere, fugere, timere. Idē Torquā. Simus igitur ea mente, quam ratio & veritas præscribit, vt nihil in vita nobis præstandū prçter culpam putemus, eaq; cum careamus, humana omnia placatè ac moderatè feramus. Quandoq; re ipsa perficere, siue persoluere, (διαπράττειν.) Idem, Et quoniam præstitimus, quod debuimus, moderatè quod euenit, feramus. Lactant. lib. 4. Homines malunt exempla, quàm verba: quia loqui facile, præstare difficile. Quandoq; tribuere. Liu. lib. 6. Pacem, quam nos præstitimus, eam à vobis petimus. Lactan. lib. 1. Quid tales dii pstare hominibus possunt? Quandoq; exhibere, reddere, repræsentare, (παρέχειν) & tunc accusatiuum habet reciprocum. Cic. Lentulo, Sed præsta te eū, qui mihi à teneris (vt Graeci dicunt) vnguiculis es cognitus. Aliquando etiam sine accusatiuo reciproco. Idem Terēt. Neq; legis improbissimæ pœna deductus est, quò minus hospitii & amicitiæ ius officiū præstaret. In tertia verò persona singulari significat melius est. Sallust. Quousq; patiemini tandem, ô fortissimi viri? Non'ne emori per virtutem præstat, quàm hanc vitam miseram atq; inhonestam (vbi alienę superbiæ ludibrio fuerimus) per dedecus amittere? Ab hoc verbo est præstans, quod aliquando participium est, aliquando nomen. Verg. O præstans animi iuuenis. id est, cui est animi præstantia. Et prçstatio, verbale. Paulus de Legat. tertio, l. si plures gradus. Itaq; si quis velit non omnes hæredes onerare legatorum præstatione, &c.

Præsto, gegenwirtig) tegenwoerdich) present.) aduerbium (vt puto) loci: alii volunt nomen esse indeclinabile omnis generis, quod iungitur verbo sum, vel fui, & aliquando adsum. Terent. in Eun. Presto adest. habetq; easdem significationes, quas adsum, (παρίσταμαι) vt significet pręsens sum, præsidio sum, faueo, iuuo. De. 1. Cic. pro Lege Agra. Publius Seruilius Rullus tribunus plebis decemuir dicit Pompeio salutē. Te volo curare vt mihi summopere præstò sis, auxilium'q; adducas, dum eos agros, quos tuo labore cepisti, ego mea lege vendam. De secūdo, Idem pro Muræna, Ius ciuile didicit, multum vigilauit, laborauit, multis præstò fuit. Item, Præstò esse, significat aduenire, siue cōparare. Idē ad Herennū, Hirundines æstiuo tempore præstò sunt, hyeme pulsæ recedunt.

Præstolor, pen. cor. ex præ & stolor. Stolor autem à sto deducitur. Nam (vt Festus inquit) præstolari is dicitur, qui antè stando ibi, quò venturum excipere vult, moratur. Præstolari igitur significat manere, expectare, (περιμένειν) warten) verwachten) attendre.) Plaut. Dum cum domi præstolor, adulescens aduenit. Cic. li. 2. Inuen. datiuo iunxit, Qui tibi ad forum Aurelium prçstolarentur. Aliàs præstolari significat præstò esse (vt ait Donatus) & parere atq; obsequi, παρίσταμαι.

Præstringo, (περισφίγγω) fast trucken) seer vast douwen, drucken) serrer fort & estraindre.) propriè est valde stringo, vel obtundo, hebeto. Plin. li. 18. ca. 34. Præstringit enim, atq; percellit hic radices arborū. Præstringitur acies ferri, eborisq; nitor, dixit idem lib. 7. cap. 15. id est, obtunditur, hebetatur. Præstringere aciem ingenii, Cic. 1. Ver. Per translationē est claudere, obtenebrare, ἀμαυροῦν, βαμβαίνειν. verbum à præstigiatoribus translatū, qui aciem oculorū suis vafframentis prçstringere consueuerunt. Vnde prçstigiū, cuius inuentor fuit Mercurius. Cic. Existimat se gemmę nitore, & auri splendore aspectus omniū prçstringere. Interdum attingere, (ἀκροθιγῶς ἅπτεσθαι) Idem de Signis, Ignoscite, rei magnitudo me breuiter præstringere atrocitatem criminis non sinit. Interdum radere (ἐπιξύειν) Idem in Philippicis, Cuius quidem portam Capuæ penè præstrinxisti.

Præstruo, ruis. prius ordino, ædificóue, (προκατασκευάζω.) Colu. lib. 1. cap. 5. Quippe ab imo præstructa, valenter resistant contra ea, quæ postmodum superposita incumbent.

Præsul, (χοροστάτης) à præsilio, is. fit, quod est ante salto. & is appellatur apud antiquos, qui primus erat inter Salios Martis sacerdotes. A saliendo dicti in portandis ancilibus. Hinc prçsulatus (ἱερωσύνη) pro ipsa dignitate.

Prçsulto, as. antè salio, (καθάλλομαι, προπηδάω.) vor springen) faulter deuant.) Liu. li. 7. Si tu permittis, volo ego illi bellue ostendere, quādo adeò ferox prçsultat hostium signis, ne ex ea familia ortum, q Gallorū agmen ex rupe Tarpeia deiecit.

Prçsultor, qui saltantium choream ducit, (ἔξαρχος, χοροστάτης, κορυφαῖος.) Cic. 1. De Diuin. Exin rustico quidam dormienti visus est venire, qui diceret, Prçsultorem sibi non placuisse.

Præsum, ante alios sum, (ἐπιστατέω) vberste sein) ouerste (sijn) presider) vt, Homo cçteris animantibus prçest, id est, ea superat, vel antecedit. Et prçesse, significat præfectum esse, (ἐφίσταμαι, ἄρχειν.) Sallust. Et pro cuiusq; opibus Romę per totam vrbem vigiliæ haberentur, hisq; maiores magistratus praeessent.

Præsumo, is. prius sumo, (προλαμβάνω.) zū vor nemen) te voren nemen) prendre deuant) Plin. lib. 36. Theoph. author est, potores in certamine bibendi prçsumere farinā eius, scilicet lapidis. Prçsumere animò, προνοεῖν, est prçsagire. Valer. Max. lib. 1. Armis cum collega suo Cinna dissidēs, prçsumpsit animo ea re significari exitum suum.

Præsumptio, ante sumptio. Vnde apud Rhetores præsumptio dicitur, cum in aduersarii causa, vel in iudicis opinione contrarium nobis esse aut fore arbitramur, preoccupamus dicere, & cum ratione dissoluere. Quintil. lib. 9. Mirè verò in causis valet prçsumptio, quę πρόληψις dicitur, cum id quod obiici potest occupamus, quę prçcipuè procemio conuenit. Plin. Orator ad Paulum simpliciter dixit, Ego beatissimū existimo eum, qui bonę ac mansurę famę prçsumptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura gloria viuit.

Prætego,gis.pen.cor.prætuelo,antè tego,(προκαλύπτω,προβάλλω) bedecken) couurir.) Lactan.li.5. Tum vitia sua capillis & pallio,&(quod maxime est velamentum) diuitiis prætegebat.

Prætendo, antè tendo, oppono, (προκαλύπτομαι, προτείνομαι,προίσχομαι,προβάλλομαι.)vor spannē) tendre ou deuant.) Verg.Marti prætendere muros.Quandoq; præfero.Verg.li.1.Geor,Fumosq; manu prætēde sequaces. Quandoq; præmonstro, exhibeo.Cice.Priuatorū munus est,æquo & pari cum ciuibus iure viuere , neq; summissum & abiectum,neq; se efferentē prætendere . Quandoq; prætexto. Verg.lib.1.Geor.Riuos deducere nulla Religio vetuit,segeti prætendere sæpē.Lactan. per translationem lib.4.dixit,Ne si fuisset alienigena, iustam possent excusationem de lege prætendere,Id est,allegare.

Prætento,tas.prius tento, (προπειράομαι) Quintil. lib.4.Sed quid ? in ingressu parcius & modestius prætentanda est iudicis misericordia.

Præter, (πλὴν,cum χωρὶς.) on) sonder, behaluen) excepté.) præpositio, quæ cum à præ descendat, scribitur per æ diphthongon,&modò separatur, modò componitur.Separata vim excipiendi habet,& semper accusatiuo iungitur, vt, Nullum timeo præter Deū. Aliquando significat vltra,πρὸς. Quintil.Multa erant præter hæc,quæ obijci meritò potuissent. Plin.lib.10.Præter hominē somniare equos,canes, boues, pecora, capras, palàm est. Aliquando significat ante. Cic.in Ver.Præter oculos soli ferebant. Aliquando fine, (δίχα,χωρὶς)Sall.Præter rerum capitalium condemnatos. Aliquando contra,(παρὰ) Terent.in Andr.Præter ciuium morem atq; legem. Præter,aliquādo aduerbium est,pro præterquā. Colu.lib.3.cap.2. Omnis incōmodi patientes præter caloris. Præter hac,apud Plaut.sæpius legitur pro posthac.In Rud.Si præter hac tu verbū faxis hodie,&c.Cōposita verò plerunq; significant vltro,& componitur cum dictione incipiente ab e, vt prætereo: f,vt præterfluo: g,vt prætergradior,(παραφέρω) m,vt prætermitto: u,vt præteruolo.

Præter spem,(παρ᾽ ἐλπίδα) significat ex insperato. Præter opinionem,ex inopinato,vel cōtra spem, seu contra opinionem,(παρὰ προσδοκίαν) Plaut. in Merc,Præter spem saluæ sumus.

Præterbito,tas.pen.cor. frequentat. significat frequenter eo,(παραμείβομαι) Interponitur b, quasi præterito,as.Plaut.in Epid.Caue præterbites vllas ædes,quin roges,Senex hic vbi habitat Periphanes Platenius ? Apud Comicos receptius est hoc verbum, quàm Oratores.

Præterea,(πρὸς,πρὸς δὲ) vber das) daer toe noch) oultre ce d'auantage.) aduerbiū deductū à præter significat vltra ea quæ dicta sunt . Et interdū habet pronomē tam singularis quàm pluralis numeri inclusum. De singulari,Verg.Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros. id est, præter eum,scilicet Æneā. De plurali,Cic.Lent. Præterea quidē de consularibus nemini possum erga te esse testis,Id est,præter eos.Et nō solum præter eum vel eos,sed etiā te: vt,Te doctū existimo,præterea neminem,id est,præter te. Præter me:vt,Mihi credis, præterea nemini. Eodē modo, Præter nos,præter vos,præter illos. Et præterea quandoq; ponitur pro postea,(ἔπειτα)Verg.Præterea aut supplex aris imponat honores?

Prætereo,is.iui & rij præteritū, significat vltra eo. (διαλλάσσω,παράγω,παραμείβομαι.παρέρχομαι, παραφέρω.) fu vor vber gehn) voer by gaen)passer oultre, ou par aupres.) Terent.in Eunu.Dum hæc reputo,imprudens villam præterij. Ponitur aliquando pro effugere,vitare. Terent.in Hecy. Nescis quid mali præterieris, qui nunquā es ingressus mare. Præterire aliquid,est nullam de re aliqua facere mentionem . Præterire silentio aliquid, idem. Præterit me hæc res, id est,ignoro. Ponitur aliquādo pro antecellere,vincere.Varro 1.De re Rust.ca.1. Hos nobilitate Mago Carthaginensis præterijt Pœnica lingua. Vnde tempus præteritum,(παρῳχημένον,φθάσαν,προλαβόν)quod iam non est, sed vltrà iuit. Præteriti dicuntur extincti . Propertius,Fas est præteritos semper amare viros. Item præteriti,(ἀμνημόνευτοι,ἀποδοκιμασθέντες) dicuntur, qui in petitione magistratuum repulsam habuerunt,vt sæpe apud Ciceronem inuenies.

Prætermitto,intactum relinquo,omitto,prætereo, παραλείπω,vnderwegen lassen,versaumē) onderlaten,versuymen.) Terent.in Adel.Nihil prætermitto,consuefacio.Lactan.lib.5.Mirū quòd Apuleium prætermisit, cuius solent & multa & mira memorari. Prætermittere silentio , idem quod præterire silentio.Prætermittere pœnam sceleris, apud Cice.pro ignoscere.

Prætermonstro,as. Gell.lib.20.cap.9.Vsus consilio sum magistri,quod docere me ipse debuerat, à quo discerem, prætermonstrantis, Id est, quasi prætereuntis,& aliud agentis,& præter officium suum monstrantis.

Præterpropter,tota vna dictio,significat præterq̄ propter,hoc est,propter aliā caussam,quàm propter eam de qua loquimur. vt Præterpropter vitam viuitur,hoc est,propter aliā caussam viuitur quàm vt viuatur, vtputa propter laudē,vel propter gloriā. Ennius,Ocio qui nescit vti,plus negocij habet, q̄ cum est negociū in negocio. Nam cui quod agat institutū est,nullo negocio id agit, studet ibi,mētemq; animumq; delectat suū. ocios so initio animus nescit,quid velit.Hoc idē est,Neque domi nunc nos,nec militiæ sumus,imus huc, hinc,illuc: cū illuc ventū est,ire illinc libet. Incertè errat animus,præterpropter vitam viuitur.

Præterquam,(πλὴν ἤ,πλὴν εἰ μὴ) aussgenomen)wtsgenomen,dan alleen,behaluē) excepté.)tota vna dictio,semper requirit præcedentem casum,quia idem verbum subintelligitur,& significat nisi:vt, Nemo id dixit præterquam Cicero . Nullius id interest præterquam patris,Nulli id placuit præterquam Cæsari,Neminem præterquam prętorē timeo,O vos oēs præterq̄ Plato legite,A nemine præterquam à Socrate didici . Significat etiam

aliter quàm (ἄλλως ἢ) Liu.lib.1. Vocata ad consilium multitudine, quæ coalescere in populi vnius corpus nulla re præterquam legibus poterat, iura dedit. Etiam significat insuper, præterea. Plin. lib.23. Præterquam serpentum ictus. Præterquã ponitur aliquando in oratione sequenti semper, pro cum semper. Gell.lib.15.cap.1. Declamauerat Antonius Iulianus rhetor, præterquam semper aliàs, tum verò nimium quàm delectabiliter & feliciter. Aliquando sequenti etiam, Celsus, Aqua verò frigida infusa præterquam capiti, etiam stomacho prodest, Id est, non tantũ capiti: vel, Præterquàm quòd capiti prodest.

Præterquam quòd, (πλὴν ὅτι) id est, nisi quod. Plin. Omnia nobis ex voto successerunt, præterquàm quòd in itinere defunctã matrẽ audiuimus. Sunt qui putant esse vnam tantum dictionem.

Præteruecho, (παρελαύνω) vor bei fürẽ) voer by voeren) porter & passer oultre.) propriè est vltra veho. Liuius lib.1. Tamen cum præteruceherer nauibus Galliæ oram, &c. Translatè. Cicer. pro Cælio, Sed quoniam emersisse iam è vadis, & scopulos prẹteruecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur, Id est, oratio mea difficiliora explicauit, & percurrit. Idem 7. Phil. Magna spe ingredior in reliquam orationem P. C. quoniam periculosissimum locum silentio sum præteruectus.

Præteruerto, is, anteuerto, & per translationẽ pro prius dico ponitur. Cice.1.de Diuin. Neq; habes aliquid, quod huic sermoni p̃teruertendũ putes.

Præteruolo, las. (παραπέτομαι) pen.corr. vltra volo, celeriter prætereo, & quasi vltra volando effugio. Lactant. libro 2. Quàm callidè periculum præteruolauit.

Prætexo, xis. (προσφαίνω) zũ vor weben) bedeckẽ) border & couurir le bord.) propriè prius texo, prius facio, seu prius ordino. Cic. de Orat. 2. Si omnia quæ fiunt, quæq; aguntur, leuioribus principiis natura ipsa prætexuit. Vsurpatur itẽ pro eo, quod vulgò dicimus bordare, & cooperire bordum. Verg.6. Æneid. Tum dente tenaci Anchora fundabat naues, & littore curuę Prętexũt puppes. Ausonius, Tu Auguste venerabilis districtus maximo bello, assultantibus tot milibus Barbarorum, quibus Danubii ora prętexitur, Id est, cooperta est & bordata. Quid referã Baias, prætextaq; littora velis? Translatè ponitur pro contego, abscondo, quasi aliud, q̃ sit, ostendo, colorẽ quæro. (προφασίζομαι, προΐσχομαι, προΐσαμαι.) Vergil. in 4. Æne. Coniugiũ vocat, hoc prætexit nomine culpam. Vnde prætextum, (πρόσχημα, πρόφασις.)

Prætexta toga, (περιπόρφυρος) genus vestimẽti oblongum ac talare, quod supra tunicas honorati quiq; sumunt, dicta quòd ei purpura prætexebatur. Hæc vnà cum bulla in vsum puerorum nobilium vsurpabatur. Vnde prætextati dicebãtur, qui nondum decem & septem annos prætererãt, à prætexta quam induebant, & hac deposita, accipiebãt togam virilem, cum ad annũ decimumseptimum peruenissent, tanquam non pueriliter, sed viriliter vita esset peragenda. Nam pueri existimabantur, qui minores essent annis septemdecim. Vnde Vlpianus ait, Pueritiam duntaxat annis septendecim, qui eos non in totum compleuit, prohibetur postulare. Cic. Ego autem à patre ita eram deductus ad Scæuolã, sumpta virili toga, vt quoad possem, & liceret, à senis latere nunquam discederem. Seneca lib.1 Epist. Tenes vtiq; memoria, quantum senseris gaudium, cum prætexta posita, sumpsisti virilem togam. Ideo autẽ ingenuis pueris attributã existimant togam prætextã, vt ex purpuræ rubore, ingenuitatis rubore tegerentur. Lege Macrobium lib.1. Saturnal. Vnde olim Papyrius cognominatus est Prætextatus, ob tacendi loquendiq; in prætexta ætate prudentiam. id postea cognomen in omnem eius familiam translatum fuit. Erat & prætexta, gestamen magistratuum & Regum. Hac Tullus Hostilius primus vsus est (inquit Plin.) qui debellatis Hetruscis, sellam curulem, lictores & togam pictã atque prætextam (quæ insignia magistratuũ Hetruscorum erant) Romam transtulit. Sed postea Tarquinius Demarati Filius, cũ de Sabinis egisset triumphum, quoniam in eo bello Filius eius annos quatuordecim natus, hostẽ manu percusserat, & pro cõcione illum laudauit, & prætexta ac bulla aurea donauit, insigniens puerum supra annorum sortẽ præmiis virilitatis & honoris. Prætextæ igitur ac bullæ gestandæ mos, à Prisci Tarquinii filio deductus est. Sunt tamen, qui tradunt eundem Priscum, cum statum ciuitatis ordinaret instituisse, vt Patriciorum filii bulla aurea vterentur, & togam quæ purpura prætexitur, iis tantũ quorum patres ciuilem magistratũ gessissent, cæteris prætextam tantum indulsisse vsque ad eos, quorum parẽtes stipendia iusta meruissent. Fuit & in vsu præterea bulla, qua nulli alii licebat vti, nisi ei qui funus faciebat. Dicimus autem Prætextus, ta, tum, adiectiuè, vt Prætexta toga, prætextæ actiones: vel substantiuè hæc prætexta, huius prætextæ. Prætextę actiones, seu comœdię dictæ sunt à prætexta. Horat. Vel qui prętextas, vel qui docuere togatas. In his imperatorum negocia agebantur, & publica, regesq; Romani, vel duces inducebantur personarum dignitate penè tragœdiis similes. Et dictæ prætextæ, quòd in his ferè regum aut magistratuũ acta comprehenduntur, qui principio prætexta toga vtebantur.

Prætextatum sermonem (ἀναιδολογημένον λόγον) Veteres appellauerũt: ab eo quòd prætextatis nefas sit obscœno verbo vti. Vel (vt quidam aiunt) quòd nubentibus depositis p̃textis à multitudine puerorum obscœna clamarentur. Ideoq; prætextatũ sermonẽ appellabant, qui nihil obscœnitatis haberet. Contra hanc tamen Festi opinionem Suetonius, Gellius, Macrobius, prætextatum sermonem acceperunt pro eo, qui apertè obscœnã rem significat. Suetonius in Vespasiano, Erat enim dicacitatis plurimæ, & sic scurrilis ac fordidę, vt ne prætextatis quidem verbis abstineret. Sic Macrobius lib.2. Satur. Hæc nobis sit literata lætitia, &

doa

docta cauillatio, vice planipedis & subulonis, impudica & prætextata verba iacientis. Sic prætextati mores, (ἀναισχυμένοι) dicuntur à Satyrico poëta, & Festo. Iuuen. Saty. 2. Sic prætextatos referūt Artaxata mores. Prætextati anni à Plinio dicuntur li. 33. pro annis pueritiæ, & prætextata ætas, à Gellio lib. 1. Prætextatæ puellæ, à prætextis dicebantur, quas nubentes deponebant.

Prætextum, (πρόσχημα) dicitur illud velamen, quo moueri aliquis videtur ad aliquid agēdum, cum tamen alia caussa moueatur. Suet. de Cæs. Et prætextum quidē illi ciuiliū armorū hoc fuit, caussas autē alias fuisse opinantur. Eiusdem est significationis prætextus, tus. id est, obtentus, & quod Cicero per caussam, & per simulationem dicere solet. Suet. in Tyberio, Omniū inimicitiæ hoc prætextu ad nos deferentur.

Prætor, Athenis (ἄρχων, στρατηγός) eyn schultheysz) een scoutet) preteur.) omnis magistratus appellabatur, cui pareret exercitus. Vnde imperatores, prætores quandoq; vocantur. Cic. Heren. Epaminundas Thebanorum imperator, ei qui sibi ex lege successerat prætor, exercitū non tradidit. vbi Victorinus, Notare debemus, omnes Magistrat⁹ prætores appellatos. Sed Patres, quo tempore L. Sextius primus ex plebe Consul creatus, Furium Camillum primum prætorem vrbanum, qui ius in vrbe diceret, creauerunt, mox vnico prætore non sufficiente, quòd multi peregrini in ciuitatē venirēt, alius creatus est peregrinus, eo, quòd plerunq; inter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, alijsq; prouincijs, totidem prætores, quot prouinciæ in ditionē venerant, creati sunt: partim qui vrbanis rebus, partim qui prouincialibus præessent. Dictus prętor (vt Liuius innuit) à præessendo: vt Varro, à præeundo, quasi præitor, quòd præiret iure & exercitu. Et Liu. lib. 5. scribit, primum prætorem ex patribus, qui ius in vrbe diceret, creatum fuisse, penes quē magistratum, omnis publici priuatiq; iuris potestas, vt & nouum ius condere, & vetera abrogare facultas esset. Idq; ob magistratus honorem, Ius honorarium appellatum est, cum tamen regia illi essent insignia, vt apparatu consulibus penè par videretur. creatus, cum consules auocarentur bellis finitimis, nec esset qui in ciuitate ius diceret. Eius dignitas Prætura dicitur.

Prætorianus, qui apud prætorem seu in prætorio versatur. (στρατηγικός.) Cic. pro Cæl. Nemini vnq̄ præsenti prętoriani maiores honores habuerūt, q̄ M. Cæl. Et Prætoriani milites honoratiores erant, qui Romæ habebant castra, quæ Prætoria dicebantur. Ex prætoriano exercitu Otho fact⁹ est imperator. Plin. lib. 6. cap. 29. Nuper renunciauere principi Neroni, missi ab eo prætoriani milites cū tribuno ad explorandū inter reliqua bella Æthiopicum cogitanti.

Prætoriū, domus in qua prætor habitat, siue dux. (ἀρχεῖον, στρατηγεῖον, πραιτώριον.) Quia (vt dictum est) oēs magistratus cui pareret exercitus, Prętor dictus est. Liu. lib. 3. Quercus ingens arbor prætorio imminebat, cuius vmbra opaca sedes erat. Hoc alio nomine à Quintiliano dicit Augustale. Ponitur etiam pro magnifica & ampla domo, in agro & ruri extructa, in quę ędificia pecunias ingentes effundebant. Sueto. in Caligula, In extructionibus prætoriorū atq; villarū, omni posthabita ratione, nihil tam efficere concupiscebat, q̄ quod effici posse negaretur. Pallad. li. 1. Ipsius etiā prætorij situs sit loco aliquatenus erectiore & siccıore propter iniuriam fundamentorū, & vt lęto fruatur aspectu. Item prætorium, dicitur locus in quo prętor ius dicit, vt est in Euangelio. Ponitur etiam pro cōsilio, quod fit in imperatoris tentorio, id est, ipso prætorio. Vnde dicimus Dimitti prætorium, sicut dimitti senatum. Liu. Fuluius ne id ipsum impedimento incœpto foret, dimittens prætorium, tribunis militum, ac præfectis sociorum imperauit, &c. Ponitur enim continens pro contento, vt sæpe fieri solet.

Prætorius vir, qui præturam gessit, (ὁ ἄρξας) Cice. pro Planc. Cedat consulari generi prætoriū, nec contendat cum prætorio equester locus.

Prætorius. a. um. quod est prætorij, seu qđ ad prætorium pertinet: vt Prætorium ius, prætoria cohors, quæ à prætore non discedebat. Scipio enim Africanus primus fortissimū quenq; delegit, qui ab eo in bello nō discederet, & certo munere militiæ vacaret, & sesquiplex stipendium acciperet.
  Prætoria verò porta dicitur, qua exercitus in prælium educitur, quia initio prętores erant, qui nunc consules, & hi bella administrabant.

Prætura, prætoris dignitas, στρατηγία.

Præualeo, les. pen. cor. antecello, & quasi in maiori precio sum, vel melior sum, (διαφέρω) vbertriffen) te bouen gaen) estre plus vallable.) Plin. Vtraq; in precio sunt, sed tamen præualent margaritæ. Et lib. 10. Vulturum præualent nigri. Aliquando præualere significat potentiorē seu robustiorem esse, ἐπικρατέω. Hinc præualesco, is. pro inualesco. Et præualidus adiectiuum, id est, præpotens. Et præualidē aduerbium.

Præuaricor, pen. cor. ex præ & varicor, quamuis & diuarico dicatur. Varicari autem à varicibus, quę (teste Nonio) sunt venæ in suris inflexæ & obtortæ. Pręuaricor igitur propriè est à recto discedo, (καθυφίημι, ἐθελοκακέω, ὑποσκελίζομαι.) das recht vbertritten) dat recht ouertreden) preuarieer.) Plin. lib. 18. cap. 19. Arator, nisi incuruus, præuaricatur. Translatè verò est quocunq; modo à præscripto sui officij deflectere. Et in litibus forensibus significat colludere. Cice. De Arusp. respon. Clodius à Catilina pecuniam accepit, vt turpissime præuaricaretur. Præuaricari actusationi, inquit Budæus, est præuaricando subseruire. Hinc præuaricator à varicando, hoc est transgrediendo, dict⁹ est, qui ab officij sui pręscripto deflectit, atq; aberrat. Plin. Iun. Alioqui præuaricatio, (καθυφεῖσις) est transire dicenda. Præuaricatio, etiam cursim & breuiter attingere, quæ sunt inculcanda, infigenda, repetenda. Martian. Iureconsf. præuaricatorē fuisse scribit eum, qui colluderet cum

reo,& translatitio munere accusandi defungere=tur,eò quòd proprias quidem probationes dissi=mularet,falsas verò accusationes admitteret.Ci=ce.pro Cluent.An vt præuaricaretur? iam id quoq; ad corrumpendū iudiciū pertinet. Vlpian.scribit Præuaricatorē esse, qui diuersam partē adiuuat, prodita causa sua,allegatq; Labeonē qui hoc no men à varia certatione tractum sensit.

Præueho, prius duco.,(προελαύνω.) Liu.lib.9.Sed equites Romani præuecti per obliqua campi, cū se fugientibus obtulissent.

Præuello,is.(προτίλλω) per duplex ll.antè vello.

Præuelo,as.(προκαλύπτω) pen.prod.prius operio. Claud.li.2.De Raptu,Et sparsos religant crines, & vultibus addunt Flammea sollicitum præuelas tura pudorem.

Præuenio , anteuenio, anticipo. (προφθάνω) vor komen) venir deuant) Liu.4.Bel.Pun.Cæterum præuenerat non fama solum,qua nihil in talibus rebus est celerius,&c.

Præuerto,& tor. deponens,id est,prætereo,præce=do, anteuerto (πεῤῥίγνομαι, φθάνω) furwenden, vbertreffen,furkummen) voerwenden,te bouen gaen, voerkomen.) Verg.Volucremq; fuga præ=uertitur Hæbrum,Id est,transit,præuertit.Plaut. in Amph.Illuc redeundum est mihi,ne me vxorē præuertisse dicant præ Repub. Hoc est,ne dicāt me vxorē prætulisse Reip.Plau.in Amph.Si quid dictum est per iocum , Nō æquum est id te seriò præuortier.id est,existimare dictum esse seriò.Item reuoco,Idem in eadem,Flebilis præuertitur me=tus,accurro,vt sciam quid velit.Ponitur aliquan do pro præoccupare.Verg.1.Æn.Et viuo tentat præuertere amore Iampridē resides animos.Ali=quando pro præponere.Gell.lib.4.cap.3.Iurisiu=randi religionem animo atq; amori præuertisse, &c.Præuersum fulgur,inquit Festus,quod ignos=ratur noctu an interdiu sit factum.

Præuideo,ante video (προορῶ.) zů vor sehn)voer sien) preuoir,veoir parauant.) Plin.Id nos futu=rum præuideramus.Hinc præuidentia,(πρόνοια) quæ duplex est.Aut enim animo,aut oculis præ=uidemus. Præuideo est quasi caueo.

Præuius,qui præeundo viam monstrat (ὁδηγὸς,χει=ραγωγός.)Alcyon genuit claris demissus ab astris, Præuius Auroræ &c.Cic.

Pragma,matis (πρᾶγμα) Latinè actio,seu negociū dicitur.Inde Pragmaticus,negociator,vel foren sis iuris interpres , oratoris minister, qui in foro ac iudicijs versans liteis dirimit. Quintil.libr.3. Hermagoras prima in hoc loco posuit exēpla ex quæstionibus meis,siue quòd Græci πραγματικὸς vocant iuris interpretes.Iuuena.Saty.7.Inde ca=dunt partes in fœdera pragmaticorum . hoc est, à iudicio discedunt , & litem arbitrio forensium aduocatorum seu procuratorū dirimendam per=mittunt.Cic.li.1.de Orat.Itaq; nō (vt apud Græ cos) infimi hoīes mercedula adducti , ministros se præbēt in iudicijs oratoribus ij,qui apud illos pragmatici vocantur.

Pragmatica sanctio , dicta est quòd per eam à su=premo atq; ordinario iudice discedatur , & om=nia pragmaticorum arbitrio terminentur.

Prandeo,des. prandi,& pransus sum,prandium su mo , (ἀριστάω.) zů nubiss essen) noenmael eten) disner.) Plaut.in Menæch.Prandi,& potaui,scor=tumq; accubui.Pransos veteres vocabant,nō so=lum qui edissent , sed etiam quibus nihil deesset. Varro,Pransum te ac paratum esse oportere.

Prandiū,(ἄριστον) eyn nubisz) eē noenmael) le dis=ner)ab edēdo dicitur,quasi peredīū,cibus qui an te meridiē sumitur,cibus meridianus. Vel dicitur quasi parandū, quia debemus accipere,quod pa=ratū est.Cuius diminut. est Prandiolū,siue Pran=diculum,quod ientaculum appellatur.Festus.

Pransito,as.(ἀριστίζω) pen.corr.frequentatiuū,quod Plaut.in Amph.cū accusatiuo construxit, Nequā homines (inquit) qui polentam pransitant.

Pransor,oris. qui prandet,aut qui inuitatus est ad prandium. Plaut.in Menæch.Bonum anteponam prandium pransoribus. Hinc pransorius,adiect. Quintil.lib.6.ca.4.Mirantibus quòd humile can delabrum emisset,Pransorium erit,inquit.

Prasoides,πρασοειδὴς,lapilli genus,& porraceus in terpretatur.

Prasinus,(πράσινος) pen.cor.color viridis ad simili tudinē porri. Nam πράσον Latinè porrū dicitur. Hinc vestes è viridi lana,prasinæ dicuntur.Mart. De nostra prasina synthesis empta toga.Plau.Pra sina,coccina,tyria, focale,soccos,monilia amisit.

Prasius,(πράσιος) gemma quædam è viridantium genere, Plin.lib.37.cap.8.

Pratum,(λειμὼν) ein wise matte) eenen beemt)vng pre.) est in quo ad fructum percipiendum (vt ait Vlpianus De Verborum significat.) falce duntaxat opus est, ex eo dictum,quod sine ope paratum sit ad fructum faciendum.Colu.lib.2.cap.17.Pra to veteres Romani primas in agricolatione tri=buerunt partes.Nomen quoq; indiderunt ab eo, quòd protinus esset paratum, nec magnum labo rem desyderaret. Prata etiam dicuntur, quę nunc viridia, vt plurimum buxo & lauro frequentata. Hinc Pratensis,& hoc se. (λειμώνιος) quod est ex prato.Colu.lib.6.ca.3.Eosq; nemo dubitat quin optima sint , vicia in falcem ligata & cicercula, itemq; Pratense fœnum. Hinc Pratulū,diminut.

Prauus,ua,uum. propriè est distortus,vel peruersus, (διάστροφος.) vngeschlichter,krumme)tortu)Ci ce.De Fin.Si qua in membris praua,aut debilitas ta,aut imminuta sunt. Translate ꝓ iniquo,malo, iniusto,impio,nocentiq; accipitur. boos,quaet, verdoruen) mauuais) Idem de Orato.3.Recta & praua tacito quodam sensu diiudicamus. Sic eti=am prauitas propriè est deformitas , vt prauitas membrorum,prauitas oris. Translatè pro vitio, peruersitate vel iniquitate vsurpatur. Cicero De Petit. Consult. Da operam , vt cum de illa pra=uitate animi deducas.

Praxaspes,(πραξάσπης)nobilis Persa,qui Smerdim Cambysę fratrē iussu regis occidit,vt ait Hieron.

Praxis (πρᾶξις) Græcè, Latinè terminatio dicitur, vel actio,officium.

Praxiteles, (πραξιτέλης) pen. cor. nomen statuarij, qui marmorū nobilis sculptor fuit. Sculpsit inter cætera Venerē Gnidi, quę in toto orbe præcipua habita est. Multiq;, vt eam viderēt, Gnidum sunt profecti. De hoc Propertius, Praxitelem Parius vindicat arte lapis. Plin. lib. 33. ca. 8.

Precarius, a, um, (πρεκάριος, λιτικός) est quod precibus petenti vtendū conceditur, tandiu quandiu is qui concessit, patitur. In hanc sententiā dictum est à Seneca, hominem esse precarij spiritus. Et apud Curtium ait Alexander, Mori præstat quàm precario imperator esse. Idem, Sed precariū sperabatur imperium. Vbi precarium imperium dicitur id, quod tandiu obtinetur, quandiu qui cōcessere, permittunt. Precario nomē ipsa terminatione datiui pro aduerbio accipitur, & significat prece vel precibus. Terent. in Eunuch. Seu vi, seu clàm, seu precario. Plau. Precario habere videtur (παρακλήσει κεχρῆσθαι) qui possessionem corporis, vel iuris adeptus, ex hac solùmodo caussa quòd adhibuit preces, & impetrauit, quod sibi possidere aut vti liceat. Veluti si me precario rogaueris, (κεχρῆσθαι) per fundum meum ire vel agere tibi liceat, vel vt in tectum meū stillicidium, vel tignū in parietem immissum habeas.

Preciosior, maioris precij. (τιμιώτερος) Plau. Et alij preciosiores, alij viliores habeant ædes.

Precium, præmium, merces, vel quod datur pro re empta, (τιμή.) Hinc Preciosus, a, um, quod est multi precij. (πολυτελής, τίμιος) Cic. lib. 3. Off. Quærit si in mari iactura faciēda sit, equi'ne preciosi potius iacturam faciat, an serui vilis.

Precor, precaris, (λίσσομαι) bitten, bidden, prier.) cū accusatiuo significat oro. Iunctum verò cum datiuo, id est, quod opto alicui bonam vel malam fortunam, (εὔχομαι.) Quintil. Et oram soluentibus bene precemur. Dicimus autem precor Deos & precor ad Deos, & precor Deos bonas preces. Cato ca. 134. Hinc Precator, qui pro alio intercedit, vel postulat. Huius composita sunt, Deprecor de quo suprà. Imprecor, pen. cor. quod in bonam & in malā partē accipitur. Quintil. Imprecamur debilitates, naufragia, morbos.

Premo, mis, pressi, ssum. propriè calco, & innitor alicui rei cū pondere, stringo. (πιέζω, θλίβω) trucken, tringen, nōtigen) drucken, dringen, dwingē) fouler, serrer, espraindre.) Verg. Et spirantia cogere pressis Mella fauis. Idem Æneid. 2. Veluti q sentibus anguē Pressit humi nitens. Quandoq; vexare. Verg. Numina nulla premunt, mortali vrgemur ab hoste. Quādoq; effodere. Idem, Sulcumq; sibi premat ipsa carina. Quandoq; insequi, insistere, (ἐπιδιώκω) vt Hac fugerent Graij, premeret Troiana iuuentus. Quandoq; vrgere, vt, Ingentem clamore premes ad retia ceruum. Quandoque occultare, vt, Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem. Quandoq; expellere, (ἀποθλίβειν.) Varro, Inuitamq; pressit ab ædibus. Quandoque cohibere, Vergil. Imperio premit, ac vinclis & carcere frenat. Quandoq; claudere. Idem, Pressiq; oculos ac vulnera laui. Quandoque vitiare, (βιάζεσθαι.) Varro, Qui toties villis ci tui vxorem absente pressisti viro. Quandoq; remouere, excitare. Verg. Et ruris opaci Falce premes vmbram. Quandoque vastare, vt Pelago premit arua sonanti. Quandoq; occidere. Idem Armigeramq; domi premit. Quandoque demergere, infodere. Idem, Quod superest, quæcunq; premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui. Quandoque instare, & dicendo immorari. Plin. Epist. 9. lib. 3. Cum Castam accusarem, nihil magis pressi, quàm quod accusator eius, &c. Quandoque reprehendere, maledicere. Quintil. lib. 12 De Cicerone, Præcipuè verò presserunt eum, qui videri Atticorum imitatores concupiebant. Huius composita sunt, Comprimo, Deprimo, Exprimo, Opprimo, Imprimo, Reprimo, & Supprimo, quæ habent pen. cor.

Prepon, (πρέπον) latinè persona, vel decorū dicitur.

Presbyter, πρεσβύτερος Græcè, Latinè senior dicit. Augu. Sanè etiā grādioris ætatis, & sicut Scriptura loquitur plenū dierum posse dici seniorē, hoc est, presbyterum. Proinde omnis senex etiā presbyter, non omnis bresbyter etiam senex, quia plerunque est hoc nomen ætatis, quæ infra senectutem senectuti vicina est, & ex hoc etiam ipsa à senectute nomē accepit in Latina lingua. Quoniā aūt presbyter senior appellatur apud Grçcos, aut maximè sicut scriptura loquitur, πρεσβύτεροι & νεώτεροι dicuntur, etiā si ætates iuuenū cōparentur, quod dicimus nos maiorem atq; minorem.

Pressorius, adiectiuum, vt pressorium vas, in quo quid premitur.

Presso, sas. (καταπιέζω) frequentatiuum verbi premo. Vergil. Pressabimus vbera palmis. Inuenitur & Pressor, aris. deponens. Plau. in Persa, Vomica est, pressari parce.

Pressura, idem qd pressus. (ἐκπιεσμός.) Plin. li. 18. ca. 33 Pressura vna culeos. xx. implere debet.

Pressus, a, um, quod est subtile, ac breue, λιτός, subtil, scharpff) subtijl, scherp.) Cic. in Hort. Quis te autem est, aut fuit vnquam in partiundis rebus, in definiendis & explicandis sententijs pressior? Aliquando dicitur onustum, grauatum, (βεβαρημένος.) Verg. lib. 2. Georg. Ceu pressæ cum iā portum tetigere carinæ. Presso gradu incedere, hoc est, firmo, nec celeri, sed quo cautos incedere videmus. Liu. 8. Bel. Pun. Inde vbi incipiendæ iam pugnæ tempus erat, Hispanos, ea media acies fuit, presso gradu incedere iubet. Hinc pressè, aduerb. Cic. 1. Off. Alterum exercitatio augebit, alterum imitatio pressè loquentium & leniter. Præter hęc ea significat quæ premo.

Pressus, us. (θλίψις, ἐκπιεσμός) ipsa pressio, siue ipse premendi actus. Cice. lib. 1. De Orat. Valerium Soranum lenitate faucis, atque in ipso vocis pressu & sono facilè vincat.

Pretides, (προιτίδες) Prœti filię carminibus poëtarū celebratæ. Hæ cū furore agitarentur, sanatæ helleboro à Melampode perhibentur, à cuius nomine vnum hellebori genus appellatur Melampodion, vide in Prœtides.

Priamus,(πρίαμος)pen.cor. Laomedontis Troianorũ regis filius, ἀπὸ τοῦ πρίασθαι,qđ est emere. Nam cum Hercules Laomedontẽ occidisset, Priamũ redemptũ vicinis hostib.in paterno regno locauit.

Priapeia, (πριαπεῖα) carmen obscœnũ, quod nonnulli Vergilio,alij Ouidio ascribunt.

Priapismus,(πριαπισμὸς,σατυριασις)morbus est,cum genitales partes in solam longitudinẽ protẽduntur, & in circulum tumescunt sine Veneris appetitu. Aiunt quidam Priapismum esse vuluæ,sicut membri virilis tentiginem.

Priapus,(πρίαπος) pen.prod. Deus hortorũ creditus est, & Liberi patris, ac Nymphæ seu Veneris filius,quia vinũ Venerem cõmouet. Hic & Lampsacenus dictus est,à Lampsaco Hellesponti oppido. Priapus præterea vrbs est,quam Milesij Priapi nomine construxerunt. similiter & portus.

Pridem,(πάλαι)zũ vor) te vorẽ,vortijts.)aduerb. temporis,quasi prius die,significat paruo tempore prius. Plin.lib.17.Ipsi verò pridem vidimus ea omnia,præter pubertatẽ in filio Cornelij Taciti equitis Romani. Aliquãdo longo tempore prius, πρὸ πολλοῦ. Apul. Quod pridẽ Plato affirmauerat. Eiusdẽ significatiõis sunt, iampridẽ, dudũ, iamdudum, nuper, iamdiu. Quæ si cum pridẽ, aut dudũ addamus, non vel quã, vel ita, significãt semper, multo tempore antè. Plin.li.1.Medica venit non pridem in Italiam. Id est, non multo tempore antè. Cic. pro Ros. Quampridẽ Fanni nomẽ detulisti? Hoc est, quàm multo tempore antè. Terent. Eun. Huc euasit, quampridẽ pater mihi, & mater mortui essent. id est, quantum temporis præiuit. Cic.in Bruto, Nostra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata. Id est, non multo tempore antè. vide Val.lib.2.cap.34.

Pridie,τῇ προτεραίᾳ. dẽ dach te vorẽ)le iour de deuant.) & Pridianus, vide in dictione Postridie.

Priene, (πριήνη) vrbs maritima (vt inquit Strabo lib.12.13.&14.)quę inuectu Meandri fluminis inter ipsam Miletũq; labẽtis mediterranea facta est.

Primæ,marum.(τὰ πρωτεῖα, τὰ πρῶτα)fit à primus cum ordinem significat, & intelliguntur partes. Cic.in Bruto, Ex his Cotta & Sulpitius, cũ meo iudicio, tum omniũ, facilè primas tulerunt. Id est, sapientissimi & doctissimi habiti sunt. Et iterum, Erat excellens iudicio vulgi, & facilè primas tenebat, τὰ πρῶτα ἔλεγεν.

Primæuus,a.um.(ἀρχιγόνος)quod est primę ætatis. sicut grandæuus, grandioris ætatis.

Primanus, Tribunus erat, qui primæ legioni tributum scribebat, sicut secundanus, qui secundæ: tertianus, qui tertiæ. Tacitus, Primani stratis vna & vicesimanorum principibus aquilam abstulere.

Primarius, a. um. quod aliunde non habet originem.(ἀρχικὸς) Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificij fundamẽto ponitur. Primarij ciues, qui primi sunt in ciuitate, qui etiam primates,(οἱ πάνυ ἐκκρίτοι, ἐξαίρετοι) dicuntur. Cicero in Cato. Maio. Plurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum.

Primates, dicti sunt qui & Sũmates, siue Optimates, qui sunt primi in ciuitate,(οἱ πρωτεύοντες.)

Primicerius, à cereo fit (vt author est Hieronym. in Chronicis, & Cassiodorus in Epistol.) quoniã & Græcè πρωτοκήριος dicatur. Ammianus verò refert inter tribunos fuisse, qui dicerentur primicerij, Vexati sunt (inquit) multi & nocentes & innocentes, inter quos Valentinus ex primicerio protectorum tribunus. De secundicerijs quoque mentio est apud Veteres.

Primigeni fœtus,(πρωτογενεῖς) ipsi primogeniti. Vnde apud Lucr. Coortus & dies mũdi primigenus.

Primigenius,a.um.idem quod primitiuus.(ἀρχεγόνος, πρωτογένεθλος, πρωτότοκος.)Et propriè primigenia dicuntur semina, quæ dedit Natura, quæ Cicero Prima naturæ, & Græci τὰ πρῶτα φύσεως appellat. In his numerant incolumitatem, conseruationemq; omnium partium, valetudinem, sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem, cæteraq; huiusmodi. Et verba vocantur primigenia,(πρωτότυπα)vt lego, scribo, quæ non sunt ab alio verbo, sed suas habent radices. Item primigenius sulcus dicitur, qui in condenda noua vrbe, tauro & vacca designationis caussa imprimitur. Et primigenia,(τὰ πρεσβεῖα)iura primi & maximi natu filij.

Primiparæ.pen.cor.dicuntur parentes, quę primo pepererunt, πρωτοτόκοι. Plin.lib.8.ca.40. Et ab ea, quę fœmina sit, ex primipara genita citius cerni.

Primipilus, centurio primæ cohortis,(πρώτου πίλου ἄρχων) vt Liu.li.7.scribit. Nam ordo partes tres habebat, quarum vnamquanq; primũ pilum vocabant, Sueton. Primos pilos centurionibus ademit. Primipilus (vt ait Vegetius lib.1.) 400.milites ducebat in prima acie, eratq; caput legionis. Hinc primipilaris dici videtur, nõ tam miles qui fuerat sub centurione primipili, quã ipse centurio, qui olim præditus fuerat hac dignitate. Et ea forma dicitur primipilaris, qua consularis.

Primiter, & Primitus, aduerbia à primum, (πρώτως) id est, primò. Luci.libr.5. Sicuti cum primiter ficos populares sentis, item pretio ingenti ad primitus paucos.

Primitiæ, arum. primi fructus ex agro suscepti, qui Deo offeruntur.(ἀπαρχαί, κατάργματα.)Pli.li.18 ca.2. Romanorũ abstinentiã cõmendans inquit, non degustasse eos vina, aut nouas fruges, priusquam sacerdotes primitias libassent. Primitias vitis resecare censuerunt, inquit Colu.lib.4.cap. 10. id est, prima flagella.

Primitium, quod in aliqua primũ, & principale est. πρῶτον.) Ouid. Ecce rapit medijs flagrantẽ Rhetus ab aris Primitium torrem.

Primitiuus, a.um. quod aliunde nõ habet originẽ, siue quod per se inuentum est.(πρωτότυπος.) Vnde & primitiua verba, quæ per se inuẽta sunt, nec aliunde deriuantur.

Primodum, pro primò. Plaut.in Capt. Primodum opus est pistoriensibus.

Primogenitus,(πρωτότοκος)eerstgeboren.)inquit Hieron. contra Heluid. est qui aperit vuluam, & ante quem nullus est genitus, non is quem frater

post genitus subsequitur. Et omnis vnigenitus est primogenitus. Alioqui si nō primogenitus esset, nisi is tantum quem sequuntur fratres, tamdiu sacerdotibus primogenita non deberentur, quamdiu & alia fuerint procreata, ne fortè partu non sequente vnigenitus fit, & non primogenitus. Est igitur primogenitus, non post quem alij, sed ante quem nullus est genitus.

Primordia, (τὰ προφισικότα, ἀρχαί) quæ primò ordimur, hoc est, initia. Plin. lib. 12. ca. 1. Quamobrem par est moribus primordia ingerere.

Primores, (τὰ ἄκρα) summæ quæque res. Luci. Cum gallus gallinaceus digitos, primoresque erigit vngues. Hinc primores pro primis, optimatibus. Sueton. Scripta famosa, vulgoque edita, quibus primores viri ac fœminæ notabantur, aboleuit. Liui. 1. ab Vrbe, Restitere Romani tanquā cœlesti voce iussi, ipse ad primores Romulus prouolat. Et primores dentes, qui primi patent. Gell. Primorem partem domus dixit, pro atrio.

Primulus, pen. cor. diminutiuū est à primus. Plaut. in Amphit. Primulo diluculo abijsti ad legiones. Hinc Primulum, aduerbium. Teren. in Adel. Paulatim plebem primulum facio meam.

Primum, (πρῶτον, αὐτίκα γίνοι) zum ersten) ten eersten) premierement.) aduerbiū, & idem est quod primò, vel à primo. à quo fiunt cōposita, Quāmprimum, & Vtprimum. Ponitur primū aliquādo in oratione nulla alia sequente clausula. Plaut. in Asin. Censen' tu illum hodie primum ire assuetū in ganeum? Aliquando alia sequente clausula, cui præponitur præterea, vel deinde. Teren. in Adel. Næ ego sum infelix, primum fratrem nusquam inuenio gentium, Præterea autē dum illum quæro, à villa mercenariū vidi. Idem in Prologo Heauton. Id primum dicam, deinde quod veni, eloquar. Nonnunquam sequitur tertia clausula, cui præponitur postremò. Aliquando pro postremò bis subiungitur deinde.

Primò, aduerbium quoque est, id est, prima fronte, prima specie, primo aditu. Terent. in Phorm. Cœpi aduersari primò.

Primus, (πρῶτος) die eerste) premier.) quandoque ad numerum, seu ordinem refertur, vt primus, secundus, tertius, iungiturque frequenter apud bonos authores cum quisque, vt Primo quoque tempore, prima quaque die, prima quaque occasione, (ὅταν τάχιστα ἐγχωρῇ, κατὰ τὴν ἐνδεχομένην χρόνον) id est, vbi primum se vlla offeret occasio. Quandoque dicitur princeps, cum ponitur pro primo. Vergil. Prima quod ad Troiam pro charis gesserat Argis. Quandoque ponitur pro optimo, (κράτιστος) sicut & prior pro meliore. Idem, Primos iuuenum tot miserit Orco. Quandoque pro præcipuo. Idē, Quātos primos patiare labores. Quandoque pro eo, ante quem nullus est. Idem, Hic mihi responsum primus dedit ille petenti. Fit autē primus à pridem, abiecta dem, & accepta mus, sicut prior accepta or. Hinc fiunt aduerbia, Primò, Primè, Apprimè, Primum, Primitus, & Imprimis, & Principio, τὰ πρῶτα, τὰ ἀρχήν.

Princeps, (δυνάστης, ἄρχων) eyn fürst, oberste) een vorst, ouerste) prince) gen. commun. qui vel quæ principatū tenet, quasi primū caput. Et princeps dicitur dominus, quòd qui dominatur, primus sit. Item dicitur primus vel prima. Verg. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Hoc item nomine vocabantur in prima acie dimicantes, vt sunt ordinarij, cæterique principales. Liu. Princeps prælium inibat. Aliquando adiectiuū est pro primo. Sueton. De Claris Grammat. Principem locum inter grammaticos tenuit.

Principale, quod primū & præcipuum est, aut quod principis est. (ἡγεμονικόν, τὸ κύριον.) Plin. in Paneg. Tanta benignitas principis, tanta securitas temporum est, vt ille nos principalibus rebus existimet dignos. Principalis porta castrorum, inquit Fest. nominatur, quòd in eo loco est, in quo principes ordines tendunt. Liui. 4. Belli Maced. Duæ legiones duabus principalibus portis signa efferre iussæ. Hinc Principaliter, aduerbiū, præcipuè, vel vt decet principem. Plinius in Paneg. Quid vitam, quid mores iuuentutis, quàm principaliter formas, &c.

Principia, (πρίγκιπας sæpe Polybius) locus in castris à principibus militibus sic appellatus, vt est apud Colu. lib. 2. Inde post principia esse, est esse in tuto, citraque periculum.

Principium, (ἀρχή) eyn anfang, vrhab) een beginsel, oorspronck) commencement.) initium alicuius rei, primordium, exordium, vel prooemiū, & modo ad numerum, modo ad tempus, modo ad fundamentū refertur, quomodo in ædificāda domo initium fundamentum est. Terent. in Heaut. Neque quod principium inueniam ad placandum, scio. Principium quoque & conuersionis & deprauationis dici posse, scripturarū cognoscimus authoritate. Est & principium artis, ars ipsa, ex qua artificum diuersorum deinceps cœpit operatio. Hinc Principiò aduerbiū, id est, primum. Teren. in Eunu. Principiò ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim, &c.

Prior, (πρότερος) nomen comparatiuum, quod nō solum ad duos, sed etiam ad plures referri potest. Gell. lib. 14. Quotiesque vsu venisset, vt omnes isti magistratus, eodem tempore Romæ essent, qui eorum prior alijs esset, & potissimū senatus consulendi ius fuisset. Apul. lib. 2. Flor. Vt Hippias è numero sophistarū, est artium multitudine prior omnibus, eloquentia nulli secundus.

Priscus, ca. cum. (ἀρχαῖος) alt) out) viel.) quod superiori ætate fuit, vt Prisci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Hinc Priscè, aduerbium. Cicero pro M. Cælio, Vtrum me secum seuerè, & grauiter, & priscè agere malit, an remissè ac leniter, & vrbanè.

Pristinus, a. um. pen. cor. (παλαιός) quod superioribus annis, mensibus, diebus, & nostra memoria fuit, vt Pristina nostra beneuolentia. Pristinum etiam dicitur de rebus, quæ non senescunt, non autem priscum. Vt Pharos & Tyrus nunquam in statum pristinum redibunt. Et dicitur pristinum,

 quasi

quasi primistinum, à primus (vt inquit Priscian.) Aliquando Pristinus dicitur prior. Curtius, Dies pristino procellosior.

Pristis, (πρίστι) genus piscis marini longissimi, atque angusti corporis. Plin. lib. 9. ca. 3. scribit pristes in mari Indico ducentûm cubitorum esse, balænas quaternûm iugerû. Hic etiam Scylla, maris monstrû dicitur, De quo Verg. Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo Pube tenus, postrema immani corpore Pristis. Ab huius similitudine nauis oblonga dicta est pristis. Idem, Velocē Mnestheus agit acri remige pristin. Dicta pristis à sectione vndarum. Scindunt enim mirum in modum fluctus propter tenuitatem. Græci autem πρίειν sectionem, πριστὴρ sectorem dicunt.

Priuati, (οἱ ἰδιῶται) propriè dicuntur, qui non sunt constituti in aliqua dignitate. Cic. lib. 1. Off. Priuatû aût oportet æquo & pari ciuibus iure viuere. Aliquā do dicuntur exempti à iure cōmuni, vt in Decret. distinct. 3. Priuilegia sunt leges priuatorû. Et priuatû, cui aliquid est ademptû. Plau. Truc. Tum pól ego & donis priuatus sum, & periij.

Priueres, mulieres priuatæ.

Priuernum, (πριούερνον) vrbs est Campaniæ, & Camillæ patria.

Priuignus, (πρόγονοι) filius mariti, vxoris' ue, cuius prior coniux decessit, & vulgò filiastrus. Dictus priuignus, quod prius quàm mater secundò nuberet, est genitus. Pri enim, antiqui pro præ dixerunt.

Priuilegium, (προνόμιον, προτίμημα) lex priuatis facta, siue lex ad priuatos homines singulosque pertinens. Cic. Pro Domo sua, Leges priuatis in hominibus irrogare. id est, enim priuilegium.

Priuo, uas. adimo, spolio, aufero, excludo, expertē facio, aut quod proprium alicuius est, extorqueo (ἀποστερέω, στερίσκω) berauben) beroouen) priuer & oster.) Plau. in Asin. Ego pól istum portitorē priuabo portorio. Hinc Priuatus, a. um. (ἴδιος) quod non est commune cum alijs. Cic. pro Quintio, Resque ipsius erant priuatæ. Priuatæ etiam vocabantur feriæ sacrorum propriorû, velut dies natales, fulgurum procurationes, & huiusmodi priuatæ, quæ fiebant pro familijs singulis & hominibus. Et priuatim, (ἰδίᾳ) aduerbium, quod non est publicè factum. Sallust. Existimans publicè priuatimque alieno ære oppressos. Et Priuatè, aduerbium, idem quod priuatim.

Priuos, & Priuas, (ἰδίοι) antiqui pro singulis dicebant. Inde Priuas verbenas, & priuos silices, pro singulis accipit Liu. 10. Bel. Pun. Nonius, Priuum est propriû vniuscuiusque. Vnde & Priuata dicuntur, quę vniuscuiusque propria sunt. Est autem adiectiuum Priuus, a. um.

Pro, præpositio est ablatiuo casui seruiens, quæ tā separata, quàm composita localem vim habet, & aliquādo significat ante, (πρὸ) fur, vor) voer, om) pour) vt pro curia, pro mœnibus. Sallust. Qui ni maturasset pro curia socijs signum dare. Procurro, antè curro. Prostratus, antè stratus. Interdum ponitur loco in, vt pro rostris, pro censu, pro tribunali. Interdû pro iuxta, siue secundum, (κατὰ) vt pro Platonis sententia, pro hominû iudicio. Sedulò moneo, quæ possum pro mea sapientia. Pro meis viribus, id est, iuxta vel secundû meas vires. Pro se quisque viri, id est, quisque pro virili. Interdû pro causa, siue propter, vt cû dicimus, Pro mutuo animo, Pro recōciliata gratia, id est, caussa mutui animi, & caussa reconciliatæ gratiæ. Interdum pro loco, vt Pecuniā ei dedi pro prędio, & sum pro Prætore, id est, loco prædij, loco prætoris. Item ponitur pro authoritate, vt Tribuni plebis pro potestate intercesserût, hoc est, authoritate potestatis suæ. Item pro defensione, (ὑπὲρ) Terent. Nam nisi hæc ita essent, pro illo haud stares. Verg. li. 9. Pro turribus adstant. id est, pro defensione turrium. Est & interiectio admirantis, (ὦ) Teren. in Adel. Prò Dij immortales, facinus indignum quod narras. Item interiectio dolentis, seu indignantis. Teren. in Heaut. Prô Deûm atque hominum fidem. Plaut. Prò sancte Iupiter, quid video? Sed his duobus modis circunflectitur, & nominatiuo, accusatiuo, vocatiuoque iungitur, vt patet ex superioribus exēplis. Cōposita verò temporalē vim habēt, vt prouideo, prospicio. Quandoque priuatiua est, vt profanus, id est, non sacer. Prohibeo, propudiû. Negatur enim cû his sanctitas, potestas, ac pudor. Quandoque accipitur loco è, vel super, vt prominet, id est, eminet, vel supereminet. Nonnunquā significat porrò, siue in longû, vt promissa barba. Nonnunquā diu, vt protollo, propendo. Interdum procul, vt prouincia. Aliquādo procul de futuro tēpore, vt propheta. Quādoque procul spacio loci, vt procella, quę procul veniēs percellit. Sæpe etiā vltrà ad locû, vel ad aliquem tendere, vt progredior, proueho. Interdû palàm & more solenni, vt pronuncio, promulgo. Quandoque coràm, vt propono. Quandoque valde, vt procuruus. Quandoque procul, vehementer, vt profugus.

Proagogia, (προαγωγία) Latinè productio. Nā προαγωγεῖν producere est, id est, prostituere. Plau. Audientem (inquit) dicto mater produxisti filiam.

Proauthor, oris. Suet. in Claud. Appiû Cæci generis sui proauthorē, Id est, authorē, & principem.

Proauus, pen. cor. aui paterni vel materni pater. (πρόπαππος) Plaut. in Mil. Pater, auos, proauos, abauos, Cuius relatiuum est pronepos. A quo fœmininum, proneptis. A proauo fœmininû proaua, (προμάμμη).

Probabile (πιθανὸν) dicitur, quod licet non sit verum, videtur tamē rationibus probari posse. Pli. Epist. 137. Cur minus probabilis sit causa recitandi, quæ dixeris, quàm edendi? Hinc Probabiliter, aduerbiû. Et Probabilitas, atis. Cic. 4. Acad. Certè tam multa non collegisset, quæ nos fallerent probabilitate magna, nisi, &c.

Probatica, προβατικὴ, Latinè ouilis dicit. πρόβατον enim ouis dicit. Piscina vbi oues lauabātur, cum sacerdotes eas litare vellēt. Et Probaticus, ouinus.

Probi, (χρηστοὶ, δίκαιοι) frumme, gûte) vrome, goede) bonne.) boni dicuntur, quasi prohibi, quod se à delinquendo prohibeant. Plaut. in Trinum.

Qua

Quasi'ne amico mea cõmendaui bona? Ca. Pros bo,& fideli,& fido,&c. Hinc Probè,& Probiter, aduerbia,id est,bene,rectè,eleganter. His contrarij sunt Improbi,& Reprobi. ἀδόκιμοι. Improbi (vt inquit Asconius) contra leges sunt. Sicut inofficiosus,contra merita: inhumanus,contra pietatem. A reprobus fit aliud compositũ contrariũ scilicet Irreprobus,qui nõ est reprobus. A probus fit probitas,(καλοκαγαθία,εὐγνωμοσύνη) bonitas. Cicero De Amic. Quòd si tanta vis probitatis est,vt eam,&c. Ab Improbus,Improbitas. Diminutiuum Probulus. vnde & Improbulus. Iuuen. Finge tamen te Improbulum.

Problema, matis. (πρόβλημα) & Problematum, propositio est,interrogationem annexã habens.

Probo, probas, (δοκιμάζω, ἀποδέχομαι,ἀρέσκομαί τινι) loben) prijsen) louer.) laudo. Hinc probari & valere in vulgus, ad populum, ad vulgus, est populare & plausibile esse. Contrà frigere ad populũ,est improbari. quamuis maiorẽ vim habeat probo,q̃ laudo. Nam apud idoneos sępe legimus. Et laudo,& probo. Cic. ad Marium lib.7. Téque & istam rationem ocij tui & laudo vehementer, & probo. Quandoque probare est, argumentis demonstrare, (ἐλέγχειν, κατασκευάζειν, ἀποδείκνυμαι.) Plau. in Rud. Non probare pernegãdo mihi potes,nisi pars datur. Item probare se pro eunucho,est persuadere se esse eunuchum, aut fingere se eunuchum esse. Terent. in Eunu. Praeterea forma, ætas ipsa est, facilè vt pro eunucho probes. subaudi te, vt inquit Donatus. Sic etiam dicimus,Homo sacrilegus probauit se pro innocẽte. Cic. in Cat. Maio. Mihi verò & Flacco neutiquã probari potuit tam flagitiosa,& tam perdita libido. id est,nullo modo persuaderi mihi potuit,vt bonam dicerem,& laudarem tantam libidinem. Quandoq; experimentum facere, tentare, quod Gallicè dicitur,essayer,esprouuer, vt cũ dicimus, Amicos probato. Et apud Colu. Probare boues. Aliquando probare, est efficere, vt probum rectumq; fit,rectumq; iudicetur id,quod quis facit, vel dicit. Cice. 1. Verr. Vt si in hac caussa nostrum officiũ,ac diligentiã probauerimus,hæc quæ,&c. Hinc Probatus,aliquãdo participium,aliquando nomen. Cic. 2. Verrin. probatissimum hominem dixit. Quandoq; permittere. Horat. lib. 1. Carm. Vagus & sinistra Labitur ripa Ioue non probãte. Huius cõposita sunt, Approbo, Comprobo, (συγκατατίθεμαι) eiusdem ferè significationis. Et contraria horum Improbo, & Reprobo, (ἐγκαλέω, ψέγω) pro damno, quæ habent pen. cor.

Proboscis,idis. (προβοσκίς) eyn russel,(schriorre) een muyl) le museau d'ung elephãt.) est porrectio corporis inhærens naribus, quæ excepto homine in aliis ferè animantibus inuenitur. Varro, Inuenisse se ericium cum proboscide. In elephanto manus dicitur,quòd ea tanquam manu vtatur. Plin. Resoluũt elephanti manu dracoñũ nodos. Dicta proboscis,quòd antè depascat. Grçci enim προβόσκειν dicunt antè pascere.

Probro,bras, probro afficio. (ὀνειδίζω) Ex quo fiunt composita, Exprobro, Opprobro, de quibus suprà. Improbro, quo vsus est Plautus in Truc. Rus tu improbras? vt nacta es hominem,quem pudeat probri.

Probrosus,sa,sum. adiectiuũ, ignominiosum. (ἐπονείδιστος) Gell. lib. 1. Manusq; eius inter agendum forent argutę admodum,& gestuosæ, maledictis, compellationibus probrosis iactatus.

Probrum, (ὕβρις) hurereye) pallardise.) stuprum, adulterium, flagitium. Sueton. in Cæs. Qui digressam à marito post biduum statim duxerat, quamuis sine probri suspitione peregrinarũ mercium portoria instituit. Vnde lex fuit apud Romanos,vt probrum virginis vestalis capite puniretur. Aliàs significat maledictum, contumeliam siue infamiam, dedecus, quæ ex scelere sequi solent, (αἰσχύνη, ὄνειδος) schand) iniure, vilenie.) vt datum est probro, id est, ignominiæ ascriptũ. Liuius lib. 2. His freti occursant portis, ingerunt probra, ægrè abstinent, quin castra oppugnent. Similiter Cicero Epistolas plenas probrorum appellat, Id est, contumeliarum.

Procapis, penult. corr. progenies quæ ab vno capite procedit.

Procas, (πρόκας) nomen Regis Albanorum, qui Amulium & Numitorem filios habuit.

Procax,(ὑβριστής) & Procacitas, vide in Proci.

Procedo,(προβαίνω, προάγω, προχωρέω) furt faren) voort gaen) marcher oultre.) pen. prod. vltra cedo, progredior. Sallust. in Iugur. Sed vbi plerunq; noctis processit. quod est,quasi prçteriit. Aliquando est bene vel male cadere, siue cedere. Terent. in Andr. Nisi id putas, quia processit parum, non posse hoc iam ad salutem conuerti malum. Procedere in pedes,& pedibus gigni, idem, significant fœtum ita nasci, vt pedes ex vtero priores emergant. Plin. lib. 7. cap. 8. In pedes procedere nascens tem contra naturam est.

Proceleusmaticus(προκελευσματικός) pes ex quatuor syllabis breuib. cõstans. Dictus quasi primitus iussus, eò, q in sacris Mineruę prius eius pedis versus pnũciari iubebant. πρὸ enĩ antè, κελεύω iubeo.

Procella,(θύελλα) eyn stormwindt) tormête & tempeste de vents.) est vis venti cum pluuia, nec durans,& in mari potius, quàm in terra. Dicta ab eo, quòd omnia procellat, id est, moueat, vel percutiat. Aut à procul, quia à longè videtur. Vergil. Creberq; procellis Aphricus. Hinc Procellosus, a,um. (θυελλώδης) procellis plenum.

Procello,lis. (πλήττω) percutio, euerto. vnde Procella. Plin. in Pan. Erant sub oculis naufragia multorum, quos inuidiosa tranquillitate prouectos improuisus turbo proculerat.

Proceres,(πρόβολοι) pen. corr. capita trabium, hoc est, mutuli quidam extantes. Hinc principes ciuitatis, proceres, (οἱ δυναστεύοντες) appellati sunt, quòd ij ita in ciuitate emineant, sicut illi in ædificijs. Verg. Post alij proceres. Huius nominis singularem protulit Iuuenalis, Agnosco procerem, qui est à procer, eris.

Proceritas, atis. prolixitas. Plinius in Paneg. Tu sola

. sola corporis proceritate clarior alijs.

Proceritus, malo spiritu afflatus.

Procerus, a, um. (εὐμήκης, μέγας, ἐξοχος, προμήκης) gerad, lang) long ou hault) pen. prod. prolixum, & in longitudine productum. Quod nomē quidam à cera deriuant, quasi ad similitudinē ceræ protensum propter facilitatem. Alij à crescendo, hoc est, excretum. Horat. in Serm. Quò pertinet ergo Proceros adisse lupos? Huius compositum est Improcerus. Gell. libro 4. Aduertimusq; hinc elici tarditatem, corporaq; eorum improcera fieri, minusq; adolescere. Dicitur etiam hic & hæc Proceris, & hoc re.

Processus, us. (πρόβασις, προκοπή, προχώρησις) eyn voortganck) marchement plus oultre, auancement.) progressum, & successum significat. Cice. pro Lege Manil. Vt ex ijs locis à militibus nostris reditus magis maturus, quàm processus longior quæreretur.

Procestrium, (προκοιτών) putabatur locus apertus ac patulus, quò proceditur in cubiculū cœnaculi, & reliquas partes superiores. Plin. ad Gall. Post hanc cubiculum cū procestrio, altitudine æstiuū, munimento hybernū. Nam procestria (vt Festus exponit) ædificia sunt ante castra, vel quibus proceditur in muro. Sunt tamē, qui velint cum procœtono legi, loco ante cubiculum, ab excubādo nomen ex Græco sibi vendicante. Fit autem procestrium, æqualibus columnarum interuallis patulum, supra quarum epistylia arcus curuantur. Quidam etiam procestria, aditum & veluti portam castrorum appellauerunt.

Prochyta, tæ. (προχύτη) penul. cor. & Prochyte, tes. insula in Puteolano sinu. dicta quasi profusa. Emersit enim prouolutis in mare montibus, cum prius non foret. nam προχέω significat effundo. Nam Inarimes mons terræmotū passus, hanc insulam fudit. At Dionys. lib. 1. scribit Prochytā dictam esse à nutrice Æneæ eiusdem nominis. De hac Verg. li. 9. Tum sonitu Prochyta alta tremit. Prochyte, etiam vasis genus est.

Proci, (μνηστῆρες) werbers) vryers) amoureuse.) dicuntur quia in eandem libidinem nimia appetentia conspirāt, à procando dicti. Est enim procare, (κωμάζειν) nimium lasciuè petere. Vnde procaces, (κωμασταὶ) mollium rerum petitores, & in petendo nimium petulci. Vergil. Procos irrisa priores. Inde procacitas, ἀσέλγεια. Cice. libro. 4. de Repub. A procando, id est poscendo Procacitas nominata est. Et Procax, petax, quod & de inanimantibus dici potest. Verg. Penitusq; procacibus Austris, Quod est sæuientibus procellis, vel (vt Donatus exponit) impudentibus. Nam qui multum petit, impudens est. Et qui adeò impudentes sunt, vt nimis petant, procaces appellantur. Vnde procax meretrix, (ἀσελγὴς) petulans dicitur, impudens, inuerecunda, mordax. Teren. Maligna multò & magis procax illico facta est. Vnde procaces, (ὑβρισταὶ) legimus, qui mordaciter & iniuriosè loquuntur. Cic. in Sall. Ne in idem incidam vitiū procacitatis, quod huic obijcio. Et iterum, Non enim procacitate linguæ vitæ sordes eluuntur. Sciendū tria hæc, procaces, petulantes, & proteruos multū similitudinis habere, & libidinē quandam atque iniuriam declarare, tam in factis q̄ in dictis. Vnde apud Cicer. proteruā petulantemq; eodem loco de inhonesta fœmina legimus, Si vis dua libere proterua, petulanter diues, effuse libidinosa, meretricio more viueret. Hinc si quis ambulans per impotentiam mentis obuium subito feriat, aut cum contumelia sibi cedere cogat, proteruum hunc dicimus. Hinc à Vergilio, Hœdi petulci, à petendo dicuntur, quòd in alia loca penetrando iniuriam faciant.

Procido, is. pen. corr. procidi, procasum, significat me prosterno, seu vehementer inclino, pronus cado. (προσπίπτω. προπίπτω) nederuallē) cheoir & tomber) Gell. Nam cū multis annis postea scena, quę prociderat, refecta esset. Hinc procidētia, tię. actus ipse procidendi. Et prociduus, adiect. quod procidit. Plin. lib. 20. ca. 20. Infantiū cerebro imponitur, vmbilicoq; prociduo.

Procingo, gis. apparo Hinc Procinctus, a, um. paratus, expeditus. bereet, veerdich) arme & equippe.) Vnde

Procincta classis, dici mos fuit, quando exercitus ad pugnam paratus erat, (ἡ μάχην ἐνοπλισμένη, ἑτοιμοπόλεμος, ἡ πρὸς μάχην κατεσκευασμένη) quòd pugnaturi ritu prius cingerentur Gabino. Et quòd classem vetustius fuerit hominū dici, quàm nauium multitudinem scriptum est.

Procinctus, us. (παρασκευή, παράταξις) dicitur apparatus bellicus, siue expeditio, & quicquid paratū est & ipsa prouisio facta antè quàm aliquid fiat.

Procieo, procies, ciui, citum pen. cor. significat peto. (μνάομαι) beghären) demander) Liui. Matrem procitum plurimi venerunt, Id est, petitum, vt Festus exponit. Procitum verò penult. prod. significat ruptum atque irritum. Hinc Iureconsul. irritum testamentū, Procitum dicunt à procio, quod ex pro & cio componitur.

Procito, as. (προκαλέομαι) sæpe dico, prouoco. Fest.

Proclamo, mas. (ἀναβοάω, ἐγκηρύσσω) ausrüffen) uitroepen) crier deuant tous.) palàm & valde clamo, vociferor. Liu. li. 1. Moti homines sunt in eo iudicio maximè, Pub. Horatij patre proclamāte, se filiam iure cæsam iudicare, ni ita esset, patrio iure in filium animaduersurum fuisse.

Procliue, (ἐπίφορον, ἐπιρρεπὲς, εὐεπίφορον) geneycht, haldtechtig) encline.) pen. prod. quod est porrò inclinatum, vel pronum. Et propriè secundū Cic. lib. 4. Tuscul. dicitur in malis, cum procliuitas dicatur in his, qui ad aliquod vitium proni indinati sunt, (ἐπιδόσιμον, καταφορία.) Et facilitas in bonis, qui proni sunt ad humanitatem, liberalitatē, & ad ingenuas disciplinas. Procliue etiam dicitur quod facile factu est. Vnde in procliui esse, est facile, & in promptu esse. Plaut. in Captiuis, Tam hoc quidem tibi in procliui, quàm hymber est, quando pluit. Hinc Procliuiter, Procliuius, Procliuissimè, aduerb. Cice. 5. de Fin. Qui sperāt, facilius & procliuius ad laudē nobilitatis peruenire.

Produs, (πρόκλος) philosophus Platonicus fuit, qui inter cætera præclarè dicta, scribit multos esse in vita lupos, multos porcos, plurimos alia specie quadam bruti circunfusos.

Proco, as. & procor, aris. (μνάομαι) werben, freien) vryen) demāder) vt quidā putant à procio fiunt, quod peto significat. Et est procare, lasciuè petere, seu oculos in aliquam fixius intendere, quod vernacula lingua dicimus vaghezare. Quandoq; etiam inhonestis verbis, & absque respectu aliquē aggredi. Hinc componitur Reciproco, pro repeto, de quo alibi.

Proconnesus, (προκόννησος) insula in Propontide, quā solum inter alias habitari pleriq; dixerunt.

Proconsul, ἀνθύπατος. vide in dictione Consul.

Procrastino, as. pen. cor. prolongo. diem de die traho, differo. ὑπερήμερος ἔιμι, ἀναβάλλομαι. von tag zū tag verziehen) van daghe te daghe wtsetten, vertrecken.) delayer, differer de iour en iour.) Gell. libro. 16. Quæ reliquit perfecta expolitaq; omni poëticæ venustatis laude florent, sed quæ procrastinata sunt ab eo, vt pòst recenserētur, ne quaquam poëtę nomine atq; iudicio digna sunt. Hinc Procrastinatio, verbale, dilatio, tarditas.

Procris, (πρόκρις) Cephali venatoris vxor fuit.

Procubitor, (φρουρὸς) qui noctu custodiæ caussa excubat, cum castra hostiū in proximo sunt. Fest.

Procubo, as. vigilo, quasi porrò, hoc est, longè sum à cubando.

Procudo, is. (παρατείνω, παρακολάπτω) dun machē wd schlan) dun smeden, wel smeden) attenuir en forgeāt, & aguiser.) pen. prod. significat prolato, cudendo extenuo, seu probè cudo, excudo'ue. Vergil. lib. 1. Georgic. Durum procudit arator vomeris obtusi dentem.

Procul, (ἄπωθεν, πόῤῥω) ferr, von weitnuss) verde, van verde) aduerbium, videtur componi ex pòrrò, longe, quasi longe ab oculis, vel præ oculis, id est, ante oculos. Vnde potest & satis longè, & non longè significare. Terentius in Adelph. Sed quis illic est, quem procul video? Vergil. libro. 5. Est procul in pelago saxum. Quod satis longè fuisse intelligi non potest, ne voluptas pereat spectaculi. Aliquādo præpositio est, deseruiens quandoq; accusatiuo, quandoque ablatiuo. Curtius, Procul vrbem dixit. Horatius Sermonib. Quæ procul extructis inerant hesterna canistris. Procul dubio, perinde est, ac si dicas, certè. Suetonius in Claud. Cæs. Reliquit filium omnibus gentis suæ procul dubio præferendum. Procul vero, sic dicitur, vt procul dubio. Colum. in Præfat. libro. 1. Nam illud procul vero est, quod plerique crediderunt, facillimam esse, &c.

Proculco, as. (καταπατέω) zertritten) vertreden) friller aux piedz) progrediendo vel agendo conculco. Colum lib. 2. cap. 20. Nam à pecudibus legumina proculcantur, herbæ etiam atteruntur vngulis, atq; glabrescit, &c. (deductū.

Proculeus (προκουλήιος) nomē viri, similiter à procul

Proculiunt, promittūt ait significare Antistius De iure pontificali lib. 9. Festus.

Proculus, (πρόκλος) pen corr. cognomen eius, qui natus sit patre peregrinante à patria procul. Alij Proculos ideo dictos putant, quòd à patribus senibus, quasi procul progressi & attenuati sint. Plaut. in Menæch. Iubeas Proculum afferri tibi. Sunt qui Porculum legant.

Procumbo, bis. prosternor, prodiuiter iaceo. (κατάκειμαι) nederliggen) estre couche.) Liu. li. 1. Ipsum fessum via procubuisse. Col. li. 1. Lata bubilia esse oportebit pedes decē, vel vt minimū nouem, quæ mensura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundū laxa ministeria præbeat. Significat interdū demitti. Plin. lib. 16. cap. 36. de arundine, Folia (inquit) à medio internodio cum plurimum desinunt vestire, procumbuntq;.

Procuratorius, a, um. (κηδεμονικὸς) quod ad procuratorem pertinet. vt procuratoriæ literæ, procuratorium munus.

Procuro, as. pen prod. significat administrationem rerum alienarum gero. (ἐπιτροπεύω, ἐπιμελοῦμαι) verwalten, versorgen) auoir la charge.) Cic. Cor nific. Is procurat rationes Dionysij. Hinc Procurator, (ἐπίτροπος, διοικητὴς) negociorū gestor, quem vulgò factorem dicunt, cui pręcipue agri colendi cura omnis incumbit. Vlpianus De Procuratoribus & Defensor. l. 1. Procurator est, qui aliena negocia mandato Domini administrat. Actores verò caussarum, causidici dicuntur. Procuratio, (διοίκησις) ipsa administratio. Cic. lib. 1. De Natura Deorum, Sunt enim philosophi, & fuerūt, qui omnino nullam habere senserunt rerum humanarum procurationem Deos. Aliquando procurare, est studiosè curare, seu inuestigare, (ἐπιμελέομαι.) Aliquādo significat simpliciter curare. Apul. Hunc enim equulum suum curiose nimis procurantem inueni. Aliquando sustētare, medicare, adiuuare, (θεραπεύειν.) Cato De re Rust. Eodem modo cæteras arbores procurato. Plaut. in Curc. Tibi opus est hoc, quo te procures. Procurare, aliquando est expiare. Gell. li. 4. cap. 6. Vt terram mouisse nunciari solet, eaq; res procuratur. Hinc quoq; Procuratio, id est, expiatiō. Cice. 1. de Diuin. Atq; etiam scriptum à multis est, cum terræmotus factus esset, vt ne plena procuratio fieret.

Procurro, ris. curri. procursum, (προάγω, προτρέχω) furlauffen) voer loopē) courir deuant.) vltrà siue longè curro. Colu. li. 6. Ex domitis bubus valentissimum, eundemq; placidissimum cum indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat.

Procuruus, valde curuus. (ἐπίκυφος) Verg. 2. Geor. Contrà nonnulla est oleis cultura, nec illę procuruam expectant falcem.

Procustes, (προκρούστης, Plutarc. in Romu.) latro insignis in Attica regione, qui hospites interimere solitus, ab Hercule hospite interfectus est.

Procyon, (προκύων) Latinè anticanis, stella, quæ & Sirius dicitur. vide in dictione Canis.

Prodeo, dis. diui. vel prodij, proditum. (παρίημι, προέρχομαι) gehn, aussgehn) gaē, wtcomē, wtgaē) sortir.) ex pro & eo, d interposita, significat vltrà

eo, siue foras exeo, quasi porrò eo. Cice. An ego obuiam tibi nō prodirē, primū Appio Pulchro, deinde Imperatori: Idem libr. 1. Off. Scenicorum quidem mos tantam habet disciplinę veteris verecundiam, vt in scena sine subligaculo prodeat nemo, id est, exeat.

Prodictator, oris. qui extraordinariā dictaturam gerit. Liui. 2. Bell. Pun. Prodictatorem populus creauit Qu. Fab. Maximum.

Prodigæ hostiæ, vide in Prodigus.

Prodigialis. & hoc le. quod prodigiū procurat, τεράσιος. Plaut. in Amphit. Sed mulier postquam experrecta es, prodigiali Ioui Aut mola salsa hodie, aut ture comprecatum oportuit. Hinc prodigialiter, aduerbium, idem quod prodigiosè.

Prodigiator, qui ex prodigio futura pronunciat. (τερατοσκόπος.)

Prodigiosus, a. um. quod prodigiū facit, vel quod præter naturam est, & consuetudinē. τερατώδης. Plin. lib. 10. ca. 63. Partus aliquando singuli, quod prodigiosum putant. Hinc Prodigiosè, aduerbiū, id est, præter morem vel naturam.

Prodigium, (τέρας) quasi porrò digium, quòd porrò dicat, porrò significet, & aliquid futurum esse portendat. Fest. Prodigia, quòd prædicunt futura, permutatione g literæ: nam quę nunc c appellatur, ab antiquis g vocabatur.

Prodigo, is. vergeuden) doerbringē) cōsumer, despendre.) pc. cor. prodegi, supinū nō legi: ex pro & ago d euphonię caussa interposita, significat consumo, vltra modū erogo. διαφορέω, σπαθάω. Plau. in Aul. Festo die si quid prodegeris, profesto egere liceat, nisi peperceris. Aliqn̄ significat procul agere, siue procul adigere. Varr. 2. de re Ru. de suibus: Admissuras cum faciunt in lutosos limit[illegible] Aliquando significat portendo, & præmonstro, προφαίνω. Vnde Prodigia, & Prodigiatores.

Prodigus, (ἄσωτος) geudig) verdoenlick) prodigue.) qui bona sua cōsumit. Cic. lib. 2. Off. Omnino duo sunt genera largorū, quorū alteri prodigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & visceratiónibus, & gladiatorū muneribus, ludorū, venationumq; apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarū memoriā aut breuē, aut omnino nullā sunt relicturi. Liberales qui suis facultatibus, aut captos à prædonibus redimunt, aut æs alienum suscipiūt caussa amicorū, aut in filiarum collocatione adiuuāt, aut opitulantur vel in re quærenda, vel augenda. Ponitur tamē interdum prodigus pro liberali. Horat. Animæq; magnæ Prodigum Paulum superantem Pœno Gratus insigni referam Camœna. Antiqui hostias prodigas dicebant, quæ consumebantur. Hinc fit aduerbium prodigè, ἀσώτως, profusè, abūdanter. Cic. 11. Phil. Sed non possunt non prodigè viuere, qui nostra bona sperant, cum effundunt sua.

Prodigitas, atis. antiquū. i. profusio. Luci. li. 6. Saty. Nequitia occupat hoc, petulantia, prodigitasq;.

Prodinūt, veteres pro produnt dixere. Enn. Annal. lib. 3. Prodinunt famuli, cū candida lumina lucēt.

Prodius, etiā dixerūt pro interius, longius, inquit Nonius, à prodeundo, quasi porrò eundo. Var. in Virgula diuina: Primum venit in vrbem, atque intra muros, deinde accedit prodius, atque introit domum. id est, intra priuatos muros.

Prodo, dis. didi. (προδίδωμι, προΐημι) porrò, id est, longè proiicio, desero, excludo, propello. Vergil. Nauibus (infandum) amissis vnius ob iram Prodimur, atq; Italis longè disiungimur oris. Et prodere, deferre, ostendere, patefacere, ἐκφέρειν, ἐκφαίνειν. Idem: Prodere voce sua quenquā, aut opponere morti. Itē differre, protrahere, παρεκτείνειν. Teren. in And. Credo, impetrabo, vt aliquot saltem nuptijs prodat dies. Item propagare. Vergil. lib. 4. Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucri Proderet. Item deserere, vel decipere, aut hosti & inimico tradere, προδοῦναι. Sall. Ante q̄ arcē proderēt hostibus. Hinc proditor, προδότης. proditio, προδοσία, & prodimentum, quod vulgò dicitur tradimentum: vel à prodendo consilia hostibus, vel à tradendis vrbibus, arcibus, exercitu. Cic. In eum pœnam qui prodere hostibus patriā cogitaret. Item prodere memorię, est literis mandare, δοῦναι τῷ λόγῳ, ἱστορεῖν, διαλαμβάνειν. Idem Appio: Cum tuum studium consumes in virorum fortium factis memorię prodēdis. Item scribere, & componere, quod posteri legant. Plin. lib. 6. ca. 23. Regnabat ibi, cum hæc proderē, Celebrotas. Cice. lib. 3. Off. Vtile videbatur Vlyssi, vt quidam Tragici poetæ prodiderunt. Aliàs pro loco, & secundum diuersos actus. Plin. lib. 2. Diuus Augustus læuum sibi prodidit calceum præposterè indutum, quo die seditione militari propè afflictus est. id est, significauit, siue retulit.

Prodromus, (πρόδρομος) Latinè præcursor. Cic. ad Att. li. 1. Nam mihi Pompeiani prodromi nunciant apertè Pompeiū acturū. Vnde prodromi dicuntur à Græcis, fici pręcoces, quasi præcursorię. Plin. lib. 16. cap. 26. Ficus & præcoces habet, quas Athenis prodromos vocant. Et prodromi Aquilones, qui octo fermè diebus exortum Caniculæ antecedunt. Colu. lib. 11. cap. 2. Sexto Idus Iulias Prodromi flare incipiunt.

Produco, is. (παρατείνω, ἐπεκτείνω, παρέλκω) lengeren, verziehen) verlengen, vertrecken) prolonger, alonger.) in longū duco, quod & de tempore, & de corporeis rebus dicitur. Verg. Abnegat excisa vitam producere Troia. Cic. in Cat. Conuiuium vicinorum quotidie compleo, quod ad multam noctem, quàm maximè possumus, vario sermone producimus. id est, protrahimus. Terent. in And. per translationē dixit: Non'ne tibi esse satis hoc solidum visum est gaudiū, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? id est, deluderes, detineres. Hinc producta syllaba dicitur longa, ἡ μακρά, ἐκτεταμένη. Colu. lib. 2. cap. 10. flagellum vocat productissimum, quod longissimum est in vitibus. Et producere, est antè, seu vltrà foras'ue ducere, παράγειν, παριστάναι, προβάλλεσθαι. Terent. Produxi, ac vendidi. Galba Cice. Repentè Antonius in aciē suas copias de vico produxit, & sine mora concurrit. Colu. lib. 7. Post eiusmodi experimens

rimenta vacuo plostro subiungendi & paulatim longius cum oneribus producēdi sunt. Idem paulò post: Ex domitis bubus valentissimū, eūdemq; placidissimum cum indomito iungimus, qui procurrentem retrahat, & cunctantē producat. Hinc productores, dicuntur qui virgines abducunt, easq; ad quæstum exponunt. Terent. Eunu. Precium sperās illico producit, & vendit. Vbi Donatus: Propriè venales produci dicuntur. Plaut. pro prostituere posuit, Audientē dicto mater produxisti filiam. id est, prostituisti. Apud Græcos dicitur προαγωγή, & προάγειν. vnde ὁ προαγωγεύς, & προαγωγοὶ leno. & προαγωγεύω lenocinor. Apud Sueton. Ingenuorū pædagogia accipiuntur pro stupro, & prostitutione. Interdum pro gignere, γεννᾷν, φύειν. Idem in Capt. Quid hoc est sceleris? quasi in orbitatem filios produxerim? Interdum interponere: aut (vt vult Donatus) differre, protendere, prolatare. Terent. Andr. Dicam aliquid iam me inuenturū, vt huic malo aliquam producam moram. Interdum prosequi. Verg. Nec te tua funera mater Produxi. Interdum consumere. Teren. in Adel. Et cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem. Producere in iudicium, est vocare, vel cogere. Cic. 7. Ver. Grauiorem apud sapientes iudices se fore ab inferis testem, quàm si viuus in iudicium produceretur.

Productile, (ἐλατὸν) pen. cor. quod tonsionibus malleorum productum est.

Prœtus, (Προῖτοι) Abantis regis Argiuorum filius, eiq; successit in regno. Vxorem habuit Antiam, ex qua quatuor filias genuit, quæ dicuntur Prœtides. vide Melampodium.

Profano, as. (βεβηλόω, φθείρω) entweihen, verunregnen) ontwyen) profaner.) id est, ex sacro, humanis vsibus promiscuum facio. Liui. Sacra, sacerdotes, quę ipsius maiorum'ue eius honoris causa instituta essent, omnia profanarēt. Hinc prophanatio, verbale. Et prophanatus, participium. Vnde profanatū templum dicitur, cum in eo vel dimicatum est, vel aliquid turpe commissum.

Profanus, a. um. pen. prod. dicitur irreligiosum, nō sanctum, q; sit porrò à fano, sed impiū, scelestum, aduersum omni religioni, βέβηλος, onheylich, onreyn) profan.) Statius: Fraternas acies, alternaq; bella profanis Decertata odijs. Plaut. Sacrum an profanum habeas, paruipēditur. Profanum etiā dicitur, quod ex religioso vel sacro in hominum vsum conuersum est. Vergil. Faune, precor, miserere, inquit, tuq; optima ferrum Terra tene, colui vestros si semper honores, Quos cōtrà Æneadæ bello fecere profanos. Et profani dicebantur sacris non initiati, qui fanum intrare non poterāt. Idem, Procul ô procul este profani, Conclamat vates. Nunc laicum vocamus, quasi popularē, teste Budæo. Et per allegoriam profanos dicimus imperitos, qui meritò sunt doctis exosi. Horat. lib. 2 Carm. Odi profanum vulgus. Varro profanum interpretatur, quod est ante fanum, coniunctum fano. Scribitur etiam per ph, prophanus, vide suprà in dictione Fanum.

Profari, (προφᾶν) weiter reden, herauss reden) wtspreken) dire.) antè vel latè fari, dicere, pronunciare. Propriè profari est, quod Græci dicūt prophetare, i. futura prędicere. Vlp. De ædil. edict. l. 1 Parag. exempli. Si seruus inter fanaticos nō semp caput iactaret, & aliqua profatus esset, an nihilominus sanus videref. Hinc fit nomē quartę inflexionis pfatus, tus, tui. ipse pfandi actus. Gel. l. 18. c. 11 Neq; dictu pfatuve ipso, terrę aut insuaues esse.

Profectò, (ὄντως πῶ, παντάπασι) warlich) voorwaer) certes, certainement.) aduerbiū confirmantis est: dictum quasi pro facto, & significat nimirum, sanè, certè. Teren. in Andr. Profectò sic est. Plerunq; autem ad responsionem adhibetur, νὴ Δία. Cice. Quis hæc renunciat? Is profectò qui interfuit. Quod etiā per certè facimus. Idē, In quo meminimus? Certè in nullo. Sic fit p nimirū, & p nempe.

Profero, penultima correpta, (ἐξαγορεύω, προφέρω) furbringen, aufsbringhen) voortbringen) mettre hors.) Quandoq; est extra ferre, exerere. Plaut. in Amph. Tu Thessala intus pateram proferto foras, Palàm facio, prodo pronuntio. Teren. in Hecy. Ita me dij bene amēt, haud propterea te rogo, vt hoc proferam. Seneca, Antequam sententiam proferam? Aliquādo significat protēdo, prolato, παρατείνω. Plin. Cum lineam protulisset longissimam atq; rectissimam. Iust. lib. 1. Arbitria principum pro legibus erant, fines imperij tueri magis quàm proferre mos erat. Terent. in And. Saltem aliquot dies profer, dum proficiscar aliquò, ne videam. Item citò in medium adfero. Cice. pro C. Balbo, Proferam testes, proferam legatos. Idem de Natu. Proferrem libros, si negares.

Profestus, a. um. (ἀνεόρταστος) vide in Festus.

Proficio, cis. procedo, efficio, obtineo, assequor, consequor. ἐπιδίδομαι, προκόπτω, πλέον ποιῶ. fur farē, zū nimē) vorderē) prouffiter, gaigner, auancer.) A quo profectus, ἐπίδοσις, προκοπή. Idem est enim proficere, & profectum facere. Seneca, Sic enim & audiendo & legendo indies magis proficimus. Plin. Nec minorē sub eo præceptore profectum fecit. Ponitur aliquando pro prodesse. Et ponitur sic vel absolutè, vel cum dtō, vel cū accō, cū prępositione ad. Cic. Cur hęc igitur adhuc parum profecerūt? Idem ad Heren. Proficit hæc exornatio ad duas res. Vlpian. De Iureiurando: Matris igitur iusiurandum patrui non proficiet: nec nocebit, si mater detulerit.

Proficiscor, eris. profectus, eundi & veniendi significationē habet, πορεύομαι, ὁρμῶμαι. gehn, reysen.) Verg. Hunc lætum Tyrijsq; diem, Troiaq; profectis, Cic. Fam. 2. Mihi erat in animo proficisci in Ciliciam. Hic est accedentis. Idem, Nisi antè Roma profectus esses, nunc eam certè relinqueres. Hic discedentis est, & certè semper cum discessu, si locum, vnde proficiscimur consyderemus.

Profiteor, (ἐπαγγέλλομαι) offentlich bekennē, oder verheyssen) openbaer bekennē, oft belouen) dire franchement.) latè seu palàm polliceor. Cicero in Acade. Qui philosophiam iam professus sum populo nostro exhibiturum. Liu. Palàm professi,

nusquam inde nisi in patriam vestigium esse mosturos. Aliquando est affirmare, siue confiteri voluntariè siue liberè. Cic. 5. in Verr. Sed me omniũ prouinciarũ defensorẽ esse profitebor. Vnde professio, confessio palàm facta. Et professor, qui publicè fatetur. Inde qui liberales artes docent, professores, γραμματικοὶ, dicuntur, quia artes illas se scire & posse publicè tradere fatentur. Nam profiteri vsurpamus ꝓ publicè legere vel docere. Profiteri verò apud prętorem, ἀπογράφεσθαι, vti de Archia est apud Ciceronẽ, est nomina siue censum profiteri: siue, quod Liuius sæpe vsurpat, nomẽ dare: aut vt vulgus loquitur, ponere nomen in scriptis. Vnde illud Euangelij, Quòd profitebantur omnes in Iudęa sub Augusto, ex hoc fonte venit.

Profligo, as. pen. prod. deijcio, prodigo, depello, deperdo, & ad perniciem deduco, κατεργάζομαι, καταστρέφω. vertreiben, niderschlan) verdryuen, te niet brengen) ruer par terre, destruire.) Plaut. in Milite, Confidentia est, nos inimicos profligare posse. Vnde profligatũ exercitum dicimus, id est, prostratũ, deiectum, afflictũ, & perditũ. Et profligatas res, hoc est, perditas, & ad perniciem redactas. Hinc ꝓfligatissimos homines, ἀπονενοημένους, vocamus perditissimos, & in quibus nihil est salubre, nihil integrum. Sueto. in Tybe. Ex iuuentute vtriusq; ordinis ꝓfligatissimus quisq;. Quandoq; profligatũ accipitur, quasi ꝓ absoluto & effecto. Cornelius Tacitus, Profligauerat bellum cum Iudæis Vespasianus. id est, confecerat, & penè ad exitum deduxerat. Hinc profligata dicuntur, q̃ propè absoluta sunt. Sic dicimus profligata, & in profligato esse ædificia, quę propè absoluta sunt. Cic. li. 5. Tusc. Atq; si ita est, profligata iam hæc, & penè ad exitum deducta quæstio est. Affectũ quoq; dixerũt, qui Latinè locuti sunt, id quod profligatum appellatur in hac significatione. Cic. in Oratione de prouincijs cõsularibus, Bellum affectum videmus, & (verè vt dicam) penè confectũ. Idem in Oeconom. Cum verò iam affecta æstate vuas à Sole mitescere fas est.

Profligo, is. pen. pro. xi. ctum. latè siue multũ certo, καταπονῶ, ἀποτρίβω. verhergẽ) destruerẽ) destruire) Colu. li. 1. Quia flagitiosum, quos hostis profligendo desolasset agros, nouo more emere Romanum supra vires patrimonij possidendo.

Proflubeo, bes. bui. siue ꝓflubesco. si tamen inueniatur, significat emano, ἐκρέω. Col. li. 7. Si armos læserit, aut sanguinẽ dimiserit, medio ferè in vtroq; crure venæ soluantur, & turis puluere cum dimiserit, cũ eo q̃ proflubuit, sanguine armi liniantur.

Profluens, modò participiũ est (προῤῥέων.) Liu. li. 1. Pueros in profluentẽ aquam mitti iubet. Modo substantiuũ, ῥεῦμα, ῥεῖθρον, & generis masculini, poniturq; ꝓ flumine. Cic. li. 1. ad Heren. Qui parentẽ necasse iudicatus erit, is obuolutus & ligatus corio, deuchaſ in profluentẽ. id est, fluminis procursum. Hinc profluenter, aduerb. abundanter.

Profluentia. æ. Cic. in Partit. Et hanc oratoriã vim inanis quædã profluẽtia loquẽdi. subaudi imitaſ.

Profluo, is. deorsum, siue è longè fluo (ἀποῤῥέω) herauss fliessen) wt ost afvloeyen) couler.) Colume. lib. 6. Profluere lachrymas ab oculis dixit.

Profluuium, fluxio, (ῥύσις) vnde profluuium sanguinis dicimus. Plin. lib. 26. Sanguinis profluuiũ sistit herbæ pæoniæ semen rubrum.

Profluus, a. um. quod profluit, (ἀποῤῥέων) vt profluus amnis, qui perpetuò fluit. Plin. lib. 19. cap. 4. Si contingunt profluo amne.

Profugio, procul fugio, aut quantum possum inde fugio. (ἀποφεύγω) wegfleuen) wechvlien) sen fuir loing) Plaut. in Cas. Quid nunc agam nescio, nisi vt improbos famulos imiter, ac domo profugiam. Cic. in Læl. Hac itaq; amentia perterritus in Asiam profugit. Hinc

Profugium dicitur, cum longè aliquò fugitur, vbi se quis tutum putat, καταφύγιον. eyn zůflucht) eẽ toevlucht) refuge.) Cic. lib. 1. Tusc. Portum nobis paratũ & profugium putemus, quò velis passis prouehi liceat.

Profugus, qui longè aliquò fugit, procul à finibus suis vagans, quasi porrò fugatus, & qui diuersa petit loca, etiam non fugatus, αὐτόμολος. Sic Horatius profugos Scythas appellat, quòd crebrò domicilia mutent. Sallust. Troiani qui Ænea duce profugi sedibus incertis vagabantur.

Profundo, dis. largè fundo, supra modũ expono, insumo: tractũ ab aqua, quæ profunditur ex vasis. καταναλίσκω. aussgeussen) wtgieten) espandre) Plaut. in Curc. Profundis vinum? quæ te res agitant? Terent. Profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet. Et profundere, προχύειν, extrà fundere. Vnde dicimus, Preces & vota profundũt. Profundere vires animi, est omnes neruos intendere & omnem ingenij vim applicare. Cice. ad Attic. lib. 1. Vehemens fui, & omnes profudi vires animi atq; ingenij mei.

Profundum, (βαθύ) tieff) diep) profund.) dictum est quod porrò, id est, longè habeat fundũ. Vnde propriè significat imũ, vt profundũ mare. Quandoq; sumitur pro alto. Vergil. Ni faciat, maria ac terras cœlumq; profundum. adiectiuũ est. Hinc profunditas, βαθύτης.

Profusus, supra modũ sumptuosus abundans. (δαπανηρός, ὑπερρυής) vberfleussig, kostlich) ouervloedich, kostelijck) abondãt, espandu ou desborde.) Sallu. Alieni appetens, sui profusus, quasi profusor. Ponitur aliquando pro abiecto, & iacente. Plautus: Profusus, squalens, sordidus, ab omnibus derelictus. Hinc profusè, aduerbium. Liu. 10. ab Vrbe. Hæc ipse minitans obstitit profusè tendentibus in castra.

Progenerum (ἀντίγαμβρον) dicit auus neptis suæ virum. Huic correspondet prosocer, qui & socer magnus dicitur.

Progenies, à progignẽdo esse videtur, quasi porrò genita. γενεά. eyn geschlecht) generation.) Est autem progenies, genus atq; familia. Cic. 9. Philip. Reddita est ei tum à maioribus statua pro vita, quæ multos per annos progeniem eius dehonestaret. Et de vitibus, Colum. lib. 3. cap. 9. Cum sint ipsa duo genera vnius vitis progenies.

Pro-

Prognare, aduerbium, id est, apertè, authore Festo.
Prognariter, audacter, strenuè, γενναίως. Plautus in Poen. Agè indica prognariter.
Prognatus, idem quod natus. Terent. in Phor. Bonam bonis prognatam. Et prognati, liberi.
Progne, (Πρόκνη) Pandionis Atheniensium regis filia fuit, quæ Tereo Thracum regi matrimonio iuncta est, ex qua filium Itym suscepit. vide Ouidium. 9. Metamorph.
Prognosis, (πρόγνωσις) pen. prod. præscientia, prouidentia dicitur.
Prognosticon, rei futuræ signũ, & per g scribitur. προγνωστικόν. Et à Græco verbo deriuatur, hoc est ἀπὸ τοῦ προγινώσκω, quod fit in futuro προγνώσομαι, & præscio, siue præcognosco significat. Vnde Hippocratis prognostica, quibus facilè ægrotorũ salus mors ue à medicis prædici solet.
Progredior, deris. progressus sum. (προάγω, ὑπάγομαι) weiter gehn, furtfaren) voortgaen) aller ou marcher auant.) præter propriam significationem, quam in Gradior posuimus, translatè quoque sumi solet. Cice. Ne calamitas remorata longius serpat, atque progrediatur, præcauere. Et de Amic. Videamus, si placet, quatenus amor in amicitiis progredi debeat.
Progymnasmata, vide in Gradior.
Prohibeo. ex pro & habeo, significat verto, procul teneo, auerto, impedio ne quid fiat, aut incipiatur. κωλύω, εἴργω, ἀπείργω verhinderen) verbiedẽ) engarder, & empescher.) Verg. Prohibe infandos à nauibus ignes. Plaut. Placidè egredere, & sonitũ prohibe forũ & crepitũ cardinũ, ne quid hic agitem⁹. Inhibeo verò, retineo, cõprimo, ἀνακόπτω, ἐπέχω. Hoc enim differt à prohibeo, q̃ prohibere generale fit, etiam ante rem inceptam inhibere re iam incepta. Illud vetat ne quid facere incipias: hoc ne pergas, sed potius desistas. Vergil. Quod genus hominũ quæ ve hunc tam barbara morem Permittit patria? hospitio prohibemur arenæ. Idẽ: Parcite iã Rutuli, & tela inhibete Latini, ἀνακόπτετε τὰ ἀκοντίσματα. Hinc nautæ inhibere remis, πρύμναν κρούεσθαι, & ἀνακρούεσθαι dicũtur, cũ nauẽ retrò vertere volentes, currentis impetũ remorũ impressione retardant. Iustin. Ita cessum inhibete remis, & à bello discedite.
Proiecta ædificia, (προβεβλημένα) ea dicuntur (vt inquit Labeo) quæ ita prouehuntur, vt nunquã requiescant. Quid intersit inter proiectum & immissum, vide suprà Immissum.
Proiectus puer, dicit expositus. (ἐκθετος, ῥιφθείς.) Plaut. in Cist. Paruulã puellam proiectam ex angiportu sustuli. Hic si nutriatur, dicitur proiectitius. Idem ibidẽ: Lemniq; natam despondit adulescentulo, amore capto illius proiectitiæ.
Proiicio, is. pen. corr. quasi porrò iacio, ἀπορρίπτω. wegwurffen) wechworpẽ) iecter enuoye.) Verg. Proiice tela manu. Aliquando ponitur pro extendo, porrigo. Cic. Vrbs proiecta in altũ. Verg. Proiecta; saxa Pachyni Idẽ: Proiecto dum pede læuo Aptat se pugnæ. Idem: Ite meæ, quondam felix pecus, ite capellæ. Non ego vos posthac viridi proiectus in antro Dumosa de rupe procul pendere videbo. Sisenna: Vetus atq; ingẽs erat arbor ilex, quæ circũ proiectis ramis maiorẽ partẽ loci summi tegebat. Hinc proiectus, ctus, προβολή, pro extensione. Lucret. Quamlibet immani proiectu corporis extet. Interdũ proiicere, est abiicere, ἐκβάλλειν. Cic. Quid si eum ex vrbe proieceris.
Proiecta, partes sunt domus prominentes, qualia sunt Meniana, & podia pensilia, vnde aspect⁹ est nobis in vicos & plateas. Budæus.
Proiectura, ræ. est prominentia, & velut supercilium quoddã parietis, arcendis stillicidiis inuentũ. Fabri larmieros appellãt, & intabulamẽta. Budæus.
Proin, aduerbiũ, idem significãs quod proinde.
Proinde, (καὶ μὴν, δὴ καὶ, τοιγαροῦν, τοίνυν) derhalben) daerom) parquoy.) cum accentu in penu. componitur ex pro & inde, significatq; ideo, idcirco, propterea, propter hoc, quapropter. Semper enim dependet ex superiore sententia. Liu. lib. 1. Satis sciri origini Romanę & Deos affuisse, & nõ defuturam virtutẽ, proinde ne grauarentur. Ponitur quandoq; pro aduerbio similitudinis, eandemq; significationẽ habere videtur cum perinde, οὕτως. Terẽt. in Phor. Proinde expiscare, quasi non nosses. Sallu. At iis contrà ignauissimi homines, per summũ scelus, omnia eis sociis adimere, quæ fortissimi viri victores reliquerant; proinde quasi victoria iniuriam facere, demũ id esset imperio vti.
Prolatus (προαναγωγὸς) procul latus, ablatus, à protollo, id est, procul aufero. Nã profero, propono, est idem quod promo. Iuuen. Profer Galla caput. De protollo Plaut. in Capt. Vbi res, platæ.
Prolato, as. dilato, protraho, & in aliquod tempus differo. Liu. 2. ab Vr. Prolatandis igitur comitiis cum magistratu dictator abiisset, res ad interregnum rediit.
Prolicio, is. antiquũ. Plaut. in Curc. Eius amor cupidam huc me per tenebras prolicit. id est, inducit. Hinc prolecto, as. id est illecto. Cic. pro Flacc. Priuata etiam benignitate prolectat.
Prolectibile, (θέλγητρον, ἐπίγαργον) titillatio, incentiuumq;, atque illectamentum. Sidon. ad Vectionem, Nemo ita naturæ firmæ est, vt prolectibilibus careat occultis.
Prolepsis, (πρόληψις) dici potest præacceptio: ex πρὸ ante, & λῆψις sumptio, siue acceptio: siue ἀπὸ τοῦ προλαμβάνειν, hoc est à præsumẽdo. Fit autem cum id quod in aduersarii, aut iudicis opinione esse aut fore arbitramur contrarium nobis, præoccupamus dicere, vel ratione dissoluere.
Proles, (γονή) eyn geschlecht) generation.) progenies. Colu. lib. 8. de caprino pecore, Parit aus tem, si est generosa proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos.
Proletarii, (οἱ ἀπὸ θητικὸν τελοῦντες) à prole dicti sunt, qui in plebe Romana pauperrimi erant, neq; amplius quàm mille quingentum æris in censum deferebãt. Qui verò nullo aut perquàm paruo ære censebantur, capite censi vocabantur, vt ait Gell. li. 16. ca. 10. August. li. 3. Ciui. Tũ verò tam multa bella

bella vbiq; crebruerunt, vt inopia militum proa letarij illi, qui eò quòd proli gignendę vacabant, ob egestatem militare non valentes, hoc nomen acceperant, militiæ conscriberentur. Vnde proletarius sermo, pro plebeio & vili.

Prolixè (ἐκτενῶς) id est, admodum liberaliter, largè. Terent. in Eunuch. Accipit hominem nemo melius prorsus, neque prolixius. id est, largius, lautius. Aliquando significat longè lateq;. Terentius in Adelph. Age prolixè Mitio. id est, nimis multis verbis rem agis.

Prolixitas, (μῆκος) lõgitudo, quæ & prolixitudo à veterib⁹ dicta est. Pacuuius, Oro in me ne flectas fandi prolixitudinem.

Prolixū, (ἐκτενὴς, ἐπίμηκες) lang, weit) long) quasi porrò laxum, quod longum latumq; est, & liberale, ἐκτενής. Terentius in Heaut. Capillus passus, prolixus, circum caput negligenter reiectus. Aliquando dicitur superfluum, vnde prolixam orationem dicimus.

Prologium, (πρόλογον) principium, quasi proloquium, à Græco λόγος. Plautus, Exanimauit me prologio suo.

Prologus, (πρόλογος) eyn vorred) een prologe) preface.) proloquiū, siue præfatio, vbi aut poëta excusatur, aut fabula commendatur. Aliquando etiam proponit narranda. Terent. in Prol. Phor. Vetus si poëta non lacessisset prior, Nullum inuenire prologum potuisset nouus, Quem diceret. Ponitur aliquando pro ipso homine prologum referente. Teren. in Prolog. Hecy. Orator ad vos venio ornatu Prologi.

Proloquor, pen. cor. prologo vtor, vel multum siue vltrà loquor in longum, προλογίζω. aussredē) uitspreken) dire.) Plaut. in Epid. Nam quid ego apud te parem proloqui? Ego illam hodie volo facere libertam meam. Quandoq; proloqui, est antè siue simpliciter loqui. Quandoq; est summā rei breuiter eloqui, ἀγορεύειν. Varro autem sic habet, Proloqui est, cum quod in animo habemus, loquendo efferimus. Terent. Censen' me vllum potuisse verbum proloqui? id est, proferre. Aliquādo est sententiā ferre, ἀποφαίνεσθαι. A quo proloquium, ἀπόφασις, ἀξίωμα, sententia in qua nihil desyderatur, quod etiam pro exordio ponitur.

Prolubium, cupiditas, & voluptas. Gell. lib. 16. cap. 19. Feros & immanes nautas prolubium tamen audiendi subit.

Proludo, dis. pen. prod. significat futurū certamen meditari, & exercendarum virium caussa, confirmandiq; animi veluti simulacrum quoddam certaminis inire, προαγωνίζεσθαι, & quod Græci dicūt προεμμελετᾶν. Verg. lib. 3. Georg. Et tentat sese, atq; irasci in cornua discit Arboris obnixus trunco, ventosq; lacessit Ictibus, & sparsa ad pugnā proludit arena. Hinc prolusio verbale, & proludium, dii, id est, præludium & initium orandi caussas, sed per translationem. Gell. li. 5. ca. 10. Sed maius mihi in ista victoria proludium est, cum te nō in caussa tantū, sed in argumento quoq; isto vinco.

Prolugeo, solito diutius lugeo. Festus, Prolugere dicuntur, qui solito diutius lugent.

Proluo, luis. (βρέχω, ἀλιμεύω) wol weschē, oder fast spülen) wel oft dick wasschen) fort lauer) ex pro & luo, quod è prima in tertiam transit coniugationem, sicut abluo, significat multum siue multo tempore lauo. Persius. Nec fonte labra prolui Caballino. Non enim omnino negat, sed negat multum labra lauisse, & hoc humilitatis caussa. Aliquando est superfluere, ἐπικλύζειν. Colu. lib. 2. cap. 18. Quoniā impetus aquarū proluit terrā, nudatisq; radicibus germina non patitur coalescere.

Proluuies, (ῥύπος) wüst) vuylicheyt) l'immondicite.) immunditia cuiuscunq; rei sordidæ. Verg. Fœdissima ventris Proluuies. id est, sordis effusio.

Proluuium, idem quod proluuies. Per translationem dicitur profusio, & prodigalitas, ἀσωτία, cū quis more aquę opes profundit. Terent. in Adel. Quę res tam repentè mores mutauit tuos? quod proluuium? quæ ista subita est largitas?

Promellere, verbum antiquū, quod litem promouere interpretatur. Festus.

Promercalia, (ὤνια) mercimonia sunt venditioni exposita. Promercalia dicuntur, (ait Bud.) quæ Paterfamilias venalia habet extra ea, q̃ vsui suo seruat. Quidam aiunt promercalia propriè dici merces, quæ primo minoris emuntur, vt postea pluris distrahātur, quarum rerum negociatores Græco vocabulo propolę nuncupantur. Sueton. in Cæs. aurum promercale vocat id, quod Cæsar vendidit superās, sibi reseruata tanta auri copia, quanta suo vsui satis esset. Promercales vestes, q̃ superuacant patrifamiliās. Colu. lib. 1. cap. 8. Pecuniamq; domini neq; in animalibus, aut alijs rebus promercalibus occupet. Ibi videntur accipi ꝓmercalia ꝓ mercimonijs suæ ditioni expositis.

Promereor, deponens, & promereo. es. bene ago, beneficium præsto, adiuuo, prosum, προσάγομαι. verdienen, beschulden) meriter.) Verg. lib. 4. Æn. Nunquàm regina negabo Promeritam. Terent. Ita me velim ames promerentem Pater. id est, bene agentem. Hinc promeritum, ti. Cic. ad Quirites post reditum, Quare hoc maius est in nos vestrum promeritum, quòd non multitudini propinquorum, sed nobismetipsis nos reddidistis. Plaut. tamen in Amph. in malam partem sumpsit Quid mali sum here tanta ex re promeritus? Idem in Trin. Nam retineri nequeo, quin dicam ea, quæ promeres.

Prometheus, (προμηθεὺς) pen. prod. nomen viri egregium, ἀπὸ τῆς προμηθείας, id est, à prouidētia, fuit enim prudētissimus. Hic primus astrologiam Assyrijs indicauit, quam residens in monte Caucaso, nimia cura deprehenderat. Hic propter nimiā ingenij excellentiā, homines finxisse existimatur, quia (vt inquit Lactan.) simulachrum hominum primus de molli luto formauit, ab eoq; nata plastice est. Hic fuit pater Deucalionis, & filius Iapeti, qui fuit vnus ex Titanibus. A Prometheus fit patronymicum Promethides, pen. prod.

Promineo, nes. pen. cor. ex pro & maneo, quasi antè vel extrà in longum maneo, siue vltrà emineo,

Ἀίχω. herfurgehn) wtkicken, wtstekē) apparoir, (salir hors & sortir.) vnde promontoriū. Plin. Summæ dentes vt homini, elephanto intus ad mandendū quatuor, præterquàm eos qui prominent.

Promiscẽo, (ἐπιμίγνυμι) vide Misceo. Grammatici promiscuum genus ἐπίκοινον, & quasi incertum, siue confusum vocant. A quo promiscuè, ἀμμιγδὸς, aduerbiū, confusè, incertè, mixtè, pro quo veteres etiam promiscam dixerunt, inquit Festus. Liu. 3. ab Vrbe, Placer pecudum ferarumq; ritu promiscuè in concubitus ruere.

Promitto, tis. polliceor, ὑπισχνέομαι. verheyssen) besloven) promettre.) Plaut. in Stich. Ad cœnā Herde alio promisi foras. Cice. 2. De orat. Tum cum ille dubitaret, quòd ad fratrem promiserat: Ego, inquit Iulius pro vtroq; respondeo, sic faciemus. Idem, Iam enim totum quod tibi promiseram, præstiti. Quandoq; est producere, & quasi in magnitudinem mittere, siue porrò, id est, longè mittere, καθίεναι. Plaut. in Rud. Capillum promittam optimū est, incipiamq; hariolari Verg. Promissaq; herba. id est, longa, prolixa, & dependens. Quandoq; minari, ἀπειλεῖν. Idem, Promisi vltorē, & verbis odia aspera moui. Hinc promissum, si. substan. quod promittitur. Huius composita sunt, adpromitto, quod est pro altero promitto. Compromitto, ἐπιτρέπω, quod significat litem ad boni viri arbitriū mitto. A quo cōpromissum, ἐπιτροπὴ, ipsa facultas arbitro data. Tractū ab eo quod vterq; litigans simul promittit se arbitri sententiæ pariturum. Compromissarius arbiter, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν δίαιταν. Repromitto, firmiter seu etiam promitto. Hierony. ad Damas. Hos versus esse assumptos, quòd ille qui repromittebatur de genere Dauid, venerit saluaturus Israël.

Promo, mis. psi, ptum. (προχειρίζομαι, προβάλλω, ἐκφέρομαι) herauss gihen, herfur thūn) wtlangē, wtbrengē) mettre ou tirer hors.) propriè est proferre. Plaut. in Cist. Accipias claues, si quid tibi opus erit promptu, promito. id est, extra capito. Verg. Lætiq; cauo se robore promunt. id est, educunt. Translatè. Plin. in Panc. Iubes quæ sentimus promere in medium. id est, eloqui, exponere. Vnde etiam promere consilia, est aperire, palàm facere. Hinc quoq; prompto, as. frequentatiuū. Huius cōposita sunt, depromo, qd est extraho, extrà do, declaro. Verg. lib. 11. Et vitricē pharetra deprome sagittam. Plaut. in Amphit. Quid faciam nunc, si tres viri me in carcerem compegerint, inde cras è promptaria cella depromar ad flagrū? Expromo, perfectè promo. Terent. in Heaut. Nemo est meorum amicorum hodie, apud quem exprome re omnia mea occulta audeam.

Promontorium, (ἀκρωτήριον) eyn vorberg.) quasi præeminēs mons, significat enim montē in mari prominentē. Plin. li. 16. Promontoria aperiuntur mari, & rerum natura agitur in planum.

Promptarium, siue promptuariū, (φυλακτήριον, ταμιεῖον) locus in quo res ad vsum necessariæ ita repositæ sunt, vt statim promi ac proferri possint. Symmachus in Epist. promptarium vocat ingenium, tanquam repositoriū doctrinarū, ait enim, Vt mihi falsis laudibus blādiaris, cum ais aliquid ex nostro desyderare promptario.

Promptarius, a. um. vel promptuarius, (φυλακτικός) ex quo aliquid depromitur. Plaut. in Amph. Inde cras è prōptaria cella depromar ad flagrū. Nam ibi promptariam cellam pro carcere posuit, quia è carcere ad supplicium promuntur noxij.

Promptitudo, (προθυμία) vt ait Speusippus, est patiens expeditio propositi ad res agendas.

Promptus, (ἀπροφάσιστος, πρόχειρος, ἕτοιμος, ἑτοῖμος) gerust, bereyt) prompt, prest, & appareille.) dicitur q iam paratus est ad agendū, & in quo nulla mora est, quasi iam productus, expeditus, alacer, ardens. Sall. Natura ferox, vehemens, manu promptus erat, maximum bonum in celeritate putabat. Sic dicimus, Promptus ingenio, qui ingeniū ad omnia paratum habet. Per translationem ponitur pro manifesto & aperto, cum res à secretiore loco educitur, vt parata nobis & ad manus sit. vnde dicimus, Res est in promptu, πέφηνε, πρὸ ὀφθαλμῶν, quasi manifesta. Cic. lib. 1. Offic. Quæ quanquàm ita sint in promptu, vt res disputatione nō egeat. Sall. Aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere.

Promoueo, vltrà moueo, proueho. weiter farē, zūnimem) voort gaen, vorderen) aduancer, mouuoir, mettre ou remuer plus auāt.) Teren. in Eunu. Moue verò ocyus te nutrix. S. moueo. C. video, at nihil promoues. Ponitur aliquando prò prolongare, producere tempus. Terent. in Andr. Quantū huic promoueo nuptias. Aliquādo pro proficere. Terent. in Hecy. Abibo hinc, præsens quando promoueo parum.

Promulco nauis agi dicitur, (ἕλκεσθαι) cū scapha ducitur fune, à promulcendo. Nam non necessitatis tantum causa fit, sed vt nauis quietius agatur.

Promulgo, gas. publico, palàm pronūcio, quasi, prouulgo, (ἐκφέρω, δημεύω) aufskundigē) verkondigen) publier.) Festus, Leges promulgari dicuntur, cum primū in vulgus eduntur. Col. lib. 1. C. Licinius damnatus est, qui agri modū, quē in magistratu rogatione tribunitia promulgauerat, immodica possidēdi libidine transcēdisset. Vnde verbalia promulgator, promulgatrix, promulgatio, δήμευσις. diuulgator, diuulgatrix, diuulgatio.

Promulsis, idis. potio ex mulso condita, (πρόπομα) Cic. Papyr. Habuisses non hospitem, sed contubernalem. at quem virum? non eum quem tu es solitus promulside conficere. Hinc promulsidaria vasa dicuntur, quibus mulsum cōtinetur. Scribit Pomponius Iureconsultus legatis vasis, scutellas & promulsidaria contineri.

Promurale, (πρόβλημα τείχους) dicitur cum extra muros, qui ambiunt ciuitatē, alius dicitur murus, & est murus ante murū, qui & antemurale vocatur. Dicitur etiā locus promuralis, qui est ante murū.

Promus & Condus, (ταμίαι) apud veteres pro cellario sumebantur. Plaut. in Asinar. Ego sum promus, cōdus, procurator peni. Promus igitur, qui præest cibariis promēdis, qui victū familiæ prmit:

Cons

Condus, qui recondit in cellam penuariā ipsa pe nora. Nam in potentiorū domibus, alius est pro mus, alius condus, alius alij ministerio assignatus. Apul. in Apol. Promum librorum appellat illum, qui libris promendis præest.

Promuscis, idis. fœm. gen, manus, siue proboscis ele phantorum dicitur. Plin. lib. 8. cap. 7.

Pronepos, & Proneptis, nepotis filius & filia.

Pronomen, (ἀντωνυμία) ideo dicitur, quia vice no minis fungitur. Nam sicut dicendo nomen expli camus personam, sic pronomē tacito nomine, vt cum dicimus, hic legit, ille scribit.

Pronuba, προμνήστρια, dicitur quæ nuptijs præest ce lebrādis, & ea ex parte vxoris, sicut auspex ex par te viri. Inde Iuno pronuba dicebatur, quia nu ptijs præesset. Pronubæ (inquit Donat.) sunt, quę nubentes domum mariti deducunt, ac comitan tur, & quæ in obsequio nubenti sunt.

Pronubo, nuptijs præsum, (προεστάναι τῶν γάμων) Vi de in dictione Nubo.

Pronurus, pen. prod. nepotis vxor dicitur, πρόνυμφος.

Pronus, propriè dicitur in anteriorem partem fle xus, (κατωφερής, καταφερής, ἐπιπρηνής. nidirfich. geheldt) nederwaerts geheldt) qui penche sur le deuant.) Ouid. lib. 2. Metamor. Pronaq; cum spe ctent animalia cætera terrā, Os homini sublime dedit. Item pronus dicitur, qui est contrarius su pino. Pli. li. 28. Supini cubitus oculis conducūt, at proni tussibus. Per translationē verò quis dicitur pronus, id est, inclinatus ad virtutes, vel ad vitia, πρόθυμος. Plin. in Paneg. Nihil est tam pronū ad si multates, quàm æmulatio, in fœminis præsertim. Itē ponitur pro vicino, sicut altus ꝓ longè posito. Ver. Ventisq; vocatis Prona petit maria. id est, lit tori vicina. Dicit & pronis in tertia declinatione, vt apud Teren. in Phor. Alia trabs pronis in hu mum accedens proximè frangit ramos cadentes.

Pronuncio, as. ausreden, das vrteyl sprechē) vuitspre ken, die sententie geuē) dire par cueur, prononcer, sentencier & bailler sentence.) propriè est de iis, qui habent ius cōgnoscēdi, cum scilicet de re con trouersa statuūt, vt pronunciare decretū, iudiciū, sententiam. Item pro proferre. Cic Summa enim memoria pronunciabat plurimas Epicuri senten tias, his ipsis verbis, quibus erant scriptæ. Plin. Epist. 114. Nam pronūciat acriter, sapienter, aptè, decenter. Ponitur aliquādo (inquit Budæus) pro eo qđ est expresse, & nominatim prædicere, præs fariq; ex bona fide in rebus contrahēdis. Vlpian. in lege prima ad ædil. edict. sæpe in ea significa tione vsus est, & in lege, quod si nolit. Qui manci pia vendūt, inquit, nationē cuiusq; in venditione pronunciare debent. Cic. 3. Offi. Cum in vendens do eam rem fecisset, & non pronunciasset, emptori damnum præstari oportere.

Pronuper, valde nuper. Plau. in Trin. Qua sponsi one pronuper tu exactus es pro illo adolescente.

Prooemium, (προοίμιον) eyn vorred) proesme.) La tinè initium, vel exordium siue præfatio dicitur, ex πρὸ & οἴμη componitur, quasi ante cantum, & sine h scribitur. Nam sicut citharœdi pauca illa, quæ anteq̃ legitimū carmen inchoent, emerendi fauoris gratia canūt, prooemiū cognominauere: sic oratores ea quæ priusquàm causam exordian tur, ad conciliādos iudicum animos præloquun tur, eadem appellatione signarunt. Sunt tamē qui prooemium appellatum velint, quod Græci οἴμην viam nominant, quòd prooemiū ante rei ingres sum ponatur, ideoq; cum h scribendum putant. A prooemiū fit prooemior, aris. qđ est exordior.

Propago, ginis. & propages. gis. (παραφυάς) penult. prod. vitis vetula & suppressā, vt ex vna plures fi ant, dicta quòd porrò pangatur, id est, longè fi gatur. Vergil. Flexos propaginis arcus. Vbi prima producitur. Aliquādo significat genus, & sic pri ma corripitur. Idem, Si Romana potēs Itala vir tute propago. Propages (inquit Nonius) est se ries, & affixio continua, vel longè ducta.

Propago, as. (παραφύω) penult. prod. propriè est vitem vetulam supprimere, vt ex ea vna plures fiant. Et per translationem ponitur pro extēdo, dilato, profero, ἐπεκτείνω. Sueton. in Calig. Præto rium virum, ex secessu Anticyræ, quam valetudi nis causā petierat, propagari sibi commeatum se pius desyderantē, cum mandasset interimi. id est, produci, proferri sibi commeatum.

Propalàm, pen. cor. id est, clarè, apertè, & in propa tulo, ἀπαρακαλύπτως. offentlich) opentlijck) publi quement.) Cic. lib. 1. De Orat. Non explicata ve ste, neque proposito argento, neque tabulis & si gnis propalàm collatis.

Propatruus, dicitur maximus patruus, frater pro a ui, πρoπατράδελφος.

Propatulus, adiectiuum, latè patens atq; apertum, quasi porrò patulum, πρόφανής, Cice. 6. Ver. Ante ædem Cereris in aperto, ac propatulo loco si gna duo sunt. In propatulo, aduerbialis formu la est, pro palàm, in publico.

Prope, graui accentu pronunciata penult. præposi tio est, & significat iuxta, ἐγγύς. bei oder nach) by oft nae.) approcher pres.) Curtius, Cum prope id oppidum copiæ constitissent. Interdum signifi cat ex propinquo, ἐγγύθεν. Martial. lib. 1. Hic vbi syderius prope, &c. Propè verò vltima acuta po nitur aduerbialiter sine casu, idem significans qđ prope præpositio. Terent. in Andr. Propè adest, cum alieno more viuendum est mihi. sub, tem pus. Plin. Et in foribus templi propè collapsus expauet. Comparatiuū propior, ἐγγύτερος. pro pinquior. vt Tunica propior pallio est. Hinc di cimus, Nihil propius factum est, παρὰ μικρὸν, παρ' ὀλίγον, παρ' οὐδὲν ἐγένετο. id est, parum admo dum abfuit, quàm vt hoc aut illud factum sit. Su perlatiuum proximus, ἐγγύτατος, propinquissi mus, ac nobis adhærens. Terentius in Eunuch. Il lum liquet mihi deierare, his mensibus sex vel se ptem prorsum nō vidisse proximis. id est, prætes ritis, inquit Donat. Teren. in Adel. Proximus mi hi genere. Veteres tamē non solum propinquū & nobis hærentē, proximū dicebant, verumetiā lon gè remotum, si tamē inter duo discreta nihil me dium extitisset. Vergil. Proximus huic, longo sed

proximus interuallo. Aliquando ponitur pro maxime propitio. Terent. Gradiuū testor, qui Deus est nobis omnium proximus. Martial. Nec propior quem Phœbus amet. Interdum non habet vim superlatiui, & propinquū significat, quapropter comparatiuū facit proximior, quod propinquiorem significat, & ab eo fit proximitas, ἀγχιστεία. Proximè, ἐγγύτα, aduerbiū. Veget. Proximior & dextra sit, quæ plagam possit inferre. Vlpian. lib. 30. ad edictum, Si quis proximior nasceretur cognatus. Quintil. li. 3. ca. 8. Sed eā plures petant, vel eodem iure, vel proximitatis vel diuerso, &c. Et aliquando proximus, ὁ πλησίον, in sacris literis intelligitur omnis homo, quia (vt inquit Augustinus) nemo est, cum quo sit maliū. Et proximus est, qui tecū natus est ex Adam & Eua. Omnes proximi sumus cōditione terrenæ natiuitatis. Sciendū quòd propius, & proximus, proximè, & prȩter cōparatiuorū superlatiuorumq; naturā construuntur cum accusatiuo. Cic. Proximus Pompeiū sedebat. Propius, ἐγγυτέρω, vrbē mouent. Sallu. Proximè Hispaniā Mauri sunt. Compositū à propè est de propè, quod significat ex propinquo.

Propediem, (ἐν βραχῷ) bald) kortelijck) de brief, en brief.) aduerbium temporis, quasi propè est dies, quādo hoc fiet, id est, citò. Terent. in Heau. Et illū tibi saluum affuturū esse hic confido propediem.

Propello, is. propuli, propulsum, ἀνείργω. vide in dictione Pello.

Propemodum, (ὀλίγου δεῖν) gar scheir) by na) presque.) id est, penè, quasi prope mensuram. Plaut. in Trucul. Propemodum expertæ estis.

Propempticon, (προπεμπτικὸν) Latinè comitatiuū, à προπέμπω, comitor, præmitto. Vnde est titulus apud Sidonium: Propempticon, ad libellum.

Propendeo, es. (ῥέπω) significat sursum pendēre, cū quid in statera ponderatur, sicut dependēre, deorsum pendēre. Plaut. in Asin. Vbi manus manicæ cōplexæ sunt, atq; adductæ ad trabem, nec dependes, nec propēdes, quin malus nequamq; sis. Item propendere penult. corr. est diu, siue multum aut à longè examinare.

Propensus, vehementer inclinatus. εὐκατάφορος, προθυμότατος. geneycht) enclin.) Cice. lib. 1. Offic. Quin etiam si quis est paulò ad voluptatē propensior. Et propensus, quasi vltra tensus. ἐκτενής. Persius, Cum tibi Calue Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet Cornu. Cum tu, ò Calue, senator abundantia ciborum pinguis sis, & ventrem habeas vltra sex pedes extensum. Inde propensa munera, id est, multa ac magna. Plautus in Truc. Miles aduenit, natiq; causa dat ꝓpensa munera. Hinc propensè aduerbiū, id est, ex animo.

Properatim, σπουδῇ. Cæcil. Properatim in tenebris isthuc confectum est opus. Nonius.

Properanter, (σὺν σπουδῇ) fit à properās. Accius, Remisq; mixi, properanter nauim in fugā trahunt.

Properè, celeriter, aduerbium, (σπουδαίως) eilich) haestelijck) hastiuement.) Sallust. Tum properè consul ducit exercitum.

Properiter, (κατὰ σπουδὴν) Catul. Animula miserrima properiter abit. Nonius.

Propero, as. pen. cor. à propè fit, & significat festino, celeriter eo, σπεύδω, eilen) haesten) se haster.) Nam qui in aliquem properat, id agit, vt illi propinquior sit. Sallust. Qua illis discessus erat in Galliam properanti. id est, celeriter eunti. Et ille dicitur properare, qui festinanter aliquid agit, vel dicit. Verg. Multa forent quȩ mox cœlo properanda sereno. Nonius, Festinare & properare veteres diuiserunt. Cato, Qui vnum quid maturè transigit, properat. qui multa simul incipit, nec perficit, festinat. Verum vtraque verborum ratio sub hac significantia proxima est veritati, vt sit sȩpe animi properare studiose ad res aliquas contendentis, festinare corporis necessitati obsequentis. Verg. lib. 4. Et medijs properas Aquilonibus ire per altū. Et lib. 2. Festinate viri, nam quæ tam sera moratur segnities? Huius composita sunt, appropero, (καταςπεύδω) quod est iuxta propero. Cic. pro Milone: Cum hic insidiator qui iter illud ad cædem faciendam approperasset. Depropero, valde seu celeriter propero, properanter facio. Horat. lib. 2. Carm. Quis vdo Deproperare apio coronas Curat'ue myrto. Impropero, intro propero. Plin. lib. 16. Intus labyrinthum inextricabilem, quò si quis improperet sine glomere lini, exitum inuenire nequeat. Aliquando est crimen vel aliquid aliud obijcere, (ὀνειδίζειν) Inde improperium. A propero fit properatio, properantia, properitas, (σπουδὴ) festinatio. Sall. in Iugur. Neq; ex tanta properantia tam facilè tractū bellū, &c.

Properus, a. um penu. corr. idem quod celer, σπουδαῖος. Plaut. Properam video ancillam venientem. Hinc fit properior, properrimus, & compositum præproperus.

Propetro. pen. cor. vide in dictione Patro, as.

Prophasis, pen. cor. dici potest Latinè prætextus, excusatio, (πρόφασις.)

Propheta, æ. & prophetes, æ. masc. gen. (προφήτης.)

Prophetis, idis. vel idos. & Prophetissa, æ. in fœminino, (προφῆτις) à πρόφημι. quod est prædico. Est autem propheta, qui futura pronunciat, ab eo primum intellecta. aliàs verò non posset dici prophetia. Veteres (vt inquit Fest.) Antistites fanorū oraculorumq; interpretes, prophetas dicebant.

Prophetia. (προφητεία) est inspiratio vel reuelatio diuina, rerum euentus immutabili veritate denūcians. Vnde prophetia, visio: propheta, videns dicitur. Fit autem quatuor modis. Per facta, vt per arcam Noë, quæ figurabat ecclesiam. Per dicta, vt per ea quæ angeli dixerunt Abrahæ, In semine tuo benedicentur omnes gentes. Per visiones, sicut factum est Hieremiæ, qui vidit ollam succensam à facie Aquilonis. Et per somnia, vt per somnium Nabuchodonosor, qui vidit lapidē de monte excisum sine manibus. Est & alius prophetiæ modus cæteris dignior, quando ex sola sancti spiritus inspiratione, remoto omni exteriori adminiculo facti vel dicti, vel visionis vel somnij prophetizatur. Et hoc modo prophetizauit Dauid, vnde dixit, Audiam quid loquatur in me Domi-

tuis Deus. Fit etiam prophetia de tempore præsenti: vt, Vnde mihi, vt veniat mater domini mei ad me? De p̄terito: vt, In principio creauit Deus. Et de fututo: vt, Ecce virgo concipiet.

Propheto, tas. p̄dico, laudes Deo cano, προφητεύω.

Propilare, acuere est, (σφαιρῶσαι) Propilatū, acuminatum, & quasi ad pilæ formam factum.

Propina, pen. prod. dici potest ante famem, ex pro ante, πεῖνα fames. Et (vt nonnulli dicunt) locus erat iuxta thermas & balnea publica, vbi post lauacrum à fame & siti reficiebantur. Vnde & alij ex Latina præpositione pro, & Græca dictione compositū potius volunt, ita, vt indicet id, quod datur pro esurie.

Propino, as, naui, pen. prod. ex πρὸ & πίνω, quod significat post potum tradere, (προπίνω) bringē) boire a quelque vng.) Proprie significat poculū, vt quis bibat, prægustare ac porrigere. Plaut. in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit. Quę consuetudo inde initium habuit, quòd Græci solenni die, quem Philotesiam, (φιλοτησίαν) vocant, miscere aureis atq; argenteis poculis vina solebant, quæ è manu gestantium sumentes ori parumper admouebant, deinde alteri cui vellent, offerebant. Hoc verò propinare, quod est præbibere, dicebatur. Hinc factum est, vt propinare, sit cibum potumq; extraordinarium voluptatis gratia cum amicis assumere, & quod vulgò dicitur compotare, quod etiam coronati facere solebāt, prægustantes, vt diximus, & sibijnuicem pocula præbentes. Interdum est simpliciter porrigere. Terent. in fine Eunuchi: Hunc comedendum & deridendum vobis propino. Spartianus: Vuluam inciderit, venenatam partem fratri edendā propinans, & sibi innoxiam referuans. Plinius lib. 20. Quidam ad vuluæ dolorem, radicem cum vino dulci propinant.

Propinquus, naher) naeste) prochain.) à propè deducitur, & modo significat eum, qui propè est. Terent. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Modò affinem, (ὁ ἐγγιστα τ̄ γένους, ὁ καθ' αἷμα προσήκων) Cic. ad Cælū lib. 2. Virginis propinquus tuus, familiarissimus noster. Propinquitas, affinitas. Aliquādo cōiunctio, siue vnitas. Cic. 3. Off. Nimis em̄ imminebat propter propinquitatem Ægina Piræo. Hinc propinquè, aduerb.

Propinquo, as. propinquus fio, (ἐγγίζω) nåheren) genakē) approcher.) Verg. Fuge nate, propinquāt. A quo appropinquo, παραβάλλω, προσεγγίζω.

Propitiabile, quod est ad propitiandū aptū, (ἱλαστήριον) Vnde propitiabilis hostia. Item propitiabile, quod facilè flectitur, vt propitiabile numen.

Propitiatorium, (ἱλαστήριον) locus in quo placari solet Deus, licet & pro tabula quadā poni videatur in Exodo, posita super arcam: vnde scribitur. Facies & propitiatorium de auro mundissimo.

Propitio, as. siue propitior, aris. propitium reddo, placo, (ἱλάσκομαι) Plaut. in Pœn. Illud faciet, nisi te propitio.

Propitius, a. um. (ἵλεως) genådich, gunstich) paisible, fauorable.) quod est placidū fauensq;: à prope, & ito, itas, vt quidam aiunt. nam qui nobis fauent, prope nos ire consueuerūt. Vel dicitur propitius, prorsus pius, aut porrò, id est, valde pius, authore Nonio. Plaut. in Mercat. Tam propitiā reddam, quàm cum propitia est Iuno Ioui.

Proplastice, (προπλαστική) dicitur ars ipsa faciendi typos, hoc est, formas, quibus formādis figulinis operibus vtuntur figuli. Vide Plin. lib. 35. cap. 12.

Propnigeon, (προπνιγεῖον) locus in balneis, in quo ignis inclusus exæstuat. πνιγὸς Latinè æstus, & suffocatio. πνίγω, suffoco.

Propolæ, (μεταβολεῖς, προπῶλαι) vorkauffer) voorcoopers,) penult. prod. negociatores, qui merces præemūt minoris, vt postea pluris vendant: πρὸ enim ante, πωλέω vendo. Lamprid. in Cōmodo: Imitatus propolas, circumforaneos equos curules sibi comparauit. Cic. in Pison. Pistor domi nullus, nulla cella, panis & vinum à propola atq; de cuppa. Regratarij vulgò vocantur.

Propolis, pen. cor. quasi suburbanū, (πρόπολις) & id dicitur, quod apes ante alueum faciunt. Varro 3. de re Rust. cap. 16. Propolim vocāt, quod apes faciunt ad foramen introitus porrectū in alueū, maxime æstate fauorum stabilimentum, quo omnes frigoris aut iniuriæ aditus obstruuntur.

Propono, nis. statuo, delibero, (προαιρέομαι) furhalten, herfur stellen) voernemen, voerhouden) mettre au deuant, proposer.) Seneca: Id in primis animo proponendum, vt rectè viuamus. Aliquādo propono, significat promittendo pono, & ostendo, (προτίθεμαι) vt propono ludū, propono præmium. Cicer. Quis est, qui proposito tanto præmio non excitetur? Aliquando est extra pono, (προβάλλω, προτίθεμαι, ὑποτίθεμαι) siue palàm ostendo. Plin. lib. 35. Idem perfecta opera proponebat in pergula transeuntib. Sallust. Postulantes re pleriq;, vt proponeret, quæ condicio belli foret, quæ præmia armis peterent. Aliquando anteponere, docere. Lactant. lib. 4. Pœnitentiam nobis in illa circumcisione proposuit. Aliquando procul ponere. Aliquando est apponere, offerre. Plin. lib. 10. cap. 50. Cœnarū interdictis inuenio exceptum, ne quid volucrum proponeretur p̄ter vnam gallinam. Hinc propositus, a. um. participium, quod præter alia sui verbi significata, ponitur pro exposito, explicato, prolato. Cicer. 1. De Orat. Tanquam in aliquem locupletem ac refertam domum venerim, non explicata veste, neque proposito argento, &c.

Propontis, tidis. (προποντὶς) æquor patens atque diffusum. Hæc angustijs Bosphori Tracij cū Euxino ponto coniungitur. Nam Geographi primas angustias maris se coarctantis Hellespontū vocant, inde expaciatur æquor, quæ laxitas Propontis appellatur. Vbi iterum in arctum coit, & stringitur, illæ angustię Bosphorus Thracius nūcupatur. Vbi iterum effunditur, Pontus Euxinus, qui curuatus in figuram Scythici arcus committur ostio Mæotidis paludis, idq; ostium Cimerius Bosphorus vocatur. A Propontis fit Propontiacus, a. um. (προποντιάκος) Ouid. lib. 1. Fast.

Hinc a

Hincq; Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

Proportio,(λόγος, ἀναλογία.) vide in Portio.

Propositio,(ἀπόφασις) quæstio habēs aliquid,quod disputatiōe soluendum sit, & à Græcis πρόβλημα dicitur. Dialectici definiūt propositionem,quòd sit oratio verum vel falsum significās,φάσις.Cic. lib.2.ad Heren.Propositio dicitur,per quā ostendim⁹ summatim,qđ sit,quod probare volumus.

Propositum, (προαίρεσις, σκοπὸς, πρόθεσις, ὑπόθεσις) eyn furnimē)eē voornemē)propos & intention.) dicitur qđ mente statutū est, & intētio hominis. Plin.Hoc ei ꝓpositū erat,vel superare,vel cedere.

Proprætor dicebatur,qui extraordinariam prætu ram gerebat,(ἀντιστράτηγος.) Seu qui cum autho ritate prætoria aliquò mittitur,non aūt qui pro prætore prouinciā tenet.Cic.2.De Diuin.Quàm multi anni sunt,cū bella à proprætoribus & pro consulibus administrantur.

Proprium,(ἴδιον)eygen) propre.) à propè fit,& di citur quod peculiare est vniuscuiusq;. Hoc enim maximè propè est,quod propriū est. Verg.Hunc mihi da proprium virgo sata Nocte laborem. Hinc proprietarius & proprietas,(ἰδιωτισμὸς,ἰδι ότης) Cic.in Acad Singularū rerum singulæ pro prietates sunt. Propriè,(ἰδίως,κυρίως) quod est pe culiariter.Cic.de Orato.Quàm propriè de vno quoq; dixit. Aliquando dicitur diuturnum. Si sen.Atqui metu & suspicione propriam habere quietem non poterat.Plaut.Atque illum amato rem tibi proprium futurum vita.id est,perpetuū. Verg. in 6.Æneid.Propria hæc si dona fuissent. Dicimus etiam aliquid esse proprium oratori & epistolæ,hoc est, quod maximè obseruari debet, & conuenit oratori aut epistolæ. Vel per geniti uum. Cicer.de Orat.Ornatè dicere proprium'ne sit oratoris,&c.

Propter,significat alicuius caussa, (διά) von weyē) om) a cause.) Et accipitur loco causalis coniunc ctionis : vt, Propter niuem frigescunt homines. Verg.Te propter Libyæ gentes, Numidùmq; ty ranni Odere. id est,tui caussa. Aliquando aduer bium est, & significat propè, ἐγγὺς,παρὰ. Cic.6. in Ver.Etenim propter est spelunca quædā.In ea dem significatione,hoc est,pro propè,aliquando. præpositio est,& accusatiuo quoq; iungitur. Te rent. in Adelphis:Nimium isthoc abisti, hic pro pter hunc assiste. Ouid. Propter humum volitat, ponitq; in sepibus oua.

Propterea,(διὰ τοῦτο,τούτου ἕνεκα) derhalben)daers om) pour ceste cause,) significat ob eam causam: sicut quapropter, propter quam causam,& pro pterea quod,ἀνθ᾽ ὧν. Terent.in Andr.Ego vitam deorū propterea sempiternam esse arbitror.

Propudium (αἶσχος) dicebant,cum maledicto nu dari turpitudinem nolebant,quasi porrò pudens dum , vel à quo pudor & pudicitia procul sint. Propudia virorū apud Plinium lib.28.ca.8.intel ligitur immodica , aut certè obscœna Venus, & probrosa mollicies. Plautus meretriculā propudi um vocat. Hinc dicitur Propudiosa dicta,quòd pudicitia sit procul à pudore. Sidon.Igitur hic proximè abrupto cōtubernio ancillæ propudio sissimæ, cui se totum consuetudine obscœna ad dixerat. Id est,impudicissimæ.

Propugnaculum,est munitio,vel quasi locus muni tus.vnde vehemēter certari possit,& defendi pro cul,(προβολὴ,ἔπαλξις.)Vergil.lib.4.Et propugna cula bello Tuta parant.

Propugno,as.vehementer & de longè pugno,siue pugnando resisto,(ὑπερασπίζω,προμάχομαι) weerē, tegenweer doen) cōbatre a lencontre, defendre) Plin.libro.12.cap.19.Casia circa paludes,propu gnante vnguibus diro vespertiliōnū genere,decu titur.Cic.1.De Inuen.Qui vero ita se armat elo quentia,vt non oppugnare cōmoda patriæ,verū propugnare possit. id est,defendere,tueri. Vnde propugnator,πρόβολος,προβεβλημένος.Liui.lib.4. Quid à vobis speretur , an honores quod ad uersariis vestris potius,quàm Reipu. propugna toribus datis?

Propulso,as.frequent.à propello,significat de lon gè pulso,seu procul fugo,(ἀποσείω,ἀνακόπτω,ἀμύ νομαι,ἀμύνομαι.) vertreiben)vdryuē)bouter,poul ser loing) Liu.lib.1.Tamen cum mœnibus bellū propulsare posset,in aciem copias eduxit. Colu. lib.6.Euincendi sunt aūt, quamuis pestiferi mor bi,& exquisitis remediis propulsandi.

Propylæum,(προπύλαιον) Latinè vestibulū,vel por ticus quę est ante domū.Cic.lib.2.Off.Phalereus Demetrius,qui Periclem principē Græcię vitupe rabat,vt tantam pecuniā in præclara illa propy læa profuderit. Plin.lib.35.ca.10.Protogenes cū Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro pro pylæum pingeret,adiecit paruulas naues longas in his, quæ pictores parerga appellant.

Proquæstor,qui quæsturam extraordinariā gerit: siue qui quæstoris authoritate accepta mittitur in aliquam regionem,ἀντιταμίας.)

Prora,ræ. anterior pars nauis.

Prorepo,pis. (ἕρπω) pen.prod. vide in Repo.

Proreta,pen.prod.dicitur qui custos est & guber nator in nauis prora,(πρωρεύς.)

Proripio,pen.prod.quoad effectum,significat pro curro siue profugio,(ἐκθέω,ἐξορμῶ.) hin lauffen) henen loopen) enfuyer.) Sed quando accusatiuo procurrentis aut profugientis construitur,signifi cat subduco me,vel subtraho. ὑπεξάγω ἐμαυτόν, ἢ ὑπεξαιροῦμαι.Liui.De secūdo Bell.Pun.E manibus sacrificantium cum sese proripuisset.Sall.Deinde domum se ex curia proripuit. Ponitur aliquādo pro rapere.Cic.7.Ver.Deinde iubet vndiq; homi nem proripi,vehementissimèq; verberari.

Prorito,tas.pe .prod.significat prouoco,παροξύνω Colu.lib.10.Vt Pelusiaci proritet pocula zythi. Idem lib.2.cap.10.Lini semen,nisi magnus est ea regione,quam colis,prouentus,& pretium pro ritat,serendum non est. id est,allicit,inuitat.

Prorogo,as. (παρατείνω,ἐπέχω.) penult.corr.vide in dictione Rogo.

Prorsus & prorsū,dicimus quasi porrò ṽsus,signifi cat omnino,penitus,fundit⁹, in totū, vtiq;,vsque quaq;,sine vlla exceptiōe,πάντῃ,ὅλως,ἁπλῶς,ἀπαντελῶς

gentzlich) ganſclijck) du tout, totalemẽt.) Cic. in Tuſc. Prorſus hæc diuina ſunt. Interdũ ponitur pro rectè & verè, vt ait Donat. Teren. in Adelph. Eo pacto prorſus illic alligaueris filium. Quando vero nomẽ eſt, ſignificat rectum. Vnde prorſi limites dicuntur, in agrorũ menſuris, qui ad Orientem directi ſunt, vt ait Feſtus.

Prorumpo, is. vltro ſiue valde rũpo, vel cũ impetu feror, (ἀναρρήγνυμι, διαῤῥήγνυμι.) brichen, inbrechẽ) breken, inbreken) rompre, entrer par force.) Cæſar libr. 4. Celeriter ad eas munitiones peruenerunt, atq; proruptis his prius in hoſtium caſtris conſtiterunt, quàm planè ab his videri, aut quid rei gereretur, cognoſci poſſet. Verg. lib. 1. Georg. Rurſus in obliquum verſo prorumpit aratro. Quãdoq; eſt vltra emittere, euomere. Vnde proruptũ, effuſum, fluens'q;. Idem: Vnde per ora nouem vaſto cum murmure montis It mare proruptum. Et lib. 3. Interdum'q; atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Seruius exponit pro euomit, aſſerẽs nouam hanc eſſe locutionẽ. nõ enim dicimus, Ego prorumpo hanc rem. Hoc modo vſus eſt Teren. in Eunuch. Iam'ne erumpere licet hoc mihi gaudiũ: Quãdoq; eſt irrumpere, quod eſt quadam vi progredi, proſiliri'ue.

Proruo, is. ruere facio, proijcio, facio vt aliquid cadat, (καταῤῥάσσω, διαῤῥίπτω.) omziehẽ, omwurffen) omtrecken, omworpen) iecter de grand force, iecter au loing.) Liui. Mare fluminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem li. 9. Excitati arma capiunt, dolabræ calonibus diuiduntur ad vallum proruendum, foſſas'q; implendas.

Proſa, vnde & proſella diminutiuum. Plin. lib. 37. Sed proſellis binis ternis'q; ſic erant. Et proſa dicitur oratio ſoluta, quaſi profuſa, πεζὸς λόγος. Item proſa dea, cui ara deprecandi gratia periculi ab ægro partu conſtituta eſt. de qua Gellius libro. 15. cap. 16.

Proſapia, generis longitudo, ſiue progenies antiqua, à proſupando, id eſt, iaciendo & diſijciendo, quaſi porrò ſparſis, & quaſi iactis liberis, (γένος) Aliqui à proſupero, quòd proſuperent, hoc eſt ſuperſint, & ſuperabundent liberi. Vetus verbum eſt & inuſitatum.

Proſapodoſis, (προσαπόδοσις) pen. corr. Latinè aſſignatio, & redditio dicitur.

Proſcenia. (προσκήνια) ſunt pulpita ante ſcenam, in quibus ſcenici hiſtrioniam agebant. Vergil. lib. 2. Georg. Et Veteres ineunt proſcenia ludi.

Proſcindo, is. valde vel vltrà, ſeu ſubtus ſcindo, (κατακόπτω.) faſt zerhawwen, ackeren) vanden anderen ſnyden, ploegen) couper, labourer la terre.) Vnde dicimus terram proſcindi, cum primũ aratur grãdioribus glebis relictis. Cum iteratur (inquit Var. De re Ruſt. lib. 1. cap. 29.) offringere vocant. Tertiò cum arant iacto ſemine boues, lirare dicuntur. id eſt, cum tabellis ad vomerẽ ſimul & ſatum frumentũ operiunt in porcis, & ſulcant in foſſas, quò pluuialis aqua dilabatur. Hinc proſciſſum, ſiue ſubſtantiuum, pro terra proſciſſa. Colum. lib. 2. ca. 2. Bubulcum autem per proſciſſum ingredi oportet. Per tranſlationẽ proſcindere eſt infamare, contumelijs laceſſere, lacerare, διασύρειν. Suet. De Auguſto: Hunc fœdiſſimo conuitio coram proſciderũt. Plin. lib. 36. ca. 6. Hic eſt Mamurra Catulli Veronenſis carminibus proſciſſus.

Proſcribo, aliquid per ſcripturam venale propono & publico, (ἀπογράφομαι.) feyl bietẽ) veylen) mettre en criee & en vente.) Vnde proſcriptum, venale expoſitum: quia quæ erant vendenda, publicè ſcribebãtur. Nam proſcribi domus dicũtur, quando appoſita inſcriptione venales vel locandæ ſignificantur. Cice. lib. 3. Off. Itaque Calphurnius, cum cognouiſſet Claudium ædes poſtea proſcripſiſſe. Item proſcribere, eſt relegare, damnare. Horat. in Serm. Proſcripti regis Rupili pus atque venenum. Plin. De Sylla: Age, nõ exitus vitæ eius omnium ſcriptorũ ab illo calamitate crudelior fuit? Tractum ab eo, quòd hi propriè proſcribi dicũtur (vt Vlp. teſtatur in l. ſedet ſi, De inſtito. act.) quorũ nomina claris literis, vt de plano rectè legi poſſint, ante tabernam, vel ante eum locũ, in quo negociatio exercetur, nõ in loco remoto, ſed euidenti ſcribũtur. Hinc proſcriptio, damnatio, (δήμευσις.) Et proſcriptus, damnatus. Item eſt in aliquẽ penetrabile telũ intorquere. Macrob. Non eſt facile in eum ſcribere, qui poteſt proſcribere.

Proſecta dicta ſunt ab antiquis viſcera, quæ in ſacrificijs proſecaſſent, (διάτμητα.) Lucanus libr. 6. Si pectora plena Sæpe dedi, & laui calido proſecta cerebro.

Proſedæ, dicuntur Plauto meretrices, eo quòd ante ſtabula ſedeant, (αἳ ἐπ' ἐργαστηρίου καθήμεναι.)

Proſedanum, tarditas in Venerem eſt, arietibus & hircis, alijs'q; pecudibus proueniens ex nimio labore. Huic morbo ruſtici medentur genere ſatyrij, quod creategonon appellant, cum in cibum porrigitur. Plin. lib. 26. cap. 10.

Proſelenus, (προσέληνος) pen. prod. dicitur ante Lunam. componitur ex πρὸ & σελήνη, quòd σέλας, id eſt, ſplendorẽ habeat, & ἄνω, id eſt, ſupernè, nam à Sole lumen accipit. Et proſelini, dicuntur ante lunã geniti, quo nomine dicti ſunt Arcades. Stat. Arcades aſtris Luna'q; priores.

Proſelytus, pen. prod. aduena, peregrinus, aduentitius. Eſt enim verbum Græcũ, illi enim dicũt προσήλυτος. Proſelyti Hebræis gerim dicebantur: & propriè ij ſunt, qui ex ethnicis legibus Moyſi, & ceremonijs initiati Iudaiſmum profitebantur.

Proſemino, quaſi vltrà ſemino, diſſemino, διασπείρω. Manilius libro. 1. Semper enim ex alijs alios proſeminat vſus.

Proſequor, penult. cor. propriè ſignificat vltrà ſiue pòſt ſequor, (ἀκολουθοῦμαι.) furfaren, weiterfolgẽ) voortgaen, nauolgen) pourſuyure. Cice. libro. 2. Off. Sequitur, vt hæc officiorum genera proſequar. Plaut. in Ciſtell. Si is hàc aut hàc, ſocci viſdeo veſtigium in puluere, proſequar hàc. Aliquando proſequi eſt cum affectu animi ſequi, προσφέρεσθαι, προσβλέπω. vt Proſequor te amore, odio, laude, honore, contumelijs, & huiuſcemodi. Et ferè ſemper cum ablatiuo, Cicero in Ver-

rem Act.4. Iste iratus hominem verbis vehementioribus prosequitur. id est, insectatur. Idem Metello: Domus tua denique tota omnibus summis officijs prosequuta est. Interdum est quasi deducere, & comitari. Liu. 2. ab Vrb. Decedentē domum cum fauore ac laudibus prosecuti sunt. Cicero pro Cluent. Postremò etiam fortassis mater exequias illius funeris prosecuta, mortē se filij lugere simulasset. Diuersis alijs modis vsurpatur. Lactant. lib. 2. Siquidem sacrilegia sua iocularibus etiam dictis prosequebatur. id est, cōdiebat. Idem lib. 4. Quam Tullius vniuersis eloquētiæ suæ verbis prosecutus est. id est, descripsit, tractauit, laudauit, ἀνέφηλε. Cic. lib. 1. Tusc. Quid totum propè cœlum? ne plures prosequar, non'ne humano genere completum est? id est, vltrà hominem: siue, vt alios taceam. Idem in Cato. Quam palmā vtinam Dij immortales tibi reseruent, vt tui aui reliquias prosequare. id est, viriliter assequaris, vel prospere consequaris. Colum. lib. 1. cap. 8. Ac rursus pręmio prosequamur eos, qui strenuè atque industriè se gesserunt.

Proserpere, (καθέρπειν) furter kreuchen) voortkruypen) se couler, glisser ou trainer.) propriè dracones dicuntur, siue serpentes, dum nullis pedibus innixi per terram deuoluuntur. Plautus in Asin. Fac me proserpentem bestiam, duplicem vt habeam linguam.

Proserpina, pen. cor. Luna, Iouis ex Cerere filia, à Græcis περσεφόνη dicitur. Ouid. li. 4. Fast. At neque Persephone digna est prædone marito. A proserpendo dictam Proserpinam August. lib. 7. de Ciuit Dei, significareque fœcunditatem scribit, quæ cum aliquādo non esset, dicta fuit rapta ad inferos, & tunc cessarunt instrumenta ruralia. qua redeunte, instituta sunt solennia apud Athenas. Serpere enim videtur veluti serpens, dum modo in dextrā, modo in sinistrā mouetur, propter quod & omniuaga dicitur. Dicta est Libera, Diana, Lucina, Triuia, Hecate, & Noctiluca.

Proseuche, vel Proseucha, (προσευχή) obsecratio, vel oratio, quæ ad Deum funditur, quia attentione opus sit. προσέχω enim, attendo vel intendo, vel adhibeo. Iuuenalis videtur ponere pro eo loco, vbi precibus, vel obsecrationibus mendici à trāseuntibus stipē mendicabāt, vel victitabāt. ait enim, Ede vbi cōsistas, in qua te quæro proseucha. Nam in ingressibus pontiū mendici tuguria habebant, vnde à prætereuntibus mendicarent stipem.

Prosilio, lis. (ἀνάλλω, ἐκθόρω) vide in dictione Salio.

Prositum, Veteres dixerunt pro propositū: sic etiā in participio prosita, id est, proposita. Festus.

Prositiū, dicitur quod prosectū proijcitur. Festus.

Prosocer, pen. cor. vide in dictione Socer.

Prosodia, (προσῳδία) cum accentu in pen. Latinè accentus dicitur, qui lex est, siue regula ad eleuandam deprimendam've syllabam vniuscuiusque particulæ orationis accommodata, & alio nomine apud Græcos τόνος dicitur. Fit autem prosodia à πρὸς Græca præpositione, quæ significat ad, & ᾠδὴ cantus. Gell. lib. 13. cap. 6. προσῳδίας Græci Latini accentus dicūt: Eas Veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

Prosonomasia, Latine annominatio dicitur, quę fit similitudine aliqua vocū, & vicinitate quadā verborum. vt, Quis locus aut lucus: Ex oratore arator: Deligere oportet quem velis diligere.

Prosopon, (πρόσωπον) insula non longè à Carthagine.

Prosopopœia, (προσωποποιΐα) ad verbum dicitur personæ factio, hoc est, persona figuram inducēs. Componitur enim ex πρόσωπον, quod persona significat, & ποιῶ facio. Figura est, cum persona aliqua fingitur, vt cum inanimatum loquitur ad animatum, vel econuerso. Horat. Quid amplius mare ô terra ardeo.

Prosopis, (προσωπῖτις) pen. corr. insula in Delta Nili, in qua est ciuitas Atarbethis, vt ait Herodotus.

Prospectè, aduerb. cōsultè, ἐνθυμημένως, προνοητικῶς.

Prospectus, ctus. ipse prospiciendi actus, aut ipsa à longè visio, (σκοπιά.) aussschauwung, aussgesicht) een wtsieninge) veue, regarde) Verg. lib. 2. Georg. Non animum modo vti pascat prospectus inanem. Docet Paul. iureconsul. Prospectum ex inferioribus, & ex superioribus locis esse, lumen ex inferiore loco non esse.

Prosper, qui dat felicitatem, & spem nostram implet, (εὐτυχής, αἴσιος.) glucklich, heylsam) geluckich) heureux) felix, qui recipit: vt, Sydus prosperum, sub quo natus est felix. Prosper, aliquando pro felice ponitur, id est, pro eo qui recipit felicitatem. Sueton. De Cæsare scribit, cum fuisse prospera valetudine. id est, bona, & quasi felici. Vnde improsperè, quod ponitur pro nō bene. Colum. lib. 1. Nam vbi quid perperam administratū cessit improsperè, vitatur, quod fefellerat, illuminatque rectam viam docentis magisterium. Et felix aliquando ponitur pro prospero. Vergil. Sis felix, nostrumque leues quæcunque laborem, Pro eo quod est, prospera & benigna. Dicitur & prosperus, a, um, Cice. lib. 6. De Repub. Deinde est hominum generi prosperus & salutaris. Hinc prosperè aduerbiū, quasi pro spe, siue ad votum. Et prosperitas, atis. felicitas, & ad votum successus.

Prosperor, deponēs, prosper fio, (εὐημερῶ, εὐοδοῦμαι) wol gelucken, gheluck haben) auoir prosperite.) Augustinus in prologo De Ciuit. Dei: Qui res humanas ita prosperari volunt, vt ad hoc multorum deorum cultum (quos Pagani colere consueuerunt) necessariū esse arbitrentur. At prospero, as. prosperū facio. gluck giben) geluckich maken) donner prosperite.) Liu. 6. ab Vr. Dij manes. vos precor, veneror, veniā peto, feroque, vti Pop. Rom. Quiritū vim victoriamque prosperetis.

Prospicientia, cura, prouidentia, (πρόνοια.)

Prospicienter, aduerb. id est, circumspectè.

Prospicio, cis. ante, siue à longè video, prouideo, curo, caueo, (προμηθεύομαι, προμηθοῦμαι, προορῶ.) fursihē, versorgē) voersiē) veoir, preuoir.) Ci. Seruio Sulp. Tanquā ex aliqua specula prospexi tempestatem futuram. Procaueo, prouideo, (προνοοῦμαι)

construitur cum datiuo. Teren. in Adel. Ego iam prospiciam mihi. id est, consulam, siue prouidebo. Plin. Nam & rebus illius non minus quàm meis prospiciebam.

Prospicuus, intentus, ac vigil (προσεκτικός.)

Prospiro, as. pen. prod. vltra seu longè spiro, (ἀποπνέω.) Cato: Nam venæ eorum vbi sufflatę sunt ex cibo, non possunt prospirare in toto corpore.

Prostasis, siue prostasia, (πρόστασις, προστασία) præfectura, vel præsidentia Latinè dicitur.

Prosterno, nis. ante sterno, vinco, profligo, (καταβάλλω, ἐδαφίζω: zů bodem schlan, vertreibē, verhergen) nederslaen, nederworpen) ruer par terre, abbatre) quod fit, cum hostes in acie sternuntur. Sall. Prostratisq́ militibus fugæ se dedit. Aliqñ significat in terrā deiicio. Apul. Puellamq́ reluctantem tandē prostrauit. Abiicere se atq; prosternere, ponitur pro parui æstimare, & sese demittere. Cic. in Parad. Sic te abiicies atq; prosternes, vt nihil inter te, &c. Prostratæ religiones à Cicerone 2. De legibus dicuntur, dirutæ & euersæ.

Prosthesis, (πρόσθεσις) appositio siue additio. Figura, cum in principio dictionis additur litera, vt gnatus pro natus.

Prostibulū (πορνεῖον, ἐργαστήριον) modo ipsum scortū dicitur, qđ quæstus copiosioris gratia, concurrentibus illuc aduenis, mãsiones ante stabula habuere. à prostituendo, q in eo loco se prostituãt meretrices. Plaut. in Aulul. Bellum & pudicum verò prostibulū populi. Dicitur & prostibula, læ, ἡ ἐπ' ἐργαστηρίου καθημένη, προεστῶσα γυνή. Plau. in Perf. Hic faceret prostibulam propediem.

Prostituo, is. quasi ante statuo, meretricandā præbeo, (προΐστημι, προαγωγεύω, καταπορνεύω.) herfur setzen, gemeyn machen) voor setten, gemeyn maken) sabbandonner a paillardise.) Vnde prostituere pudicitiam, significat vulgo sui corporis potestatem facere. Hinc meretrices prostitutæ dicuntur. Suetonius De Nerone: Suam pudicitiam vsque adeò prostituit, vt contaminatis penè omnibus membris, virorum ac fœminarum inguina inuaderet.

Prosto, stas, stiti, statum, (προΐσταμαι) vor stehn, feyl sein) voort staen, te coop sijn) se tenir & arrester en qlque lieu.) à longè sto. Plaut. Cur. Hæ saltē in occultis locis prostant, vos in foro ipso. Itē prostare, est pro precio stare seu viuere. Iuuen. Quid referam? quanta siccū iecur ardeat ira, Cum populum gregibus comitū premit hic spoliator Pupilli prostantis? Idem: Et ad circum iussas prostare puellas. Item antè stare. Quintil. Iubet prostare gladio cinctum.

Prosubigo, gis. pen. cor. ex pro & sub, & ago, significat vehementer suffodio, (κατατρίβω.) Vergil. lib. 3. Georg. Et pede prosubigit terram, fricat arbore costas. vide Seruium.

Prosum, prodes, pfui, vtilitati sum, quasi p aliquo sum, (ὠφελέω) hulffē) vorderē) prouffiter, aider) Terent. in Hecy. Quicquid est id quod reliquit, profuit. id est, pro nobis fuit, sicut exponit Don.

Prosumia, genus nauigij leuis, speculatorij, (κατασκοπίς) Plau. De nocte ad portum profectus sum prosumia. Cæcilius: Qui pro gubernatore se gerens, propè vertit prosumiam. Hæ naues etiam gescoretæ vocantur.

Protagoras, (Πρωταγόρας) pen. cor. nomē philosophi. Hic dixit, sibi nō liquere, vtrum esset aliquis Deus, propter quod Athenienses ipsum, vtpote impiū, suis finibus expulerūt, librosq́ eius in concione exusserunt. Fuit ex Philao oppido Thessaliæ, Isiphili filius, vxoremq́ habuit Laodamiam Acasti filiam.

Protasis, (πρότασις) dici potest propositio. Donat. in Prologo Terentij: Protasis primus actus est, initium dramatis.

Protelo, las. pen. prod. excludo, propello, propulso, (ἀπείργω, ἀναβάλλω.) aussschleussen, ytreibē) wech fluyten, verdryuē) troubler, ennuyer, & fascher, ou chasser au loing) Item differre, prolongare. Luci. Quē neq; Lucanis oriundi à mōtibus tauri Protelare validis cornibus. Itē propello, & longe excludo. Turpil. Propter peccatū pauxillū indignissime patria protelatū esse sæuitia patris. Per translationē sumitur pro perturbo, exagito, ἀπελαύνω. Tractū ab assiduo telorū iactu. Teren. in Phorm. Ne te iratus suis sæuis dictis protelet. Sisenna li. 3. Romanos impetu suo protelant.

Protelum, li. dixit Lucret. Vndiq; protelo plagarū continuato. id est, tenore, inquit Donatus.

Pro tempore, (κατὰ χρόνον) aduerbialiter vsurpamus pro ratione temporis.

Protendo, vltra tendo, (προτείνομαι, προτείνω) weit tersttrecken) voorderstreckē) estendre & allonger) vt protendo pedem. Verg. libro. 1. Georg. Hinc à stirpe pedes temo protentus in octo. Item profero, differo. Cic. ad Furni. lib. 10. Comitia tamen in Ianuarium mensem protendimus.

Protenus, aduerbium, idem quod protinus.

Protermino, as. propago, fines promoueo, (τοὺς ὅρους παρατείνω,) à termino promouēdo ductū verbū. Apul. lib. 9. Fines vsq; & vsq; proterminaueris.

Protero, ris. pe. cor. vltra siue de longè tero, aut vehemēter tero, pedibus cōculco, (πατέω) zertritten) ytredē) fouller & escacher.) Plau. Ego hic te mulier, quasi sus catulos, pedibus proterā. Et in Amp. Fœdāt, & pterūt hostiū copias iure iniustas.

Proterreo, res. (ἀποφοβέω) à longè terreo. Statius lib. 2. Thebaid. Protinus idem vltro iaculo parmaq; Menetem Proterrebat agens.

Proteruia, (ἀκολασία, ἀταξία) gcylígkeyt, mūtwilligkeyt) dertelheyt, brootdronkenhz) fierete & arrogance.) petulantia. Lucretius: Capripedes agitat cum læta proteruia Panas. Quo etiā nomine significatur sacrificium quoddam (vt testatur Macrob.) in quo mos fuit, vt si quid ex epulis superfuisset, igne cōsumeretur, quemadmodū Moses de agno paschali. Hinc est iocus ille Catonis, Nam cum Albidius quidā bona sua comedisset, & nouissime domū, quæ ei reliqua erat, incendio perdidisset, proteruiam eum fecisse dicebat, quod enim comesse nō potuerat, id combussisse.

Proteruitas, atis. idem quod proteruia.

Protervio,(ἀσελγαίνω) lasciuio, inobedio, petulanter ago.

Proteruus,petulans,procax,superbus,(ἀσελγής) geylstoltz, feyg) dertel, hoomoedich) fier,arrogant.) Hæc tria multum similia sunt, quandam enim lasciuiam libidinemq; declarant,tum iniuriã in dictis & in factis.Dictus proteruus,in quo impudens & arrogans audacia, à proterẽdo,qui omnia sub pedib⁹ esse velit,& nullus sit pudor in petendo & audendo.Cic.Si vidua,liberè proterua,petulanter diues,effuse libidinosa,meretricio more viueret. Hinc proteruè & proteruiter,aduerbium,immoderatè & superbè.

Protesilaus,(πρωτεσίλαος) nomẽ viri propriũ,qui initio Troiani belli ab Hectore interfectus fuit.

Proteus,(πρωτεύς) nomen Oceani filij.

Prothesis,(πρόθεσις) dicitur præpositiũ,siue propositio: vt à,ab,abs.

Prothymia,(προθυμία) Latinè promptitudo.Plaut. in Stich.Vides benignitates hominum perire & prothymias.

Prothymus,(πρόθυμος) promptus,compositũ nomen ex pro & thymo animo,prima pducta.Nam eadem correpta,thymos (quod & thymon neut. gen.dicitur) herba est multum probatæ virtutis.

Prothyra, (πρόθυρα) pen.cor.sunt vestibula in domorum ianuis, (authore Vitruuio) quasi magnũ secretum.Nam θύρα ianua,πρὸ antè.

Protinus,pen.corr. fer,weit, oder beld) verde,ter stont)puis apres,soubdainement,subit.)componi videtur ex pro & tenus,id est,à longè,quantũ fieri potest. Liu.lib.9.Cum ad alias angustias protinus pergerẽt,sectas deiectã arborum saxorumq; ingente obiacente mole,inuenere viam.Verg.En ipse capellas Protinus æger ago.Id est,longè à finibus, vt sit protinus, quasi porrò tenus , πόῤῥω. Quãdoq; significat statim, ac sine intermissione, εὐθύς. Vergi.Protinus ad regem cursum detorquet Hiarbã. Quandoq; consequenter,deinceps, deinde,ἐφεξῆς. Idem li.3.Geor.Protinus aërij mellis cœlestia dona Exequar. Quandoq; iugiter,cõtinuò.Idem,Traiecto missa lacerto Protinus hasta fugit,seruatq; cruenta tenorem.Plin.li.5.ca.9. Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ non procul ab Oceano,lacu protinus stagnante, quem vocant Nilidem. Quandoque omnino,vt Cum protinus vtraq; tellus Vna foret.Hic Seruius exponit,id est,cõtinuè,συνεχῶς. Cum autem additur negatio, significat non ideo, sicut fit in continuò,& statim.Quintil.Non autem,vt quicquid præcipuum,necessario est, sic ad efficiẽdum oratorẽ maximi protinus erit momẽti. Protinam Veteres dicebant. Terent.in Phor.Atq; hinc me conijcerem protinus in pedes.Vbi Donatus,Protinam fuit,& sic Nigidius legit.

Protocollum, (πρωτόκολλον) prima cõcinnatio,& raptim confecta scriptura,quę meliorem compositionem desyderat.Est enim propriè,quod breuiter & succinctè à tabellione notatur, vt extendi deinde atq; absolui possit, κόλλα gluten dicitur. Et quia in cera seu glutino,quæ per tabulas extẽsa erat,scribebatur,protocollũ,id est,prima conglutinatio,vocata est. Aliqui à κῶλον,qđ est membrum,quia primum fit scripturæ membrum.

Protocomos,(πρωτόκομος) Latinè primum comãs dicitur.

Protoenor,(πρωτοήνωρ) vnus ex Bœotiorũ ducib.

Protogenes,(πρωτογένης) pen.cor. significat aliquẽ primi generis,& à quo genus incipit. Et à poëtis sumitur pro eo,qui se talem cõfingit. Iuuen.Non est Romano cuiquã locus hic,vbi regnat Protogenes aliquis. Hoc nomine etiam quidam clarus pictor est appellatus,πρωτογένης.

Protogenia , (πρωτογένεια) nomen Deucalionis & Pyrrhæ filiæ.

Protogenus,pen.cor.(πρωτόγονος)primogenitus.

Protogonos , (πρωτόγονος) Latinè primogenitus. Quo nomine ab Orpheo dictus est deus,q; antè ipsũ nihil sit genitũ,sed ab ipso sint cũcta creata.

Protollo,is,differo,prolongo,(μηκύνω)verzichen) vertreckẽ)pourter oultre,auancer.) Gellius li. 3. cap.16.Neq; vltra decimum mensem fœtura mulierum protolli potest. Plaut.in Cassina.Protollo mortem mihi . Ponitur & pro vltra tollere. Plautus in Pseud.Manum si protollet, & pariter proferto manum.

Protologia,(πρωτολογία)pen.acuta,prima locutio, anteloquium.

Protomartyr,(πρωτομάρτυρ) primus testis.

Protomedicus, qui princeps est medicorũ. Græca voce,sed vsitata apud nos dicitur.ἀρχίατρος.

Protomysta,(πρωτομύστης)mystarũ princeps.Mystæ autem sacerdotes appellantur,qui mysteria & ecclesiæ secreta regunt & administrant.

Protonotarius,primus notarius,πρωτογραμματεύς. Notarius verò à nota deducitur.Sed iudiciorum notarij barbarè dicuntur.

Protopages , (πρωτοπαγής) & Protopagus, nuper vel primò fabricatus.

Protoplastes,(πρωτόπλαστος) siue ptoplastus,primò formatus.Vnde & Adam protoplastus dictus est.

Protos,(πρῶτος) Latinè primus.

Proton,(πρῶτον) primum.

Prototocos,(πρωτοτόκος) primò enixa,quod nomen Euæ proprium est.

Prototomus(πρωτότομοι)pen.cor.primę sectionis. Vnde primus caulis qui succiditur,vel cima brassicæ, à prima sectione ita appellatus est, q̃ vere fit. Estq; ipsorũ cauliũ delicatior teneriorq; cauliculꝰ. Col.li.10.Sed iã ptotomos tempus decidere caules.Martia.Et faba fabrorũ,prototomiq; rudes.

Prototypon,(πρωτότυπον) pen.cor.exemplar.

Prototypus. (πρωτότυπος) primitiuus dicitur,& archetypus exemplar primum.

Protous,(πρόθοος)vnus ex ducibus Græcis,qui ex Magnesia venit ad Troiam.

Protraho, (ἀναβάλλω,ἀνατείνω,μηκύνω,ἀποτείνω) vide in dictione Traho.

Protrepticus, (προτρεπτικός) instructiuus & exhortatiuus.Symmach.in Epist.Indulge stylo,aliqd cudas calicũ,seu protrepticũ scribe. Auson.Libellum (inquit) instar protreptici luseram. Capitolinus

 aut

ait librum, cui titulus est Hortensius, scriptũ esse à Cicerone ad exemplar protreptici.

Protrimenta, dicuntur edulia minutim trita concisáq;, qualia hodieq; in pulmẽtarijs plurima concinnant, ex carnibus frustillatim cõcisis, (προτρίμματα.) Attritura dicta, quasi à proterendo.

Protropum, pi. pen. cor. genus potus. Plin. lib. 14. cap. 9. Sed inter genera potuum ponere debeo & protropum. Ita appellatur à quibusdam mustum sponte defluens antè, quàm calcentur vuæ. Protropum dicitur à Colum. lib. 12. ca. 28. Lixiuium Latinè, siue lixinum, teste Budæo.

Protypum, pi. quod in typi vicẽ formatũ est. Plin. lib. 35. ca. 12. Quæ inter initia protypa vocauit, postea idem ectypa fecit.

Proueho, his. (προάγω) weiter füren) voort vuerẽ) pourter auant) produco, hoc est, vltrà ad locum. vt cum ago me loco vnde discessi, vltra plus vel minus vehor. Plautus in Rud. Quid ego deliqui? Rogas? Quin arrabonem à me accepisti ob mulierem, & eam hinc abduxisti? Non auexi. Cur negas? Quia pól prouexi, auere nõ quiui miser. Sed dicimus aliquem ætate prouectum, προβεβηκότα τῇ ἡλικίᾳ, & prouecta prudentia.

Prouenio, propriè est earũ rerũ, quæ è terra oriuntur, (φύομαι) wachssen, herfur komẽ) wassẽ, voort komen.) venir en auant, croisire) Cæsar: Quod eo anno frumentum in Gallia propter siccitates angustius prouenerat. Sed transfertur, vt prouenire in scenam, prouenire ingenia. Vnde prouentus, (πρόσοδοι) dicuntur reditus, & non tantum bonarum rerum, sed etiam malarum. Plau. Calamitatum & miseriarum tot prouentus.

Prouerbiũ, (παροιμία) eyn sprichwort) een spreeckwoordt) vng prouerbe.) dicitur quasi commune omnium verbum, vel quòd verbum pro verbo ponatur. est enim sententia, quæ in ore omnium versatur. Modo aperta, & simplex: vt, Obsequiũ amicos, veritas odium parit. Modò obscura, & aliud significans, quàm verba exprimere videantur: vt, Equus Seianus. Inde prouerbialis & hoc le, παροιμιώδης.

Prouidè, aduerb. diligẽter significat. πεφυλαγμένως. Plin. lib. 10. ca. 33. Iam publicũ quidem omniũ est, tabulata ramorũ sustinẽdo nido prouidè eligere.

Prouideo, es. (προορῶμαι, προγινώσκω) fursihẽ) voorsien) preuoir.) pen. cor. significat antè, vel à longè & futurum aliquid video antè, q̃ sit factum. Plin. Hoc enim sapientis est, omnia quæ ventura sunt prouidere. Cic. lib. 2. De Diuin. Medicus morbum ingrauescentem ratione prouidet, insidias imperator, tempestates gubernator, & tamẽ ipsi sæpe falluntur, qui nihil sine certa ratione opinantur. Quoniam verò ea quę prouidemus, si mala sunt, aut vitamus, aut emendamus, factũ est, vt prouidere, modò vitare significet, siue cauere. vt apud Teren. in And. Quæ si non astu prouidentur, me aut herum pessundabunt. Modò remediũ præbere. Cicero: Satis iam omnibus quæ necessaria erant, prouisum putabant. Hinc prouidentia & prudentia, (πρόνοια) dicuntur. Idem: Id enim sapientis est prouidere, ex quo sapientia appellata est prouidentia. Et iterum: Tanta memoria præteritorum futurorumq; prudentia. Quidam prudentiam à prouidentia distinguunt, vt prudentiam dicãt in rebus humanis, prouidentiam in diuinis. Alij prudentiam definiunt, rerũ bonarum & malarũ, & vtrarumq; scientiã: prouidentiam verò, per quã futurũ aliquid videtur, anteq̃ factum sit. Vnde prouidentia aliquando pro deo ponitur. Cice. lib. De Legib. Sic ingenij aciem ad bona deligenda, reijcienda contraria, quæ virtus ex prouidendo est appellata prouidentia. Quintil. Nullam ego res humanas despicere prouidentiam reor. Idem De Cic. lib. 10. ca. 1. Dono quodam prouidentiæ genitus, in quo oẽs vires suas eloquẽtia experiretur. Hinc prouidens, id est, prudens. Et prouidenter, aduerbium.

Prouidus, videns antè, diligens, solers, (προνοητικὸς προμηθής.) Improuidus, ἀπρόνοητος. Plin. Iunior: Sed dispice, ne sit parũ prouidũ sperare ex alijs, quod tu ipse non præstes.

Prouincia, (ἐπαρχία) dici videtur, quòd procul vinci videatur. Proprie enim prouinciæ, dictæ sunt regiones longè ab Italia bello acquisitæ, q eas Romanus populus prouicerit. id est, antè vicerit inquit Festus. Vnde Ægesippus scribit, Romanos cum in ius suum vincendo redigerent procul positas regiones, appellauisse prouincias. Primò omniũ Sicilia prouincia est appellata, sicut docet Cic. in Ver. Act. 4. Et prouinciarũ aliæ erant consulares, aliæ prætoriæ. Redigere aũt regiones in prouinciæ formam, nihil aliud est, q̃ regionẽ subijcere imperio Romano, & ad eam gubernãdam mittere præfectum. Et quoniam præfecti ad eas gubernandas cum officio mitti solebant, factum est etiam, vt ipsi magistratus, & onus nobis impositum, prouincia appelletur. Teren. in Phorm. O Geta prouinciam cepisti durã. Est & prouincia, regio Galliæ Narbonensis, Rhodano finitima, qui eam à Celtis separat. Strabo lib. 17.

Prouinciales, dicti sunt qui ex prouincijs sunt, siue (vt Vlpian. inquit) qui in prouincijs domicilium habent (ἐπαρχιῶται) Prouincialiũ nomine omnes, præter Italicos appellabantur. Vnde Colu. lib. 5. ca. 1. caput facit de agricultura prouincialium vinearum, cum alibi de agricultura Italicarum scribat. Plin. orator lib. Epist. 8. Italicus es, an prouincialis? Prouincialis scientia dicitur, quæ de prouinciarum administratione est.

Prouinciatim, aduerbium, significat per singulas prouincias, (κατ' ἐπαρχίας.)

Prouiso, is. pen. prod. duo significat, inquit Donat. videre, aut ad videndũ ire, & procedere. Terent. in Andr. Prouiso, quid agat Pamphilus. Idẽ in Eunuch. Huc prouiso, vt vbi tempus fiet, deducam.

Prouoco, as. (προκαλοῦμαι) rüffen, berüffen) roepẽ, beroepen) hucher, deffier, prouoquer.) pen. corr. propriè à longè voco. Plau. in Pseud. Herus si domi est tuus, quin prouocas? Aliquando prouocare, est in aliquod certamen vocare, siue ludendi siue lædendi gratia. Horatius: Crispinus mini-

mo

mo me prouocat, Digito scilicet. Solemus enim dicere nos tantum digito valere, quantum alius brachio. Liui. libro. 7. Gallus magnitudine atque armis insignis, prouocat per interpretem vnum ex Romanis, qui secum ferro decernat. Hinc prouocator, verbale, à quo prouocatorius adiectiuũ. vt prouocatoria dona militaria, id est, quæ meruit prouocatus, quod humanius est, quàm prouocasse. Gellius libro. 2. cap. 11. Populi militaria dona habuit multiiuga, in his prouocatoria plerraque. Aliquando prouoco, (κατάρχω, πρὸ πάρχω, προκαλοῦμαι) est inuito, incito, hortor, & hoc tam in bonum quàm in malum. Cicero: Tuis literis amantissimis sum prouocatus. In malum, significat lacessere, irritare. Plin. Quamuis enim multis prouocatus iniuriis, nunquam tamen ab amicitia recessi. Interdum est profugere, & fermè idem est quod appellare, ἐφίναι, ἐκκαλεῖσϑ, nisi quòd prouocare magis est quàm appellare. Et propriè ad maiores potentioresque (quorum ope atque gratia indigemus) pertinet prouocatio, (πρόκλησις. Et iungitur accusatiuo cum ad. Cicero: Cum alter ad senatum prouocasset, alter verò appellasset tribunos. Aliquando sine ad. Liui. lib. 2. Non ita se inuidiam pertimuisse, vt nihil in æquitate & misericordia ciuium suorũ spei habeat. Quòd si indicta causa in vincula ducatur, iterum se tribunos plebis appellare, & monere ne imitentur, quos oderint. Quòd si tribuni eodem fœdere obligatos se fateãtur tollendæ appellationis causa, in quã conspirasse decemuiros criminati sunt, ait se prouocare populum, implorare leges de prouocatione & cõsulares & tribunitias, eo ipso anno latas. Quem enim prouocaturum, si hoc indemnato, indicta causa non liceat? Cui plebeio & humili præsidiũ in legibus fore, si Appio Claudio non sit? Sed documento futurum, vtrum nouis legibus dominatio, an libertas firmata sit, & appellatio prouocatioque aduersus iniuriam magistratuum ostentata, tantum inanibus literis, an vera data sit. Apule. Nihil prodest prætorem aut potestatem aliam prouocare. Prouocare in integrum, dixit Cice. ad Brutum: De Cæsare verò quod fieri debuit ac potuit, transactum est, neque iam prouocari in integrum potest. hoc est, integrum iam non est illi, vt prouocare possit iure. Appellatio autem prouocatioque, inuentæ fuerũt pro remedio aduersus iniurias magistratuum. Et causa in qua quis prouocat ad alium iudicẽ, ἐφέσιμος, siue ἔκκλητος δίκη dicitur.

Prouolo, las pen. cor. antè seu vltrà volo, aut procul volo, auolo, (ἐκπέτομαι.) Plin. lib. 10. Tunc vniuersæ prouolant, si dies mitis futurus est. Liu. lib. 2. per translationem pro procurro posuit, Sic primum infensis hastis prouolant duo Fabii, totamque mouerunt secum aciem.

Prouoluo, uis. anteuoluo, (προκυλίω) vt, Prouolutus pedibus. Liu. 4. Bel. Mace. Legati vbi hæc audierunt, flentes ad genua cõsulis prouoluuntur. Aliqñ est voluere seu ruere facio. Liui. Ingẽtia in saxa subeuntes prouoluentibus Barbaris.

Proxeneta, (προξενητὴς) een maeckelãr) vng courtier.) licitator, meditator vel conciliator, à προξενέω, quod est concilio, vel induco ad aliquid faciendũ. Iam apud nos qui medius est, vt res emantur, & vendantur, Proxeneta dicitur.

Proximo as. appropinquo, (ἐγγίζω.) Apul. libro. 1. De Asino aureo, Minimo minus interii, & tamẽ Athenis proximo.

Proximuriũ, pontificale pomœriũ proximi muri.

Proximus, (ὁ ἐγγύτα) vide in dictione Prope.

Prudens, (εὔβουλος, συνετὸς, φρόνιμος) fursichtig, verstandig) voersichtich, wijs) prudent & saige ou scauant) quasi prouidens, & interdum sapiẽs, interdũ sciens, (εἰδὼς) dicitur. Vnde iuris prudentes vocantur, qui ius sciunt. & iurisprudentia iuris scientia. Hoc tamen inter se differũt prudens & sciens (secundum Donatũ) quòd prudens est, qui intelligentia sua aliquid cognoscit. Sciens, qui alterius iudicio rem percipit. hoc est, prudẽs per se, sciens per alios. Teren. in Eunuch. Et prudens, sciens, viuus, vidensque pereo. Sic imprudentia, (ἀφροσύνη) pro insipientia & inscientia. August. De libero arbitrio, Prudentia, est appetendarum & vitandarum rerum scientia. Prudentiæ est (sicut docet Macrob.) ad rationis normam quæ cogitat, quæque agit vniuersa dirigere, ac nihil præter rectum vel laudabile facere. Prudẽtiæ insunt ratio, intellectus, circunspectio, prouidentia, docilitas, cautio. Socrates omnes virtutes puta bat esse prudentias. Aristoteles, Impossibile est prudentem esse quempiam, nisi sit bonus. Prudentis est bene consulere. Plato in Legib. ait, Prudentiã omnium virtutũ ducem esse. Græcè dicitur φρόνησις. Plau. in Truc. Quæ hic habet Phronesium, omnem ex pectore mouit meo phronesin. Hinc prudenter, aduerbium, sapienter, prouidè.

Pruina, à perurendo, quòd fruges & virgulta perurret, (πάχνη) reyff.) rijm.) gelee.) Ex rore gelido nascitur, nec fit nisi immoto aëre & sereno.

Pruna, (ἀνϑρακιὰ) eyn brenniger kol) een gloeyen de kole) braise du feu) à carbone ita distinguitur quòd illa quãdiu ardet pruna dicitur, carbo cum extincta fuerit. Dicta pruna à perurendo. Verg. Et cinis obductæ celabat lumina prunæ.

Pruneoli, fungi, qui & spineoli dicti sunt, ignoti prorsus veteribus, quod certè inter tot gulæ irritamenta mirandum est.

Prunetum, locus prunis consitus, κοκκυμηλὼν.

Prunus, arbor quę pruna producit, (κοκκυμηλέα) eyn pflaumbaũ) eenen pruymboõ) vng prunier) Prunũ, fructus. Mart. li. 13. Pruna peregrinę carie rugosa senectę Sume, solẽt duri soluere vẽtris on.

Prurio, ris. quasi peruror, est enim prurire propriè libidine scalpendi ardere, (κνίζω, κνήϑω.) iueckẽ) se demanger.) Plaut. in Amph. Dentes pruriunt. A quo pruritus, us. (κνισμὸς) qui excursus humoris spirabilis inclusi contra naturam. Plin. libr. 9. cap. 45. Vis pruritu mordax, quæ voluptas quoniam in libidine similis est, (quippe nihil aliud est genitura, quàm excursus huiusmodi ad rem naturalem) fit, vt etiam hæc voluptas prurigo-

dicatur, & tentigo.

Prurigo, idem quod pruritus.

Prusa, (προῦσα) vrbs apud Mysios, ad radices Olympi, quam Prusias condidit, qui cum Crœso bellū gessit. Hinc ortus est Dion Philosophus, qui de regno scripsit, & Traiani tempore claruit. Ab hac Prusenses dicti sunt. Est & altera Prusa sub Hippo monte, seu fluuio, vt est apud Ptolemæū. Hoc autem discrimine à Prusa, quæ sub Olympo est, dirimitur. Hæc enim à Plinio Prusias dicitur, quæ Cios quondam fuerit. A qua Prusienses, προυσιεῖς vocantur.

Prusias, (προυσίας) rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, postquā victus à Romanis (tanquā rupti fœderis author) deposcebatur ad pœnas.

Prymnesia, (πρυμνήσια) vrbs Mæoniæ, in finibus Lydiæ, siue Phrygiæ ac Mysiæ.

Prymnesius, (πρυμνήσιος) palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alij tonsillam dicunt. Sunt qui prymnesium genere neutro efferant.

Prymnos, (πρύμνος) Nympha Oceani filia.

Prytaneum, (πρυτανεῖον) locus erat Athenis in Arce dignissimus, vbi iudices & magistratus habere consilium solebant. In prytaneo alebantur publicè, qui bene meriti erant de Repub. qui honos maximus habebatur. Cice. lib. 1. de Orat. Et vt ei victus quotidianus in prytaneo publice præberetur. Sic dictū quasi πυροῦ ταμεῖον, tritici prōptuarium, velut horreum publicum. Dionysius prytanea vocat Curias, in quibus sacra fiebant ab ijs, qui maximam in vrbe habent potestatem. Prytanis, (πρύτανις) magistratus, præfectus, administrator, vt consulatus, quem publici consilij principē appellabant. A verbo πρυτανεύω, quod est guberno, & magistratum exerceo.

P A N T E S.

PSallo. lis. (ψάλλω) cano, citharam pulso, & propriè de psalmis dicitur. Aliqñ Ponitur ꝑ prędicare, vt est illud, Sic psallā nomini tuo.

Psalma, (ψάλμα) quod spallitur. Diapsalma, (διάψαλμα) interpositio, à psallendo silentiū. Vt symspalma dicitur vocum copulatio in cantādo, ita diapsalma disiunctio, vbi quædam requies distinctæ continuationis ostenditur.

Psalmodia, (ψαλμῳδία) penult. acuta, ex psallo & odia, qui est cantus mixtus, vt cū aliquis ad Musicum instrumentum canit.

Psalmus, (ψαλμὸς) Latinè canticum, à ψάλλω canto, quòd ad psalterium cantaretur.

Psalterium (ψαλτήριον) Græca dictio est, quod Hebraicè nablon, Latinè organum laudatoriū dicitur. Et est (vt Hieron. scribit) in modū quadrati clypei cum decē chordis, sicut scriptū est. In psalterio decem chordarū spallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait, Psalterium, propriè genus organi Musici, melius sonans quàm cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter psalterium & citharam hoc interest, quòd cithara deorsum percutitur: psalterium verò sursum, quod verbo vulgari polyphthongū dicitur. Et alio in loco, Cithara deorsum habet cauamē, & sex chordas habet: psalterium desursum habet cauamē. Augu. Psalteriū est organū, qđ quidē manibus portatur percutiētis, & chordas distinctas habet, sed illum locū vnde sonū accipiūt chordæ, illud concauū lignū quod pendet, & tactum resonat, quia accipit aërē, psalteriū in superiore parte habet. Cithara autē hoc genus ligni cauum & resonans, in inferiore parte habet. Itaq; in psalterio chordæ sonum desuper accipiunt, in cithara chordæ sonum ex inferiore parte accipiunt.

Psaltes, (ψαλτὴς) Latinè cantor.

Psaltria, (ψάλτρια) cantrix, à psallēdo: fidicina quę sequebatur, & amabat histriones. Amabat enim, qui cantabant quotidie in scena. Terent. in Adel. Isthæc iam penes vos psaltria est?

Psammetichus, (ψαμμέτιχος) nomē regis Ægypti, cuius sæuitia (vt inquit Herodot. vnà cū Diodoro) ducēta hominū millia ex Ægypto in Æthiopiā profugēre. Strabo, Tenessis regio vocatur, quam qui Psammetichum fugerunt, obtinēt, & Sebritæ nominantur, hoc est, aduenæ. Huius filias rapuerunt crocodili, inquit Ælianus, propter quod ipsum sanctum credidit.

Psecas, cadis. (ψεκὰς) gutta siue stilla dici potest. Apul. lib. De Mundo, ab Aristotele sumens, & psecades interpretatus, stillicidia vocat.

Psegma, atis. (ψῆγμα) idem ferè qđ flos æris. Plin. lib. 34. ca. 13. In ærarijs officinis & psegma fit.

Psellus, (ψελλός) nomen autoris, qui scripsit de ratione victus.

Psephopectæ, (ψηφοπῆκται) Grǽco vocabulo Computatores dicūtur. Scribit Firmicus, Mercuriū facere psephopectas. Quidam accipiūt pro his, qui calculis suffragia ferebant.

Psephos, (ψῆφος) lapis anuli, & numerus pecuniarius, sicuti apud nos calculus.

Pseudisomon, genus structuræ in ædificijs.

Pseudo, nomen trium generum, & inuariabile per mutationem casuum, in compositione tantum, & Latinè falsus dicitur.

Pseudadelphus, (ψευδάδελφος) falsus frater.

Pseudoangelus, (ψευδάγγελος) falsus nuncius.

Pseudobunion, (ψευδοβούνιον) genus herbæ. Plinius lib. 24. ca. 26. Diosc. lib. 4. ca. 126.

Pseudodictamum, (ψευδοδίκταμνος) falsum dictamum, genus herbæ, quæ in Creta similis pulegio nascitur. Plin. lib. 26. cap. 8.

Pseudographię, (ψευδογραφίαι) fabulę, deformationes.

Pseudographus, (ψευδογράφος) falsarius.

Pseudologus, (ψευδολόγος) falsidicus.

Pseudolus, (ψεύδολος) falsus seruus. Vnde & Plautinæ fabulæ Pseudoli nomen inditum est.

Pseudomartyr, (ψευδομάρτυρ) falsus testis.

Pseudomenon, (ψευδόμενον) interpretatur mēdax. Est enim argumentum fallaci stropha, differentes implicans.

Pseudonymus, ψευδώνυμος, falsi nominis.

Pseudoporticus, falsa porticus, (ψευδοστοά.) Nam in ædificijs, partes quę fiunt ad imitationē, nec integrā nec principalē, sed precariū aut temporariū vsum prębent, quasi alienū opus mentientia, hoc

nomine insigniri solent, vt pseudipteros, & pseudoaulæ, similiaq; his complura in Vitruuio.

Pseudoprophetæ, (ψευδοπροφῆται) falsi vates.

Pseudotyrum, (ψευδόθυρον) quasi falsum ostiũ. Vnde pro postico sumitur. Orosius, Veruntamẽ sequẽti anno tanta fames Romę fuit, vt medio foro imperator correptus à populo, conuitijs, & fragminibus panis turpissimè infestatus, ægrè per pseudothyrum in palatiũ refugiens, furorẽ excitatæ plebis euaserit. Cic. in Verr. Ea quemadmodũ ad istum postea pseudothyrũ reuertatur, tabulis vobis & testibus iudices planum faciam.

Pseudourbana ædificia, dicũtur à Vitruuio ædificia rustica, vrbana elegantia extructa, Budæus.

Psilon, (ψιλὸν) Latinè tenue dicitur.

Psilothrũ, (ψίλωθρον) vnguẽtũ depilatoriũ, quo mulieres vtebantur. à ψιλόω nudo, de quo fit mẽtio apud Auicennam, & Galenum, vbi salamandras legimus habere vim psilothri depilatoriã. Mart. li. 6. Psilothro nitet, aut arida latet oblita creta. Psilothrum, prętereà dicitur vitis alba, quòd eius semẽ & vua, vitia cutis in facie detergat, & quasi faciem depilet. vide Plin. lib. 23. cap. 1.

Psimmythiũ (ψιμμύθιον) dicitur, quod nos cerusam nominamus. Fit ex plumbo, Plin. lib. 34. cap. 18.

Psitta, (ψίττα) piscis genus, quem nos passerem vocamus. Aristot. Torpedo occulit se, & pastinaca, & asellus, & rana, & psitta, & squatina.

Psittacus, (ψιττακὸς, ψιττάκη) papagallus vulgò dicitur, auis ex India, quæ vocem humanam super omnia reddit, & quidem sermocinans. Martial. Psittacus à vobis aliorũ nomina disco, Hoc per me didici dicere, Cæsar aue. De hac aue Apul. li. 2 Color psittaco viridis, & intimis plumulis & extimis palmulis, nisi φ sola ceruice distinguitur. Enimuero ceruicula eius, circulo minio, velut aurea torque, pari fulgoris circumactu cingitur, & coronatur. Rostri prima duritia. cum in petram quampiam concitus, altissimo volatu præcipitat rostro se (velut anchora) excipit. Sed & capitis eadem duritia, quę rusucum sermonem nostrum cogitur æmulari. Ferrea clauicula caput tũditur, imperium magistri vt perfentiscat, hęc ferula discenti est. Discit autẽ statim pullus vsque ad duos ætatis suæ annos, dum facile os vti cõformetur, cum tenera lingua vti conuibretur. Senex autem captus, & indocilis est & obliuiosus. Verũ ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus, glande qui vescitur, & cuius in pedibus, vt hominis quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quòd eis lingua latior quàm cæteris auibus, eò facilius verba hominis articulantur, patentiore plectro & palato. Id verò quod dicit, ita similiter nobis canit, vel potius eloquitur, vt vocem si audias, hominẽ putes: nam quidẽ si videas idem conari, nõ eloqui. Verum enimuero & coruus, & psittacus, nihil aliud, φ quod didicerunt, pronunciat. Si conuitia docueris, conuitiabitur, diebus ac noctibus perstrepens maledictis. vide Plin. lib. 10. ca. 42. & Varr. 3. de re Ru. ca. 9.

Psole, (ψωλὴ) Latinè præputium. Author in Priapo, Psoleon ille vocat, quod nos psoloẽnta ceraunon. ψωλὴ Latinè mentula.

Psophis. phidis. (ψωφὶς) nomen ciuitatis, à Psophide, Erycis Sicani filia. Ouid. libro. 5. Metam. Vsq; sub Orchomenon, Psophidaq;, Cyllenenq;. Sunt & aliæ Psophides multis locis, verum Arcadiæ Psophidis nomen vetus, reddunt Phegeam à conditore impositam, à Phegeo Alphesibœi filio. nisi quis à phaginea glande potius existimet.

Psora, (ψώρα) cutis asperitas, & squamosa, & videtur alia à scabie, cũ Plin. lib. 2. dicat, Arida cũ resina impetiginem & scabiẽ, quã ψώραν & λιχῆνας vocãt, sanat. Fit autẽ à ψῶ, scalpo. Nam qui psora laborant, vlcera siue pustulas supra modum constringere, palpare & scalpere cupiunt.

Psycholutres, (ψυχρολούτης) dicitur qui frigida aqua corpus lauat, & balneo frigido lætatur, siue lauacri frigidi cultor. ψύχος frigus, λουτρὸν balneũ, & lauacrũ. Seneca lib. 12. Epist. Ille tantus psycholutres, qui Calendis Ianuarijs Euripum salutabat.

Psychomantium, (ψυχομαντεῖον) locus vaticinij, vbi fiebat manium euocatio. ψυχὴ enim anima, & μαντεία diuinatio.

Psydracion, (ψυδράκιον) genus pustularum subalbidarum acutarumq;.

Psylla, ψύλλα Græcè, Latinè pulex dicitur.

Psylli, (ψύλλοι) populi Libyæ prope Garamantas, à Psyllo rege dicti (vt inquit Plin. libro. 7. cap. 2.) quorum corpori ingenitũ fuit virus exitiale serpentibus. Scribit Plutarchus Catonem iter per deserta Libyes facientem, secum Psyllos duxisse, qui morsibus serpentum mederentur, partim ore trahentes venenum, partim serpentes cantibus medicantes.

Psyllion, herba, quam vulgus nostrum pulicarem vocat: de qua vide Plin. lib. 25. ca. 11.

Psyra, (ψύρα) insula iuxta Chium.

P ANTE T.

PTe, (πτὴ) syllabyca adiectio, quære in dictione Met.

Ptera, (πτερὰ) siue (vt Vitru. li. 3. ca. 2. appellat) Pteromata, (πτερώματα) in templis muri duo sunt (ait Strabo libro. 17.) ad altitudinem eorum vtrinque surgentes. ita dicti, quòd alarum specie quasi protegant.

Pterygium, (πτερύγιον) in oculis vocatur membranula quædã neruosa, quæ oriens ab angulo, vel à narium vel temporũ parte ad coronã vsq;, interim & pupillam operit. Plin. lib. 34. cap. 10. Cadmiæ effectus, siccare, sanare, sistere fluxiones, pterygia & sordes oculorum purgare. Pterygium in digitis (apud Paulũ Æginetã) est cũ caro excrescit, partem illam contegens, quę est in vngue, Pterygium, inquit, appellatur, quod vitium ex paronychia ferè nascitur. At Celsus lib. 7. Pterygiũ dicit esse, cum recedit ab vngue caruncula cum magno dolore. Videtur enim, diminutiuũ esse à πτερὸν, id est, ab ala, quam tunc videtur efficere caro ab vngulis discedens. Plin. lib. 23. cap. 1. Illinitus eadem cum fico, & pterygijs digitorum ex vino.

Hæc in oculi superficie. Idem, Cum oleo etiã parronychias, & pterygia tollit.

Pteris, πτέρις Græcè, Latinè filix.

Pterna, (πτέρνα) vocatur pars inferior naualis veli; circa medium ferè, trachelon: summa pars carchesium nominatur.

Pterophoros, (πτεροφόρος) est regio apud Riphæos montes. Ibi creduntur esse cardines mundi, extremiq; syderum ambitus.

Pterotus, (πτερωτός) dici potest alatus, pinnatus've.

Ptisana, pen. cor. hordeum decorticatum, vel hordei succus siue aqua. Apud Columellam videtur esse pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima vis restaurandi vires & nutriendi. De ptisana vide Plinium lib. 18. cap. 7. & lib. 22. cap. 25. Apud Græcos πτισάνη, apud Latinos ptisana, per simplex s. Hinc

Ptisanarium, (πτισανάριον) pro vase in quo coquitur, vel tunditur ptisana. Horat. in Serm. Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium oryzæ. Alij volunt ptisanarium oryzæ, esse oryzam coctã, vel ptisanam ex oryza.

Ptochotrophia, (πτωχοτροφεῖα) pen. prod. diuersoria, siue domus vbi ptochi, hoc est, mendici nutriuntur. πτωχὸν enim Græci mendicum dicunt, τροφὴν nutrimentum. Alio nomine xenodochium, à Latinis Hospitale dicitur.

Ptolemæus, æa. æum, (πτολεμαῖος) possessiuum. Propert. Et Ptolemææ littora capta Phari.

Ptolemæus, (πτολεμαῖος) nomen propriũ Lagi gregarij militis filij, qui maximæ authoritatis fuit apud Alexandrum Macedonem. Post cuius mortem Ægypto, & Aphrica, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Ægyptij reges, Ptolemæi appellati sunt. Hic frequentissimè apud amicos & cœnabat, & dormiebat. Quòd si aliquãdo cœnam præberet, rebus illorũ vtebatur. Accersebat enim scyphos, strata ac mensas. Ipse præter necessaria possidebat nihil, quin alios locupletes facere regale magis esse dicebat, quàm locupletari. Et est nomen à Græco deductum. Græci quippe πτολεμίζειν, & πτολεμεῖν pugnare dicũt. Sic igitur à πτολεμῶ, Ptolemæus dicitur, sicut ab τιμάω, quod est honoro, Timæus. Hic duos filios habuit, Ptolemæum Philadelphum, & Ptolemæum Ceraunum. Philadelphus in regno patri successit, vir doctissimus, Stratonis discipulus, qui bibliothecam illam celeberrimam fecit, quæ vsq; ad primum Alexandrinorum & Romanorũ bellum durauit. Regnauit annis trigintaocto, cui successit Ptolemæus cognomento Euergetes, (εὐεργέτης) quod Latinè dici Beneficus potest. Hic vigintisex annis regno potitus, moritur, cui successit Ptolemæus Philopater, decem & septem annis regnans. Post eum Ptolemæus Epiphanes, qui annis vigintiquatuor regnauit. Tum Ptolemæus Philomater, qui trigintaquinque. Deinde Ptolemæus Euergetes viginti nouem. Postea Ptolemæus Phiton, qui & Soter, decem & septẽ annis regnans. Postremò Ptolemæus Dionysius, qui caput Magno Pompeio abscidit. Fuerunt & alij hoc nomine, vt Pyrrhi regis filius, & Cypriorũ rex, qui suis diuitijs Romanorum locupletauit ærarium. Item astrologus, natione Ægyptius, quem Traiani & Hadriani temporibus floruisse constat.

Ptolemais, maidis vel maidos. (πτολεμαΐς) & Ptolemaida, dæ, nomen quinq; vrbium, quarũ vna est in Ægypto, de qua Hieron. ad Eustochiũ, Per arenas Syriæ peruenit ad Coũ, quæ nunc Ptolemais dicitur. Altera est in Æthiopia. Tertia in Phœnicia. Quarta Nili fluminis. Quinta in Cyrenaica prouincia Aphricæ.

Ptosis, (πτῶσις) Latinè ruina, & casus nominum.

Ptyas, adis. (πτύας) aspidis genus, colore subuiridi cinereoq;, sed in aurum tendente, ἀπὸ τοῦ πτύω, (vt quidam aiunt) quoniam eius sputum fertur perniciosum esse. Sunt autem aspidum tria genera, chelidonia, chersææ, & ptyades. Ptyaden fuisse, quam Cleopatra sibi admouerit, testis Galenus. De ptyade vide Plin. lib. 2. cap. 6.

Ptynge, (πτύγξ) auis rapax, quam alij Hibridem vocant, noctu volans, venatur more aquilæ. Pugnat etiam cum aquila acriter, ita vt sæpe ambæ implexæ deferantur in terrã, & viuæ à pastoribus capiãtur.

Ptysis, sputum Latinè dicitur.

P ANTE V.

Pubeo, bes. (ἡβάω) pubes sum: vt, Pubentes herbæ, id est, (vt Seruius exponit) adultæ, maturiores, quibus robur acquiritur, translatione à lanugine quæ hominis est, sumpta, & rei inanimatæ tributa: quemadmodũ cum florẽ ætatis dicimus, quod rei inanimatæ est, ad rem animatam transfertur. A quo pubesco, lanuginem emitto. Verg. lib. 3. Æneid. Et nunc æquali tecum pubesceret æuo. Interdum ponitur pro crescere, siue maturitatem adsequi. Cic. lib. 2. de Nat. Deor. Nam & fruges, & reliqua quæ terra parit, & tempestates ac temporum varietates, cœlíq; mutationes, quibus omnia, quæ terra gignat, maturata pubescant. Verg. lib. 2. Geor. Hinc omnes largo pubescit vinea fœtu, Id est, exuberat.

Puber, (ἔφηβος) vide in dictione Pubes.

Pubeṙesco, (ἡβάζω, ἐφηβεύω) puber fio, siue cresco, à puber.

Pubertas, (ἐφηβεία, ἥβη) manbarheyt.) ætas in maribus, quæ est annus decimus quartus, in fœminis duodecimus. Itẽ pubertas est emissio ipsa pubis, à qua anni pubertatis dicti sunt. Colu. lib. 4. At citra naturæ quandam pubertatem.

Pubes, (ἥβη) propriè lanugo, quę maribus decimo quarto anno: fœminis duodecimo circa pudenda oriri incipit. Quod quia maturitatis est signi factũ est vt mas pubes, siue puber vocetur, quàm primum ad generandũ aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Sallust. Puberes omnes interfici iubet. A quo impubes, bis, vel impuber, (ἄνηβος, ἀγένειος) qui nondum lanuginem emisit, siue qui nondum ad pubertatis annos peruenit. Pubes etiam honestè pro parte pudenda ponitur. Verg. Prima hominis facies, & pulchro corpore virgo Pube tenus. Item pro iuuenũ multitudine. Idem, Haud aliter puppesq; tuæ, pubesq;

tuorum. Liu. Cum pubem Albanam in arcem, præsidio armisq; obtinendam auocasset. Interdũ etiam pro populo. Vnde pube præsente dicimus, hoc est, populo præsente, ab iis qui puberes sunt, omnem populum significantes. Transfertur etiã ad alia. Vergil. lib. 12. Puberibus caulem foliis, id est, vt inquit Seruius, adultis. Et lib. 4. Æneid. Pubentes herbæ. Sciendum, quòd pubes pro lanugine, pro parte pudenda, & pro multitudine, substantiuum est, & facit genitiuum pubis. At impubes, bis, qui adhuc inuestis est, adiectiuũ est. Vnde impubis Iuli, apud Vergil. & Horatius in Epod. dixit, Impube corpus. Ouid. lib. 3. Metam. Impubesq; genas. Cicero verò lib. 4. Inuect. ait, Filium eius impuberem legatum à patre missum. Liuius lib. 2. Laudatamq; virginem parte obsidum se donare dixit, ipsa quos vellet, legeret. productis omnibus, elegisse impuberes dicitur. Ergo impubem dicimus, ab eo quod est pubes. Puber quoq; adiectiuè ponitur: hinc Puber ætas, apud Liuiũ. Et pubera folia apud Vergilium.

Publica sacra, (δημόσια, ἱερὰ) q̃ pro populo fiebãt: sicut priuata, q̃ pro singulis hominib. famulisue.

Publica via, quæ in solo populi est, cuius solũ publicum est, siue quà iter populo est, (λεωφόρος.) Publicas vias Romani partim prætorias, partim consulares appellauerunt. Sunt viæ priuatæ, sunt & vicinales, quę in vicis sunt, vel quæ in vicos ducunt. Præterea aliæ rusticę dicuntur, aliæ vrbicæ. Militares vię, quæ inter publicas sunt latiores, vt capere possint milites agminatim, iter facientes: Vnde & illis nomen. Sueton. de Augusto, Iuuenes primò modicis interuallis per militares vias, dehinc vehicula disposuit. Curt. Cum hoc agmine Darius paulum declinauit via militari. Vię militares (vt Paulus inquit) exitum ad mare, aut in vrbem, aut in flumina publica, aut ad aliam viam militarem habẽt. Vehicularis aũt via dicitur, quã Græci ἀμαξιτὸν, ἀμαξήλατον, & λεωφόρον vocant.

Publica vectigalia. (δημόσια τέλη) intelligere debemus, ex quibus vectigal fiscus capit, quale est vectigal portus, vel venalium rerum, & piscinarum, & metallorũ. Vlpi. de Verb. sign. l. inter publica.

Publica iudicia (δημόσια ῥήματα) non omnia sunt, in quibus crimen vertitur, sed ea tantum, quæ ex legibus iudiciorum publicorum vertuntur, vt Iulia maiestatis, Iulia de adulteriis, Cornelia de sicariis & veneficiis, Pompeia de parricidiis, Cornelia de testamentis.

Publica verba, (δημόσια ῥήματα) dicuntur, quæ in communi sunt consuetudine, & vsu. Seneca. Magnam ex epistola tua percepi voluptatem. Pertinere enim mihi vti verbis publicis, nec illa ad significationem Stoicam reuoca.

Publicanos, (τελώνας) eyn zolner) een tollenaer) vng fermier.) appellarunt maiores eos, qui vectigalia, & alios populi Romani reditus exigendos, certo constituto precio redimebant, qui daciarii vulgò dicuntut. Horum ordinem & numero amplissimum, & personarum dignitate potentissimũ fuisse constat. Cic. pro Planco, Flos equitum Romanorum, ornamentum ciuitatis, firmamentum Reipub. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de public. & vectig. l. 1. Publicani sunt, qui publico fruuntur, nam inde nomen habent. Et omnes qui aliquid à fisco conducunt, rectè vocantur pnblicani.

Publicè, & publicitus, aduerbia à publicus nomine deriuantur, idem significant, quod vulgò palàm, (δημοσίᾳ.) offenlich) opentlijck) au commun.) Cice. Fam. 15. Publicè propter duas causas nihil scripsi. Idem pro Rosc. Ame. Res ea publicè gesta est. Terent. in Adel. Haud scio mali q̃d ortum ex hoc sit publicè. id est, nunquam obfuit reip. Dixit Cicer. pro Rosc. Amer. Anseribus cibaria publicè locari. id est, ex publico ali. Publicè dare sumptus alicui, est illi sumptus suppeditare ex ærario. Publicè venire, est palàm venire. Terent. in Phorm. Non'ne hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? Vbi Donatus, Publicitus, publica cura & consilio. Plaut. Hospitio publicitus accipiat, id est, car cere publico.

Publico. as. publicum facio, manifesto, (δημεύω) gemeyn machen) gemeyn makẽ) publier.) Iustian. lib. 1 Non contentus voluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonii reticẽda publicaret. Vnde publicare librum, est edere in publicum: & publicare se, copiam sui publice facere. Et publicare, est rem aliquam publicam, seu in Reipub. potestate facere, & præconi publico subiicere, δημεύειν. Cic. li. 2. Artis veter. Lex est apud Rhodios, vt si qua rostrata in portu nauis deprehensa sit, publicetur. Cum magna in alto tempestas esset, vis ventorũ (inuitis nautis) Rhodiorũ in portũ nauim cogit. Quæstor nanim Populi vocat, nauis Dominus negat oportere publicari.

Publicola, (ποπλικόλας) cognomen Publii Valerii, qui primus cum Bruto (post exactos reges) consul effect⁹ est, quòd coleretur à populo, siue quòd populum coleret.

Publicum consilium, dictus est Senatus, (σύγκλητος βουλή) Cic. lib. 1. de Orat. Pericles Athenis plurimos annos princeps consilii publici fuit.

Publicus, a. um. (δημόσιος) gemeyn) public, commun.) quod non est priuatum alicuius, sed populo commune. Plaut. in Rud. Istic, vbi vis condorsisce, nemo prohibet, publicum est. Hinc res publica, (πολιτεία, τὰ κοινὰ τῆς πόλεως) res populi, & publica vectigalia, ex quibus vectigal fiscus capit, vt est vectigal portus, vel venalium rerum, item salinarum, & metallorum, & piscariarum. Ponitur etiam publicum, substantiuũ neutri generis pro conspectu publico. Hinc dicimus carere publico, pro eo quod est, Non prodire in publicum: frui publico, pponere in publicũ, vel in publico, &c. Ponitur & publicum aliquando pro vectigali, vnde & publicani dicti. Cice. ad Qu. frat. Hic te ita versari, vt & publicanis satisfacias, præsertim publicis malè redemptis.

Publipor, Publii puer siue seruus. sic Marcipor, Marci puer. Veteres enim à suis prænomibus pueros, id est, seruos in familia nominabant. Vnde à

Lae

Lucio Lucipores, à Quintio Quintipores. Et hoc est, quod Plin. ait, id genus seruos dominorũ fuisse gẽtiles, id est, eodẽ nomine appellatos, quo domini appellabantur. Vide in Marcipor.

Publius, (πόπλιος) prænomẽ eius, qui populo gratus fuit. Fuit & nomen poëtæ mimorum.

Pucinum, vocatur vinũ, quòd gignitur Adriatico in sinu, saxeo colle. author Plinius lib. 14. cap. 16.

Pucinum, vrbs est Istriæ in mediterraneis, vt Ptolemæus scribit lib. 3. cap. 1.

Pudesio, fis. à pudefacio fit, quod significat pudorẽ iniicio, (καταισχύνω, αἰσχύνομαι) scamrot wurdẽ) beschaemt worden) estre honteux.) Gell. lib. 15. cap. 17. Tibiam, pudefactus oris deformitate, abiecit, id est, verecundatus.

Pudenda, virilia, quæ & verenda (αἰδοῖα) dicuntur, quòd vt ait Augustinus lib. 15. Ciuitat. libidinis nos maxime pudeat.

Pudens, verecundus, (αἰδοῖος, αἰδήμων) Cic. 5. Ver. Metelli est filius in prouincia, nõ puer, sed adolescens bonus ac pudens. Cuius contrariũ est impudens, à quibus pudenter, & impudenter.

Pudeo, des, dui, ditum. (αἰδοῦμαι) schemẽ) schamẽ) auoir honte.) cũ accusatiuo. Lucan. Semper metuit, quem sæua pudebunt. Impersonale sæpius legitur. Pudet, puduit, & puditum est, secundum Priscianum, & à parte ante construitur cum accusatiuo, & aliquando cum datiuo. Silius lib. 7. Resides ad bella vocantur, Quis pudeat certare senes. quis, pro quibus. Plaut. in Bacch. Neq; me, neq; te tuis intus puditũ est factis, quæ facis. Vbi patet, quòd non solum cum genitiuo, sed etiam cum ablatiuo à parte pòst construi potest. Differt autem pudere à pigere, quòd pudere verecundię sit, pigere pœnitentiæ. Sallust. in Iugurt. Nam postea quæ fecerit, incertum habeo, pudeat, an pigeat magis. Donatus, Pudere est in his quæ turpiter fiunt: Pigere in his, quæ cum damno ac malo. Pudere ad dedecus, pigere ad dolorem refertur. Terent. in Adelph. Patris me quidem pudet, pigetq;. Composita sunt, depudet & dispudet, pen. cor. quod est bis seu valde pudet. Idem in Eunu. Dispudet mihi sic data esse verba. Suppudet, (ὑπαιδεῖται) parum pudet.

Pudendus, adiect. quod pudore dignũ est, siue qđ eiusmodi est, vt illius nos pudere oporteat. Plin. li. 17. ca. 12. Illã inscitiã pudendã esse conuenit.

Pudibundè, (αἰσχυντηλῶς) cum pudore.

Pudibundus, (αἰσχυντηλός) qui pudore ducitur.

Pudicitia, modò pro castitate, modò pro religiosa munditia ponitur, (ἁγνεία) schamhafftigkeyt) beschaemtheyt) chasteté.) Verg. Casta pudicitiã seruat domus. Quandoq; Dea, quæ Romæ colebatur. Plin. lib. 2. cap. 7.

Pudicus, (ἁγνός, ἁγνός) schamhafft, teusch) schamel, reyn) chaste.) castus. A quo fit pudicitia, castitas. Quorum contraria sunt, impudicus & impudicitia. A pudicus etiam fit depudico.

Pudorem, (αἰδῶ) samm, zucht) scaemte, kuysheyt) honte.) philosophi definiunt esse modestiam, quæ animum reprimit, ne procaciter, aut inordinatè aut turpiter quid peragas. Cur autem erubescãt, quos puduit, dicitur à philosophis, quoniam pudefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita vt superficiem occupet. Pudor à verecũdia sic separatur à quibusdam, vt pudor sit rei turpiter actæ, verecundia etiam rectè facti atque honesti.

Puellaris, & hoc re. idem quod puerilis. παιδικός. Quintil. De filia defuncta, Tum ætate tam puellari præsertim meæ comparata.

Puellascere, effœminari. θηλυδριᾶν. Pacuuius, Puellascunt lasciuia adolescentes. Aliquando reflorescere, (ἀναβλαστάνειν) & quasi ad pueritiam redire. Varro, Quod non solum innubæ fiunt communes, verumetiam veteres puellascunt.

Puellus, dimin. à puer, significat paruũ puerũ siue paruũ filium, παιδίσκος. Lucil. Cumq; hic tam formosus tibi, ac te dignus puellus. Sic puella, (παιδίσκη) à puera, per diminutionem.

Puer, (παῖς) eyn kindt) enfant.) tribus modis dicitur, vt ait Paulus De Verb. signifi. l. puer. Primò, cum seruum significamus. Teren. in And. Et puerum inde abiens conueni. Secundò, cum puerum contrario nomine puellæ dicimus, marem denotantes. Tertiò, cum ætatẽ puerilem intelligimus. Ponitur interdum etiam pro filio. Vergil. Ascaniusq; puer. Interdũ pro cinædo, & est generis communis secundũ Priscian. Liuius in Odys. Sancta puer Saturni filia. Declinatur & hic puerus, & hęc puera, sicut puellus, & puella. Plaut. in Merc. Tu puere abi hinc intrò ocyus. Varro, Properate viuere pueræ, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges.

Puerarius, qui pueros amat, sectaturq; vt eos præpostera libidine exerceat, παιδεραστής.

Puerascere, (νηπιάζειν, νηπιοῦσθαι) kinds worden) estre enfant.) dicuntur, qui exacta infantia pueritiam inchoant. A quo repuerascere, (ἀνανηπιοῦσθαι) quod est in puerilẽ ætatẽ reuerti. Quod de senib. ferè dicitur, cũ desipere vitio ætatis incipiunt. Cic. in Catil. Ex hac ætate repuerescã, & in cunis vagiã. Plau. in Merc. Senex cũ extemplò est, nam nec sentit, nec sapit, aiũt solere eũ rursum repuerascere.

Puerilis. & hoc le. (παιδαριώδης, νηπιάχεος) quod est pueri, vel quod puerorum propriũ esse solet. Vt ætas puerilis, apud Cic. pro Archia. Facta puerilia, gestus pueriles. Hinc pueriliter, aduerb. more puerorũ. Vt pueriliter blãdiri, Liu. 1. bel. Pun.

Puerilitas, (παιδαριωδία) significat actum aliquem puerilem. Seneca, Qui pueritiam eius, siue potius puerilitatem ludibrio habuit. Ponitur aliquando pro ipsa pueritia. Varro de libris educandis, Velim me hercules, inquit, ipse vsu magno puerilitatis formulam audire.

Pueritia, (νηπιαία, νηπιότης) kindsheyt) enfance.) ætas puerilis. A pueritia legimus, & discimus, ait Cic. 2. Tuscul. Quandoq; etiam sumitur pro puritate. Varro, Ea erat matronæ simplicitas & pueritia, & honestas.

Puerpera, mulier quæ recens peperit siue puerũ, siue puellam. λεχώ. eyn kindtbetterin) eẽ kramvrouwe)

me) vne accouchee & gisante) Vulgò paiola dicitur. Teret. in Adel. Multò rectius est, Quàm illam puerperam nunc duci huc per viam ægrotam.

Puerperium, tempus, quo puerpera ex dolore partus cubat, vel etiam tempus ipsum, quo parit mulier. λοχεία. Plin. lib. 28. ca. 8. Lingua adalligata periculo puerperij tolli. Aliquando etiā proles ipsa. Gel. Diuo Augusto imperãte, ancilla eius in agro Laurēte peperit quinq; pueros, qui pauculos dies vixerunt. Mater quoq; non multò pòst mortua, monumentumq; ei factum, iussu Augusti, in via Laurentina, in quo scriptum fuisse constat numerum puerperij. Suet. de Caligula, Cum Agrippina bis in ea regione filias enixa sit, & qualiscunque partus, sine vllo sexus discrimine puerperium vocitetur, quod antiqui etiam puellas pueras, sicut pueros & puellos dictitant.

Pugil, à pugna, vel à pugno, communis generis. est aūt qui pugnare consueuit. πύκτης. eyn kempffer, streitter) cē kemper) A quo pugilatus, tus. pugilū ludus. Plaut. in Capt. Hic homo pugilatū incipit. Hinc quoq; pugilatio, pugilum exercitatio.

Pugilicè, aduerbiū, significat firmiter, valēter, ἀθλητικῶς. Plau. in Epid. Quid herilis noster filius? Valet pugilicè atq; athleticè.

Pugillaris, & hoc lare, siue pugillar, πινακίδιον. Ausonius, Bipatēs pugillar Expedi. In plurali, pugillares & pugillaria. Apuleius, Dolebam mehercle, quòd pugillares, & stylum non habebam, qui tam bellam fabellam pernotarem. Catullus de Acme. Et negat mihi vestra redditurum pugillaria, si pati potestis. Sunt autem pugillares tabellæ ceræ vel ligneæ, siue alterius materię, in quibus stylo scribimus: dictæ quòd pugno comprehendantur, vel à pungendo, quòd stylo in his pungendo scribatur. Varijs autem nominibus dicebãtur pugillares apud Veteres. alij duplices, alij triplices, alij quintuplices nominabantur. Erant & citrei, eburnei, mēbranei dicti, qui ex citro, ebore, membranis erant confecti.

Pugillatorius, adiectiuū, quod pugno percutitur, à pugno: vt, Follis pugillatorius, qui spiritu inflat, & pugno percutitur, nō palma. Est enim pilæ genus, quę ex pelle fit, cęteris crassior. Plaut. in Rud. Extemplò hercle ego te follē pugillatoriū faciã.

Pugillus, diminutiuum à pugno, significat paruum pugnum. δράκιον.

Pugio, ἐγχειρίδιον, eyn dolch) vng poingnard) genus teli, vel gladius breuis, dictus à pugno, quo facile apprehēditur, vel φ eo punctim pugnetur, vt inquit Festus: Frontinus lib. 2. Stratag. Qu. Sertorius cum acie decertaret, Barbarū, qui ei nunciauerat Hirtuleum perijsse, pugione traiecit.

Pugiunculus, paruus pugio, ἐγχειρίδιον. Cic. Hispaniensem pugiunculum Gn. Pisonem appellat.

Pugna, (μάχη) eyn streit) slacht) combat) lucta vel prælīū, à pugno dicitur. Veteres enim, inquit Donatus, ante vsum ferri, & armorū, pugnis, & calcibus, & morsibus, corporumq; luctatione certabant. Quãdoq; apud poëtas pro stupro ponitur. Terentius, Dabit aliquam pugnam. Huius diminutiuum est pugnicula.

Pugnax, (μάχιμος) bellicosus. à quo pugnacior, pugnacissim⁹, μαχιμώτατος. Plin. li. 22. ca. 21. Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant, in cibum eorum additis. Pugnax exordiū dicendi, à Cic. 2. de Orat. dicitur, id est, efficax & vehemens. Hinc pugnacitas, atis, pugnandi vis. Et pugnaciter, aduerbiū, pertinaciter, instanter. Cice. 4. Acad. Ergo de omni statu, consilioq; totius vitæ aut certare cum alijs pugnaciter, aut frustrari cum alios, tum etiam meipsum.

Pugnaculum, li. locus vnde pugnatur, antiquē. Plaut. in Milite, Meus illic homo est, deturbabo ego iam illum de pugnaculis.

Pugno, as. est verbum bellicum, & significat congredi, dimicare, vel ferro decernere, μάχομαι, ἀγωνίζομαι. streitten) striden, vechtē) combattre.) à pugnis ductū, quibus prælia quondã committebantur, ante hastas & reliqua ferri arma inuenta. Cic. pro Cor. Balbo, Cum hoste nostro cominus in acie sæpe pugnauit. Transfertur ad controuersias, & alias rerū cōtentiones. Cic. Fam. 4. Non enim ijs rebus pugnabamus, quibus valere poteramus, cōsilio, authoritate, caussa, quæ erant in nobis superiora: sed lacertis & viribus, quibus pares non eramus. Significat etiā moliri, attētare vel conari. Cic. ad Atticū 1. Pugnaui, vt ita fieret. Et cum accusatiuo, Idem Fam. 1. Illud pugna atq; enitere, ne quid temporis nobis prorogetur. Huius composita sunt, depugno, (διαμάχομαι) quod idem est, quod pugno. Plaut. in Stich. Ita ingeniū meum est, qui cum viris depugno multò facilius, quàm cum fame. Compugno, (συμμάχομαι) simul pugno. Expugno, pugnando, vel oppugnãdo vinco. Et de personis, oppidis, castris, nauibus, cæterisq; huiusmodi dicitur. Interdum expugnare, non est pugnando vincere, sed solum oppugnare. Expugnatur autem nauis (secundum Callistratū Iureconsultum) cum spoliatur, aut mergitur, aut dissoluitur, aut perfunditur, aut funes eius excidūtur. Iustinus, Occupata arce Tarentinorum, expugnatis veteribus incolis. Liuius, Vna duas naues expugnauit. Oppugno, pugnando vincere contendo. Inpugno, valde aduersor, confuto, προσπολεμέω. Lactant. libr. 7. Redeunt protinus vicia, quæ virtutem semper impugnãt. Propugno, aduersus pugnantes pugno, seu procul me defendo. Vnde & propugnacula. Repugno, pugnans do resisto, contradico, refragor, ἀντιπίπτω, ἀντιπαλαίω, ἀντιμάχομαι.

Pugnus, à punctione, id est, percussione dicitur, vel à pugno, κόνδυλος. eyn faust) cē vuyst) le poing.) Donat. in Adel. An pugnus à pugna fit, ... tus, an ab illo pugna. Quidam à Græco deducūt πυγμή. Terent. in Adel. Ctesipho me pugnis miserum & istam psaltriam occidit.

Pulcher, chra, chrum, formosus, in qua forma est, & species liberalis, egregia vel eximia facie, à pollendo, φ polleat forma, καλὸς, περικαλλής. hüpsch, schoon) beau.) Cic. in Off. O puerum pulchrum Pericle. Ex quo intelligi datur hoc nomen aspira

tionem non habere, licet vsus vicerit (cui vix repugnari potest) vt pulcher cum aspiratione pronuncietur. Eius diminutiuum pulchellus, la. lum. Cic. Att. lib. 10. Redeo ad altercationem, surgit pulchellus puer. Interdum pulcher sumitur pro bono, sicut bonum pro pulchro. Gell lib. 19. ca. 8. Ni quod contra ea dicis poëtarum pulcherrime. Id est, optime. Terent. Forma bona fortasse. Et e contrario, malum pro deformi. Interdū pro forti. Verg. Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus. Interdū extra personam est, & ponitur pro decoro, præclaro, visendo, insigni. Cic. de Senect. Vua quid potest esse tum fructu lætius, tum aspectu pulchrius? Interdum pro felice vel beato. Idem pro Murena, Ne pulchrum se, ac beatum putaret. A pulchro fit comparatiuum pulchrior, & superlatiuū pulcherrimus, pulchrius, pulcherrimè, pulchrè, & pulchriter. Pulchralis ꝑ pulchro. Ennius, Pulchralibus ludis.

Pulchrè, præclarè, probè. vt Pulchrè dicere. Cic. De Nat. Mihi pulchrè est, ego beatus sum.

Pulchresco, scis. pulcher fio, καλλύνομαι.

Pulchritas, idem significat quod pulchritudo, (καλλονή) Cæcil. Dī boni, quid illud est pulchritatis?

Pulchritudo, species, venustas, decor, elegātia, κάλλος. hupsche, wolgestalt) schoonheyt) beaulte.) Et vt Cice. lib. 2. Tusc. Quæst inquit, est quædam apta figura membrorum, cum coloris quadā suauitate. Venustas, est gratia, quam affert pulchritudo. Extra corpus. Cic. De Finib. Honestū pulchritudine sua, specieq́ laudabile est.

Pulex, (ψύλλα) eyn floch) een vloo) vne pulce.) animal notum, dictum est, quod puluere generetur. Quo nomine etiam dictus est vermiculus, herbis & præcipuè brassicis infestus. A pulex fit pulicinus (ψύλλιος) sicut à musca muscinus, à formica formicinus.

Pulicosus, pulicibus plenus, ψυλλώδης. Col. lib. 7. ca. 13. Pulicosę cani remedia sunt: Sume cyminū tritum, pari pondere cū veratro aquáq́ mixtū & illitum, seu cucumeris anguini succus, vel (si hæc nō sunt) vetus amurca, per totum corpus infusa.

Pullari, (πωλίζειν) dicuntur feles à Lucilio, quòd pullos gallinaceos inquirant.

Pullarius, qui pullorum curam habet, πωλοκόμος. Dicitur quoq́ pullarius, qui è pastu pullorum captat auspicia. Liu. lib. 10. Nam cum pulli non pascerentur, pullarius auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum nunciauit consuli.

Pullaster, (πῶλος) & pullastra, significant gallum, siue gallinam adulescentes, sicut etiā à nobis dicuntur Lingua vernacula, non enim diminutiua sunt. Sic à Mar. Varrone lib. 3. de re Rust. ca. 9. Pullastræ dicuntur iuuencæ gallinæ. ait enim, Et ea quæ subiicias potius vetulas, quàm pullastras, & quæ rostra, aut vngueis non habeant acutos.

Pullatio, apud Colum lib. 8. ca. 5. accipitur pro fœtura pullorum, quæ & pullitio dicitur, πώλωσις.

Pullatus, pulla veste indutus, hoc est, lugubrem habitum ferens ex parentum morte, vel alia quauis ratione, qui & atratus dicitur, μελανείμων. Quimos à Lydis cœptus est. Cicero in Vat. Quis vnquam cœnauit atratus, cum ipse epuli dominus Quintus Arrhius ablatus esset? Quandoq́ pullatus accipitur pro viliori persona, siue rudi & imperita. Suetonius De Augusto, Militem secreuit à populo, multis ex plebe proprios ordines assignauit, prætextatis cuneum suum, & proximū pædagogis, sanxitq́, ne quis pullatorum media cauea sederet. Quintilian. lib. 2. cap. 12. Ferire pectus, frontem cædere mirè ad pullatum circulum facit. hoc est, ad cumulum rudium, atque imperitorum hominum.

Pulegium, (γλήχωνιον γλήχων) siue pulegiū, & pulejum sine g, genus herbæ, seu fruticis medicinalis. est enim calida & sicca in tertio gradu. Col. li. 8. cap. 5. Pullegij surculus fumigētur. vide Plin. li. 20. cap. 14. Ponitur aliquando pullegiū pro suauitate sermonis per translationem. Cic. ad Tyro. li. 16 Cras expecto Leptā, etenim ad cuius rutam puslegio mihi tui sermonis vtendum est.

Pullesco, scis. idem quod pullulasco, βλαστάνω. newe zweig giben) nieuwe spruyten voortcomē) pululer.) Colum. lib. 4. cap. 21. Quicquid est supra vetusta brachia, amputetur, & ita ex nouello palmes te vitis pullescit. Hinc fit compositū repullesco. Idem ibidem, Cum ferè plurimarum stirpium natura sic se cōmodet, vt iuxta cicatricem nouellis frondibus repullescant.

Pullicenus, diminut. à pullus, & est, qui ex gallinarū ouis nascitur. Helius Spartianus, siue Lampridius de Alexandro Seuero, Et ne earum pastus grauaret annonā, seruos habuit vectigales, qui eos ex ouis & pullicenis, & pipionibus alerent.

Pullicies, (πώλωσις) pullatio. Col. li. 8. ca. 10. de turture, Huius auis ætas ad saginam non tam vetus est idonea, quàm nouella. Itaq́ circa messem, cum iam confirmata est pullicies, eligitur. Idem lib. 9. ca. 11. De apibus, Cum primo vere in eo vase nata est pullicies, nouus rex eligitur.

Pulligo, idē quod pullus color. Plin. li. 8. ca. 48. Fuscas lanas Tarentum habet, ac suæ pulliginis.

Pullinus, a. um. (πώλινος) quod est pulli. Vnde pullini dentes, quos primum equi iaciunt.

Pullipremones, dicuntur pædicones, à premendis pullis, id est, pueris teneræ ætatis, πυγισταί. Prisci pullū dicebāt puerū ab aliquo amatum. Hos Lucil. surpilones & fubulones, alij subactores, Ausonius Postico vulnere fossores, vocant.

Pullulasco, scis. pullulans fio, βλαστάνω. Colu. lib. 4. cap. 21. Ex nouello palmite vitis pullulascit.

Pulluli, plantariorū sunt sicut & pulli, quos vulgò reiectos vocāt. Plin. li. 17. ca. 10. Nullis verò tales pulluli proueniunt, nisi quarū radices amore solis atq́ hymbris, in summa tellure spaciantur. in multis exemplaribus legitur pullis.

Pullulo, las. pen. cor. fœtifico, quasi pullos emitto. Nam pullulare, (παραφύειν, βλαστάνειν) iungen gebieren) iongen baren) pulluler.) dicimus arbores cum à radice nouæ plantæ surgunt. Plin. lib. 17. cap. 10. Natura & plantaria demonstrauit, multarum radicibus pullulante sobole, densa & pariēte matre.

matre quos enecet. Eius quippe vmbra turba indigesta premitur, vt in lauris, platanis, cerasis, prunis. paucorũ in hoc genere rami parcunt soboli, vt vimorum, palmarumq́. Nullis verò tales pulluli proueniunt, nisi quarum radices (amore Solis atq; imbris) in summa tellure spaciantur. Huius compositum est, Expullulo, quod significat extra pullulo, vel extra fructum produco. Colu. lib. 3. Nec dubium quin gemmæ, quæ cacumini proximæ sunt, infœcundæ in eo relinquãtur, ex quibus pampinus expullulat.

Pullus, quod quidã per syncopam à puellus dici volunt, significat nouellum, id est, paruum puerum, & paruum filium, παιδάριον. Vnde paruos fœtus quorumcunq; animalium, quinetiam arborũ atq; plantarum pullos, (πῶλος) dicimus. vt pullus hirundinis, pullus asini, pulli ranarum. Hora. in Ser. Absentis ranę pullis vituli pede pressis. Quinetiã prisci pullos dicebant suos catamitos. Vnde Qu. Fabius, cui Eburno cognomentum fuit propter candorẽ, quòd eius naris icta esset fulmine, pull⁹ Iouis appellatus est. Sunt qui pulus, cum de equo dicitur, per simplex l scribunt, quoniam πῶλος Græcis dicatur, pullus verò gallinę, per duplex ll. Est quoq; pullus arborũ. Cato ca. 51. Ab arbore à terra pulli qui nascentur, eos in terrã deprimito. Hos vulgò reiectos vocamus.

Pullus, la. lum. quod est natiui coloris, id est, nõ plene obscurum, atrum, leucopo contrarium, quòd pulli ouiũ ferè eo colore nascunt, φαιός. schwartzechtig) swert) noir.) Verg. Ne maculis infuscent vellera pullis. id est, nigris, inqt Seru. Tibul. Concidit ad magicos hostia pulla deos. Vnde vestis pulla, dicitur fusca, atra, qua quis in luctu induitur. Cic. In Vat. Atq; etiam & à te scire cupio, quo consilio aut qua mente feceris, vti in epulo Qu. Arrhij familiaris mei cum toga pulla accumberes. Sunt tamen, qui dicunt hunc colorem Hispanum siue Bethicum dici, à quo Pullati etiam Bethycati dicuntur. Mart. Et Bethycatus simul atq; leucopeatus. Cuius esse rationẽ dicunt, quòd natiuus color in Hispania subnigrior est, ideoq; minus vilis. Hic enim color ad nigredinem tendit, alicubi plenior, alicubi dilutior. Huic proximus color est niger, qui & fuscus dicitur, & ater. Similiter pullus color, dicitur impluuiat⁹, quasi fumo ex stillicidio implutus. Plaut. Impluuiatus facit vestimentis nomina. Item fuadus, vt apud eundẽ, Sordida & fuada amictus togula. Ponitur tamen pullus pro nigro (μέλας) Col. li. 10. ca. 13. Atq; oleris pulli radix, Hoc est oleris atri.

Pulmentarium, dicitur quod inter cibos sumitur in similitudinem pultis factum, hoc est, quod pulmenti vicem præbet, προσφάγιον. Iuuen. Veniet, qui pulmentaria condit. Plin. lib. 18. cap. 8. Primũ in Latio cibum pultem fuisse, non panem scribit, argumentoq; ad id esse, φ pulmentaria pro cibis sua etiam ætate dicerentur. In Euangelio quoque legimus, Nunquid pulmentarium habetis? Posset etiam dici pulmentarium, pulmenti repositoriũ. Hinc Pulmentaris, & hoc re. quod pertinet ad pulmentum. Plin. lib. 18. cap. 12. Præualens pulmentari cibo.

Pulmentarium testaceum, dicitur torta, quæ coquitur sub testa.

Pulmentum, ipsa puls, vel aliud cibarium ad modũ pultis factum, ἄρτυμα. eyn mußbrei.) potage.) Apuleius, Ius porcorum, pullorũ, piscium, & ius pulmentorum, largissimas epulas.

Pulmo, est vnum de visceribus, de natura sui spongiosus, & ideo spiritus capax, πνεύμων. die lunge) le poulmon.) Diuiditurq; in similitudinem vngulæ bouis, & duæ illæ partes fibræ vocantur, sicut in omnibus visceribus. Respiramus autẽ pulmone. vnde Persius, Quod pulmo animæ prælargus anhelet. Attollitur enim spiritus attrahendo, & emittendo deprimitur. Ex pulmone nascitur tabes, quam Græci φθίσιν vocant, tunc enim pulmo tabescit. Ouid. Cernis vt è molli sanguis pulmone remissus Ad Stygias certo limite ducat aquas. Apud Veteres pluraliter tantum Pulmones dicebantur, sicut & ceruices. Plau. in Curc. Pulmones distrahuntur, cruciatur cor. Cic. li. 2. Tusc. Lateri inhærens, morsu lacerat viscera, vrgensq; grauiter pulmonum haurit spiritus.

Pulmonarius, a. um. quod laborat pulmonis morbo, πνευμονικός. vt Ouis pulmonaria apud Colu. quã lib. 7. ca. 5. ait curari similiter vt suem, insuper auriculam, quam veterinarij consiliginem vocãt. Dicitur etiam Pulmonarius de morbo, quẽ Græco vocabulo πνευμονικὸν & πνευματικὸν appellãt. Et herba pulmonaria, (πνεύμων) vocatur à medicis, quæ est folijs mollibus, albo maculatis.

Pulmonea poma dicũtur, quę vulgò centumfolida appellantur. Pulpa, (σάρξ, ἶνα, Theophrastus) in animalium corporibus musculum appellamus. in arboribus verò est quod in medio ligni, à nõnullis cor, ab alijs medulla appellatur, de quo Plin. lib. 16. cap. 38. Pulpa in petasone est, quam vulgus peciam carnis vocat. Mart. li. 3. Et pulpam dubio de petasone voras.

Pulpamentũ, à pulpa dictũ est, & accipitur ꝓ cibo lautiore. Terent. in Eun. Lepus tute es, & pulpamentũ quæris. λαγὼς αὐτὸς ὢν, κρεῶν ἐπιθυμεῖς.

Pulpitum, locus ante scenã editior, in quo omnis comœdia recitabatur, Græcè θυμέλη, λογεῖον. Plin. Epist. 90. lib. 4. Inde ista ludibria, scena & pulpito digna. Ponitur etiã ꝓ suggesto: id est, ꝓ quocunq; loco edito, vnde sermo habebatur ad populum.

Puls, victus antiquissimus ex farina, aqua, melle seu caseo, ouo decocto factus, quo pro pane Veteres vtebantur, πόλτος, ἀθάρη, χλιαρόν, ἡ ψωμίον. brei) pappe) broue.) Dicta, quòd ita sonet, cum aqua feruenter aspergitur. Plin. lib. 18. cap. 8. Pulte autem, non pane longo tempore vixisse Romanos manifestum.

Pulsatiles venæ, sunt quibus pulsus exploraũ, quas antiqui ἀρτηρίας vocant. Sunt autem arteriæ spiritus semitæ, sicut venæ sanguinis riui.

Pulso, sas. frequentatiuum à pello, significat sæpe percutio, verbero. ἐντείνω, κόπτω, ἀράσσω, πιέζω. schlan oder klopffen) kloppẽ) frapper ou battre)

Cice.De Suppli.Lictores consistunt valentissimi, ad pulsandos verberãdosq; homines exercitatissimi.Terent.in Adelph.Sed quis hoc ostium pulsauit? Transfertur & ad animum.Plaut.in Epid. Id ego experior, cui in vnum multa confluunt, quæ meum pectus pulsant. Interdum pulsare, est violare,lædere.Verg.libr.12. Æneid.Pulsatos referens infecto fœdere diuos. Interdum sono, ἀνακρούομαι, vt pulso lyram.Pertinetq; pulsare ad homines, sonare ad instrumẽta,vt Sonat campana. Vnde dicimus,Pulsatum est ad tertiam, non autem,sonatum. Cum autem dicimus,Pulso cithara,idem est,quod cano,vel ludo.Verg.Iam pectine pulsas eburno. Huius composita sunt,Compulso, Expulso,quod est valde pulso.

Pulsus,est vbi coniungitur manus lacerto,σφυγμός. (den puls) le poux) Plin.Arteriarum pulsus in cacumine membrorũ euidens,maximè index morborum, in modulos legesq; metricas, per ætates stabilis,aut citatius aut tardius. Idẽ alibi,pulsum percussum appellat.Nam vitę gubernacula tenet, & ictu crebro aut lãguido valetudinem indicat. Nam lib.7.ait,Venarum inæquali aut formicante percussu. sed hoc ex arterijs est.Alarum autem in auium lateribus, πτέρυξις.

Pultarius,à pulte accipitur pro vase pultis,hoc est, in quo puls decoquebat. ἀλευϛικός. Corn.Celsus, Si cætera defecerint, caliculus,aut pultarius oris compressioris ei rei commodè aptatur.

Pulticula,(πολτίον)diminutiuum à pulte,quo vsus est Plin.lib.26.cap.8.

Pultiphagonides, (πολτιφάγος) id est, pultis deuorator.

Pulto,as.(κόπτω) idẽ quod pulso,fitq; à supino pultum,quo antiqui vtebantur. Plaut.Pultando con fregi fores. Terent.Cesso iam pultare ostium.

Pulueresco,(κονιορτοῦμαι) in puluerẽ redigor,quod à puluereo fit.Vnde & dispuluereo,pro dissoluor.

Puluero,ras.(κονιορτόω, κονίζω) in puluerem redigo.Apud Plin.est, puluerem ex glebis super ipsis vuis excitare,vt deinde maturescãt:Sunt (vt inquit) qui puluere quoq; vuas ali iudicent, pubescentesq; puluerent. Hinc Pulueratio,quæ est genus culturæ (vt inquit Ser.in.2.Georg.) quo imminutæ glebæ vitibus applicãtur.Col.li.11.ca.2. Sed frigidioribus regionibus puluerationem faciunt,quam vocant rustici occationẽ,cum omnis gleba in vineis refringitur,& resoluitur in puluerem.Pulueret Plaut.dixit,pro puluere plenum fit. ait enim,Exi tu Daue, age, sparge, mundum esse hoc vestibulũ volo,Venus ventura est nostra,nollo hoc pulueret.

Puluinar,(προσκεφάλαιον) eyn oorkussin) eẽ hooft pulw) vng oreillier.) pen.prod. quasi pluminar, est quod capiti dormituri supponimus,ad pluminorum similitudinem.Iuuen.Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem. Quo etiam nomine dicitur lectulus,qui in templis sterni cõsueuit, numini dicatus.Cic.pro Domo sua,Ea arã & ædiculam,& puluinar sub saxo sacro dedicauit. Vnde Lectisterniũ nuncupatur, sicut docet August, li.3.Ciuit.Liu.Curatum lectisternium,& per triduum habitum,decemuiris sacrorum curãtibus, & puluinaria in conspectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ,tertium Marti & Veneri, quartum Apollini & Dianæ,quintũ Vulcano & Vestæ,sextum Mercurio & Cereri.Videtur aũt dici puluinar à pluma qua fulcitur.Abusiue tamen puluinaria pro templis dicuntur.Inde apud Liuium legitur,ad omnia puluinaria sacrificatum fuisse.Videntur etiam accipi pro illis puluinis, in quibus simulachra Deorum recumbẽtia collocantur.Acron,Puluinaria dicebãtur,aut lecticæ diuorũ,aut tabulata,in quibus stabant numina,vt eminentiora viderentur.

Puluinarium,rij.idem quod puluinar.

Puluinatus,ta.tum.(προσκεφαλαιώδης) quod est ad similitudinem puluini molle,ac conuexum. Plin. Lanuginoso ac puluinato calice.

Puluinus,seu Puluillus,(προσκεφάλαιον)eyn kussen) vng coussin ou coussinet.) à pluma,quasi pluminus,quòd plumis pullorum fiat,ceruical,seu plumatus.Quandoq; accipitur pro lecto. Cicero in Verr.act.7. Nam vt mos fuit Bithyniæ regibus, lectica hexaphoro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus,Melitensi rosa farctus. Apul.Quatuor eunuchi confestim puluinis cõpluribus,vento tumentibus, pluma delicata, terrestrem nobis cubitum perstruunt. Item puluini vocantur, qui scabellis superimponuntur, quò mollior fit sessio. hoc est,lectuli quidam exigui,lana vel tomẽto,vel pluma,vel alio genere pleni,vulgò cussini. Cice.Afferri iussit puluinos,& omnes in suis sedibus sederunt.Iuuen.De puluino surgat equester. Et puluini,areolæ,terra elata inter duos sulcos in hortis, quæ porca,à porrigendo, in agris appellatur. Habet enim veluti puluinorum in quibus sedemus similitudinem, propter quod & torus à quibusdam dicitur. Plinius libro 19. cap.14.Areis distingui, easq; resupinis puluinorum toris ambiri singulis tramitum sulcis, quà datur accessus homini,scatebrisq; decursus.Col. libr.11.cap.3.Vlpicum habet, velut allium, plures cohærẽtes spicas,hæq; cum sint diuisę,liratim seri debebunt,vt puluinis positę,minus inuestentur hyemis aquis. Idem lib.5. cap.10.Omnium autem generum ramos circa Calend. Martias in hortis per puluinos arearum disponere conuenit. Hinc Puluinulus, diminutiuum. Columel. lib.De Arboribus cap.10.Sed quæcunque in cliuis erunt positæ,ita ablaqueandæ sunt,vt à superiore parte secundum codicem lacusculi fiant,ab inferiori autem puluinuli altiores excitentur. Item puluinus,arena durior,q̃ in modũ saxi lapidescit.Vitr.li.5.Puluinus firmissimè struat.Ab hoc puluino arenario videtur Plaut.in Cas.per translationem dixisse,Ibo intrò, subducã nauem rursum in puluinariũ. Item puluinus, machina,qua naues in portum subducuntur.

Puluis,(κόνις,κονιορτός) staub, puluer) stof,poeyer) pouldre) generis masculini & fœminini. Propertius,Sit mihi perpetuæ puluis Hetrusca dolor.

Dicitur autem puluis (vt quidam putant) à pellendo, quòd pellatur vi venti. Apud antiquos etiam puluer dicebatur. Sed ab eo quod est puluis, genitiuus erit puluis: à puluer verò, pulueris. Verū in vsu est tantum puluis in recto, pulueris in obliquis. Ponitur aliquãdo puluis pro loco certaminis. Cice. 3. De Legib. Doctrinam ex vmbraculis eruditorū, ociocꝫ, nō modò in Solem atq; puluerem, sed in ipsum discrimen aciemq; perduxit. In suo puluere currere, id est, in sua materia scribere. Oui. Fast. Inq; suo noster puluere currat equus, Id est, in argumento Latino ingenium nostrū se exerceat. Citra puluerē (ἀκονιτί) cōtingit, quo quis facilè citraq; negociū potitur. vide Chil. Eras.

Puluisculus, & Puluisculum, (κονίσαλος) diminutiua sunt à puluis. Et generaliter de omni puluere dici potest. Apuleius, Nisi, vt petisti, munditias dentium, & nitellas oris, ex Arabicis frugibus tenuem, candificum, nobilem puluisculum, complanatorem tumidæ gingiuulæ. Propriè autē significat puluerem illum, quo vtuntur puellæ, qui & cinis dicitur. Ad cuius differentiam alius cinis immundus appellatur. Verg. Et cinerem immūdum latos iactare per agros. Hinc Puluereus, rea, reū. & Puluerulentus, ta, tum. (κονιορτώδης) idem significant, plenum scilicet pulueribus. vt puluerulenta via.

Pumex, (yn bunsteyn) pierre ponce) lapis cauernosus, qui ad corpora leuiganda laudatissimus est, in mari crescēs. Verg. li. 12. Æn. Vt cum latebroso pumice pastor. Catullus fœm. gen. protulit. Pumices præcipui sunt in Æoliis insulis. Probatio eorum est in candore, ac minimo pondere, & vt maximè spongiosi, atq; aridi sint, ac teri faciles, nec in fricãdo arenosi. A Græcis dicitur κίσηρις à κὶς vmiculo. vis eius in medicina, extenuare, siccare.

Pumico, as. pen. cor. pumice polio, leuigo, κισηρόω. Tibul. Pumicet, & canas tondeat antè comas. Vnde Pumicatum, pumice politum.

Pumicosus, a. um. (κισηρώδης) quod pumicis vel naturam vel similitudinē habet, hoc est, rarū, & cauernosum. Plin. libr. 17. cap. 5. Pumicosa terra. Et Pumicosus dicitur locus, pumicibus plenus.

Pumiceus, adiectiuū, idem quod pumicosus. Plau. in Pseud. Pumiceos oculos habeo, non queo lachrymas exorare.

Pumilis, pen. cor. paruus, nanus. (νᾶνος.) Colum. lib. 8. ca. 2. Pumiles aues (nisi quem hu militas earum delectat) nec propter fœcunditatē, nec propter alium reditum nimium probo. Ibi multi pumiliones legunt, non pumiles.

Pumilus, & Pumilio, authore Placiade, mollis & eneruis dicitur, χαμαίζηλος. Dicitur & Nanus. De Pumilione epigramma est apud Mart. lib. 14.

Punctim, aduerbium, significat per punctiones, infixionesq; gladij, siue pungendo, ἐκ διαλήψεως. Punctim cæsimq;, (ἐκ καταφορᾶς καὶ διαλήψεως) prouerbium à gladiatoribus tractum, qui in hostem irruentes, nunc punctim, nunc cæsim lancinant. Liuius. 2. Bel. Pun. Hispano punctum magis quàm cæsim assueto petere hostem.

Punctus, masc. genere, & Punctum, neutro genere dicitur, σημεῖον, στιγμή. Seneca, Punctum, & adhuc puncto minus, mundi quod incolimus. Plin. lib. 2 Non aliud est terra vniuersa, quàm mundi punctus. Tradunt Geometræ, punctum esse corpus indiuiduum, in quo neq; longitudo, neque latitudo, neq; altitudo deprehenditur, & ob id incomprehensibilem breuitatē sui, in partes diuidi non posse, quod protractum lineam efficit, id est, corpus vnius demensionis. Longum enim est sine lato, & duobus punctis ex vtraque parte solam longitudinem terminantibus cōtinetur. Hanc lineam si geminamus, alterum corpus efficitur, qđ duabus dimēsionibus extruitur, & longo latoq;, sed alio caret. Punctis autē quatuor continetur, per singulas scilicet lineas binis, & hoc Graeci ἐπίπεδον, nostri planum siue superficiem vocant. Quandoq; tamen punctum sumitur pro temporis vel horæ momento. Cic. Itaq; ne punctū quidem temporis in ipsa fortuna fuisse. Quandoq; pro minima cuiusq; rei particula. Idem pro Plancio, Nam quòd questus es plures testes te habere, quàm quot in tribu puncta tuleris. Quãdoq; pro suffragiis, & fauore: quoniam Veteres suffragia non scribebant, sed puncto notabant. Vnde Expuncti, (ἀποδοκιμασθέντες) dicebant viles, eiecti, siue fauore priuati. Horat. Omne tulit punctum; qui miscuit vtile dulci. hoc est, Solus suffragia iudicum tulit, qui & vtile, & dulce scripsit, quoniam prodesset, & delectaret.

Pungo, gis. pupugi, vel punxi, punctum, non solum de ferro, sed de quacunque alia re dicitur. νύττω, στίζω. stichen, stupffen) stecken) poindre.) Var. Admota aspis cum pupugerit, si non occidat, sciat ex pusillorum esse stirpe. Hinc Punctio, onis, verbale, & Punctus huius punctus, idem. ipsē pungendi actus. Plin. libr. 29. cap. 6. Mustellæ etiam oculis punctu erutis, aiunt visum reuerti. Huius composita sunt, Compungo, quod est, totū pungo, ferio, seu signo. Cic. lib. 2. Off. Ad eam ex epulis in cubiculum veniens, barbarum, & eum quidem. (vt scriptum est) compunctum notis Thraciis, districto gladio iubebat anteire. Id est, signatum, vel percussum. Vnde sequitur, O miserum, qui & barbarum, & stigmaticum fideliorem putaret, quàm coniugē. Expungo foras mitto, ἐκκλείω. Persius, Expungam, nanque est scabiosus, & acri Bile tumet. Cornutus, Propriè expūgam. id est, foras mittam. Tractum à militibus, qui expuncti dicuntur, dum è militia mittuntur. Repungo, de quo alibi.

Punicus, a. um. pen. corr. quasi Pœnicus, à Pœnus, qui à Phœnicia, detracta aspiratione deducitur, λιβυκός. Verg. Punica regna vides. Et Punicus color, siue Puniceus, (φοινικοῦς) qui est coloris rubentis, qui Græcè Phœnicos dicitur, Horat. Puniceis inuecta rosis. Nā exuperantiā, rubortsq; splēdorem (teste Gell. lib. 3. cap. 9.) significat. Punica mala, (ῥοιαί) granata, quæ hoc cognomen sibi circa Carthaginē vendicarunt, vbi & multa & insignia nasci perhibentur. Granata dicūtur, à gra-

 nis,

nis,quibus sunt referta. Hinc Punicanus adiectiuum. Vt Punicani lecti,apud Ciceronē pro Muræna, id est,lecti ex Phœnicia , vel qualibus vti Carthaginenses solebant.

Punio,nis.niui.nitū. quod & pœnio dicitur, quasi pœna afficio,castigo. τιμωροῦμαι,κολάζω.straffen) punir.) Cic.Pro Domo sua, Tu eū supplicio puniendum putasti. Inuenitur & punior deponens apud Ciceronē plerisq; in locis. Pro Milone, Cuius tu inimicissimum multò crudelius etiam punitus es, quàm erat humanitatis meæ postulare. Hinc impunitus,non punitus,ἀτιμώρητος. Sallust. Impunitos eos dimisere. Item impunitas.

Pupa,pæ. puella. vide in Pupus.

Pupilla,siue Pupula,pars oculi parua,qua continetur vis videndi,κόρη.eyn augöpffel) eenē oogappel) la prunelle de l'oeil.) Cice. 1. De Nat. Deor. Acies ipsa qua cernimus,quę pupilla vocatur,ita parua est, vt quæ nocere possint, facilè vitet. Et Plin.libro. 11. scribit, absolutam vim speculi in oculis, vt tam parua illa pupula , totam imaginem reddat hominis.

Pupillaris,(ὀρφανικὸς) à pupillo deducitur. Inde Pupillaris ætas,pupillare negotiū, quod ad pupillū pertinet. Liui.4.Bel.Pun. Pecuniæ quoq; pupillares primò,deinde viduarū cœptæ conferri.

Pupillus,à puppus deriuatur,pro impube,qui desijt esse in patris potestate vel morte vel emancipatione,ὀρφανός. eyn vatterloser) een vaderloos mensch) vng pupille.) Hieronym. Pupillus dicitur,qui nō habet patrem. Orphanus,qui nec patrem habet nec matrem.

Puppes,& Puppis, posterior pars nauis. πρύμνα. Vergil. Puppibus illa prius patulis, nunc hospita plaustris. Aliquādo poëtis ponitur pro naui tota, Oui.de Ponto, Dum mea puppis erat valida fundata carina. Ponitur aliquando per translationē pro loco honoratissimo in rep. Cic.Fam 9. Sedebamus enim in puppi, clauumq; tenebamus, nūc autem vix est in sentina locus.

Pupula,læ. idem quod pupilla. Lucret. Et quoniā plagæ quoddam genus excipit in se Pupula,cum sentire colorem dicitur album.

Pupulum,vrbs est à latere meridionalis Sardiniæ.

Pupulus,& Pupula,dimin.à pupus & pupa. Catullus, Depræhendi modò pupulum puellæ.

Pupus,puer paruulus,tenerior. παιδάριον. Pupa,puella, Varro, Mammam lactātis sugentem pascere pupū. Auson. Barbara quæ Latias vincis alumna pupas. Martial. Pupam se dicit Gellia,cū sit anus. Et à similitudine pupa quoque paruula puellaris imago dicitur, ἀγαλμάτιον.eyn puppe.) Varro in Orig. Itaq; breui tempore magna pars in desyderium puparum & sigillorum veniebat. Moris autem fuit veterum puellarū,paruula quædam puellaria simulacra ex linteo insuere,deinde tomento infarcire, tum vestibus amicire. Has virgines pueritiam ingressæ,Veneri (tanquam virginitatis suæ insignia) condonabant,vt faustum futurum matrimonium cederet. Vnde Persius, Dicite Pōtifices,in sacro quid facit aurum? Nempe hoc quod Veneri donatæ à virgine pupæ.

Purgamen,seu Purgamentū,sordes,quæ ex re aliqua immunda & lurida tergitur,& repurgatur, Græcè κάθαρμα,περίψημα dicitur. Colu.libro.1. Sterquilinia quoque duo sunt. Vnum quod noua purgamenta recipiat,& in annum conseruet,alterum verò ex quo vetera vehantur.

Purgo,as.(περικαθαίρω, ῥύπτω) seuberen,reynigen) purger,nettoyer) mundo,quasi purum ago,hoc est,educo. Colu.lib.2. Itaq; cauatum foramē cum purgauerimus vndique, adrasos surculos inserimus. Terent.in Adel. Pisces cæteros purga Dromo,congrum istum maximū in aqua sinito ludere paulisper. Per translationē purgare, significat excusare,ἀπολογεῖσθαι. Idem in Eunuc. Sed heus tu purgon' me de isthac Thaidi, Quòd eā me amasse suspicata est? Purgari rationes dicuntur,quando deciduntur superflua aut obstātia, collatione facta accepti,& expensi. Hinc purgatio,verbale, ipse purgandi actus. Ponitur aliquādo pro excusatione. Teren.in Heau. Nescio quid peccati portet hæc purgatio. Purgationes fœminarum,pro menstruis dixit Plin.libr.20.ca.4. Purgationibus (inquit)fœminarum,& vesicæ,& vrinæ vtile decoctum. Huius verbi composita sunt, Depurgo, Expurgo,perfectè mundo,seu palam excuso. ἐκκαθαίρω,ἀπολογοῦμαι. Colum.libr.2. Cum cursus amplior messis prouenerit , quicquid extercetur, capisterio expurgandum erit. Idem libr.5. Dolabella conuenit expurgari , quicquid emortuum est,deinde falce radi viuo tenus. Terent.in Hecy. Quod me accusat nunc vir,sum extra noxā, sed non facilè expurgatu,ita animum induxerunt socrus omnes esse iniquas. Perpurgo,valde purgo, περιπλύνω. Cato de re Ru. Aluum mouebit,& postridie perpurgabit sine periculo . Repurgo,rursus purgo,ἀνακαθαίρω. Lactan.lib.4. Pollutos,& dispersos maculis repurgabit.

Purifico,mundo,purum facio. ἁγνίζω. reynighen) purifier) Sueton. De Octa.Augusto, Pauloq; post egressum, illamq; expergefactā,quasi à cōcubitu mariti purificasse se,& statim in corpore eius extitisse maculam. A quo Purificatio, & quo nonnulli vtuntur Purificus,καθαρτικός.

Purimè,dixerunt veteres pro Purissimè.

Puritas,sauberheyt) suyuerheyt) purete.) & munditiam,& inanem simplicitatem significat. ἁγνεία καθαρότης. Cuius contrarium est impuritas, turpitudo seu improbitas.

Puro,as.purum facio,quasi pus extraho,πτύω,ἰχωρίζω. A quo depuro penult.prod. vnde depuratū, dicimus mundatum. Suppuro,de quo suo loco.

Purpura,(πορφύρα) piscis ex concharū genere,annis septenis viuens. Congregatur verno tempore,mutuoq; attritu lentorē quendam veluti ceræ emittit,sed nobilem illum succum ad tingendas vestes in medijs faucibus habet,reliquo tempore fere sterilis,cum vita succū emittit,& ideo viuas capere oportet,πορφύρα à Græcis,à nostris purpura. Hinc Porphyriacus, purpureus. Ouid. Et porphyriacis figere labra genis. Hinc etiam Pur-

pur

pureus, color, (πορφυροῦς) dicitur, qui nigricantis rosæ splendore sublucet, cæterorum omnium colorum gratissimus, & tingendis vestibus maxime expetitus. Hæc ferè ex Plinio lib. 6. cap. 36. vbi plura leges. Hinc purpureæ vestes dictæ sunt Tyriæ, à loco vbi purpura fit. Purpureus tamē niger color est, rubore quodam admixto. Quandoque cæruleus dicitur, præcipuè quando de mari & flumine dicitur, quòd ex altitudine nigrum accipimus. Vnde Verg. lib. 8. Geor. In mare purpureū violentior influit amnis. Inde purpurescit, πορφυρίζει, ὑποπόρφυρον γίνεται, id est, purpureum fit. Cic. li. 2. Acad. Quid mare? non ne cæruleum? aut eius vnda, cum est pulsa remis, purpurascit? Sciendū autem est (vt Vitru. inquit) quòd purpura, pro Solis propinquitate colorem habet. Et puniceū quidem procreat Aphrica, id est, quasi violaceum colorem, Tyros autem rubrum. Purpura in violæ colorem tendens, violacea dicitur. Cornelius Nepos, Me iuuene, violacea purpura vigebat. Accipitur quandoque purpureus pro pulchro. Verg. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura à pelago pelagia appellatur. Purpura, antiquitus erat insigne Romanorū magistratuum, quod Martialis affirmat, cum ait, Diuisit nostras purpura vestra togas. Ponitur aliquādo pro ipsis magistratibus. Martial. Purpura te felix, te colit omnis honos.

Purpurarius, a, um. quod ad purpuram pertinet, πορφυρικός. vt Officina purpuraria, in qua purpura fit. Plin. libr. 35. cap. 6. Alterum genus eius in purpurariis officinis.

Purpurasco, cuius tertia persona inuenitur apud Cic. id est, purpureus fio. Vide in Purpura.

Purpuratus, a, tum. quod est purpura ornatū, πορφυροφόρος, πορφυρόφορος. Vnde Purpurati leguntur ii, qui apud principes dignitate anteirēt. Cic. lib. 1. Tusc. Quæst. Istis quæso (inquit) ista horribilia minitare purpuratis tuis.

Purpureus, rea, reum (πορφύρεος) quod est totum ex purpura. Inuenitur etiam Purpureus, pro purpurato. Horat. lib. 1. Carm. Et purpurei metuunt tyranni.

Purpurissa, color qui bombyci mixtus, mulierum genas tingit, ἀνδρείκελον.

Purpurisso, sas. purpurissa inficio. (ἀνδρεικέλῳ χρίω) Plautus in Trucul. Istas buccas tam bellè purpurissatas habes.

Purpurissum, genus coloris factitij, quo genas oblinunt mulieres, & quo vtuntur pictores, & cum purpuris pariter tingitur. Plin. libr. 35. cap. 6. Et reliquis coloribus, quos à dominis dari diximus, propter magnitudinē pretij, ante omnes est purpurissum è creta argentaria cum purpuris pariter tingitur, bibitque eum colorem celerius lanis. Hoc Græci vocant ἀνδρείκελον.

Purpuro, as. purpuræ colorem habeo, siue reddo. Colu. lib. 10. cap. 10. Tum quæ pallet humi, quæ frondens purpurat auro Ponatur viola, & nimium rosa plena pudoris.

Purulentia, tiæ, ipsa puris plenitudo, vel vulnus plenum pure. τὸ πυῶδες.

Purulentus, a, um. (πυώδης) quod pure siue sanie plenum est. vt aures purulentæ. Hinc Purulentè, aduerb. Plin. lib. 23. in Proœm. Cicatricibus marcidis, ossibus purulentè limosis plurimū confert.

Purus, ra, rum. mundū sine sorde, (καθαρός, ἁγνός.) reyn, lauter) (suyuer) pur.) Hinc pura vestimenta à Veteribus dicebantur, quæ sacerdotes ad sacrificia sumebant, id est, non obsita, non fucata, non maculam habentia. Et purè lautū, quod aqua pura lotum erat. Et purum aurum, quod expurgatum coctumque esset. Vlpian. in l. locū, De relig. & sump. Purum locū esse definit, qui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. Hinc pura oratio, quæ facilè assensum auditorum meat. Pura hasta, à Vergilio 6. Æneid. quæ est sine ferro, quæ præmium fuit apud antiquos eorum, qui prælio vicissent. Pura vasa, à Paulo in l. si in rem. de rei vendicatione, dicuntur, quæ sunt sine emblemate, sine celatura & incrustatione. Purum iudiciū, à Cicerone. 2. de Inuent. ponitur pro simplici, & absoluto omni exceptione. Hinc purè & puriter, aduerbia. Huius contrarium est impurus, quod modò sordidū, contaminatumque significat. Cic. Quàm multis illum ingenuis, quàm multis matribus familiās, in illa tetra atque impura legatione, vim attulisse existimatis? Modò improbum. Teren. Mei loci atque ordinis hominem haud impurum.

Pus, puris, gen. neut. sanies est, & quicunque humor in putredinem versus, πύον. eyter) etter) la boue & ordure.) Mouere pus, est pus excitare & extrahere. Celsus, Aliud emplastrum eodem nomine puri mouendo est.

Pusa, pro puella apud antiquos accipiebat. Festus.

Pusillanimis, qui est pusilli animi, quem Græci ὀλιγόψυχον, μικρόψυχον dicunt, cui contrarium est magnanimus. A quo Pusillanimitas, μικροψυχία, ὀλιγοψυχία, & Pusillanimiter aduerbium.

Pusillus, diminut. à pusio, id est, paruulus, τυτθός. kleyn) petit.) A quo fit aliud diminutiuum Pusillulus. Trebonius ad Cic. lib. 12. Ego tamen nactus in nauigatione nostra pusillum laxamenti, Id est, paululum recreationis, relaxationis.

Pusio, paruus puer, παιδίον. eyn kind) enfant.) Veteres enim pusum & pusam, pro puero & puella vsurpabant. Cic. pro Cælio, Et propter nocturnos quosdā manes, metu tecū semper pusio cum maiore sorore cubitauit. Capitur tamen ferè semper pro masculo scorto.

Pustula, pfütlin) een puystken) empoulle.) est species occultæ vomicæ, siue tuberculū in summitate cutis nascēs. Martial. Feruida ne trito tibi pollice pustula surgat, Exornent docilē garrula plectra lyram. hic pro verruca, & quam ampullam vocamus. Pustulæ sunt apud Celsum lib. 5. id genus morbi, quod variolas & rubeolas vocāt, morbus in ætate pueril maximè eueniēs, vt inquit ille, rarò in medio corpore, sæpe in eminētibus partibus. Budæus. Hinc Pustulatus, adiectiuū, pustulis plenus. Græci pustulas vocāt φλυκταίνας, quarum tria sunt genera. Exanthemata, quæ Plin.

Eruptiones pituitæ, aliquando Papulas vocat. Psydracion, paulò durius est, ac subalbidū & acutum. Epinyctis, pustula sublivida, modicè tumescens, & plena sanguine in tibijs & pedibus, ferè noctu maximè infestans, à quo nomen trahit.

Pustulatum argentū, (ἀργύριον φλυκταινῶδες) à pustulis dicitur, quæ in argento cælato in asperditatem quandā excisæ visuntur, sicut pustulæ in corpore oriūtur, similes illis pustulis, quæ ex verruca vel ex sudore nascuntur. Mart. lib. 7. Sed caussam scio, nulla venit à me Argēti tibi libra pustulati. Tranquillus in Nerone, Pustulatum argentū postulit pro purgatissimo & excoctissimo, cuiusmodi aurum obryzū à Græcis appellatur, Exegitq; (inquit) argēti fastidio, & acerbitate nummū asperū, argentū pustulatū, aurū obryzū, vt plerique omnem collationem palàm recusarent. Bud.

Pusula, est tumefactio illa leuis, quæ in coquendo pane solet assurgere, quā. Fest. Hetā quoq; vocari scribit, quod pro re nullius precij ponitur. Pusula etiam morbi genus, qui alio nomine dicitur sacer ignis. Colu. l. 7. c. 5. Est etiā insanabilis sacer ignis, quā pusulā vocāt pastores. Hinc Pusulosus, qui eo morbo laborat. Idem ibidem. Viuā pecudem, quæ fuerit pusulosa, resupinam obruamus.

Putamen, rerum repurgamentū, κέλυφος, ἀπόρριμμα. Nam quicquid ex aliqua re proijcitur, putamen appellatur. Plautus in Capt. Nucleum amisi, reliqui pignori putamina.

Puteal, prætoris tribunal, vel subsellū dicitur. Horat. Forū putealq; Libonis Mandabo siccis. Persius, Si puteal multa cautus vibice flagellas. Et puteal, quo cooperitur puteus.

Putealis, & hoc le. qd ex puteo est, φρεάτιος. Oui. Vt quò dux Pœnus mersit putealibus vndis.

Puteanus, a. um. (φρεατικός) eiusdē significationis. vnde aquā puteanā dicimus. Plin. lib. 16. Deinde quantum expressere, adijciunt vinaceis aquæ puteanæ, vt & secundarium passum faciant.

Putearius, qui puteos fodit, φρεατορύκτης. Pli lib. 31 cap. 3. Depressis puteis, sulphurata vel aluminosa occurrentia putearios necant.

Puteo, putes, putui, (μυδάω) stincken) puir.) fœteo & mali odoris sum, producit primam syllabam. Horat. Putet aper, rhombusq; recens. Persius, Nec inuideas, quòd multa fidelia putet In locuplete penu. Hinc putesco, mali odoris fio.

Puteoli, (ποτίολοι) ciuitas Campaniæ, ab aquæ calidæ putore dicta (vt inquit Festus) licet alij putēt à multitudine puteorum earundem aquarū gratia factorum. Hęc etiam vocata est Dicearchia (à iustitia administrationis & gubernationis) à Samijs condita, vt voluit Euseb. eo tempore, quo Tarquinij à Bruto sunt expulsi. Hinc fit Puteolanus, a. um. Δικαιαρχικός, Δικαιαρχίτης. Cic. Thermo: Cluuius Puteolanus valde me obseruat. Legitur frequentius pluratiuè, ποτίολοι.

Puteus, qui perpetuas habet aquas (vt docet Aug.) & de viuo fonte manātes, φρέαρ. eyn schöpffbrun, eyn sod) eenen bornput) vng puis.) Quintilian. lib. 7. cap. 3. Ille in puteo mortuus est inuentus. Dictus quòd puteat ex alumine, & sulphure sæpe, dum cauatur. Huius diminutiuū est Puteolus, φρεάτιον. Putea plurali numero, generis neutri, dixit Varro, teste Nonio.

Puticuli, sunt appellati à puteis, quòd ibi cadauera in puteis obruerentur, vel ab eo quòd in his corpora putrescerēt. φρεάτια, Romæ vltra Exquilias fuit locus publicus, dictus Puticuli, quoniā illic erat commune sepulchrum miseræ plebi.

Putidam orationem, σαπρὸν λόγον, dicimus per metaphorā, quæ auribus austera, insuauis, & (vt ita dicam) rancida est. Cic. in Orat. Quonam igitur modo audiretur Mysius, aut Phryx Athenis, cū etiā Demosthenes exagitetur, vt putidus. id est, vt cuius oratio putida esset.

Putidus, a. um. pen. cor. & Putulentus, a. um. quod est mali odoris. μυδαλέος, σαπρός. stinckig) stinckende) puant.) Plaut. in Bacch. Tanti est, quanti est fungus putidus. Nonius, Putidum non solum ab ore fœtido & graui, quod naribus probatur, sed etiam quod auribus triste, insuaue, austerum, rancidum, putidum dici posse authoritas vetustatis admisit. vt putida oratio, σαπρὸς λόγος. Hinc Putidulus & Putidiusculus, diminutiua. Cic. Cæsari, lib. 7. Sumus enim putidiusculi, quàm per te vix licet, verum video, licebit. Alij prudētiusculi legūt. Hinc quoq; Putidè, aduerbium, insuauiter, austerè, rancidè. Cic. De clar. Orat. Nam si quis eos, qui nec ineptè dicunt, nec odiosè, nec putidè, Atticè putat dicere, &c.

Putillatum aurum, χρυσίον πεφυσημένον, id est, purgatum, apud Iureconsultos. Putum enim purum dicebant Veteres.

Putisco, putidus vel mali odoris fio, ἀποδυσώζομαι. stinckende woorden) estre puant.) Cic. libr. 5. De Fin. Non inscitè illud dictum videatur, insuauem animum illi pecudi datum pro sale, ne putisceret.

Putitius, pro stulto à Plauto ponitur.

Puto, as. propriè significat falsa, superflua, & infructifera ex quacunq; re à veris & fertilibus reseco, & purgo, & deputo, καθαίρω. souberē, reynigen) suyueren, (noeyen) coupper, esmonder les arbres) Hinc putari arbores dicuntur. Colu. lib. 2. Neque arent, neq; vitem, aut arborem putent. Et vites, ἀμπελουργέω, Vnde arborū purgatores, putatores (τρυγηταὶ δένδρων) dicuntur. Plin. lib. 27. ca. 8. Curatum ea scio, omnibus ferè ossibus confractis, prolapsum ex arbore alta putatorem, circūdata vniuerso corpori. Et putari ratio dicitur, in qua sententia pura fit. Hinc factum est, vt putare pro cogitare, & consyderare, (οἴομαι, νομίζω) mercken, dencken) penser) capiatur. Cogitando enim resecamus mente, quæ falsa, aut inutilia sunt, & quod verū ac bonū est, huic cogitādo hæremus. Teren. in Eunu. Dū hæc puto, præterij imprudens villā. Vnde putare rē dicitur, quod est disputare de re, & declarare quid res ipsa velit, δοκεῖν. Teren. in Adel. Mitto maledicta omnia rē ipsam putemus. Interdum sumitur putare pro colligere, cōferre, rationem subducere, λογίζομαι. meynen, schatten, achten) estimer, iuger.) Plaut. in Aul. Putatur rae

tio cum argentario. Putare rationem, ponitur aliquando pro cogitare, considerare. Plau. in Cas. Verum autem altrouersum cum eam mecum rationem puto, eius esset mecum postulatio. Interdum aptare. Titius, Da pensam lanam, qui non reddet tempori putatam, rete facite, vt multetur malo. Interdū æstimare, iudicare, νομίζειν. Teren. in And. Rectè putas. Cic. de Amic. Attilius prudēs esse in iure ciuili putatur. id est, æstimatur. Cōposita sunt, amputo, à quo peramputo. computo, de puto, disputo, exputo, Imputo, (προσλογίζομαι) quod est quasi intus annumero, cōpenso. Et imputare, est ascribere, attribuere, & culpā dare, αἰτιᾶσθαι. Imputatus vero, ta. tum. pro non amputato sumitur. Interputo, in medium puto, διακαθαίρω. Colu. lib. 3. Rosam fruticibus ac surculis disponi per plusculos pedaleis conuenit, per idem tempus quo & viola, sed omnib. annis fodi ante Calend. Martias, & interputari oportet. hoc modo annis multis perennat. Opputo, Circumputo, περικαθαίρω. Plin. lib. 17. Opputatur autē, quicquid proximo tulit fructum. Perputo, perfectè puto, declaro, & vt dici debet profero, ἀποφαίνω. Plaut. in Cas. Nunc operā date, vt ego argumentū hoc vobis planè perputē. Reputo, rursus seu sæpe puto, retracto, quod dicimus cogito, & recogito, seu multū consydero, ac mecum voluo, ἀναπολῶ, ἀναπεμπάζομαι. Lactan. Cogitāti mihi, & animo meo sæpe reputanti priorē illū generis humani statū, & mirū pariter & indignū videri solet. Sall. Cum sententias nonnullorū ipse mecum reputo. Liu. lib. 1. Qui sis, non vnde natus sis, reputa. id est, bene consydera. Et reputare, est computare, ἀναλογίζεσθαι. Vlpianus, Item sumptus litis tutor reputabit, vt viatica, si ex officio necessario habuit aliquò exire vel proficisci. Supputo, calculo numero, λογίζομαι, & omnia habent pen. cor.

Putor, fœtor, δυσωδία. stanck) puanteur.) Cato ca. 157. Ea omnem putorem adimet.

Putrefacio, resoluo, corrumpo, putre aliquid facio. σήπω, τήκω. Colu. lib. 3. Per apertam vitis medullam nimius humor trahitur, idemq; truncum cauat, vnde formicis, alijsq; animalibus, quæ putres faciunt crura vitium, latebræ præbentur.

Putreo, tres, marceo, & in pus soluor, σήπομαι. Pacu. Quanquā annis & ætate hoc corpus putret.

Putresco, is. putridus fio, κατασήπομαι. verfaulē, eytrig werden) verrottē, veruuylen, ettrich wordē) se pourrir, corrumpre & gaster.) Colum. libr. 2. Vt herbarum culmis cæterisq; rebus immixta putrescant, quod vernacula lingua dicimus masrare. Idem in codē, Totum sterquilinium rastris permisceri oportet, quò facilius putrescat, & fit aruis idoneum. Huius composita sunt, Computresco, Imputresco, intus resoluor, ἐνσήπομαι. Colum. libr. 6. Nam animal ipsum oleo mersum necatur, & cum imputruit, conteritur.

Putris, & hoc tre. quod est corruptum, ac resolutū, σαπρὸς. faul, verrotten murh) vuyl, verrot) pourri, gaste, corrumpu.) Verg. lib. 11. Quadrupedante putrē cursu quatit vngula campū. Idē li. 1. Geor. Et Zephyro putris se gleba resoluit. Super quo Seru. Putris gleba, solubilis. Colu. li. 2. Idem pinguis ac putris, quia cum plurimū reddat, minimū poscit: & quod postulat, exiguo labore atq; impēso cōficit. Hinc Putridus, a. um. Cic. in Pison. Non dentes putridi deceperunt. Et putredo, dinis. (σηπεδών, σῆψις) corruptio, resolutio.

Putus, ta. tum. idem quod purus, καθαρὸς. vnde Putum argentū, id est, purgatum. Iuuenalis, Pauca licet portes argenti vascula puti. Plura vide apud Gell. lib. 5. cap. 6.

P A N T E Y.

Pycnostylon, (πυκνόστυλον) ædificium in quo sunt densæ columnæ.

Pycnocomon, herbæ nomen, de qua Plinius lib. 26. cap. 8.

Pyctas, (πύκτας) Græci vocant pugiles. Lamprid. in Heliog. Gladiatores ante conuiuium pugnantes sibi, & pictas frequenter exhibuit. Hinc Pyctale, pro certamine. Seruius, Pyctale certamē appellat pugnam cæstiuum. Hinc Colu. li. 8. ca. 2. gallinaceum in certaminibus gallorū pugnacem pyctēn vocat: Non rixosarū auium, inquit, lanistæ, cuius plerunq; totum patrimonium pignus aleæ victor gallinaceus pyctes abstulit. Dicimus igitur pycta, ctæ. vel Pyctes, ctis.

Pyctatium, (πυκτάτιον) apud Lamprid. in Alexan. vita, dicitur albū, hoc est, tabella dealbata, in qua nomina iudicum selectorum describebantur: sic enim inquit, Denique cum inter militares aliquid ageretur, multorum dicebat nomina. De promouendis etiam sibi annotabat, & perlegebat cūcta pyctatia, & sic faciebat diebus etiā pariter annotatis, & quis, & qualis esset in ciuitate promotus.

Pyga, (πυγὴ) dictio Græca, significat extremā partē tam anteriorē, quàm posteriorē. Hinc est quòd & membrū & nates significat. Trunci enim extremum vtrunq; est. A quo fit verbum πυγίζω. Vnde apud Martial. vetus legitur epigrammatis inscriptio, φιλοπυγιστὴς, quæ voces pluribus verbis aperiendæ non sunt ab eo, qui se religioni dicauerit.

Pygargus, (πύγαργος) capra quædā syluestris, nō dissimilis damis. Iuuen. Sat. 11. Apud quem Sumine cum magno lepus atq; aper, atq; pygargus, Et Scythicæ volucres. Plin. li. 10. cap. 3. pro quodā aquilarum genere accipit, Secundi generis (inquit) pygargus in oppidis mansitat, & in campis albicante cauda. Ex πυγὴ nates, & ἀργὸς album. Sunt qui putant esse herodiorum genus, quæ ales adeò coitui infesta est, vt cum vir cum muliere coire velit, acri dolore oculorum vtrinq; soluantur, ac morientium penè similes abeant.

Pygistę, (πυγισταὶ) dicūtur puerarij, & emasculatores quando libido præpostera virilē animū effœminat, à contrectādis natibus sic appellati, qui & pæderastæ, & puerarij à Latinis vocantur, & emasculatores, & pullipremones.

Pygmachia, (πυγμαχία) cæstuū pugna. πυγμὴ enim cæstus dicitur.

Pygmachus, (πύγμαχος) pugil.

Pygmæi, (πυγμαῖοι) breues homines. Vt lib. 7. scribit

Plin.ca.2.Populi in extrema parte montiũ Indiæ habitantes,salubri cœlo,semperq; vernante, qui ternos dodrantes non excedunt. πυγμὴ enim cubitus dicitur. Aug.lib.16.Ciuit.Alios statura cubitales,quos Pygmæos à cubitu Græci vocant, pugnãt cum gruibus,sed vincuntur.Horum mulieres quinto anno pariunt,& senescunt octauo. De Pygmæis Iuuen. loquitur Saty.13.

At subitas Thracũ volucres,nubemq; sonoram
Pygmæus paruis currit bellator in armis,
Mox impar hosti,raptusq; per aëra curuis
Vnguibus à sæua fertur grue. Si videas hoc
Gentibus in nostris,risu quatiere,sed illic
Quanq̃ eadem assiduè spectentur prælia,ridet
Nemo, vbi tota cohors pede nõ est altior vno.

Pyla,læ. πύλη,Latinè porta.Cic.ad Att.lib.5.Itaq; confestim iter in Ciliciam feci per Tauri pylas.

Pylæmenes , (πυλαιμένης) dux Paphlagonum, qui ad auxilium Troianorum profectus est . Et Pylæmeneus à poëtis dicitur.

Pyleus(πυλεὺς)nomen proprium.

Pylartes,(πυλάρτης) vir Troianus fuit.

Pylene, (πυλήνη) Ætoliæ oppidum. Papinius: Sensit scopulosa Pylene Fletaq; cognatis auibus Meleagrea pleuron.

Pylos,(πύλος) oppidum iuxta Thessaliam,à Neleo conditũ,vnde Nestor dictus est Pylius.Ouid. Illius attactu Pylius iuuenescere posset . Sunt & aliæ duæ ciuitates hoc nomine.

Pympla,(πύμπλεια) & Pympleiades, πυμπλειάδες. vide Musa.

Pyr,(πῦρ) Latinè ignis,à quo multa per compositionem fiunt. Et Pyren oliuæ nucleus,quòd facile ignem concipiat.

Pyra, (πυρὰ) lignorum congeries.Vergil.Innumeras struxere pyras. In his cremare corpora antiqui consueuerunt.

Pyracantha , (πυράκανθα) nomen est herbæ apud Dioscoridem lib.3.cap.15.

Pyracmon, πυράκμων,ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἄκμωνος, id est,ab igne,& incude. Nam πῦρ ignis, ἄκμων incus,qui nunquam à calenti incude discedit. Nomen est vnius ex Cyclopibus.

Pyralis,(πυραλὶς)pennata bestia,magnitudine muscæ,ex igne proueniens.Vnde & nomen à quibusdam Pyrausta,(πυραύστης)appellatur.Quandiu est in igne, viuit:cũ euasit longiore paulum volatu, tunc emoritur. vide Plin.lib.11.cap.36.

Pyrama , lachrymæ genus est ex metopio arbore stillans,est enim pingue,& resinosum.

Pyramis,idis.(πυραμὶς) moles maxima,quadrata, ita constructa,vt è lato in acutũ tendat in formã flammæ, quæ latior surgens, in acutum desinit, quales Romæ adhuc extant duæ , iam vetustate fatiscentes. Dicta pyramis,φ flammæ similitudinem habeat,vel à lapide pyropœcilo,qui & Thebaicus,ex quo ædificabatur, ab ignea quadã varietate. πῦρ enim ignis dicitur, ποικίλος varius. Pyramidem nostri metam vocant,quòd termini eorũ qui à metiendo,id est,mensurando,metę dicuntur,forma pyramidum ædificari solent, atq; ea figura pyramidalis vocatur. Erant pyramides in Ægypto,structurę ex quadratis lapidibus admirandę,fastigiatæ vltra omnẽ excelsitatem quæ manu fieri posset , (vt scribit Solinus) & sub eis sepulti reges. Excogitatæ primũ à regibus Ægypti,ne plebs esset otiosa,vel ne pecuniã successoribus relinquerent.Vide Plin.lib.36.ca.5.Hinc Pyramidatus,adiectiuũ, quod in pyramidis formã factũ est.Cic.1.de Nat.Deor.Quædã pyramidata,curuata quædam,& quasi adunca.

Pyramus,(πύραμος) pen.cor.propriũ adolescentis Memphitici nomẽ,qui Tisbes amore ardens,sese ipsum interemit. Hoc nomine etiã dictus est fluuius instar Nili limũ deferens,qui magnã Cilicię partem adiecit . De quo extat illud oraculum:

Tunc erit,vndisonus latè cum Pyramus olim
Littora perfundens Cyprum labetur in almam.

Pyratium,genus potionis,quod ex pyris factũ creditur,& loco vini sumebatur, ἀπιών.Hieron.Contra Iouin.Timotheo dolenti stomachum,vinum suadet bibere,non pyratium.

Pyrausta,(πυραύστης) vide in Pyralis. Præter ea quæ in dict.Pyralis dicta sunt,pyrausta apud Aristot. vermiculus est,quem & ceram vocat,aranei specie, nocens fauis.

Pyrene,(πυρήνη)nomẽ puellæ,Bebricis filiæ,in Pyrenæo monte ab Hercule compressæ, atq; à feris laniatæ,& ibi sepultæ Qui mons quoq; à poëtis Pyrene nuncupatur. Silius: Pyrene celsa nimbosi verticis arce, Diuisos Celtis latè prospectat Iberos. Tibul.Non fine me est tibi partus honos,tua bella Pyrene Testis,& Oceani littora Santonici. Hic mons Hispanię,Galliam ab Hispania diuidit, ab exortu æquinoctiali in occasum brumalẽ porrectus,à crebris fulminũ ignibus,vel ἀπὸ τοῦ πυρὸς, id est,igne.Nam(vt scribit Diodorus lib.6.)syluæ in Pyrenæo frequentes iniecto à pastoribus igne, prisci temporis flagrauerũt.Hinc Pyrenæus,πυρηναῖος.Silius à Pyrene puella Pyrenæũ saltum dici autumat.Dicitur aũt mons ipse,Pyrene,& Pyrenæus mons.Pyrene etiam fontis nomen fuit (vt inqt Probus)in Helicone Musis cõsecratus.Strabo aũt Pyrenẽ fontẽ sub Acrocorintho mõte nominauit.Cuius meminit Persius,& Plaut.in Aul. Interbibere sola si vino scateat , Corinthiensem fontẽ Pyrenea potest.Stat.li.1.Syl.Ne conscia detur Pyrene largos potius mihi gurges inhaustus.

Pyrenes,pen.prod.sunt cerasorum ossa seu baccæ, vt apud Arist.libr.2.Meteororum in fine,vbi sic legitur. γίνεται τὴν ἔκθλιψιν οἷον οἱ πυρῆνες οἱ ἐκ τῶν δακτύλων πηδῶντες. id est,fieri elisionem,vt nuclei è digitis exilientes.

Pyrethra, (πύρεθρον) herba medicinalis,quã vulgò nũc draconẽ vocãt,linguã adurens & mordicãs. Eius folia in acetarijs probantur,radice vtuntur pigmentarij.Pyrethrũ Macer vsurpat in neu.gen. alij quoq; permulti.Est pyrethrũ inquit,calidum siccũq;,& quartus in illo Est gradus,excutiat dentes si frigidus humor,Masticet hæc patiẽs,teneatq; diutius ore.Plin.lib.28.ca.9.Diosc.lib.3.ca.842.

Pyretus,(πυρετὸς)febris ab incẽdio appellata,quem admo

admodum apud nos febris à feruore.

Pyræus,(Πειραιεὺς) Atheniensiū portus,cui vrbs con iungebatur muro protracto ex oppido,in modū duorū crurū, ob aduentantiū multitudinē semp feruens,vel à Pyræo promōtorio,quod radijs So lis exuritur.At quoniam Græcè per α diphth. in prima scribitur, quæ in i verti solet,scribendum Piræus potius.Est & viri nomen proprium.

Pyrgobaris.(πυργόβαρις) turris,vel domus in mo dum turris ædificata.

Pyrgoteles,(πυργοτέλης)pen.cor.proprium nomen gemmarum sculptoris nobilissimi,adeò vt Alex ander Macedo edictum fecerit,ne imagines suæ ab aliquo quàm à Pyrgotele sculperentur.

Pyrgum,(πύργι,πύργιον)Tusciæ oppidū,quod & Pyrgi numero plur.dicitur.verg.10.Æn.Et Pyrgi veteres,intempestæq; Grauiscæ. ibi vide Seruiū.

Pyrgus,(πύργος)Latinè turris dicitur,quod fulgu reis ignibus feriri turres cōsueuerūt.A cuius simi litudine pyrgus etiā vasis genus dicitur à cauitas te fessili,quò coniecti tali agitatiq; mittuntur,an tequàm in alueolum emittantur.Horat.Mitteret in pyrgum talos. Cuius effigies instar turriculæ est,vnde nomē mutuatur.Martial.Turricula La tino vocabulo vsus est.Persius orcam dixit,Scire erat in voto damnosa Canicula quantum Rade ret,angustæ collo non fallier Orcæ. Hæc est illa turricula,siue pyrgus,quę alio nomine fritillus di citur à poëtis.Vnde Porphyrio dicit pyrgū signifi care,quod nos fritillum dicimus,in quo cōiectæ tesseræ agitatæq; mittuntur. Iuuen.Paruoq; eadē mouet arma fritillo.Quibus verbis clarum fit,dē turricula dictum esse. non de tabula lusoria,quæ lata & spaciosa esse consueuit,& quæ alueus,siue alueolus,siue latrūcularia tabula dicitur. Pyrgus etiam militaris ordo dicitur,quadringentos vi ros continens,& turma equestris.Sunt qui pyrgū dicunt ἀπὸ τοῦ πυρὸς,quia tendat in acutum.

Pyria,(πυῤῥα) vrbs insulæ Lesbi.

Pyriasis,(πυρίασις) fomentū contra pyretū febrim.

Pyricauta, (πυρίκαυτα) Latinè ambusta dicuntur, hoc est,adustiones, & adusta.

Pyrites,(πυρίτης) lapis,quòd plurimus illi ignis sit. Hunc nos ignarium dicimus,quidā etiā viuū vo cant,qui clauo vel altero percussus lapide,scintil las edit,vng caillou.Aug.lib.21.Ciuit.Pyritē lapi dem Persicum tenentis manū,si vehementius pre matur,adurere,propter quod ab igne nomē ac cepit. Præterea lapis molaris,pyrites vocatur,qd in eo quoq; ignis conspiciatur. Est & alius pyri tes,æris similitudine in Cypro reperiri solitus,& circa Acarnaniā, cuius vsus in medicina nō par uus est.Plin.lib.36.ca.19. (lorum.

Pyrobolarij,(πυροβολῖται)sunt iaculatores pyrobo

Pyroboli,(πυρόβολοι) pen.cor. sunt tela ignita, & ardentia,quæ cum flamma mittuntur.Vnde Plu tarch. in Dione scribit Pyrobolorum incendio complures extinctos.

Pyrobola,(πυροβόλη) malleus,qd ignita percutiat.

Pyrocorax(πυροκόραξ)auis luteo rostro nigra,præ cipuo sapore,nomē habet à colore rostri igneo. Latinè ignitus coruus dicitur,vide Pli.l.10.c.48.

Pyrodes, (πυρώδης) Cilicis filius,qui primus è silis ce excussisse ignem dicitur,quemadmodum asseru uasse in ferula Prometheus.Pyrodes prętera est lapis,qui & pyrites dicitur.

Pyrolabes,(πυρολάβης)q ea quę ignita sunt,capiat.

Pyromātia,(πυρομαντεία) cū accentu in pen.genus diuinationis,quæ fit per ignem.vide in Magia.

Pyropœcilus,(πυροποίκιλος) vide in Pyramis.

Pyrous,(πύροος)nomē vnius ex equis Solis,quasi ardens : nam quatuor esse perhibentur, Pyrous scilicet, Æthon, Phlegon, Eous.Sunt qui declinēt Pyrois,entis,sicut Simois,entis.

Pyrpile,(πυρπίλης) insula sic dicta, quòd ignis ibi primò repertus fuerit,hanc Delon dicunt esse.

Pyrrha,(πύῤῥα)Deucalionis vxor,de qua Iuuen.Et maribus nudas ostēdit Pyrrha puellas.Est & hoc nomine Cariæ ciuitas,iuxta Myrtoum pelagus.

Pyrrhicha,chæ.siue Pyrriche,ches.(πυῤῥίχη)saltatio Græcanica, quā Pyrrhus in Creta primus instis tuit,vt li.7.scribit Strab.& li.10.docet pyrrhichā repertā fuisse à Pyrrhicho, ꝓ iuuenibus ad discis plinā militarē exercendis. Plato lib.7.De Legib. Pyrrhicha est,q̄ motiones corporis imitaꝰ,quibꝰ tela plagæq; vitātur. Sueton.de Cæs.Pyrrhichen saltauerunt,Asiæ Bithyniæq; principum liberi.

Pyrrhicharij,(πυῤῥιχισταὶ) dicuntur saltatores pyrs rhidæ.

Pyrrhychius,(πυῤῥίχιος)genus pedis,qui constat ex duab.syllabis breuib.dictus à Pyrrho,q primus vi ctoria potitus,frequētib.pyrrhichijs laudatus sit.

Pyrrho,(πύῤῥων)nomē propriū philosophi. à quo philosophi pyrrhonij dicti, quos Græco cognos mento σκεπτικοὺς,id est,cōsideratores appellāt. ni hil enim decernūt,sed in quærēdo semper,cōside randoq; sunt. Ac ne videre quidē planè quicq̄ ne que audire se putāt. Aiuntq; veritatē incōprehen sibilē videri.Idē ἀπορητικοὶ,id est, ambigētes dicū tur,quoniā nihil affirmāt,& de omnib.ambigūt. Hic patria Elidēsis fuit,primò pictor,deinde Ana xarchi discipulus,vixit annis fermē nonaginta.

Pyrrhus,(πυῤῥὸς) Latinè flauus,siue rufus.Quo no mine dicti fuere Achillis filius, & Epirotarum rex, πυῤῥοι, qui bellum cum Romanis gessit, eò quòd rufi essent.

Pyrus,(ὄχνη,ἄπιος) arbor.Pyrum,ἄπιον,fructus,dis ctum quòd ad similitudinē pyramidis è lato tens dat in acutū,flammæ similitudinem reddens. Py rus,πυρὸς,etiam Latinè frumentū dicitur.De pys ris multa vide apud Plin.lib.15. cap.15.

Pythagorei , πυθαγόρειοι , dicti sunt qui sectam Pys thagoræ tenent.

Pythagoras, (πυθαγόρας) nomē philosophi,de quo dictū est: Mente deos adijt,& quæ natura nega uit Visibus humanis,oculis ea pectoris hausit.Hic in Italia in ea parte quæ magna Gręcia dicta est, maximā iuuenū multitudinē philosophiā docuit vbi vice numinis cultus est. Ex quibus Archita Tarentinus, Alcmeon Crotoniata, Hippasis Mes tapontinus, Philolaus Crotoniata maximē florue runt,qui dicti sunt Pythagorei. Et Italica philo

sophia, quę à Pythagora defluit. Dictus Pythagoras, quòd vera Pythio non minus loqueret. Venit aût in Italiã Tarquinio Superbo regnũ obtinẽte. Ferunt Pythagorã ab Ægyptijs sacerdotibus ceremonias, potentiasq; numerorũ, admirãdas vices, geometrię solertissimas formulas, à Chaldęis syderalẽ scientiã planetarũ, & stellarũ status, ambitus, effectus in genituris hominum didicisse. Cui Brachmanes Indorũ philosophi, pleraq; philosophiæ documenta contulerũt. Hic leges dedit Italis apud Crotoniatas & Metapontinos, cuius nõ minus sexcentis discipuli erant, qui noctu ad eũ audiendum confluebant. (quũtur.

Pythagoristæ, (πυθαγορισταὶ) qui vitã Pythagorę sequ

Pytheas, (πυθέας) & Pythermus, propria nomina, à Pytho deriuantur. & Pythodôrus, qui marmoris sculptor eximius fuit.

Pythia, thiorũ, (πύθια) ludi Apollinares, qui in Apollinis honorẽ sunt instituti, ob cædẽ Pythonis serpentis nocentissimi, aut vt Strab. li. 9. scripsit, hominis sceleratissimi, cognomẽto Draconis. Ouid. li. 1. Meta. Instituit sacros celebri certamine ludos Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos.

Pythius, (πύθιος) cognomen Apollinis à Pythone dracone, quẽ ipse in prima infantia sagittis interfecit. Iunonis nutu immissum, secundũ poëtarũ fabulas. Alij ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι, qđ est interrogare, & cõsultare. Inde vaticinãtes Phœbades, Pythiæ cognominãtur, vt scribit Strab. li. 9. Alij ab πύθειν putrescere, quod nunq̃ sine vi caloris efficitur.

Python, (πυθών) serpens. à πυθώ, qđ putredo, quoniam ex putredine terræ post diluuiũ Deucalionis natus sit. Et est tam masc. quàm fœm. generis. Claud. Cæruleus tali pstratus Apolline Python. Tibull. Vbi Delphica Python. Hinc Apollo Pythius. Est & Python (vt Solinus inquit) locus in Asia, in campis patentibus, vbi primo aduentus sui tempore aduolant ciconiæ.

Pythopolis, (πυθόπολις) ciuitas est in Asia, parte eius, quæ Mysia vocatur.

Pytisma, atis. (πύτισμα) leuis sputi irroratio, ab πυτίζω. quod est sputo leui & crebro irrorare. Sunt qui scribant pitysma cũ y in secunda. Iuuen. Qui Lacedæmoniũ pitysmate lubricat orbem. Id est, qui lubricat anulum sputo.

Pyxacantha, (πυξάκανθα) medicamentum quoddã, à buxo cui similis est folio.

Pyxis, idis, (πυξὶς) Græcũ nomen est à buxo, quod Græcè πυξὸν, Latinè buxulum, vasculum è buxo, quanquam & ex alia materia dici possit, quoniam ex eo ligno fieri cœpit. Nam (vt docet Quintil. li. 8. ca. 6.) pyxides cuiuscunq; materię sunt, quarũ vsus varijs rebus est accõmodatus. Plin. li. 18. ca. 11. Primori inest pyxis ferrea. Apul. de Asi. lib. 3. Arcula quadã reclusa, pyxides plusculas inde depromit. Huius diminut. est pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continẽtur. Corn. Celsus li. 6. Liquidum collyrium pyxidicula seruatur. A pyxide etiam pyxidatus, πυξιδωτὸς, dicitur, significatq; ad effigiẽ pyxidis in cõmissura formatum. Plin. li. 31. cap. 6. Commissuris pyxidatis.

DE LITERA Q.



Litera muta est, superuacua dicitur sicut & κ, quoniam c potest implere earũ vocabulũ, & propter nihil aliud scribẽda videtur, nisi vt ostendatur sequens u, ante alteram vocalem in eadem syllaba positum perdere vim literæ in metro, & vt pinguior per eam sonus habeatur, quam per c haberi possit. Quòd sanè terminatio ipsius q, & necessaria consequentia alterius u, post illud, & ante alteram vocalem indicare potest. Nunquam enim in eadem syllaba vocalem post q ponere possumus, cum inter q & vocalem interponamus u, vt qualis, queror, sequitur, loquor, quum (vt Victorino placet) quamuis hoc nonnulli per vnum u scribi velint. Transfertur autem q in c, vt loquor locutus, sequor secutus: in s, vt torqueo torsi: in x, vt coquo coxi.

Q ANTE V.

Quà, (πῆ, ᾗ, ᾗτινι) durch welches ort) lancx waer) par ou.) aduerb. modò significat per quẽ locũ. Verg. Dic mihi quà sit iter. Modò in quantũ, siue quatenus, ἐφ' ὅσον. Seneca. Hominem quippe quà animal est, moueri sensu oportet. Modò partim, vel tum. Plin. Epist. 5. li. 3. Medium tempus distentũ impeditumq;, qua officijs maximis, quà amicitia principũ egisse. Sic Cic. ad Attic. Intelligo te distentissimũ esse, quà de Butrothis, quà de Bruto. id est, quod tum ad Butrothos, tum ad Brutum pertinet. Vel partim ob Butrothios ciues, partim ob Bruti ludos. Et cum genitiuo, idem: At q̃ honesta, quàm expedita tua cõsilia, q̃ euigilata tuis cogitationibus, quà itineris, quà nauigationis, quà cõgressus sermonisq; cũ Cæsare. Id est, tum ad itineris rationem, tum ad nauigationem, &c. Vergil. Quà facere id possis, nostram nũc accipe mentem. id est, qua ratione. & Ouid. in Epi. Phyl. Quà patet vmbrosum Rhodope glacialis ad Æmum. id est, qua parte.

Quadantenus, (ἕως ὧν, μέχρι τινὸς) pen. cor. vsq; ad quandam partem siue aliquantulam. Plin. lib. 26. ca. 10. Tria autem genera eius, latum, & alterum longius, quadantenus rubens.

Quadi, Bohemorum olim gens, sicut & Marcomanni. Hieron. Sarmatæ, Quadi, Vandali, & innumerabiles aliæ gentes, equorum & vulpium carnibus delectantur.

Quadra, æ. (πίναξ) eyn viereckiger teller) een viercãte teljoor) vng trenchoir ou taillo ir & assiette) mensarium instrumentũ, ex stanno vel argento, super qđ dapes scinduntur, siue apponũtur scissę, quòd quadrata forma fieri soleat, veluti rotunda repositoria orbes dicimus, qui vulgò incisoria dicuntur. Fitq; aliquando etiã ex pane. Verg. lib. 2. Georg. Patulis nec parcere quadris. Iuuen. Vt bona summa putes, aliena viuere quadra.

Sunt qui dicant quadram panis fragmentum, siue frustum esse, quia olim apud Ro. quadrati panes dicerẽtur. Martial. Cum mittis turdumq; mihi, quadramq; placentæ.

Quadragesima, (τεσσαρακοστή) absolutè dicitur pro qua

quadragesima parte. Suet. de Cal. Pro litibus atq; iudicijs vbicũq; cõceptis quadragesima summæ, de qua litigaretur, exigebat. Sic dicimus decimã, vigesimã, quinquagesimã, centesimã. Quadragenarius, & Quadragies, τεσσαρακοντάκις, aduerb.

Quadragenarius, numeri est multiplicatiui. Quadragenarius lapis, id est, quadraginta librarũ, sic in alijs mensuratis. Quadragenarius homo, id est, quadraginta annorũ. Sic in alijs, vbi ætatem ingrimus. Grex quadragenarius, id est quadraginta capitum. sic cum alijs collectiuis numerũ incertum complectentibus. Liui. 7. ab Vrbe, Quadragenariæ octo cohortes, lecta robora virorũ scribuntur. Quadragenariæ cohortes, id est, quadraginta viros continentes. Quadragenus, numeri distributiui est, ponitur tamen aliquãdo pro cardinali. Verg. Gurgite septeno rapidus mare summouet amnis. Id est, septem gurgitibus. Quadragesimus, adiectiuum est, numeri ordinalis.

Quadraginta, (τεσσαράκοντα) viertzig) veertich) quarãte.) quasi quater decẽ, adiect. est, numeri cardinalis.

Quadrangulus, adiectiuũ, quod habet quatuor angulos. τετράγωνον.

Quadrãs, (τεταρτημόριον, κολλυβὸς) genus nummi, quód sit quarta pars assis, hoc est vnciæ tres. vnde & triuncis, vel triunx dicitur. Iuuenal. Nam si Pieria quadrans tibi nullus in arca Ostendatur. Quadrans operæ, apud Colu. lib. 2. ca. 4. est quarta pars operæ. Est & quadrans genus ponderis. Plin. li. 28. Ad tussim veterem recens decoquitur quadrãtis pondere, in vini sextarijs tribus. Hinc quadrantalis. & hoc le. Plin. lib. 15. cap. 13. Quatuor pedum & semipedis per mediũ ambitũ, crassitudine quadrantali. id est, pedis quartæ partis. Et quadrantarius, adiect. Cic. pro Cæl. Nisi fortè mulier patẽs, quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori. Per contemptum dictum id est, quæ accepto quadrante à balneatore, familiaris facta est more meretricũ. Sic Cæcilius Clytemnæstram quadrantariam dixisse videtur, apud Quintil. lib. 8. cap. 6.

Quadrantal, (κύβοι) figura est, quæ omni ex parte quadrata sit, quales sunt cubi & tesseræ, quibus in alueolo luditur. In quamcunq; enim partẽ incubuerint, immotã habent stabilitatẽ. Est & genus vasis pedem quadratũ habens, ἀμφορεὺς, & continet. 48. sextarios. Plaut. Anus hæc sitit. Quantillum sitit? Modica est, capit quadrantal.

Quadrarius, adiectiuum. vt vas quadrarium, hoc est, ex quadrato lapide factum, vt cõtractius sit. Cato ca. 18. Torcularium si ædificare voles quadrarij vasis, vti contractiora fient, ad hunc modum vasa componito.

Quadrata statura, (ἡ συμμετρία) dicitur, quæ nõ est nimis longa, sed quodam mediocritatis temperamento decora. Vnde Suet. scribit Vespasianũ fuisse statura quadrata.

Quadrati boues, à Colum. libr. 6. cap. 1. dicuntur grandibus membris formati, & quod vulgò dicunt, bene membrati.

Quadratũ, (πλαίσιον, τετράγωνον) figura est rectas, atque æquales lineas quatuor, & quatuor rectos angulos habens.

Quadratura ipsa quadratio, τετραγωνισμός. Vnde Archimedes scripsit de quadratura circuli.

Quadricornium, dicimus quod quatuor cornua habet, τετράκερων.

Quadridens, om. gen. qđ quatuor habet dẽtes. Cato ca. 10. Rutra quinq;, rastros quadridẽtes duos.

Quadriduum, quatuor dierũ, τέσσαρες ἡμέραι. à quo Quadriduanus, a. um. vide in quadriduum.

Quadriennium, spacium quatuor annorũ, τετραετία. Cice. 5. Ver. Nam cum quadriennio post in Siciliam venissem, &c.

Quadrifariam, aduerb. quadripartitò, in quatuor partes, τετραχῶς. Varro, Et ea, quæ ad mortales pertineant, quadrifariam dispertiuerim.

Quadrifidus, a. ũ. pe. cor. qđ in quatuor partes findi potest, aut fissum est, τετράχηλος. Verg. l. 4. Geor. Quadrifidasq; sudes, & acuto robore vallos. hoc est, ita robustę, vt ĩ quatuor partes diuidi possint.

Quadriforis, & hoc re. quod quatuor fores, siue foramina habet Plin. lib. 11. cap. 21. Vespæ nidos vere faciunt ferè quadrifores (φορ.

Quadriforme, qđ habet quatuor formas. τετράμορφ

Quadriga, (τέθριπποι) pe. prod. quasi quadriiuga, à quatuor equis, quibus iungebatur, appellata est. Gell. lib. 19. ca. 8. Quadrigas Cæsar, etiã si currus vnus equorũ quatuor iunctorũ agmẽ vnũ sit, pluratiuo numero semper dicendas putat. Aliquãdo quadrigarũ nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Col. lib. 2. ca. 9. Vnde sacroi ũ certaminũ studiosi pernicissimarũ quadrigarũ semina diligenti obseruatione custodiunt, & spem futuram victoriarũ concipiunt propagata sobole generosi armenti. Plaut. Nam si huic occasioni tempus se subduxerit, Nunq̃ pol indipiscet quadrigis albis postea. Quadrigæ albæ erãt equi Veneris, q albi erãt, & citi. Vt sit sensus, Etiã si currũ Veneris ab alitibus vectũ, & per hoc citissimæ celeritatis conscenderent, & sequi vellet iam amissam occasionem, nunquam eam consequeretur. Hinc quadrigula, dimin. Cic. de Fato, Aut Philippus hasce in capulo quadrigulas vitare monebatur.

Quadrigarius, (τεθριππηλάτης) qui quadrigas in Circensibus agebat, inquit Asconius. A Varr. 2. de re Ru. c. 7. ponitur ꝓ quocunq; quadrigas agẽte. Docet aliter, inquit, quadrigarius, & desultor. Est & nomen propriũ authoris, sæpe à Gellio citati.

Quadriiugi, siue Quadriiuges, pen. cor. equi quaterni ad vnum iugum alligati, τετράζυγες. Sic biiugi, triiugi, & seiugi, cum duo, vel tres, vel sex equi ad vnum iugum adhibentur. Verg. Quadriiugo vehitur curru. Idem alibi, Quadriiuges in equos, aduersaq; pectora tendit.

Quadriiugatus, adiectiuum Liui. 2. bel. Pun. Pacti vti arma, atque equos traderent, in capita Romana tricenis numis quadriiugatis, in socios ducenis, in seruos centenis.

Quadrigeminus, adiect. Plin. lib. 8. ca. 23. Cerastis corpore eminere cornicula sæpe quadrigemina, quorum motu, &c. Id est, quatuor cornicula.

Quadrilaterum, quod habet quatuor latera, τετράπλευρον.

Quadrilibris, & hoc bre. quod est pondo quatuor librarum. Plaut. in Aul. Quadrilibrem aulam au ro onustam habeo.

Quadrilinguis, qui quatuor linguas habet. vel mo dò vnum, modò aliud loquitur. τετράγλωσσος.

Quadrimembris, quatuor partium, τετραμερής.

Quadrimus, ma. mum. quod habet quatuor an nos τετραετής. à quo fit diminutiuum quadrimu lus, la. lum. Plaut. in Capt. Perdidi vnum filium puerum quadrimum. Idem in Pœn. Altera quins quennis, altera autem quadrimula.

Quadrimatus, us, ætas quatuor annorum. Plinius lib. 8. cap. 45. Id consecutus est non ante quadri matum ad partes vocando.

Quadringenti, (τετρακόσιοι) vierhondert) quatre cent.) quater centum, numeri cardinalis est. Hinc quadringenties, aduerbium. Et quadringentesi mus, numeri ordinalis. & quadringenus, numeri distributiui, vel vt nonnulli legunt, quadrigeni, aut quadriceni.

Quadrinoctium, quatuor noctes, τετρανυκτία. si cut binoctium, duas noctes significat.

Quadrinus, adiectiuum, dicitur vt trinus. Plin. li bro. 11. ca. 36. Mutationes, & in alias figuras tran situs trinis, aut quadrinis diebus.

Quadripertior, in quatuor partes diuido. τετραχῶς μερίζω. vnde, Quadripertitũ, in quatuor par tes diuisum, qđ & per primã vocalẽ à dicit. Plin. li. 15. c. 22. Nuclеorũq; illis quadripartita distinctio.

Quadripertitò, aduerbium, significat in quatuor partes, τετραχῶς.

Quadriremis, pen. prod. nauis, quæ quatuor remorũ ordines habet. τετράρης. Liu. 4. bel. Pun. Præmissa quadriremis, cũ intrasset fauces portus, capitur.

Quadrisyllabum, quod ex quatuor syllabis cõstat, τετρασύλλαβον.

Quadriuium, dicitur vbi quatuor viæ conueni unt. διάμφοδον.

Quadro, as. in quadrum redigo, τετραγωνίζω. ges sird machen) viercant maken) esquarrir.) Horat. in Epist. Et, quæ pars quadret aceruum. Per trans lationem ponitur pro consentire, & ex omni par te conuenire. Tractum à lapidibus quadris, qui omnium laterũ æquali proportione inter se opti mè conueniunt. ἁρμόττειν, συνᾴδειν, ἐπιβάλλειν, τὸ ἴσον. Vergil. Arboribus posita est secta via limite quadret. Apul. Vt omnia ad calamitatem quadra rent. Summa rationum quadrans dicitur, in qua nihil excurrit, & in qua nulla sunt reliqua, id est, cum æqualis est summa accepti & expensi.

Quadrũ, idem quod quadratũ, id est, quod rectas atq; æquales lineas quatuor, & quatuor rectos an gulos habet. Colu. lib. 8. ca. 3. Perticæ dolantur in quadrũ. In quadrũ sententias redigere; hoc est, æ qualiter fundere, & suo numero seruato æquali ter disponere. Quadrata cõpositio, id est, æqualis ter fusa. Forma enim quadrata, nulla est ex parte neq; longior, neq; breuior. Quintil. li. 2. ca. 5. Quæ leuis & quadrata, sed virilis tamen compositio.

Quadrupedo, as. pen. cor. quatuor pedib9 gradior τετραποδίζω. Vnde quadrupedãria animalia, quæ drupedia dicuntur. Vergil. De equis, Perfractaq; quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Plin. lib. 8. cap. 45. Thessalorum gentis inuentum est, equo iuxta quadrupedante, cornu intorta cer uice tauros necare.

Quadrupes, quod quatuor pedes habet, τετράπους. Hinc quadrupedus, da. dum.

Quadruplatores, à quadruplo, as. vel quadruplor. διῶκται, συκοφάνται, φιλεγκλήμονες. eyn verrätter) een verrader) vng delateur.) Plaut. in Pers. qua druplatores appellat delatores, qui damnati quar tam partẽ bonorũ indipiscebantur. Ascon. Qua druplatores, delatores erant criminum publico rum, in qua re quartam partem de proscriptorũ bonis quos detulerant, consequebantur.

Quadruplex, (τετράπλοος) vierfältig) vieruoudich) quadruplo, & quadruplico, τετραπλασιάζω, à qua ter siue quatuor, numeri est multiplicatiui.

Quadruplor, aris. quadruplaturã exerceo, siue de lator fio, & damnati quartã partem accipio. φαίνω, ἐνδείκνυμι. verraden) estre vng delateur) Plaut. in Persa, Neq; quadruplari me volo.

Quadruplus, a. um. quod est quatuor, τετραπλάσιος à quo quadrupliciter, & quadruplico. cas.

Quadrus, a. um. quod est quadratum, τετράγωνος. geuierdt, viereckig) viercantich) quarre) vide in Quadrum.

Quæ, (ἅτινα) nomen relatiuum, cum æ diphthongo scribitur cum omnibus compositis, vt differat à que coniunctione. vt quænã, quæq;, quædã, quæ uis, quæcunq;, quælibet, & cætera huiusmodi.

Quæcunq;, ἅτινα, vim relatiui in se continet. vt Fe ci, quæcunque iussisti. Aliquando simpliciter, & si gnificat omnia, ὅσα. Cic. Quamobrem quæcunq; à me ornamenta vitæ proficiscentur, elaborabo, vt omnes intelligãt à me habitam esse rationem tuæ dignitatis.

Quærcerus, a. um. pen. cor. quod est frigidum cum tremore. Lucil. Lactans me vt febris quærcera. Gell. libr. vlt. An tu fortè morbum appellari hic, putas ægrotationem, cum febri rabida & quær cera? Et Festus ait, antiquos quærceram dixisse grauem & magnam.

Quærceus, a. um. (δρύϊνος) idem quod quærnus, a. um. Seruius, Quærceam coronam accipiebãt, qui in bello ciuem seruassent.

Quærcicus, ca. cum. quod ex quærcu, δρυϊκός. Suet. in Cal. Primo die phalerato equo, insigniq; quær cica corona, & cetra, & gladio, aureaq; chlamyde.

Quærcus (δρῦς) eyn eych) een eyck) vng chesne.) dicitur, quòd id genus arboris graue sit, ac durũ, tum etiam quòd in ingentem euadat amplitudi nem. & tam secundæ, quàm quartæ declinationis est. Cice. Ibi quærcorum rami ad terram iacent. Plin. lib. 2. cap. 2. Diosc. lib. 2. cap. 144.

Quærito, as. freqentatiuũ, significat instãter quæ ro. ἐπιζητέω, πιέζομαι, πονοῦμαι. Et propriè de iis dicitur, qui quotidie inquirendo vix victũ inueniunt, vt inquit Donat. Terẽt. in And. Lana ac tela victum

quæ

quæritans. Plaut. Qui inops & sordidus quæritando alit familiam. id est, ostiatim quærendo victum, quod mendici faciunt, qui & rogatores dicuntur. Plaut. Vt rogator ostiatim petam panem.

Quærneus, nea, neum. possessiuum, idem est quod quærceus. Col. lib. 6. Probat maximè vlmea, pòst fraxinea, & ab hac populnea, vltima sunt ilignea, & quærnea, & laurea.

Quernus, a, um. quod est ex quercu δρύϊνος. Verg. lib. 1. Georg. Sed tamen & quærnas glandes.

Quæro, ris. quæsiui, itum. & quæstum per syncopē, ex quæ & res componi videtur, (ζητέω, süchen, fragen, forschen) soecké, vragē) cercher.) Nam propriè quærere est, quæ sit res aliqua, quam ignoramus, inuestigare. Et dicimus, Quæro te hanc rem, & quæro te de hac re, & quæro hanc rem abs te. Quæro rem, inuestigo veritatem. Terēt. in Adel. Quære rem, imò extorque. Itē lucrari & acquirere, προσποιεῖν, κτάομαι, πορίζειν, πεπονθέναι. Plaut. in Curc. Qui homo mature quæsiuit pecuniam. Augu st. lib. 17. Ciuit. In Latina lingua hoc verbum quærit, accipit præpositionem, & acquirit dicitur, quanquā & sine additamēto præpositionis, quærere intelligatur acquirere, ex quo lucra vocātur & quæstus. Aliquando quærere est id, quod vulgò dicitur, informationes facere. Cic. Tulit enim de cæde quę in Appia via facta esset, in qua Pub. Clodius occisus fuit. Quid ergo tulit? Nempe vt quęreretur. Huius verbi cōposita mutant æ in i productum, quę sunt acquiro, inquiro, circumquiro. Conquiro, ἐρευνάω, quod est vndequaque quæro. Lact. lib. 2. Eiecit hominem de paradiso, vt victū sibi labore conquireret. Disquiro, συζητέω, quæren do discerno. Aug. lib. 2. Ciuit. Vnde postea nobis erit in Dei veri domini voluntate disquirendi ac differēdi locus. Exquiro, inquiro, inuestigo, quasi bene intus quæro. Lact. lib. 3. Nam si quis mores eorū diligenter inquirat, inueniet iracundos, cupidos. Pergro, inuestigo. Requiro, de quo infra.

Quærquetum, siue Quærcetum, locus vbi consitæ sunt quærcus. δρυμών. eyn eychen wald) een eycken bosch) vne forette de chesnes) Var. Si ad limitem quærcetū habet, non possis rectè secundum eam syluam serere oleam. A quærqueto autem dicuntur quærquetulanæ Nymphæ, quærqueto præsidentes.

Quæso, (δέομαι) ich bitte) ick bidde) ie prie) primam personam indicatiui tantum habet. Quære tamen apud Sall. & Ciceronem legitur. Mos dō quæso ac quæsumus dicimus pro rogo. Sunt tamen, qui declinent, Quæso, qo, sis, quæsi, quæsum, vel secundum Probum quæsiui, quæsitum. Lucret. lib. 1. præsenti vsus est, Ni diuum pacem votis adit, & prece quæsit. Sall. lib. 1. Hist. Curionem quæsiuit vti adulescentior, & à populi suffragiis integer ætati concederet Mamerti. Huius frequentatiuū est qsito, as. Priscianus, Quæro, quæri to differētiæ causa facit, quia à quæso quæsito fit. Quæssere, ab antiquis ponitur pro quærere.

Quæsticulus, diminut. significat paruum lucrum, κερδάριον. Cic. lib. 2. De Orato. Aut lusum iecoris cum lucello meo, aut meus quæsticulus cum cœlo, terra, rerumque natura.

Quæstio, à quæsitū supino fit, (ζήτημα, ἐρώτημα, eyn frag) een vrage) cerchement) & quandoque significat dubitationē, siue interrogationē. vt quæstio est, an mundus æternus sit. Plin. lib. 7. ca. 28. Fortitudo in quo maximè extiterit, immēsæ quęstionis est. Eius diminutiuum est quæstiuncula. ἐρωτημάτιον, parua interrogatio, vel dubitatio. Cic. 1. De Orat. Quæstiunculam de qua meo arbitratu loquar, ponitis. Græcè, quæstiones, zetemata & problemata appellātur. Quandoque significat controuersiam, κρίσις, vt apud Rhetores. Significat & quæstio id, quod vulgò informationes dicimus. Cic. pro Milone, Num quæ noua quæstio decreta est? Quandoque torturam, & corporis dolorē, βάσανος, qui datur alicui facinoroso ad eruendā veritatem, sicut in iudiciis.

Quæstionarii, sunt inquisitores, examinatoresque, ἐρωτηματικοί.

Quæstor, (ταμίας, ταμίας) eyn rentmeester) vng thresorier) præpositus pecuniæ publicæ, hoc est, qui curam ærarii habet, eiusque pecunias expensas & acceptas referre in tabulas publicas consueuerat. Pro eo nunc præfectos ratiociniorum habemus, quos magistros computorum vocam⁹. Cic. lib. 2. Artis vet. Rhodii quosdā legarunt Athenas, legatis quęstores sumptum, quem oportebat dari, non dederunt. Hic vrbanus dicebatur, qui etiā vectigalia exigebat à prouinciis. Vnde Lentulus quęstor Senatui scribit, Et quamprimū ad meum officium reuertendum mihi existimaui, & vt reliqua vectigalia exigerem, & quam posui pecuniā, colligerem, quicquid ex ea correptum esset, aut quorum id culpa accidisset, cognoscerem. Quæstor quoque, qui imperatoris vice fungitur in exercitu. Cic. in Cat. Sed tamen hoc queo dicere, non me quidem his esse viribus, quibus aut miles Punico bello, aut Quæstor in eodē bello, aut Consul in Hispania fuerint. Et hic erat primus honoris gradus apud Romanos. Et prætorē quæstori suo parētis loco esse oportebat. eiuscemodi quæstorem, nunc thesaurariū bellicū vocamus. Cum imperatorib. enim Populi Ro. mittebantur quæstores, id est, cum consulibus & prętoribus ad administrandā rem pecuniariā & prædam, ac manubias in orationes publicas referendas, vt videre est apud Liuium multis locis. Item quæstor, qui præerit iudiciis exercēdis, & maleficiis puniendis, ὁ ἀνακρίνων, quem maleficiorum iudicē appellare solemus, qui & quęsitor vocatur. Verg. Quæsitor Minos vrnam mouet. Claud. Quæsitor in alto Conspicuus solio pertentat crimina Minos. Dictus quæstor à quærendo, qui conquireret publicas pecunias, & maleficia, quę triumuiri capitales nunc conquirunt. Ab his postea qui quæstionem & iudicia exercent, Quæstores dicti.

Quæstorius, a, um. quod ad quęstorē ptinet, ταμιευτικός. Cic. Caninio, Quod ego officio quęstorio. Quæstorius, rii. qui quęstor fuit, vt vir quęstorius, ταμιεύσας. Cic. 13. Philip. Qui ædilitii? qui tribus

nu

nitij? qui quæstorij?

Quæstuarius, qui quæstus gratia artem aliquã exercet. χρηματιστικός, φιλοκερδής. & Quæstuariæ artes, quæ lucri gratia exercentur.

Quæstuosus, a, um. (ἐμπορικός, κερδαλέος) idem quod lucrosus. vt quæstuosus homo, qui lucri causa auidior vndiq; lucella quæritat. Colu. lib. 6. In rusticatione vel antiquissima est ratio pascendi pecoris, eademq; quæstuosissima.

Quæstura, quæstoris dignitas, sicut à prætore prætura. ταμιευτικὴ ἀρχὴ, ταμιεία. Cicero, Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia, inde à quæstura mea Siciliensi.

Quæstus, stus. & sti. (πόρος, πορισμὸς, ἐργασία, κέρδος) gewin, oder gewerb) winninge) gaing, prouffit.) Plaut. in Aul. Nam hic apud nos nihil est quæsti. Datiuum & ablatiuum plurales facit quæstibus, significatq; lucrum nummarium. Est enim lucrũ amicorum & gloriæ & scientiæ. Interdum ponitur pro actione ipsa atq; artificio lucrandæ pecuniæ. Cic. Nam de artificijs, & quæstibus, qui liberales habendi sunt, qui sordidi. Quintil. Nam vt lingua primum esse cœpit in quæstu.

Qualis, (οἷος) relatiuum qualitatis est, alicuius rei naturam declarans, vt Qualis pater, talis filius. Ponitur & interrogatiuè, ποῖος, vt Quale ei responsum dedisti? Interdum infinitè, ποῖός τις, vt Noui qualis sis. Respondet quandoque sequenti substantiuo, & quandoq; antecedenti. Horat. in Epod. Sed incitat me pectus, & mammæ putres, Equina quales vbera.

Qualitas, (τὸ ποιόν) est secundum quam quales dicimur, vt albedo, nigredo, aduocatio, prouocatio, legatio, paternitas, filiatio.

Qualitates (ποιότητες) sunt quòd secundum eas albos, nigros, aduocatos, procuratores, legatos, patres, filios esse dicimus. Cice. in Acad. Qualitates igitur appellaui, quas ποιότητας Græci vocant, quod ipsum apud Græcos non est vulgi verbum, sed philosophorum.

Quallus, vel quallum in neutro genere, (κάλαθος, ταῤῥὸς) genus vasis viminei, per quod vinũ guttatim defluit cum calcatur vua, à colãdo, reliqua verò materia exire prohibetur. Verg. Tu spisso vimine quallos, Colaq; prælorum fumosis diripe tectis. Ponitur etiam pro cistula, in qua mulieres ponebãt pensa lanæ. Horat. li. 3. Carm. Tibi quallum Cythereæ puer ales. Apud Apul. accipitur ꝓ canistro, quo panis seruatur. Est & quallus, in quo gallinæ oua edunt, apud Colu. lib. 8. cap. 3.

Quàm (ἤ) weder, dan) que.) cõiunctio discretiua, vel electiua, vt diues opto esse quàm pauper. Sed videtur ista particula Quàm propriè significare quòd, quamuis videatur vi quadam verborũ ad alia trahi, vt quando pro sequentibus ita significabit, vt quàm venies? quàm ero illic? ὅταν. Aliquando ponitur pro postquàm, siue ex quo. Liu. lib. 6. Iupiter atq; Dij omnes hęc dederunt, vt T. Quintius dictator oppida nouẽ caperet die vigesimo, quàm creatus erat. Aliquãdo pro antequã. Suet. in Cæs. Et pridie quàm occideretur, in sermone nato super cœnam, quisnã esset finis vitæ commodissimus, repentinum inopinatumq; prætulerat. Aliquando pro cum. Cice. Tyroni, Menandrius postridie ad me venit quàm expectaram. De his etiam in Postridie dictum est latius. Aliquando sumitur pro quantum, ὡς, ὅσον, & tam positiuo, q̃ comparatiuo & superlatiuo iungitur, vt Quàm bene marmorei directa est semita pontis, Id est, quantũ bene. Cic. Quàm morosi sunt, qui amant ex hoc potes intelligere. Quintil. lib. 1. Quàm in his quoq; libris erunt omnia compositiora, & q̃ nos poterimus elaborata: id est, quantò. Var. li. 2. de canib. loquens ait, Quàm paucissimos, tam optimi in alendo fient. Cato, Quàm acerbissima olea erit, & oleum facies, tam oleum optimũ erit. Vbi etiam ipsum quantum, frequentissimè ponitur. Cic. Nisi quòd tanta est inter eos, quanta maxima (ὅσον πλεῖστον) potest morũ studiorumq; distantia. Aliquando pro valde, ὅτι ὅσον. Sicq; tam positiuum quàm superlatiuũ requirit. Cic. Cum quo semper quàm familiarissimè vixerat. Curt. Colleniq; traiecto quàm celerrimè flumine occupat. Cæs. lib. 4. Vt quam celerem atq; instabilem motum haberet. id est, valde celerem. Cicero in Læl. Quàm multa enim, quæ nostra caussa nunquam faceremus, facimus caussa amicorum. Iungitur etiam comparatiuo. Idem lib. 5. Tusc. Abacosq; q̃ plures ornauit argento, auroq; celato. Seneca Epist. 78. Conuocauit quàm plures amicos. Iungitur etiam in hac significatione his dictionibus; Per. Plin. Perquàm scire velim. Terent. Per pòl q̃ paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores, Quòd sic resoluitur, Pòl perquàm paucos. Sanè, Gell. Sanè quàm vtile est. Cice. Nam quod Pompeio Caninius ait, sanè quàm refrixit. Admodum. Gell. Voce admodum quàm suaui. Oppidò. Idem, Oppidò quàm libens audiui. Aliquando quàm comparatiuè ponitur, licet nõ sit comparatio, quãdo scilicet res rei comparatur. Plaut. in Rud. Tacita bona'st mulier semper quàm loquens. Et in libro Iob, Duplo accepit, quàm perdiderat. Vide Vallam. lib. 1. cap. 18.

Quamlibet, quantumuis, quantumlibet, ὅσον βούλει, idem significant. Plin. Impudica mulier quamlibet facinus audet.

Quàm mox, significat quàm cito. Plautus in Rud. Sed quàm mox coctum est prandium? Liu. Intenti quàm mox signum daretur.

Quamobrem, (ἀνθ' ὅτου, παρ' ὃ) von wes wegen, derhalben) waerom) pourquoy.) cum ponitur caussatiuè tam plurali respondet quàm singulari, significatq; quapropter, vel quàm ob causam. Singulari sic, Vnum est quamobrem te amandũ putent, id est, propter quod vnum. Plurali sic, Quatuor sunt quamobrem Imperator maximè laudetur, id est, propter quatuor. Cice. Appio, Multaq; mihi veniebant in mentem, quamobrem istũ laborem tibi etiam honori putarem fore. Aliquando interrogantis est particula, & rationem alicuius rei petentis. Cic. 1. de Finib. Quamobrẽ tandem non satisfacit?

Quam-

Quampridem, significat quãto tempore antè. Cic. pro Rabir. Quampridem nomẽ Fannij in aduersaria retulisti? Interrogantis est particula.

Quamprimum, (ἐάν εὐθέως, τὴν ταχίστην, αὐτίκα μάλα) so bald) metten eersten) tout incontinent) tota vna dictio, significat valde citò. Terẽt. in Adelph. Obsecro hercle hominem istum impurissimum quàmprimum absoluitote.

Quamuis, & Quanquam, (καίτοι, κἄν) wie wol) hoe wel) et si.) cõiunctiones aduersatiuæ significantes, quòd tametsi. Verg. Quanquam animus meminisse horret. Interdum tamen quamuis ponitur pro quantumuis, ἐὰν βούλῃ, id est, valde. Plaut. in Trin. Quamuis malam rem quæras, illic reperias.

Quandiu, (μέχρι ἄν, ἄχρις ἄν) wie lang) hoe lange) combien longuement) quanto tempore. cuius relatiuũ est tandiu. Cic. 7. Verr. Quandiu vixit domui suæ, non solum post mortem tota Sicilia clarus & nobilis. Ponitur aliquando interrogatiuè. Plaut. in Capt. Quandiu id factũ est? ST. hic annus incipit vicesimus.

Quando, (πότε, ἡνίκα) wenn da, als) wanneer) quand) aduerbium temporis, significat quo tempore, acuitur in prima, ponitur'q; modò interrogatiuè, vt Quando venies? Teren. in Heaut. Quando isthuc erit? Modò relatiuè, ὅτε, ἡνίκα, vt Quãdo eram iuuenis, literis operam dabam. Et correlatiuum est tunc. Sicut enim tot quot, talis qualis, tantus quantus: ita tunc quãdo dicimus. Infinitiuè, vt quando veniam, te alloquar. Plaut. in Amph. Ita se versipellem facit, quando lubet. Ponitur interdum pro aliquando ποτὲ, præsertim cum præcedit num, vt Num quando, μήποτε, me audiuisti? Quę interrogatio facit hoc significare, id est, Num aliquando. Interdũ pro siquidem, vel quoniã ἐπεί, ἐπειδή, & sic est cõiunctio causalis, habet'q; accentum grauem in vltima. Verg. Hic tibi fabor enim, quando hæc te cura remordet. Teren. in Adel. Postremo quando conscia sum, à me culpam hanc esse Procul, &c. Quando gentiũ, id est, quãdo, absolutè, ea forma qua nusquã gentiũ, vbi locorũ. Plau. in Amph. Quis te misit furcifer? S. qui me rogat. A. quando gentium? S. dudum.

Quandoque, (ἐνίοτε, ἔσθ' ὅτε) zũ zeiten) somtijts, eenich tijts) aucunefois, quelq̃ fois, par fois) significat aliquo tempore: sic aliqñ, & siquãdo. Horat. in Arte, Quandoq; bonus dormitat Homerus.

Quandoquidem, (ἐπεί, ἐπειδήπερ, εἴπερ, ἐπειδήπερ) die weil) want) puis que) coniunctio causalis, pro siquidem, seu quoniam. Verg. Quandoquidem Ausonios non fas contingere portus. Col. li. 7. Nam nisi procedat, stare debet, quãdoquidem pastoris officium, sublime celsissimam oculorũ veluti speculam desyderat.

Quandudum, interrogãtis, πόσον χρόνον. wie lang) hoe lange) com longuement) Iandudum, respondentis. Plaut. Quandudum ẽ foro aduenisti domum? Non ita dudum.

Quantisper, (μέχρι οὗ) significat quanto tempore, sicut tantisper, tanto tempore.

Quãtulus, & Quãtillus, diminutiua sunt à quantus: sicut à tantus, tantulus, & tantillus. & significant quàm exiguus. πόσος. Cic. 4. Acad. Quantulus nobis videtur? de sole loquitur. Plau. in Cap. Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet.

Quantus, refertur ad numerum, ad pondus, & ad mensurã. πόσος, πηλίκος. Et modò interrogatiuũ est, modò relatiuũ, ὅσος, ἡλίκος, modò indefinitũ. Teren. in Heau. Quãta de spe decidi. Cuius composita sunt, aliquantus, quantisper, quantuscunq;, quantusquantus, & quantuslibet. Hinc quantum, aduerbium quantitatis.

Quantuscunque, id est, quàm magnus est, vel tantus quantus est. ὁποσοσοῦν, ὁπηλικοσοῦν. Hinc quantuluscunq; diminut. id est, quàm minimum, vel q̃ parum tibi videbitur. Colu. lib. 2. cap. 11. Nam si nox incessit, quantulocunq; humore, prius quàm obruatur, corrumpitur. Aug. 13. Ciuit. Nam ideo dicitur immortalis, quia modo quodam quantulocunque non desinit viuere atque sentire.

Quantuslibet, idem quod quantuscunque, vel significat vnum quantum tibi capere licet, non omne: vt quantumlibet spacium, non omnẽ quantitatem spacij, sed vnam quam tibi capere licet. Pli. li. 8. c. 16. Vulnerat⁹ obseruatione mira percussorẽ nouit, & in quãtalibet multitudine appetit.

Quantusquantus, quantuscunq;. Terent. in Adel. Tu quantusquantus, nihil nisi sapientia es.

Quapropter, (διὸ) wes halben) waerom) pourquoy.) aduerbium, significat propter quod, siue quamobrẽ. Terent. in Adelph. Quapropter quoquo pacto celato opus est.

Quoquauersus, siue quaquauersum, significat in omnem partem, siue per quencunq; locum, πάντα χόσε. Cęsar in Comment. Legatos quaquauersum dimittere.

Quartanus, adiectiuũ. vt quartana febris, q̃ quarto quoq; die nouã accessionẽ habet, & ingrauescit, ac sæuit: sæpius autem substantiuum febris supprimitur, quàm exprimatur. Cic. Att. li. 8. Modò etiam audiui quartanã à te discessisse, moriar si magis gauderem, si id mihi accidisset.

Quartanarius, qui quartanam febrem patitur, ὁ τεταρταῖος.

Quartarius, mulio mercenarius, quòd quartam partem quæstus capiat. Quartarius etiam apud Cato. cap. 95. sic congij quartam partem significat, vt tertiarius tertiã, & sextarius sextã. Amurcam condito, puram bene facito, in vas æneum indito congios duos, postea igne leui coquito, rudicula agitato crebro vsq; adeò, dum fiat tam crassum, quàm mel. postea sumito bituminis tertiarium, & sulphuris quartariũ. Quartarium in mensura pro quadrante congij intelligo, sicut in pondere pro quadrante libræ. Quartarium autẽ dicit vulgus Gallicum, non quartam partem alicuius maioris mensuræ; vt Latini vocauerũt, sed vas quod quatuor mensuras caperet, id est, quaternas cheopinas: sic tertiarium, tres.

Quartò, (τὸ τέταρτον) & Quartũ, aduerbia, inter se differunt. Nam Quartò consul, significat locum

consulum, vel ordinem, hoc modo, Marcus fuit quartò consul, id est, quòd tres cõsules ab origine, & institutione, & ordine consulatus antè fuerunt, quàm Marcus fuisset consul, qui tenet nunc quartò consulatum. Quartum autem consul significat personã, quòd quater fuerit cõsul. Liu. 3. ab Vrb. T. Quintio quartum consule.

Quasi, aduerbium similitudinis, significat ita vt, καθάπερ, ὡσεί. zůgleich, wie) gelijck) comme,) Imaginem enim innuit, vt irasceris quasi canis. Quæ oratio non resoluitur per verbum repetitum, hoc est, irasceris, quasi canis irascitur, sed resoluitur per verbũ substãtiuum, hoc est, irasceris quasi canis esses. Et nõ solum imaginẽ, sed ipsam planè veritatẽ significat, vt Tu pater non amas me quasi filium. Habet etiam quiddam propriũ, quale est, Tu obijcis, quòd vxorẽ repudiauerim, quasi tu idem non feceris. Quasi tu dicas, pulchrè dicimus pro eo quod est, verba tua eò tendunt, vt dicas, &c. Plaut. in Pseud. Quasi tu dicas me te velle argento circundere. Ponitur aliquando pro ferè, pene. Sueton. in Calig. Nono Calend. Februarij hora quasi septima, cunctatus an ad prandium surgeret. Teren. in Heau. Quasi talenta ad quindecim coëgi.

Quasillus, & quasillum, diminu. à qualus. καλαθίσκος. Festus, Calathos Græci, nos dicimus quasillos. Cic. in Philip. An nõ inter quasilla pendet aurum? Et corripit primam syllabam, quanuis quallus illam producat. Tibullus, Sit tibi cura togæ potior, pressumq́ue quasillum. Est & quasillus vas lanificijs aptum. Romani veteres quasillum Thalassionem appellarunt, vt author est Varro. Vnde Thalassij nomen in nuptijs frequentabãt, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

Quasso, as. κραδαίνω, σαλεύω) frequentatiuũ, sæpe quatere. Plaut. in Trin. Quid quassas caput? Aliquando rumpo, διαθλάω. Vergil. Quassatã ventis liceat subducere classem. Hinc cõquasso. Cic. li. 4. Tuscul. Ita illa duo, morbus & ægrotatio, & totius valetudinis corporis conquassatione & perturbatione gignuntur.

Quassus, a, um. idem est quod quassatus, fractus, κατεαγώς. Plin. lib. 18. Antelucanis ferramẽta acuere, manubria aptare, quassa sarcire. Est & quassus, huius sus, verbale. Cic. 2. Tusc. Nam attrectatu & quassu sæuum amplificatis dolorem.

Quatenus, pen. cor. παρ᾽ ὅσον, καθ᾽ ὅσον, ἐφ᾽ ὅσον, ἢ ταῦτα. wie fil, wie ferr) hoe veel, hoe verde) iusques) propriè significat quantum, siue vsq; ad quem finem, sicut catenus, tantum. Cic. in Læl. Videndũ est, quatenus amicitiæ tribuendum sit. Idem li. 1. Tuscul. Magna culpa Pelopis, qui non erudierit, nec docuerit, quatenus esset quicquam curandũ. Aliquãdo significat, qua fine, vt catenus, hac fine, inquit Fest. vt Verberaui filiũ quatenus sit bonus, id est, ad hoc, vel ad hunc finem, vt esset bonus. Aliquando significat quoniam, quandoquidem, παρ᾽ ὅσον. Plinius Epist. 51. lib. 3. Et quatenus negatur nobis diu viuere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur. Docet etiam Acron esse aduerbium loci. Interdum ponitur pro quomodo. Lact. libr. 4. Quanto terrori sit dæmonibus hoc signum, sciet qui viderit, quatenus adiurati per Christũ de corporibus, quæ obsederint, fugiant. Idem, Pleriq; vias sibi deuias per præcipitia condiderunt, per quæ plebem incautam ad mortem deducerent, quod quatenus accidat, exponam.

Quaternio, masc. gen. quatuor chartarum, siue alterius cuiuscunque rei compositio. τετράδιον. vt quatuor quaterniones militum.

Quaternus, (τέταρτος) quatuor. Plin. Quaterni renes coruis sunt in Briteto.

Quatinus, cum i correpta, (ὅτι) coniunctio est, & significat quia. Iuue. Quatinus hic non sunt nec venales elephanti.

Quatio, is, ssi, ssum. (σείω, τινάσσω) schudlẽ, erschudlen) schudden) esbranler, faire trembler, secourrer, hocher, crosler.) significat moueo cũ violentia, concutio. Lact. lib. 2. Mentes furoribus quatiunt. Liu. Carthaginis mœnia nunc quatit ariete. Aliquando ponitur pro molestare. Verg. lib. 9. Aut rastris terram domat, aut quatit oppida bello. Aliquando ꝓ eijcio, (ἀποσείω.) Terent. in Eun. Nimirum homo quatietur certè cum dono foras. Composita eius mutãt q in c, abijcitur a. vt abscutio, quod est amoueo. Concutio, (διασείω) totum commoueo. Lactant. lib. 7. Ac primum concutiet terram quàm validissime, & à motu eius scindentur montes Syriæ. Decutio, discutio, excutio, incutio, percutio. Recutio, iterum quatio. Succutio, (ὑποσείω) subtus quatio.

Quatefacio, is. concutio, expello. Cic. ad Brutum: Nulloq́; præsidio quatefeci Antonium.

Quatriduum, dui. spacium quatuor dierum. Lentulus senatui lib. 12. Nunciatũ esse quatriduũ iter à Laodicea abfuisse. Hinc quatriduo, aduerbium, sicut triduò.

Quatuoruiri, vt triumuiri dicitur in leg. 2. De orig. iur. Hinc Quatuoruiratus, ipsa quatuoruirorum dignitas. Asinius ad Ciceronem: Quatuoruiratum sibi prorogauit.

Quatuor, (τέσσαρες) vier) quatre) nomẽ numerale binarium numerũ in se bis continens. à quo quater, (τετράκις) aduerbium.

Quartus, (τέταρτος) die vierde) le quatr'iesme.) Quaternus, quaternarius, quaternio, quadruplus, quadruplum, quadriennũ, quadrimus, quadratum, quadrum, quadrantal, quadrans, & multa huiusmodi.

Que, (τε, καί) vnd) ende) &.) absq; diphthongo, coniunctio, modò copulatiua: vt, Arma virumq́; cano. Modò causatiua, pro quoniam. Cice. Non solum nobis nati sumus, ortusq́; nostri partẽ patria vendicat, partẽ amici. Modò expletiua, quando scilicet ornatus tantum caussa ponitur. Propertius: Deiphobumq́;, Helenũq́;, & Polydamantas in armis. Quãdoq; ponitur pro id est. Plaut. Rudis est, nescitq́;, quid expediat. Quãdoq; pro etiam, (καί) Apul. Id ei serioq́; loquenti non crederem. id est, etiam seriò loquenti. In compositione autem semper postponitur, ac coniunctionis vim.

vim amittit, sed vim syllabicæ dictionis obtinet: vt nanq;, quoq;, atq;, itaq;, vndiq;, vterq;, plerique. Componitur etiam cum quis, qui, quæ, quod, vel quid. vt quisq;, quiq;, quæq;, quodq;, quidq;. Et adiecta cum, vt quicunq;, quæcunq;, quodcunq;. Et præpositione abs, vt absq;. cum aduerbio, vt neq;. cum coniunctione, vt atq;. Differunt autem inter se, que, ac, atq;. Que enim postpositiua est, & encliticai: ac, semper præpositiua: atq;, tam præpositiua, quàm postpositiua. Sciendũ quoq; est, quòd que aliquando producitur. Verg lib. 3 Liminaq;, laurusq; dei. Quod hac ratione defendi potest, quia omnia monosyllaba ad artem non pertinẽt, & his licẽter vti possumus. Aut certè omne μόριον, id est, particula, quæ sui substantiam non habet, membrum superioris putatur dictionis, vel orationis. Liminaq;, quasi vna orationis sit pars. & potest que finalitatis ratione produci, vel corripi. Ponitur quandoq; ꝑ an. Horat. 2. Serm. Quid refert vri virgis, ferroq; necari? Pro eo quod est, Quid refert vri virgis, an ferro necari? quasi dicat, nihil ab illo refert hoc.

Quemadmodũ, (ὥσπερ, καθάπερ) zů gleycher weys) gelijck) comme.) dictio composita ex quem, & ad, & modum, ponitur pro aduerbio similitudinis sicut. Cic. de Amic. Pergratũ mihi feceris, spero item Scæuolæ, si quemadmodum soles de cæteris rebus, cum ex te quæruntur, sic de amicitia disputaris, quid sentias. Ponitur nonnunquã interrogatiuè, pro quomodo siue ad quem modũ, (πῶς, τίνα τρόπον.) Cic. 7. Ver. Quemadmodũ est asseruatus? Aliquando nam interponitur, & dicimus quemnamadmodũ. Plaut. in Bacc. Qui scire possum? C. nullus plus. P. Quemnamadmodum?

Queo, quis, quiui, vel qui, quitũ, significat possum. (δύναμαι, ἰσχύω. mügen) connẽ) auoir pouoir & puissance) Sallu. Sed neq; precio neq; gratia impelli quiuit. Dictum queo, (vt quidam putant) quasi qui eo. Vnde Antiqui nequeunt, quandoque pro non eunt dicebant, cum tamen nequeo significet non possum. Terentius aũt quitus, a, um. à queor dixit in Hecyra: Nam cum compressa est gnata, forma in tenebris nosci non quita est. Sed antique (vt ait Donatus) dixit.

Querela, querimonia, & questio, eiusdem significationis sunt. μομφὴ, μέμψις, ὀλοφυρμός. eyn klage) plainte, complainte) Col. Quosdã etiã prædictas querimonias velut ratione certa mitigantes. Cic. Sæpe interfui querelis meorum æqualium.

Queribundus, lamentabilis. μεμψίμοιρος, θρηνητικός. Cic. Humili ac queribunda voce.

Querimoniarius, qui querimoniam exponit.

Queror, ris. questus, lamentor, μέμφομαι, ὀλοφύρομαι klagen) se plaindre ou complaindre) Sallust. Sępe de luxuria & auaritia nostrorũ ciuiũ questus sum. habetq; pen. cor. vt differat à quæror passiui verbi quæro. dicimus autem queror illud, & queror de te cum illo, vel illi, vel apud illũ. Cic. Quorum pleriq; aut queritur semper aliquid, aut etiã exprobrant. Idem Lẽtulo: Multa de mea sententia questus est Cæsari. Ouid. 1 Metam. Cum Io, uc visa queri. Plin. Quo cognito, apud populum questus, quòd de se tale aliquid timuissent. Aliquando absolutè, vt apud eundem: Quid multa? questus est grauiter. Hinc queritor frequentatiuum, & conqueror compositum, ἀντολογοῦμαι, penultima correpta.

Querulus, a, um. (ἐγκληματικὸς, μεμψίμοιρος) klaghafft, kläglich) klaechachtich) quod conqueritur, siue quod querelis plenum est, licet quandoq; à poëtis pro canoro ponatur. Vergil. lib. 2. Georg. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. Seru. Querulæ cicadæ, canoræ. Horat. Sub cantu querulæ despicit tibiæ.

Querquedula, auis semper in aquis natans, sicut anas ἄρτυξ. Var. 3. de re Rust. ca. 3. Altera species eorum, quæ nõ sunt contenta terra solum, sed etiã aquã requirũt. vt sunt anseres, querquedulæ, anates. Vernaculè dicitur qualia, & vne cercelle.

Questus, quarti ordi. lamentatio, siue ipse querendi actus. μέμψις. eyn beklagung) een beclaginge) plainte, & complainte) Cic. 5. De Fin. Quod eius latu, questu, gemitu, &c. Verg. 4. Georg. Et mœstis latè loca questubus implet. Cuius datiuus & ablatiuus est questubus per u, sicut portubus.

Qui, welcher) die welcke) qui.) cum sit relatiuum substantiæ, ponitur tamen aliquando aduerbialiter pro quomodo, τῷ πῶς. Cice. Qui fieri poterat, vt eius dolore non angerer, qui mecum semper familiarissime vixisset. Aliquando pro quemadmodum, (ὅπως, ὡς) quamuis in idem ferè recidat. Terent. in Audr. Nunc si quid potes, aut tu, aut hic Byrria, facite, fingite, inuenite, efficite, qui detur tibi. Aliquando sumitur pro vt. Idem in eadem: Non qui argumentum narret, sed qui veteris poëtæ maledictis respondeat. Aliquando ꝑ vtinam, (εἴθε.) Idem in Phor. Qui illum Dij oẽs perdant. Aliquando pro vnde. Idem in Hecy. Nec qui hoc mihi eueniat, scio. Et in And. Nam qui istæc tibi incidit suspicio? Aliquando pro quur, quamobrem, τί. Cic. li. 1. Tusc. Qui enim beatior Epicurus, quòd in patria viuebat, quàm Metrodorus, qui Athenis? Terent. in And. Non potest. qui? Donatus, Qui, id est, quamobrem. Componitur aliquãdo cum dum, & dicimus quidum, in eadem significatione. Teren. in Eun. At nunquid aliud? P. Quidum? Qui autem, nomen infinitum, aliquando interrogatiuè tenetur pro quis. Plaut. in Amp. Qui me alter est audacior homo, aut qui confidentior? Ponitur aliquãdo pro nempe qui, vel vtpote qui. Cic. Att. lib. 5. Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodissime nauigassemus. Ponitur aliquãdo pro qualis. Cic. in Diuin. Xenophon Socraticus, qui vir, & quantus? Hinc quicunq; ponitur aliquãdo pro qualiscunq;. Cic. de Orat. Quicunq; in dicendo sumus. Composita à qui sunt Quidam, quicunq;, quiuis, quilibet. à quo vnusquislibet.

Quia (ὅτι) darumb) want) pourtant, que.) coniunctio causalis, quę interdum bis repetitur sequente subiunctiuo vel indicatiuo. Quint. Nõ quia prodesse nunquam satis sit, sed quia hoc prospicere

des

debet, ne quid potius quàm fecerit, faciat.

Quianam, (διὰ τί) aduerb. interrogandi, significat quare. Vergil. lib. 5. Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi?

Quiane, (ὄντως) vna particula est, & significat certè, reuera. Verg. lib. 4. Quiane auxilio iuuat antè leuatos.

Quid, (τί) was) wat) de quoy.) nomẽ substantiuũ interrogat, aut infinitè capitur, nunquam refert. Interrogat autem, vt cum dicim⁹ Quid negocij tibi est? Interdum ponitur pro aliquid, τί. vt Si quid habes noui, mihi scribe. Aliquādo est aduerbium interrogandi, pro quur vel quare, (τί.) Terent. in And. Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? vt sit quidnam hoc? Ouid. Quid facis, (τί πάσχεις) Oenone? quid mandas femina are næ. Aliquando ponitur pro in quo. Cic. in Lel. Quid enim indigēs Africanus mei? Quint. Quid tibi tantum malum feci? quid offendi? Compo sita sunt quicquid, quicquam, quidam, quidque, quidpiam, nequidquam, quidnā, nunquid, quidni, quilibet, quidcunq;, vnumquidq;, vnumquids libet. Vsus habet vt d sequente q, mutetur in c. vt quicq;, quicquā: & sequente p in p, vt quippiam. Quidcunq; autem, & vnumquidquid, aut vnumsquidq;, aut vnumquidlibet nequaquam dixero, sed quodcunq;, vnumquodq;, quodlibet vitiũ, &c.

Quid agimus? τί δρῶ᾽ μεν; consiliũ quærentis est, inquit Donat. Teren. in Eun. Quid nũc agimus?

Quidam, (eyner) een) aucun.) cum suis personā certam dicit, & singulare potius signum est, quàm particulare. Cic. pro Cluent. Quidā ex aduocatis, homo summa virtute prææditus.

Quidem, aduerbium affirmandi, quo significatur certè. γίτοι, γοῦν, δή. sicherlich) voorwaer, certeynlijck) certes.) Et tribus modis in oratione accipi solet. Vno ad distinguendas res, (μὲν) vt, Ego quidem scribo, tu verò legis, ille autem dormit. In quo modo duobus tantum comitibus vti pos test, scilicet verò & autem. altero, quasi per exceptionem eius, quod affirmes. Quint. Torquebis quidem filium, sed fatebitur mater. Cic. lib. 3. Off. Ab optimis illis quidem, (γε δή) viris, sed non satis eruditis. Pluresq; in hoc modo comites habere hoc aduerbium potest: vt verum, veruntamen, sed, tamen, at, attamen, cæterum. Tertio, cum nulla sequitur ex prædictis cōiunctionibus, vt apud eundem: Aut enim nemo, quod quidē magis credo, aut si quisquam est, ille sapiens fuit. Dicimus etiam quidem certe, & quidem hercle certo. Terent. Et quidem profecto. Eius composita sunt, equidem, siquidem, de quibus alibi.

Quid hominis habes? cum cōtemptu dicitur. Terent. in Hecy. Sed quid mulieris vxorē habes?

Quid isthic? (τί τοῦτο) aduerb. est ægrè concedentis, inquit Donat. Terent. in Eunu Quid isthic? Si certum est facere, facias: verum ne pōst conferas culpam in me. Et sic est, tanquam si diceres, quid? & abundat istic. Terent. in And. Quid istic? si ita isthuc animum induxti esse vtile, Nolo tibi vllum commodum in me claudier.

Quid ita, (πῶς δή) wie so) hoe soe) pourquoy) significat quur. Plaut. in Aul. Occidi. E. quid ita? Donatus ait vnam esse partem orationis.

Quidnam, (τίποτε) was) wat) pourtant) interrogatiuum vel nomen, vel aduerbium. Terent. in Phorm. Quidnam ille commotus venit?

Quid ni, significat certè, vel certum est, videlicet, quur non? πῶς γὰρ οὐ τί μήν. warumb nit) waerom niet) pourquoy non) Et duæ partes sunt secundum Priscianum, sicut quur non. Terent. in Eunu. Habes ne hominē amabo? Quid ni habeã? Veteres enim ni pro ne ponebant, & ne pro non. Plaut. Ni stulta sis. Et ne vult, pro non vult.

Quid quæris? (τί δεῖ λέγειν, τί πλείω) was willen ir mehr) wat begheerdy meer) que demandes tu d' auantage) significat quid plura, vel, quid opus est verbis? quid vis præterea? quid vis dicam? Cic. Att. lib. 1. Quid quæris? num ad priuata redeam? Modus dicendi, cum paucis volumus ostendere aliquid. Horat. Quid quæris? viuo, & regno, simul ista reliqui.

Quicquid, (ὅ,τι οὖν) was) wat.) vt quidem aiunt, mutant d in c, ne bis interrogare videamur. Sed non est ratio satis ponderosa, vt putem non repræhendendum, qui scripserit quidquid & quidquam. Est autem quicquid substantiuum, sicut & quid. Ideo genitiuum substantiui vel adiectiuum exigit, vt quicquid pecuniarum, quicquid molle. Quodcunq; adiectiuum ideo substantiuũ in eodem casu patitur, sicut & quod, vt quodcunq; collum: adiectiuum vero respuit.

Quid tum denique? τί οὖν, τί ἐπὶ τούτῳ; was dan) wat dan) qu' en est il) Quid ergo? Quid tum postea? (τί οὖν) Quid itaq;? Quid interea? Quid demum? omnia significant, quò pertinet istud, de quo loqueris? siue, quid attinet hæc dicere? siue, quid sibi vult hic sermo?

Quies, (ἡσυχία) rùw) rust) repos.) cessatio à quocunq; opere, laxamētum, otium, vacatio: substantiuum, fœminini generis, quamuis etiam adiectiuum trium generum inueniatur. Sall. li. 2. Histor. Et in quiete nomine histrionis vix sanè Burbuleium appellabat. A quo similiter inquies, generis omnis secundum Priscianum. Potest facere genitiuum quietis & quiei quintæ declinationis. vnde & requies, requiem, & requietem, accusatiuum facit. Cic. in Cat. Vt meæ senectutis requietē, delectamentaq; noscatis. Differunt (vt quidā aiunt) quies & tranquillitas: q quies corporis fit, tranquillitas animi. Cic. in Prologo lib. de Orat. Nam qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus fore videbatur, in eo maxime moles molestiarum, & turbulentissimæ tempestates extiterunt. Est autem propriè quies, somnus: dicta, quasi qui tibi es, & nullo alio negocio distineris. Tunc enim cæteris negocijs vacamus, cum dormim⁹. Sall. Nanq; animus impurus Dijs hominibusq; infestus, neq; vigilijs neq; quietibus sedari potuit, ita conscientia mentem excitatā vexabat. Propter quod etiā quies pro trāquillitate accipitur. cuius contrariū est inges, hoc est cura, & sollicitudo, & molestia.

Hinc

Hinc quietus, (ἥσυχος) tranquillus. Terentius in Eunucho: Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam: id est, efficiam vt quietè, securè, tranquillè viuas. Hinc quietè, aduerbium. Cicero De Senectute, Quietè & eleganter acta ætas. Inquietus, turbatus, sollicitus. Quietudo & inquietudo. Quies etiam aliquando ponitur pro serenitate aëris vel clementia. Vergilius 2. Georgicorum:

Si non tanta quies iret frigusq; caloremq;
Inter, & exciperet cœli indulgentia terras.

Quiesco, cis. quieui, quietū, (ἡσυχάζω ἡσυχίαν ἔχω) rusten.) se reposer.) modò dormio significat. Cicero. 6. Verrin. Eò cum venio, prætor quiescebat. Modò sto, non moueor, (κατὰ χώραν μένω, ἠρεμέω) modò curis siue labore vaco: modò quiescere facio, præsertim si accusatiuo iungatur. Vnde Seruius in Bucol. Requierunt flumina cursus. id est, quietos esse fecerunt. Sic Salustius: Paululum requietis militibus. Quiesco enim ego, aliter dicimus: & aliter, quiesco seruum, id est, quiescere facio, παύω Plautus: Quis esce tumultum hunc, qui est ante ostium. Quis escere etiam dicitur, qui non est insolens & inquictus. Terentius in Prologo Andriæ: Dehinc vt quiescant, porrò moneo, & desinant maledicere. Aliquando est abstinere, supersedere. Gellius libro 2. capit. 28. Statuere atque edicere quiescebant. Ponitur aliquando pro sino, siue desino. Plautus in Mostel. Quin tu si sapis, quiesce hanc rem modo petere. Aliquando pro permitto. Cicero ad Atticum libro 7. Quiescat rem adduci ad interregnum. Hinc componuntur acquiesco, aliquantum quiesco. Cicero S. Sulp. His vero temporibus habemus aliud nihil, in quo acquiescamus. Quandoque significat consentio, condescendo. Conquiesco, (παύομαι) bene quiesco. Cicero Lentulo: Tu nisi perfecta re de me non conquiesti. Requiesco, sicut quiesco. Verg. Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte Fronde super viridi. id est, dormire. Idem: Et mutata suos requierunt flumina cursus. id est, quietos esse fecerunt.

Quilibet, vnus quem tibi capere libet. ὅστις βούλει, is soeȳ. eyn ieder, ietlicher.) een yghelijck.) Recentiores tamen philosophi pro vniuersali termino accipiunt. Ponitur etiam aliquando pro vili & obscuro, (ὁ τυχών) Plinius libro 7. Bis ab Annibale captus, neque cum quolibet hoste res fuit. Huic simile est Horatianum illud: Non cuiuis homini contingit adire Corinthum.

Quin, variis modis dicitur. Nam aliquando ponitur pro quur non, (τί μὴ) quum scilicet increpantes, vel interrogantes, vel exhortantes dicimus, Quin venis? quin fugis? Vergil. Quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget vsus, Viminibus, mollia; paras detexere iunco? Cicero pro Rabir. Quin compescitis istam vocem indicem stultitiæ? Aliquando pro quòd, seu vt. Idem: Non dubito, quin eo sis animo, quo ego essem, si quid tu me rogares. Terentius: Non dubium est, quin vxorem nolit filius. Aliquando pro quinetiam, (καὶ μὴν καὶ) id est, insuper, præter id, siue atq; etiam. Tunc enim per hanc particulam magis confirmamus. Vergilius: Quin aspera Iuno, Quæ mare nunc terrasq; metu cœlumq; fatigat, Consilia in melius referet. Quod & quinimo quandoque dicitur. Aliquando ita ponitur, quasi videatur esse cōtrarium priori significato, quòd non, vel vt non, (μὴ οὐχὶ, μὴ οὐ.) Cice. Non ideirco causas Isocrates non defendit, quin id vtile esse & honestū existimaret. Similiter cum dicimus, Non possum me continere, quin gestiam. id est, vt non, vel quo minus gestiam. Verg. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti, Quin vatem insanam aspicias. id est, vt non. Aliquando ponitur pro qui non, ὅστις οὐ. Cice. Nemo est nostrorum, quin vota victoriæ suæ fecerit.

Quincentum, pro quingentum dixere veteres, autore Festo.

Quincunces, (πεντουγγίαι) vnciæ quinque. Hinc Quincuncialis ordinum ratio, de qua apud Varronem, Plin. & Colum. fit mentio, (Theod. πεντάδα.) Est & quincunx, mensuræ genus, paulum supra mediam heminam continens. Martialis libro. 2. Te conuiua leget mixto quincunce, sed antè Incipiat positus quàm tepuisse calix. In quincuncem arbores dispositæ cur dicantur, facilè ex Quintiliano intelligimus, apud quem hæc verba lib. 8. cap. 3. leguntur: Nullus ne ergo etiam fructiferis adhibendus decor? quis negat? nam. & in ordinem, certaque interualla redigam eas arbores. quid em̄ illo quincunce speciosius? quid, in quamcunque partem spectaueris, rectius? sed protinus in id quoque prodest, vt terræ succum æqualiter trahant. Cicero in Cato. Maio. Cum autem miraretur Lysander & proceritatem arborum, & directos in quincuncem ordines, &c. Columella libro. 3. cap. 13. Nonnulli tamen omnem vitem per denos pedes in quincuncem disponunt. doctè de hoc Doletus To. 2. Quincuncialis verò herba dicitur, vt triennalis: a mensura, id est, quæ folio quincuncem aut trientem æquet amplitudine. Quincuncialis herba, ait Budæus, quæ minor est semipede, & septenûm ferme digitorum. Plin. lib. 27. ca. 11. de lithospermo: Herba quincuncialis, ferè foliis duplò maioribus quàm rutæ. Quincunces etiam vsuræ sunt, quoties ex centum nummis (vt exempli gratia sit) quinq; nummos vsuræ percipimus. Sic Semisses vsuræ, trientes, besses, & huiusmodi.

Quindenus, adiectiuum, est numeri distributiui. Ponitur aliquando pro quindecim. Liuius. 5. Bel. Macedon. Quindena iugera agri data in singulos pedites sunt.

Quinetiam, dar zū) daer toe) d'auantage, en oultre.) coniunctio copulatiua, qua nectimus, quæ coniuncta significare volumus. Cicero de Amic. Quinetiā necesse erit cupere & optare, vt quàm sæpissime peccet amicus. Ponitur aliquando pro

insuper, præterea. Verg. in 4. Æne. Quinetiã hyberno moliris sydere classem.

Quinimo, quin potius, imò verò, imò etiam. ἀλλὰ δὴ καὶ, μὴν οὖν γε. Plin. Epist. 74. Prævaluit sententia Cepionis, quinimo consurgenti ei ad censendum, acclamatũ est, quod solet residentibus.

Quinquatria, orum. (παναθήναια) ab eo quod quinquatre in singulari, ficut Bacchanale, & Vulcanale. Festa erant quæ quinque diebus Palladi fiebant, vt Ouidius Libro 3. Fastorum innuit. ita appellata, quoniam quinque diebus post Idus celebrabantur. nam dies post Idus ater erat. Inde Quinquatria, quasi quinque ab atro die. Primo die fiebant sacrificia, tribus sequentibus gladiatores in theatro certabant, quinto die erat lustratio. Vnde ait,

Vna dies media est, post fiunt sacra Mineruæ,
Nomina quæ à iunctis quinq; diebus habent.
Sanguine prima vacat, nec fas concurrere ferro,
Causa, quòd est illo nata Minerua die.
Altera, tresq; super strata celebrantur arena,
Ensibus exertis, bellica læta Dea est.

Sunt qui dicant hanc diem munusculorum quoque esse, quo tempore matronæ inter se inuicem munera missitabant, & cœnas seruis apponebant, vt viri Saturnalibus. Plautus in Milo. Da, quod dem quinquatribus percantatrici, collectrici, &c. Dicitur & quinquatrus, sicut triatrus, sexatrus, septimatrus, decimatrus. Iungiturq; hæc particula atrus, quæ nihil significat, supplementi causa. Varro libro primo de Ling. Lat. Quinquatrum diem vnum festum esse dicit, sic appellatum, quòd erat post diem quintum Idus Martij: sicut sexatrus à Tusculanis vocatur dies post diem sextum, & septimatrus post diem septimũ. Declinatur autem substantiue in plurali, tam tertiæ quàm secundæ declinationis, sicut cætera festorũ nomina. Iuuen. Incipit optare, & totis quinquatribus optat. Cicero: Ita tumultuosæ contentiones, ita molestæ quinquatriis afferebantur. Quinquatriæ in prima declinat. Diomedes protulit. Quinquatrus, huius atrus, pro ipsis quinquatriis etiã legitur antique. Cice. ad Att. 9. Fuit enim pridie quinquatrus egregia tempestas, qua ego illum vsum puto.

Quinque, (πέντε) vyue.) cincq.) nomen numerale & inuariabile. à quo Quintus, a. um. πέμπτος: Quinus, a. um. quinarius, a. um. quinquies, (πεντάκις.) quincuns, quinquemestris, (πενταμηνιαῖος) quincupertitus, quincuplex, (πενταπλοῦς) quindecim, quinquaginta, quingenti, quinquagesimus, & huiusmodi.

Quinquelibralis, & hoc le. apud Columel. libr. 3. cap. 15. pondo quinque librarum. Quinquemestris & hoc stre. quod quinq; menses natum est. Var. cap. 2. de re Rust. cap. 7.

Quinquennis, & hoc enne, quinque annos natus. Plau. in Pœn. Duæ fuere filiæ, altera quinquẽnis, altera quadrimula. Quinquennalis, & le, quod fit singulis quinque annis. Vt quinquennales ludi, apud Plin. lib. 4. cap. 5.

Quinquennalis magistratus, quiq; quin annis continuis geritur. Liu. 4. ab Vrbe: Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censurã graue esse.

Quinquennium, nij. spacium quinque annorum. Cicero. 3. de Leg. Bini sunto, magistratum quinquennium habento.

Quinqueremis, nauis quinq; remorũ ordines habens. Plinius De viris illustr. Rhegium regressus, quinqueremem hostiũ copijs pedestribus cepit.

Quinquertium, (πένταθλον) & quinquertiones, vide in dictione Pentathli.

Quinqueuiratus, dicitur officium siue magistratus, in quo sunt quinq; viri. & hi Quinqueuirã vna dictione vocitantur, sicut Triumuiri.

Quintilis, (μεταγειτνιὼν, ἰούλιος) mensis ideo dictus est, quòd quintus in ordine esset à Martio, qui apud antiquos primus Anni mensis erat, sed postea in honorem Iulij Cæsaris dictatoris M. Antonio, M. filio consule legem ferente, Iulius appellatus est.

Quintus & Quintius, (κόιντος) sunt cognomina. Vnde Quintia porta trans Tyberim, à Quintio Cincinnato. Quintana porta, in castris post prætorium, vbi venalium rerum forum solet esse. Liuius: Prætorio deiecto, direptis quæ ibi fuerunt, ad quæstorium forum, quintanamq; hostes peruenerunt. Et Quintipor, seruile nomen apud Veteres.

Quipote, penul. cor. significat quomodo possibile est. πῶς δ᾽ ἂν. Componitur autem ex qui & pote.

Quippe, significat nam, etenim, nempe. γὰρ μὴν, γὰρ οὖν. daun) want.) pourtant que, car.) Vergil. Sed læta & fortia surgunt, Quippe solo natura subest. Idem: Atq; hominum queritur curare triumphos, Quippe vbi fas versum atq; nefas, tot bella per orbem, Tam multæ scelerum facies. Plaut. in Aulul. Redi iam nunc intrò, atque intus serua. S. quippe nil Ego intus seruem. Quippini, cur non, [illegible] quẽ. Plautus in Menæch. Itan' censes? MED. quippini?

Quirinalia, (κυρίνια) vocabant diem, quo sacra Quirino fiebant.

Quirinalis collis, (κυρίνιος λόφος) dictus est, quòd in eo Quirini templum erat, siue quòd in eum commigrauere Sabini à Curibus veniẽtes. Quirinalis porta Romæ dicta, quòd ea in collem Quirinalem itur, vel quòd proxime eam esset Quirini sacellum.

Quirites, (κυρῖται) penultima producta, Romani dicti sunt à Quirino, id est, à Romulo vrbis Romæ conditore, qui à quiri hasta, Quirinus (κυρῖνος) appellatus est, quòd hasta assiduè vteretur, quæ Sabinorum lingua quiris dicitur. Vnde quidam securim dictam putant, quasi semiquirim, quanquam à secando etiã dici potest. siue quòd Cures vicerit, siue quòd Græci regẽ κύριον dicũt. Constat autem Romanos eo tempore Græcos fuisse. Ouidius in Fast.

Siue quòd hasta quiris, priscis est dicta Latinis,

Bellicus à telo venit in astra Deus:
Siue suo regi nomen posuere Quirites,
Seu quia Romanus vicerat ille Cures.
Alij Quirinũ dici existimãt, ob generis nobilitatem à patre suo Quirino, hoc est, Marte. Romani enim Martem dum sæuiret, Gradiuum: dum tranquillus esset, Quirinum nominabant. Et quanquam hoc nomen Quirites, quidam tantum pluraliter declinare velint, apud poëtas tamen reperimus Quiritem à Quiris, itis. vel Quirites, tis. vel hic & hæc Quiritis. In genitiuo plurali Quiritium & Quiritum per syncopen. Persius: Heu steriles veri, quibus vna Quiritem Vertigo facit. Ouidius: An si pulsassem minimum de plebe Quiritem.

Quirito, as. penult. producta, & Quiritor (ὀχλαγωγῶ, ποτνιῶμαι, διαμαρτύρομαι) dicitur, significat clamo. Romanos commoueo, & Quiritum auxilium inuoco, deos hominesq; imploro. Varro: Quiritare, Quirites ciere. Nonius: Quiritare, est clamare: tractum ab his qui Quirites inuocant. Lucil. libro. 12. Saty. Concursans veluti aurarius, dareq; quiritans. Ab Apuleio ponitur pro suppetias petere. Hinc quiritatio, verbale. & quiritatus, huius atus. id est, clamor vrbanorum, & iubilatus rusticorum, vt ostendit Valla ex authoritate Varronis.

Quis, qui, quæ, (τίς) wer, welche, was.) wie, welcke, wat.) qui.) quod vel quid, quandoque interrogatiuè ponitur. Martialis: Non tantos, rogo quis ferat labores? Apule. Qui nam (malum) hic nouus est hospes? Gellius: Quæ nam (malum) est ista intemperies? Plautus: Quod facinus ausi tantum? Idem: Quid ad illas artes optes, si optio aduenit tibi? Aliquando infinitè, (ὅτι, τίς.) Plinius: Tum mihi nescio quis in aurem insusurrauit. Idem: Morbus, nescio quis ante eam ætatem incognitus nostris. Cicero: Cùm præcepta nescio quæ discipulis suis palam tradidisset. Plaut. Nec mihi quod facinus consciré, inueni. Seneca: Paululum nescio quid visus est balbutire. Qui, quæ, quod, relatiuè sæpe ponuntur, referunt enim antecedens. quis vero, & quid, nunquam. Vnde notandum est qui, quæ, quod, relatiuè posita, quandoque dissentiũt à suo antecedente. Cic. Omnes tenues atq; humiles, quæ maxima in populo multitudo est, sibi præsidium paratum putant. Salust. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur. Nonnunquam quis ponitur pro aliquis, τὶς. Plautus: Si quem seruorum domi habes. Nam qui pro aliquis in nominatiuo casu rarò præterquàm apud vetustissimos inuenitur. Cicero: Si quæ sunt in hac re difficultates. Etenim nõ quæ, sed qua pro aliqua dicimus. Martial. Si qua fides veri præfari maxime Cæsar. Plau. Si quod posthac verbum fecero. Vergil. Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt, Supplicia hausurum scopulis. Ponitur item quis admirantis pro qualis, (ποῖος.) vt, Quis globus ô ciues. Et tam fœminino quàm masculino genere proferri potest. Plautus in Aulul. Dic mihi, si audes, quis ea est, quam vis ducere vxorem? Verg. Qui cum partiri curas, De socia Camillæ loquitur, id est, cum qua. Quia (vt inquit August.) antiqui hic aut hæc quis, ablatiuo ab hoc & ab hac qui: sicut facilis facili. Inuenitur etiã quis in datiuo & ablatiuo pluralibus, (τίσιν) sed producitur, cũ in nominatiuo singulari corripiatur. Lucil. lib. 2. Profata quis ille, Quis fuit ille dies. Horat. in Serm. Quis humana sibi doluit natura negatis. Tunc autem melius cum diphthongo scribitur queis. Quod autem adiectiuum est, ideo semper substantiuo iungitur, quid vero sustantiuum. Præterea qui, quæ, quod, frequenter accipiuntur pro tantus, a. um. Et hoc tribus modis. Nam, Cuius humanitatis es, dicere possumus: &, Qua humanitate es, & Quæ est tua humanitas, pro tãtæ humanitatis es. Quint. Hoc si scisses pater, affirmo, promitto, cuius pietatis es, nemo te antecessisset. Idem: Quæ tua pietas est. In eundem sensum accipiuntur is, ea, id: vt, eius pietatis es, ea pietate es, ea tua est pietas. Composita à quis sunt, siquis, aliquis, nequis, quisquis, quisque. à quo vnus quisque, quisnam, quisputas, quispiam, quisquam. Seruius: Quis & quibus secundum artem dicimus, ab eo enim quod est qui, in bus mittit: ab eo quod est à quo, in is. sed à tertia declinatione, in vsu sunt datiuus & ablatiuus pluralẽs, licet antiqui omnibus vsi sunt casibus. Denique Cato in Origin. ait: Ques sunt populi, & declinauit Ques, quium: sicut puppes, puppium. Hæc illi in primum Æneidos.

Quisnam, (τίς ποτε) wer.) wie.) qui.) interrogatiuum est. id est, Nam quis. Terent. in Andr. Quisnam homo est?

Quisputas, (τίς δοκεῖ.) id est, quis credis? siue quisnam.

Quisquam, & Quispiam, (τις) yemant) quelcun.) idem quod aliquis. Quisquam, tam masculino quàm fœminino iungitur. Terentius in Eunuch. Quandoquidem illarum neque quisquam te nouit, neque scit, qui sies. Verg. lib. 4. Georg. Non illis quisquam cunctantibus altum Ire iter, aut castris audebit vellere signa. Quisquam aliquando ponitur pro quiuis, siue quilibet. Cic. ad Terent. Nisi vos fortiores cognoscerem, quàm quenquã virum, Pro quemuis virum.

Quisquiliæ, (περιψήματα, φορυτὸς) purgamenta terrarum, & quicquid ex arboribus minutis surculorum foliorumq; & florum decidit: vnde nomen venit, velut quicquid cadiæ, inquit Fest. Ob id Cæcilius quisquilias volitantes dixit. Et Næuius: Deturbata saxo, homo non quisquilia est. Quisquilias Cic. libr. 1. ad Attic. homines nihili vocat, Epist. 11. Idem pro Sestio: Omitto iam Numerium, Serranum, Ælium, quisquilias seditionis Clodianæ.

Quisquilium, vocant exiguum fruticem ilicis producentem coccum, quod granum est ad tingendas vestes gratissimum. De quo Plinius libr.

16.cap.8.Hinc natum esse putatur,vt vestis coccina, literis per imperitiam interceptis, squallata vulgò hodie dicatur,pro quisquiliata, (ὅκως λαμιλωτά.)

Quisquis,quicunque,quisque, (ὅστις) eyn ieder) yes ghelijck.) quiconque.) idem significant, scilicet omnes.

Quò, (ᾗ, ὅπη) accipitur pro quanto, vt cum dicimus:Eo magis, quo magis. Aliquando est aduerbium loci, (ποῖ.) war zů.) waer henen.) ou vas) Vergilius: Quò ue tenetis iter? id est, ad quem locum tenditis. Aliquando est coniunctio,& significat vt,(ἵνα,ὅπη.) Plinius Iun.Neque enim id feci, quò tibi molestus essem. Aliquando ponitur pro quare, (ᾗ, διόπερ) vt inquit Donatus. Terentius in Andria: Quo æquior sum Phamphilo. Et quo, (εἰς τί) pro ad quid, vel in quem vsum. Horatius: Quò mihi fortunam, si non conceditur vti? Id est,ad quid vultis mihi bona esse fortunæ? Sic venustè interdum desunt verba in oratione.Hinc fiunt composita, vsquequo,quoad, quocirca,quousque, quomodo, quoquomodo, quoquouersus, quoquam, quoque,aliquo,aliquoties.

Quoaxo,quoaxas. proprium ranarum est,κοάξω. Festus: Quoaxare ranæ dicuntur, cum vocem emittunt.

Quoad, (μέχρις οὗ ἄν,ἕως ἄν) soe langhe.) iusques a quant.) componi videtur ex quo & ad, sed præposterè: sicut hactenus,quatenus. Et significat donec,siue quandiu,vel quousque: vt,Quoad viuam,ero tibi amicus. Sallustius: Dummodo putetis vos tutos esse,quoad reliqua multitudo aduenerit. id est, quousque. Cicero.libro.1. Off.Tandiu autem velle debebis,quoad te quantum proficias non pœnitebit. id est, quamdiu. Nihil autem differt ita loqui, Quoad viuam, & quoad moriar. hæc enim quamuis contraria esse videantur,idem tamen significant,quoniam duo tempora cum inter se opposita sunt,atque ita cohærentia, vt alterius finis cum alterius initio misceatur, non refert vtrum per extremitatem prioris,an per initium sequentis, locus ipse confinis demonstretur. Potest autem esse interrogatiuum, (ἄχρις οὗ.) Terentius in Phorm. Senem quoad expectatis vestrum? Relatiuum,vt Quoad iussisti,parui. Infinitum,vt Quoad libet,studeo. Cicero Trebatio: Itaque ego quoad opis natus sum me in prouinciam exiturum,quæ tibi vltro obtulerim,meminisse te credo. Aliquando rei & ingenij facultatem, (καθ' ὅσον) siue temporis commoditatem significat, vt apud eundem in Lælio: Vt quoad possem,& liceret ab eius latere nunquam discederem. id est,quantum. Aliquando quantitatem rerum tantum denotat. Idem pro lege Agrar. Audite vos, qui amplissimi populi senatusque iudicio exercitus habuistis, & bella gessistis, quoad quenque peruenit, aut peruenerit ex præda, ex manubijs, ex auro coronario. Et sic semper exponitur pro quantū.

Quoad pro quantum, ferè iungitur verbo possum, Cic.de Senect Quoad potuit,restitit.

Quoadeius, (κατὰ τὸ δυνατὸν.) so vil.) soo veel) tant que.) tota vna dictio significat vsque, vel in quantum, vel quantum ad eius vires, vel quantum ab eo. Eius, in hac dictione parelcon est.Cicero libr.1.Rhetoricorum ad Heren. Oratoris officium est de his rebus posse dicere, quæ ad vsum ciuilem moribus & legibus constitutæ sunt, cum assensione auditorum quoadeius fieri poterit. Idem: Elaboro quoadeius facere possum, (ὡς ἐνδέχεται μάλιστα) vt consilia hostium intelligam.

Quoadusque, (καθ' ὅσον ἄν) eiusdem significationis est, sicut quoadeius: scilicet quantum, vel quousque. Accius: Nihil te impedio, quoadusque rem perageas.

Quocirca, (διὸ, παρὸ) significat quamobrem, itaque,

Quod, (ὅ) das welch.) dat welcke.) quel.) nomen infinitum est,quod potest capi relatiuè, interrogatiuè,& infinitè. Vide Priscian. & Vallam, aliosque Grammaticos. Quod aliquando in oratione ponitur,& subintelligitur propter.Terentius in Hecy. Nam (ita me ament dij) quod me accusat nunc vir, sum extra noxiam. Plautus in Epid. Animum aduerte, vt quod ego ad te venio.intelligas.Ponitur aliquando pro quantum. Cicero pro Roscio Amer Qui omnes, quod ad me attinet, vellem viuerent. Ponitur aliquando in oratione pro quadam continuatione, siue connexione, quoties vtinam adiunctum habet. Cicero Terentiæ: Cum ad vos scribo, aut vestra lego, conficior lachrymis, sic, vt ferre non possim: quod vtinam minus vitæ cupidus fuissem, certè nihil, aut non multum in vita mali vidissemus. Ponitur aliquando quod pro in quo. Sed si quid fit, quod mea opera opus siet, &c. Ponitur aliquando pro quicquid. Cicero pro Domo sua: Ornamentorum quod superfluit in fanis,& communibus locis, tota è Græcia sanè frugaliter domum suam deportauit. Quod idem, sæpe ponitur pro id quod, siue quod ipsum, aut quod etiam. Cicero de Arusp.Resp.Quod idem in iudicio capitis durum atque iniquum est. Idem Pro domo sua: Senatus quoties de me consultus est, toties nullam esse iudicauit. Quod idem tu Lentule vidisti in ea lege, quam de me tulisti. Aliquando verò est coniunctio causalis, (ὅτι) cum ponitur pro quia: vt, Quòd scribas, lætor. Et, non castigo te, quòd odio habeam, sed quò meliorem efficiam: vbi enim potest esse quòd, ibi etiam quia. Et vbi potest esse vt, ibi potest esse quò, & è contrario: vt, Non te castigo, quia odio habeam, sed vt meliorem efficiam.

Quandoque ponitur pro sed, & in principio clausulæ locari solet. Cicero: Quòd si (κἂν cum subiunctiuo) quis à me huius consilij mei causam quærat, ita respondeo. Cum autem quòd

quòd pro sed ponitur, fere cum si, nisi, cum, quia, aut quoniam iungitur: & dicimus, quòd si, quòd nisi, quòd cum, quòd quia, quòd quoniam. Ponitur aliquando pro cur, siue quamobrem. Vergilius in Bucol. Si ad vitulam spectes, nihil est quòd pocula laudes. Cicero ad Terentiam: In viam quòd te des hoc tempore, nihil est. Aliquando præcedentis verbi significationem determinat. Cicero in Sallust. Credo quòd non omnes tui similes incolumes in vrbem venissent. Ponitur aliquando pro vt, inquit Donatus. Terentius in Phorm. Vin' primum hodie facere, quòd ego gaudeam Nausistrata, & quòd tuo viro oculi doleant?

Quo iure, quaque iniuria, (δικαίως καὶ ἀδίκως) prouerbiale est, quasi per fas nefas, velis nolis. Terentius in Andr. Quo iure, quaque iniuria præcipitem me in pistrinum dabit.

Quo minus, significat vt non, μὴ οὐχί. Cicero libro primo Epistol. Nemo est, qui nesciat, quo nimus discessio fieret, per aduersarios tuos esse factum.

Quomodo, (πῶς, τίνι τρόπῳ) wie) hoe) comment.) tota vna dictio, significat aliquando quemadmodum. Cicero: Quomodo potuissem, te conuenissem. Tale est, ac si diceretur, Si quatuor pedibus ad te venire necesse fuisset.

Ponitur aliquando pro vt. Cicero ad Atticum libro decimo: Tulliæ nostræ mirifica virtus: quomodo illa fert publicam cladem, quomodo domesticas tricas. Propriè quomodo significat qua ratione: & volunt quidam ablatiui casus esse, separatimque legendum. Quomodocunque, id est, qualicunque ratione, vtcunque, qualitercunque, quoquo pacto. Plautus in Pœn. Sed tamen quomodocunque, quanquam sumus pauperculi, est domi, quod edimus. Componitur quoque quomodo cum nam, & dicimus quomodonam. Cicero ad Qu. fratrem lib.2. Quomodo nam mi frater de nostris versibus Cæsar?

Quondam, (πάλαι) vorzeiten.) voertijds.) iadis.) aduerbium temporis, & modò præteritum tempus denotat, pro olim, vel aliquando. Cice. Fuit ista quondam in hac Republica virtus. Modò futurum, (ὕστερον) vt, Quondam tua dicere facta tempus erit. Modò præsens. Vergilius: Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. Ponitur quandoque pro semper. Idem: Vt quondam in stipulis magnus sine viribus ignis.

Quoniam, coniunctio causalis, ἐπεί, ὅτι. dann) want.) portant que.) Terent. in Andr. Ea quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. Potest esse subcontinuatiua, (ἄγε) vt, Quoniam ambulat, mouetur. Interdum (authore Festo) significat postquam. Plautus in Asin. Quid nunc, quoniam ambo, vt est lubitum, nos delusistis, datis' ne argentum?

Quoquam, (ποι) yeners henen) ou quelque lieu.) significat aliquò, id est, ad aliquam partem, locum'ue.

Quoque, (καί) auch.) oock.) aussy.) ponitur pro etiam. Seneca: Tu quoque simili modo exerceas re te debes. Aliquando pro similiter, (ὁμοίως) Vergilius: Vocabere tu quoque votis. Huic particulæ quoque aliquando iungitur etiam. Terentius in Hecyra: Ego quoque hoc etiam credidi. Aliquando &. Plinius libro.8. capite.16. Sunt verò & fortuita eorum quoque clementiæ exempla.

Quoquouersus, vel quoquouersum, (πάντῃ, πάντοσε.) in allweg.) in allen weghen, ouer al.) de toutes pars, de tous costez.) aduerbium ad locum, significat versus omnes partes, siue versus quemcunque locum. quod vernacula lingua dicimus, in qualmane seuoglia: vt, Quoquouersum se verterit anima hominis, ad dolores figitur alibi, præterquàm in te. Cæsar in Comment. Eius imperio, classem quoquouersum dimittunt. Columella libro secundo capite quinto: In plano pedes interualli quoquouersus octo.

Quorsum, (ποῖ) war zů.) werwaert, waer henen.) quelle part.) versus quem locum, quasi quò versum: vt, Quorsum vadis? quorsum seruus tuus iuerat, tu iussisti: quorsum fit res euasura, dubito. Terentius in Eunucho: Ego nescio hercle neque vnde eam, neque quorsum eam. Idem ibidem per translationem dixit: Nesciebam quorsum tu ires. hoc est, quid tuis verbis velles, quò tenderes. Idem in Adelph. Quorsum isthuc? id est, quod vulgò dicitur, ad quod propositum? Dicimus & Quorsus. Cicero de Cla. Orator. Quorsum inquam isthuc? non enim intelligo.

Quot, (πόσοι) wie vil.) hoe veel.) combien.) nomen numerale, aut potius numeri cardinalis interrogatiuum: vt, Quot numi tibi sunt? Scio quot numos habes. Habeo tot, quot tu. Plautus in Rudent. Quot sunt? S. Totidem quot tu & ego sumus.

Quotennis, (ἀμφὶ πόσα ἔτη, ὀλέτης) wie alt.) hoe oudt.) du quel eage.) significat quot annorum, habet enim antecedentia nomina numeralia, vel composita ex numeralibus & anno: vt annisculus, biennis, triennis. vt, Tu es biennis, quotennis ille. Quidam etiam vsurpant quotennium, sicut septennium.

Quotannis, alle iār) tous les ans, d'an en an) id est singulis annis. Plau. in Epid. Quid istæ, quæ quotannis inueniunt nomina noua?

Quotenus, (πόσοι) wie vil.) hoe veel.) combien.) relatiuum distributiuum, significat vsque ad quem numerum. Cicero ad Attic. In ripa nescio quotenorum iugerum. Priscianus dicit interrogatiuum esse numeri distributiui: vt, Quoteni boues arant? bini, terni, &c.

Quotidie, (καθημέραν) vide in dictione Cotidie.

Quoties, wie oft) hoe dick) combien de fois.) aduerbiū est interrogatiuū numeri cardinalis aduerbialis, id est, quot vicibus. Plau. in Cur. Quoties dis-

dicundum est?

Quotiescunque,(ὁσάκις.so oft) soe dickmaels) toutes & quantes fois.) Cic.pro Cluent. Quotiescunque dico, toties mihi videor in iudicium venire.

Quotquot,(ὅσοι) id est,omnes qui.

Quotuplex,(ποσαπλάσιος) quot generum.

Quotuplus,(ὁσαπλάσιος) ad mensurā,vel ad pondus refertur: vt,Meus ager reddit decuplū,quotuplum non reddit tuus.

Quotus,(πόσος) hoc menichste) quant'iesme)relatiuum ordinale,quo significatur,cuius numeri, siue in quo numero,aut ordine: vt,Sum primus in ciuitate,quotus es in tua? Frequentius interrogatiue ponitur, nam proprium interrogatiuū est numeri ordinalis.Horat.in Serm.Hora quota est? Quandoque ponitur pro quot.Martial.Dic quotus es,quanti cupias cœnare,nec vllum Addideris verbum, mensa parata tibi est. id est,quot estis,& quot tecum habes. Quandoque significat continuam quantitatē, & ponitur pro quantus. Iuuenal.Quota portio fecis Achææ.

Quotusquisque,(πόσοι)in singulari,idem significat quod nomen numerale quot: vt,Quotusquisque est qui aliter sentiat? Et est vetus elegansque locutio per interrogationem, & ad paucitatem refertur:vt,Quotusquisque studet? id est,quot studēt: hoc est,quàm pauci sunt,qui studeāt. Cicero pro Plancio: Quotusquisque iuris peritus est? quotusquisque disertus est?

Quousque, quamdiu, vel vsque ad quod tempus, (μέχρι τίνος,μέχρι,μέχρι πῶ.)wie lang) hoe lange) d'icy a quant, iusques a quant.) Et ponitur interrogatiuè. Cice.Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? Relatiuè: vt,Quousque volui,comedi.id est,tādiu comedi,quādiu volui. Infinitè: vt,Quousque esses, didici. Aliquando significat vsque ad quem locum: vt,Quousque agri tui fines protraxisti?

Quum primum,(ἐπειδὴ τάχιστα) so bald,als bald) terstont.) duæ partes sunt: necesseque est eis iungi duo verba,& significāt quod barbarè dicitur, tam citò quòd. Vergil.Cum primum pasti repetent præsepia tauri,Si qua tui Corydonis habet te cura,venito.

DE LITERA R.



Litera semiuocalis est, & liquida, quæ post mutam in eadem syllaba posita,præcedentem syllabam,modò longam,modò breuem facit.vt Ouidius,in dictione patrem exemplum posuit, Iam patrem, famulosque patris, lucemque timebam. vbi pa syllaba & producitur & corripitur.Et apud Græcos in initio dictionum r litera recipit aspirationem, vt Rhadamanthus,Rhea,& huiusmodi. Conuertiturque nonnunquā in l,vt intelligo pro interlego, pelluceo pro perluceo.In simplicibus,vt niger nigellus,vmbra vmbella. In s,vt arbos pro arbor, odos pro odor.Transit in duo ss,vt vro vssi,gero gessi. In u consonantem,vt sero seui, tero triui. In n, vt æneus pro æreus.

Rabbath,(ῥαββάθ) metropolis est filiorum Ammon,quæ hodie à rege Ægypti Ptolemæo,cognomēto Philadelpho,qui Arabiā tenuit cum Iudæa,Philadelphia nominatur.

Rabidus,rabie plenus,rabie agitatus,λυσσῶν. wûtschtig) verwoet)enrage,furieux.)Plin.lib.8.cap. 9.Domantur autem elephāti rabidi,fame & verberibus.Hinc rabidè,aduerb.Cic.5.Tusc.Quem libidinibus inflammatum ac furentem,omnia rabidè appetentem,&c.

Rabies,iei.& rabia,æ.(λύσσα) wûtigkeyt) verwoet heyt) fureur.) à rapio,morbus canum,cum velut furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec vllum quietis locum inueniunt.Alij rabiem, quasi rauiem dici putant à raucitate vocis,quam rabiosi habent,similem canis latratui.Plin.lib.29 ca.5.Multò tamen vtilissime iecur eius,qui in rabie momorderit, datur. Rabies etiam hominis est,& accipitur pro impetenti furore.Cic.in Sal. Neque eos existimet sine rabie quicquam fortiter facere posse.Hinc rabiosus,(λυσσώδης)idem quod rabidus. Plin.lib.29.Datur morsis à rabioso, ne rabidi fiant. Ponitur quandoque rabiosus pro iracundia pleno,qui veluti rabie agitatus videatur. Cic.4.Tusc.Vide,ne fortitudo minime sit rabiosa,sitque iracundia tota leuitatis.Hinc rabiosè,aduerbium.Cice.4.Tuscul.Nihil ne in ipsa quidem pugna iracundè rabiosè'ue fecerunt.

Rabio,nimia ira, & quasi rabie agitor,λυσσάω.verwûth sein) verwoet syn) estre enrage.) Varro: Quid est quod latres? quid rabis? quid vis? Cæcilius: Rabie rabire se ait. Alij rabo,bis, tertiæ coniug. esse volunt.

Rabiosulus,diminut.Cic.Treb.lib.7.Primas illas rabiosulas sat fatuas dedisti.

Rabo,onis.fœmin.gen. pro arrabone apud Plautum legitur in Truc. Tene hoc tibi,rabonē habeto,vt mecum hac nocte sies.

Rabula,(λιτολόγος) à rabie (vt quidam volunt)& à raui, id est,raucitate,vt is sit rabula, qui in negocijs agendis acer est,& rabiosus,quique in multis intentus est negocijs,paratusque ad radendum quid auferēdumque. Vnde & pro aduocato,& causarum patrono accipi solet,vel dicitur à radēdis auribus.Nam vt à fando fabula,à nando nabula, ita à radendo rabula. Nec alia ratione rabulas in foro dictos puto,quàm quòd radāt,id est,offendant aures,& (vt ait Quintil.) nimia verbositate feriant, quasi ab instrumēto illo nuncupati,quòd rabula cōmodius,quàm radula vocari possit. Hodie quoque vulgus ipsos garrulos & linguaces, ab alio instrumento tudiculas & pistilla cognominat.Quintil.Super omnia petit illa,quæ Cic. in Oratore. Non enim declamatorē aliquem de ludo, aut rabulam de foro,sed doctissimum aut perfectissimum quærimus. Idem,Quasi rabulæ, qui sibi diserti non videntur, nisi omnia tumultu & vociferatione concusserint.

Racemarius, (βότρυικός) malleolus ex quo pampini pullulant, vel steriles, vel certè minus feraces. Colum.lib.3.cap.18.

Racematio, (βοτρυολογία) racemorum vindemia, vt quando à vindemiatoribus racemi rari præterierunt, sicut in messibus peractis quod superest spicilegium dicitur.

Racematus, a. um. quod racemos habet, βοτρυωτός. Plin. libro. 18. cap. 7. de Panico, Paruis racemato paniculis.

Racemosus, sa. sum. quod est racemis plenũ, βοτρυώδης. Plin. Hederæ modo racemosa est.

Racemus, pen. prod. βότρυς, der trappe, eyn traubẽ zweig) eenẽ druyuen tors) grappe de raisin) pars botryonis, siue potius ipse botryõ, qui & botrys more Græco, botrus nostris, hoc est, integer vuæ racemus. est enim illa testa vuarũ plurima grana continẽs. Verg. 2. Georg. Tumidis Bumaste racemis. Et nõ solum de vite, sed etiam de alijs plantis dicitur. Plin. de hedera, Alijs densus acinus, & grandior racemus, in orbem circumactus.

Racha, (ῥακά) nomẽ Hebræũ est, inquit Hieron. qđ idem est qđ κενός, id est, inanis aut vacuus, quem nos possumus vulgata iniuria absq; cerebro nuncupare. Quidam etymologiã huius nominis de Græco trahere voluerũt, putãtes dici pannosum. Græcè enim pannus ῥάκος dicitur. Sed nos huius ubi proprietatẽ subtilius perspiciẽtes, nihil intelligimus aliud esse racha, nisi vocẽ incognitã, irati animi cõmotionẽ significãtis: quales sunt interiectiones apud Grãmaticos, sicut à dolente heu, ab irascente hem, & huiusmodi. Augu. super Matth. Racha, vox indignãtis animi motũ significans.

Radicitus, pen. cor. aduerbium, significat à radice, ῥιζόθεν, ἀπὸ βάθρων. vnde & pro omnino quãdoq; ponitur. Plin lib. 18. cap. 26. Herbas malas radicitus erui. Plautus in Most. Nam omnia malefacta vestra reperi radicitus.

Radico, cas. pen. prod. radicem facio, & radicẽ capio siue emitto dicitur. ῥιζόω, würtzelen) wortelen) prendre racine.) Plin lib. 18. ca. 7. Frumenta multa radicantur fibris. Hinc componitur eradico, quod est vsq; ad radices euello.

Radicula, parua radix, ῥιζίον. Col. li. 3. ca. 15. Idẽ Pœnus author probat vinacea permixta stercori, depositis seminibus in scrobem, vires mouere, quæ illa prouocent & alliciant nouas radiculas. Et radicula vocatur herba, succũ habẽs lauandis lanis commodissimũ. Hanc Græci στρϐθιον, & lanaria ob id à nostris vocatur. de qua Plin. lib. 19. ca. 3.

Radifico, as. similiter significat radico, radices facio, ῥιζόω.

Radiare, radios emittere, fulgere, ἀκτινοβολεῖν, λάμπειν. glantzen, erscheinẽ) een strael vã hem geuẽ) iecter ses rayons & lueur.) Ouid lib. 2. Meta. Argenti bifores radiabant limina valuæ. Hinc cõponitur irradio, (ἐλλάμπω) qđ est illustro, & quasi intus radio. Plau. Faciũt qđ consueuerũt, irradiãt salibus mensam, omnes ad risum prouocãt. Hinc radiatus, adiect. quod radios habet aut emittit. Cic. 4. Acad. Solis autem magnitudo, ipse hic radiatus me intueri videatur, admonet, &c.

Radius, (ἀκτίς) eyn glantz, oder strome) eẽ strael) rais, ou rayon de soleil) splẽdor à sole micãs. Varro, O summe Sol, qui totam hanc mundi compagem tuis radijs illustras. Trãsfertur & ad fulgorem oculorũ. Plin. Cuius ex oculis radij nocte micantes cernũtur. Gell. li. 5. ca. 16. Stoici causas esse videndi dicunt radiorũ ex oculis in ea, quæ videri queũt, emissionẽ. Item radius dicitur speculare seu fabrile instrumentũ, quo geometræ declinationẽ & intervalli dimensionẽ examinãt, (διόπτρα) Verg. Descripsit radio totũ qui gentibus orbem. Inuenta aũt est hæc ars tempore quo Nilus plus æquo crescens cõfudit terminos possessionũ, ad quos innouãdos adhibiti sunt philosophi, q linei s diuiserũt agros. Inde Geometria dicitur, cum non tantũ terræ, sed etiã maris, & cœli & aëris spacia metiri consueuerint. Item textoris instrumẽtum, quod vulgò druellem, (κερκίς, πηνίον) nominant, quo telæ annectuntur, radius dicitur, nunc nauicula appellatur. Idẽ, Excussi manibus radij, reuolutaq; pensa. Radij quoq; rotarũ dicuntur, (κνῆμαι) vt apud eundẽ, Hinc radios trivere rotis. Instrumentũ etiã quo radũtur mensuræ, radius vocatur, quod alio nomine hostoriũ nominant. Plaut. Dij Deæq; omnes tantã nobis lætitiam, tot gaudia sine radio cumulent. Et radij dicũtur oliuæ oblongæ. Verg. Nec pingues vnã in faciem nascuntur oliuæ Orchades, & radij, & amara pausia bacca. Hinc radiolus, diminut. parua oliua. Colu. lib. 12. cap. 47. Albam pauseã vel orchitem, vel radiolum, &c. Est & radius pastinacæ piscis pro telo. Plin. lib. 9. cap. 41. Pastinaca latrocinatur ex occulto, transeuntes radio (quod telum ei est) figẽs. A radius fit radiosus adiectiuũ, quod multos emittit radios. Plaut. in Stich. Postquam missiti ad portum, cum lacu simul Commodum radiosus esse sol superabat ex mari.

Radix (ῥίζα) eyn wurtzel) een wortel) racine.) dicta est, quod sæpe effossa parũ per terrã raditur, vt arbor melius fruticescat. Plin. Cum pali defixi radices cœpissent. Radices montis dicũtur inferior pars montis: vt cum dicimus Fontẽ vel amnem ab alicuius mõtis radicibus oriri: vel castra ad radices mõtis cõstituta, intelligimus ad pedẽ mõtis, vt vulgò loqmur. Hinc radicosus adiec. qđ multas radices habet. Huius dimin. est radicula.

Rado, si. sum. complano, incido, extirpo, mundo, ξύω, ξέω. schaben, kratzen, glatt machẽ) schãrẽ schauen) racler.) Colu. lib. 8. Sic tamen, ne quid radatur. Iuuen. Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat. Per translationem ponitur pro lædo, lacero. Quintil. li. 3. Ne ieiuna atq; arida traditio auerteret animos, & aures præsertim delicatas raderet, hoc est, offenderet, fatigaretq;. Ponitur aliquãdo pro scalpturire. Plaut. in Aul. Simul radebat pedibus terrã, & voce crocitabat sua. Huius cõposita sunt, abrado, adrado, ἐπιξύω, iuxta rado. Col. li. 3. Reliquã partẽ, quæ continens matri est, adradito, ne superuacua sarmẽta procreet. Circumrado, περιξύω Idẽ lib. 3. Quàm recentissimum eligatur sarmentum, & leuiter circumrasum, vt cortex tantũ detrahatur. Corrado, Derado, (ἀποξύω) de aliquo rado. Plin. Quod derasum est, tes

 ris

ritur, & cribratur. Erado, (ἀποξύω) extra rado. Colum.libr.3.Postea surculos,quos inserere voles,eradito tam altè,quàm cuneum demisisti,sed ita ne medullam, néve alterius partis corticem lædas. Interrado,(διαξύω) in medio rado. Idem in eodē,Nam si spisse posueris,neq; in terra quid ferre poteris,nec ipsæ fructuosę erunt,nisi interrasęris. Obrado, circumrado. Et omnia habent penultimam productam.

Radula,pe.cor.ξύστρα,instrumentū ferreū,à radēdo dictū, quo doliorum veterū pix liquata primū vel in sole,vel lampade ardēti ducitur,vt deinde iterum picentur ad futurā vindemiā.Col.lib.12. ca.18.Sublata lampade rutabulo ligneo & ferrea curuata radula ducitur,&c. Vnde pix radulana est dicta,quæ radula eraditur.Plin.lib.14.ca.19. Radulana pice ac resina condire musta.

Ragades,& ragadia, (ῥαγάδες) fissuræ sunt & rimæ,inter sedis vicia annumeratæ, quas Plinius scissuras vocat, Celsus ārissa: quorum crebra mentio est apud Plinium.Auicenna nō solum in ano,sed in mentula nasci ragadas prodidit.Nascuntur & in labiis, & in vulua fœminea. de quo & in dictione Condylomata.

Raia,genus piscis plani & cartilaginei,de quo Plinius lib.9.ca.42.Raias Græci βάτους dicūt,à rubi nomine propter aculeos.vide Hermol.in Castig.

Ralla,genus vestis,à raritate: nam rarum,facit diminutiuum rallum. Plaut. in Epid. Tunicam rallam, tunicam spissam.

Rallum,(ἡ ξύστρα) à radendo,ferrum illud quo vomeres identidem purgantur in arando.

Ramale,(κλάδος,ἱρκος) ramus inutilis ex arbore decisus. Ouid.lib.4.Metamorph.Multifidasq; faces,ramaliaq; arida tecto. Persius,Vt ramale vetus. neutri generis est.

Ramentum,(ξύσμα,περίψημα,κόρημα) tenuis cuiusque rei particula,à radendo, quasi rasura.Vnde ramenta auri,argenti, lignorum,& cæterarū rerum dicimus,quæ ex sectione earum rerū decidunt. Sed & ramenta fluminum dicuntur,minutulæ arenæ partes. Vnde Plin.libr.33.Apud nos tribus modis fluminum ramentis scilicet aurum inuenitur, nec vllum absolutius aurum est, cursu ipso trituq; perpolitum.

Rameus,a.um.quod ex ramo est,κλάδινος.Verg. lib.4.Georg.Et ramea costis Subijciūt fragmenta,thymum,casiasq; recentes.

Ramex,genus herniæ,κήλη. vide in dictione Hernia.Hinc ramicosus,qui patitur illū morbū.Plin. li.30.ca.15.Ramicosis cochlearū cinis cū ture ex oui albi succo illitus per dies.30.medetur.Colu. lib.9.aliter accipit ramices,cū inquit de viuario cōstituendo: deinde per transuersa laterum caua trāsmittunt ramices,qui exitus ferarū obserent.

Rammus,genus sentiū asperrimū, aculeis & flore gratissimum,ῥάμνος,vide in Rhamnus.

Ramus,arboris pars est,κλάδος,κλῶν.eyn ast) ees een tack)rameau,branche.) est in arbore ramus, vt inquit Theophrastus, quod à caudice fissum, multiplexq; spargitur : vnde ramos nonnulli nodos appellauere,suntq; veluti quædam ipsarū arborū brachia,quibus sese latius diffundūt & expandunt,atq; in altū tolluntur. Vnde Verg. Tum fortes latè ramos,& brachia tendens.Hinc ramosus,adiectiuū,quod multos ramos habet. A Ramus fit diminut.ramusculus.Plin.lib.20.cap.23. E viridi ferula ramusculus vtilis est ad omnia ea vitia.Dicitur & ramulus,κλαδίσκος.Colum.Et cum primum germina tumebunt,de ramulis annicullis eos ligato. Hinc ramulosus,adiect. Plin. lib.16.ca.24.Ramulosa folia vlmo & cytiso.

Rana,gen⁹ animalis palustris,βάτραχος.eyn frosch) een vors) grenouille.)Ranarum aliæ sunt terrestres,(licet in aquis dulcibus degant) aliæ marinæ.Ex terrestribus,quædam in vepribus tantum viuunt,& rubetæ appellantur,authore Plin.li.32 ca.5.aliæ inter arūdines fruticesq; versantur.Est & rana arborem scandens,& ex ea vociferās,ob id à calamis calamita.Plin.libr.10.cap.29.Rana etiam morbus est,qui bobus accidere solet.Colu. li.6.c.8. Solēt etiā fastidioso cibo afferre vitiosa incremēta linguæ,quas ranas vocāt veterinarij.

Ranceo,ees. rancui, rancorem habeo, siue puteo, εὐρωτιάω.

Rancidus,da.dum. (ἔπηπρὸς) stinckend,faul,schimlich,garstig) stinckende,vuyl, ghescimmelt) rancirelant,chanfi,moysi) quod est rancore putidum, vt caro rancida.Horat.libro.2.Serm.Rancidum aprum antiqui laudabant,nō quia nasus illis nullus erat,sed (credo) hac mente,quòd hospes Tardius adueniens viciatum commodius quàm Integrum edax dominus consumeret. Interdū pro insuaui ponif.Plin.li.21.ca.22.Quorundā ex his facilè noscuntur venena,diluto rubore, rancido aspectu,liuido intus colore.Hinc rancidè aduerbium. Gell.lib.18.ca.8.In collocandis verbis immodice faciunt,& rancide. Huius est diminutiuum,rancidulus. Iuuenal.Non tamen his illa vnquam opsonia fiunt Rancidula.

Rancor,(ἔπηρότης) der schymel,gräwe,feule, ghestanck) den schimmel, mos,vuylicheyt) grancisseure,chancisseure.)putor quidā atq; odoris grauitas,quę ex vetustate & putredine ac corruptione nascitur. à ranceo,nomen verbale: sicut acor ab aceo,albor ab albeo.Palladius in Rebus rusticis,Receptacula olei semper sint mūda,ne nouos sapores veteri rancore infecta corrumpant.

Rantū,dixerūt Veteres quadrantē,φ in eo & triente ratis fuerit effigies, queādmodū nauis in asse.

Ranunculus,diminut.est à rana,βατράχιον.Ranunculos per iocum vocat Vlubrenses Cic.ad Treb. lib.7.qui sibi obloquerentur,eo quòd clamarent tanquam ranæ, quæ præsertim instante vespere, totas paludes coaxationibus implent. Est & ranunculus herba,de qua Plin.lib.25.cap.13.

Rapa,pæ.(γογγύλη)eyn rūb,rüb)een rape)vng nauet.) dicitur quòd passim rapiatur. Palladius,Rapa mutatur in napos, in alio solo per biennium sata,alio verò napus transit in rapam.Dicitur & rapum neutro gen. Martialis, Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa.Var. Ex semine brassicæ

vetere sato nasci aiunt rapa,& cōtra ex raporum brassicam. Colu.lib.2.Ab his leguminibus ratio est habenda naporum raporumq;, magis vtilia rapa sunt. Plin.lib.18.cap.13.Theophrast.lib.7. cap.4.Dioscor.lib.2.cap.121.

Rapacia,orum. raporum frondes, quas homines decoctas in cibū sumūt,γογγυλίδες.rüben krautz kelen) rapen loof) les fueilles des nauetz.)Plin. lib.18.ca.13.Et homini non minor rapaciorum gratia quàm cymarū.Sunt qui rapiciorū legunt. Cato cap.35.diuerse extulit, Rapiciam, inquit, & coles, rapicij vnde fiunt,& raphanum in loco stercorato bene,aut in loco crasso serito.

Rapax,auidus, & rapinis semper intentus, ἅρπαξ. raubisch) roofachtich)rauissant.) Sueton.Inopia rapax,metu sæuus.Hinc rapacitas,ἡ ἁρπακτικόν. Colu.lib.1.ca.7.Nisi maxima vel negligentia ser ui, vel rapacitas interuenit.

Raphanus.pen.cor. genus radicis notæ,comestibi lisq;,ῥάφανος.rättich) raddijs)vne raue) Plin.Fer tur in tēplo Apollinis Delphici adeò cæteris her bis prælatus raphanus,vt ex auro dicaretur,beta ex argēto,rapū ex plūbo.Refert Alexāder Aphro disæus esse calidū, humores exiccare & attenuare,mouere ex humoribus spiritus,ac eos exhaurire & exinanire,dum per os eructat.Est & aliud raphani gen9,quod armoratia à nostris dicitur, de quo Plin.lib.20.ca.4.Quidam hoc nomē aspi rant in prima. Diosc.lib.2.ca.124.Hinc raphaninus adiectiuum: vt,Raphaninum oleum.

Raphanitis,huius nitidis. fœmin.gen.genus ireos herbæ,de qua Plin.lib.21.ca.7.

Rapidus,(ὀξύς,ταχὺς)schnell) snel) soubdain,viste) velox, ab eorū qui rapiunt celeritate dictus.Vnde & amnis rapidus,qui cum celeritate & furore labitur.Cic.2.de Nat.Deor. Has inter rapido ve luti cum gurgite flumen. ex Arato. Hinc rapide aduerb. Cice.2.de Legib.Rapideq; dilapsus citò in vnum confluit.Et rapiditas,atis.Cæsar.1.Bel. Ciuil.Tum etiā rapiditate fluminis ad transeun dum impedirentur.

Rapinator,à rapina,raptor dicitur,ἁρπακτής. Lu cil. Homo impudicus impune est rapinator.

Rapio,pis.pui ptum.significat per vim aut cū festi nantia,siue cū furore rapio,traho,euello,aufero, ἄγω,ἁρπάζω. zucken,mit ghewalt houwen,nims men) rauir.) Teren.in And.Sublimem hunc intrò rape,quantum potes.Lactan.lib.5.Alios etiā in consortio mali sui rapiunt, quasi habituri solatium de perditione multorum. Id est,trahunt. Verg.Quid faceret? quō se rapta bis coniuge ferret? id est,ablata. Et lib.1.Georgic.Atq; illum in præceps prono rapit alueus amni. Id est, subitò rapit. Aliquando in præterito rapsi fecit Cic.2. de Legib. Sacrum,sacróve commendatū qui clepserit, rapserit'ue, parricida esto. Aliquando rapere,(βιάζεσθαι) est vim afferre,vitiare,& propriè de virginibus atque impuberibus pueris,etiamsi loco non dimoueantur. Verg.Et rapti Ganymedis honores. Seneca,Rapta raptoris aut mortē, aut indotatas nuptias optet.Rapere aliquē in ius est,quod & vocare, & trahere dicitur. Rapere ad pœnam,est punire. Rapere ad disciplinam,est attrahere,& impellere ad disciplinæ cognitionē. Rapere aliquem in inuidiam,est odiū in aliquem concitare. Composita,abripio,arripio,corripio, deripio, diripio, eripio,irripio,præripio,prorípio & surripio.

Rapo,ponis.idem quod raptor.ἅρπαξ.Pompo.Ne vos conturbent auri argentiq; rapones.

Raptim,aduerb. significat cum festinatione, velociter,citò,καθ' ἁρπαγὴν.schnellighlich) soubdaimēt.) Liu.3.ab Vrb.Fabius omissis omnibus prædā ex castris raptim Antiū vexit.Cicero ad Att.libr.2. Hæc raptim scripsi. Significat & raptim rapiendo.Plinius lib.17.cap.14.Semine raptim auium fame deuorato.

Raptio,rapina,& raptus,distinguuntur ab inuicē, quòd raptio,ad personam: rapina (ἁρπαγή) eyn hinnāmung,hinweg fuckung) eē wech ruckinge) rauissement.) ad rem: raptus,(βία) ad stuprū res feratur.Terent.Adel.Dispereā,Ctesiphonē audiui filiū vnà in raptione fuisse cum Æschino . Cicer. Quas res luxuries in flagitijs,crudelitas in supplicijs,auaritia in rapinis,superbia in contumelijs efficere potuisset . Idem, Matronarum cædes,virginum raptus . Columella etiam Rapinas vocat culturas raporum, id est,loca vbi rapa serun tur. Rapinæ,inquit , siccaneis locis per hos dies fiunt.Sic Cato cap.15.

Raptito,tas.penult. corr. frequentatiuum à rapto, ptas.ἀφαρπάζω.

Rapto,ptas.frequēter rapio,traho, περιέλκω. Verg.Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros.Idem lib.3.Geor.Sed me Parnasi deserta per auia dulcis Raptat amor.

Raptor,qui rapit, ὁ βιαζόμενος.

Raptura,ræ.rapiendi actus. Plin.libr.11.cap.24. Cum verò raptura incidit, quàm vigilans & pauras ad cursum.

Raptum,pti.res rapta,vt rapto viuere.

Rapulum,diminutiuum à rapum,γογγυλίς. Horat. in Serm.Captus,vt aiebat cœnæ pater,acria circum Rapula. Idem Satyr.2.Cum rapula plenus Atq; acidas mauult inulas.

Rapunculus,à rapo radicula,quę comeditur in acetarijs,γογγυλίς. Rapuntium vernaculi nostri dictitant,Galli,responces.

Rarefacio,rarum facio,ἀραιόω.Colu.lib.3.Hoc autem facile contingit, si prius rarefeceris etiā eas partes,supra quas ramum secaturus es,fœno aut stramentis texeris.

Rarefio,passiuum à rarefacio. ἀραιοῦμαι.

Rarenter,aduerb.idem quod raro,σπανίως. Cel. lib.2.cap.25. A rarus non dicitur rarè,sed alij ra rò dicunt,alij rarenter.

Raresco, significat rarum fio, siue deficio, ἀραιοῦμαι,μανοῦμαι,σπανίζω. Col. lib.3.cap.16.Negligentia cultorum magna pars deperit, & interim summum cætera quæ virent,rarescunt.

Raripilus,a.um.pen.corr.quod habet raros pilos, ψιλός. Colum.in Præfatione libr.3.Et idipsum

 alv

aliter curatur mutilum & raripilum, aliter cornutum & setosum.

Raro, ras. rarum facio, μανόω. cuius cōposita sunt, disraro, & interraro, (διαμανόω) quod est, in medio rarum facio. quo Colu. lib. 4. vtitur.

Rarus, ra. rum. (μανὸς, ἀραιὸς) dun) menu, qui nest point massif.), ꝓpriè dicitur, quod nō est densum. Verg. Retia rara, plagę, & lato venabula ferro. Interdū ponitur pro præstanti, (σπάνιος) quoniam omnia præclara rara sunt. Verg. Hic rarū tamē in dumis holus. Hinc rarò aduerb. insolenter, minus sæpe, non sępe. Cic. pro Rosc. Am. Hoc maleficium ita rarò extitit, vt si quādo auditū sit, &c. Et rarè, non densè, nō spissè. Colu. lib. 2. ca. 9. Nam nisi rarè conseritur, vanā & minutā spicam facit. Hinc quoq; raritudo, dinis. idem quod raritas, id est, infrequētia. Colu. de arborib. cap. 3. Et mediocri raritudine optima est vitibus terra. Plin. li. 25. cap. 1. Turpissima causa raritatis, quòd etiā qui sciunt, demonstrare nolunt. Cic. 2. de Nat. Deor. In pulmonibus autē inest raritas quædam, &c. id est, laxitas, & mollities spongiosa.

Rasamentum, idem quod rasura, ξύσμα. Colu. li. 5. Terebra Gallica, non scobem sed rasamenta facit. nunc verò ibi legimus ramenta.

Rasilis, & le. pen. cor. ξυρομήκης. quasi rasum, nihil extantis ac redundantis plenitudinis, inquit Valla lib. 1. cap. 10. Vergilius tamen dixit, Et torno rasile buxum. quasi rasibile.

Rasito, tas. pen. cor. significat sæpe rado: ξυράω. Gellius lib. 3. ca 4. Comperimus autē cæteros quoq; in his temporibus nobileis viros, barbam in eiusmodi ætate rasitauisse.

Rasores, qui radunt. κουρεῖς. Et per translationm fidicines, qui videntur chordas ictu radere.

Rasorius, ria. rium. quod ad rādendū pertinet, κουρικός. vnde dicimus cultros rasorios.

Rastrum, neutri gen. ἡ ξίσρα. eyn rechen) een egge) vng rasteau.) quod in plurali hi rastri, & hæc rastra dicimus, rusticū instrumentū dentatū ad glebas confringendas, terramq; in occatione effodiendā. dictum quòd terram radat, & fodiēdo cōculcet. Teren. in Heau. Istos rastros interea tamē depone, ne labora. Verg. 3. Geor. Quòd nisi & assiduis terram insectabere rastris. id est, sarculis, inquit Seruius. Idem lib. 2. Procuruam expectāt falcem, rastrosq; tenaces. ad fodiendum scilicet. Rastrum etiam quadridēs posuit Cato inter instrumenta pratensia, cap. 10. Rastellum enim diminutiuū pratis tantum propriū erat, ac quemadmodū etiam hodie potissimū ligneū fuit. Var. lib. 1. de re Rust. ca. 49. Tum de pratis, inquit, stipulam rastellis eradi, atq; addere fœnisecio cumulum, quo facto, siciliēdi prata, id est, falcibus consectanda. Verum & stabulariorū vsibus deputantur, hisdē quoq; terrā effodiunt. Suet. in Nerone, Tubaq; signo dato, primus rastello humū effodit & corbulæ congestam humeris extulit.

Rasura, ipse radendi actus, κουρὰ, ξυρισμός. Colum. lib. 4. cap. 29. Eaq; rasura ita deducitur.

Rato, Veteres pro ratifico dicebant. Vnde irrito contrarium. κυρόω.

Ratariæ naues, (σχεδίαι) à ratium similitudine appellatæ sunt.

Ratifico, as. approbo, & quod actum est confirmo.

Ratio, (λόγος) die vernunfft) die reden) raison.) à ratum supino fit, & est vis illa animi, qua à cæteris animalibus homo disiungitur, iisq; præpollet atq; imperat. Quæ sic definitur ab Aug. lib. 2. de Ordine, quòd sit mentis motio ad ea, quæ discutiuntur, distinguendi & connectendi potens. Vnde ab Horatio ponitur pro ratiocinatione & discursu animi, ad inuestigandū verum. Cic. li. 2. ad Heren. Ratio est causa, quę demonstrat verum esse id, quod intendimus breui subiectione. Seneca, Quid est ratio, nisi naturæ imitatio? Sequitur ratio naturam, & bonum sine ratione nullum est, & virtus non aliud quàm recta ratio. Aliquando tamen pro consilio & proposito ponitur. Cic. in Verr. Act. 2. Mea quidem ratio cum in præteritis rebus est cognita, tum in reliquis explorata atq; prouisa est, (τὸ ἐμὸν, ἢ τὸ κατ' ἐμέ.) Galli vernaculè casum vocant. Terēt. in Adel. Vestram nequeo satis mirari rationē. Aliquando pro respectu & cura. Vnde rationem sui ducere quis dicitur, id est, habere respectū ad suum commodū. Cic. Planco, Peto à te vt mei rationē habere, (λόγον ἔχειν, ὑπολογίζεσθαι) velis, & salutis & dignitatis meæ. Sic dicimus, Habenda est ratio honoris, ratio rei familiaris. Idē li. 2. Off. Habēda ratio est rei familiaris, quam quidē delabi sinere flagitiosum est. Si verò iungatur cū præpositione cū, significat negociū, (πρᾶγμα, αἰτία.) Idem in Catone, Rationē habet cum terra, quæ nunquā recusat imperium. Idem ad Atticum, Cum omnibus Musis rationē habere cogito, id est, quod vulgus dicit, habere ad faciendum cogito. Aliquādo ponitur pro causa, vt apud eundem Cic. ad Cat. lib. 15. Cum autem ad Cybistra propter rationē belli quinq; dies essem moratus. Aliquādo pro modo, via, & forma, (μέθοδος) vt rationem inire, pro modum inuenire. Sall. At ego vobis, inquit, si modò vultis esse viri, rationem ostēdam, qua tanta ista fugiatis. Et ratio quandoq; dicitur supputatio, vel calculus, siue expensa, (λογισμοί.) Plaut. in Aul. Supputatur ratio cum argentario. Idem in Amphitryone, Et vt res rationesq; vestrorum omnium bene expedire voltis. Rationibus inferre aliquam summā, est eam in ratiocinario perscribere. Rationibus referre, inter recepta computare. Ratio etiā proportio (ἀναλογία) dicitur, vt si quando numerus ad numerū habet proportionē, quā nos rectum dicimus, rationē vel duplam vel triplam, vt quattuor ad duo, & sex ad duo. Ad rationē nostrorū temporū dixit Cic. in Bruto, id est comparatione nostrorum temporū. Rationem capere oculis, est ex visu tantum rationem concipere.

Rationem constare, (δύναι λόγον, ἔχειν) est æquam legitimamq; rationē ostendi, aut apparere ostendi posse. Plin. Iun. Mirum est, quàm singulis diebus in vrbe ratio aut constet, aut constare videatur pluribus, cunctisq; non constet.

Ratiocinatio (συλλογισμὸς) est (vt inquit August. de Immortalitate ani.) à certis ad incertorum inda gationem nitens cogitatio. Cic. 2. de Inuent. Ratiocinatio autē est diligens & cōsiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Ea dicitur tum interfuisse, cum aliquid faciendū, aut nō faciendum certa de causa vitasse, aut secutus esse animus videtur. Ratiocinatiuus, adiect. quod ad ratiocinationem pertinet. vt ratiocinatiuum genus rationis, apud Cic. 1. de Inuentione.

Ratiocinium, ipse ratiocinandi actus. Columel. lib. 5. cap. 2.

Ratiocinatores, (συλλογισταὶ, λογισταὶ) rechners) rekenârs.) dicti sunt qui calculatores vulgò nominātur, dictione Latina. Mart. Nec calculator, nec notarius velox Maiore quisquam circulo coronetur. Colu. li. 3. Vt diligens ratiocinator posito calculo videt id genus, &c.

Ratiocinor, pen. cor. significat per rationem quandam deprehendo, colligo, computo. συλλογίζομαι. Gell. li. 1. ca. 1. Plutarchus in libro quem scribit, ὅσον ψυχῶν καὶ σωμάτων ἀνθρώποις περὶ τὰς φύσεις, ἀρετὴν διαφορά, scitè subtiliterq; ratiocinatū Pythagoram philosophum dicit, in reperienda modulandaq; status, lōgitudinisq; Herculis præstantia. Cice. libr. 1. Tuscul. Quæst. At nos metiendi, ratiocinandiq; vtilitate inspecta, huius artis terminauimus modum.

Rationabile (εὔλογον) dicitur, quod cum ratione factum, dictum'ue est. Cuius contrarium est irrationabile. Itaque domum aliquam rationabilem possumus dicere, nostrumq; sermonem. rationales autem vel illum qui hanc fecit, vel nos qui loquimur. Ergo procedit ratio ab anima rationali, in ea quæ vel fiunt rationabilia, vel dicuntur. Duo ergo sunt quibus potentia, vel vis rationis possit etiā ipsis sensibus admoueri, opera hominum quæ videntur, & verba quæ audiuntur. In vtroque autem vtitur mens gemino nuncio pro corporis necessitate: vno qui oculorum est, altero qui aurium. Ita cum aliquid videmus, congruentibus sibi partibus figuratum, non absurdè dicimus, Rationabiliter apparere. Itē cum aliquid bene, concinne'ue audimus, non dubitamus dicere, quòd rationabiliter sonat: irrationabile verò, quòd his caret. Quintil. lib. 2. Sed quia carent sermone, quæ id faciunt, muta atque irrationabilia vocantur.

Rationale, (λογικὸν) Philosophi dixerūt esse, quod ratione vteretur, vel vti posset. Vnde dicimus, hominem esse animal rationale & mortale. hic genere posito, quod animal est dictum, videmus additas duas differentias, quibus admonendus erat homo, & quò sibi redeundū esset, & vnde fugiendum. Nam vt progressus animæ vsq; ad mortalia lapsus est, ita regressus esse in rationē debet. vno verbo à bestijs, quod rationale: alio à diuinis separatur, quod mortale dicitur. illud nisi tenuerit bestia erit: hinc nisi se auerterit, diuina non erit.

Rationale, substantiuum, genus vestis sacerdotalis est. Hieron. ad Fabian. Rationale etiā dicitur genus vestis, apud Hebræos Osum, Græcè λόγιον, nos rationale possumus appellare. pannus est breuis ex auro, habēs magnitudinem palmi, per quadrū & duplex, ne facilè rumpatur.

Rationarius, (λογιστικὸς, ὁ γραμματεὺς) adiectiuum est, vt rationarius codex, rationarius liber, in quo rationes rerum gestarum continētur. vulgus registrum vocat. Suet. in Aug. Rursus tædio diuturnę valetudinis, cum etiam à magistratibus ac senatu domum accitis, rationariū imperij tradidit. Et rationarius liber, in quo accepti & expensi rationes describuntur. Suet. in Cæs. Seruitia recentiora immēso precio, & cuius etiam ipsum puderet, sic vt vetaret rationibus inferri. id est, nolebat in rationario perscribi eam summā, quā impenderat in emptione seruorum. Item rationarius (λογιστὴς) qui rationarium conficit, vel qui rationibus præest. Marcel. Quidam ex mercato re opulento rationarius apparitor.

Ratis & Rates, (σχεδία) eyn flotz) een vlote.) secundum Probum efferri potest. Et propriè rates dicuntur connexæ, & rectè compactæ inuicē trabes, quæ per aquam trahuntur. Abusiue à Poëtis vsurpantur pro nauibus. Verg. Disiecitq; rates.

Ratiuncula, diminutiuum, λογίδιον. Cic. 2. Tusc. Concludunt ratiunculis Stoici, cur non sit malum, &c. Ponitur aliquādo pro supputatione. Terent. in Phorm. Erat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillulum Nummorum.

Ratumenna, auriga fuit, qui cum in ludis Circensibus excussus fuisset, equi sui cum corona & palma in Capitoliū peruenerunt, ſedemq; ter lustrarunt. Ex quo factum est, vt porta per quam intrauerant, Ratumenna diceretur.

Ratus, a. um. participiū à reor, reris. (νομίζω) quod significat puto, imaginor. Priscianus, Reor quoq; ratus facit participium (νομίσας) vt puto differentiæ causa, quia ritus aliud significat. Et retus pro reatus dicebāt: quomodo faucius pro fauciatus, lassus ꝑ lassatus. Plaut. in Amph. Victis hostibus, quos nemo superari posse ratus est. Festus, Ratus sum, significat putaui. Aliquādo tamen ratus dicitur firmus, certus, constans, fixus, (κύριος.) fast, sicher) vast, beuesticht) ferme, certaine.) Terent. in Hecy. Ne quod egissem, esset ratum. Ratum & irritum sunt contraria, similiter ratum & ruptū. Cice. de Orat. Testamentum ratum aut ruptum. Ratum habere aliquid, est approbare, cōfirmare. Ratum facere, est quod vulgus dicit, ratificare. Ratum mihi est, id est, approbo, confirmo. Pro rata, siue pro rata parte, est quod vulgus dicit, ad æquipollentiam. Cæs. 1. Belli Gall. Quadraginta iugera in singulos proponit, & ꝑ rata parte centurionibus, euocatisq;. Liu. 5. Decad. lib. 5. Tantū pediti daturum fuisse credunt, & pro rata alijs, &c. Ratæ preces apud Ouidium in Fastis, sunt preces exauditæ.

Raucæ, vermes terreni, radices arborum lędentes. Plin. li. 17. ca. 18. Olea vbi quercus effossa sit, male ponitur: quando vermes, qui raucæ vocantur, in radice quercus nascuntur, & transeunt.

Rau

Raucio,cis,rausi,sum.raucus sum,(βραγχιάω.heyser sein) hees zijn) estre enroué.) à quo irraucio. Est & rauceo,ces.à quo raucesco & irrauceo.

Raucus,(βραγχώδης) heyser) hees) enroué) qui nimio clamore, vel alia causa vocem obtusam habet, compressam & impeditam. Verg. Dant sonitum rauci per saxa silentia cygni. Raucos cygnos vocat, non quidē canoros, aut optimam vocem habentes, sed alarum concussione inter volandū, raucum per aëra sonum efficientes, qualis est tubarum. Talis enim auditur cygnorum volantiū sonus, qualis tubarum clangor. Ponitur aliquando pro fesso & defatigato: vt, Rauca fama. Cic. ad Varronem lib.9. Te verò nolo, nisi ipse rumor iam raucus erit factus, ad Baias venire, Id est, nisi ipse rumor defecerit. Hinc raucisonus, adiect. Lucret. Concaua, raucisonoq; minatur cornua cantu. Hinc raucitas & raucedo, βράγχος pro vocis obtusitate. Plin.lib.11.cap.51. Elephas per nares tubarum raucitati similem edidit sonum.

Raudum,(ἀνίργυρον) dicebatur æs à verberibus Vnde in venditionibus mancupi scriptū erat, Raudusculo libram ferito. Nam raudus siue rodus, inquit Festus, significat rem rudem & imperfectam vnde & saxum quoq; raudum appellant poëtæ.

Raudusculā, porta Romæ appellata est, à raudo, id est, ære, quòd ærata sit.

Rauenna,(Ῥάβεννα) vrbs in octaua regione Italiæ, Sabinorū oppidū, in ora littoris Adriatici, olim tota ligneis cōpacta ædificijs, aquis diffusa, pontibusq; ac lembis peragrata. à Thessalis condita perhibetur. Alij post excisam Troiā, alij post confusa hominum labia in Babylone constructā fabulantur. Et cum à mari fiunt inundationes, non mediocrem accipit partem cœni palustris. De hac Sylius libr.8. Lenta paludoso proscindunt stagna Rauennæ. Hinc ortus est Cassiodorus senator, qui multa eruditissime scripsit. Hanc vrbem vetustam esse, res ab Ostrogottis gestæ commemorant, qui eam regiam posuere. Liuius author est, ab Augusto muris cinctam fuisse, quos Valentinianus imperator postea ampliauit, eiusq; archiepiscopo duodecim ciuitatū episcopos subiecit, Arimini, Cæsenæ, Fori Liuij, Fori Cornelij, Fauentiæ, Briucrij, Bononiæ, Mutinæ, Rhegij, Parmæ & Placentiæ, quæ ciuitates deinceps sub Exarchatu fuere. Et Alaricus subinde eam magnificauit, sic Theodoricus, qui in ea octo & triginta annis regni sedem habuit. nunc à senatu Veneto sic instaurata, vt renouata dici possit. hæc fuit patria beati Apollinaris, primi eius episcopi, & Vitalis, & Geruasij, & Protasij. hic ortus est Petrus ille Rauennas, illustris Fori Cornelij episcopus, qui multa in Theologia diligenter scripsit.

Rauidus, adiectiuū, vt rauidi oculi, nigro & fuluo mixti, qui color est inter flauum & cæsium. Col. li.8.ca.2. Sublimes sanguineæq; nec obliquæ cristæ, rauidi, vel nigricantes oculi.

Rauillæ,(ἀπὸ τῆς κομιδῆς τῶν ὀφθαλμῶν) dicuntur, qui rauos oculos habēt, quemadmodum qui cæsios, cæsiliæ. Festus.

Rauis,(φωνῆς ἀποκοπή) heyserheyt) heesheyt) enrouement.) raucedo vocatur, quæ fit aut nimia siccitate propter clamorē, aut nimio humore ad vocis locum fluente, ex quibus vox homini plerunq; negatur. Vnde ad rauim vsq; petere aliquid ab alio, est (inquit Erasmus) improbè, sæpius, clamose, adeò vt vox etiam toties vociferanti raucescat. Plaut. in Aul. Huccine deduxisti me ad senem parcissimū, Vbi si quid poscamus, ad rauim poscamus prius, Quàm quicquam detur? Apul. li.2. Floridorū, Claritudo arterij obsolescit, identidem boando purgant rauim. Hinc rauio, uis. & rauus, ua, uum.

Rauiscellus, diminutiuum à rauus. Plaut. Quis, inquit, hæc mulier, & ille rauiscellus qui venit?

Rauum,(ἀποκιωμένον) Veteres dixerunt obtusum, vnde Raua vox, obtusa, & parum liquida, parumq; sonora. Rauus color, obtusus, id est, mixtus niger cum fuluo, color inter flauū & cæsium. Cice. libr.4. Acad. Quia nobismetipsis tum cæruleum, tum rauum videtur, quodq; nunc sole collucet. Sic ab Horatio raua lupa dicitur.

R ANTE E.

RE,(ἀνά) præpositio, per apocopen à retrò facta videtur. Vnde respicio, retrò aspicio. Reuertor, retrò vertor. Reposco, rem datam retrò posco. & non nisi composita reperitur, quæ etiam alias significationes habet. Nam quandoq; perfectionē denotat, vt recognosco. Quandoq; reciprocationem, vt redamo. Quandoque contrà siue aduersus,(ἀντί) vt reluctor, id est, repugno, resisto. Quandoq; iterū atq; iterū, seu sæpe, vt reputo. Quandoq; de nouo, vt renouo, quod est rursus nouū facio. Quandoq; inde,(ἀπό) vt remoueo. Quandoq; valdè,(ὑπέρ) vt redundo. Quādoq; longè. Verg. lib.3. Italiā petere, & terras tentare repostas. Seruius, Id est, longè positas. Quandoq; denotat contrarietatē suorū simplicium, vt retego, quod est tectū denudo. resigno, quod signatum erat aperio. recludo, clausum patefacio. Quandoq; habet diuersam, licet non contrariā à suis simplicibus significationem, vt rescisco. Nam cum scire sit cognoscere, rescire tamen siue resciscere, non est rursus cognoscere, sed factū aliquod occultius & inopinatum, insperatumq; cognoscere, scire, aduertere. de hoc suo loco. Sic respōdeo, quod non solū redico aut repromitto, sed re atq; affectu satisfacio significat. Habet aliquando re eandem significationem, quam habet simplex, vt repræsento. Componitur autem cum dictione ab a incipiente: vt redamo, redarguo: b, vt rebello: c, vt recurro: d, vt reddo: e, vt redeo: f, vt refero: g, vt regredior: h, vt redhibeo: i, vt rencio: l, vt relego: m, vt remigro: n, vt renitor: p, vt repugno: q, vt requiro: s, vt resarcio: t, vt retineo: u, vt reuertor. Sed cum a, e, & h, interponitur d, causa Euphoniæ.

Realis actio, dicitur quæ in bona tantū extēditur.

Reapse,(ἔργῳ ὄντι) significat re ipsa. Pacuuius, Si nō est ingratum reapse quod feci.

Reate,(Ῥεάτιον) ciuitas in Vmbria, ex qua Vespasia

nus originem duxit. Hinc Reatinus possessiuum. Varr. de re Rust. cap. 6. Ego, inquit, de asinis potissimum dicam, qui sum Reatinus, vbi optimi & maximi fiunt.

Reatus, tus. status & conditio reorum, hoc est habitus demissus, pannosus, squalidus & misericordiæ aucupator. Vnde reorū sordes, sordidatiq; rei dicebantur. Iurisconsult. Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius subleuāda erit. id est, in eum mitius animaduertendum, qui diu sordidatus fuerit: id quod euenire solet aut iudicū consilio in diem longiorem iudiciū reijcientiū aut pro re nata, si, quia de causa planè non liquebat, reus sæpius ampliatus est. pars enim pœnæ esse visa est, longa tēporis intercapedo in conspicua calamitate & miseranda. Hodie in reatu sunt, q vel carcere detenti, squalore & illuuie conficiuntur: aut qui honoris causa custodiæ sunt, aut apparitorū cōmissi, aut vadimonio, aut vadibus obstricti sunt, aut ex promissoribus. Iustin. lib. 4. Reuocato igitur ad reatū Alcibiade, duo prælia secūda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatum, id est, ad causam dicendam. Hæc Budæus.

Rebello, las. (ἀφίσημι, ἀντιπνέω, ἀφηνιάζω) wider streitten) rebeller.) ex re & bello, propriè significat repugno, & quasi bellando aut certando contrauenio & contendo. Cæs. 8. Bel. Gal. Si tali ratione diuersis in locis plures rebellare cœpissent. Vnde rebelles (ἀποστατικοὶ) dicuntur, qui in fide non permanent, & iussis potestatum repugnant.

Rebellio, (ἀπόστασις) repugnantia, siue ipse rebellandi actus. Cæs. 3. Bel. Gal. Rebellio facta post obsidionē. Rebellium, idem. Liu. 5. Decad. 2. Pacatos ad rebelliū incitasset. Rebellare vulnera, seu alia vicia dicuntur, quando semel curata repullulant. Plin. lib. 25. ca. 13. Creduntq; ea rursus sata rebellare, quæ curauerint vicia: quo scelere & plantagine vtunt. Idē, Strumea herba est, qua rursus sata, rebellare credūt herbarij, qui curauerūt vicia.

Rebito, as. à re & ito, as. frequentatiuo verbi eo, is, compositū, reuertor significat, & redeo. interposi tū aūt est b, tantū euphoniæ causa. Plau. in Cap. Ac si nō rebitas huc, vt viginti minas dem pro te.

Reboo, as. (ἀντιβοάω, ἀναμυκάομαι) wider brülen) tegen blåten, oft brullen) retentir.) ex re & boo, mugio, Græcum est, vt inquit Seruius in Commentarijs Vergilij. nam apud Latinos nullū verbum est, quod ante o finalem habeat o. excepto inchoo: quod tamē maiores aliter scribebāt, aspirationem interponentes duabus vocalibus, & dicebant incoho. Per translationem significat resonare, resultare, remugire. Vergil. lib. 1. Georg. Reboant syluæq; & magnus Olympus.

Recalesco, rursus calesco, ἀναθερμαίνομαι. wederō warm worden) S'eschauffer de rechef.) Cic. li. 3. de Nat. Deor. Quod nostris quoque corporibus contingit, cum motu atq; agitatione recalescunt.

Recaluaster, diminutiuum est, ἀναφαλαντίας. significat eū qui fronte calua est, nō toto capite quasi recaluatulus. Valla. lib. 1. cap. 7.

Recaluus, idem significat quod recaluaster, ἀναφαλαντίας. Plaut. in Rud. Ecquem Recaluum ac silonem senem. Hieronymus contra Iouin. Recalua fronte De Socrate. Recaluo, as. ἀναφαλακρόω.

Recandens, id est, valde candens. Plin. lib. 37. ca. 9. Radios in se recandentes discurrere.

Recanetum, ciuitas in Italia, quę à Priscis Recinata dicebatur.

Recanto, as, est rem incantatam alio carmine liberare. Plin. lib. 28. ca. 2. Non pauci etiam serpentes ipsos recantari credunt. Ponitur etiam pro iterum cantare. Mart. li. 2. Nusquam Græcula quod recantat Echo.

Recedo, is. quasi retrò cedo. wider zů rug ziehen, hindersich weichen) wederom te rugge gaen) reculer, se tirer arriere.) Plaut. in Capt. Proin tu ab isthoc procul recedas. Ponitur aliquando reuertor. Sall. in Iug. Albinus Aulo fratre in castris pro prætore relicto, Romā recessit. Ponitur aliquando pro discedo. Cic. Att. lib. 2. Aduola in Formianum, vnde nos pridie Nonas Maij recedere cogitamus. Ponit aliquando p diminui. Plin. Epist. 6. li. 3. Recessit vēter. Aliquādo pro disiungi. Celsus, Sed in alijs quidē ossibus ex toto sępe fragmentū à fragmēto recedit, &c. Et hęc quidē ppria. trāslata verò sunt, Recedere ab officio, & non facere officium. Recedere ab armis est cessare, desistere. Recedere à vita, est mori. Recedere ab oculis, idem. Recedere à conditione, persona, statu, est quod dicimus immutare personam, conditionē, statum. Hinc recessus, huius sus. ipse recedendi actus. Cic. 2. de Nat. Deor. Accessum ad res salutares, à pestiferis recessum. Recessus in oculo, est cauitas siue profunditas ipsius. Plin. libr. 8. cap. 33. Oculi in recessu cauo, tenui discrimine, &c. Ponitur aliquando pro loco à frequentia remoto, quasiq; pro solitudine. Cicero ad Attic. Mihi solitudo & recessus, prouincia est. Hinc recessim, aduerbium, retrocedendo. Plaut. in Cas. Recessim cędam ad parietem.

Recellicluniæ, κινώπρυκτοι, dictæ sunt meritoriæ meretrices, quæ desultura quadā, & assultura mouent clunes, vti venus cōcinnior insessori prætetur. Plaut. in Pœn. An ibi vis inter istas versarier proseda, pistorū amicas, recellicluniæ (alias reliquias) alicarias?

Recello, lis. reduco, reclino: sicut excello, in altum extollo, ἀνακλίνω. widerō ziehen) wederō trecke) abbaisser.) Apul. li. 10. de Asin. Illa enim quoties eī parcens, nates recellebam accedens, toties visu rabido & spinam prahendens ad eam applicatione nexu inhærebat. Liu. li. 4. Bel. Pun. Ferrea manus cum iuncta proræ esset, grauiq; libramēto plumbi recelleret, ad solū suspēsa prora, nauim in puppi statuebat. Id est, deprimeret, inquit Bud.

Recens, (νεαλὴς, πρόσφατος, νεαρὸς) neuw) nieu, versch) nomen, significat nouū, hoc est quod nuper accidit. Vnde recētior, recentissimus, & aduerbiū recenter. Cic. Horū recentiorū nunquā dictū ab vllo, quod sciam. Idē Aulo Cecinnæ, Commemorarem non solum veterum, sed horum etiam recentium vel ducum, vel comitum tuorum gra

uiss

uissimos casus. Inuenitur etiam recens, (νεωστὶ) aduerb. Plaut. Qui recens ex agro venerat. Vergil. Sole recens orto. Id est, recenti tempore.

Recenseo, (καταλέγομαι, ἐξετάζω, ἀπαριθμῶ, ἐπισκοπέω) erzelen, widerumb besichtigē; vertellē, tellen, monsterē) faire la monstre, regarder le nombre, cōpter.) recognosco, vel summā alicuius rei facio. vt recensere populū, est per numeros colligere. Liu. Inter hæc recenset exercitū, militē instruit. Vnde recēsus, pro recēsione & recognitione dicitur, (ἐξέτασις) Et recensiti, qui per recensum numerati sunt. Suet. in Cæs. Recensum populi vicatim per dominos insularū egit. Cic. pro Tito An. Milone, Eum qui ædem Nympharū incendit, vt memoriam publicam recensionis tabulis publicis impressam extingueret.

Recentari, (νεάζεσθαι) renouari, & denuó recens fieri. Actius, Iamiam albicascit Phœbus, & recētatur commune lumen hominibus & voluptas.

Receptaculum, (ἐκδοχεῖον, ὑποδοχή) locus in quem se tutò recipiunt. Cicer. Omnium bonarum artium receptaculum.

Recepti in ciuitatem, (ἀναγεγραμμένοι πολῖται) dicūtur, qui cum suffragio ciues sunt effecti, vt apud Liuium sæpe legitur.

Receptitius, a. um. quod reseruatur, ἀναλήψιμος, κτητός. Vnde receptitius seruus appellatus est, nuptæ mulieris proprius, quem reseruauit, cū dotem marito daret. Quoties enim mulier in danda viro dote, aliqua ex suis bonis retinet, nec ea ad virum transmittit, recipere ea dicitur, qui & superdotalis dicitur dominæ futurus.

Recepto, ptas. frequentatiuum à recipio, ὑποδέχομαι. Terent. Meum receptas filium.

Receptus mos, τὸ καθεστηκός, est, quem sponte ciuitas alienum asciuit.

Receptus, us, ἀναχώρησις, ὑπαγωγή. eē wederkeeringe) retraicte) reductio. i. quo se tutus recipit exercitus, & sine periculo hostē expectare potest. Verg. li. 11. Planicies inculta iacet, tutúsq; receptus. Receptui canere, (ἀνακρούειν) vide in Cano.

Recidipnum, (ἀδειπνοδική) vestis quā vocant senatoriam. Iuuenal. Rusticus ille tuus sumit recidipna Quirine. Compositū nomen ex Latino & Græco, scilicet ex recinio, & δεῖπνον cœna. eadē etiam Triclinaria dicuntur.

Recidiuus, a. um. pen. prod. significat quod recidit, πάλιμος. Verg. lib. 4. Et recidiua manu posuissem Pergama victus, Id est, quæ reciderunt. Quasi Didoni se purgans dicat Æneas, Si mihi licuisset, ruinas Troiæ protinus instaurassem, non tot, tantísq; laboribus ac periculis condere nouam vrbem quæsissem. Similiter accipitur illud ex libro 7. Quin idem Veneri partus suus, & Paris alter, Funestæq; iterum recidiua in Pergama tædæ. Licet Seruius interpretetur recidiua, post casum restituta, quod minime verum est, cum nunquam restituta fuerint. Nam etsi febres à Plinio recidiuæ, (ἀνακομιζόμεναι) dicantur, hoc non propriè, neq; ex vocabuli significatione fit, sed ex appellatione tantū quasi recidiuorū febres, propter eos qui in eas incidunt, & post earum depulsionem restituuntur. Rediuiuæ propriè, non recidiuæ dicuntur, quia tunc non recidunt, siue non depelluntur: sed reuiuiscunt, & integrantur. Recidiuus igitur, (ὁ ἀναπίπτων) qui recidit, id est, qui retro vel rursus cadit, vt non possit permanere. Vnde eius simplex caduus, qui cadit. Plin. lib. 15. Colligi mala post æquinoctium autumnale neq; ante sextamdecimā Lunam, neq; ante primā horam caduca separari, stramentis, storeis, paleis've substerni, rara componi, vt limites perinde spiritū æqualem accipiant. Similem significationem habent reliqua nomina in uus terminata, vt natiuus, votiuus, rediuiuus.

Recido, dis. pen. corr. recidi, recasum, significat retrò siue iterum cado, πιπτάνω, ἀναπίπτω. hinder sich fallen) wederom vallen) recheoir, retomber) Et semp corripit re, Propertius, Recidit inq; suos mensa supina pedes. Iungitur præpositionibus in vel ad. Cic. ad Brut. Nónne est hoc in easdē tenebras recidisse? Plaut. in Menæch. Omnes in te istæc recident contumeliæ. Teren. in Prologo Hecy. Nolite sinere per vos artem Musicam recidere ad paucos. Cic. Att. lib. 4. Id ego puto, vt multa eiusdem ad nihil recasuram.

Recido, dis. di. pen. prod. ex re & cædo, quod incido significat, quasi retrò seco, ἀποκόπτω. abschneiden) afsnyden, afhouwen) couper.) Vnde recisos ramos dicimus, id est, resecatos. Cato cap. 2. Viam publicam muniri, vepres recidi. Hinc recisamentum, paruum frustum, & quasi ramentum ex re aliqua recisum. Plin. lib. 33. cap. 11. Ocyssimè verò æs coronarium eruginem contrahit, recisamentis in acetum additis.

Recinium, vide in dictione Recinus.

Reciperatio, à veteribus dicebatur, cū inter ciuitates peregrinas lex cōuenit, vt res priuatę reddantur singulis, reciperenturq;. Hinc Reciperator.

Recipio, pis. pen. corr. ex re & capio. Propriè recipere dicimus, quando quis aliquid quod tradidit, recipit, quasi retrò vel rursus capit, (ἀναλαμβάνω.) wider nimmen) wederom nemē) reprendre.) Liu. lib. 9. Recipiant arma, quæ per pactionem tradiderunt. Quandoque ponitur pro admittere, accipere, honoris vel beneficii, vel humanitatis causa suscipere, ἐκδέχεσθαι, ὑποδέχεσθαι. Cic. lib. 2. Off. Cyrillum quendam suadentem vt in vrbe manerent, Xerxemq; reciperent, lapidibus obruerunt. Quandoq; reuocare. Verg. Sic ore effata recepit ad sese. Quādoq; in tutum reducere, liberare. (ὑπανάγειν.) Idem, Medioq; ex hoste recepi. Hinc receptus, us. pro reductione. Recipere seruum, est vt in lib. 1. de ser. corrup. Vlpianus dicit, refugium abscondēdi causa seruo præstare vel in suo agro, vel in alieno loco ædificióve. Receler vulgò dicitur. Quandoq; simpliciter conferre se, & proficisci (κομίζεσθαι.) Plaut. in Cap. Inde me continuò recipiam rursum domum. Quandoq; recuperare, ἀναλαμβάνειν. Cic. in Cat. Tarentum verò, qua vigilantia, quo consilio recepit? tum quidem me audiente, Salinatori, qui amisso oppido fuge-

rat in arcem, glorianti atque dicenti: Mea opera, Quinte Fabi, Tarentum recepisti. Et certè (inquit ridės) nisi tu amisisses, nunquã recepissem. Quandoque excipere ad vsum suũ, & reseruare: quod fit, cum quis venditis cęteris, sibi quippiam reseruat. Plaut. in Trin Vbi nunc adulescens habet? C. posticulum Hoc recepit, cum ædes venderet. Hinc receptitius seruus. Quandoque prosternere. Verg. lib. 8. Totum cui comminus ensem Condidit assurgenti, & multa morte recepit. Ibi tamen Seruius Recepit exponit, eduxit. Quod & pro accepit exponi potest, sicut cũ dicimus, Accepit eum crudeliter, vel malis modis, (προσεφέρετο, χρῆσθαι.) Significat etiam faciẽda suscipere, & cum obligatione promittere, ἀναδέχεσθαι, ποιεῖσθαι ἐπὶ ἑαυτόν. Cic. Crasso, Quę tibi promitto, ac recipio sanctissimè esse obseruaturũ. Quandoque simpliciter pmitto, ὑπισχνοῦμαι. Cecin. ad Cic. Sed tamẽ ego filio dixeram, librũ legeret, & ea cõditione daret, si reciperes te correcturum. Cic. Bruto, pro polliceor posuit, cum inquit, In ipsa causa exponẽda satis etiã de probitate dixi, sed tamen separatim in me recipio, fore eũ tibi & voluptati & vsui. Nam & modestum hominẽ cognosco, & prudentem, & à cupiditate omni remotissimum, præterea magni laboris, summæque industriæ. Neque hæc polliceri debeo, quę tibi ipsi (si bene cognoris) iudicãda sunt. Seruat Cicero morem suum, vt difficile verbũ recipio, p facilè polliceor postea doceat. Aliquando pro approbare. Quintil. lib. 8. Vsus recepit bene moratas vrbes, & poculũ epotum, &c. Quãdoque pro nominatim cauere. Iurisconſ. in l. emptorem De act. emptio. Quemadmodũ recipitur, vt nummos venditor accipiat, quamuis merx ad emptorem non perueniat. Aliquando p capere, vel accipere. Plaut. in Rud. In custodiam nos vt tuam recipias, & tutère. Recipere se, aliquando est ad se redire, & animum ac vires resumere. Cic. in Somni. Scip. Quę cum intuerer stupens, vt me recepi, &c. Hinc fiunt verbalia, Receptor, Receptrix, & Receptator, à recepto, as. quæ sæpe illos aut illas significant, qui vel q latrones, eorumque surrepta recipiunt, occultantque. Vulgus Recelatores appellat. Cic. 6. Ver. Receptrix furtorum, ac prędarum Messana. Metius Iurisconſ. titul. De recept. Pessimum inquit, genus est receptatorum, sine quibus latère nemo diu potest.

Reciproco, cas. recepto, reflecto, remitto, retrogradior. ἀντιστρέφω, παλινδρομέω. Liu. lib. 2. Bel. Pun. Cum iam spiritum includeret ventus, nec reciprocare animam sineret, auersi à vẽto parumper consedère. Gel. In eam fistulam per quam spiritus reciprocatur. Cice. lib. 1. De Diuin. Siquidem ista sic reciprocantur, vt si diuinatio sit, Dij sint, & si Dij sint, diuinatio sit.

Reciprocus, ca. cum. (ἀντίστροφος) pen. corr. quod est repetitum.

Reciprocum pronomen, (ἀντοπαθὲς) dicitur quia in seipsum reflectitur. Reciprocum Varro à recipiendo deriuat, & id esse asserit, qđ alicunde profectum redit eò, vnde profectum est, vt reciprocus amnis, id est, refluus.

Recisamentum, (ἀπόκομμα) vide in recido.

Recito, as. ἀναλέγομαι, ἀπαγγέλλω, ἐπιδείκνυμαι) laut lisen, ergõlen) luy lesen, vertellen) lire tout hault) ex re, & cito, significat scripturam clara voce, vt alij audiãt, intelligantque, lego, de scripto dico. Vns de poëtæ, & alij scriptores recitabant publicè opera sua, & nonnulli aliena. Cic. Fam. Cum is frigidas sane & inconstãtes recitasset literas. Aliquando non legendo, sed memoriter rẽferendo fit recitatio. Quintil. At ista legem recitat, loquens de muliere, quæ cæca erat.

Reclamo, as. pen. prod. clamore aduersor, non acquiesco, cõtra dico. ἀντίσεμαι, καταβοᾶν, ἀντιλέγω. widerschreyen, widerbellen, widerstreben) tegen roepen, teghenstaen) crier a l'encontre.) Cic. pro Pompeio, Propterea quòd istis reclamantibus, vos vnum illũ elegistis, quẽ bello prædonũ præponeretis. Idẽ Lent. Eius orationi vehemẽter reclamatũ est. Reclamo tibi p reo, dixit Plin. Epist. 3. li. 9. id est, cũ clamore reprobo, q in reum dicis.

Reclino, as. are. ad aliquid flexum esse, incuruari, & reflecti. bieghen) encliner.) Cæs. 6. Bel. Gal. His sunt arbores p cubilibus ad eas se applicant, atque ita paulum modò reclinatæ quietem capiunt.

Recliuis, & hoc ue. id est, accliuis, propẽdens. Mart. lib. 9. Sic in gramine floreo recliuis.

Recludo, is. pen. prod. modò significat probe claudo, κατακλείω. schleussen) sluytẽ) fermer.) Modò habet significationem contrariam suo simplici, ἀνοίγω. auffthũn) opdoen) ouurir.) Plaut. Capt. Cellas refregit omnes intus, reclusitque armariũ.

Recoctam vulgò dicunt, qui & secundarius caseus dicitur. δίεφθος.

Recognosco, rursus cognosco, καταλέγομαι, ἀναγινώσκω. widerũb erkennẽ, widerũb besichtigẽ) wederõ kennẽ, wederõ ouerleggẽ, oft ouersiẽ) Ponitur aliqñ p æstimare, considerare, tractare, ad memoriã reuocare, vel etiã agnoscere. Cic. ad Brut. Verba tua recognosce, & aude negare seruientis aduersus regẽ istas esse preces. Interdũ est, vt se aliquid habeat, reuideo, ἐφορᾶν. Col. lib. 1. Panis potionisque bonitatẽ gustu suo expleret, vestem, manicas, pedũque tegmina recognoscat. Suet. in Oct. Aug. Equitũ turmas frequenter recognouit. Gallicè faire reueue. Inde etiam, cum opus compositum emendandi, aut limandi, aut reprehendendi, aut retractãdi causa reuidemus, recognoscere dicimus. Cice. in Vatin. Is codicem non recitandi causa legit, sed recognoscendi.

Recolo, is. pen. cor. significat reputo, repeto, meditor, & mente tracto. ἀναλογίζομαι, διεξίημι. widerãferen, widerumb betrachtẽ) wederom gedencken, verhalen) reduire en memoire.) Diomed. Superest, vt singula recolendo memoria tenus mandentur, ne frustra cum tempore euanescant. Cic. pro Arch. Quantũ alij tribuũt tempestiuis cõuiuijs, quantũ denique aleę, quantũque pilæ, tantũ ego mihimet ad hæc studia recolẽda sumpsero. Ponitur aliqñ p polire, nouare. Pli. Epi. 129. Vt enĩ terræ varijs, mutatisque seminibus, ita ingenia nostra nũc

hac,

hac, nunc illa meditatione recoluntur. id est, poliuntur, nouantur.

Recolligo, is. in vnum colligo. wider erhalen) verhalen) recueillir.) Plin. Epist. 190. Actionem meam, vtcunque potui, recollegi. Recolligere se, est recipere se, vires resumere, vt conualescentes ægri.

Reconciliare, (καταλλάττειν) widerumb versünen) wederom versoenen) reconcilier.) est in gratiam restituere, quoties scilicet amicis, q interposita aliqua offensa aliquandiu fuerāt inimici, in pristinā redeunt beneuolētiam ac familiaritatem. à quo reconciliatio, καταλλαγή. Reconciliare existimationē, est recuperare. Reconciliare filiū, ait Plaut. in Capt. Id est, efficere vt reducatur filius domū.

Reconcinnare, ἀκέσασθαι, πάλιν εὐθετεῖν, ἐπισκευάζειν. wider machē) vermaken, vernieuwē) rassembler, rabiller, raccoustrer.) id est, instaurare, denuo cōponere, expolire. Cic. ad Qu. Frat. lib. 2. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno.

Recondo, dis. repono, & contego. ἀποτίθεμαι. hinder sich leggen, gehalten) achterwaert leggen, bewaren) racher, serrer.) Cic. 2. de Nat. Deo. Hoc caput hic paulum subitòque recondit.

Recoquo, pe. cor. id est, rursus coquo. wider kochē) herkoken) recuire.) Per translationē ponitur pro rursus polio, & formo, tanquam ea quæ iterum coquuntur, vt meliora fiant. Quintilian. lib. 12. cap. 6. Sed præcipuè tamen Apollonio Moloni, quem Romæ quoque audi erat, se reformandū, ac velut recoquendum dedit.

Recordor, rursus in cor reuoco, vel iterū rem cordi do, siue in mentē reuoco. ἐννοῶ, ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκομαι. gedenckē) se souuenir, se rauiser.) Et dicimus, Recordor huius rei, & hanc rem. Cic. in Catone, Vt pedestreis nauasleisque pugnas, vt bella à se gesta, triumphosque recordentur. Idem pro Plancio, Huius meriti in me recordor. Hinc Recordatio, ὑπόμνησις.

Recreo, as. (ἀναζωπυρῶ, ἀνακτῶμαι, ἀναψύχω) erquicken, ergetzen) vermakē) recreer, creer de rechef.) reficio, releuo. Cic. Att. Recreaui afflictos animos bonorum. Sic, Abs te, aut ex tuis literis recreatus sum.

Recresco, rursus cresco, ἀναφύομαι. widerūb wachsē) wederō wassen) recroistre) Pli. li. 11. c. 37. Cartilago rupta nō solidescit, nec præcisa ossa recrescūt. Hinc Recrementum, ti. idipsum quod recreuit, hoc est, veluti purgamentum, & retrimentū alicuius rei. Celsus libr. 5. Vlcera illinenda sūnt aut plumbi recremento, aut cerussa, id est, scoria.

Recrudesco, renouo. ἐξωμοῦμαι. wider neiw werdē) vernieuwen oft veruerst worden.) Tractum à vulneribus, quæ agitatione nimia, vel male purgata interdum recrudescunt. id est, cruda & noua fiunt. Cicer. ad. Sulpitium lib. 4. Nunc autem hoc tam graui vulnere etiam illa, quæ consenuisse videbantur, recrudescunt.

Recta, (τὴν ὀρθὴν) absolute à Veteribus dicebatur cœna, quam clientibus, & conuictoribus, & recto ordine discumbentibus lautè principes dabant. Suet. in August. Conuiuabatur & assiduè, nec vnquam nisi recta, non sine magno ordinum hominumque delectu. Idem in Domi. Multa etiā in conuiuiorū vsu nouauit, sportulas publicas sustulit, reuocata cœnarū rectarū consuetudine. Martial. Promissa est nobis sportula, recta data est. Liberaliores enim diuites, ciuiliores que, salutatoribus suis legitimā conuiuiū exhibebant, quæ recta cœna vocabatur. Sordidi autem & maligniores, rectæ cœnæ loco sportulam tantū præbebāt. Sportula specimen erat pusilli, parsique hominis Suet. in Ner. Adhibitus sumptibus modus, publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. Interdū nummi sportulæ loco cedebant. Iuuenal. Sed cum summus honos finito cōputet anno, Sportula quid referat, quantum rationibus addat, Quid facilt comites, quibus hinc toga, calceus hinc est. Inuenitur etiam Rectā, (εὐθὺ) aduerb. Plin. Cum domum rectā proficisceretur. Et author obscœni carminis, Non assis faciunt, euntque rectā.

Recta tunica, (ὀρθὴ ἐσθὴς) dicebatur quæ ita contexta erat, vt veluti rigens staret. Vel quæ astantibus ab imo in altum texebatur. Hac tyrones, & nouæ nuptæ induebantur.

Rectangulus, (ὀρθογώνιος) est cum lineæ ita cōiunguntur, vt nulla pars magis declinet.

Rectè, (καλῶς) recht, wol) wel) bien.) est, cui, si ppriè accipiatur, opponitur obliquè. Cic. de Fin. Hoc erit quasi prouincias atomis dare, quę rectè, quæ obliquè ferantur. Idem, Siue aliæ declinabūt, aliæ suo nutu rectè ferētur. Trāslatè ponitur pro benè, probè, pręclarè, iure, rite, cui opponitur perperam, vel vitio. Cic. Quæ literę rectè sperare iubent. Idem, Sic rectè vos cognoui. Sic rectè esse alicui, est illi bene esse, valere. Rectè ferre aliquid, est probè, patienter. Rectè otia ponere, apud Horat. pro præclarè. Cic. Att. Qui minus autem ego isthic rectè esse possim, quàm Marcellus? quasi iure & sine reprehēsione. Idē, Rectè & meritò commouebamur. Ponitur aliquando in responsione, cum sine iniuria interrogātis aliquid reticemus, ait Donat. Teren. in Hecy. Quid tu igitur lachrymas? aut quid es tam tristis? PA. rectè mater. Gallicè diceretur, ce nest rien, il ne va que bien. Teren. in Adel. Quid fit? quid agitur? S. rectè. il va bien. Respondetur aliquando pro sic, vel etiam. Ibidē, Tu rus hinc abis? D. rectè. Ponitur aliquādo pro tuto. Cic. ad Terent. lib. 14. Rectè in præsentia domi esse potestis. Cic. ad Lent. lib. 1. Quoties mihi certorū hominū potestas erit, quibus rectè dem, non prætermittam. id est, quibus tutò, & citra periculum dare possim literas. Rectè parere, est nō monstrum parere, inquit Donat. Teren. in Hecy. Præsertim cum & rectè, & tempore suo peperit. Differt Rectè dicere, & Verè dicere, quòd rectè dicere ad verba, verè dicere ad sententiam referatur. Nam possumus rectè, & falsum dicere, dummodò nullo vitio verborum dicatur. Terent. in Adel. Et rectè, & verè dicis.

Rectum, (ἀπευθυσμένον) dicitur intestinum, quia in imo vnde excernitur, dirigitur. Rectè atque ordine, (τεταγμένως, ἱκανῶς) antiqua locutio. id est,

nihil

nihil præpostere agendo.

Rectus,cta.ctum.(ὀρθός) recht) droict.) à rego fit.& id est,quod regitur:sicut rector,qui regit. Aliquãdo Rectus dicitur,qui stat.& erectus,(ὄρθιος) hoc est,non flexus. Aliquando dicitur qui nullam in partem flectitur,cuius contrarium est obliquus. Plin.lib.12.cap.19.Recto cursu.Vnde per translationem recti homines vocantur iustæ & rectum,iustum.Item rectũ dicitur perfectũ officium, quod Græci κατόρθωμα vocant. Rectus item apud Grammaticos, dicitur primus casus, qui impropriè dicitur casus,cum nominatiuus à nullo flectatur,& cæteri casus ab eo flectãtur & cadant,ideoq; dicuntur casus, (πτῶσις.)

Recubo,bas.pen.cor.& Recumbo,bis.quiesco.ἀνάκειμαι.rûwen,liggen)rusten) estre couche.) Verg. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Et iterum: In te omnis domus inclinata recumbit. Aliquãdo recumbere,est ad mensam sedere. Plin. Epist.200.Recumbebat mecum vir egregius Fabius Rufinus,super eum municeps ipsius.

Recula,læ.pen.cor.dimin.est à res, πραγμάτιον.

Recuperatores , sunt quibus prætor iurisdictionẽ mandabat priuatarum causarum,qui delegati iudices postea appellari cœpti sunt à recentiorib⁹. Plaut.in Bacch. Postquam quidem prætor recuperatores dedit.

Recupero,as.pen.corr. recipio,vel redimo,aut qđ iam amissum erat,iterum acquiro. ἀνακομίζομαι, ἀναλαμβάνω. widerumb vberkummẽ,widerumb erlangen)wederom verkrygen,verhalen) recouurer.) Liu.libr.5.Ferro non auro recuperare patriã iubet. Hinc Recuperatio,onis.ipse recuperandi actus. Cice.10.Phil.Ita præclara est recuperatio libertatis, vt ne,&c. Festus,Recuperatio est, vt ait Gallus Æ lius,cum inter populum & regẽ, nationesq;, & ciuitates peregrinas lex conuenit, quomodo per recuperationem reddantur res,recuperenturq;,res priuatas inter se persequantur. Hinc quoq; Recuperatorius,adiect. quod ad recuperatorem pertinet. Cic.2.De Inuent. Nõ enim oportet in recuperatorio iudicio eius maleficii, de quo inter sicarios quæritur fieri præiudiciũ.

Recuso,sas.pen.prod.ex re & cuso,qđ à cudo,dis. sit,significat renuo,refuto. ἀπολέγομαι, ἀρνέομαι. abschlan)weygerẽ)refuser.) Plin.De Vir.illust.Imperatoris nomẽ à militibus,& à senatu triumphũ recusauit oblatũ.Cic.pro Flac.Pop.Ro.disceptatorẽ nõ modò nõ recuso,sed etiã deposco. Ponitur quoq; pro accusationẽ depellere.Cic.in Bruto, Tũ igitur Galba recusans pro sese.Hinc Recusatio,verbale.ipse recusandi actus. Ponitur q̃nq; ꝑ defensione. Cic.2.de Leg.Pœna verò violatæ religionis iustam recusationem non habet.

Recutitus,pe.pro. curtatus,& cui à glande resecta est cutis. ἀπεψωλημένος.Quo nomine dicti sunt Iudæi.Sidon.Fert recutitorũ primordia Iudæorum.Caussa cur hoc fiat refertur à Lactãtio, Deus cupiens (vt Socrati pariter placebat) corpora humana esse fenestrata , nil tecti, & obuoluti in finibus cordis,iussit nudandam glandem,hoc est cor discooperiẽdum, quod figurata similitudine glandi conuenit,vt significaretur cor ipsum retegendum,& pura nuditate nudandum . Recutiti ergo, à recisa verendorũ cute vocati sunt Iudæi. Mart. Nec recutitorum fugis inguina Iudæorũ. Etiam quia sanior est glans à sanie . Aliquando recutitus, ruptus, & exulceratus dicitur. Idem, Nec rupta recutita colla mulæ.

Redamo,as.pen.cor.widerumb lieben) wederom lief hebben.) significat contrà, vel similiter,siue me amantẽ amo,in amore respondeo. ἀντιφιλῶ, ἀντερῶ.Cic.de Amic. Eo qui amare,vel qui,vt ita dicam,redamari possit,non admodũ delectari?

Redandruo,druas.de priscis dictionibus est,ex re & andruo compositũ, significat redeo. Lucil.in 9.Vt vulgus redandruet inde. Nonius.

Redarguo,is.straffen) berispen) reprendre.) accuso cum reprehensione. Cic.2.De Fin. Quos nisi redarguimus,omnis virtus,&c.

Redauspico,as.& Redauspicor,aris,significat incipere, & denuo auspicium sumere, vel auspicari. Plaut.in Cap.Exauspicaui ex vinculis,nunc intelligo Redauspicandũ hunc esse in catenas denuo. id est,cœpi ego illũ è catenis eximere,nunc quoq; volo,vt rursus in catenas redeat.

Redditus,huius tus.à reddo, vel Reditus simpliciđ,à redo antiquè,prouentus, obuentia . Plin.in Epi.Nec redditus incertus. Potest & à redeo deriuari, quòd singulis annis redeat.

Reddo,dis,didi,ditum. (ἀντιδίδωμι, ἀποδίδωμι) widerumb giben) wederom geuen) rendre.)per duplex dd,differentiæ causa, vel euphoniæ quasi retrò do.Nam propriè reddere,est acceptum,vel ablatũ restituere.Cic.Att.Is mihi H S.quatuordecim nõ reddit,quæ dedi eius filio mutua.Teren. Phor.act.1.sce.2.Accipe, hem Lecto est,cõueniet numerus quantum debui.Ge.Amo te,& non neglexisse habeo gratiam . Da.Præsertim vt nunc sunt mores, adeò res redit, Si quis quid reddit, magna habenda est gratia.Idem Adel.Reddetur, ne time. Sa.At vt omne reddat. S.omne reddet. Plaut.Trin.Post id,frumenti quando albi messis quãdo maxima est,Tribus tantis illi minus reddit,quàm obseueris. Et hæc de acceptis,de ablatis.Cic.in Ver.Idem iste prætor monumẽta antiquissima partim regum locupletissimorũ,quæ illi ornamẽto vrbibus esse voluerũt,partim etiã nostrorũ imperatorũ, quę victores ciuitatibus Siculis aut dederũt,aut reddiderunt spoliauit, nudauitq; omnia. Idẽ ad Qu.Frat.Cogebãtur Syllani homines quę per vim ac metũ abstulerant,reddere. Huc refertur,quæ officii,vel præmii mercedisq; nomine debemus,vt reddere vitam pro re publ.reddere mortẽ pro patria. Cic.Off.Ea quæ acceperis vtenda,maiore mensura iubet reddere Hesiodus.Idem Fa.3.Dicã tamen verè,plus quàm acceperis reddidisti . Sic Plautus Aulu. Tibi ego rationem reddã stimulorũ seges ? Idem in Most. Tempestas venit, confringit tegulas imbricesq;. ibi dominus indiligẽs Reddere alias ne vult . Sic quoq; si cui dederim literas ad aliũ quendã perfe

rendas, recte istum illi eas reddidisse dixero. Cic. Terentiæ: Omnes sunt redditæ, diligentissimeq; à te præscripta sunt omnia. Alia est huius verbi significatio cum ponitur pro præstare, facere, vel efficere, ἀποτελῶ, ἀπεργάζομαι. Plaut. Ita me misere rum resistando retinendoq; lassum reddiderunt. Terent. And. Ego iam te coniunctum reddã. Et in Eunu. Tametsi bona est natura, reddunt curatura iunceas. Cic. Fam. 9. Si Fabium ociosum red dideris. Et pro Flac. Quò voluit, adduxit, conuicit, & elinguem reddidit. id est, mutum fecit. Et pro Cecin. Ita eum placidum mollemq; reddidi. Aliquando ponitur pro exprimere vel referre. Cic. Fam. 3. Ille cum omnium vocibus se nõ ad iudicium, sed ad supplicium præsens trudi videret, omnes Catilinas Siciniosq; postea reddidit. Idẽ De Orat. 1. Quibus lectis hoc assequebar, vt cum ea quæ legerem Græcè, Latinè redderem, nõ solum optimis verbis vterer, & tamen vsitatis, sed etiam, &c. Ibidem, Perge Pomponi de Cæsare, & redde quæ restant.

Redempto, ptas, frequentatiuum est, λυτρῶμαι. A quo Redemptito. as. Plautus: Redemptitauere ad vnum captos.

Redeo, dis. diui. & ditum. retrò eo, siue reuertor. ἀνέρχομαι, ἐπανήκω. widerumb gehen, oder kummen) wederom gaen oft komen) retourner, reuenir.) Terent. in Andr. Redeo inde iratus, atque ægrè ferens. Interdum reuocor, (πανήκω.) Verg. Redit agricolis labor actus in orbem. Redire ad ingenium, dixit Terent. in Adelph. id est, redire ad suam naturam, siue pristinos mores resumere. In eadem significatione dixit Cic. 1. Ver. Redire ad se, & ad mores suos. Tamen redire ad se, aliquando est quod Gallicè dicitur, retourner a son bon sens. Teren. in Adelph. Tamen reprime iras cundiam, atque ad te redi. Redeamus ad rem, dixit Cicero. 1. De Finib. id est, ad propositum redeamus, quod idem Cicero dixit. 1. Tuscul. Redire in mores patrios, est in libertatem venire. Liu. 9. bel. Pun. Vt ab omni imperio externo soluta in perpetuũ Hispania, in patrios rediret mores ritusq;. Ponitur aliqñ redire pro prouenire, vnde fit reditus, id est, prouentus, de quo suo loco. Plin. libr. 14 cap. 4. Ac ne quis victam in hoc antiquitatem arbitraretur, idem Cato denos culleos redire ex iugeribus scripsit.

Redhibeo, bes. (ἀποδίδωμι) widerumb giben) weerdom geuen) rendre.) pen. cor. ex re & habeo, d interposita caussa melioris soni. Et est redhibere (vt Vlpian. inquit De ædi. edi. l. redhibere.) facere vt rursus habeat venditor, quod habuerat. Fest. Redhiberi id dicitur quod redditũ est, improbatumq;, & qui dedit, rursus coactus est habere id quod antè habuit. Hinc Redhibitio, actus ipse restitutionis. Est autem redhibitio actionis nomẽ, quæ & actio redhibitoria vocatur. Ea verò actio contra eum intentatur, qui quid vitio corruptũ commutauerit, vendiderit've, vt cogatur & restituere precium, & retrò quod tradiderat accipere, hoc est enim redhibere. Ponitur aliquãdo simpliciter pro reddo, restituo. Plau. in Menæch. Saluum tibi, vt mihi dedisti, redhibeo marsupium. Hinc Redhibitio, quasi redditio.

Rediculi, fanũ Romæ erat extra portam Capenã, idcirco dictũ, quia accedens ad vrbẽ Annibal, ex eo loco redierit, visis quibusdam perterritus.

Redigo, gis. (προσάγω, πιέζω, καθιστῶ, παρασκευάζω, πρὸς ἄγω) widerumb treiben) wederõ dryuen) mener a force.) pen. cor. ex re & ago, a in i cõuersa, & d interposita, significat quadã vi & industria reduco ad aliqd vel aliquõ. Et semper accusatiuũ cũ præpositione postulat, multisq; accõmodatur actibus, & in vtranq; partem sumi solet. Plau. in Amph. Deniq; Alcmenã rediget antiquã in cõcordiam cõiugis. Idem in Asin. Redigã te vnde orta es, ad egestatis terminos. Cic. lib. 4. Phil. Potẽtissimos reges, bellicosissimas gentes, in deditionẽ huius imperij redegerũt. Et lib. 5. Quibus rebus tanta pecunia vna in domo coaceruata est, vt si hoc genus in vnũ redigitur, nõ sit pecunia reipublicæ defutura. Terent. in Adel. Tu homo rediges me ad insaniã. Et in Phorm. Ego me nego, tu qui ais, redige in memoriã. Et iterũ, In id redactus sum loci, vt quid agam ex illo, nesciam prorsus.

Redimicula, (κάλυμμα, ταινίαι) ornamenta capitis mulierum, & vittarum teniæ, pendentes à posteriori parte mitræ. Iuuenalis: Accipient te Paulatim qui longa domi redimicula sumunt, Frontibus & toto posuere monilia collo.

Redimio, imis. imiui. imitũ. pen. pro. ex re & emo, d interposita, & e in i mutata, significat orno, corono, acu pingo. ἀναπλέκω, ταινιόω, ἀναλαμβάνω, ἀναδέω. zieren, krõnen) vercieren, krooñẽ) orner, couronner, enuirõner.) Claudia. lib. 2. de Raptu, Nec si innumeros arcu mutante colores, Incipiẽs redimitur hyems cũ tramite flexo Semita discretis interuenit humida nimbis. Et li. 3. Mediis me uenimus artus Exanimem Cyane ceruis redimita iacebat. Nam eius simplex Emio, orno, seu decoro significat. Ouid. libro. 1. Hero. Quid tibi deseruit perfide, littus eras.

Redimo, mis. pen. corr. ex re, & emo, d interposita euphoniæ caussa, significat emo. ὠνέομαι, ἐργολαβέω. bestan, kauffen, bedingen) koopẽ) acheter) Cic. Qui merces redimũt, vt statim vendãt. Et in iure ciuili, redẽptores, vectigaliũ emptores appellantur, vernacule fermiers, & à Cicerone Mancipes. Ponitur etiã redimere, pro certo precio aliquid faciendum suscipere, quod conducere quoque Latini dicunt. aennemen.) entreprendre.) Vnde Cicero in Verr. Etenim qua stultitia fuissem, si, quã diem, qui istum eripiendum redemerunt, in cautione viderent, cũ ita cauerent, si post Calendas Ianuarias in consilium iretur, in eam diem, cum potuissem vitare, incidissem? Redemerunt (inquit) id est, qui susceperunt procurationem corrumpendorũ iudicum, vel conduxerunt corrumpendũ iudiciũ. Vnde Redemptor, qui certo precio conducit aliquod vniuersum opus faciendum. Cic. lib. 2. De Diuin. Et redemptor, qui columnã illam de Cotta & Torquato conduxerat

faciendam, &c. Hinc quoque Redemptio dicitur. Cic. in Verr. actione. 2. Vt primum ex prouincia rediit, redemptio huius iudicij est facta grādi pecunia. Redemptio quoque, quod pro liberatione datur, Gallicè ranson. Plin. lib. De Vir. illustr. Impetrata redemptione marito adulterum Centurionem interficiendum tradidit. Item redimere, est recuperare, (λύω, λυτρόω) widerumb lösen) ver lossen) deliurer.) quod vernacula lingua dicimus rescodere. Cice. Re vilissima & parua, maximam redemit. Vnde qui ab hostibus capti sunt, vel qui alicui pœnæ sunt obnoxij, soluto precio redimuntur, id est, liberantur, recuperantur. Item qui iniustè vexantur, si per solutionem pecuniæ liberati fuerint, redemisse vexationem dicuntur. Plautus in Asinar. Redime isthoc beneficio te ab hoc, & tibi eme hunc isto argento. Curtius, Sed medici quoque grauiores morbos asperis remedijs curāt. Et gubernator vbi naufragium timet, iactura quicqd seruari potest, redimit. Terent. in Eunu. Quid agas? nisi vt te redimas captū quàm queas minimo: si nequeas paululo, at quanti queas. Rursus redimere, emendare, quod tamen ferè in idem recidit. Cicero, Non enim præteritam culpam videri volo redemisse. Ille enim præteritam culpam redimere dicitur, qui aliquo egregio facto eam compensat. Redimere hæreditatē, est quod vulgus retrahere dicit, cum aliquis venditā hæreditatem iterum recipit.

Rediunt, pro redeunt scripserunt antiqui.

Redipiscor, eris. redemptus sum, id est, assequor. Plaut. in Trin. Inter eos ne homines condalium te Redipisci postulat, &c.

Redito, tas. pen. cor. frequentatiuum, significat statim siue cōtinuè redeo, ἐπαναστρέφω. Plaut. in Cap. Nunc ita conuenit inter me atque hunc Tyndare, vt te æstimatum in Aulidem mittam ad patrem, si non reditas.

Reditus, tus. pen. cor. duo significat, scilicet reuersionem, ἐπάνοδος, κάθοδος. die widerfart, widerkerung) die wederkoemste) retour.) Ouid. Vela queror reditu, verba carere fide. Et prouentum, πρόσοδος, πρόσοδον, λῆμμα, eo quòd singulis annis reditus redeat. Idem lib. 2. de Ponto,

At reditus iam quisque suos amat, & sibi quid sit Vtile, sollicitis supputat articulis.

Rediuia, morbus est, cum cutis extra vngues se soluit, siue cum circa vngues cutis extra resoluitur, quia redimire est soluere, inquit Festus. Græcè παρωνυχία dicitur. Plinius lib. 29. cap. 2. Lana succida rediuias sanat ex aqua frigida. Placidus Grāmaticus accipit rediuias, pro serpentium exuuijs. Legitur & Reduuia duplici uu, apud Ciceronem pro Rosc. Amer.

Rediuiua, quæ post interitū redeūt, vel quod mortuum ad vitam redire potest. Cyprian. Ad hanc denuo lucē rediuiuū corpus animatur. Vel rediuiua sunt, quæ ex vetusto renouantur, ἀνανεωθέντα. Quod & Seneca sentire videtur li. 3. Declam. Rediuiuum me senem meretrix vocat. Iuuen.

Prodiga non sentit pereuntē fœmina censum,
Ac velut exhausta rediuiuus pullulet arca
Nummus & è pleno semper tollatur aceruo.

Rediuius, vermiculus, seu bestiola quædā, quæ infixo semper sanguini capite viuit, cui vni ex omnibus animalibus cibi exitus non est, sed vsque adeò intumescit satietate, vt ipse alimento moriatur. Hoc Græci κρότωνα vocant, Latini Rediuiū à redeo diuiendo, id est, soluēdo, quod carnē animaliū suctu resoluat. Vernaculi nostri Tecas appellāt. Col. li. 6. Ventri quoque, & sub fœmina manū subijcere cōuenit, ad huiusmodi tactū postmodū paucīcāt, & vt rediuij (qui plerunque fœminibus inhærent) eximātur. nascuntur autē sub gramine. Recinus aliàs dicitur, vide Plin. lib. 11, cap. 34.

Redoleo, pen. cor. ἀπόζω. vide in dictione Oleo.

Redordior, rursus incipio. ἀνάρχομαι.

Redostire, est retribuere, gratiā referre. Festus, Nonius verò ait, Redostit, id est, redit. Accius in Amphit. Quid hic redostit viam?

Reducem, & reduces, penult. correpr. illos dicimus, qui à periculis in tutum ab exilio, siue captiuitate reducuntur in patriam. κατηγμένοι, κατερχόμενοι. Cicero pro Milone, Quid me reducem esse voluisti? an vt spectante me expellerentur ij, per quos essem restitutus? Verg. Nanque tibi reduces socios classemque relatam Nuncio. Nominatiuus est redux. Ponitur aliquando simpliciter pro redeunte. Plin. lib. 8. cap. 5. Sexto die perfundūtur amne, non antè reduces ad agmen.

Reduco, cis. pen. prod. retroduco, retraho. ἀνάγω, ἀνάγομαι, κατάγομαι, κατάγω. Iustin. libr. 2. Reliquas copias rex ipse reducere in regnū parat. Sueton. De Calig. Equitem Romam obiectū feris, cum se innocentē proclamasset, reduxit, abscissaque lingua, rursus induxit. Item liberare, & sine periculo recipere. Apul. Meque oppido in arcē reduco. Hinc Reduces. Item replicare. Verg. Inque sinus scindit sese vnda reductos, id est, replicatos. Item reconciliare, vt illud eiusdem, Numenque reducant. Huius verbi quandoque prima producitur, quandoque corripitur. Producitur apud Horatium in Ser. Dij tibi dent capta classem reducere Troia. corripitur verò apud Verg. lib. 4. Eiectam classem socios à morte reduxi.

Redulcerari, (ἀνελκόω) ab vlcere fit, vt cutis redulceratur putridis humoribus, id est, in vlcus prouenit, rursus vlcerosa fit, vel etiā plaga redulceraf, hoc est, redintegratur, Colu. lib. 7. ca. 5. Tepefactumque medicamentū linitur scabræ parti, quàm prius aspera testa vel pumice defricata redulceratur.

Reduncus, contrariū est adunco. Plin. lib. 11. ca. 33. Alijs adunca, alijs redunca.

Redundo, das. (περισσεύω, πλημμυρέω) vberflussen.) ouer vloyen) regorger, redonder.) ex re & vndo, d interposita, significat superabūdare, refluere, superfluere, quod Galli dicunt, sen aller par dessus. Aliquando verò ponitur pro recidere, (περιτρέπω.) Plaut. Hoc facinus in tuū redunbabit caput. Aliquando etiam accusatiuū habet cum præpositione ad. Plin. in Pan. Non ad ipsos gaudiū magis, quàm ad similes redundat. Hinc fit Redundantia, id est,

 fu-

superfluitas. Cic. in Orat. Ipsa enim illa pro Roscio iuuenilis redundantia, &c.

Refello, lis. ex re & fello, significat quod dictū est, arguēdo falsum ostendo. ἀποδεικνύζομαι. mit woorten verwurffen, verspriché, enschuldigē) ỳworpē, straffen, confuter.) Cic. lib. 2. Tusc. Quæstion. Et refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia parati sumus. Et differt á purgo, quód refellere dicatur de eo, qui factū negat: purgare de eo, qui fatetur quidem factum, sed defendit.

Refercio, is. fersi. ἀναπλήθω. erfullē) vullen) remplir) ex re & farcio, significat repleo, quod alij quidē cum ablatiuo, alij verò cum genitiuo construūt. Cic. pro Corn. Quòd eis rebus vrbem Italiamq; referserunt. Hinc refertus adiect. plenus. Cice. ad Qu. Frat. lib. 2. Cum Cæs. literis refertis omni officio, &c. Gell. Is librum multæ variæq; historiæ refertum composuit.

Refero, pen. cor. reporto, quasi retrò fero. ἀνακομίζω, ἀνάγω. widerumb bringen) wederom brengē) rapporter) Quintil. Ad patrem arma nō retulit. Aliquando in consultationem pono, & de consulibus, alijsq; quibus senatum cogere licebat, dici solet, cū rem in senatu agitandā decernendamq; proponebāt, rogantes senatorū sententias, & sic construitur cum accusatiuo mediante ad. Sallu. Refer (inquit) ad senatū, ἀναφέρειν πρὸς τὴν βουλήν. id est, fer in consultationē, vbi solet iungi de, vt De omnibus retulit ad Senatum. Sine de tamen per accusatiuum dixit Verg. Delectos populi ad proceres, primumq; parentem Monstra deūm refero. Hinc relationes dicuntur fieri in senatum. Seneca, Ex relationibus manant Senatusconsulta. Quod etiam in facto solet, non de oratione. vt Cic. Si ad vnum omnia referenda sunt, dignissimum esse Pompeium. id est, si vni omnia adscribenda sunt, siue si in vnū omnia conferēda sunt. Aliquando reuoco, redeo, (ἐπανακομίζω.) Vergil. Ille pedem referēs. Cic. Referebā me ad illud incredibile. Propriè refero pedem est, quod ineptè dicitur, retraho me. Aliquādo recenseo, numero. Vergil. Cogere donec oues stabulis, numerumq; referre Iussit. Aliquando significat adscribo, (καταριθμέω, κατατάττω.) Sueton. Ea in deorū numerū retulit, ἐκθειόω. Aliquādo conuerto. Verg. lib. 11 Multa dies, variusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Aliqñ renouo, & quasi rursus fero. Idem lib. 5. Hūc morē, hos cursus, atq; hæc certamina primus Ascanius, longā muris cū cingeret Albā, Rettulit. Aliqñ produco. Plin. li. 21. Diximus & terram referre multū. Gallicè rapporter. Aliqñ narro, indico (ἐπαναφέρω) Verg. Referes ergo hęc, & nuncius ibis Pelidæ genitori. Aliqñ ostendo. Lucr. lib. 1. Vnde refert nobis victor quid possit oriri, Quid nequeat. Aliqñ dico, vt Retulit mihi. Cice. pro Cecin. Ego em tibi refero, si nō sum ex eo loco deiectus, quo prohibitus, &c. Aliquando exprimo, imitor, (παρεμφαίνω.) Iuuen. Et multū referens de Mecœnate supino. Plin. Epi. 111. Amisit enim filiā, quæ nō minus mores eius, q̄ os vultumq; referebat, totumq; patrē mira similitudine exscripserat. Aliquādo reddo. Verg. li. 8. O mihi præteritos referat si Iuppiter annos, Qualis erā. Etiā cū de beneficio reddēdo loquimur, gratia in singulari pro beneficio sumi debet, vt referā gratiā. Quin & ad maleficiū reddendū eo authores vtūtur. Plau. in Curc. Ni argentū referat. Sed quomodo differat ab ago & habeo, vide in Ago. Aliquādo porto. Cornelius Tacit. Cum ex agris segetes domū referunt. In tertia verò persona ponitur pro æstimandum est, siue valet, aut interest, siue vtile, aut commodū est, μέγα φέρειν. Plato, μέγα διαφέρει. Et contra naturā re syllaba producitur. Cic. Pub. Seru. Sperare tamen videor Cæsari collegæ nos fore curæ & esse, vt habeamus aliquam Rempublicā, cuius consilio magni referebat te interesse. id est, æstumādum erat. Plin. Infinitum refert lunaris ratio. id est, valet in infinito. Idem, Quippe victimas cædi sine precatione non videtur referre, nec Deos ritè consuli. id est, interesse. Teren. in Phorm. Quid tua (malūm) id refert? Magni Demipho. Colu. lib. 8. De canibus loquens, Non multum refert, an villatici corporibus graues, & parum veloces sint. id est, præiudicat, siue incommodum est, siue æstimandum est. Plaut. in Rud. Quomodo habeas, nihil id refert, iure an ne iniuria? Plin. lib. 16. Nec terræ tantum natura circa has refert. id est, vtile est. Liu. lib. 2. aliter, Adeóne est fundata leuiter fides, vt vbi sim, quàm qui sim, magis referat? id. est, æstimetur, siue existimetur, curetur've. Aliquando sumitur pro necesse est. Sallust. Quare vanum quidem hoc consilium est si periculū ex illis timuit, si in tanto omniū metu solus non timet, eo magis refert, me mihi atq; nobis timere. Vergil. lib. 2. Geor. Neq; enim numero comprendere refert. Habet hoc verbum præteritum retuli, & supinum relatum, quorū vnum per duplex tt, alterum per duplex ll quandoq; apud poëtas scribitur. Horat. Rettulit acceptos regale numisma Philippos. Lucan. Id rursus cœli rellatū in templa receptant. Catul. aliter, Si reditū retulisset is, vt in tempore longo. Ouid. lib. 15. Metam. Esse fidem digitis ad fontem sæpe relatis.

Refero acceptum, fateor me accepisse ab aliquo, (ἀνάπτω, ἀνατίθημι) Cic. Vitam acceptā refert clementiæ tuæ. In malā. Idē, Omnia deniq; quæ postea vidimus (quid aūt mali nō vidimus?) si rectè ratiocinabimur, vni accepta referem⁹ Antonio.

Refero impensum, est rationē de expensis vel facio vel reddo, (προσλογίζομαι.)

Referueo, ues, valde ferueo. hitzig worden) heet wordē) estre fort chault, & fort brusler.) Pli. li. 16. cap. 11. Item terebinthinā in sartagine referuenti. Referuens crimen, á Cic. pro Ros. Comœdo, dicitur pro vehementi & atroci. Aliquādo verò referueo contrariā significat. Cic. de cla. Ora. Nam & contentio nimia vocis reciderat, & quasi referbuerat oratio. hoc est, refrixerat.

Refibulare, pro fibula retexere dixit Mart. lib. 9.

Reficio, is. pe. cor. restauro, renouo, qđ corruptū erat, ī statū pristinū instauro. ἀνακαινίζω, κατασκευάζω widerūb gāt machē, ernewerē, erquickē) ỳ makē)

Plis

Plin. Cum reficiendi animi gratia id fecisset. Vnde Refectum, instauratum, renouatum, & quod corruptum erat in statum pristinũ reductum dicitur, quasi rursus factum. Vlpianus, Verbo reficiendi tegere, substruere, sarcire, & ædificare & aduehere, apportareq; ea, quę ad eandem rem opus sunt, continentur.

Refigo, gis. pen. prod. quod fixum erat educo. (ἀναπήγνυμι, ἀποκαθηλόω.) wider aufz ziehē) onthechten/arracher) Inde refigere tabulas & leges, id est rescindere. Verg. 6. Æn. Fixitq; leges, precioq; refixit. Ponitur aliquando pro rursus siue valde figere. Verg. 4. Geor. Aulasq; & cerea regna refigunt. Id est, figunt, inquit Seruius.

Reflatus, tus. (ἀντιπνοή) flatus, id est, ventus contrarius. Cic. ad Att. li. 12. Naues relatas in Vticam reflatu hoc. Vestis autem reflata, apud Apul. significat quasi flante vento renudatam. Fit autem à reflo, reflas, quod est retrò siue contrà flo. Cice. ad Att. li. 6. Inde quàm primum Athenas, etsi Etesiæ valde reflauerint.

Refluo, fluis. retrò seu rursus fluo. (ἀναῤῥέω.) hinsdersich odder widerüb fliessen) achterwaerts oft wederom vloeyen) recou'er & retourner.) Vnde fluxus & refluxus maris dicitur. Plin. lib. 2. ca. 97. Eodem tempore, quo pridie refluit. Hinc Refluũ, adiectiuum, quod refluit. Idem ibidem, Introrsus in Pontum nunquam refluo mari.

Refocillo, as. reparo, recreo, restauro. ergetzen, erquicken) vermaken) coetiuer, reconforter.) Plin. Epist. 58. Ipse paucis diebus ęgrè refocillatus, nõ sine vitionis solatio decessit. Verbum ex focillo, id est, calefacio compositum, quod ex focillo diminutiuo nominis focus deriuatur.

Refodio, wider aufzgraben) wederom wt grauen) deterrer.) contrariam habet significationem suo primitiuo, significat enim extra terram educere. Plin. lib. 2. ca. 63. Si vlli essent inferi, iam profectò illos auaritiæ cuniculi atq; luxuriæ refodissent. Cætera vide in Fodio.

Reformo, as. widerumb machen) hermaken) reformer.) in priorem vel meliorem formam redigo. Quintil. lib. 12. cap. 6. Rhodi rursus reformandũ, ac velut recoquendum dedit.

Refractarius, (ἀντίτυπος) dicitur qui contumax est, & nimis suæ sententiæ tenax. Seneca, Existimant philosophię fideliter deditos, contumaces esse ac refractarios. Dictus refractarius à refringendo, tanquam liberrimus sit, & cuncta obstantia refringẽs, vt nullo seruitutis claustro cohibeatur. Hinc Refractariolus, adiectiuum, diminut. Cic. ad Att. lib. 2. Et quòd se ab hoc refractariolo iudiciali dicendi genere abiunxerit, &c.

Refragari, pen. prod. verbum deponens (licet & refrago legatur.) significat modò resistere, repugnare. (ἀντιλέγειν, ἀντιλέγω. Homer. ἀντιφερίζειν.) widerstrében, widerstan) tegenstaen) estre contraire, resister.) Plin. li. 19. ca. 8. Quidam eunuchion, quoniam hæc maximè refragetur Veneri. Modò suffragari. Sisenna li. 22. Multi populi plurimæ concionis dictaturam omnibus animis & studijs refragauere. id est, dictaturæ suffragati sunt. Refragari ingenium alicui dicitur, quando ingenio aliquid assequi nequit. Quintil. lib. 10. ca. 6. Vt is cui non refragetur ingenium, &c.

Refreno, as. valde freno, cohibeo, coërceo. Vt refrenare libidinem, Cic. in Parad.

Refringo, gis. rumpendo aperio. (ἀνακλάω.) auffbrichen) opbreken) rompre.) Plautus in Capt. Cellas refregit omnes intus, reclusitq; armariũ. Refringere, est etiam fortiter vel iterum frangere. Vt Refringere vim fortunæ, apud Liuium lib. 5. ab Vrbe.

Refrico, cas. pen. cor. renouo. (ἀνανεῶ, ἀναγεύω) wider auffficken) wederom op krauwen) refrotter) Tractum à vulneribus, quæ plerunq; fricando renouantur. Cic. Sex. Sin autem omnia, quæ sentio perscripserim, ne refricem meis literis desyderiũ ac dolorem tuum. Propriè refricare, est rursus vel valde fricare. Cato cap. 88. Id omne ita facito, & refricato denuò. Cice. Att. lib. 10. neutrũ posuit. Crebrò, inquit, refricat lippitudo, non illa quidem perodiosa, &c.

Refrigeratorius, ria, rium. quod refrigerat (ἀναψυκτικός.) Plin. lib. 22. cap. 22. Refrigeratoriam tamen vim esse conuenit.

Refrigero, ras. pen. cor. frigus induco, vel rem calidã frigidã facio, ἀναψύχω, καταψύχω. kalt machē) kout maeckē) refroidir, rafreschir.) Cic. in Cato. Vbi enim potest illa ætas aut calescere, aut apricatione melius, vel igni, aut vicissim vmbris aquisve refrigerari salubrius? Colu. li. 2. Atq; ita rursus in Sole siccata, & mox refrigerata reconditur. Aliquando refrigerare, est subleuare, recreare. Vnde refrigeriũ, (ἀνάψυξις, ἀνάψυχή) subleuatio, & quasi recreatio mentis. Tractum ab æstuantibus, qui flabellis & frigida aura recreantur. Aliquãdo diminuere, siue dimittere, sicut econtrariò feruere, pro crescere & frequentari. Cic. ad App. Pulchrũ lib. 3. Refrigerato iam leuissimo sermone hominũ prouincialium. Idem 2. Ver. Defessa ac refrigerata accusatione, &c.

Refrina, pen. prod. faba inquit Festus, quoniam (vt inquit Cintius) ad sacrificium referri faba solet à segete auspicij caussa, quasi reuocantis fruges, & domum denuò reuerti ad rem diuinam faciendam. Hanc opinionem adiuuat, quòd in sacrificijs publicis, cum puls fabacea dijs præbetur, nominatur refrina.

Refuga, gæ. pen. cor. generis communis, qui aliorũ dominiũ refugit (αὐτόμολος.) Vlpian. in l. aut damnum de Pœn. Quiq; refugæ, ex opere metalli in metallum damnantur. Est & Refugus, ga, gum. (ὑποφεύγων) quod est rediue ac reiectum. Sidonius, Capitis apex rotundus, in patulum à planicie frontis verticem cæsaries refuga crispatur. id est, in frontem reiecta.

Refugio, gis. (ἀποφεύγω.) vide in dictione Fugio.

Refugium sacrũ, quo die Tarquinius fugit ex vrbe Roma.

Refugium, eyn zůflucht) een toeuclucht) lieu de refuge.) locus ad quem confugimus. Cice. 1. Offic.

Regum, populorum, nationum portus erat, & refugium Senatus.

Refundo, dis. idem quod fundo. Hinc Refusus, adiect. id est, redundans. Plin. lib. 36. ca. 26. Nō nisi refuso mari arenas fatetur. Et Refusè, aduerbiū, redundanter. Colu. lib. 4. ca. 1. Nam semper in plano refusius egesta humus tumidior est, &c.

Refutatio, (ἀνασκευὴ) vna pars orationis dicitur, quæ alio nomine Confutatio nominatur.

Refuto, as. (ἀποσκευάζομαι, ἀπωλόομαι, ἀνασκευάζω) verwerffen, schilten) verworpen, straffen) confuter, reiecter, reprendre.) pen. prod. à furto, quod frequentatiuū est à fuo, fuis. quod protulit Plau. in Amphit. Ne quisquam tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi. Præsertim cum dicat Festus, Futare, arguere est. Vnde & confutare. Sed Cato hoc pro sæpius fuisse posuit. Ergo (iuxta Festum) refutare, redarguere est siue non ita esse ostendere. Cic. Dolabellæ, Non tam id laboro, vt si qui mihi obtrectent, à te refutentur, quàm intelligi cupio (quod certe intelligitur) me à te amari. Alio modo dixit Cic. de Arusp. resp. Et aut concedente aut adiuuante Milone, eius conatum refutabo, id est, aut facto aut verbis reprimam. Inde Refutatio, verbale. actus ipse refutandi.

Regale vnguentum, (βασιλικόν) quo Parthorum Reges vngebantur.

Regaliolus, ὁ βασιλίσκος, auis, quem Plin. li. 10. scribit appellari regem auiū in Italia, propter dissidia & bella, quæ sunt inter eam & aquilam. Alij putant galgulum, quę auis Gręcè dicitur ἴκτερος à colore. Sueton. in Iuliū Cæs. Pridie autem easdem Idus auem regaliolum cum laureo ramo Pompeianæ curiæ se inferentē, volucres varij generis è proximo nemore prosecutæ, ibidem discerpserunt.

Regalis, & hoc le. ad claritudinē pertinet, & significat dignum rege. (βασιλικός) Cic. in Cat. Nihil ei tam regale videri, quàm studiū agri colēdi. Hinc Regaliter, (βασιλικῶς) pro splendidè & magnificè. Regiè, idem significat, de quo infrà suo loco.

Regelo, as. penult. corr. contrarium est suo simplici. (ἀποκρυσταλλῶ.) Colum. lib. 1. cap. 5. Quanto q̃ fuerit ædificij solum pronius Orienti, & æstate liberius capere perflatus, & hyemis procellis minus infestari, & matutino relegari ortu poterit, vt concretiores liquefcant.

Regero, ris. pen. cor. (ἀντιφέρω.) vide in Gero.

Regestum, sti. Latinè dici potest, quod vulgò Registrū vocamus. Bud. Regestū prætere est regesta terra, id est, terra ex sulco egesta, vt ait idē Bud. citans Colu. lib. 4. cap. 1. & lib. 3. cap. 13.

Regia, giæ. τὰ ἀρχεῖα, τὰ βασίλεια) eyn kūnigs hoff) een koninckx hof) vng royalle palais) domiciliū, & aula regis. Liuius libr. 1. Eo tempore in regia prodigium visu euentuq; mirabile fuit omen. Iustinus lib. 1. In regiam se recipit,

Regia via, (λεωφόρος) militaris, hoc est, cōmunis, quę latior esse consueuit. Hieron. in lib. Num. Via regia gradiemur. Suprà etiam dixit, Per tritam viam gradiemur, & Gradiemur via publica.

Regesco, scis. Veteres pro cresco vsurparunt.

Regificus, a, um, quod regem facit, βασιλικός. Hinc Regificè aduerb. Cic. 3. Tusc. Vidi ego te astante ope barbarica, textis cælatis, laqueatis, auro, ebore; instructam regificè.

Regilla vestis, (βασιλικὴ) quæ & basilica, & trabea dicitur, quoniam ea reges vterentur, auro & purpura intexta. Plau. Basilicam an regillam induam tunicam? Idem in Epi. Quid erat induta? an regillam induculam an mendiculam?

Regillus, (βασιλίσκος) adiect. est, diminut. à rex, & nomen proprium viri. Regillus, (ῥήγιλλος) præterea lacus est in Algidæ syluę ingressu, ad quem Aulus Posthumius dictator prosperè aduersum Tarquinium Superbum patria eiectum, & Latinos bellum inferentes pugnauit.

Regina, regis vxor, (βασίλισσα) ein koningin) roine) Cic. ad Att. lib. 14. Reginę fuga mihi molesta est, uel quæ regnum possidet, etiam si virum nunquā habuerit, vtpote ad quam regnum ex successione peruenit, vt Cleopatra in Ægypto, Dido apud Carthaginenses. Quandoq; ponitur pro diuite. Terent. in Eunu. Quia solæ his vtuntur reginæ. Ponitur aliquando regina pro domina. Plaut. in Truc. Sed reginæ domi suæ fuere ambæ.

Regio, (χώρα) eyn landtschap, eyn gegne) eē landtscap, een gelegenheyt) contree, pais, region) dicta à rego, quòd priusquam prouincię fierent, regiones sub regibus erant, atq; ab his regebantur. Postea maiores in vrbe partes, regiones appellari cœptæ, à similitudine earum regionū in quas orbis diuiditur. Quatuor autē fuerunt antiquitus vrbis Romæ regiones, è quibus prima regio subsurbana, secūda Exquilina, tertia Collina, quarta Palatina. Ponitur aliqū regio, præsertim plurali numero, pro fine, siue termino, vt cum Cice. pro Archia dicit, vitæ spaciū exiguis regionibus circunscriptum esse. Id est, vt ait Budæus, finibus & terminis. Idem contra Rullum, Vix facilè sese regionibꝰ officij cōtinet. id est, terminis. Regiones cœli quatuor sunt, Ortus, Occasus, Meridies & Septētrio. Ortus Occasus, mobilia ac varia sunt, Meridies Septētrioq;, perpetuo statu permanēt. Oritur quippe Sol, nō itidē semper, sed aut æquinoctialis oriēs dicitur, aut solstitialis, aut brumalis. Item non in eundē semper occidit locum, sed occasus eius similiter fit aut æquinoctialis, aut solstitialis, aut brumalis. At his quatuor regionibus quatuor venti flare dicūtur, qui sunt Eurus, Auster, Fauonius, Aquilo. Sunt tamē & alij vēti, de quibꝰ alibi. Règio, inquit Bud. Gallis vernaculo sermone, quartier dicitur, in eaq; significatione accepit. Cic. pro Plane. qui etiā tractū vocat, Totus, inquit, ille tractus celeberrimus Venafranus, Alcifranus, tota deniq; illa nostra aspera & montosa regio. Ponitur aliqūdo regio pro orbita & linea. Cice. in Verr. De omnibus nobis si quis tantulum de regione deflexerit, &c. A regio fit Eregione, qđ est ex aduerso, in cōspectu, quasi rectis lineis, tanquam aduerbium in oratione ponitur. Cæs. 7. Bel. Gal. Cū vterq; vtriq; esset exercitui in conspectu, fereq; eregione castra castris poneret.

Res

Regionatim, aduerbium, significat per singulas regiones. (κατὰ χώρας.) Suet. in Cæs. Ludos etiam regionatim vrbe tota, & quidem per omnium linguarum histriones.

Regium, (ῥήγιον) oppidum Cisalpinæ Galliæ, à Lepido ædificatum, vnde & Regium Lepidi vocatur. Regium, propter pulchritudinem & amœnitatem. Est & aliud Rhegyum, quod cum h & y scribitur, de quo infrà. Ab isto Rhegyenses, ab illo Regini sunt appellati.

Regius, regia, regium; (βασιλικός) quod est regis. Cic. lib. 3. Off. Erat autem regius pastor. Aliquando dicitur quod est rege dignũ. Hinc Regiè aduerbium, id est, vt decet regem, vel vt solet rex. Cicero in Catil. Si in hunc animaduertissem, crudeliter & regie factum esse dicerent.

Regius morbus, (ἴκτερος) die gälsucht) la iaulnisse.) dictus est, quòd mulso (quod genus potionis in regũ delicijs erat) curaretur, inquit Varr. Vel quia (vt Celsus scribit) eo morbo affectos apparatu regio, hoc est, lecto, & conclaui cultiore, & ludis lasciuia, vti perutile est, per quæ mens ægrotantis exhilaretur. Horat. Aut mala quẽ scabies, aut morbus regius vrget. Idem morbus aurigo antè dicebatur, à colore auri quem bilis per totũ corpus diffusa repræsentat. Arcuatus quoq; morbus appellatur, quòd cœlesti arcui sit concolor, vel quia stringat humana corpora, vt in arcum ducat. Græci ἰκτερικὸν nominant, Galli iaulnisse.

Regno, as. regnũ possideo & administro. (βασιλεύω) eynkünig sein) regnerẽ) regner.) Priscian. Rex solum, quòd à regendo nascitur, peperit ex se aliud verbum, regno. Cic. lib. 3. Off. Nam si violandum est ius, regnãdi gratia violandũ est. Dicimus per datiuum regnare alicui loco, aut alicui genti, & per ablatiuum regnare in aliquo loco, aut in aliqua gente. Cice. in Verr. Timarchidem in Sicilia omnibus oppidis per triennium scitote regnasse. Idem in Epi. Quando equitum centurias tenes, in quibus regnas. Ponitur aliquã do regnare pro in authoritate esse. Cic. ad Gall. lib. 7. Olim cum regnare existimabamur, nõ tã ab vllis, &c. Hinc Regnator, verbale, qui regnat. Aliquãdo pro possessore. Martial. lib. 10. Quisquis eris nostri post me regnator agelli. Hinc quoq; Regnatus, a. um. participium. Plin. lib. 6. cap. 20. Ab ijs gens Pandæ, sola Iudæorum regnata fœminis. Id est, quibus imperauerunt fœminæ.

Regnum, (βασιλεία) eyn kunigreich) een konincksrijk) royaume.) dicitur tam regio ipsa subiecta, quę à rege possidetur, q̃ ipse dominatus. Cic. Cas. Non regno, sed regi liberati videmur. Interfecto enim rege, regios omnes nutus tuemur. Plau. in Pseud. Sub Veneris regno vapulo, non sub Iouis. Regnum etiam dici potest quicquid possidetur. Idẽ lib. 1. de Orat. Quare negastu te fuisse laturũ, nisi in regno meo esses? id est, in Tuscul. Regnũ quoq; dicitur, in quo quis eminet, vt in eo regnare videatur. Cic. pro Sylla, Regnũ credo consulatus mei. Vnde Interregnum, μεσοβασιλεία, propriè appellatur id tempus, quo regnũ vacat rege, hoc est, antequàm in demortui locum nouus rex præficiatur. Per translationẽ tamen interregnũ est dictum, cum loco magistratus interrex creatur. Liui. Quũ sine curuli magistratu Resp. esset, patritij coiere, & interregem creauere. contentio consules'ne an tribuni militũ crearẽtur in interregno, rem complures dies tenuit.

Rego, gis. xi. ctum. guberno, quasi rem populi ago. (ἐπιστατῶ, ἰθύνω, βραβεύω, διαχειρίζω, πολιτεύω.) herschen, weisen, leitẽ) regeren) regir & gouuerner.) Verg. Pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem. Et regere, est rectũ tenere, ἰθύνειν. Cornelius, Qui nimio dolore regere caput non posset. Huius composita sunt, arrigo, ἐγείρω, quod est, erigo eleuo. Terent. in Andria: Arrige aures Pamphile. Sall. Sed vbi primum dubijs rebus nouandis spes oblata est, vetus certamen animos eorũ arrexit. Corrigo, dirigo, erigo, ἰθύνω, ἐπαίρω, ἵστημι, ἀνίστημι, pergo, porrigo. Surgo, siue surrigo, ἀνασφίγω, sursum rego. Vergil. lib. 4. Tot linguæ, totq; ora sonant, tot surrigit aures.

Regrador, pen. cor. quasi retrò gradior, & per gradus retrò cedo, ἀναχάζομαι.

Regredior, ἀναχωρέω. Regressio & Regressus. vide in dictione Gradior.

Regula, (γνώμων, κανὼν) eyn richtscheit, eyn linial) een liniet) vne reigle.) norma, qua lineæ diriguntur, quasi mensuram regens. Per translationẽ dicitur breuis rerũ preceptio. Ponitur aliquãdo regula pro baculo, quo aliquid rectũ tenetur. Colu. lib. 6. cap. 19. Vt inserto capite descendẽtibus per foramina regulis, ceruix teneatur. Ponitur quoq; pro instrumento eundem vsum præbente, quem fiscus, in factura olei. Colu. Suspensa mola oleum frangito, eamq; vel in regulas, vel in nouos fiscos adijcito, &c. vide Fiscus suo loco.

Regularis. & hoc re, (κανονικός) quod secundũ regulam est, vel quod in regulã trahi potest. Vnde æs regulare dictũ est, quod à caldario coronarioq; distinguitur. Coronarium est, quod tenuatur in laminas, taurorumq; felle tinctũ speciẽ auri præbet in histrionũ coronis. Caldariũ, quod tunditur tantũ malleis, fragile est. Regulare, qđ obsequitur malleis, & ab alijs ductile appellatur. Sed in cæteris metallis regulare dicitur, quod excoctum igni diligentius est, vitijsq; purgatũ. Plin. lib. 34. cap. 8. In Cypro coronarium æs & regulare est, vtrunq; ductile.

Regulo, las. à regula, significat dirigo, κανονίζω.

Regulus, dimin. quasi paruus rex, βασιλίσκος. Non quòd paruæ staturæ, sed quòd alicuius vrbis aut oppidi Dominus sit, qui generali vocabulo dominus, aut princeps dicitur. Quamuis propriè reguli sint filij, aut nepotes regũ. Plin. li. 18. ca. 3. Vt cũ regulis Aphricæ bibliothecas donaret. Est & regulus, βασιλεὺς, dictus auis minima, à quibusdam regaliolus dictus, alio nomine trochilus, vt Plin. li. 10. ca. 74. docet. & ab Aristotele τρόχιλος, quasi rex, & præses auium dicitur. Et regulus, genus serpentis est, quem Græci basiliscum vocant.

Reiectanea, siue Reiecta, (ἀποβλητὰ, ἀποπροηγμένα) plus

philosophis dicuntur mala, qualia sunt, morbus, egestas, dolor, vt ait Cic. 4. de Finib. ex eo dicta, quòd reijciantur, repellanturq; tanquam noxia. Etiam alio nomine dicuntur relationes.

Reiectio sanguinis, id est, fluxus. Pli. li. 23. c. 8. Item tussi & sanguinis reiectioni prodest. Græcè dicit αἵματος ἀναγωγὴ, trium generũ, διάβρωσις, quoties excesa parte aliqua, sanguis expuitur. Rhegmochasmos, id est, ῥῆγμα χάσματος, quoties id fractura contingit. Tertium anastomosis, quoties venarum alicuius ore patefacto effunditur.

Reijculæ oues, (ἀπόβλητα) quæ ætate vel morbo reijciuntur. Varr. 2. de re Rust. cap. 1. Scire oportet in grege, quòd reijculæ sint alienandæ.

Reijcio, cis. pen. cor. significat cõfero, retrò iacio, vt reijcio culpã in aliquẽ, ἀποῤῥίπτω, ἀποτίθημαι, ἀνατίθημαι, ταμιεύομαι, ἀναβάλλομαι. hindersich oder widerumb wirffen) achterwarts worpen, verworpen) reiecter) Verg. Reijciũt parmas, & equas ad mœnia ducũt. In quo producit re syllaba, corripitur verò apud Stat. li. 4. Theb. Tela manu reijcitq; canes. Quandoq; reijcere, est repellere, ἀποπέμπειν. Verg. Tityre pascentes à flumine reijce capellas. Quandoq; recusare, refutare, abijcere, pro vili habere, ἀπολέγειν, ἀπωθοῦμαι. Apul. Me verò tanquã inutilẽ reiecerũt. Cic. in Vert. Act. 3. Sciebã in reijciẽdis iudicibus nõnullos memoria, &c. id est, recusandis. Aliqñ tamẽ, vt inquit Ascon. in Cice. in frumẽtaria, circa finem, Reijcere iudices est, eligere & accipere iudices, quem ibi vide. Ponitur aliquando pro remittere & differre, vt reijcere aliquẽ ad librũ, id est, remittere. Cic. ad Att. lib. 9. Sed ne bis eadẽ legas, ad ipsam te epistolam reijcio. Reijcere causam ad senatum, est ad senatum referre, & quod vulgus dicit remittere. Cic. ad Att. lib. 2. Ait se de consulum sentẽtia rem ad senatũ reiecisse. Idem ad Planc. lib. 10. Tu quanquã consilio non eges, vel abundas potius, tamẽ hoc animo esse debes, vt nihil huc reijcias, ne'ue in rebus tam subitis, tamq; angustis à senatu consiliũ petendũ putes. Quandoq; euomere, ἀνάγειν. Suet. de Aug. Senos sextantes nõ excessit, aut si excessisset reijciebantur. Hinc reiecto, ctas. Spart. de Antonino Pio, Cũ caseũ Alpinũ in cœna edisset auidius, nocte reiectauit. Reiectio & Reiectus, ἀναγωγὴ, pro vomitu. Plin. Et vernatio vtilis erat, si postquã sorpta fuerat, statim reiectio sequatur. Celsus, Et reiectus cibi non erit inutilis, si rarò fiat.

Relatiuum, (ἀναφορικὸν, τὸ πρός τι) à Grammaticis dicitur, quod aliquid superius dictum refert, vt qui, quæ, quod. Dialectici dicũt relatiuũ esse, quod aliquid refert, sine quo nec ipsum potest cõsistere vt pater & filius, dominus & seruus, relatiua sunt, quia nec pater esse potest, si filium nõ habeat: nec dominus nisi seruũ: & talis respectus relatio, ἀναφορὰ, vocatur. Notandum quòd relatiuũ trahit ad se sæpe antecedens, præsertim cũ antecedens postponitur. Quintil. Timeo ne quos porrexerim cibos, venena fiant. Præterea relatiuũ substantiæ, sæpe pro relatiuo accidentis ponitur, vt Nõ sum is quem putas, id est, talis, qualem putas. Interdum discordat à suo antecedente, & cõcordat cum substãtiuo, tam in genere quàm in numero. Sall. Est locus in carcere, quod Tullianũ appellatur. Liui. Auxur fuit, quæ nunc Trachinæ sunt. Cic. Omnes tenues atq; inertes (quæ maxima in populo multitudo est) sibi præsidiũ paratum putant. Interdũ ad se trahit nomen subsequens substantiuum. Liui. Cui Africano fuit cognomen.

Relego, gas. pe. prod. separo, remoueo, (ἀποδιοπομπῶ) absunderen) afscheyden) enuoyer au loing) Verg. lib. 3. Georg. Atq; ideo tauros procul, atque in sola relegant pascua. Cic. lib. 3. Off. Criminabatur etiã, quòd Titum filium, qui postea Torquatus est appellatus, ab hominibus relegasset, & ruri habitare iussisset. Aliquando remitto, ἀναπέμπω. Plin. lib. 7. ca. 1. Nec tamen ego in plerisq; eorum obstringã fidem meã, potiusq; ad authores relegabo, qui de dubijs rogent omnibus. Aliqñ exulem facio, in exiliũ mitto, ἐξορίζω. Pli. Epi. 35. Martianũ in quinquenniũ relegant. Vnde relegati, παρασάγγαι, ἐξορισθέντες, dicuntur in exilium missi. Cic. ad Attic. lib. 2. Relegatus mihi videor, post quàm in Formiano sum.

Relego, gis. (ἐπαναγινώσκω) widerumb lesen) herlesen) relire.) pen. cor. rursus lego. Ouid. Cum relego, scripsisse pudet, nã plurima cerno, Me quoq; qui scripsi, iudice digna lini.

Releuo, rursus leuo. verlichten) releuer) Per translationem ad alia transfertur.) Nam releuare animum alicui, est suscitare, erigere. Teren. in Adel. Nam & illi animum iam reuelabis, quæ dolore & miseria tabescit. Releuare labores, est minuere. Plinius in Paneg. Vt studium omniũ laboremq; & tanquam actor intenderes, & tanquam particeps sociusq; releuares. Releuare aliquem molestijs, cura, metu, est liberare. Cic. 2. de Diuin. Hæc studia renouare cœpimus, vt animus molestijs potissimum releuaretur, &c.

Relicinus, pen. prod. (ὑποδιδοκὸς) significat in occiput refugiente capillamento, recrispum. Nomen (vt quidam putant) à recello deductum, quod significat retraho, reuibro, reclino, & cæsim reduco. Et quoniam ad cranium capillitium retorquetur, inde relicinus, veluti recellinus crinis appellatus, euphoniæ caussa. Apulei. lib. 1. Flor. Laudauit sese, quòd erat & coma relicinus, & barba squalidus, & pectore hirsutus. Et relicina frons dicitur vt idem pauld pòst: Et tabulis, & toreumatis idẽ vigor acerrimi bellatoris, idem ingeniũ maximi bellatoris, eadem forma viridis iuuentæ, eadem gratia relicinæ frontis cerneretur. Idem etiã frontem relicinã in Alexandro Magno fuisse laudat, quæ scilicet lata, aperta, spectabilis, & capillorum tegmento libera viseretur.

Religio, (εὐσέβεια, θρησκεία, ἡ περὶ τὸ θεῖον εὐλάβεια) vt Cic. lib. 2. Artis veteris inquit, est quæ superioris cuiusdam naturæ, quã diuinam vocant, curã ceremoniamq; affert. Plutarchus in Pauli Æmilij vita dicit, Religiones esse diuinarũ rerum scientiã, à philosophis appellatã. Masurius Sabinus scribit, Religiosum esse id, quod propter sanctitatẽ ali-

aliquã remotũ ac sepositũ sit à nobis, à relinquendo dictũ. Vnde Verg. Est ingens gelidũ lucus prope Ceritis amnem Religione patrum late sacer, vndiq; colles Inclusere caui, & nigra nemus abiete cingunt. Ostendit enim religiosum locũ esse à populi cõmunione separatũ, difficultate adeũdi. Lactant. à religando religionẽ dictã lib. 4. asserit, Hac cõditione inquit, gignimur, vt generati nos Deo iusta & debita obsequia præbeamus. Hunc solum nouerimus, hunc sequamur, hoc vinculo pietatis astricti Deo, & religati sumus, vnde ipsa religio nomẽ accepit, nõ (vt Cic. interpretat⁹ est) à relegendo. Augu. verò lib. 10. Ciuit. à religẽdo religionẽ dici existimat, cum inquit, Hunc eligentes, aut potius religẽtes, amiseramus enim negligentes, hunc ergo religentes, vnde & religio dicta perhibetur. Venire in religionẽ res aliqua dicitur, cũ religiosa esse putatur, & sancta, hoc est, quę religiosè tractãda est. Relegio, Latinè loquentibus est id, quod vulgò debitũ officij, hoe est, iustam muneris functionẽ appellant. Cice. in Verr. Actione vltima, Ego quos adhuc magistratus populus Ro. mandauit, sic accepi, vt me omniũ officiorũ obstringi religione arbitrarer. Ponitur aliquando pro anxia cura. Plin. in Epi. Sed parentibus solis ius præceptoris conducẽdi relinquatur, iisdemq; religio rectè iudicandi necessitate collationis addatur. id est, solicita & anxia cura præceptoris eligendi. Ponitur aliquando pro scrupulo cõscientiæ. Cic. de Arusp. Resp. Quæ tãta religio est, qua non in nostris dubitationibus &c. id est, qui tãtus cõscientiæ scrupulus? Obligare siue obstringere aliquẽ religione, est illi conscientiæ metum incutere. Inducere religionẽ, est anxietates & formidines impendentes, quasiq; aduentantis iræ diuinæ inducere. Eximere religionẽ, est scrupulum auferre, & vanũ metũ adimere. Habere religioni aliquid, est illud vereri, auersari. Offerre religionẽ alicui, est scrupulum, & metũ cõscientię iniicere. Religio est mihi, venustè dicitur, pro eo quod vulgò dicũt, facio conscientiã. Religio mihi nõ est, quò minus hoc faciã, quod vulgus dicit, non facio conscientiã faciendi hoc. Ponitur aliquãdo religio pro eo, quod rectã conscientiã dicũt. Cic. pro Cecin. Splendor ordinis senatorij, decus atq; ornamentum iudiciorum, exemplar antiquæ religionis. Ponitur aliqñ pro fide. Cic. pro Flac. Ita que videte qua cõfidentia dicãt, tum intelligetis, qua religione dicant. Ibidem, Testimoniorũ religionem, & fidem nunquam ista natio coluit. Dicimus etiã, religiosum est id facere, pro eo quod vulgus dicit, facienda est conscientia. Liui. 2. ab Vrb. Quem campi fructum, quia religiosum erat consumere, desectam cum stramento, &c. Quandoque religio accipitur pro metu, δεισιδαιμονία, connexa enim sunt timor & religio. Stat. Primus in orbe deos fecit timor. Vergilius, Iam tum religio pauidos terrebat agrestes Dira loci. Vbi Seruius, Religio, id est, metus, vel solicitudo, ab eo quòd mentem religet. Inde dies religiosi, ἀποφράδες, infames, vel infausti dicti sunt. Suet. de August. Huc introire (nisi necessariò & castè) religio est, id est, nefas, non licet, metus est. Religiosè, ἱερατικῶς, addubitanter, subtimidè & verecundè. Cic. ad Sulp. lib. 13. Faciamq; id, quod facere ĩi debere, qui religiosè & sine ambitione cõmendãt. Cuius contrariũ est, irreligiosè, κατ᾽ αὐθάδειαν, id est, cũ fiducia & asseueratione. Ponitur aliquãdo pro solicitè & accuratè, inquit Bud. Collum. li. 3. ca. 10. Nihil curiosè nihil religiosè administrant. Aliquãdo pro fideliter. Cic. pro Cælio, Sapiens, moderatusq; vir religiosè testimonium dixisse videatur. Aliquando religio sumitur pro superstitione. Vnde religiosus dicitur, quòd nimia & superstitiosa religione se alligauit. Teren. in Heaut. Vt stultæ & miseræ omnes sumus religiosæ. Religiosus tamen homo, εὐσεβὴς, εὐλαβὴς, etiã dicitur, qui amat religionẽ, qui fidelis est, bonam integramq; fidẽ seruãs. Cic. pro Cecin. Huic ego testi gratias agã, quod & in re misericordem se præbuit, & in testimonio religiosum. Sepulchra & monumẽta religiosa sunt, id est, habẽt in se religionem. Et delubra religiosa, id est, maiestatis, venerationisq; plena. Religiosi dies (vt lib. 4. cap. 9. docet Gell.) dicuntur tristi omine infames impeditiq;, in quibus res diuinas facere, & rem quãpiam exordiri nouam temperandũ est, quos vulgus nefastos vocat. Hinc Cic. ad Att. diem Alliensis pugnæ religiosum esse dicit. Macrob. li. 3. Sat. Religiosi sunt dies, q faciẽda, & vitãda discernũt.

Religo, gas. pen. cor. (ἀναδέω) vide in Ligo.

Relinquo, quis. retrò dimitto. (ἀφίημι, καταλείπω, ἀπολείπω) verlassen) verlatẽ) laisser) Plau. in Most. Reliquit, deseruitq; me. Et relinquere, est aliquid pro suo alicui dimittere, seu legare. Plaut. in Aul. Agri reliquit ei nõ magnum modum, Quo cum labore magno, & misere viueret. Relinquere aliquem, est ipsum nolle iuuare. Relinquere animã, est mori. Reliquisse æs alienum dicitur, qui mortuus est non persoluto ære alieno. Relinquitur, ponitur aliquãdo pro restat, siue reliquũ est. Cic. ad Att. Relinquitur, vt si in Hispania vincimur, quiescamus. Relictus ab omni honestate dicitur, q inhonestus est. Huius cõpositũ est, derelinquo.

Reliquiæ, quiarũ, dicuntur pauca, quę quacunq; ex re relicta sunt, λείψανα. Verg. His accensa super iactatos æquore toto Troas reliquias Danaũ.

Reliquum feci, elegãter pro reliqui, (κατέλιπον) sicut missum feci, pro dimisi. Cice. in Verr. Quos belli calamitas reliquos fecerat.

Reliquus, qua, quum. pen. cor. significat id quod superest, λοιπὸν, λοιπός, ὑπόλοιπον. vberer: tzig, vberbelassen) ouer) la reste.) Cæsar. lib. 1. Comment. Demonstrant sibi præter agri solum nihil esse reliqui. Cic. Curio. Reliquum est, vt certemus officijs inter nos. Terentius in Andr. Vt pernoscatis quid spei sit reliquum. De reliquo, vernaculè dicimus, quant au reste. Cice. ad Cornificiũ li. 12. De reliquo velim tibi persuadeas, &c. Reliquum, substantiuum, ponitur aliquãdo pro debito reliquo, gallicè, debte qui demeure de reste de quelq̃ sõme. Cic. ad Att. lib. 16. Maximè aũt me angit ratio re-

 lu-

liquorum meorum,&c. Hinc reliquor,aris,deponens,contrahere reliqua.Vlpian.de mune.& honó.l.rescripto.Eos demum debitores Reipublicę accipere debemus , qui ex administratione Reipublicæ relinquantur . (qui demeurent en reste.) Hinc reliquator, oris. verbale.

Reluctor,ctaris.(ἀντιμάχομαι) vide in Luctor.

Reluo,is,rursus lauo, (ἀναπλύνω) wederũb wãschẽ) herwassen) desgager.) & sic cõponitur ex re & lauo,sicut diluo. Quandoq; significat soluo,siue repignoro,ἀναλύω.Plau. Repignorat,reluit,vendit. & sic ex re & luo,componitur.

Remandere,ruminare est,(ἀναμαρυκᾶσθαι) Plin.li.10. cap.73.Pontici mures simili modo remandunt.

Remansio, (καταμονὴ) à remaneo , sicut à maneo, mansio. Cic.ad Qu.frat.lib.3.Primum tuam res mansionem etiam atq; etiam probo.

Remeculi,nauigiorũ genera,quib.Lẽnij vtebant.

Remediũ,à medeor,deris. descendit, significat id, quod medendi causa alicui morbo adhibetur,ἄκος,ἀντιφάρμακον. eyn artzney) remedie) remede.)Teren.in And:Quod remediũ nunc huic malo inueniam: Sequẽtibus verbis elegãter apponi solet,Adhibere remediũ,cõparare remediũ,habere remediũ,vti remedio, inuenire remediũ, pati remediũ,quærere remediũ, reperire remediũ,exempla legẽdis bonis authoribus inuentu facilia.

Remeligines, (ἐποχαὶ, ἐχενήϊδες) remoræ, à morando . Plautus,Quid nunc ille tandiu remorantur remeligines,

Remendo,das. (ἐπορθόω) vide in dictione Menda.

Remeo,as,retrò meo,redeo (ἐπανέρχομαι.) Verg.Si patrios vnquam remeassem victor ad Argos.

Remigero, as. antiquũ est,pro remigro,reuertor. Plaut.in Persa,Crumenam hanc emere,aut facere,vt remigeret domum.

Remiges, nautici, qui remos agunt,& remigandi ministerio mancipati sunt.πρόσκοποι,ἐρέται. Huius nominatiu⁹ singularis est Remex.migis. Curtius,Remex militis officia turbabat.

Remigium, ipsa remorum agitatio, & remigatio, ἐρεσία.eyn rũderung) eẽ rocyinge) le gaschemẽt.) Verg.Georg.1.Nõ aliter q̃ qui aduerso vix flumine lembũ Remigijs subigit. Idẽ trãstulit ad aues, Volat ille per aera magna Remigio alarũ.Aliquãdo ponitur pro remigũ multitudine. Idem lib.3. Remigium supplet,socios simul instruit armis.

Remigo,gas.pen.cor.remis nauigo,quasi remis ago,ἐρέσσω,κωπηλατέω. rũderẽ) rocyen) ramer,gascher.) Cice.lib.4. Tusc.Vtrum igitur mauis nos statim vela facere , an quasi è portu egredientes paululum remigare? Huius composita sunt,eremigo,pro enauigo,emetior.Plin.Circa Caspium quoq; multa Oceani littora explorata , paruoq; breuius,quàm totus hinc aut illinc Septentrio es remigatus. Subremigo,subtus remigo,ὑπολείπω. Idem lib.9.Cæteris subremigans brachijs,media cauda vt gubernaculo dirigit.

Remillum,repandum dicitur,à remi similitudine.

Reminiscor,recordor, quod fit cum ea,quæ mens tenuit,repetuntur, inquit Var.quasi iterũ rem in mentem reuoco, ἀναπιμνήσκομαι,ἀναμιμνήσκομαι. gedencken) se souuenir,rapprendre,se raduiser.) Componiturq; ex re, & miniscor. Vnde & comminiscor. Est autem minisci, fingere,& formare. Reminisci,reformare,& iterum componere quæ lapsa erant.Qui verò reminiscitur,iterũ in mentem reuocat . Ex qua re homo sapientior redditur,& ideo recordatur, id est,iterũ cordatus fit. Differt memoria à reminiscentia , ἀνάμνησις,quia illa communis est omnium animantium,hæc ad homines tantum , cum sit discursus rerum cum ratione ab vniuersali ad particularia, & à remotis à sensu.

Remissè , (ἀνειμένως, ἀνατεθυμμένως) demũtigklich) ootmoedelijck) humblement.) aduerbium, modò humiliter.Sal.Pauca timidè,remisseq; locutus abscessit.Modò lentè,&veluti remisso,id est,relaxato animo.Cic.de Ora.Quis vnquam res,præter hunc,tragicas penè comicè, tristes remissè,seueras hilarè,forenses scenica propè venustate tractauit:Remissè differere & neruosè,contraria.Similiter remissè & vehementer . Remissè , leniter, vrbanè agere cum aliquo , cui opponitur grauiter,seuerè,priscè. Cic.pro Cæl.Hinc Remissarius, adiectiuum, vt remissarius vectis in succula torcularis , qui frequenter remittitur,vel qui ad remissionem factus est. Cato,ca.19.Vectes longissimos pedum decem & octo , secundos pedum sexdecim,tertios pedum quindecim, remissarios pedum duodecim.

Remitto.tis.propriè retrò mitto,(ἀναπέμπομαι.) widerumb schicken) wederõ seynden) renuoyer.) Plau.Munera accipit frequens,remittit nunquã. Construitur quandoque cum ablatiuo precij , vt apud Curt.lib.2.Captiuos si placet reddi, honestius dono donabim⁹, quàm precio remittemus. Aliquando rursus mitto. Colum.lib.1.Et eadem euentilata mundiora sunt,lapillisq; carent,& glebulis,quas per triturã ferè terrena remittit area. Aliquando pro simpliciter promitto, ἀναπέμπομαι,ponitur. Lucil.Cohibet domi mœstus se Albinus,quòd repudium filiæ remisit.Aliquando pro relaxo, recreo delectationis gratia, ἀνίημι. Vnde animum remittere dicimur, cum deponimus curas.Cuius contrarium est intendo,sumpta translatione ab arcu. Cice.Quæro non quibus intendam animum rebus, sed quibus remittam . Hinc remissio animi,ἄφεσις,ἄνεσις,relaxatio animi dicitur.Cice.in Epist.Si humanitas appellanda est,in acerbissima iniuria remissio anim & dissolutio. Propriè remissio,verbale.est ipse remittẽdi actus. Cice.in 1.de Off.Ex oculorum obtutu,ex eleuatione, ex remissione superciliorum , aut ex contractione . Aliquando pro concedo, condono, & dimitto , καταχαρίζομαι , & tunc construitur cum datiuo . Vatinius Ciceroni libro .5. Meam animaduersionem & supplicium, quo vsurus erã in eum,quem cepissem,remitto tibi, & condono. Iustinus, Igitur Magi ad fauorem populi conciliandum,tributa & militiæ vacationem in triennium remittunt. id est,concedunt. Lact.lib.5.Et

ideo

ideo cum nefanda perpetimur, ne verbo quidem reluctamur, sed Deo remittimus vltionem, Id est dimittimus, siue committimus. Aliquando pro demitto, καθίημι, cui contrarium est erigere. Plin. li.8.ca.32. Cum erexere aures acerrimi auditus: cum remisere, surdi. Aliquãdo pro relinquo, ἀφίημι. Col.li.1, Nunquid absentia sua de disciplina & cu stodia remiserit? num aliqua vitis, nũ arbor, num fruges absuit? Aliquando pro intermitto, ἀφίημι. Terent. in Heaut. Nullum remittis tempus, neque te respicis. Aliquando pro cesso. Idem in Hecyra, Nam si remittent quippiam Philomena dolores, omnem rem narrabit, scio. Aliquando remitto, est ad negligentiam descẽdo, negligens fio. Hinc remissus, id est, laxus, neglegens. Cic. 2. de Diuin. Hæc scilicet in imbecillo, remissoque animo multa omnibus modis cõfusa, & variata versantur. Remittere annum, est prorogare, concedere vt annus prorogetur. Aliquem ædes venditori remittere, quas emerit, est quod vernaculé dicitur, quitter le marche de la maison acheptee. Plautus in Mostell. Mœstus est has vendidisse se. TE. Quid tandem? TR. orat vt suadeam Philolacheti, vt istas remittat sibi. De supplicio remittere, est supplicium diminuere. Remittere debitum, quicter la debte. Remittere frenos dolori, est dolori has benas laxare. Remittere librũ dicitur arbor, quãdo sua sponte librum relinquit. Neruos remittere, & intendere, sunt contraria. Plin. lib.26. ca.10. Superioris radix in lacte ouis colonicæ data, neruos intendit, eadem ex aqua, remittit.

Remo, is, repeto. Ennius, Riuos camposque remant. Alij remere putant dictum, quasi remeare.

Remora, pen. cor. animal aquatile admodum breue, à Græcis ἐχενηὶς dicitur, spinis & crustis tectũ, à remorando dictum, quod nauem, cui annixum fuerit, remoretur. Plin. lib.9. Est paruus admodũ piscis, assuetus petris, echeneis appellatus. hoc carinis adhærente, naues tardius ire creduntur. Inde nomine imposito, remora à remorando dicitur. Remora etiam retardatio, ἐποχὴ, ἐπισχὴ dicitur. Lucil. Quæ nam vox ex te resonãs meo gradu remoram fecit? Plaut. in Trin. Quæ in rebus multis obstant, odiosæque sunt, remoramque faciunt rei priuatæ, & publicæ.

Remorbesco, scis. (ἀνανοσέω) significat in morbum recido, inquit Festus.

Remordeo, des. crucio, solicito. (κατατδάκνω) widerumb beissen) wederom bytẽ) remordre) Verg. Quando hæc te cura remordet. Proprié est eum mordere, à quo quis fit morsus.

Remores, (ἴπεχοι) aues in auspicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. Festus.

Remoria, (ῥωμορία) locus in summo Auentino, vbi Remus de vrbe condita fuerat auspicatus.

Remoror, (ἀναβάλλω, ἀφιστῶ, ἐπέχω) verhinderen, auffhaltẽ) behinderẽ, ophoudẽ) retarger) pen. cor. retardo, retineo, à remora pisce, vt inquit Donat. Terent. in And. Ne quod vestrum remorer commodum. Apul. Sic me abire oppido volentẽ, suus remoratur illecebra.

Remulcus, ci. mascul. generis, parua nauis, siue scapha, qua grãdior nauis trahitur. Cæs. 3. Bel. Ciuil. Ad Doricũ venit, submersamque nauim remulco, multisque contendens funibus reduxit.

Remulculo, propric est remigando è scapha grandiorem nauim traho, ῥυμουλκῶ. Quod aliquando non necessitatis gratia fit, sed vt nauis quietius agatur. Hinc Remulculare aliqñ dicimus, molli ac leni tractu ad progressum mulcere, καταψῶ. Sisenna libr. 2. Si qua celeriter solui poterat, in altum remulculando trahitur. & à remulcendo fit. In eadẽ significatione sunt, Remulco, cas. & Promulco, promulcas.

Remulinus ager, dictus à Remo possessus.

Remus, (ῥῶμος) nomen propriũ fratris Romuli. Verg. Remo cum fratre Quirinus Iura dabunt. & instrumentum quo naues aguntur, ἐρετμὸν. Vergili. Quam deinde Cloanthus Consequitur melior remis. Item remus, κώπη. dicitur lorum, quod continet tubam, vt inquit Seruius in Commentarijs lib.6. Æneid.

Renarro, idem quod narro. vel re, prò diligenter siue affatim accipiendũ puto, ἀφηγοῦμαι. erzelẽ) vertellen) raconter.) Vergil. libr. 3. Sic pater Æneas intentis omnibus vnus Fata renarrabat diuũm, cursusque docebat.

Renascor, eris, iterum nascor, widerumb geboren worden) renaistre.) Plin. lib. 11. ca.29 Deinde ad Canis ortũ obire, & alias renasci. Renascens annus, pro primo vere dicitur. Plin. li.16. ca.25. Flos est pleni veris indicium, & anni renascentis.

Renes sunt, qui lumbis adhærent, ἀπὸ τοῦ ῥέειν. nieren) les reins,) quod est fluo, quód riui ab his obscœni humoris oriantur. Plaut. in Curc. Lien necat, renes dolent. Hi à veteribus nephrũdines vocabantur, qui à Græcis dicũtur νεφροί, νεφρὸς ren. νεφρῖτις, morbus renũ. νεφριτικὸς, qui renũ morbo laborat. Diminutiuum à ren est renunculus.

Renideo, des. (ἀποσιλβω) vide in dictione Nideo.

Renones, (λαφῖραι) vide Rhenones.

Rentifolia, rosa dicitur à foliorum multitudine, quæ nec odore, nec specie probabilis habetur, nec coronis à veteribus adhibebatur, præterquam ad extremos veluti cardines.

Renunciata, insula in Æthiopico mari, quæ (vt Plin. lib.6. scribit) ita diues est, vt equos talentis auri incolæ permutent.

Renuncio, cias. refero, siue reporto, (ἀπαγγέλλω) widerumb verkundẽ, anzeygen) wederõ boetschappen, te kennen geuen) faire son rapport.) vt missi nuncij referre solent de his, ad quæ missi sunt. Cæsar in Com. 1. Qualis esset natura montis, & qualis esset in circuitu ascensus, qui cognoscerẽt, misit, renunciatum est facilem esse. Aliquãdo est aperté nunciare significare, declarare. Terent. in And. Quasi tibi non renunciata sint hæc sic fore. Et iterum, Id ego iam nunc tibi here renũcio futurum, vt sis sciens, Ne tu hoc mihi posterius dicas, Daui factum consilio, aut dolis. Donat. Renunciare, est quasi secretum consilium, vel malum nunciare. Re enim syllaba apud veteres interdum abus

abundat. Aliquando significat renuere, cedere, resignare, seu restituere. Cic. in Verr. act. 2. Atque iste Stenio vehementer incensus, hospitium ei renunciat, domo eius emigrat, ἀποτάσσεται, χαίρειν ἐᾶν. Hinc renunciatio, cessio, ἀπόταξις, & declaratio, ἀπόφασις. Inde componitur Abrenuncio.

Renuncius, cij. qui aliquid iterum nunciat. Plaut. in Trin. Cantrices, tisi eliatrices, nunciij, renuncij.

Reor, reris, ratus. (νομίζω meynen) penser, estimer.) existimo, opinor. Plaut. in Amph. Quid me non rere expectatum?

Repagulum, & repages, gis. pen. prod. ex re & pago dici possunt obices, μοχλοί, κλεῖθρα, κατακλείς. eyn regel, grendel) vne barre ou barriere.) Ouid. lib. 5. Meta. Raptaque de dextro robusta repagula posti Ossibus illisit Propriè repagula dicuntur, quę patefaciendi causa ita figuntur, vt econtrariò oppagitur. In ostio enim duo sunt postes, qui cardinibus continentur, & repagulis clauduntur. Cic. de Diuin. Herculis valuæ clausæ repagulis subitò sese ipsæ aperuerunt. Plin. lib. 16. ca. 42. Firmissima in rectum abies, eadē valuarū repagulis, & ad quælibet intestina opera aptissima. Inde repagula, pro omnibus claustris, obicibusque ponuntur. Lucan. Pedibusque repagula laxat.

Repandus, da, dum. quod est recuruum & simum, & quod retrorsum patet, ἀνάκυρτος. hinderlich gekrumpt) achterwaerts omgekromt) cambre ou courbe dehors.) Plin. lib. 14. cap. 22. Ad hæc pertinet pectorosa ceruicis repandæ ostentatio.

Reparamen, idem quod reparatio, ἐπισκευασία.

Reparo, ras. pen. cor. restauro, & in pristinum statū redigo quasi paro rursus. ἐπισκευάζω, ἀναλαμβάνω. erneuweren) vernieuwen) reparer.) Curtius, Ille non ignarus & principes amicorum, & exercitum offendi, gratiam liberalitate donisque reparare tentabat.

Repastino, nas. (βωλοστροφέω) pen prod. ex re & pastino, quod est fodio. vide in dictione Pastino.

Repedo, das. pen. cor. pedem retraho, recedo. ἀναποδίζω. vide in dictione Pedo, das.

Repello, pellis. repuli, repulsum. significat retrò pello, reiicio. ἀπωθέω, ἀπελαύνω, ἀποκρούω, ἀποσείομαι. hinderfich treiben) verdrijuen, achterwaerts drijuen) repoulser.) Ouid. Quæque ferox repuli doctis medicatibus ignes. Plaut. in Cassina. Repulit mihi manum. Apud poëtas repuli, per duplex pp quandoque scribitur. Luca. Reppulit à Lybicis immensum Syrtibus æquor.

Rependo, dis. retribuo, recompenso, (ἀντισταθμίζω ἀντιμείβομαι, ἀντιμετρέω, ἀντικαταλλάσσω) Tractū à pecunia. Verg. Fatis contraria fata rependens.

Repenso, sas. pondero & rependero, seu reuideo, & subtiliter iudico, ἀντισηκόω, ἀντικαταστάθμω. widergillen, vergleichen) vergelden, betalen) recompenser.) Lactan. Nam, qui violauerit impiè humilem, sentiet in potestate vltorem, raque omnia quæ legunt, & non intelligit, repensante Deo, patientur. Et repensare, recompensare, retribuere. Colum. lib. 3. cap. 2. Id tamen incommodū repensant vuarum multitudine.

Repentè, aduerbiū, significat subitò, ἐξαίφνης ἐξαπιναίως schnellig, gächlinge) onuersienlic) soubdainement, subitement.) Cic. Epi. lib. 4. ad S. Sulpitiū, Nam & ipse Cæsar accusata acerbitate Marcelli (sic enim appellabat) laudataque honorificentissimè & æquitate tua, & prudentia, repentè præter spem dixit, se senatui roganti de Marcello, ne hominis quidem causa negaturū. Quidam à repo. pis. deriuāt per antiphrasim, sed non videtur verum, quód repentè primā correptam habeat, sed magis à repens, cuius prima similiter corripitur.. Ouid. in Fast. Bina repēs oculis occulit ora metus. Repens enim idem quod subitus, & repentinus.

Repentinus, na. num. pen prod. quod est subitaniū, vt mors repentina, bellum repentinū, αἰφνίδιος. Cic. ad Dolobellam lib. 9. Oppressus est enim bello repentino. Hinc repentinò, aduerbium. Cice. pro Quint. Moritur in Gallia Quintius, cū adesset Næuius, & repentinò. id est subitò.

Repercutio, tis. percutientē ferio. widerūb schlan) wederslaen) refrapper.) Plin. Epist. 95. Ita est aliquid quod huius fontis excursum per momenta repercutiat. Repercussum lumen, quod reuerberatum vulgò vocant. Verg. 8. Ænei. Sic vt aquæ tremulū labris vbi lumē ahenis Sole repercusso, &c. Repercutere alicuius dicta, est refellere. Repercutere fascinationes, est discutere. Hinc repercussio & repercussus, huius sus. idem. Repercussus solis, vulgò reuerberatio dicitur.

Reperio. ris. (εὑρίσκω) erfinden) vinden) trouuer.) pen. corr. reperi, vel repperi apud poëtas per duplex pp, ex re & pario. Vnde repertum, quasi repartum, & in lucem proditum. Et propriè reperire, fortunæ est, inuenire consilij. Ouidius lib. 1. Metam. Tu non inuenta reperta es. Ausonius vno disticho primam huius præteriti & productā & correptam protulit, quando dicit: At qui condiderat, postquam non reperit aurum, Aptauit collo, quem reperit laqueum. Aliquando reperire non est fortunæ. Terent. in Phor. Sed vbi Antiphonem reperiam? aut qua quærere insistā via? Reperiri dicitur aliquis, aut res aliqua, cū palàm & comperta nobis est. Plaut. in Pers. Repertus es ingratus. id est, palàm visus & compertus es esse ingratus. Dicimus autem Latinè, reperire auxiliū alicui rei, reperire consilium, reperire causam, id est, inuenire rationem, quapropter aliquid fieri, aut minus fieri debeat, reperire occasionem, rationes, viam, exitum, aliquid noui, medicinam alicui rei, malefacta alicuius, negocium in aliqua re, parentes, gloriam armis. Reperio cum venisse Tarentum, dixit Cic. in Cat. Maior. Hinc fit adiect. repertitius, a. um. quod repertū est. Sallust. in Cic. Repertitius, accitus, & paulò antè insitus huic vrbi ciuis. Et repertorium. Quid aūt sit, declarat Vlpian. De administ. & peri. tuto. in lege tutor. Tutor qui repertorium non fecit, quod vulgò inuentarium appellatur, dolo fecisse videtur.

Repeto, tis. pen. cor. propriè restituendū peto. ἀπαιτέω. widerumb begeren) wederom eysschen) redemander.) Cic. lib. 2. ad Heren. Id quod argētariæ ob-

obtulerit, expensum à socio eius rectè repetere possis. Terent. in Eunu. Hanc tibi dono do, neq; repeto pro illa abs te quicquã precij. Interdũ repetere, est sæpius petere. Cic. Cæsari repetenti negare nõ potui. Interdũ reiterare, resumere, ἀναλαμβάνειν. Cic. de Ora. Repetã & nõ ab incunabulis nostræ veteris, puerilisq; doctrinæ quendã ordinẽ præceptorum. Cæsar Com. lib. 1. Bello Heluetiorum confecto, totius ferè Galliç legati principes ciuitatum ad Cæsarem congratulatum venerunt, intelligere sese, tametsi pro veteribus Heluetiorum iniurijs populus Romanus ab his pœnas repetisset, tamen eam rem non minus ex vsu terræ Galliæ, q̃ populi Romani accidisse. id est, resumpsisset. Interdũ reuoluere siue volutare, siue recordari, cũ ablatiuo huius nominis memoria, ἀνεξετάζειν. Cic. in Orat. Cogitanti mihi sæpenumero, & memoria vetera repetenti. Et sine ablatiuo memoria expresso. Liu. 6. bel. Pun. Agè contrà, q̃ illi infestè in nos fecerint, repetite. Interdũ significat redire, ἐπανιέναι. Verg. Cũ primũ pasti repetẽt præsepia tauri. Liu. lib. 1. Quippe vera fuga, q̃ simulãtes paulò antè secuti erãt, oppidũ repetebãt.

Repetundarum à prouincialibus accusatur is, qui Præses prouinciæ, alienas pecunias aut vi aut dolo expilauit. κακώσεως ἐπαρχίας. Vnde Iureconsul. lib. 48. Digest. Lex Iulia repetundarũ pertinet ad eas pecunias, quas quis in magistratu, legatione, vel alio officio ministerio'ue acceperit. Sed postea latius patuit, vt hoc nomine omnia quibus diuitiæ constãt, cõtineantur: vt vasa preciosa, vestes, frumentum, nauigia: vt etiã si quis populus alteri populo iniuriã fecerit, aut captiuorũ, aut incendij, aut prædę. qui iniuriã repeteret, diceretur agere repetundarũ rerum. Ergo cum repetuntur quę sunt ablata, tunc repetundarũ rerum agitur, vel de repetũdis. nec habet plures casus. A repeto, tis. e in u mutãta, quia id tertiã coniugationẽ præter cæteras patitur. Et vt differret ab illo, qđ dicitur, Missi sunt legati ad res repetendas, quo significatur principi, vel populo erepta esse vel pecorum, vel hominum, vel locorum corpora.

Repignoro, ras. (ἐπικομίζομαι) pignus recipio soluto pretio. Iurecõsul. titulo Commodati: Non repignoras, vt mihi reddas.

Replaudo, is. repercutio, (ἀντικροτέω) Plaudo enim (quod & plodo dicitur) in manibus pulso, & strepitum facio. Vnde plausus, quo boni recipiebantur, cum mali exibilarentur, (κρότος.)

Replico, (ἀντιδιαπλέκω) vide in dictione Plico.

Replumbari, (ἀναμολιβδοῦσθαι) à Iureconsul. positum est pro eo, quod est reuelli & resolui. Iurecõsultus de auro & argento legato in Pandect. emblemata & vasis & lapidibus inclusa, replumbari posse significat. Gallicè, Dessoulder.

Repo, pis, psi. (ἕρπω) kreuchen) kruypen) ramper.) propriè dicitur de animalib. quę pedibus & vẽtre gradiuntur, vt sunt vermes, quæ reptilia, ἑρπετά, dicũtur, à repẽdo, quamuis & ea quæ paruos pedes habẽt, repere dicũtur, vt sunt lacertæ, & similia. Transfertur etiam ad radices. Columr. lib. 8. Spatium autẽ radicibus, quà repant, lapides præbent. Hinc repens, participium. Plin. lib. 16. ca. 34. Repens humi. Aliquãdo nomẽ est, id est, subitus, celer. Liu. 8. ab Vrb. Repens defectio Lucanorum. vide in Repente. Huius composita sunt, arrepo, quod est ad aliquid repo, προσερπύζω. Correpo, simul repo, simul teneo, συνέρπω. Var. in Prol. lib. 2. de Re rust. Igitur q nunc intra murũ ferè patres familiæ correpserũt, relictis falce & aratro. Colu. in Præf. Patres familiæ falce & aratro relictis, intra murũ correpsimus, & in circis potius ac theatris, q̃ in segetibus ac vinetis, manus mouemus. Erepo, ἐξέρπω, difficulter loca aspera & edita scãdo, tanquam opus sit erepere magis, quàm ambulare. Suet. in Tyb. Territus, quòd is à tergo insulę per aspera & deuia erepsisset ad se. Irrepo, intrò seu latenter repo, καθερπύζω. Obrepo. Prærepo, extra, seu quàm primum, aut antè repo, προέρπω. Colu. li. 5. Videtur etiam focaneus palmes, qui solet in bifurco medius prærepere, & idcirco eum prædicto vocabulo rustici appellant, quod inter duo brachia, quà se diuidit vitis enatus, velut fauces obsidet. Prorepo, vltrà repo. Idem li. 4. Vt mota æqualiter humus nouellis radicibus, quamcũq; in partẽ prorepserit. Perrepo, valde seu ad finem, & cum labore repo. Colu. lib. 10. Tota maceries opere tectorio leuigaf extrà intràq;, ne feles aut vipera perrepat. Surrepo, subtus vel latenter repo, ὑφερπύζω, & habent penultimã productã.

Repono, nis. (ἀποτίθημι, ἀνατίθημι) widerũb setzen) wederom setten) remettre) pen. prod. rursus pono. Vergil. Arisq; reponimus ignem, Id est, rursus adhibemus ignem, & sacrificamus. Mart. Vllus si pudor est, repone cœnam. Vnde reponere fabulas & scripta poëtæ dicũtur, cum secundò hæc in scena apponunt, id est, cum rursus recitant. Solebãt enim (vt inquit Porphyrio) qui ludis apud veteres præerant, scriptores cum primum in scenam prodirent, benignè excipere, vt si fortè non rectè egissent, iterum ad scribendum, audientium benignitate allicerentur. Vnde Horatius; Fabula quæ posci vult, & spectata reponi. id est, primò & secundò recitari. Quandoq; reponere, est recondere & collocare. ἀποτίθεσθαι, ταμιεύειν. gehalten, hindersich leggen) bewaren, achterwarts leggen) cacher.) Verg. Manet alta mente repostum Iudiciũ Paridis. Horatius, Inspice, si possit donata reponere lætus. Lucretius libr. 4. Vt bona sæpe valetudo cum dicitur esse Corporis, & non est tamẽ hæc pars vlla valentis, Sic animi sensum non certa parte reponũt. Quandoq; reddo, vel restituo, quasi retrò appono, ἀποκατίθημι, ἀποδίδωμι. Plautus in Persa, Des mihi nummos sexcentos, quos pro capite illius pendam, quos continuò tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo. Et (authore Seneca ad Luciliũ) prisci signatè dixerũt id reponi, quod creditori debemus. Iuue. Semper ego auditor tantũ, nunquam'ne reponã? id est scribam. Quæ verba indignãtis sunt, vtpote semp audientis, & nunq̃ scripturi. Quandoq; reuocare, reprimere, cohibere. Stat. Quoties iã torta reponã Fulmina.

mina, quàm rarus terris hic imperet ignis. Quandoq; reducere, reficere, καταψύχειν. Verg. li. 2. Georg. Et quantum longis carpent armenta diebus, Exigua tantū gelidus ros nocte reponet. Quandoq; superaggerare. Idem lib. 3. Georg. Atqui nō Massica Bacchi Munera, non illis epulæ nocuere repostæ. Quandoque scribere. Horatius, Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. Ponitur præterea aliquando pro contrahere, reprimere. Quintilian. lib. 4. cap. 2. Hic potissimum & vocem flectunt, & ceruicem reponunt, & brachium in latus iactant. Reponere in deos, siue in numero Deorū, est inter deos collocare. Sic etiā dicimus reponere aliquē in numero, absolutè. Cic. in Orat. Hunc tamen in numero nō repono. Adsdimus aliquādo in quorū numero. Idē 1. de Ora. Reponere in nūero eloquentiū. Reponere aliquē in suis, id est, inter amicos. Reponere poma in vetustatē dixit Colu. lib. 12. ca. 44. de illis pomis loquens, quæ incorrupta seruari possunt aliquot annos. Reponere in coronamenta, dixit Plin. li. 22. ca. 21. pro eo quod est, reponere inter herbas, ex quibus coronæ fiunt. Reponere aliquid alicui, est vicissim illud obijcere, replicare, recriminari. Cic. ad Lent. Ne tibi idem reponam, cum veneris.

Reporto, as. retrò porto, reueho, (ἀνακομίζω) widerumb bringē) rapporter.) Verg. Aut atræ massam picis vrbe reportat.

Repositorium, vas in quo reliquiæ ciborū, & mensæ instrumenta reconduntur, siue ex corio, siue ex alia materia, θήκη. Plin. lib. 28. ca. 2. Bibente conuiua, mensam vel repositorium tolli, inauspicatissimum habetur.

Repotia, dicta sunt eā postridie nuptias apud nouum maritum cœnatur, quod quasi reficiatur potatio, τὰ ἐπαύλια, ἡ ὕστερα ἡμέρα. Horatius, Ille repotia, natales, alios'ue dierum Festos albatus celebret. Vbi Acron, Repotia, inquit, dicuntur secundus dies, quo noua solet nupta redire ad parentes suos. Porphyrio verò, Repotia dicebatur dies ille, qui nuptias statim sequitur.

Reprehendo, retraho, quasi retrò prehēdo. widerumb ziehen) achterwarts trecken) prendre par derriere.) ἀναλαμβάνω. Liu. Adeò turbati erant dextræ alæ equites pedites'q;, vt quosdā cōsul Cato manu ipse reprehenderit, verterit'q; in hostē. Proper. Quàm possit nostros quisquā reprehendere cursus. Alias significat arguo, increpo, ἐπιπλήττω, schellen) straffen) reprendre.)

Repræsento, tas. præsens offero aliquid oculis, aut ostendo, ὑποτυπόω, παρίστημι, παρεμφαίνω erzeygē) bewijsen) representer.) Colu. lib. 11. cap. 1. Itaq; non ægre consequetur, si semper se repræsentauerit. Aliquando est referre, vel reddere. Sueton. in Claud. Repræsentaturus pro opera dignā cuiq; mercedem. Et alibi repræsentando præmia dixit in prima significatione. Quintilian. Repræsentatis iudicijs. Colu. Repræsentant viridem saporem oliuarum. id est, referunt.

Reprimo, mis. pen. cor. contineo, cohibeo, ἴσχω, κατέχω, verhalten, hinder sich truckē) bedwingen, tegenstaen) retenir.) Cic. Reprime impetū. Verg. Dextram'q; repressit.

Reprobo, improbo, & quasi refuto, ἀποδοκιμάζω. verwirffen) verworpē) reprouuer) Cic. 4. Acad. Qui cū Zenonis fuisset auditor, reprobauit ea, q, &c.

Reprobus, (ἀδόκιμος) improbus.

Reproces, pro asperis & difficilibus vsurpatur, χαλεποί. Plin. li. 18. In reprocibus ac supinis lateribus procumbere, quasdā occæcari, & in alias dirigi.

Reptile, pen. cor. quicquid repit, ἑρπετόν.

Repto, as. frequentatiuum, significat sæpe seu continuò repo, ἑρπύζω. Et reptare dicimus eum, qui segniter & quasi testudineo passu incedit, quales sunt qui in hortis, aut vinetis spatiantur. Horat. An tacitum syluas inter reptare salubres.

Repubesco, widerumb ionck wordē) raieunir.) rursum pubesco, iuuenis fio, & vt vulgò dicitur, reiuuenesco. Colu. lib. 2. cap. 1. Nec reuiuiscere, nec repubescere potest.

Repudio, as. matrimoniū dirimo, & quasi ob rem pudendam aliquam repello. (ἀποβάλλω, διαλύομαι, ἀποπέμπομαι τὴν γυναῖκα.) verstossen, verwirffen) verworpen, verstooten) reiecter.) Suet. in Cæs. Neq; vt repudiaret illam, compelli à dictatore Sylla vllo modo potuit. Interdum ponitur simpliciter pro non accipio, recuso, respuo, aspernor. ἀπολέγομαι, ἀποδοκιμάζω. Terent. in And. Repudio consilium, quod primum intenderam. Repudiare & recipere, sunt cōtraria. Vatinius ad Ciceronem lib. 5. Non repudiabis in honore, quem in periculo recepisti. Dicimus autem Latinè venuste'q;, Repudiare beneficium, gratiam, conditionem, obsecrationem, periculum, voluntatem, authoritatē alicuius. Ille etiam repudiatus dicitur, qui in comitijs repulsus est. Cic. pro Planc. Nunquam enim nobilitas, præsertim integra atq; innocens Po. Rom. supplex repudiata fuit. Hinc repudiosus, adiectiuum. Plaut. in Pers. Verum videto, me vbi voles nuptū dare, Ne hæc fama faciat repudiosas nuptias. id est, vt nemo velit me habere in vxorem propter hanc famam.

Repudium, dij. propriè dicitur recusatio ea, qua vir vxorem à se reijcit ob rem aliquam pudendam. Plin lib. 7. ca. 36. M. Lepidus Apuleiæ vxoris charitate post repudium obijt.

Repuerasco, quasi in puerilē ætatē reuertor, quod de senibus ferè dicitur, cum desipere vitio ætatis incipiunt. (ἀνανηπιοῦμαι.) widerumb kint wordē) deuenir en enfance.) Cic. in Cat. Maiore: Ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. Ferè semper in contemptum sumitur.

Repulsa, reiectio ab honore, seu magistratu, (ἀποδοκιμασία.) Dicimus autem accipere repulsam, & ferre repulsam. Cic. pro Plancio: C. Marius duas ædilitias accepit repulsas. Idem ad Attic. libr. 5. Quòd scribis libenter repulsam tulisse eum, qui cum sororis, &c.

Repugno, as. resisto, contradico, obsisto, refragor. widerstreitten, widerfechten) tegenstaen, tegenstrijden, ofte vechten) contredire, resister.) Cic. de Amic. Tum amicitiæ repugnat maximè. Hinc re-

pugnantia,æ. Cic. 2. Philip. Sed qui tantarum rerum repugnantiam non videas, &c. Et repugnax, acis. qui obsistit & reluctatur. Cic. 1. de Orat. Te repugnacem in disputando esse visum. Et repugnanter, aduerbium. Cic. in Cat. Maio. Alterũ patienter accipere, non repugnanter.

Repullulo, as. iterũ pullulo. außpreussen) wtspruyten) reiecter sourgeons.) Plin. lib. 16. cap. 10. Larix vstis radicibus non repullulat. Hinc repullulasco, rursus pullulasco, & nouos pullos emitto. & de arboribus ac plantis ferè semp dicitur. Col. lib. 4. cap. 22. Vt iuxta cicatricem nouellis frondibus repullulascant.

Repumico, rursum pumico. Hinc repumicatio, verbale. In arboribus dicitur, quando gemmæ hirsutæ ꝑpter frigus expoliuntur ipso vere. Plin. li. 17. cap. 26. Repumicatio, & quædam politura.

Repungo, quando de ratione vel calendario loquimur, facit præteritum repunxi: quando verò vicem redditam ostendimus, repupugi, (ἀνταλλάσσω, ἀντινύσσω.) widerumb stupffen) wederom steken) repoindre & repiquer.) Cice. Lent. Darent mihi ipsi alium Publium, in quo possem illorum animos mediocriter lacessitus repungere.

Repurgo, idem quod purgo, vel diligenter emundo. Plin. lib. 19. ca. 10. Enecant cyminum ab imo dorso, nisi repurgetur.

Reputo, tas. (ἀναλογίζομαι) pen. corr. vide in Puto.

Requies, rũw) rust) repos) genitiuo requiei, vel requietis. Cic. 1. de Finib. Paruos multa habere intervalla requietis. vide in Quies.

Requiesco, rũwen) rusten) reposer) præter alia significata, significat quietẽ accipere, conquiescere, tranquille viuere sine vllo animi aut corporis impedimento. Cic. in Verr. Cum diutius in eo negocio, curaq; fueram, vt requiescerem, curamq; animi leuarem, ad Carpinatium reuertebar. vide cætera in Quiesco.

Requiro, is, pen. prod. repetitionem, vel augmentũ actus denotat. (ἐπιζητέω.) erforderẽ, begären, heyschen) eercher.) Interdũ requirere, est sæpius, vel rursus quærere. Terent. in Phorm. Abi Phædria, eum require, atq; adduce huc. Ponitur aliquando pro interrogare. Plin Epist. 137. A quibus requisierim, cur concedant, &c. id est, quos libenter interrogauerim. Ponitur aliquando pro desiderare. Cice. in Parad. In quo equidem continentissimorum hominum maiorum nostrorum prudentiam requiro. Ponitur aliquando requiror passiuè, pro necessarius sum. Cic pro Lege Manilia: In hoc bello Asiatico, nõ solum militaris illa virtus, quæ est Cn. Pompeio singularis, sed aliæ quoque virtutes animi multæ & magnæ requiruntur. Requiro, aliquando ꝑ opus habeo ponitur. Idem 1. de Fin. Virtutem autem nixam hoc honesto, nullam requirere voluptatem. Hinc requirito, as. frequentatiuum. Plaut. in Mostell. Quid tu ociosus res nouas requiritas?

Res, (πρᾶγμα) eyn ding) een dinck) chose.) generalem habet significationem. nam (vt Paulus Iureconsultus inquit) siue corporalia, siue incorporalia comprehẽdit. Corporales res sunt, quæ verè tangi possunt, vt homo, vestis. Incorporales, quæ tangi non possunt, qualia sunt ista, quæ in iure consistunt, sicut hæreditas, vsus fructus, obligationes. Et à dialecticis dicitur terminus transcendens, quo substantia, qualitas, actio comprehenduntur. Sumitur quandoque res pro statu ac conditione, vt Respublica, πολιτεία: Res priuata, res familiaris, res vxoria, res mea, res tua. Cic. Id enim rebus nostris minimè cõducebat, id est, statui nostro. Sallu. At nobis est domi inopia, foris æs alienum, mala res, spes multò asperior. Quandoq; res dicitur, prout distinguitur à persona. Vnde loci argumentorũ sunt à rebus, & à personis. Quandoque prout distinguitur à verbis, Horat. Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur. Sumitur & pro contentione, lite, negocio, siue commercio: vt, Est mihi res cũ latrone. Terent. Quid huic rei est? id est, negocij. Cic. pro Murena: Nondum potuisse statuere Iureconsultos, vtrum rem, an litem dici oporteret. Item ꝑ caussa: vt, Quam ob rem, id est, propter quam causam. Qua de re, de qua causa. Ab re, sine caussa. Item pro censu, siue diuitiis, πλοῦτος. Terent. in Eunu. Eius frater aliquantulum est ad rem auidior. Item pro imperio, ἀρχή. Verg. Postquam res Asiæ, Priamiq; euertere gentem Immeritam visum superis. Item pro vtilitate, τὸ συμφέρον. Terent. in Hecy. Si in rem est Bacchidis. Et iterum: Neq; in rem nostram est, vt quisquam amator nuptiis lætetur. Donat. In vtilitatem, id est, pro commodo. Item pro actu venereo, συνουσία. Idem: Ego cum illo, quo cũ vno rem habebam tum hospite. Donat. Rem habere, honestè res impura dicitur. De triplici significatione Ausonij versus est in monosyllabis: Imperium, litem, Venerem, cur vna notet res? Item pro experientia, siue effectu, ἔργον. Teren. in Adelph. Re ipsa reperi, facilitate nihil esse melius, neq; clementia. Cic. in Catone: Habui hæc de senectute quæ dicerem vobis, ad quã vt perueniatis, vt ea quæ ex me audistis, re ex parte probare possitis. Item pro valore, pretio, æstimatione, vel hæreditate. Terent. in Phorm. At si talentûm rem reliquisset decem, primus esset. scilicet cognatus. Item pro periculo, vt apud eundem: Verum pone esse victũ eum tandem, tamen non capitis eius res agitur, sed pecuniæ. Et res dicitur veritas, ὄν. Terent. Adelph. Verum cogito quod res est. Rem habere, significat non inopem esse. Rem augere, locupletari. Rem facere, lucrari. Ex re ipsa natũ dicitur, quod extemporale est. E re nata, id est, ex occasione. Pro re nata, id est, pro euentu rei & occasione. Ab re, aliquando ponitur pro ab euentu. Ad rem verba cõferre is dicitur, qui aggreditur agere, quod dixit. Res Romana, à Linio sæpe ponitur pro acie Romana, Sed res Romana, inquit, erat superior. Ponitur res aliquando pro modo. Plau. in Rud. Iam reperi rem, quo pacto nec fur, nec socius fies. Re vera, duæ dictiones sunt: significant quod Gallicè dicitur, à la verite: aut quod vulgus dicit, de facto. Cic. pro Cluent. Verbo ille

ſeus erat, re quidem vera & periculo, & tota accuſatione Opianicus. Horat. 2. Serm. Saty. 7. Velut ſi Re vera pugnent, ferient, &c. Alias res agere dicitur, qui non attendit ad id, quod aut dicit aut facit. Cice. ad Caſſ. lib. 15. Itaq; facio me alias res agere, ne conuitium Platonis audiam. Huius diminutiuum, eſt recula, πραγμάτιον.

Res comperendinata, (ὑπερήμερος δίκη) dicitur cum cauſſa, id eſt, iudicium, in diem tertium conſtituta eſt.

Res iudicata, (τὸ κεκριμένον) dicitur quæ finẽ controuerſiarũ pronũciatione accipit, vel quod condemnatione, vel abſolutione cõtingit, vt author eſt Vlpianus.

Res forenſis, (ἀγοραῖον πρᾶγμα) dicitur cauſſa, quæ agitur in foro, & ad cauſſidicos pertinet.

Reſpublica, ciuitas libera, quę iure regitur. πολιτεία.

Reſcindo. is. cædo, tollo, aufero, deſtruo. (ἀνασχίζω, ἀποτέμνω ἐκκόπτω. widerumb auffhawen) weder om afbreken) couper, tailler, rompre, deſchirer.) Cæſ. in Cõment. Pontem qui erat ad Geneuam, iubet reſcindi. Quod verbũ ad omnia, quæ ſcinduntur, reſecãtur've ferro, aut alio quouis inſtrumento, propriè pertinet. Colu. lib. 2. Et quæ falx reliquerit priuſquã inareſcat, vomis reſcindat atque obruat: id enim cedit pro ſtercore. Verg. li. 3. Georgic. Non tamen vlla magis præſens fortuna laborum eſt, Quòd ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum Vlceris os: alitur vitium, viuitq; tegendo. id eſt, aperire. Idem lib. 1. Georg. Cœlum reſcindere fratres Ter ſunt conati. id eſt, oppugnare. Et reſcindere, eſt rurſus ſcindere, ἀνακόπτειν. Aliquando non ratum habere, irritum facere, abrogare, abolere, ἀναιρεῖν. Sall. in Iugurt. Iugurtha inter alias res, ait oportere quinquennij conſulta & decreta omnia reſcindi. id eſt, tolli & deſtrui. Terent. in Phorm. Mihi non videtur, quod ſit factum legibus, Reſcindi poſſe.

Reſciſco, ſiue Reſcio, ſcis. eſt factum aliquod occultius, aut inopinatum inſperatumq; recognoſco. (μανθάνω, αἰσθάνομαι) mue wirden) vernemen) eſtre aduerti, ſcauoir puis apres.) Terent. in Adel. En tibi, reſciuit omnem rem. id eſt, quod occultũ putabamus, præter noſtrã opinionem cognouit. Aliquãdo ſignificat rem, poſtquam geſta eſt, ſcio, quam neſciebam, cum gereretur.

Reſcribo, rurſus vel retrò ſcribo. (ἀντεπιστέλλω, ἀντιγράφω) widerumb ſchribẽ) wederom ſchryuẽ) reſcrire.) Ouid. Nil mihi reſcribas, attamen ipſe veni. Et reſcribere, ſignificat reddere, ſeu renũciare. Terent. in Phorm. Atq; illud mihi argentum rurſum iube reſcribi. Donat. Reſcribi, reddi, ſeu per menſæ ſcripturam dari: quoniam ad pecunię remunerationẽ antecedit ſcriptura, reſcribere dicebant pro renumerare. Vnde hodie dicitur chirographus. Seruiꝰ, Scribi, eſt dari. Hora. Scribe decẽ Nerio, nõ eſt ſatis, adde cicutæ. Reſcribi verò reddi. Idem: Dictantis quod tu nunquam reſcribere poſſis. Ponitur aliquando reſcribo, pro è contrario ſcribo. Quintil. lib. 10. ca. 5. Melius hoc, quàm reſcribere veteribus oratoribus. Hinc reſcriptũ, pti. quod ſignificare videtur id genꝰ epiſtolę, quas imperatores, aut ſummi pontifices conſulẽtibus eos reſpondẽt: cuiuſmodi ſunt quas decretales vocant. Vlpian. in leg. prima de appel. Quæſitũ eſt, an aduerſus reſcriptũ principis prouocari poſſit.

Reſeco. cas. penul. corr. aui. atum. & reſecui. ctum. ſignificat reſcindo. (ἀποτέμνω.) abſchneidẽ, wider auff ſchneiden) affnyden, wederom op ſnyden) rongner.) vide in dictione Seco. Reſecare ad viuum, eſt per tranſlationem dictum ab his, qui vel vngues vſq; ad viuum, vel arbores vſq; ad radices reſecant: & ad eos transfertur, qui aliquid nimium ſtrictè, &, quod dicitur, ad regulam reuocant. Cice. de Amic. Nec id ad viuum reſeco, vt hi qui hæc ſubtilius diſſerunt.

Reſecro, as. iterum obſecro, itero obſecrationem. (ἀντιβολέω.) Plaut. in Aulu. Reſecro mater, quod dudum obſecraueram Item religione abſoluo (ἀφοσιοῦμαι) vtiq; cum reus populum comitijs orauerat per deos, vt eo periculo liberaretur, iubebat magiſtratus eum reſecrare.

Reſeda, herba de qua Plin. lib. 27. cap. 12.

Reſegmen, quod ex vnguibus amputatur, (ἀπονύχισμα.) Plin. lib. 28. cap. 15. Nec pauci apud Græcos ſingulorum viſcerum, membrorumq; etiam ſapores dixere, omnia perſecuti vſque ad reſegmina vnguium. Eſt ergo generale amputamentum, ἀπόκομμα.

Reſero, as. pen. corr. aperio: (ἀνοίγω) auffthũn) opdoen) ouurir.) à ſera deductum. Cic. 2. Off. Nec ita claudenda eſt res familiaris, vt eam benignitas aperire non poſſit: nec ita reſeranda, vt pateat omnibus.

Reſero, is. pen. corr. reſeui, reſitũ, rurſus ſemino, ſeu rurſus planto. (ἀναφυτεύω.) Plin. li. 18. ca. 20. Nam cum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt, reſarrientes campos menſe Martio.

Reſeruo, as. quaſi retrò ſeruo, ab alijs ſeruo, in futurum ſeruo. (ταμιεύω, παραφυλάττω.) bewaren) reſeruer.) Cic. ad Q. frat. lib. 2. Præſenti ſermone reſeruentur cætera.

Reſes, idis. à reſideo, qui remanet, ſiue reſtat ocioſus à labore, ſeu opere, quod exercere ſolebat (καθήμενος.) müſſig, faul) ledich, luy) oiſeux.) Liu. li. 2. Timuere patres reſidem in vrbe plebem, incerti manere eam, an abire mallent. Reſes aqua à Varrone 3. de re ruſt. ca. 17. dicitur, quæ non fluit.

Reſex, ecis. (ὁ ἀποτέμνων) planta eſt, inquit Colum. trunco direpta, quæ vel terræ, vel etiam ſtirpi reciſæ inſeritur. cum inquit lib. 3. ca. 10. Nam confiteor pampinarios quoq;, cum è duro prorepſerint, tempore anni ſequentis acquirere fœcunditatem, & ideo reſecem ſummitti, vt progenerare poſſit. Verum eiuſmodi partum comperimꝰ non tam ipſius reſecis, quàm materni eſſe muneris. Pampinum reſecem vocat Columella, qui reſectus reciſuſq; melius prouenit, ſitq; fructuoſior.

Reſideo, des. pen. corr. quieſco, ſedeo, firmiter ſto. (καθίζάνω.) ſitzen, ſtil ſein) ſitten) reſider.) Nam hic Re nihil ſignificat. Verg. Omniſq; repentè reſedit Flatus. Reſidere eſuriales ferias, eſt ociari, agere

agere ferias esuritione plenas. Plaut. in Capt. Ita venter gutturq; resident esuriales ferias.

Residuus, adiectiuum quod residet, superest & reliquum est. Cice. in Epist. Cupio nullam residuam solicitudinem esse.

Resigno, as. quod signatũ erat aperio, relaxo, patefacio. (παραλύω, ἀποσφραγίζω) auffbrichẽ) opbresken) crocheter.) vt, resignare literas. Est enim contrarium suo simplici signo, quod est anulo signũ imprimo. Plau. Trin. Iam si obsignatas nõ feret, dici hoc potest apud portitorem, eas resignatas tibi, inspectasq; esse. Hinc resignatio testamentorũ appellata. Item resignare, est perfecte signare. κατασημαίνομαι. Colu. lib. 2. Priusquam arbusculas trãsferas, rubrica resignato, vt hisdem quibus antè steterunt, constituas eas. Item claudere. Vergil. libr. 4. Et lumina morte resignat. Antiqui etiam resignare, pro rescribere, (ἀντιγράφειν) dicebant: sicut signare, pro subscribere. Resignatũ æs dicebatur militi, cum ob delictum, iussu tribuni militum, ne stipendium ei daretur, in tabellas referebatur, Author Festus. Item resignare, reddere, quod fit, cum in libris datorum & acceptorum pecuniam, quam acceptam signauimus, redditam demonstramus. Horat. libro. 1. Carm. Res resigno, quas dedit. Ponitur aliquando pro perimo, abrogo, dessoluo. Ciec. pro Archia: Nam cum Appij tabulæ negligentius asseruatæ dicerentur, Gabinij, quandiu incolumis fuit, lenitas, post damnationem calamitas omnẽ tabularum fidem resignasset, &c. Budæus. (silire.

Resiliare, Veteres dicebãt pro eo, quod est sæpe resResilio, is. (ἀναπηδάω, ἀναθρώσκω) penult. cor. vide in dictione Resulto.

Resimus, penultima prod. ex re & simus, idem est quod simus, hoc est, qui sursum versus depressas habet nares (κατάσιμος.) Vergil. Simus posuit, Dum tenera attondet simæ virgulta capellæ. Seruius: Simæ Græcum est nomen, id est, pressis naribus. Vnde & simitas dicimus. De resimus Colu. lib. 6. cap. 1. loquens de boum indole, Pandorum inquit, naribus resimis, patulis. Huius contrariũ est, Desimus, pro eo qui non est pressis naribus, δέσιμος, ἀνάσιμος.

Resina penultima corr. humor ex arboribus defluens, in iisdemq; residens, (ῥητίνη) Et à medicis multiplex describitur. Duæ tamen sunt species, aridã vna, humida altera, & prorsus omnis stomacho facit, & sanguinis reiectioni: in primisq; probatur, quæ à terebintho arbore trebinthina est appellata. Et nascitur in Arabia, in Iudæa, in Syria, in Cypro, in Lycia, & in Cycladibus. Quæ alba, præstantior est, nitri colorem habens, & nonnihil cærulei.

Resinatus, a, um. (ῥητινωτός) quod est resina illitum, sicut à pice picatũ. Iuuen. Quid enim resinata iuuentus. Resinatũ, cui resina admixta est. Pli. li. 23 ca. 1. Notitium resinatum nulli conducit.

Resinosus, adiect. quod resina abundat. Plin. lib. 15 ca. 7. Est enim pinguissima & resinosissima.

Resinaceus, adiect. quod resinã refert, Plin. lib. 24 cap. 11. Alterũ sterile, alterũ cui & caulis, & semẽ est resinaceum, quod canchrys vocatur.

Resipio, is. risipiui & resipui, resipere, ex re & sapio compositum: idem significat quod valde oleo, vel redoleo. Vnde dicimus, resipit piscem. Plin. lib. 14. cap. 1. Iam inuenta vitis per se in vino piscem resipiens.

Resipisco, ἀνανήφω. vide in dictione Desipio.

Resisto, is. retrò sisto, (ἀνθίσταμαι) quod Gallicè dicitu, soy arrester. Liu. lib. 1. ab Vrb. Resistere Romani tanquã cœlesti voce iussi. Et resistere, est aduersari, repugnare, ἀντιπίπτειν. widerstan) tegẽ staen) resister. Cicero: Cum resistere eius improbitati non possem.

Resoluo, quasi dissoluo quod ligatum erat (λύω, ἀναλύω) aufflosen) ontbindẽ) deslier.) Ouid. 1. Meta. Et velate caput, cinctasq; resoluite vestes. Ponitur & pro mollire, subigere. Colu. lib. 2. cap. 2. Ex his nihil non melius resoluta humo, quàm densa prouenit. Item resoluere, destruere, amouere, καταλύειν. Veg. lib. 1. Georg. Inuitat genialis hyems, curasq; resoluit. id est, amouet. Ponitur & pro numerare pecunias creditoribus, aut alijs quibus promisimus. Plaut. in Epid. Nam leno omne argentum abstulit pro fidicina, ego resolui. Item pro refellere. Quintil. lib. 5. Resoluere ex parte diuersa dicta, difficile erit.

Respecto, as. sæpe video, amo, adiuuo. (παπταίνω) Verg. Si qua pios respectant numina.

Respectus, modò ipsam respectionem, (πρόσοψις) Plaut. Et me respectu terruit. Modò rationẽ, qua ad aliquid agendũ mouemur, λόγος. Plin. Nanq; eo respectu commotus abscesserat. Dicitur aliquando id quod respicitur. Cic. de Diuin. Fugientibus miserabilem respectum incendiorũ fore. id est, horrendum spectaculum.

Respicio, retrò aspicio, ἀποβλέπω. hindersich sehẽ) omsien) regarder) Plau. in Aul. Tu si ex hoc loco digitũ transuersum, aut vnguẽ latũ excesseris, aut si respexeris, donec ego te iussero. Interdũ respicere, est retrorsum aspicere, & in præteritum. Cic. pro Arch. Nam quod longissimè potest mens mea respicere spacium præteriti temporis, & pueritiæ memoriam recordari, &c. Respicere se, est habere rationem sui, prospicere sibi, & rebus suis consulere. Plancus Ciceroni: Quòd si aut Cæsar respexerit se, aut Africanę legiones celeriter venerint, securos vos ex hac parte reddemus. Interdũ est prouidere, prospicere. Terent. in Phorm. Respice ætatem tuam. id est, prospice ætati tuæ. Idem in Andr. Carine, me & te imprudens, nisi quid Dij respiciunt, perdidi. id est, prouident, vel remediũ afferunt. Interdum custodire, reseruare, amare. Idem in Heau. Denique nullum remittis tempus, neq; te respicis. id est, custodis. Et in Phor. Dij nos respiciunt, gnatam inueni nuptam cum tuo filio. id est, diligunt. Respicere aliquem, est illum iuuare, fauere, obsequi. Teren. in And. Agẽ, me in tuis secundis rebus respice.

Respiro, spiritum capio, resuscito, seu in statum pristinum redeo, (ἀναπνέω, ἀναψύχω) den adẽ yhalen)

 rea

espirer.) Plau. in Epid. Mane, sine respirê quæso. P. Imò acquiesce. A. Animo male est, Recipiâ anhelitum. Cic. Aulo Torquato: Si armis aut condi tione positis, aut fatigatione abiectis, aut victoria detractis, ciuitas respirauerit: & dignitate tua tibi, & fortuna vti licebit. id est, in statū pristinū redierit. Hinc respiratio, verbale, à Cic. 2. de Nat. Deor. ponitur pro euaporatione.

Respōdeo, es. & Respondo, is. Manlius lib. 5. Sic etiam magno quædam respondere mundo. Est aút respōdeo, posteriore loco dico, ἀποκρίνομαι, ὑποκρίνομαι, ἀπαντῶ. andtwoorden) respondre.) Plau. in Pseud. Responde, quod rogo. A quo responsum, (ἀπόκρισις) & respōsio. Et dicimus: Ego respondebo tibi, & ad te. Plin. Cum ad eos breuissimè respondissem. Marius ad Cice. lib. 11. Respōdebo criminibus, quibus tu pro me, &c. Græci tamen meliorem modum habent. Vnde Xenophon in libro, quem fecit De miseria tyrannorū, καὶ ὁ Ἱέρων ὑπολαβὼν εἶπε νὴ Δία ἔφη ὦ Σιμωνίδη, ὧν ἀπεχθάνονται οἱ ἄνθρωποι, ἡμᾶς πολὺ πλείω τῶν ἰδιωτῶν ἀνάγκη ἐστὶ πραγματεύεσθαι: Id est, Et Hieron existimans, Per Iouem, ait, ô Simonide, ex quibus odio habentur homines, nos multò plura idiotis negociari necesse est. Aliquādo significat conuenire, consentire & parem esse. Vergil. Dictis respondent cætera matris, id est, consentiūt, conformia sunt. Plin. lib. 36. Structuram, ad normam & libellam, & ad perpendiculū respondere oportet. Cice. in Tusc. Nec tam si qui magnis ingenijs in eo genere extiterunt, non satis Græcorū gloriæ responderint. id est, accesserunt vel pares fuerunt. Cic. Treb. Cui quidem amori, vtinā cæteris rebus possem, amore certe respōdebo. id est, satisfaciam, vel par ero. Verg. Illa seges demum votis respondet auari Agricolæ. Aliquando respicere, seu contrà positum esse. Idem lib. 6. Contrà elata mari respondet Gnosia tellus. Hinc responso, as. Plau. in Men. Responsa, aut loquere.

Responsitare, ad iuris prudētes, antistites, ceremoniarumq́; conditores pertinet, & Romæ olim ad pontifices, (χρηματίζω.) Gell. lib. 13. cap. 10. Consulentibus de iure publicè responsitauit.

Responsum, antwoordt) responsé.) ipsa responsio. Teren. in Prol. Phorm. Is sibi responsum hoe habeat, &c. Dicimus etiam dare responsum, reddere responsum, pro respōdere. Ponitur quoq; responsum pro oraculo. Plin. lib. 15, ca. 30. Lauriferam tellurem illam osculatus ex responso.

Responsus, (ἰσόρροπος) conuenientia, consensus. Vitru. Symmetrica est ex ipsius operis membris ratæ partis responsus.

Respuo, is. (ἀποπτύω, ἀναίνομαι.) vide in dict. Spuo.

Restagnare, extrà redundare, seu aquam nō continere, (λιμνάζειν.) vberlauffen) ouerloopē) se desbor der.) Columel. libro. 2. cap. 17. Ita si qua palus in aliqua parte subsidens restagnat, sulcis deriuanda est. quippe aquarum abundantia atque penuria graminibus æque est exitio. Componitur autem ex re & stagnare.

Restare, superesse, reliquū esse. (ὑπολείπω, περιγίνομαι.) vberig sein) ouer zijn.) rester.) Cice. in Catone: Nec eum æqualibus solum, qui pauci admodum restant. Item remotum esse. Ennius: Restat, vsus fuit. id est, distat & remotum est, ἀφίσταται. Item retrò stare, ἀφίσταμαι. Terent. in Eunu. Vtinā illum dij deq; omnes senem perdant, qui me hodie remoratus est, Meq; adeò qui restiterim. Item resistere, ἀνθίσταμαι. Cic. de Fin. Nullam quærentes voluptatem Stoici restant. Item restare cum datiuo & accusatiuo significat manere: vt, Hoc mihi restat: id est, hoc me manet, ὑπολείπεται, Verg. lib. 7. Hoc Latio restare canunt, qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant. Hinc restio, as. frequentatiuum. vide suo loco.

Restauro, as. ex re & stauro: vnde & instauro, significat reintegro. (ἐπανορθοῦμαι, ἀνακαινίζω) vernieuwē) renouueler.) Iustinus lib. 2. Interea & Darius cū bellum restauraret, in ipso apparatu decidit.

Restibilis, qui restituitur & reseritur. παλίμβλαστος, παλιμφυής. Plin. lib. 28. Conceptum leporis vtero exemptum, his quæ parere desierint, restibile fœcunditatem afferre. Vnde ager restibilis, qui quotannis seritur. Colum. lib. 2. ca. 10. Faselus terræ mandabitur vel inueterato, vel melius pingui, & restibili agro. Festus: Restibilis ager fit, qui continuo biēnio seritur farreo spico. id est, aristato: quod ne fiat, solent qui prædia locant excipere. Restibilis seges, est quæ regerminat, quasi cuius fœcunditas in sequentem quoq; annum resistat. Plin. lib. 18. ca. 17. Vbertatis tamen tantæ sunt, vt sequēte anno sponte restibilis fiat seges. Restibile vinetum, dixit Colum. libr. 2. cap. 18. id est, quod singulis annis repastinatur.

Restingo, is. xi. ctum. (ἀποσβέννυμι) aufstilgen) onderdrucken, vrdoen) esteindre.) à stinguo compositum est, vnde & distinguo & extinguo. Stinguo verò (vt opinor) significat obscuro, de quo Priscian. Extinguo, extinxi, cuius simplex in raro vsu est. Cicero tamen in Arato participio vsus est: Quem neque tempestas perimet, neq; longa vetustas Interimet, stinguens præclara insignia cœlum. Idem in Progno. Vt cum Luna means, hyperio non officit orbi, Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Restinguere autem est, quod vernacula lingua dicimus, esteindre. Plautus in Cas. Ignem restinguunt aqua. Verg. Quale per æstum Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo. Per translationem ponitur pro sedare, lenire. Teren. in Eunucho: Hæc verba vna mehercule falsa lacrymula, Quam oculos terendo miserè, vix vi expresserit, Restinguet.

Restio, onis. qui funiculos conficit, (σχοινοστρόφος) Quo etiā nomine dictus fuit proauus Augusti. Accipitur apud Plaut. pro eo, qui se pensilē facit laqueo, resti strangulatus. ait enim, Illi erunt buc cedæ potiꝰ, q̃ ego sim restio. Quod significat, illi potiꝰ cædētur bubulis loris, q̃ ego me suspendā.

Restipulari, vt Lactantius inquit, est contra sponsionem factam, pecuniam obligare, ἀντεπερωτάω. Valer. lib. 2. Nec dubitauit restipulari. Restipulari dicitur is, qui cum eo certat, à quo sponsio-

ftione eft prouocatus. Budæus: Reſtipulari, eſt ſtipulari ſiue viciſſim ſtipulari, vel poſt rem actam ſtipulari.

Reſtire, eſt ad referendũ, laborandũ, colendum'ue aptum eſſe, (πολιωφορεῖν.) Colu. lib. 2. cap. 21. Nam vt quæq; reſtire incipiunt, tempeſtiuè leguntur. & quæ nondum maturitatem ceperunt vuæ, ſine diſpendio differũtur. In multis exemplaribus legitur, Vt quæq; matureſcere incipiunt.

Reſtis, funis. à reſto (vt quidã aiunt) q; quæcunq; ligata ſtare faciat, σχοῖνος, κάλως. eyn ſeyl, ſtrick) een ſeel) vne corde.) Apulei. Reſtim qua grabatulus erat intextus, aggredior expedire. Ad reſtim res rediit, dixit Teren. in Phorm. quod ſignificat res deperditas eſſe, & de ſuſpendio cogitandum. Reſtim ducere dicuntur in ſaltatione chori puerorũ puellarumq; manu conſerti. Teren. Adelph. Tu inter eas reſtim ductitans ſaltabis. A qua ſimilitudine alliorũ connexa capita teſtes dicunt. Plin. lib. 20. ca. 6. Allium ad ſerpentium ictus poſtum, cum reſtibus ſuis. Liui. lib. 27. Per manus reſte data, virgines ſono vocis, pulſus pedũ modulantes inceſſerunt. Hinc reſticula, diminutiuum. Varro lib. 1. de re Ruſt. ca. 41. Tum enim reſticulas per ficus, quas edimus, &c.

Reſtito, reſtitas. ſæpe moras facio, ἐφίσταμαι. Terentius in Eunucho: Exi foras ſceleſte, at etiam reſtitas? Fugitiue prodi.

Reſtituo, is. modò ſignificat reddo, (ἀποδίδωμι. widerumb giben) wederom geuen) rendre.) Teren. Gnatum ei reſtituit. Modò in ſtatum priſtinum reduco, ἀποκαθίστημι, ἐπανορθοῦμαι, [illegible] widerumb ſetzen) wederom ſetten) remettre.) Iuſtinus: Hunc regno à patre priuatum filius reſtituerat. Et propriè reſtituũtur volentes, cupienteſq;, vt ciuis patriæ, & filius patri. Reſtitui ſibi, ac naturalibus, (ἡ ἀποκατάστασις ἀποκαταστῆναι) eſt ad priſtinum ſtatum ac naturam redire. Reſtitutio, (ἀποκατάστασις) repoſitio. Caius de verb. ſignific. l. plus eſt. Reſtituere inquit, plus eſt quàm exhibere. Nã exhibere eſt præſentiam corporis præbere: Reſtituere veró, eſt etiam poſſeſſorẽ facere, fructuſq; addere. Hinc reſtibilis ager. Aliquando reſtituere ſignificat inſtaurare ac reficere. ἐπανορθοῦμαι. Cic. in Top. Ei cui domus vſusfructus legatus ſit, nõ reſtituturum hæredem, ſi corruerit.

Reſtringo, is. retrò ſtringo. (κατασφίγγω) binden.) reſtraindre.) Plin. lib. 35. Item belli imaginẽ pinxit reſtrictis à tergo manibus, Alexãdro in curru triumphante. Aliquando valdè, ſeu perfectè ſtringo, περισφίγγω. Aliquando ſoluo, ἀπολύω. Apulei. Iumentum reſtringit, abireq; ſtabulo liberum ſinit, quod ſtabularius inuentum mox domum reducit. Aliquãdo rurſus ſtringo. Idem: Et duplici, ne ſolui facilè queat, reſtringit. Reſtringere nauſeam, eſt cohibere, reprimeq;, facere ad, vel cõtra nauſeam. Plin. libr. 8. cap. 27. Draco vernam nauſeam ſylueſtris lactucæ ſucco reſtringit, Hinc reſtrictus, aliquando participium, & aliquando nomen: ſignificatq; parcum, tenacem. Cicero Attic. An exiſtimas illum in hoc genere Lentulum? an reſtrictum? nemo eſt minus. Hinc reſtrictè adverbium: parcè, tenaciter. Cic. de Amic. Nec obſeruare reſtrictè ne plus reddat quàm acceperit. Et reſtrictim cogitata. &c.

Reſulto, à reſilio fit, quod ſignificat in contrarium ſalio, reuertor, agor, rebello, (ἀναθρώσκω) widerumb oder hinderſich ſpringẽ) wederõ oft te rug ſpringen) reſaillir, ou reſallir.) Plin. Quandoq; reſilit vulnus, & curare ſcalpello oportet. Et reſilire eſt citò recedere, ἀναπηδᾶν. Quadrigarius li. 6. Artorius cautè dextrum humerum ſauciat atq; reſiluit. Reſultare igitur reſilire, reluctari, in contrarũ ferri, ſeu reaudiri ac reclamari. Verg. lib. 5. Pulſati colles clamore reſultant. Sic & diſſulto, ἀφάλλομαι: vt apud eundem lib. 8. Impulſu quo maximus intonat æther, Diſſultant ripæ.

Reſumo, pen. prod. rurſus ſumo. ἀναλαμβάνω. Plin. Reſumptis poſt longam ægritudinem viribus.

Reſupino, nas. (ἀναβάλλω, ὑπτιάζω) obſich keren) metten buyck bouẽ keerẽ) renuerſer le ventre en hault.) ſurſum reuoluo. Nam ſupinare, eſt ſurſum voluere, à ſupinus. Iuuen. Et multum referens de Mecœnate ſupino. Nam pronus, ſupinuſq;, ac reſupinus cõtraria ſunt. Col. li. 2. Quia ſiue pronũ, ſiue ſupinũ. Pli. li. 7. ca. 2. Eoſq; Sciopodas vocari qui in maiori æſtu humi iacẽtes reſupini, vmbra ſe pedũ protegũt. Item reſupinus, proiectus molliter. ὕπτιος. Ouid. Et modo cantabam veteres reſupinus amores. Reſupinare igitur eſt inuertere, ſubuertere, ſupinũ aliquid deuoluere, renuerſer le ventre en hault. Terent. in Phor. Ponè apprehendit pallio, reſupinat, &c. Ponitur aliquando pro peruertere. Iuuen. Aulam reſupinat amici. Ponitur aliquãdo pro à propoſito, ſeu ab incœpto reuocare, differre. Accius: Quid agis? perturbas rem omnem ac reſupinas ſorori. Nonius.

Retæ, ſunt arbores, quæ ex ripis fluminũ eminent, aut in alueis ipſorũ extant: à retibus dictæ, quòd prætereuntes naues retinerent inſtar retium, & quaſi irretirẽt. Vnde in edicto prætorum legitur, retãda flumina, quod ſignificat purgãda, ne quid moræ, ſiue periculi nauibus in ea virgulta incidẽtibus fiat. Hæc Gell. lib. 11. cap. 17.

Rete, is. neutri gen. Retis, maſc. & fœm: & hæc retia, tiæ. (δίκτυον) eyn netz) een net) vng rets.) à rapio, vel à raritate, vt inquit Varro. Plaut. in Rud. Non vides proferre me vuidũ retẽ ſine ſquamoſo pecu? Et iterũ ibi, Nam tunc & operã ludos facit, & retiã, vt tempeſtas eſt. Ouid. li. 5. Faſt. Cur tibi pro Libycis claudũtur rete leones? Hinc fit irretio, is. Eſt autem rete, quo piſces capiũtur.

Retego, pen. cor. quod tectũ erat denudo, aperio. ἀνακαλύπτω. wider auffdeckẽ, entblöſſen) ontdecken) deſcouurir.) Verg. Cæcumq; domus ſcelus omne retexit.

Retento, as. as. frequent: ſæpe retineo, ἐπέχω. Plaut. in Aſin. Cur me retentas? Et retentare ex tento compoſitum, iterum tentare, ἀναπειρᾶσθαι. Ouid. lib. 1. Meta. Erigitur, metuitq; loqui, ne more iuuencæ Mugiat, & timidè verba intermiſſa retentat. id eſt, iterum tentat proferre.

Retexo,is. contrariū est suo simplici: significat enim quod textum erat, reddo non textum, ἀναλύω, ἀνυφαίνω. ontweben) ontweuen, ontdoen) desistre, desiler.) Hinc prouerbium, Penelopes telam retexere, faire le faict & le defaict. Tractum à telis, quæ destruūtur, cum retexuntur, vnde & pro destruere ponitur. Et retexere, rursus texere, renouare. Marius Ciceroni: An quod adulescens præstiti, cū etiā errare cū excusatione possem, id nunc ætate præcipitata commutē ac me ipse retexam? Item significat dissoluere, reuocare, irritū facere. Cic. 4. ver. Omnia erāt tū Metelli eiusmodi, vt totā suam præturā retexere videretur. Suprà dixerat, Vt oēs istas iniurias, quas posset, retexeret. Bud. Retexere orationē, pro in cōtrariū mutare, expolire, emendare, vel potius rursus texere, & ordiri quasi aliā telam. Cice. 2. Phil. Itaq; iam retexo orationem illā, scribam ad illas, &c.

Retiaculum, diminutiuum à retia. ἄγρευον. Plaut. in Asin. Iubeas vna opera me piscari in aëre, Venari autem retiaculo in medio mari.

Retiarius dicebatur, qui rete immittebat. δικτυοβόλος. Nam compositi gladiatores per paria, diuersa nomina sortiebantur. Nam alter dicebatur retiarius, quòd rete iaceret: alter secutor, perinde ac retiariū fugiēs, vel fugā simulans sequeretur. Hoc genus pugnæ instituit Pittacus, vnus ex septē sapientibus. Quint. lib. 6. ca. 4. Et Pœno de mirmillone, qui retiariū consequebatur, nec feriebat.

Reticula, (δίκτυον) diminut. à retis, fœm. genere.

Reticulosæ neruis, dixit Var. lib. 3. de re Rust. cap. 5. pro cancellis. Est & reticulus diminutiuum nominis retis.

Reticulatus, ta. tum. quod est factum in modum retis, δικτυωτός. Plin. lib. 36. cap. 12. Reticulatam structuram quàm frequentissime Romę struunt, rimis opportunam.

Reticulum, diminutiuū à rete, ἄγρυον. Est & genus retis, quod in orbem spargitur, quod aliquando capitur pro tegmine muliebris capitis, quòd capillos continet, vne coeffe, (κεκρύφαλος.) Iuuen. Res ticulumq; comis auratum ingentibus implet. Est & reticulum, sacculus in modum retis, quo viatores denarios & panem gestant. Horat. Vt si reticulum panis venales inter onusto Forte vehas humero. Alio nomine dicitur funda. Est & reticulū, fascia quædam lanea vel linea ad formā retis facta, quā faciei admouemus, ne agnoscamur. Cic. 7. Ver. Reticulumq; ad nares sibi apponebat tenuissimo filo, minutissimis maculis plenum rosæ.

Retinacula, quibus aliquid retinetur, siue remoratur. ἴχματα. Verg. lib. 1. Georg. Atq; Amerina parant lentæ retinacula viti.

Retineo, nes. pen. cor. remoror, detineo. ἀναλαμβάνω, ἐπέχω. hinderfich halten, verhalten) ophoudē) tenir.) Teren. in Eun. Id faciebat retinendi illius causa. Gallicè arrester. Vnde retinacula. Per translationem ponitur pro recordor, vt cū dicimus: Si retines, quę dicta sunt. Aliquādo pro cohibeo, ἀφίημι. Terent. in Adelph. Pudore ac liberalitate liberos retinere satius esse credo, quàm metu. Aliquando pro non permittere, vt quicquam pereat, vel consumatur, hoc est, pro cōseruare, ponitur, κρατεῖν. Sall. Nam imperium his artibus retinetur. id est, conseruatur. Ponitur aliquando pro tenere. Cic. 6. Ver. Sagittę pendebant ab humero, sinistra manu arcum retinebat. Retinere officiū, est in officio manere. Cicero pro Cluen. Neque in omnibus officiis retinendis diligentior esse quisquam potest. Aliquando retinere, est retrahere aliquem ne cadat. Terentius in Heaut. Ah retine me, obsecro.

Retiolum, idem quod reticulum, scilicet tegmen capitis. κεφαλοδέσμιον.

Retorqueo, es. retrò iacio vel remitto. ἀντιστρέφω. widerumb worffen) wederom worpen, wederom slaen) reiecter, refrapper.) Cic. in Cat. Maio. Quò quidē me proficiscentem haud sanè quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorserit.

Retorrescere, idem est quod retorridum fieri. ἀναξηραίνεσθαι, κατακαρφύνεσθαι. Colu. lib. 3. cap. 3. Deinde sata nō ita enutriunt, vt antē conualescāt ac prosiliant, quàm retorrescant.

Retorridus, da. dum. quod intempestiuè amissis viribus, à sole torretur, κατασκληκώς. Columel. lib. 3. Si in olea vnus ramus aliquandò cæteris lætior est, nisi eum recideris, arbor tota fiet retorrida. Hinc retorridè, aduerbium. Plin. lib. 17. cap. 5. Terram amaram demonstrant atræ herbæ, trigidam autem retorridè nata.

Retracto, as. (ἀνατίθεμαι, μετατίθεμαι, μεταχειρίζομαι, ἀναβάλλομαι, παλινῳδεῖν) à retraho, quod significat reprobo, reuocōve: vnde liber Retractationum, quem pater meus August. edidit, rectè appellatus est, in quo quæ minus doctè alibi tractauerat, retractauit. id est, reuocauit. Aliquando retractare, est retrò trahere, reiicere, ἐς τοπίσω ἕλκειν. Verg. li. 10. Æne. Semianimesq; micant digiti, ferrumq; retractant. Colu. lib. 4. ca. 16. Hæc eorumq; finis lia post putationem retractāda sunt. id est, retrò trahenda & remouenda. Aliquando est, vt ait Festus, rursum tractare, refricare, iterū commemorare. Cic. ad Att. lib. 8. Sed omittamus hæc, augemus dolorem retractādo. Retractatum opus, dicitur emendatum lituris plenum, limatum, politum. Cic. ad Att. li. 16. Sed tamen idem σύνταγμα misi ad te retractatius, &c. Hinc retractatio, verbale, actus ipse retractandi, hoc est, opinio reuocandi. Cic. ad Att. li. 2. Conficies igitur, & quidem sine vlla dubitatione aut retractatione.

Retribuo, recompenso, quasi retrò tribuo, remunero. ἀνταποδίδωμι. vergeldē) rendre) Cic. pro Q. Rosc. Com. Nō mihi detraham, cùm illis exactæ ætatis seuerissime fructū quem meruerunt, retribuam.

Retricam, aquam Veteres appellarunt, qua horti irrigantur, authore Festo.

Retrimētum, (ἀμόργη) à retero, is. videtur esse sicut detrimentum à detero. Varro: Amurca cum ex olea est expressa, qui est humor aquatilis, ac retrimentū conditum in vas fictile. Retrimentum, etiā excrementū feculentiæ, & stercus. Macr. li. 7. In ventre fit prima digestio, cuius fex retrimenta sunt

sunt, quæ per intestina inferiora orificio truden te labuntur. Idē: Aridiora retrimenta in aluū con uenire refert, humidiora in vesicam trahi, Intelli gens stercora & vrinam. Hæc recrementa à Cel so & Gellio vocantur.

Retrocedo, (ἀναποδίζω, ἀναχάζω. & εἶμι) vide in Cedo.

Retrorsus, vel retrorsum, retrò versum, εἰς τοὐπίσω. hindersich) achterwarts.) Horat. Retrorsum vela iterare cursus. Plin. lib 6. cap. 15. Ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem produntur ducenta viginti milia. Hinc

Retrorsus, a. um. ὀπίσθιος. Apul. li. 2. de Asin. Deni que sæpe retrorsa respiciens substitit, id est, reflexa, obliquata, retrò conuersa.

Retrudo, is. (ἀνωθέω) penultima prod. retro trudo. Plaut. in Epid. Cœpi rursum vorsum ad illa pau xillatim accedere, quasi retruderet hominum me vis inuitum.

Retundo ἀμβλύνω. vide in dictione Tundo.

Reualesco, is. ad sanitatem redigor. (ῥαΐζω, ἀναρρώννυμαι. widerumb gesont worden) recouurer sante.) Gell. lib. 16. ca. 13. Quod in eorū finibus sub ipso oppido ex capitali morbo reualuisset.

Reuello, is (ἀνασπῶ) vide in dictione Vello.

Reuelo, as. (ἀποφαίνω, ἀνακαλύπτω, ἀναδείκνυμι) offenba ren, ontdecken) reueler.) pen prod. contrariū est suo simplici velo, quod tego significat.

Reuenio, is. pe. cor. retrò venio, reuertor. ἐπανήκω. widerūb kommē) wederō komē) reuenir.) Plaut. Amph. Victis hostib. legiones reueniūt domum.

Reuereor, à vereor fit, & significat honoro, ἐντρέπομαι, αἰδοῦμαι. furchten, oder entsetzē) vreesen, ont sien) craindre & auoir reuerence.) Terent. in He cyr. Sed nunc aduentū ambas Pamphile scio reue rituras. A quo reuerentia, (αἰδώς) quam tam in verbis, quàm in factis alicui exhibemus. Plin. in Pan. Et qui terror valuisset efficere, quod reueren tia tui effecit? Vnde aliquā rem turpē nominaturi dicere solemus, Salua reuerentia, saluo honore, re uerentia sit auribus vestris, honor sit audientium auribus. Item reuerendus, dignus reuerentia. αἰδέσιμος. Reuerens, qui defert, siue dat honorē. Pli. Epist. 307. Probum, industriū, atq; inter ista reue rentissimū mei. Reuerenter, cū reuerentia, siue ho norificē, τιμητικῶς Plin Epi. 151. Idem quam reuerē ter, quàm fideliter amicos colat multorū supre mis iudicijs, &c. Ponitur præterea reuereor ali quando pro timere, reuereri. Teren. in Phor. Agē, mitto imperiū, non simultatē meam reuereri? sal tem non pudere? Inseruire reuerētiæ alicuius, est illi deferre honorem. Dicimus quoq; debere re uerentiam alicui, testis Quint. lib. 11. ca. 1. & præ stare reuerentiam. Plin. Epist. 8. lib. 3.

Reuertor, deponens, & reuerto, redeo, quasi retrò verto, ἀναστρέφω, εἶμι, ἐπαναστρέφω, ἐπανακάμπτω. widerumb kommen) wederō keeren) retourner, reuenir.) Cic. App. Conscendens iam nauē Ephe so Laodiceam iam reuerti. Et libr. 2. Offi. Factus est alter eius fiendi vas, vt si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi. Plaut. in Aul. Iam ad te re uertor. Aliquādo reuerti ponitur simpliciter pro venire, diuertere. Idem de Fato: Ad Chrysippi la queos reuertamur, cum nihil de Chrysippo antea dixisset. Sciendum apud Ciceronem sæpe inueni ri reuerto actiuē, sed vix aliter quàm in præteri to, aut in temporibus ab eo formatis.

Reuinco, conuinco, confuto. Cicero pro Arch. Nunquam enim hic neq; suo neq; amicorum iu dicio conuincetur.

Reuiso, is. redeo vt videam. ἀντεπισκέπτομαι. widers umb gehen zū sehen) wederō gaen om te sien) re tourner veoir.) Teren. in And. Reuiso quid agāt, aut quid captent cōsilij. Plau. in Tru. Num quid nam me vis aliud? P. Vt quando ociū tibi sit, me reuisas. id est, ad videndū me reuenias. Dicimus reuiso ad aliquem. Gell. lib. 13. cap. 29. Cum vale bo ab oculis, reuise ad me.

Reuiresco, iterum viresco. Et per translationē poni tur pro reuiuisco, renouor, renascor. Cic. Att. li. 15. Ille enim nunquàm reuiruisset, nos timor, &c.

Reuiuisco, is. reuixi. rursum viuus fio. ἀναβιῶ, ἀναβιώσκομαι. widerumb lebendig werden) wederō leuende worden) reuiure, recouurer la vie.) Cic. 4. de Fin. Quid si reuiuiscant Platonici illi, & des inceps illi qui, &c. Ponitur aliquando reuiuiscere pro renasci, & ad pristinum statum redire. Cice ro in Philipp. Senatus ad authoritatis pristinæ spem reuiuiscit. Cicero de Arusp. Resp. reuiuisce re posuit pro respirare à metu cædis, emergere à fluctibus seruitutis.

Reuoco, as. pen. cor. retrò voco, rursus voco. ἀνακαλέομαι, ἀναποδίζω. widerūb rūffen) wederō roepē) rappeler.) Teren. in Phor. Reuocemus hominem. Reuocare pedem, dicimus non modo de anima libus, sed etiam de fluminibus. Verg. Cunctatur, & armis Rauca sonās, reuocatq; pedē. se reculer. Sallust. Sæpius vindicatum est in eos, qui contra imperium in hostem pugnauerant, quiq; tardius reuocati prælio excesserant, quàm qui signa reli querant, aut pulsi loco cedere ausi erant. id est, re trò vocati. Plaut. in Curc. Postquàm hæc mihi narrauit, abij ab illo, reuocat me illico. id est, vt redeā vocat. Ponitur aliquādo pro retraho. Cic. 2. de Leg. Quàm multos diuini supplicij metus à scelere reuocauit. Ponitur aliquando pro reduce re. Cic. pro Cluent. Tribunus plebis populo cōci tato rē penè ad manus reuocasset. Aliquādo pro instaurare. Suet. in Clau. Nero. Reuocauit & præ mia coronarum, quæ vnquam sibi in certamini bus ciuitates detulissent. Reuocare se, est quod Barbari dicunt, dedicere se. se desdire. Cic. 4. Aca. Dubitant, hæsitant, reuocant se interdū, his q;. &c. Reuocare ad vitam, resuscitare. Cicero Att. li. 7. C. Cassium tribunum plebis Philotimi literæ ad vitam reuocarunt. Aliquando reuocare, significat per vices mutuò vocare. Varro: Quod nobis ministrare pueri dieb. festis cicer vicide, qui nos prouocare cum audeant, nos illos reuocare time mus. Huius compositum est adreuoco. Cic. lib. 1. Offic. Danda igitur opera est, vt si etiam aberra re ad alia cœperit, adreuocetur oratio.

Reuolo, as. pen. cor. retrò volo. κατίπλομαι, ἀναπέτομαι. widerumb fliegen) wederom vliegen) reuoler.) Cic. lib. 3. de Nat Deor. Eæq; grues, in tergo præuolantiû colla, & capita reponunt, quod quia ipse dux facere non potest, quia non habet vnde nitatur, reuolat, vt ipse quoq; quiescat: in eius locum succedit ex ijs qui assequitur, eaq; vicissitudo in omni cursu conseruatur.

Reus, dicitur quicunq; in litem adducitur, etiam si nihil admiserit, id est, cõtra quem quispiam agit. ὁ φεύγων, ὁ διωκόμενος. Cic. lib. 2. de Orat. Reos appello non modò eos qui arguûtur, sed omnes de quorû re disceptatur. Vnde à re dicitur reus, quod rei alicui obnoxius sit: vel à re quã promisit. Reû fieri (vt Ascon. inquit) nihil aliud est, nisi apud prętorẽ legibus interrogari, εἰς ἀγῶνα, εἰς κίνδυνον καθίστασθαι. Cum enim in ius ventû esset, dicebat apud prætorẽ accusator reo: Aio te, verbi gratia, Siculos spoliasse. Si tacuisset, lis ei æstimabaẽ, vt victo: si negasset, petebat à magistratu dies accusator inquirendorû criminum, & instruebat ur accusatio. Bud. Reus agitur, qui accusatur. ἐνάγεται. Reus peragitur, qui damnatur, καταδικάζεται, αἱρεῖται. Plin. Iunior: Dum ille peragitur reus, sedemus. Iurisconsultus: Peregisse reum non alias quis videtur, nisi condemnauerit. Reus stipulando, qui stipulatur. Reus voti, inquit Macrobius, qui suscepto voto se numinibus obligat, ὁ ἐνεχόμενος. Reus promittendo dicitur, qui suo nomine quid pro altero promittit.

Rex, vt philosophus Speusip. ait, imperãs est secundum leges subiectis, irreprehensibilis, ciuilis ordinis institutor, βασιλεύς. eyn kunig) een koninck) roy.) Vnde reges dicûtur, qui regna possident. Regna verò vocantur integrę regiones, quæ ab vno rege possidentur: vt Gallia regnû est: & qui Galliam possidet, rex Galliæ dicitur. Sic enim olim distinctus erat orbis terrarû, vt singulæ ferè regiones regna dicerẽtur, & reges proprios haberẽt, à quibus ipsæ regiones appellatæ, quos ad fastigiû maiestatis, nõ ambitio popularis, sed virtus & spectata inter bonos moderatio prouehebat. Dici tamen reges possunt etiâ si vnius tantû vrbis imperiû habeant. Sic principio reges Romanorû dicti sunt, qbus imperiû vrbis permittebatur. Hinc interrex, qui post prioris decessum interea regis locû tenet, donec nouus præficiatur. μεσοβασιλεύς. Aliquãdo exponitur pro domino, quamuis etiã per tyrannidẽ occupauerit imperiû. Aliquando pro potentiore, & eo, quem nobis veluti in patronum eligimus, quẽ sequamur. Mart. Qui rex est, regem maxime non habeat. Colu. An honestius mercenarij salutatoris mendacissimû aucupiû circumuolitantis limina potentiorû, somnumq; regis sui rumoribus aucupantis. Neq; enim quid agatur intus, respondere dignantur serui. Aliquando pro diuite. Horat. Siue reges, siue inopes erimus coloni. Terent. in Phor. Regẽ me esse oportuit. Reges ærarij, q præsunt ærario. Cic. de Leg. Agra. Nihil aliud actum, nisi vti decem reges ærarij, vectigalium prouinciarum omnium, &c.

RHa, (ῥᾶ) fluuius, à quo nomen medicamento notabili (vt Ammianus inquit) quod rheon, (ῥῆον) seu Rhabarbarum atq; Ponticum vocatur.

Rhacoma, herba, de qua Plin. lib. 27. cap. 12.

Rhadamanthus, (ῥαδάμανθυς) Iouis ex Europa filius, & rex Lyciæ, qui quòd seuerus fuerit, & iustitiæ executor, fingitur à poëtis apud inferos nocentû explorare culpas. De quo Verg. lib. 6. Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna, Castigatq; auditq; dolos, subigitq; fateri, Quæ quis apud superos furto lætatus inani, Distulit inferam commissa piacula mortem.

Rhagades, (ῥαγάδες) & Rhagadia neutri generis, vocantur scissuræ, quæ in sede & pedibus proueniunt. Dictæ rhagades, à verbo Græco ῥήγνυμι, quod significat abrũpo. De hoc in dictione Condylamata. significat & Comedo.

Rhagæ, arum. (ῥάγα) nomen ciuitatis Medorum, ab auulsione terræmotus.

Rhagion, (ῥάγιον) significat apud Græcos acinum paruum. Est & aranei genus acino nigro similis, de quo Plin. lib. 29. cap. 4.

Rhagoides, tunicula oculi inferior, vt ait Celsus lib. 7. de natura oculorum loquens.

Rhamnetes, (ῥαμνήτης) nomen proprium viri.

Rhamnusia, (ῥαμνουσία) indignationis Dea, quam Græci νέμεσιν vocant. Nam cû Narcissus formæ bonitate abuteretur superbiꝰ, rectè fingitur eius modi Dea aduersus eum indignata. Illos punire solet, qui præsentibus bonis sint indigni. Nemesis, inquam, indignationẽ significat, cuius simulachrum pulcherrimû Rhamnû colebatur. Quod quidã marmoreû tradût, à Phidia, vlnarû in altitudine decẽ factû. De hac Ouid. libr. 5. De Trist. Exiet ad dignas vltrix Rhamnusia pœnas.

R hamnus cum h (ῥαμνοῦς) genitiuû facit Rhãnuntis, sicut Amathus Amathuntis, Trapezus Trapezuntis, est Atticæ regionis pagus, ex quo formatur Rhamnusius, a. um. (ῥαμνούσιος) quod est ex Rhamnunte. Terẽ. in And. Hoc certè scio, Rhamnusium se aiebat. Vnde Rhamnusia Dea. Ramnus verò genitiuo ramni sine h, genus sentium asperrimum, aculeis & flore gratissimum. Gallicè, vng groisilier, de quo Plin. lib. 14. ca. 14.

Rhampsinitus, (ῥαμψίνιτος) nomen propriû regis Ægypti, vt Herodotus lib. 2. Hist. refert.

Rhaphanosagria, herba, de qua Plin. lib. 26. ca. 8.

Raphius, animal, de quo Plin. lib. 8. cap. 19.

Rhea, (ῥέα) Cœli & Terræ filia, quæ alio nomine Cybele, (κυβέλη) dicitur.

Rhea Syluia, (ῥέα σιλβία) filia fuit Numitoris, Remi & Romuli mater.

Rhebanus, (ῥήβας) fluuius in faucibus Bosphori Thracij, vt Plin. lib. 6. ca. 1. testatur.

Rheda, vocabulû Gallicû, vt inquit Quintil. & significat carrucã, (ζεῦγος, ἁμάξιον). Est aût genus leuiculi currus, in quo gestabantur nobiliores in villas suas, cuiusmodi sunt, quos Itali cochos vocant. Cic. Att. lib. 5. Hanc epistolam dictaui sedẽs in rheda, cum in castra proficiscerer. Vnde à Cicerone

tone rhedarius,(ῥεδαλάτης)dictus est auriga,res ctorq; ipsius rhedæ.Cic.pro Milone, Aduersi rhe darium occidunt. Est & rhedarius adiectiuū, vt mulus, qui rhedam ducit.Varr.3.de re Ru.ca.17. Celerius voluntate Hortensii ex equili educeres rhedarios,vt tibi haberes mulos, quàm è piscina barbatum mullum.Inde epirhedium.

Rhegyum,(ῥήγιον)oppidū situm in margine Italię, cui Græci nomē dedêre à fractura.Hic enim Sici lia auulsa,abruptaq; est ab Italia.Trogus,Quos niā,inquit,Græcè abrupta hoc nomine pronun ciantur,Græci à dehiscendi argumēto nomē de dêre.Olim Rhegynæ ciuitatis ingēs fuit potētia, ob eam caussam nomen ciuitati factū esse autu mant,quasi regia vrbs foret.Vnde & Strabo scri bit quosdā existimasse à quodā rege dici potuis se. sicq; absq; aspiratione scribendū esset.Ab hoc Rhegyo dicti sunt , (ῥηγῖνοι) Rhegyni. Est aliud Regium Cisalpinæ Galliæ oppidum, non longè à Parma & Mutina,à Lepido instauratū,quod & Regiū Lepidi pro differētia alterius dicit,à quo Regienses. sed melius dicit Regiū Lōgobardiæ.

Rhemi, (ῥῆμοι) populi Galliæ, vnde preciosissimū telæ genus Rhemense, communicata alijs quoq; Galliarum populis textrini gloria.

Rhenones,(ῥήνωνες,δίφθεραι) vestes pelliceæ,præci puè ferinæ , ad vsum humanum redactæ : dictæ quòd calidos teneant renes,siue quòd ῥηνὸς pellis dicitur, quòd Rhenani populi hisce peculiariter vtebantur. Cæsar Com.6.scribit Germanos vti paruis rhenonum tegmentis.

Rhenus,(ῥῆνος)& Rhenū,vtroq; modo dicitur pro fluuio Galliæ,qui de iugo Rheticarū Alpiū vsq; in Oceani profunda cursum suū derigit,Roma nis memorādus aduersum feras gētes murus im perij. Verg. Rhenusq; bicornis. Horat.Aut flumē Rhenum,aut pluuius describitur arcus.

Rheon,(ῥῆον) idem quod rhabarbarum, quòd vul gò rheubarbarum dicitur.

Rhesus,(ῥῆσος) rex Thraciæ,quem Homerus scribit cum equis albis in auxiliū Troianorū venisse,& à Diomede interfectum.Quo nomine etiam di ctus est quidam Troianus fluuius.

Rheti,(ῥαιτοὶ)populi à Tuscis cōditi,qui duce Rhe to,à Gallis pulsi,Alpes occupauerūt,&à nomine ducis Rheti condiderūt Rhetiā.Hinc Rheticę vi tes,& Rheticū vinū, quod inter generosa Italiæ vina numeratur. Quod,vt Strabo lib 4.scribit, in montanis Rhetorū radicibus nascitur, qui po puli Veronam Comumq; vsq; peruenerunt.

Rhetia,(ῥαιτία) regio Europæ est,quæ (vt libro.2. Ptol. refert) ab Occasu limites habet montem Adulam , & fontes Danubij & Rheni: ab Ortu Lycium fluuium, qui in Danubium exit,& Rhe tiam à Vindelicia diuidit: à Septentrione Danu bium, à Meridie Alpibus terminatur supra Gal liam Cisalpinam. Post Rhetiam,versus Orientē sequitur Vindelicia, cui Noricum adhæret, Eno tantum fluuio disiuncta. Quidam eam Bauariam appellant.

Rhetor, (ῥήτωρ) Latinè Orator, quanquam diffe rant, quòd Orator sit, qui in iudicijs & concio nibus causas agit: Rhetor,qui Rhetoricon profi tetur. Declamator,qui aut docendi alios,aut exs ercendi se gratia fictam causam agit, vt in veris postea causis possit orare.Aliquando tamen rhes tor ponitur pro Oratore.

Rhetorica,cæ.siue rhetorice,ces.(ῥητορικὴ) ipsa res ēt dicēdi ars siue exercitatio. Cic.de Fin.Rheto ricam palmæ,dialecticam pugno similem esse.Di cimus etiam rhetorica,orum. Cic.de Fato,Mihi rhetorica vestra satis nota sunt.

Rhetorieor,aris.rhetorum more loquor,ῥητορεύω. Hierony.contra Helui. Rhetoricati sumus, & in morem declamatorum paululum lusimus.

Rhetoricus,(ῥητορικὸς)adiectiuum,quod ad rheto ricen pertinet.Cic.de Orat. Rhetorici quidam li bri,quos tu agrestes vocas.Hinc rhetoricè aduer bium.Cic.de Claris Orat.Hanc enim mortē rhe toricè, & tragicè ornare potuerunt.

Rhetorisso,as.(ῥητορίζω)rhetoricè loquor.Nonius.

Rhetus,(ῥοῖτος)gigas,quem Dionysius in leonem conuersus occidit.

Rheuma,atis. (ῥεῦμα) seu Rheumatismus, (ῥευμα τισμὸς) Latinè eruptio , siue fluxus dicitur, à ῥέω fluo. Plin.lib.22.ca.18.Decoquuntq; in cibo con tra fluxiones,quas Græci Rheumatismos vocāt. Hinc fit rheumaticus adiectiuū, q rheumate siue fluxione laborat.Plin.li.29.ca.6.Aut tritas clyste ribus infundenda orthopnoicis aut rheumaticis.

Rhibis,fruticis genus, quod & Sisamon , σίσαμον appellant . folio vitium, caule ferulaceo,semine ad similitudinem ricini.

Rhinoceron,ontis. & Rhinoceros,otis.(ῥινόκερως) animal quadrupes,habens in nare vnum cornu, vt ait Plin.lib.8.ca.20.genitus hostis elephanto, cornu ad saxa limata præparat se pugnæ,in dimi catione aluum maxime petēs, quam scit suis icti bus peruiā esse. Solinus dicit repandū esse,id est, recuruum eius cornu,& attritū cautibus in mu cronem excitare,pugnare cum elephantibus,lon gitudine parem, breuiorem cruribus. Pausanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterū insigni magnitudine de naribus extans, alterum. quod supernè erumpit,exiguum quidem,sed vali dissimum.Festus,Rhinocerota quidā putant esse bouem Ægyptiū.Hinc sagacem & prudentē virū, nasum rhinocerotis habere dicimus.Mart.Iuue nesq; senesq; Et pueri nasum rhinocerotis habēt. Compositum nomen à ῥὶν, ῥινὸς, quod nasum si gnificat,& κέρας cornu. Ponitur & pro quodam vase, oleum guttatim fundente, lauantibus se in balneis. Martialis,Gestauit fronte modò me iu uencus,Rhinocerонta Me putabis pleno gutto. A rhinoceron fit adiectiuū rhinocerontius,a.um vt Cornua rhinocerontia.

Rhinoclisia,genus herbæ,de qua Plin.lib.27.ca.8.

Ripheus,(ῥιφεὺς)vnus ex Centauris,Ixionis & Nu bis filius . Fuit & vir Troianus,de quo meminit Vergil.libro.2.Æneidos.

Rhizias , (ῥιζίας) succus est è radice laserpicij profluens.

Rhodanus,pen.cor.(ῥοδανὸς) fluuius Galliæ,à Rhodа Rhodiorũ oppido, vt ait Plin.lib.3.ca.4.Hieron.in Com.Epi.ad Galat. Rhodom Rhodiorũ coloni locauerũt, vnde amnis Rhodanus nomẽ accepit. Adeò magni cursus est, vt vix aduersa possit nauigari aqua. Ferunt hunc amnem ex Alpibus oriri, quæ Italiam à Gallia diuidunt, non longè à fontibus Rheni & Danubij. Fertur per Lemanum lacum,& versus Occidentem,per Galliam fluens, Ararim suscipit. Inde ad Meridiem cõuersus,& Isaram Druentiamq́; suscipiens,apud Heracleam vno ostio, & paulò vlterius duobus alijs in mare Tyrrhenum irrumpit.

Rhodia,(ῥοδία) Nymphæ nomen,à fluendo.Est & species vitis, de qua Verg.Libr.2.Georg.Transierim Rhodia.

Rhodinum oleũ,(ῥόδινον ἔλαιον) è rosis,quod rosaceum nostri nuncupauerũt. Est enim Rhodinus, adiectiuũ à rhodos,qđ Latinè rosam significat.

Rhodinum vnguentum, (ῥόδινον μύρον) quod fit oleo rosaceo.

Rhodites,(ῥοδίτης) gemma à rosa vocata.

Rhododaphne,(ῥοδοδάφνη) rosa laurea.

Rhododendrus(ῥοδόδενδρος) frutex,quẽ & Rhododaphnẽ nominant,folio similis amygdalæ,sed maiori pinguiorię; semine patenti,ῥόδον καὶ δένδρον,id est,rosa & arbor.Plin.lib.16.ca.21.Diosc. lib.4.ca.85.Plinius quoq; lib.24.ca.11.

Rhodogune,(ῥοδογύνη) fuit filia Darij, quæ post mortem viri,nutricem,quæ illi secundas nuptias suadebat,occidit.

Rhodonia, (ῥοδωνιά) rosarium, id est,locus rosis consitus,Rosetum idem.

Rhodope,(ῥοδόπη) mons Thraciæ, à Rhodope Thracũ regina ibi sepulta.Vel à Rhodope Strymonis amnis filia,ex qua Neptun⁹ Athon gigantem genuit, qui & ipse monti nomen dedit. Sed Ouidius ipsam Rhodopen conuersam tradidit, quòd Deos aspernaretur.Est & Rhodope Ioniæ ciuitas,cuius prima corripitur.Ouid.Qua patet vmbrosum Rhodope glacialis ad Æmũ.At Rhodope, pro nomine proprio meretricis Thraciæ (quam Plin. lib.36.scribit fecisse quæstu suo pyramidem laudatissimam, & cõseruam fuisse Æsopi fabularum philosophi) primã prod. Hanc etiam Rhodopin declinationis tertiæ vocant,vt nominatiuus sit Rhodopis,idis. A Rhodope fit adiectiuum,Rhodopeius,a.um. ῥοδοπήϊος,ῥοδοπηΐς.

Rhodophone, (ῥοδοφώνη) Syria dicta est in ea parte,qua transit Taurum montem.

Rhodora,(ῥοδώρα) herba quæ caulem habet virgæ ficulneæ modo geniculatum,folio vrticæ, in medio exalbida,eadem procedente tempore tota rubentia,florem argenteum ad similitudinem rosæ.Plin.lib.24.cap.19.

Rhodos, (ῥόδον) Latinè rosa. Inde Cynorhodos, & Rhododaphne.Et Rhodos nomẽ vrbis(vt inquit Strabo li.12.ca.14.(ῥόδος) super Orientali promontoria sita, dicta quòd capulo rosæ illic inuento sit ædificata.Ea portubus olim & vijs,& mœnibus,& reliquis ornamentis tantopere cæteras superauit,vt nulla putaretur æqualis. legum præstatia,& naualis rei perita adeò valuit,vt annis multis maris imperio potiretur, & piratarũ latrocinia sustulerit. Quo etiã nomine dicta est insula,in qua ea vrbs est,quã Plinius Lyciæ & primã Cycladũ scribit esse venientibus ab Oriente. Hæc insula noningentorũ ac viginti stadiorum ambitu patet,inter Asiaticas insulas tertia. Nam Lesbus & Cyprus maiores habẽtur.Prius Ophiusa dicta est,deinde Stadia,postea Telchin, eo ꝙ Telchines insulã incolerẽt, quos nõnulli malesicos,alij eximios artifices fuisse tradũt,qui æris & ferri fabricã inuenisse dicũtur.Sunt qui hãc insulam Carpathio mari assignant, vt ex Luciliano versu intelligi licet, Rhodus Carpathiũ in pelagus se inclinat apertum. Soli sacra est,qui puellæ nomine Rhodiæ amore captus est,Rhodũ ab ea nominauit. vt Diod.lib.6.refert.Nam & Solinus author est,nunq̃ ita cœlũ nubilum est,vt in Sole Rhodos non sit. Aurum Rhodi pluisse ob felicitatem insulæ cecinit Pindarus,vbi studia liberalium artiũ & inprimis oratoriæ facultatis floruerunt.In ea fuit admirandæ magnitudinis colossus,à quo postea Rhodij appellati sunt Colossenses,ad quos Apostolus epistolã scripsit.In ea etiã vrbs opulentissima Lyndus, ex qua Cares statuarius q colossum extruxit.A Rhodus fiũt adiectiua,Rhodius(ῥόδιος) & Rhodiẽsis,& Rhodiacus.

Rhœtus,(ῥοῖτος) cum œ diphth.mons Troiæ,in quo Aiax Telamonius sepultus traditur.

Rhoicæ,(ῥοϊκαί) mulieres,quarum vuluæ rheumatismo, id est,fluxionibus laborant.

Rhoiton,(ῥοΐτης) Græcis dicitur vinũ,quod è granis malorum Punicorum exprimitur.

Rhombus,(ῥόμβος) Græca vox est,significatq́; figuram quadratã, solidam,cuius latera omnia sunt æqualia,anguli verò obliqui,tetrapleuros,id est, quatuor laterũ. Hic si in terrã iaciatur, voluitur ad similitudinem fere cylindri.Vtebantur eo maleficæ mulieres ad deducendã Lunam,tortis filis confecto.Ouidius:Quid torto concita rhombo Licia? Martialis,Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo. Propert. Deficiunt magico torti sub carmine rhombi. vnc lozenge. Est & rhombus piscis genus.Iuuenalis,Incidit Hadriaci spacium admirabile rhombi Ante domum Veneris. Item rhombus est torques,siue machinula illa quam vertendo mulieres tramam ad lanicium nent.

Rhomphea,(ῥομφαία) genus gladij.Valerius Flaccus libro sexto: Æquaq́;,nec ferro breuior, nec rhomphea ligno.

Rhonchus,chi.m.g.stertentis sonus,nomẽ fictitiũ. Mart.li.1.Maiores nusq̃ rhonchi,&c.Hinc rhoncisso,as.sterto.Plau.Cyathissat,dum cœnat:dum dormit, rhonchissat. Et rhonchissonus, adiect. qui sonat rhonchos,& derisor est. Sidonius,Nec nos rhonchisonos rhinocerote notat.

Rhodapion,herba,quam & λευκοπέταλον vocant, de qua superius.

Rhopalon,(ῥόπαλον) herba,quæ Nymphea,& hera

raclæon, de quibus superius.

Rhoxia,(ῥοξονανία) regio Septentrionalis, quam Poloni & Sarmatæ suam esse dicunt.

Rhoxolani, populi Scythici vltra Danubiū, quos quidam Rhutenos esse putant.

Rhus, fruticis genus, de quo Plin. lib. 24. ca. 11. Officinæ Gallicæ, vulgò appellant Sumach.

Rhuteni,(ῥουτανοὶ) populi Galliæ Aquitaniæ (vt inquit Plin.) contermini Narbonensi prouinciæ. de quibus Lucanus libro. 1. Soluuntur flaui longa statione Rhuteni.

Rhymnus, (ῥύμνος) fluuius, à quo populi, & montes Rhymnici dicti sunt.

Rhyndacus, (ῥύνδακος.) penult. corr. fluuius, qui in pontum euoluitur. Hinc Rhyndacius, a. um. (ῥυνδακηνός.)

Rhynton, (ῥίντων) Tarentinus nugator vilissimus, in agendis præcipuè fabulis: à quo Rhyntonicæ fabulæ dictæ sunt. Ad quem alludunt tam Varro quàm Columella, apud quos modò mython, modò rynthon legitur.

Rhyparographus, (ῥυπαρογράφος) sordidarum rerum humiliumq; pictor. Sic enim cognominatus fuit Pyreicus pictor, excellēs quidem sed qui tonstrinas ac sutrinas, asellos, opsonia, aliaq; huiusmodi humilia secutus est, nam (ῥύπαρον) Græci sordidum dicunt.

Rhytion,(ῥυτὸν) vasis genus, Lunari specie. Marti. In Rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

Rhythmus, (ῥυθμὸς) Latinè numerus, harmonia. Quint. lib. 9. de Instit. Sunt numeri rhythmi, qui neq; finem habent certū, nec vllam in cōtextu varietatē, sed qua cœperūt sublatione, ad positionē vsq; decurrunt. Diomedes, Rhythmus est versus imago modulata, seruans numerum syllabarum, positionem sæpe sublationemq; cōtinēs. Differt à metro, quia temporū, syllabarum, pedumq; congruentia in infinitum multiplicatur ac profluit. Hinc Rhythmicus, adiect. musicus, dicitur qui numeros in cātu vel prolatione, aut sono obseruat. Cice. 3. De Orat. Nec sunt hæc rhythmicorum ac musicorum acerrima norma dirigenda.

R ANTE I.

Rica,(μίτρα) quadratum vestimentum, simbriatum & purpureū, quo pro palliolo seu vitta vtebantur Flaminicæ. Alij dicunt, quòd ex lana fiat succida alba, quod conficiūt virgines ingenuæ patrimæ, matrimæ, ciues, & inficiūt cæruleo colore. hæc Festus. Plaut. in Epid. Supparū aut subminiam, ricam, basilicum aut exoticum. Nonius, Rica est, quod nunc sudarium dicimus. Est & veli genus, quo mulieres capita tegunt. Dictum à ritu (vt Varro author est) quòd Romano ritu sacrificia fœminæ cum faciunt, capita tegūt. Huius diminutiuum est Ricula, quod pro sudario ponitur, apud Festum. Ricæ quoque & Riculæ vocantur parua recinia, vt palliola ad vsum capitis facta cranij. At rectè appellātur vestimenta virilia, quæ patres liberis suis conficienda curant, honoris causa: ita vsurpata, quòd à stantibus & in altum texantur.

Ricinus & Ricinum,(τρίβωνιον) dicitur à reijciendo, vestis antiquissima quadrata (vt inquit Var.) cuius mediā partē retrorsum iaciebant, vnde Riciniati mimi. Seruius in Com. lib. 1. Æne. Ricinus dicitur ab eo quòd post tergū reijcitur. Festus, Ricinum est omne vestimentū quadratū. Idem etiā hi qui 12. tabulas interpretati sunt, esse dixerunt, Qua toga mulieres vtebātur prætexta clauo purpureo. Est & ricinus genus cucumeris,(κίκι, κρότων) & vermis canes acrius atque boues infestans (κυνοραιστής) Varro 2. de re Rust. cap. 9. Quidam nucibus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quòd ricini soleant (si hoc vnguine non sis vsus) eas exulcerare. Ab huius animalis similitudine ricinus dicitur frutex, aut herba instar arboris,(κρότων) grana ferens ricinis animalibus similia, quam Dioscorides arborosum fruticem vocat, similem ficui, sed minorē, folia habentem similia platano, sed maiora, lenia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum ricininum.

Rictus, us. (ῥύγχος, γνάθος, σίαγος) non solum hiatum significat, vnde verba excūt, sed pars illa circa ipsum hiatum, quæ in homine ridēte, vel alio modo os torquente, lineis quibusdā terminatur, vt maximè sunt labia. Budæus, Rictus, est oris distentio, qualis esse solet in ridentibus. Marti. li. 3. Cum cōparata rictibus tuis ora, Niliacus habeat crocodilus angusta. Contrahere rictum, eorū est, qui mœsti, aut meditabundi sunt, ἀσύνος διακεῖσθαι. Putatur & rictus esse figura in ore ad tempus aliquo modo contracta, vel producta, vel inuersa, vel extensa, quæ paulò post reditura sit in naturalem formā. Est & cōmunis tam belluis, quàm hominibus. Diducere rictū, est ad hilaritatē impellere. Horat. Ergo non satius est risu diducere rictum. Aliquando diducere rictū, est os aperire. Iuuen. Ipse ad conspectū cœnæ diducere rictum Contentus. Ponitur aliquando rictus pro mina ei habitu oris. Cic. in Ver. act. 6. de Herculis statua, Vsq; eò iudices, vt rictus eius, ac mentū paulò sit atrocius. Dicimus & rictum neutri generis. Lucret. lib. 5. Irritata canum cum primū magna Molossūm Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes. Aliquando accipitur pro rostro. Vnde nonnulli à Græcis deductum volunt, apud quos ῥύγχος rostrum dicitur.

Rideo, des, risi, risum. (γελάω, μειδιάω) la.hē) rire.) sine casu constituitur secundū consuetudinē. Gel. li. 1. Rex quasi anus ætate desiperet, risit. Aliquādo significat lætum esse. Verg. Mixtaq; ridenti colocasia fundet achanto. Cum autem accusatiuū habet, significat derideo. Plaut. in Stich. Æ castor risi te hodie multum. Hinc ridibundus, adiectiuū. Plaut. in Epid. Illam ridibundam atque hilarem huc adduxit simul. Huius composita sunt, arrideo, quod est in alicuius gratiam placidè rideo, (προσγελάω) applaudo, & lætitiam animi ridens do ostendo. Ouidius, Arrisit paries adueniente Dea. Terentius, Arridens omnibus. Arridere res dicitur, quod placet. Cicero Attico, Inhibere illud tuum, quod valde mihi arriserat, vehemēter dis

displicet. Corrideo, simul rideo. Derideo, (καταγελάω) deludo, contemno, & cum irrisione ac cõtemptu rideo. Plautus in Aulul. Neq; ædepol ego te derisum venio, neque derideo, neq; dignum arbitror. Irrideo, idem quod derideo, μωκάομαι, ἐπιγελάω. Terent. in Hecy. Prologo, Ne eum circumuentum iniqui irrideant. Obrideo, Subrideo, (ὑπογελάω) parum seu latenter rideo, omniáq; habent penult. prod.

Ridicæ, (χάρακες) pedamenta vinearũ, quæ è quercu & iunipero solent fieri optima (vt Varro lib. 1. de re Rust. ca. 8. docet.) Colu. lib. 4. ca. 12. Hic annus nondũ vehementẽ palum, aut ridicam desyderat. Pedamentũ vinearum, inquit Bud. aut est fissile, vt ridica: aut est teres, vt palus.

Ridicularius, adiect. (καταγέλαστος) idem quod ridiculum. Plaut. in Asin. Mitte ridicularia, Id est, deceptiones, quæ derisionem præbent, seu quæ risu dignæ sunt. Gell. libr. 4. cap. 20. Qui iurabat, cauillator quidam, & canicula, & nimis ridicularius fuit, Id est, risum excitandi studiosior, quàm conueniret.

Ridiculum, (γελοῖον) significat sermonem risum excitantem. Cicer. lib. de Orat. Sæpe etiam sententiosè ridicula dicuntur. Plaut. in Sticho, Ne meũ obtenturum ridiculis meis. Hinc Gellius formauit compositum, derĭdiculũ: Vt vel ipsa re quòd ita dicebat opprobrare aduersariis, & per facetias ostentare faceret eos, deridiculũ quod prosinde Cælio formam criminι darent. Plautus in Amph. Et quidem ioco illa dixeram dudum tibi Ridiculi causa. Pour rire. Terent. in Heaut. Ridiculum est isthuc me admonere Clitipho. Cest folie, ou mocquerie. Idem in Eunu. Ridiculũ, non enim cogitaras. Tu te mocques.

Ridiculus, (γελωτοποιός) dicitur qui aliis risui est, & de quo alii rident. Iuuen. Nil habet infelix paupertas durius in se, Quàm quòd ridiculos homines facit. Interdum significat eum, qui alios ridere facit. Plaut. in Stich. Vides ridiculos nihil fieri. Cic. C. Sicinius homo impurus, sed admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos. Plaut. in Sti. Iocos ridiculos vendo, agé licemini. Hinc ridiculè, aduerbium. Cic. 1. de Orat. Non modò acutè, sed etiam ridiculè ac facete.

Rigeo, es. gui. frigeo, ῥιγόω, πήγνυμαι. kalt sein) kout zijn) auoir grand froid.) Plin. Iunior in Paneg. Hostium, quibus moris est, eadẽ illa nunc rigentia gelu flumina, aut campis superflua, nunc liquida ac deserẽtia lustrare nauigiis, nandóq; superare. Plin. Maior lib. 6. cap. 13. Verum Asiæ quoque magna portio opposita Septentrioni, iniuria syderis rigentis, vastas solitudines habet. Rigesco, frigesco. Per translationẽ rigescere capitur pro indurari, vel erectum seu contractum esse: quoniam quæ frigent, horrent & indurescũt. Cic. lib. 1. Tusc. Cæteras partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Verg. lib. 2. Georg. Aeráq; dissiliunt vulgò, vestésq; rigescũt. vbi Seruius, Durantur, vt frangi potius, quàm scindi possit videantur. Rigere gelu. Liu. lib. 1. Bel. Pun. Homines intonsi & inculti, animalia inanimáq; omnia rigentia gelu, cætera visu quàm dictu fœdiora, terrorẽ innouarunt. Martial. li. 1. Quæ dum miratur pingui se rore teneri, Concreto riguit vincta repentè gelu. Rigẽtes oculi apud Plinium, qui non circumaguntur, vt ait Bud. Rigens corpus, nullo modo flexũ. Quintil. Aduersa facies, demissa brachia, & iuncti pedes, & à summo ad imum rigens corpus. [illegible] composita sunt dirigeo, à quo dirigesco, Obrigeo, obrigesco, quod est totus frigore contrahor, & quasi induresco, rigidus fio. Colum. lib. 5. Compescitur arundo, cum obriguit hyberno frigore. Seneca, Ita membra frigore obriguerãt, vt feminecẽ putaremus.

Rigidus, a. um. idem quod frigidus, πηκτικός, κρυερός. kalt) kout) froid.) Verg. Tellurem Borea rigidam spirante moueri. Aliquando ponitur pro duro, (ἄτεγκτος) vnde Rigidus homo dicitur asper. Rigida sententia. Plin. Epist. 74. Sententiam Macri vt rigidam, duramq; reprehenderunt. Rigidus leo, durus & crudelis. Martialis li. 10. Nec dorcas rigido fugax leoni. Rigida caligo. Cic. 1. Tusc. Per speluncas saxis structas asperis, pendẽtibus Maximis, vbi rigida cõstat caligo inferum. Rigida innocentia. Liu. 9. Belli. Maced. Inuicti à cupiditatibus animi, & rigidæ innocentiæ, contemptor gloriæ, diuitiarum. Aliquando pro erectο, quod non nisi ex duritie accidit. Idem, Tum rigidas motare cacumina quercus. Rigiditas, (σκληρότης) asperitas.

Rigo, as. madefacio, adaquo, humorem aspergo, ἀρδεύω, βρέχω. wässeren, feuchtigen) nat maken) arrouser) Plin. li. 22. ca. 11. Rigatur ardor gelidis fontib. Huius compositũ est Irrigo, as. de quo alibi.

Rigor, (ῥῖγος) kälte) koude) froidure.) modo sumitur pro frigore vehementi. Plin. Epist. 161. Rigor aquę certauerit niuibus, nec color cedit. Plautus in Pœn. Longum est rigorem maleficũ exornarier. Colu. lib. 9. cap. 14. Quàm recentissimi rigoris aqua infusa. Plin. lib. 7. cap. 50. Certis pestifer color remeat horis aut rigor. Rigor naturæ. Plin. lib. 7. cap. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendã, toruitatémq; naturæ duram & inflexibilem, affectúsq; humanos adimit. Quintil. lib. 9. cap. 3. Oratio habeat rectam quandam velut faciem, quæ stupere immobili rigore non debeat. Modò pro duritie, σκληρότης. Vergil. 2. Georg. Et ferri rigor, &c.

Riguus, a. um. quod rigatur, seu quod rigari facilè potest, ἀρδευόμενος. Colum. lib. 2. ca. 17. de prato loquens, Eius, inquit, animaduertimus duo genera, quorũ alterum est siccaneum, alterum riguum. Siccaneum, quod rigari nunquàm, aut non facilè potest, intelligo, Riguum, quod facilè.

Rima, (κλειστή) eyn spalt oder kluuse) een clocke, een splete) vne fente & creuasse) fissura, & propriè rimæ dicuntur exiguæ distantię tabularũ in iuncturis. Vnde tractum est, vt omnes fissuræ, rimæ dicantur, & rimas agere, findi. Plin. lib. 15. cap. 8. Vt formicę, rimǽq; absint. Cic. Att. lib. 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt.

Huius diminutiuum est rimula.

Rimor,aris. & Rimo,as. (πολυπραγμονῶ) fleissig ersůchen) nersteliick ondersoecken) cercher dilis gement.) secundum Priscianum,diligenter quæro,scrutor,quasi rimulas quasque perquiro.Tractum à suibus, qui glandes rimantur de rimis terrarum. id est,fissuris.Verg.lib.1.Georg.Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. id est,pascuntur in pratis,& cibū per omnes rimas terræ perquirunt.Interdum rimari est scindere,& quasi rimas agere,Διασχίζειν.Idem,Ergo ægrè rastris terram rimantur. Interdum expleri,pasci, vt apud eundem,Rimaturq; oculis,habitatq; sub alto Pectore.Seruius.

Rimosus,a,um.quod est rimis plenum. Διαῤῥωγώς, κλεισώδης. Colu.lib.1.cap.5.Quicquid ab inferiore mox apposueris,fissum erit rimosumq;.

Ringo;is,xi.ctum,quod & Ringor deponēs,(ῥίζω) dicitur , das maul zersperren) den mont tsamen trecké) tordre la bouche.) significat os torqueo, quod canes faciūt dum latraturi sunt,vel cum ex ira in rugas diducunt os . Hinc ringi,pro irasci, indignari,allatrare, pulsare, conuiciari,murmurare ponitur. Terent.in Phorm.Cum ille & cura & sumptu absumitur, dum tibi fit,quod placeat, ille ringitur,tu rides. Sidon.Multum ringitur otiosa virtus. Dicitur autem ringi à narium tortura. Nam ῥὶν naris dicitur,vt sit ringi, quasi narem agi. id est, torqueri. Hinc rictus, us, & Rictum,de quo supra.

Ripa, ὄχθη, eyn gestad) riuage.) extremitas terræ aquæ vicina,dicta quòd aquarū agitatione rumpatur. Et propriè est aquarum currentium,vt fontium,vel fluminū. Cæſ.6.Bel.Gal.Erat inter Labienum atque hostem difficili transitu flumen,ripisq; ꝑruptis,&c. Ripa aliquando est maris. Plin. lib.9.cap.15.de mari Pontico,Thynni dextra ripa intrant,læua exeunt. Littus,ea pars,quam alluit mare.Potest etiam lacuum & stagnorum esse, quæ maris imaginem habent.A ripa fit diminut. ripula.Cic.ad Att.li.5.Et tamen hæc τοπογραφία ripulæ,videtur habitura celerem satietatē. Hinc fit adiectiuum, Riparius, quod in ripis habitat, Plin.lib.34.cap.1.Ripariæ volucres.

Ripæ,siue Ripei sine h, (ῥίπαια ὄρη) montes Arcadiæ : quā addimus,quoties Riphæos montes Scythiæ significamus.Vergil in 7.Quiq; ripas Batulumq; tenent,atq; arua Celemæ. Alij verò non Ripas,sed Rufas legunt,& melius.

Riparia,auis quę in ripis habitat.Plin.li.30.Multò tamen efficacissime ripariarum pulli, ita vocātur riparum cauis nidificantes.

Riphæi , (ῥίπαια ὄρη) montes Scythici,à ῥιπῇ (vt quidam putant) id est , ventorum perpetuo iactu,vel ἀπὸ τοῦ ῥίπτειν,id est,proiicere.Vergil.lib.3. Georg.Gens effrena virūm Riphæo tunditur Euro.Et ῥιπίζω Græcè flo significat.Vnde & Rhiphei cum h in prima scribunt. Riphæos populos Riphaath filius Gomer instituit,quos à se Riphæos nominauit,vt scribit Iosephus lib.1.

Riscus,(vt inquit Donat.) cista est ex pelle cōtexta. Serui⁹ verò ait esse fenestram paruam in pariete. Teren.in Eun.Abi,cistellam domo effer cum monumentis. P.vbi sita est?T.in risco.

Risio.onis.verbale,à rideo,ipse ridendi actus.Plautus in Sticho, Quot ego voluptates fero , quot risiones,quot iocos.

Risus,huius sus. eyn lachung) een lachinge) ris,risee.) Plautus in Milit. Nequeo herclè quidem risu meo moderarier. Pulchrè autem dicimus,Captare risum, Cōcitare risum,Edere risum,Facere risum,Mouere risum,Tenere risum.Cic.de Clar. Orat.Equidē in quibusdā vix risum tenebam.

Ritè,(κατὰ κόσμον) ordenlich) wel) bien & droictement.) aduerbiū , à rito verbo secundū Prisc. & significat rectè, quia nihil tradit ritibus,quod non rectum esse credatur : vel (vt inquit Varro) quia quod fit ritè, id ratum & rectum est. Festus, Ritè,bene significat ac rectè.Cic.2.de Finib.Quæ potest appellari ritè sapientia.

Rito.as,à ruo,is.deducitur. Cuius composita sunt irrito,id est,prouoco,& prorito.

Rituales,(αἱ τῶν ὁσιωθέν) Hetruscorū libri ,in quibus scriptum est, quo ritu vrbes condantur,aræ, ædesq; sacrentur,curiæ,tribus & centuriæ distribuantur,Festus.Cic.1.de Diuin.Quod Hetruscorum declarant & aruspicini, & fulgurales, & rituales libri,nostri etiam augurales.

Ritus,tus.(νόμοι, ὁσιωθέα) eyn sitte,weise,gewonheyt) een maniere) coustume) mos,& approbata cōsuetudo,quam omnes ratam habent.Festus, Ritus mos est comprobatus in administrandis sacrificijs,siue ritus est mos vel consuetudo.Cic.de Amic.Ab his qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt. Dicitur etiam rites.is.Stat.lib.11. Theb. Hei mihi primitijs ararum,& rite nefasto.

Riuales & Corriuales,(ἀντεραστοί) dicuntur æmuli de mulieribus , quasi in vnum amorem deriuantes . Qui eandem amat cum aliquo , riualis est: quemadmodum procus,qui eandem petit.Plaut. in Sticho, Eadem est amica ambobus,riuales sumus.Terent.in Eunu.Militem ego riualem recipiendum censeo. Translatio vel à bestijs,quæ sitientes,cum ex eodem riuulo haustū petunt,prælium contra se inuicem concitant, vel à re rustica. Nam riuales dicuntur ij,quorum agros riuus aliquis disterminat,qui incertitudine & mutatione crebra cursus,lites sæpe inter eos suscitat. Et Vlpianus , De aqua quotidiana & æstiua, l prima: Riuales qui per eundem riuum aquā ducunt,inter quos sæpè contentio est de aquę vsu.Item riuales, (ποταμίοι) dicuntur,qui in riuis habitant.Colu.lib 8.cap.15.Datur cammarus,& riuales alecula. vel siqua sunt incrementi parui fluuiorum animalia.Sine riuali diligere dicuntur ij,qui stultè mirātur,quod nemo alius cōcupiscat,sumpta allegoria ab amantibus,quibus est amica desormis,& quam alius nemo velit.Cic.ad Quint. frat.li.3.O dij quàm ineptus,quàm se ipse amans sine riuali.

Riualitas (ἀντιζηλία) dicta est æmulatio illa inter amasios siue amatores.Cice.in Tusc.Obtrectare

verò alteri, aut illa vitiosa æmulatione, quæ riualitati similis est.

Riuinus, idem quod riualis, ἀντίζηλος. Plaut. in Asin. Cædit noctem filius riuinus, amēs ob raptam mulierem.

Riuus, locus depressus per longitudinē aquæ currentis, ῥύαξ à ῥέω fluo. ein bach) een beke) ruisseau) Cice. in Topic. Riuorum à fonte deductio. Hinc deriuo, as. & corriuo, as. quod propriè de brutis dicitur, cum potandi gratia ad eundē riuum conueniunt. Riuulus, diminutiuum, paruus riuus. Cice. pro Cæl. Vt riuulus accersitus, & ductus ab ipso capite.

Rixa, (ἔρις) eyn hader) een gekijf) noise.) nomen fictitium à ringendo, quod est canum, quando irritantur. Cic. in Verr. Ecce autem noua turba atque rixa, Id est, contentio & pugna. Hinc rixosus, sa. sum. (ἐριστικός, ἐριδώδης) contentiosus. Festus, Rictus, rixæ, rixose, ringitur, dici videntur, quia in diuersum rumpantur, contrariaq; sint recto. Colum. libr. 8. cap. 2. Non rixosarum auium lanistæ, cuius plerumq; &c.

Rixor, aris. iurgor, contendo. (ἐρίζω. hadern) kijuē) noiser, rioter.) Horat. in Epist. Alter rixatur de lana sæpe caprina. Prouerbium est in eos, qui de re nihili disceptant.

R ANTE O.

Robigo, pen. prod. Dea quam Romani putabant robiginem auertere. Ouid. Flamen in antiquum lucum Robiginis ibat. Erat & Robigus Deus, cui Robigalia seu Rubiginalia sacra 7. Calen. Maij fiebant, quoniam tunc ferè segetes robigo occupat, vt ait Plin. vide Varr. 1. de re Rust. cap. 1. Est & robigo, (ἐρυσίβη) morbus segetum, qui culmis frumentorū innascitur ex nimio humore, vt ait Varro, hoc vicio spicę marcidæ fiunt, & in puluerem fœtidū confriatiles. Vergil. lib. 1. Georg. Vt mala culmos Esset robigo. Seruius verò dicit, Rubigo genus vitij, quo culmi pereunt, sed abusiuè robigo dicitur. Nam propriè Rubigo dicitur. Varro dicit vicium esse obscœnę libidinis, quod vlcus vocatur.

Roboraria, (δρύφακτα) antiqui appellauerunt omnia ædificia, septa, villas, quæ inclusa habent animalia, à tabulis roboreis, quibus septa erāt ante, q̄ mœnibus cingerentur. vide Gel. li. 2. ca. 20.

Roboreus, a. um. (δρύϊνος) quod est ex materia roboris. Colu. lib. 11. cap. 2. Materies si roborea est, ab vno fabro dolari ad vnguem debet.

Roboro, as. pen. corr. fortifico, firmo, robur addo, κρατύνω, ἰσχύω. vesten, stercken) beuestigen, sterck maken) affermir.) Plin. lib. 10. cap. 33. Hirund ines nidos stramentorū roborant. Hinc componitur corroboro, (ἐπισχύω, βεβαιῶ) quod est totum simu' fortifico. Cic. Cassio. Manebat enim illud malum vrbanum, & ita corroborabatur quotidie, vt ego quidem & vrbi, & ocio diffiderem vrbano.

Robur, siue robor, propriè species quercus est durissimæ, ἀγρία δρῦς, ἀλίφλοιος. Plin. lib. 16. cap. 4. Roborum vastitas intacta & congenita mundo. Etiam per translationem sumitur pro animi fortitudine, qua quis durat aduersus pericula. Cice. pro Fonteio, Equites tantum habuere animi, tantum roboris, &c. Idem de Orat. Virtutes, quæ in animi magnitudine & robore positæ sunt. Capitur & p corporis firmitate, qua quis aduersus omnes difficultates firmiter obnititur, (ἰσχύς, καρτέρημα.) Cic. pro Rosc. Amer. Messala, qui si iam satis ætatis ac roboris haberet, ipse pro Sex. Rosc. diceret. Denium omnium rerum firmitatem duritiamq; robur dicimus. Colu. lib. 2. Quod protinus exile natum sit, nunquam robur accipere manifestum est. Vnde Seruius dicit, Omne quod forte est, robur vocamus. Verg. lib. 7. Æternaq; ferri Robora. Robur, in carcere dicitur is locus, quò præcipitatur malefactorū genus, quòd antea arcis robusteis includebantur, Festus. De hoc robore meminit Plaut. in Curc. At ego vos ambo in robusto carcere, vt pereatis, &c. Erat enim genus supplicij, quod idem Plaut. in Pœn. Codicem robustum vocat. A robur fit adiectiuum roburneus, quod ex robore nascitur. Colu. lib. 9. cap. 1. Nam vt graminibus, ita frugibus roburneis opus habent, Id est, glandibus.

Robus, robi. apud Veteres dicebatur rubeus, & bouem robum idcirco rustici vocabant. Vnde & materia, quæ plurimas huius coloris venas habet, dicta est robus. & homines valentes, ac boni coloris, robusti. hæc Festus. Robus etiam genus tritici maximè laudabile (vt inquit Colu. li. 2. ca. 6.) cum & pondere & nitore præstet.

Robustus, a. um. (ῥωμαλέος, εὔρωστος) sterck) fort & robuste) quod est multi roboris. Colum. lib. 2. Neque dubium est ex robusto semine posse fieri non robustum.

Robusteus, denominatiuum à robur. vt, Robustea materies, quæ ex robore facta erat, vt esset durior. Varr. 1. de re Rust. cap. 38. In eo si in medio robustea aliqua materies sit depacta, negant serpentem nasci.

Rodo, is. rosi. rosum. (κείρω) nagen, zerbeissen) knagen, byten) ronger.) propriè murium est, & simeliuni, qui dentibus ferè semper aliquid demoliuntur. Cice. de Diuin. Quasi verò quicquam intersit mures noctem & diem aliquid rodentes, scuta an cribra corroserint. Per translationem quandoq; pro detraho sumitur, siue obtrecto. Cicero pro Corn. Balbo, More hominum inuident, in conuiuijs rodunt, in circulis vellicant. Hinc Rosio, onis, verbale. Dentem dente rodere, prouerbiū, vide Chiliades Erasmi. Huius composita sunt Arrodo, (ἐπικείρω) idem quod rodo vel circumrodo significat. Plin. libr. 11. cap. 30. Semina arrosa condunt, ne rursus in fruges exeant è terra. Cic. pro Sext. Vt illa ex vepreculis extracta nitedula Rempu. conaretur arrodere. Corrodo, Erodo, & Prærodo, quod est antè rodo. Colu. lib. 3. Nam si sæpius cacumina manu præfracta, aut à pecore prærosa fuerint, in perpetuum corrumpuntur.

Rogamen, (ἐρώτημα) rogationē seu precem significat.

Rogatarius tabellio, qui rogat, quod quisque stis

pulatur, hoc est promittit.

Rogatores, (ἐπαίται) postulatores & mendici, qui eleemosynam postulant. Plautus, Vt rogator ostiatim petam panem. Cicero ad Att. lib. 16. Quanquam hæc epistola non suasoris est, sed rogatoris. Rogator comitiorum, qui postulat, vt comitia fiant. Cic. 1. de Diuin. Negauerunt iustum comitiorum rogatorem esse.

Rogito, tas. frequentatiuum, sæpe precor, & sæpe sciscitor, ἐπερωτῶ. Plin. Patrem adit, rogitat, vt sui misereatur. Vergil. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Hinc componitur erogito, qd est valde strictéve rogito. Plaut. in Capt. Ex hac statua verueeea volo erogitare, meo minore quid factum sit filio. Hinc rogitatio, verbale. lex, plebiscitum. Plaut. in Curc. Rogitationes plurimas propter vos populus sciuit.

Rogo, as. (αἰτέω bitten) bidden.) posco. Gellius lib. 13. cap. 20. Crepidarium cultellum rogauit à crepidario sutore. Quandoq; est quærere, interrogare, (ἐρωτᾶν.) Cice. Roga ipsum quemadmodum Arimini ego eum acceperim. Quandoq; oro, deprecor, (δέομαι.) Verg. lib. 7. Littusq; rogamus Innocuum. Ponitur aliquãdo pro vtendum accipere. Cic. in Verr. Profectò hinc natũ est, Malo emere, quàm rogare. Bud. Quandoq; statuere, (εἰσφέρω.) Gellius libr. 1. Lex deinde Licinia rogata est. Cice. 2. Phil. Ego ad eam belli ciuilis causam attuli, ego leges perniciosas rogaui. Hinc legis rogatio, (εἰσφορά) dicitur, quoniã rogare populum magistratus solebãt, an id placeret, quod statuerant. Hinc etiam derogare legi, & abrogare legem dicimus. Et rogationis nomine continetur, lex, plebiscitũ & priuilegiũ. Est enim quasi caput, & fons totius iuris popularis. Nã rogare populum (χρηματίζειν) est agere cum populo. In qua re hæc erãt verba solennia, Velitis'ne iubeatis'ne, Quirites, vt hoc vel illud fiat. Vnde rogatio, quasi quædam interrogatio. Sueto. in Cæs. Reditum in ciuitatẽ rogatione Plotia confecit, Id est, lege à Plotia lata. Festus ait, Rogatio ea dicitur, cum populus consulitur de vno, pluribúsve hominib. quod non ad omnes pertineat: & de vna pluribúsve rebus, de quibus non omnibus sanciatur. Nam quod in oẽs homines, res ve populus sciuit, lex appellatur. Itaq; Gallus Ælius ait, Inter legem & rogationem hoc interest, Rogatio est genus legis, quæ lex non continuò est, ea rogatio est: non potest non esse lex, si modò iustis comitiis rogata est. Dicimus autẽ ferre rogationẽ ad populum: & perferre rogationẽ, quod est legẽ perferre: & accipere rogationẽ, id est, legẽ accipere. Hinc dimin. rogatiuncula. Cic. pro Domo sua, Eaſq; te ex vna rogatiuncula fecisse. Rogare milites sacramento, vulgariter, Leur faire faire le ferment. Liu. 2. Bel. Mac. Cum quinq; legatis profectus, obuios in agris sacramento rogatos, arma capere & sequi cogebat. Cõponitur hoc verbũ cum ad, vt arrogo: cum b, vt abrogo: cũ con, vt corrogo, (ἐρανίζω.) Cic. li. 4. ad Heren. Si Prometheus cũ mortalibus ignẽ diuidere vellet, ipse à vicinis cũ testa ambulãs, carbũculos corrogaret, num ridiculus videretur? Cum de, vt derogo: cũ e, vt erogo, à quo fit pererogo: cũ in, vt irrogo: cũ p, vt prorogo, (παρατείνω, ἐπιβάλλω) quod est protraho, prolõgo. Col. li. 1. Quis enim dubitet eã maxime probatã haberi, sine qua nemo nostrũ vel prosperę vel aduersæ valetudinis vitã prorogat? Cic. App. Illud pugna atq; enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Prorogare imperiũ, significat noua rogatione in longiora tempora proferre. Cum sub, vt subrogo, (ὑποβάλλω) quod est substituo. Quintil. Cum defuncto patruo in eius locum subrogatus fuisset. & omnia habent pen. cor.

Rogus, (πυρά) strues lignorum, ad cremanda cadauera, dictus quòd in eo dij manes rogẽtur. Plau. in Menæ. Age sanè igitur, quando æquum oras, quàm mox incendo rogum.

Roma, (ῥώμη) vrbs Italiæ, regina vrbiũ, & totius orbis caput. Hæc paruũ ab initio oppidũ fuit, à iuuentute Latina Valentia appellatũ, qd cũ Euander ad ea loca veniens extendisset, seruata prius impositi nominis significatione, Romã nuncupauit. Siquidẽ Græci ῥώμην robur appellãt. Hieron. contra Iouin. Roma autẽ fortitudinis nomẽ est apud Græcos, aut sublimitas iuxta Hebræos. Alij volunt Troia capta quosdã ex Achiuis in ea loca, vbi nũc Roma est, deuenisse per Tyberim, deinde suadente nobilissima captiuarũ, cui Romæ nomẽ erat, incensis nauibus, posuisse sedes, & structo oppido Romen ab ea vocasse. Alij Romam à Romulo dictã volunt. Romulus verò à Romus la arbore, id est, ficu, sub qua Romulus & Remus pueri inuenti sunt, cũ lupa præbẽte infantibus rumen, id est, mammã. Vel à ruminãdo, q; æstate sub ea pecudes ruminabãt. Sunt etiã, qui Romulũ & Remũ à robore, ἀπὸ τῆς ῥώμης appellatos volunt.

A Roma fit Romanus, a, um. (ῥωμαῖος, ῥωμαϊκός) quod ẽ Romæ est, vel qui Romã inhabitat. Romanensis, qui alibi ortus est, sed in Roma versat. Vnde Cato seu Varro in lib. de re Rust. salẽ Romanensem appellat non Romę factũ, sed qui Romæ vendebat. Romę ambitũ variẽ prodiderũt autores. Scribit Pli. li. 3. ca. 5. diui Vespasiani temporibus millia passuũ 13. & 200. vrbis ambitũ fuisse. Flauius aũt Vopiscus tradit, Aureliã imperatorẽ ambitũ vrbis ad triginta millia passuũ ampliasse.

Romandui, (vt refert Volateranus ex Ptolemæo) sunt Normani. Ptolem. lib. 2. cap. 9.

Romaniã, M. Antonius Sabellicus Thraciã vocat.

Romanicus, adiect. Cato ca. 135. Aratra in terrã validã Romanica bona erũt, in terrã pullã Campanica, iuga Romanica optima erunt.

Romanula porta, (ῥωμανία) erat in vrbe habens gradus in Naualia ad ædem Volupiæ.

Romula, (ῥώμυλα) arbor dicebatur, sub qua Remus & Romulus pueri inuenti sunt.

Romulus, (ῥώμυλος) nomen propriũ eius, qui Romã cõdidit: à quo Romulida, & Romula tribus. Fuit & alius Romulus Grãmatic. q sublatis multis Græcis induxit Latina. Hic centesimũ excessit annum, interius mulso, foris oleo perunctus.

Rorarij milites,(γυμνῆται) qui armatura leui prælium primi cōmittebāt, quòd vt antè pluuias cœlum rorare solet, sic illi ante grauem armaturam qui prodibant, rorarij appellabantur, qui & ferentarij. Hæc Festus. Liu. Nam & rorarij procurrebant inter antepilanos. Rorarium vinum, quod rorarijs dabatur.

Roresco, is. à roreo, es. conuenit esse, id est, rore aspergor. δροσίζω. bedaut worden) chargee de rosee.) Plin. lib. 18. Aquilonem pronūciat terra siccescens, sed rorescens repentè Austrum immiscet, humescens in rore occulto.

Roro, as. humorē instar roris paulatim demitto, destillo, δροσίζω. dauwē) faire rosee.) Verg. lib. 8. Raptabatq; viri mendacis viscera Tulius Per syluam, & sparsi rorabant sanguine vepres. Hinc cōponitur irroro, pen. prod. qđ est intus vel suprà rorem spargo, & madefacio. Idem lib. 1. Geor. At cum Sole nouo terras irrorat Eous.

Rorulentus, a. um. (δροσερὸς, πολύδροσος) quod est plenum rore. Colu. lib. 5. Cauendum ne aut Septentrionalibus ventis, aut rorulentæ, sed siccæ serantur vites. Idem lib. 12. ca. 38. Rorulentæ baccæ non legantur.

Ros, (δρόσος) dauw) rosee.) humor, q sereno tempore cœlo fluit, serena nocte, non gelu, neq; ardoribus, neq; ventis existentibus. Aristot. lib. 1. Meteor. scribit rorem fieri ex vaporatione modica, cum pluuia ex largo vapore progeneretur. Apul. lib. de Mundo, Ros nocturnus humor, quem serenitatis tenuitas spargit, à Græcis dicitur δρόσος. Vergil. 2. Georg. Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.

Rosa, (ῥόδον) flos è spina nascens, qui propter pulchritudinem, & suauem odorem Veneri sacer est, & fortasse non absurdè. Hæc enim est causa, quia sicut rosa breui viget, ita & Venerea voluptas. Quo pacto autem rosa, quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta, purpureū colorem traxerit, ex Aphthonij fabella cognosces. De rosis plura apud Plin. lib. 21. inuenies, & Theophrast. lib. 6. cap. 6. & 7. Diosc. lib. 3. cap. 142.

Rosaceus, a. um. (ῥόδινος) quod ex rosa factū est, vnde Rosaceū oleum, ex rosis. Plin. lib. 20. cap. 3. Succus ex strigmentis illitus cum rosaceo & aceto febrium ardores refrigerat.

Rosalia, coronæ è rosis factæ. ῥοδιακά.

Rosarium, copiam fruticū significat, vno loco rosas gignentium, ῥοδωνιά. Plin. lib. 21. ca. 11. Rosaria à Fauonio fossa oportet esse.

Roscius, (ῥώσκιος) proprium histrionis nobilissimi nomen. à quo omnes in aliqua re perfecti, Roscij dicuntur. Festus, Roscij dicebantur in omnibus perfecti artibus, quòd Roscius quidam perfectus vnus in arte sua, id est, comœdia, iudicatus est. Cic. de Ora. Roscius hoc iandiu est assecutus, vt in quo quisq; artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur.

Rosea, (ῥόδεος) campus in agro Reatino, quòd in eo arua, rore humida semper seruntur.

Rosetum, idem quod rosarium. ῥοδωνιά.

Roseus, a. um. (ῥόδινος, ῥοδόεις) quod est coloris rosæ, à rosarū similitudine. à quo & roseus pannus, rosea vestis. Plin. Asini à coitu spuma collecta, roseo panno, & inclusa argento Venerem stimulat.

Rosidus, a. um. quod est rore perfusum, δροσερὸς. vnde nox rosida dicitur, quę rore humecta est. Plin. lib. 18. Quidam pridie rigant prata, vbi sunt riigua, noctibus rosidis siccari melius. Similiter mala rosida, quę matutino rore humecta sunt. Verg. Sepibus in nostris paruā te rosida mala, Dux ego vester eram, vidi cum matre legentem.

Rosmarinum, vocant fruticem, quem & libanotidem vocant. λιβανωτίς. de quo Plin. lib. 19. cap. 12. & lib. 17. cap. 13. & lib. 24. cap. 11. & Colum. lib. 9. cap. 4. & Dioscorides.

Rostellum, paruum rostrū. ῥύγχιον. Plin. li. 10. ca. 18. Muris rostellum. Colu. lib. 8. cap. 4. Animaduertat, an pulli rostellis oua percuderint.

Rostrum, (ῥύγχος) eyn schnabel) eenē beck) le bec.) quo aues cibum capiunt. Cice. 1. de Natu. Deor. Procero corneoq; rostro aues. Nec solum de auibus, sed de reliquis quoq; animalibus, & de ipso homine dicitur. Plin. Et Mugilis rostrum. Plaut. Adusq; rostrum hominis. A similitudine autē rostri auium, dicta est pars illa exporrecta, atq; acuta è prora, (ἔμβολον.) à quo naues ipsæ rostratæ dicuntur. Plin. lib. 16. ca. 4. Antea rostra nauium, tribunali præfixa foro decus erant: Cic. 2. de Inuent. Lex est apud Rhodios, vt siqua rostrata in portu nauis deprehēsa sit, publicetur. Et sicut scribit Liu. lib. 8. ab Vr. Rostra dictum est templum, seu forum ante curiam Hostiliā, in quo erat pulpitum ornatum ex rostris nauium Antiatum, ex quo loco concionari solebāt, (ἔμβολα.) Vnde sæpe legimus, Pro Rostris, πρὸς τοὺς ἐμβόλοις ῥήτρας. id est, in Rostris. in eo enim loco rostra ab hostibus capta fixa erāt. Polybius, πρὸς τοὺς καλουμένους ἐμβόλοις ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Rostro, as. Plin. lib. 18. cap. 19. Omne aruum rectis sulcis, mox & obliquis subigi debet. In collibus transuerso tantum monte aratur, sed modò in superiora, modò in inferiora rostrante vomere, id est, rostrum impingente. ait Budæus.

Rota, (τροχὸς) eyn radt) à rotunditate, seu à ruendo, ruit enim facilè in suos orbes. Plaut. in Capt. Pro rota me vti licet, Vel ego huc, vel illuc vortar, quò imperabitis. Rotæ etiam à Latinis dicuntur quoddam caprarū genus, vt inquit Var. lib. 2. de re rust. cap. 1. Est & rota piscis, apud Plin. li. 32. ca. 11. Huius diminutiuum est Rotula. Plin. li. 18. ca. 18. Galliæ verò duas addiderunt rotulas. Rotam Anacharsis Scythes, vel (vt alij volunt) Hyperbios Corinthius inuenit.

Rotella, diminutiuum à rotula. (τροχίσκος) Augustus etiam rotella, orbiculus appellatur.

Roto, tas. verto, in modum rotę verso, circumago. γυρόω, κυκλόω. walē, weltzē, herumb kerē) draeyē) faire la roue, se rouler.) Colum. libr. 8. cap. 11. de pauonibus loquens, Signa sunt extimulatæ libidinis, cum semetipsum veluti mirantē caudę gemmantibus pinnis protegit. idq; cum facit, rotare,

(ἐρυθρός) dicitur.

Rotundū,(περιφερὲς,στρογγύλον,περίτροχον) rundt) rondt) dicitur collectum,& per omnem circuitū leue,fine offensione asperi anguli,dictum quasi retundum,à retundendo,quod omnis vndiq; retusa, & veluti detornata sit asperitas. Habet enim quod rotundū est vnicam superficiem,in qua nec principium notari potest, nec finis. Rotundum etiam à radendo dici potest,quod circum rasum, atq; expolitum fit. Plin. lib. 10. ca. 52. Aquatilium oua rotunda. Transfertur quoq; ad animum, & pro collecto,concinno,ac perfecto accipitur. Vnde ore rotundo loqui dicuntur,qui multa paucis exprimūt. Capacioris etiam formæ videntur horum verba,quàm eorum, qui multis pauca dicūt. Horat. Graijs ingenium,Graijs dedit ore rotundo Musa loqui. Gell. Crispum fanè agmen orationis,rotundumq;,ac modulo ipso numerorū venustum. Cic. Theodectes autem perfector,nec satis (vt ait dicam) rotundus,primus instituit dilatare verbis. Hinc Rotundè, aduerbium. Idem, Accedunt verba aptè & rotundè disposita,Id est, collecta eleganter,concinneq;. Rotundę clausulæ dicuntur,intra quas sententiæ clauduntur cum sequentibus non hærentes. Bud. Hinc Rotunditas, atis. Plin. lib. 9. cap. 30. Cornibus quæ sunt rotunditate præpilata,ad latera porrectis. Hinc quoq; Rotundo, as, verbum. id est, rotundū facio. Cice. de Vniuersitate, Cumq; similem vniuersitatis naturę efficere vellet, ad volubilitatē rotūdauit, &c.

R A N T E V.

Rubesco,(φοινίσσω,ἐρυθαίνω) rot wirden) root werden) deuenir rouge) notę significationis, à quo Rubesio.

Rubellæ, (ἐρυθραί) vites appellatæ sunt, & rubellæ vineæ, quòd vitium ipsarū materia rubra sit. Plin. lib. 14. cap. 2. Proxima dignitas Nomentanis, rubente materia. Quapropter quidam rubellas appellauere vineas.

Rubellus, adiectiuum,(ἐρυθρὸς οἶνος) vt rubellum vinum, vinum subrubens. Mart. Et Veientani bibitur fex crassa rubelli.

Rubellianus, adiect. vt rubellianæ vites. Colu. li. 3. ca. 2. A quo colore rubellianæ nuncupantur.

Rubellio, piscis est Plinio, libr. 32. cap. 10. Gallicè, vng rouget.

Rubeo, bes, bui. (ἐρυθραίνω, ἐρυθριῶ) rot sein) roodt fijn) estre rouge.) rubens sum. Verg. Sanguineisq; inculta rubent auiaria baccis.

Ruber, bra, brum. idem quod rubeus, sed Latinum est ruber, vix rubeus. ἐρυθρὸς, ἐρυθρὸς. rot) roodt) rouge.) Horat. in Serm. Obscœnoq; ruber porrectus ab inguine palus.

Rubesco, rubens fio. ἐρυθραίνω. Verg. Iamq; rubescebat stellis Aurora fugatis. Hinc componitur Erubesco. (ἀπερυθριάω) eiusdem significationis. Ouid. Tum pater vt terras mūdumq; erubescere vidit. Transfertur sæpenumero ad verecundiam. Verg. Nostra neq; erubuit syluas habitare Thalia.

Rubeta,(φρῦνος,φρύνη) ranæ genus venenosum, in sicco semper rubens, & à rubis nomen trahit, in quibus plerunq; victitat. Iuuen. Porrectura viro miscet sitiente rubetam. Plin. lib. 8. cap. 31.

Rubetum, locus ruborum, in quo rubi sunt, βατὼν τόπος.

Rubeus, & rufus. rot) root) rouge.) generalia nomina sunt, ad omnia quę quomodolibet rubent. Etenim sanguineus, croceus, aureus, ostrinus, fuluus, flauus, rubidus, phœniceus, rutilus, luteus, spadicus, rubei seu rufi coloris sunt, vt acuētes eum quasi incēdētes, aut cū colore viridi miscētes, aut nigro infuscantes. Gell. lib. 2. cap. 26. Sed cum aliter rubeat ignis, aliter sanguis, aliter ostrum, aliter crocū, has singulas rufi varietates Latina oratio singulis, proprijsq; vocabulis nō demonstrat, omniaq; ista significat vna ruboris appellatione, cum tamen ex ipsis rebus vocabula mutuētur, & igneum aliquid dicit, & flammeū, & sanguineū, & croceum, & ostrinum, & aureum. Aliquando rubeus ponitur pro spineus, à rubo, qui & vitilis vsu commendatur à Plinio, vel à Rubis oppido Campaniæ, (βάτινος) vt putat Seruius illo versu Vergilij 1. Geor. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. Sunt tamen, qui negent rubeum dici debere, sed rubentē. Nam rubeus doctissimi quiq; Latinem esse dictionem negant.

Rubi, orum. (Ῥοῦβοι) tantum pluraliter, oppidum Campaniæ, à ruborum frequentia, seu à colore ruboris. Horat. in Serm. Inde rubos fessi peruenimus, vtpote longum Carpentes. Inde afferebantur rubea vimina pro fiscellis. Verg. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga.

Rubia,(ἐρυθρόδανον) herba tingendis lanis ac coris idonea, vulgò nota. De la garence. De qua Plinius. li. 24. ca. 11. & lib. 35. ca. 6. & lib. 19. ca. 3.

Rubicon,(Ῥουβίκων) pen. cor. fluuius qui distermis nat Italiam à Gallia citeriore, quē Plin. in octaua regione Italię collocat. Sueton. in Cæs. Consecutusq; cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat, paulum constitit.

Rubicundus, rubore plenus, siue abunde rubens, ἐρυθρός, ἐρυθραῖος. In quo alternitatis causa (vt inquit Priscian.) c loco b ponitur, ne sit absonum, si rubibundus dicatur. Terent. in Hecy. Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cæsius.

Rubidus, a, um. (ὑπέρυθρος) schwartzrod) rougeastre.) Plaut. in Stich. Ruginosam strigilem, ampullamq; rubidam. Aliquando tamen rubidus, scaber atq; asper dicitur. Vnde à scabricie panis fescuadò coctus, rubidus vocatur, qui à nautorum vsu nauticus appellatur. Plaut. Exiguam buccellā rubidi panis. Festus tamē ait, Rubidus apud Plautum, panis vocatur parum coctus. Verum ibi legendum puto ruuidus, non rubidus. Item scorteę ampullæ & rugosę, rubidæ dicuntur. Quidam etiam ruuidus scribunt.

Rubigino, as, pen. cor. rubiginem contraho, ἰοῦμαι. Apul. lib. 1. Florid. Profectò vt gladius vsu splendescit, situ rubiginatur, ita vox in vagina silentij condita, diutino torpore hebetatur.

Rubigo,(ἰὸς σιδήρου) rost) rouille.) quæ in metallis situ quodam contrahitur arida, & rubra, metal-

sum paulatim absumēs, qualem in ferro videmus. Dicta à colore, nam veteres robum, rubrum dicebant. Ærugo verò propriè fit in ære, sicut ferrugo in ferro, & contrahitur ex humore, non rufa, & sicca, qualem diximus rubiginem esse, sed viridis atq; humida. Plin. lib. 17. ca. 4. Ferroq; omnis rubiginem obducit. Inde fit rubiginosus. 2. um. vt apud Mart. lib. 5. Rubiginosi dentes. Cætera vide in dictione Robigo.

Rubor, ipse color rubeus, qui & Rubedo dicitur. ἐρύθημα, ἐρυθρότης. rôte) rootheyt) rougeur) Plin. lib. 11. ca. 37. In malis maximè ostenditur rubor.

Rubrica, penul. prod. terra rubri coloris, & minio proxima. μίλτος. Colu. lib. 2. Omnes arbusculas priusquam transferas, rubrica notare cōuenit, vt cum serentur, easdem cœli partes aspiciant, quas etiā in seminarijs conspexerunt. Hac legum tituli & capita notabantur. Persius, Præsertim si quid Masuri rubrica notauit. Hinc

Rubricatus, ta. tum. quod est rubrica intinctum, μιλτωτός. Hieronym. in Exod. Pelles arietum rubricatas.

Rubriceta, vulgò rosetum dicitur. ἐρυθρωνία. Plaut. in Truc. Buccas, rubriceta, omne corpus intinxit tibi. Purpurissum etiam dicitur. Rubriceta enim, mulieris faciei colorem emendant.

Rubricosus, adiect. vt terra rubricosa, hoc est rubra, & rubrica veluti conspersa, aut rubris arenulis, vt differat ab alijs, hoc est à pulla, &c. Col. li. 4. ca. 33. Spissum solum, & rubricosum reformidat.

Rubrum mare, (ἐρυθρὰ θάλασσα) dicitur, quia aquas rubere credebant. Quidam à Solis repercussu existimarunt talem reddi colorem. Alij ab arena, terraq;. Quod Latini rubrum mare nuncupant, Græci Erythræum vocāt. erythros enim, rubrum Latinè dicitur. Curt. ab Erythro rege inditum esse nomen existimat.

Rubus, (βάτος) sentis genus, mora agrestis, sic enim à rusticis in Italia appellatur. Horat. lib. 1. Carm. Seu virides rubri Serenus, Manditur apta rubus gingiuis, & bona labris.

Ructo, as. à quo Ructito, frequentatiuum. ἐρεύγω. gôrpssen, reupsen) ripsen) router) vide in dictione Eructo, & ibidem vide Ructo, as.

Ructor, aris. deponens, idem quod ructo. Var. 3. de re rust. cap. 2. Ego, inquit, te præsertim, cuius aues hospitales etiam nunc ructor, &c.

Ructus, est ꝓpriè digestio cibi, & concoctarū escarum in ventum efflatio. ἐρυγή. Plau. in Pseud. Pergin' ructare in os? Suauis mihi ructus est.

Rudatum, pro Rudimento posuit Apuleius.

Rudens, à rudo, dis. participium est, quandoq; nomen substantiuum tam mascul. quàm fœm. gen. ῥυχώδης. & significat funem nauticum, (πρότονος) quoniam cum funes vento agitantur, rudere videtur, tametsi primæ syllabæ quantitas nō seruetur. Vergil. Insequitur clamorq; virûm, stridorq; rudentum. Catullus, Candidaq; intorti sustollant vela rudentes.

Ruderarium, cribrum vilius, (πιτυρίδης, κόσκινον) & sursurarium, & ad rudera expurganda accommodatum, quasi stercorarium Apuleius dixit. E contrario liberale pani ganeatiori cōficiendo persquam accommodum, pollinarium dicitur Plauto, & cæteris. Hoc pollinem, hoc est florem farinæ transmittit, eo siligmarij vtuntur, & pollintores. Qui ruderarium cribrum facit, & rudiora lintea mina, Rudiarius vocatur.

Rudero, as. est rudus induco. κατιρρίζω. Vitruui. Ne minori saxo, quàm quod possit manus implere, crustuminationibus inductis ruderetur. Vnde Ruderatus ager, dicitur qui veterum ædificiorū materia scatet. Plin. lib. 21. ca. 4. Rosam ficcis locis, quàm humidis odoratiorem constat nasci, serendā nec pinguibus, nec argillosis locis, contentamq; raris, proprieq; ruderatum agrum amare. Eruderare verò, est rudus eijcere.

Rudetum, plenum rudere, siue terra, quæ prius rudis fuerat, & inculta, tum autem arata, ἐρειπιώδης. Cato, Lentem in rudeto, & rubricoso, qui herbosus non siet, serito.

Rudiæ, diarum (ῥοδίαι) vrbs Salentinorum. Silius, Miserunt Calabri, Rudiæ genuere vetustæ.

Rudiarij, dicti sunt, qui impetrarunt missionem artis gladiatoriæ, donati rude. ἀπεσφαιρώμενοι. Suet. in Tyb. Rudiarijs quoq; quibusdam reuocatis auctoramento centum millium dedit. Item rudiarij dicuntur, qui saga ruida, & noua poliunt, vt ait Hermolaus ex Festo. Item qui ruderariū cribrum facit, & rudiora linteamina, rudiarius dicitur.

Rudicula, (σπάθη) diminut. parua virga, impolita, ad multa vtilis, potissimum autem ad mouenda, & agitanda ea, quæ super ignem decoquuntur. Vulgus Gallicum spatulam vocat. Cato, Ignibene coquito, rudicula agitato crebrò, vsq; adeò dū fiat tam crassum, quàm mel. Plin. libr. 20. Non est opus in hoc vsu lanas rudiculis esse curatas. Item rudicula (vt Columella inquit) est organum erectæ tabulæ simile.

Rudimentum, (προπαιδεία) principium, siue prima disciplina, quæ rudibus committitur, quod & tyrocinium, & nouitas appellatur, vt rudimentum seruitij. Apud Plin. rudimentum lucis, pro initio vitæ ponitur, in Prooemio li. 7. Ponere rudimentū, est incipere, vulgariter faire son apprentissage. Deponere rudimenta tyrocinij sub aliquo, idem.

Rudio, rudis, rudiui, & rudij, ruditum. (ἀπαιδεύω) rudē doceo. Vnde Erudio, quod est perfectè, quæ rudes scire oportet, doceo.

Rudis, fœm. gen. virga, qua gladiatores sexagenarios ab eo munere prætor eximebat, quos cum probi fuissent, qui multa reportassent lemniscata, Tyberius ad maiorem ludorum suorum magnificentiam reuocatos, centenis nummûm millibus donauit. Cice. in Phil. Tam bonus gladiator, rudem tam citò accepisti? Rudibus autē solitos pugnare gladiatores, testis est Lampridius, qui ait, Commodum in arena rudibus, inter cubicularios gladiatores depugnasse. Quoniā verò hi gladiatores dum libertate donabātur, ne gladiaturam amplius exercerent, virga donari solebant, quam rudem appellabant, factum est vt pro libertate,

&

& pro fine rudis aliquãdo ponatur. Iuuen. Ergo sibi dabit ipse rudem. Hinc quoq; rudẽ accipere, est dimitti à munere: donare rude, dimittere. Proinde quicunq; à munere quouis in otiũ restituuntur, vel ob ætatem, vel imbecillitatẽ, rudẽ accepisse dicuntur. Compellere ad rudẽ, est cogere certare. Nam, vt dictũ est, rudibus pugnabãt gladiatores. Aliquando ponitur pro rutabulo, siue impolita virga, (σπάθη) Plin. lib. 34. Vritur in platinis per laminas minutas cum sulphure, versatũ rudibus ferreis, aut ferulaceis.

Rudis verò adiectiuum.)αὐτόσχεδιος, ἀμαθὴς, ἄγροικος) rauw, neuw, grob) rou, grof) nouueau, ignorant) idem est quod recens, impolitus, imperfectus, durus, à rudere deriuatur. Transfertur inde ad animũ, rudesq; illi dicuntur, qui adhuc animum non expoliuere disciplinis, & doctrina, rerumq; vsu. Teren. in Phor. Adeon' te esse ingenio rudi, & inexorabili? Pli. li. 2. c. 7. Sedere cœpit sententia hæc, pariterq; & eruditũ vulgus, & rude in eã cursu vadit. Rudis genitiuo aliquãdo iungit. Cic. li. 1. Off. Rudes Græcarũ literarũ. Aliquãdo accusatiuo cũ præpositione ad. Liu. 4. Bell. Pun. Rudẽ ad pedestria bella Numidarũ gentẽ esse, equis tantũ habilem. Aliquãdo ablatiuo cum præpositione in. Cic. li. 1. de Ora. Rudẽ in iure ciuili. Ponitur aliquãdo rudis pro rustico. Iuuen. Tunc rudis, & Graias mirari nescius artes. Budæus.

Ruditas, (ἀπαιδευσία) imperitia, & obtusitas ingenij.

Rudo, rudis, rudi, (ὀγκάομαι) propriè ad asinos pertinet. Nam rudere asini dicuntur, cum vocẽ emittunt. Persius, Findor, vt Arcadiæ pecuaria rudere credas. Abusiue & de leonibus, & de hominibus dicitur. Verg. Sera sub nocte rudentẽ. Et alibi, Inclusumq; cauo saxo, atq; insueta rudentẽ. Vbi sciendum, quòd apud Vergilium ru syllaba breuis est, cum apud Persium producatur.

Rudus, eris. lapidum frusta, & ruinarum materies. Vnde ponitur pro re rudi, aspera, & imperfecta. est autem duplex, nouum scilicet & vetus. Nouũ rudus, est materia pauimenti, hoc est, saxa de nouo contusa, seu testæ confractæ cum calce ad pauimentũ faciendum. Vitruu. lib. 7. Deinde ruderi nouo tertia pars testæ tusæ admisceatur, calcisq; duę partes ad quinq; mortarij mixti omnibus pręstent responsum. Vetus rudus, est materia veterũ pauimentorum, & diruptorum ædificiorum, quæ lapidibus & testis confractis, calceq; arena commixta constat. Plin. Complanatæ veteri rudere erant viæ. Item rudus, dicitur stercus, quod raditur. Et rudus, siuę Raudus, & Raudusculus à veteribus dicebatur res rudis, aspera, & impolita. Inde Raudum æs, vide supra in Raudus. Vnde Fest. Raudusculana porta Romæ dicta, quòd rudis, & impolita sit.

Rufeo, es. à quo rufesco, rufus fio, πυῤῥίζω. Pli. Grues senectute nigrescunt, merula ex nigra rufescit.

Rufo, fas. rufum facio. πυῤῥόω. Plinius, Eadem rufat capillum.

Rufrimaceriæ, plural. numer. oppidũ Campaniæ. Cato cap. 22. Venduntur ad Rufrimacerias nummis centum octoginta, &c.

Rufuli, appellati sunt tribuni militum, nõ à populo, sed à consule facti, quòd de eorum iure Rutilius Rufus legem tulerit. hi postea mutatione vnius literæ Rutuli sunt appellati. Fest.

Rufus, (ξανθὸς, πυῤῥὸς) feurrot) vlamroot, ros) roux, iaulne.) color non plenè ruber. Mart. Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis. Hinc Rufulus, diminutiuum. Plau. in Amph. Vt primũ coiuit cicatrix rufula. Est & Rufus, (ῥοῦφος) nomẽ propriũ, à quo per denominationem fit Rufinus.

Ruga, (ῥυτὶς) nõ solũ in corporibus dici solet, quæ fit præ senectute, sed etiã in vestibus, vulgò plis, in corporibus, ridez. Plin. lib. 35. Præter quæ in veste rugas & sinus inuenit. Ruga exterior est, sinus interior. Cice in Cato. Non cani, non rugæ repentè authoritatẽ afferre possunt. Dicitur & in arboribus. Plin. lib. 12. ca. 7. Deest tota illa maturitas, ideoq; & rugarum, colorisq; similitudo.

Rugio, is. rugiui, & rugij. βρυχάομαι. vnde Rugitus, βρυχηθμὸς, qui propriè leonis est, cum vocẽ emittit. Hierony. Amos tertio, Leo rugiet, quis nõ timebit? Hinc componitur Irrugio, gis.

Rugo, gas. (ῥυτιδόω) rugas contraho. Plaut. in Cass. Vide Palliolum vt rugat. Vnde corrugo, (συσπάω.) Huic contrariũ est Erugo, pen. cor. Plin li. 21. Furfures in facie emendant, & erugant corpora.

Rugo, is. xi ctũ. ructũ emitto. ἐρυγγάνω. Cuius compositũ est Erugo. à quibus Ructo, & Eructo frequent. & Ructio, & Ructuo, de quib⁹ in Eructo.

Rugosus, vol faltzen) vol vouwen) plein de rides) adiect. rugis plenum. Colu. lib. 12. ca. 43. Sed hæc ratio facit rugosa acina, & pene tam dulcia, &c.

Ruidus, siue ruuidus. rouwe) rude, aspre) adiect. vt ruidum pilum. Plin. lib. 18. ca. 10. Maior pars Italiæ ruido vtitur pilo. Hermolaus, Præferratũ pilum in molendo propterea vocatur Plinio, vt à pilo ruido (sic enim ipse vocat) distinguatur, ad molas videlicet, quas aqua versat, vtili, nec tam quòd sine ferro est, id nomen habet, quàm quòd asperum, impolitumq;. Nam & ruidus panis Plauto (vt ait Festus) eum significat, qui parũ coctus, rugosusq; sit, quanquã rubidus ferè scribitur. Id aũt nomen vulgus Gallicum retinuit, Rouoy.

Ruina, casus, excidiumq; dicitur. ἀπόπτωσις, πτῶμα. eyn fall) eenẽ val) ruine) Nam (vt inquit Hiero.) ruina est, cũ parietes domorũ diruuntur. Cice. 3. Tusc. Magis me mouerunt Corinthi subitò aspectæ parietum ruinæ, quàm ipsos Corinthios, &c. Ponitur aliquando pro morte. Plin. lib. 17. ca. 25 Prodigium in nostro æuo Neronis principis ruina factum. Hinc Ruinosus, a. um. (πτωματώδης) quod est ruinis plenum, hoc est, casurũ, siue quod ruinam minatur. Cic. 3. Off. Ignoretur in omnibus cubiculis apparere serpẽtes, male materiatæ, ruinosæ. Accipitur & ruina pro tonitru.

Rulla, eyn pflůgschorer, reutel stecken) eenẽ ploech schuerder) vne curette) instrumentũ ferreũ, stimulo rusticorũ additũ, ad vomerẽ detergendũ. Plin. li. 8. ca. 19. Purget vomerẽ subinde stimulus cuspidatus rulla. Est aũt dimin. à runa, qđ est teli gen⁹.

Enni.Runata recedit,Id est, ruinis præliata, Habet autem hoc telum latiorem cuspidem.

Ruma,à Veteribus dicebatur mamma. μαστὸς, θηλή. eyn dutten) een mamme,) la mamelle.) Et ruma gutturis pars eminens.Seruius,Ruminatio dicta est à ruma eminēte gutturis parte,per quā denuo sus cibus à certis reuocatur animalibus.

Rumen, (λάρυγξ) den gorgel.) la gorge.) eminens sub mento gutturis pars,qua cibus in aluum demittitur.Inde fit Rumino,nas.Est & rumē mamma Plin.lib.15.ca.18.Quoniā sub ea inuenta est lupa infantibus præbens rumen.Ita enim vocabant mammam. Nonius docet rumen esse locū in ventre, quo sumitur cibus, & vnde redditur. Pomponius,Ego rumorem parui facio, dum sit rumen qui impleam. Festus,Rumen est pars colli,qua esca deuoratur; vnde & Rumare dicebatur,quod nunc Ruminare.La gorge.

Rumentum, abruptio,inquit Festus.

Rumex, (λάπαθον) lapathi syluestris genus, cuius succus impositus scabiei,statim illam purgat.Vergil.in Moreto,Fœcūdusq; rumex,maluę violæq; virebant.vide Plin.lib.19.ca.12.Et rumex genus teli simile spari Gallici.Luci.Tum spara,tum rumices portantur tragula porrò.

Rumia,(ῥουμία) dicta est Dea,quæ rumis,id est, mammis, hoc est,pueris lactentibus præsidebat. Huius meminit Augustinus libr.4.Ciuit.Varro. libr.2.De re Rust.cap.11.Non negarim, inquam ideo apud diuæ Rumiæ sacellum à pastoribus satam ficum.Ibi enim solent sacrificare lacte pro vino,& pro lactentibus.

Rumifero,ras.rumorem fero,quod & Rumigero, as.dicitur.διαφημίζω.Plau.in Amph.Thebani verò rumiferāt probam.Rumigero nonnulli vsurparunt,& Rumito. Næuius,Simul alius aliunde rumitant inter sese.

Rumigare,(μηρυκάζομαι) idem est quod ruminare, & quod Quintilianus ac Plin. aiunt,remandere, & commanducare. Apul.libr.4.de Asin.Iam ferè tertium pal:am rumigabam.

Rumigerulus, penultima correpta, qui rumorem gerit, ὁ διαθρυλλῶν.

Ruminalis ficus, sub qua lupa Romulo,& Remo dicitur mammā præbuisse, quæ & Romula vocitata est. Ouid. Romula nūc ficus, Rumula ficus erat.Siue q sub ea pecudes æstatis tēpore frigora captantes, herbas ruminare consueuerunt.

Ruminales hostiæ,eorum animaliū quæ ruminānt. Plin.li.8.ca.51.Coruncanius ruminales hostias, donec tridentes fierent,puras negauit.

Rumino,as.pen.cor.& Ruminor deponens. (ἀναμηρυκᾶσθαι,ἀναπεμπάζω)significat reuomo,ac rursus consumo,quasi cibum ad rumen reuoco,iterum conficio. Colum.libro.7.Propter quæ bos neq; ruminat,neq; lingua se detergit. Per translationem ponitur pro in memoriā reuoco.Varr. Non modo absens de te sæpius cogitabit,sed ruminabitur humanitatem tuam.

Rumis, mamma. θηλή. Varro,Antiquo vacabulo mamma rumis.

Rumo,as,lacto,quasi mammam in rumen immitto θηλάζω. à quo Irrumo,& Subrumari agni dicuntur,qui ad mammā admouentur.Veteres dixerunt rumare pro ruminare.

Rumor,(φήμη)das gemeyn geschrey,gassen rede, māre) een geruchte,fame,den gemeynē roepvng bruit) sermo in populo,sine certo authore,in bonum,vel in malum de recenti dispersus re.Cic.in Phil.Improbissimis rumoribus dissipatis.Teren. in Andr.Meum gnatū rumor est amare.Aliquando ponitur pro fauore,εὐδοξία.Verg.Ergo iter inceptum peragunt rumore secundo.

Rumpo,pis.rupi,ruptum,frango.ῥήγνυμι,κλάω,καταγνύω.brichen,knellen) rompre.) Verg.lib.10. Rumpimus inuitè tua vincula. Rupisse eū vtiq; accipiemus,qui vulnerauerit virgis,aut loris,pugnis ue ceciderit,vel telo,vel quo alio,vt scinderet alicui corpus,vel tumorem fecerit,κατατείνω. Interdū rumpere ponitur pro defatigare.Teren. in Hecy.Vt me ambulando rumperet. Interdum pro diffincere,(διαῤῥήγνυμι.) Verg.Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.Rumpere silentiū, & rumpere vocem, ῥῆξαι φωνὴν) est loqui,seu diu tacita proferre.Verg.Quid me alta silentia cogis Rumpere? Idem, Composito rumpit vocem,& me destinat aræ. Rumpere moras,est auferre moras,siue festinare. Verg.lib.4.Geor.En age segnes Rumpe moras.Huius verbi composita sunt, abrumpo, corrumpo, dirumpo,erumpo, (ἀπορρηγνῦω, ἐκβάλλω,de voce ἐκρήγνυμι) irrumpo,interrumpo,perrumpo,& prorumpo.

Rumpi, orum. qui & traduces dicuntur, authore Varr.lib.1. De re Rust.cap.8.

Rumpotinum,genus arbusti Gallici, inquit Colu. lib.5.ca.7.Est & alterum genus arbusti Gallici, quod vocatur rumpotinū. Cæterum appellatio rumpotini hodie quoq; durat in Liguria, & Insubria. Hinc Rumpotinetū, vbi rumpotina sunt consita.Idem ibidem,Nam ferè ita rumpotinetū constitutum animaduerti.

Rumusculus,diminutiuū,paruus rumor. θρύλλος. Cic.ad Attic.lib.2.Quas quidem ego multò magis vereor, quàm eorum honunum,qui hodie viuunt,rumusculos.

Runcinæ,pen.prod. ῥυκάνη. eyn schrot sag) een groote sage) vne sie) apud Plin.sunt maiores serræ,quibus Fabri materiarij secant arborū moles, subiectis canterijs. Plin.li.16.ca.42.Ad incitatos runcinarum raptus. Sed & runcinos agreste vulgus dicit minores equos,ex hac fortasse runcinarum origine. Runcina etiam rhomphæa ferrea, & ligo ad dumeta excidenda.Plaut.deruncinare vsurpat pro dissecare,dissiparcq;,& runcādo excidere, & munditer excolere. Præterea runcina putabatur dea,quę runcationi præesset. Aug.li.4 Ciuit.Cum runcantur,id est,à terra auferuntur, Deam Runcinā præfecerunt. Veteres etiam Runcam pro Runcina dixerunt,teste Festo.

Runco,as.eruo,euello. βοτανίζω. aufsrupffen) wtstrecken) sarcler)Cornutus,Runcari propriè segetes,vel herbæ dicunt.Cato ca.2.Runcare spinas.

Hinc Runcatio, verbale. Col. lib. 2. ca. 9. Frequentem tamen exigunt sarritionē & runcationē, vt herbis liberentur. Hinc cōponitur Erunco, quasi extra runco. à quo Aberunco, de quo supra.

Ruo, is, rui, rutum, & ruitum. (ἐρείπω. niderfallē) om vallen, nederuallen) cheoir, tomber.) Ruere propriè est cōcidere. Verg. Ruit alto à culmine Troia. Per translationē quandoq; ponitur pro effundi, (καταφέρεσθαι, καταῤῥήγνυσθαι.) Idē lib. 6. Vnde ruūt totidē voces responsa Sibyllæ. Quandoq; pro decipi. Cic. lib. 3. Offic. Sed hoc non est emptorem pati ruere, & per errorem in maximā fraudem incurrere. Quandoq; pro euertere, diruere, complanare, (ἀνατρέπειν) & sic habet accusatiuū, cum alibi absolutum sit. Vergil. libr. 1. Georg. Quid dicā iacto qui semine cōminus arua Insequitur, cumulosq; ruit male pinguis arenæ. Quandoque pro festinanter ire, seu in præceps ferri, & sine cautela in aliquem impetū facere, (ὁρμᾶν) Idem lib. 10. Quo moriture ruis, maioraq; virib. audes. Quandoque impellere, (ἐλαύνειν) Terent. in Adelph. Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderē, prosternerem. Quandoque pro eruo, eleuo, (ἐξαίρειν) Plin. Herbas ruentibus limumq; redunca, vt sulū generi. Verg. lib. 11. Confusa ruebant Ossa focis. Quandoque percrepare. Idem, Ruit arduus æther. id est, tonitru percrepat. Sic ruina pro tonitru: vt, Cœliq; ruina Verruit, dixit Vergilius 1. Georg. id est, præcipitatur, declinat, in finē vergit. Vel, inquit, cum ruit imbriferum ver. Ruere nubē, est egerere, emittere. Verg. 2. Geor. Et ruit atram Ad cœlum picea crassus caligine nubem. Ruit dies, id est, oritur. Verg. 1. Æneid. Et interea reuoluta ruebat Matura iam luce dies, &c. Huius composita sunt Adruo, Corruo, (συμπίπτω) simul ruo, siue deorsum me totum deijcio. Liu. libro 1. Duo Romani super aliū alius vulneratis tribus Albanis expirantes corruerunt. Diruo, (καταβάλλω, κατασκάπτω) variè ruo. Terent. in Adel. Hanc in horto maceriam iube dirui. Liu. li. 1. Iam fragor tectorū, quæ diruebant vltimis vrbis partibus audiebatur. Eruo, Irruo, Obruo, & Subruo. Sciendū est, quòd ruo cum sit neutrū, inuenitur habere significationē actiuam. Verg. Et ruit atrā Ad cœlum picea crassus caligine nubem. Ex quo etiam eruo, diruo, obruo, actiua sunt, & omnia habent penult. supini correptam.

Rupes, (ἀποῤῥῶγες πέτραι) een steenrotse) vne roche ou rocher.) sunt præruptæ partes terræ, aut saxi prægrandis, propter altitudinē ac procliuitatē inaccessæ, quòd veluti abruptæ sint, à rumpendo dictæ, quales sunt, quę in torrētibus fiunt. Vnde fluminum quoq; altiores atq; inaccessæ ripæ, rupes dicuntur. Nam ripæ planæ sunt, quas Vlpian. definit esse, quæ flumen continēt, naturalem cursus sui rigorē continentes. C es. 2. bel. Gal. Quod cum ex omnibus in circuitu partibus altissimas rupes, despectusq; haberet, vna ex parte, &c. Rupes propriè de montibus dicuntur.

Rupicapra, (ἀγρία αἴξ) capra syluestris, quasi rupiū capra. Plin. lib. 11. cap. 37. Rupicapris in dorsum adunca cornua, damis in aduersum.

Ruptus, pta, ptum. (ῥαγείς) præter significationes à rumpo sumptas, etiā significat delassatū, & membris fractū ex diutino labore. Apul. Quousq; ruptum istum asellum, nūc etiam claudū frustra pascemus? Alias ruptus, (ῥακώδης) dicitur vestibus laceris, pannosus. Martial. Qui sanet ruptos. dic mihi Galle quis est? Rupti etiam dicuntur, quos Galli vocant greuez. Plin. lib. 20. cap. 6. Conuulsis, & ruptis cum sale, & oleo.

Ruralis, & hoc le. (ἀγροικικός) quod ad rus ptinet. Vnde Rurales dij, Mercurius, Panq;, quibus sacrificabāt placētas, & vinū. Leonides in Epigram.

Αὔλια καὶ νυμφῶν ἱερὸς πάγος, αἵ θ' ὑπὸ πέτρῃ
πίδακες, ἥ λασίῃ γείτων ἰδέα πίτυς,
καὶ σὺ πετραγλώχιν μηλέων μαιάδος ἑρμᾶ,
ὅτε τὸν αἰγιβότην πᾶν κατέχεις σκόπελον.
ἵλαοι τὰ ψαιστά, τότ' εὐσόφου ἔμπλεον οἴνης
δέξασθ' αἰακίδου δῶρα νεοπτολέμου.

Id est, Stabula & Nympharum sacer pagus, vos sub saxo fontes, tuq; aquis vicina pinus, Et quadrate ouium seruator Maiæ Mercuri, Qui iq; capris depastum Pan occupas scopuiū, Propitij hæc liba, poculumq; plenum vino Suscipite, Æacidæ dona Neoptolemi.

Rurestris, & hoc stre. ἀγροικός) qđ est ruris, vel eorum propriū, qui ruri degūt. Apul. Rurestri vocabulo vulgus indoctum rosas laureas appellat.

Ruricola, qui rus colit. γεωργός. Colu. lib. 19. ca. 31. Hæc ne ruricolæ paterentur monstra.

Rurigena, qui ruri gignitur, ἀγρογενής.

Ruro, ras, secundum rus facio, aut ruri ago, ἀγροικίζω. Plaut. in Capt. Dum rurirurant homines. Dicitur & Ruror deponens. Varro, Dum in agro studiosus ruror Triptolemon sculponeatum bigas sequi cornutas.

Rursus, & Rursum, αὖ, αὖθις. widerumb, hargegen) wederom) derriere, ou contraire.) aduerb. significat retrouersum. Terent. in Hecy. Tace, trepidari sentio. & cursari rursum prorsum. Donat. Rursum, propriè retrò, prorsum, antè significat, & est prouerbiale, sicut dicim⁹, Sursum deorsum, Intrò foras, Hac illac. Quandoq; ponit rursus, pro cōtrario. Verg. Aut rursum enodes trunci resecantur. Ponitur aliquando pro denuo. Terentius in Eunucho, Inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rursum. Rursus & denuo, simul aliquando iunguntur. Plautus in Pœnul. Reuertor rursus denuo Carthaginem.

Rus, (ἀγροικία) gāw, feld, gūt) landt) les champs.) locus extra vrbem, vbi agri sunt & villæ, dictū, quòd in agris quotannis rursus eadē fiant, id est, colantur. vt rursus capiatur fructus. Plautus in Capt. Rus iit.

Ruscum, vel Ruscus. (μυρσίνη ἀγρία) Seruius, Ruscū virgultū est, vnde vites ligātur. Quidā accipiunt pro frutice, ex quo nunc scopæ fiunt, qui folia habet myrto similia, sed acutiora, & rigidiora. Vergilius libr. 2. Georg. Nec non etiam aspera rusci. Vimina per syluam. Alij pro theca, in qua includitur semen asparagi. Columel. libr. 10. Et scyla-

hirsuto sepes nunc horrida rusco.

Ruspor, sparis, sæpe seu diligenter scrutor. Actius, Vagantes ruspantur sylvas. Propriè verò ruspari dicuntur gallinæ, hoc est, scalpere. Hinc componitur Corruspor, pro conquiro. Plaut. Corruspare tua consilia in pectore.

Russus, & Russeus, appellationes rufi coloris sunt. Apud Plin. mentio est Russæ, seu Russati aurigæ.

Rustica, avis perdici similis, nisi quòd rostrum longius habet. Martialis,
Rustica sum perdix, quid refert si sapor idem?
Carior est perdix, sic sapit illa magis.

Rustica vinalia, (τὰ λήναια) quartodecimo Cal. Septemb. celebrabantur, quo die primum in urbem vinum deferebant.

Rusticanus, na. num. (ἀγροικός) idem quod rusticus. Cice. 2. de Orat. Et illud quod loquitur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum.

Rusticarius, ria. rium. quod ad rus aut rusticum pertinet, ἰπάγροι. Vnde falces rusticarias dixit Var. 1. de re Rust. ca. 22. vide in dictione Sylvaticus.

Rusticatim, (ἀγροίκως) adverb. pro rusticè. Pomp. Ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Rusticitas, urbanitati contraria est, ἀναγωγία, peus rischeyt) boerscheyt) rusticite, sotie) Mart. lib. 7. Hirsutum, & dura rusticitate trucem. Est autem urbanitas, qua significamus proprium quendam gestum urbis, & sumptâ ex conversatione doctorum tacitâ eruditionem. Ponitur quandoque pro inepta & timida verecundia. Ovid. in Arte, Etsi rusticitas nõ vetat, ipsa rogat. Cic. Deterruit me pudor quidam subrusticus.

Rusticor, ruri dego, ἀγραυλῶ. Plin. Cum simul æstate rusticaremur. Cic. Tyr. Liceat modò rusticari.

Rusticus, ca. cum. (ἄγραυλος) eyn paur). een boer) vng villageois.) pen. corr. quod ruris est, vel ruri degit, ut Domus rustica. Plau. in Mercat. Urbani fiunt rustici. Quandoque rusticus dicitur moribus & vita incultus, quasi semibarbarus, (ἄγροικος.) Vergil. Rusticus es Corydon. Vnde Veteres Rusticè pro barbarè usurpabãt, sive imperitè, ut solet rusticus. Cicero. 3. Off. Vrgent sanè rusticè, negant enim posse, &c. Est etiam Rusticus, (ῥούστικος) nomen viri proprium.

Ruta, apud Iurecons. quasi eruta dicuntur, ut arena, creta, & his similia. Festus, Ruta cæsa dicũtur, quæ venditor possessionis sui usus gratia concîderat, ruendaque contraxerat. Vlp. in l. fundi para. si ruta, cæsa. de act. empt. & vend. Si ruta, cæsa excipiãtur in vẽditione, ea placuit esse ruta, quæ eruta sunt, ut arena, creta, & similia: Cæsa ea esse, ut arbores cæsas, & carbones, & his similia. Mucius l. in rutis. de verbor. signification. In rutis & cæsis ea sunt, quæ terra nõ tenentur, quæque opere structili, tectoris've nõ continentur. Ne in rustis quidem, & cæsis, prouerb. vide Chil. Erasmi.

Ruta, (πήγανον) herba à ruendo, id est, eruendo, dicta, quòd una ex omnib. herbis, propter multiplices eius usus maximè eruatur. peculiaris est illi authoritas, propter venena, quibus remediũ exhibet præsentaneum. Vnde & mustellæ contra serpentes dimicaturæ, ruta se muniunt. vide Plin. lib. 20. ca. 13. Hinc Rutaceus, a. um. quod ad rutam pertinet. Et Rutatus, a. um. (πηγανωτός) quod ex ruta materiatum est. Plin. Inuenio mulsũ rutatum populo datum. Diosc. lib. 3. ca. 50. Rutati lacerti, ruta involuti. Martial. lib. 10. Secta coronabunt rutatos ova lacertos.

Rutabulum, een vierschoeffel) vng fourgon ou patroulle) propriè instrumentũ, quo rustici utuntur in proruẽdo igne panis coquẽdi gratia. Festo author. Hodieque id nomẽ custodit apud Italos.

Rutheni, (Ῥουθηνοί) populi Galliæ, non longè ab Auerna & Santonibus.

Rutilo, as. pen. cor. splẽdeo, πυρρίζω. (scheinẽ) glantzen) reluire) Vnde dicimus aurũ rutilare. Verg. 8. Æneid. Per sudum rutilare vident, & pulsa sonare, &c. Ponitur aliquando ut activũ, pro rutilum facere. Plin. lib. 28. cap. 1. Gallorum hoc inuentũ, rutilandis capillis, & cinere & seuo.

Rutilesco, is. rutilum fieri. Plin. lib. 8. ca. 55. Certè liquescente ea rutilescunt annis omnibus.

Rutilus, adiect. quod habet aliquid ruboris cũ nigro admixtũ, ut conspicuũ & lucidum videatur. Plin. lib. 8. c. 18. Albis maculis colorẽ rutilũ distinguentibus. Cice. in Somni. Scip. Tam rutilus fulgor, horribilisque terris, quem Martem dicitis.

Rutilum, (πυῤῥός, πυῤῥόν) rufum, qd habet aliquid nigroris, cuius coloris studiosæ mulieres, rutilæ dictæ sunt, ut inquit Festus. Et vestes rutilæ, quæ & hyacinthinæ, & husginæ, ab husge herba vocantur.

Ruto, tas. frequent. est verbi ruo, is. καταβάλλω.

Rutrum, quo quid eruitur, à ruẽdo. σκαφεῖον. Nam sicut aratum aratrum, sic rutum rutrũ facit. Fest. Rutrum (inquit) tenentis iuuenis effigies in Capitolio ephebi fuit more Græcorũ arenã eruentis, exercitationis gratia, quod signũ deportauit ex Bithynia Romam Pompeius Bithynicus. Huius diminut. est Rutellum. Cato ca. 11. Oportet habere villicum pilas sex, rutra quatuor, rastros quadridentes. Luci. Frumentarius est, medicũ hic secum, atque rutellum unum affert.

Rutubam, Veteres turbationem appellabant. Varr. Id postea vidimus, nunc sumus in rutuba.

Rutuli, pen. cor. Ῥουτουλοί, populi Italici, nõ longè ab urbe Roma, ubi Ardea oppidum est. Verg. In me conuertite ferrum O Rutuli.

Rutupinum, penult. prod. promontorium Britanniæ. Lucil. lib. 6. Aut vaga cum Thetys Rutupina've littora feruent, Vnde Calidonios ne sit turbata Britannos.

DE LITERA S.



Litera semiuocalis. Quæ si antecedat m, vel p, vel t, in simplicibus dictionibus eiusdẽ est syllabæ, ut Cosmus, prosper, testis. In compositis verò aliud est, nam Aruspex (teste Quin.) quia pars eius posterior à spectando est, tertiæ dabimus. Abstemius verò, quia ex abstinentia temeti composita vox est, primæ relinquit. Transit quoque s in m, ut rursum pro rursus, in n, ut sanguis, sanguinis. in r, ut flos, floris.

Saba

Saba, σαβαὶ, ciuitas regia Æthiopiæ, inquit Iosephus quam postea Cambyses à sororis suę nomine, Meroën nominauit. Hanc Nilus circundans, inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba, ἀπὸ τοῦ σέβειν, quod est sacrificare, quia tus mittit, quo in sacrificijs vtuntur. Sunt qui dicāt Saba, Arabū lingua, mysterium significare. Hieronymus verò conuersionem sonare autumat. Hinc Sabæus, bæa, bæum. (σαβαῖος) vt Sabæus odor, apud Columel. lib. 10.

Sabæi, (σαβαῖοι) populi felicis Arabiæ ditissimi syluarum fertilitate odorifera. Hos Ioseph. lib. 1. à Saba Cusi filio, qui à Cham ortus fuit, dictos asfirmat. Sabæos dictos putat Seruius ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, id est, venerari, quòd deos per ipsorum tura veneramur. Verg. 1. Geor. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi.

Sabaoth. (σαββαώθ) numeri pluralis, & generis fœminini, interpretatur militiarum, vel exercituum, siue virtutum. Vnde dominus sabaoth, inquit Hieronymus.

Sabate, (σαβάτη) locus est. Vnde fit Sabatinus, na. num m. (σαβατῖνοι) Colu. lib. 8. ca. 16. Inde Velinus, inde etiam Sabatinus, item Volsiniensis, & Ciminus, lupos auratasq; procreauerunt.

Sabath, (σαβάθ) nomē proprium. à quo Sabatheni, (σαβαθηνοὶ) nominantur, qui à Græcis Histabari dicuntur, vt Iosephus inquit.

Sabbatarius, (σαββατίζων) qui diem sabbati seruat, quod faciunt etiam nunc Iudæi, qui sabbatarij is deó à Martiale lib. 4. appellantur, Quód ieiunia sabbatariorum. (res.

Sabbatismus, (σαββατισμὸς) vacatio facta post labo

Sabbatizare, est sabbatum obseruare, σαββατίζειν. Hieronym. in Leuitico, Quando fueris in terra hostili, sabbatizabit, & requiescet in sabbatis solitudinis suæ.

Sabbatū, Hebraica lingua dies quietis dicitur. σάββατον. Et est septimus dies, quo requieuit Deus ab operibus suis. Prima sabbati, dicitur primus dies, quem dominicum etiam nominamus. Secunda sabbati, secūdus dies. Tertia sabbati, tertius dies. Quarta sabbati, quartus dies. Quinta sabbati, quintus dies. Sexta sabbati, sexta dies, à die domi nico. Et ipsum sabbatū, septimus dies Quod etiā nomen ab Hebræis (sicut Iosephus refert) septimana dicitur. Hanc ethnici idolorum & elementorum nominibus appellant, vt secunda sabbati à Luna sit, tertia à Marte, quarta à Mercurio, quinta à Ioue, sexta à Venere.

Sabe, Syrorum lingua, mensis Februarius dicitur.

Sabellus, la. lum. (σαβελλικὸς) deriuatiuum nomen à Sabinus. Sunt autem Sabelli populi à Sabinis orti qui incolunt montes, qui sunt inter Sabinos & Marsos. Verg. lib. 2. Geor. Hæc genus acre virūm Marsos, pubemq; Sabellam.

Sabim, (σαβὶμ) Arabes Deum appellant, & illi decimas mensura, non pondere persoluunt.

Sabinam, Illyrij appellabāt telum venabuli simile. Ennius, Illyrij restant sicis sibinisq; fodentes.

Sabini, (σαβῖνοι) populi sunt in quarta Italię regione, non procul à Roma, à religione, & cultu deorū cognominati, quasi Sebini, ἀπὸ τοῦ σέβειν. Silius verò à Sabo authore gentis Sabinos dici putat, qui lib. 8. ait, Ductorē gentis pars laudes ore ferebant Sabe tuas, qui de patrio cognomine primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. Hos Plin. Apēninis iugis vallatos vtrinq; scribit. Strabo Sabinos ait angustū incolere agrū, in longitudinem protensum à Tyberi vsq; Nomentum oppidum, stadia mille vsq; ad Vestinos.

Sabis, (σάβις) fluuius. vide Samarobrini.

Sabiusa, (σαβιοῦσα) porta dicebatur, quæ rectà in Sabinos ducebat.

Sabora, (σάβωρα) vrbs Arabiæ in monte excelso, à quo octo mansionib. distat regio eorū odorifera.

Sabucus, sine m ante b, arboris genus notæ. ἀκτή.

Sabuletū, dicitur locus, in quo Sabulum abundat. ψαμμώδης. Plin. libr. 27. cap. 8. Crocodilion nascitur in sabuletis.

Sabulō, arena grossior. ἄμμος, ψάμμος. Col. li. 4. de castanea, Pullam terram & resolutam desyderat, sabulum humidum vel refractum, tophū non respuit. Hinc Sabulosus, sa. sum. plenum sabulo, ἀμμώδης. vt sabulosa terra.

Saburra, licet secundum Priscian. gemino bb scribatur, apud Vergilium tamen eius prima corripiatur, Vt cymbæ instabiles fluctu iactante saburrā Tollunt. Est autē saburra, (ἕρμα) propriè nauiū, ex quacunq; materia. sed sabulō vilius, & crassius ferè significat, quo naues onerari solent vsq; ad certam mensuram, quo stabiliores sint.

Saburrare, siue suburrare, est satagere in sabulo, ac mersare, vt puluerare in puluere. Plin. li. 18. ca. 35. Echini affigentes sese, aut arena suburrantes, tempestatis signa sunt. Solin9, Grues volaturę arenas deuorāt, sublatisq; lapillis ad moderatā grauitatē suburrantur. Et Saburra, vrbis regio. Et suburrana tribus, quā veteres per c, nostri per b scribebant, hoc est, Sucurrā, non Suburrā, quia (vt Val. Flaccus ait) à pago Sucusano dicerētur, vel à statiuo præsidio, quòd solitū sic Esquilijs sucurrere, Gabinis infestantibus. vide suo loco.

Sacal, in Ægypto nascitur, & est electri species.

Sacarum, (ἡ σακῶν χώρα) regio (vt Ptolemæus inquit) est in Asia vltra mare Caspiū, Sogdianis cōtermina, in qua nec vrbes, nec vicos esse testatur, sed incolæ eius regionis nemora, & specus habitant, sagittandi arte peritissimi. Qui olim Bactrianam prouinciā occupauere, & optimā Armenię regionē adepti sunt, vt li. 11. Strab. refert, atq; vsque ad Cappadocas processerūt. Sed cū ex spolijs festa celebrarent, Persarum imperatores eos nostu adorti, funditus deleuere. Hos quidā Saccasas nos, σακκασηνοὺς, vocant.

Saccaria, riæ. saccorum mercatura, σακκοπωλική. Apuleius lib. 1. de Asino aureo, Saccariam faciens merebam.

Saccarius, γωφόρος. Vlpian. titulo de Contrahenda emptione, accipit non pro negociatione, sed pro baiulo, qui saccis gestandis victitat, scribens, Si quid ex sacco saccarij cecidisset. Budæus.

Saccharum,(σάκχαρον) zucker) suycker.) succre.) pen.cor.dicitur mel in arũdinibus collectũ,gummi modo candidũ,ac fragile.Nascitur in Arabia, India,Creta, Italia,& Sicilia.Vnde oxysaccharũ, potionis genus ex saccharo,& aceto.

Saccellare,est vmum saccis perfusum corrigere.

Saccipcrium,(σακκοπήρα) maior crumena,& minoris marsupij receptaculum.Plau.in Rud.Meũ marsupium quod plenũ argẽti fuit in sacciperio. Dictio composita ex sacco & pera.

Sacconia, quidam pro territorio accipiũt,seu pro panniculo tersorio.Vitru.lib.9.Aurũ ad sacconiã appendit, redẽptoris opus manufactũ subtiliter regi approbauit. Nam sacconia,hoc est,tela tegebantur , vt posset inhærere pictura. vide Saconia infrà.

Sacculari, (σακλοεργοὶ) apud Iureconsult.accipiunt pro fraudulentis impostoribus,qui vetitas in sacculo artes exercent,& partẽ subducũt,partẽ subtrahũt,quos Vlpianus ait, plus q̃ fures puniẽdos. Vlpianus de extraor. crim.l. saccularij.

Saccus,(σάκκος) eyn saeck)vng sack) culeus est.Dictus (vt quidam volunt) à sago, quod est genus vestis æqualiter latæ ex parte superiore & inferiore.Hora.in Serm.Congestis vndiq; saccis Indormis inhiãs. Hinc sacculus & saccellus,σακκίον diminut.quibus significantur marsupia. Cic.2.de Fin.Ius,& sacculos abstulerit.Asconius,Sacci,sacculi,saccelli. Saccus frumentarius,quo frumentũ geritur.Saccus vinarius,quo vini feces colantur.

Sacellum,diminutiuum à sacrum,& significat locũ paruum Deo sacratum cum ara . ἱερὸν,λιθοκόσμον. eyn cappelle) vng chapelle.) Cic.pro Lege Agra. Sunt enim loca publica vrbis , sunt sacella,&c. Trebatius Iureconsultus scribit, Sacellum compositum verbum,quasi sacra cella.

Sacer,cra.crũ.idem quod venerabile,& consecratũ, ἱερὸς. heylich,gewelhet) sacre ou consacre.) Verg. Extulit os sacrum cœlo . Capitur nonnunquam pro execrãdo,scelesto,κατάρατος. vt idẽ,Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Et antiquitus homo sacer dicebatur,quem populus ob maleficium iudicasset, neq; fas erat eum mollere. & si quis eum occidisset,parricidij non damnabatur . Ex quo omnis homo malus atque improbus,sacer appellari solet.Horat.Intestabilis & sacer esto.Quid sit sacer homo,vide Seruium in illud Vergilij.3.Æneid. Auri sacra fames,& Macrobium in.3.Saturn.

Sacer ignis,(ἱερὸν πῦρ) morbus,cuius multa sunt genera,quæ apud Plinium habentur lib.25.cap. 11.Colum.lib.7.cap.5. Est etiam insanabilis sacer ignis, quam pusulam vocant pastores.Ea nisi compescitur intra primã pecudẽ quæ tali morbo correpta est,vniuersum gregem contagione prosternit:siquidem nec medicamentorum,nec ferri remedia patitur.Nam penè ad omnem tactũ exscandescit. le feu fainct Antoine.

Sacer locus,locus consecratus.ἀνάθημα ἱερὸς τόπος.

Sacer mons,(ἱερὸν ὄρος) trans Aniené fluuiũ vltra tertiũ milliariũ appellat,qui Ioui fuerat consecratus,vel mons in finibus Galatiæ aurum ferens.

Sacer morbus, (ἱερὰ νόσος) appellatur comitialis, quod Hercules eum passus fuerit ex Græcis.

Sacer serpens,(ἱερὰ)minutus,quẽ angues pręmagni fugiunt.Magnitudo huic ad cubitũ,species hirsuta.Quicquid momorderit,continuò putrescit.

Sacerani,dicti fuerũt Reate orti,qui ex Septimontio Ligures,Siculosq; eiecerũt.sic appellati,quòd iure sacro nati fuissent.

Sacerdos,(ἱερεὺς)eyn priester) prestre) qui Deo dicatus est ad sacrificia facienda , à sacris dictus. Apud Romanos varia erant sacerdotum genera,Flamines,Diales, Martiales,Quirinales,Salij, Pontifices minores , Pontifices maximi , Reges sacrorum , Sacrificuli , & Galli, qui Cybeles sacra faciebant.

Sacerdotissa. fœmin.gen. dixit Gell. & si sacerdos com.gen. sit,lib. 10.ca.15.Eædem fermè ceremoniæ sunt , quas flamminicas sacerdotissas Dialis seorsum aiunt obseruitasse.

Sacerdotium,(ἱερωσύνη) priesterdom.) modò sacerdotis dignitatem significat,vt est illud,Fungi sacerdotio.Cic.pro domo sua,Cum Licinia virgo Vestalis, summo loco nata, sanctissimo sacerdotio prædita,&c. Modò sacerdotis prouentũ, Nã apud Gentiles ea sacerdotia fuerunt, qualia nos Christiani propriori vocabulo beneficia appellamus.Vnde Liui.li.9.Gens Potitia,cuius ad aram Herculis Familiare sacerdotium erat.Sacerdotiorum autem,sicut & beneficiorum duo fuerũt genera.Vnum,quod sacris esset addictum locis,quæ Reipublicæ aut principum,aut pontificum collegij collationis essent. Alterum,quod ædis, aut sacelli iuris esset, à patrefamilias ea ratione erecti,dedicatiq;,vt sacrorũ cura,& fructuum ipsius sacerdotij perceptio,ad solam gentẽ, familiamq; suam perpetuis successorib. deuolueretur. Quæ sacerdotia à priscis, gentilia beneficia : à nostris, iuris patronat⁹ appellata sunt.Corn. Tacitus de Othone,At recens ab exilio reuersos adolescẽtes auitis & paternis sacerdotijs in solatiũ reposuit. Hinc Sacerdotalis,& hoc sacerdotale,quod ad sacerdotẽ pertinet. Liui.5.ab Vrb.Virgines sacraq; in plaustrum imposuit ,.& Cære, quò iter sacerdotalibus erat,peruexit.

Sacoma,sacomatis, est æquipondiũ, hoc est,quod in libra apponitur ad æquilibriũ faciendum.Vitruuius lib.9.cap.3.De Archimede,Cum auream coronã votiuam dijs immortalibus in quodam fano constituisset ponendam,immani precio locauit faciendam , & aurum ad sacoma appendit redemptori. Is ad tempus opus manufactũ subtiliter regi approbauit,& ad sacoma pondus coronæ visus est præstitisse.Budæus.

Sacon, Indi vocant colorem hyacinthinum.

Sacondion,(σακόνδιον) genus gemmæ,coloris hyacynthini.

Sacra via , (ἱερὰ ὁδὸς) in vrbe Romana vocita est, quòd in ea ictum fœdus sit inter Romulũ & Tatium.Hac triumphantes in Capitoliũ ibant.tendebat autem à regia vsque in arcem. Hanc Hora-

tius Sacrum cliuum nuncupauit.

Sacra certamina, (ἱεροὶ ἀγῶνες) Græciæ quatuor, à Tacito Ludicra vocantur. In his morem fuisse, vt patres, & patriæ vincentium præconis voce nominarentur.

Sacramentum, dicitur quod iurisiurandi sacratione interposita geritur, ὅρκος. Cice. pro Cec. Non posse sacramentum nostrum iustum iudicari. Et sacramentum, quo milites scribendi à sacerdotibus adigebātur, nec prius militare, aut postquam eo absoluti essent, in hostem pugnare poterant. Varro de Lingua Latina, Sacramentū à sacro, & qui petebat, & qui inficiabatur, vterq; quingenta æris ad pontificē deponebat. De alijs item rebus alio certo numero. Qui iudicio vicerat, suum sacramentum à sacro auferebat, victi ad ærarium redibant. id est, victus ea pecunia, quam deposuerat, multabatur in pœnam iniustæ litigationis, quæ ærario cedebat. Ex quibus verbis constat, quod sacramentum, alia q̃ De inuocationis (quæ per iusiurādum fit) obligatio rerum erat. Seruius de sacramento militari sic scribit, Legitima militia erat eorum, qui singuli iurabāt pro Republica se esse facturos, nec discedebāt nisi completis stipendijs, & sacramentum vocabatur. Vegetius De re Milit. libro 2. Milites iurare solent, & ideo militiæ sacramenta dicuntur. Iurant autem se omnia strenuè facturos, quę pręceperit imperator, nunquam deserturos militiam pro Romana Repub. Hinc milites à Iuuenale sacramenta dicuntur illo versu, Præmia nunc alia atq; emolumenta notemus Sacramentorum. id est, militum iuratorum, & sacramento rogatorum. Sueton. in Cæsa. Sanxit, ne quis ciuis maior viginti annis, minor'ue decem, qui sacramento non teneretur, plus triennio continuo Italia abesset.

Sacrarium, locus sacer in templo, & in quo sacra reponuntur. θυσιαστήριον, ἄδυτον. sacristye.) Vnde à Cicerone sacrariū Bonæ deæ nominatur. Seneca lib. 5. Quæst. Arcana illa rerum naturæ sacra, nō promiscuè & omnibus patent, reducta, & in interiori sunt clausa sacrario. Ægesippus li. 5. scribit, Sacrarium templi Hierosolymorū fuisse prophanatum à gentibus, quo solus semel in anno princeps sacerdotū solebat intrare, nō sine sanguine. Quid intersit inter sacrum locum & sacrarium, ostendit Vlpianus in l. sacra. de diuis. re. inquiēs, Sacer locus, est consecratus: sacrarium, in quo sacra reponuntur. Sueton. tamen de Augusto, non tam pro sacrorum repositorio, quàm pro sacello, locoq; sacrato sumpsit, Natus est, inquit, Augustus ad capita bubula, vbi nunc sacrarium habet, aliquantò pòst quàm excessit, constitutum. Ponitur & sacrarium pro larario in ædibus priuatis. Cic. ad Memmium lib. 15. Caio Auiano Euādro, qui habitat in tuo sacrario, & ipso multum vtor, & patrono eius M. Æmilio familiarissimè.

Sacratæ leges, (ὅσιοι νόμοι) quibus sancitū erat, vt si quis aduersus eas fecisset, sacer alicui Deorū cum familia pecuniaq; esset. Liui. 2. ab Vrb. Præcipuus pauor tribunos inuaserat, quàm nihil auxilij haberent sacratæ leges morte collegæ monitos.

Sacres porci, (χοῖροι ἁγνοί) appellabātur, quoniā puri essent ad sacrificiū, vt immolarētur, cū depulsi sunt a mamma. Qui à partu decimo die habētur puri, & ab eo appellabantur ab antiquis sacres, quòd tum ad sacrificia idonei primū dicuntur. Plaut. in Menæh. Quanti hi porci sunt sacres?

Sacrifico, cas. sacrum facio. θύω, καθαγιάζω, ἱερουργῶ. opfferen) offerē) sacrifier.) Plau. in Capt. Quin etiam vt magis noscas, genio vbi suo quando sacrificat, &c. Interdum veniam peto: Lito verò, veniam impetro. Plau. in Pœnu. Si hercule isthuc vnquam factū est, tum me Iupiter faciat, vt semper sacrificem, neq; vnquam litem. Confunduntur tamen quandoq;.

Sacrificulus, rex sacrorum. ἱεροποιὸς, βασιλεὺς, ἄρχων. Gell. lib. 10. cap. 15.

Sacrificus, substant. qui sacra facit. Sacrificus verò adiectiuum, vt sacrificæ tibiæ, quibus vtebantur in sacrificijs. Plin. lib. 10. ca. 36. Nunc sacrificę Tuscorum è buxo tibiæ.

Sacrificium, cij. eyn opfferung) een offeringe) sacrifice.) sacrum, seu res diuina. Cic. ad Attic. Cuius Laurentiæ vos pontifices ad aram in Velabro sacrificium facere soletis.

Sacrilegium, ipsum sacrorū furtum, ἱεροσυλία.

Sacrilegus, pen. cor. qui sacra, aut de loco sacro legit, id est, furatur, ἱερόσυλος. Nam legere, quandoq; furari significat. Teren. in Adel. Vbi est ille sacrilegus? Cice. 2. de Leg. Sacrilego pœna est, neq; ei soli, qui è sacro abstulerit, sed etiam qui sacro cōmendatum, quod & nunc multis fit in fanis.

Sacrimum, vocabant mustum, quod Libero patri sacrificabant pro vineis, & vasis, & ipso vino conseruandis, νέος οἶνος.

Sacriscrinius, dictio cōposita ex recto & obliquo. Sacræ enim dicuntur epistolæ imperiales, & is dicitur, qui præest regalibus epistolis, vel custos librorum, qui etiam à commentarijs dicitur.

Sacrium, succini genus è Scythia veniens.

Sacro, cras Deo dedico & sacrum facio, τελετουργῶ, τελεῶ, ἁγιόω, καθιερόω. heyligen, weihen) dedier a dieu, sacrer.) August. lib. 2. Ciuit. Qua Romani numina partim peregrina receperunt, partim sua propria sacrauerunt. Ponitur aliquando sacrare pro deuouere, & detestabile decernere, & ita morti addicere, vt impunè occidi, & violari possit. Liu. 2. ab Vrbe, Ante omnes de prouocatione aduersus magistratus ad populum, sacrandoq; cum bonis capite eius, qui regni occupandi consilia inisset, gratæ in vulgus leges fuere. Huius composita sunt consecro, eiusdem significati. Desecro, ἀφοσιόω, ex sacro prophanum facio, & quod vulgò dicitur degrado. Plaut. Desecrare eum prius oportet, ne manus cōtaminem. Obsecro, Resecro, religione absoluo. Plaut. Resecro mater, quod dudum obsecraueram. Prosecro, diu sacrificium facio. Lactantius lib. 4. Quod cum intelligerent aruspices (instigantibus hisdem dæmonijs quibus prosecrāt) cōquerētes, profanos homines sacris interesse, adegerunt principes suos in-

furorem. Et hæc omnia habent pen.cor.

Sacrosanctum dicebatur, quod iureiurando interposito erat institutũ, vt qui violasset, morte pœnas penderet, ἐπιθάνατον. Vnde sacrosancti tribuni, quos sine inexpiabili scelere violare nemini prorsus licebat.

Sacrum, nomen substantiuum, dicitur omne quod deorum habetur, λειτουργία. Vnde verg. quoties sacrum nominat, additionẽ ferè deorum facit, Sacra Dioneæ matri, diuisq; ferebant. Idem, Sacra Ioui Stygio, quæ ritè incœpta paraui, ὄργια. Ponitur etiam pro sacrificio. Macrobius in Satur. Sacra celebritas est, cum sacrificia offeruntur, vel cũ dies diuinis celebratur epulationibus, vel cũ ludi in honorem aguntur deorum, vel cum feriæ obseruantur. Item sacrum, dicitur templum, ἱερόν. Paulus Iureconsultus, Sunt autem sacrilegi, qui publica sacra compilarint. At qui priuata sacra, vel ædiculas incustoditas tentauerint, amplius quàm fures, minus quàm sacrilegi merentur. Et sacrum dicitur magicũ quoddam ad compescendas detrahentium linguas. Ouid. lib. 2. Fast. Ecce anus in medijs residens annosa puellis Sacra facit tacitè, nec tamen ipsa tacet.

Sacrum promontorium, (ἱερὸν ἀκρωτήριον) quod nunc appellant Caput sancti Vincentij.

Saducæi, (σαδδουκαῖοι) dicuntur, qui Saducæũ quendam magistrũ legis sequentes, neq; resurrectionẽ credebant, neq; angelos, neq; spiritus esse.

Sæculum, à sequendo se, eo quòd sequatur, atq; in se reuoluatur, αἰών. Varro à sene deriuat, quia rem productissimam designabat, ac longissimum spacium senescendorum hominũ id putauerunt. placuit antiquis significationis causa primam syllabam producere, & per diphthongum scribere, qđ tamen nunc non obseruatur. Est autem propriè sæculum spacium centũ annorum. Vnde carmen sæculare Horatij dicitur, in quo tractatur de sacrificijs, quę fiebant de centesimo in centesimum annum. Hoc ostendit Liu. lib. ab Vrbe cond. quia dicit Pompilium ante Pythagoram ducentis fermè annis fuisse. Vnde Cic. Ex quo etiam quidam Numam Pompiliũ regem nostrum fuisse Pythagoreũ ferunt, qui annis permultis antè fuit quàm ipse Pythagoras, Quò etiam maior vir habẽdus est, cum illam sapientiam constituendæ ciuitatis, duobus propè sæculis antè cognouit, quàm eam Græci natam esse senserunt. Sunt etiam qui sæculum, triginta annorum tempus existiment, vt cursus est Saturni. Alij mille annos sæculum habere putant. Plautus in Milite, Quin mille annorum perpetuò viuunt, ab sæculo ad sæculum. Poëtæ & oratores frequenter pro tempore vsurpãt. Cice. in Parad. Ego etiam ipse fortasse in huius sæculi errore versor. Idem in Philip. Huius sæculi insolentia. Hinc

Sæcularis. & hoc re. quod centesimo quoq; anno instauratur, vt ludi sæculares apud Romanos. Plin. lib. 7. cap. 48. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus saltare instituit, vtrisq; ludis sæcularibus saltasse.

Sæpe, (πολλάκις) offt) dickwils) souuentesfois, plusieur fois.) aduerb. significat frequenter, recipit q; diphthongũ, vt differat à sepe ablatiuo nominis sepes. Teren. in Heaut. Non licet hominẽ esse sæpe ita vt vult, si res non sinit. Aliqñ ornatus causa iungitur numero, & fit vna dictio, Sæpenumero. Cic. filius ad Tyron. lib. 16. Sum totos dies cũ eo, noctisq; sæpenumero partẽ. Inuenitur sæpissimus superlatiuũ nomẽ à sæpe formatũ. Hinc etiã fit compositum Persæpe, πλειστάκις.

Sæpicule, (θαμινὰ) diminutiuum à sæpe, sicut à sæpius sæpiuscule. Apulei. Nam vt lachrymæ sæpiculè de gaudio prodeunt. Plautus in Cassina. Sæpiuscule peccas.

Sæuio, uis. sæuiui. & sæuij. sæuitum irascor. καταθυμόω, ἀγριαίνω, χαλεπαίνω. grim sein, wüten) tornich sijn, woeden) exercer cruaulte.) Pacu. Quid commerui? Quid in me sæuis pater? Aliquando sæuire, est fortiter facere. Mart. Belliger inuictis quòd Mars tibi sæuit in armis. Verg. lib. 5. Æneí. Tum pater Æneas procedere longius iras, Et sæuire animis Entellum haud passus acerbis. Idem lib. 3. Gorg. Sæuit & in lucem. Aliquando immanitatem exercere. Liuius, Cum post victoriam quoq; in hostem sæuiret. Huius composita sunt, desæuio, quod est valde crudelitatem exerceo. Consæuio, simul sæuio, Augu. libr. 1. Ciuit. Tantus itaq; huius vitæ contemptor Regulus, consæuientibus hostibus, per quaslibet pœnas eã finire, quàm seipse perimere maluit. Obsæuio, cõtra sæuio. Plau. in Epid. Tu is es, qui per voluptatem in mea ærumna obsæuisti grauiter.

Sæuitia, & sæuitudo, (ὠμότης, χαλεπότης) grimmigkeyt, grausamkeyt) wreetheyt) cruaulte) crudelitas. Plau. Vincula, virgę, molę, sæuitudo fit peior. Pli. lib. 6. cap. 17. Proxima inculta, sæuitia gentium.

Sæuus, durus, horrid⁹, χαλεποὶ, ἀπηνής. hart, rauch) wreet) maupiteux, cruel, furieux.) Verg. Cũ sæuo e scopulo multa vix arte reuulsus. Per translationem modo pro inimico, crudeliq; ponitur. Idem Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Quandoque pro forti: vt, Sæuus vbi Æacidæ telo iacet Hector. Quandoque pro irato, vt Et sæuum ambobus Achillem. Quandoque pro magno. Idem de Ænea pio, Maternis sæuus in armis. Quandoq; pro potenti. Idem lib. 1. Æne. Non illi imperium pelagi, sæuumq; tridentem, Sed mihi sorte datũ. Hinc sæuiter, aduerbium. Plaut. in Pseud. Magis cogito, sæuiter blanditer'ne alloquar.

Saga, (φαρμακίς) eyn zauberin, hågss, vnhold) een toouerersse.) vne sorciere.) mulier prudens, versuta, quæ multa scire vult, inquit Cic. libro 1. de Diuin. Item perita sacrorũ & diuina, φοιβάς. Vnde præsagia, prædiuinationes mentis. Et saga, dicitur mulier ad libidinem virorum indagatrix. Et habet pen. prod. Martial. Exorat noctes dum mihi saga tuas. Acron, Saga dicta est venefica, φαρμακίς, quod satis agat, & ea est quæ carminib. & herbis mala hominibus dicebatur vel arcere, vel impellere. Horat. Quæ saga quis te soluere Thessalis magus venenis.

Sagana,pen.cor.vas in quo aliquid teritur.quo nomine etiam dicta fuit meretrix quædam.

Sagaria,riæ.(σαγαριακή) est exercitium vendendi saga,sicut ab argento argentaria.Vlp.de Tribut. actione, Duas negociationes exercebat puer,sagariam,& lintea riam.

Sagarius,qui vendit saga,χιτωνοπώλης.

Sagatus,qui sago indutus est,χλαμυδωτός.Sueto.in Cæsare,Duobus triclinijs,vno quo sagati palliati ue, altero quo togati cum illustrioribus prouinciarum discumberent. Martial.Vis te purpureum Marce sagatus amem?

Sagax,(ἀγχίνοι,ἀγχίνοος)gescheid,kluog,verstandig) scherpsinnich,cloeck,loos) fin,cault.) generis omnis,acutus,solers,& habet primam correptã.Mart.lib.12.Excogitauit homo sagax,& astutus.Vnde & canes indagatores,sagaces appellati sunt,ait Cic.lib.1.de Diuin.Hinc sagacitas,ἀγχίνοια,pro astutia,& calliditate.Et sagaciter,aduerbiũ,perspectè,prudenter,callidè.Liui.7.Bel.Pun. Ibi duo duces sagaciter moti sunt, alter ad inferendam,alter ad cauendam fraudem.

Sagda, gemma porracei coloris, quam Chaldæi adhærentem manibus habent.

Sagena,(σαγήνη) pen. prod. genus retis piscatorij, Latini verriculum appellant.Manilius lib.5.Excipitur vasta circumuallata sagena.

Sagina,næ.pen.prod. cibus,quo quis pinguis efficitur.στέαρ,σιτισμός. Iuuen. Propera stomachum laxare saginis.Sagina dicendi,apud Quint.li.10 cap.5.est dicendi vbertas.Quandoq; etiam dicitur pinguedo superuacua,arte,non natura adaucta,per totũ dispersa corpus.Iustinus lib.20.Subsiatis deinde æmulis,in segnitiam lapsus,saginam corporis,ex nimia luxuria,oculorumq; valetudinem contraxit. & à sagino descendit. Nisi enim quis prius saginatus fuisset,nõ esset in eo sagina.

Saginarium,locus vbi saginantur altilia,σιτιστήριον. Varr.li.3.ca.10.de re Rust.Pullos anserum includunt in saginario, ibiq; polentã,& pollinẽ aqua madefactã dant cibum,ita vt per dies saturent.

Saginarius,ria. rium. quod saginatum est, σιτιστός. vnde à Seruio dicitur mulus saginarius, & mula saginaria.

Sagino,nas.pen.prod. pinguefacio,σιτίζω. mesten) engraisser.) Colu.lib.6.cap.18.Ea herba viridis, nec tardè tamen arida,fœni vice saginat iumẽta, verũ modicè danda,ne nimio sanguine strangulentur pecora. Interdũ ablatiuo iungitur,cũ res qua quid saginatur,exprimitur,vt apud eundem lib.5.Formantur offæ,quibus auis saginatur.

Sagio,gis.giui,gitum,(προαισθάνομαι) vide in Præsagio.

Sagitta,iaculi genus quod arcu emittitur, q̃ satis longè agatur, τόξευμα,ὀϊστός. eyn pfeil) eenen pijl) vne fleche.) Vel à satis & ictus,ad longum enim spacium profert ictum suum. Vel quòd sagax fit ictus eius. Sagitta etiam à rei rusticæ scriptoribus sumitur pro nouissima surculi parte, siue quia lõgius recessit à matre, & quasi emicuit atq; prosiluit,seu quia cacumine attenuata prædicti teli speciem gerit, vide Colu.lib.3.cap.17.Est & sagitta, herba, de qua Plin.lib.21.cap.17.Item signum cœleste, Plin.lib.18. cap.26.Alio nomine Sagittarius dicitur.

Sagittarius,ria rium.quod ad sagittas pertinet,siue idoneũ est,vt ex eo fiant sagittæ.τοξευτικός.Pli. lib.16.cap.36.Suum genus sagittario calamo.

Sagittarius, (τοξότης) eyn schutze) een schutter) sagittaire, archer.) qui sagittas emittit,eas præsertim,quæ in bello ex maioribus illis tormẽtis eiaculabantur longius. quãquam etiam sagittarios, artis sagittãdi peritos appellare possumus, quos vulgus archieros vocat.Cic.ad Att.lib.5.Magna tormentorũ copia, multis sagittarijs, magno labore, apparatu, multis saucijs ex nostris,incolumi exercitu negotiũ confecimus. Est & sagittarius,signum cœleste, quem alij Centaurum Chironem arbitrantur, alij Erotum filiũ Euphemis nutricis Musarum, & habitasse in Parnaso cum Musis,& venationi incubuisse,vnde &vsum sagittis,& equo insedisse post mortẽ precibus Musarũ à Ioue inter astra relatum,& varia forma cõsertum. Idibus Februarij vespere occidit,ac vehementer hyemat,inquit Colum.

Sagitto,tas.sagittas iaculo,τοξεύω. schiessen) schieten) flecher.)

Sagma,gmæ.& sagma,gmatis. (σάγμα) sella quam vulgus bastum appellat, super quo componitur sarcinæ,vel instratum,quò mollior fiat sessio.Sed & pro sarcina quandoq; ponitur. Interdũ sagmata dicuntur vnguenta, quę succo cõstant,quasi distillationes.Quæ autẽ corpore constant,dicũtur hedysmata,ἡδύσματα.Græci condimenta dicunt. Et sagma, cumulus dicitur.

Sagmina,quasi sanctimonia, quoniam è loco sancto capiebantur,ἱερὰ βοτάνη. Dicitur & sagmen, quasi segmẽ. herba vulgaris est, vbiq; sine semine crescens,de qua sic Festus,Sagmina vocantur verbenæ,id est,herbæ puræ,quia ex loco sancto secabantur à consule prætore ue legatis ad indicendum bellũ, aut fœdus faciendũ proficiscentibus. Vel à sanciendo,id est,confirmando. Vel ab agendo,quòd è sacris agatur, herba est, quæ vocatur verbena.Plin.lib.22.Quoniã non aliunde sagmina in remedijs publicis fuere,& in sacris legationibus quàm verbenæ.Certè vtroq; nomine idem significatur,hoc est,gramen ex ara cum sua terra euulsum. Hac semper & legati,cum ad hostes clarigatumq; mitterentur,vsi sunt.

Sagum,chlamys militaris,quadra,σάγος,ἐσθὴς στρατιωτική.eyn filtzmantel) een viltmantel) een saye.) Plutarchus Iuuenal. An saga vendenti nubat caupone relicto? Vt enim toga pacis,ita sagum vestis erat index belli. Scribit Cicero in 8.Philip. Saga sumi solere in bello atq; tumultu.Et quãdo in sagis tota ciuitas erat, consulares viri togati esse solebant. Est & sagum vestis stragulæ genus, non dissimilis cilicio. Suetonius in Othone,Ferebatur & vagari noctibus solitus, atq; inualidũ quenq; obuiorum vel potulentũ corripere,ac distento sago impositum in sublime iactare. vulgò bernare dicũt,id est,excutere sago sursum versus.

Huius diminut. est fagulū, σαγουλίδιον. Verg lib. 8. Virgatis lucent fagulis.

Saguntus, (σάγουντος) Hispaniæ ciuitas, quam Romanis fidelissimam Annibal ad internecionē deleuit. Hinc Saguntinus, a, um. σαγουντινός, vt vasa Saguntina, quæ maximè commendatur. Martia. Sume Saguntino pocula facta luto.

Sais, (σάϊς) vrbs est Ægypti, & vnum ex ostijs Nili, ex qua ostium Saiticum dictum est.

Sal, (saltz) (sout) (sel.) (per metathesin à Græco deducitur, quod est ἅλς) quo vtimur in condiendis cibis. vtroq; numero, & tam masculino quàm neutro genere dicitur. Cato, Ex sale, q apud Carthaginenses fit. Sallu. in Iug. Neq; salem, neq; alia gulæ irritamenta. Afran. in Compitis, Quicquid loquitur, sal merum est. Colu. Carnem salibus asperfam. Paulus Iureconsultus, Cotem ferro subigendam, necessaria quoque hostibus venundari, vt ferrum, & frumentum, & sales, non sine capitis periculo licet. Dicitur etiam sale neutro genere, secundū Priscianum. Ennius lib. 3. Annalium, Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum Mare. Aliquando sal ponitur pro sapientia, & masculino tantum genere proferri consueuit. Terent. in Eunu. Qui habet salem, qui in te est. Aliquando pro vrbanitate, ioco, & ridiculo, & dictis ad risum vel delectationem compositis, tam singulari quàm plurali numero. Catullus, Nulla est in toto corpore mica salis. hoc est, nihil venustum, & sapienter dictum. Cicero, Publius Scipio omnes sale, & facetiis superabat. Sales, ipsa ridicula. Lucanus, Non soliti lusere sales. Quintilia. li. 6. Salsum inquit, in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus, natura non vtiq;. Hoc est, quanquam & ridicula oporteat esse salsa. Nam sicut sal suauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiam vrbanorum ioca. Sales enim (pro Ciceronis sententia) sunt ipsa ridicula, quæ necessariò salsa oporteat esse, ἅλες. Nam salsum erit, quod non erit insulsum, velut quoddam oris cōdimentum, quod sentitur latente iudicio, & veluti palatum excitat. Quandoq; sal, mare dicitur, quia salsum est, & ex ipsius aqua sal elicitur. Verg. Et spumas salis ære ruebant.

Sala, (σάλας) nomen sex vrbium, & nomen fluuij in Germania, vt Strab. li. 7. scribit. Inter quē & Rhenum, cùm Drusus Germanicus belligeraret, domitis hostibus victor oppetijt.

Salacia, dea aquæ, à salo ciendo appellata. Vnde & à poëtis sumitur pro aqua. Pacu. Hinc Salaciæ sæuitiam fugimus.

Salaconia, superbia. Et salacones, (σαλάκωνες) superbi dicuntur. Salacon, σαλάκων, enim (vt inquit Suidas) vir fuit, qui cum pauper esset, se diuitem simulabat.

Salamandra, (σαλαμάνδρα) animal lacerti figura stellatum, nunquam nisi magnis imbribus prouueniens, & æstate deficiens. Cui tantus rigor est, vt ignē nulla sui læsione tactu extinguat, nō aliter quàm glacies. Suidas, Et licet venenatissimū sit (nam si arbori irrepserit, omnia poma veneno inficit, & eos, qui ederint, interimit: idem facit, si in puteum cadat) à suibus tamen sine nocumento manditur. vide Plin. lib. 10. cap. 67.

Salamin, siue Salamis, (σαλαμίς) & Salamina, σαλαμίνα, insula in Euboico mare, cōtra Athenas sita, in qua vrbs est eiusdē nominis, vbi Telamon Aiacis & Teucri pater regnauit. Sed cum Teucer à bello Troiano reuersus, de Aiacis inimicis vltus nō fuisset, expulsus à patre, in Cyprū nauigauit, ibiq; vrbem aliam condidit, nomine Salaminā, quæ nunc Constantia dicitur, vbi amnis nomine Constantia pestifer, & æstuosus. Dicta prima à Salamine Asopi filia.

Salaminius, (σαλαμίνιος) ex Salamine vrbe, vnde Solon Salaminius dicitur.

Salanga, (σαλάγγα) mons altissimus, mari imminēs, inter Britanniā & Hiberniā, à Salanga, Barculani primi habitatoris Hiberniæ filio dictus. Hodie mōs domini appellat, à tēplo domini ibi cōditο.

Salapusius, à sale & pusius compositum nomen. Pusius enim, siue pusus, & pusio, apud Latinos dicitur puer. Quo nomine dictus est Caluus, Catulli familiaris, tanquam puer, ob staturam pusillam, plenus salis, & oratoriæ mordacitatis.

Salaria via (σαλαρία ὁδὸς) Romæ dicta est, quòd per eam Sabini sal à mari deferebant.

Salarium, dicitur stipendiū, vel merces, quam quis pro seruitio meritus est, μισθός. Plin. lib. 31. ca. 7. Sal honoribus etiā militiæq; interponit, salarijs inde dictis, magna apud antiquos authoritate. Dictū salariū, quod ita necessariū fit vt homini sal.

Salarius, qui sal, vel salsamenta vendit, ταριχοπώλης. Martial. Quod viles pueri salariorum.

Salarius, a, um. quod ad sal pertinet, ἁλικός. Liu. lib. 9. belli Pun. Vectigal etiam nouum ex salaria annona statuerunt.

Salax, dicitur libidine pruriens, fortis in coitu, & creber, cuius membrū facilè salit, id est, arrigitur. Vel quia ex humore salso citatur libido. Vnde Venus dicta est à mari orta. Varr. Gallos salaces. Et salaces aquæ, scaturientes, quasi è terra prosilientes, βλύζουσαι ὕδωρ. Vnde etiā nymphæ salaces dicuntur. Ouid. Nymphæq; salaces. Et salaces cibi, Venerem citantes. Hinc, salacitas, atis. Plin. li. 10. ca. 36. Passeri minimum vitæ, cui salacitas par.

Salebræ, à saltu dictæ, sunt loca inæqualia, & aspera, quæ quasi si ne saltu præteriri non possunt, ἐρήγματα, ξυγμαὶ, ῥήγματα γῆς. Per translationem Cic. de Fin. bonorum, & malorū dixit, Hic si definire, si diuidere potuisset, si loquendi si denique cōsuetudinem verborū teneret, nunquā in tantas salebras incidisset. id est, in tantas asperitates, siue incultas orationes. Hinc salebrosus, a, um. quod multas habet salebras, id est, quod est asperū, καπηλώδης. Verg. Non tam salebrosus vt antè.

Salentini, (σαλεντῖνοι) populi dicti, quod in salo amicitiā fecerint Idomeneus & Locrenses. Hos Strabo scripsit esse Cretenses.

Salentinorum regio, (σαλεντίνων χώρα) quę nūc (vt quidem volunt) terra Idrunti, siue terra de Bari vocat, in Italia sita est, & Apuliæ finitima. De quibus

bus.Verg.li.3.Et Salentinos obsedit milite cãpos. In ea est Iapygium promontorium,ἄκρα ἰαπυγία, quod & Salentinum dicitur. Sallu.Omnis Italia coacta in angustias,scinditur in duo promontoria,Pachynum,& Salentinum.

Salentinus,(σαλεντῖνος) lacus est Salentinorũ,iuxta Anduriam oppidum.Hic ad margines vsq; plenus,neq; exhaustis minuitur, neq; superfusis augetur aquis.

Salgama,(τὰ ἄλμη) penult.corr. appellabantur à priscis quęcunq; conditanea ad victum nostrum in vasis seruabantur ,vtputa mala,pyra,fici,vuæ, rapæ.Colu.libr.10.Tempore non alio vili quoque salgama merce.Inde salgamarij,ἁλμυρῖται qui salgama vendunt.

Sal ammoniacus,ἅλς ἀμμωνιακός,sic dictus est,quia sub aremis inuenitur. similis est colore alumini, medicinæ vtilis.

Sali,per simplex i,auiculę sunt,quas Aristoteles αἰγίθοι,& αἰγιθαι appellat,fœcunditatis magnæ,vt perdices, gallinæq;.

Saliaris,& hoc are.quod ad Salios pertinet,σαλιακός.Vnde Saliares cœnæ appellatæ sunt,quas Salij faciebant amplissimo apparatu. Ex quo opiparæ ac copiosæ cœnæ,saliares dicuntur.

Salicastrum,genus labruscæ, in salictis nascens,ἄμπελος ἀγρία.Plin.lib.23.cap.10.

Salicetum,& per syncopen Salictum , locus salicibus consitus,ἰτεών. Var.Idoneus locus eligendus, vbi facias salictum,& arundinetum.

Salientes,à Latinis dicuntur fistulæ, siue aquæductus,aut potius ipsarum fistularum capita,atq; etiam ipsę tubulorũ fistularumq; scaturigines,quæ & siphunculi dicuntur,& siphunculi ab aquæ expressione,tanquã ex siphone salientes,Græci κρουνοὺς dicunt.Vitru.li.8.Hęc maximè considerantur Athenis . ibi enim ex eiusmodi locis, & fontibus innasci,vsq; ad portum Pyræum ducti sunt salientes,è quibus bibit nemo,sed lauationibus,& reliquis rebus vtuntur. bibunt autem ex puteis.

Salignus,siue saligneus.a.um.quod ex salice materiatum est. ἰτέϊνος.Verg.Est tuguri custos armatus falce saligna.

Salij,(σάλιοι) sacerdotes Martis,sic dicti,q in portandis ancilibus saltare eos mos esset.Liu.Numa item Salios duodecim Martio Gradiuo legit,tunicæq; pictæ insigne dedit, & super tunicã æneũ pectori tegmen,cœlestiaq; arma (quæ ancilia appellantur) ferre,ac per vrbem ire,canentes carmina cum tripudijs,solenniq; saltatu iussit.

Salillum,dimin.paruum salinum. Plaut.in Trin.Verum nos homunculi, salillũ animæ,quæ cum,&c.

Salina,locus vbi fit sal.Plin.lib.31.Fit sal vulgaris, plurimusq; in salinis effuso mari , non sine aquæ dulcis riguis,sed imbre maximè iuuante.Sed quoniam sal pro facetijs ponitur, nonnunquam pro apophthegmatibus , & facetijs , & scommatibus translatiuè apud Ciceronem positum reperitur.

Salinæ,arum.vrbs Siciliæ,iuxta Lilybæum,palmis abundans, quòd iuxta eam salinæ fuerint. id est, fossæ,in quibus fit sal.

Salinator,(ἁλινάτωρ) dictus est Liuius Romanus, propter vectigal,quod nouum ex salaria annona commentus est in censura.

Salinum,vasculũ in quo sal reponitur,tum ad mensæ vsum,tum ad sacrificia paratũ.in eo enim cum sale dijs primitiæ offerebantur.Persius,Purum & sine labe salinum.Ponitur tamen pro quocunque vase fictili mensæ pauperis.Horat.lib.2.Car.Cui paternum splendet in mensa tenui salinum.

Salio,lis.quartæ coniugationis,& prima correpta, significat sale condio,ἁλίζω. saltzen) souten) saler.)Tibullus, Farre pio placet,& saliente sale.Huius præteritum saliui,supinum salitum.Vnde salitus & saliturus.Liu.Saliturus ista esse mittam salem. Cornel.Seuerus, Ad quem saliti pomiliones afferebantur.

Salio,lis. saliui.vel salij.vel salui.diuisis syllabis,supinum saltum,& habet primam correptam,ἅλλομαι,πηδάω. springen) saillir,saulter.) Verg.Mollibus in pratis vnctos saliere per vtres.Significat salto. Composita tamẽ magis præteritum per ui diuisas syllabas faciũt,vt Assilio,assilui.tum. Consilio.lui.tum.Desilio.lui.tum.ἀφάλλομαι.Verg.Desiliuit Turnus biiugis.Dissilio,Exilio,extrà salio, ἐκθρώσκω. Insilio.Prosilio,vltrà seu foras,vel antè salio,prorumpo,διάπηδω.Lactant.li.4.Namq; cum sitim paterentur, ictu virgæ rupe percussa,prosiluit fons aquæ.Verg.lib.5.Æneid.Finibus omnes Haud mora prosiluere suis , ferit æthera clamor Nauticus.Liu.li.2.Propè attonitus miraculo rex, cum à sede prosiluisset. Præsilio,ante salio,προπηδάω. Resilio.Subsilio,sursum deorsum salio,ὑπεπηδάω.Transilio,vltrà salio,ὑπερπηδάω. Liuius lib.1.Vulgatior fama est,ludibrio fratris Remum nouos transiluisse muros. Salire tamen dicuntur animalia ratione carentia,quando mares ineunt fœminas.Nam saliendo ascendunt.Vnde,Læta salitur ouis. A salio fit Salto frequẽtatiuum.Cuius composita mutant a in u,vt assulto,consulto,desulto,exsulto,prosulto. præsulto, resulto,& subsulto.Plaut.in Cass.Vt festinabat miser,vt subsultabat,postq̃ vicit villicus.Transsulto.Idẽ in Cap. Tu transsultas,ego miser vix adsto ꝑ formidine.

Salisi (σαλάσιοι) populi Alpini, Boijs Heluetijsq; finitimi,quos Cato Tauriscę gentis esse arbitratur, Salassos rectiꝰ appellaueris, hodie die Ougstaler.

Salitor,oris.qui salis tributũ colligit. Cice.ad Att. li.4.Confecta Britannia, obsidibus acceptis,multa præda, imperata tamen pecunia data salitoribus Britanniæ. Vbi interpres,Salitoribus,præfectis,quos Iurisperiti murilegulos appellant, relictis à Cæsare in Britannia,qui salum scrutarentur, margaritasq; Britannicas. Quidam codices habent,non salitoribus,sed data a litoribus.

Salitura,(ἅλισις) idem quod salsura,condimentum cum sale factum . Colum.lib.12.cap.21.Post salituram musti.

Saliuarius,(σιαλικός) qui saliuat. Plin.lib.9.cap.51. Quæ durioris testæ sunt,vt murices,purpuræ,saliuario lentore pariunt . id est,viscositate saliuæ.

Saliunca,herba est,de qua Plin.lib.21.cap.7.

Saliuo,uas.saliuam facio. Plin.lib.9.ca.39.Congregantur verno tempore purpuræ,mutuoq; attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant.Colu.li.6.ca.5. Tunc panacis,& eryngij radices fœniculi seminibus miscendæ,& cum defruti,ac moliti tritici farina, candentiq; aqua conspergendæ,eoq; medicamine saliuandum ægrotum pecus.

Saliuum, & saliua, sputum,quod ferè salis saporem habet.σίαλον,σιαλὸς. speychel) speecsel) la saliue.) Vel à saliendo, quòd in ore saliat,& crescat. Plin. lib.7.ca.2.Feruntq; ictas saliua,vt feruentis aquæ contactu fugere. Ponitur aliquando saliua pro gustu. Persius Saty.6.Nec tenuē solers turdorum nosse saliuam. Hinc saliuosus,adiectiuum,quod saliuæ saporem habet. Plin.lib.16.ca.38.Humor vlmis saliuosus.

Salix,(ἰτέα) arbor,à saliendo,vel quod sata,vel casu terræ compacta salit,ac surgit.vide Plin.li.16. ca.37.Si quis ex illa accipiat potionem,aut manducet,filios non facit, Dioscorides lib.1.ca.149.

Sallo,lis.per duplex ll,tertiæ cõiugationis,salli,salstum & salsum,in eadem significatione,hoc est,sale condire.Vnde saltus,& salturus,& salsus,& salsurus.Luci.li.4.Sallere murænas,& frigidaria terræ. Participium passiuæ significationis in dus posuit Colu.lib.7.cap.7.cum inquit,Quòd si ea res ægritudinem non depellit, vendenda sunt pecora:vel si neque id contingere potest,ferro necanda,sallendaq;.

Salmacis,(σαλμακὶς) fons in Caria,iuxta Halicarnasum.Dictus Venereus,ab amœnitate incolarū, vbi paulatim homines illecti,omnē feritatem deposuerunt. Strabo libr.14.Salmacis fons,nescio quam ob rem calumniatus,tãquam emolliēs eos, qui inde bibant. Hominum enim mollicies nõ videtur ab aëre,vel ab aqua, cum ea minime sit causa molliciei, sed diuitiæ & victus incontinentia. Spolia quoq; sine labore parta, Salmacia dicuntur.Et Salmacias Baias dixit Macer.Hinc Salmacidus,adiectiuum.vide in dictione Salnacidus.

Salmo, genus piscis,quod in Rheno,& Rhodano inuenitur,& præfertur alijs piscibus marinis. Plinius lib.9.cap.18.

Salmoneus,(σαλμωνεὺς) Æoli filius fuit,regnauitq; per Elidem. Qui cum diuinos sibi honores petulantius quæreret, Iouemq; in iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus, in infernum detrusus est.

Salnacidus,da. dum. quod salis saporem habet,ἁλώδης. Plin.Nam nitrosas aquas,atq; salnacidas, & feculētas,addita polenta vtiles esse aiunt. Verū corruptā dictionē esse arbitror,& nõ salnacidas, sed Salmacidas legendum,à Salmaci fonte.

Salnitrum,(ἁλόνιτρον) vt modò in consuetudinem vulgi dicitur factitium,& ad tormenta ignitum missilia repertū,veteribus fuisse videtur incognitum,corrupta tamen dictio est.Nam legitur apud Plin.Sal,& nitrum sulphuri concoctum,in lapidē vertitur,vide in dictione Nitrum.

Sala,fluuius,qui & Bilbilis, (βίλβιλις) dicitur,quo temperatur ferrum,atq; acrius redditur.

Salomon,(σαλομῶν) nomen regis Hierusalem,& pacificus interpretatur.Pacem enim habuit cum omnibus regibus,sapientissimus iudicatus. Templum Deo pulcherrimum extruxit, vt in Literis sacris habetur.

Salomonius,a.um.(σαλωμώνιος) possessiuum.vt Templum Salomonium,apud Lactant.

Salon,(σάλων) regio Bithyniæ,pascendis bobus idonea.Vnde & Salonensis caseus,σαλωνῖτης.

Salone,(σάλωνα)vrbs insignis Liburniæ,inter Dalmatas,& Illyricos,quam Pollio deuicit.

Salpa,(σάλπη)genus piscis,circa Ebusum,obscœnus alibi & qui coqui non possit,nisi ferula percussus, vt ait Plin.lib.9.cap.18.Merlu.

Salpyga,pen.prod.genus formicarum venenatarū. Lucanus lib.10. Quis calcare tuas metuat salpyga latebras? Cic.appellat eas Solifugas.

Salsamentarius,qui salsamenta vendit,qui & Salsarius.ταριχοπώλης.

Salsamentarius,ria.rium.quod ad salsamenta pertinet. ταριχευτικός. Plin.Quin & tesus cadi salsamentarij tusis cum axungia vetere, mirum in modum prodest.

Salsamentum,(τάριχος) quod est ex sale compositum, siue quod est sale conditum ad diuturnum vsum ciborum;vt,pisces salsi,& lardum,q̃ per syncopen salmenta dici possunt. Terent.in Adel.Salsamenta hæc Stephanio fac macerentur pulchrè.

Salsedo,dinis,ipse salis sapor,ἅλμη.

Salsicortex,arbor cui glans amara,quā præter sues nullum animal attingit,ἁλίφλοιος.

Salsilago, idem significat quod salsugo. ἅλμη. Plinius lib.10.cap.14.Natura ciceris est, gigni cum salsilagine.

Salsitudo,dinis.humor saporem salis referēs.Plin. lib.20. cap.14.Salsitudines corporis,si cum vino tradatur,minuit.

Salsugo appellatur in salinis, tota liquida, marina aqua salsior, ἅλμη. Salsugo,etiam dicitur humor cum sapore salis.

Salsura,idem quod salsamentum,ἡ ἁλμῶδις. Colu. libr.8.cap.17.Nulla tamen æquè quàm prædictæ salsuræ pabula commodè dantur.

Salsus,sa. sum. quod salis saporem habet,siue quod sale densatum est,ἁλμυρός.A quo fit salsior,salsissimus,& diminutiuum salsiusculus. Plaut.in Rud. Itaque alium prodisperauit nobis salis poculis. vide in Sal.

Saltatio,illa hominum iactatio, quam vulgus tripudium vocat. χορεία, ὄρχησις. cyn dansung) een dansinge) danse.) Cic.pro Mur.Multarum deliciarum comes est extrema saltatio.

Saltatores,& saltatrices,vnde & saltatricula dimisnutiuum,qui quæ've in tripudijs,staticulisq; dandis sunt elegãtiores,ἀλτικοί,φιλοχόρευτοι,ὀρχηστήδες.Cice.1.Off.Adde huc,si placet,vnguentarios saltatores, totumq; ludum talarium.

Saltatorius,ria. rium. quod ad saltationem pertinet,χορευτικός.vt Ludus saltatorius,in quo saltare docetur.Macrob.lib.3.Satur.Filij senatorum in ludum saltatorium commeabant, & illi crotali.

talla gestantes,saltare discebant.

Saltatus,tus.idē quod saltatio,ὄρχησις. Liu.Per vrbem ire canentes carmina cum tripudiis, solennique saltatu iussit.

Saltem,coniunctio per defectionem dicitur,quasi, si aliter non potest, γε,γοῦν, ἀλλὰ γοῦν,τοὐλάχιστον. doch,alleyn) alleen, ten minsten) au moins.) Vel (vt inquit Gel.) u litera abiecta. Nam à principio salutem dicebant,quod nos saltem dicimus. Nam cum alia quædam petita, & non impetrata sunt, hic solemus, quasi ad extremum aliquid petituri, quod negari minimè debeat,dicere,hoc saltē fieri,aut dari oportere,tanquam salutem postremò petentes,quam impetrari sit æquissimum. Seruius. Saltem,vel hoc tractū à captiuis,qui cum tenerentur ab hostibus,dicebant sublatis manibus,Salutem concede. Hinc per synæresin natus est sermo, vt in cōceptu rerum multarum petituri aliquid, saltem dicamus.

Saltiæ,populi sunt iuxta pontum Euxinum,à veteribus sic dicti, aliter enim φθειροφάγοι vocantur.

Saltim,apud antiquos,siue saltuatim,significat per saltus,πηδητικῶς. Gell li.9.ca.4. Singulis cruribus saltuatim currētes,viuacissimę pernicitatis. Saltuatim scribere, est non scribere rem suo ordine,sed vt sese offert,hoc est digredi. Sisenna li.3.Histor. Nos vna æstate in Asia & Græcia gesta,literis idcirco continentia mandauimus, ne vellicatim aut saltuatim scribēdo lectorū animos impediremus.

Saltito,tas.(ὀρχοῦμαι) pen.cor.frequentatiuū est, à salto,tas.

Salto,tas.significat tripudio,ὀρχέομαι.dansen) danser) Sall. Sed in his Sempronia multa virilis audaciæ commiserat. Hæc mulier genere atq; forma, præterea viro,liberisq; satis fortunata fuit,literis Græcis atque Latinis docta psallere,& saltare,& cantare elegantius,quàm necesse est probæ,multaq; alia,quæ luxuriæ instrumēta sunt. Saltare laudes alicuius,est saltationibus immiscere. Plin.in Paneg. Quid laudes imperatorum ludis etiam,& cōmessationibus celebrarentur,saltarenturq;,&c. Hinc saltura,ræ.idem quod saltatio.

Saltuaris,& hoc re. quod ad ictus saltantiū mouetur. Plin.lib.2.ca.95. Sunt & in Nymphæo paruæ insulæ,saltuares dictæ,quoniā in symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum mouentur.

Saltuarius,syluarum seu saltus custos,ἀγρονομοφύλαξ. Pompon. Dominus proprietatis,etiam inuito vsufructuario, fundum, vel ædes per saltuarium, vel insularium custodire potest.

Saltuosus locus,(ἀγρώδεις τόποι) saltib.plenus. Liu. 7.bel. Pu. Aperta erat regio, sine vllis ad insidias latebris,itaq; in loca saltuosa cedere inde cœpit.

Saltus,tus.& salti, densior sylua, & inuia est,quòd ibi arbores saliant,in quo pasci,& æstiuare pecudes solent,ἀγροὶ,ἄντρον γῆ. Valla lib.5.ca. 106.itē lib.4.ca.57.& in Raud. Sunt qui dicāt,saltus esse loca arboribus expedita, quia facilè in his saltetur. Verg.lib.2.Georg. Saltibus in vacuis pascuntur plena secundum Flumina. Ponitur & pro loco nemoroso,vbi latrones insidiari consueuerūt, ἀγρονόμοι. Et saltus ceruorum est,& leporum. Idem lib.9. Tum demum saltu præceps sese omnibus armis In fluuium dedit.

Saluber,pen.prod. masc.gen.salubris fœmini: salubre,neutri:& hic & hæc salubris,&hoc bre.quod præbet sanitatem,ὑγιεινὸς, σωτήριος. heylsam,gesundt) salutaire,sain.) Vnde aër,cibus,locus,salubres dicuntur. Colum.lib.1. Salubri cœlo. Valer. lib.4.cap.89. Idem: Fundum sicuti ne fœcundissimi quidem soli, cum sit insalubris, ita nec effœti sit parandum. Aliquando salubris accipitur pro sano. Sallust. Genus hominum salubri corpore. Liu. Grauiore tempore anni circumacto,defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere. Hinc salubritas,sanitas.vt salubritas cœli,ὑγίεια. Et salubriter,aduerbium.

Salue,(χαῖρε) bisz gegrüsset) weest gegroet.) verbū salutantis,hoc est,saluus sis. Et habet tantum Salueto,saluetote,saluere,& saluere: vt, Iube Scipionem saluere,id est,saluta Scipionem. Salueo dixit Plautus in Trucul.pro saluus & sanus sum. Saluebis in futuro dixit Cicero ad Att.lib.6. Saluebis à Cicerone meo. id est,Cicero meus te salutat. vide in dictione Valeo.

Saluia, herba, dicta quòd diuersos sanet morbos, ἐλελίσφακον. Prodest paralyticis,& contra serpentium morsus remediū exhibet. Plin.lib.22.ca.25. Diosc.lib.3.ca.38. Fuit & Saluia mater Apuleii.

Saluiatū genus potionis est, quo veterinarii & mulomedici vtuntur in ægrotatione animaliū Græce πότιον vocāt,à saluia, quam Veteres pro succo accipere consueuerūt,cuius meminit Colu. Quidam tamen legunt saluiatum,à saluiæ succo.

Saluio,as.saluiatum in potū do:vel,vt alii volunt, saluiati more demitto. Colu.lib.6.ca.24. Vel tenero olere commixto, torrido mollitoq; milio, & per vnam noctem lacte macerato saluiatur.

Salum,mare,à sapore salis,ἅλς. Vel à verbo Græco σαλεύω,quod significat mouere,fluctuare. Vergil. Perq; vndas superante salo.

Salus,incolumitas,σωτηρία. heyl,gesundheyt) salicheyt,weluaert) salut,santé.) Cic. ad Att. Saluti,si me amas,consule. Aliquando etiā remediū. Verg. Vna salus victis,nullam sperare salutem. Et Salus dea salutis credita: vnde Salutaris porta Romæ appellata,ab huius deæ æde,quę ei proxima fuit. Terent.in Adel. Ipsa si cupiat Salus,seruare prorsus non potest hanc familiam.

Salutaris,idem quod saluber,hoc est,sanitatē præbens,vel ad sanitatem præbendā idoneum, σωτήριος. Cic.ad Octauiū: Nulla remedia tam faciūt dolorem,quàm quæ sunt salutaria. Salutares literæ dicuntur,quæ consolationem afferunt. Cic.ad Att.lib.9. Sic ergo habeto, salutares te mihi literas misisse,&c. Salutaris litera à Cice. dicitur A, quę absolutionis nota erat,vt tristis C,quæ condemnationis. Cic.pro Milone: Nec nobis tam salutarem hanc in iudicando literam, quàm illam tristem dedisset. Inuenitur & salutare, substantiuum. Plin.lib.12.ca.5. In præsentia externa prosequemur,à salutari maxime orsi.

Salutaris digitus, qui pollici est proximus, qui & index dicitur, λιχανός. Suet. de August. Dextræq; manus digitum salutarem tam imbecillum interdum sentiebat, vt torpentem, contractumq; frigore, vix cornei circuli supplemēto scripturæ admoueret. Martianus de Nuptijs, Verum quidē re/ dimitus puer, ad os compresso digito salutari, silentium commonebat. Dicitur autem salutaris, vel quia non salutamus, nisi visa & indicata. Vergilius, Italiā læto socij clamore salutant. Vel quia ab eo comprimimus os ad silentium, quod salutare est præceptum.

Salutariter, aduerbium, significat quod vulgò dicitur, ad salutamētum, σωτηρίως. Plancus Ciceroni, Quadraginta millium passuum spacio relicto, cō sedi eo consilio, vt vel celeriter accedere, vel salutariter recipere me possem.

Salutiger, quo nomine vtitur Apul. videtur esse, nō qui dat salutē, sed qui nunciat, tanquā interpres & administer superiorū, ἀσπασμοφόροι. Plaut. in Aul. Salutigerulos pueros. Sic salutifer. Mart. li. 5. Siue salutiferis candidus Anxur aquis.

Saluto, tas. (προσαγορεύω, ἀσπάζομαι) grüssen) groetē) saluer.) salutem dico, visito, colloquor, quod non accedentibus tantum, sed abeuntibus quoq; attribuitur, vt Statius libr. 4. Thebaidos, Stant tamen, & nota puppim de rupe salutant. Terent. in Adel. Opperiar hominem hic, vt salutē, & colloquar. id est, visitem. Et salutare, est venerari. Terent. Hinc Deos domum salutatum pergam. Vnde mortuos, & res inanimatas venerantes, salutare solemus, non salutem imprecātes, (quæ nulla in his esse potest) sed venerationem indicētes. Hinc Salutator & salutatio, verbalia. & salutatorius, adiectiuū. Huius cōposita, Consaluto, simul saluto. Liu. libr. 1. Vtrunq; regem sua multitudo consalutauerat. Obsaluto, salutandi gratiā offero. Resaluto, me salutātem saluto, ἀντασπάζομαι. Insalutatus, non salutatus.

Saluus, a, um. quod est sanum, σῶος. gesondt) sain, sauue.) Teren. in Phor. Saluum te aduenisse gaudeo. Idem in Andr. Saluus sum, si hæc vera sunt. hoc est, tutus, & sine periculo sum. Idem in Adel. Salua res est. id est, bene se habet. A quo saluo, uas. quod est, saluum facio, σώζω. Vnde & Saluator, qui saluat, Græcè dicitur σωτήρ.

Samara, (Σαμάρα) promontorium in Oceano orientali, vbi deficit Caucasus.

Samaria, (Σαμαρεία) ciuitas regalis in Israel, à qua tota regio decem tribuum dicta est Samaria. Postea Sebaste dicta ab Augusti nomine. Dicitur quoq; Sichar & Sichem, & Sichima, ea est Palæstinæ inter Iudæam & Galilæam sita. Hinc Samaritani & Samaritæ, (σαμαρεῖται, σαμαρῖται) dicti sunt, qui Samariam habitant.

Samarobrinæ, (σαμαροβρῖναι) fuerunt populi in Gallia inter Belgas, vbi Cæsar Gallorū concilium indixit. Hanc Cameracensem esse vrbem nonnulli autumant, quam Sabis fluuius interfluit. Constantior tamen opinio est, vrbem esse Nouiodunum vicinam, quam vulgò sancti Quintini dicūt. hanc enim præterfluit Samara fluuius.

Sambuca, (σαμβύκη) dictio barbara, quo significatur quoddam instrumenti Musici genus, vt est apud Danielem, Cum audieritis sonum sambucæ. Hieron. ad Dardan. ostendit quo modo sambuca conficeretur. Sambuca (inquit Porphyrius in Ptolomęi harmonica) triangulum instrumentum est, quod ex inæqualibus longitudine, sicut & crassitudine, neruis efficitur. At Ephorus & Diomedes, Prima, inquiunt, vsa est Sibylla, inuentum autem à Sambuco primum, & inde nomē obtinuisse. Est & genus machinæ militaris, qua vrbes expugnari consueuerunt, in qua sic funes intendebantur, sicut in organo Musico chordæ. Itē sambuca (vt Polybius ait) illa dicitur, quæ & Sambucistria appellatur. Ad hanc prisci Iambos canebant.

Sambucina, & Sambucistria, σαμβυκίστρια, pen. corr. quæ sambuca canit: sicut fidicina, ą fidibus. Plaut. in Sticho, Fidicinas, tibicinas, sambucinas. Quædam exemplaria Sambucas legunt.

Sambucus, arbor. holderstud. Hinc sambuceus adiectiuum, quod ex sambuco est.

Samera, ræ. semen est vlmi. Colu. lib. 5. cap. 5.

Samia, (κεραμικά) substantiuum, vasa à Samo insula dicta, sicut Maiorica ab Hispania. Cic. lib. 4. ad Heren. Nos Samijs delectabimur. Singulare habet Samium. Lucil. Saty. lib. 14. Et non pauper me vti Samio, certoq; catino. Nonius testam esse dicit. Hinc Samiolum diminutiuū. Plaut. in Stich. Nos nostro Samiolo potorio.

Samius, mia. mium. (σάμιος) quod è Samo insula est, vt homo Samius. Plaut. in Capt. Samijs vasis vtitur. Veteres tamen quandoq; Samium pro acuto ponebant. & samiare, pro acuere, & quasi Samiæ testæ acumen inducere.

Samniones, (σαυνίωνες) à Samnijs dicuntur, qui sunt in dictis fatui, & in moribus obscœni. Cic. lib. De Orat. Quid porrò tam ridiculum, quàm Samnio est? qui ore, vultu, imitandis moribus, voce, deniq; corpore ridetur ipso. Quidam tamen Sanniones à sanna deductum nomen arbitrantur, & rectius nn gemino scribi debet.

Samnites, (σαμνῖται, σαυνῖται) penu. prod. populi in Samnio, quod nunc Aprucium vocamus: regio Italiæ inter Picenū, Campaniam, & Apuliam. Vrbes in ea sunt, Adria, Aquila, Amiternum, Sulmo, Ortona, Arpinum, Aquinum, Athina, Beneuentū, Corfinium. Vel Samnites dicti sunt à Samnio colle, in quo è Sabinis veniētes consederunt, & eiusdem nominis oppidum ædificauerunt. Quidam etiam Sannites per duplex nn scribunt. Hi quondam apud Caudinas furculas Romanum exercitum profligauerunt, quos postea L. Papyrius sub iugum misit.

Samos, (σάμος) altitudo & summitas interpretatur, & est nomen duarū insularum. Vna est in mari Icario modica, & Iunoni dicatissima, quod in ea nata fuerit, & educata, & Ioui nupta. Scribit Varr. Samon prius Partheniam nominatam, vbi antiquissimum fuit templum, & simulachrum in habitu nubentis figuratum; & sacra eius anniuer-

Sa-

faria nuptiarum ritu celebrabantur. A qua & Iuno Samia dicta est. In ea Pythagoras quoque philosophus ortum habuit, nec non & una ex Sibyllis, quæ exinde Samia dicta est, quā ferunt de CHRISTO prædixisse: Tu enim stulta Iudæa Deum tuū non cognouisti, ludentem mortalium mentibus, sed & spinis coronasti, horridumque fel miscuisti. Fiebant etiā in ea vasa fictilia egregiè ex creta fabricata, quæ Samia vocabantur. Ferunt hanc insulam Thraciæ adiacere, quæ postea ex commixtis Thraciæ populis Samothracia appellabatur. Vergil. Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. Altera verò est Samos insula, à Plinio collocata propè Ithacam apud Dulichium. De qua videtur Suetonius intelligere, cum non multum distet ab Epiro, vbi de Augusto ait: Ab Actio cum in Samum insulam in hyberna se recepisset. Same verò (vt inquit Seruius) ciuitas Thraciæ est in Cephalea. Apud Strabonem tamen legimus Samum & Samen: Samum vrbem esse, Samen verò insulam. Sunt qui scribāt Samothraciam insulam esse, quæ prius Dardania vocabatur, à Dardan, qui Palladium Mineruæ secum ferens, eò confugisse traditur. Pòst Samijs insula bello eiectis, cum eò se in Thraciam ex Asia reciperent, inditū nomen, vt pro Dardania, Samothracia vocaretur.

Sampsuchus, (σάμψυχον) herba, quam nunc maioranam appellant, alioqui nomine amaracus dicitur. Hinc sampsuchinus adiectiuum. vt sampsuchinum oleum.

Samsa, siue sampsa, siue sansa, fæ. oliuæ nucleus. Colu. li. 12. ca. 49. Et cum est in samsam redacta, tunc sal coctus, &c.

Sanates, dicti sunt, qui infra supráque Romam habitauerunt: quod nomen ijs fuit, qui cum defecissent à Romanis, breui pòst redierunt in amicitiam, quasi pòst sanata mente. Itaque in XII. cautum est, vt idem iuris esset Sanatibus, quod fortibus, id est, bonis, & qui nunquā defecerāt à populo Ro.

Sancio, cis. cxui. citū. vel xi. ctum. significat aliquid sanctum, vel consecratum facio, sub sanguine hostix. ἁγιάζω, ὁσιόω, ἁγνίζω. heylich machen) heylich maken.) consacrer.) Vnde sanctum (authore Seruio in illud Verg. 12. Æneid. Qui fœdera fulmine sancit) dicitur, quasi sanguine consecratum. Et sanctio vocatur lex cum terrore pœnæ. Aliquando sancire est firmare, munire, roborare, constituere, κυροῦν. festen) beuestigē) establir, confirmer) Terentius in Hecy. Aliud si scirem, qui firmare meam apud vos possem fidem sanctius, quā iusiurandū, id pollicerer tibi. Inde sanctio, & sancta res dicitur, id est, decreta & inuiolabilis. Martianus de re. Diuis. ait sanctum propriè dici, quod ab iniuria hominum defensum atque munitum est. Tractum à sagminibus herbis, quæ legati populi Romani ferre solebant, ne quis eos violaret. Iuuenal. Vt sanctā filius omni Aspiciat sine labe domum, vitiique carentem. Vlpian. De Verborum significat. scribit sanctum esse, quod nec sacrum, nec prophanum est, sed sanctione aliqua firmatū: vt, sanctæ leges, hoc est sanctione quadam subnixæ.

Alij dicunt sanctum esse religiosum, & sacrum, incorruptum. Verg. Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ Descendam, id est, incorrupta. Idem: Tuque ô sanctissima coniux Fœlix morte tua. id est castissima. Vnde sanctus vir, dicitur integer moribus. Donat. Sanctum dicitur, quod omni obseruatione inuiolatum est. Et secundum scripturarū sacrarum idioma, sanctum dicitur, mundum, purificatum atque expiatum. Vnde sancti dicuntur fidelium filij, quòd quasi candidati sint, & nullis idololatriæ sordibus polluantur. Vasa quoque sancta in tabernaculo legimus, & cætera, quæ ad ritum ceremoniarū pertinent, cum vtique sancta esse non possint, nisi ea quę sentiunt, & venerantur Deum. Sanctius ærarium, dicitur intactius & integrius, ex quo nihil promi liceat ob annuas necessitates. Cic. 6. Ver. Primum mihi publicas literas, quas in ærario sanctiore conditas habebant, proferunt.

Sanctifico, (ἁγιάζω) à sanctus, quasi sanctum facio. A quo sanctificator, sanctificatrix, sanctificatio.

Sanctimoniales, dicuntur monachæ, ἀσκήτριαι. August. super psal. Iubilate: Inuenies sanctimoniales indisciplinatas, nunquid ideo sanctimonium repræhendendum est?

Sāctimoniū, (ἁγιότης) vocat sanctimonialiū ꝓfessio.

Sanctitas, sanctitudo, & sanctimonia, (ἁγιότης) heylicheyt) sainctete.) idem signific. Sanctitas, inquit Cic. 1. de Nat. Deor. est scientia colendorū deorū.

Sanctuarium, (ἁγιαστήριον, ἄδυτον) sacer locus, templum, sacrarium. Sanctuarium quoque, siue sanctuaria. Plin. Mithridatis appellauit, quæ alio loco arcana, & Plutarch. ἀπόρρητα vocauit lib. 23. ca. 8. In sanctuarijs Mithridatis maximi regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti.

Sanctus, cta. ctum. (ὅσιος) heylich) sainct) participiū à sancio, de quo diximus. Cuius dimin. formauit Hieron. contra Ruff. cum ait, Tibi quasi religiosus & sanctulus personam humilitatis imponis. Hinc sanctè, aduerb. augustè Cic. pro Font. Ab his quicquam sanctè, aut moderatè dictum putabitis? Vnde & sanctè iurare, id est, firmiter. Ab hoc fit persanctè, (ὁσιώτατα) quod est valde firmiter. Plaut Idque persanctè iurauit se facturum.

Sandaliotis, (σανδαλιῶτις) Sardinia insula denominata est, ab effigie sandalij, hoc est soleę, quam nonnulli ichnusam, (ἰχνοῦσαν) vocant, à similitudine vestigij, quod Græcè ἴχνος dicitur.

Sandalium, calceorum genus. Græcè σανδάλιον soleam, siue calceum dicunt. eyn pantoffel, sole) vng pantoufel.) Terent. in Eun. Vtinam tibi commitigari videam sandalio caput. Hinc Sandalarius Apollo dictus est, à vico, cuius meminit Gell. lib. 17. In Sandalario fortè apud librarios fuimus. Hinc sandaligerulus, qui sandalio vtitur. Est & sandalium farris Gallici genus Plin. lib. 18. cap. 7. Gallię quoque suū genus farris dedere, qd illi brance vocant, apud nos sandalium, nitidissimi grani.

Sandalides, palmæ genus, à similitudine sandalij dictum. Plin. lib. 13. ca 4.

Sandapila, læ. genus feretri. vnde sandapilarij dicti. Mart. li. 8. Grandis in angusta sarcina sandapila.

Sandaracha, gen⁹ coloris, qui inuenitur in aurarijs & argentarijs metallis: adulteratur ex cerussa, nō in fornace cocta. Hæc si torreatur, æqua parte rubrica admixta sandycem facit. quanquā hanc herbam esse Vergilius scribit. Hoc nomine aiunt quidam significari vernicem, cuius fumus præ cæteris dolorē dentiū leuare dicitur, vt est apud Auicen. Græci σανδαράχην dicunt. Plin. lib. 34. ca. 18.

Sandarachinus, (σανδαράχινος) color à sandaracha. Næuius: Sandarachino ore.

Sandarachatus, adiectiuum, cui sandaracha admixta est. Plin. libr. 35. cap. 15. Item lendes tollit cum squamis æris, aceto sandarachato admisto.

Sandastros, gemma est, quam aliqui garamantida vocāt. Habet velut in transluсido stellantes intus aureas guttas, & ferè Hyadum numero. Sandasitē alij nominant. Nicander sandaphorion, alij sandareson. vide Plin. lib. 37. cap. 7.

Sandyx, dycis. (σάνδυξ) penult. prod. (si Vergilio, & eius interpreti Seruio, nec non & quibusdam creditur) masculini generis herba est, delicatæ olfacturæ, breui caule, & in alijs fœniculo similis. Vergil. Sponte sua sandyx pascētes vestiet agnos. Propert. Illaq́ plebeio vel si sandycis amictu. Huius herbæ peculiaris laus (inquit Plin. lib. 12.) quòd fatigato Venere corpori succurrit. Nascitur in insula maris rubri. Est & sandyx genus coloris, ex sandaracha & cerussa factus. A sandyx fit sandycinus, na. num. σανδίκινος: vt, Color sandycinus, qui est flammeus, ex rubrica, & sandaracha fact⁹. Dioscor. lib. 1. cap. 155.

Sanè, (μἐν τοι, ὄντως) warlich) voerwaer) certes.) aduerbiū, idem est quod næ, hercle, satis, multū, valde, vel porrò: & sic quādoq; affirmatiuè ponit, pro eo qđ est, certè: vt, Ita sane, sanè verò. Cic. ad Lentul. lib. 1. Sanè molestè Pompeiū id ferre constabat. Quandoq; pmissiuè, quādo aliquid aduersario tribuimus: vt, Sit sanè, vt vis: p esto vt vis. Cic. Quid enim habet cōmodi? quid non potius laboris? sed habeat sanè: hoc est, in bona hora, aut in Dei nomine. Quint. Tulerit sanè filius noster meritò pœnas, dederit spiritum supplicio, nihil de præteritis loquimur: quasi dicat, Esto ita, fit vt tu vis. Quandoq; ponitur pro valde, μάλα: quoniam qui sanus est, validus est. Sueto. Bellum sanè difficile gessit. Iungitur nōnunquam cum &, affirmatiuaq́; est. Quintil. Et sanè quis concipiat vel declamantis habitum, vel orantis vocē, incessum, pronunciationē, illum deniq; animi & corporis motum? Item cum quàm, vt sanequā, quod significatione prorsus eadem est sicut sane. Cice. Sanequàm literis tuis sum commotus. Gell. Sanequàm vtile est.

Sanesco, sanus fio, ὑγιάζομαι. gesondt worden) se guarir.) Colu. lib. 6. ca. 7. Sed vulnera facta interdum sanescūt. Huius composita sunt, consanesco, & resanesco. Idem lib. 4. Tum etiam vitem minus cicatricosam reddit: quoniam id ex quo viride & tenerum decerptum est, celeriter consanescit.

Sanga, (σάγγας) Cantabrorum fluuius Sanga præterea est serui nomen apud Terent. in Eun.

Sangaris, (σαγγάριος) fluuius Gallogræciæ, qui per Phrygiā defluens, tandē in Propontidē influit.

Sangenos, gemma est, quā & παιδέρωτα vocamus.

Sanguiculus, sanguis hœdi siue suis, in cibum formatus, αἱμάτιον. Plin. libr. 28. cap. 14. Vtuntur ad vtrunq; vitium & coagulo hœdi, in vino myrteo magnitudine fabæ poto, & sanguine eiusdem in cibum formato, quem sanguiculum vocant.

Sanguinare, est sanguine manare, αἱμάσσειν. Quintil. in Declam. Tum repetitis sanguinauere planctibus iam cōualescentes lacerti. Et iterū, Mulier quæ sanguinantes porrigit ad iudicem lacertos.

Sanguinaria, herba dicta est, quia succus eius infusus naribus supprimit sanguinem. Col. lib. 7. ca. 5. Est etiā grauis pernicies herbæ sanguinariæ, quā si pasta est ouis, toto ventre distenditur, contrahiturq́, & spumam quandam tenuē tetri odoris expuit. Græci eam πολύγονον appellant.

Sanguinarius, adiectiuum, sæuus & crudelis, φιλαίματος, ἀλάστωρ, παλαμναῖος. Cic. Itaq; grauem illam ac sanguinariam vocem audiuimus. Sic sanguinarius homo dicitur à Seneca, qui gaudet humano sanguine, & crudelis est.

Sanguineus, a. um. (αἱματώδης, ἔναιμος) modò ad corpus refertur, & significat plenū sanguine, modò ad animū, & significat crudelem cruentumq́. Apul. Immani ac sanguinea voce perterrunt. Modò ad arborem, & significat quod est ex arbore, quæ sanguen appellatur. Plin. Si quis duas virgas sanguineas manu tulerit. Quidam dicunt sanguineam virgam esse, cuius cortex ad sanguinis similitudinem rubet.

Sanguinolentus, plenus sanguine, & sanguine conspersus, αἱμακτός. Varro de Vita Populi Ro. Itaq; propter amorē imperij, magistratus gradatim seditionibus sanguinolentis vrbem perturbauere.

Sanguis, (αἷμα) bloedt.) sang.) quod & sanguen, neutri generis ab antiquis dicebatur. Lucret. Visceribus viscus gigni, sanguenq́; creari. Dicitur autem sanguis, qui est intra venas: cruor, fusus, siue sanies. Ponitur interdum pro genere. Vergil. Troiano à sanguine duci Audierat. Quoad primum significatum, fit compositum exanguis, ἄναιμος, quoad secundum, fit consanguineus, licet sanguineus aliud significet. Etiam dicitur arbor, cuius cortex ad sanguinis similitudinem rubet. A quo sanguineus, ea eum.

Sanguisuga, pen. prod. vermis in aqua degens, qui & hirudo dicit, & sanguisuga, βδέλλα. Plin. li. 32. cap. 7. Idem præstare sanguisugarum cinis ex aceto illitus putatur.

Sanies, sanguis corruptus, quod quidam à tabo sic distinguunt, vt illud de mortuo, hoc de viuo dicatur, ἰχώρ, βρότος. eytter) etter) sang meurtri.) Verg. Et sanie taboq; fluentes. Celsus lib. 5. Sanies est tenuior sanguine, variè crassa, & glutinosa, & colorata. Exit sanguis è vulnere recenti, aut iam senescente, sanies inter vtrunque tempus est, pus ex vlcere iam ad sanitatē spectante. Ponitur aliquan

quando fanies pro infectura. Plin.lib.9.cap.38. Rursusq; carminata mergitur, donec omnem ebibat saniem. Sanies oleæ, est fex oleæ. Plin.lib.15. cap.3. Oliuæ constat nucleo, oleo, carne, amurca: sanies est hæc eius amara. Hinc Saniosus adiectiuum, saniẽ & impuro sanguine conspersus. Plin. lib.7.ca.15. Aut non vitales partus eduntur aut saniosi, vt author est Nigidius.

Sanna, (χλεύη) per duplex nn, irrisio, quę (vt inquit Hierony.) ab occipitio distorto, ore, & labris contractis fit, anteriorum dentiũ ostentatione. Quo vocabulo vsus est Iuuenal. I nunc, & dubita, qua sorbeat aëra sanna Tullia. Hinc fanniones & sanniũ, vt inquit Probus: quamuis & fanniones dicantur, qui sic irridẽt, vide supra Samniones. De sanno, nas. quod est per fastidiũ derideo. Subsanno, (χλευάζω) de quo alibi. Similiter sannatores, qui eo modo irrident.

Sannaus. (σάναος) locus, de quo Plin.lib.2. Lacus, inquit, Sannaus in Asia circumnascente absynthio inficitur. A Ptolemæo Sannis appellatur. Apud Græcos per simplex n scribitur.

Sano, nas. sanum facio, redintegro & incolumitati restituo, ἰάομαι, ἀκέω. gesund machẽ, heylen) gesondt maken, genesen\ guarir.) Cic. in Tusc. Citius oculorũ tumor sanatur, quàm diuturna lippitudo depellitur. Hinc sanatio, verbale. Et sanabilis adiect. quod facilè sanari potest. Hinc fiunt cõposita, consano, quod est simul vel omne sano. Colu.li.5. Et sic vitis laniata scabrataq; putrescat humoribus, nec plagæ consanentur. Resano, rursus sano. Lactant.lib.5. Quibus postea eiectis, omnes qui resanati fuerint, adhærent religioni. Et habent. pen.prod.

Sanqualis, (φήνη) auis, quã quidã ossifragã appellant: de qua Plin.lib.10.ca.7. Sanqualẽ auem augures Romani magnæ quæstioni habent.

Sansa, officula oliuarũ. Colu.lib.12.cap.45. Et cum est oliua in sansam redacta, tunc sal coctus tritusq; manu permiscetur cum cæteris aridis condimentis. vide Samsa.

Santalum, li. quod vulgus sandalum vocat, lignum est, quod India mittit.

Santernã, nostri vocãt, qđ Græci χρυσόκολλαν. hoc est, auri ferruminationem. vide Plin.lib.33.ca 5.

Santones, (σάντωνοι) & Santoni, pen.prod. & Santonici, populi quidã Galliæ, non longè à Tolosatium finibus, quæ ciuitas est in prouincia, vt Cæsar Commen.1. scribit. Lucan.li.1. Gaudetq; amoto Santonus hoste. Iuuenal. Tempora Santonico velas adoperta cucullo.

Santonica herba, quam absynthium Santonicum Plin.lib. 17.cap.7. vocat.

Sanus, propriè dicitur, cui bona valetudo est, vel qui firmo est corpore, ὑγιής. gesondt) fain) cui opponitur ægrotus. Cic. Philip. Quasi medicus ille te sanũ fecisset. Transfertur aliquando ad animũ vel mentem, cum quis recto statu est mentis, & animo quieto ac tranquillo. Cic. Att.2. De Lolio sanus non es. id est, imprudenter fecisti. Idẽ: Ego illum male sanũ semper putaui, nunc etiam impurum & sceleratum puto. Aliquando ad alias res. Cic. in Bruto: Nihil erat in eius oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum atq; sanum. Hinc sanitas, quod prorsus eandem significationũ varietatem habet, quam sanus. Huic nomini opponitur insanus, demens, qui mentem non habet integrã. Et insania, stultitia, quę & insanitas dicitur. Cicero: Insipientia, quasi insanitas, eademq; dementia. Et insanio, pro desipio. Interdum tamen sanum dicitur, quod sanitatem præbet. siquidem dicimus sanum aërem, & sanum cibum, quasi salubrem, & sanitatem præbentem.

Sapa, à sapiditate dicitur, vide in Defrutũ. Græcè ἕψημα ab ἕψειν, quod decoquere dicitur. De hoc Martial. Et Laletanæ nigra lagœna sapæ.

Saperda, dici potest sapiens, elegãs, κομψός. Varro: Omnes videmur nobis esse belli, festiui, saperdæ, cum simus canopi. Et saperda, (σαπέρδης) genus est conchæ, mali saporis, & nonnunquã pro sterquilinio ponitur. Persius: Et quid agam, rogitas? en saperdam aduehο ponto.

Sapidus, da, dum. (ἔγχυλος) quod gratũ saporẽ habet. Cuius contrariũ est insipidus, sine sapore. vt caseus sapidus, vinum insipidum.

Sapiens, (σοφός) weiß, verstendich) sage.) tribus modis dicitur. Primò qui scientiã aliquã optimè tenet: vt, Aristoteles in philosophia, Accilius in Iure ciuili. Secundò qui per longã ætatẽ rerũ multarũ cognitionẽ adeptus est, vt Cato. Tertiò qui circa præcepta bene viuẽdi & cognitionẽ versat, vt fuit in Lælio. Hinc sapienter, aduerbium. Terent. in And. Sapienter vitam instituit.

Sapientia, (σοφία) wijßheyt) sagesse & congnoissance.) est, vt ait Cic. in Tusc. rerũ diuinarũ atq; humanarum scientia, cognitioq;, quę cuiusq; rei causa sit. Et qui eam profitetur, σοφός, hoc est, sapiens appellatur. Quod nomen inditũ fuit illis septem clarissimis viris, scilicet. Thaleti Milesio, Soloni Salaminio, seu Atheniẽsi: Chiloni Lacedæmonio: Pittaco Mitylenæo: Bianti Pryenæo: Cleobulo Lydio: Periandro Corinthio. Sed postea Pythagoras primus non sophũ se, sed philosophũ appellauit, hoc est, non sapientem, sed sapientiæ amatorem. Et scientiam ipsam, non sophiam, sed philosophiam nuncupandã existimauit, quòd nullus hominũ, sed solus Deus sapiens esset, & sapiẽtia, quę nunc philosophia dicitur, sicut sapiẽtes olim, qui postea philosophi. Aristoteles fontẽ esse putat, atq; principium rerum metaphysicarum. Poëtæ tamen pro astutia & sagacitate ponere solent. Quod etiam diuus Hieronymus in veteri instrumento vsurpauit, cum dixit, Erat ibi serpens sapientior omnibus bestijs.

Sapinus, vide sappinus.

Sapinos, genus gemmæ est, quæ & Paranites.

Sapio, pis. piui vel sapij, pitũ, pen.prod. vel sapui, sapitum, pen.cor. propriè pertinet ad sensum corporis, vt sit sapere, quod vulgò dicitur saporitũ esse: diciturq; res ea sapere, quæ aliquid olet, χυμίζω. eyn geschmack haben) smakẽ) sentir, sauourer, gouster.) Iuuenal. Qui meminit calidè sapiat,

 quod

quod vulua popinæ. Hinc sapor & sapidus. Aliquando sapere, (ὄζειν) saporem habere, quod vernaculo sermone dicim⁹, sapere de lacosa: vt, Hoc sapit hæresim. Transfertur & ad animum, pro sapientem esse, seu rectam sententiam vel opinionē habere, φρονεῖν. Teren. Eun. Si sapis, neq; præterq̃ quas ipse amor molestias habet, addas: & illas quas habet, rectè feras. Augu. li. 1. Ciuit. Tribulationis tempore probauerunt, quàm rectè sapuerint. Quandoque datiuo iungitur. Plau. in Trin. Haben' tu amicum, aut familiarem, cui pectus sapiat? Huius composita sunt, desipio & resipio. vide in dictione Desipio.

Sapor, quicquid sapit: & aliquãdo ipse sensus, quo aliquid sapimus, & gustu quale sit dignoscimus. χυλὸς, χυμὸς, γεῦσις. geschmack) dē smaeck) le goust ou saueur) Saporū verò decē sunt genera, (vt docet Pli. li. 15. ca. 27) scilicet dulcis, suauis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, & salsus. Idem Plin existimat omnibus animalibus sensum gustus esse: tria verò naturæ rerū elementa, ignē, aërem, aquā sine sapore, sine odore, sine succo. Ponitur aliqñ sapor per translationē pro iucunditate sermonis. Cice. in Brut. Grauius obstrepebat, nescio quo sapore vernaculo.

Sapphiratus, (σαπφειρωτὸς) sapphiris maculatus, & variegãter intextus. Sidon. Ac si sub ψ́icoloribus figuris vernans herbida crusta sapphiratos.

Sapphirus, (σάπφειρος) per p ante ph, & pen. prod. lapis preciosus, coloris aerij. Vnde fit sapphirinus, a, um. vide plin. lib. 37. ca. 2.

Sappho, (Σαπφὼ) per p ante ph, nomen mulieris vatis: vnde Sapphici versus appellati. Ferunt nonnulli fuisse duas hoc nomine, quarum vna Eresia, quæ & antiquior Lyrica, qua tempestate Alceus claruit, Terpsichorus & Pittacus, tempore Tarquinij Prisci. Ea plectrum prima inuenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegia, Iambos & Monades. Altera Mithylenæa, longè iunior, cuius pulcherrimū opus ad amicum Phaonem extat. scripsit & alia multa apud Græcos, vt meritò nona inter Lyricos poëtas annumeretur. Antipater autem Sidonius sic de ea scribit, Μναμοσύναν ἔλε θάμβος, ὅτ' ἔκλυε τᾶς μελιφώνου Σαπφοῦς, μὴ δεκάταν Μοῦσαν ἴχνος βροτοί. id est, Mnemosynem matrem Musarum cepit stupor, quando audiuit dulcisonam vocem Sapphus, nunquid decimam Musam habent mortales?

Sappinus, pen prod. pars est abietis inferior, quæ enodis est: sicut superior, quę nodosa est, duriorq; fusterna. Plin. lib. 16. ca. 39. Hinc sapineus adiect. Colum lib. 12. cap. 5. Alij nucibus sapineis ardentibus idem efficiunt.

Sapros, (σαπρὸς) Latinè marcidus, putris, vti caseus dicitur, qui ad multa vtilis est. Plin. li. 28. ca. 9. de caseorū generibus, Saprum vocant, qui cum sale & sorbis siccis è vino tritus, potusq; medetur cœliacis. Hinc saprofagus, qui saprū deuorat. Mart. lib. 3. Nescio quod stomachi vitium secretius esse Suspicor: vt, quid enim Betice saprofagis?

Sapsa, à veteribus dictū est pro ipsa, vel seipsa. Ennius: Quæ res sapsam loco sese ostendit.

Sarcasmos, (σαρκασμὸς) Latinè dicitur iocus cum amaritudine, vt apud Verg. Referes ergo hæc, & nuncius ibis Pelidę genitori, illi mea tristia facta, Degeneremq; Neoptolemum narrare memento.

Sarcimen, sutura, (ῥαφὴ.) Apulei. Tunc tenui sarcimine summas oras eius adæquauimus, & iunctu
ræ timam setæ densitate sepimus.

Sarcina, pen. cor. propriè vtensiliū est, & eorū quæ ad cultū & ad cęterū vsum pertinēt, veluti fascis, quem quis in itinere faciendo comportare possit. σκεῦος, ἐπίδαγμα, ἀποσκευή. eyn buntel) een pack) vng pacque.) Hinc milites, cum castra mouere volunt, sarcinas colligere dicūtur. Est qui in aliā domum immigrant, sarcinas suas componere solent. Res etiam nostras domi cistis capsisq; compositas, etiam sarcinas vocamus. Quintil. Iacent relictæ sine hærede sarcinæ. Per translationem quandoq; sarcina ponitur pro inutili onere. Huius diminutiuum est sarcinula.

Sarcinatrix, mulier q̃ vestes suit & reficit, (ῥάπτρια.)

Sarcino, as. (σκευάζω packen) pacquer.) sarcinas facio. Vnde sarcinatus, adiectiuū, sarcinis onustus. Plaut. in Pœn. Viden' homines sarcinatos consesqui? Interdū sarcinare capitur pro suere, ῥάπτειν. Hinc sarcinator, qui suit, & vestes reficit. Lucil. Sarcinatorem esse summū, suere centonē optime. Huius compositum est, consarcino, quod est sarcinas colligo, quod vernacula lingua dicimus, enfardelare, ousamare. Gell. lib. 1. Versus hi sunt Cæcilij, trunca quædã ex Menandro dicentis & consarcinantis verba tragici tumoris.

Sarcinarius adiectiuū, quod ad sarcinas pertinet. Cæsar. 1. Belli ciuilis: Omnia sarcinaria iumenta interfici iubent.

Sarcio, cis. ciui. citum. & sarsi, sartum, significat integrum facio, (ἐπισκευάζω, ἀπεργάζεσθαι, συρράπτω) zū sammē bützen, gantz machen) geheel makē.) faire entier.) Vnde sartores dicti, qui vestes sarciunt, vel resarciunt. Et sarta tecta, opera publica, quæ locantur, vt integra præstentur. (ἐπισκευαί, κατασκευαί.) Dicimus autem exigere sarta tecta, locare sarta tecta, conducere sarta tecta, tradere sarta tecta, habere sarta tecta, præstare sarta tecta. Locabant sarta tecta censores, exigebant ipsi quoq; censores, interdum ædiles, aliquãdo etiam prætores, nec nisi cum senatus decreuerat: tradebant, habebant, præstabant, conducebant sarta tecta redemptores. Dicimus interdum cum coniunctione sarta tectaq;, & sartū & tectum. Vtuntur antiqui hac locutione per translationē. Cic. ad Atticum lib. 13. Epist. Hoc mihi da, atq; largire, vt M. Curium sartum & tectum, vt aiunt, ab omni incommodo, detrimento, molestia syncerū integrumq; conserues. Plaut. in Trin. Sarta tecta tua pręcepta pater vsq; habui mea modestia. hoc est, exacta & constante vndiq; obedientia præcepta tuis parui. Sartè, integrè. Item sarcire, componere. Tractū à vestibus, quæ dissutæ sarciuntur, id est, componuntur. Per translationem ponitur pro damnum soluere, reparare, ἀντιμεβάλλειν. Pa-

rnuius: Tu damni nostri causa fuisti, tu nobis sarcito, vt debes. Hinc componitur, resarcio pro instauro, & quasi nouam formam induco.

Sarcion, est gemmæ species colorem carneum præ se ferens, aliter σμαραγδίτης vocata.

Sarcophagus, (σαρκοφάγος) pen. cor. Latinè carnem comedens dicitur. Plin. Sarcophagus lapis est fissili vena. Corpora defunctorū cōdita in eo absumi intra quadragesimū diem cōstat, exceptis dentibus, ideo nomē habet à carne edenda. σάρξ, σαρκὸς enim caro est, φάγω comedo. Vnde conuenienter pro sepulchro poni consueuit. Augu. li. 18. Ci. Quia enim arca in qua mortuus ponitur, quod omnes iam sarcophagum vocant, σορὸς Græcè dicitur, à nostris pro sepulchro vsurpatur.

Sarculo, as. sarculo fodio, (σκαλλίζω.) Colu. lib. 5. Primo plantæ sarculari debent ita, vt simplex stylus altitudinem maximæ scrobis excedat.

Sarculum, instrumentum, tam hortis quàm etiam vineis atq; segetibus purgādis vtile: à sarciendo dictum, (σκαλὶς.)

Sarda, gemma vulgaris, primum à Sardibus reperta. Vocatur & sardachates, σαρδαχάτης. vide Plin. libro. 37. cap. 7.

Sardanapalus, (σαρδανάπαλος) pen. prod. vltimus Assyriorum rex, de quo Iustinus lib. 1. Fuit hic omnis generis luxuriæ deditus, nec erubuit inter scortorum greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes lasciuia anteire. Quamobrē indignati Assyrij tali fœminæ parere, duce Athace desciscentes, bellū Sardanapalo intulerūt. Qui victus in regiam se recepit, & extructa pyra, se atq; diuitias in incendium misit. Hic fuit à Nino trigesimus rex, vt inquit Diodorus lib. 3. Biblio. Et moriens condidit hoc epitaphium.

Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas. Et,
Cum te mortalem noris, præsentibus exple
Delicijs animū, post mortē nulla voluptas. Iuue.
Et Venere, & cœnis, & plumis Sardanapali.

Sardanis, (σαρδάνις) vir Lydius, qui Crœso suadere conatus est, vt Persis bellum inferret.

Sardi, (σάρδοι) indigenæ, qui in Sardinia nati sunt.

Sardinia, insula in Tyrrheno, seu Ligustico mari: à Sardo, (σάρδω) Herculis filio (sicut Strabo & Solinus scribunt) qui è Libya veniens cum multitudine colonorum, insulam occupauit: cum antea Sardaliotis appellaretur, ab effigie soleæ, quam Græci sandalion vocant: & Ichnusa, à similitudine vestigij, quod Græcè dicitur ἴχνος. Huius latitudo est millium passuum nonagintaocto, longitudo ducentorum viginti, quanq; alij stadia multa adijciant. Mirum in ea insula neque lupum gigni, neq; serpentem reperiri. Habet ciuitates multas, sed omniū præclarissima Calaris est, vbi coraliorū piscatio est. In qua diui Augustini ossa tamdiu conquieuere, quoad ab Heliprando rege Papiam translata sunt. Hæc ciuitas Iole à priscis appellabatur, ab Iole illa, quam Hercules perditissimè amauit. Insulam Pœni occupauere, sed à Romanis expulsi tandē primo bello Punico amisere. A Sardinia Sardus, Sardous, & Sardiniensis, adiecti-

-ectiua fiunt. Est & sardinia, piscis genus, ad condimenta, & salituras vtilis, apud Italos plurimus. Colu. lib. 8. cap. 17. Tabentes haleculas, & salibus exesam chalcidem, putremq; sardiniam.

Sardiniensis, (σαρδῷοι) qui Sardiniam incolunt, vt vbi negocientur.

Sardis, (σάρδεις) tantum pluraliter, vrbs Lydię magna, posterior Troianis rebus, & Crœsi regia. Horat. Quid cōcinna Samos, quid Crœsi regia Sardis? Terminat autē nominatiuū & accusatiuū in is productum, quomodo Tralis & Syrtis. Ex Sardis fuere duo Diodori oratores, quorum iunior Strabonis amicus fuit, & historias scripsit, & poëmata. In Sardibus ecclesia fuit vna ex septem Asiæ, quarum Ioannes meminit.

Sardo, as. antiqui pro intellipo vsurpabant, Λέγω μι. Næuius: Quod Bruti nec satis sardare queūt. obsoletum est.

Sardoa, (σαρδόνιος πόα) herba apiastro similis, quæ nascitur in Sardinia, & in fontium defluuijs largius prouenit. Ea si quis vescatur, neruos contrahit, & rictu diducit ora, vt qui moriuntur, veluti ridentium facie intereant. Inde Sardonius risus, prouerbium. vide Chiliades Erasmi.

Sardonychatus, (σαρδονυχωτὸς) sardonyche ornatꝰ. Mart. Cuius & ipsa lucet sardonychata manus.

Sardonyx, chis. (σαρδόνυξ) pen. cor. sicut onyx, onychis, à quo cōponitur, tam masculini quàm fœminini generis. Componit enim ex Sardo, qui lapis fuit in Sardinia primū compertus, coloris rubei: & onyx gemma, cuius est candor subcādidus, vnguis humani similitudine, quasi vtriusq; colorem obtineat. Iuuenalis: In manibus densi radiant testudine tota Sardonyches. Persius fœm. generis dixit, Et natalitia tandem cū Sardonyche albus. Dicitur & sardonychus, & sarda. Iuuenal. Arguit ipsorum quos litera linguaq; princeps Sardonychus. Plin. lib. 37. ca. 8. E diuerso ad hæc sarda vtilissima, quę nomen cum sardonyche communicauit, ipsa gemma vulgaris, & primum à Sardibus reperta. Ptolemæus sardonychen à Sardonyche Indiæ monte deriuari scribit.

Sardous, a. um. possessiuū, (σαρδῷος.) Ouid. li. 4. Fast. Sardoaq; regna sinistris Respicit à remis.

Sarepta, (σάρεπτα σάρεφθα) vrbs Sydoniorum, vbi diuinus vates Helias esurientem viduam miraculo pauisse creditur. Hinc Sareptanus, a. um. σαρεφθηνὸς, σαρεπτηνός.) Sidon.
Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna,
Quæq; Sareptano palmite missa bibas.

Sargacæ, populi (Pomponio authore) iuxta Mæotidem, quorū oppida Murmetion, Panticapæū, Theodosia, Hermisium.

Sargus, (σάργος) piscis genus. Plin. lib. 9. cap. 51. & ibidem cap. 17.

Sari, (σάρι) neutri gen. genus herbæ, quæ prouenit in aqua, radice dura, intortaq;, ferrarijs officinis vtilis. Theophrastus libr. 4. Tria in Ægypto celebrabantur, papyrus, sari, mnasi.

Sarissa, (σάρισσα) hasta prælonga. Liu. libro. 7. Belli Maced. Prælongas hastas Macedones sarissas vocant.

rant hæc eadem Suidas. Ælianus docet, sarissam esse lanceã, qua vtitur phalanx Macedonica, longitudine quatuordecim cubitorũ, quorũ duo manus continent, reliqua duodecim prominent. Inde σαρισσοφόροι, qui sarissas gestant.

Sarmatæ, (Σαρμάται) populi Scythiæ iuxta Danubiũ, in Mæoticã paludẽ vergẽtes, qui à Græcis σαυρομάται dicuntur, & regio eorũ Sarmatia, (Σαρματία) dicitur. Plin. libr. 4. Sauromatas gentes Scytharũ Græci vocant, quæ Sarmatas Romani dicũt. Dicti Sauromatæ ab oculis lacertarũ. σαῦρος enim lacerta est, ὄμμα oculus. Vtuntur plaustris pro domibus, pascuntur lacte equino. Vnde quidam eos ἱππομολγοὺς, hoc est, equorũ mulsores: alij γαλακτοφάγους, id est, Lactiphagos vocant. A Sarmatia fit Sarmatis, tidis. Ouid. 9. Terreat haud manes Sarmatis vmbra meos. Sunt aũt duæ Sarmatiæ, (secundum Ptolemæum) quarum vna est in Europa, quæ (vt lib. 3. scribit) à Septentrione Oceano terminatur, ab Occasu parte Germaniæ, à Meridie Lazigibus Metanastis. In ea est Olbia, cuã nunc Russiam & Tartariam esse crediderũt. Altera Sarmatia est in Asia (vt idem lib. 5. refert) quæ à Septentrione terra incognita terminatur, ab Occasu Sarmatiæ Europæ & Tanai fluuio, in ea sunt Caucasij montes.

Sarmentum, (κλημάτιον, φρύγανον) prælongas vitium virgulas comprehendit, in quas vitis luxurians spargitur, hoc est, vitis ipsius brachiorum & caulium lignũ, tam dum est in ipsa vite, quàm dum excectum & exemptum est. Doletus: Emucidũ sarmentũ, Varroni est infirmũ & imbecillũ, quodq; propter infirmitatem sterilescit, &c. Inde Sarmentitius, a. um. (φρυγανώδης) quod est ex materia sarmentorum. Colum. libr. 6. cap. 26. Verum vulnera eius sarmentitio cinere linienda sunt. Hinc sarmentosus, adiectiuum, quod plurimum habet sarmenti. Plin. lib. 25. cap. 11. Radice tenui, supervacua, sarmentosum.

Sarmentus, nomen viri proprium, qui scurrilitate claruit.

Sarnus, (Σάρνος) fluuius Campaniæ, oriens à Sarrano monte, inter Pompeianũ agrum & Salernũ, iuxta oppidũ Sarni in radicibus mõtis positum. A quo Sarastes populi sunt cognominati. Verg. Sarastes populos, & quæ rigat æquora Sarnus.

Saronicus, (σαρωνικὸς) sinus est contra Corinthiacum Isthmum, habens nomẽ à Saron, quod quercum significat apud Græcos, quia olim redimitum erat quercubus.

Sarpa, (ἄμπελος τμηθεῖσα) vinea putata, id est, pura facta. vnde & virgultæ abscissæ sarmenta dicuntur. Nam sarpere antiqui pro purgare vsurpabant. Hinc forte etiam, quod Galli sarpam pro ridica accipere soleant.

Sarpedon, (Σαρπηδών) penul. prod. rex Lyciæ, qui Troianis aduersus Græcos tulit auxilium.

Sarra, (Σάῤῥα) nomẽ vxoris Abrahæ, & nomẽ ciuitatis, quę posteaTyrus dicta est, à qua Sarranus. Sed id quoq; nomen à pisce quodam accepit, qui illic abundat, & Sar illa lingua vocatur, ex cuius sanguine sericũ in purpurã tingebatur. Est & Sarra, insula Epiros, à qua Sarrana etiam dicuntur.

Sarraballa, (σαράβαρα) Chaldaicum, neut. gen. & numeri pluralis, sunt brachæ, vt apud Danielẽ prophetam. Quidã dicũt esse fluxas vestes & sinuosas, quæ à Germanis rhenones dicũtur, vestes pelliceæ, quibus in castris vtuntur.

Sarraca, (Σάῤῥακα) nomen est duarũ vrbium, quarũ vna est in Media, altera in felici Arabia.

Sarraceni, (Σαρακηνοί) populi post Nabatheos, à Sarraca (vt Stephanus inquit) quæ est pars Arabiæ.

Sarracum, vehiculi genus, quo ligna & lapides vehi consueuerunt. Iuuen. Longa coruscat Sarraco veniente abies. Idem: Frigida circumagunt pigri sarraca Bootæ.

Sarranus, a. um. (σαῤῥανὸς) quod ex Sarra Tyro est. vnde Sarranæ vestes, Tyriæ dictę sunt, quæ & ostrinæ & purpureæ. Vergil. Et Sarrano dormiet ostro. Iuuenalis: Aut picta Sarrana ferentem Ex humeris aulæa togæ.

Sarrio, ris. riui. ritũ. (σκαλεύω) significat sarculis fodio, purgo, quod fit cum segetes leuiter scalpẽdo, & rastris à noxijs herbis purgamus. Plau. in Cap. Semper occant, priusquã sarriũt rustici. Plin. li. 18 Qui sarriet, caueat ne frumenti radices effodiat. Hinc cõponitur resarrio, quod est rursus sarrio. Idem: Cũ hyeme prægelida captæ segetes essent, resceuerunt, resarrientes campos.

Sarritor, penult. prod. qui sarrit, (σκαλιστής.) Colu. lib. 2. ca. 13. Tritici modij quatuor vel quinq; bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris vnam, sarritoris duas.

Sarritura, purgatura, siue ipse sarriendi actus, (σκάλισις.)

Sarsina, (Σάρσινα, τὰ) vetus ciuitas in Æmilia, ex qua Plautus poëta comicus ortus est.

Sartago, patella, in qua caro frigitur. (τήγανον.) eyn brattpfann) een braetpanne.) paelle a frire.) A σὰρξ quæ caro est, nomen assumpsit. Plinius libro. 16. cap. 11. Item terebinthinam in sartagine referuenti.

Sartor, à sarrio, idem quod sarritor, id est, purgator, (σκαλιστής.) Plaut. in Capt. Sator sartorq; scelerum, & messor optime.

Sartura, idem quod sarritura, ipsa purgandi actio, (σκάλισις.) Plin. libr. 18. cap. 27. Sartura nocere & vineæ & segeti existimatur.

Sas, veteres pro suas dixere, & Sam, pro eam. Enn. Virgines nam sibi quisq; domi Romanus habet sas. Idem: Nec quisquam philosophiam in somnis vidit, priusquam sam discere cœpit.

Saso, (Σάσων) insula, quæ à Brundusio quinq; millia passuum distat. Inde in Epirum totidem distat, vt ait Strabo libro. 6.

Sason, onis. (Σάσων) pen. prod. fluuius, de quo Silius: Adriaci fugite infaustas Sasonis arenas. Et alibi: Expauit sonitus tremefacto littore Sason.

Sat, aduerbium. vide Satis.

Satago, gis. (πολυπραγμονῶ, ἀγωνιῶ, ἐνεργῶ, σπεύδω) pen. corr. ex sat & ago compositum videtur: vnde sategi præteritum, satactum supinum

facit. Et est satagere, anxium & curiosum suarum rerum esse, & quod vulgò dicitur: Satis habeo, quod agam. Terent. in Heau. Nam hic Clinia, ets si is quoq; rerum suarum satagit, attamen Habet bene ac pudicè eductam, ignaram artis meretriciæ. Aliquando significat diligentem esse seu festinare, (σπουδάζω) Plau. in Asi. Nunc satagit, adducit domū ei vltrò, & scribit nūmos. Aliqñ inniti.

Satagitæ, (σαταγῖται) populi in Asia Scythica, vt lib. 4. testatur Herodotus.

Satarchæ, (σατάρχαι) populi in Scythia, qui (vt Solinus refert) damnato auri & argēti vsu, se à publica auaritia abdicarunt.

Satelles, (δορυφόρος) eyn trabant) een trawant) la sauuegarde.) miles mercede cōductus, vt ab imperatoris latere nō discedat. Liu. 2. ab Vrb. Cō concursu ad clamorē facto cōprehensum regij satellites retraxissent ad tribunal legis. Et satelles, q fontibus capiendis præest, qui & apparitor dicitur.

Satellitium, ipsa satellitum actio. δορυφόρημα.

Saterona, animal ambiguum, in humore pariter & in sicco viuens.

Satanas, (σατανᾶς) interpretatur aduersarius. Quo nomine appellatus est diabol⁹, quòd Christi aduersarius sit. quicquid em̄ animæ ad Deū tendenti resistit & aduersatur, & quicquid paci contrariū est, hoc satanas esse nominatur. sicut legitur in Regnorū libris, Quia suscitauit Deus Salomoni satanam, aduersus eum qui erat pacificus.

Satiabilis, q satiari potest facilè, (κορεστός) cuius contrariū est insatiabilis, (ἀκόρεστος) Sall. Auaritia insatiabilis est, neq; copia, neq; inopia minuitur.

Satietas, plerunq; pro fastidio sumitur, (κόρος) fetti gung, verdruss) versaetheyt.) Cicer. in Catone, Omnino quidē, vt mihi videtur, studiorū omniū satietas facit vitæ satietatem. Dicitur & satias, pro satietas. Terent. in Eun. Ex meo propinquo rure, hoc capio commodi, Neq; agri, neq; vrbis odium me vnquā percipit, Vbi satias cœpit fieri, commuto locum. Sallust. Hi saltibus occupatis externorum agros inuasere, frumentiq; ex inopia graui satias facta.

Satin' pro satis'ne. Teren. in And. Satin' sanus es?

Satio, as. (κορέω, κορέννυμι, χορτάζω) settigē) versaden) saouler, assouuir.) à sat deduci videtur, & à saturo ita differt, vt satiare ad animū, saturare magis ad corpus pertineat, & plus sunt quàm explere. Cic. in Catone, Satiari delectatione non possum, vt meæ senectutis requiem, oblectamētumq; noscat. Ad corpus vsus est Colu. lib. 9. Satiatq; sesmodius cibi in diebus singulis vicenos & centenos turtures. Hinc componitur exatio.

Satis, (ἅλις, ἱκανῶς) gnūgsamlich) genocch) asses.) aduerb. & per apocopen sat, significat abunde, quantū opus est, genitiuū regit. Cic. li. Artis vet. Longū est, quod pluribus sentētijs vltrà quàm satis est. (ἢ ἀρκοῦντως ἔχει) producitur. Aliquādo ponitur loco nominis: vt, Satis eloquētiæ habeo. Sic etiā nomina pro aduerbijs ponūtur, vt sponte sua, mane nouum. Et cum satis significet quantitatem, satius tamē, (κρεῖττον) comparatiuū quali tatē denotat, quia deriuatiuū non semper seruat sensum primitiui. Verg. Non'ne fuit satius tristeis Amaryllidis iras Atq; superba pati fastidia? id est, melius. Iungitur quoq; cum super, & dicimus, satis superq;. id est, satis, & plusquam satis. Cic. 2. de Nat. Deorum, Nam contra Epicurum satis superq; dictum est.

Satisaccipere, est prædē accipere, vel ab aliquo sibi cauere, (ἐγγυᾶν, ἱκανὸν λαμβάνειν) Et sic videtur, velut fundamentū, habere satisdationē, quæ cum præcedat, in ea acquiescit, qui satisaccipit. Dictum verò est hoc verbū eodē modo, quo & satisfacere. nam quia id, quo quis contentus erat, ei præstabatur, satisfieri dictū est. ita quia tales, quibus cōtentus quis futurus esset, sic dabantur, vt verbis obligarētur, satisaccipi dictū est. Cic. pro Rosc. Com. Qua de causa Flauius cum de tota lite faceret pactionem, neque satisacciperet à Roscio, neque absolueretur à Fannio, &c. Vnde & satisacceptio, quæ est (vt Pomponius inquit) stipulatio, quæ ita obligat promissorem, vt expromissores quoque ab eo accipiantur. id est, qui idem promittant.

Satisdo, as. significat fide iubeo, promitto per vadem, siue fidem meam pignori do, & re ipsa certifico, (ἐγγυάομαι, κατεγγυῶμαι. borge stellen, verseckeren) bailler caution.) Cic. Sulpitio: Primū vt si quid tibi satisdandum erit, amplius eo nomine non peti, cures vt satisdetur fide mea. Caius, Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam vt satisfacere dicimur ei, cuius desiderium implemus, ita satisdare dicimur aduersario nostro, aliquem dare, qui pro eo quod à nobis petitur, ita caueat, vt eum hoc nomine securum faciamus. Hinc satisdatum, ti. Cic. Att. li. 16. Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisdato debeat procuratores eius non dissoluere.

Satisfacio, quod debeo soluo, (ἱκανοποιῶ) bezalen) betalen) satisfaire.) Cic. pro Flacco, Hermippus Fusijs satisfacit, & fidem suam liberat. Idem, De quo, multis viris primarijs testibus, multorumq; tabulis vobis priore actione satisfactū est, HS. vndecies numeratum esse. Item meæ existimationi, aliorumq; de me opinioni respōdeo. Cic. Fam. 1. Ego omni officio ac potius pietate erga te cæteris satisfacio omnibus, mihi ipse nunquā satisfacio. Plaut. cum præpositiōe pro posuit, in Amph. Scibam hoc te capitulo hodie facturum pro iniuria. Asconius, Satisfactio, inquit, est, tantum facio quantum satis sit irato ad vindictam.

Satispræsto, as. idem est quod satisdo.

Satius, vide Satis.

Satiuus, a. um. quod seminatur, vel quod idoneum est, vt seminetur, (ἥμερος, σπόριμος) Gell. Sed hi plerasq; naues loris suebant, Græci magis cannabo & stupa, cæterisq; satiuis rebus.

Satrapa, vel satrapes, pæ. pen. cor. dictio Persica, & apud nos significat præfectum. Suidas, σατραπεία, ἐπαρχία, σατράπης δεσπότης ἄλλος ἀξιωματικός. Terent. in Heaut. Satrapes si fiet amator, nunquam sufferre eius sumptus queat.

Satullo,as.idem quod saturo,(χορτάζω)Varr.Neq; in puluere mihi coquam carnes,quibus satullem corpora,& famem ventris.Nonius.

Satur,ra,rum. (ἐμπλεως, κορεσθεὶς) sat,vol) saoul.) quod est cibo plenum.Terent.in Hecy.Sed tu cu satura atq; ebria eris,puer vt sit satur facito. Sus mitur interdum pro fœcūdo & abundante.Persius,Nec rus saturum laudare.Verg.lib.2.Georg. Saltus & saturi petito longinqua Tarēti.Vbi Servius,Saturi aut fœcundi,aut quod iuxta oppidū Saturum. Tarentum enim & Saturum, vicinæ sunt Calabriæ ciuitates.

Satur color,id est,plenus,vehemens,& quē vulgus nostrū oneratū vocat.Plin.lib.37.ca.10.Ion apud Indos violacea est,sed rarō saturo colore lucet.

Saturio,onis.masc.gen. idem quod satur.Plaut.in Persa, Nam esurio venio,non saturio.

Satureia,(θύμβρα) herba fragrantis odoris,quæ & cunilia dicitur,& origanum heracleoticum: à saturo dicta,quòd nullum ferè condimentum fine ea fiebat,propter quod saturitatem inducere videbatur.Colu.libr.10.Et satureia thymi referens thymbræq; saporem.Alij thymbram vocant.Venerem emortuam suscitat in cibis sumpta. Vnde ex Græco(vt quidam volunt)nomen sibi vendicauit,quasi satyrea,vt satyri in venerem proni & salaces.Plin.lib.19.ca.8.Diosc.lib.1.cap.43.

Saturitas, vide Saturo.

Saturnalia,orum.(κρόνια)festa septem seu quinque dierum mense Decembri,Saturno dicata,erantq; plena lætitiæ,in quibus Romani synthesim vestē sumebāt.Dies quoq; quibus munera vltro citroq; mitti remittiq; solebant,Saturnalia seu Saturnalitia dicebantur.Suet.in August.Saturnalibus,& si quando aliàs libuisset, modò munera diuidebat,modò numos omnis notæ.

Saturnalitius,a,um.(κρόνιος) quod ad Saturnalia pertinet. Martialis,Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ.

Saturnia,(σατουρνία) substantiuū,nomē regionis,& nomen oppidi.Verg.Ianiculum,illi fuerat Saturnia nomen.Editiora etiā loca(vt Diodorus scribit) Saturnia dici consueuerunt.Possidippus aūt poëta in Epigrammatis scribit,Lysippum ita fecisse inter alia quæ scribit,habitum Saturni.
τίπτε δ' ἐπ' ἄκρα βέβηκας; ἀεὶ τροχάω. τί δὲ ταρσοὺς
ποσσὶν ἔχεις διφυεῖς; ἵπταμ' ὑπηνέμιος.
χειρὶ δὲ δεξιτερῇ τί φέρεις ξυρόν; ἀνδράσι
σῆμα ἀκμῆς πάσης ὀξύτερος τελέθω. Et subdit,
ἡ δὲ κόμη τί κατ' ὄψιν; ὑπαντιάσαντι λαβέσθαι.
νὴ δία τἀξόπιθεν πρὸς τί φαλακρὰ πέλει;
Id est,Cur pinnæ infisus? Rotor assiduè.Cur verò talaria bina gestas in pedibus? Volo in aëre. Tu dextera verò cur geris nouaculā? Signū hoc hominibus,quòd quauis sum acutior acie.In facie verò quid capillitium? Vt capiant me,quibus offeror.Atqui per Iouem cur caluet occipitium?

Saturniani,hæretici à Saturnio quodā nominati, qui mundum solos angelos septem,præter conscientiam Dei patris,fecisse dicebant.

Saturninus, mons quondam dicebatur, qui postea Tarpeius.

Saturnus,(κρόνος) à poëtis fingitur Deus,quòd annis saturetur,vt ait Cic.de Nat.Deor.Vel quia se in deuorandis filijs saturauit. Ex se enim natos comedisse fingitur,quia consumit ætas temporū spatia,annisq; præteritis insaturabiliter expletur. Ouid.Tempus edax rerum,tuq; inuidiosa vetustas Omnia destruitis,vitiataq; dentibus æui Paulatim lenta cōsumitis omnia morte.Vnde à Græcis Chronos dicitur,quod tempus designat. Alij Philosophi interpretātur Saturnum Cronon, velut à satietate intellectus, eò quòd Græcè satietas κόρος, intellectus verò siue mens, νοῦς dicitur, vt sit nomē compositū Saturnus,ex prima parte Latina,& posteriore Græca,ipsa satietas mentis. Sunt qui Saturnū à satu deducāt, quoniā peritiā ruris & satorum omniū primus edocuisse fertur. Quidam à verbo,quod Græci dicunt σάθη,quo virilia significantur, ꝙ patris pudenda abscidisse atq; in mare proiecisse dicitur,vnde Venerē procreatā ferunt, quæ à spuma vndæ coaluit,Aphrodites nomen accepit. Hinc Saturnius,a,um.(κρόνιος) vt Iuno Saturnia, quæ fuit filia Saturni. Versus quoq; quos olim Fauni vatesq; canebant, Saturnios antiqui nominabant,vt ait Varro.

Saturo,as.pen.cor. sicut satio capitur, & similiter ad omnes sensus pertinet.χορτάζω.ersettigē/ʒſas den) saoulier.) Cice.Iracundiam meā satura tuo sanguine. Nonius,Expleri & saturari hanc habēt differentiam, Expleri est tantummodo plenum esse,saturari supra modum.Cic.lib.6.de Repub. Graues enim dominæ cogitationum libidines, infinita quædam cogunt atq; imperant,quæ expleri atque saturari nullo modo possunt. Cuius cōposita,exaturo,quod est perfectē saturo,Apuleius,Sed ille libidine exaturatus iacebat in grabatulo. Obsaturo,de quo alibi. Hinc saturitas, (πλησμονὴ, κόρος) pro satietate.Plant.in Capt. Proin tu Deum hunc saturitate tranquillum facias tibi. Quādoq; pro fœcunditate.Cic.in Cat. Neq; solum officio, quod hominum generi vniuersorum cultura agrorū est salutaris, sed etiam delectatione,quam dixi,& saturitate copiaq; rerum omnium quæ ad victum hominū,& ad cultum etiam Deorum pertinent.

Saturum, (σατύριον) vrbs Calabriæ fuit non longè à Tarento. Vnde Satureianus,a,um. possessiuū. Horatius, Me Satureiano vectari rure caballo. Quidam etiam Satyrum scribunt.Vnde & nonnulli agrum in quo Tarentum conditum est,Satyram vocari affirmant.

Satus,a,um. (σπαρεὶς, φύς,) à sero,ris.fit,pro seminō. Vnde etiā à Vergilio ponit pro genitus,li.2.Æn. At non ille,satum quo te mentiris Achilles.

Satus,us.& satio,onis. (σπορὰ) sayung.) sayinghe.) semoison, semaille.) ipsum serendi actum denotant. Plin.lib.17.Quapropter de talearium satu nunc dicendum.id est,plantatione.Verg.1.Geor. Vere fabis satio. Quandoq; etiam satus, semen dicitur.Cic.2.Tusc.Cultura autem animi philosophia est,quæ extrahit vitia radicitus,& præparat

rat animos ad ſatus accipiendos.

Satyra,(σατύρα) pen.corr.quaſi ſatura dici videtur, ob carminis varietatem, ſeu propter copiã rerũ quæ ibi tractantur. Eſt enim ſatyra carmen maledicum,& ad carpenda vitia compoſitũ,quale ſcripſerunt Lucilius, Horatius,Iuuenalis,Perſius. Accepit & id carminis hunc titulum,quòd perſonis factisq; ſatiatum abundare videatur. Quidam à ſatyra lance,q̃ referta multis varijsq; primitijs in ſacrificijs dijs offerebatur. Alij à lege ſatyra dictã exiſtimãt, quæ vno rogatu multa ſimul improbat. De qua lege Sallu.in Iug. Deinde quaſi per ſatyram ſententijs exquiſitis in deditionem accipitur. Varro à quodã farciminis genere, quod multis rebus refereiebatur, dictam ſatyram eſſe ſcribit. Vnde in ſecundo libro Plautinarum quæſtionum habetur, Satyra eſt vua paſſa,& polenta, & nuclei pinei ex muſto conſperſi. Sunt qui à ſatyris deriuent,quòd in hoc genere carminis res ridiculæ pudendæq; ſcribũtur,quemadmodũ proferri à ſatyris ſolent. Donat.in Terentio, Deinde aliud genus fabulæ, id eſt,ſatyra, ſumpſit exordium,quæ à ſatyris, quos illotos ſemper ac petulantes eſſe legimus,vocitata eſt. Poteſt etiam dici ſatyram ideo vocatam,quòd in antiqua ſatyra introducebantur ſatyrorum perſonæ,aut ſi quæ erant ridiculæ ſimiles ſatyris,duo quippe ſatyrarum genera fuiſſe conſtat. Alterũ antiquius,quod ſola carminum varietate conſtabat. alterum recentius,apertam hominum reprehenſionem continens,& acrem vitiorum obiurgationem. Hinc ſatyrus,& ſatyricus,quod ad ſatyrã pertinet, aut pro eo qui ſatyram ſcripſit.

Satyri,(σάτυροι)dicti ſunt,quòd in libidinẽ ſemper proni ſint, à virili membro,quòd veteres Græci σάθην appellabant. Hi ſunt (vt Plin.libr.7.cap.2. ait) animalia quadrupedia,in ſubſolanis Indorũ montibus perniciſſima,humana effigie,rectè currentia. Veteres huiuſmodi monſtra pro ſylueſtribus dijs coluerunt. Vnde Hieronymus, Vidit homunculum, inquit, aduncis naribus, & fronte cornibus aſpera,cui extrema corporis in caprarum pedes deſinebant. Et præmiſſo ſigno crucis cum quiſnã eſſet, interrogaſſet Antonius,reſpondiſſe fertur, Mortalis ego ſum, vnus ex accolis eremi, quos vano errore deluſa gentilitas, Faunos,Satyros,& Incubos appellat.

Satyria auis,(σατύριον) alijs coruus. L.Florus,Cũ ſingulari certamine Manlius aureã torquẽ Barbaro inter ſpolia detraxit. Inde Torquati,iterũ Põrino agro cum in ſimili pugna L.Valerius infidẽte galeæ ſatyria alite adiutus. Satyria, etiam apud Latinos cibarium confuſaneum dicitur,veluti cibus ex varijs rebus compoſitus.

Satyriacum ſignũ,(σατυριακὸν ἄγαλμα)ſimulachrum Priapi, quòd in hortis apud antiquos ponebat. Plin.li.19. Eſt & religio quædam,hortosq;,& ſores tantũ,contra inuidentiũ faſcinationes dicari videmus. In remedium ſatyriaca ſigna.

Satyriaſis,(σατυρίασις) pulſus teſtiũ,velut ſingultus quidam inguinis,ſequẽs inflammatã quandã paſſionem ſeminalis receptaculi, cum intentione & tentigine. Quòd ſi non ceſſauerit pulſus ille,ſolent ſeminis receptacula intendi,vel ſpaſmus naſci,qui morbus etiam priapiſmos dicitur.

Satyricè,(σατυρικῶς) aduerbium,ſignificat acriter, cum conuitio.

Satyrion,(σατύριον) herba folijs lilij rubri aliquantò minoribus: tribus non amplius à terra exeuntibus,caule leui, cubitali modo, radice gemina. Hanc Arabicè caſtalce vocant, ὄρχις Græcè,quæ vox teſticulum denotat, Latinè vulpis teſticulus vel leporina. vide Plin.lib.26.cap.10.

Satyrorum inſulæ,(σατύρων νῆσοι) ſunt tres contra Indiam, extra Gangen ſitæ, ſicut Ptolem.lib 7. ſcribit,quas qui habitant,caudas habere dicũtur quales ſatyris pinguntur.

Saucio,vulnero,(κατατραυματίζω)verwundẽ)wonden) bleſſer,naurer.) Cic.3.Verr. Ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Hinc fit compoſitum cõſaucio, de quo ſuo loco.

Saucius,a.um.(τραυματίαι) verwundt) gewondt) naure,frappe.) nomẽ quod naſcitur à participio ſauciatus,quomodo laſſus & laſſatus: & lacerus vel lacer,à laceratus. Et eſt ſaucius,vulneratus. Vergil. Qualis mugitus, fugit cum ſaucius aram Taurus. Et non ſolum de vulnere,ſed etiã de labore dicitur,quaſi feſſus. Quod Apu.li.2.de Aſin. cum genitiuo iunxit,cum ait, Mihi verò fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio da veniam.

Saucius inguinum,pro inguinibus,ſicut præſtãs animi, quaſi habens inguina tumentia. Sicut enim membra in homine ſaucio intumeſcunt, ſic ſaucius inguinum, cuius turgent genitalia ex libidinis deſyderio.

Sauior,aris,(φιλέω) vide in dictione Diſſauior.

Saura,(σαῦρα) lacerta, quæ in macerijs, & in ſepibus diu delitescit.

Saurites,(σαυρίτης) gemmæ ſpecies, quæ in ventre viridis lacertæ traditur inueniri. Plin.li.37.ca.10.

Sauromatæ,(σαυρομάται) populi.vide Sarmatæ.

Saxatilis.& hoc le.(πετραῖος)pen.cor.quod ſaxa incolit.vt piſcis ſaxatilis,ſaxatiles aues. Et ſaxatile dicitur vernacula lingua,deſaſſi. Plaut.in Ru. Piſcatum hamatilem,ſaxatilemq; aggredimur.

Saxetum,ti locus ſaxoſus & petricoſus. Cicer.pro leg.Agra. Quod eſt tam aſperum ſaxetũ, in quo agricolarũ cultus non elaboret. Hinc ſaxetanus, adiectiuum,quod inter ſaxa habitat. Mart.lib.7. Cum ſaxetani ponatur cauda lacerti.

Saxones (σάξονες) illuſtres Alemanniæ populi, qui Angelæ reginæ auſpicio Angliã deuicerunt. Hos Ptolemæus non longè à Cimbris in Oceani Septẽtrionalis littorib.& paludib.inuijs cõſtituit.

Saxoſus,a.um. ſaxorum copiam ſignificat,(πετρώδης)vt ſaxoſa via,quę ſaxis abũdat.& ſaxoſus locꝰ.ſaxoſus frutex,in ſaxis creſcẽs,vel ſaxoſis locis.

Saxulum,diminutiuum,(λιθίσκος.)Cic.libro 1.de Orat. Illam in aſperrimis ſaxulis tanquam nidulum affixam.

Saxum, (λίθος) eyn harter felſs,oder ſteyn) eenen herden ſteen) vng raillon ou pierre) maius,aſpe

rius,duriusq́ quàm lapis, licet quandoq; saxum pro lapide ponatur. Cice. pro Cecinna, Qui saxa iacerent. Hinc saxeus, a. um. (λίθινος) quod è saxo est. Lucret. lib. 1. Strataq́ iam vulgi pedibus detrita viarum Saxea conspicimus.

Saxum ferratum, oppidum in Piceni atq; Vmbriæ finibus situm, ita appellatum à ferro, propter fodinas ferrarias, quas eo loco in multas fuisse earū reliquiæ ostendunt. Sentinum à veteribus dicebatur, à Sentino amne iuxta mœnia labente, quē nunc quoq; incolæ Sentinū vocant. Hoc oppidū nobile factum est duorum virorū ortu, Bartholi scilicet & Alexandri. Quorum prior Cæsarearum legum interpretatione clarissimus, alter in sacris literis eminentissimus, qui cū in omni doctrinæ genere, vitæq́; sanctimonia summus haberetur, nostræ Augustinianæ religioni magno omnium cōsensu præfectus est, nec multò pòst ob res præclaras gestas, cardineis insignibus, à Pio pontifice maximo decoratus fuit.

Saxifragum, gi. vel Saxifraga, gæ. vel Saxifragia, æ. herba, à frangendis in corpore calculis appellata: vel quòd in locis saxosis cum enascatur, saxa ipsa frangat, dum crescit. Vulgò steinbrech.

S A N T E C.

SCabellum diminut. significat paruū scamnū. fūsschemel, eyn bancklin) een voetenbanck, een bancxkē) scabelle, ou petit bans.) Deinde scabella concrepant, aulæum tollitur, inquit Cic. pro Cælio. Nonnunq; ponitur pro suppedaneo, quod Græci ὑποπόδιον appellant.

Scaber, bra, brum. quod asperū est, (τραχύς.) rauch, vnglat) rou, ruydich) rude & aspre.) Vergil. lib. 1. Georg Exesa inueniet scabra rubigine pila. à scabie deducitur, quòd scabies inducat asperitatem ipsi cuti. Hinc vngues & dentes dicuntur scabri, qui sordidi sunt, etiam si non sint asperi tactu. Et scabrum pecus, pro scabioso. Hinc quoq; scabrè, aduerbium, asperè. & scabratus adiectiuum, & scabrosus, plenus scabritia. Plin. lib. 20. ca. 21. Hippolapathi radices priuatim vngues scabrosos detrahunt.

Scabies, (ψώρα) raud, kretzigkeyt, grindigkeyt.) krauwagie, schorftheyt) galle, teigne) à scabo, siue à corporis asperitate dicta est, quę (vt Celsus scribit) est durior cutis rubicunda, ex qua pustulæ oriuntur, quædam humidiores, quædā sicciores. Exit à quibusdam scabies, fitq́; ex his cōtinua exulceratio pruriens. A scabie fit scabiosus, a. um. (ψωραλέος) qui scabie laborat.

Scabile, lis. neutri generis, idem quod scabellum. Cato cap. 10. Scamnum in cubiculo vnum, scabilia tria, sellas quatuor.

Scabo, is. scabi. scabitum. significat scalpo, conforo & quasi vnguibus fodio, (κνάω, κνίζω.) kratzen, scharrē) krauwē) galler.) Plin. lib. 8. ca. 27. Si verò squamæ obtorpuere, spinis iuniperi se scabit.

Scabredo, asperitas, sicut quando caro cōtrahitur, & fit rugosa, (τραχύτης.) Quo vocabulo vsus est Hieronymus in diui Hylarionis vita.

Scabritia, & Scabrities, asperitas. rauhigkeyt) ruydicheyt, grillicheyt.) aspreté.) Vnde Plinius vnguium scabritiam dixit. Colu. lib. 7. cap. 5. Potest etiam scabritiem tollere succus viridis cicutæ.

Scabro, vermis, qui nascitur de carnibus equorum putridis.

Scæa, (Σκαιὰ) porta Troiana dicebatur à cadauere Laomedontis, hoc est, à scænomate, id enim tabernaculum, siue sacculū significat, quod in eius sublimine erat. Strabo lib. 13.

Scæi, (Σκαιοί) sunt Thraces populi. Scæus, amnis, & Scæus murus.

Scæna, cum æ diphth. magis ex antiquorū consuetudine, quàm ex vera orthographia (vt inquit Priscianus) quia cū Græca sit dictio, quæ apud illos sine diphthōgo σκηνὴ scribitur, apud nos etiā absq; diphthongo debuit transferri. Alij in signū productionis per æ diphthongum notandū putant, vt Apuleius. Est autē scæna inumbratio, ἀπὸ τῆς σκιᾶς, quæ quidem (vt docet Seruius) à rusticis primum inumbrationis causa comperta fuit, vbi prius carmina incondita decantabant, quare & à nonnullis tabernaculum ac papilio traductum fuit, postea tabulata cœperūt componere, in modum parietis. Vnde hodie consuetudo permansit, vt componantur pegmata à ludorū theatralium editoribus, vng eschauffault. Vnde σκηνοπηγία, tabernaculorum festa. Sed cum in vrbes deducta fuit scæna, redactū est nomen ad eam partē theatri, quæ ab vno eius cornu, ad aliud ducebatur. Constat autem scænā theatri frontem binis pluribus'ue contignationibus constructam, in quibus histriones recitabāt, mimiq́; mirmillones, & cæteri ludij varios ludos ac gesticulationes edebant. In scæna autem, cum hemicycli formā haberet, gradus, sedilia'q; fuere, de quibus primarij magistratus, honoratioresq́; spectarent, eorumq́; sediliū pars intima, orchestra est dicta. Placidus grammaticus scribit scænā esse camerā hinc inde compositam, quæ in vmbræ locum in theatro erat, in quo ludi actitabantur. Item scænam dici arborum in se cubantiū quasi concameratā densationē, vt subterpositos tegere possit. Item scænam vocari compositionē alicuius criminis, quæ digna sit agi in theatro exclamationibus tragicis. Scæna sic definitur à Labeone, de his qui notantur infam. l. quod ait, quæ sit ludorum faciendorū causa, quolibet loco vbi quis consistat, moueaturq́; spectaculum sui præbiturus: posita in publico priuatoq́;, vel in vico, quo tandem loco passim homines spectaculi causa admittebantur. hæc autem versatilis erat, aut ductilis. Versatilis, quæ subitò tota machinis quibusdā vertebatur, & aliam picturæ faciem ostendebat. Ductilis, quę contractis tabulatis, hàc atq; illàc interiorem picturæ speciem denudabat.

Scænicus, a. um. quod ad scænā pertinet, (σκηνικός) vt scænici ludi. Scænicus verò absoluto vocabulo, Histrio dicitur, qui in scæna agit. Suet. de Nerone, Ac spectaculis theatri clām illatus cuidam scænico placenti nuncium misit.

Scenitæ, (σκηνῖται) cognominati sunt quidam Arabiæ

bitæ populi à tabernaculis, quia in tentorijs habitant (vt inquit Solinus) quæ caprarũ pilis texta sunt, apud quos si sus vectus fuerit, illico morit.

Scænofactorius,ria.rium. (σκηνοποιητικός.) vt, Ars scænofactoria, qua fiunt vmbracula vel tabernacula, quacunq; re fiant, vel funes.

Scænoma,atis, significat tabernaculum, seu saccu lum, σκήνωμα.

Scænopegia,orum.(σκηνοπηγία) neut.gen. festa tabernaculorũ, in quibus Iudæi faciebant tabernacula, ad similitudinem tabernaculorum in quib⁹ habitauerunt, cum ex Ægypto peregrinarentur in eremo, ab σκῆνος & πήγνυμι. Latini verò aspirationem addiderunt.

Scænos, (σκῆνος) Latinè habitatio, vmbra, tabernaculum.

Scæua, sinistra. Item scæuæ, (σκαιοί) qui sinistra manu vtuntur pro dextra. Quo nomine dictus fuit quidam Romanus, de quo Suetonius in Cæsare, Scæua excusso oculo, transfixus femore & humero, centum & viginti ictibus scuto perforato, custodiam commissi castelli obtinuit. Hinc quoque Mutius Scæuola appellatus est, vir scilicet nobilis Romanus, qui debilitata dextra, sinistra vsus est. Liui. libro. 2. Mutium demissum, cui postea Scæuolæ à clade dextræ manus inditum nomen. Scæa enim sinistra est, & Mutius sinistra est vsus, exusta dextra.

Scala,æ. & Scalæ,arũ.(κλίμαξ, κατῆλιψ) eyn leyter) een leere) vne eschelle.) vtroq; modo dicitur, à scandendo, quòd his altiora scãdamus. Nam propriè scalæ sunt, quæ ex pluribus gradibus constant. Distinguunt quidam sic, Scala est quæ ex teretibus lignis, aut funibus aliáue materia similiter huc atq; illuc transferri potest, Scalæ, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanẽt. Plin. lib. 14. cap. 1. Etiamnũ scalis tectũ Ephesiæ Dianæ scanditur. De illa Caius Iureconsul. Vel scalam sciens accommodauerit ad ascendendum. Sed sæpe confunduntur, & scalas magis in vsu esse, quàm scalam dicimus. Sallustius in Iugurtha, Vnæ atq; alteræ scalæ comminutæ sunt, qui superstiterant, afflicti sunt. Non dixit vna atque altera. Scalæ quibus per gyrum ascendimus, à cochleæ forma cochlides, & cochleæ dicuntur. quæ verò ex lignis teretibus, siue cannabinis funibus, in Campaneo inuentæ primum fuerunt, vt est apud Vegetium de Re militari.

Scalmus,(σκαλμός) lignum teres, cui nautæ remos loro quodam alligant ad nauigandum, vt firmius nauigent. Vel est labrum nauis, vbi remi adnexi sunt, à quo interscalmia, spacia inter remiges dicta sunt. Cic. 3. Offi. Venit ipse maturè, scalmum nullum videt.

Scalpellus, & Scalpellum, diminutiua sunt, (σμιλίον, κολαπτήρ) vide in dictione Scalprum.

Scalpo,is. psi. ptum. fodio, & vnguibus pruritum aufero, (κολάπτω, κνίζω.) scharren, kratzen, graben) schrabben, krauwen) gratter, galler.) Scalpunt enim homines vnguibus, & gallinæ pedibus. Plinius libro. 9. Attrituq; petræ scalpentes pisces pruritus inuadit.

Scalprum, & Scalper, & diminutiuè Scalpellum, & Scalpellus, ferrum quo aptatur corium, & quo raditur.(κολαπτήρ) Vtuntur autẽ eo instrumento diuersi artifices. Cato de re Rust. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum, aut oleã esse voles, inde librũ scalpro eximito. Colu. li. 6. Scabies ferro cæsa perluatur vrina. Etiam sæpe scalpello vsq; ad imum resecare, & amputare scabiem sæpe profuit. Et lib. 4. cap. 25. Est autẽ sic disposita vinitoriæ falcis figura, vt capulo pars proxima, quæ rectam gerit aciem, culter ob similitudinem nominetur: quæ flectitur, sinus: quæ à flexu procurrit, scalprum, &c. Sueton. de Vitellio, Scalpro librario venas sibi incidit. Scalpra sutoria Horatius intelligi voluit illo versu, Si scalpra, & formas nõ sutor, nautica vela, Aduersus mercaturis, delirus & amens Vndiq; dicatur. Liuius Fabrile scalprũ appellat, quo magistri elephantos interimebant, inter aures belluæ adacto, in ipsa compage qua coniungitur capiti ceruix. Cornelius Celsus scalprũ inter ferramenta chirurgica numerat, vbi ait lib. 8. Tum demum ad manũ, scalprumq; veniendum est. Hinc Scalpratus adiectiuũ. Colu. lib. 9. ca. 15. ferramentum scalpratum, dixit ad similitudinem scalpri formatum, quo ait opus esse ad castrandos apum alueos.

Scalptor, qui scalpit, (κολαπτής) Plin. lib. 37. Expetuntur à scalptoribus, ferroq; includuntur, nullã non duritiam ex facili cauantes.

Scalptura, scalpendi actio, (γλυφή) Plin. li. 37. ca. 7. Omnia autem hæc genera scalpturæ contumaciter resistunt. Diomedes Grãmaticus scalpturam dici probat, non sculpturam, Scalpta, inquit, gemma dicendum est, non sculpta, quoniam adiecta præpositione facit insculpta.

Scalpturatus, adiectiuum, vt pauimentum scalpturatum, (διαποικίλον) quod & vermiculũ dicitur, quod factum post tertium Punicũ bellum fuit ex tessellis minutis, diuersicoloribus, vt in templis antiquis. Et nos Mosaycam dicere solemus. in his pauimentis picturæ radendo fiebant, quomodo nunc scalpturata albaria in exteriore parte parietum ac murorum fiunt. Alij volunt scalpturatum pauimentũ esse, quod scalpturis variorũ lapidum, & quibusdam veluti imbricibus compositum est ad ornatum.

Scalpturio,is iui, itum. idem quod scalpo, (κατασκνάω) quod proprium est galli gallinacei, cum terram scalpit. Plaut. in Aul. Vbi erat hæc defossa, occœpit ibi scalpturire vnguibus. Alij scalpurio dicunt sine t.

Scamander,(σκάμανδρος) fluuius qui Europam ab Asia diuidit, & alio nomine dicitur Xanthus.

Scamandria,(σκαμανδρία) vrbs parua à portu Iliensi parum remota.

Scamnum,(βάθρον) eyn banck) vng marche pies.) est quod lecto veluti gradus apponitur, vt per id in lectũ facilius ascendatur. Varro scribit scamnũ esse, quo duplici gradu in lectum altiorem conscendebant: scabellum, quo simplici scansione

in lectum non altũ ſcandebant. Ouid. in Arte, Et caua ſub tenerũ ſcamna dediſſe pedem. Et ſcamnum dicitur terra illa altior, quæ inter duos ſulcos in colẽdo relinquitur. Plin. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquantur. Et Colu. lib. 2. ca. 2. vocat ſcamnum crudum, ſolum immotum, minimeq́ aratro proſciſſum. Idem lib. 3. Duabus gemmis ſupra terram eminere, paſſini repoſita humo cætera coæquãt, quæ faciunt in eadem linea, intermiſſis totidem pedum ſcamnis, dum peragãt ordinem. Quoniam verò in his ſedere conſueuimus, factum eſt, vt ſcamnum & ſcabellum ſæpe pro ſubſellijs vſurpentur. Ouid. libr. 1. Faſt. Ante focos olim ſcamnis conſidere longis Mos erat. Scamna etiam in arboribus dicuntur rami & brachia, per quæ vites aſcendunt. Plin. lib. 12. cap. 1. Aliud exemplum Caij principis in Veliterno rure mirati platani vnius tabulata, laxisq́ ramorum trabibus ſcamna patula.

Scammonea, neæ, vel Scammonia, niæ, vel Scammonium, nij. (σκαμμωνία) frutex vel herba, cuius ſuccus valet ad medicinas. Quidam tamen ſcammoniam fœminini generis pro herba, ſcammoniũ autem neutri generis pro ſucco radicis ponunt. vide Plin. lib. 24. cap. 15.

Scandalides, palmæ ſpecies, à ſimilitudine ſcandalarum dictæ.

Scandalũ, (σκάνδαλον, πρόσκομμα) anſtoſs, ergernuſs) ergerniſſe) heurt, trebuchemẽt) eſt qđ nos offendiculum vel ruinã, vel impactionẽ poſſumus dicere. Quando ergo legimus, Quicunq; de minimis ſcandalizauerit quempiã, intelligimus qui dicto, facto'ue occaſionẽ ruinæ, ſiue cadendi cuiquam dederit. Hinc ſcandalizo, zas. quod eſt alicui ſcandalum præbeo, aliquem offendo.

Scandianus, adiec. Vt ſcãdiana mala. Col. l. 5. c. 10.

Scandinauia, inſula eſt Oceani Septentrionnalis, quam Plinius libro 4. capite 13. incompertæ magnitudinis eſſe ſcribit. Eam alterum orbem terrarum eſſe crediderunt.

Scandix, (σκάνδιξ) herba, quæ in olere ſylueſtri à Græcis ponitur. Plinius lib. 21. cap. 15. Dioſcor. lib. 2. cap. 155.

Scando, dis, di, ſum. in altum vado, βαίνω. ſteigen, klimmen) monter) Cicero in Catone, Vt ſi qui gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, cum alij ſcandant malos, alij per foros curſent. Hinc ſcalæ dictæ ſunt, per quas in altum aſcendimus Scandere in ſubrectũ, dixit Plin. li. 10. ca. 18. eſt felium modo aſcendere. Huius cõpoſita ſunt, aſcendo, (ἀναβαίνω) quod eſt ſurſum ſcãdo, cuius contrariũ eſt, deſcendo, (καταβαίνω) deorſum ſcãdo. Conſcendo, (ἐπιβαίνω) ſimul ſurſum ſcando. Verg. Bis denis Phrygium conſcendi nauibus æquor, Matre Dea monſtrante viã. Inſcendo, (ἐμβαίνω) ſicut eius ſimplex. Plaut. in Aſin. Neq; in lectum inſcendat proximum. Superſcando, (ὑπερβαίνω) Liu. Iam euaſerãt media caſtra, cum ſuperſcandens vigilum ſtrata ſomno corpora miles, oſſenſa ſcuto ſonitũ præbuit. Tranſcẽdo, (διαβαίνω) Plau. in Aul. Hoc magnum eſt periculũ, me ab aſinis ad boues tranſcendere. Lactant. lib. 2. per tranſlationẽ dixit, dum dedit ei certa mandata, quæ ſi obſeruaſſet, immortalis maneret, ſi trãſcendiſſet, morte afficeretur.

Scandulaca, herba, à ſcandendo, frugibus inimica, quòd eas velut hedera implicans necat. Nos conuolutum appellamus.

Scandulæ, paruæ tabellæ, hoc eſt, in paruas laminas ſciſſæ è ligno, quibus tecta teguntur. Fiunt autem ex robore, abiete & picea fiſſis, vel aſſulatim deſectis. Dictæ ſcandulæ, à ſcindendo, quaſi ſcindulæ, vel à ſcandendo, quoniã in culminibus tectorum ad tegulas imbricesq́ ſuſtinẽdas collocãtur, quo aſcendentes ſcandere ſolemus. Inde tectũ ſcandulare, pars domicilij, pars ſuperior, quod ſcandulis cõmunitum eſt, & quod ſcalis ſcandimus. Cornelius Nepos ſcribit, Romam fuiſſe ſcandulis contectam vſq; ad bellum Pyrrhi.

Scanſile, pen. cor. dicitur id per quod facilè aſcenditur, (ἀναβατόν) Plin lib. 17. ca. 11. Ficumq́ ſic etiã ſcanſilem fieri. Scanſilis annorũ lex, à Plin. li. 7. cap. 49. dicitur, per quam ad ætatem veluti quibuſdam annorum gradibus aſcendimus.

Scantiana, poma ſunt, quæ Cato tradit in dolijs optime condi.

Scapha, (σκάφη) eyn weidling) een bootken) naſſelle, bachot.) nauicula in ligno cauata, ab σκάπτω fodio, cauo. Vnde & σκαφὴ, à multis foſſura, alueus, lynter traducitur, quæ maiorẽ nauẽ ſequitur. Et paruæ ad piſcandũ naues, ſcaphæ dicũtur Hinc Scaphiarius, ſicut à claſſe claſſiarius. Cic. 2. de Inuent. In ſcapham confugeret.

Scaphium, (σκαφεῖον) eyn bruntz cachel) eenen piſpot) vng pot a piſſer) vas concauũ, in quo cacare, & meiere cõſueuerãt, dictũ à ſimilitudine ſcaphæ nauis. Latini matulã vocant. Vlpian. Scaphia habita ventris cauſa, non puto argento legato contineri. Iuuen. Et ride poſitis, ſcaphium cum ſumitur, armis. Propriè tamen (vt aliqui putant) vas fœminarum in quod mingunt, quemadmodũ viris laſanum neceſſariũ erat, in quod ventris excrementa deijcerent. Erat & ſcapiũ vas æneum, in quo ſtyli in medio ſiti proceritas, horarũ ductus diſcriminabat. Plutar. in Numa ſcaphiũ appellat, quo ignis ſacer extinctus, Solis tantũ radijs accendebatur. Suidas, Σκάφιον, εἶδος κουρᾶς. Ἀριστοφάνης, εἰ δὲ κοψίχῳ ἔοικας σκάφιον ἀποτετιλμένῳ. id eſt, Scaphiũ ſpecies tonſuræ aut cæſariei. Ariſtophanes, Tu copſycho ſimilis es reuulſo ſcaphio. Videtur & ſcaphium à Plauto in Sticho poni pro vaſe potorio, Quibus, inquit, diuitiæ domi ſunt, ſcaphio, cantharis, batiocis bibunt.

Scapilium, (νῶτον) Veteres pro tergo vſurparunt, & aliquando pro ipſa ſcapula. Vnde & ſpacium, quod inter ſcapulas quaſi vallecula eſt, interſcapilium dicitur.

Scaptenſula, (σκαπτησύλη) locus in Macedonia, vbi argentum fodi ſolebat, ab σκάπτω, fodio. Lucret. Quales expirat ſcaptenſula ſubter odores.

Scaptia, vrbs, à qua Scaptia tribus vocitata eſt.

Scapulæ, ὠμοπλάται, humeri ſiue dorſa, à ſcanden

do,(vt quidam volunt) quæ mobiles veluti mollibus iugulis à ceruice demittuntur. Plau. in Asin. Mirabar quid dudum scapulæ gestibant mihi, hariolariꝗ; hoc cœperunt sibi esse in mundo malũ.

Scapulares, serui dicti sunt, quia scapulis cęduntur.

Scapularis vestis, (ἐπωμὶς) quę tantũ scapulas tegit.

Scapus, hulfze) bulster, booste) la teste du pauot) dicitur id in quo semina quarundam herbarũ dependẽt, vt in papauere. In papauere & similibus scapus: in arundinibus, in glandib⁹, in auellanis panicula appellatur. Var. 1. de re Rust. ca. 31. Scapi lupini. Colu. li. 9. ca. 4. Scapus asphodeli. Et scapi, in quibus vuarum grana sunt. Var. lib. 2. de re Rust. Quæ calcatæ vuæ erant, earum scapicum folliculis subijciendi sub prælum, vt si quid reliqui habeant musti, exprimatur in eundem lacum.

Scarabeus, (κάνθαρος) animal paruũ volatile, vulgò scarauatius dicitur. Scarabeorum autẽ diuersa sunt genera. Nam quidam sunt coloris viridis, è vermibus, fimo bouis aut iumẽti creati. Alij grandiores, cornua prælonga bifulcis, dentata forficibus in cacumine habentes: alij è fimo ingentes pilas auersis pedibus voluntant. Hos Aegyptij summopere venerabantur, animatam Solis effigiem esse putantes, vt inquit Euseb. lib. Præparat. Scarabeus autẽ omnis virilem sexum habet, & spermate in stercus infuso, pila deinde confecta pedibus inuoluit. Vide Plin. lib. 11. cap. 29.

Scadorna, insula in mari Adriatico, adiacens Illyrico (vt Ptol lib. 2. refert.) In ea sunt duę vrbes, Colentum & Arba.

Scarifico, eas. (ἐπιγράφω, ἀμύσσω) schrepffen) koppẽ) scalpello aperio, quo aliquid facilius exeat. Vnde Scarificatio dicitur, quando apertio fit tenui vulnere, vt sanguis emittatur. Plin. Dentium dolores sedantur ossibus draconis marini, scarificatis gingiuis. Scarificare dolorem, significat scarificando dolorem expellere. Idem, Pręterea in corde equorũ inuenitur os dentibus caninis maxime simile, hoc scarificari dolorem putant.

Scarites, (σκαρίτης) gemma est, quæ scari piscis coloris est, vt ait Plin. lib. 37. cap. 11.

Scarus, (σκάρος) piscis, qui solus piscium dicitur ruminare, herbisꝗ; pasci, quo Carpathium pelagus abundat. Oppianus, Hic scarus saxa frequentat, Qui mites inter pisces clamore tremendo Intonat, & solus pallentes ruminat herbas. Vide Plinium lib. 32. cap. 2.

Scatebræ, penult. cor. ebullitiones aquæ surgentis, (βλυσμός) brunquellen) put aderẽ) sources,) Verg. libr. 1. Georg. Scatebrisꝗ; arentia temperat arua. Sic Scaturies, & Scaturigo.

Scatere, (ἀναβλύζω, ἀναβλύζειν, ἀναβράζειν) aufzquellen) ouerloopen, oueruloeyen) bouillonner, & sailir hors) significat emanare, erumpere, ebullire, & ita plenum esse, vt exiliat quod continetur. Ablatiuo aliquando iungitur. Colu. lib. 6. ca. 16. Solent etiam neglecta vlcera scatere vermibus. Aliquando genitiuo. Gel. li. 1. ca. 17. Irarumꝗ;, & molestiarum muliebrium per diem, perꝗ; noctẽ scatebat.

Scatinia lex, erat in eos, q nefãdo scelere laborabãt.

Scaturigo, (σχασμὸς) pen prod. idem quod scatebra. Colu. li. 3. ca. 15. Nam præstat nõ conserere, quam in summa terra suspendere, nisi tamen scaturigo palustris obuia sit, sicut in agro Rauennate, plusquam sesquipedem prohibeat infodere. Hinc Scaturiginosus, adiectiuum. Colu. libr. 5. cap. 8. Creta ex toto repudianda est, magis etiam scaturiginosa, & in qua semper vligo consistit.

Scaturio, ris. (βλύζω) pen. prod. pro suo primitiuo scateo ponitur, quod est non solum aquarum, sed herbarum, & cæterorũ sua sponte vbertim nascentiũ. Colu. lib. 3. ca. 1. Modicè tamẽ rosidum solum, quod fontibus non in summo, non in profundo terræ scaturiat, sed vt vicinum radicibus humorem subministret.

Scauri, (σκαῦροι) dicti sunt, qui talos pedum tumentes ac porrectos habent, vel quibus pedes inflexo talo tardigradi sunt. Horat. lib. 1. Serm. Illum balbutit scaurũ prauis fultũ male talis. Fuit & Scaurus, (σκαῦρος) cognomen familiæ Romanæ, ex qua Æ milius Scaurus nobilis & pauper, sed eloquẽtia sua gloriã peperit. Consul Ligures, & Gantiscos domuit, atꝗ; triumphauit. Censor viam Æmiliam strauit, pontem Æ milium fecit.

Scazontes, (σκάζοντες) versus vocantur delumbes, siue claudi, ἀπὸ τοῦ σκάζειν, quod significat claudicare. Priscianus,

Hunc trimetrũ veteres Graij cognomine dicunt,
Quòd pedib⁹ iunctis hũc scandere sæpe solebãt,
Ponitur aut scazon, spondeum finis habebit.

Scceleratus, (κατάρατος, μιαρὸς) ita distingui solet à sceleroso, vt scelerosus sit autor sceleris: sceleratus, in quo sit scelus constitutum aut commissum Terent. in Eun. Vbi ego illum scelerosum atꝗ; impium inueniam? Significat aliquando sceleratus scelestum & nefarium. Cic. ad Att. Ego hunc impurum, & sceleratũ puto. Hinc Scelerate, aduerbium. Cice. 5. Tusc. In quo beatior ille, qui huic nefariæ voci paruit, quàm is, qui tam scelerate imperauit. Sceleratus campus, Romę appellatus est, proximè portam Collinam, in quo virgines Vestales, quæ incestum fecerant, defodiebantur. Et Sceleratus vicus Romæ, in quo cum Tarquinius Superbus interficiendum curasset Seruium regem socerum suum, corpus eius iacens filia carpento superuecta est, properans in possessionem domus paternæ. Hæc omnia dicta sunt scelerata, id est, polluta. Aliquando tamen sceleratus ponitur pro nocente, & ad inanimata transfertur. Verg. At sceleratũ exquirere frigus Difficile est.

Scelero, ras. polluo, (μιαίνω.) Verg. Parce pias scelerare manus. Hinc sceleratus, ta, tum.

Scelus, flagitium, facinus, (μοχθηρία, κακούργημα.) eyn lasterstuck) een quade daet, eẽ quaet feyt) meschancete.) Plaut. in Sticho, Aduorsari sine dedecore, & scelere summo haud possumus. Ponitur aliquando scelus ꝓ scelerato. Plaut. in Amph. Ego tibi istam scelestam scelus linguã abscindam. Hinc scelestus, (ἀνόσιος) qui scelus committit. Et scelestẽ, aduerbiũ. Cic. Att. lib. 15. Clodium nihil arbitror malitiosè, quanquam scelestè quidem egerit.

Sceparnon,(σκέπαρνον) ascia, tegmen etiam dicitur sceparnon.

Scepsis,(σκῆψις) ciuitas Phrygiæ, quam quidam Æneæ regiam tradunt. Hinc Scepsius, a, um. Ex hac fuerunt Metrodorus, qui artem Memoriæ consummauit: & Demetrius Grammaticus, qui Troianam extructionem exposuit.

Scepticus,(σκεπτικός) nomen est hæreseos, cuiusmodi fuere Pyrrhonis & Herilli, quorum placita Sextus Empiricus multis libris complexus est.

Sceptrum,(σκῆπτρον) scipio erat, quem rex gestabat auratum & eburatum: ab innitendo dictum, hoc est ἀπὸ τοῦ σκηρίπτεσθαι, vel σκήπτεσθαι. Hinc reges σκηπτοῦχοι, & σκηπτοφόροι, id est, Sceptrigeros appellant.

Scheda,(σχέδη) tabella siue pagella phillyracea, hoc est tiliacea, qua pro chartis priscos vti solitos Eustathius & Ælianus asserunt, hodieq; Græcū vulgus σχέδας vocat tabulas eas, quibus supputatores numeris scribendis vtuntur, vt mox litu spongiæ leuiter aboleri possint. Accipitur quandoque pro folio chartæ, siue papyri nondum compactæ & ligatæ, quod & φίλυραν Græco vocabulo nuncupamus. Plin. Sed ratio deprehendit vitiū vnius schedæ reuulsione. Quidam detracta aspiratione scedam scribunt. Quintil. Nam qui omnes etiam indignas lectione scedas excutit, anilibus quoque fabulis accōmodare operam potest. Vnde & pro libris, monumentisq; literarum schedæ quandoque accipiuntur. Martial. lib. 4. Ohe iam satis est, ohe libelle, Tu procedere adhuc & ire quęris, Nec summa potes in scheda teneri.

Schedia, diç.(σχεδία) nauigiū genus inconditum, & trabibus tantum inter se connexis factum, quales sunt rates. Et apud Græcos schedia. diorum. sunt, quæ nos extemporalia vocamus, vnde & pro inconditis, & extemporarijs carminibus dicuntur, quæ nostri Syluas appellant. Græci enim σχέδιον vocāt, quod ex tempore compositū est, quasi duntaxat in schedis scriptum, & primo ruderatu deformatum, non adhuc expolitum. σχεδιάζω significat rem ruditer incipio. Schedicus, a, um. Apul. in Deo Socratis, In isto schedico & incondito experimini, an idem sim repētinus, qui præparatus.

Schedula, diminutiuū à scheda, σχέδιον. Cic. ad Cass. lib. 15. Hæc te tertia iam epistola antè oppressit, q̄ tu schedulam aut literam. Ponitur aliquando pro eo quod vulgò dicunt Boletinum.

Schema, tis. & Schematum. & Schema, mæ.(σχῆμα) forma, figura, siue cultus, ornatus'ue Latinè dicitur, quia per hoc quodammodo vestitur, & ornatur oratio. Quintil. lib. 9. cap. 1. Schema propriè dicitur, quod est à simplici ac in promptu dicēdi posito modo poëticè vel oratoriè mutatū. Plaut. in Persa, Lepida cum decora schema. Huius multę sunt species, videlicet prolepsis, zeugma, hypozeusis, syllepsis, anadiplosis, schesis, onomaton, paromœon, homœoptoton, polyptoton, irmos, polysyntheton, dialyton. Prisci Latini absq; aspiratione pronunciabāt, & declinatione prima. Vnde vetusti codices Plautini habent scriptū, Quod ego huc processi sic cum seruili schema, Id est, habitu,

Schesis,(σχέσις) dici potest habitudo, cū multitudo nominū inconiunctorū quodam ambitu copulatur: vt, Nubila, nix, grādo, procellæ, fulmina, venti.

Schinussa,(σχίνουσα) insula vna ex Sporadibus.

Schisma, atis.(σχίσμα) Latinè scissura: ab σχίζω, quod est scindo. Hinc diuisionem Ecclesię, schisma dicimus, non scisma, vt multi proferunt male.

Schistō,(σχιστόν) vna species est lactis, quasi diuisum, ἀπὸ τοῦ σχίζειν, quod diuidere est, vide Plin. lib. 28. ca. 9. Budæus id esse putat, quod vernacule crēma dicitur, licet non propriè.

Schœnismos,(σχοινισμός) mensura terræ est.

Schœnitæ,(σκηνῖται) pen. prod. populi sic dicti à tabernaculis, in quibus degunt, qui cilicijs metātur.

Schœnobates,(σχοινοβάτης) pen. corr. qui per funes ludendo graditur, σχοῖνος funis dicitur, & βαίνω ascendo, quasi funambulus. Iuuen. Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia nouit. Hi à Firmico dicuntur Neurobatæ, funerepæi, & funepœi ab Apuleio, funambuli ab omnibus. Hinc Schœnobaticus, adiectiuum, quod ad Schœnobatem pertinet. Cælius ad Ciceronē li. 8. Ego qui scirem Q. Pompeium Bauli scœnobaticam facere, & vsque eo, vt ego misererer eiꝰ esuriei. Vbi interpres, Scœnobaticam facere artē, id est, qui scirem eum propter paupertatem factum schœnobatem, id est, funambulum.

Schœnoplocos,(σχοινοπλόκος) funarius, & restio Latinè appellatur, hoc est, qui funes facit.

Schœnos,(σχοῖνος) Latinè funis & iuncus. Plaut. in Rud. Hi schœni enim, atq; hæ arundines sunt nobis quæstu & cultu. Quo nomine etiam dicta fuit vrbs Bœotiæ, à Schœno Atlantis patre sic appellata,(σχοινεύς.) Schœnos quoque mensura terræ Ægyptiacæ, sexaginta stadia continens, vt inquit Herodotus lib. 2.

Schœnus, untis.(σχοινοῦς) flumen Athenis proximū (vt inquit Strabo) à iuncis dictum. Proindeq; iuncarios in Hispania campos schœnuntas vocat. Sed & in Arcadia Schœnuntis fit mentio ab amne, quem Schœnicam appellant. Item scœnus arbor lentisci.

Schola,(σχολὴ) eyn schoel) vne escole.) literarium ludum significat, à verbo Græco σχολάζω, quod est vaco, quia cæteris rebus omissis vacare liberalibus studijs pueri debēt. Ausonius tamen ab σχολὴ, id est, ab vacatione & laxamento, quod pueris interdum dandum esse præscribit, dici sentit. Sic enim ait, Graio schola nomine dicta est, Iusta laboriferis tribuantur vt ocia Musis. Plurali numero scholæ apud Festum. Erat & in balneis schola apud Vitruuiū pars labri, siue aluei, à præstolādo (vt quidā arbitrantur) dicta, vt occupato ab his qui priores venissent labro, in schola cæteri circumspectantes rectè stare possent. Erat & in porticibus authore Plinio, Alexandrū, inquit, & Philippum cum Minerua, qui sunt in schola in Octauiæ porticibus & Philippi. Cic. lib. 1. Tusc. posuit scholas pro disputationibus & controuersijs, quę in scholis inter doctorē & discipulos ociosè agitari solent, cum inquit, Hanc perfectam philosophiam

phiã semper iudicaui,quæ de maximis quæstionibus copiosè posset,ornateq́ dicere,in quã exercitationẽ ita nos studiosè operã dedimus,vt iam etiã scholas Græcorũ more habere auderemus.

Scholaris,& hoc re.(σχολαστικός)quod ad scholã pertinet. Hierony.ad Damas.Nec aures Quintiliani flosculis & scholari declamatione mulcendæ.

Scholasticus,ca.cum.idẽ quod scholaris,σχολαστικός. Vnde Scholastica disciplina, & Scholasticos vocamus discipulos,qui discẽdi gratia scholas frequentant. Ponitur quandoq́ scholasticus pro declamatore solũ in fictis causis, & otiosis versato,nõ in veris litibus. Plin.Epist.lib.2.Scholasticus tantum est,quo genere hominũ nihil aut simplicius, aut syncerius, aut melius: nos enim qui in foro, verisq́ litibus terimur, multum malitiæ, quamuis nolimus,addiscimus.

Scholium,li. interpretatio breuior,breue scriptũ. Cice.Att.lib.16.Velim σχόλιον aliquod elimes ad me,oportuisse te id facere.

Sciens, aliquando significat peritum & intelligentem.Cic.de Inuent.1.Nauis optimè cursum conficit ea,quæ scientissimo gubernatore vtitur. Vnde & scienter,id est,intelligenter,aut cum arte & peritia. Idem, Vt iis quæ habeant modicè & scienter vtantur. Et de Orat.2.Bene dicere autem, quod est sciẽter & peritè,& ornatè dicere,&c. Aliquando significat eum,qui consilium captum habet,vt Sciens fecit,sciens eũ offendit,hoc est,prudens,de industria,data opera. His opponitur Insciens,& Inscienter.

Scientia,(ἐπιστήμη) kunst,loissenheyt)wetenheyt) science.) à participio sciens fit. Est autem scientia, qua aliquid scitur, siue est alicuius rei cognitio. Cicero de Offic.Modestia est scientia opportunitatis idoneorum ad agendum temporum. Huius contrariũ est Inscientia, (ἀνεπιστημοσύνη) Colu. lib.3.Queruntur q́ non respondere sibi vineta, quæ vel per auaritiam,vel inscitiam,vel negligentiam perdiderunt. Hæc etiam Inscitia dicitur,vt apud eundem,Nam plurimos per hanc inscitiam vastare vineta comperi.

Scilicet, (δῆτα, δηλαδή, δηλαδή) aduerb. significat quasi scire licet,certè,nam,enim, nimirum, nempe,vel quippe. Et modò affirmatiuè. Liu. Terram osculo contigit, scilicet quòd ea communis mater omniũ mortalium esset. Ouid. Scilicet est aliquid cũ fatis viuere ventis.hoc est,profectò multum est. Modò ironicè,vt cum pronũciatur cum quadã acerbitate, nam tum negat, quod dicitur, Verg.Scilicet is superis labor est.Cic.Furnio,Scilicet id agitur.Quasi dicat,non agitur.

Scilla,(σκίλλα)stirpis species est. Aristo.lib.1.de Vegetantib. Quædã inquit,habent vnã tantũ radicem,vt scilla,qa illa nascitur ex solo raro, procedit q́ inferne dilatãdo se. Rursus scilla genꝰ cepę. Colu.lib.6.Sed etiã remedio cum dulci vino tritum serpyllum,& cõcisa,& in aqua macerata scilla.Suidas scribit eam amaram esse,& comedentibus letalem.vide Plin.lib.21.ca.17. Hinc Scilliticus,adiect.& Scillinus,quod ex scilla factũ est.Vt scilliticum,aut scillinum acetum Plin.dixit.Scillite acetum, dicitur in quo scillarum bulbi ad medicamentum infusi sint. Plin.lib.32.ca.10.Vrtica marina trita ex aceto scillite.

Scincus,(σκίγκος) genus crocodili,in Nilo nati præcipuum contra omnia venena antidotum.

Scindo, is. di. ssum. per duplex ss. significat findo, frango,diuido,(τέμνω) zerspalten, schneitẽ) snijden) couper,tailler,deschirer.)Verg.Scinditur incertum studia in contraria vulgus. Scindere dolorẽ,est aperire,& cõmemorando patefacere.Scindere sententiã,est mutare. Scindere vallum,Cæs. cõment.de bell.Gal.lib.3. Scindere penulã, vide Chiliades Erasmi. Scindi olim in præterito habuit. Huius verbi cõposita sunt, Abscindo,Conscindo,Discindo,(διατέμνω) variè scindo.Teren. in Eun.Vestem omnem miserè discidit. Interscindo,(διακόπτω) per medium scindo.Lactant lib.1. de Opifi.Labra ipsa quæ quasi antea cohærebãt, quàm decẽter interscidit.Proscindo,valde,vel vltrà,vel subtus scindo.Rescindo,de quibus alibi.

Scimpoda,(σκίμποδα) pen.cor. Græci dicunt scabellum & grabatum. Eius diminutiuum σκιμπόδιον.Gell.libr.18.Offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

Scintilla,(σπινθήρ) vide in Fauilla. Hinc Scintillula, diminutiuum.Cic.5.de Finib.Virtutum quasi scintillulas videmus,&c.

Scintillo,as.splendeo,mico,& veluti scintillas quasdam emitto,σπινθηρίζω. Plaut.in Menæch.Vt oculi scintillant,vide.

Scio,is,iui.itũ.(οἶδα, γινώσκω, ἐπίσταμαι) wissen) weten,kennen) scauoir.) futuro,sciam & scibo.Terent.in Adelph..Hinc scibo iam vbi fiet. Et propriè scire est,rem per causam cognoscere. Huius composita sunt, Ascio,Abscio,Conscio,Descio, Nescio , Præscio , & Rescio , à quibus Ascisco, Conscisco , Descisco , Præscisco & Rescisco , de quibus alibi.

Sciolus,dimin.est,& sumitur ꝓ aliquantulũ docto.

Sciomantia , diuinatio , quæ fit aqua, vel vmbra, (σκιομαντία.)

Sciapodes,(σκιάποδες) pen.cor.vmbripedes dicuntur,homines sunt Indici, singulis cruribus, miræ pernicitatis ad saltum, sic dicti, quòd in maiore æstu humi iacentes σκιᾷ ποδὸς, hoc est,vmbra pedis,se protegant, August.lib.16.Ciuit.Ferunt esse gentem,vbi singula crura in pedibus habent,nec poplitẽ flectunt,& sunt mirabilis celeritatis,quos Sciapodas vocãt, quòd per æstũ in terra iacentes resupini vmbra se pedum protegant.

Scipiadæ, patronymicũ pro Scipionibus . Verg.2. Georg.Scipiadas duros bello,&c.

Scipio Africanus , qui Carthaginem tributariam Romanis fecit,

Scipio minor,qui Carthaginẽ deleuit,& Numantiam deuicit. Constat familię Corneliorũ,cognomentum Scipionũ inditum esse ex eo,quòd Cornelius,qui patrem luminibus carentem pro luminibus regebat , Scipio cognominatus nomen ex cognomine posteris dedit. Scipio ẽm virga, siue baca-

baculus dicitur. Liu.6.ab Vrb.Scipione eburneo. In caput incusso, iram mouisse. Scipio in vineis, quo ipsa vua veluti baculo sustinetur, scapū Varro, nostri caudam appellant, alij pedem vuæ. Columl.lib.12.cap.39. Vbi satis erunt corrugata acina, demito, & sine scipionibus in dolium conijcito, pedibusq; bene calcato.

Sciron, (σκίρων) latro fuit, cuius ossa cum in mare cecidissent, in scopulos conuersa feruntur, qui adhuc Scironia saxa vocantur. Sunt autē in Attica regione simul cum oppido eiusdē nominis, non longè à Megaris iuxta mare ita sita, vt transitū non relinquant. Hinc Athenienses ventū ab his locis flantem procellosum Scironē appellāt, quoniam spirat à saxis, quę Sciron latro incoluit. Hic paulò ab Argeste deflexus esse dicitur, q & Olympius vocat, & à nōnullis Hellespōtius. Seneca li.3. Nat. Quæst. Atabulus Apuliā infestat, Calabriā Iapix, Athenas Sciron, Galliam Circius.

Scirpiculæ, & Scirpea, & Scirpus. vide Sirpus.

Scirron, (σκίῤῥος) est illud quod gignitur in ventre viri. hoc splenis, hepatisq; vitio extuberat, præsertim in hydropicis.

Scisco, is. vnde & Sciscito, as. & Sciscitor deponēs, (πυνθάνομαι) forschen, fragē) onderuragē; senquerir) quæ duo idem significant quod scitor. Plau. in Capt. Secede huc, nam sunt quæ ex te solo scitari volo, quarum rerum te falsiloquum esse nolo. Plautus in Merc. Imò mane, paucula etiam sciscitari prius volo. Sciscito tamen, apud antiquos significat sententiam dico. Sciscere verò est scire. Idem in Amph. Ocyus accurro, vt sciscam, quid velit. Aliquando etiam ponitur pro statuere, decernere, sancire, edicere, (χειροτονεῖν) Idē in Curc. Rogationes plurimas propter vos populus sciuit, quas vos rogatas rumpitis.

Scissile, pen.cor. quod scindi potest, (τμητόν, σχιστόν) Vt scissile alumen, apud Celsum lib.6.cap.11.

Scissio, Scissura, & Scissus, sus. τμῆσις, σχίσις) eyn spaltung, abhawung) een cliuinge, snijdinge) coupure, rompure.) idem significant. Varro. Scissu materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Plin.li.11.ca.28. Pennæ insectis omnibus sine scissura.

Scitamenta. (ἐδέσματα) sunt edulia, ex eo dicta, quòd sciti saporis sint, hoc est, egregij & præcellentis. Macrobius lib. vlt. Satur. Apud popinatores pleraq; scitamentorum cernimus, proposita ampliora specie quàm corpore, Id est, iucundiora pulmenta. Gellius lib.18.cap.8. per translationem posuit pro exornationibus orationis, quæ in collocandis verbis (si modicè vsurpentur) non carent reprehensione, (κομψεύματα, καλλωπίσματα) Cæteraq;, inquit, huiusmodi scitamenta. id est, scitè & argutulè, vt ipsis videntur, excogitata orationis ornamenta.

Scitè, (ἐντεχνῶς) hupschleich) fray, schoon) gentilemēt) aduerb. significat doctè artificioseq;, seu cū bona scientia, vel cū bona ratione, Gell.li.1.ca 1. Scitè subtiliterq; ratiocinatū Pythagoram philosophum dicit. Colu.lib.4. contrariū posuit, Nam id plurimum refert inscitè non facere.

Scitor, aris. deponens, (πυνθάνομαι, ἐρομαι) forschen, fragen) vragen) enquerir.) interrogo, seu inuestigo, quæ occulta magis ac secretiora sunt. Verg. Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Sed in raro vsu est, nisi apud poëtas.

Scirophorion, (σκιροφοριών) mensis, qui à Latinis dicitur Maius.

Scitum, substantiuū, (ψήφισμα) eyn gebot) ordonnance) significat decretum, sancitum, iussum. Lau. li.1. Cætera quoq; omnia publica, priuataq; sacra pontificis scitis subiecit. Hinc Plebiscitum, plebis statutum. Cic. lib.1. ad Herenn. In rem confertur, vt si quis ex testamento, quod facere iussus est, ex plebiscito vetetur.

Scitus, (σοφός) weisz, klūg) wijs kloeck) gentil, prudent.) dicitur qui sciens, & argutus est, & vulgò dicitur saputus. vnde Scitæ Platonis interrogationes dicūtur astutæ & vafræ, & magna arte compositæ. Terent. in Eun. Scitum hercle hominē, hic prorsus ex stultis insanos facit. Cic. in Lel. Scitum est illud Catonis, Multò melius de quibusdā acerbos inimicos mereri, quàm eos amicos qui dulces videantur. Interdū scitus dicit elegans, formosus, (ὡραῖος) Terēt. in And. Scitus puer natus est Pamphilo. Plau. in Amph. Hæc nox scita est exercendo scorto, conducto male. Huic contrarium est Inscitus, pen. prod. quod modò pro ignorante & imprudente ponitur. vt apud Terent. in Hecy. Nam si id nunc facis, factura'ue es, bonas quod par est facere, inscitum. Offerre iniuriam tibi me immerenti iniquum est. Hinc Scitulus, diminut. Plaut. in Rud. Atq; ambas forma scitula atq; ætatula.

Sciurus, (σκίουρος) animal, quod caudam pro tecto atq; vmbra, cum est sub dio, habet. ἀπὸ σκιᾶς ϗ οὐρᾶς, id est, ab vmbra caudæ. vide Plin.li.8.ca.38.

Scius, (ἐπιστήμων) qui scit, à quo Cōscius, Inscius, Nescius & Præscius.

Sclopus, sonus est factitius, qui ex inflatioue buccarum rumpit. Persius, Nec sclopo tumidas intendis rumpere buccas.

Scobina, pen.prod. limatura, quæ etiam scobs dicitur, (ῥίνημα) abfeilcten, feil staub, sāgmäl) vnijlsel, saechmeel) sciure ou limure.) Plin.lib.11.cap.37. Nouissima asperitas, vt scobina ferri. Inde Descobinatus, (ἀποξεσμένος) pro saucio, abraso & desecto. Sunt etiam, qui scobinam dicant instrumentum fabrile, quo arcus præcipuè leuigantur.

Scobs, fœminini generis secundum Priscianum. vel hic scobis, secundū Phocam, & est id quod ab aliqua materia minutissimum decidit, dum vel per serram secatur, vel terebram perforatur, (κόρημα, πρίσμα) vide Scobina. Nec non ex attritione laterum scobs habetur, qua frequenter ad metalla, & pauimēta tergenda seduli ministri vtuntur. Horat. in Ser. Vilibus in scobis, in apis, in scobe quantus Consistit sumptus? neglectis, flagitiū ingens, Te lapides varios lutulenta radere palma. Plin. li.34. Alij climatā scobem in fictili cado coquunt, in caminis, donec percoquatur figlinum.

Scolecia, genus æruginis à specie vermiculorū. Græcè enim (σκωλήκιον) dicitur vermiculus. Dioscor. lib.

libro.5.cap.82.

Scolopendra,(σκολόπενδρα) animal è vermibus terræ,piloſum,multis pedibus arcuatim repens,tractu'ꝗ; contrahens ſe, quod ab alijs multipeda, ab alijs centipeda,ab alijs millepeda dicitur.Eſt & piſcis,de quo Plin.lib.9.cap.43.

Scolus,(σκῶλος) pagus eſt non longè à Cithærone, vbi eſt iniucunda ſedes atque aſpera.vnde natum eſt prouerbium, Ad Scolum neq; ipſe accedes,neque alterum comitaberis. Eſt etiam vicus in Heraclia,quem præterfluit Aſopus amnis.

Scolymos, (σκόλυμος) herba ſpinoſa, quam Plin. lib.22.cap.22.ſcolymum vocat,Theodorus carduum vertit. Eſt enim re vera carduus ſatiuus, quem vulgus articocallũ vocat. alio nomine ſtrobylus dicitur.

Scombrus, (σκόμβρος) genus piſcis marini, cui in aquis ſulphureus color eſt, extra aquam qui cæteris.Scombrorum tanta multitudo in freto Hiſpano eſt, vt inſula ad Carthaginem nouas ſpectans à ſcombris Scõbria ſit nominata. Vide Plinium lib.9.cap.15.

Scomma,(σκῶμμα) Latinè cauillum.Nam (vt Macrob.inquit lib.7.Saturꝫcap.3.) eſt morſus figuratus,qui ſæpe fraude,vel vrbanitate tegitur, vt aliud ſonet, aliud intelligat, nec tamen ſemper ad amaritudinẽ pergit. Lœdoria verò,exprobratio eſt,ac directa contumelia, vt Nicarchus, εἰ μὲ φιλεῖς, μισεῖ με, καὶ εἰ μισεῖ σὺ, φιλεῖς με. εἰ δέ γε μισεῖς, φίλτατε μή με φίλει. id eſt,Si me amas,odio habes me;ſi odio me habes,amas;ſi verò non odiſti me, amiciſſime ne me ama.

Scopę (σάρωθρον, κόρημα) eyn bäſen) een beſem, vng balai.) inſtrumentum quo pauimenta verruntur. Plaut.in Stich.Mundicias volo fieri hic,ferte huc ſcopas,ſimul'ꝗ; arundinem,vt operam omnem aranearum perdam,& texturam improbã, deinde iamꝗ; earum omnes telas. Dictæ ſcopæ,quaſi ſcobæ,quòd his purga[illegible]nta veluti ſcobẽ educimus. Hoc inſtrumẽto plectuntur fontes ob noxã,dum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali,circundu ctí per fora, vt vibices rubentes exiſtãt in tergo. Hoc vulgò d[illegible]r ſcopare. Scopas diſſoluere,& ſcopæ diſſolutæ.vide Chiliades Eraſmi.Huius diminutiuum eſt Scopula.Colu.lib.12.cap.38.Scopulis aridæ myrti feria ſuffriatur.Eſt & Scopa nomen villæ in Libya.Scopa regia,herba eſt,de qua Plin.lib.25.cap.5.

Scoparij,(οἱ σάρωντες) dicuntur miniſtri, quorũ miniſterium eſt,vt ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia.Vlpianus titu.de fundo inſtructo, Si villa cultior ſit, accedere inſtrumento fundi atrienſes, & ſcoparios.

Scopas,(σκόπας) Scopas,nomen viri proprium.

Scopei,homuli parui, qui ab aliquibus ſtilpones vocantur.

Scopes,(σκῶπες) vt author eſt Homerus,aues ſunt.

Scoptula operta, quæ medicis dicantur, docet his verbis Celſus lib.8. cap.1.A ceruice duo lata oſſa vtrinq; ad ſcapulas tendũt,noſtri Scoptula operta,ὠμοπλάτας Græci nominant.Ea in ſummis vertícibus ſinuata,ab his triangula,paulatimꝗ; lateſcentia ad ſpinam tendunt,& quo latiora quaque parte ſunt,hoc hebetiora. hæc Celſus. Latos humeros quidam vocant,alij oſſa humeraria.

Scopus,& diminut.Scopulus.(σκοπιαὶ, σκόπελοι) eyn ſpitziger ſchropffe) eẽ clippe) vng but.) ſaxũ eminens à ſpeculando dictus,σκοπὸν enĩ ſpeculari eſt. Plin.lib.12. ca. 14.Saba regio,à dextra maris ſcopulis inacceſſa.Vnde Græci σκοπὸν dicunt locum, in quem ſagittando tela diriguntur. der zweck) doel, den doel) Suet.in Domit.Nonnunquam in pueri procul ſtantis, præbentisꝗ; pro ſcopulo diſpenſam dextræ manus palmam,ſagittas tanta arte direxit,vt omnes per interualla innocuè euaderent. Veget.lib.2.refert,quòd ſagittarij,funditoresue ponere ſolebant pro ſcopo, hoc eſt,ſigno, ſcopas,id eſt,fruticum vel ſtraminum faſces. Macrob.Propoſitum vocat,quod Græci σκοπὸν nominant. Similiter apud oratores ſcopus,quò tendit omnis ductus oratorius. Scopus metaphoricè ponitur pro eo, quò mens,& propoſitum noſtrum dirigitur. Cice.ad Att.lib.8.Neutri ſcopus eſt ille,vt beati ſimus,vterꝗ; regnare vult.Et Græci σκόπελον locum eminentem,id eſt, ſpeculam nominant. Poteſt etiam dici ſcopulus (vt inquit Seruius) à tegumento nauium,(ἀπὸ τοῦ σκεπάζειν.) Scopi etiam dicuntur vuæ, cum fuerint calcatæ, & folliculi cortices.

Scopuloſus,adiect.ſcopulis plenus. Plin.li.6.ca.18. Delectũꝗ; per ſcopuloſa,& abrupta,&c.Per translationem ponitur pro difficili.Cic.1.Verr.Intelligo,quàm ſcopuloſo, difficiliꝗ; loco verſer.

Scoria,(σκωρία) ſindel) eſcume & ordure du metal) metallorum purgatio,quaſi fex,ſicut ſpuma quæ ex feruеſcente materia tollitur.Plin.lib.33.cap.4. Spurcitia in omni metallo,ſcoria vocatur. Ponitur interdum pro cura & paſſione. Verg.ad Meſſ. Et ſcoria patiar tabeſcere tali.

Scorodon,(σκόροδον) Latinè allium dicitur.

Scorpæna,genus piſcis.de quo Ambroſius,Scorpæna quoq; caſtitatem immaculati connubij generi ſuo ſeruat,non percutit,ſed reficit.

Scorpionarij, (σκορπιοφόροι) qui ſcorpionibus, id eſt,arcubus vtuntur,vt ſagittis feriant.

Scorpites,gemma eſt ſcorpionis colore,(σκορπίτης) Plin.lib.37.cap.11.

Scorpius,& Scorpio, (σκορπίος) vtroq; modo dicitur,pro animali venenoſo cauda ferìente, quãuis Valla diſſentiat.De hoc animali vide Plin.lib. 11.cap.25.Scorpius etiam,ſiue ſcorpio,cœleſte ſignum.Colu.Sol ingreditur Scorpium 14.Calen. Nouemb.Item militare inſtrumentum,quòd paruis ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortẽ,ſiue quòd ſcorpionis ſimilitudinem habeat,cum arcus hinc atq; hinc,chelarum ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum caudæ,Sunt,qui hunc Arcuballiſtam appellent. Quidam etiam accipiunt ſcorpium pro genere inſtrumenti torquendi,vt ſunt rubi aculeati: vel fla[illegible]llum virgarũ,vt ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas.Quo quidam tormenti genere ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe.

Plin.

Plin.lib.7.cap.56.Et in tormentis scorpionē Cretas inuenisse ferunt. Præterea scorpius herba est, semen habens ad similitudinem scorpionis, quæ valet aduersus animal sui nominis. de qua Plinius li.22.ca.15.Est & scorpius pis.is.Plin.li.32.ca.11.

Scorpiuros,herba,quæ & scorpius,suprà descripta. Plin.lib.22.cap.21.

Scortea,(σκύτινα) dicuntur ea,quæ ex corio & pellibus facta sunt.Ouid.in Fast.Scortea non vlli fas est inferre sacello.

Scortei nũmi,(σκύτινα νομίσματα) q̃ fiebant ex corio.Donatus quoq; in Cōment.Vergilij, pecuniā autumat ex corio bubulo priscis temporibus fuisse,& inde dictā pecuniā, quòd ex pecore fieret.

Scortes,testiũ arietinorũ pelles,(σκύτη) Hinc Scorteus,a.um.quicquid ex pelle est.Et omnia ex pellibus facta,scortea dicũtur,vel ab eo qđ est σκύρ.

Scortor,aris,meretricor. (πορνεύω.) hůren,hůrerey treiben) hoereren) paillarder.) Terent.in Heaut. Scortari crebrò nolunt. Hinc Scortator,verbale, meretricum sectator,apud Cic.in Catil.

Scortum,(βύρσα) idem quod corium.vnde & scortum, (ἑταίρα, πόρνη) meretrix dicitur, quòd sicut pellicula subigantur,cum vt solum calceamentorum omnibus subiectum sit, vel quòd in grabatulis pelles stratas tenere consueuerunt. Plaut.in Asin.Is apud scortum corruptelę,& liberis lustris studet.Scortũ enim dicitur corium,qđ est animalium,quæ crassiorē ac duriorem pellem habent.

Scoti, populi Britannici, apud quos nulla coniux propria est.Hieron.Quid loquar de cæteris nationibus,cum ipse adolescētulus in Gallia viderim Scotos,gentem Britannicam,humanis vesci carnibus? Et cum per syluas porcorum greges,& armentorum pecudumq; reperiāt,pastorum nates, & fœminarũ papillas solere abscindere,& has solas ciborum delicias arbitrari.

Scotoma,(σκότωμα) infirmitas quædam tenebrositatē inducens.Vnde & Obtenebratio dici potest. Nam ab σκοτόομαι deducitur,qđ est vertiginor.

Scotos (σκότος) Græcè,Latinè tenebræ dicuntur. σκοτίζω enim significat obscuro.

Scotussę,(σκοτοῦσαι)loca sunt in Macedonia&Thessalia, quarũ altera insignis est victoria Romanorũ contra Philippum regem,Flaminio duce.

Scranteum,pellem vocant,in qua sagittæ reponuntur,& à scortor deductum existimant.

Scraptia,æ.vermiculus habitans in frondibus. Vnde Scraptiæ & Scrupeæ, meretrices sordidę,& deformes dicuntur,vel ab excreando,quod vitium est in vetula. Scrupeæ verò,siue scrupidæ, à duritia molestiáq; lapillorum, qui scrupi,& per diminutionem scrupuli dicuntur.Plaut.Scraptiæ,scrupeæ,de strato vuluæ sordidæ.

Screabile,quod screari potest,(χρεμπτόν.) Plin.li.2. Pulmonum vitia excreabilia facit.

Screatus,atus.ipsa screatio. (χρέμψις.) reusperung) crachemēt)Teren.Heau.Gemitus,screatus,tussis.

Screo,as.significat cum conatu quodam de pectore sputũ ejicio, (χρέμπτομαι.) reusperen) cracher.) Plin.libr.23, cap.1.Eadem in iumento homineq;

phlegma,aut sanguinem qui screat talo circumligata sanat. Hoc verbum quidam à creo ducunt. Huius compositum est,Excreo. Plin.lib.20.Medius ad hæc & sanguinem excreātibus coctos dari iubet.Tibullus,Ante ipsas excreat ille fores.

Scriba, eyn schreiber) een schryuer) greffier, escriuain) qui literas,vel gesta, vel tabellas,& alia quæcunq; scribit nomine regis,vel alterius. Liu.lib.2. de Gn.Mutio loquens, Ibi cum militibus stipendium fortè daretur,& scriba cum rege sedens pari ferè ornatu multa ageret. Et paulò post,Scribā pro rege obtruncat.Cic.Ruf.Ad ea quæ scripsisti, commodius equidem possem de singulis ad te rebus scribere, si Marcus Tull. scriba meus adesset. Scribæ etiam dicuntur librarij, qui ab alijs edita scribunt. Item scribę tabellarij,qui dicuntur tabelliones & notarij, qui rationes publicas scribũt in tabulis, γραμματεῖς dicunt.

Scribello,veteres vsi sunt pro scribo, à quo compositum fit Conscribello,(ἐγγράφω,ἐπιγράφω,ἐπιξύω.) Varro,Aristologi nō sunt,qui conscribellauerunt pingentes cœlum.

Scriblita,genus cibi appellatum est,quòd in circuitu ad restis modum torqueretur.Hoc solum differens à placenta, quòd sine melle coquebatur, & feruētissima edi solebat.Mart.li.3 Circumlata diu mensis scriblita secundis,Vrebat nimio sæua calore manus.Plaut.in Pœ.Dum ludi siũt,in popinam pedissequi irruptionem facite, nunc dum occasio est,nunc dum scriblitæ æstuant,occurrite.

Scribo,is.psi. ptum. eorum propriè est, qui aliquid condunt,vel aliquod opus faciunt, (συντάττειν, λογογραφεῖν.) schreiben) schryuen) escrire.) Cic. Cornificio,Sed proximè scripsi de Optimo genere dicēdi,in quo,&c.Vnde Scriptores.Nam librarij, & qui ab exemplaribus aliquid excribendum sumunt,non propriè scriptores sunt, nec propriè scribũt,sed describũt,aut excribũt,trāscribuntve. vide in dict.Describo.Interdum etiam scribere accipitur pro manu propria literas fingere,quod & librarij faciunt,γράφω. Plau.in Pseud.Quasi in libro Cum scribuntur literæ calamo.Aduertēdum tamen apud bonos authores non reperiri,Scripsi ꝓpria manu,sed mea,aut tua,aut sua manu.Cic. Att.Neq; semper mea manu literas expectabis,sic alibi persæpe. Quandoq; pingere. Plin.de Nicomacho pictore,Scripsit & Apollinem,& Dianam, Deumq; Martem in leone sedentē.Vnde & picturas legere dicimus.Vergil.Quin protinus omnia Perlegerent oculis.Scribere notis,est celeriter excipere, & quod Galli minutare dicunt. Quintil. lib.11.cap.2.Habeamus sanè,vt qui notis scribũt, certas imagines omniũ,&c. Scribere leges,quod & condere,& dicere,& facere dicitur.Cicero pro Rosc.Amer.Eius porrò ciuitatis sapientissimũ Solonem dicunt fuisse eum, qui leges, quibus hodie quoq; vtuntur,scripserit. Scribere hæredem,statuere,facere.Martial.lib.10.Hæredem scripsit me Numa, conualuit. Scriptum facere,est scribendo victum quærere.Gell.lib.6.cap.9.Cn.Flauius patre libertino natus scriptum faciebat.Huius compo-

posita sunt, Asscribo, Conscribo, Circumscribo, Describo, Exscribo, Inscribo, Perscribo, Præscribo, Proscribo, Rescribo, Subscribo, Superscribo, (vnde & Superscriptio) Transcribo, quæ habent penultimam productam.

Scriniarius, scriniorum custos, id est, rerum secretarum, χαρτουλάριος.

Scrinium, (κιβώτιον) à secernendo, arca dicitur, qua seruantur pretiosa ac secreta. Plin. libr. 13. cap. 1. Alexander cepit scrinium vnguentorum. Huius diminutiuum est Scriniolum.

Scriptio, (συγγραφή) eyn schrifft, oder schreibunge) een schrijuinge) escripture.) epigramma, siue id quod scribitur, vt sit memorabile. Cic. pro Arch. Quàm multas nobis imagines, verumetiã ad imitandum fortissimorũ virorũ expressas scriptiões & Græci & Latini reliquerũt, quas ego mihi semper in administranda Republica proponens, animum, & mentem meam ipsam in cogitatione hominum excellentium confirmabam. Idem Dolabellæ, Oratiuncula pro Deiotaro, quam requirebas habebam mecum, quod non putaram. Itaq; eam tibi misi, quam velim sic legas, vt rem tenuẽ & inopem, nec scriptione magnopere dignã. Ponitur etiam pro quacunq; scriptura, aut ipso scribendi actu. Cic. Att. lib. 10. Crebrò refricat lippitudo, nõ illa quidẽ prodigiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam. Varro, Auarus fœnerator, spe lucri rem scriptione duplicarat.

Scripto, ptas. frequentatiuũ. à quo fit aliud frequentatiuum Scriptito. ptas. (λογογραφέω) Cic. ad Att. lib. 7. Et hęc, & si quid aliud, ad me scribas velim, vel potius scriptites.

Scriptor, συγγραφεύς) eyn schreiber) een schrijuer) escriuain.) qui scribit, siue texit epistolã, orationem, librum, opus'ue quodcunq;. Liu. li. 1. Etsi in tanta scriptorũ turba, mea fama in obscuro est. Donatus in Prol. Terentij, Indifferenter, inquit, omnis qui aliquid scripsisset, scriptor à veteribus dicebatur. Scriptor legum, legumlator. Cicer. ad Brutum, Neq; solum vt Solonis dictũ vsurpem, qui & sapiens vnus fuit ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

Scriptorius, a. um γραφικός, quod aptũ est vt ex eo scribatur, seu quod ad scriptorẽ pertinet. Vt atramentum scriptorium, apud Celsum lib. 6. cap. 4.

Scriptum, (γραπτόν, σύγγραμμα) eyn geschrifft) escripture.) quamuis adiectiuum etiam habeatur, substantiuũ tamen sæpissimè reperitur, sicut dictum, factumq;. Respicit autẽ propriè ad tempus præteritum, & significat generatim quodcunq; scriptum est. Cic. lib. 1. ad Heren. Ex scripto sentẽtiæ cõtrouersia nascitur hoc modo, Cum videbitur scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentire. Aliquando etiã futurũ, & quasi præsens tempus aspicit. Idẽ Luceio, Ardeo cupiditate incredibili, neq;, vt ego arbitror, reprehẽdenda, nomẽ vt nostrum scriptis illustretur, & celebretur tuis.

Scriptura, (γραφή) eyn geschrifft) escripture.) est id quod scribimus, vel scribendum censuimus, censemus'ue. Cice. libr. 3. Ad Heren. Non sum nescius quantum susceperim negotij, qui motus corporis exprimere verbis, & imitari scriptura conatus sim voces. scriptura, id est, scribendo. Et li. 4. Reliquum scripturæ consumetur in exemplis: Id est, eius quod scribendum est. Aliquando capitur pro stylo, quo quis vtitur in scribendo. Idẽ Trebo. lib. 15. Cum verò ea quæ scriptura persecutus es, sine summo amore cogitare non potueris. Cecinna Cic. Genus autẽ scripturæ non modò liberum, sed incitatũ, atq; latũ esse quis ignorat? Scriptura ponitur aliquàdo pro vectigali, quod percipitur è pascuis, vel ipsa ratio eorum, qui præsunt huiusmodi vectigalibus: & tam ij, quàm qui portus, aut portoria curabant, vectigalia describentes, aut colligentes, magistri scripturæ, & portus dicebãtur. Scriptura huiusmodi hodie est eorum mancipum, qui glandiarios, & pascuos saltus redimũt. Plau. in Truc. Nam aduersum legẽ à me ob meã scripturã pecudẽ accipi, Fieriq;. A. idem quod tu facis, faciunt rem male gerentes, vbi non Est scriptura, vnde dent, incusant publicanos.

Scripturæ magister, q vectigalia describebat. Cic. ad Att. Magister scripturæ & portus quidam Lucius Carpinatius.

Scripturarius, (ὁ διαγραφεύς) qui scripturis omnia vel vrbium vel prouinciarũ gesta publicè computat. Lucil. Publicanus verò vt Asiæ fiam scripturarius. Idem & tabellio dicitur. Potes scripturarium magistrum scripturæ dicere. A Nonio & Festo scripturarij dicuntur, qui mancipum rationes faciunt, quales hodie sunt, quos clericos & commissarios vocant octauanorum & vicesimanorum. ex Budæo.

Scripturarius ager dicitur, in quo vt pecora pascãtur, certum est, quòd publicanus scribendo conficit rationem cum pastore. Festus.

Scribligo, scribẽdũ potius striblígo. vide suo loco.

Scripturio, is. (γραφητιάω) scriptionem affecto, sicut parturio, parere cupio.

Scrobs. eyn grůb) een putken) vne fosse.) generis tam masculini quàm fœminini, secundũ Priscian. Seruius tamen ait magis masculinũ esse, quàm fœmininum, & allegat Plautum, qui dixit sexagenos scrobes. Lucretius verò ait, Exigua posuit scrobe, sed contra artem. Sunt autem scrobes, fossiones vt putei, vel foueæ intra terram manu factæ, ad vineas vel arbores conserendas, vel ad metalla, & quæcunq; alia fodiẽda, ὀρύγματα. Colum. Ante annum quàm poma disponere voles, scrobes fodito. Huius diminutiuum est Scrobiculus. Plinius lib. 21. cap. 5. Atq; ita in scrobiculis seruntur, heminis fecis circunfusis. Colum. libr. 4. cap. 15. Et id quod à matre abscissum recessit, confestim à latere circunfoditur, & scrobiculo facto ad imum solum præciditur.

Scropha, (ὗς) eyn loss, eyn mor) eẽ soech) vne truye) quę multos peperit porcos. Varro: Propterea matrem scropham, sua quæque hara suos alat oportet, quæ alios aspernatur. Sumitur etiam pro ipsa porca peculiariter. Hinc Scrophipascus, qui pascit scrophas. Plautus in Capt. Tum pastores

scrophipasci, qui alunt furfure sues. Fuit & Scrophæ, cognomen familiæ Romanæ.

Scrotum, pellis quæ testiculos continet. Quidam tamen serotum, non scrotum legũt, quod Græcè ὄσχεον, quòd ille sinus inuoluat, seruet, & obnubat testes, vel à sero, seris, quòd seminalis principij, & initialis sit retinaculum. Scrota etiam quis dam interpretãtur imagunculas pueriles, delitias operis, quę populo circunferebãtur bellariorũ talium liguritori cupientissimo. Hæc vendebãtur priapi siliginei seroto & testibus insignita, quæ erãt exquisitioris ganeæ. Dicunt & scruta Horat. Vilia vendentem tunicato scruta popello.

Scrupulatim, per scrupula, κατὰ γράμματα. Plin. lib. 22. cap. 24. Scrupulatim quidem colligere, ac miscere vires, non coniecturæ humanæ opus, sed impudentia est.

Scrupulus, (ψηφὶς) kiselin) keyken) vne pierrette.) dimin. à scrupus, propriè lapillus breuis & asper, qui in calceo latens plerunque nos lædit. Nam pressus pede solicitudinem creat. Vnde pro solicitudine, & difficultate ponitur. Teren. in Adelph. Inieci scrupulum. Dicimus venustè, inijcere scrupulum, eximere scrupulum alicui, euellere scrupulum ab aliquo. Et scrupulosum, solicitũ, & anxiũ dicimus. Val. Max. lib. 1. Qui tam scrupulosa cura, paruula quæque momenta religionis examinari videntur. Scrupulosa res dicitur, quæ habet in se aliquid asperi. Est & scrupulosus, plenus scrupulis. Plaut. in Capt. Nam meus scrupulosam victus commeat viam. Hinc Scrupulosè, aduerbiũ. Colu. lib. 9. cap. 8. At quæ dono vel aucupio contingunt, minus scrupulosè probantur. id est, difficulter. Et Scrupulositas, anxietas, difficultas. Columl. lib. 11. ca. 1. In hac autem ruris disciplina nõ desideratur eiusmodi scrupulositas. Scrupulus etiam, & scrupulum, sicut scrypulus, & Scrypulum nomen est ponderis, Latinè obolus, (γράμμα) & sex siliquis conficiebatur, & ex tribus scrupulis drachma, sic ait Prisc. In scrupulis tribus drachmam. Val. Maxi. lib. 4. De Paup. Eadem genus nullum ante scrupulum auri habuit. Ouid. De Rem. Quinque parant marathri, scrypula myrrha nouẽ. Scrupulus etiam mensura est in metiẽdis terris. Colum. libr. 5. cap. 1. Igitur iugerum, vt diximus, habet quadratorum pedum millia 28. & 800, qui pedes efficiunt scrupula. 288.

Scrupularis, & hoc lare, quod ad scrupulum pertinet. Plinius lib. 33. cap. 8. Protinus dicunt, quantum auri sit in ea, quantum argenti, vel æris, scrupulari differentia.

Scrupus, (λίθαξ) kiselin) keykẽ) vne pierrette.) pro lapillo, qui pressus solicitudinẽ creat. Festus, Scrupi dicuntur aspera saxa, & difficilia attrectatu. Hinc Scrupeus, a. um. (λιθώδης) quod est lapillosum. Verg. lib. 6. Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. Scruposus, idem. Lucanus, Scruposisque angusta vocãt vbi littora saxis Imposuit terræ.

Scruta, (λίκιθος, & λικιθοπῶλαι) attritæ vsu vestes, dimidiatæ strigiles, & iumentorum soleæ, refixi claui, idque genus alia, quæ vilissimi proxenetæ venalia habẽt, quos antiqui scrutarios appellabãt. Lucil. Quid ni? scruta quidem vt vendat scrutarius, laudat. declinatur hoc scrutũ. Cælius libro Antiq. 10. ca. 56. Verbo scruta, veteramenta significari puto omnifaria, quæ cum vsu iam detrita sint, precio item deminuta censentur.

Scrutaria, æ. scrutatio ipsa, seu vestigatio, vt sagaria, cœnacularia, lintearia. Apulei. libro. 4. Scrutariam facitis. (pictus.

Scrutellus, dicitur venter suillus, condito farre expictus.

Scrutiniũ, (ἐξερεύνησις) inuestigatio, à scrutor. Apul. libr. 9. Profiremum magistratibus placuit, obsignatẽ denegantem scrutinio detegere.

Scrutor, (ἐρευνάω, μεταλλάω) inquiro. vt Dominus scrutatur corda hominum. Cic. pro Rosc. Amer. Non scrutor, nihil ad me pertinere arbitror. Dicitur & Scruto, as. Vnde perscruto, sicut & perscrutor, ἐκκυνηγέω.

Scrutum, vide in dictione Scrotum.

Sculnam, Veteres pro sequestro vsurparunt, quasi sequulnam, quo verbo vsus est Varro.

Sculpo, is. psi. ptum. (γλύφω) schnitzen, eyn bild machen) snijden, houwẽ, grauẽ, steenhouwẽ, beelden steken) tailler, grauer.) significat cædendo imaginem aliquam efficio. Et propriè in marmore, & alijs lapidibus sculptura fieri dicitur, Conflatura in metallis, quæ solui possunt, atque conflari, vt auro, argento, & cæteris. Plin. lib. 36. cap. 4. Marmore sculpendo primi omnium inclaruerunt Dipœnus & Scyllis. Hinc sculptura, quæ auro, argento, ære, ferro, ligno, ebore, marmore, vitro, gemma, opera nostra efficit. Plin. libr. 16. cap. 40. Habent in sculpturis facilitatem. Et sculptor, qui sculpit. Plin. lib. 20. cap. 13. Sculptores, & pictores vtuntur. Verum Scalpo, non sculpo dici debere, auctor est Diomedes.

Sculponeæ, calcei ex lana confecti. Plaut. in Cas. Qui quæso potius quàm sculponeas, Quibus batuatur tibi os? Næuius, Sculponeis batuenda sunt latera. Hinc sculponeatus dicitur, qui est sculponeis indutus. Var. Aspicio sculponeatã, bigas sequi cornutas. Scribit Cato Sculponeas bonas alternis annis dari oportere familiæ rusticanæ.

Sculptile, penult. corr. (γλυπτόν) quod sculptum est, siue quod sculpitur, vt sculptile simulachrum, quod sculptum est.

Scurra. eyn lotter, speiuogel) cẽ rabbaut, eẽ schuympeper) vng plaisenteur.) qui risum ab audientibus captat, non habita ratione verecundiæ, aut dignitatis. Dictus scurra (vt quidã volũt) à sequendo, quòd id genus homines sequi soleant opulentiores aliquid promerẽdi causa, quos Græci βωμολόχους dicunt. Cic. pro Quintio, Memini, vetus est, de scurra multò facilius diuitem, quàm patrẽfamiliãs fieri posse. Inde Scurrilitas, (βωμολοχία) vitiũ vrbanitati oppositum, turpis, & procax dicacitas. Et Scurrile, pen. prod. ridiculum cum turpitudine. Cice. 2. de Orat. Ne aut scurrilis iocus sit, aut inimicus. Hinc Scurriliter, aduerbium, procaciter. Plinius Epistola. 90. Quid hunc putamus domi

dom i facere, qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludat.

Scurro, idem quod scurra. (frã.

Scuta, vasis genus, qd & Scutula dicitur, de quo ins

Scutarius, (θυρεοφύλαξ) qui scutorũ curam habet, vel scuta facit. Plau. Epid. Id modò videndum, vt materia suppetat scutarijs.

Scutarius, a. ũ. (ἀσπιδικός) quod ad scuta pertinet. Vnde Vegetius lib. 2. In Romana militia habebãt fabricas scutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scutatus, scuto armatus, ἀσπιδηφόρος. Cice. 2. Phil. Agmine quadrato cum gladijs sequuntur scutati milites, &c.

Scutella, (πινάκιον) eyn schussel) een scotel) escuelle) ... sis genus rotundi concaui, quo minutal ex carne, vel oleribus in mensam exhibetur, à scutra, sicut à mitra mitella, seu à scutula. Cice. 3. Tuscul. Demus scutellã dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

Scutica, (σκυτάλη) pen. corr. genus verberis è loris facti, à Græco σκῦτος corij vel pellis, quia ex corio fit. Mart. li. 10. Scutica, quæ loris horridis Scythæ pellis, Qua vapulauit Marsyas Celenæus. Huius diminutiuum est Scuticula.

Scutigerulus, (ὁπλοφόρος) à Plauto sumitur pro armigero, qui scutum domini gerit.

Scutriscum, vasis genus apud Cat. lib. 2. & videtur ex figura Græca deriuari, à scutra. Est enim scutra vasis genus, quod & Scutula dicitur.

Scutula, læ. forma rotunda, quales aranea cõtexit. Plin. lib. 11. Quanta parte cælauit pedicas, scutulato rete ad capiendas muscas circà grassantes. Est & scutula, vas octo vnciarum capax. Martial. lib. 8. Bessalem ad scutulam sexto peruenimus anno. Idem lib. 11. Sic implet gabatas, parapsidesq́, Et leues scutulas, cauasq́ lances. Est & scutula serpentis genus in Aphrica. Item scutula hasta teres, qua lina tundũtur. Quapropter & exigua hastula, in qua Lacedæmonij membranam inuoluentes literas scribebant, scutula vocabatur, id genus erat furtiuarum literarum. nam reuoluta ex trunco membrana, literas truncas mutilasq́ reddebat, membraq́ earũ spargebat in partes diuersissimas, adeò vt non nisi implicata in eodem surculo membrana, legi possent.

Scutulata vestis, dicitur quæ habet quosdã orbes, vel circulos, quasi scutulis distincta. Nam sicut diuersos colores picturæ Babylonij, plurimis verò licijs Alexandrini texère, quæ polymita appellãt, ita Galli scutulis vestes diuidere, quę scutulata dixerunt, instituère. Plin. Scutulatorẽ araneũ appellat, qui insolubili nodo implicat pedicas. Potest etiã dici vestis scutulatą à colore. Est enim scutulatus color, vt Palladius inquit in mense Aprili, cap. 13. Colores hi præcipui, albineus, russeus, murreus, ceruinus, gilbus, scutulatus, albus, guttatus, niger, pressus.

Scutilum, (ὁπλάριον) tenue ac macrum, in quo tantum exilis pellicula cernitur. Scutulum verò, dis minutiuum à scuto, Cice. lib. 2. de Na. Deo, Cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis.

Scutum, & Scuta, tæ. (θυρεός, ὅπλον) een schilt) vng bouclier. secundũ Priscian. cuius diminut. est scutella, nec nõ & scutula, ab σκῦτος pellis, quòd non sine pellibus fiat, vel à sectura, (vt inquit Varro) quod è minutis confectum sit tabulis.

Scylace, (σκυλάκη) vrbs circa Cyzicum, vt inquit Hecatæus. Pompon. Placia & Scylace paruæ Pelasgorum coloniæ.

Scylax, (σκύλαξ) catulus Latinè dicitur.

Scylla, (σκύλλα) saxum in mari, periculosum mare faciens nautis. vnde est illud, Decidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim. Est & Scylla filia Nysi, Megarensium regis, quæ Minois amore capta, sed ab ipso spreta, cũ ex dolore defecisset, in auẽ sui nominis mutata est. Ouid. Filia purpureos Nysi furata capillos, Puppe cadens nauis facta refertur auis. Altera fuit Scylla Phorci filia, quæ versa fertur in saxũ, cui nomen est Scylla, in mari periculosum. Lege Seruium, qui latius ea pertractat. Item scylla genus piscis, quo maximè abundat Lyris amnis Campaniæ, Minturnensium vrbem interfluens. Hora. Affertur scyllas inter murǽna natantes Martial. Cæruleus nos Lyris amat, quem sylua Maricæ Protegit, hinc scyllæ maxima turba sumus.

Scyllaceum, (σκυλλάκιον) Atheniensiũ colonia, in vltimo Italiæ. Ab Atheniensibus dum conderent Scyllesium dictum, à quo sinus Scyllaceus, qui ad Hipponiatem sinum Isthmum facit. Verg. 1. 3. Caulonisq́ arces, & naufragum Scyllaceum.

Scylleta, loca in quibus scyllæ pisces capiuntur. Cicero: Hac lege tribunitia decemuiri vendent agrũ Campanum, accedet ei mons Caurus, accedent scylleta ad Minturnas.

Scyllæum, σκύλλαιον, promontoriũ in Peloponeso, vt Plinius, Straboq́ lib. 6. testantur, sed sinu Argolico iuxta Hermionem, quo Scylla Nisi filia fluctibus eiecta creditur.

Scyllis, σκύλλις, nomen propriũ eius, qui anchoras Persicæ classis natando vrinandoq́ præcidit.

Scyllus, untis. (σκιλλοῦς) oppidum Achaiæ (vt Strabo scribit) quo Xenophon donatus est à Lacedæmonijs.

Scyllus, li. (σκύλλος) propriũ nomen fratris Dipeli.

Scylurus, (σκίλουρος) per c & y, pen. prod. nomen viri propriũ, qui (vt Plutarch. author est) cum res lictis maribus filijs octoginta, diẽ esset obiturus, hastiliũ fascem cuiq́ obtendens, vt illũ confringeret, iubebat. id autẽ singulis se posse negantibus, ipse singulatim educta hastilia omnia facilè cõfregit. ita docens illos, vbi vnà esse perseuerarẽt, firmos ac potentes fore: imbecillos aũt si separarentur, ac dissiderent. Græci tamẽ per iota scribunt.

Scymnus, (σκύμνος) significat leonis catulũ, vt alias rum ferarum scylacia, Iulio Polluce authore. Lucretius lib 5. Ac catuli pantherarum, scymnumq́ leonum. Et est viri proprium nomen.

Scynipes, (σκνίπες) genus animalis, quod pennis suspẽditur, per aëra volitãs, sed adeò subtile est, &

minutum, vt oculi visum, nisi acutè cernentis, eludat. Corpus tamē, cum insederit, acerbissimo terebrat stimulo, ita vt quem volantem quis videre non valet, sentiat stimulantem.

Scyphus, (σκύφος) vasis potorij genus, quod propriè Herculi attribuitur, sicut cantarus Libero patri. Hoc Veteres in sacris vsi sunt, & in conuiuijs. Vergil. Et sacer impleuit dextram scyphus.

Scyricum, color silaceus, siue cæruleus. Plinius libro 33. cap. 7.

Scyritæ, (σκυρῖται) gentes sunt inter Nomadas Indos, quæ narium loco foramina tantum habent. Plinius libro. 7.

Scyros, (σκῦρος) insula est cōtra Magnesiā, in mari Ægæo vna ex Cycladibus, Lycomedis regis patria, vbi Achilles puellari habitu educatus est, & in qua est vrbs eiusdem nominis. Patet hæc insula, Plinio teste, lōgitudine vigintiquinq; mil. passuum, ex qua lapidem integrū fluctuare tradunt, eundem comminutū mergi. Hinc Scyrius, a, um. (σκύριος) & Scyrias, quorum prima producitur. Ouid. Sæpe malis stupeo, rerumq; oblita lociq;, Ignara tetigi Scyria membra manu. Idem libr. 1. De Arte, Scyrias Æmonio iuncta puella viro. Sūt autē tres nominibus confines insulæ, Scyros, Syrnos, & Syros, ex qua Pherecydes, ne errent q aut Scyrium, aut Syrum quasi è terra Scyria scripsere. dicta est autē Scyros, quia σκῦρος dicatur salebra, & asperitas, vt inquit Eusthatius.

Scytala, læ. vel Scytale, les, mus araneus Latinè dicitur. Colu. libr. 4. Mus araneus Græci μυγαλῆν appellant. Plin. libr. 32. cap. 5. Eadem vis contra venenatorum omniū morsus, priuatim scytalē, & angues. Est & epistolæ genus, quo Lacedæmonij vsi sunt, de quo Gel. lib. 17. cap. 9.

Scythes, thæ. qui ex Scythia est. vt Anacharsis Scythes apud Cic. in Tuscul.

Scythius, aliud nomen possessiuum. Verg. 3. Georg. At non qua Scythiæ gentes, Mæoticaq; vnda.

Scythia, (σκυθία) regio septētrionalis, à Scytha Herculis filio (vt inquit Herodotus) ita dicta. Hæc diuiditur à Tanai fluuio, & pars vna remanet in Europa, altera in Asiam protenditur. Scythia Europæ terminatur ad Thraciā, in ea solum est aurum producēs (vt Pomponius refert) inhabitabile tamē, propter gryphes aurum custodientes. In ea regione sunt Arimaspi homines, quibus singuli oculi esse dicūtur. Ibi Borysthenes, qui gentem sui nominis alluit inter Scythiæ amnes amœnissimus. Scythia verò Asiæ ita à Iustino lib. 2. descrebitur, Scythia in Orientē porrecta, includitur ab vno latere pōto, & ab altero mōtibus Riphæis, à tergo Asia, & Thapsi flumine, multum in longitudinem & latitudinem patet. Hominibus inter se fines nulli, neq; enim agrum exercent, nec domus illis vlla, aut tectum, aut sedes est, armenta & pecora semper pascentibus, & per incultas solitudines errare solitis. Vxores liberosq; secū in plaustris vehūt, quibus corijs, imbrium hiemisq; causa tectis, pro domibus vtuntur. Iustitia gentis ingenijs culta, non legibus. Nullum scelus apud eos furto grauius, quippe sine tecto & munimento pecora, & armenta habētibus quid saluum esset, si furari liceret? Aurum & argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle vescuntur. Lanæ ijs vsus ac vestiū ignotus. Et quanquam continuis frigoribus vrātur, pellibus tamē ferinis, aut murinis vestiuntur. hęc continentia illis, morum quoq; iustitiam dedit, nec alienum concupiscentibus. quippe diuitiarū cupido ibi est, vbi & vsus. Atque vtinam reliquis mortalibus similis moderatio, & abstinentia alieni foret, profectò non bellorum tantum per omnia secula terris omnibus cōtinuaretur, nec plus hominum ferrum, & arma, quàm naturalis fatorum conditio raperet. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti mansērūt. Darium regem Persarum turpi à Scythia submouere fuga. Cyrū cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cum copijs vniuersis deleuerunt. Romanorū audiuere nō sensere arma. Gens & laboribus, & bellis aspera. Vires corporum immensæ. Inde dicti sunt Scythæ populi, qui bipartiti sunt. alteri Europei, alteri Asiatici. A Scythia fit Scythicus Scythica Scythicū (σκυθικός.) Apul. Plerique eorum Scythicis moribus viuebant.

Scythis, idis. genus lapilli, σκυθίς. Martian. Vt quarum smaragdus vna, scythos altera, iaspis tertia notabat.

Scythotauri, (σκυθόταυροι) populi Sythiæ qui (vt Solinus refert) pro hostijs aduenas cædere consueuerunt.

S ANTE E.

SE, (αὐτὸν) duobus modis dicitur. nam & pronomen, & præpositio est. Pronomē aūt quandoq; per se profertur, cum aliquem quippiam in alium fecisse ostendimus, vt Hic fatetur se nocuisse mihi. cum autem in seipsum, tunc geminatur, & dicimus sese. Se præpositio semper composita inuenitur, & modò vim separatiuā habet; vt separo, seduco: modò abnegatiuam, vt securus. Fitq; (vt quibusdam placet) à semis, quod separationē facit, siue à secus. Sed magis puto semis, & secus, sicut & seorsum à se præpositione fieri. Cōponitur verò cū dictione incipiēte à c, vt secedo: d, vt seduco: e, vt sedeo (vnde Seditio, vbi d interponitur euphoniæ causa) g, vt segrego: i, vt seiungo: l, vt, seligo: p, vt separo: u, vt seuoco.

Sebaston, (σεβαστόν) Latinè augustum, & venerabile. vnde Sebastia, σεβαστία, ciuitas Augusti nomini dedicata. Strab. lib. 16.

Sebennytum, (σεβέννυτος) vrbs in Ægypto, vbi & palus, & amnis sunt cognomines. Vnde præfectura quoq; Sebēnytica, & Sebennyticū Nili ostium vocari constat, quod in duo alia diuiditur, scilicet in Saiticum & Mendesium.

Sebethos, (σέβηθος) pen. prod. fons apud Neapolim, cuius aqua vicatim decurrens, oēs ferè vsus Neapolitanis præstat. Papin. lib. 1. Syl. Et pulchra tumeat Sebethos alumna. Huius Vergil. Stat. Colu. meminerunt. quod quidē nomē sine r litera procul dubio scribendum est, etsi sciam, qui sebethrus

per

per r legunt, testis est, vt alia omittam, tabella marmorea vetustissima Neapoli in murorũ fundamentis reperta, quę habet, P. Meuius Eutychus ædiculam restituit Sebethro.

Sebinus, (σεβῖνος) pen. prod. lacus, quem facit fluuius Lollius apud Sarnicum, vallis Calepinæ oppidum. Hodie vulgus ipsum lacum Isei appellat. Plin. lib. 3. cap. 19.

Sebritæ, populi qui aliquando Sembritæ, ab insula Meroë vicina.

Sebum, bi. vide Seuum. Hinc Sebo, as. Colu. lib. 2. cap. 22. Candelas sebare, vbi etiã legitur Seuare.

Secale, neut. gen. pen. prod. frugis genus tantum ad arcendam famẽ vtile, fœcunda, sed gracili stipula. Huic miliũ in Italia miscetur, panisq; fit melior. Galli, inquit Ruellius, vna litera detrita seclam vocant, de quo vide Plin. lib. 18. cap. 16.

Secamentũ, ti. quod secando diuiditur. Plin. lib. 17. cap. 10. Pauca alia secamenta.

Secarius, adiect. in quo secamenta, vel segmenta ponuntur. Cato ca. 11. Villicũ oportet habere sportas secarias tres, asinarias tres, &c.

Secedo, is. pen. prod. seorsum vado, seu seorsum venio, & procul ab hominũ frequentia recedo, ἀναχωρέω, μεθίσταμαι. nebensich gehen, auff eyn ort gehen) ter frjden gaẽ) se retiret a part & a l'escart.) Plaut. in Amph. Secede huc tu Sosia. Idem Curc. Fugite omnes, abite, & de via secedite. Item secedere, significat spatiari, & à negociis vacare. Inde secessio. quod vocabulũ criminosum esse dicit Budæus. Id enim est in bello secessio, quod nos defectionẽ vocamus. Cic. pro Ligar. Secessionem tu illam existimauisti Cæsar, non rebellionem.

Secerno, is. secreui, secretum. significat diuido, separo, ἀποτάττω, ἀφορίζω, διακρίνω, ἀποκρίνω. teylen, absunderen) deylen, affcheyden) separer, mettre a part.) Cicer. in Catil. Secernant se mali à bonis. Hinc secretum locum dicimus, solum, & quasi à cęteris separatum. Cic. 2. de Legib. Loco publico, priuatóve, celebri, an secreto, &c. Et secreta mandata, & secretas literas, ἀπόρρητα, quæ vel nullis, vel paucis cõmunicantur. Et à secretis, ὁ ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων, cui secreta committuntur. Aliquando secernere, est seponere. Cic. Luceio, Quod mihi acciderit optatius, si in hac sententia fueris, vt à continentibus tuis scriptis, in quibus perpetuã rerum gestarum historiam cõplecteris, secernas hanc quasi fabulam rerum euentorumq; nostrorum. Hinc fit secretum, substant. pro re secreta & separata, quam nulli communicauimus, eamq; apud nos tacitam seruamus, vt secreta animi Plinius lib. 14. cap. 22. Tunc animi secreta proferuntur. Ponitur aliquando pro secessu, Plin. Epist. 1. lib. 3. Quàm pulchrum illud, quàm dulce secretũ, quantum ibi antiquitatis. Hinc secretò, aduerb. id est, sine arbitris. Plaut. in Amph. Mirum quid solus secum secretò ille agat.

Secespita, culter oblongus, manubrio eburneo, rotundo, solido, iuncto ad capulũ argento auroq; fixo clauis æneis, ære Cyprio, quo flamines ad sacrificia vtebantur, à secando dicta, θύμις. Sueton. in Tyb. Nam & inter pontifices sacrificanti simul pro secespita plumbeũ cultrũ subiciendũ curauit. Festus, Secespitam alij securim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant.

Secessus, us. (ἀναχώρησις) modò .p discessu ponitur, modò pro vacatione, modò pro sinu secretiore, ἀνάπαυσις, ἐσχατιά. Verg. Est in secessu longo locus. Ponitur etiã pro loco à turba, & tumultu separato. Plin. Epist. 13. lib. 2. Ille meus in vrbe, ille in secessu contubernalis. Id est, in villa. Idẽ Epist. 15. lib. 3. Petis vt libellos tuos in secessu legam.

Secium, à veteribus dicebatur libũ, quod in sacrificio secespita secabatur, alij secinium dicunt.

Secius. (ἧττον) quidã à secus deriuant, quidã à serò: vnde quandoq; sumitur pro positiuo: quandoq; pro minus, vel tardius. Verg. Nec secius omnis in vnguem Arboribus positis secto via limite quadret. Apul. Nec eo secius approbabitur tibi nunc etiam firmitas animi mei. Accius: Si fortè paulò quàm veniam secius.

Secludo, is. (ἀποκλείω) nebensich schleussen, an eyn ort schleussen) affsluytẽ) enfermer a part.) penult. prod. seorsum cludo, id est claudo. Cic. lib. 1. Tuscul. His demũ quoddam iter est seclusum à concilio Deorum. Quandoque excludo. Vergilius: Soluite corde metum Teucri, secludite curas. Secludere vitam corpore, dixit Plautus pro Occidere. Hinc seclusorium, rij. in quo aliquid secluditur. Varro. 3. De re Rust. cap. 5. Cum maiore ostio, & lumine illustriore, quod seclusorium appellant, &c.

Seclusa sacra, à priscis dicebantur, quæ Græci μυστικά appellãt, ab eo, quòd separata, ac seorsum clausa à nobis propter sanctitatẽ aliquã esse debeant. Hinc Plinius sacra quædam appellat Opertanea, quòd in operto occulta sint, ne oculis prophanorum obuia polluantur.

Seco, as. secui. sectum, propriè excido. τέμνω, πρίω. abhawen, zerschneidẽ) klieuẽ, affsnydẽ, afhouwẽ) couper, trancher, tailler, scier.) Colu. li. 2. Cum secueris autem herbam medicam, sæpius eam rigato. Secaturus tamen pro secturus dixit Colum. lib. 5. cap. 4. Supra quam ramum secaturus es. licet faciat in supino sectum. Et quoniam dum iter facimus, quodammodo viam diuidere videmur, secare pro ducere ponitur. Verg. li. 4. Ille viam secat ad naues. Seruius exponit, id est, tenet. Et secare est sequi. Idem li. 10. Quæcunq; est fortuna hodie, quam quisq; secat spem. id est, sequitur, tenet, habet. Huius verbi composita sunt, conseco, συντέμνω, quod est etiam seu totum seco. Cic. lib. 1. Off. Id agendũ etiam, vt ea facere non videamur irati, sed vt ad vrendũ, & secandũ medici veniũt, sic ad hoc genus castigãdi rarò inuitiq; veniamus. Circumseco, περιτέμνω. Cato de re Rust. Quantum putabis ei rei satis esse vini, tot vites ablaqueato, & signato, earum radices circumsecato, & purgato. Deseco, κατατέμνω, deorsum seu de aliqua re seco. Col. li. 2. Ea bubus, cęterisq; pecudib. optimè desecta præbẽt. Et li. 3. Si fieri potest, iuxta aliquẽ nodũ serrula desecato. Disseco, διακόπτω,

variis modis seco, dilanio. vide in dictione Dissecatus. Exseco, ἐκτέμνω, extra seco, excido. Lactan. lib. 1. Et eum cum pellice deprehensum exectis viribus semiuiuum reddidit. Colu. lib. 3. Arborem quam inserere voles diligenter execato ea parte, quæ maximè nitida est. Inseco, ἐντέμνω, intus seco. Idem li. 5. Sequenti deinde anno inseco, superior pars curuaturæ vsq; ad medullas. Interseco, διατέμνω, per mediū seco. Perseco, perfectè seco. Proseco, seco, προτέμνω. vnde prosecta, exta quæ sacrificiis adhibentur. Præseco, præcido, ante seu prius seco. Colu. lib. 3. Radicem arundinis acuta falce præsectā, impendenti pluuia disponito. Reseco, ἀνατέμνω, ἀνακόπτω, rescindo, de aliquo excido. Idem in eodem, Veterem vineam si in summo radices habebit, resecare nolito, alioqui etiā nouellam vineam, quę ex resectione enata fuerit, viri inutilem habebis. Cic. in Læl. pro restringo posuit, Neq; id ad viuum reseco, vt illi qui hæc subtilius disserunt fortasse verè, sed ad communem vtilitatem parum. Subseco, ὑποτέμνω, subtus seu paulatim seco. Colu. lib. 2. Quędā etiam subterraneæ pestes adultas segetes, radicibus subsectis, enecant. & omnia habent pen. cor.

Secors, & socors, (ῥάθυμος, ἰκμελὴς, ἀμελὴς, ...) träg, faul, hinlässig) luy, traech, slap) esttourd, lourd) dicitur qui in corde nihil se ad probitatē exercet, & qui tardus, vel negligens est in cōsulendo, meditādo, prospiciendòve quid opus sit facto. Compositum nomen ex se & cor, quasi seorsum à corde. Vnde secordia, & socordia, ἀσωτεία, ῥαθυμία, pro ipso vitio, quo quis in huiusmodi tardus, aut negligens est. Socordiam, inquit Festus, quidam pro ignauia posuerunt. Cato pro stultitia. Plau. in Pœn. Nimia nos socordia hodie tenuit.

Secta, à sector, seu à sectus, id est, vt ait Seruius, ductus fieri cōstat. Nam sectas, dicimus habitus animorū, & instituta philosophica circa disciplinā. Secta inter philosophos est, aut philosophis similes, vt Platonici, Aristotelici. A Græcis αἵρεσις dicitur. Colu. lib. 6. Quare antiquissimū est formā huius operis conscribere, quam velut sectam, legemq; in proscindendis agris sequantur agricolæ. Vnde secta Epicureorum, qui summū bonū in voluptate collocabāt, ab Epicuro philosopho voluptuario eorum doctore. de quibus Sidonius, Asi Epicureos eliminat vndiq; virtus. Hic Epicurus fuit Atheniensis, pago Gargetius, hortorum magister. Vnde à Papinio in Syluis dicitur: Males deserto senior Gargetius horto. Hic Neoclis, Atheniēsis filius maiestati deorum detrahere conatur, ac semper vniuersum sic se habuisse, neque aliquid noui fieri asserit, prēter id quod tempore infinito iam factum est, corpusq; esse vniuersum, non solum immutabile, verum etiam infinitum. Finem bonorū voluptatē statuit. Scribitur Græcè cum ʋ diphthongo, Ἐπίκουρος, ἀπὸ τῶ ἐπικουρεῖν. Cic. de Orat. Est autem secta, disciplina, siue certa quædam disciplinæ formula, factio, studiū, ratio vitæ. Hinc consectaneus, ὁμόδοξος, qui eiusdē sectæ est. August. libr. 10. Ciuit. Quantò humanius & tolerabilius consectaneus tuus Platonicus Apuleius errauit.

Sectacula, diminut. à secta, quasi sequela quædam, & propagatio. Apul. Occipiunt sciscitari, qualis ei maritus, & vnde natalis sectacula prouenirent. fortasse scribendum sectatula.

Sectarius veruex, qui gregem agnorum præcedēs ducit. Plautus in Capt. Qui petroni nomen indunt verueci sectario.

Sectile, (πρισόν) pen. corr. quod sectū est, aut excidi potest, aut potius qđ in nostros vsus secari solet.

Sectile porrum, (πράσον πρισόν) dicitur sectum, & sua sponte concisum. Nam concisum & sectum introrsus videtur. Iuuenalis, Quis tecum sectile porrum Sutor?

Sectio, (τομή) modò concisio dicitur. Plin. lib. 25. ca. 13. Bibitur & contra serpentes, & ante sectiones, punctionesq;, ne sentiatur. Modò pars dimidia, vel aliqua pars bonorū, siue ea omnia, quibus quis multatur. cōfiscatio vulgò dicit. Cæsar Comment. 3. Postridie eius diei refractis portis, cū iam defenderet nemo, atq; intromissis militibus nostris, sectionē eius oppidi vniuersam Cæsar vendidit. id est, bona oppidi vēdidit sub hasta. Est & sectio, iuris persecutio, qua vtūtur sectores. Tacitus, Reliquas sectionū Neronianarū nondū in fiscum cōuersas reuocatis ab exilio cōcessit. Bud.

Sectiuus, a. um. pen. prod. vt porrum sectiuū, quòd folia eius sæpius secantur, vt profundius crescat. Duo enim sunt porri genera, vnum capitatū, alterum sectiuum. Colu. lib. 11. ca. 3. Porrum si sectiuum facere velis, densius satum præceperunt priores relinqui, & ita cum increuerit secari.

Sector, aris. (παρακολουθέω, διώκω) folgen, anhangē) suiure.) frequenter sequor, quod fit cum quis aliquem sequi frequentat, vt eum possit vel videre, vel alloqui. Plaut. in Cistel. Anum sectatus sum clamore per vias. Est & sectari continuè sequi, vt fit cum quempiam in sermonibus, in sententiis, in disciplinis, & cæteris factis sedulò pertuoq; sequimur, ac imitamur. vnde & sectæ philosophorum, id est, ductus. Teren. in Eun. Ibi homo cœpit me obsecrare, vt sibi liceret discere id de me, sectari iussi si potis est. Sectari belluas, apros, ceruos, est venādo consectari, persequi, inuestigare, perquirere, sequi. Verg. in Bucol. Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo. Hinc sectator, verbale, qui venādo feras persequitur. Ponitur & pro eo, qui vt aliquid cōdiscat, frequenter aliquem consequitur. Gel. lib. 2. c. 2. Taurus sectatoribus commodū demissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. Huius composita sunt, Assector, Consector. Lactant. lib. 1. Qui si asino, aut sui, aut cani facultas loquendi tribuatur, quærasq; ab his, quid sibi velint, cū fœminas tam rabidē consectantur, vt vix diuelli queant. Insector, persequor.

Sectores, qui spē sui lucri secuti, bona damnatorū emebant in auctionibus, ac postea pro cōpendio venditabāt: quod empta sua prosequantur, dicti. Inde à Cic. M. Antonius sector Pompeii appellatur, quoniā in subhastatione bona Cn. Pompeii rede

redemerat.Cic.in Rosc.Nescimus per ista tēpora eosdē ferè sectores fuisse bonorū,& collorū? Itē sectores,sunt accusatores,qui ex damnatione ac cusati,dimidium bonorū expectant,aut certè ali quam partem,& id persequuntur,Valla.lib.1. Bu dæus eos propriè dicit sectores appellari posse,q delationibus faciēdis cōfiscationes à principib⁹ impetrāt, vt homines interdū insontes fortunis omnibus euertāt. Sectrix,verbale.fœm.ge.eiusdē significationis. Pli.li.36.c.17.Vnde enim vitricus Sylla,& Metella mater,proscriptionum sectrix.

Sectura,(τομὴ) ipsa sectio, siue secandi actio. Plin. lib.37.Et quidem Calaides tali sectura formantur. Item secturæ, cauernæ subterraneæ,quòd à terra sectæ,id est,diuisę sunt.Cæsar Comment.4 Quibus fortiter resistentibus , vineas , turresq; subegit,illi aliàs eruptione tentata,aliàs cuniculis ad aggerem, vineasq; actis,cuius rei sunt lon gè peritissimi Aquitani , propterea quòd multis locis ærariæ secturæ sunt.

Secubo,as. (ἀποκοιμᾶμαι) penult.correpta, quære in dictione Cubo.

Secula,(ἅρπάνη) penul.cor. falx,à secando dicta. Vt ait Var.libr.De Ling.Lat.4.Hac vtuntur qui in pratis herbas secant.

Secunda classis,(δεύτερον τάγμα)vide Classis.

Secundæ mensæ,(τραγήματα)dicuntur secūdi cibi. Verg.in Geor.Non ego te Dijs & mensis accepta secundis Transierim Rhodia.

Secundæ,darum.(τὰ χόρια ὕστερα) tantū pluraliter, pro membrana illa qua partus obuolutus,vtero prodit, dictæ quòd nascentē infantem sequūtur. Plin. Brassicæ semē contra ardorē febriū facit,& stomachi vitia,& ad secundas. Hæ etiam volucrū appellantur,& secundina.

Secundarius,a.um.(δευτερεῖος)quasi secundi ordi nis,vt panis secundarius,πιτυρίας ἄρτος,vulgaris dicitur,& cibarius.rucken brot) ruggen broot) pain bourgeois, gros pain.) Suet.in Augu.Cibi minimi erat,atq; vulgaris ferè, secundariū panē, & pisciculos minutos maximè appetebat . Pli.li. 18.c.9.Præterea floris semodium & cibarij(quod secundarium vocant)sextarios quatuor,furfuris sextarios totidem.Hic etiā secundus dicitur.Horatius:Pasti siliquis,& pane secundo. Dicitur & secundarius,qui est secundæ classis.Cice.de Clar. Orat.Quod idē faciebat Q. Arrius,qui fuit M. Crassi quasi secundarius.id est,secundæ,& à Crasso proximæ classis.Bud. Ponitur aliquando pro proximo,& secūdo. Cic.2.De Inuent.In hoc aūt loco caput illud erit accusatori,si demōstrare poterit alij nemini causam fuisse faciendi secundarium, si tantam, aut tam idoneam nemini.

Secundò,(δεύτερον,δευτέρως) zum zweitenmal)ten tweeden mael) secondement.) aduerb.modò secundo loco significat, vt primò, secundò,tertiò. Modò bis,vt Secundò eū mouerā.id est,bis.Modò rursus. Cic.Semel hominem allocutus fuerā, an secundò mihi redeundum esset,ignorabam.

Secundo loco , (δεύτερον) ornatè dicitur pro eo, quod est,secundo,

Secundo,das.(εὐτυχίζω glückē) geluckich maken) donner prosperité.) prospero , prosperū reddo. Propert.Iam liquidum nautis aura secūdat iter. Hinc obsecundo,das.de quo alibi.

Secundum,(κατὰ) bei,nach) by,na) pres,aupres) præpositio,accusatiuo casui seruiēs, ponitur pro iuxta,siue propè. nam quod secūdo loco est, pro pè est.Seruius Sulpitius ad Cic.lib.4.Duo vulnera accepisse vnum in stomacho , alterū in capite secundū aurem. Aliquando sumitur pro post,μετὰ, quasi secundo loco. Quintil.Nam quod vnū mihi secundum patrē fortuna videbatur parasse præsidiū,id ego sperare in alia sorte non poterā. Cic. Proximè autē, & secundū deos,homines hominibus maximè vtiles esse possunt.Aliquādo significat pro κατὰ,vt Secundum te litem do . Secundum me iudica,id est,pro te,pro me.Sueton. in Claud.Absentibus secundum præsentes dabat.Aliquando in,vt Secundum quietem, id est, in quiete.Idem in August.Affirmabat ipsum esse, cuius imago secundum quietē sibi obuersata sit. Aliquando super. Sall.in Iugurt.Secundum ea vt deliberetis,&c.Aliquando æmulationē,vt Secundum Pythagoram viuo,id est,similiter. Aliquando eam vim habet,quam iuxta sentētiam,vt Secundum Platonem,secundum Aristotelem.Ponitur aliquando pro eo,quod Gallicè dici solet,selon.Teren.in Eunu.Postquam eis mores ostendi tuos, & collaudaui secundum facta, & virtutes tuas,impetraui.

Secundus,a.um.(δεύτερος) die ander) die tweede) second.) quod immediatè sequitur primū,id est, qđ secūdo loco est. Et tam numerū,quàm ordinē denotat.Per trāslationem ponitur pro prospero, εὔφορος,quod ita vti volumus, sequatur, vel quòd quæ adsunt,prospera esse dicunt.Hinc secūda fortuna , ἀγαθὴ τύχη, quæ vel nobis adest, vel nobis obsequitur.Et res secundæ,quæ pro nostro desiderio sequuntur.Vergil.Et seruare modum rebus sublata secundis.Et secundo flumine nauigat,qui aqua sequente nauigat,id est,in eam partē fluente ad quam tendimus. sicut aduerso flumine nauigat,qui contra aquam nauigat. Secundis auribus aliquid accipere,id est,beneuolis,clemētibus. Liu.Omnia'ne semper quæ magistratus ille dicet scundis auribus,quæ ab nostrûm aliquo dicētur, aduersis accipietis? Secundo lumine,pro secundo die, posuit Cic.ad Att.lib.7.Epist.144. Secundo populo philosophiā vituperare,dixit idem Cic.2. Tusc.id est,fauente,& non repugnante . Hinc fit adiect.secundanus. Plin.li.7.ca.12.Spinter secundanus,retiariusq; Pamphilus,&c.

Securis,(πέλεκυς) eyn axt) een bijl) vne coignee & bache) instrumentū ad secanda ligna,quasi semiquiris, vt inquit Seruius. Sabini enim quirim hastam appellant.Verg.lib.11.Æratā quatiens Tarpeia securim . Huius instrumenti inuentrix fuit Penthesilea Amazon . Vnde & Amazones securigeræ à poëtis dictæ sunt. Aliquando securis ponitur pro dignitate,& magistratu,quoniam consules habebant duodecim lictores,qui gestabant

fasces virgarũ securibus alligatos. Insigere secu rim,siue iniicere,dicitur qui vehementer lædũt, ac vulnerant.Vbi securis poni videtur pro plaga. vide Erasmi Chiliad. Hinc securicula, diminut. Plin.lib.18.ca.19.Securiculam insitiuam pendere,qua intercidantur radices.

Securicla,securiclæ,ligneũ retinaculum,quod suscus,subscusq́; dicitur,quo duo ligna inter se tenacissimè vinciũtur.Vnde Securiclati cardines apud Vitruu.lib.10.Nostri,vt arbitror,hirundinũ caudas appellant. Budæus.

Securus,(ἀμέριμνος, ἀφρόντις)rhwig)gerust(sorgeloos) asseure,) tranquillus,qui sine cura est,quasi seorsum à cura.Et differt à tutus,quòd securus dicatur is,qui non timet,etiam si immineat periculũ, tutus est extra periculum,quamuis etiam timeat. Plin.Epist.14.lib.3.Nec est quod quisquam possit esse securus,quia sit remissus,ac mitis.Aliquando securus, ὀλίγωρος,capitur pro contemptore, & negligente.tunc regit genitiuum. Vergil.Securus amorum Germanæ.Quint.lib.8.In quod sæpe etiam incidit Cicero, securus tam paruæ obseruationis.Hinc securitas, ἄδεια,εὐθυμία,tranquillitas curæ,& anxietati opponitur. est enim animi recta placidaq́; constitutio,malorum impendentium cura vacans.Plin.Epist.532.Sicut largitiones ex publico fieri mãdata prohibent,ita ne multorum securitas subruatur,&c.

Secus,(παρά) bei) by) aupres) præpositio,significat propè,hoc est,quod immediatè secat,id est,sequitur, vt Secus decursus aquarũ serũtur salices. Aliqñ est aduerbiũ,& significat aliter,ἄλλως. anderst)anders) autremẽt) præsertim quando non vel haud,secum comites habet. Verg.Haud secus Androgeus visu tremefactus abibat.

Sed,(ἀλλά) aber)maer) mais.) cõiunctio quandoq; inceptiua est.Teren.in Andr.Sed Pamphilum video. pro atq; Quandoq; discretiua,vt si dicam, Non sapiens,sed miser es. Sed iungitur aliquãdo cum autẽ. Plaut.in Rud.Sed autem,quid si hanc hinc abstulerit quispiam sacram vrnam Veneris? Et cum verò.Cic.7.Ver.O præclarum imperatorem,nec iam cum M.Aquilio fortissimo viro,sed verò cũ Paulis,Scipionibus,&c. Ponitur sed,aliquando pro sed etiam. Cice.pro Milone,Obliti estis non modò inimicorum Milonis sermones, sed nonnullorum imperitorum.

Sedenim,(ἀλλὰ μὴν)interdũ est dictio inceptiua, quemadmodum suum simplex,silicet Sed.In quo sensu capitur etiam sed tamen.Ponitur aliquãdo pro certè.Plaut.in Curc.Sed enim nequeo durare, quin herum accusem meum.

Sedentarius,ria.rium.(ἑδραῖος) quod sedendo fit.Vnde sedentariũ laborem dicimus,qui sedẽdo contrahitur.Apulei.Vt etiam fatigationem sedentariam incessus vegetatione discuterem.Et sedentaria opera,quæ sedendo fit.Col.li.12.c.13.Neq; enim sedentaria eius opera, sed modò ad telam debebit accedere, modò eos qui cibum familiæ conficiũt,inuisere. Sedentarij,qui sedendo opus faciunt,sicut sutores,vt est apud Plau.in Aulul.

Sedeo,des.sedi.sessum,(κάθημαι,καθίζομαι,καθέζομαι) sitzen) sitten.) estre assis.) quamuis neutrum sit, inuenitur tamen in tertia persona passiuæ vocis prolatum, sed impersonaliter. Hieron.lib.3.Regum,Et domuncula in qua sedebatur ad iudicandum,erat in medio porticu simili opere.Componitur autẽ sedeo,à se & eo,quasi seorsum eo.nam seorsum ire videmur,& quasi à cæteris separari, dum sedemus.Quidã à do fieri existimant,quòd qui sedet, seorsum se dare videtur. Est & sedere oppositum stare seu pergere.Plaut.Si non vbi sedeas,locus est:at est,vbi ambules. Dicimusq́;,Sedeo super equũ,& sedeo equo, & sedeo in equo. Quintil.An sit credibile super caput Valerij pugnantis sedisse coruum,&c. Martial.libr.5.Vno credis equo posse sedere duos? Cic.in Ver.Vt nemo eum sedentem in equo vnquam videret. Sedere in ouis,pro incubare dixit Plin.lib.9.ca.51 De auibus verò sedere dicitur,in loco altiore esse,vt Passer sedet in tecto,Cornix sedet in arbore. Vergil. Nocte sedens serum canit importuna per vmbras.Ita enim de auibus sedere dicitur,vt de homine dum sedet super equũ,quocunq; modo,aut quocunq; coporis habitu ibi maneat.Aliquando ignauiam, cessationemq́; denotat. Verg. Sedeant,spectentq́; Latini.Terent.in Adelph.An sedere oportuit Domi virginem tam grandem? Aliquando sedere ponitur pro placere , & tunc cũ datiuo cõstruitur. Verg.Idq; pio sedet Æneæ, probat author Acestes, Hieronymus in Deut. Si autem postea nõ sedet animo tuo, dimittes eam liberam. Aliquando pro manere,immorari. Liu. lib.2 belli Punici,Id ho...eum fuit præsidium Pœnis sedentibus ad Trebiam. Aliquãdo sedere,est consilium capere,considerare. vt apud Vergiliũ, Celsus sedet Æolus arce.Et,Turnus secreta valle sedebat. Plaut.Sine,iuxta aram sedeã,& dabo meliora consilia.Et secundum augures sedere,est augurium capere. nam post designatas cœli partes,à sedentibus captantur auguria. Huius verbi composita sunt,Assideo, Consideo, simul sedeo. Cic.in Acad. Consedimus omnes,tum Varro ita exorsus est. Circumsedeo,dissideo, desideo,insideo,obsideo,præsideo,resideo,subsideo,& supersedeo, in quibus syllaba si corripitur ; Sedere ad Eurotam,est nihil agere. Dicimus sedere in subsellijs,sella,rheda.Cic.ad Attic.Maloq; in illa tua sedecula sedere, quàm in istorum sella curuli. Et sine præpositione.Liu.9.bel.Pun.Notati septem, nemo tamen qui sella curuli sederit.Vestis sedere dicitur,quę apta est.Quint.Nam & ita sedet melius toga,& cõtinetur. Plin.in Paneg. Cum abunde expertus esset, quàm bene humeris tuis sederet imperium.Sedens lactuca à Martiale lib.10. Epig.48.dicitur pro sessili.

Sedes,(ἕδρα,θῶκος)eyn stũl,(sessel) eenẽ stoel,eenẽ setel.) vng siege.) locus in quo sedemus , quæ & sella,& sedile dicitur. Plin.in Paneg.Iamdudum illi radiatum caput,& media inter deos sedes auro staret,aut ebore.Interdum ponitur pro habitaculo,ac domicilio.Cæsar,Crescente enim pos

puli

puli multitudine, mutare sedes statuerūt. Interdū ponitur pro sepulchro. Verg. Sedibus vt saltē placidis in morte quiescā. Interdū pro podice, & ani circulo. Galenus, Fiunt de nigra cholera, quādo in venas circa sedem densius inciderit. Plin. li. 23. Cinis sarmentorum, vitiumq;, & vinaceorū, condylomatis, & sedis vitijs medetur. Per translationem, vt sedes luxuriæ, fortunarum, pro statu. Cicero contra Rullum, Coloni Capuæ in domicilio superbiæ, atque in sedibus luxuriæ collocati. Idem pro Archia, is sedem omniū rerum, & fortunarum suarum Romæ collocauit.

Sedicula, (ἑδράζιον) parua sedes, sicut ædicula ab ædes. Alij sedeculam à sede diminut. esse volunt. Cice. ad Attic. libr. 4. Maloq; in illa tua sedecula, quam habes sub imagine Aristotelis, sedere. &c.

Sedigitus, ti. Volcatius illustris poëta, Sedigitus à sex digitis dictus est. Plin. lib. 11. c. 43. Digiti quibusdā in manibus seni, C. Horatij ex patritia gente filias duas ob id Sedigitas appellatas accepi, Volcatium Sedigitum illustrem in poëtica.

Sedile, (καθέδρα, θρόνος) eyn sitzen) een sitten, een gestoelt) vng siege.) pen. prod. locus ad sedendū, siue id super quod sedemus, à sede dictum. Plin. Epist. 101. libro. 5. Sunt locis pluribus disposita sedilia e marmore.

Sedimentū, ti. subsessio, cum moles subsidunt. Plin. lib. 36. ca. 10 Sine inundationibus Tyberis sedimento molis facto. A sido deducitur. Budæus.

Seditio, (στάσις) eyn auffrur) een oproer) mutinerie, sedition.) à se, hoc est, seorsum, & itio cōponitur, quod nomē fit ab eo, is, nisi velimus ab ipso verbo eo compositionem initam fuisse, vt sit sedeo. dis. 4. coniugat. quamuis in vsu non sit. Cice. lib. 6. De Repu. declarat seditionis proprietatē à dissensione ciuium dictam esse, quòd seorsum eant alij ad alium. Est enim propriè cū populo discordante itur ad manus, qualem describit Vergilius, quando dicit, Ac veluti magno in populo cū sæpe coorta est Seditio, fæuitq; animis ignobile vulgus, Iamq; faces, & saxa volant, furor arma ministrat. Similiter seditio in exercitu dicitur, in classe, in campo, & vbicunq; est multitudo hominū. Dicimus autem Latinè, elegāterq;, concitare seditionem, facere seditionem, commouere seditionem, oriri seditionem, sedare seditionem.

Seditionarius, qui seditionem facit. Vnde scribitur distinctione. 47. Seditionarios statuimus nunquam ordinandos clericos.

Seditiosus, (στασιαστικός) auffrürich) oproerich) seditieux, mutin.) qui seditionem amat. Cic. 2. Ver. Malus ciuis, improbus consul, seditiosus homo. Hinc seditiosè, aduerbium, contentiosè. Cice. pro Cluent. Quæ concionibus seditiosè cōcitatis accommodatior est, &c.

Sedo, das. (παύω, καταπαύω) gestillen, zū friden machen) stillen) appaiser) à se & do componitur, & multa significat, vt sunt res, de quibus agitur, quę tamē ad vnū redeunt, scilicet mitigo, placo, lenio, remoueo, freno, extinguo, & alia. Sallust. Namq; animus impurus, dijs hominibusq; infestus, neq; vigilijs, neq; quietibus sedari potuit, ita conscientia mentem excitā vexabat. id est, pacari. Cic. lib. 4. ad Herenn. Et hic sitiens quàm maximè loquatur, neq; habeat, qui sitim suam sedet. id est, extinguat. Dicimus præterea sedare arrogantiā, bellum, controuersiam, discordias, infamiā, iram, lassitudinē, lites, mētes commotas, motus animi, miserias, pauorē, tempestatem, tumultū, quæ omnia facilè legentibus obuenient. Hinc quoq; sedatus particip. Aliquando nomen est, id est, minimè præceps, bene moderatus. Horat. in Epist. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi, Sedatum celeres. Hinc sedatè aduerb. constāter. Cic. in Orat. Cuius oratio cum sedatè placideq; loquitur, &c. Quidā cum diphthongo scribūt, vt sit sædo, quasi sanū do: hoc est, ab ira, & furore ad lenitatē animi reuoco. Sedare & incendere, contraria. Cic. de Legib. At aliquādo incenditur, & quidē sæpe sedatur. Hinc sedatio, de qua li. 1. Off. Temperantia & motus, omnisq; sedatio perturbationū animi. Pli. Epist. 62. At cui materiæ hanc sedulitatem præstiterunt? Hinc quoq; sedule, aduerbiū, idem quod seduló. Colu. lib. 9. ca. 9. Semper quidem custos sedulè circumire debet aluearia.

Seduco, is. (ἀπατάω, παράγω) neben sich, oder auff eyn ort füren) ter siden leiden) tirer & mener à part.) pen. prod. propriè seorsum duco ab alijs, quasi de rebus aliquibus locuturus. Cicer. Treb. Quòd à te viro optimo seductus est, tuoq; beneficio adhuc viuit hæc pestis. Plau. in Aul. Eo nunc secretò te huc foras seduxi. Cic. li. 1. Tus. Quæst. ad animum transiulit, inquiens, Cum à negocio omni auocamus animū, quid in quantū agimus, nisi animū ad seipsum auocamus, secum esse cogimus maximéq; à corpore seducimus? In malā partem per translationē, significat decipio, ἀπατάω. verfüren) verleiden) seduire.) Teren. in And. Etiā nūc me seducere istis dictis postulas? Cic. pro Flac. vsus est pro depono, cum inquit, Remittant spiritus, cōprimant animos suos, seducant arrogantiam.

Seductile, (εὐξαπάτητον) pen. cor. quod seduci, id est, decipi potest.

Seduculum, quasi sudaculum dictum, genus flagelli est, quòd vapulantes sudare faciat. Festus.

Seduló, (ἐπιμελῶς, ἀτεχνῶς) fleissigklichē) neerstelijck) de bon cueur, soigneusemēt) aduerb. secus à dolo, siue (vt dicere solemus) realiter, instanter, diligenter, quasi assidendo, hoc est, sine intermissione. Plaut. in Aulul. Nam nunc cum celo sedulò, vt omnes nesciant, omnes videntur scire.

Sedulus, (ἐπιμελὴς, ἀκριβὴς) fleissig, emssig) neerstich, ernstich) soingneux & diligēt.) pen. cor. dicit (teste Donat. & Nonio) qui ex animo, & sine dolo, & instanter intentus est, vt sit quasi assiduus. quia negligētes dolosi dicūtur. Cic. de Clar. Ora. Eloquētes videbare non sedulos velle cōquirere. Hinc sedulitas, pro instanti & fideli officio, ac diligentia.

Sedum, herba, quæ & semperuiua dicitur, à semper sedendo, vel (vt Merula inquit) quam anagorum alio nomine vocāt. Hanc alij sadū, alij sensuniū vocant. Nascitur in tegulis, & apud Bergomates ô

regina dicitur. de qua Plin.lib.18.cap.17.

Seges,(τὰ ἐῤῥιζωμένα, ἄρουρα, γῆ ἠροτριωμένη) wachsſem koren) waſſende koren.) propriè fruges eorum ſeminum, ex quibus conficitur panis, nondum demeſſa. Vall.li.4.ca.14. Quandoq; accipitur pro ipſa humo ad accipiēda ſemina ſubacta, nondum ſata. nam quando ager ſatus eſt, noualis dicitur. Vnde Varr.lib.1.de re Ruſt.ca.29.ait, Seges dicitur, quod aratrum, ſed necdum ſatum eſt, à ſatu,id eſt, ſemine. Verg. Illa ſeges demū votis reſpondet auari Agricolæ,bis quæ Solē,bis frigora ſenſit. Plin.li.18. Segetes quæ interquieuere, fundunt roſam odoratiorē, ſatiua adeò terra nō ceſſat parere. Seges quoq; aliquando de leguminibus dicitur. Colu.lib.2.cap.14. Quod prædictorum leguminum ſegetibus ſatiſcit.

Segetia, dea, quam priſci colebant, vt lætas faceret ſegetes.

Segmen,(τομή) idem quod ſegmentū, id eſt, ſectio, à quo fiunt præſegmen, & reſegmen. Plin.13.ca.12. Segminibus vtrinq; amputatis.

Segmenta,(ἀποκόμματα) propriè ſegmina, id eſt, ſectiones, à ſecando, quaſi ſecamēta, & ramenta, c in g mutata, vt à fingo figmentum, à ſtringo ſtrigmentū. Quod ex Plinio intelligi poteſt, cū ſecādorum marmorū rationē afferens, ait li.36. Craſſior arena laxioribus ſegmentis terit, & plus erodit marmoris. Gell.li.10.ca.15. Vnguiū dialis, & capilli ſegmina ſubter arborē felicē terra operiuntur. Segmenta etiam inciſuræ, & virgulæ ſectæ ex gemmis, & vnionibus: Vnde partes, & (vt ita dicam) membra mundi, in quæ vniuerſa terra digeritur, (quæ noſtri circulos, Græci parallelos appellant, & climata) ſegmenta dicuntur. Plin.li.8. cap.33. Plura autem ſunt ſegmenta mundi. Principium habet Indiæ pars verſa ad Auſtrū, patetq; vſq; ad Arabiam, & Rubri maris accolas. Idem, Quod ſupereſt, terrarū tribus aſſignatur ſegmentis. Et quoniā ornamentū colli, quod monile vocatur, ex ſegmentis fieri conſueuit. id eſt, ex bracteolis argenteis, aureis'ue, ſegmentū etiam appellatur. Val.Max. Datum eſt mulieribus, vt ſegmēta aurea geſtarent. Iuuen. Segmenta, & longos habitus, & flāmea ſumit. Sunt tamē qui ibi ſegmenta interpretentur faſciolas, quæ in ordine veſtis extrema parte aſſutæ, iunctæq;, ornamēto ſint indumētis muliebrib9, vel quibus noua nupta amicitur, vt ait Probus. Alij accipiunt pro margaritis & murænulis, hoc eſt, torquibus,

Segmentarij, qui veſtes ex auro laborant.

Segmentatæ veſtes, dicuntur purpureæ, ſegmentis, id eſt, bracteolis, lanceolis, mæandris limis, & orbiculis variegantur intextæ. Ouid.libr.3.de Arte amandi, Quid de veſte loquar? non iam ſegmēta requiro, Nec quæ de Tyrio murice lana rubet. Quicquid etiam ex tenuiſſimis ſegmentis vermiculatim compoſitum eſt, etiam ſi ſegmēta lignea ſint, ſegmentatū dicitur. Iuuen. Et ſegmētatis dormiſſet paruula cunis. id eſt, vermiculato emblemate pictis, vel præſegminibus, id eſt, tenuiſſimis ligneis ramētis, ac verſicolorib. depictis: quāuis etiā intelligi poſſit, ſegmento tectis. hoc in pauimentis teſſellatum dicitur, de quo alibi. Ornamētum quoq; equorum, à collo in pectus præpendens, ſegmentum dici poteſt.

Segnis,(ἀργός, ῥάθυμος, νωθής) faul, langſam) traech, luy) lache, pareſſeux.) quaſi ſeorſum à recto nitens, g interpoſita, cauſa euphoniæ. & fortè magis ad differentiam ſenis. Componitur igitur ſegnis, à ſe & nitor. Vel dicitur ſegnis, quaſi ſine igne. Vnde ſegnis homo, id eſt, tardus, & ignauus, ſicut è contra ardens, pro feſtinante, & acuto ingenio. Verg.lib.3.Æn. Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus, & omnes Explorat ventos. Interdum ponitur pro infœcundo, & inutili. Idem lib.1.Georg. Segnisq; horreret in aruis Carduus. Hinc ſegnities, ſiue ſegnitia, νωθρία, ῥαθυμία, tarditas, negligentia ad agendum, quòd (vt Feſtus inquit) fit ſine nitendo quid vtile, & honeſtum. Secordia, eſt negligentia in conſulendo, meditando, proſpiciendo, quid opus ſit facto. Terēt.in And. Enimuero Daue nihil loci eſt ſegnitiæ, neq; ſocordiæ. Quandoq; ſegnities, ἀφορία, dicitur infœcunditas. Plin. Hinc negligentia cultorum, hinc agrorum ſegnities. Legitur & ſegnitas, pro ſegnitia. Cicero de Orat. Et quando de prudentia diximus, caſtigemus etiam ſegnitatem. Hinc ſegniter aduerb. Liu.2. Ab Vrbe, Segniter, ocioſe, negligenter, &c.

Segobrida,(Σεγόβριδα) oppidū Celtiberiæ, vbi Sertorius & Metellus præliū commiſere. Strab.lib.3.

Segor,(Σηγώρ) fuit quinta ciuitas poſt Sodomam, & Sebom, quæ ad preces Loth ſeruata eſt.

Segrego, gas. pen. cor. ex ſe & grego, ἐκκρίνω, ἀφορίζω (w.ſunderen, teylen) affscheiden) mettre a part, ſeparer.) vnde & congrego, quæ ſunt cōtraria. Eſt enim ſegregare, ab aliorum numero, vel ſocietate, vel grege ſeparare. Terent.in Hecy. Nam ſi ita eſt, vt hæc nunc Pamphilum vere à ſe ſegregarit. Pulchre dicimus, ſegregare abs ſe culpam, vel ſuſpitiones, ſegregare pugnam, ſegregare ſermonem, pro tacere.

Segullum, li. Plin.li.33.ca.4. Aurū qui quærūt, antè omnia ſegullum tollunt, ita vocatur indiciū, &c.

Seir,(Σηίρ) mons in terra Edon, in quo habitauit Eſau, in regione Gabalena, & ex eo q; Eſau piloſus eſſet & hiſpidus, Seir, id eſt, piloſi nomē accepit.

Seiugi, & Seiuges, penu. corr. dicuntur equi ſeni ad vnum currum adhibiti. Apul.in Flor. Vni cui omnes prouinciæ quadriiuges, & ſeiuges currus vbiq; gentium ponere gratulantur.

Seiungo, ſeorſum iungo, & per ſe pono, ſiue ſeparo ἀφίστημι, ἀποζεύγνυμι. abſunderen) affscheiden) ſeparer.) Cic. Lent. Tibi aūt multò notior, atq; illuſtrior meus in te animus eſſet, ſi hoc tempore omni quo ſeiuncti fuimus & vnà & Romæ fuiſſemus.

Seius, viri nomē. à quo Seianus equus, de quo Gel. lib.3.cap.9. & Eraſmus in Chiliadibus.

Selago, ginis. herba Plinio lib.24.cap.11.

Selenites,(σεληνίτης) lapis in Perſide, cuius interior candor (vt ſcribit Augu.lib.21.Ciui.) cum Luna creſcit, & deficit.

Seleucia,(Σελεύκεια) prima Syriæ ciuitas, vt inquit

Strabo lib. 11. 14. & 15. iuxta quam Orontes affluit amnis. Hanc alij à Nicatore conditam ferūt. Strabo, Seleuciam inquit, ad Tigrim amnem, iuxta Babylonem, trecentis ferè stadijs Seleucus Nicator exædificauit. Ptolemæus tres Seleucias facit, Pieriam, ad Euphratem, ad Belum. Scribit Plinius libr. 11. Seleuciam plerunque Mesopotamiam dictam fuisse.

Seleucus, (σέλευκος) fuit vnus ex principibus Alexandri, qui primus post Alexandri mortē regnauit in Syria annos quadraginta. Fuerunt & alij Seleuci.

Selibra, dimidia libra, ἡμίλιτρον. Liu. 5. ab Vrbe, Selibra farris.

Seligo, gis. pen. cor. seorsum colligo, secerno. ἀπολέγω, ἀποκρίνω. auff eyn ort samlen, absunderē) wtkiesen, afscheiden) eslire & mettre a part.) Cic. de Optimo gen. Quæ exempla selegissem, nisi vel nota esse arbitrarer, vel posse eligere qui quærerent. Hinc selecti iudices, equites dicti sunt. Cice pro Cluētio, Deinde prætores tantū vrbani, qui iurati debēt optimū quēque in selectos iudices referre.

Selinis, (σελινὶς) vrbis nomen, à selino, quòd ibi plurimum nascatur.

Selinon, (σέλινον) Latinè apium. à quo petroselinon, herbæ genus.

Selinus, (σελινοῦς) penult. prod. nomen fluuij, à quo etiam oppido nomen datum est. Silius, Nec non qui potant Hipsamque, Alabynque sonoros Selinus. Strabo lib. 8.

Seliquastra, genus sedilium est antiqui generis, d litera in l conuersa, sicut & in sella, & solio factum est, quæ omnia à sedendo dicta sunt.

Sella, eyn sassel, eyn sitel) eenen stoel, eenē setel) vne selle ou banc.) quasi à seda, à sedendo, antithesis est. Cicer. 1. de Diuin. Vt in eius sella requiesceret. Et erat apud Romanos magistratuum, ædilis, & prætoris sedes, qua per vrbem ius dicentes comportabantur. Græci aūt θρόνον sellam dicunt. Plin. de Vir. illu. P. Decium prætorē transeunte ipso sedentem iussit assurgere, eique vestem scidit, sellam concidit, ne quis ad eum in ius iret, edixit.

Sellaria, (ἀφεδρῶνες) dicta sunt loca, in quibus sedes disponi solebant. Plin. libr. 34. cap. 8. Atque ex omnibus quę retuli, clarissima quæque in vrbe iam sunt dicata à Vespasiano principe in templo pacis, alijsque eius operibus, violentia Neronis in vrbem conuecta, & in sellarijs domus aureæ disposita. Sueto. in Tyber. Secessu verò Caprensi, etiam sellariam excogitauit, sedem arcanarum libidinū. Huius diminutiuum est sellariola. Mart. libr. 5. In sellariolis vagus popinis. Vtrunque & sellarius, & sellariolus, adiect. est.

Sellularij, opifices, qui sedendo opus faciunt, quos Liu. lib. 8. scribit militiæ minimè aptos. Sic sedentarium opus, de quo suprà.

Sembella, læ. quòd sit libellæ dimidium, inquit Var. de ling. Lat. lib. 4. idem quod semis assis.

Semel, (ἅπαξ) een mal) een mael) vne fois) aduerbium, quasi vnā, non diuisim, vel vno (vt ita dicā) tempore. nam quod semel fit, nullam recipit diuisionem. Plaut. in Capt. Satis sum semel deceptus. Aliquando accipitur pro vno loco, pro omnibus, siue summatim, aut in summa, καθάπαξ. Quintil. Denique (vt semel finiam) sic ferè componendum, cum pronunciabis, erit. Idē, Vt semel omnia complectar. Vnde & pro immutabiliter, & irreuocabiliter poni consueuit, quia quod semel tantum fit, non habet regressum, vt rursus fiat. Aliquando significat citò, Verg. Qui, ne quid tale videret, Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. Ouid. Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia est, deperit illa semel. id est, omnino, prorsus.

Semele, pen. cor. σεμέλη. Cadmi filia. de qua Propertius, Narrabis Semele, quæ sit formosa.

Semen, (σπέρμα) same) saet) semence.) notæ significationis est, quasi serimen, à sero, ris. quod etiam de virgultis, & surculis dicitur. Vergil. Seminibus positis superest deducere terram Sæpius. Colum. lib. 3. Si compluribus vindemijs eundem tenorem seruauerint, ex eiusmodi vitibus lecta semina multum, bonumque vinum prębebūt. Est & semen frumenti genus, quod zeam, ζειὰν, appellant, simile farri. Ex ea alica fit pręclara res. Per translationem significat authorē alicuius rei, & eum à quo quid ortū est. Cic. Philip. 2. Vt igitur in seminibus causa est arborum, & stirpium, sic huius actuosissimi belli semen tu fuisti. Ponitur aliquando pro genere. Sueton. in Calig. cap. 25. Nec vllo firmiore iudicio sui seminis esse credebat, quàm feritatis, &c.

Sementicus, ca. cum. pen. cor. quod seminari potest, σπόριμος. Plin. libr. 18. Sementica autem, triticum, hordeum, frumenta, multis radicantur fibris.

Sementinæ ferię, à semente, quę ideo institutę sunt, vt sementem maiorem facere possent. Festus.

Sementina pyra, vel à seminum multitudine, vel quod vsque ad sementis tempus durent, dicta. Cato ca. 7. Pyra volema, auiciana, & sementina.

Sementis, (ἄροτος, σπορὰ) eyn sayung) een sayinge, den saeytijdt) semaille, semoison.) fœm. gen. significat ipsam sationem, seu seminationē. Plin. li. 18. Sunt qui properent, atque ita pronuncient, Festinatam sementem sæpe decipere, serotinam semper. Colu. libr. 13. Quibus magna sementis præparatur. Liuius, Vt Campani sementem facere possent. Ouid. lib. 1. Fastor. Villice da requiem terræ semente peracta. Nonnunquam pro seminandi tempore, σπόρου καιρός. Colu. lib. 2. Prima sementis rarius serere permittit, nouissima spissus postulat. id est, primū tempus sationis. Idem, Seminari debet post æquinoctium media ferè sementi, læto solo. Ponitur aliquando pro segete. Gell. lib. 2. cap. 29. In sementes fortè concesserat tempestiuiores. Facit sementis aliquando in ablatiuo sementi, & in accusatiuo semētim. Cato ca. 17. Sementim facito ita. Colu. lib. 2. cap. 12. Peracta sementi.

Semento, tas. semen produco, σπερματίζω. Plinius lib. 18. cap. 28. Est in primis inutile nasci herbas sementaturas.

Semestre aurum, sex mensium annona pecuniaria.

Semestris Luna, (ἀμφίκυρτος) dicitur, cum mensis medium permensa est spatium.

Semestris res, quæ est sex mensiū, ἑξαμηνιαῖον πρᾶγμα.

μα. vt semestris cōsulatus. Plin. Epist. 69. Hunc rogo semestri tribunatu splendidiorem & sibi, & auunculo suo facias.

Semesum, pen. prod. semicomestum, ἡμίβρωτον, eadem enim forma dicitur, qua ambesum, & comesum. Sueto. in Tyb. Solennibus ipse cœnis pridiana sæpe, ac semesa opsonia apposuit.

Semianimis, quasi exanimatus, ἡμιθνής.

Semicirculus, medius circulus, ἡμικύκλιος.

Semicinctium, succinctorium, quod medium hominem cingat. id est, vestiat, ὑπόζωμα. Est enim genus vestis breuissimæ, quo venter, & velanda teguntur.

Semidoctus, id est, mediocris eruditionis, ἡμιμαθής.

Semiferus, pen. cor. ἡμίθηρ, nō prorsus ferus, vt Centaurus, quasi medius equus, vt inquit Ser. in secundum Æn. Nam Centaurus anteriore parte homo est, posteriore equus. (eunuchi.

Semimares, pen. cor. semiuiri, nō perfecti viri. id est

Semimetrum, pen. cor. media mensura, ἡμίμετρον.

Seminalis, & hoc le, quod ad sementē faciendā pertinet. Col. li. 11. ca. 2. Viciæ pabularis modios septē, vel octo, viciæ seminalis modios quinq;, vel sex.

Seminarium, est locus ex quo transferuntur plantæ in aliam terram, φυτευτήριον. Colu. lib. de Arboribus, Qui vineam, vel arbustum constituere volet, seminaria prius facere debet. sic enim sciet, cuius generis vitem positurus sit. Idem lib. 5. cap. 6. Operā dabit, ne emortui arboribus rarescat, ac primam quanq; senio, ac tempestate afflictā summoueat, & inuicem nouellam sobolem substituat. Id autem facile consequi poterit, si vimorum seminarium paratum habuerit. Aliquādo seminarium dicitur arbor, de qua aliquid sumitur, vt plantetur. Idem, Satoris officium est, de seminario trāsferre plantam. Ponitur & seminarium per translationem in malū, pro origine, & eo à quo omne malum dependet, veluti à quodam male consito seminario pessimi fructus. Cic. in Catil. Qui nisi exeūt, nisi pereunt, etiā si Catilina perierit, scitote hoc in Remp. seminarium Catilinarū futurum.

Seminarius, a. um. (φυτευτικός) quod ad semendū pertinet. Ambrosius, Inest nascētibus singulis aut semen, aut virtus aliqua seminaria.

Seminium, (σπέρμα) idem quod semen, vel herba, vel quid producibile. Colu. lib. 2. Nonnunquā superfusa terra latentibus seminiis. Quandoq; accipitur pro seminis lucro. Plaut. in Rud. Venundatur merces non hoc suo seminio.

Semino. as, (σπείρω, φυτεύω) säyen) sayen) semer) notæ significationis. Dicimus autē, Seminatur hordeum, & seminatur ager hordeo: sicut spargitur humor, & spargitur vestis humore. Columella, Seminari debet hordeum post æquinoctium. Idem libro 2. capite 8. Ne seminarentur agri. Per translationem significat spargo, diuulgo. Lactāt. lib. 4. Et cultum Dei per totam terram seminaret. Huius composita sunt, dissemino, (κατασπείρω) quod est variè, vel diuersis locis semino, vt Ruinores in vulgus. Διαδιδόνται λόγοι. Insemino, intus semino. Gell. Talemq; & morbos sensim, atq; in diē longam visceribus inseminare.

Seminudus, dimidia parte nudatus, ἡμίγυμνος.

Semiobolus, dimidius obolus, ἡμιώβολον.

Semipes, dimidius pes, ἡμίπους.

Semiplagium, paruum rete, ἡμιδίκτυον.

Semiplenus, non perfecte plenus, ἡμίπλεως.

Semiplotia, soleæ quibus vtebantur in venādo, quo plantus pedem ponerent.

Semiquinaria, (πενθημιμερής) diuisio est, cū in scandendo quinq; pedes per dimidium diuidūtur ita, vt post duos pedes vltima dictionis syllaba supersit, vt, Arma vi, rumq; ca, no.

Semiramis, mis. vel midis. vnde accusatiuum Semiramin, vel Semiramidem facit, (Σεμίραμις) fuit nomen Assyriorū reginæ Nini regis vxoris, quæ mortuo viro res præclaras gessit. verum eadem impudica, & mollis fuisse traditur, vtpote quæ filij concubitum expetierit, & equum vsq; ad coitum adamasse dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmatis sic scribit, Semiramis, quod sibi sepulchrū construxerat, inscripsit literis, Quicunque rex pecuniis indiguerit, patefacto monumento, quod voluerit, accipito. Itaque Darius, sublato lapide, pecuniarum nihil inuenit, sed alias reperit literas, quæ hæc dicerent, Ni malus vir esses, ac nimis insatiabilis, cadauerum loculos non moueres. Semiramis, lingua Syriaca, aucem significat, nanque ab auibus adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Valerius Maximus, Dum die quodam circa cultum corporis occupata esset; & nunciaretur ei Babylonem defecisse, soluta adhuc altera parte criniū, protinus ad eam expugnādam cucurrit, nec prius decorem capillorum redegit in ordinem, quàm tantam vrbem in suam potestatem restituerit. huius penultima syllaba correpta est. Iuuen. Quod neque in Assyrio pharetrata Semiramis vrbe. Exercitum ipsius scribit Suidas, πεζῶν μὲν μυριάδας δίκα, ἱππικοῦ δὲ ἑκατόν, δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας δίκα, ἀνδρῶν τε ἐπὶ καμήλων μαχομένων τὸ ἴσον πλῆθος, ἄλλων δὲ καμήλων, εἰς ὅτι ἂν ἐγὼ δέοι, μυριάδας εἴκοσι, βύρσας δὲ βοῶν ὠμοδεψητῶν τριάκοντα μυριάδας, ναῦς δὲ ἐν βάκτροις ναυπηγηθείσας τρισχιλίας. id est, Peditatus centum millia, equitatus cētum, myriades falciferorum & plaustrorum decies decem millia, virorum in camelis pugnantium par numerus: aliorum verò camelorum (ad quodcunque indigebat opus) vicies dena milia, terga verò boum excoriatorum tricies dena millia, naues verò in Bactris fabricatæ ter mille. Et multa alia quæ prosequitur admiranda.

Semirutus, pen. cor. ex parte dirutus, ἡμίβλητος.

Semis, (halb) halb) demi) significat dimidium, inclius tamen in 1 desinit, & dicimus semi, quod non, nisi in compositione, inuenitur. vt semideus, semiuiuus. Semia verò, quasi semias, aliquando accipitur pro media libra. Quandoque etiam significat dimidium, & indeclinabile est. vt, Duos & semis cubitos habet. Quandoque semisis genitiuum facit.

Semiseptenaria, (ἑφθημιμερής) diuisio est, cū in scandendo septem pedes per dimidium diuidūtur ita, vt post tres pedes vltima dictionis syllaba super-

sit.

fit: vt, Arma vi, rumq; ca, no Tro, iæ.

Semispathium, breuior ensis, ἡμισπάθιον.

Semissis, genus mensuræ, id est, cubiti pars. Cic. Att. lib. 15. Sed sicubi inciderit de Tulliano semisse maximam adhibebis, vt scribis. Ad monetam quoq; refertur, vt ait Budæus.

Semissis homo, dicitur homo vilis, & quasi semi homo: sicut semissem, semiassem dicimus. Vat. Cic. li. 5. Simul verò semissis homo cõtra me arma tulit.

Semissis vsura, dicitur quoties de centum nũmis senos nummos vsuræ nomine percipimus. Capitol. in Alexan. Trientarium fœnus ait eum, vt æquissimum & leuissimum exercuisse, ad vsum reipub. Plinius lib. 12. cap. 4. Ex his tamen vsuræ multiplicatæ semissibus.

Semita, pen. corr. quasi semi iter, via arcta, dimidia via, ἀτραπός. eyn füsspfad, eyn schmaler wäge) een voetpaeyl·en) vne sente ou sentier.) est enim minor quàm via Plaut. in Cas. Dabitur tibi amphora vna, & vna semita, fons vnus. Hinc semitarius, qui semitas percurrit. Catul. ad contubernales: Omnes pusilli & semitarij mœchi. Hinc quoq; semito, as. de quo in dictione Limito.

Semitogium, (ἡμιτήβεννος) breuis, & quasi dimidiata toga. à quo semitogatus.

Semiuir, (ἡμίανδρος) non perfectus vir, vtpote eunuchus.

Semiuiuus, idem quod semimortuus, ἡμίζωος. Et quandoq; debilis dicitur, & vigoris exigui.

Semiuncia, aut potius semuncia, dimidia vncia, ἡμιούγγιον. Pers. Sed nullo ture litabis, Hæreat in stultis breuis vt semiuncia recti.

Semiuocales, (ἡμίφωνα) quasi dimidium vocalium sonum habentes.

Semiustus, dimidia parte vstus, ἡμίφλεκτος.

Semodius, quasi semis modius, ἡμιμέδιμνος. Iuuenal. Et tamen vno Semodio scobis hæc emundat seruulus vnus.

Semoueo, ues. pen. corr. seorsum moueo, ἀποκινέω. nebẽsich thũn, auff eyn ort legen) ter sijdenwaert doen wechlegghen) oster, retirer a part, mettre a part.) Plaut. in Asin. Culpa tua istæc, quæ discipulum semidoctum abs te semoues.

Semper, alzeyt) altijt) tousiours.) aduerbium temporis. Terentius in Andria: Rectè ego semper fugi has nuptias.

Semperlenitas, atis. vnica dictio, authore Donato. Terent. in Andr. Et heri semperlenitas verebar, quorsum euaderet.

Semperuiuum, herba, quæ Græci ἀείζωον dicitur ἀεὶ semper, ζάω viuo. Herba hæc folio carnoso, leni atq; oblongo. Duo eius genera sunt, Maius in fictilibus vasculis seritur, qđ aliqui buphthalmon, à similitudine, hoc est, bouis oculum vocãt. βοῦς enim bos. ὀφθαλμὸς oculus. Alij ζωόφθαλμον hoc est, animalis oculum. ζῶον enim animal est, ἢ, τὸ ζῶον ἐστι τὸ ὅραμα, ἢ ὁ ὀφθαλμός. Alij hypogeson, quoniã ferè in subgrũdijs nascitur. Alterum genus est minusculũ, quod erotetes vocatur, quasi amor florescens. θάλλω enĩ floresco significat. Aliud trithales, q̃ floreat. Aliud chrysolethes, q̃ aureũ florem producat. Latini primum genus à semper sedendo sedum, cum cubiti altitudinem excedat crassitudine plus quàm pollicari: secundum verò, oculum vocant, aut digitellum, vtrunq; semperuiuũ. Quod minus est, in muris parietinisq; nascitur & tegulis. vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Sempiternum, (ἀτελεύτητον) onendig) eeuwich) sempiternel, perpetuel.) quasi semper æternũ, perpetuum, & semper durans. vide in Perpetuum.

Sena, insula in Britannico mari, aduersa littoribus Galliæ, author Pompon. lib. 3. Est & nomen ciuitatis inclitæ in Tuscia, quam Brennus Gallorum dux pro senibus, valetudinarijsq; & armentis extruxit, anno ante Christi aduẽtum tricentesimo sexagesimo secundo.

Senaculum, (βουλευτήριον) vbi senatores consultandi gratia consistebant. Valerius Maximus scribit, senatum apud senaculum habitare consueuisse, vt cum à curia vocaretur, præstò adesset. Senaculum etiam paruum senatum esse putamus, à fœminis apud Romanos constitutum. Fuerunt autem tria senacula Romæ. Vnum vbi nunc est ædes Concordiæ, inter Capitolium & forum, in quo sedebant magistratus, de Republica cum Senioribus deliberantes. Alterum ad portam Capenam. Tertium intra ædem Bellonæ, author Nicostratus libro de Senatu habendo. Festus: Senaculum locus senatorum.

Senarius, ria. rium. (ἑξαπλοῦς) quod constat ex sex rebus, vt Senarius numerus. Hinc senarioli dicti sunt versus, à sex pedibus. Cic. lib. 5. Tusc. Tenebam enim quosdã senariolos, quos in eius monumento esse inscriptos acceperã, qui declarabãt in summo sepulchro sphærã esse positã cũ cylindro.

Senatores, (βουλευταὶ) radtzherren) raetsheerẽ) senateurs.) inquit Plutarchus in Problematibus, alios patres vocãt, alios patres conscriptos, quia primis à Romulo alij additi & conscripti: vel quia qui sententiã dicunt, conscripti sunt, qui non solum patres vocati. Vlpian. de senatu, l. nuptę dicit: Senatores, qui à patricijs & consularibus, vsq; ad omnes illustres viros descendunt, quia hi soli in senatu dicere sentẽtiam possunt, appellatiq; sunt ab ætate prouecta, quòd tales in principio in senatum electi fuere. Sed & à sinẽdo dici possunt senatores, quoniam ipsi agendi facultatem dabant.

Senatorius, a, um. (βουλευτικός) quod est senatoris, vt senatoria dignitas. Cic. 3. Verr. Rempub. senatorio consilio maximè posse defendi.

Senatus, tus. & ti. (βουλή, γερουσία) den raet) le senat) à senectute, vel à sinendo, quia magistratibus non plus licebat, quàm senatus permitteret. Et significat tam locum in quem senatores conueniunt, quàm ipsos Senatores. Cicero pro Sestio: Senatus princeps salutis, mentisq; publicæ. Idem alibi: Nec ante in senatum accederem, quàm rem confecissem. Cogere senatum, est consules & senatores in consilium conuocare. Conuocare, vel vocare senatum, idem. Efficere frequentem senatum, est fere omnes senatores cogere. Senatũ haberi, est cogi. Senatus erit, id est, conuocabitur

cogi,

togetur. Senatus mitti, aut dimitti dicitur, cum datur facultas senatoribus abeundi domũ. Senatus discedit, cum senatores à prætore missi facti domum abeunt. Senatum cooptare, est senatum constituere. In senatum legere aliquem, est ipsum senatorem facere. In senatum venire, aliquando est senatorẽ fieri. Mouere senatu, & ex senatu reijcere, idem. Senatũ extinguere, est senatus authoritatem & dignitatem deprimere vel tollere. Senatum consilij in cor conuocare, dixit Plautus in Amph. qđ est consulere apud se quid agendũ sit.

Senatusconsultũ, (βούλημα, τὸ διαβεβουλευμένον.) id est, senatus sententia. Quod fiebat aut per rogationem, cum rogabatur vnusquisq; sentẽtiam, quam verbis efferebat: aut per discessionẽ, quando plerique idem sentientes, in vnam partem pedibus ibant, sicut testatur Gellius libro 2. cap. 18. Flauius Vopiscus de Aureliano: Deinde alijs manum porrigentibus, alijs pedibus in sententiam euntibus, plerisq; verbo consentientibus, conditum est senatusconsultum.

Seneca, (Σενέκας) Cordubensis Romam venit, declamator egregius, & philosophus eximius, & poëta insignis euasit. Sub Nerone mortuus est, solutis venis.

Senecio, diminut. est à senex, γερόντιον. Pli. Epist. 5. Lacerat Herennium senecionem, tam intemperanter quidem, &c. Quo nomine etiam dicta est herba, quòd verè canescat: quæ alio nomine erigeron, (ἠριγέρων) vocatur, in tegulis & in muris nascẽs, specie & mollitia trixaginis, cauliculis rubicundis, vide Plinium lib. 25. cap. 13.

Senectus, senecta, seniũ, senitudo & senitas. (γῆρας) das alter) den ouderdom) vieillesse.) in eodem sensu accipiũtur, pro senum ætate. Terẽ. in Phor. Senectus ipsa est morbus. Est autem senectus sexta hominũ ætas: dicta à senario numero, vel sentiendo, quòd in ea sensus deficiat. Siue à senesco, scis. senui, senectũ. Vnde senectus, senecta, senectũ, nomen verbale. Sall. lib. 4. Historiar. Omnes quibus senecto corpore animus militaris erat. Dicimus & senecta, tæ. substãtiuẽ, p tempore senectutis. Verg. li. 6. Vires vltra, sortemq; senectæ. Ætas prima quidẽ incipit ab infantia, vsq; ad septimũ annũ, quæ dicitur à non fando, quia homo in ea non fatur: vel si fatur, imperfectus est sermo. Secunda, pueritia, cuius pars est pubertas vsq; ad annum decimũquartũ. Tertia, adulescẽtia. Quarta, iuuẽta. Quinta, virilis ætas. Sexta, senectus, cuius pars est decrepitas. Senectus etiã dicitur coriũ vetus, quo serpentes exuuntur. vide in Vernatio.

Seneo, senes, senui, nectum. Catullus: Nunc placida senet quiete à quo senesco, (γηράσκω) alt wirden) out worden) en vieilier.) senex fio. Plinius lib. 6. cap. 4. Fœminas gigni celerius, quàm mares, sicut celerius senescere. Vnde & senesco, (παρακμάζω, μαραίνω) quod Varro posuit pro putresio, cum ait, Ob quam rem oua aut inæqualiter maturescunt, aut consenescunt. Senescit ciuitas otio, id est, in otio diutissimè stat. Senescunt consilia, cum nimia diuturnitate & mora, vana fiunt.

Senescere fama dicitur quis, quando declinat ab existimatione & authoritate. Senescit hyems, declinat. Senescit laus, deprimitur. Senescit morbus, .i. remittitur, relaxatur. Senescunt vitia, abolẽtur.

Senex, (γέρων, πρεσβύτης) alt) out) vieulx) dictus videtur quasi seminex, quòd acta maiori suæ ætatis parte, iã morti propinquior sit. & est generis communis secundũ Priscianum. Varro de Lingua Latina: Et tua amica senex. Hujus genitiuus est senis, vel senicis secundum analogiam. Plaut. in Cistell. Vos negociosi senicis soletis esse. Comparatiuum est senior, quod valde senem significat. Ouid. lib. 12. Metam. Tum senior, quamuis obstet mihi longa vetustas. Quintilian⁹ De Isocrate: Eo nanque seniore (octauum enim & nonagesimum compleuit annum) præcipere Aristoteles pomeridianis scholis cœpit. Capitur quandoq; etiam senior pro magis sene. Seneca Epist. 75. Quemadmodum ex duobus sapientibus, qui senior decessit, nõ est beatior eo, cuius inter pauciores annos terminata est virtus. Est & senior, generis cõmunis, in obliquis verò communis trium generum. Senes vocantur, quantum ad priuatam ipsorum vitam, quòd vsq; ad senilem ætatem vixerunt: Veteres, quantũ ad publicum tempus, quòd alia ætate vixerunt, etiamsi ad senium non peruenerunt. Vtriq; Antiqui dicuntur, sed magis Veteres, quàm Senes. Seniores, pro Senatu aliquando dicitur, quoniam ex prouectioris ætatis hominibus fieret. Liu. 4. Bell. Maced. Scriptũ erat Aristonem priuatum ad neminem, publicè ad seniores (ita Senatũ vocabant) mandata habuiʃſe. A senex fit adiectiuum senilis, & hoc le. quod ad senẽ pertinet. Vt senile corpus, Plin. lib. 34. cap. 18.

Senio, (ἑξάς) in talis sex puncta continet. Nam à senario numero dici videt, vnde & eius iactus perutilis erat. Interdum etiam damnosus, sicut & canis. Nam qui iecerat canem, aut senionem, ille denarios singulos cõferebat in medium, vt est apud Suet. in Aug. De senione & cane Mart. Senio nec nostrum cum cane quassat ebur. Perf. Iure etenim id summũ, quid dexter senio ferret, Scire erat in voto. Existimant eruditi, senionẽ significare quaternarium, quòd scilicet qui iecerat duos seniones, ille quatuor nummos lucrabatur.

Senium, (γῆρας) idem quod senectus. Dicimus enim, Hic homo confectus est senio. Quandoq; etiã dicitur tædium, tristitia, & molestia, quòd senes omnibus odio sunt. Cic. pro Mil. Tota ciuitas confecta senio est, squalẽt municipia. Turpil.⁹: Quia odio ac senio mihi nuptiæ sunt. Næuius: Senium sonticũ appellat, quasi nocens, quia senectus naturalis morbus est, vt inquit Aristoteles.

Sennaar, (Σενναάρ) campus Babylonis, in quo turris extructa est. Inde egressus Assur ędificauit Niniuẽ.

Senogallia, (Σενογαλλία) ciuitas dicta, à Senonibus Gallis, qui eã condiderunt. De hac Sylius: Et Glanis, & Rubico, & Senonum de nomine Sena.

Senones, (Σένονες) populi Galliæ finitimi Belgis, qui olim vrbem Romam incenderũt, & Capitolium obsederunt. Hos Furius Camillus aggressus adeò

cecidit, vt incendiorum vestigia Gallici sanguinis inundatione deleret. Scribit Verrius ideo Senones appellari, qui noui venerunt ex Transalpina Gallia, quasi cænonas litera immutata: καινὸς enim Græcè, Latinè nouus dicitur.

Sensibile, (αἰσθητὸς) dicitur de eo quod sentitur, & de eo quod sentit. Dicitur autem sensibile, quòd per oculos, vel aures, vel olfactū, vel gustum, vel tactum, quasi quandam notitiam præbeat sui. Vnde insensibilis apud Gell. lib. 17. cap. 10.

Sensiculus, diminut. à sensus, ἐνθυμημάτιον. Quintil. lib. 8. cap. 5. Inde minuti, corruptiq; sensiculi, & extra rem petiti.

Sensificus, ca. cum. quod sensus causam præstat, αἰσθητικός. Macrob. Spiramentum sensificum, ad sua quæq; loca naturali lege ducentes.

Sensile, pen. corr. αἰσθητόν, idem quod sensibile, hoc est quod sensui subiectum est. Insensile, quod sentire non potest. Lucret. lib. 2 Ex insensilibus nec credas sensile gigni.

Sensim, (ἠρέμα, πραέως, ἠρέμα) sittlich, gemächlich, allgemach) alleyskens, hoelinck) peu a peu, tout bellement.) aduerbium, significat paulatim, quia ea maxime sensum faciunt, quæ morantur, quasi cum meditatione & sensu. Plaut. in Cas. Sensim super attolle limen pedes noua nupta. Sensim & repentè, contraria. Cic. li. 1. Off. Magis decere censent sapientes sensim diluere, quàm repentè præcidere.

Sensus, sus. (αἴσθησις, αἰσθητήριον) cyn sin oder empfintlichkeyt) eenē sin, oft geuoelen) sens ou sentemēt) à sentio, quod per eos tanquam per quasdam fenestras animus sentit. Vnde dicimus quinq; esse sensus, tactum, gustum, visum, odoratū, auditū. Plin. lib. 10 cap 69. Ex sensibus ante cætera homini tactus, deinde gustus, reliquis superatur à multis. Aquilæ clarius cernunt, vultures sagacius odorantur, liquidius audiunt talpæ obrutæ terra, tā denso atq; surdo naturæ elemento. Nam sensus sunt, qui sentiunt: Sensa, quæ sentiuntur. Et licet propriè sensus sint corporis, consuetudo tamen iam tenuit, vt mente concepta sensus vocaremus. Plinius: Nihil enim tam ridiculum, quàm verborum sonitus inanis, sine sensu & scientia. Mentis conceptus etiam sensa, (ἐνθυμήματα, νοήματα, διανοήματα) dicuntur. Cic. de Orat. Et quòd dicendo exprimere sensa possumus. Accipitur etiam quando que sensus pro intelligentia. Sensus communis, collocatur à physicis in interiore cerebri ventriculo. Aliquando accipitur pro rerum peritia ex multorum hominum congressu comparata. vide Quint. lib. 1. cap. 3. & eius interpretem.

Senta, dea est, quam nonnulli Bonam deam vocāt, Veteres Faunam & Fatuam dixerunt. Hanc Varro scripsit tantæ pudicitiæ fuisse, vt nemo illam, dum vixit, præter virum suum, mas viderit, nec nomen eius audierit. Propter quod illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam nominabant.

Sententia, (γνώμη, νοῦς) cyn meynung, vrteyl, fursatz oder gedancken) een meyninghe, oordeel, proposst, voernemen, gedachten) opinion & aduis, sa fantasie.) modo iudiciū dicitur, id est, id quod animus sentit, quod & credulitas, & opinio vocari solet. vt, Nemo est in ciuitate, cui non liceat libere sententiam suam dicere, id est, pronunciare, quod habet in animo. Sallust. At M. Porcius Cato rogatus sententiam, huiusmodi orationem habuit. Plaut. in Pseud. Hæc mea sentētia est, vt hinc porrò quid agas, consulas. Terent. in Phor. Alere noluit hominem edacem, & sapiunt mea quidem sententia. Sic sententia est, id est, ita statui in animo. Res posita in sententiis dicitur, de qua variæ sunt hominum sententiæ. In ea sum sententia, id est; ita sentio. Omnibus sentētiis absolutus est, dixit Cic. ad Quint. frat. li. 2. id est, omni consensu, omnibus sentientibus & deliberātibus. Modò dicitur iudicatū, hoc est, cum ex lege, vel ex æquo, & bona sententia dicitur. vt, Iudex in causa mea sententiam dixit, id est, sanciuit, quod ius vellet. Et vt in Digesto de Arbit. scribit Paulus, dicere sententiam affirmatur is, qui ea mente id pronunciat, vt secundum hoc discedere eos, qui litigant, à tota controuersia velit. Modò capitur pro eo, quod verba sonant. Vnde dicere solemus, Hic tam obscurè loquitur, vt nulla ex verbis eius sententia colligi possit. Quæ sic definiri solet, Sententia est oratio generalem pronunciationem habens, quæ vel hortatur, vel dehortatur, vel demonstrat: vt, Nil metuant, qui non deliquerūt pœnas. Sententias etiam vocamus Lumina orationis, præsertim quæ in clausulis sunt breuiter collecta: vt, Obsequium amicos, Veritas odium parit. Hinc sententiosus, sa. sum. quod sententiis abundat, & dictis quibusdā breuiter collectis, πολύνους, γνωμικός. Cic. de Clar. Orat. Vnum sententiosum, & argutū sententiis, &c. Hinc sententiosè, aduerbium. Cic. 2. de Orat. Sæpe enim sententiosè ridicula dicuntur. Idem ad Heren. definit sententiam hoc modo, Sententia est oratio sumpta de vita, quę aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita, breuiter ostendit. Hinc sententiola, diminutiuum. Cic. 3. Philip. Sententiolas edicti cuiusdam memoriæ mandaui.

Senticetum, locus in quo sentes sunt, ἀκανθών. Plautus in Capt. Nō enim es in senticeto, eo nō sentis.

Sentina, pen. prod. pars nauis inferior, in quā quicquid instillat aquarum, defluit, corruptaq; malè olent: à sentio, tis. quòd eius fœtor sentiatur, nam odorem fœtidum emittit, ἄντλος. Iuuenal. Si iubeat coniux, durum est conscendere nauē, Tunc sentina grauis, tunc summus vertit āēr. Per translationem sentina dicitur omnis locus, qui scelera torum hominum receptaculum fit. Cic. in Catil. O fortunatam rempublicam, si quidem hanc sentinam huius vrbis eiecerit.

Sentino, nas, satago ac subtiliter periculum euito, à sentina nauis, quā quisq; vt aqua liberet, euacuare contendit. Cæci. Capit consilium, postquam sentinat satis. Festus.

Sentinum, (Σεντῖνον) Vmbræ oppidum, quod nunc Saxum ferratum appellatur, à quo Sentinates populi dicti sunt. Vocatum Sentinum ab amne, qui Sentinus dicitur.

Sentio, tis. si. sum. sensu percipio, quod ad corpus

per

pertinet, αἰσθάνομαι. empfinden) geuoelen) sentir) Plaut. in Curc. Sentio sonitum. Vnde quinque corporis sensus appellati sunt, visus, auditus, gustus, odoratus, & tactus. Interdum sentire ponitur pro intelligere, νοεῖν. Cic. Nam & ipse animus sentit, nescio quid in se esse diuinum. Interdum iudicare, opinari, φρονεῖν, γνώμην ἔχειν. Plin. Iunior, Cupio abs te intelligere, quid sentias. Interdum aduerte re. Plaut. in Amph. Nec nostrum quisquam sensimus, cum peperit. Sentire pro aliquo est, quod vulgus dicit, Facere pro eo. Sentire grauiter de aliquo, est ei malè cupere & optare. sic enim dicitur, vt grauiter de aliquo iudicare, statuere. Bud. Sentire medicinam, apud Celsum, est melius habere post medicinam. Budęus. Huius composita sunt, Assentio, Consentio, quod est conuenio. Lactant. libr. 1. Si congruentes annos diuidas, numerus consentiet. Inde consentaneus, nea. neum. pro conuenienti. Cic. lib. 1. Off. Hæ igitur disciplinæ sibi si consentaneæ velint esse, de officio nihil queant dicere. Aliquando consentire, est acquiescere. Vnde consensus. Assentio, dissentio, præsentio, antè vel prius sentio, hoc est aduerto & præcognosco, προαισθάνομαι. Cic. de Diuin. Quia commodius arbitratus es separatim id quæri, de eóque disseri. id est, de diuinatione, quæ est earum rerum, quæ fortuitæ putantur, prædictio atque præsentio. Hinc præsentisco. Persentio, perfectè sentio, à quo persentisco. Terent. in Heaut. Meritò nunc ego succenseo. quot res dedere, vbi possem persentiscere? Subsentio, aliquantulum sentio, aduerto. Idem in Heauton. Et si subsensi id quoque illos ibi esse, & id agere inter se clanculum.

Sentis, spina, quod à tangentibus quàmprimùm sentiatur, ἄκανθα. eyn dorn) vne espine) Colu. lib. 6. cap. 3. Liberantur arua sentibus. Hinc senticosus, sa. sum. spinosus & asper, ἀκανθώδης. Lucil. Quàm senticosa verba pertorquet.

Sentis, canis, maior ille rubus in agris crescens, & numerosa atque crassiora mora ferens. Colu. li. 11. ca. 3. Et eius quam Græci vocant κυνόσβατον, nos sentem canis appellamus.

Sentus, pilosus, horridus, quasi spinosus, ἀκανθώδης. Terent. in Eun. Video sentum, squalidum, ęgrum, annis pannisque obsitum.

Seorsum, aduerbium, vernacula lingua significat, de parte, χωρὶς. nebensich, besunders) alleen, tersyden) a part) Plaut. in Epid. In ædiculam seorsum isthæc eat iube. Seorsum à te sentio, id est, diuersam à te habeo opinionem. Dicitur & seorsus, sa. sum. remotus. Verg. li. de Est & Non: Pariter nonnunquam, sæpe seorsis Obsistunt dubiis.

Separo, ras. pen. cor. diuido, distraho, ἀφορίζω, ἀποκρίνω. χωρίζω: teylen, trennen, absunderen) scheyden) separer) à se & paro. Plin. li. 12. ca. 17. Mox separant lauando, & siccata tundunt. Hinc disseparo. & aduerbiū separatim, id est, diuisim, χωρὶς. Sall. Omnia virtutis præmia ambitio possidet, neque mirum vbi vos separatim quisque consiliū capitis. Separatim de probitate alicuius dicere, dixit Cic. ad Brutum, id est, peculiariter, cui opponitur communiter. A separatus fit etiam aduerbiū Separatè. Cic. 2. de Inuent. Quædam separatius ad finem, quò referri omnem, &c.

Sepedes, pen. corr. dicuntur formicæ, à numero pedum, ἑξάποδες. Formicis enim seni pedes sunt.

Sepelio, lis. liui. litum. & sepultum. pen. corr. θάπτω. begraben.) begrauen.) enterrer.) Ouid. in Hero. Et sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa. Quod verbum à sepio quidam deducunt, quia cadauer terra, vel alio materiæ genere circumsepitur. Est autem sepelire humo iniecta contegere, in sepulchrum inferre, tumulo mandare mortuum. Sepelire dolorem, per translationem, est deponere, tegere. Cic. 2. Tusc. Amittenda igitur fortitudo est, aut sepeliendus dolor. Sepultus sum, id est, perii, & plus est, quàm nullus sum, authore Donato in Phorm. Terentii.

Sepes, pis. & Seps, pis. fœm. gen. quæ obiecta introitum prohibet in agrum aut hortū, φραγμός. eyn zaun) een tuyn) vne haye.) Colu. li. 10. Talis humus vel parietibus, vel sepibus hirtis Claudatur.

Sepia, genus piscis, qui emisso cruore atro occultat iter. Persius: Nigra quod infusa vanescat sepia lympha. Aristot. καθάπερ τοίνυν σηπίας μακρόβιον ὡς οἷόν τε φαῦλον ἢ ᾠδίων. Est & Sepia, scopulus iuxta Atheniensium littus, vt inquit Herod. Hinc sepiola diminutiuum. Plautus in Cas. Emitto sepiolas lepidas, &c.

Sepimentum, id dicitur, quo aliquid sepitur, φράγμα. Varr. 1. de re Rust. cap. 14. Primum naturale sepimentum, quod obseri solet virgultis aut spinis, quod habet radices viuæ sepis.

Sepio, pis. piui. pitum. vel sepsi, ptum. significat tegeo, impedio, circundo, περιβάλλομαι, φράσσω. verzaunen) tuynen) enuironner & clorre de hayes) Dictum à sepibus, quæ obiectæ intercludūt iter. Cic. 2. de Nat. Deor. Latent præterea vtiliter, & excelsis vndique partibus sepiuntur. Huius composita sunt, cōsepio, circūsepio, intersepio, præsepio, quod est sepem antè facio, προβάλλομαι.

Sepius, (σηπιοῦς) ciuitas, quæ nunc Sipontū dicitur, à sepiarum multitudine fluctibus eiectarum.

Seplasia, fuit forū Capuæ, in quo vnguentarii negociabantur, cuius deliciis fractam fuisse Punicā ferociā testatur Valerius Max. lib. 9. Cicero contra Rul. Iam verò qui metus erat tunicatorum illorum in Albana & Seplasia. Hinc Seplasiarius, pro vnguentario & effœminato. Lampridius in Heliogabalo: Pinxit se vt cupedinarium, vt seplasiarium, vt popinarium. Propter vnguenta, quæ Seplasiæ conficiebantur.

Sepono, nis. penultima prod. seorsum pono, separo: quod dicimus, mettre à part. τάμιεύω, ἀποτίθεμαι. auff eyn ort legen, sunderen, teylen) ter syden leggen, scheyden) mettre à part.) Quint. lib. 12. In consiliis verò quæ ratio suadendi est, ab honesti quæstione seposita est. id est, diuisa, separata. Liu. lib. 1. Pecuniam in ædificationem eius templi seposuit. Hinc sepositus, pro remoto, qui in longinquis habitat finibus. Martial. libr. 1. Quæ tam seposita est, quæ gens tam babara Cæsar.

Seps,(σήψ)masc.gen.paruus ferpens,ex cuius ictu membra percussa putrescunt : ab σήπω, quod est putrefacio. Nam quicquid momorderit,resoluitur in putredinē.Luc.Ossaq; dissoluens cum corpore tabificus seps. Plinius lib.29.Lacerta quam hisepa,alij chalcidicem vocant.Auson.An Libyæ ferale malum sit Romula vox seps ? Suid.tamen ὁ σηπὸς, ὁ σκώληξ λέγει.

Septa,generali vocabulo dicuntur omnia loca munita,& quodam sepimento vallata,ἀρόφρακτα,περίβολοι,ἕρκη.Inde stabula ouilia,bubilia,caprilia, & id genus reliqua,septa nuncupantur. Vnde & septa aliquando pro ouilibus ponuntur.Vergil. Quāuis multa meis exiret victima septis.Econuerso Lucan.Et miseræ maculauit ouilia Romæ. Inde in Martio campo loca inclusa tabulatis, in quibus stans populus Romanus suffragia ferre consueuerat,septa dici meruerūt,ad similitudinē ouiliū.De quibus Mart.Murmurat in septis multumq; diuq; vagatus.Varro de re Ru.appellat septa,omnia quæ habent inclusa animalia,quæ pascuntur. Idem inquit : Intra septa villæ habeas aquā. Apud eundē inscriptio est de fundo, & septis,à sepio,munio.Inde septus locus,septa villa, septū tectū.Iureconsulti accipiunt septa pro obicibus & claustris,quibus vtimur ad impetus fluuiorum coërcendos.Vlpian.de riuis Lege 1.

Septangulus dicitur, quod septem angulos habet, ἑπτάγωνον.

Septem. (feben.) feuen.) fept.) numerale nomen est, quod significet notum : à Græco tamen (vt pleraque alia) deductum. Illi enim ἑπτὰ dicunt, spiritu aspirato in ſ mutato, & vocali vltima in em,nos septem dicimus.Ex quo multa deductiua habent originem.

September, (μαιμακτηριών, ἑπτάμβριος) mensis dictus est,quòd sit septimus in ordine.

Septennis,& hoc ne,id est,septem annorum,ἑπταετής. fibenjärig) feueniarich.) Dicitur & septuennis,& hoc septuenne.Plaut.in Menæch. Postquam iam pueri septuennes sunt.

Septentriones,sunt septem stellæ, ex quibus quasi iuncti Triones figurantur. Scribit Varro,Triones rusticorum vocabulo boues vocari,quasi teriones.hoc est,arandæ terræ ac colendæ idonei. Vel ideo magis hæ septem stellæ Triones appellatæ sunt,quoniā ita sitæ sunt,vt ternæ quæq; stellæ proximæ inter se,trigona,id est,triquetram figuram constituant,quam recentiores vocant triangulum. Ex septem siquidem stellis duæ pariles vno in loco videntur,quę pro bobus accipiūtur, reliquæ quinq; plaustri figuram designāt.Itaq; & proximū huius sydus Bubulcus,id est,Bootes appellatur,qui more bubulci currum sequitur. Hoc sydus à figura,quia simile plaustro videtur,antiqui Græcorum ἅμαξαν,id est,plaustrū dixerunt: nostri à bobus iunctis,Septentriones appellarunt. Ab his etiā ventus spirat,qui Austro obiectus est: & Latinè Septentrio, & Septentrionalis ventus, & Septentrionarius. Græcè verò,quòd ab Arcto flet,Aparctias appellatur.Cic.ad Att.lib.9.Ex ea die fuere Septentriones venti.

Septiana mala, (σεπτιανὰ μῆλα) dicuntur à Septio Libertino eorum primo insitore,insigni rotunditate prædita,inquit Columella.

Septicollis(ἑπτάλοφος) vrbs Roma,quod septē colles habeat,Palatinū,Quirinalē,Auentinū,Cæliū, Viminalem,Exquilium,& Ianicularem.

Septimuncialis,adiec. & septimuncialis satio,quando media & vltima pars sementis seritur. Colu. lib.2.cap.10.Media sementi pars seri, & pars vltima debet,quæ septimuncialis satio dicitur.Legitur & septuncialis,quod rectius omnino putāt quidam non male literis inaugurati.

Septum transuersum,Medicis est,quod supremum ventriculū ab inferioribus separat, διάφραγμα τῆς ἄνω κοιλίας.

Septunx,(ἑπτάουγγιον) nomen dictum à septem & vncia. Est & mensura iugeri,hoc est,partis mediæ,& vnius duodecimæ ipsius. Colu.lib.5.ca.1. Pars dimidia,& vna duodecima,pedes sexdecim millia & octingentos. hoc est, sextunx, in quo sunt scrupula 168.

Septuosè,aduerbium,à sepio,id est,obscurè. Liuius in Antiopa: Ita septuosè dictio abs te datur,&c. Nonius.

Sepulchrale,quod ad sepulchrū pertinet:vt ceremoniæ sepulchrales, quæ pertinent ad funerationē, impensam,structuramq; sepulchrorum, ἐπιτάφιος. Titulus est apud Iureconsultos de Religiosis & sumptibus funer. Cicero refert leges, quibus præcipitur sepulchrorum magnificentiam esse minuendam.

Sepulchrum, (τάφος) eyn grab) een graf) vne sepulchre.) locus in quo corpus,ossaq; hominis sepulta sunt,quasi seorsum à pulchro (vt inquit Seruius) propter recordationem doloris. Vel dicitur à semis, quia pulchrū superficie, intus ossibus plenum est. Vel (secundum Donatum) quòd sine re pulchra sit, aut quòd ibi sine pulsu sint, id est, mortui.Aut à separando,quod illic animæ à viuis separentur. Sed melius est,vt sepulchrum dicatur à sepeliendo, sicut simulachrum à simulando: & lauacrum,à lauando: tamē cum h scribendum censeo. Sepulchri autē appellatione, omnis sepulturæ locus continetur, vt ait Vlpian.de Sepulchr.viol.l.Prætor ait.

Sepultura,quandoq; sepulchrum dicitur,ἐνταφιασμός.Sulpitius ad Cic. lib.4.Ab Atheniensibus locum sepulturæ intra vrbem vt darent, impetrare non potui. Quandoq; sepeliendi actus. eyn begräbnuss.) een begraeffenisse) enterremēt.) Plin. Post sepulturam aliæ manium ambages sunt.

Sepultus,(ταφείς) dicitur,vt ait Plin.lib.7.cap.54. quomodocunq; conditus sit: humatus verò,non nisi humo contectus. Aliquādo sepultus sumitur pro eo,qui mortuo similis,quasi sine sensu iacet. Verg.Inuadunt vrbem somno vinoq; sepultam.

Sepum,quod & seuum (στέαρ) dicitur,fit ex animalibus vna parte dentatis, & corrigeris,authore Nonio,fit ex adipe ruminantiū. Hinc sepatius,a.um. (στέατινος) quod ex sepo est, vt candelæ sepatiæ.

Aulus Gel. Tota domus completur tædis, lucernis, cereis, sepatris, & cæteris nocturni luminis instrumentis. Sunt qui legant sebum, & sebo, bas.

Sequana, (σηκοάνα) pen. cor. fluuius Belgarũ in Gallia, iuxta quem habitantes Sequanici dicti sunt: & Sequani, σηκοανοί. Hodie Burgundiæ ducatum incolẽtes, Heluetijs, Heduis, ac Lingonibus finitimi. Lucanus lib. 1. Optima gens flexis in gyrum Sequana frenis. Martialis: Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam.

Sequax, quod aliquid sequitur, ἀκόλουθος. Seneca, Cæteriq; Aristippi sequaces. Aliquando significat id, quod se spargendo dilatat. Persius, Quorum imagines lambũt Hederæ sequaces. Sequacem verò materiam, appellat Plinius inhærentem, lib. 21. cap. 2. Bitumen sequax, dixit Plinius lib. 7. ca. 15. id est, lentum, & quod attactum digitos sequitur picis vel visci more.

Sequela, pen. prod. ipse sequendi actus, ἀκολουθία.

Sequester, stris. stre. & hic, & hæc sequestris, & hoc stre. & sequester, ra. rum. Et pace sequestra, inquit Vergilius libro. 11. Et Plautus, Haud fugio sequestrum. Est autem sequester, apud quem plures eandem rem, de qua controuersia est, deposuerunt, vt inquit Modestinus de Verb. signific. πρὸς ἄγγελος, μεσέγγυος, ἐγγυητής, μεσεγγυωτής. Dictus (vt docet Gellius lib. 20. cap. 10.) quod eius qui electus sit, vtraque pars fidem sequatur, est enim medius inter duos altercantes, apud quẽ aliquid seponitur. Quapropter Vergilius pacem sequestram, inducias appellauit, quòd media sit inter bellum præteritum & futurum. Sequestrem vocat Asconius, apud quem pecunia deponitur. Budæus corrumpendarum tribuum conductorem. Cicer. in Verrem Act. 2. Aut sequestros, aut interpretes corrumpendi iudicij. Rem perficiendam suscipere, & inde lucrum facere, vt redemptores solent, hoc genus Cicero sequestres, teste Budæo, appellare solet: vt in prima in Verr. Act. Hoc verbo Oratores pro ijs interpretibus & sequestribus vtuntur, qui iudicijs corrũpendis, aut eiusmodi maleficijs suscipiendis operam suam locant. Budæus, Sequester apud Quintil. est, qui a litigatore doctus, docet patronum, Is enim ait lib. 12. cap. 8. Quomodo autem sequester ille, media litium manus, &c.

Sequestro, stras. apud sequestrum depono. Vnde sequestrata res dicitur. Interdum sequestrare, est separare, ἀποχωρίζειν.

Sequestrò, aduerb. Cato, Per Deum immortalẽ nolite vos sequestrò ponere. Gallicè, a part.

Sequius, pro secius dixit Liuius libro 2. ab Vrbe, Inuitus, inquit, quod sequius sit, de meis ciuibus loquor, &c.

Sequor, queris, sequutus, (ἕπομαι, ἀκολουθέω, folgen) volgen) suiure.) à seco fit, & est verbum cõmune secundum Priscianum. Plaut. in Amph. Sequere hàc igitur me. Sequi amicum, est facere, quod amico placet, & obtemperare illi. Sequi consuetudinem, est facere secundum consuetudinem. Sequi fidem alicuius populi aut principis, est illi fidelem esse, fidem seruare, nõ discedere à fide: vel quod vulgus dicit, Tenere bonũ pro populo aliquo aut principe. Sequi suam fortunam, est quod vulgus indoctum dicit, ponere se ad auenturam. Sequi naturam ducem, facere quemadmodũ natura nos inclinat. Sequi verbũ aliquod, est quod vulgus dicit, capere aliquod vocabulum ad rigorem. Huius composita sunt, assequor, consequor, exequor, insequor, obsequor, persequor, subsequor, pedissequus, qua.

Sera, per simplex r, instrumentum est, quo clauduntur ostia, μοχλός, κλεῖθρον. eyn schlos) een slot) serrure.) Ab asserere, inquit Festus, nam asserere manum significat admouere, quòd ea quoq;, quæ in terram dimittuntur, seri dicuntur: vnde etiam seræ appellantur, quòd foribus admotæ opponuntur, defixæ postibus, quemadmodum ea, quæ terræ inseruntur, & primam correptam habet. Iuuenalis, Pone serã, cohibe: sed quis custodiet ipsos? Hanc etiam patibulum vocant, quòd ea remota valuæ patescunt. Var. lib. 3. de lingua Latina, à sarrire deriuat, quod est aperire. Est & Sera nomen vrbis in Asia Scythica, σῆρα.

Seranus, cognomen sumptũ à sero, pro semino seu planto. Cornutus, Qu. Cincinnatus, cum suum agrum & araret, & sereret, dictatura ei à populo Romano delata est. Qui contra Samnites profectus, victor extitit, qui à serendo Seranus appellatus est.

Seraphim, (σεραφίμ) cum m, tam neutri generis, quàm masc. gen. est. Hieronym. ad Furiam: Hæc sunt duo Seraphim ter glorificantia trinitatem.

Seraphin, cũ n, pluralis numeri, neutri generis est, pro choro angelorum. Vnde quotidie in missa dicimus, Beata seraphin.

Seprapias, herba quæ & orchis dicitur, de qua Plinius lib. 26. cap. 10.

Serapis, pis, & pidis. (σέραπις) & Seraphis, cum ph ab aliquibus scribitur, cuius penult. indifferens est. Martial. Vincebant, nec quæ turba Seraphin amant. Idem: Ipsum Seraphin Nilus veneratur Osirim. Fuit cognomen Osiridis, de quo in dictione Apis dictum est. Serapium verò dicitur ædes Serapidis, sicut templum Isidis Isium. Lamp. in Alex. Isium & Serapium decenter ornauit, additis signis.

Serbonis, (σιρβωνίς) palus iuxta montem Casium, author Herodotus.

Sereno, nas. clarifico, tranquillo, αἰθριάω. Verg. Vultu quo cœlum, tempestatesq; serenat.

Serenus, a. um. penult. producta, significat tranquillum, sine nubibus, sine imbre, quòd id maximè tempus fationi aptum fit. εὔδιος, αἴθριος. heyter, schõn, klar, hãll.) cler & serain.) Martial. libr. 1. Cœlo perfruitur sereniore. Serena frons, per translationem ponitur pro læta. Idem libro. 2. Sic me fronte legat dominus Faustine serena. Serenus color, lucidus. Plin. libro. 9. cap. 15. Serenum colorem margaritæ pro claritate matutina contrahunt. Dicimus sereno, substantiuè, casus ablatiui, pro sereno tempore, cui opponitur nubilo. Plin. lib

lib.11.cap.24.Aranei sereno non texunt, nubilo texunt. Quandoque ponitur serenus pro sicco. Vergil.Vnde serenas ventus agat nubes, Serenitas, αἰθρία. Plinius libro, 10.cap.67.Salamandra serenitate deficiens,&c.

Seres,(σῆρες) populi Asiæ Scythicæ, à Sera vrbe sic dicti,apud quos arbores sunt,quæ non solum folia,sed lanam quoq; proferunt tenuissimam.nam ex earũ frondibus caniciem depectunt aqua perfusam,ex quo vellere vestimenta conficiunt,quæ Serica nuncupantur.Vergil.Velleraq; vt foliis depectãt tenuia Seres. Huius nominis nominatiuus singularis est Ser.Sidon.Assyrius gemmas,Ser vel lera,tura Sabæus. Ausonius : Iam pelago volitat mercator vestifluus Ser. Nam & vermiculus ipse (vt author est Pausa.) ser (σήρ) appellatur.

Seresco,scis.(ξηραίνομαι) siccus fio,quasi serenesco, & serenus fio,quoniam serenitas sicca est.Lucret. libro.1.Denique fluctiuago suspensæ littore vestes Vuescunt,eædem candenti Sole serescunt.Aliquando serescere , est in serum abire . ὀρρῶδες. Plinius lib.11.cap.41.Omne autem lac igne spissatur,frigore serescit.

Sergia,oliuæ genus, apud Colu.lib.5.ca.8.

Seria, sunt quæ iocis opponuntur : nam sunt vera & grauia , σπουδαῖα . Accius : Vos nugas affertis, nos seria loquimur. Martial. Parce, precor socero,seria forsan amat.

Seria,riæ. vas vinarium fictile,oblongum. Liuius lib.4.De secũdo bello Pun.Et in vico Istrico fontem sub terra tanta vi aquarum fluxisse,vt serias, doliaq;,quę in eo loco erant,prouoluta,velut impetus torrentis tulerit. Est & Seria nomen vrbis Turditanorum in Hispania.

Sericarius,textor sericorum. σηρικοπλόκος. Iulius Firmicus lib.8.Mathescos refert, sericarium textorem nasci,qui habuerit horoscopum in vigesimaoctaua parte Arietis.

Sericatus,qui est indutus serico,σηρικοφόρος.Sueton.de Caligu.Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus & cycladatus.

Sericum,(σηρικόν feiden) syden) de la soye) substantiuum,id est,quod à Seribus fiebat,& depectebatur ex arboribus,ad vestimentorum nobilitatem vt refert Plin.lib.6.ca.17.Nunc autem vulgò sericum accipi solet pro eo texturæ opere , quod ex bombycum lanificio depecti solet.

Sericus,a. um. (σηρικοί) penult.correpta,quod est confectum ex ea lana,hoc est,ex serico.Vnde vestem sericam dicimus. Plin.lib.21.cap.3.Aut veste serica versicolores vnguentis madidas . Hinc fit holoserica: vt vestis holoserica,ex serico contexta,siue alia materia. Subsericus,ca.cum. quod non est plenè ex serico.

Series,(τάξις,εἱρμός) eyn ordnung) ordre,suite,continuation.) ordo,& quasi quædam rerum continuata progressio.A serendo,id est,ordinando dicta: vt,In serie orationis, id est,in cõtextu Valer. Max.Quis compos mentis, domesticæ peregrinæq; historiæ seriem felici superiorum stylo conditam, vel attentiore cura , vel præstantiore facundia traditurum se sperauerit ?

Serilla,inquit Festus,Verrius appellari putat Istrica nauigia,ac Liburnica,quę lino ac sparto conden fantur, à conserendo, & contexendo dicta.

Seriò,aduerbium significat verè,& cum grauitate, σπουδαίως,ἐπιμελῶς.ernstlich) in ernst) a bon escient,sans moquer.Plaut.in Amph.Nunc quidē præter nos nemo est,dic mihi verum seriò.id est, sine risu.Teren.in Eunu.Misit porrò orare,vt venirem seriò. id est,cum affectu.

Seriola,diminut.à seria,κελλαρίδιον.Persius:Seriolæ veterem metuens deradere limum.

Seriphum,phi.genus absynthij,quod & seriphium, & marinum dicitur.vide Plinium lib.27,cap.7. & libr.32.cap.6.

Seriphus , (σέριφος) insula in Ægæo mari,vna ex Cycladibus, vt Strabo libr.10.scribit. A qua fit adiectiuum Seriphius,a.um. (σερίφιος) vt est illud Themistoclis : Neque enim vel tu,si Atheniensis esses, clarus extitisses : aut ego,si Seriphius essem,ignobilis. Meminit ranarum Seriphiarum Plin.lib.8.cap.58.Mutæ (inquit) etiamnum sunt ranæ in Seripho insula Manauit inde adagium, βάτραχος ἐκ σερίφου, in mutos,ac dicendi canendiq; prorsus imperitos.

Serita,est orcarum ordo directus.

Serius,fluuius Cisalpinæ Galliæ,per Bergomatem agrum in Aduam fluens , à quo vallis Serania in eodem agro populosa artificiosaq; nominata est.

Serius,a.um. significat graue,σπουδαῖος. ernstlich) Teren.in Eun.Ait rem diuinam fecisse,& rem seriam velle agere mecũ.Nonius:Serium,quasi triste & quasi sine risu vel ridiculo.vide Seria.

Sermo,loquela, à cõpositis & simul contextis verbis.λόγος,ὁμιλία. eyn red) een reden,sprake) parolle,langue) Est autem sermo,(vt Cicero lib.3. ad Heren.scribit)oratio remissa,& finitima quotidianæ locutioni . Seruius: Sermo est consertio orationis, & confabulatio duorum vel plurium. Dicimus pulchrè,tractare aliquid Græco vel Latino sermone:Sermo mihi est apud regem,id est, cum rege loquor:Conferre sermonem cum rege, idem : Dare sermonem aliquibus, id est,dare alis quibus occasionem loquendi: Sermo datus est,id est,diffusus,disseminatus,dispersus:Sermo dissipatus est,idem: Delabi in sermonem aliquem,& incidere in aliquem sermonē,idem,Excitare sermonem Habere sermonem,loqui: Res hæc est in omnium sermone, & sermo est omnibus hac de re, idem: Venire in sermonem hominum : Perferre sermonem alicuius ad aliquem: Sermonis caput, & pes,pro principio & fine.Huius diminutiuum est sermunculus,λογύδριον. Plin.Epist.103.Vt sermunculis etiam & fabellis ducantur.

Sermocinor,penult.correpta, sermonem facio,loquor,ὁμιλέω.reden) sprekē) parler,deuiser.) Plin. libr.10.Super omnia humanas voces reddunt psittaci,& quidem sermocinantes.

Sero,ras.claudo,κλείω. schleussen) sluyten) fermer) Colum.lib.6.de mulæ feminibus loquens: Femina (inquit) serari,& interdum inuri solet. Huius

composita sunt, obsero, (κατακλείω) pro occludo. Terent. in Eunu. Tu abi, atque obsera ostium intus. Resero, aperio.

Sero, ris. seui. satum. significat semino, (σπείρω. säien, zweigen) saeyen, planten) semer planter.) Cæs. 5. belli Gall. Frumenta non serunt, sed lacte & carnibus viuunt. Aliquando significat planto, φυτεύω. Cice. 1. Tuscul. Serit arbores, quæ alteri seculo prosint. Per translationem serere quandoq; capitur pro generare. Vnde satus, id est, generatus. Per translationem quoq; dicimus serere bella, & serere certamina, id est, mouere lites & dissensiones. Serere colloquia, & serere sermones, colloqui: serere discordias, lites, negocium, mentiones: serere crimina in aliquem. Hinc sator, verbale, qui serit, aut plantat. Colu. lib. 3, cap. 15. Satoris officium primum est, &c. Sator cœlestium, Cic. 2. Tuscul. id est, creator, genitor. Hinc Satorius adiectiuum, quod ad satorem pertinet. Colum. lib. 2. ca. 9. Nonnulli pelle hyænæ satoriã trimodiam vestiunt, &c. Huius composita sunt, assero, circunsero. Plin. lib. 21. Et genistas circunseri aluearijs gratissimũ. Consero, desero, dissero, exero, intersero, insero, obsero, resero, & subsero, quę habent pen. cor. de quibus suis locis.

Sero, ris. rui. diuisis syllabis, serũ (ἅπτομαι) significat admoueo. Vnde asserere manũ, Veteres dicebãt cõprehẽdere, cũ eã ꝓhẽdebãt in libertatẽ. Itẽ texere & ordinare, quoniã ea q̃ ordinant, annectũt inuicẽ atq; cohęrẽt. Inde serta, coronę dicũt. Et series.

Serò, (ὀψὲ) spåde) spade) tard, bien a loing) aduerb. significat tardè. Seneca in Trageed. Serò nos illò referat senectus. Nemo ad id serò venit. Aliqñ significat vesperè, qđ est post occasum, atq; hæc est vera eius significatio, inquit Valla lib. 4. Cic. Att. Eo die alter consul venit serò. Aliqñ post tempus. Quod enim post Solis lucẽ est, id verè post tẽpus dici potest. Cic. Cũ accusator Milonis identidẽ interrogatus ꝓstaret, quo tẽpore Clodius esset occisus, vrbanè respondit, Serò: quasi post id tempus, q̃ debuisset occidi. Hinc serius, cõparatiñ. i. tardi⁹. Cic. in Catil. Hoc serius à me factũ est. Et serissimè tardissimè. Pli. li. 15. ca. 17. Tarẽtina serissimè legi.

Seropta, (σαρέπτα) ciuitas Phœniciæ, apud quã nascebatur vinũ laudatissimũ. Vnde Seroptanum vinũ. Sidon. Quæq; Seroptano palmite missa bibas.

Serotinus, na. num. (ὄψιμος) abechtig, spatechtig) spade) tardiues) pen. cor. à sero. pro vespere fit. Vt hora serotina, tempus serotinum. Et serotinus à serò, pro tardè. vt Poma serotina, quæ post legitimũ tempus, vel tardius cæteris maturescũt. Colu. li. 3. Locis frigidis, & autumni temporibus aquosis, pręcoces serito, locis hybernis serotinas serito. Idem. li. 8. c. 5. Item serotini pulli, quia ab solstitio nati capere iustum incrementum non potuerũt.

Serotum, vide in dictione Scrotum.

Serpens, modò participium, ἕρπων, modò nomen, ὄφις, eyn schlange) vng serpent.) tam masculini, q̃ fœminini generis, generale est ad omnia, quæ serpunt citra vsum pedum, à serpendo dictum. Plin. lib. 8. ca. 23. Nec pedibus pauendas tantum serpentes, sed & missili volare tormento. Hinc serpentinus, a. um. ὀφικός. vt, Vox serpentina.

Serperasta, vocãt instrumẽta, q̃ geniculis puerorũ alligantur, vt cũ hic deprauata corrigãt crura à serpendo dicta. serpũt enim magis pueri, q̃ gradiunt.

Serpyllus, à Græco, (ἕρπυλλος) id quod ab ἕρπω, serpo, aspiratione mutata in s, (vt in ἑπτὰ septẽ) herba paruorum foliorum capillis per terrã serpentibus. Plin. lib. 19. ca. 8. Theophr. lib. 6. Diosc. lib. 3. cap. 44. Dicimus & serpillum neutri generis.

Serpo, pis. psi. ptũ. (ἕρπω) kreuchẽ) kruypẽ) se couler, & trainer sur le vẽtre) significat repo, & quãdoq; quasi in modũ serpẽtis circuo, paulatimq; decurro. Pli. li. 21. c. 16. Aculeatarũ caules aliquarũ ꝑ terram serpũt, vt eius quã coronopũ vocãt. Serpere homo aliqs ꝑ translationẽ dicit, quãdo paulatim prouehit, siue ꝓcedit in re aliqua. Hinc serpẽs, participiũ, qđ lõgius, ac latius serpit, & diuagat. Hinc cõponuntur, inserpo, intrò serpo, εἰσέρπω. Claud. lib. 1. Et raucũ bibulis inserpere murmur arenis. Proserpo, porrò serpo. καθέρπω. Plin. Hæc herba nisi sata sit, mirè proserpit. Hinc Proserpina.

Serpula, à Veteribus dicebatur, quam nos serpentem dicimus. Festus.

Serra, ꝑ duplex rr, instrumentũ dentatũ, quo ligna & lapides secantur. πρίων. ein säge) eẽ sage) vne sic) Colu. li. 5. Vno ictu arborẽ præcidi, si minus, serra desecari. Mart. Et pingues tunicas serra secare potest. Item serra, instrumentũ ligneũ, dentatũ, quo trahentibus bobus homines torquebantur. Item est genus piscis marini apud Plin. lib. 32. ca. 11.

Serratus, ta. tũ. quod serra sectũ est, & quod ad modum serrę factũ est, πριονώδης, πριονωτός. Vnde serrati dentes, qui inter se distincti sunt, ad dissimilitudinẽ dentiũ serrę pectinatim sese stipãtes. Plin. Dentiũ tria genera, serrati aut cõtinui, aut exerti. Serrati pectinatim coëuntes, ne cõtrario occursu atterantur, vt serpẽtibus, piscibus, canibus. Continui, vt homini, equo. Exerti, vt apro, elephanto.

Serro, ras. serra per medium seco, πρίζω. sagen) saghen.) sier.) Silius libr. 6. Auro serrauit ramos Iunonius anguis.

Serrula, diminutiuum, parua serra, πριόνιον. Colu. lib. de Arboribus, cap. 6. Et si fieri potest, iuxta aliquem nodum serrula desecato.

Serrata, tę. herba, à serrata foliorũ textura sic dicta de qua Pli. lib. 24. c. 15.

Serratula, læ. herba, de qua Plin. lib. 25. cap. 8.

Serta, (στεφανώματα) krantzẽ) hoeyẽ) chapeaus, bouquets.) coronæ dicũtur, à sertis, hoc est, à digestis inuicẽ floribus frondibusq;, ex quibus ab initio fieri coronæ solebant, & substantiuũ est. Verg. Sertisq; recentibus halant. &, Serta procul tantũ capiti delapsa iacebant: cum tamẽ dicamus, Sertus ta. tum. vt, Sertos flores, sertas coronas. Lucil. Accipiunt sertas nardo florente coronas.

Sertor, masc. gen. Sertorẽ, inqt Fest. qdã dici putãt à prendẽdo, qa cũ cuipiã afferat manũ, educẽdi eius gratia ex seruitute in libertatẽ, vocetur adsertor: cũ verisimilius sit dictũ, qđ sereret quid, ac potius adsertorẽ à serẽdo accepisse nomẽ, cũ aliquẽ serat

ge-

petendo in libertatem eandem qua ipse sit, id est, iungat, quia fruges, cum seruntur, terræ iungit.

Sertula regia, herba est à sertis, quæ ex ea, fiunt sic dicta, quæ & μελίλωτος à Græcis dicitur. Vide Plin. lib. 21. cap. 9.

Serta, ut æ. serta quę ex floribus fiebant. Plin. li. 21. ca 2. Cum verò ex floribus fierent serta, à ferendo seruitæ appellabantur: quod apud Græcos quoque non adeò antiquitus placuit.

Seruile, quod seruorũ est, vel qđ ad seruos pertinet, δουλικόν, δουλικόν. vt Seruilis conditio, & seruile officium. Liu. 1. ab Vrbe, Comparando eorum æstatem, & ipsam minime seruilẽ indolem, &c. Hinc Seruiliter, aduerbium, seruorũ more. Cic. 2. Tusc. Ne quid seruiliter, muliebriter ve faciamus.

Seruio, uis, uiui, uitum. propriè ad seruos pertinet, dum heri præceptis obsequitur. Plaut. in Menæch. Propterea heri imperium exequor bene, & sedulò seruio. Est enim seruire, in seruitute esse, δουλεύειν. dienen) seruir.) Interdum parcere, seruare, Terent. Rus habitatum abij, concedens vobis, & rei seruiens. Cæs. 7. Bell. Gall. Atque omnibus omissis his rebus, huic bello seruirent. Id est, ad illud, & in illud incumberent. Seruire ætati alicuius, est illius ætatis habere rationem: Seruire auribus alicuius, est illi blandiri: Seruire commodis alterius, est dare operam vtilitatibus alterius; Seruire culturæ, dare operam culturæ. Sic seruire existimationi, gloriæ, famæ, rumori, rei familiari, valetudini. Seruire scenæ, & seruire tempori, idem. Huius composita sunt, asseruio. Cic. lib. 2. Tuscul. Quæstionum, Toto corpore contentioni vocis asseruiunt. Deseruio, Inseruio, quod est obsequor, δουλεύω, καθυπουργῶ, & quasi officium seruientis alicui præsto, siue in rebus & negocijs alicuius studiosus sum. Cice lib. 1. Off. A quo plurimum sperant, etiam si ille his non eget, tamen ei potissimũ inseruit. Subseruio, parum vel leuiter seruio. Interdum quadro, conuenio, respondeo. Terent. Venire me assimulabo, tu vt subseruias orationi, vbicunque opus sit verbis.

Seruitium, idẽ quod seruitus, δουλεία. evgenschafft, knechtheyt) dienstbaerheyt) seruitude.) Terent. in And. Ego Pamphile, hoc tibi p̃ seruitio debeo, Conari manibus pedibusque, noctesque & dies Capitis periculum adire, dum prosim tibi. In plurali verò seruitia quandoque pro seruis dicuntur. Sallu. Interea seruitia repudiabat, quorum in initio magnæ copiæ ad eum concurrebant.

Seruitus, pen. cor. ipsa seruiendi aut seruorum conditio, δουλεία. Cice. Philip. 2. Seruitus postremum malorum omniũ. Aliquando dominatus dicitur, Terent. in Andr. Vt semper tibi apud me iusta & clemens fuerit seruitus, Scis.

Seruius, & Seruilius, (πρῶνυμον) cognomina sunt virorũ. Est præterea Seruilius locus Romæ, à conditore sic vocatus.

Seruo, uas, libero, σώζω. behalten, erlösen) behoudẽ, verlossen) sauuer, le deliurer.) Verg. Seruatum ex vndis Strophadum me littora primum Accipiũt. Item custodio, tueor, φυλάττω, τηρέω. vt, Dĩ patrij seruate domum, seruate nepotem. Item sollicitè ac diligenter obseruo. Plaut. in Asin. Tuus seruus seruet, Veneri'ne eas det, an viro. Item inhabito, possideo. Verg. li. 4. Georg. Centum quæ syluas, centũ quæ flumina seruant. Item teneo, Idem lib. 7. Curuam seruans sub imagine falcem. Ponitur aliquando pro recuperare. Iulianus, Si mandato meo decem Titio credideris, si cum Titio egeris, ego non liberabor, sed in id duntaxat tibi obsligatus ero, quod à Titio seruare non potueris. Cic. ad Quint. frat. Caluus aiebat, aqua dempta, & seruitute fundo imposita, tamen nos precium seruare posse, si vendere vellemus. Qui modus loquendi frequens est apud Iurisconsultos, Bud. Seruare de cœlo, est nunciare aut pluisse, aut intonuisse, ideo diremptum esse auspicium, & contra auspicia factum. Cic. pro Domo sua, Negant fas esse agi cum populo, cum de cœlo seruatum sit. Seruare fidem, est præstare promissum. Seruare in vetustatem, est aliquo in loco reponere, vt diu, siue in aliquot annos integrũ, incorruptumque duret. Dicimus quoque seruare modum, ordinem, officiũ, institutum, promissum, temperamentum & gloriam. exempla studiosis passim occurrent. Huius cõposita sunt, asseruo, παραφυλάττω Plau. in Cap. Asseruate istunc sultis serui, ego ibo, vt conueniam senem. Conseruo, σώζω. Cic. li. 2. Off. Res familiaris quæra debet his rebus, à quibus abest turpitudo, conseruari autem diligentia & parsimonia. Obseruo, præseruo, & reseruo.

Serum, substantiuum, significat extremam partem diei, δείλη, ὀψία, ἑσπέρα. der abent) den auont) le soir.) Liu. Erat iam diei serum, ὀψὲ ἦν ἄρτι τῆς ἡμέρας. Suet. August. Nec multò pòst nauali prælio apud Actium vicit, in serum dimicatione protracta, vt in naui victor pernoctauerit. Id est, in horam vespertinam. Et serum, dicitur aqua lactis, ad multos morbos vtilis, ὀῤῥός. Vergil. Acremque Molossum Pasce sero pingui.

Serus, a, um. modò tardum significat, χρόνιος. lang samm, spat) spade) tard) Martial. Sera nimis vita est crastina, viue hodie. Hinc Colu lib. 1. comparatiũ formauit: Sationes, inquit, eius duas seruamus, alteram maturam per mediam sementem, seriorem altera mense Februario. Plin. lib. 15. ca. 15. Patriæ cognomina habent serissima omnium Ameriana. Modò significat grauem, magnum, tristem. Sallu. Serum bellum in angustijs futurum. Verg. Seraque terrifici cecinerunt omnia vates. Serus conuiua Tonantis, est qui serò moritur. Mart. li. 8. Esse velis, oro, serus conuiua Tonantis. Serum lumen, est nocti vicinum. Verg. 1. Georg. Illic sera rubens accendit lumina Vesper. Seræ frondes, dicuntur serò cadentes. Idem. 2. Georg. Et iam olim seras posuit cum vinea frondes.

Seruus, dictus à seruo, uas. δοῦλος. eyn knecht) serf.) Aug. lib. 19. Ciui, Origo vocabuli seruorum inde creditur ducta, quòd hi, qui iure belli possent occidi, à victoribus conseruabantur, & serui fiebant, à seruando appellati. Et est seruus, qui dominio alieno contra naturam, iuris cõstitutione subijcitur.

Huius diminutiuum est seruulus. Teren. in And. Obseruabā manè illorū seruulos venientes,&c. Et seruula, læ. Cice. ad Attic. libr. 10. Eumq; per manus seruulæ seruatū,& eductū. Conseruus, qui in seruitute pariter est, hoc est, qui eiusdem domini seruus est, σύνδουλος.

Seruus, ua. uum. vt serua prædia, quæ alicui obstricta sunt. Cice. pro Lege Agraria, Libera prædia meliore iure sunt, quàm serua.

Sesama, mæ. genus frumēti Indici, de quo Pli. li. 18 ca. 10. Sesamum generis neutri, & sesama in plurali sæpius legitur apud Colu. vt lib. 11. ca. 2. Res censetur autem à Colu. lib. 2. ca. 7. inter legumina. Hinc fit sesaminus, adiectiuū, vt, Sesaminum oleum, de quo Plin. lib. 23. ca. 4.

Sesamoides, herba, de qua Plin. lib. 22. ca. 25.

Sescunx, cis. & sescuncia, ciæ. vnciam significat, & vnciæ dimidium, vt ait Bud. Hinc sescuncialis, & hoc le, quod ad sescunciam pertinet. Plin. lib. 13. ca. 15. Tota crassitudine sescunciali.

Sescuplū, erat vsuræ genus in iure pontificio damnatum, quod fit cum datur summa aliqua, & recipitur summa illa cū sua plica, id est, medietate.

Seselis, (σέσελι) herbæ genus, qua pasci dicūtur ceruæ pituræ. Cic. de Nat. Deor. Paulò ante partū ceruæ perpurgant se quadam herbula, quę Seselis dicitur. Hoc & Aristoteles confirmat. Hæc etiam quandoq; seseli, & sile dicitur, neutri generis.

Sesqui, verbū, vt Augustinus interpretatur pro eo, quod est, se absq;, dictum videri potest, ἥμισυ. anderhalbs) anderhalf) autant & la moitie, d'auantage) Sesqui, vocabulum in appositione inuentū, id est, positum in oratione per se, & non compositum, pro hemiolio accipiendum est, quod perinde est ac si dicas, tantundē & semis. Cice. in lib. de Orat. perfecto, Pes qui adhibetur ad numeros partitur in tria, vt necesse sit partem pedis aut æqualē esse alteri parti, aut altero tantò maiorē, aut sesqui: ita fit æqualis dactylus, duplus iamb9, sesqui pæon. In compositione verò, itidem maius significat, quod Græco vocabulo hemiolium à nostris etiam appellatur, vt sesquipes, sesquicubitus, sesquidigitus, sesquiiugerum. Budæus.

Sesquialtera proportio est, quæ tantundem & dimidium habet, ἡμιόλιος.

Sesquihora, vna hora cum dimidia, τρημιώριον.

Sesquilibra, vna libra cum dimidia alterius, τρημιλιτρον.

Sesquimensis, vnus mensis cum dimidia parte alterius, τρημιμήνιον. Varr. lib. 1. de re Rust. ca. 27 Annus est diuisus in quatuor partes totus, & idem subtilius in sesquimenses octo.

Sesquimodius, qui continet vnum modium cū dimidia parte alterius, τρημιμέδιμνον. Var. lib. 1. de re Rust. cap. 42. Vt nuces integras, quas vno modio comprehendere possis, quòd putamina suo quæq; habent loco natura composita, cū easdem si fregeris, vix sesquimodio concipere possis.

Sesquiopera, Colum. libro. 2. cap. 13. Fabæ occantur sesquiopera.

Sesquipes, vnum pedem & semis continet, τρημιπόδιον. Hinc sesquipedalis, & hoc le. Cato ca. 10. Sesquipedalis paries.

Sesquiplum, siue sesquiplex, idem significat quod sesquialterum, quod Græci ἡμιόλιον appellant. Vt cum dicimus senarium esse sesquiplum quaternarij, cōtinet enim eū totum, & insuper dimidiam eius partem. Budæus.

Sessilis, penult. cor. quod sedet, vel sedere videtur, ἑδραῖος. Plin. lib. 15. cap. 15. Regiisq; quæ minimo pediculo sessilia, &c. Hinc Sessiles lactucæ dicuntur, quasi sedentes, hoc est, quę ita humi proiectæ sunt, vt sedere videantur, neq; sursum vectæ esse, aut in sublime ascendere. Martial. lib. 5. Illic videres frutice nobili caules: Et vtrunque porrum, sessilesq; lactucas.

Sessibulum, li. super quod sedemus, & quiescimus. Plaut. in Pœn. Quæ tibi oleant stabulum, stratū, sellam, & sessibulum merum.

Sessito, as. frequentat. Cice. de Clar. Orat. Quam Deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitauisse. Id est, sæpius sedisse.

Sessio (ἕδρασις) eyn sitzung) een sittinge) assiemēt) modò ipsum sedendi actū significat, modò ipsum sedile. Cic. 2. de Orat. Tot locis sessiones gymnasiorum, &c. id est, tot sedilia. Idem de Nat. Deor. Accubatio, inclinatio, sessio.

Sestertius, (σηστέρτιος) & sestertium, per s & t, quasi semis tertius, eò quòd contineat in se asses duos, & dimidiatum tertiū. Veteris consuetudinis fuit, vt semis anteponerēt: vt, semisquartus, semisquintus, semistertius, à quo sestertius. Et eā cōpositio Attico more facta. illi enim ἑπτὰ ἥμισυ τάλαντα, hoc est, septē semitalenta dixerūt, seruantes illud, vt expressus numerus pro dimidio caperetur. Apud Romanos ex ære signato continet libras duas ac semis, vel dipondium ac semissem, & per duo I I & S notabatur, vt apud Cic. in Verr. Valebatq; mille nummos, vt ex Plinio intelligi licet, qui scribit Asinium Celerē sestertijs octo mullū emisse. Quod preciū fuisse octo millium nummūm Macrobius tradit. Et nemo in ordine equestri sedebat spectaturus, nisi sestertia quadraginta millia possideret. Apud eruditos quandoq; seruatur, vt sestertius masculino genere vsurpēt, significantes minutulā summā: sestertia verò pro maioribus summis, vt quadringenta sestertia, pro quadringentis millibus, quæ summa est census equestris. Est etiā sestertiū, genus veli triplici licio texti, vt tertium filum duobus impar fit. Suet. in Aug. Ita vt in extremis spacijs subsultim discurreret, sestertio vel lodicula inuolutus, vide Budæū de Asse, hac de re diffuse tractantem. Huius diminutiuū est, Sestertiolus vel sestertiolū, cū accentu in antepenultima. Martial. lib. 1. Sed sestertiolum donauit mentula Phœbo Bis decies, &c.

Sestiæ aquæ, in Narbonensi prouincia. Plinius libro. 31. cap. 2.

Sestius, cognomē ciuis Romani. Fuit & scriptoris nomen, item medici, quorum meminit Plinius.

Sestiana mala, à Sestio cognominata, apud Colu. libro. 12. cap. 45.

Seſtos,(σηστὸς)vrbs erat in oſtijs ponti. Strab. lib. 13.

Setæ, dicuntur pili craſſiores, rigidiq́; atq; erecti, quales ſues habent, τρίχες. borſtelen)ſoyes.) Vnde dictæ ſunt ſetæ, quaſi ſuetæ. A quo & ſuo, ſuis, deducitur. Cic. 5. Tuſc. In hoc medio apparatu fulgentem gladiũ è lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit, &c.

Setanum,(σητάνιον)frumenti genus, quod & trimeſtre dicitur, quod inopiæ ſubſidio inuentum Plinius & Colu. prædicant. Sed & meſpili quoddam faſtigium vocant Setanum.

Setia, (σητία) vrbs Campaniæ, à qua Setinum vinum, σητινὸς. Martialis,
Pendula Pontinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab vrbe cados.

Setiger, a. um. quod ſetas gerit. Martial. lib. 13.
Qui Diomedeis metuendo ſetiger agris, &c.

Setoſus, ſa. ſum. quod eſt ſetis plenum, λάσιος. vt ſetoſum animal. Plin. lib. 8. cap. 45. Torua fronte, auribus ſetoſis.

Setta, genus arboris naſcentis in eremo, ſpinæ albę habens ſimilitudinem: vnde omnia ligna arcæ, & tabernaculi facta ſunt, & appellatur ſettim. Quod lignũ imputribile, & leuiſſimum omniũ lignorum tam in fortitudine, quàm in nitore, ſoliditatem ſuperat & pulchritudinem.

Setuoſum, à Veteribus dicebatur obſcurum. Liui. Setuoſe abs te datur, quod conſequuta ſapiens ægrè tulit. Alij ſeptuoſe legunt.

Seu, diſiunctiua particula, qua iungimus ea, quorũ alterum, non vtrunq; affirmamus. Plaut. in Trin. Hæc ſunt, ſeu rectè, ſeu peruerſe facta ſunt, egomet feciſſe confiteor.

Seueriana,(σευηριανὰ) ſpecies ſunt pyrorũ, ab inſitore Seuero (vt opinor) dicta.

Seueritas, grauitas, quæ eſt pars iuſtitiæ, qua iudex nihil omnino de ſupplicio remittit, neq; à vero diſcedit, adeò vt videatur miſericordię cõtraria, αὐστηρία. ernſthafftigkeyt, reuhe, grimmigkeyt) ſtrengicheyt) rigueur, rudeſſe.) Cic. 7. Verr. Cum iſte veſtra ſeueritate permotus, multa ſigna dederat, &c. Vnde & pro crudelitate, & quadam naturæ toruitate ponitur, quæ & ſeueritudo dicitur. Plautus in Epid. Quid illud eſt, quod illi caperat frons ſeueritudine?

Seuerus, ra rum. pen. prod. quaſi ſecus, id eſt, iuxta verum, αὐστηρὸς, αὐστηρός. ernſtlich, dapffer, beſtendig, grimm, rauch) ſtrenge, rou, ſtuer, wreet) rigoreux, rude.) Vel dicitur à ſeuus, detracta a, & prima ſyllaba correpta. Et modò ponitur pro graui, & cenſorio. Verg. Romulidis, Tatioq́; ſeni, Curibusq́; ſeueris. Modò pro crudeli & aſpero. Idẽ, Qui tetricæ horrentis rupes, montemq́; ſeuerũ. Modò pro triſti, vitabili. Idem, Inuidia infelix Furias, amnemq́; ſeuerum. Seuerum authorẽ Plin. lib. 11. c. 52. dicit, cui maximè fidendum ſit. Hinc aſſeuero, & perſeuero.

Seuoco, cas. penult. correpta, ſeorſum, ſeu in alterã partem voco, ducóve, ἀποκαλῶ. nebenſich auff eyn ort rüffen) ter ſyden roepen) appeler a part) Cicero libro. 2. Philip. Et ob eius conſilij ſocietatem cum interficeretur Cæſar, tum te à Trebonio vidimus ſeuocari. Seuocare ad ſe de communi, eſt de eo, quod multis commune eſt, furari. Seuocare animum ab omni negocio, eſt animum laxare, & nulli rei intendere.

Seuum, quod & ſebum, & ſepum dicitur, (στέαρ) vnſchlit) ruet) ſuif.) pinguedo, ex qua fiunt candelæ. Plin. li. 3. Seuum ex omento pecudis. Serenus, Parua ſabuc⁹ ineſt hircino collita ſeuo. Et eſt cornigerorum duntaxat, quæ in vna parte dentata ſunt, & quę in pedibus talos habent. Biſulca verò, & quæ pedes ſciſſos in digitos habent, & carent cornibus, non ſeuũ, ſed adipẽ habent, qui concretus eſt, & cũ refrixit, facilè frangitur, ſemperq́; eſt in fine carnis ſine ſenſu, quia nec arterias habet, nec venas. Contra pingue inter carnem, cutemq́; eſt, ſucco liquidũ, quod etiã in aliquibus ſine ſenſu eſſe manifeſtũ eſt. Vnde ſues viuentes à muribus tradũt roſas. Inde pingue in ſue, laridũ dicit. Hinc ſeuoſus, ſa. ſum. quod inſtar ſeui vngit, στεατώδης. Plin. lib. 11. ca. 37. Seuoſa cornigeris medulla. Legitur tamen & ſepũ. A quo ſeuo, as. ſeu ſepo, pas. quod eſt ſeuum impono, ſeu candelas ex ſeuo facio. Col. lib. 2. cap. 22. Ferijs autẽ ritus maiorũ etiam illa permittit, far pinſere, faces incidere, cãdelas ſeuare, ſeu (vt quidã legũt) ſebare aut ſepare.

Sex. ſechs) ſes) ſix.) numerale nomẽ, à Græcis dictum, aſperatiõe in ſ verſa. Illi enim ἕξ dicunt. Ex quo ſextus, a. um. ἕκτος. Aduerbiũ ſexies, (ἑξάκις) & ſexaginta, & ſexcẽti, tæ. ta. & ſexagenus, a um, & cætera numeralia. A ſex, fit ſexennis, quod eſt ſex annorũ. Plaut. in Pœn. Inde ſurreptus ferè ſexennis. Et ſexennium, tempus ſex annorũ. Cic. 1. de Diuin. Quod quidem ſexennio pòſt Veios captos factum eſſe vidimus.

Sexcentoplagus, fictũ à Plauto nomen eſt in Captiuis, pro eo, qui ſexcentas plagas accepit.

Sextans, ſexta pars aſſis, hoc eſt, duæ vnciæ, ἑξάντιον. Erat nummulus quadrãte minor, duas vncias valẽs. Liu. 2. ab vrb. Extulit eũ plebs ſextantibus collocatis in capita. Eſt & genus põderis. Plin. lib. 26. cap. 11. Prodeſt & viuo myrteo fouere, mentæ ſextãs, viui ſulphuris vncia, &c. Sextãs agri, pars ſexta iugeri. Colum. lib. 5. cap. 1. Pars ſexta pedes. 4. millia & 800. hoc eſt, ſextans, in quo ſunt ſcrupula 48. Hinc ſextantarius, adiectiũ quod ſextantis habet pondus. Plin. lib. 33. cap. 3. Conſtitutumq́;, vt aſſes ſextantario pondere ferirentur. Aliqui Seſtans cum ſ ſcribi volunt.

Sextarius dicitur, quòd ſit ſexta pars congij, quæ menſura apud antiquos tam liquidis, quàm aridis ſeruiebat. Cic. li. 2. Off. Si emere ſextariũ aquę mina cogeretur. Capit autẽ ſextarius cotulas binas, quæ Latinè Heminæ dicuntur.

Sextilis menſis, qui nunc Auguſtus. Sic autem dicebatur, quòd ſextus eſſet in ordine menſium.

Sextula, æris minima pars, dicta qđ ſexta ſit pars vnciæ. Cic. pro Cecin. Facit hæredẽ ex deunce & ſemuncia Cecinnã, ex duabus ſextulis M. Fulciniũ, &c. Eſt & menſura agri. Col. li. 5. ca. 1. Pars 72. pedes 400, hoc eſt ſextula, in qua ſunt ſcrupula 4.

Sextus, ἕξτος, philosophus Cheronensis, Plutarchi nepos, qui doctor fuit Marci Antonini imperatoris, de quo Iulius Capitolinus, Audiuit & Sextum philosophum Cheronensem.

Sexus, us. masc. gen. & hoc sexus, xi. secundū Prisc. φύσις, φῦλον. geschlecht, natur, art) sexe.) Plaut. in Rud. Virile sexus nunquam habui vllum. Varro lib. 1. de Anal. Sexus vtrum virile, an muliebre, an neutrū sit. Dici potest habitus, vel natura ab ἕξω futuro indicatiui, quod est habebo, aspiratione in s mutata. Vnde masculinum & fœmininū sexū dicimus. Plinius de Viris illustribus, Ad quos cum vti iusque sexus multitudo venisset, dato suis signo, virgines raptæ sunt.

S ANTE I.

Si, (εἰ, ἐάν, ἤν) wann) ist sake) si) cōiunctio quandoq; adiunctiua: vt, Si venias, faciam. Quandoq; causalis: vt, Eris doctus, si legas. Quandoq; approbatiua: vt, Si concessa peto. &, Si qua est cœlo pietas. Seruius ibi si exponit pro siquidē, & tūc iungitur indicatiuo. Nam subiūctiuo coniuncta, abnegatiua est: vt, Facerem, si possem. Ponitur interdum pro vtinam. Vergil. lib. 6. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus ostendat. Interdum pro postquam. Terent. Phorm. Herus si redierit, molendum vsq; in pistrino. Quādoq; pro non. Hieron. lib. Num. Quibus iratus Dominus, iurauit dicens, Si videbunt homines isti, qui ascenderunt ex Ægypto terram, &c. Nonnunquā pro quia, seu siquidem. Est enim confirmantis. Plaut. in Amph. Si similem rem ipse in legem iussit esse Iupiter. Verg. lib. 1. Georg. Vestro si munere tellus Chaoniā pingui glandem mutauit arista. Si dum conditionalis est, etiam indicatiuo iungitur. Terent. in Andr. Si illum relinquo, eius vitæ timeo. Ibidem, Si id facis, hodie postremū me vides. Ponitur si aliquando pro quamuis, & subiunctiuo iungitur. Teren. in Eun. Redeam? non, si me obsecret. Ponitur aliquādo pro etsi. Teren. in Eunu. Nam si ego digna hac cōtumelia sum maximè, at tu indignus qui faceres tamē. Aliquādo pro etiā si. Plau. in Merc. Decem vocasset si ad cœnā summos viros, nimium obsonauit. Aliquādo pro an. Terent. in Heaut. Visam si domi est. Aliquando subauditur. Plin. Iun. Dedisses huic animo par corpus, fecisset, quod optabas. Eius composita sunt, siquid, siue, osi, etsi, siquis. Si est, vt admiserit. id est si admisit, apud Terentium.

Siambis, Σίαμβις, insula est in Oceano Britannico.

Sibaris, (Σύβαρις) oppidum antiquissimum, ab Vrbe XII. millibus passuum distans. Aliud est oppidū Calabriæ, quod trecenta militum millia contra Crotoniatas armauit. Cuius populi Sibaritæ dicti sunt, diuitijs & luxuria intemperantes, qui à Crotoniatis turpiter victi fuere. Vnde apud idoneos authores Sibaris pro mollitie capitur, quòd scilicet omniū mollissimi, & delicatissimi fuerunt Sibaritæ; Ex quo vice prouerbij, Sibariticæ, & Sibaricæ deliciæ dicuntur: & Sibaritici ludi, cum modū excedūt. Sibaritici libelli, lasciui, improbi, petulantes, A Sibaris etiam fit Sibaritanus, a, um. Scribitur à nonnullis per ypsilon. Fuit & hoc nomine fluuius in Calabria, & iuuenis apud Horatium. Lydia dic per omnes Te Deos oro, Sibarim cur properes amando Perdere?

Sibilo, sibilum facio, συρίζω συρίττω (ω. pfeisen) siffler) Cice. ad Att. libr. 2. Populares isti iam etiam modestos homines sibilare docuerunt. Huius composita sunt, assibilo, quod est iuxtà seu retro sibilo. Claud. libro. 2. Gorgoneisq; premens assibilat hydris. Exibilo, exta seu valde sibilo, aut tumultuaria sibilatione eiicio. Cice. in Parad. Histrio si paululum se moueat extra numerū, aut si versus pronunciatus vna syllaba breuior aut longior, exibilatur & exploditur.

Sibilus, pen. corr. in singulari generis masculini, in plurali masc. & neutri. Lucan. lib. 9. Cerberus Orpheo leniuit sibila cantu. Est autem sibilus, qui fit ore, compressis dentibus, & parū deductis labris: vt equi, boues, & huiusmodi, si ad bibendum ducantur, libentius bibant, συριγμός, συριγμα. ein pfeiffung) sifflement.) Colum. lib. 2. Sibiloq; allectari, quo libentius bibant. Quod tamen & de vento, & huiusmodi dicitur. Verg. in Bucolic.

Nam neq; me tantum venientis sibilus Austri:
Nec percussa iuuant fluctu tam littora, nec quæ
Saxosas inter decurrunt flumina valles.

Sibilus, & plausus, cōtraria. Cic. pro Sestio, Qui rumore, & fauore populi tenetur, & ducitur, ei plausum immortalitatem, sibilum videri necesse est.

Sibilus, Veteribus erat callidus & acutus.

Sibylla, cum y ante geminū ll, puella dicebatur, cuius pectus numen recipit, & quæ vaticinatur, vt Lactan. & Varro testantur. Et à consilijs Deorum nunciandis Veteres hoc nomen imposuerūt. Æoles enim σιὸς Deos dicunt, βουλὰ sententia seu consiliū dicitur. Ergo Sibyllas, quasi sibullas, id est, quæ dei sententias dixerūt. Hieronymus contra Iouin. Quod si Æolici sermonis genere Sibylla θεοβούλη appellatur, rectè consilium Dei sola scribitur nosse virginitas. Sibyllas decē fuisse scribit Varro, Prima fuit Persica, secunda Libyca, tertia Delphica, quarta Cumæa in Italia, quinta Erythræa, sexta Samia, septima Cumana, Amalthea nomine, octaua Hellespontiaca, nona Phrygia, decima Tiburtina nomine Albunea. Suidas plura. Hinc fit Sibyllinus, adiectiuum quod est Sibyllæ, vel quod à Sibylla fit. Cicero de Arusp. Respon. Nec hoc quidem in mentem veniebat Sibyllino sacerdoti. hoc est, ei, cuius erat Sibyllinos libros aperire, & proferre, si quando vaticinium aliquod petendum erat.

Sic, (ναί) aduerbium affirmantis. vt, Fecisti ne hoc? Sic. Quandoque similitudinis, οὕτως, οὕτω. Vergil. Non sic aggeribus ruptis cū spumeus amnis Exiit. Quandoq; optādi. Idem, Sic pater ille Deūm faciat, sic magnus Apollo. Est & coniunctio illatiua. Cice. Sic tot simul virtutes continentiæ, grauitatis, iustitiæ, fidei defecerūt. id est, igitur. Nonnunquam capitur pro valde. Apul. Nec ego rebar sic multorum id opus dierum esse. Frequentius tamen in hoc sensu compositū, sicq; reperitur. Dus

plicatur etiam maioris expressionis causa. Vergil. Sic sic iuuat ire per vmbras. Fit autem sic à si. Sic aliquando demonstratiuum est. Teren. in Eunu. Ego limis aspectu sic per flabellũ clanculum. &c. Ponitur aliquando pro tam. Plau. in Trin. Nihil sic celere est, neque volat.

Sica, (ξίφος, ἐγχειρίδιον) eyn kurtzer degen, dolg) een dagghe) vne dague, ou poignart.) genus gladij breuioris, quasi seca, à secando. Cero in. 3. de Nat. Deorum, Tum hæc quotidiana, sicæ, venena, peculatus, &c. Hinc sicula, diminutiuum, Plautus in Rud. Pòst est sicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ.

Sicambri, (Σίκαμβροι) populi Germaniæ, Menapijs finitimi, ad vtranque Rheni ripam habitantes. Hi crines natura flauos habent, quos crescere sinunt, & artificio quodam intorquent. Martial. libro. 1. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri. Quidam cum y Græco scribunt. Hodie Geldrenses, vel Cliuanos volunt esse.

Sicani, (Σικανοί) populi Hispani, à fluuio Sicare dicti. De quo Lucan. Hesperios inter Sicaris non vltimus amnis. Hi duce Siculo, exclusis Aboriginibus, Italiam tenuerunt, ipsique postea ab ipsis pulsi quos antè pepulerant, insulam vicinam Italiæ occupauerunt, & eam Sicaniam à suo nomine nuncupauerunt. Huius dictionis syllaba ca indifferenter ponitur. Vergil. lib. 3. Sicano prætenta sinu iacet insula contrà. Silius lib. 13. Sydera Elisiis adstat gens Sicana votis.

Sicania, (Σικανία) dicta est insulę Siciliæ quædã pars in finibus Agrigentinis, & amnis in ea Sicanis olim fuit. Sed & insula quãdoque tota Sicania dicta est, à Briarei Cyclopis filio Sicano, vel à Sicanis populis, qui primi eam insulam incoluisse feruntur, qui tamen non sunt indigenæ, sed Hispani. Sicilia verò à ducis nomine, vt inquit Seruius.

Sicaris, pen. cor. nomẽ est fluuij in Hispania, à quo Sicani populi dicti sunt.

Sicarius, qui sica, id est, gladio hominem interficit, vel sicam maleficij alicuius gratia gerit. ξιφοφόρος, παλαμναῖος. Per abusionem dicitur, qui cædem telo quocunque commiserit. Cic. pro Rosc. Amer. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cæde versatus.

Siccaneus, nea, neum. quod est naturaliter siccũ; vel quod nullo humore irriguum, vel aspersum est, κατάξηρος. Colum. lib. 2. cap. 17. Eius prati animaduertimus duo genera, quorũ alterum est siccaneum, alterum riguum.

Siccesco, scis. à sicceo, ces. ξηραίνομαι. truckẽ wordẽ) drooch worden) se seicher.) Plinius lib. 18. ca. 34 Aquilonẽ prænunciat terra siccescens, sed rorescens repentè Austrum immisset in rore occulto. Colum. libr. vltimo, Fœnum Græcum vetere vino macerato, deinde in Sole exponito, aut in furno, vt siccescat. Hinc assiccescat. Idem ibidem, In muria luere oportet, & expressos in cratibus pandere, dum assiccescant.

Siccine, οὕτως, aduer. interrogãtis est, ꝓ an sic. Plau. Siccin' tu illã? Siccine nos habes ludibrio omnes?

Siccitas, & siccitudo, humoris vacuitas, ξηρότης. durre, truckne) droocheyt) seicheresse.) Colum. lib. 2. Si verò torpor cœli, siccitasque regionis suadebit, Februario statim proscindẽdi sunt. Ponitur aliquãdo pro firmitate, interprete Nonio. Cic. in Catone Ma. Summã esse in eo corporis siccitatẽ.

Sicco, cas. (ξηραίνω) trucken machen, truckẽ wordẽ) droogen) seicher.) tam in passiua quàm in actiua significatione reperitur. Col. lib. 2. Si humidus erit, abundantia vliginis antè siccetur fossis. Plin. lib. 8. cap. 24. Mergitque limo sæpius, siccatque sole. Huius composita sunt, assicco, quod est valde sicco. Idem in eodem, Ea cum spicas ediderint, priusquam semina hient æstibus, manu carpuntur, & suspensa in Sole cum assiccauerint, reconduntur, atque ita reposita perennãt æuo diutius, quàm cætera. Absicco, ἀποξηραίνω. Idem lib. 1. Plurimũ refert, non absiccato succo finum viros continere, & assiduo macerari liquore. Desicco, valde sicco. Exicco, extra sicco, euacuo.

Siccoculus, adiect. Plau. in Pseu. Genus nostrũ semper siccoculum fuit. Nomen videtur à Plauto fictum, pro eo quod est siccis oculis, id est, nec lippis, nec lachrymosis.

Siccus, ca. cum. per duplex cc, quod est aridũ & sine humore, ξηρός. trucken) drooch) sec.) Verg. Summa petit scopuli, siccaque in rupe resedit. Per translationem ponitur pro exercito, quasi nimio labore exhausto. Plaut. in Asin. Sic siccum, frugi, continentem, amantem vxoris maximè. Item pro continente, sobrio, cuius contrarium est madidum, quod significat ebrium. Plautus in Pseudo. Vino modò cupidæ estis, eo vos pantices adeò madefacitis, cum sim ego hic siccus. In sicco, id est, extra aquam. Plinius libro 9. cap. 8. Non reuersum in maria, atque in sicco expirasse. Hinc siccè, aduerbium. Columella libro 6. cap. 12. Vt siccè stabuletur. Dicimus per translationem siccè dicere, vt ieiunè dicere. Cicero in Orat. Id verò desinant dicere, qui subtiliter dicũt, eos solos Atticè dicere. Id est, quasi siccè, & integrè, & amplè, & ornatè, & copiosè.

Sicelion, herba, de qua Plin. lib. 25. cap. 11.

Sicelis, lidis. (Σικελίς) forma Græca, à Sicilia fit. Verg. Sicelides Musæ paulò maiora canamus.

Sicera, ræ. (σίκερα) pen. cor. nuncupatur omnis potio apud Hebræos, quæ inebriare potest (vt scribit Hieronym. ad Nepotia.) siue illa, quæ fermento conficitur, siue pomorũ succo: aut faui decoquuntur in dulcem, & barbaram potionẽ, aut palmarum fructus exprimuntur in liquorẽ, coctisque frugibus aqua pinguior coloratur.

Sichem, (Συχὲμ) filius Canaan, qui ciuitatem sui nominis ædificauit in Phœnice, quæ Sidon à Græcis appellata est.

Sicileo, les. ciliui. vel Sicilio, lis. liui. litum. Sicilire est quæ male secta sunt secare, vt fit cum quid fœnisices prætereunt in pratis. Plin lib. 18. cap. 28. Prata quoties secta sunt, sicilere oportet. Hoc est, qđ fœnisices prætereierũt, secare. Varro li. 1. de re Rust. cap. 49. Quo facto sicilienda prata, id est, falcibus

bus consectanda, quæ fœnisecæ prætererierunt, ac quasi barba tuberosum reliquerunt campū, à qua sectione arbitror dictum ficilire pratum. Hinc ficilimentum, ti. quod ficilitum est. Cato cap. 5. Item fœnum, cordum, ficilimēta de prato demito, eaq; arida condito.

Sicilia, (σικελία) Italiæ insula, à Siculo Neptuni filio dicta. Vel Sicilia, quasi ficilita, hoc est execta. Nam olim agro Brutio annexa, mox interfuso mari Siculo auulsa. Ob hoc Græci Rhegyo nomen dedere, quasi auulso. Vnde Verg. li. 3. Hæc loca vi quondam, & vasta conuulsa ruina (Tantum æui longinqua valet mutare vetustas) Dissiluisse ferunt, cum protinus vtraq; tellus Vna foret. Eam Græci Siciliam dixerunt. Olim Trinacria (τρινακρία) appellata est, quòd tria acra, hoc est, tria cacumina habeat. Nam tribus promontorijs in diuersa procurrit. Vel Triquetra, quòd trianguli figuram habeat huiusmodi Δ. Triquetram enim figuram triangularem dixerunt. Quorum vnus angulus, qui Meridiem vergit, Pachynus dicitur: alter Pelorus, qui ad Septentrionem spectat, & ab Italia mille quingentis passibus distat: tertius Lilybæus, qui Carthaginem maximè spectare videtur, & ab Aphricæ littoribus 120 millibus passuum distare prodiderunt. Hęc ab Oriente, & Occidēte, Septentrioneq; Tyrrheno mari, à Meridie Aphrico alluitur. Patet in longitudine à Peloro vsq; ad Pachynum, millia passuum centum octogintaseptem. in latitudine centum octogintanouem. Sicania pręterea dicta est, à Sicanis Hispaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam venisse ferūtur. Hæc à principio, vt Iustinus scribit, Cyclopum patria fuit, quibus extinctis, Æolus regnum insulæ occupauit. Vnde Verg. li. 3. Ignariq; viç Cyclopū allabimur oris. Et illud: Exulat, Ætnęos vidit Cyclopas Vlysses. De hac Diodor⁹ sic scribit, Sicilia optima insularum omniū antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea sunt Panormus, Cathana, Syracusæ vndecima Olympiade conditę. Pręterea Messena, Eryx, & Leontium, Gorgiæ rhetoris patria. Ibi Arethusa fons, Eryx, & Ætna montes. In ea comœdia primum inuenta. Hinc Archimedes natus, qui syderum disciplinam machinatus est. in ea specus Læstrigonum, vbi habitabant, & Achates lapis inuenitur.

Sicilicus, scrupulos sex cōtinet, siue drachmas duas. Dictus quòd semunciam fecet. Plin. lib. 13. cap. 15. Tribus sicilicis infra quatuor pedes.

Sicilienses, (σικελιῶται) dicuntur qui alibi orti, in Sicilia versantur.

Sicilisso, sas. (σικελίζω) Sicula lingua loquor. Plaut. in Menæ. Non Atticissat, sed Sicilissat.

Sicilices, hastarū spicula lata, inquit Festus. Ennius, Incedit veles vulgò sicilibus latis.

Sicimina, quidam ita edisserunt, inquit Hierony. vt ea genus arborum appellare velint, quæ Palestinę nascuntur in campestribus, quæ si non vellicentur, amarissimas caryculas faciunt, & à culicibus corrumpuntur. Nobis autem (quia solitudo in qua morabatur Amos, nullū huiusmodi gignit arborem) magis videtur rubos dicere, qui afferunt mora, & pastorū famē ac penuriam consolantur.

Sicinnium, (σίκιννις) genus veteris saltationis, quasi siticinium, hoc est cantum apud sitos. Vnde siticen qui apud sitos canere solitus, hoc est, vita functos & sepultos. Gell. libr. 20. cap. 2. Budæus ait genus esse saltationis, quę Satyrica esse dicitur. Alij non sicinnium, sed sicinnim appellant.

Sicinius Dentatus, (σικίννιος) strenuus bellator, qui ob ingentem fortitudinē, Achilles Romanus appellatus est. Is pugnasse dicitur centum & viginti prælijs. Cicatricem auersam nullam, aduersas quadragintaquinq; tulisse fertur. Coronis aureis octo donatus est. Triumphauit cum imperatorib⁹ suis triumphos nouem. Gell. lib. 2. cap. 11.

Siclus, (σίκλος) apud Hebræos dicitur vncia, apud Græcos Latinosq; quarta pars vnciæ est, & stateris medietas, drachmas duas appendens. Iosephus ait Hebræorū numisma esse, quatuor drachmas Atticas valens.

Sicubi, pen. cor. si alicubi, εἴπου. Hieronymus in Prologo Iosue, Et sicubi in antiquorum voluminib⁹ lectione dubitauerint, hoc illis conferentes, inueniant, quod requirant. Liu. 3. ab Vrb. Consul prouidere omnia, laudare fortes, increpare, sicubi segnior pugna fuisset.

Siculi, (σικελοί) qui è Sicilia sunt, vel incolæ, vel indigenæ.

Siculum mare (σικελὴ θάλασσα) angustum atq; anceps alterno cursu, modò in Tuscum, modò in Ionium pelagus influit, vorticosum, & Scyllæ ac Charybdis sæuitia inclytum.

Sicunde, aduerbiū, significat si ex aliquo loco, εἴποθεν. Cic. ad Att. lib. 13. Sicunde potes, erues.

Sicut, & sicuti, aduerbia similitudinis sunt, ὡς, ὥσπερ. gleich) gelijck) sicomme, ainsi comme.) Plaut. in Rud. Quibus cum parua perijt Athenis, sicut dixi. Interdum tamen nō res similes, sed diuersas & plane cōtrarias denotat, & ita in secūdo membro ponitur. Quint. Sed hæc eloquendi præcepta sicuti cognitioni sunt necessaria, ita non satis ad vim docendi valent, nisi illis quędam facilitas, quę apud Gręcos ἕξις nominatur, accesserit. Habet etiā venustatem, atq; vtilitatem magnam, quoties antecedentē sententiā annectit cum sequenti. Plin. lib. 7. ca. 19. Ferunt Crassum auum Crassi, in Parthis interempti, nunquā risisse, ob id Agelastum vocatum, sicuti nec flesse multos.

Sicyonia, (σικυωνία) insula est in mari Ægæo, ex opposito ad Epidaurum, alta quidem & eminens, vt refert Plinius. Est & Sicyonia, seu Sicyon, (σικυών) vrbs in Achaia nō procul à Corintho, in qua primus regnasse fertur Ægialeus, quæ nunc Clarentia dicitur. Sicyonem fuisse officinarum omnium metallorum patriam, Plinius scribit. In ea etiam (Cicerone teste) molles & muliebres calcei confici solebāt. Vnde Sicyonia calceamēta dicta sunt. Lucilius, Et pedibus lęua Sicyonia demit honesta.

Siderari, est sidere afflari, ἀστροβολίζεσθαι. Plin. lib. 9. ca. 16. Fluuiatiliū silurus Caniculæ exortu sideratur, &c. Hinc sideratio morbi genus, partem aliquam

quam corporis, sæpe penè totum corpus percutientis subitò, atque exiccātis, & plerunque hominem enecantis. Quod cum repentino quodā eueniat impetu, è cœlo vi quadā sideris prouenire putatur. Vnde Plin. lib. 17. ca. 24. Sideratio tota è cœlo est, &c. Idcirco à sidere nomen assumpsit. Sideratio etiā dicitur, quòd corpus stupore quodam attonitum subitò conficiat. Nec in humanis tantum corporibus, sed in arboribus ac plantis sideratio est, quādo vaporū siccitate arbores moriuntur, vt inquit Plin. li. 10. Morbus arborū, quocunque modo id acciderit, sideratio dicit. Hunc morbum Græci ἀστροβολίαν nomināt, a sideris percussione, maximo Saturni & Martis coitu, in sede Virginis aut Geminorū, Lunæ Solisque defectu. Hinc præsiderari dicitur, cum maturius hyberna tempestas mouetur, quasi ante sideris tempus.

Siderati dicuntur, qui sidere vexantur, & læduntur, id est, qui vim & malignitatē alicuius sideris, statutis temporibus sentiunt: siue qui sideratione morbo affectus est, ἀστροβολούμενοι. Plin. lib. 9. ca. 38. Fluuiatiliū silurus, Caniculæ exortu sideratur, & alias fulgore sopitur, Id est, obtorpescit. Plaut. Sideratus est, moueri non potest.

Sidereus, a, um. quod ex sidere est, ἀστρῷος. vt splendor sidereus. Verg. in 10. Sidereā in sedem, id est, in astriferum circulum. Aliquando ponitur pro alto. Martial li. 1. Hic vbi sidereus propius videt astra Colossus. Aliquando pro fulgenti. Verg. li. 3. Nec lucidus æthra Siderea polus.

Siderion heracleū, (σιδήριον) herba ab Hercule inuēta, caule tenui, digitorū quatuor altitudine, flore puniceo, folijs coriandri, iuxta amnes, & lacus nascens, & omnia vulnera ferro illata sanans.

Siderites, (σιδηρίτης) pen. prod. herba, quæ & asteris cum, folio similis ocymo, nigrior tantū, nascens in tegulis, parietinisque. De hac vide Plin. libr. 22. cap. 17. & Dioscor. multa genera facientem.

Sideritis, (σιδηρίτης) lapis, quem alio nomine heracleon, alio magnetem vocamus, ἀπὸ τοῦ σίδηρος, hoc est, à ferro. nam à magnete trahitur ferrum, vide Plin. lib. 37. cap. 4. & cap. 10.

Sido, dis. sedi. sessum. mutuatur enim preteritum à sedeo. Est autem sido, deorsum descendo, seu ad sedendū, firmandū, manendum'ue pono, καταφέρομαι, λύομαι. ὑφίσταμαι, ἵζω. ὁμαι ἱζάνω. sich setzen) sinckē) descēdre, deualler & aller au fond.) Verg. li. 6. Sedibus optatis gemina super arbore sidunt. Plin lib. 6. cap. 22. Mare interest vadosum, senis non amplius altitudinis passibus, sed certis canalibus adeò profundum, vt nullæ anchoræ sidant. Huius cōposita sunt, assido, consido, circunsido, desido. insido, obsido, persido, quod est valde seu perfectè sido, persisto. Verg. libr. 3. Georg. Turpis oues tentat scabies, vbi frigidus imber Altius in viuū persidit, & horrida cano Bruma gelu. Subsido, subtus cado, descendo, decurro, καθίζομαι. Idem lib. 5. Subsidunt vndæ, tumidumque sub axe tonāti Sternitur æquor aquis, Id est, sublabūtur. Ouid. lib. 1. Metamor. Iam mare littus habet, plenos capit aluens amnes, Flumina subsidunt, colles exire videntur. Iussit & extendi campos, subsidere valles. Id est, descendere.

Sidon, (σιδών) vrbs Phœnicis insignis Cananæorum ad Aquilonem respiciens, & postea regionis Iudææ. Hanc Phœnices (vt quidam aiunt) condidere, qui terræmotu, relicto patrio solo, Assirium stagnum primò, mox mari proximum littus incoluere, condita ibi vrbe, quam à piscium vbertate Sidona vocauere, eo quòd tali nomine piscē vocent. Sed deinde post multos annos expugnati ciues sunt, qui nauibus appulsi, Tyron vrbem anno Troianæ cladis condiderunt, hanc Eusthatius à Sida Beli filia dictam putat. Iosephus à Sichem filio Canaan, quę apud Hebræos etiā Sichē vocatur. Hinc Sidonius, nia. nium. σιδώνιος. vt, Vestis Sidonia, id est, purpurea, quoniam Sidon in Tyro est. Et licet do syllabam correptam habeat (Vergilius, Sidoniasque ostētat opes. Et idem, Sidonio est inuectus equo) inuenitur tamē quandoque producta, vt apud eundem, Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido. Sicut in primitiuo, Teucrum memini Sidona venire.

Sidonij, (σιδώνιοι) populi Sidonis vrbis. Sidones verò. σιδῶνες, populi Thracum propè Hebrū, quos Plinius Sidonos appellat. Sunt & alij Sidones in Scythia.

Sidus, (ἄστρον) eyn gesteirn) een gesteerte) vne constellation.) licet quidam Græcum esse velint, & ἀπὸ τοῦ σὺν, quod est simul, & εἰδῶν videre, quod plures stellæ simul conspiciātur. alij à συνειδεῖν, quod est commeo, & cōuenio, vt sit plurium stellarum conuentus, Latinum tamē esse, putatur, & à sido deduci, quod est fixus maneo, quòd sidera insidant, id est, fixa stent: si Græcum velis, cum y scribendum, si Latinum, cum i. Est enim sidus, quod ad aliquod signum complurium stellarum compositum est, vt Aries, Taurus, Andromeda, Perseus, Corona, & quæcunque variarum genera formarum cōposita, feruntur in cœlum recepta. Stella verò singularis est, quæ non admixta alijs sola fertur. Sic apud Græcos ἀστὴρ & ἄστρον, diuersa sunt. Et aster, stella vna, astron signū stellis coactum, quod nos sidus vocamus. Quādoque tamen sidus pro stella ponitur. Cic. Itaque nesciunt hos siderum errores. Quintil. Quid hæc fulgentiū siderum veneranda facies, quæ quadā veluti infixa ac cohærentia perpetua, semel capta sede colluccent. Alia toto sparsa cœlo, vagos cursus, certis emetiuntur erroribus. Hinc Sideralis, & hoc le. quod ad sidus pertinet. Plin. lib. 7. ca. 49. Poscere videtur locus ipse sideralis sciētiæ sententiam.

Sifilatores, à Veteribus dicebantur sibilatores. & sifilare, (σιφλίζειν) quē nos sibilare dicimus. Nonius.

Sigæum, Troiæ promontorium appellatum est, propter Herculis taciturnitatem. Hic enim quia prohibitus hospitio fuerat, simulauit abscessum. Mosque per silentium aduersus Troiam veniens, eam cepit. σιγὴ enim silentium facere Græci dicunt. Tamen contrà Suidas aliter inquit, dicit enim, Σίγειον πόλις τῆς τρωάδος, ὁ ἀπὸ ταύτης σιγεὺς, κρῆσιγειον ἀκρωτήριον. Id est, Sigæum vrbs Troadis,

dis, ab hac Sigæus, & Sigæum promontorium.

Sigala, genus frumēti, quod alio nomine filigo dicitur. Hierony. in Ezech. Quam nos viciā interpretati sumus, alij auenam, alij sigalam putant.

Sigalion, (σιγάλιον) simulachrum, quod Harpocrates alio nomine dicitur, à silentio. σιγάω Græcè sileo, & σιγὴ silentium.

Sigillaris, & hoc re. quod ad sigillū pertinet. Vnde Sigillaria opera, sunt paruæ imagines fictilibus descriptæ, ἀγαλμάτια. dicta à sigillis. i. paruis signis.

Sigillaria, vicus erat Romæ, vbi sigilla vendebantur. Gell. li. 5. Apud Sigillaria forte in libraria ego & L. Paulus poëta consederamus.

Sigillatim, aduerbium, significat per singulos. ἐν μέρει, καθ' ἕκαστον. Cice. 7. Ver. Quærit ex his sigillatim, quot quisq; nautas habuerit.

Sigillo, as. signum imprimo, sigillum alicui rei appono. σφραγίζω. sieglen) segelen) marquer.) Vnde scyphi sigillati dicuntur, emblematis & incrustamentis ornati. Cic. 6. Ver. Iubet me scyphos sigillatos ad prætorē statim afferre. id est, in quibus erant sigilla. Ibidem, Patella grandis cum sigillis & simulachris deorum. Hinc quoq; sigillatæ dicuntur literæ, id est, clausæ, & annulo impressæ, propter quod Veteres sigillare pro claudere vsurpabant. Varro, Contrà, lex nimis impia est, ne filij patribus luce sigillent oculos.

Sigillum, diminutiuū, id est, paruū signum, prout signum statuam significat, σφραγὶς. eyn sigel) een segel) marque.) Cice. ad Att. lib. 1. Putealia signa duo. Idē 4. Acad. Quid si ei⁹ in odi cera centum sigilla hoc anulo impressero?

Sigma, atis. (σίγμα) mensula exculta, quæ sex capere conuiuas, in similitudinē elementi Græcanici. Vnde fortè & nomen accepit, quemadmodū zeta, siue zetula à z literę figura. Lamprid. de Heliogab. Primus inuenit sigma in terras sternere. Idē, Vt de croco sigma strauerit, cum summos viros vocaret ad prandium.

Signaculum, propriè est signum alicui rei impressum, vt lateat quousq; reseretur. χαρακτήρ.

Signatores dicebantur, qui aut testamētis, aut causis sese subsignabant. σημαίνοντες. Sallustius: Multis modis mala facinora docebat. Ex illis testes, signatoresq; falsos commodare, fidem, fortunas, pericula vilia habere.

Signatorius, ria. rium. (σφραγιστικὸς) quod signat, seu quo ad signādum vtimur. vt signatorius anulus. Valer. Maxi. Vt anulo quo signatorio vtebatur. Paulus Iureconsul. Anulus signatorius ornamenti appellatione non continetur.

Signatus, a. um. (ἐπίσημος) aliquando participiū est, aliquando nomen, & tunc pro insigni aliquādo captum à Veteribus legitur. vnde signatam virginem dicebant, quasi insignem virginitate, & integram, vt ait Nonius. Plaut. Negat se puellam signatam, domum reuersuram.

Signia, (σίγνια) vrbs Campaniæ, in Lepino monte posita. Columel. Quæ Marrucini, quæ Signia monte Lepino.

Signifer, (σημειοφόρος) eyn fenderich) een vaendrager) port'enseigne.) qui signa fert, hoc est vexillifer. Cic. 4. Ver. Sit in ei⁹ exercitu signifer, &c. Et signifer dicitur circulus, in quo duodecim signa sunt, qui Græcè ζωδιακὸς appellatur, ab effigie animalium, quæ in eo sunt. Cic. 2. de Na Deo. Infra autem hanc stella Mercurij est, quæ anno ferè vertente signiferum lustrat.

Signifex, (ἀγαλματοποιὸς) qui facit signa, hoc est statuas. Apul. lib. 2. Egregius ille signifex.

Significo, cas, signum facio, siue per signa notum facio, demonstro, ostendo. σημαίνω. durch zeychen bedeuten, anzeygen) te kennen geuen, beteeckenen) faire signe, signifier, donner a cognoistre.) Plau. in Truc. Etenim sic isthuc volo, ne inter vos significetis, &c. Cice. pro Rosc. Amer. Quid hæc tanta celeritas, festinatioq; significat? Hinc Significatio verbale, indicatio, indicium. Cic. Heu, quę significatio doloris, ἐπισημασία. Hinc Consignifico, συσσημαίνω. Apul. Ea furoris consignificatione perterriti omnes. Et verbalia, significator, Significatrix, & Significatio, & Significantia, σημασία. Itē aduerbia, Significanter & Significantius, (ἐμφατικῶς, ἐμφατικώτερον,) id est, expressè, & expressius, & quod vulgus dicit, intelligibiliter, notabiliter. Quint. li. 6. cap. 3. Non parum significanter etiam illa in scholà ἄθεα dixerimus.

Significans, interdum participium, interdū ex participio nomen est. Quint. lib. 4. cap. 2. Verbis proprijs, & significantibus.

Significatus, tus, idem quod significatio. Plin. lib. 8. cap. 25. Ipsi dies rarò non aliquos tempestatum significatus habent.

Signinus, adiect. vt, Signinum vinum, Signinum opus. Signinum vinum à patria, & signina pyra. Celsus lib. 4. cap. 5. Potui quidem aptissimum est vinum frigidum, &c. si id non est quàm asperrimum, maximeq; Signinum. Iuuen. Saty. 11. Signinum, Syriumq; pirum.

Signinum opus, quod fractis testis, addita calce conficiebatur. Columel. lib. 16. Cuius solum terrenum prius quàm consternatur, perfossum, & amurca recēti non salsa madefactum, velut Signinum opus pauiculis cōdensatur. Vulgus nostrum vocat cimentum.

Signio, is. iui. itū. signo aliquo noto, σημειόω. A quo fit compositum Insignio, vnde Insignitus.

Signo, nas. signum imprimo. σημειοῦμαι, σφραγίζω. zeychen) teeckenen) signer, marquer.) Vergilius, Et summo vestigia puluere signent. Vnde signare epistolam dicimus, anulo signum imprimere. Cuius contrarium est resigno, quod est deleto signo aperio. Sic signatam pecuniam dicimus. Sic signata pecora, quæ signis notata sunt, & quæ notam inustam habent. Interdū signare, significat ostendere, indicare signo, σημαίνειν. Plautus in Cist. Cui hæc excidit cistella? rectè eccum locus signat, vbi ea excidit. Idem, Hic meretricem deperit, signat tamen se¦eam non amare. Interdum scribere. Columella lib. 1. cap. 3. Huc pertinet præclara nostri poëtæ sententia: Laudato ingentia rura, Exiguum colito. quod vir eruditissimus (vt mea fert opinio)

opinio) traditū vetus præceptū numeris signauit. Vnde & subsignare, (ὑποσημαίνειν) subscribere dicimus. Et signare. Vergilius lib. 2. Georg. Quin etiam cœli regionem in cortice signant. Huius composita sunt, Assigno, quod est attribuo, do. Cicero libro 1. ad Herennium: Sed si quo tardius hæc quàm studes, absoluetur, tum rerum magnitudini, tum occupationibus assignare debebis. Lactantius libr. 3. Existimauit oportere etiam mulieres militare, & concilijs publicis interesse, & magistratus gerere, & imperia suscipere, ita his arma & equos assignauit. id est, dedit. Consigno, sigillo, ἐπισφραγίζω. Plautus in Curcul. Eamus intrò nunc, vt tabellas consignemus. Lactantius lib. De Ira Dei, pro mando vsurpauit, Cum hæc etiam scriptis ad æternam memoriam consignaret. Circumsigno, περισφραγίζω. Colu. lib. 3. In his deinde obseruato gemmam, quæ bene apparebit, certamq; speciem germinis habebit, eam vndecim digitis quadratis circūsignato. Designo. Exigno, perfectè signo, notóυς. Liuius lib. 1. Eíq; sacra omnia excripta exignataq; attribuit, quibus hostijs, quibus diebus, ad quę templa sacra fierent. Obsigno, Resigno, & Subsigno.

Signum, (σημεῖον) eyn zeychē) eē teeckē) vne signe.) propriè est parua quædam significatio, indicans totius rei qualitatem, inquit Donatus. Terent. Num eius color pudoris signum vsquā indicat? Hinc literarum notæ, signa dicuntur. Item notæ genitiuæ, & quę pecudibus inuruntur. Hinc duodecim signa cœlestia, signa dicuntur, quæ in Zodiaco sunt, (ζώδια) quia notæ quorundam animalium sunt, quæ ad naturam Solis iure referuntur, scilicet Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. Item signum, vexillum dicitur, ab effigie animalium, quæ in vexillis fieri consueuerunt, σύμβολον, σύνθημα. Lucanus: Signa, pares aquilas, ac pila minantia pilis. Hinc Antesignanus, signorū propugnator, qui ante signum constituitur in acie. πρόμαχος. Signa quoque dicuntur sculptilia, siue fusilia, ad effigiem animalium fabricata, quemadmodum tabulæ, opera pictorum, ἀγάλματα. Vnde signa, & tabulas dicimus, pro cælatis operibus atq; depictis. Si quidē in tabulis antiqui pingebant, non in parietibus. Tabulæ igitur, picturæ sunt: Signa verò, statuæ. vnde apud Sallu. Signa, & tabulas pictas, vasa cælata mirari, ea priuatim & publicè rapere, delubra spoliare. Hinc fit Insignis. Signū etiam dicitur, quo quid cōsignamus, vel obsignamus, & notamus, quod & sigillū dicitur. Cic. pro Quintio, Tabulę maximæ nobilium signis hominum consignantur. Dicitur & signum, id quod pro tabernis suspendi solet. Quintilian. libro 6. cap. 4. Tabernæ autem erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. In figuris autem (vt Augustinus lib. De Quantitate animæ scribit) signū dicitur, si principium lineæ est, aut etiam finis, vel cum omnino aliquid notat, quod sine partibus intelligendū sit, neç tamē obtineat figuræ mediū. Punctum, cum medium tenet figurę. Est igitur signum, nota sine partib⁹: punctum, nota medium figuræ tenens. Ita fit, vt omne punctum etiam signum sit, non autem omne signum, punctum videatur. Signum, etiam miraculum, insolitū, prodigium, ostentū, auguriū dicitur, quod cum præsentatur, mirum est, & in futuro aliquid præmonstrat. Cic. 1. de Diuin. Equus eius repente cōcidit, nec eam ob rem habuit religioni, obiecto signo, vt peritis videbatur, ne committeret prælium.

Sil, silis, genus pigmenti luteum colorem, quemadmodum ochra reddēs, inueniturq; ceu limus quidam in argenti & auri fodinis, quemadmodum etiam id aliud pigmentum, quod cæruleum à colore dicitur. vide Plin. lib. 34. ca. 12. Auson. Sit ne peregrini vox nominis, an Latij sil. neut. gen. est.

Silaceus color, luteus, ex sile compositus. vide Plin. lib. 37. cap. 7.

Silaus, herba. Plin. lib. 26. cap. 8.

Silanius, (σιλάνιος) mons Hybernę insulę altissimus, à Silanio rege in vertice eius sepulto dictus.

Sile, herba, quam alio nomine Seselim, (σέσελι) vocant, cuius vel radice, vel semine vinum condiebant, quod ante meridiem sumere mos erat. Propterea Silatum antiqui dixere, quod nunc ientaculum dicimus. Festus. Diosc. lib. 3. cap. 58.

Silentiarij, (σιλεντιάριοι) dicti sunt, q honestati sunt ab imperatore. Accursius silentiarios dicit, quos vulgò secretarios appellamus. Sic enim ait Iureconf. in Codice, Viros clarissimos sacri nostri palatij silentiarios circa latus nostrum militantes, de tutelis & curationibus excusari sancimus.

Silentium, (σιγὴ, σιωπὴ) stillschweigung) stilswijghinge) silence.) taciturnitas, hoc est cum silemus. Cicero De Orat. Hæc cum Crassus dixisset, parumper & ipse conticuit, & cęteris silentium fuit. Idē, De causa præcepta dant, de altera parte mirum silentium. Silentium etiam noctis, pro intempesta nocte ponitur, quam alij concubium, alij conticinium vocant.

Silenus, (σιληνὸς) Bacchi nutritius fuit.

Sileo, siles, silui, (σιγάω) stillschweigen) stilswijghen) se taire, ne dire mot) significat tacere, sed propriè hæc ita inter se differunt, vt tacere sit & loquentium, & non loquentium: silere vero, tantum eorum qui iam loqui cœperunt. Sunt qui dicunt silere factitium verbum esse ab s litera, quę silentij nota est. quomā in ludis literarijs, publicisq; conuentibus, dum volūt silentium indicere, s literam quasi sibilando pronunciant. Dicimus autem sileo hanc rem, vel de hac re, & etiā sileri passiue. Transfertur etiā à loquentibus ad alias res, quæ iam cessarunt, vel quæ suam vim non retinent, vnde silere leges, silere iudicia, silere forum, &c. Latinis crebra. Hinc fit compositum, Consileo, (κατασιγάω.) A sileo fit Silesco, de quo infrà.

Siler, gene. neut. frutex non nisi aquosis locis crescens, quasi oumilia salix, qui nonnunquam ita arborescit, vt baculos rustici ex eo faciant. Verg. lib. 2. Georg. Nanq; aliæ nullis hominum cogentibus ipsę Spontę sua veniunt, camposq;, & flumina latè

Cura

Curua tenent, vt molle siler, lentęq; genistæ.

Siler, gen. masc. (σίλαρος) fluuius Picentinorũ, iuxta Salernũ decurrens, qui & Silerus dicitur. Lucan. li. 2. Radensq; Salerni Tecta siler. Hic Lucaniam diuidit à Picentinis Campanorũ, cuius aqua virgulta indurescunt, vt inquit Silius.

Silerus, pen. cor. fluuius, de quo modò. Silius lib. 8. Nunc Silerus quo nutrit aquis.

Silesco, tacitus fio. σιωπάω. Terent. in Adel. Quid ego nunc agam? Nisi dum hæ silescũt turbæ, interea in angulum Aliquò abeam? Id est, dum hæ sedantur turbæ.

Silex, masculini gen. (πυρίτης) lapis durus, ex quo ignis excuti solet. Dictus quòd de eo ignis saliat, vel quòd silentem intra se ignem habeat, qui attritu, aut percussu excitetur. Verg. lib. 7. tamen fœminino gen. vsus est, Stabat acuta silex, præcisis vndiq; saxis. Ouidius lib. 7. Metam. Aut vbi terrena silices fornace soluti. Hunc lapidem iuraturi per Iouem tenebant dicentes, Si sciens fallo, qui me dispicit, salua vrbe, arceq;, is me eijciat vti hunc ego lapidem.

Silicatus, a, um. quod est ex silice factum. Vnde stratæ viæ dicuntur silicatæ.

Silicernium, variè exponi solet. Scribit Nonius esse funebre conuiuiũ, quod senibus exhibetur. Festus docet esse farciminis genus, quo familia in luctu à fletu purgatur, quia cuius nomine instituebatur ea res, is iam silentium cerneret. Cæcil. Credidi me silicerniũ eius esse esurum. Donatus inquit esse cœnam, quæ infertur dijs manibus, vel quòd eam silentes cernant vmbræ. id est, vmbræ possideant, vel quòd qui hæc inferunt, cernant, neq; degustent. Nam de ijs quæ libantur inferis, quisquis ederit aut biberit, funestatur. Hinc Terent. in Adelph. appellat senem silicernium, qui iam iam silentibus cernendus sit. Alij silicernium nomen fictum à Terentio existimarunt pro sene, quòd incuruitate silices spectet. Qui rectè sentiunt, affirmant silicernium funebre conuiuiũ esse, quod apud Veteres senibus exhiberi solebat, dictum quòd cum silentio edentes cœnarentur, vel quod cogitarent se mox illum secuturos. quapropter abeuntes à conuiuio, veluti se amplius non visuri, mutuò se salutabãt. Varro, Funus executi, lautè ad sepulchrũ antiquo more silicerniũ confecimus. id est, conuiuiũ, in quo pransi discedentes dicimus alijs alij, Vale. Silicerniũ ergo Terentius senẽ vocat, atq; decrepitũ, id est, dignũ, vel cui silicerniũ fiat, vel q ad silicerniũ vocet, (τυμβογέρων.)

Siliceus, a, um. quod est ex silice.

Silicia, siue Silicula, herba, quæ alio nomine dicitur fœnum Græcum, & τῆλις à Dioscoride vocatur, à Theophrasto buceras vocatur, ab aliquibus ceraitis.

Siligo, pen. corr. (Ὄλυρα) à Prisciano sumitur pro maguderi, qui li. 7. inducit Plautus in Rud. Seu tibi cõfidis fore multã maguderim. Id est, frugis genus, hoc est, caulis, qui nascitur ex ea parte, cuius radix stirpis auellitur, vel potius (vt alij dicũt) siliginẽ. Plin. verò lib. 18. ca. 10. ait, Siligo nunquã maturescit pariter, nec vlla segetum minus dilationem patitur, propter teneritatem, ijs quæ maturuere, protinus granum dimittentibus. sed minus ꝗ cętera frumẽta in stipula periclitatur, quoniam semper habet rectam spicam, nec rorẽ continet, qui rubiginẽ faciat. Idem lib. 18. cap. 8. E siligine laudatissimus panis, pistrinarumq; opera laudatissima, pręcellit in Italia. Colu. lib. 2. Omne triticũ sub vliginoso post tertiam arationem conuertitur in siliginem. Ex quo hic patet, siliginem esse tritici genus. Hinc Siligineus, a, um. quod est materiatum ex siligine. vt panis siligineus. σεμίδαλις) quem Seneca commendat his verbis, Malum panem inquis, Expecta bonus fiet, etiã illud tenerum tibi & siligineum fames reddet.

Siliqua, pen. cor. (λοβός) hulsen) booften) lescosse ou gousse.) folliculum, seu tegumentum, quo vel grana leguminum, vel herbarum semina concluduntur. Nam non legumina modo (inquit Rud.) sed etiam complures & herbæ & frutices siliquantur. Verg. lib. 1. Georg. Grandior vt fœtus siliquis fallacibus esset. Plin. lib. 18. De fabis loquens ait, Nam siliquæ, caulesq; gratissimi sunt pabulo pecori. Siliqua item grani genus est, vt est apud Colum. Siliquæ modij sex vel septem, totidem operis abruuntur, metuntur vnâ. Item siliqua, (κεράτιον) fructus arboris. Horat. Viuit siliquis, & pane secundo. Prædulcis est & cortex ipse (vt Plin. scribit lib. 15. cap. 24.) manditur, digitorum homi nis longitudinem habet, latitudinem verò pollicarem, & nonnunquã falcata est. Quidam ex recentioribus non indoctus scribit, siliquã esse granum thecæ inclusum, quo abundat Apulia, varioq; vocabulo apud Italos, thecaq; oblonga & plana, saporis dulcedinem habet. Genuenses carubum vocant, & alij fabam Græcam. Vnde & primum omnium, & minimum pondus erat apud Romanos. Post siliquam erat scrupulus, Græcè obolus, qui sex siliquis cõficiebatur, quẽ nos pensum denariũ iam dicimus, est verò vigesimaquarta pars vnciæ. Supra scrupulũ drachma erat, quæ ex scrupulis tribus constabat, 18. siliquas cõprehendens. Sextula autẽ ex quatuor scrupulis, hoc est, drachmam & tertiam continebat, dicta quòd sexta sit pars vnciæ. Hanc quodam tempore vetustiores denarium appellarunt, denarius tunc argenteus minimi erat põderis, siliquarũ 24. quanquam denarius propriè de decem assium pondo constet, atq; erat apud antiquos minima æris signati pars. Supra sextulam semunciã legimus, dimidium vnciæ continentem. Vncia ab vno denominatur, quod ex duodecim ea vncia est pars assis, & ea ex octo drachmis conficiebatur, siue sex denarijs. Vnciæ duæ sextans, quasi sexta pars assis nuncupatur. Quadrans, quarta pars. Triens, tertia pars. vide in dictiõe As. Inde as ex duodecim vncijs constans, quæ & libra dicitur, & 96. drachmis, siue denarijs 72. confecta. Supra assem erat dupondius, duæ libræ, à duobus ponderibus. Pondus enim & Pondo, assis pondere dicebatur. vnde & vnum pondus, est assipondiũ apppellatũ.

Vi-

Vltra dupondium est sestertius, libræ duę & semis, quasi semistertius, hoc est, post sequens tertio loco semis. Quod enim fiebat ex duobus assibus, & tertio semisse, sestertium Veteres vocauerunt. Supra sestertiũ tressis, à tribus assibus. Octussis quoque, ac nonussis, decussisq; reperitur, octo, nouē, ac decem asses. Decussem verò denarium, & à decem assibus nominauerunt. A duobus deinde decussibus vicessis, id est, viginti asses. A tribus tricessis, triginta asses. A centum centussis, centum asses, qui erant breues ex ære numi. Supra centussem maius æris vocabulum non habemus.

Siliquastrum, herba hortensis, quæ alio nomiue πιπερῖτις nominatur, vt meminit Plin. li. 19. ca. 12.

Siliquor, quaris. siliquas facio, ἰλοβίζω. hoc est, siliquis tegor, quod de leguminibus siliquis tectis dicitur. Plin. li. 27. Inter omnes autem constat, nihil esse vtilius lupini segete priusquam siliquetur aratro, vel bidentibus versa.

Silis, amnis Venetię primus in stagnum cadens, vbi nunc habentur suburbanæ Venetiarũ insulæ, Murianum Torcellumq;.

Silla, vt Diodorus: siue Silia, (σιλία) vt Strabo li. 15. stagnum est in Indis, in quo nihil innatat, sed omnia merguntur.

Silli, per duplex ll. nam apud Græcos σίλλοι scribitur pro dicacitatibus, & salibus. Vnde Gell. refert Timonem quendam scripsisse librum maledicentissimum, qui Sillos inscribitur.

Sillura, (σίλλυρα) insula in Oceano Britannico (vt Solinus inquit) cuius homines nummos refutāt. Dant res, & accipiunt mutationibus.

Silo, ἰξόφρυς, qui prominentia habet supercilia, à Sileno, quē hirsutis superciliis fuisse tradunt. Festus, Silonem quidam naso repando hominem dicunt, quod Plin. sensisse videtur lib. 11. de naso loquens.

Silon, insulam Indiæ docet esse August. De ciuitate Dei, libr. 21. Quæ ex eo cæteris terris præfertur, quòd omnis arbor quę in eo gignitur, nunquam foliis nudatur.

Siloson, (σιλοσῶν) vir egregius, aliquādo exilio mulctatus est. sed quia diuitiis, & corporis præstantia afflueret, chlamydem sumptuosam semper gestabat. Quam cum Dario (qui postea Persarum rex effectus est) dono dedisset, is postea regnum adeptus, beneficii memor, Silosontem solo natali restituit. Vnde tractum est prouerbiũ de Chlamyde Silosontis, quod dicitur de his, qui iactant se magnificentia vestimentorum.

Silphion, (σίλφιον) à Latinis laserpitium dicitur, vide Plin. lib. 19. cap. 3. & lib. 22. cap. 23.

Silurus, pen. prod. (σίλουρος) peculiaris Nili piscis traditur, quanquam & in Danubio reperiatur, quem nō absimilem ei putant quidam doctissimi, quem sturionem appellamus. Plin. lib. 9. cap. 15.

Silus, nasus sursum versus aduncus. Vnde galeę quoque à similitudine silæ appellatę sunt, quemadmodum simus vocatur, qui pressis est naribus. Festus.

Silys, fluuius. de quo Plin. li. 6. ca. 7. Tanain (inquit) Scythæ Silyn vocant.

Simbella, læ. libellę dimidium, hoc est, signum semissis. item instrumentum paruum, quo singuli nummi ponderantur.

Simia, & Simius, (πίθηκοι) hominum figuris proxima animalia, quę cauda carent, & in Libya nascuntur. dictæ quòd simæ sint, id est, naribus depressis. Vel quasi mimę, hoc est imitatrices. Mart. Callidus emissas eludere simius hastas. vide Plin. li. 8. ca. 54. Simia per translationem dicitur, qui alium imitatur. Plin. Epist. 5. In quo rusticum insectatur, atque etiam Stoicorum simiam appellat. Hinc Simiolus diminut. qui vtcunque alterum imitatur. Cice. ad Martium lib. 7. Hic Simiolus, animi causa, me in quem inuehebatur, delegerat.

Simila, læ. pen. cor. farina alba, & flos, seu deliciæ farinæ triticeæ. σεμίδαλις. semelmål) de bloeme van den mele) la pure farine) Mart. Nec dotes poteris similæ numerare, nec vsus.

Similago, pen. prod. idem quod simila. Plin. lib. 18. cap. 10. Similago ex tritico fit laudatissima.

Similax, vide infrà in dictione Smilax.

Similis, (ὅμοιος, ἰμφερής) gleich) ghelijck) semblable, pareil.) quasi simul is, cum ad morum vel doctrinæ, vel huiusmodi imitationem refertur. Iungitur genitiuo, vt Versus Lucani non sunt similes versuum Vergilii. Horat. in Serm. Similesq; meorum Mille die versus describi posse Trebati. Cic. Vt aliquorum similes in dicendo valeamus esse. Quādo verò vel in forma, vel in ætate, vel in fortunis, aut aliis huiusmodi rebus similitudo est, datiuo iungitur. Vergilius, Os, humerosq; Deo similis. Plinius, Effigie ac lineamentis corporis patri similis. Sed confunditur apud authores hæc constructionis differētia. Composita sunt, Absimilis, Dissimilis, (ἀνόμοιος) Assimilis, προσόμοιος, προσεμφερής) qui est alicui similis. Plau. in Merc. Quasi tu nunquam quicquam assimile eius facti feceris. Consimilis, (παρόμοιος) & verisimilis (πιθανός.) Assimili aduerbium est Similiter, & significat idem pariter, simili ratione, item eodem vel vno modo, aut sic. Cic. De Orat. Quæ similiter desinunt, aut quæ cadunt similiter. Idem, Similiter illum, atque ego eram, commotum esse vidi.

Similitudo, (ὁμοιώσις, ὁμοιότης) gleicheyt, gleichnusz) ghelijcheyt, ghelijckenisse) semblance.) quæ & Similitas dicitur apud Veteres. Cæcilius, Vide quid ferat morum similitas. Cic. lib. 1. de Off. Nihil autem amabilius, nec copulatius, quàm morum similitudo bonorum, &c. Eius contrarium est Dissimilitudo. Cicero in Læl. Dispares mores, dispari studia sequuntur, quorum dissimilitudo dissociat amicitias.

Similo, las. (ὁμοιόω) gleichen) gelijcken) estre semblable.) similis sum, construitur cum accusatiuo. Martialis, Cum sint crura tibi, similent quæ cornua Lunæ. Hinc componitur Assimilo (ἀφομοιόω) quod est comparo.

Simitu, pro simul. Plaut. in Mercat. Ita tres simitu res agendæ sunt. Idem in Amph. Non ego cum vino simitu ebibi imperium tuum.

Simois, (σιμόεις) fluuius, qui ex Ida monte Troiano defluens, iuxta Troiam labitur, & mari propin-

pinquas, commiscetur Xantho, ac in paludes cogit, deinde exit in mare iuxta Sigeum promontorium.

Simones, (σίμωνες) qui sine naribus nati sunt, vt inquit Plin. lib. 11.

Simoniam, vulgares vocant à Simone Mago, quam Latini ambitum vocant. nam simonia Latinum non est. Dicitur autem quando quis vult dare, aut accipere dona Dei, data aut accepta pecunia.

Simonides, (σιμωνίδης) nomen viri proprium è Cæa insula, qui Melicus dictus est. Hic longas, & duplices literas inuenit. Longas η ω, (vt Eusthatius inquit) duplices verò, cuiusmodi sunt ζ ξ ψ. Palamedes verò, θ ξ φ χ & υ. Præterea Memoriæ artem, & lyræ tertium sonum comperit. At Plin. octauam, inquit, chordam addidit Simonides. Fuit & alius Simonides poëta Iambicus, ex Amorgo insula.

Simplarius, a, um, adiect. Vnde res simplaria ab antiquis dicebatur, minuta & nullius precij, pro qua scilicet in simplum tantum venditori cauendum esset. De hoc Vlpian in l. Emptori, infra De euictionibus. Vide Bud. Pand.

Simplares armaturæ, à Vegetio lib. 2. cap. 7. dicuntur; quòd qui eas gestabant, singulas consequebantur annonas, quemadmodum qui duplares, duplas.

Simplex, αὐτόσκινον, ἁπλοῦς, ἄκακος, ἀφελής, eyn-fältig, schlecht) eenuoudich, slecht) simple.) nomen numerale, vt simplex, duplex, triplex. Teret. in Prol. Heaut. Duplex quæ argumento facta est simplici. Aliquando ponitur pro vero & syncero, sicut econtrario duplex pro fallaci. Cic. Tuum erga me animum simplicem atque amicum aperuit. Horat. Aut cursus duplicis per mare Vlyssei. Simplex cibus, purus, non affectatus, aut alio condimento corruptus, vel compositus. Plin. lib. 11. cap. 53. Homini cibus vtilissimus simplex. Inde Simplicitas, ἁπλότης, ἀφέλεια. Mart. lib. 10. Prudens simplicitas, pares amici.

Simpliciter, aduerbium, purè, apertè. Cice. 4. Acad. Cum simplici homine simpliciter agerem. Simpliciter oberrare, est directè ab itinere diuertari. Plinius libr. 8. cap. 4. Elephas homine obuio fortè in solitudine, & simpliciter oberrante, &c. Simplicitus, Veteres pro simpliciter vtebantur.

Simplus, (ἁπλοῦς) nomen numerale, & significat vnicus, vel semel tantum. Plaut. in Most. Simpla est habitatio. Idem in Pœn. Liceat simplum soluere. Sic dupl⁹bis tantum, tripl⁹ter tantum, & huiusmodi.

Simpulum, calix fictilis, quo vinum in sacrificijs libabatur, à sumendo, quòd eo vinum sumebant minutatim. Plin. lib. 15. cap. 12. Sed fictilibus prolibabatur simpulis innocentius. Apuleius, catinum & simpulum, sacrificijs adhiberi solita ostendit his verbis, Paupertas populo Rom. imperium à primordio fundauit, proque eo in hodiernum Dijs immortalibus simpulo, & catino fictili sacrificat. Festus, Simpulum, vas paruum, non dissimile cyatho, vnde mulieres diuinis rebus deditæ simpulatrices vocantur. Varro scribit, vas esse minutum fundens, in cuius locum successerit epichysis. Vnde Veteres res minutas, nulliusque precij, Simpularias appellabant. Sunt qui pro simpulo, Simpuuium legunt, cuius meminit Iuuen. Saty. 6. Aut quis simpuuium ridere Numæ, &c.

Simpularis, à diect. vide Simpulum.

Simul, (ἅμα, ὁμοῦ) zamal) tsamē) ensemble, auec) aduerbium congregandi, & significat in vnū, vnà, pariter, vel communiter. vt omnes simul currāt. Aliquando ponitur pro deinde, vel etiā, vel præterea. Vatinius Ciceroni, Ciues Romanos occidit, abripuit, disperdidit, regiones vastauit, simul verò semissis homo cōtra me arma tulit. Salustius: His amicis socijsque confisus Catilina, simul quòd æs alienum per omnes terras ingens erat. Id est, etiam. Inuenitur quandoque geminata, & habet quasi eandem vim, quam cum & tum, siue partim. Quintilian. Simul vt pleniori obsequio demererer amantissimos mei, simul ne vulgarem viam ingressus alienis vestigijs insisterem. Hinc fiunt Insimul, quod est vnà, &

Simulac, & Simulatque, ἐπειδὰν τάχιστα, ὡς τάχιστα zobald, nach dem) zoo haest, na dat) incontinent.) quæ significant quàm primùm, vel statim cum, siue post quàm. Sall. Iam primū iuuētus simulac belli patiens erat. Colu. lib. 5. Semper cōueniet, simulatque folia agere cœperint, ficus rubricā amurca diluere. Cic. Appio, Gratissimū mihi feceris, ad me, simulatque adeptus eris, miseris. Simul aliquando solitariè positū, sine ac, vel atque, retinet significationem, quam habuit iunctū cum illis. Cic. 4. Acad. Et simul inflauit tibicen, à perito carmen agnoscitur. In eadem significatione dicimus simulac primum, & simul vt. Cic. 3. Ver. Simul ac primū ei occasio visa est, auersa pecunia publica quæstor consulem, exercitū, prouinciamque deseruit. Ibidem, Simulac potestas primum data est, adeunt hi, quos dixi. Liu. 4 ab Vrb. Interim Quint. Fabio simul primū magistratu abijt, ab C. Martio tribuno dicta dies est. Plin. lib. 31. cap. 49. Vrso quoque simul vt spirauerit, cornescere aiunt genitalia. Ponuntur aliquādo simul ac, simul &, & simul que, pro atque etiam, vel præterea, vt cum dicimus, Vir fortis, simul & prudens. Plin. Epist. 7. lib. 2. Sordidū simul, & sumptuosum. Plin. lib. 9. ca. 35. Superbo simul ac procaci fastu. Quintil. lib 10. cap. 1. Qualis ferri fulgor, quo mens simul visusque perstringatur.

Simulachrum, (εἴδωλον, εἰκών, ἀπεικόνισμα, ὁμοίωμα) eyn bildnuss) eē beelt) image) pen. prod. à simulo, as. & propriè dicitur alicuius ficta imago. Simulachra enim principiò ex desyderio mortuorū orta sunt, vt qui iam defecerant, viuere viderētur. Cic. pro Domo sua, Mulieris simulachrū è marmore.

Simulo, las. (προσποιοῦμαι, ὑποκρίνομαι) dergleichen thūn, dichtē) gelijckē) ressembler.) à similis, significat falsum pro vero tradere, fingere, imitari, referre, specie simulationis ostētare. Quidā à simul deriuāt, quasi ea quæ absunt, simul esse ostendere. Horat. in Epi. Duceret æra Fortis Alexandri vultum simulātia. Hinc quoniā proxima est significatio, simulare ponitur pro fingere, ac pro vero falsum ostendere. fictē annemē) veynsen) faindre, faire semblant.) Cic. Simulabat se Romā rediturū, cum in Africā nauigaturus esset. Huius cōposita sunt,

sunt, Assimulo, (ὁμοιόω) valde simulo quod nō est, seu ostendo vnā rem pro alia. Plaut. in Amph. Sed ita assimulauit se, quasi Amphitruo fiet. Dissimulo, Insimulo, de quibus alibi. Hinc Simulatio, (πλάσμα) quæ Græcè εἰρωνεία dicitur, fictio, fallax imitatio, simulata & ficta alicuius rei internę per vultum repræsentatio. vnde pro deceptione & circumuentione ponitur, quod animo vel vultu, aut voluntate simulata fiat. Cice. ad Lentul. lib. 1 A quibus tuendus fuerat, derelictus, idq; non solum fronte atq; vultu, quibus simulatio facilimé sustinetur. Hinc quoque simulator verbale, qui simulat. & Simulaté, aduerbiū, fictè. Cice. 2. de Nat. Deor. Mala enim, & impia consuetudo est contra deos disputādi, siue ex animo id fit, siue simulaté.

Simultas, (ἔχθρα) feindtschafft, hass, heymlicher neidt) haedt, heymelijcken nijdt) dicta est inquit Festus, à contrario sensu, quia non sunt simul. Potest etiam dici à simulatione, quòd qui simultates exercent, inter se simulata loquūtur. Est autem simultas latens odiū. ea plerunq; intelligi contenta est, cū inimicitia opere se ostendat. Cic. pro Man. Vt multas simultates partim occultas, partim apertas intelligam mihi esse subeundas. Neque politicus est, neq; tyrannus tam felix, qui hanc euadere potuerit. Vnde meritò Demostenes in Phil. μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετε ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.

Simulter, aduerbium, dixerunt antiqui pro similiter. Plautus, Exossabo ego eum, simulter vt murenam coquus.

Simulto, as. simultates exerceo, (ἐχθαίρω.)

Simus, a. um. quod est pressum, (σιμός.) nidergetruct flach, breyt) ingedout, vlack) camuz.) Hieron. de Socrate, Quæ cum crebrò inter se iurgarentur, & ille eas irridere esset solitus, quòd propter se fœdissimum hominem, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, & repandis cruribus disceptarent. Vergil. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. Martial. libro. 6. Atque ille sima nare, turgidis labris. Huius diminutiuum est, Simulus. Composita, Desimus, (ἄσιμος) qui est contrarius simo, vt depes, denares, depiles, deplumes, & mille alia. Subsimus, parum simus, (ὑπόσιμος.) Varro libr. 2. De re Rust. Vt sint bene compositæ, vt integris membris, pilosis, oblongæ, amplæ, subsimi, nec gibberi. Resimus, de quo alibi.

Sin, (κἂν, ἢν δὲ) ex si & ne componitur abiecta e, significatq; si verò, quod nunquam in prima parte collocatur, sed in secunda, vbi ferè duorum est oppositio, & ferè semper si in priore parte expressè, vel subintellectè positum præcedit. Teren. Si illum relinquo, eius vitæ timeo: sin opitulor, huius minas. Habet enim quandā vim negationis, perinde ac si diceretur, Si autem non relinquo, sed opitulor. Aliquādo sin solum reperitur, sed quod secundi loci vim obtinet. Sallust. Imperat vt precio, sicuti multa confecerat, insidiatores maximè paret, ac maximè occultè: sin id parum procedat, quouis modo Numidam interficiat, Id est, si potest, occultè: si non potest, vtcunque.

Syna, (σίνα) vrbs Mesopotamiæ, quo nomine etiam dictus est mons Petreæ & Arabiæ. Apostolus, Sina, (σινᾶ) mons est in Arabia, qui coniunctus est ei, qui nunc est Hierusalem.

Sinapis, penultima producta, fœminini generis, & hoc sinapi. (σίναπι) senff.) mostaert.) moustarde.) indeclinabile, herba seu semen quod prosilit cum tanta acrimonia, vt lachrymas cieat comedenti. Id autem tritum admixto musto ac melle, ac vua passa, necnon defruti paululum, confectionem gustu suauem efficit, nec decrescit, si adijcias cynnama & gariophyllon. Collumella hoc sinape declinat, ait enim lib. 11. ca. 3. Sinape atq; coriandrum vti sata sunt, sua sede immota permanent. Plaut. in Pseud. generis fœminini vsus est. Teritur scelerata sinapis cum illis. Macer, Inter eas, quas Pythagoras laudauerat herbas, Asseritur primā laudem tribuisse sinapi.

Sinapium, (σίναπι) à sinapi, sicut ab allio alliatum. Quidam tamen per y scribunt, sed malè.

Sinapodes, (σινάποδες) populi fuerunt in desertis Africæ, qui (vt Pompeius refert) inflexi lentis cruribus serpere magis, quâm ingredi traduntur.

Sinarum regio, (σινῶν χώρα) authore Ptolemæo libro. 7. terminatur à septentrione parte Serum, ab ortu Solis terra incognita, ab Occasu India extra Gangem.

Sinciput, βρέγμα, pars capitis anterior. vt sinciput verrinum. vide Synciput.

Sindon, (σινδών) genitiuo sindonis, pen. cor. velum subtilissimum, linteum. Martial. libro. 4.

Ridebis ventos hoc munere tectus, & hymbres,
Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

Sine, (ἄνευ) on.) sonder.) sans.) præpositio semper separatiua, & significat absque. vt Sine Cerere & Baccho friget Venus. Est & imperatiuum verbi Sino, is. (ἔα.)

Singillatim, καθ' ἕκαστον, à singulo, idem quod singulatim. Lucil. Singillatim vnusquisq; nostrûm mouetur. Sueton. in August. Atque etiam singillatim è certo genere hominum libenter, ac pro facultate quisq; pecunias contulerunt. Horat. libr. Serm. per syncopen dixit, Vt veni coram singlatim pauca locutus. Verius legitur singultim.

Singulare, quod est vnicum, (ἑνικόν, διάφορον.) eyntzig.) een, sonderlijck.) seul.) Plin. libro. 18. ca. 10 Democritus etiamnum effectus auget eius, qui singularis natus sit. Verbis singularibus gratias agere, hoc est, quæ vnum tantum, non etiam plures complecterentur. Cice. in Catil. Primum quòd mihi gratias egistis singularibus verbis, &c. Dicitur aliquando singulare, quod est excellens, & tam in malum, quàm in bonum sumitur. Cicero pro Sylla, Me singulari immanitate, & crudelitate præditum. Plinius Epistola 45. Mox vehiculum ascendit, assumit vxorem singularis exempli, &c. Hinc Singularius, adiectiuum, antiquum. Plaut. in Capt. His indito catenas singularias. Hoc est, singulis catenam vnam.

Singulariter. ἐξαιρέτως, vnicè, excellēter, magnopere.

mirum in modum. Cic. 3. Verr. Quem ego singulariter in prætura mea dilexissem.

Singulatim, aduerbiũ, separatim, & vnumquodque per se. (καθ' ἕνα) Cæcilius, Primũ malo publico sin gulatim gratias agere, hoc est, vnicuiq; per se. Sin gulatim vnicuiq; respondere, dixit Cic. 1. in Verr.

Singultus, (λύγξ) das hixen, schnupffen, kluxen) den hick) le hoquet.) dicitur quoties spiritus vacans ab humore, in loco spiritui deputato retinetur. Hic enim dum emittitur, nec potest erumpere, & distentionem inducit, quæ appellatur singultus. Cice. pro Planco, Non modò lachrymulam, sed multas lachrymulas, & singultum cum fletu vides re potuisti. A quo fit Singultio, (λύζω) verbum, hoc est, singultus emitto. Et Singultans, tis. qui frequentes singultus emittit, nam ferè nunquam solus singultus auditur. Vergil. 9. Æneid. Tum ca put ipsi aufert domino, truncumq; relinquit San guine singultantem, id est, cum singultu animam efflantem. Hinc quoque Singultim, aduerbium. Horati. Vt veni coràm singultim pauca locutus, Id est, verbis interruptis.

Singulus, a. um. (ἕκαστος) quasi fine angulo, quod ea quæ vnica sunt, nequeant constituere angulum. Dicuntur autem singuli, (ἕκαστοι, οἱ καθ' ἕνα) vnusquisque per se, hoc est, separatim ab alijs. Plau. in Cist. At at singulum video vestigiũ. Hoc est, vnũ tantum, vel vnius tantum hominis. August. li. 14. Ciuit. Singulus quisque homo, vt in sermone vna litera, ita quasi elementum est ciuitatis, & regni quantalibet terrarum occupatione latissimi. Sic etiam dicimus, singulis diebus, mẽsibus, annis, vel in singulos dies, menses, annos, &c.

Sinistimum, antiqui dixerunt pro sinistro. Festus, Sinistimum superlatiuum est à sinister, vt multorum est opinio.

Sinistra, (ἀριστερά) die linckhand) la main senestre.) manus læua, à sino, finis, quòd gerere nos dextra manu, quæ aptior est, sinat. Sinistra ponitur aliquando pro ea parte, quæ sinistram manũ vers sus est. Cic. de Diuin. Cur à dextera coruus, à sinis stra cornix faciat ratum? Ponitur aliquando ads uerbium pro à parte sinistra. Cic. 4. Acad. Et eum in vno mundo ornatus hic sit tam mirabilis, innumerabilis, suprà infrà, dextrà sinistrà, antè pòst. Sinistra autem adiectiuũ, quod ad sinistram est, vt sinistra manus, sinistrum cornu. Sinistrum autem quantum ad auguria pertinet, significat prosperum, quòd nos agere aliquid sinat. Cice. 1. de Legato, Is aue sinistra dictus Populi magister est. Sinistra meliora quare sint auspicia, quàm quæ dextra, declarat Varro libr. 5. Epist. Quæstionum his verbis, A deorum sede cum in Meridiem spec ctet, ad sinistram sunt partem mundi exorientes, ad dexteram occidentes, factum arbitror, vt sinis stra meliora ausp'cia, quàm dextra esse existimen tur. Aliquando dicitur aduersum, noxium, quòd quæ sinistra manu fiunt, minus rectè fieri videns tur. Vergil. lib. 1. Georgic. Arboribusq; satisq; No tus, pecoriq; sinister.

Sinistrorsum, aduerbium, (ἐπὶ τὰ λαιά) zur lincken hand) ter slincker handt waerdt.) a senestre.) significat versus sinistrã partẽ. Apud Festũ legitur & Sinistrorsus, citantẽ Cæs. in 6. Bell. Gal. Hinc se flectit sinistrorsus, diuersis à flumine regionibus.

Sinisteritas, atis. Plin. Epist. 182. Pleriq; autem dum verentur ne gratiæ potentium nimium imparti re videãtur, sinisteritatis, atq; etiam malignitatis famam consequũtur. id est, asperitatis, quia nimiũ seuerè in potentes prouinciales se gerunt.

Sino, is siui, situm, permitto, (ἐάω) lassen, verhengen, gestatten) toelaten, gedooghen) laisser fare, permettre) Varro, Sine is ad pubertatis annos per ueniat. Hinc Situs & Siturus, participia, id est, permissus & permissurus. Cic. pro Sextio, Accusare est moderatè, quæ ipsa nefariè accusatur, per senatus authoritatẽ non est situs. Idem ad Quin. Fratr. lib. 2. Cato concionatus est, comitia haberi non siturum. Huius compositum est, Desino, (καταλήγω) quod est cesso, termino.

Sinon, onis. filius Autolyci cuiusdã furis, fallax & proditor, de quo Verg. 2. Æneid.

Sinope, es. (Σινώπη) pen. prod. vrbs Ponti Valerius Flacc. libr. 5. Assyrios complexa sinus stat opima Sinope. Hanc Milesij condiderunt, cuius potentia magna fuit, quę classe comparata, mari, quod intra Cyaneas est, imperauit. ædificia in vrbe magnificè extructa, gymnasiũ, & forum, & porticus, & templa splendida. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus Patrion, & Diphilus comicus orti sunt. Est & Sinope nomen regis Numidarum.

Sinopis, idis. (σινωπὶς) color quidam natiuus, seu rubrica dicitur, quæ primò apud Sinopen inuenta est. de qua Plin. lib. 35. ca. 6. Hinc Sinopicus, adie ctiuum. Vitru. lib. 7. eam rubricam sinopicam appellauit, de qua Strabo lib. 12. sic scribit, In Cappadocia nascitur ea, quę Sinopica rubrica dicitur omnium optima, quæ cum Iberica decertat. Idcirco Sinopica appellatur, quòd eam mercatores eò deferebãt, priusquam Ephesiorum emporium tam celebre esset.

Sinuessa, (Σινόεσσα) ciuitas mediterranea Campaniæ, vino satis abundans, quod Sinuessanum dici tur. De hac Liuius libr. 10. In saltu Vestino Falernum contingente agrum, Sinope dicitur Græca vrbs fuisse. Sinuesse deinde à Romanis colonis appellata. Strabo libro. 1. Sinuessa in Sentino sita est sinu, à quo nomen vendicat. Et proximæ calidæ sunt balneæ, ad ægritudines quasdam accommodatissimæ.

Sinuo, as. curuo, in sinus flecto, (κολπόω) krummẽ, bügen) tortuer.) Vergil. lib. 2. Sinuatq; immensa volumine terga, Id est, in sinus flectit. Ouid. lib. 2 Metamorph. Tremulæ sinuantur flumine vestes. id est, formantur, rugantur, vel in sinus colligun tur. Claud lib. 1. Cœperat & vitreis summo iam margine texi Oceanum sinuare vadis. id est, no dosum facere. Hinc componitur Insinuare, (παρεισάγειν, ἐγκολπίζειν ἑαυτὸν) quod propriè signi ficat coniungere, & quasi in sinum ponere, im mittere, influere. Iustin. Cui se celeriter officij co mitate & obsequendi gratia insinuant. Plautus

in Cistella. Obsecro, quo is homo insinuauit pacto se ad te? id est, introduxit. Similiter insinuare dicimus, non apertè & simpliciter rem exponere, sed latēter vel cautè in animum audientis, veluti sinum, quod volumus mittere & ingredi facere. Cic. P. Figul. Nam & complector eius familiarissimos, qui me admodū diligūt, multumq́ mecum sunt, & in ipsius consuetudinē, quam adhuc meus pudor mihi clausit, insinuabo. Hinc insinuatio, occulta ingressio, quæ est exordiĳ pars, qua artificiosè dissimulanterq́ surrepimus animis iudicum, in causa nō satis fauorabili. Idem ad Heren. Ergo si fidem factā putabimus, his rebus insinuabimus ad causam. Id est, per sinum, locum dicendi quem sumpsimus, occultè ingrediemur. Sic insinuatus sumitur pro conciliato in amicitiā, qui non rectà, sed per quosdam sinus, & quasi diuerticula intrat in amicitiam latenter.

Sinuosus, a. um. quod habet multos sinus, (κολπώδης) vt mare sinuosum. vel sinuosa, quę sinus, id est, curuationes facisit. Claud. lib. 1. de Rap. Proserp. Sinuosa draconū Membra tegens. id est, nodosa.

Sinus, nus. der bůsen) dē boesem) le sein.) pen. cor. dicitur illa pars, quæ est intra pectoris brachiorumq́ complexū. Terent. in Adel. Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu? Hinc Sinus vestium appellati sunt, quales erant tunicæ Romanorum, & laxitas illa supra cincturam. Vergil. Sinus collecta fluentes. Per translationem sinus vocantur littora curua ad similitudinem sinus, & quasi brachĳs mare amplectentia. Plinius libro 12. cap. 10. Tylos insula in eodem sinu est. Græci κόλπον vocant. A quo curuitas ipsa, sinuatio dicitur, & sinuatim per sinus. Aliquando sinus dicitur concauitas oculorū, scilicet palpebrę, vbi lachrymarū cōceptacula sunt, propter quandam similitudinem. Verg. lib. 4. Sic effata sinū lachrymis impleuit obortis. Aliquādo significat sinuosum loculamentū, (κόλπωμα, κύτος) August. libr. 4. Ciuit. Deus est sinus quidem naturæ in seipsō continens omnia. Aliquando ponitur pro quacunq; re fluente ob laxitatem atq; capacitatem. Iuuenalis, Fata regunt homines, fatum est in partibus illis, Quas sinus abscondit. Vnde & retia sinus vocantur. Vergil. Impleuitq́ sinus. Aliquando ponitur pro velo, quod ventis flantibus curuatur, & sinum facit. Idem, Totos pande sinus. Et sinus in sacra Scriptura, locus est in quo Abraham cum sanctis Patribus, vsq; ad C H R I S T I aduentum perstitit. Ponitur quoque aliquādo pro copia, quo modo accipitur à Seneca, Non recipit sordidum virtus amatorem, solito ad eam sinu veniendum est. Id est, plena liberalitate, & copia effusa.

Sinus, nus. & Sinum, pen. prod. genus vasis, sicut galeola. Plaut. in Curc. Hic cum vino sinus fertur. Varro, Vbi erat vinum positū in mensa, aut galeola, aut sinu. Verg. Sinum lactis, &c. Quidam accipiunt pro flasco, cantharo, gaulo, cyatho.

Siparium, (παραπέτασμα) velum mimicum, quod Apuleius appellat scenicum. Eo vtebantur mimi, scenicisq́ artifices ad scenam velandam. Et hæc siparia pro aulæis postera ætas vsurpauit. Cicer. de Prouincĳs Consul. Itaq; ille alter aut ipse est homo doctus, & à suis Gręcis subtilius eruditus, quibus cū iam in orchestra helluatur, antea post siparium solebat.

Siphnos, (σίφνος) insula in mari Ægæo, in qua auri & argenti fodinæ erant, vt Herodot. ait, σίφνιοι incolæ eius insulæ.

Siphones, (σίφωνες) pen. prod. canales, tibiæ, fistulę, p quas vrgēte spiritu, aqua vel alius liquor emittitur, à sono vocis dicti, si si si. Eyn brun rōr, sprüz) vne siringue.) Vnde illud Iuuen. Effigiemq́ deæ longis siphonibus implent. Plin. lib. 2. De aqua in summa iuga erumpente, quo spiritu acta, & pondere terræ pressa siphonum modo emicat.

Siphunculus, li. diminut. est à siphone, & accipitur pro exigua fistula ex ære vel marmore, aliáve materia, ex qua aqua exilit è fonte. Plin. ad Apollinarem, In hoc fonte crater, circā siphunculi plures miscent iucundissimum murmur.

Sipo, as. sipho, as. are. spargo. Hinc fiunt cōposita, dissipo, quod est destruo, διασφορέω, διασκεδάζω. vergeudē, aussspreytē) verdoen, verstroyē) esparsdre ca & la.) Cic. Mar. Habemus etiam rationem rei familiaris tuæ, quā dissipari nolumus. Aliquando dissipare est dispergere, diuulgare. Colu. lib. 2. Grumosq́, quos ad versuram plerunq; tractæ faciunt crates, dissipabimus. Insipo, inĳcio, intus iacio, ἐμφορέω. Cato de re Rust. Pultē panicā sic coquito, librā alicę in aquā indito, vti bene madeat id infundito in alueū. Parūeo casei recentis p. 4. mellis p. 5. ouū vnū, omnia vnà permisceto, bene ita insipito in aulā nouam. Obsipo, de quo alibi.

Sipontum, (σιπoῦς) vrbs Apuliæ iuxta Garganum montem à Diomede ædificata, quæ & Sipus, & à Græcis (ob multitudinē sepiarū, quæ ibi capiuntur) Sepius, untis. dicitur. Hinc Sipontinus, à Siponto, & Sipuntinus, σιπoύντιος, à Sepiunte.

Siquando. wenna) wanneer) si quelque fois.) aduerbiū tēporis, id est, si aliquando, vel aliquo tempore, primā prod. & acutam habet. Cic. de Amic. Non erunt ergo homines diuitĳs affluentes audiendi, siquando de amicitia, quam nec vsu nec ratione habent cognitam, disputabunt.

Siquidem, (εἴγε) danu) want) car.) habet accentum in antepen. cōponiturq́ ex si & quidem, quamuis si per se producatur, ibiq́ correpta sit, nec significationem partiū habeat, ex quibus componitur, significat enim nam, seu quoniam. Cice. Dolobel. Gratulor Baĳs nostris, siquidem, vt scribis, salubres repentè factæ sunt. Ponitur & pro si certè, dubitatiua coniunctione. Asinius Cicero. Nam & robur, & soboles militum interĳt, siquidē quæ nunciantur vera sunt. Columella in Præfatione, Accedit huc, quòd ille quem nos perfectū esse volumus agricolam, siquidem artis cōsummatæ sit. id est, si verò. Quidā, cum pro si certè ponitur, interdum duas dictiones esse putant, idq; hoc, inter alia, exemplo probantes. Terent. in Eunucho, Biduum saltem vt concedas solum. PH. si quidem.

bidnum. Sed vnam dictionē ostendit Ouidius, qui in hoc eodem significato vtitur prima breui, quod non accideret, nisi esset cōposita: Quæ mis hi ventura, siquidē ventura senectus, Cum desit numeris ipsa inuēta suis. Valla quoq; sic legit, sed duas particulas cēset, vera aūt lectio est, si qua est.

Siquis, siqua, siquod, vel siquid, pronomē, pro alis quis, siquis alius, τῖνι, ἄλλος, elocutio ornata, vt cū dicimus, Varro doctus est, si quis alius, hoc est, prout quispiā alius doctus reperiri potest. Suet. in Claud. Si quem alium & se liberum esse.

Sirempsí, (inquit Festus) dicitur quasi similis res ipsa. habetur in libris Catonis.

Siren, (σειρὴν) & Sirena, monstrū maris, ab εἴρειν, quod connectere vel retinere significat. Vel ab σειρὰ catena, eò quòd libidinis vinculū sirenes fuerint. Sunt, qui & hoc nomen ab σύρω, traho dedu cant, vnde fit vt quidam per i Latinū, quidā per y psylon scribant. Fuerunt aūt Sirenes Acheloi & Calliopes filiæ, ore & pube tenus virgines, reliqua parte corporis pisces, Siculū littus incolētes, quarū nomina fuerūt Parthenope, Lygia & Leucosia.

Siriasis, huius siriasis, fœm. gen. est Plinio indiffe renter, siue adustio infantium, siue disfullatio, lib. 20. cap. 10. & lib. 22. cap. 21.

Siri, defossiones terræ in modum puteorum, vbi transmarinæ prouinciæ loco horreorum frumenta defossa seruant, vt Colum. lib. 1. & Varro de re Rust. scribunt.

Sirius, stella in ore canis perniciosa, continet enim canis 18. stellas. Lucan. lib. 10. Rapidus quā Sirius ignes Exerit. Statius lib. 1. Syl. Nec calido latrauit Sirius astro. Ductum nomen ἀπὸ τοῦ σείρειν, id est, hio, quod per æstum præcipuè canes faciunt, quo tempore plerunq; in rabiem conuertuntur. Vel ἀπὸ τοῦ σειραίνω, quod est arefacio, quia tunc maxima siccitas est, amnibus ac fontibus deficiētibus. Vel dicitur Sirius à longo tractu, quoniā magnitudine sua triū signorū spaciū occupare videtur. Hæc annis omnibus (vt inquit Seru.) oritur circa Calend. Iulias. Suidas, Σείριον ἐκάλουν λεπτὸν ὑφαντῶν ἀραιότητα. Id est, Sirion vocabant tenue pallium, rarum ac leuiter contextum. Et subdit, Solem Siriū dici, & omnia astra nominari Siria, σείριον τὸν κύνα, οἱ δὲ τὸν ἥλιον, ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει. Id est, Sirion Canem, quidam solem, Ibycus omnia astra Siria dicit. Etiā ex authoritate Æliani dicit, φ sol dici potest Sir, Siros, & Sirius, ut καὶ σεὶρ σειρὸς, ὁ ἥλιος οἱ δὲ καὶ σείριος.

Sirmion, (σίρμιον) vrbs est Pannoniæ, vt Ptolemæus inquit.

Sirpea, (φορμὸς) quæ virgis sirpatur, hoc est, colligando implicatur, in qua stercus aliud'ue simile vehitur iumētis. Ouid. In plaustro sirpea lata fuit. Cato ca. 10. Crates stercorarias vimine cōtextas appellat sirpeas. Sirpea simulacra vocat Ouidius lib. 5. Fast. pro vimineis argæis. Sirpea dolia, id est, quassa. Dicimus enim, Sirpeus, a. um, quod ex sirpo est factū. Plaut. in Aulu. Quasi pueri qui nare discunt, sirpea inducitur ratis.

Sirpi, (βρύαλα) iunci fragiles palustresq; sunt, nec in fruticum veprium'ue, aut caulium siue herbarum genere numerantur. ex his teguntur domus, & tegetes fiunt, his velificant in Pado nautæ, & dicuntur storeæ. Donatus, Sirpus, sine nodo & lenis iunci species, palustris res. Hinc factum est prouerbium, Nodum in sirpo quæris, de his qui in rebus claris atq; apertis difficultatem faciunt. Hieronym. ad Pamph. Qui inimicus est, etiam in sirpo nodum quærit. Sirpi etiam dicuntur nodosa poëmata, & implicata instar viminum capreolatim sirpata, vt enodari nō possint. Gell. li. 11. Quę Græci αἰνίγματα, Latini sirpos appellauerunt, tales etiam Græcis itidem γρίφοι vocitantur. Syrpus à nonnullis per y psilon scribitur.

Sirpiculæ, falcēs quibus in sirpandis, hoc est, in præcidendis, vineis vtimur, ad amputanda superflua ligamentorum. Varro, Falces dicuntur vineaticæ opus esse sex, sirpiculæ quinque. Hæ etiam dicuntur sirpariæ falces.

Sirpiculum, canistrum, vel quod de sirpis seu spinis confectum est, vel quod verius videtur à sirpando, apud Colum. lib. 10. Sirpiculus in vite, quòd hàc atque illàc per iuga serpit, atq; ipsis iugis fulcitur. quasi serpiculus.

Sirpo, sirpas, vincio, ligo, innecto, implico, à sirpis dictum.

Sisama, mæ. vel Sisamum, mi. vel potius Sesamum per e (σήσαμον, vnde ἔλαιον σησάμινον) alij frumenti, alij leguminum generi adnumerāt, culmine est ferulaceo, folijs sanguineis, semine candido, infra magnitudinē lini, quod vasculis vt papauer continetur, radice simplici & alba. Italia hodie iugiolinam vocat. Huius sæpe meminit Columella, vide Ruellium lib. 2. cap. 26.

Sis, pro si vis, dixere veteres. Ad verba enim imperatiua, quia videbātur contumeliosa, addebāt sis, pro si vis. vt Fac sis, Vide sis. Plaut. in Amph. Modò sis veni huc, inuenies infortunium.

Sisamus, (σήσαμος) teste Homero, fuit vrbs Paphlagoniæ.

Sisapo, pen. cor. locus in Hispania, vbi minium celeberrimum nascebatur, vnde & Sisaponensis regio. Plin. lib. 33. Celeberrimum minium ex Sisaponensi regione Bethica miniario metallo.

Sisarum, ri. siue sisaron, frutex est, quem & Ericam (ἐρείκην) vocant, folia habet tamaraci similia. Plinius lib. 20. ca. 5. Diosc. lib. 2. ca. 125. Sisaron Græce, Latinè Siser.

Siser, (σίσαρον) herba, cuius radicem olim nobilitauit Tiberius, flagitans eam omnibus annis à Germania. Vulgò rot rieblin, vel girlin.

Sisto, sti. supinū non habet, & significat stare facio, seu retineo, ἱστημι, προστάσσω, ἀφίημι, ἀχά(ω, καλιστάω. stellen) retenir & arrester) vt Siste gradum, siste lachrymas. Plau. Sanguinis profluuium sistit herbæ Pœoniæ semen rubrū, ἴσχει. Quandoq; significat præsentare, & quasi præsentiā corporis exhibere, comparere. Dictum ab eo, quòd eo nō tantū comparere quis debet, sed etiā manere, ἀπαντᾶν πρὸς τὴν δίκην, ἐφιστάναι, παρίσταμαι. Cice. ad Att. Des operam, id quod mihi affirmasti, vt te ante Calendas

Ianuarias vbicunq; erimus, sistas. Idem, Vas factus est alter eius sistendi, vt si ille non reuertisset, moriendum esset sibi. Sistere etiam pro consistere & stare. Cic. 5. Verr. Qui Rempublicam sistere negat posse, ni ad equestrem ordinē iudicia referantur. Quādoq; est confirmare, corroborare. Verg. Hic rem Romanam magno turbante tumultu, Sistet eques. Sto tamen, steti, statum facit: vnde stator. non autem à sisto, vt quidam putauerunt, cū (teste Prisciano) nullum habeat supinum, nec vllum vocabulum à sisto profectum legamus. Nam si supinum haberet, non statum, sed stitum esset, quoniam eius præteritum non steti est (vt Priscianus quosdā velle dicit) neq; statui, vt ipse sentit, quoniam tunc statutū supinum faceret, sed stiti est, si Gellio credimus ita dicēti, In libro vetere M. Cato. qui inscribitur Contra Tiberiū exulē scriptum siquidē sic erat, Quid si vadimonio capite obuoluto stitisses? & rectè ille scripsit, sed falsi & audaces emendatores exscriptos per libros stetisses fecerunt, tanquā stitisses vanū & nihili verbum esset, quin potius ipsi nequā & nihili sunt, qui ignorāt stitisses dictum à Catone, quoniā sisteretur vadimoniū, non staretur. Igitur cum supinū huius verbi (si habet) conueniat esse stitum non statū, iam constat stator à statum non à stitū esse formatū. Præterea cum nullum vocabulum à sisto descendat, multa verò à sto, nemini dubium esse debet, quin sisto supino careat, nisi fortè à sto mutuetur. Hinc enim stabilis, stabilio, stellæ, staturus & multa alia. Nec quia Romulus orauit Iouē, vt suorū fugā sisteret, & Statori Ioui templū vouerit, idcirco à sisto stator est. nō enim dicit Liu. Decadis 1. lib. 1. propterea q Romulus precatus est Iouem, vt suos sisteret, inde Iouem Statorē appellatū, nec Romulus Iouem Statorem se appellaturū, si suos sisteret. sed ait, Hic ego tibi templū Statori Ioui, id est, qui es stator, propria virtute stans, & rerum stabilitor, tanquam stabilitori nostro futuro templum, quod monimentū sit posteris, tua præsenti ope seruatam vrbem esse, voueo. Nam quod Romulus dixit, fugamq; fœdam siste, non sic accipiendum est, quod precatus sit Iouē, vt suos solum sisteret (hoc enim ridiculum foret) sed vt sic sisteret, vt in Sabinos impugnantes ac infestantes starēt, illisq; resisterēt. Quod Liuius eodē loco tangit, cum ait, Hæc precatus, veluti sensisset auditas preces. Hinc inquit, Romanis Iupiter optim⁹ maximus resistere atq; iterare pugnam iubet. Resistere Romani, tanquā cœlesti voce iussi. Hoc etiā Cic. lib. 1 Inuect. propriè posuit: Tum tu Iupiter, qui iisdem quibus hęc condita auspiciis à Romulo es constitutus, quem statorem huius vrbis atq; imperij verè nominamus, hunc & huius socios à tuis aris, cæterisq; templis, à tectis vrbis, à mœnibus, à vita, fortunisq; ciuium omnium arcebis. Et lib. 3. de Finib. Ad seruandum genus humanū natura incitantur, atq; etiam Iouem cum optimum maximū dicim⁹, cumq; eum salutarē, hospitalem, Statorem, hoc intelligi volumus, salutē hominum in eius esse tutela. Ex his constat Iouem cognominatum Statorem fuisse, non à sistendo, vt Valla dixit, sed à stādo: quia tum stare solus putaretur aduersus, tēplo sibi dicato, tanquā vrbis Romæ Romanique populi stabilitor, vt ibi pro tutela Romanorū veneratus staret hospitalis, eo, q Romanos aduersus Sabinos stare fecisse crederetur. Quod & Augu. lib. 1. de Ciuitate, paucis verbis complexus est, dicens, Hic tamen Romulus de suorū virtute desperās, Iouem orauit vt staret, atq; ille hac occasione nomen Statoris inuenit. Nec mirum si à sto stator fit, quoniam stare est virorū fortiter pugnantium, vt apud Plau. in Amph. Si in fugam se tamen nemo cōuertit, nec recedit loco, quin statim rem gerat, animam omittunt prius, quàm loco demigrent, quisque vt steterat iacet, obtinetq; ordinem. A sisto fiunt composita, absisto, assisto, (παρίσταμαι) quod est præsentem me exhibeo, siue coram me sirmo. Terent. in Adel. Accede huc Parmeno, nimium istuc abisti, hic propter hanc assiste. Verg. Ae Libyæ citus astitit oris. id est, præsentauit. Item consisto, circunsisto, desisto, exsisto, obsisto, persisto. id est, duro, persеuero Apu. Cum me rogassent, an in proposito persisterem, Præsisto, antè sisto. Resisto, ἀνθίσταμαι. Subsisto.

Sistrum, (σεῖστρον) musicū instrumentū, hoc est, cornu recuruū, peculiare Ægyptiorū, quo vtuntur in Isidis sacris, argutū & sonorum dum percuteretur: qui ob id Sistrati dicuntur. Ouid. Per tua sistra, precor, per Anubidis ora verendi. Apul. Æreis, & argenteis & aureis sistris argutū tinnitū constrepentes. Mart. Si quis plorator collo tibi vernula pendet, Hæc quatiat tenera garrula sistra manu. Hoc instrumentū apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. Verg. Patrio vocat agmina sistro. Inde à Martiale dicitur sistrata turba, lib. 12. Linigeri fugiunt pueri, sistrataq; turba.

Sisyphus, pen. corr. (Σίσυφος) fuit Æ oli filius, qui ob latrocinia à Theseo fertur occisus, & hac pœna apud inferos affici, vt grande saxum supra montē portare coactus, cum ad apicem deduxerit, continuò ad ima relaxetur. Vnde Ouid. lib. 13. Metam. Aut petis, aut vrges rediturum Sisyphe saxum.

Sitanius panis, (σιτάνιος) dicitur ex nouo frumēto intra trimestre spacium, à tempore messis factus. Græci enim σῖτον frumentum dicūt, νέον nouum. Hinc σιτάνιος, quasi σῖτος νέος. Plin. lib. 22. cp. 25. Sitanius, hoc est, trimestris, incussa in facie, aut disquamata cum melle aptissime curat.

Sitarchia, (σιταρχία) vas repositorium, siue saccus, vel pera in qua poni consueuit cibus: σῖτος enim cibus. Hieron. lib. 1. Regum: Panis deficit in sitarchiis nostris, & sportulam non habemus.

Sitellio, diminutiuum. vide Situla.

Sithonia, (σιθωνία) regio littoralis Macedoniæ, versus Thermopontū, in qua mons est Sithon niuosus. Vergil. Sithoniasq; niues hyemis subeamus aquosæ. Hoc etiam nomine dicta fuit Thracia, vt inquit Gell. li. 10. Vnde spirat Aquilo, quoniā ad Septentrionē exposita. Ouid. Et Sithonio Aqloni.

Siti, (κείμενοι) inquit Cic. lib. 2. de Leg. dicuntur ii qui conditi sunt, nec tamen eorū antē sepulchrū est

eſt, quàm iuſta facta, & corpus incenſum eſt. Liui. 6. Belli Pun Hic ſiti ſunt Acarnanes, qui aduerſus vim atque iniuriam Ætolorum pro patria pugnantes mortem occubuerunt.

Sitibundus, abunde ſitiens. (διψαλέος.)

Siticines, (inquit Nonius) vt liticines à lituo, vt tubicines, à tuba : ita ſiticines, qui apud funeratos, vel vita functos & ſepultos, hoc eſt, iā ſitos canere ſoliti erant, honoris cauſa, cantus lamentabiles. Hoc in libris Coniectaneis Attei Capitonis inuenitur, & Cato id vocabulū indubitāter appoſuit.

Siticuloſus, qui ſemper ſitit, πολυδίψιος. Vnde ſiticuloſa loca, id eſt, aſpera & arida. Item apud Horatium Siticuloſa Apulia.

Sitienter, aduerbium, ardenter, cum cupiditate maxima, & deſyderio non vulgari. Cic. in Tuſc. Nec ſitienter quid appetat.

Sitio, is. iui. (διψάω) durſtē) dorſt hebbē) auoir ſoif.) nota eſt huius verbi propria ſignificatio, ſed trāſfertur ad multa. vt ſitire agros, & ſitire honores, gloriam, pro auidè cupere. Sic Cice. Phil. Aderat Lucius frater, qui ſanguinē noſtrū ſitiebat. Idem ad Att. 2. Fac venias ad ſitientes aures. id eſt, multa audiendi cupidas. Et pro Plancio, Deinde ſitientem me virtutis tuæ deſeruiſti.

Sitis, propriè bibēdi appetitus, (δίψα). durſt) dorſt) ſoif.) Per tranſlationem ponitur pro nimia auiditate cuiuſq; rei. Plancus, Cupio te amplecti, neque aliter ſitim iandiu conceptā ſedare poſſum. Huius diminutiuum eſt Siticula.

Situla, (κάδος) ciſta, qua populi ſuffragia in creandis magiſtratibus, legibusq; ferēdis colligebantur. Plautus in Caſſ. Sortior illa in ſitula. Situla etiam vas ad hauriendā aquā accommodū, quòd aquam ſitiat. eyn kubel, eymer) eenē eemer, aker) vng ſeau, ou ſeille) Idem, Si hanc ſitulā accepero, omnē illi puteo animā intertraxero. Huius diminutiuum eſt ſitella, καδίσκος. Cic. pro Corn. Neq; maius eſt legere codicem, cū intercedatur, quàm ſitellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre.

Situs, a. um. poſitus, (κείμενος) gelegen) ſitue, mis, & poſe) Et ſitum eſt, quicquid loco ſuo poſitum nō euertitur. Terent. in Adelph. In quo noſtra ſpes opesq; omnes ſitæ erant.

Situs, us. lanugo ex humore creata, qui fit in locis Sole carentibus, αὐχμός, εὐρώς. grāwe, ſchimmel) mos) moiſiſſure.) Donatus exponens illud Vergilij libri ſeptimi, Sed te victa ſitu, ſic ſcribit, Situs eſt corruptio ex humore & diuturnitate contracta, qua deteriores fiūt ſpecies vno loco, & prolixo tempore conſtitutæ. Victa ſitu, quaſi quæ ſenio eſſent, & nihil agendo corrupta. Solet aūt in locis ſitulētis odor quidā teter & aſpernabilis olfactantiū nares offēdere, qui & ipſe ſitus dicitur. Plin. lib. 21. Peſſimū eſſe crocū, quod ſitū redolet. Sed eſt etiā ſitus in vultu, capite, totoq; corpore & habitu, præſertim inopū, qualem Lucretius deſcribit, Fœda ſitu macies. Hunc etiam pedorē dicimus. Colum. lib. 5. Vitibus ſitum dedit. Iam verò muſcus, qui more compedis crura vitium & vineta comprimit, ſituq; & veterno macerat, ferro diſtringendus & eradendus eſt. Præterea ſitus dicitur loci qualitas, τοποθεσία. gheleghentheyt) la ſituation.) vt de ſitu Syracuſarum. Verg. 1. Georg. Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum. id eſt, quiete, & intermiſſione arandi.

Siue, coniunctio, cum ex ſi & ue compoſita ſit, duorum generum vim ſimul obtinere videtur. Itaq; cum orationem inchoat, minimè mirū eſt, ſi præter morem aliarum coniunctionū tres minimum ſenſus poſtulat. cum & Si continuatiua ſuam apodoſim, & ue alteram diſiunctiuam exigat. vt Siue me amas, ſiue odiſti, nō magni æſtimo. Aliquādo quatuor. Ouid. Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore victum, Antilochus noſtri cauſa timoris erat. Siue Menætiadem falſis cecidiſſe ſub armis, Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos. In hac figura notandum eſt, ſolere eleganter cum protaſibus apodoſes miſceri. Aliquādo explanādi vim habet. Cic. Att. Nihil perturbatus eſt hoc ab vrbe diſceſſu, ſiue potius turpiſſima fuga. Aliquādo verò ſimpliciter pro vel ponitur. Cic. ad Quint. fratr. Quapropter hoc te primū rogo, ne cōtrahas, aut dimittas animū, néve te obrui ſinas, contráq; erigas ac reſiſtas, ſiue etiam occurras negocijs.

S A N T E M.

Smaragdites, (σμαραγδίτης) gemma circa Chalcedonem.

Smaragdus, (σμάραγδος) gemma qua oculorum acies recreatur, qua nihil viridius. Plinius lib. 34. ca. 5. Smaragdos verò tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret. Præterea ſoli gemmarum cōtuitu oculos implent, nec ſatiant. Hinc Smaragdinus, a. um. σμαράγδινος, penultima correpta. Eſt autem (inquit Suidas) generis fœminini.

Smegma, atis. (σμῆγμα) dicitur omne illud, quod purgat, à σμήχω, purgo, abſtergo. Plin. lib. 12. c. 25. Si verò cœleſti aqua decoquantur, ſuccus ille ſmegma fit, quo ſolent fouere gangrænas. Eſt & generale nomen, quo medicamentum omne ſignificatur, quod valet ad emaculandam faciem & abſtergenda corporum dehoneſtamenta.

Smegticus, ca. cum. (σμηκτικός) vt vis ſmegtica, efficacia ſmegmatis.

Smegmaticus, adiectiuum. Plin. lib. 31. cap. 7. Sudorem cit, aluum ſoluit in vino & aqua, acopicis & ſmegmaticis vtilis. hoc eſt, medicamentis, quæ laſſitudinem tollunt, & deterſorijs.

Smilax, (σμίλαξ) arbor quā Latini taxum vocant, eyn ybenboum. Et eſt genus herbæ, hederæ ſimilis, denſis geniculatæ, caulibus ſpinoſæ, fruticoſæ ramis, folio hederaceo, flore cādido, olente liliū, infauſta omnibus ſacris & coronis. Ouid. libr. 4. Metam. Et crocon in paruos verſum cū ſmilace flores. Sunt qui ſmilacem autophorū vocāt, quaſi ſeipſum ferentem. Hinc ſmilaceus, a. um. σμιλάκινος, quod eſt factum ex ſmilace. Galenus inquit, veteres ſine ſ protuliſſe, hoc eſt, ſmilax & milax.

Smintheus, (σμινθεύς) vocatus eſt Apollo, quòd ferues currat. Strabo lib. 10. & 13.

Smyrna, (σμύρνα) vrbs in minori Aſia, quam fluuius

Moles circumfluit. Hanc Theseus Thessalus in memoriam vxoris suæ, quæ Smyrna vocabatur, extruxit. Ex hac Homerum ortum habuisse quidam existimant. Etiam smyrna à Græcis myrrha dicitur. Inde smyrnium, σμύρνιον, herba, quæ & olusatrum. Colum. lib. 11. ca. 3. Vulgò leuisticum vocatur, & Gallicè de la leuesse.

S ANTE O

Soana, (σόανα) fluuius Asiæ.

Soanes, (σόανες) populi Asiæ, Caucasi extrema obtinentes, sicut Strabo refert lib. 11. qui ducenta hominum millia cogunt in exercitum.

Soboles, à quo sobolesco, id est, sobolem propago, est successio vel propago, aut propagatio, proles vel progenies, γονή. nachkomme, kinder, eyn ghe schlecht) nacomelingen) race, lignee.) Cic. Phil. 2. Omnē sobolem iuuētutis expulsam atque extermi natā suis sedibus. Est item soboles, quos stolones appellant. Colu. lib. 5. c. 8. Omnis deinde soboles, quæ eximio stirpe nata est, extirpanda est.

Sobrini. (ἀνεψιοὶ) duarū plurium'ue sororum filij, quasi sororini. Ponitur etiā pro quocunque cognato. Terent. in Phorm. Eho tu sobrinum tuum nō noras? Hunc paulò antè cognatum vocauerat.

Sobrius, dicitur homo sanæ mentis, quasi separatus ab ebrio, νήφων, νηφάλιος. gemāss) nuchter) sobre.) Teren. in Andr. Tu pol homo non es sobrius. Hinc sobriè, aduerbium, temperanter.

Socculus, paruus soccus, (ἐμβάδιον) Sueton. in Vitel. Pro maximo vulnere à Messalina petijt, vt sibi pedes præberet excalciandos, detractumque soccum dextrum inter togam tunicasque gestauit.

Soccus, (ἐμβὰς) per duplex cc, genus calceamenti, à sacco deductum nomen, ad cuius similitudinem erat factum, ita, quòd ligatum supra pedē plicas multas per totum effundebat, quod non tantum comœdorū erat (vt apud Horatium, Hunc socci cepere pedem) sed etiam mulierum. Suet. de Cal. Sæpe gemmatas depictasque penulas indutus, manuleatus & armillatus in publicum processit, aliquando sericatus & cycladatus, ac modò in crepidis & cothurnis, modò in speculatoria caliga, nōnunquam socco muliebri.

Socer, (πενθερὸς) eyn schwäher) eē sweer) vel socerus, vxoris meæ pater. Socrus, πενθερὰ, vxoris meæ, aut mariti mater. Cic. 1. Off. Nostro quidem more cum parentibus puberes filij, cum soceris generi non lauantur. Socer magnus, vxoris meæ auus, qui & prosocer dicitur, & ego sum illius progener. Et auus meus, socer magnus est vxoris meæ, illa illi pronurus. Socer autem & socrus dicūtur, quia sibi generum associent. A socer fiunt, consocer & assocer. Consoceros vocant, quorum filij inter se matrimonio copulati sunt. Verbi gratia, Ego illi consocer sum, & ille mihi consocer est, cuius filio filia mea nupsit. Prosocer & absocer, eodem modo dicuntur quo proauus & abauus.

Socialis, hoc le. (συμμαχικὸς, ἑταιρικὸς) quod est sociorum. Vnde sociale bellum, quod cum socijs gestum est, hoc dictum est Marsicum, quoniā à Marsis rebellandi suscitatum fuerat initium. Sociale autem, quia omne Latium Picenum, & Hetruria omnis, atque Campania, postremò Italia, cōtra Romam consurrexerunt.

Sociabilis, & hoc le. qđ facilè cōiungitur alteri. Pli. lib. 16. ca. 42. Eadē & curribus maximè sociabilis glutino in tantum, vt fundatur &c. de abiete.

Socienus, Plauto est socius.

Societas, quasi participatio. (κοινωνία) gemeynschafft, geselschaff) gemeynschap) societe.) Liu. Infida regni societas.

Socio, as. iungo, quasi socium socio appono, (συμμίγνυμι, συνεργάζω) züsügen) toeuoegē, byuoegen) conioindre.) Colu. lib. 4. At si qui cum scientia sociauerint diligentiā. Eius composita sunt, Associo, cōsocio, συνίστημι, eiusdem significationis cum primitiuo. Lactan. lib. 7. Licet anima & corpus consociata sint. Dissocio, διαχωρίζω, διΐστημι, διαζεύγνυμι, deiungo, sicuti dissuadeo, dehortor. Nam dis interdū non diuersitatē, sed diuisionē facit, sicut dissimilitudo, dispar, & huiusmodi. Cice. Quorum dissimilitudo dissociat amicitiam.

Socius, (ἑταῖρος, κοινωνὸς) gesell, mitgenoss) eē mededeel, deelachtich) compaignō) dicitur, quòd sit eiusdē sortis, vel quòd secet, id est, diuidat labore alterius, vel quòd eum in re laboriosa sequatur. vel à socco, qui calceus est vtrique pedi aptus, quoniā socius se amico cōmodum in vtraque fortuna præbeat. Sunt autē socij, qui pari cōsilio & authoritate rem simul aggrediūtur, & qui in re seria & laboriosa aliquorum pares sunt. Vnde socij populi Romani, σύμμαχοι, dicebantur, ita cum his fœdere coniuncti, vt pacis ac belli participes essent. Cic. in Ver. Nam socij putandi sunt, quos inter res communicata est. Comites qui comsulendo, operam'ue præstādo subsequūtur, & propriè in itinere, qui nō sua causa iter capiūt, sed vt aliū prosequantur. Cæsar, Cum se victoriæ Pompeij comitē esse mallet, quàm sociū Cæsaris. Et generaliter quicunque aliquē sequitur, comes appellatur. Cic. Est gloria comes virtutis. Gloria enim sequitur honestatē, sicut vmbra corpus. Sodales, in rebus leuioribus & ferè in cōuiuijs dicūtur, quasi simul edales, vel quia vnà sederent, & essent simul in mensa, vel quòd ex suo datis vesci solerent, vel quòd inter se suaderent, quod vtile esset. Quintil. Et tempestiua conuiuia, & peruigiles iocos, aduocata sodaliū turba, solutus atque effluens agerem. Caius, Sodales sunt, qui eiusdē collegij sunt. Cum eo sentire videtur apud Ciceronē Antonius, qui Norbanū quæstorē suū appellat sodalē. Dicitur & de rebus inanimatis. Cic. 2. Philip. Cum tamen tu nocte socia, hortante libidine, &c. vt qui eius in perpetrando facinore affuerit, iuueritque.

Socors, vide Secors.

Socrates, (σωκράτης) pen. cor. philosophus Atheniensis, vnus omnium sapientissimus iudicatus, qui philosophiā naturalem in moralem transtulit. Hic æquabilitatem in omni vita seruauit, vt idē semp vultus, eademque frons siue prosperis siue aduersis rebus, extiterit vsque ad extremū. Plin. lib. 7. Ferūt Socratē clarū sapientia, eodē semper visum

 vul-

vultu, nec aut hilari magis aut turbato. Habuit duas vxores, Xanthippen & Myrtonem vno tempore, quæ eum crebrò inter se iurgarêt, & ille eas esset solitus deridere, quòd propter se fœdissimũ hominem, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, repandis cruribus disceptarent, nouissimè verterunt in eum impetum, & male multatum fugientemq; diu persecutæ sunt. Quoniam cum infinita conuitia ex superiori loco ingerenti Xanthippæ restitisset, aqua perfusus immunda, nihil amplius respondit, quàm capite deterso, Sciebam inquit, futurum, vt post ista tonitrua imber subsequeretur. Interrogauit Alcibiades, cur mulierê tam acerbam domo non exigeret. Quoniam (inquit Socrates) cum illam domi talem perpetior, insuesco & exerceor, quo foris petulanriũ iniuriã facilius feram. Iterum dicêti Alcibiadi, intolerandam esse Xanthippes maledicentiã, Tune inquit, non'ne toleras anseres clamore perstrepentes? illo annuente, Quoniã mihi oua & pullos pariũt. Et mihi ait, Xanthippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniscus lapidarius, mater Phænarete obstetrix. Qui in paupertate beatissimus, anu cis olim audientibus, Emissem palliũ, si nummos haberẽ, neminẽ poposcit, omnes admonuit, à quo acciperet, ambiguus fuit. Hic auditor fuit Anaxagoræ & Damonis, postea ad Archelaum physicũ se contulit. qui animaduertens naturalis speculationis fructum nullũ esse, inuenit primus ethicen, id est, moralem philosophiam, ad quam transiẽs, fertur dixisse, Quæ supra nos, nihil ad nos. Author est Xenophon, Socratem nunquã de natura rerum, neq; de sublimioribus rebus diputasse, cũ ea sint supra captum hominũ. Ex Socratis variis in omnẽ partem diffusis disputationibus, plures fluxere discipuli. & cum alius aliud apprehenderet, proseminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se, cum tamen omnes se philosophos Socraticos & dici vellent, & esse arbitrarentur. Primũ ab ipso Socrate Plato, à Platone Aristoteles & Xenocrates. deinde ab Antisthene, qui patientiã & duritiam in Socratico sermone maximè adamarat, Cynica, cum ab Aristippo quem maximè voluptariæ disputationes delectarãt, Cyrenaica philosophia manauerunt. Fuerunt etiam alia genera philosophorũ, vt Eretricorum, Megaricorũ, Pyrrhoniorũ, qui se Socraticos esse dicerẽt. Vnde meritò philosophorum fons Socrates appellatus est.

Socrus, vide in Socer.

Socus, (σῶκος) per simplex e, fuit vir Troianus animo & corporis dignitate generosus.

Sodalis, ὁμιλητὴς, ἑταῖρος. vide in dictione Socius. Hinc sodalitas & sodalitium, θιασῖτον, quæ significant collegium multorũ, seu conuiuiũ. Cic. Sodalitates me quæstore sunt institutæ. Idem in Arte veteri, Venit in ædes quasdam, in quibus sodalitium erat futurum eodem die.

Sodes, (ἀντιβολῶ) quidam aduerbium, precationem vel exhortationem denotans arbitrantur. Priscianus putat esse verbum: ait enim, quædã verba esse, quæ in vsu deficiunt personis, vt cedo, sodes, salue, aue, furis, infit, inquam, foret, fio. Cic. in Orat. Libenter etiam copulando, verba iugebant, vt sodes, pro si audes: sis, pro si vis.

Sodoma, m.æ. (σόδομα) & Sodomum, & Sodoma, orum. plurali tantũ, oppidum fuit Iudææ, de quo legitur in Genesi, Antequã subuerteret Dominus Sodomam & Gomorrã. Et iterum, Habitauit in Sodomis. Solinus de situ Iudææ, ibi duo oppida, vnum Sodomum, alterum Gomorrum. Hinc Sodomitæ, Σοδομῖται, dicti sunt Sodomorũ incolæ.

Sogdiana, (Σογδιανὴ) prouincia Asię, quę vt lib. 6. ait Ptolemæus, à Septentrione parte Scythiæ terminatur, ab Oriente Sacis, à Meridie & Occasu Bactriana. In ea sunt vrbes, Oxiana, Maruca & Alexandria, quam (vt Solinus ait) Alexander tertiam condidit, ad contestandos itineris sui terminos.

Sol, (ἥλιος) de sonne) fax cœlestis antea dicebatur, & mundi oculos, cor cœli, iucunditas diei, naturæ gratia siue regimen, ac numẽ siderũ ipsorum, cœliq; rector. Speusippus philosophus, Sol est cœlestis ignis, qui solũ ab Ortu ad Occasum ab oculis aspici possit, aliter sempiternum astrum, animatum, diurnum ac maximum. Vel quòd vnus sit & non plures, vt sentit Cicero, quodq; tantam claritatem solus obtineat à solus sit, quòd solus cum est exortus, obscuratis omnibus aliis, apparet. Vel (vt scribit Diomedes) ab Hyperionis filio, qui liber à Romanis appellatus est, quòd liber & vagus sit. Soles tamen plurali numero, pro die legimus. Vergil. lib. 3. Tres adeò incertos cæca caligine soles Erramus pelago. Et soles, solis splendores, vel radii dicuntur. Mart. Hybernis obiecta locis specularia puros Admittunt soles, & sine face dies. Item soles, æstus vel ardores solis. Horatius, Corporis exigui præcanum solibus aptum. Hinc insolo, as. ἡλιάζω. de quo suprà.

Solamen, (παραμύθιον) idem quod solatium. Cic. in Lælio, Etsi illis planè orbatus essem, magnum tamen ferret mihi ætas ipsa solamen. Vergil. Solamenq; mali de collo fistula pendet.

Solanum, herba quam Græci strychnon vocant. vide Ruel.

Solanus, a. um. pe. prod. idẽ qđ solaris, ἡλιακὸς. Hinc Subsolanus ventus, q sub sole oriente nasci videt.

Solario, as. penul. prod. in altum ædifico.

Solaris. & hoc re. (ἡλιακὸς) quod est solis. vt radii solares, annus solaris, cũ sol expleto per omnia signa circuitu, ad id vnde digressus fuerat rediit, quod fit ferè. 365. diebus. Et Solaris herba, q̃ Græcè ἡλιοτρόπιον dicitur, quòd se cũ sole circumagat, etiam nubilo die. tantus est eius syderis amor.

Solarium, (ὡρολόγιον ἡλιακὸν) locus in quo horæ ad solem conspiciũtur, veruto vmbram faciente, vel pinnula. Cice. pro Quintio, Non ad solarium, nõ in campo, nõ in conuiuiis versatus est. id est, in foro Romano, vbi erat solarium. Primus Romanis hoc statuisse dicitur L. Papyrius cursor ad ædem Quirini ante duodecim annos, q̃ cũ Pyrrho bellatum est. nã prius ortus tantũ & occasus solis nominabant, post aliquot annos adiecto meridie. Dicitur & solariũ, locus in domo superior strat9.

Plau.in Milite,Nam certò neq; solariũ apud nos est, neq; hortus vllus, neq; fenestra nisi clatrata, Grenier.Nam Latini solaria vocant plana tecta, quæ Græci δώματα,vt Hierony.est author.Præterea solariũ appellant Iurecõsulti vectigal, quod pro solo penditur titulo,ne quid in publico fiat.

Solati (ἡλιαζόμενοι) dicũtur qui Sole correpti sunt, quemadmodum syderati,qui sydere. Plinius,Sic & solatis prosunt.

Solatium,(παραμυθία) eyn ergetzung) een vermakinge) soulas,cõfort.) ipsa consolatio,& propriè rebus fit.Quintil.Cæcitatis miseræ solatium est, habere rem videntium.

Soldum,pro solidum. Martial.lib.1.Ex insulis fundisq; tricies soldum.

Solea,(ἐμβὰς)eyn sole) semelle.)quę solo pedis subijcitur.Quandoq; etiam id genus calceorũ est,quo plantarũ calces tantum obteguntur, cæteris propè relictis nudis pedis partibus,supernè pedẽ vinciens ansis,quas ligulas vocãt. Alio nomine subteres dicuntur,& à Græcis κρηπῖδες, licet hæc differre putent aliqui. Dictæ soleæ,quòd sola pedibus subijciantur. Plaut.in Trucul.Date iam soleas,atq; intrò me actutum ducite. Fiunt autem quãdoq; soleæ (cum solea capitur pro ea, quæ solo pedis subijcitur) ex ferro vel argento , corio, vel alia materia.nam equis & bubus soleę ferreæ applicantur. Catullus,Et supinã animã graui delinquere cœno,Ferream vt soleam tenaci in voragine mula . Est etiã solea instrumentũ , quo oleũ ex oliuis exprimebatur. Colu.lib.12.cap.5.Oleo autem cõficiendo molę vtiliores sunt,q̃ trapetũ: trapetum, q̃ canalis & solea . Ponitur interdum pro calceo. Propert.Prosilit in laxa nixa pedem solea.Item solea genus piscis plani,à similitudine soleæ,de quo Colu. Plin.lib.11.Rhombi,soleæ, passeres habent formam planam.Et solea,dicitur materia roborea,super quam paries cratitius extruitur. Iuuen.Et solea pulsare vates.

Solearij, solearum sutores, (ἐμβαδοποιοί) Plaut. in Aul.Solearij astant,astant molochinarij.

Soleatus,dicitur qui soleis indutus est.Gel.Cur soleatos dixisset,qui Gallicas non haberẽt soleas?

Solenes,(σωλῆνες) genus cõcharũ,quod & onychas & digitos vocamus,itemq; donacas & aulos.

Solennis,& hoc ne.(ἐτήσιος) iårlich) iaerlijex) ordinaire.) per duplex nn, qđ omnibus annis præstari debet:compositũ nomen ex solo & anno.Valerius Max. Maiores statas solẽnesq; ceremonias pontificum sciẽtia bene gerendarũ rerum authoritate,&c. Solenne etiam pro solitum. Sueton.de Augusto,Fœminis ne gladiatores quidem, quos promiscuè spectari solenne olim erat,nisi ex superiori loco spectare concessit.

Solennitas,quæ quotannis celebratur,(ἑορτή) Gell. lib.2.Per dierum varias solennitates.

Solenniter,aduerbium Liu.5.ab Vrbe,Ibiq; omnibus solenniter peractis,eadem reuertens.

Solennitus,veteres pro solenniter scripserunt.Lucillius,Solennitusq; cum laudet lubens.

Solennium,ij.& solennia,orum. (ἐτήσια) festa quæ singulis annis certo tempore fiunt.

Soleo,es.solitus.(εἴωθα,φιλέω) flegẽ,gewon sein) plege,gewoõ sijn) auoir de coustume,souloir.)quasi solus,id est,totus eo.Terent.in And.Quod vulgus seruorum solet,dolis vt me deluderes.Sallu. li.2.Hist. etiã solui pteritũ vsurpauit. Neq; inquit subsidijs vti soluerat compositis.Eius significatio nota est,accipitur eñ solere,p essere vsato.Vergil. Vnde oĩs Troia videri Et Danaũm solitæ naues & Achaica castra Huius cõposita sunt,assoleo,absoleo,obsoleo,insoleo, insolẽs,insolit⁹ p insucto.

Solers,(δεινός,ἱκανός,ἀγχίνους, ἐγχειρητικός, ἐπιχειρηματικοί) klůg,gescheyd,spitzfindig) kloeck,verstandich) ingenieulx,cault & fin.) contrarius maximè est inerti,hoc est,totus ingeniosus & artificiosus,quasi totus ex arte, vel quasi solus in arte sit,quiq; in omnibus rebus prudens est . Hinc solertia,ἐπίνοια,δεινότης, quæ est ingeniũ totũ acutum & artificiosum,mentis perspicacia atq; industria,qua quidã bene vtuntur,quidã male . Bene. Cic.in Catone,Tum cum dixisse,mirari se modo diligentiam,sed etiam solertiam eius,à quo essent illa dimensa atq; descripta.Male.Idem lib.1. Offic.Itaq; eorũ fines,sicut ipsi dixerant,terminauit,& in medio relictũ quod erat populo Romano adiudicauit. Vnde hoc improbans Cicero sequitur & ait,Decipere hoc quidẽ est,nõ iudicare. Quocirca in omni re fugiẽda est talis solertia. Ex quo apparet etiã, q; solers quis,bonus,vel malus erit,p qualitate solertię qua vtitur.De cuius proprietate Clau.li.1.de rapt.Proserp.sic inquit,Rerumq; remotas Ingeniosa vias paulatim explorat egestas,Vtq; artes pariat solertia,nutriat vsus.

Solerter,aduerb. ingeniosè,perspicaciter,subtiliter. Cic.1.de Legib.Artes verò innumerabiles repertæ sunt docente Natura, quam imitata ratio,res ad vitam necessarias solerter consecuta est.

Solet,(εἴωθε,φιλεῖ) es ist gewon) het pleech)impersonale passiuæ significationis: vt,scribi solet: &, vt solet,vt ferè fit. Cic.de Clar.Orat.Cum quædam,vt solet,controuersia orta esset.Idem in Lælio,Cum in hortos D. Bruti commẽtandi causa, vt adsolet,venimus,tu non affuisti.

Soloe,(Σόλοι) ciuitas insignis Ciliciæ,ab Achiuis & Rhodijs ædificata,postea Pompeopolis appellata,à pompeio,qui piratas in eam transtulit,quos dignos existimauit,vt seruarẽtur.Hinc fuit Chrysippus philosophus Stoicus, & Philemon comicus poëta,& Aratus q de Astris versus cõscripsit, cuius plurima carmina Cicero in Latinũ vertit.

Solicito,as.are.pen.cor. dictũ est quasi solo citare, id est,ex suo loco mouere,ταράσσω.vom bodẽ bewegẽ)vandẽ grõt op bewegẽ) labourer la terre.) Propriè enim significat terrã verto.Tibul.Et teneram ferro sollicitauit humũ.Sed quia solũ etiam de mari dicitur,ponitur quandoq; pro nauigare,& mare vertere.Claudian.Et rudibus remis sollicitauit aquas. Quoniam autem (inquit Sextus)quæ supra modũ cõmouentur,inquieta esse solẽt,& perturbata:& quæ perturbata sunt,molestiã nobis plerunq; adferunt,eam ob rẽ solicitare

pro augere vsurparunt Latini, siue curam iniicere & contristari, ἀνιᾷν. bekummeren) chagriner, perturber.) Terent. in And. Cur meam senectutem solicito huius amentiæ. Aliquando instare, διώκειν, vel tentare, vt promissis, factis, vel spe aliqua ostensa. Curtius lib. 2. Verum enim cum modo milites meos literis ad proditionem, modo amicos ad perniciem pecunia solicitet, ad interneccionem mihi persequendus est, non vt iniustus hostis, sed vt percussor veneficus. Hinc solicitatio, ἀνία, quæ fit ab alio, vt ait Donatus. Terentius in And. Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuersè trahunt, Amor, misericordia huius, nuptiarum solicitatio.

Solicitator, verbale. Paulus de extraordina. crimin. Solicitatores aliarum nuptiarum, itemq; matrimoniorum interpellatores.

Solicitudo, cura, & mentis inquietudo, quæ mentibus inhæret, μέριμνα, ἀγωνία. bekümmernuss) sorchfuldicheyt.) Terent. in Andr. Quantas hic confecit solicitudines.

Solicitus, (φροντίζων) bekummert) sorchfuldich) chagrin.) inquietus, & curis affectus, non autem diligens. Cic. Cælio, Desunt autem propter hanc causam, quòd mirificè sum solicitus, quidnam de prouinciis decernat. Vnde solicitior, cōparatiuus. Cicero in quadam Epistola, Solicitiorē certè hominem non suis cōtractis neminem puto fuisse.

Solidesco, solidus fio, πήγνυμαι. Plin. Vesica membrana constat, vulnerata cicatrice non solidescit.

Solido, as. pen. cor. roboro, firmo, quod vernacula lingua dicimus saldare, πηγνύω. vastmachen, hartsmachen) sterckmaken) affermir.) Verg. li. 1. Geor. Area tum primū ingenti est, æquanda cylindro, Et vertenda manu, & creta solidanda tenaci.

Soldurius, lingua Gallica dicitur deuotus. Cæsar, Cum sexcentis deuotis, quos Galli soldurios appellant, quorū est cōditio, vt omnibus vitæ commodis vnà cum his fruantur, quorū se amicitiæ dediderūt, si quicquā vni accidat, aut eundem casum vnà ferant, aut sibi mortem consciscant.

Solidus, a. um. pen. cor. (τέλειος) gantsche, volle) sollide, massif, plein.) Modò iuge ac continuū significat. Plaut. Decē annos solidos errauit puer. Modò plenum, integrum, nihil concaui aut vacui habens, (συμπαγής, στερεός. Vnde solidū corpus dicimus, quod constat latitudine & altitudine. Verg. Solidoq; adamante columnæ. Hinc fit in solidū, ἐντελῶς, aduerbialiter, quod significat in integrū. Vt Omnes promiserunt in solidum se satisfacturos, id est, integrè vnusquisq; pro se, & non omnes simul. Solidū quidam à solo terra deducunt, alii à solon Oscorum Vocabulo, quod totum significat. Est & solidus substantiuū genus nummi, quo in præsentia vtimur, cum dicimus, viginti solidos libram constituere. Ideo dicti solidi, quia iusto & integro pondere erāt percussi, non dimidiati aut trientales. De hoc Budæus in Asse.

Solidipes, qui solidos habet pedes, non bifurcatos. Plin. lib. 10. Contra naturam solidipedum, aut bisulcorum supra cuncta est murium fœtus.

Soliferreum, genus teli appellatū, quasi totum ferreum. nam solum significat totum & solidū. Liu. 4. Bel. Maced. Vt emissis soliferreis falaricisq; gladios strinxerunt, tū velut redintegrata est pugna.

Solifuga, genus formicæ venenatæ, à fugiendo sole dicta. Plin. lib. 22. Et leguminibus innascuntur bestiolæ venenatæ, quæ manus pungunt, & periculum vitæ afferunt solifugarum generis.

Soliloquium, quod per nos contemplādo loqui solemus, μονολογία.

Soliloquus, pen. cor. qui solus loquitur. μονολόγος.

Solipugna, seu solifuga, (μονόλικος) genus bestiolæ maleficæ, quæ acrius cōcitatiusq; fertur calore solis, vnde nomen traxit. hæc Festus. Fortassis legendum solpuga. Lucanus, Qui calcare tuas metuat solpuga latebras. Plin. lib. 8. Latè deserta est regio à scorpionibus & solpugis.

Solis gemma, (ἡλίου λίθος) quæ ad speciem solis fulgentes in orbem radios habet.

Solis insula, (ἡλίου νῆσος) est in mari Indico, semper rubens, & (vt Solinus refert) Omni animantium generi inaccessa, quoniā eò ingressos vis circumfusi aëris confestim exanimat.

Solistimū, pen. cor. quod est soli. ita enim à solo solistimum fit, sicut à medio mediastimum. De solistimo tripudio vide in dictione Tripudium.

Solitarius, a. um. qui solus viuit, μονήρης, ἐρημαῖος. Cic. de Amic. Sic natura solitarium nihil amat, semperq; ad aliquid, tanquā adminiculum annititur. Hinc solitarius piscis, & solitaria vita.

Solitaurilia. orum. neutri generis, pluralis numeri, solennia Romanorum sacrificia, seu immolatio trium hostiarū erat diuersi generis, tauri, arietis, & verris, quia omnes solidi, integriq; corporis sint. Plin. lib. 8. Si potiatur, Marti Solitaurilibus piaculum fieri. Hoc sacrificium censores (vt scribit Asconius) vrbem, completo quinquennio, lustrantes, de sue, oue, tauro faciebant.

Solito, as. frequenter soleo (εἴωθα) Gell. Scipionem Africanum solitauisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium vētitare. Solito etiam ablatiuus à solitus.

Solitus, a. um. (νόμος) Plaut. in Amphit. Qui soliti inuiti cubant. Est & solitus, ūs, à soleo. ab eo fit compositum Insolitus.

Soliuagus, pen. cor. qui solus vagatur, (φιλέρημος, οἰοπόλος) Plin. lib. 8. Nec nisi lacessiti noceant, ideoq; gregatim semper ambulent, minimè ex omnibus soliuagi.

Solium, (θρόνος) armarium ex vno ligno factum, in quo reges ob corporis sui tutelā sedebant, dictum quasi solidum, quoniam ex prædura materia arboris ficbat. Vel dicitur quasi solum, quòd in his soli sederent. Silius, Consedit solio, rerūq; inuasit habenas. Vel secundum Asperum, per antistichon quasi sedium, à sedēdo. Nam & sella quasi seda dicta est. Abusiuè tamen quandoq; ponitur pro sella regali. Verg. Præfatus diuos solio rex infit ab alto. Quandoq; pro vase saligno, vel abiete. Eo etiam vtimur ad vnum plurimosq; liquores transferendos, & ad pannos lineos cum lixiuio

nio calido & cinere emaculandos. Est & solium vas, quo in balneis mulieres vtebantur, & in quo sedentes lauabantur. Celsus, Interpositis duabus horis, in solium is aquæ calidæ resupinus dimittendus est, sic vt à genibus ad vmbilicum aqua teneat. Martial. Non vis in solio prius lauari. Suetonius de Augusto, At quoties neruorũ caussa, marinis, Albulisq; calidis vtendum esset, contentus hoc erat, vt insidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo duretam vocabat, manus ac pedes alternis iactaret. Nonnunquam huic simile vas dicitur, seu loculamentũ sepulchrale, in quo conduntur defuncti. Plin. li. 35. Quoniã & defunctos sese multi fictilibus soliis condi maluere. Curt. Septimus dies erat, ex quo corp⁹ regis iacebat in solio.

Solo, as. idem quod solor, (μονόω.) Vnde & Desolo, de quo suo loco.

Solœcismus, (σολοικισμὸς) est impar & inconueniens compositura partium orationis. A nostris imparilitas, σολοικία à vetustioribus Latinis stribligo dicebatur, inuersura & prauitas tortuosa orationis, tanquam strebligo quædam. Siquidem στρεβλόω, torqueo ac deprauo significat. Per translationem dicitur à poëtis error. Iuuen. Solœcismum liceat fecisse marito. Mart. Sæpe solœcismum mentula nostra facit. Dicitur etiã solœcon, sicut barbarismus & barbaron. Solœci autem nomen à Solone deductum, Laërtius testatur: qui cum in Cilicia vrbem à suo nomine Soloë condidisset, pauci ex Atheniensibus, quos in ea reliquit non multo intersecto tempore, corrupto patrio sermone, incõuenienti partium structura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquãdo vterẽtur, dicti sunt σολοικίζειν, hoc est, Solœcissare.

Solœcophanes, (σολοικοφανὲς) quæ & alœosis figura est: vt, Præneste sub ipsa, cum Præneste sit generis neutri, sed retulit ad ciuitatẽ. & Terent. in Eunuchõ suam, referens ad comœdiam cogitatum.

Solon, (σόλων) fuit vnus ex septẽ sapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui teste Gell. li. 17. ca. 21. Athenis claruit, Tarquinio Prisco Romę regnante. Hic Atheniensibus leges dedit, cum tanto temperamento compositas, vt parem gratiam à senatu & plebe contraheret, quanquam plebs & senatus in summa prius essent dissensione.

Solophytus, (σολόφυτος) iuuenis fuit regius, qui cum Ilino regio similiter per optimatum factionem, domo regia pulsus, ingentem iuuentutẽ secum contraxit, & in Cappadociæ ora consedit.

Solor, aris. (παραμυθέω, παρηγορέω) trôsten, ergetzẽ) trooſten, vermaken) conforter, consoler.) à solũ, pro terra solida, fieri quidam existimant, quasi solidum redintegro. Verg. Interea longum cantu solata laborem Arguto coniux percurrit pectine telas. Hinc fiunt cõposita, consolor. Cic. Seruio Sulpitio: Quid me ista res consolatur in tantis tenebris, & quasi perpetuis Reipub. Est enim vix consolabilis dolor, tãta est omnium rerum amissio & desperatio recuperandi. Desolor, contrarium est, & habent penultimam prod.

Solox, lana crassa, quasi solida: itẽ pecus lana tectũ. Titinnius in Barathro: Lana soloci ad purpuram data. Lucilius: Montano hirco atq; soloce Vertit.

Solstitialis herba, quæ Græcè ἡλιοτρόπιον & ἡλιότροπος dicitur, quòd tropas, id est, solstitia spectet. Sic solstitialis morbus, solstitialis dies.

Solstitium, (ἡλίου τροπὴ) solis statio, cum sol vltrà non progreditur, sed retrocedere incipit. Singulis quippe annis duo solstitia sunt, vnũ æstiuum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, hybernus & æstiuus. Hybernus enim est, per quem Sol transmittens octauam Capricorni partem, solstitium hybernum facit, VIII. Calendas Ianuarij die quo tempore Sol altiores incipit circulos petere: Æstiuus verò, per quem Sol octauam partẽ Cancri transmittẽs, solstitium æstiuum facit VIII. Calendas Iulij, quo tempore remeare Sol ad inferiores incipit circulos. Sanè Veteres solstitium ferè vocant æstiuum, licet nihil adijciatur. Verg. lib. 1. Georg. Humida solstitia, atq; hyemes optate serenas Agricolæ. Nam inuenias, vbi adijcitur brumale, vbi de hyberno fit mẽtio. Columella, XVI. Calendas Ianuarij Sol in Capricornum trãsitum facit brumale solstitium.

Soluendo non sum, significat non satis facio ꝓ eo, quod obligatus sum, siue pecunia, siue remuneratione, (ἀξιόχρεως οὐκ εἰμί.) Cic. in Philip. Tu nec soluendo eras. id est, soluere debita non poteras.

Solum, li. priore correpta, dicitur omne quod sustinet, & vnicuique rei subiacet, vbi aliquid fundari potest, (πέδον, ἔδαφος.) Vnde aquæ superficies dicitur solum, qui nauium fundamentum est. Vergil. lib. 5. Subtrahitur solum. Cœlum stellarum solum est. Ouid. lib. 1. Metam. Astra tenent cœleste solum. Ennius verò, Sola terrarum plurali numero dixit. Aër etiam solum dicitur, quia auium sustentaculum. Hinc solum pro loco, seu sedili ponitur. Item pro terra, quòd hominũ & animalium fundamentum sit. Colum. lib. 1. Nam quod sicco solo ingestum & iam inoccatum perinde ac si res positum in horreo, non corrumpitur. Vnde natale solum dicimus patriam, hoc est terram, in qua nati sumus. Vnde exul, qui extra solum, hoc est, patriam eiectus est. Verg. lib. 7. etiam mensam appellauit solum, Et cereale solum pomis agrestibus augent. Rursus solum, inferior pedis pars, quam vulgò soleam vocãt, quæ callosa fit, & dura discalceatis. Cic. lib. 5. Tuscul. Mihi amictui est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra. Et solum dictum est, pro solea calceamenti & corio, ὑπόδημα. Martialis, Sordidus antiquas solitus producere pelles, Et mordere luto putre vetusq; solum. Propriè tamen solum terra dicitur. Solum vertere, Cice. pro Cecinna interpretatur his verbis, Nam qui volunt pœnam aliquam subterfugere aut calamitatẽ, eo solum vertunt, hoc est sedem ac locum mutant.

Soluo, is, ui, lutum. quod ligatum erat, nõ ligatum facio, enodo, (λύω.) vfflôsen) entbinden) Vergil. lib. 7. Soluite crinales vittas capite Orgia mecum. Plaut. in Amphit. Nam noctu hac soluta est nauis nostra è portu Persico. Sed quoniam qui debent,

quodammodo obligati sunt creditori, soluere etiam pro debitum reddere ponitur. Cic. in Verrē, Pro quo frumento pecunia soluta non est. Et soluere ab aliquo, (ἐπιτίσαι παρά τινος) est ab quoquā acceptam pecuniā creditori numerare. Hinc per translationem solutionis vocabulum, ad omnem liberationem quoquomodo factam transfertur, magisq́ ad subiectū obligationis, q̄ ad nummorum solutionē. Vnde soluo pro satisfacio, ἐκτίω. Terēt. in Adel. Neq; tu verbis vnquā solues, quod mihi re malefeceris. Quandoq; pro dimitto. ἀπολύω. Verg. lib. 2. Georg. Solue mares, mitte in Venerem pecuaria primus. Quandoq; pro liberare. Idem, Soluite cordā metu Teucri. Vnde solutus risus, dicitur magn⁹, & à curis liber. Idem, Risuq́ soluto. Quandoq; pro mollem facio, ῥαγίζω. Horat. libr. 1. Carm. Soluitur acris hyems grata vice veris. Soluere fidem, est rumpere, vel non seruare fidem, καταλύειν πίστιν. Terent. in And. Soluisti fidem. Et soluere est aperire, σχάζειν. Colu. lib. 7. Ea porrò vena, quæ in aure videtur esse amplissima, sarmenta prius verberatur, deinde cum ad ictum intumuit, cultello soluitur. Cōposita huius verbi sunt, absoluo, dissoluo, exoluo, psoluo & resoluo.

Solus, (μόνος) alleyn) seul.) à solon, quod Oscorū lingua totum significat. nam qui vnus est, totus est. Cic. de Officijs, Cui visum est vtilius, solum se, quàm cum altero regnare. Hinc solitudo, quæ & Solitas à Veteribus dicebatur, ἐρημία, ἐσχατία. Et est solitudo, vbi vnus vel nullus habitat, recessus, inhabitataq; plaga. Cæs. 6. Bell. Gall. Ciuitatibus maxima laus est, quàm latissimis circum se vastatis finibus solitudines habere. Sciendum quod solus & vnus, pro solus, more superlatiuorum generi tiuum regunt. vt, Solus vel vnus omnium accipenser squamis ad os versis cōtra aquas natando meat, inquit Plini⁹. Item dicimus, Solus vel vnus ex omnibus, vel inter omnes. Et cum singularitatem significet, inuenitur tamen pluraliter. Terent. in Adelph. Solæ sumus. Quandoq; solus dicitur desertus. Verg. li. 3. Georg. Heu male tum Libyæ solis erratur in aruis. Terēt. Venit meditatus alicunde ex solo loco. Idē: Nónne huc abijci oportet in solas terras? Facitq; genitiuū solius, & soli, solæ, soli. Idem in Eunu. Mihi solæ ridiculo fuit.

Solum, alleyn) seulement.) aduerbium, id est, tantū. Cic. in Phil. Nos nunciationem solum habemus, consules etiam inspectionem.

Solutè, aduerbium. Cic. 2. De Diuinat. Si aut furore diuino incitatus animus, aut somnio relaxatus solutè moueatur ac liberè.

Solutilis, pen. cor. quasi solubilis, qui facilè solui potest, vel qui solutus, & non fideliter consutus est, (λύσιμος.) vt nauis qua Nero per insidias mari Agrippinæ fecit naufragium.

Solutio, verbale: vt, solutio stomachi, quod & dissolutio dicitur, nempe cum vires ventriculi infirmę dissoluuntur. Plin. li. 20. Cum melle, aut adipe, aut cera stomachi solutiones inspersum polentæ more. Plura in Soluo.

Solutus, a. um. præter significationes quas communes habet cū Soluo, ponitur pro raro, quod est contrariū spisso, ἀραιός. Colu. lib. 2. Soli pinguis vel macri, soluti vel spissi, humidi vel sicci.

Solymi, (σόλυμοι) fuerunt populi iuxta Lyciā, quos Homerus pugnacissimos fuisse scribit, & à Bellerophonte deuictos. Cornelius Tacitus de Iudæorū origine: Alij clara Iudæorū initia Solymos carminibus celebratā Homeri gentē, conditā vrbem Hierosolymā nomine suo fecisse. vnde Iuuenal. Interpres legū Solymarū. Et declinatur vrbs, Solymæ, arum, & Hierosolymæ, arum, & Hierosolyma, mæ. vnde Hierosolymitanus.

Somatophylaces, (σωματοφύλακες) custodes corporis regis, quos Latini prisco vocabulo Latrones dixerunt, quasi laterones.

Somatopœia, (σωματοποιία) Latinè corporis factura. Et est figura, cum incorporeum modo corporeo loqui introducitur.

Somniculosus, à somniculo magis fit, q̄ à somno. & is dicitur qui ad somnos vacat, id est, somno plenus & ignauia, (ὑπνωτικός, ὑπνηλός) schlüfereg, faul) slaperich, traech.) Cic. de Senect. Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis ignauiæ, somniculosæ senectutis. Interdum dicitur non qui somno indulget, sed qui somnium inducit, habetq; vim somnificam. Vnde Sisenna aspidem vocat somniculosam, nō quòd ipsa dormiat, sed quòd vi somnifica homines percussos enecet. Somniculosè, aduerbium, negligenter. Plaut. in Cap. Haud somniculosè hoc agendum est.

Somnifer, a. um. quod affert somnū, (ὑπνοφόρος.) Pl. i. li. 18. Visq; somnifera etiam satiuo papauerí.

Somnificus, a. um. (ὑπνωτικός) quod somnū inducit. Vnde somnifica medicamenta.

Somnio, as. per quietem aliquid, quasi vigilans video, (ὀνειρώττω) traumē) droomē) songer.) Plaut. in Curc. Quos tu mihi luscos libertos, quos sus manos somnias? id est, somniando loqueris. Augustin. libr. 2. Ciuit. absolutè posuit: Et dormiuit in loco illo, & somniauit.

Somniari, impersonale. Plin. libr. 28. Aristoteles & Fabianus plurimū somniari circa vernum & autumnum tradunt.

Somniosus, adiectiuum, qui crebris somnijs vexatur. Plin. libr. 28. Somniosos fieri lepore sumpto in cibis, Cato arbitratur.

Somnolentus, somno plenus, (ὑπνώδης.)

Somnorinā, apud Antiquos dicebat id, qd in somnis videt. Varro: Hic somnorinas imagines affaf.

Somnus, Græcè ὕπνος. der schlauff) den slaep) somne.) Latinè apud antiquissimos sypnus, postea sopnus, mutata aspiratione in s, & y in o, sicut fit in herpillon, serpillum. Sunt, qui magis somnus vsurpent sine p. Et dicitur somnus, cum dormimus. Vergil. libr. 1. Georg. Nec somnos abrumpit aura quietos. Somnium verò, (ἐνύπνιον) den traum) den droom) songe,) illusio quā patimur dū dormimus. Cice. pro leg. Agraria, Hoc per Deos immortales vtrum esse vobis cōsilia sicariorum, an vinolentorum somnia, & vtrum cogitata sapientum, an optata furiosorū videntur. Ponitur quandoq;

doq; Somnus pro Deo. Martial. Et quia nulla ve nit, tu mihi Somne veni. Seruius tamen Comment. lib. 6. Æne. ait, Somnus ipse Deus: Somniũ, quod dormimus: Insomnium, quod in somnis videmus: vt, Falsa ad cœlũ mittunt insomnia manes. Sciendum tamen (vt Macrobius docet lib. 1. in Somnium Scipionis) quòd eorũ quæ dormientes videre nobis videmur, quinque sunt genera, somniũ scilicet, quod Græcè est ὄνειρος, visio, id est, ὅραμα, insomniũ, id est, ἐνύπνιον, oraculũ, id est, χρηματισμός, qui à Græcis φάντασμα dicitur. Ex his insomniũ & phantasma cum falsa sint, interpretatione non indigẽt, tria reliqua vates interpretantur. Et oraculũ quidem est, cum quis in somnis aliquid nobis denunciat. Visio enim, cum id quis videt, quod eodẽ modo quo apparuerat, euenit. Somniũ aũt propriè vocat, quod tegitur figuris, & velatur ambagibus non nisi interpretatiõe intelligẽdis. A somnus fit insomnis, (ἄϋπνος) qđ est peruigil. Vnde insomnes noctes, dicunt puigiles.

Sonchos, (σόγχος) herba, quã scariolam Punici vocant. Columella Cicerbitã, vulgus pimpinellam, Galli dulaceron, Germani hasen kôl.

Sonipes, pen. cor. significat celerẽ equũ, à sonitu pedis, quòd pedibus sonet. (καναχίπους) Verg. in 4. Stat sonipes, frenaq; ferox spumantia mandit.

Sonito, tas. (ἠχέω) penult. corr. frequentatiuum est à sono.

Sonitus, us. pen. cor. idẽ qđ sonor, (ἦχος) Verg. lib. 3. Dum flãmas Iouis & sonitus imitatur Olympi.

Sono, as. aui. atum. (ἠχέω) dônen, lauten, klingẽ, luyden, geluyt geuen) sonner) vnde sonatus, sonaturus. Horat. lib. 1. Serm. Magna sonaturũ des nominis huius honorẽ. Dicitur & sono, as. aui. atum. Accius, Clamore & gemitu templũ resonuit. Est autem sonare Musico aliquo instrumento canere, & construitur cum ablatiuo. Verg. Non arguta sonant tenui psalteria chorda. Et, Resonãt arbusta cicadis. Aliquando significat effingere, & sic construitur cum accusatiuo. Verg. lib. 1. Ænei. Nec vox hominem sonat. Martial. lib. 5. Aura per extremas resonauit flebile rupes. Ponitur item pro significare. Cic. 2. Off. Honestate igitur dirigenda vtilitas est, & quidem sic, vt hæc duo verba inter se discrepare, re vnum sonare videantur. Huius cõposita sunt, assono, (ἀντηχέω) respondeo, seu iuxta sono. Persius, Reparabilis assonat Echo. Interdum malè sono, Consono, (συμφωνέω) simul sono, concordo: à quo consonantia, concordia vocum, quæ & vocalitas Latinè, Græcè Euphonia dicitur. Circumsono, περιηχῶ. Cicero libr. 1. Offic. Tamen conducere arbitror talibus aureis tuas vocibus vndiq; circũsonare, περιηχεῖσθαι. Dissono. διαφωνέω) diuersè sono, discordo, hinc dissonantia, vocũ discordantia. Insono, (ἐνηχέω) valde sono: vt, Insonuit nemus. Intersono, in medio sono, (διηχέω) Persono; valde sono, siue perfectè sono, vel sonando sono, (περιηχοῦμαι, περιβομβῶ, μαι) Lactant. lib. 1. Qui cum frequenter citharæ cantu personaret, Citheron appellatus est. Hieronym. ad Paulinum, Cuiusq; doctrinæ academiæ gymnasia personabãt. id est, diuulgabãt. Resono, propriè contra sonantem sono, (ἀντηχέω) Vergil. Formosam resonare doces Amaryllida syluas. Et resonare, sonum reddere. Apul. Et cicadarum cantu agri resonarent. & omnia habent pen. cor.

Sonor, oris. vehementior sonus, (βρόμος) Verg. Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis vndantis aheni. Idem 9. Æneid. Et crines albos, & sæua sonoribus arua.

Sonorus, ra. rum. pen. prod. quod graue sonat, (ἠχώδης, ἠχητικός) Et propriè epitheton tempestatis est. Verg. Luctanteis ventos tempestatesq; sonoras. Hinc sonorositas, & sonoritas.

Sons, sontis. omnis gen. propriè dicitur cuius culpa iam sonat, hoc est, qui erroris cõuictus est, (ὑπαίτιος, ἐπίυβλαβος) Cic. Punire sontes. Vnde insontem dicimus eum, qui innocẽs repertus est, (ἀναίτιον, ἀναίτιον) Item sons est, qui cuiquã rei nocet.

Sonticus, ca. cum. pen. cor. quod nocet. Vnde sonticus morbus, qui totum inuadit corpus, (ἐπιληψία) Venuleius: Quoties morb⁹ sonticus nominatur, eum significari Cassius ait, qui noceat. Nocere autem intelligitur, qui perpetuus, non qui tempore finitur. Plinius de gagate lapide, Fugat serpentes, ita deprælendit sonticum morbum, & virginitatem suffitus. Deprælendit, inquit, hoc est, vtrum perpetuus sit, an interualla habeat. Quoniam autem sonticus morbus, est iusta causa absentiæ, interdum sonticum pro iusto ponitur. Næuius: Sonticam esse oporteat causam, quamobrem perdas mulierem.

Sonus, ni. dicitur omnis vox, & quicquid auribus percipi potest, (ἦχος) cyn thon, klang) een geluyt) son.) Hieronymus tamen in Interpretatione psalmorum docet, sonum propriè dici, cum auditur tantummodo sonus, & vox non intelligitur. Soni tria sunt genera, Aut enim voce constat per fauces, aut flatu per turbam, aut pulsu per lyram, & omnia crepitantia. Sonum fundere. Cicero in Acad. Ac mihi videtur dignissimum rebus his, de quibus loquitur, sonum fundere. A sonus fiunt, absonus, sine sono, inconueniens. Altisonus, Arsisonus, Bombisonus, bombum sonans. Consonus, conueniens, & simul sonans. Dissonus, diuerse sonans, inconueniens. Dulcisonus. & omnia habent penultimam correptam.

Sophaci, (σοφάκαι) appellati sunt Afri, à Sophono, qui in Africa regnauit.

Sophia, (σοφία) Latinè sapientia dicitur, & qui eam profitentur, sophi appellantur. Σοφὸς enim sapiens, doctus. Martial. Cum tibi sit sophiæ par cura, & cura Deorum.

Sophisma, tis. (σόφισμα) dicitur commentũ, & oratio ita composita, vt vera esse videatur. Quo nomine etiã dicitur fraus, deceptio, cautela. Quid autẽ verè sit, satis docet Cice. 4. Acad. his verbis: Atqui habebã molestos vobis, sed minutos, Stilbonem, Diodorum, Alexinum, quorum sunt contorta & aculeata quædam sophismata. sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ.

Sophistia, & Sophistes (σοφιστής) dicitur, qui sophiæ

cauillator est. Vnde ea pars dialectices nomẽ sum psit Sophistice, σοφιστική. Suidas: σοφιστὴς πᾶς, τεχνίτης, καὶ ὁ τὸ λεκτικὸν ἀσκήσας, καὶ ὁ ἐπηρεάζων ἐν τοῖς λόγοις ἢ ἀπατῶν. Id est, Sophista omnis, artifex, & qui eloquẽtiam exercet, & qui in verbis calumniatur atq; fallaciis. Capitur nonnunquam pro apparente & non existente sopho. item pro sapiẽte, nec non & eo qui in arte Rhetorica pros ponit, quæ imitari debeamus. Plato ait sophistas esse Rhetores, qui veluti venatores parati sunt ad capiendos iuuenum animos. Aristot. lib. 10. Ethicorum inquit, Scientiam gubernandarũ rerum publicarũ sophistæ profitentur, quorum nullus Remp. gerit. Hinc antisophistæ à Sueton. in Tyb. dicuntur, inter se compugnantes sophistæ.

Sophistica disciplina, (σοφιστική) quam venalem per vrbes circumferunt, verbo demonstrantes se oratoriæ & ciuilis disciplinæ esse professores, cum reuera sint corruptores.

Sophocles, (σοφοκλῆς) nomẽ poëtæ tragici, qui inter Græcos principatũ obtinet. Hunc Cic. diuinũ poëtã lib. 1. de Diuin. vocauit. Hinc Sophocleus, a, um. Σοφόκλειος. vnde carmina Sophoclea. Cice. ad Tyronem: An pangis aliquid Sophocleum?

Sophronium, (σωφρόνιον) nomen est fœminæ, per diminutionem adulationis amatoriæ prolatum, & à σωφροσύνη, quæ est prudentia, deductum, velut totula prudens.

Sophrosyne, (σωφροσύνη) temperãtia, modestia, moderatio, castitas. Hieron. contra Iouin. Non enim (vt male habetur in Latinis codicibus) sobrietas est legenda, sed castitas, id est, σωφροσύνη.

Sophus, (σοφὸς) Latinè sapiens. Vergilius: Hinc omnis certat dialectica turba sophorum. Vnde sophistæ dicti sunt, antequam philosophi dicerentur. Pythagoras enim primus honestatis gratia, non sophum, sed philosophum voluit se appellari, vt Cicero testatur.

Sopio, pis, piui, pitum. Significat soporo. soporẽ induco, (καταφέρω, κατακοιμίζω) schlaffig machen) slaepende maken) endormir.) Quintil. Illa statim nocte iam totam domum ac familiam quies prima sopiuerat. Vnde sopitũ dicimus, qui iam cœpit dormire. Liu. 5. bell. Pun. Nico ex improuiso ad portas sopitos vigiles in cubilibus suis obtruncat, portamq; aperit. Vergilius tamen sopitũ somno dixit, quasi irrigatũ. Et sopitus dicitur, q sensus amisit, vulgò stramortitus dicitur. Liuius lib. 1. Iubet bono animo esse, sopitũ fuisse regem subito ictu, ferrum haud altè in corpus descens disse, iam ad se rediisse, inspectũ vulnus, absterso cruore, omnia salubria esse, confidere propediem ipsum eos visuros. Huius compositum est consopio, quod est, totus sopore obruor. Cic. 1. Tusc. Quæst. Num igitur eum curare censes, quum Luna laborat, à qua cõsopitus putatur, vt eum dormientem osculetur?

Sopor, idem quod somnus, (ὕπνος) schlaff) slaep) sommeil.) Cic. de Diuin. Cum iam quieti corpus dedi, sopore placans artus languidos.

Soporifer, ra, rum, quod soporẽ inducit, ὑπνωτικός. Plin. li. 5. Preterea dextrę pennę vim soporiferam inesse, somnosq; allicere subditam capiti tradunt.

Soporo, ras, pen. prod. soporem induco, sopio, (κατακοιμίζω.) Plin. lib. 28. Cauda flumina & aquarũ impetus sisti, serpentes soporari. Vnde soporatus, cui veluti irrigatus est somnus. Plin. lib. 10. Aquatilia ipsa, quiete cernuntur placida ceu soporata.

Sora, (σώρα) fuit oppidum Volscorum, de quo Liu. lib. 9. & Iuuenalis eius meminit, cum ait: Optima Soræ aut Phabrateriæ domus.

Soracte, (σώρακτον) mons in Phaliscis, Apollini sacer, in quo spelunca cooperta, latebram sibi elegit diuus Syluester. Et est gene. neutri, quod & hęc Sorax, & Soracte, ctis dicitur. Silius. lib. 8. Et sacrum Phœbo Soracte frequentant. Verg. lib. 11. Summe Deûm sancti custos Soractis Apollo. Item dicitur Soractis, ctis. sicut Præneste & Prænestis.

Sorbeo, bes, bui, bitum. (ῥοφέω) suppen, verschlindẽ, verschlucken) suypen, slorpen) humer & aualler.) dicitur & Sorbo, bis, psi, ptum. Est autem sorbere, aliquid molle & liquidum. Factitium verbũ à sono vocis, quem faciũt, qui sorbent. Plaut. in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid sorbet? LV. Illud, stertit volui dicere. Sed quia consimile est quod stertas, quasi sorbeas. Transfertur & ad alia. Cic. ad Quint. frat. Sed me ab eo ita obseruari scio, vt eius ista odia non sorbeam solum, sed etiam idem concoquam. Idem 2. Phil. Quem gurgitem, quam voraginem, quid eum nõ sorbere animo, quid nõ haurire cogitatione, cuius sanguinem non bibere censetis? Huius composita sunt, absorbeo, vel absorbo, (ἀπορροφέω.) Lucan. lib. 4. Absorpsit penitus rupes, & tecta ferarum. Exorbeo, vel exorbo (ἐκροφέω) extra sorbeo. Cic. li. 2. Phil. Sanguinem ciuilem exhausit, vel potius exorbuit. Plaut. in Epid. Iam ego me conuertã in hirundinẽ, atq; eorũ exorbebo sanguinem. Obsorbeo, vel obsorpo, totum sorbeo. Idem in Curc. Vin' aquam? Si fruscus lenta est, da obsecro, hercle obsorbeam.

Sorbillo, las. diminutiuum à sorbeo, (καταῤῥοφέω) & proprie est parum, sed frequenter sorbeo. Terent. in Adelph. Quod quidem erit bellissimum, carpam, & cyathos sorbillãs paulatim, hunc producam diem.

Sorbillum, li. potio sorbitioni apta. Plaut. in Pœn. Hem mihi iã video ꝑpter te victitandũ sorbillo.

Sorbilis, & hoc le. quod facilè sorbetur. Vt ouũ sorbile, apud Celsum lib. 4.

Sorbities, idem quod sorbitio.

Sorbitio, ipse sorbendi actus, (ῥόφημα.) Persius: Barbatum hæc crede magistrum Dicere, sorbitio tollit quem dira cicutæ.

Sorbitiuncula, diminutiuum est à sorbitio, & sumitur pro cibo, qui facilè sorbetur, (ῥοφημάτιον.)

Sorbus, li. fœm. gen. Gręcè οἱ, vel οἴη, arbor est procera, recto caudice, læui cortice, pinguiusculo, colore qui ex flauo albicet, folio lauri, sed tenuiore minoriq;, & per ambitum cremato, quod neruoso prolixoq; pediculo depẽdet, vtrinq; ramos vestiens. Gallis vng cornier. Plura Theophrastus li. 3. ca. 21. Et Ruel. li. 1. ca. 132. Fructus huius arboris

sorbum,bi.neutro genere dicitur, οὖα. Colu.li.5. cap.10.Et mala sorba, pruna, post mediam mes/ sem,vsque ad Idus Feb.serito.Hæc mala,vt docet Martialis,aluum sistunt. Sorba sumus molles ni/ mium durantia ventres, Aptius hæc puero quàm tibi poma dabis. Colu.Sorba manu lecta,in vrce olos picatos adijcito.

Sordeo,des.dui.sordidus sum,(ῥυπαίνομαι.) wuft sein, vnflätig sein.) vuyl zijn.) estre ord & sale.) Plin. libr.15.Vitam iuuare non fortasse credet aliquis, cum hæc quoq; nostra friuola existimantur,adeò delicijs sordent, & quæ ad salutem pertinent.

Sordes,immunditia,(ῥύπος,ῥύπος.) vnflätigkeyt)vuys licheyt) ordure) Plaut.in Pœn.Viden'tu plene,os culi sordidi qui erant,iam splendent mihi?N.Imò etiam in medio oculo parum sordidus est.Signis ficat etiam turpem parsimoniam & auaritiã,(μι κρολογίαν,ῥυπαρίαν.) Quintil.libr.6.Incusans eius sordes, calceos eum veteres dicebat vendere solere. A quo sordidus,da.dum.

Sordesco,sordidus fio,(ῥυπαίνομαι,ῥυπαίνομαι.) vnflã tig worden) vuyl worden) estre ord.) Plin.li.11. cap.12.Nunc verò è tanta cadens altitudine,mul tumq; dū venit sordescens. Hinc exordesco,quod est valde sordesco. Gellius:Cur ergo nō patimur nomen philosophiæ illustrissimum in hominibus deterrimis exordescere?

Sordido,das.sordidum facio,fœdo,(ῥυπαίνω.) besudlen,vnflãtig machen) vuyl maken) order & salir.) Plaut.in Asina.Quanquam ego sum sordi/ datus,Frugi tamen sum,nec potest peculium enu merari.id est,sordidè indutus.Sordidat⁹,qui reus delatus est. Cic.6.Verr.Diodorus Romæ sordida tus circū patronos cursare,rem omnib. narrare.

Sordidus,da.dum.quod est sordibus infectū, (γλι σχρὸς,ῥυπαρός.) vnflãtig, wûst) vuyl) ord & sale.) Liuius,Terent.Varro loco non humili solum,sed etiam sordido ortus.

Sordide aduerbium, id est, amarè. Plinius Epist.9. Proconsulatum sed sordidè gesserat.

Sordidulus,adiectiuum diminutiuū.Plaut.in Pœn. Seruulorum sordidulorum scorta diobularia.

Sorditudo,inis.idem quod sordes.Plau.in Pœn.Vt mihi absterserunt omnem sorditudinem.

Sorech , est genus vitis optimæ (vt aiunt Hebræi) quod vberes fructus facit atq; perpetuos. Alij ins terpretantur Sorech callicarpos , quod nos pul/ cherrimos fructus possumus vertere.

Sorex,animal paruum,à sono vocis,quem rodēdo facit, dictū, (ἀρουραῖος μῦς.) vide in dictione Mus. Hinc soriceus,cea.ceum.

Soricinus,na.num.(μυώδης)à sorex.Vnde soricinos dentes dixit Plautus.

Soriculata vestis,quę varijs cōferta coloribus erat, (ποικίλη.) Var.Vermiculatam ac soriculatam vestem. Soriculatus enim,ta.tum.dicimus.

Sorilla,nauigia Istrica vocantur,quòd limo & spar to conserantur & condensentur.

Soritæ, (σωρῖται) populi sunt phthirophagi , quos Arabis fluui⁹ ab Indis disterminat,nullum alium cibum noscentes q̃ piscium,quos vnguibus disse/ ctos torrent Sole,panemq; ex eis conficiunt.

Sorites,(σωρίτης) Græci vocant captiosum & mul tiplex argumentādi genus,in quo ex vno concess so, ad multas conclusiones connexas assurgunt. à σωρὸς,quod significat cumulum & aggerē, quoniã semper ascendunt in cumulū hęc argumenta. Cic. 4.Acad.Soritas hos vocant, qui aceruum efficiūt vno grano addito. Hoc genus argumentandi in/ uentum est à Chrysippo philosopho Stoico.Hinc Soritici syllogismi dicti sunt à Victorino:Cicero Aceruales,alij Aceruationes vocant.

Soror, (ἀδελφή) eyn schwester.) een suster.) seur.) dicta est,quòd quasi seorsum à sua stirpe nascitur, separaturq; ab ea domo in qua oritur , & in ali/ am familiam transgreditur. Vel soror , quasi di/ uersa sorte orta.

Sororiæ,puellarum mammæ vocantur,cum intu/ mescunt.

Sororius,dictus est,cui soror mea nupsit. Similiter frater & sororis filius,Sororius dicitur,(ἀδελφι δοῦς.) Sororius,a um.adiectiuē inuenitur . Plaut. Nobis omnibus Tu vt hodie aduenïens cœnam des sororiam.

Sororicida,dæ.pen.prod.qui sororem occidit. Ci/ cero pro Domo sua, Quid de me quod tulisse te dicis parricida,fratricida, sororicida, nónne ex/ tra ordinem tulisti?

Soros,(σωρὸς) Græcè,apud nos aceruus siue cumu lus dicitur.vnde Serapis,quasi soros apis.

Sors,(κλῆρος) das losz) dat lot) sort.) à serie,se/ cundum Varronem ponitur pro fortuito alicui⁹ rei euentu,conditione,fortuna,casu,alea,fato,vi/ ce,munere,quę significatio singularis numeri esse solet.Vnde sortior verbū.Augustinus in Psalmo/ rum interpret.Sors est,inquit,res in dubitatione humana diuinam indicans voluntatem. Nam & sortes miserunt Apostoli, electi sunt duo iudicio humano, & electus de duobus iudicio diuino.Vn de scribitur,Cecidit sors super Matthiam.Poni/ tur ergo sors pro gratia , qua saluantur , quia in sortem non est electio,sed voluntas Dei. Nam v/ bi dicitur,Iste facit,iste non facit,merita consyde rantur, & vbi merita cōsyderantur,electio est,nō sors . Quoniam autem Deus nulla merita nostra inuenit,sorte voluntatis suę nos saluos fecit:quia voluit,non quia digni fuimus,hæc est sors.Vnde in Actibus Apostolicis,Quia existimasti donum Dei pecuniæ comparari,nō est tibi pars,neq; sors in fide hac id est,gratia.Non pertines ad istā gras tiam,quam gratis omnes accepimus.Et sortes ex pmissione Dei, partes hæreditatis vocantur,quæ populo sunt distributæ. Vnde tribus Leui præce/ pta est nō habere sortem inter fratres suos, quòd ex eorum decimis sustentaretur.Hinc sors dicitur patrimoniū.Vnde consortes & consortia,qui ali/ quod patrimonium simul habent.Et sors,summa est,siue caput & prima pecunia,quæ confertur in societatem, vt inde lucrum fiat, ἀρχαῖον, δάνειον, δάνεισμα, κεφάλαιον. Terent.in Adelph.Hei mih, etiam de sorte nunc venio in dubium. hoc est,de precio quo empta erat fidicina. Inde consortes,

qui

qui tantundē ſortis attulerant ad ſocietatē, quantum ille cum quo eſt ſocietas. Item ſors eſt fatalis neceſſitas; ſiue Parcæ, quòd ita vnicuiq; ſortitum ſit, vt ipſę voluerunt. Verg. Hic exitus illum Sorte tulit. Item dicitur iudicium. Idem, Nec verò hę ſine ſorte datæ, ſine iudice ſedes. Tractum ex Romano more, non enim audiebātur cauſæ, niſi per ſortem ordinatæ. Nam quo tempore cauſæ agebantur, conueniebant omnes, & ex ſorte dierum ordinē accipiebant, puta quòd poſt triginta dies cauſas ſuas exequerentur. Sortes etiam in plurali numero oracula, ſeu reſponſa, (κληδόνες) erant, & ſyngrapha, in quibus reſponſa inſcripta continebantur. Valer. libr. 1. Cuius rei explorandæ gratia legati ad Delphicum oraculum miſſi, retulerunt præcipi Sortibus, vt aquam lacus emiſſam per agros diffunderent.

Sorticula, læ. diminut. Sueton. in Ner. Claud. Ac ſine mora nomen ſuum, in albo profitentiū citharœdorū iuſſit adſcribi, ſorticulaq; in vrnam cum cæteris demiſſa, intrauit ordine ſuo.

Sortilegus, pen. cor. qui per ſortes futura prænunciat, & qui per ſortem aliquid eligit, (χρησμῳδός.) Sortes autem, ſortilegiq; improbantur exemplis Diuinæ ſcripturæ, diſt. 26. quæſt. 1. vbi ſcriptum legimus: Sortilegi ſunt, qui ſub nomine fictæ religionis, per quaſdā (quas ſanctorū ſeu apoſtolorū vocant) ſortes, diuinationis ſcientiā profitentur, aut quarumcunq; ſcripturarū inſpectatione futura promittunt. Hinc ſortilegium.

Sortior, tiris. ſortitò capio, in ſortem conijcio, ſortitionē facio, vel fortunæ iudicio committo, ſortem eligo, per ſortem ſiue ſorte obtineo, (λαγχάνω.) loſſen) loten) tecter le ſort, faire ſort.) Lactant. li. 7. Vnde apparet hominem qui eo vtitur, immortalem ſortitum eſſe conditionem. Suet. in Aug. Ex prætura Macedoniam ſortitus. Aliquando (κληροῦν) ſignificat diſponere. Vergil. Sic fata Deûm rex Sortitur, voluitq; vices, ſic vertitur ordo. Aliquādo ſubſtituere & ſubminiſtrare. Verg. 3. Georg. Semper enī refice, ac ne pòſt amiſſa requiras, Anteueni, & ſobolē armēto ſortire quotānis. Vbi Seruius, Sortire, ſubſtitue, ſubminiſtra.

Sortitio, verbale, ipſe ſortiendi actus. Cic. pro Cluentio: Ecce tibi eiuſdem ſortitio, vt in primis Bulbo & Staleno & Guttæ eſſet iudicandum.

Sortitus, huius ſortitus, maſc. gene. pro ſortitione. Cic. pro Domo ſua: Quid, ſi etiā pluribus de rebus vno ſortitu retuliſti?

Sorti, aduerbium. Vergil. 4. Georg. Sunt quibus ad portus cecidit cuſtodia ſorti. Vbi Seruius: Sorti, id eſt, ex ſorte.

Sorracus, ci. quo portantur inſtrumenta ſcenicorum. Plaut. in Perſa: Librorum enim ecce illum plenum ſorracum habeo.

Sortitò, pen. prod. aduerbium qualitatis, ſignificat ex ſorte, (κληρωτῶς.) Horat. Lupis & agnis quanto ſortitò obtigit.

Soſia, (σωσίας) nomen viri propriū apud Comicos.

Soſpes, (σῶς) gen. comm. quāuis Soſpita fœmininū habeat. Et nō ſolum qui ſeruatur, id eſt, ſaluus eſt, ſoſpes dicitur, ſed etiam qui ſeruat. Vnde Ennius ſoſpitem pro ſeruatore poſuit. Liu. 5. ab Vrb. Soſpitesq; omnes Romam ad propinquos reſtituit.

Soſpitalis, & hoc le. qui ſoſpitatem facit, (σωτήριος.) Plau. in Pſeud. Quis eſt qui morā occupato moleſtam obtulit? qui tibi ſoſpitalis fuit.

Soſpito, tas. pen. corr. incolumem ſeruo. Liu. libr. 1. Propitius ſuam ſemper ſoſpitat progeniem.

Soſtratus, (σώστρατος) fuit vir Ægineta, Laodomantis filius.

Sotadeum carmen, (σωτάδειον μέτρον) pedes habet ſeptem. Primus ſpondeus, ſecundus periiambus, tertius ſpondeus, quartus periiambus, quintus & ſextus tribrachys, vltimus ſpondeus. Et (quod magis mirum eſt) totus ſotadeus numer9, è trochæis poteſt conſtare pedibus. hæc Fortunatianus. Alij de hoc vocabulo ſic, Sotadeum carmen conſtat è quinq; pedibus: primus duobus Ionicis à maiore & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus à maiore conſtat è duabus primis longis, & reliquis duabus breuibus, primus pes interdum ſoluta prima Ionici in duas breues, fit meſomacros, conſiās è media longa & duabus vtrinque breuibus: Soluta ſecunda, fit paropæon, conſtans è prima longa, & quatuor breuibus.

Soter, σωτήρ. eyn heyland) een behouder) vng ſaluateur.) Cic. in Verr. act. 4. Itaq; non ſolū patronū iſtius inſulæ, ſed etiā ſotera inſcriptum vidi Syracuſis. Hoc quantum eſt? Ita magnum vt Latino vno verbo exprimi non poſſit. is eſt nimirum ſoter, qui ſalutem dedit.

Soteria, ſalus. Soterion, (σωτήριον) ſalutare dicitur.

Soticena, Iuno dicta eſt ab Antiquis, quaſi ſalutaris & ſoſpitatrix, (σωτηρία.)

S A N T E P.

SPadicus, penul. prod. color, qui & phœniceus, (φοινικοῦς) id eſt, coccinus, quòd non ſit diſſimilis fructui palmæ arboris, nondum Sole incocto.

Spadix, (teſte Gel. lib. 2.) eſt auulſus à palma termes cū fructu, hoc eſt palmes. Fſt & color phœniceus, ſignificatq; exuberantiam ſplendoremq; ruboris. Verg. lib. 3. Georg. Luxuriatq; toris animoſum pectus, honeſti Spadices, glauciq;.

Spado, & Eunuchus, (σπάδων) Gręcę dictiones ſunt in nullo differētes, niſi quòd elegantius, & magis Atticum eſt, eunuchum quàm ſpadonem dicere. Plin. lib. 11. Defluuium capillorum in ſpadonibus non viſum. Fit autem ſpado à σπάω, quod eſt aufero, euello, quòd ab eo pars maxima virilitatis auferatur. Colu. lib. 1. ca. 10. Eiuſmodi ſurculos, qui nihil attulerint, ſpadones appellant.

Spargapiſes, (σπαργαπίσης) fuit (teſte Herodoto) filius Tomyris, Maſſagetarum reginæ.

Spargo, gis. ſi. ſum. paſſim aliquid iacto, (σκεδάζω, πάσσω.) zerſprentzen, auſzſpreyten) ſtroyen, wtſpreyden) eſpandre, iacter ca & la.) Verg. Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam. Et ſpargere, ſternere. Idem: Spargite humū folijs. Quandoq; guttatim infundere. Idem: Spargit rara vngula rores Sanguinis. Quādoq; madefacere. Vnde

vt

aspergere dicimus. Solebāt enim Veteres (vt nos quoq; facimus) aqua corpus purgationis causa madefacere, dijs inferis sacrificaturi. Huius cōpositа sunt, aspergo, conspergo, καταπάσσω. Colum. lib. 3. Stercore vel palea conspergito solum ante brumam. id est, perfectè spargito. Conspersio, φύραμα Hermol. id est, massa subacta Dispergo, (διασκεδάζω) diuerse spargo. Lactan. lib. 4. Vbi animus in multa dispersus, huc atq; illuc diuagatur. Dispergere inhabitantes, (διοικίζειν) id est, disgregare. Circumspergo, περιρράνω. Plin. lib. 18. Ibiq; & purificātes solenniter aqua circūspergi. Inspergo, intus vel valde spargo, ἐμπάσσω, περιπάσσω. Respergo, satis bene spargo. Liu. lib. 1. Ne sanguis ne nefando soceri generiq; respergerent. Colum. lib. 1. Deinde cum prædictum tectorium maruit, rursus amurca respergitur.

Sparsim, aduerbium. Gell. libr. 11. Præterea ex eodem libro Catonis hæc etiam sparsim & intercise commeminimus.

Sparsus, participiū. Terent. in Heau. Rufam'ne illā virginem, cæsiam, sparso ore, adunco naso?

Spartea, (σπάρτεια) sunt vtensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. Numorū enim receptacula varijs nominib9 appellata fuere. Nam vt sacci, sacculi, fiscelli, crumenæ, scorteæ, manticæ, & marsupia: ita fisci, fiscinæ & fiscellæ.

Spartha, lacus in Atropacia, in quo sales nascūtur, & congelascunt.

[Sp]arta, tæ. & Sparte, tes. (σπάρτη) eadē est quæ & Lacedæmon, vrbs Laconiæ in Peloponneso: à Sparto Phoronei filio (qui eam condidit) appellata Sparta. Fuit autem ciuitas Græciæ insignis, quæ diu cum Atheniensibus grauia bella gessit, quæ Lycurgi legibus optime instituta fuit. Ab ea dicti sunt Spartiatæ, (σπαρτιᾶται) Spartæ & Spartani. Spartiatas legimus in libris Machabæorū Romanis fuisse cōfœderatos. Verg. Veloces Spartæ catulos, acremq; Molossum Pasce sero pingui. Idem: Virginis os, habitumq; gerens, & virginis arma Spartanæ. σπάρτη, Latinè filum (σχοινία inquit Suidas) linea carpētarij, siue rubrica transferri potest.

Spartacus, (σπάρτακος) famosus gladiator fuit, ex Thracia oriundus, robore animi & corporis præstans, qui vnà cum Chyso & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cum septuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuq; seruorū congregata, quasi iusto exercitu comparato, bellū ingens excitauit, sed victus à Crasso fuit. de quo Lucan. Vt simili causa caderes, quasi Spartacus hostis.

Spartopolios, (σπαρτοπόλιος) significat caniciem. Sed in tragœdia, virili specie, nigra ac subpallida: in comœdia verò muliebri erat habitu. Nam inter personas tragicas & comicas (vt ait Iulius Pollux) numerātur polia & spartopolis. Polia inquit, erat anus, ætate dignitateq; cęteris antestās.

Spartum, ti. siue spartiū, (σπαρτίον) id est, quod nostri genistā appellāt, fortassis quia genu modo flexilis ad nexus fit, vel quia genibus medeatur dolentibus. vide Plin. lib. 19. ca. 2. & lib. 24. ca. 9.

Spartarium, rij. locus in quo spartorū frequentia est, vel spartis consitus. Plin. lib. 11. Falso excipiūt spartum, quippe in Hispania multa in spartarijs mella eam herbam sapiunt.

Sparteus, adiect. sparto compactū & compositum. Cato: Trochleas Græcanicas binas, quæ sparteis funibus ducantur.

Sparus, seu Sparū, telum rusticū in modū pedis recuruum. Verg. lib. 5. Agrestisq; manus armat sparus. Sall. Sed ex omni copia circiter quarta pars militaribus armis instructa, cæteri vt quosq; casus armauerat sparis aut lanceis, alij præacutas sudes portabant. Festus: Sparta, prauissimi generis sunt iacula, à spargendo dicta, quod passim pugnando spargerētur. Lucan. Tum spara, tum mutices, portantur tragula porrò.

Spasmus, mi. siue spasma, atis. (σπασμὸς, σπάσματα) contractio neruorum, rigor siue distentio, cōuulsio. Plin. lib. 22. Item ex mulsa auxiliatur renibus, stranguriæ, opisthotonicis, spasmis, lumbis. Descendit à Græco verbo σπάω.

Spastici, dicuntur quibus aliquid intus conuulsum est, (σπαστικοὶ) Plinius libr. 18. Tremulis spasticis exilientibus.

Spatha, σπάθη, à σπάζω. scindo vel dilacero, vel ab σπάω, quod euello, seu euagino significat. Apul. Et militaris sacramenti genium ob amissam spatham verebatur. Vegetius gladios maiores spathas vocari docet, minores verò semispathas. Hęc etiā (authore Augustino) dicitur framea, & alio nomine romphæa. Et spatha apud Plin. instrumentum est, & rudicula, qua vtimur in versandis rebus, quæ coquuntur.

Spathalion, (σπαθάλιον) à spatha, palmæ ramulus, cum dactylis dependentibus. De quo tale est epigramma Martialis libr. 3. Aurea porrigitur Iani cariota calendis: Sed tamē hoc munus pauperis esse solet. Est etiā ornamentū muliebre, inter delicias fœminarū annumeratū, à verbo Græco σπαθάω, siue σπαταλάω, quod significat delicias ago, & lasciuio. Plin. li. 13. ca. 25. Iuba tradit circa Troglodytarū insulas fruticem in alto vocari Isidos plocamon, corallio similem sine folijs: præcisum mutato colore in nigrū durescere, cū cadat, frangi. Item aliū qui vocetur charithoblepharon efficacē in amatorijs, spathalia eo facere, & monilia fœminas. Plau. in Menæ. Amabò Menæchme inauris da mihi faciēdas, pōdo duūm numūm spathalia, vt te libenter videā, cum ad nos veneris.

Spathala, (σπαθάλη) etiam diminut. à spathes, siue spatha, dicitur ramus vel foliū palmæ. Celsus li. 8. At si vastius corpus, neruive robustiores sunt, necessaria est spathula lignea, & quæ crassitudinem duorum digitorum habeat. Spathes enim ramus palmæ vocatur, à quo pendent balani, hoc est, palmulæ siue palmæ.

Spaticus, (σπαστικὸς) dicitur quasi maligno spiritu correptus, qui in aliquo loco nequit cōsistere, sed subitò mouetur. Plin. lib. 23. Neq; expauescētibus repentè, nec spaticis, aut rursus torpentibus, nec super somnos genitura effundatur.

Spatior, ambulare vel deambulare. (spacieren) wanedelen) se pourmener) Verg. 1. Georg. Tum cornix plena pluuiã vocat improba voce, Et sola in sicca secum spatiatur arena. Et spatiari, est intra certũ spacium deambulare, (περιπατεῖν.) Idem: Aut ante ora Deũm pingues spatiatur ad aras. Festus: Spatiatorem pro erratore posuit Cato.

Spatiosus, adiectiuũ, amplum significat. Colu. lib. 6 ca. 2. Primum omnium spatiosum stabulum præparetur, vbi domitor facile versari & digredi sine periculo possit. Spatiose, spatiosius, spatiosissimè, vberius, copiosius, diffusius. Plin. Epist. 62. Bono ciui conuenientissimũ credidi, eadem illa spatiosius & vberius volumine amplecti.

Spatium, (ἀπόστασις, διάστημα, χρόνος) propriè de loco dicitur. Cicero in Bruto: Hæc etsi videntur esse à proposita ratione diuersa, tamen idcirco à me proferuntur, vt nostrũ cursum perspicere, quoniam voluisti, Brute possis: & videre, quemadmodum simus in spatio Q. Hortensium ipsius vestigijs persecuti. Transfertur etiam hæc vox ad tempus. Idem lib. 2. ad Heren. Spatium ita considerator, satis'ne longum fuerit ad eam rem transigendam, scierit'ne satis ad perficiendum spatij futurum. Liui. lib. 8. Orabant vt rem in posterũ diem differret, & iræ suæ spatium, & consilio tempus daretur. Spatium pro mensura & temporibus pedum in carmine. Cice. in Orat. Trochæus qui in eodem spatio est, quo choræus.

Specialis, & hoc le. (ἰδικός, ἴδιος) significat nõ tam particulare q̃ proprium, & veluti peculiare: sicut ait Iulius Capitolinus, Macrianorũ familiam id speciale semper habuisse, vt Alexandrũ Magnum in auro & argento exculptum semper haberent.

Speciatim, siue specialiter, aduerbiũ, significat particulariter, (κατ' εἶδος.) Cicero post reditum in senatu: Multa de me C. Messinius & amicitiæ & Reipublicæ causa dixit, legem speciatim initio de salute mea promulgauit.

Species, effigies, facies vel imago, (ὄψις, εἶδος.) eyn gestalt, form) angesicht) la beaulte, la forme) Cic. lib. 1. Off. Quæ aũt specie quadam vtilitatis, hãc Græci ἰδέαν vocant. Et in Topicis: In diuisione formarum, quas Græci ἰδέας vocãt, nostri (si qui hæc fortè tractant) species appellant. Item Cæsar Comment. 4. Auxiliaresq; quibus ad pugnã non multũ Crassus cõfidebat, lapidibus telisq; subministrandum, & ad aggerẽ cespitibus comportandum, specimẽ atq; oppugnationem pugnantium præberent. id est, demonstrationem siue simulationem, prætextũ, & quasi vel amentũ, πρόφασιν. Quandoq; sumitur pro aspectu, & re visa. Verg. Non tulit hãc speciem furiata mente Chorebus. Quandoq; pro pulchritudine seu deformitate, à speciendo. Vnde dicimus, Speciosus forma præ filijs hominũ. Et species (vt definitur à Dialecticis) est quæ dicitur de pluribus differentibus numero: vt, Homo est species, quoniam de Socrate & Platone, & alijs, non specie sed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationẽ ita appellata, quòd multorum collectio vna quasi visione comprehendatur. Nam genus est, quod prædicatur de pluribus differentibus specie: vt, animal, quod de homine, equo, asino, & huiusmodi dicitur, quę specie differunt. Quandoq; species in plur. num. sumitur pro aromatibus. Macrob. lib. vij. Saturn. Species, & acres & calidæ, superficiem, cum apponuntur, exulcerãt. Martianus Iureconsult. Species pertinentes ad vectigal, cinamomum, piper longum, piper album. Sic dicitur vicus speciarius, à speciebus Arabis peregrinisq;. In speciẽ, simulatè. Liui. 4. ab Vrb. de Sempronio reo: Ægrè Hortensius pati, tentationem eam credere esse perseuerantiæ suæ: nec precibus tribunorum, quæ in speciem modo iactentur, se auxilio confidere reum.

Specificus, ca. cum. (ἰδοποιός) quod est particulare.

Specillum, diminutiuum, paruum specium, (μηλωτίς.) Corn. Celsus lib. 5. Ante omnia autem specillum dimitti in fistulam conuenit, vt quò tendat, & quàm altè perueniat, scire possimus. Hinc auricularium specillum dicitur, quod curãdis auribus adhibetur. Est & specillum, instrumentum quo oculos inungimus. Plin. li. 7. Iulius medicus dum inungit, specillum per oculos trahens. Celsus li. 7. Specillo super oculum inducatur. Specillum etiã instrumentum vitreũ, quod oculis admouemus, quò facilius spectemus aliquid, κάτοπτρον. ein brill) vne lunette.) Opilius Aurelius ait, Specillum vocari capræ barbam.

Specimen, pen. cor. argumentum quoddam & probatio, siue exemplar rei alicuius occultę, quale est, quod in mercibus emptori ostẽdi solet, vt in pannis, vel degustatio in esculentis, (δεῖγμα.) Translate verò pro indicio ponitur. Cicero. in Tuscul. Quid illud? non dubitas quin specimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura. Augustin. libro. 16. Ciuit. Verum & hoc eorum supplicium futuri iudicij diuini specimẽ fuit. Item specimen, pulchritudo, & quod spectandum obijcitur, specimen dicitur. Dicitur & in malum. Apuleius in Flor. Sed Marsias (quod stultitiæ maximum specimen) non intelligens se deridiculo haberi, quædam deliramenta effutiuit.

Specio, cis. xi. ctũ, apud antiquos in vsu fuit, quod videre significat, (σκοπῶ.) Vnde augures specere, hoc est, inspicere aues dicebãtur. Ennius, Vos epulo postquam spexit. Eius compositis tantum vtimur, aspicio, cõspicio, circunspicio, despicio, dispicio, inspicio, perspicio, prospicio, præspicio, respicio, introspicio, suspicio & transpicio.

Speciosus, (εὐειδής) hupsch) schoon) beau.) pulcher, illustris, eximius, & semper in bonum accipitur, quamuis species medium vocabulum sit. Vergil. Neq; enim specie fama've mouetur. hoc est, nec præsenti deformitate, nec rumore mox futuro. Sic & formosus, licet forma indifferẽter ponatur. Hinc speciosè aduerbiũ. vt equus speciosè instratus. speciosè ingredi, quod est cum ornatu.

Specito, as. are. frequentatiuum, antiquum à specio. Plaut. in Cistel. Per Dionysiam mater pompam me specitatum duxit.

Specium, instrumentum teres & paruum, quo medica

dici ad tentandum vulnerum ac fistularũ viam & profunditatem vtuntur, (μηλωτὶς.) Pacuuius, Vt medici faciunt, qui prius specio vulnus tentant. fit autem à specio.

Spectabilis, spectatione dignus, & quasi admiratione dignus, (ὁρατὸς, ἀξιοθέατος) Apuleius, Iubet construi pulchrum & spectabilem currum.

Spectaculum, dicitur id quod spectatur, hoc est, ludi, qui spectantur, (θεατροσκοπία, θέατρον.) eyn schawspiel) een schouspel) spectacle.) Verg. Nocte pluit tota, redeunt spectacula manè. Liui. libro. 1. Indici deinde finitimis spectaculũ iubet. Aliquando dicitur ipsa spectatio. Cic. 7. Verr. O spectaculum miserum atque acerbum, ludibrio esse vrbis gloriam! Aliquãdo locus vnde spectatur. Sueton. De spectaculo excitatus descendit. Liuius, Tum primũ circo, qui maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus equitibusq́;, vbi spectacula sibi quisque faceret: fori appellati.

Spectatores, qui ad ludos spectãdi causa cõueniũt, (θεαταί.) Plau. Nunc spectatores, Iouis summi causa clarè plaudite. Et spectatores, probatores dicũtur, (δοκιμασταί.) Teren. in Eunu. Cum meipsum noris, q̃ elegans formarũ spectator fiem. vbi Donatus, Spectator elegans est, qui sit cunctantis & fastidiosi iudicij, cui nõ quid facilè placet. Spectator, probator, vt spectatores pecuniæ dicuntur.

Spectamen, inis. idem quod specimen. Plau. in Menæch. Spectamen bono seruo. id est, qui rem herilem procurat, videt, collocat.

Spectatè, aduerbium, feliciter, egregiè. Plin. libr. 21. Flores verò odoresq́; in diem gignit, magna (vt palàm est) admonitione hominum, quæ spectatissimè floreant, celerrimè maturescere.

Spectatio, verbale, ipse spectandi actus. Cic. ad Att. Est quiddam etiam, animum leuari, tum spectatione, tum religione opinionis & fama. Spectatio pro probatione pecuniæ. Cice. in Verr. act. 4. Ex omni pecunia quã aratoribus soluere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant, primum pro spectatione & collybo: deinde pro nescio quo cerario, Budæus.

Spectatiuus, adiectiuum. Quintil. lib. 3. ca. 5. Vt illa sit spectatiuæ partis, hæc actiuæ.

Spectandus, adiect. Plin. lib. 10. ca. 42. Nec vulgaris psittaci forma, quamuis non spectanda.

Spectatus, probat9, cuius scilicet spectata iã virtus est, (δοκιμασθείς.) Verg. Sunt nobis fortia bello Pectora, sunt animi, & rebus spectata iuuentus.

Spectio, auium inspectio & contemplatio.

Specto, ctas. aliud frequentatiuum, significat sæpe seu fixè intueor, (ἀποβλέπω, ἀφορῶ, θεάομαι.) emsig schawen, fleissig ansihen) nernstelijck aensien) regarder ferme & attiuement.) Lactantius libr. 2. Spectare nos cœlum Deus voluit, vtique nõ frustra. Terent. in Eunu. Here ne me spectes, me impulsore hæc non facit. Et non refertur ad omnia, sed propriè ad voluntatem. Vnde spectacula dicta sunt. Interdum obseruo, & approbo, κρίνω. Cic. libro. 5. Tuscul. Non igitur ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt. Vnde & spectatores pecuniæ dicuntur, qui eam probant. Interdũ caueo, inspicio. Plaut. Spectandum ne tibi anulũ det, neq; roget. Interdũ tendo, & quasi respiciendo tendo, ἀνήκω, τείνω. vt apud Ciceronẽ, Ad extremum si ad perniciem patriæ res spectabit, patriæ salutem antepones saluti patris. Quintil. Et quod ad pessimum spectat euentum, miserabilis sis oportet, vt amator esse videaris. Interdũ comparare. Verg. Si ad vitulam spectes, nihil est quod pocula laudes.

Spectatur, impersonale. Plin. li. 10. ca. 70. Plausu cõgregari feros ad cibum consuetudine spectatur.

Spectra, simulachra, & quæ Græcè idola dicuntur, hoc est, imagines rerum intellectui occurrentiũ. (φάσματα.) Cic. Cass. His autem spectris, etiamsi oculi possent feriri. id est, imaginibus mentis.

Specula, læ. accipitur pro loco edito & eminẽti, vnde aliquid longè videri & speculari potest, siue sit mons, siue turris, siue lapis, siue arbor, siue quid aliud eminens, (σκοπιά, περιωπή) eyn schawberg, schawthurn, eyn warte) eẽ wacht, eenen wachtorsen) vng beffroy ou eschauguette.) Verg. Specula de montis in altũ Deferar. Ouid. In speculis omnis Abydos erat. Est & specula, diminut. à spe, & significat paruam spem, quod fit blandimẽti causa, (ἐλπίδιον) Cic. Lælio, Hac tamen oblectabar specula, scilicet Tullia. Vt enim à res recula, ita à spes specula fit.

Speculare, & per apocopen, specular & specularis, idem quod speculũ, (ἔσοπτρον) Interdum ponitur pro vitreata, siue pro ocularijs, vtpote olim facta è speculari lapide translucido, nunc autẽ è vitreis orbibus, vel tessellis plumbo iunctis. Vlpian. Specularia & vela; quæ frigoris causa vel imbriũ in domo sunt, instrumento domus non contineri Cassius existimauit. Budæus, A speculari lapide specularia dicebantur integumenta, quibus ambulationes in hortis tectæ erant. Iuuen. Quæ vehitur clauso latis specularibus antro. Specularis autẽ lapis dictus est, quod ad speculi similitudinẽ luceat, atq; imaginẽ reddat, ὕαλος. Finditur in tenuissimas crustas. Plin. Multi aluearia & è speculari lapide fecere, vt operãtes intus spectarent. Idẽ lib. 36. In Arabia quoq; esse lapidem vitri modo translucidum, quo vtuntur pro specularibus, Iuba author est. Speculariorũ vsum clarũ transmittentium lumen, memoria sua prodijsse scribit Seneca in Epist. Qui itẽ de Scipione ait, quòd non in caldariũ suum latis specularibus diem admiserit. Martial. Hybernis obiecta Notis specularia puros Admittunt Soles, & sine face dies.

Speculor, aris. ari. à specula fit, quasi è specula prospecto, vel vt videam intendo, (ἀποσκοπέω) schawen, spähen) sien, verspien) guetter, espier.) Cæs. 8. bell. Gall. Qui speculandi gratia essent remissi. Vnde speculatores, qui è specula aspiciunt, vel in bello ante exercitum explorandi gratia mitti solent, (κατάσκοποι.) Cæsar 2. Belli Gallici, Hac re Cæsar statim per speculatores cognita, insidias veritus. Per translationem speculari ponitur pro scrutari, & exactè considerare, ἀθρεῖν. A quo fit

compositum præspecular, quod est antè specu lor. Sueton. de Cæsare, Exercitum neque per insidiosa itinera duxit vnquam, nisi præspeculatus locorum situs. Hinc speculatus, participiũ. & speculatus, huius atus. ipse speculandi actus. Plinius libr. 10. cap. 73. Feles quàm occulto speculatu in musculos exiliunt?

Speculatorius, adiectiuum, quod ad speculatorem pertinet. vt, Speculatoria nauigia, quibus in mari speculamur, quid fiat. Cæs. 4. Bel. Gal. Item speculatoria nauigia militibus compleri iussit.

Speculum, in quod aspicimus, ac speciẽ, id est, imaginem nostram contemplamur, (κάτοπτρον.) eyn spiegel) vng miroir.) Quod datum nobis à natura fuit, vt nosmetipsos nosceremus, & formosi deuitaremus infamiam, deformes redimendum sciremus esse virtutibus, quicquid corpori deesset: sicut Socrates monebat adulescentes. Terent. in Adelphis, Inspicere tanquam in speculum vitas hominum iubeo.

Specus, à specio. Est enim (vt in Problematibus Plutarchus inquit) locus vnde despicitur. & inde spectacula dicuntur, vnde specula dicta est, σπέος, σπήλαιον. eyn hül) een hol.) Et dicimus specus, cus. & specus, ci. tam masculini quàm fœminini generis: similiter & specus, oris, pro spelunca, quæ à Græcis σπήλαιον. Vnde Verg. ad imitationẽ Græcorũ, Spelæa ferarum dixit. Gel. libro. 6. Sole medio & arido ac flagranti, specũ quandam nactus remotam latebrosamq; penetro. Horat. li. 3. Carminũ, Quæ nemora, aut quos agor in specus. Inuenitur etiam hæc speca, hoc specum, & hoc specu, & in plurali hæ specus. Seruius docet, specus apud maiores trium generũ fuisse., quo hodie in numero singulari tribus tantum vtimur casibus, in plurali à genere masculino habet omnes casus.

Spelæum, (σπήλαιον) à nostris dicitur spelunca. Vergilius, Certum est in syluis inter spelæa ferarum Malle pati.

Spelunca, cæ. rupes excauata. eyn hül.) cauerne.) Vergilius. 6. Æneid. Spelunca alta fuit, vastoq; immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu, nigro, nemorumq; tenebris.

Sperchius, (σπερχειός) fluuius Thessaliæ, quem Pelion mons effundit, & velocissimo cursu defluit in sinum Maliacum.

Sperma, matis. (σπέρμα) Græcũ est, & Latinè semen dicitur, generale ad omnia semina.

Sperno, is. spreui, spretum, fastidio, despicio, ἐκφαυλίζω, καταφρονῶ. veracht ẽ, versmähen) mesprisẽ) despiser) Cic. de Senect. Tum quòd spernerẽtur ab iis, à quibus esset coli soliti. Antiqui etiam spernere pro separare posuerunt. Ennius, Ius atq; æquum se à malis spernit procul. Hinc fit compositum desperno, quod est valde sperno. Varro, Homo ridiculus, & ab omni pube desspretus.

Spero, ad dolorẽ & ad voluptatẽ refertur, (ἐλπίζω.) hoffen) hopen) esperer.) Verg. Hunc ego si potui tantũ sperare dolorem, Et perferre soror potero. Sperare (inqt Seruius) est futurũ opinari, siue timere. Pli. li. 11. Sperat largior prouentus. Hinc bene spero, & male spero dicimus. Aliqñ sperare, est existimare seu credere, & tam de præsenti quàm de præterito dicitur. De præsenti. Quintilian. Facilis (vt animaduertere vos spero) defensionis meæ cursus est. De præterito idem, Et innocentiã quidem puellæ satis, vt spero, defendimus. Hinc speratum Veteres dicebant eum, qui vxorem petit: & speratam virginẽ, quę petitur. Afranius. Curre, & nuncia venire, & mecũ speratã adducere, vt videat puellam. Postquam verò sponsio facta erat, non sperata, sed vel dicta, vel pacta, vel sponsa vocabatur. A spero fit compositum despero, & insperatus.

Sperabilis, & hoc le. quod sperari potest. Plaut. in Capt. Hic ille dies est, cum nulla vitæ salus sperabilis est mecum.

Spes, spei, ἐλπὶς, hoffnung) hope) esperãce) & speres, ris. antiqui protulerunt. Varro, Quibus suam delectet ipse amicam, & sese speribus iactet suis. Idẽ, Sublimis speribus oẽs deridet. Vnde asperẽ, quasi sine spere, & prosperè pro spere. In plurali habet omnes casus, & maximè spes & spebus. Est autem spes, opinio futurorum, refertur q; tam ad mala quàm ad bona. Terent. in Adel. Spem precio non emo. Huius diminutiuũ est specula, de quo suprà. Et compositum expes, sine spe.

Speutici panes, (σπευστικοί) dicti sunt à festinatione. σπεύδω enim Græcè, significat festino. Plin. lib. 18. cap. 11. Panis ipsius varia genera prosequi superuacuum videtur: alias ab obsoniis appellati, vt ostrearii: alias à deliciis, vt artolagani: alias à festinatione, vt speutici.

Speusippus, (σπεύσιππος) philosophus Atheniensis, Platonis ex sorore nepos, qui octo annos Platonicæ scholæ præfuit. Ferunt hunc senio confectũ, sibi mortem consciuisse mœrore impulsum. Plutarchus verò scribit, illum pediculis efferuescentibus interiisse. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus ligris fierent vasa capacia.

Spheca, (σφήκα) Græci dicunt vespã, à σφὴξ, σφηκός. Vnde pseudospheca, falsa mentitaq; vespa dicitur.

Sphæra, Latinè globus, & id est, qđ ex omni parte rotundum apparet. Nam Græcè σφαῖρα dicta (vt Eusebius li. Præpar.) quasi sphæra, hoc est, corpus æthereum. Manilius, Ingenti sphæra totũ præcingit Olympũ. Higinius, Sphæra est species quędam in rotũdo cõformata, omnibus ex partibus æqualis apparens. Quidam autẽ sphæram sine ph scribendum putauerunt. Huius diminutiuũ est sphærula. σφαιρίον, parua rotunditas.

Sphærica, ricæ. placentæ genus, quæ ex multis globulis in sphæram & rotundam formã coactis, ac deinde simul compactis fiebat. Cato ca. 82. Sphæricam sic facito, ita vti spicam, nisi sic effingito, detractus caseo, melle: sphæras pugnum altas facito, eas in solo componito, densas eodem modo componito atq; spicam, itemq; coquito.

Sphæristeriũ, (σφαιριστήριον) locus balnei, specie rotunda, in quo varia exercitationum genera Veteres habuere. Plin. in Epi. Apodyterio suppositũ est sphæristerium quod plura genera exercitationũ, plu-

pluresq́ circulos capit. Sed in primis ad exercitiũ pilæ deputatus est, quã Græci σφαῖραν appellant. Nã σφαιρίζω, significat pila ludo A quo sphærula, & sphæristæ eius ludi studiosi: & sphæristici, eius ludi periti dicebãtur. Lamprid. in Alexandro, Post lectionẽ, operã palestræ, aut sphæristerio, aut cursui, aut luctaminib. mollioribus dabat.

Sphæromachia, (σφαιρομαχία) pilæ lusoriæ certamen à sphærica circularíq; figura dicta est.

Sphennida, pilæ genus, grossius q̃ pila paganica, tenuius q̃ follis. ex panno ferè fit, aliquãdo ex pelle.

Sphygmos, (σφυγμὸς) id est, pulsus, & definit, quòd sit disparatio, & contractio indiuisibilis arteriæ & cordis. vel pulsus est subsultio & palpitatio, vel ebullitio venæ & arteriæ.

Sphinx, gis, vel gos. (σφίγξ) sphingium, monstrum apud Thebas, cuius caput & manus puellæ, corpus canis, alæ auis, vox hominis, vngues leonis, cauda draconis. Et (vt inquit Plin. lib. 8. cap. 21.) à stringendo dictũ, hoc est, ἀπὸ τοῦ σφίγγειν. Quod quidem monstrum Chimæra produxit ab Orco compressa. Dictum sphinx, quod cogeret transeuntes cõsistere, quib⁹ ænigma ꝓponebat, Quidnam id esset in orbe terrarũ, quod quaternis primum pedibus inambularet, inde tribus, duobus porrò, atq; mox tribus, & postremò quaternis. Quod nescientes dilacere, sublatos in rupem agebat præcipites. Oedipus illac iter habẽs, ænigma diluit. Qu im hominibus offertur, si illum præsentiat, saluatur: si verò bestia prius hominẽ senserit, perditur homo. Albertus Magnus lib. 22. de animalibus inter simiarũ genera enumerat sphingã insignem, duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris subnigri oblõga. Solinus, Inter simias habẽtur & sphinges, villosę comis, mammis ꝓminentib. dociles ad feritatis obliuionem.

Sphiræna, Græcis animal marinum, quod Latinis Sudis dicitur, vt ait Plin. lib. 32. cap. 11.

Sphondylium, (σφονδύλιον) internodium seu vertebrum spinæ. Dicitur & sphondylus, (σφόνδυλος) pen. prod. Sunt autem decem & septẽ sphondyli, quorum duodecim spinam faciunt, reliqui verò lumbos. Sunt & qui sphondylos dicũt cubos. Seneca & Macrobius videntur accipere pro quodã piscis genere, quẽ iuniores scinaliũ dictitant. Aristoteles spondylenam vocat. Plin. lib. 27. Cæterũ nullũ animal radices à nobis dictas attingit, excepta sphondyle, quæ omnes persequitur serpentes. Gen⁹ id serpẽtis est. Sed & calculus is æneus, quo suffragia sua iudices Athenis dabant, sphondylus vocabatur, vt est apud Iuliũ Pollucẽ. Sphondylus etiã verticulũ dicitur appositũ fusis, vt nendo melius vertatur. A cuius similitudine callus, siue caro interior ostreorũ omniũ, sphõdylus dicit. Plin. lib. 32. Intus pro sphõdylo. Martial. eo vtitur pro animaliũ officulis lib. 7. Rasos tepenti sphondylos sinu condit. Est & salsamenti cuiusdam genus sphondylos, secundum Athenæum.

Sphragide, σφραγίδες, lapidis gen⁹, sic dictũ, ꝙ optimè signet. σφραγίζειν em Græci signare dicunt.

Sphyrena, σφύραινα, piscis, q̃ & cestra, vt Pollux ingt,

Spica, cæ. & spicus spici. antiquè, authore Festo: & spicum spici (σταχὺς) eyn åher) een are) espi.) dicitur, cum per culmũ folliculum, id est, extremũ tumorem, aristæ adhuc tenues, in modũ spiculi eminent, vt ait Seruius. Cic. 5. de Finib. Ne segetes quidem igitur spicis vberibus & crebris, si auenã vspiam videris. Abusiue tamen & de maturis frugibus dicitur, & de quocũq; acumine, ad spicæ similitudinẽ facto. Dicta spica, à spe, vt inquit Varro, Nam cum fruges in spicam exit, spem præbet hominibus. Spica in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam. Sciendum est, à spicus vtrunq; numerũ esse, à spicum tantũ singularem. Cic. in Arato, Spicum illustre ferens insigni corpore virgo. Est & signũ in cœlo oriẽs in Virginis parte decima. Firmianus, Quicunque in ortu Spicæ natus fuerit, erit ruralibus officijs semp applicatus, & multas fruges horreis cõdet.

Spica mutica, quæ non habet aristam. aristæ enim quasi cornua sunt spicarum.

Spiceus, cea. ceũ. qđ ex spicis est, σταχύϊνος. Tibul. Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona Spicea.

Spicifera, σταχυοφόρος, à poëtis dicitur Dea Ceres.

Spicilegium, collectio spicarum, (σταχυολογία) Varr. 1. de re Rust. ca. 53. Messe facta spicilegium venire oportet, aut domu legere stipulam.

Spicilegium facere, (καλαμᾶσθαι, σταχυολογεῖν) est neglectas in agro spicas colligere.

Spico, cas. spicas emitto, (σταχυοφορῶ) åher gibē) arenkrygen) iecter leurs espez.) Plin. libr. 18. Grana in stipula crinito textu spicantur. Vnde inspico, cas. pen. prod. quod est ad spicarum similitudinẽ incido vel fodio. Hinc spicatus. a. um. quod habet spicas. Idem li. 21. Aliud rursum spicatarũ genus herbarum. Spicatum vnguentũ, quod & nardinũ dictum est, quia ex spica nardi conficiatur, vt docet Marcellus interpres Dioscoridis.

Spicio, is, spicere, aspicere, intueri. Plau. in Mil. Flagitiũ est, si nil mittetur, quo supercilio spicit. Verbum obsoletum, ex quo in vsu est specto, spectas: & composita notissima, vt aspicio, despicio.

Spiculatores, dicti sunt satellites principum, à spiculis quæ gestant, (δορυφόροι.) Cornelius Tacitus, Dilapsis spiculatoribus, cætera cohors non aspernata concionantem. Quidam etiam accipiunt spiculatorem pro carnifice.

Spiculo, as. cuspidẽ acuo, (ἀκονάω.) Pli. li. 11. Telum verò perfodiẽdo tergori quo spiculauit ingenios.

Spiculum, (λόγχη, ἄκις) lancea breuis, seu (vt Vegetius ait) telum missile, cuius ferrum est triangulũ, vnciarum nouem, hastile pedum quinq; & semis. Antiqui pilum neutro genere vocauerunt. Ad huius ictum exercebantur milites, quòd arte & virtute directa scutatos pedites, & loricatos equites sæpe transuerberabant, nunc spiculum dicitur. Ab hoc genere telorum spiculatores dicti. Plaut. in Cass. Si non impetrauit, spicula etiam infortita sunt mihi. Accipitur & pro sagitta. Verg. Spicula conuerso fugientia dirigit arcu. Aliquando sagittæ ferrum, seu cuspis ipsa, & aculeus, vt sunt spicula sagittarum, & aculei apium. Curtius, Alexãder

ta ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. Verg. de Apibus, Et spicula cæca relinquunt Affixæ venis. Dictum spiculum, à spicarũ specie.

Spilumenen, (σπιλουμένην) Græci dicũt inquinatã & sordidã mulierẽ. Psilumenen verò, ψιλουμένην, glabram & depilem: vnde nomen etiam psilothro.

Spina, sentis qua pungimur, (ἄκανθα.) eyn dorn) espine.) Spinam facere dicitur asparagus, cũ præcreuit, & spinosus fit. Hinc spineus, a. ũ. ἀκάνθινος. vt corona spinea, quę ex spinis facta est. Spinosus, a. um. (ἀκανθώδης) spinis abundans. Spina, etiam dicitur vertebrarum in quocũq; animali contextus inter se, (ῥάχις) qui est à collo ad extremũ vsq; os, quod sacrum esse dicitur: sic autem appellata est, quòd ipsę vertebræ in suo contextu processus vtrinq; ostendant spinis haud absimiles. Pli. li. 11. ca. 37. Spina lumbis ossea, sed tereti structura, per media foramina à cerebro medulla descendente. Eandem esse ei naturam quam cerebro colligũt, quoniam prætenui eius membrana modo incisa statim expiretur. In spinæ igitur parte superiore scapulæ, à lateribus dorsa, quæ omnia dicuntur terga. Spina etiam pro aculeo, qualis est serpentibus & histricibus, & plerisq; piscibus inest. Plinius lib. 8. ca. 35. Histrices generat & Africa spina contectas. Spinæ per translationem pro difficultatibus. Cic. 4. Tusc. Peripatetici autem ad placãdos animos multa adferunt, spinas partiendi & definiendi prætermittũt. Spinetũ, ti. locus spinis consitus. Plin. lib. 10. ca. 74. Asinus spinetis se scabẽdi causa atterens, nidos ægithi dissipat.

Spineoli, ex spinis fructus sunt, qui dicuntur & pruneoli, ignoti prorsus Veteribus.

Spinther, (σπινθὴρ) fibula in humeris, aut armilla, vt inquit Priscian. Plaut. in Menæh. Iubeas spinter nouum reconcinnarier. Hoc armillæ genere mulieres vtebantur, brachio summo sinistro, solisq; fœminis decoram fuisse vestem longè lateq; diffusam, ad vlnas cruraq; ab oculis defendenda.

Spintriæ, dicti sunt repertores monstruosæ libidinis, nouiq; concubitus. Suet. in Tyb. Monstrosiq; concubitus repertores, quos spintrias appellabat.

Spinturnix, inauspicata auis, quæ & incendiaria dicitur, (πυραλὶς) Plin. lib. 10. ca. 13. Inauspicata est & incendiaria auis, propter quam sæpenumero lustratam vrbẽ in Annalibus inuenimus L. Crasso, & C. Mario COSS. quo anno & bubone viso lustrata est. Quæ sit auis ea, nec reperitur nec traditur. Quidam ita interpretantur, incendiariã esse quæcunq; apparuerit carbonem ferens ex aris & altaribus. Alij spiciturnicem eam vocant.

Spinus, pyrorum seu pomorum arbor, quòd spinis referta sit. Verg. lib. 2. Georg. Eduramq; pyrum, & spinos iam pruna ferentes.

Spineolus, li. fructus spini.

Spio, (σπιὼ) Nympha à speluncis maris, in quib⁹ habitare Nymphæ dicunt. σπέος enim spelunca est.

Spionia vitis, quę & spinea quibusdã dicitur. Colu. lib. 3. cap. 2. At spionia, dapsilis musto, & amplitudine magis vuarum quàm numero fertilis.

Spionicus, adiectiuum. Colum. libr. 3. cap. 21. Iam & illud magnæ dotis est, posse gustum cuiusq; generis non mistum, sed verè merum condere, ac separatim reponere, siue est ille bituricus, seu basilicus, seu spionicus.

Spirabile, vitale, quo spiramus, (ἐμπνευστόν) Vergil. 2. Æneid. Per sydera testor, Per superos, atque hoc cœli spirabile lumen. Cicero tamen spiritabile dixit in libro de Nat. Deorum.

Spiraculum, spiramentũ, (πνοή.) Verg. 7. Æn. Hic specus horrendum & sæui spiracula Ditis.

Spiræ, sunt reuolutiones siue circuli, qui in seipsos non recurrunt, γῦροι. Hinc in ornamentis capitis matronarum, & in serpentibus est spira, (σπεῖρα) cum se in gyrum voluunt. Vnde & pro serpentibus quandoq; ponitur. Plin. lib. 9. cap. 35. Lolliam Paulinam, quæ fuit Caij principis matrona, nec seriò quidem, aut solenni ceremoniarũ aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium cœna, vidi smaragdis margaritisq; apertam, alterno textu fulgentibus toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, monilibus, digitisq;. Verg. lib. 2. Geor. Nec rapit immensos orbes per humum, neq; tanto Squammeus in spirã tractu se colligit anguis, Id est, in circulum. Et libr. 2. Ænei. Spirisq; ligant ingentibus, & iam Bis medium amplexi. Seruius, Spiris, nodis. Vnde & bases columnarum, spirulas dicunt. Nam propriè spira, vt Seruius ait, est volubilitas funium, puta cum funis nauticus in orbem conuolutus est. Item spira dicitur funis, qui à pileo ad fauces distenditur, & sub mento alligatur. Iuuen. De faucibus aurea cum se Porrigat, & longo iactetur spira galero. Item dicitur basis columnæ, vnius tori aut duorum. Plinius, In Ephesiæ Dianæ æde primum columnis spiræ subditæ, & capitella addita. Item spira, genus operis pistorij, vt ait Festus. Cato, Spiram sic facito, Quantum voles pro ratione, ita vti placenta fit, eadem omnia facito, &c. Ennius etiam spiram, hominum multitudinem vocauit.

Spiramentum est, per quod exit spiritus, (φυσητήριον.) Vergil. libr. 4. Georg. Nequicquam in tectis certatim tenuia cera Spiramẽta linunt. Spiramentum, porus Plin. libr. 32. cap. 6. Spiramentum cauernæ. Iustinus, Vbi acrior per spiramenta cauernarum ventus incubuit.

Spirabilis, & hoc le. vitale, quo spiramus, inqt Seruius. Verg. lib. 3. Ænei. Per sydera testor, Per superos, atq; hoc spirabile lumen.

Spirarchus, (σπείραρχος) quasi primipilaris, aut cohortis præfectus.

Spirillum, barba capræ.

Spiritualis, & hoc le. & per syncopam spiritalis. & goe le. quod halitum emittit (πνευματικός.) Vnde spiritales auras dicimus, id est, vitales.

Spiritus, halitus. idem enim sunt, spiritus, halitus & anima, (πνοὴ, πνεῦμα.) der athme) den adem) halaine) Cic. de Nat. Deor. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. Aliquãdo etiã spiritus dicitur ventus.

Spirans, tis. quod spirat, & aliquãdo quod redolet. Verg. 3. Georg. Stabunt & Parij lapides spirantia signa.

signa. Spirans aura, vitalis, qua spiramus & viuimus. Verg. 9. Æn. Ab alto Æthere se mittit, spirantes dimouet auras.

Spiro, ras. exhalo, πνέω. athmen) asemen) halener.) Plin. Hæc duo genera fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent. Aliquádo spirare, emittere est, & sic construitur cum accusatiuo. Vergil. Ambrosiæq; comæ diuinum à vertice odorem Spirauere. Colum. libr. 1. Reliquisq; immunditijs tetrum odorē spirantibus. Si autem de morte fit sermo, absolutum est. Huius verbi composita sunt, Aspiro, conspiro, expiro, inspiro, interspiro, prospiro, respiro, & suspiro.

Spissamentum, quod ad vnguentorū confectiones extremū superponitur, ne fluitet, quod conditum fuerit, (σῶμα.) Colu. lib. 12. ca. 46. de conditura inulæ, Post hæc in vmbra triduo siccentur, & ita in fideliam picatā recondantur, adiecto passo vel defruto, quod supernatat, spissamentoq; cunctæ imposito contextum vas pelliculetur.

Spissè, aduerbium. Plin. libr. 36. cap. 25. Dein spissè calcatis carbonibus inducitur, sabulo, calce ac fauilla mistis.

Spissesco, scis. spissum fieri. Celsus li. 5. de curatione aduersus ictum aspidis, Eadem ergo, vt verisimile est, spissescentem quoq; intus humorē hominis ab eo discuti, & sic dari sanitatem.

Spissitas, atis. idem quod spissitudo.

Spissigradus, qui frequenti passuum motu in ambulando vtitur, (βραδύπους.) A quo spissigradior & spissigradissimus. Plautus, Homines spissigradissimos Tardiores multò quàm corbitæ sunt in tranquillo mari.

Spisso, as. spissum facio. cuius composita, inspisso & conspisso, quod est totū simul denso σύμφω, πυκνόω. Colum. lib. 8. Atque vbi duratus est, vehementius premitur, vt conspissetur caseus.

Spissus, a, um. (πυκνός) dick.) massif, espez.) propriè densum significat, à sepium densitate. Vergil. Scrobibus superabit terra repletis Spissus ager. Quandoque significat tardum. Plautus in Cistella. Spissum hoc est amanti dicere, veniet. Idem, Quia quod bene promittunt aruspices, perspisse euenit: id quod male promittunt, præsentaneum est. Hinc spissitas & spissitudo, spissamentum, σῶμμα, πυκνότης.

Spithama, (σπιθαμή) Latinè dicitur dodrans, & est palmus, qui constat ex duodecim digitis. Pli. li. 7. ca. 2. Supra hos extrema in parte montiū spithami Pygmæi narrantur, ternas spithamas longitudine, hoc est, ternos dodrantes non excedētes.

Splen. (σπλήν) das miltz) die milte) la rate.) dicitur, qui & lien. Celsus lib. 4. Splen in sinistra parte est intestino innexus, natura mollis & rarus, longitudinis & crassitudinis modicæ.

Splendeo, es, ui. luceo. (λάμπω.) scheinen, glitzen, glantzen) Martial. libro 4. Et facies multo splendeat alba pilo. Inde splendesco, scis. splendidus fio. Apulei. Cum iam aurora splendesceret. Huius compositum resplendeo.

Splendidus, a, um. clarus, fulgēs, (λαμπρός.) scheiens bar, glitzertig, heirlich) claer, heerlijck) cler.) Et splendidi dicuntur, qui operas suas ad libertatē conuertunt. econuerso sordidi, auari. Horatius, Quatinus id facis, vt quidam memoratur Athenis Sordidus ac diues. Et alibi, Obiiciet nemo sordes. Id est, auaritiam. Splendidè aduerbium. Cic. de Senect. Splendidè acta ætas.

Splēdor, lux. (αὐγή, δόξα, λαμπρότης) schein, glantz) resplēdisseur, lueur.) Plau. in Merc. Cœlū vt splendore est plenū, non'ne ex aduerso vides? Per trāslationem ponitur pro decore, dignitate, gloria. Vnde splendor nominis, splendor familiæ, splendor virtutū, hoc est, claritas. Cic. Pomp. Nunc imperij nostri splendor illis gentibus lucet.

Splendophorus, propriū nomen ex Græco & Latino compositum, quasi splendorum ferens.

Spleneticus, adiect. (σπληνητικός) qui ex splene laborat. Plin. lib. 20. cap. 9. Item spleneticis in vino albo per dies quadraginta.

Spleniatus, splenio obuolutus. Martial. lib. 10. Cur spleniato sæpe prodeam mento Albane pictus sana labra cerussa, Philenis quæris, basiare te nolo.

Splenium, (σπλήνιον) est (vt Iulius Pollux inquit) caput splenis pinguis. Hinc splenia, velut per similitudinem dicuntur facta ex panno laneo vel linteo, quæ ad curam corporis superimponi solent. Plin. libr. 29. de oculis cruore effusis loquens, Superimponi oportet splenium è melle decoctum.

Spodium, dij. siue Spodos Grecè, Latini cineculam vertunt, id est, repurgamentum quod ex fornacū parietibus euerritur, in quibus æs Cyprium aut plumbum decoquitur. Quinetiam extinctorum carbonum reliquiæ, & crassius illud excrementū, quod quidam scoriam appellant, comprehendit. Videto Plinium lib. 34. cap. 8.

Spoletium (σπολήτιον) cū i ante um, ciuitas in Vmbria, quæ nunc Ducatus Spoletinus dicitur, non Spoletanus, sicut ab Aretio Aretinus. Martia. De Spoletinis quæ sunt cariosa lagœnis Malueris, quàm si vina Falerna bibas. Sic Cicero de claris Orat. P. Cominium Spoletinum dixit.

Spolio, priuo, (σκυλεύω, λαφυραγωγέω) berauben) berooven) despouiller, piller.) tractum à militibus. Terentius in Hecyr.) Quin spolies, mutiles, laceres. Huius composita sunt, despolio, dispolio, id est, variè spolio.

Spolium, lij. quodcunq; hostibus detrahitur, vt ait Seruius, (σκῦλον) Vergil. 8. Ænei. Nam maximus vltor Tergemini nece Geryonis, spolijsq; superbus Alcides aderat.

Spolior, aris. deponens fuit apud antiquos, authore Nonio. Afran. Quos impune depopulator & dispoliator dedecus. Spoliatus participium, siue nomen ex participio. Cicero ad Attic. libr. 6. Et mehercule ego ita iudico, nihil illo regno spoliatius, nihil rege egentius.

Spoliarius, adiect. quod spolia suscipit, aut spoliatur. Plin. in Paneg. Quàm iuuat cernere ærariū silens, & quietū, & quale ante delatores erat, nunc templū illud, nunc vere Deus, non spoliariū ciuiū, cruentarumq; prædarum sæuum receptaculum.

Spoliatio, verbale. Cice.4.Verr. Cum in legatione oppidorum, fanorumq; spolationes cogitaret.

Spoliator, eyn berauber) een roouer) pilleur.) verbale. Cic.6.Verr. Neq; solum spoliata illa patiere, sed etiam spoliatorem vexatoremq; eorū defensdes? Spoliatrix. Martial. libro.1. Sic spoliatricem commendat Faustus amicam.

Sponda, latus lecti. nam spondæ fiunt tabulæ, quæ vtrinque lectum sustinent. Martialis, Nec nudi sponda grabati.

Spondeo, des. spopondi, sponsum. (ἀναδέχομαι τὸν δίκην, ἐγγυῶμαι.) verheyssen) belouen) permettre) vide in dict. Despōdeo. Eius composita sunt, consponde0, vnde Veteres consponsos dicebant, fide mutua obligatos. Et cōsponsores, sibi inuicē promittētes. Cic. Leptæ, De negotio tuo, quòd sponsor es pro Pompeio, si Galba consponsor tuus rediterit. Despondeo, & respondeo, de quibus alibi.

Spondeus, (σπονδεῖος) pes duabus syllabis longis constans. Legitimus pes, qui in Heroico versu omnem sibi vendicat locum, licet rarò quinto loco reperiatur. Dictus, quòd in sacrificijs & libamentis eo maximè vterentur. Nam σπονδὴ, libamentum fœdusq; ac sponsionem significat. Reperitur etiam spondiacus.

Spondium, (σπόνδιον) fit è plumbo sicut ex ære qd deraditur ex parietibus fornacum, mixtis scintillis, aliquando etiam carbonibus.

Spondyle, dylis. fœm. gen. animal, de quo Pli. li.27. cap.13. Verticellam Gaza interpretatur.

Spondylium, lij. ferula est (inquit Barbarus) differens à panace folijs & platani diuisura. Plinius libro.12. cap.26.

Spondylus, li. masc. gen. nodus siue vertebra spinæ dicitur. Sunt autē in ipsa spina spondyli quatuor & viginti, quorum septem collum constituunt, duodecim thoracem, quinq; aliæ lumbos. Spondylus in mari animal, apud Plinium. lib.32. ca.11. Spondylus, calculus æneus, quo suffragia sua iudices Athenis dabant, vt est apud Iulium Pollucem. Spondylus, verticulum quod apponitur fusis, vt nendo melius vertantur. Spondylus, callus siue caro interior ostreorum. Plin. libr.32. cap.6 Neque in luto capta, neque in arenosis, sed solido vado spondylo breui atq; non carnoso, nec fibris lasciuiosa, ac tota in aluo. Spondylo vtitur Martialis pro animalium officulis, lib.7. Rosos tepenti spondylos sinu condidit.

Spongia, (σπόγγος) eyn schwam) eē spongie) esponge.) quiddam est, in natura tertium ordinem habens, vt neq; animal, neq; frutex, sed tertiū quiddam, ac medium inter vtrunq; genus dici possit, quod Græci ζωόφυτον appellant. Nascitur in petris, alitur conchis, & pisce, & limo. Intellectum inesse ijs apparet, quia vbi auulsorem sensere, contractæ multò difficilius abstrahuntur: auulsæ relinquunt in petris veluti cruoris vestigium, atq; ex his quasi molliores penniculi recrescunt. Spongias antiqui in delicijs habuerunt, strigilum vice linteorumq; illis vtētes, ad distringenda & mundanda corpora. Quapropter purpura tingebant eas, alias cura candidas faciebāt, tinctas per æstatem salis spuma, ad lunam & pruinas sternentes inuersas, vt candorem biberent. Erant item vsui ad tergendas mensas, ad aliaq; obscœna emundanda. Martialis: Hæc tibi fortè datur tergendis spongia mensis. Seneca lib.10. Epist. Vnus è Germanis lignum id, quod ad emundanda obscœna, adhærente spongia, totum in gulam farsit, & in præclusis faucibus spiritum emisit. Accipitur & spongia pro asparagi sativi radice, apud Plinium & Columellam lib.11. cap.3.

Spongiola, diminut. quę alijs amentū, alijs cachrys, officinis bedegar, id est, quod præter naturam in quibusdam fruticibus, vt cynosrhodo nascitur, & squammatim compactum spongiolæ cuiusdam modo propendet è ramis. Plin. lib.25. cap.2. Aliàs apud authores cynosrhodi vna medicina erat, spongiolæ quæ in medijs spinis eius nascitur, cinere cū melle, alopecias capitis expleri. Spongiolæ, radiculæ asparagorū inter se implicitæ. Colu. lib.11. ca.3. Sulci autem inter se pedali mensura distantes fiunt, non amplius dodrantalis altitudinis, in quam ita spongiolæ deprimuntur, vt facilè superposita terra germinent.

Spongiosus, adiect. quod similitudinē spongiæ habet. Plin. lib.11. ca.32. Idcirco pulmo spongiosus.

Spongiare, (ἐκσπογγίζειν) significat spongiā extergere, quo frequenter vtitur Apitius.

Spongites, (σπογγίτης) gemma est à spongiæ similitudine. Hæc tamen interdum-rufa inuenitur. Plin. lib.37. cap.10.

Sponsalia, orum. promissio siue contractus stipulationum futurarum nuptiarum, (μνηστεῖα.) Sponsalia hoc modo fiebant, Qui vxorē ducturus erat, ab eo vnde ducenda erat, stipulabatur eam in matrimonium ductum iri. Qui daturus erat, itidem spondebat daturum. Is contractus stipulationum sponsionumq;, dicebatur sponsalia.

Sponsalis. & hoc le. quod ad sponsionem pertinet, (μνηστικός.) Vnde Sponsalis dies dicitur, quo puella promittitur.

Sponsio, eyn verheyssung) een belouinge) vng pmession) non solum promissio dicitur, sed etiam actionis genus est, quæ fiebat interposita stipulatione certæ pecuniæ, quam perderet is, qui sponsione vinceretur, & coram recuperatoribus, aut alio iudice disceptabatur, (ἐγγύη, παρακαταβολή) Erat autem decima pars controuersæ rei in caussis priuatis, in publicis autem quinta apud Græcos, authore Polluce & alijs scribentibus, τὸ δέκατον τοῦ τιμήματος τῆς δίκης, pœna scilicet temere litigantiam. Cice. libr.3. Off. Fimbriam consularem audiebum, de patre iudicem Marco Lutatio fuisse equiti Romano, sanè honesto, cum is sponsionem fecisset, ni vix bonus esset. Fiebat sponsio plerunq; in interdictis, id quod ostendit Quintil. in.7. Quoties autem, inquit, poterimus, efficiedū est, vt de re quacūq; bene sentiat iudex. sic eū iuri nostro libentius indulgebit, vt in sponsionibus quæ ex interdictis fiūt, etiā si nō proprietatis est quæstio, sed tantū possessionis: tamē non

tantū possedisse nos, sed etiā nostrā possedisse di cere oportebit. Cic. in Orat. pro Cecin. Erat enī Cecinna de fundo vi armata deiectus. propterea Prætor interdixerat de vi. id est, interdicto, vnde vi, concesso, iusserat Ebutiū, qui vim fecerat, restituere Cecinnam in possessionem. Caper, Religiosè sancitur fœdus, ac spōsio pœna. Paulus Iureconsult. Sponsionem dici affirmat, non solum quæ per sponsi interrogationem fit, sed etiā omnem stipulationē promissionem. Et sponsor, (ἐγγυητὴς) pro fideiussore quandoq; ponitur.

Sponso, fas. (μνηστεύω) frequentatiuum, promitto. vnde sponsare filiam. A quo desponso, sas. & desponsor, faris.

Sponsus, sus. sponsio. (ἐγγύη) Seru. Sulpitius, Si post eas stipulationes vxor non dabatur, qui stipulabatur ex sponsu agebat, iudices cognoscebant.

Sponsus, sa. sum. participiū, pmissus, μνηστευθείς. Terent. in Eun. Scis sponsam mihi? & deest esse.

Spontalis, & hoc le. idem significat quod spontaneum, vltroneum, (αὐθαίρετον) Apul. lib. 4. Cumq; nulli nostrum spontale parricidium suadens persuadere posset, gladium per medium pectus ictu fortissimo transadigit.

Sponte, aduerb. significat naturaliter, (αὐτομάτως) von mir selbs, freiwillig) van selfs) de sa propre volunte.) vt, Multæ arbores sponte nascūtur, id est, naturaliter, & non ab hominib. satæ. Aliquando significat sine requisitione, propria voluntate, & sine hominis labore, αὐτοκλήτως. Plin. Epist. 89. li. 4. Hic sponte beatissimo ocio fruitur, alius exercitū regit. Capitur nonnunq; nominaliter, & in ablatiuo tantū: vt Sponte mea, sponte tua. Verg. Sponte sua sandix pascentes vestiet agnos. Hinc spontaneus, nea, neū. quod est voluntariū, aut naturale. Inuenitur aliquando genitiuus spontis. Varro lib. 2. Spontis suæ statuerat finem.

Sporades, (σποράδες) insulę quædam circa Cretam in mari Carpathio, sicut Strab. lib. 10. scribit. Dictæ quòd in mari sparsæ sint. Sunt autem harum nomina, Hellene, Phocusa, Hecaria, Scimusa, Polegrados, Thera, Anephe, Astypalia, Lagusa, Ion, vbi sepultus fertur Homerus.

Sporos, σπόρος, Latinè semen dicitur.

Sporta. eyn korb) eenē korf, mādе) panier ou corbeille.) quæ & sportula, aut à sparto herba, quæ frequens apud Hispanos nascitur, aut ab asportando, vasis genus, quasi fiscella, σπυρίς. Sall. lib. 2. Hist. E muris canes sportis dimittebant. Et quoniam in sportis pecunia, quandoq; etiā cibus in quotidianum vsum deferri solebat, modo pro distributione ad populū, modo pro ipsis cibis sumitur. Sueton. in Claud. Exhibuit anniuersarium in castris prætorianis, sine veneratione apparatuq; iustum atq; legitimum, in septis ibidē extraordinariū, & breue, dierumq; paucorū, quodq; appellare cœpit sportulam, quia primū daturū se dixerat, velut ad subitā dictamq; cœnulam inuitare se populum. Idem dicit, Neronem cœnas ad sportulas reuocasse, id est, ad parua conuiuia. Iuuen. Non'ne vides quanto celebretur sportula fumo? Vide in dictione Recta. Erat & sportula locus in atrio domus, vbi pponebātur eo die, quæ dono danda erant. Diminutiuū à sporta est sportula, à quo fit sportella aliud diminutiuū, genus quoddam bellariorū significans. Cic. ad Papyrium Pætum, Dedscendæ tibi sunt sportellę, & artolagani tui. Nos iam ex areis, &c.

Spudacten, σπουδαστὴν quidā interpretantur amatorem. Hieron. lib. de Viris illustr. vbi de diuo Luca agit, Sed & Tertullianus vicinus eorū temporum, refert presbyterū quendam in Asia σπουδαστὴν, id est, amatorem Pauli, conuictū apud Ioannem, quòd author esset libri, & confessum se hoc Pauli amore fecisse, loco excidisse.

Spuma, (ἀφρός) schaum) schuym) escume.) sordes earum rerū à quibus eiicitur: nempe cum per ebullitionem, vel maximā agitationem fex quædā supernatat: vt, mero, æri, sali, &c. Verg. Spumas salis ære ruebant. Hinc spumeus, qd spumæ colorē refert. Et spumosus, ἀφρώδης, quod spumā facit.

Spumatus, adiectiuū. Cic. 1. de Diui. Saxaq; caua salis niueo spumata liquore Tristificas certant Neptuno reddere voce.

Spumo, mas. spumā facio, ἀφρίζω. schaumē) schuymē) escumer.) à quo despumo, de quo alibi. Verg. 8. Æ ne. Sed fluctu spumabant cærula cano.

Spuo. spuis. ui. utum. saliuā emitto, (πτύω) speutzē, speuwē) spoutrē) cracher.) Verg. li. 4. Geor. Nanq; alter turpes horret, ceu puluere ab alto Cum venit, & terrā sicco spuit ore viator Aridus. Huius cōposita sunt, cōspuo, (καταπτύω) simul spuo, vel sputo aliquē fœdo. Plau. Ab omnib9 derisus atq; consputus. Despuo, Expuo, Inspuo, (ἐμπτύω) in aliquē spuo. Plin. lib. 22. Traduntq; cōmanducata ea, si insputantur, mori serpentem. Respuo, (ἀποπτύω) repudio, & quasi cum sputo per contemptum reiicio. Lactan. lib. 1. Hanc totam opinionē, quasi à poëtis confictam Sallustius respuit.

Spurcificus, qui spurca & fœda facit, Plautus in Trin. Spurcificum, immanem, intolerandū, vesanum. Spurcidicus. Plaut. in Capt. Neq; spurcidici insunt versus.

Spurcitia, & Spureities, immundicia, (ἀκαθαρσία) vnflātigkeyt, wūst.) vuylicheyt, onreynicheyt,) ordure.) Lucret. libro. 6. At contrà nobis cœna teterrima cum fit, Spurcities eadem porcis hæc munda videtur.

Spurco, as. fœdo, vitio, καταισχύνω. verwūsten, beflecken) vuyl, oft onreyn maken) ordir, gaster.) Celsus Iureconsul. Cum eo agi posse Aquilia, qui vinum spurcauit vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo viciauit. Plaut. Spurcatur nasum odore illutibili. Antiqui spurcū vinū dicebāt, cū aqua mixtū, tanquā non amplius purū foret, aut igne calefactum, mustū ante quàm feruescat. Hinc fit compositū conspurco. Colu. lib. 9. Nam superfiliens auis, proluuie ventris cibos & aquā conspurcat. Spurcè, spurcius, cissimè. aduerbium. Cic. 1. de Inuent. In odium adducentur, si quid eorum spurcè, superbè, &c.

Spurcus, a. um. (μιαρός, πιναρός) vnfletig, wūst, beflecke

fleck,schantlich) vuyl) ord & sale.) quod est impurum, obscœnum, lutulentū. A spuendo dictum, quòd tale sit, vt de eo spuatur. Plaut. Tot noctes reddat spurcas, quot puras habuit. Aliquādo ponitur pro fœtido. Apul. Tam multæ res spurcę & graues nares infestant. Aliquando pro vehementi, aspero, (δεινός) Cic. Iactati tempestate spurcissima. Colu. Atq; in his ipsis haberet cognitū, quid recusaret collis, quid campestris positio, quid humidus & graminosus, quid siccus & spurcus ager. Aliquando pro sæuo & sanguinario. Varro, Spurcus gladiator & carnifex.

Spurius, adiectiuum, (νόθος, ἀπάτωρ) eyn bastaert.) incerto patre natus: ab σπείρειν seminare, quia nihil habet à patre nisi semen. Vnde spurios versus dicimus, alterius vel incerti autoris. Auson. Quicq; notas spuriis versibus apposuit. Seru. Spurius dicitur, qui ex muliere nō nota ortus est. Inter prænomina antiquorum duabus literis Sp. Spurius notatur, quasi sine patre.

Sputatilicus, adiectiuum. Cicer. de claris Orat. Fuit accusator inquit, vetus, quo accusante Chirtiliū, Sisenna defendens, dixit quædam eius sputatilica esse crimina.

Sputator, verbale. Plaut. in Milite, Minimè sputator, screator sum.

Sputo, as, (ἀναπτύω) frequent. Plaut. Nam illhic isti, qui sputatur, interdum morbus venit.

Sputum, saliua, quod à pus descendit, πτύελον. speuchel) spetesel) crachat. Dicitur & sputus, tus. Lact. lib. 4. Dabunt autē deo alapas manibus incestis, & impurato ore expuent venenatos sputus.

S ANTE Q.

SQualidam vestē, pro squalida veste dixere Veteres. Ennius, Elauère lachrymis vestem squalidam & sordidam.

Squalleo, les, lui. (αὐχμέω) wüst sein) vuyl sijn) estre plein d'ordure.) à squamarū crebritate & asperitate dictum. Vnde & squallens, (αὐχμῶν) pro fulgenti, pleno, diuite, onerato, abundātiq; ponitur. Quicquid enim nimis incultū, obsitumq; aliqua re erat, ita vt incuteret visentibus horrorē, squallere Veteres dicebant. Vergil. lib. 12. Per tunicam squallentem auro latus haurit apertum. Hinc postea tractum est, vt corpora inculta & veluti squamosa alta congerie sordium, squallere dicantur. Idem libro 2. Squallentem barbam, & concretos sanguine crines. Et lib. 1. Georgic. Squallent obductis arua colonis.

Squallidus, sordidus, incultus, nullo nitore, (αὐχμηρός) wüst, vnflätig) vuyl, onreyn) crasseulx.) vnde ager non aratus, squallidus dicitur. Aliquādo ponitur pro fulgenti. Verg. Alter erit maculis auro squallentibus ardens.

Squallor, inquinatio, sordes, (αὐχμός) Gell. In corporibus incultis, squamosis alta congerie sordiū, squallor appellabatur.

Squamæ, quibus corium piscis aut serpentis tegitur. (λεπίδες) schüpen) schubben) escailles.) Hinc Desquamo, mas. qđ est, squamas detraho, (ἐκλεπίζω) Plaut. in Aul. Dromo desquama pisces. Ab harum similitudine loricarum quoq; catenulæ, squamæ dicuntur. Vergil. Quem pellis ahenis In plumam squamis auro conserta tegebat. Plin. lib. 34. cap. 11. Sed & æris flos medicinæ vtilis est, fit ære fuso, & in alias fornaces translato, ibi flatu crebriore excutiuntur velut milij squamæ, quas vocant florem.

Squamatim, aduerbium. Plin. lib. 16. cap. 10. Nucumenta squamatim compacta dependent, Id est, velut squamæ compacta, & colligata.

Squameus, adiect. plenum squamis. Verg. 2. Georg. Nec rapit immensos orbes per humū, neq; tanto Squameus in spiram tracta se colligit anguis.

Squamosus, idem. Plin. 9. ca. 16. Vagantur gregatim ferè cuiusq; generis squamosi.

Squamificus, squamis squalens, λεπιδωτός.

Squamiger, a, um. quod habet squamas. Lucret. libr. 1. Et terra posset oriri. Squamigerum genus, id est, pisces.

Squarosus, (λεπώδης) à squamarū similitudine dicitur, cuius cutis exurgit ob assiduam illuuiē. Lucil. Varronū ac rupicum squarosa incondita rostra.

Squatina, ex planorū piscium genere, quo propter squalorem, id est, asperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur.

Squillæ, (σκίλλαι) genus arboris. Plin. dicitur scilla, Hippocrati scella. Var. lib. 1. de re Rust. Alia in mari, vt palmas & squillas.

Squinicij, erant Italię populi, quos Sabellos & Samnitas vocat Plin. lib. 2.

S ANTE T.

ST, vox est silentiū indicentis. Terent. in Phormione, Quid? nō is obsecro es, Quem semper te esse dictitasti? C. st. S. quid has metuis fores? C. Conclusam hic habeo vxorem sæuam.

Stabilio, lis. stabilem facio, firmo, (βεβαιόω, ἀσφαλίζομαι, στηρίζω, καθίστημι.) bestendig, oder vast machen) beuestigen) affermer & asseurer) Plaut. in Amph. Regiq; Thebano Creonti regnum stabiliuit suum. Hinc Constabilio, quod est totum stabilio. Idem in Capt. Ego rem meam constabiliui, cū illū emi de præda ab quęstoribus.

Stabilis, qui est aptus ad standum, firmum & fixum (βέβαιος. στερεός.) bestendig, vest) vast) ferme & asseure) Cice. de Nat. 2. Quod nisi cognitū comprehensumq; animis haberemus, non tam stabilis opinio permaneret.

Stabilimen, & Stabilimentum, ti. quod aliquid firmiter retinet. Plaut. in Curc. Hæc sunt ventri stabilimenta, panis, & assa bubula, Poculum grande. Cice. de Nat. Deor. Addo, inquit, huc quod mihi portento cœlestium pater prodigium misit, regni stabilimen eius.

Stabilitas, atis. firmitas. bestendigkeyt, veste) vastheyt) fermete.) Cæs. 4. Bell. Gall. Ita nobilitatem equitum, stabilitatē peditum in prælijs præstant.

Stabulariæ mulieres, (κατηλίδες) inquit Augustin. lib. 8. Ciuit. dicuntur, quæ exercent stabulum, & viatores mercede pascunt.

Stabularius, hospes viatores precio recipiens, (πανδοχεύς.) Apul. Sumo sarcinulā, & precio mansio-

na

bis stabulario persoluto, capessimus viam. Vlpian. Caupones & stabularios eos æque accipiem⁹, qui cauponam & stabulum exercēt. Et stabularius dicitur, qui stabuli, hoc est, loci vbi animalia stant, curam gerit. Colu. li. 7. Hic enim recognosci grex poterit, numerusq; cōstare, si velut ex militari disciplina intra stabularij castra manserint.

Stabulo, las. neutrum. & Stabulor, deponens, (αὐλίζομαι, ἐπισταθμεύω) eyn keren, zū herberg sein) herberghen, te herberghen sijn, stallen) loger) significat sto, diuerto, & quasi stationem habeo, siue etiam in stabulo guberno. Varr. libr. 1. De re Rust. Si prata sint, & in fundo neq; pecus dominus habet, danda opera, vt pabulo vendito, alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. Colu. lib. 7. Si idoneis temporib. ad præsepia, ad aquam, ad exercitationem pecus duxerimus, curæq; fuerit, vt stabulentur sicco in loco, ne humore madescant vngulę, quod facile vitabimus, si stabula roboreis asseribus constrata, aut diligenter subinde emundata fuerint humo, & palea superiecta. Stat. lib. 1. Thebaidos, Geticæq; pecus stabulare sub Hæmo. Ouid. lib. 13. Metam. Hoc pecus omne meum multæ stabulantur in antris. Gell. Tubero in historijs scriptum reliquit, Attilium consulem in Aphrica apud Bragadam flumen, grande fecisse aduersus serpentem in illis locis stabulantem prælīū. Hinc stabulatio, mansio in stabulo, (ἐπισταθμεύσις.) Colu. libr. 7. Calore boues sub dio, frigoribus intra tectum manere oportet. Itaq; hyberna stabulatio eorum præparanda est, Id est, locus stabuli, vel vbi stabulentur.

Stabulum, (ἱππαυλις, αὐλός, σταθμός) eyn herberg, oder stal) logis, estable) à stando, locus dicitur, in quem longo itinere fessi succedere solent, quod & diuersorium, & hospitium dici solet. Vnde & prostibulæ meretrices dictæ, eo quęstus copiosioris gratia, concurrentibus illuc aduenis, mansiones ante stabula habuere. Petronius in Satyra, Sed nec viam diligenter tenebam, quia nec quò stabulum esset, sciebam. Hinc stabula, dicuntur loca generaliter, in quibus armenta gregesq; consistūt, in agris, & sub dio, veluti quædam stationes animaliū. Nam vbi equi tenentur, specialiter equile: vbi oues, ouile: vbi sues, haram dixere. Bouile quoq; à bobus, caprile à capris nomen traxerunt. vnde Vergili⁹, Quatuor à stabulis præstanti corpore tauros Auertit. Idē, Interea cum iam tabulis saturata moueret Amphitryoniades armenta, abitumq; pararet. Potest etiam præsepe in hospitijs stabulū dici. Apul. Durissimo casui meo seruiens, ad equum illum vectorē meum probissimum in stabulū concedo, vbi alium etiam Milonis quondam hospitis mei asinum stabulantē inueni, Id est, quasi hospitātem. Stabulum etiam sumitur pro quacunq; statione, seu habitatiōe & loco, vbi quis stare cōsueuit. Vergil. Ardua tecta petit stabuli, & de culmine summo Pastorale canit signum. A stabulum fit Prostibulum.

Stachys, (στάχυς) Latinè spica. Vnde nardi stachys, id est, nardi spica, ex qua vnguentū generosum concinnatur. Nam (vt scribit Plin.) vnguentarij nō solum folia, sed etiam spicat nardi in vnguento celebrant. A folio verò nardi, foliata nuncupantur vnguenta nardina. Plin. lib. 24. cap. 15.

Stacte, stactes, fœm. gen. (στακτή) myrrhæ flos appellatur. Hieron. Narrant & hi, qui aromatum noue re virtutes, stacten, florem esse myrrhæ. Stacte, inquit Dioscorides, vocaē pinguitudo recētis myrrhæ, cum exigua aqua tusæ, & organo expressæ, à distillando dicta, quod Græci στάζειν dicunt, quia è stillatitia duntaxat myrrha fiat. Lucret. Aut amaricini blandum stactæq; liquorem pro vnguento & odoramento sumpsit. Hæc & gutta alio nomine dicitur, siue stilla & aloë.

Stacteus, adiectiuum. vt myrrha stactea, quæ stacten producit, & distillat vnguentum, quasi stillatitiam, quam Plasten, hoc est fictitiam Theophrast⁹ vocat. Plin. lib. 12. cap. 16. Genera myrrhæ cōplura, Troglodytica, syluestrium prima, Erythræa sequens, & Minea, in qua stactea & Atramitica est, &c.

Stadiodromi, (σταδιοδρόμοι) dicti sunt, qui in stadio cursu certant. Iulius Firmicus, Si Mars respexerit Leporem cœlestem in horoscopo, faciet stadiodromos. Stadiodromos, etiam locus in quo ludi & cursus exercentur. Plin. lib. 34. Eundem vicit & Leontius, qui fecit stadiodromon astylon, qui Olympiæ ostenditur.

Stadium, (στάδιον) Latinè curriculum, siue locus in quo equi homines'ue currunt, & certant athletę. Nam & Domitianus inter cætera stadium extruxit. Dictum stadium ἀπὸ τῆς στάσεως, hoc est à statione, quòd Hercules eo spacio vno spiritu confecto constitisset. Nam clarissimum fuit curriculum stadij Olympij, quod Hercules suis pedibus metatus fertur, cōtinetq; octauam mille passuum partem, quod centum vigintiquinque (inquit Plin. lib. 2. cap. 23.) nostros efficit passus, hoc est, pedes sexcentos vigintiquinq;, vt scribit Plin. Quæ mensura octies, efficit mille passus. Dicimus autē, Curro stadium, in stadio, & per stadium.

Stagno, gnas. stagnum facio, aquam contineo, (λιμνάζω.) Vergil. libr. 4. Georg. Nam qua Pellæi gens fortunata Canopi Accolit, effuso stagnantem flumine Nilum. Et dicimus Stagnare aquam, cum nō effluit, neq; sorbetur. Plin. Vbi marini fluctus effusi stagnare solent. Et stagnare terram, quæ nō absorbet, sed continet aquam. Idem, Agris humidis atq; stagnantibus. Huius compositū est, Restagno quod est exundo, vt apud eundem lib. 9. Idem tradit in Paphlagonia effodi pisces gratissimos cibis terrenos, altis scrobibus, in his locis vbi nullæ restagnent aquæ. Hinc stagnatus, adiectiuum. vt stagnata palus.

Stagnum, à stando dicitur aqua stans, (λίμνη) eyn ständig wasser) een staende water) estang.) Plin. lib. 10. cap. 55. Postremò lamenta circa piscinæ stagna. Verg. stagnum pro parte maris profundissima posuit, quòd ea minimè moueatur, semperq; stet. id est, quiescat, Emissamq; hyemem sensit Neptun⁹, & imis Stagna refusa vadis. Stagnum etiā

me

metallū est. à quo Stagneus, nea, neum. Plin. lib. 30. Pyxide stagnea dixit. Hoc & Stannum dicitur.

Stalagnium, (σταλάγμιον) genus maurium fuisse osten dit Nonius allegans Cęciliū, qui ait, Ex auro eius stalagnium domi habeo.

Stamen, (στήμων) eyn zettel, wăbsettel) een webbe) à stando, quòd eo stet in tela omne velamentum eò quòd firmè stet, dum texitur, nō id quod hinc inde trahitur. Plin. libr. 16. Pulpa mero stamine & tenui constat. Subtegmen, quod subsit stamini. Dicitur etiam stamen, quicquid in colo ad nen dum ponitur.

Stamineus, a, um. adiect. Plin. lib. 16. cap. 43. Stamineam hoc vsu probant venam, & vocant fertilē, argumento similitudinis, &c. Quo in loco doctiores, stamineam venam corrupte pro stannea scriptum autumant, alioqui certè nullus esset sensus.

Stannum, zinn) ten) estain) plumbum, à stando di ci videtur, quòd in fornacibus primum fluat, ac per se stet. Quod & stagnū, & Græcè κασσίτερος, siue κασσίτηρος, siue κασσίτερον, immutatis ab Homero literis. Nam plumbi sunt duo genera, nigrū scilicet & album. Hinc Stanneus, nea, neum. (κασσιτέρινος.) vnde vasa stannea. Plin. li. 29. ca. 2. Tum in stannea pyxide conditur.

Stapedes, pen. cor. machinulæ ferreæ, in quibus pe des habere solemus, dum equitamus.

Staphyle, (σταφυλή) vitis alba, quam alij ampeloleucem vocant, alij melothron.

Staphilus, (στάφυλος) Sicheni filius, primus aquam vino miscere docuit.

Staphis, huius staphidis, fœ. gen. (σταφὶς) quæ etiam staphis agria, & Latinis pituitaria, & pedicularis dicitur. vitis est, cauliculis nigris rectis, folijs labrusce, fert folliculos verius quàm acinos, virides similis ciceri. Plin. lib. 23. cap. 1.

Staphylinus, pastinaca agrestis, quam Diocles astaphylinum vocauit. Colu. lib. 10. Tum agrestis pastinaca, & eiusdem nominis edomita, quam Græci σταφυλῖνον vocant.

Stare, (στῆναι, stehen) staē) estre debout sur ses pieds) steti, statū, propriè significat in se & sua mole consistere. Et non tantū de animatis, sed de manimatis quoq; dicitur, vt Nauis stat, flumen stat, currus stat, Sol stat, vnde solstitium. Item auis in aëre stat arbor stat. Vergil. Stabat acuta silex. Item stare significat erectum esse. Seneca, Alios stantes, alios genibus flexos vidisses, sedentem aut cubantē neminem. Item permanere, durare, (ἐμμένειν.) Cice. Facere promissa, stare conuentis, reddere depositū. Verg. Et bene apud memores veteris stat gratia facti. Item horrere. Cæcilius, Stat ager sentibus. Item plenum esse. Vergil. Iam puluere cœlum Stare vident. Item prominere. Lucilius, Hic corpus solidū inuenies, hic stare papillas, Pictor mar moreo. Item præstitutum esse & immobilem. Vergil. Stat sua cuiq; dies. Ouid. Sic stat sententia. id est, immobilis & fixa est, διέγνωται Item in animo esse, vt Stat conferre manum Æneæ. Item positum esse, κεῖσθαι. Verg. Omnis in Ascanio chari stat cura parentis. Item quiescere. Apuleius, Dum forte starent in taberna ludentes. Item in pristino statu manere. Verg. Troiaq; nūc stares, Priamiq; arx alta maneres. Item constare, in precio esse. Liuius lib. 23. Multoq; sanguine ac vulneribus ea Pœnis victoria stetit. Gell. Magno ei stet, ea nocte absentem fuisse. Quintil. Neq; ipse hoc periculum ignoro, expertus non leui documento, quanti steterit mihi, quòd semel imperata non feci. Stare firmū, ἐν χώρᾳ μένειν, est nō moueri, sed constantem esse. Liu. Restitis autem aduersus famā rumoresq; hominum, si satis firmus steteris. Stare per me, per te per illū dicitur, cum nos, aut aliquid aliud caussa sumus, ne quid fiat. Plin. libr. 18. Non stat per me, quò minus cœlū intelligas, & cœlestia scias. Quin til. Non per me stetit, sed per illa. Composita huius verbi sunt, Absto, Adsto vel Asto, Consto, Circun sto, Antesto, Contrasto, pro aduersor. Næui. Con trastat semper, nec me sinit loquier. Exto, à quo Superexto. Insto, Intersto, Disto, Obsto, Persto, Præsto, Prosto, Resto, Substo, Supersto, & (secundum aliquos) Manifesto, quod est quasi ad manus foris sto. Præterea Solstitiū, & Iustitium à sto deducuntur. Sta hic, Siste huc, dicimus. Stare cum aliquo, contra aliquem, authore certo, decreto alicuius, fide, iureiurando, in acie, in conspectu. Meliore loco stare, ordine, promissis, & infinita alia.

Stata sacrificia, τακτὰ θυσίαι, quæ certis ac statutis diebus fiebant, quæ non mutabantur, sed firma & stabilia erāt. Cato, Sacra stata, solennia, sancta seruasti. Ennius modicam & modestam formam mulieris, Statam vocauit.

Statarius, ria, rium. (σταδαῖος, μόνιμος, στάσιμος) à participio status quasi stabilis, siue idoneus ad standū. Terent. in Heaut. Adeste æquo animo, date potestatem mihi Statariam agere vt liceat per silentiū. Liu. lib. 9. Statarius vterq; miles ordines seruans.

Stater, teris. (στατήρ) pen. cor. gen. masc. teste Hieronymo in Matthęū dicitur, qui duo habet didrachmata. Fit autem à Græco ἵστημι, quod est pondero, η in α conuerso, sicut ab ἵστημι, quod est sto, fit στάσις statio, pari modo η in α mutato. A cuius accusatiuo Græco στατῆρα formauerunt. Quidam hoc nomen aspirant, atq; ab σταθμίζω, quod est, trutino vel pondero deducunt. Et Budæus dicit, genus esse nummi, quatuor drachmas habens, valentes quatuordecim solidos nostros.

Statera, ræ. pen. prod. (σταθμός, ζυγός) eyn schnellwag, boltzwag) een waghe oft schale) la balance) à stando dicta est, quia stante libra pensatur aurum vel argētum. Est enim instrumentum, quo res ponderantur sine bilancibus. Statera, pro tympano, & quas Græci magidas vocant. Plin. lib. 33. cap. 11. Tympana verò se iuuene appellata stateras & lances, quas antiqui magidas appellauerant.

Staticulum, diminut. à statiua. Staticulum etiam dicitur in vehiculis, sicut essedum in equo, & petoritum in mula. Plin. lib. vlt. Reddunt species fluminum, nemorum & iumentorum, & esseda, & staticula, & equorum ornamenta. Apud Plaut. in Persa staticuli, sunt motus ex arte saltatoria & gesticuli, in quib. ad numeros modulosq; musicos con

ſtunt,σχημάτια,ὑποσχήματα.Cato,Spaciatorem
& feſcennium vocat Cæcilium ſenatorem, quod
legantius ſaltaret, & ſtaticulos daret, quàm de
ceret virum probum.
atillinus, & Statanus, dij præſides, quaſi nobis
aſtantes.
atim, (αὐτίκα, ἰνθύς) bald) terſtont) ſans ceſſer.)
aduerb.conſtanter,perſeueranter,continuè,quaſi
nſiſtendo & vno ſtatu,á ſtando.Plaut.in Amph.
Nec recedit loco,quin ſtatim rem gerat. Idem in
eodē,Neq; Veſperugo,neq; Vergiliæ occidunt,ita
ſtatim ſtant ſigna.Teren.in Phor.Bina talēta ca
piebant ſtatim.Aliquādo mox,illico,quòd ea quę
mox fiunt,continēter fieri videntur. Cic.in Ver.
Statim Meſſanā literas dedit.Cic.ad Att.Literas
ſcripſi,ſtatim vt tuas legeram.
tatina,pen.cor.inſula,de qua Papinius in Syluis,
Ænariæq; lacus medicos,Statinasq; renatas.
atio,(σταθμός)locus in quo naues,aut milites tu
tò ad tempus ſtant, vel in quo frequenter conſi
ſtitur. Curt.Cognitum id per exploratores,qui
ſtationes hoſtium fuerant ingreſſi.Item ſtatio di
citur locus ad cuſtodiam aſſignatus,quando mi
lites ſtantes vigilant.Verg.Sternuntq; vices ſtati
one relicta,Ipſe comes Nyſo graditur.Hinc ſtati
onarij milites. Item officina in quam multi con
uenſit,vt de aliqua re decernatur,& ius dicatur,
ſtatio appellatur.Gell.Quæſitum eſſe memini in
plerisq; Romæ ſtationibus,ius publicè docentiū.
Iuuen.Stationes omne theatrū.Similiter errantiū
ſtellarum matutinæ (quas primas vocant) & ve
ſpertinæ(quas ſecundas) cum ſtare ſpectantibus
videantur in Oriente & Occidente,ſtationes vo
cantur.Et ſtatio,ipſe ſtandi actus,στάσις,vnde &
nomen accepit ſtatio. Cic.ad Att.lib.6.Athenis
ſtatio mea nunc placet.
tationalis,firmiter ſtans,(μόνιμος)Plin.De ſyderi
bus,Eadem ſtationalis ſenis menſibus commora
tur in ſignis,alioqui bimeſtris, cū cæteræ vtraq;
ſtatione quaternos menſes non impleant.
tationarij milites (φυλακαί) dicuntur,quibus cu
ſtodiæ aut præſidij gratia ſtatio aſſignata eſt.Itē
qui in vrbibus aut prouincijs tenentur,ad popu
lorum quietem tuendam,ſtationarij vocantur.
tatiuncula,diminutium,id eſt,parua ſtatio,ſicut à
ratione ratiuncula.
tatiua,orum.& Statiuæ,arum. σταθμοί,quaſi ſtatio
nes dicūtur,ſiue munitiones,in quibus vt propius
pugnent,milites cōſident. Liu.lib.1.Tentata res,
ſi primo impetu capi Ardea poſſet. Vbi id parū
proceſſit,obſidione & munitionibus cœpti primi
hoſtes. In his ſtatiuis (vt fit) longo magis quàm
acri bello ſatis liberi cōmeatus erant.Et li.9.Sta
tiua noſtra munimento ſatis tuta ſunt.
tatiuus,adiect.vt ſtatiua caſtra. Cic.in Phil.Hæc
vigilia,hæc cuſtodia,hoc præſidium ſtatiuum.
tatius,(στάτιος) nomē poëtæ comici fuit,qui Cæ
cilius dictus eſt.Statius autē appellatus fuit,quo
niam ſeruus fuit.Statius enim nomen ſeruile eſt.
Fuit & alius poëta hoc nomine,qui heroico car
mine multa conſcripſit.

Stator, (κλητήρ) qui apud magiſtratum aſſiduè eſt à crebra ſtatione, quales ſunt nuncij,vel tabularij,vel apparitores, qui reos in ius vel in carcerē ducunt,quoniam apud magiſtratum dicati ſunt, vt ſtent parati ire,quò ab illo miſſi fuerint. vnde Plancus de ſtatore Lentuli conſulis ad Cicer.ſcribit, Præſto mihi fuit ſtator eius cum literis, quibus,ne venirē,denunciabat. Et Stator dictus eſt Iupiter, quoniā ſtare fecerit Romanos in fugam à Samnitibus verſos,de quo in Siſto dictū eſt. nō enim à ſiſto,ſed à ſto deſcēdit,quod patet ex eius cōpoſito Antiſtor,quod compoſitionē & ſignificationem habet à ſto,ſicut & antiſtes. Et dicitur Stator Iupiter,qui ſtare animo facit.

Statua,(ἄγαλμα, ἀνδριάς) eyn bild) een beelt) vng ſtatue & image.) à ſtatuo deduci videtur, & eſt imago quæ alicui vel mortuo,vel etiā viuenti antiquitus decernebatur, & in foro aut aliquo loco conſpicuo collocabatur, ad alicuius rei bene geſtæ memoriā,quanquam nonnulli hoc inter ſe differre putent imagines & ſtatuas, quòd ſtatuæ ſint æneæ,eboreæ,lapideæ:imagines cereæ & pictæ. Sueton.in Tib.Etiam ſtatuas atq; imagines (niſi permittente ſe) poni prohibuit.

Statuaria,riæ.ars ipſa faciendi ſtatuas,(πλαστική.)

Statuarius,qui ſtatuas fingit,ſeu qui imagines fundit,(ἀνδριαντοποιός) eyn bildhawer) een beeltmaker) tailleur d'image.) In qua nimirum arte excelluere, Lyſippus,Apelles, Praxiteles,Myron & Polycletus.de quibus Plin.lib.34.cap.7.caput eſt de antiquis ſtatuarijs.

Statuarius,a.um.(ἀνδριαντικός) quod ad ſtatuā pertinet. vt opus ſtatuarium,ars ſtatuaria.

Statumen,pen.prod. dicitur id, quo fulcitur vitis, vt pali & pedamenta,& quicquid pro munimēto accedit,ſtatumē dici poteſt, quaſi armamentum, quo res ſtare poſſit.Ipſa quoq; pedamenta vitiū, ob hoc armamenta quandoq; nominantur.Col. lib.5.Cum menſem trigeſimum exceſſerit poſita vinea,id eſt,tertio autumno, vehemētioribus ſtaminibus ſtatim impedanda eſt. Apud Vitruuiū ſtatumen dicitur, quicquid pro ſtrato adijcitur. Et ſtatumina à ſtatu arborum dicūtur,prout creſcendo ſtatum accipiunt rami. Statumina,pro fixis ſtipitibus cuiuſdā machinæ,qua iumenta clauſa curantur. Colum. lib.6.cap 19.Primis autem duobus ſtaminibus imponitur firmum iugum, ad quod iumenta capiſtrantur.

Statumino,nas.ſtatuminibus firmo.Plin.lib.18.In ſolutiore terra ſepibus firmari, ora vtrinq; lapidibus ſtatuminari,& alio ſuper integi.

Statuo,is.tui.tutum. delibero,puto,iudico,(ὁρίζομαι,τίθημαι,βουλεύομαι,διαγινώσκω, ἐργάζομαι) ſetzen,verordnē,mir furnimmen) ſetten, ordinerē, voernemē(ordonner,arreſter,poſer.) item colloco,pono,firmo,dedico. vt ſtatuere ſtatuam,trophæum,tumulū,machinas,&c. Verg.Craterasq; duos ſtatuā tibi pinguis oliuę.id eſt,dedicabo.Ponitur etiam pro infligere, vel illidere in terram. Terent. in Adel.Satis mihi id habeam ſupplicij, dū illos vlciſcar modo.Seni animā primū extingue

guerem ipſi, qui illud produxit ſcelus, Tum autẽ Syrum impulſorem, vah, quibus illũ lacerarẽ modis? Sublimem medium arriperem, & capite primum in terram ſtatuerem, Vt cerebro diſpergat viam. Item pro ordinare. Cic. Quæ regio, oráve terrarum erat latior, in qua non regnũ aliquod ſtatueretur? Item pro conſtituere, vt ſtatuere precium, modũ, finem. Huius compoſita ſunt, Conſtituo, Deſtituo, Inſtituo, Præſtituo, Proſtituo, Reſtituo & Subſtituo.

Statura, (μέγεθος die groſſe) die grootte) la grandeur.) propriè corporis quantitatem ſignificat. Suet. Statura fuit eminenti, corpore pallido. Statura de vitibus. Colu. lib. 5. ca. 5. Producat in tantam ſtaturam, quantam permittit agricola. Hoc eſt, craſſitudinem aut altitudinem.

Statur, imperſonale. Plaut. in Pſeud. Quid agitur? ſtatur hic ad hunc modum?

Staturus, ra. rum. participiũ eſt à ſto, ſtas. σταθησόμενος.

Status, tus. cõditio, habitus, (κατάστασις) eyn ſtand) eenen ſtaet) geſte, maintien, contenance.) Colu. lib. 8. Quare ſtatus longior productiorq́ ad hos caſus magis habilis eſt. Cic. Qui ſtatus rerũ, quæ conditio temporum? Donatus, Status ad habitũ refertur, Statutra corpori aſcribitur. Status eſt ſcenici, Statura longitudo corporis. Quandoq; apud Rhetores ſtatus dicitur, in quo cauſſa maximè vertitur, στάσις. Cicer. Status eſt, in quo primò inſiſtis, quaſi ad repugnandũ congreſſa defenſio. Quintil. Status eſt, quod ex prima conflictione naſcitur. Exempli cauſa, Intentio eſt, feciſti homicidium, Depulſio eſt: nõ feci, Quæſtio, an fecerit. Hinc conſtitutio coniecturalis, quæ & ſtatus dicitur. Tres autem eſſe ſtatus quidam dixerunt, coniecturalem, iuridicialem, & finitiuum ſiue legalem. de quibus in Rhetoricis.

Status, ta. tum. idẽ quod firmus, (ἐμμαγμένος) veſt) vaſt) arreſtez, certains.) Plin. lib. 18. Iam primum hanc iniuriam omnibus accidere non poſſe, propter ſtatos ſiderũ curſus. Et ſtatis vicibus aliquid facere, Græcè ἐν τάξει ποιεῖν, & ἀποτεταγμένος dicitur. Stati dies dicebantur, qui iudicij cauſſa cũ peregrino inſtituebantur. Plaut. in Curc. Status condictus cum hoſte intercedit dies. Statum & ſolenne ſacrificiũ, Cic. 1. Tuſcul.

Statutus, participiũ. Vt ſtatuta die, hoc eſt, conſtituta & data, ac decreta ex conuentione. Liu. 1. bell. Maced. Concilium Ætolorum ſtatuta die, quod Panætolium vocant, futurum erat.

Steatites, (στεατίτης) gemma ſimilitudinẽ ſeui oſtentans, quod Græci στέαρ vocant.

Stechades, (στοιχάδες) pen. corr. ſunt tres inſulæ in Rhodani oſtio vicinæ Maſſilienſibus, ſic dictæ propter ordinem, quo ſitæ ſunt. Græci στίχον dicũt ordinẽ & verſum. Lucanus ſingulariter protulit, quando dixit, Venerat in fluctus Rhodani cum gurgite claſſis, Stœchados ora tenens.

Stega, locus in naui contectus, (στέγη.) Nam & ſtega tugurium eſt. Plaut. in Bacch. Fortè vt adſedi in ſtega. Hinc Præſtega, & Triſtega (τρίστεγα) dicitur. Stega à στεγάζω, quod eſt tego.

Stelæ, στῆλαι, per ſimplex l, columnæ, quas Latini pilas vocant. Plin. li. 6. Stelæ lapideæ literis incognitis. Stelæ autem propriè lapideæ pilæ ſurrectæ, in quibus fœdera inſcribi ſolebant, vt omnibus innoteſcerent, & in quibus etiam homines proſcribi ſolebãt. Iſocrates in Paneg. circa finem vtitur, & Demoſthenes identidem. Hodie ſtelæ propriè vocari poſſunt lapideæ cruces, & huiuſmodi monumenta, quæ in militaribus vijs extructa videmus, literis interdum inſculptis ad memoriã alicuius rei prodendam. Latinè cippi dicuntur, quales ſupra ſepulchra extruuntur.

Stella, (ἀστήρ) eyn ſtern) een ſterre) eſtoille.) à ſtando, quòd ſtare ſtellę videantur. Plin. lib. 9. cap. 60. Præter hæc claros ſapientia authores video mirari ſtellam in mari. Sunt autẽ ſingulares ſtellæ, non admiſtæ alijs: Sydera verò, ſiue aſtra ſunt, quæ ad aliquod ſignum complurium ſtellarum compoſita ſunt, vt Aries, Taurus. Eſt & Stella nomen poëtæ Patauini lepidiſſimi, de quo meminerunt Martialis & Statius, & amauit Violantilam virginem Neapolitanam. Et nomen piſcis, vel conchæ potius, adeò natura calida eſt, vt omnia contracta protinus concoquat. Forma eius ſimilis eſt ſtellis, quæ pinguntur.

Stellatus, adiectiuum, ſtellis plenus, propriè cœli epitheton, quanquam ad alia etiam transfertur. Plin. lib. 10. cap. 67. Salamandra animal lacerti figura ſtellatum.

Stellatura, ræ. nomen erat annonæ militaris. Lampridius in Alexandro: Annonas inquit, militum diligẽter inſpexit, tribunos qui per ſtellaturas militibus aliquid abſtuliſſent, capitali pœna affecit.

Stellifer, a. um. quod ſtellas fert. vt ſtelliferum cœlũ.

Stellio, (γαλεώτης) animal ſimile lacertæ, tergo circulis quibuſdam depictum, lucentibus guttis ad modum ſtellarũ. Vulgò tarantula dicitur, à Græcis ἀσκαλαβώτης, quòd apud eos ἀσκαλα circulus eſt. Morſus eius perrarò interimit hominem, tamen ſemiſtupidum facit, & variè afficit. Eſt & alius ſtellio, ex araneorum genere, lentiginoſus, in cauerniculis dehiſcentibus per æſtum terræ habitans. In Apulia frequens viſitur, & ſimiliter tarantula dicitur, ſcorpionibus ita contrarius, vt viſus ab eis pauorem ipſis afferat & torporẽ. Hinc Stellare, pro inuidere. Hinc & Stellionatus crimen, & Stellaturam accipere apud Spartian. qui ait, Tribunos, qui ſtellaturas militibus tuliſſent, capitali pœna affectos.

Stellionatus crimen, apud Iureconſultos à ſtellione nomen ſumpſit. Quod fit, cum aliquid dolo factũ eſt, vt ſi quis rem alij obligatam, diſſimulata obligatione, per calliditatẽ alij diſtraxerit: aut ſi quis merces corruperit, aut impoſturam fecerit, cuius nulla ordinaria pœna eſt, ſed extraordinariè plectitur, & ad præſidem ſpectat.

Stello, as. luceo, & quaſi ſtellas facio, (ἀστερίζω.) Martialis, Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem. Plin. lib. 37. Quoniam ſtellarum Hyadum & numero & diſpoſitione ſtellantur. Hinc Stellatũ, (κατηστερισμένον) ſtellis plenum, quod eſt cœli epithet,

thcton, cum serenum est. Interdum stellare, est ad modum stellarum factum esse. Claud. lib. 2. Ducitur in thalamũ virgo, stat pronuba iuxta Stellantes nox picta sinus. Idem libr. 3. Vt patuit stellata domus, considere iussi. Interdum significat inuidere, à stellione animali, cui⁹ natura est inuidiam habere, de quo Plin. lib. 30.

Stemma, atis. (στέμμα) eyn krantz, zierung) vne couronne.) coronamentum, quod ex multis floribus compositum est. Dictum à Græco, quasi στεφάνωμα. στέφω corono, & στέφανος corona. Iulius Firmicus libr. 2. Magnos viros faciet Mercurius, qui sacris & gloriosis stemmatibus coronentur. Quandoq; significat claram familiam, in qua insignes viri, vt in sertis flores, elucescunt, & quæ plerunq; ex victoriis & coronis Maiorum contrahitur. Iuuenalis, Stemmata quid faciunt? quid prodest Pontice longo Sanguine censeri? Suetonius, Quòd in vetere gentilium stemmate C. Cassij percussoris Cęsaris imagines retinuisset. Quoniam verè mos erat apud antiquos, vt viri ob res bene gestas coronis donarentur, & eadem statuarum capitibus imponerentur, inualuit consuetudo, vt stemma aliquando pro facinore accipiatur. Mart. Cæsaris atq; Iouis confer nunc stemma Iuuētus, Par onus vt tulerint, altius iste tulit. Aliquando pro ipsis imaginibus maiorum, quę poni solebant in atrijs. Mart. Atria Pisonum stabāt cum stemmate toto. Seu ꝑ gradibus generis, & ordinibus descendentium, qui ramis quibusdam, & velut intercurrentibus lineis distinguebantur. Plin. li. 35. Stemmata verò lineis discurrebāt ad imagines pictas. Quin & pro inscriptionibus saxorum. Mart. Tristia saxorum stemmata delet herus.

Sthenyo, (σθενώ) fuit vna ex filiabus Phorci, & Cetus belluæ marinæ, Medusæ soror.

Stenobœa, (σθενόβοια) proprium nomen mulieris, Prœti regis Ephyræ vxor, quæ Bellerophontem amauit, Græcis aspiratur prima syllaba.

Stētor, (στέντωρ) ab Homero inducitur vocalissimus, cuius tantus vocis erat sonus, quātus aliorũ quinquaginta. vnde prouerbium, Stentore clamosior. Iuuen. Vt Stentora vincere possit.

Stephanoma (στεφάνωμα) pen. prod. Latinè coronarium, genus oleris quodcunq; foliaceum.

Stephanoplocus, (στεφανοπλόκος) dicitur coronarius, id est, qui coronas conficit. στέφανος enim coronam significat, & πλέκω texo.

Stephanitę vites, hoc est coronariæ, nempe quę per statumina calamorum materijs ligatis in orbiculos gyrosq; flectuntur, & materijs submissis earundem statuminibus per orbem & in coronā connectuntur. Colu. lib. 3. ca. 2. Nec solum quæ iucunditate saporis, verum etiā quę specie commendari possint, censeri debēt, vt stephanitę, vt trepidaneę.

Stephanopolis, quid significet declarat his verbis Plin. lib. 35. cap. 11. Amauit in iuuenta Glycerium municipem suā, inuentricem coronarum, certandoq; imitatione eius, ad numerosissimam florum varietatem perduxit artem illam. Postremò pinxit illam sedentem cum corona, quæ nobilissima tabula appellata est stephanoplocos, ab alijs stephanopolis, quoniam Glycera coronas venditando sustinuerat paupertatem.

Stephanus, στέφανος, Latinè corona, à quo Stephanium, & Stephaniscum diminutiuum. Hinc aliud diminutiuum Stephanisćidium.

Stercorarius, ria. rium. (κοπρικὸς) quod ad stercora pertinet. Var. lib. 1. De re Rust. Sic è ligno & ferro vt plaustra maiora tria, aratra cum vomeribus sex, crates stercorarias quatuor.

Stercoratus, a. um. participium, vel nomen ex participio, (κεκοπρισμένον) stercore infectũ dicitur. Colu. lib. 1. Pomœria quoq; & hortos oportet septo circũdari, & esse in propinquo, atq; in ea parte, qua possit omnis stercorata colluuies cohortis balneariorumq;, & oleis expressa amurcæ sanies influere. Et apud Cat. li. 2. Locus stercoratissimus.

Stercoratio, ipse stercorandi actus. Colu. li. 2. ca. 16. Si tamen aliqua causa tempestiuam stercorationē facere prohibuerit, secũda ratio est, vt ante quàm sarrias, &c.

Stercoro, ras. fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. κοπρίζω. misten) fumer.) Plin. lib. 18. Ager si non stercoratur, alget: si nimium stercoratus est aduritur. Colum. Lupinum vbi in florem verterit, nihil agrũ stercoraueris. Et stercorare, est pinguefacere. Idem libr. 12. Vitia & faba stercorare agrum dicuntur.

Stercorosus, adiect. plenum stercore. Colum. lib. 9. ca. 4. Villaticum quod nascitur in oleribus, & stercorosis herbis.

Stercus, (ἀφόδευμα, κόπρος) ioft, kat) dreck) fiens & ordure de quelq̃ beste.) ab extergendo deduci videtur, ꝙ vndiq; abstergi soleat. Plau. in Asin. Iussin' scelestę ab ianua hoc stercus hinc auferri?

Stercutius, dictus est Saturnus, quòd primus stercorandi agri rationem inuenerit.

Steresis, (στέρησις) Græcè orbitas à Latinis dicitur.

Sterilescere, significat sterilē fieri. στειρόω. vnfruchtbaer worden) deuenir sterile.) Palladius de gallinis loquens, Vinacię inquit, cibo sterilescunt, hordeo semicocto, & parere sæpe coguntur, & reddunt oua maiora. Plinius libr. 8. Capræ pinguedine sterilescunt.

Sterilis, infœcundus, & fructũ nō ferens, sine prole, ἄκαρπος, ἄφορος, ἄγονος, στεῖρος, ἄγονος. vnfruchtbaer) sterile.) στερέω enim priuo dicitur, seu carco, & στερητικὸν sterile. Gręci στέρησιν orbitatem dicunt. Hinc Sterilesco.

Sterilitas, atis. infertilitas, infœcunditas. vnfruchtbaerheyt) sterilite.) Cic. pro Lege Agra. Alterum genus agrorum propter sterilitatem incultum.

Sternax equ⁹ (καταβλητικὸς) dicitur, qui sessorem excutit, ac in terram deijcit, hoc est ferox. Vergil. Et sternacis equi.

Sterno, nis, straui, stratum, de statu deijcio, & quasi in terram extendo, καταβάλλω, niderwirffen) nederworpen) ruer par terre.) vnde etiam pro occidere ponitur. Vergil. lib. 10. Sternitur infelix alieno vulnere. Hinc cæsum exercitum, stratum dicimus. Inde Strages. Per translationem sterno pro

extendo

extendo (στόρνυμι, καταστρώννυμι) ftroyen) couurir la terre.) quandoq; ponitur. Vnde fternere humi ta petas, frondes, & huiufmodi dicimus, vel Sterno humum floribus, ramis, veftibus. Et quoniam fter nendo fit, vt id fupra quod fternimus, hoc et ex tendimus aliquid, tegamus, fternere etiam pro te gere atq; implere fumitur. Vnde fternere equos, cooperire. fternere menfam, vel lectū, id eft, ador nare, inftruere, apparare. fternere humum florib⁹, implere. Verg. Sternitur omne folum iaculis. Item quoniā fternēdo, id eft, extēdendo, & id quod ex tendimus, complanamus, atq; componimus, fit vt fternere quoq; pro componere ac complanare v furpemus, & ftratum dicamus complanatum atq; compofitum, (ἐστρωμένον.) vnde ftratum mare dici mus, quādo nullo vrgente in fluctus vento, æqua tum manet. Verg. Et nunc omne tibi ftratum filet æquor. Et ftratas vias dicimus, fiue quòd compla natæ fint, fiue quòd lapidibus tectæ. Idem, Mira tur portas, ftrepitumq;, & ftrata viarū. Item quia iacendo quodammodo extendimur, fit vt eos e tiam fe fternere dicamus, qui fe ad iacendū collo cant, vt quiefcant. Idem lib. 4. Georg Sternunt fe fomno diuerfo in littore Phocę. Huius verbi com pofita funt, Confterno, Externo, à quo Superex terno, Defterno, Infterno, Profterno, & Subfterno ὑποβάλλομαι. à quo fubftratus.

Sternuo, nuis. nui. nutū. (πτάρνυμι) à quo fit frequen tatiuum Sternuto, tas. pen. prod. nüffen) niefen) eftarnuer) Inde Sternutatio, πταρμός, inflatio, quæ à pectore exurgens, totum caput concutit. Pro pert. Num tibi nafcendi primis mea vita diebus Aridus argutum fternuit omen amor? Colu. li. 8. At fi molefta pituita eft, cunilæ bubulę, vel furculi nepetæ fyluefris lana inuoluti, naribus inferūtur, verfanturq;, donec fternuat ouis.

Sternutamentum, ti. idem quod fternutatio. nüf fung) niefinghe) eftarnuement) Plin. lib. 20. cap. 12. Semen tritum & hauftum naribus, fternuta menta mouet.

Sterogonia, (στερεογονία) genus turis, quod Latini masculum dicunt, à foliditate. στερεὸν enim Græci folidum dicunt.

Sterope, à fulgetra nomen fortitus eft, quæ Græcè στεροπὴ dicitur. fuit vnus ex famulis Vulcani.

Sterquiliniū, (κοπρία, κάτασμα) eyn miftgrūb, mifts fchutte) een myffie, vuylisback) fumier) locus fter coribus plenus, feu ftercoris receptaculum. Colu. lib. 1. Sterquilinia duo fint, vnum quod noua pur gamenta recipiat, & in annum conferuet: Alterū, ex quo vetera vehantur: fed vtrunq; more pifci narium deuexū leni cliuo, & extructū pauitumq; folum habeat, ne humorem tranfmittant.

Sterto, tis. tui. ῥέγχω, fchlaaffen, fchnacchlen) flapen, roncken) dormir ou ronfler) dormio, fiue dormi endo rhonchos emitto. in malum ferè femper fu mitur. Terent. in Eun. Fatuus, infulfus, tardus, fter tit noctes diesq;. Hinc fit compofitum, Defterto. Perf. Cor iubet hoc Enni, poftquā deftertuit effe Mæonides, quintus pauone ex Pythagoreo.

Stefichorites, (στησιχορίτης) in talis numerus eft octo narius, à Stefichori poëtæ fepulchro, quod octo talorum figura confectum fuit.

Stefichorus, (στησίχορος) pen. corr. nomen poëtæ ex Himera Siciliæ vrbe, ex qua Himerus eft dictus. alij ex Methauria vrbe natum dicunt, alij ex Pa lantio Arcadiæ oppido. Ferunt inde profugū Ca tanam veniffe, eoq; in loco defunctum, & extra portam vrbis fepultum fuiffe, portamq; ab eo Ste fichoriam nuncupatam. Floruit trigefimafeptima Olympiade, fextaq; & quinquagefima obijt. Fer tur lufciniam aliquando in ore Stefichori infan tis ceciniffe mirabili aufpicio, fummum eum poë tam futurum, & cantus fuauitate omnes qui ante eum fuerūt, fuperaturum. Horat. Stefichoriq; gra ues Camœnæ. Fuit enim excellentiffimus lyricus, à quo Stefichorium carmen dictum. Ideò autem dictus eft Stefichorus, quòd primus faltare ad ci tharam inftituit, hoc eft, choream ducere, ante Tifias vocabatur.

Stibadium, (στιβάδιον) accipitur pro cella & abaco, quo fulti difcumbunt conuiuæ, quod primò her bidum fuit, poftea, (inualefcente luxuria) marmo reum. Hic torus rectius appellabatur, quādo à tor tis herbis infiectatur. Nam apud Græcos στιβάδες herbæ funt aptæ ad difcumbendum. Hinc Stiba dion, cubile ex ftibade herba conftructum. Plini⁹ lib. 5. Epi. Ex ftibadio aqua velut expreffa cuban tium pondere, fiphunculis effluit. Sunt qui dicāt, ftibadia effe paruas cœnationes, in quib⁹ fcriptū effe folebat, quot conuiuas cœnatio caperet. Ser uius in Commentario in primum librum Æne dos dicit, Stibadia antiqui non habebant, fed ftra tis tribus lectis epulabantur. Vnde & triclinium fterui dicitur. Mart. lib. 14. de ftibadio, Accipe lu nata fcriptum teftudine figna, Octo capit, veniat quifquis, amicus erit.

Stibium, ftibij, fiue ftibi abfolute (στίμμι) dicitur, quo ad venuftandos oculos peculiariter vtebantur. A Gręcis dicitur γυναικεῖον, quòd ad lenocinium for mæ mulierum conuerteretur. In argenti enim me tallis inuenitur lapis fpumę candidę atq; nitentis, quem alij ftibium, alij alabaftrum, alij turbafin ap pellant, cuius vis principalis eft circa oculos, quos dilatat, quorumq; fluitiones exulcerationesq; in hibet. Ideo id Græci πλατυόφθαλμον dixere, ab o culorum dilatatione. Vnde in Hieremia propheta Cum pinxeris ftibio oculos tuos, fruftra compo neris. Hieronv. in Furiam, Non habuit crifpantes mitras, nec ftridentes calceolos, nec orbes ftibio fuliginatos. Hinc Stibinus, a. um. (στιμμώδης) pen. prod. quod ftibij colorem habet.

Stichos, (στίχος) Latinè verfus, fiue ordo. vnde Diftichon.

Stigma, atis. (στίγμα) ein brantzeychen, malzeychen) een brantteeckē, lidtteecken) vne marque.) nota, fiue fignum quod inuritur, ab στίζω pungo. Mart. Frons hæc ftigmate nō meo notāda eft. Per tranf lationem quandoq; ponitur pro fuggillatione & infamia. Sueton. Valerium Catulum, à quo fibi verficulis de Mamurra perpetua ftigmata impo fita non diffimulauerat, fatisfacientem eadem die

ad

dhibuit cœnæ hospitioq; patris eius. Stigmata (vt inquit Plin.) delentur columbino fimo.

igmatici, στιγματικοὶ, dicũtur famosi & nocentes, qui nota aliqua adusti sunt, vt semper appareant. Stigmaticos dici voluerũt notis & stigmate punctos. Cic. scribit Alexandrũ Phereũ, cum ad vxorem in cubiculum veniret, solitũ præmittere seruum stigmaticũ, compunctũ notis Thracijs, districto gladio ob metum. Eius verba sunt hæc lib. 2. Off. O miserum, qui fideliorẽ & barbarum, & stigmaticum putaret, quàm coniugem.

igmosus, adiec. idem. Plin. Epist. 5. In quo rusticũ insectatur, atq; etiam Stoicorũ simiam appellat, adijcit Vitelliana cicatrice stigmosum.

igo, as. stimulo, irito, ἐρεθίζω, à q Instigo, Castigo, Fustigo, quis quidã ab ago cõposita esse velint.

ilbo, (στίλβων) philosophus fuit, qui capta patria, amissis liberis & vxore, cum ex incendio solus, & tamen beatus exiret, interroganti Demetrio (cui cognomen ab exitio vrbium Polyorcetes fuit) nunquid perdidisset? Omnia (inquit) mea bona mecum sunt. Quo dicto dubitare Demetriũ coegit, an vicisset. Nihil (inquit) perdidi, omnia mecum sunt, videlicet virtutes, quas nulla vis hostilis eripere quiuit, quibus sapiens septus, nullum potest subire dispendium.

tilbon, ontis. (στίλβων) Mercurij stella dicitur, id est, radians. Fit à verbo Græco στίλβω resplendeo, quòd eius orbis splendeat. Cicer. 2. de Nat. Deor. Infrà autem hanc stellam Mercurij est, ea στίλβων appellatur à Græcis, quæ anno ferè vertente, signiferum lustrat orbem, neq; à sole longius vnquam vnius signi interuallo discedit, tum anteuertens, tum subsequens.

tilla, (σταγὼν, σταλαγμὸς) dimi. à stiria, (vt inqt Fest.) & accipit ℘ gutta. vt stilla olei, stilla aquæ. Apul. Et sanguinis eruptionem ventriculo admoto excipit diligẽter, vt nulla stilla compareat vsquam. Vitru. lib. 2. Fastigia facientes, luto inducto, proclinatis tectis, stillicidia deducebãt, per id stillæ decidunt in impluuium. Mart. Atq; olei stillam donaret Opellicus vnctor.

tillaticia resina (κατάστακτος) dicitur, quæ rufo colore lentescit, dicta quòd guttatim stillaret. Plin. lib. 16. cap. 11. Eadẽ resina, si cum aqua leuius decoquatur, coleturq;, rufo colore lentescit, ac stillatitia vocatur. Dicimus enim stillatitius, a. um.

tillicidiũ, (στιλλικάς) eyn trauff oder taehtropfsfung) huesclẽ) vng esgout qui chet de hault.) quasi stillarũ cadium, quòd stillatim cadat, vbi è tectis guttæ fluunt. Cic. 1. de Legib. Quamobrem quid me vocas, aut quid hortaris? vt libellos conficiam de stillicidiorum ac parietum iure?

tillo, las. guttatim fluo, siue emitto, στάζω, λείβω. tropffen) druypen) degoutter.) Plin. Frutex est resina stillans. Huius composita sunt, Distillo, καταστάζω, deorsum stillo. Verg. li. 2. Geo. Lentum distillat ab inguine virus. Et distillare, est paulatim fluere. vnde fluxus humoris à capite, dicitur distillatio. Itẽ significat guttatim humorẽ extrahere. Vnde stillare herbas, est humorẽ ex his paulatim extrahere. Hinc distillatio, liquamen quo vtimur cum pulmentarijs. Et Distillarius, dictus est concinnator distillationũ & venditor. Seneca, Iam libarij varias exclamationes, & botulariũ, & distillariũ, & oẽs popinarũ institores mercẽ suã quadam insignita modulatione vendẽtes. Extillo, ἐκστάζω, perfectè seu totũ stillo. Teren. in Phorm. Hisce ego illã dictis, ita tibi incensam dabo, vt ne restinguas lachrymis, si extillaueris. Instillo, intrò stillo. Pli. l. 10. Et auriũ grauitati succũ raphani instillãt.

Stilpones, (νάνοι) dicuntur ab aliquibus homines parui, qui nani vocitantur.

Stimmi, indeclinabile nomen, idem quod stibium.

Stimulo, as. pungo. παροξύνω, παροξύνω, ἀκιρίζω, κεντρίζω (stupffen) steken, nopen) aguillonner, inciter) Teren. in Heaut. Magis nunc me amicæ dicta stimulant. Hinc extimulo, quod est valde stimulo. Colu. li. 7. Libidinis extimulatur furijs. Hinc Stimulatio, Stimulator, & Stimulatrix verbalia.

Stimulus, (κέντρον, ἀπὸ τοῦ στίζω) eyn stachelstũpffrũt) eenẽ prickel) aguillõ), ꝓprie dicit fustis acutę cuspidis, quo rustici boues suppungũt. Plau. Asin. Vtinã nũc stimulus in manu mihi sit. Per translationẽ dicitur omne illud, à quo vexamur. Cic. 2. Tusc. Nã si oĩa fugiẽdæ turpitudinis, adipiscẽdæq; honestatis causa faciamus, nõ modo stimulos doloris, sed etiã fulmina fortunæ contemnamus, licebit. Hinc stimulum carnis & vitiorum dicimus. Vnde & Stimuleus, a. um. adiectiuum, Plaut. in Mil. Nisi tibi supplicium stimuleum dedit, Dedecoris pleniorem herum faciam tuum.

Stingo, & Stinguo, is. xi. ctum. (σβέννυμι) eiusdem significationis est cum extinguo. Cicc. in Prog. Vt cũ Luna means Hyperionis officit orbi, Stinguntur radij cæca caligine tecti. Huius cõposita sunt Distingo, Extingo, Interstingo, & restingo.

Stiparius, a. um. (στυππινός) quod ad stipandum pertinet. Plin. lib. 19. Mox siccatæ in saxo tunduntur stipario malleo. Legitur & Stupario.

Stipatio, verbale, ipse stipandi actus. Cic. pro Sylla: Eius aspectus, cõcursatio, stipatio, greges hominũ perditorũ, metum nobis seditionesq; afferebant.

Stipatores, qui in nauibus onera cõponũt, ἐπακτῆρες. & qui regũ vel aliorũ corpora custodiũt, (δορυφόροι) à stipe, quã accipiebant, vel ℘ reges stipent, & vndiq; circundent, ac claudant penè constringentes, instar apum circa ipsarũ regem, aut qđ ipsi ferro stipati sint. Cic. lib. 2. Off. Præmittebatq; de stipatoribꝰ suis, qui scrutarent arculas muliebres, & ne quod in vestimẽtis telũ occultaretur, exquirerent. Hos Antiqui à latere latrones vocabant.

Stipendialis, & hoc le. (μισθοφορικὸν) qđ ptinet ad stipendium. Sidon. Posuit fœdere sub stipendiali.

Stipendiarium, certum vectigal. ἀποφορά. Cicc. in Ver. act. 5. Inter Siciliam cæterasq; prouincias Iudices in agrorũ vectigaliũ ratione hoc interest, quòd cæteris aut impositum vectigal certũ, quod stipendiarium dicitur.

Stipendiarius, (ὑποτελὴς) tributarius, qui soluendo stipẽdio obnoxius est, qui alio nomine vectigalis dicit. Vnde multi populi stipẽdiarij erãt Reipub.

Romanæ.hoc eſt,qui ſoluebant ſtipendium.Cæſar Commēt.1.Reliquasq; ciuitates ſtipendiarias haberent. id eſt,tributarias.Vulgus perperam appellat ſtipendiarios milites, qui ſtipendia faciūt, cum tales mercenarij,ſiue ærarij milites ſint nuncupandi, quos Vegetius ſtipendioſos vocat. quis & ſtipendioſi dicantur,ſtipēdijs pleni,hoc eſt,qui ſtipendia plurima fecerunt.

Stipēdiatus,(μισθοφόρος) à ſtipēdior,aris. q ſtipendium recipit,& alio nomine mercenarius dicitur vt ſunt ij qui ad militiā aſſcribuntur.Plin.li.6.Regi eorum peditū ſexcenta millia, equitū triginta millia,elephantorum nouem,per omnes dies ſtipendiantur. id eſt,ſtipendia faciunt,& merent.

Stipendiū,(ἀποφορὰ Plutarchus)ſold)ſout)la ſoulte & gaiges.) æs militare,ſeu præmium quod militibus datur. Compoſitum nomen ex ſtipe & pendo,quaſi ſtips ponderata ſit. Stips autem dicebatur ab antiquis æs, eò,quòd antequàm ſignatum eſſet,nō numerabatur ſed penſabatur.Quod qui ſupra as (vt Varro inquit) acceperant,ſua neceſſitate maiorē numerum,non in arca ponebāt, aut in loculis,ſed in theſauris ſtipabāt. id eſt,in anguſtum ponebant,quò minus loci occuparet.Vlpianus De verborū ſignificatione l. ager,Stipēdium à ſtipe appellatū eſt,quòd per ſtipes,id eſt,modica æra colligatur.Emeritis ſtipendijs,ſic & confectis ſtipendijs.Cic.pro Pomp.Partem militū,qui iam ſtipendijs confectis erāt,dimiſit.Sed quoniā ſtipendium, quod militi dabatur, perpetuū erat, quouſque exauthoraretur diminueretur'ue,ſolideq; dabatur, tractum videmus,vt dici cœperit eum militem ad ſolidum conduci,cui promitteretur ſtipendium,licet annuum. Caſſiodòrus,Vegetius,& Frontinus,ſolidatum in militia fuiſſe ſcribunt eum, cui ſtipendia ab imperatore promiſſa erant. Stipendium etiam dicitur,quod quis tenetur ſoluere principi,aut Reipub.τέλος. Liu.li.2. Vt diuites conferrent, quæ oneri ferendo eſſent, pauperes ſatis ſtipendij pendere,ſi liberos educēt.

Stipes,(κορμὸς)ein pfal,ſtock)eenē pael,eenē ſtaeck) vng baſton.) fuſtis terræ defixus, qui quoniam pullulare aliquando conſueuit, putant aliqui ſtipem ab eo dictam.Cæſar.1.Bel.Ciuil.Foſſas tranſuerſas vijs perducit,atq; ibi ſudes ſtipitesq; præacutos defigit.Item ſtipes,dicitur torris lignum,& quodlibet aliud quod facilè incēditur. Stipes per tranſlationem accipitur pro ſtulto,inſulſo & fatuo.Teren.in Heau.In me quiduis harum rerum conuenit,Quæ ſunt dicta in ſtultum,caudex,ſtipes,aſinus,plumbeus.

Stipo,as.(ἐπάγω,πυκνόω) ſtopffen) ſtoppen) eſtouper) rimas obturo, cōdenſo,quia in hoc ſtupa vti ſolemus. eſt enim deterius linum,quod rimis,maxime nauium claudendis,adhibetur.Vnde Stipatores dicti ſunt,qui in nauibus ſtipam,hoc eſt,ſtupam componunt. Hinc ſtipare pro claudendo coarctare,denſareq; accipitur,ſicut in nauibus fieri videmus. Verg.Stipatq; carinis Ingens argētum. Et ſtipo,ſignificat circundo aliquem defendendi cauſſa,(δορυφορῶ.) Liuius libr.1.Stipatus agmine armorum,in forum irrumpit.Hinc Conſtipo, συναθροίζω,ἐπισάττω.

Stips, ſtipis, & Stipis ſtipis,(μισθὸς) merces quæ ſtipatoribus & militibus dabatur.Et cum ſpondetur pecunia,ſtipulari dicitur,id eſt,ſtipem obligare.Pecunia quoque quam vel in ærarium reponebant, vel dijs offerebant, vel mendicis porrigebant ab ſuſtentationem vitæ, ſtips dicebatur à ſtipando,propterea, quòd in cella ſtipabant. id eſt,componebant.

Stipticus,adiect.quod ſtipat,hoc eſt,obſtruit.Plin. lib.21.c.23.Quæ ex his phœnicium colorem habet,radice contrita, cuicunq; animaliū impoſita, vlcerum habet ſtipticam vim.

Stipula,(καλάμη) eyn ſtupffel,zorngalen) ſtoppel, ſtroo) le tuyau du ble, eſtulle ou eſtouble.) à ſtupa, hoc eſt,ſtupa deducitur, ſiue quòd ſtupæ inſtar vratur,ſiue quòd ea quoque ſtipari tectorum rimæ conſueuerunt. Eſt autem ſtipula, calamus frumenti, puta tritici, hordei, & ſimilium,quòd ſcilicet continet ſpicam,cuius internodia geniculа dicuntur,& aliquando genua à ſimilitudine genuum animalis. Plinius, Frumenta quædam in genu tertio, ſpicam incipiunt concipere. Idem, Genicula ſunt tritico quaterna, farri ſena, hordeo octona. Stipula etiam dicitur,quæ remanet in campo,demeſſo frumento. Item ea pars quæ à frumento demeſſo contuſa ſpica ſuperſtat,ſimiliter ſtipula generali vocabulo appellatur. Terent. in Adelphis,Præter hæc Meridie ipſo faciam, vt ſtipulam colligat.

Stipulatus,us.idem quod ſtipulatio,ὁμολογία.Plin. Iouis deorum ſummi ſtipulatu.

Stipulor,pen.corr.à ſtipando,ſignificat promitto, ſeu pecuniam ſpondeo,ſtipem obligo,obligationem vel per obligationem habeo,συγγράφω,ὁμολογοῦμαι,προξενῶ,μνηστεύομαι,verheyſſen)belouē) ſtipuler) Nam propriè de pecunia dicitur,quamuis ad omnes rogationes, quæ ſolenniter ſiunt, tranſlatum ſit. Hinc ſtipulatores dicūtur,qui per interrogationē obligant promiſſorem. Hæc enim duo,ſtipulator & promiſſor opponuntur,qd docet Iureconſultus titu. de Verborū obligationib. Vnde ſtipulatio (vt inquit Pomponius) verborū conceptio, quibus is qui interrogatur, daturum facturum'ue ſe id,quod interrogatus eſt,reſpondet,συγγραφή.Eſt autē ſtipulor (ſecundum Priſcianum) verbū commune,quod tam in actiua,ꝙ paſſiua ſignificatione ablatiuo iungiť, dicimus ēm, Stipulor abs te,pro rogo te,peto abs te: & ſtipulor abs te,pro rogor abs te.Iuuen.Quantum vis ſtipulare,& protinus accipe,quod do,Vt toties illum pater audiat. ſubauditur, à me ſtipulare, eſt enim actiuæ ſignificantiæ.Suet.verò paſſiuè protulit,Prætorū lectoria,quę vetat minorem annis vigintiquinq; ſtipulari, Id eſt,interrogari.Plaut. quoq; paſſiuè dixit,Niſi dolo malo inſtipulatꝰ ſis. Stipulator,qui rogat,& qui rogatur.Huius verbi compoſita ſunt,aſtipulor,quod eſt cōſentio. Cic. lib.Acad.Falſum eſſe Stoici dicunt,& eorū aſtipulator Antiochus,Inſtipulor. Plau.in.Pſeu.Menſæ

re

ræ viginti salue & sanæ sunt, tibi hodie quas abs te est instipulatus etiam Pseudolus. Restipulor, quod est contra sponsionem pecuniam obligo.

Stipulatiuncula, diminut. est à stipulatio. Cice. 1. de Orat. Tu mihi cum in circulo decipiare aduersarij stipulatiuncula, &c.

Stiria, (σταλαγμὸς) proprie est aqua frigore concreta, pendens, guttatimque stillans. Vergil. Stiriaque impexis induruit horrida barbis. Plin. Distillantes hyberno gelu stirias. Inde stiricidium, quod est quasi stiriæ cadium.

Stirpices, q stirpes euellũt, ῥιζοτόμοι. Quæ tamẽ oĩa à stipes incipiendo à quibusdã cum y scribuntur.

Stirpitus, ἐκ βάθρων pen. corr. aduerbiũ, significat radicitus. Cic. lib. 4. Tusc. Hunc errorem quasi radicem omnium malorum; stirpitus philosophia se extracturam pollicetur.

Stirpo, as. radices aufero, ῥιζόω à quo extirpo. Per translationem extirpari vitia dicimus, quasi funditus tolli.

Stirps, vel stirpis, cũ de hominibus dicit, gen. fœm. est, γενεά. eyn stam, eyn vrsprung des geschlechts) een ascompste) race.) & significat originem. Vergil. Heu stirpem inuisam. Cum verò de arborib⁹, pro trunco, gen. masc. στέλεχος. eyn stammbloch) eenen block, eenẽ struyck) la racine.) Idem lib. 12 Cum semel in syluis imo de stirpe recisum. Inuenitur etiam fœmininum. Horatius, Stirpesque raptas & pecus & domos. Stirps quæstionis, origo, fundamentum per translationem. Cicero. 4. de Finib. Differo etiam partem, quæ quasi stirps est quæstionis.

Stirpesco, is, ere. in stirpẽ conuerti. Pli. li. 9. c. 8. Nam si defringatur, stirpescere & intermori.

Stiua, aratri manica, quæ tenetur manibus, cũ aratur, ἐχέτλη. Vergil. Stiuaque quæ currus à tergo torqueat imos. Dicta stiua à stando, quia super eam regula stat, & est quasi temo inter boues.

Stlata, genus nauigij (inquit Festus) latum magis, q̃ altum, à latitudine sic appellatum, sed ea consuetudine qua stlotum pro lotũ, stlitem pro litem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l incipitibus, st literas præponere solebant. A stlata stlatarius dicitur, qui stlata vehit, sicut à scapha scapharius. Stlatarium quandoque dicitur, quod mari portatum est, quasi stlata aduectum.

Stlembus, grauis & tardus. Lucil. Atque equum pedibus stlembum.

Stlitibus iudicandis, dicebant Veteres, pro litibus iudicandis.

Stlopus, sonus qui ex inflatione buccarũ erumpit. Persius, Nec stlopo tumidas intẽdis rumpere buccas. Postea sclopus & sclopetus.

Stœchades, (στοιχάδες) tres insulæ, quarum hæc sunt nomina, Themista, Pomponiana, tertia Hypea, author Martianus.

Stœbe, stœbes. fœm. gen. frutex aculeatus tum caule, tum folio, semine molli, rubido, radice pecoris pabulo gratissima, non alibi quàm in aquaticis nascens. Plin. lib. 21. cap. 15.

Stœchas, adis. herba à Stœchadib⁹ insulis ex aduecta Massiliæ, in quibus frequẽtissima est, nomẽ accepit, tenues habet circulos, comã hyssopi, amaram gustu. Hanc hodie vocant imperiti sticados citrinum. nanque frutex ostẽdit surculosus, odoratus, capitibus luteolis ex cõcoloribus flosculis cõpactis, vnde citrinum vocatur. Plin. lib. 27. cap. 12.

Stoici, (στωϊκοὶ) philosophi appellati sunt, ab στοά, q̃ significat porticũ, quò conuenire, ac disserere solebant. Erat enĩ porticus Athenis dicta Pœcile, ex varietate picturæ. Græci enim ποικίλον variũ dicunt. In hac porticu Zeno philosophus discipulos docebat. Vnde & Secta Stoica, & philosophi Stoici nuncupati sunt, qui antea Zenonij dicebantur, à Zenone doctore. Hæc est illa porticus Stoicorũ memoratissima, quam Chrysippus dictus est fulcire, quam pinxit Polygnotus gratuitò. Stoicè, aduerb. Cice. in Parad. De dijs immortalibus, de charitate patriæ, Stoicè scilicet, nullis oratorijs ornamentis adhibitis, dicere. de Catone.

Stola, apud veteres dicebatur, quicquid tegebat, & apud Græcos στολὴ indumentũ significat, vnde stola deducitur. Mart. li. 3. Rugosiorẽ cum gestas stola frontem. Postea ad honestæ tantum matronæ vestem, hoc nomen translatũ est, quæ vsque ad imos pedes demissa erat. Tibul. Impediat crines nec stola longa pedes. Hinc stola pro matrona, honesta muliere ponitur. Papin. Omnis plebeio teritur prætexta tumultu. Hinc eques, hinc iuuenum cœtu stola mista laborat. Et stolatũ, matronale atque honestũ dicimus. Martial. Quis floralia vestit? & stolatũ Permittit meretricib⁹ pudoremẽ Valer. Max. lib. 2. Sed quò matronale decus verecundiæ munimẽto tutius esset, in ius vocãti matronam, corpus eius attingere non permiserunt, vt inuiolata manus alienæ tactu stolæ relinqueretur. Stola etiam accipitur pro veste sacerdotali, quod & orarium vocant. Apul. lib. vlt. Metam. Processit duodecim sacratus stolis.

Stolatus, a, um. quod est stola indutũ, & pro honesto capitur. ἐστολισμένος. Stolata mulier, pro locuplete & primaria. contrà, Togata pro plebeia, & secundæ classis. Horat. 1. Serm. Saty. 2.

Stolidus, (ἀβέλτερος, ἀνόητος, νήπιος) doll, vnuerstendig) bot, onuerstandich) sot, nies.) ponitur pro excordi, tetro, molesto, atque illepido. Terent. in Heaut. Non'ne ad senem aliquam fabricam fingit? S. stolidus est.

Stolones, (παραφυάδες) inutilis, & quasi stolida est fruticatio, ex arborũ radicibus. Plin. Fuerunt ab arboribus cognomina antiquis, vt Fronditio militi illi, qui præclara facinora, Vulturnũ transnatans, fronde capiti imposita, aduersus Annibalẽ edidit. Stolonum Liciniæ genti, ita enim appellatur, in ipsis arboribus fruticatio inutilis. Varro lib. 1. de re Rust. cap. 2. Nam Srolonis illa lex, quæ vetat plus quingenta iugera habere ciuem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum fundo confirmauit cognomen, quòd nullus in eius fundo reperiri poterat stolo, quòd effodiebat circum arbores radices, quæ nascerentur e solo, quos stolones appellabant.

Stomacace, Plin.libr.25.cap.3.In Germania trans Rhenum castris à Germanico Cæsare promotis, maritimo tractu fons erat aquæ dulcis solus, qua porta intra biennium dentes deciderent, compagesq; in genibus soluerentur. Stomacacen Medici vocabant & sceletirben.

Stomachicus, qui ex stomacho laborat, στομαχικός. Plin.lib.25.scribit helleborũ mederi stomachicis.

Stomachari, indignari ac turbari, διαῤῥήγνυσθαι, ἀδυνᾶσθαι, ἀποπνίγεσθαι, πίμπρασθαι, ἀγανακτεῖν. onwurschsein, zurnen.) gram zijn.) se courroucer contre aucun.) Cicero Cass. Si enim stomachabere, & molestè feres, plura dicemus. Hinc substomachor, paulum fastidio.

Stomachosus, qui facilè indignatur, ac cuncta fastidit, ὀργίλος. Cic.2.De Orat. Me quidem Hercule valde illa mouent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, non cum à moroso dicuntur, tum enim nõ sal, sed natura ridetur. Idem Appio Pul. Accipit pro eo, qui injuriam contumeliamq; facit, Stomachosiores inquit, meas literas quas dicas, non intelligo.

Stomachus, (στόμαχος) la gueulle.) fistula per quam cibus descendit. Cice.2.De Nat.Deor. Linguam autem ad radices eius hærens stomachus excipit, quò primum illabuntur ea, quæ recepta sunt, & oris vtraque ex parte tonsillas attingens, palato terminatur. sed ponitur pro ventriculo, id est, receptaculo ciborum. est enim principium intestinorum à septimæ spinæ vertebra, incipiens circa præcordia cum ventriculo connexus, ab στόμα, & ἔχω vel χέω, quia os sic habet, vt effundat aliò, ein mage) esiomach.) Iuuenal. Si stomachus domini feruet vinoq;, ciboq;. Interdum stomachus ponitur pro indignatione & ira, & odio, fastidio. Cic. lib.4. Tusc. Tractata definitione fortitudinis, intelliges eã stomacho non egere. Sic dicimus, Possum sine stomacho dicere, hoc est, sine fastidio & indignatione. Interdum in bonam partem capitur pro facilitate. Plin.in Prol. Argumentũ huius stomachi mei habebis. id est, huius meæ facilitatis, & mansuetudinis, & benignitatis.

Stomaticus, à στόμα, τος. quod os siue buccam Latine significat dicitur, qui vlcus aliquod in ore habet. Plin.lib.24.cap.14. Huius flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus sacris stomaticisq; ex aqua bibendus datur, Hoc est, ijs qui oris vlceribus laborant, vel cum ijs medicamentis, quæ stomatica dicuntur. Ob eandem rationem stomatice est, hoc est, ori confert, & oris affectus sanat. Plin.lib.22.ca.9. Ideo & commanducata stomatice est, & vlceribus oris inspersa, &c.

Stomoma, atis. Plin.lib.34.cap.11. de squama æris, Squamæ est alterũ genus subtilius, ex summa scilicet lanugine decussum, quod vocant stomoma.

Storax, (στύραξ) genus aromatis, & arbor vnde fluit. Dicitur & styrax. Plin.li.12. Arabes ex Syria reuehunt styracem, ex hac fiebat omne vnguentum.

Storea, (στορία) matzen, fergen) matten) quam extendimus super terram. Plin.li.15. Colligi mala post æquinoctium autumnale, neq; ante sextam decimam Lunam, neq; ante primã horam, cadiua separari stramẽtis, storeis, paleis'ue substerni. Dicta storea ἀπὸ τοῦ στορέννυμι, qđ significat sternere. Hæc alio nomine & teges, & matta vocatur.

Strabo, onis. qui oculos habet distortos. Cic.1.de Nat.Deo. Redeo ad eos, ecquos insigni nota strabones, aut petulos esse arbitramur?

Strages, (ὄλεθρος. φόνος) eyn niderschlag) een nederlage.) significat cladem, depulsionem, profligationem, iacturam (Nam antiqui sterno & sligo in eadem significatione accipiebant) multitudo cadauerum interfectorum. Liui.lib.8. Per arma, per vicos latè stragem dedêre.

Stragulum, vel stragula, læ. (ἐπίβλημα, στρῶμα) genus vestis, inquit Asconius. Vlpianus Stragulã vestem accipit pro vestimẽto qđ inijcitur, quale est Græcorum pallium. Alij accipiũt pro equorum vel lectorum opertorio vbi & dormiebant antiqui, & discumbebant vario deliniamento figurarũ, aut acu picto. Varr. Quicquid insternebant, à sternendo stragulum appellabant. Tibul. Nam neq; tunc plumæ, nec stragula picta soporem. Et stragulas vestes, aulæa & tapetas intelligimus.

Stramen, κάρφος, strowe) stroo) foarre ou feurre, estrain.) qđ solo quiescendi gratia sternitur. Dicitur & stramentũ, & propriè id in triticeis culmis quod terra hæret, & postea subsecatur, quod alij à stando dictũ putãt, alij à stratu, quod id substernatur pecori. Varr. de re Rust.lib.1.ca.50. Tertio modo metitur, vt stramentũ medium subsecent, quod manu sinistra summum prehendunt, à quo medio messem dictam puto, infra manũ stramentum, quod terræ hæret, postea subsecatur.

Stramentitius, a, um. qđ ex stramento fit, καρφώδης.

Stramineus, a, um. quod ex stramine, κάρφινος. Propert. Straminea posset dux habitare casa.

Strangulo, as. stringendo gulam neco, ἄγχω. wurgen) worgẽ) estrangler) Plin.lib.7. Fabius senator prætor in lactis haustu, vno pilo strãgulatus est.

Strangulatus, participium. Strangulatus verò, verbale est ipsa strangulatio. vnde strãgulatus vuluæ, quæ & strangulatio dicitur, pro compressione & angustia vteri. Plin.li.20.ca.18. Datur & olfactandum ex aceto in strangulatu vuluæ.

Stranguria, (στραγγουρία) haru winde) coupisse.) difficultas vrinæ, quando guttatim micturiunt, quæ ex meatus constructione accidit, ab στραγγαλίω, constringo, & τὸ οὖρος, vrina, vel à στράγξ, γός, quod apud nos guttam significat, οὐρέω, mingo. Latinè substillium dicitur.

Stratagemata, (στρατηγήματα) astutiæ rei militaris, gesta militaria, exempla siue consilia militaria, quibus homines ad similia facienda ducũtur. στρατὸς enim exercitus, ἄγω duco. Cic.3.de Nat.Deo. Consilium illud imperatorum fuit, quod Græcè στρατήγημα appellant, sed eorum imperatorũ, qui patriæ consulerent, vitæ non parcerent.

Strategia, giæ. militatio, prætura, imperiũ rei militaris & gubernatio. Plin.lib.6.cap.9. A Tigrano certa ad Iberiam diuiditur (quod certum est) in præfecturas, quas ij strategias appellant.

Strategus, (στρατηγὸς) penult.prod. dux exercitus. Plaut.in Curc.Nec strategus, nec tyrannus quisquam, nec agoranomus.

Stratia,(στρατιὰ) militia,exercitus.

Stratiotes,(στρατιώτης) miles. Item herba,de qua Plin.lib.24.cap.18.

Stratioticus, (στρατιωτικὸς) militaris. Plautus in Pseud.Stratioticum nuntium aduenientem percutiam probè.

Stratiphocles, (στρατιφοκλῆς) στρατὸς, exercitus, φῶς,vir,κλέος, gloria,nomen viri proprium.

Stratius,(στράτιος)siue stratiuus,dicitur militaris, vnde Iupiter Stratius à veteribus coli dicebatur.

Stratius,(στράτιος) fuit vnus ex filijs Nestoris.

Strato, (στράτωρ) nomen propriū Sidonis reguli, qui (vt Hieron. scribit) manu propria se volens confodere,ne imminētibus Persis ludibrio foret, quorum fœdus Ægyptij regis satietate neglexerat, retrahebatur formidine,& gladiū quem arripuerat,circunspectans,hostium pauidus expectabat aduentum. Quem iamiamq; capiendū vxor intelligens, extorsit acinacem de manu, & latus eius transuerberauit, compositoq; ex more cadauere se moriens superiecit,ne post virginalia fœdera alterius coitum sustineret.

Straton,(στράτων) vt scribit Suid. Lāpsacenus philosophus fuit, Theophrasti familiaris, & successor,qui vocatus est physicus,propter speculationem physicæ. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi,scripsit multos libros.

Strator,qui dominum in equū sustollit,ἀναβολεύς.

Stratum,particip siue supinū verbi sterno, (ἐστρωμένον)& significat id,quod sterni solet.Verg.Strata iacent passim sua quęq; sub arbore poma. Stratum verò nomē,στρωμνὴ,ponitur pro lecto.Liu. 1.bel.Pun.Id quod gerendis rebus superesset,quieti datū,ea neq; molli strato,neq; silentio accersita. Strata etiā στρώματα,dicūtur omnia vestimēta,quæ sternuntur,vt vestes,stragulæ,& peristromata. Ouid.Strataq; quæ mēbris intepuere tuis. Rursus strata, seu instrata, generaliter dicuntur omnia,quæ equis mulisue insternūtur,& dicim⁹ equos stratos,instratosq;,eis ornatos. Liu.lib.7. Strata detrahi iubet. & de 2.bel. Pun.Armatos deinde instratisq; equis signū expectare. Sene.ad Lucil.Stultus est q equū empturus, nō ipsum inspicit,sed stratū eius & frenos.Strataq; sine appositione vię;dicitur via lapidib⁹ tecta,vt sunt viæ Romanæ,in omnes Italiæ vrbes silicibus stratæ. Ideoq; plus sceleris,latro,prędo,percussorq; committit,si in via strata in viatorem grassatur.

Strebula, lingua Vmbrorum appellabantur partes carnium sacrificatarum.Festus.

Strena.(ξένιον)eyn gůt iaer) eē nieuwe iaer) estreines.) munus quod datur die festo, ominis boni gratia, qualia quæ passim dantur die Dominicæ natiuitatis,& principio anni noui.à numero quo significatur alterū tertiumq; venturū similis commodi,veluti trena quæ præposita s litera dicitur strena, vt in lite solebant antiqui dicentes stitem. Hæc ex Festo, Quidā à strenuitate strenā dici putant. Pompo. Asside,si qua ventura est strena strenæ.Suet.in Calig.Et ne sordidus fœtidusq; imperator eam cōsuetudinis priscorū liberalitatis gloriā cōseruaret, ineunte anno dixit se per Calendas Ianuarij strenas recepturū,stetitq; in vestibulo ædiū Calēdarū die,ad captādas stipes,quas plenis ante eū manib.ac sinu omnis turba ferebat.

Strenuus,& in cōparatiuo strenuior,strenuissimus, (δραστήριος,μαχητικὸς,νικητικὸς) handuőst,handtlich,wacker) kloeck,dapper) vaillāt,soingneulx.) fortis,celer,vigilans,& ad res gerēdas promptus. Sallu. Nam vt quisq; strenuus ceciderat in bello. Colu.li.8.Magister pecoris acer,durus,strenuus, laboris patientissimus, alacer, atq; audax esse debet. Hinc strenuitas,ἀνδραγαθία. Ouid. Priscaq; strenuitas mansit. Et strenuè fortiter,diligenter.

Strepito,as.pen.cor.sæpe strepitum facio,κροταλίζω.Verg.li.1.Geor.Nescio qua præter solitū dulcedine læti Inter se folijs strepitant.

Strepitus,us.ψόφος.vide in dictone Strepo.

Strepo,pis.pui.pitum. pedibus,aut alio quocunq; modo strepitū facio,ψοφέω,κτυπέω.rauschē)rijstelen) faire bruit.)Vnde strepitus.us.qui propriè pedum ambulantiū,manuumq; aliquid pertractantium sonus est. Cic.2.Ver.Tum verè nō strepitu, sed maximo clamore suam populus Romanus significauit voluntatē.Appellatur & fastus,& pompa diuitiarum, quasi à strepitu comitantium, vt apud Quintil.Hic cum me euocasset subitò trepidum, totoq; fortunæ suæ strepitu circunstetisset. Hinc componuntur,constrepo,καταικτυπέω.Gel. lib.2.Atque omnium bonorum & testimonijs & exemplis constrepebat. Circunstrepo. Instrepo, contrà vel valde strepo, aut cum strepitu nomino. Vergil.lib.3.Geor.Post valido nitens sub pondere fagmus axis Instrepit. Interstrepo, ἐπικτυπέω. Vergilus, Digna sed argutos interstrepere anser olores. Obstrepo,παρενοχλέω,προσίσταμαι,ἐναντιοῦμαι,contra aliquem strepitum facio.Salustius, Ad hæc maledicta alia cum adderet, obstrepere omnes, hostem atque parricidam vocare. Perstrepo,διαψοφέω,valde strepo. Terentius in Eunuch Foras simul omnes proruunt se,Abeunt lauatum,perstrepunt,ita vt fit,domini vbi adsunt. Astrepo,simul strepo.Plin.in Pan.Ac pleriq; irritis precibus surdas principis aures astrepebant. Et omnia habent pen.cor.

Striæ, & striaturæ, sunt quasi canaliculæ & sulci, quibus quoddā columnarū genus excauatur. Vitruuius li.3.Columnarū striæ faciendæ sunt 24. ita excauatæ, vt norma in cauo striæ cum fuerit cōiecta,circūacta anconibus striarū,dextra ac sinistra tangat acumen. Hinc striatas columnas dicimus,quæ strijs distinctæ sunt. Plin.lib.21.Candor eius eximius folijs foris striatis. Apul.frontem striatam vocat contractam, caperatamq;, & quasi sulcos facientem præ tristitudine.

Strio,as.are,strias facere.Striare etiā videntur boues cū peracto,aut non peracto priore versu alius super aliū innititur.hoc aūt fieri,dū boues adhuc in priore versu anhelant,non cōuenit. Plin.li.18.

ca.19.In arãdo versum peragi,nec striare sæpius.

Striboligo, (βλοικισμὸς) à vetustioribus Latinis di-cebatur Solœcismus,à tortuosæ orationis prauitate ac versura. vide Gell.lib.5.ca.20.

Strictè,(σφιγκτῶς) significat arctè,à quo formãtur,strictius & strictissimè.

Strictim,(ἐπιτεταμένως, ἐπιγράδην, λίγδην, ἀκροθιγῶς) mit kurtzē begriff)int cort) brieuemēt.) aduerb. significat singula stringendo.Vnde strictim referri,dicimus ea quæ cũ sparsa ac diffusa essent,breuiter,& quasi summatim colliguntur.Cicero pro Cluent. Audistis cum ea quę copiosissimè dici possunt,breuiter à me strictimq; dicuntur.

Strictiuæ oliuæ,quæ manu colligũtur,ad differentiam caducarum. Et dicimus strictiuus,a.um.

Stricturæ,(σπινθῆρες) propriè dicũtur scintillæ,quæ de ferro candenti micant,eunt'q;,cũ massa malleis tũditur,aut quòd strictè immittũtur.id est,celeriter,aut φ oculos suo fulgore perstringunt.Verg. li.2.Stricturæ chalybũ & fornacib.ignis anhelat. Serui.verò ait,Strictura,est terra ferri in massam coacta,ibiq; ponitur strictura pro ferri massis.

Strictus,participium à stringo.vt strictus gladius, euaginatus.Cic.2.Phil.Quidnam homines putarent,si tum occisus esset,cum tu illum in foro spectante Po.Ro.stricto gladio insecutus es?

Strideo,des.dui. & Strido,dis.di. kurren) kerren.) Verg.Stridunt'q; caminis Stricturæ chalybum.Et propriè stridere dicitur,cum funes sonum faciũt, τρίζω.Plin.Epi.203.At cum strident funes,curuatur arbor,gubernacula gemunt.Quamuis etiam ad alia transferatur.Hora.in Serm.Stridere secreta diuersos aure susurros.

Stridon,oppidum in agro Iustinopolitano, à quo diuus Hieron. ortũ habuit.Quod à Gothis euersum,Dalmatiæ quondã Pannoniæq; cõfiniũ fuit.

Strigæ,ordines rerum inter se continuatè collocatarũ,quòd vnà sint constrictæ.Colu.li.2.Vtrunq; siccatum coarctabimus in strigam,atq; ita manipulos vinciemus.Altera lectio habet striam.Item longitudo maior latitudine dicitur striga.A quo strigatus ager vocatur , qui per strigas crescit, à septentrione in meridiem.

Strigilis,huius strigilis, (στλεγγὶς, ξύστρα) eyn strigel.) eenen roskam)vne estrille.) instrumentũ propriè è ferro dentatũ,à stringendo,id est,radendo,quo equos & id genus iumenta expoliri solent equisones,è corpore sordes abradendo.ea vtebãtur veteres in balneis ad radẽdas sordes corporis,sudorem'q; tergẽdum, præcipuè in frictionibus,antè φ comederent.fiebat aũt hæc ex auro,argẽto,ferro, interdum etiã lapidibus quibusdam,vt nunc linteis.Persius,I puer,& strigiles Crispini ad balnea defer.Quidam strigiles accipiunt pro pectinibus fricatoriis,quos Indi ex hebeno faciebant. Legimus apud Strab.lib.15.de moribus Indorũ,illos exercitium præcipuè frictionẽ probare,& maximè strigilibus hebeni leuibus corpora expolire,reges quoq; corpora strigilum perfrictione curare. Strigiles etiam sunt velaria,vnde athletæ post laborem stringuntur.Plinius De spõgia,Cinis eius plurimum proficit contra scabricies genarum, & quicquid opus distringere:prętat & strigilum vicem,linteorum'q; affectis corporibus. Alij strigilem accipiunt pro quodam vasis genere. Strabo, Inde strigilum & ampullarũ artifices maturè euaserunt.Plau.in Persa,Ampullam,strigilem,scaphium,soccos,pallium,Marsupium habeat.Cice. lib.4.de Fin.Si ad illam vitam quæ cũ virtute degatur,ampulla aut strigilis accedat.Et hinc Hispani(vt inquit Plin.lib.33.ca.3.) strigiles etiam vocabãt auri paruulas massas.Item strigil,aluminis genus pumicosum & foraminosum,fistulis spongiæ simile,rotundum'q; natura . Corn.Cels.Medicamentum in aurem per strigilem instillari iubet. Strigiles,etiamnũ sermone vernaculo pisculi quidam dicuntur, quorum frequens fit captura per hyemes. Hanc dictionem Priscian. à stringo,vel à Græco στλεγγὶς deduci existimat.

Strigilecula,(στλεγγίδιον)dimin.à strigilis pro vase. Apuleius strigilis & gutti speciem graphicè describens,sic inquit,Qui magna incœptu prędicauit, fabricatum semet sibi ampullam quoq; oleariam, quam gestabat lenticulari forma, tereti ambitu, pressula rotunditate,iuxtaq; honestã strigileculã, recta fastigatione clausulæ , flexa tribulo ligulæ, vt & ipsa manu capula moraretur,& sudor ex ea riuulo laberetur.

Strigilo(ξύω) verbum à stringo,quod idem significat. à quo obstrigilo, quod significat obsisto.

Strigium,vestis Hispanica.Plaut.Nudus est,iurat se strigium oppignorasse.

Strigmentum,(ξύσμα,ῥύπος & γλοιὸς,Herm.)Sordes quæ ex corporibus radunt. Cels.lib.2.ca.6.Alius quoq; varia pestifera est,quæ strigmentũ,sanguinem,bilem viridem, aliquid modo diuersis temporibus, modo simul & in mixtura quadam discreta tamen repræsentat.Vnde strigmenta olei dicimus,κεγκόματα,πάτος,id est,sordes olei,quę ex vnctorum athletarum corporibus raduntur. Pli. Notum est , magistratus honoris eius octogenis sestertijs strigmenta olei vendidisse.

Strigones,densarũ viriũ homines,φ in se cõstricti, atq; arctati sunt. Apud Festum legitur strigores.

Strigosus,a.um.(λαγαρὸς) quod est exhaustũ & macilentum quasi stringosum.vnde iumenta strigosa dicta sunt, quòd corpora eorum restricta sint fame,aut alia vitij causa. Colu.lib.7.Quanquam possit huic aliquatenus comparari, quod progenerat onager,nisi & indomitum & seruire cõtumax,syluestri mori strigosum patris præferret habitum. Et libr.8.Placidè ac lentè pabuletur,vt & largi sit vberis,& non strigosissimi corporis. Hic etiã male habitus dicitur.Gell.Equum strigosum & malè habitum, sed equitem eius vberrimum, & habitissimum viderunt.

Strimon,(στρυμὼν) fluuius Thraciæ.vnde fit Strimonius,a.um.Verg.lib.1.Georg.Strimoniæq; grues, & amaris intyba fibris. De primitiuo,Idem,Rupe sub aduersa deserti ad Strimonis vndam.Græcè per y scribitur Strymon.

Stringo,gis.xi.ctum.(σφίγγω,πιλέω,ξύω) zůsamme

trac

trucken) tsamen douwen.) arcto.Plin.Apprehen samq; manu stringit. Per translatione stringere, quandoq; pro percutere ponitur.Verg.li.10.Atq; animum patriæ strinxit pietatis imago.Quãdoq; pro rarefacere,excidere.Idẽ in Buco.Hic vbi den sas Agricolæ stringunt frondeis.id est,amputant, decutiũt.Quãdoq; pro decerpere,colligere.Idem lib.2.Georg.Sed tamen & quernas glandes tunc stringere tempus,Et lauri baccas.Quandoq; pro rado,περιψάω,παραφάπτομαι Idẽ lib.8.Ego sum pleno quẽ flumine cernis Stringentẽ ripas.Quan doq; pro vulnerare,ἀμύσσω,ἐπιγράφειν.Idem in eo: dem,Hunc primum leuis hasta Themillæ Strinxe rat.Quandoq; pro attenuare,qđ stringendo fieri solet,vt Stringite remos.Stringere ensem,γυμνοῦν ξίφος,est nudare. Idẽ li.11.Strictũ rotat acer Leuca gus ensem:Huius composita sunt,astringo,quod est iuxta stringo. Constringo,συσφίγγω,simul totũ stringo. Colu.libr.6.Si eodẽ scrobe duas aut tres arbusculas voles constituere,curato,ne pariter se constringant.Distringo,διασπάω,valde siue diuer sis modis stringo,deorsum aut valde stringo,ex: cido.Colu.lib.5.Iam verò muscus,qui more cõpe dis crura vitiũ,& vineta cõprimit,situq; & veters no macerat,ferro destringẽdus & eradendus est, atq; hoc in ima parte vitis. Extringo,extra strin go.Obstringo,pstringo,præstringo,restringo,& substringo.Colu.li.2.Boues est ab ope disiũxerit, substrictos cõfricet,manibusq; cõprimat dorsum.

Strix,strigis, (στρίγξ) auis quædam nocturna & importuna,à stridẽdo dicta. Lucan.lib.6.Quod trepidus bubo, quòd strix nocturna queruntur. Aggreditur pueros nutricis egẽtes,& ex illorum corpusculis vitalẽ sanguinẽ absorbet. A cui⁹ auis nocumẽto Striges appellamus mulieres,puellulos fascinãtes suo cõtactu,& lactis munerumq; oblas tione.Serenus,Præterea si fortè premit strix atra puellos Virosa immulgẽs exertis vbera labris.Stri ges,strigis,sunt olera vilia. vt apud Plau.in Pseu. Hei homines cœnas sibi coquunt,cũ condiũt,Nõ condimentis condiunt,sed strigibus. Iuuen.Et so nat vnctis strigibus. Legitur & strigilibus. Strix frumenti genus apud Hippocratem.

Strobilus,li,(στρόβιλος) eadem arbor,quæ pinus, siue pinaster putatur esse, è natalium cognatione sic dicta sed gracilis succinctiorq; & enodis,libur nicarum ad vsus,pene sine resina.Eodem nomine & pinea nux,quæ & conos Græcè appellatur.Pli nius lib.16.ca.10.Ruel.lib.1.ca.112.Strobilum à Romanis carduum satiuum vocari tradit Diosco rides, à pineæ nucis figura, cui simile in summo carduus capitulum habet.

Strobus,bi.fœmin.gen. arboris genus,de qua Pli nius lib.12.cap.17.

Stroma,tis.(στρῶμα) omne quod sternitur. à quo fit peristroma.Stromata etiam dicuntur cõmen taria,scientiæ varietates.Vnde Origines Stroma tum libros composuit.Stromateum,varietas,tan quam opus varietate contextum.

Strombus,bi.masculini gen. animal in mari. Plin. libr.32.cap.11.

Strongylos,& strõgyle,es.(στρογγύλη)pe.cor.insula in mari Ægæo, vna ex Æoliis,sic dicta, quia sit rotunda & globosa, quod στρογγύλον Græce desi gnat. Hæc (vt Plin.lib.3.scribit) vinearũ fertilis est,cuius ambitus patet 75.millibus passuum. Ea nunc Naxos,sed antea Dia vocata.Sil.lib.14.Mil le Agatina dedit perflataq; Strongylos Austris.

Stropha,acumẽ,subtilitas,ab στροφὴ conuersio.Hie ronym.contra Rufin.Vis scire totas argutiarũ tu arum strophas, vel specularum insidias?

Strophades, (στροφάδες) sunt duæ insulæ in mari Io nio,q̃ antea Plotæ vocabant. Verg.Accipiũt,Stro phades,Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno.Dictæ Strophades ab στροφὴ conuersio.

Strophas.adis.(στροφὰς) Latinè conuersio,vertigo.

Strophiarius,arij.qui strophia facit. Plaut.in Aul. Strophiarij adstant,semisonarij.

Strophium,(στρόφιον) fascia pectoralis,quæ virgina lem tumorẽ cohibet papillarũ.Turpilius,Me mi seram quòd inter vias epistola excidit mihi,infe lix inter tuniculam ac strophiũ collocaram.Stro phia etiã corona ab insigni quod imponebatur capitibus sacerdotũ,quod fit ἀπὸ τοῦ στρέφειν,hoc est,à vertendo. Plin.lib.21.Tenuioribus vteban tur antiqui coronis,strophia appellantes. Huius diminut. est strophiolũ. Suidas,Στρόφιον,τὸ στρογ γύλον ζωνάριον.id est,Strophiũ,zonula est rotun da.& subdit,Στρόφιον,ὃ οἱ ἱερεῖς φοροῦσιν.hoc est,Stro phium est,quod sacerdotes gestant.

Strophius,(στρόφιος) propriũ nomẽ Phocẽsis regis.

Strophos, (στρόφος) dolor intestinorũ,quos tormi nes Latini vocant.

Strophus,(στρόφος) à Græcis dicitur sacculi funi culus,à στρέφω verto, quòd circunquaq; vertatur. Itẽ strophus,quod sacerdotes habent in capite,p insigni.Quidã coronã esse dicũt,aut quod p co rona insigne in caput imponit,quale sit strophiũ.

Structilis,& hoc le.pen.cor.quod structũ est,κατασκευαστός.vt structiles columnæ,quæ non sunt ex vs no lapide,sed ex multis. Colu.lib.11.cap.3.Vetu stissimi authores viuã sepem structili prætulerũt.

Structor,qui aliquid ordinat,κατασκευαστής.Cic.ad Att.li.2.A puero vt discessi, in arcam tuam veni, res agebatur multis structoribus.Structores ans nonæ.Cic.Att.lib.14.Ecce autem structores no stri ad frumentum profecti, cum inanes rediis sent,rumorem afferũt magnum Romæ, domum ad Antonium frumentũ omne portari. Ponitur & pro cellario,qui instruendæ mensæ & ciborum curã habet, ὁ διανέμων, ὁ παραφέρων. à struendo, id est,ordinando & componẽdo,qui cultello scin dit in frustula.Martial.Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ.Qui verò conuiuij princeps est architriclinus vocatur.

Structura,ædificiũ, siue compositio,& ordinatio, κατασκευή,οἰκοδομή. eyn gebeuw) een gebou,een timmeringe) bastiment.) Colum.lib.1.Igitur ad structuram cum primum statim fundamenta ia ciuntur,enitendum est.

Strues,à struo,propriè lignorum congeries est,πυρ καιά.Liu.1.Bel.Pun.Struem ingentem lignorum fa

ciunt. Et strues dicitur genus libi, quod addebatur in sacris. Ouid. libro. 1. Fast. Hæc adolet flammis cum strue farra suis.

Strufertarij dicebantur, qui farra ad sacra ferebant.

Struices, inquit Festus, antiqui dicebāt omnium rerum extructiones, κατασκευαί. Plaut in Men. Cereales cœnas dat, ita mensas extruit, Tantas struices concinnat patinarias.

Struma, tumor, vel morbus, qui à scrophis quæ id morbi patiuntur, scrophula dicitur, κραῦρος ἢ χοιράς. In quo sub cute concretæ quædā & putridę & sanguineæ quasi glandulæ oriuntur. Inde strumosi dicuntur, qui id vitium patiuntur. At Corn. Celsus scribit, Struma extāta quædam in tergo. Alij strumam vitium gutturis esse putant. Catul. in opprobrium dixit, Sella in curuli struma Nonius sedet. Inde strumosus, κραυρώδης. Iuuen. Nec prætextatū rapuit Nero loripedem, vel Strumosum, atq; vtero pariter gibboq; tumentē. Plin. lib. 11. Guttur homini tantum, & suibus intumescit, aquarum quæ potantur plerunque vitio, propter quod quædam tubera spongiosa per corpus aliquando inspersa, scrophulæ dicuntur, quæ etiam sub strumæ appellatione continentur, vt rectius strumulæ quasi paruæ strumæ, quàm scrophulæ nominentur. Struma ciuitatis. Cic. pro Sestio, Hi medentur reipublicę, qui exceant pestem aliquam tanquam strumam ciuitatis.

Strumea, herba, quarta ranunculi species. Plin. li. 25 cap. 13. de quarta ranunculi specie, Nostri inquit, herbarij strumeam vocant, quando medetur strumis, & panis parte in fumo suspensa. vel (addidit Ruellius) quòd strumosam radicem habeat. Hæc herba est, qua validi medicantes sibi crura & lacertos dilaniant, quo possint impudētius stipem extorquere, vel hac impostura pecuniolam aucupari. Hinc nonnullis herbarijs vlceraria vulgò dicitur, alijs scelerata.

Struo, is. xi. ctum. ordine, seu ordinatè apto. κατασκευάζω, συντίθημι, παρασκευάζω, μηχανάομαι. ordnen, ordenlich zů sammen setzen) ordineren, te samē setten) mettre en ordre, bastir) Liu. lib. 1. Postquā structi vtrinq; stabant, cum paucis procerum in medium duces prodeunt. Composita huius verbi sunt, astruo, destruo, extruo, instruo, obstruo, præstruo, substruo, & superstruo, quæ secundum vim præpositionum significant.

Struppi, inquit Festus, vocabantur in puluinaribus fasciculi de verbenis facti, qui pro corona deorū capitibus imponebantur.

Strutheus, membrum virile à priscis dicitur, à salacitate passeris, qui Græcè στρουθὸς dicitur.

Struthia mala, quæ & struthiomela vno vocabulo proferuntur, dicuntur vulgò mala cotonea, siue cidonia fœmina. Col. li. 5. c. 12. Cidonia quorū genera tria sunt, struthia, chrysomeliana, musica.

Strutiuū, struthij, Latinè passerculus dicitur. Itē nomen herbæ quæ radicula dicitur. Pli. lib. 19. c. 3.

Struthiocamelus, (στρουθιοκάμηλος) maxima auium est, si tamen auis est dicenda, cū pennas duntaxat habeat, vt adiuuent ad currendū, cætera volucris nō sit, nec à terra tollatur. Vngulas habet ceruinis similes, bisulcas, cōprehendendis lapidibus vtiles, quos in fuga cōtra insequentes pedibus ingerit. Concoquit quæcūq; deuorat, sine aliquo delectu. Mira in eo stoliditas, etenim in tāta corporis altitudine, si colla frutice occultauerit, latere se putat. Oua eius in precio sunt propter amplitudinem, & pennæ, quia galeas varijs coloribus infectæ adornant. vide Plin. lib. 10. ca. 1.

Struthius, & pro fœmina struthio, (στρουθίς) auis est corpore grandis, grauisq;.

Struthopus, (στρουθόπους) dicitur modicæ magnitudinis, & quasi passerculi pes.

Strychnus, (στρύχνος) herba est, quam furialem antiqui dixerūt, similiter & strychnium.

Studeo, des. dui. ditum. triplicem habet vsum. Cum datiuo significat fauere, dare se alicui, sequi, σπουδάζειν, συμπράττειν. mich befleissen, obligen) neer stich syn) mettre son estudie, mettre peine, entendre.) Cic. Att. 8. Pōpeius fremit, queritur, Scauro studet, vtrū fronte an mēte, dubitatur. Idem, Studuit Catilinæ. id est, Catilinæ partes est secutus. Cæs. Commēt. 1. Cupiditate regni adductus, nouis rebus studebat. Cum accusatiuo, significat aliquid toto animo velle, & cū singulari desyderio illud prosequi. Terent. in Andr. Horum ille nihil egregiè præter cætera studebat. Cic. Cum verò literas studere incipit, & helluo immanis cum Græculis philosophari. Iungitur quoq; cū infinitiuo. Cic. li. 1. Off. Quorū verò patres aut maiores aliqua gloria præstiterunt, ij student plerūq; in eodē genere laudis excellere. Lact. lib. 3. duo significata eius cōprehendit, Qui sapiētiæ studet, vtiq; nondum sapit, sed vt sapere possit, studet. Præter hæc ponitur aliquādo cū genitiuo. Cic. 3. de Na. Deo. Parentem habere auarū, illepidum in liberos, difficilem, qui te nec amet, nec studeat tui. Aliquādo cum accusatiuo cū præpositione in. Fabius lib. 10 ca. 2. Poëtæ & pictores in id solum student.

Studiosus, modò assiduum ac perseuerantem significat, σπουδαῖος. fleissig) neerstich) diligent) Cic. ad Heren. Ideoq; bonis viris & studiosis amicus erat. Modò cupidū, & alicui rei deditum atq; addictū φίλος. vt studiosus laudis, id est, cupidus. & studiosus Cæsaris, id est, amator vel beneuolus. Cicer. Cecin. Viri sunt optimi & tui studiosi, & mei necessarij. Hinc fit præstudiosus. Idem in Cato. Attribuito literis Græcis, quarum constat eum perstudiosum fuisse in senectute. Hinc studiosè, aduerb. diligenter. Teren. in Heau. Texentem telam studiosè ipsam offendimus.

Studium, est vehemēs applicatio animi ad aliquid peragendum, σπουδή. fleiss) neerstichheyt) diligence estudie.) Cic. de Inuent. lib. 1. Studium est autem, animi assidua & vehemens ad aliquam rem applicata, magna cum voluptate occupatio, vt philosophiæ, poëtriæ, &c. Accipitur quandoq; pro exercitatione, ἐπιτήδευμα, vt cum dicimus, studia literarum, λόγοι. Colu. Et ne singula persequar, ei studio quod quisq; agere velit, consultissimū rectorem adhibeat. id est, exercitio, vel operi, vel arti.

Quam

Quandoq; pro diligētia. Quandoq; pro fauore, seu amore. Sallust. D. Syllanum certè scio, quæ dixerit, studio reipublicæ dixisse. Quandoq; pro voluntate, vt Scinditur incertum studia in cōtraria vulgus. Studio habere aliquid. Teren. in Adel. Dij vestram fidem, Vtrum studiō ne id sibi habeat an laudi putat Fore, si perdiderit gnatum?

Stultus, imprudens, improuidus, μωρὸς, εὐήθικὸς, ἄφρων. nan, dor) sot) fol.) Nam & multi non insipientes aliquādo stultè aliquid vel agunt, vel loquuntur. Fatuus, planè insipiens. Afran. Ego stultum me existimo, fatuū esse non opinor. Insanus, qui abiecta ratione, cū furore & impetu omnia facit. Rudis, qui nunquā didicit. Stultitia, εὐήθεια, μωρία, quatuor modis dignoscitur, Aut cum non venerit in mentem, quod oportet: aut si venerit, non tenere: aut bonum consilium nō admittere, aut malum admittere. Hinc Hesiodus econuerso, Optimus ille quidem, qui per sese omnia noscēs, Præceptor suus ipse sibi meliora peregit. Rursus & ille bonus, monitus qui recta sequetur. Qui nō ipse sapit, neq; credit recta monenti, Hic nullam in partem vtilis est.

Stultè, aduerb. imprudenter. Plau. in Men. Quæso, ignoscas siquid stultè dixi atq; imprudens tibi.

Stultiloquium, quij. imprudens sermo. Plautus in Milite, Paratum est dupliciter, ni reprimas tuum Stultiloquium.

Stupa, pæ. vel stipa, vt quibusdam placet, linū vile, quod lini cortici proximū est, vt inquit Plin. ab Græco στύπη, quod stupam significat, vel à stipando, quòd ea stipentur naues. Liu. 1. bel. Pu. Id sicut in pilo quadratū stupa circumligabant, linebātq; pice. Hinc stupeus, a. um. Verg. Subijciunt lapsus, & stupea vincula collo.

Stuparius, a. um. quod ad stupā pertinet, στυππεῖος. vt stuparius malleus, quo lina tunduntur.

Stupeo, pes. pui. significat quodam modo sensum rerum non habere, ἐκπλήττομαι ἔχω, ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι. erstunnen) verslaghen worden) estre fort estonne & esperdu.) Persius, Sed stupet hic vitio. id est, Insanus est factus vitijs. Iungitur & cum accusatiuo. Cice. de Emib. Hæc cum loqueris, Varrones stupemus. Huius composita sunt, obstupeo, & substupeo. à quibus stupesco, obstupesco. is. ere. stupidum fieri. Cice. 3. de Orat. Incidat, aspiciat, admiretur, stupescat. Et stupefacio, obstupefacio. Liu. 5. ab Vr. Priuatos deinde luctus stupefecit publicus pauor, postquam hostes adesse nunciatum est. Et stupefio, obstupefio. Cice. de Oratore, In quo igitur homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem intuentur?

Stupiditas, atis. idem quod stupor.

Stupidus. a. um. quādoq; pro stupefacto, ἐκπληκτός, ἀπόπληκτος. erstunnet) verslagen) estonne.) quandoque pro insensato accipitur. Vnde stupentia, siue stupida dicuntur, quando vel paruū, vel nullum habent sensum. Plautus in Epid. Quid stas stupida? quid taces?

Stupor, est alienatio quædam sensuum, quòd scilicet sensus consilipentur, ἔκστασις, ἔκπληξις, ἀπόπληξις. erstunnung) verslagenheyt) estonnement.) Cic. in Pison. Pauci ista tua lutulenta vitia noueramus, tarditatem ingenij, stuporē, debilitatemq;. Est & admirationis species, ex magnitudine miraculi proueniens, ita vt etiam impidiatur inuestigatione causa miraculi apparentis.

Stupro, as. vitio, stupro, μοιχεύω. schwæchē) vander eeren setten) corromper.) Plaut. in Aul. Is adolescentis illius est auunculus. Qui illam stuprauit noctu Cereris vigilijs. Cicero lib. 4. ad Herenniū, Qui violasset ingenuam, matrem constuprasset, καταμοιχεύειν.

Stuprator, verbum. Quintilia. lib. 7. Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic criminis constituta est.

Stuprum, (μοιχεία) hūrei) hoererye) paillardise.) est coitus lege vetitus, qui duplex est. Vnus cum nupta, quod adulteriū dicitur, aut cum puero, aut cum sanguine cōiunctis, siue sacris virginibus. Alter, cum vis affertur cuilibet personæ, etiā si ancilla sit. Cic. Tusc. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta deniq;. Aliquando stuprū ponitur pro turpitudine, ὕβρις. Næui. Perire malūt ibidē, quàm cum stupro redire ad suos populares. Enn. Fœdè stupréq; castigor quotidie turpiter.

Stura, στύρα, insula in mari vltra Tyberina ostia in Antiano.

Stygius, a. um. (στύγιος) possessiuum à Styx. Colum. lib. 10. Tumq; simul Stygium regem videre trementem Tartara. Seneca, Hic sæuus vmbras territat Stygius canis.

Stylis, (στυλίς) colūnella Latinè, quo nomine dictus est locus quidā, q turriculæ modo erectus ex aduerso turrē in Peloro sitā respicit, hodieq; à nulis is appellatur stylarion. Dicitur & stelæ, στήλη, per simplex I, id est, colūnæ, quas Latini pilas vocant.

Stylobatæ, (στυλοβάται) compositū nomē, à βαίνω, id est, vado, & στῦλος, palus, lignū, trabs, per quā vadat aqua, quasi canalis ligneus, & instrumentū ligneum, quo aqua traijciatur, vt sub tegulis fieri solet. Varr. li. 1. de re Rust. Cohortes in fundo magno duæ aptiores: vna vt interdiu compluuium habeat lacū, vbi aqua saliat, qui intra stylobatas cum venit, sit semipiscina. Boues enim ex aratro æstate reducti, hic bibunt, hic perfunduntur. Et lib. 3. Subtus columnarum stylobatem.

Stylus, (στῦλος) cyn saul) een pilaer, eenen stijl) vne stile.) siue stylū, cū y, dici potest columna, & quicquid est ad columnæ similitudinē acuminatū. Vnde epistylium, (ἐπιστύλιον) capitellum quod super columnam locatur. Stylus, instrumētum æneum, quo in albo. id est, in ceratis tabulis antiquitus scribebatur, vt nunc in libellis ligneis vel codicillis mercatores scribunt. Plin. libr. 34. cap. 14. Et stylo scribere institutum est, vt vetustissimi authores prodiderunt. Stylus etiam dicitur modus dicendi, γραφική. Terentius in Prolog. Aud. Sed tamen dissimili oratione sunt factæ, ac stylo. Donatus: Oratio in sensu, stylus in verbis: oratio ad res, stylus ad verbum. Stylus præterea, pro punctione ac reprehensione aliquādo accipitur, quæ

scriptis & inuectiuis libellis fieri solet. Plinius in Præfa. Quod si hoc Lucilius, qui primus condidit styli nasum, dicendũ sibi putauit. Cic. pro Aulo Cluent. dixit censorii stylũ. Stylus, pro pediculo foliorũ, quem Græci μόσχορ dicunt. Colu. li. 5. cap. 19. de nuce arbore: Omnis autem nux vnam radicem mittit, & simplici stylo prorepit.

Stymma, (στύμμα) est (vt ait Hermol.) spissamentũ & domitura vnguenti, vt inquit Dioscor. Colu. spissamentum vocat id crassamentum exustum, quod post expressionem remanet, quasi vinacea ex vua. στύφω enim, astringo & exprimo significat, vulgò marcum vocant.

Stymphalus, (στύμφαλος) lacus in Arcadia, in cuius ripis erat Stymphalũ oppidum. Ouid. libr. 2. Fast. Testis erit Pholoë, testes Stymphalides vndæ. A Stymphalo lacu Stymphalides aues appellatæ sunt, tantæ magnitudinis, vt Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam deuastantes. A Stymphalo oppido fit Stymphalius, a. um. στυμφάλιος, & Stymphalis, idis. Hieron. contra Iouin. Aristoclides Orcomeni tyrannus adamauit virginem Stymphalidẽ, quæ cum patre occiso ad templum Dianæ concessisset, & simulachrum eius teneret, nec vi posset auelli, in eodem loco confossa est. Ob cuius necem tanto omnis Arcadia dolore commota est, vt bellum publicè sumeret, & necem virginis vlcisceretur.

Stypticus, (στυπτικὸς) idẽ qđ strictiuus, ab στύφω, obturo, stringo. Plin. lib. 24. cap. 13. Inter medicamenta quæ styptica vocãt, nihil efficacius rubi mora ferentis radice decocta in vino, ad tertias partes.

Styrax, acis. maſ. generis, (στύραξ) arbor est cotoneæ malo similis, fructu maiore quàm auellana, specie candidi pruni: manat & ex ea liquor eiusdem nominis, coloris flaui, sordidi, resinosi, albicantis fragmentis, odoris perseuerantis. hodie officinæ storacem appellant.

Styx, gis. gen. fœm. (στύξ) proprie mœstitiã designat: στυγνὸς enim tristis dicitur, στυγνάζω mœreo: vel dicitur ab στυγῶ timeo, odi, quòd terrori omnibus sit. Verg. Stygiamq; paludem, Dii cuius iurare timent, & fallere numẽ. Fingitur à poëtis, quòd sit infernalis palus, cũ sit fons in Arcadia exitiosus animalibus, cuius aqua illico necat ex nimio frigore, vtputa cum perfluẽs ipsa statim lapidescat. Tradunt hac aqua æs ferrumq; erodi, & omnia vasa in ea missa frangi, præter cornea. vide Plin. libr. 30. cap. 16. Est & alia palus in Ægypto iuxta Memphim, quam Veteres Styga vocauere. Hinc Stygius, στύγιος. Colu. lib. 10. Tumq; simul Stygis um regem videre trementem Tartara.

S A N T E V.

SVadela, (πειθώ) pen. prod. suasio dicitur, est diminut. à Suada. Plaut. Cist. Iam perducebam illam ad me, Suadela mea. Apud Quintil. dicitur dea quædam persuadendi. Suadæ medulla, Pithus, suasionis dea dicta est. Cicero de Claris Orat. Suadæq; medulla, πειθὼ quam Græci vocant, cuius effector est orator, hanc Suadam appellauit Ennius. eius autem Cethegũ medullam fuisse vult, vt quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitauisse, huius hic medullam nostrum oratorem fuisse dixerit.

Suadeo, des. si. sum. (πείθω) radten, vberreden) raden, met redenen wijs maken.) tascher.) secundum naturam trisyllabũ est, licet multi quatuor syllabarum putent: quod & si inueniatur, solutio dicenda est. à suaue & do pro dico compositum esse quidam arbitrantur, hoc est suaue dico. Est enim suadere, accommodatis, & suauibus verbis aliquem in opinionẽ nostram inducere conari, hoc est hortari aliquem ad id, quod intẽdimus. Cuius contrarium est dissuadere, μεταπείθειν. De Persuadeo supra habitum est.

Suadibile, quod suaderi facilè potest, πιθανόρ. Inde suadibiliter, aduerbium, πιθανῶς.

Suamet, ablatiuus à suus, cum syllabica adiectione met. Plin. libr. 10. cap. 59. Anseres suamet vi colla sua abrumpunt.

Suapte, (αὐτοφυῶς, αὐτομάτως) von sich selbs) van selfs.) de sa nature propre.) sua ipsius natura: & suopte, suo ipsius: sicut meopte, meo ipsius. Cice. lib. 1. Tuscul. Terrena & humida suopte nutu, & suo pondere ad pares angulos in terrã & in mare feruntur.

Suarius, (συβώτης) suum custos.

Suasorius, a. um. quod ad suadendum pertinet, συμβουλευτικός. vt, suasorium munus, id est, officium suadendi. Et pars deliberatiua à rhetoricis suasoria dicitur.

Suasum, color (vt inquit Festus) ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plaut. in Trucul. Quis tibi suaso infecisti propudiosa pallulam. Quidam legunt insuaso. Sunt & qui omnem colorem suasum velint appellari, quòd quasi persuadeatur in alium colorem transire.

Suatim, ad similitudinem suis, inquit Noni⁹, ὑικῶς. Nigidius Commento grammatico, Sunt etiã adsimulanter dicta hæc, canatim, suatim, bouatim, quæ ab animalibus sumuntur.

Suauior, aris. & sauior, significat cum voluptate, aut præ gaudio osculor, φιλέω. Catullus ad Veranium: Lucidum os, oculosq; suauiabor. de hoc etiam in Dissuauior.

Suauis, & hoc suaue, dulcis, ἡδύς. à quo suauitas, & suauitudo, pro dulcedine, ἡδύτης. kussen) baiser.) Plaut. Suauitudo mea. Quorum contraria sunt, insuauis, id est, austerus, asper. Insuauitas & insuauitudo. Aduerbia, suauiter, insuauiter, suauè & insuauè. Verg. Et suauè rubens hyacinthus.

Suauiloquẽs, omnis generis, qui suauiter loquitur.

Suauium, quod & sauium dicitur per diminutionẽ u, voluptas dicitur, φίλημα. eyn kuss) vng baiser.) Terent. O Thais, meum suauium. Suauiolum, oli. diminutiuum. Catullus: Suauiolum dulci dulcius ambrosia. Suauiatio, verbale. Gell. li. 18. ca. 2. Suauiationes puerorum & puellarum.

Sub, (ὑπὸ) vnder) soubs.) præpositio & separatur, & componitur. Separata aliquando denotat tempus, & accusatiuo iungitur, significatq; circa vel per. Verg. Sub lucem exportant calathis. id est, per

lucem, vel adueniente luce. Aliquando ponitur pro in, vt sub idem tempus, sub eandem horam, id est in eodem tempore, in eadem hora. Quanquam & per idem tempus, & per eandem horam, vel circa idem tempus, & circa eandem horam exponi possit. Liu. Vtrinque legati ferè sub idem tempus ad res repetendas missi. Sueton. de August. Sub hora pugnæ tam arcto repentè somno deuictus, vt ad dandum signum ab amicis excitaretur. Aliquando pro statim pòst, vt, sub hæc verba. Cice. Planc. Sub eas autem redditæ sunt. Aliquando significat ad locum, & pro ante sumitur. Verg. Postesque sub ipsos Nituntur gradibus. Aliquando in loco, & pro subter capitur, construiturque cum ablatiuo. Idem lib. 8. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Item cum ablatiuo accipitur pro in, vt apud eundem, Nanque sub ingenti lustrat dum singula templo. Item prope: vt, Quod deinde sub ipso Ecce volat. Item significat cum: vt, Sub sarcinis, id est cum sarcinis. Composita plerunque localem significationem retinent, quæ illi propria est: vt subeo, suppono, id est, subter. Interdum significat infra: vt, Caudamque remulcens, Subiecit pauitantem vtero, syluasque petiuit. Interdum diminutionem, vt subdubito, subirascor, id est, aliquantulum. est enim (vt Donatus inquit) temperamentum plenæ pronunciationis. Interdum significat supra: vt, Corpora saltu Subijciunt in equos. id est, supra iaciunt. Interdum prosperè. Interdum pòst, vel quàm primum, vt subsequor. Interdum contrà vel propè, vt subsisto. Cæsar, Audacius subsistere, nonnunquam & nouissimo agmine prælio nostros lacessere. Interdum prudenter seu diligenter, vt subseruio. Interdum in promptu: vt, Quomodo ratio subeat. Interdum latenter, vt suppilo. Interdum sensim, vt surrepo. Interdum adhuc. Liuius, Tanquam spes subesset. Componitur autem ferè cum omnibus literis: a, vt subaro: b, vt subibo: c, vt succido: d, vt subdo: e, vt subeo: f, vt suffero: g, vt suggero: h, vt subhasto: i, vt subiungo: l, vt sublevo: m, vt submoueo: n, vt subnecto: o, vt suboror: p, vt suppono: r, vt surripio: s, vt subsanno: t, vt subtraho: u, vt subuenio. Sed quoties subiungitur vocalibus, vel b d h l n s t, remanet b integra: in alijs mutatur b in literam sequentem, nisi in subrideo, subrogo, subruo. Sustineo verò, suspiro, suspicor, suspicio, sustuli, sustollo, & huiusmodi sine b scribenda sunt, quia non à sub, sed à susum, siue sursum composita sunt.

Sub corona venundari captiui dicebantur, quia coronati vendebantur.

Sub dio, siue diuo aliquid esse, dicimus, quod non est sub tecto, sed in nudo, & sub cœlo, ὑπαίθριον εἶναι. Aliter dicitur sub Ioue, ab eo quod Græci Iouem τὸν Δία dicunt. Horatius, Vitamque sub dio Et trepidus agat.

Sub iugum, (ὑπὸ ζυγόν) dicebantur hostes missi esse, qui duabus hastis in terra defixis, tertiaque superligata, inermes sub ea transire cogebantur.

Sub manu, vulgaris locutio, & significat statim, temporisque momentum, quasi de manu in manum, παραχρῆμα. Seneca lib. 10. Epist. ad Lucilium, Confilium nasci sub die debet, & hoc quoque tardum est nimis: sub manu quoque quod aiunt, consilium nascatur. Suet. de Aug. Et quo celerius ac sub manu annunciari cognoscique posset, quid in prouincia quaque gereretur, iuuenes primo modicis interuallis per militareis vias, dehinc vehicula disposuit.

Sub vitē hastas iacere, dicebatur veles, cum sub manum sursum hastam mittebat.

Sub vitem præliari, milites dicebantur, cum sub vinea militari pugnabant.

Sub vinea iacere, cum astantibus centurionibus sudes iacere cogebantur.

Subabsurdus, adiectiuum, parum siue vtcunque absurdum significat. Vnde subabsurdè, aduerbium. Cic. 2. de Orat. Valde hæc ridentur, & hercule omnia quæ à prudentibus quasi per dissimulationem nō intelligendi, subabsurdè, salséque dicuntur.

Subacidus, adiectiuum, aliquantulum acidum significat. Subacidulus adiectiuum diminutiuum. Cato de re rust. Vinum ponito sub dio, postridie manè gustato, si id sapiet, quod in dolio est, scito id duraturum: subacidulum non durabit.

Subaccusare, pro nonnihil & leuiter accusare.

Subactus, a, um. κατεργασμένος. vide in Subigo.

Subæratum aurum, à sub & æs, aurum quod habet æs subtus. ὑπόχαλκον χρυσίον. Persius: Ne qua sub ærato mendosum tinniat auro.

Subæro, aere commisceo, ὑποχαλκόω. versilberen) versilueren.)

Subagito, significat ineo, ὀχεύω. Plau. Dum ille meretricem subagitat, ego quiesco. Vnde per translationem, Subagitare dictis aliquem, hoc est multis verborum lenocinijs allectare & cōmouere. Plautus in Cist. Subagito blandis & benedicis Dictis. Nam propriè est, subtus fodiendo aro, Frequentatiuum est à subigo.

Subagrestis, & hoc ste. aliquantulum agrestis.

Subalbico, as. are. aliquantulum album fieri.

Subalbidus, adiect. quod aliquātulum albidum est.

Subalaris, & hoc re. (ὑπομάλιος) quod sub alis est. Vnde scribit Lamprid. Heliogabalum solidum fuisse in accubitis habere plumas subalares.

Subalpini, (ὑπάλπιοι) populi qui sunt sub Alpibus. Plin. lib. 16. cap. 11. Nec nisi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

Subamarus, adiectiuum, aliquantulum amarus.

Subaquaneus, a. um. (ὕφυδρος) quod sub aqua manet. vt scopulus subaquaneus.

Subaquilus, adiect. subfuscus. Plaut. in Rud. Eia corpus cuiusmodi Subuolturium? illud quidē subaquilum volui dicere.

Subargutus, aliquantulum argutus.

Subaro, aras. pen. cor. subarare. vmbzarkeren) omsploegen) farsuyr.) subtus arando terrā mouere. Plin. lib. 16. ca. 27. Item quæ subarantur, aut quæ ablaqueātur, celeriora neglectis. Hinc subaratio, & subarator, verbalia.

Subarrogans, omnis generis, aliquantulū arrogās. Subarroganter, aduerbium.

Subausculto, as. are. leuiter & quasi prætereundo au-

auscultare.

Subbasilicanus, adiectiu. qui libenter & frequenter sub basilica spatiatur, ita Priscianus appellari docet. In basilica nanque negociationes & publicę cōciliationes tractabantur, & iudicia quoque in basilicis fiebant. Plaut. in Capt. Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

Subbibo, bis, pen. cor. aliquantulum bibo.

Subblandior, iris, iri. paululum & leuiter blandiri.

Subcærulus, adiectiuum, aliquantulum cærulus.

Subcandidus, adiectiuum, aliquantulum candidus.

Subcenturio, onis masculini generis, qui centurioni subijcitur. Liu. 8. ab Vrbe: Romano haud satis fidenti viribus permissum erat ab consulibus, vt succenturionem sibi quem vellet, legeret, qui tutaretur eum ab viuo destinato hoste.

Subcerniculum, farinarium cribrum, quod fit è setis equorum, (κόσκινον) quemadmodum excussorium & pollinarium fit è lino. Excussoria cribra sunt, quibus furfur secernitur. Pollinaria, quibus pollen, hoc est, crassior puluisculus farinæ diuiditur.

Subcineritius, a. um. (ἐγκρυφίας) quod sub cinere coquitur. vnde subcineritium panem legimus in Sacris literis.

Subcingulum, guli. idem quod baltheum. Plaut. in Menęch. Nimio ego hanc periculo Surripui hodie meo animo, ab Hippolyta subcingulum.

Subcontumeliosus, adiectiuum, aliquantulum contumeliosus: à quo subcontumeliose aduerbium. Cic. Att. Subcōtumeliose tractatur noster Publius.

Subcrispus, adiectiuum, qui crines habet aliquantulum crispos.

Subcrudus, adiect. quod non omnino coctum est.

Subcruentus, adiectiuum, aliquantulum cruentus. Celsus lib. 4. cap. 28 Descendunt autem pituitæ mucisque similia, interdum etiam leuiter subcruenta. id est, cruentum aliquid mistum habentia.

Subcurator, oris, qui curatoris locum tenet.

Subcutaneus, siue subtercutaneus morbus, dicitur qui intra cutem, siue sub cute est, siue subter cutē, (ὑποσαρκίδιος.)

Subcustos, odis, qui pro alio custode substitutus est.

Subdebilitatus, adiectiuum, aliquantulum debilitatus. Cic. ad Att. lib. 11. Equidem ex tuis literis intellexi, & iis quas communiter cum aliis scripsisti, & iis quas tuo nomine, quòd etiā mea sponte videbam, te subdebilitatum, nouas rationes tuendi mei, quæ, &c.

Subdialis, & hoc le. quod sub dio permanet, id est, sub aëre, ὑπαίθριον. Plin. li. 34. ca. 12. Distat à Cadmia, quòd illa super terram ex subdialibus petris cæditur, hæc ex obrutis. Subdialia à Græcis primò habita, quibus contegerentur domus ex tunsa testa & pedali crassitudine festucata. Hinc subdialia pauimenta, & subdiales deambulationes, quas Vitruuius Gręco vocabulo vocat hypęthras. Terracium nunc appellatur.

Subdititius, suppositus, ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος. Vnde à Plauto Iupiter dictus est subdititius Amphitryo. Sueton. Non modo versus cęnsoria quadam virgula notare, & libros qui falso viderentur inscripti, tanquā subdititios summouere familia, permiserint sibi.

Subditiuus, adiect. qui subditus est, ὑποβολιμαῖος. Plaut. in Amph. Subditiuus eccum exit foras.

Subditus, particip. qui alicuius imperio subiectus est, ὑποχείριος, ὑπήκοος. vnderthan) onderdaen) suppose.) Cic. 2. de Nat. Deor. Quæ efferuescant subditis ignibus. Subditum etiā partum, dicimus suppositum, id est, sublatum ab ea muliere quæ peperit, & alteri appositum, ὑποβεβλημένον. Item apud Iureconsultos subditum testamentum dicitur, eum vero testamēto occultato aliud clam fuit appositum.

Subditus iudex, qui loco mortui datur, διάδοχος.

Subdiu, idem significat quod die. des tags.) des daechs.) Plautus in Mostel. Nam subdiu sol agit perpetuum diem.

Subdo, dis. suppono, subijcio, ὑποτίθημι. vnderwurffen, vnderthōn) onderdoen, onderworpen) soubmettre) Cato de re Rust. Ignem subdito: vbi bullabit vinum, ignem subducito. Et subdere, submergere, ἐμβάλλειν. Quintil. His dictis & alia subdidit.

Subdolus, pen. corr. occulte decipiens, ἀπατηλός. listig) loos) cauteleux, fin.) Mart. libr. 5. Sed tendit auidis rete subdolū turdis. Subdole, caute & fraudulenter. Plaut. in Trin. Eos consectatur, subdolè blanditur.

Subduco, is. pen. prod. subter duco. Interdum subtraho, ὑφέλκω, ὑφαιροῦμαι. hinweg füren, entziehen) wechnemen, onttrecken) soubstraire & retirer.) Cato: Ignem subdito, vbi bullabit vinum, ignem subducito. Sunt enim contraria, subdo & subduco. Iuuen. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Interdum surripio, κλέπτω. Verg. Et succus pecori, & lac subducitur agnis. Interdum sursum duco, leuo, extollo, ἀνάγω. Idem: Quà se subducere colles Incipiunt. Hinc subducere naues, dicimus in terram trahere, quòd terra altior mari sit: sicut econtrario deducere, in mare è terra ducere. Idem: Quassatā ventis liceat subducere classem. Plaut. in Cas. Ibo intrò, vt subducam nauim rursum in puluinarium. Interdum subducere cum hoc nomine ratio significat computare, calculare, λογίζεσθαι. Cice. Lentul. Rationibusque subductis, summam feci cogitationum mearum. Plautus in Capt. Subducam ratiunculā, Quantillum argentum mihi apud trapezitam fiet. Et subducere, est furtim subtrahere, ὑφαιροῦμαι. Idem in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit, Caput ponit: cum dormiscit, ego ei subduco anulum. Sall. Præterea ex gregariis militibus quenque armatum in prima acie subducit. id est, extrahit, & alibi locat. Subducere aliquē dictis, circumuenire. Terent. in And. Etiā nunc me subducere istis dictis postulas?

Subductarius, adiectiuum, vt, Funis subductarius, quo quid leuatur.

Subductio, rechnung.) rekeninge.) vng compte.) verbale ratio, & quod vulgus computum vocat. Cice. 2. de Orat. Quo perspecto, statim occurrit

naturali quadã prudentia, non his subductionibus, quas isti docent, quid faciat causam. Subductio, ipse extollendi, siue leuandi actus. Cæsar 5. Bel.Gal. Ad celeritatem onerãdi, subductionesq; paulò facit humiliores, quàm quibus in nostro mari vti consueuimus.

Subdulcis, & hoc ce: parum dulce.

Subeo, is, iui. vel subij, itum. (ὑπέρχομαι) ingehen) ingaen) entrer.) ingredior. Cæsar Com. 1. Qui intra annos quatuordecim tectum nõ subijssent. Passiuum protulit Iuuen. Quòd si subeuntur prospera castra. Et Cic. 7. Ver. Inimicitiæ sunt, subeantur: labores suscipiantur. Et subire, est suscipere, aut pati. vt subeo periculum, subeo crucem, mortem. Cicero libr. 3. Offic. Qui retinendi officij causa cruciatus subierit vltro. Item succrescere. Vergilius: Ne subeant herbæ, neu puluere victa fatiscat. Item in memoriam venire, ἐπιέναι, ὑπιέναι, ἐπελθεῖν: & modo cum datiuo, modo cum accusatiuo construitur, vt Subijt mihi. Curt. Sera pœnitentia subijt regem. id est, in mentẽ, vel in memoriam venit. Item subdere, supponere. Vergil. lib. 10. Æneas subijt mucronem, ipsumq; morando Sustinuit. Item extolli. Plin. Sed hi rationem afferunt, quòd leuissima fit imbrium cisternarum aqua, vt quæ subire potuerit & pendere in aëre. Idem: Nec leuitatis in pluuia aqua argumentum est subijsse eam in cœlum, cum etiam lapides subijsse appareat. Item succedere. Varro: In quarum locum subierunt inquilinæ, impietas, perfidia, impudicitia. Item respondere, seu resistere. Cic. De Diuin. Poteris'ne orationẽ eius subire? Item scandere. Plin. lib. 4. Hæmi excelsitas sex millia passuũ subitur. Subire, obsequiose colere, alicui se venditare, & eum obseruare. Quintil. lib. 4. ca. 5. Fallendus est iudex, & varijs actibus subeũdus, vt aliud agi, quàm quod nos petimus, putet.

Subire aleam, est periclitari & obiectare sese fortunæ dubiæ, παρακινδυνεύειν. das geluck erwarten) dat geluch wachten) se mettre l'aduenture.) Tractum ab alcatoribus, qui in foro aleatorio variè agitatur, & repentè victores, repentè victi dubio euentu exanimãtur. Liu. In dubiam seruitij impetijq; aleam imus.

Suber, eris. korck) du liege.) masculini vel fœminini generis est, sæpius neutri. arborem illcem fœminam appellant: Græci phellon siue phellodryn, Galli liegium, à leuitate, quòd exter aquis, nec obruatur. Plinius lib. 16. cap. 8. & Ruel. lib. 1. cap. 88. & 135. Subereus, adiectiuum à subere apud Columellam.

Subferuefactus, participium à subferuefacio, paulum seruefactum significat.

Subfibulum, vide in dictione Fibula.

Subfrigidus, adiectiuum, aliquantulum frigidum significat.

Subgrandis, adiectiuum, vtcunque grande vel aliquantulum.

Subgrauis, & hoc ue aliquantulum graue.

Subgrunda, dæ. siue suggrunda, pars tecti prominens, qua stillicidia à parietibus arcentur (inquit Budæus) qualia ferè sunt Lugdunensia tecta, quę à Græcis γεῖσα & γεῖσα dicũtur. Var. 3. de re Rust. ca. 3. Apes enim subter subgrundas ab initio villatico vsæ tecto. Subgrundatio, verbale, huiuscemodi prominentium constructio. Vitruuius libro 4. cap. 2. Sub tectis (inquit) si maiora spatia sunt, columen in summo fastigio culminis, vnde & columnæ dicuntur, & transtra, & capreoli: Si commoda, columen, & cauterij prominentes ad extremam suggrundationem.

Subgrundia, orum. idem quod subgrunda. Plinius lib. 25. cap. 13. Alij ſtergethron vocant, quòd amatorijs conueniebat: alij hypogeson, quoniam in subgrundijs ferè nascitur.

Subhastare, est sub hasta mittere, hoc est, per auctionem vendere, λαφυροπωλεῖν. Hasta enim erat virga, quæ dabatur, cum potestas alicui daretur de aliqua merce.

Subhorridus, adiectiuum, aliquantulum horridus.

Subiaceo, ces. cui. subtus iacere. vnterliggen) onderliggen) estre couche & estendu dessoubs.) Plin. Epistol. 101. libr. 5. Sed hi procul à mari recesserunt, quinetiam Apennino saluberrimo montium subiacent.

Subiacto, as. sæpe in altum iacto, quod fit, cum in areis frumenta à paleis secernũtur, ἀναῤῥιπίζω. Varro lib. 1. cap. 52. Tritis oportet è terra subiactari vallis aut ventilabris, cum ventus spirat lenis. Ita fit, vt quod leuissimũ est in ea, atq; appellatur acus, euannetur foras extra areã, ac frumentũ qđ est ponderosum, purum veniat ad corbem.

Subiecto, as. sæpe subijcio. ὑποβάλλω. Vergilius: Nigramq; altè subiectat arenam.

Subicito, as. are. aliud frequent. Plaut. in Cas. Nunc tu si venis subicitare me, proba est occasio, Peristi hercule, age, accede huc.

Subiculum, li. qui semper flagris subijcitur, Plau. in Pers. Vir summe populi stabulum seruitriũ Scotorum liberator, subiculum flagri.

Subigo, gis. pen. cor. significat cogo, βιάζομαι, χειρόω, ὑποτάσσω, vnterwurffen, zwingẽ, oder übe) dwinghen, oft oeffenen, onderworpen) soubiuguer & assoubiectir.) Sall. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. Quandoque subigere, est subijcere, domare, καταγωνίζομαι, καταστρέφομαι, Idem, Postea verò quàm in Asia Cyrus, in Græcia Lacedæmonij & Athenienses cœpere vrbes atq; nationes subigere. Quandoq; summittere, (ὑφίεναι) vt, Subige sub arbore pecus. Quandoq; acuere. Verg. li. 7. Pars leues clypeos, & spicula lucida tergũt Aruina pingui, subigũtq; in cote secures. Quãdoq; attrecto, agito, ἀναμάττω, ἀναφυρῶ. Cato: Farinãq; in mortariũ indito, aquã paulatim addito, subigitoq; pulchrè. Quãdoq; bene arare, bene colere, καταργάζομαι. Verg. Ante Iouẽ nulli subigebãt arua coloni. Col. li. 2. Sequitur vt tempora quoq; subigendi arui præcipiamus. Cicero per translat. lib. 2. de Orat. pro exercere possuit, Subacto mihi ingenio opus est, vt agro nõ semel arato, sed nouato & iterato. Quãdoq; suffodere. Verg. lib. 2. Geor. Tamen hæc quoq; si quis in-

Inserat, aut scrobibus mandet mutata subactis. Quandoq; subagitare, βινεῖν. Cic. Gallã subigo. Quãdoq; sursum agere, ὑπάγειν. Et tunc à sus quod significat sursum, componitur. Verg. lib. 1. Geor. Non aliter quàm qui aduerso vix flumine lembũ Remigijs subigit. A subigo fit aliud compositũ, Prosubigo, de quo suprà. Subactus, participium. vt, Subactus ab imperatoribus & domitus, Cic. pro Font. Subactus, huius subactus, idem quod subactio. Plin. lib. 18. cap. 7. Quod in subactu congium aquæ capiat. Subactio autem, est vsus, auditio, lectio, literæ. Subigatrix, tricis. Plau. in Persa, Ne me attrecta subigatrix.

Subijcio, cis. pe. cor. suppono, ὑποβάλλω. vnterwurffen) onderworpẽ) mettre dessoubs.) Verg. Et ramea costis Subijciũt fragmẽta. Aliquãdo subiungo, ὑποτάσσω, ὑπείκειν ποιῶ μαι. Cic. Tot sibi populis repentè subiectis. Subijcere, addere. Cic. 7. Ver. At quę causa tũ subijciebatur ab ipso Iudices huius tam nefariæ crudelitatis? Aliquando sursum iacio. Verg. Et corpora saltu Subijciunt in equos.

Subiectus, participiũ, vt Subiecta sub varios casus virtus. Cic. 5. Tuscul.

Subiectio, verbale, ipse subijciendi actus.

Subijces, pen. cor. dicũtur subiecti, ὑπήκοοι. Ennius, Ergo Deûm sublimis subijces, humidus. Vnde oritur imber sonitu sæuo & strepitu. vide Gell. li. 5. cap. 17. vbi de obijces loquitur.

Subimpudens, adiect. aliquantulum impudens.

Subinanis, & hoc ane. aliquantum inane.

Subinde, cum accentu in antepen. significat deinde, vel statim pòst, ἑξῆς. bald, offt) terstõt, dicwils) incontinent, apres.) Horatius, Si rectè dicet, primũ gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. Liuius, Vno alteroq; subinde ictu ventrem atque inguina hausit. Interdum significat frequenter, siue (vt propriè dicam) identidem, hoc est, crebrò, cum quodam interuallo, ἐνίοτε πολλάκις καὶ ἄλλοτε. Suetonius in Tyb. Læua natura ne in puero quidem latuit, quam Theodorus Gadareus & prospexisse primus sagaciter, & assimulasse aptissimè visus est, subinde in obiurgãdo appellans eum lutum à sanguine materatum. Dicitur & subin, sicut proin & dein.

Subinsulsus, adiect. aliquantulum insulsus.

Subinuisus, adiect. aliquantulum inuisus; vt subinuisus sermo, subinuisum nomen.

Subinuito, tas. pe. prod. aliquantulũ inuito & prouoco. Cic. ad Mariũ, li. 7. Hæc ad te pluribus verbis scripsi, q̃ soleo, non ocij abundantia, sed amoris erga te, quòd me quadã epistola subinuitaras.

Subiugalis, sub iugo assuetus & domitus, ὑποζύγιος. vnde pullus subiugalis in Euangelio legitur.

Subiugis, & hoc subiuge, pen. prod. Idem quod subiugalis. Plin. lib. 11. ca. 49. Nero ostentabat hermaphroditas subiuges carpento suo equas. Cato: Subiugia in plaustrum lora.

Subiugo, pen. cor. debello, & imperio meo subijcio, quasi sub iugo pono, ὑποτάσσω. vnterwurffen) onderworpẽ) subiuguer.) Lact. li. 3. Totũ hominem alienæ ditioni subiugauerunt.

Subiungo, gis. addo, ὑποτάσσω. zũ thun) toedoen) assoubiectir) Cic. pro Lege Agrar. Vt sub vestrum ius, iurisdictionem, potestatem, terrarum orbem subiũgeretis? Vnde subiũctiuus modus dictus est, (ὑποτακτικὸς) quia subiungitur altero verbo. Nã eget aliqua re, vt impleat sententiam, vt si dico: Cum clamem, quare me tacere dicis? Ideo ergo subiunctiuus modus dictus est, quia ei subiungitur aliquid, vt sententia locutionis plena sit.

Subitaneus, nea, neum. αἰφνίδιος, idem quod subitus. Colu. lib. 1. cap. 6. Huic autem nubilarium applicari debet, maximeq; in Italia, propter incõstantiam cœli, quò collata semitrita frumenta protegantur, si subitaneus imber incesserit.

Subitarius, ria, rium, repentinus, ἐξαπιναῖος, licet quãdoq; pro extemporali sumatur. Celsus: Quid sibi vellet subitaria dictio. Subitarij milites pro repentino auxilio. Liu. 3. ab Vrb. Ad eum explendum Latini, Hernicíq; & colonia Antium, dare Quintio subitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iussi.

Subitus, a. um. à subeo, is. idem quod repentinus, αἰφνίδιος. gãchling.) onuersienlijck.) soudain.) Verg. Cum subitò assurgens fluctu nimbosus Orion. Hinc subitò, (ἐξαίφνης) aduerbium. Martial. Nam subitò collapsa ruit.

Sublabor, pen. prod. significat prætereo, siue latenter decurro, aut fugio, ὑπολισθαίνω. Vergil. 1. Georg. Sic omnia fatis In peius ruere, ac retrò sublapsa referri.

Sublabro, as. pen. corr. intra labra mitto, ὑποχειλίζω. Næui. Iam ego illis subiens sublabrabo cibum illud synciput.

Sublatè, aduerbium, à sublatus participio, id est, magnificè. Cice. de Claris Orat. Quoniam ergo bonorum oratorum duo genera sunt, vnum attenuatè presseq;, alterum sublatè ampleq; dicentium.

Sublatio, & sublatus, vide Sustollo. Quintil. lib. 7. cap. 2. An restitutio pro sublatione iudicij fit.

Sublego, as. pen. prod. substituo, ἀνθαιροῦμαι. Iustin. lib. 3. Senatui custodiam legum, populo sublegandi senatum vel creandi, quos vellet magistratus, potestatem permisit.

Sublego, is. pen. cor. furto aliquid surripio, ὑφαιροῦμαι. stelen) desrobber.) Verg. Vel quę sublegi tacitus tibi carmina nuper. Est etiã cursim & primis tantum oculis legere, ac in transcursu. Gellius lib. 13. ca. 12. Cum hoc in ea Capitonis epistola sublegissemus. Sublegere, colligere. Columel. lib. 11. cap. 17. Propter imbres in terram decidit, quæ cum sublecta est, &c.

Sublesta, infirma, leuia, friuola, debilia. Plautus in Persa: Grauior paupertas fit, fides sublestior. Idẽ dixit vinum sublestissimũ, quia infirmos facit vel corpore, vel animo.

Subleuo, as. pen. cor. alleuio, auxilium prę̃sto, defendo, ἐπικουφίζομαι. verlichten, hilffen) helpen) soubleuer, soulager, donner secours.) Cic. 4. Tusc. Cum multa in conuentu collegissem in Socratem, Zopyrus, qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere profitebatur, derisus à cęteris est, qui illa in So-

cra

erate vitia non agnoscebant, quæ ipse ex illius aspectu multa collegerat. Ab ipso auté Socrate sublevatus, cum illa sibi ingenita, sed ratione à se devicta diceret. Et sublevare, sursum levare, sustentare, μετεωρίζειν. Suet. de Vespas. Alvo repente vsque ad defectionem soluta, imperatorem ait stantem mori oportere, dumque surgit ac nititur, inter manus sublevatium extinctus est. Sublevare testimonio aliquem dici debet, quod exornare vulgò dicimus, inquit Bud. Cice. pro Cluent. Pater adolescentis, quem propter animi dolorē perennis suspicio potuisset ex illo loco testē in Aulum Cluen. constituere, is hunc suo testimonio sublevat.

Sublicæ, perticæ, & pali lignei. vnde pons Romæ sublicius, quia ex sublicis ita structus sine ferreo clauo fuit, v. trabes sine fulturis eximerētur. Cæsar in descriptione Rhenani pontis inquit: Non sublicæ modo directæ ad perpendiculū, sed pronæ ac fastigiatæ, vt secundum naturam fluminis procumberent.

Sublicium, licij. idem quod sublica. Liu. 3. Bell. Pun. Quia muro satis per se alto, subiectis validis sublicijs pro solo vsus erat.

Subligar, pen. cor. siue subligaculū dicitur, quo pudendæ partes obteguntur, ἀναξυρίς, περίζωμα. een broeck.) brayes.) Martial. Tecta tamen non hac qua debes parte lauaris: Si pudor est, transfer subligar in faciem. Cic. de Off. Scenicorum mos tantam habet veteris disciplinæ verecundiam, vt in scenam sine subligaculo prodeat nemo. Dicitur & succinctorium, femorale, feminale, campestre, bracha, pc. izoma, & lumbare.

Subligo, as. (ὑποδέω) vnden binden) onder bindē) lier par dessoubs.) pen. corr. subtus ligo: vnde & subligaculum. Plin. libr. 17. cap. 22. Vbi vua varia cœperit fieri, vites subligato.

Sublimis, (μετέωρος) hoch erhöcht) hooch verheuen) esleue) pen. prod. in altum eleuatus, à limine superiore dictus, quod supra nos est. Verg. Ipsa Paphos sublimis abit. Col li. 2. Igitur in opere boues arctè iunctos habere conuenit, quò speciosius ingrediantur sublimes & elatis capitibus. Hinc sublimitas, ὕψος, exaltatio. & aduerbium sublimiter.

Sublimo, mas. exalto, in altum mitto, vado ve, μετεωρίζω. Ennius, Si qui candentem in cœlo sublimat facem.

Sublino, is. pen. cor. aliquantulum tingo, seu noto, ὑποχρίω. Corn. Cels. Idem quoque vmbilico sublitum facit. Inde sublitio, quæ est quasi primum tectorium & fundamentum coloris eius, quem reddi volumus inductione manus vltima. Aliquando illudo & pro ridiculo habeo. tractum à genere ludi, quo dormientib⁹ ora pinguntur, vt apud Plaut. in Aul. Ah subleuit mihi os pessimè.

Sublucanus, adiect. vt antelucanus. Plin. li. 11. ca. 12. Venit mel ex aëre, nec omnino prius Vergiliarum exortu, sublucanis temporibus.

Subluceo, es. ere. aliquantulum lucere. Ouidius de meridie: Qualia sublucēt fugiēte crepuscula Phœbo: Aut vbi nox abijt, nec tamen orta dies.

Sublugeo, as. pen. prod. à luco: significat ramos arborum (vt inquit Festus) supputo, & velati subtus lucem mitto. ὑποκαθαίρω. Conlucare autē, est succisis arboribus lucum luce implere.

Subluo, is. expurgo, & subtus lauo, καταλούω. Col. lib. 6. ca. 32. Intertrigo bis in die subluitur aqua calida: mox decocto ac trito sale, cum adipe defricatur, dum fanies vis emanat.

Subluridus, adiectiuū, aliquantulum luridus significat. Plau. in Amph. Eodem in loco Signo eodem apparet probè, vt primum coiuit cicatrix rufula, Sublurida.

Sublustria verba, dicuntur non ex toto luminosa, sed aliqd luminis habētia, ἀμυδρά. Sublustris nox, (ἀμφιλύκη νύξ) & sublustris vmbra, quæ habet aliquid luminis. Liu. 5. ab Vrb. Nocte sublustri cum primò inermē qui tentaret viam, præmisissent, &c.

Subluuies dicitur, sicut illuuies & proluuies, pro sordibus & immunditijs, ῥύπος. Apud Colum. genus morbi in discrimine vngulæ ouium nascens: ait enim li. 7. Claui quoque dupliciter infestant ouem, siue cum subluuies atque intertrigo in ipso discrimine vngulæ nascitur, seu cum, &c.

Submergo, is. si. sum. ere. sub aquas mergere. ertrencken) verdrincken) noyer.) Cæs. 3. Bell. Ciuil. Faucibusque portus nauē onerariā submersam obiecit.

Submerum, ri. id est ferè merum. Plaut. in Stich. Næ iste ædepol vinū populo pauxillulo Sæpe exantlauit sub merum festiuissimè. Quædam exemplaria legunt submetrum.

Subminia, æ. vestis genus apud Plaut. in Epid. Crocotulam, Supparum, aut subminiam, ricam, basilicum, aut exoticum.

Submitto, is. ere. Plin. lib. 7. cap. 30. vnder thūn, vnterwurffen, herablassen) onderdoen, onderworpen, nederlaten) mettre dessoubs.) Fasces lictorios ianuæ submisit is, cui se Oriens Occidensque submiserat. Submittere genua, pro flectere & incuruare. Plin. lib. 11. cap. 48. Solidipedes inter initia pasci, nisi submissis genibus non possunt. Submitto, clanculū & furtim mitto. Cic. 5. Verr. Submittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, qui saperent, vt transigerent. Submissus, particip. siue nomen ex particip. Liu. 1. ab Vr. Lupam sitientem ex montibus, qui circà sunt, ad puerilem vagitum cursum flexisse, eam submissis infantibus adeò mitem præbuisse mammas.

Submisse, & Submissum, aduerbiū. Cice. pro Planc. Meum beneficium potius ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis submisse supplicarat.

Submissio, verbale, ipse submittendi actus.

Submolestus, adiectiuum, parum molestus.

Submoneo, nes. pen. bre. latenter, siue vt ait Donatus, leniter moneo. Teren. in Eun. Submonuit me Parmeno Ibi seruus, quod ego arripui.

Submorosus, adiect. vtcunque morosus significat.

Subnascor, eris. sci. vltrà, & pòst iam nata nasci, succrescere.

Subnecto, is. subligo, appendo, subscribo ve significat, ὑποπλέκω. Verg. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ.

Subnego, as. Cic. Treb. Veruntamen quod præsenti tibi propè subnegarent.

Subneruo, as. (ὑπονευρίζω.) vide in dictione Neruus.

Subnitor, pen. prod. suffulcio, ὑποὀχίζομαι. vide Nitor.

Subnoto, as. pen. cor. subscribo, Mart. lib. 1. Et non sobria verba subnotasti.

Subnubilus, adiectiuum, parum nubilus. Cæs. 3. bel. Ciuil. Et quinq; intermissis diebus, alterâ noctem subnubilam nactus, &c.

Subo, as. subare, (κaπρίζειν) dicuntur sues, cum libidinem exercent, aut appetunt. quamuis & ad alia animalia, etiam ad homines transferatur. Horat. Iamq; subando te cubilia tectaq; rumpit. Aristot. li. 6. de Animal. Ita subare dicitur in suibus, quemadmodum equæ libidine stimulatæ dicũtur equire. Tertul. in Apolog. scribit Iouem fœdè subantem in sororem fuisse. id est, libidinantem, & rei venereę inhiantem. Subatio. Plin. lib. 8. Remediũ, ne prima subatione, neq; ante flaccidas aures coitus incipiat. de suibus.

Suboffendo, aliquantulum offendo.

Suboleo, es. pen. cor. quasi olere, & odorem sentire. Plaut. in Pseud. Corrumpitur iam cœna, hem subolet, sis vide.

Suborior, subnascor, & exurgo, ὑποφύομαι. Vt subortus est rumor.

Suborno, as. aliquantulũ orno, hoc est, honoro siue laudo. ὑποτιμάω zůmachen, zůrusten) toemaken) instruire.) Plancus Cic. Tu Cicero quod adhuc fecisti, idem præsta, vt vigilanter neruoseq; nos, qui stamus in acie, subornes. Et subornare, est latẽter seducere, καταδαιvάζειν. Gellius: In caput meum subornauit.

Subrancidus, adiectiuum, aliquantulum rancidus. Cice. in Pisonem: Extructa mensa non conchyliis aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Subremigo, subtus remigo. Plin. lib. 9. cap. 29. Cæteris subremigans brachiis, media cauda vt gubernaculo se regit.

Subrepo, epis. pen. prod. latenter repo. Plin. lib. 34. cap. 8. Fecit & puberem Apollinem subrepenti lacertæ cominus sagitta insidiantem.

Subreptitiæ literæ dicuntur, quę ad falsam alicuius suggestionem concessæ sunt, κλεπτικά γράμματα.

Subrideo, latenter vel aliquantulum rideo, vel risus signa ostẽdo, ὑπομειδιάω. eyn wenig oder heymlich lachen) een weynich oft heymelijck lachen) se soubrire.) Vergil. Olli subridens hominum sator atque Deorum.

Subrigo, is. paulum arrigo, & in altum leuo. Plin. li. 9. ca. 29. Supinus in summa equorum peruenit, ita se paulatim subrigẽs, vt emissa omni per fistulã aqua velut exoneratus sentina, facilè nauiget.

Subriguus, adiectiuum, vt irriguus. Plinius lib. 17. ca. 18. In crasso, aut humido, aut subriguo à messe ad brumam.

Subripio, furor, clàm aufero, ὑφαρπάζω. stelen) desrobber.) Quandoq; etiam in altum tollo. Vnde fit surreptio, quod modò furtum significat, modò impetrationem, quæ fit à principe, siue magistratu per falsam rei narrationem. Cice. in Parad. Quanti est ęstimanda virtus, quę nec eripi nec surripi potest vnquam, Surreptitius, adiect. vt, Subreptitia postulatio. Plaut. in Menæch. Atque ibi habitat geminus subreptitius.

Subrogo, pen. corr. substituo, in locũ alterius facio, ἀντικαθίστημι. Liu. li. 3. Consul antequàm collegam subrogasset, negabat passurum agi de lege. Subrogare collegam consul dicebatur, qui in demortui locum consulis alterum suffiiciebat.

Subrufus, adiectiuum, aliquantulum rufus.

Subrumi, (ὑπομαζίδιοι) dicti sunt agni, qui adhuc sunt sub mamma, quæ rumis à Veteribus dicebatur. Var. 2. de re Rust. cap. 1. Et si parum habet lactis mater, vt subiiciat sub alteri⁹ mammam, qui appellãtur subrumi. id est, sub mamma. Inde subrumari, quod est sub ruma, id est, mamma submittere. Colu. libr. 8. Diligenti cura seruandum est, vt & suis quotidie matribus, & alienis non amantibus agni subrumentur.

Subrostrarius, adiect. Cælius ad Cice. lib. 8. Te ad nonum Cal. Iunii, subrostrarii (quod illorũ capiti sit) dissiparant periisse. Vbi interpres, Subrostrarii, qui erant infra senatores, hoc est, qui sub rostris sedebant.

Subruo, is. cum impetu subingredior. ὑφορμάω. vmbwurffen, vmbkeren) omkeeren, omworpen) ruer par terre.) Aliquando parum vel aliquantulum, vel latenter ruo, & hoc ex vi præpositionis sub. Liu. lib. 5. Bel. Pun. Seq; vltimum illum diem agere, nihil minus timentes quàm subrutis cuniculo mœnibus, arcem iam plenã hostium, &c. Aliquando effodio, κατασκάπτω. Seneca: Subruunt terrã, thesauros quæritant.

Subsanno, as. non à sano, sed à sanna fit, quæ est irrisio. Est autem subsannare, irridere, χλευάζω, verspotten) begecken) mocquer) & construitur cum accusatiuo. Hinc subsannatio, (χλευασμός) quę proprie rugata fronte & contracto naso exprimitur.

Subscribo, subnoto, subsigno, sicut solent principes qui subscribunt ea, quæ rata habent, ὑπογράφω, vnderschreiben.) onderschryuen.) escrire au dessoubz, signer de sa main.) Alexander Romanus imperator, subscriptioni & lectioni epistolarum operam dabat post horas meridianas. Verbum est iudiciis & foro accommodatum, & significat iudicium dictare, quasiq; dicam scribere. Plin. lib. 5. Epist. Scis te non subscripsisse mecum, & iam biennium transisse, omniaq; me vsu cepisse. id est, meam querelam non esse expertã. Vnde subscriptores, qui accusatori quasi coaccusatores nomen suum in reum subscribebant. Vnde factum, vt subscribere pro assentiri & fauere ponatur. Colu lib. 1. cap. 2. Quod si fortuna subscripserit. Hinc etiam subscriptio verbale, verbum suum in significatione sequens. Cice. Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis & disertis.

Subscudes, pen. prod. tabellę (inquit Festus) quibus tabellæ inter se configuntur, quia quò immittuntur, succiditur.

Subsecundarius, adiect. idem quod succisiuus. Gel. li. 20. ca. vlt. Ea omnia subcisiua & subsecundaria

tem,

tempora ad colligẽdas huiusmodi memoriarum delectatiunculas conferam.

Subsellia,(ὑποπόδια) sedes & pulpita,vel (vt ita dicam) scamna,in quibus audientes poëtas recitantes sedere consueuerant,vel in quibus ab equitibus spectabantur ludi: à subsedendo,quasi subsedia,per mutationẽ d in l, vt sella pro seda. Nam senatores in sellis altioribus cõsidebant. Persius: Trossulus exultat tibi per subsellia leuis. Scribit Asco. Subsellia esse tribunorũ,triumuirorũ,quæstorũ, & huiusmodi minora iudicia exercentiũ, qui nõ in sellis curulibus nec tribunalibus,sed in subsellijs cõsidebant. Vnde à Varrone subsellium dictũ est, quod non sit planè sella. Vnde sciendũ, quòd subselliũ quandoq; accipitur pro sede in foro, vbi iudices electi in publico iudicio sedebãt, vt Quintil. lib.12. Nonnunquã etiam inter ipsa subsellia didicisse se gloriantur. Quandoq; subsellia erant in curia, vbi senatores sedebant, vt ostendit Cicero in Orat.contra Catil.Quandoque erant sedes in theatro. Sueton.in August.Facto igitur decreto patrum, vt quoties quid spectandi vsquam publicè ederetur,primus subselliorum ordo vacaret senatorib. Et subsellia,vbi sedebant rei & accusatores,& testes. Cic.pro Rosc. Amer.Erant ei veteres inimicitiæ cum duobus Roscijs Amerinis, quorum alterum sedere in accusatorũ subsellijs video, alterũ tria huiusce prædia possidere audio. Subsellia pro ipsis iudicibus aliquando accipitur. Martial.lib.1.Sextiliane bibis,quantum subsellia quinque.

Subsequor,pen.cor.statim sequor,ἐφέπομαι.bald silgen) tersiont volgen) ensuiure.) Cæsar de bell. Gal.lib.4.Agmen subsequi iussit.

Subsero,as pen.cor.subtus semino vel planto,ὑποφυτεύω. Colu.libr.5.Nam plurimũ interest adhuc noua consitione pedamen omne vestiri,nec mox vineam tum subseri,cum fructus capiendus est.

Subsessæ,dicuntur à Vegetio insidiæ,quibus in itinere exercitus imparatus,ac nihil tale suspicãs opprimi solet,ἐνέδραι. Subsidere enim significat delitescere. vnde subsessores dicti,qui delitescentes insidiantur, & insidijs circumuentos interimunt. Contra subsessos vocamus hostibus circumuentos. A Valerio subsessor alieni matrimonij dictus est,qui pudicitiæ alienæ cõiugis insidiatur.

Subsideo,des.pen.cor.subtus sedeo,ὑφίζομαι. Col. Villica debet curã adhibere, vt si q feces aut amurcæ in fundis vasorum subsederint semel, statim emundentur. Inde subsellia. Est & subsidere,insidiari,ἐφεδρεύειν. Cice.pro Milone:Cur neq; antè occurrit,ne in villa resideret? nec in eo loco subsedit,quo noctu venturus esset? Inde subsessores, ἔφεδροι,& subsessæ.

Subsidiarius,adiect.quod in subsidiũ datur,aut venit: vt,subsidiaria cohors. Subsidiarius palmes, qui & Præsidiarius & Resex à Columella, à Catone custos & vinarius appellatur palmes.

Subsido,is.vnder setzen,sich neder lassen) sincken) fauailer,sabbaisser.) præter notam significationẽ significat aliquãdo inuadere. Lucan.in 5.Iure tuo certo mundi subsidere regnũ. Etiam cõmorari, cui opponitur proficisci. Cic.ad Cecī.li.6.Quid tibi sim author, in Sicilia'ne subsidias, an vt ad reliquias Asiaticæ negociationis ꝓficiscare,&c.

Subsigno,as.are.ꝓ subscribere vtimur. vnderzeichnen) onderteeckenen) subsigner.) Cic. pro Flac. Illud quæro,sunt'ne ista prædia censendo: habeant ius ciuile,subsignari apud ærarium,apud censorem possint.

Subsidium,(κατάφυγιον) quære in Præsidium.

Subsilio & Subsulto,parum salto.ὑφάλλομαι.Plau. in Curc.Subsilite,obsecro,& mittite istanc foras. Hinc subsultim aduerbiũ. Sueto.Mox nihil aliud quàm vectabatur, ita & deambulabat, vt in extremis spacijs subsultim decurreret.

Subsimus,a.um.parum simus.

Subsisto,is.contrà sisto. ὑφίσαμαι. wederstehn) tegenstaen) resister.) Cæs. Audacius subsistere nonnunq;, & nouissimo agmine prælio nostros lacessere. Quãdoq; significat gradũ sisto. Propriè tñ subsistere,est ꝑ se existere,vt est substãtia ꝙ per se existit,quod de accidentib. intelligi nõ potest.

Subsolanus,ventus dicitur,qui Sole oriente subnasci videtur. A Græcis ἀπηλιώτης,ἀπὸ τοῦ ἡλίου,id est, à Sole dictus. Ventus Fauonio contrarius.

Subsortitus dicitur, q alicuius occupati fungitur officio,ὑπολαχών. Vnde subsortitos iudices dicimus,qui etiã substituti appellãtur,à sortior,iris.

Substantia,(ὑπόσασις)est quæ per se substat,& fundamentum est,substat enim accidẽtibus.Differt autem substantia ab accidẽte in tribus. Primò,quia ei subijcitur & ipsum sustentat,non autẽ è contrario. Secundò,quia per se non indiget substantia accidẽte,sed accidẽs substantia. Tertiò,quia substantia propriè est,accidens verò ideo non est, quia propriè inest. Græci modò ὑπόσασιν,modò οὐσίαν vocãt. Latini vtrunq; interpretantur substantiã,quamuis sunt, qui ὑπόσασιν,substantiã,οὐσίαν,essentiam dicãt. Sciendũ est,quod vna & eadem natura fortis,inquantũ dat forti quod sit,dicitur essentia: inquantũ dat ei quod per se sit, dicitur subsistentia. Prout autẽ fortes habet,quod per illam naturã accidentibus subsit,dicitur substantia.Quandoq; etiam substantia ponitur pro materia, & quasi essentia & soliditate, ac neruis cuiusq; rei. Plin.Substantia omnis orationis fuit cohortatio eius ad pacẽ.Quinti.Prima apud rhetorem elementa, & quę de ipsa rhetoricæ substantia quæruntur,tractabimus. Quandoq; substantia ponitur pro facultatibus. Idem,Vt plus substantiæ filio relinquerem.

Substantiuus,a.um.quod per se stare potest,ὑπαρκτικός.cuius contrarium est,insubstantiuus.Rufinus in expositione Symboli,Sed fortè dicas,ista quam memoras,insubstãtiua est generatio. Neq; enim lux substantiuũ facit splendorem, aut cor substantiuum generat verbum.

Substerno,as.aui.atum. vntersprei̇ten,vnterstreuwen) ondersspreydẽ,onderstroyẽ.)Teren.in And. Ex ara hinc sume verbenas tibi, Atq; eas substerne. Substractus,huius tus,ipse substernẽdi actus.

Plin.libr.24.cap.9.Suffitu quoque aut substratu fugant venenata. Substramen,minis.quod in animalibus substernitur.

Substillum,tempus dicitur,quod ante pluuiam,vel post pluuiam est,nō siccum, sed humidum,quod aut iam stillet,aut nondum stillare desistat.Apud Catonem libro de re Rust. ponitur pro ægritudine,quando stillatim vrina emittitur.

Substituo,is. subordino,vt cū qs defuncto,vel abrogato substituitur in eius locum, εἰς ἐμαυτοῦ τάξιν καθίσημι. eyn ander an des abgangnē stat ordnē) eenen anderē in iemants placetse settē) substituer) Plin.lib.10.Procq eis alia substituēda.Substitutio, substituendi actus.Paul.Iureconf.In vulgari substitutione,qua ei q supremus morief,hæres substituif,rectè hæres substitutus etiā vnico intelligif.

Substo,as. substineo,& constans sum.ὑφίσαμαι.Terentius,Perij,metuo,ne substet hospes.Et substare,est rem aliquam cōstanter sustinere.Nam substare dicitur aliquid,vt alijs subest.

Substringo,subtus stringo. Quint.li.10.Omissa supplere,& effusa substringere.Substricti testes.Plin.li.32.c.3.Quinuno paruos esse substrictosq, & adhærētes spinę,nec adimi sine vita animalis posse.

Substruo , subtus struo . ὑποφορέω , κατασκευάζω. Colu.libr.1.Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta,non solum superficiem suam sustinebunt facilè, sed & pro fultura & substructione fungētur aduersus ea,quę mox,si fortè villā prolatare libuerit,ad superiorem partem applicabuntur. Hinc substructio.

Subsum,infrasum,ὕπειμι.vnder sein) estre desoubz) Plin.Suberant tecto abiegnæ trabes. Aliquando subesse significat latenter inesse.Verg.lib.2.Geor. Quippe solo natura subest.Quia naturaliter rerum omnium mater est terra,& vniuersa intra se continet semina,licet non appareāt.Vnde Epicurei dicunt nihil esse, quod nō habeat originē sui. Subesse pro adiuuare aliquando ponitur.

Subtal,ex sub & talo componitur, significatq cauum pedis, quamuis & pro vola quandoque accipiatur . Sipontinus.

Subtegmen,dicitur filū,quod sub stamine texitur. κρόκη.Terent.in Heaut.Anus Subtegmen nebat : præterea vna ancilla erat.

Subtegulanea,loca sub tegulis,distinguūtur à subdialibus,quæ Græci vocant ὑπαίθρια,sicut priora illa ὑπόστεγα, & κατάστεγα,siue στεγαστά.Pli.li.36.c.25. Pauimenta credo primum facta,quæ nunc vocamus Barbarica atq subtegulanea.

Subtentare,idem quod tentare. Plau.in Truc.Aduenisti huc subtentatum [illegible]natis ossibus.

Subter,(ὑπένερθε) vnder)dessoubz.) præpositio,cuius relatiuum est super: vt,Hic mirifice natat,du ratq subter aqua.Et tam ablatiuo quàm accusatiuo iungitur,licet quidam nō nisi figurate hoc fieri putent,sicut post,circum,& ante. Verg.Ferre iuuat densa subter testudine casus. Plin.li.5.Subter radices earum.Subter fine casu Plin.lib.16.Incisu ras verò subter,vt manus humana.

Subterduco,verbum Plautinū pro subterfugio, & clam sese proripere ex aliqua societate vel loco. Plau.in Mil.Serua istas fores,Ne tibi clàm se subterducat isthinc,Id est,ne hinc abeat te inscio.

Subterlabor,clā elabor & effugio.Liu.10.bel.Pun. Sed neque rostro ferire celeritate subterlabente poterant,necq transilire armati ex humilioribus in altiorem nauem.

Subterraneus,a. um. quod est sub terra, ὑπόγειος. Colu.Vinctis quàm saluberrimum subterraneum ergastulum plurimis,sitq id angustis illustratum fenestris. Idem,Nam ferè cum his partibus τ[illegible] cia rimas egerunt,caua præbent,& latebras subterraneis animalibus.

Subtilis,acutus,vel tenuis. Subtilitas,acumē,tenuitas.Subtiliter,acutè,acriter.

Subtraho,de medio aufero.Plin.lib.11.ca.18.Subtrahitur itaque deducta multitudine.Subtrahere etiam surripere,furari. Plaut.in Cas. Nam peculi probam nihil habere addecet Clam viro,& quæ habet partū, ei haud commodi est,quin viro aut subtrahat,Aut stupro inuenerit.

Subturpe,latēter turpe,quādo id quod natura turpe est,verbis tamen honestis dicif,ὑπαίσχρον. Hinc diminutiuū,subturpiculus.Cic.ad Att.lib.4.Subturpicula mihi videbatur esse,παλινῳδία.

Subtus,aduerb.idē quod sub.Varr.2.de re Rust.Labris subnigris aut rubicundis,necq resimis superioribus,necq pendulis subtus,mento suppresso.

Subucula,genus vestis,quæ ferè ex lino fit,dicta q ea subter induamur, ὑποχίτων, χιτωνίσκος.Varr. de vita Pop.Rom. Postquam binas tunicas habere cœperunt,instituerūt vocare subuculam.Est & subucula libum,quod dijs dabatur,ex alica,oleo, & melle compositum.

Subueho,extollo siue porto.auffūren) opvoeren) tirer en mont.) Plin.lib.21.cap.1.Sæpe etiam lapides subuehunt,portantes aliena pondera.Subuectare frequentat. Plaut.in Asin. Ipsos qui tibi subuectabāt rure huc virgas vlmeas. Subuectio, subuehendi actus. Cæs.7.Belli Gall.Si maturius ex hybernis educeret, ne ab re frumentaria duris subuectionibus laboraret.

Subuenio,nis. propriè subtus venio , κατέρχομαι. Per translationem subuenire,est auxilium præbere,ἐπαρκεῖν.hulffen)helpē)secourir) Plau.Quoties tibi misero subueni. Subuentare,frequentat.

Subuerbusta,stæ. verubus vsta dicitur , inquit Festus. Plautus, Viscerosam,compeditam,subuerbustam,sordidam.

Subuerto,vmbkeeren)omkeeren)renuerser)verbum rusticū,id significans,quod fit dum terra vel aratro,vel alio quouis instrumēto super semina conijcitur,& ita vndecunq vertitur,vt ipsum semen operiatur. Colu.lib.11.ca.2.Item qui lupinū sic eorandi agri causa serit,nunc demum aratro subuertit. Subuertere, demoliri,destruere. Salluft.in Iugurt. Probarent'ne tantum flagitium,an decretum Consulis subuerterent, parū constabat. Subuersare,frequentatiuum.

Subuecteribus,est loci nomē in vrbe Roma,sicut & Subnouis.Plau.in Curc.Subuecteribꝰ ibi sunt qui dant

dant, quiq; accipiunt fœnore. Sueton. in August. Bifariam laudatus est, pro æde diui Iulij à Tyberio, & pro Rostris Subueteribus. Varro, Subnouis dicta pars in foro ædificiorum, quod vocabulum eius peruetustum.

Subuexus, adiect. vt conuexus. Liu. 5. Bel. Pun. Omnia fastigio leui subuexa.

Subula, pen. cor. instrumentū cerdonum, quo perforandis calceis vtūtur sutores, ὀπήτιον. eyn aal, (eul) een elsen) alesne ou pointe.) Martial. Quodq; tibi tribuit subula, sica rapit.

Subulcus, qui suum dux est, vel cui porcorum nutriendorū cura cōmissa est, ὑφορβός. Varro, Altitudinis haræ modus sit, vt subulcus facilè circũspicere possit, ne quis porcellus à matre opprimat.

Subulo, pen. corr. lingua Hetrusca dicitur tibicen. Apud Enn. Subulo vicinas ꝓpter astabat aquas. In alio significatu subulones dicuntur cerui, quibus sunt cornua simplicia, minimeq; ramosa, ad subularū similitudinē (vt docet Aristot. li. 10. de Animalib.) Plin. li. 11. Aliis simplicia tribuit, vt in eodem genere subulonibus, ex argumēto dictis.

Subuolo, las, lare, paululū volare. Plin. lib. 10. ca. 8. Item & columbæ nouere ex iis pericula, victiq; confidunt, aut subuolant.

Suburbanum, prędium, seu villa sub vrbe, τὸ ἐν προαστείῳ. Col. lib. 7. Nam suburbanis lactens porcus acere nutricandus est. Sueton de Aug. Nutrimentorum eius ostenditur adhuc locus in auito suburbano iuxta Velitras permodicus. Plinius eleganter suburbanam appellat Italiæ eam partem, quæ erat proxima vrbi Romæ.

Suburbia, plurali numero tantum, quasi via sub vrbe, προάστεια. vorsteden) faulx bourges.) hoc est, vrbi contigua: sunt frequentes extra vrbem domus instar vici vrbani. Vicus enim propriè pars vrbis est.

Suburra, vicus Romæ, à quo regio Suburrana dicta est (vt scribit Iunius) ab eo quòd fuerit sub vrbe antiqua. Varro verò à pago Succusano putat dictā Succusam, inde mutatis literis Suburrā. Cuius rei indiciū est, quòd antiquitus per c literam non per b scribebatur. Hinc Suburranus, na, num. vt regio suburrana, in qua meretricū diuersoria erant, quæ ob id suburranæ dicuntur à poëtis. Mart. lib. 6. Famæ non nimium bonæ puellā, Quales in media sedent Suburra, Vendebat modo præco Gellianus.

Subuulturius, adiect. Corpus subuulturium Plauto dictum, rapiens ad se homines, quemadmodū solent vultures. in Rud. Eia corpus cuiusmodi Subuulturium?

Succedaneus, qui succedit, ἀντανάθετ, ὑποβολιμαῖος. Etiam ponitur pro supposito vicario, subdito. Plaut. in Epid. Men' piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam, Vt meū tergū stultitiæ tuæ subdas succedaneum ἀντάλλαγμα. Legitur & succidaneum pro eodem.

Succedo, is. pen. prod. significat eo sub, διαδέχομαι. vndergehn) ondergaē) aller dessoubs.) Verg. li. 3. Georg. Aut tecto assuetus coluber succedere & vmbræ, Pestis acerba boum, pecoriq; aspergere virus. Et succedere, est ingredi, ὑποδύομαι. Idē li. 7. Et nostris succede penatibus hospes. Item in alterius locum venire. Cic. lib. 3. Off. Quid ergo hic, non'ne nocet, qui quodā quasi veneno perficiat, vt veros hæredes moueat, in eorum locum ipse succedat? Inde successor, διάδοχος, & successio, διαδοχή. Itē prosperè cedere, euenire, προχωρεῖν. Terent. in And. Hac non successit, alia aggrediamur via. Successit, pro accidit. Plinius libr. 28. cap. 8. Quod si successit alienari mente, vel ex equo hominem decidere.

Succendo, idem quod incēdo. Liu. 8. bel. Pun. Cum turbā fœminarū puerorumq; imbellē, inermemq; ciues sui cæderent, & in succensam rogū semianima pleraq; inijcerent corpora.

Succenseo, ses. significat in re graui, & iusta ex causa irasci, & quasi censuram exercere, ἀγανακτεῖν. zurnē) gram sijn) se marrir & courroucer.) Terent. in Phorm. Sed parum, quòd omnibus nunc succenset senex.

Succenturio, as. (ὑπολοχαγεῖν) vide in Centurio.

Sucerda, stercus suillum, ὑόκοπρος. Titinius, Quid habes nisi vnam arcam sine claue? eō condis sucerdas.

Successus, us. (τύχη) eyn glucksal) eenē voortgāck) issue,) pro euentu tam malo quàm bono. De malo; vt, Successus indignos noli tu ferre molestè. Vergil. lib. 2. Atq; hoc successū exultans animisq; Chorebus.

Successus, adiect. passiuū, quod prosperè cessit. Cic. ad Tyron. li. 16. Nam cum omnia, mea causa velles mihi successa, tum tua: socium enim te meorū commodorum semper esse volui.

Succida, dæ. pen. cor. lana à succidendō, quòd talis sit, qualis succisa est, hoc est, plena sordibus, οἰσυπηρά. wol metter ieckē) laine auec le suin.) Varro à sudore deriuat, dicit enim, Tonsuræ tempus inter æquinoctiū vernū & solstitiū, cum sudare inceperūt oues, à quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. Iuuen. Qualis cœna tamen? vinum quod succida nollet Lana pati.

Succidaneæ hostiæ dicebantur, quæ secundo loco cædebātur, ἀντιμεθιστάμεναι θυσίαι. Apud Veteres enim, si primis hostiis litatum non fuerat, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur, quæ prioribus iam cæsis luendi piaculi gratia subdebantur, vide Succedaneus.

Succidia, diæ. tergum, siue massa carnis porcinæ salita, & in necessarium vsum seruata, quæ quoties opus est, succiditur, ταριχεία. eyn schwein bach) eē sijde specks.) Nonius succidiam pro lardo exponit. Succidia continet pernam, petasonem, & lardum. Cicero in Catone, Iam hortum ipsi agricolæ succidiam alteram appellant. Varro non à succidendo, sed à suibus cædēdis, siue edendis. Namid pecus primum occidere cœperunt, & vt id ferarent, salire. Idem, Et qui non audierit patres nostros dicere, ignauum & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab lanario, quàm ex domestico fundo.

Succido, is. penult. prod. ex sub & cædo, significat subcidere, ὑποτέμνω, ἀνατέμνω. ab houwen) af sny den) couper) Aliquãdo metere. Verg. At rubicuns da Ceres medio succiditur æstu. Aliquando pôst cædere, sicut præcidere, antè cædere.

Succido, is. pen. cor. ex sub & cado, quasi subtus cas do, ὑποπίπτω. Gelli. Iam continuo labore grauia genua succiderant. Plaut. in Curc. Genua media succidunt lassitudine.

Succiduus, qui est pronus ad cadendum, siue ferme cadens, κατάπτωτος. Claudian. libro. 3. Succidui titubant gressus.

Succiduus, a. um. à succedendo, siue vt fœturæ succedens dicitur, διάδοχος. Plinius in Epist. Si ho minibus lætum est, & gloriosum, filios habere consimiles, & tunc magis generasse delectat, si ad patrem lineamentis paribus soboles succidua respondeat. Statius lib. 4. Theb. Dum premis obnis xo venabula cominus apro Poplite succiduo. Id est, summisso. Alibi, Vbera succiduosq; apportat in artubus agnos. Item de eo quod est pronum ad cadendũ, καταφερής. Claud. Succidui titubant gressus. Sed hoc fit à succido, is penult. cor. quod est quasi subtus cado.

Succingulum, li. balteum, vt inquit Festus.

Succino, is. (ὑπᾴδω) indersinghen) leech finghen) chanter bas) penul. cor. ex sub & cano, quasi subs missa voce cano. Hinc succento, as. frequentat. & succentor. Inde cantores, occentores, & succento res quidam ita distinguunt, vt cantores sint, qui maxime eleuãt & acuunt vocem: succentores, qui minimum: occentores, qui inter vtrunq; medium tenent, quæ varietas mirabilem, seruata musica ratione, concentum reddit.

Succinum, penultima correpta, electum desudans ab arboribus. ἤλεκτρον. Martialis, Cum Phaë thontea formica vagatur in vmbra, Implicuit tes nuem succina gutta feram. Est & gemma nigri coloris, vulgò ambrum dicitur. Suidas tamen ait, Σούκινοι καὶ ἐλεφάντινοι δάκτυλοι ταῖς γυναιξὶν εἰσὶ ἐύμφοροι, Id est, Succini, & elephantini anuli mus lieribus sunt vtiles. Dioscor. libro. 1. cap. 9. Plin. libro. 37. cap. 3.

Succisiuum tempus (ἡ πάρεργον) dicitur, quod subs trahitur à rebus necessarijs, vt ad aliquem vsum accõmodemus, vulgò dicitur tempus furto sub tractum. Gellius, Quantum autem vitæ mihi des inceps Deûm voluntate erit, quantumq; à cura & à re familiari, pro curandoq; cultu liberorũ meos rum dabitur otij, ea omnia succisiua, & subsecun daria tempora ad colligendas huiusmodi memo riarum delectatiunculas conferam. Mensores aus tem terræ nonnunquam dicunt, succisinam esse vnciam agri, aut sextantem. Dicebant & ijdem, In succisiuum esse, cum ad iugerum integrum peruenerant, & aliquid præter id, quod demeti endum erat, superesse videbatur. Dictum succi siuum, à succidendo.

Succlamo, idem quod acclamo. Liui. 6. ab Vrb. Obs secro vos Tarquinij Tribuni plebis, putate me ex media contione vnum ciuem succlamare.

Succollo, las. collum suppono, substollo, sublcuo q; ceruicibus subiectis, quod propriè eorum est, qui aliquem in lectica gestãt. κατωμαδὸν αἴρομαι. Sue ton. de Claudio Cæsare, Ab his lecticę impositus, & quia serui diffugerant, vicissim succollantibus in castra delatus est. De hoc etiam apud Varronẽ libro. 3. de re Rust.

Succresco, inferius vel paulatim cresco. Colu. lib. 4. ca. 14. Frequenter solum exercendum est, dum id incremẽto suo vites inumbrẽt, nec patiantur her bam succrescere. Per translationẽ, Succrescere glo riæ seniorum, & succrescere ætati alicuius.

Succubo, bas. bare. pen. cor. iniri. ὑποκεῖμαι. Vnde & succubi, dæmones dicuntur, qui sub humana spe cie corporibus assumptis se viris subijciunt. sicut incubi qui mulieres ineunt.

Succumbo, bis. bui. bitum. cedere, locum dare, vind permittere, aut subijci, tractũ ab ijs qui oneri suc cumbunt, nimia ipsius grauitate depressi. ἐνδίδωμι, ἀποκλίνομαι, ὑπόκειμαι. vnderligghen) tomber & cheoir dessoubz.) Liui. 6. ab Vrb. Cui succum bere oneri coacta plebes. Cice. 2. de Finib. Potius ergo illa dicantur, turpe esse viro debilitari, do lere, frangi, succumbere.

Succurro, ris. auxilium præsto, opem fero. βοηθέω. hulffen) helpẽ) secourir.) Verg. Non ignara mali mi seris succurrere disco. Item in mentẽ venire, ἐπέρ χεσθαι. Cic. Neq; enim mihi succurrebãt verba, quæ ante discessum à Dolabella audieramus. Succur sum, impersonale. Plin. lib. 23. ca. 1. Intellectum ibi remedium est, potiusq; succursum.

Succus, à sugo, quasi sugus, humor, quẽ ex alimen tis membra sugunt, vt se repleãt, χυλὸς, χυμὸς. saft) sap) suc, moille.) Terent. in Eunu. Corpus solidũ & succi plenum. Item succus dicitur, quod ab alis qua re producitur, puta ab arbore liquor. Plin. Ar borum ex quibus manat succus, aliæ picem, aliæ resinam mittunt. Translate. Cic. ad Attic. libro. 4 Amisimus, mi Pomponi, non omnem modo suc cum, & sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam ciuitatis. Hinc succulentus πολύχυμος. & succosus, plenus succo. Succidus, adiectiuum. Plaut. in Mil. Minime sputator, screator sum, iti dem minime succidus.

Succusso, sas. (κατασείω) abwurffen) afworpẽ) secos uer souuẽt.) pen. prod. significat frequenter excus sio, qđ propriè de equo dicitur, qui gradario con trarius est. Nam est, qui cõcutiendo sessorẽ gradis tur, & equus ipse succussor, siue succussarius, & suc cussator vocatur. Accius, Agite, ac vulnus ne suc cusset gressus, cautè ingredimini. Luci. Succussato ris tardi, rariq; caballi. Talis gressus succussatura appellatur. Succussus, huius sus, ipse succutiendi actus. Cic. 2. Tuscul. Pedetentim, inquit, ite, & se dato nisu, ne succussu accidat maior dolor.

Succutio, is. (ὑποσείω) pen. cor. ex sub, & quatio. de quo in dictione Quatio.

Succula, (χοιρίδιον) penult. cor. diminutiuum à sue. Plau. in Rud. Quin tui directa, cum succula, & cũ porculis. Et suculæ, dictæ sunt stellæ, quæ alio nomine hyades (ὑάδες) vocantur, à pluuia.

Nam

Nam & orientes,& occidentes,tempestates & plu uias cient. Exoriuntur 12.Calend.Iunij. Plin.lib. 14. Ægypto succulæ occidunt vesperi. Est & succu la,genus intimæ vestis. Plautus, Est succula argen teola,& duæ connexæ nauiculæ. Item succula (in quit Budæus) machina est tractorij generis. Con stat autem tereti ligno, duobus aut pluribus ve ctibus traiecto, vtrinq; æqua extantibus longitu dine,hæc dum versatur, funis qui ductarius dici tur,circa eã obuoluitur. Huiusmodi machina ho die victores,id est,cupparij,vina ex hypogeis sub uehunt,turnum eum appellantes.

Suctus,ctus.à fugo.gis.ipsa humoris sorbitio. ῥόφη σις. Plin.libr. 10. Caprarumq; vberibus aduolant, suctum propter lactis,qua iniuria vber emoritur.

Sudarium, linteum quo sudor faciei detergitur,& nares purgantur,καψιδρώτιον,ἱματίδιον,σουδάριον. eyn schwcyßtüchlin,facelethn) eenẽ sweetdoeck, eenen snutdoeck) vng suaire.) Sueto.de Nerone, Adoperto capite,& ante faciem obtenso sudario, equũ ascẽdit quatuor solis comitãtibus. Et mox, Ligato circa collum sudario, prodierat in publi cum. Huius diminutiuum est sudariolum.

Sudes,(χάραξ) pertica,seu genus teli militaris,hoc est paxillus igni torridus. Vergilius : Sudibus've præustis. Idem lib.1.Georgic. Quadrifidas've su des,& acuto robore vallos. Seruius, Vallus,& su des,idem est.

Sudo,das.ἱδρόω, ἀπὸ τῶ ὕδωρ,quod aquã,vndamq; significat,deriuatum existimant. schwitzẽ) sweeten) suer.) Et modò absolutè ponitur. Horatius, Sudauit,& alsit. Modò cum ablatiuo iungitur,Li uius, Et scuta duo sanguine sudasse. Modò cum accusatiuo, & significat produco. Vergili. Et duæ quercus sudabunt rosida mella. Huius composi ta sunt, consudo, quod est simul vel totus sudo, καθιδρόω. Cato de re Rustica, Postea cum deton deris, vnguito totas, finito biduum aut triduum consudent, deinde lauato in mari. Exudo, emitto quasi per sudorem, ἐξιδρόω. Plinius, Frutex est li quorem exudans. Desudo,valde sudo, à quo desu dasco,& impersonale desudascitur. Plaut9, Homo adolescẽs penetrare huiusmodi palæstrã,vbi dam nis desudascitur. Insudo, pro defatigo, προσκάμ νω. Præsudo,prius sudo, προϊδρόω. Claud.lib.2. Dum matutinis præsudat solibus aër. Et hæc ha bent penultimam productam. Inuenitur & sude sco.scis.quod est à sudeo.des.nisi textus falsus sit. Colu.lib.vlt. Superposito copioso sale ita, vt oli uam contegat,triginta dies pati cõsudescere,atq; omnem amurcam extillare. Hinc sudor,oris.suda tor,& sudatrix.

Sudatorius,adiectiuum. Plautus in Sticho, Nullos meliores esse parasitos sinam,vel vnctiones Græ cas,sudatorias,vel alias malis.

Sudum,quasi semiudum, est enim propriè pars sere na inter nubes, αἴθριον. Ponitur tamen quandoq; pro sereno post pluuiam. Vergil. Ergo vbi ver na ctæ sudum. Sunt, qui dicant sudum sine vdo,hoc est siccum,non humidum.

Suefacio,ἐθίζω,à quo assuefacio,& consuefacio:vn de suesio,assuesio,consuesio. Liu.lib.1. Sed initiũ turbandi omnia à fœminis ortum est,ea secretis viri alieni assuefacta. Terent. in Adel. Ea ne me celet,consuefeci filium.

Sueo,sues.antiquum verbum,vnde suesco. Lucre tius lib.1. Et semina rerum Appellare suemus. Id est,solemus.

Suesco,is.sueui.etum.ἐθίζομαι,gewohnẽ) gewennẽ) accoustumer.) suetudinem capio. Cice. Metello, A te,id quod sueuisti, peto, me absentem diligas atq; defendas. Claud.li.3. Post hæc cunabula dul ci Ferre suu,summoq; Ioui deducere paruã Sues uerat,& genibus ludentem aptare paternis. Hu ius cõposita sunt,assuesco,de quo superius. Con suesco,& desuesco,(ἀεθίζω) quę sunt cõtraria. In suesco,valde vel intus suesco. Terent. in Adelph. Qui mentiri,aut fallere insueuerit patrem,tanto magis audebit cæteros. Insuetus tamẽ,non assue tus dicitur. Cic.lib.3.ad Heren. Sin autem istud ar tificiosum,egregium ducitis,videte ne insueti res rum maiorum videamini.

Sueui,σύηβοι, populi Germaniæ, Bauaris finitimi, qui plus,quàm centũ pagos habuerunt. Gens va lida & bellicosissima,de qua Lucan. Fundit ab ex tremo flauos Aquilone Sueuos.

Suffarcinatus,(συνεσκευασμένος) id est,oneratus,des grauatus,& est proprium anibus. Teren. in And. Verum vidi Cantharam Suffarcinatam.

Suffarrancus,à farre,quemadmodũ cõfarratio de duci videtur,& significat eũ,qui far in castra con uehit,sed modicũ,alienum've,non iusso cõmeatu aliquo,sed crebris & vilibus institorũ vecturis.

Suffero,pe.cor.sustineo,patior, ὑποφέρω, ὑφίσταμαι. leiden,dulden) lijdẽ,verdragẽ) supporter.) Verg. Nec claustra,nec ipsi custodes sufferre valẽt. Ali quando suppono. Plau. Intro ad vxorem meam, sufferamq; & meum tergum ob iniuriam.

Sufferueo,ues.ere.aliquantulum feruere.

Sufferuesio,uesis.fieri.aliquantulum feruens fieri.

Suffes,etis.lingua Punica cõsul dicitur. Liu. Senatũ itaq; suffetes,quod velut consulare imperiũ apud Carthaginenses erat,vocauerunt.

Suffibulum,li.est,vt ait Festus, vestimentũ album, prætextum,quadrangulũ,oblongũ,quod in capi te Vestales virgines sacrificantes habebant, idq; fibula comprehendebatur.

Sufficio,(ἐπαρκῶ,ἱκανῶ) gnũgsam sein) genoech sijn) suffire.) ex sub & facio, significat satis esse, cõstruiturq; cum datiuo. Stat.li.5.Syl. Vade puer, tantisq; enixus suffice donis. Id est,satis esto. Ver gil.lib.5. Nec nos obniti contrà,nec tendere tan tum Sufficimus. Interdũ iungitur infinitiuo,& fit impersonale,sicut conuenit,vacat. Aliquando significat durare. Vergil.libr.11. Nec sufficit vm bo Ictibus. Aliquãdo subministrare, ἐπαρκῶ. Idẽ lib.2.Geor. Ipsa satis tellus cum dente recluditur vnco, Sufficit humorem. Aliquando substituere, ἀντικαθιστάναι. Idem in eodẽ libr.1. Atq; aliam ex alia generando suffice prolẽ. Vnde suffectos con sules dicimus, qui in demortuorũ locũ substituti sunt. Aliquando inficere,maculare. Cic.in Hort.

Vt iij, qui conuiuijs purpurā tamē sufficiunt, pōst sanant medicamentis quibusdam.

Suffimentū, idem quod suffitus & suffitio, θυμίαμα. Plin. Quod & suffimentis quibusdam facere con sueuerāt. Suffimēta quoq; à Veteribus dicta sunt, quæ fieri solebant ex faba, milio'q; molito, mulso sparso, vt inquit Festus. Ea dns eo tēpore daban tur, quo vu e calcatæ prælo premebantur.

Suffimen, suffitus, vel suffumigatio. Ouid. Sanguis equi suffimen erit.

Suffio, fis. fiui, vel fij. fitum. ex sub & fio, significat suffumigo. ὑποθυμιάω. vnderreuchen) onderroocs ken, onderstouen.) perfumer.) Plin. Hippocrates ruta vuluarū causa naturam suffire iubet. Vergil. libro. 4. Georg. At suffire thymo, ceras'q; recidere inanes Quis dubitet? Et licet à fio componatur, est tamen suffio actiuum.

Suffitio, onis. idem quod suffitus, ὑποθυμίασις. Plin. Orpheus & Hesiodus, suffitiones cōmendauere.

Suffitores, qui ignem insufflant inflatis buccis, ὑποθυμιῶντες. Plin. libro. 34. cap. 8. Lycius & ipse puer tum suffitorem.

Suffitus, ta. tum, penul. producta, suffumigatus, ὑποθυμιαθείς. Plin. Anisum dolores capitis leuigat, suffitum naribus.

Suffitus, tus. suffumigatio, θυμίασις. Plin. Et vuluarū conuersionem suffitu excitant.

Suffiscus, sci. folliculus testium arietinorū, quo vte bantur antiqui pro marsupio. à fisci similitudine dictus. Festus.

Sufflamen, retinaculū quo decurrens rota inhibet, ne velocius decurrat. Est eñ machinæ genus, quo in descēsu, vel procursu nimio rota solet retineri.

Sufflo, flas. subtus flo, quod fieri solet, cum ignē acs cēdi volumus. φυσάω, ὑποφυσάω. auffblasen) opblasen) souffler.) Plinius, Lycius Mironis discipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum, sufflantem languidos ignes. Sufflare buccas. Plautus in Sticho, Age tibicen, quando bibisti, refer ad labia ti bias, suffla Celeriter tibi buccas quasi perserpens bestia. Vnde sufflatio verbale. & sufflatus, suf flandi actus.

Suffoco, cas. pe prod. ex sub, & faux au in o produ ctam conuersa, significat spiritum præcludo, velu ti obstrictis faucibus πνίγω, ἄγχω. worghen) wor ghen.) estouffer.) Ouid. Suffocent animam dira venena tuam. Suffocatio, verbale, suffocandi a ctus. Plin. lib. 20. cap. 5. Eius semen contritum, & in vino potum, tumentē aluum, & suffocationes mulierum, doloresq; lenit.

Suffossi equi (παράξοφοι) dicunt, quos vulgò cespita tores vocant. Verg. li. 11. Suffosso reuolutus equo.

Suffragium, modò auxiliū significat, modò illas voces, quę dabantur in comitijs, & in tabellis de scribebantur, quibus vnusquisque suam declara bat voluntatem de aliquo in magistratu eligēdo, χειροτονία, ψῆφος. Iuuenal. Libera si dantur popu lo suffragia, quis tam Cice. 1. de Legib. Si hæc suf fragijs, aut scitis multitudinis probarentur. Inue nitur etiam suffragium à frango, gis. fra syllaba correpta. Ouidius de Nuce, Quid nisi suffragiū nymphis ruitantibus essem? Suffragator, oris. & suffragatio, nota sunt.

Suffrago, ginis. penul. prod. καμπή, dicitur in poste rioribus pedibus animalium, quod in prioribus genua. Vel est nodus sub crure, quo pedis versura constat, tibia'q; ita annectitur pes, vt verti possit, id quod spectamus in bobus, equis, & cæteris ars mentis. Dictæ suffragines, quòd suffringātur, hoc est, in altum frangantur. Constat sanè genua ans malium, quæ animal generant, ante se flectere: suffragium verò artus in aduersum. Quemad modū igitur poplites dicti sunt, quòd post plicen tur: ita suffragines, quòd suprà frangantur. Plin. Victimarum probatio in vitulo, vt cauda articu lum suffraginis contingat. Idem, Aues & quadru pedes, alas in priora curuant, suffragines in poste riora. Hinc suffraginosi equi, quorum suffragines morbo vitiatæ sunt. Colum. libr. 7. Suffraginosæ hordeacea farina imponitur. Suffragines etiam dicuntur, vitis soboles. Idem libr. 5. Et si soboles (quam Rustici suffraginem vocant) radicibus ads hæret, diligenter explantanda, ferro'q; euellenda est, vt hybernas aquas respuat.

Suffragor, penultima prod. significat, adiuuo, fauo rem fero, συμψηφίζω. hulffen) gunstich sijn, helpē) fauoriser & aider.) Cuius contrarium est, refra gor, pro repugno, aduersor. Verg. Copia me per dit, tu suffragare rogatus.

Suffrenatio, onis. colligatio, & arcta structura, quę lapidem veluti freno retineat. Plin. lib. 16. ca. 22. Globosus contra iniurias fortis, sed ad structurā infidelis, nisi multa suffrenatione deuinctus. de quodam lapidis genere loquitur.

Suffrico, pen. cor. Colu. lib. 12. cap. 23. Nam oporte bit post hunc numerum dierum, cōsestim vinum emundare, & si quid fecis, aut labris vasorum, aut lateribus inhæsit eradi, ac suffricari, & protinus operculis impositis oblini.

Suffringo, ere. aliquantulū, siue per mediū frāgere. Plau. in Rud. Homini illi i talos suffringi volo.

Suffrio, as. are. pen. cor. idem quod friare, siue minu tim admodum friare. Colu. lib. 12. ca. 38. Scopulis aridæ myrti feria suffriatur, operculum'q; superim ponitur, ne quid eò decidat. Quædā exemplaria hic legunt, suffricatur, fortasse rectius.

Suffulcio, sustento, ὑπερείδω. vndersttutzen) onder setten) appuyer, soubtenir) Varr. Vt maioribus per ticis suffultæ vites, auras non pertimescant.

Suffumigo, gas. gare. idem quod simplex fumigo, vel subtus fumum excito. Celsus libro. 6. cap. 5. de suffusione oculorum, Suffumigare oculos acri bus medicamentis.

Suffundo, dis. καταχέω. vide in dictione Fundo.

Suggero, ris. penult. corr. suggessi, stum. ὑποβάλλω. onderscheuben, dorreychen, giben) gheuen) four nir de quelq; chose.) vide in dictione Gero.

Suggestus, vel suggestum, à suggero, quòd ibi ligna suggerātur, in quibus stari possit, βῆμα. Significat enim locum editiorem, puta pulpitum, vnde oras tio ad populum solet haberi. vt apud Varr. lib. 2. de re Rust. Ex suggesto faleris, vbi solent esse pers

pe

petasmata, prodeunt aues in stagnum.

Suggrundia, γσῶν. vide Subgrundia.

Suggrundaria, Veteres dicebãt sepulchra infantiũ, qui necdũ quadraginta dies impleffent (vt inquit Fulgentius) cum nec busta dici potuerunt, quia ossa, quæ comburerentur, nõ erant, nec tanta magnitudo cadaueris, quæ loco tumesceret.

Suggillo, las. (ὑπωπιάζω) ex percussu carnẽ maculo, à sugendo, quòd succus, hoc est, liuor deducatur. Hinc suggillati dicũtur, qui ex percussione tumorem, maculamq; contraxerũt. Plin. lib. 27. Caseus recens cũ melle suggillata emẽdat. Et lib. 20. Cinis alij ex oleo & garo illitus, suggillata aut liuentia ad colorem reducit. Interdum suggillare, est deridere, detrahere, accusare, damnare, reprehendere. Liuius, Legati grauiter ferẽtes se suggillatos esse. Hinc suggillatio. Plin. lib. 7. cap. 45. Iuxta hæc Variana clades, & maiestatis eius fœda suggillatio. Alij per simplex g scribunt.

Sugo, gis. xi. ctum. & sugitum, succum labris extraho, θηλάζω, μυζάω. suyghen.) sucer.) Hinc suctus, ctus. & sugitus, & sugiturus. Dicitur & sugeo, sugės. vnde exugeo, sicut assugo, exugo, quod est succum extraho. Plaut. in Epid. Ego me vertam in hirundinem, atq; eorum exugebo sanguinem. Sueton. in August. Psyllos admouit, qui venenum ac virus exugerent.

Sui, ἑαυτοῦ, fein) sijn) de luy.) & eius deriuatiuũ suus, sua, suum, sunt pronomina reciproca. Propterea sic dicta, quòd sicut reciprocatur spiritus, cum recipitur: ita hæc pronomina ad id vnde prodierant, reuertuntur. Vnde non rectè dicimus, Ego dixi sibi, Non est sibi curæ Respublica, Tu fuisti secum. quia nulla in his est reciprocatio. Sed dicendum, Ego dixi ei, non est ei curæ Respublica, Tu fuisti cum eo. Similiter non dicimus, Vidi Ciceronem & fratrem suum, sed fratrem eius. Econtrario non rectè dicitur, Omnia à te expectãt, vt des illis cibum in tempore, cum sibi dicendũ sit. Sicut enim rectè dicimus, Omnes expectamus, vt det nobis escam, Omnes expectatis, vt det vobis escam: ita dicendum est, Omnes expectant, vt det sibi escam. Est tamen quando indifferenter ponitur, pro vt ad illius, de quo loquimur, vel ad nostram personam sermonem referimus. In quorũ primo reciprocatio est, alter nullã habet reciprocationem. vt, Omnes optant, quod sibi vtile est: & Omnes optãt, quod ipsis vtile est. Illud ad personã eius, de quo loquimur, refertur, & manifestã habet reciprocationẽ: hoc ad personam nostrã, ideoq; nulla est in eo reciprocatio. Cic. Multi dubitabant, quod optimũ esset, multi quod sibi expediret. Idem, Legatus in pacẽ profectus, in prouincia pacatissima ita se gessit, vt ei pacẽ esse expediret. Notandum, quòd aliquando pro sui, siue suus, ponitur is, aut ipse, aut ille, duntaxat ad euitandam amphibologiam. Cice. in Bruto, Is soceri instituto, quem, quia cooptatus in augurum collegium non erat, non admodum diligebat, præsertim cũ ille Qu. Scæuolam sibi minorẽ natu generũ prætulisset. Item sciendum, quòd suus quãq; pro proprius, ἴδιος accipitur: vt, Velle suum cuiq; est. Interdũ etiam additur sibi, nulla necessitate, sed tantũ veluti cuiusdã festiuitatis gratia. Cice. Suo sibi victitant succo. Colum. Suo sibi iure abluuntur. Dicimus etiã, Suus est illius mos, sua est istius natura, suus est Aristotelis modus, suum Platonis genus. Habetq; hoc pronomen suus vocatiuum, vt si dicam, Defendite Cæsarẽ ô amici sui. De reciprocatione sufficient Valla & Budæus in Commentarijs linguæ Græcæ.

Suinus, na. num. quod ex sue est, ὕειος. A quo fit diminutiuum suillus, la. lum. vt, Caro suilla.

Sulcatim, aduerb. (κατ' αὔλακας) significat per sulcos. Pomp. Cerẽs præterea sulcatim cõcisam faciẽ.

Sulco, cas. sulcos facio, proscindo, αὐλακίζω. Col. li. 11. In subacta iam terra latiores porcæ sulcãtur.

Sulcus. proscissio terræ, αὖλαξ, πρασιά. eyn furich) een vore) le rayon.) Vnde tertio, quarto, quinto sulco serere dicimus, id est, ter, quater, quinquies arando. Plin. Quarto seri sulco. Vergilius existimatur id voluisse, cum ait, Ipsa seges demum votis respondet auari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sentit. Hoc est, quæ bis per æstatẽ, bis per hyemẽ aratur, id est, spissius solum (sicut plerunq; in Italia) quinto sulco seri melius est. Aliquando sulcus ponitur pro fossa, quandoq; & ipsa quædã terræ proscissio est. Verg. 2. Geor. Ausim vel tenui vitẽ cõmittere sulco. Propriè verò significat quicquid aculeatũ in longitudine est. Idem, Et linguis micat ora trisulcis. Sulcus, aratio. Vergilius 1. Geor. At non si fuerit tellus fœcunda, sub ipsum Arcturum tenui sat erit suspendere sulco. Hinc bisulcus, ca. cum. (δίχηλος) vnde bisulcum animal, quod non solidas, sed fissas vngulas habet. Trisulcus, ca. cum. vt, Trisulcum telum, quod est trifidum, id est, tres acies habens, à tribus partibus findens. Sulculus, diminutiuè apud Columellam de Arboribus, cap. 10. Surculis disponi per surculos pedales conuenit.

Sullanus dies, pro Syllanus, à Sylla, de quo suo loco, huius meminit Cicero ad Att. lib. 10.

Sullaturire, verbum desideratiuum est, & significat proscripturire, in quo scilicet inest proscriptionis faciendæ desiderium, & deliberatio: formatum à Sylla, qui prim⁹ tabulis proscriptionis ciues Ro. bonis spoliauit. Cic. Att. lib. 9. Sed medius fidius turpe nobis puto esse, de fuga cogitare. Hoc turpe Cneius noster biennio ante cogitauit, ita sullaturiuit animus eius, & proscripturit iam diu.

Sulmo, (Σούλμων) oppidum in Brutijs Pelignæ regionis, Ouidij patria. vnde ipse ait, Sulmo mihi patria est gelidis vberrimus vndis, Millia qui nouies distat ab vrbe decem. Dictus Sulmo à Solymo Æneæ comite, cõditore eius vrbis. Ouid. Huius erat Solymus Phrygia comes vnus ab Ida, A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Sulphur, (θεῖον) schwebel) solffter) souffre.) nascitur in insulis Æolijs, inter Siciliam & Italiam, sed nobilissimum in Melo, vt scribit Plinius libr. 35. Hinc sulphureus, a. um. quod sulphuris odorem, vel colorem reddit.

Sulphuraria, riæ. θεῖα, locus vbi sulphur coquitur.

Sulphuratus, a, um. (θειώδης) quod sulphur habet. Vnde sulphurata, dicuntur ligna exilia, sulphure ex vtraque parte intincta, ad accendendas lucernas. Martialis, Qui pallentia sulphurata fractis Permutat vitreis.

Sultanus, Σολτανός, vocatur rex Ægypti.

Sultis, Veteres dixerunt pro si vultis. Plau. in Asin. Hoc agite sultis, spectatores nunc iam.

Sum, es, est, (εἰμί, ὑπάρχω, sein) sijn) estre) multis capitur modis, variéq; construitur. Nam substantiuum dictum est, quod per se substet, nec indigeat alio, sed in ipsum cætera verba resoluantur: vt, Ego lego, id est, ego sum, qui lego: tu legis, id est, tu es qui legis. Propterea etiam frequenter, præpositis pronominibus demonstratiuis, nō positū intelligitur. Verg. Tú ne ille Æneas, quē Dardanio Anchisæ. &, Nam Polydorus ego. Existimat autē Plato illa non esse, quæ oriantur, vt intereāt, augescant, senescant. Id verò propriè esse dicit, quod æternū est, neq; mutabile, neq; corruptibile, quod Dei propriū est. vnde est illud, Ego sum, qui sum. tanquam solus Deus esse dicatur. Deus enim (authore Augustino) summa essentia est, rebus autem esse dedit, sed nō summè esse, sicut ipse est, & alijs dedit esse amplius, alijs minus. Vnde in Abacuc scribitur, Ipsi quoq; erunt, quasi nō sint. Copulat hoc verbum quādoq; similes casus, vt Cicero fuit eloquentissimus. Verg. Rex erat Æneas nobis. Quandoq; vltra nominatiuum construitur cum datiuo, vt, Sum scandalum Ecclesiæ: qui tamen nominatiuus à parte pòst, in datiuo poni potest, vt, Sum scandalo ecclesiæ. Quandoque cum genitiuo, & hoc multis modis, vt cum possessionem denotat, vt Prædicamenta sunt Aristotelis. Cum ponitur pro æstimo, siue valeo, sed hoc duntaxat in tertia persona tam singularis, quàm pluralis numeri. Sall. in Iugurt. Nunc vos æstimate facta, an dicta pluris sint. Teren. in Adel. Argenti quanti est, sumito, Id est, quanto precio valet. Cicero lib. 2. Off. Vt commodius putarent numerari sibi, quòd tanti esset, quàm suum recuperare esset. Id est, existimaretur. Similiter cum significat, pertinet, seu officium est, & hoc in tertia persona singularis numeri tantum: vt, Religiosi viri est pudicitiam seruare, id est, officium est, vel ad religiosum virum pertinet. Item, cum significatur laus, vel vituperatio: vt, Tu es egregię laudis: &, Hæc res est magni laboris, vel periculi. Item cū significamus mansionem, vt, Ego sum domi meæ. Quandoq; iungitur datiuo, & tunc significat habeo. Vergil. Sunt mihi bis septē præstanti corpore Nymphæ. Iungimus plerunq; duos datiuos, & significat do vel afficio. Cicero Qu. Marco, Si enim mihi studij fidelitas est tantæ voluptati, quātæ est in isto, hæc eadem bona debent additis literis, sermonibus, humanitate, quæ sunt in ipsis his commodis potiora, id est, dat, vel afficit voluptate. Qui modus dicendi frequens apud authores inuenitur. Ponitur & pro cōuenit, siue contingit, sed in tertia tantum persona singularis numeri. Valerius Maximus lib. 1. Non est inter patrem & filium vllius rei comparationē fieri, præsertim diuinitatis fastigio iunctos. Vergil. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnum Cernere erat. Id est, licebat. Apponit quandoq; huic verbo ablatiuus sine præpositione: vt, Tuo beneficio liber sum: &, Tu es magna vi animi & corporis. Aliquādo etiā cū præpositione: vt, Hæc res est in potestate mea. Vis est in armis. Est in bonis, pro in possessione bonorū, bona possidet. Omnes sub cœlo sumus, sum pro tribunali, sum in ludo literario. Hoc est, ab re, id est, non decet, vel est indecorum, alienū. Absurdum à vobis est, vester est: sicut, Verbū est à Cicerone, id est, verbū est Ciceronis. Quādoq; construitur cū accusatiuo, mediante apud, vel penes: vt, Hæc sententia est apud Aristotelem. Interdum mediante ad, & tunc est, significat expositum est, vel vergit. Cæsar, Aquitania à Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & eam partem, quæ est ad Hesperiam. Ponitur nonnunquā sine casu à parte pòst, vt in Exodo, Qui est, me misit. Et illud, Quę sunt, quæ fuerant, & quæ post facta sequētur. Aliquando est sumitur pro habes: vt, Non est, quòd molestè feras mortem patris. Præterea iungitur aduerbio: vt, Hic illius arma, Hic currus fuit. Itē iungitur infinitiuo alterius verbi: vt, Magnæ laudis est, vacare sapientiæ: &, Animi fortitudo est, aduersa contemnere. Est, pro possibile est. Celsus, Non tam facilè ijs opitulari est, qui in cibo venenum, vel in potione sumpserunt. Es pro soles. Cice. Fam. lib. 12. Quod si, vt es, cessabis, lacessam. Huius verbi cōposita sunt, Absum, assum, desum, exū, apud Veteres pro extrà sum. Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitare solebat, Hostis vinctus, mulier virgo exesto. hoc est, non introito. Insum, intersum, obsum, possum, presum, prosum, subsum, & supersum.

Sumanalia, dicuntur liba farinacea, in modum rotæ facta. Festus.

Sumanus, (λάβρος) dicitur, q libēter ex alieno sumit.

Sumen, (οὖθαρ) fit ex papillis suillis, vno die post partum sectis, ac saltis. Martialis, Esse putat sumen, nondum sic vbere largo Effluit, & viuo lacte papilla tumet. Plautus in Capt. Quanta labes larido, quanta sumini absumedo. Alij putant esse lac suis extractum, ac densatum sue occisa. Vel quasi sumen, id est, mulieris mamma, nomen à sugendo deductum.

Summa, (κεφάλαιον, τὸ σύμπαν) est sententiæ alicuius, aut rerū, de quibus verba fiunt, collectio. Vergil. lib. 4. Nauiget, hæc summa est. Quintil. libr. 1. Maiora tamen aliqua discet puer eo ipso anno, quo minora didicisset. hoc per singulos annos prorogatū, in summā proficit. id est, eam dicendi facultatem, quā adolescenti aut iuueni comparare volumus, & ad eum finem, quem destinauimus. Cæs. 7. Bell. Gall. Nec solis Biturigibus communē salutem committēdam censent, quòd penè in eo si oppidum retinuissent, summam victoriæ constare intelligebant. Terent. in Phorm. Ad te summa solum Phormio rerum redit. Huius diminuti-

tiuum est summula, id est, parua summa.

Summarius, arij. Cic. ad Attic. lib. 10. Nisi forte iste summarius ei potest persuadere, vt oratores cãt, & redeant, quiescat. Vbi interpres Beroaldus legit Senatus, quem per fas & nefas collegit Cæsar, reliquias reliquarũ. Alij summariũ Cæsarem interpretantur, qui prior esse volebat, malebat esse primus, ac reliquis præeminere.

Summates. (μεγιστᾶνες) principes in ciuitate, qui & optimates & primates appellantur. Plautus in Pseud. Nunc tibi hæc ego loquor, deliciæ summatum virûm.

Summatim, per singulas summas. Apulei. Omnia summatim tetigerat. Item breuiter, & omnibus quasi simul comprehensis, (ἐνὶ κεφαλαίῳ, τυπωδῶς, ἐν κεφαλαίῳ.) Plin. Sed vt hac de re summatim dicam. Huius significantiæ sunt, In summa, & Ad summã, quæ ita significant, ac si diceremus, quod vt summatim comprehendam. Quintil. In summa non recedo, fas est mihi, inuitis etiam parentibus, piè facere. Cice. de Off. Ad summã ne agam de singulis, communem totius generis humani societatem, congregationem, & conciliationem colere, tueri, cõseruare debemus. Sed si ad summam dicimus, siue Summum, sine ad, (τὸ μέγιστον) significat ad plus. Cice. pro Milone, Vnus, aut ad summum duo inuenti sunt, qui Milonis causam non probarent. Id est, non plures, quàm vnus aut duo ex omnibus. Idem. 3. Verro, Duo millia numûm, aut summum tria dedisset. Idem ad Tyron. lib. 13 Fac planè, vt valeas, nos ad summum, Scilicet valemus, id est, optimè, vt vix melius possimus. Hoc modo dicendi frequenter vti solet Quintilianus per aduerbiũ semel, Et vt semel omnia cõplectar, Id est, in summa. In eundem sensum etiam quandoque sumitur breuiter. Quintil. Breuiter tamen longæ crudelitatis explicãda sæuitia est, ex omnibus quæ protuli leuissimũ fuit, quòd occisus est. Plin. A reliqua vero Gallia cultu virorũ, morum dignatione, amplitudine opum præferenda, breuiterq; Italia verius, quàm prouincia. Aliquando etiã summatim à summus fit, & significat per summa, (ἄκρως) hoc est, alta. Colum. libr. 3. Sin autem eousq; exaruit, (scilicet vineę truncus) vt curuari non possit, primo anno summatim ita, ne radices eruas, aut lædas, ablaqueato.

Summè, (ἐς τὰ μάλιστα, ἐν τοῖς μάλιστα, ἐς ὑπερβολὴν, ἐς τὰ ἔσχατα) auff das höchste.) opt hoochste.) grandement.) aduerbium à summis, significatq; maximè, excellenterq;. Plinius Epist. 243. Habui enim illum quæstorem in consulatu, mei summè obseruantissimum.

Summitas, atis. altitudo. vnde summitas montis.

Summitudo, (ἀκρότης) à nonnullis pro summitate capitur.

Summissus, humilis, de quo infrà. ταπεινός. nider) leech.) Vergilius, Summissi petimus terram. Et summissus murmurator, qui nõ aperte loquitur. Hinc Summissim aduerbium. Suet. in Augu. Nam & ad communionẽ sermonis tacentes etiam summissim fabulantes prouocabat.

Summitto, (κατασκευάζω, ὑποβάλλω, ὑπάγω) vnder schicken, niderlassen, onder seyndẽ) nederlaten) mettre desoubs.) clanculum & furtim immitto. Sueton. in Cęs. Summissis nonnunquã lictoribus, atq; militibus. Itẽ præmittere, crescere, (καθιέναι) Idem in eodẽ, Audita clade Titituriana, barbã, capillumq; summiserit. Nanq; summittere barbam, & capillũ dicimur, quando neq; tondemus, neq; radimus, permittentes ad enormitatẽ adolescere, quod specimen est maximi doloris. Id etiam promittere, & immittere dicitur. Aliquãdo subdere, inclinare, supponere. Luci. Sũmittas alios, si quos posse censeas. Aliquãdo dimittere, (ἀφιέναι) Verg. Pascite vt antè boues pueri, summittite tauros. Hinc summissum, humile dicimus. Cic. Neq; summissum nimis, neq; se nimium efferentem.

Summo, as. summam facio, κεφαλαιόω. Hinc Consummo, as. de quo alibi.

Summœnium, dicebatur locus lupanaris, quòd ferè sub mœnibus esset, quasi submœniũ. Inde submœnię, meretrices dicunt. Mart. Cõuiua quisquis Zoili potest esse, Sũmœnias cœnet inter vxores.

Summuto, tas. pen. prod. aliud pro alio muto. Cic. in Orat. Hanc hypallagen rhetores, quia quasi summutantur verba pro verbis, metonymiã Grãmatici vocant, quòd nomina transferuntur.

Summus, a, um. (ὕψιστος, κορυφαῖος, ἄκρος) das höchst, letst, aufferst, gröste) dat hoochste, laeste, wterste, grootste) le plus grãde, le plus haute de tous.) qđ est omniũ altissimũ, vt Hic summũ locũ in vrbe tenuit. Verg. Summoq; vlularũt vertice Nymphæ. Aliquando dicitur extremũ, ἔσχατον. Cic. in Horten. Vixit ad summã senectutem valetudine optima. Verg. Venit summa dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ. Aliquando maximũ, quo nihil sit maius (μέγιστον.) Sic Iupiter summus dicitur. Cic. lib. 2. Tusc. Summum, quo nihil sit superius. Et à Vergil. dictũ est, Summe deûm, pro maximè deorum. Aliquãdo laudabile, gloriosum. Verg. Mene igitur sociũ summũ adiungere rebus Nyse fugis? Hinc summitas, (ὑπεροχὴ) altitudo, ex quo altior pars montis summitas dicitur.

Sumo, is. psi. ptum. (ἀναιροῦμαι) nimen) nemẽ) prendre.) per simplex m, significat multum, & penè nimium mihi tribuo. Cic. pro Plan. Quanquã non mihi tantum sumo iudices, neq; arrogo. Item significat accipio, (λαμβάνω) Sall. Epistolam super caput temere positam sumit. Item eligo. Plaut. Sumat aliquem ex populo monitorẽ officij sui. Item conduco. Cic. Quoad enim peruectum quò sumpta nauis est, non domini est nauis sed nauigantium. Item consumo. Terent. in Adelph. I ergo intrò, & cui rei opus est, hilarem hunc sumamus diem. Sic sumere operam, est conterere, frustra laborare. Item impendo. Idem in Phorm. Opportunè adeò nunc argentũ attuli, Fructum, quem Lemni vxoris reddunt prædia, id sumam. id est, impendã, vt Donatus exponit. Vnde Sumptus. Huius cõposita sunt, Absumo, Assumo, Consumo, Desumo, Insumo, Pręsumo, Resumo, Trãssumo, quæ habent. pen. prod.

Sumptifacio, cis. (καταναλίσκω) ſicut ſonat. Plaut. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim, vt præter operam reſtim ſumptifecerim.

Sumptito, as. are. frequent. Plin. lib. 25. cap. 5. Candidum autem vomitione, cauſasq; morborum extrahit, quondam terribile, poſtea tam promiſcuū, vt plerīq; ſtudiorum gratia, ad prouidenda acris, quæ commentabantur, ſæpius ſumptitauerint.

Sumptio, verbale, ipſe ſumendi actus. Cice. 2. De Diuin. Sed demus tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ lemmata appellant dialectici, ſed nos Latinè loqui malumus.

Sumptuarius, a. um. quod ad ſumptum pertinet, δαπανηρός. vt lex ſumptuaria, quæ de moderandis ſumptibus lata eſt, quam Cato Cibariam appellat. Cic. Pæto, Ad fungos me tuos conferam domū, ſi habebo in denos dies, ſingulos ſumptuariæ legis dies conieceram. Tertullianus in Apologetico ſic ſcribit, Leges ſumptū cōprimētes, centum æra non amplius in cœnā ſubſcribi iubebant, non amplius, quàm vnā inferre gallinam, & eam non ſaginatā. Centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impenſa centum ſeſtertiorum.

Sumptuoſus, qui immoderatum ſumptū facit, πολυαναλωτής. Sumptuoſa cœna, (πολυτελὴς) in qua multū impenſæ datū eſt. Cic. Pęto, Expecta igitur hoſpitē tum minimè edacē, tum inimicum cœnis ſumptuoſis. Sumptuoſè Plin. Epi. 189. Quòd paulò ſumptuoſius equos & canes emeret.

Sumptus, ta. tum. captus vel electus, εἰλημμένος. vt Sumptus eſt cibus, Sumpta virilis toga.

Sumptus, ptus. impenſa, quòd pecunia impendatur vel exponatur. δαπάνη, ἀνάλωμα. koſt) deſpenſe, couſt, couſtange, fraiz.) Plin. Qui eam domū magno ſumptu ædificauerat.

Suo, is. ſui. ſutum. (ῥάπτω) būtzen) lappen, nayen) couldre) farcio, partes duas vel panni, vel alterius rei inuicem coniungo, & colligo. Cice. 2. De Nat. Deor. Cultus dico agrorū, extructionesq; tectorum, tegumenta corporū vel texta, vel ſuta, omnemq; fabricam æris & ferri. Vnde Sutores, qui calceos ſuunt. Et à ſue quidam hoc verbum deducunt, quia huius animalis pilis in ſuendo ſutores vtūtur. Per tranſlationē ſuere ponitur pro cōiungere, nectere, ligare, ſtringere. Gell. Sed hi pleraſq; naues loris ſuebāt. Huius cōpoſita ſunt, Aſſuo, (ἐπιῤῥάπτω) quod eſt ad aliquid ſuo, ſiue ſuendo annecto. Conſuo, Circumſuo. Plin. li. 7. Etiamnunc in Britānico Oceano, vtiles corio circumſutę fiunt rates. Deſuo, (ἀποῤῥάπτω) qđ ſutū erat, diſſoluo. Similiter Diſſuo. Cic. in Læl. Tales igitur amicitiæ ſunt remiſſiore vſu deſuendæ, & (vt Catonem dicere audiui) diſſuendæ magis, q̄ diſcindendæ. Exuo, Inſuo, intus ſuo, ſiue ligo. Val. Max. li. 2. Tarquinius M. Tulliū duumuirū, q̄ librū ſecreta ciuiliū ſacrorū continentē, cuſtodiæ ſuæ cōmiſſum, pecunia corruptus, Petronio Sabino ſeribendū dediſſet, culeo inſutū, in mare abijci iuſſit. Interſuo, (διαῤῥάπτω) interpono, intermitto. Perſuo, in totū ſuo. Præſuo, antè ſuo. Reſuo, (ἀναῤῥάπτω) rurſus ſuo. Aliquādo etiā cōtrariū ſuo ſimplici, reſuimus enim, quæ ſuta ſunt ſicut recludimus, quæ clauſa. Sueton. de Auguſto, Sumenti virilem togam, tunica laticlaui reſuta ex vtraq; parte ad pedes decidit. Subſuo, Subterſuo. Tranſſuo, ad modum acus tranſeo. Colu. lib. 7. Media pars deſcripti orbiculi eadem fibula tranſſuitur.

Sutrina, næ. officina ſutoris, in qua calcei fiunt. Plinius lib. 35. cap. 10. Tonſtrinas, ſutrinasq; pinxit, & aſellos, &c.

Sutrinus, adiect. vt Sutrina ars. Plin. lib. 7. cap. 56. Sutrinum Boëtius inuenit.

Sutura, ræ. Corne. Celſ. li. 5. Sutura oras iungit, quæ ne ipſæ quidē inter ſe contingere ex toto debent.

Supellex, ſupellectilis, fœ. gen. vel hic & hæc Supellectilis, & hoc le. in plurali ſupellectilia, in ablatiuo ſingulari ſupellectile, vel li. hauſzradt) huysraet) le meſnage) domeſticum patrisfamiliâs inſtrumentum, quod neq; argento auróve facto, vel veſti annumeretur, id eſt, res mobiles, vt vocant Iureconſulti, apud quos titulus eſt, de Supellectile legata. Cuius nomine (vt inq̄t Paulus) continentur menſæ, trapezophora, delphicæ, ſubſellia, ſcamna, lecti inargentati, culcitræ, toralia, mappæ villoſæ, vaſa aquaria, pelues, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, vaſa ænea, vulgaria id eſt, quæ nō proprio loco ſunt attributa, præterea capſæ, armaria, vitrea, eſcaria & potoria.

Super, & Supra, (ὑπὲρ, ἄνωθεν ἐπέκεινα) auff) op) ſur.) præpoſitiones, à ſupera deductæ idem ſignificant. Super quidem per apocopen, ſupra per ſyncopen. Super vtriq; caſui ſeruit, ſupra accuſatiuo tantum. Et ſuper in ſignificato contrariatur ſubter, ſupra verò, infra. Quod autem quidam dicit, ſuper continuum eſſe, vt Sedeo ſuper lapidem, ſupra, interiecto ſpacio, vt Nubes impendent ſupra nos, non vſquequaque ſeruatum eſt ab authorib. Liu. li. 44. Vbi citra muros, ſupra ſubterq; terram per dies vigintiquinq; pugnatum eſt. Sciendū eſt, quod ſuper, ſeparata & ablatiuo iuncta, modò ſignificat de. Vergil. Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa. Modò in, vt Fronde ſuper viridi ſunt nobis mitia poma. Modò pro, vt apud Vergil. Nec ſuper ipſe ſua molitur laude laborem. Iuncta verò accuſatiuo, ſignificat vltra, vt Super Garamantas & Indos Proferet imperium. Apuleius, Iam enim ſuper oppidum profectus, nos citra reliquerat. Vergilius libro. 9. ablatiuo iunxit, quando dixit, Nocte ſuper media, Id eſt, vltra mediam noctem. Et eſt bona elocutio, vt ſi dicas, Legi noctem ſuper mediam. Aliquādo deſuper. Vergilius, Et ſuper è vallo proſpectant Troës. Aliquando valde, vt His accenſa ſuper iactatos æquore toto Troas relliquias Danaûm, atq; immitis Achille. Super ſomnum, id eſt, ſeruus à cubili. Curtius, Sed per diſpoſitos, quos ſuper ſomnū habebat, omnes ꝓcul relegatos, ne fremitu murmurantium inter ſe excitaretur. Quandoq; abſolutè ponitur ꝓ ſignificatione naturali. Plaut. Hinc atq; hinc, ſuper ſubterq; premor anguſtijs. Quandoq; ponitur pro ſupereſt, (ἔστι) Vergil. Nec fuga iam ſuper, Quandoq; pro inſuper, & amplius. Idem,

Cui

Cui nec apud Danaos vsquã locus, & super ipsi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscũt. Composita habent significationẽ naturalẽ, & cõs ponitur cum dictione incipiente ab a, vt superad do: c, vt supercido: d, vt superduco: æ, vt superæ quo: f, vt superfluo: i, vt superincido: m, vt superemeo: p, vt superpono: s, vt supersedeo: u, vt supervacuus. A sup fit cõparatiuũ Superior, superlatiuũ Supremus. Composita sunt, Insuper, & Desuper.

Superalligare. Plin. lib. 10. ca. 6. Caninus si viuenti exprimatur, & in cibo sumatur, liberat eo vitio. quidam recentem superalligant. Binden vber.

Superbibo, amplius bibo, quàm par est. Plin. lib. 23. ca. 1. Aquæ potum interponere vtilissimũ, itemq; iugi superbibere ebrietati, quam quidem frigidæ potus extemplò discutit.

Superbia, est supergrediens elatio mentis, ὑπερηφανία. vbermũtigkeyt) hoouaerdye) orgueil.) Cic. in Verrem, Illa tua singularis insolentia, superbia, contumacia.

Superbio, bis. (ὑπερηφανεύομαι) vbermũtig, hoffertig sein) hoouaerdich zijn) sen orgueillir.) ex super, & eo, is, b melioris soni gratia interposita, & e in i mutata. Nisi velimus superbio, à superbia deriuatum esse, quod tamẽ non abnuo. Superbio tamẽ naturalem ab eo, is, cõpositionem & significationem passiuam innatam habere ostenditur. vnde quicquid in aliqua re excellit, superbũ dicere possumus, quasi super alia iens. Vergil. Ceciditq; superbum Ilion. Hoc est, nobile, magnificum. Plin. libr. 17. superbio, pro superbus eo, vel superbus sum posuit, cum inquit, Hinc geminæ certe apud Menandrum & Philomenen fabulæ superbiunt. Claud. lib. 4. de Raptu, Phlegræis sylua superbit Exuuiis, totumq; nemus victoria vestit. hoc est, nobilitatur, celebratur, illustratur.

Superbus, elatus, arrogãs, ὑπέρογκος, οἰνμενίας, ὑπερήφανος. vbermũtig) hoouaerdich) orgueilleux.) Verg. li. 3. Æne. Stirpis Achilleæ fastus, iuuenemq; superbum. Aliquando nobilis, magnificus excellens, ἀγέρωχος. vt Hinc populũ latè regem, belloq; superbum. Aliquando altus, elatus. Idem, Arua potens, Tiburq; superbum. Aliquando ornatus. Idẽ, Barbarico postes auro spoliisq; superbi. Aliquando opulẽtus, vt apud eundem, Simul ense superbum Rhamnetẽ aggreditur. Aliquando iniquus, vt Quos illi bello profugos egere superbo. Antiqui etiã superbos, propter pompam funeris, mortuos dixere. Plaut. in Amph. Faciam ego hodie te superbum, nisi tu hinc abis.

Superbẽ, & apud Ennium Superbiter. aduerb. latẽ, fastuosẽ. Teren. in Pho. Satin' supbẽ illuditis me.

Superbiloquentia, tiæ. elatus atq; arrogans sermo. Cic. 4. Tusc. O scelera, animiq; impotentiam & superbiloquentiam.

Supercalco, as, are. Colu. lib. 12. cap. 39. Vbi vnum tabulatum feceris, vinũ vetus conspergito, postea alterum supercalcato. & item vinum cõspergito, eodem modo tertium calcato, & infuso vino superponito, vt supernatet, & finito dies quinq;, postea pedibus proculcato.

Supercido, dis. pen. cor. ex super & cado. ἐπιπίπτω. auffallẽ) opuallen) cheoir dessus.) Colu. lib. 5. Nesi transuersa fuerit cicatrix, cœlestem supercidentem aquam contineat.

Superciliosus, dicitur austerus & grauis. κατωφρυωμένος.

Supercilium, ex super & cilium. ἐπισκύνιον, προβολὴ τῶ ὄμματος, ἐπίσκυμα, ὀφρύς. die ober augbraw) die opper oogbrouwe) le sourcil.) Supercilia data sunt homini, pilis breuibus adornata, quę quasi geminis aggeribus munimentum oculis, præstarent, ne quid supernè incideret, & simul speciem præberent. Supercilia dicuntur, vltima pars frontis pilis vestita, quæ ciliis prominet. Plin. lib. 11. ca. 37. Supercilia homini, & pariter & alternè mobilia, in his pars animi. Sed quoniam his annuimus, his negamus, ideo supercilium quandoq; pro fastu & superbia ponitur. Iuuenal. Si cum magnis virtutib9 affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. Quandoq; etiam pro eminentiori loco ponitur. Verg. in Geor. Ecce supercilio cliuosi tramitis vndam Elicit. Et hęc est translatio à gemina significatione, vt apud Liuium, Supercilium montis. Interdum ponitur pro grauitate, austeritate, & seueritate. Vnde in Priapo legimus, Conueniens Latio pone supercilium, Id est, grauitatem. Et apud Val. Maximum legitur Supercilium censorium. Is verò cui supercilia porriguntur, & prominent, filo dicitur.

Superclaudo. Liu. 7. Bel. Mace. A continente arctæ semitæ aditum habet, à mari rupes excisæ fluctibus superclaudunt.

Supercubo, bas. pen. corr. superiaceo, superdormio, ἐπίκειμαι. auffliggen) opliggen) coucher sus) Colu. lib. 8. Perforatis tabulis quibus ouilia consternuntur, vt rex supercubet.

Superdico, subiungo dictis. Cic. 2. de Legib. Admonet Iurisconsultus hic quidem ipse Mutius pontifex, idem vt minus capiat, quàm omnibus hæreditatibus relinquatur, superdicebant, quicquid cœpisset astringi, rursus sacris liberantur.

Superdo. Cels. lib. 7. ca. 7. Superdandum emplastrũ, quo id glutinetur.

Superduco, quasi superpono, præter iam adducta alia adduco. ἐπάγω. Plaut. in Truc. Iam quin etiam superducas, quæ mihi commendant cibum.

Superedo, pen. cor. supermãdo, quasi pòst comedo. ἐπιφάγω. Plin. lib. 19. Menander è Græcis author est, allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam, si superederint, odorem extingui.

Superrogo, ex super, & e, & rogo, significat supertribuo. ἐπινέμω.

Superexto, as. componitur ex super, & ex, & sto, ἀναφαίνομαι.

Superfero. Plin. lib. 28. cap. 8. Sinistrum pedem superlatum, parturienti letalem esse, dextro illato facile eniti.

Superficiariæ ædes, ἐπιπόλαιοι οἶκοι, inquit Caius, quę in cõducto solo positę sunt, quarũ ꝓprietas, & ciuili & naturali iure eius est, cuius & solum.

Superficiarius, qui in alieno solo superficiem habet ita, vt

ita,vt certam pensionē præstet, author Vlpianus.

Superficies,(ἐπιπολή,ἐπιφάνεια) dicitur,quę ex lineis ducitur,quia duæ lineæ iunctæ,faciunt superficiē vnius anguli vel acuti,vel obtusi.Dicta superficies,quasi superior facies.Est etiam superficies superior pars cuiusq; rei, & facies quæ exterius ab oculis cernitur.Plin.lib.11.ca.48.Quia longitudo superficiem corporum solam ampliat.

Superfit,pro superest.Col.li.12.Tum separare quæ consumenda sunt,& quæ superfieri possunt,&c.

Superforaneum, (περιττόν) quasi pro superuacaneo Sidonius Apollinaris vsurpat.

Superfloresco. Plin.lib.19.ca.5.Particulatim cucumis floret,sibi ipse superflorescens.

Superfluo,abundo.vberlauffen) ouerloopen) couler par dessus.) Plin.li.31.ca.34.Apolloniæ in Ponto fons iuxta mare,æstate tantum superfluit,&c. Vnde Superfluitas,atis.

Superfœto,tas.tare.dicuntur quędā animalia,dum post vnum fœtum ex coitu conceptum rursus alium concipiunt à priore,qui etiam vno aut altero die,vel etiam pluribus post primū emissum suo tempore emitti solet,quæ emissio secunda,& veluti nouus quidā part⁹ superfœtatio dicta est.Plin. li.10.ca.63.Dasypodes superfœtant sicut lepores.

Supergero,superiacere,& quasi aggeratim superimponere significat,nam ꝓpriè de terra dicitur.Colum.lib.11.cap.3.

Superiacio,cis.pen cor.superpono,vel superextendo,(ἐπιβάλλω. auffwurffen) opworpen) iecter par dessus.) Colum.lib.1.Seminibusq; de tabulato superiectis. Hinc frequētatiuum Superiacto,as.are. & Superiectus,tus. Colum.lib.6.cap.36.Ita enim efficitur,vt eius obiectu,cum mas etiam superiectu eblanditus est.

Superilligo,as.are. Plin.li.29.ca.3.Eadem cum oleo trita ignes sacros leniūt,betæ foliis superilligatis.

Superillino,Plin.lib.30.cap.12.Aut vulua decocta in oleo,superillito butyro ouillo cum melle.

Superincido,is.pen.cor.ex super & in,& cado componitur, significatq; supra in aliquem,vel aliquid cado.ἐπιπεμπίπτω.auffallen)opuallen) cheoir par dessus.) Liu.li.2.Multisq; superincidentibus telis, incolumis ad suos tranauit.

Superinduco.Plin.lib.15.cap.17.Duum pedum terra superinducta.

Superingero,aggregatim superimpono.Plin.li.18. ca.30.Sunt qui leguminum aceruos superingerūt.

Superinijcio. Plin.lib.17.cap.9.Farinæ vice cribris superinijci.

Superintego. Plin.lib.18.cap.6.Ora vtrinq; lapidibus statuminari,& alio superintegi.

Superintono,de super tono.Vergil.lib.9.Dat tellus gemitum,& clypeum superintonat ingens.

Superinungo.Cels.lib.7.ca.7.Dein superinungi collyrio debet ex his aliquo,quo lippientes oculi superinunguntur.

Superiorem,& inferiorem (πρεσβύτερον καὶ νεώτερον) dicimus ferè, quando de malis loquimur, vt Dionysius superior,& Dionysius inferior. Cum de bonis loquimur,si tempus denotam⁹,superior & posterior dicimus. vt,Cyrus superior,& Cyrus posterior.Si verò dignitatem,maior,& minor,vt maior & minor Scipio,& hoc de duobus. Nam si de pluribus , vtimur superlatiuo vel positiuo, vt magnus Pompeius,Alexander magnus. Superiores comparatiuē sumptum , significat qui magis supra sunt,(ἀνώτεροι) quibus contrarij sunt inferiores. Interdum habet vim positiui,cum intelliguntur ij,qui sunt supra gradum quartum cognationis vel affinitatis:sicut inferiores, qui sunt infra ipsum gradum.Varro lib.2.de re Rust.Itaque proauus ac superiores de Tremelijs,nemo appellatur Scropha.

Superliminare,aris,neutri generis,ea pars ostij superior,quæ super limen est.

Supermando,dis. post mansum aliquid, aliud rursus mandere.

Supermeo,as. (ὑπερβαίνω) superfluo, siue superlabor. Plin.lib.1.Quædam verò etiam dulces inter se supermeant alias,vt in Fucino lacu.

Supernas,atis,fœm.gen.idem quod supernus.Plin. lib.16.ca.39.Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur.

Supernati dicuntur, quibus femina succisa sunt,in modum suillarum pernarum . Superna , femina ipsa ita succisa.

Supernatus,adiectiuum,quod præter alia natū est. Plin.lib.19.cap.3,Supernato caule, quem anagyridarum vocarunt.

Supernato,as.are.auffdreiben) bouen op schwemmen) nager par dessus.) Colu.libr.12.cap.9.Deinde arido spissamento fœniculi sic comprimi,vt ius supernatet.

Supernus,a.um. (ὁ ἄνω) quod est supra. vt superna regio.Hinc Supernè,(ἄνωθεν) aduerbium,quod significat de parte superiore.Plin.Argentū supernè innatat,vt oleum aquis.

Supero,ras.(ὑπερβάλλω vbertriffen) te bouē gaen) monter en mont , surmonter.) pen.corr.propriè significat supergredior,& quasi suprà ascēdo.Vergil.lib.2.Georg.Superant montes, & flumina tranant.Plin.lib.7.Arbores,quæ quidem tantæ proceritatis traduntur,vt sagittis superari nequeant. Per translationem superare, ponitur pro vincere. Verg. Quid si idem certet Phœbum superare canendo? Item superabundo, (περιγίνομαι) vt Si superent fœtus,pariter frumenta sequētur.Item superuiuere,& quasi superstitem esse, vt Quid puer Ascanius , superat'ne, & vescitur aura? Æ therea? Item restare,περιλείπομαι.Cic.Deq; eo quod ipsis superat,alijs gratificari volunt.Item occidere.Verg. Clàm ferro incautum superat. Vnde Superabilis, & hoc le,quòd facile superari potest. Huius composita sunt, Exupero,id est,abundo,& Prosupero,superabundo.

Superpondium , (ἐπίμετρον) significat pondus illud quasi auctarium , quod super sarcinam legitimam imponitur. Dictio composita ex integro & corrupto, sicut centumpondium, assipōdium. Apuleius libro.7.Exiguum scilicet & illud tantæ molis superpondium.

Superſedeo, des. (ἐπέχω, ἐπέχομαι) vnderlaſſen, vnder wegen laſſen) achterlaten, laten varen) ceſſer.) non mutata e in i, ſicut cætera à ſedeo cõpoſita, vt Obſideo, Reſideo, Præſideo, ſignificatq́ omitto, & ablatiuo ſæpe conſtruitur. Cæſ. lib. 1. Com. Et propter multitudinẽ hoſtiũ, & propter eximiã opinionẽ virtutis, prælio ſuperſedere ſtatuit. Et licet prẹlio datiuus eſſe videatur, per ablatiuũ tamen ſic reſolui oportet. Prælio ſuperſedere, id eſt, ſedere ſuper prælio. Quo itẽ modo Cic. li. 3. ad Heren. locutus eſt, Commodè poterimus principio ſuperſedere. Idẽ tamẽ Sulpitio ſcribẽs, ablatiuo conſtruxit, Tu (inquit) ſi videbitur, ita cenſeo facias, vt ſi habes iam ſtatutũ, quid tibi agendũ putes, in quo nõ ſit conſiliũ tuũ cum meo, ſuperſedeas hoc labore itineris, id eſt, omittas ad me venire. Gellius tamen lib. 2. accuſatiuo cõſtruxit, cum ait, Alia luce auis in paſtũ profecta eſt, cognati & affines operã, quam dare rogati ſunt, ſuperſedent. Qui tamen accuſatiuus reſoluitur in ablatiuũ, nam ſuper vtriq́ caſui deſeruit. Hieron. cõtra Iouinianum cum infinitiuo iunxit, dicens, Cicero rogatus ab Hircio, vt poſt repudium Terentiæ ſororem eius duceret, omnino facere ſuperſedit, dicens; non poſſe ſe vxori & philoſophię pariter operam dare.

Superſilio. auffſpringẽ) opſpringẽ) ſaillir deſſus.) ex ſuper & ſalio. Col. lib. 8. ca. 3. Ea pernicies vt euitetur, perticæ dolantur in quadrũ, ne teres leuitas eorũ ſuperſilientem volucrem non recipiat.

Superſpargo. Cato cap. 54. Cum ſtramẽta condes, quæ herboſiſſima erunt, in tecto condito, & ſale ſuperſpargito.

Superſterno. Liu. 10. Ab Vrb. Conſulis corpus eo die, quia obrutum ſuperſtratis Gallorum cumulis inueniri non potuit.

Superſtes, qui ex mortuis, quaſi ſolus viuus ſuperſtat, περιγινόμενος. vberig, lebendig, geſundt) ouergebleuen, leuende) ſuruiuant.) Quintil. Defuncta vxore, liberis tamẽ ſuperſtitibus. Superſtes quoq́ dicitur, qui ſaluus eſt, & viuit inter viuos, etiã ſine morte ſuorum omnium. Terentius in And. Deos quæſo, vt ſit ſuperſtes. Antiqui etiã teſtes ſuperſtites appellarunt. Aliquando ſuperſtes pro præſenti ſumitur. Plaut. Superſtitem vtrunq́ monui, ne iniuſſi abeant.

Superſtitioſi, (δεισιδαίμονες) proprietatem habent (vt Cic. lib. 2. De Nat. Deor. tradit) ex hoc quod præ cultura deorum ſuperſedeant, qui ſine cauſſa timidi ſunt, qui Deum timẽt in rebus etiam non timẽdis. hi ſunt, qui apud veteres totos dies precabantur, & immolabãt, vt ſibi ſui liberi ſuperſtites eſſent. ideò non ſolum philoſophi, verumetiã maiores omnes ſuperſtitionem à religione ſeparauerunt. Omnis tamẽ importuna ineptaq́ religio (ſecundũ Gell.) ſuperſtitio, (δεισιδαιμονία) dici poteſt. Lactant. docet, Superſtitionem & ſuperſtitioſos dici, qui ſuperſtitem memoriã eorũ colunt. aut qui parentibus ſuis ſuperſtites colebant imagines eorum domi tanquam deos. Superſtitio autem nihil aliud eſt, quàm falſi dei cultus. Et ſicut religio colit deos, ita ſuperſtitio violat, vt inquit Seneca. A quo ſuperſtitio, dicitur error inſanus. Cic. 3. Tuſc. Accedit ſuperſtitio muliebris quædã. Seruius, A ſuperſtite ſuperſtitio dicta, quę anicularum propria eſt, quæ multis per ætatẽ ſuperſtites ſunt, & quæ rebus inanibus addictæ, dum volunt videri nimis religioſę, ſuperſtitioſę fiunt, & ita delirant. Lucretius refert, quòd ſuperſtitio ſit ſuperſtantium rerum, id eſt, cœleſtium & diuinarũ, quę ſuper nos ſtant, inanis & ſuperfluus timor.

Superſtito, as. frequent. quo Veteres vſi ſunt, ſignificat ſaluo, & incolumem reddo. σώζω. Ennius, Regnumq́ veſtrum vt ſoſpitent, ſuperſtitentq́.

Superſto, as. ſupra aliquid ſto. ἐφίσταμαι. auffſtehen) opſtaen) eſtre deſſus.) Gell. Cum ſedenti aquila ſuperſtaret. Quandoq́ ſuperſtare, eſt ſupereſſe. Vnde ſuperſtites dicti ſunt.

Superſtruo, ſtruis. ſuperædifico. ἐποικοδομέω. auffbouwen) op timmeren) baſtir deſſus.) Lactant. lib. 6. Manentibus enim præceptis eorum, quæ ſolent ad probitatem rectè dari, ignota illis ſuperſtruemus ad perficiendam conſummandamq́ iuſtitiam, quam non tenent.

Superſum, affluo, abundo, (περίειμι, περιγίνομαι.) vberich ſein) ouer zijn) eſtre de reſte & dauantage.) Vergilius, Auxilio vrbs Italiæ, populiq́ ſuperſunt. Interdum ſupereſſe, ſignificat reliquum eſſe, (ἐπιβιοῦν.) Ennius lib. 3. Annal. Inde ſibi memorat vnum ſupereſſe laborem. Interdum ſuperſtitem eſſe. Plautus in Aſinar. Sicut tuum vis vnicum gnatum tuæ Supereſſe vitæ ſoſpitẽ & ſuperſtitem. Interdum vincere, ſuperiorem eſſe. Vergilius, Ferrea quæ blando nequeant ſupereſſe labori. id eſt, vincere laborem. Interdum ſuperfluum eſſe, (περιττεύειν.) Gellius, Memini ego prætoris docti hominis tribunali me fortè aſſiſtere, atque ibi aduocatũ reum non habere. & cum is qui verba faciebat reclamaſſet, Ego illi ſuperſum, reſpondiſſe prætorem feſtiuiter, Tu planè ſuperes, non ades, hoc eſt ſuperfluus, ſuperuacaneus es. Interdũ durare. Verg. Primus ego in patriam mecum, modò vita ſuperſit. Interdum defendere, & aduocatum eſſe. Sueto. de Auguſt. Cunctari ſe, ne ſi ſupereſſet, eriperet legibus reum.

Superuacaneus, a. um. idẽ quod ſuperuacuus. περιττός. Cic. Appio, Confirmata amicitia & perſpecta fide, commemoratio officiorũ ſuperuacanea eſt.

Superuacuus, a. um. quod non eſt neceſſarium, inane, redundans, vſum non habens. περιττός, ἀργός. onnotwendig, vberfluſſig) onnootſakelijc) ſuperflu.) Colu. lib. 3. Ita ſuperuacuum eſt, hoc repetere, iam tradita ratione terebrationis.

Superuado, is. ere. abire. Liu. 1. Bel. Maced. Cum omnes victi, metuq́ perculſi ex prẹlio intra vallum protinus inde ſuperuadentem munimenta victorem hoſtem ſuperent.

Superuaganeus, a. um. à vagor fit. ὑπερπλανής. Vnde auis ſuperuaganea dicebatur ab auguribus, cũ ex ſummo cacumine vocem emiſiſſet. Vaganeus ſimplex non legitur, vnde deriuatum eſt.

Superuagor, prẹter iuſtum & æquum vagari, ſuper

fu

fluere, vel superfluos ramos habere. Colu. libro. 4 cap. 21. Quinquennis vineæ non alia est putatio, quàm vt figuretur, quemadmodum suprà insti tuimus, ne'ue superuagetur.

Superuenio, is. ire. ex inopinato venire. vngeuerdt eum handel kommen) ouer den hals komen) surs uenir.) Horatius, Grata superueniet, quæ non sperabitur, hora. Superuenire cum accusatiuo, succedere, ascendere. Colum. libro. 7. cap. 6. Matrem stupro superuenit.

Superuentus, tus. ipse superueniendi actus. Plinius libro. 7. cap. 15. Acescunt superuentu musta, sterilescunt tactæ fruges, &c.

Superuestio. Plin. lib. 16. ca. 33. Imagines rerũ tenui filo, breuiq́, & virente superuestiens.

Superuiuere (περιζῆν) is dicitur, q cũ iam mortuus videretur, refocillatus resipuit, ac veluti reuixit.

Superuolo, as. Plin. lib. 8. ca. 14. Superuolantis quis alte, perniciterq́; alites haustu raptas absorbeant.

Superuoluo, is, uere. Col. li. 11. c. 3. Si enim est natũ, incrementũ eius superuoluto cylindro coërceat.

Superungo, is. Celsus. Dein superũgi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superũguntur.

Superum mare, ἀδριατικὸν πέλαγος, Adriaticum nuncupatur, per respectum ad Tyrrhenum, quod Græci inferum vocauere.

Superus, ra. rum. pen. cor. à super fit. à ὕπερ. vber) bouen) le hault) Et quãuis superus & inferus, videantur esse positiua superioris & inferioris, tamen in vsu superi pro cœlestibus siue viuis, inferi autem pro manibus siue mortuis accipi solent. Pli. li. 12. cap. 18. Felix appellatur Arabia falsò, & ingrati cognominis, quę hoc acceptum superis ferat, cum plus ex eo inferis debeat.

Supinor, aris. ari. Horat. 2. Serm. Nasum nidore supinor. Vbi Acron interpres, Nasum inquit, nidore supinatur, qui nimiũ delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Supinari igitur, est erigere & supinum facere.

Supinum, à quibusdam dicitur verbũ participiale, sicut gerundiua sunt nomina participialia. & habet duas terminationes, scilicet um & u, vt lectũ, lectu. Quod in um finitur, habet significationem actiuam. Sallust. Legatos ad Iugurthã de iniurijs questum misit, (μεμψομένους) Id est, qui quererentur. Idem, Non mea culpa sæpe ad vos oratũ mitto, (τοὺς παρακαλέσοντας) P. C. hoc est, qui orent. Do filiam nuptũ dicimus, hoc est, quæ nubat. Do venum, vendo. Spectatum admissi sumus, id est, vt spectemus. In u verò significationis passiuę est, iungiturq́; nominibus adiectiuis. Verg. Nec visu facilis, nec dictu effabilis vlli. hoc est, quod nec videri, nec dici facilè possit. Plin. Acipenser, piscis rarus inuẽtu. hoc est, qui rarò inuenitur. Dicimus præterea, dignum siue indignum relatu, quod res feratur, Impium factu si fiat, Horrendum aspectu si aspiciatur, Iucundũ cogitatu, si cogitetur. Obscœnum visu, si videatur. & sic de reliquis.

Supinus, na. num. quod iacet ventre cœlum versus. ὕπτιος. ruckling) met dẽ buyck opwarts) couche le vẽtre en hault.) Iuuc. Cubat in faciẽ mox deinde supinus. Ponitur nonnunquã pro otioso, molli, negligentiq́;. Tractum à re ipsa. Qui enim supini iacent, otiosè, molliter, negligenterq́; degunt. Seneca ad Lucil. Est quidem, mi Lucili, supinus & negligens, qui in amici memoria ab aliqua regione admonitus reducitur. Iuuen. Et multũ referens de Mecœnate supino. Inde Supinor. Marti. Nusquam deliciæ supiniores. Et supinus, dicitur montuosus. Horat. li. 3. Carm. Seu mihi frigidum Præneste, seu Tybur supinum. Est enim ciuitas in ascensu montis posita.

Supplementum, quod suppletur. πλήρωμα. Cic. Ap. Pul. Censebãt omnes ferè, vt in Italia supplementum meis, & Bibuli legionibus scriberetur.

Suppar, ex sub & par, quasi æqualis, πάρισος. Cic. de Clar. Orat. Huic ætati suppares, Alcibiades, Critias, Theramenes.

Supparasitor, pen. cor. subseruio, obsequor tanquã parasitus. ὑποπαρασιτέομαι. schmeycklen) vleyen) complaire.) Plau. in Am. Accedam, atq; hanc appellabo, & supparasitabor patri.

Supparium, velum tenuissimũ ad scenas velandas. ἰσχάς. Cic. de Prouincijs consularibus, Qui bus cum iam in orchestra helluatur, antea post supparium solebat. Apu. in Metam. Orote, inquam, aulæum tragicum dimoueto, & supparium scenis cum complicato.

Supparus, vel Supparum, pen. cor. vtroq; modo dicitur, pro genere leuis atq; angustæ togæ, quòd eo superinduamur. ἐπένδυμα. Lucan. Suppara nudatos cingunt angusta lacertos. Festus, Supparũ, vestimentum puellare, linteum, quod etiam subucula, hoc est, camisia dicitur. Est & supparum, nauium insigne. Seneca lib. 11. Episto. scribit, suppa rum Alexandrinarum nauium insigne indicium esse. Sunt enim suppara vela velorum, quæ super antennas explicantur. De quibus Lucanus, Imaque pandens Suppara velorum perituras accipit auras.

Suppedaneũ dicitur id, quod sub pedibus est, dum sedemus, ὑποπόδιον.

Suppedito, as. pen. cor. à sub, & pes, pedis, vel à pedito, ditas. ἐκπορίζω. χορηγέω, ἐπαρκέω. gibẽ) geuẽ) bailler, & fournir.) Quãuis pedito non sit in vsu, quasi à pedito primitiuo. In actiua voce significat subministrare, sufficere. Var. Largiore cibatu sustentare debet, quo facilius lac suppeditare possit. Cic. Att. 14. Quod Ciceroni suppeditas, gratum est. Et in passiua voce, Idem Fam. 7. An hoc significas, nihil fieri, frigere, ne chartã quidem tibi suppeditari? Idẽ, Quibus rebus suppeditamur, eget ille. Cum verò neutrum est, significat suppetere, non deesse. Cic. Phil. 3. Si vita suppeditasset, consul factus esset. Et Offi. 1. Ob easq; causas suadeat parare ea, quæ suppeditent ad cultum, & ad victum. Est & suppeditare, opprimere, (ὑποσκελίζω.) Cic. Nunc video, in iudicio mecũ contendere non vis, vbi suppeditare turpissimũ, superare pulcherrimũ est. Hinc Suppeditatio, verbale. Cic. 2. de Nat. Deor. Quæ ergo vitæ suppeditatio, inquis, bonorum, nullo malorum interuentu.

Sup-

Suppellecticarij dicuntur serui, qui sunt in suppellectile.
Suppellex, vide supellex per simplex p. nam sic scribi debet.
Suppello, is. puli, sum. verbum modo honestũ, modo turpe. Cic. ad Pætum lib. 9. Quid ipsa res modo honesta, modo turpis? suppellere, flagitium est, iam erit nudus in balneo, non reprehendes.
Suppendo. Plautus in Asin. Suppendas potius me, quàm tacita hæc auferas. vide Suspendo.
Suppetiæ, & Suppetias, (ἐπικουρία) hulff) hulp) secours.) tantum habemus à suppeto, quo nomine Valla auxilium significari existimat, sed magis subsidium est. Plaut. in Epid. Auxilia mihi & suppetiæ sunt domi. Si enim auxilia & suppetiæ idẽ essent, frustra alterum eorum poneretur. Propter quod sciendum quòd sicut inter præsidium & subsidium interest, quòd præsidium sit auxilium, quod præstatur alicui, & præsertim quod satis videtur ad defensionem fore, subsidium, quod ad succurrendum venit, ita suppetiæ sunt, quæ ad rem, ne labatur aut pereat, sustentandam mittuntur, vt est ad succurrendum oppidis & obsessis, multumq; laborantibus, quod succursum milites appellant, & est ferè idem quod subsidium. Dictæ suppetiæ, quia suppetunt oppressis, id est, præstò sunt, siue succurrant eis, & à fidis suppeditentur. Auxilium verò propriè ad augendas copias atq; vires, & peti & mitti solet. Cæsar Comment. 12. Et nunciabantur auxilia magna equitatus oppidanis suppetias venire. Id est, in subsidium.
Suppetior, aris. auxilior, succurro. ἀμύνω. Apul. li. 8. At vobis facile est suppetiari miserrimo seni.
Suppeto, tis. pen. cor. significat latẽter, seu per fraudem peto. παραιτέω. Vlpianus, Apud Labeonem relatum est, si filiginario quis dixerit, vt si quis nomine eius filiginem petisset, ei daret. Et quidã ex transeuntibus cum audisset, petijt eius nomine, & accepit furti actionem aduersum eum, qui suppetijt filiginario, non mihi. non enim mihi negocium, sed sibi filiginarius gessit. Suppetit verò, (παρίσταται) in tertia persona, & suppetunt, significat in promptu est, vel succurrit, & huiusmodi. Plin. Iunior, Cui abundè suppetunt facultates. Suppetat superstes vitæ tuæ. Plaut. in Trin. Bene hercle denuncias, deosq; oro, vt vitæ tuæ superstes suppetat, Hoc est, post te viuat.
Suppilo, las. pen. prod. rapio, inuolo cum fraude, à pilorum raptu, siue à πιλέω cõplano, ὑφαιρέομαι. Plaut. in Truc. Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, & de præda prædam facio.
Supplanto, as. pedem suppono, & sic à planta fit. ὑποσκελίζω. den füsz vnder heben) den voet setten) donner le crochet.) Cic. Off. 3. Contẽdere debet, quàm maximè possit, vt vincat, supplantare eum qui cum certat, ac manu depellere nullo modo debet. Per translationem pro decipere. Et supplantare sub'us plantare, sicq; à planto compositum est. Colum. libr. 3. Et vitem ita supplantato, ne radicem abrumpas.
Supplementum, ti. quod suppletur. Cic. Appio Pulchro, lib. 3. Censebant omnes ferè, vt in Italia supplementũ meis, & Bibuli legionibus scriberetur.
Suppleo, ples. (πληρόω) erfullen) vullen, vol maken) supplier.) quid significet, ex voce sua demonstratur. est enim in deficientis locũ aliud ponere, subiungere, vel addere. Verg. li. 3. Remigium supplet, socios simul instruit armis. Idem, Si fœtura gregem suppleuerit, aureus esto. Id est, Si tot agnos habuero, quot oues, authore Seruio. Cato ca. 88. Ibi fiscellã cum sale populari suspendito & quassato, suppletoq; identidem. Idem cap. 69. Facito vt amurcam quotidie suppleas. Cice. pro Flacc. Non finunt, supplet enim ille nescio quis, & priuatim dicit se dedisse. Sunt, qui hoc verbum per simplex p scribi velint, Vnde & Supellex.
Supplex, (ἱκέτης) qui flexis genibus precatur. à quo Suppliciter, aduerb. Cic. 3. Tusc. Cum se Alcibiades affligtaret, lachrymãsq; Socrati supplex esset, vt sibi, &c.
Supplicatio, est gratulatio dijs immortalibus, vel honor, qui dijs immortalibus habetur, pro victoria. Vnde supplicationem decernere. Cice. 1. Phil.
Supplicassis, pro supplicaueris legitur apud Plaut. in Asin. Hercle istum dij omnes perdunt, verbo caue supplicassis.
Supplicium, cij. (πρόστιμον.) Festus, Supplicia Veteres quædam sacrificia à supplicando vocabant, quæ à populo instantibus preculis fieri solebant. Sall. Non votis, neque supplicijs muliebribus deorum auxilia parantur. Var. Boues ad victimas faciunt, atq; ad deorum supplicia. Et supplicium (τίμημα, τιμωρία) straff) peine) pœna, siue tormentũ. Verg. Supplicia hausurum scopulis.
Supplico, cas. pen. corr. est supplicem se ad alicuius pedes abijcere, vel manus alicui, vel ad aliquẽ tendere, pro aliquo precari, vel deprecari. ἱκετεύω. demüttigklich bitten) ootmoedelijck bidden) supplier.) Vall. lib. 5. cap. 11. Cic. in Læl. Quàm multa enim, quæ nostra causa nunquam faceremus, facimus causa amicorũ, precari amicis ab indigno, supplicare. Supplicari, impersonale, pro supplicationes fieri, & litare. Plin. lib. 13. cap. 1. Iliacis temporibus non supplicabatur ture.
Supplodo, dis. pen. prod. est quasi succutio, siue pedes, siue alio signo. κατακροτέω. mit de füssen wider das erdtreich stossen) tegen die aerde staen mette voeten) frapper des pieds contre terre.) Cice. ad Heren. Pedis dextri rara supplosione. Aliquando significat reijcio. Supplosio, verbale. Cice. 3. de Orat. Supplosio pedis in contentionibus aut incipiendis, aut finiendis.
Suppono, vndersetzen) ondersetten) mettre dessoubz.) vnde Suppositio. Colu. lib. 8. cap. 5. Semper autem cum supponuntur oua, considerari debet, vt luna crescente, à decima vsq; ad quintã decimam id fiat. nam & ipsa suppositio per hos ferè dies commodissima. Suppostor, & Suppostrix, qui vel quæ alienum puerum supponit, & alienos pueros alijs tanquam suos nutriendos clàm præbet. Plaut. in Truc. Quadruplus venefica Suppostrix puerum. Supposititius, adiectiuum, quod supposi

positum est, & alterius loco, vel pro vero, & natiuo positũ. Mart. li. 5. Hermes suppositititius sibi ipsi.

Supprimo, is. pen. corr. subtus teneo. ἐπέχω, κλίπτω, κατεχίλλω. vndertrucken) onderdruckẽ) cacher, receler.) Ouid. lib. 1. Metam. Supprimit extemplo vocem. Vnde Suppressus, submersus, quod & pro occulto quandoq; ponitur. Seneca, Ex cuius operibus quædam edita, alia suppressa sunt. Supprimere iter, retrahere se ab itinere. Cæs. 1. Bel. Ciuil. Veriti ne noctu impediti sub onere confligere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæsaris in angustijs tenerentur, iter supprimũt, copiasq; in castris continent. Suppressio. Plin. lib. 27. ca. 10. Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in vino pota, quo dictum est numero.

Suppudet, pen. cor. aliquantulum pudet. ὑπαισχύνομαι. Cic. Cassio, puto te iam suppudere.

Suppuratorius, ria. rium. quod ad suppurationem pertinet. ἀποστατικός. Colu. Ideo miscentur suppuratorijs medicamentis.

Suppuro, as. pe. prod. (ἀφίσαμαι, ἐμπυέμαι) erschwärẽ) sweeren) apostumer & meurir.) est apostema fieri. Colu. lib. 7. Hic idem sanguis nisi emissus fuerit, saniem creabit, qui si suppurauerit, tardè procuratur. Hinc Suppurantia, siue Suppuratio, cum vlcus ad saniẽ tendit. Vocatur & Apostema, à pure. pus enim sanies est, & quicunq; humor in putredinem versus. Colu. libr. 7. Et cum maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. Suppuratus participium, quod suppurauit. Plin. li. 20. ca. 4. Strumisq; vel suppuratis alligant.

Supra, (ὑπὲρ) droben, vber) bouen) par dessus.) modo præpositio est. Verg. Olli cæruleus supra caput astitit imber. Modo aduerbium, ἄνω. Sallu. In Iugur. Pauca supra repetam. Præpositio composita pro valde, (περα) ponitur. vt Supra morem, supra modum, supra iustum. Verg. 2. Georg. Rara sit, an supra morem sit densa, requiras. Antiqui etiam supera ꝓtulerunt, sicut infra, & infera. Cic. Huc supera duplices humeros affixa videtur Stella micans.

Supra quàm, (πέρα τοῦ) significat supra id quantum. quod, vel supra id quod. Sall. Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ, supra quàm cuiquam credibile est, Id est, supra id quantum.

Supremus, extremus. ἀνώτατοι. aller oberst, hôchst, letst) alder hoochst, den laesten) le plus hault & le dernier.) Verg. Qui supremum conitentur honorem. Aliquando summus, altus, maximus. Sueton. Verum supremum cœlum intuẽtem stupidum cubuisse. Terent. Proh supreme Iupiter. Sic dicitur suprema multa, pro maxima. Suprema alicuius, subintel. facta, hoc est, supremum vitæ tempus. Plinius lib. 16. cap. 44. Circa suprema Neronis principis. Supremò aduerb. Plin. lib. 11. cap. 53. Eadem commeabat ab eo recẽs assiduè, exitura supremò.

Sura, posterior pars cruris carnosa. γαστροκνημία. Quandoque pro toto crure sumitur. Verg. Suras vincire cothurno.

Surculaceus, cea. ceum. surcularis. Colu. Surculacea in folliculo sunt.

Surcularis, & hoc re. (φρυγανώδης) vt terra surcularis, quæ surculos generat. Colum. lib. 4. Considerandum est, antequam pastinemus, surcularis necne sit terra.

Surcularius, a. um. vide Plin. lib. 11. cap. 26.

Surculus, (σκόλοψ) eyn zweig, schosz) een spruyte) vng ietton.) est id in ramis quod simplex oritur, & frondes gerit, à surcus diminut. Estq; paslus qui inseritur. Hinc Surculosus, a. um. (φρυγανικός) quod surculis abundat. Plinius, Ramis hyssopi surculosam.

Surculo, las. lare. surculos ramis vel radicibus adimere, vt altius crescant, & vberius à terra nutrimentum accipiant. Colu. lib. 5. cap. 9.

Surdaster, (ὑπόκωφος) diminutionem surditatis significat, hoc est non planè surdus, sed (vt sic dicam) surdulus, qui parum surdus est. Cice. 5. Tuscul. In surditate verò quidnam est mali? erat surdaster M. Cato.

Surdeo, des. dui. surdus sum. κωφεύομαι. taub sein) doof zijn) estre sourd.) A quo Surdesco, surdus fio. A quibus Obsurdeo, & Obsurdesco.

Surdo, das. actiuum est, surdum facio, κωφόω. à quo Exurdo. vide Surdus.

Surdus, (κωφὸς) taub) doof) sourd.) qui habet aures obtusas, ab aurium sordibus, quæ in duritiem versæ, marmora aurium dicuntur, nec sinunt audire, & tam passiue quàm actiue dicitur. Nam surdus, qui non audit, & qui non auditur. Iuuen. Surda nihil gemeret. Et herbæ surdæ à Plinio dicuntur, quarum nomina non sunt. Hinc Absurdũ dictum, quia tale nunquam est auditum. Surdum item dicitur, cuius odor non sentitur. Persi9, Nec spirent cynama surdum. Et ea quæ gustum amiserunt, exurdata dicuntur. Horat. in Serm. Feruida quod subtile exurdant vina palatum. Refertur etiam ad visum. Plin. lib. 36. Surdusq; color sit. Locus etiam surdus dicitur, in quo facilè auditur. Vitru. lib. 5. Diligenter est animaduertendum, ne sit locus surdus.

Surgo, gis. rexi. ctum. (ἀνίσταμαι, ἀνίσταμαι, ἐγείρομαι) auffstehn.) opstaen.) se leuer.) ex sursum & rego, & significat erigo. Terent. Vt triduo hoc perpetuo, è lecto nequeat surgere. Hinc surgere venti dicuntur, eum veluti se erigentes flare incipiunt. Vergil. Et fando surgentes demoror Austros. Aliquando surgere ponitur pro crescere, seu nasci. Idem, Ascanium surgentem, & spes hæredis Iuli. Surgere etiam dicuntur ædificia, & herbæ. Quæ nunc animo sententia surgit? id est, oritur. Verg. 1. Æneid. Translatio est corporis ad animum. Seruius, Inde Assurgo, (ὑπεξανίσταμαι) in honorem alicuius erigor, & datiuo iungitur. Vergil. Vtq; viro Phœbi chorus assurrexerit omnis. Aliquando assurgere, ponitur pro cedere. Auso Assurgit Musæ nostra Camœna tuæ. Aliquando simpliciter ꝓ erigere, siue crescere. Colu. lib. 2. Collem molliter assurgentem, montem sublimem & asperum. Vergil. lib. 2. Georg. Septemq; assurgit in vlnas. Consurgo, simul surgo. Sallu. Consurrexere omnes simulq; in eum impetũ fecerunt. Exurgo, è loco surgo. Cic. Exurgite omnes. Dissurgo, diuerse surgo.

Sur

Insurgo, in aliquem insilio. Præsurgo, antè surgo. Resurgo, rursus surgo.
Surpiculus, li. masc. gen. vimen, canistrum, cistellula, quæ e scirpis fieri solet. Propertius, Surpiculis medio puluere ferre rosam.
Surrego, pro surgo, & Surregit pro surgit scripsere Veteres. Ab hoc surrectio deriuatur. ex Festo.
Surrepere, pen. prod. sensim, seu subtus, aut latenter ingredi, ὑποδύνειν, ὑπεισδύειν.
Surrhentū, (Συρρεντόν) oppidū fuit Cāpaniæ, à Græcis conditū, cū promontorio Mineruæ, Sirenum quondā sedes. Hinc Surrhentina vina dicta sunt, & Surrhentini colles, συρρεντῖνος. Colu. lib. 3. ca. 2.
Surripio, pis. pe. cor. latēter rapio, seu furor. ὑφαιρέω (stelen, heymlich nemē) rauir, prēdre en cachette) Plau. in Asin. Surripiā in delitijs pallā, quā habet. Aliquādo in altū tollo. Quādoq; per mendacem narrationē aliqd extorqueo, & quasi furor. Hinc Surreptū, pro furto, & pro impetratione, q̄ fit à principe vel magistratu p falsam narrationē.
Surreptitius, adiect. quod clam fit, siue factum est & surreptum. Plautus Casin. Inter nos amore vtimur semper surreptitio.
Sursum, ἄνω, obsich, vberfich) opwarts) cōtre mōt.) qd significet, notū est, cuius cōtrariū est deorsum Capiunt tamē interdū ambo, p vltro citroq;, (ἄνω κάτω) Teren. in Eu. Ne sursum deorsum'ue cursites. Tractū ab Athenis, cuius portus est in imo, vrbs verò in editiore loco. Sursum versum, id est, versus superiorē locū, aut partē aërisvel loci. Cic. Orat. Cum gradatim sursum versum reditur.
Sus, præpositio, pro sursum. (ἀνά) accipitur in compositione, vt suspicio.
Sus, suis, eyn saw, schwein) eē verckē) vng porc, porceau, ou truye.) gen. cōmunis, secundū Priscian. & dicit tā de feris, q̄ de domesticis. Pli. li. 8. c. 51. Sues ferè semel in anno gignūt. Cuius dimin. est Sucula. Plau. Rud. Directa cū sucula & porculis. A sus fit possessiuū, suinus, a, um. Varr. Hic cm cōciliator suinę carnis datur populo. A suin⁹ fit dimin. Suillus, Grecē aūt ϑς dicit, olim θύτης, ab illo verbo dictus qd dicit θύειν, qd est immolare. à suillo enim pecore immolādi initiū primū sumptū videt. cui⁹ vestigia, q initijs Cereris porci immolantur, & q initijs pacis cū fœdus feriretur, porcus occiditur, suillū pecus donatū à natura dicūt ad epulandū.
Susq; deq; fero (ὀλιγωρῶ) qđ & Susq; deq; habeo dicimus, significat æquo animo sum, & quod accidit, nō magnifacio: interdū negligo atq; contēno, hoc est, sursum an deorsum ferat res, parui facio.
Susa, sæ. & Susa, forū. (σοῦσα τὰ) oppidū & metropolis Persidis, in Susia quę Persiæ est pars, à Suso fluuio sic vocata. Propert. Non tot Achæmenijs armat Susa sagittis, Spicula quot nostro pectore fixit amor. Hęc vrbs (vt scribit Pli.) à Dario Hydaspis filio cōdita fuit. Ibi fuit regia Cyri, lapide candido & vario, colūnis aureis & lacunarib. gēmisq; distincta, cœli cōtinēs simulachrū, stellis micātib⁹ insignitū, & incredibilia multa. ibi Asuerus conuiuiū maximis diuitijs & delitijs copiosū celebrauit. Inde Susinus, a. um. σούσινος. vt Susinū vnguentū.

Suscio, suscis, susciui suscitū, suscire. Idē qđ scire, sed antiquū est. Plau. Men. Eho Messenio accede huc. M E. quid negocij est susciri? Quid eo opus est?
Suscipio, is. pe. cor. à susum vel sursum, quasi sursum capio, tam ad animū, q̄ ad corpus refertur, παραδέχομαι, ἀναδέχομαι, ἀναιροῦμαι, ὑποδέχομαι. auff nich nimē) op mi nemē) entreprēdre.) vt Suscepi onus, suscepi voluptatē, id est, accepi. Aliquando suscipere. ἀναιρεῖσθαι παῖδας, est gignere. Plaut. Qui geminos ex ancilla suscepit liberos. Itē excipere, & in vicē respōdendi succedere. Verg. 6. Æn. Suscipit Anchises, atq; ordine singula pandit. Vnde susceptio, verbale, ipsē suscipiēdi actus. Cic. pro Muræna dixit, Susceptio causæ: Et quoniā in hoc officio studiū meę defensionis ab accusatoribus, atq; ipsa susceptio causæ reprehensa est, anteq̄ pro L. Muræna dicere instituto, p meipso pauca dicā.
Suscitabulū, incitamentū dicit, ἐπίκλευμα, ἐπεγερτικόν, ἀρμονικὸν. Var. Symphonia vocis suscitabulū.
Suscito, as. pe. cor. excito, ἀνίστημι. ἀναζωπυρέω, ἀνεγείρω. vffwecke) opwecke) esueiller.) Plau. in Most. Quis istic dormit? PHIL. Callidates. T. Suscita istum plerūq; viuifico. Nec tā sanare languentem visus est (inquit Seneca) q̄ mortuum suscitare.
Susiana, (σουσιανή) prouincia Asiæ (vt libro. 6. refert Ptol.) quā septētrione terminatur Assyria, ab occasu Babylonię adiacet, ab oriente habet Persidē, à meridie partē Persici sinus. Cuius ciuitates insignes, Traiana & Susa, in qua tēplū Dianæ Susiæ.
Suspecto, ctas. modò sursum specto, ὑποβλέπω, ἀναβλέπω. Martian. Oculisq; suspectās sydera. Modò deorsum specto, & sic à sub componitur. Martial. Sed suspectat oculis deuorantibus draucos.
Suspendiosus, qui laqueo nexili strāgulatus est, βροχοπνιγής. Plinius scribit, Laqueū suspendiosi circundatum temporibus, dolorē capitis sedare. Idē pœnam laquei præposteram appellat ex eo, quòd includatur spiritus, cui exitus quærendus est.
Suspendium, pro suspensione, ἀγχόνη. Gellius, Suspendio vitam finiuit.
Suspendo, sursum pendo, altè ligo, ἀναρτάω, ἀνατίθημι, ἀνακρεμάω. auffhangen) ophangen) pendre.) Verg. Antè nouis rubeant, quàm prata coloribus, antè Garrula quàm tignis nidum suspendat hirundo. Quandoq; est subleuare, sustollere. Apul. Quam deberet manum porrigere, capistro suspendere, cauda subleuare, nullum mihi ferebat auxilium. Quandoq; pendendo interimere, ἀγχω. Cic. 5. Ver. Centuripinum Dioclem hominem locupletem suspendisse se constat. Quandoque anxium esse, ἀπαιωρῶ. Plaut. Vix compos mentis sum, ita mihi suspendis animum. Verg. Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Et quoniā dum anxij sumus, etiā dubij efficimur, suspensum modo pro dubio ponitur, μετέωρος, ἀπηρτημένος. Seneca, Suspensus animo, quid ageret, cogitabat. Modò pro placido ac firmo. Terent. in Phor. Hæc vbi ego audiui, ad fores suspenso gradu, ἀψοφητὶ, placidè ire perrexi. Suspendere rem aliquam, differre, pro rogare. Liuius 9. bell. Mace. Mouit aliquantulum oratio regis legatos,

Itaq; medio responso rem suspenderunt.

Suspicio, cis. penult. cor. sursum aspicio, ἀναβλέπω, ὑποβλέπω. auffsehn) opsien) regarder en hault & contremont.) Vergilius, Et mœnia suspicit vrbis. Interdum veneror, ἀποβλέπω. Cic. lib. 2. Off. Itaq; eos viros suspiciunt, maximisq; efferunt laudibus. Item respondere. Verg. lib. 6. Suspicit Anchises, atque ordine singula pandit. Item suspectum habere, ὑποπτεύειν, vt apud Sallu. in Iug. Per idem tempus Bomilcar (cuius impulsu Iugurtha deditionem, quam metu deseruit, inceperat) suspectus regi, & eum suspiciens, nouas res cupere, ac perniciem eius dolo quærere. Vnde suspecto, frequent. Martianus, Oculisq; suspectans sydera. Et verbale suspectio, idem quod suspicio.

Suspicio, onis. verb. ipse suspicandi actus, ὑποψία. eyn argwohn) een vermoeyinghe) souspecon.) Si verò cum venio iungatur, passiuè accipitur, vt Veni in suspicionem, id est, factus sum suspectus.

Suspiciosus, qui suspicionem habet, ὑποληπτικός. Terentius in Adelph. Omnes quibus res sunt minus secundæ, magis sunt, nescio quo modo Suspiciosi, ad contumeliā omnia accipiunt magis, Propter suā impotentiā se semper credunt negligi. Accipitur etiam quandoq; pro eo qui suspectus est.

Suspicor, caris. argwohnē) vermoeyen) souspeconner) à suspicio, notę significationis, dictum quòd cum timore quodā ea videmur aspicere, de quibus dubitamus. Terentius in Heauton. Nam mihi nunc nihil rerum omniū est, Quod malim quàm me hoc falsò suspicarier.

Suspiriosi, qui spirandi difficultatem patiuntur, vel quibus vitiosa est respiratio, quos Gręci, ἀσθματικοὺς vocant. Plinius libr. 20. Iidem podagris cum articulorum morbis, decoctum cucumerem in aceto illiniunt, præsentaneo remedio. & paulò pòst, Suspiriosis prodest.

Suspirium, ipsa suspiratio, hoc est, ab imo pectore spiratio, ἄσθμα, στεναγμός. eyn seufftzung) een suchtinge) souspir.) Cice. ad Attic. libr. 13. Consul est impositus is nobis, quē nemo præter nos philosophos aspicere sine suspirio posset. Et aliquando ipsa spirandi difficultas, est enim morbus qui ex pulmone fit, qui & suspiratus dicitur. Ouid. Et suspiratibus haustis. Colu. li. 6. ca. 14. Interdū tumore palati cibos respuit, crebrum suspirium facit.

Suspiro, ras. penul. prod. significat spiritum ab imo pectore traho, quod solicitudinis aut doloris argumentum est. στένω, στενάζω. seufftzen.) suchten.) souspirer.) Nam ex sue & spiro cōponitur. Plaut. in Menæch. Quin suspirabo sex centum dies. Per translationē est desyderare, & modò datiuo, modò accusatiuo iungitur. Iuuenal. Suspirant longo non visam tempore matrem.

Sustentaculum (ἔρεισμα) dicitur qđ aliquid sustinet.

Sustento, tas. frequentatiuum, sæpe aut continuè sustineo, manu teneo, nutrico, alo, reficio, ἀνέχω. Lactant. lib. 4. Incredibili beneficentia genus humanum sustentat, & quasi paterna indulgentia fouet. Et lib. 5. Non amplius quærit, quàm vnde vitam sustentet. Teren. in Adelph. Non malus, Neq; iners, alit illas, solus omnem familiam sustentat. Sustentatū est, impersonale. Cæs. 2. Bel. Gall. Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt, ægrè eo die sustentatum est.

Sustineo, nes. pen. cor. à sursum teneo, significat patior, ἀνέχομαι, ὑπομένω, τολμῶ, ὑφίσταμαι. leiden, dulden, dragen) lyden, verdraghē) soubstenir.) Plaut. in Menæch. Sustine has penicule exuuias. Aliquando alo, reficio, ἀνατρέφω. Liui. Milites fluuiatili pisce & herbis sustinebantur. id est, cibabātur. Vergil. libr. 2. Georg. Hinc patriam paruosq; nepotes Sustinet. Aliquādo cohibeo, retineo, vt Assensum sustinere, id est, nondum fidem accōmodare, ἐπέχειν τὴν συγκατάθεσιν ἐπέχειν περί τινος.

Sustollo, lis. (ἀναιροῦμαι) auffheben, wegnemen.) wechnemen, opheffen.) leuer en hault, subleuer.) ex sursum & tollo. sustuli, sublatū, apud veteres in vsu fuit. Diomedes, Tollo, tuli, quod in compositione sustuli facit. Eius tamen perfecti instans apud veteres sustollo. nunc verò à tollo sustuli, qđ est suscepi, siue habui. Nam quemadmodū de matre dicitur, peperit filium, ita de patre, sustulit filium. Aliquando sustuli, capitur pro educaui. Vergil. libro. 9. Mæonio regi, quem serua Licinia furtim Sustulerat. Aliquando sursum tuli, ἀνήνεγκα. Idem, Sustulit exutas vinclis ad sydera palmas. Aliquando erexi, suscitaui. Aliquādo abstuli, ἀπῆρα, vt Iubet & sublata reponi. Significat etiam è medio aufero, eneco, vt in antiquo illo disticho quod refert Tranquillus in Nerone factum fuisse. Quis neget Æneæ magna de stirpe Neronē? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrē. in priore pro enecauit, in posteriore pro portauit sumitur. Sublatus participium Hinc sublatè aduerbiū. Vt sublatius dicere, apud Cice. pro Domo sua.

Susum, pro sursum apud Antiquos.

Susurro, ras. furtim & summissa voce loquor. ψιθυρίζω. brumlen) murmelen) murmurer) Teren. Iam susurrari audio, ciuem Atticā esse hanc. Idem, Syrus cum illo nostro consusurrant, conferūt. Hinc insusurro, & consusurro.

Susurro, ψίθυρος, qui susurrat, qui occultè maledicendo odium in aliquem aut dissensionem molitur. verbum factitium.

Susurrus, & susurrium, paruum & summissum murmur, ψιθυρισμός. Horat. libr. 1. Carm. Leuesq; sub noctem Susurri. Hieronymus, Susurrus autum, inquit libro contra Iouinianum. Declinatur etiā hoc susurrum. Ouid. libro. 7. Metamor. Procrin adit, linguaq; refert audita susurra. Susurrus quoque, seu susurramen, incantamentum, quod voce summissa (ne prophani percipiant) fieri solet. Magis enim (vt inquit Apuleius) occulta res est, plerunq; noctibus vigilata, & tenebris obstrusa, & arbitris solitaria, & carminibus murmurata, cui paucissimi adhibeantur.

Sutates dicuntur, qui quasi continuè suentes vel stantes in sutrina. Plau. in Aulul. Sedentarij, sutates, diabathrarij.

Sutela, dolosa astutia, κακορραφία. à similitudine suentium dicta, vt ait Festus. Plaut. in Capt. Atq;

ob

ob sutelas tuas te morti misero, vel te interiisse, vel periisse prædicent.
Suterna, ipsa sutura, siue opus sutorium, ῥαφὴ. Varr. Quod suternas facere inscius nihil homo agis.
Sutilis, & hoc le. pe. cor. quod sutũ est, ῥαπτὸν. Vnde coronæ sutiles dicuntur, sicut pactiles coronæ. Et vestis sutilis, consutilis, & inconsutilis.
Sutores, qui calceos suunt, ῥαπταί. eyn schůmacher) eẽ scoẽmaker) vng cordonnier) Propriè eñ artifex calceorum, sutor appellatur, cùm ille qui suit pãnos, elegantius farcinator q̃ sutor dicatur.
Sutorium atramentũ, (χάλκανθον) appellatur tinctura, qua sutores pelles & calceos tingũt. Cicero, Iam pater eius accusatus à M. Antonio, sutorio atramento absolutus est.
Sutorius, ria. rium. (ῥαπτικὸς) quod ad sutorẽ pertinet. vt Ars sutoria, instrumentum sutorium.
Sutrina. (ῥαφεῖον) pen. prod. locus vbi calcei suuntur. A quo sutor dicitur.
Sutrus, nomen imposititium. Cato: Vni elephanto, qui in Punica acie fortissimè fuerat præliatus, Sustrum nomen imposuit.
Suus, sein) sijn.) sui iuris. Cice. 4. de Fin. Semperq; erit in disputando suus. Id est, non vtetur alienis inuentis argumentorum.

S ANTE Y.

SYagros, (σύαγρος) Latinè aper dicitur. Nam quod apud Græcos σῦς, apud nos sus, & ἄγριος ferus dicitur.
Sybaris, oppidum vicinum Crotoni. vide Sibaris.
Sybotæ, (συβόται) populi habitantes secundum flumen Astapum, ad Septentrionem vergentes. author Plinius.
Sychæus, (συχαῖος) cum diphth. nomen proprium.
Sycomorus, (συκόμωρος) pen. prod. ficus fatua grandior, σῦκον ficus. μωρὸς fatuus, quæ & marisca dicitur. Dioscorides scribit, Sycomorum esse arborem magnam, similem arbori ficuum, habentẽ lactis multitudinẽ, cuius fructus non egreditur ex summitatibus ramorum sicut ficus, sed ex ramis ipsis. Et est dulcis, similis fructui fic9 agrestis. Grana eius sunt minora quàm grana ficus, & nõ maturãtur, nisi radantur instrumẽto ferreo Et nasci tur multum apud Rhodum, & in locis vbi abundat frumentum. Celsus morosycon (inuersis literis) vocat arborem, quasi fatuam, hoc est, nõ frugiferam ficum, dicas. gignit enim pilulas albicantes, quæ instar olynthorum, hoc est, grossorũ fici, appetente maturitate decidũt. peculiaris Ægypti, in aggeribus Niloticis præcipuè prouenĩẽs, quę radicibus suis Niloticas ripas colligabat ad coërcendum Nilũ. Strab. lib. 17. ait, Morũ nasci in Libya, quæ fructum fert, qui Sycomorum dicitur.
Sycophanta, (συκοφάντης) ad verbũ dicitur ficorum comestor, ἀπὸ τοῦ φάγειν τὰ σῦκα, hoc est, à ficis edendis. Ponitur & pro calumniatore. Nam aiunt Atticos iuuenes solitos in hortos irrumpere, ficosq; deligere, quã ob causam lege est constitutũ, vt qui id fecissent, capite truncarentur, quam pœnã qui persequerentur ob paruula detrimenta sycophantas appellatos. Alia ratio sumitur apud Synesium Grammaticum Græcum, qui inquit, Quòd ex duobus seruis cuiusdã viri Græci, alter ficus, quę domi paratæ erant, absumpsit: alter quis exedisset, prorsus ignorabat. quærente eas domino, à fonte insons accusatus est. Herus vtriq; calidam aquã præbuit, solus qui deliquerat, euomuit. Ex qua natũ est id nomẽ sycophanta, id est, calumniator, quia insontẽ falso crimine calumniabatur. Plaut. in Amph. Nimis hic scitus est sycophanta, qui quidem sit meus pater.
Sycophantia, (συκοφαντία) mendacium, calumnia, atq; fallacia. Plaut. Per fallaciam, quam amabam abduxit à lenone mulierem, neq; puduit id ætatis sycophantias struere.
Sycophantor, aris. & sycophantisso, as. are. sycophantias struere.
Sycophantiosè, aduerb. antiquum, pro dolosè.
Sycos, (σῦκον) Latinè ficus. Næuius: Hodie sycos mihi recens fuit.
Sycosis, (σύκωσις) morbus, quem nos ficum, siue mariscam appellamus.
Syene, (συήνη) vrbs in cõfinibus Æthiopiæ atq; Ægypti, supra Alexandriã, versus meridiem quinq; millibus stadijs, sub tropico Cancri directè locata. vnde Sole existente in Cancro, medio solstitij die supra verticẽ ciuitatis cadens, nullam prorsus in ea vmbram facit, vt inquit Plin. li. 2. Lucan. lib. 2. Vmbras nusquam flectente Syene.
Sygæum, promontoriũ Troiæ, sic dictum propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus hospitio simulauit abscessum, & inde contra Troiam per silentium venit, quod σιγᾷ dicitur.
Syla, per simplex l, mons Lucaniæ, & sylua in illo. Sic dicta quasi σῦρμα, id est, tracta, hoc est, latronibus frequẽtata, vt Sallustius de fugitiuis, In syluã, inquit, Syla fuerunt.
Sylla, (σύλλας) cum duplicato ll, fuit Romanus nobilis, ex antiqua Scipionũ familia. Hic catenas Iugurthæ manibus iniecit, Mithridatem cõpescuit, socialis belli luctus repressit, Cinnæ dominationem fregit, & Mariũ proscripsit. Fuit literis Græcis & Latinis doctissimus, facundus, acer, animo grandis, ita vt dicat Sallustius, Dubitari potuit, fortior an fœlicior esset. Nam fœlix eò dici voluit, quòd de inimicis Marianis feliciter vltus fuit. Inde dictator factus, ita Rempub. suppressit, vt nemo illo inuito nec bona, nec patriã, nec vitam retinere posset. Tandem pediculari morbo interijt. Scilla verò per c, aliud significat, de quo suo loco. Sed nota, quòd ratio militat cõtra vsum istius cacographiæ, quia per Iota scribi oportet Silla, quasi Sibylla, sed corrupto nomine ponitur Sylla.
Syllaba, (συλλαβὴ) est comprehensio literarum, vel vnius vocalis enunciatio temporũ capax. Quia omnis syllaba aut breuis est, & vnum tempus recipit, qđ atomũ metrici vocãt, vt pater. Aut longa, & duo recipit tempora, vt mater. nam ma longitudine sui circũflexus, tantũ temporis bis occupat, quantũ occupat pa semel, cũ acutè dicitur pater, dicta est autẽ syllaba à σὺν simul, & λαμβάνω.

capio. propriè enim illa eſt ſyllaba, quæ ex pluribus conſtat, vt ſtirps. Quæ autem de vna à vocali pficitur, abuſiuè ſyllaba vocatur, & monogramma appellatur. Aliæ dicuntur digrammæ, vt ne, vſq; ad hexagrammam, vt ſtirps. Accidunt ſyllabæ quatuor, tenor, ſpiritus, tempus, & numerus literarum. Tenores tres ſunt, acutus, grauis, & circunflexus. Spiritus duo, aſper & lenis. Tempora tria, breue, longum, & commune. Numerus, quia conſtare poteſt ex ſex literis.

Syllabatim, aduerb. ſignificat per ſyllabas. κατὰ συλλαβάς. Cice. Att. lib. 13. Ergo ego ne Tyroni quidem dictaui, qui totas περιοχὰς perſequi ſolet, ſed Spintheri ſyllabatim.

Syllanion, (συλλανίων) ſtatuarius nullo doctore nobilis.

Syllaturio, is, ire. Syllam imitari. vide Sullaturio.

Syllepſis, (σύλληψις) dici poteſt cōceptio, ab σὺν con, λῆψις acceptio. Quę fit, cum pluralis dictio ſingulari verbo copulatur. Vergil. Socijs & rege recepto. Aut ſingularis plurali verbo connectitur, vt Sunt nobis mitia poma, Caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis. Aut cum pro multis vnus ponitur, vt Armato milite cōplent. Item pro vno multi, vt Vos ô Calliope precor, aſpirate canenti. rectius enim dixiſſet, O vos Muſæ.

Syllogiſmus, (συλλογισμὸς) computatio, penſatio, ab σὺν, & λέγομαι, quod eſt cōputo, concludo. Vel ab λογίζομαι, ratiocinor. Rationatiuū, vel collectiuū vertit Quintil. Idem lib. 5. ca. 7. In ſyllogiſmo tota ratiocinatio ab eo eſt, qui intendit.

Sylua, nomen generale eſt, non ſolum arborū, ſed etiam herbarum, δρυμὸς, ὕλη eyn wald.) eē boſch) vne foreſt.) Vergil. lib. 1. Georg. Subit aſpera ſylua Lappæq; tribuliq;. Propriè tamen arborum, & quæ cædua eſt, hoc eſt, quæ habetur in eum vſum, vt ex ea materia cędatur. Quòd ſi ſucciſa ſit, nihilominus dicitur ſylua, quoniam rurſus ex ſtirpibus, aut radicibus renaſcitur. Dicta ſylua, quaſi ſoliua. Vel ab eo quod Græci ὕλη, id eſt, materia dicitur. Et vt illi hylen pro materia, ſic noſtri ſyluam poſuerunt. Et eſt aut glandifera, cuius arbores non cæduntur, ſed ad eſcam quadrupedibus præbendam ſeruantur. Aut cædua, quòd in ea arbores, cum ad iuſtam proceritatē creuerūt, cęduntur, vt vel ædificationibus, vel alijs vſibus materiam præbeant. Lucus non eſt cæduus, ſed manu cōſitus, religioſusq; Deo, vel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum Dei, vel ſepulchri. Saltus, eſt ſylua inuia, vbi paſci, & æſtiuare, vel hyemare pecudes ſolēt. Nemora, voluptatis cauſa cōparata, & plena amœnitatis. Quādoq; ſylua dicit, quod ex tempore ſcribitur velociſſimè, eſtq; velut prima materia, quales ſunt Papinij Syluę, de quib. ipſe ſic ſcribit, An hos libellos (qui mihi ſubito calore, & quadam feſtinandi voluptate fluxerunt), cum ſinguli de ſinu meo prodijſſent, congregatos ipſe dimitterem? Quintilian. Diuerſum eſt huic eorum vitium, qui primo decurrere per materiam ſtylo quàm velociſſimo volunt, & ſequentes calorem atq; impetum ex tempore ſcribunt, hanc ſyluam vocant. Syluam etiam poetæ nominant elementorum cōgeriem, vnde cuncta procreantur. Hinc ſyluula, & ſyluecula, ὑλήδιον, diminutiua. & ſyluicola compoſitum.

Syluanus, ſyluarum Deus, quem Græci πᾶνα vocāt. Hic amauit puerum Cypariſſum nomine, qui habebat manſuetiſſimam ceruam. Hanc cum Syluanus neſcius occidiſſet, puer eſt extinctus dolore, quem amator deus in cupreſſum arborē eius nominis vertit, quā pro ſolatio portare dicit. Verg. 1. Geor. Et tenerū ab radice ferens Syluane cupreſſum. hæc Seruius. Eſt etiam adiect. id quod ad ſyluam pertinet, vt Syluanus deus, Faunus, vel Pan, ſyluarum incola.

Syluaticus, ca, cum. quod eſt ſyluæ, ſeu quod ad ſyluam pertinet, ὑλικός. Var. lib. 1. de re Ruſt. Vt falces dicuntur ab eodem ſcriptore vineaticæ opus eſſe ſex, ſerpiculę quinq;, ſyluaticę quinq;, arboreæ tres, ruſticariæ decem. Per tranſlationem ſyluaticum dici poteſt incultum moribus.

Syluеſcere, eſt in ſyluam redigi, ſeu ſylueſtrē, aut non fructuoſas arbores, ſarmenta've fieri, ὑλομανεῖν. Cic. in Cat. Quam ſerpentē multiplici lapſu & erratico ferro amputans, coërcet ars agricolarū, ne ſylueſcat ſarmentis, & in omnes partes nimia fundatur. Colu. li. 5. Nec pati vitem ſuperuacuis frondibus luxuriantem ſylueſcere.

Sylueſter, ſtris, ſtre. vel hic & hæc ſylueſtris, & hoc ſylueſtre. qđ eſt ſyluæ. ἄγριος. wäldiſch, beuriſch) wildt, boerachtich) ſauuage, ruſtique) Verg. Ecl. 1. Sylueſtrē tenui Muſam meditaris auena. Aliquando dicitur, quod eſt in ſylua. Cic. in Læl. Cum locis ipſis delectemur montuoſis & ſylueſtribus, in quibus diutius commorati ſumus. hoc eſt, locis, qui in montibus ſunt & ſyluis.

Syluifragus, adiec. ſyluas frangens, qualis eſt ventus à quo arbores in ſyluis & frangūtur, & eruuntur. Lucret. lib. 1. Monteſq; ſupremos Syluifragis vexat flabris. De vi & impetu ventorum loquitur.

Syluiger, a, um. vt ſyluigeri montes.

Syluoſus, vbi multæ ſyluæ, ſiue arbores ſunt. Liu. 6. ab Vrbe, Saltus duo alti, ſyluoſiq; ſunt.

Syluius, nomen eſt eius, qui in ſylua natus eſt.

Syluia, mater Romuli, quæ aliàs Ilia dicta eſt.

Syma, (σύμη) vrbs fuit in Aſia. Quin & pro monte iuxta Pontum poſuit Orpheus in Argonauticis.

Symballota, (συμβαλλωτὰ) ſunt coacti p ſe velleris implexu, potius ꝙ textu cōdita, ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.

Symbole, (συμβολή) Latinè commiſſura.

Symbolum, (σύμβολον) pe. cor. & indiciū dici poteſt, & collatio, ab συμβάλλω cōfero. hoc eſt, quod plures conferunt in vnum, ita vt cœna illa dicatur collatio, in quam cōparandam plures aliquid contulerunt. Terent. in Andr. Symbolum dedit. Id enim fecerunt Apoſtoli, in vnū conferendo, quod vnuſquiſque de Deo ſenſit. Indicium autem vel ſignum idcirco dicitur, quia in illo tempore, ex circumeuntibus Iudæis ſimulabāt ſe eſſe Apoſtolos Chriſti, & lucri alicuius vel ventris gratia ad prędicandū pficiſcebant, nominātes quidē Chriſtum, ſed nō integris traditionū lineis nunciātes.

Id

Idcirco istud indicium posuerūt, per quod agnosceretur is, qui Christum vere secundū apostolicas regulas prædicaret. Deniq; & in bellis ciuilibus hoc obseruari ferunt, quoniam & armorum habitus par, & sonus vocis idem, & mos vnus est, atq; eadem instituta bellandi, ne qua doli surreptio fiat, symbola distincta vnusquisq; dux suis militibus tradit, quę Latinè signa vel indicia nuncupantur, vt si fortè occurrerit quis, de quo dubitetur, symbolū prodat, si sit hostis vel socius. Iulius Pollux dicit, symbolum paruū numisma esse. Aristoteles originē, id est, etymologiam vocabulorū, symbolum appellat, per quam vis verbi, vel nominis per interpretationem cognoscitur. Alij similitudinem interpretantur. Græcè quoq; symbolum dicitur augurium & vaticinium. In arcanis quoq; priscorum mysterijs symbola habebantur. Verbi gratia, Papauer symbolum erat fertilitatis. Ex hoc genere sunt symbola Pythagoræ, scilicet indicia quędam mysteriorū doctrinæ sanctioris, quibus sententiæ morales & salutaria documēta continentur. Dicitur & symbolus. Plaut. in Bac. Eo præsente homini extemplò ostendit symbolum, Quē tute dederas, ad eum vt ferret filio. N. Quid, vbi ei ostendit symbolum? C. Infit dicere Adulterinum, & non eum esse symbolum. Et in Pseud. Dato eum symbolum illi.

Symbolus, (σύμβολος) pen. cor. anulus dictus est, cum sit nota & signum. Iustin. lib. 2. posuit symbolos, pro literis. Solicitare inquietos in partes suas statuit, & cum colloquendi copiam non haberēt, quò applicaturi erant, sybolos proponi, & saxis proscribi curat.

Symbulus, à Græcis dicitur homo prudens, probusq; consilio, σύμβουλος. cuius contrarium est ἄβουλος, hoc est, consilio carens, inconsultus.

Syme, (σύμη) insula, quæ prius Ægle vocabatur, atq; Metapontus à Syma Ialysi sic appellata. Strabo lib. 16.

Symeon, (συμεὼν) nomen viri proprium fuit.

Symethus, (σύμαιθος) fluuius Siciliæ, non longè à Catanensi vrbe.

Symmachia, (συμμαχία) auxilium, concertatio, societas. σὺν simul, μάχομαι pugno.

Symmachus, (σύμμαχος) pen. cor. proprium nomen quod significat cōcertatorem, auxiliarium, & socium in bello propriè.

Symmetria, commensuratio Latinis dicitur. Plin. lib. 34. cap. 8. Primus hic multiplicasse varietatem videtur, numerosior in arte quàm Polycletus, & symmetria diligentior. Idem, Nondum habet Latinum nomen symmetria.

Symmetros, σύμμετρος, cōmēsuratiuus, moderatus.

Symmonianum trifolium, vel (vt Ruellio placet) Symmoniacum, herba quam in hæc verba describit Colu. lib. 7. ca. 17. Plus enim eiusdē radix contusa prodest, vel symmonianū trifoliū, quod inuenitur cōfragosis locis, efficacissimū traditur, odoris grauis, neq; absimilis bitumini, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον appellant, nostri aūt propter figuram vocant acutum trifolium. nam longis & hirsutis folijs viret, caulemq; robustiorem facit, quàm pratensis.

Sympathia, (συμπάθεια) Latinè compassio dici potest. Hippocrates scribit oculos cū vulua sympathian quandam habere, quære Antipathia.

Symphoneo, συμφωνέω, cōuenio, pactum facio, consentio, concinno.

Symphonesis, (συμφώνησις) passio quæ metris accidit, cum duæ scilicet syllabæ scandendo, in vnam coëunt. Hoc autē fit, cum in diuersis dictionibus, vna parte orationis vocali, vel in litera terminata, sequēs item à vocali incipit. vt Atq; iterum ad Troiā magnus mittetur Achilles. Fit etiā symphonesis in eadem dictione quatuor modis. Vel cum duæ syllabæ longæ pro vna longa ponuntur, vt Vnius ob noxā, & furias Aiacis Oilei. Vel cū duæ breues pro vna breui, vt Cornua velatarū obuertimus antennarū. Vel cū longa & breuis pro vna longa, vt Fixerat æripedē ceruā. Vel cū breuis & longa pro vna longa, vt Dependent lychni laquearibus aureis. hæc etiam synalœphe dicitur.

Symphonia, (συμφωνία) pen. cor. ἀπὸ τοῦ σὺν καὶ φωνὴ Latinè consonantia, & musicus cōcentus. Musici symphonias multas habēt, quę & harmoniæ dicuntur, sed illam clarissimā, quę appellatur diatessaron, & alterā, quæ dicitur diapente. Harmoniam verò diapason vocant, hoc est, vniuersalitatem cōcentus, quæ ex septē tonis cōficitur. Symphonia quippe, in Latinā cōsonantia exprimitur. Cic. pro Cælio, Accusatores quidē libidines, amores, adulteria, Baias acta conuiuia, cōmessationes, cantus, symphonias, nauigia iactant. Idem Fa. 13. Symphoniā Lysonis velim vitasses. Vbi interpres, Intelligimus Tyronē inuitatū esse à Lysone ad cantus aliquos, & delectationes musicas, quæ ei obfuerunt. Symphoniā posuit pro tota celebritate, quam fecit Lyso, quæ cantu musico maximè fuerat decorata.

Symphoniaci, (συμφωνιακοὶ) pueri à Cicerone dicti sunt, qui ad modulationes musicas, cōcentusq; cōficiendos comparātur. Item serui dicebantur, per quos remigibus cani celeuma solebat.

Symphonum, (σύμφωνον) consonans, pactum.

Symphrantides. Cic. lib. 2. de Legib. Ego me hercule & illi & omnibus municipibus duas esse censeo statuas, vnā naturę, alterā ciuitatis, vt ille Cato cum esset Tusculi natus, in P. R. ciuitatē susceptus est. Itaq; cum ortu Tusculanus esset, ciuitate Romanus, habuit alterā loci patriā, alterā iuris, vt vestri Attici priusquàm Theseus eosdē migrare ex agris, & in asty quod appellatur, omneis cōsferre se iussit, & symphrantidas ex Atticis fieri, sic nos & patriam dicimus, vbi nati, & illam qua excepti sumus. Quo in loco ex doctorū omniū sententia symphreatides potius, quàm symphrantides legi deberet, hoc est, qui eosdē puteos cōmunes habent, vel potius, quod omnino crediderim symphradmonas, hoc est, eiusdē consilij & cōmercij participes. Suum tamen sit cuiq; iudicium.

Sympinium, (συμπίνιον) vas vinarium non dissimile cyathio, quo in sacrificijs vtebantur. Ex σὺν, quod est

eſt con, & πίνω bibo. Iuuenal. Et quis tunc homi-num contemptor numinis, aut quis Sympinium ridere Numæ, nigrumq́ catinum? Varro Latinũ facit, ait enim, Vt vinum minutatim funderetur à guttis, guttum appellarunt: quod ſumebant minutatim, à ſumendo ſumpinium appellarunt. Aliquando etiam ſympunium mutata i in u dicitur, alij ſympiuium legunt.

Symplator, amicus ſponſi, qui cum eo per conuiuia ambulat.

Symplega, (σύμπληγα) videtur eſſe opus, in quo luctantes, & omnino concertatores ſpectantur.

Symplegades, (συμπληγάδες) pen. prod. inſulæ duæ, ſiue duo ſcopuli in Boſphoro dictæ, quòd inter ſe aliquando concurriſſe fabulis traduntur. Id autẽ fictum idcirco eſt, quoniã paruo diſcretæ interuallo, ex aduerſo intrantibus, geminæ cernebantur, pauloq́ deflexa acie coëuntium ſpeciem præbebant, mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes, Cyaneæ ab alijs dictæ. Ouid. Compreſſos vtinam Symplegades eliſiſſent.

Symplegas, gadis. fœ. ge. complexio. Mart. lib. 11. Si conſtringantur gemina ſymplegade culi.

Symplegma, matis. (σύμπλεγμα) Latinè complexus, cõcurſus dicitur. Mart. li. 12. Quæ fient, & taceãt q̃d exoleti, Quo ſymplegmate quinq; copulenſ.

Sympoſiaſtes, (συμποσιαστὴς) conuiuator.

Sympoſium, (συμπόσιον) eyn gelach) cõpotatio, conuiuium. Vnde ſympoſiarchen, & archipoſian, conuiuij præpoſitum ſeu præfectum dicimus.

Sympoten, compotorem, Græcè συμπότην.

Sympotria, (συμπότρια) compotrix.

Sympſalma, (σύμψαλμα) dicitur vocum in cantando copulatio. Diapſalma, diſiunctio earum, vbi quædam requies diſtinctæ continuationis oſtenditur. Pſalma, quod pſallitur.

Symmyſta, (συμμύστης) ſecretarius, ſeu ſecretorũ conſcius, vt apud Originem, Sicut Ioannes ſymmyſta pronunciat dicens, Quia ſi quis peccauerit, aduocatum habemus apud Deum Ieſum Chriſtum.

Syn, (σὺν) præpoſitio Græca, quæ in compoſitione ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos con.

Synæreſis, (συναίρεσις) contractio, figura qua plura per vnum coniunguntur. Ex σὺν, & αἵρεσις diuiſio, quaſi diuiſorum coniunctio. vt bigæ pro biiugæ.

Synagoga, (συναγωγὴ) coadunatio, cõgregatio, vel cõtractio. Ex σὺν ſimul, ἀγωγὴ ductio. & pro re, & pro loco capit. Et habẽt pen. longã, quoniã eſt ω.

Sinalœphe, (συναλοιφὴ) dici poteſt compreſſio, cæſura eſt, cũ de fine dictionis vocalis abijcitur, ſequente dictione incipiente à vocali, vt Semp ego auditor tantum. Ex σὺν, & ἀλοιφὴ preſſio.

Synanche, (συνάγχη) angina, morbus qui ſpiritum ſuffocat. ex σὺν, & ἄγχω affligo, ango. Celſus lib. 4 ca. 4. Vt hoc autem morbi genus circa totam ceruicem, ſic alterum æquè peſtiferum acutumq́ in faucibus eſſe conſueuit. noſtri anginam vocant, apud Græcos nomen prout ſpecies eſt. Interdum enim neq; rubor, neque tumor vllus apparet, ſed corpus aridum eſt, vix ſpiritus trahitur, membra ſoluuntur, id συνάγχην vocant.

Synathrœſmus, (συναθροισμὸς) figura, quę & ſingulis verbis, & plurium verborum coniunctione fieri poteſt. Singulis hoc modo, Sed cum ad ſupplicũ ſumendum ſe confirmaret, multa ſimul eum reuocabant, officia, conſuetudo, tempus, exiſtimatio, periculum, religio. Plurium verborũ coniũctione ſic apud Lycurgum, Nemo enim nocens ſine ſummo mœrore eſt iudices, ſed multa ſimul eum perturbant, quod adeſt, ſolicitudinis plenum quod futurum eſt, formidoloſum, lex paratũ ſupplicũ oſtentans, vitia ex vitijs coacta, occaſionẽ arguendi maleficij captans inimicus, quæ quotidie eius animum vehementer excruciant.

Syncatatheſis, (συγκατάθεσις) Latinè aſſenſio, approbatio. vide in Aſſentio.

Syncategorema, (συγκατηγόρημα) conſignificans.

Syncategorematica, (συγκατηγορηματικὰ) conſignificatiua.

Synceraſtus, (συγκεραστὸς) antiquum vocabulũ Græcũ, quo ſignificatur medulla, hoc eſt, medulloſus. A quo fit ecſynceraſt⁹, id eſt, ſine ſynceraſto. Plau. in Pœn. Si me herus meus eſſe locutum cuiquam ſciat mortali, continuò is me ecſynceraſtũ fecerit.

Syncerus, ra. rum. propriè dicitur, quod eſt integrũ. ἀκραιφνὴς, ἄκρατος, ἁπλοῦς. ganſch, lauter) ongeualſt, reyn) pur & entier.) Tractũ ab eo quod qui diuidere fructum communẽ aluearum cum ſocio volunt, ſimul cũ cera mel partiuntur, q̃ ſi mel tantũ ſine cera conſignent, fraudant ſocium, nec agunt integrè. Syncerum itaq; quaſi ſimul cum cera. Alij putãt ſyncerum à carie deduci, quaſi ſine carie, id eſt, corruptione. Vnde & pro puro, incorrupto, & immaculato ponitur. Horatius, Syncerum eſt niſi vas, quodcunq; infundis, aceſcit. Huic contrariũ eſt inſyncerus, pro vitiato & corrupto. Vergil. Inſyncerus apes tulit cruor.

Synceritas, atis, puritas, integritas. Syncerè, aduerbium, & Synceriter, idem.

Synchronos, (σύγχρονος) cõtemporaneus. Vnde ſcribit Hieronymus, Oſean prophetã, fuiſſe ſynchronon Eſaiæ. Et Varro ait, Nõ eſſe dubium, quin aliquo tempore eodem vixerint Homerus & Heſiodus, eosq; ſynchronos fuiſſe teſtatur.

Synchyſis, (σύγχυσις) confuſio. eſt enim (vt ſcribit Donatus) hyperbaton vndiq; confuſum, vt illud Vergilianum, Tres notus abreptas in ſaxa latentia torquet, Saxa vocant Itali, medijs quæ in fluctibus aras. χύσις enim fuſio dicitur, συγχέω confundo.

Synciput, quaſi ſemicaput (vt inquit Phocas grammaticus) ſignificatq́ partem porcini capitis conditam, & ad edendum paratam, βρέγμα. Nã inter edulia annumeratur. Plin. libr. 8. Interdicta quoq; cœnis abdominà, glandia, teſticuli, vuluæ, ſyncipitia verrina. Eſt & ſynciput, anterior pars capitis, aures temporaq́ complectens. Cornutus in Perſium, Synciput anterior, occipitium dicitur poſterior pars capitis. Apollinaris ad Valerium Maioranum, Partemq́ cerebri. Hic galeæ cum parte rapit, fortiq; lacerto Diſijcit ancipiti miſerabile ſynciput enſe. Plautus in Menæh. partem pro toto poſuit, ac de homine, quod eſt contra Geor-

gium Merulam, qui negat inueniri sinciput pro anteriore capitis parte: ait enim, Non est tibi sanum sinciput adulescens.

Syncopa, (συγκοπὴ) concisio, κόπτω incido, figura, cũ litera vel syllaba è medio dictionis abscinditur, vt compositus pro compositus.

Syndicus, (σύνδικος) aduocatus, qui vt patronus in communẽ causam defendendam mittitur. Hoc nomine vocari possunt, quos hodie Deputatos nostri vocant.

Syndipnum, (σύνδειπνον) dicit Latinè concœnatio.

Syndulon, (σύνδουλον) Græci conseruum dicunt.

Synecdoche, (συνεκδοχὴ) conceptio dicitur, cum à parte totũ, vel à toto pars intelligitur, vt puppis pro naui, & annus pro hyeme. Verg. Quàm multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus Trans pontum fugat. Id est, frigida hyems.

Synechon, (συνέχον) dici potest continens. Nam componitur ex σὺν, quod est simul, & ἔχω habeo.

Synedrus, dri. Latinis confessor, assessor, cõsiliarius dicitur. Liuius quinta Decade libri. 5. His rerum externarum cognitionibus interpositis, Macedonum rursus aduocatum consilium, pronunciatũ, quod ad statum Macedoniæ pertinebat, senatores, quos synedros vocant, legendos esse, quorum consilio respub. administraretur.

Synephebi, (συνέφηβοι) penult. prod. dicuntur adulescentes simul pubescentes. Quod nomen inditum est comœdiæ Statij Cæcilij, vt est apud Cic. in Tuscul. Quæstionibus.

Synephites, (συνεφίτης) gemma est, quæ leucongra dicitur.

Synesius, (συνέσιος) nomen viri proprium, deductũ à σύνεσις, quæ est conscientia.

Syngrapha, (συγγραφὴ) syngraphus, & syngraphũ, scriptura siue schedula quæ fit propria manu eorum, qui paciscũtur in alicuius rei fidem. Plau. in Asin. Agè istum ostende, quem conscripsi syngraphum Inter me, & amicum, & lenam. Cice. Treb. Tanquam enim syngrapham ad imperatorem attulisses, nõ epistolam, sic pecunia ablata, domum redire properabas. Sueton. Cuius parti non dubitauit, à quibusdam iusiurandum atque etiam syngraphum exigere. Dicitur syngraphe, ἀπὸ τοῦ σὺν simul, & γράφω scribo, quòd simul scriptum sit à pluribus, Vel quòd manu eorum qui conueniunt, scripta sit.

Synnada, (σύνναδα) ciuitas Asiatica ad Cariæ fines. De hac Strabo libr. 10. sic scribit, Synnada vrbs non magna, ante quã planicies iacet oleis consita, sexaginta ferè stadiorum. Vlterius est Dorci vicus, & Synnadici lapidis fodina (sic enim eum Romani appellant, indigenæ verò docimentem, & docimeam.) Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorum sumptus, columnæ integræ & ingentes extrahuntur, & varietate alabastritę lapidi proximæ. Dicitur & Synnas. nadis. vt apud Sidonium.

Synochitides, (συνοχίτιδες) gẽma, qua euocari dicũt in necromãtia vmbras inferorum. Plin. li. 37. c. 11.

Synodia, orum. concentus, ex σὺν, & ᾠδὴ, Cicero ad Att. lib. 10. Iniecta autem mihi spes quædam est, velle mecum Seruium Sulpitiũ colloqui, ad eum misi Philotimum libertum cum literis. si vir esse volet, det clara synodia: sin autẽ, erimus nos, quales solemus. Vbi interpres, Synodia præclarũ concentum & congressum.

Synodicus, ca. cum. (συνοδικὸς) quod ad synodum pertinet. Hieronymus, Ante annos plurimos cum iuuarem Damasum Romanę vrbis episcopum, & Orientis atq; Occidentis synodicis consulationibus responderem.

Synodontides, (συνοδοντίδες) gemma ex cerebro piscis, qui synodontes appellatur.

Synodus, nodi. (σύνοδος) pen. cor. ex σὺν, & ὁδὸς via, quasi conuentus sit, vel cœtus. generis fœm. est.

Synodus, duntis. (συνόδους) piscis genus putatur. Plinius lib. 37. cap. 10.

Synœcesis, (συνοίκησις) dici potest cohabitatio, & scribitur cum œ diphthongo.

Synœcus, (σύνοικος) cohabitator, contubernalis.

Synonyma, (συνώνυμα) dicuntur, quæ sub diuersis vocibus idem significãt, vt ensis, mucro, gladius. Eadem dicuntur polyonyma. Verum aliter traditum est in dictione homonyma. Est & synonymia figura quæ cõmunio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere eloquutionis, quoties vno verbo non satis videmur dignitatem, aut magnitudinem rei demonstrare, ideoq; in eandem significationem plura conferuntur, vt si dicamus, Prostrauit, afflixit, perculit.

Synopis, (συνωπὶς) rubricæ species, primũ in Ponto inuenta, à qua nomen habet Synope vrbs.

Synstratiotas, (συστρατιῶται) Græci commilitones, qui & commilites dicuntur.

Syntagma, matis. (σύνταγμα) tractatus, ordinatio, rerum constitutio, documẽtum, ab σὺν & τάγμα, ordo vel ordinatio.

Syntaxis, (σύνταξις) dici potest cõstructio & series. τάξις enim, series & ordo dicitur.

Syntexis, (σύντηξις) Latinè defectio dicitur. Plinius, Tali sorbitionis genere emendantur syntexes. id est, defectiones ex longis morbis sumptę. Hæc autem emendatio, propriè recreatio & restauratio dicitur. Idem, Aqua mulsa præclaram vtilitatem habet viribus recreandis. Inde syntectici, συντηκτικοὶ, dicti sunt. Idem, Præcordiorum vitijs syntecticis, comitialibus in vino, in aqua mulsa linguæ paralysi.

Synteresis, (συντήρησις) pen. bre. dici potest attentio seu cõseruatio. Nam à συντηρέω, quod est conseruo deriuatur. Et ea pars animæ est, quæ vitijs aduersatur, & sese semper immaculatam cupit à peccato seruare, & perpetrata mala continuò arguit, quam corruptè Theologi nostri temporis synderesim dicunt.

Synthema, matis. (σύνθημα) compositum, constitutũ, & signum quod datur militibus.

Synthesis, (σύνθεσις) pen. cor. Latinè cõpositio dicitur, figura, cum singulare nomẽ multitudinẽ significans, verbo pluralis numeri iungitur, vt Pars in frusta secãt. Est etiã synthesis, genus vestis breuis, &

& negocijs aptæ. Hac Romani peculiariter in Saturnalibus vtebantur. illis enim diebus omnes exuebant togã, & synthesin induebant. Dicta synthesis ab eo, quòd consuta contextaq; esset compositione quadã versicolori. Hinc synthesiatus, qui synthesi indutus est. De hac veste Martial. loquitur, quando dicit, De nostra prasina synthesis empta toga. Synthesis pro tota veste in vestiario cõposita. Scæuola in l. Titia. de auro & argen. leg. Quæro, an ex vniuersa veste, id est, synthesi, tunicas singulas & palliola Sempronia eligere possit. Item est genus vasis fictilis ex diuersis vasis cõpositi. Papin. lib. 4. Syl. Vnam mittere senthesin quid horres; Alborum calicum atq; cacaborum? Præterea synthesis generali vocabulo Græco, compositio dicitur. Serenus, Vilem deprehẽdit in illis Synthesin, & vulgata satis medicamina risit. Idem, Synthesis hæc prodest, vnda mollita calent. Inde asyntheta crystalla Plinius vocat, quæ sunt pura, & sine vitio.

Syntomon, (σύντομον) pe. cor. Latinè circumcisum.

Sypharũ, velum, fuit (inquit Probus) sub quo latebant paradoxi, cum in scenã prodibant, aut hostium mimi. Alij dicũt esse omne, quod ante cantantem mimũ præuiũ suspenditur. Iuuen. Cosum ptus vocem Damasippe locasti Sypharlo.

Syphax, (σύφαξ) fuit Numidarum rex, cuius Liu. sæpe meminit.

Syracusæ, (συρακοῦσαι) ciuitas Siciliæ, sub Pachyno monte sita, vbi fons Arethusa. Cic. lib. 6. Ver. scribit, Syracusas vrbem esse maximã Græcarũ vrbium, pulcherrimamq;, quæ ex quatuor quasi vrbibus maximis constare videbatur, quarum vna Insula nominatur, altera Achardina, tertia Tychlæ, quarta Neapolis. Syracusani multos claros principes habuerunt, sed præcipuè clarissimũ Dionysium seniorem. Qui cum apud filium Dionysium vidisset ingentẽ vasorũ aureorum argenteorumq; copiã, exclamans inquit: In te affectus regius nõ est, qui ex tanta poculorũ vi amicũ nemi nem tibi conciliasti. Ambo tamen Dionysij philosophi fuere, amboq; Platonẽ audierunt. Ex Syracusis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poëta bucolici carminis scriptor, quẽ Vergilius imitatus est. Solinus in Polyhistore scribit, in Sicilia primum comœdiam inuentam fuisse.

Syracusius, a, um. (συρακούσιος) possessiuum. Verg. Prima Syracusio dignata est ludere versu. Sed Græcè dicitur, nam Latinè Syracusanus, a, um.

Syria, (συρία) regio Asiæ, quæ ab Oriente, fluuio Euphrate, ab Occidente nostro mari & Ægypto terminatur, à Septentrione habet Ciliciã, & partem Cappadociæ, à Meridie Arabiã. Cuius insignes ciuitates (vt lib. 5. refert Ptolemæus) sunt, Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmira, Heliopolis, Ptolemaida, Sidon, Tyrus, Beritus, Botris, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæsarea, & Damascus: Montes clari, Carmelus, Casius, Libanus: Fluuij, Euphrates, Crisoras, Singas: Regiones, Phœnicia, Palæstina, Iudæa, Idumæa, Comagena, & Samaria. Hæc regio in medio orbis constituta est, quõ fit vt nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripertitam faciunt diuisionem, in Syricos, Assyricos, Leucosyrios, & Cœlosyrios. Plinius duplicem facit, vnam Palæstinam, alteram Antiochiam. Huius nominis Syria, prima corripitur.

Syriacus, possessiuum, vt Syriaci boues, id est, qui sunt in Syria. Plinius libro. 8. cap. 45. Syriacis non sunt palearia.

Syriacon, (συριακόν) raphani species, rapi ferè figura, suauissima & tenerrima. à cuius similitudine pyra Syriaca dicuntur, quæ corołla dicuntur.

Syrictæ, (συρικταί) populi dicti sunt, siue à foraminibus & fistulis, quas nasi loco præferunt, siue à fistulis & calamis auenarum. Solinus, Alij concretum os habent, modicum tantum foramen, quo calamis auenarum cibos hauriunt. σύριγγες enim Græci fistulas appellant.

Syricum, (συρικόν) color fictitius ex synope & sandyce mixtis, quo minium adulteratur. Plin. libro 36. ca. 6. Sublimi autem Syrico minium, compendij ratio demonstrat. Syricum verò, scilaceus siue cæruleus color est.

Syricus, possess. vt Syrica mala. Columella libro. 5. cap. 10. Præterea malorum genera exquirenda maximè, scandiana. id est, Syrica. Syricum atramentum. Plin. libro. 35. cap. 6. Præterea è vilioribus ochra, cerussa vsta, sandaracha, sandyx, Syricum atramentum.

Syringites, (συριγγίτης) gemma quæ stipulæ internodio similis est, ac perpetua fistula cauatur. Plinius libro. 37. cap. 19.

Syrinx, gis. σύριγξ. & Syringa, gæ. à nostris fistula transfertur, instrumentum musicum, quo ore modulamur. Fuit enim nympha quædam in cannam conuersa, de qua Ouid. li. 1 Meta. Naias vna fuit, nymphæ Syringa vocabant.

Syrisca, (συρίσκα) à Syrus fit, sicut Cilisca à Cilix.

Syrissus, a, um. idẽ quod Syrius, συρίσσος. Vergil. Copa Syrissa caput Graia redimita mitella.

Syrius, adiect. vt Syria pyra.

Syrma, atis. & Syrma, mæ. (σύρμα) genus vestis tragicorum vel cauda, siue tractus vestis fœminarum. Martialis, Aptasti longum tu quoque syrma tibi. Seneca de Baccho, Qui habitu muliebri nõs nunquam se ornabat, auro decorum syrma barbaricum. Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis serie, tenorem suum vsque in vltimum protrahente, ab σύρω, traho,

Syrophœnix, (συροφοῖνιξ) ora maritima Syriæ, circa Euphratem, cuius pars Idumæa, & Iudæa.

Syrsigabis, Darij mater, quæ audita morte Alexandri sese perpetuæ nocti dedit.

Syrtes, (σύρτεις) sunt loca circa fines Aphricæ, Ægyptum versus, periculosissima, ab σύρειν trahere. Est enim inæqualitas maris & terræ magna, & in vno loco profundissima, in alia verò satis vndosa. Spiranteq; vento cumulus arenæ, qui supra mare fuerat, in profundissimas residet valles, & qui deprimebatur, mox super aquas egeritur. Et sunt duæ, pares natura, impares magnitudine, quæ dicun-

cuntur maiores & minores,& spacio passuum du centorum quinquaginta millium separantur. Minor, (σύρτις μικρά) à Carthagine trecentis millibus passuum distat, & totidem ambitus: Maior, (σύρτις μεγάλη) quadragintis vigintiquinq; millibus passuum. Seruius verò vbicunq; sunt arenosa loca in mari, Syrtes asserit vocari. Hoc nomen etiam declinatur hæc Syrtis, & has Syrtis, vt inquit Priscianus. Vergil. libro. 10. In Syrtis in saxa volans vos Turnus adoro.

Syrupus, (σύρος) succus qui trahit. ab σύρω, traho.

Syrus, a. um. (σύρος) & Syrius, a. um. (συριακός) quod ex Syria est. Vnde Syri, & Syrij, quia ex Syria sunt. Suidas: σύροι πρὸς φοίνικας, ἑκάτερα τὰ ἔθνη διαβέβληται ὡς πανοῦργα. Id est, Syri apud Phœnices, vtraq; gens astutiæ nota infamis est.

Syrus, (σύρος) insula Ionica Asiæ apposita, cuius prima producitur, à qua Pherecydes Syrus ortum habuit, nō à Syria regione. Scyrus verò, (σκύρος) Thraciæ ascripta est, vt Strabo & Plinius testantur, longè à Rhodo.

Syrus, vel Sirus per i, de quo diximus, fossa vbi reconditur frumentum. Syros, inquit Curtius lib. 6 vocant Barbari circa Caucasum: quos ita solerter absconditt, vt nisi qui defoderint inuenire nō possint, In his conditæ fruges erant. Plin. libro. 18 cap. 30. Vtilissime seruantur in scrobibus, quas Syros vocant, vt in Cappadocia & Thracia, Hispania & Africa. Colum. lib. 1. ca. 6. Vbi puteorum in modum, quos appellant syros, exhausta humus editos à se fructus recipit.

Syssitia (συσσίτια) sodalitates dicūtur, & cōuiuia. vnde Caius Iurecons. Sodales sunt, qui eiusdem collegij sunt, quos Græci Syssitos (συσσίτους) vocant.

Systole, (συστολή) dici potest correptio, figura est cum longa syllaba contra eius naturam corripitur, vt apud Verg. Connubio iungā stabili, propriamq; dicabo. Vbi nu breuē posuit, quæ naturaliter longa est. nam alio loco longam posuit, Hectoris Andromache Pyrrhi connubia seruas.

Syzygiæ, (συζυγίαι) nerui sunt à cerebro ad oculos, sed is qui à dextra incipit, tendit ad sinistrum: is verò qui à sinistra, tendit ad dextrum oculum, adeò vt se iungant ad similitudinem crucis. Vnde Zygias, (ζυγίας) dictos putant. συζυγία enim, coniugium dicitur.

DE LITERA T.



T Litera muta est, & apud vetustissimos in aliquibus dictionibus scribebatur, in quibus nūc s scribimus. Nam mertare & pultare Antiqui dicebant, nos mersare & pulsare dicimus. Mutatur nonnunquam t in s, & in x: vt verto, versus: mitto missus: flecto, flexui: pecto, pexui.

T ANTE A.

Tabanus, (ὁ μύωψ Arist.) animal paruum volatile, alio nomine asilus, & οἶστρος Græcè dicitur. Plin. lib. 11. cap. 28.

Tabefacio, corrūpo, & quasi i tabē verto, μαραίνω.

Tabellarius, qui tabellas, id est, literas defert, γραμματοφόρος. ein bode, briefdrager) messagier) Cic. ad Brut. Statim extrusi tabellarios, literasq; ad, &c.

Tabellarius, adiectiuum. Vt tabellaria, quæ in tabulis à iudicibus scripta relinquebatur. Cic. 3. de Legib. Quis autem non sentit omnem authoritatē optimatium, tabellariam legem abstulisse?

Tabelliones, qui & libelliones appellati sunt, qui tabulas, hoc est, testamēta & publicas scripturas cōficiūt. περὶ ὧν πάντα αἱ συναλλάγματα, γραμματεῖ. Nam nunc notarij dicuntur barbare, qui tamen aliud sunt, vt qui notarent in senatu.

Taberna, (σκηνή, καπηλεῖον) eyn kauffgaden) eenen winckel) boutique, ouuroir) quasi trabea dicitur, à validioribus trabibus (vt inquit Donatus) quibus superiora sunt suspensa. Et accipitur pro omni ædificio, quod est vtile ad habitandū, ex eo, quòd taberna tabulis claudebatur, siue cooperiebatur. Hinc cōtuberniū, & contubernalis. Et taberna dicitur, vbi opera ipsa cæteraq; merces venditatur. officina, vbi fiunt opera. Et tabernarū quędam lanaria, quædam vinaria, quædam olearia, & huius modi. Nonius scribit, tabernas nō tantū vinarias esse, sed & omnes quæ sunt popularis vsus.

Tabernaculum, (σκήνωμα) non est diminutiuum, sicut nec cœnaculum. Est autem tabernaculum, tectum castrense, quòd veluti taberna quædam fit. & (vt Hieronymus inquit) semperq; mutatur tabernaculum, & huc illucq; transfertur. Cæs. 6. bel. Gall. Hic diffisus suæ ac omnium saluti, inermis ex tabernaculis prodit.

Tabernarius, adiectiuum. vt comœdiæ tabernariæ. vide in dictione Togatæ.

Tabernarius, qui in taberna venditat, κάπηλος. Cic. L. Flacco: Opifices & tabernarios, atq; illam omnem fecem ciuitatum, quid est negocij concitare? Est & tabernarius, qui vinum venditat: sicut aquarius, qui vendit aquam. Idem: Sed dici non potest, quomodo hic omnia iaceant, nisi ego cum tabernarijs & aquarijs pugnarem.

Tabes, is. (μαρασμός) corruptio pro morbo. à quo tabidus, & tabidū corpus dicitur. Huius tres sunt species. Vna, cum corpus nō alitur, & ita summa oritur macies, & nisi occurratur, occidit, quæ ἀτροφία dicitur à Græcis. Inde ἄτροφοι, qui atrophia laborant. Altera, vbi malus corporis habitus est, ideoq; omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν nominant. Tertia, quam Græci φθίσιν vocant, ἀπὸ τοῦ φθίνειν, quod est consumi & tabescere, cum in pulmonem descendit à capite pituita, & frequens tussis oritur: huic vlceratio accedit. Ex hac febricula leuis fit, quæ etiam cum quieuit, tamen & repetit, frequens tussis est, pus exscreatur. Interdum aliquid cruentum significat, quòd propriè tabū nominant, estq; fanies & sanguis corruptus, λύθρον, quod & aliquando dicitur tabes. Dicit tamē Seruius, tabo nomē esse casus septimi tantum, vt sponte. Quod si velis declinare, hæc tabes, huius tabis dices. Vergil. Et terram tabo maculant.

Tabesco, is, bui. significat langueo, deficio, tabidus fio, ἀτροφῶ, μαραίνομαι. verschwinen, verwelcken)

verdwijnen,verdrooghen)deuenir en chartre & tou sec.)à tabeo,bes. Et proprie in amore & mœrore tabescere dicimur, quamuis & de aliis dici possit. Gell.Delphinus amans, desyderio tabuit, exanimatusq; est.Plau.in Capt.Tuo mœrore maceror,Macesco,consenesco,& tabesco miser. Cato de re Rust.Id aliquoties in die quotidie facito Vsqueadeo,donec sal desierit tabescere. Composita huius verbi sunt,contabesco,συντήκομαι. Distabesco,variè siue vehementer tabesco, absumor,corrũpor,διαφθείρομαι Augusl.lib.2.Confes. In quantas iniquitates distabui,& sacrilega curiositate secutus sum. Intabesco,valde tabesco,προσήκομαι.Colu.lib.5.Ad vltimam reducitur maciem,& sic intabescit, vt nullis deinceps impensis recreari possit. Extabesco, valde tabesco, ἐκτήκομαι. Cicero lib.2.Tusc.Sic corpus clade horribili absumptum extabuit, id est,tabo & corrupto sanguine computruit.

Tabidus,corruptus, qui tabẽ patitur, ἀπονενεκρωμένος. item languidus,fragilis.Mart.lib.1.Indignas premeret cum tabida fauces.

Tabificus,qui tabem inducit,φθινάς. Verg.Liuor babificũ malis venenũ.Vnde & à Cicerone ægritudo & metus, tabificæ perturbationes dicũtur, quoniam mentem lacerant, tabem,cruciatum,& afflictionem inferunt. Tabificabile dicitur à Veteribus. Accius,Par neci orbificor liberorum leto & tabificabili.

Tabitudo,idem quod tabes.Plin.lib.22.cap.25.Peculiariter tamen ad tabitudinem redactis subuenit. De alica.

Tablinum, locus hybernæ stationis, atrio proximus,quod ferè ex tabulis constaret.γραμματοφυλάκιον,χαρτοφυλάκιον. Plin lib.35.Tablina codicibus implebantur,& monumentis rerum in magistratu gestarũ.Apu.lib.vlt.Flor.Medici cum intrauerint ad ægrum, vti visant,nemo eorũ quòd perpulchra tablina in ædibus visant & lacunaria auro oblita. Dicitur autem tablinum,non tabulinum: quemadmodum & figlinum, non figulinum. Et videtur esse,quod Græci πινακοθήκην dicunt, quamuis in pinacothecis tabulæ pictæ, in tablino rerum in magistratu gestarũ monumenta continebantur.

Tabor,ταβώρ,mons in medio Galilææ, rotundus ac sublimis.

Tabula,(πίναξ) eyn tafel) tableau.) notæ significationis. Paut.in Menæh.Dic mihi nunquid vidisti tabulam pictam in pariete,Vbi aquila catamitum raperet,&c.A quo per diminutionem fit tabella, πινάκιον,πτύχιον. Sunt autem tabulæ,siue tabellæ, γράμματα, τὰ γραμματεῖον, testamenta,vel publicæ scripturæ ex quacunq; materia, quòd initio ceratis tabulis scribi consueuerant. Quintil.li.5.cap.7.Testimonia dicuntur aut per tabulas, aut à præsentibus. Vnde Cicero Terentiæ tabulam pro lege posuisse videtur, cum ait, Quemadmodum à Vesta ad tabulam Valeriam ducta esses. Et tabula dicebatur, in quam mittebãt tesseras,quæ lusoria,& quandoq; latruncularia,& pyrgus,siue alueus aluculus've dicebatur. Tabulæ nouæ appellantur, quando debitores creditas pecunias cum vsuris persoluere non coguntur ipsis creditoribus,& abolitis prioribus debitis, nouæ tabulæ conficiuntur,ἀ̓ποκοπαὶ χρεῶν,χρεωκοπία,χρεῶν ἀποκοπαί. Cicero lib.2. Offic.Tabulæ nouæ quid habent argumenti nisi vt emas mea pecunia fundũ, & eum tu habeas,ego non habeã pecuniam? Sall. Tunc Catilina polliceri cœpit tabulas nouas, proscriptionem locupletiũ. Tabulæ quoq; ab antiquis in eum vsum conficiebantur, vt quę antea in aduersariis tumultuariæ, & nullo ordine perscriberentur,in has singulis cautionibus,syngraphis,chirographisq; nominũ factorũ, & tota ratione accepti & expensi rite atq; ordine relata,facilius de tota ratione domestica, reditibus scilicet,fœnore, lucro, sumptibus've cognosceretur, atq; constaret.Sed de hoc Budæus & Doletus.

Tabularis,& hoc are. quod ad tabulas pertinet,& in tabularũ ornatum accõmodatur.Plin.lib.34. cap.9. Æs omne frigore magno melius fundi,sesquensq; temperatura statuaria est, eademq; tabularis,hoc modo massa conflatur,&c.

Tabularia,Seruio authore,loca sunt in quibus tabulæ,hoc est, instrumẽta,& literæ,& actus publici reponuntur,γραμματοφυλάκια.Verg.li.2.Geor. Insanumq; forum & populi tabularia vidit.

Tabularius,ratiocinator,supputator,qui in tabula nomina & rationes obseruat, λογιστὴς, φυλακιστής. Sidon. ad Petre.Sed & ille suscipiebat hunc granditer habens in eo consiliariũ in iudiciis,vicariũ in Ecclesiis, procuratorẽ in negociis,villicũ in prædiis,tabulariũ in tributis,in lectionibus comitem,in expositionibus interpretem, in itineribus conturbernalem,alii volunt tabellarius.

Tabulata,quę sunt ex tabulis facta,ἐνιλώματα.vt trãsitus tabulatus, tabulis vbiq; interpositis confectus. Accipiuntur etiã pro parietibus siue ædificiis,lapidibus in tabularum modum quadratis constructis. Rursus tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altiora crescentes. Vergil.libr.2.Georg. Summasq; sequi tabulata per vlmos. Col.lib.6.Cum deinde adolescere incipient vlmi,falce formandę sunt,& tabulata instituenda. Hoc enim nomine vsurpit agricolæ ramos truncosq; prominentes, eos vel propius ferro compescunt, vel longius promittunt,vt vites laxius diffundantur.

Tabulo,as.tabulis aliquid construo,ἐνιλόω tafelen) met berdt besetten) plancheer.) Hinc tabulatio, tabularũ coassatio & textura, ἐνίλωσις,sicut asserũ coassatio. Cæs.2.bel.Ciuil.Centonesq; insuper iniecerunt, ne aut tela tormẽtis missa tabulationem perfringerent,aut saxa ex catapultis lateritium excuterent. Hinc & contabulo.Sueto. in Cali. Qui non sine admiratione Hellespontum contabulauerint.

Taburnus, mons Campaniæ, oliuetis abundans. Verg.Iuuat Ismara Baccho Conserere, atq; olea magnum vestire Taburnum.

Taceo,ces.cui.tacitũ, nihil loquor, σιγάω, σιωπάω:

stillschwigē) se taire) licet quādoq; etiā dicatur de iis, quæ sine voce sunt. Verg. li. 4. Totūq; pererrat Luminibus tacitis. Et alibi: Cū tacet omnis ager. Tacere enī, p quiescere capitur, ἀτρεμεῖν. Vnde tacitū mare dicim⁹, cū placidū est, nullis fluctibus agitatū. Quoniā verò cum aliquid laude dignum est, laudamus: & econtrario malefacta non laudamus, factum est, vt tacenda, non laudanda: & non tacenda, laudanda dicantur. Quandoq; significat securum esse, (ἀτρέμας ἔχειν) quoniam qui securi sunt, nullam quærendi causam habent. Terent. in Adelph. Tace, egomet conueniā Pamphilum. Huius composita, Conticeo, obticeo, quod est de iis, quæ nos pudet loqui, κατασιγάω. Terent. in Phor. Hem nunquid obticesᵉ Reticeo, perfectè taceo, siue à locutione me contineo, ἀποσιωπάω. Hieronymus contra Heluidium: Vt discat aliquando reticere, qui nunquam didicit loqui. Hinc reticentia, ἀποσιώπησις. Cic. lib. 1. Off. Ex mœstitia, ex hilaritate, ex risu, ex locutione & reticentia. Subticeo. Habentq; ti syllabam correptam.

Tachempso, (ταχεμψὼ) teste Herodot. lib. 2. Histor. quædam Nili insula est.

Tacitum mel, quod per se fluit, & est optimum. Tacitum os alicui præbere, Cice. 1. Verr. Qui testes priore actione interrogari nolueris, & iis tacitū os præbere malueris, &c.

Taciturnus, qui natura facilè tacet, σιγηλὸς, σιωπηλὸς schweighafft.) stil swijgende.) Hinc taciturnitas, (ἐχεμυθία) quæ est obseruantiæ genus in silentio constituta. Terēt. in And. Sed his, quas semper intellexi in te sitas, fide, & taciturnitate. Huius diminutiuum est taciturnulus. Apul. Blanda mulier & taciturnula. Taciturnissimum ostium, apud Plau. in Curc. Valeat'ne ostiumᵉ PH. Bellissimum hercle vidi & taciturnissimum.

Tacitus, qui tacet, & qui scit tenere secreta, ἐχέμυθος. Actionem enim significat, quandoq; etiam passionem, σιωπώμενος. Verg. Quis te magne Cato taci tum, aut te Cosse relinquatᵉ

Tactici, (τακτικοὶ) à Græcis dicuntur magistri & doctores armorum, vt est apud Vegetium.

Tactus, participium à tango, (ἁπτὸς.) & aliquando ponitur pro afflato, & leuiter fulminato. Cic. Tactus etiam ille qui hanc vrbem cōdidit. Intactus, pro intemerato & non tacto sumitur.

Tactus, us, nomē, vnus est ex quinq; corporis sensibus, qui & tactio dicitur, ἁφὴ. die berürung, greiffung) die tastinge) touchement.) Cic. lib. 4. Tusc. Qualis est hæc aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum, quæ sunt omnes vnius generis ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ voluptates.

Taddæus, (Θαδδαῖος) nomen viri proprium.

Tædeo, des. tedui, & tæsus sum. sed non est in vsu, sicut compositum pertęsus, ἀπηχθημαι. verdreuſſen) verdrieten) estre ennuyee, fache.) quāuis Seruius dicat esse participium sine verbo. Sueto. Pertæsus ignauiam suam. Gell. libr. 1. Has ille inaneis cum flaret glorias, iamq; omnes finem cuperent, verbisq; eius fatigati pertæduissent, Fitq; tædeo ab τῆλε, l litera in d conuersa, ideò cū æ diphthongo scribitur. Nā longitudo atq; prolixitas actionis siue passionis alicuius, tædium generare solet. Tædet impersonale, facit præteritū tæduit & tæsum, vel magis pertæsum est. Vergil. lib. 4. Æ ne. Si non pertæsum thalami tædæq; fuisset. Construitur cum infinitiuo, aut accusatiuo à parte anteriori, & genitiuo à parte posteriori.

Tædium, angor mentis & animi, non corporis valetudo, inquit Ser. u. ἀηδία. verdrusz) verdriet) ennuye, fascherie.) Plin. lib. 19. ca. 6. Tædium quoque huic halitu.

Tædulus, pen. cor. dicitur fastidiosus, senex, qui omnibus tædio est.

Tænarus, (Ταίναρος) pen. corr. locus vmbrosus in radice Maleæ, promontorij Laconiæ iuxta Spartam ciuitatem. In quo quia hiatus magnus est, & strepitus progredientium percipiuntur, dixerunt Veteres per hunc esse descensum ad inferos. Verg. Tænarias etiam fauces alta ostia Ditis. Ibi erant λατομίαι, hoc est, lapidicinę lapidum preciosorum qui & Laconica marmora, & Tænarei lapides vocantur. Propert. libr. 2. Quod non Tænareis domus est mihi fulta columnis. Et in singulari generis masculini est, in plurali neutri. Græcè Ταίναρος, à quo Tænarum oppidum dictum est. Suidas: Ταίναρον ἀκρωτήριον λακωνικῆς, ἐν ᾧ στόμιον ἦν κατάγον ἐς ᾅδου. ἔνθα καὶ ποσειδῶνος ἱερὸν ἀσφαλείου, ἐν ᾧ οἱ τοὺς εἵλωτας ἱκέτας καθεσθέντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ποσειδῶνος οὐδὲν δείσαντες ἀνεῖλον οἱ λακεδαιμόνιοι. Id est, Tænarum promontorium Laconiæ, in quo fauces erant ad inferos deducentes, vbi & Neptuni præsidis templum, illic supplicantes in sacello Neptuni, Helotes nihil veriti Lacedæmonij interfecerunt.

Tæniæ, (ταινίαι) vittarum extremitates, vt quæ ab infulis pendent. Verg. Fit longę tænia vitta. Quandoq; accipitur pro tota vitta. Idem li. 5. Puniceis ibant euincti tempora tænis. At tęna non tænia: nam & tæna & tænia dicitur. Propriè tamen tænia est fascia, vnde & lapides sub aquis candicantes in longum porrectos, tænias vocamus: à fasciarum similitudine. Plin. Nec profunda altitudo miraculum minuit: Frequentes quippe tæniæ candicantis vadi carinas territant. Est & tænia pisciculi genus apud Aristotelem, à gracilitate & longitudine dictum. Tæniola, diminutiuum. Colu. lib. 11. cap. 3. Brassica, cum sex foliorum erit transferri debet, ita vt radix eius liquido fimo illita, & inuoluta, tribus algæ tæniolis pagatur. Hoc est, quasi fasciolis.

Tænō, fuit vrbs in Laconia, à quo mulier poëtria nomine Herina ortum habuit. Fuit & in Achaia vrbs Ταινὼν, id est, Teneium. & Tenea, vicus inter Mycenas & Corinthum.

Tagasta, (Ταγάστη) ciuitas Aphricæ, ex qua Augustinus Tagastensis (Ταγαστηνὸς) appellatus est.

Tagax, (φιλοκλέπτης) furunculus, à Tago, quod est tango. Lucil. Proscribere posse tagacem mutonis manum.

Tages, is, fuit qui primus Hetruscis haruspici̅ di-

ſciplinam dedit.

Tago,gis.apud Veteres in vſu fuit pro tãgo,à quo etiam componitur attigo,pro attingo. Plaut. in Bacc.Ne attigas puerum iſta cauſa, quando fecit ſtrenuè. Feſtus : Tangit ſimpliciter dicitur,quod attigit,contigit,facit compoſitum.

Tagrus,mons in Luſitania, apud quẽ quædã equæ dicuntur è vento concipere.

Tagus, (τάγος) fluuius Luſitaniæ, habens arenas aureas. Iuuenal.Quod Tagus,& rutila Pactolus voluit arena.

Taigetus,vide Taygetus.

Talaria,calceamenta alata Mercurij, πέδιλα.Verg. Pedibus talaria nectit Aurea. Talaria inducere, prouerbialis allegoria,pro eo quod eſt fugã ador nare,quaſiq́ velle quopiam auolare.Cice.ad Att. lib. 14.Nemo eſt,iſtorum qui ocium non timeat: quare talaria induamus.

Talaris,& hoc re. quod ad talos pertinet,ποδήρης. vt,veſtis talaris, quæ ad talos vſq; deſcendit.

Talarius,ria,rium.quod pertinet ad talos,κυβευτικός. vt lex talaria aduerſus eos, qui talis luſitant. Talarij ludi, quibus videntur vſi ſaltando. Cice. lib.1.Off.Adde his,ſi placet,vnguentarios, ſaltatores,totumq́ ludum talarium.

Talea,eyn zweig) een inter) vng plantal.) fruſtum ligni,præciſum ex vtraq; parte,vt in terra inſeratur. Præciſis enim lignis vel pedali, vel cubitali magnitudine nonnullæ arbores feruntur:idq; lignum ita præciſum Græco nomine generali ξύλον, Latinè talea dicitur,vulgò plantale. Plin.libr.17. cap.17.Myrtus & taleis ſeritur,morus talea tantum,quoniã ramo eam ſeri religio fulgurum prohibet.Quapropter de talearum ſatu nunc dicendum eſt,ſeruandum in eo ante omnia,vt taleæ ex feracibus fiant arboribus,nec curuæ,néve ſcabræ, aut bifurcæ. Cato, Taleas oleaginas quas in ſcrobe ſaturus eris, tripedaneas facito. Et ſicut talea dicitur lignum,quod in terra ſeritur:ita quod inſeritur ramo, calamus, & teſſera ſeu teſſella,quòd inſtar teſſeræ ſit, vocatur. Plin.Quòd ſi longius afferantur pomorum calami, rapo infixos, optimè cuſtodire ſuccum arbitrantur.A quibuſdã etiã ponitur ꝓ teſſera,hoc eſt ligno complanato, quo numeros notant ruſtici idiotæ.Quidam hoc nomen cum h ſcribunt,quòd Græcam originem habere autument,vſqueadeo Latinum factum,vt taleare ꝓ incidere vſurpet ruſtica ſimplicitas. Hinc & talia numaria ſermone militari dicitur, quod genus cum edicto principis vel Reipublicæ conceditur,clarigatio dici poteſt.Liu.lib.8.Veliternis deiecti muri,ipſi vrbe adducti,iuſſi trãs Tyberim habitare, vt eius qui cis Tyberim captus fuiſſet, ad mille pondo clarigatio eſſet.Taleari lignũ dicitur,dum ſcinditur: in taleari,dum præſcindendo formatur,ait Varro.

Taleola,læ. diminutiuum. Colu.lib.3.cap.17.Idq; per gemmas quinas,vel etiam ſenas partiri,complures taleolas terræ mandauerunt.

Talentum,(τάλαντον)multiplex antiquis fuit.Nam Atticum talentũ (vt docet Plinius) ſexdecim ſeſtertia valebat,hoc eſt pondo quadraginta.Alij autem ſexaginta libras ſeu minas valuiſſe volũt,hoc eſt ſex millia denariûm,vel drachmarum,quæ ſexagies denos coronatos valent, hoc eſt ſexcẽtos. Talentum,ſexcenti aurei ſunt. Decem talenta,ſex millia aureorum.Quindecim talenta,nouem millia aureorum.Viginti talẽta,duodecim milia. Ægyptium,pondo octoginta.Cleopatra põdo centum viginti quinq;, talentum fecit, hoc eſt ſeſtertiorum quinquaginta.Africanus talentum omne, pondo ſexaginta tradit. Quia verò libræ,hoc eſt pondo, apud alios maiores, apud alios minores ſunt, hinc efficitur,vt talenta quoq; non idem vbiq; valeant.Pollux,inquit,pro aureis numis tribus imputabaſ numus aureus,pro drachmis duabus Atticis.Erant ergo talentorum multa nomina, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenũ, Atticum.pondere quidem pari omnia,ſed ad numum collata differũt. Atticum Tyrio æquale,ſed plus quadruplo valens quàm Ptolemaicũ,ſeſquitertio quàm Syrium Antiochenumq́. Babylonicum talentũ,duo millia & ſeptuaginta minas Atticas fuiſſe tradunt.Euboicum,quatuor millia denariorum valebat. Rhodium,quingentorum denariorum.Neapolitanum,ſex denariûm.Syracuſanum,trium denariûm.Alij minimum libris quinquaginta,maius 72.maximum 120.faciunt. Athenæus talentum ſex millibus numûm Italicorũ permutari tradit. Numum eſſe drachmam,hoc eſt denarium, centum drachmis, hoc eſt denarijs centum argenteis æquare libram,Plutarch.in Pomp. refert,minam vocans eam.

Talge: inſula in mari Hircano (vt Pomponius refert) ſine cultu, fertilis, omni fruge ac fructibus abundans.

Talia,æ. folliculum cæparum.

Talio,vindicta,hoſtimentum,vt ſi quis manum alicui amputauerit, illi manus,Romanorum lege, amputari debet, ἀμοιβή. Hinc Retaliare, Gellius formauit, quod ſignificat talione hominem repercutere,ἀμείβεσθαι. Martialis:Corrumpit ſine talione cœlebs.

Talipedo,as.(παραφέρομαι) pen.cor.pedibus vacillo,& quaſi ſupra talos inſiſto.Feſtus.

Talis,& hoc le. notæ ſignificationis. diergleichen) alſulcken) tel.) Plaut.in Aul.Cui in re tali ſubueniſti antehac. Taliter,aduerb.Cic.ad Att.lib.10. Etenim audieram nemini taliter licere.

Talitrum, tri. percuſſio quæ vngue fronti puerorum infringitur.Sueto.in Tib.Cæſ.Articulis tam firmis,vt recens & integrum malum digito terebraret,caput pueri vel etiam adoleſcentis talitro vulneraret.

Talpa,gen. maſculini,& fœminini,animal captum oculis,muri ſimile, ἀσπάλαξ. eyn ſchär) een mol) vne taulpe.) Vergil.Aut oculis capti fodère cubilia talpæ.

Talus,duo ſignificat,ſcilicet partem pedis, ἀστράγαλος, id eſt,os prope calcaneum quod extuberat. Horat.in Serm.Ad talos ſtola demiſſa, & circundata palla. Eſt & talus oſſis genus in articulo pedis.

dis, ventre eminens concaua in vertebra: de quo in dictione Tessara. Aristoteles & Plinius negāt in homine esse talos.

Tam, & Quàm, (τοσοῦτον, ὅσον) Prisciani sententia aduerbia sunt, & cōparatiuo & superlatiuo adijciuntur, cum duo vel plures cōparatiui & superlatiui diuersę significationis positi inter se æquantur, vel ijdem geminantur. vt, Tam iustior quàm felicior Æneas Hectore. Cic. pro Deiot. Istam, inquam dexteram non tam in bellis, neq; in prælijs, quàm in promissis & fide infirmiorem, bis infirmiorem intelligendum est. Superlatiui exemplum. Sallust. Quàm quisq; pessime fecit, tam maximè tutus est. Iungitur & positiuo: vt, Tam bonus Vergilius, quàm bonus Homerus. Cice. Tam sum amicus reipublicæ, quàm qui maximè. scilicet est amicus. Hoc est, tam amo rempublicam, quàm ille q plurimū amat. Et apud Veteres tam, pro tamē, & pro modo ponebatur. Componitur tam cum & si, & significat quamuis. Plin. Dedit quantum maximū potuit, daturus amplius si potuisset, tametsi quid homini dari potest maius, quàm gloria, laus, & æternitas?

Tama dicitur (inquit Fest.) cum labore viæ sanguis in crura descendit, & tumorem facit. Lucil. Inguen'ne existat papulæ tama, ne boa noxit.

Tamaricæ. pen prod. genus fruticis bis in anno florentis, à Græcis ἐρίκη dicitur: vnde & ericeū mel celebratur. Videtur etiam recte dici tamarix: & tamaricum (μυρίκη) etiam legitur. Hanc quidā eandem esse quam myricam existimant. Plin. lib. 24. ca. 9. Myricen, quam & tamaricen vocat Lenæus, similem scopis amerinis dicit. Et paulò post: Vulgus infelicem eam Arborē appellat; vt diximus, quoniam nihil ferat, nec seratur vnquam. Corinthus & quæ circà est regio, bryaneā vocat, eiusq; duo genera facit: syluestrem planè sterilem, alteram mitiorem.

Tamaritæ, (ταμαρῖται) pen. prod. populi Asiatici, non longè à Caspio mari.

Tamen, significat nihilominus, ὅμως, ἀλλ᾽ ὅμως. aber ie doch) nochtans) toutesfois.) Quæ vbi præcedit quanquàm, quāuis, & alia huiusmodi, dat principium constructionis, ipsa dictione tamen excussa. Quod ideo in ligatura & quasi iunctura orationis incertum est, quia oratio vnde non debuerat, inceperat. Idcirco tamē abijcitur, tanquā functa officio suo. Aliquando inceptiua est. Cic. Pæto: Tamen à malitia non discedis. Aliquādo ponitur pro statim. Verg. Hic hœdos depone, tamen veniemus in vrbē. Aliquando pro tandem. Sall. lib. 2. Histor. Nam qui enare conati sunt, icti sæpe ferramentis nauium, tamen aut vulnerati ā suis, aut afflicti vndarum vi, multato fœdè corpore, &c. Plaut. Ita faciam, ita placet. quid tum tamen? Aliquando pro duntaxat. Terent. in Hecy. Quod potero faciam, tamen vt pietatem colam. Donatus: Duntaxat, vel ita tamé, vt pietatem colam. Hinc componuntur attamē & veruntamen, eiusdem ferè significationis.

Tametsi, (καίπερ) cōiunctiua particula, in principijs orationum posita, indicatiuo gaudet. Secundo aūt loco etiam subiunctiuo. Tametsi, pro tamē. Teren. in And. Rape. D. Si quicquā mentitum inuenies, occidito. SI. nihil audio. Ego iam te commotum reddam. D. tametsi hoc verum est.

Tamino, nas. pen. cor. corrūpo, licet non sit in vsu. Cuius composita sunt, attamino, contamino, & intamino. Vnde & intaminatus.

Tanager, (τάναγρος) fluuius Lucaniæ, qui est inter Campaniam & Calabriam. De quo Verg. lib. 3. Georg. Et sicci ripa Tanagri.

Tanagra, (τάναγρα) Persidis oppidum.

Tanais, (τανάϊς) fluuius Scythiæ, qui diuisit Asiam ab Europa. Ferturq; à Septentrione Nilo contrarius, paulò tamen Orientalior non solū per Scythas in Mæotim defluens, sed & per Sauromatas. originē eius incertam aliqui putant. Ptolemæus ex montibus Riphæis prodire putat, qui magis Australes sunt, quàm Hyperborei. Alij aiunt esse paludem non admodū magnā, ex qua Tanais nascitur, qui duobus ostijs Mæotim ingreditur, quę stadijs intra se circiter septuaginta distarę feruntur. Alij ex Caucasijs montibus oriri existimant.

Tanas, (τανᾶς) oppidum non longè à Tana, & Venetis paret. Vnde & nobilissimæ pelles feruntur & mancipia, quæ à Scythis emunt, quos appellant Carcasos.

Tandem, significat postremum, ποτὲ, τὸ τελευταῖον. zū letst) ten laesten) a la par fin.) Verg. Iam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. Per interrogationem habet vrgens quiddā & accelerans. Cice. Quousq; tandē abutēre Catilina patientia nostra? Aliquando est coniunctio expletiua. Teren in Phor. Ita'ne tandē vxorem duxit Antipho iniussu meo? Interdū ponitur pro aliquando, vt apud eundem, Itáne tandē sororem duxit? Nonnunquam pro vix. Cic. Tandē aliquando Quirites. Item pro saltem. Terent. in Eunu. Perfice hoc Precibus aut precio, vt hæream parte aliqua tandem apud Thaidem. Item pro tamen. Cic. In qua ciuitate tandē arbitrare te viuere? Tandē tandē, reticentia quædā cum abrupto sermone, nonnihil ornatus habens. Plaut. in Curc. At tandē tandem. PH. Tandem es odiosus mihi.

Tandiu, tanto tempore, ἐπὶ τοσοῦτον. zoo lange) tāt de temps.) Cic. 7. Verr. Nam tandiu fuit in carcere Apollonius. Tandiu & quandiu. Cice. 4. Verr. Ignominia autem grauis tandiu in illo homine fuit, quandiu iste in prouincia mansit.

Tango, is, tetigi, tactū, propriè est manu apprehendo, tracto, aut alia parte corporis premo, ἅπτομαι, καθάπτομαι, ψαύω. anrůren) růren, tasten) toucher.) Cic. pro Cecin. Te deiectum debeo intelligere, etiam si tactus non sis. Idem Tuscul. 2. Genu me hercule M. Antonium vidi, cum contente ipse pro se lege varia diceret, terrā tangere. Verg. De cœlo tactas memini prędicere quercus. Transfertur tamē ad alias multas res incorporeas, vt cū pro leuē aut in transcursu de aliqua re mentionē facere ponitur. Cicero Acad. 2. Sed vbi Socrates, vbi Aristoteles ista tetigit? Item pro mouere,

ſiue perturbare, ſolicitum habere. Cic. Att. 2. Mi-næ quæ mihi proponuntur, modicè me tangũt. Item pro contiguum eſſe, vel attingere. Cæſ. Rhenum, vt ſuprà demonſtrauimus, tangit. Cice. pro Roſ. Fundos decem & tres reliquit, qui Tyberim ferè omnes tangunt. id eſt, Tyberi continentes, vel iuxta Tyberim ſunt. Poſtremo pro peruenire. Idem Fam. 8. Neq; prius deſinã formidare, quàm tetigiſſe te Italiam audiero. Et, Verres ſimul ac tetigit prouinciam. Sunt qui velint tango, tanxi præteritum facere, tagō, tetigi: ſicut pango, panxi, & pago, pepigi. Compoſita à tango ſunt, Attingo, contingo, obtingo, ἀμφαφάομαι. Pertingo, quod eſt perfecte tango, ψαφάω, quod & pro conſequor plerunq; poni ſolet.

Tanis, (τάνι) metropolis Ægypti, vbi Moyſes mirabilia fecit.

Tanos, gemma inter ſmaragdos nigra, & viridis & intus ſordida. Plin. lib. 37. cap. 5.

Tanquam, (ὡσανεί) gleich) gelijck) comme.) aduerbium eſt ſimilitudinis, verbis ſubiunctiuis iungitur. Plin. Nat. hiſt. Tanquam neſciamus hanc eſſe ſolam, quæ nunquam iraſcatur. id eſt, quaſi neſciamus. Tanquam cum ſic, pro quemadmodum. Cic. ad Caſſium li. 12. Tanquam enim ſi clauſa ſit Aſia, ſic nihil perfertur ad nos præter rumores de oppreſſo Dolabella.

Tantalus, (τάνταλος) Iouis ex Plote nympha filius fuit, quem Euſebius regẽ Phrygiæ cum Troẽ Dardaniæ rege bellum geſſiſſe ſcribit, quòd Ganymedem rapuerit: Agamemnonis & Menelai auus. Vnde & Tantalides dicti ſunt. Hic ob filium interfectum detruſus ad inferos, ſiti torquetur & fame. Plato in Cratylo ſcribit, Tantalũ dictum eſſe, quaſi ταλάντατον, hoc eſt, infeliciſſimũ. Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatem deorum menſis dignatus. Alius Thyeſtæ ex Merope filius, interfectus & appoſitus eſca patri. Hinc fit Tantaleus, a, um. Propert. Tantalea poterit tradere poma manu.

Tanti, (τοσαύτου) ſo theur) zoo dier, zoo veel) autant.) & Quanti, (ὅσου) cum eorũ compoſitis, tantidem, quantilibet, quãticunq;, ſimiliter, totidem, pluris, minoris, iunguntur verbis precium ſignificantibus, qualia ſunt, emo, vendo, veneo, mercor, cõparo, æſtimo, conſtat, conduco, loco, fœneror, paciſcor, pago pepigi, cõdemno, poſtulo, & ſi qua ſunt alia, & tamẽ in aliis à prædictis ablatiuũ poſtulant. Teren. Quid agas? niſi vt te redimas captum, quàm queas Minimò: ſi nequeas paululó, at quãti queas. Id eſt, tanti te redimas, quãti queas. Liu. li. 48. Mancipia minora annis viginti, quę poſt proximũ luſtrũ decem millibus æris aut pluris veniſſent, ea quoq; decem tantò pluris, quàm quanti eſſent, æſtimarẽtur. Dicimus quoq; ali quid eſſe tanti, (οὐ περὶ πολλοῦ, ἢ περὶ ὁσίου ἦν) id eſt, dignum ob quod quicquam fiat. Ouid. Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.

Tantiſper, (ἕως τινὸς) ſo lange) tãt de temps.) aduerb. ſignificat tandiu: poſtulatq; poſt ſe, dum, donec, ſiue quandiu, vel quoad. Cicer. 2. De inuent. Deinde eſt in carcerem deductus, vt ibi eſſet tantiſper dum culeus, in quem deiectus in profluentem deferretur, compararetur. Terent. in Heaut. Ego te meum eſſe dici tantiſper volo, dum quod te dignum eſt, facies. Sic cætera à per compoſita, temporis breuitatem ſignificant: vt, quantiſper, parumper, pauliſper, aliquantiſper. Ponitur etiam tantiſper, ſine dum, & ſignificat tantummodo, ſiue interea, (ἐν τοσούτῳ.) Liu. lib. 1. Tamen id imperium ei ad puberem ætatem incolume manſit. Tantiſper tutela muliebri res Latina, & regnum auitum, paternumq; puero ſtetit. Cic. 5. Tuſc. Sed videro, quid efficiat, tantiſper hoc ipſum magis æſtimo, quod pollicetur.

Tantopere, & Tanto opere (τηλικοῦτον) ſo vaſt.) ſoo ſeer) tant grandement.) ſignificat tantũ, tam vehementer. Terent. in Adelph. Ego hac in re nihil reperio, quamobrem lauder tantopere.

Tantum, (μόνον) aduerbium, ſignificat ſolum, quod & tantummodo dicitur: & iungitur poſitiuo. Plinius lib. 12. cap. 1. Sed quis non iure miretur, arborem vmbræ gratia tantum ex alieno orbe petitam? Aliquando ſignificat vſqueadeò, τοσοῦτον. Item ad numerum relatum. Plaut. in Bacch. Vi coactus reddidit Ducentos & mille philippũm. N. tantum debuit.

Tantum non, (ὅσον οὔπω, μόνον οὐ) id eſt, ferme, ſed non planè peractę aduerbium. Sueto. in Tib. Cæſare: Tantum non aduerſis tempeſtatibus Rhodum enauigauit.

Tantum abeſt, ſignificat non ſolum non eſt, τοσοῦτο δέουσι.) Cic. lib. 1. Off. Tantum abeſt ab officio, vt nihil officio magis poſſit eſſe contrarium. hoc eſt non modo officium nõ eſt, verumetiam nihil magis officio poteſt eſſe contrarium: vel, tantum abeſt, vt officium ſit, vt nihil officio, &c.

Tantum num, id eſt, etiam. Plin. Epiſt. 217. Habes æſtate, hyeme conſuetudinem: addas huc licet tantum num, quę inter hyemem æſtatemq; mediam.

Tantummodo, aduerbium, idem quod tantum. alleyn.) alleen.) ſeulement.) Terent. in Phormion. Poſthac ſi quicquam. nihil precor: tantummodo non addas.

Tantundem, (τοσοῦτον) gleich ſo vil) euen ſoo veel) tout autant.) quaſi tantum idem, ſignificat æquè tantum: vulgò alterum tantum. Colu. lib. 7. Tum paribus caſiæ, myrrhæq; & thuris ponderibus, ac tantũdem ſanguinis marinæ teſtudinis miſcetur. Terent. in Phor. in ea ſignificatione, ſed aliter dixit. Num tu intelligis, quid hic narret? P. Num tu? A. Nihil. PH. Tantundem ego. Hoc nomen nõ habet niſi genitiuum tantidem, quod ſignificat pro tanto precio ſolum. Terentius in Adelph. Domo me eripuit, verberauit, me inuito abduxit meam. Ob malefacta hęc tantidem poſtulat emptam ſibi tradier.

Tantus, a, um, à tam deduci videtur, quantitatemq; ſignificat, quaſi tam multus, vel tam magnus, (τοσοῦτος, τηλικοῦτος.) ſo groſz) ſo groot) ſi grand) Et modò demonſtratiuum eſt. Verg. Tantę molis erat Romanam condere gentem. Modò relatiuũ.

Plaut. Et tantum quantū potui, præstiti tibi. Tantò, aduerbium; & quantò: vt, Tantò magis, tantò peior. Tantò minoris. Cice. 5. Verr. Tantòne minoris decumæ venierunt, quàm fuerunt? Huius diminutiuum est tantulus, (τηλικοῦτος γε) pro tam paruus. Plaut. in Truc. Tum tantuli doni caussa. A quo tantillus, τυννοῦτος. Terent. in Adel. Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestaui meis. Ab eo & tantulum, tantillum, aduerbia.

Taos, gēma pauoni similis, qui Græcè ταὼς dicitur.

Tapetum, ti. Tapes, is. & Tapete, petis. penul. prod. heydemsch werck) tapijt) tapis.) tegmen mirè pictum varijs coloribus, quo equi, mensæ, seu pauimenta sternuntur. Verg. lib. 10. Qui fortè tapetibus altis Extructus toto perflabat pectore somnum. Idem lib. 7. Instratos ostro alipedes pictisq; tapetis. Declinatur enim Græcè τάπης, τάπητος. Stat. lib. 1. Theb. Aliosq; inferre tapetas, accusatiuus Græcus est à tapes, etis. Similiter Plaut. Vt neq; peristromata quidem æquè sint Campanica, neq; Alexandrina belluata consuta tapetia.

Taphiæ, (ταφιαί) quędam insulæ, vt inquit Strabo, quarum vna Taphius, ταφιοῦς.

Taphij, (τάφιοι) dicti sunt populi, à Tapho Neptuni filio, qui Echinadibus insulis imperauit. Hunc Neptunus (vt est in fabulis) inuictū fecit, vt quandiu què in vertice aureum dederat capillum, haberet incolumem, tandiu foret insuperabilis.

Taphiussa, (ταφιοῦσσα) oppidum Cephaloniæ, quondam Taphos appellata.

Taphnis, (ταφνὶς) ciuitas in Ægypto, à qua Taphnæi dicti sunt viri in ea habitantes.

Taphos, (τάφος) Latinè sepulchrum dicitur: vnde Epitaphium, ἐπιτάφιον.

Tapinosis, pen. prod. Latinè humiliatio dicitur. Est enim rei magnæ humilis expositio, ταπεινὸς, humilis: vt, Apparent rari nantes in gurgite vasto. Vbi Seruius, In gurgite vasto, Tapinosis est. id est, rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Vergili⁹ humilitatem sermonis epitheto sublevat, vt hoc loco, Vasto addidit.

Taposiris, ciuitas in Ægypto. Stephan. ταπόσιρις appellat, quia sit sepultus in ea Osiris. Strabo duas facit Taposires, vnam mari propiorem, alteram remotiorem.

Taprobane, (ταπροβάνη) insula in mari Indico, satis ampla, inter ortum occasumq; Solis, vt Solin⁹ refert. Patet in longitudine stadiorum septē millibus, in latitudine quinq; millibus. Nulla in nauigando syderum obseruatio. Ibi Septentriones nequaquam aspiciuntur. Lucet ibi Canopos sydus clarum & amplissimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci visu, terrifico sono vocis. viuūt vltra annos centum. Nascuntur in ea berylli & hyacinthi, vt Ptol. lib. 7. refert. Plin. lib. 6. scribit, quingenta oppida comperta fuisse. In ea (sicut Geometræ scribunt) sunt duæ æstates.

Tapsus, (θάψος) insula decē stadijs à Sicilia distans versus Syracusas. Verg. lib. 3. Tapsumq; iacentem. Græcè scribitur Thapsus per theta.

Tapyri, (τάπυροι) populi in Parthia (vt lib. 11. refert Strabo) quibus mos est, vt proprias vxores alijs viris nuptui concedant, cum duos aut tres filios ex eis susceperint.

Taracina, (ταῤῥακινά) oppidū Volscorum in Campania, antè Trachyna, id est, aspera, à loci asperdine, & lingua Volscorum Anxur dicebatur prius, diuersam fortunam à Rheginis experta, à ταράττω conturbo. Liu. lib. 4. Anxur fuit, quæ nunc Taracinæ sunt, ciuitas prona in paludes.

Taracon, (ταῤῥάκων) pen. cor. insignis Hispaniæ ciuitas, Scipionum opus, à qua prouincia ipsa Taraconia & Taraconensis vocatur, quæ (vt Pomponius scribit lib. 2.) altero capite Gallias, altero Bathycam Lusitaniamq; contingens mari latera obijcit nostro, quà Meridiem, quà Septētrionem spectat Oceano. Vrbiū è mediterraneis clarissimæ fuerunt Pallantia & Numantia. Nunc est Cæsarea Augusta. Hinc Taraconensia vina, optima, (ταῤῥακωνίσιοι.) Martial. Taraco Campano tantum cessura Lyæo.

Tarantula, (φάλαγξ) stellionis genus, cuius morsus perrarò interimit hominem, semistupidum tamen facit, & variè afficit.

Taras, (τάρας) fuit Neptuni filius, quem Tarentum ædificasse nonnulli autumant.

Taratantara, vox tubæ ab Ennio ficta. Seru. in 9. Æneid. in eum versum, At tuba terribilē sonitum pcul ære sonoro, Hemistichiū, inquit, Ennij: nam sequentia iste mutauit. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait taratantara: Et multa huiusmodi Vergilius cum aspera inuenerit, mutat.

Tarchetius, (ταρχέτιος) nomen fuit impij Albanorum regis.

Tarchon, (τάρχων) nomen proprium Hetruriæ ducis & Aruspicis.

Tardigradus, penultima correpta, qui tardè graditur, (βραδύπους.)

Tardiloquus, (βραδύγλωσσος) qui tardè loquitur.

Tarditas, tarditudo & tardicies, pro pigritia, (βραδύτης.) langsamheyt, faulkeyt) traecheyt) tardiuete.) Tarditas ingenij, stupor debilitasq; linguæ. Plin. lib. 20. cap. 9. Idq; etiam tarditati audientiū prodesse asseuerat. Plaut. in Pœn. Prodigiosi estis, ac vicisus cochleas tarditudine. Acci. Multa mittuntur tardiciæ & socordiæ.

Tardo, as. cum regit accusatiuum significat retinere, vel detinere, impedire, (βραδύνω, διατρίβω.) auffhalten, verziehen, langsam sein) ophouden, beletten, vertrecken) targer, retarger) Cic. Attic. 6. Nos etesiæ vehementissimè tardarunt. Item pro tardum efficere. Idem in Verr. Vt omnium inimicorum animos accusatorumq; tardares. Cæs. Bel. Ciuil. 2. Sed magnitudo operum, altitudo muri atq; turrium, multitudo tormentorum omnem administrationem tardabat. Idem bel. Gal. 5. Sed ne omnino metum reditus sui barbaris tolleret, atq; vt eorum auxilia tardaret. Sine casu vero significat cunctari, indormire vel differre. Cic. Attic. 6. Nunquid putas Reipu. nomine tardandum esse nobis?

Tardus, piger, (βραδύς.) gemach, langsam, faul, trag) langsam, luy, traech) tardif.) Verg. Sæpe oleis tardi costas agitator aselli Vilibus aut onerat pos mis. Per translationem quandoq; pro rudi & stulto ponitur. Idem: Tardi venere subulci. Teren in Eun. Fatuus est, insulsus, tardus. Quandoque pro perseueranti & diuturno. Verg. Media fert tristeis succos, tardumq; saporem. Quandoq; pro denso ac crasso. Idem: Udo sub robore viuit Stupa vomens tardum fumum. Tardè, tardius, tardissimè, aduerbia sunt. Huius diminutiuum est tardiusculus, id est, aliquantulum tardus.

Tarentinus, quod ex Tarento est, vel in Tarentinis agris crescit, vt Tarentina pyra, Tarentina nux, (κάρυον ταραντινόν) fragili putamine est, & ita mollis, vt vix attrectata rumpatur. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quòd iuglandes nuces & pineas molles habeat, ac similiter oues. Tarentum autē Sabini vocāt molle, ad quod alludens Horatius scripsit, Et molle Tarentum.

Tarentum, (τάρας) fuit inclyta Calabriæ vrbs, in vltimo Italiæ circa Salentinorum confinia, à Tara Neptuni filio ædificata. Deinde à Laconibus aucta, qui duce Palanto illuc aduentātes expulsis incolis, vti Iustinus lib. 3. scribit, eam tenuerunt.

Tarmes, genus vermiculi carnem excedens. Festus.

Tarpeius, (ταρπήϊον ὄρος) mons Romæ, à Tarpeia virgine Vestali sic dictus, quæ Sabinis arcem prodidit, & ibi necata sepultaq; fuit. E cuius nomine monumentum relictum, quod rupes Tarpeia, & Tarpeium saxū vocitabatur. Hic prius Saturnius mons, postea Capitolium dictum fuit.

Tarquinij, orum. vetus oppidum Campaniæ. Tarsquiniense, absolutū, pro agro Tarquiniensi, & qui à Tarquinijs hæredibus primum nomen accepit. Plin. lib. 8. cap. 52. Qui in Tarquiniensi feras pascere instituit.

Tarsus, ταρσός, vrbs præclarissima, & Ciliciæ metropolis, quam Perseus Danaës nobilissima proles ædificauit. Lucanus lib. 4. Deseritur Taurique nemus Perseaq; Tarsus. Hæc fuit apostoli Pauli patria. Dicta Tarsus (vt quidam existimant) à siccitate, vel à parte pedis, quæ tarsos dicitur, vt in manu. Vel (vt Ioseph. ait lib. 1.) à Tarso nepote Iaphet. Tarsis verò lapidis genus est, vt inquit Hierony. ad Marcellam. Est & Tarsis regio Iudææ, ad quā Ionas propheta se velle ire dixit. Et Salomon & Iosaphat naues habuerunt, quæ de Tarsis solitæ sunt exercere commercia. Ipsum quoq; mare quia cæruleum sit, & sæpe Solis radijs percussum, colorem supradictorum colorum trahat, à colore nomen accepit. Porrò Hebræi tarsis mare dici generaliter autumant, secundum illud, In spiritu violento confringes naues tarsis. id est, maris. Tarsenses ideo philosophiæ studiosi fuerunt, vt Athenienses, & Alexandrinos superarent. Ex Tarso fuerunt Antipater, Archelaus, & Nestor, & duo Athenodori, quorum qui Cordilion dictꝰ est, cum M. Catone vixit, & apud eum mortuus est. Alter Canauita à vico quodam, Cæsaris præceptor. & hi philosophi Stoici fuere. Tarsensis & hoc Tarsense, possessiuū: vt, Tarsense pelagus. Col. li. 8. ca. 16.

Tartarinum, (ταρταρῶδες) Veteres dixerunt horrendum atq; terribile.

Tartarus, (τάρταρος) pen. cor. in singulari generis masculini, in plurali neutri: locus infernalis, à ταράττω conturbo: quia illic omnia perturbata, aut ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, id est, à tremore frigoris. Sole enim caret, inquit Seru. Verg. 6. Æneid. Tum Tartarus ipse bis Patet in præceps tātum, tenditq; sub vmbras, Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. Hinc Tartareus, a. um. adiect. (ταρτάρεος.) Verg. 7. Æneid. Cornuq; recuruo Tartaream intendit vocem. id est, terribilem aut horrem, inquit Seru. Tartarum neutri generis, sex vini dicitur.

Tartessus, (ταρτησσός) vrbs fuit in littore prope Gades, vnde familia Columellæ emanauit: à Tartaro dicta (vt meminit Strabo lib. 3.) propter subterraneas illic cauernas. Hinc Tartesiacus possess. vt, Tartesiaci thyrsi, Colu. lib. 10.

Tascanium, est terra alba, similis argyllæ.

Tasium, (θάσιος οἶνος) genus est vini, à τάσις, quæ est detentio, deductum nomen, vel (vt Seruius ait) à Taso insula. vnde & Tasiæ vites.

Tasimenes, (τασιμένης) vnus ex Nestoris filijs.

Tatam, pueri patrem vocant Martialis: Mammas atq; tatas habet Afra: sed ipsa tatarū Dici, & mammarum maxima mamma potest.

Tatæ, cantio est sibi inuicem respondentium. Plau. in Sticho, Fac tu hoc modo, At tu hoc modo. SA. babæ. ST. tatæ. SA. papæ. ST. euax. Idem in Truc. Tatæ ecquis vlla est?

Tatienses, tertia pars populi Ro. à T. Tatio dicta.

Tatianus, (τατιανός) nomen est viri proprium.

Tattæus, (ταττᾶιος) Phrygius sal vocatur, qui est vtilis oculis, vt ex Diosc. lib. 5. cap. 117. qui ait, E stagnis validissimus omnium est Phrygius, quem alij tattæon, alij tritæon, (τριτᾶιον) alij gantæon, (γαντᾶιον) cognominant. E Cappadocia quidem Galatiæ cōfinio, Morimenorum gente stagno ibi salis natiui, quod Tattam vocant.

Taura, vacca est sterilis, quod hæc non magis pariat quàm taurus. (βοῦς στεῖρα.) Colum. lib. 6. ca. 22. Et vtrique tauræ, quæ locum occupant fœcundarum, ablegandæ.

Taurarij, (ταυρικοί) populi in Taurica regione constituti.

Taurea, scutica ex corio bubulo facta (βοείη.) Iuuenal. Taurea punit Continuò flexi crimen facinus q; capilli.

Taureus, (ταύρειος) Neptuni epitheton, quoniam ei tauros immolabant, vel quia sit Deus maris, qui sonum emittat similem voci taurinæ.

Tauri numero plurali, & Taurilia, (ταυρίλια, βοῶν) ludi in honorem Deorum inferorum facti, quos & Boalia, & Bupetias vocatos inuenimus. Sed propriè hi ludi sunt boum gratia instituti. Item tauri, scarabei terrestres sunt, ricino similes.

Taurica Chersonesus, (ταυρικὴ χερρόνησος) peninsula prouincia est Europæ, vt docet Ptolem. lib. 3. cuius fines sunt Isthmus, Palus Mæotis, Pontus, & Cimmerius Bosphorus. Ibi ciuitates sitæ sunt.

Ea

Eupatoria & Theodosia, nunc Capha. Eius ambitus septuaginta millia passuū cōplectit, & à Mxotidis populis, qui margines ipsius habitant, nomē assumpsit. de hac Iuuenal. Æ gyptus quippe illa nefandi taurica sacri Et ipsi etiā Taurici immanes moribus, immanemq; famā habētes, quòd solerēt pro victimis aduenas cædere.

Taurinus, a. um. (ταυρικὸς, ταύρειος) quod est ex tauro boue, vt pellis taurina. Verg. Taurino possent quantum circundare tergo. Sic dicuntur omnia à mutis animalibus deriuata, & pen. prod. seruant, vt leporinus, caprinus, formicin*, hirundininus. Plau. in Ru. Ad hirundininum nidum visa est mihi simia, vt in ascensionē faceret. Veruecinus, porcinus, ouinus, suinus, & huiusmodi.

Tauromininum. (ταυρομένιον) mons Siciliæ, multis bobus abundans, & supra eum vrbs eiusdem nominis, quam ædificauerunt Zanclei. à quo Tauromintanus ager, & Taurominitani ciues. vnde est illud, Taurominitanam vincunt feruore Charybdim. Scribit Plinius hanc vrbem quandoque Naxon appellatam.

Tauroscythæ, (ταυροσκύθαι) populi Scytharum, qui taurum montem habitant.

Taurus, (ταῦρος) (eyn stier, eyn farr) toreau) bos ad procreandū reseruatus, sicut in capris hircus. Accipitur & pro quocunq; forti boue. Vergil. lib. 1. Georg Ergo age terræ Pingue solum primis extemplò à mensibus anni Fortes inuertant tauri. Est & Taurus cœleste signum. Ideo enim in cœlum translatus fuisse Taurus existimatur, quòd Europam in Cretam insulam transuexerit incolumem. Lege Fabulam. Et Taurus mons, (ταῦρος) qui ab Indico mari exurgens, vastè satis attollitur, dein dextro latere ad Septentrionem, sinistro ad Meridiem versus it, in Occidentem rectus, & perpetuo iugo magnarumq; gentiū, quā dorsum agit terminus, sed pro gentium ac linguarum varietate diuersa habet nomina. Mons ei oppositus Antitaurus dicitur. Vbi in excelsissimam consurgit sublimitatem, Caucasus appellatur, quanquàm sint qui Taurum à Caucaso diuidant. Taurus est etiam pro radice arboris. Quintilian. libr. 8. cap. 2. Sicut in his quæ homonyma dicuntur, vt Taurus animal'ne sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum non intelligitur.

Tautologia, (ταυτολογία) Latinè dici potest eiusdē rei eloquium, figura est apud poëtas frequēs, qua res eadem multis verbis idem significantibus explicatur. Vergilius libr. 1. Si fata virum seruant, si vescitur aura Ætherea, neque adhuc crudelibus occubat vmbris. Nam totū quod repetitur, vnū est, sed ad exprimendum conceptum crebro sermone denunciatur.

Tax, percussio. à sonitu quem facit. Plaut. in Persa, Tax tax tergo erit meo.

Taxillus, diminutiuum est, à talus, πεσσὸς. κύβος.

Taxim, aduerbium, significat sensim, ἠρέμα, ἠρέμας. Pompon. Adoptare clandestino tacitus taxim perspectaui.

Taxo, as. (καθάπτομαι) hart oder offt anrüren) dicts wils antasten) toucher.) significat pressius crebriusq; quicquam tango, id proculdubio inclinatum est: vt tacto, multò fusius largiusq; est, quàm iacio. Plin lib. 15. cap. 15. Eadem caussa in pyris taxatur. Taxare etiā pro precio æstimare ponitur, (τιμᾷν.) Plin. lib. 17. cap. 1. Quid existimamus, futuras ne eas credidisse ad supradictam æstimationem illos, qui frugiferas tanti taxauerant? Item pro maledictis tangere, (καθάπτω.) Sueton. lib. 2 Sed etiam vt numularij nepotem, sic taxat Augustum. Festus, Taxatores à scenicis dicuntur, qui alterutrum maledictis tangunt. Hinc taxatio verbale, ipse taxandi actus.

Taxus, (σμίλαξ) arbor abieti similis, baccasq; ferēs, quibus letale venenū inest, præcipuè in Hispania. Ab ea toxicum dicitur, quasi taxicum. Vergil. Sic tua Cirneas fugiant examina taxos. Fumus enim taxi mures necat. Repertum innoxiam fieri, si in ipsam arborem clauus æreus adigatur. Plin. lib. 16 cap. 10. Taxus generis masculini animal est, quod taxo dicitur, & melis ab auiditate mellis, est enim aluearibus infestus.

Taygete, ταϋγέτη, vna est ex Pleiadibus.

Taygetus, (ταΰγετος) est mons sub quo Sparta & Amycle, vt inquit Strabo lib. 8. Lucan. lib. 4. Gelidisq; inculta iuuentus Taygete. Hinc mons consecratus est Baccho, & Homerus in Hymnis sic ait.

κάστορα καὶ πολυδεύκεα ἀείσεο μοῦσα λίγεια
τυνδαρίδας, οἳ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο.
τοὺς ὑπὸ ταϋγέτου κορυφῇς τέκε πότνια λήδη,
λάθρῃ ὑποδμηθεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι.
χαίρετε τυνδαρίδαι ταχέων ἐπιβήτορες ἵππων.

Id est, Castora & Pollucē cantato Musa stridulà Tyndaridas, qui Ioue Olympio prognati sunt, Quos sub Taygeti verticibus peperit veneranda Leda, Latēter cōmista nubes denigrāti Saturnio, Salucte Tyndaridæ celerum cultores equorum.

T ANTE E.

TE, syllabica adiectio, quæ pronominibus Tu & Te adiungitur, vt Tute, Tete.

Tearus, τέαρος, fluuius Thraciæ, ad cuius caput Darius ad Scythas proficiscēs, applicuit castra, ibiq; tribus diebus se continuit, cuius dulcissima aqua delectatus eo in loco columnam Græcis literis inscriptam apposuit.

Techna, Græcè τέχνη, Latinè ars. inde technites, artifex. Vnde Galenus opus suum τέχνην, id est, Artem inscripsit. Hinc καλοτέχνης, bonus artifex. Vitruuius lib. 4. Callimachus, ob elegantiam & subtilitatem artis marmoreæ καλοτέχνος est nominatus. κακοτέχνος, malus artifex. Technicus, artificiosus. Aliquando significat dolum, astutiam, imposturā, fraudem artificiosam, officiū. Terent. in Heaut. Falli te sinas technis per seruulum.

Technophyon, (τεχνόφυον) Græca dictio qua significatur artis productio, τέχνην artem Græci dicunt, & φύω produco. Sueton. in Augusto, Erat illi locus in edito singularis, quē Syracusas & technophyum vocabat.

Tector, oris, q opus tectoriū facit, κονιατής. Varr. 2

Mmm De

De re Rust.ca.2.Quam nec pictor,nec tector vidit vnquam, quàm illa in rosea, quæ est polita opere tectorio eleganter.

Tectoriolum,li.paruum tectorium.Cicero ad Pætum lib.9.Bella tectoriola,dic ergo etiam pauimenta isto modo,non potes.

Tectorium (κονίαμα,ἢ κεκονιαμένον,ἐμπλαστικὸν,ἐμπλασμένον) illinimentum quoddam est,à tegendo,& quasi pauimentū parietis atq; incrustatio, quod fit cum calce aut gypso ad maiorē spectantium gratiam & decorem parietē inalbamus,quę ideo etiam albatio appellatur,siue albariū. quanquam albariū (inquit Budæus)ex pura calce fiat, vt hodie est in vsu. Tectorium autem continet arenatum, hoc est,quod fit ex calce & arena, & marmoratū, quod ex calce & marmore tuso,triplici varietate comminuto,prout trium coriorū exigebat vsus,continet & trullisationem,&c. Iuuenal.Tectoria prima reponit. Plin.li.36.Ideoq; nulla tectoria eorum rimæ fedauere. Vnde intunicata dicuntur tectoria.

Tectorius,a.um.quod ad tegendū pertinet.Colu. Sed ea tota maceries opere tectorio,κονία,leuigatur,ex vtraq; parte,ne feles,aut vipera prorepat.

Tectum,& participium,& nomen esse potest.Participium, cum dicimus, Scelus tuum tectum est, (κεκαλυμμένον.) Teren.in Hecy Aduersa eius per te tecta,tacitaq; apud omnes fient.Hinc tectè,aduerbium.Nomen,cum significat partem domus, quæ domum tegit,à tegendo dictum,(στέγος,τέγος,στέγη) eyn tach) een dack) le toict.) quamuis etiam frequenter pro domo poni soleat, οἴκημα. Cic.ad Leptam li.6. Eius Falernum mihi semper idoneum visum est diuersorio,si modò tecti satis ad comitatum nostrū recipiēdum. Et generaliter pro omni loco,& pro tabulatis omnibus,quibus & triclinia, & cubicula, & huiusmodi teguntur, & in quibus tecti homines habitare solent.Vnde architectus & architecton,ἀρχιτέκτων,dicti sunt, qui ædificandi scientiam habent.Tectum etiam, genus ouium sic dictū,quòd maiore lana opertū sit, ὑποκόνιον,vel quòd operimētis tegeretur.Plin. Ouium summa genera duo,tectum,& colonicū, illud mollius, hoc in pascuis delicatius.

Tecum,mit dich) met v) auec toy) aduerb.compositum ex ablatiuo te,& præpositione cum.Plau.in Mil.Quid nunc taces? tecum loquor.

Teda,(δᾲς,δᾳδίον)arbor è laricum genere,quę liquorem seu picem stillat,abūdans succo liquidiore, & ab hoc flammis & lumini sacrorum grata, vt inquit Pli.Inde tedas vocamus faces,quæ optimæ ex ea arbore fiebant.Et Cererem,Deam tediferam poëtæ vocant, quòd tedas dicitur inflammasse,cum inuestigare vellet filiam Proserpinam à Plutone abreptam. Teda, pro nuptijs. Mos enim antiquorum erat,vt in nuptijs(inquit Varro) faces & tedæ semper præirent, quòd antea non nisi per noctem nubentes ducebātur à sponsis. Vergil.4.Æneid. Si non pertæsum, thalami tedæq; fuisset.

Tegeum,tribrachus est,vt ait Seruius,τέγεα,oppidum Arcadiæ,à quaTegæus, τεγεάτης,sicut à Nemea Nemeæus,siue Tegeaticus Deus,Pan dictus est.Propert.Fictilis & calami PanTegeæe tui,Vergil.Tunc lateri atq; humeris Tegeæum sublegat ensem.A Papinio verò Mercurius Tegeaticus dictus est illo versu,Et cū Mænalia volucer Tegeaticus vmbra.Olim Lacedæmonij bellum intulere Tegeatibus ferentes secum compedes,tanquā essent redacturi illos in captiuitatem,sed congressi prælio ac fugati, quicunq; viui capti sunt,eisdem quas ipsi attulerant compedibus compediti,campum Tegeatem metiri fune coluerunt.

Teges,(φορμὸς,φορμὶς) straguli genus,ex vlua siue sirpo, aut sparto in lodicis similitudinem quo viliores vtuntur. Hanc vulgò stoream vocant.Var. De re Ru.Sic quę fiunt de canabi,lino,iunco,palmo,sirpo,vt funes,restes,tegetes.Iuuen.Ausa Palatino tegetem præterre cubili.

Tegeticula,dimin. parua teges,(φορμίδιον.)Varro, Sed pro columbarijs in pariete mutulos,aut paslos in ordine,supra quos tegeticulę canabinę sint impositæ.Ouid.vocat tegetem mattam sirpeam: Sustulit in plaustro, sirpea matta fuit.

Tegillum,paruū tegmē,(περικάλυμμα,νον)Varro in Sesquiulysse, Ob aquā e nubibus tortā indicat fore, vt tegillū pastor sibi sumat. Est & tegillū,cuculli vinculū è sirpo.Plaut.Tegillū mihi aret,id si vis, dabo.At tigillum,diminutiuum à tignum est.

Tegmen,quod & tegimen,& tegumen dicitur, significat quicquid aliquid tegit,(προβολὴ,σκέπασμα,)eyn bedeckung)een decsel)couuerture)Cic.Tusc.Mihi amictui Scythicū tegmen,calceamentum solorum callum,cubile terra.

Tego,gis,xi.ctum,operio,(καλύπτω,σκεπάζω.) bedecken)decken)couurir) Lactan.lib.2.Non texit patris nuditatem. Per translationem tegere significat celare,(κρύπτειν.) Martial Quod tegitur,maius creditur esse malum. Item defendere,conseruare. Sallust.At Romani domi militiæq; intenti festinare,parare,alius alium hortari,hostibus obuiam ire,libertatem,parentesq; armis tegere.Ate go fiunt composita,contego,totum tego, (περιστέλλω.) Detego,(ἀποκαλύπτω)contrarium est suo simplici. Lactant.lib.2..Nunc interim falsa,vt cœpimus,detegamus. Intego,(ὑποκαλύπτω) intus tego. Plin.Ventricula atq; intestina pingui ac tenui omento integuntur. Obtego,(περιπλάττω, περικαλύπτω) circum seu suprà tego.Colu.li.4.Monēdo necubi scamma omittatur, & quod est durū,summis glebis obtegatur.Prætego,antè tego.Lactan. libr.4.Tamen vitia sua capillis & pallio, & quod maximum est velamentum, diuitijs prætegebat. Protego, (προβάλλομαι, ἀσφαλίζω,ομαι.) tueor. Pertego, perfectè tego. Plaut.in Trin.Benefacta benefactis alijs pertegito,ne perpluant. Retego, (ἀνακαλύπτω) nudo, aperio. Vergilius, Cæcumq; domus scelus omne retexit.Iuuenalis,Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ. Supertego,(ἐπικαλύπτω) Colu.lib.10.Nihilominus congestu culmorum & frondium supertegemus, quantumq; res patietur, à frigore & tempestate municmus,

Et omnia habent pen.cor.

Tegula,læ.κέραμοι.ziegel) een tichel) tuile.) dicta est,quòd domos tegat.Teren.in Eun.Deum sese in hominē cõuertisse,atq; per alienas tegulas Venisse clanculū per impluuiū,fucū.factum mulieri. Tegulæ autē,quæ ad balneas adhibentur,à laxitate dicuntur mammatæ,aliæ coctiles vocãtur.

Tegulum,pen.cor. idem quod tegmen, ἐπίτεγρον. Plin. Tegulo enim aquaticarum arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt.

Teium,τήϊον,vrbs in Paphlagonia (vt Sall.scribit) in qua ortus fuit Anacreon . Vnde Teius,a,um. τήϊος,possessiuū trium syllabarū. Ouid.Quid nisi cum musto Venerem confundere vino Præcepit Lyrici Teia Musa senis? In hac fuit templū Apollinis,vnde Apollo Teius. Ex hac etiam Phileterus natus est,author generis regū Attalicorum.

Tela,telæ. eyn gewöppe) een webbe) toile.) notæ significationis.Teren.in Heau.Mulier telā deserit cõtinuò. Telā exordiri,prouerbialiter dictū,pro rem aliquam incipere & aggredi . Plaut.in Bac. Exorsa hæc tela non malè est omnino mihi.

Telamon, Æaci filius,frater Pelei, & pater Aiacis, Rex Salaminis insulæ.

Telamones,vt inquit Seruius, à nostris appellantur signa,quæ sustinent, quæ Græci ἀτλάντας vocitant,vide in dictione Atlas.

Teleboæ,τηλεβόαι,Ætoliç populi fuerunt.Seruius in 7.Æne.dicit esse Caprearū populos,quos Telon suo regebat imperio.

Teleboas, τηλεβόας , vnus ex centauris Ixionis & Nubis filius.

Telchines,τελχῖνες, filij Mineruæ & Solis, vel (vt alij volunt) Saturni & Aliopes . Hi & Corybãtes & Idæi dicti sunt.

Telchorus,(τέλχορος) vnus ex Castoris & Pollucis aurigis fuit.

Telecrus,τήλεκρος,nomen propriū regis Laconiæ.

Telegonus,(τηλέγονος)nomen propriū viri,quod Latinè significat nouissimo loco natū , vnde pro humili & inglorio ponitur. Fuit etiā filius Vlyssis ex Circe , qui patrem interfecit rostro piscis illius ,qui Xiphia dicitur, quod est instar laminæ magni ensis, vt scribit Oppian. de piscibus,quod genus ensis à matre accepit.

Telemachus,τηλεμάχος,Vlyssis ex Penelope filius.

Telephus, (τήλεφος) Mysiorū rex fuit, & Herculis filius,ex Auge nympha,qui ex ceruа nutritus fertur . Claud.Sanus Achilleis remeauit Telephus herbis. Qui postea in Lycia imperauit.Etiā multi alij fuerunt,vt ostendit Suidas dicens, τήλεφος ἰκτινοβιλίου αὐτὸς πίνως ἦν,καὶ τήλεφος περγαμηνὸς γραμματικός.

Telesto,τελεστὼ,Nympha,à perficiendo dicta,τέλος enim dicitur finis.

Telicardios,gemma colore cordis existens,Persis maximè grata,quam & maculam appellãt. Plin. lib.37.cap.10.

Telina,(τήλινα μῦρα)vnguēta dicta sunt,quę à Medicis commendantur . In ea est herba seu frutex teli, quæ fœnum Græcum significat , quasi frutex insulæ,vel insula frutici nomen dederit. Plin. lib.13.cap.1.Telinum fit ex oleo recenti,cypero, calamo,meliloto, fœno Græco,melle,melino,amaro,amaraco . hoc erat celeberrimū Menandri poëtæ Comici ætate.

Tellus,luris.γῆ,terrę Dea est.Cic.3.de Na.Deo.Iam si est Ceres à gerendo: ita enī dicebas,Terra ipsa Dea est,& ita habetur:Quæ est enim alia Tellus, nisi terra? Terra verò elementū ipsum,quamuis & pro ipsa terra accipiatur,à tolerando siue tollendo dicta,quòd eius fructus tollamus.

Tellus,li.τέλλος, nomen viri proprium,quem Solon Crœso beatiorem putauit.

Telonarij,siue Telones, (τελῶναι) publicani,& tributorum collectores.

Telonem , agricolæ vocant lignum longum , quo vtuntur ad aquam è puteis hauriendam,fortasse legendum Tollonem.

Telonium,pen.cor.mensa publicanorum,vbi vectigal exigitur,τελώνιον.

Telos, Latinè finis, honor,legio,tributū,vectigal, pensio,τέλος. Cic.3.de Fin.Sentis enim,credo me iandiu quod τέλος Græcus dicat , id dicere tum extremū,tum vltimū,tum summū . licebit etiam finem pro extremo,aut vltimo dicere.Est & nomen insulæ,τῆλος,à qua Telina vnguenta.

Telphussa, (τέλφουσα) sine h in prima , & duplici ss,Vrbs in Arcadia.

Telum,(βέλος, τόξευμα) een schicht.) dicitur omne missile quod manu iaci potest,quo nomine lapis, lignum,plumbum,ferrum continetur . Dictū ab eo quod in longinquū mittatur,nam apud Græcos τῆλε,siue τηλοῦ,longe significat. Vergilius pro gladio posuit,At non hoc telū, mea quod vi dextra versat,Effugies.

Temerarius (παράβολος, θρασὺς) dicitur , non qui plus audet quàm oportet,sed qui facilè nullo adhibito consilio credit. freuenlich,verwägen) lichtuardich,stout) sot & legier.)Ouid.Vtinā temeraria dicar Criminibus falsis insimulasse virū.Haud temerariū est. Plaut.Sed quid hoc,quòd picus vlmum tondit?haud temerariū est Itē audax,vnde & temeritas, & temeritudo, (προπέτεια,ἀβουλία). Pacu.Egon tyrāni nō noui temeritudinem? Cic. pro M.Marcel.Nunquā enim temeritas cū sapientia cõmiscetur,nec ad consiliū casus admittit.

Temere,(εἰκῆ,αὐτομάτως,ὅπως ἔτυχε,παραλόγως)vnbesinlich) lichtuardichlijck) sottement, legierement.)aduerb.significat malè,stultè,incõsultè.Vide (inquit Terent.) Ne quid temere agas.Quidā etiam vsurpant pro ferè , ῥαδίως . Quintil.Illud ingeniorum velut præcox genus, non temere vnquam peruenit ad frugem . Et temere significat sine caussa,ἀλόγως.Teren.Haud temere. Temere non est,pro non abs re.Teren.in Phor.Non pol temere est,quod tu iam times. Temere,sine periculo. Plaut.in Bacc.Rapidus fluuius est,non hac temere transiri potest.

Temero,as.pen.cor. scelero,corrumpo,cõtamino, καταισχύνω.schenden,befleckē)violer,gaster.)Vnde intemeratus,ἀμίαντος,integer,incorruptus,inuis-

violatus. Liui. 6. Bel. Pu. Sepulchra maiorū vulsa, temerata ac violata. Verg. Intemerata fides. Temerator, verbale, pro falsario. in l. si quis obrepse rit. ad legem Corneliam de fals.

Temetum, (μέθυ) apud Horatium pen. prod. apud Iuuenal. corripitur, accipitur pro vino, dictū est, quòd tentet, hoc est, labefactet mentē. Verg. Tenuisq; lagæos Tentatura pedes olim vincturaq; linguam. Hinc temulentus, οἰνόφλυξ, vinolentus, ebriosus. Teren. in Eun. Temulenta es. P. Vtinam sic sint, qui mihi male volunt. Temulentia, οἰνοφλυγία, ebriositas. Plinius lib. 14. Cato ideo propinquos fœminis osculum dare iussit, vt scirent, an temetum olerent, hoc tum vino nomen erat. Vnde & temulentia appellata. Per contrariū abstemius, sobrius. Temulenter, aduerbium. Columella lib. 8. cap. 8.

Temno, nis. tempsi, temptum, (καταφρονέω) verachten) desprisier, contemner.)sperno, a τέμνω, qd' incido, reseco'q; significat, quoniam quæ spernimus, amputare & resecare consueuimus. Vergil. Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos. Hinc contemno.

Temo, temonis, ῥυμός. à tenendo dicitur, est enim qui continet iugum, lignū scilicet ad iugum vsq; protensum inter vtrunq; bouem. Temonem pro stipite Columella posuit, siue pro lignis transuersariis & longuriis, lib. 6. ca. 19. Huic soli septenum pedum stipites recti ab vtroque latere quaterni applicantur. Ii autem in ipsis quatuor angulis af fixi sunt, omnesq; transuersis sex temonibus quasi vacerræ inter se ligantur.

Tempe, (τέμπη) neu. geo. & numero plurali, propriè Thessaliæ loca quinq; millia passuum longitudine, & fermè sex latitudine, pulcherrimus ager, amœnus gramine, refertus arboribus, canorus auiū cōcentu, iugis dextra læuaq; leniter sese tollentibus, media intersecat Peneus amnis, cuius ripas arbores vestiunt. Ouid. lib. 1. Meta. Est nemus Æmoniæ, prærupta quod vndiq; claudit Sylua, vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo Effusus Pindo spumosis voluitur vndis. Sunt & Tempe in Bœotia, quę Teumesia dicūtur, à Teumesso mōte Bœotiæ, & ab Ouidio Cygnea dicta. Sunt in Sicilia à nomine amnis Heloria. Abusiuè quæcunq; loca amœna, nemora præsertim atq; aquas habentia, Tempe vocamus. Verg. lib. 2. Geor. Speluncæ, viuiq; lacus, ac frigida Tempe.

Tēperamentū, modificatio, μέτρον. māssigūg) matinge) moyē & attrēpemēt.) Pli. Tali adhibito tempe ramēto, vt nec laxet nimis, nec arctū esse patiat.

Temperantia, māssigkeyt, enthaltūg) maticheyt) attrempāce) vt Cic. li. 2. Artis veteris ait, est rationis in libidinē atq; in alios nō rectos impetus animi, firma & moderata dominatio Huius partes, continentia, clemētia, modestia. Temperantia (inquit Seneca voluptatibus imperat, alias odit atq; abigit, alias dispensat, & ad sanū modū redigit. Græce σωφροσύνη, & temperans σώφρων.

Temperatura, (σύγκρασις, κρᾶσις) idem quod temperamentum. Plin. Ferrum a rubigine vindicatur cerussa, & gypso, & liquida pice. Hæc est temperatura à Græcis antipathia dicta.

Temperatus, participiū, siue nomen ex participio. Plin. lib. 11. ca. 37. Lex temperato repercussu non obstrepat. Temperatior oratio. Cice. 2. De Orat. Neque est vlla temperatior oratio, quàm illa in qua asperitas cōtentionis, orationis ipsius humanitate conditur. Temperatè aduerb. Cato ca. 68. Vbi temperatè tepebit, tum cuminum indito, postea limito. de dolio loquitur.

Temperies, temperamentū, σύγκρασις. Plin. Iunior, In quo saluberrima est aëris temperies. Pro hac quandoq; temperaturā ponimus. Varro, Quaero vtrum hoc adduxerit cœli temperatura, an terræ bonitas? Quandoq; temperies dicitur temperantia. Stat. lib. 2. Syluarum, Tranquillaq; morū temperies. Quādoq; temporis cōmoditas ad aliquid agendum, (εὐκαιρία.) Plin. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

Temperior, ὡραιότερος, à tempore fit, id est, celerior, & quasi tempestiuior. & temporius, aduerb. id est, celerius & quasi ante tempus. Colum. Et ante crepusculum, propter cibi spem temporius ad officinam redeant.

Tempero, (συγκεράω. ἁρμόζω, κεράννυμι) mässigen) matighen.) attremper.) propriè de iis rebus dicitur (inquit Doletus) quæ commiscentur, & confunduntur, vt cum ferrum re aliqua leniori temperamus, & ad mollitiem conuertimus. Generatim enim quicquid ad mollitiem, vel ad suauitatem pertrahitur, id proprie temperari dicimus. Transfertur autem ad res alias, significās moderari, vel moderationem facere, & modo accusatiuum regit, modo datiuum, modo ablatiuū cum præpositione à vel ab. De accusatiuo, Cicero de Nat. 2. Eiusdemq; solis tum accessus modici, tum recessus, & frigoris & caloris modum temperant. De datiuo. Plautus, Abi intrò, ne molestus, linguæ tempera. Cicero pro C. Bal. Nostras inimicitias ipsi inter nos geramus, amicis nostrorum inimicorum temperemus. De ablatiuo & præpositione, idē ad Heren. 4. Qui in sermonibus & consuetu amicorum verum dixerit nunquam, cum sibi in concionibus credis à mendacio temperaturum? Vergil. 2. Æneid. Quis talia fando Myrmidonum, Dolopum've, aut duri miles Vlyssi Temperet à lachrymis? Huius composita, attempero, quod est iuxtà tempero, sed concordo. Obtempero, obedio.

Tempestas, (καιρός) significat ipsum tempus, vel ætatem. Sallu. in Iugurt. Ea tempestate in exercitu nostro ferè complures noui & ignobiles. Aliquando pro vi illa cœlesti, grandinibus scilicet aut nimbis, alijsq; imuriis ponitur. vngewitter, wätterung) onweder) tempeste) Cum vero ad mare pertinet, tunc & in bonam partem & in malam poni solet. In bonam (εὐδία.) Vergil. Vnde hæc tam clara repente Tempestas? Cic. Attic. 9. Pridie Quinquatrus fuit egregia tempestas. Cæsar, Nactus idoneam ad nauigandum tempestatem, soluit. In malam, Idem, Hæc eo facilius magnam par-

tem

tem æstatis faciebant, quòd nostræ naues tempestatibus detinebantur. Cice. Cum magna in alto tempestas esset, vis ventorum inuitis nautis in portum nauem coëgit (Græcè κλύδων, ζάλη.) Translatè ponitur pro motu & perturbatione rerum. Cicero Fam. 19. Cum te semper magnum hominem duxi, tum quòd in his tempestatibus es prope solus in portu.

Tempestiuus, a. um. opportunum, & quod suo tempore fit. καίριος, εὔκαιρος. zeitig) getijdich) Vergil. lib. 1. Georg. Aut tempestiuam syluis euertere pinum. Hinc tempestiuitas, (εὐκαιρία) pro opportunitate. Plinius lib. 10. cap. 34. Columbæ præparantes tempestiuitatem cibo. Tempestiuè, (εὐκαίρως) opportunè, & suo tempore. Plinius libro 16. cap. 36. Cædi solebant tempestiuè vsque ad Attigenem tibicinem. Quorum contraria sunt, intempestiuus, & intempestiuè. Vnde Cicero nos admonet, ne irascamur aduersus eos, qui nos intempestiuè (ἀκαίρως) adeunt.

Tempestuosum, procellosum. (ἐπιθυελλώδης) Cell. Mare seuum ac tempestuosum erat.

Tempestus, sta. stum. Tempestiuus, & Intempestus, pro intempestiuus. Vnde nox intempesta, quòd minime tempestiua sit rebus agendis.

Templum, propriè locus vel in cœlo notatus ab augure, vel in terra, à tuendo, id est, conspiciendo dictum, quòd ex omni parte, vel ex quo omnis pars aspici possit, vt ait Donatus. Primò autē cœlum ipsum dictū est templum, quia ipsum primò tuemur. Ennius, Contremuit templū magnū Iouis altitonantis. Eius partes quatuor esse dicuntur, sinistra ab Oriente, dextra ab Occasu, antica ad Meridiē, postica ad Septentrionē. In terris autem dictum est templū, (ναὸς, νεὼς, ἀνάκτορον) quod quibusdam conceptis verbis ab augure finiebatur, vnde tueri quamcunque cœli partem cōmodè posset. Hinc contemplo, siue contemplor, pro diligenter intueor. In hoc templo per augures constituto senatusconsultū fiebat, & nisi in eo fieret, non erat iustū. Ab hoc templo non solū ædes sacræ, sed & alia loca septa, & vnū tantum introitū habentia, dici templa cœpere. Quippe Curia Hostilia templū erat, licet sacra non esset. Itē templū vocatur tignū, quod in ædificio trāsuersum supra canterios ponitur, vt inquit Festus. Vitru. li. 5. Et cāterij prominētes ad extremā suggrundationē, supra canterios templa. Item sepulchrum dicitur templū. Verg. lib. 2. Præterea fuit in tectis de marmore templum Coniugis antiqui.

Temporale, πρόσκαιρον, quod ad tempus durat. Quintil. lib. 6. cap. 2. Adijciunt quidam peritorū, πάθος temporale esse, opponitur enim æterno. Interdum dicitur, quod ad tempus fit. Vnde dicimus extemporalem orationē, impræmeditatam. Temporaliter, ad tempus. Extemporaliter, impræmeditatè. Sueton. in Tito, Latinæ Græcæque linguæ, vel in orando, vel in fingendis poëmatibus facilis ad extemporalitatem vsque.

Temporaneus, a. um. quod ad tempus pertinet, siue qd subitò & in tēpore fit, πρόσκαιρος. Vnde extēporaneum, pro subitario ac impræmeditato. Contemporaneum, quod est eiusdē temporis, & Græcè σύγχρονον dicitur.

Temporariè, significat ad tempus, χρονικῶς.

Temporarius, a. um. quod non est perpetuum, sed ad tempus durans, πρόσκαιρος. zeitlich) tijtlijck) vnde legimus, Scaurum olim fecisse in ædilitate theatrum temporarium, id est, tandiu duraturū, donec spectacula peragerentur. Plin. li. 16. ca. 33. Nec terræ tantū natura circa has refert, aut perpetua cœli, verum & quædā temporaria vis imbrium. Temporarium, χρονικόν, etiā dicitur quod ad tempus pertinet. Vnde extemporariū, pro subitario capitur. vt Oratio extemporaria, id est, subitaria & impræmeditata.

Tempori, zeitlich) in tijts) a temps.) aduerbium, tempestiuè, ad tempus, pro tempore. Plaut. in Amphit. Tu vapula. S. Qua de re? num satis tempori? non ocyus quiui, &c. Temporè pro tempori. Cic. 4. Verr. Satis putabat se ad comitia temporè venturum, si pridie venisset.

Temporius, (ὡραιότερον) aduerbium, deductum à tempori aduerbio, qd significat opportunè, tempestiuè. Colum. lib. 9. Esca bis diuidenda, vt manè non protinus à cubili latius euagentur, & ante crepusculum propter cibi spem, temporius ad officinam redeant. Ouidius libr. 4. Metamorph. Modò surgis Eoo Temporius cœlo, modò serius incidis vndis.

Tempsa, Τεμέσα, fuit ciuitas Brutiorum.

Tempus, χρόνος, der zeit.) den tijt.) le temps.) vt Varro scribit, est interuallum mundi, & motus, diuisum in partes aliquot, ab Solis & Lunæ cursu, à quorum tenore temperato tempus dictum est. Tria verò sunt tempora, præsens, præteritum, & futurum. Cic. 1. De Inuent. Tempus autem est id, quo nunc vtimur (nam ipsum quidem generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis, cum alicuius annui, menstrui, diurni, nocturni've spacij certa significatione, &c. Aliquando tempus ponitur pro temporis conditione. Cice. O mores, ô tempora. Tempus, pro authoritate & potentia. Cice. in Bruto, Is omnibus exemplo debet esse, quantum in hac vrbe polleat multorum obedire tempori, multorūque vel honori vel periculo seruire. Tempus pro commodo temporario. Cic. pro Cluent. Omnes illę orationes temporum sunt & causarum, nō hominum ipsorum, aut patronorum. Tempus pro necessitate. Cice. pro Plancio, Sed ego id ponderibus meis examinabo, non solum quid cuique debeam, sed etiā quid à me cuiusque tempus poscat. Et tempus, pars capitis est, (κρόταφος) habet enim caput duo tempora, vnū à dextra, alterum à sinistra, sic dicta, quia anni in eis cognoscantur. Vergil. lib. 4. Æne. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Nam primò tempora canescunt, cauanturque magna diuturnitate temporis. Colum. lib. 7. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, supercilia nonnunquam canescere, & dentes prominere. Sciendum est, quòd cum dicimus, Pro tempore aduerbialiter, signifi-

 cat

cat pro ratione temporis. Cum tempore, cũ mora & spacio temporis. In tempore, ἐν καιρῷ, opportune. Ex tempore, subitò, quasi extra temporis commoditatem.

Tenacia, & tenacitas, (σμικρολογία, ἰσχυρογνωμοσύνη) retentionem & parsimoniam, & duritiam, perseuerantiam'q; significat.

Tenasmus, & tenesmus, Græcè τεινεσμός, cum frequens est, sed irrita desidendi deiiciendi'q; cupiditas, cum inflammatione ac tumore sedis mucosa & sanguinolenta quædam egerentis. Plin. lib. 28. ca. 14. Tenasmos, id est, crebra & inanis voluntas egerendi, tollitur lacte asinino.

Tenax, qui retinet, κάτοχος. hâbig) houachtich) tesnant.) vt glutinum tenax. Vergil. 4. Georg. Excludunt ceras, & mella tenacia figunt. Aliquando dicitur parcus, auarus'q;, (φειδωλός, σκνιπός.) Apuleius, Homo diues, sed nimium tenax. Aliquando durus, constans, perseuerans, (ἰσχυρογνώμων, ἐμμενής.) Horatius, Iustum, & tenacem propositi virum. Hinc tenacior & tenacissimus. Colum. libro. 1. Potest etiam illiteratus, dummodo tenacissimæ memoriæ, (μνημονικός) rem satis commodè administrare. Huius compositum est pertinax, valde tenax.

Tendicula, læ. (παγίς) laqueus est, quem auibus siue feris tendimus. Translatè, Cice. pro Cecin. Tum aucupia verborum, & literarum tendiculas in inuidiam vocant.

Tendo, dis. tetendi, tensum, & tentum, (τείνω, ἐκτείνω) strecken, spannen) tendre.) quasi tenue do. Est enim tendere, extendere. quod verò extenditur, attenuatur. Verg. Tendunt vela Noti. Salluſt. Manus supplices ad cœlum tendere. Per translationem sumitur interdum pro insidiari, (ἐνεδρεύειν) quòd in hoc laqueos extendere soleamus. Teren. in Phorm. Quia nec rete accipitri tenditur, nec miluio. Interdum pro conari. Vergil. Ille simul manibus tendit diuellere nodos. Interdum pro tentoria pono, & habito, (σκηνόω, αὐλίζομαι) Valerius Maximus lib. 2. Ne quis eorum intra castra tenderet. Vergil. Hic Dolopum manus, hic sæuus tendebat Achilles. Extenduntur enim tentoria, dum ponuntur. Interdum pro offerre, (ὀρέγειν) quod protendendo manus fieri solet. Idem, Paruum'q; patri tẽdebat Iulum. Interdum pro pergo, (στέλλομαι) inde dictum, quòd nos ambulando iter videmur tendere. vt, Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Interdum ponere. Salluſt. Interea Romæ multa simul moliri, consuli insidias tendere. Sic tendere alicui metum aut spem. Tendit res eò, hoc est, res eò spectat. Cice. ad Brut. Atqui eò tendit, id agit, ad eum exitũ properat vir optimus, vt sit illi Octauius propitius. Huius composita sunt, attendo, contendo, circuntendo, περιτείνω. Plin. Circuntẽdit retia, & omnes occupat saltus, Distendo, Extendo, (ἐκτείνω, ἐκπετάννυμι) extra seu vltrà tendo. Colum. lib. 5. Quare cum ad summum palum recta vitis extenta est, capistro constringitur. Intendo, Obtendo, Ostendo, Pertendo, Portendo & Sustendo, (ὑποτείνομαι) quod est decipiẽdi gratia subdo aliquid, aut machinor. Salluſt. Dum sustendit insidias militi.

Tendutes, dicebant Veteres dentatos, & qui magnos habent dentes.

Tenebræ, pen. cor. priuatio lucis, σκότος. finsternuss) duysternisse.) tenebres.) quòd teneant, id est, impediant oculos, & visum prohibeant.

Tenebresco, obscurus fio, (σκοτοῦμαι) vnde Auguſt. Aër contenebrescat, inquit (σκοτίζει) id est, tenebrosus fiat.

Tenebricor, penul. corr. tenebras facio (σκοτίζομαι) Contenebro & obtenebro, composita.

Tenebricosus, a um, quod tenebras inducit. (σκοτώδης.) Tenebricosæ libidines. Cice. De prouinciis consu. Lateant libidines eius illæ tenebricosæ, quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat.

Tenebriones, (ἀπατεῶνες) mendaces, & dolosi, qui mendaciis & astutiis suis quasdam quasi tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretãtur luci fugos, quasi in tenebris delitescẽtes. Afranius, Si accusator & reus, erunt tenebriones, vterq; vtrunq; vituperato. ex Nonio.

Tenebrones, (ἀπατεῶνες) à veteribus vocabãtur nebulones. Var. M. Cur. consul in Capitolio cum de lectũ haberet, nec citatus à Tribunis quis respondisset, vendidit tenebronem.

Tenebrosus, a. um. quod tenebris plenum est, σκοτεινός. Varr. 3. De re Ruſt. Eas includunt in locũ tepidum & angustum & tenebrosum. De gallinis. Tenebrosissimum tempus, Cic. in Vatin.

Tenedos, τένεδος, pen. cor. insula in mari Ægæo, inter Mytilenem & Hellespontum, contra Troiã, prope Sigæum, ab Ostiis viginti millibus passuũ distat. Abest à Lesbo. 106. millia pass. Hæc prius Leucophrys, λευκόφρυς, appellabatur, quã alii Calydnam, κάλυδναν, dixerunt. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius, conditaq; ex se vrbe Tenedon vocauit, à qua & insula denominatata est. Hinc Tenedii, τενέδιοι, dicuntur eius incolæ.

Tenellus, a. um. (ἁπαλός, τέρην) dimin. vnde tenellã ætatem, dicimus puerilem. Plau. in Cassin. Bellam & tenellam Cassinam.

Teneo, nes. nui. tentum. (λαμβάνομαι, ἔχω, κρατέω) halten) houden) tenir.) propriè est manibus comprehensum, vel alia corporis parte stringente retinere. Cic. Diuin. 2. Alexãdro loqui draco visus est, potest omnino hoc esse falsum, potest verum: sed vtrum sit, non est mirabile, non enim audiuit ille draconẽ loquentẽ, sed est visus audire: & quidem quo maius sit, cũ radicem ore teneret, locutus est. In translatione ita late patet eius significatio, vt vix possit comprehendi: huc tamen ferè cadit, vt sit eius rei quam tenemus, compotem esse. Itaque aliquando capitur pro habitare, possidere. Verg. lib. 4. Georg. Quæ gurgitis huius Ima tenẽs. Aliquando pro constringere. Idem, Texendæ sæpes etiam, & pecus omne tenendũ. Aliquando pro tegere. Idem, Et obducto latè tenet omnia limo. Teneri etiã pro conuinci & coargui. Cic. 4. Acad. Si

recte concluserit, teneo: sin vitiosè, minam Diogenes reddet. Idem 7. Verr. Neq; solum argumentis, sed etiam certis testibus illius audacia tenebatur. Aliquando pro dirigere, ἰθύνειν. Idem, Sed vos qui tandem, quibus aut venistis ab oris, Quóve tenetis iter? Aliquãdo pro scire, intelligentiã habere. Terent. Rem tenes. Aliquando pro morari, retinere. Verg. Hunc Phœnissa tenet Dido. Aliquãdo pro implere, perficere. Idem, Ni teneant cursus. Et tenere, seruare, tueri, σώζειν. Cæsar Com. 4. Sabinus ideo omnib. rebus, loco, castris sese tenebat. Idem, Eo absente qui summam imperij teneret. Id est, haberet, administraret. Verg. Capitoliáq; alta tenebat. Id est, defendebat. Vnde ecõtrario victos loco motos dicimus. Cic. Loco ille motus est. Itẽ teneri, est obligari, ἐνέχεσθαι. vt, Si quis furetur rem sacram de prophano, tenetúrne furti, an sacrilegij? Item tenere est possidere, occupare. Sallust. in Iugurt. Fortè apud illum quem inhonesta & perniciosa libido tenet, potentiæ paucorum decus atque libertatem suam gratificari. Item teneo, duro significat. Cæsar. 4. Belli Gall. Romæ fœdum incendium per duas noctes ac diem vnũ tenuit. Tenere, pro constare. Cicero ad Planc. Non his modò causis, quæ speciem habent magnæ cõiunctionis, sed ijs etiam quæ familiaritate & consuetudine tenentur. Tenere, pro stare & inniti. Cic. ad Att. lib. 12. Occidimus, occidimus, Attice iam pridem nos quidem: sed nunc fatemur, posteaquã vnum, quo tenebamur, amisimus. Huius composita sunt, abstineo, attineo, cõtineo, detineo, distineo, obtineo, pertineo, retineo, & sustineo, quæ habent ti syllabam correptam.

Tener, ra. rum. quod est molle, (ἁπαλὸς, τέρην.) sart, weych) teer) tendre.) Hinc Tenera ætas, puerilis. Festus, Tener à τέρην conuersis literis. Cice. 3. de Finibus, Tener puer. Transfertur & ad animum. Iuuenalis, Cum tener vxorem ducat spado. Item tener, mitis dicitur, qui facilè commiseretur. Hinc teneritas & teneritudo, ἁπαλότης. Tenerè & teneriter, aduerbia. Plinius lib. 9. cap. 42. Huius iecori teneritas nulla præfertur. Var. 1. de re Ru. Sin siccitates sunt, & terra teneritudinem habet, sarrire, vineas arbustáq; putare.

Tenerasco, siue teneresco, tener fio, mitesco, misericordia ducor, ἁπαλύνομαι. zart wirden) teer worden) sattendrir.) Lucil. lib. 3. Scilicet in tenero tenerascere corpore mentes.

Tenitæ, credebantur esse sortiũ Deæ, quod tenendi potestatem haberent.

Tenontes, τένοντες, sunt recti & valentes nerui, à rigore dicti, collum continentes, sine quibus sustinere caput non possent ceruicis vertebræ, siquidem horum inter omnes flexus, alter semper intẽtus prolabi superiora nõ patitur. In ipsis quoq; pedibus neruum quendam latum, qui à poplite demissus procumbit in calcem, appellant tenonta, vt inquit Iulius Pollux.

Tenor, accentus qui teneat, id est, dirigat sermonẽ, τόνος. Interdũ dicitur ordo vel forma, continuatio. Valer. Max. li. 1. Quo minus religionibus suis tenor suúsq; obseruatio redderetur. Erasmus tenorem, rei progressum vocat. Vnde quæ sui similia, sibíq; veluti perpetua quadam succedunt serie, horum eundem esse tenorem dicimus.

Tenos, τῆνος, insula vna ex Cycladibus, in qua est oppidũ eiusdẽ nominis, quã propter aquarũ abundantiam Aristoteles Hydrussam, ὑδροῦσσαν, appellatam dicit, alioqui Ophiusam, ὀφιοῦσαν.

Tentamẽtum, idem quod tentatio, πείραμα. Verg. lib. 7. Nec prima per artem Tentamenta.

Tentigo, pen. prod. pruritus libidinis, quo virilia extendũtur, (τέτανοι, ἐντάσεις) vt illud in Priapo, Turpe quidem dictu, sed si tentigine rumpar, Falce mihi posita fiet amica manus.

Tentipellium, genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur.

Tento, as. quidam à tendo, quidã à teneo deducũt. Tendo autem tentum. Vnde tentigo, & tentoriũ. Et sic qui tentat, quasi manum tendit, aut aliam corporis partem in id quod experiri vult exquirere, πειρᾶν. versũchen, erfaren) versoecken, proeuen) tenter, experimẽter, essaier.) Qui autẽ à teneo deriuant, hac ratione ducuntur, quòd tentare experiri sit, vel inquirere, verbo vel re quasi manu tenere. Colu. lib. 9. Sæpius digitis loca fœminarum tentanda sunt. Nam in promptu gerũt oua, quibus iam partus appropinquat. Cice. in Parad. Tentare volui, possent ne ita dici, vt probarentur. Vergil. Vix primi prælia tentant. Tentare igitur, est rem non intellectam atq; incertam aggredi, hoc est, experiri, vel diligenter inquirere. Tentare verò de pudicitia, est cum id agitur, vt aliquis fiat impudicus. Tentari morbo, dolere, affligi morbo. Cicero 4. Tuscul. Illud animorum corporumq; dissimile est, quòd animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt. Tentare, pro inuadere, & infesto animo petere & aggredi. Cic. pro Rab. Idcirco in omnibus ijs euertendis vnius hominis senectus, infirmitas, solitudoq; tentata est. Dum ergo vel à tendo, vel à teneo deriuatũ sit, tento cõstat simplici n scribendũ esse. Et sic tentatus, tentatio, (πειρασμὸς) Cic. li. 1. Offi. Tentata res est ab omni genere hominum. Verg. lib. 4. Tentaturum aditus, & quę mollissima fandi Tempora.

Tentoriũ, (σκήνωμα, σκήνωμα) eyn zente) een tente) vng tente & pauillõ) tabernaculũ, quòd ibi vela, aut aliquid velorũ tenduntur, vel ipsa potius velamẽta cõtra iniuriã cœli. Tentoriolũ, diminutiuum.

Tentum, accipitur pro membro virili, (τὸ αἰδοῖον) Catul. Grandia te medij tenta vorare viri.

Tentyra, (τεντυρὶς, τέντυρα) ciuitas inferioris Ægypti, vnde & præfectura Tentyritica, vel (vt Plin. ait) insula à Nilo circundata, in qua habitant homines, qui crocodilos non timent.

Tentyri, siue tentyritæ, (τεντυρῖται) genus animalis venenosi. Plin. lib. 20. cap. 3. In insula Nili Tentyri nascentes, tanto sunt crocodilis terrori, vt vocem quoq; eorum fugiant.

Tenuiculus, diminutiuum à tenuis, (ὑπόλεπτος, λεπτὸς) Cicero ad Pætum, Tenuiculo apparatu

significans Balbum fuisse contentum.

Tenuis,& hoc nue,(λεπτὸς)dun,kleyn,subteil,menu mince,délie, tenure.) à teneo fieri videtur, quòd quæ tenuia sunt,facilè teneantur.Est enim tenue, (λιπτὸς,μικρὸς) exiguum,paruum. Cic.in Horten. Fundum non modo mediocri pecunia,sed etiam tenui percipere possumus.Colu.lib.2.Quò tenue linum perueniat. Potest etiam & à tendo deduci,quoniã quæ extenduntur,tenuia fiunt.Verg.4 Geor.In tenui labor,at tenuis nõ gloria,si quem Numina læua sinũt,auditq́; vocatus Apollo.Comparatio est laboris,quòd magnam dat gloriam,si fuerit materia ex illis ornata.Seruius,Per translationem nonnunquam ponitur pro paupere, πένης, & tenuitas pro paupertate. Cice.Tyroni,Vt possum,ex meis angustijs illius sustento tenuitatem. Tenuiter, aduerbium, tenuius, tenuissimè. Cæsar.3.Belli Gallici,Pelles pro velis,alutæq́; tenuiter confectæ.

Tenuo,as. tenuem,subtilem,macrum,debilem facio,siue minuo,λεπτύνω dun,kleyn,subteil machẽ) attenurir,amenuiser.) Verg.lib.4.Georg.Ipsa autem macie tenuant armenta volentes.Composita sunt,attenuo,& extenuo.

Tenus,ni.laqueus.Seruius in sextum Verg. dici putat extremas partes arcus,vnde tractum sit,vt hactenus,hucusq́; significet,quasi vsq; ad finẽ.Apud Plaut.in Bacch.Tenus magis pro laqueo accipi videtur,quàm pro arcu,cum ait,Pendebit hodie, ita pulchrè intendi tenus.

Tenus,(μέχρι. bifs)tot) iusques) præpositio significat propinquitatẽ,& quod dicimus vsq; ad.Nam quod propinquum est,quasi teneri videtur id,cui est propinquum.Quidam à tendendo deducunt, quòd hæc præpositio extẽsionẽ quandam significare videatur, & ablatiuo deseruit, semperq́; in singulari postponitur ablatiuo : vt hac tenus, eâ tenus,quâ tenus,verbò tenus,(ἄχρι λόγου) orè tenus,capitulò tenus.Vergil.3.Æn. Prima hominis facies & pulchro pectore virgo Pube tenus. Aliquando etiam accusatiuo iungitur.Flaccus in Argonau. Et Tanaim tenus immenso descendit ab Euro.In plurali ponitur etiam cum genitiuo.Vergil. Et crurum tenus à mento palearia pendent. Et Cumarum tenus, id est,vsq; ad Cumas. Curtius : Pauci hostium tenus exacti,penetrauere ad portum. Horatius,sine casu posuit tanquam aduerbium,Est quiddam prodire tenus,si nõ datur vltrà. Aliquando significat non vltrà : vt,Gessit consulatum titulo tenus,(μέχρι προσηγορίας)id est non vltra titulum.

Tepesio,idem quod tepesco,(χλιαίνομαι)fitq́; à tepefacio, χλιαίνω.

Tepeo,pes.pui.tepidus sum,(χλιαίνομαι) lâuw sein) lacu zijn) estre tiede.)Cato De re Rust.Lenibus lignis facito calescat,vbi temperatè tepebit, tum cumini indito. HincTepesco,tepidus fio.Verg.9 Æneid. Et fixo ferrum in pulmone tepescit.Huius compositum est,Intepesco,quod est valde tepesco. Columel. Nunc mitigato iam & intepescente frigore, largissimis oliuitatibus, Liberiq́;

vindemijs exuberent.

Tephrites,(τεφρίτης)gẽma q̃ nouæ Lunæ speciẽ habet,in cornua curuatæ, nigri aut cinerei coloris.

Tepidarium,vas in quo aqua temperatur,siue cella in quam ex balneis exeuntes ingrediuntur.

Tepido,as.are.Plin.lib.17.c.26.In eodẽ agro bruma,tantò magis si niues scateant,gelet'ue,ne frigus vites adurat, circunfundunt riguus,qđ ibi tepidare vocant,memorabili natura in amne solo.

Tepidus,da.dum.(χλιαρὸς,ἀλεεινὸς) lâuwe) lau) tiede) quod est medium inter calidum & frigidũ, nempe qđ frigido & calido temperatũ est , vt tepida aqua.Vnde interdum pro calido ponitur.Lucret. Tepidisq́; caminis. Interdum pro frigido,præsertim quando transfertur ad alia. Plautus,Hic homo factus est tepidior. Id est,frigidior, segnior. Interdum pro inutili , siue nocuo.Vergilius,Vnde cauæ tepido sudãt humore lacunæ.Hinc Subtepidus, (ὑποχλίαρος) aliquantum tepidus. Tepidulus diminutiuum.

Tepor,& Tepiditas,(χλιαρότης,ἀλέα)lâuwe) lauh;) tiedeur.) idem significant.Colum.libr.2.Si verò tepor cœli,siccitasq́; regionis suadebit , Februario statim proscindendi sunt.

Teporatus,adiect.tepidũ factũ. Plin.lib.36.ca.26. Fragmenta teporata agglutinantur tantum.

Ter,aduerbium numerale,seu ordinal.,vt bis,ter, (τρὶς) dreimal)drymael) troisfois.) quater. Cic. De Diuin.Cædunt ter quatuor de cœlo corpora sancta. Hinc Tertius, tia. tium. à quo fiunt aduerbia Tertiò,& Tertiũ,(τὸ τρίτον) & Ternarius, a.um.& Ternus,a.um. Plin.lib.18.ca.26.In eum diem terna dena subijcito.

Terapne,(θεράπνη)Helenæ patria in Lacedæmone. Etiam insula in mari Ligustico,quam nostri Corsicam vocant,quæ & Cyrnos dicta fuit. HincTerapnæus,næa.næum.(θεραπναῖος.) Ouidius,Rure Terapnæo nata puella Phryge . Hanc dictionem alij cum aspiratione scribunt, alij sine p,Teranne,sed malè.

Terebinthus, (τερέβινθος) arbor, nigrum lignum cum splendore præferẽs, habensq́; soliditatem in buxi speciem.Verg.li.10.Inclusum buxo aut Erythia terebintho.Ex hac Terebinthina,τερεβινθίνη resina, quam nos terementinã appellamus. Plin. lib.13.ca.6.Terebinthinam in sartagine referuenti,hanc cæteris præferentes. Terebinthus,mascula & [illegible]mina est,mascula sterilis,fœmina duplex est, al[illegible] rubet fructus magnitudine lentis,alteri fructu[illegible] pallet, & cum vite maturescit resinosus.

Tere[illegible]ra,siue terebrum,(τέρετρον,τερέτριον,τρύπανον)ein näppert,borer)eẽ boor)vng tariere)pen. corr.instrumentum quo ligna perforantur,à tero. Et diminutiuum est Terebellum.

Terebro,bras.terendo perforo,(τρυπάω.) boren) percer.) Verg.Et terebrare,cauas vteri & tentare latebras.Hinc Terebratio,verbale.Huius compositum est,exterebro,qđ est extorqueo,& scrutor. Plaut.Exterebra prorsus,atque excute.

Teredo,pen.prod.vermis iu ligno nascens,à terendo dictus,vel à sono qui est.τερηδών.Eadẽ & tinea

dua

dicitur. Licet sint q distinguāt, vt teredines dicant in mari, hoc est, in nauibus, tineæ terrestres sint. Colu.li.5. Nam & teredinē formicamq; prohibet.

Terentius, (τερέντιος) poëta comicus, natione Afer.

Terentum, locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra occultaretur. Erat hic locus Diti & Proserpinæ sacer, in quo omnium qui nascerentur, aut morerentur, nomina scribi solebāt, quoties ciuitas lustrabatur. Martial.

Bis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.

Teres, etis. (στρογγύλος) ront) rond en lōg) pe.cor. dicitur, quicquid rotundum oblongumq; est, vt columna, & arbor, quòd terendo fit rotundū. Verg. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ.

Teretrum, instrumentum ferreum ad terendum lignum, (τέρετρον.)

Tereus, (τηρεὺς) rex Thracum, Martis ex Bistonide nympha filius. Oui.lib.6.Met. Et genus à magno ducentem fortè Grauido. lege fabulam.

Tergemini dicuntur, qui tres ex vno vtero, eodem die nati sunt.

Tergeminus, adiect. Liu.6. ab Vr. Modo tergeminæ victoriæ triplicem triumphum ex his ipsis Volscis & Æquis & ex Hetruria egistis.

Tergeste, oppidum ab Aquileia stadia centum octoginta distans, (vt inquit Strabo) hodie Triestum vocatur. Sed omnes mentiuntur, nam τεργέσαιον dicitur à Dionysio Libyco, & Eusthatio. sed inscii Tergestam vocant, quasi ibi res ter gesta fuerit. Sed aliqui de talibus scribunt, qui forsan quandoque laudabuntur.

Terginus, a, um. νωτιαῖος, possessiuum à tergus. Vt terginū lorum, quod significat scuticā de tergore animalis. Plau. in Pseud. Æ depol nostrum durius tergum erit, quàm terginum hoc meum.

Tergiuersor, fallo & dicta muto, inquit Nonius, propriè est eorū qui terga vertentes adhuc tamē pugnāt, nec sese victos fateri volunt. vnde etiam ad alias res transfertur, vt disputationes, controuersias, &c. Nam vertere terga, (στρέφεσθαι, ἀναστρέφεσθαι, μεταβάλλειν τὰ νῶτα) den ruck keren) den rugge keeren oft bieden) reculer.) fugere est, quod & terga dare dicimus. Plaut. Quid expectas? quid tergiuersaris? Cic.lib.3. Tuscul. Quid tergiuersamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quam tu idem, cū os perfricuisti, soles dicere. Id est, dissimulamus & subterfugimus. Antiqui tergiuersatorem dicebant bouinatorem. Iureconsulti accipiūt tergiuersari, pro in vniuersum ab accusatione desistere.

Tergo, gis. & tergeo, es. si. sum. & secundum antiquos tertum, significat mundo, nitidū facio, (ὀμόργνυμι, ἐκμάσσω) wuschen, fägen, scuberen) wisscen, vegē, reynigē) torcher, nettoyer) Iuuen. Vasa aspera tergeat alter. Plau. Ornantur, lauantur, terguntur, poliuntur. Huius composita sunt, Abstergo, sordes remoueo, (ἀπομόργνυμι.) Liui.lib.1. Inspectum vulnus absterso cruore, omnia salubria esse. Per translationem significat auferre, (ἀπομόργνυσθαι.) Cicero: Volo abstergere animi tui metum. Attergo. Cic. in Ver. Quod sanū deniq;, quod non auersum, neq; attersum reliqueris. Detergo, (καταψάω) deorsum tergo, & sordeis aufero. Colu. lib.7. Tum etiā spongia labra detergeri. Et lib.2. Omnis humor Sole vento've detersus est. Id est, siccatus. Extergo, (ἐκκαθαίρω) perfectè tergo. Cato De re Rust. Post diem omnino duodecimum, pernas eximito, & solem omnem detergito, & suspendito in ventum biduum, tertiò extergito.

Tergum, (νῶτον) der rucke) den rugge) le dos.) dorsum. Vergil. Manibus post terga reuinctis. Ouid. lib.1. Metam. Ossaq; post tergum magnæ iactata parentis. Et nō tantum animalium est, sed etiam aquarum, & aliarū rerum. Vnde à tergo dicimus, à parte posteriore membranæ, siue papyri aut alterius cuiusq; rei. Iuuenal. Scriptus & à tergo necdum finitus Orestes. Hinc Postergo, & Tergiuersor. Aliquando tamen tergum pro tergore ponitur, (δκῦτος) Verg. Mercatiq; solum facti de nomine byrsam, Taurino quantum possent circundare tergo. Item pro scuto, (ῥινὸς) quoniam scuta pellibus tegi solent. Idem, Et tergo decutit hastas. Et tam tergus quàm tergum, à terendo dici videntur, quoniā vehendis oneribus teruntur. Terga vertere, fugere. Cæsar 3. Bel. Gal. Vt ne vnum quidem nostrorum impetum ferrent, ac statim terga verterent.

Tergus, tergoris, corium. (σκῦτος) eyn haut) een huydt) cuir.) Vergil. Tergora diripiunt costis, & viscera nudant.

Terma, matis. extremū, terminus, finis, meta, planta pedis, (τέρμα.)

Termentarium, (τριμμάτιον) Varro vocat linteum, quo corpus tegitur, à terendo. Martial. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

Termentū, apud Plaut. pro detrimento, teste Fest.

Termes, itis. (ἐλαία) ramus ex arbore decerptus cum fructu. Qui quoniam in diuisione agrorū, antequam metæ pouerentur, figi solebat, termino nomen dedit, τέρμα, ὅρος. Et propriè termes (vt ait Porphyrio) est oliuæ, sicut palmes vitis. Horatius, Nunquam fallentis termes oliuæ. Gellius termitem palmæ ramū, cum fructu auulsum dixit. Est & termes, vermiculi genus carnem exedens. Festus.

Termile, (τέρμιρα) mons, qui nunc Chimera dicitur in Lycia. Strabo lib.13. cap.14.

Terminalia, orum. (τερμινάλια) Varro ideo appellata esse existimat, q is dies anni extremus erat constitutus. Ego potius à Termino deo nomen sumpsisse existimo. Liu.5. Decade, libri 2. Tertio die post Terminalia Calendæ intercalares fuere.

Terminalis lapis, (ὁροθεσία) dicitur terminus ipse lapideus, adiectiuum nomen.

Termino, as. à termite dictū est, quo antiqui in diuisionibus agrorum pro metis vtebantur, (περατόω, ὁρίζω) endē) finer.) Est autē terminare idem quod finire, vel definire, cōcludere, regionib9 circumscribere. Cic. Off.1. Illorū fines, sicut ipsi dixerant, terminauit. Translatè, Lactan.lib.2. Iam verò illa cōclusio qua sententiā terminauit Tullius,

multo absurdior. Cic. De Finib. Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. hoc est, Epicurus putat summã esse voluptatem, priuari doloribus. Huius cõposita sunt, Determino, quod est definio, delibero, & quasi cogitationis terminum impono. Lactan. lib. 4. Determinanda est nobis veritas breuiter, & in suo proprio domicilio collocanda. Distermino, (ὁρίζω) diuido, dissipo. Extermino, expello, & veluti extra terminos mitto.

Terminus, (ὅροι, πέρας, τέρμα) eyn pfal, eyn endè) eẽ eynde, pael) fin, vne borne.) proprie dicitur signũ quod agrũ ab agro diuidit, à terendo, quod hæ partes maximè terantur. Nam vtrinq; ab ijs qui agrũ suum colerent, fodiendo teritur. Cic. 4. Acad. Est enim inter eos non de terminis sed de tota possessione contentio. Hinc terminus pro fine accipitur. Cic. Cum nullũ tot calamitatib. atq; ærumnis terminum inueniremus. Et apud antiquos terminorũ Deus putabatur, in cuius tutela fineis agrorum esse existimabant, & in quo loco colebatur hic Deus, ibi super eum foramen patebat in tecto, quòd nefas esse arbitrabantur, Terminũ intra tectum consistere. Liu. 1. ab Vrb. Nam cũ omniũ sacellorũ exaugurationes admitterent aues, in Termini fano non addixere. Huius cõposita sunt, Anterminus, (πρόσορος) quod est quasi circunterminus, qui circa terminos prouinciæ manet. Conterminus, (ὅμοροι) qui est vicinus & finitimus. Colu. lib. 1. Priuatos quoq; memoria tradit & in regionib. Græciæ, & in hac ipsa Hesperia detestabiles fuisse vicinos, nisi Autolycus ille cuiquã potuit tolerabilis esse cõterminus, aut Auentini montis incola, Palatinis nullum gaudiũ finitimis suis Cacus attulit.

Termonẽ, (τέρμονα) Veteres pro Termino dixerũt.

Tero, teris, triui, tritum, frico, tundo, (τρίβω) verscheissen, zerreiben, zerstossen) onstuckẽ wrijuẽ, oft stooten, verslijtẽ) broyer, piler.) Plau. in Asin. Num me illuc ducis, vbi lapis lapidẽ terit? Plin. Dein refrigeratum teritur in farinam. Terere iter, est iter agere. Vergil. Sæpius è tectis penetralibus extulit oua Angustum formica terens iter. Terere tempus, (χρονοτριβεῖν) est consumere: similiter terere ocium. Liuius libr. 1. Quas in conuiuijs luxuq; cum æqualibus viderant tempus terentes. Idem in eodem, Regij quidam iuuenes, interdum ocium cõuiuijs, comessationibusq; inter se terebant. Huius composita sunt, Attero, (προστρίβω) quod est ad aliquid tero, frico. Plin. lib. 9. Anguillæ atterunt se scopulis. Tibullus, Aut operi insuctas atteruisse manus. Aliquando significat vehementer tero, frango, ad terram traho, aut valde rodo, (κατατρύχω) Columel. lib. 2. Demergunt vngulas, & atterunt, scinduntq; radices herbarum. Et libro 6. Nam emissum ex eo palmitem germinantem, inferior atteret & fructum. Vergil. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. id est, consumpta vel attenuata. Et lib. 1. Georgic. Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer. Id est, rosus. Sallustius per translationẽ dixit, Pòst vbi eorum famã attriuerat, maiora alia impendebant. id est, oppresserat. Contero, (συντρίβω) totum simul tero, tundo, consumo, frango. Plaut. in Asin. Vtinam mihi stimulus in manu sit, qui latera conteram tua. Colum. libr. 8. Remedio hyssopum, & sal æquis ponderibus contrita. Terent. in Hecy. Cursitando atq; ambulando totum hunc contriui diem. Detero, Distero, Extero, Intero, Intertero, Obtero, Protero, Pertero, (κατατρίβω) valdè tero. Colu. Per lineum fiscum, quod pertriuerant, exprimunt. Retero, (ἀνατρίβω) rursus tero, purgo, excerno. Colu. lib. 7. Pura deinde frumenta, si in annos recondantur, reteri debẽt. Nam quantò sunt expolitiora, minus à curculionibus exeduntur. Subtero, (ὑποτρίβω) subtus tero. Plau. in Asin. Eos asinos Prędicas vetulos, claudos, quibus subtritæ ad fœmina iam erant vngulæ. Semitero, (ἡμιτρίβω) quasi medium tero. Colu. libr. 7. Huic autem nubilarium applicari debet, maximè in Italia, propter inconstantiam cœli, quo collata semitrita frumenta protegantur, si subitaneus imber incesserit. & omnia habent penultimam corr. A tero, Tritus, participium, & Tritus, huius tritus, masc. gen. ipse terendi actus. Plin. lib. 33. cap. 4. Nec vllum absolutius aurum est, cursu ipso tritúq; perpolitum. Tritor, tritoris, verb. qui terendo aliquid macerat. Plaut. in Pers. Quid ais tu crux, stimulorum tritor?

Terpsicerotes, (τερψικέρωτες) pen. prod. nomen à modulatis, & quasi ad lyram compositis cornib9.

Terpsichore, (τερψιχόρη) pen. corr. fuit vna ex nouẽ Musis. vide in dictione Musa.

Terra, (γῆ, χθὼν) das erdtreich.) die àrde.) la terre.) elementum per duplex rr, licet à tero teris deducatur, quòd scilicet teratur. ab hac locus communis, qui circa oppidum colonis relinquitur, territorium, (ἀγρὸς) appellatur. Et in singulari quidem terra, totum elementum est, id est, ipse orbis terræ, in plurali terras aliquas significamus. Vergil. Multum ille & terris iactatus & alto. Ponitur tamen quãdoq; terra pro territorio, & pro prouincia seu regione, (χώρα.) Cic. Eorũ qui in hac terra fuerunt, magnamq; Græciam, quæ tum florebat, institutis, & præceptis suis erudierunt. Terræ filij, olim obscuro ignotoq; genere prognati dicebantur, propterea quòd terra sit omnium communis parens, vel quòd iuxta quorundam etiam historias, primitus mortales ex terra nascebãtur. vide Erasmi Chiliadas. Vnde Conterraneus, qui ex eadem terra est, id est, prouincia. quamuis hæc dictio apud neminem idoneum authorem, nisi apud Plinium legatur, & vno duntaxat loco, vbi Catullum vocat Conterraneum. Varr. lib. 1. De re Rust. scribit, terram tribus modis dici, communi, proprio, & misto. Communi, vt cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, cum & lapis, & arena, & cętera eius generis sint in nominãdo comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo, neq; cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, q

est

est mista, in qua seri quid potest & nasci, vt argyllosa, aut lapidosa. Terra etiam vocatur Vesta, eo, quòd rebus omnibus vestiatur, seu qui vi sua stat. Ouid. lib. 6. Fast. Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. Dicitur & mater, Columella, Tu penitus clathris eradere viscera matris Ne dubita. Plinius lib. 2. Sequitur terra, cui vni rerum naturæ partiũ eximiæ, propter merita cognomẽ indidimus maternæ venerationis. Nos nascentes excipit, natos alit, semel editos sustinet, & semp nouissimè complexa gremio, iam ab reliqua natura abdicatos, tum maximè vt mater operiẽs. Et paulò post, Terra serpentem, homine percusso, amplius non recipit. Nicolaus Perottus edocet tera vnico r scribi solere, & multi ex doctis id contendunt.

Terraceus, cea. ceum. quod ex terra est, (γήϊνος) vt domus terracea.

Terræmotus, huius tus. (σεισμός) erdtbidem) ärdtbeuinge.) dicitur cum terræ incluso spiritu contremiscunt, magno sæpe habitantium damno.

Terraneola, (χιρσαῖος, κορυδαλλός) cum accentu in antepenultima, auis alaudæ similis, præterquam quòd in capite apicem nõ habet sicut alauda. Dicta a terraneola, quòd non in arboribus, sed in terra versetur atq; nidificet.

Terrefacio, terrore afficio, (ἐκπλήσσω, δειματόω.) Terrifico, terrificas, terrificare, idem. à quo Terrificus, ca. cum. quod terrorem facit (φοβερός.) Lucan. Sæuaq; terrifici cecinerunt omnia vates. Compositũ est Perterrefacio.

Terrenum, (γῆ) campus dicitur. Colum. lib. 2. Callidissimi rusticarum rerum genera terreni tria esse dixerunt, campestre, collinum, montanum. Idem lib. 1. Agrum habebimus salubri cœlo, vberi gleba, parte campestri, parte alia collibus, vbeti ad Orientem, vel ad Meridiem molliter deflexis, terres nisq; aliis, atq; aliis syluestribus & asperis.

Terrenus, na. num. (χερσαῖος) irdisch) ärtsch) terren) quod vel in terra natum est, vel in terra viuit, vel aliquid cum terra commune habet, vt terrenum animal. Plin. lib. 9. cap. 29. Terreni maiores quàm pelagici. Et terren⁹, γεώδης, χθονικός, pro terreus. Colum. Area quoq; si terrena erit, vt sit ad texturam satis habilis.

Terreo, res. rui. timorem alicui incutio, ἐκπλήττω, φοβέω. erschrecken) verschricken, veruären) espouanter, donner effroy, effrayer.) Vergil. 1. Georgic. Et sonitu terrebis aues. Huius composita sunt, Absterreo, Conterreo. Columel. in Præfat. Qui tam variæ tamq; vastæ scientiæ desperatione conterriti, nollent experiri quod se assequi posse diffidẽt. Deterreo, Exterreo, Perterreo, καταπλήττω, eiusdem significationis.

Terrestris, & hoc terrestre, idẽ quod terrenus, (χερσαῖος, χθόνιος,) vt terrestre animal. Liu. 1. ab Vrb. Audi Iupiter & tu Iuno, Quirine, diiq; omnes cœlestes, vosq; terrestres, vosq; inferni audite.

Terreus, a. um. quod ex terra est. (γήϊνος,) vt vas terreum. Columel. lib. 1. Horreum camera contectum, cuius solum terreum, priusquam consternatur, perfossum.

Terribile, formidabile, atq; horrendũ, φοβερόν, ἐκπληκτικόν. erschrockenlich) verschrickelıjck.) Verg. 6. Æneı. Terribilis squallore Charon.

Terricola, qui terram habitat, (ἐπιχθόνιος.)

Terricrepus, a. um. pen. cor. terribiliter, seu cum terrore increpans, (βαρύβρομος.)

Terriculamenta, terrores sunt, & formidamina, (φόβητρα.)

Terrigenus, a. um. pen. corr. qui ex terra natus est, (γηγενής) Terripauiũ, σεισμός. deinde Terripudiũ, & tandem Tripudium dictum est.

Territo, tas. pen. corr. frequentatiuum, (ἐκφοβεῖν) Terent. in Andr. Dii te eradicent, ita me miseram territas.

Territorium, (ὁ ἀγρός) est, inquit Pompon. vniuersitas agrorũ intra fines cuiusq; ciuitatis. quod ab eo dictũ est, quòd maximè teratur, vel quòd magistratus eius loci intra omnes fines terendi, id est, summouendi, ius habeat.

Terriculũ, li. quod inijcit terrorẽ. Liu. 5. Ab Vrbe, Cum omniũ assensu cõprobata oratio esset, gaudenteśq; patres sine Tribunitiæ potestatis terriculis inuentam esse aliam vim maiorem, &c.

Terror, timoris incussio, (φόβος, δέος, φόβητρον.) Cic. lib. 4. Tusc. Quæ autẽ subiecta sunt sub metu, ea sic definiunt, Pigritiam, metum consequentis laboris, terrorem, metum concutientem. Ex quo fit, vt pudorem rubor, terrorẽ pallor & tremor, & dentium crepitus cõsequatur. Seruius inter terrorem & metum sic distinguit, quòd Terror propriè sit, qui aliis infertur. vnde & Terribilis dicitur metus, quem habent timentes. licet aliquando terror pro metu ponatur. Verg. Quòd si tantus habet mentes & pectora terror.

Terta galea. i. detersa. Varro, Terta nitet galea.

Tertianus, adiectiuũ, & tertiana febris, quæ tertio quoq; die recurrit.

Tertiata verba, (τριτταῖα ῥήματα) appellantur imperfecta, lapsantia, & cũ pauore nutabunda, quãdo quis exanimatus non profert verba integra, sed vix tertia quæq; enunciat, mediis ex perturbatione suppressis. Apuleius libr. 5. Tremens & exangui colore, lurida, tertiata verba substrepens, sic ad illas ait.

Tertio, tias. quasi tertiatim facio, siue diuido, (τριμερίζω.) Colum. libr. 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur, nam commode procinditur duabus, vna iteratur, tertiatur dodrante, in liram redigitur quadrante opere. Tertiatio verbale, ipse tertiandi actus.

Tertium, aduerb. vt tertium consul. Liu. 3. ab Vrb. Consules creati Quint. Fabius Vibullanus tertium, & L. Cornelius.

Tertiarius, adiectiuum, pro tertium, vel quod tertió fit. Plin. lib. 34. cap. 17. Tertiarium, ponderis genus satis notum, cui correspondet quartariũ. Cato cap. 95. Postea sumito bituminis tertiariũ, & sulfuris quartarium. Hoc est, tertiam vel quartam partem vnciæ.

Tertullianus, (τερτυλλιανός) nomẽ authoris, de quo Augustinus inquit, Cuius multa leguntur opuscula

la eloquentissimè scripta. Hic (sicut scripta eius indicant) animam dicit immortalem quidem, sed eam effigiatum corpus esse contendit, neq; hanc tantum, sed ipsum etiã Deum corporeum esse dicit, licet non effigiatum, nec tamen hinc hæreticus creditur esse factus.

Teruncius, vel Terunciũ, (τριόγγιον) nummus perexiguus, à tribus vncijs. Plaut. in Capt. Neq; ridiculos iam terunciĩ faciunt.

Tesqua, inquit Nonius, loca augurio designata. Cicero aspera ait esse, & difficilia.

Tessaradecas, is, (τεσσαραδεκάς) quaterdena, à τέσσαρες quatuor, & δέκα decem. Quidam interponũt syllabam, tessarasedecas dicentes.

Tessella, & Tesserula, ψηφιδάτιον, diminutiua sunt à tessara.

Tessellatus, a. um. quod tessellis, id est, paruis quadratis lapillis intextum est, (tale λιθόστρωτα) vt pauimentum tessellatum. à tesseris, quarum forma quadrata est. Sueton. de Cæs. Munditiarum lautitiarumq; studiosissimũ multi prodiderũt, quamuis tenuem adhuc & obæratum in expeditionibus tessellata & sectilia pauimẽta circumtulisse. Vitru. lib. 7. meminit pauimentorum tessellatorum atq; sectilium, scribitq; pauimenta sectilia, & tesseris structa omneis angulos æquales habere debere, & sectilia, quoniam in particulas secta sunt, vt quocunq; velis, possint circumferri. Erant & tessellatæ quædam tunicæ, tessaris quibusdam distinctæ. Vnde palliorum tessaras dixit Plin. lib. 35. Zeusis aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentabat.

Tessera, id dicitur quod omni ex parte quadratum est. Tesseræ etiam dicuntur, quibus in tabula lusoria luditur, (κύβοι) Sunt enim quadratæ, & puncta habẽt, & cum iaciuntur, in quancunq; partem incubuerint, immotam habent stabilitatem. Cic. in Catone, Nobis senibus ex lusionibus multis talos relinquant, & tessaras. Hæ alio nomine quadrantalia dicuntur, Grecè κύβοι, vt Gellius & Macrobius scribunt. Inde cubicum corpus. Talus, est quatuor laterum, & concauus ad similitudinẽ tali, qui est os in articulo pedis, ventre prominens, concaua vertebra ligatus, quadratus forma, altera parte concauus, altera ferè planus. Estq; in posteriore suffragine duntaxat, nunquàm in prioribus pedibus, nec est homini, aut alijs animalibus habentibus digitos, nec solidas habentibus vngulas, sed tantum bisulcis. Ex iactu talorũ varia puncta fiebant. Nam latus, quo vnitas significabatur, canis siue canicula appellabatur, in quem, conuerso talo, deponebatur ab eo, qui iactauerat, numus vnus sine aliquo lucro. idcirco canis damnosa vocatur. Ouidius, Quid valeant tali, quo possis plurima iactu Figere, damnosas effugiasq; canes. Eius oppositum Venus dicitur, seu Cous, significãs septenarium numerũ. Et is qui talorum iactu hũc numerum reddidisset, sex lucrifaciebat, præterea quicquid esset caniculæ iactus erasum. Alia duo latera, chius & senio dicuntur, ternarium ille, hic quaternarium significant. Nam binarius & quinarius numerus, in talis nõ erat. Chius tres nummos lucrabatur, senio quatuor, ideo dexter, hoc est, felix & propitius dicebatur. Persius, Quid dexter senio ferret Scire erat in voto. Sueton. De Aug. Talis iactatis, vt quisq; canem aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios conferebat in medium, quos tollebat vniuersos, qui Venerem iecerat. Aliæ quoq; in hoc ludi genere differentiæ fuere, nam & Voltorios habebãt, & Herculem basilicũ. Plau. Talos poscit sibi in manum, prouocat me in aleam, iacit Voltorios quatuor. Talos arripio, Herculem iacto basilicum. Talus Græci ἀστράγαλος, à quo ἀστραγαλίζω, talis ludo. Calculus est is, quem latronem & latrunculum antiqui appellarunt, iuniores verò scacum vocitant. Martial. Hic mihi bisseno numeratur tessara puncto, Calculus hic gemino discolor hoste perit. Et item, Insidiosorum si ludis bella latronum, Iste tibi geminus miles & hostis erit. Est item tessara signum bellicum, quod ad pugnam exeuntibus datur, scilicet propter confusionem, (σύνθημα) quod & symbolum dicitur, vt in bello Marij, Lardeus: in Scyllæ, Apollo Delphicus: in Cæsaris, Venus genitrix. Verg. li. 7. It bello tessara signum. Liu. lib. 7. Cæteris omnibus tesseram dari iubet. Item tessera, est belli & pacis futuræ signum. Pompon. Qu. Mutius, missus ad Carthaginenses legatus, cum essent duæ tessaræ positæ, vna pacis, altera belli, arbitrio sibi dato vtram vellet deferre, vtranq; sustulit, & ait: Carthaginenses petere debere, vtram mallẽt accipere. Ponitur nonnunquam pro signo frumentario, quo exhibito, vnusquisq; frumenti pro portione accipiebat à principe, sicut ex more vetusto in patria nostra fieri solitum est ab his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur signa quędam plumbea, quibus exhibitis, sigillatim accipiunt certam mensuram farinæ, vel panis, vini'ue. Sueton. in Augusto, Ac ne plebs frumentationum causa frequentius à negotijs auocaretur, ter in annum quaternorum mensium tessaras dare destinauit. Iuuen. Summula ne pereat, qua vilis tessara venit Frumenti. Hæc tessara etiam frumentatio (σίτησις) dicitur, præsertim cum frumentum erogatur. Sic etiam dicũtur tesseræ numariæ, quibus exhibitis summa numûm præscripta repensari solet. Præterea tessara seu tessella, calamus est qui inseritur ramo: quod verò in terra seritur, talea vocatur. Plin. Quidam huic generi miscuere fissuram in vitibus, exempta cortice tessella, surculo à latere plano adigẽdo. Item tessera, est lignum vtrinq; complanatum, in quo numeri describuntur, quod & talea dicitur. Plaut. Suam vterq; tesseram habet, ratio constat. hoc & tesserula dicitur. Plin. Frumenti rationem tesserulis ostendebat. Et tesseræ, seu tesserulæ, lapilli sunt, ad conficienda sternendaq; pauimenta. Cic. lib. 3. de Orat. Quàm lepidè lixeis compositæ, vt tesserulæ omnes Arte, pauimento, atque emblemate vermiculato. Item tessera, figura Geometrica, quæ κύβος vocatur, cuius meminit Macrob. lib. 1. de Somnio Scipionis, Est & in Arithmetica numerus octonarius,

(tu-

(τετράς) Vnde Martian. in Arithmetica, Si tessera tesseram metitur. De tessera hospitali, lege Erasmi chiliadas.

Tesserarius, (ὁ τὸ σύνθημα σημαίνων) qui tesseram, id est, præceptum ducis, per contubernia milit tum nunciat.

Tesserarius, a. um. (κυβικός) quod ad tesseras pertinet. vt ludus tesserarius.

Tesseresædecatitæ, τεσσαρεσκαιδεκατῖται, hinc appelati sunt, quòd non nisi quartadecima Luna, Mense Martio pasca celebrabant.

Tesso, fis. si. sum. id est, spolio, nudo. Plaut. in Am. Illhic homo vult me de vno pallio detessere. Vergil. Dum tessis Imaona Halesus. vbi alij texit legunt, Æneidos lib. 10.

Testa, frustum vasis fictilis, & cuiusque lateris, (ὄστρακον, πλίνθος) Plin. li. 36. Si & testæ tusæ tertia pars addatur, melior materia erit. Vnde & pro calculis ponitur. Testa etiam est oui vel limacis. Plaut. in Pœn. Scin' quid est? Cochleæ sunt è testa, vt se sustolli solent. Testa quoque dicitur vas figulinum in igne decoctum, quasi tosta, quòd è molli creta fabrefacta torreatur, deinde coquatur. Tibul. Pax aluit vites, & succos condidit vuæ, Funderet vt nato testa paterna merum. Varro de ling. Lat. Testu indeclinabile pro testa posuit. Testula, testulæ, diminutiuū. Liu. 5. Bel. Pun. Testulis datis, tribuni populum summouerūt, sitellaque allata est, vt sortirentur, vbi Latini suffragium ferrent. A testa fit testaceus, a. um. (ὀστράκινος) quod ex testa est. Plin. Insectorū omniū, & quibus testacea operimenta, oculi mouentur. Itē testæ, (ὀστρακόδερμα) intelliguntur oēs pisces, qui duriori cortice teguntur. Horat. in Ser. Sed nō omne mare est generosæ fertile testę. Testeus, a. um. idem quod testaceus.

Testamentarius, a. um. quod ad testamentū pertinet. Vnde testamentariæ tabellæ, testamentaria adoptio, & testamentaria lex, quæ Cornelia dicitur, quę irrogat pœnā ei, qui testamentū vel aliud instrumentum signauerit, scripserit, recitauerit.

Testamentarius, qui testamenta falsa conficit, (ὁ διαθήκας ψευδογράφος, ἐπισφραγιστής) Cice. lib. 2. Offic. Non de sicarijs, veneficijs, testamentarijs, furibus, peculatoribus hoc loco differendum est. Item Testamentarius, notarius, confector & scriptor testamentorum. Paulus ad legem Corneliam, De Falsis L. impuberem, Si testamentarius seruo suo fidei commissariam libertatem dederit, videamus ne id extra pœnam sit.

Testamentum, (plerunque διαθῆκαι pluraliter) dictū est, quòd sit voluntatis nostræ quasi testimoniū. Vnde & vltima voluntas appellatur. Vlpian. Testamentum, est voluntatis nostræ iusta sententia de eo, quod post mortem fieri voluerimus. Et propriè quod perfectum est, testamentum dicitur. Sed abusinè quoque testamenta vocamus ea, quæ falsa, vel iniusta, vel irrita, vel rupta, itemque imperfecta sunt. Testamentum vocant prophetæ legē, quæ Iudæis data erat, quia nisi testator mortuus fuerit, nec confirmari testamentū potest, nec sciri, quid in eo scriptum sit, quia clausum & obsignatum est. Itaque nisi CHRISTVS mortem suscepisset, aperiri testamentum, id est, reuelari, & intelligi mysterium Dei non potuisset. Verū Scriptura omnis in duo testamenta diuisa est. Illud quod aduentum Domini passionemque antecessit, id est, lex & prophetę, Vetus dicitur. Ea verò quę post resurrectionem eius scripta sunt, Nouum testamentum nominatur. Iudæi Veteri vtuntur, nos Nouo, sed tamē diuisa nō sunt, quia nouū veteris adimpletio, & in vtroque idē testator CHRISTVS est, qui pro nobis morte suscepta, nos hæredes æterni regni fecit, abdicato & exhæredato populo Iudæorum.

Testatim, aduerb. significat cōminutim, (ὀστρακηδόν) Pompon. Ferre ægroto, Iam istam colaphis comminuissem testatim tibi.

Testatio, testimoniū, propriè sunt testiū dicta, μαρτυρία. Liu. 8. ab Vrb. Sicut in fœderū ruptore, testationem ingenti fragore cœli procellam effusam.

Testator, qui testamentū facit, (ὁ διατιθέμενος.)

Testatus, qui testamentum condidit, (διαθέμενος) cuius contrarium est intestatus, (ἀδιάθετος) qui testamentum non condidit. Vnde & ab intestato dicimus aliquem diem obijsse. Et in significatione passiua testatus, (μεμαρτυρημένος) dicitur apertus, vulgatus, ab omnibus cognitus, quòd id quasi omnes testentur. Cic. Curioni, Aut certe testatum apud animū tuum reliqueram, quid senserim. Hinc Testatior & Testatissimus. Hirc. Qua notior testatiorque virtus esset.

Testiculor, qđ & Testillor dicitur, significat iumētis marib. fœminas, vel fœminis mares admoueo.

Testificor, aris ari. testimonium dico, notū facio, testibus firmo, (μαρτυρῶ) bezeugen) getugē) tesmoigner.) Cice. 3. de Orat. Quòd eo sæpius testificor, vt authoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. Hinc Testificatus.

Testimonium, μαρτυρία. eyn zeugniß) eē getuygenisse) tesmoignage.) quod & Testatio dicitur, testium sunt dicta, quanquā testimoniū ad absentes propriè referatur. Vnde Callistratus libro vicesimosecundo, de probationibus & præsumptionibus inquit. Itē diuus Hadrianus Rufino procōsuli Macedoniæ rescripsit, Testibus se, non testimonijs crediturū. Et paulò post Gabino in hæc verba rescripsit, Alia est authoritas præsentiū testiū, alia testimoniorū, quæ recitari solent.

Testis, gen. cōmunis, qui testimoniū profert, (μάρτυρ) eyn gezeug) een getuyge) tesmoing.) ab eo dictus, quod tueatur statum causæ, vel quòd antè stet, quasi antestis, id est, antè stans. Testis verò ꝑ testiculo, masc. gen. est, (ὄρχις) dictus, quòd virilitatis testis sit. Verg. Magnis testibus ista Res agitur. Contestes, qui idem testificantur.

Testiuilicium, vide in dictione Licia.

Testor, taris. testimoniū dico, (διαμαρτύρομαι. μαρτυρῶ) bezeugē) getuygē) tesmoigner) Verg. Testor in occasu vestro. Aliquando testem facio, vel in testimonium adduco, & alterius imploro testimonio assero. Idem, Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait. Interdum

testa

testari, (ἐπιμύομαι) est precari, quia precando so lemus numina adhibere. Plaut. Ipsus tete per superos omnes testatur. Et testari, (διατίθεμαι) testamentum facere, hoc est, voluntatem supremam testificari, quia in eo testatus est, quid velit. Sciendũ quòd à testor quando significat testimoniũ, fit Testificor, quãdo verò significat testamentũ côdo, fit Testator, & Testatrix. Quando significat precor, fit ab eo Obtestor & Detestor. Hui⁹ verbi cõposita sunt, Attestor, (κλητεύω) quod testimonium adduco, confirmo. Vnde Attestata fulgura dicta sunt, quæ iterato fiebãt, videlicet significationem priorẽ attestantia. Plaut. in Pers. Non ne attestaris? tuã ne ego causa carnifex cuiquã mortali libero aures atteram? Contestor, testẽ facio, testem inuoco, vel testificando certifico. Cic. pro L. Flacco, O nox illa, quæ penè æternas huic vrbi tenebras attulisti, cum Galli ad bellum, Catilina ad vrbem, coniurati ad ferrum & flammam vocabantur, cum ego te Flacce, cœlum terramq́ꝫ contestans, &c. Idem Appio Pulchro, De me tibi sic contestans omnes deos, promitto ac confirmo. Aliquando cõtestari, est cõtra testari. Lactan. li. 7. Sacris literis contestantibus, non resurrecturos esse impios in iudiciũ. Et ratione præpositionis con, potest significare simul testari, sicut & contestes. Contestari litem quid sit, vide in ordine literarum. Detestor, Obtestor, vehementer precor. Protestor, quod est cauendo, & quæ fieri non decent, manifestè denuncio.

Testu, Var. De Lingua Latina, indeclinabile pro testa posuit.

Testuaceũ, quod in testu calido coquebatur, (κλιβανιτόν) condimentum ex variis esculentis, à testu, sub quo calido coquitur, vt inquit Varro.

Testudinatus, adiect. quod concauum & incuruũ est testudinis more. Vnde Testudinatum tectum, (καμαρωτόν) quod est deuexum in quatuor partes, sicut pectinatum in duas. Vitru. libr. 2. Tecta recidentes ad extremos transtra traiiciunt, gradatim contrahentes, & ita ex quatuor partibus ad altitudinem educunt medio metas, quas luto & fronde tegentes, efficiunt testudinata tecta.

Testudo, χελώνη) eyn schneck) een slecke) vne torstue.) animal quod tardè graditur, & phthisicis, lienosis, caducisq́ꝫ opitulatur. Dicta testudo (Varrone teste) quòd testa tegatur. Earũ genera sunt, marinæ, palustres, terrestres, & lutariæ, quæ in dulci aqua diuersantur. Terrestres limacas, à limo dicimus. Testudo etiã, dicitur materia tabulatis cõtexta, & coriis cilicinis, aut centonibus, & aliis quæ difficulter cõburi possunt, cõtecta, (ἀμφίβασις) Hæc intrinsecus habet trabẽ, quæ vnco præfigebatur ferreo, & falx vocabatur ab eo, quòd incuruata esset, & de muro extraheret lapides. retrò enim ducebatur trabs funiculis suspensa, vt reducta impetuosius feriret, ideoq́ꝫ & testudo dicta, à similitudine reptilis, quòd caput nũc exerat nunc reducat. Silius, Tandẽ cõdensis arctæ testudinis armis, Subducto Pœni vallo, cæcaq́ꝫ latebra Pandunt prolapsam suffossis mœnibus vrbẽ. Hoc etiam instrumentũ arietem appellant, ab eo, quòd aries fronte, id est, capite pugnat. Testudo, congregata militum multitudo in formam testudinis. Liuius 10. ab Vrbe, Galli testudine facta, confecti stabant. Rursus testudines, dicuntur loca in ædificiis camerata, ad similitudinem aquatilium testudinum, quæ duris tergoribus sunt & incuruis, (καμάραι) Quę ideo in templis sic fiunt, vt simulachri imago cœli reddat imaginẽ, quod constat esse conuexum. Vergil. Tum foribus diuæ media testudine templi. Hinc & scuta, dicuntur testudines, (συνασπισμοὶ) quæ fint in testudinum modum curuata. Nam in armorum generibus milites plerunq; sumunt ab animalibus nomina. Item testudo lyra dicitur, quoniam Mercurius citharam de testudine sicca meditatus est, vt Higinius refert. Horat. O decus Phœbi, & dapibus supremi Grata testudo Iouis, ô laborum Dulce lenimen. Testudo etiam, pro loco æstiuo. Cic. ad Qu. Frat. lib. 3. Nunc hoc vel honestatem testudinis, vel valde bonũ æstiuum locũ obtinebit. Testudineus adiect. quod est testudinis, vt testudineus gradus. Plaut. in Am. Siue gralatorius, siue Testudineus fuerit (sub gradus) certum est mihi hunc scelestum perdere.

Testus, us. tegmen testaceum, sub quo placentæ, & alia coquuntur. Cato, In foco calido sub testu coquito leuiter. Dicitur & Testum, siue Testus, sti. Plin. lib. 32. Sub æreo testo. Hoc Græci vocãt κλίβανος. Vnde panis testuaceus dicitur apud nos, quem illi κλιβανίτην.

Tetanici, (τετανικοὶ) à tetano morbo dicti sunt, cum musculi qui secundum spinã sunt, rigent ita, vt se inflectere nõ possint. idq; cum anterior pars afficitur, vt si mentum pectori annectitur, ἐμπροσθότονος, cum posterior, ὀπισθότονος, vt si caput scapulis: cum verò ambæ rigẽt ex æquo, tetanos vocatur, vt si ceruix recta & immobilis intenditur, etiamsi (vt ait Celsus) quidam minus subtiliter & discretè his nominibus vtuntur.

Tetanothra, (τετάνωθρα) eiusdem formæ sunt, cuius & psilothra, (ψίλωθρα) Sed psilothris ad pilos vellendos, tetanothris ad erugandam extendendamq; in facie cutem vtimur.

Tetartæus, adiec. quartanus. Colu. lib. 3. cap. 20.

Tetartemorion, Græca dictio quadrantem significat: qua dictione vtuntur, qui de varietate nascendi præcepta tradunt, quod dum annorũ summa colligitur, quater extrahi, & quater multiplicari debet. Plin. lib. 7. cap. 49.

Teter, tetra, tetrũ. (βδελυρὸς) bôsz, schantlich, wüst, greuwelich) quaet, leelick, grouwelick) cruel, meschant.) dicitur quod est malũ, fœdum, pollutum, crudele, & insuaue, tum ad mentẽ pertinens, tũ ad cæteros sensus. vt tetra bellua, teterrimus hostis, teterrimum facinus, teterrima mens. Item tetro aspectu, tetra voce, tetro tactu. Inde Tetrior cõparatiuũ. Et Tetrè, tetrius, teterrimè, aduerbia.

Tethys, (τηθύς) Tethys, & Tethos, Cœli & Vestę filia, coniunx Neptuni & Nympharum mater, vt inquit Salust. At Ouid. lib. 4. Fast. videtur sentire

illam fuisse Titani filiam, qui fuit Saturni frater, natu maior. ait enim, Dixerat Oceanus quandam Titanida Tethyn. Vnde & Oceani vxorem illam fuisse constat, quæ quandoq; pro mari ponitur. Tethys autem maior filia fuit cœli & terræ. Hesiod. in Theogonia, τηθὺν θ' ἐρατεινὴν τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος γένετο κρόνος ἀγκυλομήτης δεινότατος παίδων. Thetis verò vide suo loco.

Tetra (τέτρα) Græcè, Latinè quatuor, à qua dictiones multa componuntur.

Tetrachordiũ, τετράχορδον, cithara cum quatuor chordis.

Tetracolon, (τετράκωλον) quadrimẽbris sententia.

Tetradoron, (τετράδωρον) quatuor palmarum. Græci antiqui (inquit Plin. lib. 35.) δῶρον palmum vocabant.

Tetradrachma, mæ. vel Tetradrachmum, mi. numus quaternas valens drachmas. Liu. 4. Bell. Maced. Ad hęc clypei argentei decem, signati argenti octoginta quatuor millia fuere Atticorum, tetradrachmam vocant, trium ferè denariorum in singulis argenti est pondus.

Tetragnathium, (τετραγνάθιον) aranei, siue phalangij genus.

Tetragnathij, (τετραγνάθιοι) sunt scorpiones, à maxillarum numero dicti, quas Grçci γνάθους dicunt. Horum meminit Plin. lib. 29. cap. 4.

Tetragonismus, quadratio, (τετραγωνισμός.)

Tetragonus, pen. cor. quadrãgularis, (τετράγωνος.)

Tetragrammaton, quatuor literarum, (τετραγράμματον.) γράμμα enim litera dicitur. Vt nomen tetragrammaton.

Tetrametron, pen. corr. metrum quatuor pedum, (τετράμετρον.)

Tetrapharmacum, (τετραφάρμακον) cibi genus, qđ ex quatuor preciosis obsoniis constabat, scilicet phasiano, sumine, perna, & crustulo.

Tetraplasius, (τετραπλάσιος) quadruplus.

Tetrapolis, (τετράπολις) dicta est Antiochia, regio cognominata, (vt inquit Strab. li. 6.) in qua sunt quatuor insignia oppida.

Tetraptota, (τετράπτωτα) quatuor casuũ varietas.

Tetrarcha, (τετράρχης) qui quartam regni partẽ detinet. Cic. ad Att. lib. 2. Qui regna, qui prædia tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. Tetrarchia, chiæ. huiusmodi principatus.

Tetrastichia, (τετραστιχία) ordo ex quatuor. Et tetrastichon, cum tantum quatuor versibus sententia comprehenditur, vt distichon, cùm duobus.

Tetrasyllabum, (τετρασύλλαβον) quatuor syllabarũ, vt imperator.

Tetrici, pen. cor. homines tristes ac seueri, (σκυθρωποί) à Sabinorum monte Tetrico dicti, qui asperrimus est. Verg. lib. 10. Qui tetricæ horrẽtis rupes montem q; seuerum.

Tetrinnare, proprium est anatum natantium. vt illud, In fluuijs natans fortè tetrinnat anas.

Tetro, tras. fœdo, seu horridum obscurúmve facio (ἀμαυρόω.) Pacuuius, Belluarum ac ferarum aduentus loca tetret.

Tettigometra, (τεττιγομήτρα) dicitur cicadarũ mater. Sunt enim tettigometrę, cicadę minores. τέττιξ Græcè cicada, & μήτηρ mater.

Tettius Caballus, viri proprium, qui sub Vespasiano & filijs claruit. & propter scurrilitatem à calcitratu caballi nomen adeptus est.

Teucer, & Teucrus, (τεῦκρος) nomen proprium Troianorum regis. Quo etiam nomine dictus est Telamonis filius.

Teucer, cra, crum. possessiuum, (τευκρός) idem quod Troianus, vt est apud Vergilium.

Teucria, gens apud Verg. 2. Æneid. Ergo omnis longo soluit se Teucria luctu.

Teuchos, (τεῦχος) Latinè vas, instrumentum, volumen. Hinc Pentateuchus, πεντάτευχος.

Teuthadamas, (τευθαδάμας) nomen patris Pelasgi, vt inquit Homerus lib. 2. Iliados.

Teumesus, (τευμησσός) Bœotiæ exiguus mons. Hinc Teumesius leo, (τευμήσιος) quem Hercules adhuc penè puer occidit, eiúsq; pellẽ detraxit, qua semper postea pro pallio vsus est.

Teurion, herba est, quæ & tripolion, (τριπόλιον) à Latinis saliuncula dicitur.

Teutha, (τεύθα) regina Illyricorum, quæ ob castitatis meritum meruit, vt longo tempore viris fortissimis imperaret, & Romanos sæpe frangeret.

Teutates, pen. prod. lingua Gallica dictus est Mercurius, qui ab illis humano sanguine placabatur. Hunc Plato inuentorem fuisse Geometriæ & Astronomiæ atq; talorum scribit. Lucan. libr. 1. Et quibus immitis placatur sanguine diro Teutates, horrensq; feris altaribus Hesus. Lactãt. li. 7. Galli Hesum atq; Teutatem humano cruore placabant deos, qui sanè feralis ritus diu similiter apud Italos stetit, qui Latialem Iouem & Saturnum humana placabant hostia.

Teutones, (τεύτονες) populi sunt, quos Alemannos vocant, Sic dicti à Teutone eorum deo, quem terra ortum existimabant.

Teutonicꝰ, adiect. vt Teutonici capilli. Mart. li. 14. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos, Captiuis poteris cultior esse comes.

Teuthrania, (τευθρανία) vt inquit Plin. lib. 5. Troadis pars est in Mediterraneo.

Texitechnos, (τεξίτεχνος) dicitur labefactor suæ artis, ἀπὸ τοῦ τήκειν τὴν τέχνην. Hoc idem significat & cacizotechnos, κακιζότεχνος ἀπὸ τοῦ κακίζειν τὴν τέχνην, quod est improbare artem suam.

Texo, xis, xui, xum. propriè telam struo, (ὑφαίνω, ἱστουργῶ.) wäben) weuen) tissre.) Terent. in Heaut. Texentem telam studiosè ipsam offendimus. Per translationem texere ponitur pro componere, facere, fabricare, scribere, colligere, vt historiam, tabellas, & huiusmodi, (πλέκειν.) Aliquando pro ornare, proferre, vt neglectum crinem more texere, & alia huiusmodi. Huius composita sunt, Attexo, quod est appono, (παραπλέκω.) August. lib. 15. Ciuit. Nam omnia quæ gesta narrantur, aliquid etiã significare putanda sunt, sed propter illa quæ aliquid significant, etiam ea quæ nihil significant, attexuntur. Contexo, conpono, coniungo. (συμπλέκω, κατασκευάζω.) Vergil. libr. 2. Æneid. Cum iam hic

hic trabibus contextus acernis Staret equus. Detexo,(ἀναλύω) quod texum erat destruo: Interdum etiam significat valde texo, finio, perficio, (κατυφαίνω.) Vergil. Viminibus mollicp paras detexere iunco. Nam de, non diminuentis est, sed augētis, inquit Seruius. Intexo, intus texo, innecto, inuoluo, (ἐμπλέκω.) Verg. lib. 3. Georg. Vtq; Purpurea intexti tollant aulæa Britanni. id est, intus texti. Et li. 2. Illa tibi lætis intexit vitibus vlmos. id est, innectit. Prætexo, antè texo, Retexo, & Subtexo, quod est iuxta seu subtus texo, (ὑποπλέκω.) Plin. lib. 10. Quapropter vt ingeniorū prædictorum, ita & reliqua subtexet dissertatio.

Textilis, & hoc le. pen. corr. quod texendo factum est (ὑφαντὸς, πλεκτὸς) vt textilis corona, & textilis vestis, ante cuius vsum fuit nexilis vestitus, vt docet Lucretius, cum ait, Nexilis antè fuit vestus, quàm textile tegmen. Ægyptij primi inuenerunt textilia.

Textim, (ὑφαντικῶς) aduerbium. id est, texendo.

Textor, (πλοκεὺς, ἱματουργὸς, ὑφάντης) eyn wäber) een wever) tisserand) & textrix, qui vel quę texit. Cic. pro Planc. Si pro fabro aut textore eminus.

Textricula, (ὑφάντρια) diminutiuum est à textrix.

Textrina, pen. prod. locus in quo texitur, quod textrinū dicitur, ἱστουργεῖον. Vnde Cic. accusat Verrem, quòd nulla domus in Sicilia locuples fuerit, vbi ille non textrinum instituerit. Interdū etiam textrina, dicitur ars, seu scientia texendi. Plin. lib. 11. Quàm nō ad hoc videtur pertinere crebra tapetxitas telæ, & quædā politura artis, ipsa per se tenax ratio textrinæ.

Textus. huius tus. ipse texēdi actus. Plin. li. 9. ca. 35. Alterno textu fulgētibus toto corpore crinibus.

Textum, ti. Martial. lib. 5. Et dono matrum Vimineo ferunt texto. Textum orationis, pro stylo. Quintil. libr. 9. Neque illud in Lysia dicendi textum tenue, atque rasum lætioribus numeris erat corrumpendum.

Textura, opus siue actus ipse textoris vel textricis ὕφασμα, πλοκὴ, πλέγμα.

T A N T E H.

Thalamegos, (θαλαμηγὸς) pen. prod. nauis genus. Athenæus, Ædificauit Ptolemæus Philopater nauem etiam fluuialem, quæ thalamegos vocabatur. Longitudo eius semistadium, latitudo quæ esset amplissima, triginta cubitis, altitudo cū suggestu tabernaculi, paulò minor quadraginta cubitis. Figura eius neque longis nauibus, neq; rotundis assimilis. Hæc nauis alijs nominibus dicitur nauithalamus, nauis cubiculata, & bucentaurus, & thalamiphora.

Thalamus, (θάλαμος) pen. cor. coniugis vtriusque cubiculum. Hinc epithalamium, carmen nuptiale.

Thalassicus color, qui similis est fluctibus marinis, θαλασσικὸν χρῶμα. Græci enim θάλασσαν mare dicunt. Plau. Nescio, quis tecum incedit ornatu quidem thalassico.

Thalassio, carmen nuptiale (ὑμέναιος) ita dictum à voce quam in nuptijs afferebant, quę erat Thalassius, Lege Liu. lib. 1. ab Vrbe. Varro scribit, thalassionem in nuptijs signum esse lanificij. Thalassionem enim vocabant quasillum, vas lanificijs aptum. Plutarchus verò hāc in nuptijs vocem pris mò habitam fuisse affirmat, quòd Græci θαλασίαν lanificium vocant ea ratione, vt prouocarentur virgines ad opera, & potissimum ad lanificia.

Thalassomeli, (θαλασσόμελι) vnguentum quod fit æquis portionibus, maris, mellis, imbris, fictili vase depicato conditur, Plin. lib. 13. cap. 6. Dios. lib. 5. cap. 17. (for.

Thalassometra, (θαλασσομέτρης) dicitur maris men

Thales, (θαλῆς, θάλης) fuit vnus ex septem Græciæ sapientibus, qui eodē tempore in Græcia fuerunt. Hic obijt cum certamen spectaret, æstu ac siti fatigatus. Hic fuit Geometrię penes Graios primus repertor, & naturæ seu rerum certissimus explorator, & astrorum peritissimus contemplator, qui reperisse fertur temporum ambitus, ventorum flatus, stellarum motus, tonitruum sonora miracula, syderum obliqua curricula, Solis annua reuerticula. Eius illud est, cū fortè interrogaretur, quid esset difficile, Seipsum, inquit, nosse. Illud quoque cum sciscitaretur, quomodo optimè & iustissimè viueremus, Si inquit, quæ in alijs reprehendimus, ipsi non faciamus. Hic materiam omnium rerum posuit in humore. Eius discipulus fuit Anaximander, cuius auditor Anaximenes, & Hecatæus historicus, æquales ætate Strabonis. Dicitur autem Thales, Thaletis, & Thalis in genitiuo.

Thalestris, (θάληστρις) regina Amazonum, quam alij Minitheam vocant. Hæc cum trecētis mulieribus occurrit trigintaquinq; dierum inter confertissimas gentes itinere facto, Alexandro in Hyrcania res gerenti, vt liberos ex rege susciperet, & vtvisa est vterum impleuisse, discessit.

Thali, (θαλλοὶ) dicuntur in porris & cæpis & allio medij stipites, à θάλλειν, id est, virescere. Vnde & germine arborum ponitur.

Thalia, (θάλεια) cum accentu in penultima, vna est Gratiarum, à θάλλω germino, vel vireo, quoniam in longum tempus poëtarum laus parta virescat.

Thalietrū, herba, folia coriandri habens pinguiora paulò, caulem papaueris. Plin. lib. 27. cap. 13.

Thamnos, (θάμνος) Latinè arbustum dicunt.

Thanatos, (θάνατος) Latinè mors. à quo athanatos, immortalis, ἀθάνατος. Est & Thanatos insula in Oceano Gallico, Britanniæ (vt Solinus refert) proxima, frumentarijs campis fœlix. In ea nullus anguis viuere potest, quin asportata aliquò terra angueis illico perimit. Dicta Thanatos, à morte serpentium.

Thanem, (τάνιν) metropolim fuisse Ægypti declarant, in qua Moses multa signa fecit.

Thapsus, (θάψος) insula, decem stadijs à Sicilia distans, plana & penitus iacens versus Syracusas, vt vndis mersa videatur. Dicta παρὰ τὸ θάπτω sepelio. Verg. lib. 3. Thapsumq; iacentem.

Tharsos, (ταρσὸς) vrbs est Ciliciæ metropolis.

Thasij, (τάσιοι) populi in Thaso habitantes. Fuit hæc insula aurea vocitata propter aurum, quod illic effodiebatur.

Thasium, genus vini, (Θάσιος οἶνος) à Thaso insula maris Ægæi, vna è Cycladibus, quæ à Thaso Phœnicis filio (qui eam incoluit) dicta est, vel à Thasone Neptuni filio. Sic Thasiæ vites. Vergil. lib. 3. Georg. Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ. Et Thasia nux, quæ amygdala, à Thaso Thraciæ insula.

Thauma, (Θαῦμα) apud Græcos miraculum & admirationem significat.

Theatralis, & hoc le. (θεατρικὸς) idē qd theatricus, seu qd ad theatrū pertinet. Vnde dicimus theatralia spectacula. Cic. pro Sest. Theatrales gladiatoriiq; consessus dicunt, omnino solere leuitate nōsnullorū eruptos plausus exiles & raros excitare.

Theatricus, ca, cum. nomen possessiuum.

Theatridion, (θεατρίδιον) diminutiuum, forma Græca à theatro. Var. 3. De re Rust. Inter has exteriores gradatim substructum, vt theatridion auium, mutuli crebrici, in omnibus columnis imepositi sedilia auium.

Theatrum, (θέατρον) Latinè visoriū à Cassiodoro, speculatoriū à Cypriano dicitur, à θεάομαι, quod est video, quòd turba conueniens eminus videatur & videat. Est autem ædificiū, in hemicycli speciem factum, ad videnda spectacula idoneum. Aliquando tamen ponitur pro spectaculo. Martial. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro Dicitur, exhibuit Cæsar arena tibi. Aliquādo pro multitudine spectante, vt Magno theatro hæc acta sunt. id est, multis spectātibus. Versari in theatro dicitur aliquis, pro esse in aliquo loco conspicuo ante omnium oculos.

Thebæi, (θηβαῖοι) q sunt ex Thebis ciuitate Ægypti.

Thebaicæ, seu Thebaides, θηβαΐδες, dicuntur palmæ generosiores. Plin. lib. 15. Crusta Thebaicæ placet succo vnā & cariee. Et alibi, Thebaidis fructus in cados conditur.

Thebais, baidis, baidos. (θηβαΐς) & hæc Thebaida, dæ. ab accusatiuo Græco formatum nomē, sicut Persis & Persida, Ægypti regio à Thebe denominata. Quod nomen potest esse patronymicum à Thebe. Quo nomine etiam appellatum est Statij opus, in quo de Thebis tractatur.

Thebani (θηβαῖοι) q sunt ex Thebe ciuitate Bœotiæ.

Thebe, bes, & Theba, bæ. (θήβη) & Thebæ, barum. θῆβαι. Ouid. Quid referam Asopon, quem cepit Martia Thebe? Stat. libr. 8. Theb. Vnæ superstes, ait, diræq; ad mœnia Thebæ Solus abi. Et lib. 11. Aut Danais adijce rogos, aut prælia Thebis. Nomina quarundā vrbium, quarū vna fuit in Ægypto, à Busiride Ægypti rege condita, quæ Græcè διόσπολις, id est, Solis ciuitas, ambitu centum quadraginta stadiorū, vti refert Herodotus. Vrbs insignis publicis priuatisq; ædificijs, quam Plinius totā pensilem fuisse scribit, quæ centū portas habuit, in quarū singulis memorantur duceenti custodes excelluisse equis & curribus, subter quā reges soliti erant maximos exercitus armatorū educere, nullo ex oppidanis id sentiente. Iuuen. Atq; vetus Thebe centum iacet obruta portis. Ab hac (teste Pli. lib. 36.) regio Thebaica Æthiopiæ conterminа, cognominata est. A qua & Thebęi cum diphthongo, & fructus palmarum eius Thebaides, & Thebaicæ dicuntur à Plinio. Alia Thebe fuit in Bœotia, a Cadmo Agenoris filio cōdita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clarissima patria, ab Alexandro Magno postea euersa, quæ & Draconigera dicitur, quia à Cadmo cum quinq; viris, ex dracone ab ipso interfecto natis, constructa fuit. Varro tamen lib. 3. de re Rust. scribit, hanc vrbem ab Ogyge ædificatā. Ab hac Thebani dicti sunt. Hanc Heptapylon vocat Apuleius ab eo, quòd septē portas habebat; inclyta duobus ducibus, Epaminonda & Pelopida. Hæc etiam dicta fuit Dircæa, à Dirce fonte: Vnde à Statio Dircæus ager, Thebanus vocatur. Hanc Pindarus poëta Lyricorū princeps habuit ortum. Bacchus in Aphrica vrbem condidit Thebas. Vnde Hierony. in Comment. Epist. ad Galatas, Præterea Thebas Liberi, quas in Aphrica condidit, quæ ciuitas nunc Thebestis dicitur. Alia in Thessalia, à qua etiam Thebani, & Thebæi. Fuit & Thebe in Italia ciuitas. Fuit & alia Thebe (Homero teste) in Cilicia, Andromaches vxoris Hectoris patria. Vnde Ouid. Nec cruciere minus, quàm cū Thebana cruentū Hectora Thessalico vidit ab axe trahi. Alia fuit in Lucania; ab Aonijs colonis cōdita, quā interijsse author est Cato. Fuerūt & Thebæ Corficæ. Est & Thebe nomē virginis, è cuius gremio geminę colūbæ (vt est in fabulis) cū euolassent, altera ad Hāmonis fontē tetendit, & ibidem responsa dedit, altera ad syluā Dodoneam, vbi futura mortalibus præcinuit.

Theca, (θήκη) vagina, sepulchrū, loculus. Var. 1. de re Rust. cap. 48. Proinde vt graui theca fit gluma, & apex arista. Et dicimus, Theca calamaria, theca nummaria, theca vasorum.

Thecla, (θέκλα) nomē propriū mulieris sanctissimę.

Theleboæ, (τηλεβόαι) Caprearū populi, quos Thelon suo subiugauit imperio. Capreę autem insula est, contra Neapolim sita.

Theligonum, (θηλύγονον) herba habens vuas floribus oleæ similes, sed aliquanto pallidiores. Plin. lib. 27. cap. 8.

Thelphissa, (τέλφουσα) fons, cuius aquæ frigus Tiresias vates cum senex potasset, & ferre non potuisset, extinctus est.

Thelphussa, (τέλφουσα) vrbs prope Orchomenum Arcadiæ, à Telphusa Ladonis filia nomē habēs.

Thelphussiū, (τελφούσιον) siue Tilphossiū oppidū est in Bœotia, vbi laudatus Bacchus est à Pindaro.

Thelyphonon, herba ab alijs scorpion vocatur, propter similitudinem radicis, cuius tactu moriuntur scorpiones. Plin. lib. 25. cap. 10.

Thelypteris, (θηλυπτερὶς) filicis species. Plin. lib. 27. cap. 9. Alterum genus filicis thelypterin Græci vocant, alij nymphæapterin. Est autem non fingularis atq; fruticosa, breuior molliorq; & densior, folijs ad radicem canaliculata.

Thema, matis, θέμα, Latinè positum, seu positio dicitur. Sunt etiam themata mathematicorū apud Firmicum, affectiones cœli natalitiæ, & quasi

positurae coeli, ἐπισημάσματα.

Thema, controuersiae declamandae argumentum. Quintil.lib.7.ca.2.Erat mihi curae in controuersijs forensibus nosse omnia, quę in causa versarentur. Nam in schola certa sunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quae themata Graeci vocant, Cicero proposita.

Thembinadia, regio, quae & Nemea, νέμεα, dicitur.

Themes (τεμέση) antiquū oppidū Cypri est, in quo repertū primū aes, ab eo sumpsit cognomē. Ouid. de anu Lunā deducēte, Themesaeaq; cōcutit aera. apud Graecos sine aspiratione scribitur.

Themis, (θέμις) fuit vna ex tribus sororibus Iouis, ex qua Mineruā suscepit. Haec Coeli & Terrae filia fuit, quae Iouis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compressa fuit. Haec dea putabatur, quae praeciperet hominibus id petere, quod fas est, vt ait Festus. Claud. Sic Atropos vrget, Sic cecinit longaeua Themis. Fuit & alia Themis, quae alio nomine Carmentis dicta est.

Themisones, (θεμίσωνες) siue Themisonij, populi, à Themisonio Phrygiae maioris loco prope Liciā.

Temistius, (θεμίστιος) philosophus fuit temporibus Iuliani apostatae, à quo etiam praetor Constantinopolis vrbis promotus est. Scripsit interpretationem Phyfices Aristotelis, & libri de Auditu, & Analyticorum, & multa alia.

Themistocles, (θεμιστοκλῆς) nomen viri Atheniensis clarissimi. Hic, cum ab ingrata patria exul factus esset, & à Xerxe princeps exercitus aduersus Athenienses magno cum honore creatus, cum videret patriae suae ingentis cladis periculum imminere, hausto tauri sanguine seipsum interemit, ne aut regi de se merito infidelis esset, non pugnando viriliter, aut patriae suae hostis atq; oppugnator videretur. vide Plutarchum. Huic (vt author est Aemylius) ob res bene gestas nemo praefertur, & pauci pares putantur.

Thensę, vt docet Asconius, sunt sacra vehicula, pompa ordinum & officiorū, ἀπὸ τοῦ τείνειν, sic dictę, quòd ante eas lintea tenduntur, quae gaudent manu tenere & tangere, qui eas deducunt. Vel ἀπὸ τοῦ θείου, id est, à re diuina, & sic per th scribitur. Cic. de Haruspicū responsis, Te appello Lentule, cuius sacerdotij sunt thensa, curricula, praecentio, ludi, libationes. Liuius lib 5. Quae augustissima vestis est, thensas ducentibus, triumphantibus'ue, ea vestiti medio aedium eburneis sellis sedere.

Theocritus, (θεόκριτος) poëta Graecus quem Vergilius imitatus est in Bucolicis. ex Syracusis ortus dicitur.

Theodectes, (θεοδέκτης) nomen philosophi, discipuli Aristotelis, cui oratoriae artis libros donauit, vt eos tanquam suos ederet. Hic fertur multae memoriae fuisse.

Theodorus, (θεόδωρος) cum accētu in penultima, proprium nomen viri, quasi donum Dei.

Theodosius, (θεοδόσιος) nomen proprium duorū Romanorum principum.

Theognis, (θέογνις) fuit poëta Graecus, de quo Plato in lib. De Legib. cuius opus incipit, ὦ ἄνα, λητοῦς υἱὲ Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ᾽ ἀποπαυόμενος. id est, O rex, Latonae & Iouis fili, nunquam tui obliuiscar exordiens neq; finiens.

Theoleptus, (θεόληπτος) numine afflatus.

Theologia, θεολογία, ratio siue sermo de diuinitate.

Theologus, logi. Cic. 3. de Nat. Deor. Principio loues tres numerant ij, qui theologi nominantur.

Teomachus, (θεόμαχος) penul. cor. deo repugnans Latinè dicitur.

Theombrotion, herba magica. Plin. lib. 24. ca. 17. Theombrotion triginta schoenis à Choaspe nasci, pauonis picturis similem, odore eximio. Hanc autem à regibus Persarum comedi aut bibi contra omnia corporum incommoda instabilitatemq; mentis, eandem deniq; semnion à potentiae maiestate appellari.

Theomenia, (θεομηνία) ira diuina.

Theon, (θέων) nomē pictoris Samij, de quo Quintil. lib. 12. de Institutione Orat. Alter mathematicus, qui scribit de spiritibus ad Ptolomeū astrologum. alter etiam interpres Apollonij Rhodij.

Theophiles, (θεοφιλής) pius, amans deorum.

Theophilus, (θεόφιλος) nomen proprium, quo significatur Dei amor.

Theophrastus, (θεόφραστος) philosophus fuit ex Eresso Lesbi oppido, Tyrtamus initio vocatus. Hic Peripateticorū eloquētissimus doctissimusq; fuit, qui ex diuinitate loquendi nomen inuenit. Hic dicere solebat, doctum hominem ex omnib' solum neq; alienis locis peregrinum esse, neq; inopem amicorum. Dictus Theophrastus, quasi diuina eloquentia, à θεὸς & φράσις.

Theopompus, (θεόπομπος) nomen proprium tragici & oratoris. Quo nomine etiam dictus fuit vnus Spartanorum, cuius meminit Quintilianus & etiam Valerius Maximus.

Theorema, matis. (θεώρημα) Latinè speculatio. Cic. de Fato, Etenim si est diuinatio, qualibet natura à praeceptis artis proficiscitur, praecepta appello, quae dicuntur Graecè θεωρήματα.

Theoresis. (θεώρησις) contemplatio.

Theoria, (θεωρία) cum accentu in penultima, Latinè speculatio & intellectus dicitur. Hinc θεωρητικὸς speculatiuus. Graecè enim θεάομαι, considero, contemplor.

Theos, (θεὸς) deus, à quo multa p cōpositionē fiunt.

Theosebes, (θεοσεβής) pius, religiosus.

Theosebia, (θεοσέβεια) pietas, cultus Dei.

Theotimus, θεότιμος, θεὸς Deus, τιμάω, honoro. Sic Timotheus, τιμόθεος, quasi honorans Deum.

Theotocos, (θεοτόκος) Deū pariens, genitrix Dei.

Ther, (θὴρ) Graecè, fera Latinè. Vnde Therodamas, θηροδάμας.

Thera, (θήρα) insula sub Euboea iuxta Atticam, de qua Plin. lib. 4 Protinus ab Io abest Thera, viginti quinque millibus passuum. In ea est Eleusis ciuitas, vt lib. 3. Ptolemaeus refert. Ab Herodoto Thera ponitur insula lib. 4. quam Iustinus putat Theramnem, alij Corsicam.

Theramnum, (θέραμναι) vrbs est Thessaliae.

Theriace, siue Theriaca, (θηριακή) à qua & Theriaca

pastilli nominantur, quod è viperarum carnibus constent, aut certè contra bestiarũ venena proficiant. Dicta ἀπὸ τῶν θηρῶν, hoc est à feris siue belluis, quod hæc cõpositio aduersus omnes belluas venenatas instituta sit. Admiscetur ei viperinæ carnes. Hanc vulgus tyriacã à tyro serpẽte appellat.

Therimachus, (Θηρίμαχος) nomen pictoris insignis, de quo Plin. lib. 35.

Theriotrophion, (θηριοτροφεῖον) locus vbi feræ aluntur. Varr. lib. 3. de re Ru. Sylua erat (vt dicebat) supra quinquaginta iugerum maceria septa, quod non leporarium, sed theriotrophium appellabat.

Therioma, (θηρίωμα) vlcus virilium, interim & sedis & partium aliarum, multo ac nigro sanguine mali odoris, atra fit caro, & corroditur. Ex quo nasci quandoque solet herpes esthiomenus. Ita vocatur vlcus, quoniam serpendo corpus ossa vsque deuorat, inæquale, ac cœno simile.

Therionarca, (θηριονάρκη) herba inter magicas, dicta sic, quòd torporem afferat serpentibus, quasi θηρίων νάρκη. vide Plin. lib. 25. ca. 9.

Theristrum, (θέριστρον) velamẽ, vel vestis tenuis, qua vtebantur mulieres Palestinæ.

Thermæ, (θερμαὶ) inuentæ sunt ad excutiendũ de toto corpore sudorẽ. Sunt enim balnea, ea certè loca, quę aut calẽtibus aquis, aut ipso sine fornice ignis calefacta, lauãdi, sudandi'ue vsibus sunt deputata, quę Græci thermas vocauere. Nam θερμὸν Græci calidum dixerunt, à θέρος æstus. Quæ autẽ propriè ad sudandũ loca habent, ea Seneca in epistolis sudatoria nuncupat, Græci thermas. Quid, inquit, cum sudatoriis? Omnis sudor per laborẽ exeat. In quæ verò descendimus, vt lauemur, balneas vocamus, & balnearia, Græci βαλανεῖον, vide Vallã in Raudẽn. Mart. lib. 1. Hic vbi miramur ve locia munera thermas. Hinc thermulę, arũ. dimin. Idem lib. 2. Hetrusci nisi thermulis laueris Illotus morieris Oppiane. Est & Therme, θέρμη, ciuitas in Thracia. vnde Thermaicus sinus, θερμαῖος.

Thermefacio, (θερμαίνω) significat esculentis atque poculentis ingurgitatis, & exhaustis in thermopolio calefacio. Plaut. in Stich. Me Hercule verò eo, quantum potest, iam ne extra cocta sunt, quod thermefecerat?

Thermodoon, siue Thermodon, (θερμώδων) Cappadociæ fluuius, quę est regio Asiatica, vt Plinius, Strabo, & Iustinus tradunt. Iuxta quẽ olim Amazones consederunt. Quarum reginæ (vt Diodorus refert) in ostiis Thermodoontis vrbẽ condidit, Themiscyram nuncupatã, prius Onyzachã, postea Cæsaream. Est etiam Thermodon oppidũ Cappadociæ. A Thermodon fiũt adiectiua, Thermodontius, θερμωδόντιος, Thermodoontæus, & Thermodontiacus. Vnde pugnæ Amazonum appellantur Thermodontiacæ. Propertius, Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis, Thermodoontæis turba lauatur aquis.

Thermopolium, (θερμοπώλιον) locus vbi calida excitamenta, & potoria venduntur. Plaut. in Curc. Tum isti Græci palliati, capite operto qui ambulant semper, videas bibentes in thermopolio,

Thermopoto, as. Plau. in Trin. Postquam thermopotasti gutturem, recipe te, & recurre pede receni. id est, calida potione gulam oblectasti.

Thermopylæ, (θερμοπύλαι) pen. cor. mons longissimus, qui incipiens à Leucade in Occidentem, & in Ægeum mare haud longe à Demetriade protendẽs, fauceis habet angustissimas, iuxta quas ea illic aquæ scaturiunt. Ideo à caliditate portarum nomen inditum est. Pylas enim portas Græci nominant, & thermon calidũ. Ibi enim sunt (vt inquit Strabo) thermæ, id est, calidæ aquæ, Herculi consecratæ. Liuius scribit iugum Thermopylarum ita mediam Græciam dirimere, vt Appennini dorso Italia diuiditur. Et quia calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt, ideo, inquit, Thermopylæ locus appellatur, nobilis Lacedæmoniorũ aduersus Persas morte magis memorabili, quàm pugna. Hæc Liuius lib. 6. Bel. Maced.

Therodamas, (θηροδάμας) quasi ferarũ domitor.

Theromachus, (θηρόμαχος) proprium nomen viri statuarii egregii.

Theron, (θήρων) nomen regis Hispaniæ citerioris, quasi ardens.

Thersilochus, (θερσίλοχος) nomen propriũ viri.

Thersites, (θερσίτης) pen. prod. fuit Græcus quidã vir, Quo nõ deformior alter venerat ad Troiã, linguæve proteruior alter. Iuuen. Malo, pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Æacidæ similis.

Thesaurizo, zas. (θησαυρίζω) thesaurum colloco, siue colligo, repono in deposito.

Thesaurus, & Thesaurum. (θησαυρὸς) eyn schats) een schat) vng thresor.) & est (vt Paulus Iureconsultus De acquir. re. do. l. nunquã, inquit) vetus quędam depositio pecuniæ, cuius non extat memoria, vt iam dñm non habeat. sic enim fit eius qui inuenerit, quòd non alterius sit. Alioqui si quis aliquid lucri causa vel metus, vel custodiæ condiderit sub terra, non est thesaurus, cuius etiã furtum fit. Nonnunquã in malũ accipitur, vt Plaut. in Am. Teneo thesaurũ stupri. Idẽ in Rudente neutro genere, pro auro, seu argento posuit, Quicquid inest graue quidem, thesaurũ hic ego inesse reor. Hinc thesaurarius, adiectiuum. vt thesaurarii fures, apud Plaut. in Aulul.

Theseus, (Θησεὺς) proprium nomen Athenarũ regis, Ægei & Æthræ filius. Hic virtutis Herculeæ æmulus, post præclara edita facinora, extorris patria factus, in insulam Syrum nauigauit, vbi periit, interemptus à Nicomede, vel (vt quidam volunt) ex loco edito post cœnã deambulando delapsus. Primus instituit Athenis panathenæa, hoc est, cõmunem celebritatẽ in honorem Mineruæ, quæ Græcè Athena nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Huius gesta, natales, & obitum scripsit Plutarchus. De quo scripta fabula est, nomine Theseis, θησηίς. Hinc illud Iuuen. Rauci Theseide Codri.

Thesis, (θέσις) Latinè positio. Figura, quæ distinguit sensus orationis per cõmata, id est, subdistinctiones, quas nos virgula signamus: per cola, id est, membra, nos duobus punctis: p periodos, id est,

terminos,finita ſententia,puncto. Dicta poſitio, vel poſitura, quia punctis poſitis, conuenientes denotat ſenſuum partes. Vel quia ibi vox pro interuallo dictionis deponitur.

Theſmophoria,(θεσμοφόρια) id eſt, Cerealia, Latinè ſacra Cereris, quæ Græce dicitur Theſmophora, quaſi legifera. Prima enim Ceres leges inueniſſe proditur, quia ante frumentum inuentum homines ſine lege vagabãtur, & ex agrorum diuiſione primò nata ſunt iura. Ouid. Prima dedit leges, Cereris ſunt omnia munus. Græci θεσμοφόρον legis latorem appellant, & legiferum.

Theſpiæ,(θεσπιαί) oppidũ liberũ in Bœotia, ad radicem Parnaſi, vt inquit Plin. li. 4. c. 6. vel (vt Strabo inquit lib. 9.) Heliconi proximũ. Theſpias nobilitauit Praxitelis Cupido à Glycerio meretrice ibi conſecratus. Hinc Theſpiades, θεσπιάδες, dictæ ſunt Muſæ, ſeu Nymphæ Theſpias incolentes.

Theſpici,(θεσπικοί) populi ſunt Græciæ.

Theſſalia,(θετταλία) regio Græciæ, quæ ſub Attica olim comprehẽdebatur, ex vna parte Bœotiam, ex altera Macedoniam habens. Prius Æmonia, αἱμονία, ab Æmone rege, & Pelaſgis, & Conargo, atque Hellas, ἑλλάς, dicebatur. vnde reges Hellenes, ἕλληνες, vt Plin. li. 4. refert. Dicta Theſſalia à Theſſalo Æmonis, vel Iaſonis & Medeæ filio. Hanc Homerus Argopelaſgicon nominat. Et Strab. lib. 10 ſcribit dictam fuiſſe priſcis ſeculis Pyrrheã, à Pyrrha Deucalionis vxore. In hac natus eſt Græcus, γραικός, rex, à quo Græcia, γραικία. Ibi Deucalion cum vxore Pyrrha, quorum tempore (vt inquit Ariſtoteles) ingens imbrium illuuies maiorẽ partem populorum Theſſaliæ abſumpſit, paucis, qui ad montium culmina ſeſe receperant, cõſeruatis. Inter quos Deucalion, Parnaſum petierat, ratibusq; ad ſe confugientes per ſumma Parnaſi iuga benignè fouebat, propter quod dictus eſt genus humanũ reparaſſe. Huius ſcilicet Theſſaliæ, à mari & Thermopylis eſt littus, vſq; ad Penei eruptionem, & extrema Pelei. Dicta quoq; fuit Pharſalia, Macedonia, Emathia, & Cãpi Philippici. In Theſſalia ſunt montes. 24. quorum nobiliſſimi Pieria, parens, domusq; Muſarum, Pelion & Oſſa Gigantum bello memorati. Item Pindus, & Othrys, Lapitharum ſedes. Item Olympus. Flumina in ea (vt ſcribit Herodotus) ſunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamiſus, Peneus, & Phœnix. A Theſſalia fit Theſſalus, la. lum. penul. cor. & Theſſalicus, ca. cum. θετταλικός.

Theſſalonica, (θεσσαλονίκη) penult. prod. vrbs Metropolis Macedoniæ, à quo Theſſalonicenſes, θεσσαλονικεῖς, dicti ſunt populi. Hæc fuit patria Theodori Gazæ, qui ætate noſtra in vtraq; lingua doctiſſimus habitus eſt. Qui è Græco in Latinum librum de Animalibus Ariſtotelis traduxit, & alia multa opera edidit.

Theſtor,(θέστωρ) fuit vir Troianus, Calchãtis pater.

Theſtylis, (θεστυλίς) nomen proprium mulieris, de qua Verg. in Bucolicis.

Theta,(θῆτα) nomẽ eſt literæ Græcæ, quæ vim detinet th aſpirati.

Thetis, tidis.(θέτις) Pelei Theſſaliæ regis vxor, Nerei marini Dei filia, & Achillis mater. De nuptiis huius Lucianus facit pulcherrimum dialogum.

Theucitis,(θευκῖτις) iunci ſpecies in Nabathea creſcens, rotundus, vinoſæ mordacitatis ad linguam.

Theumeſſus,(τευμησσός) pen. prod. mons Bœotiæ, à quo leo Theumeſſius, τευμήσιος, dictus inauditæ magnitudinis, q omnibus terrori erat, quẽ Hercules adhuc penè puer occidit, eiq; pellẽ detraxit, qua poſtea pro pallio ſemper vſus eſt. Eſt etiã hoc nomine fluuius, & regio, & paruulum oppidum in Thebanis finibus. Hic leo à Ioue in cœlum tranſlatus dicitur, vt gloriæ Herculis conſuleret, qui eum inermis occiderat.

Theutoni, pen. cor. populi Germaniæ, qui & Theutones, & Theutonici dicuntur. Lucan. lib. 6. Cantaber exiguis, & longis Theutonus armis. Hi (vt Pomponius ſcribit) loca incolunt prope mare Acciacum. Hi duce Theutolocho, Romanorũ fines inuaſerunt, quos Marius deuicit.

Theutras, (θεύτρας) fuit Cilicum, ac Myſorũ rex, à quo Theutrania regio, & Teuthrana vrbs iuxta Pergamum.

Thiriomachus,(θηριόμαχος) vnus ex filiis Herculis, ex Megara Creontis regis Thebani filia.

Thlaſias,(θλαδίας) dicit̃ q habet teſticulos attritos.

Thoa, (θόη) fuit vna ex Nymphis filia Oceani & Tethyos.

Thoas, tis. (θόας) fuit rex in Taurica regione. De quo Ouid. lib. 3. De Ponto: Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora, Nec fuit Euxinis notior alter aquis. Alter rex Lemni fuit, Liberi patris filius, & pater Eſiphyles. Fuerũt & alii hoc nomine.

Thoes,(θῶες) ſunt lupi (vt li. 8. c. 34. teſtatur Plin.) quos Solinus in Æthiopia naſci tradit. Arrianus ait, Thoa eſſe tigrim Indicam.

Tholos,(θόλος) ſignificat ſcutũ breue, qđ medio in tecto ponit̃, in quo trabes coeunt, & ad qđ dona ſuſpendi conſueuerunt. Verg. li. 9. Si qua ipſe meis venatibus auſi, Suſpendi'ue tholo, aut alta ad veſtigia vexi. Quidam accipiũt tholũ pro teſtudine alicuius ædificii, ſiue pro domo rotũda. Oui. li. 6. Faſt. Mox didici curuo nulla ſubeſſe tholo.

Thomas,(θωμᾶς) nomen Hebraicum viri propriũ.

Thon, thonos, (θῶν) fuit primus qui apud Ægyptios medicinam in artem redegit. alter fuit rex Canopi.

Thonia,(θώνια) vrbs eſt, & caput Gebanitarum, diſtatq; à Gaza noſtri littoris Iudææ oppido, mille quingenta triginta ſeptem millia paſſuum.

Thonius,(θώνιος) vnus eſt ex Centauris, Ixionis & nubis filius.

Thoon, θόων, per geminum oo, fuit vir Troianus.

Thoota,(θοώτη) Phorci filia, ex qua Polyphemum Neptunus genuit.

Thoracatus,(θωρακοφόρος) qui thorace indutus eſt. Plinius lib. 35. Parrhaſius pinxit Nauarchum thoracatum.

Thorax, θώραξ, Latinè pectus. Vnde & munimentũ, ſiue laneum, ſiue ferreum, ſiue plumbeum, quo pectus protegit̃, thorax appellatur. Stat. Propugnat

pecto

pectore thorax. Iul. Pollux scribit thoracem esse, quicquid anterioris duntaxat partis à collo usq; in coxendicem protenditur, quem conficiũt crates costarum, qui & ὄλμοι, hoc est, mortariũ dicitur. Medici tamẽ in resectionibus humani corporis, thoracem accipiunt inane quiddã in pectore extremas costarũ partes utrinq; contingens. Vnde legimus apud Plinũ, dicentem, thoracis vicia purgare aliquod medicamentũ, intelligentẽ videlicet ea, quæ intra septa pectoris continentur. Et Cornelius Celsus docet, Thoracem tussi obnoxium. Iuuenalis pro tunica, quæ tantum pectus tegit, cuiusmodi infantes gestare moris est, posuit, cum dixit: Viridem thoraca iubebit. Sueton. de Augu. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula, thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur. A cuius accusatiuo Græco θώρακα quidam hæc thoraca, cæ. declinãt. Vnde Thoracatus.

Thous, (θῶος) fuit unus ex principibus Troianis.

Thrace, ces. & Thraca, cæ. & Thracia, (θράκη) Europæ regio, inter partes Scythiæ posita, Macedoniam sequens, quæ à Septentrione Istrum habet, ab Oriente Pontum, à Meridie Ægæum mare. Olim Scython, postea Thracia, à Thrace, Martis filio, seu ab asperitate dicta. Græcè enim τραχὺ asperũ dicitur. Est enim regio (ut Pomp. scribit) nec cœlo, nec solo tractabilis, & (nisi quà mari propior est) infœcunda, frigidaq;. Habet feros homines, aspero cultu. In ea sunt urbes celebriores, Apollonia, Enos, Nicopolis, Bizantiũ, Perinthos, Lysimachia, Callipolis. Amnes sunt, Hebrus, & Nestos. Montes, Æmus, Rhodope, & Orbelos. A Thracia fiũt adiectiua, Thrax, Thracus, Thracius, & Thracẽsis, θράκιος. A Thrax, θρᾷξ, fit fœminimũ Thræssa, θρᾷσσα, vel Thrassa, diuisa diphthõgo, & adiectiuum Thracius, & Thraicius. Item à Threix, quod Thracensem indicat, fit fœmininũ Thressa, & Threissa, θρῇσσα. & adiectiua, Threicius, Threicius. de quib. habentur exẽpla apud poëtas.

Thrasceas, (θρασκίας Aristot.) ventus, qui & Thraceas, θρακίας, & Thrascias dicitur. Aristot. Post Argestem ventũ flat Thrasceas. Spirat inter Septentrionem, & Occasum solstitialem.

Thraso, (θράσων) nomẽ viri propriũ apud Terent.

Thrasumenus, (θρασύμενος) pen prod. lacus in agro Perusino quem semel totũ arsisse scribit Plin. li. 2. De hoc Ouid. li 6. Fast. Sunt tibi Flaminius, Thrasumenaq; littora testes. Dictus à Thrasumeno puero, quem Ægyla nympha rapuisse dicitur.

Thrasus, nomẽ viri, quod apud nos fiduciam significat, quæ Græcè θράσος dicitur.

Thrasybulus, (θρασύβουλος) vir Atheniensis, de quo Æmilius Probus ait, Quòd si per se virtus ponenda sit, dubito an hunc primũ omniũ ponam. Illud sine dubio, neminẽ hunc præfero fide, constantia, magnitudine animi, & amore in patriam. Hic Athenas à triginta tyrãnis oppressas in libertatẽ redegit. Fuit & alius, Milesiorũ tyrannus.

Thrasylus, (θράσυλος) nomen viri proprium, & Latinè dicitur temerarius, audax.

Thrasymedes, (θρασυμήδης) fuit filius Nestoris.

Threnodia, (θρηνῳδία) cantus lugubris.

Threnos, (θρῆνος) gen. neut. Latinè dicitur lamentũ, quod in funeribus fit. Quo primũ Simonides usus est apud Græcos, θρῆνος enim planctus dicitur.

Thronus, (θρόνος) à nostris sedes, siue solium dicitur. Quãuis in scripturis sacris throni quandoq;, non pro cathedris, sed pro virtutibus aliquibus in cœlestibus, in quibus Deus semper sedeat, quasi in quadriga sua, ponatur.

Thrulla, & Thrullisso, fas. vide infra in Trulla.

Thryallis, (θρυαλλὶς) genus herbæ, quę hodie in Hetruria vocatur sthrella. Cęteri eam bibinellam rustica voce dicunt, vide Plin. lib. 25. cap. 10.

Thryus, untis. (θρύους) urbs in Helide, à Thryiunde Atheniensi conditore dicta. Est & fluuius Helidis qui in Alpheum decurrit, de quo Homerus lib. 2. Iliados meminit.

Thryps, (θρίψ) tinea, ἀπὸ τοῦ θρύπτειν, quod significat terere, id est, frangere.

Thucydides, dis. & dæ. (θουκυδίδης) propriũ nomen historici Græci.

Thule, insula Oceani, inter septentrionalem, & occidentalem plagam, ultra Britanniam, & Orchadas. Solinus, Multę & aliæ circum Britanniam insulæ, è quibus Thule ultima. Vltra Thulas accepimus, pigrum, & concretum mare, à Gręcis θουλή.

Thunnus, (θύννος) per duplex nn, nomen piscis.

Thurini, (ταυρῖνοι) populi sunt, quos Plin. in 3. Italiæ regione collocat. Taurini aliàs scribitur.

Thurinũ, (θούριον, θουρία) oppidũ inter duos amneis, Cratim & Sybarim, ubi Herod. condidit historiã.

Thruinus, genus est piscis marini, quẽ alii xiphiam vocant, alii thurianum. Plin. lib. 32. cap. 11.

Thurion, (θούριον) ciuitas fuit in sinu Tarentino, quæ (ut quidã putant) etiam Thurana vocatur.

Thus, (λίβανος) & Tuscia. vide in dictione Tus.

Thussagetæ, (θυσσαγέται) populi, de quibus Pomp. Thussagetę, Turcæq; vastas solitudines occupãt, aluntur q; venando, Iidẽ Thyrsagetæ appellãtur.

Thyamon, (θύαμον) mons in Thraciæ regione.

Thyanas, (θυάνας) fluuius, ut Thucydides ait, qui Sprotidem, Cæstrinamq; discriminat.

Thyas, (θυὰς) Bacchi sacrificula.

Thyasus, (θίασος) saltatio, chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur, à θύω sacrifico. Vergil. Instituit Daphnis thyasos inducere Baccho.

Thyella, (θύελλα) à nostris procella dicitur, ἀπὸ τοῦ θύω dicta, quod impetum facio significat, & ἴλλω voluo, quòd cũ impetu omnia voluat. Poniturq; ab Homero pro una Harpyiarum.

Thyestes, (θυέστης) fuit filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, de quo poëtæ scripserunt. Inde Thyesteus, stea, steum, θυέστειος. Ouid. lib. 15. Metam. Ne ve Thyesteis cumulemus viscera mensis.

Thyia, (θυία) nomen cuiusdam mulieris, quæ prima Libero patris initiata sit Orgiis. A qua Thyiadæ, & Thyiæ.

Thymallus, genus piscis preciosi, de quo Ambrosius lib. Hexa. Neq; te inhonoratũ nostra persecutione

thymalle dimittam, cui à flore nomē inoleuit, seu Ticini vnda te fluminis, seu amoeni Athesis vmbra nutrierit, flos es. Quid specie tua gratius? quid suauitate iucundius? quid odore fragrātius? Quod mella fragrant, hoc tu corpore tuo spiras.

Thymbra, (θύμβρα) genus herbæ aromaticæ, abundans in Phrygia, quā thymalem vocamus. Vergil. lib. 4. Geor. Et grauiter spirantis copia thymbræ. Herba hæc est calida, & sicca, & Latinè dicitur satureia, à Satyris, quòd sint in Venerem nimis hæc animalia prona. vide Plin. lib. 19. ca. 8.

Thymbræus, (θυμβραῖος) Apollo dictus est, ab agro Troiæ vicino, thymbræ pleno, in quo eius est & nemus, & templū. Sanè p æ scribit, quia à θύμβρα. In deriuatione enim α in diphth. sæpius mutatur, vt αἰτνὴ Ætnæus, Δίρκη Dircæus, κρήτη Cretæus.

Thymbrara, θύμβραρα, ciuitatis nomē, à qua Thymbrarenses, θυμβραρεῖς, & Thymbraræi, θυμβραραῖοι, secundum Pactola appositi.

Thymbrius, (θύμβριος) authore Stephano, fluuius apud Thymbriam fuit.

Thymele, (θυμέλη) pen. corr. nomen mulieris, quæ prima saltationem in scena docuit. Græci θυμέλην scenam vocāt, hoc est, eam theatri partem vbi gestiunt histriones. Mart. Qua Thymelem spectas, derisoremq́ue Latinum. Suidas scribit fuisse aram in theatris Thymelem.

Thymelici, (θυμελικοὶ) ludij, histriones. Vnde à Vitruuio dictū est, scenici, & thymelici Græcè separatim nominātur. In Decret. distinctione vltima, de Consec. sacerd. admonētur de cōuiuio surgere debere, antequam thymelici ingrediantur.

Thymiama, matis (θυμίαμα) odor suauissimus, thymi naturam referens. Hoc incendebatur in sacrificijs, appellabantq́ue Græci thymiateria, vasa odorum, quæ maiores nostri acerras dixerunt.

Thymos, Græcè θυμὸς, Latinè excandescentia.

Thymum, herba apibus gratissima. Vergil. Dumq́ue thymo pascentur apes, dum rore cicadæ. Dicimus & thymus. Macer: Si desit thymus pro thymo ponere thymbram Præcipiunt medici. Sunt autem thymi duo genera, album scilicet, & nigrum. Vnde bithymum mel, quod exvtroq́ue thymo collectum est. Et thymus (vt inquit Iulius Pollux) verrucula est Ægyptiæ fabæ magnitudine, scabra, & subrubens sanguine, cuius summa pars (vt Celsus inqt) florem thymi repræsentat, in genitalibus, sede, feminibus, palmis, & inferiorib. pedum partibus. vide Plin. lib. 21. ca. 10. Hinc thyminus, adiectiuum, quod ex thymo factum. Et thymosus, aliud adiectiuum. Et thymites vinum, ex thymo cōfectum, ea forma dictum, vt absynthites. Colu. lib. 12. ca. 35. Vinum absynthiten, & abrotoniten, & thymiten, & maratriten, &c.

Thyoneus, (θυωνεὺς) cognomē Bacchi, quod à θύω, id est, sacrifico deductū putāt, quòd illi adhuc inter humanos versanti sacrificaretur.

Thyre, (θυρία) ciuitas Messeniorū. Sed diuus Augustus Lacedæmonijs ascripsit, quòd Messeni cū Antonio sensisse viderētur. Papin. Et Lacedæmoniū Thyre lectura cruorē. Hinc Thyreaticæ Spartano rum corollę quædā appellatæ. Sciendū est, Thyre numero plurali, genere neutro per synæresin efferri, θυρέα, καὶ θυρᾶ, etiamsi numero singulari Thyrea quoq́ue dici potest. Strab. lib. 8. Thuriam appellat. Est & Thyræū, θυραῖον, oppidum in Arcadia. Thyræ, θύραι, etiam Græcè, Latinè ostia dicūtur. à quo thyridion, θυρίδιον, ostiolum.

Thyricos, (θύρικος) populus in Attica regione, ex Acamanteide tribu, author Strabo.

Thyrsis, (θύρσις) nomen pastoris proprium.

Thyrsus, virga, & caulis cuiuslibet herbę, præsertim lactucæ, θύρσος. Plin. Inuentum omnes thyrsos, vel folia lactucarum prorogare vrceis cōditos, ac recentes in patinis. Idem, Folia lactucæ è testa, thyrsusq́ue ex aceto bibūtur. Alij accipiūt thyrsum pro hasta aculeata, hederis obtecta, quas in Orgijs Bacchicis quatiebāt. Tacitus, Messalina crine fluxo thyrsum quatiens. Scribit Diodōrus, Dionysiū in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas. Et Macrobius ait, Liberum patrem tenere thyrsum, quod est latens telū, cuius mucro hedera lambente protegitur. VndeThyrsigerus, θυρσοφόρος, dictus est Bacchus. Seneca in Medea, Cādida Thyrsigeri proles. Lucretius accipit thyrsum pro furore, seu ardore, & instinctu, cum ait, Percussit thyrso laudis spes magna meum cor.

Thyssagetæ, (θυσσαγέται) populi fuerunt in Scythia, vltra Sauromatas. In horū agro sunt quatuor flumina, videlicet Lycus, Oarus, Tanais, & Syrgis.

Thysbe, bes. (θίσβη) vel Thysbes, bæ. nomen puellę Babylonicæ, de qua Ouid. lib. 4. Metam.

T ANTE I.

Tiara, (τιάρα, κυρβασία) pen. prod. generis fœminini, ornamentum capitis Persicarum prius mulierum, quo postea vsi sunt reges, & sacerdotes. Iuue. Et Phrygia vestitur bucca tiara. Verg. per vsurpatione dixit, Sceptrumq́ue sacerq́ue tiaras. Hieronymus ad Fabiolam, Quartū est genus vestimēti, rotundum pileolum, quasi sphæra media sit diuisa, & pars altera ponatur in capite. hoc Græci & nostri τιάραν, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in summo nec totum vsq́ue ad comas tegit, sed tertiam partem à fronte inopertam relinquit, atq́ue ita in occipitio vitta consrictus est, vt non facilè labatur ex capite.

Tiatira, (θυάτειρα) vrbs in Mysia, ad sinistrā Caici fluminis partē, quę fuit vna ex septem ecclesijs, ad quas Ioannes apostolus scripsit Apocalypsim.

Tibareni, (τιβαρηνοὶ) vt Herodotus lib. 3. testatur, fuerunt populi Scythici in Asia, de quibus Hieronymus, Tibareni, inquit, quos dilexerunt senes, suspendunt in patibulis.

Tibia, propriè os cruris oppositum suræ, κνήμη. das schienbeyn.) dat scheenbeen.) l'os de la iambe.) Instrumentum musicum, quo tibicines canunt. Sic dicta, quòd primò ex gruum tibijs facta sit, à quibus nomen habet, cum ex arundinibus facta sit, αὐλὸς. Horatius, Tibia non vt nunc orichalco iuncta, tubæq́ue.

Tibialia, substantiuū, dicuntur velamenta tibiarū, περικνημίδια. ein hosz) couse) vng bas de chausses)

Quinctii arma, quibus crura muniūtur, tibialia vocantur. Suet. De August. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subuculæ thorace laneo, & fœminalibus, & tibialibus muniebatur. Paulus Iureconsultus, Si tibiale, vel humerale miles alienauit, castigari verberibus debet.

Tibialis, & hoc le. quod est idoneū ad tibias faciendas, αὐλητικός. Plin. lib. 6. ca. 36. Tertia arundo est tibialis calami, quam auleticon vocant.

Tibicen, pen. prod. qui tibia canit, αὐλητής. Plau. in Pseud. Tibicen vos interea hic delectauerit. Dicitur & tibicina, fœminini generis. Gellius libro. 4. ca. 13. Fœminas etiā tibicinas in exercitu habuit. Martial. Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis. Et tibicines in ædificiis appellantur columnellæ, quibus rustici tecta sua fulcire solent, ἀντηρίς ..., à similitudine tibia canentium, qui vt cantantes sustinent, ita illi ædificiorum tecta. Nec habet in hoc significato nisi ablatiuū in singulari. Iuuenal. Nos vrbē colimus tenui tibicine fultā. Quicquid etiam in fustētaculum alterius ponitur, tibicen dicitur. Ouid. libr. 4. Fast. Hæc modò versabat stantem tibicine telam. Vnde Vergil. per translationem sua hemistichia, tibicines vocauit. Ipsæ quoque particulæ quibus versus replentur, tibicines à Grammaticis appellantur. Vergil. Sic fortè precatur. Nam fortè vacat.

Tibin, inquit Origenes super Exodum, esse genus tegminis, ex virgis, aut ex papyro contextum, vel etiam ex arborum cortice formatū, intra quod Moses expositus fuit.

Tibisis, (τίβισις) fluuius in Scythia, vt author est Herod. libro. 4.

Ticinus, (τικινός) fluuius Insubriæ in Eridanum fluens. A quo Ticinum, τίκινον, τίκινοι, vrbs, quæ nūc Papia dicitur, insignis diui Augustini corpore. Serenus pen. huius nominis corripuit, cum ait, Alia præcepit Ticini sententia necti.

Tigillus, diminutiuum à tignus, (δοκίδιον) Tigillū, à tignum, sicut sigillum à signum.

Tignarius, adiectiuum, vt tignarius faber, non solum is, qui tigna dolat, sed etiā qui solaria lignea, hoc est, qui trabes, cæteraq; ad tabulata domus vtilia, & omnis qui ædificat, intelligitur, inquit Caius Iurisconsultus.

Tignus, masculini generis, & Tignū neutri, (δοκίον) trabs, quā variè disposita domus extruitur. Et propriè cui supponitur tectum, à tegēdo nomen deductum. Et tigni nomine omne genus materiei, ex qua ædificia constant, continetur, inquit Vlpianus De tigno iunct. l. 1. & ad exhib. l. tigni. Et Caius De Verbo. signific l tigni. Sed & vineis, tigni appellatione omnia vineis necessaria continentur, vtputa perticæ, pedamenta, vt ait ibidem Vlpianus. Hinc Contignogignas. quod est, tignis tectum iungo (συνδοκόω) Plinius libro. 10. Alexandri Magni classium præfecto prodidere in domibus fores, maxillis belluarum, scilicet balænarum facere, ossibus tecta cōtignare, ex quibus multa quadragenūm cubitorum longitudinis repersta. Contignatio, textura ipsa trabium, ac tignorū,

Coassatio verò, assium dicitur.

Tigrane, τιγρανόκερτα, vrbs in Media regione.

Tigranes, nis. & Tigranæ. τιγράνης, pen. prod. proprium nomen regis Medorum, seu maioris Armeniæ. Lucan. lib. 2. Tigranemq; meum, nec Pharnacis arma relinquas.

Tigris, (τίγρις) animal velocissimum, & truculentum, à velocitate nomē trahit. Nam Medi tigrim sagittam appellant. Abundat Hircania tigribus. Verg. Hyrcanæq; admorūt vbera tigres. Arrianus (qui res gestas Alexandri condidit) tigrim feram Indicā non eam esse voluit, quam vulgus tigrim nominat, sed hanc esse thoa. tigrim verò, equi magnitudine. Flumenq; magnum Tigris, τίγρις, etiam appellatur, propter velocitatem, qui instar bestiæ nimia pernicitate decurrit. Hic de paradiso exiens, iuxta Scripturæ fidem, pergensq; contra Assyrios, post multos circuitus (Iosepho teste) in mare Rubrum defluit. Solinus Tigrim fluuium in Armenia caput attollere dicit, in loco edito, ex lucido conspicuoq; fonte, nec ab exordio statim totum esse, sed primò pigre meare, non cum suo nomine. At cum fines Medorum inuectus fit, Tigrim statim vocari, Arethusam lacum influere grauia pondera sustinentem, cuius pisces nunquā se alueo Tigridis immisceant, sicut nec amnici stagnum attingant Arethusæ. Mox Arabas prætertiuens, Mesopotamiam amplectitur, & Hydaspem accipiens, Euphratemq; defertur in sinum Persicum. A Tigri fluuio dicti sunt Transtigritani, qui trans Tigrim habitant, sicut Trāspadani. Et tam pro fluuio, quàm pro animali, Tigris vel Tigridis genitiuū facit. A tigri, id est, sagitta, fit adiectiuū tigrinus. Plin. lib. 13. ca. 15. Mensis præcipua dos in vena crispis, vel in vertice varris. Illud oblongo cuenit discursu, ideóque Tigrinæ appellantur.

Tigurini, τιγυρινοί, populi Germaniæ, qui quartam Heluetiæ partem continebant.

Tile, θύλαι, nomen duarū insularum, quarū vna est in Oceano, inter Septentrionalē & Occidentalē plagā, vltra Britanniā, quæ vltima fuit ex cognitis à Romanis. Verg. lib. 1. Geor. Tibi seruiat vltima Tile. In ea solstitio æstiuo nullas esse noctes Plin. tradit: ecōtrario (vt Solin. refert) brumali solstitio nullos penè dies. Vltra eam pigrū & cōcretum mare esse ferunt. Altera in Aphrica cōtra sinū Carthaginis. Sunt tamen, qui scribant Tyle per ypsilon, sed melius Thulæ, vide suo loco.

Tilia, arbor, quam Græci φιλύρα appellant, quāuis & ex aliis arboribus tiliæ dicantur. Nam interiores corticis vlmi tunicæ, è quibus fiunt vincula, tiliæ vocantur. Vnde Plin. de vlmo disserens, Corticis, inquit, interior tilia lepras sedat. De arbore tilia, Verg. li. 2. Geor. Nec tiliæ leues, nec torno rasilis buxū. Hinc Tiliaceus. cea. ceum. φιλύρινος. Vnde fasciæ tiliacæ. Iulius Capitolinus De Antonio Pio, Cum senex, inquit, & longus esset, incuruaretur, tiliaceis tabulis in pectore fasciabatur.

Tiliū, vrbs littoralis à latere occidentali Sardiniæ.

Tilos, τῆλος, insula est (vt scribit Plinius libr. 6.)

eum oppido eiusdem nominis in mari Indico, ce leberrima plurimum margaritis. Ipsa fert palmas oleas creat, vineis abũdat. In ea omnis arbor nun quam folijs spoliatur. Mons Caucasus non longè ab ea incipit, qui maximam orbis partem perpe tuis iugis penetrat. Eadem insula habet lanigeras arbores (vt scribit Plin. lib. 12.) quæ cotonei ma li amplitudine cucurbitas ferunt, & maturitate ruptæ ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes preciosæ fiunt.

Timæus, (τίμαιος) nomen proprium philosophi Locrensis, cui diuinũ illud opus Plato inscripsit, in quo de rerum creatione disserit, quod Cicero postea Latinum fecit.

Timagoras, (τιμαγόρας) nomen philosophi, de quo fit mentio apud Ciceronem.

Timantes, (τιμάντης) nomen pictoris celeberrimi, Parrhasij æmuli. Inter eius verò ingenij monu menta, Iphigenia oratorum laudibus celebratur.

Timarchides, τιμαρχίδης, nomẽ viri propriũ. Com positũ ex τιμη, id est, honor, & ἄρχοντος principis. Facitq; in genitiuo Timarchidis, & Timarchidæ.

Timauus, (τίμαυος) penult. prod. nomen flumi nis iuxta Aquileiam, qui è montibus delatus, de cidit in profundum, deinde infrà terrã absorptus stadijs circiter triginta & centum erumpit in ma re. Vergilius. 8. Eclog. Tu mihi seu magni super ras iam saxa Timaui. Vbi Seruius, Timauus flu uius Venetiæ est.

Timens, & Timidus, sic differunt, quia timens (φο βούμενος) ex caussa ad tempus timet, timidus (δειλὸς) verò semper timet. Cicero in Offic. Ne im belles atque timidi videamur. Hinc timidè, aduer bium, verecundè, minus audacter. Et timiditas, atis. Cice. 4. de Fin. Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur.

Timeo, mes, mui. (φοβοῦμαι, δειδιάσσω) furchten) vreesen) craindre.) varijs modis construitur. Di cimus enim, Timeo te, tanquam inimicũ, Timeo tibi, tanquam amico, ne quid mali tibi accidat. Teren. Pamphili vitæ timeo. Et cum præpositio ne pro, Gell. lib. 19. ca. 1. Illum autem pro Aristip pi anima timere. Item,

Timeo mihi abs te, & cum ablatiuo mediante de, Ouid. li. 4. Fast. Nec timui de morte, tamen metus obstitit. Item dicimus, Timeo furem tauro, id est, ne fur taurum furetur. Iuuen. Cum furem ne mo timeret Caulibus, aut pomis. Et timeo mihi abs te mortem. Sciendum est hoc verbum timeo idem efficere vel cũ negatione, vel sine ea, vt, Ti meo vt moriatur, &, Timeo, ne moriat. Hoc idẽ facit metuo, vereor, & huiusmodi. Cõposita sunt, extimeo, quod est, valde timeo (ἐκφοβοῦμαι.) Plau tus in Cistel. Extimuit tum illa. Hinc extimesco. Cic. in Cat. Quod igitur adolescẽtes, & hi quidẽ nõ solum indocti, sed etiam rustici contemnũt, id docti senes extimescũt. Pertimeo, similiter valde timeo. (δειμαίνω) Idem li. 2. ad Herenn. Defensor si pertimuerit magnitudine periculi, nõ conscien tia peccati commotũ se esse dicet. Si nõ pertimue ris, fretum innocẽtia negabit se esse commotum. Hinc pertimesco. Lactan. lib. 3. Quare non est, q̃ philosophis tantum honoris habeamus, vt eorum eloquentiam pertimescamus. Prætimeo, ante tem pus timeo. (προφοβοῦμαι.) Lactan. lib. 6. Nam par cere, id est, mediocriter vti pecunia, quasi quædã animi pusillanimitas est, aut prætimentis, ne sibi desit. Plau. in Amph. Humana matre natus, huma no patre, mirari non est æquum, sibi si prætimet. Et habent ti syllabam correptam.

Timiopolæ, (τιμιοπῶλαι) à Græcis dicunt, qui præ mercantur, vt rerum precia accedant, annonamq; flagellent, id est, duriorem, cariorem q; faciant, & ingrauescant quasi precio non parcentes.

Timoleon, (τιμολέων) vir Corinthius clarissimus omnium iudicio, qui oppressam à tyranno patriã liberauit, de quo Plutarchus multa scripsit.

Timon, τίμων, Apolloniates philosophus, qui apud Chalcedoniam philosophiam, & oratoriam exer cuit, charus Ptolemæo Philadelpho. Scripsit tra gœdias, & comœdias, & satyras. Dictus amarulen tus, & mordax, sillorũ, id est, dicacitatũ scriptor. de quo Gellius, Timon amarulentus librũ male dicentissimum conscripsit, qui Sillos inscribitur. Fuit & alius Timon Atheniensis, qui ob naturæ asperitatẽ inhumanus, ac inhospitalis appellatus est, & misanthropos, id est, osor hominum. Fugie bat enim hominũ cõgressus, atq; colloquia, præ ter vnius Alcibiadis. In eius sepulchro hoc erat epitaphium, quod ipse sibi fecit:

Hic sum post vitã, miseramq;, inopemq; sepultus,
Nomen non quæras, dij, lector, te male perdant.

Timoniacus, τιμωνιακὸς, fuit pictor Byzãtius, Cæsa ris dictatoris ætate, qui Aiacem Cæsari pinxit.

Timor, est (vt Cicero lib. 4. Tuscul. Quæst. inquit) metus mali appropinquantis, (φόβος, δέος.) forcht) vreese.) crainte.)

Timotheus, (τιμόθεος) penult corr. nomen pro prium Cononis Atheniensis filij, qui acceptam à patre gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim disertus, impiger, laboriosus, rei militaris peritus & (quod super omnia est) εὐτυχὴς, id est, fortuna tus: Imperator habebatur, cui statua publicitus in foro Athenis posita est, ob victoriã, qua victis Lacedæmonijs, imperiũ Atheniensium auxit. Post huius obitum non fuit quisquam ferè Athenis di gnus memoria. Fuit alter Timotheus, in arte ti biarum clarus, quem ferunt duplices ab his, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quàm si rudes traderentur. Geminatũ sic opus dicebat, dedocẽdi prius, mox docendi. Dictus Timotheus à τιμὴ, honor: & θεὸς, deus.

Tin, Antiqui pro eum dixerunt.

Tinctile, penult. cor. quod intinctum est, (βαπτὸς) Ouid. De Trist. Et tinctile virus. scilicet quod inn tinctum est spiculo sagittæ.

Tinctura, infectio, (βαφή.) Plin. lib. 37. ca. 19. Adul teratur maximè tinctura, idq; in gloria regis Æ gypti ascribitur, qui primus eam tinxit.

Tinea, vermiculus est, qui de carne editus, aut situ, aut puluere, ac putredine interdũ nascens, vestes, aut libros rodit. (σὴς) Horat. Ad librũ: Aut tineas pas

pasces taciturnus inertes, Aut fugies Vticam, aut vinctus mitteris Ilerdam. Item tineæ, ventris ani malia sunt, ἑλμινθες Græcè dicuntur, in intestini recti extremo repertæ. has Celsus lumbricos appellat. Item tineæ, sunt vermes in alvearibus, apibus noxij. Colu lib. 9. ca. 14. Præterea vt tineæ, si apparuerint, euerrantur, papilionesq́ enecentur, qui plerunq́ inter alueos morantes apibus exitio sunt. Nam & ceras erodunt, & stercore suo vermes progenerāt, quos alueorū tineas appellamus. Hinc tineosus, sa, sum. (ἑλμινθώδης) vt aluei tineosi, apud Colum. lib. 9. cap. 14.

Tinge, (τίγγα) pmontoriū est Aphricę, quod ferūt ab Anteo conditū. Vocatur aliter Ampelusia.

Tingo, gis, xi, ctum, vel tinguo, significat inficio, madefacio, immergo, (βάπτω) indunckē, tauffen) doopen, natmakē) teindre.) Mart. Mentiris iuuenem tinctis Lentine capillis. hoc est, vnctis & coloratis. Verg. Quid tantū Oceano properēt se tingere Soles. id est, immergere. Per translationē dixit Cic. de Clar. Orat. Illam patris elegantia tinctam vidimus; id est, ornatam, imbutā. Hinc tinctus, ctus. ipse tingendi actus. Plin. lib. 10. cap. 48. Et alia eodē nomine croceo tinctu. Huius cōpositum est intingo, (ἐμβάπτω) Plin. Omnibus quæ condiuntur, quæq́ intinguntur, desideratum fœtorem tollit manducatum.

Tinia, vasa vinaria apud Antiquos fuere, vt inquit Festus, (πιτῖναι) Nonius tinas appellauit, apud quos grandiora non erant, veluti apud nos sub hoc vocabulo habentur, nec ad eos vsus parata. His nanq́ è ligno fabricatis, musta cum vinaceis nostri ebulliunt. Apud Veteres autē inter ἐπιτραπέζια numerantur.

Tinnio, nis, niui, itum. (ἠχέω) klingē, thōnen) klincken) tinter, sonner.) propriè de metallis dicitur, cum ex eorū pulsatione sonus efficitur. Tinnit enim aurū, argentū, æs, ferrū, stannum, orichalcū, & huiusmodi. Tinnire quoq́ dicitur auris, cum inclusi subtiles & leues vapores interdū per membranam illam, quæ in auribus est, emergunt, & sonum illum fictitium edunt.

Tinnimentū, ti. ipse tinniendi actus. Plau. in Rud. Illud quidem ædepol tinnimentum est auribus.

Tinnitus, tus. idem. Plin. lib. 28. cap. 2. Tinnitu aurium sentire.

Tinnunculus, genus accipitris, qui ferè in ædificijs nidos facit. Colu. lib. 8. cap. 8.

Tinnulus, la, lum. pen. cor. quod est acutum, (ὀλολάζων, ἠχῶν) vt vox tinnula. Et sonus tinnulus, qui redditur ex æneis vasis, cū pulsantur. Ouid. Tinnulaq́ æra sonant, & olent myrrhæq́, crociq́.

Tintinaculi, sunt virgatores, qui flagris cædunt sontes ob noxam, & loris bubulis castigant, (κροταλίζοντες) Ficto vocabulo à sonitu, quē verbera efficiunt. Nam dum verberant, & cædunt flagris, tinnitum reddere videntur ex crepitu plagarum: quæ percussio à Plauto dicitur tax, per onomatopœiam, à sonitu quem reddit. Id genus homines flagratores dicebantur, & lorarij: nam cædendo loris & flagris, hunc sonum faciunt. Quamuis quidam flagriones ponant, vt sint, qui mercede flagris cæduntur.

Tintinnabulum, & Tintinnale, (κρόταλον, κώδων) instrumentū æneum, vulgò campanellus. Nomen factitium, à voce quam facit tintin. Iuuen. Et tintinnabula dicas Pulsari nemo turbas.

Tintino, as. (ἀλαλάζω) pen. cor. pro resono. & tintinatur apud Catullū in carmine Sapphico. Dicitur & tintinno, nis, niui. Afran. Tintinnire ianitoris impedimenta audio.

Tiphernū, (τίφερνον) ciuitas Vmbriæ, quæ nunc ciuitas Castelli dicitur, nobilis alumno Gregorio, Græcis, Latinisq́ literis apprimè docto: sicut eius opera eloquenter elucubrata manifestant.

Tiphys, (τῖφυς) vir arte carpētaria celebris, q primus gubernādi naues adminicula instituit. Senec. in Medea: Tiphys in primis domitor profundi.

Tipula, pen. cor. vermis sex pedes habens, sed tantæ leuitatis, vt super aquam currens non desidat. Plau. in Pers. Neq́ tipulæ leuius pondus est, quàm fides lenonia.

Tiresias, est quorundam Latinorum hominum cacographia, id est, mala ratio scribendi, cum per si scribitur in principio, τειρεσίας. Hic igitur rex Thebanus & Augur (de quo Cicero lib. 5. Tusc. meminit) cæcatus fuit ira Iunonis, cui scire futura Iupiter dedit, crimenq́ leuauit honore. Scribit Strabo, Tiresiæ monumentum fuisse in Typhosio monte Bœotiæ, iuxta fontē Tylphosam, vbi profugus diem suum obijt. Ibi Thebani ciues sepulto, diuinos honores tribuere. Iuuenalis cum cæcū dicere vellet, dixit Tiresiam, illo versu: Nec surdum, nec Tiresiam quenquā esse deorū. Hic habuit filiā nomine Manto, quæ oppidum in Italia cōdidit, quod postea ab Ocno eius ex Tyberino Thuscorum rege filio, Mantua, à matris nomine nuncupatum est. Id tamen Græci negant.

Tiridates, (τιριδάτης) nomē propriū viri magi, de quo apud Sueton. in Nerone, & apud Plin. li. 17. Erat & Romæ in septima regione via, quæ lata dicebatur, locus ab equo Tiridatis regis Armeniorum nomen habens, vt Publius Victor scribit.

Tiryns, tis. (τίρυνς) generis masc. fluuius est in Argo. At Tyryns, generis fœm. nomē est patriæ Herculis in Peloponneso, quæ proxima Argo, à Plinio Tirynthia vocatur. Vnde & Hercules Tirynthius, (τιρύνθιος) appellatus est, quamuis Thebanus quoq́ dicatur.

Tis, genitiuus est antiquus à Tu pronomine.

Tisias, (τισίας) Stesichorus poëta antè dictus est, sed à chorea id nominis sortitus est.

Tisiphone, (τισιφόνη) pen. cor. vltricē cædis significat. Est enim vna ex furijs, à cædibus plectēdis dicta: τίσις vltio, vel pœna: φόνος, vel φονή, cædes aut mors, cui curæ sit mortis vltio. Horat. in Ser. Serpentibus atq́ Iam peritura modis, Hecanten vocat, altera sæuam, Altera Tisiphonem.

Titan, & Titanus, (τιτάν) penul. prod. Saturni frater, Cœli & Vestæ filius, qui etiam pro Sole ponitur, quoniam à Titanibus duxit originem. Tradūt Titanas sex fratres fuisse, & quinq́ sorores, à

Titea matre dictos, vt author est Diodorus. Ex quibus vnus fuit Iapetus pater Promethei. Hyperionq; ex Titanû numero est, qui Solis ac Lunæ, stellarumq; motus obseruasse atq; demonstrasse primus fertur. Ideo Solis parês, & astrorû fertur. Hinc Sol Titan, Luna Titanis, (τιτανίς) à poëtis dicûtur. Seru. sic habet, Ferunt fabulæ Titanas ab irata cōtra deos terra in eius vltionē creatos. Vnde Titanes dicti sunt, ἀπὸ τῆς τίσεως. i. ab vltione.

Titannus, (τίτανος) mons Thessaliæ, à candore.

Tithonus, (τιθωνός) pen. prod. fuit Laomedontis filius, qui (vt fabulæ ferunt) cum iuuenis esset, & decorus, ab Aurora dilectus & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. Sed tandem post longissimā vitam, audita Memnonis filij morte, in cicadam versus dicitur, dicente Horatio: Longa Tithonum minuit senectus.

Tithymalus, (τιθύμαλλος) pe. cor. genus fruticis, quę à nostris lactuca marina dicitur. Col. lib. 9. Tithymalus maiorū quoq; animaliū ventrē soluit. Idē paulò supra: Maximusq; vel minimus annus earū labor est initio veris, quo tithymali floret frutex. Plin. lib. 26. cap. 10. Diosc. lib. 4. cap. 168.

Titia curia, & Titiensis tribus, dicta est à Tito Tatio. Festus.

Titi Liuij, (λίβιοι) duo fuerunt. Alter tragœdiarū scriptor, qui ob ingenij meritū, à Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus est. Alter Patauinus, qui floruit sub Augusto, laudatur in historia, cùm sit in narrando miræ iucunditatis, clarissimiq; candoris.

Titillo, las. per blandimēta ingero, prouoco, commoueo, vt fit cùm quis carnis pruritū sentit, (γαργαλίζω, κνάω) kutzelen) chatouiller.) Nam titillari dicuntur sensus, quando mouentur, gestiuntq; voluptatis dulcedine. Verbum translatum à titillatu alarum, vbi dulcedo scalpendi est, sicut scribit Plinius lib. 11. Hinc titillatio verbale, ipse titillandi actus. Cicero in Catil. At non voluptatum tanta quasi titillatio (γάργαλος) in senibus. Et titillatus, tus. idem.

Titio, lignū aduſtū, quod ab igne extrahitur, (δαλός) Cels. lib. 3. cap. 12. Fomentisq; protinus validioribus totum corpus circundare conuenit, maximeq; inuolutis testis, & extinctis titionibus.

Titiuilitium, tij. dici voluerunt, inquit Nonius, fila putrida, quæ è telis cadunt. Plautus in Cass. Non ego istud verbum emptitem titiuilitio. id est, re admodum vili.

Titubo, bas. pen. cor. propriè pedibus insistere nequeo, quales sunt ebrij, aut infirmi, παραφέρομαι, ὀγκλονοῦμαι, ὑποφέρομαι. schwancken) swcyuē, wagglen) chanceler.) Quintil. Sed iugulasti vulnera tum, titubantē strauisti. Transfertur ad animū, quoties ab animo verba dissentiūt, quod inconstantiæ signū esse dicitur. vt apud eundē, Neq; vlla vnquā tanta fuerit dicendi facultas, quæ nō titubet, aut hæreat, quoties ab animo verba dissentiunt. Titubare quoq; lingua & dentes dicuntur, (τραυλίζω) Lactant. De Ira Dei; Arescant oculi, os tremat, lingua titubet, dentes concrepent, Hinc titubatus, participium, sine verbo, vt inquit Seruius, nam titubor non legitur. Verg. 5. Æneid. Vestigia presso Haud tenuit titubata solo. Item titubantia, & titubatio, verb. id est, ipse titubandi actus. Sueton. in Vitel. Ac de hac quoq; liberos vtriusq; sexus tulit, sed marē titubantia oris propè mutum & elinguem. Et titubāter, aduerbium, inconstanter. Cic. pro Cæl. Posuistis enim atq; ita tamen titubanter, & strictim, coniurationis, &c.

Titulo, las. (ἐπιγράφω) titulum impono.

Titulo tenus, (μέχρι ἐπιγραφῆς) dicitur non vltra titulum.

Titulus, (ἐπιγραφή, τίτλος) est quod alicui rei, vt libro, operi, vel statuę superscribitur ad eius cognitionem: & tuetur factū authoris, quòd si quis alterius opus esse contendat, veri authoris indicat nomen. Vnde in statuis, siue picturis, titulum dicimus literas, vel quę artificis, vel eius cuius statua, vel imago est, nomen demōstrat, vel tempus quo factum est, declarat. Sueto. Plurima & amplissima opera incēdio corrupta restituit, sed omnia sub titulo tantū suo, ac sine vlla pristini authoris memoria. Item titulus libri dicitur, qui vel qualitatē operis, vel nomen authoris, vel numerum ostendit. Martialis:

Primus vbi est, inquis, cum sit liber iste secundus?
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mauis Regulæ primum,
Vnū de titulo tollere iota potes.

Ouid. De Remed. Legerat huius Amor titulū, nomenq; libelli. Dictus titulus à tuendo, quasi tutulus, quòd tueatur factum authoris, & si quis alterius opus esse contendat, veri opificis indicet nomen. Per translationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ouid. lib. 1. De Fast. At tua prosequimur studioso pectore Cæsar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. Apul. Auorum & proauorum titulus clarus. Tituli etiā dicti sunt milites, quasi tutuli, quòd patriam tuerentur. Vnde & Titi prænomen ortum est, inquit Festus. Persius: Hic nec more probo videas, nec voce serena Ingentes trepidare Titos.

Titus, (τίτος) prænomen Romanorum est, à tio honoro.

Tityrus, (τίτυρος) pen. cor. nomen pastoris. Verg. in Buc. Tityre tu patulæ, &c. Et apud nos Aries maior dicitur.

Tityus, (τιτυός) Iouis filius, de quo Verg. lib. 6. Nec nō & Tityon terrę omnipotētis alumnū Cernere erat. Hic (vt fertur in fabulis) cum Latonæ vim inferre vellet, ab Apolline sagittis confossus, apud inferos magno cum cruciatu demersus fuit. Ouidius libr. 1. De Ponto: Sic inconsumptum Tityi, semperq; renascens Non perit, vt possit sæpe perire iecur. Huius magnitudinem corporis poëtæ dixerunt fuisse nouem iugerum. Vnde Tibullus: Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ, Assiduas atro viscere pascit aues.

T ANTE L. & M.

Tlepolemus, (τληπόλεμος) Herculis & Astyoches (vt meminit Homer. Iliad. β.) clarus te-

rebus bellicis,& longo lato'q; corpore redimitus.

Tmesis,huius tmesis,fœm.gen.est vnius verbi compositi,vel simplicis sectio,altera dictione,vel pluribus interiectis. Verg.3.Georg.Septem subiecta trioni. Idem 1.Æne.Et multo nebulæ circum dea fudit amictu pro circunfudit.

Tmolus,(τμῶλ☉) penult.prod.mons Lydiæ (vt scribit Plinius lib.5.) croco florentissimus,& vitibus consitus.Seruius scribit eum esse Ciliciæ,de quo Ouid.Riget arduus alto Tmolus in ascensu, cliuo'q; extensus vtroq;,Sardibus hinc,illinc paruis finitur Hypæpis. Est ergo iuxta Sardeis,quæ vrbs Herodoti Plinij'q; testimonio in Lydia est. A quo & nomen flumini datum est.Plin.lib.33.Non solum inueniri nisi in flumine Tmolo.Apud Colu. lib.4.Tmolus videtur esse genus arbusculæ,cuius flores sint crocei.A poëtis tamen quandoq; superaddi i post t inuenimus. Ouid.lib.6.Metam.Deseruere sui Nymphæ vineta Timoli.

T A N T E O.

TOcos,(τόκος.) à ticto,pario,est id quod corruptè dicimus stocus, præposito s, sicut fœnus à fœtu. Quia pecunia pecuniam parit. Tocos etiam genitrix,vel parens,vnde θεοτόκ☉ dicitur Dei genitrix.

Toga, ἱμάτια γυναικῶν, Plutarchus, τήβεν☉, sicut enim pallium Græcorum vestis,ita toga erat vestis communis omnium Romanorum,tam fœminarum quàm marium,sed prætexta honestiorum, toga viliorum. Dicta toga à tegendo,quòd corpus tegat. Superimponebatur autem tunicis,hæc laxa erat,& in sinu multis crispulis subtracta fuscingebatur. Tibullus,Et fluit effuso cui toga laxa sinu.Hinc Romani togati dicuntur,quemadmodum & Græci palliati.Verg.Romanos rerum dominos gentem'q; togatam.Quoniam verò in pace tantum togæ vsus erat (nam in bello deposita toga,chlamydem sumebant,aut lanam) factũ est, vt toga pro pace,sicut arma pro bello, ponatur. Plin.Vt dubium sit,toga'ne, an bello præstantior fuerit.Togarum verò varia erãt genera.Toga regia, quæ erat auro & purpura intexta, qua reges vtebantur,quæ à Liuio inter insignia triumphantis numeratur: purpurea antè vocitata,& erat sine pictura. Toga palmata à latitudine clauorum dicebatur,quæ nunc à genere picturę picta appellatur.Toga candida,quam petitores magistratuũ induebant:vnde candidati.Toga pura,quàm tyrunculi forenses assumebant tyrocinij die, id est, nec picta, nec triumphalis, nec prætexta. Toga palmata,quæ erat triumphalis: à palma in ea intexta.Toga picta,vestis publica fuit,summis'q; magistratus.Toga pulla ab alba distinguebatur.Pulla enim in funeribus vtebantur,vt nunc atra veste vtimur:alba autẽ,vel in epulo publico,aut parentali. Toga rasa (vt inquit Plin.lib.8.cap.48.) D. Augusti. nouissimis temporibus cœpit. Toga puerilis,& quæ prætexta dicebatur.Toga virilis, decimoseptimo anno sumebatur. Interdum toga accipitur pro peculiari habitu clientum,& salutatorum, qui togati ibant salutatum, vt sportulam consequerentur.Martia.Lis nunquam,toga rara, mens quieta. Vbi togam raram optat, ne ea sibi frequens induenda sit,matutino tempore,vt circumuolitet limina potentiorum, salutandi officij caussa. Manè vel à media nocte togatus ero. Et ab eodem in 2.dicitur grex togatus.Toga enim purpuræ seruiebat,vt apud eundem in 10.Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti ? Dimisit nostras purpura vestra togas. Id est,nunc non licet nobis officium vobis præstare,cum iam purpurati officijs præstandis successerint. Laborans illa turba togatorum deducentium & reducentiũ Romanos magistratus,aut eos qui dignitate,vel opibus,vel ætate præcellerent, domũ, in forũ, in templa,vel aliò,à Martiale Togata opera vocitatur:Exigis à nobis operam sine fine togatam,&c.

Togatæ comœdiæ,quæ scriptæ sunt secundum ritus Romanorum,sicut Græcas fabulas ab illorum habitu palliatas appellamus. nam Græci supra tunicam pallium ferebant.

Togatæ tabernariæ,dicuntur comœdię,in quibus non magistratus,sed humiles personæ inducũtur. dictæ tabernariæ,quòd olim tabulis domus communiter tegerentur.

Togati,(τηβεννοφόροι) togis induti . vnde Romani togati dicti sunt,quoniam toga Romanorũ propria erat. Sic ij,qui principes ciuitatis officij gratia in forum deducebant,ac deinde domum reducebant: quoniam togis amicti erant,togati vocabantur.Iuuen. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiam per diminutionem togatuli dicebantur,quod diminutiuum est ioco formatũ. Mart.li.10.Quàm diu salutator, anteambulones & togatulos inter centum merebor plumbeos die toto.

Tolero,as.significat patienter fero,vt ait Festus: & verbum est mala patientis , (φέρω, ὑπομένω) leiden.) verdragen.) endurer,porter,souffrir.) Terent.in Phorm.Vnà tecum bona,mala'q; tolerabimus.Ponitur aliquando pro fero,porto.Plaut.in Merc. Tolerat hæc nauis metretas trecentas. id est,ferre potest.Tolerare vitam,est nutriri,sustentare.Tacitus:Multos militia, quosdam exercendo agros tolerare vitam.Cæs.7.Bel.Gall.Qui in oppida compulsi, ac simili inopia subacti,eorum corporibus, qui ætate ad bellũ inutiles videbantur,vitam tolerauerunt. Tolerare milites est alere,& quod vernaculè dicimus souldoyer . Plinius lib.33.ca.10.Octona millia equitum sua pecunia tolerauisse,&c.Hinc tolerans,particip.Aliquando nomen ex participio : vt,tolerans penuriæ,id est, patiens.Et toleranter,aduerbium.Hinc quoq; toleratio,onis.verbale: & toleratus,tus.Et tolerabilis,le.quod tolerari potest.Plin.in Paneg.Tolerabile tributum Vnde tolerabiliter, aduerbium,facile,sine discrimine.Colu.lib.11.cap.2.Adhuc tolerabiliter efficies.Hinc etiam tolerantia,tiæ,Cic. in Parad.Tolerantia rerum humanarum. Per simplex l semper scribitur. Intolerandus, ἀνύποιστ☉, qui ferri non potest.

Tolles dicuntur,quòd tollantur, & tumeant. Cuius diminutiuum tonsillæ , (παρίσθμια) quæ sunt in

in homine, sicut glandulæ in sue, cum tumor faucces occupat.

Tollenon, onis. genus machinæ, vt ait Festus, quo trahitur aqua, in alteram partem prægrauante pondere. Plin. lib. 19. cap. 4. Vel tollenonum haustu rigandos.

Tollo, onis. vel tollonus, ni. idem quod tollenon. Plaut. in Rud. Heus sic tolloni gratia è cape hanc vrnam tibi.

Tollo, is. sustuli, & secundum antiquos tetuli, sublatum, significat eleuo, sublimo, sursum erigo (αἴρω, ὑψόω, ἐγείρω.) auffheben, erheben) opheffen, opnemen) esleuer en hault, haulser.) Plautus, Tolle caput. Vlpian. Ius vicino non esse, altius ædes tollere. Aliquando tollere est capere. Verg. li. 4. Georg. Et sæpe lapillos, Vt cymbę instabiles fluctu iactante saburram Tollunt, his sese per inania nubila librant. Aliquando suscipere, ἀναιρεῖσθαι. Sueton. De Neronis parente, Decessit, Pyrgis morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita. Aliquando nutrire, ἀνατρέφειν, ἀναιρεῖσθαι. Terentius, Quicquid peperisset, decreuerunt tollere. Aliquando aufero, ἀφανίζω, αἴρομαι. Cic. in Læl. Solem de mundo tollere videntur, qui amicitiam è vita tollunt. Tollere de medio, ἀναιρεῖν, ἀφανῆ ποιεῖν, ὑπεξαίρειν, id est, interimere. Cice. pro Rosc. Amer. Perfacile hunc hominem incautum, & rusticum, & Romæ ignotum de medio tolli posse. Aliquando differre. Plaut. Omnes tollo ex hoc die in alium diem. Aliquando inferre. Vergil. Tollentemq; minas, & sibila colla tumentem. Nam tollere minas, est minari, timorem incutere, inferre. Tollere lapides de terra, est ad iaciendum capere. Tollere vestem de terra, de solo, est erigere, in aptiore loco collocare. Tollere gradum, ambulare. Tollere se altius à terra, est crescere, ac de herbis & arboribus dicitur. Tollere animos, est superbire, audaciorem esse. Tollere animos dictis, est magnanimitatem suam dictis comprobare. Tollere cachinnum, est risum augere, risu immoderato efferri. Tollere clamorē, est summopere clamare, & clamorem ac vocem extollere. Tollere aliquem in cœlum humeris, est illum laudibus celebrare, & quantum fieri potest, eidem fauere, & sublcuare. Tollere laudibus aliquem, tollere in cœlum laudibus aliquem, tollere in cœlum aliquem, tollere in cœlum fama aliquem, tollere laudes alicuius in astra, idem. Tollere aliquem ab officio, est priuare. Tollere aliquem de oratione sua, est eum non amplius nominare. Tollere aliquem è numero, est cū excipere. Tollere aliquem de medio, è medio, vel ex rerum natura, idē. Tollere legem, violare, corrumpere. Tollere moram, festinare. Tollere metum, timorem adimere. Tollere spem, auferre. Tollere aliquem testimonio, testimoniis ita conuincere, vt puniatur, & foro priuetur. Tollere aliquē ferro, aut veneno, est interficere. Hinc sublatus, participium, id est, eleuatus, ablatus, &c. secundum significationem sui verbi. Ponitur aliquādo pro superbiente & ferociente. Cæs. 1. Bell. Gall. Quo prælio sublati Heluetij, qui quingentis equitibus, tantam multitudinem equitum propulerant, audacius subsistere. Et sublatio, verbale, vt sublatio animi, id est, elatio, superbia. Composita huius verbi sunt, attollo, quod est in altum eleuo. Contollo, contrà tollo. Plaut. in Aulu. Contollam gradum. Extollo, in altum eleuo, exalto, magnifico. Plaut. in Amphit. Deuolant angues iubati deorsum impluuiū, duo maxime continuò extollunt ambo capita. Sall. Ita eorum qui ea fecere, virtus tanta habetur, quantum ea verbis potuere extollere præclara ingenia. Interdum differo, ἀναβάλλω. Cæcil. Abi intrò, atq; isthęc aufer, tamen hodie extollat nuptias. Protollo, & Sustollo, de quibus locis suis.

Tolutarius, siue tolutaris equus, (ἱπποφορβὸς, ἐνδρομος) quasi volutarius, à pedum volubilitate, qui alio nomine Asturco ab Asturia Hispanię oppido appellatur. Hos gradarios vocamus, qui molli gradu, & sine succussatura gestant. Vnde Martial. Hic breuis ad numerum rapidos qui colligit vngues, Venit ab armigeris gentibus Astur equus. Seneca in Epistol. Asturconibus, inquit, & tolutaribus in annis.

Tolutiloquentia, volubilis locutio, τὸ ἐπίτροχον. Næuius, O pestifera, trux, acerba tolutiloquentia. Nonius.

Tolutim, pen. prod. quasi volutim, hoc est volubiliter, (ἐπιτρόχως) Varro, Vt equus qui ad vehendū est natus, tamen traditur magistro, vt equiso doceat volutim incedere. Adequitatio hæc ἔνδρομα à Iulio Polluce dicitur, quia carpat in cursu terram, & tollat volubiliter ac modicè vestigia.

Tomacula, vel per syncopen Tomacla, edulia sunt, quæ ferè ex iecore porcino minutatim conciso, & iam semicocto, infusis ouis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, gingibere fieri cōsueuerunt, teguntur: omento suillo, κόμματα. Plin. Tomacinæ appellantur, quæ tomacula Insubres, Galli nostris temporibus tomacellas. Iuuen. Casduli diuina tomacula porci. Var. li. 2. ca. 4. Quotannis è Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & tomacæ, & petasones. Tomaculum dicitur, ἀπὸ τοῦ τομεῖν, id est, concidere.

Tomentum, lana breuis ac concisa, quę ex vestibus à fullone poliendo detrahitur, & quicquid farcinunis ex quacunq; re, siue ex fœno, & palea, siue ex pluma fuerit, quo culcitræ farciuntur, γνάφαλον. Var. lib. 2. cap. 5. Postquam transierunt ad culcitras, quod in eas sagos, aut tomentum, aliud ue quid calcabant, ab inculcando culcitra dicta. Videtur autem tomentum deduci à τέμνω, quod significat incido, sicut & tomos, & tomicus. Sueto. in Tyb. Adeò alimenta Druso subducta, vt tomentum ex culcitra tentauerit mandere. Tomentorum autem aliud Leuconicū dicebatur, quod fiebat ex lana alba concisa. Aliud circense, ex arundinibus concisis factum, idq; stramentum habebatur plebeiorum. Dictum circense, quòd in Circo Romano sternebatur, illicq; egestosi quiescebant. Seneca lib. de Beata vita, Nihilo miserius ero, si lassa ceruix mea in manipulo ferri acquiescat, si

super Circense tomentū per sarcinas veteris lini tei effluens incubabo. Martial.
Tomentum concisa palus Circense vocatur,
Hæc pro Leuconico stramina pauper emit.

Tomices, τόμιγες, pen. cor. Græco nomine appellantur ex cannabi impolito, & sparto leuiter tortæ restes, ex quibus funes fiunt. Plin. lib. 17. cap. 10. Tomice moris spinarum circunlita. Vitru. lib. 7. docet asseres tomice religandos. Pulufili quoque quos in collo habent animalia, ne reste lædantur, Tomices vocantur.

Tomos, τομεύς, ciuitas, in Ponto, ab eo dicta, quòd illic Medea Absyrti fratris membra frustulatim concidit. Ouid. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris cōsecuisse sui. Itē tomos, τόμος, fragmētum libri est abscissum. Mart. lib. 1. Scriptura quanti cōstet, & tomus vilis. Tamen & pro ipso libro, seu volumine imperfecto accipitur. Vnde Origines tertium librorum suorū genus Tomos inscripsit, quos (vt ait Hieronymus) non possumus appellare volumina. Idem ait, Edidit innumerabiles commentarios, quos ipse appellat Tomos.

Tomus thuricarius, (τόμοι θυῶδεις) canis marinus dicitur ab Athenæo.

Tomyris, τόμυρις, pe. cor. fuit regina nobilis Massagetarū in Scythia, quæ Cyrū debellauit, & interemit, de qua Herodot. & Iustin. scripserunt.

Tondeo, tondes, totōdi, tonsum, κείρω. (schärē) tondre.) licet eius cōposita non geminent syllabam præteriti: & significat lanam, siue capillos, & huiusmodi incido. Cicer. lib. 5. Tusc. Quæst. Regiæ virgines, vt tonstriculæ tondebant barbam, & capillū patris. Et tondere, pascere, (νέμειν.) Et aliquando secare. Verg. lib. 1. Georg. Ter centū niuei tondent dumeta iuuenci. Idem: Nocte arida prata Tondentur. id est, secantur. Tondere aliquem auro, est auferre & furari, quicquid habet auri. Plaut. in Bac. Tondebo auro, vsq; ad viuam cutem. Huius verbi cōposita sunt, attondeo, (ἀποκείρω, ἐπικείρω) quod est perfectē tondeo. Plaut. in Cap. Sed vtrum strictim me tonsum esse dicā, an per pectinem nescio. Detondeo, de quo supra.

Tonescit, tonitrus fit, tonat, (βροντῇ) Varro: Toni tribus templum tonescit.

Tonimus, Veteres pro sonamus vsurparūt. Enn. Et toto simul tonimus theatro. (tonner.

Tonitruo, as. tonitruū facio (βροντῶ) donderen)

Tonitrus, us. & tonitru declinari potest, (βροντή) den donder) le tonnarre.) Ouid. lib. 2. Metam. Vnde solet tonitrus, & fulmina mittere terris. Iuuen. Et faciem optata tonitrua cœnas. Est autem tonitrus (vt in Quæst. docet Seneca) nubis istæ sonus, qui & tonus dicitur.

Tono, nas. naui. natum. & Tono, nis. nui. nitum. (βροντάω) donderen) tonner.) Varro in Eumen. Sonitus matris Deûm tonimus tibi semiuiri. Et à tonatum fit tonatio, à tonitū verò fit tonitus. Est autem tonare, tonitū reddere: sonare, altē loqui. Cic. 2. de Diuin. Ioue tonante, fulgurante, cōmitia haberi nefas. Tonare laudes alicuius, est magnopere efferre. Plin. in Præfat. 3. Quanto tu ore laudes patris tonas? Huius cōposita, attono, (ἐμβροντάω) vnde attonitus, stupefactus, (ἐμβρόντητος) Verg. Talibus attonitus iussis. Contono, (συμβροντάω) simul tono. Circuntono, circum strepitum facio. (περιβροντάω.) Horat. in Serm. Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis. Detono, Intono, valde tono. Hora. in Epist. Intonata prostulit. Pertono, perfectē tono. Resono. & omnia habent pen. cor.

Tonsæ, (κωκεμῶναι) dicuntur oues. Et tonsæ, ἐρετμοί, dicitur remi, à circūcidendis fluctibus. Verg. lib. 7. Et in lento luctantur marmore tonsæ.

Tonsilis, & hoc le. (κουρίμαιον) quod tonsum est, ac in orbē, & comā putatū: vt, tonsiles oleæ, tonsilis buxus. habetq; pen. cor.

Tonsilla, læ. (πάσσαλος, θρόνοι) palus dolatus in acumine, & cuspide præferratus, qui nauis religādæ caussa in littore figitur. Actius: Tacete, & tonsillas in littore edite. Tonsillæ etiam diminutiuū à tole. Toles autem (vt inquit Festus) est tumor faucīū. & propriē fiunt circa vuam ex vtraq; parte infra fauces, vocanturq; glandulæ, ob quandam glandis similitudinem. Plin. lib. 11. cap. 37. Tonsillæ in homine, in sue glandulæ. Possunt etiam dici tonsillę, tanquā loca in quibus fistulæ, & cibalis & spiritalis religatæ sunt, (παρίσθμια) vel quia huiusmodi tā vehemens, acutusq; est, vt non minus quàm acutiores paxilli pungat. vide Glans.

Tonso, as. frequen. vnde & detonso, ἀποκείρω, Gel. Capillos Dialis, nisi qui liber homo est, non detonset. Hinc aliud frequentat. tonsito, as. Plaut. in Bacch. Ter in anno tu has tonsitas?

Tonsor, (κουρεύς) eyn schärder) barbier.) & tonstrix, nomina verbalia, qui, vel quæ barbam tondet, aut aliud quippiam. Hinc tonstricula diminutiuum. Cic. 5. Tusc. Regiæ virgines, vt tonstriculæ, tondebant barbam, &c.

Tonsorius, a um. (κουρικὸς) quod ad tondendū pertinet. vt culter tonsorius. vide in Tondeo.

Tonstrina, (κουρεῖον) pen. prod. locus in quo tonderi solet. Plaut. in Asin. Libanum in tonstrinam vt iusseram venire, is nullus venit.

Tonsus, a, um. participiū, κουρίς, quod est coma abscissa. vt tonsus homo: sicut intonsus, capillatus. Cic. in Piso. Cum illa saltatrice tonsa. Hinc tonsi montes, tonsæ valles, qui, & quæ arboribus & syluis viduata sunt. Intonsi, syluosi. Varro: Intonsi montes, & feris pleni. Aliquando tonsus ponitur pro minuto. Verg. Tonsisq; ferūt mantilia villis. Tonsa oliua dicitur, quæ minutis frondib. compta est, quasi à tonsore composita. Verg. lib. 5. Ipse caput tonsæ folijs euinctus oliuæ.

Tonsus, us, (κουρά) nomen, idē quod tonsio & tonsura, tondēdi opus, siue ipsa tondendi actio. Col. li. 12. ca. 2. Tonsuris vellerū quoq; interesse, &c.

Tonus, Græca vox est. nam Græci τόνον dicunt sonum. vnde accentum quoq; τόνον appellant, quos Veteres nostri imitati, tenorē, quasi tonorē accentum vocauere: & tonus, qui & tonitrus. Item tonus, neruus, qui ex vtraque parte stomachi est.

Item spatium id, quãto abest à terra circulus cæli citimus, hoc est, Lunaris, centum scilicet viginti sex millia stadiorũ, vt inquit Martianus. Quoniam vt in sonis interuallum cum legitima quantitate minimũ, ex duobus sonis inter se diuersis, ita in cœlo minimũ à terra spatium ad Lunã, tonum appellare placuit. huius mensuræ dimidiũ, hemitoniũ. Tonus verò cum hemitonio proportionem facit sesquiplam, hoc est, sesquialteram.

Toparcha, τοπάρχης, dicitur ille, qui vnius regionis vel loci curã administrat. Toparchia, territoriũ.

Topazius, (τόπαζιος) insula est in mari Rubro nebulosa, & Troglodytæ eam dictã volunt à τοπάζειν, quod eorũ lingua significat quærere. Strab. li. 6.

Topeia, (τοπεῖα) à Græcis dicuntur chordæ.

Tophus, (τόφοι) genus lapidis asperi, qui facile in arenam resoluitur. Ouid. Et leuibus tophis. Hinc tophinus, & tophaceus, (τόφινος) adiectiua, quod ex topho est. Suet. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plin. lib. 17. cap. 7. Est alba, rufa, columbina, argyllacea, tophacea, arenacea.

Topiarium, (τοπίων) dicitur opus ex arbore, aut frutice, aut herba factum ad decorem: vt sunt testudines, cameræ, naues, auiculæ, & huiusmodi, quæ ex buxo, vel hedera, & huiusmodi, quarũ natura sequax est & flexibilis, fieri consueuerũt. Dictum topiarium ἀπὸ τῶν τόπων, hoc est, à locis, quæ in his varia constituuntur, quæ & topia ab idoneis scriptoribus nuncupantur. Vitru. li. 7. Habentem Deorũ simulachra, seu fabularũ dispositas explicationes, non minus Troianas pugnas, seu Vlyssis errationes per topia, cæteraq; quę sunt eorũ similibus rationibus ab rerũ natura procreata. Quidam à funiculis, quos in oleo terendo circunligatos instrumentis illis topia Græci vocant. Cic. ad Qu. frat. Topiarium laudaui, ita oĩa cõuestiuit hedera. Plin. Accedit in topiario opere lauri genus, quę taxa dicitur, ramos spargit à radice topiarij, ac coronarij operis. Hinc topiarij dicuntur, qui topiaria faciunt: sicut coronarij, qui faciũt coronas. Idem lib. 15. ca. 29. Satiuæ myrti genera topiarij faciunt. Et ars ipsa topiaria dicitur, vt argentaria. Cic. ad Qu. frat. lib. 3. Vt deniq; illi palliati topiariam facere videantur. Topiariam facere, est artem exercere topiarij operis.

Topographia, (τοπογραφία) loci descriptio. Cic. ad Att. Topographia ripulæ.

Topos, (τόποι) Latinè locus Topicus (τοπικός) localis. Vnde Aristoteles, & Cicer. Topica, (τοπικά) libros appellarunt, id est, locorũ sedes, in quibus huiusmodi loci demonstrãtur, à quibus argumenta sumi debent. Hinc topice, ces. ars ipsa inueniendorum argumentorum.

Topothesia, (τοποθεσία) dici potest loci positio. nam topos locus, thesis positio.

Torale, (περιφορίδιος) & per apocopen toral, à toro: mappa longa, quam super linteola ponimus. Et omnia lecti stragula toralia, ἐπιπλώματα, dicunt. Horat. Ne turpe toral, ne sordida mappa. Nanq; super toros sternuntur vestes, stragulæ purpureę, seu virides aut versicolores. Idem in Ser. Et Tyrias dare circum illota toralia vestes.

Torcularius, (ὑπολήνιος) quod ad torcular pertinet. Varro: Si sit centum iugerum, habere oportet vasa torcularia instructa trina.

Torculum, (ληνός) eyn trott, dorckel, kälter) een wijnperse) vng pressoir.) quod vsu torculare, & per apocopen torcular, pen. prod. & torcularium, ædificium vinarium, & machina, vuus premendis ac torquendis apta, à torquendo. Prælum à præluendo, pro trabe qua vuæ calcatę premuntur. Lacus, torculari supponuntur ad accipiendum mustum. Impropriè autem lacus, prælum, & torcular pro eodem accipiuntur.

Torculus, adiectiuum, quod ad torculũ pertinet, vt torculus funis. Cato ca. 135. Funem torculum si quis faciet, &c.

Torcularius, substant. qui torculari premit vuas.

Toreuma, matis. & toreumatum, ti. (τόρευμα) opus politum, cælatum. τορεύω enim sculpo & cælo significat. Sunt autem toreumata opera, delicatè & eleganter sculpta, siue cælata. Sall. Tabulas, signa, toreumata emunt. τορευτὴν cælatorem Græci dicunt τορευτικὴν ars ipsa, quę & anaglyptice, Latinè sculptura, cælatura. Scribit Plinius lib. 34. cap. 8. Primum Phidiam artem toreuticen aperuisse, demonstrasse, quam Polycletus Sicyonius mox erudiuit, ac consummauit. Martialis: Artis Phidiacæ toreuma clarum.

Tormentum. eyn peinigung, folterung) pyninge) peinne & torture) supplicium quod datur alicui, ad perquirendam veritatem, vel ad cruciatũ inferendum, ob nequitiam. Cicero De Finibus: Vt in omnibus tormentis conseruetur vita beata. Varro messis trituram, tormentũ appellat, quod ibi frumentum teratur. Et tormentum, (μηχανή) generale vocabulum est omnium machinarum, saxa, tela, & id genus varia torquentium. Cæs. 2. Commen. Ad extremas fossas castella constituit, ibiq; tormenta collocauit. Dicitur autem tormentum à torquendo. Græcè βάσανος, à βασανίζω torqueo: vnde & βασανιστής tortor.

Tormina, (στρόφοι) genus morbi, à torquẽdo, cum dolore torquentur intestina exulceratione, quæ Græci δυσεντερία dicitur, vel alia ratione, vt li. 4. scribit Cels. Ex his cruor manat, frequens deiciendi cupiditas, dolor in ano est. Plin. Mentastrũ torminibus cholericis efficacissimũ. Hinc torminosi, (στροφώδεις) qui cum morbũ patiuntur, quos & dysentericos Græco vocabulo appellant. Cic. 4. Tusc. Itaq; dicimus grauedinosos quosdã, torminosos. Nonius tormines masculino genere protulit. Hippocrates mortiferum esse signum in dysenteria, si carnes egerantur. Galenus scribit dysenteriam fieri, quando materia exuberans calore æstatis inficitur, & fit salsa. Hinc torminalis, & hoc le. quod tormina infert.

Tornacũ, (τόρνακον) ciuitas est Galliæ Belgicæ.

Tornatile, (τορευτόν, διάτορον, τορνευτόν) pen. corr. quod torno factum est.

Torniamen, ludus erat, qui Troia, (τροῖα) dicebat, quasi pro Troiano agmine dicatur torniamen.

Torno, nas. ad tornum polio, (τορνεύω.) draeyen) tourner.) Plin.lib. 36. Lapis est qua cauatur, tornaturq́ in vasa, coquendis cibis vtilia. Item tornare, est circumagere. Idem in eodē cap. 13. Quarum in officina turbines ita vibrati pependerunt vt puero circumagente tornarentur. Hinc detorno, (ἀποτορνεύω) quod est de aliquo torno. Plin. lib. 13. Lignum grande intus firmæq́ duritiæ, ex quo velares detornant anulos.

Tornus, (τόρνος) eyn drâgeisen.) een draeyijser.) vng tour ou tournoir.) instrumentū fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua huiusmodi polita redduntur. Verg. in Bucol. Lenta quibus torno facili superaddita vitis.

Toropetron, herbæ genus, quam & dorypetron, (δορύπετρον) & lithoron vocant, caulibus veluti rosæ capita sustinēs. nascitur in campestri & gracili solo.

Torpedo, masculini generis, (νάρκη) piscis genus, qui limo mersus occultat se, & pisces suprà natantes torpētes facit. postquàm verò obtorpuere, deuorat. Ponitur & pro pigritia, & est gen. fœm. Sallust. li. 1. Histor. Hæc si placent, si tanta torpedo animos obrepsit, &c.

Torpeo, pes. pui. (ἀναισθήτως ἔχω, ναρκάω) faul, trâg sein) traech sijn, mat sijn.) piger sum: vel animo, & corpore ita debilitatus sum, vt langueam. Vergil. lib. 3. Georgic. Consertoq́ agmine cerui Torpent mole noua, & summis vix cornibus extant. Hinc torpesco, piger siue torpidus fio. Sallu. in Iugurt. Cæterum ingenium quo neq; melius, neque amplius in natura mortalium est, inculta atq; socordia torpescere sinunt.

Torpor, animi & corporis debilitatio. (νάρκωσις) maszleidig) matheyt) à torpedine pisce, cuius contactu corpus hebescit.

Torporo, as. penult. prod. torporem induco. (ναρκόω) Turp. Stupidus astat, ita eius aspectus repens, cor torporauit hominis amore. id est, torpefecit. Nonius.

Torquatus, (τορκουάτος) cognomen Titi Manlij, qui ad Anienem occiso Gallo torquem detraxit. Hic est ille Torquatus Manlius, cuius iniussu, cum filius aduersus hostem, à quo prouocatus fuerat, pugnasset, eoq́ occiso equestria spolia victor ad patrem tulisset, subitò eum, quòd aduersus edictum suum, & rei militaris disciplinā fecisset, iussit occidi. Torquatus, (στρεπτοφόρος) etiam palumbus dicitur. Martial.

Inguina torquati tardant, hebetantq́ palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.

Torqueo, es. si. sum. & tortum, significat inflecto. (λυγίζω, στρέφω) winden, biegē, treibē, drâyen) buygen, wijnden, draeyen) tordre & plier.) Plin. Nec tantum binas per diuersas coassationes substerni, capita earum præfigi clauis, ne torqueantur. Vergil. lib. 2. Georgic. Ithureos taxi torquentur in arcus. id est, torquendo fiunt. Terent. Vide, vt ille sibi os contorsit carnifex. Hinc aliquando torquere ponitur pro gyro celeri rotare. Vergil. 1. Æne. Ast illum ter fluctus ibidem Torquet agens circū. Aliquando pro torquendo iacere. Idem 5. Æneid. In medios telū torsisti primus Achiuos. Aliquando pro gubernare: vt, Cœlum & terras qui numine torquet, Verg. Aliquando pro sustinere: vt, Vbi maximus Atlas Axem humero torquet. Vergil. 6. Æneid. Aliquando pro tormentum inferre, (βασανίζειν, στρεβλοῦν) Lactant. libr. 3. Beatus est igitur sapiens in tormentis. Sed cum torquetur pro fide, pro iustitia, pro Deo, illa patientia doloris beatissimum faciet. Donat. Torquemus hominē, cum torquemus veritatem. hinc tormentum, & tortura. Aliquando pro filare, (ξαίνειν) vt est illud Iuuenal. Penelope melius, melius torquetis Arachne. Aliquando pro trahere. Verg. 6. Ænei. Torquetq́ sonantia saxa. Torquere ius, per translationem, est peruertere, aut auertere. Cice. pro Cecinn. An verbo ac litera ius omne torqueri, &c. Huius composita sunt, abstorqueo, (ἀφαιροῦμαι) quod est torquendo aufero. Contorqueo, (λυγίζω, πιεζάγω, περιστραγγεύω, στροβιλίζω, συστρέφω) Verg. lib. 1. Georg. Proitulit insano contorquens vertice syluas, Fluuiorū rex Eridanus. id est, euertens. Detorqueo, distorqueo, extorqueo, intorqueo, intertorqueo, obtorqueo, (διαστρέφω) contratorqueo. Retorqueo, (ἀντιστρέφω, ἀντιτείνω) retrotorqueo, iacio. & retorquere, (ἀναλυγίζειν) est rursus flectere. Colu. lib. 5. Id vt scitè fiat, meminerit alligator, ne retorqueat sarmentum, sed tantum inflexum deuinciat. Prætorqueo, antè flecto. Idem li. 4. Sed Iulius Atticus prætorto capite & recuruato, ne pastinatum effugiat, prædictum semen demersit.

Torques, & torquis, (στρεπτός) halszkettē) halsbant) collier, quarquan.) tam masculini, quàm fœminini generis secundum Probum: significatq́ circulum aureum, flexilem, obtortum, colli ornamentum, & summi pectoris. Propert. Torquis ab incisa decidit vnca gula. Gell. libr. 9. cap. 13. Caput Galli præcidit, torquem detraxit, eamq́ sanguinolentam in collum posuit. Refert Plinius lib. 33. cap. 2. Torquibus aureis auxiliares externos donatos fuisse à Romanis, at ciues non nisi argenteis. Hinc torquatus, adiectiuum, id est, torque ornatus. Torquatorum duo genera erant, alij enim simplares dicebantur, alij duplares. Vege. li. 2. Torquati, inquit, duplares. torquati simplares erant, quibus torquis aureus solidus virtutis præmium fuit: quem qui meruisset, pręter laudem interdum duas consequebatur annonas: duplares, duas: simplares, vnam. Torquatos hodie vocitamus equites, qui cochleati dicūtur, quos rex Gallorum gēstamine suo regioq́ insigniuit. Ordinem regium gestare dicuntur.

Torrefacio, (κατακφρύγω) comburo, coquere facio, aut multū calefacio. Colu. lib. 2. cap. 21. Et subinde opportunis solibus torrefacta proteritur.

Torrens, (χείμαρρος) nomen, generis masculini significat fluuium, qui non de fonte, neque de viua aqua, sed à pluuijs, vel de montibus in valles descendit, & in mare vadit, & æstate siccatur: aquis verò hyemalibus mundatur, & currit. Verg. 2. Æneid. Aut rapidus montano flumine torrens Ster

nis agros, &c. Torrens verò participium posuit. Verg. Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas. id est, quæ torrentis more fluunt. Hinc torrentior, & torrentissimus, pro vehementi, & impetuoso, & in torrentis morē rapido. Iuuen. Saty. 3. Et Isæo torrentior. id est, volubilior. Fuit Isæus orator, cuius meminit Plin. Iunior lib. 2.

Torreo, res, rui. tostum. sicco, arefacio. (κατα ξηραίνω, ὀπτάω, φρύγω) durmachen, digen) dormakē, droogen) secher.) Plin. lib. 11. cap. 20. Deinde sole verno torreantur. Quod etiam de frigore potest intelligi. Verg. Frigore torret. Sed vsurpatur quandoq; pro vrere. Verg. Iam rapidus torrens sitientes Syrios Indos. Quandoq; pro assare, braden) rostir, bruster.) Plin. li. 19. Si radicem betæ in prunã tostam superederint, odorem extingui. vnde carnes tostas appellat vulgus. Quandoq; pro vertere. Lucan. Ingentes fato torrente ruinas. Quidam hoc verbum ἀπὸ τοῦ τορνέυειν deriuant, quod est sculpere, cælare.

Torresco, torridus fio. (ἐκκαίομαι) à quo retorresco, rursus coquor, vel rursus vror. Colu. lib. 4. Deinde sata non ita nutriunt, vt antè conualescant, quàm retorrescant.

Torridus, a, um. (κατακεκαυμένος) dor) ari) quod est aridū. Vnde æstas torrida dicitur. Plin. lib. 12. cap. 20. Color abest ille torridus sole. Hinc retorridus. Colum. lib. 3. Nisi eum reciderís, arbor tota fiet retorrida.

Torris, lignū teres cum ardet. (δαλός) Titio, torris extinctus. Lactan. Titionem vulgus appellat extractum foco torrem, semiustum extinctum.

Tortile, penult. corr. quod retortum, & replicatum est. (στρεπτόν) Ouidius: Tortilis à digitis excidit ansa meis.

Tortiuum vinum, (πρόσχυτος οἶνος) est nouissimè expressum, vt apud Catonem. cap. 23.

Torto, as. frequent. significat vehementer torqueo. (διαστρέφω) Pomp. Ibi insilui in cochleatū equuleum, vbi tolutim tortor. id est, torqueor.

Tortor, qui torquet, id est, cruciat, vel ad quæstionem ponit. (βασανιστής) Cic. pro Cluent. Cum iam tortor, atq; ipsa essent tormenta defessa, &c. Dicitur etiam qui lapidē tormento iacit. Vnde ab Ammiano Tortores ballistarum appellati sunt, qui ex ballistis tela contorquent & iaculantur.

Tortum, machina ad torquēdum saxa. Pacuuius: Nam te in tenebras sæpe lacerabo fame clausum, & fatigans artus torto distraham. Nonius.

Tortuosus, a, um. quod est tortum, & multis flexibus sinuosum. (ἑλιγματώδης, ἑλικοειδής) gekrumpt) gedraeyt) tortu) Cic. in Læl. Neq; enim fidum potest esse multiplex ingenium & tortuosum. Tortuosum disputãdi genus, dixit Cic. 4. Acad. id est, anfractuosum. Tortuosa vrina, apud Plin. lib. 21. cap. 27. quæ tortuose diffluit.

Tortus, a, um. quod non est rectū, sed flexum: (διέστραμμένος) vt torta supercilia, apud Plaut. in Rud.

Tortus, tus. & torsio, onis. idē: hoc est, ipse torquendi actus, Cic. de Diuinat. Vidimus immani specie, tortuq; draconem. Plin. libr. 20. cap. 17. Priuatim eius vsus contra torsiones stomachi, &c.

Torulus, (στιβάδιον) diminutiuum à torus, id est, paruus lectus.

Torus, (στιβάς) eyn beth) een bedde) vng lict.) lectus, ab intortis herbis dictus. Verg. Inde toro pater Æneas sic orsus ab alto. Toros etiam appellamus pulpam carnis musculosam, in qua est robur, & valentia, vt sunt partes membrorum neruosæ, callosæq;, & in se propemodum collectę. Verg. Luxuriatq; toris animosum pectus, &c. Vnde torosus, a, um. qui pulpã carnis musculosam habet, in qua est robur, & fortitudo. Scribit Col. Parandos esse boues nouellos, ceruice lõga, & torosa. Quod & de venis quoq; dicitur, cum varicum in morem quibusdã in locis turgescunt. Corn. Cels. lib. 7. Ac per ipsos venarum toros inæquale est. In herbis. Plin. lib. 19. cap. 5. vtitur hoc verbo, de inula scribens: Breuior is est, sed torosior, amariorq; inula. De vitibus similiter. Col. lib. 3. Arbustiuam vitem quàm putare, tam alligare diligēter oportet. Nam in ea fructus maxime vis consistit, diutiusq; perennat, q̃ firmis toris & idoneis locis religata est.

Toruus, a, um. (γοργὸς, δεινός) grimsichtig, grausam, schuetzlich) fluer) affreux & espouantable) à terendo, e in o mutata (vt ait Ser.) vel à tauris, qui irati cum quadam truculētia respectant, Nam toruitas propriè taurorū est. vel à torto aspectu. Vergil. Optima toruæ Forma bouis. Plin. lib. 7. ca. 19. Exit hic animi tenor aliquãdo in rigorē quēdam, toruitatemq; naturæ, &c. Est enim toruitas, quasi taurorum acerbitas. Hinc fiunt aduerbia toruè, toruum, & toruã. Plaut. Quid me toruè aspectas? Apuleius: Cum toruum in eos intueretur. Verg. Talibus Æneas ardentem, & torua tuentem Lenibat dictis. Torua vina, dicuntur aspera, & indomita, siue immitia. Plin. lib. 17. cap. 23. Culturæ quoq; torua fiunt vina.

Tot, (so vil) (soo veel) autant) nomen numerale, indeclinabile in vtroq; numero. Cic. de Orat. Quot homines, tot caussæ. Hinc toties, aduer. id est, tot vicibus. Cic. ad Att. li. 7. Interim velim mihi ignoscas, quòd ad te scribo tam multa toties.

Totidem, (τοσοῦτοι) gleich so vil) euē (soo veel) tout autant.) significat tot similiter, seu planè tot, nec plures res, nec pauciores. Cic. de Diuin. Proclus & Eurysthenes, gemini fratres fuerunt, at hi nec totidem annos vixerunt, &c.

Totum, (ὅλον, ἐλόκληρον) gantz) geheel) tout.) & omne sic differunt, quod totum dicimus corporis vnius plenitudinem: omne, de vniuersis: vt, Totum auditorium habet scholasticos, id est plenum est auditorium scholasticis. Omne auditorium habet scholasticos, id est omnia auditoria. Poëtæ tamen ista confundūt. Fit autem totus à tot, quamuis tot breue sit, totus verò productū. quotus verò remanet breue. Sciendum, quòd si totū est pluralis numeri, partes quoq; pluralis numeri esse debent: vt Binas literas à te suscepi, quarū alteris mihi gratularis, alteris significas te esse incolumem. Si verò totum, licet pluralis sit numeri, singulare ha-

habeat,tum partes singulares esse debēt: vt,Delector duobus poëtis,altero Græco,altero Latino.

Toxicum, (τοξικὸν,φάρμακον) dictum est quasi taxicum (vt inquit Plin.lib.16.ca.10.) Quoniam taxos arbor est veneni præsentissimi,adeò vt si iumenta taxi folia comederint, emoriantur . Hanc quidam smilacem dixere , & esse in Arcadia tam præsentis veneni , vt si quis sub ea dormiat , cibum'ue capiat,moriatur.

T ANTE R.

TRabales claui(λοκάδης)species tormentorū, à trabibus.Horat.Te semper anteit sæua necessitas,Clauos trabales,&c.vide Trabs.

Trabea,(τραβέας) nomē poëtæ,cui inter Comicos octauus locus assignatur.Huius meminit Cic.li.4 Tuscul.& de Finib.Est & trabea,(ἀλουργὶς) genus vestis, cuius tria sūnt genera,vt Suetonius libro de vestium genere inquit.Vnum quod dijs sacratur,tantum de purpura: aliud purpureū,quod habet aliquid albi. tertium augurale ex purpura & cocco mixtum.Erat autem vestis togata,purpura circunducta subtegmine puniceo,quam aureæ fibulę annectebāt.Verg.De trabea regali ait lib.7 Æn.Ipse Quirinali lituo, paruaq; sedebat Succinctus trabea, læuaq; ancile gerebat, Picus equūm domitor . Hinc trabeati, qui trabea sunt induti. Oui.li.1.Fast.Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini,Cum rudibus populis annua iura daret.

Trabica,(δοκὶς) nauis dicta est, quod sit trabibus confecta.Pacuuius:Labitur trabica in alueos.Festus. Est autem trabicus adiect.

Trabs.& trabes,bis(δοκὸς) eyn balck,trome)vng tref,ou poultre.) vtroq; modo dicitur genere fœmin.dicta à trahēdo,quòd in altū trahatur.Propriè trabs (vt Festus ait) sunt duo tigna, ædificij gratia simul compacta. Nam cum simplicia sunt, non trabes,sed tigna dicuntur, quamuis abusiuè pro vno ligno quādoq; dicatur.Ponitur aliquando apud poëtas pro naui.Hora.li.1.Car.Vt trabe Cypria Myrtoū pauidus nauta secet mare.Verg.3 Æn.Vastumq; caua trabe currimus æquor. Hinc trabicus,a.um.quod trabibus factum est.vt trabica nauis.Et trabalis,& bale.vt trabalis clauus,qui magnitudinē trabis imitari videtur. Cic.7.Verr. Trabali clauo figeret . Erasmus admonet Ciceronis vsum clauo trabali in cōsimilem sensum,quo Herculeo nodo,pro arctissimo ac indissolubili vinculo vtuntur eruditi. Sic & Statius lib.4.Theb.hastam trabalem dixit,Dextraq; trabalem Hastā intorsit agens,&c. Et Verg.lib.12.Ænei.telum trabale : Teloq; orantem multa trabali Desuper altus equo grauiter ferit . Idem ibidem arboreum telum dixit: Telumq; coruscat Ingens arboreum. id est,quod magnitudine arborem imitatur.

Traciliali, appellantur muricum ac purpuræ superiores partes. Vnde Ariminenses maritimi cognomen traxerunt,Festus.

Trachea, vel trachia. (τραχεῖα) arteria pulmonis, quæ spiritalis fistula dicitur.vide in Fistula.

Trachelus,pen. prod. (τράχηλος) collum, spina à vertice ad finem.

Trachina , (τράχιν,τραχίν) oppidum Campaniæ: quæ nunc interposita a, Tarachina,vel Tarachinæ,narum. tantum pluraliter,quod etiam Anxur antea dicebatur.Nunc autem Taracina vocatur, vide suprà.Est & Trachyna ciuitas Thessaliæ,quę Heraclea ab Hercule cognominata est. Hinc ab Ouidio Trachynius,(τραχύνιος) Ceix coniux Alcyones. Græci Trachyna vocant aspera.Vnde Taracinam, quasi Trachynam ab aspretis dici autumat Strabo. Et à Trachyna Thessaliæ,Sophoclis tragœdiæ Trachyna dicta est.Vnde Cicero libro.2.Tuscul.Quas hic voces apud Sophoclem in Trachynis edit.

Tracoma,penult.prod. Græcè enim τράχωμα vocatur,scabricia palpebrarum interior,sicut in eadem parte glabritas,hoc est,de fluuium pilorum, madrosis & milphosis.

Traconitis. (τραχωνῖτις) pars Iudææ,quam ferunt inter montē Libani,& lacum Tyberiadis sitā esse. Cuius tetrarches fuit Philippus iuxta Euangeliū Lucæ. Est & (vt Hieronymus inquit) trans Bosdram Arabiæ ciuitatem in deserto, contra Australem plagam,quasi ad Damascum respiciens.Hanc gentem instituit Cis filius Aram, vt scribit Iosephus lib.1.Antiquitatum.

Tractim,(ἀδιαλείπτως) aduerb.significat trahēdo in longum,sine intermissione,longo tractu,diutinè.Plaut.in Amph.Quid si ego tractim tangam, vt dormiat? Vergil.Tum sonus auditur grauior, tractimq; susurrant.

Tracto,(προσφέρομαι,χράομαι) handlen,vben)handelen)traicter) frequentatiuum est,quasi frequenter traho, vel sursum traho : & est proprie manu versare,vel frequenter tangere.Cice.Tuscul.5.Vt ea quæ gustemus, olfaciamus, tractemus, audiamus, in ea ipsa,vbi sentimus,parte versent. Item translate,est suscipere aliquem,siue de aliquo mereri, accipere,vel recipere : vt,bene tractasti me, id est,bene meritus fuisti de me,(πράττω) siue bene me suscepisti , Cice.5.Verr.Hi porrò qui successerunt,vehemēter istius cupidi, liberaliter ex istius cibarijs tractati,non minus,&c. Teren.Heauton. Hæc arte tractabat virum,vt illius animum cupidum inopia incenderet. Item disserere,(πραγματεύεσθαι,διαλαμβάνειν)& describere,vel scribendo, aut narrando commemorare,quòd talia frequenter tangere videamur. Cicero.1.Acad.Dabitis enim profectò,vt in rebus inusitatis,quod Græci ipsi faciunt , à quibus hæc iamdiu tractantur, vtamur verbis interdum non auditis. Plin.lib.12 cap.22.Quoniam tamen hic vnguentorum materia tractatur. Hinc tractatus , (πραγματεία.) Item frequenter tangere,(ἅπτομαι.) Colum.lib.6. Talis notulæ vitulos oportet , cum adhuc teneri sunt,consuescere manu tractari. Iuuenalis: Per puppim, & duros gaudet tractare rudentes.Item exerceo, (πραγματεύομαι,μεταχειρίζω:)vt,Quod medicorum est Promittunt medici, tractant fabrilia fabri,Itē gubernare,(διοικῶ.)Cic.Brut.li.3. Fuit in Cilicia mecū tribunus militū,quo in munere ita se tractauit , vt accepisse ab eo beneficiū

videret, non dedisse. hoc est, ita se gessit, vt accessisse ab eo, &c. Aliquando tractare est administrare. Cic. 1. Ver. Eras enim tu quæstor, pecuniam publicam tu tractabas. id est, administrabas, & pecuniæ curam habebas. Hinc tractatus, particip. Cic. 2. De Legib. Aliquoties iã iste locus à te tractatus est. Id est, enarratus. Idem pro Cluent. Ab nullo ille liberalius, quàm à Cluentio tractatus est. id est, acceptus. Aliquando verbale est quartæ declinationis, & cum tractationis significatione cõuenit. Quintil. in procemio lib. 8. Asperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia. Plin. libr. 14. ca. 4. Toto separatim tractatu testatus sententiã. Item tractatio, alterũ verbale, & significat ipsum tractandi actũ, siue proprie accipiatur, siue translate. vt tractatio armorũ, tibiarũ, philosophię &c. Et tractabilis, & le. quod tractari potest. vt tractabile pelagus, idẽ ferè quod nauigabile: tractabilis homo, mansuetus, pacatus, facilis. Non tractabile cœlum, Verg. 4. Ænei. id est, procellosum, inquietum, impacatum. Sic intractabile ingeniũ, apud Gel. lib. 1. ca. 17. Huius composita sunt, attrecto, contrecto, detrecto, retracto, obtrecto, quasi aduersus aliquem tracto. Pertracto, (κατασπράττω πραγματεύομαι) perfectè tracto.

Tractoria, (ἑλκυστικὰ) organa, appellat Vitruuius machinas, quibus onera pertrahuntur.

Tractus, us. spaciũ, regio, plaga, κλίμα. eyn gegne, weite) gelegenheyt) contree, pais, regiõ) Verg. Indicio est tractu surgens oleaster eodem. Ponitur aliquando pro tractatu. Plin. li. 11. c. 52. Vt in tractu pisce viuentiũ Theophrastus tradidit. Tractus & declinatio dictionum dicitur à Quintil. lib. 8. c. 3 pro dictionum productione, & deriuatione. Aliquando tractus est ipse trahendi actus.

Trado, dis. tradidi. itum. (παραδίδωμι) vbergiben) ouergeuẽ, ouerleuerẽ) bailler) ex trans & do, n & t abiectis, significat in potestatẽ do. Teren. in Phor. Vtrum scientem, tacitũ caussam tradere aduersariis, etiamne id lex coëgit? Tradere etiam est docere. Cæs. 6. Bel. Gal. De deorum immortalium vi ac potestate disputant, & iuuentuti tradunt. Hinc traditio pro doctrina. Item significat dicere. Gel. lib. 1. cap. 5. Demosthenem tradunt & vestitu, cæteroq; cultu corporis nitido, venusto, nimisq; accurato fuisse. Item mandare, vt Memoriæ traditum est: Item fidei alicuius committo, (παρατίθημι.) vt Vergilius, Nuper mihi tradidit Ægon. Ponitur aliquando pro dare, porrigere. Cæs. 2. Belli Ciuil. Pecuniam ex publico tradunt. Varium autem vsum cõstructionis habet, nam præter suum accusatiuum aliquando alterum habet cum præpositione ad: vt cùm dicimus, tradere aliquẽ ad supplicium. Et aliquando cum præpositione in: vt, Tradere aliquem in custodiam, quod & tradere custodiæ dicimus. Item cum præpositione per: vt, Tradere per manus. Cæs. 1. Bel. Ciu. Saxa multis locis prærupta iter impediebant, vt arma per manus necessariò traderentur.

Traduco, cis. pen. prod. ex trans & duco, in quo n & s similiter abiiciũtur, significat de loco ad locũ duco. διάγω, παράγω, παραφέρω, διαβιβάζω durch führen) doer leyden, doervoerẽ) Cæs. 1. Commen. Heluetii per angustias & fines Sequanorum suas copias traduxerant, & in Heduorum fines perueneránt. Aliquando, (παράγειν) est ad vlteriora ducere. Plautus, Traduce adhuc lineam plusculum. Aliquando transferre, (μεταφέρειν.) Martialis, Traducta est Getulis. Vnde & traducere librum ex vna lingua in aliam quidam dicuntur, hoc est interpretari. Aliquando agere, siue præterire, consumere, terere, (διάγειν.) Cicero Seruio Sulpitio, Qua ratione nobis traducẽdum sit hoc tempus. Aliquando deridere, & infamia afficere, & veluti in exemplum proponere, (παραδειγματίζειν) ac deridendum omnibus per vicos & theatra ducere. Martialis, Multoq; magis traduxeris Apher. Liuius lib. 2. ab Vrbe De Volscis loquens, publico consilio, ac voce præconis à spectaculis exactis, Vos, inquit, omnibus ciuibus, peregrinis populis spectaculo abeuntes fuisse, vestras coniuges, vestros liberos traductos per ora hominum. Ponitur aliquando pro traduces facere. Paulus in l. si duo, vti possid. Si vicinus vites ex fundo tuo in suas arbores traduxit. Et traducere, nutrire, fouere, sustinere. Iuuenalis, Altera quos nudo traducit Gallia talo.

Traduces, in vitibus dicũtur, qui aliunde tracti ac propagati sunt. Varro lib. 1. ca. 8. de re Rust. Arbusta vbi traduces possint fieri vitium, vt Mediolanenses faciunt in arboribus, quas vocãt opulos. Var. appellat traduces, rumpos: vbi ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit. Huius singularis nominatiuus est tradux. Col. li. 5. ca. 7. Si tradux traducẽ nõ contingit, media virga inter eas deligetur. Transferturq; ad geniturã ex corpore in corpus, de qua doctores Ecclesiastici. Aliquando ad linguas, Vnde fama dicta est à Tertulliano, serpere in linguarũ traduces & auriũ, propterea quód fama in his qui loquũtur, & his qui audiũt, traducit, & quasi serpendo per linguas rumigerulorum, & aures curiosorũ capit incrementum.

Tragea, siue Tragia (τραγαία) insula vna ex Cycladibus, ex qua Theogiton Peripateticus Aristoteli familiaris.

Tragelaphus, (τραγέλαφος) pen. corr. species cerui, qui hirco & ceruo similis est, barba & villa distans ab aliis, qui & hircoceruus dicitur. τράγος hircus, ἔλαφος ceruus.

Tragemata, (τραγήματα) bellaria secundũ Macrobium, id est, omne mensæ secundæ genus.

Tragicè, (τραγικῶς) aduerbium, significat crudeliter, quasi more tragico.

Tragicus, substantiuum, (τραγικός) quasi hircinus, qui tragœdiam scribit.

Tragion. (τράγιον) siue tragonis, herba quæ nascitur in Creta, iunipero similis. Plin. li. 27. ca. 13.

Tragœdia, (τραγῳδία) pen cor. quamuis apud Græcos producatur, ἀπὸ τοῦ τράγου, καὶ τῆς ᾠδῆς, hoc est, ab hirco, & cantu, quasi hirci cantus. Nam hircus dabatur in præmium tragicis authoribus, qui rustici & pastores erant. Vel ab hirco vinearũ hoste

& à cantilena, eius ipsius rei apud Vergil. plena. Vel quòd vter eius musti plenus, solemne præmiũ cantorib. erat. Horat. Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum. Alij à fece putãt, quam Græci τρύγην vocant, appellatam, quòd ora sua fecibus perlinebant scenici, ante vsum personarum à Thespide repertum. Idem: Ignotum tragicæ genus inuenisse Camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poëmata Thespis, Quæ canerẽt, agerentq́; peruncti fecibus ora. Tragœdia autẽ, est genus poëmatis grande, in quo Heroës introducuntur, duces, reges: item luctus, cædes, exilia. In hac tristes exitus, & liberorũ fortunarumq́; priorũ in peius agnitio. Hinc tragicus, adiect. quod ad tragœdiã spectat: vt tragicus actor, tragicus cantus, tragicum scelus, id est, dignum tragœdia, vel quale tragœdi in suis tragœdijs decãtare solent. Tragicus Orestes, qui in tragœdijs inducitur.

Tragœdus, (τραγῳδός) qui tragœdiam canit, & recitat: siue actor tragœdiæ.

Tragonis, (τράγων) herba, quæ adalligata triduo dicitur consumere lienes. Alio nomine tragion dicitur. vide suprà.

Tragopa, (τραγόπας) auis in Æthiopia, quæ cornibus arietinis præfert caput armatum.

Tragopogon, (τραγοπώγων) pen. prod. herba in acetarijs laudata, quæ à quibusdam barbula hircina, ab alijs come, quia folia habet instar croci in rotundum sparsa. Vulgò barba petræ dicitur in Gallia Transpadana. Componitur autem ex τράγος, quod significat hircum, καὶ πώγων barba, vt iure hirco barba nominetur.

Tragoriganon, (τραγορίγανον) herba similis serpyllo syluestri.

Tragos, (τράγος) Latinè hircus, vnde tragœdia. Rursus τράγος herba, quam aliqui scorpion vocant, semipede alta, folijs pusillis, racemis rubentibus, grano tritici. Plin. lib. 9. ca. 45. Hinc παρατραγῳδῶ verbũ. Tragus, conchæ genus mali saporis. Suidas, τράγος παρὰ τὸ τραχὺ δέρμα ἔχειν, τράγος τις ὢν, ἢ παρὰ τὸ τραχεῖαν φωνὴν ἔχειν, ἢ ἀπὸ τοῦ τρέχειν, καὶ τρυγᾶν φασὶ τὰς ἀμπέλους: id est, Tragos (id est, hircus) quòd asperam cutem habeat, aut propter asperitatem vocis, vel à currendo, vel rodendo vites, vt dicunt.

Tragula, (ἀκόντισμα) genus teli, hasta dicitur, quòd scuto infixa trahatur. Sallust. lib. 4. Histor. Auidissimis atq; præparatis ducibus & Metellus ictu tragulæ sauciaretur. Plaut. in Epid. Tragulam in te inijcere adornat, nescio quam fabricam facit. id est, dolum aliquem in te struit. Et tragula, (ἀμφίβληστρον) rete, quod vulgò nunc tractam vocant. Plin. libr. 16 cap. 8. Vsus suberis anchoralibus maxime nauium, piscantiumq́; tragulis, & cadorum obturamentis. Dicta tragula, quòd ex vndis vt plurimum trahatur.

Tragum, neutro genere, (σαγήνη) genus piscatorij retis, quod & verriculum dicitur.

Tragurium (τραγύριον) insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, in qua est ciuitas eiusdem nominis: author Ptolemæus lib. 2.

Traha genus vehiculi sine rotis, quo coloni vtuntur, à trahendo dictũ. Verg. li. 1. Geor. per epenthesim traheæ dixit, sicut nauita pro nauta. Tribulaq́, traheæq́; & iniquo pondere rastri.

Trahax, (ἑλκυστικός) auidus, rapax, omnia ad se trahens. Plau. in Pers. Ehò lutum lenonium, ehò sterquilinium publicũ, impure, inhoneste, iniure, illex, labes populi, pecuniæ accipiter, auide atq; inuide, procax, rapax, trahax, trecentis versibus tuas impuritates loqui nemo potest.

Traho, his, traxi, tractum per vim duco. (σύρω, ἕλκω) zeuhen) treckẽ) tirer.) Trahimur enim inuiti, ducimur volẽtes. Verg. Altaria ad ipsa trementem Traxit. Aliquando simpliciter ducere, ἄγειν. Lactant. libr. 2. Nec quicquã possit esse omnino, quod non originẽ à Deo traxerit. Aliquãdo leuare. Cic. Atq; etiam ex puteis iugibus aquam calidam trahit. Aliquando protrahere, (παρέλκειν.) Sallust. in Iugurt. Adherbal vbi intelligit omnes fortunas suas in extremo sitas, hostem infestum, auxilij spem esse nullam, penuria rerum necessariarum bellum trahi non posse. Aliquando remouere, (ἀφιστάναι) Sallu. Nisi ea res longius nos ab incepto traheret. Aliquando extendere. Verg. Ille horridus alter Desidia, latamq́; trahens inglorius aluum. Aliter idem vsus est, Nec non & vario noctem sermone trahebant. id est, terebant, vel consumebant. Huius verbi composita sunt, attraho. (ἐπάγω, ἐπισύρω) ad me traho. Cic. Trebatio: Me, qui te non Romã attraham: te, qui non huc aduoles. Contraho, detraho, distraho, extraho, intertraho, pertraho, perfectè seu ad finem traho: protraho, differo, prolongo. Teren. in And. Impetrabo, vt aliquot saltem nuptijs protrahat dies. Retraho, (σχάζω, ἀφέλκω) retrò seu rursus traho, Idem: Postquã poëta vetus poëtã non potest retrahere à studio. Sall. Fuere tamen extra coniurationem cõplures, qui ad Catilinam in initio profecti sunt. In his erat Fuluius senatoris filius, quẽ retractum ex itinere parens necari iussit. Subtraho, (ὑφέλκω) propriè significat sub siue de medio aufero. Lactant. lib. 2. Qui vel morte subtracti, vel absentia fuerant separati. Quandoq; surripio, furor, ὑφαιρέομαι) Plaut. in Cas. Nam peculi probã nihil habere addecet Clam viro: & quæ habet partum, ei haud commodi est, quin viro, Aut subtrahat, aut stupro inuenerit.

Traijcio, cis, ex trans & iacio, remotis n & s, significat traduco, transporto, transueho. (διαπορθμεύω, διάγω, διαβιβάζω) schiffen, vberfarẽ) ouervaren ouervoerẽ) Nam propriè nautæ qui traijciant, transportare, seu transuehere, aut traducere dici possunt. Alij verò traducunt tantum, cum traijcere, (διακομίζω) dicũtur, sicut lib. 1. docet Liu. Præ se armentũ agens, nando traiecerat. Plancus Ciceroni: Exercitum ad Calend. Maias Rhodanum traieci. In his exemplis non capitur traijcio pro transporto, vt quidam volunt, dicentes, Traijcio exercitũ. id est, transporto exercitũ trans mare, aut trans flumen. Traijcio mare, vel flumen. id est, transeo, περαιόομαι, Liui. 2. Belli Punici: Am-

nem vado traiecit. Aliquãdo coniunctim. Idem. Traiecit copias Iberũ. Aliquando est transfigo, transuerbero, (διελαύνω, διαίρω) Idem lib. 2. Contra quem & ille concitat equum, tantaq; vis infestis venientiũ hastis fuit, vt brachium Ebutio traiectũ, Manilio percussum pectus. Traijcere in alia vasa, pfundere in alia vasa, dixit Var. 1. de re Ru. cap. 64. Traijcere in aliũ culpam, aut quippiã, est transferre. Hinc traiectio, (διάβασις) transitio. Cicero lib. 1. de Diuin. Cum cœlũ ex omni parte patens atq; apertũ intuerẽtur, traiectiones motusq; stellarũ obseruauerunt. Traiectionem verborum dixit Cic. in Orat. pro translatione.

Trallis, (τράλλις) vrbs Lydię, non longè à Magnesia: sita in vertice quodam, qui promontoriũ natura munitum habet, ab Argiuis, & à Thracibus quibusdã condita. Sunt & aliæ Trallis in Phrygia, vbi sunt Cariæ fines. Hæc alijs nominibus dicta est Euantia, & Seleucia, & Antiochia. Hinc Trallianus, a. um. (τραλλιανός) Cic. in Phil. Trallianam aut Ephesianã dicere putes. Ex Trallibus fuit Menodorus vir doctus. Hoc nomen Trallis secundũ Priscian. tantum pluraliter declinatur, & tam accusatiuum, quàm nominatiuum in is tantum mittit, sicut Alpis, Sardis, Syrtis.

Tralucidum, quod per medium lucet. (διαφανής.) Plin. Suauiores albæ viæ, quoniam à tralucido facilius accipitur aër.

Trama, subtegmẽ, (κρόκη, ἐφυφή) &, vt ait Seruius filum quod intra stamẽ currit. Persius Saty. 6. Mihi trama figuræ Sit reliqua. Trama dicta est, vt ait Varro, quòd frigus tranat id genus vestimenti. vbi quidam legendũ putant, Quòd frigus trameat, id est, transmeat.

Trames, gen. masc. semita transuersa. (τρίμμος) Liu. lib. 5. Obliquis tramitibus egressi.

Tramitto, pro transmitto, dixit Cic. ad Att. li. 16. Duo sinus fuerunt, quos tramitti oportet, &c.

Tranare, (διανηχω) hinvber schwimmen) doerswemmen) nager oultre.) significat vltrà nare, in est, natare. Liu. lib. 2. ab Vr. Multisq; superincidentibus telis, incolumis ad suos tranauit. Verg. Superant mõtes, & flumina tranãt. Tranare pro transuolare dixit Vergil. 4. Æneid. Illa fretus agit ventos, & turbida tranat Nubila.

Trãquillo, las. quietẽ facio, (γαληνίζω) Cic. 1. de Fin. Semper alit aliquid, quod tranquillet animos.

Tranquillus. (wig, still) gerust) paisible, coy.) adiect. quietus, pacatus, pacificus. Plau. in Cist. Si possum tranquillũ facere ex irato mihi. Tranquillũ est, id est, serenũ tempus est, sine flatu ventorũ. Plaut. in Cas. Tranquillum est, alcedonia sunt circa forum. Hinc tranquillò, & tranquillè, aduerb. Plau. in Cistel. Sed tranquillè amabò, ne quid quod illi doleat, dixeris. Plin. libr. 9. cap. 7. Sæpe annotata piscium æstiuo calore quædam anhelatio, & alia quædam tranquillò velut oscitatio: id est, dum tranquillum est.

Tranquillitas, atis. placabilitas. vt tranquillitas animi, id est, constantia, firmitudo, modestia. significat & serenitatem.

Trans, πέραν. hinuber, vberhin) ouer, doer) oultre.) Polyb. libr. 2 τὸ πέραν διαβαίνειν μέλλοντες ἐπὶ πέραν. præpositio est, quæ significat vltra, vt cum de loco ad locum, & de vno ad alterũ, & de vna re ad alteram transitionẽ facimus. Separatur quandoq; vt trans mare, trans montes. Sed plerunq; componitur, præsertim cum his literis: a, vt Transalpinus: c, vt transcurro: d, vt traduco: e, vt transeo: f, vt transfero: g, vt transgredior: i, vt traijcio: l, vt translego: m, vt transmigro: n, vt trano: p, vt transpono: s, vt transcribo: t, vt Transtigritanus, qui habitat trans Tigrim: u, vt transucho. Sed sciendũ, quòd cõposita cum n, vel i cõsonante, vel d, amittit n & s: vt trano, traijcio, traduco: in reliquis manet integra, nisi cum s, in quo s tantum abijcimus, vt transcribo. Apuleius tamẽ docet, quòd si trans ponatur cũ eo, duco, pono, potest retinere, & perdere ns, & transduco, traduco: transpono, trapono: transeo, traeo. In alijs retinet ns, nisi in trano, trado, traijcio.

Transactus, participium, (παρεληλυθώς) idem est quod præteritus, perfectus, absolutus. quæ enim præterita sunt, perfecta sunt. Cic. lib. 1. ad Heren. In consequenti tempore spectabitur, nunquid re transacta relictum sit, quod indicet aut factum esse maleficium, aut à quo sit factum.

Transalpinũ, (ὑπεράλπειοι) dicimus vltra alpes. vnde Galliã Transalpinã vocant Galliam comatã, quæ diducitur in Belgicam, Celticam, & Lugdunensem, vt in dictione Gallia dictum est.

Transcendo, (ὑπερβαίνω) ex trãs & scãdo, significat ascendendo trãsgredior: vt Transcendere alpes.

Transcribo, (καταγράφω) abschreiben) wtschriuen) transcrire.) idem quod exscribo, hoc est, ab exemplaribus quicquã describo. Cic. de Nat. Deo. Qu. Sosius, qui transcripsit publicas tabulas. Vnde & transcribere aliquem authorem, interdũ est desumere ex eo, quod ad nostrum opus facere videtur, & suis tanquam nostris vti. Plin. libr. 14. cap. 2. Græcinus, qui alioqui Cornelium Celsum transcripsit, &c. Quandoq; transcribo ponitur pro trado, transfero. Verg. li. 7. Et tua Dardanijs transcribi sceptra colonis. In Pandect. in l. si vir vxori. de præscrip. verb. Vt eos fundos, si ipse vellet eodem precio mulier trãscriberet viro. id est, iure cesso traderet. Sic transcribere in libris censualibus dici debet, cum res censualis ab vno nomine in aliud transfertur, quod vulgò super aliũ onerare dicũt. Quomodo & in rationibus, cum id quod mihi expensum latum est, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. hoc modo accipitur in l. vltima. C. de præd. nauicul.

Transcurro, vltrà siue leuiter aliquò curro, prolabor, (παρατρέχω, μεταθέω, ἐκτρέχω, διατρέχω) vberẽlauffen, weitterlauffen) ouer loopẽ, doerloopẽ) courir legierement.) Terent. in Eun. Tu abi, atq; obsera ostiũ intus, ego dũ hinc transcurro ad forũ. Translatè p perstingere, cursim & breuiter persequi. Quint. In narratione transcurram subtiles nimiũ diuisiones quorundã. Hinc

Transcursus, huius sus, ipse transcurrendi actus. Vnde in transcursu aliquid factum dicimus, pro obiter, & inter percurrendum.

Transdo, dis. Veteres dixerũt sonantius, inquit Donatus, quod nos lenius tradere nunc dicimus: vt tralatum illi, nos contrà translatum. Terent. in Prologo Phor. Retrahere à studio, & transdere hominem in otium.

Transduco, cis. idem quod traduco. Vnde & transducere arbores, dixit pro transplantare.

Transenna, per quam aspectus transire potest, (κιγκλὶς) gitter) een tralie) vng treillis.) Sunt autem cãcelli lignei, ferrei, siue viminei, qui fenestris aut etiam mercibus opponi solent. Cic. li. 1. de Orat. Nunc petas à Crasso, vt illam copiam ornamentorum suorum, quam constructam vno in loco quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat. Transenna, etiã funis extentus dicitur. Sall. lib. 2. Histor. Transenna demissum victoriæ simulachrũ, cum machinato strepitu tonitruũ, coronam capiti imponebat Metello. Alij non machinato, sed inclinato legunt. Quandoq; ponitur pro decipula, laqueo, & funiculo ad decipiendum concinnato, (παγὶς) Plaut. in Bacch. Nunc è transenna hic turdus lumbricũ petit. Et in Rud. In ætate agenda hominũ plurimæ Fiunt transennæ, vbi decipiuntur dolis, Atq; Ædepol in eas plerunq; esca imponitur. Quam si quis auidus poscit escam auariter, Decipitur, vt transenna sua auaritia.

Transeo, is. iui, & transij, situm. vltrà eo, (παράγω, διαβαίνω) fur vber gehn, weiter gehn) doergaẽ) passer oultre.) vt transeo flumen. Cicero 3. de Finibus, Rectius dIues, quàm Crassus, qui nisi eguisset, nunquam Euphratem nulla belli causa transire voluisset. Ponitur aliquando pro ire, aut abire. Plautus in Sticho, Deos salutabo modò, postea ad te continuò transeo. Idem in Milite: Philocomasio dic, si hic est, domum vt transeat. Sic Brutus ad Ciceronem libr. 11. Transire in Appenninum dixit. Idem pro Deiotaro, transire in cubiculum. Translatè ponitur pro aliquid leuiter, siue paucis dicere, & percurrere. Cicero pro Rosc. Amer. Sed in animo est leuiter transire, ac tantũmodo pertingere vnamquanq; rem. Idem: Quam quisq; sententiam dixerit, in commentario rerum vrbanarũ, è quo tu quæ digna sunt selige, multa transi. id est, præteri, omitte. Item pro vitare, vel elabi. Cic. Fam. 9. Quamobrẽ quando placatis his vtor, videor sperare debere, si te vide ro, & ea quæ premant, & ea quæ impendeãt, me facile transiturum. Transire ad hostes, est ad illos deficere. Liu. 4. Bel. Mace. Si ad Romanos transire velint. Hinc trãsitio, pro defectione. Liu. 4. bel. Pun. Numidas, qui intra portas, seu præsidia Carthaginensium essent, ad transitionem perlicerẽt. Transire legem, est legem negligere, siue pro nihilo habere. Transire lineas, est præterire terminos. Hinc transitio, & transitus, tus. verbalia. Plinius libr. 12. cap 15. Petunt myrrham à Troglodytis Sabæi transitu maris. In transitu, id est, cursim, siue obiter. Quintil. libr. 6. cap. 3. Eorum non simplex natura, nec in transitu tractãda. Hinc quoq; transilis, & le. Plin. lib. 17. ca. 23. Oneratus enim vetustate melius donare tempus, vt transilẽ faciant, &c. Palmes relictus, alios transiliens, dicitur transilis.

Transeunter, aduerb. à transiens. euntis, formatum (παροδικῶς.) August. libr. 3. Ciuit. Quod vitium Sall. magis transeunter attigit, hoc est in transitu, siue transeundo.

Transfero, pen. corr. de loco in alium locum fero, (μετατίθημαι, μεταφράζω, μεθιστημι.) an eyn ander ort tragen) op een ander plaetse drage) transporter, transposer.) Cæs. 3. Bel. Ciuil. Cæsar pauló vltra eum locum castra transtulit. Cice. lib. 1. Off. Quod ab Ennio positum in vna re, transferri in multas potest. Transferri aliquod verbum dicimus, cum à propria significatione in aliam conuertitur. Hinc translatio, (μεταφορὰ) quæ fit, quoties vel deest verborum proprietas. vel vitatur iteratio. Cicero autem translationem verborum maxime probat libro de Optimo genere dicendi, cum inquit, Sed Phalereus Demetrius meo iudicio præstat cæteris, cuius oratio, cum sedatè placideq; loquitur, tum illustrãt eam quasi stellæ quædam translata verba atque immutata. Translata (μεταφορικὰ) dico, vt sæpe iam, quæ per similitudinẽ ad aliam rem aut suauitatis aut inopiæ causa transferuntur. Quintilianus autem quæ sint verba propria, quæq; translata, quomodo transferantur, quæ sit viciosa translatio, & cur reperta sit translatio, diffusè tradit lib. 1. Institut. dicens. Propria sunt verba, (κύρια) cum id significant, in quod denominata sunt. Translata, cum alium natura intellectum, alium loco præbent. Vsitatis tutius vtimur, noua non sine periculo quodam fingimus. Et lib. 8. Transfertur igitur nomẽ aut verbum ex eo loco, in quo proprium erat, in eum in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. Id facimus aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut, vt dixi, decentius. Vbi nihil horum præstabit, quod transfertur improprium. Asconius scribit translatiua dicta esse, non noua nec nuper inuenta, sed aliunde translata. Translatiuum, Græcè μεταφορὰ, id est, promiscuum, vulgare, publicum, indifferens. Translatitia sunt & verba per metaphoram in alienum migrantia. Seneca, Translatiuas siue translatitias sententias, quę sua oratorum supellex est, pro locis communibus intelligit. Sunt & sacra translatitia apud Macrobium.

Transfigo, pen. prod. transfodio seu transuerbero, siue per medium figo, (διελαύνω, διείρω, διαπείρω.) durchstichen.) doersteken.) trauerser.) Liu. lib. 1. Stricto itaq; gladio, simul verbis increpans transfigit puellam. Idem lib. 2. ab Vrb. Gladium per pectus transfigit.

Transfiguro, as. in aliã figurã verto. Sue. in Claud. Nerone, Puerum Sporum exectis testibus etiã in muliebrem naturam transfigurare conatus est.

Transfodio, dis. transfigo. Ouid. Gemino transfodit

dit vulnere pectus.

Transfreto, as, trans fretum eo. Plin. in Paneg. Remisque transfretare obstantia saxa.

Transfuga pen. cor. qui transfugit, & ad hostes deficit, (αὐτόμολος.) Liui. lib. 2. Deinde metuens, ne si consulum iniussu & ignaris omnibus iret, deprehensus forte à custodibus Romanis retraheretur vt transfuga, fortuna tũ verbis crimẽ affirmãte, Senatũ adit. Nec solum (vt Iureconsul. Paul. de ca. l. postliminium inquit) transfuga is accipiẽdus est, qui aut hostis, aut à bello trãsfugit, sed & qui per induciarum tempus ad eos, cũ quibus nulla amicitia est, fide suspecta transfugit.

Transfugio, de loco ad locum fugio, (αὐτομολέω, ἀφίσημι.) an eyn ander ort fluhen) tot een ander plaetse vlien) s'enfuir) Idẽ in eodẽ, Magna clientiũ comitatus manu transfugit. Hinc transfugiũ, defectio. Plin. de Viris illustr. Gabios per Sextum filium simulato transfugio in potestatem redegit.

Transfundo, is. μεταχέω. vide in Fundo.

Transgredior, transeo, (ὑπερβαίνω, παραβαίνω) weiter, oder durch gehn, vbergehn, vbersteigẽ) ouer, oft doer gaen, ouertreden) passer oultre.) à pedũ gressu propriè dicitur, sed authoritas vetusta liberiorem loquendi vsum dedit. Sallust lib. 1. Hist. & de his qui nauigassent, & de ipsis nauibus, eo verbo vti voluit, in quibus gradus non fit: Nactus, inquit, obscuram noctem æstu secundo, ac inde trãsgressus, omnes recipit mons præceptus à Lusitanis. Ponitur aliquãdo pro superare. Plin. lib. 7 cap. 25. Idem signis collatis quinquagies dimicauit, solus Marcellum transgressus, qui vnde quadragies dimicauerat. Sic & Transgressus, us. (διάβασις) pro transfretatione.

Transgressio, vide in Gradior.

Transigo, gis. penult. cor. ex trans & ago, significat transeo, seu vltrà traduco, (διάγω.) volendẽ, ouerbrengẽ) acheuer & parfaire.) Sall. Sed multi mortales dediti ventri atque somno, indocti incultique vitam sicuti peregrinantes transegere. Aliquando significat tracto, διαπράττομαι. Teren. in And. Intus transigetur, si quid est quod restat. Aliquãdo conuenio, concordo, pacifcor, compono, decido, (διαλύομαι) quod pertinet ad creditores, & debitores, vt debitor transigat cum creditore per decisionẽ, & ita lis finiatur. Cice. pro Rosc. Qui pro socijs transigit, satisdat neminẽ postea eorum petiturum. Apul. Cum luce iam transegerat. id est, cum vita deciderat, tanquam debitor cum creditore, vt nihil amplius sibi fuerit cum luce, vt luci solueret totũ, quod debebat. Cic. Trebatio, Puto cum Aulano transigere possemus.

Transiectus, dixit Cic. De Vniuers. pro traiectus.

Transilio, lis. (ὑπερπηδάω, διαπηδάω) vberspringẽ) ouerspringẽ) saulter par dessus) pe. cor. ex trãs & salio, sed s abijcit, significat vltrà salio. Co. l. 6. Si fossam sine cõtatione trãsilit. Transilire pro præterire, tacere, omittere, negligere. Plin. in Pan. Non transiliui P. C. principis nostri consulatũ, sed eundem in locũ, &c. Cic. 3. Off. Id accidere credo, vel quod ingenij specimen est quoddam transilire ante pedes posita, & alia longè repetita sumere.

Transiungo, gis. est in quadriga locũ veterinis mutare: vt mulam temonariã facere, quæ præcedere solita sit, vel dextram facere, quæ sinistra esse solebat. Vlpian. in l. ædiles. De ædil. edi. Si mula talis sit, vt transiungi non possit, &c.

Transitorius, a. um. quod citò transit, παροδικός.

Translego, penult. cor. legendo transcurro, siue vltrà lego, (ἐπέρχομαι) Plau. in Asin. Age quæso mi Hercle translege.

Transmarinus, quod trans mare est, vel petitur. Plau. in Most. Ego transmarinus hospes sum Diapontius. Cicero. 7. Ver. Nec accersere res transmarinas ex ijs locis, &c.

Transmigro, gras. pen. communi, significat habitatum eo, siue transeo, vel in longiorem locũ domicilii habitationemque cõmuto, (μετοικίζω.) an ein ort ziehẽ) verhuysen) chãger de logis) Liu. 5. ab Vr. Hanc eandẽ rem actã esse, vt Veios transmigraremus.

Transmitto, tis. vltrà de loco ad locum mitto, siue per medium mitto aut pono, (διαπέμπω, διαβιβάζω, διαπορθμεύω.) vberschickẽ) ouersendenen) metstre oultre.) Plin. li. 18. Itẽ cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro angustissimo, & tantum arenas transmittẽte. Aliquãdo celeriter transeo, διακομίζομαι, διέρχομαι. Verg. Alia de parte parenteis Transmittũt cursu cãpos. Transmittere mare transnauigare. Transmittere tectũ lapide, est lapidem vltra tectũ conijcere. Transmittere bellũ, vel aliquid onus alicui, est dare prouinciam belli administrãdi. Transmittit Benacus lacus Mincium fluuium, id est, dat ei exitum. Plin. libr. 9. cap. 22. Sic & papyrus, quæ bibula est, dicitur transmittere atramentũ. Transmittere in formas coactam materiam, dixit Colu. lib. 7. ca. 8. pro formare, & in formas redigere. Transmittere menses, transigere. Transmittere tempus, ducere, consumere. Transmittere discrimen, euadere. Transmittere hæreditatem fratri, transferre.

Transmontanus, qui vltra montes habitat. Liui. 9 Belli Maced. Tum transmontanos adortus, quos iam adierat C. Flaminius, &c.

Transnato, tas. durchschwimmen) doerswemmen) nager oultre) vltrà nato, natando transeo. Liu. 1 Belli Pun. Ipsi cæteris superpositis incubantes flumen transnatauere.

Transnomino, nas. nomen commuto vel inuerto, vel immuto. Suet. de Claris Grammaticis, Lucius Cassius genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasides, mox Pausam se trãsnominauit.

Transpadanus, adiect. qui trans Padũ habitat. Cic. ad Cass. lib. 12. Tuos clientes Transpadanos etiã mirificè coniunctos cum causa habebamus.

Transpicio, vltrà aspicio, διαυγάζω. Lact. De Opif. Per eas igitur membranas sensus ille qui dicitur mens, ea quæ sunt foris, transpicit.

Transporto, as. de loco in locũ porto. vberbringẽ, vberfũren) ouerdragen, ouervoerẽ) transporter.) Cic. ad Att. li. 14. Quid eas quas Annius trãsportauit? Transportare copias, vel exercitũ, est traducere, cũ nauigio per mare ducitur exercitus. Liu. 6 Belli

Belli Pun. Eum exercitum Puteolis in naues impositum Nero in Hispaniam transportauit.
Transrhenanus, adiect. qui trans Rhenum habitat. Plin. lib. 19. ca. 1. Iam & transrhenani hostes.
Transquietus, adiect. valde quietus. Plau. in Merc. Ego istum in transquieto tutò sistam.
Transtra, gen. neut. num. plur. (κατασρώματα, ζυγά) sunt loca, vel tabulæ, super quas sedent remiges. Verg. Transtra per & remos. Hęc etiā iuga dici solent. Idem, Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebāt Deturbat, laxatq; foras. Et transtra, tigna, (διασφαιδῖνα ξύλα) quę transuersa à pariete in parietē porriguntur. Vitr. lib. 5. Trabes etiā supra columnas, & parastata, & antes ponuntur in contignationibus, tigna & axes sub tectis, si maiora spacia sunt, & transtra & capreoli: si commoda, columen & canterij, sed & sedilia in nauibus.
Transtyberinus, (διατιβέριος) dicitur aliquis habitans vltra Tyberim in vrbe. Martial. lib. 1. Hoc quod Transtyberinus ambulator.
Transuador, & transuado, das. pen. cor. per vadum traijcio, (διαπορθμεύω.)
Transueho. (διακομίζω, διελαύνω) vberschren, vberschiffen) ouervoerē) porter oultre) vltrà veho, siue id ratibus in mari, siue in curru per terram fiat. Salluſt. in Iugurt. Ex eo numero Medi, & Persæ, & Armenij cum nauibus in Africam transuecti, proximos nostro mari locos occupauere.
Transuerbero, as. transfigo, (διελαύνω) durchstichē) doorsteken) percer tout oultre.) Cic. Mario, Sed quę potest esse homini politico delectatio, cū aut homo imbecillus à valentissima bellua laniatur, aut præclara bestia venabulo transuerberatur?
Transuersus, (ἐγκάρσιος, πλάγιος) vberschwerchs) dweers) trauers) à transuerto esse debet, quod est in obliquum verto, licet nondum legerim. Colu. lib. 2. Sed in arando maximè obseruandum est, vt transuersus mons fulcetur. Cicero. libr. 4. ad Heren. Ecce ibi iste de transuerso. Heus, inquit, adolescens, pueri tui modò me pulsarunt, satisfacias oportet. A transuersus fit adiect. transuersarius, quod in transuersum ponitur. Cæsar. 2. Bel. Ciu. Transuersaria tigna inijciuntur, quæ firmamento esse possint.
Transuolo, as. pe. cor. ad aues pertinet, διαπέτομαι, vberfliegē) ouervliegē) voler oultre) Plin. li. 10. ca. 29. Perdices nō transuolāt Bœotiæ fines in Attica. Sed per translationē ponitur pro transcurro, vel pro repētè accedo, celeriter eo, (ἐφίπταμαι.) Liu. 3. ab Vrb. Eques inter ordines peditū tectus se ad equos recipit, transuolat inde in alterā partē, suis victoriæ nuncius. Plaut. in Epid. pro transfugio posuit, Transuolauerunt ad hostes.
Transsumo, is, (μεταλαμβάνω) ex alio sumo: vnde quæ ex primis tabulis transcripta sunt, solennitate iuris adhibita, dicuntur transsumpta, & actus ipse transsumptio. Item Transsumptio figura est, quam Græci μετάληψιν vocant, cum rem ex alio ad aliud transmouemus.
Transuo, is. ex trans & suo, sed ſ abijcit, διαρράπτω. Colu. libr. 6. cap. 5. Media pars descripti orbiculi eadem subula transuitur.
Trapes, etis. masc. gen. τράπης) eyn ölmule, ölstrott) een olymuelen.) pen. prod. mola olearia, à τρέπω, voluo, seu verto. Varro à terendo deducit. Cato cap. 18. Trapetibus locum dextra & sinistra.
Trapetum, ti. locus in quo est mola olearia, & ipsa etiam mola. Verg. lib. 2. Georg. Teritur Sicyonia baccha trapetis. Trapetus, ti. masc. gen. idem, sed antiquè. Cato ca. 22. Trapetus emptus est in Suessano nummis quadringentis.
Trapeza, (τράπεζα) mensa, seu tabula, qua argentarij vtuntur.
Trapezitæ, pen. prod. mensarij, pecuniarū campsores, τραπεζῖται, wechſzlers) wisselares) chāgeurs.) Plaut. in Capt. Subducam ratiunculam, Quantū lum argenti mihi apud trapezitam siet.
Trapezophoron, phori. Cic. ad Gallū lib. 7. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis. Vbi interpres, Trapezophoron signum erat sacerdotis cuiusdam huius nominis, qui cum alio Cosmo nomine omnia sacra Mineruæ administrabat: author Suidas.
Trapezus, (τραπεζοῦς) oppidum est Ponti Cappadocum, non longè à Subue. inde Trapezuntius, τραπεζούντιος.
Traston, species est Hammoniaci turis similitudine, & maximè probatur.
Trauli, balbi, aut qui maiori difficultate loquuntur, (τραυλοί) Lucret. lib. 4. Magna atq; immanis cataplexis, plenaq; honoris, Balba loqui nō quit, τραυλίζει, muta, pudens est.
Trebia, (τρεβίας) fluuius extra Placentiam, apud quem Annibal Romanos vicit. Est & Trebia Celtiberorum ciuitas, quæ pars est Hispaniæ. Vnde Trebellicum vinum dicimus.
Trebula, (τρηβύλη) oppidū fuit haud longè ab vrbe, vt scribit Plin. lib. 3. ca. 5. Et olim Trebulanis ciuitas data fuit. Hinc casei Trebulani dicti sunt, De quibus Mart. Trebula nos genuit, commendat gratia duplex, Siue leui flāma, siue domamur aqua Prope Trebulanos sunt & alij populi, nomine Trebiani, authore Plin. lib. 3. cap. 5. Sueton. in Tyb. Iterū eo censente, vt Trebianis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionem viæ transferre concederetur, obtinere non potuit.
Tremebundus, abunde tremens, (περίτρομος) zitterig beuende) tremblāt.) Cic. lib. 3. ad Heren. Sin erit sermo, in locutione leuiter, & tremebunda voce cum parua significatione risus.
Tremefacio, sicut sonat, hoc est, tremorē facio, incutio, (σείω) Verg. Tum verò tremefacta nouus per pectora cunctis Insinuat pauor. Tremefacta libertas, id est, concussa dixit Cic. 2. Offic.
Tremisco, tremore concutior, (τρέμω) zitterig wirden) beuende wordē) estre tremblāt.) Verg. lib. 3. Sonitumq; pedū, vocemq; tremisco. Hinc contremisco. (κατατρέμω) & pertremisco. Lactan. lib. 7. Itaq; trepidabunt omnes, & ad luctuosum illum sonitum contremiscent. Hieron. contra Vigil. Ita totus, & corpore & animo pertremisco.
Tremo, (τρέμω, τρομέω) zitterē) beuen) trembler.)

à similitudine vocis, quæ tunc cū quis valde commotus est, tremula auditur. Etiam in corpore pili, vt arista in spica hordei, horrent. Et tremere quidem commoueri, seu agitari significat. Plaut. in Asin. Non placet, pro monstro est, quoniam qui sudat, tremit. Hinc tremulus, qui tremit (τρομερός.) Terent. in Eunucho, Incuruus, tremulus, labijs demissis. Interdum ponitur pro timere. Vergil. lib. 2. Hic aliud maius miseris, multóque tremendum. Huius composita sunt, Contremo, intremo, intus seu valde tremo. Vergil. lib. 5. Æneid. Et fessum quoties motat latus intremere omnē Murmure Trinacriam. Pertremo, valde tremo. & habent penultimam corr.

Tremor, modò ipsam commotionem seu agitationem, modò timorem significat, (τρόμος, παλμός.) erzitterung) beuinge) tremblement.) Verg. lib. 2. Georg. Vnde tremor terris. Et alibi, Cur ante tubam tremor occupat artus? Venit tamen ex Græco τρέμω, & illa quæ deducuntur.

Trepido, das. pen. cor. timeo, (τρέμω.) furchten) vreesen) trembler de peur.) Terent. in Eunuch. Quid est quod trepidas? Et trepidare festinare. Verg. li. 4 Dum trepidant alæ, saltusq; indagine cingunt.

Trepidus, da. dum. idem quod pauidus, timens, (περίφοβος.) forchtsam) vreesende) tremblant.) Liui. 2. ab Vrb. At vero curia mœsta, ac trepida ancipiti metu. Huius est diminutiuum trepidulus, (ὑπότρομος.) Gell. libro. 2. cap. 29. Pulli trepiduli circunstrepere. Et trepidus, festinus. Vergil. libro. 3. Hic me dum trepidi crudelia limina linquunt, Immemores socij vasto Cyclopis in antro Deseruere. Seruius, Trepidi, festini, vt per timorem, non per contemptum relictus fuisse videatur. Qui enim timent, festinant gressus. Hinc Trepidè, aduerbium, celeriter, & quasi per timorem. Liu. libr. 10. ab Vrbe, Nam & statiua trepidè deserta fuerant. Et trepidanter, timidè. Sueton. in Claudio Cæs. ca. 49. Quod vt sensit trepidanter effatus, &c.

Tressis, (τριώβολον) & hoc tresse, quod est trium assium. Persius, Non tressis agaso.

Treueri, (τρηουήροι) populi Galliæ inter Belgas, in confinibus Germaniæ Neruis finitimi.

Tresuiri, orū. idem quod triumuiri, de quibus suo loco. Plau. in Amph. Quid faciam nunc, si tresuiri me in carcerem compegerint?

Triambi, inquit Festus, dicebātur qui terni ex proscenio loquebantur.

Triangulus, figura est tres angulos habens, quam Græci τρίγωνον vocāt. Cic. 2. de Nat. Deor. Grues cum loca calidiora petentes maria transmittunt, trianguli efficere formā. Hinc triangularis, & hoc re. quod trianguli formam refert: Vt Triangularis agri forma, apud Colu. lib. 5. ca. 2.

Triarchus, (τρίαρχος) nauis triremis præpositus, ab archon princeps.

Triarij. τριάριοι quodam loco dicit Polyb. οἱ ἐπὶ τὰ καλούμενα, οἱ ἐφεδρεύοντες, ὕστατοι) erant milites fortissimi, qui in legione Romana vltimi erant. Hi si quādo res fuisset in periculo, in fronte acierū poplitibus flexis stabāt ita, vt potius animā amitterent, q̄ de loco decederent. Vnde ortū illud prouerbium, cum res sunt dubiæ, Ventum est ad triarios. τὰ πράγματα πρὸς τοὺς ἐπὶ τὰ καλούμενα περιλέλυπ, τὰ τῶ ἀγῶνος ἐς τοὺς ἐφεδρεύοντας ἀνῆκε. Varr. Triarij dicti, quòd in acie tertio ordine extremis subsidio ponerentur. Plautus, Agite nunc, subsidete omnes, quasi solent triarij. (ro.

Tribaces, τρίβακες, viri attriti flagris. nā τρίβω est te

Tribades, (τριβάδες) mulieres dictę sunt fricatrices, quæ portentuoso coitus genere in sexū suū libidinem exercēt, ἀπὸ τοῦ τρίβειν, quod significat fricare.

Tribrachus, (τρίβραχυς) pen. cor. pes ex tribus breuibus syllabis constans, à τρεῖς & βραχὺς, quod significat breue: vt, Te Corydon ô Alexi. Vbi don, ô, a, tribrachus est, cum vocalis ante vocalem breuis fiat, verum don producitur.

Tribula, læ. & tribulum, (τρίβολον) genus vehiculi, quo frumenta in area teruntur, à tribus lateribus sic appellatum. Verg. lib. 1. Georg. Tribulaq; trahæq;, & iniquo pondere rastri. Varro l b. 1. ca. 52 E spicis in area excuti grana, quod fit apud alios iumentis iunctis, & tribula.

Tribulariū, à tribula fieri videtur: & significat locū vbi tribulæ reconduntur, vt est apud Colum.

Tribulis, gen. masc. (φυλέτης) pen. prod. qui ex tribu est. Horat. in Epi. Vt cum pileolo soleas conuiua tribulis. Cic. Sex. Lucio Coss. amico, & tribuli tuo valde familiariter vtor.

Tribulo, (θλίβομαι) verbū factū ab angustia, & dolore illorū, qui tribulū ferri, vel tribulū herbā calcauerint. Tribulo præterea significat tribula, aut alio quouis instrumento cōminuere. Cato cap. 23 Si indideris defrutum, aut marmor, aut resinam, dies. 20. permisceto crebro, tribulatoq; quotidie.

Tribulus, penult. cor. spinæ genus, à semine triangulari dictus, vel quòd cuspidatus trifariam feriat, (τρίβολος.) Ouidius libro. 10. Metamorph. Lolium tribuliq; fatigant Triticeas messes. Dioscor. lib. 4. ca. 17. Sunt etiam tribuli machinæ ferreæ, vide in Murex.

Tribunal, pe. prod. locus excelsus in quo residebat, qui ius tribubus redderet, (δικαστήριον, βῆμα.)

Tribunatus, us. ipsa Tribunorum dignitas, (δημαρχία) Cic. in Lælio, De Caij autem Gracchi tribunatu quid expectem, non libet augurari.

Tribuni, (δημαγωγοί, δήμαρχοι) à tribubus dicti, quod tunc in tres partes diuisus erat populus Romanus, & ex singulis singuli creabant Tribuni, vel quia tribuū suffragio crearentur, vel quia (vt Varr. inquit) tribuebant iura militibus. Tribuni etiam vocati sunt, qui magistratum gerebant, vt Regum tempore tribuni celerum, qui centurijs præerāt. Postea facti sunt Tribuni militares, siue tribuni militum in castris, qui parem cum consulibus haberent potestatē, qui imperatori opponebantur ꝓ militibus, (δήμαρχοι τῶν στρατῶν, χιλίαρχοι) Tribunorū militariū (sicut docet Asconius) duo sunt genera. Alij Rufuli dicuntur, qui in exercitu creari solent. Alij sunt Comitiati, qui Romæ comitijs designantur. Tribuni militaris officium

est, vt miles veste indutus, armis bene munitus, exercitationis vsu & disciplina eruditus incedat. Olim tribuni militũ consulari potestate, promiscuè ex patribus ac plebe creati sunt, vario quidē numero: interdum enim viginti, interdum plures, nonnunq̃ pauciores fuerunt. Hodie fortasse (inquit Bud.) Marschalos diceremus. Alij fuerunt tribuni plebis, q in secessione plebis à patribus facti sunt anno ferè 19. post exactos reges. Alij tribuni ærarij dicti, ab eo quòd his attributa erat pecunia, quam militi reddebant. Hodie dicuntur, quos generales receptores vocant.

Tribunitius, qui Tribunus fuit. (δημαρχήσας.)

Tribunitius, tia, tium. quod ad tribunos pertinet, (δημαρχικός) Sallust. Nam postquam Cn. Pompeio, & M. Crasso consulibus tribunitia potestas restituta est.

Tribuo, buis, bui, butum. quasi tributum do. vnde simpliciter ponitur pro do, (παρατίθημι, ἀνατίθημι.) geben) geuen) donner.) Plin. in Paneg. Tribuas ei successorem. Ponitur aliquando pro attribuo, imputo. Cic. Sed hoc beneuolentiæ eius tribuendum est. Aliquando capitur pro æstimo, (νέμω) vt, Tu tibi multum tribuis. Cic. 4. Acad. Quibus ille secundum fratrem plurimum tribuebat. Alias quando pro faueo, (ἀνατίθημι.) Cic. Crassipedi, Cum vniuerso ordini publicanorũ semper libentissime tribuerim. Ponitur interdum pro distribuere. Cic. 5. de Finib. Omnem vim loquendi, vt iam antè Aristoteles, in duas tributam esse partes dixere. Tribuere misericordiam, est misereri. Huius composita sunt, attribuo: contribuo, simul tribuo, hoc est, aliis partem facio. Distribuo, (διανέμω) diuersis modis tribuo. Terent. in Adel Argentũ annumerauit illico, dedit præterea in sumptum dimidium minæ, id distributum sanè est ex sententia. Retribuo, (ἀνταποδίδωμι) quasi retrò tribuo, hoc est, remunero.

Tribus, bus, (φυλὴ) à tributo dando, vel quod ager Romanus, primò diuisus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ. Vna Tatiensiũ, à Tatio Sabinorũ rege iam amico post fœdera. Alia Ramnium siue Ramnensium, à Romulo. Tertia Lucerum à Lucumone. Varro enim scribit Romulũ dimicantem contra Titum Tatium à Lucumonibus, hoc est, Tuscis, auxilia postulasse. Vnde quidam venit cum exercitu, cui, recepto iam Tatio, pars vrbis est data. Vnde in Vrbe Tuscus dictus est vicus. Siue (vt aliqui volunt) à luco, quem asylũ vocauerat Romulus. Ergo in tres partes diuisus erat populus, adeò vt qui etiam vni præerat parti, Tribunus diceretur, & sumptus dati populo tributa vocarentur. sed postea aliæ quoq; partes vrbis factæ, quæ similiter tribus appellatę sunt. nã in sex partes distributa fuit ciuitas, in primos, secũdosq; Tatiẽses, Ramnes, Luceres. Quælibet ex tribub° decẽ curias cõtinebat, quę de nominibus Sabinorum appellatæ sunt. hæc Varro, Festus, Plutarchus, & Asconius. Dissentit paululum lib. 1. Liu. scribẽs à Romulo centurias equitũ tres fuisse cõscriptas, Ramnenses, & Tatienses, & Luceres: nec videtur existimare totum populum in hos fuisse distributũ, sed solos equites. August. in Psalmorum interpretatione sic scribit, Tribus alio nomine dici possunt curiæ, sed non propriè. Nam propriè si dixerimus curias, non intelliguntur nisi eæ, quæ sunt in ciuitatibus singulis singulæ. Vnde curiales & decuriones, id est, quòd sint in curia, vel de curia. Sunt autem, vel erant aliquando in istis quoq; ciuitatibus curiæ etiã populorum, & vna ciuitas multas curias habebat, sicut Roma 35. curias habet populi. hæ dicuntur tribus. Has populus Israël duodecim habebat, secundũ filios Iacob. Plin. refert quatuor solas vrbanas tribus fuisse appellatas, à partibus vrbis in quibus habitabãt. Nam Suburrana, Palatina, Collina, & Exquilina dicebantur. Hinc tribuarius, adiectiuum, quod ad tribus pertinet. Vt tribuariũ crimen apud Cic. & tribuaria res.

Tributarius, qui soluendo tributo obnoxius est, (ὑποφόρος, ὑποτελής.) Iustin. lib. 1. Sed ciuitates quæ Medorum tributariæ fuerant.

Tributim, (κατὰ φυλὰς) aduerb. significat per singulas tribus. Cic. Att. lib. 4. Populo tributim domi suæ satis fecerat.

Tributũ, (εἰσφορὰ, τέλος, φόρος) steur, bette) tribut.) à tribubus Varro dictũ ostẽdit, quod ex pecunia, quæ populo imperata erat, tributim à singulis pro portione census soluebatur. Fest. Tributũ dictum, quia ex priuato in publicum tribuitur. Sumi postea hoc vocabulũ cœpit largius pro omni munere, quod à subditis soluitur. Dicitur & tributus. Plaut. in Epid. Tributus maior penditur.

Trica, (τρίκκα) Apuliæ oppidũ. vide in Apina.

Tricæ, (τρίχωματα) capilli pedibus pullorũ gallinaceorum inuoluti. Quoniam verò gressum illorũ impediant, factum est, vt omnia impedimẽta tricæ vocentur. Plau. in Curc. Quod argẽtum? quas tu mihi tricas narras? Inde extricare & intricare, pro impedire & expedire.

Tricaptum, (τρίχαπτον) vestis genus est, quod tantæ subtilitatis fuit, vt ex pilis seu capillis contextum fuisse credatur.

Tricephalus, (τρικέφαλος) penult. corr. qui habet tria capita.

Triceps, trium capitũ, (τρικέφαλος) Seneca. Tricipitem secum belluam manibus Trahens.

Tricerberus, (τρικέρβερος) magnus Cerberus.

Trichia, æ. genus piscis, de quo Plin. lib. 9. cap. 15.

Trichila, (τρίχιλα) pen. prod. sunt vasa habentia labra, è quibus liquor effluere potest: de quibus & apud Cæs. Com. belli Pompeiani, & apud Columellam fit mentio, lib. 10.

Trichomanes, (τριχομανές) herba est, quam capillũ Veneris nõnulli appellant, alij callitrichon, quòd pulchros facit crines. vide Plin. lib. 22. cap. 21.

Triclinariũ, idem qđ tricliniũ. Plin. li. 9. ca. 39. Qua purpura quis non (inquit) triclinaria facit?

Triclinarius, minister, qui in triclinio ministrat, (κατακλιμασής.)

Triclinarius, a, um. & triclinaris, & hoc re. (τρικλινιακὸς) qđ ad tricliniũ pertinet: vt mappę triclinares &

& lecti triclinarij. Plin. lib. 37. cap. 2. In quo alueo lusorio fuit Luna aurea pondo 30. lectos triclinares tres, &c.

Triclinium, (τρικλίνιον) Latinè discubitorium dici potest. est enim locus, in quo discumbebant, & cœnabant, præcipuè in conuiuiũ accepti: à tribus lectis, quos sternebant, contiguis. Nam tres mensas in conuiuio apponere veteres solebant, & iascendo cœnare, sicut Turcæ faciũt. τρεῖς enim tres, κλίνη lectus dicitur. Hinc Horat, Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos, E quib. vnus auet quauis aspergere cunctos, Præter eum qui præbet aquam. Iuuena. Ergo duos post Si libuit mensis neglectum adhibere cliẽtem, Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto, Vna simus ait. Vergil. Inde toro pater Æneas sic orsus ab alto. Quintil. locũ intellexit, cum ait, Vix eo limen egresso, tricliniũ illud supra conuiuas corruit. Apul. lib. 10. Iam denique cœnati è triclinio domini decesseramus. Hũc locum Cicero appellat conclaue, cuius hæc sunt verba, Hoc inter spacio conclaue illud concidit. Propriè tamen conclaue, (μυχὸς) dicitur, quicunque locus secretior, vbi colloquia fieri solent: habetq; vnam clauem communem domesticis, nec est omnibus ad eum eundi potestas. Vitruuius: In triclinijs, cæterisq; conclauibus maximus est vsus luminum. Constat igitur triclinium, & lectos discubitorios, & ipsam cœnationem, id est, locum vbi super lectis cœnaturi discumbebant, significare. Sed postea triclinium, per abusionem apparatus ad mensam factus dici cõsueuit, & coacta in locum vnum parandæ paucorũ cœnæ supellex necessaria. Hinc Architriclinus, qui huic ministerio præest. Vnde Cic. Sterni triclinia etiã in foro iubebat. Sic biclinium, (δικλίνιον) locus attributus conuiuio, à duplici ordine discumbentium. Plaut. in Bacc. Aduortite Mnesiloche, & tu Pistoclore, iam facite in biclinio cum amica sua vterq; cubitum eatis.

Tricolon, (τρίκωλον) penul. prod. Latinè trimembre dicitur.

Tricones, morosi, & ad ridendum duri, (λοιδορισμοί) vel (vt inquit Ioan. Baptista Egnatius) contentiosi, & litium peramantes. Vnde Iul. Cap. in Ælio Vero, Fertur & nocte perpete alea lusisse, cum in Syria concepisset id vitiũ, atq; in tantũ vitiorum Graianorũ, & Heronianorũ, ac Vitellianorum fuisse æmulum, vt vagaretur nocte per tabernas ac lupanaria, obiecto capite cucullione vulgari viatorio, & commisceretur cum triconibus, & committeret rixas, dissimulans quis esset, sæpe afflictum liuida facie rediisse, ac in tabernis agnitum cum sese absconderet.

Tricongius, cognomẽ Nouelli Mediolanensis, qui gestis honoribus à prætura ad consulatum vsq; peruenerat. Hic enim tribus congijs epotis, spectante miraculi gratia Tyberio principe, præclarum cognomen sibi vindicauit.

Tricor, aris. dicebãt veteres pro nugas agere. Cic. ad Att. lib. 15. Tricatur scilicet, vt homo talis.

Tricornium, (τρίκερων) vel tricornis, & hoc ne, dicimus quod tria cornua habet.

Tricus, gemma est, quæ licet nigra sit, tres tamen succos refert, à radice nigrum, à medio sanguineum, à summo candidum.

Tridacna, (τρίδακνα) ostrea tantæ magnitudinis esse voluit nomenclator quidam, vt ter mordenda essent: δάκνω enim mordeo significat.

Tridens, (τρίαινα) Neptuni sceptrũ, & quicquid habet tres dentes, tridẽs dicitur. Verg. 1. Georg. Magno tellus percussa tridenti.

Triduum, (τριημερία) spatium trium dierum. à quo triduanus, a, um. (τριήμερος.) Vnde triduanas inducias legimus. Plin. Epist. 62. Et qui audire triduo velint, inueniuntur.

Triennis, trium annorum. Nam triennis, trimus, & trium annorum idẽ significãt, (τριετής.) Hinc triennium, (τριετία) spatium trium annorũ. Cic. 4. Verr. Triennium prouinciam obtinuit. Triennale, adiectiuum.

Triens, (τριτημόριον) nummi genus tertia pars assis. Iuuenal. Nec habet infelix, quem porrigat ore trientem. Item sumitur pro calice, Propert. Cum fuerint multis exacta trientibus oræ. Apud Vitruuium trientes, siue, quod idem est, trientalis materia, nomen habent à mensura, quod asseres instrumenti eius trientali, hoc est, crassitudine quatuor vnciarum essent.

Triental, vasis genus, tertiã partẽ sextarij capiens. Persi. Calidumq; triental Excutit è manibus.

Trientalis herba, (τριτημόριος βοτάνη) à mensura dicta est, id est, q; folij trientẽ æquet amplitudine.

Trierarchus, præfectus trieris, (τριηράρχης.) Cic. in Verr. act. 3. Qua de re Charidemum Chium testimonium priore actione dicere audistis, sese cum esset trierarchus, &c.

Trieris, (τριήρης) pen. prod. nauis magna, quę Græcè dicitur, à tribus sessionibus, Latinè triremis, aut pene idem.

Trietericus, (τριετηρικός) triennalis, à τρεῖς & ἔτος annus. Hinc trieterica appellata sunt sacra Bacchi quia triennalia, quæ tertio quoq; anno sumptuosiora annuis eius orgijs agitabantur. instituta enim sunt, eum ex India victor rediisset, à triennio quo peregrinatus est. Ouid. li. 9. Metam. Vtq; tumoto proles Semeleia thyrso Ismariç celebrãt repetita triennia Bacchæ.

Trieteris, pen. prod. spatium trium annorũ, (τριετηρίς.) Stat. lib. 4. Theb. Ludus & atra sacrum recolet trieteris ophetem. Martial. Aspicis, vt paruus, nec adhuc trieteride plena Regulus auditum laudet & ipse patrem.

Trifariam, aduerbium, significat tripertitò, tribus modis, (τριχῶς.) Liu. lib. 5. ab Vrb. Trifariam Romam muniebant. Inde trifarius, ria, rium.

Trifaux, (τρίγναθος) tres fauces habens. Vnde Cerberum trifaucem vocant. Verg. lib. 6. Æn. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci.

Trifax, vel triforum, (τρίπηχυ) telum longitudine trium cubitorum.

Trifer, vel triferus, ra. rum. quod ter fructus producit, (τρίφορος.) Colu. lib. 5. cap. 10. Omnes etiam

biferæ & triferæ.

Trifidus,da.dum,pen.cor.quod in tres partes diuidi poteſt,(τρίχηλος.)

Trifiniũ, dicitur vbi trium agrorũ terminus eſt, τριορία)

Trifolinum vinum,dictum à nomine agri.

Trifoliũ,(τρίφυλλον) herba eſt, quæ inuenitur confragoſis locis, efficaciſſima traditur cõtra viperæ venenũ,odoris grauis,neq; abſimilis bitumini.& ídcirco Greci eam ἀσφάλτιον appellant: noſtri autem propter figuram acutã trifoliũ vocant. nam longis,& hirſutis folijs viret,caulemq; robuſtiorem facit,quàm pratenſe,vide Plin.li.21.ca.21.

Trifur,Trifurcifer,Tricerberus,pluſquã fur,pluſquam furcifer,magnus Cerberus. Nam tris.pro valde quandoq; accipitur à Græcis. Plaut.Non fur,ſed trifur. Idem in Rud.Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere.

Trifurcus,adiect.quod tres furcas habet.Trifurca ſemina,quæ in tres partes furcata ſunt.Col.de arboribus cap.10.Semina trifurca maximè ponito, ea extent ſupra terram tribus pedibus.

Triga,quaſi triiuga,quaſi à trib. equis iunctis,currus dicitur qui à trib⁹ equis trahitur,(τρίπωλον, ἅρμα) In Pandect.lib.21.Et ſi triga venerit,retinenda erit rota, &c. Inde trigariũ dictum,trigarium curule certamen.Plin.lib.28.cap.17.Ferunt Neronem principem hac potione recreari ſolitũ, cum ſic quoq; ſe trigario approbare vellet. Trigam etiam humum Veteres vocabant.

Trigamus,τρίγαμος,pe.cor,qui tres duxit vxores.

Trigarius,locus iuxta campũ Martiũ.Plin.lib.vlt. Ne equos quidem in trigarijs præferri vllis vernaculis animaduerto. Apud Martian.quoq; Capellam lib.9.qui de muſica inſcribitur,Trigariũ, inquit,ſupplicãtis ſemper germanitatis adueniet. hoc eſt,trigemma, inquit,illa mulier, ſiue tres in vnius nominis vocabulo conſpirantes.

Trigeminus,idem quod tres. Plin.lib.7.cap.6. De Capel.Parit autem,ſi eſt generoſa proles,frequenter duos,nonnunquam trigeminos. Trigemini propriè dicuntur,tres vno partu editi. Trigemina porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatij exierunt.

Trigemmis,(τρίοζος) quid ſignificet,declarat Colum.lib.3.cap.19.cum ait: Vallis,& vliginoſi campi ſitu etiã trigemmem (ſcilicet malleolum) qui eſt pauló minor dodrante,longior vtiq; ſemipede: iſq; non ab eo trigẽmis dictus eſt,quod omnino triũ oculorũ eſt,cũ ferè circa plagã,qua matri abſciſſus eſt,plenus ſit gemmarũ,ſed quòd his exceptis,quibus eſt frequẽs in ipſo capite,tres deinceps articulos,totidemq; gemmas habet.

Trigla,(τρίγλα) genus piſcis, qui à noſtris mullus dicitur & barbo. Hinc trigles triglitis, lapillus qui mulli colorem habet. Plin.lib.37.cap.11.

Trigo,as.ſtringo. Vnde obtrigo,quod eſt iureiurandó aſtringo.

Trigon,(τριγών) pilæ genus. Mart.lib.12.Captabit tepidum dextra læuaq; trigonẽ.eſt & turtur.

Trigonia,(τριγονία) ætas tertia.

Trigonus,(τρίγωνος) penult.prod.triangulus,triangularis. Hinc trigonalis forma,quæ tribus lineis conſtat,Δ.

Trilix,cis.veſtis, quæ ex tribus liceis conſtat,(τρίμιτος.) Interdum tamen triliceam,triplicem dicimus.Verg.3.Æne.Loricam conſertam hamis,auroq; trilicem.

Trilinguis,qui tres linguas habet,vel vnum dicit, & aliud cogitat,(τρίγλωσσος.)

Trimeſtris,trium menſiũ, (τριμηναῖος.) Plin.lib.7. cap.15.Trimeſtri ſpatio largius.

Trimetrum,(τρίμετρον) pen.corr.carmen ex tribus menſuris conſtans.

Trimma, (τρίμμα) dicitur vinum ex aromatis, in quod iuncus,& myrrha & calamus inijci ſolebãt.

Trimodia,æ. menſura trium modiorum. Colum. lib.12.cap.50.Tum ſcalæ,cordubæ,decemmodiæ, trimodiæ,ſatoriæ,&c.

Trimodium,dij.quod tres modios continet. Plin. lib.33.ca.1.Neq; enim aliter potuiſſent trimodia illa anulorum Carthaginem ab Annibale mitti.

Trimorion, (τριμόριον) à tribus ſignis dictum eſt. Tria vero ſigna partibus nonaginta conſtãt. Erit ergo trimorion,pars ab horoſcopo genituræ nonageſima. Itemq; à ſitu Lunæ altera nonageſima, vnde vaticinium vitæ ſubſtantiarumq; ſumatur.

Trimus,ma.mum.quod eſt trium annorum,(τριετής,τριετὴς.) A quo trimulus,diminutiuum.Sueto.Trimulus patrem amiſit.Et trimatus,tus.Colu.lib.8.cap.5.Summouebimus autem veteres. id eſt,quæ trimatum exceſſerunt.

Trimyxos,(τρίμυξος) lucerna eſt ad tria ellychnia ferenda.

Trinacria,(τρινακρία) inſula,quę & Sicilia,Sicania, & Triquetra appellatur, à tribus promontorijs dicta eſt Trinacria, Pachyno ſcilicet, Lilybæo,& Peloro,& ἄκρα ſummitas. Hinc Trinacris.Ouid. in Faſt.Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor,Trinacris à poſitu nomen adepta loci.

Trinepos,pen. corr. abnepotis filius, quòd ſit poſt tres à nepote,τρισέγγονος.

Trinundinum,vide in dictione Nundinæ.

Triobolus,(τριώβολος) pen.corr. tres obolos valet,alio nomine hemidrachmum dicitur: ſenos enim obolos drachma efficit,vt aiunt Plinius,Pollux,& alij. Plaut.in Bacch.Negare ſe debere tibi triobolum. Trioboli homo, nequam,& nullius pretij:eo loquendi modo,quemadmodũ & nauci hominem dicimus,aut frugi. Plaut.in Pœn.Non ego homo trioboli ſum.Hinc fit triobolaris,vilis & precij trium obolorum.

Triodos,(τρίοδος) Latinè triuium dici poteſt.

Triones, quaſi teriones boues aratorij,(βόες ἀρότριοι.) vnde ſeptem ſtellas ſeptentriones noſtri Veteres à bobus iunctis appellarunt, ex quibus figurantur.Mart.lib.6.Cernere Parrhaſios dum te iuuat Aule,triones,&c.

Triopas,(τριόπας) Theſſalorum rex fuit.

Triophthalmus, (τριόφθαλμος) lapillus qui in Sicyone naſcitur, trium oculorum effigiem præ ſe ferens.Plin.lib.37.cap.11.

Tri-

Triorchus, (τρίορχος) auis est ex accipitrum genere, à testium numero. Plin.lib.10. cap.8.per tert. declin. triorchem appellat, cuius sing. nominatiuus triorchus.

Triparcus, valde parcus. Vnde triparcos, homines vetulos dixerunt. Plaut. in Pers. Nam id demū lepidū est, triparcos homines, vetulos, auidos, &c.

Tripertior, in tres partes diuido, (τριχῶς μερίζω.) Hinc tripertitus, adiectiuum, quod est in tres partes diuisum. Cic.1.De inuent. Oratoris ars & facultas, in hac materia tripertita versari existimanda est. A quo tripertitò aduerbium, in tres partes. Liu.1.Bel.Pun. Vrbem tripertitò aggreditur.

Tripatinum, quid sit declarat Plin.lib.35.ca.12.his verbis: Tripatinum (inquit Fenestel.) appellabatur summa cœnarum lautitia: vna erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piscis, inclinatis iam scilicet moribus, vt tamen eos præferre Græciæ etiam philosophis possimus.

Tripes, (τρίπους) dicitur habens tres pedes. Martia. lib.12. Ibat tripes grabatus, & bipes mensa. Inde tripedaneus, à. um. siue tripedalis. & hoc le. quod tres pedes longitudinis habet. Cato cap 45. Taleas oleaginas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito.

Triphyllon, (τρίφυλλον.) vide Trifolium.

Triplaris numerus, (τριπλάσιος) dicitur cū ex duobus minor ter in maiore numeratur, vt sunt tria ad vnum.

Triplex, (τριπλοῦς) dreifaltig) dryvoudich) triple.) quod est trium plicarum. Vnde triplico.cas. (τριπλόω.) Plin.lib.7.ca.48. Hesiodus cornici nouem nostras attribuit ætates, quadruplum eius ceruis, id triplicatum coruis. Interdum triplex sumitur pro quodam tabellæ genere, quo scribi epistolæ solebant. Martial. Tunc triplices nostros non vilia dona putabis, Quum se venturā scribet amica tibi. Ponitur aliquando pro tribus. Plautus in Pseud. Nunc in metu sum maximo triplici modo. Triplex pugna quæ ter facta est. Mart. lib.5. Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi, &c.

Triplum, vas est simile canistro.

Triplus, (τριπλάσιος) eius significationis est, cuius & triplex.

Tripolis, (τρίπολις) oppidum trigeminum, quoniā Tyrij, Sidonij, & Arabij illud obtinent. Hinc Tripolitana regio dicta est. Sunt autem duæ hoc nomine, Africana scilicet, & Syriaca in Phœnice. Oppida Tripolis Africanæ sunt, Abrotonū, Tophia, & Leptis magna. Pomponius: Locus ex numero Tripolis dicitur.

Tripolium, (τριπόλιον) herbā Græci vocant, quam nos saliuncam. vide Ruellium.

Tripondium, à pondo, pondus trium assium, (τρίλιτρον.)

Tripontium, Vmbriæ oppidum, sic dictum, quod treis habeat pontes.

Triptolemus, (τριπτόλεμος) nomen proprium viri, qui (authore Ouidius) Celei & Menalinę filius, fertur in Attica regione visum frugum primus inuenisse.

Triptota, (τρίπτωτα) pen. prod. nomina sunt, quæ tribus tantum casibus declinantur, vt scamnum.

Tripudium, (yn dansung.) een danssinge.) danse.) quasi terripauium. sic enim primò dictū est, post terripudium, deinde tripudium est dictum, à pauio, ferio, (παίω.) Vnde tripudia solistima, dicebantur auguria, quæ fiebāt quoties offa, quæ pullis dabatur, aliquo modo cadebat in solum. Ita enim à solo solistimum, vt à medio mediastinum dicitur. Cū igitur offa ex ore pulli ceciderat, tum auspicanti tripudium solistimū nunciabatur. Tripudium, (χοροστασία) etiam saltatio dicitur: similiter à pauienda terra, quod scilicet saltando terra pauitur. Liu.1.ab Vrb. Ferre, ac per vrbem ire canentes carmina tripudiis, solennią saltatu iussit.

Tripus, podis. (τρίπους) & tripoda, dæ. pen. corr. dicitur omne quod habet tres pedes. Vsi sunt veteres tripode tum ad delicias, tum ad edendi necessitatem. Tripodes, vt ait Seruius, erant mensæ in templo Apollinis Delphici, quibus superponebat Phœbades, quæ & cortinæ dicebantur, & vaticinabantur. Plin.lib.34. ca.3. Ex ære factitauerunt & cortinas tripodum nomine Delphicas. Græci viros fortes tripodibus donabant, quia non facile succumbant. Vergil.lib.9. Et tripodas geminos auri duo magna talenta. Horat.lib.4.Carm. Donarem tripodas præmia fortium Graiorum.

Triquetra, penult. indifferente, figura triangularis, (τρίγωνος.) quo nomine dicta est Sicilia. Horat. Quid militibus pmissa Triquetra? Inde triquetrus, a. um. quod trianguli formam habet. Silius lib.5. Nunc Ætnæa cohors triquetris quam mittat oris.

Triremes (τριήρεις) pen. prod. dicta sunt, quas vulgò galeas vocant, licet duos tantum remorum ordines habeant in lateribus. Nam biremes naues, duorum ordinum sunt: triremes, trium: quadriremes, quatuor. Liu.1.Bell. Pun. Quinquaginta quinqueremes, quadriremes duæ, triremes quinque. Triremes inuenit Amodes Corinthius.

Treis, à Græco, nam Græci τρεῖς dicunt. Vnde trias, adis, (τριὰς) trinitas. Aliquando significat valde. Hinc trifur, Trismegistus, τρισμέγιστος.

Trisulcus, adiectiuum, vt trisulcum telum. (τρίγλωχιν) dicimus trifidum, id est, tres acies habens, & à tribus partibus findens. Vergil. Linguis micat ore trisulcis.

Trismegistus, (τρισμέγιστος) qui etiam ἑρμῆς τρισμέγιστος. Mercurius, quasi ter maximus dictus, vel valde maximus, qui fuit nepos maioris Mercurij, quem fabulantur fuisse filium Nili. Hunc tamen fecundum asserunt occidisse Argum, Ægyptijsq; præfuisse, & leges literasq; tradidisse: sed literarū characteres animalium, arborumq; figuras habuisse. Hic condidit vrbem, quam à se Hermopolin nominauit. Dictus est autem Trismegistus, quòd & philosophus maximus, & sacerdos maximus, & maximus deniq; rex fuerit. Consueuerūt enim Ægypti ex omni philosophorum numero sacerdotes, ac rursus ex sacerdotibus regē eligere. Hic autem vt philosophos sapientia, ita religione sacer-

cerdotes excelluit, ac mox in imperio administrando superiores omnes reges superauit. Hic primus à physicis ad diuinorũ speculationẽ se erexit. Primus de maiestate Dei, de dæmonũ ordine, animarumq; mutationibus sapiẽtissimè disputauit. Scripsit multa volumina, quib⁹ arcana mysteria, & oracula pandũtur. non enim vt Philosophus solũ, sed vt propheta futura sæpe prædicit.

Tristega, (τρίστεγα) pen. indifferente, significat tricamerata ædificia, siue ædificia triũ contignationũ, siue tres cogtignationes. Est nomen compositum à stega, qui est locus nauis. Stega verò à sto, stas fit. Plautus in Bacchid. Fortè vt assedi in stega. Vel verius dictio Græca ἀπὸ τῆς στέγης deducitur. Est autem στέγος tectum, vel ἀπὸ τῆς στέγη. & est στέγη casa, siue tectum. vnde δίστεγα, & τρίστεγα, id est, bitecta, seu bicamerata, & tricamerata. Est autem nominatiuus pluralis à singulari tristegum.

Tristis, (σκυθρωπὸς, ἀκυθρωποὶ) traurig) droef) triste.) propriè mœstus dicitur. Vergilius: Tristis at ille tamen, cantabitis Arcades, inquit. Tristis animo, truculentus, inquit Donatus. Sed quia tristitia in fronte hominis crudelitatis, grauitatis, iræ, minarum, studij, difficultatis indicium est, fit vt tristis aliquando pro sæuo accipiatur. Vergilius, Illi mea tristia fata, Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Aliquando pro graui. Cicer. lib. 6. de Rep. Qui numero optimatum, & principum obtulit his vocibus, reliquit grauitatis suæ illum tristem, & plenum dignitatis sonum. Aliquando pro irato. Lucilius, Timeo certè, ne mihi sit tristior. Aliquando pro minaci. Vergil. Hisq; adytis hæc tristia dicta reportat. Aliquando pro docto. Lucilius: Addo eosdem tristes, ac seueros philosophos. Cicero, Iudex tristis ac integer. Aliquando pro amaro. Vergilius: Tristisq; lupini Sustuleris fragiles calamos. Aliquando pro difficili, δύσχολοι, Cicero in Cato. Facilius in morbos incidunt adolescentes, grauius ægrotant, tristius curantur. Aliquando pro horrido. Martialis: Amator ille tristium. Tristis aliquando dicitur, qui inuitus aliquid facit, nec libenter. Terentius in Eunucho, Inuitat tristis, mansit ibi. Hinc tristiculus diminutiuũ, aliquantulum tristis. Cicero De Diuin. Filiolam suam Terentiam quæ tum erat admodum parua, animaduertit tristiculam. Et trifitia, æ. cui opponitur lætitia. Hinc quoq; tristificus, adiectiuum, quod tristitiam adfert. Cicero 2. De Diuinat. Tristificas certant Neptuno reddere voces.

Tristo, stas, tristem facio, (λυπέω) traurich machẽ) bedroeuen) faire trist.) vnde & contristo. Verg. Et pluuio contristat frigore cœlum. Est & tristor deponens; vnde & contristor: vt, Contristatus est rex propter iusiurandum.

Tritauus, & tritauia, attaui pater, & mâter, quòd sint tres ab auo, (τρίπαππος.) Plaut. in Persa: Pater, auos, proauos, abauos, attauos, tritauos.

Tritheles, (τριθήλης) ambrosiæ species: sic dicta, quòd ter floreat. θάλλειν enim florere est. Plin. li. 25. c. 13.

Triticũ, (πυρὸς) weysse, weytz) terwe) ble, fourmẽt) dicitur quod tritum est ex spicis. Hinc triticeus, a. um. (πύρινος) vt panis triticeus.

Trito, tas. frequentatiuum est à tero, ris. & significat minutim tero, (ἀλοάω.)

Tritonia, (τριτωνία) dicta est Minerua, quòd temporibus Ogygij regis ad lacũ Tritonis virginali primum habitu apparuerit. Triton autem fingitur esse maris Deus, Neptuni & Salaciæ marinæ Deæ filius, quòd primum in Tritone Africæ palude visus fuerit. Vbi ait Herodotus virgines annis singulis se purgare lampadibus, & lignis in venerationem Palladis. Diodorus scribit dictã Tritoniam à Cretæ filio Tritone.

Trituro, as. pen prod. significat tero, & ad segetes pertinet, (ἀλοάω, τρίβω) treschen.) dorssen.) Et habet primã syllabam longã, quasi ab tero, triui. tritum. Hinc tritura, ἀλοητὸς. Verg. Magnaq; cum magno veniet tritura calore.

Tritus, & Tritor, oris vide in Tero.

Triuenefica, cæ. maxime venefica. Plau. in Aul. Aut Darium triuenefica.

Triuia, dicta est Diana, quòd triuijs præesset, propter quod tres facies habere fingebatur, (τριοδῖτις.) Vergil. Tria virginis ora Dianæ. Ouid. Ora vides Hecates, in tres vergentia partes, Seruet vt in ternas compita secta vias.

Triuialis, & hoc le. quod in triuio fit, vel quo in triuijs vtebantur, (ἐγκύκλιος) vt verba triuialia, id est, inculta, & parum elegãtia. Et triuialis scientiæ Magistri à Quintiliano dicuntur, qui in triuijs docent. Triuialiter aduerbium, quod significat passim, vulgo, vbiq;. Grammatica, dicitur triuialis scientia, quia in triuijs docebatur. Triuialis verò lingua, vulgaris, qua in triuijs pueri Grammaticam discentes vtebantur.

Triuiritim, aduerbium, per tres viros, hoc est quibusq; tribus suam partem. Colu. lib. 1. ca. 3. Ideoq; post reges exactos Liciniana illa septena iugera, quæ plebi triuiritim diuiserat, &c.

Triuium, (τρίοδος,) eyn dreiweg) eenen drywech) & Quadriuium, quamuis pro loco in quo tres, vel quatuor sunt viæ, poni consueuerunt: sumuntur tamen quandoq; pro loco frequenti, quo antiqui conuenire solebant. Catullus: Omnibus in triuijs vulgetur fabula passim. Iuuenal. Non'ne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Erãt etiam rusticorum sacris attributa, nam illic oues cædebantur, & serta appendebantur. Tibul. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu ventus in triuio florida serta lapis.

Trium literarum homo, (τριγράμματος) dicitur fur, & est prouerb. ex Plauto, vide Chiliad. Eras.

Triumphale territorium, (θριαμβευτικὸς ἀγρὸς) Romæ, quod nunc Vaticanũ dicitur, Vnde Damasens papa scribit beatum Petrum sepultũ fuisse in Vaticano iuxta triumphale territorium.

Triumphalis, & le. quod ad triumphum pertinet, (θριαμβευτικός.) Vnde triumphales coronæ, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Plinius lib. 22. cap. 3.

Triũphalis porta, (θριαμβευτικὴ πύλη) Romæ dicta

est

est, quod per eam triumphi agerentur, hoc est, triumphantes victores in vrbem deducerentur.

Triumphalis vir, qui triumphauit: sicut cõsularis, qui consul fuit. Suet. de Augusto, Solos triumphales, quanquam & socios expeditionum, & participes victoriarum suarum, nunquam donis impertiendos putauit, quod ipse quoq; ius habuissent tribuendi ea, quibus vellent.

Triumphalis currus, quo vehebant triumphantes. Plin. lib. 7. ca. 26. Curru triumphali reuersus est.

Triumphalis prouincia, propter quam deuictã imperator triumphum reportauit. Cice. in Piso. Ex ea prouincia, quæ fuerit ex omnibus vna maxime triumphalis, &c.

Triumphales vestes, quę triumphantiũ erãt: quemadmodum & aurũ triumphale, & habitus triumphalis. Plin. li. 8. ca. 48. Pictas vestes iam apud Homerum, vnde triumphales natæ.

Triumphales cœnæ. Plin. lib. 9. ca. 55. Cœnis triumphalibus Cæsaris dictatoris sex millia numero murænarum mutuò appendit.

Triumphalis statua. Pli. Epi. 3. li. 2. Heri à senatu Vestricio Spurinnæ, principe authore, triũphalis statua decreta est. id est, in habitu triumphantis.

Triumphator, qui triumphat, vel qui aliquãdo triumphauit, (θριαμβευτής.)

Triumphatus, a. um. de quo triumphatum est, (θριαμβευθείς.) Vergil. lib. 3. Georg. Bisq; triumphatas vtroq; ab littore gentes.

Triumphatus, us. (θριαμβεία) ipsa triumphatio. Pli. Ne triumphatu suo nimis superbiat Antonius.

Triumpho, phas. (θριαμβεύω) triumpheren) triompher.) triumphum ago. Cice. in Cat. M. Curius cum de Samnitibus triumphasset. Construitur tripliciter. Aliquando cum accusatiuo: vt, triumphauit Mummius Achæos. id est, victis Achæis triumphauit. Secundò cum ablatiuo cũ præpositione de. Plin. Consul de Liguribus triũphauit. Tertiò, cum præpositione ex. Plin. lib. 7. cap. 43. Qui solus eodem anno, quo fuerat hostis, Romæ triumphauit ex his, quorum consul fuerat. Qui aũt triumphabant apud Romanos, equis albis vehebantur, curru inaurato, capite coronato lauro, & ante ipsum triumphãtem victus hostis, oneratus colla catenis, & præeũte Senatu, Capitoliũ ascendebant ad templum Iouis Optimi Max. vbi mactato tauro albo domũ redibant. lege Plutarchũ & Liuiũ. Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & sibi placere. Cæsar Ciceroni: Meũ factum probari abs te triumpho, & gaudeo. Huius passiuum est triumphor. Cic. 2. Off. Massiliam portari in triumpho vidimus, & ex ea vrbe triumphari, sine qua nunquam nostri Imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt.

Triumphus, (eyn triumph) triomphe) quidam Græcum putant. nam θρίαμβον appellant Græci. Nos aspiratione ex prima in nouissimam syllabã translata, & b in p mutata, dicimus triumphum. Varro à Baccho huius rei inuentore tractum nomẽ putat. Tranquillus dici existimat triumphum, quia qui triumpharet, triplici iudicio honoraretur. Primò enim exercitus de triumpho discernendo duci iudicabat, secundò senatus, tertiò populus. Erat autem triumphus omniũ honorũ, qui à populo Rom. dari solebãt, maximus. Nam illa pompa solennis erat, quæ fiebat redeuntib. in vrbem cum victoria. Cic. in Pison. Differes de triumpho, quid tandem habet iste currus? quid victi ante currum duces, quid simulachra oppidorum? quid aurum, quid argẽtum? quid legati in equis, & tribuni? quid clamor multum? quid tota illa pompa? quid vehi per vrbem?

Triumuir, nomen magistratus, quem tres Collegæ administrãt. Triumuiri triplices fuere, capitales, mensarij, nocturni. De capitalibus sic habet Pomponius de Origine iuris, L. necessarium: Triumuiri capitales constituti sunt, qui carceris custodiam haberent (vt Athenis vndecemuiri, οἱ ἕνδεκα) & cum animaduerti oporteret, interuentu eorũ fieret. De mensarijs Liuius commemorat: Triumuiri mensarij creati sunt, hiq; numularij, & monetæ omnis generis, & formæ cusoribus præerant. De nocturnis meminit Cornelius Tacitus, Triumuiri nocturni, quòd ad incẽdium in sacra via ortum tardè venerant, à Tribuno plebis die dicta damnati sunt. Hinc triumuiratus, ipsa triumuirorum dignitas.

Triuncis, & hoc triunce, à tribus vncijs dicebatur quadrans. Inde triuncium, quod trium vnciarum est. Plin. lib. 33. cap. 3.

Troas, (τρῳάς) vt inquit Hieron. lib. 11. Quæst. ciuitas est, quæ prius Troia, (τροία) appellabatur. Est & regio, quam Ptolemæus minorẽ Phrygiã appellat. Adiacet Hellesponto, vt Plin. lib. 5. scribit. Alij Mysiæ tribuunt, quę ad Occidentem subiacet, tota mari exposita. Homerus ab Æsapo vsque ad Caici fluminis ostia eius fines producit. In ea Ilion, (ἴλιον, ἴλιος) quæ & Troia, mille quingentis passibus à portu distans, omnium quæ sub sole sunt nobilissima. Ciuitates Troadis nobiliores, Dardanum, Simoẽntis fluminis ostia, Antandrus, Smyrna, Clazomene, Ephesus, Milenaus, Pergamus, Tyatira, Philadelphia, Laodicea, Antiochia. Montes clari, Ida & Tmolus. A Troas fit Troadensis, (τρῳαδικός.)

Trochæus, pes celer, volubilis, quod rotatim, & celeriter diceretur. nam τροχὸς Latinè rota dicitur, à Mercurio repertus, Tenet locum vltimum in carmine hexametro, constatq; ex duabus syllabis, prima longa, vltima breui. Vel dicitur ἀπὸ τοῦ τρέχειν, id est, à currendo, quòd cursum suum habeat de longa syllaba in breuem, & à Græcis τροχαῖος appellatur.

Trochilos, (τροχίλος) pe. prod. parua auis, rexq; auium dicit, qui alio nomine regulus, siue (vt Suet. inquit) regaliolus. Ab Aristotele τρόχιλος, quasi rex, & præses auium. vide suprà in Regaliolus.

Trochiscus, (τροχίσκος) diminutiuũ, parua rota. Vnde compositiones quædam medicorũ in formam rotulæ, τροχίσκοι dicuntur.

Trochus, (τροχός) eyn dopff) eẽ top) toupil ou tompie.) quo lusitãt pueri, turbo est, à rotãdo dictus,

τρόχω curro significat,& trochus rota,reuolutio, quæ rota (vt inquit Acron) à ludentibus pueris scutica agitabatur,& rotabatur. Martia.li.14. Iste trochus pueris,at mihi canthus erit. Hinc trochu lus,dimin. Plau.in Amph. Tum meo patri autem trochulus inerit aureus sub petaso.

Trochlea,siue Trochalia, (τροχαλία) eyn scheuben) een katerolle) vne poulie.) instrumenta cum orbiculis, ad subleuanda & deprimenda onera. Vel rotulæ striatæ sunt è ligno,vel ære, quibus aquas haurimus fune ductario, & hydria. Lucret. Multaque per trochleas & tympana, pondere magno Commouet, atque leui sustollit machina nixu. Ex interpretatione Diogenis Laërtii sic scriptum est, Ego ita hisce iampridem assuetus sum,ac si sonum iugiter trochlearum hauriam. Nam dum saxa,aquæ, ligna,marmora,& id genus cætera per trochleam sursum ductario fune trahuntur, crepitus concitatur. Budæus ait, Trochleam significare totam illam machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam traiectum, circa quem rotula versatur, & præterea ductarium funem, qui circa orbiculum æneum currit qualē in puteis videmus,quam poliam vocamus. Huiusmodi meminit Cato de re.Rust. In instrumento torcularis,in quo suculas quinque, funes ductarios quinque, trochleas decē oportere esse tradit. Trochleis pituitam adducere, per translationem dixit Quintil. lib.11. cap.3.de pronunciatione, pro difficulter expuere,his verbis,Iam tussire & expuere crebrò, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, & si non vtique vocis sunt vitia,&c.

Trœzene, (τροιζήν) fuit oppidum Peloponnesi in sinu Argolico,à Trœzene filio Pelopis. In eo educatus fuit Theseus. Est & Trœzena regia in minore Asia,à qua Trœzenii,(τροιζήνιοι) populi sunt appellati.

Troglodytæ,(τρωγλοδύται) populi Æthiopiæ,cauernas incolentes. De quibus Plin.& Hieron.contra Iouinianum,Nomades,& Troglodytę,& Scythæ, & Hunnorum noua feritas, semicrudis vescuntur carnibus.

Troia,(τροία) vt Seruius scribit, regio minoris Asiæ,in qua Ilion vrbs,& regia Priami, quæ etiam Troia dicebat,à Troë rege,antea Teucria à Teucro, & Dardania à Dardano. Scribiturque Græca diphthongo,nec diuiditur i consona,adiectiuum verò o & i vocales,& diuisæ. Et cum prouinciam significat, principale nomen est, & breuis est tro. Quando autem non est principale, & deriuatio est, tro longa est. Verg. Et Troia gaza per vndas. A Troia,fit Tros,τρώς. Idem. Tros,Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. Troianus, a. um. Vt Troianas opes. Troicus,a.um.(τρωικός) Vt Troica castra, apud Vergil. Troius,a.um. (τρώιος) Vt Troia gaza. Troiugena. Ennius, Troiugenas bello claros. Sanè Troiugena,& Graiugena, quum gemino ii scribi debuerint,mutarunt i sequens in u,alternitatis causa, vt pro Troiigena & Graiigena, Troiugena & Graiugena factum fit. Troia, etiam ludus puerilis equestris, ab Ænea constitutus. Sueton.de Cæs. Troiam lusit turma duplex maiorum,minorumque puerorum. Verg. Troiaque nunc pueri Troianū dicitur agmen. Et Troia, locus est in agro Laurente, in quo primū Æneas constitit. Semper autem prima longa est.

Troizenus,(τροίζηνος) fuit Thrax vnus ex his,qui venerunt in auxilium Troianorum.

Tropei,(τροπαῖοι) dicuntur quasi versarii,qui alios vellicant,infestantque,& ne deprehendantur,conuertunt se. Sueto.in Claud. Et quoties post cibum obdormisceret, olearum ac palmularum ossibus incessebatur. Interdum ferula flagróve,velut per ludum excitabatur à tropeis. τρέπω enim Græcè significat verto,& τροπὴ versionem. Inde & Tropei venti vocantur, cum è mari redeunt, Plinius lib.2.cap.43.

Trophæum, (τρόπαιον) cum æ diphthongo, hoc est ab hostium conuersione, vbi in fugā versi sunt hostes. Nam qui hostem fugasset,merebatur trophæum, quod in testimonium victoriæ, publicè in loco statuitur. vt apud Ciceronem lib.2.ad Herennium, Qui Thebani equum æneum in monumentum victoriæ contra Lacedæmonios statuerant trophæa. Apud Græcos fuerunt arbores amputatæ in eo loco,vbi hostes vicissent, atque in fugam vertissent. Amputabant enim ramos arborum, ac deinde spoliis hosti detractis ornabāt, vt essent posteris monumentum victoriæ in eo loco partæ. Deinde etiam cœpta sunt poni in montibus,& locis eminentioribus. Hinc Sallustius de Pompeio ait,quòd de victis Hispanis trophæa in iugis Pyrenei montis posuit. & Romę in arcubus figebantur exædificatis. Quæ verò spolia in trophæo figerentur,docet Verg.lib.11.
Mezenti ducis exuuias tibi magne trophæum
Bellipotens aptat rotantes sanguine cristas.
Telaque trunca viri,& bis sex thoraca petitum,
Perfossumque locis,clypeumque ex ære sinistræ
Subligat,atque ensem collo suspendit eburnum.
Nonius, Spolia capta, fixa in stipitibus, appellantur trophæa. Accipitur & trophæum pro victoria, seu pro virtute, qua parta est victoria. vt in hymno, Trophæa sacra pangimus.

Trophimus,(τρόφιμος) alumnus dicitur.

Tropologia, (τροπολογία) figurata locutio Latinè dicitur. Hoc est,figura est,qua sermo ad emendationem morum dirigitur.

Tropus,(τρόπος) dici potest modus,figura,conuersio. Et definitur à Quintiliano,quòd sit verbi,vel sermonis à propria significatione ad aliam cū virtute mutatio. Inde fit tropicus,a, um. (τροπικός) pro figuratiuo. August. Quod ea loquutione dictum, quam Græci dicunt hyperbolem,quæ vtique tropica est,non propria. Verg.1. Æn. Horrentique atrum nemus imminet vmbra. Vbi Seruius, Atrum nemus,tropus est,per atrum,nigrū ostendit,per nigrum,vmbrosum, per vmbrosum,densum,id est,frondibus plenum.

Tros,(τρῶς) nomen viri proprium,& nomen adiectiuum à Troa formatū & facit genitiuū Trois,& Troos. Quia (vt inquit Seruius) omnia nomi-

mina monosyllaba Græca, quæ in Latinũ sermonem transeunt, tertiæ tantum sunt declinationis, & tam Latinè quàm Græcè declinari possunt, vt Tros, Trois, Troos: Pan, Panis, Panos.

Trossulum, oppidum Thusciæ, à quo Trossuli dicti sunt eius incolæ. Trossuli etiam dicebantur equites, quòd Trossulum oppidum, vt ait Plinius lib. 33. cap. 2. sine vllo adiumento peditum cepissent; cum antea celeres, à Celere Remi interfectore, postea Flexumines, à flectendis animis, quoniã iudices erant, siue à flectẽdis equis. Iunius, Quod ad equestrem ordinẽ pertinet, antea trossulos vocabant, nunc equites vocant. Vocantur item trossuli (P. Beroaldo teste) delicati, obesi, succulenti, opimi, quasi torosuli, à torosa scilicet carne. Varr Nunc emunt trossuli, nardo nitidi, vulgo Attico talento equum.

Troximos, vua edulis, quæ cibaria à Plinio vocatur. Apud iureconsultos, constat troximos vuas esse, quas non vini causa habemus. Paulus in Pandectis, Qui fundum vendidit, pomum recipit, nuces, & ficos, & vuas duntaxat duracinas & purpureas, & quæ eiusdem generis essent, quas non vini causa haberemus, quas Græci τρωξίμους appellarent, recepta videri nunc τρωγάλια, τραγήματα, τραγηματισμοίς. Idem significat ἐδωδίμους, quamuis etiam ad alia pertinet. Vide Politianum vlt. Epist. lib. 7.

Trua, vasis genus, à terendo dicitur, quasi terua, quam nos diminutiue trullam dicimus. Siue, (vt Varro docet) à trauolando, traiiciendóve, quòd per eam aquam traiiciatur, Græcè κύαθος, quasi χύαθος dicitur.

Trucido, as. (κατακόπτω, ἀποκτείνω) grausamlich tödten) grouwelijck doodẽ) assommer, tuer cruellement.) pen. prod. crudeliter neco. Verg. Fit via vi, rapiunt aditus, primosq; trucidant. Trucidari fœnore, per translationem dixit Cic. pro Cæl. Huius cõposita sunt, Obtrucido, quod est auidè trucido. Retrucido, iterum trucido. Liuius, Offerre se corpora, ita retrucidaret.

Truculentus, (ἀπηνὴς) grausam, greulich) grouwelijck, verschricklijck) cruel) qui vultu crudelitatem præfert, aliosq; terret. Terent. in Adelph. Ego ille agrestis, sæuus, parcus, tristis, truculentus, tenax. Hinc truculenter, tius, tissime, aduerbium. Cicero pro lege Agr. Truculentius se gerebat, quàm cæteri. Inde quoq; truculentia, (ὠμότης) quæ & truculentitas dicta.

Trudo, dis, si, sum propriè significat violentia quadam impello, (ὠθέω.) stossen) stooten) poulser.) Plaut. in Asin. Ille æcastor hinc trudetur. Aliquando est obiicere, seu producere. Idem in Epid. Quę te intemperiæ tenẽt? Quas tu mihi tenebras trudis? Terent. in And. Fallacia alia aliam trudit: id est, insequitur. Huius composita sunt, Abstrudo, protudo, προάγω, ἀπωθέω. Contrudo, συνωθῶ. Contrusio, σύνωσις. Detrudo, extrudo, intrudo, εἰσκυλίω, obstrudo, obtrudo, & retrudo, quæ habent penultimam productam.

Trulla, diminutiuum est à trua, (ἀγγεῖον.) Var. Trulla ad similitudinem truæ, quę quòd magna, & hęc pusilla. Trullæ, quæ è culina in lauatrinam aquam fundunt. Hinc detrullare, de quo alibi. Fuit etiam trulla vas, in quo ventris onus deponitur. Mart. Clinicus Herodes trullam subduxerit ægro. Item capitur pro vase lato profundóq;, quod in mensam inferri plerunq; solet. Quod licet potui ineptum videatur, tamen vsurpatum fuisse legimus. Horat. Qui Veientanũ festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamq; profestis. Iuuenalis, Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Vbi bibacem arguit, quòd in trulla bibat: ineptum, quòd crepitus inter bibendum edat. Plinius, Sunt ergo vasa tantum Corinthia, quæ isti elegantiores nunc æs sculpendo transferunt modò in lucernas, modò in trullas, nullo munditiarum despectu. Est & thrulla cum aspiratione, cæmentarij instrumentum, quo fabri murarij tectorijs linendis complanandisq; delutare solent, vt non solum parietes pulchritudinem accipiant, sed & fortitudinem, contra iniuriam imbrium, & creberrimas tempestates. Inde thrullissare, apud Vitruuium lib. 7. cap. 3. pro thrulla gypsum inducere legitur. Scribunt quidam Trullam esse fœlicis Arabiæ portum.

Trulleum, vasis genus, quo manus perluuntur, simile trullæ, nisi quòd latius erat, (χερόνιπτρον.) Varro de vita Populi Rom. lib. 1. Itaq; ea sibi non ponere, ac suspendere, quæ vtilitas postularet, trulleum, matellionẽ, peluim, nasiternam. Sed in hoc Varronis exemplo, Nonij sententia, nõ trulleum, sed Truellum legetur.

Trunco, as. amputo, (μιλίζω, ἀκρωτηριάζω, κολοβόω) stumlen, abhawen, abschneiden) afhouwen, afsnyden) rongner, couper.) Eius composita sunt Detrunco, distrunco, obtrunco, Pertrunco, quod est perfectè trunco. Plau. in Capt. Arripuit gladium, pertruncauit tribus tergoribus glandia: id est, colla. Et à truncus fit trunco, quia veteres plerunq; truncum pro vnoquoq; genere interemptum dixerunt, vt inquit Seruius.

Truncus, pars arboris, quæ ramis truncatis superstat, (στέλεχος.) der stamm) den block) le tronck.) Colu. li. 3. Vt ex his partibus trunci sumantur, quę & genitales sunt, & maxime fertiles. Homo truncus aut stipes dicitur, qui stupidus est. Cic. in Pisonem, Sed qui tanquam truncus atq; stipes, si stetisset modò, potuisset tamen sustinere titulum consulatus. Hinc trunculus dimin. Cels. lib. 2. cap. 19. Præcipuè tamen in vngulis trunculisq; suum, in petiolis capitulisq; hœdorum.

Truncus, a, um, quod est truncatum, (κολοβός.) gestumlet, beschroten.) besneden.) tronque.) Ouid. Trunca manu. Colu. lib. 2. Cum deinde truncam reddideris, acuto ferramento plagam lenito.

Truo, auis quæ alio nomine onocrotalus (ὀνοκρόταλος) dicitur. Cæcilius, Irrides magnitudinem nasi. prò Dij immortales, vnde processit truo?

Trusatilis, (ὠστὸς) pen. cor. vt mola trusatilis, (χειρομύλων) id est, mola manuaria, quòd manib. trudatur, id est, pellatur. Gell. li. 3. ca. 3. Ob quærendum

victum ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasset.

Trutina, (πλάστιγξ, τρυτάνη) eyn wage) la balance.) pen.cor.statera. Horat. Trutina pendêris eadem. Vitru.lib.11. Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet consyderare. Per translationē ponitur pro iudicio. Cic.lib.3.de Orat. Ea probando quæ non artificis, sed populari quadam trutina examinātur. Cornutus tamen scribit, trutinā foramē esse, intra quod est lingua bilancis, ad quod est examinatio, quod alij æquamentum, alij libramentum, alij æquilibrium vocant.

Trutino, nas.pen.cor. examino, pensiculo, (σταθμίζω) wegē) peser & examiner.) Hieronym. ad Damasc. Sin alij diserti, laudētur vt volunt, & inflatis buccis verba spumātia trutinent. Est & trutinor deponens. Persius, Atq; exporrecto trutinantur verba labello. Apuleius Trutinatam sententiam, vocat grauem, & recte examinatam.

Trux, ferox, crudelis, (ἀπηνής) grausam) grouwelijck) cruel.) Plaut. in Bacc. Arietes truces nos erimus. Hinc trucitas, crudelitas. Truciter aduerbium, id est, crudeliter.

T A N T E V.

Tvatim, aduerbium, significat tuo more.

Tuba, instrumentū musicum, vulgò notum, à tubo canali sic dicta, (σάλπιγξ) Nam ex lignis tubæ fiunt, & ex cornibus. Et quæ ex ære sunt, tubæ ductiles appellantur: quæ ex ligno vel cornu, ligneæ vel corneæ. Tuba vtuntur milites, ad excitandos animos in prælium. Cic. in Catil. Cum tubas, & signa militaria sciri esse præmissa. Hinc tubicen, (σαλπιγκτής) qui tuba canit.

Tuber, gen. neutri, priore longa, genus cibi collectum ex tumentibus, & quasi prægnantibus arenis, à tumore dictū, (φῦμα, ὕδνον) Plin.lib.19. cap.2. Tubera enim vndiq; terra circundata, nullisq; fibris nixa, aut saltem capillamētis, nec vtiq; extuberāte in quo gignūtur loco, aut rimā agente, neq; ipsa terræ cohærent: cortice etiā includuntur, vt planè nec terram esse possimus dicere, nec aliud quàm terræ callum, &c. Idem cap. sequenti, Cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, requiruntur, & maximè è tonitribus, nec vltra annum durant. Martial. Rumpimus altricem tenero de vertice terram, Tubera boletis poma secunda sumus. Est & tuber priore breui, arboris nomē, & fœm. generis esse arbitror, pro pomis illius arboris masculinū est. Sueton. in Domitiano, Pridie quàm periret, cum oblatos tuberes seruare iussisset. Martial. lib. 13. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et vernæ tuberes, quid tibi cum Libycis? Nebrissensis & Sabellicus putantes vernæ ibi adiectiuum, dixerunt tuberes fœm. generis esse, at substantiuum est plurale ab hic verna, vt per appositionem dicamus tuber verna. id est, domi nostræ natus, non ex Aphrica allatus. Propriè tamē tuber, est tumor quidam rotundus in quocunq; corpore. Vnde in facie tumores, & quacunq; corporis parte, tubera dicūtur, siue per diminutionem tubercula, φύματα. Terentius in Adelph. Præterea colaphis tuber est totum caput. Plin.lib. 8. cap. 18. Tubera bina in dorso habent cameli. In arboribus durities illa extans ad nodi similitudinem, tuber dicitur, gen.neut. priore longa. Plin Reperitur & in alno tuber tātò deterius, quātò ab acere alnus ipsa distat. A tuber fit tuberculum diminutiuum. Plin.lib. 11. cap. 11. Apes reges extruunt tuberculo eminentes.

Tubero, as. penult. corr. tubera facio, seu profero, (φυματόω.)

Tubulustrum dictum, quòd eo die in atrio sutorio sacrorum tubæ lustrabantur.

Tuburcinor, aris. raptim comedo, (λαφύσσω.) Titinnius, Tuburcinari sine me vultis reliqas. Plau. in Pers. Tuburci nari de suo, si quid est domi.

Tubus, & diminutiuum, tubulus, canna, seu fistula maior fictilis, qua aqua deducitur, à tumore. Var. 1. De re Rust. cap. 8. Inde enim aliquot colligatas libris demittūt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, &c. Hinc etiam tubos viscerū dicimus. Martial. lib. 11. Modò qui per omnes viscerum tubos ibat. Tubulum vocamus auenam, quæ & cicuta appellatur. Græcè σίφων. Hinc Iuuenalis tubum, per quem vrina descendit, siphonem vocat, vbi dicit, Effigiemq; Dei longis siphonibus implet. Tubulos Paulus iureconsultus definit esse, per quos paries calore torretur. Non erat tunc ignis vsus in cubiculis, nec ædes spiracula habebāt, vnde fumus exiret.

Tuceta, cibaria cum carne, seu (vt quidā interpretantur) cibi regij.

Tudertum, ti. & Tuders, dertis. (τούδερτα) oppidū in ducatu Spoletano. Silius lib. 4. Et grandiuicolam celso de colle Tudertem.

Tudicula, instrumentum, siue stylus, quo vasis signa imprimuntur, (σφραγῖσμα.) Quidam etiam accipiunt tudiculam pro cocleari maiori, quo ad carnes, & iuscula è cacabis extrahenda vtuntur, (ἀρύταινα.) Est & tudicula, machina, qua tunduntur olex. Colu. lib. 12. ca. 50. Est & organum erectæ tabulæ simile, quòd tudicula vocatur, idq; non incommodè opus efficit, nisi quòd frequenter vitiatur, & si baccæ plusculum inieceris, impeditur.

Tudiculo, as. pen. corr. imprimo, ac sculpo. Et per translationem tubiculare ponitur pro commouere, κινεῖν. Var. Hæccine nobis cernis hanc mala tudiculasse vetulam? Nonius.

Tudites, pen. cor. mallei à tundendo dicti, (σφῦραι.) Vnde & cuidam cognomen Tuditano, (τουδιτανός) fuit, quod caput malleo simile haberet. Nomi natiuus sing. tudes.

Tudito, as. pen. corr. significat lucri gratia negotiū ago. Lucret. li 2. Nec tuditātia rem cessant extrinsecus vllam. Corpora cōficere. Tractum à fabris, qui malleis sæpe percutiendo opera faciunt.

Tueor, eris, pro defendo, & conseruo. (ἀμύνομαι, σώζομαι, προΐσταμαι) beschirmen, behalten) beschermen, behouden) garder, deffendre) secundæ coniugationis est, à quo tutus, quāuis tuitus eius participiū sit, quo vsum Quintil. in declamatione Cæci legi. Tutus sum, inquit, adulescentis misertimi

causam. Quem nemo imitatus est nisi Laurent. Valla, qui in Raudensem scribit, Quis narrat Verrem superasse Dacos? tantũ Siciliam contra piratas fortiter tuitum esse accepimus. Et quidẽ pro participio verbi tueor, tuitus accipiendũ censeo, nõ tutus. & tuitio nomẽ verbale, nõ tutio, id est, defensio, custodia. August. lib. 3. Ciuit. Nimis multos deos grandi fumo suo, tanquam signo dato, ad tuitionẽ congregauerat. Et similiter in compositis, intuitũ, nõ intutum. Non enim dicimus, Tutus sum illũ, quippe cũ magis nominis quàm participij vim habeat, licet actiuã & passiuã in se gerat significationẽ, vt Valla docet. vt tutus portus, tuta vrbs, quòd tueatur alios, non quòd ab alijs defendatur. Tamẽ sæpe passiuè in animatis, & tunc ferè ablatiuo cum præpositione à vel ab iungitur: vt, Tutus sum ab hostibus, pro munitus, & sine periculo sum. tutus sum à calore, à vi, à perfidia, &c. Nec vllum compositũ habere legi in hac significatione, nisi cõtueor, quo vsus est Cic. in Clodium: Videant hi qui illum Pompeij inimicũ, ob eamq́ causam tot tantisq́ sceleribus contuebantur, & nonnunquàm eius indomitos furores plausu etiam suo prosequebantur, quàm scitè cito inuerterit. Tuor verò tueris, pro video, (ἐπίομαι) tertiæ coniugationis est, & tria composita habet, contuor, intuor, & obtuor: à quibus contutum, intutum, & obtutũ fiunt supina. Plaut. in Asin. At hercle ipsum adeò contuor, quassanti capite incedit. Et iterũ, Nam ego illud argentũ tam paratũ filio scio esse, quàm me hunc scipionẽ contui. Et in Mostel. Profectò nullam equidẽ illic cornicem intuor. At tu istac ad nos obtuere, quoniã cornicem nequis conspicari, si vulturios fortè duos possis Contui. Cic. pro se ad Quirites, Qui excellenti tumulo ciuitatis sedem Capitolij in saxo incolitis, constituam, vt non solũ cunctã intui, sed etiã tueri possitis ciuitatem. Ex his patet, aliud tuor, aliud tueor significare, quod est contra Priscianũ, quia tuor semper pro video capitur, sicut contuor & intuor indicant. tueor verò pro defendo. Lactant. lib 6. Si hac de causa sunt homines congregati, vt mutuis auxilijs imbecillitatẽ suam tuerentur. id est, defenderent. Ouid. Non minor est virtus, quàm quærere, parta tueri. Licet quãdoq; pro video capiatur. Verg. libr. 4. Æne. Talia dicentem iandudum auersa tuetur. id est, huc illuc voluens oculos aspicit. Et in hoc significato tantum habet intueor. Sallust. in Iugurth. Præterea nostræ præclaros viros ciuitatis solitos ita dicere, cum maiorum imagines intuerentur, sibi animum ad virtutem accendi. Item contueor, cum tamen contuor sit in eodẽ significato, quod contui infinitũ facit, vt supra in Plauto ostensum est. Cicero verò contueri dixit lib. 1. Tusc. Quæst. Quod tandem spectaculum fore putamus, cum totam terram contueri licebit? Quin & Plaut. ipso verbo vsus est in Captiuis: Viden' tu hinc, quàm inimico vultu cõtuetur? Illud verò tuitus, quo Valla vsus est à tueor, pro defendo sumendum puto, sicut & obtuitus, pro aspectus, & obtuor. Cic. lib. 1. Offi. Ex oculorum obtuitu, ex eleuatione aut remissione superciliorum. Tuor igitur contuor, intuor, & si qua alia fortè reperiantur à tuor composita, iam penè obsoleta sunt, fortasse quòd prisca sunt nimis, vel non adeò plena, sicut tueor cum cõpositis. idcirco pro eis tueor, contueor, & intueor in significatione videndi suppleri videmus.

Tuguriolum, cum accentu in antepen. paruũ tugurium, (οἰκίδιον) Quòd si angustius sit, gurgustium nominatur, à gurgulione verme.

Tugurium dictũ est, quasi tegurium, à tegendo, e in u mutata, rustica habitatio, tecta ex vlua palustri, (καλύβη) Et tugurij appellatione, vt ait Pompon. De verborum signific. omne ædificiũ quod rei rusticæ magis custodiendæ cõuenit, quàm vrbanis ædibus, signatur. Quæ autẽ ita ædificãtur, vt nec parietes habeãt, nec luto crustata sint, sed stramẽtis vel arundinibus, aliòve simili genere teguntur, tuguria appellant. Colu. lib. 12. cap. 15.

Tulit, modo attulit significat, (ἤνεγκεν) Terent. in Andr. Nam si illum obiurges, vitæ qui auxilium tulit, Quid facias illi, qui dederit damnum, aut malum? Modò pertulit. Verg. Non tulit hanc speciem furiata mente Corœbus. Modò sustulit, vide in dictione Fero.

Tum, (τὸ μὲν, τὸ δὲ) vide in dictione Cum.

Tum autem, ponitur pro et, teste Donato, Teren. in Eunu. Vt illum dij, deæq́ senium perdant, qui me hodie remoratus est, Meq́ adeò, qui restiterim, tum autem qui illum non flocci fecerim. Aliquando pro præterea, inquit Donatus. Cicer. De Nat. Deor. Is tum fusus sublime fertur, tum autẽ concretus in nubes cogitur.

Tum demũ, (τότε δή) id est, nouissimè. Verg. lib. 12. Tum demum mouet arma Deo.

Tum deniq;, id est, tum demum, vel ad extremum. Cic. ad Qu. frat. lib. 1. Atq; ille quidem princeps ingenij & doctrinæ Plato, tum deniq; fore beatas Resp. putauit, si aut docti aut sapientes homines eas regere cœpissent.

Tum verò, id est, deinde, cum non præcedẽte. Cic. de Orat. Ex his enim & dignitatem maxime expetendam videmus, tum verò & iustus ac honestus labor honore, præmijs, splendore decoratur.

Tumba, (τύμβη) locus concauus infra terram. Vnde & pro sepulchro poni consueuit.

Tumeo, mes. mut. inflor, (οἰδέω, ὀγκόω) geschwellen) swellen) estre enflé.) Plau. in Pers. Quid hoc quod in collo tibi tumet? Ponitur aliquãdo pro superbire, quoniam inflati quodammodo superbientium animi vidẽtur. Plin. lib. 7. ca. 7. Tu qui te deũ credis, aliquo successu tumẽs, tanti tamen perire potuisti. Tumere negotia, dixit Cic. ad Attic. lib. 14. id est, seditiones erũpere & bella, vt ait interpres. Tumesco, tumidus fio. Verg. lib. 1. Georg. Continuo ventis surgentibus, aut freta ponti Incipiunt agitata tumescere. Hinc cõtumesco, extumesco, ἐξοιδέω, & intumesco. Plaut. in Truc. Equidem vteri illi (quod sciam) nunquam extumuere, Quasi extrà vel valde tumuere. A tumeo fit contumax, à quo contumacia.

Tu-

Tumefacio,is.tumidũ facio.Cic.1.de Diuin.Cum sit immoderato tumefacta potu,atq; pastu.

Tumidus, inflatus, (ἐξῳδηκώς) auffgeblasen) geschwollen) enflé.) Plin.lib.19.cap.6.Syluestri minores tumidæ.

Tumor,inflatio,(οἴδημα,ὄγκος) eyn geschwulst) eẽ geswel) enflure.) Cic.3.Tusc.Num manus affecta recté est,cum in tumore est? Per translationẽ ponitur pro superbia.Cic.3.Tusc.Cum tumor animi resedisset.Idem ad Att.lib.14.Tumorẽ rerum, pro commotione & eruptione dixit.

Tumulo,as.sepelio,in tumulo condo, (θάπτω) begraben) begraue) enseuelir.) Mart.lib.11.Æolidon Canace iacet hoc tumulata sepulchro.Vnde & attumulo, quod est quasi iuxta tumulũ facio. Plin.libr.19.Dein si terram fugientes cauliculos feces, à terraq; proceritate luxuriosa attollentes se exaggerando aliam attumules.

Tumultuarius,a.um.(παρα]οχῶν,αὐτοσχέδιος)quod sine præmeditatione factum est, properatum & subitarium,aut rapidé factum quæsitum've,vt ait Budeus.vt,tumultuaria oratio,tumultuarius miles aut exercitus,qui quasi tumultu quodã præparatus est,id est,raptim & festinanter. Liu.libr.5. Quippe quibus velut tumultuario exercitu raptim ducto ægrè ad vndecimũ lapidẽ occursum est. Hinc tumultuario,(ἐκ τῆς παραταχῶν) aduerbium.Apul.Et ex more calida tumultuario lauacro nostro præparato.

Tumultuo,tuas.in perturbatione sum,(θορυβοῦμαι) auffrürig sein,vngestum sein)beroert zijn,oproer maken) faire bruit & trouble.) Plaut.in Rud.Vt mihi istud dicas, negotii quid sit, quòd tumultues.Dicimus & tumultuor,aris.deponens.Idem. Plautus Pœn.Atq; interfectis hostibus non decet tumultuari.

Tumultuosus,qui turbas excitare solitus est,(θορυβώδης) auffrürig) oproerich.) Liu.4.ab Vrbe.In otio tumultuosi,in bello segnes. Hinc tumultuosè,aduerbium,cum tumultu. Liu.2.ab Vr.Adeò tumultuosè excepta est clamoribus vndiq;,& indignatione patrum.

Tumultus,vt author est Hieron.vox plurimorum est,& nimię multitudinis clamor pariter emissus, (θόρυβος)eyn auffrür) een oproer) esmeute,mutinerie.) Cic.8. Phil.Quid aliud est tumultus, nisi perturbatio tanta,vt maior timor oriatur?Vnde & nomẽ ductum tumultus, quasi tumor multus. Itaq; maiores nostri, tumultũ Italicũ, quòd erat domesticus,tumultũ Gallicũ,quòd erat Italiæ finitimus;præterea nullum tumultũ nominabant.

Tumulus,terra tumẽs,id est,collis, (λόφος) eyn bühel) eenẽ ardthoop) vne tertre.) Verg.li.2.Est vrbe egressis tumulus. Aliquãdo dicitur sepulchrũ, (τάφος)quia ibi coaceruari terra consueuit.Item lib.3.O felix vna ante alias Priameia virgo, Hostilem ad tumulum Troiæ sub mœnibus altis Iussa mori.Tumulus honorarius,est cenotaphiũ. Suetonius in Claud.Cæterum, inquit, exercitus ei honorariũ tumulum excitauit,circa quẽ,&c. Hinc tumulosus, adiectiuum, quod est tumulis plenum.Sallust.in Iugur.Ante lucis aduentũ peruenit in locum tumulosum.

Tunc,(τότε,τηνικαῦτα)dan zũmal)dan)donc,lors) aduerbium temporis, significat eo tempore, & de omnibus temporibus dicitur. De præterito, Verg.Tunc decuit,quum sceptra dabas. De præsenti, Plautus: Tunc ad eam accede, cum potes. De futuro.Idem,Ego tunc adero,cum tui videndi mihi copia erit. Additur quandoque temporis, vt apud Iustinum,Tunc temporis Persarum Cambysi mediocri viro.

Tundo,dis.tutudi.tunsum. knutschen,zerstossen) onstucken stooté) frapper, coigner.) secundum Priscianũ: licet eius composita ipsum n non habeant: vt obtundo,obtudi,obtusum.Verg.lib.4. Georg.Profuit & tunsum gallæ admiscere saporem.Plinius lib.31.tusum sine n posuit,Hæc tusa, cribrataq; vino quantum possit excellenti. Diomedes docet habere duplex præteritũ, & duplex supinũ, scilicet tutudi tusum,& tunsi tunsum, significatq; tundere,pcutere pulsare, & in vase aliquo quippiam comminuere, (κόπτω,ἀλοάω,ἀράσσω) Plaut.in Asin.Sed quid hoc quòd picus vlmũ tundit? Colu.lib.2.cap.21.Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur. Et libr.6.cap.7.Quibus in vnum tunsis. Refertur interdũ ad verba,& significat sæpius idẽ repetere.Teren.in Hecy.Tundendo atq; odio effecit senex.id est,sæpe dicẽdo, siue iterando.Est translatio sumpta à malleo fabrorum sæpe percutiente. Huius cõposita sunt,cõtundo,extundo,obtundo.Pertundo,valde percutio,aut percutiendo frango. (τετρῶ, διατετρῶ, τιτρῶ, τρυπῶ) Columel. libr.6.Si fortè farculum calcauerit,aut acuta testa, vel lapide vngulã pertuderit.Idem lib.6.Sæpe euenit,vt aluus exitum non habeat.Itaq; prima pertunditur,& iter digestis cibis præbetur. Hinc pertusa vasa,τετρητὰ,διατετρητα,τιτρωμένα) dicimus, quæ non sunt integra. Protundo,vltrà tundo,frango. Gell.libr.1. Austri verò & Aphrici,ad meridianum orbis circulum,& ad partem axis infimam depressi,inferiores & humiles per suprema æquoris euntis, protundunt magis fluctus,quàm eruunt.Retundo,repercutio, rursus frango, hebetem facio,redarguo, (ἀπαμβλύνω) Lactant.lib.5.Cum fortiter inimicorum impetus retudisset.Et libr.4.Necesse est veram esse hanc religionem,quæ & rationem dæmonũ nouit, & astutiã intelligit,quæ vim eius tundit.Id est,confringit. Colu.lib.4.Quod cuenit in retuso & crasso ferramento.

Tunetum,siue (vt quidam dicunt)Tunitium (τύνις) Scipionis tempore tumulus erat editior,vnde Scipio spectauit Carchedonios ad Romanã classem exurendam proficiscentes.Nostra tempestate regis Libyci ciuitas metropolis est, in qua veluti ampliore & magnificẽtiore loco cõsueuit habitare,& Tunisęus rex appellatur.Tunetũ non sanè ob hanc caussam habitarunt,quòd Carthagine carerent à Scipione diruta,cum denuo amplificata surrexit, ex qua (velut ex equo Troiano) manarunt literarum proceres.Ad cuius cele

berrimū gymnasium Augustinus profitetur contendisse. Hanc Eutropius lib. 4. continuis sedecim diebus arsisse perhibet. Hæc septingentesimo anno postquam condita erat, deleta est. Hæc vt idem author ait, L. Cæcilio Metello & Tito Flaminio consulibus, in Aphrica iussu Senatus reparata est, quæ nunc manet, annis viginti duobus euolutis, postquā à Scipione fuerat euersa. Abest Tunetū à Carthagine duodecim millia fermè passuum. A Tuneto Tunetæi, (τουνῆται) dicti sunt, quos Sidonius Tunisæos appellat.

Tunica, (χιτών) eyn rock)vng saye, sayon, hoqueton.) vestis erat apud Romanos breuior, & sine manicis, q̄ propriè viris cōueniebat. Longas verò tunicas fœminis cōuenire existimāt. Verg. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hoc autem dicit, vt barbarum & peregrinum morem indicet, nō Romanum, cum apud Romanos sine manicis tunicæ gestarent. Plautus, Manuleatam tunicā habere hoīem decet. Dicta est aūt tunica à tuendo corpore. Latini vsurpant tunicā pro ea, q̄ carni proximior erat, qua hodie linea vtimur, & eam vel vnam tunicam, vel lineam possumus dicere: barbarè quidam camisiam vocant. Olim Athenienses tunica talari & linea vtebantur, authore Polluce. Ouid. in Amor. Sic etiam tunica tangitur illa sua. Idem in tertio, Illic nec tunicam sibi sit posuisse pudori. Tunicæ oculorum, sunt membranæ, quibus variè conteguntur oculi. Plinius lib. 11. cap. 37. Tenuibus, multisq; membranis oculos natura cōposuit, callosis contra frigora caloresq; in extremo tunicis. Et de arboribus, siue fruticibus dicitur tunica. Plin. lib. 12. cap. 19. Probatur casia breui tunicarū fistula, & non fragili. Hinc tunicula diminutiuum. Plinius lib. 26. cap. 12. Tenuitatem illam densitatemq; tunicularum felle subeunte.

Tunico, cas. pr. cor. tunicā induo, (χιτωνίζω) Varro, Hæc lanigeras detōderi docuit, tunicareq; hominum. Vnde tunicati dicuntur tunica vestiti, & aliquando etiam expediti, & nullam aliam supra tunicam vestem habentes, quales nobiles incedere solent, cum ruri sunt. Plaut. Pœn. Nouistin'tu illum tunicatū hominem qui siet? Iuuen. Tunicati fuscina Gracchi. Ad opulentiā Latinæ linguæ augēdam, nihil impedit (vt ait Priscian.) formare verba, tunico, tunicor, tunicatus.

Turarius, vicus Romæ. Asconius, Signum Vertumni in vltimo vico Turario est, sub Basilica se flectentibus.

Turba, τύρβη, ὄχλοι) eyn getummel)een getier)vng trouble.) & rixa, non idem significabant. Vlpian. De vi bon. rapt. & de turba. Lprætor ait, Turbā appellatam esse Labeo ait, ex genere tumultus. Si duo rixam commiserint, vtiq; non accipimus in turba id factum, quia duo turba non propriè dicuntur. Si verò fuerint decē, aut quindecim homines, turba dicetur. Turba ergo multitudinis, rixa duorum. Sed quia multitudo ferè non vacat perturbatione, factū est, vt perturbationem appellemus turbam. Est igitur turba, & multitudo, & in multitudine perturbatio. Cic. Cecin. Exponam rem quemadmodū & hic & quanta in turba viueremus. Terent. Dij vestrā fidem, quid turbæ est apud forum? Turbam prunorum pro varijs generibus prunorū dixit Plin. li. 15. ca. 13. Et turbā vulnerū, prò multitudine vulnerū, lib. 11. ca. 37.

Turbasis, lapis spumę candidæ nitentisq;, nō tamē translucentis, (τίμων) Alij stibium vocant.

Turbella, (τραχίδιον) diminut. parua turba. Plaut. Hanc mihi ancilla turbellam fecit.

Turbidus, cōturbatus, cōfusus, nō clarus, tumens, (θολερός)vnrūwig) beroert) trouble.) Horat. Qui vidit mare turbidū. Hinc turbidus dies, procellosus: turbidus homo, cōmotus, plenus perturbationis, terribilis, elatus, & arrogantia tumens.

Turbino, nas. pe. cor. acutū facio, (ἀποτροχίζω, στρομβίζω) Hinc Turbinatus adiect. quod veluti turbo desinit. Plinius libr. 37. cap. 4. Siquidem & colore translucido non differt, & laterū sexanguli leuore turbinatus in mucronem, aut duabus contrarijs partibus, quæ magis miremur, vt si duo turbines latissimis suis partibus iungātur, magnitudine etiam auellanæ nuclei. Idem lib. 15. ca. 15. Turbinatior pyris figura, quām malis. Hinc turbinatio. onis. fœm. generis. Plin. libr. 15. cap. 20. Alijs turbinatio pyri, alijs ornata species.

Turbo, bas. (ταράσσω, ὀχλέω, κυκάω) bewegen, betrūben) beroeren) troubler.) confundo, cōmoueo. Plaut. in Capt. Adueniens turbauit totū cum carne carnariū. Id est, commouit. Martial. libr. 2. Pectere te nolim, sed nec turbare capillos. Turbassit, pro turbauerit, vsurpatū ab antiquis. Hinc turbor passiuum. Cic. ad Att. libr. 2. Turbatur Sampsiceranus. Terent. in Eunu. Nescio quid profectò absente nobis turbatū est domi. Id est, innouatū. Huius cōposita sunt, conturbo, συνταράττω. Idem, Neq; ædepol quid nunc consilij capiam, scio, ita conturbasti mihi rationes omnes, ἐκπαραλόγισας) vt eàm non possim suis (ita vt æquū fuerat, atq; vt studui) tradere. Deturbo, deorsum violenter deijcio. Exturbo, è loco deijcio, extrā turbo, expello. Plaut. in Curc. Si rectè facias Phædrome, auscultes mihi, atq; istam exturbes ex animo ægritudinem. Colum. lib. 8. Et in tranquillo consistens piscis, sedibus suis non exturbatur. Disturbo, (διαταράττω) variè turbo, sed dissipando deijcio. Terent. in And. Ne esset nobis spacium cogitandi ad disturbandas nuptias. Quintil. Non enim discussos alicuius operis angulos, aut disturbatos parietes obijcimus. Interturbo, Obturbo, ab omni parte turbo, ἀντιπταίω, παρενοχλέω, ἐπισκιάζω. Terent. in And. Itáne verò obturbat? Perturbo, valde turbo, ἐπιταράττω.

Turbo, binis. ventus cū frigore maximo, obiecta quæq; deturbās prosternensq;, ex depressæ nubis specu, (στρόβιλος) Vergilius, Et terras turbine versat. Est & turbo, genus instrumenti lusorij, pueros maximè delectans, (στρόβιλος, τροχός, βέμβιξ) Tibul. Nanq; agor vt per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. Item vasculi genus, quo pruna, & cottana

Inter Saturnalia xeniola missitabantur, cuius effi gies turbinis in imo angustissima erat, in summo latissima, qualis est figura pyrorum. Item turbo dicitur, quicquid forma acuta est in imo, in summo lata. Plin. de Aloë, In turbinibus cadorū. Ouid. Caua buccina sumitur illi, Tortilis in latū quæ turbine crescit ab imo.

Turbo, bonis. (τύρβων) proprium nomē gladiatoris. Horat. lib. 2. Serm. Corpore maiorē rides Turbonis in armis.

Turbulento, tas. exagito, perturbo, (διαταράσσω.) Apul. Me strepitu turbulentauit.

Turbulentus, cōmotus, iratus, turbidus, cōtentiosus ne plenus. παραχώδης. bewegt) beroert) trouble.)

Turbystum, medicamentum est cogens sorbere. & pro colore tincturæ etiam capitur.

Turcæ, populi. vide in dictione Thussagetæ.

Turdarium, locus quo turdi aluntur ad saginam.

Turduli, τυρδῦλοι, populi Hispaniæ eius, quam Bethicam, nunc Granatam vocant, & ab incolis Turdetania, τυρδιτανία, dicitur. Hi etiam Turdetani (τυρδιτανοί) appellantur, quamuis sunt, qui eos diuersos afferant.

Turdus, auis nota, & inter primas à saporis bonitate collocata, (κίχλα) Vnde Horat. Nil melius turdo, vulua nil dulcius ampla. Est & turdus nomen piscis. Plin. lib. 32. ca. 11. Turdus inter saxatiles nobilis. Hinc turdulus, diminut. Varro 2. de re Ru. ca. 10. Non omnis apta natio ad pecuariā, quòd neq; basculus neq; turdulus idonei.

Turgeo, ges. tursi. ὀργάω. geschwollē, auffgeblasen sein) estre ensle.) Verg. Torrida iam læto turgēt in palmite gemmæ. Turgere alicui, est irasci in aliquē, cōmoueri. Plau. in Cas. Nunc in fermento tota est, ita turget mihi. Idem in Most. Tota mihi turget vxor nunc domi, scio. Huius cōposita sunt, Deturgeo, (ἀποργάω) quod est contrarium suo simplici, significat enim decresco. Plin. Detur gente Nilo musculi reperiātur. Obturgeo, circū turgeo. Lucil. Obtursit ebrius. A turgeo fit turgesco, turgidus fio, promineo. Persius, Non equidem hoc studeo bullatis vt mihi nugis Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.

Turgidus, inflatus, tumens, (ὑπέρογκος) geschwollē opgeblasen) ensle.) Plaut. in Mil. Cubare in naui lippam, atq; oculis turgidis. Hine fit diminut. turgidulus. Catull. Flendo turgiduli rubent ocelli.

Turia, (τυρία) nomen fluuij, secundū aliquos generis masc. secundum Priscianum & Augustinū generis neutri. vide in dictione Duria.

Turiones, dicuntur teneritates arborum vel arbustorum. Colu. lib. 12. ca. 48. Lauri turiones in hoc vsu mittito, vt oliuas deprimant, &c.

Turma, ordo militaris, & equitum est, (ἴλη) Dicta quasi terdena, quod terdeni equites ex tribus tribubus, Tatiensiū, Ramnensiū, & Lucerū fiebant. Constabat enim ex triginta duobus equitibus: & qui illi præerat, Decurio dicebatur, vt Varr. & Veget. tradiderūt. Vel dicitur quasi terma, e in u mutata. Vel per onomatopœiā à strepitu vngularū equinarum terrā pulsantium, vel à terenda terra.

Turmales, dicti qui in turma sunt eadem. Liui. ab Vrbe: T. Manlius consulis filius, supra castra hostium cum suis turmalibus euasit.

Turmatim, aduerb. per turmas, (ἰλαδόν) Cęs. 8. bel. Gall. Turmatim in eum locum deuenerunt.

Turnus, (τοῦρνος) nomen viri propriū apud Verg. Est & nomen piscis palustris, & nomen fluuij.

Turpis, deformis, est enim contrariū pulchro, (αἰσχρός, ἀηδής) vngestaltig, heszlich) leelick) vilain, laid.) Terent. in Phorm. Lachrymæ, vestitus turpis. Transfertur etiam ad animum, vt apud Catonem, Turpe est doctori, cum culpa redarguit ipsum. Terentius in Heau. Pudet dicere hac præsente verbum turpe. Interdum ponitur pro magno. Vergil. Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix. Idē, Et turpes pascit sub gurgite phocas. Item pro crudeli, vt semper apud Sallustium. Hine turpiculus, diminutiuum. Cicero 3. De Oratore, locus in turpiculis, & quasi deformibus ponitur. Et turpitudo, deformitas. Et turpiter aduerbium, inhonestè, indecore. Hinc quoque turpificatus, adiectiuum, quod est turpe factum. Cicero lib. 3. Offic. Quanta illa deprauatio & fœditas turpificati animi videri debet, &c. Et turpo, as. fœdo, turpe facio. Cicero 1. Tusc. Hæc omnia vidi inflammari, Priami vi vitā eripi, Iouis aram sanguine turpari.

Turreus, a. um. πύργινος. Colum. lib. 3. Iam turream plantam mature ampliatam, florentesq; hortos myrrha & croco,

Turibulum, vas quo tus adoletur, θυμιατήριον.

Turifico, as. (θυμιάω) ture suffio.

Turricula dimin. parua turris, (πυργίον) Est & vasculi genus à turris similitudine, quo iactari tali ludendo solent, eadem pyrgus & orca dicitur.

Turriger, gerens turrem, (πυργοφόρος) Plin. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros.

Turris, (πύργος) eyn durn) een toren) vne tour.) à terrendis hostibus dicta est, sicut arx ab arcendis. Vel quod aspectu torua sit, hoc est, terribilis. Fiunt etiā turres ambulatoriæ, de quibus Veget. lib. 4. ca. 17. hæc scribit, Turres dicūtur machinamenta, ad ædificiorū speciem tabulis tabulatisq; compacta. Et ne tantum opus hostili concremetur incendio, diligentissime ex crudis corijs, vel centonibus cōmunitur, quibus pro modo latitudinis additur altitudo. Nam interdum tricenos pedes per quadrum, interdum quadragenos vel quinquagenos latæ sunt. Proceritas autem ipsarum tanta fit, vt non solum muros, sed etiam turres lapideas altitudine superent. His plures rotæ mechanica arte subduntur, quarū lapsu volubili, magnitudo tam alta moueatur. Præsens autē periculum ciuitatis est, si ad murū fuerit turris admota. plures enim accepit scalas, & diuerso genere conatur irrumpere. Nam in inferioribus habet arietem, cuius impetu destruit muros. Circa mediam verò accipit pontem factū de duabus trabibus, septumq; de vimine, quem subitò prolatū inter turrem murumq; constituunt, & per eum egredientes de machina bellatores in ciuitatem

transeunt, & occupant muros. In superioribus au tem turris illius partibus contati & sagittarij col locantur, qui defensores vrbis ex alto contis, sas xis, missilibusq; prosternant.

Turritus, ta. tũ. (εὔπυργος, πυργωτὸς) pen. prod. altus & excelsus, vt domus turrita, id est, alta & sublis mis, & ad turris similitudinẽ facta. Aliquãdo turs ritus, dicitur turribus plenus. Vnde & turritæ vrs bes. Et mater Deûm cognominatur Turrita, quia terra est, quæ vrbes sustinet. Vergil. Qualis Beres cynthia mater, Læta Deûm partu Phrygia turris ta per vrbes Inuehitur curru.

Turtur, pro aue nota, à vocis sono nomẽ habẽte, generis tã masculini quàm fœminini. Plau. Most. Tu tibi istos habeas turtures. Vergil. Nec gemere aëria cessabit turtur ab vlmo. proprie est generis masculini, qui alio nomine pastinaca, & τρυγὼν à Græcis dicitur. In huius cauda stat radius præs sentissimi veneni. Ausonius, Lætalisq; trygon, & bina trygoria corui.

Turunda, panificia, & bucceæ, quibus farciuntur al tilia ad saginam. Græcè ψωμὸς dicitur, quasi bucs cea, siue bolus, quem nutrices ingerũt infantibus. Varr. 3. de re Rust. ca. 89. Gallinas farciunt turun dis hordeacijs. Apud Catonem cap. 89. significat lineamentum illud ex filis, quod in vlcus immits ti à medico solet. Ait enim, Et si fistula erit, & tus rundam non recipiet. Aliàs apud Catonem signis ficat id, vt modò dixi, quod Græci ψωμὸν appel lant, quasi buccea siue bolus dicatur, quem nutris ces ingerunt infantibus.

Tus, (λίβανος) wierauch) wieroock) encens) ihcen sum, libanũ, quo Deũ veneramur, à tundendis gle bis, quia glebæ tunduntur, cũ quibus fluens ex ar boribus coalescit, authoribus Prisciano & Varro ne & Seruio super primũ Georgicorũ. Alij cum h scribunt à τὸ τῦ θύω deriuãtes, quod est sacrifico. Nascitur in felici Arabia, & duplici vindemia col ligitur. quarum prior est circa Canis ortũ, secun da est verno tempore. Inciditur enim cortex arbo ris turiferæ, quà maximè videtur esse prægnãs, & vbi tenuissimus tẽditur cortex. Laxatur hinc plas ga, inde prosilit spuma pinguis, quę concreta den satur. Probatur tus candore, amplitudine, fragili tate, carbone vt statim ardeat, & frietur potius, q̃ dentem recipiat. Quidam tus Nabathæũ vocãt, quòd Nabathæa regio est ab Arabia incipiẽs. Hu ius arbor Libanotus dicitur.

Tuscania, (τυσκανία) oppidum Tusciæ prope Tar quinios: à quo Tuscanenses.

Tuscia, (τυῤῥηνία) Italiæ regio celebris, à sacrificijs (vt quidam arbitrantur) dicta. Græci enim θύειν sacrificare dicunt. Vel à ture, quo maxime in sacri ficijs vtimur. Vel à Tusculo Herculis filio, quod veteres Grammatici probant, vnde & fine h ab eis scribitur. Hæc Tyrrhenia dicta fuit, à Tyrrhe no Atys filio, qui è Mœonia discedens in Italiam venit & eam partem occupauit, quæ ad mare Ins ferum sita est, quod & Tyrrhenum dicitur. Hæc à Liguribus Romanisq; finibus contingitur, iugis inaccessis & difficilibus referta. Eius fines Macra & Tyberis amnes, centũ & septuaginta quatuor millia inter se distantes. In ea scientia faciendorũ sacrorum ita floruit, vt Romani qui non seruan dæ tantum, sed etiam amplificandæ religionis cu piditate incendebantur, decem principum filios senatusconsulto singulis Tusciæ populis percipis endæ sacrorum disciplinæ gratia traderent. Lon gior est ea prouincia, quàm latior. Ab Orientali plaga in Occidentalẽ porrigitur. Nam si ab Aquis lonari in Australẽ perambulemus, arctis finibus contenta est. Ab Occidente qua Liguriæ proxi ma est, habet Pisas, Senas, & Lucam, & Florentiã, inclytas ciuitates. Ad Septentrionem habet Vrbẽ veterem: in Meridionali verò littore, Pisaurum, Aretium & Asisium. Et Tyber Romanus inde las bitur, ex Apennino effluens. Septentrionalis re gio cum Flaminia iungitur. Vulgus Italorum hos die Tuscanam vocat.

Tusculum, diminutiuũ à tus, (λιβανώτιον.) Plaut. in Aul. Hoc tusculum emi, & hasce coronas floreas. Et Tusculum, (τύσκλαιον, τύσκλον Strabo) oppidũ Latij, sic appellatum quòd aditum difficilem ha beat, quasi δυσκλον, hoc est, fatigãs, vexans, quo niam in prææalto atque arduo monte erat situm. Hinc Tusculani homines, & Tusculanus ager. Hæc ciuitas à Telegono Vlyssis & Circes filio fun data est, qui per ignorantiam patrem occidit. Ex Tusculo Cato Censorinus ortum habuit.

Tuscus, (τυῤῥηνὸς) nomen possessiuũ à Tuscia, vnde Tusci dicti sunt, qui Tusciam habitant.

Tuscus, vicus Romæ, in quo habitauerunt Tusci, q Porsenna ab obsidione recedente remanserũt. De quo Horat. in Serm. Ac Tusci turba impia vici.

Tussedo, idem quod tussis, (βὴξ.) Apul. Assiduo pul su tussedinis hiulci pectora.

Tussilago, (βήχιον) herba, quæ tussim sedat. Pli. li. 26 ca. 6. Dioscor. lib. 3. ca. 124.

Tussio, sis. siui, situm, tussim patior, (βήττω.) hůsten) touffir) Plau. in Asin. Fortè si tussire occœperit, ne sic tussiat, Vt cuiquã linguã in tussiendo proferat. Plin. lib. 20. ca. 2. Semen eorũ cũ cumino tritũ, po tumq; in vino, tussientibus auxiliatur.

Tussis, quæ gignitur vel ex frigore, vel ex pituita in pulmonẽ descendente (βήξ.) hůst) la toux) Quæ si continuè vexet, à Seneca Pertussis nuncupatur. Est enim continẽs tussis, & inueterata, q̃ vix vnq̃ eliditur, ex qua multi conficiunt. Teren. in Heau. Gemitus, screatus, tussis, risus abstine. Hinc tussi cula, diminutiuum. Plin. Epist. 114. Vete. is infirmi tatis tussicula admonitus, &c.

Tutamentum, ti. defensio. Liu. 1. Bell. Pun. Vt ea fos la ignibus aliquoties coniectis ab hoste etiam tu tamentum fuerit.

Tutanus, pen. prod. Deus, qui homines tueri puta batur, (προσωπεῖος.) Varro, Tutanum deũ Ros mæ omnes, qui laborant, inuocant.

Tute, tu ipse, à tu formatur per paragogen, te cor repta, (σὺ αὐτὸς.) du selbs) ghy selue) toymesme.) Nam te, magis syllabica additio est, q̃ cõpositio, additurq; duntaxat nominatiuo, non etiam alijs casibus. Et hoc fit, cum pronomen ad eam refero

catur personam, à qua sumitur: vt cum dico, Tu lege: ille respondeat, Cur tute non legis? Cice.4. Verr. Hoc autem tute fatebere.

Tutela, (ἐπιτροπή, vogtung) een vermomberinghe) tutelle) Paulus de Tutel. l.1. Tutela Ius ac potestas in capite libero, constituta ad tuendum eum, qui per ætatem sua sponte se defendere nequit, iure ci uili data ac permissa: ex qua ipsi tutores nomen acceperunt, quasi tuitores atque defensores. Sicut æditui, qui ædeis tuentur. Cic. de Orat. Filius eius paruus, qui tibi in tutelam est traditus.

Tutelaris diuus, quem aduocatum dicimus, προστάτης.

Tutelarius, adiectiuum pro ædili, & eo, qui ædes sacras aut publicas suo periculo tuetur. Plinius libro. 14. cap. 7. Capite tutelarios cauere pro eo, instituti publici fuit.

Tutilina, dea. Varro, Tuam fidem Tutilina inuoco quæ adesse mortalibus soles. Hanc August. lib. 4. Ciuit. præesse frumentis collectis atque reconditis scribit, vt tutò seruarentur.

Tutò, aduerb. significat sine periculo, impunè, (ἀσφαλῶς.) ficherlig) vrylijck) sans danger.) Plau. in Amph. Patri vt liceret tutò illam amplexarier.

Tuto, tas. protego, defendo, (ἀσφαλίζω) Plautus in Merc. Inuoco vos lares Diales, vt me tuteris.

Tutor, aris. deponens, frequentatiuum, diligenter defendo, (ἀμύνομαι, προΐσταμαι) quod Priscianus docet esse commune. Hora. in Epist. Res Italas armis tuteris, moribus ornes.

Tutor, nomen verbale, quo pupilli defensor significatur, & is qui vim & potestatẽ habet in capite libero, ad tutandum eum, qui se per ætatem nondum tueri potest, (προστάτης, ἐπίτροπος, πρόβολος.) eyn vogt) een momber) tuteur.) Hæc autem ætas (secundum Iureconsultos) est vsque ad pubertatẽ, id est, vsque ad decimumquartũ annum. Nam inde vsque ad vigesimumquintum dantur curatores, qui etiam furiosis & mente captis dari solent.

Tutorius, a. um. qd ad tutorẽ pertinet, κηδεμονικός.

Tutulus, ornamentum capitis Flaminicarũ, & vitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem erecta, quòd per eam Flaminica à cæteris mulieribus discernebatur.

Tutus, ta. tum. & actiuam & passiuam significationem habet, ἀσφαλής. sicher) vry) seur) vt, Tuta vrbs quæ nos defendit. Tutus sum ab hostibus, id est, munitus, & sine periculo sum. de hoc vide in dictione Securus, & suprà in dictione Tueor. Huius compositum est intutus, de quo alibi.

T ANTE Y

Tyana, (Τύανα) Græca ciuitas. A qua Tyaneus, (Τυανεύς) dictus est Apollonius philosophus.

Tyber, eris. & Tybris, bris. & Tyberis, huius Tyberis, (Θύβρις, Τίβερις) fluuius Italiæ, è media ferè longitudine Apennini Aretinorum finibus defluens, duobus & quadraginta fluuijs agetur. Primò ab aquarum colore Albula dictus, deinde Tyberis appellatus: vel à rege Thuscorum huius nominis, qui piraticã exercẽs iuxta eum in bello perijt, Quod etiã sensisse videtur Vergilius, cũ inquit, Asper, & immani corpore Tybris, A quo post Itali fluuium cognomine Tybrim Diximus, amisit verum vetus Albula nomen. Ouidius lib. 2. Fast. Albula, quem Tyberim mersus Tyberinus in vndis Reddidit, hybernis fortè tumebat aquis. Sunt qui hoc nomen trahant à Græco ὕβρις, quæ est iniuria. aiunt enim hunc eundem Thuscorũ regẽ circa huius fluuij ripas latrocinari cõsueuisse, qui transeuntes crebris afficiebat iniurijs, ex quo Tybrim cognominatũ fuisse asserunt, quasi esset fluuius ὕβρεως, id est, iniuriæ. Ex qua ratione cum ὕβρις asperetur, Thybrim quoque cum aspiratione annotari volunt. Alij volũt eos, qui de Sicilia venerunt, Tybrim dixisse, ad similitudinẽ fossæ Syracusanæ, quã fecerunt Afri & Athenienses iuxta ciuitatis murũ. Nam quod Liuius dicit, ab Albano rege Tyberim dictũ, nõ procedit, quia etiam ante Albam Tybris dictus inuenitur. Sciendũ est, (secundum Seruium) quòd hic fluuius in sacris Tyberinus dicitur: in cœnolexia, id est, in communi sermone Tyberis, & in poemate Tybris. A Tyberis fit Tyberinus, na. num. (Τιβερινός) Vt, Piscis Tyberinus, & Tyberina ostia: Transtyberim, Transtyberinus.

Tyberius, (Τιβέριος) nomen imperatoris Romani, Augusti successoris. Tyberij aũt dicti sunt, ideo quòd iuxta Tyberim fluuium nascerentur. Sunt qui per i datiuum scribunt, & puto rectius.

Tybur, siue Tyburtum, (Τίβουρ, Τίβουρα) vrbs ad sextumdecimum lapidem distans ab vrbe Roma. Hanc Cato, Solinus, & alij quidam à Catyllo Arcade, classis Euandri præfecto conditam scribũt. Plinius verò Tyburis ipsius originem antiquiorem esse docet, quàm vrbis Romæ, & extare adhuc tempore suo memoriam, ilices tres, etiã Tyburto eius vrbis cõditore vetustiores, apud quas inauguratus traditur fuisse Tyburtus, dum vrbem esset conditurus. Sextus Græcus historicus sic habet, Catyllus Amphiarai filius fuit Hic post prodigialem patris apud Thebas ante Iliacum bellum interitum, iussu dei, cum omni suorum cœtu, & sacris missis, tres liberos in Italia procreauit, Tyburtum, Coracem, & Catyllum, qui expulsis ex oppido haud longè ab vrbe Roma posito, veteribus Sicanis, à nomine Tyburti maximi filij oppidum vocauerunt. Priscianus tamen, cum i Latino scribit. Vulgus Italorum eam vrbem hodie vocat Tiuoli.

Tyburs, burtis. generis omnis, vel hic & hæc Tyburtis, & hoc te. quod est ex Tybure, (Τιβουρτῖνος) Suetonius, Inchoauit autem aquæ ductum regione Tyburti. Horat. Picenis cedunt pomis Tyburtia succo.

Tyburtinus, a. um. (Τιβουρτῖνος) penul. prod. quod est ex Tyburto.

Tycha, (Τύχη) fuit (Hesiodo teste) Nympha, filia Oceani & Tethyos.

Tydeus, (Τυδεύς) cum accentu in prima, fuit filius Oenei regis Calydoniæ & Eurybœæ, vir fortissimus, qui Thebanos oẽs ad quodlibet certaminis

genus vicit. Inde fit patronymicū Tydides. Nam Diomedes Tydides (τυδείδης) dictus est, qui fuit filius Tydei. Vergil. 1. Æneid. O Danaûm fortissi me gentis Tydide.

Tylus, vermiculus est pluribus pedibus, colore fusco, sub lapidibus aut figulinis vasis viuens, qui tactus se arcuat, atque in globum contrahit ad similitudinem paruæ pilæ.

Tymber, (θύμβρος) nomē viri, & nomen fluminis.

Tymbra, (θύμβρα) Troadis campus, per quem fluit Thymber fluuius in Scamandrum. Ibi & templū Tymbræi Apollinis est. Vergil. 3. Æneid. Da propriam Tymbræe domū. Vbi Seruius: Tymbræus Apollo dictus est à loco Troiæ vicino, pleno tymbra, in quo eius & nemus est & templum, vbi à Paride Achilles occisus est. Vnde & fingitur mas nu Apollinis vulneratus. Ergo Tymbræus, vt Delius. Nam numina à locis frequenter nomen accipiunt. Sanè quia Græcè θύμβρα facit, in deriuatione α in diphthongum mutatur, vt αἴτνη Ætnæus, δίρκη, Dircæus. At thymbra cum h, herba aromatica est. Verg. lib. 3. Georg. Grauiter spirantis copia thymbræ.

Tymbus, bi. Latinè sepulchrum siue monumentū dicitur. Cice. 2. De Finib. Si quis bustum (nam id puto appellari tymbon) aut monumentū inquit, aut columnam violarit, deiecerit, fregerit, &c. Ab hoc verbo tumba deducitur.

Tymœtes, (θυμοίτης) fuit regis Priami filius.

Tymolus, (τύμωλος.) vide in dictione Tmolus.

Tympanicus, ci. qui tympanite laborat, hoc est, ea specie aquæ intercutis.

Tympanista, (τυμπανιστής) qui tympana pulsat.

Tympanistria, (τυμπανίστρια) mulier tympanū pulsans. Sidon. li. 1. Epi. Tympanistria, psaltria canit.

Tympanites, (τυμπανίτης) pen. prod. genus hydropisis est, cū ventre vehemēter intēto, creber intus ex motu spiritus sonus est, teste Celso lib. 3. c. 21.

Tympanizo, as. (τυμπανίζω) tympana pulso. Suet. De Augusto. Et assensu maximo comprobauit versum in scena pronunciatum, de Gallo matris deûm tympanizante, Vides'ne vt cinædus orbem digito temperet?

Tympanotriba, bæ, qui tympanum terit, & pulsat, apud Plautum in Trucul.

Tympanum, (τύμπανον) instrumentū ex vna parte planum, membrana clausum, intus vacuū, quod baculo pulsatur. Eo vti solebant in sacrificio matris deûm. Est & tympanū vehiculi tectum, vt inquit Seruius, siue (vt aliqui putāt) testudo supra radios. Radij dicuntur in media parte rotarum. Vergil. Hinc radios triuêre rotis, hinc tympana plaustris. Item tympanum accipitur pro machina tractoria, quæ rota vocatur (vt Vitruuius ait) ad hauriendam aquam summa celeritate, quod hominibus calcantibus versatur, ad irrigandos hortos & salinas vtile. Plinius libro. 33. cap. 11. accipit pro vase escario.

Tymphæi, (τυμφαῖοι) Ætoliæ Thesprotiæ'ue populi, vbi & Pyrrhæbi sunt, à quibus Tymphaicū, ac Tymphaicum gypsum. Est & mons Tympheton, siue Tymphæ, oppidum quoq; Tymphæa.

Tyndarus, (τύνδαρος) fuit Oebaliæ rex, pater Castoris & Pollucis, Clytemnestræ & Helenæ. Hinc Tyndarides & Tyndaris, patronymica.

Typhon, onis. & Typhos, pho. & Typhocus, phoei, dictio trissyllaba, eu diphthongon in vltima habens, τυφῶν, τυφωεύς. Inde Typhonis, idis. vnus è gigantibus, Terræ & Titani filius. Prima corripitur. Seneca, Non tam ferum Typhonem neglecto Ioue irata Tellus edidit quondam parens. Lucan. Cōditus Inarimes æterna mole Typhoeus. Quando verò deriuatum est, diuisa diphthongo pronunciatur. Vergil. Natæ patris summi, qui tela Typhoëa temnis. Est & Typhon ventus turbulētus, à Typhone dictus, & capitur pro fulgure. Typhonas etiam vocant fumigantes globos, & figuras quasdam nubium metuendas, & ibi prima producitur. vide Plin. lib. 2. ca. 48.

Typus, (τύπος) Latine forma, figura, adumbratio rudis, exemplar, vmbra, & veluti imago quædam alterius rei. Hinc protypa, dicta sunt opera, quæ ante typos facta sunt. Ectypa, (ἔκτυπα) quæ ex ipsis sunt formata. Archetypus, (ἀρχέτυπος) prima & principalis forma. Plinius, Dibutades primus personas tegularum extremis imbricibus imposuit, quæ inter initia protypa vocauit, postea idem ectypa fecit.

Tyrannicè, (τυραννικῶς) crudeliter, violenter. Cic. 5 Verr. Nunc vt hoc tempore ea quæ regiè, seu potius tyrannicè statuit, &c.

Tyrannicus, ca. cum. (τυραννικός) quod est tyranni. Cice. 1. De Legib. Aut si omnes Athenienses delectarentur tyrannicis legibus, &c.

Tyrannis, nidis. (τυραννίς) sæuum ac violentum imperium. Iuuenalis, Quid Nero tam sæua crudaq; tyrannide fecit?

Tyrannoctonus (τυραννοκτόνος) Latinè dicitur tyrannicida, q tyrannū occidit, ab tyrāno, & κτείνω interficio. Quem an liceat interfici, legatur lib. 3. Off. Nam nomen ipsum declarat quid mereatur, cū à Tyris superbissime & iniquissime dominantibus sit deductum. Vel à verbo τρύω, per metathesin literarū, quod significat lacero, tero, interimo. De bonis non loquimur, si reperiantur.

Tyrannicida, dæ, qui tyrannum occidit. Plin. lib. 7 cap. 23. Non indicauit Armodium & Aristogitonem, tyrannicidas.

Tyrannicidium, dij. ipse tyrannorum occidendorum actus. Quintil. lib. 7. ca. 4. Tyrannicidium est, occidere tyrannum.

Tyrannus, per duplex nn, (τύραννος) apud veteres in bonam partem dicebatur dominus, qui plenū habebat in subditos potestatem. vnde (Trogo teste) quæque ciuitas & gens, rerū publicarū imperium ab initio penes reges habebat, quos ad huiusmodi fastigium maiestatis, non ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio prouehebat, qui etiā tyranni ob fortitudinē, vocabant. vnde Verg. Pars mihi pacis erit dextā tetigisse tyranni. Sed crescente malitia, cum superbè reges regnare cœpissent, tyranni nomen ad illos solum

ro

restrictum est, qui per insolentiam imperij viribus abutebâtur, & vi & quadam animi libidine dominabantur, non iure & legibus æquis. Quidam etiâ tyrannos dici putant â Tyrrheniæ gentis præcipua crudelitate.

Tyrianthinus, adiec. ex Tyrio & ianthino cõpositum. vt Tyrianthinus color dicebatur, quãdo absolutus amethystus rursum Tyrio inebriabat, & geminata luxuria facit ex vtroq; improbû nomê.

Tyrianthina, (τυριάνθινος) vestis violacea, purpurea, ab ianthino, id est, violaceo colore, & Tyrio, hoc est, purpureo. Martial. lib. 1.

Sic interposito vilis contaminat vncto
Vrbica Lingonicus tyrianthina bardocucullus.

Tyrius, a. um. (τύριος) quod est è Tyro insula. Verg. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni. Et ponitur pro purpureo. Tibull. Quid Tyrio recubare toro? Tyriæ vestes, purpura Tyria infectæ. Ouid. Tyrios laudabis amictus.

Tyro, nouus miles, & fortis ad militiam exercendam. (τίρων; στρατιώτης) Cuius diminutiuum est tyrunculus. Plinius extra rem militarem se tyrunculum dixit, quasi rudem in cognitione signorû: Quod me (inquit) quanquãm tyrunculum solicitauit ad emendû. Refertur quoq; tyro ad omnem artem. Vnde pro gladiatore rudi adhuc in disciplina gladiatoria accipitur. Sueton. in Cæs. Tyrones neq; in ludo, neq; per lanistas. Sic adulescentes quando togam sumebant, & barbam ponebant, eloquentiamq; in foro auspicabantur, tyrones dicebantur, & illa prima actio tyrocinium. Nam prima actio in quacunq; arte, tyrociniû dicitur. Seneca lib. 3. Declam. Ille in foro primû dicturus, tyro dictus est. A Hieronymo tyrociniû rudimentû, & tyrocinatio, qui recentes disciplinas, tyrunculas appellat. Ab eadê similitudine canis adulescentior, tyrûcula dicit. Col. li. 7. c. 12. Quoniã tyruncula nec rectè nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementû. Tyrociniû nauiû dixit Plinius lib. 24. cap. 7. per metaphorã; cum primû mari committuntur, & veluti in Neptuni militiam conscribuntur. Tyrocinij die induebatur toga, quæ pura est cognominata. Fuit etiam Tyro (vt inquit Iustin. lib. 18.) nomen proprium patris Didonis, qui ab alijs Belus vocatus est.

Tyrocnestis, τυρόκνηστις, instrumentû coquinatoriû, quo foraminato caseus disteritur minutatim.

Tyronianus, a. um. (τυρωνιανός) â tyro possessiuum. Gel. lib. 1. cap. 7. In oratione Ciceronis quinta in Verrem, libro spectatæ fidei, tyroniana cura atq; disciplina facto.

Tyros, (τύρος) quondam vrbs Phœniciæ, quæ est in Syria. Iulius Pollux lib. 1. τόδε λέγεται, ὡς ἡρακλῆς ἠράσθη νύμφης ἐπιχωρίας. τύρος δ' ἦν τῇ νύμφῃ τοὔνομα, ἐπὶ τοῦδ' ἄρα τοῦ ἡρακλέους, κύων κατὰ τὴν παλαιὰν νόμον. Quo etiã nomine dicta est insula Alexãdri Magni operibus continêti annexa, clara vrbibus, Lepti, Vrtica, Gadibus, & Carthagine. Nunc omnis eius nobilitas côchylio, & purpura cõstat. Olim Sarra nûcupata, vt ait Gellius. Vnde Sarranum ostrum dicitur, & ostrum Tyriû, & purpuram Tyriam dicimus. Phœnices accolæ fuerunt maris rubri, dicti â palma, cuius regio plena erat. Palma enim phœnix dicitur. Hinc terræmotu pulsi in maritimam Syriæ se contulere, condita vrbe Sidonem â pisce appellarunt, eam Syrij vocabât Sarram. Lingua Syra pisem sear dicitur. Postea condidere Tyrum in ipso mari, propter merces. τύρος etiam Græcè, Latinè caseus.

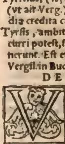
Tyrotarichus, (τυρόταριχος) genus obsonij, ex caseo salsamentisq; confecti. τυρὸς enim caseus, τάριχος salsamentum. Cic. ad Pætum lib. 9. Tu verò, volo enim abstergere animi tui metum, ad tyrotarichum antiquum redi. Et ad Att. lib. 4. Multa me in epistola tua delectarunt, sed nihil magis, quàm patina tyrotarichi.

Tyrrhenos, (τυῤῥηνούς) Romani Hetruscos appellant, atque Thuscos. Græci verò hoc eos nomine nominarunt â Tyrrheno Atys filio, qui Lydiæ colonos hac in regione dimisit. Atys enim ex progenatis Herculis & Omphales vnus, cum sterilitate ac fame populum suum emittere cogeretur, è duobus filijs, forte iacta, Lydum quidem regni successorem tenuit, Tyrrheno autem maiorem applicans populum, foras abire iussit. Hanc ille ingressus oram, de suo nomine vocauit Tyrrheniam. A cuius gentis præcipua crudelitate tyranni sunt dicti.

Tyrrhus, (τύῤῥος) nomen proprium pastoris, cui (vt ait Verg.) regia parent Armenta, & latè custodia credita campi.

Tyrsis, ambitus murorum, & viarum, per quem curri potest, sic dictus, quia Tyrrheni primi inuenerunt. Est etiam Tyrsis nomen pastoris, de quo Vergil. in Bucol.

DE LITERA V.



Litera vocalis est, quæ sæpe in consonantê transit, & modò vim simplicis habet, vt apud Vergilium, At Venus haud animo nec quicquam exterrita mater. Modò pro duplici consonante ponitur, vt cupiui, cupiueram, in quibus i ante u consonantê posita producitur, & eadê subtracta corripitur. Aliquando u consonans pro vocali correpta ponitur. Horat. in Epod. Niuesq; deducût Iouê, nûc mare, nûc syluę. Interdum â vocali transit in consonantê, vt nauta nauita, gaudeo gauisus. Quandoq; amittit vim literæ, cum post q ipsum u ponitur. nam nô consonans est, vt aliquis. Hoc idem patitur inter g, & aliquam vocalem, vt sanguis, lingua. Idem fit antecedente s, vt suauis, suetus. Transit quandoq; per deriuationes in a, vt veredus, veredarius: in e, vt pondus ponderis, deierat pro deiurat. Antiqui etiam auger, pro augur dicebant. Similiter in iis quæ â tertia coniugatione nascuntur, quotiescunq; n & ipsum e sequebâtur loco e, scriptitarût u: vt faciundum pro faciendum. In i correptam nominum habentium vltimã syllabã desinentê in u, cum verbis siue participijs: vt cornu corniger, & cornicem, arcus arcitenens, fatum fatidicus, aurum aurifex, luctus luctificus, fluctus fluctiuagus,

magnus magnificus, opus opifex. Scribebant etiam antiqui carnufex pro carnifex, & lubens pro libens, pessumus pro pessimus.

V A N T E A.

VAcca, per duplex cc, bos fœmina, (βοῦς ἡ.) eyn zůw) eē koe) vne vache.) Cic. de Nat. Deor. Cur non gestiret taurus equæ cõtrectatione, equus vaccæ? Cuius diminutiuũ est vaccula, βοΐδιον. Vergi. Vaccula nonnunquam secreta cubilia captans.

Vaccinus, a. um. pen. prod. quod est ex vacca, βόειος. Plin. lib. 24. cap. 3. Cortex illinitur decoctus lacte vaccino.

Vacerra, vecors, & vesanus dicitur, παράπληξ, Quo etiam nomine accipitur stipes, ad quem ligantur equi in stabulo. Columella, clathrorum genus vacerras appellat, quibus è robore factis caueæ muniuntur. Nam lib. 9. cap. 1. De vinariis faciendis sic inquit, Vbi neutrum patrisfamiliæ conducit, ratio postulat vacerris includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idq; fabricatur ex robore, quercu, vel subere.

Vacillare, est proprie inconstantem esse, & quasi alternatim moueri, (παραφέρομαι) schwanckē, gnappen) waggelen) brauler ca & la.) Quintil. Est & illa indecora in dextrum ac læuum latus vacillatio, alternis pedibus insistentium. Vtique & naues vacuæ dicuntur vacillare. Cicero Tyroni, Accepi tuam epistolam vacillantibus literulis Id est, non rectè præ valitudine scriptis. Et in Philippicis, In Gallia mutilatum ducit exercitum cum vna legione, & ea vacillante. Transfertur etiam ad animum, vt apud Iureconsultos de fide testis vacillante, qui inconstantia & diuersa testimonia dixerit. Cicero libro 3. Officior. Iustitia vacillat, vel iacet potius.

Vacinium, à quibusdam flos dicitur, à quibusdã, viola, seu hyacinthus, ὑάκινθος. Vergil. Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Purpureas violas, nigras sæpe vocare solent authores. Plinio verò vacinia, niæ, arbor, lib. 16. cap. 18. Vacinia Italiæ aucupiis sata, Gallię verò etiam purpurea, tingendi caussa ad seruorum vestes.

Vaco, cas. do operam, (σχολάζω.) obligen, mich befleissen) neerstich zijn) entendre.) & construitur cum datiuo: vt Vaco sapientiæ, vaco rei diuinæ. Iungitur aliquando accusatiuo cum prępositione in. Ouid. In nullũ mea mens grãde vacabat opus. Interdum vacare significat vacuum esse, (κενόω) & modo absolutè ponitur. Plautus in Cassin. Fac vacent ædes. Cæsar, Id ea maxime ratione fecit, quòd noluit eum locum, vnde Heluetii discesserant, vacare. Vacant agri, id est, nihil proferunt, non excoluntur. Modò cum ablatiuo, (στέρομαι) vt, Boni viri dant operam, vt perturbationibus vacent, id est, careant. Vergilius, Hoste vacare domos, sedesq; astare relictas. Cicero, Nullũ est tempus, quod iustitia vacare debeat. Modò præpositionem accipit: vt, Vacas à labore, vacas à componendo, vacas ab occupatione, σχολὴν ἄγει. Interdum significat ad nihil vtile esse, superabundare, superfluum esse, (πλεονάζω) quòd ociosum esse videatur, quod superabundat, sed non nisi in tertia persona. Impersonaliter quandoq; significat, est ocium, vel vacuum tempus est, ἐν καιρῷ, σχολάζει μοι. Vergil. Sed si tantus amor, casus cognoscere nostros, Et vacat annales nostrorum audire laborum. Iuuen. Si vacat, & placidi rationẽ admittitis, edam. Id est, si otiũ est. Quãdoq; ponitur pro curæ esse. Quintil. lib. 11. cap. 1. Et cui esse diserto vacet. Vacare populo, est operam populo dare & inseruire, χρηματίζειν. Aliter vacare populo, significat liberum esse à populo popularíq; iudicio, siue procul esse à populo. In quem sensum Cicero videtur lib. 2. Tusculanarũ Quæst. accipere, cum ait, Amplitudo animi vna est omnium rerum pulcherrima, eóque pulchrior, si vacet populo, nec plausum captans se tantum ipsa delectet. Huius verbi compositum est interuaco.

Vacuna, penu. prod. à vacando dicta est Dea, quæ præesse vacantibus & ociosis putatur. Cui cum agricolæ à laboribus ruris vacarent, vt post perceptos fructus requiescerent per hyemẽ, vota soluebant, & sacrificabant. Vnde Ouid. libr. 6. Fast. Nam quoq; cum fiunt antiquę sacra Vacunæ, Ante Vacunaleis stantq; sedentq; focos.

Vacuo, as. & Vacuefacio, idem significant, (κενόω) Sic & euacuo. Martialis lib. 11. Si redeant veteres, ingentia nomina, patres, Elysium liceat si vacuare nemus.

Vacuus, a. um. & inane, & nihil cõtinens significat, (κενὸς, διάκενος) õde, lãr) ijdel, leedi) vuyde.) Item. magnum, vastum. Vergilius, Saltibus in vacuis errant. Idem, Vacua atria Ditis. Vnde vacuum aërem dicimus, quòd vacua omnia impleat. Nihil enim pati natura vacuum potest. Item & inanem aërem. Lucretius, Longũ per inane resoluit. Iungitur aliquando genitiuo. Plautus in Bacch. Valens afflictat me iam vacuum virum. Id est, qui sine viribus sum. Teren. in Heaut. Vacuum tempus ne quod dem mihi laboris. Aliquando ablatiuo sine præpositione. Cicero 2. De Finibus, Cum vacui curis etiam quid in cœlo fiat, scire auemus. Aliquando cum præpositione. Cicero ad Attic. Sin' eris ab isto periculo vacuus, &c. Hinc vacuitas, tis. Cicero De Officiis, Adhibenda est vacuitas ab angoribus. A vacuus fit superuacuus, de quo suo loco.

Vadimonis, lacus est, in quo fluctuãt insulę, de quo Plin. multa cõmemorat. Cæcil. quadã epistola sic scribit, Exegerat socer meus, vt Amerina sua prædia inspicerem, hæc perambulanti mihi ostenditur subiacens lacus nomine Vadimonis. Vadimonis lacum intelligunt, qui in agro Viterbiensi feruet, scatetq; sulphureis aquis.

Vadimoniũ, (ἐγγύη) burge) borge) promesse & obligation.) est sponsio quędã sistendi, cõparendiq; in iudicio ad diẽ præstitutã, per se vel per aduocatos, quod deserere non licet. Seneca, Vadimonium promittimus, (ἐγγυώμεθα) & tamẽ deseritur. Cice. pro Quintio, Ad vadimonium non venit, qui tibi præsto semp. fuit. Non dubitauit, inquit,

cum-

cum vadimonium desertum est. Vadimoniū constituere, est diem assignare, vt loquitur, quo quis in iudicio comparere debeat. Vadimonium deserere, est non comparere in iudicio ad diem præstitutam. Vadimonium differre, diem contentionis differre, quo reus in iudicio comparere promiserat. Vadimonium missum facere, est vadimonij obligationem remittere, condemnareq;. Vadimonio obstricti hodie dici possunt, qui ob crimina in iudicium vocati ab iudicibus, vt fit, impetrarunt, vt aut sua, aut sponsorum fide dimittantur, ea lege, vt in diem certū, aut quandocunq; iudici visum fuerit, ad iudicium sistantur, quos e largitos vulgus barbarorum vocat.

Vadis primò, deinde per syncopen Vas, (ἐγγυητής) eyn burg) een borge) pleige ou caution.) dictus est sponsor alterius in re capitali, vt inquit Festus. Cic. lib. 3. Off. Factus est alter vas eius sistendi, vt si ille non reuertisset, moriendum esset sibi. Inuenitur etiam pro quolibet fideiussore, qui pro alio vadimoniū promittit, certo die affuturus. Dictus vas, quòd qui vades dederit, vadere ei, id est, discedere, interim liceat. Horatius, Ille datis vadibus, qui rure extractus in vrbem est.

Vadium, dñ. (ἐγγύη) idem quod vadimonium.

Vado, dis. si. sum. iter facio, quasi viæ do, (βαδίζω.) gehn) gaen) aller.) Vergil. Vadimus immisti Danais. Huius verbi cōposita sunt, circunuado, quod est in vadendo circundo. Plin. lib. 8. Hi redeuntem circunuasere noctu. Euado, inuado & peruado, pen. prod. Liuius, Cum ex eo pauor ac trepidatio totam vrbem peruasisset.

Vado, as. per vadum eo, (πορεύω) Papinianus, Flumine publico interueniente via constitui potest, si aut vado transiri potest, aut pontem habeat: secus aūt si vadari nequeat, sed pontonibus trāiciatur. Solinus, Flumen quod propter breuitatem facile vadari poterat. Huius prima cor. Ouid. De Remed. Iamq; vadaturus lectica prodeat, inquit.

Vador, aris. verbum commune (secundum Priscianū) significat vadimonio obstringere, siue diem iudicij ex compacto constituere, & in ius vocare, (κλητεύω.) verburgen, oder burgschafft forderen) verborgen, oft borge begeeren) obliger a soy aucun, ou obliger a autruy.) Cicero pro Quintio, Debere tibi dicis Quintium, Procurator negat. vadari vis, promittit. in ius vocas, sequitur. Iudicium postulas, non recusat. Vadari reus dicitur, & vadimonium sisti, quoties aliquis pro alio spondet, vt in iudicium veniat, & sistatur.

Vadosus, sa. sum. τενάγωδης. vt Vadosus amnis, qui frequentia habet vada, quæ transiri pedibus possunt. Cæs. 1. Bell. Ciuil. Quòd his locis vadosum mare erat, longius progressus, &c.

Vadum, fundum fluminis, lacus, maris, & cuiuscunque aquæ per quod via datur, (πόρος, aen furt) den grondt) vng gue) Plin. Lignum vado hæreba t. Hinc vadū quoq; appellatur locus, qui propter breuitatem aquæ pedibus transiri potest. Vnde prouerbium est, In vado est, pro eo, quod est, In tuto est. Nam vt in profundo periculum consistit, ita in vado est securitas. Terent. in Andria, Omnis res in vado.

Væh, (οὐαί) interiectio, his rebus, quas execramur propria: vt, Væh misero mihi. Verg. Mantua væh miseræ nimium vicina Cremonę. Quidam væ sine aspiratione scribunt, tamē diphthongatur, vt differat à ve, quæ modo est coniunctio disiunctiua, idem significans quod aut, vel: vt, Dies, noctes ve. Cic. Amici regis duo tres've prædiuites sunt. In compositione aliquādo habet vim augendi, vt vetus, vehemens, quorum alterum ab ætatis magnitudine compositum est, alterum à mentis vi atque impetu dictum est. Modò habet vim diminuendi, vt Vegrandis, Veiouis, id est, male grandis, hoc est paruus minutusve, & paruus Iupiter. Ve enim syllabā rei paruæ Veteres præponebant. Vnde apud Ausonium, Vegrandes messes legimus pro paruis. Et apud Varronem De re Rust. Oues fiunt vegrandes, atque imbecilles. Similiter Plin. lib. 7. Corpore vescos esse, sed eximijs viribus. Modò etiam habet vim priuatiuam, vt Vecors, quasi sine corde, sine prudentia. E contrario cordatus dicitur prudens, vide Gell. lib. 5. cap. 12.

Vafer, fra. frum. (πανοῦργος) listig, gescheu) loos, schalck) fin & cault.) pro callido, & astuto accipitur, quasi valde afer. Mira enim semper fuit eius gentis calliditas. Cice. lib. 3. De Repub. Non sunt in disputatione vafri, non veteratores, non malitiosi. Et lib. 3. De Nat. Deo. Chrysippus, qui Stoicorum somniorum vaferrimꝰ habetur interpres. Hinc vafrè, aduerb. callidè. (πανούργως.) Cic. 4. Ver. Nihil sane vafrè nec malitiose facere conatus est.

Vaframentum (κερδοσύνη) astutia.

Vagabundus, abunde vagans. (ἀγελαῖος, ἀλήτης.)

Vagedaber Hebraicè, ἀριθμοὶ Græcè, numerus Latinè. Liber Numeri, vnꝰ inter quinq; libros Moysi.

Vagem populi inter Alpinas genteis. Plin. lib. 3. cap. 20. Inter Alpinas genteis finitimi Centrones & Cotteanæ ciuitates, & Caturigibus orti Vageni Ligures. Silius, Tum pernix Ligur, & sparsi per saxa Vageni.

Vagina, penu. prod. alicuius rei theca. (θήκη, κολεός.) eyn scheyd) een scheede) gaine ou fourreau.) Cic. in Catilinam: Veruntamen inclusum in tabulis, tanquam gladium in vagina recōditum. Plin. lib. 11. cap. 37. Omnia quidem principalia viscera membranis ꝓprijs ac velut vaginis inclusit ꝓuidens natura. Huius diminutiuum est vaginula. Plin. lib. 18. ca. 7. Et far in vaginulis seruant ad satus. Hinc euaginare, quod est ensem nudare.

Vagio, gis. giui. gitum, βαϋβάζω. schrcien) weenen) braire.) Cic. in Cato. Quid si quis deus mihi largiatur, vt ex hac ætate repuerascā, & in cunis vagiam. Vnde vagitus, pen. prod. quod proprium est vocis infantium, dum plorant. Martial. lib. 9. Sordida vagitu posceret æra puer. Et vagor pro eodem ploratu. Lucret. li. 2. Et superantur item, miscetur funere vagor.

Vagor, garis. inutiliter huc atq; illuc feror, siue sparsim eo. (περιφέρομαι, πλανάω.) schweyffen) vaguer.) Cic. pro Fonteio, Hi contrà vagantur læti

atque erecti passim toto foro. Et differt ab erro, quia vagari est per diuersa, errare per aliena. Cice. lib. 1. De Orat. Ne vagari & errare cogatur oratio. Inuenitur etiam vago, gas. Plaut. in Mil. Te alloquor vitij probríq; plenam, quæ circum vicinos vagas. A vagor fit compositum euagor, pro extra vagor.

Vagus, qui sine negotio modò huc, modò illuc inutiliter discurrit (πλάνης.) vmbschweyffig.) vaga/bond.) Dictus quòd vacuus, id est, sine negotio agatur. Cic. Att. lib. 7. Itaq; vagus esse cogitabam. Plin. lib. 27. cap. 4. Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuati. id est, inconstantis, & multis opinionibus obnoxij. Hinc vagè, aduerb. Liu. 6. Bel. Pun. Qui vagè effusos per agros, palatosq; adortus, &c.

Vah, interiectio est insultantis. (φεῦ) Hieronymus ad Damasum, Sicuti nos in lingua Latina habemus interiectiones quasdam, vt in insultando dicamus vah, & in admirando papæ, & in dolendo hei, & quando silentium volumus imperare, strictis dētibus spiritum coartamus, & cogimus tantum sibilum in sonando, scilicet z: Ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ suæ habent interiectionem, vt quando volūt Dominum deprecari, ponunt verbum petentis affectu, & dicunt, anna Domine, quod septuaginta dixerunt, ô Domine. Plaut. Vah, homo impudens. Et in Euangelio: Vah, qui destruis templum Dei. Interdum est interiectio admirantis. Plaut. Curcul. Subegit solus intra viginti dies. Ly. Vah. C. quid mirare? Aliquando exultantis, vel lætitiæ. Plau. in Bacch. Ducentis philippeis rem pēpigi. N. vah, Salus mea seruasti me.

Vaha, interiectio exultantis, vel ridentis. Plautus in Caf. vaha. S. Quid negotij est? &c.

Valde, aduerbium, significat multum (λίαν, πάνυ, μάλα.) vast) seer) bien ou fort.) Est enim syncopatum à validè, ideo producit e. Et valdius, pro validius, (μᾶλλον) sicut caldus pro calidius. Dicimus & valde quàm, sicut sanequàm, & perquàm. Decius Brutus ad Ciceronē, Nam suos valde quàm paucos habet.

Valens, tis, aliquando participium, aliquādo nomen ex participio, id est, sanus, incolumis. cui contrarium est imbecillus. gesundt, sterck.) Cice. Fam. lib. 16. Medicus plane confirmat propediem te valentem fore. Aliquando idem quod potens, efficax, vtilis. Plin. lib. 20. cap. 18. At syluestri longè, ac pusillum, & ad omnes effectus valentius. Hinc valentulus, diminutiuum. Plaut. in Cass. Obsecro, vt valentula est, Penè exposuit cubito. Et valēter, aduerbium. Colu. lib. 1. cap. 5. Quæ ab imo præstructa, valenter resistent contra ea.

Valentia, potētia, firmitas (ῥώμη, εὐρωστία) cuius contrarium est inualentia, ἀῤῥωστία. Gellius, Non morbus in lege febriculosus, neq; nimium grauis, sed vitium aliquod imbecillitatis atq; inualentiæ.

Valeo, les, lui, litū. aliquando de corpore est, & significat bona valetudine esse (ὑγιαίνω, εὐρωστέω, ἰσχύω.) mōgen, muglich sein, gesundt oder sterck sein) vermuegen) valoir, estre sain.) Semper enim in bonā partem sumitur, nisi aliud addatur, vt Male valeo id est, æger sum. Plaut. in Amph. Equidem valeo, & saluos sum rectè Amphitryo. Idem in Persa, Si valetis, gaudeo. Valere ab oculis, & eiusmodi, est oculorum morbo liberari. Gell. lib. 5. ca. 10. Cum valebo ab oculis, reuise ad me. Sic valere à pecunia. Plaut. in Aul. Am'tu valere te? E. pol ego haud à pecunia perbene, Id est, pecuniæ morbo nō sum liberatus, ait enim se pecunijs egere. Ne valeam, imprecantis vox est. Martial. lib. 2. Ne valeam, si non totis Deciane diebus, Et tecum totis noctibus esse velim. Aliquādo extra corpus est, & significat posse, pollere, momentū, vel pondus, siue authoritatem habere, alicuius momenti putari. Et variam constructionem habet, nam aliquādo ponitur absolute. Terent. in Eun. Neq; tam imperita, vt quid amor valeat, nesciam. Aliquando cum datiuo. Gell. lib. 5. cap. 12. Nam & augendæ rei & minuendæ parum valet. Aliquando cum accusatiuo cum præpositione ad. Cice. 1. Academ. Vitæ autem adiuncta esse dicebant, quæ ad virtutis vsum valerent. Et cum præpositione apud Cæs. 1. Bel. Gall. Proponit esse nonnullos, quorum authoritas apud plebem plurimum valeat. Aliquando cum ablatiuo. Cice. Fam. 1. Nam qui plus opibus, armis, potentia valent: perfecisse tantum mihi videntur stultitia, & inconstantia aduersariorum, vt etiam authoritate iam plus valerent. Et cum præpositione in, idq; vel cum est ablatiui casus. Martial. 2. Incipe, tres vno perierunt rhetores anno: Si quid habes animi, si quid in arte vales. Vel cum est accusatiui casus, vt valere in vulgus. Et Quintil. lib. 4. cap. 5. Quædam tamen etsi ipsa dura sunt, in id tamē valent, quod scio. Cum ad pretium pertinet, si pretium exprimatur, in ablatiuo ponitur. Plin. lib. 33. cap. 3. Aureus nummus post annum sexagesimum secundū percussus est, quàm argenteus, ita vt scrupulum valeret sestertijs vicenis. Varro tamen accusatiuum dedit dicens, Denarij quòd denos æris valebant, quinarij, quòd quinos. Imperatiuo Vale, (χαῖρε, ὑγίαινε, ἔῤῥωσο) qui recedit, vtitur dicens, Vale: cui remanet respondens, Tu quoq; vale. Sic salue, & aue, salutationes sunt venientis, quibus vocibus similiter vtuntur, & qui salutant, & salutati resalutāt. Reperitur tamen Salue in discessu, in calce epistolarum. Cice. Vale mi Tyro, vale, & salue. Quoniam verò abeuntes per hæc verba salutare solemus, vale, & salue: inualuit consuetudo, vt hęc sumantur pro discedo, etiamsi cum stomacho, & indignatione loquamur, non quòd à nobis, sed quòd nos ab illis, quibus sic loquimur vale dicendo recedamus, inquit Valla lib. 6. Terent. in Adelph. Valeas, habeas illam, quæ placet. Idem in And. Valeant, (χαιρέτωσαν) qui inter nos dissidium quærunt. Quod perinde est, ac si diceremus, Discedant à nobis, sine, Eos cum suo odio, & maledicentia relinquamus. Cic. Si Deus talis est, vt nulla gratia, nulla hominum charitate teneatur, valeat. Varro, Vale, & salue, cum ad mortuos referuntur, non id dictū est quòd

quòd aut valere, aut salui esse possint; sed quod ab his recedimus, eos nunquam visuri. Verg. Salue æternũ mihi maxime Palla, Æternumq; vale. Huius verbi composita sunt, còualeo, (ῥώννυμι, ἀναλαμβάνω, ἀναφέρω) quod est, salutem recupero. à quo conualesco. vt est illud, Conualuerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello. Eualeo, Inualeo, æquiualeo, in eodē precio sum, vel æque potens sum. Præualeo, reualeo. à quibus fiunt, Eualesco, præualesco, reualesco. Est & valefacio, pro discedo, (ἐξέρχομαι εἰπεῖν.)

Valeria, (Οὐαλερία) nomen proprium Messalorum sororis, quæ amisso Seruio viro, cum rogaretur, Cur alteri non nuberet? ait, Sibi semper per maritum Seruium viuere.

Valerius, (Οὐαλέριος) nomen Romani ciuis, qui primum de Veientibus, iterum de Sabinis, tertiò de vtrisq; triumphauit. Hic cum domum in Velia tutissimo loco haberet, in suspicionem regni venit. Quo cognito, apud populum conquestus est, quòd tale aliquid de se timuissent, & misit qui domum suam diruerent, secures fascibus dempsit, eosq; in populi concione submisit, legem de prouocatione ad populum tulit. Hic Publicola cum diem obijsset publicè sepultus, & annuo matronarum luctu honoratus est. Fuerunt & Valerius Maximus historicus, & Valerius Martialis epigrammatum scriptor, & Valerius Flaccus, qui scripsit Argonautica.

Valesius, pro Valerius dixerunt antiqui. Et postea vsus inualuit, vt in familiæ cognomen transierit. quo cognomine regia Fracorum celsitudo nunc insignitur.

Valetudinarium, (νοσοκομεῖον) eyn siechen gemach) een sieckhuys, sieckamer) vne enfermerie.) locus quo valetudinarij, & infirmi curantur, vt valetudinem malam bona permutēt, qualia sunt in cœnobijs sacratorum. Seneca ad Lucilium, Tanquā in eodem valetudinario iaceam, de cōmuni malo tecum colloquar, remedio communico. Et Columella præcipit, Valetudinaria languentibus salubria esse constituenda.

Valetudinarius, (νοσώδης, νοσηματικός) siechafft) ongesont) infain.) qui malè sanus est, & qui frequenter ægrotat. Seneca in Quæstionibus, Non video, quare sibi placeat, qui robustior sit valetudinario. Valetudinarius medicus (de quo apud Callistratum de iure in munit.) is est, qui valetudine affectos curat, vel potius qui in valetudinario, medici ministerio fungitur.

Valetudo, (ὑγίεια, νόσος, ἰσχύς, ἀσθένεια) vermugligkeyt) vermuegelicheyt) sante ou maladie.) & bona & mala dicitur, (ὑγίεια, νόσος) De mala, Cicero; Seruius Sulpitius scripsit ad me, te molestè ferre, quod me propter valetudinē tuam, cum ad vrbē accessissem, non vidisses. Sed nunc valetudini tribuamus aliquid. Distinguitur autem vel epitheto, vt bona valetudo, vel mala. Vel locis, vt Horatius Libro 1. Epist. Quid voueat dulci nutricula maius alumno, Quàm sapere & fari possit, quæ sentiat, & cui Gratia, fama, valetudo contingat abunde? Dicta est autem valetudo per syncopam à validus, quasi validitudo, sicut ab habitus habitudo.

Valgi, (βλαισοί) vide in dictione Vari.

Valgustus, fustis vncus.

Validus, a, um. (ἰσχυρός, ἐπιμελής) vermugig) sterck) fort, puissant.) pen. cor. quod est valens, firmum, potensq;. Plautus in Amphit. Ita quasi incudem, me miserum homines octo validi cædant. Validus ex morbo, dicitur conualescens. Validæ opes, magnæ. Hinc validè, aduerbium, vehementer, potenter. Validius, magis. Validissime, maxime. A quo præualidus, (ὑπερίσχυς) valde potens; vt est apud Catonem, Cum tibi præualidæ fuerint in corpore vires.

Valitura, ræ. idē quod valor, oris. Plin. lib. 17. ca. 21. Eadem valetura in omni genere.

Vallaris, & hoc re. (χαρακίας, ἔρκειος) penult. prod. quod ad vallum pertinet: vt Vallaris corona, qua donari solebat, qui primus vallum hostium fuisset ingressus.

Valles, lis. & Vallis, lis. (κοιλάς) eyn tal) een dal) vallee.) planities duobus laterib. inclusa, dicta quòd hinc atq; hinc vallata sit. Verg. lib. 11. Est curuo anfractu valles accōmoda fraudi. Seruius ait, Valles plenū esse, sed metri necessitate cōpellimur, vt Vallis dicamus. Statius, Vallis in cōplexu nemorū sedet. Quòd verò valles dicendū sit, diminutiuū indicat, nam vallecula facit, vt vulpes vulpecula. Sed & Vallicula legitur, ait Festus. Hinc conuallis, quæ est planities ex omni parte comprehensa montibus vel collibus.

Vallescit, Veteres pro periérit vsurparūt, quòd qui vallo obijciuntur, pro perditis haberentur.

Vallo, las. (περιβάλλειν τάφρον, ἐρύω) vmbbolwercken) ombolwercken) fortifier, munir & garnir.) munio, firmo, quasi vallū facio. Plin. lib. 15. ca. 18. Non castra Punica ad tertium lapidem vallata. Hinc compónitur circumuallo, (περιταφρεύω) Lactant. lib. 2. Ipsumq; paradisum igne circumuallauit, ne homo posset accedere.

Vallonia, putabatur Dea, quæ vallibus præerat.

Vallum, neutri gen. vel vallus masc. gen. (χάραξ) eyn bolwerck, walle) rempart.) vulgò palificata munitio castrorū, quòd ex vallis, id est, palis fiat. Cic. Att. 6. Oppidū cinximus valle & fossa & aggere maximo. A quo interuallum, (μεταχμίον) spacium quod inter palos est, vallū castrense continentes. Quamuis etiam ad omne spacium interuallum dici possit.

Vallus, firmior palus, cui vitis alligatur, & castra muniuntur. (ὁ χάραξ) Verg. Exacuunt alij vallos, furcasq; bicornes. Et vallus diminutiuum est à vannus. Varro 1. de re Rust. cap. 52. His tritis, oportet è terra subiactari vallis, aut ventilabris, cum ventus spirat lenis.

Valor, (τιμή) die weirschafft) die wærde) pris, valeur.) precium, à valeo, les. Plinius, Victoriati valore redimi potest.

Valuæ, valuarum, tantum pluraliter dicitur, quòd intus reuoluantur: sunt enim portæ geminas

partes habentes,(θύραι, δικλίδες) Cicer. 1. de Diuin. In templo Herculis valuæ clausæ repagulis subitò se ipsæ aperuerunt.

Valuli, sunt concauitates in folliculis leguminum, in quas ipsa grana separatim recipiuntur (λοβοί). Colu. lib. 7. de Ouibus tectis, Singula capita per hyemem rectè pascuntur ad præsepia, tribus horis det, vel fresæ cum suis valuulis fabæ.

Vandalia,(βανδαλία) regio Europæ septentrionalis, à Vandalo fluuio, qui regionē interfluit. A qua populi Vandali immanes & ferocissimi.

Vanesco, scis. à vaneo, nes. esse conuenit, & significat vanus fio, in nihilū redigor, frustra glorior. (διαλύομαι, φθίρομαι, διαπίπτω, ματαιοῦμαι) eitel, vnnutz wirden) ydel worden, vergaen) deuenir a rien.) August. lib. 4. Ciuit. Non naucescamus ins ani ventositate iactantiæ. Hinc euanesco, ἀφανίζομαι. Verg. Et procul in tenuem ex oculis euanuit auram. Vbi euanuit, est præteritum ab euanesco, quod Sipontinus negat habere. Lactan. lib. 5. Eua nituras breui religiones falsas.

Vanidicus, adiectiuum, qui vana dicit. Plautus in Trin. Cum probis potius quàm cum improbis viuere vanidicis.

Vaniloquus, adiectiuū, idem quod vanidicus. Plautus in Amph. Ergo isthoc magis, Quia vaniloquus vapulabis.

Vaniloquentia, ματαιολογία. Apuleius, Nihil hominis vaniloquentia commotus.

Vanitas, siue vanitudo, mendacium, fallacitas & leuitas.(ματαιότης, ψεῦδος) eitelkeyt) ydelheyt) menterie.) Cic. lib. 3. Offic. Quod si vituperandi qui reticuerunt, quid de iis existimandū est, qui orationis vanitatem adhibuerunt? Sallust. Huic homini minor vanitas inerat quàm audacia. Idem significat vanitudo. Plau. Vt rem video, tu inuentus dixit vanitudine.

Vanno, nas. id est, ventilo, vt fit vannis, cū frumenta purgantur, (λικμάω) wannē) vanner.) Varro de re Rust. Vt quod leuissimū est in ea, atque appellatur acus ac palea, vannatur foras extra aream. Hinc euanno, extrà vanno, (ἀπολικμάω) Nonius, Euannetur, dictū est ventiletur, vel moueatur à vanno, in qua legumina ventilantur.

Vannus,(λίκνον) cyn wan) vng van) per duplex nn, gen. fœm. vas vimineū latū, hoc est, cribrū cereale, in quo propter capacitatem rustici cogere primitias frugum solent, & frumenta purgare. Hæc & vallus dicitur, in quo contextæ sunt virgæ, & est formæ oblongæ. Dicta quia in eo instrumento virgæ sunt, vt pali in vallo. Vel (vt Varro inquit) à volatu, quòd inde, dum iactantur, leuia volēt. Vergil. Et mystica vannus Iacchi. Colum. libr. 2. cap. 21. Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur, vannis expurgantur.

Vano, nas. fallo. Act. Sic illum vanans in angiportum deduxit.

Vanus, per simplex n, adiectiuum, & accipitur modò pro vacuo,(κενός) eitel, ōde, lār) ydel) vuyde.) Vergil. Sed illos Expectata seges vanis elusit auenis. Modò pro stulto, quasi mente vacuo, & qui in rebus inanibus studium collocat, φιλαλάζων. Iuuen. Sic libitum vano, qui nos distinxit Othoni. Modò pro mentiente, & inuido, leuia inania, & grauibus & veris assutissime componente, ἰψευδής. Verg. Ni frustra augurium vani docuere parentes. Nam mendax propriè dicitur, qui ad decipiendū mentitur. Vnde ide. vtrunque complexus est, Nec si miserum fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget.

Vapor & vapos,(ἀτμός) dunst, dampff) dump, dāp) vapeur & exhalation.) dicitur. Lucret. lib. 5. Peruolitans permanat odos, frigusque, vaposque. Et est exhalatio calida. Ponitur aliquando pro calore. Colum. Minusque vaporis æstate per angustum os penetret. Vnde vaporarium, θόλος, pro tepidario capimus, siue hypocausto. Cice. ad Qu. Frat. lib. 3. Vaporarium ex quo ignis erumpit, esset sub tectum cubiculi.

Vaporo, ras. pen. prod. vaporem emitto,(ἀτμίζω, θυμιάω) dempffen, gib eyn dampff) beroockē, eenen damp makē) iecter des vapeurs.) Et sic neutrum est. Plin. lib. 31. cap. 2. de differentiis aquarum, Vaporant & in mari ipso, quæ Licinij Crassi fuere. Aliquando actiuū est, & pro suffire ponitur. Verg. 11. Æn. Succedunt matres, & templum ture vaporant. Ponitur aliquando pro arefacere, exugere. Plin. lib. 2. ca. 16. Quod solidiores glebas diutius sustineat, & suspendat, vt eæ solibus æstiuis vaporatæ resoluantur. Hinc vaporatio verbale, ipse vaporandi actus, siue vaporis excitatio.

Vappa, per duplex pp, genus vini, quod sponte deferbuit, & odorē saporemque amisit, vt illud quod inexhausto vase reliquum fuit & euaporauit, ἴκτροπίας, Πλινιος οἶνος, ὁ παρατραπείς. Vernacula lingua dicimus, vin poussé. Horat. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profestis. Inde ponitur pro homine ignauo, vili ac nugatore, & in quo nil prudentiæ, ἄσωτος. Idem in Ser. Non ego auarum Cum veto te fieri, vappam iubeo aut nebulonem. Plin. li. 14. cap. 20. Vitiumque musto quibusdam in locis sponte feruere, qua calamitate cum deferbuit, deperit sapor, vappæque accipit nomen.

Vappo, animal est volans, quòd vulgò animam vocant. Lectum est apud Lucretium, Hos vappones. Probus in Catholicis.

Vapularis, qui vapulat,(μαστιγίας) vt apud Plautum in Persa.

Vapulo, as. pen. corr. verberor, cædor.(τύπτομαι, μαστίζομαι.) geslagen worden) estre batu.) Cic. Fam. 8. Alius septimam legionem vapulasse. Vapulare sermonibus, est oblocutionibus suggillari. Cice. ad Attic. libr. 2. Qui cum se omnium sermonibus sentiet vapulare.

Vari dicuntur, qui introrsum pedes, vel crura obtorta gerunt, hoc est, qui pedes habent incuruos, & in se contractos, cuiusmodi spadones & castratos videmus,(βλαισοί.) Horat. lib. 1. Serm. Hunc varum distortis cruribus. Vnde varum frequenter pro obtorto accipitur. Persius, Et non fallit pede regula varo. Hinc obuaro, ras. quod est deprauo, peruer-

uertoq́, (περιβαίνω.) Vatij, quibus in exteriorem partem deflectuntur. Var. li. 2. De re Rust. de canibus scribit, Cruribus rectis ac potius varis, quàm vatijs. Hinc Vati, & Vatiniorum cognomina fluxe runt, quòd pedibus essent vitiosis. Seneca in quadam epistola, Seruilius vatia latère sciebat, non viuere. Valgi autem, (βλαισοὶ) sunt, qui diuersas suras habent, hoc est in diuersum actas, cuiusmodi lacertarum pedes sunt, quorum videlicet pars intrà conditur, pars extrà procedit. Plau. in Milite, Aut varũ, aut valgum, aut compernam, &c. Hinc valgum suauium, id est, intortum. Plau. in Milite, Maiorem partem videas valgis suauijs. De qua similitudine instrumentum quoddam rusticum ad areas complanandas valgiũ. Plinius appellat fortasse lib. 17. Seritur, inquit, mense Aprili, area æquata cylindris aut valgio, aliàs densum. Alioqui & sermo agrestis valgiare vsurpat hodie pro eo, quod est pauire, coæquareq́. Omnino id ferè videtur esse quod Cato ait, Comminuito terram, & cylindro ac pauicula coæquato. In Campania certè haberi genus id testaẽ tali specie, quasi furæ duæ in diuersum collocatæ, quo vt cylindro supplanantur areæ. Varæ manus, incuruæ. Ouid. li. 9. Metam. Varas In statione manus. Sic varum brachium, à Martiale dictum lib. 7. Vara nec iniecto certamine brachia tendis. Varus etiam nomen fluuij, qui Narbonensem prouinciam ab Italia disterminat, à flexibus tortuosis sic appellatus. Est & nomen poëtæ, βάρος. Sed & varij, seu varioli, sunt pustulæ cum febre nascentes, pueros maxime infestantes, (ἴονθος, ἰφηλίδες.) Plin. libr. 23. Contra serpentium ictus trita drachmis duabus bibitur, vicia cutis in facie, varosq́, & lentigines & suggillata emendat, & cicatrices.

Variæ, (ποικίλαι, αἰόλαι) dictæ sunt pantheræ, à macularum varietate, quibus sunt spectabiles. Plini⁹ li. 8. ca. 17. Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellãt in eo omni genere, creberrimo in Aphrica, Syriaq́. Quidam ab his pantheras solo candore discernunt.

Varices, pen. cor. generis masculini vel fœminini, & varicæ, & per diminutionem variculæ, sunt venæ plus æquo intumescentes, in temporibus, in ventre, in testibus, in inguine, & potissimum in cruribus, quos Gellius scribit ac Plin. lib. 11. cap. 45. in cruribus viro tantum, mulieri raro, præ nimio labore nasci. Horat. Varice succiso. Inde varicosus, qui huiusmodi venas tumidiores habet. Græci varices κιρσοὺς vocant. Auicenna author est, varices accidere cursorib⁹, & onera baiulãtibus, & diu stantibus. Inde est illud Iuuenalis, Varicosus fiet aruspex. Ex grandi scilicet constitutione, & quadam quasi stabulatione ac longo statu. Varicum legimus pro eo, qui ampliore passu graditur. Ouid. lib. 3. de Arte, Illa velut coniux Vmbri rubicunda mariti Ambulat, ingentes varica fertq́ gradus. Hinc varicula, diminutiuum apud Celsum lib. 5. de Curatione vlceris.

Varico, as. (διαβαίνω) abwenden, vbertritten) afkeeren, ouertreden) aller les iambes fort ouuertes.) pen. corr. & varicor deponens, & significat deflectio, transgredior, quasi varices transcendo. Tractum à medicis, qui cum varices curare non audent, eas transgrediuntur, atq; prætereunt. Quintil. libr. 11. cap. 3. De gestu pedum. Varicare supra modum, & in stando deforme est, & accedente motu prope obscœnum.

Varicus, aduerbium, significat cruribus diuaricatis diuisisq́, quod fieri solet à fœmina micturiente, διαβάς. Apul. lib. 1. Varicus super faciem meam residentes vesicam exonerant.

Variegatus, varijs picturis distinctus exornatusq́ (ποικίλος.) Variegare enim variare, & varietate distinguere, ποικίλλειν.

Varietas, variantia, & variatio, idem significant, ποικιλία. verãnderung) veranderinge) varietę, diuersite.) Plin. lib. 8. cap. 30. Oculis mille varietates esse, colorumq́ mutationes. Lucil. lib. 3. Principijs vnde hæc oritur variantia rerum.

Vario, as. varium siue diuersum facio, non idẽ quod institui, eodem tenore ac peræquè ago, παραλλάττω, ἀλλοιόω. veranderen) bigarrer, varier) Lactãt. lib. 6. Aliud est igitur ciuile ius, quod pro morib⁹ vbiq; variatur. Plin. Epist. 161. Laborem otio, otium labore variare. Martial. lib. 8. Non ego prætulerim Babylonica picta superbè, Texta Semiramia quæ variantur acu.

Variatim, aduerb. Gell. lib. 5. cap. 12. Ve eñ particula, quæ in alijs atque alijs vocabulis variatim p has duas literas cũ a litera media immissa dicit.

Varius, a. um. multiforme, quòd varij, inæquales ac diuersi sint, πολύχρους, ποικίλος. mancherleyig) diueers, menigerley) bigarre.) Cice. 2. De Finib. Varia oratio, varij mores, varia fortuna, &c. Liu. 2. ab Vrbe, Ibi varia victoria, & velut æquo Marte pugnatum est. Variæ vuæ fiunt, cum ad maturitatem perduci incipiunt, & colorem mutant. Vari⁹ præterea dicitur, qui in facie varis distinctus est. Vnde iocus Cic. apud Quintil. lib. 6. ca. 4. in Isauricum, Miror quid sit, quòd pater tuus homo constantissimus, te nobis varium reliquit. Hinc variè, aduerbium, varijs modis. Plin. Epist. 104. Variè me affecerũt literæ tuæ, nam partim læta, partim tristia continebant.

Varolus, edax dicitur. Et est piscis qui lupus, à Græcis λάβραξ. Nam λα Græcis intensiua particula est, βορὸς edax.

Varro, (βάῤῥων) nomen authoris Romani. Hic (vt Quintil. li. 10. ait) Romanorũ vir eruditissimus, plurimos & doctissimos cõposuit libros peritissimus linguæ Latinæ, & omnis antiquitatis, & rerum Græcarum, nostrarumq́, plus tamẽ scientiæ collaturus, quàm eloquentiæ. Hunc diuus Augustinus literatorum doctissimum appellat.

Vas vadis, generis masculini, ἐγγυητὴς. vide Vadis, de quo suprà.

Vas vasis, generis neutri, in plurali numero secundæ declinationis, pro instrumento ad aliquid capiendum idoneo, σκεῦος, ἀγγεῖον. eyn fasz.) een vat.) vaisseau) Cuius diminutiuum est vasculum & vasillum, σκευάριον. Cato cap. 111. Si voles scire, an

vinum aqua addita sit necne, vasculum facito de materia hederacea. Vasum etiã in secunda declinatione dixerunt antiqui, vt author est Gell. Plaut. in Truc. Aut aliquod vasum argenteum.

Vasarium, rij, vt vestiarium, calcearium, hoc est vasorum supellex. Cice. in Pisone, Nonne sestertiũm centies & octogies, quod quasi vasarij nomine in venditione mei capitis adscripseras.

Vascones, (οὐάσκωνες) populi vlterioris Hispaniæ, quæ in Gallicum & Britannicum Oceanum vergit, in Cantabrica positi. Hi à Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt vt humana carne vescerentur.

Vascularius, qui vasa conficit aurea & argẽtea, (σκευοποιός.) Sunt enim inter aurifices vascularij, cælatores, inauratores & bractearij.

Vasterna, vehiculũ, seu portatura duorum equorũ.

Vasto, as. destruo, perdo, πορθῶ, δηόω, ἀνάστατόω. zerstören, verhergen) destrueren, verderuen) gaster & destruire.) Lactant. lib. 1. Exercitus ducere, aliena vastare, delere vrbes, oppida excidere. Huius composita sunt, deuasto, κατασπορθῶ, & peruasto. quæ significãt deprædor, spolio, profligo, & quasi vacuum reddo. Liu. Crotonam vrbem, Thrasymenum q́ lacum omni clade peruastat. Deuasto, quære suo loco.

Vastus, a. um, magn⁹, ἀχανής, ὑπερμεγέθης. grosz) groot) grand.) Vergil. Vastum q́ caua trabe currimus æquor. Vastum enim dicitur, quod magnitudinis ac amplitudinis iustæ modum excedit. Aliquando ponitur pro deserto, ἔρημος. Act. Hanc vrbem ferro vastam faciet. Hinc vastitas, vastitudo & vastities, ἐρημία. Colu. lib. 7. Pari tamen in hac terra vastitate belluas pgenerari quis negett id est, magnitudine. Et lib. 6. Sed cum sim professus rusticæ rei præcepta, ni fallor, non asseueraueram, quæ vastitas eius scientiæ contineret. Apuleius, Cui in primis tanti corporis vastities horrori fuit. Aliquando etiam vastationem significat siue destructionem. Actius, Propterea tot tantas q́ habemus vastitates funerum. Cice. in Cat. Tecta vrbis, vitam ciuium, Italiam deniq; totam ad exitium & vastitatem vocas.

Vastificus, adiectiuum, quod vastitatem affert. Cic. 2. Tuscul. Erymanthiam hæc vastificam abiecit belluam.

Vates, à fando dicti sunt, quasi fates, diuinatores, sacerdotes & prophetæ, μάντεις. Plaut. in Milite, Bonus poteras esse, cum quæ fiũt futura videas. Et vates, poetæ, à viendis versibus. Viere enim vincire est, ait Varro de lingua Latina. Colu. in Præf. lib. 10. Ex voluntate vatis maxime memorabilis. Id est, Vergilij.

Vatesco, destruor, relinquor, seu horridus fio.

Vaticanus, a. um. (βατικανός) pen. prod. à vates fit: vt, Vaticanus ager. Vaticanus collis, non procul à Tyberi, supra molem Adriani conterminus Ianiculo, in quo Petri basilica est. Sic dictus, quòd populus Romanus eo potitus sit vatũ responso, expulsis Hetruscis, vt inquit Festus. Vel (secundum Gellium lib. 16. cap. 17.) à vaticinijs, quæ ibi dari solebant, vi atq; instinctu Dei Vaticani. Varro scribit Vaticanũ Deum in eo monte fuisse, qui infantibus primam vocem daret, quæ est va, quæ prima in Vaticano syllaba est. Augustinus tamen Vagitanum dixit Deum, tanquam infantium vagitibus præsidentem: vnde vagire dicuntur. Prima huius nominis corripitur, quòd in versu heroico aliter stare non possit, cum sequens sit breuis, & penultima longa.

Vaticinor, pen. cor. significat diuino, χρησμῳδέω, μαντεύομαι. weissagen) propheteren) deuiner.) Nam vti à facto & dico, fatidicus: ita à fato & cano, vaticinor, quasi faticinor.

Vaticinus, siue vaticinius, adiect. quod ad vatẽ pertinet: vt Libri vaticini siue vaticinij, apud Plin.

Vaticinium, ipsa diuinatio, μαντεία, χρησμός.

Vatrax, acis. om. gen. & vatricosus, adiect. qui crura vitiosa habet, teste Nonio. Lucil. lib. 28. Vt si progeniem antiquam, qua est maximus Quintus Vacax, qua varicosus vatrax.

V A N T E B

VBi, aduerbium loci, significat in quo loco, (ποῦ. wa) waer) ou.) Plin. lib. 12. cap. 14. Alexandriæ, vbi tura interpolantur. Et modò interrogatiuum est, Plautus, Vbi id audisti? Modò relatiuum, ὅπου, οὗ, ἵνα. Verg. Vbi Æacidæ telo iacet Hector. Modò infinitum: vt, Scio vbi tu perpetrasti scelus. Plaut. in Truc. Vbi amici, ibidem opes. Ponitur quandoq; pro aduerbio temporis postquã, ἐπειδή. Verg. Hæc vbi dicta dedit. Quandoq; pro quando, ὅταν. Terent. in And. Vbi voles accerse. Verg. li. 6. Est iter in syluis, vbi cœlum condidit vmbra Iuppiter. Ab vbi fiunt composita, alicubi, necubi, sicubi, si in aliquo loco. Vbiuis, Vbilibet, in quolibet loco, (ὁπουδήποτοῦν, ἑκασταχοῦ.) Vbicunq;, in quocunq; loco.

Vbinam, (ἑκασταχοῦ) in quonam loco, & interrogatiuum est. Vbi primum, id est, statim: vt Cæs. 1. Bel. Ciuil. Cæsar, vbi primũ illuxit, oẽs senatores, &c.

Vbiq; gentium, in omnibus gentibus. Vbiq; enim, est in omni loco, πανταχοῦ.

Vbiq; imaginum, (πανταχοῦ τῶν εἰκόνων) id est, in omnibus imaginibus.

Vbiq; itineris, (πανταχοῦ τῆς ὁδοῦ) significat in omni itinere. Apul. lib. 1. Nihil istarum rerum quæ itineris vbiq; nos cõmitantur, indigemus.

Vbiq; locorum, in omnibus locis.

Vbiubi, ὅπου ἄν, ὅπη ἄν, significat vbicunq;, quemadmodum vtut, pro vtcunq;. Terent. in Eun. Vbiubi est, diu celari non potest.

V A N T E D

VDo, onis. genus vestimenti, de quo tale est Epigramma. Martial. lib. 14. Vdones cilici,
Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti, Cinyphio poterit planta latere sinu.

Vdus, adiectiuum, à sudando dicitur, quod est humidum, ὑγρόν. feucht.) vocht.) moite, mouillé.) Vergil. lib. 3. Georg. Nigra subest vdo tantum cui lingua palato. Hinc Vuidus, a. um. (βεβρεγμένος) quod quidam ita ab humido distinguunt, vt vuidum sit, quod intrinsecus habet humorem, vnde vuam.

vuam appellatam volunt. Vergil. Vuidus hyberna venit de glande Menalcas. Humidum verò extrin secus humorē habet. Sunt, qui hudum cū h scribi velint, ac per syncopen ab humidum fieri.

V ANTE E.

VE, (ἢ) coniunctio disiunctiua. vide Veh. Vecors, quasi sine corde, qui est (vt ait Festus) turbati, & mali cordis. ἀπονενοημένος, παράφρων. Liuius. 4. ab Vrb. Audita vox eius in concione stolida, & propè vecors. Hinc vecordia, insania, desipientia. παραφροσύνη, ἀπόνοια. Sallust. Igitur color exanguis, fœdi oculi, citus modò, modò tardus incessus, prorsus in facie vultuq; vecordia.

Vectabulum, vehiculum, ὄχημα. Gell. lib. 20. ca. 1. Iumentum quoq; non id solum significat, quod nūc dicitur, sed vectabulum etiam, quod adiunctis pecoribus trahebatur.

Vecticularia vita, dicitur eorum, qui vectibus parietes perfodiūt alienos, furandi gratia. Cato, Vecticulariam vitam viuere. (τοιχωρυχεῖν) est repentè largiter habere, repentè nihil.

Vectigal, pen. cor. (τέλος, πορισμός, τέλος, φόρος) fstion) voerloon, tribuyt) peage, gabelle, tribut.) vsu non ratione dicitur, sicut ceruical, capital, tribunal, animal. Nominatiuus enim pluralis à singulari plus vna syllaba crescere non debet. Ergo vectigale secundū artem. In genitiuo plurali vectigaliorum Cicero dixit, Messala vectigaliū. Et est vectigal, quod ex vectura penditur, vnde & à vehendo dicitur, cum ex fundis fruges in vrbem vehuntur. Sed eius significatio latius patet. Capitur nanq; ex publico, & ex priuato, vnde publica vectigalia intelligere debemus, ex quibus vectigal accipit fiscus: Priuata quæ quisq; sumit, ex reditibus & fructibus. Cic. in Parad. Ex meo tenui vectigali capio ego ducenta. Paulus, Cæsæ arundinis, vel pali compendiū, si in eodē fundo vectigal esse consueuit, ad fructuariū pertinet. Cice. lib. 2. Off. Vt bona valetudo voluptati anteponatur, vires celeritati, externorū autē, vt gloria diuitiis, vt vectigalia vrbana rusticis ædibus, & mercibus. id est, prouētus, reditus, introitus. Dicitur etiā hic & hæc vectigalis, & hoc le. pro tributario, ὑποτελής, φορολόγος. Sic prouinciæ, agri, homines quitributa persoluūt, vectigales dicuntur. Cic. li. 2. Off. Quas ciuitates L. Sylla pecunia accepta ex senatusconsulto liberasset, vt hæ rursus vectigales essent. Sueton. in Cæs. Agrum Campanum ad subsidia Reipub. vectigalem relictum diuisit extra fortem. Cic. in Catil. Et syluas, lucosq; publicos Romani vectigales habuere. Liuius, Vtrum Annibal hic sit æmulus itinerum Herculis, vt ipse fert; an vectigalis stipendiariusq; & seruus populi Romani à patre relictus.

Vectis, gen. masc. instrumentū, quo clauditur ostiū, quòd manib. percutiendo vehatur. μοχλός, ἀναφορεύς. cyn handtbaum) ef handtboom) leuier) Verg. Centum ærei claudunt vectes, æternaq; ferri Robora, nec custos absistit limine Ianus. Vectem Cyniras Agrippæ filius inuenit. Et vectis, palus è ferro vel ligno grandior, rusticis, & fabris cæmentariis ad multa necessarius. Plin. Cato vectes aquifolios, laureos, vlmeos fieri iubet. Item vectis dicitur lignum, quo aliquid vehitur, & portatur. Sic vectes erant sudes, in circulis positæ ad portandam arcā. vt est apud Exodum, Facies quoq; vectes de lignis sethim. Rursus vectes sunt instrumenta ad aliquid subuertendum, euertendumq;. Horat. lib. 2. Carm. Hic hic ponite lucida funalia, & Vectes, & arcus oppositis floribus minaces. Est & Vectis, insula in Oceano Septentrionali versus Tylen. Hinc vectiarius, qui torcularia premit vectibus. Vitru. libr. 6. cap. 8. Ita enim erit vectiario spatium expeditum.

Vecto, as. frequent. est à veho, is. ἐλαύνω. Gell. lib. 16 ca. 19. Dorso super fluctus edito vectauisse. Hinc vectatio, quod nomen semper passionē significat, contra aliorum verbalium naturam. Hinc vectito, tas. frequentatiuum à vecto.

Vector, qui in aliena naui, vel equo, vel plaustro vehitur precio, ἐπιβάτης. Quintil. In nauim filij mei male permutatus vector imponor. Aliquando dicitur is qui vehit. Cic. Etiam summi gubernatores in magnis tempestatibus à minoribus vectoribus admoneri solent.

Vectarius, a. um. quod vehit, ac aptum est ad vehendum. ὀχηματικός. Var. lib. 2. ca. 7. de re Ru. Neq; idē qui vectarios facere vult, scilicet equos, ad ephippium, aut ad prædam, quàm vt ad rem militarem, quod ibi habere ad castra volunt arces.

Vectura, non modò actum ipsum, hoc est, vectionē denotat, (ἀγωγή) sed etiam mercedem, quæ pro vectura soluitur, vt puta pro naui, siue equo meritorio. Var. lib. 2. cap. 7. De re Rust. Equi quòd alij sunt idonei ad rem militarem, alij ad vecturam, alij ad admissuram.

Vegeo, es. gui. in sanitate sum, ἀκμάζω. Nonius, Veget pro vegetat, vel erigit, vel vegetum est. Pompon. Animos Venus veget voluptatibus.

Vegetius nomen authoris, qui de Re militari librum composuit.

Vegeto, tas. pen. cor. recreo, fortifico, & vegetum facio, conseruo, seu longo tempore in sanitate esse facio, εὐσθενῶ. in gesundtheyt haltē, enderē, sterckē) die gesonthij onderhoudē oft sterckē) dōner force & cōfermer) Gell. Memoriæ vegetādæ gratia, Quod dicimus, Bonæ memoriæ faciendæ gratia.

Veges, etis. idem quod vegetus. Liuius. 1. Bell. Pun. A tergo Alpes vrgent, vix integris vobis ac vegetibus transitæ.

Vegetus, a. um. (ἰσχυρός, ἀκμαῖος) ghesundt, wolmugig) sain & alaigre) pen. cor. quod sanum, & incolume est, & ad corpus propriè pertinet, vigens ad animum. Gel. li. 4. ca. 1. Quid igitur (inquit) dicimus, quod multos videmus esse pecuniæ cupidos, & eosdem cum corpore esse vegeto ac valenti? Suet. de Cæs. Nigris vegetisq; oculis, valetudine prospera. Scribit Apuleius, Lunæ numine cūcta animantia vegetari. id est, ali, & vigorata fieri. Seneca quoq; lib. 3. Quæst. refert, terræ inesse spiritum illum vitaliter vegetum, & alentem omnia. Hunc

enim(inquit) nisi haberet,quomodo tot arbustis spiritum infunderet,nō aliunde viuentibus? quos modo tot radices aleret? Hinc vegetatiuā animā philosophi recentiores appellant animam femina lem,quæ à Plinio dicitur alens,cuius motu interiore plantæ vigescunt,crescunt,frondescunt,germinant,breuiterq; viuunt.Cic.tamen lib.1.Tusc. ad animum retulit,Horum,inquit,animus est aliquid,ne tam vegeta mēs aut in corde,cerebróve, aut in Empedocleo sanguine demersa iaceat, Id est,viua,integra.Et Ausonius vegetū cor appellat,& quia mobile est, & quia vigoris domiciliū.

Vegrandis,paruus.& male grandis.Auson.libro.2. Epist.Hic sæpe falsus messibus vegrandibus.Varr. lib.2.de re Ru.Quodq; postea concipiunt,fiunt vegrandes atque imbecillæ.

Veham,viam veteres dicebant,quòd per eam vehebant omnia. Varr.1.de re Rust.ca.2.A quo nunc quoq; viam veham appellant,propter vecturas.

Vehemens,(hefftig) vehement) ex ve & mens componi arbitror, tametsi quidam dici velint,quòd vehatur eminentius, vel quòd vehatur mente. A mentis enim vi atq; impetu (sicut docet Gellius) dicitur.Nam ve,hoc in loco intentiua est.Dicitur autem vehemens, graue, magnum,vrgens,acre, ἐπιφανὴς, καταφορικὸς,σφοδρός.Terent.in Andr. Satis vehemens caussa ad obiurgandum. A quo Vehementia,grauitas,acritudo, (σφοδρότης.) Et Vehementer,aduerbium, acriter,admodum. Cicero in Philip.Vehementer me agere, fateor,iracundè,nego.

Vehes,dicitur quantum fœni vel stercoris vna vectura in plaustris,vel aliis instrumentis ferre possumus,ὄχημα.eyn fůter) een voeder) vne charge, vne voye,ou voiture.) Plin.lib.36.ca.15.Amplitudinem canis eam fecisse proditur,vt vehem fœni largè onustā transmitteret.Colu.lib.2.Iugerū asit desiderat, quod spissius stercorat, vehes quatuor & viginti,quod rarius duodeuiginti. Vehis autē mensuræ nomē in fœno,stercore,aliá ue materia. Idē.11.ca.2.Materia si roborea est,ab vno fabro dolari ad vnguem debet,per quadratos pedes viginti,hæc est,inquit, vehis vna.

Vehia,hiæ,plaustrum,Oscorum lingua.Vnde vehatura,pro vectura apud veteres vsurpatur.

Vehiare, veteres dixerunt pro vehere , quod tractum est ex Oscorum lingua , apud quos vehia plaustrum dicitur.

Vehiculare,(ὀχηματικόν)quod ad vehiculū pertinet, vt equus vehicularis,& rotæ vehiculares.

Vehicularius, (ἁρματηλάτης) qui vehiculum ducit.

Vehiculum,in quo aliquid vehitur,quod cum quatuor rotis Phryges tradūt inuenisse.ἅρμα,ὄχημα. eyn wagen) chariot.) Plin.lib.7.cap.16.Vehiculorumvocabula sunt,carpentum,cisium,carrus,currus, arcera, basterna, rheda (vnde epirrhedium) faracum,petoritum, plaustrum,esseda,pilentum, liburnus,traha,vehia.

Veho,is,xi.ctum.(ἄγομαι,ἄγω) fůrē)voerē)mener) conduco,proprieq; de naui, equo,cæterisq; quadrupedibus,& de plaustris dicitur.Plau.in Most. Magni sunt oneris,quicquid imponas,vehūt.Huius composita sunt aucho,aliò veho.Vergil.Credītis auectos hostes? Adueho,aliquò veho.Conueho, συγκομίζομαι. Circumueho. Deueho,deorsum veho, ἀπάγω. Eueho,extollo. Inueho,intrò veho.Præueho,antè veho.Proueho,produco.Reueho,(ἀνακομίζω) reduco,retrò veho.Liu.1.Prædaq; inde maiore,quàm quanta belli fama fuerat, reuecta , ludos opulentius instructiusq; q̄ priores reges fecit.Subueho,subtus veho.ἀναφέρω,ἀνακομίζομαι,ἀνωθέω. Cæsar Comment.1.Eo autem frumento quod flumine Arare nauibus subuexerat, propterea vti minus poterant, quòd iter ab Arare Heluetii auerterant,à quibus discedere nolebat. Seueho,seorsum veho, ἀπάγω. Propert. Cur tua præscripto seuecta est pagina gyro?Præterueho,vide in dictione Velabrum.

Veiouis,veteribus dicebatur deus,cui dempta atq; detracta esset iuuandi facultas. lege in dictione Væ,& apud Gell.lib.5.cap.12.

Veios,(Οὐήϊοι) dicimus vrbē in Hetruria,quā Camillus cepit.hæc insignis fuit bellorum frequentia cū Romanis.Vnde cum Nero domū ædificaret amplissimam,editi fuerunt illi versus,

Roma domus fiet,Veios migrate Quirites,
Si non & Veios occupat ista domus.

A Veii fiunt Veiens,entis.populus Veientanus,na, num.vt vinum Veientanum.Horatius,Qui Veientanum festis potare diebus.

Vel,(ἤτοι,ἤ,εἴτ' οὖν,εἴτε) oder) oft) ou.) coniunctio plerunq; disiunctiua: vt,Vel scribam,vel ad te veniam.Interdum copulatiua est: vt,Maxime me tibi amicum facit vel virtus, vel doctrina tua. Interdum ponitur pro etiam,καί. Terent.in Andr. Vel hoc quis non credat? Verg.Vel Priamo miseranda manus.Interdum pro valde.Cice pro Muræn. Vel maximum bellum populum Romanum cum rege Antiocho gessisse. Interdum pro maxime.Idem Trebat.Quam morosi sunt qui amant, vel ex hoc intelligi potest. Interdum pro veluti. Terent.in Hecy.Vel hic Pamphilus iurabat quoties Bacchidi ? Interdum pro saltem : vt,Si mihi non creditis,vel operibus credite.Teren.in Phormione,Postremò si nullo alio pacto,vel fœnore. Inuenitur etiam Vel duarum syllabarum , quod est nomen oppidi in Africa,apud Plin.lib.5.sicut Suel in Hispania.

Velabrum,(βήλαβρον) penult.corr. à velo,las,lare. vel (vt quidam volunt) à veho,locus in vrbe Roma iuxta Auentinum montem , quòd ratibus ac velis eò veherentur triumphantes Romani cum pompa. Sueton.De Cæsare,Quòd Gallici triumphi die Velabrum prætervehens penè curru excussus est, axe defracto . Hinc Velabrensis , & hoc ense. Martialis libr.11.Vel Velabrensi massa recocta foco. Et Velabrensis caseus, qui ibi conficiebatur cunctis præferendus.Et Velabrum,locus in quo vela obtendebantur, sub quibus olearii vendıtabant . σκήνωμα. Plautus in Captiuis, Quasi in velabro olearii.

Velamen,aut velamentum,ti.modò pro veste accipitur,

pitur, ἱκρίωμα, modò pro re, qua aliquid velatu, πρόσχημα, προκάλυμμα.

Velaria, dicebantur vela quibus theatra tegebantur, ὄθόνια. Papin. Iam velaria lintea pluebant. Vnde etiã velaria, dicũtur loca abdita, quę velis clauduntur. Iuuen. Et pueros inde ad velaria raptos.

Velatus, ornatus, vittatusq́; ἱκετηριφόρος. Vergil. Iamq́; oratores aderant ex vrbe Latina Velati ramis oleæ, Vbi Seruius, Velati, instructi, & ornati. id est, in manibus oliuæ ramos tenentes. cætera vide in Velo, as.

Veles, itis. pen. cor. qui leuissime omnium armatus est, qui & velatus, & ferentarius, (γυμνήτης) Refert Ælianus ordinem pedestrem in militia diuidi trifariam: In armatos, quę grauis armatura dicitur: & velites, qui leuissimè omnium armãtur, vnde & expediti nuncupantur, non enim ocreas, aut loricam induunt, sed tantum iaculis & fundis vtuntur. In tertio ordine sunt peltati, à pelta dicti, quod scutum est paruum, & leue. hi medij erant inter grauem armaturam, & leuem. Speciatim, rorarij, accensi, ferentarij, milites leuis armaturæ vocantur. Per translationem velites, (λογομάχοι) dicuntur, qui verbis altercantur. Ouidius in Ibim, Vtq́; petit primò plenum flauentis arenæ Nondum calfacti velitis hasta solum. Dicti velites, quasi volites. Cicero de Republica, Militari more veterum, velocissimi cum scutis leuibus pedites ad hoc ipsum exercitati, iisdē miscendi, quos expeditos, quasi volitantes, volites appellabant, inde versa litera o in e, velites, vel ἀπὸ τοῦ βάλλειν, id est, à iaculatione, eò quòd tela tantum missilia secum gerant.

Velia, palus Italiæ, apud Calabros, non longè à Palinuro, Helia olim dicta. Est & Velia, (βελία, ἐλία) Lucaniæ oppidum, sic dicta quia paludibus cingitur, palus ἕλος. Latinè dicitur Helia, postea aspiratio vertitur in v, & fit Velia. Alia Velia in Latio est dicta, quia loco palustri finitur, posita à Pelasgis. Mos fuit (vt ait Diony.) nominibus quæ inciperent à vocalibus, b præponere. Hinc Velinus, possessiuum. Vt Velinus lacus, apud Colum. lib. 8. cap. 16.

Velina, vide Vellina.

Velifico, as. nauigo, vela facio, do vela, à faciendis, id est, ponendis velis, (ἱστιοδρομέω.) (säglen) (seylen) voguer, nauiger.) Dicitur & velificor, verbū commune. vnde & passiuum protulit Iuuenalis, cum dixit, Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax Audet in historia. Velificari honori suo per translationem, est velis remisq́; honoribus & dignitatibus operam dare. Cicero De Lege Agraria: Quòd siquis vestrûm spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori velificari suo, &c. Hoc est, euadere ad summos honores, non virtute, & maiorum gloria, sed violenta quadam ratione, vt solet fieri ab his, qui quascunq; fortunas temere experiuntur velis in altum elatis, nullo consilio quicquam facientes.

Velificus, adiectiuū. vt velificus cursus, qui velis fit. Plin. lib. 13. cap. 11, Noctis dieiq; velifico cursu.

Velis equisq́;, id est, omni conatu, ἐκ παντὸς, & mari terraq́; prouerb. vide Chil. Eras.

Velitaris, & hoc re. quod ad velites pertinet. (γυμνητικός) vnde velitaris pugna. Sall. in Iugur. Præterea ierc sagittarij, & cohors Peligna cum velitaribus armis, itineris properãdi caussa, neq; his secus atq; alijs armis aduersum tela hostium, quòd ea leuia sunt, muniti erant.

Velitatim, aduerbium, significat per saltus & interualla, quòd velites pugnando saltibus vtantur, (ἀκροβολισμῷ λίαν) Sisenna libro 1. Histor. Nos vna æstate in Asia & Græcia gesta idcirco continentia literis mandauimus, ne velitatim, aut scribendo lectorum animos impediremus. Quidam legunt vellicatim.

Velito, as. fit à velo, as. & ponitur pro velifico.

Velitor, pen. cor. cõtendo, digladior, pugno, (ἀκροβολίζομαι) streitē) strīdē) cõbattre.) Plaut. in Menæh. Nescio quid velitati estis inter vos. Postea de re translatū est ad verba. Vnde & pro iurgari ponitur, (λογομαχεῖν) Gel. lib. 6. cap. 11. Cum insquinatissimis hominibus non est conuitio decertandum, neq; maledictis aduersum impudētes & improbos velitandū, quia tantisper similis, & cōspar eorum fias, dum paria & cōsimilia dicas, atq; audias. Vnde & velitatio, (λογομαχία) quæ (teste Festo) dicta est vltro citroq́; probrorum obiectatio, ab exemplo velitaris pugnæ. Plaut. in Asi. Verbis velationem fieri, compendio volo.

Velitræ, (βέλιτρα) ciuitas Volscorum insignis fuit, quibus victis, Romani agrū Veliternum ademerunt. Eò coloni ab vrbe missi sunt, vt inquit Liu. lib. 2. Refert Dionysius lib. 7. pestilentiā adeò Velitras esse depopulatam, vt ex decem partibus Veliternorum vix vna superfuerit.

Veliuolum, pen. cor. mare dicitur, quòd velis velatur. Verg. Despiciēs mare veliuolum. Veliuolæ naues, quę velis volant. vt Ennius, Naues veliuolas, Quod & propriè dixit.

Vellatura, preciū, quod nautæ datur ab his q nauigio vehūtur, (πορθμεῖον) (schifflon) schiploō.) Velaturam facere (inquit Varr. li. 1. de re Rust ca. 2.) dicuntur qui vecturis viuunt. Nam antiqui vellam, non villam dicebant.

Vellico, as. pen. cor. frequenter vello, quod proprie fit, cū extremas corporis partes digitis vellimus, & pressando infestamus, (παρατίλλω) pfetzē, kleuben) nijpen) tirer ou arracher.) Propert. Nec mi hi tam duris insultes moribus, & te Vellicet, heu ferò flebis amata diu. Per translationē vellicare ponitur pro criminari, mordere, ac lacerare. Gel. lib. 4. ca. 15. Plura in Sallustio inscitè aut malignè vellicant. Horat. Vellicet absentē Demetrius. Hinc Vellicatus, tus. ipse vellicandi actus. Plin. libr. 28. cap. 6. Extremitates corporis vel aurium vellicatibus perstringi, &c.

Vellina, (βελλῖνα) regio in vrbe Palatino monti cōiuncta, in qua Valerij Publicolę & Victoriæ, deorumq; penatium ædes erant. Dicta Vellina, quòd ibi pastores Palatini vellere lanam sint soliti. Alij vnico l scribunt.

Vello,vellis,velli,& vulsi.vulsum.extirpo,(μαδίζω, τίλλω.)außrupffen) wtrecké,wtrucken)arracher) Sueton.de Cæs.Circa corporis curam morosior, vt non solum tonderetur diligēter,at raderetur; sed velleretur etiam. Vnde vulsa corpora à Quintiliano in procemio lib.8.dicuntur fœdissima.Ponitur aliquando vellere pro eruere,in terrā proijcere,euertere.Liu.6.Bel.Pun.Aræ,foci,deûm delubra,sepulchra maiorum vulsa,temerata ac violata.Huius cōposita sunt,Auello,cōuello,diuello,euello,(ἀποτίλλω,ἐκσπάω)peruello,interuello,& reuello,quod est rursus vello,(ἀνασπάω.)Colum. Cum ab opere boues disiunxerit,substrictos confricet, manibusq́ comprimat dorsum, & pellem reuellat,nec patiatur corpori adhærere.Et omnia hæc verba per duplex ll scribuntur.

Vellus,(κώδιον) schepper.) toison.) lana ex ouibus detonsa,quod,vt ait Varro lib.de re Rust.ca.11. ante tonsuræ vsum lanam veteres vellerēt,quam demptam & conglobatam alij vellera, alij vellumina appellant.

Velo,las.per simplex l,significat tego,operio,(σκεπάζω,καλύπτω.) bedecken.) couurir,cacher.) Lactant.lib.6.Danda est opera,vt indumento iustitiæ pietatisq́ velemur.Et velare,ligare.Pompon. Reste velet gulam.Plaut.in Amph.Velatis manibus orant,ignoscamus peccatū suum. Per translationem ponitur pro vestire.Plau.Muliebri velatus toga.Vnde velati,sicut docet Fest.appellabantur vestiti,& inermes,qui exercitum sequebātur, quiq́ in mortuorū militū locū substituebātur. Hi postea mutatis literis velites dicti sunt,qui & ferentarij,ab auxilio ferendo.Huius verbi composita sunt,euelo, & reuelo, quæ sunt contraria suo simplici.Nam euelare,& reuelare,significant velamentum tollere,seu rem velatam detegere,& manifestare, (ἀποκαλύπτειν.) Præuelo, de quo alibi. Et habent penult.prod.

Velox,celer,(ταχὺς,ὠκὺς) schnell) soudain,legier.) à volando,quasi volox.Vergil.libro.5.Æneidos, Ictum venientem à vertice velox Præuidit.Hinc velocitas, celeritas . Et velociter,celeriter. Martialis libro.1.Quodq́ magis mirum est, velociter exit ab hoste.

Velum,(ἱστίον)eyn sägel) een seyl)vng voile) tegmē, à velo,as.deductū : quanq̄ quidam à volo,as.deriuent,q̄ vela ventis agitata volitare videātur.Varro à velleribus,quòd ex ouium velleribus fierent vela,quibus homines tegebantur,quamuis nouiū vela ex lino aut sparto fierent.Verg.Vela dabant læti. Accipitur etiam pro cortina,quæ lectus circunducitur,παραπέτασμα.

Velut , (ὡσεὶ, ὥσπερ) gleich, wie) ghelijck) comme.) aduerbium similitudinis . vide Vallam libro.2.cap.36.

Vena,dicta est quòd per eam veniat sanguis,(φλέψ) eyn blütader) veine) nam est conceptaculum sanguinis mixti, confusiq́ cum spiritu naturali , in qua (vt ait Gell.lib.18.ca.10.) plus sanguinis,minus spiritus. Venæ suapte vi immobiles sunt , & sanguinis tantum dimittēdi gratia explorantur. Arteriæ autem motu atq́ pulsu suo habitum, & modum febrium demonstrant. Vena affert spiritum nutritiuum,quoniam sanguis est nutrimentum corporis.Neruus affert spiritum sensitiuum. Nerui magni,sunt caussa motus totius corporis. Vbicunq́ est vena,ibi est neruus,& arteria. Super arterias locantur venæ,præter quàm in dorso,in quo magna arteria,quæ trachea dicitur,est posita super venam. Arteria,quæ tendit ad pulmonē, & accipiēdi reddendiq́ spiritus officio fungitur. Venæ quoq́ de arboribus dicuntur . Plinius libro 16.cap.38.In quarūdam arborum carnibus pulpæ venæq́ sunt.Ponitur aliquando vena pro ingenio hominis ad aliquid scribendum apto. Iuuen.Satyr.7.Sed Vatem egregium, cui non sit publica vena,&c. hoc est,ingenium vulgare & rude,cōmune cum alijs.Inde fit venosus,a.um.quod est venis turgentibus plenum, (φλεβώδης) Plin. lib.12.cap.13.Amomi vua in vsu est,frutice venoso . Transfertur etiam ad alia,vt ad orationem, quæ tanquam corpus construitur, quòd succum & sanguinē habet, & venas,& ossa, & neruos,& carnem,& poros, & robur,& colorē decoremq́. Vnde à Persio dictus est liber venosus, pro aspero,duro,& horrido,cum ait : Est nunc Brisei quē venosus liber Accei. Per translationem tamen venæ in terra,dicūtur subterranei meatus,per quos vnda manat,aut alius liquor.Hirtius quarto bel. Alexand.Omnia enim littora naturaliter aquæ dulcis habere venas.Venas quoq́ argenti,&venas auri dicimus.Cic.2.de Nat.Nos æris,argenti,auri venas penitus abditas inuenimus,&c.

Venabulū telum,quo venātes vtuntur,aciei longissimæ,apud nos cornibus hinc & inde extātibus. προβόλιον , ὑσσός . eyn jäger spieß) vng vouge.) Martial.Si directa geres longo venabula rostro, Hic breuis in grandem comminus ibis aprum.

Venalis,& hoc le quod vendendum est,vel venditioni expositum.ὤνιος.Cic.li.2.Off.Venales quidem hortos se non habere dixit. Aliquando ponitur pro sordido,auaro,qui aut obsonij,aut pecuniæ gratia seipsum venderet, nihilq́ facere recusaret. Sall.O vrbē venalem,& citò perituram. Venales etiam,si nihil addas, serui nouitij intelliguntur,qui ad vendendum sunt expositi. Seruorum enim alij nouitij,alij veteratores. Vlpianus: Ædiles præcipiunt,ne veterator pro nouitio veniat. Venale,substantiuū neut.gen.id quod venditioni exponitur.Plin.lib.6.cap.22.Fluminis vlteriore ripa merces positas iuxta venalia tolli ab his, si placet permutatio.

Venalitiarius, masculini generis, apud Varronem & Plinium dicitur mango,& nouitiorum seruorum negotiator,(ἀνδραποδοκάπηλος.) African.Mercis appellatione homines non contineri , Mela ait : & ob eam rem mangones,non mercatores, sed venalitiarios appellari.

Venalitiū,corpus ipsum,vel venditio,vel locus vbi nouitij vendūtur,ἀνδραποδοκαπηλεῖον,Venuleius de ædilitio edicto.l.vltim.Nam quicūq́ ex venalitio nouitiorū emptus alicui ministerio præpositus fit

ftatim eum è veteratorum numero esse.

Venalitius,(ἀγοραῖος) venditor, vt in oratione Corneliana: Neque me diuitiæ mouent, quibus omnibus omnes Aphricanos & Lælios multi venalitij, mercatoresque superarunt. & sic substantiuum est. Aliquando venalitius, capitur pro vendito corpore,(ἀνδράποδον) Plin. lib.35.cap.8. Aliosque deinceps, quos enumerare iam non est, e sanguine Quiritum, & proscriptionis licentia ditatos, hoc insigne venalitijs gregibus, opprobriumque insolentis fortunæ. id est, venditis seruis. Et sic adiectiuum est. Sic Pomponius Iureconsultus libro Dig.24. Quòd si familiam domesticam vxoris, aut venalitiam parauit.

Venaphrum,(Οὐενάφρον) à Venere, & aphros componitur, & est nomen oppidi in Campania, in cuius agro fiebat optimum oleum. Martial. Hoc tibi Campani sudauit bacca Venaphri.

Venaticus,ca.cum. quod ad venationem pertinet,(θηρευτικός, κυνηγετικός) Vnde venaticos canes, dicimus quibus feras persequimur. Varro 2.de re Rust.cap.9. Canum duo genera, vnum venaticum, & pertinet ad feras bestias, ac syluestres: alterum, quod custodiæ caussa paratur.

Venatorius,a.um. idem qd venaticus,(κυνηγετικός) vt venatoria instrumēta, quib. in venādo vtimur.

Venatus,us. ipsa venatio,(κυνηγεσία) Plau. in Rud. Hunc qui cepi in venatu meo.

Vendax, qui facilè seu libenter vendit,(πωλητικός) Cato de re Rust. cap.2. Patrem familiâs, vendacem & non emacem esse oportet.

Vendibile, quod facilè vendi potest,(τιμαλφής) Cic. in Ru. Accedent salicta ad Minturnas, adiungetur & illa via vendibilis Herculanea, multarum deliciarū, & magnæ pecuniæ. Per translationem ponitur pro vulgari, & vulgo grato. Idē in Læl. Tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facilè vincebat. id est, fauorem populi captantem. Et in Bruto: Horum ætati propè coniunctus L. Gellius non tam vendibilis orator, quàm vt nesciret, quid ei deesset.

Vendico,as. pen. cor. approprio, & meum esse dico, mihique assumo,(ἀντιλαμβάνομαι, ἐξιδιοποιοῦμαι, προσποιοῦμαι, ἀντέχομαι) zůeygnen, zůzichen) toe eychenē, toeschrijuē) fattribuer.) Cic. pro Archia: Homerū Colophonij ciuem esse dicunt suū, Chij suum vendicant. id est, confirmant suum esse.

Venditarius, qui vendere solet,(πρακτικός) Plaut. in Sti. Linguam venditariam.

Vendito,as.(ἀπεμπολάω, ἀποδίδομαι) propriè est venale habere, frequentatiuum scilicet vendendi. Plin. lib.25. Hæc est quam Aristoph. Euripidi poëtæ obijcit iocülariter matrem eius, ne holus quidem legitimum venditasse, sed scandicem. Translatè ponitur pro ostentare, ὑποτρίβειν, παρωθεῖν. Vnde venditare se alicui, est per assentationem operam suam vltro spondere, quasique venalem polliceri: tracta metaphora ab institoribus, qui merces suas ostentare percupide solent, ὑπῆλθε πως, καὶ προσῆγεν ἑαυτὸν τινί; & χαρίζεσθαι ἑαυτὸν χρήματος ὅτι ἂν βούληται. Cic. ad Att. lib.8. Quo modo autē sese venditant Cæsari? id est, sese in clientelam Cęsari dedunt, & in eius partes adiungunt. Venditatio, verbale.

Vendo,is.(καταπιπράσκω, πωλῶ, πράττω) verkouffen) vercoopen) vendre.) ex venum & do (secundum Apul.) abiectis u & m. Et cōstruitur cū ablatiuo, si exprimatur pretiū rei, quæ venditur: vel cum genitiuo tanti, quanti, & huiusmodi, cū sint sine substantiuo. Plau. in Merc. Viginti min. opinor posse me illam vendere. Cic. li.3. Off. Vendo meum non pluris, quàm cæteri, fortasse etiā minoris, cū maior est copia. Quòd si addentur substantiua, statim in ablatiuos resoluūtur. Et sicut non dicimus, quanto vendidisti, sed quanti: ita non dicimus, quanti precij vendidisti, sed quanto pretio. Varro tamē ablatiuo vsus est sine substantiuo, cum ait: Veneūt propter penuriam magno. Huius compositum est, diuendo.

Veneficium, ipse actus venenandi,(φάρμακον, φαρμακεία) Plin. Hæc arbor ante atrium sata omnibus veneficijs, remedio est.

Veneficus, φαρμακός, φαρμακεύς: & venefica, φαρμακίς, φαρμακεύτρια: qui & quæ venena conficit, & qui in cantationibus, & cæteris malis artibus vtitur. Est & veneficus, adiectiuum. vt veneficus aspectus, id est, veneno inficiens. Plin. lib. 28.ca.3. Hominū monstrificas naturas, & veneficos aspectus plenius diximus.

Venenarius, qui parat, vel conficit, aut vendit venena,(φαρμακοποιός) Apul. Qui venenariū accusat, scrupulosius cibat: qui furē arguit, sua custodit.

Venenatus, nata. natum.(ἰοβόλος) in quod est venenum coniectum: vt venenata caro, venenata munera, venenatum pabulum, venenatæ sagittæ, venenatus morsus, venenata sanies, venenatum telum. Fit enim à veneno, nas.

Venenosus, sa. sum. quod venenum habet,(ἰώδης) vt venenosus serpens.

Venenum. gifft) fenijn) venin, poison.) dictū est, quòd citò per venas eat, siue salubre siue noxiū, quod Græci ἰὸς, φάρμακον dicūt. Nam & medicamenta venena sunt. Et est generale ad omnia, quę naturā eius, cui adhibita sunt, mutāt. Qui igitur venenū dicit, adijcere debet, vtrū bonū, an malū. hæc Caius de Verborum signifi. Plin. Galbanum aduersatur venenis, maxime toxicis, cum myrrha & vino. Vnde per quandam similitudinem, color qui à vestibus imbibitur, venenum appellatur. Vergilius libro 2. Georgic. pro colore purpureo posuit, qui eius conchæ spuma est: Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. Denique omne quod sumptum vel tactum nocet, venenum dicitur. Vnde & pro veneficio capitur. Ponitur aliquando pro arte malefica. Cicero in Orat. Cum sibi venenis ereptam memoriam diceret. id est, magica arte vel alia malefica.

Veneo, nis. niui. vel venij, supino venitū exigit analogia, siue cōpositio,(πωλοῦμαι) veckaufft wirdē) ykocht worden) estre vendu.) nam cōponitur ex venū & eo, abiectis duab9 literis, sicut in vendo,

 sed

sed ipso supino nõ vtimur. Est autem verbũ neutrum passiuum, Eo in declinatione sequens, licet apud veteres inueniatur veneor, pro venditus sum. Plaut. Ego'ne illi venear? Verum in hoc verbo veneo pro vendor, ipsum quod venditur in nominatiuo ponitur, & is à quo venditur in ablatiuo cum præpositione, & pretium in ablatiuo sine præpositione. Cui autem venditur, in datiuo, vt centũ aureis nummis à mangone veniere mancipia mihi. Sed nonnunquã venditor & pretium rei non explicãtur. Plaut. in Menæ. Quibus hic pretijs porci veneunt? Varr. Veneunt propter penuriam magno. Cic. pro Sext. Quæro primũ, quare ciuis optimi bona venierint.

Venerabilis, qui cultu & veneratione dignus est, (σεμνοί, σεβάσμιοι) erwirdig) eerweerdich) venerable.) Plin. Vir grauis, & ipsa senectute venerabilis. Nomina enim quæ in bilis desinunt, à verbis venientia, quandoq; infinitum passiuum eius verbi significant cum dignus, vt spectabilis, dignus spectari: admirabilis, dignus qui sit admiratione. Quandoq; infinitum vel actiuum vel passiuum cum potest, vel natura aptũ est, vt risibilis, qui potest, vel natura aptus est ridere. Penetrabilis, qui potest, vel natura aptus est penetrari. Stabilis, qui potest, vel natura aptus est diu stare. Possibilis, qui fieri potest.

Venerandus, idem quod venerabilis, (μεγαλᾶοι, σεμνοί, σεβάσμιοι, τίμιοι, αἰδέσιμοι) Sen. Vocem existimatione dignam, & omni seculo venerandam. Vergil. lib. 9. Æne. Venerande puer tam pectore toto Accipio. Vnde non desino admirari inscitiam, vel potius insolentiam quorundam sacratorum, qui indignantur non sibi scribi, cum literæ dantur, venerandum, aut reuerendum, dicentes, Venerabilem omnibus conuenire, venerandum autem vel reuerendum solis prælatis, & reuerendissimum. ô barbaries.

Veneranter, significat cum veneratione, (σὺν αἰδοῖ) Apuleus, Et ab eo veneranter exceptus, paululum quieui.

Veneris gemmam, lapillum appellant excellentem colore. Hunc nonnulli ἀντίερωτα vocant.

Veneror, ex venia & orando compositũ esse videt, quasi veniã oro. Est aũt venerari, colere, (αἰδοῦς ἔχειν, σεβάζομαι. verehen) eerẽ) auoir en reuerẽce.) & veneratio, honor & cultus. Vergil. 1. Georg. In primis venerare deos, &c. Poëtæ tamẽ quandoq; veneratũ pro venerabili ponunt. Vergil. Cursusq; dabit venerata sacerdos.

Veneti, (ἐνετοί, ἐνετοί) regio Italię, quę à Mintio amne vsq; Tiliamentũ protenditur. Ab Henetis populis dicta, qui post bellum Troianum cum Antenore salutem consecuti, cursum huc è Paphlagonia tenuere, author Plinius. alij à Gallis eiusdem appellationis originem traxisse dixerũt. Fuerunt eñ Veneti populi inter Celtas littora Oceani Gallici incolentes, quos Cæsar nauali prælio superauit. In hac regione sunt vrbes illustres, Verona, Vincentia, Patauium, & Venetiæ ciuitas, & Virunus placida, & amœna.

Venetiæ, (ἐνετίαι) ciuitas insignis, quæ anno à natali Christiano quinquagesimoquarto supra quadringentesimũ condita fuit, quo anno Attila rex Hunnorũ Aquileiam euertit. De cuius laude quoniam apud Iacobũ Philippi Chronica à nobis latẽ congestũ est, duximus omittẽdum. Est & Venetię nomẽ alterius ciuitatis in Gallia, nempe in ea parte, quæ à Britonibus incolitur, de qua Cæsar in suis Cõmentarijs multa. est autem maritima.

Venetus, a. um. (ἐνετός) pen. cor. quod è Venetijs est, vt Veneti ciues. Venetus color (vt ait Vegetius) cæruleus dicitur, qui color est marinis fluctibus similis. Scribit Lampridius Heliogabalum comedisse pisceis coctos cõditura Veneta, quasi in marina aqua cum colore suo. A quo colore aurigarum factio Veneta nominatur. & qui eo colore induebantur, Venetiani dicebantur. Veget. libr. 4. De re militari scribit, nautas veste Veneta esse induendos, & vela nauium exploratoriarum colore Veneto esse tingenda. Hic color etiam thalassicus, id est, marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Idem à colore ferri ferrugineus dicitur, Gallicè Bleu.

Venia, dicta est quòd optanti adueniat, (συγγνώμη) verzeihung) vergiffenisse) pardon.) Est enim remissio culpæ, & cõdonatio erroris. Quintil. Peccaui, veniam peto. Quandoq; ponitur pro beneficio, indulgentia, & permissione, συγχώρησις. Cic. lib. 1. de Orat. Date nobis hanc veniam, (συγχωρεῖτε) vt ea quæ sentitis de omni genere dicendi, subtiliter prosequamini. id est, concedite. Terent. in And. Da pater veniam, sine te exorem. Et cum venia dicimus, hoc est, cũ pace tua, & te permittente. Hinc venialis, & le. quod venia dignum est. Macrob. Si venialis erit ista translatio.

Venila, dicta est vnda, quæ fingitur, quòd sit vxor Neptuni, ex eo q ad littus veniat. Sicut Salacia, quòd in salum redeat, author August. li. 7. Ciuit.

Venio, is. ire. ventum, propriè est quasi versus nos ire. (ἥκω, κατέρχομαι. commen) venir.) Vnde apud authores frequenter pro ire ponitur. Vergil. Venisti tandem. Teren. Nisi ego ad mercatum venio. in est, eo. Sic econtrario ire pro venire, vt eo ad te. Et ambo iungi possunt datiuo, vt Vergilius, It clamor cœlo, & hostis venit excidio. id est, ad excidium. Aliquando construitur cum ablatiuo mediante in, quasi significet permanentiam. Et licet venio neutrum sit, tamẽ eius composita quandoque mutant terminationem, vt conuenio, conuenior: inuenio, inuenior. Reliqua cõposita sunt, aduenio, circumuenio, contrauenio, deuenio, euenio, interuenio, obuenio, puenio, prouenio, præuenio, reuenio, subuenio, & superuenio, παραγίνομαι, ἐφίσταμαι. Horatius, Grata superueniet, quæ non sperabitur, hora. Poëtæ tamen aliquando venire pro imminere vsurpant. Vergil. Se satis ambobus Teucrisq; venire, Latinisq;. Aliquando pro crescere. Idem libro 1. Georgic. Hic segetes, illic veniunt felicius vuæ. Aliquando pro portari. Plinius, Species sinopidis tres, rubra, & minus rubens, & media inter has eius, quæ ex Africa

ves

venit octoni asses.

Venire in mentem, non ad recordationem tantũ est, sed ad consideratione͂, & reputatione͂, & intelligentiam. εἰς νοῦν ἐλθεῖν. Terent. Vbi in mente͂ eius aduenti venit. Veni in suspicione͂, in obliuionem, in vituperatione͂. id est, suspectus sum factus alijs, alij me obliti sunt, vituperor ab alijs. Veni in opinionem, id est, opinionem habeo. Aliquando tamen passiue dicitur, cum opinio pro fama accipitur, vide Vall. lib. 3. cap. 86.

Venor, aris. feras indago, feris insidior, & quasi circumuenio. θηράω, θηρεύω. iagen) vener.) Cic. ad Cæcilium lib. 2. De pantheris, per eos qui venari solent, agitur mandato meo diligenter. Veteres venari passiuè pro circumueniri posuerunt. Ennius, Teneor correpta, & vndiq; venor. A quo p translationem venari capimus pro captare, hoc est, artificio quodam, & solertia quærere. vt venor laudem, gloriam, quod etiam aucupari dicimus. Cicero Atti. lib. 16. Bene igitur tu, qui εὐθανασίαν venaris, relinquis patriam.

Venter, capitur pro eo, qui videt, hoc est, q à pectore ad pubem terminatur, γαστήρ. der bauch) den buyck) ventre.) Hicq; extenditur, quoniã ex pelliculis constet, quas vocant pantices. Iuuen. Montani quoq; venter adest abdomine tardus. Sed propriè est, vbi cibi co͂ficiuntur, id est, stomachus. Ventrem ferre, est esse grauidam. Columel. lib. 6. cap. 24. de vaccis, Nam decem mensibus perferu͂t. Cuius diminutiuum est ventriculus, στόμαχος. Celsus lib. 4. cap. 1. Ventriculus autem, qui receptaculum cibi est, constat è duobus tergoribus, isq; inter liene͂, & iecur positus est. Huius duo sunt orificia, (vt inquit Macrobius) superius, & inferius. superiore, deuorata recipiuntur: inferiore quę excreturi sumus, emittuntur. Aliquando ponitur pro stomacho. Iuuenal. Ventre nihil noui frugalius. Aliquando pro aluo. Cels. lib. 3. Vbi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem eius antè soluendum esse. Vterus ideo dicitur quia continet, & tanquã vter est. Ventriculi prӕterea sunt cerebri co͂cauitates, ex quibus septem paria neruorum oriuntur, à Græcis συζυγίαι, id est, coniunctiones siue coniugationes vocantur.

Ventilabrum, pen. prod. instrumentum quo aliquid ventilatur. πτύον, λικμητήριον. Colum. lib. 2. cap. 10. Nam cum acerinis paleis, granisq; mixtus in vnum fuerit congestus, paulatim ex eo ventilabris per longum spacium iactum iactetur.

Ventilator, qui frume͂ta ventilat, (λικμητής, φυσητήρ) Colu. lib. 2. cap. 10. Eò perueniet, quò ventilator eam iaculabitur. Ventilatores apud Quint. libr. 10. cap. 7. sunt præstigiatores, qui vt ventilatores grana quæ purgant, in ventũ proijciũt, ita rem, quam retinent manibus, eijcere videntur. Ita enim ait, Quo vsu constant mira illa in scenis pilariorum ac ventilatorum, vt ea quæ emiserint, vltro venire in manus credas, & quà iubentur decurrere.

Ventilo, las. pen. cor. ventum excito, aut ad captandum ventũ pono, aut iacio, λικμάω. wayē) wayē)

esuenter.) Propert. Hanc Venus, vt viuat, ventilat ipsa facem. Hinc ventilari frumentum dicitur, dum in area ventilabro purgatur (λικμᾶσθαι.) Plin. Multi ventilare quoque granum vetant. Et ventilari vinum dicitur, quod dicunt dare ventum vino, vt fit cum difficulrer exit è dolio. Colu. lib. 12. ca. 30. Quo maior æstus erit, eo sæpius conuenit vinum nutriri, refrigerariq;, & ventilari. Interdum ventilare, est per manus versare è digitis eximendo. Apu. Adhæc ego insperato lucro diffusus in gaudiũ, & in aureos refulgentes, quos identidem manu mea ventilabam. Iuuenal. Cum verna Canopi Crispinus Tyrias humero reuocante lacernas, Ventilet æstiuum digitis sudantibus aurum. Huius compositum est, euentulo, (ἐκλικμάω) extra ventilo. Colu. lib. 1. Et celeriter frumenta deteruntur, non sedente solo pulsibus vngularum, tribularumq;, & eadem euentilata mundiora sunt, lapillisq; carent.

Vento, as. frequentat. quo veteres vsi sunt, sed pro eo vtimur alio frequentatiuo, ventito, (ἐπιχωριάζω) Plin. lib. 35. ca. 10. Gratior Alexandro magno erat frequenter in officinam ventitanti.

Ventosus, a. um. quod est vento plenum, (ἀνεμώδης) Vt ventosa regio, (ἠνέμιος) ventosus aër, apud Plinium lib. 2. cap. 18. Aliquando dicitur inane, vt ventosa verba, id est, sine pondere, & sine effectu. Plin. in Paneg. Superbiebat ventosa, & insolens natio. Vergil. 11. Æneid. Iam nosces ventosa ferat cui gloria fraudem.

Ventulus, diminutiuum, paruus ventus, (ἀνεμίδιον) Terent. in Eunu. Cape hoc flabellum, & ventulum huic sic facito.

Ventus, (ἄνεμος. wind) vent) à venio fit, nam propriè est cum impetu ventans aër, cum nihil aliud sit ventus, quàm aër co͂motus, atq; agitatus. Ventus ait Aristot. in Meteoris, est vapor siccus à terra resolutus, cum aliqua virtute cœlesti compositus. Augustinus lib. de Quantitate animæ, Nihil aliud quàm istum aërem commotum, ac agitatum esse sentimus. quod in loco tranquillissimo, & ab omnibus ventis quietissimo, vel breui flabello approbari potest. quo etiam muscas abigentes aërem co͂mouemus, flatumq; sentimus. quod cum euenerit occultiore quodam motu cœlestium, vel terrenorum corporum per magnum spaciũ mundi, ventus vocatur, ex diuersis partibus cœli nomina etiam diuersa sortitus. Vitruuius, Ventus inquit, est aëris fluens vnda, cum incerta motus redundantia. Nascitur cum feruor offendit humorem, & impetus fractionis exprimit in spiritus flatum. Sunt autem quatuor venti, à quatuor mundi partibus, sed singuli in ternos diuiduntur, ab Oriente æquinoctiali Subsolanus. & ad septentrionem habet Vulturnum, à voluendis nubibus dictum, ad meridiem Eurum, sic dictum quia latè flat. hi sunt calidi & sicci, quia sub sole diu morantur, in ortu diei salubres sunt, quia veniunt ab aëre temperato. Ab occasu æquinoctiali Fauonius est, dictus q foueat quæ nascu͂tur. Hinc Circius est ad septentrionem, Zephyrus ad austrum.

sunt isti temperatè frigidi & humidi, quia Sol paruam facit moram in occidente, propterea nec multum calefacit illos, nec multũ desiccat. in fine diei salubres sunt, quia à Sole tunc subtiliores redduntur. A meridie Auster est dictus, quòd hau tiat aquas. Hinc ad orientem Notus est, qui Græcè sic dicitur ab humore, Africus ad occidentem. Calidi humidiq́ue, nubes pluuiasq́ue inducunt, citãt tempestates marinas, impediunt virtutes animales, & grauitatẽ corpori afferunt. A septentrione Boreas est. Hinc ad orientem Aquilo surgit, ad occasum Corus. Hi venti frigidi sunt & sicci, vnde corpora indurant, poros constringunt, humores purificant. Ventus operam dat, dixit Plaut. in Mil. id est, prosper est. Ventũ popularem quærere in re aliqua, est populi plausum, & secũdum rumorem, fauoremq́ue inanem expiscari.

Ventrale, vestimentũ ventrẽ cõtegens, (ἐπιγάστριον) Plin. lib. 8. ca. 48. Patris mei memoria cœpere amphimalla nostra, sicut villossa etiam ventralia.

Ventriosus, & ventricosus (γαστρώδης) dicitur, qui magnum habet ventrem. Plau. in Merc. Canum, varum, ventriosum. Siquidem c litera sæpe additur, vt Arcadius, Arcadicus, Sardonius, Sardonicus, num & nunc, tum & tunc. Iuuenal. Viuendum est rectè, tum propter plurima, tunc his Præcipue causis.

Ventrosus, a. um. idem. Plin. lib. 14. cap. 21. Ventrosa, ac patula minus vtilia.

Venum, à venio, quasi venium, vsurpatur pro supino verbi veneo, vt venum ire, (ἀπεμπολᾶσθαι) vel venum irent, & huiusmodi nobis licet vti, quemadmodum & pessum, vt pessum ire, & pessum ibit, & similia. vnde & pessundo. Sall. in Iugur. Quippe cui omnia venum ire in animo hæserat. Liu. lib. 3. Tum etiam legem fecerunt, sanciendo vt qui tribunis plebis, ædilibus, iudicibus, decemuiris nocuisset, eius caput Ioui sacrum esset, familia ad ædem Cereris, liberi liberæq́ue venũ irent. id est, venderentur. Sciendum est quòd dicimus, Venum ire, non venum iri, sicut vapulatum ire, non iri. quia semper sunt passiuæ significacionis, ne duo passiua copulentur. In cæteris verò quæ ambigua sunt, quòd actiuè & passiuè accipi possint, ad distinguendum sensum, accommodamus infinitum hoc, vel actiuũ, vel passiuum. vt, Video te amatum ire, vel iri, quia talia supina sunt ancipitis significationis.

Venundo, das. (ἀπεμπολῶ, ἀπεμπολάω) verkauffen) verkoopen) vendre.) ex venum & do, sequitur tam in præterito, quàm in supino do, nisi quòd in præterito plusquamperfecto venundassem, & venundasse dicimus. Plinius libro 35. Octoginta talentis venundatas. Hinc venundatio, (ἀπεμπόλησις.) permutatio rerum, & contractus ex conuentione proueniens.

Venus, dea putata est, quod ad omnia veniat. Cice. Quæ aũt dea ad res oẽs veniret, Venerem nominauerunt. Græcè ἀφροδίτη dicitur, ab ἀφρὸς spuma, quoniam ex Saturni testibus & maris spuma nata sit. Est & Venus (inquit Cicero 3. De Nat.) infima quinque errantium, terræq́ue proxima stella, quæ φωσφόρος Græcè, lucifer Latinè dicitur, cum antegraditur solem, cum autem subsequitur, hesperos. Ponitur etiam Venus pro libidine, & coëundi appetitu. Seneca, Quòd in Venerem pronior esset. Interdum pro pulchritudine, venustate, ornatu, elegantia. Quintil. Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. Idem libro. 10. ca. 1. Isocrates omnes dicendi Veneres secutus est. Hinc venustas, pulchritudo. Mnasalchus autem in Epigrammatis,

ἁ δύσεργ' τί τοι ὧδε παρ' ἀφρογενεῖας ὁρῶσα;
τίπτ' ἐν ποιμνίοις χεῖλος ὧδε πάρ;
οὐδὲ πρώτης ἴθ', ὧδε ἄγκεα πάντα δ' ἵμερος,
καὶ πόθος, ἀλλ' ἀγρία μοῦσ' ὀρεινά.

Venerũ quatuor meminit Cic. lib. 3. de Nat. Deor. cuius verba sunt, Venus prima cœlo & Die nata, cuius Elide delubrum videmus. Altera spuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem secundum natum accepimus. Tertia Ioue nata & Iunone, quæ nupsit Vulcano, sed ex ea & Marte natus Anteros dicitur. Quarta Syria, Cyproq́ue cõcepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse proditũ est. hæc ille. Hinc Venereus, a. um. siue Venerius quod ad Venerem pertinet. vt, Venereæ voluptates, Venerea res.

Venustas, (ὡραιότης, χάρις) zierde, hupsche, schöne) schoonheyt, frayheyt) beaulte) à Venere, cum pulchritudinem significat. Venustatẽ fœminis, dignitatem viris conuenire docet Cic. de Off. Terent. in Hecy. Antiquamq́ue adeò tuam venustatem obtines. Si Luna à Ioue defluat ad Venerem, facit venustos, & quibus (vt ait Firmicus in 4. Matheseos) ex venustate potestas maxima comparetur. Hinc venustas, (χαριεντισμὸς, εὐμυλογία) capitur pro gratia dicendi, & Venere, amabilisq́ue suauitate. Cic. 1. de Orat. Dicendi vis egregia, summa festiuitate & venustate coniuncta fuit. Vnde venustus, a. um. vt venustus homo, & venusta oratio: sicut lepidus homo, & lepida oratio. Quæ ita inter se differunt, quòd venustum vocamus, vt ait Quintilianus lib. 6. cap. 4. quod cum gratia quadam, & venere dicitur. (εὐχάριστος, ἐπαφρόδιτος.) Lepidum, quod rotunditate quadam, & breuitate, atque acumine verborum venustum est. Hinc venustè, aduerbiũ. Cælius ad Cic. lib. 8. Qua in re mihi videtur illud perquã venuste recidisse. Hinc quoq́ue venustulus, diminutiuum. Plaut. in Asinar. Oratione vinula, venustula.

Venusto, as. orno, (καλλύνω.) zieren) orner.) Huius contrarium est deuenusto. Gel. Tanquam pulchritudinis sibi insignia deuenustet.

Vepres, (ἄκανθαι) dorn) espine.) tam in singulari, quàm in plurali, generis masculini secundũ Probum, & fœminini secundum Priscianum, rubus, siue spina dicitur, quòd vehementer prehendat. Ouid. libro. 5. Metamorph. Aut lepori, qui vepre latens hostilia cernit Ora canum. Huius diminutiuum est veprecula, ἀκανθίς. Cice. pro Sex. Vt illa ex vepreculis extracta nitedula rempubl. cam conaretur arrodere.

Vepretum, locus vepribus plenus (ἀκανθὼν.)

Ver, (ἔαρ) das glentz.) die lenten.) printemps.) anni pars temperatior, à veniendo, quòd tum vernare, id est, oriri & crescere incipiunt virgulta, & frondes, ac flores arborum atque herbarum. Vel dicitur à viuendo, quasi viuer: vel à vertendo, quòd tum se vertere incipiat tempus anni. quippe ver nouum anni initium est. Diuiditur enim ver, vt cæteræ partes anni in partes tres, nouum, adultum, & præceps. Ver sacrum dicebant veteres, in quo sacra & ludos faciebant, quod quidã quasi religiosum putant dictũ. Sisenna.4. Histor. Quoniam Sabini feruntur vouisse, si res communis melioribus locis constitisset, se versacrum facturos. Fest. Ver sacrum vouendi mos fuit Italis, magnis enim periculis vouebant adducti, quæcunque proximo vere nata essent apud se animalia, immolaturos. Sed cum crudele videretur pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam ætatem velabant, atque ita extra fines suos exigebant. Vel potius ἀπὸ τοῦ ἔαρ, ρος. dicitur ver. Hinc vernus, a. um. quod est veris. Vt verni flores, vernum æquinoctium.

Veratrum, (ἐλλέβορος) penult. corr. herba quæ & helleborus, teste Plin. lib. 25. cap. 5. quòd mentem auertat. Persius: Ebria veratro. Huius duo sunt genera, album & nigrum, vtrumque radice fibratis ceparum modo.

Verax, (ἀληθινὸς) waerachtich) veritable.) qui vera dicit, & nõ mẽtitur, & plus est quàm verus. quia in ax terminata verbalia, copiã significãt, vt bibax. Cic. De Diuin. Multis seculis verax fuit id oraculum. Hinc veracitas, quæ est sermonis integritas.

Verba dare, est decipere, (παραλογίζεσθαι) Terent. in Andr. Cui verba dare difficile est.

Verba ad rem cõferre, (τοῖς ἔργοις πιστοῦσθαι) est hoc agere, quod quis dicit. Teren. in Eunu. Verum si verba ad rem conferet, vapulabit.

Verbale, (ῥηματικὸν) quod à verbo descendit. vt lector à lego, doctor à doceo. dictio Grammaticis familiaris.

Verbanus, lacus cisalpinæ Galliæ, ex quo Ticinus fluuius emergit, seu per quem ex Alpibus effluit in Padum. Nunc lacum maiorem appellant.

Verbascon, (φλόμος) herba similis est verbenæ, & pro ea sæpe capitur, foliis minus cãdidis, cauliculis pluribus, flore luteo. vide Plin. lib. 25. ca. 10.

Verbena, propriè (vt ait Seruius) herba sacra, sumpta de loco sacro Capitolij, qua coronabantur feciales & pater patratus, fœdera facturi, vel bella indicturi. Abusiuè tamen etiã verbenas vocamus omnes frondes sacratas, vt est laurus, oliua, vel myrtus. Teren. in Andr. Ex ara verbenas hinc sume. Nam myrtũ fuisse Menander testatur. Donatus vero verbenas ait esse omnes herbas, & frondes festas ad aras coronandas, ex aliquo loco puro decerptas, quasi herbenas. Plin. lib. 22. ca. 2. scribit nomine sagminum, & verbenarum significari gramen ex ara cum sua terra euulsum. Idem. li. 25. ca. 9. verbenam peculiariter vocat herbam, quam Græci ἱεροβοτάνην, quasi sacram herbam dicunt, aliqui περιστερεῶνα, quasi columbariam. Eadem autem est verbenaca, quæ & verbena. Sed in simplicibus quis melior, ac sine comparatione præstantior, quàm Dioscorides? Hic igitur de verbena ita scribit, περιστερεὼν ὀρθὸς φύεται ἐν ἐνύδροις τόποις. οἱ δὲ τριγόνιον, οἱ δὲ βούνιον, οἱ δὲ ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ φιλτροδότης, αἰγύπτιοι πεμσεμπτέ, προφῆται ἥρας δάκρυον, οἱ δὲ αἷμα γαλῆς, οἱ δὲ αἷμα ἑρμοῦ, ῥωμαῖοι κρίστα γαλλινάκεα. Id est, Verbena recta in aquosis locis nascitur. Aliqui trigonium, alij bunium, alij sacrã herbam, alij philtrodoten, Ægyptij pemsempte, Magi Iunonis lachrymam, alij mustellæ sanguinem, alij Mercurij sanguinem, Romani cristam gallinaceam vocant.

Verber, (μάστιξ, πληγή) eyn rŭd.) een roede.) verge.) instrumentum longum & exile, qualis est virga, baculus, arundo, & si quid est simile. Vergilius. 3. Georg. Illi instant verbere torto. Propriè autem significat summitatem sarmentorum. Quintil. Ignesque ex proximo raptos, verberaque, quæ casus obtulerat in vado.

Verberalis, (μαστιγίας) verbere dignus, quasi verberabilis. A quo verberalior, verberalissimus. Plaut. in Aulul. Verberalissimè etiam rogitas, non fur sed trifur?

Verberatus, us. ipsa verberatio, (μαστίγωσις) Plin. li. 38. ca. 3. Verberatu corripit aëra.

Verbereus, a. um. quod est dignũ vt verberetur, μαστιγίας. Plau. in Pseud. Sed eccum video verbeream statuam, vt magnifice infert sese.

Verberito, as, sæpe verbero, (καταμαστίζω.) Fest. Verberitare idem Cato frequẽtatiuè ab eo quod est verbero dixit.

Verbero, ras. cędo verbere (μαστιγόω, μαστίζω) schlahn) smyte) battre, frapper) Sic enim à verbere fit verbero, quomodo à fustis fustigo, à flagellũ flagello. Licet etiam de verbis dicatur, quoniam (vt testatur Nonius) non solũ verberare à verberibus dictum, sed à verbis. Plau. in Aul. Nam cur me miseram verberas? Idem in Trucul. Me illis quidem hæc verberat verbis. Verberare conuitio vel iniuria, est lacessere. Cic. Fil. ad Tyro. li. 16. Verberauit te cogitationis tacito duntaxat conuitio. Huius composita sunt, diuerbero, deuerbero. Teren. in Phorm. Quot me censes homines iã deuerberasse vsque ad necem, hospites, tum etiã ciues? Euerbero. Reuerbo, (ἀντιπαίω) repercutio, impedio. Colum. lib. 3. Vt mota æqualiter humus nouellis seminis radicibus quancunque in partem prorepserint, mollíter cedat, ne incrementia duritia reuerberet, sed tenera velut intimo sinu recipiat. Transuerbero, (διελαύνω) feriendo traijcio, transfodio. Lactant. Nam doloræ iniuriæ concitatus Hydas alterum gladio transuerberauit.

Verbero, onis. qui est verbere dignus, & est contumelia seruorum, (μαστιγίας.) Plaut. in Amph. Ain' verò verbero?

Verbigero, ras. significat verba facio, (λογοποιῶ.) Apul. Nimis multa oratio est, si velim memorare, quæ ego contrà responderim, quàm diu, & quoties inter nos verbigeratum sit.

Verbosus, multiloquus, qui verbis abundat, (πολύλογος, πολυλόγος.) Cice. in Epist. Habes epistolam verbosiorem fortasse, quàm velles. Hinc verbose, aduerbium, multis verbis. Cice. pro Muræna, Satis verbose, sed quid postea?

Verbulum, (ῥημάτιον) diminutiuum. Hieronymus, Secreta verbula non carent suspitione.

Verbum, (ῥῆμα) eyn wordt) een woerdt) parolle, mot.) à verberatu, quod verberato aëre lingua intra palatum omnis oratio promatur. Vnde & pro qualibet dictione ponitur, siue illa sit nomē, siue pronomen, siue vna aliarum partium. Varro à veritate deducit, quòd verum nos loqui oporteat. Est autem verbum variè à varijs definitum, propterea quòd varia significet. primo enim sacræ scripturæ definiunt verbum esse, quod intra animi silentiū mente concipimus, videlicet ipsam cogitationem, quæ adhuc conscientiæ secreto retinetur: Vocem verò, per quam verbum profertur in mediū. Vox, sonus, iudex est cogitationis, verborum vero ipsa cogitatio. sicut enim quādo verbum corde concipimus, necessaria est vox, quasi quoddā vehiculum verbi, & quodlibet verbum ipsum per oris sonum ad alium transferimus, tamen sic eum integrū etiam intra nos calusum tenemus, & sic à loquente transfertur, vt tamen in sua sede teneatur. Aliquando verbū dicitur, quod à re, siue facto distinguitur, (ἔπος, λόγος) vt, Non est opus verbis, sed factis. Hinc dare verba dicimus, pro decipere. Aliquando sumitur pro vt est vna ex octo partibus orationis, in quo omnis vis orationis est. Hinc verbale nomen dicitur, quod à verbo descendit. Aliquando capitur pro vnius cuiusque signo, quod ab audiente potest intelligi, vnde verbosus, multiloquus. Aliquando pro contexta oratione, quamuis in ea multa sint, vt apud prophetas sæpe legimus, Verbum quod factū est. Est & verbum tota sententia, seu enunciatio, quæ vno ligatur, & stringitur verbo, (ἀξίωμα.) Teren. in Adel. Postremò illud nō meum verbum facio, quod Mitio bene & sapienter dixit.

Vercellæ, (βέρκελλαι) inquit Hieronymus, Ligurum ciuitas, haud procul à radicibus Alpium sita, olim potens, nunc raro est habitatore semiruta.

Verecundia, (αἰδὼς, αἰσχύνη) scham, sucht) schaemte) honte) vt inquit Aristot. libro Rhetoricorum ad Theodecten, dolor est quidam, & perturbatio ex malis aut præsentibus, aut præteritis, aut futuris quæ infamiam inferant. Huius contrarium est inuerecundia, contemptus eorum, atque impassibilitas. Donatus Verecundiam esse dicit recti & honesti facti, pudorem verò mali.

Verecunde, (αἰσχυντηλῶς) schamhafftiglich) schamelrijck) auec honte) aduerbiū, cū pudore. Cic. 5. de Finib. Tum ille timidè, vel potius verecundè, Facio, inquit, equidem.

Verecundor, verecūdia teneor, (ἐγκαλύπτομαι, αἰσχύνομαι.) schamhafftig sein) schamel sijn) auoir honste, estre honteux.) Cic. lib. 2. de Orat. Alterū cunctantem, & quasi verecundantē incitabat. Plau. in Trin. Verecundari neminē apud mensam decet.

Verecundus, (αἰδήμων) schamhafftig) schamel) honteux.) qui verecundia tenetur, qui pudens est, cui à Latinis petulans opponitur. Plau. in Asin. Decet verecundum esse adolescentem.

Veredarius, (ἄγγαρος) eyn postbott) een post) nuncius, cursor, siue tabellarius equestris, celeri celeritate literas perferēs, vt à caballus caballarius. Veredus enim dicitur equus velocissimi cursus, quibus vsi sunt maiores in venatione. Mart. Parcius vtaris moneo rapiente veredo. Idem lib. 14. Stragula succincti venator sume veredi. Talibus nostra tempestate vtuntur lancearij equestres, Stratiotícos quos dicunt lanceas manibus reciprocantes. Dictus est autem veredus à vehenda rheda.

Verenda, (τὰ αἰδοῖα) die schamelheyt) dicuntur loca, quę nō nisi cum verecundia nominantur. Plin. Epist. 14. lib. 3. Alius pectus & ventrem, atque etiam (fœdum dictu) verenda contundit.

Vereor, eris. itus. timeo, (εὐλαβοῦμαι, αἰδοῦμαι.) förchten) duchten, ontsien) craindre d'offenser, redoubter, auoir en reuerence.) Sed propriè vereri liberorū, qui honestatis gratia mouentur, timere seruorum, qui formidine pœnæ faciunt. Dictum vereor à ve, & reor, quasi valde reor, quia ea quæ timemus, multi facere, ac diu cogitare solemus. Plinius Epist. 11. lib. 5. Cum sequerer, vt magistrum vererer vt parentem. Et quemadmodum dicimus timeo te, tibi, à te: sic etiam vereor te, tibi, à te, in eadem significatione. Cic. 4. Acad. Vos autem veremini mihi, ne labar, &c. Terent. in And. Ego du dum nonnihil veritus sum Daue abs te, &c. In eadem significatione dixit Cic. in Cato. Ma. de Carthagine, De qua, inquit, non antè vereri desinam, &c. id est, timere nobis malum inferat. Huius compositum est reuereor, (ἐντρέπομαι) id est, veneratio ni habeo, quod est timor agendi, quod reprehendi possit. Hinc reuerentia, (ἐντροπή.) Iuuenalis, Hic nullus verbis pudor, aut reuerentia mensæ.

Vergiliæ, stellæ sunt, quæ & Pleiades, (πλειάδες) & institor veris dicuntur, ita appellatæ, quòd earum ortu ver finem facit, seu quòd circa æquinoctium vernū sit earum ortus matutinus. Sunt autem septem in Tauro locatæ, quarum signo exoriente æstas significatur, occidente hyems ostenditur. earum exortus fit circa quintum Idus Maias, distās ab æquinoctio verno vndequinquagesimo die.

Vergo, vergis, versi. secundum Diomedem, xi. sum. significat declino, (ὠθῶ, νεύω, τελευτάω, φέρομαι.) neygen, sich heldē) strecke) S'encliner, tourner ou pancher vers quelque lieu.) Vergil. lib. 12. Quo vergat pondere letum. Iungitur aliquando accusatiuo cum præpositione ad vel in. Cice. 11. Philip. Et eius auxilium ad Italiam vergere, quàm ad Asiam maluerunt. Idem ad Qu. frat. lib. 3. Id nūc honestè vergit in tectum inferioris porticus. Huius composita sunt deuergo, deorsum vergo. A quo deuergētia pro curuatura. Gel. Nam quanta partium circulorū cœli ex deuergentia, & conuexionibus quid varietatis fit, quis non videt? Inuergo. Plaut. in Cur. Ipsum expecto tangere, inuergere in me liquores tuos.

Ve

Veridicus, (ὁ ἀληθεύων) qui vera dicit. Similiter veriloquus. & veriloquax, qui licet multa loquatur, non tamen mentitur.

Verificus, à vero, & verifico. verbum, eiusdem significationis cum vero verbo. Et inde verbalia, verificatio, & verificabilis.

Verisimile, (πιθανόν, εἰκός) glaubwirdig.) dicitur id, quod licet non sit verum, veri tamen similitudinē habet. Cic. pro Rosc. Amer. Etiam tum cum verisimile erit aliquem commisisse in suspitione, latratote. Inde aduerbium verisimiliter. Vnde verisimiliter mentiens, (παρομοιολογῶν) dicitur, qui falsum perinde quasi verum sit, narrat.

Veriuerbium, verus sermo (ἀληθολογία.) Plaut. Tu repertus, Philocratem qui superes veriuerbio.

Vermiculor, aris. infestor vermiculis, vermiculos facio, (σκωληκίζομαι) Plin. lib. 17. cap. 24. Vermiculantur magis minutæ quædā arbores, omnes tamen ferè, idq; aues caui corticis sono experiūtur. Hinc vermiculari, minuta opera facere, (λεπτουργεῖν) Et vermiculata opera, (διαποικιλα) dicūtur, quæ paruis tessulis insititijs elaborata, apta atque conserta sunt, qualia quę musaica vocant. Musæa enim appellantur, quæ in ædificijs ex pumicibus dependentia fiunt, ad imaginem specus reddendam. Plin. libr. 35. cap. 1. Vermiculatis ad effigiem rerum, & animalium crustis. Et vermiculatim, minutim. Hinc vermiculatio, verbale, quæ est cum enatis vermiculis & bestiolis, segetes arbores've infestantur.

Vermina, orum. neu. gen. pluralis numeri (σκώληκες) dolores corporis, qui quodam minuto motu intestina quasi vermes scindere videntur. Plin. Magis eo vermina, & dysenteriā curari putant. Græce, vt quidam volunt, hic dolor στρόφοι dicitur.

Vermino, nas. pen. cor. vermeis habeo, (σκωληκιάω.) wurm haben) wormen hebben) auoir vermines) Cels. Nihil est perniciosius pueris, dum verminat. Hinc verminatio, pro morbo præsertim in iumentis. Plin. libr. 28. cap. 11. Iisdem sanari dimissis in fauces iumentorum verminationes notum est. Hinc verminari, pro torqueri aliquando ponitur. Var. Septimo mense verminari cœpit, partum putauit propinquum.

Verminosus, qui vermeis habet, σκωληκιῶν. Vnde verminosæ aures, (σκωληκιῶντα ὦτα) quæ intus vermes habent.

Vermis, (σκώληξ) eyn wurm) een worm) vng ver, vermine.) à vertēdo dicitur, quòd sese torquendo vertat, & repat. Hinc vermiculus, diminutiuum.

Verna, (οἰκότριψ, οἰκοτρίβης) seruus domi nostræ natus, aut ancilla, ex seruo nostro, aut ancilla. est enim communis generis. Dicitur autē a vere, quòd hoc tempus anni ad generandum maxime sit idoneum. Et quia domini cum ancillis consuetudinē habebant verno tempore, ideo seruos domi natos vernas appellauerunt. Plaut. in Mil. Quid, nutrici non missurus quicquam, quæ vernas alit. Huius diminutiuum est vernula.

Vernaculus, la, lum. (ἐγχώριος) heymisch) eyghen) propre.) dicitur omne quod domi nostræ nascitur, vel quod in nostra patria est. Vnde vernacula lingua dicitur, vel seruilis, vel plebeia, qua tanquā communi ac naturali omnes vulgò loquūtur. Vernaculus mos, id est, domesticus, vel patriæ. Interdum ponitur pro proprio, ac peculiari. Plin. li. 14. cap. 2. potissima nobilitas datur vuis peculiaribus atq; vernaculis Italiæ. Interdū pro eo quod à nobis domestica consuetudine vsurpatur. Cicero in Brut. Nescio quo sapore vernaculo. Idem in Verr. Act. 6. Non vt solemus interdum in defensionib9 dicere crimen domesticum, ac vernaculum. Vernaculi etiā dicuntur malis moribus homines, & lingua proterua, quòd vernarum similes sint, quibus ars est adulari, & maledicere. Item vernaculum dicitur, quod est veris. Plin. lib. 17. Vernacula putatio, deiectis per ramos vitium crinibus, circumuestit arborem.

Vernalis. & hoc le. (ἐαρινός, οἰκοτριβικός) quod est veris. August. libr. 7. Ciui. Propter vernalem quippe faciem terræ, quæ cæteris temporibus est pulchrior. Porphyrius philosophus nobilis, attin florem significare perhibuit. Hinc vernaliter, (οἰκοτριβικῶς) seruiliter. Horatius in Serm. Nec non vernaliter ipsis Fungitur officijs. Quod alij pro luxuriose, alij pro adulatoriè exponunt, quibus hæc viuendi ars est.

Vernatio, (λεβηρίς) corium vetus, quo serpentes exuuntur, quoniam id vere fit. Notum est serpentes quotannis verno tempore exuere membranā corporis, hyberno situ obductā. Plin. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibum sumptis anguillarum modo, aut vernatione, quam exuunt, pota. Idem, Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tædaq; resina calefacta, auribus prodest. Eadem senectus dicitur. Vide in dictione Senectus.

Vernilis. & hoc le. pen. prod. idem quod seruilis, siue scurrilis. οἰκοτρικός.

Verniliter, scurriliter, siue adulatoriè. οἰκοτριβικῶς.

Vernilitus, pro adulatore à veterib9 vsurpatur. Cæcil. Credo nimis tandem hic sit vernilitus.

Verno, as. pullulo. ἐαρίζω. Mart. lib. 2. Dum tibi vernarent tenera lanugine malæ. id est, pilos emittere inciperent. A vere deductum vocabulum, quo tempore omnia renasci conspiciuntur. Aliquando pro, canere, Plaut. Dum auiculę vernant. Quippe verno tempore omnia lætari videntur. Ponitur aliquando pro splendere. Plin. lib. 8. ca. 27. Fœniculi succo impedimentum illud exuit, nitidusq; vernat. Vernans cœlū, salubre, & mite, omnibusq; tam gratū, quàm quod verno tempore videmus. Plin. lib. 7. ca. 2. Salubri cœlo, semperq; vernante. Vernans ager, pullulās, floridus, viridis, lętus. Martial. lib. 9. Arguto passere vernat ager.

Vernus, a. um. quod est veris. ἐαρινός.

Vero. (γαμὴν, μέντοι) warafftig) voorwaer) certain.) coniunctio est affirmatiua, & significat, certè, verè, & ponitur in secundo loco orationis. Verg. Egregiam verò laudē, & spolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus. Cic. Ego verò Serui vellem, vt scribis in meo grauissimo casu affuisses. Interdū est aduer-

uersatiua, & significat autem, (μέντοι.) & in eodē loco vtraq; hæc coniunctio poni potest, antecedente semper aliqua dictione. Seneca, Honestam tibi prouinciam delegaueram, tu verò tanquam turpem recusasti. Interdū expletiua est, (δὲ) quando scilicet ornatus tantum causa ponitur, vt, Tu quidem scribis, ego verò lego, nusquam enim refertur, sed tantum à sententia sententiam distinguit. Pro interiectione stomachātis accipi āit Donatus in illo Eun. Moue verò ocyus te nutrix. Aliquando concedentis, & permittentis est particula. Cice. in Brut. Tum Brutus in me intuens, orationes inquit, veteres nobis explicabis, Ego verò, inquam, Brute, sed in Cumano. Ponitur etiam ꝓ quinimo. Seneca, Socratem cum Platone, & Zenonem, & Cleanthem in animum meum sine dignatione recipiam. ego verò illos veneror, & tantis nominibus semper assurgo. Plin. in Præf. Proinde occupantibus locum faueo, ego verò & posteris. Dicimus autem, age verò, sanè verò, iam verò, enimuero, at vero, (ἀλλὰ μὴν, ἀλλὰ γὰρ, ἀλλά τοι.) Vide Vall. lib. 2. cap. 24.

Vero, ras. verum dico. ἀληθεύω. Gell lib. 18. cap. 1. ex Ennio in 13. Annal. Satin vates verāt ætate in agunda. Est & verare, vera repræsentare. Sidonius, Quoties verba Graia carmine verat.

Vero, (βηρὸν) fluuius Celtiberiæ, à quo populi Verones, (βήρωνες) dicti sunt, circa eum habitantes.

Verona, (βηρώνη) ciuitas Venetiæ, à Gallis condita, duce Brenno. A quo Brennona primo, deinde mutatis literis, Verona dicta est, vt Iustin. lib. 20. refert, quam Athesis fluuius interfluit. Ex hac vrbe præstantes viri orti fuerunt, Catullus, Æmilius, & Macer, Poëtæ, & (vt falsò putant) Plin. & Guarinus orator, & pontifex sanctitate clarus. Hinc fiunt adiectiua, Veronius, & Veronensis.

Verpus, (ψωλὸς) decorticatus, pellem non habens. Quo nomine etiam dictus est digitus medius, à verrendo podice. Et Iudæi dicti sunt Verpi, quòd auersam ab alijs naturam habere videantur. Iuuenal. Eadem nisi sacra colenti, Quæsitum ad fontem solos deducere verpos. Vel quod patiētes sanguinis fluxum, hoc digito verrendo podicem vtuntur. Et verpa, (ψωλή) membrum virile. Martial. Non nisi per somnū nunc arrigis, & tibi Mæui Incipit in medios meiere verpa pedes. Dicta verpa, ab inuersa pellicula.

Verra, ara fuit Romæ, ad quam orabant, ne Agrippæ nascerentur.

Verres, is. & Verri, (βέῤῥης) nomen proprium viri Romani, contra quem Cic. orationes habuit, quæ Verrinæ appellantur. Et verres, porcus non castratus (χοῖρος) dicitur. Varr. de re Rust. lib. 2. cap. 4. Castrantur verres commodissime anniculi. Hinc Verrinus, adiect. quod est verris. Plin. lib. 28. ca. 9. Adipe verrino confici.

Verretrum, (αἰδοῖον) membrum virile, à verrendo dictum.

Verriculum, (σαγήνη) rete piscatorium, quòd trahendo è vado educitur. Verricula veteres pro articulo vsurpabant. Euerriculum, idem, quod suo quære loco.

Verriculatus, adiectiuum, ad verriculi formam factum. Colum. lib. 2. cap. 21. Sunt autem metendi genera complura, multi falcibus verriculatis, atq; ijs vel rostratis, vel denticulatis medium culmum secant. Nisi quis malit legere verticulatis, aut potius verticulatis.

Verro, ris. ri. sum. (σαγηνεύω) zeihen) trecken) tirer) significat traho, à reti, quòd verriculum dicitur. Vergil. Hinc versa puluis inscribitur hasta. Idem, Quippe ferant rapidi secum, verrantq; per auras. Aliquando verto. schleiffen.) omwoorpen.) Idem, Annixi torquent spumas, & cærula verrunt Æquora. Aliquando mundo, (σαίρω, καλλύνω) fewberen.) kéren.) quòd trahendo sordes mundentur. Iuuenal. Verre pauimentum, nitidas ostende columnas. Huius composita sunt, conuerro, (συγκαλλύνω.) Colum. lib. 7. Diligens pastor quotidie stabulum conuerrit, nec patitur stercus, aut humorem consistere. Cato, Villam conuerse mundeq; habeat. Deuerro, deorsum verro. Euerro, extra verro.

Verruca, pen. prod. locus in monte editior & asper. Cato, Censeo, inquit, si rem seruare vis, faciundum, vt quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire iubeas, eam vti occupent imperes. Hinc caruncula eminens in corpore sine pruritu, (ἀκροχορδὼν) & vulgò porrus dicitur, verruca vocatur. Plin. lib. 20. cap. 12. Ocymum mixto atramento sutorio verrucas tollit. Serenus, Interdum existit turpi verruca papilla, Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit, Qui solus patriæ cunctando restituit rem. Verrucas, & maculas linearum, pro tuberculis quibusdam, qui in lapillis ceu eorum vitia quædam conspiciuntur, dixit Plinius lib. 37. cap. 12. Huius diminutiuum est verrucula. Colu. lib. 7. ca. 6. Caper cui sub maxillis binę verruculæ collo dependēt optimus habetur.

Verrucaria, herba quæ verrucas tollit. Plin. lib. 22. cap. 21. Verrucas cum sale tollit succus è folio. Vnde nostri verrucariam herbam appellauere. Alio nomine ἡλιοτρόπιον vocatur.

Verrucosus, (ἀκροχορδόνων ἀνάπλεως) homo verrucis plenus, & varias eminentes partes habens. Verrucosa loca, inæqualia, & diuersas partes eminentes habentia.

Verrunco, as. verto, inquit Festus. Cic. 1. De Diuin. Per propinqua hæc bene verruncent populo.

Versatilia, (δινωτὰ) etiam pro tornatilibus accipitur, vel pro canalib9, sicut sunt columnæ tortiles, vel pro duabus implicatis virgulis in modum restis, vt August. super Exodum.

Versatilis. & hoc le. (περίακτος, κυκλοφορητικὸς, πολύτροπος, εὐκίνητος) pen. corr. quod huc & illuc versatur, siue quod idoneum est, vt versetur. Vt gladius versatilis, axis versatilis. Plinius lib. 36. cap. 18. Idem molas versatiles Volsinæ inuentas, &c. Liu. De Catone, Huic versatile ingenium ad omnia fuit.

Versicolor, (ποικιλόχρους) pen. cor. & generis omnis, apud Iureconsultos dicitur id, quod vertit, & mu

tat

stat colorem. Vnde vestes,quæ ex lana non tinctæ,id est,natiuo colore sunt factæ,coloris dicuntur,quia naturalem colorē habent, siue albū siue pullum,siue rufum.quæ verò in aliū colorē versæ sunt,versicoloriæ.Propriè tamē à Plinio versicoloriæ,seu versicolores dicuntur,quæ variis coloribus constant,quasi eos mutare inuicem videantur,vt est cauda pauonis & columbæ,& aqua maris.Liuius scribit,Punico bello interdictum fuisse mulieribus,ne versicoloribus vestirentur.id est, coloris varietate distinctis. Illud verò Vergilii libro 10. Versicoloribus armis, exponit Seruius Depictis, propter quod bellicosus ostenditur.

Versipellis,(ἀλλοπρόσαλλος)qui facilè vertit pellem, hoc est,vultum & apparētiam, & quomodolibet faciem mutat,id est,versutus ac dissimulator,qui modò vnū, modò aliud ostendit.Plau.in Amph. propriè dixit, Versipellem se facit quando libet. Sunt qui dicunt vulgò infixam opinionem esse, homines in lupos verti,rursusq; restitui sibi,hinc versipelles dictos. vide Plin.lib.8.cap.22.

Verso,as.frequentatiuū à verto. κυκλέω,κυκλοφορέω,περιστρέφω,στρέφω. emsig kerē) nernstelick keerē) tourner souuent.) Horat. Vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna. Versare aliquem, est illum deludere. Plaut.in Persa, Quomodo hodie me versauisti? Et est actiuū,à quo fit versor deponens,vnde controuersor. Est autem versari,consistere,siue in aliqua re assiduū esse,(καλινδοῦμαι,ἀλινδοῦμαι,διατρίβω,διαγίνομαι) Cic.In quibus propter insanas substructiones facile mille hominū versabatur.Versari in suo munere,est suo munere fungi.Cic.de Fat.Non enim credo nullo præcepto aut cæteros artifices versari in suo munere.Conuersor,& diuersor,eiusdem cum simplici significātiæ. August.Sentiunt se esse peregrinos, sic diuersantur in opulentia diuitiarum suarum, quomodo viator in stabulo transiturus,non possessurus.

Versoria (στροφεῖον)apud Plautū videtur esse instrumentū nauticum, ex quo soluturi cognoscebāt, vnde flarent venti,& an mare admitteret,cuiusmodi ferè apud nos magnetis vsus,in eo vase qđ pixidicula vocatur. Plaut in Trin.Cape versoriam,recipe te ad herum.Alii volunt versoriam capere, & versoriam capere, idem esse quod reuerti,subintelligendo viam.

Versura,(στροφὴ) cvn keerung) een weyndinge)rens uersure.) à Verto,is.dicitur,cum aliquid vertitur, hoc est,conuersio. Varro lib.1.de re Rust.cap.46. Notant aliqui ex quibusdam foliis, propter eorū versurā,quod fit anni tempus, dici possit,vt olea, & populus alba,& salix. horum enim folia cum conuerterunt se,solstitiū dicitur fuisse. Item versura,dicitur locus, ad quē cū quis peruenerit,reuertitur, vt cum boues in arando post peractum legitimū sulcū circumaguntur,vertunturq;. Col. lib.2.cap.2.Sulcum autem ducere longiorē,quām pedum centū viginti,contrarium pecori est, cum ventum erit ad versuram, in priorem partem iugum propellat,& boues inhibeat, vt colla eorū refrigescant. Item versura, quam Græci καμπὴν vocant,flexus ipse angulorum in ædificiis,& parietibus exterior, vt est apud Vitruuium.propter quod & crura ipsa Veget.in iumentis gambas vocat,quasi campas. Versuram facere,(χρεωκοπεῖν)antiqui dicebāt,vt ait Festus,mutuō pecuniam sumere, quòd initio qui mutuabātur ab aliis, non vt domum ferrent, sed vt aliis soluerent, id faciebant, & velut vertere creditorem videbantur,(ἐπὶ μεῖζονι τόκῳ δανείζεσθαι.) Et versura, est creditoris mutatio, (μεταγραφὴ τοῦ δανείου.) Donatus:Versuram facere,est æs alienum ex ære alieno soluere. Hoc fit,quando æs alienum nobis conflatum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum sit,vt id dissoluere liceat: vbi aūt dissoluendi tempus aduenerit,mutamus creditorē,ab altero scilicet vsurarium æs accipientes, quod alteri reddamus.Seneca,Ab Epicuro versura faciēda.quod significat mutationem sententiæ faciendam esse ab Epicuro.Cic.pro Cæl.Nulli sumptus,nulla iactura,nulla versura.

Versus,sa,sum.participiū.(μετακεκλιμένος) gekert) verkeert) tourné.) vt, risus versus est in luctum. Cic.pro Rosc.Amer.Videte nunc, quàm versa & mutata in peiorē partem sint omnia. Ponitur aliquādo pro propenso.Liu.Totus in Persea versus pater,cum eo cogitationes eius rei dies ac noctes agitabat.hoc est,pater beneuolum animū in Persea prorsus conuerterat. Et sicuti dicimus suspensus animi, erectus animi, mutatus animi, ita & versus animi,tuncq; nomen est. Tacitus,Qui versus animi modò numen pauescere, modò minis aduersantis populi terreri,&c.

Versus,us,(ἔπος,στίχος) carmen dicitur,quod dum fit,verba ipsa varie huc atq; illuc vertantur.Cic. pro Archia poëta,Nam si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis versibus percipi, quàm ex Latinis,vehementer errat,&c. Hinc versiculus diminut. pro carmine aut linea,quam vocāt. versus in agricultura quid notet,explanat Varr.lib.1 de re Rust.ca.10.his verbis,In Hispania vlteriore metiuntur iugis, in Campania versibus, apud nos in agro Romano ac Latino iugeris. Iugum vocant,quod iuncti boues vno die exarare possunt. Versum dicunt, centum pedes quoquouersum quadratum. Iugerum,quod quadrati duos actus habet.Interdum versus significat ordinem, seu tractum.Verg.Ille etiam feras in versum distulit vlmos, Idem quinto Æneid.Triplici pubes quam Dardana versu Impellunt.id est,triplici ordine.Interdum cantum.Plin.Cantum imitantur luscinia iuniores,versumq;,quem imitentur accipiunt.Hinc versifico,as.versus facio.Quint.lib.9 cap.4. Nam & versificandi genus est omnibus sermonibus vnā legem dare.Et versificatio,ipse versificandi actus.Ibidem cap 2.Abusiuè in versificationis ac sermonum imitatione seruatur. Et versificator,oris.Idem lib.10.cap.1.Versificator,quàm poëta,melior Cornelius Seuerus.

Versus,(πρὸς) præpositio, accusatiuum requirit,& ferè semper postponitur. Plaut. Ego portū versus

pergam,& perquiram,quem si non inuenero,do mum versus reuertar. Dicimus etiam, quoquo versus, quaqua versus, vtroq; versus, id est,in vs namquanq; parte: & quocunq;,per quācunq; par tem,in vtranq; partem. Habet quādoq; adiunctā aliquam præpositionem,vt ad occidētem versus, ad castra versus, in forū versus,& tunc est aduer bium.Cic.in Læl.Is primum in forum versus in stituit agere cum populo. Quandoq; aduerbiū, vt sursum versus.Cato cap.156.Postea vbi deor sum versus ibit,heminam,&c. Dicimus etiā vers sum, vnde aduersum,& aduersus.

Versutus,(πανοῦργος, στροφῶδ) geschwind,listig,ge scheid) subtijl,menichsinnich.) qui vertitur.Plau. in Epid.Versutiores quàm rota figularis. Cicero libr.3.de Natura Deor.Versutos eos appello,quo rum celeriter mens versatur. Aliquando tamen versutus pro perito ponitur. Plautus: Nec ma gis versutum,nec quo careas ægrius. Propriè ta men versuti dicuntur,qui mentem crebro ad ma litiam vertunt. Hinc versutia, (ἐυλόγημα, πα νουργία) calliditas,& malitia. Hinc quoq; ver sutè,aduerbium,callide. Cicero De Claris Orat. Nihil vt ita dicam subdolè, nihil versutè,quod il le nō viderit,&c.Versutiloquus,& versutiloquax, qui versutè loquitur.

Vertagi, dicuntur canes sponte in venationem ex euntes,prædamq; domū referentes.Martial.
Non sibi sed domino venator vertagus acer,.
Illc ego sum leporem qui tibi dente feret.

Vertebra,bræ.pen.cor.siue vertibulum,li.(σπόνδυλοι, στροφεῖς) dicitur vbi summæ ossiū partes non æqualiter finiunt, sed quibusdam crassioribus no dis conglobatæ, & substringūtur facilius neruis, & tutius vertuntur.Plin.lib.11.ca.1.Imbricatis sic xilium vertebris. Hinc vertebratus,in vertebræ morem tornatus. Plin.lib.14.cap.8.Ita vertebras to dente vtriusq; in partibus,&c.

Vertere solum,(γῆν πρὸ γῆς) dicebantur vrbe ceden tes,siue ob decoctam creditoribus pecuniam,siue ob exilium. vide in Solum.

Vertex,qui & vortex,(στρόβιλος) eyn zwirbel,wir bel) eenen wiel.) à verto,is. Propriè vertices di cuntur contorti venti, ac rotati,à quibus fit,qui τύφων vocatur,id est,vibratus.Vortice (vt inquit Apul. in Cosmo.) torquetur humus arida, & ab imo erigitur ad summum. Ventus (authore Se neca libr.5. Natur. quæst.) aliquo promontorio repercussus, atq; in se volutatus facit vorticem, qui circumactus, & eundem ambiens locum, ac se ipsa vertigine concitans,vertigo vocatur.Do cet Quintilianus libro 8.cap.2.Verticē esse con tortam in se aquam, vel quicquid aliud similiter vertitur.Verg.Ingens à vertice pontus.Cic.lib.2. Tusc.per translationem vertices dolorum,(ἴλιγγας) dixit,pro vertigine,rationeq;, quæ in dolori bus circūagit,lancinatq; præcordia. Inde propter flexū capillorum, pars summa capitis dicitur ver tex,(κορυφὴ) siue quia ad occipitiū in decliue ver titur.Vnde dicere solem⁹,A vertice vsq; ad calcē, id est,à principio vsq; ad finem. Apuleius tamen id verticem appellat, quòd tenui cute capillisq; contegitur: qui in dogmate Platonis sic scribit, Denique ipsius capitis verticem specta tenui cute contectum, capillisq; hirsutum aduersus vim fri goris & caloris. Plin.lib.11. cap.37.binos homi num tantum aliquibus vertices dat,cum ait, Ver tices bini homini tantum, aliquibus capitis ossa plana. Ab huius similitudine,quòd in montibus eminentissimum est,vertex appellatur: quoniam quæ ibi nascuntur,partim in dexteram,partim in sinistram vertantur.Verg.1.Æneid.Geminiq; mi nantur In cœlum scopuli,quorum sub vertice la tè Æquora tuta silent.Item altissimæ partes cœli, quas Græci πόλους vocant,dicuntur vertices,quòd circa hos mundus rotetur.Vergil.Hic vertex no bis semper sublimis,at illum Sub pedibus Styx a tra videt, manesq; profundi.Propter quod etiam cardines dicuntur,à similitudine eorum cardinū, circa quos valuæ voluuntur. Apud Vergil.lib.2. Georg.pro Aquilone ponitur: Tempestas à ver tice syluis Incubuit. Propriè tamen vnde initium est,vortices antiqui per o literam pronunciabant, primus Aphricanus per e Vertices dixit. Hinc ver ticosus,adiectiuum. Liuius: Verticoso amni dé latus in hostes.

Verticulum,(σφόνδυλος, σφόνδυλος, κλᾶσμα) eyn spin delwirtte.) eenen wordel.) peson.) instrumentum quod fuso adhibetur,vt facilius vertatur.Vertica las f.g.inquit Fest.cum dixit Lucil.articulos intel ligi voluit. Hinc verticillum,li.& verticillus,ma scul.gen.diminut.Plin.lib.27.ca.2.In Syria quoq; fœminas inde verticillos facere,&c.Verticilla,ins ecti species, inquit Bud. A verticillus deducitur verticillatus. Cels.li.8.Superius autem humeri ca put rotundius,quàm cætera ossa,verticillaris sca pularum ossibus inseritur.Hoc etiam vertibulatū dici potest,quoniam vertibulum,& vertebra pro spondylis accipiuntur,& vertebratum.

Vertigo,(ἴλιγξ) pen.prod.morbus capitis,ex frigi dis & lentis humoribus sursum ex ventriculo cō meantibus oritur ita,vt sic affecti occasione pars ua succidant. Dicta,quoniā sic ob oculos eorum vor ticosa quædam & rotatilia circumagi videantur, Græci σκότωμα.vide suprà Vertex.

Vertigus,(ἴλιγξ) pen.corr. motus in orbem factus, qualem Seneca & Sallu.turbinum motum appel lauerunt.

Vertius,magnarum virium dicitur.Pompo.Homo in currendo vertius,qui cum Atlante contendat.

Verto,is.ti.sum.(τρέπω, ἀλλάσσω, δινέω) keren,wen den) tourner,virer.) significat voluo,& à vere di ci putatur,quoniam vere annus incipit verti. Ver gil.8.Æneid.Gorgona desecto vertentem lumina collo. Interdum transfero,cum quippiam de vna in aliam linguam transferimus.Cice.1.De Finib. Quanquam si plane sic verterem Platonem, aut Aristotelem, vt verterūt nostri poëtę fabulas,&c. Aliquando vertere,est conuertere, redigere,appli care. Plin.lib.15.ca.4.Vsum olei ad luxuriam ver tere Græci. Ponitur aliquando pro considero,vol uo,agito,Liu.8.Bell.Pun.In ciuitate tanto discri

mine belli sollicita, cum omnium secundorũ, aduersorumq́; causas verterent, multa prodigia nunciabantur. Vertere ex Græcis, est transferre. Item aliquando neutraliter, & absolute. Liu. lib. 3. Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus vertere in plebem cœpit. id est, verti. Idem li. 5. de Camillo aduersus Gallos reuocato: Iam verterat fortuna, iam Deorũ opes, &c. id est, versa erat fortuna. Huius composita sunt, aduerto, animaduerto, auerto, conuerto, circumuerto, diuerto, euerto, inuerto, interuerto, obuerto, peruerto, præuerto, reuerto, subuerto, (καλαιςᾶ) & transuerto.

Vertunalia, Vertuni festa, q̃ fiebant mense Octobri.

Vertunus, per simplex n, sicut Portunus dictus fuit deus inuertendarum rerum, id est emendarum, ac vendendarum. Vel (vt inquit Don.) qui rebus ad opinata reuertentibus præest. Sæpe autem male cedit, quod bonum putatur, & hoc est male vertisse, vt ille gladius qui muneri datus est, adminiculum fuit reginæ pereuntis. Terent. in Adelph. Quæ res tibi male vertat. Vel Vertunus dictus est annus, à vertendo. semper enim conuertitur finito cursu. Horat. Viuere vertunis quotquot sum natus iniquis. Vnde annus vertens, cum Sol ad signũ vnde cœperat redit, (περιπλόμενος ἐνιαυτός) vt inquit Vitruu. Vel dicitur Vertunus à verso, mutatoq́; cursu fluminis Tyberini. Ouid. lib. 6. Fast. Nomen ab auerso ceperat amne Deus. Vel dicitur Vertunus, quòd vertatur in quamcunq; figuram.

Veru, (ὀβελὸς) eyn bratspiss) eenen spit) broche.) in singulari est indeclinabile, in plurali habet omnes casus, significatq́; instrumentum ferreum cum cuspide, quo carnes ad ignem torrere solemus. Verg. Pinguiaq́; in verubus torrebimus exta colurnis. A versando deductum nomen, vt inquit Varro, nam ad ignem iugiter versatur. Hinc telum ad eius similitudinem factum, veru dicitur. Vergil. Et tereti pugnant mucrone, veruq; Sabello. Vnde veruta pila dicuntur, quę verua habent pręfixa. Hinc Luc. lib. 8. Cæsaries compressa manu, Pharioq́; veruto. Et Veruti, populi Volsci dicti sunt, quòd dolonibus in prælio vterentur. Verg. li. 2. Georg. Assuetumq́; malo Ligurem, Volscosq́; Verutos.

Veruactum, (νέατος, νεός, νέωμα) terra quæ requieuit, & vere proscissa: quia vere actum aruum, id est, versum est. Plin. libr. 18. cap. 19. Quidam vtiq; ab æquinoctio verno proscindi volunt, quodq; vere semel aratum est, à temporis argumento veruactum vocatur.

Veruculum, (ὀβελίσκος) diminut. paruum veru, instrumentum quo fabri vtuntur, è ferro. Plin. lib. 33. cap. 6. Spuma ex argento sublata veruculis ferreis, atq; in ipsa flamma conuoluitur veruculo, vt sit modici ponderis.

Verueceus, a, um. quod est ad similitudinem veruecis factum. Vt statua verucea, apud Plau. in Cap.

Veruex, eyn hamel) mouton.) ab inuersis testiculis dicitur, est enim mas, inter oues, cui inuersi, siue adempti sunt testiculi. Nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, aries dicitur. Sectarius veruex, qui gregem agnorum præcedens ducit. Inde fit veruecinus, na. num. pen. prod. quod ex veruece est. Plin. Et hircinus, & veruecinus adeps ei vtilis est.

Veruina, (ἀκόντιον) genus iaculi longi, quod aliqui verutum vocant.

Verus, adiect. (ἀληθινόν) waar) waerachtich.) quod est solidum, syncerum, non falsum, quòd verno tempore, Sole arietẽ ingresso omnia vere nascuntur, partusq́; ad maturitatem perueniant, cum alijs temporibus nata sæpe deficiant. Quidam hoc nomen à ve particula, quæ vehementiam significat, & res, deducunt: quasi non verborum inanis sonitus, sed solida res. Terent. in And. Actum est, siquidem hæc vera prædicat. Aliquando verum dicitur bonum, æquum, iustum, par, & vtile. Horat. lib. 1. Epist. Metiri se quenque suo modulo ac pede, verum est. Cic. lib. 3. Tusc. Si maxime verum sit, ad corpus omnia referre sapientem. Aliquando sumitur pro veridico, sicut econtrario falsum pro fallace. Terent. in And. Sum verus. Verus color, id est, natiuus, non adulteratus. Terent. in Eunu. Color verus, corpus solidum. Verus labor, dicitur quem quis per seipsum suscipit, non qui ex aliorum virtute imperatoribus adscribi consueuit. Verg. 12. Æneid. Disce puer virtutem ex me, verumq; laborem, Fortunam ex alijs. Hinc veritas, atis. vera ratio, vera res. Plin. lib. 14. cap. 22. Vulgo veritas iam attributa vino est. Et Verimonia, niæ. idem, sed antiquum. Plaut. in Trucu. Isthunc ad amicam verius verimonia referre. Quando verò coniunctio est, ponitur pro sed, (γε μήν, ἀλλὰ ὅμως, πλὴν ἀλλά.) Cice pro Mur. Ea sunt omnia non à natura, verum à magistro. Et sępe iungitur cum tamen, vt veruntamen, & idem quod tamen significat. & cum enimuero, vt verũ enimuero, (οὐ μήν τοι ἀλλά.) Et cum enim, Terentius in Adelph. Verum enim quando promerui, fiat. id est, certè.

Vesanus, (παράφρων) schellig, woſtig) vnsinnig) insense.) pen. prod. vecors, crudelis, furiosus. Cice. Pro domo sua: Hæc furiosa vis vesani tribuni plebis. A quo Vesania, vecordia. Et vesanio, is. insanio, sæuio. Catull. Deprehensa nauis in mari vesaniente vento.

Vescor, sceris. (σιτοῦμαι) issen, neussen) eten, nutten) manger.) propriè, cibo vtor, pascor. Vergil. Vescitur Æneas simul & Troiana iuuẽtus Perpetui tergo bouis. Et sic construi potest cum accusatiuo. Plin. lib. 10. cap. 28. Aues nonnullę vescuntur & ea, quæ rapuere pedibus. Impropriè ꝓ vtor alibi posuit. Quòd si fata virum seruant, si vescitur aura Æ therea. Ponitur quandoq; pro video. Actius: Prius quàm infans esses, tui oculi vescuntur.

Vescus, a. um. (πρόσκορος) à ve, & esca compositum est, & significat cum edendi fastidio. Sic Lucilius appellat vescum, vt id dicatur, quod in esca, & cibatu appetitur, & id fastidiosum est. Festus etiam scribit vescum significare fastidiosum, & edacem. Vescum quoque dicitur, quicquid ad escam pertinet, & quicquid edibile est, (ἐδώδιμον) ab edendi inten-

Intentione. Vnde Lucret. lib. 5. appellat Vescum salem, vt ve habeat vim augendi, intendendi've. Vergil. 4. Georg. Vescumque papauer. quod videlicet in cibis adhibeatur. Et vescas salicum frondes, dixit Vergil. 3. Georg. quoniam escis iumentorum sunt accommodatae. Rursus vescum, ponitur pro paruo & minuto. Vnde & apud Marsos lingua vernacula cum dicunt maluam vescam, intelligunt de ea, quam paruam dicunt. Ouid. lib. 2. Fast. Nunc vocor ad nomen vegrandia farra coloni, Quae male creuerunt, vescaque parua vocant. Plin. lib. 7. ca. 20. Corpore vescos esse, sed eximijs viribus. Hinc vesculi, male curati, & graciles homines nuncupantur. Et aranearum telae, vescae dicuntur. Seruius, qui frondes salicis vescas, pro teneris & arentibus exposuit, iure incessitur ab Hermolao, nisi pro gracilibus, & male habitis acceperit. fere enim quaecunque macilenta, & male curata sunt, hęc tum sicca esse, tum tenera, id est, iniurijs obnoxia, frangique ac pati mollia. Hinc vesculus, adiect. dimin. male curatus, & gracilis.

Veseuus, (ὄρος ὁ οὐεσούιος) penult. prod. mons iuxta Sarnum fluuium, non longe a Neapoli, bonitate vini celebratus, qui semper emittit fumum & ignes, sicut Aetna in Sicilia. Hic mons amoenissimus olim habitus agris, excepto vertice, qui (vt ait Strabo lib. 5.) cinerosus est, & cauernosus, petris exustus, quas color indicat igni abrosas fuisse. Verg. lib. 2. Georg. Et vicina Veseuo Ora iugo. Hic (vt quidam volunt) dictus est Vesuuius, & per syncopam Vesuius appellatur a conflagratione (nam Vesuiae fauillę dicuntur) qui Tito imperante, ruptus in vertice tantum emisit incendij, vt regiones vicinas incenderet. Alij (sicut Seruius) dicunt, Vesuuium esse montem Campaniae, Veseuum vero Liguriae sub montibus. De hoc Vesuuio Mart. lib. 4. Hic est pampineis viridis Vesuuius vmbris. Et subdit: Cuncta iacent flammis, & tristi mersa fauilla: Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

Vesica, vide vessica.

Vespa, (σφήξ) animal paruum volatile, api simile, quod vesperi muscas venetur in cibum.

Vespasianus, nomen imperatoris Romani, de quo vide Sueto.

Vesper, (ἕσπερος) der abentstern, der abent) die auontsterre, den auont) le vespre, le soir.) pro stella, quae Venus dicitur, seu pro vltima parte diei, generis masc. Stat. libr. 10. Theb. Sed Vesper opacus Lunares iam ducit equos. Caes. 2. Bell. Ciui. Pollicetur, magistrisque imperat nauium, vt primo vespere omnes scaphas ad littus appulsas habeant. Sed & apud antiquos foeminini generis inuenitur. Haec stella etiam Vesperugo a Latinis, & Vesperus, seu Hesperus a Graecis dicitur. Verg. Ite domum saturae, venit Hesperus, ite capellę. Est autem Vesper aemulus Solis, & Lunae. Sed cum Solem praecedit dicitur Lucifer, vt alter Sol, & ante ortum Solis apparet in Oriente: & in occasu Solis refulgens, vesper appellatur, quasi vice Lunae reddens, videturque in Occasu statim postquam Sol occidit. Item Iubar a Pacuuio appellatur. Sed & hic vesper, vt supra patuit, & haec vespera ab authoribus vsurpatur, pro sero diei, quo ea stella apparet, seu apparere solet. Plaut. in Curcul. Si media nox est, siue est prima vespera Hinc fit aduerbium, vesperi, (τῇ ἑσπέρᾳ) quod significat principio aduentus noctis. Cic. ad Martium lib. 11 Epist. Nam cum in Tusc. vesperi venissem. Idem ad Attic. lib. 11. Cephalio mihi ad te literas reddidit ad octauum Idus Martij vespere. nam & Vespere aduerbialiter ponitur, id tempus Graeci ἑσπέραν vocant. Inuenitur etiam vesper. pera. perum. Vnde cum vesperum dicimus neutro genere, intelligimus tempus. Plin. lib. 18. His horae rigandi matutina, atque vespera. Idem: Matutinum tempus atque vesperum.

Vesperare, est vesperam fieri, ἑσπεράζειν. Gell. lib. 17. cap. 8. Taurus Philosophus accipiebat nos Athenis coena plerunque ad id diei, vbi iam vesperauerat. id enim est tempus istic coenandi.

Vesperascit, (ἑσπεράζει) abentworden) auontwerden) venir le vespre.) serum diei fit, in tertijs tantum personis. Terent. in Heaut. Et vesperascit, & non nouerunt viam. Hinc aduesperascit, & inuesperascit. Terent. Cur vxor non accersitur? iam aduesperascit. Liu. lib. 39. Iam inuesperascebat.

Vesperna, coena apud veteres dicebatur. nam (vt Festus inquit) coena vocabatur, quod nunc est prandium; vesperna, quam nunc coenam appellamus. quod conuiuium non nisi aduentante nocte inibant prisci.

Vespertilio, (νυκτερίς) incertę naturę est. Volat enim pinnatis alis, sed inter volantia non est habendus, quod quatuor pedibus graditur, formatque pullos, parit, & nutrit lacte, quos generat. Dictus vespertilio, quod vespere se volatum proferat. Varro: Factus sum vespertilio, neque in muribus plane, neque in volucribus sum. Vide Plin. lib. 10. cap. 61.

Vespertinus, a, um. quod fit vesperi. ἑσπερινός. Vnde orationem vespertinam dicimus. Cice. 2. de Nat. Deor. Tum vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo. Vespertinae literae, dicuntur quae vespero tempore scriptae, aut redditae sunt. Cice. ad Att. lib. 13. Antemeridianis tuis literis heri statim rescripsi, nunc respondebo vespertinis.

Vespillo, (νεκροφόρος) vilis cadauerum funerator, quod vespertino tempore mortuos efferre solet, qui funebri pompa propter inopiam non poterant efferri. Vnde & funera a funalibus dici autumat Donatus, quia noctu efferebantur ob sacrorum celebrationem diurnam. Martial. Qui fuerat medicus, nunc est vespillo Diaulus.

Vessica, (κύστις) die blase.) la vessie.) pen. prod. folliculus, in quo vrina colligitur infra aluum a priore parte. Plin. libr. 11. cap. 37. Vessica, membrana constat, quae vulnerata, cicatrice non solidescit. Caper tamen vensica per n proferri censet, quod non sit sine vento. Horat. Et displosa sonat, quantum vensica pepedit. Sunt, qui velint vnico s scribi debere.

Vessicaria, herba est, sic dicta, quod vessicae medeatur, & calculis. vide Plin. lib. 21. cap. 31.

Vest

Vesicula, læ. diminutiuum, in herbis etiam dicitur. Cice. 2. de Diuin. Et pulegium aridum florescere brumali ipso die, & inflatas rumpi vesiculas, & semina malorum, &c.

Vesta, (ἑστία) Saturni filia ex Ope, quæ pro terra quandoque sumitur eò, quòd rebus omnibus vestiatur, seu quia visu astet. Ouid. libr. 6. Fast. Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. Seruius: Vesta dicta, ἀπὸ τῆς ἑστίας, vt digamma sit adiectum, sicut et ver, Enetus Venetus. Interdum ponitur pro igne. Oui. Nil aliud Vestam quàm puram intellige flammam. quia ignis, siue flammæ Dea est. Et quidã dicunt, nihil aliud à Vestalibus virginibus, (ἑστιάδες παρθένοι) in æde Vestæ, quàm inextinguibilem ignem asseruari, qui si fortè fuerit extinctus, nequaquam reparari fas erat. Ex hoc igne humanis manibus elaborato, sed accensa per fomites ex Sole flamma, purus & cœlestis ignis eliciebatur. Fuit etiam hoc nomine virgo perpetua, cui Vestales virgines sacrificabant.

Vestiarium, (ἱματοθήκη, ἱματοφυλάκιον) locus in quo vestes vel seruantur, vel venduntur. Aliquãdo vestiarij nomine vestitus, (ἱματισμὸς, στολισμὸς) intelligitur. Colu. li. 1. c. 8. Tantoq; curiosior inquisitio patrisfamiliãs debet esse pro tali genere seruorũ, ne aut in vestiarijs, aut in cæteris præbitis iniuriose tractentur. vide in dictione Calcearium.

Vestiarius, qui vestiario præest, aut vestes vendit. ἱματιοπώλης. Aliquando adiectiuum est: vt, vestiaria arca, apud Cat. cap. 11. in qua vestes reponuntur, & conseruantur.

Vestibulum, (πυλὼν, προπύλαιον) à ve particula, quæ sicuti quædam alia, tum intentionem significat, tum minutionem, deducitur. Est enim locus ante ianuã domus vacuus, per quẽ à via ad ædes itur. Plau. in Most. Viden' vestibulum ante ædeis hoc, & ambulacrum cuiusmodi sit? Nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam relinquebant, qui inter fores domus, & viam medius esset. in eo loco, qui dominum eius domus salutatum venerant, priusquã admitterentur, consistebant. A qua constitutione, & quasi constabulatione, vestibula appellata sunt spacia, in quibus multum staretur ab aduenientibus prius, quàm intromitterẽtur in domum. Alij vestibulum à ve priuatiua deduci volunt, referentes non ad eos, qui adueniunt, sed ad eos qui in domo commanent, quoniam illic nunquã consistant, sed solum transitus causa ad hunc locum veniunt exeundo, seu redeundo: vt, sit vestibulum, nõ stabulũ: sicut vesanus, non sanus. Potest etiam dici vestibulum, prima pars ianuę, quod ianuã vestiat: vel (vt Oui. ait) à Vesta, quòd ea potissimum pars in ædificio sit Vestæ consecrata: sicut culina, dijs penatibus: & maceries, quæ ambit domum, Herceo Ioui. singula enim domus sacrata sunt dijs. Quomã igitur Vestæ vestibulum consecratum est, puellę cum nubunt, nõ tangunt pede vestibulum, ne numini dicatum locum calcantes, sacrilegiũ committant. Lucan. Translataq; vetat cõtingere limina planta. Nam in primis ingressibus, & in spacijs domorum, vestæ, hoc est, aræ, & foci solebant haberi. Ouid. lib. 6. Fast. Hinc quoq; vestibulum dici reor, vnde precamur. Quam famur Vestam, quæ loca prima tenet. Vide Gell. lib. 16. ca. 5.

Vesticeps, (γενειῶν) puer, qui iam vestitus est pubertate, qui barbam emisit. Gell. lib. 5. ca. 19. Sed arrogari non potest, nisi iam vesticeps.

Vestigium, (ἴχνος) eyn fůsstritt) eenẽ voetstap) vng pas ou trace) pedis impressio, id est, signum quod à pede relinquitur. Verg. lib. 4. Geor. Et gradiens ima vertit vestigia cauda. Ponitur quandoq; pro ima parte pedis. Idem libr. 5. Vestigia primi Alba pedis frontemq; ostentans arduus albã. Per translationẽ ponitur pro quocunq; rei gestæ indicio, seu signo. Cice. pro Font. Vnæ tabulæ proferantur, in quibus vestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fonteio datam. Plin. lib. 33. ca. 1. Ita 448. à condita vrbe gestum est, & primum annulorum vestigium extat.

Vestigo, as. pen. prod. quæro, quasi vestigia indago, ἰχνεύω, μετίημι. süchen, spuren) spoeren) à vestigijs, tanq̃ indicijs dictum. Cic. lib. 3. de Orat. Ipsa tractatio, & quæstio quotidie ex se gignit aliquid, quod cum desidiosa delectatione vestiges. Huius composita sunt, inuestigo, & peruestigo, quę significant quærendo inuenio. Hinc vestigator, verbale, id est, venator, à vestigijs ferãrum dictus, vt author est Var. de Lingua Latina.

Vestini, (οὐηστῖνοι) populi Italiæ inter Mauricinos Sabinosq;, apud quos olim fiebãt casei laudati. Martialis: Si sine carne voles ientacula sumere frugi, Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

Vestio, stis, stiui, itũ. vestẽ induo, à veste fit, ἱματίζω. kleyden) kleeden) vestir, habiller) Plau. in Cas. Vir te vestiat, tu virum despolies. Sed transfertur etiã ad alia. Et plerunq; cõstruitur cum ablatiuo. Cic. de Nat. Deor. ad oculos transtulit, cum ait: Primũ oculos membranis tenuissimis vestiuit, & sepsit, quas primum perlucidas facit. Vestiuit, id est, operuit, muniuit, contexit, velauit. Colum. libr. 4. ad arbores: Vbi se frondibus vestierint, teneris caulibus, necdum adultis modus adhibendus est. Columella libr. 3. cap. 1. Vestire agrum vineis. Et libr. 8. cap. 5. Vestire gramine ripas. Liuius. 2. belli Maced. Vestiti montes syluis. Cicero. 6. Ver. Vestire parietes tabulis. Huius composita sunt, Conuestio, circumuestio, superuestio, (ἐπιέννυμι) Plin. libro. 16. Imagines rerum tenui filo breuiq; & viridi superuestiens.

Vestimentum, idem quod vestis. Vlpianus De auro & argento legato, Vestimentum, id est, quod detextum est, etsi desectum non est, &c.

Vestiplica, mulier quæ complicat vestes. ἱματιοπλόκος.

Vestis, (ἱμάτιον, ἐσθὴς) eyn kleyd.) een kleet.) habillement, vestement.) à velando, quod corpus velet: seu à vellere, quod est vniuersæ ouis lana. Et est generale indumentũ, tam virile q̃ muliebre, quo continent omnia lanea, linea, serica, bombycina, q̃ induẽdi, pręcingendi, tegẽdi, amiciẽdi, insternẽdi, accubãdiq; causa apparata sunt & quę accessionis

bare cedunt, quæ sunt insitæ picturæ, clauiq; qui vestibus insuuntur. Ponitur interdum vestis pro barba, (γένειον) Vnde inuestes, imberbes appellant. Lucret. lib. 5. Impubem molli pubescere veste.

Vestispicus, & vestispica, (ἱματιοφύλαξ) pen. cor. seruus, siue ancilla custodiens vestes, quòd frequenti diligentia vestes inspiciant. Plaut. in Trin. Ducitur familia tota, Vestispici, vnctor, auri custos. Afran. Noui non insciam ancillulam vespere & vestispicam.

Vestitissimus, a. um. quod est optimè vestitũ. Colu. lib. 7. ca. 3. Id pecus, quãuis ex omnib. animalibus vestitissimũ, frigoris tamen impatientissimũ est.

Vestitus, tus. vestimentum, siue vestis. Plin. libr. 8. cap. 22. Vestituq; in quercu suspenso tranare, atq; abire in deserta.

Vesulus, (βέσυλος) pen. corr. mons Liguriæ iuxta Alpes, inter cæteros clarissimus, ex cuius radicibus Padus erumpit.

Vesuuius, vide Veseuus.

Veter, (παλαιὸς) senex, adiect. trium generum. Enn. Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo. Hinc veterior, & veterrimus. Plaut. in Bacc. Senem illum ego tibi dedo veteriorem tepidè vt lenitum reddas. Treb. Cice. Pro nostro veterrimo, verissimoq; amore.

Veteramẽtarius sutor. eyn schuchlapper) sauetier.) calcearius, qui veteres calceos reficit. Eaq; forma dicitur veteramentarius, qua ab armento armentarius, à ferramento ferramẽtarius. Suet. de Vitel. Cassius Seuerus, nec minus alij, eundẽ & sutorem veteramentarium prodiderunt.

Veteraneus, a. um. quod est vetus. παλαιὸς. Colu. Si sint veteraneæ vineæ, vt separatos sulcorum cuiusq; generis per singulos hortos inseremus.

Veteranus, (παλαιὸς) alt) out) vieil, ancien.) quandoq; veterem significat. Liu. 1. bel. Pun. Pœnũ hostem veteranum, trium & viginti annorũ militia durissima inter Hispanas gentes semper victorem. Vnde veterana mancipia, quæ à nouitijs distinguuntur. Veterana, quæ anno continuo seruierunt in vrbe: Nouitia intelliguntur, quæ anno nondũ seruiuerunt, vt ait Martianus de publicanis & vectigalibus. Aliquando legionariũ, vel eum, qui honestè aliquando militauit, & iam est à militia absolutus, (τὸν ἀπολελυμένον τῆς στρατείας.)

Veterator, (παλίμπρατος, παλίμβολος, πανοῦργος) eyn alterschalck) een outschalck) vne vieulx rouštier.) authore Donato, est homo astutia vetus, & in omni re callidus, à multarum rerum gerendarum vetustate. Veterator (inquit Bud.) est, qui diuturna ac multiplici, & sæpe commutata seruitute astutus & vafer euasit. Et, vt idẽ ait, in omne arte, & instituto dicitur veterator, qui ea astutia, ac solertia subdola vtitur, quã lingua Gallica rusam vocant. Est autẽ nomen verbale, quod à vetero, & à veterasco venire posse videtur, vt cũ in passiua significatione positũ est, à veteresco ꝑ veteranus accipiatur, quasi senex factus. vt Vlpian. Præcipiũt ædiles, ne veterator ꝑ nouitio veneat. Veterator verò à vetero, idẽ est quod deceptor, quasi vulpes, quamuis pro veteratore in astutia etiam sumi posit. vt est illud Terentij in Andr. Quid hic vult veterator sibi? Hinc veteratorius, adiectiuum, quod est subdolum, & impostorium. Cic. 3. Verrin. Nihil ab isto tectum, nihil veteratoriũ expectaueritis: omnia aperta, omnia perspicua reperientur. Et veteratoriè, aduerbiũ, callidè, malitiosè. Cic. in Orat. Ille enim summissus, quòd acutè, & veteratoriè dicit.

Veteratrix, (πανοῦργος) fœmina in astutijs & fraudibus exercitatissima.

Veterinus, adiectiuum, vt veterina animalia, dicuntur ad vecturam idonea, quæ aliquid vehere possunt, quasi venterina, quòd ad ventrem onus religatum gerant. Plin. Vngulæ veterino tantum generi renascuntur.

Veterinarius, (κτηνίατρος) qui veterinorũ curam gerit, & veterina ducit, qui apud nos consueuit etiam illa locanda domi nutricare ad quæstum. Vnde equos, mulos, asinos meritorios vocamus. Colu. lib. 11. ca. 1. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœni sector, nec minus arborator, & vinitor, tum etiam veterinarius, & probus pastor. Et veterinarij, medici sunt veterinorum, hos nunc vulgus marescalcos appellat. Colu. libr. 6. cap. 8. Solent etiam fastidia cibo afferre vitiosa incrementa linguæ, quas ranas veterinarij vocant.

Veterinarius, ria. rium. (κτηνιατρικὸς) quod ad veterinariũ pertinet. Col. li. 7. ca. 3. Quare veterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister.

Veternus, (τὸ νωθρὸν, νωθρότης) morbus ex nimio ocio perpetuũ somnũ inducens. Plaut. in Menæch. Num eũ veternus, aut aqua intercus tenet? Hunc Auicenna & medici recentiores subetũ, siue subetium, Græci λήθαργον nominãt. Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negocia inutiles, quemadmodũ senectus, ideo veternus quandoq; pro pigritia ponitur. Verg. lib. 1. Geor. Nec torpere graui passus sua regna veterno. Quãdoq; pro nimia dormitione. Plin. li. 8. ca. 36. Primis diebus bis septenis tam graui somno vrsi premuntur, vt ne vulneribus quidem excitari queant, tunc mirum in modum veterno pinguescunt. Hinc veternosus, qui graui premitur somno, (ὑπνώδης, ληθαργικὸς) inquit Fest. Cato verò veternosum appellat hydropicum, cum inquit, Veternosus quàm plurimum bibit, tam plurimum sitit. Terent. in Eunu. appellat eunuchũ veternosum, quia segnis est, quasi veternum patiatur.

Vetero, as. vetus fio, παλαιόω. alt wirdẽ) out wordẽ) enuieillir) à quo veterasco. Et compositũ est inuetero, à quo inueterasco. Cels. li. 3. ca. 12. In his aũt febribus, quę veterauerunt, vtilis fames non est.

Veto, as. aui. atum. & tui. titum. pen. corr. significat prohibeo: & ne quid fiat, impero. παραγγέλλω, κωλύω. Liu. lib. 2. Illi victi ira, vetuere reddi. Ouid. Nitimur in vetitum semper, cupimusq; negata. Pers. Excepto si quid Masuri rubrica vetauit.

Vetulonium, seu Vetulonia, locus in Hetruria. Sil. Mæoniæq; decus quondam Vetulonia gentis.

Vetus,(παλαιὸς, ἀρχαῖος) alt)out)vieil,ancien.) antiquum, & multorum annorũ,mensium,aut dierum significat,secundum id,cui adiectũ est. Plau. in Truc.Vetus est maceria.Quidam dici putant, quasi vietus. hoc est,sine vi, ætas enim debilitat vires. Alij à ve pro valde,& ætas. Et plerunq; ad laudem. Vnde dicimus,Apud veteres, eos videlicet authoritatis plenos significantes. Interdum ad vituperationem refertur,pro cariosoq; & rancido ponitur. Teren.in Andria,Sed qui maleuoli Veteris poëtæ maledictis respondeat. Et est generis omnis. Cuius diminutiuum est vetulus, (γέρων.) Plautus in Epid.Quales volo vetulos duos. Columel.libro.10.Brachia iactantes vetulo marcentia vino.

Veterasco,vetus fio,παλαιοῦμαι.alt wirdẽ)out worden) enuieillir.) Colu.lib.1.ca.7.Apothecæ rectè superponentur his locis;vnde plerunq; fumus eas rum exoritur,cum vina celerius vetustescunt,quę fumi quodam genere præcocem maturitatẽ trahunt.Veterasco,idem quod vetustesco.Colu.lib.2 cap.15.Aptior tamen est surculis heminis vrina, quam fex mẽsibus passus fueris veterascere,si vitibus,aut pomorũ arboribus adhibeas.Hinc componitur inueterasco,quod est valde vetus fio,seu valde in consuetudinem venio.Nigidius differentiam ponit inter vetustescere & veterascere,quòd quæ vetustate deteriora fiunt,vetustescere dicantur: veterascere,quę meliora.Sed Colu.li 6.docet veterascere,siue inueterascere non semper in melius dici: Sed si iam (inquit)inueterauit morbus, vehementioribus est opus remedijs.Sed de inuetero suprà habitum est.

Vetustus,a.um.idem quod vetus,ἀρχαῖος.Liu.li.1. Posse quidem se vetusto iure agere.Hinc Vetustas, antiquitas,ἀρχαιότης. Plin.lib.27.ca.7.Nix vetustate rubescit. Hinc quoq; vetustè,aduerbiũ.Idem libr.27.ca.7.Vetustissimè in vsu est. hoc est,etiam diutissimè conseruatum in vsu est.

Vexillarius, qui vexillum defert. σημειοφόρος. eyn fendrich)een vaẽdrager)port'enseigne) Liu.li.8. Ordo sexagenos milites,duos centuriones,vexillarium vnum habet.

Vexillum,(σημεῖον)eyn fendlin) een vaenken)enseigne & estendart) quasi paruũ velum, & accipitur pro signo,quo in exercitu,aut classe imperatores vtũtur.Cic.tamẽ in libro de Orat.docet velum à vexillo factum,vt à paxillo palus,à taxillo talus.

Vexo,as.agito,molestio, perturbo,& huc atq; illuc distraho.σπαράσσω, ἐνοχλέω, θλίβω, πιέζω.betrũeben,beleydigẽ,vnrũwig machẽ)quellẽ) tormẽter; harseler)tempester.)Tractũ ab eo quod est veho, in quo inest iã vis quædã alieni arbitrij.Non enĩ sui potẽs est,qui vehitur.Vexare aũt,vi atq; motu procuľdubio vastiore est.nã qui huc atq; illuc trahitur,hic vexari propriè dicitur,sicut taxare,pressius crebriusq; trangere: Iactare,multò fusius largiusq; iacere: Quassare etiam q̃ quatere,grauius violentiusq;. Verg.Candida succinctã latrãtibus inguina mõstris Dulichias vexasse rates. Lactan. De Ira; Et iusti ab iniustis impune vexantur, κακοῦνται. De hoc verbo vide Gell.libro.2.cap.6. Huius composita sunt Deuexo,valde vexo. Diuexo,variè vexo.Lactan.libr.7.Et si fortè tamen fuerint boni,prædæ sint sceleratis,ac diuexentur vndique ab iniustis.

V ANTE F.

VFens,fluuius, qui labitur per Pontinas paludes,qui etiam Aufentum à quibusdam dicitur. Hinc Vfentinus,adiect. vt Vfentina tribus.Liu.9.ab Vrb.Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina ac Faleriana.

V ANTE I.

VIa,(ὁδὸς) eyn weg)eenen wech)le voye,chemin ou rue) dimidius actus,quà potest ire vehiculum. Via(inquit Paulus Iureconsult.) constitui vel latior octo pedibus, vel angustior potest,vt tamen eam latitudinem habeat,qua vehiculum ire potest: alioqui iter fit,non via. Abusiuè transsumitur pro omni loco, per quẽ habere iter omnibus licet.Plin.Cum de via vocassem.Aliquando sumitur pro ipso actu eundi.Cic.Cumq; de via languerem,& mihimet displicerẽ.Aliquando pro ratione.Verg.libr.4.Æn.Inueni germana viam, gratare sorori.Aliquãdo pro cõsuetudine. Terent.in Heaut.Sed vi,& via peruulgata patrũ quotidie accusabam.Dicta via,ab eundo,quasi ia quòd per eam eatur, vel à vehendo, quasi veha, quòd per eam fructus ad villam vehãtur, vel per quam vehiculum ire potest.A via fiũt adiectiua, Auius,inuius, obuius,dubius, peruius, præuius, deuius,biuius, triuius,quadriuius;semita,quasi semis via, id est,angustior via.

Viam facere, (ὁδοποιεῖν) est locum, vbi non erat via,aperire.

Viam munire,(ὁδοποιεῖν) est reficere,expurgare.Interdum lapidibus sternere,quod propriè sternere viam dicimus.Cic. Perinde quasi Appius ille cæcus viam munierit,non qua populus vteretur,sed qua posteri sui latrocinarentur? Hoc etiã verbo per translationẽ vtimur de corporeis ad incorporea. Quintil. Propterea quòd plurimi authores quamuis eodem tenderent, diuersas tamen vias munierunt, & in suam quisq; induxit sequentes.

Viaticor,aris.viaticum paro, & sumo.ἐφοδιάζομαι, ὁδοιπορέω. Plaut.in Menæch.Viaticati hercle admodum æstiuè sumus.

Viaticum,(ἐφόδιον) teerung.) teerghelt.) dicitur quicquid iter agendi causa necessarium est,siue cibus sit,siue pecunia ad victum expendenda.Græcè ἐφόδιον dicitur.Plau.in Capt.Sequere me,viaticum vt dem à trapezita tibi.Aliquãdo capitur pro facultate,seu apparatu.Qu.Claud.in Annal. Simul forma,factis,eloquẽtia,dignitate,acrimonia,confidentia pariter præcellebant,vt facilè intelligeretur magnum viaticum, id est,magna facultas,magnus apparatus. Viatica cœna dicitur, quæ datur viatori Plaut.in Bac.Ego sorori meæ cœnam Hodie dare volo viaticam. Huius diminutiuum est viaticulum. Apul.lib.7.de Asin.aureo: Viaticulum mihi corrasi.

Viator,(ὁδίτης)ein wandler,waggãnger)een reyser) vng

vng passant, voyagier) qui viat. hoc est, iter facit. Mart. lib. 2. Lassus tam citò deficit viator. Viatores, (κλήτορες) dicebantur, qui magistratibus parebant eo, quod plerunque euocabantur ex agris homines ad magistratus, & frequens eorũ ab agris ad vrbem via erat. Colu. in Præfat. Illis temporibus proceres in agris morabant, & cũ consiliũ publicum desiderabatur, à villis arcessebātur in senatũ, ex quo q eos arcessebāt, viatores nominati sunt.

Viatorius, a, um. quod ad viã pertinet, ὁδοιπορικός. Vnde viatorium vas, quo iter agentes ferendi potus gratia vtuntur. Plin. libr. 16. cap. 10. Vasa viatoria ex taxo vinis in Gallia facta mortifera fuisse compertum est.

Vibex, bicis. (μώλωψ) eyn schnatte, streym, streychs mass) een strame.) pen. prod. signũ verberis in humano corpore remanẽs, quòd vi fiat. Plin. lib. 30. Verberum vulnera, atque vibices, pellibus ouium recentibus impositis, obliterantur. Pers. Saty. 4. Si puteal multa cautus vibice flagellas.

Vibo, (Ἱππώνιον) oppidum in Brutijs, prius à Locris ædificatum, & Hippo vocatum.

Vibrissæ, seu vibrissi, sunt pili in naribus hominũ, quòd his euulsis, caput vibretur. Festus.

Vibrissare, (μινυρίζω) est vocem in cantādo crispare: à vibro, vel à vibrissis.

Vibro, bras. moueo, & quasi vi agito. κραδαίνομαι, πάλλω. bewegen, erschutte, ergetzen) worpen) remuer & branler dard, crosler.) Vergil. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, intremisco, cõtremesco, vt ait Bud. Cic. 4. Acad. Quodque nũc qua à sole collucet, albescit, & vibrat. de mari loquit. Per translationẽ vibrare, significat vocem in cantando crispare. Hinc vibratus pro crispo. Plin. li. 2 ca. 78. Barba, & capillo vibrato. Verg. 12. Æn. Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. id est, crispatos calamistro, inquit Ser.

Viburnum, genus fruticis. Verg. Quantum lenta solent inter viburna cupressi. Gallicè viorne.

Vicani, penult. prod. (κωμῆται) dicuntur, qui vicos rusticos habitant. Liui. 8. bel. Maced. Vicani, quique ibi exules habitabant.

Vicaria mors, quæ pro altero subitur.

Vicaria manus, apud Quint. quæ in pugna pro altero datur.

Vicarius, ria, rium. quod vicem alicuius gerit, siue obtinet, & in eius locum successit. Quint. Vicariã ei operam impendi. Cic. Vicaria solutio rerũ creditarum, Id est, vicem reddens.

Vicarius, vulgò dicitur, qui loco alterius substituit.

Vicarius, apud Iureconsul. Oratores, & Poëtas vsurpatur pro seruo serui maioris in familia, id est, seruus, qui seruit seruo maiori. Horat. in Serm. Siue vicarius est, qui seruo paret, vti mos est Vester, ait seu conseruus. Mart. Esse sat est, seruum, iam nolo vicarius esse. Dicimus Latinè dare vicarium, & aliquem succedere vicarium alicui. Cic. 6. Verr. Succedam ego vicarius tuo muneri.

Vicatim, (κατὰ κώμας) aduerbium, significat per varios vicos. Plin. lib. 6. ca. 26. Mesopotamia tota Assyriorum fuit vicatim dispersa, præter Babylona, & Ninum.

Vicem, & in ablatiuo vice, solum in singulari numero, in plurali verò habet omnes casus. Dictæque sunt vices (vt quidam aiunt) à vi, quod veteres pro pugnis vsurpabant, quoniam per vicissitudinem pugnetur. Vergil. Nec vllas Vitauisse vices Danaum. id est, pugnas, & pericula. Plautus: Vices eius memorat, & cicatrices denudat. Item pro pœnis & incommodis, quòd vi fiant. Horat. libr. 1. Carm. Vicesque superbæ Te maneant ipsum. Plin. lib. 10. ca. 29. Audit discipula intẽtione magna, & reddit, vicibusque reticent. Quoniã verò per vicissitudinẽ pugnari solet, factũ est, vt vices pro altercatione, siue vicissitudine capiamus. Dolere vicẽ nostram, est propter incommoda priuata dolere. Quandoque pro loco, (ἐν τάξει ἐπέχειν χώραν, μοῖραν, τάξιν, χρείαν παρέχειν, χρείαν ἀποπληροῦν, ἀντί τινος εἶναι) Horatius: Fungar vice cotis, acutum Reddere quæ ferrũ valet exors ipsa secandi. Vbi dicimus vice mea, vice tua, & eiusmodi per ablatiuum. Plautus ferè semper accusatiuum posuit, vicem meã, tuam, &c. in Rud. Si appellabit quispiam, Vos respondetote istinc istarum vicem. id est, vice istarum, siue pro istis.

Vicenarius, (εἰκοσιαῖος) pro vigenarius dicitur.

Vicenum, (εἰκοσιν) pro vigenum dicitur.

Vicia, genus grani, à vinciẽdo dicta, vt ait Varro 1. de re Rust. cap. 31. quòd capreolos habeat, vt vitis, quibus sursum vorsum serpit ad scapum lupini, alium've calamũ, ad quẽ vt hæreat, eum solet vincire. Vel dicitur à Græco, quod illi βίκιον neutro genere. Plin. li. 18. Nascũtur in vicia cochleæ minutæ, erodentes eam.

Viciarius, a, um. (βικιακός) quod ad viciã pertinet: Vt, Cribrum viciariũ, apud Colu. lib. 8. cap. 5. Idẽ lib. 11. substantiuẽ posuit, cum ait, Hoc eodẽ tempore stercoris pars in prata egerenda, pars oleis inspergenda, tum etiã viciaria diligẽter facienda. id est, loca vicia conspersa, & conseminata.

Vicinia, (γειτνίασις, γειτονιά) nachpaurschafft) gebuerte) voisine, ou voisinage, ou les voisins.) locus vicinus, seu ipsa vicinitas. Augu. li. 10. Ciuit. Id animaduersum est ab eis qui aderant, quàm in mortis vicinia curiosissime attentis, vtrum ne philosophus turbaretur. Ouid. 1. Metamor. Notitiam primosque gradus vicinia facit.

Vicinitas, (γειτνίασις) nachpaurschafft) gebuerschap) voisinage.) vicinorũ propinquitas, & aliquãdo vicinorũ multitudo. Teren. in Heau. Tamẽ vel virtus tua me, vel vicinitas, &c. Cic. 6. Ver. Signum quod notũ erat vicinitati, buccina datur. Vicinitas etiã aliarũ rerũ dicitur, vt cum dicimus vicinitas syluæ, vicinitas nominis, & eiusmodi.

Vicinium, idem quod vicinia. August. 12. Ciui. Hoc autem diluuium nequaquam ad Ægyptum, neque ad eius vicinia peruenit.

Vicinus, (γείτων, ὁ πλησίον eyn nachpaur) eẽ gebuer) voisin.) qui eundẽ colit locũ, & qui prope domũ nostrã habitat. Dicit & hæc vicina, næ. substãtiuẽ. Est & vicinus adiect. id est, proximus. Cic. in Oeta.

rat Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica.

Vicissatim, (ἐναλλαγμένως) per vices. Plaut. in Pœn. Ad argumentū nunc vicissatim volo Remigrare.

Vicissim, (ἐν μέρει) die een om dander) tour a tour, chascun son tour.) aduerb. significat per vices, siue alternatim: vt, Vicissim incumbunt oneri. id est, modò vnus, modò alius incūbit oneri. Vergil. Nos tamen hæc quocunq; modo tibi nostra vicissim Dicemus. Quod vernacula lingua dicimus, a mon tour. Quādoq; significat secūdo loco, siue ecōtrario. Cic. in Læl. Sed ego admiratione quadam virtutis eius, ille vicissim opinione fortasse nōnulla, quā de moribus meis habebat, me dilexit. Plaut. in Curc. pro etiā, siue (vt ita dicam) respondente posuit, quando dixit: Sed cum adhuc naso odos est obsecutus meo, da vicissim meo gutturi gaudium. Similiter Cice. A. Pulchro: Hoc ego meo facto delector (nihil enim potuit fieri amantius) consydera nunc vicissim tuum.

Vicissitudo, (ἡ τῆς τύχης μεταβολή) Vendetung) veranderinge) changement.) alternatio, & mutatio ex alio in aliud, inquit Cicero Lucceio: Nihil est aptius ad delectationem lectoris, quàm temporum varietas, fortunæ vicissitudines. Item significat responsionem, quod vulgò dicitur, Contra cambium. Dicitur etiam vicissitas. Actius: Vicissitatemq; imperandi tradit.

Victima, mæ. (ἱερεῖον) pen. cor. quæ post victoriam dextra victrice immolabatur. Ouid. Victima quæ dextra cecidit victrice vocat. Vel dicta est, quòd vincta ad aras ducebatur. Victima verò, & hostia, dicitur omne animal, qđ deo immolabatur. Hinc nos hostiā eucharistiā vocamus, quoniā illa superatus est aduersarius noster diabolus.

Victimarius, (ἱεροποιός) victimarum minister, id est, sacrificijs qui victimas ligabat, cultrū, aquam, & molam parabat, & reliqua quæ sacris erant necessaria. Valerius Maximus libro 1. cap. 1. Libros Petilius prætor vrbanus ex authoritate senatus, per victimarios facto igne, in conspectu populi cremauit.

Victimarius, (ἱερώνης) qui victimas emebat, vt venderet. Plin. libr. 7. cap. 12. Victimarij negociatoris vili mancipio.

Victito, tas. pe. cor. (σιτέομαι, φάγω) non est frequentatiuum. non enim significat frequenter viuo, sed vescor, & quasi victu vtor. Vt, Sarmatę lacte victitant. Teren. in Eun. Et libēter viuis, etenim bene libenter victitas. Fit à victo, ctas. frequentatiuo.

Victor, (νικητής) eyn siger, vberwinder) eē ouerwinder) vaincueur.) qui vincit. Cæs. 2. bell. Gall. Nostros victores transire flumen conspexerant. Vergil. 3. Geor. Victorq; virūm volitare per ora. Vbi Seruius: Victor, effector propositi & voti. Est & nomen proprium viri.

Victoria, (νίκη) eyn sieg) eē ouerwinninge) victoire.) Cic. pro M. Marcel. Victoria, quæ natura insolēs, atq; superba est. Vltra autē notā significationē, significat etiā deā, quā Romani colebant, & victoriæ insignia, vt sunt statuę, coronæ, & huiusmodi. Valer. Max. li. 1. Pausanias victoria quoq; aderat, magnitudine cubitorum quatuor.

Victoriatus, (νικηφόρος) genus nummi argentei, quòd Victoriæ nota signatus esset, qui lege Clodia percussus est. Plin. lib. 33. cap. 3.

Victoriosus, (καλλίνικος) vincere assuetus, siue qui varias, aut plures victorias reportauit. qua dictione vsus est Cato, teste Gellio lib. 4. cap. 9.

Victricus, vel potius vitricus, pen. cor. (πατρωὸς, ἀνὴρ τῆς μητρὸς) eyn stiefvader) paratre.) matris meæ maritus, cui ego priuignus sum. Nam victricus & priuignus, inter se opponuntur, vt inquit Modestinus. Suet. Victrico verò Martio Philippo consulari multum dissuadente.

Victrix, (νικήτρια) verbale fœmininū à victor, quæ vicit. Cic. ad Brut. Erat victrix respub. cæsis Antonij copijs. Dicitur & voti cōpos. Verg. 7. Æne. Iunonem victrix affatur voce superba. In plurali victrices facit, & victricia, neut. gen. Verg. 3. Æne. Victriciaq; arma secutus. id est, quæ vicerunt. Victrices literæ, dicuntur victoriam denunciantes. Cicer. ad Att. lib. 5. Quo autem die Cassij literæ victrices in senatu recitatæ sunt, &c.

Victuis, in genitiuo pro victus veteres dixere. Varr. Primum de re familiari, secundò de victuis consuetudine disseram.

Victurus, (νικήσων) & à viuo, & à vinco participiū est. Sall. Pyrrhus ne rex, an M. Curius prælio victurus esset. Cic. in Cat. Maior. Nemo est tam senex, qui se annum non putet victurū, (βιώσεσθαι.)

Victus, ctus. à viuo, significat genus vitę, etiā quantum ad mores. τὰ σιτία, ὁ βίος. den kost) le viure) Victi genitiuus à victus legitur apud Plautum in Capt. Proin tu tui quotidiani victi ventrē ad me afferas. Vlpia. de verb. sign. Victus verbo (inquit) continentur, quæ esui, potui, cultuiq; corporis, quæq; ad viuendū homini sunt necessaria. A quo conuictus, simul victus, cum plures simul viuunt.

Victus, a. um. participiū est à vinco, cis. vt, Pompeius victus est à Cæsare. Victi, & subacti populi, apud Cic. ad Att. Cuius contrariū est inuictus, pro forti, qui vinci non potest. Aliquando dicitur impos voti, ἀκρατής. Nam quomodo victores dicimus voti compotes, qui quicquid volunt faciūt, sic victos voti impotes, qui non possunt facere, quod volunt. Verg. Veteres migrate coloni Nunc victi tristes. Victus, aliquando dicitur à proposito pristino recedens. Verg. 2. Æn. Hic verò victus genitor se tollit ad auras.

Vicus, pars vrbis, qui ex multiplicatis domibus fit, & ex pluribus vicis vrbs constat. ῥύμη, κώμη. eyn gass) eē strate) vne rue.) Diuiditur enim vrbs in vicos quasi in membra minora. In oppido vicus à via (vt inquit Varro) quòd dextra parte viæ sunt ædificia. In vrbe fiunt vici, cōnexis & cohærentibus ædificijs. Vnde Romæ vicus Cyprius, vicus Africus, vicus Sceleratus nominati. Cic. p Milone, Nullum in vrbe vicum, nullū angiportū esse dicebant, &c. Vicus qui exitum non habet, angiportus dicitur, & hic vicus vrbanus appellatur. Est etiā vicus paganus, si plures simul villæ, quæ pagi dicūtur, hoc est, plures rusticanę domus,

coniunctæ sint, & aliquo spacio remotæ ab vrbe, dũmodo nõ sint clausę mœnibus, quia tunc castella vocarentur. Cice. ad Terentiam lib. 14. Quòd ad me mea Terentia scribis, te vicum venditurã, quid obsecro? &c. De hac dictione vicus, vide Vallam lib. 4. ca. 20. Huius diminutiuũ est viculus, & accipitur pro pagis, & rusticanis domibus.

Vide quid agas, prouerbiale est, quod solet dici his, qui magna aggrediuntur: non terrentis tamẽ est, sed excitantis. Terent. in Phorm. Vide quid agas, prima coitio est acerrima.

Videlicet, aduerbium confirmandi, quasi videre licet. δηλαδὴ, δηλονότι. Terentius in Adelph. Videlicet hoc audiuit. hoc est, certè audiuit. Sallust. Vos de parricidis quod statuatis, cunctamini, videlicet cætera vita illorum huic sceleri obstat? Sed parcite dignitati Lentuli. vide Vallam libro. 2. cap. 61.

Video, des. di. sum. pertinet ad oculos. βλέπω, ὁράω, ὄπτομαι sehen) sien) veoir, regarder.) Verg. Quæq; ipse miserrima vidi, Et quorum pars magna fui. Quandoq; adiicitur video oculis. Ouid. Aut quibus hæc oculis aspicis, ista lege. Sic etiam Græci, ἀναβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Transfertur etiam ad animum. Ouidius; Video meliora, proboq;, Deteriora sequor. Vnde prophetæ appellabãtur videntes, quia videbant eũ, quem cæteri non videbãt. Reuela (inquit David) oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. Vtimur hoc verbo in cæteris sensibus, cum eos ad cognoscendum intendimus. Neq; enim dicimus, Audi quàm rutilet, aut olfac quàm niteat, aut gusta quàm splendeat, aut palpa, quàm fulgeat. Videri enim dicuntur hæc omnia. Dicimus autem non solum, Vide quàm luceat, quod soli oculi sentire possunt, sed etiã, Vide quid sonet, Vide quid oleat, Vide quid sapiat, Vide quàm durum sit. Ideoq; generalis experientia sensuum, concupiscentia oculorum vocatur, quia videndi officium (in quo primatum oculi tenent) etiam in cæteris sensibus sibi de similitudine vsurpant, cum aliquid cognitionis explorant, inquit August. libr. 10. Confes. Vnde dicimus hoc verbũ transferri ad animum, ac quandoq; poni pro curare, considerare, intelligere, cognoscere, attendere. Terent. Vide quò me inducas. id est, animaduerte, & considera. Plautus, Tu domi videbis. id est, parabis. Dicimus etiam, Vide tibi. id est, prouide. Terentius in Phorm. Rectè mihi vidissem, & senis essem vltus iracundiam. Me vide, phrasis est comica, qua alium securum esse volumus. Terent. in Andr. Atque isthuc ipsum nihil pericli est, ne vide. Id est, ne time, dum adsum. Huius verbi composita sunt, circumuideo. περιβλέπω. Vnde & Circumuiso, περισκέπτομαι. Plaut. Amph. Sed angues oculis omnes circumuisere. Euideo, (καθορῶ) clarè & expresse video. à quo Euidens, & Euidenter, quæ in frequentiore vsu sunt. Præuideo, antè video. Prouideo, Peruideo, perfectè video. διοράω. Transuideo, (διοράω) aliquid per corpus perspicuum video. Inuideo. A video fit viso, à quo fit visito frequentatiuum. Est & videor passiuum, δοκῶ, φαίνομαι. vt, Tu mihi videris vir probus, hoc est, videtur mihi, quòd tu es probus. quod barbarum est. Plancus ad Cice. libro. 10. Amicum eum reipub. cognoscere videor. id est, vt indocti loquuntur, Videtur mihi quòd cognosco eum amicum reip. Eleganter etiam dicimus, Videre videor, pro eo quod barbarè dicit, Videtur mihi quòd ego video. Cic. ad Tyronem lib. 16. Videor videre ementem te rusticas res. Si videtur, id est, si placet, si non molestum est. Cice. ad Terent. lib. 14. Tibi, si videbitur, villis iis vtere, &c. Idem ad Fabium Gallum lib. 7. Facies me, si tibi videbitur, certiorem.

Viderit Epicurus, inquit Cic. 4. Acad. id est, videat. hoc est, huius rei illi cura sit, vel huius opinionis rationem reddat, nõ ego. μελέτω τῷδ' ἰδιαιτέρῳ. Sic accipienda sunt, Tu videris, Vos videritis, Illi viderint, modus loquendi minatorius. Cic. ad Brutum, De hoc tu videris.

Vidua, dicta est quasi valde idua, ab Iduum die, qui mensem diuidit, hoc est, à viro diuisa. χήρα. eyn witwe) een weduwe) vefue.) Hinc viduare, diuidere. Iabolenus Iureconsultus scribit, viduã non solum quæ aliquando nupta fuisset, sed eã quoq; quæ virum nõ habuisset, quia vidua sic dicta est, quemadmodũ vecors, vesanus, qui sine corde aut sanitate esset, similiter viduã esse dictã sine duitate. Quæ verba sic intelligũtur, vidua dicitur quæ sine viro est, à ve particula priuatiua, à qua Vidua venit, quasi vedua, hoc est, sine duobus. vtpote quę sola viuat, non collocata in matrimonio, vbi duo sunt, mas & fœmina.

Viduertas, apud Catonem, calamitas dicitur, cap. 141. teste Festo.

Vidulum, in quo aliquid seruatur. φυλακτήριον. Vnde Plaut. in Epid. sacculum, vidulum dixit. Et in Rudente, Vidulum excidisse lenoni dixit, vbi lenonis fortunæ erant collocatæ.

Viduo, duas. diuido, seu priuo. χηρόω. berauben) beroouen) priuer) Verg. 8. Æn. Tam multis viduasset ciuibus vrbem.

Viduus, priuat⁹, diuisus. χῆρος. ein witwer, beraubt) een weduwaer, berooft) priue.) Horat. Voce dum terret, viduus pharetra Risit Apollo. Cice. lib. 2. Tusc. Sic me ipse viduus pestes excipio anxias. id est, priuatus. Hinc viduus lectus dicitur, qui altero coniugũ careat. Lucanus, In somnis viduo tũ primum frigida lecto. Item viduitas. Liui. lib. 10. Bel. Maced. In viduitate relictæ filiæ singulos paruos filios habentes. Ponitur aliquando pro priuatione. Plaut. in Rud. Omniũ copiarũ atq; opum, auxilii, præsidii viduitas nos tenet.

Vieo, vies viem, vietum. penul. indifferente. bügen) binden) lier, tordre) Horat. in Epod. Quis sudor vietis, & q̃ malus vndiq; membris Crescit odor? Est autem viere, ligare, inflectere. λυγίζω. quia vietis virgis ligare possumus quodlibet. Plau. in Menæch. Vides tu illi oculos vieri, vt viridis exoritur color? id est, in obliquum flectere. Vnde vimina, & vasa viminea, teste Festo.

Vietores, qui vasa vinaria religãt, stipãtq;. λυγισταί.

Vie

Victus, mollis, languidus, flexibilis, sine vi, naturalibus priuatus viribus. παρειτός. weych, ludelechtig) weeck, los) mol) Varro de Oporothecis, Ne cum humorem amiserint pertinaci vento, mala vieta fiant. id est, flexa, & obliqua. Vnde vietos, rotarū canthus, & ligna contorta dicimus.

Vigeo, ges, gui. viuo, siue potens, aut in vigore sum & viriditatē quandā habeo. ἐπακμάζω, ἀκμάζω. låbhafftig sein, krefftig oder sterck sein) groeyen) estre en sa force & vigueur.) Cice. lib. 1. Tuscul. Multaq; secula postea sic viguit Pythagoreorum nomen, vt nulli alij docti viderentur. Inter vegetum & vigens hoc interest, quód vegetum sit incolume, vigens, forte. Nam vegetum corporis, vigens etiam animi possumus dicere. Nonius.

Vigesima, mæ. (εἰκοστή) tributum, seu exactio, sicut decima. Plin. in Paneg. His vigesima reperta est, tributum tolerabile.

Vigesimarium aurum, (εἰκοσαῖον χρυσίον) à Liuio dicitur, quod ex vigesimis exigebatur.

Vegesimus, ma. mum. fit à viginti, εἰκοστός. das zweint zigest) dat twintichste) vingtieme.) vt, Vigesimus annus est, ex quo literis operam dedi.

Vigessis, sis. masculini generis, id est, viginti assium. Martial. lib. 12. Amphora vigessis, modius datur ære quaterno. id est, viginti assibus amphora venditur. Adiectiuè posse capi videtur, vt tressis apud Persium, Tressis agaso. nisi mauis vtrobique genitiui casus esse.

Vigil, dicitur qui non est torpens, quales sunt dormientes, sed qui in vigore suo est, ἐγρηγορώς, ἄγρυπνος. wacker) veillāt) A quo peruigil, qui assiduè vigilat, & qui diligens, & industrius est. Et vigil, (φρουρός) nocturnus custos, qui & excubitor dicitur. à quo præfectus vigilum vocatus est.

Vigiliæ, (φυλακαί) nachthût, wake) guet) nocturnę sunt, excubiæ, (παννυχίδες) diurnæ pariter & nocturnæ. Sciendum vigilias militares in quaterna horarū spacia diuidi ita, vt prima, secunda, tertia & quarta vigilia dicatur. Cæs. lib. 1. Bell. Gall. Vbi per exploratores Cæsar certior factus est, tres iā partes copiarum Heluetios id flumen traduxisse, quartamq; ferè partem citra flumen Ararim reliquam esse, de tertia vigilia cum legionibus tribus ex castris profectus, ad eam partem peruenit, quę nondum flumen transierat. Interdum vigiliæ, dicuntur ipsi custodes, qui vigilant. Sallust. Et ab incendio intelligebat vrbem vigilijs munitā. Interdum vocantur profesti dies, (ἀγρυπνίαι) quód vigilare ante diem festū mos est in sacrificijs faciendis, & sacris hymnis cantandis. Plau. in Aul. Is adolescentis illius est auunculus, Qui illam stuprauit noctu Cereris vigilijs.

Vigilo, las. non dormio ἀγρυπνέω, γρηγορέω. wachē) waken) veiller.) Terent. in Eunu. Ne'ue vsq; ad lucem vigiles. Per translationem, diligenter audio. Iuuen. Sed vigilat Consul. Item vigilare, est studium & diligentiam adhibere, siue vigilanter prouidere. Cice. pro Planc. Vigilandū est semper, multæ insidiæ fiunt bonis. Vnde inuigilare, est alicui rei incumbere, ἐπαγρυπνῶ. Euigilare, ἐγείρεσθαι, expergisci, & ad aliquid agendum intentum esse. Peruigilare, ad finem vigilare, παννυχίζειν. Aduigilare, iuxtà vigilare, solicitare, cogitare ve. Terentius in And. Nam satis credo, si aduigilaueris, ex vnis mihi geminas conficies nuptas. Hinc vigilantia (γρήγορσις, ἀγρυπνία) quæ plerunq; pro diligentia ponitur. Idem in Adelph. Vigilantiam tuam mihi narras. Et vigilans. tis. participium. Plautus in Capt. Vigilans somniat. Aliquando nomen est, id est, prouidus, & intentus. Plinius Epist. 17. lib. 2. Vir exercitatus, & vigilans. Inde vigilanter, aduerbium, cum diligentia, & solicitudine. Cice. 6. Ver. Quod vigilanter prouinciam administrasset, &c.

Vigilax, acis. idem quod vigilans. Colum. libr. 7. cap. 12. Maxime autem debent in custodia vigilaces conspici, &c.

Vigisonus, lacus est in agro Patauino.

Vigor, firmitas, robur, ἀκμή. låbhafftigkeyt) groeyinge) vigueur.) Plin. libr. 7. cap. 25. Animi vigore præstantissimum arbitror C. Cæsarem.

Vigorosus, firmus, robustus, ἀκμαῖος.

Vilis, & hoc le. schlecht, ringferig) oncostelijck, slecht) de peu de valeur.) quidā à villa deducūt, vna litera abiecta, quód omnia in villa viliora sint quàm in vrbe, id est, minori precio vendantur. vile em̄ propriè dicitur, quod parū valet, cuius contrariū est carū. Plau. in Trin. Neq; quicquā hic vile nunc est, Nisi mores mali. Ponitur interdum pro abundanti, quia omne quod plurimum abfidat, vile est, id est, paruo pretio venditur. Vergil. lib. 1. Geor. Si verò viciamq; seres, vilemq; phasellum. Vilis oratio dicitur à Quintil. lib. 8 cap. 3. neglecta inelaborataq;, cui opponitur accurata. Hinc vilius, id est, minore precio, & vilissime, id est minimo precio. Et vilitas, cui opponitur caritas. vt vilitas annonæ, apud Cic. p lege Manil.

Vileo, les. (εὐτελίζομαι, φαυλίζομαι) vilis sum. à quo vilesco, vilis fio.

Vilito, as. pen. cor. vile facio. εὐτελίζω. Turpilius, Et queror tua vitia, quæ te vilitant.

Villa. eyn meyerhof, paurenhoff) ēē hoeue) vne metairie.) dicta est (inquit Var. lib. 1. cap. 11.) quod à villico in eam cōuehuntur fructus, & euehuntur cum veneunt. ἔπαυλις, ἀγροικία. Eam duplicem faciunt, vrbanā scilicet & rusticam. Vrbana ea pars est, quam dominus sibi recepit, quæ quia elegantius amœniusq; ædificari solet, & instrui, ideo vrbana vocatur, quasi vrbani nitoris, & elegantiæ plusquam rusticæ. Rustica ea pars est villæ, quam villicus colonus, vel vinitor, arborator habitandam sibi obtinet. Vel dicitur domus aut casa extra vrbem, habitandi causa constituta. Hinc villula diminutiuum. Cicero ad Att. lib. 8. Ego Arpini volo esse pridie Calend. deinde circum villulas nostras errare.

Villanus, dicitur, quód villæ (vnde dicti villici) adscriptus, & colonariæ conditioni addictus aut ipse sit, aut eius maiores fuerint, ἀγροῖκος. Vnde semiuillanus. id est, semirusticus.

Villaris, & & hoc re. (ἀγροικικός) sicut Villaticus. Plin. lib.

lib.10.cap.41. Villatibus gallinis & religio inest, inhorrescunt edito ouo, excutiunt sese.

Villaticus,ca.cum.(ἀγροῖκ⊙-)quod ad villam pertinet. Vnde villatica pastio, dicitur alimentũ quod pertinet ad animalia,quæ ruri nutriuntur,vt putata pecudes,aues,pisces. Sic dicitur villaticus canis,qui in villa tenetur.

Villico,cas. & villicor deponens,significat rusticor, siue in villã animi causa secedo.ἀγραυλῶ.ein paur sein) boerẽ werck doẽ) gouuerner vne metairie) Pompon.Ego rus eo, vt aliquot diebus villicer. Teren.in Hecy. Hic villicor ante vrbẽ. Aliquando villicari,est villę præesse.οἰκονομῶν.Pompon.Longẽ ab vrbe villicari,quò herus rarenter venit,nõ villicari,sed dominari mea est sententia. Hinc villicatio, ipsa rustica negociatio,vel villæ dispensatio. οἰκονομία.

Villicones, idem quod villici, vel præfecti villicationis,vt est, apud Apuleium in Apologia,qui & ἐπιστάται dicuntur.

Villicus,pen.cor.propriẽ villæ gubernator,vel qui præest pago,& totius rei rusticæ curæ. τῆ δημαλία γεωργῶν,οἰκονόμ⊙-.cyn meyer)fermier)Vnde à villa villicus nomen accepit.Var.de re Ru.li.1. ca.1.Villicus agri colendi causa constitutus, atq; appellatus à villa, villa quòd ab eo in eam conuehuntur fructus,& euehuntur,cũ veneunt. A quo rustici etiam nunc quoq; viam veham appellant, propter vecturas,& vellam,non villam,quò vehunt,& vnde vehuntur.Oeconomus autem,tam pecuniæ,quàm frugum,& omniũ, quæ dominus possidet,dispensator est.Ponitur tamen quãdoq; villicus pro rustico agricultore.Horat.Villice syluarum & mihi me reddentis agelli. Colu.lib.11. Villicus semper caueat, ne improuidus ab opere vincatur.Res est agrestis insidiosissima cunctãti. Villica,cæ.vxor villici.Martial.lib.1.Pinguis inæquales onerat cui villica mensas.

Villum,(οἰνάριον)diminutiuum à vinum,sicut vllus ab vnus.Teren.in Adel.Interea in angulum Aliquò abeam,atq; edormiscam hoc villi.

Villus, (θρίξ, λάχνη) pilus. Martialis, Calfaciunt villi pallia nostra mei. Hinc villosus adiectiuum, quod villis plenum est.Colum.lib.7.cap.12.Amplo,villosoq; pectore.

Vimen omne virgultum molle,& ad ligandum aptum,quasi vincimen,λύγ⊙-,οἰσὺς,ἰτέα.cyn band) een wisse.) Columel.libro.4.cap.30.Nec refert, cuius generis vimen feras, dum sit lentissimum. Plinius libro.16.cap 37 Et aliæ arbores, virgas sequaces habent ad iuncturas lentitiæ,aliæ prætenues viminibus texendis spectabili subtilitate. Fiunt autem vimina ex populorum virgis, vlmi, & sanguineorum fruticum, & betulæ,& vitis,& coryli intortæ,& salicis, quæ principatum obtinet. Hinc vimineus,nea,neum. (οἰσύϊνος) quod est ex vimine.vt,Vasa viminea.Plaut.in Epid.Viminei fasces virgarum.

Viminale,quod est ad ligandum aptum, seu quod pertinet ad vimina.λυγιστικόν. Plin.lib.17.cap.20. Hæc est viminalium cultura.

Viminalis collis, dictus est Romæ, quòd ibi viminum sylua fuit,vel à Ioue viminco,quòd ibi eius aræ sint. Hinc,

Viminalis via,quæ ad viminalem collem ducebat. eadem Numentia, à Numentano agro.

Vinacea.ceorum.neut.gen.plur.numeri,sunt grana vuæ iã pressæ,& etiã nondũ pressæ,στέμφυλα. treſter, weinſtein) le pepins des raisins,ou le marc.) Columel.libro.8.Vinacea quamuis tolerabiliter pascant,dari non debent,nisi quibus temporibus anni, auis fœtum non edit. Est & vinaceus,cea. ceum.Plinius,Leginius quendam grano vinaceo suffocatum. hoc est,acino vuæ. Dicimus & vinaceus,cei. generis masculini,in eadem significatione.Varr.3.De re Rust.cap.11.pabulum his datur, triticum,hordeum,vinacei vuæ. Et vinacea,ceæ. fœminini generis. Plinius lib.17.cap.22.Circum capita addito stercora, paleas,vinaceas, aut aliquid horumce.

Vinago,(ἡ οἰνὰς)palumbis,siue columbæ species,ab vsu (vt puto) labruscæ,qua vescitur.

Vinalia,tam secũdæ quàm tertiæ declinationis,pro die festo,quo veteres nouũ vinum Ioui libabant, Nono Calend.Maij,vt ait Plin.li.18.ca.29.πιθοιγία.Sunt & altera vinalia,de quibus idẽ ibidem.

Vinarius,vini vẽditor,οἰνοπώλης.Vnde Lampridius scribit, Alexandrum Romanũ imperatorem constituisse corpora vinariorum,& caligariorum,& omnino omnium artium.Et apud Plaut.in Asin. Sed vina, quæ heri vendidi vinario Exærambo, &c. Suetonius de Claud.Cum de lanijs,aut vinarijs ageretur, exclamauit in curia. Ponitur aliquando pro vinoso, ac ebrioso. Vlpian. in l. ob quæ. de ædiliti.edict. Item aleatores,& vinarios non contineri edicto, quosdam respondisse Pomponius ait,&c.

Vinarius,a.um.quod ad vinum pertinet,οἰνηρός. vt taberna vinaria,vas vinarium,in quibus aut venditur,aut tenetur vinum.

Vinca, herba vulgò nota, quæ in longum crescit, obuia quæque vinciens,lauroq; folia habet similia,& chamædaphne (χαμαιδάφνη) dicitur,id est, parua laurus.Dicitur etiam vinca peruinca.

Vincio,is.xi.vinctum.cum n ante c,significat ligo, quasi vim inijcio,δέω,πεδάω binden) ber.) Verg. Purpureòque altè suras vincire cothurno. Huius composita sunt,Deuincio, valde vincio. Cicero, Maxima mecum familiaritate deuinctus.Reuincio, ἀναδέω. Gellius,Videbamus Androclum, & leonem tenui loro reuinctum, vrbe tota circum tabernas ire.

Vinco,cis.ci.ctum. supero. κρατέω,καταγωνίζομαι, νικάω.vberwinden,gesigen) ouerwinnẽ) vaincre, surmonter.) Cice.in Catil.Mihi viuendum est cũ illis,quos vici,& subegi.Per translationem ponitur pro exprimo, & quasi difficultatem rei dicendo supero. Vergil.Nec sum animi dubius,verbis ea vincere magnum Quàm sit. Item pro animi compos fio. Idem lib.3.Georg.Illi victor ego,& Tyrio conspectus in ostro. Vincere cibum dixit Plin.lib.11.cap.53.pro concoquere. Hinc Vincibilis,

bis, & hoc le. quod facile vincitur. Colum. libr. 7. cap. 12. Grauem terram, vix vlla cultura vincibilem. Cōposita huius sunt, conuinco, deuinco, euinco, & prouinco. Deriuata sunt victor, victrix, victoria, victoriosus, & victima.

Vincibilis, qui vinci potest. νικητός. Colu. lib. 3. Grauem terram, vix vlla cultura vincibilem.

Vinctus, ligatus, & aliquando captiuus dicitur. δεσμώτης. gebonden) lié.) Vnde quandoq; pro seruo, & compedito sumitur. Seneca, Qui vnus erat è vinctis Cæsaris, mox libertate donatus est.

Vincula, & per syncopen Vincla, (δεσμὰ) banden) liens.) dicuntur ligamina. Colu. lib. 3. Salix humida loca desyderat, genista etiam sicca, vtraq; tamē circa vineā seruntur, cum palmitibus idonea præbent vincula. Per translationem dicitur carcer, in quo noxij vincti seruantur, præsertim in plurali numero δεσμωτήριον. Cic. 7. Ver. Quid si aufugisset? si vincla rupisset? In vinculis esse, est in carcere esse vinctum.

Vindelicia, (οὐινδελικία) prouincia Europæ, sicuti à Ptolemæo lib. 3. scribitur. Est aūt inter Rhetiam, quam habet ab Occasu, & Noricum ab Oriente. Eam Lycus amnis disterminat à Rhetia, Enos fluuius diuidit à Norico. A Septentrione Danubio terminatur, à Meridie Alpibus supra Italiā extensis. Eius ciuitas insignis fuit Augusta Vindelicia. Vindelicos, (οὐινδελικοὺς) vicit Drusus, in cuius laudem cecinit Horat. Videre Rheti bella sub Alpibus Drusum gerentem Vindelici.

Vindemia, (τρυγητὸς) die weinlesung.) vendange.) quasi vini demia, à vino demendo. Verg. 2. Geor. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. Sunt qui distinguunt inter vindemiam, & vindemias, quòd vindemia sit totius orbis generaliter: vindemiæ, singularum partium, vt plus significet singulare, quàm plurale. Sicut plus est, cum dicimus, per terram pluit, quàm per terras. Aliter verò Seruius, Cum vindemiam, inquit, numero singulari dicimus, vnius anni significamus, cum plurali, multorū, vt messem, messes, hyemem, hyemes, hæc enim semel tantū annis quibusq; contingūt. tunc enim omne elementum significamus. Transfertur quoq; etiam vindemia ad alia. Plin. Prima mellis vindemia melior. Colum. lib. 10. Mox vere transacto sequitur mellis vindemia.

Vindemialis, & hoc le. & Vindemiatorius, a. ū. (τρυγητικὸς) quod ad vindemiā pertinet. Varr. li. 3. de re Ru. ca. 2. Nihilo magis, torcula vasa vindemiatoria, aut ferias olearias, vt trapeta.

Vindemio, mias. vindemias colligo, τρυγάω. wimmē wein låsen) den wijn snyden) vendanger.) Pli. li. 14. ca. 2. Nouissimas vindemiant. Hinc vindemiator, (τρυγητὴς) cuius de syllaba corripitur metri causa. Horat. in Serm. Vindemiator, & inuectus cui sæpe viator. Ouidius verò detraxit a, vt de syllabā produceret, in Fastis, At non effugiet vindemitor hoc quoque causam. Cic. Colum. libro 4. Vindemiatoribus quoq; hæ semitæ, & iugum, pedamentaq; sarrientibus opportunā laxitatem præbent, per quam vel fructus, vel statumina portentur.

Est autem vindemiator, qui vindemiat. Et vindemiator, sidus quod tertio Nonas Martij apparet. Plin. libr. 18. cap. 31. Cæsari & Assyriæ stella, quæ Vindemiator appellatur.

Vindex, propriè vltor iniuriæ, τιμωρὸς. eyn råcher) een wreker.) Cicero ad Sestium lib. 5. Sed partim odio inducti me excludūt, & apertè vindicē coniurationis oderunt, partim non credunt. Dicitur aliquando vindex, qui alterius causam suscipit vindicandam, vt quos nunc procuratores vocamus, vt sit vindex quasi defensor, assertor. Cic. 3. de Legib. Habet sanè populus tabellam, quasi vindicem libertatis. Et vindex, qui se ex seruili conditione in libertatem vindicat, à Vindicio seruo ex vrbe Setia, qui quoniā coniurationem de reducendo Tarquinio detexit, liberatus est, vt inquit Liu. lib. 3. Hinc & Vindiciæ, (ἐλευθερώσεις) dicūtur sententiæ, siue assertiones, aut adiudicationes, quæ si à seruitute in libertatem sunt, dicuntur vindiciæ secundū libertatem: si vero à libertate in seruitutem, dicuntur vindiciæ secundum seruitutem pronūciari. Nec tantum de libertate, aut seruitute vindiciæ dicuntur, sed & de alijs rebus, vt cū de re aliqua inter duos, aut plures apud prætorem controuersia est, & incertum est vter litigatorum pendente lite rei controuersæ possessor esse debeat, vterq; autem à prætore vindicias postulat. id est, vt hodie causidici loquuntur, recredentiā, dat autē iudex, cui æquū esse videtur. cui autē dederit, satisdat aduersario suo, nihil se deterius facturū in possessione, de qua iurgium est: rursus sponsione ipse prouocatur ab aduersario certæ pecuniæ, aut æstimationis, quam amittat, ni sua sit hæreditas, de qua contendit.

Vindico, cas. pen. cor. propriè vlciscor, punio, castigo, ἐκδικέω, τιμωρέω. råchen, straffen) wrekē) venger, punir.) Cic. 2. de Leg. Grauiter olim ista vindicabat vetus illa Græcia longe prouidens. Vnde vindicta. Et vindicare, est ab iniuria, cōtumeliáve aut damno defendere, aut liberare, ἀπαλλάττειν. Cic. Est & senectus natura loquacior, ne ab omnibus eam vitijs videar vindicare. Liu. libr. 2. A cuius crudelitate vosmetipsos armis vindicatis. Item vindicare in libertatē, asserere, εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρεῖσθαι. Cicer. in Parad. In libertatem vindicari vult? Vnde vindicta, virga, qua serui libertate à prætore donabantur.

Vindicta, vltio, ἐκδίκησις. eyn rach, straffe) een wrake) vengeance.) Aliquando libertas, siue virga, qua serui libertate donabantur, οὐινδίκτα, ἡ παρὰ τοῖς ἀπελευθέροις. Nam faciendi liberi tres partes sunt. Vna, vt censu liber fiat. censebātur enim antiquitus soli ciues Romani. Si quis enī censente populo, vel iubēte domino, nomē detulisset in cēsum, ciuis Romanus fiebat, & seruitutis vinculo soluebatur. Altera pars adipiscēdæ libertatis, quæ vindicia vocabat, scilicet virgula, quā prætor manumittēdi serui capiti imponens, eundem seruum in libertatem vindicabat, dicens quædam verba solennia, atque ideo illa virgula vindicta vocabatur. Tertia pars faciendi liberi

est, si quis supremâ voluntate in testamēti serie, seruum liberum scripserit.

Vinea, (ἀμπελών) eyn weingart) vigne.) multitudo vitium simul consitarum. Colu.lib.3.cap.2. Ideo non est vineis apta, vix etiā arbusto. Vinearum tria sunt genera, iugata, humi proiecta, & arbusti ua. Est etiam vinea instrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum septem, longum sedecim, tectum duplici ligno, crastibusq; contexitur. Latera quoq; vimine sepiuntur, ne saxorum ac telorum impetu perfringantur extrinsecus, ne crementur, crudis ac recentibus corijs integūtur. Cum plures fuerint, iunguntur ordine, sub quibus oppugnātes tutius ad muros subruendos pugnant. Plaut. in Mil. Ad eum Vineas pluteosq; agam.

Vinealis, & hoc le. quod est aptum ad vineam. ὁ ἀμπελώδης. Colu.lib.3.cap.12. Sed ne nunc per infinitas terreni species euagemur, non intempestiuè commemorabimus Iulij Graecini conscriptam velut formulam, ad quam posita est limitatio terrae vinealis.

Vinearius, ria. rium. quod est vineae, vel quod ad vineam pertinet, ἀμπελικός. Colum.lib.5.cap.6. Validam vitem in ramos deducere censeo, & transducibus dispergere, atq; diradiare, certosq; vinearios colles praecipitare.

Vineaticus, ca. cum quod ad vineas pertinet, vt falces vineaticae. Varr.1. de re Rust. cap.22. Sic alia quoq; nonnulla genera species habent plures, vt falces. Nam dicuntur ab eodē scriptore vineaticę opus esse sex. Colu.lib.4.ca.1. Vnum atq; alterum reprahendissent, quippe seminibus vineaticis nimium me profundos censuisse fieri scrobes.

Vinetum, locus vbi multitudo vitis cōsita est, hoc est, vbi multae vites, vel multae vineae sunt, ἀμπελών. Colu.lib.3. Cui vineta facere cordi est, faciat vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire.

Viniolus, qui molliter se gerit, & effoeminatè.

Vinipotor, ris. potator vini.

Vinitor, pen.cor. rusticus vinearū cultor, ἀμπελουργός. eyn räbman) een wijnman) vigneron.) Colu. li.2. Separādi sunt aratores à vinitorib⁹. Verg.li.2. Geor. Iam canit extremos effoetus vinitor antes.

Vinolentus, ebriosus, vino se ingurgitans, ἔμοινος, πάροινος. Plaut. in Aulu. Te eam compressisse vinolentū virginem. Hinc vinolentia, ebrietas. Cic. in Topic. Imprudentia, vinolentia, insania.

Vinosus, (μεθυστικός, οἰνώδης) qui ad vinū affectus est, siue qui vini cupidus est, vt ait Vall.lib.1. Plinius ait idcirco vinosos dici homines, quòd soli animalium non sitientes bibunt. Ponitur aliquando pro ebrioso. Plau. in Curc. Quid opus est verbis: vinosissima est. Vinosus succus (vt idem author est) propriè est moro, pyro, myrto. Idem inter mala Punica genera vinosa quaedam appellat, quae aluum sistunt, & stomachum.

Vinulus, pen.cor. molliter se gerens, & minime viriliter, quod facit illecebrosus. Plautus in Asin. Compellando blanditer, osculando, oratione vinula, venustula.

Vinum, (οἶνος) wein) vin.) à vi deducitur, quòd vim inferat menti. Et in plurali habet vina, & vinis. Ouid. Et Venus in vinis, ignis in igne fuit. Martial. Resinata bibis, vina Falerna fugis. Quatuor praecipui sunt vini sapores, dulce, acutum, lene, & austerum. Primus Noë vinum inuenit, sicut sacrae testantur literae. At gentiles docent Bacchum vini repertorem fuisse. Primus verò Italis Saturnus dedit è Creta in Latium aduectus. Vinum tortiuū, quod nouissime expressum est, πρότροπον, antequam calcentur vuę, sponte defluens. Diminutiuum à vinum est villum, quod etiā vinellum dicitur. Vel vinum à τοῦ οἴνου. In Ouidio legitur, Et vinum in venis, &c.

Vio, vias. viaui. viatum. significat iter facio, ὁδεύω. vnde viator, qui viat.

Viola, quasi minime violata, per antiphrasin. Vel quòd non violanda, vel ab olendi vi, vel per diminutionem à Graeco ἴον. Violarū tria sunt genera. Nam est viola purpurea, quae nomen Graecū tenet, & appellatur ἴον ἄνθος, quod est viola flos, vnde & vestis hianthina. Hanc eandē quidā à colore baccae, vacinum dixerunt, vt inquit Apul. secunda est lactea. Tertia est coloris pallidi. vide Plinium lib.21.cap.6. & lib.6.cap.19.

Violabilis, qui aptus est vt violetur, βιάσιμος. vt inuiolabilis, qui non facile violari potest.

Violaceus, cea, ceum. idem quod purpureus, qui in violae colorem tendit, ἰώδης. Corn. Nepos, vt tradit Plin libr.9.cap.39. dixit, Me iuuene violacea purpura vigebat.

Violaria, locus vbi nascuntur violę. ἰωνιά. Verg.li.4. Geor. Irriguumq; bibant violaria fontem.

Violaris, & hoc re. quod est coloris violae. Plautus, Flammari violari veste.

Violarius, larij. dicitur violacei coloris infector, ἰοβάφος. Plau. in Aul Flāmearij, violarij, carinarij.

Violentus, (βίαιος) geweldig) violēt.) qui vim facit.

Violens, pro violento ponitur. Hinc violenter aduerbium. Liu.5. ab Vr. Quia solēnia ludorū, quos intermitti nefas est, violenter decreuisset. Proconsulatum violenter gerere, dixit Plinius Epist.9. lib.3. id est, crudeliter. Violēter tolerare, dixit Terentius in Phorm. id est, ęgrè, molestè. Hinc quoq; violentia, tiae. Plin.lib.2.ca.38. Horum violentiae plerīq; assignant.

Violo, las. pen.cor. corrumpo, polluo, & quasi vim infero, quod propriè de virgine dicitur. βιάζομαι, παραφθείρω. beflecken, schänden, schwechē, yletzē) schendē, verkrachten) violer, corrompre, gaster.) Hinc inuiolatus, intemeratus. Sed ad alia transfertur, dicimus enim violare amicitiam, dignitatē, existimationem, fidem coniugij, foedus, hospites, iura, loca religiosa, parentes, rempublicam, sacra, violare famam probris, testimonia in bonis authoribus inuentu facilia.

Vipera, penultima correpta, serpentis genus, quòd vi pereat. Nihil enim attinet ad huius dictionis etymologiā pario. nam deberet tunc dici vipara, nō aūt vipera. De vipera verò Nicāder ita scribit, appellans illam echidnā, (ἔχιδναν) quae tamen dici-

citur echis, ἔχις. Vulgò dicunt marassum. Vnde ait Nicander,

Θολερῷ ἀμυδόλεντι
Θόρῃ ὀδὰξ ἐμφῦσα κάρην ἀπέκοψεν ἑταίρου.
Οἱ δὲ πατρὸς λώβην μετεκίαθον αὐτίκα τυτθοὶ
Γινόμενοι ἔχιες, ἐπεὶ διὰ μητρὸς ἀραιὴν
Γαστέρ' ἀναβρώσαντες ἀμήτορες ἐξεγένοντο.

Nam corrosis lateribus, exeunt pulli cum matris interitu. Ambr. lib. Hexam. Vipera nequissimũ genus bestiæ, & super omnia quę serpentini sunt generis, astutior. Vbi coëundi cupiditatem assumpserit, murænæ maritimæ notam sibi requirit copulam, vel nouam præparat, progressaq́ ad littus sibilo testificata præsentiam sui, ad coniugalem amplexum illam euocat. Muræna autem inuitata nõ deest venenatæ serpenti expetitos vsus suæ impertit coniunctionis. atq; vbi aduentare vipera comparem senserit, venenum euomit, reuerentiã marito deferens. Hieronymus verò ad Præsidiũ scribit, Viperæ per os coitum faciunt. Masculi mortem contemnunt, sed fœmina in ipso coitu, siue magna dulcedine exagitata, siue futuri præsciens periculi, dum absorbet semen, caput masculi excidit, & sic eum occidit. Sed cum conceperit, viscera illius ab ipsis quos conceperit, comeduntur, & sic matrem occidunt. A vipera fit viperinus, na. num. (ἐχίδνιος.) Plin. E viperina carne fiunt theriaci pastilli. Cic. 2. de Finib. Morsus viperinus.

Vipiones, (γεράνιδες) sunt minores grues, sicut pipiones minores columbi. Plin. lib. 10. cap. 49. In Balearibus insulis ait in honore mensarum esse vipiones. sic enim vocant minorem gruem.

Vir, à vi dicitur, quòd vi, hoc est potentia præstet, (ἀνήρ.) eyn man) homme.) Et modò respectu ætatis dicitur vir. Plinius, Quod non modò in puero, siue adulescente, sed etiam in viro admiratione dignum videretur. Modò respectu sexus, vt Est'ne vir, an mulier? Plin. lib. 10. cap. 63. Viros audiores Veneris hyeme, fœminas æstate Hesiodus prodidit. Vnde semiuiri, (ἡμίανδροι) dicuntur eunuchi, & molles, atq; effœminati. Modò respectu coniugii, vt Vnius vxoris vir. Terent. in And. Tibi generum firmum, & filiæ inuenies virum. Nec solum de hominibus, sed etiam de brutis. Vergil. Vir gregis ipse caper. Modò respectu fortitudinis. Virum enim hominem præsenti excellentiq́ animo nuncupamus. Curtius, Exurgite inquit, aliquando, si viri estis, atq; arma capessite. A vir fiunt, semiuir, duumuir, triumuir, quinqueuir, septemuir, decemuir, centumuir, leuir, vir potens, vir illustris, vir deuotus, vir magnificus, vir spectabilis, quæ omnia (secundum Priscianum) ideo composita accipiũtur, quia sub vno accentu pronunciantur.

Virago, (ἡ ἀῤῥενωπὸς γυνή) pen. prod. mulier fortis, quæ viro similis sit, & virilia opera faciat. Plaut. in Merc. Rectè ego emero matri tuæ Ancillam viraginem aliquam non malam, forma mala.

Virbius, vir bis dictus, quo nomine dictus est Hippolytus, (ἱππόλυτος) Thesei & Hippolytæ Amazonis filius, vide in dictione Hippolytus.

Vireo, res. viridis sum, (θάλλω, χλωραίνομαι, χλοαίνομαι.) grũnen) groen (ʒyn) estre verd ou verdoiant) Verg. lib. 6. Quale solet syluis brumali frigore viscum Fronde virere noua. Hinc viresco, viridis fio, & sic primam syllabam corripit Stat. lib. 1. Syluar. Exuit, atque alios melior reuirescit in annos. Hinc etiam euiresco, (ἀναίνομαι) quod est, sine viriditate fio. Varro, Atq; ex sanguinibus dolore euirescat colos. Interdum virescere, significat maiorum virium fieri, (κρατύνεσθαι) & sic primam syllabam producit. Verius in poëmatis, Hinc crescũt animi, virescit vulnere virtus.

Viretum, locus viriditate plenus, vel ipsæ herbæ virentes. Vergil. lib. 6. Æneid. Deuenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum.

Virga, (ῥάβδος) eyn rût, gerte, stab) een roede, gerde) verge.) dicta est, quòd vim gerat ligando, verberando ve. A quo nomina fiunt tria diminutiua, scilicet virgella, virgula, (ῥαβδίον) & virguncula. Sed virgula etiam linea dicitur. Et virguncula puella.

Virgatus, adiect. vt virgata vestis quæ est (vt Iulius Pollux inquit) in qua intexebantur virgæ purpureæ, hoc est lineæ, quas Græci παρύφας vocant. Verg. 8. Æneid. Aurea cæsaries ollis, atq; aurea vestis, Virgatis lucent sagulis.

Virgator, qui virgis cædit. Plaut. in Asina. Audaces viros, valentes virgatores.

Virgeus, ea, eum. quod est factum ex virgis (ῥάβδινος.) Verg. lib. 1. Georg. Virgea præterea Celei, vilisq; supellex. id est, vasa vimine facta.

Virgetum, ti. locus virgis consitus, ad alligandas vites. Cic. 2. de Leg. Sacerdotes, vineta virgetaq́, & salutem populi inauguranto.

Virgilius, (βιργίλιος, οὐιργίλιος) Mantuanus poëta celeberrimus, Marone Maiaq́ natus, qui primum apud Latinos inter poëtas obtinet locũ. Sed sunt ex recentioribus, qui Vergilium, non Virgilium scribi debere autument. Hinc Virgilianus, adiectiuum. vt, Virgiliana virtus, apud Pliniũ in Præfatione noni.

Virginalia, (παρθένια) substantiuũ, virginitatis sunt signa, vt ait Augustinus in Quæst. super Deuteronomium.

Virginalis, & hoc le. quod est dignum virgine, aut quod ad virginem pertinet, (παρθενικός.) Vt virginalis modestia, apud Cic. 1. de Diuin. Et virginalis habitus atq; vestitus, apud eundem 6. Ver. pro virgineo quandoq; accipitur.

Virgindemia, collectio virgarũ, ob verbera, aut ad aliquid vinciendum (ῥαβδολογία.) Varro in Aga. Quid tristiorem video te esse? an ideo quia scapulæ metuunt virgindemiam.

Virgineus, nea. neũ. quod est, aut fuit virginis, (παρθένιος.) Verg. 1. Georg. At si virgineum suffuderit ore ruborem.

Virgo, à viridiori, id est, validiori ætate appellata est, (παρθένος.) eyn iungkfraw) een maecht) vierge.) Vnde & matres sæpe virgines dicuntur. Vergilius de Pasiphaë, quæ trium liberorum mater erat, Ah virgo infelix, quæ te dementia cepit?

Nunc verò virgo generis communis, & tam marem quàm fœminam significat, rei venereæ expertem. Sicut mulier à mollicie dicitur, quæ amplius virgo non est. Cicero (vt refert Quintilia.lib.6. cap.4.) obiurgantibus, quòd sexagenarius Popiliam virginem duxisset, Cras mulier erit, inquit. Vlpianus, Quòd si ego me virginem emere putarem, cum esset mulier, emptio non valebit. Veteres etiam omne incorruptum & intactum, virginem dixerunt. Cicero in Oratore, Philosophia, casta, verecunda, incorrupta virgo. Et Augustinus saliuam virginem dixit, quę nondum cibo potuq; corrupta fuit. Dicit enim, Quanta sit orandi differentia inter vacuum ventrem, & refertum, inter rubentem faciem, & ora pallentia, inter saliuam virginem, & labra crapulis dissoluta. Et de equabus dicitur. Plin.lib.28.cap.9. Item equarum, præterquam virginum erodit, emarginat, vlcerat. Hinc virginitas, castitas, castimonia. Cice.de Nat. Deor. Mineruа patrem suum dicitur interemisse, virginitatem suam violare cupientem.

Virgultum, multitudo virgarum pullulantiũ, (φρύγανον, θάμνοι.) Vergil.1.Georg. Quæcunq; premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui.

Virguncula, (παρθενικάδιον) diminutiuum accipitur pro parua puella, & pro parua virga.

Viriatus, magnarum virium, obsoletum est, (κραταιός.) Lucilius, Contra flagitium nescire bello vinci à barbaro viriato Annibale? Et Viriatus, (βιρίατος) Lusitanorum ducis nomen, qui vir calliditatis acerrimæ fuit, quippe qui ex venatore latro, ex latrone subitò dux, atq; imperator factus, Romanos exercitus contriuit, sed tandem suorum fraude interfectus est. Hinc Viriaticum bellum dictum est.

Viria, siue Viriola, ornamentum colli, è gemmis viridibus, vt quidam volunt. Iabolenus in l. medico. de auro & argento leg. Funerari me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quæcunq; sepulturæ meę causa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdis.

Viriculæ (ἰσχύς) diminutiuum à viribus, hoc est pusillę vires. Dicimus etiam viriculas patrimonij, pusillum matrimonij, siue facultatulam.

Viriculum, genus teli in bello Persico inuenti, quod alij vericulum vocant, dicitur & betonica, à Græcis κέστρον dicitur.

Viridarium, locus, in quo sunt herbæ, & plantæ virentes, & amœnitate refertus, (ἄλσος.) Sueton.in Tyb. Militem prætorianum ob surreptum è viridario pauonem capite puniuit.

Viridarius, adiectiuum. vnde Viridarij serui ab Vlpiano Iureconsulto dicuntur, qui hortos curant, & eorum curam habent.

Viridia, dicuntur prata, seu horti arboribus consiti voluptatis causa comparati, (τὰ θαλλά.)

Viridicatus, ta, tum. χλωρός. Cice.ad Qu.frat. Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica suauitate te villam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & sylua viridicata.

Viriditas, vide Viror.

Viridis. & hoc de. (χλωρός, θαλλός, grün) verd) à vigore dicitur. Vnde dicimus virides plantas, quæ nondum aruerunt, & in vigore suo sunt. Et quoniam in his herbaceus color est, cum etiam colorem viridem dicimus. Verg. Iam senior, sed cruda Deo, viridisq; senectus. Idem lib.5. Viridisq; iuuenta. Et lib.8. Viridiq; in littore conspicitur sus.

Virido, das. viridem facio. à quo viridans, quod est viride, (χλωρίζω.) Plin.lib.37. cap.8. Viridantium & alia plura sunt genera.

Virilis, & hoc le. pen.prod. (ἀνδρικός, ἀνδρῶος) manlich) manlijck.) quod est viri, vt opus virile. Plin. lib.10.cap.55. Liuia Augusta parere sexum virilem admodum cupiebat. Aliquando dicitur fortis, magnanimus. Terent. in Phor. Animo virili, præsentiq; vt sis, para. Pars virilis, id est, vires, animi fortitudo. Cice.5.Verr. Qui præsertim plus etiam, quàm pars virilis postulat, pro voluntate Populi Romani oneris ac muneris suscipere debeant. Pro virili parte, id est, pro viribus. Cicero pro Sestio, Hæc qui pro virili parte defendunt, optimates sunt. Hinc viriliter, aduerbium fortiter, & magno animo. Cic.2. Tusc. Ægrotare viriliter nequeunt.

Virilia, tantũ pluraliter, verenda, pudenda. Plin.lib. 21.ca.27. Et in totum ad virilia, cauliculis eius vino & aceto tritis, nihil vtilius putant.

Virilitas, atis. idem. Mart.li.9. Non puer auari sectus arte mangonis, Virilitatis damna mœret ereptæ.

Viripotens, cum accentu in antepenultima, (ὡραία) dicitur à Plauto in Persa virgo, quæ annos pubertatis excessit, & quæ iam virum sustinere potest.

Viritanius ager, qui viritim populo diuidebatur.

Viritim, aduerbium, significat per singulos viros, (κατ' ἄνδρας.) Cato, Præda quæ capta est, viritim diuisa. Dicitur etiam de vno viritim. Horat. in Epist. Quod legeret, terreretq; viritim publicus vsus. Curtius, Si quis viritim dimicare vellet, prouocauit.

Viro, ras. fortifico, (ἀνδρόω.) A quo euiro, de quo supra.

Viror, & viriditas, sunt eiusdẽ significationis, (χλωρότης.) grünigkeyt) groenicheyt) verdeur.) Cic. de Senectute, Viriditas pratorum. Transfate ponitur pro vi, & fortitudine. Idem de Amicitia, Senectus aufert eam viriditatem, in qua etiam tum erat Scipio.

Virosa mulier, (φιλανδρος γυνή) dicitur quæ viri appetens est, sicut mulierosus, vir mulieris appetens. Et virosi loci à Catone dicuntur, qui coitum viri affectant. Et sic habet primam correptam. Lucilius lib.7. Vetulam atq; virosam vxorem cædam potius, quàm castrem egomet me. Et virosus, sa, sum, à virus fit, & habet primam productã, significatq;, quod est mali odoris, & quandoq; quod est mali saporis, (βρωμώδης.) Vergilius, Virosaq; Pontus Castorea. Constat enim castoreum fœdi, & execrandi odoris esse adeò, vt prægnantes odore eius eiciant fœtum. Seruius tamen ibi interpretatur virosa, id est, venenata. Varro, Rancidam carnem apposuit nobis & virosam, id est, mali saporis.

ris. Poteſt etiam dici viroſus, (ἰσχυρός) pro forti à viribus.

Virtus, (ἰσχὺς, δύναμις) manlicheyt, dapfferkeyt, eyn tugent) dapperheyt, eñ ducht) force & puiſſance, vertu.) à viro dicta eſt, teſte Cic. 2. Tuſc. Quæſt. & proprie fortitudinē ſignificat, quòd viri maximè fortitudo ſit, ſiue quòd vir fortis dicitur. Vergil. Tunc pudor incendit vires, & conſcia virtus. Lactant. lib. de Opific. Dei, Vir nominatus, quòd in eo maior vis eſt, quàm in fœmina, & hinc virtus nomen accepit. Vnde cum virum dicimus, nō tam ſexū ſignificamus, quàm robuſtū & fortem. Viri enim propria virilitas eſt & robur. Et tunc definitur virtus, quòd ſit perferendorū malorum fortis atq; inuicta patientia. Quoniam autē fortitudo cæteris virtutibus antecellit, factū eſt, vt rectè animi affectiones, virtutes appellentur. Sic quicquid vitio cōtrarium eſt, virtus dicitur, quæ ſic definiri ſolet, Virtus eſt affectio animi cōſtans, conueniensq́;, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt, & ipſa per ſeſe ſponte ſeparata etiam vtilitate laudabilis. Horatius, Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima. Ariſtoteles, virtus eſt habitus electiuus in mediocritate conſiſtens. Seneca, Virtus non aliud, quàm recta ratio eſt. Auguſt. lib 4. Ciuit. Virtus à veteribus definita eſt, ars bene recteq; viuendi. Vnde ab eo quòd Græcè ἀρετὴ dicitur, virtus nomen artis Latinos traduxiſſe putauerunt. Virtutem antiqui Deam fecerunt, quam Auguſtinus non eſſe deam, ſed domum Dei aſſerit. Lucilius de Virtute.

Virtus Albini eſt precium perſoluere. verum
Virtus eſt homini ſcire, id quod quæq; habeat res.
Virtus ſcire homini quid nā vtile, quid ſit honeſtū,
Quæ bona, q̄ mala, itē qđ inutile, turpe, inhoneſtū.
Virtus quærendæ finem rei ſcire modumq́;.
Virtus diuitiis precium perſoluere poſſe,
Hoſtē eſſe, atq; inimicū hominū, morumq́; malorū,
Contrà defenſorem hominū, morumq́; bonorum,
Hos magnifacere, his benè velle, his viuere amicū,
Commoda præterea patriæ ſibi prima putare,
Deinde parentum, tertia iam, poſtremaq́; noſtra.

Aliquādo virtus dicitur vis illa, qua res, cuius eſt virtus, perfecta redditur, δύναμις. Cicero lib. 5. de Finibus, Atqui in ſenſibus eſt & ſua cuique virtus. Quintilianus lib. 4. cap. 2. Sunt quidem hæ, quas ſuprà retuli virtutes aliarum quoq; partium. Aliquando pro ope & auxilio. Plaut. Deum virtute eundem hoſpitio accipiam. Aliquando pro merito. Idem in Moſt. Virtute formæ id venit, vt deceat, quicquid habeas.

Virulentus, qui eſt plenus veneno, (ἰώδης) Gellius libro 16. cap. 11. Vt ſerpentium virulentorum domitores ſint.

Virus, (τὸ βρωμῶδες, τὸ λοιμῶδες) indeclinabile, & generis neutri, quod & virus, ri. apud antiquos, ſicut vulgus, gi. dicitur. Lucretius, Liquit enim ſupra tetri primordia viri. Et proprie ſignificat aſperitatem odoris in homine iam adulto, quippe talis odor in puro non eſt, nec ante coitū mulieris. Plin. Prodeſt & ad virus alarum. Idem, Signum eſt vernis temporib. odoris virus. Dicitur quoq; de graui rerum aliarum odore. Hinc apud Columellam, Virus paludis, pro tetro odore paludis. Et apud Pliniū de baſiliſco, Huic tali monſtro muſtellarum virus exitio eſt. Id eſt, necant eos odore. Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem, Aqua marina vetuſtate virus deponit. Id eſt, amaritudinē illam, & ſalſedinem. Idem, Virus mali medici. Id eſt, acor & amaritudo. Aliquando aſperitatem coloris. Idem de ſanguine purpuræ, Tum ſuperadditum decoquitur virus. Aliquando geniturā, id eſt, humorē, qui è genitalibus fluit. Idem lib. 28. ca. 11. Virus verrinū è ſcropha à coitu exceptum, priuſquam terram attingat, grauitati aurium prodeſt. Aliquando virtutem naturalem. Lucret. li. 2. Concoctoſq; ſuo contractus perdere viro. Plin. de Magnete, Sola hæc materia virus ab eo lapide accipit, retinetq́; longo tempore, aliud apprehendens ferrū. Aliquando virorem, ſeu herbas virentes. Statius. li. 1. Syl. Atque omne benignè Virus odoriferis Arabum quod creſcit in aruis. Plerunq; virus, (ἰός) pro veneno ponitur. Vergilius, Ille malum virus ſerpentibus addidit atris.

Vis, huius vis. accuſatiuo vim. ἰσχὺς, δύναμις. dapfferkeyt, manlicheyt, ſtercke) kracht, gewelt, macht) force & puiſſance, pouoir.) Pluraliter, vis, accuſatiuo vis, vocatiuo vis, apud Veteres. Salluſtius libro 3. Hiſt. Male iam aſſuetū ad omnes vis controuerſiarum. Nunc ab antiquo ſingulari dicimus hæ vires, virium, viribus. Ponitur autem vis pro virtute. Salluſt. Sed omnis noſtra vis in animo & corpore ſita eſt. Aliquando pro poſſibilitate, ſeu fortitudine. Vergilius 1. Æneid. Non ea vis animo, nec tanta ſuperbia victis. Aliquando pro violentia, βία. Idem 2. Æneid. Fit via vi, rumpunt aditus. Hinc violo, as. Aliquando pro multitudine ac copia, πλῆθος. Liuius, Magna vis ex Sicilia aduecta. Salluſtius, Secunda tempeſtate ex Ponto vis piſcium erupit. Aliquando pro celeri impetu, φορά.

Viſcerari, Veteres dixerunt carnem populo diſtribuere, κρεανομεῖν.

Viſceratim, aduerbium, ſignificat per viſcera, κρεουργηδόν. Ennius in Andria, Diſſipat viſceratim membra.

Viſceratio, (κρεανομία) crudæ carnis diſtributio, quæ fieri ſolebat vel in ſolenni feſtiuitate, vel in funere alicuius excellētis perſonæ. Gellius, Tum in Albano viſceratio Latinis data. Liu. lib. 8. Et populo viſceratio data à M. Flauio in funere matris. Seruius, Viſceratio eſt caro, à viſcere nomine deducta.

Viſcoſus, ſa. ſum. quod eſt tenax, γλοιώδης. Dicitur etiam viſcidum.

Viſcus, ſci. & viſcum, (γλοιὸς, ἰξὸς) liſm) de la glu.) gluten, quod ad aucupium pertinet. Nam viſco, propter eius tenacitatem aues captantur. Horat. in Sermoni. Summus ego & prope me viſcus turrinus. Plautus in Bacchid. Viſcus merus veſtra blanditia eſt. Plinius libro 16. capite 44. Viſcum

ſit

Et ex acinis, qui colliguntur messium tempore immaturi. Est & viscum frutex, qui ex turdorum potissimum fece super arborū quarundam ramis delapsa, & à sole cum humiditate quadam fermentata nascitur. viret autem per totam hyemem. Verg.6. Æne. Quale solet sylvis brumali frigore viscū Fronde virere noua, quod non sua seminat arbos. De hoc visco vide Plin. libr.16. cap.44. Et viscū antiqui dicebāt esse rete, à tenacitate. Veg.1. Geor. Tum laqueis captare feras, & fallere visco Inuentum, & magnos canibus circundare saltus. De feris enim hic procul dubio, non de auibus loquitur Vergilius. A viscus fit adiectiuū viscatus, visco oblitus. Varr.3. de re Rust. cap.7. Quos columbarij interficere solent, duabus virgis viscatis defixis in terrā inter se curuatis. Viscata munera, & hamata pro eodem, hoc est, quibus maiora attrahūtur, quā quę dantur. Plin. Epi.207. Hos ego viscatis, hamatisq; muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere. Hinc fit inuisco, scas. quod est visco inficio.

Viscus, sceris. (σπλάγχνον) caro nō tantū intestina, sed quicquid sub corio est, id est, caro quæ est inter ossa & cutem. Vnde & visceratio dicitur conuiuium de carnibus factum. Verg. Tergora diripiunt costis, & viscera nudāt. Idem 3. Æne. Interdum scopulos, auulsaq; viscera montis Erigit, eructans. Vbi Seruius, Viscer[redacted], partes. Sic autē dixit viscera, quemadmodū terræ ossa dicuntur. Hinc euiscero, ras. quod est, viscera extraho, ἀποσπλαγχνίζω. Verg. lib.11. Compressamq; tenet, pedibusq; euiscerat vncis.

Visibile, (ὁρατὸν, ὁρατόν) quod videri potest: sicut inuisibile, quod videri non potest. Plin.11. ca.37. Oculi, ceu vasa quædam, visibilem animi partem accipiunt atq; transmittunt.

Visito, tas. (ἐπισκέπτομαι) besůchen) besoeckē) visiter.) frequētatiuum est à viso, à quo fit visitatio, quæ propriè ad officiū pertinet. Plaut. in Curc. Ibi me interrogat, Ecquā in Epidauro Lyconem trapezitam si nouerim? Dico me nouisse, Quid lenonem Cappadocem? annuo Visitasse. Hic visitasse, pro sæpe vidisse capitur. sicut in Epid. Noscito hanc, nā videor nescio vbi me vidisse prius. Est'ne ea? an non est, quam animus retur meus? Dij boni, visitaui ante hac, certè ea est.

Viso opus est, (ὁρᾶν δεῖ) significat oportet videre.

Viso, sis. ἐφορῶ, ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπῶ. gehn zů zehn) gaen om te sien) aller veoir.) ad videndum eo. Cic. Att. Cupio equidem, & iampridē cupio Alexandriam, reliquamq; Ægyptum visere. Id est, ad videndum ire. Terentius in Hecyra, Non visam vxorem Pamphili, cum in proximo sit ægra? Illud verò in Andria, Id viso, tu'ne an illi insaniant: exponit Donatus, ad videndū venio. Alis quando ponitur pro video tantum, præsertim quando iungitur cum eo, is, aut, venio. Plaut. in Ruden. Nunc huc ad Veneris Fanum venio visere, rem diuinam facturum se dixerat. Terent. in Hecy. Postquā accersiuit sæpius, ægram simulant mulierem, nostra illico It visere ad eam, admisit nemo. Et in Phormione, Vultis'ne eamus visere? In compositis etiam. Teren. in And. Reuiso, quid agant. Redeo (inquit Donatus) vt videam, quid agant. Et in Adelphis, Hera ego hinc ad hos prouisam, quām mox virginem accersant. Prouiso inquit, duas res significat, procedo & video. Plau. in Menæch. Prouisam, quàm mox vir meus redeat domum. Similiter viso, video significat, quando iungitur his ablatiuis, gratia, causa, studio, & huiusmodi. Sallustius, Multi autem, qui e castris visendi, aut spoliandi gratia processerant, voluentes hostilia cadauera, amicum alij, pars hospitem, pars autem cognatos reperiebant. Terent. in Hecyra, Ne mittas quidem visendi causa quenquam. Vergilius, Vndiq; visendi studio Troiana iuuentus Circunfusa ruit. Ex quib⁹ datur intelligi, hoc verbum non esse desyderatiuum, sicut multi putant, sed magis exercitatiuū. Nam si visendi, pro desyderio videndi in istis sumeretur, sensus esset ineptus, ex gratia, caussa, studio, quæ cum pro desyderio capiantur, superflua forent. A viso fiunt composita, circumuiso, inuiso, (ἐπισκέπτομαι) prouiso, reuiso. Inuenitur & passiuum visor, in tertiis potissimum personis. Cic.6. in Verrem, Cupidinē fecit illum, qui est Thespijs, propter quē Thespiæ visuntur. Idem de Officijs, Domus Cn. Octauij vulgò visebatur.

Visum est faciendum, facere, (ἔδοξε) modus dicendi. vt, Visum est facere, vt te admonerem, quod est, putaui te admonendum.

Visus, us. & visio, onis. ipse videndi actus, ὄψις, das gesicht.) la veue.) sicut gustus, pro actu gustandi. Vergilius, Horrendum visu. Ponitur interdum pro eo, quod videtur. Idem lib.7. Ritè secundarent visus. Visiones autem, φαντασίαι & φαντάσματα dicuntur. Quintil. lib.6. ca.2. Quas φαντασίας Græci vocant, nos ipsi Visiones vocamus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, vt eas cernere oculis, ac præsentes habere videamur. Visio enim modò significat inspectionem. Apuleius, Ciuitas cuncta vacuatur studio visionis. Modò id quod in somnis videtur, vt inquit Macrob. lib.1. in Somnium Scipionis, quando eodem modo, quo apparuerat, eueniet, Græcè ὅραμα vocant. Præterea visa somnia dicuntur, & nocturna, siue etiam diurna, φαντάσματα, quæ etiam vigilantibus apparent. Verg. Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori est.

Vita, (βίος, ζωή das leben) dat leuē) la vie.) à viuo, is. & modò animam significat, sine qua nemo viuit. Et hæc triplex est, Seminalis, quæ & vegetatiua dicitur, & nobis cum arboribus communis est: Sensualis, quæ cum pecoribus: Intellectualis, quæ cum solis angelis. Modò denotat mores. Terent. in Adelph. Inspicere, tanquam in speculum, in vitas hominum Iubeo. Cic. lib.2. ad Herenn. Deinde vita hominis ex antè actis spectabitur. Modò alimentū, seu victum. Terentius, Eadem quippe homo iam grandior, cui opera vita erat. Modò spacium viuendi. Terentius, Nam tua quidem Hercle hæc vita certè expetēda atq; optanda est.

Variatur in plurali. Cicero, Serpit per omnium vitas amicitia. Mea vita, blandientis vox est. Cicero ad Terentiã lib. 14 Obsecro te mea vita, quod ad sumptum attinet, &c. A vita fit euitare, quo vsus est Cicero in Tusculanis Quæstionibus.

Vitabundus, idem quod vitans, ὑλαβούμενος. Sall. Marius vitabũdus classem hostium, ad oppidum peruenit.

Vitalis, & hoc le. quod viuere potest, vel quod viuit, aut quod vitam præstat. βιώσιμος, ζώσιμος, ζωτικός. Vergil. 1. Æneid. Auras vitales carpis. id est, aëra, quo viuimus. Hinc vitalitas, pro vita, & vitali motu. Plin. lib. 11. cap. 37. Cæteris corruptis vitalitas in corde durat.

Vitalis, (βιτάλιος) substantiuũ, propriũ nomen est.

Vitellus, à vita dictus est, oui pars rubra, quòd ex eo viuat pullus, λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ, der dotter) den doyer) le moyeu d'ung œuf.) ipsum enim animal ex albo liquore ori corporatur, cibus eius in luteo, hoc est in vitello. Horat. in Serm. Quatenus ima petit voluens aliena vitellus. Martial. lib. 13. Candida si croceos circumfluit vnda vitellos.

Vitellinus, adiectiuum. Cice. ad Pætum lib. 9. Integram famem ad ouum affero, ita vsq; ad assum vitellinum opera perducitur. Quidam à vitello deductum esse volunt, alij à vitulo, vt sit genus edulij, quo Veteres mensas claudebant, nam ab ouis eas incepisse certum est.

Vitex, fruticis genus, Græci ἄγνον vocant. id est, castum, vulgus herbariorum agnum castum vocat, vtraque voce idem significante. Vide Plinium libro. 24. cap. 9.

Vitiarium, vitium seminarium, ἀμπελών. Colu. lib. 3. cap. 5. vitiarium neq; ieiuna terra, neq; vliginosa faciendum est, succosa tamen ac mediocri potius, quàm pingui. Et paulò suprà, Cui vineta facere cordi est, præcipuè caueat, ne alienæ potius curæ, quàm suæ credere velit, ne've mercetur viuiradicem, sed genus surculi probatissimum domi conserat, faciatq; vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire. Et vitiarium, locus in quo sunt vites, ἀμπελόφυτον, sicut pomariũ, vbi sunt poma. Varr. lib. 1. de re Rust. Ideo in vitiario primitus cum exit vitis, tota resecari solet, vt firmiore sarmento è terra exeat, atque in pariendis colibus vires habeat maiores.

Viticula, diminutiuum à vite, ἀμπελίς. Vergil. in Diris, Dulci nanq; tumet nondum viticula Baccho. Cice. 3. De Nat. Deorum, At enim minora dij negligunt, neque agellos singulorum, nec viticulas persequuntur.

Viticulus, (κλημάτιον) capreolus vitis, flagellum, & clauiculus, vt sunt flagella etiam cucurbitarum & similium. Plin. lib. 24. cap. 11. Frutex est folio hederæ, mollior tamen, & minus longis viticulis. Alij volunt neutri generis esse viticulum.

Vitifer, adiectiuũ, quod fert vites, siue in quo proueniunt vites. Martialis libr. 13. Hæc de vitifera venisse picata Vienna Ne dubites, misit Romulus ipse mihi.

Vitigineus, nea. neum, quod ex vite fit, ἀμπελινός. vt vitigineum simulachrum. Colu. lib. 12. ca. 16. Alij folijs vitigineis, nonnullis plataninis semiuietas vuas contegunt.

Vitilia dicũtur, quæcunq; sic lenta sunt, vt commodè flecti possint, λύγοι, à viniendo dicta, vt vitex, vitis, vimina viticula. Plin. lib. 19. cap. 5. Cucurbita omni modo fastigiatur vaginis maximè vitilibus. Idem, Nõ multũ à salice vitilium vsu distat.

Vitilitigatores, dicti sunt vitiosi litigatores, hoc est alienorũ operum calumniatores, obtrectatores, συκοφάνται. Plin. in Præfat. Historiæ mundi, Ergo securi etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitijs, & litigatoribus composuit, quid enim illi aliud, quàm litigant, aut litem quærunt?

Vitiligo, totius corporis vitium est, λευκή. Nam vitiliginem faciunt diuersi coloris maculæ, per omnia membra dispersæ. Dicta vitiligo, vel à vitio, vel à vitulo, propter eius membranæ candorem, qua nascitur inuolutus. Et hanc maculã Græci ἄλφον (vnde nos album dicimus) appellant, vt inquit Festus, allegans Lucil. Hæc odiosa mihi vitiligo est, vnde dolet, inquit. Sed Celsus Vitiliginẽ esse dicit herbam, quæ ἄλφος dicitur, quia albas cum & alia quoq; sit guttis dispersa, quæ melas à colore nigro dicitur, vtraq; tamẽ serpit. Ob hanc igitur similitudinem, vitiliginem magis dictam puto. Nõ enim hæc herba, siue virgultum (vt ait Festus) à vitulo, vel à vitio, sed à vite nuncupatur, cuius natura est, vt sine adminiculo stare non possit. De morbo sic meminit Apul. in Magia, Cum caro in humorem crassum & spumidum inimico igni colliquefacit, & spiritu in idem parto ex candore compressi aëris albida, & humida tabes fluit. Tetra nanq; tabes si foras è poris prospirauit, maiore dedecore, quàm noxa diffunditur, pectoris primorem cutem vitiligine insignit, & omnibus maculationibus conuariat. Plin. lib. 10. cap. 15. Ferunt eos, qui quotidie edunt capparim, paralysi non periclitari, nec lienis doloribus. Radix eius vitiligines albas tollit. Mart. lib. 3. linguæ vitiliginem dedit per quandam similitudinem, cum inquit, Scabros dentes, vitiliginemq; linguarum, quas in sola equidem ciuitate contraxerat.

Vitilitigo, as. pen. corr. obstrigilo, carpo, criminor, damno, mordeo, συκοφαντέω, lesteren, hinderreden) achterclappen) blasmer & reprendre.) vnde vitilitigatores. Plin. in Prolog. Nat. Hist. Scio ego quæ scripta sunt, hæc si palàm proferantur, multos fore qui vitilitigent.

Vitio, as. corrumpo, destruo, καταισχύνω. schenden) corrompre & gaster.) Plaut. in Prologo Aul. Eius filiam Lyconides vitiarat, λυμαίνω, λωβάομαι, διαφθείρω. Nam vitiatam virginem dicimus, cum pudicitiam amisit. Et vitiare, est fœdare, κακόω. Apuleius, Vtroq; oculo vitiatus. Hinc corpore vitiatos dicimus, qui cæci, vel mãci, vel claudi nati fuerint've sunt. Hinc vitiatio, corruptio. Vitiositas verò, vitium dicitur.

Vitio dare, aut vertere, est culpare, vituperare, ἐγκαλεῖν, ἐν αἰτίας ἔχειν. Terent. in And. Nunc quã rem

vitio dent, quæso, animū aduortite. Et paulò pòst pro eodem, Id isti vituperant factum.

Vitiosus, adiectiuum, vitiis plenus, deprauatus. Cicero ad Att. lib. 1. Ille alter vitio vno minus vitiosus, quòd iners, quòd somni plenus, quòd imperitus, &c. Hinc vitiosè aduerbium, malè, corruptè. Quintilia. lib. 4. cap. 1. Vitiosè in scholis facimus, quòd exordio sic vtimur.

Vitiosi magistratus, dicuntur vitio creati. Vnde apud Liuium legimus Expugnatum esse, vt vitiosus dictator per augures fieret. Cic. in Phil. 2. Vitiosum consulem appellat. hoc est vitio creatum ex augurū disciplina. Quando enim comitia Romæ habebantur caussa magistratuum creandorū, solebāt augures de cœlo obseruare, si aut fulmen vidissent, aut tonitrua audiuissent. Qua re per augures nunciata, illi magistratus vitio creati esse dicebantur, & ita se abdicare cogebantur.

Vitiositas, (κακία) vt Cic. lib. 4. Tusc. inquit, est habitus aut affectio in tota vita inconstans, & à se ipsa dissentiens.

Vitis, à vino dicta, quòd ferat vinum, ἄμπελος. eyn weinrâb) een wijngaert ranck) vigne.) Var. lib. 1. cap. 31. Et vitis eo, quòd inuitet ad vuas percipiendas, dicta primò videtur. Erat & vitis gestamen centurionis, non carnificis, aut lictoris. Honorificentior enim pœna, quę à Centurione, quàm quæ à lictore esset illata. Vnde Iuuenalis Satyra 8.
Nodosam post hæc frāgebat vertice vitem,
Si lentus pigra muniret castra dolabra.

Vitisator, pen. cor. qui vites serit, ἀμπελοφύτης. quo nomine dictus est Saturnus. Verg. li. 7. Æneid. Vitisator curuam seruans sub imagine falcem.

Vitisco, (ἀμπελόω) est vitis fio. Col. lib. de Arborib. cap. 7. Reliquas gemmas, quæ in terram absconduntur, exceptis quatuor imis, fac adradas, ne in summa radice vitiscat.

Vitium propriè dicitur, quod virtuti opponitur, κακία, eyn laster) schande) vice, meschancete.) à vito, quòd vitandum sit ac fugiendum. Cic. de Finib. 3. Virtutibus igitur inquit, rectissimè mihi videris vitia posuisse contraria, quod enim vituperabile est per seipsum, ideo ipso vitium nominatum puto. Horat in Epist. Virtus est, vitium fugere. Aliquando dicitur error, σφάλμα. Plinius, Librum vitiis plenum. Aliquando morbus, (ἴλλωμα.) Quamuis ab inuicem separentur, quòd morbus sit habitus quidem cuiuscunque corporis contra naturam, qui vsum eius facit ad id deteriorē, Vitium verò, perpetuum corporis impedimentū, vt cæcitas, claudicatio, vecordia. Et sic vitium nō tantum ad animum, sed etiam ad corpus refertur. Et non solum in homine, sed in aliis quoque rebus dicitur. Cicero Pęto, Si nihil est in parietibus, aut tecto vitii, cætera mihi probabuntur. Potest tamen qui morbosus est, etiam vitiosus dici, sed nō econtrario Equus mordax & calcitrosus, vitiosus, non morbosus est, Claudus verò aliquo actu factus, & morbosus, & vitiosus dici potest. Ponitur aliquando pro culpa. Cic. 4. Acad. Huc si perueneris, me tibi primū quidque concedente, meum vitium fuerit. Aliquando pro stupro, vnde offerre vitium virgini, pro vitiare virginem, dixit Teret. in Hecy. Vitium facere dicuntur ædificia, dum corruunt, & damnum patiuntur. Ponere in vitio, est sumere in malam partem. Cic. 3. Tusc. Qui fortis est, idem est fidens, quoniam confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur.

Vito, as. (εὐλαβοῦμαι, φυλάττομαι, φρίσσω, ἀλεείνω) vermeiiē, scheuhen) schouwē) eutter.) caueo, imò plus est, q̄ caueo, & à vi deducitur, quasi vi auertere, à quo vitium dictum. Cice. 3. in Verrem, Nam eum qui palàm est aduersarius, facilè cauendo vitare possis. Seipsum vitare, est non sibi constare, vel sibi displicere propter scelerum conscientiam. Horat. 2. Serm. Satyra. 7. Teque ipsum vitans fugitiuus vt erro. Cuius composita sunt, Deuito, euito, perfectè vito. Lactantius, Sic hominem pœnitentem. cautum ac diligentem facit ad euitanda peccata, in quæ semel fraude deciderit. & habent penultimam productam.

Vitreolum, herba muralis, quæ mirum in modum vasa confricata purificat.

Vitreus, adiectiuum, quod ex vitro est, ὑάλινος. vt, vitreæ ampullæ, apud Plin. lib. 20. cap. 14. Significat & id, quod vitri colorem refert. vt, fons vitreus, apud Plin. Epist. 161.

Vitriarius, vitrorum factor, ὑαλουργός. eyn glasznmacher) een glaesmaker) qui fait des voirres.)

Vitriolum, (ὑαλίδιον) paruum vitrum. Significat etiam atramenti speciem & chalcitidem.

Vitrosus, quod abundat vitris, vel vitrum habet, ὑαλώδης.

Vitrum, materia translucida, quę ex arena & cinere percoctis fieri dicitur, ὕαλος. glasz) voirre.) Plin. lib. 36. cap. 16.

Vitta, fascia, qua circum caput antiqui, vel crines, vel serta, aut flores, aut quiduis aliud religabant, ταινία. Verg. 2. Æneid. Et salsæ fruges, & circum tempora vittæ. Vbi Seruius, Vittæ, quibus victimæ coronabantur. Hinc vittatus, adiectiuū. Plin. lib. 7. cap. 30. Vittatam nauem Dionysius tyrannus Platoni misit obuiam.

Vitula, Dea quæ lætitię præesse putabatur à Romanis. Et vitula vacca viridioris ætatis, (ἡ μόσχος) Verg. Eclo. 3. Ego hanc vitulam ne forte recuses, Bis venit ad mulctram.

Vitulari, Veteres vsurparunt pro voce lætari. Et vitulantes, dicuntur lætantes. & vitulatio, lætitia. Quoniā eam veram vitam putabant, quæ in summa lætitia ac tranquillitate degeretur. Varro libro. 15. Rerum diuinarum, Pontifex quibusdam sacris vitulari solet, quod Græci παιανίζειν dicūt. Hinc viuere sæpenumero ponitur, pro lætam vitam agere.

Vitulus, (μόσχος) eyn kalb) een kalf) veau.) à vitulando, id est, lasciuiendo. Cicero 2. de Inuent. Et in vituli immolatione. Et dicitur non modò de bobus genitis, sed etiam ex aliis quadrupedibus maioribus. Plinius de elephantis, Atque ita salutato sydere, in syluas reuertuntur, vitulorum fatigatos præferentes. Vergilius ad equos transfulit, Iam.

Iam vitulos hortare, viamq; insiste domandi. Quinetiã ex piscibus: Plinius de balænis, Irrumpunt orcæ in secreta, & vitulos earum, ac fœtus lacerant morsu. Vitulus etiam nomen piscis est, (φώκη) siue potius maris bellua est, corio & pilis tecta, quæ & phocas dicitur. parit in terra pecudum more. Vituli autem nomen accepit, quód illi in somno mugitus sit, nullumq; animal (teste Plin. libr. 9. cap. 13.) grauiore premitur somno. Hinc vitulinus adiectiuũ, quod ex vitulo est. Vt, vitulina caro, apud Plaut. in Aulul.

Vituperiũ, idem quod vituperatio, ψόγος. eyn scheltung) een berispinge) blasme, desprisemẽt.) Cice. Vel etiam à vitio dictum vituperium.

Vitupero, as. vitio aliquid do, quasi vitium paro. ψέγω, μωμᾶμαι. schelten) berispen) blasmer, despriser.) Terent. in And. prolog. Id isti vituperant factum. Hinc etiã vituperatio, quæ si cum verbo venio, vel similibus iungat, passiue accipitur. Cic. Vt propter eum in sermonem hominum, atq; in tantam vituperationem veniret. Inuenitur datiuo iunctum. Plaut. in Cas. Cur omine malo vituperat malo? Hinc vituperabilis, & le. dignũ quod vituperetur. Cicer. 3. de legib. Isto quidem modo vel consulatus vituperabilis est.

Vituperones, qui & vituperatores, ψέκται.

Viuarium, locus in quo vel aues, vel pisces, vel feræ continentur, quæ ad victum duntaxat pertinent, ζωοτροφεῖον. Plin. lib. 9. cap. 54. Ostreorũ viuaria primus Sergius Orata in Baiano inuenit. Idem leporariũ dicitur, & roborarium. Propriè tamen piscinę, vbi pisces cõtinentur, sicut apiaria, loca vbi alueí apum tenentur, quæ mellissones, & mellaria nominantur. Gellius lib. 2. cap. 20.

Viuax, validũ, vigorosum, diu viuens, & quod absũmi non potest, βιώσιμος. lebhafftig) leefachtich) vif.) Verg. libr. 2. Georg. Palladia gaudent sylua viuacis oliuæ. Idem Eclog. 8. Et ramosa Mycon viuacis cornua cerui. Hinc viuacior, viuacissimus. Viuacitas, quæ est naturalis vigor ac robur. Colu. lib. 11. ca. 3. Multis etiam locis viuacitatem suam vsq; in annos. 10. prorogat.

Viuerra, animal paruum quidem, sed magni vigoris, mustella rustica dicitur, vt ait Strabo, ex Africa importata. his vtuntur adolescentes ad extrahendas de parietum nidis auiculas. Græcè dicitur γαλῆ. Aristoteles lib. 9. de Animalibus, In Pordoselena via interiacet, cuius vltra alterum latus gignitur gale, citra alterum gigni non potest. Plin. in Pordoselena insula viam mustellę non transeiunt. Est aliud mustellarũ syluestrium genus, quæ longè domesticis maiores sunt, à Græcis ἰκτίδες vocantur. Aristoteles, Ἰκτὶς, syuestris mustellæ genus est, magnitudine Melitensis catelli, sed pilo, facie, albedine partis inferioris, & morum astutia mustellæ simile est. Mansuescit, maiorẽ in modũ officit aluearibus. Genitale eius osseum est. Sed syluestrium quoque mustellarũ duo genera sunt. Alterum sub ventre rufescit, martem appellant. Martial. Venator marte superbus adest. Alterum candidus, & viuerra vocatur. Plin. libr. 8. cap. 55. Magna propter venatũ coniũ viuerris gratia est, immittunt eas in specus, qui sunt multiformes in terra, vnde & nomen animali, scilicet cuniculus. Vtrunq; genus Græci γαλᾶς ἀγρίας, nostri syluestres mustellas nominant.

Viuesco, is. siue viuisco, id est, viuo, siue viuus fio. lebendig wirden) leuẽdich wordẽ) prendre vie.) Lucretius lib. 4. Quod cupido affixum cordi viuescit vt ignis. Ibidem, Vlcus enim viuescit, & inueterascit alendo. Propriè vsurpatur, cum de rebus aliis ab animali, quod communi vita fruitur, loquimur.

Viuidus, a. um. quasi viuum, ἔμψυχος. leblich, frisch, sterck) leuende) vigoreux.) Propert. Quatuor artificis viuida signa boues, Quasi spirantia atq; viuentia. Aliàs viuidum, dicitur robustũ ac plenum vigoris, ἀκμαῖος, aliàs integrũ. Plaut. in Rud. Non vides me referre viuendum rete, sine squamoso pecu? Legitur & vuidum.

Viuiradix, (μόσχευμα) vitis quæ cum radice seritur, quasi viuam radicem habens, ad differẽtiam malleoli & talearum. Plinius libro 17. capite 22. In arido solo viuiradix quoq; frustra seritur. Columella, Sationis autem duo sunt genera, malleoli, vel viuiradicis.

Viuo, is. xi. ctum. quasi vim, & vigorẽ habeo. βιόω, βιοτεύω. leben) leuen) viure. Quintilianus libr. 9. cap. 3. Non vt edam, viuo, sed vt viuã, edo. Quod licet absolutum sit, dicimus tamen quandoq; Viuo felicem vitam. Terentius in Adelphis, Nam ego vitam duram, quam vixi vsq; adhuc, propè iam excurso spacio, mitto. Interdum viuere, est lætam vitam agere. Plautus in Milite, Conserui, conseruæq; omnes bene valete, & viuite. Ita viuam, bene precantis particula est. Cicero ad Tyronem lib. 16. Solicitat, ita viuam, me tua mi Tyro valetudo. Ne viuam, id est, ne sim saluus, imprecantis particula, pro dispeream. Cicero ad Atticum lib. 4. Quid poteris inquies, pro iis discere? ne viuam, si scio. Viuere in diem dicuntur, qui quotidie parant noua cibaria, nihil reseruantes, nec recõdito vtuntur, hodie appetentes hoc, cras illud, quorum varia est vita & victus, ἐφήμερον βίον ζῶσι. Cicero lib. 5. Tuscul. Nos in diem viuimus. Columella libr. 3. Nec prouident futuro tempori, sed quasi planè in diem viuant: sic imperãt vitibus, & eas multis palmitibus onerant, vt posteritati non consulant. Huius verbi cõposita sunt, conuiuo: vnde conuiuium. Peruiuo, quod est vsq; ad finem viuo. Plaut. in Capt. Et si iam peruiuo vsq; ad summã ætatẽ, tamẽ breue spaciũ est perferundi, quæ minitas. Reuiuo, à quo reuiuisco, rursus viuus fio. Superuiuo. Hieronymus in Exodo, Si vno die vel duobus superuixerit, non subiacebit pœnæ. Huius verbi frequentatiuum est victo, as. (ζάω) à quo fit victito, as.

Viuus, a. um. (ζωός, ζῶν, ἔμψυχος) lebendig) leuendich) vif.) quod vitam habet. Cicero ad Atticũ lib. 4. Cato tamen affirmat se viuo illum non triumphare. Quandoq; ponitur pro naturali. Vergilius libr. 2. Georg. Et viua sua plantaria terra.

Idem. 1. Æn. Viuoq́; sedilia saxo. Quandoq; pro eo quod vim aliquam habet. Quandoq; pro valido aut vehemẽti. Verg. 1. Æn. Paulatim abolere Sichæum Incipit, & tentat viuo præuertere amore. Hinc semiuiuum, (ἡμίζωον) quod modò significat semimortuum, modò debile ac vigoris exigui. Viuus lapis, dicitur naturalis. Quidam tamẽ viuum lapidem ignarium, πυρίτην, πυρίον, πυρίτης, ἐναυσμα, ἐμπύρευμα vocãt, quòd vim habeat emittendi ignem. Viua sepes dicitur, quæ rubis non præcisis, sed in eo loco natis cõtexitur. Viua aqua, naturalis, & ex eo loco nata. Viuũ flumẽ, est aqua fluens. A viuus fiunt viuior & viuissimus. id est, magis viuens, maximè viuens.

Vix, aduerbium, significat cum vi ac difficultate & labore, μόγις, μόλις, σχολῇ. kummerlich, swerlich) nau) a grand peine) Verg. lib. 2. Georg. Vix humiles apibus casias, roremq́; ministrat. Terent. Vix retrâxi filium ab amore ancillæ. Aliquando refertur ad tempus, Vergil. Vix è conspectu Siculæ telluris in altũ Vela dabant læti. Id est, statim. Idem, Et quos Sidonia vix vrbe reuelli. Id est, nuper. Aliquando ponitur pro non. Lucanus, Carcer vix carcere dignus. Ouid. Vix Priamus tanti, totaq́; Troia fuit.

Vix tandem, significat post multũ temporis, μόλις πολλοῦ χρόνου. Cice. Appio Pul. Vix tandem legi literas dignas Appio. Vergil. Vix tandem Ithaci magnis clamoribus actus, Composito rupit vocem.

V ANTE L.

VLcero, ras. pen. corr. dilanio, & quasi vlcus facio, ἑλκόω. die haut zerzerren) die huyt ophalen) blesser et entamer la peau) Plin. lib. 28. cap. 9. Item equarũ præterq̃ virginũ erodit, emarginat, vlcerat. Hinc Exulcero, ras. vlcus dilanio. Colu. lib. 8. Ferè autem per æstatem sic muscis aures canum exulcerantur, sæpe vt amittant. Per translationem significat exaspero, exacerbo, Cic. Ita mihi animum exulcerauit.

Vlciscor, eris, vltus. & punio, & vindico significat, ἐκδικῶ, τιμωρῶ. râchen) wrecken) venger.) verùm cum est vindicare, & hostes, & nos, & iniuriam vlcisci dicimus. Teren. in Eunu. Ego pol te pro istis dictis & factis scelus Vlciscar. Hinc vltio, verbale, ipse vlciscendi actus. Plin. lib. 11. ca. 28. Illis etiam vltionis causa datum.

Vlcus, est tecta & clausa malignitas, ἕλκος. eyn eysse, eyn geschwâr) eenen swâr) vlcere) est enim sanies concreta intra cutem latitans, quę vt properè abrupta cute erupat, emplastris superne alligatis solet confoueri. Vergil. lib. 3. Georgic. Quòd si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os, alitur vitium, viuitq; tegendo. Vulnus verò, est hians, patensq; apertura corporis, ictu facta. Vlcera capitis manantia sunt, quæ Græci ἰχῶρας vocant, imperitum vulgus reumam. Cicero. 1. De Natura Deorum, Quicquid enim horum attigerit, vlcus est, ita male instituta ratio exitum reperire non potest. id est, ita ab eo defendi non poterit, quum erroris vanitatisq; conuincatur. Hinc vlcusculum, diminutiuum. Et vlcerosus, adiectiuum, quod est plenum vlceribus, & transfertur ad arbores. Plinius libro. 17. cap. 14. Ante omnia gemmantes nitere conueniet, nihil vsquam vlcerosum esse, aut retorridum. Quidam hoc nomen aspirandum putant, quoniam à Græco originem trahit, illi enim ἕλκος dicunt.

Vlex, frutex rorismarini similis, asper, aurum retinens. Plin. lib. 33. cap. 4.

Vligo, (ἰκμάς) penult. producta terræ humor, ex ea nunquam recedens, vnde vliginosus ager, qui semper est humidus, ἰκμαλέος. Humidus, qui aliquando siccatur. Varro. 2. de re Rust. cap. 2. Solum oportet esse eruderatum & procliuum, vt euerri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea vligo lanam corrumpit ouium, sed etiam vngulas scabras fieri cogit.

Vlius, (οὔλιος) Apollo dicebatur, quòd salubritatis esset author.

Vllus, (τὶς) etwar, etwas) yemãt) aucun, quelque) aliquis, quasi vnus aliquis, quod nomen nunq̃ affirmatiuè ponitur, neq; enim dicimus, Vllus homo currit, sicut Aliquis homo currit. Sed ponitur vel negatiuè: vt, non est vllus qui currat, Vel interrogatiuè: vt, Est ne vllus qui currat? Vel subiũctiuè: vt, Si vllus me vocabit, statim veniam. Ab vllus fit compositum nullus, vide Vall. lib. 3. ca. 63.

Vlna, (ὠλένη) eyn klaffter) een elle) vne aulne) cubitus seu brachium, quantum vtriusque manus extensio. Vlna (inquit Seruius in Bucol.) propriè est spacium, in quantum vtraque extenditur manus. Dicta ἀπὸ τῶν ὠλενῶν, id est, à brachijs. Licet Suetonius vnum cubitum esse velit tantummodo. Verg. in Bucol. Treis pateat cœli spacium non amplius vlnas.

Vlpicum, penultima correpta, Græci appellauere genus allij, grandius inter pulmentaria ruris, authores Plinius & Columella. Quidam, vt ait Columella lib. 11. cap. 3. vlpicum vocant allium Punicum. Græci autem (ἀφροσκόροδον) appellant, longè maioris est incrementi quàm allium. Plautus in Pœnul. Tu autem plenior allij vlpici, quàm Romani remiges. Columella, Luna infra terram sit, quando allium, vel vlpicum serimus, vel in tabulam reponimus. Sic enim neque acerrimi saporis existere, neque mãdentium halitus inodorare existimantur.

Vltimus, penult. correpta, ab vltra, idem est, quod postremus, ὕστατος, ἔσχατος. das aller weitest, letste) dat alder wtersie, oft leste) dernier.) Cice. de Nat. Deor. Luna quæ omniũ vltima est. Aliquando etiam dicitur primus. Verg. lib. 8. Æn. Tu sanguinis vltimus author. Dictus vltimus, quòd vltra omnia sit, siue antè respicias, siue retrò. Hinc vltimum aduerbium, id est, postremum. Liuius, Nunc errabundi domos suas, vltimum illas visuri peruagantur.

Vltor, τιμωρὸς, ein râcher) een wrecker) vengeur) format fœmininum vltrix, à quo etiam vltricia habemus, vt victricia à victrix. Verg. 11. Æn. Vltricem pharetra deprome sagittam.

Vltra, (ὑπὲρ, ἐπέκεινα, [illegible]) vber, weiter, ihen

ftenfeit) verder, bouen, op geensyde) oultre) præpositio est, quum accusatiuo deseruit, significatq; præter & trans, & nō nisi separata inuenitur. Cuius elegantiam ostendit Sallu. in Iugurt. Maurięq; vagum genus, vt alij Aphricæ, contendebant antipodas vltra Æthiopiam cultu Persarum, & iustos & egregios habere. Aduerbiū est, quum sine casu ponitur: vt, Assiduè lego, nihil vltra faciens. Ponitur aliquando pro amplius. Liui. 4. Bel. Macedonici, Tanta vi se in hostem intulerunt, vt sustineri vltrà non possent. Cic. de Vniuers. Si probabilia dicentur, nil vltrà requiratis. id est, nihil suprà, nihil prætereà. Et tunc ex se facit vlterior & vltimus. Cic. ad Attic. lib. 8. Ille Galliæ vlterioris adinuentor. Fit autem ab vls, quo Veteres vtebantur, sicut citrà à cis.

Vltra famā, id est, opinionē, id est, plus quàm homines opinētur, πὲρ τὴν δόξαν. sicut intra famā, quod est huic contrariū. Quintil. Hortensij scripta tantum intra famam sunt.

Vltrò, ab vltrà fit, & significat vltrà, siue insuper. Verg. 2. Æn. Et miserescimus vltro. id est, vltra id quod rogauit, præstitimus. Vbi Seruius, Vltrò nō est sponte, nam iam rogauerat, sed insuper. Et venit ab eo quod est vltra, quia plus quàm rogauerat, præstiterunt. Interdum significat sine requisitione, αὐτομάτως, αὐθαίρετως. van selbs) van selfs) de soymesme) vt, Vltrò ad te veni, id est, nō requisitus, sed sponte veni. Plaut. in Epid. Continuò te orabit vltrò, vt illā transmittas sibi. Interdū prauè ac peruersè, seu versa vice, aut prior. Teren. Adel. Nisi si me in illo credidisti esse hominū numero, qui ita putant, Sibi fieri iniuriam vltrò, si quā fecere, ipsi expostulant, Et vltrò accusant.

Vltrò citroq;, (δεῦρο, κἀκεῖσε) hin vnd wider) herwart eñ derwart) ca & la) significat qđ vulgò dicitur, huc & illuc, & tam in factis, q̃ in dictis dicit. Cice. in Somn. Scip. Multisq; verbis vltro citroq; habitis, ille nobis cōsumptus est dies. Quum ego te alloquor, tūc verba vltrò, quasi vltrà eunt, quū te alloquentem audio, tunc verba citrò, quasi citrà veniunt. Sicut pedes, quū à loco recedo, tunc vltrò eunt, quum redeo, tunc citrò. Nec elegans esset, huc atq; illuc commeabat, nisi errabundū & incertum iter significes. Vide Vallam. lib. 2. ca. 57. Quidam in hac significatione vtuntur sursum & deorsum. Terent. Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam, ne sursum deorsum'ue cursites. Tractū ab Athenis, cuius portus in imo, vrbs verò editiore loco sita est.

Vltroneus, nea. neum. Idem quod spontaneus, αὐτόματος, ἐθελοντής.

Vlubræ, ciuitas in Italia. Horat. Est Vlubris, animus si te non deficit æquus.

Vlula, (αἰγώλιος) pen. cor. auis à fletu denominata, hoc est, ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν, quod est vlulare & flere. Vergil. Certent & cygnis vlulæ.

Vlulare, & Vlulatus, vide Hululo.

Vlysbona, (ὀλισιπὼν) ciuitas in Hispania ab Vlysse condita. Sunt tamen, qui præcipiant, & Vlyxem, & Vlyxbonam scribi per x, sed tales Græcas literas ignorant.

Vlysses, (ὀδυσσεὺς) fuit filius Laertæ regis Ithacęs, vnde & Laertius cognominatus est, & Ithacus, ab Ithaca insula, in qua regnauit. Et Dulichius, ab insula Dulichia, quæ in illius regno habebatur. Similiter & Naritius, à Naritio. Est & quandoq; secundæ declinationis, sicut Achilles. Verg. Et terram altricem sæui execramur Vlyssi.

V A N T E M.

Vmbella, diminutiuum ab vmbra, σκιάδιον. Et vmbella quæ ponebatur in theatris ad arcendum solem.

Vmber, a, um. (ὄμβριος) possessiuum ab Vmbria.

Vmbilicatim (κατ' ὀμφαλὸν) significat p vmbilicos.

Vmbilicatus, adiectiuū, (ὀμφαλωτὸς) dicimus quod vmbilicos habet, vel quod ad vmbilici similitudinem factū est. Plin. lib. 13. cap. 4. Est in aluo media fissura plerisq; vmbilicatum.

Vmbilicus, pen. prod. dicitur quicquid in aliqua re est medium, ὀμφαλός. das mittel) die middelt) le milieu.) Vnde de libro quoq; vmbilicū dici ostendit Catullus, Relata chartæ regiæ noui libri, nos ui vmbilici, lora rubra membranæ. Et Plin. Vmbilicum Italiæ circa lacum Reatinū dixit, quòd ibi medium Italiæ sit. Item vmbilicus dicitur ligamentum intestinorum, quòd mediam ferè ventris planitiem obtineat. der nabel) den nauel) le nombril.) Ad hoc autem factus est, vt per eum fœtus, dum est in vtero matris, nutriatur. Vnde vmbilicæ, (ὀμφαλητόμοι) obstetrices vmbilicos infantium desecantes. A cuius quoq; similitudine paruus circulus in terra descriptus, ad cognoscendos ventos, vmbilicus dicitur. Plinius libr. 18. cap. 33. Per huius mediam longitudinem duci farculo sulcū, Vel cinere lineam, mediamq; circumscribi circulo paruo, qui vocatur vmbilicus. Item parui ac rotundi, politiq; lapilli, eadem ratione vmbilici dicuntur. Cic. 2. de Orat. Non audeo dicere de talibus viris, sed tamen ita narrare solet Scæuola, cōchas eos & vmbilicos ad Caietam, & ad Lucrinum legere consueuisse. Item vmbilici ornamenta, & veluti clauiculi quidam, quibus libri ornantur, & gemmæ ligantur. Martialis libro 2. Quid prodest mihi tam macer libellus, Nullo crassior vt sit vmbilico? Plinius, Et alios cōuenit non oportere perforari, quorū sit absoluta bonitas, vmbilicis statim ex auro capita comprehendentibus. Et poëtæ frequēter vsi sunt, cum exactū opus significarent, vt ad vmbilicos se venisse dicerēt. Horat. in Epod. Promissum carmen iambos Ad vmbilicum ducere. Quod exponit Porphyrius, Ad vmbilicum ducere pro finire, & consummare opus posuit Horatius, quia in fine libri ex ligno, aut osse, aut cornu, vmbilici solent poni, id est, ornamēta quædā nostri vmbilici formam imitantia. In quem sensum & Martialis finem 4. libri clausit inquiēs, Ohe iam satis est, ohe libelle, Iam peruenimus vsque ad vmbilicum, Tu procedere adhuc, & ire quæris, &c.

Vmbo, media pars clypei eminētior, ἴτυς. Licet quandoq; pro toto clypeo ponatur. Liuius 5, ab Vrb.

Gallum vmbone ictum deturpas. Statius, Iam clypeus clypeis, vmbone repellitur vmbo:

Vmbra, (ἀποσκίασμα, σκιά) ein schatt) die schaduwe) ombre.) aër carens sole, quod fit alicuius corporis obiectu, præsertim nubiū. Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod est imber, vmbram appellatam existimant, quòd omnes vmbræ humidæ sint. Vmbræ etiam dicuntur, quas faciunt pictores, vt imagines quæ planæ sunt, solidæ videātur, quod dicūt adumbrare. σκιαγραφεῖν. & adumbratus. ἐσκιαγραφημένος. Adumbratio, ἀποσκίασμα, σκιογραφία, ὑποτύπωσις, ὑπογραφή. Cice. 4. Acad. Quàm multa vident pictores in vmbris, & eminentia, quæ nos non videmus? Vmbræ dicuntur inferorum imagines. Vergil. Vmbrarū hic locus, & somni, noctisq; soporæ, Corpora viua nefas Stygia vectare carina. Vmbra olim dicebatur, qui veniret ad conuiuium non vocatus, sed illius, qui vocatus fuerat, comes: nam sic vocatum sequitur, veluti vmbra corpus. Horatius libr. 1. Epist.

Ad summam locus est, & pluribus vmbris,

Sed nimis arcta premunt olidæ conuiuia capræ.

Vmbraculum, locus, in quo est vmbra, σκιάδιον, σκηνή. Varro libro. 1. de re Rust. cap. 51. Prope aream faciunt vmbraculum, quò secedant homines in æstu, tempore meridiano. Vmbraculum, quod facit vmbram, & à Sole defendit, seu quod ponitur pro vmbra, vt sunt aulæa, lintea, cortinę, frondes. Valerius Maximus libr. 2. Qu. Catul. primus spectantium consessum velorum vmbraculis texit. Ponitur & vmbraculum pro vmbella mulieris, qua tegitur facies ad solis calores arcendos. Ouidius in Fastis,

Aurea pellebant tepidos vmbracula soles.

Vmbraticus, a, um. quod est ex vmbra, seu ad similitudinem vmbræ, σκιώδης. Augu. lib. 2. Conf. Non saltem vt est quædam defectura species & vmbratica, vitijs fallentibus.

Vmbraticus homo, dictus est à Plauto in Curcul. trapezita, qui in vmbra sub tecto vitā agit ociosam, σκιατραφής. Artes quoque & negotia vmbratica nominantur, in quibus per desidiam in vmbra elanguescimus.

Vmbratilis, penul. cor. quod vmbratum est, σκιατρόφος. vt, vita vmbratilis, quæ vmbra atque opaco marcescit, seu in vmbra, & otio domestico degitur. Studiosi vitam vmbratilem colunt, quos libri docent in vmbra & otio, vt inquit Cicero pro Cornelio Balbo. Item pro Muræna, Cedat inquit, stylus gladio, vmbra soli. Res etiam vmbratiles dicuntur, quæ fiunt per inuolucra & inanitatem, quasi vmbra est. Vmbratilem exercitationem dixit Cicero, 1. de Oratore, quæ in loco operto, atque adeò in otio fit.

Vmbria, (Ὀμβρία) regio Italiæ, quam Plinius in sexta regione collocat, ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, hoc est, ab imbre, quòd vmbri à Græcis quasi Vmbrij dicantur, & omnium Italiæ populorum antiquissimi inundatione terrarū imbribus superfuisse credantur. Vel dicta est Vmbria ab vmbra, quòd ea regio propter altitudinē montiū, & vicinitatem Apennini, vmbrosa sit. Lucan. lib. 2. Iusq; sui pulso iam perdidit Vmbria Thermo. Incipit Vmbria ab Apennino & vltrà, ac vsq; ad sinum Adriaticū extendit, multis præclara vetustissimis oppidis, sed in primis Sentino & Fano Fortunæ. In ea etiam sunt Spoletum, à quo nunc ea regio ducatus Spoletanus dicitur, Nursia, Reate, Ameria, Tiphernum, Fulgineum, Nuceria, Asisia, Tudertum, Narnia. Trecenta Vmbrorum oppida Tusci debellasse reperiuntur.

Vmbrifer, adiectiuum, ferens vmbram. Varro de re Rust. lib. 2. ca. 2. Sub vmbriferas rupes, & arbores patulas subijciunt.

Vmbro, as. tegendo vmbrā facio, σκιάζω. eyn schatten machen, bedecken) een schaduwe makē; faire ombre, ombrager) Plin. li. 9. ca. 1. Marcellus velis forum vmbrauit. Huius composita magis sunt in vsu, scilicet adūbro, inumbro, præūbro, obūbro, ὑποσκιάζομαι, ὑποσκοτίζω, ἐπισκιάζω. Colu. libr. 5. Dum incremento suo vites inumbrent. Et in Euāgelio, Et virtus altissimi obumbrabit tibi. August. Adumbrato mysterio He'ias loquitur. Aliquando ponitur pro defendere, tractum ab arboribus.

Vmbro, (Ὄμβρος) nomen fluuij Insubriæ nauigabilis, qui & Lamber à Plinio dicitur.

Vmbrosus, adiectiuum, opacus. Verg. 8. Æn. Crines vmbrosa tegebat arundo.

V A N T E N.

VNà, zu malmet, tsamen) ensemble.) aduerbium, acuitur in fine, ad differentiā ablatiui nominis Vnus, & significat simul. ἅμα. Cic. ad Att. Si in Italia Pompeius cōsistit, erimus vnà. Aliquando etiam in oratione ponitur geminata, & habet quasi eandem vim, quā habent tum & cū. Cic. 1. Verr. Vnà & id quod facio probabit, vnà & in hac caussa profectò neminē proponendum mihi esse existimabit.

Vnanimis, & vnanimus, vtroq; modo dicitur, pro eo qui vnius animi est, & vnius sententiæ cum altero, ὁμογνώμων. Vergil. 4. Æneid. Cum sic vnanimem alloquitur male sana sororem. Vnde & vnanimem consensum dicimus, cum amicorum concordia est. Hinc vnanimitas, consensus, æquanimitas, ὁμογνωμοσύνη. Plautus in Truculento, Non Amantis mulieris, sed sociæ vnanimitatis fidentis fuit.

Vncia (οὐγγία) dicta est, quòd vna fit ex duodecim partibus assis. Plau. in Menæch. Atque huic vt addas auri pondo vnciā. A quo semiuncia duæ sextulæ, tertia pars vnciæ, id est, scrupuli octo. Sicilicus, scrupuli sex. Sextula, scrupuli quatuor. Est etiam vncia, mensuræ genus exiguæ. Vnde & diminutiuum vnciola. Vnde quincuncem vocamus vasculum quinq; vnciarum capax. Martial. Quincunces puto post decē peractos. De alijs asśis partibus vide in dictione As.

Vnciarius, adiectiuum, (οὐγγιαῖος) ab vncia deriuatur, à quo semiunciarius. Liui. lib. 7. Semunciarium tantum ex vnciario factum fœnus, & in pensiones æquas triennij. Vnciarium fœnus omnium erat minimum, quod ex centum vnciam tantū in annum

anni reddebat. Vnciarla ftirps, duodecima aſſis pars,omniũ minima moneta.Vnciariæ vites,quæ ita diſpoſitæ erant,vt inter quamlibet vitẽ vnius iugeri vncia interuallum æquale faceret.

Vncialis,& hoc le.quod ad vnciam pertinet. vt,Vncialis aſſis,qui vnciam tantũ valebat.Plin.lib.33. cap.3.Q. Fabio dictatore aſſes vnciales facti.

Vnciatim,aduerbium.Teren.in Phorm.Quod ille vnciatim vix de demenſo ſuo Suum defraudans genium comparſit miſer,&c.

Vncinatus,adiectiuum,ὀγκινωτὸς,vncinis armatus. Cic.4.Acad.Nec vt ille, qui aſperis,& leuibus & hamatis,vncinatiſq; corpuſculis cõcreta hæc eſſe dicat interiecto inani.

Vncinus,ὄγκινος,pen.prod.diminutiuum eſt ab vncus,pro fuſte.

Vnciola, cum accentu in antepen.diminutiuũ ab vncia.Iuuen.Vnciolam Proculeius habet,ſed Gillo deuncem, Partes quiſq; ſuas ad menſuram inguinis hæres Accipiat.

Vnctum,ſignificat illud pingue,quod in porci dorſo mollius eſt,ἄλειφαρ. Colu.lib.6.cap.30.Frigoris fomenta adhibentur , capite & ſpina tepenti adipe,vel vncto linuntur. Rectius ibi vino,non vncto alij legunt. Perſius adiectiuè poſuit,Vncta vixiſſe patella Semper.

Vncus,fuſtis ab vno latere incuruus,ac ſeſe retorquens,quo inſtrumento puniebant damnati, ἄγκιστρον.eyn haek) een haeck)Vng croc ou crochet.) Iuuenal.Impactus Seianus ducitur vnco. Huius diminutiuum eſt vncinus.

Vncus,a.um.incuruus,γαμψὸς.krum) [illegible]ochu.) Colum.lib.7.cap.11.Atq; vncis digitis alterũ quoq; teſticulum educito.Cuius compoſita ſunt,aduncus.& reduncus,quæ duo Plinius lib.10.complexus eſt dicens,Et acuta volucribus roſtra,eodem rapto viuentibus adunca , collecto recta, herbas ruentibus limumq; redunca , vt gruum generi. Hinc fiunt adunco,cas.& inunco.

Vnda,propriè pars aquæ in ſe collecta,& in vnam partem tendẽs,vt cum fluctuat mare: dicta quòd fit vna,& in ſe coacta,κῦμα.eyn waſſerwelle) een bare) onde,vague, flot.) Verg.1.Æne.Tum prora auertit,& vndis Dat latus,&c. Aliquando ponitur pro aqua,ut, Pars pro toto.Ouid.Et terris miſcuit vndas . Huius diminut.eſt vndula,κυμάτιον. Vndæ comitiorũ,per tranſlationẽ,varia ſententiarũ multitudo,quibus veluti vndis mare,ita etiã comitia feruere videntur. Cicer.pro Plan.Si campus,atq; illæ vndæ comitiorũ, vt mare profundum,& immenſum,ſic efferueſcunt,&c.

Vndabundum mare,apud Gell.lib.2.cap.30.dicitur abundè vndas faciens,κυματώδης.

Vndatim,ſignificat fluctuatim,vel ad vndarũ ſimilitudem,κυματωδῶς.Plin.lib.13.cap.5.Sunt & vndatim criſpæ menſæ,&c.

Vnde,wa har,von wannen)van waer)dont,d'ou.) aduerbiũ,quaſi de quo vno loco: vt,Vnde venis? Interdum ſignificat à quo. Verg.Genus vnde Latinum.Terent.in Eunu.Vnde petitur aurum.Interdum ponitur pro aliquid.Horatius;Vnde mihi lapidem? quorſum eſt opus? vnde ſagittas? Hic venuſte deeſt,putas,vel dicas mihi eſſe.Quintilianus: Vnde hunc illi animum? Et alibi,Vnde tantum virium cæco? Capitur igitur relatiuè, infinitè,& interrogatiuè.

Vndeunde,ſignificat vndecunq;, ὁπόθενοῦν. de quelque part que vous vouldrez.

Vndeuis,& vndelibet, (ὅθεν βούλει) ſignificat ex vno quouis loco.Cic.ad Heren.Aſt iſtud quidem facilè fuit vndelibet inuenire.

Vndecunq;,aduerbium, ex quocunq; loco. Liu.4. belli Pun.Bellum vndecunq; cum Annibale conſulibus mandatum.

Vndeuiginti,(εἴκοσι ἑνὸς δέοντος) vno dempto de viginti,quod eſt decem & nouem. A quo vndeuigeſimus. Sic vndetriginta,vndetrigeſimus,vndecenteſimus,vndemilleſimus.

Vndiq;,aduerbium,id eſt,in omnes partes,vel potius ex omni parte.Cic.pro Pompeio:Sicilia multis vndiq; cincta periculis.

Vndique laterum, (πανταχοῦ τῶν πλευρῶν) ab omni latere,ab omni parte.Sic vbiq; gentium.

Vndiſonus,na.num.pen.cor.quod vndis ſtrepit,πολύφλοισβος. Vnde mare vndiſonum dicitur,quòd fluctuando ſonitum reddat.

Vndiuomus,a. um. (κυμοβόλος) pen.cor. quod vndam,id eſt,aquam vomit.

Vndo,as.fluctuo,vndas facio, κυμαίνω. wellen machen) baren makẽ) faire onde.) Cicer.2. de Nat. Deor.Subter radices penitus vndãti in freto.Vndantem chlamydem facere, eſt incendendo chlamydem laxam,rugoſamq; ſic in dextram modò, modò in læuam iactare, vt eius pars potiſſimũ inferior vndas modò accedentes,modò recedentes imitari videatur . Plaut. in Epid.Sed hic quis eſt,quem huc aduenientẽ cõſpicor,Suam qui vndantem chlamydem quaſſando facit? Compoſita ſunt,abundo,exundo,inundo & redundo,de quibus ſuprà in dictione Abundo.

Vndones,vide in dictione Vndulata.

Vndoſum mare , dicitur fluctuoſum, vndis plenũ, κυματώδης θάλασσα.

Vndulata veſtis,quæ fit ex hircorum, & caprarum pilis potius,quàm lanis,quòd ad vndarum ſimilitudinem picta ſit. κυματώδης. camelot.) Nam & cymatilis veſtis à fluctu, vt apud Plaut.& Ouid. Dicebantur verò & Vndones quidam Cilicij, forteq; ab vndis , quales modò in his textis videmus, quæ tanquã ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν συμβαλωτὰ omnes appellamus,ceu origine ab illo veſtiũ genere accepta, de quibus Plin.ita ſcribit, Lanæ & per ſe coactæ,veſtem faciũt. Erit ergo ſymballoſtum, quaſi συμβλητόν, id eſt, coacti implexu potius,quàm textu conditum. De vndone Hieron. quoq; meminit. Varr. de vita Pop.Rom. A quibuſdam dicitur eſſe Fortunæ virginis ſimulachrũ,ab eo quòd duab.vndulatis togis eſt opertũ,perinde vt reges noſtri vndulatas, & prætextatas togas ſoliti ſunt habere. Nonius Varr.inquit,vndulatũ nouẽ pro puro poſuit . Ita fit,vt vndulata veſtis aliud gen⁹ ſit fortaſſe,q̃ cymatilis,à fluctu dicta.

Vnedo, fructus arboris, similis terrestribus fragis. Et arbor ipsa etiam Vnedo dicitur, folio citro similis, fruticosa, pomum inhonorum est. Ideoq́ vnedo dicitur, quòd vnum tantum mandi possit, Græci κόμαρον vocant, Latini arbutum, vide Plinium libro. 15. cap. 24.

Vngentum, quod & vnguentum, (ἔλαιον, Homerus μύρον) gesclb) salue) onguent.) dicitur, non est illa compositio tenax, qua chirurgi vtũtur ad vulnera curanda, sed commistio diuersorum odorũ addito oleo, aut balsamo, aut aliquo pingui, ad vngenda corpora, deliciarũ & luxuriæ caussa inuenta, χρῖμα siue χρῖσμα, Veteres θύωμα. Vulgare autẽ ac promiscuum, & ferè palæstris dicatum, ἄλειμμα, ἀλοίφιμον, & ἐπάλειμμα vocat Icesius. Vnde ἀλείπτης, & ἐξαλείπτης, quos nostri vnctores & reunctores vocant, à Grǽcis frequenter κονιαταὶ, χρισταὶ ac παιδοτρίβαὶ nominantur. Herm. Plau. in Mostel. Non possunt omnes olere vnguẽta exotica. Pomponius tamen Iureconsultus tit. de auro, argento mundo, orna. &c. l. argumento. scribit vnguenta esse, quæ valetudinis caussa cõparantur. Sed hæc magis medicamẽta dicuntur. Seruius ait, hoc nomen vngentum nõ recipere u, sicut nec vngo, vnguen verò u habere.

Vngo, is. xi. ctum. & vngo, guis. gui. ctum. secũdum Priscianum, (ἀλείφω, χρίω) salben) saluen) oindre) quasi vnum ago. Vngendo enim copulatur, atque vnitur caro. Cato ca. 72. Pice liquida cornua infima vnguito. Hinc vnctito, ctas. frequentatiuũ. Et verbalia vnctio, nis. vnctor, ctoris. vnctura, ræ. Hinc & vnctorius, adiectiuum. vt, vnctorium hypocauston, apud Plinium Epist. 17. lib. 2. vbi seruabatur oleum ad vnguendum opportunum. Ab vngo fiunt composita, Inungo, Perungo & Exungo, quæ vide suis locis.

Vnguen, idem quod vnguentum, & accipitur pro omni eo, quod succum habet, ex quo aliquid vngi potest (ἀλοιφὴ, ἄλειμμα.) Plinius, Epiphoras bubulo seuo cum oleo cocto aliinunt. Ceruini cornu cinis, scabrities eodẽ vnguine sanat. Sunt, qui dicant, vnguen ab vncto deduci, & esse vnctum, pingue in suis dorso, siue axungium vel seuum. Pallad. Sumas tantundem vnguinis, quod vocamus axungiã, vel seuum. Persius: Fœnisecæ crasso vitiarunt vnguine pultes. Hinc vnguinosus, adiectiuum. vt, vnguinosum medicamentum, vnguinosæ nuces. Plin. lib. 23. ca. 8. Sunt autem recentes nuces iuglaudes iucũdiores, siccæ vnguinosiores, & stomacho inutiles.

Vnguentarius, qui vnguenta conficit, ac vendit, μυρεψὸς, μυροπώλης. Cice. 1. Off. Adde huc, si placet, Vnguẽtarios, saltatores, &c. Eius fœminininum est vnguentaria. Plinius libro. 8. cap. 5. Et vnguentariam quandam dilectam Iuba tradit, &c. Est & vnguentaria, ars ipsa conficiendorum vnguentorum. Vnde vnguentariam facere, dixit Plautus in Pœnulo. Vnguentarius verò, adiectiuũ, est quod ad vnguenta pertinet. Plin lib. 36. cap. 8. Hunc alii qui lapidem alabastriten vocant, quem cauant ad vasa vnguentaria, quoniam optime ea incorrupta seruare dicitur.

Vnguiculus diminutiuũ est ab vnguis. & de his tantum dicitur, quæ vngueis habent, ὀνύχιον. Plautus in Epid. Contempla Epidice, vsque ab vnguiculo ad capillum summum. Vnde à teneris vnguiculis dicimus pro eo, quod est, ab infantia, ab ineunte ætate, à puero, ab incunabulis. Cic. Lentulo: Sed præsta te eũ, qui mihi à teneris, vt Græci dicunt, vnguiculis es cognitus.

Vnguis, (ὄνυξ) eyn nagel, klauwe) ongle.) masculini generis, ab vngo, gis. quòd politus & trãslucidus sit, & quasi vnctus: & est propriè eorum animalium, quæ digitos habent separatos, vt sunt homines, simiæ, aues. Plin. Vngues simiæ imbricati sunt, hominibus lati, rapacibus vnci, cæteris recti, vt canibus, præter eum qui à crure plerisque dependet. Idem de Aquila: Vngues quoque huic generi inuertuntur. Apud Colum. lib. 6. ca. 12. inuenitur vnguis pro vngula. Dicitur & vnguis de arboribus. Plin. libro. 12. cap. 9. Bactriano nidor siccus, multiq́ candidi vngues. Vngues ferrei, apud Columellam libr. 12. ca. 18. sunt instrumenta quædam ferrea, quibus vindemiatores vnguiũ vice vtebantur ad colligendum vuas, ne ipsas manibus distringerent. Fieri enim non poterat, vt dum vnguibus manuum vuas colligerent, bona pars acinorum digitorum contactu in terram non delaberetur.

Vnguis, morbus est oculorum, Græci πτερύγιον vocant, de quo suprà dictum est.

Vngula, (ὁπλὴ) eyn hůff.) ab vnguis denominatiuũ est, non diminutiuum, quamuis formam diminutiuam habeat, & dicitur de his animalibus, quæ digitis carent. Plin. libro. 11. cap. 45. In quadrupedibus solidas habent vngulas, quæ nõ sunt cornigera. Idem: Omnia digitos habent, quæ pedes, excepto elephanto. Huic enim informes numero quidem quinque, sed indiuisi ac leuiter discreti, vngulisq́ non vnguibus similes Ouidius quoque idem fecit, dum Io descripsit, è bouis effigie in primam formam redeuntem, inquiens: Vngulaq́ in quinos delapsa absumitur vngueis. Omnibus vngulis, prouerbiale est, quod significat omnibus viribus manuumq́ pedumq́, & conatu totius corporis, vt etiã vngues qui sunt in extremitate collocati, intẽdantur, quos Plinius existimat esse summas neruorum clausulas. Cice. libr. 2. Tusc. Toto corpore, atq́ omnibus vngulis (vt dicitur) contentioni vocis asseruiunt.

Vngulanos (ὀνυχώδεις) Cato vocauit, qui magnos vngues habent ac scabros, quasi vngulis similiores, quàm vnguibus.

Vngulata vestis, ab vngulis, hoc est, anulis. Vngulũ enim Oscorum lingua (vt ait Festus) anulum significat. Vel etiam dici potest ab vnguibus.

Vngulum, anulum significat. Quod ideo quidẽ appellatũ putant, quòd sicut in digito vnguis carne ita in illo gemma, vel signũ aliquod auro claudit.

Vnicaulis, herba, quę vnum caulem habet, nec in ramos spargitur, μονόκαυλος.

vnicolor, pen. cor. vnius coloris, μονόχρως, Plin. li. 12 cap. 9

cap.9. Dulciores fœminæ sunt,& vnicolores.

Vnicornis, generis mascul. siue vnicornius,& vnis cornium, declinari potest, pro animali quod vni cum in fronte cornu longum gerit, quod ad saxa limat, & cum ipso perforat elephantem. Græcè μονόκερως dicitur. Hoc animal, vt Albertus inquit est moderatæ quantitatis, buxei coloris, & fissæ in duo vngulæ pedis, in desertis habitans. Est & Vnicornis,& hoc ne. adiectiuū quod vnum cornu tantum habet. Plinius lib.11.cap.46. Vnicorne bisulcum oryx.

Vnicuba, pen.cor. mulier quæ cum vno tantum viro concumbit. Hieronym. Legant, antequam religio nostra fulgeret in mundo, vnicubas semper habuisse inter matronas decus.

Vnicus, singularis, (μόνος) eyn eynsig) een eenich) seul.) vt, Phœnix est vnica auis. Cice. pro Roscio Amer. Et quæramus, quæ tanta vitia fuerint in vnico filio. Hinc fit aduerbiū vnicè, singulariter. vt, Dilexi te vnicè. Plaut. in Bacch. Imò vnicè vnū plurimi pendit.

Vnigenitus, (μονογενὴς) filius qui vnicus est, quasi solus genitus, nec fratrem vllum habuit aut sororem. Vnigenam Cice. libro de Vniuersitate mundum vocat, quòd solus atque vnus esset. Vnigena Pallas à Catullo dicitur, quia è Iouis cerebro, atque vna parente orta.

Vniiugæ vineæ (μονόζυγοι) dicuntur, si hastilibus in terra defixis, singulæ transuersæ perticæ in vnam tantum partem ordinis annectantur. Plin. lib.17 ca.22. Si vniiuga erit vinea.

Vnimanus, adiectiuum, vnam tantum manum habens. Liu.5. bel. Maced. Ex Piceno nunciatum est, & Aretii puerum natum vnimanum.

Vnio, nis. niui. nitum. coniungo, quasi vnum facio, ἑνόω. vereynen) vereenigen) vnir.) Vnde vniti animi, qui sunt vnius voluntatis.

Vnio, onis. ἕνωσις, modò concordiam significat. August. Nam hoc fieri posse in tanta animorū vnione quis dubitet? Modò margaritā, (μαργαρίτης) quòd in conchis nulli duo reperiantur indiscreti, inquit Plin. libr.9. cap.35. Dos omnis vnionum est in candore, magnitudine, orbe, leuore & pondere. Est & vnio cæpæ genus capitatum. Colu. libro.12. cap.10. Pompeianam, vel Ascaloniam cæpam, vel etiam Marsicam simplicem, quam vocant vnionem rustici, eligito. Hoc autem nomen (vt inquit Ruellius) apud Gallos velut triuiale hactenus vsurpatum est. Nam pluribus bulbis nō coagmentatur, singulari constat, ideo vnionem lingua Gallica nominat.

Vnioculus, qui & monoculus, qui vnum habet oculum, μονόφθαλμος. Plaut. Vniocule salue.

Vnistirpis, hoc pe. vnius stirpis. Plin. lib.16. ca.30. In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, vlmus, & si qua venistirpia.

Vniuersale, quod ad vniuersos pertinet, καθολικόν. Cic. ad Heren. Nam in huiusmodi rationibus, nō vniuersalis, neque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. Legitur & vniuersa.

Vniuersalitas, generalitas, ἡ καθόλου.

Vniuersipotens, dicitur Deus, quod vniuersa possit παντοκράτωρ. A quo vniuersipotentia dicitur.

Vniuersus, quasi omnis ad vnū versus, ἅπαντες, ἅπαντα. all) geheel) tout.) id est, sine aliqua exceptione. Et in singulari quidē idem quod totus: vt, Vniuersus ager, vniuersus exercitus. In pluralis significat omnes coniunctim. Nam si dicimus, Omnes sibi domicilium constituerunt, intelligitur domiciliū sibi vnumquenque constituisse. Si verò dicimus, Vniuersi sibi domiciliū constituerūt, significatur omnes simul vnum sibi pro omnibus domiciliū fecisse. Cic. in Acad. Qui loquitur de vniuersis, nihil excipit. quid enī potest esse extra vniuersa? Hinc vniuersè, aduerb. generaliter, siue generatim: cui singillatim opponitur. Et vniuersim, ὅλως. Cic. in Vatin. Quæro abs te primū vniuersè, quod genus improbitatis, &c.

Vniuira, pen.cor. quæ vnum duntaxat virū coniugem habuit, μόνανδρος. Hieron. Vniuira Anna inducitur, semperque ieiunans.

Vniuocum, pen. corr. cuius & nomen cōmune est, & eadem substantiæ ratio, quod Græcè συνώνυμον dicimus: sicut æquiuocū, cuius nomē tantū commune est, sed substantiæ diuersa ratio, & à Græcis ὁμώνυμον appellaē. Homo & equus, vniuoca sunt, quia sub vno animalis nomine comprehenduntur,& eadem est vtriusque substātia. Homo verus, & homo pictus, æquiuoca sunt, quia de vtroque animal prædicatur, sed substantia eorum diuersa est. Grammatici dicunt, homonyma esse quæ voce, sed non significatione conueniunt: vt, Nepos est filius filii, vel luxuriosus. Synonyma, quæ non voce, sed significatione conueniunt: vt ensis, & gladius. Hinc vniuoco, as. pen. corr. & vniuocè, (συνωνύμως) aduerbium.

Vnni, (Οὖννοι) populi qui mari Cronico vicini, Caspium accolunt, quos quidam Turcas vocari existimant, sunt Hungari. Quidam primam syllabam aspirant, Hunni.

Vnose, ab vnus, quo veteres vsi sunt pro simul.

Vnquam, (ποτὲ) immer) immermeer) iamais, oncques.) aduerbiū, significat aliquo tempore quasi vno quouis tempore. A quo Nunquam. Plaut. in Aulularia: Neque id in tantis periculis vnquā committant, vt fiet.

Vnus, numeri principiū est, (ἷς. eyns) een) vng.) Ouidius: Vnus erat toto naturæ vultus in orbe, Quē dixere chaos. Aliquando dicitur solus, μόνος. Plaut. Vnus tum domi eram, & fores erant clausæ. In qua significatione quandoque genitiuo iungitur, & ferè genitiuo omnium. Plin. Accipenser vnus omnium squamis ad os versis, contra aquā natando meat. Ponitur aliquādo pro pronomine idem. Plaut. in Capt. Hic postquā hunc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarē, quia quasi vna ætas erat. id est, eadem ætas, siue eiusdem ætatis erant. Sic vno tempore, id est, eodem tempore. Plaut. in Milite: Vno exemplo omnes viuunt. id est, eodem. Aliquando pro primo. Vergil. Cadit & Ripheus iustissimus vnus, Qui fuit in Teucris. Sciendum (authore Hieronymo ad Dama-

sum) quòd vnus est numeri, cum dicimus, vnus homo, vnus equus. Vbi autem alius, vel tertius non potest adiungi, vnus si dicatur, non numeri, sed vniuersitatis est nomen: vt si dicamus, vnum Solem, hic vnus ita dicitur, vt alius tertius addi non possit. Vnus est enim Sol. Multo magis, Deus cum vnus dicitur, non numeri, sed vniuersitatis vocabulo nuncupatur. id est, qui propterea vnus dicitur, quòd alius non sit.

Vnus & alter, (εἷς ἢ δύο) significat duos, sicut alter & tertius. Tacitus: Sed & alter & tertius dies con tatione coæternum absumitur. Cic. 4. Verr. Dicit vnus & alter breuiter nihil interrogatus.

Vnusquislibet, & Vnusquiuis, (εἷς ὁστισοῦν) idem significant quod quilibet, omni loco, ex omni par te, ex omni regione.

Vnusquispiam, (εἷς τις) aliquis vnus.

Vnusquisque, (πᾶς ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι) ein ieder) een iegelijck) vng chascun.) dictio vniuersalis.

V A N T E O.

Voberca, villa est iuxta Bilbilim amnē, cursu fluminis, vmbra arborum, & frigiditate scaturientium fontium amœnissima.

Vocabulum (λέξις) dicitur quo res singulæ nominantur. Quintilianus lib. 9. cap. 1. Mutatur vocabulis vis rerum.

Vocalis, & hoc le. quod est sonorum, & summæ vocis, φωνήεις. Plin. lib. 18. Ranæ quoque vltra solitu vocales, sunt signa tempestatis. Vnde vocales literæ dictæ, (φωνήεντα) quia per se voces faciunt, & sine his literalis vox proferri non potest. Hinc semiuocales, (ἡμίφωνα) quæ quasi dimidiatum vocalium sonum habent. Sciendum est, quòd quando dictio finit in vocalē quamuis longam, si sequens incipiat à vocali, illa finalis breuis est: vt, Ilio alto. aliquando nō. Verg. 1. Æn. Posthabita coluisse Samo, hic illius arma. Vocalis (εὔφωνος) etiam dicitur, qui voce vtitur, & proferre verba potest, puta cum quis mutus fuisset, postea loquatur. Valerius lib. 1. Echedis Samius athleta mutus, cum ei victoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus, vocalis euasit.

Vocalitas, consonantia, quam Græci εὐφωνίαν vocant.

Vocatiuus casus, dictus est, quòd per eum vocamus, κλητική. Hinc vocatiuè aduerbium apud Gellium. lib. 13. cap. 21. Vocatiuè inquit, dicit. id est, per vocatiuum.

Voces, dicuntur ea omnia quæ sonant, φωναί. Vox enim fit ἀπὸ τοῦ βοάω, quod est voco. Verg. Factasque ad littora voces.

Vociferor, significat cum dolore, siue indignatione maiorem vocem emitto, κράζω, βοάω. lautschreië) luyroepen) braire) Interdū sine affectu, vehementer tamen exclamo, vide Vall. lib. 5. cap. 55.

Vocito, tas. penult. cor. frequenter voco, ἀναφωνέω. Plaut. in Capt. Pægnium vocitatus est, pòst vos indidistis Tyndaro.

Voco, as. clamo, καλέω, φωνέω. rūffen, nennen) roepē noemē) appeler, hucher.) vt, Voca operarios. Item vocare, appellare. Lactant. libr. 3. Quòd si Deum naturam vocant, quę peruersitas, naturam potius quàm Deum nominare? Item inuitare. Cicero. 6 Verr. Deinde ipsum regem ad cœnam vocauit. Vnde vocatores dicti sunt, quibus inuitandi datum est negotium, siue qui per se vocant ad cœnas: Plinius lib. 35. cap. 10. Inuitatus ad regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, ac vocatores suos ostentanti, vt diceret à quo eorum inuitatus esset, ille arrepto à foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. Item poscere, seu vendere Iuuenal. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam. Item denunciare. Vergilius libro. 1. Georgic. Tum cornix plena pluuiam vocat improba voce. Vocata est opera, dixit Plaut. in Sticho: Cœnabis apud me, quoniam saluos aduenis. E. Vocata est opera. Id est, non vacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, vt negotium aliquod pro se transigerem. Huius composita sunt, aduoco, auoco. Conuoco, in vnum locum congrego, συγκαλέω. Cic. lib. 1. Tuscul. Qui dissipatos homines congregauit, & ad societatem vitæ conuocauit. Circumuoco, vndecunque voco. Deuoco, euoco, inuoco, prouoco: peruoco, quod est, omnes voco, ἐκκαλέω. Reuoco, & seuoco, quæ habent, penult. correptam.

Voconia, genera sunt pyrorum, quemadmodum & volema. Plin. lib. 15. cap. 15.

Vocula, penultima corr. diminutiuum, parua vox, φωνάριον. Cicero ad Qu. fratrem: Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones ac falsæ voculæ, quàm certæ, seu seueræ? Interdum ponitur pro detractione. Idem M. Cælio: Si incurrit hęc nostra laurus non solum in oculos, sed etiam in voculas maleuolorum.

Vogisonus, siue Vogisolus, lacus in Patauino agro.

Vola, media pars manus, siue pedis, θέναρ. die gauff) die palme) la palme.) Plinius lib. 11. cap. 45. Vola homini tantū, exceptis quibusdam. Hinc Volo, as. quod significat volas, id est, pedes moueo. Verg. libro. 6. Ille tantum prodire volando. Nam ad pedum volas retulit. Ad manus retulit Terent. Vix me contineo, quin inuolem in capillum. A volo fit compositum, inuolo, quod est, rapio, & suffuror, & in vola abscondo.

Volaticus, ca. cum, quod volat, & citò transit, πτηνός, πτερωτός. Ponitur pro inconstanti & præcipiti. Cice. ad Attic. lib. 13. O Academiam volaticam, & sui similem, &c.

Volatile, pen. corr. quasi volans, adiectiuum est, πτηνόν. vt, animal volatile. Et volucres volatilia dicuntur, quia volant. Volatile ferrum, mucro & acies telorum. Vergil. 8. Æneid. Telisque volatile ferrum Spargitur.

Volatura, idem est quod volatus, πτῆσις. Varr. 3. de re Rust. ca. 5. Ibi in prima volatura cū veniunt, morantur dies paucos, requiescendi causa.

Volatus, tus. ipsa volatio. & volandi actus, πτῆσις.

Volema, penult. prod. Galli appellant pyra bona & grandia eò, quòd impleant volam. Vergil. 2. Georgic. Crustumiis, Syriisque pyris, grauibusque volemis. neutri generis est, pluralis numeri, secun

da

dæ declinationis.

Volentia, idem quod voluntas, quæ quid cum voluntate desyderat; βούλησις Sallustius tamen Historiarum libr. 4. Volentia plebi, pro placentia plebi scripsit, hoc est, quæ plebs vellet. Multisq;, inquit, suspicionibus volentia plebi facturus habebat. Nonius: A volentia fit beneuolentia, maleuolentia, pro amore & odio, quasi bona & mala voluntas. Item beneuolus & maleuolus.

Volito, tas. frequenter volo, ἀναπέτομαι. Plin. Super aquas assiduè volitans. Ponitur & pro discurro. Cic. Qui per forum volitant. Volitare cupiditate gloriæ, est efferri, & vehementer trahi. Cice. in Pison. Valebis apud hominē volitantem gloriæ cupiditate Vir moderatus, & constans.

Volo, las. proprium est alas habentium, πέτομαι, ἵπταμαι. fliegen) voler.) Vergil. Volat ille per aëra magnū Remigio alarum. Transfertur etiam ad alia, quæ celeriter currūt. vt, Nauis volat, fama volat, & huiusmodi, pro celeriter vadit. Terent. in Hecy. Ne me frustra illic expectet, vola. Hinc veluolum mare dicitur. Eius composita sunt, Aduolo, quod est, iuxtà vel aliquid volo, προσπέτομαι. Plinius libr. 10. In agrum Volaterranum palumbium vis e mari quotannis aduolat. Circumuolo, περιπέτομαι. Idem in eodem: Nec vnquam tam longo naues, tamq; cōtinuo cursu recedunt à terra, vt non circumuolitent eas apodes. Deuolo, (καταπέταμαι) deorsum volo. Euolo, (ἀποπέταμαι) extrà vel in altum volo. Vnde per translationē Cicero Lentulo: Euolare altius certo noluerunt. Inuolo, interuolo. Obuolo, contrà volo. Peruolo, celeriter volo, (διαπέτομαι.) Præuolo, antè volo. Prouolo, procul volo, (προπέτομαι.) Reuolo, rursus volo, reuertor, (ἀναπέτομαι.) Gellius: Vbi satis se uierat coruus, reuolabat in galeam Tribuni. Subuolo, (ὑποπέτομαι) latenter volo, Columella libro. 9. Pulli facilius sub matribus pinguescunt, si iam firmis, prius quàm subuolēt, paucas subtrahas pinnas, & obteras crura, & vno loco quiescant. Superuolo, & transuolo, (ὑπερπέταμαι) quæ habent penult. correptam.

Volo, uis. (βούλομαι, θέλω) willen) vouloir.) à volo, volas: quòd animus in quo velle est, talis sit, vt puncto temporis peruolet quò vult. Cic. Fam. 12. Eandem rem tibi volo bene & feliciter euenire. Volo omnia tua causa, id est, tibi in omnibus bene cupio. Cic. 1. de Nat. Deor. Quatuor etiam naturas, ex quo omnia constare censet, diuinas esse vult. id est, censet. Hinc voluntas, & volitia. Composita sunt, nolo, malo, & peruolo.

Volones, dicti sunt serui, qui bello Punico, cum deessent, qui scriberentur, pro dominis pugnaturos se polliciti, in ciuitatem recepti sunt, & volones appellati, quia hoc sponte voluerunt. Festus. Liu. Volones liberi esse iussi.

Volsella, sunt instrumenta ad pilos euellendos à corpore idonea, (μαδιστήριον, τριχολαβίς.) Celsus li. 6 ca. 18. Deinde orę volsella prehendēdæ, tū quicqd corruptū est excidendum. dicitur & Vulsella, læ.

Volua, vide in dictione Vulua.

Volubilis, qui facilè voluitur, (περιτροχος, εὔστροφος) Cic. pro Milone: Quàm vaga, volubilisq; fortuna. Hinc volubiliter, aduerbium. Et volubilitas, atis. vt, Volubilitas mundi: Volubilitas fortunæ, inconstantia: Volubilitas linguæ, leuitas, promptitudo, dexteritas.

Volucer, adiectiuum, ponitur pro celeri, (πτηνός) schnel) viste, soudain.) Martial. Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.

Volucra, genus animalis, quod prærodit teneros pampinos. Colum. de Arboribus cap. 15.

Volucris, fœminini generis, omne id quod volat, non solum aues, sed apes quoq;, vespæ, tabani, & reliqua huiusmodi, (ὄρνεον, τὸ πτηνόν) Cicer. 2. de Orat. Quemadmodum volucres videmus procreationis atq; vtilitatis suæ causa fingere, & construere sibi nidos.

Volumen, (γραμματεῖον, σύνταγμα, σύγγραμμα, σύνταξις) penult. producta, à voluendo, quòd maiores nostri in libris arborum, id est, corticibus scribebant, & libellos illos, quò ferrēt cōmodius, complicabant. Ideoq; volumina appellata sunt, libellis similiora quàm libris. Est enim propriè volumen pars codicis, vtputa Metamorphoseos liber in quindecim volumina disfunctus est. Ouid. Sunt mihi mutatæ ter quinq; volumina formæ. Plin. Iunior: Libri tres in sex volumina propter amplitudinem diuisi, quasi in sex minores libros, vt sint volumina aliquanto minora quàm libri. Igitur volumen, pars libri est: liber verò pro toto codice, & pro volumine accipitur. Inde dicimus euoluere libros, ἀνελίττειν τὰ βιβλία. id est, aperire lectitādi gratia, quasi rem cōplicatam explicare. sicut reuelare, rem velatam detegere. Ponitur aliquādo pro volubilitate, siue varietate. Plin. lib. 7. cap. 45. Si diligenter æstimentur cuncta, magna sortis humanæ reperientur volumina.

Voluntas, (θέλημα, der wille) den wille) volunte.) est, inquit August. de libero arbitrio, qua appetimus rectè honesteq; viuere, & ad summam sapientiam peruenire. Vel est, vt ait Cicero 4. Tusculanarum, quæ quid cum ratione desiderat. Ponitur autem aliquando pro studio & beneuola animi propensione. Cicero Famil. 4. De mea autem in te voluntate sic velim iudices. Aliquando pro instituto, vel sententia & consilio. Idem pro Flacco: Græcus testis, cum ea voluntate processit, vt lædat, nō iurisiurandi, sed lædendi verba meditatur. Hinc Voluntarius, adiectiuum, quod fit sponte. Plinius De viris illustrib. Voluntarium militem se obtulit. Voluntaria auxilia dicūtur, quæ sponte dantur. Et hinc Voluntariè & voluntario, aduerbia. id est, bono, & prompto animo, non coacto. Cæsar tertio belli Ciuilis: Milites electi circiter centum viginti voluntariè eiusdem centuriæ sunt prosecuti. Liuius 1. ab Vrbe: Inde ob residuas bellorum iras, maximè solicitatis ad defectionem animis voluntariò traxere.

Voluo, uis. ui. welzē, walē) wentelē, omkeerē, rollē) rouler.) duarum syllabarum, notæ significationis. Vergilius 6. Æneidos; Vbi mille rotam voluere

per annos. Cuius composita sunt, Aduoluo, pro agglomero, (προσκυλίω) Cōuoluo, συστρέφω, κυλίω. Circumuoluo, (περιελίττω, περιειλέω) deuoluo, reuoluo, inuoluo. Prouoluo, antè voluo: vt, prouolutus pedibus. Reuoluo, explico, seu iterum voluo, (ἀνελίττω, ἀνελίσσω.)

Voluola, vermis, à voluẽdo, quòd inuoluat se frondibus easq; amputet. Hunc Plautus Inuoluulum, Cato Conuoluolum, Græci ἴκλον nominant. Dicitur & Voluox Plinio lib. 17. cap. 18.

Volupe, delectabile, (καθ' ἡδονήν) Plaut. in Amph. Nam quia nos tranquillos video, gaudeo, & volupe est mihi. Ponitur & pro voluptate. Dicitur & volup per apocopen.

Voluptabile, gratum, voluptuosum, (ἱμερτός) Plautus in Epid. Voluptabilem mihi tuo aduentu attulisti nuncium.

Voluptas, est elata pręter modum lætitia, opinione præsentis alicuius boni, (ἡδονή) wollust) wellustic heyt) plaisir, aise.) Vnde quicquid cum delectatione animum demulcet, voluptas dicitur, quòd id maximè velimus, Gallicè, plaisir, solas. Referturq; ad animum, & ad corpus, quamuis nonnulli insimulent solius corporis esse, ac turpem. Sed de honesta legitur in Psalmo: Torrẽte voluptatis tuæ potabis eos. De turpi, Cic. de Senect. Diuinus Plato escam malorum appellat voluptatem. Voluptatem eius capio, dixit Plin. Epist. [illegible] voluptatem de eo capio. Cum voluptate legere, id est, cum delectatione.

Voluptia, voluptatis Dea habita est.

Voluptuarius, ria, rium. (τερπνός) quod voluptatem affert. Cicer. 8. de Finib. Ego malo lætitiam appellare, quasi gestientem animi elationem voluptuariam.

Voluptuarius homo, qui se voluptati dat, (φιλήδονος, φιλήδονος) Plaut. in Menæch. Voluptuarij atq; potatores maximi, Tum sycophantæ, &c.

Voluptuosus, (φιλήδονος) wollustig) wellustich) habitum, & vehemẽtiam significat, & affectionem: vt, Voluptuosus homo, qui perquam amat voluptatem. Voluptuosa res, quæ in se habet voluptatem & plena est voluptatis, & quæ voluptate afficiat. Ille recipit, hæc recipitur. Plinius.

Volusius, (βολούσιος) poëta fuit Patauinus, qui Ennium secutus, res gestas Populi Romani carmine scripsit. Catullus:

At Volusi Annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.

Volutabrum, pen. prod. locus vbi sues volutantur, (κυλίστρα, ἀλινδήθρα) Verg. lib. 3. Geor. Sæpe volutabris pulsos syluestribus apros.

Volutatim, significat iterum atque iterum voluendo, (κατακυλινδούμενος) Plaut. in Milite: Volutatim domum te rapiam.

Voluto, tas. penultima producta, sæpe voluo, (στρέφω, κυλινδέω, συγκυλινδέω) Varro 3. De re Rust. cap. 9. Antè sit vestibulum septum, in quo diurno tempore esse possint, atque in puluere volutari. Est & aliquãdo mente voluo, & cogitatione perquiro. Vergilius: Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse voluto.

Vomer, & Vomis, dictus quòd terram vomat, ὕννις, eyn pflůgeisen) een ploechyser.) est enim id ferrũ in aratro, quod liras facit. Verg. 1. Georg. Et sulco attritus splendescere vomer. Ibidem: Vomis, & inflexi primum graue robur aratri.

Vomica, pen. corr. à vomendo, quòd pus inde manet, vel quòd qui habent, saniem reijciant, φλεγμονή. eyn pfotz.) een puyste.) apostume.) nam est tumor excrescens, siue crassities illa, quæ nascitur in aliqua parte corporis, saniem frequenter emittens. Serenus: Sunt odio, quos dira vomit matura tumores Vomica, qualis erit, vel eidem proxima quædam. Plinius libro 20. cap. 12. Petroselinon præcipuum ad vomicas. Hinc Plautus in Persa, non infestiuiter Vomicam appellat crumenam nummis refertam, atque tumentem. Quid hoc quod in collo tibi tumet? SA. vomica est, pressare parce. Sumitur & pro receptaculo, ex eadem similitudine. vnde apud Plinium, Lapis legitur è venis, cuius vomica liquoris æterni argentum viuum appellatur. Noni. Caua, & vetustate obesa, vomicæ nominantur.

Vomo, mis, mui, tum. eijcio, & propriè de cibo dicitur, & superiore ex parte, quamuis ad alia transferatur. ἐμέω, ἐμῶ. kotzen) spouwen, ouergeuen) vomir, rendre sa gorge.) Cicero pro Deiotaro: Cum, inquit, post cœnam vomere te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. Hinc Vomito, as. frequentatiuum: & Vomitio, onis, & vomitus, tus. verbalia, idem. ἔμετος, & Vomitorius, adiectiuum, quod vim vomendi præbet. Plin. li. 21. cap. 19. Hunc stomacho inutilem, & ideo vomitorium. Huius composita sunt, Euomo, (ἐξεμέω, ἀποβλύζω) extra vomo. Reuomo, (ἀνεμέω) retrò vel rursus vomo. Plin. lib. 10. Simili modo auibus deuoratis solidis, contentione plurima, & cætera ossa reuomunt.

Vopiscus, dicitur qui ex duobus conceptis, vno abortu excluso, ad partum legitimũ ducitur. Quo nomine dictus est historicus quidam, qui de Imperatoribus scripsit. Plin. libr. 7. cap. 10. Vopiscos appellabant è geminis, qui retenti vtero nascerentur, altero interempto abortu.

Vorago, pen. prod. barathrum dicitur, quòd in eam cadentia non emergant, sed deuorari videantur. διαχώρημα, βάραθρον. Cice. 1. De Diuin. Qui cum per agrum Leontinum iter faciens equum demisisset in flumen, summersus equus voraginibus nõ extitit. Hinc voraginosus, adiectiuum, quod est voraginibus plenum. Hirtius 6. belli. Hispanikis Nam palustri & voraginoso solo currebat ad dextram partem.

Voro, as. cibum non confectum deglutio. βρύκω, καταφάγω. verschlucken.) opslocken, inslocken.) engloutir.) Cic. 2. De Nat. Deor. Alia vorant, alia mandunt. Hinc per translationem vorare, capitur pro auidè sumere. Plautus in Trucul. Interim ille Hamum vorat, si semel amoris poculum accepit merè. Cice. ad Attic. lib. 4. Nos hic voramus litteras cum homine mirifico (ita me hercule sentio)

sio) Dionysio. Unde voraces, gulosi, plurimum vorantes. Cic. 2. Philip. Quae Charybdis tam vorax? Et voracitas, πολυφαγία, gulositas. Compositum est, deuoro, de quo supra.

Vortex, (δῖνος) vide Vertex.

Votiuus, a, um. penultima producta, quod ex voto dari promittitur, εὐκταῖος. Horatius: Pascitur in vestrum reditum votiua iuuenca. Votiua verba dicimus, quibus in faciendis votis vtimur: & votiuas preces, quibus aliquid cum voto poscimus. Plinius libr. 7. Ludus pro salute diui Augusti votiuus. Cice. in Verr. Act. 2. Ludos votiuos appellat, quos vouerat. Hieron. Votiuum tunc Christianis erat, pro nomine Dei gladio percuti. Aliquando votiuum significat, quod voto desyderatum est, εὐκταῖον. Apul. lib. 6. Tota ciuitas ad votiuum conspectum effunditur. Votiuae aures, quae cupiunt aliquid audire. Plaut. in Cas. Aures votiuae si sunt, animum aduortite. Votiua legatio, vide supra Legatio.

Votitum Veteres dici voluerunt, religione aliqua prohibitum. Plaut. in Asin. Nolo habere caussam, & votitam dicere.

Voto, as. εὐλογέω. a quo fit frequentatiuum Votito, tas.

Votum, promissio facta Deo, εὐλογία. eyn gelubde) een gheloefte) veu, promesse faicte a dieu.) Cice. Ego me maiore religione, quam quisquam fuit vllius voti, obstrictum puto. Vnde vota nuncupare, est diuis vota polliceri & destinare, pro foelici rerum euentu. Sed quia ea valde desyderamus, quae voto a Deo poscimus, fit vt aliquando votum pro voluntate, & desyderio sumatur, εὐχή. Plin. Epist. 45. Hanc ego vitam voto & cogitatione praesumo. Vnde voti compotem dicimus eum, qui desyderium suum assecutus est. Et vota facere, pro optare, vel precari. Cice. Nemo est, qui vota victoriae tuae fecerit. Et pro voto succedere, κατὰ γνώμην προχωρεῖν, id est, pro desyderio. Voto aliquem fingere. Plin. Epist. 112. Tibi'que, vt qui exploraueram, spondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne voto quidem potuit. Quod Gallice dici solet, on n'en pourroit souhaiter vng meilleur.

Voueo, ues. ui. tum. Deo aliquid sancte promitto, εὐλογέω. verloben) ghelouen) vouer, promettre.) Liuius: In re trepida duodecim vouit Salios, fana'que Pallori, & Pauori. Vouere caput pro salute patriae, dixit Cic. 5. De Fin. pro se, pro salute patriae periculis obiicere. Huius compositum est, deuoueo, quod est, destino. Vnde & deuotum, destinatum. Var. Tu deuoto tibi animo vtere.

Vox, vide supra voces.

V ANTE P.

VPilio, onis. mascul. gen. positum est a Verg. pro opilione, causa metri, Eclog. 10. Venit & vpilio, tardi venere subulci.

Vpupa, auis, cristis a capite exeuntibus galeata, in fimo semper commorans, ἔποψ. Plautus in Capt. Itidem huc mihi aduenienti vpupa, quae me delectet, data est.

V ANTE R.

VRagus, (ἅδης) ab Antiquis dictus est, quem Orcum dicimus, quasi ab vrgendo, quod is Deus maxime nos vrgeat.

Vrania, (οὐρανία) penultima correpta, vna ex Musis, & apud nos coelestis dicitur. Ouidius libro. 5. Fast. Excipit, Vraniae fecere silentia cunctae. οὐρανὸς enim coelum dicitur, quod viros eruditos in coelum tollit. Vranos vero dicitur quasi oranos, (vt inquit Ambrosius libr. Hexameron) ab ὁράω, quod sit visui peruium, & minime densum, vt est aqua & terra.

Vrbanatim, (ἀστείως) idem quod vrbane, hoc est more, deste, eleganter. Pomp. Ego rusticatim tangam, vrbanatim nescio.

Vrbanicani milites (ἀστικοὶ στρατιῶται) dicuntur, non tam qui vrbani sunt & Romani, quam qui ad vrbem pertinent.

Vrbanitas, (ἀστεϊσμὸς, χαριεντισμὸς) vt Demosthenes ait, illa est, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum, neque sensu, neque verbis, neque ore, gestu've posset deprehendi. Quint. lib. 6. cap. 3.

Vrbanus, na. num. idem quod vrbicus, ἀστικὸς, ἀστεῖος, stattlich) steets) ciuil.) vt, vrbani mores, vrbana curia, aut qui in vrbe habitat, cui opponitur rusticus. Plaut. in Merc. Vrbani fiunt rustici. Vrbana praedia, omnia aedificia accipimus, non solum ea, quae sunt in oppidis, sed & si forte stabula sunt vel alia meritoria in villis, & in vicis, vel si praetoria voluptati tantum deseruientia, quia vrbanum praedium non locus facit, sed materia. Aliquando vrbanus dicitur cultus, χαρίεις, κομψὸς, hoc est qui in verbis & sono, & vsu proprium quendam prae se fert verbis gestum, & sumptam ex conuersatione doctorum tacitam eruditionem. Cicero pro Domo sua, Et homo facetus inducis etiam sermonem vrbanum & venustum. Et differt a dicaci, quod dicax est, cuius sermo cum risu aliquem incessit. Ideo Demosthenem vrbanum fuisse dicunt, dicacem negant. Quemadmodum aute vrbanum, & dicacem hominem dicimus, ita vrbanum, & dicacem sermonem: vnde vrbanitas, & dicacitas tam de oratione, quam de homine dicitur. Hinc vrbane, aduerbium, facete, modeste, eleganter. Cic. 1. de Fin. Vt e patre audiebam facete, & vrbane, &c. Ab vrbanus fit suburbanum, & anteurbium, τὰ προάστεια.

Vrbare, aratro definire.

Vrbicula, (πολίχνιον) diminutiuum, parua vrbs, quae vulgo Citadella appellatur.

Vrbicus, ca. cum. quod ad vrbem pertinet, ἀστικὸς, sicut rusticus, ca. cum. quod ad rus. Gell. libr. 15. cap. 1. Si quod autem posset remedium esse, vt ne tam assidue domus Romae arderent, venum hercle dedissem res rusticas, & vrbicas emissem. Suet. in August. Vt feraciore habilioremque annonae vrbicae redderet.

Vrbicaria procuratio, (ἀστικὴ ἐπιτροπὴ) a Iureconsultis dicitur, quam vrbanam intelligi volunt.

Vrbina, nae. tcti genus. Plaut. in Bacch. Si tibi est ma

thæra,& nobis vrbina est domi. Fulgentius legit hoc loco Veruinam,& interpretatur iaculi genus, quod verutum vocant.

Vrbs, (ἄστυ) eyn statt.) ville.) oppidum muro cinctum, ab vruo aratri curuatura dicta, quòd antiqui iunctis bobus tauro & vacca,Hetrusco ritu in condendis vrbibus,interiore vacca, aratro circumagebant sulcum, intra quem vrbem ædificarent. Hoc faciebant religionis caussa die auspicato,vt vrbs fossa,muroq; munita esset. & locum vnde terram fodissent,fossam vocabant.Vergilius libr. 1.Georgic.Apta dies legitur, qua mœnia signet aratro.Quidam ab orbe,vrbem appellatam putant,quòd sulcus in orbem duceretur.Nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant.Et propriè Roma vrbs dicta est per antonomasiam, cum cæteræ dicantur oppida,vt testatur Quintilian.lib.8. cap.2.Est autem vrbs ædificia ipsa. Verg.Vrbs antiqua fuit,Tyrij tenuere coloni, Carthago. Ciuitas,coloni,qui ciues dicuntur.Apuleius:Quod omnis ciuitas approbauit. Sed confunduntur quandoq;,quòd vrbs pro ciuitate ponatur. Vergilius: Inuadunt vrbem,somno vinóque sepultam. Per metonymiam dictum, vt ait Quintilianus libro 8.cap.6. Et ciuitas pro vrbe. Seneca : Cum plerasque ciuitates viderimus terræ motu funditus collapsas. Ab vrbe fit suburbium & suburbanum, Vrbanus,& vrbicus : sicut ab oppido oppidanus, & oppidicus.

Vrceolaris herba, (παρθένιον) à Veteribus dicta est, quę & parietaria,siue vt alijs placet,muralis,quòd in muris, & parietinis nascatur. Dicitur & perdicium,vide Plin.lib.22.cap.17.

Vrceus,vt Paulus Iureconsultus ait, est vas, quo aqua in vrnam infunditur,vel in ahenum.κέραμον. Martial.libr.14.Hic tibi donatur panda ruber vrceus ansa,Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.Hinc vrceolus,diminut.Colu.lib.12.ca.16. Eodem tempore sorba manu lecta,curiose in vrceolos picatos adijcito.

Vredo,(καυλμὸς) morbus herbarum, fruticum, arborumq; , qui in vitibus etiam carbunculus dicitur, & in cæteris rubigo, fata, plantas, arboresq; adurens. Cice.3. De Nat. Deor. Nec si vredo,aut grando quippiam nocuit, id Ioui animaduertendum fuit . Interdum vredo significat incendium ac pruritum. Plin.de vrtica pisce, Hæc tactu vredinem excitat.

Vrgeo,ges.si. cogo,premo,impello. ἐπείγω,ἐπιπιέζω. tringen,nötigen) wringhen,dwinghen,druecken,aenhouwen) contraindre, presser.) Vergil.3. Georg Ima Soluuntur latera , atq; oculos stupor vrget inertes.Et vrgere,insistere.Lucil.Cæde hostium gnato vrgere instant,perimus.Cic.4.de Finib.Vrgent tamen,& nihil omittunt . Item tegere,Verg.lib.2.Georg.Qui saxo super,atq; ingenti pondere testæ Vrgerent. Item accelerare, vt apud eundem lib.7. Æneid.Veste tegens,tibi quam noctes festina,diesq; Vrgebam, & tela curas solabar aniles.Item infestare,& exercere. Cicero pro Rab.Satis est homines lapsos non erigere; vrgere verò iacentes,aut præcipitantes impellere,certè est inhumanum.

Vri,οὖροι,boues syluestres, quos vulgus bubalos vocat,feri sunt,& velocitate excellentes,cornua taurinis similia , vt author est Solinus . Capacissima sunt adeò , vt in mensis vicem præbeant poculorum.Quinetiam Albertus Magnus lib.23.De Animalibus scribit,tantam esse vris in cornibus vastitatem ac robur , vt hominem cum equo ventilent. In Germania peculiariter gignuntur,vt Cæsar & Plinius testantur. Dicti vri ἀπὸ τῶν ὀρῶν,id est,à montibus , quia in montibus esse consueuerunt. Verg.4. Georg. Quæsitas ad sacra boues Iunis,& vris Imparibus ductos alta ad donaria currus.vide Plin.lib.8.cap.15.

Vrina, bruntz) pisse) pissat, vrine.) à Græco οὖρον, meio:à quo οὖρος,vrinam dicunt : Latini lotium à supino lotum,lo tamen sylla ba præter naturam primitiui corripitur. Columella lib.2.cap.15.Aptior est tamen surculis hominis vrina,quam sex mensibus passus fueris veterascere. Vrinam facere,& vrinam reddere,idem quod meiere. Plinius lib.8.cap.16.Vrinam mares crure sublato reddere,vt canes.Colu.lib.6.cap.30.Cum suo tempore vrinam non fecerint. Vrina genitalis,est genitale sperma.Plin.lib.8.cap.43.Incontinens asinæ verus genitalem vrinam reddit , ni cogatur in cursum verberibus,à coitu.

Vrino,nas.(κολυμβάω) siue vrinor,deponens,(δύπτω) teuchlen.) duyckelen.) penultima producta, est in aquam mergi, & natando emergere. Nam & vrinum ita flexū deorsum est,vt redeat sursum. Vrinare ergo dictum, quasi ad similitudinem vrinare,id est,natare. Plin.lib.11.ca.37.Eadem est causa,quia sub aqua diu ranę,& phocę vrinentur. Hinc vrinatores , apud Varronem, qui in aquam merguntur,& sub ea natant.δύται,ὑδροδύται, κολυμβηταί. Callistratus Iureconsultus ita appellat eos,qui merces è mari extrahunt, naufragi gratia iactatas. Hinc compositum,Inurino. Colum. lib.8.Lacus piscinæq; fiant,vt sint,quibus inurinare possint aues.

Vrinum ouum quid sit, explicat Plin.lib.10.ca.58. Palumbes,& turtures plurimum terna pariunt oua,nec plus quàm bis ferè pariunt,atq; ita si prior fœtus corruptus est. Et quamuis tria pepererint, nunquam plus duobus educant. Tertium, quod irritum est,vrinum vocant.

Vrna,propriè vas aquarium, quod in aqua hauriendа vrinat, id est,mergitur,atq; emergitur, κάλπη. eyn schöpffeymer) eenen eemer) cruche) Plautus in Pseud.Tu qui vrnam habes,aquā ingere. Hinc vrnalis,& le.quod ad vrnam pertinet.Vrnales canicul,vel vrcei, id est, vrnam continentes. Cato ca.13.Vrceos fictiles,vrnales duos,trullas ligneas duas. Cuius diminutiuum est vrnula. Cic.in Paradoxis,Minus'ne gratas Dijs immortalibus capedines,ac fictiles vrnas fuisse,quàm delicatas aliorum pateras arbitramur?

Vrnarium, mensa quadrata,quòd vrnas cum aqua positas ibi potissimum haberent in culina. Hoc apud

apud nos plurimi marmoreum faciunt, foramine per quod aqua effluat relicto, ac super id escaria vasa epulis vncta, per ancillas lauantur. Varro, Ad quam rem nobis est confluuium, ad quam rem vrnarium? Est & vrnarium balnei, ab vrna vase aquario.

Vro, vris. vssi. vstū. ardeo. φλέγω, καίω. brennē) bran den) brusler.) Cice. 1. Tusc. Cæteras partes incubitas, quòd aut frigore rigeant, aut vrantur calore. Dicitur & de frigore, nam & frigus vrit. Lucan. Vrebant montana niues. Per translationem ponitur pro cruciari, sic πυρῶσαι Græcè. Vergil. Vrit atrox Iuno. Vri virgis, est cædi, flagellari. Horatius 2. Serm. Quid refert vri virgis, ferroq; necari? Ex percussione etiam virgarum corpus calefit, ac inflammatur. Eodem modo & calceus angustior dicitur vrere pedem. Horatius libr. 1. Epist. Vt calceus olim Si pede maior erit, subuertet: si minor, vret. Vro hominem, apud Teren. in Eunu. per translationē significat dolere cogo, authore Donato, aut ango. Hinc vrito, as. frequent. Plau in Most. Calidum hoc est, & si procul abest, vritat malè. Et vstor, verbale, qui corpora in bustuarijs cremat. Martial. lib. 2. Vstorq; tædas præferat nouæ nuptæ. Huius cōposita sunt, Aduro, quod est circumuro, περιφλέγω. Verg. Rapidiue potentia solis Acrior, aut Boreæ penetrabile frigus adurat. Deuro, exuro, comburo. Peruro, vals de vro. A quo pruina. Inuro, quod est adhibito igni fingo, & stigma indelebile imprimo, πυρσῶ, ἐγκαυστικῶ, ἐγκαίω.

Vropygium, & oropygium, est angusta, & vltima spinæ pars, siue (vt Iulius Pollux inquit) sphondyli finis podici imminētis, quasi terminus pygę, siue finis vertebræ, Græcè οὐροπύγιον. Aristoteles lib. vltimo De Animalibus, Vt caudam quadrupedum vult esse, ita volucrū vropygiū, & earū duntaxat, quæ scissas alas habent. Oropygium ita datum volucribus ad dirigendos volatus, quemadmodum nauigijs temones. Martial. lib. 3. Et anatis habeas vropygium macræ.

Vrpix, cis. instrumentū rusticū. Cato cap. 10. Vrpicē vnum, crates stercorarias quatuor, &c.

Vrruncum, ci. quid sit declarat Var. his verbis lib. 3 de re Rust. cap. 48. de spica loquens: Illud autem summa in spica iam matura, qđ est minus quàm granum, vocatur frit, quod in infima spica ad culmum stramenti summum, item minus quàm granum est, appellatur vrruncum.

Vrsa, ἄρκτος) fœmininū ab vrsus. Plin. lib. 10. ca. 63. Informia etiam magis, quàm suprà dicta vrsæ pariunt, &c. Est & sidus cœleste, figuram habens similem plaustri, vnde antiqui Græcorum ἅμαξαν, hoc est, plaustrū dixerunt. Nostri quoq; à bobus iunctis, Septentriones appellarūt, id est, à septem stellis, ex quibus quasi iuncti triones figurantur. Sunt autē duæ Vrsæ, maior & minor, quas Græci ἄρκτους vocant, de quibus alibi.

Vrsus, (ἄρκτος) eyn bār) vng ours.) animal ferum, à quo fiunt diminutiua vrsulus, vrsellus, ἀρκτίον, & adiectiuū vrsinus, a. um. (ἄρκτειος) quod est ex vrso, vt caro vrsina. Plin. lib. 8. cap. 36. Quoniam potum in vrsinam rabiem agat.

Vrtica, eyn nessel) een netel) ortie griesche.) genus herbæ, ab vrendo, quòd eius folia tacta acerrimè vrant. Quo etiam nomine dictus est piscis quidam, quòd vredinem tactu excitet, de quo Plin. lib. 9. cap. 45. Constat, si equæ marem non admittant, & vrtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt physici, vrticam in cibis coctā vtilissimam esse lieni, ventris duritiei, articularibus & podagricis morbis, arteriæ, tussi, ventris distillationi, stomacho, pectus præterea purgare, vrinam ejcere, sanguinem narium sistere, calculos rumpere, vuam reprimere. Græce autem ἀκαλήφη vrtica dicitur.

Vruum, aratri curuatura. A quo vruo, as. quod est aratro definio. Festus, Vruat, apud Ennium in Andromeda, significat circundat, ab eo sulco, qui fit in vrbe condenda vruo aratri, quæ fit forma simillima vncini curuatione buris, & dentis, cui præfigitur vomer.

V ANTE S.

Vsia, (οὐσία) cum accentu in pen. Latinè essentia, siue substantia dicitur. Aug. in Dialect. Vsia est propriè, & principaliter dicta, quæ neq; in subiecto, neque de subiecto significatur, vt [redacted] Secundæ dicuntur vsiæ, genus, & species, id est, animal, & homo, quòd solæ indicent primam, vt si quis nolit vel nesciat dicere Socratem, dicat animal, vel hominem, id est, genus vel speciem, quibus dictis, quid sit Socrates agnoscitur.

Vsitor, penult. correpta, frequenter vtor. νομίζομαι. Gellius lib. 1. cap. 10. Romanos quoque homines aiunt sic plerunq; anulis vsitatos. A quo vsitatus, vsitatior, vsitatissimus, quod in vsu est. vt, vsitata consuetudo, vsitata vocabula, vsitatus mos. Cic. 3 Ver. Cur in re tam veteri, tam vsitata, quicquam noui feceris. Hinc vsitatē, aduerbium. Cice. 4. de Finib. Cur igitur cum de re conueniat, non maluimus vsitatē loqui. Inusitatus, ἀσυνήθης, παράλογος.

Vspiam, (πού) pro vsquam, & in loco, & ad locum significat. Teren. in Adelph. Aut vspiam cecideris. Plaut. in Cas. Num me es expertus vspiam? id est, in re aliqua, vel in aliquo negotio.

Vsquam, (πού) irgents) yewers) en quelque lieu.) alicubi, quasi vno quouis loco. à quo Nusquam, nullibi.

Vsque, (ἄχρι, μέχρι) biss) tot) iusques) præpositio est, significans continuationem, & finem actus, puta loci, temporis, & huiusmodi. Vsque ad diem dominicum tecum futurus sum. Vergilius, Vsq; sub extremum brumę intractabilis imbrem. Sed cum nominibus proprijs locorum, vel domus, rus, militia iungitur, frequentius sine alia præpositione ponitur, μέχρι, πρὸς, εἰς. vt, Vsque rus propero. Quandoq; tali accusatiuo postponitur. Terent. in Adelph. Miletum vsque obsecro? Quandoque additur ad. Cicero pro Deiot. Vsque ad Numantiam misit. Cum alijs verò iungimus ad, vel

vel in:vt, vado vsq; in Hispaniã, vado vsq; ad Pa-dum. Interdũ etiam de loco est. Teren.in Eunu. Ex Æthiopia est vsq; hæc. Quandoq; aduerbiũ est, significans assiduè, (διὰ παντὸς) diu, multum, vel valde. Idem in Adelph, Ctesipho me pugnis miserum & istam psaltriã vsq; occidit. id est, prorsus penè, vel vehementer cecidit. Nam occidere ad cædem Veteres referebant. Cicero Cornifi. Mihi curæ vsq; erit, quid agas. Verg.lib.6. Nec vidisse semel satis est, iuuat vsq; morari. Aliquando interrogatiua est particula, & ponitur pro hactenus ne. Plaut. in Epid. Benè ne vsq; valuisti? Vsq; ad hunc, eleganter ponitur pro eo quod est, hoc excepto. Plinius Epist.35. Assenserunt consules designati, omnes etiam consulares vsque ad Pompeium. id est, excepto Pompeio. Vsq; affatim, est quod dicitur, vsq; ad fatietatem. Plaut. in Pœn. Edas de alieno quantum velis, vsq; affatim. Vsque adhuc, id est, hactenus, vel hucusq;. Plaut. in Aul. Quod celatum est, atq; occultũ vsq; adhuc, nunc non potest. Vsquedum, id est, vsquequo; quoad, quandiu. Plaut. in Menæh. Vsquedũ regnũ obtinebit Iupiter? Vsqueadmodũ dum, posuit Cato cap.136. pro tandiu vsq; adeo dum. Postea (inquit) vbi iterũ occipiet feruere, paulisp dimittito vsqueadmodũ, dum quinquies quinq; numeres.

Vsqueantehac, (μέχρι πρόσθεν) id est, antequam, sicut exponit Donatus, Ibi iunguntur duæ præpositiones, sed vna est velut aduerbium. Nulla enim præpositio præpositioni iungi separatim potest, sed. vsq; eiusmodi est, vt sine aliqua præpositione rarò inueniatur. Teren. in And. Vt animus in spe, atq; in timore vsq; antehac attentus fuit. Id est, antequàm tua verba audirem.

Vsque eò, & vsque adeò, (μέχρι πόσου) id est, intantum, vel tandiu. Cicero: Vsq; eò vt ego misererer eius. Augustinus, Vsque adeò inter frementes permansit intrepidus, & inter lapidum fuit cruciamenta securus, vt incredulitatem Iudæorum fidenter argueret.

Vsquequaque, (πάντη, πάντων) passim, assiduè, semper, quasi in vnoquoq; loco, siue in vnoquoque tempore. Cic. Treba. Vsquequaq; sapere oportet.

Vsquequo, (ἕως, οὗ) idem significat quod quousq;, donec, quoad, quandiu, quasi ad vnum aliquod tempus, vel locum. vt, Vsquequo ebria eris? Varro libro 1. de re Rust. cap.2, Quod iubet ranam luridam conijcere in aquam, vsquequo ad tertiam partem decoxeris.

Vstrigo, pen. prod. vredo dicitur. Ambrosius libro Hexam. Non desinit esse triticum, si aut vstrigine aduratur, aut imbre madidetur.

Vstrina, (τὰ καυστηρία) pen. prod. locus in quo metalla candescunt, vt laborentur. Plin.lib.36.ca.21. In vstrina ter siccantur, ita vt torreantur carbone puro, ac toties vino restinguant albo. Vstrina, ait Festus, locus dicebatur, in quo mortuus combustus fuerat, qui alibi sepultus erat.

Vstulo, las. penultima correpta, ab vro fit, idemq; quod vro significat, καίω, καυτηριάζω. Pacuu. Candenti ferro crines vstulare. Liuius, Pauci semiustulati venere in potestatem.

Vsucapio, is. id est, mihi attribuo, vendico, in meũ vsum conuerto. Vnde vsucaptio, siue vsucapio, onis. quę est ab vsu acquisitio, vel adiectio dominij, per continuationem possessionis temporis longè definiti, vtputa trigintа aut quadraginta annorum, si res immobilis sit quam possidemus, χρονιοληψία, trium annorum, si mobilis. Recentiores primam illam præscriptionem, hanc verò vsucapionem vocant. Ita enim dicitur vsucapio, sicut pignoricapio. Cato, Hæc pignoricapio ob æs militare facta est, quòd æs à tribuno ærario miles accipere debeat. Paulus, Qui alienam rem mortis causa traditam vsucepit, non ab eo uidetur accepisse, cuius res fuisset, sed ab eo qui vsucapionis præstitisset.

Vsualis, & le. idem quod vsuarius. Martian. in Interdum, de public. Quoties quis mancipia inuecta professus non fuerit siue venalia, siue vsualia, in pœna commissi est.

Vsuarius, (ὁ χρώμενος) dicitur ille cuius est vsus, qui rei vsum capit. Vsuarius verò adiect. quod vsu absumitur. Gell.lib.4.ca.1. Ex ijs autem quæ promercalia, & vsuaria in locis ijsdem essent, ea sola esse penoris putat, quæ sint vsu annuo.

Vsura, vsus dicitur. gebrauch) gebruyck) vsage, vsance.) Seneca, Si mihi vnius diecula vsurã permisisset. Plaut. in Amph. Vsuramq; eius corporis cepit sibi. Vnde & pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, vsura dicitur, quoniã ex vsu acquiratur. wůcher) woecker) vsure.) Hanc Varro impendiũ vocat, quòd inter se iungat, vnumq; fiat quasi compendium. Sidonius Apollinaris Posteriora vocat, quoniam qui fœnus agitant, & in vsuras extendunt, videntur aggregare posteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id Græci τόκοι vocant eas, quasi partus posteritatem. Interusurium, (ὁ μεταξὺ τόκος) vsura est, quæ medio tempore fluxit. Ponitur aliquando vsura pro familiaritate, conuersatione. Cic. Longa, quæ inter nos fuit, vsura hoc efficit.

Vsurarius, a. um. ex quo capit vsus, λαυστικός. Plaut. Amph. Alcmenam vxorem cepit vsurariam.

Vsurpare, (προβάλλω, χράομαι) gebrauchẽ) gebruycken) vser.) est in frequenti vsu habere, & hoc siue verbis, siue factis fiat. Columel. libr.1. Nam illud quod in quibusdam prouincijs vsurpatur, vt cornibus illigetur iugũ, ferè repudiatũ est ab omnibus. Cicer. Quod semper vsurpamus in orationibus, dictis ac factis, minimis aut maximis, cum hoc decere dicimus, illud non decere. Igitur vsurpare, est frequẽter dicere, seu frequẽter facere. Iure cõsulti vsurpare, pro præter ius vti vtuntur, (ἀποποιῶμαι, ὑπογράφομαι, παλιοκτίω) Gellius libr.3. cap.2. Mutium iureconsultum legi, non esse vsurpatam mulierem, quæ cum Calendis Ianuarijs apud virum causa matrimonij esse cœpisset, ante diem quartũ Calendas Ianuarias sequentes vsurpatum isset, nõ posse impleri trinoctium. qđ abesse à viro vsurpãdi causa ex duodecim tabulis deberet, quoniã tertiæ noctis posterioris sex horæ,

alie

alterius anni essent, qui inciperent ex Calendis.

Vsus, (χρῆσις) gebrauchung) gebruyckinge) vsage.) ipse vtendi actus. Vergilius, Nam neque erat cos ris vsus. Plin. Epist. 20. Vsus, magister egregius. Interdum consuetudo, conuersatio, familiaritas, ὁμιλία. Quintilia. Mulierem cum qua illi longus fuerat vsus. Interdum opus. Vergilius lib. 8. Arma acri facienda viro, nunc viribus vsus, Nunc manibus rapidis. Interdum fructus, & vtilitas, tam in singulari, quàm in plurali, quòd soleamus aliis rei ideo vti, vt ex ea fructum percipiamus, χρεία. Apule. Cum id ex vsu meo non esset, ὁ χρειώδης. Cicero ad Attic. libr. 1. Fuit & mihi, & Q. fratri, magno vsui in nostris petitionibus. Hinc vtilis, (χρήσιμος) & vtilitas. Vsus venit, ponitur pro opus est. Terentius in Heautontim. Non vsus veniet, spero. Hoc est, non opus erit, non erit necesse. Plautus in Bacch. Aufugero hercle, si magis vsus venerit. Vsu venit verò, id est, accidit, euenit, (ἐνδέχεται.) Cicero pro Quint. Nam quid homini potest turpius, quid verò miserius, aut acerbius vsu venire?

Vsusfructus (ἐπικαρπία, ἐγκάρπωσις) dicitur, cum res aliqua non nostra est, sed perinde ex ea fructum atque vtilitatē capiamus, ac si nostra esset. Definitur ab Vlpiano l. 1. De vsufruct. quòd sit Ius alienis rebus vtendi, fruendiq́, salua rerum substantia.

V ANTE T.

VT, (ἵνα, ἐφ᾽ ᾧ, ὅπως) coniunctio causatiua, causam finalem dicens, vt si quis dicat, Dedi tibi librum, vt legeres, id est, propter hanc causam. Cicero Lentulo, Non illi quidem, vt mihi stomachum facerent. Interdum adiunctiua est. Plautus, Is mihi suasit, vt ad te irem. Interdum elegantiæ causa ponitur. Cicero, Inuitus feci, vt C. Flaminium de senatu eijcerem. Nihil enim significat, nisi inuitus eieci. Interdum ponitur pro quod. Terentius in Phorm. Nihil do, vt etiam impuratus ille me irrideat. Interdum est aduerbium temporis, & significat postquam, ex quo, statim postquàm, ex quo primum, (ὡς, ἐπειδή.) Vergilius, Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi. Idē, Turnus vt infractos aduerso Marte Latinos. Interdum aduerbium qualitatis, & significat, quomodo, cum quadam admiratione, (ὡς.) Idem Vt vidi, vt perij, vt me malus abstulit error, (ἐπειδή) id est, statim postquàm vidi, sic ue cum primum vidi, quomodo perij. Aliquando interrogatiuè, cum admiratione. Cicero pro Milone, Vt contempsit? vt pro nihilo putauit? Interrogatiuè sine admiratione. Plaut. in Persa, Vt vales? (πῶς ἔχεις) id est, quomodo vales? Aliquando similitudinis, (ὡς.) Terentius in Phorm. Vt nunc sunt mores. id est, sicut. Quandoq; ei postponitur ita, & superlatiuo iunguntur, pro tanto, & quanto, Cicero lib. de Orat. Vt quisque optimè Græcè sciret; (ὡς) ita esse nequissimum. Vbi notandum, quòd licet quidam præceperint in hac iunctura, ita & vt, semper respondere gradus, Ouidius tamen in Hero. dixit, Vt ferus est multóque suis truculētior Euris Spectasset siccis vulnera nostra genis. Non enim siccioribus dixit. Ponitur nonnunquam pro vtpote, id est, tanquam. Liuius, Gens vt in ea regione diuitijs præpollens, (ὡς κατ᾽ ἐκείνην τὴν χώραν.) Quandoque pro quippe. Quintilian Nec ignoro, quos transeo, nec vtique damno, vt qui dixerim esse in omnibus vtilitatis aliquid. Interdum significat ita vt, siue propter quod, vel quapropter, (ὥστε,) vt si dicam, Quotidie hospites ad me veniunt, vt incipiā iam stomachari tantam frequentiam. Plaut. in Pœn. Olent, salsa sunt, tangere vt non velis. Item est ad uerbium optandi, (ὄφελον) & ponitur pro vtinam. vnde Terentius in Eunu. Vt illum dij, deæq; senium perdant. Item significat secundum quòd, ὅτι. Quint. At verè orator vt est semper ad dicendum paratus. Cice. in Cat. Ma. Qui sermo, quæ præcepta, quanta notitia antiquitatis, scientia iuris augurum. Multæ etiam vt in homine Romano literæ. Interdum significat quantum. Plautus in Asinaria, Vt nostræ fortunæ procedunt Libane? Aliquando ponitur pro quemadmodum, siue quomodo, sine interrogatione, & sine admiratione. Terentius in Andria, Ego postquàm te emi à paruulo, vt semper tibi Apud me iusta & clemēs fuerit seruitus, Scis. Ponitur pro quamuis, κἄν. Plautus, Vt isthuc periculum ingens fit, me tamen non [redacted] Quid. ad [redacted]vt desint vires, tamen est laudanda voluntas. Pro quàm, καὶ, Cicero pro Cluent. Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, vt blandissime potest. Pro ne non. Teren. in And. Dies hic mihi vt satis sit, vereor ad agendum. Iungitur modo indicatiuo, vt sustinui. Modo optatiuo, vt faciam. Modo subiunctiuo. Verg. Infandum regina iubes renouare dolorem, Troianas vt opes, & lamētabile regnum Eruerint Danai. Ab vt fit vti, & addendo nam, fit vtinam: sicut, sicuti: velut veluti. Prout, id est, sicut.

Vtcunque, (ὅπως δήποτε, ὁπωσδήποτε) significat quomodocunque, quoquo modo, vel omnibus modis. Liuius in Præfat. lib. 1. Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum gestarum memoriæ principis terrarum populi, pro virili parte & meipsum consuluisse. Ponitur aliquando pro secundum quod, quemadmodum, vel quomodo. Plaut. in Epid. Vtcunq; in alto est ventus Epidice, ex imo velū vortitur. Idem in Pœn. Vtcunque est ventus, exin velum vortitur.

Vtensile, (χρειώδης) penultima correpta, quod est ad vsum nostrum necessarium. Columella lib. 11. Vtensilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam extollitur.

Vter, vtris. (ἀσκός) generis masculini, pellis qua vinum, aut oleum deferri solet, Vergilius 2. Georgic. Mollibus in pratis vnctos salijere per vtres. Hinc vtriculus diminutiuum, paruus vter. Vtricularius, qui canit tibijs infixis vtriculo, & vocantur tibiæ vtriculares. Sueton. in Nerone, Vouerat se prodíturum hydraulam & choraulam, & vtricularium.

Vter, vteri. & vterus, vteri. (γαστήρ, ἀδελφός) de bár-

mòe

mûtter.) die moeder.) famarri d'une femme.) dicitur quem alio nomine locos appellant, & vulgò falsò matricem, cum matrix sit fœmina, quæ fœtus gratia tenetur. Existimat Plinius vuluam dici in cæteris animalibus, in muliere vterum. Idē tamen libro.8.cap.4 t. asinæ vterum tribuit. Ideo Vterus dicitur, quia continet, & tanquam vter est ad fœtum continendum, ad prægnantes'q; pertinet. Plautus in Aulul. Perij mea nutrix, obsecro te, vterus dolet. Et vterum gerere, (κύειν, κυΐσκειν) esse grauidam. Quandoque tamen sumitur pro ventre. Vergilius, Vterumq; armato milite complent. Cæcilius, Nunc vter crescit, non potest cælari. Hinc vterinus, qui ex eodem vtero prodijt. Institut. lib. 3. tit. de dono possess. Frater, sororve, consanguinei, vel vterini.

Vter, a. um. (πότερος) welches von zweyen) wie van beyen) lequel de deux) significat quis vnus ex duobus, ponitur'q; interrogatiuè: vt, Vter vestrum fecit hoc? Indefinitè, (ὁπότερος) vt, Scio vter vestrûm hoc fecerit, id est, quis vestrûm hoc fecerit. Dicimus vter alterum. Plinius, Vter alteri dixerit nescio. Similiter dicimus, vter vtrum. Cicero pro Milone: Vter vtri insidias fecerit. Ponitur aliquando pro alteruter. Cicero in Frumentaria, Omnium controuersiarum quæ essent inter aratorem, & decumanum, si vter velit, edicit se recuperatores daturum. Hinc fiunt composita, quæ post sequuntur.

Vterculus, (γαστρίδιον) diminutiuum est ab vter, pro ventre. Plinius, Et in vterculos congestus apum liquor, ore enim eum euomunt.

Vtercunq; idem quod vteruis, seu vterlibet. Cic. ad Torquatum lib. 6. Magnæ vtrinq; copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, vt vtercunq; vicerit, non sit mirum futurum.

Vterlibet, pen. cor. alter ex duobus, hoc est, vter quē tibi capere libet, ὁπότερος οὖν, ὁπότερος βούλει. Cicero pro Quintio, Vtrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus vtrunq; inauditum.

Vterq; (ἑκάτερος) allebeyde.) l'ung & l'autre.) significat ambos, licet inter se differant, quòd cum vtrunque aliquid fecisse dicimus, & ab hoc, & ab illo separatim id factum intelligimus. vt, Vterque sibi domum ædificauit, hoc est, & hic ædificauit sibi domum & ille. Cum verò ambos dicimus fecisse, ab vtroque coniunctim id factum ostendimus. vt, Ambo sibi monumentum cōstituere, hoc est, hic & ille simul vnū sibi commune monumentum fecere. Propter quod vtrunque alterum verberasse rectè dicimus, hoc est, hunc illum, & illum hunc verberasse. Cicero. 1. De Offic. Quorum vterq; suo studio delectatus, contempsit alterum. Quintilianus, Cum enim vterque alteri obijciat, palàm est vtrunque fecisse. Eodem modo vtrunque vtrique aliquid fecisse dicimus. Terent. Quia vterque vtrique est cordi. Ambos autem alterum verberasse, vel ambos verberasse ambos, non rectè dicimus, quia significaretur ambos seipsos verberasse, sed ambo se mutuò verberarunt. Augustinus, Vterque significat ambos, & tamen singulari sono est, sed significatione duali. Nam cum dixit Vergil. Constitit in digitos extemplò arrectus vterque. Duo significati sunt, cum dixit vterque, cum autem arrectus, voluit exprimere pluralitatem, vt sit in plurali vtriq;. Sed hoc interest, quia licet vterque duo significet, tamen solùm duo. Vtrique autem, (ἀμφότεροι) duo significat, sed sicut in singulis multi sint, hoc est, de pluribus dicitur duo genera facientibus. Si dicat vtrique exercitus, duo significo, sed sic vt in singulis turbam intelligi velim. Hæc quidem distincta sunt, sed item authoritate confusa. Nam cum ait Vergilius, Super vtraque quassat Tempora, confudit. dicere enim debuit, super vtrunque tempus, cum de duobus temporibus loqueretur.

Vteruis, (ὁπότερος βούλει) wederer du wilt) welck van tween ghy wilt) lequel de deux que veulx.) vter quem tu vis. Sic quiuis, & quilibet. Nihil enim est aliud quiuis, quàm vnus quem tu vis, & quilibet, quàm vnus qui tibi magis libet. Hoc enim differunt vteruis & vterlibet, à quiuis & quislibet, quòd illa vnum ex duobus significant, hoc vnum ex pluribus. Terentius in Adelphis, Abs quiuis homine, cum est opus, beneficium accipere gaudeas. Quintilianus, Periculosum, & cum cura intuendum genus, quòd si in proponendo vnumquemlibet amiserimus, est risu quoque tota res soluitur, tutius sit interrogare, si hæc actio non sit, quæ sit. Simul enim remouentur omnia, vel cum duo ponentur inter se contraria, quorum tenuisse vtrumlibet sufficiet. Ecce in eodem loco vtrumlibet, & quolibet vsus est, Altero pro eo, quod est vnum de duobus, altero pro eo, quod est vnum de pluribus. Hieronymus, Adducetur ad Aaron, vel ad vnum quemlibet filiorum ipsius.

Vtica, (Ἰτύκη) penultima correpta, ciuitas Aphricæ, distans à Carthagine 30. mil. pass. apud quam Cato se interemit. vnde & Vticensis dictus est, Ἰτυκαῖος.

Vti, idem significat quod vt. wie, gleich) ghelijck) comme.) Plautus in Amph. Tamen quin loquar hæc, vti facta sunt, Nunquam vllo modo me potes deterrere. Ponitur aliquando pro nempe, vel tanquam cum pronomine, is, ea, id, in eo genere, quod sequentia exigunt. Cicer. 9. Philip. Quod sepulchrum ipsius, liberorum posterorum'q; eius sit vti quod optimo iure sepulchrum publicè datum est. id est, tanquam id, quod optimo iure, &c.

Vtilis (χρειώδης) nutzlich) profitelijck) vtile, prouffitable) vt, vtilis homo dicitur, quo vtimur, & quod nobis confert. Sed de re potius dicimus, sicut vtensile. Terent. in Adelph. Fateatur, cum amet aliam, non esse vtile hanc illi dari.

Vtibilis, & le. idem quod vtilis, sed antiquum. Plaut. in Menæch. Ii solent heris esse vtibiles.

Vtilitas, atis, nutzbarkeyt) profitelijcheyt) vtilité, prouffit.) notæ significationis pro commodo. Terent. in Eun. In ea re vtilitatem ego faciam, vt cognoscas meā. Numero plurali ponitur ꝑ vsu. Cic.

ad Tyro.lib.16.Vtilitatibus tuis possum carere.

Vtinam,(εἴθε) aduerbium optantis.Terent.in And. Vtinam id fit,quod spero. Quandoq; etiam dicimus,O vtinam. Ouid.lib.1.Heroid.O vtinam tunc cum Lacedæmona classe petebat,&c.

Vtique,(ἄρα, δήπου, δήπουθεν) aduerbium similitudinis,quandoque affirmandi est, & ponitur pro certè,vel prorsus. Quintilianus, Solent huiusmodi negotiatores, aliquid proprium, ac priuatum stipulari,vtiq; cum rem alienam vendunt. Suet. in Tito,Cæterum Titum,qui propè astabat,vtique impetraturum.

Vtor, (χρῶμαι) gebrauchen) gebruycken) vser.) vsum habeo. Et semper de rebus bonis,ac necessarijs,necnon & diuinis,inanimatisq; dicitur.vt, vtor domo, diligentia, consuetudine, studio, & huiuscemodi. Terent.Scio te non esse vsum antehac amicitia mea. Sed cum de personis loquimur,accipitur pro conuersari,ὁμιλῶ,χρῶμαι. Cicer. Lent. Aulo Trebonio multos annos vtor valde familiariter. Vnde vsus pro conuersatione ὁμιλία.Quintil.Mulierē cum qua longus illi fuerat vsus. Et quia aliqua re vtimur,vt ex ea fructum percipiamus, factū est vt dicamus vsum pro vtilitate,χρεία. Construitur quādoq; cum accusatiuo. Cic.li.Acad. Et quæ à superiorib. acceperant,vtebantur.Varr.Vtile vtamur potius,q̄ ab re abutamur. Huius composita sunt,abutor & coutor.

Vtpote,(οἷα δή,οἷον) als) etc.) aduerbiū confirmantis,& causatiuum,significat enim quoniam,quandoquidem,nempe. Sall.Antonius aberat à bello, vtpote æger,ac iacēs.Ponitur etiam pro tanquā. Sueton.in Augusto,Aedes sacras,ac vetustate collapsas,aut incendio absumptas refecit,easq; opulentissimis donis adornauit, vtpote qui in cellā Capitolini Iouis sexdecim milia pondo auri,vna donatione contulerit. Ambros.libr.1. Off.Erat Isaac Dominum timens,vtpote Abrahæ indoles, deferens patri honorem.

Vtputa,(οἷον) significat quemadmodum.

Vtquid,(ἵνα τί) significat quamobrē,propter quid.

Vtraq;,(ἑκατέρα) per vtrunq; locum.

Vtricularius,(ἀσκαύλης) vide in vter.genit.vtris.

Vtriculos in farina,videtur Plinius accipere lib.18. quos Galli Cisalpini redundaginem, in Venetia prouincia plerięq; subuentres vocant. Idem Plinius alibi vtriculos vocat,quæ Græci ἔλυτρα,id est,feminum in frugibus inuolucra, & operimenta,quæ trita, & cribro excussa, glumæ, siue acus dicuntur. Quin etiam prima illa florum germina, quæ veluti quidam vtriculi tument prius, quàm flos arborum aperiatur,vtriculos vocat libro 16.cap.26.

Vtrinq;,aduerbium. von beyten orten) op beyden syden) de coste & d'aultre.) ab vtroque latere, ab vtraque parte.Cæsar 7.bel.Gal.Multis vtrinque interfectis.

Vtrò,aduerbium,vtram partem versus.Plin.lib.18. cap.19.Id demum ritè subactum erit,vbi non intelligitur vtrò vomer ierit.

Vtrobiq;,an beitē ortē) op beyde plaetsen) a deux lieux.) aduerbium,in vtroq; loco. Liu.6.ab Vrbe. Ab ducibus vtrobique proditæ temeritate atque inscitia res.

Vtroq;(ἑκατέρωσε) aduerb.loci, hoc est,ad vtrunq; locum.Liu.8.ab Vrb.Vtroq; exercitus missi.

Vtrum,aduerb.modò interrogantis est,(ἆρ᾽ οὖν,ἆρά γε,ἢ ἄλλως,ἄλλως ἤ.) Plau.Vtrum id verum putas, an non? Modò dubitantis.Seneca,Vtrum id nobis conueniat,animaduertendum. Componitur quandoq; cum nam.

Vtut, (ὅπως δήποτε) vtcunq;. come se voglia. Terent. in Adel. Imò hercule hæc quæso Syre, vtut facta sunt, &c.

V A N T E V.

Va,(σταφυλή) eyn weintraub) eē wijndruyse) grappe de raisin.) est q̄ in vite fit, hoc est,fructus vitis,dicta ab vuido.Colu.li.3.ca.6.Nec tamen eam vitem feracem dixerim,cuius singulæ vuæ in singulis sarmentis conspiciuntur. Et de alijs rebus dicitur.Plin.lib.12.cap.13. Amomi vua etiam in vsu est.Aliquando ponitur pro vite. Verg.E turpes auibus prædam fert vua racemus.Et vua morbus,quē Græci σταφυλήν vocant,id est,inflāmatio eius partis,quæ in ore columellæ est,dicitur & staphylophocos Aristoteli. distendit hæc & luteo colore, subrubescit acino persimilis. Est autē vua,id quod in fine palati dependet circa fauces,vt in hiante homine conspicitur,sic dicta,quia vt vua dependet, & humiditate variatur,& est vocis moderatrix, & aliquando ad similitudinē vuę intumescit,cum vehementi inflammatione,ac doloce.Seren. Aegrescunt teneræ fauces, cum frigoris ora Vis subrit,vel cum ventis agitabilis aër Vertitur,atq; ipsas flatus grauis inficit vuas.Subuua,est minor lingua,quę epiglottis dicitur.Dicitur etiam vua de apibus,cum collectæ sunt, & in modū botryonis dependent. Colum. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit, animaduertito,an totum examen in speciem vnius vuæ dependeat.Plin.lib.11.Tunc ostenta faciunt priuata ac publica vua dependente in domibus templisq;.Verg.Et densis vuam dimittere ramis.Seruius,Vuam dimittere,.Id est,in morem vuæ botryonem desiuere.

Vueus succus,σταφύλινος,vinum dicitur ab vua.

Vuidus,(ὑγρός.feucht)vocht) moite.) adiectiuum, quod est humidū, pingue, quod præcipuè habet aliquid humoris intrinsecus, vnde & vua dicta. Humidum,quod habet humorē extrinsecus.Col. lib.3.cap.2. Nisi præpingui, & vuida terra. Plaut. in Rud.Siccine hic cum vuida veste grassabimur? id est,humore madente.

Vulcanus, ἥφαιστος, Deus antiquus putatus est,quo significatur ignis,quòd canus per aëra volet,volat enim flamma,& candida est. Hic & Mulciber appellatur, quòd ferrum mulceat. fingunt enim. poëtæ hunc fuisse Deum, & Iouis ex Iunone filium,qui faber Ioui fulmina contra Gigantes fabricauit. Vulcanum,ait Plautus in Amph.in cornu conclusum geris, significat ignem in laterna

portas. Hinc Vulcaniæ insulæ, ἡφαιστιάδες, appellatæ sunt.

Vulcanalia, orum. pluralis numeri, generis neutri, festa Vulcano dedicata. Colum. lib. 11. cap. 3. Cæterum Augusto circa Vulcanalia, tertia satio est.

Vulga, (μαρσύπιον) eyn seckel) een boeget.) bougette.) sacculus scorteus, siue ex alia materia, in quo pecuniam, vel alia vitæ necessaria ferre solent homines. Dicta quòd nũmos, aliasq; res inuoluat. Lucil. In vulgam penetrare pilosam. Var. Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam. Hæc etiam à Veteribus bulga dicitur. Est & vulga, siue bulga, folliculus ad brachium pendens gerendæ pecuniæ gratia. Lucil. Cui neq; iumentũ est, nec seruus, nec comes vllus, Bulgam & quicquid habet nummorũ, secum habet ille, Cum bulga cœnat, dormit, lauit. Aliquando ponitur pro vulua, & econtrario vulua pro sacculo. Idẽ, Ita vt quisq; nostrûm è bulga est matris in lucem editus.

Vulgaris, & hoc re, (ἐγκύκλιος, ἰδιωμάδης, δημοτικός) gemeyn, schlecht) commun.) quod est vulgi, hoc est, vile, ac commune. vnde & respondet singulari. Cice. in Arte veteri, Magna, an parua: facilia, an difficilia: singularia sint, an vulgaria: vera, an falsa. Aliquando vulgare dicitur, quod est tritum, & consuetum. Quintilianus, Simul ne vulgarem viam ingressus, alienis demum vestigiis insisterem?

Vulgò, aduerbialiter positum significat passim, per omnes, cateruatim, (κοινῶς) gemeynklich) gemeynlick) communement.) Vergilius 3. Georgic. Hinc lætis vituli vulgò moriuntur in herbis. Vulgò concepti, siue vulgò quæsiti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt, vel qui possunt quidẽ, sed eum habent, quem habere non licet, qui & spurij vocantur.

Vulgo, as. (δημοσιόω) in vulgus do, & quasi multis audientibus, ac non tacituris dico, & cõmune omnibus facio, manifesto, vile habeo. Vergil. libr. 10. Quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem? Liu. libr. 1. Sunt qui Laurentiã vulgato corpore lupam inter pastores vocatam putent. Plaut. in Amph. Cui me absente corpus vulgauit suum. Huius composita sunt, diuulgo, euulgo, (ἐκδημοσιόω) quod est extrà in vulgus edo. Liu. lib. 9. Ciuile ius repositũ in penetrabilibus pontificũ, euulgauit. Inuulgo. Gell. Libris foras editis inuulgaret. Peruulgo, valde vulgo. Teren. Vbi rem resciui, cœpi non humanitus, neq; vt animũ decuit ægrotum adulescentuli tractare, sed vi, & via peruulgata patrum, quotidie accusabam. A vulgo fiunt verbalia, vulgator, vulgatrix, & vulgatio.

Vulgus, (οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος) das gemeyn volck, der pöfel) le commun peulple.) neut. gen. & indeclinabile, & vulgus, vulgi, mascul. generis, significat multitudinem ignobiliorem. Vergil. 1. Æne. Sæuitq; animis ignobile vulgus. Cicero, Saturnum maxime colunt vulgi. Vergilius 2. Æneid. In vulgum ambiguas, & quærere conscius arma. Et à voluendo quidam dici putant, quòd stultè huc atq; illuc voluatur. Hinc vulgiuagus, adiectiuum. Lucret. Vulgiuagaq; vagus Venere. id est, sectatus plebeiam, popularemq; Venerem, non certæ mulieris amore captus.

Vulnerarius, adiectiuũ, quod ad vulnus pertinet. vt vulnerarium emplastrũ, τραυματικὸν ἔμπλαστρον, quod vulneribus imponitur.

Vulnerarius, substantiuè, (τραυματικοί) medicus chirurgus, qui vulnera curat. Plin. lib. 29. cap. 1. Ob id publicè vulnerarium fuisse eum tradunt vocatum, mireq; gratum aduentum eius initio. Substantiuum est.

Vulnus, (τραῦμα) eyn wunde) vne playe.) vide in dictione Vlcus. Hinc Vulnero, ras. τιτρώσκω, sancio, vulnus infero. Transfertur quandoq; ad animum, & significat ango. Vnde & vulnus pro animi angore accipitur, seu damno. Plin. Maximum illi fortuna vulnus intulerat, duobus filijs immatura morte sublatis.

Vulnificus, adiectiuum, quod vulnus infert. Vergilius 8. Æneid. Vulnificusq; chalybs vasta fornace liquescit.

Vulpes, & Volpes, (ἀλώπηξ) eyn fuchs) een vos) vng regnard.) animal, (teste Varrone) quòd pedibus volet. De eius natura vide Plinium libro 10. cap. 63. & 74. Huius diminutiuum est Vulpecula, ἀλωπέκιον. Horatius: Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam. Adiectiuum Vulpinus, a, um. ἀλωπέκειος, quod pertinet ad vulpẽ. Suet. Vbi leonis pellis deficit, vulpina induẽda est. Aliquando ponitur pro astuto. Plau. Vulpinus animus nequid moliatur mali.

Vulpinor, aris. significat mendacijs, ac fraudibus vera peruerto, siue effugio, ἀλωπεκίζω. Tractum ab intorto vulpiũ cursu. Varr. in Myst. Vulpinare modò, & concussa, qualibet erras.

Vulsinus, (βουλσῖνος) pen. prod. lacus in Hetruria, à Vulsinijs oppido, cui adiacet, nominatus, piscium fertilis. Vulsinij enim, oppidum fuit opulentissimum. à quo Vulsinienses dicti sunt.

Vulsiniensis, adiectiuum. vt Vulsiniẽsis lacus, apud Colum. lib. 8. cap. 16.

Vulsura, ræ. à vulsum supino verbi vello, ipsa vulsio. Var. de re Rust. ca. 11. Animaduerti licet prius lanæ Vulsuram, quàm tonsuram inuentam.

Vultur, & Vulturis, & Vulturius, (γὺψ) eyn geir) een gier) vng vaultour.) in nominatiuo dici potest. Ennius, Vulturis in syluis miserum mandabit homonem. Auis rapax, carniuora, à volatu tardo dicta, quòd propter magnitudinem corporis tardè volet. Plau. in Truc. Iam quasi vulturij triduo prius prædiuinabant, quo die esurituri sient. De hac aue sic scribit Ambrosius, Negãt vultures indulgere cõcubitui, & iugali quodam vsu, nuptialisq; copulę sorte misceri, atq; sine vllo masculorũ concipere semine, & sine coniunctione generare, natosq; ex his in multã ætatẽ longæ vitæ procedere, vt vsq; ad centũ annos vitę eorũ series producatur. Vulturiũ hominẽ, Cice. in Piso ꝓ rapace dixit. Est & vultur mons in Apulia. A vulturio fit Vulturinus. vt vulturina caro, vulturinum fel,

apud

apud Plin.lib. 29.cap.6.

Vulturnum, βουλτοῦρνον, oppidum Campanorum est, & fluuius, de quo Silius lib.8. Fluctusq; sonorum Vulturnum. Est & Vulturnum Hetruscorum oppidum, teste Liuio lib.4. ab Vrbe.

Vulturnus, ventus qui ab Oriente hyberno spirat, vt ait Plin.lib.2.cap.47. Dictus à vulturis volatu (vt quidam aiunt) quoniam altè resonat. Græci εὐρονότον vocant, quòd inter Notũ & Eurum fit. Hoc nomine etiã dictus est fluuius, qui per Campaniam labens, haud longè ab Cumis mergitur, quod & Vulturnum dicitur.

Vultuosus, (σύννους, σκυθρωπάζων) tristis. Cicer. de Optimo genere dicendi, In quo cum effeceris, ne quid ineptũ sit aut vultuosum. Hinc aduerbium Vultuosè, (σκυθρωπαζόντως, & μετὰ κατηφείας) q̃d Donatus vsurpat pro eo, quod est indignanter, facie mœsta, & fronte subducta, & cum gestu rebus accõmodato. Vultuosa frons apud Apul. pro mœsta accipitur. ait enim lib.3. Met. Longè dissimilis aduenit, non læta facie, sed vultuosa fronte, rugis insurgentibus asseuerabat.

Vultus (πρόσωπον) das angesicht) chere, trongne, mine.) à volo, vis. sicut à colo, cultus, propriè significat voluntatem hominis, quæ pro motu animi in facie ostẽditur, cum facies sit ipsa oris species, quę permanet. Vultum sibi fingere multi possunt, faciem nemo. Cic. in Pison. Vultus denique totus, qui sermo quidã tacitus mentis est. Lucret. lib.3. protulit vulta neut. gen. Sed quos vtriusq; figuræ Esse vides mixtũ referentes vulta parentum. Vultus autẽ in nullo animante est, præter hominem. Huius diminutiuum est vulticulus, quo vsus est Cicero ad Att. lib.14. Epist.318.

Vulua, seu volua, (μήτρα ὑστέρα) die bärmůtter) die bärmoeder.) la marris.) idẽ quod vterus, & matrix vulgò dicitur, licet falsò, dicta quòd fœtus inuoluat. In ea enim cõceptus fit, & fœtus cõtinetur. Hanc multi ex Romanis ex porca in delicijs habuere, quæ duplici nomine appellabatur, eiectitia scilicet, & porcaria. Eiectitia, à partu eiecto siue enecto: porcaria, ab edito. Eiectitiã Plin. li.11. cap.37. optimam esse ait, quæ fuerit porcæ occisæ, cùm eiectus, siue enectus est partus. Porcariã, cum editus est, meliorq; erat eius quæ peperisset, quàm virginis. Nam à partu statim suem primiparam interficiebant, tum habendæ vuluæ gratia, tum vt sumen optimum efficerent. Martial. Te fortasse magis capiet de virgine porca, Me materna graui de sue vulua capit. Quandoq; accipitur vulua pro ore vuluæ. Iuuenal. Adhuc ardens rigidæ tentigine vuluæ. Plin. quinq; boletorum prorumpentium in oui speciem album illud inuolucrum, Voluam nuncupat.

V ANTE X.

Vxor, (γυνὴ, ἄκοιτις, ὁμόκοιτις, ἄλοχος) eyn befraw, hausfraw) een huysvrou) femme mariee.) quæ viro tradita est. Terentius in Adelp. Vxor sine dote veniet? Dicitur autem vxor, quasi vnxor, ab vngendo. Nam cum puellæ nuberent apud Veteres, ac mariti domum intrarent, axungia postes vngebant, putantes ex hoc omnia mala ab ea domo arceri, vel quòd lotos maritos vngebant. Ennius: Exin Tarquiniũ bona fœmina lauit, & vnxit. Seruius in Com. lib 4. Æn. sic habet, Mos fuerat, vt nubentes puellæ simul cùm venissent ad limen mariti, postes antequam ingrederentur, ornarene laneis vittis, & oleo vngerent. Et inde vxores dictæ sunt, quasi vnxores. Plinius quoq; scribit, nouas nuptas lupino adipe postes inungere solitas ne quid mali medicamenti inferretur. Huius dimin. est vxorcula, (γύναιον) Hiero. ad Ocean. Tu mihi olim emortuam de sepulchro vxorculam protrahes.

Vxorius, a, um. γυναικεῖος, quod est vxoris, vel quod ad vxorem pertinet, vt res vxoria. Cic.3. Off. In arbitrio rei vxoriæ melius, æquius. Aliquando vxorius (φιλογύνης) dicitur qui vxori nimis inseruit. Verg. Pulchramq; vxorius vrbem Extruis.

DE LITERA X.

X LITERA semiuocalis est ξ, quæ vim duplicis consonantis habet, pro qua modò c s, modò g s, primitus vtebantur, vt apecs, gregs, pro quibus nunc apex, grex dicimus. Sciendum quòd x transit in u consonantem, vt nix, niuis: in ct, vt nox noctis, & in aspirationem subit, vt veho vexi. Quotiescunq; autem præpositio ex componitur cum dictione incipiente à vocali, vel c, p, t, & s, remanet integra, sed quando cum s abijcitur s, vt exaro, exeo, exigo, exoleo, exuro, excutio, explodo, extraho, exequor, expes.

X ANTE A.

Xantha, nympha est, à colore. ξανθὸν enim Græci subrubrum dicunt.

Xanthij, populi Asiæ, qui cum eorũ vrbs ab Harpago præfecto Cyri obsideretur, vxores suas, ac seruos, & omnes opes in arce posuerunt, deinde adhibito igni cremauerunt, ipsiq; in bello irruentes cuncti cecidere.

Xanthicus, Aprilis mensis Hebræorum lingua appellatus est.

Xanthippe, (Ξανθίππη) nomen vxoris querulæ Socratis philosophi. Gell. lib.1. cap.17.

Xantho, fuit vna ex Nymphis, Oceani & Thetyos filia. Verg. lib.3. Georg. Drymoq; Xanthoq;.

Xanthos, gemmæ nomen, de qua Plin. li.37. ca.10.

Xanthus, (ξανθὸς) Latinè flauus dicitur, quo nomine dictus fluuius Troianus, qui & Scamander dicitur. Nam quòd in campis Troianis proxime flumen armenta rufæ, & pecora leucophea nascantur, ideo flumen id Ilienses Xanthum appellauisse dicuntur. Est & nomen viri, & nomen vrbis Lyciæ, à fluuio sic nuncupatæ, & nomen equi Hectoris.

X ANTE E.

Xenia, (ξένια) hospitalitas, amicitia exterorum. Xenium, (ξένιον) dici potest munus hospitalitatis. Vnde Martialis librum decimumtertium, in quo eiusmodi munera distichis describit, Xenia nominauit, quòd versus ipsos pro xenijs mitteret.

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello,
Constabit nummis quatuor empta tibi.
Quatuor est nimium? poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi nummus erit.

Huius diminut. est Xeniolum, paruum xenium. Apul. Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola porcum opimum, & quinq; gallinulas, & vini cadum in ætate preciosi.

Xenocrates, (ξενοκράτης) penultima correpta, nomen philosophi Chalcedonii auditoris Platonis, qui in Academia Speusippo successit, & vigintiquinq; annis docuit. Fuit tardus ingenio adeò, vt cum illum Plato Aristoteli compararet, alterum freno, alterū calcaribus indigere dicebat. Hic philosophorū seuerissimus extitit. Ferunt cum Phryne nobile scortum dedita opera, à quibusdam intra eius cellam missa esset, atq; ab eo orans lectuli partem accepisset, demumq; imperfecto opere discessisset, dixit se non à viro, sed à statua venisse. Eius verbis tanta fides adhibebatur, vt quum iniurati nullius testimoniū admitteretur, huic soli iniurato crederetur. Hunc Athenienses aliquãdo vendiderunt, vt ita in exilio degens frangeretur. Obiit secundo & octogesimo ætatis suæ anno, quum noctu fortè in sartaginem offendisset. Fuere & alii hoc nomine.

Xenodochium, (ξενοδοχεῖον) hospitale, locus publicus, quo peregrini, & hospites hospitaliter recipiuntur. ξένος hospes, δοχεῖον receptaculum, quasi hospitum receptaculum. Hieronymus, Xenodochium in portu Romano sitū, totus pariter mundus audiuit.

Xenodorus, (ξενόδωρος) quasi ξένος, id est, peregrinum quid, & egregium denotans, & δῶρον donum. Fuit nomen statuarii, nulli veterum earlans di arte postponendi.

Xenodotus, (ξενόδοτος) fuit historicus patria Trœzenius.

Xenophanes, (ξενοφάνης) penultima correpta, poëta Colophonius, qui cõtra Homerum, & Hesiodum Elegias scripsit. Fuit & alter Xenophanes ex Lesbo, Poëta Iambicus.

Xenophilus, (ξενόφιλος) penultima correpta, nomen Musici Chalcidensis Pythagorici, de quo Valer. Max. Biennio minor quàm Gorgias, qui centum & quinq; vixit annis, Xenophilus Chalcidensis Pythagoricus, sed felicitate nõ inferior. Siquidem (vt ait Aristoxenus Musicus) omnis incommodi humani expers, summo perfectissimæ doctrinæ splendore extinctus est.

Xenophon, (ξενοφῶν) nomen philosophi, & ducis insignis Atheniensis, Socratis discipulus, & Platonis æmulus fuit, speciosus, moratus, & omnibus gratus. Hic primus omniū philosophorū scripsit historiā, exercitū quoq; ex vltimis Babyloniæ finibus per aspera, & difficillima itinera, incolumē in patriam reduxit. Fuere & alii Xenophontes.

Xenos (ξένος) Latinè hospes, siue peregrinus.

Xerampellinæ vestes, (vt inquit Probus) fuerūt ad vsum matronarū ampellini coloris, qui inter coccinum & muriceum medius est, ξηρὸν siccū significat. itaq; xerampellinus color is esse creditur, quē vulgò rosam siccam nominamus. Alii xerampellinas dicunt Latinè dici Atrabaticas, hoc est, quæ colorem atrum, id est, nigrum habent.

Xeria emplastra, sicca, sicut Hygremplastra, vocantur liquida emplastra.

Xerolibya, Latinè sicca Libya dicitur.

Xerolophus, pen. cor. dici potest siccus tumulus. ξηρὸς siccus, λόφος tumulus. nanq; ex lapidibus construi consuerant principum tumuli.

Xeromyrum, ξηρόμυρον, vnguentum est siccum, vt Hygromyron, (ὑγρόμυρον) liquidum, fœminarum auribus expetitum.

Xerophagium, comestio siccorum ciborum.

Xerophthalmia (ξηροφθαλμία) arida lippitudo, cū nec tument, nec fluunt oculi, sed grauescunt.

Xerxes, (ξέρξης) Latinè bellator, vnde Artaxerxes, magnus bellator. Fuit Persarum rex, qui contra Athenienses magnum collegit exercitum. Tradunt scriptores numerum copiarum terrestrium, quas in Græciam duxit Xerxes, fuisse C L X X myriades, id est, decies septies centena millia. Myrias enim, numerus est continens decem millia. Transiuit eius exercitus per septem dies, totidemq; noctes nullo tempore intermisso. Sed nauali prælio à Themistocle Græcorum duce victus, rex ipse cum paucis aufugit. Fuit filius Darii regis ex Atosa Cyri filia. Hanc historiam Herodotus latè scripsit.

X ANTE I, & Y.

Xiphis, (ξιφίς) significat ensem. Vnde xiphiæ, (ξιφίαι) stellæ ex cometarum genere in mucrones fastigiatæ.

Xylinū, ξύλινον, quod & Xylon dicitur, id est, quod vulgares Bambatium dicunt. Vnde xylinæ vestes, Gallicè coton.

Xylobalsamum, lignum balsami, de quo Dioscor. lib. 1. cap. 18.

Xylocasia, lignum casiæ.

Xylon, (ξύλον) lignum dicitur. Vnde xylobalsamū, lignum balsami.

Xylophagus. pen. cor. vermis qui albus, obesus, nigelloq; capite est, ac nascitur in lignorum carie, lignū corodens. In Ponto & Phrygia comeditur, vt author est Hierony. contra Iouin. Et quomodo (inquit) apud nos ficedula & attagen, mulus & scarus in deliciis cõputantur, ita apud illos ξυλοφάγον comedisse, luxuria est.

Xystis, vrbs Cariæ, à qua Xystiani dicti sunt pop u li, vt scribit Plinius.

Xystus, (ξυστός) à Græcis dicitur porticus ampla latitudine, exercitationi accommodata, in qua athletæ per hyberna tempora exercentur, inquit Vitruuius lib. 6. Hinc xystici, (ξυστικοί) dicuntur athletæ in xystis pugnantes, hoc est, se per hyemem sub tecto exercentes. Sueton. in Augusto, Nec tamen eo minus aut xysticorum certationes, aut gladiatorum pugnas seuerissimè semper exegit. Xystici etiam dicuntur, qui xysto ludunt. Significat enim xy-

xystos spiculum, vel hastile, telum. Unde Xystophorus, (ξυστοφόρος) Latinè spiculator. Interdum xystus ponitur pro ambulatione, in qua arbusculæ sunt in plurimas species effigiatæ. Plin. Ante cryptoporticum xystus est violis odoratus. Alter Plinius lib. 5. Epist. Ante porticum xystus concisus in plurimas species, distinctusque buxo. Idem, Nõ tam statuarum, & tabularum pictarum ornatu ædes suas, quàm xystis, & nemoribus excoluit. Vitruu. Latini xysta, ambulationes appellant, quas Græci παραδρομίδας dicunt. Cice. in Brut. Cum ambularem in xysto, & essem ociosus domi. Xystus igitur, & Xystum apud Latinos significatione differunt, licet Græcè sint idem. Nam quæ sub dio sunt ambulationes, siue athletarum arenæ, xysta, quæ sub tecto, xystos appellant Latini. Quando verò xystus adiectiuum est, significat ornatũ, tersum, politum.

D E L I T E R A Z.

Z LITERA muta est, pro qua primitus nonnunquam simplex s, vt sacinthus pro ζάκυνθος, sethus pro zethus: quandoque duplicatum scribebamus, vt patrisso pro πατρίζω, pitysso pro πτύζω. Aliquando pro illa d ponebamus, vt Medentius pro Mezentius.

Z A N T E A.

Zacanthæi, fuerunt Zazynthiorum coloni in medio Pyrenæi montis siti, & iuxta fluuium Iberum habitantes.

Zacharias, (Ζαχαρίας) nomen prophetæ proprium.

Zacynthos, (Ζάκυνθος) insula Ionij maris parua, cum vrbe eiusdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, in qua imperauit, dicta, cuius incolæ Zacynthij vocantur. De hac Verg. lib. 3. Æneid. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Zagrus, (vt inquit Strabo li. 11. 15.) mons est quo Media à Babylone diuiditur.

Zamolsis, (Ζάμολξις) teste Herodoto libr. 4. Histor. fuit Pythagoræ seruus, cui Getæ (putantes illum Saturnum esse) sacrificia impendebant.

Zancle, Peloponesi oppidum fuit, in regione Messenia, in qua ipsa Messene. Fuit & Zancle oppidum Siciliæ, à Messenijs conditum in Pelori sinu, vbi ad orientem maximè flectitur, quam à suo nomine dixerunt Messanam. Hinc Zanclei Messenis orum, apud Plinium. Et Zanclea charybdis. Vel à fonte dictam vrbem putant, vel ab occultata ibi à Saturno falce, quam lingua Sicula Zanclon vocãt, vel à gigante Zanclo, vel à loci curuitate. Curua enim zanclia vocant.

Zancleum, saxum in freto Siculo, dictum à Zancle propinquo Siciliæ oppido.

Zathene, gemma est, modò nigri, modò flaui electri colore.

Z A N T E E.

Zea, (ζεά.) genus frumenti, simile farri, quę vulgò spelta dicitur. Duo eius genera tradit Diosc. lib. 2. cap. 80. Ex hac fit alica. Ex zeatico, hordeaceo've cibario, qui sunt principum equisones, equos alere consueuerunt.

Zedoros, (ζείδωρος) dicitur terra zeam donans.

Zelo, as. & zelor, deponens, significat æmulor. (ζηλεύειν) Augustin. lib. 1. Confess. Vidi ego & expertus sum, zelantem paruulum, nec dum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro conspectu collactaneum suum. Ponitur interdum zelari, pro irasci, secundum illud quod per Prophetam dicitur, Indignatione magna zelatus sum Sion. Et zelare, est imitari, vt illud, Neque zelaueris facientes iniquitatem.

Zelotes, (ζηλωτής) penultima prod. idem est quod æmulator. Vnde Simon apostolus, dictus est zelotes. Quandoque dicitur amator, qui nullum in amore fert riualem. Et sic Dominus noster appellatur, quoniam ita nos amat, vt nolit fornicari post deos alienos.

Zelotypia, (ζηλοτυπία) ægritudo animi ex eo proueniens, quòd timeat, ne adsit alteri, quod cum nemine velit habere commune. Cic. 4. Tusc. Obtrectatio autem est ea, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo, quòd alter quoque potiatur eo, quod ille ipse concupierit.

Zelotypus, (ζηλότυπος) penultima correpta, zelator, seu æmulator formæ. Nam ζῆλος æmulatio est, τύπος forma, qui igitur ita amat, vt solicitus sit, ne quis amore suo perfruatur, zelotypus est. Iuuen. Saty. 5. Ponere zelotypo iuuenis prælatus Hiarbæ.

Zelus, (ζῆλος, eifer.) modò inuidiam, modò amorẽ, modò æmulationem significat.

Zeno, (Ζήνων, fuit philosophus ex Cypro Græca ciuitate, Stoicorum sectæ conditor, tanto in honore apud Athenienses habitus, vt apud eum claues vrbis deponerent, ornarentque ipsum aurea corona, & imagine ærea. Hic adulescenti cuidam inepta multa loquenti ait, Ideo duas habemus aures os autẽ vnum, vt scilicet multa audiamus, pauca verò loquamur. Decessit nonagesimo ætatis suæ anno, sine morbo. Nam (vt ferunt) cum abiret ex schola, lapidem offendens, digitum perfregit, manu verò terram feriens, illud ait, Ex Niobe venio, Quid me vocas? Et continuò se strangulans, interijt. Fuit & alius Zeno Eleates, quem Dialecticæ inuentorem fuisse scribit Aristoteles. Huius celebratissima fuit in perferendis cruciatibus patientia, qui cum adulescentes nobilissimos cupiditate liberandæ patriæ inflammasset contra Nearchum tyrannum, facto indicio comprehensus, traditusque est tortoribus torquendus. qui cum laceraretur, vt conscios coniurationis nominaret, neminem illorum nominauit, sed amicos, intimosque tyranni participes coniurationis esse dixit. deinde cum quippiam se in aurem tyranni loqui velle significasset, eam mordicus correptã non antè dimisit, quàm rapta aure populatum caput reliquisset. Sed cum complices coniurationis proferre cogeretur, concisam dentibus linguam in os tyranni conspuit. quo facto ciues tyrannum lapidauerunt. Fuit & alius Zeno philosophus Epicureus, Ciceronis synchronos, id est, contemporaneus, de quo idẽ Cic. li. 1. de Fin. meminit, & eum cum Attico.

tico frequenter audiuisse Epicuri sentētias explicantē. Fuere & alij Zenones, quos nūc prætereo.

Zenobia, (ζηνοβία) fuit mulier quæ à Ptolomæis originem ducens, Græcis ac Latinis literis ornatissima, nec non & rebus bellicis celeberrima, in Palmira Syriæ vrbe regnauit. Hæc cum Saporem Persarum regem superasset, tandem ab Aureliano Augusto victa, Romam in triumphū ducta fuit, quæ in vrbe summo in honore consenuit, à qua Zenobia familia nuncupata est.

Zephyrium, ζεφύριον, promontorium est, vide Strabonem.

Zephyrus, ζέφυρος, pen. cor. Fauonius ventus Occidentalis. flat enim ab occasu æquinoctiali aduersus Eurum, quasi ζωηφόρος, vitam ferens, vel quia fert quæ sunt ad vitam. Eo sanè plantæ omnes germinant, & pullulant. Vide Gel. libr. 20. cap. 22. Hinc Zephyrius, adiect. vt Zephyria oua, quæ vento admouentur, vt ab eo indicationem bonitatis accipiant. Plin. lib. 10. ca. 60. Quidam & vento putant ea generari, qua de causa etiam Zephyria appellantur.

Zeretra, Arcades vocant vadi foramina quædam, per quæ Erasinus fluuius è lacu Stymphalo erumpit in Argiuam terram.

Zeros, crystalli species est, alba ac nigra macula distinguente crystallum. Plin. lib. 37. ca. 9.

Zeta, & zetecula, diminutiuum apud Plin. in Epist. erat locus capax vnius lecti, cū sellis duabus, qui velis obductis, & reductis modò adijcitur cubiculo, modò aufertur. Nomē deductum, quoniam tribus è partibus fenestras, & prospectus habeat, atq; solem multipliciter accipiat, quasi ἀπὸ τοῦ ζεῖν quod est, feruere. Quando & heliocaminus in ipsa zeta ponitur, hoc est, vt vaporarium quoddam solare, non ad ignis vsum, sed ad Solis, velut id quod vulgò luminare dicitur, & in Paduana Gallia lucerio, vel ἀπὸ τοῦ ζῆν, quòd in ea commodissimè viuatur, vt quam delicias, & amores suos vocet Cæcilius, sicut à cōuersatione, victuq; diæta. De heliocamino Vlpianus in Seruitutibus vrbanis, Si arbor (inquit) heliocamino, vel solario solem adimat, dicendum erit, quia vmbrā facit in loco, cui Sol fuit necessarius, contra seruitutē impositum fieri. De zeta, Lamprid. Indicos odores Heliogabalus ad vaporandas zetas sine carbonibus iubebat incendi. De zetecula Plin. Mox Zetecula refugit quasi in cubiculum.

Zetis, fuit filius Boreę ex Orithyia, & frater Calais.

Zethus, (ζῆθος) cum h & u, fuit Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis.

Zeugites, (ζευγίτης) calami, arundinisq;, seu tibiæ genus, à paritate dictum, quòd eo duplices fiebant tibiæ.

Zeugma, atis. (ζεῦγμα) Latinè connexio, siue adiunctio dicitur. Figura cum plures sensus vno connectuntur verbo, quod tribus modis fit, aut præposito verbo, ad quod reliqua respiciant. vt, Vicit pudorem libido, timorē audacia, rationē amētia. aut verbo postposito: vt, Neq; is es Catilina, vt te aut pudor à turpitudinę, aut metus à periculo, aut ratio à furore reuocarit. aut in medio sensuū posito verbo, vt, Troiugena interpres diuûm, &c. Æne. 3

Zeuxis, ζεῦξις, Latinè iugatio dicitur. Quo nomine appellatus est clarissimus pictor Heracleotes, qui in certamē picturę cū Parrhasio descendit. Fertur hic pinxisse puerū vuas ferētes, ad quas cū aduolassent aues, iratus est mira ingenuitate operi suo, & dixit, Vuas melius pinxi ꝙ puerū. nā si hūc consummassem, aues timere debuerāt. Hic etiā pinxit Helenæ simulachrū. Hæc ex Plin. lib. 35. ca. 10.

Zeuxo, fuit (teste Hesiodo) vna ex Nymphis, filia Oceani & Tethyos.

Z ANTE I.

Zigæna, ζύγαινα, nomē piscis marini, vt est apud Ambrosiū, Quid gladios loquar, aut zigænas?

Zigarum, ea terra fertur, ex qua populi exierint, qui nostra ætate cum liberis & vxoribus Europam peruagantur.

Zigari, appellati insignes fures, & sine tecto viuentes.

Zigia, aceris species rubens, fissili ligno, cortice scabro, & liuido.

Zignis, lacertæ species.

Zimilaces, lapillus qui in Euphrate nascitur, in medio glaucus. Alijs zmilaces dicitur sine i in prima syllaba. vide Plin. lib. 37. ca. 10.

Ziph, nomen vici, à quo Ziphæi dicti sunt, de quibus in lib. 2. Regum fit mentio.

Zizania, niæ. & Zizaniū, zizanij, (ζιζάνιον, vnkraut) oncruyt) de l'iuroie.) quid significet, Ambrosius lib. Hexam. declarat dicens, Lolium, & reliqua adulterina semina, quę frugibus sæpe miscentur, zizania nūcupari Euangelij lectione cognouimus, sed ea proprium quoddam genus habēt. Nam ex tritici semine in aliud genus seminis decolora mutatione translata, degenerē traxere naturam. Hoc docet Dominus dicens, Venit inimicus, & superseminauit zizania inter triticum.

Zinziber, (ζιγγίβερι) radix, & apud nos immutatis literis dicimus genziber. Plin. lib. 12. ca. 7.

Ziziphus, pen. corr. genus arboris, quam nostrates Zibebos vocant. Zizipha, fructus dicuntur. Plin. lib. 15. ca. 14. Æquè peregrina sunt zizipha, & tuberes, quæ ipsa nō pridem venère in Italiam, hæc ex Aphrica, illa ex Syria.

Z ANTE O.

Zodiacus, (ζωδιακὸς) pen. cor. dici potest animalis, ab effigie animaliū. Nam circulus est maior obliquus, æquinoctialē in partes æquales secans, cuius vna medietas ad Septentrionē, reliqua ad Austrū declinat, in quo duodecim signa sunt, in formam animalis figurata, vt Aries, Taurus. Græcè enim ζῶα animalia dicuntur. Alexander autem Aphrodisæus dicit, Galaxiā circulum verū esse in cœlo, & subdit in Commentarijs Meteorologicorum verba Aristotelis, ἱστορεῖ δὲ τῶν μὲν καλουμένων πυθαγορείων τινὲς γαλαξίαν ὁδὸν λέγειν εἶναι ὃν κύκλον, τοῦτον ὑπὸ ἥλιον πρότερον τοῦτο φέρεσθαι. Refert Pythagoricorum aliquos Galaxiam viam dicere esse circulum, & Solem ante hunc ferri.

Zographos, ζωγράφοι, pictor animalium. Zographia, ipsa pictura.

Zoilus, ζώϊλος, poëta Ptolomæi temporibus, qui

Hos

Homeromastix cognomen sortitus est. Et pro inuido capitur, vide Chiliadas Erasmi.

Zomos, (ζωμὸς, Latine dicitur ius, pro brodio. Vnde & Zomopœos, (ζωμοποιὸς, coquus.

Zona, (ζώνη. eyn gurtel) eenē riem) ceincture.) cingulum quo cingimur. Martial. libr. 14. Longa satis nūc sum, dulci sed pondere venter Si tumeat, fiam tum tibi zona breuis. Hæc & lorū dicitur, & balthcus, quamuis baltheus sit etiam, à quo arma dependent: & cinctus, & cingulum, à cingendo. Hinc Zonarius, substantiuum, qui zonas facit. Et Zonarius adiectiuū, quod ad zonam pertinet: vt sector zonarius, quem crumenisecam aliàs appellare possumus.

Zoophthalmos, (ζωόφθαλμος, herba est à similitudine oculi animalis dicta, quę suo flore præ se fert. Diosc. lib. 4. cap. 91. Plin. lib. 25. cap. 13.

Zopissa, apud Plinium viuam picem significat. Vel Zopissa pix, vt ait idem Plin. libr. 24. cap. 7. quæ ex nauibus raditur, admista cera, & marino sale macerata, multò ad omnia efficacior, quàm aliæ pices. Sed propriè resina ex pinu. Quāuis Diosc. lib. 1. ca. 96. addit alia etiā significata, cū ait, (ζώπισσαν δὲ οἱ μὲν ἔφησαν τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καὶ λυομένην ὑπὸ νεῶν ἀπόχυμα, δύναμιν δ' ἐφεκτικήν, διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι, οἱ δὲ τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὀνόμασαν.

Zopyrocheron, herba est, quam alij lectipedem pedem appellant, alij zopyron, alij clenopodion. Plinius lib. 24. cap. 15.

Zopyrus, (ζώπυρος, pen. corr. physionomista dictus est, quòd profiteretur hominū mores, naturasq; ex corpore oculis, vultu, fronte se posse pernoscere. Qui cum turpia quædam, & à virtute aliena de Socrate dixisset, ac à multis idcirco deride retur, Non errat (Socrates respondit) Zopyrus huiusmodi eni natura essem, nisi naturā philosophia superassem. Fuit & alius Zopyrus, de quo dicere solebat Darius, se Zopyrū malle integrum, quàm viginti capere Babylonas. Zopyri enim astu Babylone potitus erat Darius.

Zoroanda, lacus quę efficit Tigris fluuius ab vno latere Tauri montis.

Zoroastres. (ζωροάστρης. primus Bactrianorū rex, qui primus, vt author est Plin. lib. 30. cap. 1. artes magicas in Perside inuenit. Emicuit Nini regis temporibus, cū quo bella gessit. Fuit ante bellū Troianum annis CCCC. absumptus est igne cœlesti, prędixitq; Assyrijs, vt si eius cineres seruarent, res gnum eorū non defuturū. alij à Nino Assyriorū rege in prœlio occisum scribunt. Feruntur eius de natura libri IIII. De lapidib. itē preciosis vnus. Præterea Astronomica, & alia. Author Suidas. Plinius quoq; lib. 7. cap. 16. vnū eodem die quo genitus est risisse testatur, cū omnes homines risum differant vsq; ad diem sexagesimū secundū. Eidemq; cerebrum ita palpitasse, vt impositā repelleret manum, futuræ præsagium scientiæ.

Z A N T E V, E T Y.

Zura, Aphrorum lingua semen paliuri vocatur, contra scorpiones efficacissimum, Plinius libro. 24 cap. 13.

Zuthum, (ζῦθοι, est compositio facta ex gith, qua vtebantur Alexandrini, vt inquit Galenus in expositione sententiarum Hippocratis.

Zygantes, populi sunt Pœnis vicini, vbi, vt author est Herod. lib. 4. magnam vim mellis apes conficiunt, sed multò plus opifices viri facere dicūtur. Omnes minio inficiūtur, ac simijs vescūtur: quarum affatim gignitur ijs, qui in montibus degūt.

Zygia, (ζυγία, à Græcis carpinus arbor appellatur, quòd ex ea materia fiunt iuga iumētis, quę apud eos zyga vocantur. Est & zygia, tibia nuptialis, Apul. Et sonus tibi zygiæ mittatur.

Zygos, (ζυγὸς, Latinè iugum. vnde Zygia Iuno, quasi iugatiua, siue iugalis, ab eo q̄ præest maritali cōiugio. Verg. li. 4. Æn. Cui sunt vincla iugalia curę.

Zyme, (ζύμη, fermentum.

Zymes, panis fermentatus. Azymus, a, um, sine fermento.

Zythus, vel Zythum vinum, ex hordeo factū, (ἀπὸ κριθῆς οἶνος, inquit Suidas.) Vide Dioscor. libr. 2. cap. 97. Quomodo conficiatur, vide Ruellium.

Appendix.



Abax, acis. [illegible] fœm. gen. vasorum erat conditorium, Iabolenus libro 32. Digest.

Abbreuio, as, are. cuius exemplum apud idoneum authorem hactenus non inueni.

Abditus, participium. hinc aduerbium,

Abditè, occultè, secretò. Cic. Verr. 1. aliquid ita conditum esse, atq; ita abdi e latere, vt omni diligentia inuestigari non possit. Et 4. Verr. Omnia ita condita fuisse, atq; ita abditè latuisse.

Abiectio, verbale ex abijcio, vt animi abiectio quasi deiectio, atq; defectio, & penè desperatio. Cic. Pison. Quid debilitatio, atq; abiectio animi tui?

Abiectus, a, um. demissus, humilis, afflictus, contemptus, summissus, iacens. Cic. pro Cluen. Senatum abiectum excitaui.

Abitus, us. pen. cor. ex abeo id est, discessus. Teren. in Heaut. Cum videam miserum hunc eius abitu excruciari.

Abitio, onis. idem quod abitus. Terent. in Heaut. Propter eam hæc abitio euenit.

Abrogatio, onis. Cic. ad Att. Nulla lex est, quę non ipsa se sæpiat difficultate abrogationis.

Abstinens, suo contentus. Cicero Attic. homo mirifice abstinens.

Absinthites, absinthitæ, masc. gen. est vinum factitium, ex absinthio. Colu. lib. 12. cap. 35.

Accessio, onis. nomen ab accedo propriè, adiectionem, & incrementum significat, vt accessio numorum est quod capiti accedit. id est, principali vt vulgò loquimur. Cic. 5. Ver.

Accino, is. penultima breui, accinui, accinere, ex ad & cano compositum.

Accipenser, accipenseris, mascul. gen. pen. cor. genus

piscis ab accipiendo deriuatum, vt quidam existimant: vide Acipenser.

Accretio, onis. amplificatio. Cic. Tus. Lunam accretione, & diminutione luminis, quasi fastorum notantem, & significantem dies.

Adiumentum, verbale ab adiuuo, auxilium, adminiculum. Cic. de Fin. lib. 5. Neq; sanè multum adiumentis externis, & aduentitiis vterentur.

Adolesco. Est autem adolescere augeri ætate. id est ætate crescere. & de aliis rebus. Cice. 1. de Legib. Quæ cum adoleuit atq; perfecta est, nominatur vitæ sapientia.

Adoratio, onis. v̄bale ab adoro, ipse actus adorādi.

Ægresco, ægrescis, à nomine æger deriuatū, & significat ægriorē fieri, pertinet propriè ad animum.

Ægrotatio, ab ægroto, & est morbus in corpore. Cic. lib. 3. Tusc. Vtrum quod minus noceant animi ægrotationes, quàm coporis.

Æmulor, (ζηλόω) pen. corr. si Apuleio credimus, ab amo descendit, vnde & primam vocalem accipit: amare autem significat inuidere per Antiphrasin. Æmulari igitur inuidere est à contrario sensu. Aliquando æmulari significat imitari. Ter. Quorū æmulari exoptat negligentiam potius, quam istorum obscuram diligentiam. Æmulari propriè significat cum quadam inuidia atq; ambitione, & quasi certamine conari alienum opus superare, vt inde maiorem gloriam consequamur, quàm ille quem æmulamur. Plaut. Æmulari quia non licet, inuidet. Vnde Æmulus (ζηλωτὴς) dicitur eiusdem rei studiosus, & sectator: hoc est, qui aliquem imitatur, & sequitur, quod non nisi amore fieri potest. Cic. pro Marcello. Illo æmulo atq; incitatore studiorum meorum atq; laborum. Differunt tamen Æmulatio (ζῆλος) & imitatio (μίμησις) quód imitatio simplex est, & liuorem non admittit: Æmulatio autem habet quidem imitandi studium, sed cum malitiæ operatione, licet hoc sine vitio esse possit: vt cum meliorem videamus, conamur, nō inuidia, sed amore ipsius virtutis reddere nos pares aut superiores. vnde est illud,

Stimulos dedit æmula virtus.

Liu. 6. Bel. Pu. Æmulationē profectò atq; odium esse, atq; id crimen afferri.

Æmulator aliud verbale, qui aliquem æmulatur. Cic. Att. li. 2. Quod Sicyonii te lædunt, Catoni & eius æmulatori attribuas, Seruilio.

Affectio, verbale ab efficio. Cice. Affectio est animi & corporis ex tempore aliqua de causa mutatio: vt lætitia, cupiditas, metus, molestia, morbus, debilitas, &c.

Agitatio, ab agito, motus, siue commotio. Cic. 2. de natura deorum: Ex intimis maris partibus agitatione excitatus.

Ahu, interiectio est perturbatę mulieris, Gręcè, ἰού. Ter. in Eun Ahu, tace obsecro.

Albucum, herbæ genus. Plin. lib. 2. cap. 17.

Alcedo, onis sic dicta, quasi algedo quòd frigidissimis temporibus nidificet, Græcè halcyone.

Alco, idem quod aleator.

Alienatio, alienandi actio. Cic. in Orat. An quibus verbis sacrorum alienatio fiat.

Allocutio, ipse actus loquendi. Plin. Epist. viii. lib. 2. Inuitat personam, vertit allocutionem.

Alopecia, morbus in capite humano, & barba, ex humorum vitio. Plin. lib. 25. cap. 6.

Alopecurus, herba. Plin. lib. 21. cap. 17.

Altor, ab alo, qui alit. Cice. de natu. lib. 2. Omnium rerum altor est mundus.

Altrix, ab alo, quæ alit. Cic. pro Flac. Eorum eadem terra parens, altrix, patria dicatur.

Amo, require amare.

Ametio, ab amoueo, vt amotio doloris. Cice. 2. de Finib. Augendæ voluptatis finis est, doloris omnis amotio.

Amphesibæna, serpentis nomen est duobus capitibus, quorum alterum habet in cauda. Luc. aliis

Amphisbæna, genus serpentis. Plin. lib. 20. cap. 20. vide Nican.

Ample, amplius, amplissime, aduerbium ab amplus. Cic. 2. de Finib. Ne hæc quidem satis ample.

Ampiruare, præsul dicebatur in exultationibus saliorum promotus edere.

Amplant, pro amplificant ex Nonio.

Amplificare, amplum facere, valde augere, & quasi dilatare. Cic multis in locis.

Amsegetes, dicūtur quorū ager viam tangit. Festus.

Annuo, annuis, annui, propriè natu. id est, signo capitis assentire. Liu. 5. ab Vrb. Annuisse cęteri deam conclamauerunt, & affirmare. Plaut. Bacchi. Ego autem venturum annuo. Item fauere, & concedere significat.

Anormis, quasi sine norma, hoc est ab aliorum norma remotus. Horat. lib. 2. serm. Saty. 2.

Rusticus anormis, sapiens, crassaq; Minerua.

Id est, vltra normā philosophiæ, eū significat, qui austeritate vitæ, & inconditis moribus ab aliorū vita sit alienus, & ab omni ciuilitate abhorreat.

Arculus, (τοξάριον) diminutiuū ab arcus, à quo fit aliud diminutiuū Arcellus. & Arculus dictus est deus, qui tutelam gereret arcarum. Item arculus dicebatur circulus, qui capiti imponebatur ad sustinenda cōmodius vasa, quæ ad sacra publica capite portabantur apud Athenienses.

Balo, vide balare.

Barbare, inquinatè. Cice. Tusc. Vt si grammaticum se professus quispiam, barbarè loquatur.

Barbula, parua barba, diminutiuum à barba. Cicero pro Cor. Vnus barbatus illis non hac barbula, qua ista delectatur.

Barones, pro viris fortibus. quidam putant esse latinū, citantq; locū Cic. ad Att. lib. 5. Apud patronem & reliquos barones te in maxima gratia posui. Cum tamē variet lectio, sintq; qui legant, patrones id est, Epicureos, alii Varrones.

Basia, (φίλημα) pudicorū affectuū sunt: Oscula officiorū: suauia libidinum vel amorum: Mart. lib. 2.

Basia dimidio quod das mihi Posthume laboro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.

Basio, as. are. Martial. lib. 7.

Et totam Line basiare Romam.

Hinc basiatio verbale. Martialis,

Hybernas Line basiationes.
Belle, & bellissimé aduerbia. Cic. ad Att. bellé & se-suué nimium dicatur, sæpe volo. de Di. bellissimé nauigamus.
Belligero, bellum vel bella gero. Cic. pro Fon. belligerare cum hostibus.
Benedictum, à benedico. Cic. de Nat. Benedicta male interpretari.
Benemercor, eris. beneficio afficio, beneficium colloco. Cic. de Amicit. Ciues de patria benemerentes. Inde benemerens, Cic. Opitulare benemerentibus. & benemeritus. Idem Cice. Benemeritus de repub. ciuis.
Beneficentia, à bene & faciendo. Cice. de Nat. quid est melius aut præstantius bonitate & beneficētia?
Beneuolentia, à bene & volo, vis, gratia, studium, charitas. Cic. Epist. Tuam erga me beneuolētiam facile perspexi.
Beneuolus, amans, inclinatione animi in aliquem propendens. Cic. de Orat. Vt eum beneuolum nobis faciamus: & beneuolus patriæ.
Benigne, & benignissime. Cic. Benigne appellare, benignissime communicauit.
Benignitas, liberalitatem quandam, & beneficentiam, ac clementiam significat. Cice. pro Quint. R. Deorum immortalium benignitate.
Biformatus, Cice. in Tusc. Non biformato impetu Centaurus ictus corpori infixit meo.
Bipartio, is. id est, in duas partes diuido. Cicer. Ibi omnes bipartiti fuerunt.
Bipartitò, dupliciter, bifariā. Cic. pro Flac. Bipartitò classis distributa fuit. & bipartitus, a. um. & sic tripartitus, & quadripartitus, & quinquepartitus.
Bipedalis, le. Cicero de Fin. Sol Epicuro bipedalis videtur.
Blanchnon, (βλάχνον) filicis genus.
Buccinator, præco. Cicer. Epi. Quod polliceris te fore buccinatorem existimationis meæ.
Cachinnatio, onis. immoderatus risus. Cic. Tusc. 2. Si ridere concessum est, vituperetur cachinnatio.
Cæcatus, a. um. Cic. de Cla. Rapida, & celeritate cæcata oratio. & aliquis excæcatis vitijs. Cic. Tusc.
Cacostomachos, qui malum & debilitatum stomachum habet: hoe est, ventriculum. os enim ventriculi (qui stomachus dicitur) pro ipso ventriculo sumi solet. Cic. ad Tiro. De medico & tu bene existimari scribis, & ego sic audio: sed plane curationes eius nō probo. ius enim dandum tibi non fuit, cum κακοστόμαχος esses.
Cæcitas, atis. est priuatio sensus oculorum. Cicero Tus. Asclepiadem ferunt, cum quidam quæreret, quid ei cæcitas attulisset, respondisse, &c.
Cæsio, verbale à cædo, cædis, pro cæsura. Colum. lib. 4. cap. 33. & post quinquennium cæsa, more salicti recreatur, atq; in palū ferè vsq; in alteram cæsionem perennat.
Cæsulæ, dicti sunt qui cæsios oculos habent. Fest.
Cæsum, cæsi. pars orationis nondum ex duobus, aut ex pluribus verbis quicquam absolutè significans, hoc modo: & si vereor Iudices, ne turpe sit. Interdū tamē cæsum dicimus orationē, cum non efficiuntur membra ex cōnexione verborū, sed singula verba aliquid significantia proferuntur.
Cæsus, participium à cædo, vt cæsis copijs. Cic. ad Brut. lib. 10. cæsis victimis. & Att. Cæsæ arbores.
Calamentum. Colu. lib 4. cap. 27. Sic deinde ordinata vincta festinabimus emendare, sarmentisq; & calamētis liberare.
Calassis, Tunicæ genus, quòd Græci καλάσιριν dicunt: alij dicunt nodū esse tunicæ muliebris, quo cōnexa circa ceruicem tunica summittitur. Fest.
Calbei, armillæ dicebantur, quibus triumphantes vtebantur, & quibus ob virtutem milites donabantur. Festus.
Calcendix, genus conchæ. Festus.
Caldor, oris. calor à calendo. Varro libr. 1. de re. Rust. cap. 41. Vt ficus quod densa materia nō est, & ideo sequitur caldorem.
Caliculus, diminutiuū à calix Plin. lib. 9. cap. 30. & Cato cap. 108. Vinum si volet experiri duraturū sit, nec ne, polentam grandem dimidium acetabuli in caliculum nouum indito.
Cammarus, piscis marinus ex specie malacostracorum: hoc est, qui molliorem testam pro cute habent. Est autem velut quædam cancrorū species, quam Veneti adhuc vocant gigambari, immutatis duabus literis.
Candosoccus. Colu. lib. 5. cap. 4. Nonnullos tamen in v[illegible] chareatis anim[illegible] ti, & maximè helsuenaci generis prolixos palmites quasi propaginés summo solo adobruere: deinde rursus ad arundines erigere, & in fructum summittere, quos nostri agricolæ mergos, Galli cādosoccos vocāt.
Cania, vrticæ syluestris genus. Plin. lib. 21. ca. 15.
Cantor, & cātrix verbalia, qui vel q̃ cantus exercet.
Capillati, populi inter Alpinas gētes. Pli. li. 3. ca. 20.
Capitulatim, aduerbium per capita. Plin. lib. 2. cap. 12. Capitulatim attingam.
Caprificor, caprificaris. Palladius mense Iunio circa solstitium caprificandæ sunt arbores fici. id est, suspendendi grossi ex caprifico, lino velutifero pertusi. Plin. lib. 16. cap. 27.
Captatio, verbale à capto, captas, est venatio & veluti honorum captio, quam præhensionem Cice. vocat. Plin. lib. 20. ca. 14. Et paulò antè Iulium vindicem assertorem illum à Nerone libertatis captatione testamenti sic lenocinatum.
Centaurus, genus nauis est, vt apud Verg. lib. 5.
Centauro inuehitur magna.
Cercita, temonis genus. vide suprà suo loco
Chaos, vide suprà
Clauator (κορυνήτης) qui claua vtitur.
Dæmon, quære suo loco.
Demarchus, (δήμαρχος) princeps aut tribunus plebis dicitur. Spartianus in vita Adriani. Fuit Demarchus in patria sua, Athenis archon.
Forulum, diminutiuum, quod & foriculum apud Varronem dicitur.
Hercule, & hercle, hercules, mehercules, & mehercule, (νὴ Δία νὴ τὸν ἡρακλέα) aduerbia iurandi, quasi tu dicas per Herculem. Terent. in Eunu. Hercle hoc factum est. Cice. Et hercule confecta omnia.

Idem De claris Orat. Et Hercules hæ quidem exstant. Idem pro Plancio, Verè mehercules dicam. Idem, Mihi mehercule magnæ curæ est ædilitas tua. Idem de Oratore, Libentius dixerim me Hercule, quàm mehercules.

Hermopolium, (ἑρμοπωλεῖον) officina vbi officinatores statuarum habitant.

Idæi dactyli, gemmę quædã. quære suprà suo loco.

Iliacus & iliosus, qui ex iliis laborat.

Iulis, (aliàs Iulus) piscis qui balænis cetisq́ dux est itineris, ob id Hegeter ab Oppiano vocatur.

Lucanus, a. um (φωτικὸς) quod ad lucem pertinet: à quo Antelucanus, a. um. Anteluco, & Antelucor,

Lycaones, luporum genus.

Lydius lapis, qui refertur à Theophr. lib. de Nat. lapidum. Ait enim lapidem esse quendam, qui Lydius, seu Heraclius dicatur, qui attritu aurũ atq; argentum cuiusmodi sit, arguat. Hunc quidã Magnetem putant, velut Herculanum, qui ferrum ad sese trahit. vnde nomen etiam additũ Syderites. Sed ex Theophrasti verbis satis liquet basanon significari, quem Latini vocant indicẽ, in quẽ Battus ille pastor apud Ouidium transfiguratus est, manente nimirũ etiamnũ in lapide prodendi studio: nec Heraclium vocatum ab Hercule, sed ab Heraclea Lydiæ ciuitate De hoc meminit Plin. li. 33. cap. 8. his quidem verbis: Auri argentiq; mentionem comitatur lapis, quẽ coticulam appellãt, quondã non solitus inueniri nisi in flumine Tmolo, vt author est Theophrastus, nũc vero passim, quem alii Heraclium, alii Lydium vocant. Is coticulis periti cũ è vena lima rapuerint experimentum, protinus dicũt, quantũ auri sit in ea, quantũ argenti vel æris, scrupulari differẽtia, mirabili ratione non fallente. Vicem aũt prouerbii habet in eos, qui vehementer acri exactoq; iudicio sunt.

Lynceus, a. um. (λύγκειος) adiectiuum à Lynce. Vnde qui acutè vident, lynceos oculos habere dicuntur. Horat. in Serm. Ne corporis optima lynceis Contemplere oculis.

Lyncuriũ, gẽma quę è lyncis vrina coacta est. Ouid.
E quibus (vt memorant) quicquid vesica remisit
Vertitur in lapides, & congelat aëre tacta.

A Lyra, cuius penult. corripitur, fit delyrus. a. um penult. correpta Calepinus.

Lysimachus, gemma quæ Rhodio marmori similis est, aureis venis. Plin. lib. 37. ca. 10.

Mæander, vel mæandrum, genus picturæ, vide in litera M

Mæna, (μαινὶς) piscis quidam breuis, qui hyeme candidus, æstate nigrior fit, Cic. de Finib. bono. Qui voluptatem contemnunt, eis licet dicere, se accipenserem mænæ aut opponere. Martial.
Et caudam cybii, breuesq; mænas.
Hunc piscẽ etiã alecẽ dici posse quidã putauerũt.

Mesa, pars in domo apum. Vitruuius Latinè dici medianam author est.

Myron, (μύρον) significat vnguentum, & oleum reconditum. hoc est, antiquum, quod ad edendum insuaue est.

Oceanus, vide in litera O

Est & Oceanus, solium vastum in balneis, & omnino lacus alueusq; maior, vel ab eo nomine, vel ab amplitudine vocatus, & à lauantium quoque strepitu, & marino quasi æstu. Lampridius, Oceani, inquit, solium primus inter principes Alexander appellauit, cum Traianus id non fecisset, sed diebus solia deputasset. Nam thermarum magnitudo Romæ quanta, fuerit, Ammianus docet libro. 16. cum inquit, Lauacra in Vrbe in modum prouinciarum extructa.

Olympionices, lege in litera O

Opes, vide Ops.

Ops generis omnis, significat opulentũ, à quo inops, pro inopulento. Antiquissimi tamẽ (teste Capro) hic & hæc ops, pro eo qui est opulentus, & copiosus. Præterea ops, opem ferens dicitur Accius: Quorum genitor fertur esse ops gentibus. Vnde inops, & inopiosus, quasi sine ope. Vnde animi inopẽ, (ἀμήχανον, ἄπορον) inopẽ cõsilii dicimus: hoc est, sine ope animi, sine ope consilii. Vergil.
Sæuit inops animi. Plaut.
Sæpe ego multas tibi mãdaui dubias, egenas, inopiosas consilii. Obliqui singulares significant auxilium, ἐπικουρίαν.
Ouidius de Remedio:
Carminis & medicæ Phœbe repertor opis.
Cic. lib. 3. Tusc.
Opis egens dixit. id est, auxilii indiga. Aliquando significat possibilitatem, (δύναμιν) Verg.
Non opis est nostræ.
Aliquando vim. Sallust. in Catil. Summa ope niti decet, ne vitã silentio transigant. id est, omni virtute, summa vi. In plurali diuitiæ dicuntur. Verg.
Auxilio tutos dimittam, opibusq; iuuabo.

Sed & opem veteres dixerunt pro opulentia. Cic. lib. 3. Tusc. O Priami domus septum altisono cardine templum. Vidi ego te adstantem ope barbarica. id est, opulentia siue opulentitate luxuriosa. Quandoque etiam auxilium. Idem ad Quintum Frat. Nunc ita accidit, vt neque prætores suis opibus, neque studio nostro quicquam proficere possimus. Quandoque possibilitas, seu potentia. Oui. 4. fast. Sed timuit magnas Pygmalionis opes. Opes integræ, & opes accisæ opponuntur. Horat. 2. Serm. Satyra tertia.
Puer hunc paruus Ofellum
Integris opibus noui non latius vsum,
Quàm nunc accisis videas.

Pæan, quære suo loco.

Palatium, quære suprà suo loco.

Paradisus, lege suo loco.

Parmatus, adiectiuum, parma tectus. Liu. libr. 4. ab Vrbe. Dat signum Volscis imperator, vt parmatis nouæ cohorti hostium locus detur.

Pastophorium, vide suprà.

Pegasæus, instrumentum in domib. vide suo loco.

Pergama, vide suprà.

Petræa mulier, quæ pompam precedens in coloniis ac municipiis imitabatur anum ebriam, quod pedes in petras frequenter impingeret, quam & alii voluns ab agri vitio, scilicet petris appellatã.

Phalarides, aues. φαλερίδες.

Pharos, pro turri aut machina in portu ad præliandum, vide suprà.

Phasis, (φάσις) Græcè, Latine fama.

Phœnix, arbor palma, & color ruber, à quo Phœniceus, cea. ceum. vt color Phœniceus, quod & Phœnicium dicitur, id est, purpureum. Similiter Phœnix, auis à purpureo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia nascens, aquilæ magnitudine, quæ annis sexcentis & sexaginta viuere dicitur, generis tam masculini quàm fœminini. Hieronymus in expositione Symboli: Quid mirum videtur, si virgo conceperit, cum Orientis auem, quem Phœnicem vocant, in tantũ fine coniuge nasci, vel renasci constet, vt semper vna sit, & semper sibi ipsa nascendo vel renascẽdo succedat? Idem ad Præsidium: Phœnix auis est in India, & per quingentos annos de Libano implet se aromatibus, & sic nidificat, & indicat sacerdoti Heliopolitano mense famenoth aut famurth. Implet aram sacerdos sarmentis, & ibi confert Phœnix aromata, & electrum aræ imponit. Et primo Solis ortu phœnix quidem mouet pennas, Solis verò calore accenditur electrum & sic exuruntur aromata, & ipsa phœnix inceditur. Crastino die de cinere gignitur vermis, secundo pennas affert, tertio ad antiquam redit naturam, & sic ad sua loca reuertitur. De hac aue vide Plin. lib. 10. cap. 2.

Prochyte, vasis genus à profundendo dicti.

Prytaneum, vide suprà suo loco.

Remus, instrumentum quo naues aguntur, ἀπὸ τῶ ῥεῖν. Vergil. Quam deinde Cloanthus Consequitur melior remis.

Item remus, κάπη, dicitur lorum, quod continet tubam, vt inquit Seruius Comment lib. 6. Æ neid.

Salaconia, superbia. Et salacones (σαλάκωνες) superbi dicũtur. Salacon, σαλακων ἀρ, enim (vt inquit Suidas) vir fuit, qui cum pauper esset, se diuitem simulabat.

Sardinia, piscis genus, ad condimenta, & salituras vtilis, apud Italos plurimus. Colum. lib. 8. cap. 17. Tabentes haleculas, & salsibus excisam chalcidem, putremq; sardiniam.

Samius pro acuto, &

Samiare pro acuere, vide suprà.

Sarissæ, hastæ Macedonum. Ouid. lib. 12.
Qui clypeo gladioq;, Macedoniaq; sarissa. Luc. li. 8.
Primi Pellæas arcu fregere sarissas.

Schœnus, arbor lentisci, & mensura terræ Ægyptiacæ. 60. stadia continens, vt inquit Herodot. lib. 2.

Scipio, virga siue baculus dicitur. Liu. 6. ab Vr. Scipione eburneo in caput incusso, iram mouisse. Scipio in vineis, quo ipsa vua veluti baculo sustinetur, scapum Varro, nostri caudam appellant, alij pedem vuæ. Colum. lib. 12. cap. 39. Vbi satis erunt corrugata acina, demittito, & sine scipionibus in dolium conijcito, pedibusq; bene calcato.

Ser, venticulus. vide suprà Seres.

Smyrna à Græcis myrrha dicitur. Inde smyrnium, σμύρνιον, herba, quæ & olusatrum. Col. li. 11. ca. 3. Vulgò leuisticum vocatur, & Gallicè de la leuesse.

Sparta, σπάρτα, Latinè filum (σχοινία inquit Suidas) linea carpẽtarij, siue rubrica transferri potest. Mes lius in neut. gen. vsurpatur.

Squilla, genus piscis, quo maximè abundat Lyris amnis Campaniæ, Minturnensium vrbem interfluens. Horatius,
Affertur squillas inter murena natantes. Martial.
Cæruleus nos Lyris amat, quem sylua Marica
Protegit, hinc squillæ maxima turba sumus.

Syluanus, adiect. id quod ad syluam pertinet: vt Syluanus deus, Faunus, vel Pan, syluarum incola.

Tarsis, lapidis genus, vt inquit Hieronym.⁹ ad Marcellam: accipitur item pro mari. Vide suprà.

Tarterum, neut. gen. fæx vini dicitur. Calepin.

Telamones, signa quæ sustinent, Græci Atlantes etiam, vocant: vide suo loco.

Tempe, quære suprà suo loco.

Thalamegos nauis, vide suprà.

Theucitis, (θευκῖτις) iunci species in Nabathæa crescens, rotunda, & vinosæ mordacitatis ad linguã.

Thymele, quære suo loco.

Tigris, (τίγρις) animal velocissimum, & truculentum, à velocitate nomẽ trahit. Nam Medi tigrim sagittam appellant. Abundat Hircania tigribus. Vergilius, Hyrcanæq; admorunt vbera tigres, Arrianus (qui res gestas Alexandri condidit) tigrim feram Indicam non eam esse voluit, quam vulgus tigrim nominat, sed hãc esse thoa: tigrim verò, equi magnitudine.

Tityrus, vox Græca arietem maiorem significat.

Trossuli equites, vide suo loco.
Vocantur item trossuli (P. Beroaldo teste) delicati, obesi, succulenti, opimi, quasi torosuli, à torosa scilicet carne. Varro, Nunc emunt trossuli, nardo nitidi, vulgò Attico talento equum.

Typhon item ventus est, quem Græci turbidum & orbe motum nominant, vt scribit Meteororum 3. Aristoteles. Gellius lib. 19. cap. 1. Nauigabamus (inquit) à Cassiopia ad Brundusium, mare Ionium violentum & vastum & iactabundum. Nox deinde, quæ diem primum secuta est, in ea ferè tota ventus à latere sæuiens, nauem vndis compleuerat. Tum postea complorantibus nostris omnibus, atq; in sentina satis agentibus, dies quidem tandem illuxit: sed nihil de periculo atq; sæuitia remissum, quin turbines etiam crebriores, & cœlum atrum, & fumigantes globi, & figurę quædam nubium metuendę, quas τυφῶνες vocabant, impendere, imminereq;, ac depressuræ nauem videbantur. Hactenus Gellius.

Venus, & venustas, vide suprà suo loco.

FINIS.

ANTVERPIÆ, TYPIS ÆGIDII COPENII DIESTH.

